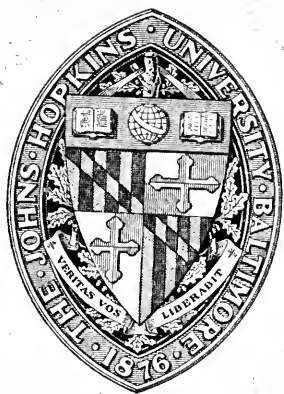

THE EISENHOWER LIBRARY

3 1151 02440 6021

**MORAVIA
SPEC. COLL.**

SCHOLIA IN ARISTOTELEM.

COLLEGIT

CHRISTIANUS AUGUSTUS BRANDIS,

EDIDIT

ACADEMIA REGIA BORUSSICA.

v. 4

BEROLINI
APUD GEORGIUM REIMERUM
A. 1836.

EX OFFICINA ACADEMICA.

RECEIVED

RECEIVED

RECEIVED

TB 1890
A. A. 3
11

RECEIVED

28,622

RECEIVED

RECEIVED

RECEIVED

RECEIVED

PRAEMONITUM.

Quod sperabamus fore ut opera a nobis in Aristotele posita quattuor contine-
retur voluminibus, id iam fieri non posse intelligimus, abundante in omnem partem
materia: restant enim indices, restat commentariorum bona pars, cum aliorum tum
quae Syrianus in aliquot Metaphysicorum libros scripsit. iis igitur omnibus quin-
tum debetur volumen: cui cum praefabitor qui haec scholia collegit et digessit, de
consilio suo totaque scholiorum ratione dicet quae nunc dicenda habebat, nisi post
valetudinem subinde tentatam inertis balneorum otio detineretur.

ΕΙΣ ΤΑΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ. ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ ΕΙΣΑΓΩΓΗ (*).

Οντος ἀναγκαίως, Χρυσόβοι, καὶ εἰς τὴν τῶν παρὰ Ἀριστοτέλει κατηγοριῶν διδασκαλίαν τῷ γινῶναι τί γένος καὶ τί διαφορὰ τί τε εἶδος καὶ τί ἴδιον καὶ τί συμβεβηκός, εἰς τε τὴν τῶν ὁρισμῶν ἀπόδοσιν καὶ ὅλως εἰς τὰ περὶ διαιρέσεως καὶ ἀποδείξεως χρησίμους ὕψους τῆς τῶν θεωρίας, σύντομόν σοι παράδοσιν ποιήμενος πειράσομαι διὰ βραχέων, ὥσπερ ἐν εἰσαγωγῇς τρόπῳ, τὰ παρὰ τοῖς πρεσβυτέροις ἐπελθεῖν, τῶν μὲν βαθυτέρων ἀπεχόμενος ζητημάτων, τῶν δ' ἀπλυστέρων συμμέτρως σοχαζόμενος. αὐτίκα περὶ γενῶν τε καὶ εἰδῶν τὸ μὲν εἶτε ὑφέσκειν εἶτε καὶ ἐν μόναις ψιλαῖς ἐπινοίας κεῖται, εἶτε καὶ ὑφέσκειν τὰ σώματά ἐστιν ἢ ἀσώματα, καὶ πότερον χωριστὰ ἢ ἐν τοῖς αἰσθητοῖς καὶ περὶ ταῦτα ὑφέσκειν, παρητήσομαι λέγειν, βαθυτάτης ὕψους τῆς τοιαύτης πραγματείας, καὶ ἄλλης μεζέως δεομένης ἐξετάσεως· τὸ δ' ὅπως περὶ αὐτῶν τε καὶ τῶν προκειμένων λογικώτερον οἱ παλαιοὶ διέλαβον, καὶ τέτων μάλιστα οἱ ἐκ τῶ περιπατοῦ, νῦν σοι πειράσομαι δεικνύναι.

Ἔοικε δὲ μήτε τὸ γένος μήτε τὸ εἶδος ἀπλῶς λέγεσθαι. γένος γὰρ λέγει καὶ ἡ τινῶν ἐχόντων πως πρὸς ἓν τι καὶ πρὸς ἀλλήλους ἀθροισίς· καθ' ὃ σημαίνοντο τὸ Ἡρακλειδῶν λέγειν γένος ἐκ τῆς ἀφ' ἑνὸς ὁρέσεως, λέγει δὲ τὸ Ἡρακλέους, καὶ τῷ πλήθους τῶν ἐχόντων πως πρὸς ἀλλήλους τὴν ἀπ' ἐκείνου οἰκειότητα, καὶ ἀποτομήν τὴν ἀπὸ τῶν ἄλλων γενῶν κεκλημένον. λέγει δὲ καὶ ἄλλως πάλιν γένος ἢ ἐκάστου τῆς γενέσεως ἀρχὴ εἶτε ἀπὸ τῆς τεκόντος εἶτε ἀπὸ τῆς τόπου ἐν ᾧ τις γέγονεν· ὅτω γὰρ Ὁρέστην μὲν ἀπὸ Ταντάλου φασὲν ἔχειν τὸ γένος, Ἰλλῶν δὲ ἀφ' Ἡρακλέους, καὶ πάλιν Πίνδαρον μὲν Ὁμηραίων εἶναι τὸ γένος, Πλάτωνα δὲ Ἀθηναίων· καὶ γὰρ ἡ πατρίς ἀρχὴ τις ἐστὶ τῆς ἐκάστης γενέσεως, ὥσπερ καὶ ὁ πατήρ. τὸτο δὲ ἔοικε πρόχειρον εἶναι τὸ σημαίνοντο· Ἡρακλειδοὶ γὰρ λέγονται οἱ ἐκ γένους καταγόμενοι Ἡρακλέους καὶ Κεκροπίδαι οἱ ἀπὸ Κέκροπος καὶ οἱ τέτων ἀγχιεῖς. καὶ πρότερον γε ὠνομάσθη γένος ἢ ἐκάστου τῆς γενέσεως ἀρχή, μὴ δὲ ταῦτα καὶ τὸ πλήθος τῶν ἀπὸ μιᾶς ἀρχῆς, οἷον τὸ Ἡρακλέους· ὁ ἀφορίζοντες καὶ ἀπὸ τῶν ἄλλων χωρίζοντες φασὲν τὸ ὅλον ἀθροισμα Ἡρακλειδῶν γένος. ἄλλως δὲ πάλιν γένος λέγεται ὡς ὑποτάσσεται τὸ εἶδος, καθ' ὁμοιότητα ἴσως τέτων εἰρημένον· καὶ γὰρ ἀρχὴ τις ἐστὶ τὸ τοῦτο γένος τῶν ὑφ' αὐτό, καὶ οὐκ εἶ καὶ τὸ πλήθος περιέχειν πᾶν τὸ ὑφ' αὐτό. τριχῶς ἔν τῷ γένους λεγομένου, περὶ τῆς τρίτης παρὰ τοῖς φιλοσόφοις ὁ λόγος. ὁ καὶ ὑπογράφοντες ἀποδοδῶνασι, γένος εἶναι λέγοντες τὸ καὶ πλείονων καὶ διαφερόντων τῷ εἶδει ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορούμενον, οἷον τὸ ζῶον. τῶν γὰρ κατηγορουμένων τὰ μὲν καθ' ἑνὸς λέγεται μόνον, ὡς τὰ ἄτομα, οἷον Σωκράτης καὶ ἔστος καὶ τὸτο, τὰ δὲ καὶ πλείονων, ὡς τὰ γένη καὶ τὰ εἶδη καὶ αἱ διαφοραὶ καὶ τὰ

ἴδια καὶ τὰ συμβεβηκότα κοινῶς ἀλλὰ μὴ ἰδίως τινί. ἔστι δὲ γένος μὲν οἷον τὸ ζῶον, εἶδος δὲ οἷον ὁ ἄνθρωπος, διαφορὰ δὲ οἷον τὸ λογικόν, ἴδιον δὲ οἷον τὸ γελαστικόν, συμβεβηκός δὲ οἷον τὸ λευκόν, τὸ μέλαν, τὸ καθέζεσθαι. τῶν μὲν ἔν καθ' ἑνὸς μόνον κατηγορουμένων διαφέρει τὰ γένη τῷ ταῦτα καὶ πλείονων κατηγορεῖσθαι, τῶν δ' αὖ καὶ πλείονων, τῶν μὲν εἰδῶν ὅτι τὰ μὲν εἶδη, εἰ καὶ καὶ πλείονων κατηγορεῖται, ἀλλ' ἢ διαφερόντων τῷ εἶδει ἀλλὰ τῷ ἀριθμῷ μόνον· ὁ γὰρ ἄνθρωπος εἶδος ὦν καὶ Σωκράτης καὶ Πλάτωνος κατηγορεῖται, οἱ ὃ τῷ εἶδει διαφέρουσιν ἀλλήλων ἀλλὰ τῷ ἀριθμῷ· τὸ δὲ ζῶον γένος ὦν ἀνθρώπου καὶ βοῦς καὶ ἵππου κατηγορεῖται, οἱ διαφέρουσι καὶ τῷ εἶδει ἀλλήλων ἀλλ' ἔτι τῷ ἀριθμῷ μόνον. τῶ δ' αὖ ἴδιον διαφέρει τὸ γένος, ὅτι τὸ μὲν ἴδιον καθ' ἑνὸς μόνον εἶδος, ὃ ἐστὶν ἴδιον, κατηγορεῖται, καὶ τῶν ὑπὸ τὸ εἶδος ἀτόμων, ὡς τὸ γελαστικόν ἀνθρώπου μόνον καὶ τῶν καὶ μέρος ἀνθρώπων· τὸ δὲ γένος ὅχι ἐνὸς εἶδους κατηγορεῖται ἀλλὰ πλείονων τε καὶ διαφερόντων τῷ εἶδει. τῆς δ' αὖ διαφορᾶς καὶ τῶν κοινῶς συμβεβηκόντων διαφέρει τὸ γένος, ὅτι εἰ καὶ καὶ πλείονων καὶ διαφερόντων τῷ εἶδει κατηγορεῖται αἱ διαφοραὶ καὶ τὰ κοινῶς συμβεβηκότα, ἀλλ' ἔτι ἐν τῷ τί ἐστιν κατηγορεῖται ἀλλ' ἐν τῷ ὁποῖόν τι ἐστὶν. ἐρωτησάντων γὰρ τινῶν τί ἐστὶν ἐκεῖνο καθ' ὃ κατηγορεῖται ταῦτα, τὸ γένος ἀποκρινόμεθα, τὰς δὲ διαφορὰς καὶ τὰ συμβεβηκότα ἔτι ἀποκρινόμεθα· ὃ γὰρ ἐν τῷ τί ἐστιν κατηγορεῖται τῷ ὑποκειμένῳ, ἀλλὰ μᾶλλον ἐν τῷ ποῖόν τι ἐστὶν. ἐν γὰρ τῷ ἐρωτᾷν ποῖόν τι ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος φασὶν ὅτι λογικόν, καὶ ἐν τῷ ποῖόν τι ἐστὶν ὁ κόραξ φασὶν ὅτι μέλαν· ἔστι δὲ τὸ μὲν λογικόν διαφορὰ, τὸ δὲ μέλαν συμβεβηκός. ὅταν δὲ τί ἐστὶν ἄνθρωπος ἐρωτηθῶμεν, ζῶον ἀποκρινόμεθα· ἦν δὲ ἀνθρώπου γένος τὸ ζῶον. ὥστε τὸ μὲν καὶ πλείονων λέγεσθαι τὸ γένος διαφέλλει αὐτὸ ἀπὸ τῶν καθ' ἑνὸς μόνον τῶν ἀτόμων κατηγορουμένων, τὸ δὲ διαφερόντων τῷ εἶδει διαφέλλει αὐτὸ ἀπὸ τῶν ὡς εἰδῶν κατηγορουμένων ἢ ὡς ἰδίων. τὸ δὲ ἐν τῷ τί ἐστιν κατηγορεῖσθαι χωρίζει αὐτὸ ἀπὸ τῶν διαφορῶν καὶ τῶν κοινῶν συμβεβηκόντων, ὃ ἔτι ἐν τῷ τί ἐστιν ἀλλ' ἐν τῷ ποῖόν τι ἐστὶν ἢ πῶς ἔχον ἐστὶν κατηγορεῖται ἕκαστον ὦν κατηγορεῖται. ὅθεν ἄρα περιττὸν ὕδὲ ἐλλείπον περιέχει ἡ τῶν γένους ῥηθεῖσα ὑπογραφή τῆς ἐννοίας. τὸ δὲ εἶδος λέγει μὲν καὶ ἐπὶ τῆς ἐκάστης μορφῆς, καθὼς εἶρη· "πρῶτον μὲν εἶδος ἄξιον τυραννίδος" λέγει δὲ εἶδος καὶ τὸ ὑπὸ τὸ ἀποδοθὲν γένος, καθὼς εἰώθαμεν λέγειν ἐν μὲν ἀνθρώπων εἶδος τὸ ζῶον, γένος ὄντος τὸ ζῶον, τὸ δὲ λευκόν τὸ χρώματος εἶδος, τὸ δὲ τρίγωνον τὸ σχήματος εἶδος. εἰ δὲ καὶ τὸ γένος ἀποδοδόντες τῷ εἶδος ἐμνησθῆμεν, εἰπόντες τὸ καὶ πλείονων καὶ διαφερόντων τῷ εἶδει ἐν τῷ τί ἐστιν κατηγορούμενον, καὶ τὸ εἶδος φασὲν τὸ ὑπὸ τὸ ἀποδοθὲν γένος, εἰδέναι χρὴ ὅτι ἐπεὶ καὶ τὸ γένος τινὸς ἐστὶ γένος καὶ τὸ εἶδος τινὸς ἐστὶν εἶδος ἐκάτερον ἐκατέρῳ, ἀνάγκη ἐν τοῖς ἀμφοτέρων λόγοις κεχρηθῆαι ἀμφοτέροις. ἀποδοδῶνασιν ἔν τῷ εἶδος καὶ ὅπως, εἶδος ἐστὶ τὸ ταπτόμενον ὑπὸ τὸ γένος, καὶ ὃ τὸ γένος

(*) addit A: τῷ φοίνικος τῷ μαθητῇ πλωτίνῳ τῷ λυκοπολίτῃ. χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν σύμπραττε.

ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορεῖν. ἔτι δὲ καὶ ὅπως, εἶδος ἐστὶ τὸ κατὰ πλείονων καὶ διαφερόντων τῷ ἀριθμῷ ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορούμενον. ἀλλ' αὕτη μὴ ἡ ἀπόδοσις τῶν εἰδικωτάτων ἀν εἶναι, καὶ ὁ ἐστὶ μόνον εἶδος, ἔκτετι δὲ καὶ γένος· αἱ δ' ἄλλαι εἴεν ἀν καὶ τῶν μὴ εἰδικωτάτων. σαφές δ' ἀν εἶναι τὸ λεγόμενον τῶν τὸν τρόπον. καθ' ἑκάστην κατηγορίαν ἐστὶ τινα γενικώτατα καὶ πάλιν ἄλλα εἰδικώτατα, καὶ μεταξὺ τῶν γενικωτάτων καὶ τῶν εἰδικωτάτων ἄλλα αὖ καὶ γένη καὶ εἶδη λέγεσθαι τὰ αὐτά. ἐστὶ δὲ γενικώτατον μὲν, ὑπὲρ ὃ ἔκ ἀν εἶναι ἄλλο ἐπαναβεβηκός γένος, εἰδικώτατον δέ, μεθ' ὃ ἔκ ἀν εἶναι ἄλλο ὑποβεβηκός εἶδος. μεταξὺ δὲ τῶν γενικωτάτων καὶ τῶν εἰδικωτάτων ἄλλα, αὖ καὶ γένη καὶ εἶδη ἐστὶ τὰ αὐτά, πρὸς ἄλλο μέντοι καὶ ἄλλο λαμβανόμενα. γενεῶν δὲ ἐπὶ μιᾷς κατηγορίας σαφές τὸ λεγόμενον. ἡ ὕστα ἐστὶ μὴ καὶ αὕτη γένος, ὑπὸ δὲ ταύτην ἐστὶ τὸ σῶμα, καὶ ὑπὸ τὸ σῶμα τὸ ἐμφύχον σῶμα, ὑφ' ὃ τὸ ζῶον, ὑπὸ δὲ τὸ ζῶον λογικὸν ζῶον, ὑφ' ὃ ὁ ἄνθρωπος, ὑπὸ δὲ τὸν ἄνθρωπον Σωκράτης καὶ Πλάτων καὶ οἱ κατὰ μέρος ἄνθρωποι. ἀλλὰ τῶν ἡ μὴ ὕστα τὸ γενικώτατον καὶ ὁ μόνον γένος, ὁ δὲ ἄνθρωπος τὸ εἰδικώτατον καὶ ὁ μόνον εἶδος· τὸ δὲ σῶμα εἶδος μὴ τῆς ὕστερας, γένος δὲ τῶν ἐμφύχων σώματος. ἀλλὰ καὶ τὸ ἐμφύχον σῶμα εἶδος μὴ τῶν σώματος, γένος δὲ τῶν ζώων. πάλιν τὸ ζῶον εἶδος μὴ τῶν ἐμφύχων σώματος, γένος δὲ τῶν λογικῶν ζώων. τὸ δὲ λογικὸν ζῶον εἶδος μὴ τῶν ζώων, γένος δὲ τῶν ἀνθρώπων. ὁ δὲ ἄνθρωπος εἶδος μὴ τῶν λογικῶν ζώων, ἔκτετι δὲ καὶ γένος τῶν κατὰ μέρος ἀνθρώπων, ἀλλὰ μόνον εἶδος· καὶ πᾶν τὸ πρὸ τῶν ἀτόμων προσεχῶς κατηγορούμενον εἶδος ἀν εἶναι μόνον, ἔκτετι δὲ καὶ γένος. ὥσπερ ἔν ἡ ὕστα ἀνωτάτω ὅσα τῷ μηδὲν εἶναι πρὸ αὐτῆς γένος ἦν τὸ γενικώτατον, ὅπως καὶ ὁ ἄνθρωπος εἶδος ὡς μεθ' ὃ ἔκ ἐστιν ἄλλο εἶδος ὅδε τι τῶν τέμνεσθαι δυναμένων εἰς εἶδη ἀλλὰ τῶν ἀτόμων (ἄτομον γὰρ λέγει) Σωκράτης καὶ Πλάτων καὶ Ἀλκιβιάδης καὶ ταῦτα τὸ λευκόν), μόνον ἀν εἶναι εἶδος καὶ τὸ ἑξατον εἶδος, καὶ ὡς ἔφαμεν, τὸ εἰδικώτατον. τὰ δὲ μέσα τῶν μὴ πρὸ αὐτῶν εἶναι εἶδη, τῶν δὲ μετ' αὐτὰ γένη. ὥστε ταῦτα μὴ ἔχει ὄνομα ὁμοειδῆς, τὴν τε πρὸς τὰ πρὸ αὐτῶν, καθ' ἣν εἶδη αὐτῶν εἶναι λέγει, τὴν τε πρὸς τὰ μετ' αὐτά, καθ' ἣν γένη αὐτῶν εἶναι λέγει. τὰ δὲ ἄκρα μίαν ἔχει ὁμοειδῆ· τό τε γὰρ γενικώτατον τὴν μὴ ὡς πρὸς τὰ ὑφ' αὐτὴν ἔχει ὁμοειδῆ, γένος ὅν πάντων τὸ ἀνωτάτω, 35 τὴν δὲ ὡς πρὸς τὰ πρὸ αὐτῆς ἔκτετι ἔχει, ἀνωτάτω ὅν καὶ πρώτη ἀρχή, καὶ ὡς ἔφαμεν, ὑπὲρ ὃ ἔκ ἀν εἶναι ἄλλο ἐπαναβεβηκός γένος. καὶ τὸ εἰδικώτατον δὲ μίαν ἔχει ὁμοειδῆ, τὴν ὡς πρὸς τὰ πρὸ αὐτῆς, ὡς ἐστὶν εἶδος. τὴν δὲ ὡς πρὸς τὰ μετ' αὐτὴν ἔκ ἀλλοίαν ἔχει, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀτόμων εἶδος λέγει. ἀλλ' εἶδος μὴ λέγει τῶν ἀτόμων ὡς περιέχον αὐτά, εἶδος δὲ πάλιν τῶν πρὸ αὐτῶν ὡς περιεχόμενον ὑπ' αὐτῶν. ἀφορίζονται τοίνυν τὰ μὴ γενικώτατον γένος ὅπως, ὁ γένος ὅν ἔκ ἐστιν εἶδος, καὶ πάλιν, ὑπὲρ ὃ ἔκ ἀν εἶναι ἄλλο ἐπαναβεβηκός γένος· τὸ δὲ εἰδικώτατον εἶδος ὅπως, ὁ εἶδος ὅν ἔκ ἐστι γένος, καὶ ὁ εἶδος ὅν ἔκ ἀν διελοίμεθα ἔτι εἰς εἶδη, καὶ ὁ κατὰ πλείονων καὶ διαφερόντων τῷ ἀριθμῷ ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορεῖν. τὰ δὲ μέσα τῶν ἄκρων ὑπάλληλα τε καλεῖσιν εἶδη καὶ γένη, καὶ ἕκαστον αὐτῶν εἶδος εἶναι καὶ γένος τίθεν, πρὸς ἄλλο μέντοι καὶ ἄλλο λαμβανόμενον.

τὰ γὰρ πρὸ τῶν εἰδικωτάτων ἄχρι τῶν γενικωτάτων ἀνιόντα γένη τε λέγει καὶ εἶδη ὑπάλληλα, ὡς ὁ Ἀγαμέμνων Ἀτρείδης καὶ Πελοπίδης καὶ Τανταλίδης καὶ τὰ τελευταῖον Διός. ἀλλ' ἐπὶ μὴ τῶν γενεαλογικῶν εἰς ἓνα ἀνάγναι (φέρει εἰπεῖν τὴν Δία) τὴν ἀρχὴν ὡς ἐπὶ τῶν πλείων, ἐπὶ δὲ τῶν γενῶν καὶ τῶν εἰδῶν ὅπως ὅπως ἔχει· ἔν γὰρ ἐστὶ κοινὸν γένος πάντων τὸ ὅν, ὅδε πάντα ὁμογενῆ καθ' ἓν τὸ ἀνωτάτω γένος, ὡς φησὶν Ἀριστοτέλης. ἀλλὰ κείνῳ, ὥσπερ ἐν ταῖς Κατηγορίαις, τὰ πρῶτα δέκα γένη οἷον ἀρχαὶ δέκα πρῶτα· καὶ δὴ πάντα τις ὄντα καλεῖ, ὁμογενῶς (φησὶ) καλεῖται, ὁ συνωνύμως. εἰ μὴ γὰρ ἦν κοινὸν πάντων γένος τὸ ὅν, συνωνύμως ἀν πάντα ὄντα ἐλέγετο· δέκα δὲ ὄντων τῶν πρώτων ἡ κοινωρία κατὰ τὸν νομὸν μόνον, ἔκτετι μὴν καὶ κατὰ τὴν λόγον τὴν κατὰ τὸν νομὸν. δέκα μὴ ἔν τὰ γενικώτατα, τὰ δὲ εἰδικώτατα ἐν ἀριθμῷ μὲν τινὲς εἰσιν, ὁ μὴν ἀπειρῶ· τὰ δὲ ἄτομα, ἅπερ ἦν κατὰ τὰ εἰδικώτατα, ἀπειρῶ. διὸ ἄχρι τῶν εἰδικωτάτων ἀπὸ τῶν γενικωτάτων κατιόντας παρεκελεύετο ὁ Πλάτων παύεσθαι, κατιέναι δὲ διὰ τῶν διὰ μέσων διαρρύντας ταῖς εἰσοποιοῖς διαφοραῖς. τὰ δὲ ἀπειρὰ φησὶν ἔαν· μὴ δὲ γὰρ ἀν γενεῶν τῶν ἐπισημνῶν. κατιόντας μὴ ἔν εἰς τὰ εἰδικώτατα ἀνάγκη διαρρύντας διὰ πλήθους ἵεναι, ἀνιόντας δὲ εἰς τὰ γενικώτατα ἀνάγκη συναρρύνειν τὸ πλῆθος εἰς ἓν· συναρρύνον γὰρ τῶν πολλῶν εἰς μίαν φύσιν τὸ εἶδος, καὶ ἔτι μάλλον τὸ γένος· τὰ δὲ κατὰ μέρος καὶ καθ' ἑκάστη τὴν ἀντιπρῶτον εἰς πλῆθος αἰεὶ διαιρεῖται τὸ ὅν· τῇ μὴ γὰρ τῶν εἰδῶν μετυσία οἱ πολλοὶ ἄνθρωποι εἰς, τοῖς δὲ κατὰ μέρος καὶ καθ' ἑκάστη ὁ εἰς καὶ κοινὸς πλείους. διαιρετικὸν μὴ γὰρ αἰεὶ τὸ καθ' ἑκάστη, συλληπτικὸν δὲ καὶ ἐνοποιὸν τὸ κοινόν. ἀποδοδομένη δὲ τῶν γένων καὶ τῶν εἰδῶν τί ἐστὶν ἑκάτερον αὐτῶν, καὶ τῇ μὴ γένος ἐνός ὄντος τῶν δὲ εἰδῶν πλείονων (αἰεὶ γὰρ εἰς πλείω εἶδη ἡ τομὴ τῶν γένων), τὸ μὴ γένος αἰεὶ τῶν εἰδῶν κατηγορεῖται καὶ πάντα τὰ ἐπάνω τῶν ὑποκάτω, τὸ δὲ εἶδος ὅπως τῶν προσεχῶς αὐτῶν γένος ὅπως τῶν ἐπάνω· ὅδε γὰρ ἀντισφύρει. οἷον γὰρ ἡ τὰ ἴσα τῶν ἴσων κατηγορεῖται, ὡς τὸ χρεμετιστικὸν τῶν ἴσων, ἡ τὰ μείζω τῶν ἐλαττόνων, ὡς τὸ ζῶον τῶν ἀνθρώπων, τὰ δὲ ἐλάττω τῶν μείζονων ἔκτετι· ἔκτετι γὰρ τὸ ζῶον εἰσὶν ἀν εἶναι ἄνθρωπον, ὥσπερ τὸν ἄνθρωπον εἰσὶν ἀν εἶναι ζῶον. καθ' ὧν δ' ἀν τὸ εἶδος κατηγορεῖται, κατ' ἐκείνων καὶ τὸ τῶν εἰδῶν γένος ἐξ ἀνάγκης κατηγορηθήσεται, καὶ τὸ τῶν γένων γένος ἄχρι τῶν γενικωτάτων. εἰ γὰρ ἀληθές τὸ τὸν Σωκράτην εἰπεῖν ἄνθρωπον, τὸν δὲ ἄνθρωπον ζῶον, τὸ δὲ ζῶον ὕστατον, ἀληθές καὶ τὸν Σωκράτην ζῶον εἰπεῖν καὶ ὕστατον· αἰεὶ γὰρ τῶν ἐπάνω κατηγορουμένων τῶν ὑποκάτω, τὸ μὴ εἶδος κατὰ τὸν ἀτόμῳ κατηγορηθήσεται, τὸ δὲ γένος καὶ κατὰ τὸν εἶδος καὶ κατὰ τὸν ἀτόμῳ· τὸ δὲ γενικώτατον καὶ κατὰ τὸν γένος ἢ τῶν γενῶν, εἰ πλείω εἶναι τὰ μέσα καὶ ὑπάλληλα, καὶ κατὰ τὸν εἶδος καὶ κατὰ τὸν ἀτόμῳ. λέγει γὰρ τὸ μὴ γενικώτατον κατὰ πάντων τῶν ὑφ' αὐτὴν γενῶν τε καὶ εἰδῶν καὶ ἀτόμων, τὸ δὲ γένος τὸ πρὸ τῶν εἰδικωτάτων κατὰ πάντων τῶν εἰδικωτάτων καὶ ἀτόμων, τὸ δὲ μόνον εἶδος κατὰ πάντων τῶν ἀτόμων, τὸ δὲ ἄτομον ἐφ' ἑνός μόνου τῶν κατὰ μέρος. ἄτομον δὲ λέγει ὁ Σωκράτης καὶ ταῦτα τὸ λευκόν καὶ ὅσα οἱ προσώπων Σωφρονίσκος υἱός, εἰ μόνος αὐτῷ εἶναι Σωκράτης υἱός. ἄτομα δὲ λέγει τὰ τοιαῦτα, ὅτι ἐξ ἰδιότητων συνέστηκεν

ἐκαστον, ὡν τὸ ἄθροισμα ἔκ ἀν' ἐπ' ἄλλων τινὸς ποτε τὸ αὐτὸ γένοιτο τῶν κτ' μέρος· αἱ γὰρ Σωκράτους ἰδιότητες ἔκ ἀν' ἐπ' ἄλλων τινὸς τῶν κτ' μέρος γένοιντ' ἀν αἱ αὐταί. αἱ μέντοι τῷ ἀνθρώπῳ (λέγω δὴ τῷ κοινῷ) ἰδιότητες γένοιντ' ἀν αἱ αὐταί ἐπὶ πλείονων, μᾶλλον δὲ ἐπὶ πάντων τῶν κτ' μέρος ἀνθρώπων, καθὼ ἀνθρώποι. περιέχεται 5 ἔν τ' μὲν ἄτομον ὑπὸ τῷ εἶδος, τὸ δὲ εἶδος ὑπὸ τῷ γένει. ὅλον γὰρ τι τὸ γένος, τὸ δὲ ἄτομον μέρος, τὸ δὲ εἶδος καὶ ὅλον καὶ μέρος· ἀλλὰ μέρος μὲν ἄλλου, ὅλον δὲ ἔκ ἄλλου ἄλλ' ἐν ἄλλοις· ἐν γὰρ τοῖς μέρεσι τὸ ὅλον. περὶ μὲν ἔν γένους καὶ εἶδος, καὶ τί τὸ γενικώτατον καὶ τί τὸ εἰδικώτατον, καὶ τίνα καὶ γένη τὰ αὐτὰ καὶ εἶδη, τίνα τε τὰ ἄτομα, 10 καὶ ποσαχῶς τὸ γένος καὶ τὸ εἶδος, εἴρηξιν.

3 Ἡ διαφορὰ δὲ κοινῶς τε καὶ ἰδίως καὶ ἰδιαίτατα λεγέσθω. κοινῶς μὲν γὰρ διαφέρειν ἕτερον ἑτέρῳ λέγειν τὸ ἑτερότητι διαλλάττον ὁπωσὺν ἢ πρὸς ἑαυτὴν ἢ πρὸς ἄλλο· διαφέρει γὰρ Σωκράτης Πλάτωνος τῇ ἑτερότητι, καὶ αὐτὸς ἑαυτοῦ παιδὸς τε ὄντος καὶ ἀνδρωθέντος, 15 καὶ ἐνεργῆτός τι ἢ παυσανέως, καὶ αἰεὶ γε ἐν ταῖς τῷ πως ἔχειν ἑτερότητι θεωρεῖν. ἰδίως δὲ διαφέρειν λέγειν ἕτερον ἑτέρῳ, ὅταν ἀχωρίστω συμβεβηκότι τὸ ἕτερον τῷ ἑτέρῳ διαφέρῃ. ἀχωρίζον δὲ συμβεβηκὸς οἷον γλαυκότης ἢ γρυπότης ἢ ἕλη ἐκ τραύματος ἐνσκιρρωθεῖσα. ἰδιαίτατα δὲ διαφέρειν ἕτερον ἑτέρῳ λέγειν, ὅταν 20 εἰδοποιῶν διαφορὰ διαλλάττη, ὥσπερ ἀνθρώπος ἵππου εἰδοποιῶν διαφορὰ διενήνοχε τῇ τῷ λογικῷ ποιότητι. καθόλου μὲν ἔν πάσα διαφορὰ ἑτεροῖον ποιεῖ προσγινομένην τινί· ἀλλ' αἱ μὲν κοινῶς καὶ ἰδίως ἀλλοῖον ποιεῖσιν, ἢ δὲ ἰδιαίτατα ἄλλο. τῶν γὰρ διαφορῶν αἱ μὲν ἀλλοῖον ποιεῖσιν, αἱ δὲ ἄλλο. αἱ μὲν ἔν ποιεῖσαι ἄλλο εἰδοποιοῖ 25 κέκλην, αἱ δὲ ἀλλοῖον ἀπλῶς διαφοροῖ. τῷ γὰρ ζῷον διαφορὰ προσεληθῆσα ἢ τῷ λογικῷ ἄλλο ἐποίησεν καὶ εἶδος τῷ ζῷον ἐποίησεν, ἢ δὲ τῷ κινεῖσθαι ἀλλοῖον μόνον παρὰ τὸ ἡρεμεῖν ἐποίησεν, ὥστε ἢ μὲν ἄλλο ἢ δὲ ἀλλοῖον μόνον ἐποίησεν. καὶ μὲν ἔν τὰς ἄλλο ποιεῖσας διαφορὰς αἱ τε διαιρέσεις γίνονται τῶν γενῶν εἰς τὰ εἶδη, οἳ τε ὅροι 30 ἀποδίδονται ἐκ γένους ὄντες καὶ τῶν τοιῶντων διαφορῶν· καὶ δὲ τὰς ἀλλοιῶσας ἑτερότητες μόνον συνίστανται καὶ αἱ τῷ πως ἔχοντος μεταβολαί. ἀνωθεν ἔν πάλιν ἀρχομένην ῥητέον τῶν διαφορῶν τὰς μὲν χωρίσας εἶναι τὰς δὲ ἀχωρίσας· τὸ μὲν γὰρ κινεῖσθαι καὶ τὸ ἡρεμεῖν καὶ τὸ ὑγιαίνειν καὶ τὸ νοσεῖν, καὶ ὅσα τέτοις παραπλήσια, χωρίσας 35 ἔσιν, τὸ δὲ γρυπὸν εἶναι ἢ σιμὸν, ἢ λογικὸν ἢ ἄλογον, ἀχωρίσας. τῶν δὲ ἀχωρίστων αἱ μὲν ὑπάρχουσι καθ' αὐτάς, αἱ δὲ καὶ συμβεβηκός· τὸ μὲν γὰρ λογικὸν καθ' αὐτὸ ὑπάρχει τῷ ἀνθρώπῳ, καὶ τὸ θνητόν, καὶ τὸ ἐπιστήμης εἶναι δεκτικόν, τὸ δὲ γρυπὸν ἢ σιμὸν εἶναι καὶ συμβεβηκός καὶ ἐκ καθ' αὐτό. αἱ μὲν ἔν καθ' αὐτὸ προσῆσαι ἐν 40 τῷ τῆς ὑσίας λόγῳ λαμβάνοντι καὶ ποιεῖσιν ἄλλο, αἱ δὲ καὶ συμβεβηκός ἔτε ἐν τῷ τῆς ὑσίας λόγῳ λαμβάνοντι ἔτε ποιεῖσιν ἄλλο ἀλλὰ ἀλλοῖον. καὶ αἱ μὲν καθ' αὐτάς ἐκ ἐπιδέχονται τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον, αἱ δὲ καὶ συμβεβηκός, καὶ ἀχωρίσας ὡσιν, ἐπίτασιν λαμβάνουσι καὶ ἀνεσιν· ἔτε γὰρ τὸ γένος μᾶλλον καὶ ἥττον κατηγο- 45 ρεῖται ἢ ἀν ἢ γένος, ἔτε αἱ τῷ γένους διαφοραί, καθ' ἃς διαιρεῖται· αὐταὶ μὲν γὰρ εἰσιν αἱ τὸν ἐκάστω λόγον συμπληρῆσαι, τὸ δὲ εἶναι ἐκάστω ἐν καὶ τὸ αὐτὸ ἔτε ἀνεσιν ἔτε ἐπίτασιν ἐπιτεχόμενον ἐστίν,

τὸ δὲ γρυπὸν ἢ σιμὸν εἶναι ἢ κεχωρῶσθαι πως καὶ ἐπιτελεῖν καὶ ἀνέειναι. τριῶν ἔν εἰδῶν τῆς διαφορᾶς θεωρουμένων, καὶ τῶν μὲν ὑσῶν χωριστῶν τῶν δὲ ἀχωρίστων, καὶ πάλιν τῶν ἀχωρίστων τῶν μὲν ὑσῶν καθ' αὐτάς τῶν δὲ καὶ συμβεβηκός, πάλιν τῶν καθ' αὐτάς διαφορῶν αἱ μὲν εἰσι καθ' ἃς διαιρέμεθα τὰ γένη εἰς τὰ εἶδη, αἱ δὲ καθ' ἃς τὰ διαιρεθέντα εἰδοποιεῖται. οἷον τῶν καθ' αὐτάς διαφορῶν πασῶν τῶν τοιῶντων τῷ ζῷον ὑσῶν, ἐμφύχου καὶ αἰσθητικῆς, λογικῆς καὶ ἀλόγου, θνητῆς καὶ ἀθανάτου, ἢ μὲν τῷ ἐμφύχου καὶ αἰσθητικῆς διαφορὰ συσφατική ἐστι τῆς τῷ ζῷον ὑσίας· ἐστὶ γὰρ τὸ ζῷον ὑσία ἐμφύχου αἰσθητικῆς· 5 ἢ δὲ τῷ θνητῷ καὶ ἀθανάτῳ διαφορὰ, καὶ ἢ τῷ λογικῷ τε καὶ ἀλόγῳ, διαιρετικαὶ εἰσι τῷ ζῷον διαφοραί· δι' αὐτῶν γὰρ τὰ γένη εἰς τὰ εἶδη διαιρέμεθα. ἀλλ' αὐταὶ γε αἱ διαιρετικαὶ διαφοραὶ τῶν γενῶν συμπληρωτικαὶ γίνονται καὶ συσφατικαὶ τῶν εἰδῶν· τέμνει γὰρ τὸ ζῷον τῇ τε τῷ λογικῷ καὶ τῷ ἀλόγῳ διαφορᾷ, καὶ πάλιν τῇ τε τῷ θνητῷ καὶ τῷ ἀθανάτῳ διαφορᾷ. ἀλλ' αἱ μὲν τῷ λογικῷ καὶ τῷ θνητῷ διαφοραὶ συσφατικαὶ γίνονται τῷ ἀνθρώπῳ, αἱ δὲ τῷ λογικῷ καὶ τῷ ἀθανάτῳ τῷ θεῷ, αἱ δὲ τῷ θνητῷ καὶ τῷ ἀλόγῳ τῶν ἀλόγων ζῴων. ἔτι δὲ καὶ τῆς ἀνωτάτω ὑσίας διαιρετικῶν ὑσῶν τῆς τε ἐμφύχου καὶ ἀψύχου διαφορᾶς καὶ τῆς αἰσθητικῆς τε καὶ ἀναισθητῆς, ἢ μὲν ἐμφύχου 10 καὶ αἰσθητικῆς προσληφθεῖσαι τῇ ὑσίᾳ ἀπετέλεσαν τὸ ζῷον, ἢ δὲ ἐμφύχου καὶ ἀναισθητῆς ἀπετέλεσαν τὸ φυτόν. ἐπεὶ ἔν αἱ αὐταὶ πῶς μὲν ληφθεῖσαι γίνονται συσφατικαὶ πῶς δὲ διαιρετικαί, εἰδοποιοῖ πάσαι κέκλην. καὶ τέτων γε μάλιστα χρεια εἰς τε τὰς διαιρέσεις τῶν γενῶν καὶ εἰς τὰς ὁρίσσεις, ἀλλ' ἐκ τῶν καὶ συμβεβηκός ἀχωρίστων, ἐδ' ἔτι μᾶλλον τῶν χωριστῶν. ἃς δὲ καὶ ὁρίζομενοι φασί, διαφορὰ ἐστὶν ἢ περισσεύει τὸ εἶδος τῷ γένει. ὁ γὰρ ἀνθρώπος τῷ ζῷον πλέον ἔχει τὸ λογικόν καὶ τὸ θνητόν· τὸ γὰρ ζῷον ἔτε ὅθεν τέτων ἐστίν, ἐπεὶ πόθεν ἀν τὰ εἶδη χωρεῖν τὰς διαφοράς; ἔτε δὲ πάσας τὰς ἀντικειμένους ἔχει, ἐπεὶ τὸ αὐτὸ ἅμα ἔχει τὰ 15 ἀντικείμενα, ἀλλ' ὡς ἀξίῃσι, δύναται μὲν πάσας ἔχει τὰς τῶν ὑφ' αὐτὴν διαφοράς, ἐνεργεῖα δὲ ὑδεμίαν. καὶ ἔτι ἔτε ἐξ ἐκ ὄντων τι γίνεσθαι, ἔτε τὰ ἀντικείμενα ἅμα περὶ τὸ αὐτὸ ἔχει. ὁρίζονται δὲ αὐτὴν καὶ ἔτι, διαφορὰ ἐστὶ τὸ καὶ πλείονων καὶ διαφερόντων τῷ εἶδει ἐν τῷ ποῖόν τι ἐστὶ κατηγορούμενον· τὸ γὰρ λογικόν καὶ τὸ θνητόν τῷ ἀνθρώπῳ κατηγορούμενον ἐν τῷ ποῖόν τι ἐστὶν ὁ ἀνθρώπος λέγεται, ἀλλ' ἐκ ἐν τῷ τί ἐστιν. τί μὲν γὰρ ἐστὶν ὁ ἀνθρώπος ἐρωτωμένων ἡμῶν οἰκεῖον εἰπεῖν ζῷον· ποῖον δὲ ζῷον πυθθανομένον, ὅτι λογικόν καὶ θνητόν, οἰκεῖως ἀποδώσομεν. τῶν γὰρ πραγμάτων ἐξ ὕλης καὶ εἶδος συνεστώτων, ἢ ἀνάλογον γε ὕλη καὶ εἶδος τὴν σύ- 20 στασιν ἐχόντων, ὥσπερ ὁ ἀνδριάς ἐξ ὕλης μὲν τῷ χαλκῷ εἶδος δὲ τῷ σχήματος, ἔτι καὶ ὁ ἀνθρώπος ὁ κοινός τε καὶ εἰδικός ἐξ ὕλης μὲν ἀναλόγῳ συνέστηκε τῷ γένει, ἐκ μορφῆς δὲ τῆς διαφορᾶς. τὸ δὲ ὅλον τῷτο, ζῷον λογικόν θνητόν, ὁ ἀνθρώπος, ὡς ἐκεῖ ὁ ἀνδριάς. ὑπογράφουσι δὲ καὶ ἔτι, διαφορὰ ἐστὶ τὸ χωρίζειν πεφυκός τὰ ὑπὸ τὸ αὐτὸ γένος· τὸ λογικόν γὰρ καὶ τὸ ἄλογον ἐν ἀνθρώπῳ καὶ ἐν ἵππῳ, ὅντα ὑπὸ τὸ αὐτὸ γένος τὸ ζῷον, χωρίζει. ἀποδιδοῦσιν δὲ καὶ ἔτι, διαφορὰ ἐστὶν ὅτῳ διαφέρει ἕκαστον. ἀνθρώπος γὰρ καὶ ἵππος καὶ μὲν τὸ γένος ἐκ διενήνοχε· ζῷον γὰρ καὶ ἡμεῖς καὶ οἱ ἵπποι,

ἀλλὰ τὸ λογικὸν προσεθεὶν διέστησεν ἡμᾶς ἀπ' ἐκείνων. καὶ λογικοὶ
 ἔσμεν καὶ ἡμεῖς καὶ οἱ θεοί· ἀλλὰ τὸ θνητὸν προσεθεὶν διέστησεν ἡμᾶς
 ἀπ' ἐκείνων. προσεξεργαζόμενοι δὲ τὰ περὶ τῆς διαφορᾶς μὴ τὸ
 τυχόν φασὶ τῶν χωρίζοντων τὰ ὑπὸ τὸ αὐτὸ γένος εἶναι τὴν δια-
 φοράν, ἀλλ' ὅπερ εἰς τὸ εἶναι συμβάλλει καὶ εἰς τὸ τί ἦν εἶναι, καὶ
 ὁ τῷ πράγματός ἐστι μέρος. καὶ γὰρ τὸ πεφυκέναι πλεῖν διαφορὰ
 ἐστὶν ἀνθρώπου, εἰ καὶ ἴδιον ἀνθρώπου. εἰπομεν γὰρ ἂν τῶν ζώων τὰ
 μὲν πλεῖν πεφυκέναι τὰ δὲ μὴ, χωρίζοντες τὸν ἀνθρώπον ἀπὸ τῶν
 ἄλλων· ἀλλὰ τὸ πεφυκέναι πλεῖν οὐκ ἦν συμπληρωτικὸν τῆς
 ὁσίας, ὅδε μέρος αὐτῆς, ἀλλ' ἐπιτηδείότης μόνον αὐτῆς, διὰ τὸ
 μὴ εἶναι διαφορὰν οἷαι αἱ ἰδίως εἰδοποιοὶ λεγόμεναι διαφοραί. εἴην
 ὅν ἂν εἰδοποιοὶ διαφοραί, ὅσαι ἕτερον εἶδος ποιῶσι, καὶ ὅσαι ἐν τῷ
 τί ἦν εἶναι παραλαμβάνοντι. καὶ περὶ μὲν διαφορᾶς ἀρκεῖ τὸσαῦτα.

Τὸ δὲ ἴδιον διαιρῶσι τετραχῶς· καὶ γὰρ ὁ μόνῳ τινὶ εἶδει συμ-
 βέβηκεν, εἰ καὶ μὴ παντὶ, ὡς ἀνθρώπῳ τὸ ἰατρικὸν ἢ τὸ γεωμε-
 τρικόν· καὶ ὁ παντὶ συμβέβηκε τῷ εἶδει, εἰ καὶ μὴ μόνῳ, ὡς τῷ
 ἀνθρώπῳ τὸ εἶναι ὀπίσθι· καὶ ὁ μόνῳ καὶ παντὶ καὶ ποτέ, ὡς ἀνθρώπῳ
 παντὶ τὸ ἐν γῆρα πολὺν χρόνον. τέταρτον δέ, ἐφ' ὃ συνδεοδράμηκε τὸ
 μόνῳ καὶ παντὶ καὶ αἰεὶ, ὡς τῷ ἀνθρώπῳ τὸ γελαστικόν· καὶ γὰρ μὴ
 γελαῖ αἰεὶ, ἀλλὰ δυνάμει γελαστικὸν λέγει, καὶ τῷ αἰεὶ γελαῖν ἀλλὰ
 τῷ πεφυκέναι· τὸτο δὲ αἰεὶ αὐτῷ σύμφυτον ὑπάρχει, ὡς καὶ τῷ ἵππῳ
 τὸ χρεμετιστικόν. ταῦτα δὲ καὶ κυρίως ἰδιὰ φασιν, ὅτι καὶ ἀντιγράφει·
 εἴ τι γὰρ ἵππος, χρεμετιστικόν, καὶ εἴ τι χρεμετιστικόν, ἵππος.

Συμβεβηκὸς δὲ ἐστὶν ὁ γίνεσθαι καὶ ἀπογίνεσθαι χωρὶς τῆς τῷ
 ὑποκειμένου φθορᾶς. διαιρεῖται δὲ εἰς δύο· τὸ μὲν γὰρ αὐτὸ χωρίζον
 ἐστὶ, τὸ δὲ ἀχώριστον. τὸ μὲν ὅν καθενόθεν χωρίζον συμβεβηκός, τὸ
 δὲ μέλαν εἶναι ἀχωρίστως τῷ κόρακι καὶ τῷ Αἰθίοπι συμβέβηκε,
 δύνανται δὲ ἐπινοηθῆναι καὶ κόραξ λευκὸς καὶ Αἰθίοψ ἀποβαλὼν τὴν
 χροιάν χωρὶς φθορᾶς τῷ ὑποκειμένῳ. ὁρίζοντι δὲ αὐτὸ καὶ ἕτω,
 συμβεβηκός ἐστὶν ὁ ἐνδεχέσθαι τῷ αὐτῷ ὑπάρχειν καὶ μὴ ὑπάρχειν·
 ἢ ὁ ὅτε γένος ἐστὶν ἕτερο διαφορὰ ἕτερο εἶδος ἕτερο ἴδιον, αἰεὶ δὲ ἐστὶν ἐν
 ὑποκειμένῳ ὑφιστάμενον.

Ἀφορισθέντων δὲ πάντων τῶν προτεθέντων, λέγω δὴ γένος
 εἶδος διαφορᾶς ἰδίᾳ συμβεβηκός, ῥητέον τίνα τε κοινὰ πρόσδεσιν
 αὐτοῖς καὶ τίνα ἰδιὰ. κοινὸν μὲν δὴ πάντων τὸ κατὰ πλείονων κατηγο-
 ρεῖσθαι, ὡς εἴρηται. ἀλλὰ τὸ μὲν γένος τῶν ὑπ' αὐτὸ εἰδῶν τε καὶ τῶν
 ἀτόμων, καὶ ἡ διαφορὰ ὡσαύτως, τὸ δὲ εἶδος τῶν ὑπ' αὐτὸ ἀτόμων,
 τὸ δὲ ἴδιον τῷ τε εἶδός ἐστιν ἴδιον καὶ τῶν ὑπὸ τὸ εἶδος ἀτόμων, τὸ
 δὲ συμβεβηκός καὶ εἰδῶν καὶ ἀτόμων· τό τε γὰρ ζῶον ἵππου τε καὶ
 βοῦς κατηγορεῖται, εἰδῶν ὄντων, καὶ τῷδε τῷ ἵππῳ καὶ τῷδε τῷ βοῖ, ἀτόμων
 ὄντων. τὸ δὲ ἄλογον ἵππου καὶ βοῦς κατηγορεῖται καὶ τῶν κατὰ
 μέρος. τὸ μέντοι εἶδος, οἷον ὁ ἀνθρώπος, τῶν κατὰ μέρος μόνων. τὸ
 δὲ ἴδιον τῷ τε εἶδός ἐστιν ἴδιον καὶ τῶν ὑπ' αὐτὸ ἀτόμων, οἷον τὸ
 γελαστικὸν τῷ ἀνθρώπῳ καὶ τῶν κατὰ μέρος, τὸ δὲ μέλαν τῷ τε εἶδός
 τῶν κοράκων καὶ τῶν κατὰ μέρος, συμβεβηκὸς δὲ ἀχώριστον, καὶ τὸ
 κινεῖσθαι ἀνθρώπου τε καὶ ἵππου, χωρίζον δὲν συμβεβηκός. ἀλλὰ
 προσηγμένως μὲν τῶν ἀτόμων, κατὰ δεύτερον δὲ λόγον καὶ τῶν περι-
 χόντων τὰ ἅτομα.

Κοινὸν δὲ γένος καὶ διαφορᾶς τὸ περιεκτικὸν εἰδῶν. περιέχει γὰρ
 καὶ ἡ διαφορὰ εἶδη, εἰ καὶ μὴ πάντα ὅσα τὰ γένη. τὸ γὰρ λογικόν,
 εἰ καὶ μὴ περιέχει τὰ ἄλογα ὡς περὶ τὸ ζῶον, ἀλλὰ περιέχει ἀν-
 θρώπων καὶ θεῶν, ἅπερ ἐστὶν εἶδη. ὅσα τε κατηγορεῖται τῷ γένει ὡς
 γένος, καὶ τῶν ὑπ' αὐτὸ εἰδῶν κατηγορεῖται. ὅσα τε τῆς διαφορᾶς
 ὡς διαφορᾶς, καὶ τῷ ἐξ αὐτῆς εἶδος κατηγορηθῆσεται. γένος τε γὰρ
 ὄντος τῷ ζῶῳ, ὡς γένος κατηγορεῖται ἡ ὁσία καὶ τὸ ἐμφυλον καὶ τὸ
 αἰσθητικόν· ἀλλὰ καὶ τῶν ὑπὸ τὸ ζῶον εἰδῶν πάντων κατηγορεῖται
 ταῦτα, ἄχρι καὶ τῶν ἀτόμων. διαφορᾶς τε ὅσης τῷ λογικῷ, κατη-
 γορεῖται ὡς διαφορᾶς τὸ λόγῳ χρῆσθαι· καὶ μόνον δὲ τῷ λογικῷ, ἀλλὰ
 καὶ τῶν ὑπὸ τὸ λογικὸν εἰδῶν κατηγορηθῆσεται τὸ λόγῳ χρῆσθαι. κοι-
 νὸν δὲ καὶ τὸ ἀναιρεθέντος ἢ τῷ γένει ἢ τῆς διαφορᾶς συναναιρεῖσθαι
 καὶ τὰ ὑπ' αὐτά· ὡς γὰρ μὴ ὄντος ζῶος οὐκ ἐστὶν ἵππος ὅδε ἀνθρώ-
 πος, ἕτω καὶ μὴ ὄντος λογικῷ ὅδε ἐστὶ ζῶον τὸ χρῶμενον λόγῳ.
 ἴδιον δὲ τῷ γένει τὸ ἐπὶ πλείονων κατηγορεῖσθαι ἥπερ ἡ διαφορὰ καὶ
 τὸ εἶδος καὶ τὸ ἴδιον καὶ τὸ συμβεβηκός· τὸ μὲν γὰρ ζῶον ἐπ' ἀνθρώπου
 καὶ ἵππου καὶ ὀρνέου καὶ ἄφωος, τὸ δὲ τετράπουν ἐπὶ μόνων τῶν τέσσα-
 ρας πόδας ἐχόντων, ὁ δὲ ἀνθρώπος ἐπὶ μόνων τῶν ἀτόμων, καὶ τὸ
 χρεμετιστικὸν ἐπὶ τῷ ἵππῳ μόνῳ καὶ τῶν κατὰ μέρος, καὶ τὸ συμβε-
 βηκός ὁμοίως ἐπ' ἐλαττόνων. δεῖ δὲ διαφορᾶς λαμβάνειν, αἷς
 τέμνει τὸ γένος, καὶ τὰς συμπληρωτικὰς τῆς ὁσίας τῷ γένει, ἀλλὰ
 τὰς διαιρετικάς. ἐπὶ τὸ γένος περιέχει τὴν διαφορὰν δυνάμει· τῷ
 γὰρ ζῶῳ τὸ μὲν λογικόν τὸ δὲ ἄλογον· αἱ δὲ διαφοραὶ ἐκτελέχουσιν
 τὰ γένη. ἐπὶ τὰ μὲν γένη πρότερα τῶν ὑφ' αὐτὰ διαφορῶν, διὸ
 συναναιρεῖται μὲν αὐτάς, καὶ συναναιρεῖται δὲ ἀναιρεθέντος γὰρ τῷ ζῶῳ
 συναναιρεῖται τὸ λογικόν καὶ τὸ ἄλογον. αἱ δὲ διαφοραὶ ἐκτελέχουσιν
 συναναιρεῖται τὸ γένος· καὶ γὰρ πᾶσαι ἀναιρεθῶσιν, ὁσία ἐμφυλος αἰσθη-
 τικὴ ἐπινοηθῆσεται, ἥτις ἦν τὸ ζῶον. ἐπὶ τὸ μὲν γένος ἐν τῷ τί ἐστὶν, ἢ
 δὲ διαφορὰ ἐν τῷ ποῖόν τι ἐστὶν, ὡς εἴρηται, κατηγορεῖται. ἐπὶ γένος
 μὲν ἐν καθ' ἑκάστων εἶδος, οἷον ἀνθρώπου καὶ ζῶον, διαφοραὶ δὲ πλείους,
 οἷον λογικόν, θνητόν, καὶ ἐπιστήμης δεκτικόν, αἷς τῶν ἄλλων
 ζώων διαφέρει. καὶ τὸ μὲν γένος ἔκκειν ὅλην, μορφῇ δὲ ἡ διαφορὰ.
 προσόντων δὲ καὶ ἄλλων κοινῶν τε καὶ ἰδίων τῷ γένει καὶ τῇ διαφορᾷ
 ἀρκεῖ τὸσαῦτα.

Γένος δὲ καὶ εἶδος κοινὸν μὲν ἔχουσιν τὸ κατὰ πλείονων, ὡς εἴρηται, 8
 κατηγορεῖσθαι· εἰλήφθω δὲ τὸ εἶδος ὡς εἶδος μόνον, ἀλλ' οὐ καὶ
 ὡς γένος, ἅπερ ἦν τὸ αὐτὸ καὶ εἶδος καὶ γένος. κοινὸν δὲ αὐτοῖς καὶ τὸ
 πρότερα εἶναι ὧν κατηγορεῖται, καὶ τὸ ὅλον τι εἶναι ἑκάτερον. δια-
 φέρεται δὲ ἡ τὸ μὲν γένος περιέχει τὰ εἶδη, τὰ δὲ εἶδη περιέχει καὶ
 περιέχει τὰ γένη· ἐπὶ πλείον γὰρ τὸ γένος τῷ εἶδος. ἐπὶ τὰ γένη
 προὑποκεισθαι δεῖ, καὶ διαμορφωθέντα ταῖς εἰδοποιήσεσιν διαφοραῖς ἀπο-
 τελεῖν τὰ εἶδη, ὅθεν καὶ πρότερα τῇ φύσει τὰ γένη. καὶ συναναι-
 ρῶντα, ἀλλ' οὐ συναναιρῶμενα· εἶδος μὲν γὰρ ὄντος πάντως ἐστὶ καὶ
 γένος, γένος δὲ ὄντος καὶ πάντως ἐστὶν εἶδος. καὶ τὰ μὲν γένη συνω-
 νύμως κατηγορεῖται τῶν ὑφ' αὐτὰ εἰδῶν, τὰ δὲ εἶδη τῶν γενῶν
 ἐκείνῳ. ἐπὶ τὰ μὲν γένη πλεονάζει τῇ τῶν ὑφ' αὐτὰ εἰδῶν περιοχῇ,
 τὰ δὲ εἶδη τῶν γενῶν πλεονάζει ταῖς οἰκείαις διαφοραῖς. ἐπὶ ὅτε
 τὸ εἶδος γένειον ἂν γενικώτατον ἕτερο γένος ἐιδικώτατον.

- 9 Γένος δὲ καὶ ἰδίᾳ κοινὸν μὴ τὸ ἐπεὶ τοῖς εἶδεσιν· εἰ γὰρ ἀνθρω-
πος, ζῶον, καὶ εἰ ἀνθρωπος, γελαστικόν. καὶ τὸ ἐπ' ἴσης κατηγορεῖται
τὸ γένος τῶν εἰδῶν καὶ τὸ ἴδιον τῶν αὐτῶν μετεχόντων ἀτόμων· ἐπ'
ἴσης γὰρ καὶ ὁ ἀνθρωπος καὶ ὁ βῆς ζῶον, καὶ Ἄνθρωπος καὶ Μέλητος γε-
λαστικόν. κοινὸν δὲ καὶ τὸ συνωνύμως κατηγορεῖται τὸ γένος τῶν
οἰκείων εἰδῶν, καὶ τὸ ἴδιον ὧν ἂν ᾖ ἴδιον. διαφέρει δὲ ὅτι τὸ μὴ γένος
πρότερον, ὕστερον δὲ τὸ ἴδιον· δεῖ γὰρ εἶναι ζῶον, εἴτα διαιρεῖται
διαφοραῖς καὶ ἰδίᾳ. καὶ τὸ μὴ γένος καὶ πλείονων εἰδῶν κατηγορεῖται,
ὧν ἐστὶ γένος, τὸ δὲ ἴδιον ἐνὸς εἶδους, ὃ ἐστὶν ἴδιον. καὶ τὸ μὴ ἴδιον ἀν-
τικατηγορεῖται ὃ ἐστὶν ἴδιον, τὸ δὲ γένος ἐκ ἀντικατηγορεῖται· ὅτε γὰρ
εἰ ζῶον, ἀνθρωπος, ὅτε εἰ ζῶον, γελαστικόν· εἰ δὲ ἀνθρωπος, γε-
λαστικόν, καὶ ἔμπαλιν. ἔτι τὸ μὴ ἴδιον παντὶ τῷ εἶδει ὑπάρχει ὃ
ἐστὶν ἴδιον, καὶ μόνῳ καὶ αἰεὶ, τὸ δὲ γένος παντὶ μὴ τῷ εἶδει ὃ ἂν ᾖ
γένος, καὶ αἰεὶ, ὃ μέντοι καὶ μόνῳ. ἔτι τὰ μὴ ἴδια ἀναιρέμενα ὃ συνα-
ναιρεῖ τὰ γένη, τὰ δὲ γένη ἀναιρέμενα συναναιρεῖ τὰ εἶδη ὧν ἐστὶν
ἴδια, ὥστε καὶ ὧν ἐστὶν ἴδια ἀναιρέμενα καὶ αὐτὰ συναναιρεῖται.
- 10 Γένος δὲ καὶ συμβεβηκός κοινὸν τὸ καὶ πλείονων, ὡς εἴρηται,
κατηγορεῖται, ἂν τε τῶν χωριστῶν ἢ ἂν τε τῶν ἀχωρίστων· καὶ γὰρ
τὸ κινεῖται καὶ πλείονων, καὶ τὸ μέλαν καὶ κοράκιων καὶ Αἰθίοπων καὶ
τινῶν ἀψύχων. διαφέρει δὲ τὸ γένος τῷ συμβεβηκός, ὅτι τὸ μὴ
γένος πρὸ τῶν εἰδῶν, τὰ δὲ συμβεβηκότα τῶν εἰδῶν ὕστερα· καὶ
γὰρ ἀχώριστον λαμβάνει συμβεβηκός, ἀλλ' ὅν πρότερον ἐστὶ τῇ
φύσει τὸ ὧ συμβεβηκε τῷ συμβεβηκός. καὶ τῷ μὴ γένος ἐπ' ἴσης
τὰ μετέχοντα αἰεὶ μετέχει, τῷ δὲ συμβεβηκός ἐκ ἐπ' ἴσης·
ἐπιτάσιν γὰρ καὶ ἀνεσιν ἐπιδέχεται ἢ τῶν συμβεβηκῶν μετέχεις,
ἢ δὲ τῶν γενῶν ὑπέκεινται. καὶ τὰ μὴ συμβεβηκότα ἐπὶ τῶν ἀτόμων
προηγούμενος ὑφίσταται, τὰ δὲ γένη καὶ τὰ εἶδη φύσει πρότερα τῶν
ἀτόμων ὕστων. καὶ τὰ μὴ γένη ἐν τῷ τί ἐστὶν κατηγορεῖται τῶν ὑπ'
αὐτῶν, τὰ δὲ συμβεβηκότα ἐν τῷ πῶς ἐστὶν καὶ πῶς ἔχον ἕκα-
στον· πῶς γὰρ ὁ Αἰθίοψ ἐρωτηθεὶς εἰρεῖς ὅτι μέλας, ἢ πῶς ἔχει
Σωκράτης, εἰρεῖς ὅτι κάθηται ἢ περιπατεῖ.
- 11 Τὸ μὴ ὅν γένος ἢ τῶν ἄλλων τεττάρων διαφέρει εἴρηται, συμ-
βεβηκε δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον διαφέρει τῶν τεττάρων, ὥστε
πέντε μὴ ὄντων, ἐνὸς δὲ ἕκαστου τῶν τεττάρων διαφέροντος, τετράκις
τὰ πέντε, εἴκοσι γίνονται διαφορὰς τὰς πάσας. ἀλλ' ὅχι ὅτως ἔχει,
ἀλλ' αἰεὶ τῶν ἐφεξῆς καταριθμημένων, καὶ τῶν μὴ δύο μὲν λειπομένων
διαφορὰ διατὸ ἥδη εἰληφθῆναι, τῶν δὲ τριῶν δυοῖ, τῶν δὲ τεττάρων
τριῶν, τῶν δὲ πέντε τέττασι, δέκα αἱ πᾶσαι γίνονται διαφοραί, τέσ-
σαρες, τρεῖς, δύο, μία. τὸ μὴ γὰρ γένος ἢ διαφέρει τῆς διαφορᾶς καὶ
τῷ εἶδους καὶ τῷ ἰδίῳ καὶ τῷ συμβεβηκός εἴρηται· τέσσαρες ὅν αἱ
διαφοραί. ἢ διαφορὰ δὲ πῇ μὴ διενήνοχε τῷ γένος εἴρηται, ὅτε πῇ
διαφέρει τὸ γένος αὐτῆς ἐρρέθη· λοιπὸν δὲ, πῇ διαφέρει τῷ εἶδους καὶ
τῷ ἰδίῳ καὶ τῷ συμβεβηκός, ῥηθήσεται, καὶ γίνονται τρεῖς. πάλιν τὸ εἶδος
πῇ μὴ διαφέρει τῆς διαφορᾶς ἐρρέθη, ὅτε πῇ διαφέρει ἢ διαφορὰ τῷ
εἶδους ἐλέγετο· πῇ δὲ διαφέρει τὸ εἶδος τῷ γένος ἐρρέθη, ὅτε πῇ
διαφέρει τὸ γένος τῷ εἶδους ἐλέγετο. λοιπὸν ὅν, πῇ διαφέρει τὸ εἶδος
τῷ ἰδίῳ καὶ τῷ συμβεβηκός, ῥηθήσεται· δύο ὅν καὶ αὐτῷ αἱ διαφοραί.
τὸ δὲ ἴδιον πῇ διαφέρει τῷ συμβεβηκός καταλειφθήσεται· πῇ γὰρ
- τῷ εἶδους καὶ τῆς διαφορᾶς καὶ τῷ γένος διαφέρει, προειρημένον ἐστὶν
ἐν τῇ ἐκείνων πρὸς αὐτὰ διαφορᾷ. τεσσάρων ὅν λαμβανομένων
τῷ γένος πρὸς τὰ ἄλλα διαφορῶν, τριῶν δὲ τῆς διαφορᾶς, δύο
δὲ τῷ εἶδους, μίαν δὲ τῷ ἰδίῳ πρὸς τὸ συμβεβηκός, δέκα ἔσονται αἱ
πᾶσαι· ὧν τὰς τέσσαρας, αἱ ἦσαν τῷ γένος πρὸς τὰ ἄλλα,
φθάσαντες ἀπεδείξαμεν.
- Κοινὸν τοίνυν διαφορᾶς καὶ εἶδους τὸ ἐπ' ἴσης μετέχεται· ἀν-
θρώπῳ τε γὰρ ἐπ' ἴσης μετέχουσιν οἱ καὶ μέρος ἀνθρώποι, καὶ τῆς τῷ
λογικῷ διαφορᾶς. κοινὸν δὲ καὶ τὸ αἰεὶ παρῆναι τοῖς μετέχουσιν·
αἰεὶ γὰρ Σωκράτης λογικός, καὶ αἰεὶ Σωκράτης ἀνθρωπος. ἴδιον δὲ
διαφορᾶς μὴ τὸ ἐν τῷ πῶς τι κατηγορεῖται, εἶδος δὲ τὸ ἐν τῷ τί
ἐστὶν· καὶ γὰρ ὁ ἀνθρωπος ὡς ποῖν τι λαμβάνει, ὅχι ἀπλῶς ἂν
εἴη ποῖν, ἀλλὰ καθὸ τῷ γένει προσελθῆναι αἱ διαφοραὶ ὑπέστη-
σαν αὐτό. ἔτι ἢ μὴ διαφορὰ ἐπὶ πλείονων πολλάκις εἰδῶν θεω-
ρεῖται, ὡς τὸ τετράπτερον ἐπὶ πλείωνων ζώων διαφερόντων τῷ εἶδει,
τὸ δὲ εἶδος ἐπὶ μόνων τῶν ὑπὸ τὸ εἶδος ἀτόμων ἐστὶν. ἔτι ἢ δια-
φορὰ πρότερα τῷ κατ' αὐτῆς εἶδους· συναναιρεῖ γὰρ τὸ λογικὸν
ἀναιρεθῆναι τὸν ἀνθρώπον, ὁ δὲ ἀνθρωπος ἀναιρεθῆναι ἐκ ἀνῆρκε τὸ
λογικόν, ὅντος τῷ ἀγγέλῳ. ἔτι διαφορὰ μὴ συντίθεται μετ' ἄλλης
διαφορᾶς (τὸ λογικὸν γὰρ καὶ θνητὸν συνετέθη εἰς ὑπόστασιν τῷ ἀν-
θρώπῳ), εἶδος δὲ εἶδει ὃ συντίθεται, ὥστε ἀπογενεῖσθαι ἄλλο εἶδος·
τις μὴ γὰρ ἵππος τινὶ ὄνῳ σύνεσιν εἰς ἡμίονον γέννησιν, ἵππος δὲ
ἀπλῶς ὄνῳ συντεθείς ἐκ ἀν ἀποτελέσειεν ἡμίονον.
- Διαφορὰ δὲ καὶ ἰδίῳ κοινὸν μὴ ἔχουσι τὸ ἐπ' ἴσης μετέχεται 13
ὑπὸ τῶν μετεχόντων· ἐπ' ἴσης γὰρ τὰ λογικὰ λογικὰ καὶ τὰ γελα-
στικὰ γελαστικά. καὶ τὸ αἰεὶ καὶ παντὶ παρῆναι κοινὸν ἀμφοῖν· καὶ
γὰρ κολοβωθῇ ὁ δόρυς, ἀλλὰ πρὸς τὸ πεφυκέναι τὸ αἰεὶ λέγειται,
ἐπεὶ καὶ τὸ γελαστικὸν τῷ πεφυκέναι ἔχει τὸ αἰεὶ, ἀλλ' ὅχι τῷ γε-
λᾶν αἰεὶ. ἴδιον δὲ διαφορᾶς ὅτι αὐτῇ μὴ ἐπὶ πλείονων εἰδῶν λέγειται
πολλάκις, οἷον τὸ λογικὸν ἐπὶ ἀγγέλῳ καὶ ἐπὶ ἀνθρώπῳ, τὸ δὲ ἴδιον
ἐφ' ἐνὸς εἶδους ὃ ἐστὶν ἴδιον. καὶ ἢ μὴ διαφορὰ ἐπεὶ ἐκείνοις ὧν ἦν
διαφορὰ, ὃ μὴν καὶ ἀντιγράφει· τὰ δὲ ἴδια ἀντικατηγορεῖται ὧν ἦν
ἴδια, διατὸ ἀντιγράφειν.
- Διαφορὰ δὲ καὶ συμβεβηκότη κοινὸν μὴ τὸ ἐπὶ πλείονων λέ- 14
γεται, κοινὸν δὲ πρὸς τὰ ἀχώριστα συμβεβηκότα τὸ αἰεὶ καὶ παντὶ
προσεῖναι· τό τε γὰρ δίπνον αἰεὶ πρόσσεσι πᾶσι κόραξι τό τε μέλαν
ὁμοίως. διαφέρουσι δὲ ὅτι ἢ μὴ διαφορὰ περιέχει τὰ εἶδη, ὃ περιέ-
χει δὲ· περιέχει γὰρ τὸ λογικὸν τὸν ἀνθρώπον καὶ τὸν ἀγγέλον· τὰ
δὲ συμβεβηκότα τρόπον μὲν τινα περιέχει τῷ ἐν πλείοισιν εἶναι,
τρόπον δὲ τινα περιέχει τῷ μὴ ἐνὸς συμβεβηκός εἶναι δεκτικὰ
τὰ ὑποκείμενα ἀλλὰ πλείονων. καὶ ἢ μὴ διαφορὰ ἀνεπίτατος καὶ
ἀνάνατος, τὰ δὲ συμβεβηκότα τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον ἐπιδέχεται.
καὶ ἀμυγῆς μὴ αἱ ἐναντία διαφοραί, μυγῆς δ' ἂν ποτε τὰ ἐναντία
συμβεβηκότα. τοσαῦτα μὴ ὅν αἱ κοινότητες καὶ αἱ ιδιότητες τῆς
διαφορᾶς καὶ τῶν ἄλλων.
- Τὸ δὲ εἶδος πῇ μὴ διαφέρει γένους καὶ διαφορᾶς, εἴρηται ἐν ὧ 15
ἐλέγομεν πῇ τὸ γένος διαφέρει τῶν ἄλλων καὶ πῇ ἢ διαφορὰ δια-
φέρει τῶν ἄλλων. λοιπὸν, πῇ διαφέρει τῷ ἰδίῳ καὶ τῷ συμβεβη-

κότος, ῥηθῆσε. εἶδος δὲ καὶ ἰδίῳ κοινὸν τὸ ἀλλήλων ἀντικατηγο-
ρεῖσθαι· εἰ γὰρ ἄνθρωπος, γελασκόν, καὶ εἰ γελασκόν, ἄνθρωπος.
τὸ γελασκόν δὲ ὅτι καὶ τὸ πεφυκέναι γελᾶν ληπτέον, πολλάκις
εἴρηται. κοινὸν δὲ καὶ τὸ ἐπ' ἴσης εἶναι· ἐπ' ἴσης τε γὰρ πάρεσι τὰ εἶδη
τοῖς μετέχουσιν, καὶ τὰ ἰδία ὧν ἐστὶν ἰδία. διαφέρει δὲ τὸ εἶδος τῷ
ἰδίῳ ὅτι τὸ μὲν εἶδος δύναται καὶ ἄλλων γένος εἶναι, τὸ δὲ ἰδίον ἄλλων
εἶναι ἰδίον ἀδύνατον. καὶ τὸ μὲν εἶδος προϋφέστηκε τῷ ἰδίῳ, τὸ δὲ ἰδίον
ἐπιγίνεται τῷ εἶδει· δεῖ γὰρ ἄνθρωπον εἶναι, ἵνα γελασκόν γῇ. ἔτι
τὸ μὲν εἶδος αἰεὶ ἐνεργεῖα πάρεσι τῷ ὑποκειμένῳ, τὸ δὲ ἰδίον ποτε καὶ
δυναμει· ἄνθρωπος μὲν γὰρ αἰεὶ ἐνεργεῖα ὁ Σωκράτης ἐστὶ, γελᾷ δὲ
ἐκ αἰεὶ, καίπερ αἰεὶ πεφυκώς εἶναι γελασκός. ἔτι ὧν οἱ ὅροι διά-
φοροι, καὶ αὐτὰ διάφορα ἐστίν· ἐστὶ δὲ εἶδος μὲν τὸ ὑπὸ τὸ γένος εἶναι,
καὶ τὸ καὶ πλείονων καὶ διαφορόντων τῷ ἀριθμῷ ἐν τῷ τί ἐστι κατηγο-
ρούμενον, καὶ ὅσα τοιαῦτα, ἰδίῳ δὲ τὸ μόνῳ καὶ παντὶ καὶ αἰεὶ προσεῖναι.

16 Εἶδος δὲ καὶ συμβεβηκός κοινὸν μὲν τὸ ἐπὶ πολλῶν κατηγο-
ρεῖσθαι, σπάνιον δὲ αἱ ἄλλαι κοινότητες διὰ τὸ πλείστον ἀλλήλων
διεσθάναι τό τε συμβεβηκός καὶ τὸ συμβεβηκεν. ἰδία δὲ ἑκατέρω,
τῷ μὲν εἶδος τὸ ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορεῖσθαι ὧν ἐστὶν εἶδος, τῷ δὲ συμ-
βεβηκός τὸ ἐν τῷ ποῖον ἢ πῶς ἔχον· καὶ τὸ ἐκάστην ὕσταν ἐνὸς μὲν
εἶδος μετέχειν, συμβεβηκότων δὲ πλείονων, τῶν τε χωριστῶν καὶ
τῶν ἀχωριστῶν. καὶ τὰ μὲν εἶδη προεπισυνεῖται τῶν συμβεβηκῶν,

καὶ ἀχωρίσθαι γῇ (δεῖ γὰρ εἶναι τὸ ὑποκείμενον, ἵνα ἐκεῖνον τι συμβῇ),
τὰ δὲ συμβεβηκῶτα ὑπερογενῇ πέφυκε καὶ ἐπισυνώδῃ [ἐπεισοδιώδῃ
Α] τὴν φύσιν ἔχει. καὶ τῷ μὲν εἶδος ἢ μετοχή ἐπ' ἴσης, τῷ δὲ
συμβεβηκός, καὶ ἀχωρίσθαι γῇ, ἐκ ἐπ' ἴσης· καὶ γὰρ ὁ Αἰθίοψ
ἔχει ἀν τὴν χροίαν ἢ ἀνεμμένην ἢ ἐπιτεταμένην καὶ με-
λανίαν. λέγειται δὲ περὶ ἰδίου καὶ συμβεβηκός εἰπεῖν· πῇ γὰρ τὸ
ἰδίον τῷ τε εἶδος καὶ τῆς διαφορᾶς καὶ τῷ γένει διενήνοχεν εἴρηται.

Κοινὸν δὲ τῷ ἰδίῳ καὶ τῷ ἀχωρίστῳ συμβεβηκῶτι τὸ ἀνεῖναι
αὐτῶν μὴ ὑποσθῆναι ἐκεῖνα ἐφ' ὧν θεωρεῖται· ὡς γὰρ ἀνεῖναι τῷ γε-
λασκίῳ ἐκ ὑφίσταται ἄνθρωπος, ὅπως ὁδὲ ἀνεῖναι τῷ μέλανος ὑπο-
σταίῃ ἀν Αἰθίοψ. καὶ ὥσπερ παντὶ καὶ αἰεὶ πάρεσι τὸ ἰδίον, ὅτω καὶ τὸ
ἀχωρίστον συμβεβηκός. διενήνοχε δὲ ὅτι τὸ μὲν ἰδίον ἐνὶ μόνῳ πά-
ρεσιν εἶδει, ὡς τὸ γελασκόν ἄνθρωπον, τὸ δὲ ἀχωρίστον συμβεβη-
κός, ὅσον τὸ μέλαν ἐκ Αἰθίοπι μόνον ἀλλὰ καὶ κόρακι πρόσσεσι καὶ
ἀνθρακι καὶ ἐβένῳ καὶ ἄλλοις τισίν. διὸ τὸ μὲν ἰδίον ἀντικατηγορεῖται
ἐστὶν ἰδίον καὶ ἐστὶν ἐπ' ἴσης, τὸ δὲ ἀχωρίστον συμβεβηκός ἐκ ἀντι-
κατηγορεῖται. καὶ τῶν μὲν ἰδίων ἐπ' ἴσης ἢ μετοχή, τῶν δὲ συμβε-
βηκῶν ἢ μὲν μᾶλλον ἢ δὲ ἥττον. εἰσι μὲν ὅν καὶ ἄλλαι κοινότητες
τε καὶ ἰδιότητες τῶν εἰρημένων, ἀλλ' ἐξαρκῶσι καὶ αὐταὶ εἰς διάκρι-
σίν τε αὐτῶν καὶ τῆς κοινωνίας παράστασι.

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ ΣΤΗΝ ΘΕΩΣ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ (*).

Ἐπειδὴ πάντα τὰ ἀγαθὰ ἐφίετο καὶ κοινὸς πάντων ὅρος ἐστὶ τὸ
ἀγαθόν (ἀγαθὸν γὰρ λέγει) διὰ τὸ ἄγαν θέειν ἐπ' αὐτὸ πάντας), τὸ
δὲ ἀγαθὸν ἐπίτασιν δηλοῖ, ὅθεν καὶ γραμματικῶν παῖδες παραγα-
γέλλουσιν μὴ λέγειν ἀγαθέστερον καὶ ἀγαθιώτατον διὰ τὸ ἐν μιᾷ λέξει
δύο καὶ ἐπιτατικώτερα, ἀλλὰ λέγειν μᾶλλον ἀγαθόν (δύο γὰρ λέξεις
ἐνταῦθα εἰσὶ) καὶ μάλιστα ἀγαθόν, ὅπερ ἐπιτατικώτερον καὶ τῷ μᾶλ-
λον ἐστίν, τῷ τε χάριν τῷ εἶναι μὲν καταφρονεῖμεν πολλάκις, τῷ δὲ
ἀγαθὸν καὶ καταφρονεῖμεν. καὶ αὐτοὶ γὰρ οἱ τὰ κακὰ διαπραττόμενοι
ἐκ γῆ κακὰ διαπραττόνται ἀλλ' ἢ ἀγαθὰ· ὁ γὰρ ἰατρός ἐλκοῖ τὸ
σῶμα φλεβοτομῶν, ἐκ ἐλκῶσαι προθέμενος ἀλλ' ὑγιαίνει βυ-
λόμενος, καὶ ὁ φονεὺς ἐγχειρεῖ τῷ φόνῳ ἐκ ὡς φόνος ὀρεγόμενος,
ἀλλὰ διὰ τὸ προσγινώσκον αὐτῷ ἐξ αὐτοῦ κέρδος, ὅπερ ἐκεῖνος
ἀγαθὸν νομίζει. πάντα ἔν τῷ ἀγαθῷ ἐφίετο, ἀλλ' ἢ τῷ ὄντως
ἀγαθῷ ἢ τῷ νομιζομένῳ, πάντως δὲ ἀγαθῷ. εἰ ἔν πάντα τῷ
ἀγαθῷ ἐφίετο, ὁ ἀν δειχθῇ μᾶλλον ἀγαθόν, τότε μᾶλλον ἐφίετο·
ὡς γὰρ τὸ μᾶλλον θερμὸν μᾶλλον θερμαίνει καὶ τὸ μᾶλλον ψυχρὸν
μᾶλλον ψύχει, ὅτω καὶ τῷ μᾶλλον ἀγαθῷ μᾶλλον πάντα ἐφίετο.
ἡμεῖς ἔν διαπυροῖ καὶ ἐκμανεῖς ἐρασαὶ φιλοσοφίας γνωμέα ἐμ-
παραγινώσκον ἡμῶν ἐξ αὐτῆς ἀγαθὸν τῆς φιλοσοφίας, καὶ τοσούτων
ὁποῖον ἐδήλωσεν ὁ Πλάτων, περὶ αὐτῶν εἰπὼν ὅτι τοῦτον ἀγαθὸν
εἰς ἀνθρώπους ὅτε ἤλθεν ὅτε ἤξει ποτὲ δωρηθὲν ἐκ θεῶν. ἀλλ'
ἐπειδὴ τὸ ἀγαθὸν τῆς φιλοσοφίας γινώσκαι καὶ δυνατὸν τῆς φύσεως

αὐτῆς ἀγνοούμενης, δεῖ τὴν φύσιν αὐτῆς εἰπεῖν ὅποια τυγχάνει·
τῆς γὰρ διαφορᾶς φύσεως διάφορον καὶ τὸ ἀγαθόν. ὅτω γὰρ ἵππου
ἀγαθόν τὸ ἄλτην εἶναι καὶ πορευτικόν τοῖς ποσίν, ἀνθρώπου δὲ ἀγα-
θόν τὸ ἀναθρεῖν ὁ ὁπώπαμεν· μόνος γὰρ τῶν ζώων ἄνθρωπος ἀνα-
μνησκέται, τῶν ἀλόγων μνήμην ἔχόντων μόνον, ὡς δηλοῖ ὁ κύων
τῷ Ὀδυσσεύς ὁ Ἄργος, φυλάσας τὴν μνήμην εἰς εἴκοσι ἔτη. ὁ
ταυρὸν δὲ μνήμη καὶ ἀνάμνησις· μνήμη μὲν γὰρ ἐστὶ μόνῃ νῦν, ἀνά-
μνησις δὲ ἀπολλυμένης μνήμης ἀνανέωσις. καὶ ἡμεῖς μὲν ὅτω· ὁ
δὲ φιλόσοφος Πρόκλος βέλει ἐν τοῖς εἰς Φαίδωνα ὑπομνήμασι
ἔχειν καὶ τὰ ἄλογα ἀνάμνησιν. ὑπερβαίνει γὰρ, φησὶ, τὴν ἐκείνων
ζωὴν τὸ ἀμετάπτωτον τῆς γνώσεως· τὸ γὰρ διὰ παντὸς μεμνησθῆναι
αὐτὰ καὶ μὴ ἐπιλανθάνεσθαι ὑπὲρ τὴν ἐκείνων φύσιν ἐστίν· τοῖς γὰρ
ἀνθρώποις κρείττοσιν ὅσιν ἐκ ὑπάρχει τῷτο. ἐπιλανθάνετο δὲ καὶ
τὰ ἄλογα· δεινὸς γὰρ ποτε περιπίπτει, καὶ τὰ πρότερον σαίνοντα
μὲν χρόνον ὑλακτεῖ καὶ ἀγριαίνει πρὸς τὸς ποτε συνήθεις, ὡς δὴ ἄλλοι
ὅτι ἐπιλανθάνετο καὶ ἀναμνησκέται. ὅτι ἔχει ἀνάμνησιν, ὅλον
κάντεῦθεν, ἐκ τῷ μὴ ὁμοίως εἰς συνήθειαν ἀγεῖται τῷ προοραθέντι
καὶ τῷ πάντῃ ξένῳ· θάττον γὰρ ἐν συνήθειᾳ γίνετο τῷ προοραθέντος,
ὡς φυλάσας δηλονότι τύπον τινὰ καὶ δι' αὐτῶν λαβῶν ἀφορμὴν
ἀναμνήσεως. πλὴν εἰ καὶ ἐπὶ ἀμφοτέρων ἐστὶν ἀνάμνησις, ἀλλ' ἔν
διαφορὰ τις ἐστίν· ἐπὶ μὲν γὰρ ἀνθρώπου σὺν τῇ ἀναμνήσει ἐστὶ καὶ
συναισθάνεσθαι αὐτὸς τῆς ἀναμνήσεως, ἐπὶ δὲ τῶν ἀλόγων ἐκεί-
τῷτο· ὁδὲ γὰρ συναισθάνετο ἐκεῖνα ὅτι ἀνεμνήσθη· ὥσπερ γὰρ ἡ
ἐν ὅσῳ ἐρᾷ μέν, ἐκ οὐδὲ δὲ ὅτι ὁρᾷ, ὅτω καὶ ἐπ' ἐκείνων ἐστίν. ἐδειξεν

ὅν ὁ λόγος ὅτι τῆς διαφορᾶς φύσεως καὶ τῆς ἀγαθὸν διαφορᾶς. διὰ τὸ τοῦτο ὅν χρὴ καὶ τῆς φιλοσοφίας τὴν φύσιν εἰδέναι. ἀλλ' ἐπειδὴ ταύτην χωρὶς ὁρισμῶν γινώσκειν ἔστι δύνατον (οἱ γὰρ ὁρίσμοι ἀνατομαὶ καὶ ἀναπτύξεις εἰσὶ τῶν φύσεων), δεῖ ἀπὸ τῶν ὁρισμῶν ἀρξάμεθα· εἰς τοιαύτην γὰρ ἀνάγκην κατήντησεν ὁ λόγος. τῷ δὲ ὁρισμῷ πρόσρημα τὸ τί ἐστίν. ἐκ τούτου ὅν δεῖ ἀρξάμεθα, ὡς ἔδειξεν ὁ λόγος. τίς δὲ ὁ ὁρισμός, ἐν ἑτέρᾳ θεωρίᾳ εὐμενείᾳ τῷ κρείττονος παραστήσομεν.

Πρᾶξις β'. ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ αὐτοὶ οἱ ἀναιρῶντες τὴν φιλοσοφίαν, ἀποδείξαι βυβλόμενοι ὅτι ἔκ ἐστιν, εἰσάγουσιν αὐτὴν (ἢ γὰρ ἀπόδειξις μέρος φιλοσοφίας), τότε χάριν ἀφέντες τὸ εἶ ἐστιν, ἀπὸ 10 τῷ τί ἐστίν τὴν ἀρχὴν ποιησόμεθα, χάριν ἐκείνοις τοῖς ἀναιρῶν αὐτὴν ἐσπυδακόσιν ὁμολογῶντες, ὅτι τὸ τοῦτο ἐπιτηδεύσαντες μᾶλλον ἡμῶν κατὰ δόλον αὐτὴν πεποιθήκασι διὰ τῶν ἀποδείξεων. ἢ καὶ ὡς φησὶν Ἀριστοτέλης ἐν τῷ Προτρεπτικῷ ἐπιτηγεγραμμένῳ, ἐν ᾧ προτρέπει τὸς νέους πρὸς φιλοσοφίαν. φησὶ γὰρ ὅτι· εἰ μὴ φιλοσοφητέον, 15 φιλοσοφητέον, καὶ εἰ μὴ φιλοσοφητέον, φιλοσοφητέον· πάντως ἄρα φιλοσοφητέον. τούτ' ἐστίν, εἰ μὴ γὰρ ἐστίν, πάντως ὀφείλομεν φιλοσοφεῖν, ὅσως αὐτῆς· εἰ δὲ μὴ ἐστίν, καὶ ὅσως ὀφείλομεν ζητεῖν πῶς ἔκ ἐστι φιλοσοφία, ζητῶντες δὲ φιλοσοφῶμεν, ἐπειδὴ τὸ ζητεῖν αἰτία τῆς φιλοσοφίας ἐστίν. καὶ καὶ τρεῖς δὲ αἰτίαι δεῖ ἀπὸ τῶν τί 20 ἐστίν ἀρξάμεθα κτλ. (*).

Πρᾶξις γ'. δευτέρῳ ζητεῖσθαι πῶθεν εἶρη) ὁρισμός. ὁρισμός τοίνυν εἶρη) ὡς ἐκ μεταφορᾶς τῆς τῶν ὁροθεσιῶν. πάλαι γὰρ τῷ Νείλῳ ἀνιόντος καὶ συγχέοντος τὰς ἀρέρας, μὴ τὴν ἀπόστασιν αὐτῷ πόλεμοι ἐγίνοντο καὶ φόνοι περὶ τὴν διανομὴν τῆς γῆς. ἐπενόησαν 25 ὅν ὁροθεσία τινα πρὸς δὴ λωπιν τῶν τόπων, καὶ ἐπαύσαντο τῷ παλεμείν· διὸ καὶ ἀκαίαν μέτρον κέκλη) παρ' αὐτοῖς παρὰ τὴν σέ-ρησιν τῷ φόνῳ· καίνω γὰρ τὸ φονεύω. ὅπως ὅν καὶ οἱ ἐξηγῆται τῶν φύσεων ὁρίσμοι, τῷ δικαίῳ καὶ τῆς ἀντιστροφῆς σοχαζόμενοι, ὅτε ἐλλείπειν θέλωσιν ὅτε πλεονάζειν κτλ.

στολοικισμός δὲ εἶρη) ὡς σώω λόγῳ αἰκισμός.

τὴν ὑγίειαν ἢ μόνον ὁ ἱατρός ποιεῖ, ἀλλὰ καὶ ἐκ τύχης γίνε), ὡς εἶρη) ἐν τῷ περὶ Αἰρέσεων.

ὁ Ὑπερείδης ὁ ῥήτωρ συνηγορῶν Φρυγῇ τῇ πόρῃ, αἰδο-μενος ἐν τοῖς ἑαυτῷ λόγοις ὅτι ἔκ ἐπεισε τὸς δικαστάς, ἐπέτρεψε 35 τῇ πόρῃ διαρρηξάει τὸς χιτῶνας, καὶ τότε διὰ τῆς τῶν μαζῶν θέας εἶλεν αὐτός.

καὶ τοῦτον οἷον τὸν Λυκῆργον ἢ Πυθίαν προσεῖπεν (Herodot. 1 65).

ἡλθε ὡς Λυκῆργε ἐμὸν ποτὶ πῖονα νηόν.

ὁῖζω εἴ σε θεὸν μαντεύσομαι ἢ καὶ ἄνδρα.

δεῖ εἰδέναι ὅτι ἐξ εἰσιν ὁρίσμοι τῆς φιλοσοφίας καὶ ὅτε πλείους ὅτε ἐλάττως.

τινὲς δὲ προσθέασι καὶ ἄλλον ὁρισμὸν ἔβδομον· οἱ γὰρ ἱατροί, χάλκεα χρυσέων ἀμειψάμενοι, ἔκ ἐμπαλιν χρύσεια χαλκεῶν 45 ἀπόρρητα, τούτ' ἐστίν τὴν αἰτίαν εἰπεῖν δι' ἣν ἔκ ἐδίδοι κυάμους (ἢ γὰρ αὐτοῖς ἴσον τοι κυάμους φαγέειν κεφαλὰς τε τοκῶν), ἔφη

καθ' Ὁμήρον, τὸς ὁρίσμους ἡμειψαν καὶ τὴν ἱατρικὴν ὠρίσαντο φιλοσοφίαν· σωματῶν, τὴν δὲ φιλοσοφίαν ἱατρικὴν ψυχῶν. ἀλλ' ὡς ἱατροί, διάλληλος ἦδε ἐστὶ δειξίς.

ἄλλον ὅγδοον ὁρισμὸν ἀναφέρουσι τῷ Πλάτῳ εἰρημένον ἐν Θεαιτήτῳ (*). φησὶ γὰρ ἐκεῖ τὴν φιλοσοφίαν μεγίστην μυστικὴν κτλ.

Πρᾶξις ε'. φέρει ἔλθωμεν ἐπὶ τὴν ἐξηγήσιν αὐτῶν (τῶν ὁρισμῶν). πρῶτος τοίνυν ὁρισμός ἐστὶ τῆς φιλοσοφίας ἐκ τῆς καθόλου ὑποκειμένης, ὁ λέγων, γινώσκεις τῶν ὄντων ἢ ὄντα ἐστίν. καὶ ἔκ ἔχω μὴ εἰπεῖν ἐν ποίῳ συγγράμματι ὁ Πυθαγόρας εἶπεν αὐτόν· ὅδε γὰρ κατέλιπε συγγράμματα, ἀλλ' ὅπερ τοῖς ἄλλοις τὰ συγγράμματα, τὸ ἐκείνῳ οἱ μαθηταί.

φυσικὸς δὲ θάνατος καὶ προαιρετικὴ ζωὴ ἐστίν, ὅταν τὴν καὶ φύσιν ζῶντων ἀκολάσως τὸν βίον μετερχώμεθα. ἢ βυβλόμεν δὲ τῶν ἀκούσας τῶν λόγων Κλεόμβροτον· ὅτος γὰρ λέγων (An- tholog. 7 471)

εἶπας "ἦλπε χαῖρε" Κλεόμβροτος Ἀμβρακιώτης

ἦλατ' ἀφ' ὑψηλῆς τεύχεος εἰς Ἀΐδην,

ἄξιον ὅτι παθὼν θανάτου κακόν, ἀλλὰ Πλάτωνος

ἐν τῷ περὶ ψυχῆς γράμμῳ ἀναλεξάμενος.

ἐγὼ δὲ τὰν ἀντία ἐκείνῳ φημί, ἐπεὶ ὅπως·

εἰ μὴ γράμμα Πλάτωνος ἐμὴν ἐπέδωκεν ἐρωτήν,

ἤδη λυγρὸν ἔλυσα βίῃ πολυκηδέα δεσμόν.

τούτ' ἐστίν, εἰ μὴ ὠφεληθὴν ἐκ Πλάτωνος τρόπον εὐζωΐας, προέ-κρινον ἂν μὴ εἶναι ἢ κακῶς εἶναι. ἐστίν ὅν τις θάνατος ζωῆς τινὸς κρείττων, ὃν ἡ φιλοσοφία μελετᾷν αἰεὶ ἐπαγγέλλε). 25

Πρᾶξις ς'. ἢ μόνον ὁ Κλεόμβροτος ἀλλὰ καὶ οἱ Στωϊκοὶ φιλόσοφοι, οἷον Κλεόμβροτοὶ τινες ὄντες, τὴν φιλοσοφίαν ὑπέλα-βον μελέτην εἶναι τῷ φυσικῷ θανάτῳ· διὸ καὶ πέντε τρόπους εὐλόγῳ ἐξαγωγῆς ἔγραψαν. ὅσοι γάρ, φησὶν, ὁ βίος μακρῶ συμποσίῳ, 30 ἐν ᾧ δοκεῖ εὐωχεῖσθαι ἡ ψυχὴ, καὶ παρ' ὅσους τρόπους λυεῖ) τὸ συμ-πόσιον, παρὰ τοσούτους τρόπους γίνον) καὶ αἱ εὐλογαὶ ἐξαγωγαί. λυεῖ) γὰρ τὸ συμπόσιον καὶ πέντε τρόπους, ἢ διὰ χρεῖαν μεγάλην ἄφνω καταλαβῶσαν, οἷον παρουσία φίλου διὰ χρόνον· ὑπὸ χαρᾶς γὰρ ἀνίσταν) οἱ φίλοι καὶ λυεῖ) τὸ συμπόσιον· ἢ διὰ τὸς ἐπεισχωμά-ζοντας καὶ αἰσχρορρημονῶντας λυεῖ) ὁμοίως τὸ συμπόσιον, ἢ διὰ τὸ νεκρὰ καὶ νοσήσασιν εἶναι τὰ παρατιθέμενα, ἢ διὰ σπάνιν ἐδεσμάτων, ἢ διὰ μέθην λυεῖ) τὸ συμπόσιον. καὶ τὸς αὐτοὺς ὅν πέντε τρόπους γίνον) καὶ εὐλογαὶ ἐξαγωγαί, ἢ διὰ χρεῖαν μεγάλην καταλαβῶσαν, ὡς προσέταξεν ἡ Πυθία τινὶ ἀποσφάζει ἑαυτὴν ὑπὲρ τῆς ἰδίας 40 πόλεως, φθορᾶς τῇ πόλει ἐπικειμένης· ὅπερ πεποιήκειν ὁ Μενό-κευς ἀποσφάζας ἑαυτὴν ὑπὲρ τῆς ἰδίας πατρίδος καὶ σώσας αὐτήν. ἢ διὰ τὸς ἐπεισχωμάζοντας τυράννης καὶ ἀναγκάζοντας ἡμᾶς ἢ πράττειν αἰσχρὰ ἢ λέγειν τὰ ἀπόρρητα· ὅπως γὰρ Πυθαγόρειον γίναντο ὑπὸ τυράννου συχεθὲν καὶ ἀναγκάζομένη ἐξορχήσασθαι τὰ ἀπόρρητα, τούτ' ἐστίν τὴν αἰτίαν εἰπεῖν δι' ἣν ἔκ ἐδίδοι κυάμους (ἢ γὰρ αὐτοῖς ἴσον τοι κυάμους φαγέειν κεφαλὰς τε τοκῶν), ἔφη

(*) cf. Ammon. in Porphyry. f. 4. ed. Venet. 1545. atque David.

(*) Immo in Phaedone p. 61.

“φάγοιμι ἂν ἢ εἴποιμι.” (*) τῷ δὲ φαγεῖν ἀναγκάζοντος, πάλιν εἶπεν “εἴποιμι ἂν ἢ φάγοιμι.” τέλος ὅν ἀναγκαζομένη δυοῖν θάτερον προῦσαι, ἢ φαγεῖν ἢ εἰπεῖν, μασησαμένη τὴν ἑαυτῆς γλῶτταν ἀπέτεμεν ὡς ὄργανον διαλέκτου καὶ γεύσεως, καὶ ἐντεῦθεν αἰκίζομένη μετέλλαξε τὴν βίον. ἢ διὰ μακρὰν νόσον κωλύουσιν ἐπὶ πολὺ ὄργανον χρῆσθαι τὴν ψυχὴν τῷ σώματι, εὐλόγως δὲ ἐξάγειν αὐτήν. διὸ καὶ ὁ Πλάτων ἐκ ἀποδέχεσθαι τὸ διαιτητικὸν τῆς ἰατρικῆς ὡς παιδαγωγὸν τὰ νοσήματα καὶ ποιεῖν ἐγχρονίζεω, ἀλλ’ ἀποδέχεσθαι τὸ χειρουργικὸν καὶ φαρμακευτικὸν, ὧς ἐχρήτο Ἀρχιγένης ὡς στρατόπεδον θεραπεύων. φησὶ δὲ καὶ Σοφοκλῆς (Aiac. 578) “ὅς πρὸς ἰατρὸν σοφὸν θρηγνὲν ἐπώδᾳ πρὸς τομῶντι τραύματι.” ἢ διὰ πέναν καλῶς φησὶν ὁ Θέογνις (175 Bekk.)

χρὴ πένην φεύγοντα καὶ εἰς μεγαλήτερον πόντον

ρίπτειν καὶ πετρῶν, Κύρνε, κατ’ ἡλιβάτων.

ἢ διὰ λήρον· ὡς περ καὶ ἐκεῖ ἡ μέθη ἔλκε τὸ συμπόσιον, ὥτως 15 κἀνταῦθα εὐλόγως ἔστι τινα αὐτὴν ἐξαγαγεῖν διὰ λήρον· ὅθεν γὰρ ἔστι λήρος εἰ μὴ φυσικὴ μέθη, καὶ ὅθεν ἔστι μέθη εἰ μὴ προαιρετικὸς λήρος. καὶ ταῦτα μὲν περὶ τούτων· ὁ μέντοι Πλωτῖνος περὶ εὐλόγου ἐξαγωγῆς γράφει μονοβίβλον, καὶ ὅδε ἕνα τῶν πέντε τρόπων τῶν ἀποδέχεσθαι κτλ. δηλοῖται δὲ καὶ οἱ Ῥωμαίων νόμοι μὴ πρότερον 20 ταφῇ παραδιδόντες τὰ τῶν ἐξαγόντων ἑαυτοῦ σώματα, πρὶν ἂν αἰκίσωνται καὶ τῶν ποδῶν.

ἄλλος ὅρισμός τῆς φιλοσοφίας ἐκ τῷ πόρρω αὐτῆς τέλους λαμβανόμενος, ὁ λέγων αὐτὴν ὁμοίωσιν θεῷ καὶ τὴν δύναμιν ἀνθρώπου· ἐν γὰρ τῷ Θεαιτήτῳ τῷ διαλόγῳ (p. 176) ὁ Πλάτων 25 ὥτως αὐτὴν ὁρίσασα. ἀπορροῖ δὲ τινες ὅτι πῶς δύναται ὁ φιλόσοφος ὁμοίως τῷ θεῷ γενέσθαι; καὶ λέγουσιν ὅτι ἐπειδὴ ἔχει τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν θεῶν· οἱ γὰρ ποιηταὶ τρισσῶς τὸ θεῖον χαρακτηρίζουσι, τῷ ἀγαθῷ, τῷ δυνατῷ, τῷ γνωστικῷ, ὡς δηλοῖ τὸ θεοὶ δωτῆρες ἑάων, θεοὶ δὲ γε πάντα δύνανται, θεοὶ δὲ πάντα ἴσασι.

Πρᾶξις ζ'. ἐπειδὴ μὴ ἡμέτερος ὁ Πλάτων εἰπεῖν τὴν φιλοσοφίαν ὁμοίωσιν θεῷ καὶ τὴν δύναμιν ἀνθρώπου, ἀλλὰ καὶ τὴν τρόπον τῆς ὁμοιώσεως προσέθηκεν εἰπὼν “ὁμοίωσις δὲ ἔστι δίκαιον καὶ ὅσιον γενέσθαι μὲν φρονήσεως, καὶ ταῦτα γινώσκων,” φέρε τρία τινα ζητήσωμεν, πρῶτον μὲν διὰ τί προσέθηκεν τῷ δίκαιῳ τὸ ὅσιον, δευτέρον 35 διὰ τί τεσσάρων ἑσῶν ἀρετῶν δύο μόνων ἐμνήσθη, δικαιοσύνης καὶ φρονήσεως, τρίτον διὰ τί εἶπε “καὶ ταῦτα γινώσκων.”

Πρᾶξις η'. πέμπτος ὅρισμός τῆς φιλοσοφίας εἰς Ἀριστοτέλην ἀναγόμενος, ὁ λέγων αὐτὴν τέχνην τεχνῶν καὶ ἐπιστήμην ἐπιστημῶν· ἐν γὰρ τῇ μὲν τὴν φυσικὴν πραγματείαν θεολογικῇ ἐπιγεγραμμένη (1 2) εἶρηται αὐτῷ ὁ ὅρισμός ὅτος. καὶ εἰκότως ἐκ τῆς ὑπεροχῆς ὥτως λέγει, ὡς καὶ ἐν τῇ θεολογικῇ πραγματείᾳ ὥτως. διὸ καὶ ἀπορροῖ ὅτι διὰ τί τοιαύτῳ ἐπαναδιπλασιασμῷ κέχρηται, καὶ λέγουσι τὴν αἰτίαν πέντε.

φησὶν Ἀριστοτέλης ἐν ἀποφθέγματι ὅτι ὅσοι ταῖς ἀλλαις 45

τέχναις καὶ ἐπιστήμαις χολάζοντες τῆς φιλοσοφίας ἀμελεῖσιν ἐοικασὶ τοῖς μνηστῆρσι τῆς Πηνελόπης, οἵτινες αὐτῇ συγγενέσθαι μὴ δυνάμενοι ἡγάπων καὶ ταῖς θεραπαίαις αὐτῆς συγγενέσθαι.

Βελομένη ἡ οἰκοδομικὴ γινώσκει εἰ ὁρθὸς ὁ τοῖχος, κέχρηται βαρυλλίῳ.

ἔτω τρωθεὶς τις ἐν πολέμῳ ὑπὸ φίλῳ ἔφη “αὐτόν μ' ἐξέσῳσα. τί μοι μέλει ἀσπίς ἐκείνη; ἐρρέτω,” αὐτὸν μὲν τὴν ἰδίαν ψυχὴν εἰπὼν, ἀσπίδα δὲ τὸ ἴδιον σῶμα καλέσας. καὶ ἄλλος διψήσας ἔφη “ἀπέρχομαι τὸν ὄνον μὴ ποτίσαι,” ὅνουν τὸ σῶμα καλέσας. καὶ τὸ “πτίσσει πτίσσει τὸν Ἀναξάρχην θύλακον.” αὐτὸν γὰρ Ἀναξάρχον ὃ μὴ πτίσσει ποτέ.

Πρᾶξις θ'. ἔκτος ὅρισμός τῆς φιλοσοφίας εἰς Πυθαγόραν ἀναγόμενος, ὁ λέγων αὐτὴν φιλίαν σοφίας.

Πρᾶξις ι'. διαίρεσις τῆς φιλοσοφίας... τί διαίρεσις καὶ ἐπιδιαίρεσις καὶ ὑποδιαίρεσις.

διαίρει (τὸ θεωρητικόν) εἰς τρία, εἰς φυσικόν, μαθηματικόν, θεολογικόν. καὶ εἰκότως.

ἀπορροῖ δὲ τινες ὅτι εἰ πάντα μαθαίνομεν καὶ τὰ αἶψα καὶ τὰ ἔνυλα καὶ τὰ μέσα, διὰ τί μὴ πάντα καλεῖται μαθήματα, ἀλλὰ μόνον τὰ μέσα ἐσφτερεύονται τὸ κοινὸν ὄνομα; καὶ λέγουσι τὴν αἰτίαν δύο, μίαν μὲν ὅτι ἔχουσι τὰ μαθήματα τὸ ἀραρὸς τῶν ἀποδείξεων· ταῦτα γὰρ μαθαίνομεν ἀκριβῶς, τὰ δὲ ἄλλα εἰκάζομεν μᾶλλον ἢ μαθαίνομεν, διὸ καὶ ὁ φιλόσοφος Μαρῖνος ἔφη “εἴθε πάντα μαθήματα ἦν.” δευτέραν δὲ ὅτι ταῦτα ἡδέως μαθαίνομεν, 25 ἀπάρχοντες τὸ τῶν Λωτοφάγων· γευσάμενοι γὰρ αὐτῶν ὃ θέλομεν αὐτῶν ἀποστῆναι, ἀλλ’ ἐχόμεθα αὐτῶν ὡς λῶται. ἢ φησὶ καὶ Πλάτων ὥτως· ἂν γὰρ ἂν ἐκῶσα ἡ ψυχὴ λάβῃ, δυσέκνιπτα καὶ ἀμετάστατα φιλεῖ γίνεσθαι, ὡς περ τὴνναντίον, φησὶ, ψυχῆς βίαιον ὅθεν ἐμμενον μάθημα. καὶ Ἀρχιμήδης δὲ ποτε βαρβαρίων ἐπιστάντων ταῖς Συρακούσαις ἐκ ἔφυγε θεωρήματα τι γεωμετρικὰ καταγράφων, ἀλλ’ ἔφη “τὰν κεφαλὰν καὶ μὴ τὰν γραμμάν,” τὸτ’ ἔστι παρὰ τὴν κεφαλὴν καὶ μὴ παρὰ τὴν γραμμὴν. καὶ ταῦτα ἔχει ἢ παρῶσα πρᾶξις.

Πρᾶξις ια'. τὸ θεωρητικὸν εἰς τρία διαίρεθέντος, εἰς φυσικόν, μαθηματικόν, θεολογικόν, μόνον τῷ μαθηματικῷ τὴν διαίρεσιν νῦν οἱ ἐξηγηταὶ παραδιδόασιν, ὡς ἂν τότε συμμέτρως ἔχοντος πρὸς εἰσαγομένους· ἐφ’ οἷς εἰπόμεν τὴν ὑποδιαίρεσιν τῷ μαθηματικῷ. διαίρει τούτων εἰς τέσσαρα, εἰς ἀριθμητικὴν μουσικὴν γεωμετρίαν ἀστρονομίαν. καὶ εἰκότως.

ἀπορροῖ ὅτι εἰ ἡ μουσικὴ περὶ συμμετρίαν φθόγγων καταγίνεται καὶ ἀσυμμετρίαν, πῶς περὶ τὰς χεῖρας τῶν ἀριθμῶν λέγουσιν αὐτὴν καταγίνεσθαι. καὶ λέγουσιν ὅτι μήποτε τῆς καὶ Πυθαγόραν μουσικῆς ταῦτα εἶρηται ὡς αὐλοτέρας ὕψους, ἥτις ὃ προσποιεῖ ὕλην ἢ φθόγγους, ἀλλ’ αὐτὰς τὰς χεῖρας τῶν ἀριθμῶν θεωρεῖ καὶ μόνον. φασὶ γὰρ αὐτὴν παρίοντα διὰ χαλκῆς ἀκῶσαι μέλους τινὸς καὶ ἀρμονίας ἐκ τῶν πληγῶν τῶν σφυρῶν αποτελεσμένων, καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς ἀλλάξαι τὰς ἀκμονας. τῷ δὲ μέλῳ ὅθεν ἦττον τῷ αὐτῷ φυλαχθέντος ἐπέτρεψε πάλιν αὐτοῖς τὰς σφύρας ἀλλάξαι.

(*) v. 1 et 2. ἢ] malim εἰ. apud Olympiodorum in Phaedonem (cod. Paris. Reg. 1822) ἢ εἰποῖμι ἂν, et mox ἢ φάγοιμι ἂν.

τῷ δὲ μέλῳ ἐπὶ τούτοις παραφθαρέντος· ἐφάβησε καὶ τὰς πρώτας σφύρας καὶ τὰς δευτέρας, ποῖον λόγον ἔσχον πρὸς ἀλλήλους, καὶ τὰ μέλη, καὶ ὡς ἀρμονικὸν λόγον ἀπεγράφατο, τὰς λόγους αὐτὰς καθ' αὐτὰς συγκρίνας χωρὶς τῆς ὕλης, ὡς εἶγε συνέβη τοιαύτην ἀναλογίαν ἀριθμῶν ἐν ὀξυβάφεις ἢ αὐλοῖς εἶναι, τὸ αὐτὸ ἂν μέλος 5 ἐπετελεῖτο.

τὴν μουσικὴν εὗρον οἱ Θράκες ὡς ἄλλαν πολεμικὴν ὄντες· ἡ γὰρ ψῆξις ἀποκλείουσα τὸ θερμὸν ἐν τῷ βλάβει δριμύτερον αὐτὸ ποιεῖ, ὅθεν καὶ θυμῶδεις εἰσὶ καὶ πολεμικαὶ τῇ βίᾳ τῷ θερμῷ, καὶ ὀρχηστικοὶ δὲ διὰ τὰς ἐτοιμὰς ἀποφυγὰς τῶν μελῶν· ἔστι γὰρ καὶ πυρρίχιος 10 παρ' αὐτοῖς ὀρχησις, ὃ ἔστιν ἐνοπλος, καὶ τὸ εἰρημένον τῷ ποιητῇ (Π. 16 617) "Μηριόνη τάχα κέν σε καὶ ὀρχηστὴν παρεόντα." ἀλλὰ καὶ ἐμβατήρια μέλη ἔστι παρ' αὐτοῖς. τὴν δὲ γεωμετρίαν εὗρον Αἰγύπτιοι, ὡς καὶ ἀνωτέρω εἶρη, διὰ τὸ ἀνιόντα τὸν Νεῖλον συγχεῖν τὰ ὁροθέσια αὐτῶν. τὴν δὲ ἀγρονομίαν εὗρον Χαλδαῖοι ὡς καθα- 15 ρὸν οἰκόντες ἀέρα· ἀνατολικοὶ γὰρ ὄντες τῇ θερμότητι τῷ ἡλίῳ ἔχουσι λεπτυνομένην ἐτοιμῶς τὴν ἀτμίδα· τρίτη γὰρ κλίματος Ἀλεξάνδρεια Ἀφρικὴ καὶ Περσίς.

ἀπαρῶσί τινες ὅτι πάντα τὰ μαθήματα δεῖ τῆς τῶν Μουσῶν ἐπιπνοίας, διὰ τί μία μόνη λέγει μουσική; πρὸς ἃ φαμεν 20 ὅτι ταύτης μόνης ἔργον πάθη ψυχῆς ἰατρικῆ καὶ σώματος· διὸ καὶ ἡ φιλοσοφία μεγίστη μουσική ὡς πάθη ψυχῆς ἰωμένη· ὅθεν καὶ ἰατρικὴ ψυχῶν λέγεται. ὅτι δὲ ἰατρικῶν πάθη ἡ μουσική, φασὶ ποτε τὸν Πυθαγόραν θεασάμενον παιδάριον ἐπόμενον κόρη αὐλῶσιν ἐπιτρέφει αὐτῇ γράφει τὰς αὐλὰς, καὶ τὸ μέλος διαφθαρέντος 25 ἔπαυσεν αὐτὸν τὸ ἔρῶν.

καὶ Συνέσιος δὲ ὁ φιλόσοφος, ὁ γενόμενος ὕστερον Κυρήνης ἐπίσκοπος, βαρβάρων ἐπιστάντων τῇ Κυρήνῃ διὰ τινων μελῶν ἔτρεφε τέττος, καὶ φεύγοντες ἔκοπτον ἀλλήλους μηδενὸς διώκοντος.

Πρῶξις ιβ'. λεκτέον τὴν διαίρεσιν. τῷ πρακτικῷ· τὸτο γὰρ μόνον λείπει τῇ διαίρεσει. διαίρει τοῖνυν τὸτο ὁ Ἀριστοτέλης εἰς τρία, εἰς ἠθικόν, οἰκονομικόν, πολιτικόν· ὁ γὰρ πρακτικὸς φιλόσοφος ἀνθρωπείας ψυχὰς κοσμεῖν ἐπαγγελλόμενος ἢ ἀφ' ἑαυτοῦ

ἄρχεται τῷ κόσμῳ, καὶ λέγει ἠθικός (γενεσιῶς γὰρ ἄλλος ἐπαγγέλλεται κοσμεῖν αὐτὸς ἄκοσμος ὢν), ἢ ὀλίγους κοσμεῖ, καὶ λέγει οἰκονομικός· ἐγκαλῶσι δὲ οἱ Πλατωνικοὶ τῇ τοιαύτῃ διαίρεσει τέσσαρα ἐγκλήματα, πρῶτον ὅτι ἐν ὕδεμιά διαίρεσει τὸ γένος ἐν εἶδει ἑαυτοῦ πάντῃ ταυτὸν ἔστω... δεύτερον ἐγκλημα ὅτι ἐν ὕδεμιά διαίρεσει τὰ εἶδη περιέχει ἀλλήλα· αἱ γὰρ διαίρεσεις διακρίσεως χάριν ἐπενόησαν... τρίτον ἐγκλημα ὅτι ἐκ αἰ ἐὰν ὀλίγους κοσμεῖ, λέγει οἰκονομικός, εἰ δὲ πολλὰς, πολιτικός... τέταρτον ἐγκλημα ὅτι εἰ δῶμεν ἀπὸ τῷ ποσὺ τῶν ὠφελυμένων τὰς ἔξεις διαίρεσιν, τῷ ἢ ἓνα ὠφελεῖν ἢ ὀλίγους ἢ πολλὰς, λύσαιμεν ἂν ὅτως πᾶσαν τέχνην καὶ ἐπιστήμην διαιρῶντες· πᾶσα γὰρ τέχνη καὶ ἐπιστήμη σκοπὸν ἔχει ἢ ἓνα ὠφελεῖν ἢ ὀλίγους ἢ πολλὰς. ταύτην τὴν διαίρεσιν ὡς κακῶς ἔχουσιν ἀποσιεσάμενοι οἱ Πλατωνικοὶ λέγουν ἑτέραν διαίρεσιν· διαίρῃσι τοῖνυν τὸ πρακτικὸν εἰς δύο, εἰς νομοθετικὸν καὶ δικαστικόν, διότι ὁ πρακτικὸς φιλόσοφος ἦδὼν ὢν ἐπανορθωτὴς καὶ νόμους τίθησι καθ' ὅς δεῖ ζῆν τὰς εὖ βιωσόντας, καὶ ἐπιτήμια ὀρίζει· οἷς, δεῖ ὑποπίπτειν τὰς μὴ ἐμμέναντας τοῖς προεκτεθεῖσι νόμοις. ἀλλὰ πόθεν ὅτι Ἀριστοτέλης ἡ εἰς τρία διαίρεσις, πόθεν δὲ ὅτι Πλάτωνος ἡ εἰς δύο, πόθεν δὲ ὅτι ἐπὶ προσέειπε ὁ Πλάτων τὴν εἰς τρία τῷ Ἀριστοτέλει διαίρεσιν; Ἀριστοτέλης τοῖνυν ἡ εἰς τρία διαίρεσις διὰ τὰς γεγραμμένας αὐτῷ τοιαύτας πραγματείας· διὰ μὲν γὰρ τὸ ἠθικὸν γεγραμμένα αὐτῷ εἰσὶ τὰ ἠθικά πρὸς Εὐδήμον μαθητὴν, καὶ ἄλλα πρὸς Νικόμαχον τὸν πατέρα, τὰ μεγάλα Νικομάχεια, καὶ πρὸς Νικόμαχον τὸν υἱὸν τὰ μικρὰ Νικομάχεια... διὰ δὲ πολιτικὸν γέγραπται αὐτῷ πολιτικός· γεγραμμένοι δὲ αὐτῷ εἰσὶ καὶ πολιτεῖαι διακόσαι πεντήκοντα τὸν ἀριθμὸν, ὡς συνεγράφατο ἐκ τῷ πολλῇ γῇν περιελθεῖν σὺν Ἀλεξάνδρῳ τῷ βασιλεῖ... φέρε δὲ ἡμεῖς εἰπῶμεν ὑπὲρ Ἀριστοτέλους ὅτι καὶ συνεγράφατο ἠθικά, καὶ διαίρει εἰς ταῦτα τὸ πρακτικόν, 30 ἀλλ' οἶδεν ὅτι τὸ νομοθετικὸν καὶ δικαστικόν διήκει δι' αὐτῶν, ἐπεὶ τοῖς αὐτοῖς ἀτόποις περιπεσὺν καὶ οἱ γραμματισταί... ἐπαδῶμεν ἑαυτοῖς τὰ τῷ ὄντι χρυσὰ ἔπη Πυθαγόρου, τὸ πάντων δὲ μάλις αἰσχρύνει σαυτὸν... ἀλλὰ καὶ πόλει ἔστι νόμοθετεῖν καὶ δικάζειν· πῶς γὰρ ἂν οἰκειότερον ταῦτα πραχθεῖν ἢ ἐν πόλει (*).

ΕΡΜΕΙΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ ΠΡΟΘΕΩΡΙΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΙΣΑΓΩΓΗΝ ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ ΤΟΥ ΦΟΙΝΙΚΟΣ (†).

Μέλλοντας ἡμᾶς ἀρχεῖν φιλοσόφων λόγων ἀναγκαῖόν ἐστι 35 μαθεῖν τί ποτέ ἐστι φιλοσοφία· δεῖ γὰρ τὸν ἀρχόμενον τὰ πρότερον μαθεῖν τί ὃν τυγχάνει· ὅτω γὰρ καὶ σπουδαιότερον ἀντιλήψῃ τὸ πρᾶγμα. μαθάνομεν δὲ τὰ πρᾶγματα ἐκ τῶν ὁρισμῶν. καὶ πῶς δυνατὸν δι' ὁρισμῶν μαθεῖν πρᾶγμα, ἀγνοούμεν τὸ τί ἔστιν ὁρισμός; ὁρισμὸς τοῖνυν ἐστὶ λόγος σύντομος δεικνὺς τὴν τῷ πρά- 40 γματος φύσιν... ὁρισμὸς δὲ λέγει ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν ἐν τοῖς χωρίοις ὄρων... οἱ ἔν ὁρισμοὶ λαμβάνοντι ἢ ἐκ τῷ ὑποκειμένῳ ἢ

ἐκ τῷ τέλει ἢ ἀπὸ συναμφοτέρων... παραλαμβάνοντι ἔν τῆς φιλοσοφίας ὁρισμοὶ πολλοί· πολλοὶ γὰρ πολλαχῶς ὥρισαντο τῶν πάλαι αὐτῇ. ἵνα δὲ μὴ τοῖς φιλαίτοις ἀκαίρως φιλοτιμίας ἐν τῷ παρόντι δῶμεν ἐγκλημα, τὰς ἐκεῖ διεξιόντες ὁρῶν, ἀπόχρη πέντε ἢ ὀλίγῳ πλείους ἐπελθεῖν. δύο μὲν ἔν εἰσὶν ἐκ τῷ ὑποκειμένῳ, δύο δὲ ἐκ τῷ τέλει, καὶ ἕτερος ἐκ τῆς ὑπεροχῆς ἣν ἔχει πρὸς τὰς ἄλλας τέχνας. ἐστὶν ἔν ὁ πρῶτος ὁρισμὸς ὅτος, φιλοσοφία ἐστὶ γνῶσις τῶν ὄντων ἢ ὄντα ἐστίν. τὸ ἢ ἀντὶ τῷ καθόλου.

ἰστέον δὲ ὅτι καὶ τὸ σώματος χωριζέντος τῆς ψυχῆς καὶ ἡ

(†) Cod. Paris. Reg. 963 f. 357-370. eadem prope Ammonius habet f. 9 et 10.

(*) In haec verba desinunt Prolegomena.

ψυχὴ χωρίζῃ τῷ σώματι· αἱ γὰρ φιλοσώματοι ψυχαὶ καὶ μὲν θάνατον τὴν τῶν σωμάτων ἐπὶ περιέπυσιν ἔρωτα, καὶ τῶν εἶναι φασὶ τὰ φαινόμενα περὶ τὴν τάφον σκιοειδῆ φαντάσματα.

Πυθαγόρας φησὶν ὅτι φιλοσοφία ἐστὶ φιλία σοφίας, πρῶτον τῷ παρὰ τοῖς παλαιότεροις ἐπιστὰς ἀμαρτήματι· ἐπειδὴ γὰρ 5 ἐκεῖνοι σοφὸν ὠνόμαζον τὴν ἡντιναὺς ἐπιόντα τέχνην, ὣν εἷς ἦν καὶ Ἀρχιλόχος λέγων "τρίαιναν ἐδῶν καὶ κυβερνήτην σοφόν" καὶ ὁ ποιητὴς "ἐπεὶ σοφὸς ἤραρε τέκτων" καὶ "εὖ εἰδὼς σοφίης ὑπαθη- μασύνῃσιν Ἀθῆνης," μετῴησι τὴν προσηγορίαν ταύτην ἐπὶ τὴν θεόν, ὡς μόνον ἐκεῖνον καλεῖσθαι σοφὸν τὴν θεόν.

μέσον δὲ τῶν (τῷ θεολογικῷ καὶ τῷ φυσιολογικῷ) μαθη- ματικόν, ἐπειδὴ καὶ καὶ φύσιν μέσῃν ἔχει τάξιν. τῶτο δὲ τινες τῶν παλαιοὶ προέταζαν τῷ φυσιολογικῷ, οἱ μὲν καὶ Πλάτωνα ἴνα, φασί, τὰς ιδέας ἐν τῇ ψυχῇ ἥδη ὑποκειμένας ἐπιγινώσκωμεν ἵτοι ἀνα- μνησκόμεθα τὰ ἐν τοῖς καθ' ἑκάστα θεωρῶντες, ὁδῶ τινὲ ἡ κλί- 15 μακι τῷ μαθηματικῷ χωρήμενοι· οἱ δὲ καὶ Ἀριστοτέλην τὴν μέσῃν τάξιν αὐτῷ ἀπενείμαντο... διαιρεῖται ἢ ἡ φιλοσοφία, ὡς ἡδη εἶρηται, εἰς τε θεωρητικὸν καὶ πρακτικόν... διὰ τί ὁ μὴ εἰς πλεονεκα ἀλλ' εἰς δύο; τῶτο δὲ αἰτίαι εἰσὶ δύο. ἐπεὶ γὰρ λέγομεν τὴν φι-

λοσοφίαν ὁμοῦσιν εἶναι θεῷ καὶ θεὸς διττὰς ἔχει τὰς ἐνεργείας, τὰς μὲν γνωστικὰς τῶν ὄντων πάντων, τὰς δὲ προνοητικὰς ἡμῶν τῶν καταδεσφῶν, εἰκότως ἡ φιλοσοφία διαιρεῖται εἰς τὴν θεωρητι- κὴν καὶ πρακτικὴν· διὰ μὲν τῷ θεωρητικῷ γινώσκωμεν τὰ ἔντα, διὰ 5 δὲ τῷ πρακτικῷ προνοούμεθα τῶν καταδεσφῶν.

καὶ ὁ ἠθικὸς αὐτῷ νόμος τίθησιν ὅταν λέγῃ (Carm. aur. 9) "κρατεῖν δ' εἰθίξω τῶνδε, γαστρὸς μὲν πρῶτις καὶ ὕπνου καὶ φιλότη- τος." καὶ πάλιν ὁπόταν Ἰσοκράτης (ad Demon. § 16. ed. Bekk. Ber.) λέγῃ "τὴν μὲν θεὸς φοβεῖται, τὴν δὲ γυνεὶς τίμα, τὴν δὲ φίλους 10 αἰσχύνει."

εἴποι δὲ ἂν ἄκοσμον καὶ τὴν περιττεύοντα μορίους τισὶ τῷ ἀνεν- δεῖς, οἷον ἐξαδάκτυλον ἢ ἐξάχειρα, ὡς τὴν καὶ Ἀπολλώνιον τὴν ποιητὴν Γίγαντας.

ἐμνήσθη ἐν τῇ διδασκαλίᾳ (τῇ τῶν δέκα κατηγοριῶν) φωνῶν τινῶν πέντε (ὁ Ἀριστοτέλης) ἀγνώστων ἡμῖν ὕστερον ἐν τῇ συνηθείᾳ, γένους διαφορὰς εἶδος ἰδίῃ καὶ συμβεβηκότος. ὁ ὢν φιλόσοφος Πορφύριος φιλανθρωπῶς ἅμα ποιῶν καὶ φιλοσόφως, ἔγραψε τῶτο τὸ βιβλίον, διδάσκων ἡμᾶς τι σημαίνει ἐκάστη φωνή.

ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΤΟΥ ΣΟΦΩΤΑΤΟΥ ΦΙΛΟΠΟΝΟΥ ΕΙΣ ΤΑΣ ΠΕΝΤΕ ΦΩΝΑΣ ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ (+).

Καὶ τὸ πρὸς ὠφέλειαν μὴ μόνων τῶν οἰκείων μαθητῶν ἀλλὰ 20 καὶ πάντων τῶν περὶ λόγους ἐσπαδάκτων καὶ ὅσαι ὥραι τέτοις ἐπεν- τρυφῶντων συγγραφὴν τινὰ οἰκείαν συγγράφειν τὴν διδασκαλὸν κάλλιστον τε πάντων καθέστηκε τῶν καλῶν καὶ τῷ ὄντι θεοφιλέ- σατον. τὸ δὲ καὶ τὴν τῶν παλαιῶν συγγραμμάτων εἶτον ἐξηγη- τῶν πρὸς τινὰ μαθήματα ἀσάφειαν γριφότητά τε καὶ μακρολο- 25 γίαν, οἰκειότερον δὲ εἰπεῖν ἀδόλεσχίαν, πρὸς τὸ σαφέστερον μεταρ- ρυθμίσαι καὶ εὐσύνοπτον ἀνὸρὸς ἂν εἴη ζῆλον διαπυρρον κεκτημένον πρὸς τὴν τῶν μαθητευομένων σπουδὴν τε καὶ ἐπιμέλειαν, διδασκάλου τε ἀτεχνῶς ἀληθῆς, καὶ μὴ τῶν οἰκείων μαθητῶν μόνον ὡς οἰκείων ἀντιποικιμένω μελῶν, ἀλλὰ καὶ πάντων. τοιγαρὶν τὸ τοῖτον ἢ 30 ἡμετέρα ὑβενότης ὡς λυσιτελεῖς εἰδύνα καὶ τίμιον καὶ πολλὴν ὠφέ- λειαν τοῖς ἐθέλουσι προσεῖν, ὠφέλην δεῖν, εἴ τι μὲν γρίφον καὶ σκοτει- νὸν οἱ παλαιοὶ ἐξηγηταὶ ἐξηγήσαντο πρὸς τὸ τῶν πέντε φωνῶν μάθημα, καὶ μὴ βεβαμμένον ὅλως ὑπάρχον εἰς νῦν, ἀλλὰ κατα- θαλῆν δυνάμενον καὶ μάλικα τὴν εἰσαγωγικῶν λογισμῶν, ἐκτίλαι 35 ὢν αὐτὸ οἶα τινὰ ἀκαλήφην καὶ πόρρω πα ἀπορριψαί. ὁ δὲ ὁ τὴν τυχεύσαν ὠφέλειαν προσεῖν τοῖς ἐντυχάνουσιν, εἰ καὶ ἀσάφες, ἀλλ' ὢν ὁ μόνον αὐτὸ πρὸς τὸ εὐσύνοπτον καὶ σαφέστερον μεβαρμό- σει, ἀλλὰ καὶ καὶ τὸ ἐγχαρῶν αὐτῇ οἰκοθεν προσεπιθήσει τινά, καὶ ὁ μόνον ταυτί, ἀλλὰ καὶ καὶ λέξιν ἐρμηνεύσει τὰς πέντε φωνάς, εἰς 40 μέσον οἶα τινὰ κρατῆρα λόγῳ τοῖς νέοις προθεῖναι τὴν τοιαύτην διδασκαλίαν, ὅπως ἀφθόνης ἅμα καὶ ἀκαμάτως οἱ θέλοντες ἐκ τῶν ἀρύνων. εἰ δὲ καὶ πάντῃ σαφὴ τὴν συγγραφὴν ἢ ἡμετέρα

σμικρότης ποιήσει, ὡς ἐκ τῶν συμβῆναι ἐπὶ τὸ ὑπτιώτερον ἐκ- πεσεῖν, μὴ ἀμάθειαν ταύτην ἢ ἀγροικίαν πᾶς τις κατηγορήσῃ, μὴ πρὸς τῆς τριάδος αὐτῆς καὶ τῶν λόγων, εἴγε πρεσβεύει αὐτόν· ἄλλως γὰρ ὅχι οἷον τέ ἐστὶν ἄνδρας παχεῖς τινὰς ὄντας καὶ τῷ ὄντι ἀθήεις καὶ ἀδαμάτους πρὸς τὰ τῆς ὑψηλοτάτης φιλοσοφίας θεω- ρήματα ἐμβιβάσαι καὶ πρὸς τὸ ὕψος τῶν τὰς διανοίας αὐτῶν ἀναπερῶσαι, εἰ μὴ πρὸς τὸ σαφὲς εὐσύνοπτόν τε καὶ σύντομον τὴν ἀσάφειαν καὶ τὴν μακρολογίαν μετοχευετομεν. τῶτο γὰρ καὶ διδασκαλικὸς τρόπος ἐστὶ, τὸ διὰ τῶν συντόμων καὶ σαφῶν τὴν δι- 45 δασκαλίαν τῷ μαθητευομένῳ ἐμποιεῖν. καὶ δὴ τῆς ἐρμηνείας ἀπάρ- ζομαι. φασὶ τῶν διδασκάλων τινες πρῶτον μὲν τὰ τῆς ἱστορικῆς προγυμνάσματα τὴν εἰσαγωγικὴν ἐκδιδάσκειν, καὶ μὲν ταῦτα τὰς πέντε φωνάς. ὅς ἐγὼ ἐρήσομαι, ἄρα γε, ὦ σοφώτατοι, ὡς εἰσα- γωγικὰς τὴν νέας καὶ τῶν ποιητῶν ἄρτι πεπαυμένους πρὸς τὴν εὐκολωτέραν καὶ συνήθη (*), τὰ μυθώδη δηλονότι, ἐμβιβάζοντες 50 τῶτο ποιεῖτε, ὅπως μὴ θαλώσῃτε τὴν λογισμὸν αὐτῶν ὑπὸ τῶν τῆς φιλοσοφίας θεωρημάτων, καὶ ὅτι δεῖ πρότερον τὰ εὐκολώτερα μαθαίνειν καὶ τότε τὰ πολυσχεδέερα; πρῶτον γὰρ προσήκόν ἐστι μαθαίνειν τὴν νέον τὴν προπαιδείαν ἥτοι τὴν ἀπαρίθμησιν τῶν κοι- χείων, τὰς συλλαβάς καὶ τὰς λέξεις, καὶ τότε τὸ γράφειν, εἴτα τὴν γραμματικὴν τέχνην ἐκδιδάσκειν, καὶ μετ' αὐτὴν τὴν ῥητορικὴν, καὶ τότε τὴν φιλοσοφίαν. εἰ ταῦτα ὢν εἵποιτε, λογιστάτοι, ἀπα- λογήσομαι καὶ τὸ ἐγχαρῶν πρὸς ὑμᾶς. καὶ τὴν ὑμέτερον λόγον, σο- 55 φώτατοι, καὶ τὰ προγυμνάσματα τὴν ἀκολουθίαν ἐχρῆν ἡμᾶς τῆς

(+) Cod. Bodl. (Barocc.) 145 f. 119-137 b.

(*) addendum videtur διδασκαλίαν.

ρήτορικῆς ἀπαράθραυσον διατηρεῖν καὶ ὁλόκληρον μάθημα ἐκπλη-
 ρῆν, ἤγουν τὸ ὅλον ὄργανον τῆς ῥητορικῆς· μὲν γὰρ τὰ προγυμνά-
 σματα ἐκδιδάσκειν αὐτὸς ὑμῖν προσῆκον ἦν τὴν διαιρετικὴν τέχνην
 ἥτοι τὰς τρισκαίδεκα ῥάσεις, ἔπειτα τὸς ὁ τόμους τῷ περὶ εὐρέ-
 σεως μαθήματος, καὶ τότε τὰς ιδέας τῷ λόγῳ, καὶ μετ' αὐτάς τ'
 περὶ μεθόδου διειρητότης, καὶ ἀποπληρῶσαι ὁλόκληρον μάθημα, καὶ
 μὲν τὸ ἀποπληρῶσαι ὁλόκληρον μάθημα ἀπάρχεται τῆς τῶν πέντε
 φωνῶν διδασκαλίας. ἀλλ' ὃ καλῶς φατέ· ἐγὼ δὲ ὃ τάξιν φημι
 τηρεῖν ἐπὶ τῶν τοιούτων μαθημάτων, ἀλλ' ἐκεῖνο προτίθεσθαι πάν-
 των ἀφ' ὧν τὰ πάντα τὰ λοιπὰ μαθήματα ἀρδεύονται, ὅπερ ἐστὶ
 τῶν πέντε φωνῶν μάθημα· τὸτο γὰρ πάντων ἐστὶν εἰσαγωγὴ καὶ
 διδασκαλία... καὶ φημι ὅτι καὶ μᾶλλον πρὸ τῶν προγυμνασμά-
 των ἐκδιδάσκεισθαι δεῖ· ὃν γὰρ τρόπον συντείνει πρὸς τὴν διαιρετι-
 κὴν τέχνην τὸ Ἑρμογένους καὶ τὰ λοιπὰ αὐτῷ συγγράμματα· καὶ
 ἐν ταῖς τούτοις ἔχονται ὅροι καὶ διαιρέσεις, ὅταν λέγῃ ὁ Ἀφθόνιος
 (τούτοις γὰρ εἰσι τὰ προγυμνάσματα πόνημα), ὅρος μῦθος...

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν δέον πρὸ τῶν γυμνασμάτων ἐκμαν-
 θάνειν τὰς ε' φωνάς· ἔπειτα δὲ πρὸ πάσης διδασκαλίας τέχνης τε
 καὶ ἐπιστήμης τέσσαρα τινα ἐξήρηται, εἰ ἐστὶ, τί ἐστὶ, ὅποιόν τί ἐστὶ
 καὶ διὰ τί ἐστὶ, διδάσκοντες καὶ περὶ αὐτῶν τινα εἰσὶν, ἐρμηνεύσαντες
 πρῶτον τί τὸ διάφορον τέχνης καὶ ἐπιστήμης.

ὡς φησὶν ἡ γραφή.

καὶ τέχνην μὲν ἐκείνων τῶν πραγμάτων ἔχοντες ὡς ἀκριβῆς τὴν
 κατάληψιν ὃ κεκτήμεθα ὅτι αἰεὶ εἰσὶν. τίνα δὲ ταῦτα; τὰ σω-
 ματικά. ἐπιστήμην δὲ ἐκείνων ὡς κατὰληψιν ἀκριβῆς ἔχοντες
 ὅτι αἰεὶ ὑπάρχουσι. πῶς δὲ ταῦτα; τὰ θεῖα, ἑρᾶνα. εἰ δὲ τις
 εἴποι καὶ περὶ ἀφρονομίας, πῶς καὶ αὐτὴ ἐπιστήμη παρὰ τινων ἰνομά-
 ζει; ἀπολογούμενοι πρὸς αὐτὸς εἴπωμεν ὅτι κυρίως μὲν τέχνη ἐστὶ,
 σφαλερὰ γάρ, ἐπιστήμη δὲ καταχρηστικῶς ὀνομάζει, ὅτι ἐνὶ δὲ
 καθὸ τὰς ζητήσεις περὶ τὰ ἀνθρώπινα σώματα ποιεῖ· καταγί-
 νεῖ γὰρ περὶ μετεωρᾶν καὶ ἀντιμετεωρᾶν, καὶ περὶ προποδισμῶν
 καὶ ἀναποδισμῶν ἀστέρων, καὶ περὶ τὰς πεζύς (*) σφαίρας, καὶ περὶ
 πλάνητας καὶ αὐτὴν τὴν ζῳδιακὸν κύκλον.

ὁ Χρυσόμορος εἰς τῆς ἐν Ῥώμῃ ἐκκλησίας ὡς φίλον ἔσχε
 τὴν φιλόσοφον Πορφύριον τὴν Φοίνικα τὴν μαθητὴν Πλωτίνου.
 εἴπωμεν δὲ καὶ ὅρον τῷ ὅρῳ... ζητήσωμεν δὲ καὶ τὰ λοιπὰ τὰ
 περὶ τῷ ὅρῳ. εἰσὶ δὲ ταῦτα, πότεν εἴρηται ὅρος, πότεν λαμβάνεται
 ὅρος, πότεν συνίσταται ὅρος, πῶς τέλειος ὅρος, τίς ἡ κακία ὅρου παντὸς
 πράγματος, τί διαφέρει ὅρος ὁρισμῷ ὑπογραφῆς καὶ ὑπογραφικῷ
 ὁρισμῷ.

ὡς ἐπὶ τῆς ὑαλεφικῆς· ὑαλεφικὴ γάρ ἐστιν ἡ περὶ τὴν ὑαλον
 καταγνομένη.

ὡς γὰρ Ὀλυμπιδωρος ὁ φιλόσοφος ἔλεγεν ὅτι θαυμαστὸν ἡ
 φύσις ἐφεῦρε μηχανήματα, ἔνδειαν πλατύνει καὶ πλατύνει ὑποκρινό-
 μενον ἔνδειαν.

ἀπορροῖσιν τινες τῶν ἐριστικῶν λέγοντες, εἰ ἄρα ἡ ὕψις ἐστὶ

τιμιωτέρα τῶν συμβεβηκότων, ὁ δὲ ὁρισμὸς ἀπὸ ὕψιων εἰληπῶ,
 ἡ δὲ ὑπογραφή ἀπὸ συμβεβηκότων, διὰ τί ὑπογραφικὸν ὁρισμὸν
 λέγομεν, προτάττοντες τὸ χεῖρον τῷ κρείττονος, τὸ συμβεβηκὸς
 δηλονότι τὸ τὴν ὑπογραφὴν περιέχον τῆς ὕψις τῆς τὴν ὁρισμὸν
 ἐχούσης, καὶ ὃ λέγομεν ὁρισμὸν ὑπογραφικόν;

ἰστέον ὅτι φασὶ τινες ὁκτὼ εἶναι τὰς διαιρετικὰς τρόπους, οἷον
 ἀπὸ γένους εἰς εἶδη κατὰ.

ad p. 1 a 5. ὡς πρὸς τὴν φύσιν τῷ Χρυσόμορῳ εἶπεν ὁ φιλό-
 σοφος τὸ πειράσσομαι, διὰ τὸ ῥητορικῶς καὶ πολιτικῶς ἡ δημοσίαις
 πράξεσιν ἐναχολογεῖσθαι αὐτόν... ἀρεταὶ πρῶτον διηγήσεως σαφήνεια,
 συντομία, ἔπειτα δύο, πιθανότης καὶ ὁ τῶν ὀνομάτων ἐλληνισμὸς...
 "πειράσσομαι διὰ βραχέων." τὸτο μετρίων ὁ φιλόσοφος εἶπεν.
 ἡ τὸ πειράσσομαι οἰνεῖ πείραν ποιῆσθαι πρὸς τὴν σὴν φύσιν· ἀν-
 θρωπος γὰρ ἦν ὁ Χρυσόμορος ῥητορικῶς μᾶλλον ἢ λόγιος ἐναχο-
 λούμενος· ὅθεν γὰρ ἦν λογιώτατος πάντων.

ἀπὸ τῆς λέξεως διττῶς λέγει ἡ ἀσάφεια· ἡ γὰρ διὰ τὸ μῆ-
 κος τῆς φράσεως, ὡς ἔχει τὰ Γαλήνια (καὶ γὰρ εὐφραδὴ εἰσὶν,
 ἀλλ' ὅν δια τὸ μῆκος ἀσαφὴ εἰσὶν), ἡ διὰ τὴν ποιότητα τῆς λέξεως,
 ὡς ἔχει τὰ προειρημένα Ἀριστοτέλεια.

1 a 15. εἰκότως τῶν Περιπατητικῶν ἐμνημόνευσεν. ἐπειδὴ
 ἀπὸ ὑπολήψεως Πλατωνικῆς ἐγένετο, ἐβύλετο δεῖξαι αὐτὴν καὶ τῷ
 Ἀριστοτέλει παρηκολυθηκότα, ὅπερ ἐν τῷ ἰδίῳ συγγράμματι εἰ-
 ζεν εἰπὼν "καὶ τ. μάλ. οἱ ἐκ τῷ π." Περιπατητικοὶ δὲ ἐλέγοντο οἱ
 Ἀριστοτελικοί, ἐπειδὴ περιπατῶντες τὰς συνουσίας καὶ τὰς δι-
 δασκαλίας ἐποιῶντο τῇ πρὸς τὴν διδασκαλίαν Ἀριστοτέλην αἰδοῦν καὶ ἐξ
 ἐκείνων παραλαβόντες αὐτὴν καὶ μὴ τολμῶντες ἐγκαθέδρας ποιεῖσθαι
 τὰς συνουσίας, Πλάτωνος περιμόντος. ἄλλοι δὲ φασιν ὅτι ψευδὲς
 ἐστιν· τὴν ἀντίον γὰρ ἐναντιῶτο αὐτῷ ὁ Ἀριστοτέλης. ἀλλ' αὐτὸν
 ... ὡς δηλοῖ εἰς τὴν τάφον Πλάτωνος Ἀριστοτέλης ἐπίγραμμα·

σηκὸν Ἀριστοτέλους ἰδρύσατο τόνδε Πλάτωνος,

ἀνδρὸς ὃν ἔτ' αἰνεῖν τοῖσι κακοῖσι θέμις.

1 a 16. πάλιν εἰκοι τὸ γένος πατρί, ἡ διαφορὰ γυναικί, τὸ εἶδος
 υἱῷ, τὸ ἴδιον ἀδελφῷ, καὶ τὸ συμβεβηκὸς τῷ ἐξ ἐπιγαμίας
 συγγενεῖ· ἐκ γὰρ συμβεβηκὸς αἱ ἐπιγαμιαί. τὸ ἀπλῶς ση-
 μαίνει τέσσαρα, τὸ κυρίως, τὸ καθόλου, τὸ μοναχῶς καὶ τὸ ἀποικί-
 λως· τὸτο γὰρ ὁ τραγικὸς φησὶν "ἀπλῶς ὁ μῦθος τῆς ἀληθείας ἔφυ."

1 a 23. Ἡλίας δὲ ὁ ἐξηγητὴς τῶν ε' φωνῶν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ
 ἀρκεῖται παραδείγματι, λέγων τὴν Ἀχιλλεῖαν Πηλεΐδην μὲν διὰ τὴν
 προσεχὴ πατέρα τὴν Πηλέα, Αἰακίδην δὲ διὰ τὴν πόρρω Αἰακόν,
 καὶ Φθιώτην μὲν διὰ τὴν προσεχὴ πατρίδα τὴν Φθίαν, Θετταλὸν δὲ
 διὰ τὴν πόρρω πατρίδα τὴν Θετταλίαν.

1 b 1. κοινῶς τὸ μέλαν συμβεβηκε παῖσι κόραξιν Αἰθίοφιν
 ἐβένῳ καὶ κάρβυνι.

1 b 34. λέγει γὰρ εἶδος καὶ ἡ μορφή, ὥσπερ καὶ ἐν Φοινίσσαις
 Εὐριπίδης φησὶ "πρῶτον μὲν εἶδος ἄξιον τυραννίδος." ἀλλὰ μὴν καὶ
 ὁ συνήθης (ἡ συνήθεια?) τὸτο αὐτὸ δηλοῖ, τὴν εὐμορφὸν εὐεῖδῃ
 δηλοῦσι (λέγουσα?) καὶ τὴν ἀμορφὸν δυσεῖδῃ.

1 b 38. διαβάλλουσιν τινες τὴν λόγον ὡς διάλληλον ὄντα· ἐν

(*) an πλαγίως?

μὴ γὰρ τῷ ὀρισμῷ τῷ γένους εἶδος ἐμνημονεύσαμεν, ἐν δὲ τῷ ὀρισμῷ τῷ εἶδος γένους ἐμνημονεύσαμεν. ἀγνοῦσι δὲ οἱ τοῖστοι ὅτι μάλλον

ἐπὶ τῶν πρὸς τι δεκτέα ἐστὶν ἡ διάλληλος δεΐξις ἢ περ ἀπόβλητος· ἐστὶ δὲ διάλληλος δεΐξις οἷον περ μένει Πλάτων (*).

ΤΑ ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΑΠΟ ΦΩΝΗΣ ΔΑΒΙΔ ΤΟΥ ΘΕΟΦΙΛΕΣΤΑΤΟΥ ΚΑΙ
ΘΕΟΦΡΟΝΟΣ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ (†).

Οἱ τῶν τῆς φιλοσοφίας λόγων ἐρώντες καὶ τῆς ἐκ τούτων ἡδονῆς ἀκριῶς δακτύλῳ γευσάμενοι, πάσῃ τῇ τῷ βίῃ φροντίδι χαίρειν εἰπόντες, σωφρονίᾳ τινι μανίᾳ πρὸς τούτους ἐλαυνόμενοι φέροντι, καὶ τῇ τῶν ὄντων ἐπιστήμῃ συντόμως αὐτῶν ψυχαγωγῶσι τὴν ἔρωτα· ἐπιστήμη δὲ τῶν ὄντων ἐστὶν ἡ φιλοσοφία, ὡς σὺν θεῷ μαθησόμεθα. ἐπεὶ τοίνυν καὶ ἡμᾶς σοφὸς ἔρως καὶ πολλὴ προθυμία ἐπὶ τούτων διήλασε τὴν ἀγῶνα, φέρε δὴ φέρε λοιπὸν τούτον ὑποδυσώμεθα, μὴ τὴν παρὸν δυσχερὲς ἐπιλογιζόμενοι, ἀλλὰ πρὸς τὴν πέρας τῆς βίης ἐπαγγελίας αὐτῆς ἀποβλέποντες πάντα μόχθον ἐλάττωσα καὶ δεύτερον αὐτῆς ἡγησώμεθα. δοκεῖ δὲ μοι μικρὸν ἀναβάλλεσθαι τὴν ἐγκυκλίον ἐξηγήσιν, Ἀριστοτελικῶς πειθομένῳ θεσμοῖς, ὡς δεῖ ἐν ἐκάστῳ σχεδὸν πράγματι τὰ τέσσαρα ταῦτα ζητεῖν κεφάλαια, εἰ ἐστὶ, τί ἐστίν, ὁποῖόν τι ἐστὶ καὶ διὰ τί ἐστὶ.

Πρᾶξις σὺν θεῷ δευτέρα. καθάπερ ἐν τῇ προτέρᾳ θεωρίᾳ ὑποχόμεθα, ἔλθωμεν καὶ τὸς λόγους τῶν βυλομένων ἀνελεῖν τὴν ὑπαρξίν τῆς φιλοσοφίας ἐκθώμεθα, καὶ τούτων τὴν ἀνατροπὴν ὡς οἶόν τε ἐστὶ ποιησώμεθα. πρῶτον μὲν ἐπιχείρημα τῶν ἀνατρεπόντων τὴν φιλοσοφίαν ἐστὶ τούτο. τὸ δὲ τῶν ὁμωνύμων ἐστὶ, τὰ ὁμῶς 20 νῦν ὅρα καὶ καθυποβάλλοντι, τὰ ὅρα μὴ καθυποβαλλόμενα γινώσκει καὶ ὑποπίπτει, τὸ δὲ ἄρα ἀγνωστὸν ἐστίν... διττῶς ὑπαντῶμεν, τῇ τε ἐνστάσει κεχρημένοι καὶ τῇ ἀντιπαραστάσει. ἴσμεν δὲ ὅτι ἐνστάσεως ἔργον ἐστὶ τὸ ἐκ βαλβίδος αὐτῆς καὶ εὐθέως ἐκ προσιμίων ἀνατρέπειν τὸς δι' ἐναντίας λόγους, ἀντιπαραστάσεως δὲ τὸ δεξάσθαι 25 μὴ τὸν λόγον ὡς ἀληθῆ, δεῖξαι δὲ αὐτὸν μηδαμῶς καταβλάπτοντα τὸ προκείμενον...

τὸ δὲ δεύτερον ἐπιχείρημα τῶν ἀνατρεπόντων τὴν φιλοσοφίαν προέρχεται τούτου τὴν τρόπον. τὰ ὄντα ἐν ῥοῇ καὶ ἀπορροῇ εἰσὶ καὶ στάσεως ὑδεμῖα τυγχάνουσι· φθάνει γὰρ τὸν λόγον ἀμειψθέντα 30 τὰ πράγματα· καὶ γὰρ σχεδὸν περὶ τῆς ῥήθηναι τὴν περὶ αὐτῶν λόγον ἀμείβοντι τὰ πράγματα. καὶ φέρουσι παράδειγμα τοιούτων, ὅτι ὥσπερ ἐν ποταμῷ ἐν τῷ αὐτῷ ὕδατι καὶ δύναται τις βρέξαι οἷς τὴν πόδα, ἢ ὥσπερ ἕτεροι ἐπιτείνοντες τὴν ἀπορίαν λέγουσιν, ὅτι οὐδὲ ἀπαξ δύναται τις ἐν τῷ αὐτῷ ὕδατι βρέξαι τὴν πόδα, ἐκεῖνα 35 τῷ ὕδατος συντόμως παρερχομένους καὶ ἄλλως ἐπερχομένους, ὅταν καὶ τὰ πράγματα ἐν ῥοῇ καὶ ἀπορροῇ ὄντα στάσεως ὑδεμῖα τυγχάνουσι καὶ δηλονότι γινώσκει καὶ ὑποπίπτει...

τρίτον δὲ ἐπιχείρημα οἱ ἀνατρεπόντες τὴν φιλοσοφίαν φασὶ τούτο. τὰ γινωσκόμενα αἰσθάνει ὑποπίπτειν, ὡς καὶ ὁ Πλάτων 40 (Tim. p. 47) δηλοῖ λέγων "ὁ γὰρ δημιουργὸς ὅψιν καὶ ἀκοὴν ἡμῶν ἐδωρήσατο, ἵνα διὰ τούτων τὴν τῆς φιλοσοφίας γένος κατορθώσωμεν".

τούτω λαβόντες ὡς ὁμολογούμενον, φασὶν ὅτι εἰ δεῖξομεν ἐκ τῆς ὑμῶν διαιρέσεως μὴ δυνάμενα εἶναι τὰ μέρη τῆς φιλοσοφίας, δῆλον ὅτι ἡ συνίσταται ἡ φιλοσοφία. φασὶν ἔν ὅτι καθ' ὑμᾶς ἡ φιλοσοφία διαιρεῖται εἰς θεωρητικὴν καὶ πρακτικὴν, τὴν θεωρητικὴν πάλιν εἰς μαθηματικὴν φυσιολογικὴν καὶ θεολογικὴν· εἰ ἄρα ἐν ταῦτα ἀνατρέψομεν, δῆλον ὅτι καὶ συνίσταται ἡ φιλοσοφία. φασὶν ὅτι τὴν μαθηματικὴν καὶ ἐστὶ μέρος τῆς φιλοσοφίας, ὡς καὶ ὁ Πλάτων δοξάζει· καὶ γὰρ ὅτις τὴν μαθηματικὴν καὶ δοξάζει μέρος τῆς φιλοσοφίας ἀλλὰ προγύμνασμα τι, ὥσπερ ἡ γραμματικὴ καὶ ἡ ῥητορικὴ· ὅθεν καὶ τῷ ἀκρατηρίῳ ἐπέγραψεν "ἀγεωμέτρως μηδεὶς εἰστίτω." τὸ δὲ φυσιολογικὴν ἀνατέτραπεν, φασὶν, διὰ τῆς δευτέρας ἐπιχειρήματος τῷ λέγοντος ὅτι τὰ ὄντα ἐν ῥοῇ καὶ ἀπορροῇ εἰσίν. τὸ δὲ 15 θεολογικὴν ἀνατρέψουσιν ὅπως· φασὶν γὰρ ὅτι τὰ θεῖα αἰσθάνει καὶ ὑποβάλλοντι, τὰ αἰσθάνει μὴ καθυποβαλλόμενα γινώσκει καὶ ὑποπίπτει, τὰ θεῖα ἄρα ἀγνωστα εἰσίν. ταῦτα μὲν ἐν τούτοις, ἐστὶ δὲ εἰπεῖν ὅτι περὶ τῆς πρακτικῆς οὐδὲν εἰρήκασι, ὅπερ ἀντιδιαίρει τῷ θεωρητικῷ· καὶ δῆλον ὅτι καὶ ἀνείλον πασαν τὴν φιλοσοφίαν· καὶ γὰρ καὶ τὴν πρακτικὴν μέρος ἐστὶ τῆς φιλοσοφίας...

τὸ τέταρτον ἐπιχείρημα τῶν ἀνατρεπόντων τὴν φιλοσοφίαν τούτου ἔχει τὴν τρόπον. ἡ φιλοσοφία ἡ γινώσκεις ἐστὶν ἡ καὶ ἐστὶ γινώσκεις· καὶ εἰ μὴ καὶ ἐστὶ γινώσκεις, δῆλον ὅτι ὅτε ἐπιστήμη ἐστὶν ὅτε τέχνη· πάντα γὰρ τέχνη καὶ ἐπιστήμη γινώσκεις ἐστίν· γινώσκει γὰρ τὰ ὑποκείμενα αὐτῇ 25 πράγματα. εἰ δὲ γινώσκεις ἐστίν, ἡ μερικὴ ἐστὶν ἡ καθόλου. καὶ εἰ μὴ μερικὴ ἐστὶ, χείρων ἐστὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν· ἐκείνη γὰρ καθόλου γινώσκεις εἰσίν, ἔχουσιν καθόλου κανόνας· καὶ γὰρ ἡ γραμματικὴ καὶ ἡ ῥητορικὴ καὶ ἡ ῥητορικὴ καὶ ἡ ἰατρικὴ ἔχουσιν καθόλου κανόνας. εἰ δὲ χείρων ἐστὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν, πῶς λέγετε αὐτὴν τέχνην τεχνῶν καὶ ἐπιστήμην ἐπιστημῶν; εἰ δὲ καθόλου ἐστὶ γινώσκεις, καὶ δύναται συ- 30 σταῖναι· καὶ δῆλον ἐντεῦθεν. εἰ καθόλου γινώσκεις, καθόλου συμβεβη- κός ἐστὶ· καὶ γὰρ ἡ γινώσκεις συμβεβηκός τι ἐστὶ (ποιότης γὰρ ἐστίν, ἡ δὲ ποιότης, ὡς μαθησόμεθα, συμβεβηκός ἐστίν). τὰ δὲ καθόλου συμβεβηκότητα ἐν μερικῷ ὑποκειμένῳ καὶ δύναται θεωρεῖσθαι· καὶ γὰρ τὸ καθόλου λευκὸν καὶ δύναται ἐν κίρκῳ μόνῳ θεωρεῖσθαι, ἐπεὶ καὶ ὡφει- 35 λεν ἐν ἄλλῳ τινὶ θεωρεῖσθαι, οἷον ἐν χιόνι καὶ ψιμυθίῳ ἢ ἐν γάλακτι. εἰ ἄρα ἐν ἡ φιλοσοφία καθόλου γινώσκεις ἐστὶ, δῆλον ὅτι ἐν μερικῷ καὶ δύναται ὑποκειμένῳ θεωρεῖσθαι, οἷον ἐν Σωκράτει, ἐν Πλάτῳ, ἐν Ἀλκιβιάδῃ. εἰ δὲ καὶ θεωρεῖται ἐν ὑποκειμένῳ, δῆλον ὅτι καὶ ἐστίν· τὰ γὰρ συμβεβηκότητα μὴ ἐν ὑποκειμένῳ θεωρούμενα καὶ εἰσίν. ταῦτα 40 μὲν εἶπεν, ἐστὶ δὲ ἀνατρέψαι αὐτὸς ὅπως κτλ.

Πρᾶξις δ'. οἱ δὲ (οἱ πειραθέντες τὴν ὑπαρξίν ἀνελεῖν τῆς

(†) Codd. Vatic. 1023 et 1470, Marcian. 202.

(*) desinit Commentarius.

φιλοσοφίας) εἰσὶν οἱ Πυρρώνειοι. . . πρὸς ὅς ἀπαντᾷ ὁ Πλάτων. . .
 καὶ ὁ Ἀριστοτέλης δὲ ἐν τῇ προτρεπτικῇ αὐτῷ συγγράμματι, ἐν
 ᾧ προτρέπει τὸς νέους φιλοσοφεῖν, λέγει ὅτι εἴτε φιλοσοφητέον,
 φιλοσοφητέον, εἴτε μὴ φιλοσοφητέον, φιλοσοφητέον, πάντως δὲ
 φιλοσοφητέον. τῆς τῆς οὗτις λέγει τις μὴ εἶναι φιλοσοφίαν, 5
 ἀποδείξει. κέχρηται δι' ὧν ἀναιρεῖ τὴν φιλοσοφίαν· εἰ δὲ ἀποδεί-
 ξει κέχρηται, δῆλον ὅτι φιλοσοφεῖ· μήτηρ γὰρ τῶν ἀποδείξεων ἡ
 φιλοσοφία.

Πρῶξις ε'. ἰστέον δὲ ὅτι καὶ τὸ ὅρος καὶ τῆς διαίρεσεως μέμνηται
 ὁ Πλάτων, καὶ τὸ μὴ ὅρος ἐν Φαίδρῳ τῷ διαλόγῳ. (p. 237) λέγων 10
 ὅτι "ὦ παῖ, μία ἐστὶν ἀρχὴ τῆς καλῶς βυλεύσεως, τὴν εἰδέναι περὶ
 ὅτου ἐστὶν ἡ σκέψις". . . τῆς δὲ διαίρεσεως μέμνηται ἐν τῷ Σοφιστῇ
 τῷ διαλόγῳ.

ἐννέα τινα κεφάλαια παραδίδομεν. καὶ πρῶτον μὲν ἐστὶ κε-
 φάλαιον ἐν ᾧ λέγομεν τί ἐστὶν ὁρισμός, δεύτερον δὲ ἐν ᾧ λέγομεν 15
 τί διαφέρει ὁρισμός ὅρος καὶ ὑπογραφῆς καὶ ὑπογραφικῆς ὁρισμῶ, τρί-
 τον ἐν ᾧ λέγομεν πόθεν λέγει ὁρισμός, τέταρτον ἐν ᾧ λέγομεν
 πόθεν λαμβάνονται οἱ ὁρισμοί, πέμπτον ἐν ᾧ λέγομεν ποῖος τέλειος
 καὶ ποῖος ἀτελής ὁρισμός καὶ τίς ἡ κακία καὶ τίς ἡ ὑγίεια τῶ ὁρισμῶ,
 ἕκτον ἐν ᾧ λέγομεν πόσοι ὁρισμοὶ τῆς φιλοσοφίας, ἑβδομὸν ἐν ᾧ 20
 λέγομεν διὰ τί τοσούτοι εἰσὶν οἱ τῆς φιλοσοφίας ὁρισμοὶ καὶ μήτε
 πλείους μήτε ἐλάττω, ὄγδοον ἐν ᾧ λέγομεν τὴν τάξιν αὐτῶν,
 ἕνατον ἐν ᾧ λέγομεν τίνας ἐφεύρον τὸς ὁρισμῶς τέττες.

Πρῶξις ς'. ἰστέον ὅτι ὁρισμός λέγειται ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν
 ἐν τοῖς γῆλοις ὁρίων ἢ τοῖς ὁρεσείων. οἱ γὰρ ἀρχαῖοι ἑκατέραν ἀμε- 25
 τρίαν ἐκφεύγοντες, τὴν τε πλεονεξίαν καὶ τὴν μειονεξίαν, ἐφεύρον
 τὰ ὁρεσεία, ἵνα διὰ τῶν τῶν μὴ οἰκείων ἀπολαύσῃ τῶν δὲ ἀλ-
 λοτρίων ἀπέχωνται. . . ὡς δηλοῖ καὶ ἡ Πυθία λέγουσα περὶ Λυκέργῃ
 νομοθέτη τε ὄντος καὶ φιλοσόφου (οἱ γὰρ παλαιοὶ φιλόσοφοι καὶ νομο-
 θέται ἦσαν)

ἤλυθες ὦ Λυκέργε ἐμὸν ποτὶ πτόνα νήον.

οἶζω ἢ σε θεὸν μαντεύσομαι ἢ σε καὶ ἄνδρα.

ἀλλ' ἔμπης σε θεὸν μαντεύσομαι ὦ Λυκέργε.

διεσφάζει δὲ ὅχι ὡς ἀγνωστα τί καλέσει αὐτὴν καὶ δεομένη ἄλλης
 Πυθίας, ἀλλ' ἵνα δείξῃ ἀμφήριον τῇ τῇ θεῇ φύσει τὴν τῇ ἀνδρός, 35
 ὅθεν καὶ ἐπιφέρει "ἀλλ' ἔμπης σε θεὸν μαντεύσομαι". . . ὡς καὶ ἡ
 ποιήσις δηλοῖ λέγουσα ἐπὶ μὴ τῇ ἀγαθῇ "θεοὶ δωτῆρες εἰδών", ἐπὶ
 δὲ τῇ γνηστικῇ "θεοὶ δὲ τε πάντα ἴσασιν", ἐπὶ δὲ τῇ δυνατῇ "θεοὶ
 δὲ τε πάντα δύνανται". ἐν αὐτῇ δὲ τῇ τῇ καὶ τῇ τέλειος φιλόσοφος
 τοῖς τριῖν τέτοις χαρακτηρίζεται, λέγων δὲ τῇ ἀγαθῇ καὶ τῇ γνη- 40
 στικῇ καὶ τῇ δυνατῇ.

Πρῶξις ζ'. πόσοι καὶ ποῖοι τῆς φιλοσοφίας εἰσὶν ὁρισμοί; εἰσὶ
 δὲ ἑτοί, πρῶτος μὲν ὁ λέγων φιλοσοφία ἐστὶ γνῶσις τῶν ὄντων ἢ
 ὄντα ἐστίν. δεύτερος δὲ, ἐστὶ γνῶσις θείων τε καὶ ἀνθρωπίνων πραγ-
 μάτων. τρίτος, μελέτη θανάτου. τέταρτος, ὁμοίωσις θεῷ καὶ 45
 ἀνὰ τὴν ἀνθρώπων. πέμπτος, τέχνη τεχνῶν καὶ ἐπιστήμη ἐπιστη-
 μῶν. ἕκτος, φιλοσοφία ἐστὶ φιλοσοφία. . . ἡ φιλοσοφία ἔν, ὡς
 εἴρηται, καὶ ὀνομάζεται καὶ ἐν πρώτοις τὴν ὑπαρξιν ἔχει.

. . . ἐπειδὴ ἔν ἡ φιλοσοφία ἔχει καὶ ὑποκείμενον καὶ τέλος, καὶ ἐκά-
 τερον τῶν διττῶν, ὡς εἴρηται, (προσεχὲς καὶ πόρρω), τῇ χάριν καὶ
 ἄλλης τέσσαρας ἔχει ὅρους. . . αὕτη μὲν ἔν ἡ ἀπὸ διαίρεσεως λύσις
 ἡ δεικνύσα διὰ τί ἔξ εἰσὶν οἱ τῆς φιλοσοφίας ὁρισμοί· ἡ δὲ ἀρι-
 θμητικὴ ἐστὶν αὕτη. . . πρῶτος τέλειος ἀριθμὸς ὁ ἕκτος ἐστίν.

Πρῶξις η'. ἰστέον ὅτι καὶ ἄλλης δύο ὅρους θέλουσιν τινες ἐπεισ-
 φέρειν τῇ φιλοσοφίᾳ, ἕνα μὲν ἰατροί, ἕνα δὲ ἑτεροί. καὶ γὰρ ἰατροὶ
 μέλλοντες τὴν οἰκίαν τέχνην σεμνύναι, καὶ τὴν ποιητὴν χρύσεια
 χαλκείων καταλλασσόμενοι, ὀρίζοντες λέγουσιν ὅτι φιλοσοφία ἐστὶν
 ἰατρικὴ ψυχῶν, ἰατρικὴ δὲ ἐστὶ φιλοσοφία σώματος. . . ἑτεροὶ δὲ
 ἄλλον ὁρισμὸν ἐπισφύροντες τῇ φιλοσοφίᾳ λέγουσιν, φιλοσοφία
 ἐστὶ μεγίστη μυστικὴ· ἔτω γὰρ ὁ Πλάτων ἐν τῷ Φαίδρῳ (p. 61)
 ὀρίζει αὐτήν.

ἰστέον ὅτι οἱ δύο (ὁρισμοὶ) οἱ ἀπὸ τῶ ὑποκείμενου καὶ ὁ ἐκ τῆς
 ἐτυμολογίας εἰς τὴν Πυθαγόραν ἀναφέρονται. τὸτο δὲ ἐκ ἔχουμεν
 δεῖξαι ἀπὸ Πυθαγορείων συγγραμμάτων· ἐκ ἐποίησε γὰρ σύγ-
 γραμμα ὁ Πυθαγόρας· ἔλεγε γὰρ ὅτι ἐ βύλομαι ἐν ἀψύχῳ τὰ
 ἐμὰ καταλιπεῖν (ἄψυχα δὲ ἐκάλεσε τὰ βιβλία) ἀλλ' ἐν ἐμψύ-
 χῳ ἦτοι ἐν τοῖς μαθηταῖς, οἵτινες καὶ ἐρωτῶμενοι δύνανται ἀπο-
 κρίνεσθαι, τὸ δὲ βιβλίον ἔ. καὶ ὡς ἔλεγε τις τῶν Πυθαγορείων, ἐ
 δύνανται διδάσκει με τὰ βιβλία· ἀλλὰ γὰρ αἰεὶ καὶ ἄλλα περὶ τῶν
 αὐτῶν φθέγγομαι, τὸ δὲ γε βιβλίον τὰ αὐτὰ αἰεὶ περὶ τῶν αὐτῶν
 λέγει, καὶ ἐ δύνανται πρὸς τὸ ἐρωτῶμενον ἀποκρίνασθαι. . . μὴδὲ γάρ
 τις οἶδω τὰ Χρυσᾷ Ἐπῇ αὐτῇ εἶναι, ἀλλὰ τις τῶν Πυθαγο-
 ρείων ἐποίησε ταῦτα καὶ πρὸς τιμὴν ἔγραψε τὸ ὄνομα τῷ οἰκείῳ δι-
 δασκάλῳ. δεικνύμεν δὲ ὅτι ἔτοί οἱ ἔτοί τῷ Πυθαγόρῳ εἰσὶν ἐκ τῶν
 Πυθαγορείων· καὶ γὰρ Νικόμαχος (εἰς δὲ ἔτος τῶν Πυθαγορείων)
 λέγει ὅτι ὁ Πυθαγόρας ἔτῳς ὠρίζετο τὴν φιλοσοφίαν, φιλοσοφία
 ἐστὶ γνῶσις τῶν ὄντων ἢ ὄντα ἐστίν, καὶ πάλιν, γνῶσις θείων τε καὶ
 30 ἀνθρωπίνων πραγμάτων, καὶ πάλιν, φιλοσοφία ἐστὶ φιλοσοφία.
 οἱ δὲ δύο οἱ ἐκ τῶ τέλους εἰς τὴν Πλάτωνα ἀναφέρονται. . . ὁ δὲ ἐκ
 τῆς ὑπεροχῆς ὅρος, ὁ λέγων ὅτι φιλοσοφία ἐστὶ τέχνη τεχνῶν καὶ
 ἐπιστήμη ἐπιστημῶν, εἰς τὴν Ἀριστοτέλην ἀναφέρει· ἔτω γὰρ ἐκεί-
 νος αὐτὴν ὀρίζει ἐν τῇ μὲν τὰ φυσικὰ (1 2).

Πρῶξις θ'. ἰστέον δὲ ὅτι Κλεόμβροτος τις νομίζων ὅτι ὁ
 Πλάτων τὴν φυσικὴν θάνατον λέγει τὴν φιλόσοφον μελετᾶν, ἔφας
 ἑαυτὸν ἐκ τῆς τείχεως ἐτελευτήσσει. περὶ ἔ φησὶν ὁ Καλλιμάχος
 ἔτῳς·

εἰπὼν "ἦλινε χαῖρε" Κλεόμβροτος Ἀμβρακιώτης

ἦλατ' ἀφ' ὑψηλῆς τείχεως εἰς αἰθήρ,

ἄξιον ἔτι παθὼν θανάτου κακόν, ἀλλὰ Πλάτωνος

ἐν τῇ περὶ ψυχῆς γράμμῃ ἀναλεξάμενος.

πρὸς τὸτο δὲ εἶπεν Ὀλυμπιόδωρος ὁ φιλόσοφος

εἰ μὴ γράμμα Πλάτωνος ἐμὴν ἐπέδησεν ἐρωτήν,

ἦδη λυγρὸν ἔλυσεν βίην πολυκηδέα δεσμόν.

Πρῶξις ια'. ἐπειδὴ ὁ Πλάτων τὴν φιλοσοφίαν μελέτην
 θανάτου ὠρίσατο, νομίσαντες οἱ Στωϊκοὶ ὅτι θάνατον τὴν φυσικὴν
 λέγει, παραδιδάσκοντες ἡμῖν τρόπος τινὰς καθ' ὅς εὐλόγως τις ἀναιρεῖ

ἐαυτὸν, καὶ λέγουσιν ὅτι ἐπειδὴ ὁ βίος συμποσίῳ μέγαλῳ ἔοικε, δῆλον ὅτι καθ' ὅσους τρόπους τὸ συμπόσιον διαλύει, καὶ τοσούτους τρόπους τις εὐλόγως ἐαυτὸν ἀναιρεῖ. καὶ γὰρ, ὡς φασί, καὶ ἐξ τρώ-
 πους διαλύει τὸ συμπόσιον. δι' ἐνδεῖαν γὰρ βρωμάτων εὐλόγως ἀνίστανται οἱ ἐξιώμενοι καὶ διαλύει τὸ συμπόσιον. ὥτως ἔν δι' ἐν- 5
 δεῖαν χρημάτων εὐλόγως τις ἀναιρεῖ ἐαυτὸν, βυλόμενος μὴ κατα-
 παναρᾶσθαι ὑπὸ λιμῆ, ὡς καὶ ὁ Θεόγνης (175) τὸτο δηλοῖ πρὸς
 Κύρνον τινὰ ὅτω λέγων,

Χρὴ πενήν φεύγοντα καὶ ἐς μεγαλήτεα πόντον

ρίπτειν καὶ πετρῶν Κύρνε κατ' ἡλιβάτων.

ἰστέον δὲ ὅτι τὸτο ἔ λέγει ὅτι δεῖ τὴν πένητα ἀναιρεῖν ἐαυτὸν, ἀλλὰ
 δεῖ πανταχῶς τὴν πένητα σπείρειν καὶ ἐν ἀβάτοις πέτραις καὶ ἐν θα-
 λάσσῃ, εἰ ἔστιν εἰπεῖν, ὅπως τὸ λιμὲ ἐλευθερωθῇ. πάλιν διαλύει
 τὸ συμπόσιον διὰ τὸ κακοχύμα εἶναι καὶ δηλητηριώδη τὰ βρώματα,
 καὶ τοιούτων ὄντων τῶν βρωμάτων ἀνίστανται εὐλόγως οἱ ἐξιώμενοι 15
 καὶ διαλύει τὸ συμπόσιον. ὥτως ἔν καὶ τὸ σώματος κακοχύμῳ ὄντος
 καὶ ἀνεπιτηδεύει πρὸς τὸ δέξασθαι τὰς ψυχικὰς ἀρετὰς εὐλόγως
 τις ἀναιρεῖ ἐαυτὸν βυλόμενος τῆς νόσας ἀπαλλαγῆναι. ὅθεν καὶ τις
 κυνικὸς φιλόσοφος ἡμίξηρος ὡς προσῆλθεν Ἰουλιανῷ τῷ βασιλεῖ
 λέγων αὐτῷ

ἡμισὺ μὲν τέθηκε, τὸ δ' ἡμισὺ δέρεται ἡμῶς.

οἴκτειρον, βασιλεῦ, κυνικὸν ἡμίτομον. (*)

τυτέστι κέλευσον ἡ ἵνα περιοδεύθῃ ἡ ἵνα φονευθῶ. ὁ δὲ εἶπε
 πρὸς αὐτὸν

ἀμφοτέρως ἀδικεῖς καὶ Πλούτωνα καὶ Φαέθοντα,

τὴν μὲν ἔτ' εἰσρόων, τὴν δ' ἀπολειπόμενος.

πάλιν διαλύει τὸ συμπόσιον διὰ περισσιν τινὰ ἰδικήν. καὶ γὰρ τὸ
 ἐξαιρέτως ἐξαίφνης ἡ ἀρρωστήσαντος ἡ ἀκύνσαντος φίλος ἀπώλειαν
 ἀνίστανται οἱ ἐξιώμενοι καὶ διαλύει τὸ συμπόσιον. ὥτως ἔν καὶ ἰδικῆς
 τιμῆς περιστάσεως καταλαβέσης εὐλόγως τις ἀναιρεῖ ἐαυτὸν. ὅθεν 30
 καὶ Πυθαγορεῖα τις γυνή, ἡ καὶ Θεανῶ λεγομένη, κρατηθεῖσα ὑπὸ
 τοῦ ἐν Σικελίᾳ τυράννου καὶ ἐρωτωμένη διὰ τί ἔ τρώγῃσιν οἱ Πυθα-
 γόρειοι κυάμους, ἔλεγεν "φάγοιμι ἂν ἡ εἴποιμι". καὶ πάλιν ἐκείνη
 λέγοντος "ὅκων φάγε", ἔλεγεν "εἴποιμι ἂν ἡ φάγοιμι", καὶ ὥτω κατα-
 θάκνυστα τὴν γλώσσαν ἐτελεύτησε. πάλιν διαλύει τὸ συμπόσιον 35
 διὰ μέθην. καὶ γὰρ μεθύοντων τῶν ἐξιωμένων εὐλόγως διαλύει τὸ
 συμπόσιον. ὥτως ἔν εὐλόγως ἀναιρεῖ ἐαυτὸν τις ἡνίκα ἔλθῃ ἐν
 τῷ ἐχάτῳ γῆρα καὶ ἄρξῃ ληρεῖν καὶ παραφρονεῖν. πάλιν διαλύει
 τὸ συμπόσιον ἡνίκα οἱ ἐξιώμενοι ἄρχοντι μάχεσθαι ἀλλήλοις καὶ
 ἀθέμιτά τινα πρὸς ἐαυτοὺς διαπραττεσθαι. ὥτως ἔν εὐλόγως τις 40
 ἀναιρεῖ ἐαυτὸν ἡνίκα κρατηθεῖς ὑπὸ πολεμίων ἀναγκάζει ἀθέμιτά
 τινα διαπραττεσθαι ἢ μητρογαμῆσαι ἢ φαγεῖν τι τῶν ἑθιμῶν.
 πάλιν διαλύει τὸ συμπόσιον διὰ κοινὴν περισσιν. καὶ γὰρ κοινῆς
 περιστάσεως καταλαβέσης, οἷον ἐμπρησμοῦ ἢ ἐπιδρομῆς βαρβα-
 ρων, ἀνίστανται οἱ ἐξιώμενοι καὶ εὐλόγως διαλύει τὸ συμπόσιον. 45
 ὥτως εὐλόγως τις ἀναιρεῖ ἐαυτὸν διὰ κοινὴν περισσιν, ὅταν πολε-

μίων ἐπελθόντων τῇ πόλει τῷ φόβῳ νικώμενος ὁ πολίτης ἀναιρεῖ
 ἐαυτὸν. ταῦτα μὲν ὅτως, ἰστέον δὲ ὅτι ἕτεροι τινες τρεῖς τρόπους
 παραδιδάσκει καθ' ὧς εὐλόγως τις ἀναιρεῖ ἐαυτὸν. φασί γὰρ ὅτι ἡ
 ζωὴ φύσει τριττὴ ἐστίν. ἡ γὰρ ἀρίστη ἐστὶν ἡ μέση ἡ χειρίστη. ἡνίκα
 ἔν ἐστὶ τις ἐν τῇ ἀρίστῃ ζωῇ ἢ ἐν τῇ μέσῃ καὶ ὁρᾷ ἐαυτὸν μᾶλλον
 ἐπὶ τὸ χεῖρον ἐκκλίνοντα, εὐλόγως ἀναιρεῖ ἐαυτὸν. πάλιν ἡνίκα
 τις ἐν τῇ χειρίστῃ ἐστὶ ζωῇ καὶ ὁρᾷ ἐαυτὸν αἰεὶ ἐν τοῖς αὐτοῖς ὄντα καὶ
 μηδέποτε ἐπὶ τὴν ἀρίστην μετερχόμενον, εὐλόγως ἀναιρεῖ ἐαυτὸν.
 ταῦτα μὲν ἐν τούτοις.

10 Πρᾶξις ιβ'. καὶ τὸς Στωϊκὸς μεγίστη ἐνδεῖα ἐστὶν ἡ τῶν
 ὀρέξεων ἀπληξία.

ἐν αὐτῷ τρόπῳ καὶ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ μικρῷ κόσμῳ ὄντι. καὶ
 ἐν Δημόκριτον, ταῦτα θεωρεῖν.]

Πρᾶξις ιγ'. ἔστιν εἰπεῖν ὅτι διὰ τὸ πρῶτον ἀναδιπλασιασμοῦ,
 τὸ τέχνη τεχνῶν, βασιλεῖ παρείκασε τὴν φιλοσοφίαν, διὰ δὲ τὸ
 δευτέρῳ ἀναδιπλασιασμοῦ, τὸ ἐπιστήμη ἐπιστημῶν, θεῷ.

βάνανσοι δὲ τέχνη καταχρηστικῶς μὲν πᾶσαι αἱ ἄλογοι λέ-
 γονται, κυρίως δὲ αἱ διὰ πυρὸς ἐργαζόμεναι παρὰ τὸ βαινεῖν περὶ
 τὴν αὔσον. ὁ αὔσος ἐστὶν ἡ κάμινος, παρὰ τὸ ἀτμὸν τινα ἀφίεναι.

20 Πρᾶξις ιδ'. καὶ πάλιν ὡς ἐπὶ τῷ γρίφῳ ἦγον τὸ αἰνίγματος
 τὸ λέγοντος "ἄνθρωπος ἔκ ἀνθρώπου, ἄνθρωπος δ' ὅμως, ὅρην
 ἔκ ὅρην, ὅρην δ' ὅμως, ἐπὶ ζύλον καὶ ὃ ζύλον καθημένην, λίθῳ τε
 καὶ ὃ λίθῳ βαλὼν διώλεσε". λέγει δὲ ὅτι εὐνῆχος νυκτερίδα κα-
 θημένην ἐν νάρθηκι, ῥίψας κίσσηριν, ἐφόνευσεν... Ζύλον δὲ καὶ ὃ
 25 Ζύλον ἐν νάρθηκι ἐκάλεσε, Ζύλον μὲν διότι Ζυλοειδὲς ἐστὶν, ὃ
 Ζύλον δὲ διότι ἔκ ἐξὶ σφαιρίων ὥσπερ τὰ ἄλλα Ζύλα.

Πρᾶξις ιε'. ἀρχὴ καὶ πέρας ἡμῶν γενέσθω ὁ Πυθαγόρας. καὶ
 γὰρ τῷ ἀνδρὶ φίλιόν ἐστι τὸ εἰς ἐαυτὸν συννεύειν καὶ τὴν ἀρχὴν συνά-
 πτειν τῷ πέρατι.

πολλοῖς ἀναβαθμοῖς κέχρηται τις ἵνα γνῶ τὴν φιλοσοφίαν.
 θέλει γὰρ γνωσκῆναι τὰς πέντε γνωστικὰς δυνάμεις. εἰσὶ δὲ αὗται
 αἰσθησις φαντασία δόξα διάνοια καὶ νῦς.

ἰστέον ὅτι ὁ Ὀλυμπιόδωρος ὅτω λέγει τὴν ἀνάβασιν ἢ τὴν
 γνωστικὴν τῆς φιλοσοφίας. πρώτη ἐστὶν αἰσθησις, δευτέρα φαντασία,
 τρίτη δόξα, τετάρτη πεῖρα, ἕκτη γνῶσις, ἐβδομὴ ἐπιστήμη, ὀγδόη
 μνήμη, ἐνάτη σοφία, ἧς ἐστὶν ἔφεσις ἢ φιλοσοφία.

διὰ τὸτο δὲ τέσσαρές εἰσι διαφοραὶ τῶν ὀρισμῶν τῆς φιλο-
 σοφίας, ὅτι ὁ τέσσαρα ἀριθμὸς πάντῃ ἦν τίμιος παρὰ τοῖς Πυθα-
 γορείοις, ὡς καὶ αὐτοὶ ὀμνύοντες εἰς τὸν Πυθαγόραν δηλοῦσι λέγοντες
 "ναὶ μὰ τὴν ἀμετέρας ψυχᾶς παραδόντα τετρακτὺν παγὰν ἀενάῃς
 φύσεως." πηγὴν δὲ τῆς ἀενάας φύσεως ἐκάλεσε τὴν τέσσαρα
 ἀριθμὸν, ἐπειδὴ ἐκ τῶν τεσσάρων στοιχείων συνίσταται τὰ ἡμέτερα
 σώματα... καὶ ἐπειδὴ τέσσαρά εἰσι τὰ στοιχεῖα... ἢ ἐπειδὴ καὶ
 τέσσαρές εἰσιν αἱ ἀρεταὶ τῆς ψυχῆς, οἷον ἀνδρεία δικαιοσύνη σω-
 φροσύνη φρόνησις, ἢ ἐπειδὴ ὁ τέσσαρα ἀριθμὸς συντιθέμενος μὲν
 τῶν πρὸ αὐτῶ ἀποτελεῖ τὴν δέκα ἀριθμὸν.

Πρᾶξις ις'. ἐπειδὴ ἐν τοῖς προλαβούσιν εἰρήκαμεν ἀριθμη-
 τικὴν αἰτίαν δεικνύσαν διὰ τί ἔξ εἰσιν οἱ τῆς φιλοσοφίας ὀρισμοί,

(*) Anthol. 9 137.

ἐνταῦθα λαβόντες οἱ ἐξηγηταὶ ἀφορμὴν ἔρχοντο καὶ διαβάλλουσι περὶ τῶν ἀριθμῶν τῶν ὄντων ἄχρι τῆς δεκάδος, καὶ φασιν ὅτι μονὰς λέγει παρα τὸ μένειν· καὶ ὃ ἡ μονὰς ἐφ' ἧν ἂν γένηται ἀριθμὸν φυλάττει τὸ αὐτὸ εἶδος, οἷον τὸ ἅπαξ τρία τρία... τῶν ὅτις ἐχόντων λέγομεν ὅτι ἕκ ἑξιν ἡ μονὰς ἀριθμὸς ἀλλ' ἀρχὴ ἀριθμῶ... εἰ ἄρα ἔν ἡ μονὰς ἐκ τῆ ἐναντίας συντιθεμένη μείζονα ἀριθμὸν ἀποτελεῖ ἥπερ πολυπλασιαζομένη, δῆλον ὅτι ἕκ ἑξιν ἀριθμὸς· καὶ ὃ ἅπαξ μία μία ἐξίν, μία δὲ καὶ μία δύο. ταῦτα μὲν περὶ τῆς μονάδος, ἡ δὲ δυὰς λέγει παρα τὸ διέναι καὶ διαπορεύεσθαι· πρώτη ὃ ἡ δυὰς διαχώρισεν ἑαυτὴν ἐκ τῆς μονάδος... ἰστέον δὲ ὅτι ἔτε ἡ δυὰς κυρίως ἐξίν ἀριθμὸς· καὶ ὃ ὡς ἐμάθεμεν, οἱ ἀριθμοὶ πολυπλασιαζόμενοι ἐφ' ἑαυτοῦ μείζονα ἀριθμὸν ἀποτελεῖσιν ἥπερ συντιθέμενοι ἑαυτοῖς, ἡ δὲ δυὰς καὶ συντιθεμένη καὶ πολυπλασιαζομένη τὴν αὐτὴν ἀριθμὸν ἀποτελεῖ... ὁ δὲ τρεῖς ἀριθμὸς ὅτις ὡνομάσθη ἀπὸ τῆ ἀτειρῆς τις εἶναι καὶ ἀκαταπόνητος. ὅτις δὲ λέγει διὰ τὸ μὴ δύνασθαι αὐτὴν εἰς ἴσα διαιρεῖσθαι.

Πρᾶξις ιζ'. ἰστέον ὅτι τετράς λέγει οἰνοὶ ἐδρανῖς (ἐδράς τις?) ὅσα, τῷ τῆ ἐδραία καὶ μόνιμος· ἰστέον ὃ ὅτι τετράγωνον σχῆμα ἡ τετράς ἀποτελεῖ, τὸ δὲ τετράγωνον σχῆμα διὰ τὸ καὶ πολλὰ μέρη τῆς γῆς ἅπτεσθαι δυσμόχλευτόν ἐστιν... πεντάς δὲ λέγει οἷον ἔν καὶ πᾶς· καὶ ὃ ὁ πέντε ἀριθμὸς ἀπὸ τῆς μονάδος σύγκειται καὶ τῆς τετράδος, ἡ δὲ τετράς πᾶς λέγει ἡ ἐπειδὴ τέσσαρά εἰσι τὰ στοιχεῖα ἐξ ὧν πάντα τὰ σώματα σύγκειται, ἡ ἐπειδὴ ὁ τέσσαρα ἀριθμὸς καὶ τῶν πρὸ αὐτῶ συντιθέμενος τὴν δεκάδα ἀποτελεῖ... ἐξὰς δὲ λέγει οἰνοὶ ἐξισὰς παρα τὸ ἐξισῶσθαι τοῖς οἰκείαις μέ- 25 ρεσι... ἑπτάς δὲ λέγει οἰνοὶ σεπτάς παρα τὸ σεβάσμιον καὶ τίμιον· καὶ ὃ ὁ ἑπτὰ ἀριθμὸς τίμιος ἐστιν, ὅθεν καὶ ἑπτὰ εἰσιν ἡμέραι τῆς ἐβδομάδος καὶ ἑπτὰ οἱ πλάνητες ἀστέρες καὶ ἑπτὰ φωνήεντα. ὁ δὲ ἑπτὰ ἀριθμὸς λέγει καιρὸς καὶ Ἀθηνᾶ, καὶ καιρὸς μὲν ἐπειδὴ καὶ τῶν τὸν καιρὸν αἱ ἡλικίαι· καὶ ὃ τῷ ἐβδόμῳ μηνὶ ὁδοιποροῦσιν οἱ παῖδες, καὶ τῷ ἐβδόμῳ ἐνιαυτῷ ἀμείβουσι τὴν δόδοντα. Ἀθηνᾶ δὲ λέγει ἐπειδὴ, ὡς περὶ μυθεύουσι τὴν Ἀθηνᾶν παρθένον εἶναι καὶ ἀμήτορα (ἐκ τῆς κεφαλῆς ὃ τῆ Διός, ὡς μυθεύουσιν, ἐξῆλθε), τὴν αὐτὴν τρόπον καὶ ὁ ἐβδόμος ἀριθμὸς μόνος ἐκ τῶν ὄντων ἐντὸς τῆς δεκάδος ὅτε τίκεται καὶ πολλὰ πλασιασμένον ἐξ ἄλλων ἀριθμῶ, 35 ὅτε τίκεται ἐντὸς τῆς δεκάδος καὶ πολλὰ πλασιασμένον ἄλλων ἀριθμῶν... ὁ γδοὺς δὲ λέγει οἰνοὶ ἀγοδυὰς παρα τὸ δύο ἄγειν· καὶ ὃ διχοτομυμένη ἔρχεται ἄχρι τῆς μονάδος... σίτος λέγει παρα τὸ σείεσθαι... ἐννάς δὲ λέγει παρα τὸ ἐν καὶ νέον· καὶ ὃ αὐτὴ πολλὰ πλασιαζομένη ἔνα νέον ἀριθμὸν φέρει καθ' ὅφρ' ἐστιν μιᾶς μονάδος 40 ἀπὸ τῆ ἐννέα ἄχρι τῆς μονάδος, οἷον οἷς ἐννέα δεκακτιῶ... ὅρα ἔν πῶς ὁ ἐννέα πολυπλασιαζόμενος καὶ πρόβασιν ἀφαίρεισιν πᾶσαι μιᾶς μονάδος. δεκάς δὲ λέγει οἰνοὶ δεκάς τις ὅσα· καὶ ὃ ὁ δέκα δέχεται ἡ περιέχει ἐν ἑαυτῷ ἅπαντας τὴν πρὸ αὐτῶ ἀριθμῶς.

Πρᾶξις ιθ'. ἰστέον ὅτι ἄλλως ὁ Πλάτων τὸ θεωρητικὸν διαίρει καὶ ἄλλως ὁ Ἀριστοτέλης· καὶ ὃ ὁ Πλάτων ὑποδιαιρεῖ τὸ θεωρητικὸν εἰς φυσικολογικὸν καὶ θεολογικόν, τὸ δὲ μαθηματικὸν ἐν ἡ βί-

λετο μέρος εἶναι τῆς φιλοσοφίας ἀλλὰ προγύμνασμα τι, ὡς περὶ ἡ γραμματικὴ καὶ ἡ ῥητορικὴ... ὁ δὲ Ἀριστοτέλης ὑποδιαιρεῖ τὸ θεωρητικὸν εἰς φυσικολογικὸν μαθηματικὸν καὶ θεολογικόν... τὸ δὲ μαθηματικὸν μέσον ἐστὶ τῶ φυσικολογικῷ καὶ θεολογικῷ ὡς καὶ τῶν δύο μετέχον· καὶ ὃ ἐνυλὸν ἐστὶν ὁμοίως τῷ φυσικολογικῷ καὶ αὐτὸν ὁμοίως τῷ θεολογικῷ· ὡς εἶρηται γὰρ, τὸ μαθηματικὸν τῇ μὲν ὑποτάσσεται ἐνυλὸν ἐστὶ τῇ δὲ ἐπινοίᾳ αὐτὸν. τὸ δὲ θεολογικὸν ἐξ ἀνάγκης ὑπερὸν ἐστὶν· ὅθεν ὃ δύναται εἶναι μὲν τὸ φυσικολογικόν, ἐπειδὴ καὶ οὐκ ἀπὸ τῶν πάντων ἐνυλὸν εὐθέως ἐπὶ τὰ πάντα αὐτὰ ἐρχεσθαι, 10 ἐπεὶ πάχονμεν ὁ πάχονμεν οἱ πολλοὶ χρόνον ἐν σκότει διαγόντες καὶ εὐθὺς πρὸς τὴν ἥλιον θεωρῶντες, ἀποτυφλάνται· ὅτις ἔν ὁ δὲ ἀπὸ τῶν πάντων ἐνυλὸν εὐθέως ἐπὶ τὰ πάντα αὐτὰ ἐρχεσθαι. ὅτις καὶ ἡ ποιήσις (Hom. Od. 11 314, II. 5 386) αἰνιττομένη λέγει περὶ τῶ ὧτος καὶ Ἐφιάλτου ταῦτα· “Ὅσσαν ἐν Ὀλύμπῳ μέμασαν θέμεν, αὐτὰρ ἐπ' Ὀσση Πῆλῳ εἰνοσίφυλλον, ἵν' ἑρᾶνός ἀμβάτες εἴη.” καὶ καὶ μὲν τὸ φαινόμενον τῷ λέγει ὅτι ὁ ὧτος καὶ ὁ Ἐφιάλτης ἡθέλησαν θείναι ἑρᾶν ἀλλήλων, βυλόμενοι μη- 15 χαλῆσασθαι εἰς ἑρᾶν ἄνδρον· ἀλλ' ἡγοριῶς δὲ νούμενα ταῦτα δη- λῶσιν ὅτι εὐθέως ἐκείνοι ἀπὸ τῶν φυσικῶν καὶ πάντων ἐνυλὸν πραγ- μάτων ἐπὶ τὴν γνῶσιν τῶν θείων ἐβλήθησαν ἐπιτηδεύσαι... καὶ ὁ Πλωτῖνος τῷ δηλοῖ λέγων “παραδοτέον τοῖς νέοις τὰ μαθή- ματα πρὸς συνεθισμόν τῆς ἀσωμάτου φύσεως, δι' ὧν τὴν ἀσω- ματον φύσιν γινώσκουσιν.”

ἔτι δὲ, ὡς φασιν οἱ Πυθαγόρειοι, διὰ τῷ τὸν μόνον λέγει μαθηματικόν, ἐπειδὴ ἐν τῇ διανοίᾳ ἔχει τὴν ὑπαρξιν· μόνη ὃ ἡ διὰ νοῖα μανθάνει· ὁ ὃ νῶς ἀπλῆ προσβολῇ πάντα γινώσκει.

Πρᾶξις κ'. ἰστέον ὅτι πέντε κεφάλαια ἔχομεν περὶ τῶ μαθηματικῷ εἰπεῖν. καὶ ἐστὶ τὸ πρῶτον κεφάλαιον ἐν ᾧ λέγομεν πόσα καὶ ποῖα εἰσι τὰ εἶδη τῶ μαθηματικῷ, δεύτερον δὲ ἐν ᾧ λέγομεν διὰ τί τὰ αὐτὰ εἰσὶ, τρίτον ἐν ᾧ λέγομεν τὴν τάξιν αὐτῶν, τέταρτον ἐν ᾧ λέγομεν τίνων εἰσὶν εὐρήματα, πέμπτον ἐν ᾧ λέγομεν τίνα παράκειται τοῖς εἶδεσιν.

ἰστέον ὅτι τέσσαρα εἰσιν εἶδη τῶ μαθηματικῷ, ἀριθμητικὴ καὶ μουσικὴ γεωμετρία καὶ ἀστρονομία... ἰστέον δὲ ὅτι ἡ ἀριθμητικὴ καὶ ἡ μουσικὴ προτερεύουσι τῆς γεωμετρίας καὶ ἀστρονομίας, ἐπειδὴ ἡ μὲν ἀριθμητικὴ καὶ ἡ μουσικὴ περὶ τὸ ποσὸν τὸ διωρισμένον καταγίνεσθαι, ἡ δὲ γεωμετρία καὶ ἡ ἀστρονομία περὶ τὸ ποσὸν τὸ συνεχές, τιμιώ- 20 τερον δὲ ἐστὶ τὸ ποσὸν τὸ διωρισμένον τῷ συνεχῆς ποσῷ... ἐστὶ δὲ καὶ ἄλλη αἰτία εἰπεῖν ὅτις. ἀναλογεῖ μὲν ἡ ἀριθμητικὴ τῇ μονάδι, ἡ δὲ μουσικὴ τῇ δυάδι, ἡ δὲ γεωμετρία τῇ τριάδι, ἡ δὲ ἀστρονομία τῇ τετράδι· πρὸς ἀναλογίαν ἔν τῆς τάξεως τῶν ἀριθμῶν ἐκτί- σαντο καὶ ταύτην τὴν τάξιν. καὶ ὃ ἡ ἀριθμητικὴ μονάδι ἀναλογεῖ περὶ τὸ καθ' αὐτὸ ποσὸν καταγινόμεν, τὸ δὲ καθ' αὐτὸ ποσὸν ἐν τι ἐστὶν. ἡ δὲ μουσικὴ τῇ δυάδι ἀναλογεῖ· καὶ ὃ περὶ τὸ ἐν χέσει 25 ποσὸν καταγίνεσθαι, ἡ δὲ χέσις τὸ ἐλάχιον ἐπὶ δύο λαμβάνεσθαι. ἡ δὲ γεωμετρία ἀναλογεῖ τῇ τριάδι· καὶ ὃ ἡ γεωμετρία περὶ τὰ ἐπίπεδα σχήματα καταγίνεσθαι, πρῶτον δὲ σχῆμα τὸ τρίγωνόν ἐστιν· ὅτε ὃ μία γραμμὴ ὅτε δύο ἀποτελεῖσιν σχῆμα. ἡ δὲ ἀστρονομία

ἀναλογεῖ τῇ τετραδί· καὶ ᾧ ἡ ἀστρονομία περὶ τὰ ὑράνια σώματα καταγίνετο, πᾶν δὲ σῶμα τριχῇ διασπτόν ἐστιν· ἔχει γὰρ μήκος βάθος καὶ πλάτος· ἔκαστον δὲ τούτων ὑπὸ δύο ὅρων περιέχεται, ἥτοι δύο πέρατα ἔχει ἐξ ὧν περιέχεται (καὶ ᾧ καὶ τὸ μήκος ἐνθεν καὶ ἐνθεν περιέχεται, καὶ τὸ πλάτος ὁμοίως περιέχεται, καὶ τὸ βάθος), ὥστε συνά- 5 γεῖται ἐξ ὅρων ἥτοι πέρατα· ἐκ δὲ τούτων τῶν ἐξ τέσσαρα γίνονται· καὶ ᾧ τὸ ἐν μέρος κοινόν ἐστι τῶν δύο· τὸ γὰρ πέρασ τὸ πλάτος εὐρίσκειτο ἀρχὴ τῶ μήκους καὶ τὸ βάθος.

ἰστέον ὅτι τὴν ἀριθμητικὴν οἱ Φοίνικες εὗρον ἐμπορικὸν ὄντες καὶ δεόμενοι τῶν ἀριθμῶν εἰς τὰς ψήφους, τὴν δὲ μουσικὴν οἱ Θραῖκες 10 ἐκείθεν γὰρ ἦν Ὀρφεύς, ὅστις λέγειτο εὐρηκέναι τὴν μουσικὴν· Θραῖξ γὰρ ὁ Ὀρφεύς· ἐπενόησε δὲ ἐμβατήρια μέλη διεγείροντα πρὸς θυμὸν αὐτὸς ὡς ἄγαν ὄντας πολεμικὰ· καὶ ᾧ ψῦξις ἀποκλείουσα τὸ θερμὸν ἐν τῷ βάθει ὀρμυτέρων αὐτὸ ποιεῖ, ὅθεν καὶ θυμώδεις εἰσι καὶ πολεμικοὶ τῇ βίᾳ τῷ θερμῷ, καὶ ὀρχηστικοὶ διὰ τὰς ἐτοιμὰς 15 φυγὰς τῶν βελῶν· ἔστι γὰρ καὶ πυρρίχιος παρ' αὐτοῖς ὀρχησις, ὃ ἐστὶν ἐνόπλιος, καὶ τὸ εἰρημένον τῷ ποιητῇ (Π. 16 617) "Μηριόνη, τάχα κέν σε καὶ ὀρχησῇ περ' ὄντα." τὴν δὲ γεωμετρίας Αἰγύπτιοι εὗρον ἐξ ἀνάγκης· καὶ ᾧ τὸ Νείλου συνεχῶς ἀνιόντος καὶ τὴν Αἰγύπτου ἐπιπλύνοντος σύγχυσις τῶν ἐροθεσίων ἐγένετο καὶ ἦρ- 20 χοντο οἱ Αἰγύπτιοι εἰς μάχην καὶ ἐφόρουν ἀλλήλους, καὶ λοιπὸν ἐκείθεν ἐπενόησαν μέτρον τι δι' ὃ ἐμέτρουν τὴν γῆν καὶ ἐκάστη τὴν ἰδίαν ἐφυλάττετο, ὅπερ μέτρον καὶ ἄκωναν ἐκάλουν διὰ τὸ μή καίνειν, ὃ ἐστὶ φανεῖν, ἐπειδὴ δι' αὐτὸ ἐφερέθησαν τῷ καίνειν καὶ φανεῖν. ὅταν τῆς γεωμετρίας ἐξ ἀνάγκης ἀνεφάνη τὸ χρήσιμον. 25 τὴν δὲ ἀστρονομίαν οἱ Χαλδαῖοι· καὶ ᾧ ἐν τῷ κλίματι ἐν ᾧ εἰσὶν ἔτοι καθαρὸς ἐστὶν ὁ ὕρανός καὶ ἀνέφελος, καὶ εὐχερῶς ἐκείθεν ἐπενόησαν τὴν περὶ τῶν ὑρανίων σωμάτων διδασκαλίαν ἥτοι τὴν ἀστρονομίαν.

ἰστέον ὅτι τῇ ἀριθμητικῇ ἡ λογικὴ παράκειτο... τῇ δὲ μου- 30 σικῇ ἡ ἐνυλὸς μουσική... τῇ δὲ γεωμετρίας ἡ γεωδαισία... γεωδαισία λέγειτο παρὰ τὸν δασμὸν ἥτοι τὸν μερισμὸν τῆς γῆς. τῇ δὲ ἀστρονομία ἡ σφαιρικὴ παράκειτο. ἀλλ' ἡ μὲν ἀστρονομία περὶ μόνον τὰ ὑράνια σώματα καταγίνετο, ἡ δὲ σφαιρικὴ περὶ πᾶσαν σφαῖραν καταγίνετο· λέγει γὰρ τὰ συμβαίνοντα ἐκάστη σφαίρᾳ, εἴτε ὁσ- 35 κίνη εἴη εἴτε ζυλίνη εἴτε λιθίνη, σκοπῶσα τὰ ὑπάρχοντα πάσῃ σφαίρᾳ, ὃ μόνον τῇ ὑρανίᾳ, ὡς Θεοδόσιος ἐν τοῖς σφαιρικοῖς διαλαμβάνει. καὶ ἔστιν ἡ σφαιρικὴ αὐλοτέρα τῆς ἀστρονομίας ὡς διαλαμβάνουσα περὶ τῆς τῷ λόγῳ θεωρημένης σφαίρας. ἰστέον δὲ ὅτι φησὶν ὁ Ὀλυμπιόδωρος ὡς τῶν μὲν ἄλλων μαθηματικῶν 40 εἰδῶν μέχρι τῆς νῦν φύλαττετο λείψανον, οἷον τῆς ἀριθμητικῆς, τῆς γεωμετρίας, τῆς ἀστρονομίας· περὶ δὲ τῆς μουσικῆς φησὶν

"ἡμεῖς τῆς κλέος οἷον ἀκούμεν ὁδὲ τι ἴδμεν." ὅτε γὰρ σώζειτο, φησί, λείψανον τῆς μουσικῆς. ἰστέον δὲ ὅτι εἰς μέχρη τῆς νῦν βιβλία μουσικά. πάντῃ δὲ συμβάλλει ταῖς ψυχαῖς τῶν ἀλόγων· δηλοῖσι τὰ πρόβατα ἐπόμενα τῇ ποιμενικῇ σύριγγι ὥσπερ ὑπὸ 5 τῆς φωνῆς ἠδυνόμενα. ὅτι δὲ καὶ τῇ ψυχῇ τῶν λογικῶν ζώων συμβάλλει, δηλοῖ ἡ ἐν πολέμῳ σάλπιγξ τὴν ψυχὴν διεγείρουσα, καὶ τὰ θεατρικά δὲ ὅργανα δηλοῖσι τὴν ψυχὴν χαλῶντα διὰ τὸ ποιεῖν αὐτὴν ἠδυνεῖται.

Πρᾶξις κα'. ἰστέον ὅτι φασὶ τινες ὁκτὼ εἶναι τὰς διαιρετικὰς 10 τρόπους... ἔστι δὲ εἰπεῖν ὅτι ἐκ εἰς κυρίως τρόποι διαιρετικοὶ ὁκτὼ ἀλλὰ τρεῖς.

Πρᾶξις κγ'. ἔλθωμεν ἔν καὶ εἰπωμεν τὴν διαίρεσιν τῶ πρακτικῶ. ἀλλ' ἰστέον ὅτι τὸ πρακτικὸν ἄλλως διαιρῶσιν οἱ Ἀριστοτε- 15 λικοὶ καὶ ἄλλως οἱ Πλατωνικοὶ· οἱ γὰρ Ἀριστοτελικοὶ εἰς τρία αὐτὸ διαιρῶσιν, εἰς ἠθικόν, εἰς οικονομικόν, εἰς πολιτικόν.

ἰστέον ὅτι ἐν μὲν τῷ τῶν Πολιτικῶν συγγράμματι ἕνα σκοπὸν ἔχει καὶ ὁ Ἀριστοτέλης καὶ ὁ Πλάτων· ἀμφότεροι γὰρ λέγουσι πῶς δεῖ διοικεῖσθαι πόλιν· ἐν δὲ τῷ περὶ πολιτείας διάφορός ἐστι καὶ ὁ σκοπὸς καὶ ἡ ἐπιγραφὴ· καὶ ἡ μὲν ἐπιγραφὴ, ὅτι ὁ μὲν Πλάτων ἐνικῶς 20 ἐπέγραψε Πολιτείαν, ὁ δὲ Ἀριστοτέλης πληθυντικῶς Πολιτείας· ὁ δὲ σκοπὸς ἐστὶ διάφορος, ὅτι ὁ μὲν Ἀριστοτέλης λέγει πῶς ἐπολιτεύοντο οἱ ἀρχαῖοι, οἷον οἱ Ἀργεῖοι, οἱ Βοιωτοί, ὁ δὲ Πλάτων λέγει πόσα εἶδη πολιτειῶν καὶ πῶς δεῖ πολιτεῖσθαι. ταῦτα μὲν ἐν τούτοις, οἱ δὲ Πλατωνικοὶ λαμβάνοντο τῆς διαιρέσεως λέγοντες ὅτι κακῶς ἡ παρῶσα διαιρέσις ἔχει· ὁ δὲ γένος εἰς τρία εἶδη διαιρεῖτο, ἀλλὰ πάντως εἰς δύο.

Πρᾶξις κδ'. λαμβόμενοι οἱ Πλατωνικοὶ τῆς Ἀριστοτελικῆς διαιρέσεως τὸ πρακτικῶ, ἔρχονται καὶ διαιρῶσι τὸ πρακτικὸν εἰς δύο, εἰς νομοθετικὸν καὶ δικαστικόν· καὶ τὸτο εὐλόγως.

τὸτο δὲ αὐτὸ, φημὶ δὴ τὸ νομοθετικὸν καὶ δικαστικόν, καὶ ὁ ποιη- 35 τῆς αἰνιττόμενος λέγει ὅτι ὁ Μίνως καὶ ὁ Ραδάμανθυς ἀδελφοὶ ἦσαν (ἀμφότεροι γὰρ εἶχον πατέρα τὸν Δία) καὶ ὁ μὲν Μίνως ἦν νομοθέτης ὁ δὲ Ραδάμανθυς δικαστής, τὸτο αἰνιττόμενος ὅτι τὸ νομοθετικὸν καὶ δικαστικὸν ἀπὸ ἐνὸς τῶ πρακτικῶ ἐτέχθησαν. φησὶ δὲ πάλιν ὅτι ὁ μὲν Μίνως πρεσβύτερος ἦν καὶ τὸν χρόνον, ὁ δὲ Ραδάμανθυς μεταγενέστερος.

λαμβάνοντες ἔν διὰ τῶν προλαβόντων τί ἐστιν ἡ φιλοσοφία, ἔλ- 40 θωμεν καὶ ἐπὶ τὸ ὁποῖόν τι ἐστίν.

λαμβάνοντες ἔν ὁποῖόν τι ἐστίν ἡ φιλοσοφία, ἔλθωμεν καὶ μάθω- 45 μεν τὸ διὰ τί ἐστίν.

ταῦτα μὲν ἐν τούτοις, ἐν οἷς σὺν θεῷ καὶ τὰ προλεγόμενα τῆς φιλοσοφίας.

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ ΣΥΝ ΘΕΩΙ ΤΗΣ ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ ΑΠΟ ΦΩΝΗΣ ΔΑΒΙΔ ΤΟΥ ΘΕΟΦΙΛΕΣΤΑΤΟΥ ΚΑΙ ΘΕΟΦΡΟΝΟΣ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ.

Μέλλοντες σὺν θεῷ ἄρχεσθαι τῶ παρόντος συγγράμματος τὰ εἰωθότα ὑπὸ τῶν ἐξηγητῶν ζητεῖσθαι κεφάλαια τὸν ἀριθμὸν

ὁκτὼ ὄντα ζητήσομεν. κεφάλαια δὲ ταῦτα λέγοντο διότι τὸ κύριος παντὸς τῶ λόγῳ ἐπέχουσιν· ὥσπερ γὰρ ἡ κεφαλὴ τὸ κύριος παντὸς

τῷ ζῶν ἐπέχει διότι ἐν αὐτῇ εἰσὶν αἱ αἰδήσεις, ἡ δὲ τὴν βασι-
 λεύσαν τῶν αἰδήσεων, φημί δὲ τὴν ὄρασιν, αὐτὴ ἔχει, τὴν αὐτὴν
 τρόπον καὶ ταῦτα τὰ λεγόμενα κεφάλαια τὸ κύρος παντὸς τῷ λόγῳ
 ἔχουσιν. εἰσὶ δέ, ὡς εἶρη, τὰ ὁκτώ ταῦτα κεφάλαια ὅσον ὁ σκο-
 πός, τὸ γνήσιον, ἡ αἰτία τῆς ἐπιγραφῆς, ἡ εἰς τὰ κεφάλαια διαίρε-
 σις, ἡ τάξις, ὁ διδασκαλικὸς τρόπος, ἡ ὑπὸ τί μέρος ἀναφορά. ὁ
 περιττὸν δὲ τι ποιῶντες ταῦτα ζητῶσιν, ἀλλὰ βεβλόμενοι προθυμο-
 τέρως τὸ ἀναγινώσκοντας ἀπεργάσαζ. καὶ ἢ τὸν σκοπὸν ζητῶσιν,
 ἐπειδὴ ὁ σκοπὸς ἐν συντόμῳ περιέχει πάντα τὰ ἐν τῷ λόγῳ λε-
 γόμενα καὶ ἔξιν τινὰ ἐν τῷ ἀναγινώσκοντι τίθῃσι, δηλονότι πάντα
 τὰ ἐν τῷ λόγῳ λεγόμενα δεῖ πρὸς τὸν σκοπὸν ἀπευθύνεσθαι. ὁ ἢ
 τὸν σκοπὸν ἀγνοῶν ὀκνηρώτερος ἐπὶ τὸ σὺν γράμμα ἔρχετο, ὥσπερ
 αἱ μακρὰν ὁδὸν ἀπὸντες καὶ ἀγνοῶντες πῶ ἀπέρχοντο. καὶ ἀπλῶς
 εἰπεῖν ὁ τὸν σκοπὸν ἀγνοῶν ἔοικε τυφλῷ βαδίζοντι καὶ πολλὰ μοχ-
 θῶντι. καὶ ἢ ὁ τὸν σκοπὸν ἀγνοῶν ἔκ ἐπίστα, τί ἀναγινώσκει, ἀλλὰ
 νομίζει πάντα τὰ ἐν τῷ λόγῳ λεγόμενα μάτην λέγεσθαι. εὐλόγως
 δὲ καὶ τὸ χρησίμῳ ζητῶσιν, ἐπειδὴ ἐὰν γινώσκῃ ἕκαστος τὸ ἐκ τῆς
 συγγραμματος ἀναφύσκοντος χρησίμῳ, προθυμώτερος ἀναγινώ-
 σκει τὸ σὺν γράμμα. καὶ τὴν αἰτίαν δὲ τῆς ἐπιγραφῆς εὐλόγως
 ζητῶσιν, ἐπειδὴ καὶ θέλει ἡ ἐπιγραφή σύμφωνος εἶναι τῷ σκοπῷ καὶ
 τὸν σκοπὸν ἐν συντόμῳ περιέχειν, ὅσον ὥσπερ ἐπιτέγραψεν περὶ
 οὐρανῶν, ἐπειδὴ περὶ οὐρανῶν σκοπὸν ἔχει διαλαβεῖν. ἀλλ' ὅν πολ-
 λάκις καὶ ἀσαφὲς εὐρίσκει ἡ ἐπιγραφή, ὥσπερ Ἀριστοτέλης ἔγρα-
 ψεν Ἀναλυτικά, βεβλόμενος περὶ συλλογισμῶν ἐπιγράφει, ἐπειδὴ
 περὶ συλλογισμῶν διαλαμβάνει ἐκεῖ. ἐπειδὴ ὅν πολλάκις ἀσαφὲς
 εὐρίσκει ἡ ἐπιγραφή, εὐλόγως ζητεῖ ἡ αἰτία τῆς ἐπιγραφῆς.
 εὐλόγως δὲ καὶ τὸ γνήσιον ζητεῖται, ἐπειδὴ γινώσκοντες ὅτι γνήσιον
 ἐστὶ τὸ ἀνδρὸς τὸ σὺν γράμμα, διὰ τὸ ἀξίωμα τῷ ἀνδρὸς προθυμο-
 τέρως αὐτὸ ἀναγινώσκοντες. καὶ ἢ πολλοὶ ἔκ εἰσιν ἱκανοὶ κρίναι
 εἴτε καλῶς ἔχῃσι τὰ ἐν τῷ συγγράμματι λεγόμενα εἴτε ὄχι, ἀλλ'
 ἀγαπῶν ἡρῶν τὸ ἀκολουθεῖν τῇ δόξῃ τῷ ἀνδρὸς. ἡ δὲ διὰ τῆτο
 ζητεῖται τὸ γνήσιον, ἐπειδὴ εἰσι καὶ νόθα συγγράμματα. γίνετο δὲ
 νόθον σὺν γράμμα καὶ τέσσαρας τρόπους. ἡ ἢ δι' ὁμωνυμίαν, καὶ
 ταύτην διττήν. ἡ ἢ δι' ὁμωνυμίαν τῶν συγγραφευμένων ἡ δι'
 ὁμωνυμίαν τῶν συγγραμμάτων. καὶ δι' ὁμωνυμίαν μὲν τῶν συγ-
 γραφευμένων, ὡς ὅταν εὐρεθῶσι δύο τινὲς ὁμωνυμῶς λεγόμενοι
 καὶ ποιῇ ὁ μὲν εἰς σὺν γράμμα περὶ ψυχῆς ὁ δὲ ἕτερος σὺν-
 γράμμα περὶ οὐρανῶν. τότε ἢ διὰ τὴν ὁμωνυμίαν τῶν συγγραφευ-
 μένων νοθεύει γίνετο τῶν συγγραμμάτων. νομίζειτο ἢ τὸ τέτυ-
 ἐκεῖνος εἶναι καὶ τὸ ἐκεῖνος τέτυκ. δι' ὁμωνυμίαν δὲ τῶν συγγραμ-
 μάτων, ὡς ὅταν εὐρεθῶσι τινες διαφορῶν ὀνόματι λεγόμενοι καὶ
 ποιήσωσιν ἀμφοτέροις συγγράμματα τὸν αὐτὸν σκοπὸν ἔχοντα, ὅσον
 ἀμφοτέροις περὶ ψυχῆς, καὶ μὴ ἐπιγράφωσι τὰ οἰκεῖα ὀνόματα
 ἀλλὰ μόνον τὸ τῷ συγγράμματος ὄνομα, τότε διὰ τὴν ὁμωνυμίαν
 τῶν συγγραμμάτων νοθεύει γίνετο. νομίζειτο ἢ τὸ ἐκεῖνος τῷ ἄλλῳ
 εἶναι καὶ τὸ ἄλλῳ τὸ ἐκεῖνος. καὶ δεύτερον δὲ τρόπον γίνετο νόθον
 σὺν γράμμα διὰ φιλοτιμίαν ἥτοι κενοδοξίαν, ὡς ὅταν τις ἀφανὲς καὶ
 εὐτελεὲς βεβλόμενος ποιῇσιν τὸ οἰκεῖον σὺν γράμμα ἀναγινώσκου-
 σις

ἐπιγράφῃ ὄνομα ἀρχαῖον καὶ ἐνδόξον ἀνδρός, ἵνα διὰ τῆς ἀξιοπιστίας
 τῷ ἀνδρὸς δεκτὸν τὸ παρὸν αὐτῷ φαίνεται σὺν γράμμα. καὶ τρίτον
 δὲ τρόπον γίνετο νόθον σὺν γράμμα δι' αἰχροκέρδειαν, ὡς ὅταν τις
 βεβλόμενος πόρον ἑαυτῷ περιποιήσασθαι ποιῇ σὺν γράμμα καὶ
 ἐπιγράφῃ ἀρχαῖον τινὸς ὄνομα, ὅπερ καὶ ἐπὶ τῷ Πεισιγέρτῃ φασι
 γενέσθαι. καὶ ἢ λέγουσιν ὅτι ὁ Πεισιγέρτης χυλὸν φερόμενος τὸς
 Ὀμήρῳ εἰχῆς ἡβελήθη συναγαγεῖν αὐτὸς, καὶ δὴ ὥρισε μισθὸν τινὰ
 τοῖς φέρουσιν αὐτῷ Ὀμηρικὰς εἰχῆς, καὶ λοιπὸν οἱ πολλοὶ δι' αἰχρο-
 κέρδειαν ἐπλάττον εἰχῆς καὶ ὡς Ὀμήρῳ ὄντας ἐπέφερον αὐτῷ,
 κέρδος ἐντεῦθεν προσκτώμενοι. καὶ τέταρτον δὲ τρόπον γίνετο νόθον
 σὺν γράμμα δι' εὐνοίαν τῷ οἰκεῖν διδασκάλῳ. καὶ ἢ πολλοὶ ποιῶσι
 συγγράμματα, καὶ διὰ τὴν εὐνοίαν τὴν πρὸς τὸν διδασκαλὸν τὸ
 ὄνομα τῷ οἰκεῖν ἐπιγράφουσι διδασκάλῳ, ὅπερ καὶ οἱ Πυθαγόρειοι
 ἐποίησαν. καὶ ἢ αὐτοὶ ποιήσαντες τὰ Χρυσῶ Ἐπη ἐπέγραφον τὸ
 ὄνομα τῷ οἰκεῖν διδασκάλῳ πρὸς τιμὴν αὐτοῦ. ἐπειδὴ ὅν ὡς εἶρη
 πολλὰ εἰσι νόθα συγγράμματα, τῶν χάριν ἀναγκαίως ζητεῖται καὶ
 τὸ γνήσιον, ἵνα γινώμεν εἰ ἄρα αὐτὸ εἰσὶν ἢ ἄλλῳ. διακρίνοντο δὲ
 τὰ γνήσια συγγράμματα τῇ τε ὕλῃ καὶ τῷ εἶδει, τῇ ὕλῃ μὲν τῇ
 φράσει ἥτοι ταῖς λέξεσιν, εἶδει δὲ, ταῖς τε θεωρήμασι. καὶ ἢ διὰ
 τῆς φράσεως καὶ τῶν θεωρημάτων γινώσκοντες εἰ ἄρα αὐτὸ εἰσὶ
 τῷ ποιήσαντος ἢ ὄχι. εἰ ἢ εὐρωμεν τὴν φράσιν καὶ τὰ θεωρήματα
 συνήθη τῷ ἀνδρὶ, γινώσκοντες ὅτι αὐτὸ ἐστὶ τὸ σὺν γράμμα. εὐλό-
 γως δὲ καὶ ἡ εἰς τὰ κεφάλαια διαίρεσις ζητεῖται, ἐπειδὴ γινώσκοντες
 τὰ ἐν τοῖς κεφαλαίοις λεγόμενα ἀκριβῶς τὸ ὅλον γινώσκοντες. καὶ
 ἢ ὥσπερ γινώσκοντες ἐκ ποίων μερῶν συνίσταται ὁ ἀνθρώπος ἀκρι-
 βῶς τὸ ὅλον γινώσκοντες, ὕτως τὰ ἐν τοῖς κεφαλαίοις λεγόμενα
 γινώσκοντες ἀκριβῶς τὸ ὅλον γινώσκοντες. εὐλόγως δὲ καὶ ἡ τάξις
 ζητεῖται, ἵνα μὴ τὰ ὀφείλοντα πρῶτον ἀναγινώσκεσθαι τελευταῖα
 ἀναγινώμεν ἢ καὶ τὸ ἐναντίον τὰ ὀφείλοντα τελευταῖα ἀναγινώ-
 σκεσθαι πρῶτα ἀναγινώμεν. εὐλόγως δὲ καὶ ὁ διδασκαλικὸς τρόπος
 ζητεῖται, ἵνα γινώμεν ποίῳ διδασκαλικῷ τρόπῳ κέρχῃ. καὶ ἢ ὡς
 ἐν τοῖς ἐξῆς μαθησόμεθα, πολλοὶ εἰσι διδασκαλικοὶ τρόποι. εὐλό-
 γως δὲ καὶ ἡ ὑπὸ τί μέρος ἀναφορά ζητεῖται, ἵνα μὴ νομίσωμεν τὰ
 μὲν ὑπὸ τὸ θεωρητικὸν ἀναγόμενα ὑπὸ τὸ πρακτικὸν ἀνάγεσθαι, τὰ δὲ
 ὑπὸ τὸ πρακτικὸν ὑπὸ τὸ θεωρητικόν...

Πρῶξις β'. Μαθόντες τὰ εἰρηστά κεφάλαια λέγεσθαι, ἔλθωμεν
 καὶ ζητήσωμεν αὐτὰ καὶ ἐπὶ τῷ παρόντος συγγράμματος, ὁκτώ τὸν
 ἀριθμὸν ὄντα. ἀλλὰ πρῶτον περὶ τῶν σκοπῶν διαλάβωμεν. ἰστέον
 ὅτι ὁ σκοπὸς καὶ συμπεφώνητο καὶ διαπέφωνητο. καὶ συμπεφώνητο μὲν,
 ἐπειδὴ πάντες ὁμολογοῦσιν ὅτι σκοπὸν ἔχει περὶ τῶν πέντε φωνῶν
 διαλαβεῖν, ἥτοι περὶ γένους, περὶ εἶδους, περὶ διαφορᾶς, περὶ ἰδίου, περὶ
 συμβεβηκότος. καὶ τῆτο πιστὸν ὑπ' αὐτῶν. καὶ ἢ αὐτὸς λέγει ἐν τῷ
 προοίμῳ ὅτι ἀναγκαῖον ἐστὶν εἰπεῖν τί γένος καὶ τί εἶδος καὶ τί δια-
 φορά καὶ τί ἴδιον καὶ τί συμβεβηκός. διαπεφώνητο δὲ, ἐπειδὴ οἱ μὲν
 λέγουσιν ὅτι ὁ ἄλλο τι διαλαμβάνει περὶ τῶν πέντε φωνῶν εἰ μὴ
 δι' αὐτάς, ταῖς δὲ διὰ τὸ παραστῆναι ἡμῖν τὸ ἐξ αὐτῶν ἀναφύσκον-
 τον χρησίμῳ, ἕτεροι δὲ λέγουσιν ὅτι διὰ τὰς Κατηγορίας Ἀριστο-
 τέλους διαλαμβάνει περὶ αὐτῶν. ἐπειδὴ ἢ ὁ Ἀριστοτέλης ἐν ταῖς

Κατηγορίαις περί πάντων τῶν ὄντων διαλαμβάνει, εἰς δὲ τὴν τῶν ὄντων διδασκαλίαν συμβάλλων) ἡμῖν αἱ φωναὶ (διὰ τῶν φωνῶν δηλῶν) τὰ πράγματα), τότε χάριν περὶ τῶν πέντε φωνῶν διαλαμβάνει, ἐπειδὴ αὐτὴ συμβάλλων) ἡμῖν εἰς πᾶσαν φωνὴν ὑπὸ τὴν φιλοσοφίαν ἔσαν. ὥσπερ γὰρ οἱ γραμματικοὶ ἐπενόησαν τὰς ὀκτὼ μέρη τῶ λόγου ὑφ' ἃ πᾶσα λέξις Ἑλληνικὴ ἀνάγει, καὶ ὥσπερ οἱ ῥήτορες ἐπενόησαν τὰς δεκατρεῖς γένεσις ὑφ' ἃς πᾶν πολιτικὸν ζήτημα ἀνάγει, καὶ ὥσπερ ἐπενόησεν ὁ Ἀριστοτέλης τὰς δέκα κατηγορίας ὑφ' ἃς πάντα τὰ ὄντα ἀνάγει, ἕτω καὶ πᾶσα φωνὴ ὑπὸ τὴν φιλοσοφίαν ἔστα ὑπὸ τὰς πέντε φωνὰς ἀνάγει).

ὁ μόνον ὁ ἀνθρωπὸς ἐστὶ λογικὸς ἀλλὰ καὶ ἄγγελος καὶ δαίμων.

ἀπορῶσι δὲ τινες λέγοντες ὅτι ἕκ εἰς τὴν πέντε μόναι φωναὶ ἀλλὰ καὶ ἕξ. ἔστι γὰρ γένος, εἶδος, διαφορὰ, συμβεβηκός, ἴδιον ὑσιώδες καὶ ἴδιον ἐπυσωῶδες. πρὸς ἃς ἔστιν εἰπεῖν ὅτι περὶ φωνῶν ἔστιν ὁ λόγος, μία δὲ φωνὴ ἐστὶ τὸ ἴδιον ὑσιώδες καὶ τὸ ἴδιον ἐπυσωῶδες. εἴτε γὰρ ὑσιώδες ἔστιν εἴτε ἐπυσωῶδες, ἴδιον λέγει. ἐπεὶ καὶ τῶν τὴν λόγον πλείονες τῶν ἕξ φωνῶν εἰσὶν. ἔστι γὰρ συμβεβηκός χωριστὸν ἔστι δὲ ἀχωρίστον, ἀλλὰ μία φωνὴ ἐστὶ καὶ τὸ χωριστὸν καὶ τὸ ἀχωρίστον.

Πρᾶξις γ'. Μαθόντες σὺν θεῷ τὴν σκοπὸν τῶ παρόντος συγ- γραμματος ἔλθωμεν καὶ ἐπὶ τὴν χρήσιμον. ἰστέον ὅτι τὴν χρήσιμον τῶ παρόντος συγγραμματος τετραχὲς ἔστιν· χρήσιμον γὰρ τὸ παρὸν σύγγραμμα εἰς τὴν ἡμῶν αὐτῶν συνύστασιν (κοινωνικοὶ γὰρ ἔσμεν οἱ ἀνθρωποι καὶ ἐξαγγελλόμενοι ἑαυτοῖς διὰ τῆς φωνῆς τὰ τῶ νῦ γεννήματα· ὅθεν καὶ φωνὴ λέγει) παρὰ τὴν φωτίζειν, φωτίζοντες γὰρ ἕκα- λῶντο οἱ ἀνθρωποι), καὶ εἰς τὰς κατηγορίας Ἀριστοτέλους, καὶ εἰς πᾶσαν τὴν φιλοσοφίαν, καὶ εἰς τὰς διαλεκτικὰς μεθόδους.

συμβάλλει) δὲ ὡς εἴρηξεν τὸ παρὸν σύγγραμμα καὶ εἰς τὰς διαλεκτικὰς μεθόδους. ἀλλὰ πρῶτον εἰπώμεν διὰ τί λέγονται δια- λεκτικαὶ μέθοδοι, καὶ πόσαι εἰσὶ, καὶ τὴν τάξιν αὐτῶν· καὶ ἕτω λέγω- μεν πῶς συμβάλλει) τὸ παρὸν σύγγραμμα καὶ εἰς τὰς διαλεκτικὰς μεθόδους. ἰστέον ὅτι διαλεκτικὴ ἐλέγχοντο ἐπειδὴ ἐν τῷ διαλέγεσθαι ἀνεφαίνοντο· ἐν γὰρ τῷ διαλέγεσθαι καὶ διήκον καὶ διωρίζοντο καὶ ἀποδείξεσιν ἐκέχρητο καὶ τῇ ἀναλύσει. εἰσὶ δὲ τέσσαρες αἱ διαλεκτικαὶ μέθοδοι· ἔστι γὰρ διαιρετικὴ ὀριστικὴ ἀποδεικτικὴ καὶ ἀναλυτικὴ.

ἕκ ἀληθείας πάντως ὁ λόγος ὁ ἐκ τῶν μερικῶν τὰ καθόλου κανονίζων· τὸ γὰρ λέγειν ὅτι ὁ ἀνθρώπος τὴν κάτω γένυν κινεῖ, ὁ ἵππος τὴν κάτω γένυν κινεῖ, πᾶν ἄρα ζῶον τὴν κάτω γένυν κινεῖ, ἕκ ἀληθείας· ἕτε γὰρ ὁ κροκόδειλος ἕτε ὁ φοῖνιξ τὸ ὄρνεον ἕτε ὁ δελφῖνος τὴν κάτω γένυν κινῶσιν, ἀλλὰ τὴν ἀνω.

Πρᾶξις δ'. Μαθόντες καὶ τὴν σκοπὸν καὶ τὴν χρήσιμον, ἔλθωμεν καὶ εἰπώμεν τὴν αἰτίαν τῆς ἐπιγραφῆς. ἰστέον ὅτι ἐπιγράφει) τὸ παρὸν σύγγραμμα Πορφύριος Εἰσαγωγὴ, Πορφύριος τῷ Φοῖνικος τῷ μαθητῇ Πλωτίνου τῷ Λυκαπολίτου· ἡ δὲ Λυκαπολις ἐν Αἰγύπτῳ ἔστιν. περὶ δὲ εἴρηξεν ὅτι ὁ πολλὸς Αἰγύπτου, ἐπὶ δὲ τέχῃ, μέγα τίς τικτεῖ. περὶ τούτου δὲ λέγει ὁ Πορφύριος ὅτι Πλωτίνος ὁ καθ' ἡμᾶς ἐώκει μὴ αἰχνομένην ὅτιπερ ἐν σύμῳ τῇ, βυθολομένην δὲ τινων ἀναθέσθαι αὐτῷ εἰκόνα ἔφη ὅτι ἀρκεῖ μοι τὸ ἐκ τῆς φύσεως εἰδῶλον,

ταῦτάς τ' εἰδῶλον, μὴ καὶ εἰδῶλον εἰδῶλον ἔχειν. εἰδῶλον δὲ εἰδῶλον τὴν εἰκόνα ἔφη· τὸ γὰρ σώματός ἐστιν ἐκτύπωμα. ἰστέον δὲ ὅτι Πορφύριος μαθητὴς ἦν ὁ Ἰαμβλῖχος· περὶ ὧν, φησὶ δὲ τῷ Πορ- φύριος καὶ τῷ Ἰαμβλίχῳ, εἶπεν ἡ Πυθία ἔνθεος ὁ Σῦρος, πολυμαθὴς ὁ Φοῖνιξ, πολυμαθὴ λέγεσθαι τὸν Πορφύριον, ἀπὸ γὰρ Φοῖνικος ἦν, ἔνθεν δὲ Σῦρον τὸν Ἰαμβλίχον, ἔτος γὰρ Σῦρος ἦν· ἔνθεν δὲ αὐτὸν λέγει ἐπειδὴ περὶ τὰ θεῖα ἐνηχολεῖτο. . . εὐλόγως δὲ Εἰσαγωγὴν καὶ ἐπὶ Εἰσαγωγῆς ἐπέγραψεν, ἵνα δείξῃ ὅτι δρασιμώτερον τὸ σύγγραμμα καὶ ὅτι αὐτὴν τὴν εἰσαγωγὴν διδάσκει ἡμᾶς. αἱ γὰρ 10 τοιαῦται ἐπιγραφαί, φησὶ δὲ αἱ ἀνευ τῆς προθέσεως, δρασιμώτε- ρον παριστῶσι τὸ σύγγραμμα, οἷον Πλάτωνος Φαίδων, Πλάτωνος Ἀλκιβιάδης· αἱ γὰρ μὲν τῆς προθέσεως ὕφεσιν καὶ μείωσιν τινα εἰσάγουσιν, οἷον περὶ ψυχῆς, περὶ κρισίμων ἡμερῶν (*).

Ἐλθωμεν δὲ καὶ ἐπὶ τὴν γνήσιον. ἰστέον ὅτι ἐκ πολλῶν δέκνυται γνήσιον Πορφύριον τὸ παρὸν σύγγραμμα· καὶ γὰρ καὶ ἐκ τῶ προοιμίου· πρὸς γὰρ Χρυσαστίον τινα ὕπατον Ῥώμης ποιεῖ) τὴν προσφώνησιν, πρὸς ὃν καὶ ἐν ἄλλοις αὐτῷ συγγράμμασι προσφωνεῖ (**). καὶ ὅτι μέμνηται τῷ συγγράμματι τῶ ἐν ἄλλοις αὐτῷ συγγράμμασι. καὶ ὅτι σαφηνείας ἐνταῦθα φροντίζει, ὅπερ ἴδιον αὐτῷ· καὶ γὰρ τριῶν ὄντων τρόπων καθ' ἃς ἡ ἀσάφεια γίνεσθαι, ὡς ἐν τῷ προοιμίῳ μα- θησόμεθα, αὐτὸς πάντῃ τῆς σαφηνείας φροντίζει.

ἰστέον ὅτι τὸ παρὸν σύγγραμμα διαιρεῖται εἰς δύο τμήματα, καὶ ἐν μὲν τῷ πρώτῳ τμήματι λέγει τί ἐστιν ἕκαστον τῶν πέντε φωνῶν, οἷον τί ἐστι γένος, τί ἐστιν εἶδος καὶ τὰ ἐξῆς, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ τμήματι παραδίδωσι τὴν κοινωνίαν αὐτῶν καὶ τὰς διαφοράς. . . τινὲς δὲ λέγουσιν ὅτι εἰς τρία τμήματα διαιρεῖ τὴν παρῶσαν πραγ- ματείαν, καὶ ἐν μὲν τῷ πρώτῳ τμήματι παραδίδωσι τί ἐστιν ἕκαστη τῶν πέντε φωνῶν, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ λέγει τὴν κοινωνίαν αὐτῶν, ἐν δὲ τῷ τρίτῳ τὰς διαφοράς. καὶ εἰ μὲν ἐν ἄλλῳ τόπῳ παρεδίδετο τὴν κοινωνίαν αὐτῶν ἐν ἄλλῳ δὲ τὰς διαφοράς, καλῶς ἂν ἔλεγον· ὅπερ δὲ ἅμα κοινωνίαν καὶ διαφορὰν παραδίδωσι καὶ ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ τὰ δύο παραδίδωσι, ὅλον ὅτι ὁ δυνάμεθα τῶ τρία τμή- ματα εἰπεῖν. καὶ γὰρ μὲν τὸ εἰπεῖν κοινωνίαν λέγει διαφορὰν, καὶ πάλιν μὲν τὸ εἰπεῖν διαφορὰν λέγει κοινωνίαν.

Ἐπειδὴ κόρον ἔχειν τῶν προοιμίων ἡγάμεθα (πάντων γὰρ κόρος ἐστὶ τῶν ἐφ' ἡμῖν πληρὴ τῶν ἀρετῶν), σπουδαιοτέρως πρὸς τοὺς

(*) Ammon f. 18. Εἰσαγωγὴ δὲ ἐπιγράφεται καὶ ἀπορῶσι τινες διὰ τὴν ἀπροσδιοριστὴς ἐπέγραψεν, Εἰσαγωγὴ· ἄδηλον γὰρ πότεροι γραμματικῆς ἢ ῥητορικῆς ἢ λογικῆς.

(**) Ammon f. 17 b. διδάσκαλος ἦν τῷ Χρυσαστίῳ (ὁ Πορφ.), καὶ ἐξηγούμενος αὐτῷ τὰ μαθήματα ἐδίδασκεν ἰσορροπία τὸ πῦρ τῆς Αἴτης, καὶ ἐξεδήμησε. τῶ τῷ χρόνῳ εὐρίσκει ὁ Χρυσαστίος τὰς Ἀριστοτέλους Κατη- γορίας καὶ ὁδὸς ὅλως παρεκτρέχει ἐγκύπτων. δηλοῖ ὅτι τῷ Πορφύριῳ ἐκεῖ ὅτι γράψας τὸ συμβάν. καὶ εἰ μὲν ἰσόρρησε τὸ πῦρ, ἔλθειν, εἰ δὲ μὴ ἰσόρρησε, εἰσαγωγὴν τινα γράψαι, δι' ἧς ἂν μέλλοι παρεκτρέχειν τῷ βιβλίῳ. ἐπειδὴ τοῖνυν ὁ Πορφύριος ἐκ ἡδύνατο τέως ὑποσχεσθαι, γράφει αὐτῷ τὸ βιβλίον τῷτο ἐκ τῶν εἰρημίων τῷ Πλάτῳ (fort. Πλωτίνῳ) καὶ ταυτὶ συλλέξας σχεδόν, καὶ δι' αὐτῶν τῶν βιβλίων ἐλθόν. Porphyrii Chrysaorii et Davidis images habet cod. Vat. 1023.

ἀγῶνας ὑποδυόμεθα, ἐπ' αὐτὴν ἀφικόμενοι τῆς μὲν χεῖρας λέξεως τὴν ἐξηγήσιν. αὕτη τοῖνυν ἡ προκειμένη λέξις, φημί δὴ τὸ προοίμιον, διττὴν ἔχει τὴν παράδοσιν· ἐν μὲν τῷ πρώτῳ προοίμιῳ τρία τινὰ παραδίδωσι, τὸν σκοπὸν τὸ χρήσιμον καὶ τὸν τρόπον τῆς διδασκαλίας, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ προοίμιῳ αἰτίας τινὰς παραδίδωσι 5 τῶν λεχθησομένων.

τὴν Ἱριὴν τὴν ἄγγελον τῶν θεῶν Θαύμαντος θυγατέρα ἔλεγον, ἀλληγορικῶς νοῦντες τὴν φιλοσοφίαν· καὶ ἡ Ἱριὴ τὴν φιλοσοφίαν λέγουσιν εἶναι· ὥσπερ ἡ Ἱρις μυθεύει παρὰ τοῖς ποιηταῖς ἄγγελος εἶναι τῶν θεῶν, ὅτω καὶ ἡ φιλοσοφία ἄγγελός ἐστι τῶ θεῷ· 10 αὕτη ἡ ἄγγελλει ἡμῖν τὰ θεῖα, εἶγε γινώσκεις θεῶν τε καὶ ἀνθρωπίνων ἐστὶ πραγμάτων. Θαύμαντος δὲ θυγατέρα αὐτὴν ἔλεγον, ἐπειδὴ ἀρχὴ τῆς φιλοσοφίας τὸ θαῦμα ἐστίν.

ἄλλως τε δὲ καὶ κατὰ τὴν Πίνδαρον χρὴ παντὸς οἴκου πρόσωπον βέμεναι τηλαυγές· δεῖ γὰρ τὰ τῶν οἴκων προπύλαια λαμπρὰ εἶναι. 15

ἄξιον δὲ ζητῆσαι διὰ τί ὅπως ἐποιήσατο τὴν τάξιν ὁ Πορφύριος τῶν πέντε φωνῶν, ταῖς διὰ τί πρώτων τὸ γένος ἔθηκε καὶ δευτέρον τὴν διαφορὰν, τρίτον τὸ εἶδος, τέταρτον τὸ ἴδιον καὶ πέμπτον τὸ συμβεβηκός. ἀλλὰ πρὸ τούτου ὀλίγα τινὰ εἰπωμεν ἕξωθεν.

τινὲς αἰτιῶν τὴν ἀρχὴν ὡς κακῶς ἔχουσιν· φασὶ γάρ, εἰ τὸ ὄν ὁμῶνυμόν ἐστι, τὸ δὲ ὁμῶνυμον ἀόριστον, ἄρα τὸ ὄν ἀόριστον· καὶ δεῖ δὲ τὴν ἀρχὴν ἀπὸ ἀορίστου ποιῆσαι. πρὸς δὲ τούτῳ φάμεν ὅτι ἔκ ἐξ ὁμῶνυμον τὸ ὄν, ὡς καὶ ἡδη εἰδείχθη ἐν τοῖς προτέροις, ἀλλ' ἀφ' ἑνός· τί δ' εἰσὶ τὰ ἀφ' ἑνός, τελείως ἐν ταῖς Κατηγορίαις 25 εἰσόμεθα. ἔτι δὲ φασι, διὰ τί καὶ προέταξε τὸ ἀναγκαῖον τῷ ὄντος; καὶ λέγομεν πρὸς τούτο τρεῖς αἰτίας.

πάλιν ζητῶσι τινες διὰ τί ἀναγκαῖον εἶπεν καὶ ὅχι δικαῖον ἢ ἀγαθὸν ἢ χρηστὸν.

ζητῶσι δὲ τινες διὰ τί εἰρηκῶς τῶν κατηγοριῶν λέγει τῶν 30 παρὰ Ἀριστοτέλους· ἥρκει γὰρ τῶν κατηγοριῶν εἰπεῖν. καὶ τινὲς φασιν ὅτι πρὸς ἀντιδιαστολὴν ἄλλων εἶπεν Ἀριστοτέλης· βύλει γὰρ δεῖξαι ὅτι συμβάλλει εἰς τὰς κατηγορίας Ἀριστοτέλης καὶ ἕκ ἄλλων· ἔγραψε γὰρ καὶ Θεόφραστος καὶ Εὐδόκιμος περὶ κατηγοριῶν καὶ μίμησιν τῶ οἰκείῳ διδασκάλῳ. κακῶς δὲ ὅτοι ἐπελύσαντο· εἰ γὰρ 35 ἅπασι συμβάλλει εἰς τὰς Κατηγορίας Ἀριστοτέλης, καὶ πάσαις ταῖς κατηγορίαις συμβάλλει. τούτο δὲ ἔδει εἰπεῖν ὅτι ἐκ τῶ μείζονος θέλει δεῖξαι ὅτι πάσαις ταῖς κατηγορίαις συμβάλλει, εἰ καὶ ταῖς Ἀριστοτέλους (*). ζητῶσι δὲ διὰ τί τὸ πλεῖστον μέρος τῶ χρησίμου προέταξε τῷ σκοπῷ.

μάθωμεν τί ἐστι διαίρεσις καὶ ὁρισμὸς καὶ ἀποδείξις καὶ ἀναλύσις. ἀπορῶσι δὲ τινες λέγοντες διὰ τί τῆς διαιρέσεως προέταξε τὸν ὁρισμὸν, καίτοι εἰδείχθη ὅτι θέλει ἡ διαίρεσις τῷ ὁρισμῷ προτερεῖν.

πάλιν ἀπορῶσι τινες διὰ τί τῆς ἀναλυτικῆς ἕκ ἐμνημόνευσεν. 45

(*) Ammon. f. 23. b. τινὲς δὲ φασιν αὐτὸν εἰρηκῶς καὶ εἰς τὰς Ἀριστοτέλους Κατηγορίας, ὡς καὶ εἰς τὰς Ἀρχαῖς χρησιμεύουσας τῆς τέτων τῶν πέντε φωνῶν γνώσεως.

ἀπορῶσι δὲ τινες λέγοντες διὰ τί λέγει χρησίμους ὄντας, καίτοι εἰδείχθη ὡς τὸ χρησίμον παραίτησιν ἐπιδέχεσθαι. διὰ τούτο καὶ τὸ ἀναγκαῖον ἔταξεν.

ἐπειδὴ δὲ ἐμνημόνευσεν ἀσαφείας, φέρε διδάξωμεν πόθεν ἡ ἀσάφεια τίκτεται. γίνεται τοῖνυν ἡ ἀσάφεια ἢ ἀπὸ τῆς λέξεως ἢ ἀπὸ τῶν θεωρημάτων. καὶ ἀπὸ μὲν θεωρημάτων, ὡς ἔχει τὰ Ἡρακλείτου· ταῦτα γὰρ βαθέα καὶ δεινὰ ὑπάρχει· περὶ γὰρ τῶν συγγραμμάτων Ἡρακλείτου εἴρηκε δεῖξαι βαθεὺς κολυμβητῆ. ἀπὸ δὲ λέξεως γίνεται διττῶς ἡ ἀσάφεια· ἢ γὰρ διὰ τὸ μῆκος τῆς φράσεως γίνεται ἀσάφεια, ὡς ἔχει τὰ Γαλήνεια (καὶ γὰρ εὐφραδὴ εἰσὶν, ἀλλ' ὅν 10 διὰ τὸ μῆκος ἀσαφὴ εἰσὶν), ἢ διὰ τὴν ποιότητα τῆς λέξεως, ὡς ἔχει τὰ Ἀριστογένηα· ὅτος γὰρ καὶ ἡδύπονον καὶ ἐνσεσαγμένον φησί, ποῖος δὲ πόνος ἡδύς καὶ ἐνσεσαγμένος ἕκ οἶδαμεν. τί δὲ ἀπὸ ἄλλων τούτο δεικνύειν ἐπιχειροῦμεν, ἡμῶν εὐπορέωντων τούτο αὐτὸ ἀπὸ τῶν ἀρχηγῶν καὶ προσατῶν τῆς φιλοσοφίας δεῖξαι, Πλάτωνος 15 φημι καὶ Ἀριστοτέλους. τούτων γὰρ ὁ μὲν εἰς τὴν ἀσάφειαν διὰ τῶν φράσεων ποιεῖν ἐπετήδευσεν, ὁ δὲ ἕτερος διὰ τῶν θεωρημάτων. τὰ μὲν γὰρ Ἀριστοτελικά θεωρήματα εὐχερῆ εἰσὶν, ἡ δὲ φράσις δύσκολος· ἀ μὲν εἰ νοήσεις, τί ἐστιν ἐντελέχεια καὶ ποσὸν καὶ δύναμις, 20 ἡδὲ καὶ εὐχερῆ φαίνεται σοὶ τὰ λεγόμενα· ὥς ὅν ἡ φράσις ἐστὶ δυσχερής. τὰ δὲ Πλατωνικά θεωρήματα πάντι διόσκολά εἰσι καὶ δυσχερῆ καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν πάσης δόξης χεδὸν ἐχόμενα (ὅτι δὲ ἐστὶ τούτο ἀληθές, σαφές ἐκ τῶ δυνάμει ἐκάστη ἐξηγήσει ἀρμόζειν αὐτὰ πρὸς ἃ βύλει), ἡ δὲ φράσις εὐχερής καὶ ὁμαλὴ καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν Πλατωνική.

ὁ Ὅμηρος διὰ μύθων τὴν ἰδίαν φιλοσοφίαν ἐδίδαξε· τέττι δὲ πρὸς τὴν φράσιν προσέχων τις ὁ δύναιτο τὰ βάθη καταλαβεῖν τῆς διανοίας· ἄλλα γὰρ τὰ φραζέμενα καὶ ἄλλα τὰ μεθερμηνευσμένα καὶ ἀλληγορίαν. περὶ τούτου δὲ Ἀπολλωνίους ὁ Τυανεύς εἶπεν “ὅ πάντα εἰπὼν καὶ πάντα σιγήσας.” διὰ τούτο γινώσκων ὁ Πλάτων τὸ βάθος τῶν θεωρημάτων ποικίλον, παρεκελεύετο μὴ ἀναγινώσκων τὸς νέους τὸν Ὅμηρον, ἵνα μὴ τῇ φράσει προσέχοντες οἰκθῇσιν τὸν νῦν εἶναι καὶ τὴν φράσιν καὶ ὅπως ἐπιμείνουσιν ἔχοντες· ἀγαπᾷ γὰρ τῶν νέων ἡ ἀκοὴ σώζειν τῶν οἰκείων διδασκάλων τὴν φωνήν.

ἀλλὰ μὴν τὸ τοῦτον ἤφατο Πυθαγόρας· ὅτος γὰρ μαθεῖν βυλόμενος τὸς γνησίως καὶ νόθος ἔχοντας πρὸς τὸν αὐτῶν διδασκαλόν, τὸς νέους αἰεὶ ἡρώτα ποῖα αὐτοῖς ἴδοιεν ἐνύπνια, γινώσκων ἀπὸ τῶν μετ' ἡμέραν ἐνθυμήσεων καὶ κινήσεων γίνεσθαι τὰς νυκτερινὰς φαντασίας· εἰ τι γὰρ προήρητο ἡ ψυχὴ, τούτο καὶ ἡρεμνόντος τῷ σώματος 40 φαντάζεσθαι. ἔλεγε γὰρ ὅτι εἰ γνησίως τις ἔχει πρὸς τὰ ἀναγνώσματα, ὁδηλοῖ ἡ νυκτερινὴ φαντασία ἄγγελος ὅσα τῶν μετ' ἡμέραν βουλευμάτων. Πλάτων δὲ γινώσκων τὸ τοῦτον βυλόμενος καὶ μόνον δι' ἀσαφείας τῶν θεωρημάτων ἀλλὰ καὶ διὰ συμποσίην τὴν πεῖραν ἐποιεῖτο, γινώσκων τότε τὸν ἐρωτώμενον τάλανθες ἐκφαίνειν ὅταν ὁ οἶνος ἀπαλύνῃ τὴν καρδίαν καὶ πρὸς τὸ ψεύδος κινεῖται νυχελῇ ἀπεργασθῇ.

τινὲς δὲ λέγουσι, τί γὰρ ἀμφοτερόμενον τούτο ὅλως, εἰ ἐστὶ γένος ἢ διαφορὰ, ὅτι λέγει ὅτι ἡδυνάμην ποιῆσαι αὐτὴν ποικίλην, ζητῶν

εἰ ἔστιν ἢ μὴ ἔστι; καὶ φάμεν, ναὶ ἀμφοτέρωθεν παρὰ τοῖς παλαιοῖς εἰ ἔστι γένος καὶ εἶδος· ἔλεγε γὰρ ὁ Ἀντιθένης μὴ εἶναι γένος μήτε εἶδος· φησὶ γὰρ ἄνθρωπον ὁρῶ, ἀνθρωπότητα δὲ ἔχ' ὁρῶ, ἵππον ὁρῶ, ἵππότητα δὲ ἔχ' ὁρῶ, ὥστε ἔν ἐκ ἔστι τὴ καθόλου. ληρώδεις δὲ τὸ τοῖστον.

καλῶς ἔχει ὁ ὁρισμὸς ὁ λέγων τὴ καθόλου ἐν τῷ ἀριθμῷ κατ' εἶδος, ὑπὸ πολλῶν δὲ μετεχόμενον.

ὅτι δὲ ἀναγκαῖα ζήτησις ὑπάρχει (εἴτε ἀσώματα εἰσιν εἴτε τριχῇ διαστατά), σαφὲς ἐκ τῆ λέγειν τινὰς πάντα τὰ ὄντα σώματα εἶναι, ὡς περ οἱ Στωϊκοί, ἄνδρες γηγενεῖς καὶ σαρτοὶ ἀπὸ 10 θρύος καὶ πέτρης καὶ τὴν ποίησιν· ἔτσι γὰρ ὑδὲ τῆς προσηγορίας τῆς φιλοσοφίας ἔμελλον, εἰ μὴ ὅτι διὰ μεγαλορρημοσύνην τῶν ὀνομάτων αὐτὴν ἐκόσμησαν· φασὶ γὰρ τὴν φιλοσοφίαν μόνον πλῆσιον, μόνον βασιλέα, μόνον εὐτυχῆ. καὶ μόνον μὲ πλῆσιον καθὸ τοῖς ἑαυτῷ ἀρκεῖ) καὶ ἄλλω ἢ δέει· τὸτο γὰρ ἐστὶ πλῆσιον, εἰ καὶ τὰ 15 μάλιστα καὶ τὸτο ὁ παρὼν καιρὸς ἐνόησε, κόρον τῷ περιζεῖν μὴ ἔχειν τὴς πλεονεξίας δεικνύν. μόνος δὲ βασιλεὺς καθὸ τῶν πολεμίων ἐπικρατεῖ, θυμῷ τε καὶ ἐπιθυμίας· τὸτο γὰρ βασιλεὺς ἐστὶ τεκμήριον. μόνος δὲ εὐτυχὴς καθὸ τῶν ἐφίει) ἂ καὶ δύναι, καὶ ταῦτα δύναι) ὧν ἐφίει)· ἐφίει) γὰρ ἀρετὴν αἰεὶ προσπορίζειν. ἔτσι 20 ἔν διχόθεν συγκεκροτημένοι τὴν μὲ γνῶσιν χαμαιπετῆ καὶ εὐτελεῖ κέκτην), λέγοντες ἅπαντα τὰ ὄντα σώματα εἶναι, τὸ παρ' αὐτοῖς δὲ θεῖον λεπτομερὲς σῶμα διὰ πάντων διήκον· τὸτο δὲ τὸ παρ' αὐτοῖς ὅσον, τὴν δὲ ζωὴν ὑπερέχουσιν. ἐπειδὴ δὲ τοιαύτη ζήτησις καὶ ἀμφιβολία παρὰ τοῖς παλαιοῖς γέγονεν, Ἀριστοτελικῶν καὶ Πλα- 25 τωνικῶν καὶ Πυθαγορικῶν λεγόντων τῶν ὄντων τὰ μὲ εἶναι ἀσώματα τὰ δὲ τριχῇ διαστατά, τῶν δὲ Στωϊκῶν πάντα τὰ ὄντα σώματα εἶναι λεγόντων, δηλονότι καὶ τὰ εἶδη καὶ τὰ γένη, φέρε καὶ τὴν συνήθη διδασκαλίαν δεῖξωμεν τὰς προκειμένας φωνὰς ἀσώματα καὶ ἔξ τοῖσδε λόγοις.

φέρει καὶ τὴν περὶ τῶν δοκῶσαν διαφωνίαν Ἀριστοτέλους καὶ Πλάτωνος εἰπωμεν, ὕστερον δὲ καὶ αὐτὸς διαιτησώμεν (*).

διαφορὰ τῶν Πλατωνικῶν δογματῶν ἐκ ὀλίγῃ γέγονε. τινὲς γὰρ τῶν Πλατωνικῶν ἔλεγον ὅτι καὶ τὸτό φαμεν τὸ πρὸ πολλῶν εἶναι, καθὸ λόγῳ παρὰ τῷ θεῷ τὰ πάντα δημιουργεῖ). ἄλλοι δὲ ἔλεγον 35 ὅτι καὶ τὸτό φαμεν πρὸ πολλῶν ὅτι εἰσὶ τινες ἰδέαι αὐθυπόστατοι, λόγον μὴ ἔχουσαι αἰσῆσιν δέ, ὧν κατ' εἰκόνα πάντα δημιουργεῖ ὁ θεός. ἄλλοι δὲ ἔλεγον τινὰς ἰδέας αἰσῆσιν μὴ ἔχουσας εἶναι, ὧν κατ' εἰκόνα πάντα δημιουργεῖ ὁ θεός· ἔλεγον γὰρ εἶναι καθολικὸν βῆν εἰς ὃν ἀφορῶν ὁ δημιουργὸς θεὸς δημιουργεῖ τὴν παρ' ἡμῖν βῆν, 40 καὶ καθολικὸν ἄνθρωπον εἰς ὃν ἀφορῶν ὁ θεὸς δημιουργεῖ τὴν παρ' ἡμῖν ἄνθρωπον· ὅπως δὲ τὰ τοιαῦτα προϋπάρχειν τῆς ἡμῶν γενέσεως. διὰ τὸτο ἔν τὸ πρὸ τῶν πολλῶν διάφορον ἐφαίνετο. διὸ καὶ ὁ Ἀριστοτέλης ἔδοξε μὴ δοξάζειν τὸ πρὸ πολλῶν, τῶν μὴ συγκατατιθέμενος· ἔτσι γὰρ ἀδυναμίαν τῷ θεῷ δεικνύνον, αἰσῆσεως αὐτὸ δεῖξαι λέγοντες. 45

(*) Ammon. f. 30, b. ἰστέον δὲ ὅτι περὶ ταῦτα δοκῶσιν Ἀριστοτέλης καὶ Πλάτων διαφωνεῖν· ὁ μὲν γὰρ Ἀριστοτέλης ἀχώριστα αὐτὰ τῆς ὕλης εἶναι φησιν, ὁ δὲ Πλάτων χωριστά.

τῶν ἀγώνων τὰ ἐπαθλα τοῖς καθόλου τριχῶς χαρισάμενοι, ὅτι ἐκ ἐν ψιλῶν ἐπινοίας εἰσὶν ἄλλ' ὑπέστηκε, καὶ ὅτι ἢ σώματα ἄλλ' ἀσώματα, καὶ ὅτι πρὸ τῶν πολλῶν εἰσὶ καὶ ἐν τοῖς πολλοῖς καὶ ἐπὶ τοῖς πολλοῖς, φέρε τὰ τῶν ἀντικείμενα παραβέμενοι τὸ ἀκρι- 5 βές εἰσόμεθα.

αὐτίκα ἐκ ὀλίγας προθεωρίας εἰρηκότες χωρήσωμεν ἐπ' αὐτὴν τὴν λέξιν. ἔχει δὲ τὰ τῆς συντάξεως ὕψος· “σύντομόν σοι παρά- 10 δωσιν ποιήμενος.”

ἄξιον ἐστὶ ζητῆσαι τί διαφέρει ἐπινοία τῆς ψυχῆς ἐπινοίας.

διὰ τί ἄρα τῶν Περιπατητικῶν ἐμνήθη; φασὶ τινες ὅτι οἱ Περιπατητικοὶ εἰς τὴν διαλεκτικὴν ὀξυτέρως ἐκινῶντο· θέλων ἔν ταῦτ' ἐποιῆσαι ἐμνήσατο αὐτῶν. ἄλλοι δὲ φασιν, ἐπειδὴ ἀπὸ ὑπολήψεως Πλατωνικῆς ἐλέγετο, ἡβέλετο ἑαυτὸν δεῖξαι Ἀριστο- 15 τέλει παρακολουθῶντα, ὅπερ ἐν τοῖς συγγράμμασιν ἡβηλήθη δεῖ- 20 ξαι. ἄξιον δὲ ζητήσεως ὑπάρχει διὰ τί Περιπατητικοὶ ἐκαλεῖντο οἱ Ἀριστοτελικοί. φασὶν ὅτι διὰ τὸτο Περιπατητικὸς ἐκαλεῖτο Ἀριστοτέλης, ἐπειδὴ περιπατῶν τὰς συνουσίας ἐποιεῖτο τῇ πρὸς τὴν διδασκαλίαν αἰδοῦ· ἐκ ἐτόλμα γὰρ ἐπὶ Πλάτωνος περιόντος ἐν καθέδρᾳ ποιῆσαι τὰς συνουσίας. ἄλλοι δὲ φασιν ὅτι ψευδὲς ἐστὶ, τὸναντίον 25 γὰρ ἡναντιῶτο αὐτῷ. τοιμῶσι δὲ οἱ τοῖστοι λέγειν τι· ὑδὲ γὰρ ἡναντιῶτο αὐτῷ, ἀλλ' ἔσβεσεν αὐτὸν αἰεὶ, ὡς δηλοῖ τὸ εἰς τὴν τάφον Πλάτωνος Ἀριστοτέλους ἐπιγράμμα “βωμὸν Ἀριστοτέλους — θέμις.”

καταβουώσιν τινες Περφύριον λέγοντες ὅτι ἐκ ἐπεξηγήθη πᾶσι τοῖς γένεσι· παρήκε γὰρ τὰ πέντε γένη Πλάτωνος (Sophist. p. 249)· 30 φησὶ γὰρ ὁ Πλάτων πέντε γένη εἶναι πάντων τῶν ὄντων, ὅσῳ ταυτοῦτητα ἑτερότητα κίνησιν στασί. ταῦτα ἔν, φασὶ, παρήκεν ὁ Περφύριος. ἢ μόνον δὲ ταῦτα, ἀλλὰ καὶ ἑτέρα τινα· λέγουσι γὰρ ὅτι ἐν τοῖς φυσικοῖς φησὶν ὁ Ἀριστοτέλης γένος εἶναι τὴν ὕλην, τῆς δὲ ἐκ ἐμνήθη. ἀλλὰ μὴ καὶ τῶν παρὰ τοῖς γραμματικοῖς 35 γενῶν ἐκ ἐμνήθη, τῶν ἐκ ἀρσενικῆς θηλυκῆς ὑδετέρου.

τὸ δὲ ἀπλῶς τετραχῶς λαμβάνει· λαμβάνει γὰρ κυρίως καὶ ὡς καθόλου καὶ ὡς ἑταίρη καὶ ἀντὶ τῆ μοναχῶν καὶ ἀποικίλων· τὸτο γὰρ αὐτὸ φησὶ καὶ ὁ τραγικός· “ἀπῆς ὁ μῦθος τῆς ἀληθείας ἔφυ.”

φασὶν ὅτι πάλαι εἰς κώμας ἐμεμέριζο ἡ Ἀττική. πόρρω ἔν γένος τῷ Πλάτωνι ἐστὶν ἡ Ἀττική, προσεχὴς δὲ ἡ μία τῶν κωμῶν ... ἐπὶ γὰρ Πινδάρῳ τὸναντίον δεῖ λέγειν ὅτι ὁ Πίνδαρος μὲ Θηβαῖος λεγόμενος πόρρω ἔχει τὸ γένος ἀπὸ τῆς πατρίδος· ἢ γὰρ ἦν ἀπὸ 40 Θηβῶν, ἀλλ' ἀπὸ κώμης τῆς τῶν Κυνοκεφαλῶν.

γινώσκοντες τὴν τάξιν ἀκρίβειαν δύνανται τῇ διδασκαλίᾳ χα- 45 ρίξεσθαι, φέρε ὀλίγον τὴν λόγον περὶ αὐτὴν ποιησώμεθα. ζητητέον δὲ οἷα γένη προταγήσεται, ἅρα τὰ καὶ φιλοσοφίαν καὶ τὰ καὶ συνήθειαν ... ἀμέλει τὸτο αὐτὸ γινώσκων ὁ συγγραφεὺς “εἰσόντων δὲ ἡμῶν ἐπὶ τὸ Ἰωνίον πέλαγος” φησὶν (1 24) “εἴχομεν ἐν τῇ δεξιᾷ τὴν Ἐπί- 50 δαμνον.” προαιρετικὴ δὲ ἡ τοιαύτη ὁρίσις· καὶ διὰ τὸτο εἶπεν “εἰσόν- 55 των,” ὡς δηλὸν ἐξιδόντων ἐπὶ τὸ ἀριστερὸν εἴχομεν τὴν Ἐπίδαμνον.

ζητῶσι δὲ τινες εἰ ἄρα συμπεριέλαβεν ὁ ὁρισμὸς ὅτος (τῷ γένος) καὶ τὸ παρὰ Πλάτωνι καθόλου γένος, λέγων δὲ τὰς ἰδέας. ἀπὸ 60 οὗ δὲ τρόπῳ γινώσκουμεν ὅτι ἢ περιέλαβεν αὐτό.

ἔτι διττὸν τὸ εἶδος· λέγει ἡ δὲ εἶδος καὶ μορφή, ὥσπερ καὶ ἐν Φωνίσσαις ὁ Εὐριπίδης φησὶ “πρῶτον μὲν εἶδος ἄξιον τυραννίδος.” ἀλλὰ μὴν καὶ ἡ συνθήκη τῶτο αὐτὸ δηλοῖ, τὴν εὐμορφον εὐειδῆ καλῶσα καὶ τὴν ἄμορφον δυσειδῆ. λέγει δὲ καὶ εἶδος τὸ ὑποτασσόμενον τῷ γένει.

φέρει ὀλίγα περὶ τῶ ζῶν καὶ ζωοφύτου καὶ φυτῶ ζητήσαντες καταπαύσωμεν τὴν θεωρίαν, ἐν ἑτέρᾳ τὰ ἐκ τῶν Πλατωνικῶν ἀντιτιθέμενα διδάσκειν εὐτρεπίζόμενοι. διαιρεῖ τὸν ψυχὸν εἰς ζῶν ζωοφύτον φυτόν. καὶ φυτόν ἐστι τὸ ἔχον τρεῖς δυνάμεις, τὴν γεννητικὴν, τὴν αὐξητικὴν, τὴν θρεπτικὴν... ταύταις ὅν ταῖς 10 τρισὶ δυνάμεσιν εἰ προσέλθῃ τις αἰσθησις, ποιεῖ τὸ ζωοφύτον. ὅτι δὲ ἔχει αἰσθησιν τὸ ζωοφύτον, σαφὲς ἐκ τῶ ἐν τοῖς ὕδασι νηδόμενον ἐξαπλῶς καὶ κάρφει ἀνωήτων συσπλέεσθαι. εἰ ἐπὶ τέτοις δὲ γίνεσθαι κινήσεις, γίνεσθαι τὸ ζῶν.

ὥσπερ ἀληθείας προϊζήμενοι οἱ τὰ Πλάτωνος πρεσβεύοντες 15 δόγματα Ἀριστοτελικῆς ἐπιλαμβάνοντι διαιρέσεως· φασὶ ἡ δὲ ὅτι ἐναντία αὐτῷ καὶ τοῖς ἄλλοις φθέγγεσθαι ὁ Ἀριστοτέλης φάσκων τὴν ἑστίαν διαιρεῖ εἰς ἐναντιότητος, εἶγε ἐν Κατηγορίαις φησὶ μὴ ἔχειν αὐτὴν ἐναντιότητα. Πλωτῖνος δὲ καὶ τὴν αἰτίαν ἔλεγε· φησὶ ἡ δὲ δικαίως ἔκ ἔχει ἡ ἑστίαν ἐναντιότητα καθὼς ἔστιν ἐν ὑποκει- 20 μένῳ, αὐτὴ ἡ δὲ ὑποκείμενον ὑπάρχει· τὰ γὰρ ἐναντία πάντα ἐν ὑποκειμένῳ ὄντα τὴν μάχην ποιεῖ. ὅτω ἡ δὲ ψυχρὸν καὶ τὸ θερμὸν ἔνεκεν τῷ ὑποκειμένῳ μάχοντι· βύλεσθαι ἡ δὲ ἔκαστον τῶ ἄλλῳ τὸ ὑποκείμενον λαβεῖν· τὸ ψυχρὸν ἡ δὲ σπεύδει μεταβάλλειν τὸ θερμὸν εἰς ψυχρόν... τρίτη ἁμαρτία ἀναφύεσθαι Ἀριστοτέλει, ὅτι φησὶ τὸ θεῖον 25 σῶμα εἶναι... ἀπολογισάμενοι ὅν ὑπὲρ τῆς τῶν Ἀριστοτελικῶν διαιρέσεως, φέρεται τὴν ἡμετέραν ἐπαγγελίαν τὴν τῶν Πλατωνικῶν ἐκθισώμεθα.

τὸ ἔμψυχον διαιρεῖ εἰς τὸ ζῶν καὶ εἰς ζωοφύτον καὶ εἰς φυτόν· καὶ εἰ μὲν ἡ δὲ φυτὸν χαμαιπετές, λέγει τὸ ὅσα, εἰ δὲ ὕψιπετές, 30 δένδρον, εἰ δὲ μέσον, θάμνος. ἔκ ἔστι δὲ ἀνεπίληπτος ἡ τοιαύτη διαίρεσις. ἡ ὡς ἑστίαν εἰς συμβεβηκότα (διαιρεῖ), ὅσον ὁ ἄνθρωπος εἰς ἄνδρα καὶ γυναῖκα· ταῦτα ἡ δὲ διαφέρει καὶ τὴν ἑστίαν, ἀλλὰ καὶ τὰ συμβεβηκότα, φημὶ δὲ καὶ τὰ ἐξέχοντα μόρια· ὅτω ἡ καὶ ὁ Γαληνὸς φησιν ὅτι ὁδὸν διαφέρει τὸ γύναιον τῷ ἀνδρὶ εἰ μὴ καὶ 35 τὰ μόρια.

τέτοις τινὲς ἐναντιούμενοί φασιν ὅτι ἡ πάντα ὧν τὰ ἄκρα πεπέρασαι, τῶν καὶ τὰ μέσα. ἰδοὺ ἡ δὲ μέλαν καὶ τὸ λευκὸν πεπέρασαι, τὰ δὲ ἐν μέσῳ χρώματα ἀπέραντά ἐστιν· ὅτε ἡ δὲ λέξεις μοι ὅτι δεκατρία βύλεσθαι αὐτὰ λέγειν ὁ Γαληνός· καὶ ἡ δὲ δεκατρία 40 εἶδη λέγει, ἀλλ’ ὅν πολλὰ εἰσιν αἱ διαφοραί. πρὸς τῶτο δὲ ἀπολογούμενοι φασιν ὅτι τρία εἰσὶ ταῦτα πάντα, τὸ λευκόν, τὸ μέλαν

καὶ τὸ μέσον τῶτο τὸ φαῖον, τὰ δὲ ἄλλα πάντα ἐκ τῶτων εἰσὶ, καὶ δὲ τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον διαφέρουσι τὸ κυανὸν τῷ ἀλουργέῳ καὶ τὸ πρασινίζον καὶ ὅλως τὰ τοιαῦτα. τὸ ὅν μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον εἶδος ἐναλλαγὴν ἡ ποιεῖ. κακῶς δὲ ὅτοι ἐπελύσαντο· συνάγεσθαι ἡ δὲ ἐκ 5 τῶτων τῶ λόγου τὸ εἶναι ταῦτα πάντα χρώματα· ὑπόθεσθαι ἡ δὲ ὅτι τῷ φαίῳ τὸ ἀλουργὸς ὁδὸν διαφέρει εἰ μὴ καὶ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον, ταῦτον ἄρα φαῖον καὶ ἀλουργὸς καὶ κυανόν. ἡ μόνον δὲ καὶ τῶτο, ἀλλὰ καὶ καθ’ ἕτερον λόγον· ἔκ ἔστι ἡ δὲ ἀληθὲς ὡς τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἡ ποιεῖ εἶδος ἐναλλαγὴν... τῇ ὅν γνώσει ἀπειρά εἰσιν, ἡ μὴ τῇ φύσει.

παρέστιν ὁ Πορφύριος τῆς δευτέρας διαιρέσεως παραδιδόνων τὴν διδασκαλίαν, φημὶ τῆς λεγούσης τὰ ὄντα ἢ χωρίζα ἢ ἀχωρίζα εἶναι. ἐπειδὴ δὲ ἡ καὶ τὸ ὁδὸν ταύτην ἐπεξηγήθε, φέρεται τὸ ἐλλειπὲς ἀναπληρώσωμεν ἥτοι τὸ κακῶς ἔχον ἐλέγξωμεν, πρῶτον μαθόντες τί διαφέρει ἑστίαν ὁσώδους καὶ συμβεβηκὸς ἐπεσώδους.

καὶ ὁ μὲν Πλάτων βύλεσθαι εἶναι τέσσαρας (συζυγίας), λογικὸν ἀθάνατον καὶ λογικὸν θνητὸν καὶ ἄλογον θνητὸν καὶ ἄλογον ἀθάνατον. τὰς δὲ ἐναντίας φησὶν ἀσυστάτως, λογικὸν ἄλογον, θνητὸν ἀθάνατον. καὶ προσέφερε τὴν ποιητὴν λέγοντα ὅτι ἔστιν ἄλογον ἀθάνατον ἐν τῷ λέγειν “ἡ δὲ ἀθάνατον κακὸν ἐστίν.” ὁ Ἀριστοτέλης δὲ τρεῖς εἶναι βύλεσθαι· ἡ δὲ δέχεσθαι ἡ δὲ ἄλογον ἀθάνατον. ὡς καὶ ἀκολουθεῖ ὁ Πορφύριος· τρεῖς ἡ δὲ εἶναι λέγει· ὅτω ἡ κατ’ ἀρχὴν ἐπηγγέλιτο τοῖς Περιπατητικοῖς ἀκολουθεῖν... τῶν Περιπατητικῶν οἱ Πλατωνικοὶ κατευ- 10 τελίζοντες τὴν δόξαν, ἀποδείξαι ἐνεργεῖα ὑπάρχειν ἐν τοῖς γένεσι πειρῶν τὰς διαφοράς, τὸ δυνάμει παραιτέμενοι.

διαφορὰ ἐστίν εἶδος. ὁ ὀρισμὸς ἔκ ἔστι Πορφύριος· διὰ τῶτο λέγει ἂς καὶ ὀρίζομενοι, καὶ ἡ λέγει ὀρίζομαι, ἵνα δείξῃ ὅτι τῶν Περιπατητικῶν ἐστίν.

ἀλλ’ εὐρίσκει ἐν πολλοῖς τῶν βιβλίων καὶ ὁ καὶ σύνδεσμος, τὸ καὶ πλειόνων καὶ διαφορόντων καὶ τῷ εἶδει, ὥς ὅν συνυπακούει τῷ ἀριθμῷ.

τὸ δὲ γελασικὸν ἀναιρετικὸν ἐστὶ τῷ ἀνθρώπῳ αὐξανόμενον· καὶ ἡ ἀπὸ γέλωτος κολάσεις παρὰ Πέρσαις ἐφευρέθησαν.

φημὶ δὲ πρὸς τῶτο ὅτι πρῶτον μὲν ἐστὶ καὶ ἄλλα ζῶα γελασικά, ὥσπερ ἰσορεῖ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ περὶ ζῴων περὶ τῶ ἐρωδιῷ. δευτέρον δὲ ἔκ ἐν πᾶσι τοῖς ζῴοις ὁμοίως ἐνεργεῖ ἡ ἄλογος ψυχὴ, ἐπεὶ ὀφείλει ἡ ὕλη καὶ τῷ κυνὸς ἐπὶ πάντων τῶν ζῴων διήκειν, ἐπειδὴ ἔχει ὁ ἄνθρωπος μῦς καὶ νεῦρα ὥσπερ ὁ κύων· ὁμοίως καὶ ὁ μυκηθμὸς τῷ βοῦ καὶ ὁ χρεμετισμὸς τῷ ἵππῳ.

ἐπεὶ δὲ εἰρήκαμεν τὰς τῶ φιλοσόφου κοινωνίας καὶ διαφοράς, φέρεται καὶ ἡμεῖς προσευπορήσωμεν ἑτέρας κοινωνίας καὶ διαφοράς.

ταῦτα ἔχει καὶ ἡ παρῶσα θεωρία. συγκαταπαύει δὲ αὐτῇ συν. θεῶ καὶ ἡ πραγματεία τῷ Πορφύριῳ.

ΒΕΗΓΗΣΙΣ ΣΤΗΝ ΘΕΩΙ ΤΩΝ ΔΕΚΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΦΩΝΗΣ ΔΑΒΙΔ ΤΟΥ ΘΕΟΦΙΛΕΣΤΑΤΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ (+).

Τῶν Ἀριστοτελικῶν ἀρχόμενοι λόγων εὐθύς ἐκ θυρῶν φίλα τῷ Ἀριστοτέλει διαπραξώμεθα καὶ τὴν φίλην αὐτῷ συντομίαν συνόψι συντομωτάτῃ περιβάλλωμεν· σύνοψις γὰρ καὶ συντομία φίλα τῷ Ἀριστοτέλει, Πυθαγορείῳ κατ' ἀλήθειαν γεγονότι καὶ τὴν Πυθαγόρῳ σωπὴν εἰς τὴν γείτονα βραχυλογίαν μεταγαγόντι. δέκα δὲ 5 τισι κεφαλαίοις περικλείομεν αὐτῇ τὴν φιλοσοφίαν. καὶ πρῶτον ἐστὶ τῶν δέκα διὰ τί ὕψως ὠνομάζῃ ἡ Ἀριστοτέλους φιλοσοφία, Περιπατητική. ἀλλ' ἐπειδὴ τὸτο μερικὸν καὶ ἀφιλόσοφον, φιλοκαθόλου γὰρ ὁ φιλόσοφος, τὰ καθόλου ζητεῖται, διὰ τίνας καὶ ποίας αἰτίας ὠνομάσθησαν αἱ καὶ φιλοσοφίαν αἰρέσεις. δευτέρον τίς ἡ διαίρεσις 10 τῶν Ἀριστοτελικῶν συγγραμμάτων πολλῶν ὄντων, χιλίων τὴν ἀριθμὸν, ὡς φησὶ Πτολεμαῖος ὁ Φιλάδελφος ἀναγραφὴν αὐτῶν ποιησάμενος καὶ τὴν βίαν αὐτῶν καὶ τὴν διάθεσιν. τρίτον πόθεν δεῖ ἀρχεῖσθαι τῶν Ἀριστοτελικῶν συγγραμμάτων. τέταρτον τί τὸ τέλος αὐτῶν. καὶ ἐπειδὴ, ὅπως ἀρχὴ καὶ τέλος, ἐστὶ τι καὶ μεταξὺ, πέμπτον 15 ζητεῖται τίς ἡ μεταξὺ ὁδός. ἕκτον ποῖον δεῖ εἶναι τὴν ἀκροατὴν καὶ ζῶν καὶ γινώσκιν. ἑβδομον ποῖον δεῖ εἶναι τὴν ἐξηγητὴν· μηδὲ γὰρ ὅστος ἐκφευγέτω τὴν βάσανον διὰ τὸ ἀξιῶμα τῷ ἐξηγητῷ, ἀλλ' εὐθύνας διδοῦτω ὁποῖος ἐστίν. ὅγδοον καὶ τὸ εἶδος τῆς φράσεως αὐτῶν. ἔνατον διὰ τί ἀσάφειαν ἐπετῆδευσεν· ὅδε γὰρ ἦν φύσει ταῦτος, 20 ὡς δηλῶσιν αἱ Ἐπιτολαὶ αὐτῶν σαφεῖς ὕσαι καὶ οἱ Τόποι καὶ τὰ Μετέωρα πάνυ σαφῆ ὄντα. δέκατον πόσα καὶ τίνα δεῖ προλαμβάνειν πάντες Ἀριστοτελικῶν βιβλίων. ταῦτα πάντα τῷ Πρόκλῳ λέγοντος δεῖν προλαμβάνειν ἀρχομένους τῶν Ἀριστοτελικῶν συνταγμάτων ἐν τῇ συναναγνώσει, συνταγμα δὲ τῷ Πρόκλειον μὴ προστιθέν- 25 τος, φέρε ἡμεῖς ἐκ διαίρεσέως τινος προτιῶμεν καὶ τὴν αἰτίαν. ἡ δὲ διαίρεσις πρόεισι ὕψως περιέχουσα. ἡ Ἀριστοτέλους φιλοσοφία καὶ ὠνομάζετο καὶ ὑφέστηκε· καὶ ἐπειδὴ ὠνομάζετο, ζητῶμεν διὰ τί ὕψως ὠνομάσθησαν αἱ καὶ φιλοσοφίαν αἰρέσεις καὶ διὰ τί Περιπατητική ἡ τῷ Ἀριστοτέλει ἐκλήθη φιλοσοφία. ἐπειδὴ δὲ ὑφέστηκεν, ἡ καθ' 30 ἑαυτὴν ὑφέστηκε νόμῳ τέχνῃ καὶ ἐπιστήμῃ, ἡ καὶ πρὸς ἡμᾶς ὡς διδασκτική. ἐπειδὴ ἔν καθ' ἑαυτὴν ὑφέστηκεν, ἡ ἀπὸ τῶν τελείων ἐπὶ τὰ ἀτελεῖ καὶ μερικώτερα χωρεῖ, ἡ ἀπὸ τῶν ἀτελῶν ἐπὶ τὰ τέλεια· καὶ ζητῶμεν τίς ἡ ἀρχή, τί τὸ τέλος, τίς ἡ μεταξὺ ὁδός. καὶ ὕψως μὲν εἰ καθ' ἑαυτὴν· εἰ δὲ πρὸς ἡμᾶς, ζητῶμεν τίς ὁ ἀκροατὴς καὶ τίς 35 ὁ ἐξηγητής. ἐπειδὴ δὲ διαίρεσέως συνταγμάτων ἐμνησθίμεν, ἐν δὲ τοῖς συντάγμασιν ἐστὶ καὶ λέξεις καὶ διάνοια, διὰ μὲν τὴν λέξιν ζητῶμεν τί τὸ εἶδος τῆς φράσεως καὶ διὰ τί τὴν ἀσάφειαν ἐπετῆδευσε, διὰ δὲ τὴν διάνοιαν πόσα καὶ ποία δεῖ προλαμβάνειν κεφάλαια τῶν Ἀριστοτέλους συνταγμάτων. ταῦτα ἔχει ἡ παρῶσα θεωρία.

Πρῶτον κεφάλαιον ἦν τῶν περικλειόντων τὴν Ἀριστοτέλους φιλοσοφίαν τὸ ζητῆσαι καὶ ποίας καὶ τίνας τρόπους ὠνομάσθησαν αἱ καὶ φιλοσοφίαν αἰρέσεις. καὶ δεῖ εἰδέναι ὅτι καὶ ἑπτὰ τρόπους· καὶ γὰρ

ἀπὸ τῶν αἰρεσιάρχων, ὡς Πλατωνικοὶ καὶ Ἀριστοτελικοὶ, ἡ ἀπὸ τῆς πατρίδος τῶν αἰρεσιάρχων, ὡς Κυρηναῖοι δι' Ἀρίστιππον τὸν Κυρηναῖον. ἀλλ' ἐπεὶ ἐκ ἀκριβῶς δυνάμεθα παρακολουθεῖν τοῖς λεγομένοις εἰ μὴ πρῶτον γινώσκων τί ἐστὶν αἵρεσις, φέρε πρότερον περὶ αὐτῆς εἰπώμεν. αἵρεσις ἐστὶν ἀνδρῶν ἀσείων ὁδὸς πρὸς ἑαυτὸς συμφωνούντων, πρὸς δὲ ἄλλους διαφωνούντων. καλῶς εἶπεν ἀνδρῶν καὶ ἐκ ἀνδρός· ἐνὸς γὰρ ἀνδρός ὁδὸς αἵρεσις ὃ ποιῇ· θέσις γὰρ τότε γίνετο, ὡς ἡ Ἡρακλείτου ὅτι πάντα κινεῖτο, ἡ Παρμενίδου ὅτι ἐν τῷ ὄντι καὶ ἀκίνητον, ἡ Ἀντιθένης ὅτι ἐκ ἐξιν ἀντιλέγειν· θέσις γὰρ ἐστὶ παράδοξος ὑπόληψις ἐνὸς τῶν καὶ φιλοσοφίαν γνωρίμων. τὸ δὲ ἀσείων καὶ αὐτὸ καλῶς πρόσκειτο, ἵν' ὥσων ἀξιολογοὶ καὶ ἐπιστήμονες· ἐὰν γὰρ ὥσων εἰκασιολογοὶ καὶ ἀγελαῖοι, ὃ ποιῶσιν ὅδε τέχνην ὅδε ἐπιστήμην. πρὸς ἑαυτὸς συμφωνούντων καὶ πρὸς ἄλλους διαφωνούντων· ἐὰν γὰρ καὶ πρὸς ἑαυτὸς καὶ πρὸς ἄλλους συμφωνῶσιν, ὃ ποιῶσιν αἵρεσιν ἀλλὰ τὸ ἀντικείμενον τῇ αἰρέσει, ταῦτέσι κοινὴν ἔνοιαν· χαρακτηρίζει γὰρ τὴν αἵρεσιν συμφωνία μὲν διαφωνίας, καὶ ἐκ ἐν τοῖς τυχεῖσιν ἀνθρώποις ἄλλ' ἐν ἀσείων καὶ ἀξιολογοῖς. καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς αἰρέσεως, δεῖ δὲ εἰδέναι ὅτι καὶ ἑπτὰ τρόπους ὠνομάζοντο αἱ καὶ φιλοσοφίαν αἰρέσεις. ἡ γὰρ ἀπὸ τῶν αἰρεσιάρχων, ὡς Πλατωνικοὶ καὶ Ἀριστοτελικοὶ, ἡ ἀπὸ τῆς πατρίδος τῶν αἰρεσιάρχων, ὡς Κυρηναῖοι διὰ Ἀρίστιππον καὶ Ἐρετριεῖς διὰ Μενέδημον τὸν Ἐρετρίεα, ἡ Μεγαρικοὶ διὰ Τερψίωνα καὶ Εὐκλείδην τὸς Μεγαρεῖς ὅθεν καὶ Μεγαρική φιλοσοφία, ἡ Ἠλιακοὶ διὰ Φαίδωνα τὸν ἀπὸ τῆς Ἠλίδος. καὶ ὅτι ἀπὸ τῆς τῶν αἰρεσιάρχων πατρίδος. ἡ ἀπὸ τῶν τόπων ἐν ᾧ τὰς διατριβάς ἐποιῶντο, οἷον Στωϊκοὶ διὰ τὴν ἐν τῇ Ἀττικῇ ποικίλην σοφίαν, ἐν ᾗ ἐπαίδευε Ζήνων ὁ Κιτιεύς, ἕκ ὁ Ἐλεάτης ὁ καὶ Παρμενίδης ὁ ἀμφοτερόγλωσσος, περὶ ὃ εἰρήνη (Diogen. L. 9 25) “ἀμφοτερογλωττίο μέγα θένος ἐκ ἀλαπαδόν Ζήνωνος.” ἀμφοτερογλωσσος δὲ ἐκλήθη ἕκ ὅτι διαλεκτικός ἦν ὡς ὁ Κιτιεύς, καὶ τὰ αὐτὰ ἀνεσκεύαζε καὶ κατεσκεύαζεν, ἀλλ' ὅτι τῇ ζωῇ διαλεκτικός ἦν, ἀλλὰ μὲν λέγων ἄλλα δὲ φρονῶν. ἐρωτηθεὶς γὰρ ὅς ποτε ὑπὸ τῷ τυράννῳ τίνες εἰσὶν οἱ μᾶλλον ἐπιβουλεύοντες τῇ τυραννίδι αὐτῷ, τὸς δορυφόρους ἐδείξε· ὁ δὲ πειθεὶς ἀνελὼν αὐτὸς διεφθάρη· ἀγαθὸν γὰρ ἐνόμισε τὸ ψεύσασθαι διὰ τὴν τῷ τυράννῳ ἀναιρέσιν. καὶ τῷ οἰκείῳ ποτὲ διδασκάλῳ Παρμενίδῃ ἐν λέγοντι τὸ ὄν καὶ τὸ εἶδος, ἐκ τῆς ἐνεργείας πολλὰ τὰ ὄντα, συντίθησιν ἐκ τεσσαράκοντα ἐπιχειρημάτων ὅτι ἐν τῷ ὄντι, ἀγαθὸν νομίσας τῷ οἰκείῳ συμμαχεῖν διδασκάλῳ. καὶ ποτε ἄλλιν τῷ αὐτῷ συνηγορῶν διδασκάλῳ ἀκίνητον λέγοντι τὸ ὄν, διὰ πέντε ἐπιχειρημάτων κατασκευάζει ὅτι ἀκίνητον τὸ ὄν· οἷς ἀντιπεῖν μὴ δυνήθεις Ἀντιθένης ὁ κυνικός ἀναστὰς ἐβάδισε, νομίσας ἰχυροτέραν εἶναι πάσης τῆς διὰ λόγων ἀντιλογίας τὴν διὰ τῶν ἔργων ἀπόδειξιν. ὕψως μὲν καὶ ἀπὸ τῶν τόπων τῆς συνουσίας. ἡ ἀπὸ τῆς ἐν τοῖς φιλοσόφοις ἐπικρίσεως, ὡς οἱ ἐφεκτικοὶ· ὅτοι γὰρ ἀκαταληψίαν δοῖσάντες ἐπέειχον τὰς λύσεις 45 τῶν προτάσεων. ἐκλήθη καὶ τρίπλος ἡ αἵρεσις αὐτῶν, ἐπειδὴ τριπλᾶς

ἐποιοῦντο τὰς ἀπορίας· ἐρωτῶμενοι ᾧ εἴτε ἡ ψυχὴ ἀθάνατος ἢ
 θνητή, ἔλεγον ὅτι ἡ θνητὴ ἢ ἀθάνατος ἢ ἀμφοτέρω ἢ ὑδέρων.
 ἐκλήθησαν δὲ καὶ ἀπορηματικοὶ διὰ τὸ ἀπορεῖν μόνον καὶ μὴ ἐπιλύεσθαι.
 ἔτι δὲ ἀντίκειντο τοῖς Πρωταγορείοις· οἱ γὰρ Πρωταγόρειοι τάλη-
 θὲς ἐπρέσβευον, λέγοντες ὅτι τὸ δοκῶν ἐκάστω ἀληθὲς ἐστίν (*).
 ἐλέγχει δὲ ὁ Πλάτων ἰδίᾳ ἐκατέρω, τὴν μὲν ἐφεκτικὴν ἐν τῷ Θεαι-
 τήτῳ λέγων πρὸς αὐτὴν ὅτως “κατειληφότες λέγετε μὴ εἶναι
 καταλήψιν, ἢ μὴ κατειληφότες· εἰ μὲν κατειληφότες, ἰδὲ ἔστι κατα-
 ληψις· εἰ δὲ μὴ κατειληφότες, ὅθεν περὶ μεθὰ ὑμῶν μὴ κατειληφόντων
 ὅτι ἔστιν ἀκαταληψία.” τὴν δὲ Πρωταγορείω ἐλέγχει ἐν τῷ τῷ 10
 Πρωταγόρου διαλόγῳ λέγων ὅτως, ὅτι “ἡμεῖς, ὦ Πρωταγόρα, λέ-
 γοντες κακῶς δοξάζειν σε ἀληθεύομεν ἢ ψευδόμεθα· εἰ μὲν γὰρ
 ἀληθεύομεν, σὺ ψεύδῃ, καὶ ἰδὲ ἔστι ψεύδος· εἰ δὲ ψευδόμεθα σὺ
 ἀληθεύοντος, ἰδὲ πάλιν ἔστι τὸ ψεῦδος. ψεύδῃ ὅν κἀντε ἀληθεύεις
 κἀν τε ψεύδῃ, πάντῃ δὲ ψεύδῃ.” καὶ ἐπάγει λέγων ὅτι Πρωταγό- 15
 ρας ψεύδῃ κἀντε ἀληθεύῃ κἀντε ψεύδῃ. ὁ δὲ Ἀριστοτέλης δι’
 ἐνὸς καὶ τῷ αὐτῷ ἐπιχειρήματος ἐλέγχει, διὰ τὸ ἀξίωμα τῆς ἀντι-
 φάσεως· εἰ γὰρ οἱ μὲν πάντα ψευδῇ δοξάζουσιν οἱ δὲ πάντα ἀληθῆ,
 ἀντίφασιν τὸ τοῦτον, ὑδέποτε δὲ ἡ ἀντίφασιν συναληθεύει· ὅθεν γὰρ
 πάντα ἀληθῆ ὑδὲ πάντα ψευδῆ. ταύτης δὲ τῆς αἰρέσεως ἐνόμισαν 20
 τινες καὶ τὴν Πλάτωνα εἶναι διὰ τὸ κεκρῆσθαι εἰκαστικοῖς προσήμασι,
 λέγοντα “δοκῶ μοι” καὶ “ἴσως” καὶ “τάχα” καὶ “ὑπολαμβάνω.” ἀλλὰ
 ταῦτα μὲν ὁ Πλάτων δι’ ἀκριβείαν ἔλεγεν, ὅτε δὲ ὁ ἀκριβὲς ἐφε-
 κτικὸς πάντως ὅτε ὁ ἐφεκτικὸς ἀκριβὲς. πλὴν ὅτι ἐφεκτικὸς ὁ
 Πλάτων, ἔτι γὰρ πολλὰ καὶ ἀκῶσαι αὐτῷ λέγοντος καὶ ἀποφαινομένους 25
 ὅτι ἔλεγεν, ὡς καὶ τὴν ποιητὴν, ἐν μὲν τῷ Φαίδρῳ ὅτι ἡ ψυχὴ πάντα
 ἀθάνατος, καὶ ἐν τῷ Φαίδρῳ ὅτι ἀδαμαντίνους δεῖ δεσμοῖς τὴν
 δόξαν ταύτην ἔχοντα περὶ τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς εἰς ἄδην
 ἰέναι, κἀν τοῖς Νόμοις ὅτι ἀληθέστερα τὰ νῦν λεγόμενα τῷ τὴν Κρή-
 την νῆσον εἶναι· ἐν Κρήτῃ γὰρ τὰς διατριβάς ἐποιεῖτο· ὅθεν γὰρ ἡ 30
 ἔτι σκηρὴν τῶν αὐτῶν διαλόγων τὰς Ἀθήνας ποιεῖσθαι διὰ τὰ συμ-
 βάντα ἐπὶ Σωκράτει. καὶ ἐν τῇ Πολιτείᾳ φησὶν ὅτι μισθωσώμεθα
 κήρυκα Στέντορος μεγαλοφρονέτερον, ὃς ἀναβάς ἐφ’ ὑψηλῆς βή-
 ματος ἀναβοήσει ὡς ὁ μὲν δίκαιος εὐδαίμων, καὶ εἰ λάθῃ πάντας
 ἀνθρώπους τοῦτον ὡς καὶ διὰ τὸτο ἄδικος νομιζόμενος μαστιγῶτο, ὁ 35
 δὲ ἄδικος ἄθλιος, καὶ εἰ λάθῃ πάντας ἀνθρώπους τοῦτον ὡς καὶ διὰ
 τὸτο δίκαιος νομιζόμενος τιμῶτο ὑπὸ πάντων. ἐπεξέτεινα δὲ ἂν
 τὰς χρήσεις τῷ Πλάτῳ τὰς κατασκευάζοντας ὅτι ὅτι ἔστιν ἐφε-
 κτικὸς, εἰ μὴ ὅτι πρόλογος νῦν Ἀριστοτελικῶν πρόκειτο, ὅτι Πλα-
 τωνικῶν. πέμπτος τρόπος ἦν τῆς ἐπωνυμίας τῶν καὶ φιλοσοφίαν 40
 αἰρέσεων ἀπὸ τῶν τρόπων τῆς ζωῆς, ὡς περὶ οἱ Κυνικοὶ φιλόσοφοι.
 Κυνικοὶ δὲ ἐκλήθησαν διὰ τέσσαρας αἰτίας· ἢ γὰρ διὰ τὸ ἀδιαφοροῦν
 τῆς ζωῆς, ἐπειδὴ καὶ αὐτοὶ ἀδιαφορίαν ἐπετήδευον, ὡς οἱ κύνες,
 δημοσίᾳ ἐδίειν καὶ ἀφροδιταίεσθαι, καὶ ἀνυπόδοτοι περιπατεῖν, καὶ ἐν
 πίθαις καὶ ἐν τριβείοις καθεύδειν. τὸτο δὲ ἐποίησαν τῷ φύσει καλῶς ὁρε- 45
 γόμενοι· ἔλεγον γὰρ ὅτι εἰ ἀγαθὸν ἐστίν, δεῖ κοινῇ καὶ ἰδίᾳ πράττεσθαι.

ἢ ὅτι ἐστὶν ἀγαθόν, καὶ ὅτε κοινῇ ὅτε ἰδίᾳ διαπρακτέον. ὅθεν γὰρ ἦν παρ’
 αὐτοῖς τὸ μὴ φάσθαι τὸ δὲ ἐγκεκρυμμένον εἶναι (Od. 11 443), ἀλλ’
 ἦν παρ’ αὐτοῖς τὸ “εἰπεῖν καὶ ἀμφαδῆν, ἐπεὶ ὅτι τινὰ θεῖα ἐμῆς”
 (Il. 7 196). αὕτη πρώτη αἰτία. δευτέρα αἰτία ὅτι ἀναίδες ζῶν
 ὁ κύων, ἐπετήδευον δὲ καὶ αὐτοὶ τὴν ἀναίδειαν, ὅθεν τὴν χείρωνα τῆς
 αἰδοῦς ἀλλὰ τὴν κρείττονα· διττὴ γὰρ ἡ ἀναίδεια, ἢ μὲν κρείττων τῆς
 αἰδοῦς ἢ δὲ χείρων, “ἢτε ἄνδρας μέγα σίνε” ἢ δὲ ὀνήσι.” ταύτην
 ὅθεν τὴν ἀναίδειαν ἐπετήδευον τὴν κρείττονα αἰδοῦς, οἷον ὑλακτῆντες
 καὶ τῶν ἀλλοτρίων τῆς αὐτῶν φιλοσοφίας. τρίτη αἰτία ὅτι φρυγ-
 τικὸν ζῶν ὁ κύων· ἐφάρεν δὲ καὶ αὐτοὶ τὰ δόγματα τῆς φιλοσο-
 φίας διὰ τῶν ἀποδείξεων, καὶ μέγα ἐφρόνεν ἐπὶ τούτῳ· φαίει γὰρ ἂν
 ἡ τύχη πρὸς Ἀντιθένην τὴν προσάτην τῆς αἰρέσεως ταύτης ὅτως·
 “ἐνθάδε δὴ προέηκα ταυνογλώχινος δίεσς, τῶτον δ’ ὅθεν δύναμαι βα-
 λέειν κύνα λυσσητῆρα” (Il. 8 297). ὅτι, φησὶ, τοσαύτας αὐτῷ
 συμφορὰς ἐπήγαγον, καὶ ὅτι ἡδονήθη αὐτῷ καταβάλλειν τὸ φρόνημα.
 αὕτη καὶ ἡ τρίτη αἰτία. τετάρτη δὲ ὅτι διακριτικὸν ζῶν ὁ κύων
 γινώσκει καὶ ἀγνοεῖ τὸ φίλον καὶ τὸ ἀλλότριον ὁρίζον· ὅθεν γὰρ γινώσκει,
 νομίζει φίλον εἶναι, καὶ εἰ ῥόπαλον ἐπιφέρειτο, ὅθεν δὲ ἀγνοεῖ, ἐχθρόν,
 καὶ εἰ δελεᾶρ ἐπιφερόμενος εἶναι· ὅτως ὅθεν καὶ ἔστι τὴν μὲν ἐπιτηδεύειν
 πρὸς φιλοσοφίαν φίλους ἐνόμιζον καὶ εὐμενεῖς ἐδέχοντο, τὴν δὲ ἀνε-
 πιτηδεύειν ἀπήλυνον δίκην κυνῶν κατ’ αὐτῶν ὑλακτῆντες. διὰ καὶ
 ὁ Πλάτων ἐν τῷ Γοργίᾳ φησὶν ὅτι ἔχει τινὰ σοφίαν ὁ κύων δια-
 κρίνειν φίλον ἀπὸ ἐχθροῦ. καὶ τὸ διακρίνειν δὲ ἀλήθειαν καὶ ψεῦδος
 μόνον φιλοσόφου. ὅτως καὶ ὁ πέμπτος τρόπος. ὁ ἔκτος δὲ τρόπος
 ἀπὸ τῶν τέλους, ὡς περὶ οἱ Ἡδονικοί· τέλος γὰρ τῶν ὄντων τὴν ἡδονὴν
 ἔλεγον· ὡς τῆς φιλοσοφίας κατήρξεν Ἐπικύρεος, ὅθεν συνήκμασεν ὁ
 Μένανδρος. ἔτι δὲ οἱ Ἐπικύρειοι καὶ μέχρι τῶν ὑπὸ ἀνθρώπων ἔχοντων τὴν
 πρόνοιαν, ἵνα μὴ πράγματα καὶ ἢ τῶν περιεργαζόμενων τὰ τῆδε.
 μέμνηται δὲ τῆς δόξης καὶ Μένανδρος ἐν τοῖς Ἐπιτρέπυσιν, ἡνίκα φησὶν
 αἶμαι τοσαύτην πρὸς (τὴν?) θεὸς ἄγειν χολὴν
 ὡς ἀγαθὸν τε καὶ κακὸν καθ’ ἡμέραν
 νέμειν ἐκάστω σμικρὸν ἦν.

ἔτι ἔλεγον τέλος εἶναι τὴν ἡδονὴν, ὅθεν τὴν αἰσχρὰν ὀφείλον τὴν δι’
 ἀφροδισίαν καὶ ἄλλων ἡδοναθειῶν, ἀλλὰ τὴν ἀσχολίαν τῶν παθῶν
 καὶ κατασηματικὴν, τὴν καθιστῶσαν τὴν ψυχὴν ὡς μὴ πάσχειν
 αἰσχρὸν τι πάθος. ὅθεν γὰρ ἡδονὴ τέλος τῆς φύσεως· ὅθεν γὰρ διὰ
 τὸτο ἐνεργεῖ ἡ φύσις ἵνα ἡδόμεθα, ἀλλὰ συνέπλεξεν ἡδονὴν τῇ
 ἐνεργείᾳ οἷα δελεάσασα καὶ γοητεύσασα ἡμᾶς δι’ αὐτῆς πρὸς τὸ
 ἐπίμοχθον τῶν ἐνεργειῶν· ἐπίμοχθον γὰρ μὴ πεινῶντα ἐδίειν καὶ
 μὴ διψῶντα πίνειν. ἡ ἡδονὴ ὅθεν ὅτι ἐστὶ τέλος, ἀλλ’ ἐπεὶ ἦτοι
 συμπλέκεται τῇ καὶ φύσιν ἐνεργείᾳ ὡς περὶ ἡ σκιά τῷ ἐν φωτὶ βαδί-
 ζοντι. ὅτως καὶ ὁ ἔκτος τρόπος. ἔβδομος τρόπος τῶν καὶ φιλοσοφίαν
 αἰρέσεων ὁ ὀνομαζόμενος ἀπὸ τίνος συμβεβηκός, ὡς οἱ Περιπατητικοὶ
 ἀπὸ τῶν Πλάτωνος καὶ περίπατον τὴν συνουσίαν ποιούμενος διὰ τὸ ἅμα τῇ
 ψυχῇ καὶ τῷ σώματι γυμνάζειν. καὶ τῶν ἀνθρωπίνων ἀναχωρήσαντος δια-
 δέχεσθαι τὴν χολὴν αὐτῷ Σπεισίππος ὁ υἱὸς τῆς Πρωτανῆς ἀδελφῆς
 τῷ Πλάτῳ· ὅθεν ἐτυγχάνει γὰρ τῇ καὶ παρὼν ὁ Ἀριστοτέλης·
 μετασταλὲς γὰρ ἦν ὑπὸ Φιλίππου ἐν Μακεδονίᾳ ἐπὶ τὸ παιδεύσαι τὴν

(*) cf. Ioh. Philop. et Ammon. f. 6 b.

υἰὸν αὐτῷ Ἀλέξανδρον, ὃν παραλαβὼν ἔτις ἐπαίδευσεν τὴν βασιλικὴν ἐπιστήμην ὡς ἐπιλέγειν τὸν Ἀλέξανδρον, ἡνίκα μὲν ὠφέλησεν, ὅτι σήμερον ἐκ ἐβασίλευσα, ὑδὲνα ᾧ εὐεργέτησα. καὶ ποτε τῷ Ἀριστοτέλει εἰπόντος ὅτι ἀπειροὶ κόσμοι κτ' Δημόκριτον, ἐπιδακρύσαι φασὶ τὸν Ἀλέξανδρον εἰπόντα "ὅδ' ἐνὸς ὅλου κόσμου ἡδονὴν ἐπικρατῆσαι." ἐκείθεν δὲ ὑποσφράσας ὁ Ἀριστοτέλης διαδέχεσθαι τὴν χολὴν τῷ Σπενσίππῳ σὺν Ξενοκράτει, καὶ ἀμφοτέρω ἐλέγοντο Περιπατητικοὶ τοῖς τόποις διαφέροντες· οἱ μὲν ᾧ ἐκαλῶντο Λύκειοι Περιπατητικοὶ ὡς οἱ Ἀριστοτελικοί, οἱ δὲ Ἀκαδημαῖοι Περιπατητικοὶ οἱ τῷ Ξενοκράτει. τῷ χρόνῳ δέ, οἷα συμβαίνει, 10 ἐξέλιπε μὲν τὸ ὄνομα τῷ τόπῳ καὶ ἐκαλῶντο Περιπατητικοὶ χωρὶς τῷ Λύκειοι οἱ Ἀριστοτελικοί, τῶν δὲ Ξενοκρατέων ἐξέλιπε τὸ τῆς ἐνεργείας ὄνομα καὶ ἐκαλῶντο Ἀκαδημαῖοι. Περιπατητικοὶ ὅν ἐκαλῶντο ἐκ ὅτι κτ' περιπάτους ἐξηγῶντο, ἀλλ' ὅτι διεδέξαντο τὴν χολὴν τῷ Πλάτωνος διὰ μέσου Σπενσίππῳ κτ' περιπάτους ποιημένους τὰς ἐξη- 15 γήσεις. καὶ ὅτοί εἰσιν οἱ ἑπτὰ τρόποι τῆς ἐπωνυμίας τῶν κτ' φιλοσοφίαν αἰρέσεων.

Δεύτερον ἦν κεφάλαιον τῶν προτεθέντων τὸ εἰπεῖν τὴν διαίρεσιν τῶν Ἀριστοτελικῶν συγγραμμάτων χιλίων ὄντων τὸν ἀριθμὸν, ὡς Ἀνδρόνικος παραδίδωσιν ὁ τέτταρτος ἐνδέκατος γενόμενος διὰ- 20 δοχος. τῶν τοίνυν Ἀριστοτελικῶν συγγραμμάτων τὰ μὲν εἰσι μερικά τὰ δὲ καθόλου τὰ δὲ μεταξὺ. μερικά δὲ λέγονται ἐκ ἀπλῶς τὰ πρὸς ἓνα γεγραμμένα· δυνατὸν ᾧ καὶ καθολικὸν πρᾶγμα πρὸς ἓνα γράψαι· ἔτι γὰρ ἡ περὶ κόσμου πραγματεία καθολικὴ ἔσται προσπεφώνησι Ἀλεξάνδρῳ τῷ βασιλεῖ· ἀλλὰ μερικά λέγω ὅσα 25 περὶ ἐνὸς καὶ μερικῶ καὶ πρὸς ἓνα, ὥσπερ αἱ ἐπιστολαὶ αὐτῷ· αἱ ᾧ ἐπιστολαὶ πρὸς ἓνα εἰσὶ γεγραμμένα, ἃς ἐν ὅκτῳ βιβλίοις συνήγαγεν Ἀρτέμιον τις μὲν Ἀριστοτέλην γενόμενος. καὶ καθόλου δὲ λέγονται ὅσα περὶ πάντων τῶν μονοειδῶν διαλαμβάνει, ὡς ἡ Φυσικὴ Ἀκρόασις φυσικῶν πάντων, καὶ ἡ περὶ Οὐρανῶ, καὶ τὸ περὶ Γενέσεως καὶ 30 φθορᾶς, καὶ τὰ Μετέωρα πάντων τῶν ἐν τῷ μεταρσίῳ τόπῳ συνισταμένων. τὰ δὲ μεταξὺ, ὅσα μήτε περὶ πάντων μήτε περὶ ἐνὸς ἀλλὰ περὶ πλείονων διαλέγεσθαι, ὡς ἡ ἱστορία· διττὴ δὲ αὕτη, ἡ μὲν πολιτικὴ, ὡς αἱ Πολιτεῖαι, ἃς ἐξόρῃσεν ἐκ τῶ πολλῇ γῆν περιελθεῖν ἅμα Ἀλεξάνδρῳ βασιλεῖ, ἃς ἐκδεδώκε κτ' ζοιχείον διακοσίας 35 πεντήκοντα ἔσας τὸν ἀριθμὸν· φυσικὴ δέ, ὡς ἡ περὶ Φυτῶν καὶ Ζώων ἱστορία. τῶν δὲ καθόλου τὰ μὲν εἰσιν ὑπομνηματικά τὰ δὲ συνταγματικά. καὶ ὑπομνηματικά μὲν λέγονται ἐν οἷς μόνον τὰ κεφάλαια ἀπεγράφουσιν διὰ προσμίων καὶ ἐπιλόγων καὶ τῆς πρεπέστερης ἐκδόσεσιν ἀπαγγελίας (*). τὸ δὲ τῷ ὑπομνήματος ὄνομα παρὰ 40 Πλάτωνι κεῖται ἐν τῇ Ἐπινομίδι, συνόψει ἕσθαι τῶν νόμων· φησὶ ᾧ

(*) Simplic. f. 5. ὑπομνηματικά ὅσα πρὸς ὑπόμνησιν εἰκείαν καὶ πλείονα βάσανον συντάττει ὁ φιλόσοφος. ὡν τὰ μὲν μονοειδῆ ἐστίν, ὡς περὶ ἐνὸς ὑπομνηματίζοντα, τὰ δὲ ποικίλα, ὡς περὶ πλείονων. δοκεῖ δὲ τὰ ὑπομνηματικά μὴ πάντῃ σπουδῆς ἄξια εἶναι, διὰ ὅδ' ἐπιτρέπονται ἀπ' αὐτῶν τὰ τῷ φιλο- 45 σόφῃ δόγματα. ὁ μὲντοι Ἀλέξανδρος τὰ ὑπομνηματικά συμπεφυρμένα φησὶν εἶναι καὶ μὴ πρὸς ἓνα σκοπὸν ἀναφέρεσθαι· διὸ καὶ πρὸς ἀντιδιαστολήν τέττων συνταγματικά τὰ ἕτερα λέγεσθαι. cf. Ioh. Philop.

ἐκεῖ (p. 980) περὶ τῶν νόμων ἀνεκδότων μεινάντων ὡς ἄρα φθά- νουσί τινες ὑπομνήματα αὐτῶν εἰληφότες. διὸ ὅδ' ἐκεῖ ἐκ τῶν ὑπομνηματικῶν πιστῶς τὰς Ἀριστοτέλους δόξας ὡς διόρθωσιν ὑπομεινάντων. τῶν δὲ ὑπομνηματικῶν τὰ μὲν μονοειδῆ τὰ δὲ ποικίλα, μονοειδῆ μὲν, ὡς ἐνομιάζη τὸ περὶ Ἑρμηνείας ὑπομνηματικὸν διὰ τὴν ἀσάφειαν, πρὶν γράψαι τὸν φιλόσοφον Ἀμμωνίου εἰς αὐτὸ ὑπόμνημα καὶ δεῖξαι ὅτι καὶ προσμίων ἔχει καὶ ἐπιλόγων καὶ τὴν πρέπουσαν τῇ ἐκδόσει ἀπαγγελίαν· τὰ δὲ ποικίλα, ὡς τὰ πρὸς Εὐκαίριον αὐτῷ γεγραμμένα ἐβδομήκοντα βιβλία περὶ Συμμίκτων Ζητη- μάτων χωρὶς προσμίων καὶ ἐπιλόγων καὶ τῆς διαιρέσεως. τῶν δὲ συνταγματικῶν τὰ μὲν εἰσιν αὐτοπρόσωπα, ἃ καὶ ἀκροαματικά λέγονται, τὰ δὲ διαλογικά, ἃ καὶ ἐξωτερικά λέγονται. καὶ ὡς μὲν αὐτο- 5 πρὸς ὅπως ἀντίκεινται τοῖς διαλογικοῖς, ὡς δὲ ἀκροαματικά ἀντίκεινται τοῖς ἐξωτερικοῖς. πάντες ᾧ ἀνθρώπος ὠφέλει βυλόμενος ὁ Ἀρι- στοτέλης ἔγραψε καὶ πρὸς τὴν ἐπιτηδεύειν τῇ φιλοσοφίᾳ ἐξ οἰκείας προσώπων· διὸ καὶ ἀκροαματικά λέγονται, ὡς δέον αὐτῶν πάντας ἀκροάσασθαι· ὅθεν καὶ Φυσικὴ Ἀκρόασις, ἐπειδὴ εὐδοκιμεῖν δοκεῖ ὁ Ἀριστοτέλης μάλιστα ἐν αὐτῇ, καὶ δέον αὐτῆς πάντας ἀκροάσασθαι τὰς ἔχοντας ἐπὶ φιλοσοφίαν ἐπιτηδεύειν. ἔγραψε δὲ καὶ πρὸς ἀνε- 10 πιτηδεύειν πρὸς φιλοσοφίαν τὰ διαλογικά. καὶ ἐν μὲν τοῖς ἀκροαμα- τικοῖς ἅτε δὴ πρὸς ἄνδρας μέλλοντας φιλοσοφεῖν διαλεγόμενος πιθανοῖς (*) κέχρηται λόγοις. κατασκευάζων δὲ τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς καὶ τοῖς ἀκροαματικοῖς δι' ἀναγκαστικῶν λόγων κατασκευάζει, ἐν δὲ τοῖς διαλογικοῖς διὰ πιθανῶν εἰκόντων. φησὶ ᾧ ἐν τοῖς περὶ Ψυχῆς ἀκροαματικοῖς ὅτι ἡ ψυχὴ ἀφθαρτος· εἰ ᾧ ἦν φθαρτὴ, ἔδει μάλιστα αὐτὴν φθεῖρεσθαι ὑπὸ τῶ ἐν τῷ γήραϊ ἀμυ- ρῶς, τότε δὲ ἀκμάζει τὸ σῶμα παρακμάσαντος· ὥσπερ ἔν παρακμάζει ὅτε τὸ σῶμα ἀκμάζει· τὸ δὲ ὅτε δὲ φθεῖρεσθαι ἀκμά- 15 ζον ἀφθαρτον· ἡ ψυχὴ ἄρα ἀφθαρτός ἐστι. καὶ ἔτις μὲν ἐν τοῖς ἀκροαματικοῖς· ἐν δὲ τοῖς διαλογικοῖς φησὶν ἔτις, ὅτι ἡ ψυχὴ ἀθάνατος ἐπειδὴ αὐτοφυὴς πάντες οἱ ἄνθρωποι καὶ σπένδομεν χάρις τοῖς κατοικοιμένοις καὶ ὀμνυμεν κατ' αὐτῶν, ὑδεῖς δὲ τῷ μηδαμῇ μηδαμῶς ὅτι σπένδοι ποτὲ ἡ ὀμνυσι κατ' αὐτῶν. ὁ δὲ Ἀλέξαν- 20 δρος (**) ἄλλην διαφορὰν λέγει τῶν ἀκροαματικῶν πρὸς τὰ δια- λογικά, ὅτι ἐν μὲν τοῖς ἀκροαματικοῖς τὰ δοκῶντα αὐτῷ λέγει καὶ τὰ ἀληθῆ, ἐν δὲ τοῖς διαλογικοῖς τὰ ἄλλοις δοκῶντα, τὰ ψευδῆ. ἀλλ' ὡς Ἀλέξανδρος, ἔστιν εἰπεῖν πρὸς αὐτὸν ὅτι ἐκ ἐξί τῶτο φιλο- σόφῃ· τὸ ᾧ ψεύδους μὲν ἐλέσθαι ἀφανίσαι δὲ τὸ ἀληθὲς θ' ἐμεῖτον·

ἔχθρος γὰρ μοι κείνος ἀνὴρ ὁμῶς Ἀἰδῶο πύλησιν ὅς κεν ἕτερον μὲν κεύθει ἐνὶ φρεσὶν ἄλλο δ' ἐνίπτει (Π. 9 313). τῶτο δὲ εἶπεν Ἀλέξανδρος ἐπειδὴ τὴν λογικὴν ψυχὴν βύλετο φθα- ρτὴν εἶναι, ὁ δὲ Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς διαλογικοῖς μάλιστα δοκεῖ κη- 25 ρύττειν τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς· ἵνα ἔν μὴ καὶ ἐλέγχοντα τὸν Ἀριστοτέλην, διὰ τῶτο εἶπε τοιαύτην διαφορὰν. ἡ διαιρέσις τῶν αὐτοπροσώπων κτ' τὴν διαίρεσιν γίνεσθαι τῆς φιλοσοφίας, προσεβήμεν

(*) πιθανοῖς] ἀναγκαστικοῖς, ἐν δὲ τοῖς ἐξωτερικοῖς πιθανοῖς?

(**) cf. Ammon. f. 7 b.

τῷ λογικῷ ἔτσι ὀργανικῷ· τῆς γὰρ φιλοσοφίας εἰς δύο διαιρημένης
τὰ αὐτοπρόσωπα εἰς τρία διαιρεῖ· τῶν γὰρ τὰ μὲν εἰσι θεωρη-
τικὰ τὰ δὲ πρακτικὰ· τὰ δὲ λογικὰ ἔτσι ὀργανικὰ. καὶ ἕκαστον
τῶν εἰς τρία διαιρεῖ· τὰ γὰρ θεωρητικὰ εἰς τρία διαιρῶν, εἰς
φυσιολογικὸν μαθηματικὸν θεολογικόν, τὰ δὲ πρακτικὰ εἰς ἡθικά
οἰκονομικὰ πολιτικά, τὰ λογικὰ εἰς τὰ πρὸ τῆς μεθόδου, εἰς αὐτὴν
τὴν μέθοδον καὶ εἰς τὰ ὑποδύμενα τὴν μέθοδον (*). τὰ ἔν φυσικά
τῷ Ἀριστοτέλει ἢ περὶ τῶν σωματικῶν ἐστὶν ἢ περὶ τῶν ἀσωμάτων.
καὶ εἰ μὴ περὶ ἀσωμάτων, ἢ περὶ τῶν χειρῶν τῶν σωμάτων ἢ περὶ
τῶν κρειττόνων. καὶ εἰ μὴ περὶ τῶν κρειττόνων τῶν σωμάτων, ὡς
ἢ περὶ τῆς Ψυχῆς αὐτῆς πραγματεία· ἢ γὰρ ψυχὴ κρείττων τῷ
σώματος πέφυκεν εἶναι· εἰ δὲ περὶ χειρῶν τῷ σώματος, ὡς τὰ
περὶ τῶν Χρωμάτων αὐτῆς ζητήματα· τὰ γὰρ χρώματα χεῖρων
τῶν σωμάτων καθέστηκε, καθότι ἐν αὐτοῖς ἔχει τὸ εἶναι. ἢ δὲ περὶ
τὰ σώματα αὐτῆς φυσιολογία ἢ περὶ τὰ ὑπὲρ τὴν σελήνην, ὡς τὰ
ἐράνια σώματα καὶ ἢ περὶ τῶν ζήτησις, περὶ γαλαξίαν, περὶ ἄστων,
περὶ ἡλίου καὶ σελήνης· ἢ περὶ τῶν ὑπὸ σελήνην, καὶ τῶν ἢ περὶ τὰ
καθόλου τῆς τῶν σωμάτων φύσεως, ὡς τὰ περὶ Γενέσεως καὶ Φθο-
ρᾶς ζητήματα, ἢ περὶ τῶν μερικῶν· καὶ εἰ μὴ μερικῶν, ἢ ἐμφύχων
ἢ ἀψύχων· καὶ εἰ μὴ ἐμφύχων, ἢ αἰσθητῶν ἢ ἀναισθητῶν· καὶ εἰ μὴ
περὶ ἀναισθητῶν ἐμφύχων, ὡς τὰ περὶ φυτῶν αὐτῆς ζητήματα·
εἰ δὲ αἰσθητῶν, καὶ τῶτο πάλιν ἢ περὶ τῶν καθόλου, ὡς αἰ περὶ τῶν
Ζώων αὐτῆς Ἰσθρίαι, ἔνθα διαλέγει περὶ τῶν ἐν τοῖς ζώοις παθη-
μάτων, περὶ γήρας καὶ νεότητος, περὶ αὐξήσεως καὶ μειώσεως·
ταῦτα γὰρ καθόλου εἰσι καὶ πᾶσι τοῖς ζώοις ὑπάρχει· ἢ αὖ κατ' ἰδίαν,
ὡς περὶ τῆς καθ' ἑνὸν μαντικῆς· αὕτη γὰρ μόνους τοῖς ἀνθρώποις
ὑπάρχει. εἰ δὲ πάλιν περὶ τῶν ὑπὸ σελήνην αὐτῆς φυσιολογικῶν
ζητημάτων, τὰ μὴ ὑπὲρ τὴν γῆν ἐξί, τὰ δὲ ἐν τῇ γῇ, τὰ δὲ ὑπὸ
τὴν γῆν. καὶ εἰ μὴ ὑπὲρ τὴν γῆν, ὡς τὰ Μετεωρολογικὰ αὐτῆς, ἔνθα
διαλέγει περὶ τῆς καπνῶδους ἀτμίδος καὶ αὐχμηρῶδους, περὶ βρον-
τῆς τε καὶ ἀσραπῆς καὶ νεφῶν καὶ περὶ τῶν διαττόντων κομητῶν, θα-
λῶν τε καὶ αἰγῶν καὶ τῶν ἄλλων εἰδῶν. εἰ δὲ ἐν τῇ γῇ, ὡς ἢ περὶ
θαλασσῶν καὶ ποταμῶν καὶ πηγῶν πραγματεία. εἰ δὲ περὶ τῶν ὑπὸ
τὴν γῆν, ὡς ἢ περὶ τῶν σεισμῶν καὶ χασμάτων αὐτῆς ζήτησις. καὶ
ταῦτα μὴ περὶ τῆς φυσιολογικῆς τῷ Ἀριστοτέλει, τὰ δὲ μαθημα-
τικὰ αὐτῆς (**), ὡς τὰ Ὀπτικά καὶ Μηχανικά αὐτῷ βιβλία γε-
γραμμένα. θεολογικὰ δέ, ὡς τὰ Μετὰ τὰ Φυσικά περὶ ἀρχῆς
ζητήματα. αὕτη μὴ ἢ διαίσεις τῶν θεωρητικῶν, τῶν δὲ πρακτι-
κῶν τὰ μὲν εἰσι ἡθικά τὰ δὲ οἰκονομικά τὰ δὲ πολιτικά (***),
ἡθικά μὴ ὡς τὰ Εὐδῆμεια καὶ Νικομάχεια τὰ τε μικρὰ καὶ τὰ μεγάλα·
τὰ μὴ γὰρ τῷ πατρὶ προσφωνεῖ Νικομάχῳ, καὶ λέγοντι Νικομάχεια

μεγάλαι, τὰ δὲ τῷ υἱῷ ὁμωνύμῳ τῷ πατρὶ, καὶ λέγοντι Νικομάχεια
μικρά. πολιτικά δὲ ὡς τὸ Πολιτικὸν σύνταγμα, ἐν ᾧ διδάσκει
πῶς δεῖ πολιτεύεσθαι, καὶ τῷ δευτέρῳ λόγῳ τῷ Πολιτικῷ ἀντιλέγει
τῇ Πολιτείᾳ Πλάτωνος ἅτε ὁμοσφύχῳ ὅση τῇ πολιτείᾳ· ἐν γὰρ ταῖς
Πολιτείαις εἰς διδάσκει πῶς δεῖ πολιτεύεσθαι, ἀλλὰ πῶς οἱ πρὸ αὐτῆς
ἐπολιτεύσαντο ἄνθρωποι. ἀλλὰ μὴ καὶ οἰκονομικά εἰσι αὐτῷ γε-
γραμμένα βιβλία, ὡς τὸ Οἰκονομικὸν σύνταγμα, καὶ περὶ συμβιω-
σεως ἀνδρὸς καὶ γυναικός, ἐν ᾧ λέγει ἐκ τεσσάρων ἡμέρων συγκε-
κροτῆσθαι τὸν εὖ ἔχοντα οἶκον, πατὴρ πρὸς τέκνα, ἀνδρὸς πρὸς γυ-
ναῖκα, δεσπότης πρὸς δούλους, εἰσόντων πρὸς ἐξόντας, καὶ ὡς εἴρηται
ἡμῖν ἐν τοῖς τῆς Πορφυρίου εἰσαγωγῆς προλεγόμενοις. αὕτη καὶ ἢ
τῷ πρακτικῷ διαίσεις. τὸ λογικὸν καὶ αὐτὸ εἰς τρία διαιρεῖ, εἰς τὰ
πρὸ τῆς ἀποδείξεως ἡγῶν μεθόδον, καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ἀπόδειξιν, καὶ εἰς
τὰ ὑποδύμενα τὴν ἀπόδειξιν. καὶ τὰ μὴ πρὸ τῆς μεθόδου καὶ τῆς
ἀποδείξεως εἰσι αἱ τε Κατηγορίαι καὶ περὶ Ἑρμηνείας καὶ τὰ πρό-
τερα Ἀναλυτικά, τὰ δὲ αὐτὴν τὴν μέθοδον τῆς ἀποδείξεως διδά-
σκοντα εἰσι τὰ δεύτερα Ἀναλυτικά, τὰ δὲ ὑποδύμενα αὐτὴν τὴν
ἀπόδειξιν εἰσι τὰ Τοπικά, αἱ Ῥητορικὴ τέχνη, αἱ Σοφιστικαὶ Ἑλεγχό-
ι καὶ τὸ περὶ Ποιητικῆς. πέντε γὰρ εἰσι εἶδη τῶν συλλογισμῶν, ἀπο-
δεικτικός, διαλεκτικός, σοφιστικός, ῥητορικός, ποιητικός. καὶ εἰκότως,
ἐπειδὴ καὶ αἱ προτάσεις ὅθεν λαμβάνονται πέντε εἰσι· ἢ γὰρ πάντῃ
ἀληθεῖς εἰσι αἱ προτάσεις, καὶ ποιῶσι τὸν ἀποδεικτικόν, ἢ πάντῃ
ψευδεῖς, καὶ ποιῶσι τὸν ποιητικόν, τὸν μυθώδη, ἢ πᾶσι μὴ ἀληθεῖς πᾶσι δὲ
ψευδεῖς, καὶ τῶτο τριχῶς· ἢ γὰρ μᾶλλον ἀληθεύει ἥτιον δὲ ψεύδει,
καὶ ποιῶσι τὸν διαλεκτικόν συλλογισμόν, ἢ πλεόν ἔχει τὸ ψεῦδος τῷ
ἀληθῆς, καὶ ποιῶσι τὸν σοφιστικόν, ἢ ἐπίσταν ἔχει τὸ ἀληθές τῷ ψεύδει,
καὶ ποιῶσι τὸν ῥητορικόν· ὅθεν καὶ γὰρ παρὰ μόνους τοῖς ῥήτορι διὰ
τὸ ἐξισάζειν τὸ ἀληθές καὶ τὸ ψεῦδος. ἢ γὰρ ἐκτελεῖ χρεῖαν ἢ γὰρ ἄθνη
τῷ τέκτονι διακρίνεται τὰ εὐθέα ἀπὸ τῶν καμπύλων, καὶ παρὰ τοῖς
οἰκοδόμοις τὸ βαρύλλιον διακρίνεται τὰ ὀρθὰ ἀπὸ τῶν κεκλιμένων,
ἔτω καὶ ἢ λογικὴ ὄργανον ὅσα τῆς φιλοσοφίας διακρίνεται τὸ ἀληθές
καὶ τὸ ψεῦδος καὶ τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακόν, ἵνα μὴ ψευδῇ δοξάζωμεν
μὴδὲ κακὰ διαπραξώμεθα.

Ἐπειδὴ πολλὰ ὄντα τὰ Ἀριστοτελικά βιβλία ἔγνωμεν διὰ
τῆς διαρρέσεως, καὶ διὰ τῶτο ἐκ ἴσμεν τί μὴ πρῶτον τί δὲ μετέ-
πειτα τί δὲ ὑστάτιον μεταχειριστόμεθα, φέρε τρίτην τινὰ ζητήσω-
μεν, τίς ἢ ἀρχὴ τῶν Ἀριστοτελικῶν συγγραμμάτων, τί τὸ τέλος,
τίς ἢ μεταξὺ ὁδός. ταῦτα δὲ ζητῶμεν εἰ μόνον διὰ τὸ πλῆθος
αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν διαφωνίαν τῶν ἀρχαίων. οἱ μὴ γὰρ ἔλεγον
ὅτι δεῖ ἀπὸ τῆς φυσικῆς ἀρχῆς, οἱ δὲ ἀπὸ τῆς λογικῆς, ἄλλοι δὲ
ἀπὸ τῆς ἡθικῆς, ἕτεροι δὲ ἀπὸ τῆς μαθηματικῆς. Βοηθὸς γὰρ ὁ
Σιδώνιος ἀπὸ τῆς φυσικῆς λέγει, Ἀνδρόνικος δὲ ὁ Ῥόδιος ὁ Περι-
πατητικός, ὁ ἐνδέκατος διάδοχος τῆς Ἀριστοτέλους σχολῆς, ἀπὸ τῆς
λογικῆς ἔλεγε, τῶν δὲ Πλατωνικῶν οἱ μὴ ἀπὸ τῆς ἡθικῆς οἱ δὲ ἀπὸ
τῶν μαθηματικῶν. καὶ πάντες τὰς οἰκείας δόξας κατεσκεύαζον· οἱ
γὰρ λέγοντες ὅτι δεῖ ἀπὸ τῆς ἡθικῆς ἀρχῆς, ἔλεγον ὅτι δεῖ πρότερον
κοσμήσαι τὰ ἦθη προκαθαίροντας τὴν ψυχὴν ἀπὸ τῶν μοχθηρῶν
ἡθῶν... οἱ δὲ ἀπὸ τῆς φυσικῆς λέγοντες δεῖν ἀρχῆς ἔλεγον ὅτι

(*) Simplic. f. 3. b. τὰ δὲ περὶ τῶν τὴν ἀπόδειξιν ὑποδυομένων, ὡς οἱ
Τόποι καὶ οἱ Σοφιστικαὶ Ἑλεγχόι καὶ αἱ Ῥητορικὰ τέχνηαι. cf. Philop.

(**) Simplic. f. 3. τὰ δὲ μαθηματικά, οἷα γεωμετρικά τε αὐτῷ γέ-
γραπται καὶ μηχανικά βιβλία.

(***) Simplic. f. 3. τῶν δὲ πρακτικῶν τὰ μὲν ἡθικά, ὡς τὰ τε Νικο-
μάχεια καὶ τὰ Εὐδῆμεια καὶ τὰ ἐπιγεφύρομενα μεγάλα, τὰ δὲ οἰκονομικά,
τὰ δὲ πολιτικά, ὡς οἱ οἰκονομικοὶ καὶ πολιτικοὶ ἐπιγεγραμμένοι λόγοι.

τὰ φυσικὰ μαλακώτερα εἰσιν ὡς σύντροφα ἐκ παίδων ψηλαφώ-
μενα ὑφ' ἡμῶν, ὅσον σάρκες φλέβες νεῦραι· καὶ ὅτι οἱ ἰατροὶ ἀρχό-
μενοι τῆς θεραπείας ἀπὸ τῶν μαλακωτέρων ἀρχόν(τ) φαρμάκων·
καὶ ὅτι μάλιστα δοκεῖ Ἀριστοτέλης εὐδοκιμεῖν ἐν ταῖς φυσικαῖς αὐτῶ
πραγματεῖαις. ὣτως καὶ ἔτσι. οἱ δὲ λέγοντες ὅτι δεῖ ἀπὸ τῶν μα- 5
θηματικῶν ἀρχεῶς φασὶν ὅτι δεῖ ταῦτα πρῶτον ἀναγιγνώσκειν διὰ
τὸ θάρρος τῶν ἀποδείξεων· ταῦτα γὰρ κυρίως μανθάνομεν, τὰ δὲ
εἰκάζομεν ἢ περ μανθάνομεν· καὶ ὅτι ἐν ταῖς διδασκόμεθα πῶς
δεῖ μανθάνειν, ὅτι γραμμικαῖς ἀνάγκαις, ἐκ ἀξιοπιστίας προσώπων
ἀναπαυόμενον· καὶ διὰ Πλάτωνα ἐπιγράφαντα πρὸ τῶ μυσείων 10
“ἀγεωμέτρητος μηδεὶς εἰσὶτω.” οἱ δὲ λέγοντες ὅτι δεῖ ἀπὸ τῆς
λογικῆς ἀρχεῶς ἔφασκον ὅτι ὄργανον ἢ λογική.

τέλος τῆς Ἀριστοτελικῆς φιλοσοφίας τὸ γινώσκειν ὅτι πάντων
μία ἐστὶν ἀρχή· ἀποδεκτόν τε γὰρ μᾶλλον ἐπὶ θεῷ τὸ εἰρημένον ἢ περ
ἐπὶ βασιλείῳ, ὡς παρὰ τῷ ποιητῇ “ἐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανὴν” (*). 15
εἰ γὰρ καὶ ἅμα θεὸς ἅμα κόσμος, ἀλλ' ἔτι κατ' αἰτίαν προϋπάρχει ὁ
θεὸς τῷ κόσμῳ, καὶ ἐκ ἐκ τῶ αὐτομάτου ὁ κόσμος, ἀλλὰ τὸν θεὸν
ἔχει αἴτιον... καὶ ἐξηρημένοι εἰσι πάντες οἱ ὑποβεβηκότες νόες (οἱ
τῶν σφαιρῶν) τῷ ἐνός τῷ κινήτος τὴν ἀπλανή. εἰ δὲ ἔρεϊς, καὶ διὰ
τί τὸν νῦν λέγει τὴν πρωτίτην ἀρχὴν καὶ μὴ αὐτὸ τὸ ἀγαθόν, ὡς ὁ 20
Πλάτων; ἐπίστας ὅτι καὶ μὲν τὰ φυσιολογικὰ θεολογῶν εὐθύς ἐν
τῇ Μετὰ τὰ Φυσικὰ πραγματεῖα εὐλόγως τὸν νῦν φυσικωτέραν
ἀρχὴν εἶπεν, ἐπεὶ οἶδε καὶ αὐτὸς τὸ ἀγαθὸν τὴν μίαν τῶ ὄντος ἀρχὴν,
ὡς δηλοῖ τὸ προοίμιον τῆς Ἠθικῆς αὐτῶ πραγματείας ἔχον ὥτως
“πᾶσα τέχνη καὶ πᾶσα μέθοδος, ἔτι δὲ πράξις τε καὶ προαίρεσις 25
ἀγαθὸν τινὸς ἐφίεσθαι δοκεῖ.” διὸ καὶ καλῶς ἀπεφάνητο τὸ ἀγαθόν, ὅ
πάντα ἐφίεσθαι. ἰστέον δὲ ὅτι αἰεὶ θεολογῶν ὁ Ἀριστοτέλης φυσιολογεῖ·
εἰ γὰρ καὶ περὶ κινούμενα ἢ φυσιολογία καὶ ἀκίνητα ἢ θεολογία, ἀλλ'
ἐν τὰ ἀκίνητα φημι τῶν διὰ κινήσεως εἰσιν αἰτία· ὥσπερ ἀνάπα-
λιν ὁ Πλάτων αἰεὶ φυσιολογῶν θεολογεῖ, πανταχῶ παρεγκυκλιῶν τὸ 30
δόγμα τῶν ιδεῶν.

Πέμπτον κεφάλαιον ἦν ἐν ᾧ ἐξηγῶμεν καὶ τίνες αἱ μεταξὺ
δοξαί. δεῖ δὲ εἰδέναι ὅτι πέντε εἰσι βαθμοὶ τῆς φιλοσοφίας, λογική,
ἠθική, φυσική, μαθηματική, θεολογία. ἄκρα μὲν ἐν ταῖς δύο,
λογικῇ καὶ θεολογίᾳ, μέσα δὲ τὰ λοιπά. καὶ τῶν τὰ μὲ περιρραν- 35
τηρίαις καὶ θεώσεσιν ἔοικε, τὰ δὲ προτελείαις καὶ αὐταῖς ταῖς μυή-
σεσι. περιρραντηρίαις μὲν γὰρ καὶ θεώσεσιν ἔοικεν ἢ ἠθικῇ ἀποκαθαί-
ρυστα τὴν ψυχὴν τῶν μοχθηρῶν δογμάτων, ἵνα τεταγμένη ἔσται
καθαρὰ ἢ καὶ καθαρὰ προσομιλήσῃ τῇ φιλοσοφίᾳ· ἢ γὰρ τάξις πρὸς
τῷ ἐνί, ἢ δὲ ἀταξία πρὸς τῷ πλήθει. προτελεία δὲ ἔοικεν ἢ φυσικῇ 40
εἰ γὰρ καὶ ἀκίνητα ζητῶμεν ἐν τῇ θεολογίᾳ, κινούμενα δὲ ἐν τῇ φυ-
σιολογίᾳ, ἀλλ' ἔτι κινήσεως αἰτία τὰ θεῖα, καὶ ἐκ τῶν κινουμένων εἰς
ἐννοιαν ἐρχόμεθα τῶν νοητῶν· τὸ γὰρ ἀφανὲς ἐκ τῶ φανεροῦ ταχίστην

ἔχει τὴν διάγνωσιν. αὐτοῖς δὲ τοῖς τελείοις ἔοικεν ἢ μαθηματικῇ,
ὥσπερ κλίμαξ τις καὶ γέφυρα διαβιβάζουσα ἡμᾶς ἀπὸ τῶν πάντη
ἐνύλων ἐπὶ τὰ πάντη αὐτὰ (*). τούτῳ δὲ πάντως ὅλον τέμενος ἢ
Ἀριστοτέλης φιλοσοφία, ἢ δὲ λογικὴ τάξις ὁκνὴ φερρεῖ.

Ἐν τῇ παρῳῃ πράξει ζητήσωμεν τὸ ἔκτον καὶ ἔξδομον κεφά-
λαιον... ἔξω τούτων ὁ μὲν ἀκροατὴς καὶ τὴν ζωὴν τεταγμένος καὶ μι-
κρὸς κόσμος, ἵνα διὰ μὲν τῆς ἐν αὐτῷ τάξεως τὴν μίαν τῶ πάντες
ἀρχὴν γνῶ... δεῖ τὴν ἐξηγητὴν μὴ ἐκ παντὸς τρόπου βιάζεσθαι καὶ λέ-
γειν ὅτι πάντως ἀληθεύει ὁ ἀρχαῖος ὃν ἐξηγεῖται, ἀλλὰ πανταχῶ
ἐπιλέγειν “φίλος ὁ ἀνὴρ, φιλέτερα δὲ ἢ ἀλήθεια” (**). δεῖ αὐτὸν μὴ
συμπάχειν αἰρέσει τινί, ὃ πέπονθεν Ἰαμβλίχος· ἔτος γὰρ προσπά-
χων τῷ Πλάτῳ, συνδιδῶσι τῷ Ἀριστοτέλει ὅτι ἐκ ἀντιλέγει τῷ
Πλάτῳ διὰ τὰς ἰδέας. δεῖ αὐτὸν μὴ ἀντιπάχειν αἰρέσει, ὥσπερ
Ἀλέξανδρος· ἔτος γὰρ ἀντιπαχῶν τῇ ἀθανασίᾳ τῆς ψυχῆς τῆς λο-
γικῆς, τὰς εἰρημένους ῥήσεις ἐν τῷ τρίτῳ λόγῳ τῷ περὶ ἀθανασίας
τῆς ψυχῆς καὶ ἀποδεικνύσας ὅτι ἔστιν ἀθάνατος ἢ ψυχὴ πειρᾷ 5
πᾶσαν σροφὴν περιτρέφειν.

Παντοίων πραγμαμάτων ἀφάμενος ὁ Ἀριστοτέλης παναρμόνιον
εἶδος λόγων ἐπετήδευσε, συµμεταμορφῶν αἰεὶ τὰς λόγους τοῖς
πράγμασι. διὸ ἐν μὲν τοῖς μερικαῖς, φημι δὲ ταῖς ἐπισολαῖς, ἐς
σύντομος, κοινὸς ἅμα καὶ ἴδιος, κοινὸς μὲν, ἐπειδὴ ὅθεν διαφέρει
ἐπισολιμαῖος χαρακτήρ τῆς κοινῆς διαλέκτου ἢ τὸ ἐγγραφον εἶναι
πρὸς ἅπαντας, ἴδιος δὲ, ἵνα μὴ εἰς ἰδιωτισμὸν ἐμπεσῶμεν. διὸ καὶ
ὁ Ἑρμογένης ἐν τῇ Ῥητορικῇ τέχνῃ φησὶ “τὰ κοινὰ κοινῶς καὶ τὰ
κοινὰ κοινῶς”... ἀλλὰ καὶ ὀριμὸς ἔστιν· ὅτι γὰρ ὀριμὸς ἔστιν, δηλοῖ
αὐτὸς μία ἐπισολή. μὲν γὰρ θάνατον Σωκράτους ὑπεξελθὼν Ἀθηναίων
καὶ διατρίβων ἐν Χαλκίδι ἀνεκαλεῖτο ὑπὸ Ἀθηναίων ἐπανελθεῖν, καὶ
μὴ πεισθεὶς ἀντέγραψεν ὥτως “ὅ μὴ πείσω Ἀθηναίους δις ἀμαρτεῖν
εἰς φιλοσοφίαν, παρ' οἷς ὅχνη ἐπ' ὅχνη γηράσκει, σῦκον δ' ἐπὶ
σῦκῳ” (Od. 7 120). διὰ δὲ τὸ σῦκον δ' ἐπὶ σῦκῳ ἡνέκατο τὸς
συνοφάντας πολλὰς ὄντας Ἀθήνησι καὶ αἰεὶ δεχομένους αὐτὸς καὶ
μηδέποτε λήγοντας. ἐν δὲ ταῖς μεταξὺ, φημι δὲ ταῖς διτταῖς
ἰσορίαις, ἀκριβεῖς καὶ διηρθρωμένοι, ὅπερ μάλιστα ἀρμόζει τῇ ἰσορίᾳ·
ὅ γὰρ ἔστιν ὡς ἐπὶ τῶν ἄλλων ἔξωθεν ἐπιχειρήσαι, ὥτω καὶ ἐπὶ τῆς
ἰσορίας. ἐν δὲ τοῖς καθόλου, ἐν μὲν τοῖς διαλογικοῖς τοῖς ἐξωτερικοῖς
σαφὲς ὡς πρὸς τὸς ἔξω φιλοσοφίας διαλεγόμενος, ὡς δὲ ἐν δια-
λεκτικοῖς, παῖκλος ταῖς μιμήσεσιν, Ἀφροδίτης ἔνομα τέμνων καὶ
χαρίτων ἀνάμεσος. ἐν δὲ τοῖς καθόλου τοῖς αὐτοπροσώποις, τοῖς καὶ
ἀκροαματικοῖς, καὶ μὲν τὴν λέξιν ἀσαφὲς. γίνεσθαι δὲ ἢ ἀσάφεια διὰ

(*) Ammon. f. 9. διὸ καὶ εὐτάκτως ὀδεύειν ἀπὸ τῶν πολυτρόπως κι-
νημένων ἐπὶ τὰ κατὰ μίαν καὶ μόνην κίνησιν κινούμενα, καὶ ὥτως ἐπὶ τὴν ἀκί-
νητον καὶ αἰεὶ ὡσαύτως ἔχουσαν ἀρχὴν, καὶ μὴ κατὰ τὸν χρησμοὶν ὑπερβάλλειν
πόδα πέμπειν. εἰ γὰρ ἀθρόως βυλῆσθαι ἐκ τῶν σωμάτων τῇ πρώτῃ τῶν
πάντων ἀρχῇ προσβαλεῖν, νοήσαιμεν ἂν ἀκίνητον σῶμα εἶναι καὶ ἰσχυματί-
σθαι. διὸ φησὶ ὁ Πλάτων “παραδοτέον τοῖς νέοις τὰ μαθήματα πρὸς συνε-
θισμὸν τῆς ἀσωμάτου φύσεως.”

(*) Ammon. f. 9. ὁ ἐξηγούμενος ὀφείλει κριτὴς ἀπαλῆς τῶν λεγομένων
ὑπάρχων.

(*) Simplic. f. 3 b. τέλος τούτων καὶ τῆς τούδε τῷ ἀνδρὶ φιλοσοφίας
κατὰ μὲν τὸ ἦθος ἢ διὰ τῶν ἀρετῶν τελείωσις, κατὰ δὲ τὴν γνῶσιν ἢ ἐπὶ τὴν
μίαν τῶν πάντων ἀρχὴν παραδρομή· καὶ γὰρ οἶδεν αὐτὴν ἐπιστημονικῶς καὶ
ἐσεβάσθη, καὶ λαμπρὰ τῇ φωνῇ ἀνεβόησεν “ἐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανία.”

τῷ ὀνοματοποιεῖν, ὡς ὅταν λέγῃ κατηγορίας ὅτι τὰς ἐπ' ἐγκλήματι δίκας, ὡς ἔθος, ἀλλὰ τὰ γενικώτατα ὡς ἔθος ἔχοντα αἰ κατηγορεῖσθαι καὶ μηδέποτε ὑποκείσθαι· καὶ κεφαλῶν καὶ πηδαλιῶν καὶ περὶ τῶν, ὡς ἡνίκα λέγῃ (*)· ἡ πόλιν τόπους, ὡς ἡνίκα λέγῃ ὅτι πέρας τῶ περιέχοντος καθ' ὃ περιέχει· τὸ περιεχόμενον ὡς ὠρίσαστο ἐν τοῖς φυσικοῖς, ἀλλὰ τὸ ἐπιχειρήματα τὸ πολλῶν ἐπιχειρημάτων περιεκτικόν· καὶ ἑρμηνείαν, ὡς ἡνίκα λέγῃ τὴν ἀκαλλώπιστον λέξιν ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας. ἀλλὰ καὶ ἄλλως ἀσαφὲς ἐστίν· ἀπορῶν ἢ ἐκ εὐθύς τὴν λύσιν τίθῃσι παράλληλον, ἀλλ' ἐπισυνάπτει δευτέραν καὶ τρίτην ἀπορίαν, καὶ ὅπως διὰ τῆς λύσεως τῆς τρίτης ἀπορίας λύει τὴν πρώτην ἀπορίαν. ἐν δὲ τῇ διανοίᾳ ἐκ ἐξίστασθαι φαινόμενα, διὸ δυσωπεῖ αἰεὶ καταναναγάζει τὴν ἀκροατὰς ἐκ τῆς ἐναργείας τῶν φαινομένων· καὶ τὰ δεικνύμενα αὐτῷ διὰ τῶ λόγου ἐπισφραγίζει διὰ τῆς τῶν παλαιῶν μαρτυρίας, ὅτι ὅτω δοκεῖ καὶ Ἡρακλείτῳ καὶ Ἑμπεδοκλεῖ· καὶ τὰ ὑπὲρ φύσιν ζητῶν πιεῖσθαι αὐτὰ ἐκ τῶν κτ' φύσιν, διὸ αἰεὶ ὁ Ἀριστοτέλης θεολογῶν φυσιολογεῖ, ὡς περ ἀνάπαυιν ὁ Πλάτων αἰεὶ φυσιολογῶν θεολογεῖ, παντελῶς παρεγκυκλιῶν τὸ δόγμα τῶν ιδεῶν... ἀλλὰ φύσει ὡν σαφὲς ἐπετῆρδεν τὴν ἀσάφειαν (**). ἐπετῆρδεν δὲ αὐτὴν διὰ τρεῖς αἰτίας· ἡ ἢ κρύψεως χάριν ἢ δοκιμασίας ἢ γυμνασίας. ἔπειτα ἢ τοῖς ποιηταῖς οἱ μῦθοι καὶ τοῖς ἱερεῦσι τὰ παραπετάσματα, τὸ τῷ Ἀριστοτέλει ἢ ἀσάφεια, μονονυχὶ ἐπάγοντι τὸ Ὀρφικὸν ἐκεῖνο "αἰεὶ δ' ἀξυνέτοισι (***)", θύρας δ' ἐπέθετε βεβήλους, καὶ τὸ ὅμοιον τῷ "κακοφροδέν δὲ βεβήλων ἔατα λαχρῆντα περισκεπέτωσαν ἀράχην", καὶ τὸ Καλλιμάχειον ἐκεῖνο (in Cer. 3) "ἐν κάλαθον κατιόντα χαμαὶ δέρεκε 25 γυναικίς, μῆδ' ἀπὸ τῶ τέγεος μῆδ' ὑφ' ὅθεν αὐγάσσαδε." καὶ Ἀριστοτέλης ἐγκαλῶμενος ὑπὸ Ἀλεξάνδρῳ ἐπὶ τῇ ἐκδόσει τῶν αὐτῶ συγγραμμάτων "καὶ ἐκδόδοι" φησὶ "καὶ ἐκ ἐκδόδοι," αἰνιττόμενος τὴν ἀσάφειαν. ὡς καὶ τις τῶν Πυθαγορείων ἐκδοὺς τὸ μονόβιβλον τὸ περὶ τῶν ἀλόγων πραγμάτων ναυαγίῳ περιέπεσεν ὡς τὰ ἀπόρρητα ἐξορρησάμενος... ἵνα οἱ μὴ ἀνεπιτῆρδοι πρὸς φιλοσοφίαν κατανωτίσωνται, πρὸς ὅς ἔστιν εἰπεῖν "πῶ φεύγεις μὲν νῶτα βαλὼν κακὸς ὡς ἐν ὀμίλῳ;"... ὅτω γὰρ καὶ οἱ αἰετοὶ κρίνουν τὴν γνησιότητα καὶ τὴν νοθείαν τῶν νεοττίων· ἰσώντες ἢ τὰ νεόττια ἀντικρὺ τῷ ἡλίῳ, ὅσα μὴ ἀσκαρδαμυκτὶ δύνανται ἀντωπῆσαι πρὸς τὰς 35

(*) quae desunt inter verba λέγει et ἡ, pete ex Aristotelis Categ. 7 p. 7 a.

(**) Simplic. f. 4. ὅτι γὰρ ἐκ ἀσθενείας λόγου τὸ ἀσαφὲς αὐτῷ τοῖς συγγράμμασιν ἐπετίετο, ἵνασι μὲν καὶ οἱ μετρίως λόγῳ παρακολυθεῖν δυνάμενοι, ὅτι πολλὴν ἐμφανίαν λεκτικὴν δύναμιν ἡ Ἀριστοτέλης ἑρμηνεία, ὡς δι' ὧν πολλὰκις συλλαβῶν παραδιδόναι ὅσα ἐκ αὐτῶν τις ἐν πολλαῖς περιόδοις ἐδίδασκε. ὅλον δὲ καὶ ἐξ ὧν ἐν οἷς ἐβελήθη σαφέστατα ἐδίδασκε, ὡς ἐν τοῖς Μετεώροις καὶ τοῖς Τοπικοῖς καὶ ταῖς γησιαῖς αὐτῷ Πολιτεῖαις, ἅπερ διὰ τὸ καινότερον τῶν θεωρημάτων σαφέστερον ἀπαγγεῖλαι συνοιδεῖ. τὸ δὲ δύνασθαι σαφῶς εἰπεῖν δηλοῖ μάλιστα ὁ τῶν Ἑπιστολῶν αὐτῷ χαρακτήρ, τὸν ἀνὰ χεῖρας διάλογον, ὃς ἐπιστολαῖς προσήκει, μετ' εὐπρεπείας ἀποτυπώμενος· καὶ ὃδὲ ἐστὶ τις τῶν συνηγασμένων Ἀριστοτέλει περὶ τὸν ἐπιστολικὸν χαρακτήρα προσόμοιος.

(***) Immo αἰετὸν ζυνετοῖσι. cf. Lobeck. Aglaopham. 1 p. 452.

αὐγὰς τῷ ἡλίῳ, ὡς νόθα ἀποβάλλοντι· ὡς ἢ Διὸς καὶ βασιλικὸς ὁ αἰετὸς τὴν βασιλικωτέραν τῶν αἰδησεων ἡκριβωμένην ἔχει, φημί δὲ τὴν ὄψιν. ὅτι δὲ βασιλικὸς ὁ αἰετὸς, δηλοῖ τὸ μὴ θέλει αὐτὸν θνησιμαῖον εἶναι ποτέ. ὅτω καὶ οἱ Κελτοὶ τῷ Ῥήνῳ ποταμῷ κρύβουσι τὰ γνήσια τέκνα καὶ τὴν νοθείαν τῶν βρεφῶν· ἐμβάλλοντες ἢ εἰς ἀσπίδα τὰ βρέφη ἀφῆσιν ἐν τοῖς ὕδασι, καὶ ὅσα μὴ αὐτῶν περὶσσωθῶσιν ἐκ τῶ ὕδατος, γνήσια νομίζοντες ἐκτρέφουσιν, ὅσα δὲ κατακλυδιῶσιν ἐκ τῶ ρεύματος τῶ ποταμοῦ, ὡς νόθα ἡγνῶν ἀπόλλυται. οἱ δὲ Πυθαγόρειοι καὶ τὸς ἐπιτηδεῖς καὶ τὸς ἀνεπιτηδεῖς πρὸς τὴν αὐτῶν φιλοσοφίαν δι' ὀνειράτων προεγίνωσκον· ἀνέκρινον ἢ αὐτὰ μὲν τὸ πολλὰ εὐχάσθαι ποῖα εἶδον ὀνειράτα, καὶ ὅσα μὴ ἐνόμισαν ἐπιτηδεῖα εἶναι, εἰσδεχόμενοι ἐν τῇ χολῇ ἦτοι τῷ ὀμακοῖν, τὸς δὲ ἀνεπιτηδεῖς ἀπεβάλλοντο μὲν πάσης τῆς περιουσίας, καὶ τῶ λοιπῷ κενोटάφιον ποιήσαντες ὡς περὶ ἀποικορμῶν ἢ τεθνεῶτων διελέγοντο. ὅθεν καὶ τις τῶτο παθὼν ἐξ αὐτῶν Χειλῶν ὁ Λακεδαιμόνιος πῦρ ὑφῆψε τῇ χολῇ καὶ πολλὰς ἐφθειρεν. ὁ δὲ Πλάτων διὰ τῆς μέθης ἔκρινε τὴν γνησιότητα τῶν ἐπιτηδεῶν καὶ μή... ὅτω καὶ ὁ Ἀπόλλων τὸ λοξὸν τῶν μαντευμάτων ἐπετῆρδεν· πείρας ἢ χάριν τῷ Κροίσῳ δέδωκεν ἀσαφῆ χρησμόν... καὶ τοῖς Ἀθηναίοις χρησμός ἐδόθη "τείχος τριτογενὴ εὐλινον δῶοι εὐρύοπα Ζεὺς" (Herodot. 7 141). καὶ τοῖς Σαλαμινίοις ἐδόθη χρησμός λέγων "ὦ θεῖα Σαλαμίς ἀπολεῖς ἢ δὲ τέκνα γυναικῶν" (ib. 142)· ἄδηλον δὲ πόων γυναικῶν, τῶν ἰδίων ἢ τῶν ὑπεναντίων.

Ἐξ τούτων κεφάλαια δεῖ προλαμβάνειν, τὸν σκοπόν, τὸν χρησίμον, τὴν αἰτίαν τῆς ἐπιγραφῆς, τὴν τάξιν τῆς ἀναγνώσεως, τὴν εἰς τὰ κεφάλαια διαίρεσιν, καὶ εἰ γνήσιον τῷ φιλοσόφῳ τὸ βιβλίον. ζητητέον δὲ τὸν σκοπόν ὅτε κηρύττει ὑπὸ τῆς ἐπιγραφῆς, ἐπειδὴ πάντα πρὸς τὸν σκοπὸν ἀφορᾷ, ὡς φησὶ καὶ ὁ Πλάτων (Phaedr. p. 237) "ὦ παῖ, μία ἐστὶν ἀρχὴ τῶ καλῶς βουλευσάσθαι τὸ εἰδέναι περὶ ὅτι ἐστὶν ἡ σκέψις, ἡ τῶ παντὸς ἀμαρτάνειν ἀνάγκη." κηρύττει δὲ ὁ σκοπὸς ὑπὸ τῆς ἐπιγραφῆς, ὡς ἐν τῷ περὶ Ψυχῆς καὶ τῷ περὶ Οὐρανῶ καὶ τῷ περὶ Γενέσεως καὶ Φθορᾶς. μάλιστα δὲ ζητητέον τὸν σκοπὸν ὅτε μὴ ὑπὸ τῆς ἐπιγραφῆς κηρύττει, ὅτε πάντι ἀσαφὲς ἐστὶν ἢ ἐπιγραφῇ καὶ ἀπεξηνωμένη, ὡς αἱ Κατηγορίαι καὶ τὸ περὶ Ἑρμηνείας. τὸ δὲ χρησίμον ζητητέον διὰ τὸ συντονωτέρως γενέσθαι τὴν ἀκροατὰς οἷον δέλεαρ ὀρώντας προσγινόμενον τὸ ἐξ αὐτῶ κέρδος πρὸς ἐρωτικὴν διάθεσιν. μάλιστα δὲ τὸν χρησίμον ζητητέον διὰ τὰ δοκῶντα μάτην γεγράφθαι βιβλία, ὡς οἱ Τόποι τὰ αὐτὰ ἀνασκευάζοντες καὶ κατασκευάζοντες, ἢ ἐπὶ κακῷ, ὡς οἱ Σοφιστικοὶ Ἑλεγχοὶ τρόπος διδάσκοντες ἀπάτης. ὑπὲρ ὧν ἔστιν εἰπεῖν ὅτι καὶ οἱ Τόποι ἐπὶ καλῷ ἐγράφησαν· γυμνασίας ἢ χάριν, ἵνα θλιβομένη ἢ ψυχὴ ἐκ τῶν ἐφ' ἑκάτερα ἐπιχειρημάτων ἀπογεννήσῃ τὴν ἀληθείας φῶς. ἀλλ' ὅδὲ οἱ Σοφιστικοὶ Ἑλεγχοὶ ἐπὶ κακῷ, εἰ καὶ τρόπος ἀπάτης διδάσκουσιν· ὅτι ἢ ἢ ἀπατήσωμεν ἀλλ' ἵνα μὴ ἀπατηθῶμεν. ὅτω ἢ καὶ οἱ ἰατροὶ διδάσκουσιν τὰ δηλητήρια καὶ διὰ χρῆσιν ἀλλὰ διὰ φυγῇ. τὴν δὲ αἰτίαν τῆς ἐπιγραφῆς ζητητέον καὶ ὅτε κηρύττει τὸν σκοπὸν, μάλιστα δὲ ζητητέον τὴν ἐπιγραφὴν ὅτε ἀσαφὲς ἐστὶν, ὅτε ὀνοματοποιεῖ ὁ Ἀριστοτέλης, ὡς ἐν

Κατηγορίας ἡ ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας. ἡ ᾗ ὅταν λέγῃ κατηγορίας, ἡ τὰς ἐπ' ἐγκλήμασι δίκας, ὡς ἔθος, φησὶν, ἀλλὰ τὰ γενικώτατα ὡς ἔθος ἔχοντα αἰεὶ κατηγορεῖσθαι καὶ μηδὲποτε ὑποκεῖσθαι. καὶ πάλιν περὶ τόπων ἡ τὸ πέρας τῶ περιέχοντος καθ' ὃ περιέχει τὸ περιεχόμενον, ὡς λέγομεν περιέχει τὸν οἶνον ὑπὸ τῆς τῷ κεραμίδι ἐνδοθεν ἐπιφανείας, ἀλλὰ κανόνα τὴν πολλῶν κανόνων περιεκτικόν. καὶ πάλιν τὸ περὶ Ἑρμηνείας λέγων ἡ τὴν κατὰ λέξιν Ἑρμηνείαν λέγει, ἀλλὰ τὰς τῆς ψυχῆς ἐννοίας. ἐν οἷς ζητητέον καὶ τὸ γνήσιον διὰ τὴν γνωμένην νοθεύειν· νοθεύοντι ᾗ τὰ βιβλία πενταχῶς (*): ἡ ᾗ δι' εὐγνωμοσύνην μαθητῶν τὰ οἰκεία συγγράμματα τοῖς οἰκείοις 10 διδασκαλοῖς ἀνατιθέντων, ὡς τὰ Πυθαγόρου καὶ Σωκράτους ἐπιγραφόμενα βιβλία, μὴ ὄντα Σωκράτους ἢ Πυθαγόρου ἀλλὰ Σωκρατικῶν καὶ Πυθαγορικῶν. ἡ διὰ φιλοτιμίαν βασιλικήν· Ἰοβάτης ᾗ τῷ Διθύων βασιλεὺς συνάγοντος τὰ Πυθαγόρου καὶ Πτολεμαίων τὰ Ἀριστοτέλους, τινὲς καπηλείας χάριν τὰ τυχόντα συγγράμματα 15 λαμβάνοντες ἐκέδρουν καὶ ἔστηγον διὰ παραθέσεως νέων πυρρῶν, ἵνα χροῖεν δῆθεν τὴν ἐκ τῶ χρόνου ἀξιοπιστίαν. ἡ δι' ὁμωυμίας συγγραφέντων ἢ συγγραμμάτων ἢ ὑπομνημάτων· καὶ συγγραφέντων μὲν, ὅτι ἡ μόνος ὁ Σταγειρίτης Ἀριστοτέλης ἐκαλεῖτο ἀλλὰ καὶ ἄλλοι Ἀριστοτέλει ἐγένοντο ἐπὶ αὐτῷ, ὡς ὁ παιδοτρίβης καὶ ἐπὶ κλήμης (**), 20 καὶ μὴ ταῦτα, ὡς ὁ διδάσκαλος Ἀλέξανδρος· ἔδει ᾗ αὐτὸν οἶον δεύτερον ὄντα Ἀριστοτέλην. πάντων ὅν τῶν συγγραψαμένων, νομίζοντι τὸ Σταγειρίτη εἶναι. ἀλλὰ καὶ δι' ὁμωυμίας ὑπομνημάτων γίνεσθαι ἀπάτην, τῷ Ἀλεξάνδρῳ μὴ μόνον τὰ Ἀριστοτέλους ὑπομνηματίζαντος βιβλία τῷ Σταγειρίτῃ ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων, καὶ νομίζοντι πάντα τὰ τοιαῦτα ὑπομνήματα εἰς τὰ τῷ Σταγειρίτῃ γεγράφθαι διὰ τὸ ἐπίσημον τῷ ἀνδρὶ. ἡ διὰ τὸ ἐκλογὰς εἶναι ἐνομι- 25 θήσαν αὐτῷ εἶναι τὸ ποιήσαντος τὰς ἐκλογὰς καὶ ἐχθρῶν τῶν πρωτοτύπων συγγραφέντων. ἡ δι' ἑφρὺν κτήσεως ξενοπρεπῶν βιβλίων τινὲς ἀσχημοὶ ὄντες συγγραφεῖς, διὰ τὸ δόξαι ξενοπρεπεῖς εἶναι καὶ τοιαῦτα 30 ἔχειν βιβλία, ἐπέγραφον ὀνόματα συγγραφέως ἐνδόξου. ἔτω μὲν τὸ γνήσιον. τὴν δὲ τάξιν ζητητέον ἢ πρὸς τὰ ἀνομοιοειδῆ, ἥτις εἴρηται ἡμῖν ὅτε ἐλέγομεν ὅτι οἶε τὴν λογικὴν προηγείσθαι καὶ μὴ ταύτην τὴν ἡθικὴν καὶ ἔτιως ἐφεξῆς, ὡς εἴρηται, ἀλλὰ πρὸς τὰ ὁμοιοειδῆ τάξιν ζητητέον, λογικῶς ὄντος τῶ βιβλίου, ποίαν τάξιν ἔχει πρὸς τὰ λογικά, 35 ἢ πρὸς τὰ φυσικά καὶ φυσικόν. τὴν δὲ εἰς τὰ μέρη διαίρεσιν ζη-

(*) Ammon. f. 9 b. τρεῖς γὰρ ἀφορμαὶ γεγόνασιν τῷ νοθεύεσθαι τὰ συγγραμματα τῷ Ἀριστοτέλει, μία μὲν ἡ ὁμωυμία· γεγόνασιν γὰρ καὶ ἕτεροι Ἀριστοτέλεις ὅν τὰ συγγράμματα διὰ τὴν ὁμωυμίαν τινὲς ἐνόμισαν Ἀριστοτέλους. δευτέρα δὲ ἡ τῶν συγγραμμάτων ὁμωυμία· οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ 40 Εὐδήμος καὶ Φαίνας καὶ Θεόφραστος κατὰ ζήλον τῷ διδασκάλῳ γεγραφέας καὶ Κατηγορίας καὶ περὶ Ἑρμηνείας καὶ Ἀναλυτικῆς. ἡ δὲ τρίτη τοιαύτη ἐστίν. Πτολεμαῖον τὸν φιλάδελφον πάντῃ ἐσπευδακάναι φασὶ περὶ τὰ Ἀριστοτελικά συγγράμματα κτλ. Simpl. l. i. πολλὰ γὰρ ἐγράφη καὶ ὅσα βιβλία κατ' ἐκείνον μάλιστα τὸν χρόνον, ἔτε πολλοὶ τῶν βασιλέων περὶ τὰς βιβλιοθήκας σπενδίζοντες πολλὰ χρυσίον τὰ ἀπεξειωμένα τῶν βιβλίων ὠνέντα. cf. Simplic. f. 4 b.

(**) ἐπὶ κλήμης alius codex. lege ἐπὶ κλήμης μῦθος vel ἐπὶ κλήμης μῦθος coll. Diogen. L. 5 35.

τητέον ὡς ἀνατομῆς τάξιν ἔχουσιν· ὡς ᾗ ἡ ἀνατομὴ τῶν ἐν βάθει μορίων ἀνάπτειν ποιημένη τὴν ἐκάστῃ χρεῖαν παρίστησιν, ἔτω καὶ ἡ εἰς τὰ μέρη διαίρεσις τῶν Ἀριστοτέλους συγγραμμάτων ἀρίστη. τὸ δὲ τίς ὁ τρόπος τῆς διδασκαλίας ἢ ζητῶμεν, ὡς καὶ αὐτὸ ἀνωτέρω εἰρημένον, ὅτε ἐζητῶμεν τί τὸ εἶδος τῆς φράσεως τῷ Ἀριστοτέλει. ταῦτα ἔχει καὶ ἡ παρῶσα πρᾶξις.

Ἐπειδὴ κατὰ τὴν Παιανίαν πᾶς λόγος, ἀν' ἀπὴ τὰ ἔργα, μάταιόν τι νομίζεσθαι καὶ κενόν, φέρε ἔργῳ προλάβωμεν τῷ βιβλίῳ τῶν Κατηγοριῶν τὰ εἰωθότα ζητεῖσθαι ἐπὶ ἐκάστῃ Ἀριστοτελικῷ βιβλίῳ, τὴν σκοπὸν, τὸ χρησίμον καὶ τὰ ἐξῆς· ἔχ' εἰς τοῖνυν ἔδοξεν εἶναι ὁ σκοπὸς τῶν Κατηγοριῶν ἀλλὰ πλείους· ὅσα ᾗ τὰ ἔντα, τοσούτοι φέροντι καὶ σκοποί. τρίτῃ δὲ τὰ ἔντα, φωναὶ νοήματα καὶ πράγματα. οἱ μὲν περὶ φωνῶν εἰρήκασιν τὴν σκοπὸν, ὡς Ἀλέξανδρος καὶ Εὐστάθιος, οἱ δὲ περὶ νοημάτων, ὡς Πορφύριος, οἱ δὲ περὶ πραγμάτων, ὡς Ἑρμῖνος. πάντες μὲν συνεφωνήσαν περὶ τῶν δέκα κατηγοριῶν εἶναι τὴν σκοπὸν, ἀλλ' οἱ μὲν ὡς ἐκφωνημένων μόνον, οἱ δὲ ὡς ὑφεσσιῶν, οἱ δὲ ὡς νοημένων. καὶ ἐκ τῶν εἰρημένων ὅτι ὀνόματι μὲν τρεῖς οἱ σκοποί, ἔργῳ δὲ εἰς· ὅδε ᾗ ἀκολουθεῖ ταῦτα ἀλλήλοις· ἢ ᾗ ὅπως φωνή, καὶ νοήματα πάντως, διὰ τὰς ἀσχημίας φωνάς· ὅδε 20 ὅπως νοήματα, ἐκεῖ καὶ πράγματα, διὰ τὴν τραγέλαφον καὶ ἵπποκένταυρον, νοήματα ὄντα ἀνύπαρκτα. ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰς αἰτίας διαφέρουσιν· νῦν μὲν ᾗ τὰ νοήματα, θεῶν δὲ τὸ παράγειν τὰ πράγματα, ψυχῆς δὲ τὰς φωνάς. ἔχ' εἰς ἄρα κατ' αὐτὸς ὁ σκοπὸς ἀλλὰ πλείους· καὶ πάντοτε τότοις ἔλκεσιν καὶ ἀνθέλκεσιν τὴν Ἀριστοτέλην πρὸς κατασκευὴν τῆς ἰδίας δόξης. οἱ μὲν ᾗ λέγοντες ὅτι περὶ φωνῶν μόνον, ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς κατασκευάζουσιν ὅτι Κατηγορίαι ἐπιγέγραπται τὸ βιβλίον, κατηγορία δὲ ἐστὶ κατὰ τινος ἀγορεύεσθαι ἤγειν λέγεσθαι, τὸ δὲ λέγεσθαι φωνῇ ἐστίν· περὶ φωνῶν ἄρα ὁ σκοπὸς τῶν Κατηγοριῶν. καὶ ὅτι κατακέχηται τῷ λέγειν, "ὁμῶνυμα λέγειν, συνώνυμα δὲ λέγειν," τὸ δὲ λέγειν φωνῇ· περὶ φωνῶν ἄρα ὁ σκοπὸς τῶν Κατηγοριῶν. καὶ πάλιν ἐκ τῶ διελθῆναι αὐτὴν τὰ λεγόμενα εἰς δύο· φησὶ ᾗ ὅτι τῶν μὲν λεγομένων τὰ μὲν κατὰ συμπλοκὴν λέγειν τὰ δὲ ἄνευ συμπλοκῆς, καὶ τὰ μὲν ἄνευ συμπλοκῆς εἰς δέκα διέειλε 35 κατηγορίας· αἱ ὅντων κατηγορίαι περὶ φωνῶν εἰσὶν ὡς ἐκ τῶν λεγομένων ἔχουσιν τὸ εἶναι· τὸ ᾗ λέγειν φωνῆς πρόσρημα. οἱ δὲ λέγοντες ὅτι περὶ πραγμάτων ὁ σκοπὸς τῶν Κατηγοριῶν, κατασκευάζουσιν ἔτι, ὅτι τοῖς ἑαυτῶν ἐκλωθε περὶ τοῖς κατὰ τὴν παροιμίαν· αὐτὸ ᾗ λέγετε κατασκευάζοντες ὅτι περὶ φωνῶν, τὰ αὐτὰ φάμεν πρὸς κατασκευὴν ὅτι περὶ πραγμάτων. φατέ ὅτι Κατηγορίαι ἐπιγέγραπται, τὸ δὲ κατηγορεῖσθαι καὶ λέγεσθαι κατὰ τινος φωνῆς ἴδιον σημαντικῆς πράξεως· περὶ πραγμάτων ἄρα ὁ σκοπός. εἰ δὲ λέγετε ὅτι κατακέχηται τῷ λέγειν, καὶ τὸ τί ἐστὶν ὅτι λέγων καὶ "δεύτεροι ὅτι εἰσὶν" λέγων· περὶ πραγμάτων ἄρα ὁ σκοπός. εἰ δὲ πάλιν λέγετε ὅτι διαιρεῖ τὰ λεγόμενα εἰς συμπε- 45 πλεγμένα καὶ εἰς τὰ ἄνευ συμπλοκῆς, καὶ ἐξ αὐτῶν καταγεί τὰς κατηγορίας, τῶτον ἡμῖν συνάδει· τὰ λεγόμενα ᾗ διέειλεν, ἢ τὰ λεγόμενα· τὰ δὲ λεγόμενα πράγματά εἰσιν· περὶ πραγμάτων ἄρα ὁ σκοπὸς τῶν Κατηγοριῶν. οἱ δὲ λέγοντες ὅτι περὶ νοημάτων, φασὶ

πρὸς τὰς πρώτας ὅτι νικᾷτε ἡμῶν ἀμφοτέροι, καὶ οἱ λέγοντες περὶ πραγμάτων μόνων εἶναι τὴν σκοπὸν καὶ οἱ λέγοντες περὶ φωνῶν, ἵνα τὰ μέσα τῶν ἀναφανῶν, τὰ νοήματα, ὡς καὶ ἐξαγγέλλονται καὶ ἐξαγγελλόμενα· ἐξαγγέλλονται ἥ μόναι αἱ φωναί, ἐξαγγέλλονται δὲ μόνως τὰ πράγματα, τὰ δὲ νοήματα καὶ ἐξαγγέλλονται καὶ ἐξαγγέλλονται (*). τῶν ὅτων μαχομένων ὁ ψέ ποτε ἐπιγενόμενος ὁ Ἰαμβλῖχος ἔλυσε τὰς ἀνδρας τῆς τε πρὸς ἀλλήλους φάσεως καὶ τῆς πρὸς τὴν Ἀριστοτέλην, λέγων ὅτως· μάχεσθε ὡς ἄνδρες μὴ μαχομένοι, καὶ ἀληθεύετε μὴ ἀληθεύοντες, καὶ ψεύδεσθε μὴ ψευδόμενοι· ὅμοιοι ἥ πάχετε ὡς ἂν εἴ τις ἀνδρὲς ἐθέλοιεν ὀρίσασθαι τὴν ἀνθρωπίνην, καὶ ὁ μὲν εἴποι αὐτὴν ζῶον μόνον, ὁ δὲ λογικόν, ὁ δὲ θνητόν, ὁ δὲ νῦν καὶ ἐπιστήμης δεκτικόν, μηδεὶς δὲ τὸ ὅλον ἐνώσας δυνηθῇ ὅτι ζῶον λογικόν θνητὸν νῦν καὶ ἐπιστήμης δεκτικόν. ὅτως ἔν καὶ ὑμεῖς ὁ μὲν περὶ φωνῶν λέγει μόνον, ὁ δὲ περὶ πραγμάτων, ὁ δὲ περὶ νοημάτων, ἐνὸν πάντα μῖξαι καὶ εἰπεῖν ὅτι καὶ περὶ φωνῶν καὶ περὶ νοημάτων καὶ περὶ 15 πραγμάτων. ἐρωτᾷ οὖν τὴν ἡμετέραν τὴν οἱ λέγοντες περὶ φωνῶν μόνον ὅτι ποῖον φωνῶν; ἀρα τῶν ἀσώμων; καὶ ὁ γὰρ (γραμματικῶν ἥ αὖτε), ἀλλὰ τῶν σημαίνουσιν πράγματα· ἐκ ἀρα περὶ φωνῶν μόνον ἀλλὰ καὶ περὶ πραγμάτων. οἱ δὲ περὶ πραγμάτων μόνον λέγοντες ἐρωτᾷ οὖν τὴν ἡμετέραν καὶ αὐτοί, πῶς διδάσκει ὁ φιλόσοφος τὰ πράγματα; 20 δακτύλῳ χρώμενος; καὶ ὁ γὰρ· μερικὸν ἥ δὴπε τὸτο καὶ ἀφιλόσοφον· φιλοκαθῆναι ἥ ὁ φιλόσοφος, τὰ δὲ καθῆναι ἐκ ἐνδόξεως χωρὶς λόγου διδάσκει ὁ δὲ τῷ δακτύλῳ· ἀρα νοήματα διδάσκει ἐξ ἀνάγκης. οἱ δὲ περὶ νοημάτων λέγοντες εἶναι τὴν σκοπὸν ἐρωτᾷ οὖν τὴν ἡμετέραν περὶ ποῖον νοημάτων; τῶν διακένων καὶ μὴ ἐποχυσμένων 25 τοῖς πράγμασιν, ἢ τῶν ἐποχυσμένων τοῖς πράγμασιν; καὶ ὁ γὰρ περὶ τῶν μὴ ἐποχυσμένων, ἐπεὶ ἐκείνη ἡ φιλοσοφία ἐστὶ γνῶσις τῶν ὄντων ἀλλὰ τῶν μὴ ὄντων, ἀλλὰ περὶ τῶν ἐποχυσμένων· ἐκ ἀρα περὶ νοημάτων μόνον ἀλλὰ καὶ περὶ πραγμάτων. εἰ δὲ περὶ πραγμάτων, ἐξ ἀνάγκης καὶ περὶ φωνῶν διαλέγεσθαι· ἐκείνη ἔν περὶ φωνῶν 30 μόνον ἢ περὶ πραγμάτων ἢ περὶ νοημάτων, ἀλλὰ περὶ φωνῶν καὶ περὶ πραγμάτων καὶ διὰ μέσων τῶν νοημάτων· ἐκάστη ἥ μονάδι ἢ λοιπῇ οὐκ ἔστι. ἀλλ' ὅσον ἐκ τούτων, τρεῖς δόξουσιν εἶναι οἱ σκο-

(*) Simplic. f. 5. ἄλλοι δὲ περὶ τῶν ἀπλῶν νοημάτων (λέγουσιν εἶναι τὸν σκοπὸν). εἰ γὰρ περὶ τῶν δέκα γενῶν ἐν τούτοις ὁ λόγος, ταῦτα δὲ ὑπερὸν καὶ 35 ἐποσηματικά, περὶ νοημάτων ἂν εἴη ὁ λόγος. ὅτι δὲ περὶ τῶν λεγομένων ἐστὶ σαφὲς εἶπεν ὁ Ἀριστοτέλης· τὰ δὲ λεγόμενα καὶ λεκτὰ τὰ νοήματα ἐστίν, ὡς καὶ τοῖς Στωϊκοῖς ἐδόκει κτλ. ἰδωμεν δὲ καὶ τὰς τελευτέρας ἀντιλαμβάνομεν, ὡς ἐν πρώτοις κατ' ἐμὴν ἐστὶ γνώμη ὁ Ἀφροδίσιος Ἀλέξανδρος, ἀρχὴν εἶναι λέγων τῆς λογικῆς πραγματείας τὸτο τὸ βιβλίον κτλ. Id. f. 5 b. τῆς δὲ αὐτῆς ἐγένετο δόξης καὶ ὁ Αἰγύσιος Ἀλέξανδρος. ὁ δὲ Πορφύριος σκοπὸν εἶναι τὸ βιβλίον φησὶν ἐν τε τῷ πρὸς Γεώργιον καὶ ἐν τῷ κατὰ Πέυσιν καὶ ἀπόκρισιν περὶ τῶν κατηγορουμένων· αὗται δὲ εἰσιν αἱ ἀπλᾶι φωναὶ αἱ σημαντικαὶ τῶν πραγμάτων καθὼς σημαντικαὶ εἰσιν, ἀλλ' ἢ καθὼς λέξεις ἀπλῶς· καθὼς μὲν γὰρ λέξεις, ἄλλας ἔχουσι πραγματείας, ὡς ἐν τῷ περὶ τῶν λόγων σοικεῖ ὁ τε Θεόφραστος ἀνακινεῖ καὶ οἱ περὶ αὐτὸν γεγραμμένοι κτλ. προστίθεται δὲ καὶ τὰ τῷ Βοηθῷ ὁ Πορφύριος πολλὰς ἀρχονίας γέροντα καὶ εἰς τὸ αὐτὸ τείνοντα κτλ. Id. f. 7 b. καὶ ταῦτα τοῖς περὶ Ἀλέξανδρον καὶ Ἑρμῖον καὶ Βοηθὸν καὶ Πορφύριον δοκεῖ καὶ ὁ θεός Ἰαμβλῖχος ἐπισημαίνει καὶ Συριανὸς σαφηνίζει, καὶ οἱ ἡμέτεροι διδάσκαλοι ἀποδέχονται.

ποι, ὅπερ ὁ αὐτῷ Ἰαμβλῖχῳ δοκεῖ· ἐν ἧ τῶν σκοποῖς τῶν Πλάτωνος διαλόγων παντὲς βιβλίας ἓνα βύλεσθαι εἶναι σκοπὸν. ὅτως, ὡς εἵπομεν, ὁ σκοπὸς τῶν βιβλίων τῶν Κατηγοριῶν περὶ φωνῶν ἐστὶ σημαίνουσιν πράγματα διὰ μέσων νοημάτων. ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ "Σωκράτης περιπατεῖ" καὶ ἀπλῶς πᾶσα πρότασις φωνὴ ἐστὶ σημαντικὴ πράγματος διὰ μέσων νοημάτων, περὶ δὲ τῶν προτάσεων ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας διαλαμβάνει, εἵπωμεν ἄλλως τὴν σκοπὸν· ὁ σκοπὸς τῶν Κατηγοριῶν περὶ ἀπλῶν φωνῶν σημαίνουσιν ἀπλᾶ πράγματα διὰ μέσων ἀπλῶν νοημάτων. ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ τὸ ὄνομα καθ' αὐτὸ καὶ τὸ ῥῆμα φωναὶ εἰσιν ἀπλᾶ ἀπλᾶ σημαίνουσι πράγματα διὰ μέσων ἀπλῶν νοημάτων, περὶ δὲ ὀνόματος καὶ ῥήματος ἐνταῦθα καὶ ζητεῖ ἀλλ' ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας, εἵπωμεν ἄλλως τὴν σκοπὸν· ὁ σκοπὸς τῶν βιβλίων τῶν Κατηγοριῶν περὶ τῆς πρώτης θέσεως τῶν ἀπλῶν φωνῶν τῶν σημαίνουσιν ἀπλᾶ πράγματα διὰ μέσων ἀπλῶν νοημάτων (*). πάλαι ἥ συνέθετοντες οἱ ὀνοματοθετοὶ ὀνόμασαν τὸ μὲν ἀνθρωπίνον, τὸ δὲ εἰ τύχοι ἵππον, τὸ δὲ τρέχει, τὸ δὲ νικᾷ, μὴ προσδιορισθέντες ποῖα σημαίνει χρόνον καὶ ποῖα ἔ. καθ' αὖτε ταῦτα τῆς πρώτης θέσεως τῷ ἀπλῶς ὅπως ὀνομάσαι τὰ πράγματα. ὕστερον δὲ ἐπιγενόμενοι ἕτεροι ὅσα μὲν εὑρον προσσημαίνοντα χρόνον, ῥῆμα ἐκάλεσαν, ὅσα δὲ ἔτι προσσημαίνοντα χρόνον, ὄνομα. αἱ Κατηγορίαι ἔν τὰ περὶ τῆς πρώτης θέσεως ζητῶσιν, ὡς εἴρηξεν, καὶ ἔτι περὶ τῶν τῆς δευτέρας θέσεως, τετέστιν ὀνομάτων καὶ ῥημάτων. ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ τὰ ὀνόματα τῆς πρώτης θέσεως ἀπειρὰ εἰσι τὰ κατὰ μέρος, αἱ δὲ κατηγορίαι ὠρισμέναι εἰσὶ (δέκα ἥ τὴν ἀριθμὸν), εἵπωμεν ὅτως, ὅτι ὁ σκοπὸς τῶν βιβλίων τῶν Κατηγοριῶν διαλαμβάνει περὶ τῆς πρώτης θέσεως τῶν ἀπλῶν φωνῶν τῶν σημαίνουσιν ἀπλᾶ πράγματα διὰ μέσων ἀπλῶν νοημάτων, καὶ τούτων ἐκ ἐιδικωτάτων, ἐκ ἀτόμων, καὶ μερικῶν, ἐκ ὑπαλλήλων, ἀλλὰ γενικωτάτων.

Δεύτερον ἦν κεφάλαιον τὸ χρήσιμον. πῶς χρησίμος ἡ παρῶσα πραγματεία; τοῖσι λέγειν πρὸς φιλοσοφίαν· πλὴν ἢ χρησίμος ὡς αὕτη ἡ φιλοσοφία· καὶ ἡ φιλοσοφία ἥ γνῶσις ἐστὶ πάντων τῶν ὄντων, καὶ τὸ παρὸν βιβλίον πάντα τὰ ὄντα περιέχει· ὑπὸ ἧ τὰς δέκα κατηγορίας πάντα τὰ ὄντα ἀνάγει. καὶ δι' ἀποφάσεως τὸ χρησίμον ῥητέον τῷ παρόντος βιβλίου ὅτως. εἰ μὴ ἦν ἡ πρώτη θέσις τῶν ἀπλῶν φωνῶν, ἡ δευτέρα ἐκ ἂν ἦν· εἰ μὴ ἦν ἡ δευτέρα θέσις, ὀνόματα καὶ ῥήματα ἐκ ἂν ἦσαν· τούτων δὲ μὴ ὄντων πρότασις ἐκ ἦν· πρότασις δὲ μὴ ὄντος συλλογισμὸς ἐκ ἦν· συλλογισμὸς μὴ ὄντος ἀποδείξις ἐκ ἦν· ἀποδείξεως μὴ ὄντος ἀπέλιπον ἂν τὰ ὄργανα τὰ διακριτικά, ἐν μὲν θεωρίᾳ διακρίσεις τῶν ἀληθῶν καὶ τῶν ψευδῶν καὶ ἡ ἐκλογὴ μὲν τῶν ἀληθῶν ἀπεκλογὴ δὲ τῶν ψευδῶν, ἐν δὲ πράξει διακρίσεις ἀγαθῶν καὶ κακῶν καὶ ἐκλογὴ μὲν τῶν ἀγαθῶν ἀπεκλογὴ δὲ τῶν κακῶν· εἰ μὴ ἦν τὸ θεωρητικὸν καὶ τὸ πρακτικόν, ἡ φιλοσοφία ἐκ ἦν· εἰ μὴ ἡ φιλοσοφία ἦν, τὸ εὐδαιμονεῖν ἐκ ἦν. καὶ ἔστι δι' ἀποφάσεως χρησίμος καὶ τὴν τάξιν,

(*) Boëthius p. 111. ut igitur concludenda sit intentio, dicendum est in hoc libro de primis vocibus prima rerum genera significantibus in eo quod significantes sunt, dispositum esse tractatum.

ὅτι δεῖ προηγεῖσθαι τὸ παρὸν βιβλίον παντὸς ἄλλης λογικῆς βιβλίου, ἐπειδὴ καὶ ἡ πρώτη θέσις τῶν ἀπλῶν φωνῶν πάντων προηγεῖται. ἐφ' οἷς εἵπωμεν καὶ τὴν αἰτίαν τῆς ἐπιγραφῆς. ἔξ τοίνυν ἐπιγραφῶν φέρονται τὰ παρόντος βιβλίου· οἱ μὲν γὰρ ἐπέγραψαν Κατηγορίας, ὡς αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης, οἱ δὲ περὶ τῶν Κατηγοριῶν, ὡς τινὲς ἑταῖροι τῷ Ἀριστοτέλει, οἱ δὲ περὶ δέκα Γενῶν τῷ ὄντος, ὡς Πλωτῖνος ἀντιλέγων ταῖς κατηγορίαις, οἱ δὲ πρὸ τῶν Τόπων, ὡς Ἀρχύτας ὁ Ταραντῖνος, οἱ δὲ περὶ τῶν Καθόλου λόγων, ὡς Ἀδρασκος ὁ Ἀφροδισιεύς ὁ Περιπατητικὸς. νικᾷ δὲ πᾶσας ἡ τῷ Ἀριστοτέλει· ὁ γὰρ ἐπιγράφων ὅτι Κατηγορίας, ἐνδείκνυται ὅτι οἱ λόγοι δι' οἰκείαν ἰσχύν 10 ἔχουσιν γενεᾶς ὅπερ τὰ πράγματα. ἔτω καὶ Ἀριστοτέλης χάριν μαρτυρῶν τὰ ὑπὲρ τῶν τεττάρων ἐπέγραψε τὰς λόγους ἔτω, Κίμων, Μιλτιάδης, Περικλῆς, Θεμιστοκλῆς· καὶ ὁ Πλάτων ἐπιγράφει ἔτως, Γοργίας, Φαίδων, Φαῖδρος. οἱ δὲ ἐπιγράφοντες περὶ τῶν Κατηγοριῶν ἢ περὶ τῶν Γενῶν τῷ ὄντος ἢ περὶ τῶν Καθόλου λόγων ἐν- 15 δεικνύουσι ὅτι οἱ λόγοι δι' οἰκείαν ἀξίαν κατόπιν ἐγένοντο τῶν πραγμάτων καὶ ἐχρὶ ἔχουσιν γενεᾶς ὡς αὐτὰ τὰ πράγματα. νικᾷ δὲ καὶ τὴν πρὸ τῶν Τόπων ἐπιγραφὴν· εἰ γὰρ καὶ ἐξὸν τὴν τάξιν ἐπιγραφὴν ποιῆσαι, ὡς ἐν τῇ Μετὰ τὰ Φυσικά, ἀλλ' ἐκεῖ εὐλόγως· καὶ γὰρ μόναις ἔπειτα ταῖς φυσικαῖς καὶ μόναις, τὸ δὲ παρὸν βιβλίον ἐ 20 μόνων προηγεῖται τῶν Τόπων ἀλλὰ καὶ ἄλλων. οἶδε δὲ πᾶσας τὰς ἐπιγραφὰς Ἀριστοτέλης ἐπιγράφειν, Κατηγορίας, Τόποι, ἀλλὰ καὶ τὴν περὶ Οὐρανῶ καὶ Κόσμου. αὕτη καὶ ἡ αἰτία τῆς ἐπιγραφῆς. ἐφ' οἷς εἵπωμεν τὸ γνήσιον. γνήσιον τοίνυν ἐκ τῶ παλαιῶ τὸ παρὸν βιβλίον ἀπὸ τῆς φράσεως καὶ τῆς δεινότητος τῶν ἐνθυμημάτων καὶ ἐκ 25 τῶ ὀνομαστῆς μεμνηθεὶς αὐτὸν τὸ παρόντος βιβλίου ἐν ἄλλοις αὐτῷ

βιβλίοις καὶ λέγειν ὅτι "ὡς εἶρηται ἐν Κατηγορίαις" (*), καὶ ἐκ τῶ καὶ ζήλον αὐτῷ γράφει τὰς ἑταίρους αὐτῷ ὁμῶν ὄνομα βιβλία καὶ χρή- 30 σαδὲς τῇ περὶ προθέσει, καὶ ἐκ τῶ εὐθύνας δεδοκέναι αὐτῷ τοῖς Ἀττικοῖς ἐξηγηταῖς· τεσσαράκοντα γὰρ βιβλίων εὐρεθέντων ἐν παλαιαῖς βιβλιοθήκαις τῶν Ἀναλυτικῶν καὶ δύο τῶν Κατηγοριῶν, τέσσαρα μόνον τῶν Ἀναλυτικῶν ἐγκρίνεται καὶ ἐν τῶν Κατηγοριῶν. καὶ εἰ μὴ γνήσιον ἦν τὸ παρὸν σύγγραμμα, ἀκέφαλος ἦν πᾶσα ἡ λογικὴ πραγματεία. Συριανὸς μὲν γὰρ ὁ φιλόσοφος ἐπέγραψε τῷ Φαί- 35 δρῳ (Φαίδων;) νοθευομένῳ ὑπὸ τινος Παναίτιος "εἴ με Πλάτων" κτλ. (**). ἐγὼ δέ, φησὶν ὁ ἡμέτερος διδάσκαλος, ἐπιγράφω ταῖς Κατηγορίαις "εἰ μὴ Ἀριστοτέλης γενόμενος, ἢ ὀλίποις ἔτος, ἢ σοφίην ἀκάρηρον ἐδεῖματο νόσφιν ἐμεῖο." ἔτως καὶ τὸ γνήσιον. ἐφ' οἷς εἵπωμεν τὴν εἰς τὰ μέρη διαιρέσιν. εἰς τρία τοίνυν διαιρεῖται τὸ παρὸν βιβλίον, εἰς τὰς κατηγορίας, τετάρτην εἰς αὐτὰς τὰς ἀγῶ- 40 νας, καὶ εἰς τὰ χρήσιμα πρὸς τὰς κατηγορίας· τὸ πρῶτον γὰρ καὶ τὸ τελευταῖον τμήμα χρήσιμα διδάσκει πρὸς τὰς κατηγορίας, πλην ἐν τὰ αὐτά. ἐν μὲν γὰρ τῷ πρῶτῳ τμήματι ἐκεῖνα τὰ χρήσιμα διδάσκει ὡς ἐδεμίαν ἔχομεν πρόσκλησιν ἐκ τῆς συνθεσίας, περὶ ὁμωνύμων, περὶ ὑποκειμένων, περὶ κατηγορουμένων· ἐν δὲ τῷ τελευ- 45 ταίῳ τμήματι ἐκεῖνα τῶν χρησίμων διδάσκει ὅ καὶ ἐκ τῆς συνθεσίας γνωσκόμενα, περὶ προτέρων, περὶ τῶ ἅμα, περὶ τῶ ἔχειν, περὶ κινήσεως. ἐκ ἡβελήθῃ δὲ πάντα τὰ χρήσιμα ἐν ἐνὶ μέρει εἰπεῖν, ἵνα μὴ τὰ προτέλεια μείζονα ποιῆσιν τῶν ἀγῶνων (***)· καὶ ἡμεῖς ὅν ἵνα μὴ τὰ προόμια μείζονα ποιήσωμεν, τῶν μὲν προομιῶν ἅλις, 50 ἐπ' αὐτὰς δὲ τὰς ἀγῶνας λοιπὸν χωρήσωμεν καὶ τὴν ἐξηγήσιν τῆς λέξεως. ἐν τούτοις καὶ τὰ προλεγόμενα τῶν Κατηγοριῶν.

ΕΙΣ ΤΑΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ (†).

"Ὅτι ἔξ κεφάλαια προληπτέον παντὸς Ἀριστοτελικῆς βιβλίου, σκοπόν, χρήσιμον, τάξιν, ἐπιγραφὴν, συγγραφέα, διασκευὴν ἢτοι οἰκονομίαν τῶ λόγου, ἢ καὶ διδασκαλικὸν φάμεν τρόπον. ταῦτα δὲ 30 καὶ κεφάλαια λέγονται ὡς ἐν βραχεὶ τὴν διάνοιαν τῶν βιβλίων περι- κλείοντα, ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς ζώοις ἡ κεφαλὴ ἐν βραχεὶ μεγέθει τὸ κύρος τῶν ζώων τῷ τὰς αἰδιόσεις πᾶσας ἐν αὐτῇ ἔχειν. τὴν μὲν ὅν σκοπὸν προληπτέον καὶ εἰ ὁῦλος, ὥσπερ ὅτε ὑπὸ τῆς ἐπιγραφῆς κηρύττεται ὡς ἐν τοῖς περὶ ψυχῆς, διὰ τὸ πρὸς αὐτὸν ὅραν τὰ ἄλλα κεφάλαια (μία γὰρ καὶ Πλάτων ἀρχὴ ἐστὶ τῶ καλῶς βουλευέας 35 περὶ ὅτι ἐστὶν ἡ σκέψις, ἢ τῶ παντὸς κινδυνεύειν ἀμαρτάνειν), διαφερόντως δὲ ὅτε μὴ κηρύττεται ὑπὸ τῆς ἐπιγραφῆς, ὡς ἐν τοῖς προτέροις Ἀναλυτικαῖς καὶ τοῖς ὑστέροις. καὶ τὸ χρήσιμον δὲ πανταχῇ ζητητέον ὑπὲρ τῶ συντόνους ποιῆσαι τὰς ἀκροατάς· διαφε- 40 ρόντως δὲ πάλιν ὅτε ἢ τὴν ἄλλως δοκεῖ περιγεγράφθαι τὸ βιβλίον ὡς τὰ αὐτὰ ἀνασκευάζον καὶ κατασκευάζον, ὡς ἐν τοῖς Τόποις, ἢ καὶ πρὸς κακῶ γεγράφθαι, ὡς ἐν τοῖς Σοφιστικοῖς Ἐλέγχους τρόπος ἀπάτης ἡμᾶς διδάσκουσιν. χρήσιμοι γὰρ οἱ Τόποι ῥητέρι ἵνα θλι-

βομένη ἡ ψυχὴ ὑπὸ τῶν ἐναντίων λόγων ἀποκύνῃ τὸ ἀληθές, ὡς οἱ πυρέχβολοι λίθοι τῇ παρατρίψει ἀλλήλων τὸ πῦρ. χρήσιμοι καὶ οἱ Σοφιστικοὶ Ἐλεγχοὶ ἀπατῶν διδάσκοντες ἐκ ἵνα ἀπατήσωμεν 35 ἀλλ' ἵνα μὴ ἀπατηθῶμεν, ὡς καὶ οἱ ἱατροὶ καὶ τὰ ὑγιεινὰ καὶ τὰ δηλητηριώδη διδάσκουσιν ὑπὲρ τῶ τὰ μὲν ἐλέδω τὰ δὲ φυγεῖν· καὶ γὰρ σοφιστικοὶ Ἐλεγχοὶ ἐπιγεγραμμένοι εἰσιν, ὡς δὲ ἐλέγχειν αὐτούς. τὴν τάξιν ἐπὶ τούτοις ζητῶμεν, ἐπὶ πρὸς τὰ ἀνομοειδῆ (ἴδου γὰρ ἔχομεν αὐτὴν, ὅτι πρώτη ἡ λογικὴ, δευτέρα ἡ ἠθικὴ, τρίτη ἡ φυσικὴ,

(*) Simplific. f. 8 b. καὶ αὐτὸς δὲ (ὁ Ἀρ.) μέμνηται τῶ βιβλίου ἐν ἄλλοις, δέκα Κατηγορίας αὐτὸ καλῶν, ἵνα μὴ ὑπονοήσωμεν τῷ Ἀρχυτέει μη- 35 μινεῖν αὐτόν, ἄλλην ἐπιγραφὴν ἔχοντος... ἀλλὰ καὶ οἱ σπουδαιότεροι τῶν ἑταίρων αὐτῷ ὡς γνήσιον ἀπεδέξαντο τὸ βιβλίον.

(**) Antholog. 9 358. cf. Wytttenbach. Polymath. 2 p. 83.

(***) Simplific. f. 8 b. τινὲς μὴ ἐπισήσαντες ὅπως τε κατ' ἄρθρα διή- 40 ρηται καὶ ὅπως τὴν τε πρὸς τὸν ὅλον σκοπὸν χρεῖαν ἀποπληρῶσι καλῶς καὶ τὴν πρὸς ἄλληλα συνεχῶς διασώζουσι, σοιβηδὸν κείσθαι νομίζουσι τὰ κεφά- λαια κατὰ τὸν ὑπομνηματικὸν τρόπον. καὶ δὴ ἀντιλέγουσιν αὐτῷ τινὲς ἀβε- 45 βήτες τὴν διαιρέσιν, οἱ μὲν ὡς πλεονάζουσιν μάτην, οἱ δὲ ὡς πολλὰ παριεί- σαν, ὡς Κορνήτιος καὶ Ἀθηνόδωρος.

τετάρτη ἢ μαθηματική, ἐπὶ τούτοις ἢ θεολογική), ἀλλὰ τὴν πρὸς τὰ ὁμοειδῆ, εἰ λογικὸν ἢ, τὴν πρὸς τὰ λογικά, εἰ ἠθικόν, τὴν πρὸς τὰ ἠθικά. καὶ ἐξῆς τὴν ἐπιγραφὴν ζητητέον, καθόλου μὴ ὅτε μὴ κηρύττη τὴν σκοπὴν, ὅπερ ἐστὶν ἐν τοῖς πρώτοις καὶ ὑστέροις Ἀναλυτικαῖς, ὡς εἴρηξεν, μάλιστα δὲ ὅτε ὀνοματοποιεῖ ἐν τῇ ἐπιγραφῇ, ὡς ἐν ταῖς Κατηγορίαις, ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας, ἐν τοῖς Τόποις, κατηγορίας λέγων καὶ τὰς ἐπ' ἐγκλήμασι δίκας ἀλλὰ τὰ γενικώτατα ὡς αἱ κατηγορούμενα καὶ μηδέποτε ὑποκείμενα (*). καὶ περὶ ἐρμηνείας, τὴν ἀπόφασιν ὡς ἐρμηνεύσαν μόνην τὴν λόγον, τὴν γνωστικὴν ἡμῶν διάθεσιν. καὶ πάλιν τόπως τὰ καθόλου ὑφ' αὐτὰ πολλὰ μερικά 10 ἐπιχειρήματα ἀνάγει. τόπος ᾧ τὸ περιέχον, οἷον τόπος μὲν, εἰ τὸ ἐναντίον τὸ ἐναντίον, καὶ τῷ ἐναντίῳ τὸ ἐναντίον. ἐπιχείρημα δέ, εἰ τὸ θερμὸν ἀνύφορον, τὸ ψυχρὸν κατῴφορον, εἰ τὸ λευκὸν διακρίνει, τὸ μέλαν συγκρίνει. τὴν γνησιότητα δέ, οἱ ᾧ πολλοὶ μὴ δυνάμενοι κρίνειν πράγματα τῇ ἀξιοπιστίᾳ τῶν συγγραφέων, κρίνουν τῷ δό- 15 γματι. πόθεν δὲ νοθεύοντι καὶ πῶς τῶν τρόπων, εἴρηξεν ἡδὴ ἐν εἰσαγωγῇ. τὴν εἰς τὰ κεφάλαια διαίρεσιν ζητῶμεν ὡς ἀνατομῆς χώραν ἐπέχυσαν ἐν τοῖς βιβλίοις τῆς ἐκφανύσεως ἕκαστον τῶν ἐν βάθει μορίων, ποίαν χρεῖαν παρέχει τῷ ὅλῳ. ὁ ζητῶμεν δὲ διδασκαλικὸν τρόπον καθ' ἕκαστον βιβλίον ὡς ἐν τῇ διασκευῇ περιεχόμενον, 20 ὅδε μὲν, ὡς ἱατροί, ὑπὸ ποῖον μέρος ἢ μόριον ἀνάγει, ὡς ἐν τῇ διαιρέσει τῶν Ἀριστοτέλους βιβλίων δεδοημένον. τὴν τάξιν ζητῶμεν διὰ δύο αἰτίας, ἵνα μὴ τοῖς μετέσοις πρώτοις ἐγγχειρήσωμεν ἢ τοῖς δεομένοις ἐτέρω συνταγματῶν. καὶ χεῖρον δὲ καὶ τῆτο εἰδέναι ὅτι πολλάκις τῷ σκοπῷ τὸ χρησίμον ἀναφαίνεται καὶ ἡ ἐπιγραφή, ὡς 25

ἐν τῇ περὶ Οὐρανῶ καὶ ἐν τῇ περὶ Ψυχῆς. ἐν δὲ τοῖς Τόποις ὅθεν τούτων δῆλον. σκοπὸς μὲν αὐτῷ ἐνταῦθα τὴν διαλεκτικὴν μέθοδον παραδιδόναι, ἥτις, ὡς αὐτὸς φησι, περὶ παντός ἐστι τὸ προτεθέντος προβλήματος ἐξ ἐνδόξων συλλογιστική. εἰ δὲ περὶ πάντες τὸ προτεθέντος ἐστὶ, προτίθει δ' ἡμῖν ὁ μόνον ἀληθὴ ἀλλὰ καὶ ψευδῆ, ποῖον ἐνταῦθα τὸ χρησίμον; τὸ γινῶναι μέθοδον δι' ἧς καὶ τὰ ψευδῆ συλλογισώμεθα. αὐτὸς ὅν προῖον τὸ χρησίμον διδάξει, τὴν πραγματεῖαν ἐκείνην πρὸς τρία χρησιμεύειν λέγων, πρὸς γυμνασίαν, πρὸς τὰς ἐντεύξεις, πρὸς τὰς καὶ φιλοσοφίαν μεθόδους. ἐκ τούτων ταγαρὲν δῆλον ὡς ἔχ' ἅμα τῷ σκοπῷ αἰετὶ τὸ χρησίμον ἀναφαίνεται. ἐν μέντοι ταῖς Κατηγορίαις καὶ τοῖς περὶ Ἑρμηνείας ἅμα τῷ σκοπῷ καὶ τὸ χρησίμον ἀναφαίνεται.

Τινὲς ὥρῃσαν τὸ παρόντος συγγραμματος τῶν Κατηγοριῶν τριτὴν τὴν σκοπὴν εἶναι, κακῶς εἰδότες, ὥσπερ Ἀλέξανδρος καὶ Εὐστάθιος περὶ φωνῶν φασι τὴν σκοπὴν μόνον, ἐκ τῶν Κατηγοριῶν ἐπιγράφεας τὸ βιβλίον ἐπιχειρήσαντες. εἰ ᾧ ἀγορεύειν, φασι, τὸ λέγειν ἐστὶ, λέγοντι δὲ αἱ φωναί, πρόδηλον ὡς περὶ φωνῶν ἐστὶν ὁ σκοπός. Πορφύριος δὲ περὶ νοημάτων, ἀπὸ τῶν διὰ τῶν νοημάτων, μέσων ὄντων φωνῶν καὶ πραγμάτων, καὶ τῶν πραγμάτων ἡμῖν τῆς γνώσεως διὰ τῶν νοημάτων παρισταμένης ἅτε δὴ μόνων τούτων ἐξαγγελλόντων καὶ ἐξαγγελλομένων, ὠρμημένους, καὶ τὸ ἐνοηματικά ταῦτα τὰ γένη εἶναι (*). Ἑρμῖνος γε μὴν περὶ πραγμάτων, καὶ αὐτὸς ἀπὸ τῶν μὴ διακένους εἶναι τὰς φωνὰς ἀλλὰ καὶ πραγμάτων αἰετὶ φερομένας ὑπαχθεῖς, καὶ τῷ ἐστὶ καὶ τῷ ὄντος οἷς συνεχῶς Ἀριστοτέλης ἐνταῦθα κέχρηται (**). εὐθύνας γὰρ πάντες δεδο- 30 κασιν. ὅτε ᾧ περὶ φωνῶν μόνον, γραμματικὸν ᾧ ἔργον τῆτο. καὶ περὶ νοημάτων, τῆτο ᾧ τῆς περὶ ψυχῆς. ὅτε περὶ πραγμάτων μόνων, τῆς πρώτης ᾧ τῆτο φιλοσοφίας. καὶ ὅτι τὸ βιβλίον τῆτο ἀρχὴ τῆς λογικῆς, διὸ περὶ φωνῶν, καὶ φιλοσοφίας, διὸ καὶ περὶ πραγμάτων, καὶ διὰ τὰ ἄκρα καὶ περὶ νοημάτων. καὶ ὅτι ἕκети περὶ φωνῶν μόνων, ὅδε περὶ νοημάτων καὶ πραγμάτων, ἀλλὰ πάσῃ τοιαύτῃ μονάδι ἢ λοιπῇ δυνάμει ἀκολουθεῖ, δῆλον ἐντεῦθεν. ὅτε οἱ πρώτοι

(*) Porphyry. f. 2. ὁ Ἀριστοτέλης κατανοήσας ὅτι τινὰ εἶδη αὐτὴ ἐκινῆται ὅταν τὸ οἰκεῖον τέλος λάβῃ τὸ γινόμενον ἢ ὑπὸ φύσεως ἢ ὑπὸ τέχνης, ὥσπερ ὅταν ὑπὸ τῆς φύσεως τὸ καταβληθὲν σπέρμα ζῶν κινήθῃ καὶ ἀποτελεσθῇ φέρε ἵππος ἀποτελεῖται, ὅταν ἐμφυχὸν γένηται καὶ τὰ ἰδιώματα φέρῃ ἐμφύχῃ, τὴν ψυχὴν ἐντελέχειαν προσηγόρευσε ἀπὸ τῶν εἰς τέλος τὸ οἰκεῖον ἀφικόμενον τὸ σπέρμα ἐμφυχὸν ἀποτελεῖσαι ζῶν. ὑπὸ δὲ τὸ ἀνδριαποιοῦ ὅταν ὁ χαλκὸς ἀνδρίας γένηται, ἐντελέχειαν εἶναι τὸ εἶδος τῶν ἀνδριάντων τὸ περιτεθὲν ὑπὸ τῶν τεχνίτων τῷ χαλκῷ. αὐτὸς γὰρ (ὁ Ἀρισ.) ἐποίησε τὸ τῆς ἐντελεχείας ὄνομα ἐπὶ τῶν τοιούτων μὴ ὅν ἐν τῇ συνηθείᾳ... f. 2 b. τὸ ἐν τῆς κατηγορίας ὄνομα κείμενον ἐν τῇ συνηθείᾳ ἐπὶ δικαιολογίας ἐλεγκτικῆς τῆς διὰ λόγων μηνύσεως λαβὼν αὐτὸς (ὁ Ἀρισ.) τὰς τῶν λέξεων τῶν σημαντικῶν κατὰ τῶν πραγμάτων ἀγορεύσεις κατηγορίας προσηγόρευσε. ὥστε πᾶσα ἀπλὴ λέξις σημαντική, ὅταν κατὰ τὴν σημασιμένην πράξεως ἀγορεύῃ τε καὶ λεχθῇ, λέγεται κατηγορία.

Dexipp. A. β. τῇ κατηγορίᾳ, ἢ ἀντίκειται ἢ ἀπολογία, τῆτο τὸ ὄνομα τέταχεν ἢ διάλεκτος, ὥστε εἰκότως ἂν τις αὐτὸν (τὸν Ἀρισ.) αἰτίασαιτο ὅτι ξενίζει ἐν τοῖς ὀνόμασι. πόσαι, ὡς ὤλεσκε, πρὸς ταύτην τὴν αἰτίαν ἀπαντήσεις φέρονται ὑπὲρ Ἀριστοτέλους; καὶ ταύτας ἐξεῖς νοῆσαι ἐκ τε τῶν Ἀλεξανδρῶν καὶ Πορφυρίου... δεικνύσι τοῖν καὶ τῆς κατηγορίας ἐπιγραφῇ ὅτι καὶ τὰ γένη καὶ τὰ εἶδη καὶ πάντως τὰ καθόλου καταγορεύεται κατὰ τῶν ὑφ' ἑαυτοῖς ὄντων, καὶ αἱ σημαντικαὶ λέξεις αἱ κοινὰ κατηγοροῦνται κατὰ πασῶν τῶν ὑποτεταγμένων μερικῶν λέξεων. κατηγορίαὶ ὀνομασθήσαν ἀπὸ τῆς κατηγορεύεσθαι, ὅπερ ἐστὶ λέγεσθαι κατὰ τινα ὑποκειμένην. καλῶς ἅμα καὶ βραχέως ἐδίδαξε. καὶ γὰρ εἴπερ ἄλλω τινὸς καὶ τῆς συνταμίας φροντιστέον, ἵνα μὴ εἰς τὴν αὐτὴν τοῖς προειρηφύσιν ἀπειρίαν ἐμπίσωμεν.

(*) Porphyrius πρὸς πεῦσιν καὶ ἀπόκρισιν f. 2 b. ἐπεὶ ἄπορον φαίνεται μοι τί ποτὲ ἐστὶ τὸ λεγόμενον, πότερον φωνῇ ἢ πράγματι ἢ νόημα, τῆτο μοι σαφῶς ἐπιδείξαι πειράθητι. — εἶδει μὲν συντόμως ἀποκρίνασθαι με πρὸς τὴν ἐρώτησιν ὅτι προηγμένης σημαίνεται τὰ νοήματα, κατὰ συμβεβηκὸς δὲ καὶ τὰ πράγματα. ἐπεὶ δὲ πολλὴ περὶ τῶν λεγομένων ἐστὶν ἡ ζήτησις, πλείονα καὶ γὰρ περὶ τῶν λεγομένων εἰπεῖν βούλομαι. καὶ γὰρ Σωσιγένης ὁ Περικατητικός παραλλήλως ἐπιχειρήσεις περὶ τῶν λεγομένων ἀντεξήτασεν, καὶ μὴν περὶ μίας τινὸς αὐτοτελῶς ἀπεφῆναιτο, ἀλλ' ἰσομαχόντας ἀφῆκε τὰς λόγους.

(**) Porphyry. f. 4 b. ἅρα ὅν πάντες ἐσφάλησαν περὶ τὴν πρόθεσιν τῆς τῶν κατηγοριῶν γνώσεως; — ὕδαμῶς, ἀλλὰ καὶ βοηθὸς ἐν τοῖς εἰς τὰς κατηγορίας εἰρηκε ταῦτα καὶ Ἑρμῖνος βραχέως. — εἰπέ τα Ἑρμῖνος, ἐπεὶ ταῦτα φῆς διὰ βραχέων εἰρηθεῖν. — λέγει τοῖν ὁ Ἑρμῖνος προκείμεθα ὅτε περὶ τῶν ἐν τῇ φύσει πρώτων καὶ γενικωτάτων γενῶν (ὁ γὰρ νεῖος προσήκουσα ἢ τῶν τοιούτων διδασκαλία), ὅτε τίνες αἱ πρώται καὶ σοικειώδεις τῶν λεγομένων διαφοραί, ὡς τὸν λόγον εἶναι δεκεῖν περὶ τῶν τῶν λόγων μερῶν, ἀλλὰ μᾶλλον περὶ τῆς καθ' ἕκαστον γένους τῶν ὄντων οἰκείας αὐτῶν ἐσομένης τῶν λεγομένων κατηγορίας.

καλῶς ἔφασαν οἱ περὶ φωνῶν μόνων εἰπόντες τὴν σκοπὸν· λεγέ-
 τωσαν γὰρ περὶ ποίων φωνῶν, ἀσήμων ἢ σημαντικῶν· καὶ ἐπεὶ μὴ
 περὶ ἀσήμων (γραμματικοῖς γὰρ αὐτῷ) μελήσουσιν, παρ' οἷς ὅθεν
 διαφέρει τὸ Ὅμηρος τὸ σκινδαφός, ὅσον ἐπὶ τῇ κλίσει), περὶ ση-
 मानτικῶν ἄρα, ὡς διὰ τῆτο καὶ περὶ πραγμάτων, καὶ διὰ ταῦτα καὶ 5
 περὶ τῶν μεταξὺ νοημάτων. ὅτε οἱ περὶ πραγμάτων· λεγέτωσαν
 γὰρ ἡμῖν καὶ ὅτοι, πῶς ταῦτα διδάξει ὁ φιλόσοφος, δακτύλῳ δεικνύς
 ἢ λογιῶν χρωόμενος· ἀλλ' ἐπεὶ μὴ τὸ πρῶτον (μερικὰ γὰρ τὰ τοιαῦτα),
 τὸ δευτέρον ἄρα· καὶ διὰ τῆτο καὶ περὶ τῶν λοιπῶν δύο ὁ σκοπός.
 ὅδε γὰρ οἱ περὶ νοημάτων· ἐρόμεθα γὰρ αὐτὸς περὶ ποίων νοημάτων, 10
 τῶν διακένων, οἷον τραγελάφου ἢ ἵπποκονταύρου, ἢ τῶν ἐποχουμένων
 τοῖς πράγμασι· καὶ ἐπεὶ μὴ τὸ πρῶτον (ἐκεῖ γὰρ ἡ φιλοσοφία γνω-
 σις τῶν ὄντων ἀλλὰ τῶν μὴ ὄντων), τὸ δευτέρον ἄρα, καὶ διὰ τῆτο
 καὶ περὶ πραγμάτων ἐστὶ, ὁ δὲ ὅτι καὶ περὶ φωνῶν καὶ περὶ νοημά-
 των· ἐρμηνεύσιν γὰρ αἱ φωναὶ τὰ νοήματα. εἰ μὴ γὰρ μόναις ψυχαῖς 15
 διεζῶμεν, περιττὸς ἂν ἦν ὁ τῶν φωνῶν ὄχλος, εὐθὺς ἀπὸ τῶν νοη-
 μάτων συγγινομένων ἡμῶν ἀλλήλοις· ἐπειδὴ δὲ παραπετάσματος
 τῷ καὶ τῷ σώματι ἢ ψυχῇ, δεῖν οἷον τινος πορθεῖται τῷ
 λόγῳ, ὡς τὰ ἀγώγιμα τῆς διανοίας ἀλλήλοις διαβιβάζομεν. ἔκιν
 ἀκριβῶς ἀπεφάνητο ὅτοι, ἀλλὰ ταῦτόν τι πεπόνθασιν ὡς περὶ 20
 εἴ τινας τρεῖς τὴν ἀνθρωπὸν ὀρίζομενοι ὁ μὴ αὐτὴν εἶπεν ζῶν ὁ δὲ
 λογικὸν ὁ δὲ θνητόν, μηδεὶς δ' ὅλον τῆτο, ζῶν λογικὸν θνητόν· καὶ
 γὰρ καὶ περὶ φωνῶν ὁ σκοπός καὶ περὶ νοημάτων καὶ πραγμάτων. ἀλλ'
 ἵνα μὴ ἐνὸς βιβλίου τρεῖς σκοποὺς λέγοιμεν, ὁ καὶ αὐτῷ Ἰαμβλίχῳ
 ἀπερίηχ' ἐν τοῖς σκοποῖς τῶν Πλάτωνος διαλόγων, τὴν σκοπὸν εἶπω- 25
 μεν τῶν Κατηγοριῶν περὶ φωνῶν ἀπλῶν σημαίνουσιν ἀπλὰ πρά-
 γματα διὰ μέσων ἀπλῶν νοημάτων τῶν καὶ τὴν πρώτην θέσιν, καὶ
 τῶν ἐκ ἐπὶ μέρους, ἐκ εἰδικωτάτων, ἐκ ὑπαλλήλων, ἀλλὰ τῶν
 γενικωτάτων. φωνῶν μὴ ἀπλῶς σημαίνουσιν ἀπλὰ πράγματα,
 ἐπειδὴ καὶ τὸ "Σωκράτης περιπατεῖ" φωνὴ μὲν ἐστὶ σημαίνουσα 30
 πράγματα διὰ μέσων νοημάτων, καὶ πᾶσα πρότασις καὶ πᾶς συλλο-
 γισμὸς ὡσαύτως, καὶ μάλιστα καὶ ἀπλῶς. τῶν καὶ τὴν πρώτην δὲ
 θέσιν, ἐπειδὴ καὶ δευτέρα θέσις, ἥτις εἰς τὸ ὄνομα καὶ ῥῆμα τὰς φω-
 νὰς διαιρεῖ καὶ περὶ τῆς συνθέσεως τῶν διαλαμβάνει, περὶ ὧν τὸ
 περὶ Ἑρμηνείας διδάξει, καὶ ἐστὶ τὰ συμβαίνοντα περὶ ἐκάστην φωνὴν 35
 τεχνολογεί, ἃ δὲ γραμματικοῖς ἀνεῖν· ὁ δὲ προκείμενος σκοπός
 περὶ ὁδὸς τῶν τῶν λόγον ποιεῖν, ἀλλὰ περὶ τῆς πρώτης ἐστὶ
 θέσεως· αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ καθ' ἣν ἐκάστη τῶν ὄντων ὀνόμασαι. οἷον
 συνελθόντες ἀνθρώποι τότε μὴ τυχὸν ὀνόμασαν ἵππον τότε δὲ ἀν-
 θρωπον, καὶ ἄλλο μὲν τι νικᾷ ἄλλο δὲ τρέχει, μὴ προσδιορισμένον 40
 ὅτι τὸ μὴ χρόνον σημαίνει τὸ δ' ἔ, ἐπεὶ καὶ αὐτὸ τῆς δευτέρας ἐστὶ
 θέσεως. ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ τὰ ὀνόματα τῆς πρώτης θέσεως ἀπειρα,
 αἱ δὲ κατηγορίαι ὠρισμέναι, δέκα γὰρ, πρόσκεινται διὰ τῆτο τὸ καὶ
 τῶν ἐπὶ μέρους καὶ ὅσα ἐξῆς. ὡς καὶ τριτὸς ὁ σκοπός, καὶ εἰ τὰ
 ὄντα τριτὰ, φωναὶ φημι καὶ πράγματα καὶ νοήματα· ὅδε γὰρ ἀκο- 45
 λουθεῖ ταῦτα ἀλλήλοις, ἵνα καὶ οἱ σκοποὶ ὀνόματι μόνον τρεῖς ὦσι,
 πράγματι δὲ εἰς· ὅτε γὰρ πᾶσα φωνὴ νόημα ἔχει, διὰ τὰς ἀσήμους
 φωνὰς, ὅδε πᾶν νόημα πρᾶγμα, διὰ τὸ σκινδαφός καὶ τραγελάφου.

ἀλλ' ὅδε καὶ τὰς αἰτίας· φωνῶν μὴ γὰρ ψυχῆς, νῆς δὲ νοημάτων,
 τῶν πραγμάτων δὲ ὁ θεός, ὅπερ τρία, θεὸς νῆς ψυχῆς, εἰ καὶ αὐτο-
 παράγωγά ἐστι καὶ ἀρχὴ ὑποστάσεις διὰ τῆτο λέγοντι, ὁμοῦ δια-
 φέρουσιν καὶ καὶ τὸ αὐτοπαράγωγον· θεὸς μὴ γὰρ ἀφ' ἑαυτοῦ ἔχει τὸ εἶναι,
 νῆς δὲ καὶ ψυχῆς ἐκ ἀφ' ἑαυτῶν ἀλλ' ἀπὸ θεοῦ, καὶ ὁ μὴ νῆς ἀκίνητος,
 ἢ δὲ ψυχῆς αὐτοκίνητος. καὶ τριτὸς ὁ σκοπός, ὡς ἦδη ἔφασκεν,
 ἀλλὰ καὶ πράγματι καὶ ὀνόματι εἰς. καὶ ἐκεῖ χωρὶν ἔχει τὸ λέγειν
 ὅτι σκοπὸς ταῖς Κατηγορίαις περὶ φωνῶν ὡς ἐκφωνημένων ἢ περὶ
 νοημάτων ὡς νοημένων ἢ περὶ πραγμάτων ὡς ὑφeszηκότων· ἀλλ'
 ὡς περὶ τῶν κατηγοριῶν πᾶσι συμπεφωμένη ὁ σκοπός εἶναι,
 καὶ ἄλλος ἄλλο περὶ τῶν ἐνενοήσεν, ὅπως καὶ περὶ πάντων ἅμα,
 ὡς ἦδη ἐδείχθη, φωνῶν λέγω καὶ πραγμάτων καὶ νοημάτων, δικαιοῦ-
 τερον τὴν σκοπὸν λέγειν. ἀλλὰ περὶ μὴ τῶν ὅπως. χρήσιμον δὲ
 τὸ παρὸν σύγγραμμα πρὸς τὴν εὐρεσιν τῆς ἐν τοῖς ὅπως ἀληθείας,
 εἴπερ αἱ μὴ προτάσεις ἐκ τῶν ἀπλῶν φωνῶν, ἐκ τῶν οἱ συλλο-
 γισμοί, ἐξ ὧν αἱ ἀποδείξεις αἱ τὸ ἀληθὲς ἡμῶν ἐφοδιάζεσθαι πρὸς
 τὴν τῶν ὄντων γνωσιν. χρήσιμον ἔν, ὡς δέδειχθη, καὶ πρὸς φιλοσο-
 φίαν μόνην, ἀλλ' ὡς αὕτη ἡ φιλοσοφία πρὸς τὴν τῶν ὄντων γνω-
 σιν. καὶ ἄλλως, ὅτι αἱ κατηγορίαι τὰ ὄντα περιλαμβάνουσιν πάντα. ἐστὶ
 περὶ τῶν καὶ ἐξ ἀποφάσεως ἐπιχειρῆσαι, ἐξ ὧν καὶ ἡ τάξις ἀναφανή-
 σετ' ἐπὶ παρόντος βιβλίου. ἐρῶμεν γὰρ ὅτι εἰ μὴ αἱ κατηγορίαι, ὅδε
 προτάσεις· εἰ μὴ αὕτη, ὅδε συλλογισμός· εἰ μὴ ὅτος, ὅδε ἀπό-
 δεῖξις· εἰ μὴ αὕτη, ὅτε διάκρισις ἀληθῶν καὶ ψευδῶν, ὅτε ἐκλογὴ
 μὴ τῶν ἀληθῶν ἀπεκλογὴ δὲ τῶν ψευδῶν, καὶ πάλιν τῶν ἀγαθῶν καὶ
 κακῶν· εἰ μὴ τῆτο, συνεξείληπτο τῷ τὸ θεωρητικὸν καὶ πρακτι-
 κόν, καὶ τῶν φιλοσοφία, καὶ ταῦτα τὸ εὐδαιμονεῖν· ὡς εἰ μὴ τὸ
 τῶν Κατηγοριῶν βιβλίον, εὐδαιμονία ἐκ ἦν. εἰ δὲ τῶν ἀπάν-
 των αἰτίων, ὡς ἐδείχθη, αὐτὸ, πάντως ὅτι καὶ τὴν πρωτίτην εἴληχε
 τάξιν, εἶγε καὶ αἱ ἀπλᾶ φωναὶ, πάσης τῆς τῶν Ἀριστοτέλους φιλο-
 σοφίας.

Εἰδέναι δὲ δεῖ ὅτι ἐξ γεγονότων ἐπιγραφὰς τῆς πραγματείας
 ταύτης, Κατηγορίαι, ὡς Ἀριστοτέλης ἐπέγραψε, περὶ τῶν Κατη-
 γориῶν, ὡς οἱ ἐταῖροι αὐτῶν Ἀριστοτέλης, περὶ τῶν δέκα Γενῶν, ὡς
 ἄλλοι ἐταῖροι αὐτῶν πάλιν (ἐγράψαν γὰρ καὶ ὅτοι καὶ ζῆλον τῶν διδα-
 σκαλῶν τοιαῦτα βιβλία), περὶ τῶν Γενῶν τῶν ὄντων, ὡς Πλωτῖνος
 ἀντιλέγων ταῖς Κατηγορίαις (*), πρὸ τῶν Τόπων, ὡς Ἀδρασος
 ὁ Ἀφροδισιεύς τῷ τὰ τελευταῖα τῶν Κατηγοριῶν συγγενῶς
 ἔχειν πρὸς τῶν Τόπων (**), περὶ τῶν Καθόλου λόγων, ὡς Ἀρχύ-
 τας ὁ Ταραντῖνος, ὅς καὶ πρὸ Ἀριστοτέλους γέγονεν Πυθαγόρειος

(*) Simplific. f. 7 b. οἱ δὲ περὶ τῶν Γενῶν τῶν ὄντων ἢ περὶ τῶν Δέκα
 Γενῶν ἐπιγράφοι, ὡς περὶ καὶ Πλωτῖνος δοκεῖ ἐν τῇ πρὸς αὐτὰς ἀντι-
 λογίᾳ, πρὸς τὰ πράγματα ἀφορᾷ μόνον ἀλλ' ὡς πρὸς τὸν λογικὸν
 σκοπόν.

(**) Simplific. f. 7 b. ἐκ ὁ τυχὸν ἐστὶν ἀπὸ τοῦ μετὰ τὰς Κατη-
 γориᾶς εὐθὺς τὰ Τοπικὰ τάξας βιβλία, ἀλλ' Ἀδρασος ὁ Ἀφροδισιεύς
 ἀπὸ τῶν γνησίων περιπατητικῶν γεγονώς ἐν τῷ περὶ τάξεως τῆς Ἀριστο-
 τέλους φιλοσοφίας μετὰ τὴν τῶν Κατηγοριῶν βίβλον τὰ Τοπικὰ βύλεται
 τετάχθαι.

ών (*). νικᾷ δὲ πάσας ἡ Ἀριστοτέλης ἐπιγραφὴν, τὴν μὲν β' καὶ τὴν γ' καὶ δ', ὅτι ὁ μὲν Κατηγορίας ἐπιγράφων ἐνδείκνυσι ὡς οἱ λόγοι δι' ἰχρὺν ἀπαγγελτικὴν ὅπερ τὰ πράγματα γεγενᾶσι καὶ ἕκ ἄλλοι περὶ ἄλλων εἰσίν, οἱ δὲ περὶ Κατηγοριῶν ἢ περὶ τῶν Γενῶν ἕκτι τῷτο ἀλλ' ὅτι οἱ λόγοι κατόπιν εἰσι τῶν πραγμάτων καὶ ἕκ αὐτὰ 5 εἰσιν ἀλλὰ περὶ αὐτῶν. ὣτως καὶ Ἀριστείδης ἰχρὺν μαρτυρῶν τὰ ὑπὲρ τῶν δ' ἐπέγραψε Κίμων Μιλτιάδης Θεμιστοκλῆς Περικλῆς· ὣτως καὶ Πλάτων Φαίδων, Γοργίας, καὶ τὰ ὅμοια. Ἀριστοτέλης δὲ οἶδεν ἄμφω, καὶ μὲν τῆς προθέσεως, οἷον περὶ Ἑρμηνείας, περὶ Ψυχῆς, περὶ Οὐρανῶ, καὶ ἐκτὸς τῆς προθέσεως, ὡς ἐνταῦθα καὶ ἐπὶ 10 τῶν ἐξ ἄλλων Ἀναλυτικῶν λέγει καὶ Τοπικῶν καὶ τῶν ὁμοίων. νικᾷ δὲ καὶ τὴν Πλωτίνου, διὰ τε τὴν πρόθεσιν, καὶ ὅτι μὴ πᾶν ἐν ἐν ὑπὸ κατηγορίαν ἀναγεῖ, οἷον τὸ σημεῖον ἐν τελείῃ ὑπὸ κατηγορίαν, εἰ καὶ καθὸ πέρας ὑπὸ τὰ πρὸς τι τελεῖ· καὶ ὅτι ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη ἀρμόζει τοῖς Πλατωνικοῖς γένεσιν, καὶ τοῖς Περιπατητικοῖς· πᾶν μὲν γὰρ ἐν 15 ὑσίας μετέχει καὶ ταῦτ' ἡ θατέρη καὶ κινήσεως καὶ στάσεως, καὶ πᾶν δὲ ἐν ὑσία ἐστὶν ἢ ποῖον ἢ ποσὸν ἢ ἄλλο τι τῶν δέκα γενῶν, ἀλλ' ἐοικασιν αἱ κατηγορίαι στρατεύματι χιλιῶν ἀνδρῶν εἰς δέκα ἑκατοντάρχας διηρημένῳ. νικᾷ καὶ τὴν πρὸ τῶν Τόπων ἐπιγραφὴν· εἰ γὰρ καὶ ἐξ ἑνὸς τῆς ἐπιγραφῆς ποιῆσαι, ὡς ἐν τῇ Μετὰ τὰ Φυσικά, 20 ἀλλ' ἐκεῖ δικαίως· πάντων γὰρ τῶν φυσικῶν καὶ μόνων αἰτίας ὁ νόμος· καὶ γὰρ δὴ καὶ τῶν ὑπερκοσμίων. ἐνταῦθα δὲ εἰ· καὶ γὰρ αὖτις μόναι πρὸ τῶν Τόπων, ἀλλὰ καὶ τὸ περὶ Ἑρμηνείας καὶ τὰ Ἀναλυτικά. νικᾷ δὲ καὶ τὴν ἔκτῃ· ὅτε γὰρ καὶ πάντων τῶν ὄντων αἱ κατηγορίαι ὅτε λόγοι. Κατηγορίαι δὲ λεγόντι ἕκ ὥσπερ ἡ συνθήκη βάλει τὰς 25 ἐπεγγελημένας δίκας, ἀλλὰ διὰ τὸ γενικώτατον εἶναι καὶ αἰεὶ ἀγορεύει κατ' ἄλλων, ἕκ ὑποκείδης ποτέ.

Γνήσιον τὸ παρὸν σύγγραμμα Ἀριστοτέλης, ἀλλ' ἐν νόθον, εἰ ἐν μὲν ταῖς Κατηγορίαις ὁμῶνυμα καὶ συνώνυμα παραδίδοται μόνον, ἐν δὲ ταῖς Ῥητορικοῖς τέχναις καὶ πολυώνυμα καὶ ἑτερόνυμα· ἔχει 30 γὰρ τὰ δ' καὶ νῦν, ἐπεὶ δὲ ἀντίκειναι τὰ μὲν ὁμῶνυμα τοῖς πολυωνύμοις, τὰ δὲ συνώνυμα τοῖς ἑτερόνυμοις (τῶν γὰρ ἀντικειμένων μία ἡ γνῶσις), καὶ ὅτι νῦν μόνων ὁμωνύμων καὶ συνωνύμων καὶ παρωνύμων ἐδεῖτο, διότι τὸ μὲν ἐν ὁμωνύμῳ τῶν ἰ' γενῶν κατηγορεῖται, ταῦτα δὲ συνωνύμῳ τῶν οἰκείων εἰδῶν, καὶ ἀπὸ τῆς ποιότητος παρωνύμῳ 35 τὰ μετέχοντα ποιεῖ. ἄλλως δέ, ὅτι ἐνταῦθα μὲν τὴν ἄτομον ὑσίαν πρώτην καλεῖ τὴν δὲ καθόλου δευτέραν, ἐν δὲ τῇ Ἀποδεικτικῇ

ἐμπαλιν καὶ τῇ Μετὰ τὰ Φυσικά· κρείττω γὰρ τὰ καθόλου τῶν μερικῶν ὅσῳ τὰ αἰδία τῶν φθαρτῶν· ὁδὸν τῷτο γὰρ προῖσται, ἄμφω δὲ ἀληθῆ· ἀλλ' ἐνταῦθα μὲν εἰσαγωγικώτερον τὰ πρὸς ἡμᾶς 40 πρῶτα ἔταξεν, ἐκεῖ δὲ τὰ τῇ φύσει· τελευτώτερα γὰρ ἐκεῖνα τῶν νῦν μαθήματα· πρῶτα μὲν γὰρ τῇ φύσει τὰ καθόλου, τῷ χρόνῳ δὲ ἐμπαλιν· θεασάμενοι γὰρ τὰ καθέκαστα ὅψεσθε τὰ καθόλου προβαλλόμεθα. καὶ καὶ ὅτι τὴν καθόλου τὴν αὐτὴν λαμβάνει ἐνταῦθα καὶ τῇ Μετὰ τὰ Φυσικά καὶ τῇ Ἀποδεικτικῇ, ἀλλ' ἐνταῦθα μὲν τὴν ἐξ ἀφαισέρεως καὶ ὑστερογενῆ (διὸ καὶ ἐπαινεῖ τὴν πρώτην, ἡ γὰρ δευτέρα τῇ ἐπινοίᾳ) ἐν δὲ τῇ Ἀποδεικτικῇ καὶ τῇ Μετὰ τὰ Φυσικά τὴν κυρίως 45 ὑσίαν τὴν νοεράν, ἡ καὶ δευτέρα πρὸς ἡμᾶς· ὥστε ἐν περιπίπτει ἀντιφάσει, ὁδὸν νόθον διὰ τῷτο τὸ παρὸν σύγγραμμα. ἀλλ' ὁδὸν ὅτι ἔφη τὰ πρὸς τι ἅμα εἶναι· καὶ γὰρ ἑαυτὸ δόγμα εἶπεν ἀλλ' ἐπόμενον τῷ ὀρισμῷ τῶν πρὸς τι τῷ λέγοντι μόνον τὸ ἕτερον τῶ λοιπῷ λέγεσθαι, ὅτι δὲ ἑκάτερον τῶ λοιπῷ· διὰ γὰρ τῷτο καὶ κεφαλὴ καὶ ζῶον καὶ πτερὸν καὶ ὄρνις καὶ πηδάλιον καὶ πλοῖον πρὸς τι ἅμα ὄντα. ὁδὸν ὅτι τὴν κίνησιν νῦν μὲν εἰς ἐξ διαιρεῖ, ἐν δὲ τῷ πέμπτῳ τῆς φυσικῆς εἰς δ'. αὐτὰ γὰρ εὐρημα ὕψερρον τὸ μὴ εἶναι τὴν γένεσιν καὶ φθορὰν κινήσεις, ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς Μετεώροις τὴν ὄψιν καὶ ἐκπομπὴν φησιν, ἐν δὲ τῷ περὶ Ψυχῆς καὶ εἰσδοχῇ· ὕψερρον γὰρ εὖρε καὶ τὴν εἰσδοχῇ. ὁδὸν ὅτι ἔφη τὸ ἐπιστητὸν τῆς ἐπιστήμης πρότερον, καὶ τῆς αἰθήσεως τὸ αἰσθητόν· τὸ γὰρ δυνάμει, ἀφ' οὗ ἡ λύσις, φυσικῆς ἐστὶ πραγματείας, ἐπεὶ δὲ πᾶν δυνάμει ἐν ὕλῃ· εἰ γὰρ καὶ ἐν ψυχῇ, ἀλλὰ 50 σχεδὸν λαβύση πρὸς τὸ σῶμα. καὶ ὅτι μὲν ἐν νόθον, ἐκ τῶνδε ἀποδέδεικται, τὸ δὲ γνήσιον ὥτως, ἀπὸ τῶ συνεσφραμμένῳ πρῶτον τῆς ἀπαγγελίας καὶ τῆς πυκνότητος τῶν νοημάτων, ἀπανταχῇ ἴδια καὶ οἰκεία Ἀριστοτέλης· ἀπὸ τῶ τοῖς ἐταίροις αὐτῷ ὁμῶνυμα γεγράφθαι συγγράμματα· ἀπὸ τῶ μνήμην αὐτῷ ποιεῖσθαι καὶ ἐν ἑτέροις αὐτῷ συγγράμμασιν, λέγω δὲ τῶ παρόντος συγγράμματος, ὀνομαστὶ κατηγορίας αὐτῷ καλῶντα· ἀπὸ τῶ εὐθύνας ὁδοῦναι πᾶσι τοῖς Ἀττικισαῖς, καὶ πάντας τῷτο ἐκ β' βιβλίων εὐρεθέντων τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως γνήσιον μόνον ἐπικρίναι, ὥσπερ ἐκ μ' τὰ δ' Ἀναλυτικά, ὡς Ἀδραστος ἰσχυρεῖ. καὶ ἔτι ἀπὸ τῶ ἐκτὸς τῶ παρόντος βιβλίου ἀκέφαλον εἶναι τὴν Ἀριστοτέλους φιλοσοφίαν. καὶ τὸ μὲν γνήσιον ἐκ τῶν.

Ἡ δὲ εἰς τὰ κεφάλαια διαίρεσις ὥτως. εἰς τρία διαιρεῖται τὸ παρὸν βιβλίον, εἰς τὰ πρὸ τῶν Κατηγοριῶν ἦτοι εἰς τὰ προοίμια καὶ τὰ πρὸ τῶν ἀγώνων ἢ καὶ προτέλεια, εἰς τὰς Κατηγορίας αὐτὰς ἦγεν τὰς ἀγῶνας καὶ τὰ ὅργια τῆς ὑποθέσεως, εἰς τὰ μὲν τὰς Κατηγορίας, ἀπὸ δὲ ἐπιλόγων ἔχει τὰς. ἀλλ' ἐν μὲν τῷ πρώτῳ τμήματι 40 ἐκθεσις ἐστὶ τῶν συμβαλλομένων ταῖς κατηγορίαις, καὶ τῶν ὑδεμιᾶν ἔχμεν ἀπὸ τῆς συνθέσεως γνῶσιν· ἐν τῷ μέσῳ τὰς κατηγορίας διδάσκει, τὰ τε ὑπάρχοντα αὐταῖς διὰ τῶν ἰδίων καὶ τὰ οἷς ὑπάρχει διὰ τῆς διαιρέσεως· ἐν δὲ τῷ τελευταίῳ ἅπερ ἐν ταῖς κατηγορίαις θεωρεῖται, ἔχμεν δὲ καὶ ἀπὸ τῆς συνθέσεως μετρίαν τῶν γνῶσιν. 45 καὶ συνήψε δὲ ταῦτα πάντα ὁμῶς, ἀλλὰ τὰ μὲν προέταξε τὰ δὲ μετέταξε, διὰ τὴν κόρον· μακρότερον γὰρ ἂν ὥτως καὶ προσκορὸς τοῖς εἰσαγομένοις ἐγίνετο τὸ σύγγραμμα. ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μερισμῷ τεχνικόν τι πεποίηκε, τὰ πάντῃ ἀγνώως προβεῖ καὶ διδάξας, ἵνα

(*) Simplic. f. 8: καὶ γὰρ καὶ Ἀρχύτας τὸν αὐτὸν ἔχων σκοπὸν βιβλίον περὶ τῶν καθόλου λόγων ἐπιγράψαι. Boëthius p. 112: *Archytas etiam duos composuit libros quos καθόλου λόγους inscripsit, quorum in primo haec decem praedicamenta disposuit; unde posteriores quidam non esse Aristotelem huius divisionis inventorem suspicati sunt, quod Pythagoricus vir eadem conscripsisset; in qua sententia Iamblichus philosophus est non ignobilis, cui non consentit Themistius, neque concedit eum fuisse Archytam qui Pythagoricus Tarentinusque esset qui cum Platone aliquantulum vixisset, sed Peripateticum aliquem Archytam, qui novo operi auctoritatem vetustate nominis conderet.*

μη θόρυβον τοῖς ἀκροαταῖς ἐμποιήσῃ ἐν τοῖς ἀγῶσιν ἀγνωσά τινα προφέρων. τί γὰρ οἶδεν ἀμύλητος ταύτων, τί βούλεται τὰ ὁμώνυμα ἢ συνώνυμα ἢ παρώνυμα, ἢ τὰ καθ' ὑποκειμένους ἢ ἐκ ἐν ὑποκειμένων; διὰ ταῦτα ἐν προδιδασκει αὐτά. μὲν δὲ τὰς κατηγορίας ἐπάγει τὰ λοιπά, ἢ πάντῃ ἀγνοῶσα τῇ συνηθείᾳ· τοῖς τοῖς γὰρ τὸ ἅμα, τὸ πρότε- 5 ρον καὶ ὕστερον, τὰ ἀντικείμενα, ἢ κινήσεις, τὸ ἔχειν· περὶ ὧν ἐκ ἐξὶ διαλαβεῖν μὴ προεγνωσμένων τῶν κατηγοριῶν· ἢ γὰρ ἡδύνατο πρὸ αὐτῶν ζητῆσαι ὅτε περὶ τῶν ἀντικειμένων, ποσαχῶς εἴθεον ἀντικείμενα, ἐπειδὴ μὴ τί πρὸς τι ἐγνωσκόμεν πρὸ τῆς τῶν κατηγοριῶν διδασκαλίας, μὴδὲ τί ἅμα· ἢ ποσαχῶς πρὸ τῶν πρὸς τι, μὴδὲ τί 10 πρότερον διὰ τὸ αὐτό, μήτε μὴν ποσαχῶς τὸ ἔχειν πρὸ τῆς τῶ ἔχειν ἐπιγνωθείσης κατηγορίας. τοιγαρὶν ἀναγκαίως κάκεῖνα προέταξε καὶ ταῦτα μετέταξε, καὶ εἰ μετρίως γινώσκιν αὐτῶν ἀπὸ τῆς συνηθείας ἔχομεν (*).

p. 1 a 1. “Ὀμώνυμα.” ἀπὸ τῶ τί ἐξιν Ἀριστοτέλης ἀρχεῖ 15 τῆς διδασκαλίας, καταλιπὼν τὸ εἰ ἐξιν ἦτοι ὡς σαφές ἢ ὡς παρέλκον ἐνταῦθα διὰ τὸ εἰσαγωγικώτερον. εἶναι τοίνυν τὰ ὁμώνυμα, ἵνα μὴ ἦ τὰ πράγματα ἀνώνυμα· τῶν γὰρ πραγμάτων τῷ αἰεὶ γίνεσθαι ὁμωνύμων

ἀπὸ τύχης

ἀπὸ διανοίας

χρονικὴν ἔννοιαν

οὐ χρονικὴν ἔννοιαν

μνήμην

ἐλπίδα

καὶ μεταφορὰν

καὶ μέθεξιν

πρὸς ἓν

ἀπὸ ἑνός

ἥτις ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἐστίν, ὡς ὅταν τις μνημονεύων Ἀλεξάνδρου ὀνομάσῃ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ἀλέξανδρον ἥτις ἀπὸ τοῦ μέλλοντος, ὡς ὅταν τις ἐλπίζων ὁμοίον γενέσθαι ὀνομάσῃ Ἀλέξανδρον

ποιητικῶς αἰτίᾳ παραδειγματικῶς

κατ' ἀμφότερα

ὡς ὅταν μνημονεύων καὶ ἐλπίζων ὁμοίον ἀποβήσεσθαι ὀνομάσῃ τὸν υἱὸν Ἀλέξανδρον

p. 1 a 16. “τῶν λεγομένων... συμπλ.” μὲν τὰ ὁμώνυμα καὶ συνώνυμα καὶ παρώνυμα, ὧν ἕκαστον ἐπισφραγίζει τὸν ἱαμβλί- 20

νεῦ ἀπείρων ὄντων, τῶν δὲ γραμμάτων πεπερασμένων, ὁμοίως καὶ τῶν συλλαβῶν καὶ τῶν ὀνομάτων, καθότι συμπλοῇ ταῦτα πεπερασμένων, ἐκ ἡδύνατο τὸ πεπερασμένον τῷ ἀπείρῳ παρισωθῆναι, εἰ μὴ πολλάκις ἀνακυκληθῇ, ἢ γενομένου τὰ ὁμώνυμα ὑπέστη· ὁδὲν γὰρ ἄλλο τὰ ὁμώνυμα εἰ μὴ ἀνακύκλησις τῶν αὐτῶν ὀνομάτων διαφόρων πραγμάτων· καὶ ὅπερ ἐν λόγοις ἢ ἀμφιβολία, τὸτο ἐν ὀνόμασιν ἢ ὁμωνυμία. ἐξὶ τοίνυν τὰ ὁμώνυμα ἐξ ἀνάγκης καὶ ἀπειρα· τὸ γὰρ τῷ ἀπείρῳ συνεκταθὲν ἀπειρον καὶ αὐτό. τρία δὲ τὰ καθολικώτατα ὁμώνυμα, ἓν, ὅν, τί· καὶ πάντων γὰρ τῶν ὄντων φέρεται ταῦτα, καὶ βλ Πλάτωνα τὸ ἐν, καὶ Ἀριστοτέλη τὸ ὄν, καὶ δὲ τὸς Στωϊκούς τὸ τί. ὅτως τῶ Ἀριστοτέλους ἀποδείξαντος ἐν τοῖς Σοφιστικοῖς Ἑλέγχοις ὅτι καὶ ἐξὶ τὰ ὁμώνυμα καὶ ἐξ ἀνάγκης καὶ ἀπειρα, διατρέπεται ἢ τῶν ἀναιρεῖν αὐτὰ βουλομένων ἀναισχυντία· τινες γὰρ ἀναιρεῖν αὐτὰ βύλοντο λόγοις τοιούτοις...

“λέγειν” καὶ ἢ λέγοντι... ὡς βλ ἔννοιαν βύλοντο Ἀττικῶν ἔθει, ὡς δὲ τὸ ἀληθές ἔχει, ἵνα ἐνδείξῃ ὡς τὰ ὁμώνυμα πολλὰ μὲν ἐστὶ πράγματι ἐν δὲ ὀνόματι κτλ.

χειν σκοπόν, ἀρχόμενος τῆς διδασκαλίας τρέπεται ἐπὶ τὴν διαίρεσιν τῶν λεγομένων καὶ τῶν ὄντων κτλ.

ΦΙΛΟΠΟΝΟΥ ΕΙΣ ΤΑΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ (†).

Ἐπειδὴ τῆς Ἀριστοτέλους ἐντὸς ἐθέλομεν γενέσθαι φιλοσοφίας, φέρεται ἡμῖν συμβαλλόμενα εἰς ταύτην ζητήσωμεν. ἐξὶ δὲ ταῦτα δέκα ἐν ἀριθμῷ, πρῶτον πόθεν τὰ ὀνόματα τῶν φιλοσόφων αἰρέσεων, δεύτερον τίς ἢ διαίρεσις τῶν Ἀριστοτελικῶν συγγραμμάτων, τρίτον πόθεν ἀρκτέον τῶν Ἀριστοτελικῶν συγγραμμάτων, τέταρτον 20 τί τὸ ἀναφαινόμενον ἡμῖν χρήσιμον ἐκ τῆς Ἀριστοτελικῆς φιλοσο-

φίας, πέμπτον τίνα τὰ ἀγόντα ἐπὶ ταύτην, ἕκτον πῶς δεῖ παρασκευάσασθαι τὸν ἀκροασόμενον φιλοσόφων λόγων, ἑβδόμον τί τὸ εἶδος τῆς Ἀριστοτελικῆς ἀπαγγελίας, ὅσδοον διὰ τί φαίνεται ὁ φιλόσοφος ἀσάφειαν ἐπιτηδεύσας, ἕνατον πῶς δεῖ καὶ πόσα προλαμβάνεσθαι ἑκάστου τῶν Ἀριστοτελικῶν συγγραμμάτων, δέκατον πῶς δεῖ εἶναι τὴν ἐξηγούμενον αὐτά. ἐπειδὴ τοίνυν ἀπρηριθμήσαμεν ταῦτα, φέρεται ζητῶντες ἕκαστον ὡς οἶόντε ἡμῖν ἐστὶν σαφηνίσωμεν.

(*) Simpl. f. 9: τί ἐν μὴ καὶ ταῦτα προὔταξε τὸ περὶ τῶν κατηγοριῶν λόγῳ, ἢ διὰ τί μὴ κάκεῖνα μετὰ τὰς κατηγορίας ἐπήγαγεν; ἀπορίσας δὲ Πορφύριος λύει καλῶς τὴν ἀπορίαν, ὅτι ἐκεῖνα μὲν παντελῶς ἀγνοῶσα ἦν ἀπὸ τῆς συνηθείας, τῶν δὲ ἐνοίας μὲν ἔχομεν τινὰς κτλ.

(†) Codd. Paris. Reg. 1843 f. 21 et 2051 f. 126.

Πρῶτον μὲν ὀνομάζοντο αἱ τῶν φιλοσόφων αἵρέσεις ἀπὸ τῶν ἐπτά· ἢ γὰρ ἀπὸ τῶν αἰρεσιάρχων, ὥσπερ οἱ Πυθαγόρειοι λέγοντι καὶ 25 τινες Ἐπικυρεῖοι τε καὶ Δημοκρίτειοι Πυθαγόρειοι καὶ Ἐπικυρεῖοι καὶ Δημοκρίτου τὴν ἀρχὴν τῶν αἱρέσεων ἑκάστην συζητησάμενων, ἢ ἀπὸ τῆς πα-

τρίδος τῶν καταρξαμένων, ὥσπερ ἡ Κυρηναϊκὴ φιλοσοφία λέγει, ἡ ἀπὸ τῆς τέσης ἐνθα ἐπαίδευσαν, ὥσπερ οἱ Στωϊκοί, ἐπεὶ δὲ ἐν τῇ σοφῇ ἐπαίδευσαν τῇ ποικίλῃ, οἷτε ἐν τῷ Λυκίῳ Λύκειοι καὶ οἱ κτ' τὴν Ἀκαδημίαν ἐξηγύμενοι Ἀκαδημαῖκοι ἀπὸ τῆς τέσης τὴν προσηγορίαν ἔλαβον. ἡ ἀπὸ τῆς εἰδῆς τῆς ζωῆς, ὥσπερ οἱ Κυνικοὶ φιλόσοφοι οἵτινες κύνες 5 ὠνομάζοντο διὰ τὸ παρρησιαστικόν τε καὶ ἐλεγκτικόν· ὥσπερ γὰρ οἱ κύων ἔχει τὸ διακριτικὸν τῶν οἰκείων ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων, ὅτω καὶ οἱ φιλόσοφοι ἐποιοῦν, καὶ τὰς μὲν ἀξίας φιλοσοφίας ἐδέχοντο, τὰς δὲ ἀναξίας τῆς φιλοσοφίας καὶ μὴ δυναμένας ἐνθὺς γίνεσθαι φιλοσόφων λόγων ἐδίδωκεν. διὰ τὸ ἐν παρρησιαστικὸν καὶ τὸ διακρίνειν αὐτὰς τὰς 10 τε δυναμένας καὶ μὴ δυναμένας δέξασθαι φιλοσοφίας λόγους, τὰτα ἕνεκα Κυνικοὶ ὠνομάζοντο· ὅθεν καὶ οἱ Πλάτων ἐφη "ἔχει δέ τι καὶ ὁ κύων φιλόσοφον". ὅτω καὶ οἱ Κυνικοὶ φιλόσοφοι ἀνυποστάτως ἐλευθεριάζοντες ἔκρινον τε καὶ διηλεγχον τὰ τε ὀρθῶς καὶ τὰ μὴ ὅτω. ἔχοντα. πέμπτον λέγει ἀπὸ τῆς τρόπου τῆς ἐν τῷ φιλοσο- 15 φεῖν διακρίσεως, ὥσπερ οἱ ἐφεκτικοὶ φιλόσοφοι, οἱ τῶν φιλοσόφων ὅλως ὀνόματος ἡξιώθησαν ὡς περὶ τῆς τῶν πραγμάτων φύσεως ζητήσαντες, καὶ μὴν κατωρθώκοτες· ἔλεγον γὰρ ὅτι παντελῶς ἀκαταληψίαν εἶναι καὶ μηδὲν μηδὲν γινώσκειν. ὅς ἐλέγχει μὲν οἱ ἄλλων πολλῶν ἰσχυρῶν τε καὶ ἀποδεικτικῶν ὁ Πλάτων, κέ- 20 χρη) δὲ καὶ τῷ τῷ τῷ τῷ ἐλέγχῃ καὶ ἐκ τῆς αὐτῆς δόγματος ὀρμώμενος· φησὶ γὰρ ὅτι ὑμεῖς ἐγνωκότες παντελῆ ἀποφαίνεσθε εἶναι ἀκαταληψίαν ἢ ὅ· εἰ μὲν ὅν ἐκ ἐγνωκότες, εἰ δὲ πᾶσι πιευσόμενοι ὑμῖν ἀπὸ γνάθων ἀποφαινομένοι· εἰ δὲ ἐγνωκότες, ἄρα ἔστι κατὰληψις. ἔλεγον δὲ ἐκεῖνοι μὴ εἶναι κατὰληψιν τῷ λόγῳ τῷ τῷ χρώμενοι. 25 εἰ μέλλει εἶναι κατὰληψις, δεῖ τὸ γινώσκον ἐφαρμόζειν τῷ γινωσκόμενῳ. εἰ δὲ μέλλει ἐφαρμόζειν, δεῖ τὸ γινωσκόμενον ἐξάναι τε καὶ αἰεὶ ὡσαύτως ἔχειν, ἢ εἰ κινεῖτο τὸ γινωσκόμενον, συγκινεῖσθαι καὶ τὸ γινώσκον καὶ παρακολουθεῖν αὐτῷ. εἰ τοῖνυν τὰ πράγματα ὅς ἐξη- κεν ἀλλ' αἰεὶ κινεῖ) καὶ κινουμένοις αὐτοῖς εἰ δύναται συγκινεῖσθαι τε καὶ 30 συνακολουθεῖν ἢ ἡμετέρα ψυχῇ, ἀνάγκη ἀκαταληψίαν εἶναι. ὅτι μὲν ὅν κινεῖ) τὰ πράγματα καὶ αἰεὶ ἐν ῥοῇ καὶ ἀπορροῇ ἐστὶ, τυτέστιν ἐν ῥύσει καὶ μεταβολῇ, ὀρθῶς ἔφασκον· ὅθεν καὶ τινος τῶν ἀρχαίων εἰρη- κότες ὅτι εἰς τὴν αὐτὴν ποταμὸν ὅς ἐστι δις ἐμβῆναι καὶ πρὸς τὴν αὐτὴν τόπον, ἔφη πρὸς αὐτὴν ἕτερος τῷ ὄντι ὁξεία τῇ διανοίᾳ ὡς ὅδ' ἀπαξ· 35 ἄμα γὰρ τῷ καθεῖναι τὴν πόδα ἐρρύναι αὐτῷ τὸ ὕδωρ πρὶν εἰς αὐτὸ τὸ λοιπὸν ἐμβῆναι σῶμα (*). τῆτο μὲν ὅν, ὡς εἶπον, ὀρθῶς ἔφησαν, ὅτι δὲ ἡ ψυχὴ ἢ ἡμετέρα εἰ δύνα) τῷ τῷ παρακολουθεῖν, τῆτο ψεύδον)· ἀπέδειξε γὰρ ὁ Πλάτων ὅτι αἱ σπυδαῖαι τῶν ψυχῶν εἰ μόνον εἰ κατόπιν αὐτῶν εἰσέρχον)· ἀλλὰ καὶ τῷ τάχει τῆς κινήσεως αὐτῶν 40 φθάνουσαι προαπαντῶσι καὶ ὅτω αὐτῶν ἀντιλαμβάνον)· ἔκτον ὀνομάζει) καὶ ἀπὸ τινος συμβεβηκότος, ὡς οἱ ἀπὸ τῆς περιπάτου. ἐπεὶ δὲ γὰρ ὁ Πλάτων ἐξηγύμενος ἐβάδιζε, θέλων τὸ ἐαυτῷ σῶμα γυμνά- ζειν, ὡς ἂν μὴ ἀθενέστερον γεγονός ἐμποδὼν γένοιτο ταῖς ψυχικαῖς

(*) Ammon f. 6: Πύρρων... εἰς τὸν αὐτὸν ποταμὸν φησὶ δις ἐμβῆναι ἀμύχανον... ὁ δὲ μαθητὴς αὐτοῦ Ἡράκλειτος ἐπιτείνειν τὸ ἄτοπον ἔλεγεν ὅτι ὁδὸς ἀπαξ.

ἐνεργείαις, οἱ διαδεξάμενοι αὐτὸν ὠνομάθησαν ὅτω, οἱ ἀπὸ τῆς περιπάτου. διεδέξαντο δὲ ὁ Περικράτης καὶ ὁ Ἀριστοτέλης, ὡς ἐν Λυκίῳ μὲν ἐπαίδευσεν Ἀριστοτέλης, ὁ δὲ Περικράτης ἐν Ἀκαδημίᾳ· ὕστερον δὲ τοῖς μὲν ὁ τόπος ἐξέλιπε, καὶ ὠνομάθησαν ἀπὸ τῆς ἐνεργείας τῆς διδασκαλίας Περιπατητικοί, τοῖς δὲ ἡ ἐνέργεια, καὶ ὠνομάθησαν ἀπὸ τῆς τέσης Ἀκαδημαῖκοι. ἡ ἀπὸ τῆς τέσης τῆς φιλοσοφίας, ὡς οἱ Ἡδονικοί· ὅτοι γὰρ ἔλεγον τέλος εἶναι τὸ βίαι τὴν ἡδονήν, ὅς ἡδονὴν δὲ ταύτην ἣν ὑπολαμβάνουσιν οἱ πολλοί, λέγω δὲ τὴν παθητικήν, ἀλλὰ τὴν πολλὴν τῆς ψυχῆς ἀπάθειαν.

Ἐπεὶ δὲ τοῖνυν εἰρήκαμεν ποσαχῶς καὶ πόθεν αἱ τῶν φιλοσόφων αἰρέσεις ὠνομάθησαν, φέρε καὶ τὴν διαίρεσιν τῶν Ἀριστοτελικῶν συγγραμμάτων ποιήσωμεν. τῶν τοῖνυν τὰ μὲν ἐστὶ μερικά, τὰ δὲ καθόλου, τὰ δὲ μεταξὺ τῶν καθόλου καὶ τῶν κτ' μέρος. καὶ ἐστὶ μερικά μὲν ὅσα πρὸς τινὰς ἰδίᾳ γέγραπεν, ἢ ἐπιστολάς ἢ ἕτερα τοιαῦτα (*), καθόλου δὲ ἐν οἷς περὶ τῆς τῶν πραγμάτων φύσεως ζητεῖ, ὡς ἡ περὶ τῆς Ψυχῆς, ἢ περὶ Γενέσεως καὶ Φθορᾶς, ἢ περὶ Οὐρανῶ· μεταξὺ δὲ ὅποσα περὶ ἰστορίας ἔγραψε· ταῦτα μὲν ὅν ὅτε πρὸς τινὰς ἀποτεινόμενος ἰδίᾳ ἐξέθετο, καὶ μὴν ὅδὲ καθόλου εἰσι. τῶν δὲ μεταξὺ εἰσι καὶ γεγραμμένοι αὐτῷ Πολιτεῖαι ἀμφὶ τὰς ν' καὶ διακοσίας ὅσαι, ὅς ὅτε πρὸς τινὰς ἰδίᾳ γέγραπεν ὅτε καθόλου (ἢ γὰρ Ἀθηναίων πολιτεία ἢ τῶν δεινῶν, εἰ τύχοι, καθόλου ὅς ἂν εἴη), ἔγραψε δὲ ἵνα οἱ ἐντυγχάνοντες μετ' αὐτὸν ἀνθρώποι καὶ κρίνοντες κτ' τί μὲν ὀρθῶς ἐπολιτεύοντο καὶ τί δὲ ὅς ὅτω, τὰ μὲν ἔλυν) τὰ δὲ φύγωσι, καὶ ταύτην ὠφελῶν). τὰ μὲν ὅν μερικά καὶ μεταξὺ χαιρέτω, τῶν δὲ καθόλου τὰ μὲν ἐστὶ συνταγματικά, τὰ δὲ ὑπομνηματικά. ὑπομνηματικά δὲ καλῶν) ταῦτα ἐν οἷς τὰ κεφάλαια μόνον ἐπιγράφον). ἰσέον γὰρ ὅτι τὸ παλαιὸν εἰ τις προήρητο συγγράψασθαι, τὰ εὐρισκόμενα κτ' μέρος αὐτοῖς εἰς τὴν τῆς προκειμένη ἀπόδειξιν συμβαλλόμενα κεφαλαιωδῶς ἀπεγράφεοντο, πολλὰ δὲ ἐξ ἀρχαιοτέρων βιβλίων νοήματα ἐλάβανον, ἵνα τὰ μὲν ὀρθῶς ἔχοντα κρατύνωσι τὰ δὲ μὴ ὅτω ἐξελέγξωσιν· ὕστερον μέντοι τᾶξιν τινὰ αὐτοῖς ἐπιπροτίθεντες καὶ κάλλει λόγων καὶ ἀπαγγελίας ἀσκήσει φαιδρύναντες ὕφαινον τὰ συγγράμματα. καὶ ταύτην διενήνοχε τὰ ὑπομνήματα τῶν συνταγμάτων, τάξει τε καὶ ἐν ἐρμηνείαις κάλλει. τῶν δὲ ὑπομνηματικῶν τὰ μὲν μνησείῃ τὰ δὲ ποικίλα, μνησείῃ μὲν ἐν οἷς περὶ ἑνὸς τινος ποιεῖ) τὴν ζητήσιν, μᾶλλον δὲ τὴν τῶν κεφαλαίων ἀνάμνησιν, ποικίλα δὲ ἐν οἷς περὶ πολλῶν. καὶ πάλιν τῶν συνταγματικῶν τὰ μὲν ἐστὶ διαλογικά, τὰ δὲ αὐτοπρόσωπα, διαλογικά μὲν ὅσα δραματικῶς διεσκεύασαι κτ' πρῶσιν καὶ ἀποκρίσιν πλειόνων προσώπων, αὐτοπρόσωπα δὲ ὅσα γέγραπεν ἀφ' ἑαυτοῦ. καλεῖ) δὲ τὰ μὲν διαλογικά καὶ ἐξωτερικά, τὰ δὲ αὐτοπρόσωπα καὶ ἀξιωματικά ἢ ἄκροαματικά. καὶ ἀξίον ζητῆσαι τί δὴ ποτε ὅτω ὠνομάθησαν. τινὲς μὲν ὅν ὅτι τὰ διαλογικά καὶ ἐξωτερικά ἐκάλεσαν, ἐπεὶ δὲ τὴν ἴδιον σκοπὸν ὅς ἐδήλωσεν ἐν αὐτοῖς ἀλλ' ὡς ἐξ ἄλλων

(*) Ammon. f. 7: μερικά μὲν ὅν ἐστὶν ὅσα πρὸς τινὰ ἰδίᾳ γέγραπται, ὡς ἐπιστολαί, ἢ ὅσα ἐρωτηθεὶς ὑπὸ Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνα περὶ τε βασιλείας καὶ ὅπως δεῖ τὰς ἀποικίας ποιεῖσθαι γεγράφηκε.

προσώπων αναπλάττει τὰ τυχόντα. τὸτο δὲ ψευδὲς ἐστίν· ἐξω-
 τερικὰ γὰρ ὠνόμασαι ἐπειδὴ πρὸς τὰς ἐπιπολαιῶς συνιέντας γέ-
 γραπτοῖς, ἐπιτηδεύσαντος τῷ φιλοσόφῳ ἐν αὐτοῖς φράσιν τε σαφές-
 ραν καὶ τὰς ἀποδείξεις ἐκ ἀποδεικτικῶν, μᾶλλον δὲ πιθανὰς ἐξ ἐνδο-
 ξων, τὰ δὲ ἀκροαματικά ὡς ἂν δέον αὐτῶν ἀκροάσασθαι τὴν σπυ-
 5 δαῖον τε καὶ τῷ ὄντι γνήσιον ἐρασίην τῆς φιλοσοφίας. τῶν δὲ
 ἀκροαματικῶν τὰ μὲν ἐξ θεωρητικῶν τὰ δὲ πρακτικῶν τὰ δὲ ὀργα-
 νικά, θεωρητικὰ μὲν ὅσα περὶ τὴν διάκρισιν ἔχει τῷ ἀληθὲς καὶ ψευ-
 δὲς, πρακτικὰ δὲ ὅσα περὶ τὴν τῷ ἀγαθῷ καὶ τῷ κακῷ. ἀλλ' ἐπειδὴ
 τὸ θεωρητικὸν ὑποδέχεται τινα ὡς ἀληθὴ μὲν ὄντα, μὴ ὄντα δὲ ἀληθῆ,
 καὶ τὸ πρακτικὸν ὁμοίως τῷ τῷ ἀγαθῷ κεχωρισμένα ὀνόματι μὴ ὄντα
 ἀγαθὰ, δεῖ ἡμᾶς ὀργάνως τῷ διακρίνοντος τὰ τοιαῦτα. τί δὲ
 ἐξί τῶτο; ἀποδείξεις. πάλιν δὲ τῶν θεωρητικῶν τὸ μὲν θεολογικὸν τὸ
 δὲ μαθηματικὸν τὸ δὲ φυσιολογικόν, καὶ τῶν πρακτικῶν τὸ μὲν ἡθι-
 κὸν τὸ δὲ οἰκονομικόν τὸ δὲ μαθητικόν. καὶ τῶν ὀργανικῶν τὰ μὲν εἰς
 15 τὰ περὶ τῶν ἀρχῶν τῆς μεθόδου, τὰ δὲ εἰς τὰ περὶ τῶν ἄλλων εἰς
 τὴν μέθοδον συντελούντων, τὴν ἀποδεικτικὴν λέγω. ἐπειδὴ γὰρ ἡ
 ἀποδείξις συλλογισμοὶ ἐπιστημονικοὶ, δεῖ πρὸ τούτου τὴν καθόλου συλ-
 λογισμὸν εἰδέναι. ἀλλ' αὐτὸ τὸ συλλογισμὸς ὄνομα δηλοῖ ἕκ
 ἀπλῆν τι ἀλλὰ σύνθετον· συλλογὴν γάρ τινων λόγων σημαίνει·
 ἕκον πρὸ ἐκείνου δεῖ μαθεῖν τὰ ἀπλὰ ἐξ ὧν συντίθενται, ταῦτα δὲ
 εἰσιν αἱ προτάσεις. ἀλλὰ καὶ αὐτὰ ἐξ ὀνομάτων καὶ ῥημάτων· ἕκον
 δεῖ ταῦτα προμαθεῖν. τὰ ὀνόματα μὲν ἔν τε καὶ τὰ ῥήματα διδάξουσιν αἱ
 Κατηγορίαι, τὰς δὲ προτάσεις τὸ περὶ Ἑρμηνείας, τὴν δὲ καθόλου
 συλλογισμὸν τὰ Πρότερα Ἀναλυτικά. ταῦτα τοίνυν αἱ ἀρχαὶ
 25 τῆς μεθόδου εἰσὶν. τὰ δὲ Δεύτερα Ἀναλυτικά αὐτὴν ἡμᾶς διδάξει
 τὴν μέθοδον, τυτέτι τὴν ἀποδεικτικὴν συλλογισμὸν. ἀλλὰ πάλιν
 ὥσπερ οἱ ἰατροὶ τὰ ἱατρικὰ παραδιδόντες τοῖς νέοις μαθήματα
 μέμνηται συν τοῖς ὠφέλεισι καὶ τῶν δηλητηρίων ὑπὲρ τῶν τὰ μὲν ἐλεῖν
 τὰ δὲ φυγεῖν, ὅτω κἀνταῦθα, ἐπειδὴ οἱ σοφισταὶ πράγματα πα-
 30 ρέχουσι τοῖς τῆς ἀληθείας εὐρεταῖς, σοφιστικοῖς τισὶ συλλογισμοῖς
 αὐτὰς ἐθέλοντες παρακρύβεσθαι, γράφει καὶ τὸτο ὁ φιλόσοφος, ἵνα
 φεύγωμεν αὐτὰς. καὶ λέγονται ὅτι ἄλλως συμβαλλέει τῇ με-
 θόδῳ, ὥσπερ εἴ τις ἐθέλησας διδάξαι πῶς δεῖ λόγους συντάξαι,
 πρῶτον διέλθῃ περὶ ὀνομάτων καὶ ῥημάτων καὶ πρὸ ἐκείνων περὶ
 35 τῶν συλλαβῶν καὶ ἔτι πρὸ ἐκείνων περὶ τῶν ζοιχείων· καὶ λέγει
 τὰ μὲν ζοιχεῖα καὶ αἱ συλλαβαὶ καὶ τὰ ὀνόματα καὶ τὰ ῥήματα
 ἀρχαὶ τῆς μεθόδου τῆς ὥσπερ δεῖ λογοποιεῖν, τὰ δὲ περὶ αὐτῆς
 τῆς λογοποιίας περὶ αὐτῆς τῆς μεθόδου· εἰ δ' ἀπαριθμῆσται καὶ τὰς
 τῶν λόγων κακίας, λέγονται ἂν ὅπως διειλέχθαι καὶ περὶ τῶν ἄλλων
 40 τῶν συμβαλλομένων τῇ μεθόδῳ. τοιαυτὴ ἡ τῶν Ἀριστοτελικῶν
 συγγραμμάτων διαίρεσις.

Ζητήσωμεν τρίτον πόθεν ἀρκτέον. ἀκόλουθον μὲν ἦν ἀπὸ τῆς
 ἡθικῆς ἀρετᾶς πραγματείας, ὡς ἂν πρότερον τὰ ἐαυτῶν ἦθῃ κοσ-
 μήσαντες ὅτω τῶν ἄλλων ἐντὸς γεννώμεθα λόγων (*). ἀλλ' ἐπειδὴ 45

καὶ ἐν ἐκείνοις κέχηρη ἀποδείξει καὶ συλλογισμοῖς, ἐμέλλομεν δὲ
 αὐτὰς ἀνοεῖν ἀνήκοι τῶν τοιούτων ὑπάρχοντες λόγων, διὰ τὸτο
 ἄρα ἀπὸ τῆς λογικῆς ἀρκτέον, προκοσμήσαντας μὲν τὰ ἐαυτῶν ἦθῃ
 καὶ ὁῖα τῆς ἡθικῆς πραγματείας. μὲν δὲ τὴν λογικὴν ἰτέον ἐπὶ τὴν
 ἡθικὴν, καὶ ὅπως ἀντιληπτέον τῶν φυσικῶν, καὶ μετ' ἐκείνα τῶν μα-
 5 θηματικῶν, καὶ ὅπως ἐσχάτον τῶν θεολογικῶν. Τέταρτον ἐπὶ τούτοις
 ζητήτεον τί τὸ τέλος καὶ τὸ ἀναφανόμενον ἡμῶν χρῆσιμον ἐκ τῆς
 Ἀριστοτελικῆς φιλοσοφίας. καὶ λέγομεν ὅτι τὸ ἀνενεχθῆναι ἐπὶ τὴν
 κοινὴν ἀπάντων ἀρχὴν καὶ γινώσκειν ὅτι μία ἐστὶν αὕτη ἀσώματος ἀμε-
 10 ρῆς ἀπερίληπτος ἀπερίορις ἀπειροδύναμος αὐτοαγαθότης· ἢ γὰρ
 μόνον ἀγαθόν. ἰτέον γὰρ ὅτι ὥσπερ λευκὸν λέγομεν τὸ δεδεγμένον
 σῶμα τὴν λαμπρότητα, λευκότητα δὲ αὐτὴν τὴν ποιότητα, ὅτω
 καὶ ἐπὶ τῆς ἀγαθότητος· ἀγαθὸν γὰρ λέγει τὸ δεδεγμένον σῶμα τὴν
 ἀγαθότητα καὶ τὸ μετέχον αὐτῆς, ἀγαθότης δὲ οἷον ἐστὶ καὶ ὑπαρξίς
 15 τις ὅσα. Πέμπτον ἐπὶ τούτοις ζητήσωμεν τίνα τὰ ἀνάγοντα ἐπὶ
 τὴν εἰρημένην ἀρχὴν ἡμᾶς, ἥτις ἡμῶν ἐκ τῆς Ἀριστοτελικῆς φαίνεται
 φιλοσοφίας. καὶ λέγομεν ὅτι πρῶτον μὲν ἡ ἡθικὴ πραγματεία, ἔπειτα
 μετ' ἐκείνην ἡ περὶ τῶν φυσικῶν, καὶ ὅπως ἡ μαθηματικὴ, καὶ ἐσχά-
 20 τῆς ἐπὶ τούτοις ἀντιληφόμεθα τῆς θεολογίας. Ἐκτον ζητήσωμεν πῶς
 δεῖ παρασκευάσασθαι τὸν ἀκροασόμενον τῶν Ἀριστοτελικῶν συγ-
 γραμμάτων. καὶ λέγομεν ὅτι τὸν πεπαιδευμένον τὰ ἦθῃ καὶ τὴν
 ψυχὴν κεκαθαρμένον· μὴ καθαρὸν γὰρ καθαρῷ ἐφάπτεται ἢ θεμιτὸν
 ὁ Πλάτων ἔφησεν. Ἐβδόμον ἡμῶν πρόκειναι τί τὸ εἶδος τῆς ἀπαγγε-
 25 λίας τῶν Ἀριστοτελικῶν συγγραμμάτων. καὶ λέγομεν ὅτι διαφε-
 ρόντως ὁ φιλόσοφος ἐρμηνεύσας φαίνεται· ἐν μὲν γὰρ τοῖς ἀκροαμα-
 τικοῖς καὶ μὲν τὰ νοήματα πυκνὸς ἐστὶ καὶ συνεστραμμένος καὶ ἀπο-
 ρητικός, καὶ δὲ τὴν φράσιν ἀπέρητος διὰ τὴν τῆς ἀληθείας εὐρεσίαν
 τε καὶ σαφήνειαν, ἐστὶ δὲ ὅση καὶ ὀνοματοθετεῖ, εἰ δέοι. ἐν δὲ γε τοῖς
 διαλογικοῖς, ἃ πρὸς τὰς πολλὰς αὐτῷ γέγραπτο, καὶ ὅπως φροντίζει
 30 τινὸς καὶ περιεργίας λέξεων καὶ μεταφορᾶς, καὶ πρὸς τὰ τῶν λεγόν-
 των πρόσωπα σχηματίζει τὸ εἶδος τῆς λέξεως, καὶ ἀπλῶς ὅσα λόγους
 οἷδε καλλωπίζειν ἰδέαν. ἐν δὲ ταῖς ἐπιστολαῖς φαίνεται κατωρθωτικὸς
 τὴν ἐπιστολιμαῖον χαρακτῆρα, ὃν καὶ σύντομον εἶναι δεῖ καὶ σαφὴ καὶ
 ἀπηλλαγμένον πάσης περισσεύσεως συνθέσεώς τε καὶ φράσεως. Ὅγ-
 35 δον ζητήσωμεν τί δῆποτε τοιαυτὴν ἀσαφῆ διδασκαλίαν ἐξήλωσεν
 ὁ φιλόσοφος. καὶ λέγομεν, καθάπερ ἐν τοῖς ἱεροῖς κέχηρη παραπε-
 τάσμασιν ὑπὲρ τῶν μὴ πάντας ἦθῃ καὶ τὰς βεβήλους ἐντυγχάνειν
 τοῖς ὧν ἐκ ἔξω ἄξιον τυγχάνειν, ὅτω καὶ Ἀριστοτελὴς προκα-
 λύμματα τῆς αὐτῆς φιλοσοφίας κέχηρη τῇ ἀσφαλείᾳ, ἵνα οἱ μὲν
 σπυδαῖοι δι' αὐτὸ τὸτο μᾶλλον ἔτι τὰς ἐαυτῶν συντείνωσι ψυχὰς,
 οἱ δὲ ἐαθύνως τε καὶ χαλύνως τοῖς τοιούτοις προσκινῶντες λόγοις ὑπὸ
 40 τῆς ἀσφαλείας διώκωνται. ὅτω καὶ οἱ ποιηταὶ πλάττουσιν μύθους, ἀλλὰ μὲν
 καὶ τὸ φανόμενον δοκῶντες λέγειν, ἀλλὰ δὲ τῷ ὄντι κρύπτοντες· ἢ γὰρ
 ὁ ἦν τὸν ποιητὴν τὸτο ἂν ὑπέλαβον ἐνοεῖν ὃ καὶ φησὶν, ὅτι ὁ Κρόνος
 τὰς ἐξ αὐτοῦ τικτομένους υἱεῖς κατέπινε τε καὶ ἤμει (τὸτο γὰρ ἀνόητόν

(*) Simpl. f. 3 b: δεῖ ἔν πρώτης τῆς ἀπὸ τῶν ἡθικῶν καταρτίσεως, ἐκ ἀποδεικτικῶς ἀλλ' ὀρθοδόξιας τὰ ἦθῃ παραλαμβανόντων ἡμῶν κατὰ

τὰς αὐτοφύεις περὶ τῶν ὄντων ἐνοίας. Ammon. f. 8 b: φάμεν ὅτι πρῶ-
 τον μὲν ὀρθοδόξιας εἰδέναι τὸτο ὀφείλομεν κτλ.

ἐξιν), ὅδ' ὅτι οἱ θεοὶ μοιχεύουσι (τῶν ἀτόπων ἢ εἴη τὰς μὴ μοιχεύειν ἀνθρώπους καλᾶς ἐξῆς, θεοὶς δὲ αὐτὰ συγχωρεῖν), ἀλλὰ δὴλον ὅτι ἄλλα μὲν τῶν ἐξ ἡμῶν τὸ κεκρυμμένον ἀληθῆ, ἄλλα δὲ τὰ φαινόμενα. ὅθεν καὶ θεός ἐστι μὴ τὰ τοιαῦτα πλάσματα ἐρριζώσῃ ταῖς ψυχαῖς τῶν νέων ἀπαλαῖς ὕσσαις καὶ δυσμεταθέτως ἐχέσσαις περὶ αὐτά· καὶ διὰ τούτου τῶν ποιητῶν τὰς τερατωδεστέρας ἀναπλάττει μύθους, ἵνα ἐξ αὐτῶν τὸ ἄπιστον ἐχῶσι. διὰ τούτου τοίνυν ὁ φιλόσοφος ἀσάφειαν ἐπετίθει, ὡς εἰρήκαμεν.

Ἐπόμενον δὲ ἐννατόν ἐστι ζητῆσαι πόσα καὶ ποῖα δεῖ προλαμβάνειν τῆς ἐξηγήσεως πάντες Ἀριστοτελικὸν βιβλίον. ὥστε ὁ τοιοῦτος, εἰ τύχῃ, σκοπὸν τινα ἔχει πρὸς τὸν βάλλει καὶ ὅθι θέλει τυχεῖν, ὅπως καὶ ὁ γράφων τι πρὸς τὸ τέλος ἀφορᾷ κακῶς σπυδαίνει τυχεῖν. δεῖ ἔν τούτῳ ζητεῖν ὅτι ποτέ ἐστι. δεύτερον ἐπὶ τούτῳ, τί χρησίμους ἔχομεν ἐκ τῆς συγγραμμάτων, εἰ μὴ συναναφαινοῖτο τῷ σκοπῷ· ἐπὶ πολλῶν ἢ τούτου συμβαίνει, ὥστε ἀμέλει ἐν τῷ περὶ Ψυχῆς αὐτόθεν τῷ σκοπῷ συμμαθάνομεν ὅτι χρησίμους ἐστὶ περὶ ψυχῆς ἐπεσκεφθῆναι. τρίτον τίς ἡ λέξις, τέταρτον τίς ἡ αἰτία τῆς ἐπιγραφῆς, εἰ μὴ καὶ αὕτη πρόδηλος εἴη, ὡς ἐν τῇ περὶ Οὐρανῶς ἢ ἐν τῇ περὶ Γενέσεως καὶ Φθορᾶς. πέμπτον εἰ νόθον ἢ γνήσιον τῷ φιλοσόφῳ· πολλοὶ γὰρ αὐτῶν συντιθέντες ἐπέγραψαν τῷ τῷ Ἀριστοτέλει ὡς ὁνόματι, ὅς ἐλεγκτέον ἐκ τῆς εἰδῆς καὶ τῆς ὕλης· εἶδος μὲν ἔν τῇ ποικιλίᾳ τῶν νοημάτων καὶ ἢ ἐπανθῆσα τοῖς λόγοις ἀλήθεια, ὕλη δὲ ἢ φράσις καὶ ἢ τῆς ἀπαγγελίας διδασκαλία. ἔκτον δεῖ ζητεῖν τίς ἢ εἰς τὰ κεφάλαια διαίρεσις· ὥστε περὶ ὃ ἐπεσκεμμένους ἔκαζον τῶν τῷ ἀνθρώπῳ μελῶν τε καὶ ἄρθρων, ὅπως ἄριστ' ἀν εἰδέη καὶ τὸ ἐξ αὐτῶν συντιθέμενον, ὅλον τὸν ἀνθρώπον, ὅπως καὶ τὰ κεφάλαια τῷ λόγῳ διελθὼν εἰς ἃ διήρητο, ἄριστα καὶ αὐτὸν εἴσειν τὸν λόγον. Δέκατον ἐπὶ πᾶσι δεῖ ζητεῖν τὴν ἐξηγῆμενον τὰ Ἀριστοτέλους συγγραμματα ὅποιον δεῖ εἶναι. καὶ λέγομεν ὅτι δεῖ καὶ ἄριστα εἰδέναι αὐτὸν ἃ μέλλει ἐξηγεῖσθαι, εἶναι μέντοι καὶ ἔμφρονα ἄνδρα· τὸ μὴ γὰρ παρίσχει τὴν τῷ φιλοσόφῳ διάνοιαν, τὸ δὲ τὴν ἐν τοῖς λεγομένοις ἀλήθειαν ἐξετάζει· ὃ δὲ ἢ ὥστε ἐκμεμῶκεναι ἑαυτὸν πάντως, καὶ ἀνέχεσθαι ὅτι τὸ ἀν λέγειν, καὶ σπυδαίνει ἐκεῖνα πάντα κρατύνει ἃ ἐξηγεῖται ὡς ἀληθῆ πάντα καὶ μὴ ὅπως ἔχει, ἀλλὰ δεῖ ἔκαστον κρίνοντα βασανίζειν, ἐπιπροθεῖν Ἀριστοτέλους θέμενον, εἰ τύχῃ, τὴν ἀλήθειαν. ὅπως ἔν ἐξηγεῖσθαι χρὴ τὴν ἐξηγῆμενον.

Ἄλλ' ἐπεὶ τῷ τῶν Κατηγοριῶν βιβλίῳ βυλόμεθα ἄρξασθαι, φέρε τὰ μικρὸν ἀνωτέρω εἰρημένα ζητήσωμεν, καὶ πρῶτον τὸν σκοπόν. ἰσέον τοίνυν ὅτι διηγεῖσθαι οἱ ἐξηγηταὶ περὶ τούτου, οἱ μὴ περὶ φωνῶν εἰρηκότες ἐθέλουν τὸν φιλόσοφον διαλαβεῖν οἱ δὲ περὶ πραγμάτων οἱ δὲ περὶ νοημάτων. καὶ κρατύνουσιν ἕκαστοι τὰ ὑφ' ἑαυτῶν λεγόμενα ἐκ τινων τῶν βιβλίων λέξεων, οἱ μὴ περὶ φωνῶν λέγοντες ὅτι φαίνει διαιρῶν τὰς φωνὰς ὅταν λέγῃ ὅτι τῶν λεγομένων τὰ μὴ καὶ συμπλοκὴν λέγει τὰ δὲ ἀνευ συμπλοκῆς· οἱ δὲ περὶ πραγμάτων, ὅτι ταῦτα φαίνει διαιρῶν ὅταν λέγῃ ὅτι τῶν ὄντων τὰ μὴ καθ' ὑποκειμένη τινὸς λέγει, ἐν ὑποκειμένῳ δὲ ὅθεν ἐστίν· οἱ δὲ περὶ νοημάτων, ὅτι μὴ τὸ πληρῶσαι τὴν περὶ τῶν δέκα κατηγοριῶν λόγον φησὶ “περὶ τῶν γενῶν ἰκανὰ καὶ ταῦτα.” γένῃ δὲ δηλονότι φησὶ τὰ ὑπερο-

γενῇ καὶ ἐννοήματικά, ὅθεν καὶ ὁ Πορφύριος εἶπεν “ὅθεν ἄρα περιττὸν ὅδε ἐλλείπον περιέχει ἢ τὸ γένος ῥηθεῖσα ὑπογραφή τῆς ἐννοίας, ὡς καὶ ὁ σκοπὸς αὐτῷ περὶ μόνων νοημάτων.” καὶ ταῦτα μὴ ἔκαστοι λέγουσι, καὶ δοκεῖ διαφωνεῖν, τῷ δὲ ὄντι ὅτι ὁ διαφωνῶν ἀλλὰ πάντες ἀληθεύουσιν, πλὴν ὃ τελείως ἀλλ' ἐκ μέρους· ὥστε γὰρ εἰ τρεῖς ὀριζόμενοι τινες τὸν ἀνθρώπον ἀληθῆ μὴ εἴπωσιν, ὃ μὴ καὶ τέλειον παρὰ τοὺς ὀριζομένους λέγουσι· φέρε γὰρ ἐξ ὑποθέσεως λέγειν τινὰ “ἀνθρωπὸς ἐστὶ ζῷον”, ἄλλον δὲ λέγειν “ἀλλὰ λογικὸν μόνον ἀρκεῖ”, καὶ ἄλλον ὅτι θνητόν, ἰδὲ πάντες ἀληθεύουσιν μὴ λέγοντες τέλειον ὀρισμόν. ἔστιν ἔν σκοπὸς ἐνταῦθα τῷ φιλοσόφῳ διαλαβεῖν περὶ φωνῶν σημαινουσῶν πράγματα διὰ μέσων νοημάτων. ὅτι δὲ καὶ ἀνάγκη τὸν λέγοντα περὶ ἑνὸς τῶν εἰρημένων εἶναι τὸν σκοπὸν συνάγειν καὶ τὰ λοιπὰ δύο, ταῦτα δὲ ἔχομεν. ὅτε δὲ περὶ φωνῶν λέγω, περὶ ἀσήμενων φημὶ ἢ σημαντικῶν· ἀλλὰ περὶ ἀσήμενων ὃ φημι, περὶ τῶν ὅδε εἰς λόγους τοῖς φιλοσόφοις· περὶ σημαντικῶν ἄρα. σημαίνουσι δὲ αὐτὰ πράγματα διὰ μέσων δηλονότι νοημάτων· ὃ γὰρ λέγων τι πρᾶγμα, τὴν περὶ αὐτῶν πρῶτον ἐννοίαν ἔχων τότε αὐτὸ φησιν· ὡς περὶ τῶν τριῶν πρῶτον ἐξ ἀνάγκης διαλέξει. ἀλλὰ δὴ καὶ οἱ περὶ πραγμάτων λέγοντες εἰς μέσον ἐναγέτωσαν. ἐπεὶ τοίνυν καὶ τούτων τὰ μὴ ἐν ψυχῇ ἐπινοία μόνον ἐστίν, ὡς τὸ τραγέλαφος καὶ ἱπποκένταυρος καὶ ὅσα τοιαῦτα, τὰ δὲ καὶ ὅντως ὑφ' ἐξῆς ἐστίν, ὃ δὴ περὶ τῶν ἐν ψυχῇ ἐπινοία κειμένων διαλαμβάνειν ἐρῶσι τὸν φιλόσοφον, ἀλλὰ περὶ τῶν ὄντως ὄντων καὶ ὑφ' ἐξῆς ὄντων. ταῦτα ἡμᾶς διδάξει ὃ τῷ δακτύλῳ ἐπιδεικνύς ὅτι τὸδε μὴ ἐξ ἑλόν τὸδε δὲ (εἰ τύχῃ) λίθος, ἀλλὰ διὰ φωνῶν τινῶν σημαίνουσῶν αὐτὰ διὰ μέσων νοημάτων. ἀλλὰ μὴ καὶ πρὸς τὰς λέγοντας περὶ νοημάτων μόνων εἶναι τὸν σκοπὸν ἐρῶμεν ὅτι τὰ νοήματα πραγμάτων εἰσὶ νοήματα καὶ ὁ διδάσκων αὐτὰ τὰς σημαινύσας αὐτὰ διδάσκει φωνὰς. ὡς ὅτι ἂν τις εἴποι τῶν τριῶν, ἐξ ἀνάγκης ὁμολογήσει καὶ τὰ ἄλλα δύο. καλῶς τοίνυν ἡμεῖς συνελόντες λέγομεν ὅτι σκοπὸς ἐστίν ἐνταῦθα τῷ φιλοσόφῳ διαλεχθῆναι περὶ φωνῶν σημαινουσῶν πράγματα διὰ μέσων νοημάτων. καὶ τούτου εἰκότως· τὸ γὰρ προκείμενον βιβλίον καὶ τῆς λογικῆς πραγματείας καὶ πάσης Ἀριστοτελικῆς φιλοσοφίας ἐστὶ πρῶτον. ὡς μὴ ἔν πρῶτον τῆς λογικῆς πραγματείας περὶ φωνῶν διδάσκει, ὡς δὲ προηγούμενον καὶ τῆς ἄλλης Ἀριστοτελικῆς φιλοσοφίας τῶν ὄντων ποιεῖ διαιρέσιν, τυτέσι τῶν πραγμάτων. ἐκ δὲ τούτου δὴλον ὅτι διὰ μέσων νοημάτων· τὰ γὰρ ἄλλα διδασκόμενα καὶ τὸ μέσον ἐξ ἀνάγκης συνδιδάσκει. ἀλλ' ἵνα καὶ ἀκριβέστερον τὸ σκοπὸς ἀντιλαβώμεθα, φέρε τῶν ὀλίγων ἐμπροθεῖν εἰρημένων ἀναμνήσωμεν. ἐλέγομεν ὅτι τῆς φιλοσοφίας δύο ἐστὶ μέρη, τό τε θεωρητικὸν καὶ τὸ πρακτικόν, καὶ ὅτι τὸ θεωρητικὸν ἔχει περὶ τὴν κατάληψιν τῶν ψευδῶν καὶ τῶν ἀληθῶν, τὸ δὲ πρακτικὸν περὶ τὴν διακρίσιν τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν κακῶν. ἀλλ' ἐπεὶ τῶν ἐκάτερον ὑποδύει τινὰ μὴ ὡς ἀληθῆ μὴ ὅντα ἀληθῆ, τινὰ δὲ ὡς ἀγαθὰ μὴ ὅντα ἀγαθὰ, ἵνα μὴ ἀπατῶν ὑπ' αὐτῶν οἱ ἀνθρώποι, δεῖ αὐτοῖς τινὸς ὄργανον διακρίνοντος αὐτῶν τὰ τοιαῦτα, ἵνα ὥστε γινώμῃ τινὲ καὶ κανόνι χρώμενοι τὰ μὴ ἐφαρμόζοντα ἀπωθοῦντο. τούτου δὲ ἐστὶν ἡ ἀπόδειξις. ἀλλ' εἰ-

δέναι χρὴ ὅτι περὶ τῶν γεγομένων γένεσιν τε καὶ ποίησιν δύο
τινῶν ἐστὶ χρεῖα, θεωρίας τε καὶ πράξεως, καὶ ἀντιπεπονησώς ἔχουσι
τὰ δύο πρὸς ἀλλήλα. τὸ γὰρ τῷ ἑτέρῳ πέρασ τῷ ἑτέρῳ γίνεσ ἀρχή
καὶ ἡ τῷ ἑτέρῳ ἀρχὴ τῷ ἑτέρῳ γίνεσ πέρασ. ἀλλ' ἵνα ἡμῶν ἡ διδα-
σκαλία σαφεστέρα γένησ, φέρε χρησώμεθα παραδείγματι. βύλε-
ται τις ἑαυτῷ κατασκευάσαι κύβουμα θάλασσης καὶ ψυχῆς καὶ ἀνέμων
καὶ ὁμβρῆς, τῷ τῆσιν ὁροφῇ. ὁ τοῖστος σκοπεῖ ὅτι μετέωρος ἡ ὁροφὴ
μένειν καὶ δυνήσεσ. δεῖ τοίνυν τινῶν τῶν ὁχόντων αὐτήν. ταῦτα δ'
ἂν εἶεν οἱ τοῖχοι. ἀλλ' ἵνα ἔστω ζωσι, δεῖ θεμέλια προκαταβλη-
θῆναι αὐτῶν. ἀλλ' ἵνα ταῦτα καταβληθῶσι, δεῖ τὴν γῆν ὀρύξαι.
ἔτω μὲ θεωρῶν ἡρέατο μὲ ἀπὸ τῆς ὁροφῆς, ἔλῃξε δὲ παρὰ τὴν ὀρυξιν
τῆς γῆς. ἔκῃν ἀνάπαλιν ἐν τῇ πράξει ἀρχεσ μὲ ὀρύττειν τὴν γῆν,
ὀρύξας δὲ καταβάλλει τὰς θεμελίους, ἐπὶ τοῖς θεμελίοις τὰς τοίχους,
ἐπὶ τοῖς τοίχοις τὴν ὁροφὴν, καὶ εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς θεωρίας ἐτελευ-
τησεν ἡ πράξις. ἔτως ἔν ἐνταῦθα ἐπὶ τῆς ἀποδείξεως. ἐπειδὴ
γὰρ ἀπόδειξιν εἰδέναι βυλόμεθα, ἡ δὲ ἀπόδειξις συλλογισμὸς τίς
ἐστὶ, πρὸ ἐκείνης ἄρα ζητητέον τίς ὁ ἀπλῶς συλλογισμὸς. ἀλλ'
ἐπειδὴ ὁ ἀπλῶς ἔστος συλλογισμὸς ἐκ ἐξιν ἀπλῶν πράγματα ἀλλὰ
σύνθετον, ὡς καὶ αὐτὸ τὸ ὄνομα δηλοῖ (συλλογὴ γὰρ τίς ἐστὶ λόγων),
δεῖ ἄρα μαθεῖν πρῶτον τὰ ἐξ ὧν συντίθενσ, ταῦτα δὲ εἰσιν αἱ
προτάσεις. ἀλλ' ἐπεὶ καὶ αὐτὴ σύγκεινσ ἐξ ὑποκειμένων καὶ κατηγο-
ρημένων, καὶ ὑποκεί μὲ τὰ ὀνόματα κατηγορεῖσ δὲ τὰ ῥήματα, ἐπι-
σκεπτέον ἄρα καὶ περὶ τούτων. ἀλλὰ καὶ ταῦτα σύγκεινσ ἐκ τῶν
συλλαβῶν, ἀλλ' αὐτὰ καθ' αὐτὰ ὁδὸν σημαίνουσιν, ὡς περὶ τέ-
των ὁδὸν ὁ φιλόσοφος ζητήσει. περὶ γὰρ τῶν ἀσχημῶν εἰρήκαμεν
ὡς ὁδὸν εἰς αὐτῷ λόγος. ἄρ' ἔν ἐπὶ τῶν ὀνομάτων καὶ τῶν ῥημάτων
σησόμεθα; λέγομεν ὅτι οὔ, ἀλλ' ἐπέκεινα προβησόμεθα. ἐπέκεινα
δὲ τέτων αἱ συλλαβαί. ζητήσομεν ἔν περὶ συλλαβῶν; λέγομεν
ὅτι ὁδὸν ταύτας. ἔκῃν εἰ καὶ τῶν ὀνομάτων καὶ τῶν ῥημάτων ἐπέ-
κεινα βαδίσμεθα καὶ περὶ συλλαβῶν ὁδὸν διαλεξόμεθα, ἀνάγκη
εἶναι τι ἐν μέσῳ αὐτῶν. λέγομεν τοίνυν ὅτι ἐστὶ πρὸ τέτων ἡ πρώτη
θέσις τῶν ἀπλῶν φωνῶν· εἰδέναι γὰρ δεῖ ὅτι ἡ φύσις γνωσκουσα
ὅτι κοινωνεῖν ἡμέλλεν τὸ ζῶον τέττο, ἔδωκεν αὐτῷ φωνήν, ἵνα διὰ
ταύτης αἱ φωναὶ (αἱ κοινωναίαι;) σημαίνουσιν τὰ ἑαυτῶν νοήματα,
καὶ συνελθόντες ἄνθρωποι ὅσοι τῆς αὐτῆς ἡβέλοντο κοινωνῆσαι πολι-
τείας συνέθεντο πρὸς ἀλλήλους τότε μὲ (εἰ τύχη) ὀνομάζεσθσ ἐύλον τὸ
δὲ λίθον, καὶ τὴν μὲ Σωκράτης φωνὴν τῆσδε τινος ἐσίας εἶναι σημα-
τικὴν, τὴν δὲ περιπατεῖν τῆσδε τινος ἐνεργείας. καὶ τέττο μὲ ἔν τὸ ση-
μαίνόμενον ἅπασαι φωναὶ ὀνομάζονται. καὶ δευτέραν δὲ ἐπιβολὴν
ἐπέσκησαν ὅτι ταῖς μὲ τῶν φωνῶν ὀνόμασιν συνάπτεσθσ ἄρθρα, χρόνοι
δὲ ἐχέσ, ταῖς δὲ χρόνοι μὲ συντάττονσ, ἄρθρα δὲ ἐ· καὶ τὰ μὲ ἐκάλεσαν
ὀνόματα ὅπως τὰ ἄρθρα, τὰ δὲ ὅπως χρόνοι ῥήματα. καὶ λέγονσ καὶ
τὴν πρώτην ἐπιβολὴν πρώτην θέσιν ἐχικήναι αἱ φωναί, καὶ δὲ τὴν
δευτέραν θέσιν δευτέραν. ὁ τοίνυν σκοπὸς ἐστὶ τῷ Ἀριστοτέλει δια-
λαβεῖν καὶ περὶ ὀνομάτων ἀπλῶς καὶ ῥημάτων, ἀλλὰ περὶ τῆς πρώ-
της θέσεως τῶν ἀπλῶν φωνῶν σημαίνουσιν ἀπλὰ πράγματα διὰ
μέσων ἀπλῶν νοημάτων. καὶ καὶ μὲ τὴν θεωρίαν ἔτως ἀναλύοντες
ἐληλύθαμεν παρὰ τὴν πρώτην θέσιν. ἡρξάμεθα μὲ ἀπὸ τῶν Κατη-

γοριῶν, ἐν αἷς ἡ πρώτη θέσις τῶν ἀπλῶν φωνῶν ἡμῶν παραδίδοσ.
μετ' ἐκεῖνο δὲ τὸ περὶ Ἑρμηνείας ἀναλεξόμεθα, ἐν ᾧ καὶ περὶ ὀνο-
μάτων καὶ ῥημάτων καὶ περὶ προτάσεων· εἴτα τὰ πρῶτα Ἀναλυτικά,
ἐν οἷς τὴν καθόλου συλλογισμὸν ἐξιν εὐρεῖν, καὶ ἔτως ὑπερὸν τὰ Ἀπο-
δεικτικά. ἄρ' ἔν ἐν ταῖς Κατηγορίαις περὶ πασιῶν τῶν φωνῶν
διαλέγεσ καὶ πᾶσαν ἡμῶν φωνὴν ἐνταῦθα παραδίδουσιν; καὶ ὁ γὰρ
ἄπειρα γὰρ εἰσι, τὰ δ' ἄπειρα ἐπιστήμη καὶ περιλαμβάνονσ, ὡς
διὰ τέττο καὶ διαλήψεσ περὶ πασιῶν τῶν καὶ μέρος ἀλλ' εἰς καθόλου
τινάς ἀνάγων φωνάς, καὶ ταύτας ἐκ ἀορίστους ἀλλὰ τῷ τῆς δεκάδος
ἀριθμῷ περιεκλεισμένας· ὑπὸ δὲ ταύτας ἀνάγονσ πᾶσαι. ὡς περ
γὰρ οἱ γραμματικοὶ τὰς λέξεις ταύτας ὑπὸ τινος ὀκτῶ γενικὰς
κοινωτάτας συνέλαβον, ὄνομα ῥῆμα μετοχὴν ἄρθρον ἀντωνυμίαν
πρόθεσιν ἐπίρρημα σύνδεσμον, καὶ οἷον ὁ γὰρ τίς ἐπινοήσειεν ὑπὸ
μίαν τέτων ἀνάγεσ, ἔτω καὶ οἱ φιλόσοφοι πάντα τὰ ὄντα βυλό-
μενοι διδάξαι, ἐπειδὴ τὰ καὶ μέρος ἀπερίληπτα εἰσι, συναγόντες
ἅπαντα περιέκλεισάν τε καὶ περιέγραφαν ὑπὸ τινος δέκα φωνάς.
λαβόντες γὰρ (εἰ τύχη) τὴν Σωκράτης φωνὴν καὶ Πλάτων καὶ Ἀλ-
κιβιάδους, ὑπὸ καθολικώτερον εἶδος ἀνήγαγον τὴν ἀνθρωπος φω-
νήν, ὁμοίως καὶ τῶν καὶ μέρος κυνῶν ὑπὸ ἐν εἶδος τὸ τέ κυνός, τῶν
καὶ μέρος ἵππων, οἷον Ἰσάνθσ καὶ Βαλίς, ὑπὸ τὴν τέ ἵππος. ταῦτα
πάντα τὰ εἶδη συναγαγόντες εἰς ἐν τι καθολικώτερον συνήγαγον
τὸ ἄλογον. ὁμοίως δὲ καὶ ἀγγέλων καὶ ἀνθρώπων ὑπὸ τι συναγαγόν-
τες ἐν ἐποίησαν τὸ λογικόν. πάλιν τὸ λογικόν καὶ τὸ ἄλογον εἰς
ἐν συναγαγόντες ἐποίησαν τὸ ζῶον. εἴτα συναγαγόντες πλά-
τανον καὶ συκὴν καὶ κυπάριττον καὶ τὰ καὶ μέρος εἶδη ἀνήγαγον ὑπὸ
ἐν γένος τὸ φυτόν. ὁμοίως δὲ συναγαγόντες ἐχίνους καὶ ἔσρας καὶ
τὰ ἄλλα τὰ ὅμοια τέτοις ἀνήγαγον ὑπὸ ἐν γένος τὸ ζωόφυτον,
μέσον τῷ ζῶον καὶ τῷ φυτῷ, ἐπειδὴ ἔτε κυνῶν καὶ τόπον ὡς τὰ
ζῶα ἔτε μὴν ἀναίσθητα ὡς τὰ φυτά. ταῦτα πάλιν τὰ τρία.
λέγω δὴ τὸ ζῶον καὶ τὸ φυτὸν καὶ τὸ ζωόφυτον, συναγαγόντες εἰς τι
κοινὸν ἐποίησαν τὸ ἐμφυχον, λίθον δὲ καὶ ἐύλα συναγαγόντες καὶ τὰ
τέτοις ὅμοια ἀνήγαγον ὑπὸ τὸ ἀψυχον· καὶ αὐθὶς τὸ ἐμφυχον καὶ
ἀψυχον συναγαγόντες ἀνήγαγον ὑπὸ τὸ σῶμα· εἴτα ψυχὴν καὶ
ἀγγέλων καὶ τὰ ὅμοια τέτοις ὑπὸ τὸ ἀσώματον· εἴτα ταῦτα συνα-
γαγόντες ἀνήγαγον εἰς τὴν γενικωτάτην ἐσίαν· ταύτης γὰρ ἀνωτέ-
ρον ἔτερον ὁδὸν ἐστὶ. πάλιν συναγαγόντες ἀριθμόν, ὀπτηχὴν καὶ τρί-
πηχυν, ἀνήγαγον ὑπὸ ἐν γενικωτάτων, τὴν ποσότητα. πάλιν συνα-
γαγόντες λευκὸν καὶ μελάν καὶ γραμματικόν καὶ ἐπιστήμον καὶ θερμόν
καὶ ψυχρόν ἀνήγαγον κοινῶς ὑπὸ ἐν γενικωτάτων, τὴν ποιότητα,
καὶ αὐθὶς δεξιόν καὶ ἀριστερόν καὶ φίλον καὶ ἐχθρόν ὑπὸ τὰ πρὸς τι. καὶ
πάλιν ὅσα ἐν τόπῳ τινὶ λέγεσ εἶναι, οἷον ἐν Λυκαίῳ ἐν Ἀκαδημίᾳ
ἢ ἐν ἀγορᾷ, ὑπὸ τὴν πᾶ κατηγορίαν ἀναφέρονσ. καὶ ὅσα δὲ ὑπὸ
τινα χρόνον ἀνάγονσ, ὑπὸ τὴν ποτὲ κατηγορίαν ἐξιν, ὅσα δὲ ἀνα-
κειδσ καὶ καθέζεσθσ, ὑπὸ τὴν κείδσ, ἴσα δὲ ὑποδεδέσθσ καὶ ὑπὸ κείδσ
ὑπὸ τὸ ἔχειν, ὅσα δὲ τέμνεσθσ καὶ καίεσθσ, ὑπὸ τὸ πάσχειν, ὅσα δὲ
καίειν καὶ τέμνειν, ὑπὸ τὸ ποιεῖν. ἔσχατον ἔν ἐσίαν, ποῖον, ποσόν, πρὸς
τι, πᾶ, ποτὲ, ποιεῖν, πάσχειν, κείδσ, ἔχειν. καὶ ὁ μὲ σκοπὸς ἔστος,
τὸ δὲ χρησίμῳ αὐτότῃ δόλῳ· εἰ γὰρ ἀρχὴ τῆς λογικῆς ἐστὶ πραγ-

ματείας τῶν Κατηγοριῶν βιβλίον, ἡ δὲ λογικὴ, ὡς εἰρήκαμεν, ἡμῖν διακρίνει τὴν ἀληθῆς ἀπὸ τῆς ψευδούς καὶ τὴν ἀγαθὴν ἀπὸ τῆς κακῆς, ἀρα συμβαλλεῖ ἡμῖν τὸ πρόκειμενον βιβλίον. ἀλλὰ μὴν καὶ ἡ τάξις αὐτὸθεν ἡμῖν ἀναφαίνει, εἰρηκότων ἡμῶν ὅτι ἡ πρώτη θέσις τῶν ἀπλῶν φωνῶν προηγείτο τῶν ὀνομάτων καὶ ῥημάτων, τὰ δὲ ὀνόματα καὶ τὰ ῥήματα τῶν ἀπλῶν λόγων, ὅτοι δὲ τῶν συλλογισμῶν τῶν καθόλου, ὅτοι δὲ τῶν ἀποδεικτικῶν συλλογισμῶν. πρὸ τῆς τάξεως τοίνυν τῶν καὶ τῶν βιβλίων τούτου πεπολήθη. Ζητητέον δὲ τί δήποτε Κατηγορίας ἐπέγραψε τῷ βιβλίον. λέγομεν τοίνυν ὅτι ἐπέγραψε τῷ ἐνόματι τούτῳ τὸ σύγγραμμα ὅχι ὥσπερ ἐν δικαστηρίῳ ποικίλλετο αὐτὴ ἡ φωνή, ἀλλὰ ὥστε αὐτῷ ῥητορεῦσαι, ἀλλὰ μᾶλλον διδάξαι περὶ γενῶν καὶ εἰδῶν, καὶ μαθεῖν ὅτι τὰ μὲν εἶδη τοῖς αὐτῶν γένεσιν ὑπόκειντο, τὰ δὲ γένη κατηγορεῖτο τῶν εἰδῶν ἑαυτῶν, ὥστε τὰ μὲν ἄτομα μόνον ὑπόκειντο, τὰ δὲ ὑπάλληλα, τῷ τετάρτῳ τὰ πρὸ αὐτῶν, τοῖς μὲν πρὸ αὐτῶν ὑπόκειντο, τῶν δὲ μεταξὺ ταῦτα κατηγορεῖτο, τὰ δὲ γενικώτατα μόνως κατηγορεῖτο. ἐπειδὴ τοίνυν αἱ δέκα φωναὶ τῶν γενικωτάτων εἰσὶ καὶ μόνον κατηγορεῖντο μηδενὶ ὑποκείμεναι, διὰ τούτου Κατηγορίας ἐπέγραψεν.

Εἰδέναι δὲ δεῖ ὅτι ἐν ταῖς παλαιαῖς βιβλιοθήκαις τῶν μὲν Ἀναλυτικῶν μὴ βιβλία εὑρήντο, τῶν δὲ Κατηγοριῶν δύο. τὸ μὲν ἕτερον εἶχε τὴν ἐπιγραφὴν (ὅπως δὲ φημι τὴν ἀρχήν) "τῶν ὄντων τὰ μὲν ὁμῶνυμα λέγειτο τὰ δὲ συνώνυμα". τὸ δὲ δευτέρον, ὅπερ νῦν ἔχομεν προκείμενον, εἶχε τὴν ἐπιγραφὴν τοιαύτην, "ὁμῶνυμα λέγειτο ὡς ὄνομα μόνον κοινόν, ὁ δὲ ὅρος τῆς ἑστίας ἕτερος". προτετιμήθη δὲ τούτο ὡς τάξις καὶ πράγματι πλεονεκτῶν καὶ πανταχῶς πατέρα τὴν Ἀριστοτέλην κηρύττον (*). ὅτι δὲ γνήσιον τῶν φιλοσόφων τὸ σύγγραμμα πάντες ὁμολογεῖσι. φαίνειτο γὰρ ὅτι Ἀριστοτέλης αὐτὸς ἐν πᾶσι τοῖς αὐτῶν βιβλίοις μεμνημένος τῶν ἐνταῦθα θεωρημάτων. εἰ τοίνυν φήσομεν νόθον εἶναι τὸ βιβλίον, κακεῖνα πάντως συννοητέον τούτῳ, ἢ εἰ καὶ γνήσιον, καὶ τούτο δηλονότι σὺν αὐτοῖς. δεῖ μὲντοι εἰδέναι ὅτι τὰ εὐρήματα τῶν κατηγοριῶν οὐκ ἔστιν αὐτῶν ἀλλὰ προὑπῆρχεν, ἡ δὲ τούτων σύνταξις ὑπάρχει αὐτῶν.

Διαιρεῖτο δὲ τὸ βιβλίον εἰς τρία, εἰς τὰ πρὸ τῶν κατηγοριῶν,

εἰς τὰς κατηγορίας αὐτάς, καὶ εἰς τὰ μετὰ τὰς κατηγορίας. τὸ δὲ πρὸ τῶν κατηγοριῶν συμβαλλόμενον ἡμῖν ἔστι εἰς τὴν τῶν κατηγοριῶν διδασκαλίαν. ὥσπερ οἱ γεωμέτραι πρὸ τῆς τῶν γραμμικῶν θεωρημάτων διδασκαλίας διδάσκουσιν ἡμᾶς τί ἐστὶ σημείον καὶ τί γωνία καὶ τί εὐθεῖα, ὡς ἂν συμβαλλόμενα αὐτοῖς ἢ εἰς τὴν τούτων διδασκαλίαν, ὅτω καὶ ὁ φιλόσοφος ἐνταῦθα, ἐπειδὴ ἔμελλεν ἐν τῇ τῶν κατηγοριῶν διδασκαλίᾳ μνημονεῦσαι λέξεων τινῶν ἡμῖν ἀγνώστων, διὰ τούτου περὶ αὐτῶν προδιδάσκειν θέλει, ἵνα δείξῃ τὴν λόγον μὴ συνταράττειν, εἴτα διδάξει περὶ αὐτῶν τῶν δέκα κατηγοριῶν, καὶ ὕστερον ἐν τῷ τέλει διαλέξετο περὶ τῶν μετὰ τὰς κατηγορίας. ἐπειδὴ δὲ ἐν τῷ διδάσκειν τὰς κατηγορίας ἐχρήσατο λέξεσι τισιν οὐκ ἐγνωσμέναις, διαλήψετο καὶ περὶ αὐτῶν. ἀλλὰ ζητητέον τί δήποτε καὶ μετὰ ταῦτα περὶ τῶν κατηγοριῶν ἐδίδαξε. καὶ λέγομεν ὅτι τῶν μὲν κατ' ἀρχὴν ἐμνημόνευσε προλαβὼν ὡς πάντι ἀγνώστων. εἰ ἔτι καὶ ταῦτα σὺν αὐτοῖς ἔταξε, τὸ προοίμιον ἐκτείνεσθαι συνέβαιεν. ἐφύλαξεν αὐτὰ τοίνυν ἐν τῷ τέλει ὡς ἂν ἐγνωσμένων ἐν τῇ συνηθείᾳ, ἀλλὰ μὴν διηρθρωμένην ἐχόντων τὴν περὶ αὐτῶν γνώσιν. ὅθεν καὶ μὴ προδιαλαβὼν περὶ αὐτῶν ἐχρήσατο τούτοις ἐν τῇ τῶν κατηγοριῶν διδασκαλίᾳ. πάντες γὰρ ἄνθρωποι χρῶντο καὶ τὴν συνήθειαν τῇ τε ἅμα λέξει καὶ τῇ πρότερον καὶ τῷ τῷ κινήματος ὀνόματι. παραδίδωσι τοίνυν ἀκριβῶς τίνα ποτὲ ἐστὶ τὰ ὑπὸ αὐτῶν σημαίνόμενα. τινὲς δὲ εἰρήκασιν προσγεγράφθαι νόθα ὑπὸ τῶν βυλομένων ἀναγινώσκουσιν τὰς Τόπων μετὰ τὰς Κατηγορίας εὐθέως. ἀμείλει τοι καὶ τὸ προκείμενον βιβλίον ὅπως ἐπιγράφουσι πρὸ τῶν Τόπων. ὅτοι δὲ καὶ τῇ ἐνεργείᾳ καὶ τῇ τάξει ἀντικρὺς μάχοντο, εἶγε ἐδίδαξε ὅτι τῶν μὲν ὀνομάτων καὶ τῶν ῥημάτων προηγείτο ἡ πρώτη θέσις τῶν ἀπλῶν φωνῶν προσεχῶς, διδάσκει δὲ ἐν τῷ ταῖς Κατηγορίαις περὶ θέσεων τῶν ἀπλῶν φωνῶν, ἐν δὲ τῷ περὶ Ἑρμηνείας περὶ ὀνομάτων τε καὶ ῥημάτων. ὥστε ἐκάτερα ἔχοντο ἀλλήλων ὥσπερ σειρὰ τις, καὶ ὅτε πρὸ ἐκείνων δύναται τις ἄλλο ἀναγινώσκων ἢ τὰς Κατηγορίας ὅτε μετὰ ταῦτα ἄλλο ἢ τὸ περὶ Ἑρμηνείας, καὶ αὐτὸς ὁ λόγος τε καὶ ἡ τάξις ἀχρι τῶν δευτέρων Ἀναλυτικῶν (τῷ τετάρτῳ τῶν Ἀποδεικτικῶν) ἐστὶ τὰ ὀφείλοντα προλέγεσθαι πάσης Ἀριστοτελικῆς φιλοσοφίας (*).

Σ Χ Ο Λ Ι Α Σ Τ Μ Μ Ι Κ Τ Α (+).

ΔΕΞΙΠΠΟΥ. πολλὰς καὶ ἀπείρους συγγραφὰς εἰς τὸ βιβλίον τούτου ἄλλοι τε πολλοὶ καὶ μάλιστα Πορφύριος, εἴθ' ὕστερον Ἰάμβλιος.

(*) Simpl. f. 8 b: ἰσορεῖ δὲ ὁ Ἀδραστος ἐν τῷ περὶ τῆς Τάξεως τῶν Ἀριστοτέλους συγγραμμάτων ὅτι φέρεται καὶ ἄλλο τῶν Κατηγοριῶν βιβλίον ὡς Ἀριστοτέλης, καὶ αὐτὸ ἐν βραχυ καὶ σύντομον κατὰ τὴν λέξιν καὶ διαιρέσειν ὀλίγαις διαφερόμενον, ἀρχὴν δὲ ἔχον "τῶν ὄντων τὰ μὲν ἐστὶ". πληθὺς δὲ εἰχον ἐκάτερον τὸ αὐτὸ ἀναγράφει. ὡς τὸ βραχυ κατὰ τὴν λέξιν εἶπεν, ὡς σύντομος ἔκαζον τῶν ἐπιχειρημάτων ἐκτιθέμενον. cf. Ammon. f. 13 b.

(†) excerpta ex Ammonio, Boetho, Davide, Dexippo, Iohanne Philopono, Porphyrio, Simplicio. quorum Ammonii Hermiae f. commentarius in Aristotelis categorias editus est Venetiis a. 1545 8; Anicii Manlii Severini Boethi in c. A. libri quattuor in Boethi Opp. Venet. 1566 f.; Πορφύριος εἰς τὰς Ἀ. κ. ἐξηγήσεις κατὰ

χρος καταβέβληντο... χεδὸν γὰρ κατανεόηκα ὡς ὅτε πλείους ἀντιλογίαι εἰς ἑτέραν ὑπόθεσιν γεγόνασιν ὅτε μέγιστος ἀγώνες κεκί-

πεῦσιν καὶ ἀπόκρισιν Parisiis 1543 4; Σιμπλικίου διδασκάλου τῷ μεγάλῳ σχολίᾳ εἰς τὰς Ἀ. κ. Venet. 1499 f. inediti reliqui, ἐξηγήσεις σὺν θεῶν τῶν δέκα κατηγοριῶν ἀπὸ φωνῆς Δαβὶδ τῷ θεοφιλεστάτῳ φιλοσόφῳ in codd. Vatic. 1018 et 1023; Δεξιππῶν φιλοσόφῳ Πλατωνικῶν τῶν εἰς τὰς Ἀ. κ. ἀποριῶν τε καὶ λύσεων in cod. Coislin. 332; Φιλοπόνου εἰς τὰς κατηγορίας in cod. Paris. Reg. 2051.

(*) Simplic. f. 9: εἰ δὲ καὶ ὑπὸ ποῖον μέρος τῆς Ἀριστοτέλους φιλοσοφίας ποθεῖ τις μαθεῖν, ὅλον ὅτι ὑπὸ τὸ ὀργανικόν. τῆς γὰρ λογικῆς πραγματείας δίδεσθαι τὸ πρῶτον ἐπέχοντα μέρος ἢ περὶ τῶν ἀπλῶν φωνῶν διδασκαλίᾳ, ἡ δὲ λογικὴ πᾶσα τὸ ὀργανικόν ἐστὶ μέρος τῆς φιλοσοφίας, ὥσπερ οἱ κανόνες τε καὶ αἱ εἰσὶ τῶν τεκτόνων τε καὶ οἰκοδόμων.

νην) ὁ μόνον τοῖς Στωϊκοῖς καὶ Πλατωνικοῖς, σαλευέιν ἐπιχειρῶσι ταύτας τὰς Ἀριστοτέλους κατηγορίας, ἀλλὰ καὶ αὐτοῖς γε τοῖς Περιπατητικοῖς πρὸς ἑαυτούς, τοῖς μὲν μᾶλλον ἐφικνεῖσθαι ταῖς διανοαῖς τὰνδρὸς ὑπεικηφόσι, τοῖς δ' εὐπωρότερον λύειν οἰομένοις τὰ παρ' ἐτέρων ἀπορρέμενα.

ΣΙΜΠΛΙΚΙΟΥ Α' f. 2. πολλοὶ πολλὰς κατεβάλλοντο φροντίδας εἰς τὰ τῶν Κατηγοριῶν τῷ Ἀριστοτέλει βιβλίον, ὃ μόνον ὅτι προσομιῶν ἐστὶ τῆς ὅλης φιλοσοφίας, εἴπερ αὐτὸ μὲν τῆς λογικῆς ἐστὶν ἀρχὴ πραγματείας, ἡ δὲ λογικὴ τῆς ὅλης προλαμβάνει δικαίως φιλοσοφίας, ἀλλὰ καὶ ὅτι τρόπον τινὰ περὶ ἀρχῶν ἐστὶ τῶν πρώτων, ὡς ἐν τοῖς περὶ τῶ σκοπῷ μαθησόμεθα λόγοις. ἄλλοι δὲ κατ' ἄλλην ὁρμὴν τὰς περὶ τούτου τὸ βιβλίον πραγματείας πεποιήν, οἱ μὲν αὐτὴν μόνην τὴν λέγειν ἐπὶ τῇ σαφέστερον μεταθεῖναι προθυμηθέντες, ὥσπερ Θεμίστιος ὁ εὐφραδὴς καὶ εἴ τις ἄλλος τοιούτος, οἱ δὲ καὶ τὰς ἐννοίας μὲν αὐτὰς δὲ μόνας ψιλὰς τὰς ὑπὸ τῷ Ἀριστοτέλει προτεινο- 15 μένας συντόμως ἀποκαλύπτειν ἐσπούδασαν, ὥσπερ ἐν τῇ κτ' πεῦσιν καὶ ἀποκρίσιν βιβλίῳ πεποιήκεν ὁ Πορφύριος. ἄλλοι δὲ πρὸς τούτοις καὶ ζητημάτων ἐφήσαντο μετρίως, ὡς ὁ Ἀφροδιτεὺς Ἀλέξανδρος καὶ Ἑρμῖνος καὶ ὅσοι τοιούτοι· ὧν καὶ Μάξιμος ἐγὼ τίθημι τὴν Αἰδεσίην μὲν τῷ Ἰαμβλίχῳ μαθητῇ, ἐν δὲ τῷ εἰς τὰς Κατηγορίας 20 ὑπομνήματι πάντα σχεδὸν τῷ Ἀλεξάνδρῳ συνάσαντα. τινὲς μέντοι καὶ βαθυτέρας περὶ αὐτῆς διανοαῖς ἐχρήσαντο, ὥσπερ ὁ θανυμάσιος Βοηθός. ἄλλοις δὲ ἤρκεσεν ἀπορίας μόνας γράφειν πρὸς τὰ λεγόμενα, ὅπερ Δακίος τε πεποιήκε καὶ μετ' αὐτὸν Νικόστρατος τὰ τῷ Δακίῳ ὑποβαλλόμενος, σχεδὸν τι πρὸς πάντα τὰ εἰρημένα κατὰ τὸ βιβλίον ἐνστάσεις κομίζων φιλοτιμώμενοι, καὶ ὅδε εὐλαβῶς ἀλλὰ καταφορικῶς μᾶλλον καὶ ἀπηρυθριακῶς. πλην καὶ τούτοις χάρις καὶ ὅτι πραγματευώμενοι τὰς πολλὰς τῶν ἀποριῶν προσέβαλλοντο καὶ ὅτι λύσεως τε τῶν ἀποριῶν ἀφορμὰς καὶ ἄλλων πολλῶν τε καὶ καλῶν θεωρημάτων τοῖς μετ' αὐτοὺς ἐκδεδῶκασιν. Πλωτῖνος δὲ ὁ 30 μέγας ἐπὶ τούτοις τὰς πραγματευομένους ἐξετάσεις ἐν τρισὶν ὅλοις βιβλίοις τοῖς περὶ τῶν γενῶν τῷ ὄντος ἐπιγεγραμμένοις τῷ τῶν Κατηγοριῶν βιβλίῳ προσήγαγε. μὲν δὲ τούτους ὁ πάντων ἡμῶν τῶν καλῶν αἵτιος Πορφύριος ἐξηγήσιν τε ἐντελεῖ τῷ βιβλίῳ καὶ τῶν ἐνστάσεων πασῶν λύσεις ὅκ ἀπόνως ἐν ἑπτὰ βιβλίοις ἐποιήσατο τοῖς 35 Γεωλῶν προσφωνηθεῖσι, πολλὰ καὶ τῶν Στωϊκῶν ἐκεῖ δογμάτων κατὰ τὴν κοινωνίαν τῷ λόγῳ προσιστορῶν. μὲν δὲ τούτον δὲ ὁ θεῖος Ἰαμβλίχος πολυσίχων καὶ αὐτὸς εἰς τούτο τὸ βιβλίον κατεβάλετο πραγματείας, τὰ μὲν πολλὰ τοῖς Πορφυρίῳ καὶ ἐπ' αὐτῆς τῆς λέξεως κατακο- λυθῶν, τινὰ δὲ ἐκείνων ἐπικρίνων καὶ διαρρηθῶν ἀκριβέστερον μὲν τῷ συ- 40 γέλλειν τὴν ὡς ἐν σχολαῖς πρὸς τὰς ἐνστάσεις μακρολογίαν, πανταχῶς δὲ τὴν νοεράν θεωρίαν ἐκάστω σχεδὸν τῶν κεφαλαίων ἐπιτίθει, καὶ τι καὶ ἄλλο πρὸς τούτοις χρήσιμον τῷ συγγράμματι προστίθει. Ἀρχύτας ᾧ τῷ Πυθαγορικῷ καὶ πρὸ Ἀριστοτέλους τὴν εἰς δέκα τῶν πρώτων γε- νῶν ποιησάμενος διαιρέσιν ἐν τῷ βιβλίῳ ὁ περὶ τῶ παντὸς ἐκείνος ἐπέ- 45 γραψε, καὶ τὰ τε γνωρίσματα αὐτῶν διὰ παραδειγμάτων ἐναργῶς σαφηνίζοντος καὶ τῶν ἡν ἔχουσιν πρὸς ἀλλήλα, καὶ τὰς κατ' εἶδη διαφορὰς ἐκάστω καὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῖς κοινῶς τε καὶ ἰδίως ἐπιδεικνύ-

τος, αὐτὸς ἐν τοῖς προσήκασιν τόποις τὰ τῷ Ἀρχύτῃ παραγαγὼν ἐκεῖνα τε νοερῶς συνεσπαρμένα ἐξηπλώσας καὶ τὴν συμφωνίαν τὴν πρὸς αὐτὰ τῷ Ἀριστοτέλει ἐπέδειξε, καὶ εἴπερ τι διάφωνον ἦν, ὀλίγα δὲ καὶ ταῦτα, καὶ τούτοις ὑπ' ὅψιν ἤγαγε τοῖς φιλομαθεῖσι, μηδὲ τὴν 5 αἰτίαν τῆς διαφωνίας ἀνεξέταστον καταλιμπάνων, εἰκότως, διότι φαίνει πανταχῶς τῷ Ἀρχύτῃ κατακολουθεῖν ὁ Ἀριστοτέλης βολόμενος. καὶ Δέξιππος δὲ ὁ Ἰαμβλίχῳ καὶ αὐτὸς μὲν τῷ Ἀριστοτέλει βιβλίῳ συντόμως ἐξηγήσατο, προηγουμένως δὲ τὰς Πλωτῖνος ἀπορίας ὡς ἐν διαλόγῳ προτεινομένας αὐτῷ διαλύειν προτίθει, ὅθεν δὲ ὅδε ὅτος σχεδὸν τοῖς Πορφυρίῳ καὶ Ἰαμβλίχῳ προσεθετικῶς... συμβουλεύει μὲν τοῖς ἐντευξομένοις μηδέποτε τῶν Πορφυρίῳ καὶ Ἰαμβλίχῳ καταφρονεῖν συγγραμμάτων ἐπὶ τούτοις τοῖς σχολικοῖς, ἀλλ' εἴπερ ἄρα ὡς εἰσαγωγῇ καὶ γυμνασίῳ τέτοις χρήσασθαι πρὸς ἀκριβεστέραν τῶν ἐκείνοις τοῖς ἀνδράσιν εἰρημνῶν κατάληψιν.

ΑΡΙΣΤΟΤ.

ΣΙΜΠΛΙΚΙΟΥ Α' f. 9 b. ἀπορῶσιν οἱ περὶ τὴν Νικόστρατον 1a. τί δὴποτε περὶ τῶν κατηγοριῶν εἰπεῖν προθέμενος ὁ περὶ αὐτῶν εὐθύς ἀλλὰ περὶ τῶν ἄλλων διδάσκει, τῶν τε ὁμωνύμων καὶ συνωνύμων καὶ παρωνύμων. πρὸς οὗς καλῶς ὑπήντησεν ὁ Πορφύριος ὅτι καθ' ἑκάστην σχεδὸν πραγματείαν θεωρητικὴν προγράφεται 20 τινα πρὸς σαφήνειαν τείνοντα τῶν ἐξῆς, ὡς ἐν γεωμετρίας οἱ ὅροι καὶ τὰ ἀξιώματα καὶ τὰ αἰτήματα... ὅτι δὲ χρεώδης ἐστὶν ἡ τῶν ὁμωνύμων πρόληψις, ἐδήλωσεν Ἀνδρόνικος προτάξας "τῶν λεγομένων τὰ μὲν ἀνευ συμπλοκῆς λέγει" τὰ δὲ μὲν συμπλοκῆς, καὶ τῶν ἀνευ συμπλοκῆς ὁμώνυμα μὲν λέγει ὧν ὄνομα μόνον κοινόν". ὥστε χρεώδης ἡ τῶν ὁμωνύμων φαίνει πρόληψις διὰ τε τὰ εἰρημένα καὶ ὅτι, πολλὰς ἔσης ἀμφιβολίας εἴτε γένος τὸ ὃν εἴτε μή, ἐκ τῶν ὁμωνύμων καὶ συνωνύμων γνωσκει.

ΔΑΒΙΔ. ἐπειδὴ σκοπὸς αἱ κατηγορίαι, τὸ δὲ ὁμώνυμον κατηγορεῖ τῶν κατηγοριῶν, πᾶσα δὲ κατηγορία τῶν ὑπ' αὐτὴν εἰδῶν συνωνύμως κατηγορεῖ ὡς γένος εἶδος, διὰ τούτου Ἀριστοτέλης προτάττει τὴν διδασκαλίαν τῶν ὁμωνύμων καὶ συνωνύμων. καὶ τούτοις προτάττει τὰ ὁμώνυμα τῶν συνωνύμων, ἐπειδὴ καὶ τὸ ἐν τῶν δύο προηγεί.

ΣΙΜΠΛ. Α' f. 10. ἰστέον ὅτι ὅσα μὲν κατὰ τὸ ὄνομα κοινωνῶντα διαφέρει κατὰ τὸν λόγον, ταῦτα καλεῖται ὁμώνυμα, ὅσα δὲ ἀνάπαλιν κατὰ τὸν λόγον κοινωνεῖ διαφέρει δὲ κατὰ τὸ ὄνομα, ταῦτα καλεῖται πολυνύματα, οἷον ὁ τῷ ἀνθρώπῳ ὁρισμὸς εἰς, ὀνόματα δὲ πλείονα, μέροφ βροτὸς καὶ εἴ τι τοιούτον· τὰ δὲ κατὰ ἀμφω κοινωνῶντα, τὰ τε ὄνομα καὶ τὸν λόγον, καλεῖται συνώνυμα, ὡς ἀνθρώπος καὶ ἵππος κοι- νωνεῖ καὶ τῷ ὀνόματος τῷ ζῷον καὶ τῷ ὁρισμῷ· ζῷον ᾧ ἀμφω καὶ ἕξις ἐμφυλῆς αἰσθητικῆς, καὶ διὰ τούτου συνωνύμως ἀμφὼν τὸ ζῷον κα- 10 τηγορεῖται. τὰ δὲ μήτε κατὰ τὸ ὄνομα μήτε κατὰ τὸν λόγον κοινωνῶντα καλεῖται μὲν ἑτερονύματα, ἐστὶ δὲ κατὰ τὴν ἀληθῆς ἑτέρα, καὶ μάλιστα ὅταν μὴδὲ ὑποκείμενον ἔχωσιν κοινόν, ὡς ἡ ἀνάβασις καὶ ἡ κατάβασις τὴν κλίμακα· τὰ ᾧ τοιαῦτα μᾶλλον ἢ ἑτερονύματα λέγονται. ἐστὶ δὲ τινα καὶ τὰ πᾶσι μὲν κοινωνῶντα ἀμφὼν πᾶσι δὲ διαφέροντα, ὡς τὰ πα- ρωνύματα λεγόμενα, ὅταν ἀπὸ τῆς λευκότητος λευκὸν λέγει καὶ

ἀπὸ τῆς γραμματικῆς γραμματικόν. πέντε ὅν τῶν ἐκ τῆς διαιρέσεως ἀναφανέντων, ὁμωνύμων συνωνύμων πολυωνύμων ἑτερωνύμων παρωνύμων, τὰ τρία μόνον νῦν παρέλαβεν ὁ Ἀριστοτέλης, τὰ τε ὁμώνυμα καὶ τὰ συνώνυμα καὶ τὰ παρωνύμια. αἰτίαι δὲ οἱ ἅς πέντε ὄντων ἐκ τῆς διαιρέσεως τῶν ὀνομάτων τῶν ἀναφανέντων, ὁμωνύμων πολυωνύμων συνωνύμων ἑτερωνύμων παρωνύμων, μόνον τὰ τρία νῦν παρέλαβεν ὁ Ἀριστοτέλης, τὰ δὲ πολυώνυμα παρήκε καὶ τὰ ἑτερώνυμα, ὅτι τάχα μὴ καὶ ταῖς μόναις ἐν τῷ περὶ τῶν Κατηγοριῶν ἐχρήσατο λόγῳ, τάχα δὲ ὡς ἐκ τῶν δύο τῶν ῥαδίας ἕσης τῆς τῶν ἀντικειμένων αὐτοῖς γνώσεως.

f. 10 b. ἐν τοῖς παρωνύμοις συλλογισμοῖς ἡσυχάζειν οἱ διαλεκτικοὶ παρακελεύοντο, ἕως ἂν ἐπ' ἄλλο σημαίνονμενον ὁ ἑρωτῶν ἐπαγάγῃ τὸ ὄνομα, οἷον εἴ τις ἐρωτᾷ εἰ ὁ χιτῶν ἀνδρείος, εἰ τύχοι ἀνδρείος ὢν, συγχωρήσομεν. κἂν δ' ἐρωτᾷ εἰ ὁ ἀνδρείος εὐφυχός, καὶ αὐτὸ συγχωρήσομεθα· ἀληθὲς γὰρ. εἰ δὲ συναγάγῃ ὅτι ὁ χιτῶν εὐφυχός, ἐνταῦθα τὴν ὁμωνυμίαν τῶν ἀνδρείων διασεύλαξ καὶ δεῖξαι τὴν ἀνδρείαν, ἦγον τὴν εὐφυχίαν, ὅτι ἄλλως μὴ ἐπὶ τῷ χιτῶνος ἄλλως δὲ ἐπὶ τῷ τὴν ἀνδρείαν ἔχοντος λέγετο· ὥστε τὰ πράγματα κυρίως, ἔχει τὰ ὀνόματα, ποιεῖ τὴν ὁμωνυμίαν. καὶ ἢ αὐτὸς ἐπὶ τῶν ὁμωνύμων ποιεῖ τὴν διδασκαλίαν, συνακολουθῶν τῶν αὐτῶν τῷ σκοπῷ εὐθύς.

ΔΑΒΙΔ. εἶπομεν πρὸ τῶν τί ἐστι καὶ εἰ ἐξιν. εἰκότως δὲ ζητῶμεν καὶ εἰ ἐξιν, ἐπειδὴ τινες ἐπιχειροῦσιν ἀνελθεῖν τὰ ὁμώνυμα, δεικνύντες ὅτι ἕκ ἐστὶ ταῦτα... τῷ Ἀριστοτέλει δειξάντος ὅτι εἰσὶ τὰ ὁμώνυμα τοῖς Σοφιστικαῖς Ἑλέγχοις καὶ ὅτι ἐξ ἀνάγκης εἰσὶ περὶ ὧν ἀνελθεῖν ταῦτα λόγῳ τοιῶν χρόμενοι. φασὶν ὅτι τὰ ὁμώνυμα μὴ πρᾶγμα καὶ τὸ ὄνομα ἐπιδέχεται τῶν ὁμωνύμων καὶ τὸν ὁρισμὸν αὐτῶν· τὰ δὲ τὸ αὐτὸ ὄνομα καὶ τὸν αὐτὸν ὁρισμὸν ἐπιδεχόμενα συνώνυμα εἰσὶ· τὰ ὁμώνυμα ἄρα συνώνυμα. καὶ τί τῶν ἄλλων ἔχει, τῶν ὁμωνύμων συνωνύμων ὄντων; πρὸς ἃς λέγομεν λύσεις δύο... 30 μὲν καὶ εἰ ἐξιν τὸ ὁμώνυμον ἔλθωμεν καὶ ἐπὶ τὸ τί ἐστι, ταῦτ' ἐν εἰπεῖν καὶ ἐπὶ ὑπογραφῇ... σαφηνίσωμεν ὅτι ἐκάστην λέξιν ἔσαν ἐν τῇ ὑπογραφῇ. "ὁμώνυμα." ἰδὲ εὐθέως ἐκ θυρῶν ὁ Ἰαμβλίχιος σκοπὸς ἀναφαίνει·... ἀπορῶσι τινες πῶς φιλοσύνητος ὢν ὁ Ἀριστοτέλης περιττὰ νῦν λέγει· ἥρκει ἢ εἰπεῖν ὅτι ὁμώνυμα εἰσιν 35 ὡς ὄνομα κοινόν.

ΑΜΜΩΝΙΟΥ f. 16. ἰστέον ὅτι εὐθύς ἐκ προοιμίων τὴν σκοπὸν τῷ βιβλίῳ ἀνεκέρυξε· φησὶ ἢ "ὁμώνυμα λέγετο." καὶ μὴ εἰπεῖν ὁμώνυμα σημαίνει τὰ πράγματα, καὶ δὲ λέγει τὰς φωνάς. θεωρῶν δὲ ἐξ ἡμῶν τὰ πράγματα διὰ μέσων νοημάτων. τὴν δὲ τῶν ὁμωνύμων διδασκαλίαν δι' ὁμωνύμων φωνῶν ἐποιήσατο.

f. 16 b. λέγει. προσυπακάζον πράγματα, ἵνα ἕτως ἢ ὁμώνυμα λέγει πράγματα ὡς ὄνομα μόνον κοινόν. ἡνίκα δὲ εἴπῃ ὅτι λέγει, δηλοῖ ὅτι καὶ παρὰ τοῖς παλαιῶς τὸ ὄνομα φέρετο καὶ ἕκ αὐτῶ ἐξιν ἢ τοιαύτη θέσις τῶν ὀνομάτων· καὶ ἢ καὶ Πλάτων ἐμνήσθη αὐτῶν 45 καὶ ὁ ποιητὴς λέγων περὶ τῶν Αἰάντων "ἴσον ὄνομα ἔχοντες". ὅταν δὲ αὐτὸς ὀνοματοθετῇ, λέγει καλῶς, ὡς ἐν τοῖς Ἀναλυτικαῖς (Pr. 1 1)

"ὅρον δὲ καλῶς" καὶ ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας (c. 6) "καὶ ἔξω τῶ ἀντίφασιν."

ΣΙΜΠΛ. α' f. 10 b. λέγουσι πρὸς τὸ ὅτι τὸ ὄνομα τριχῶς λέγεται· καὶ μὴ ἢ δηλοῖ τὸ κύριον, καὶ δὲ τὸ προσηγορικόν, καὶ δὲ τὸ κοινῶς ἐπὶ πάντων λόγῳ διατεῖν, καθὼς Πλάτων μὴ καλοῖς, Ξενοφῶντα δὲ κοινοῖς κεχρησθαι φασιν. ἔδεν ὅτι ἀποπνέον ὄνομα νῦν λέγει καὶ κοινῶς ἐπὶ πάντα τὰ μέρη τῶν λόγων διατεῖν. Βοηθὸς δὲ διχῶς φησὶ τὸ ὄνομα λέγει, τό τε πρόταξιν ἄρθρον λαμβάνον, ὃ καὶ ἰδίως ὄνομα λέγει, καὶ τὸ ἐφ' ἅπαντα τὰ τῶν λόγων φοιτᾷ διατεῖν.

10 β' f. 1 a. μόνον δὲ τὸ ὄνομα κοινὸν εἶναι φησὶ τοῖς ὁμωνύμοις, τῷ μόνον ποτὲ μὴ τὸ ἐν σημαίνοντος, ὡς ὅταν μόνον εἶναι λέγωμεν τὸν κόσμον, ποτὲ δὲ τὴν πρὸς ἕτερον ἀντιδιαστολήν, ὡς ὅταν ἡμᾶς μόνον ἔχειν λέγωμεν ἀντιδιασέλλοντες ὡς πρὸς χιτῶνα. καὶ τὸ δὲ καὶ νῦν τὸ σημαίνονμενον παρεῖληπτο τὸ μόνον, ὡς πρὸς τὴν τῆς ὑσίας λόγον ἀντιδιασέλλομενον, ὅπερ καὶ σαφῆ ποιεῖ τὴν εὐρεσιν τῶν ὁμωνύμων, καὶ καὶ ἐν ὁρισμένῳ τι, τὸ ὄνομα, μόνον εἶναι κοινόν, καὶ πρὸς ἐν ὁρισμένῳ τι, πρὸς τὸν ὁρισμὸν, ἀντιδιασέλλεται. καὶ δὲ κοινὸν πάλιν καὶ αὐτὸ πολλαχῶς λέγει· ἢ ἢ τὸ εἰς μέρη διαιρετόν, ὡς ἡ κληρονομία γῆ· ἢ τὸ ἀδιαιρέτως εἰς κοινὴν μὴ χρῆσιν προκειμένον ἔχον ἅμα δέ, ὡς ὁ δῶλος ἢ ὁ ἵππος ὁ κοινός· ἢ τὸ ἐν προκαταλήψει μὴ ἰδιώμενον, αὐθις δὲ εἰς τὸ κοινὸν ἀναπεμπόμενον, ὡς τὸ θέατρον· ἢ τὸ ἅμα ἀδιαιρέτως εἰς χρῆσιν πολλῶν ἐρχόμενον, ὡς περὶ ἡ φωνή. ἕτως δὲ καὶ τὸ ὄνομα κοινόν τοῖς ὁμωνύμοις ἅπασιν ὑπάρχον καὶ ἄλλοις ἅμα δυνάμενον ὑπάρχει ἀδιαιρέτως καὶ αὐτό. διὸ καὶ Ἀνδρόνικος παραφράζων τὸ τῶν Κατηγοριῶν βιβλίον ὁμώνυμα φησὶ λέγει ὡς ὄνομα ταυτόν· καὶ ἢ καὶ τὸ ὄνομα καὶ ὁ λόγος διὰ τὴν ἀσωμάτου φύσιν ἀμερίτως πάρεσι τοῖς πολλοῖς. ἀπορῶσι δὲ καὶ πρὸς τὸ κοινόν ὄνομα τῶν ὁμωνύμων λέγει οἱ περὶ τὸν Νικόστρατον.

β' f. 2. Σπεύσιππος δέ, ὡς φασιν, ἡρκεῖτο λέγειν "ὁ δὲ λόγος 1a1 ἕτερος." καίτοι εἴ τις ἕως ἀποδοίῃ, καὶ τὰ συνώνυμα ὁμώνυμα ἔσαι 1a2 καὶ τὰ ὁμώνυμα συνώνυμα. ἡμῖν ἢ καὶ τοῖς ἵπποις ὄνομα κοινόν τὸ ζῶον, οἱ δὲ λόγοι ἕτεροι, καθὼς ἄνθρωπος καὶ ἵππος· ἔσαι ὅτι τὸ συνώνυμον ὁμώνυμον. καὶ πάλιν ὁ θαλάττιος κύων καὶ ὁ χερσαῖος καὶ τὸ ζῶον τὸν αὐτὸν ἔχει λόγον, καὶ ἔσαι τὰ ὁμώνυμα συνώνυμα, διότι ἐκ καθὼς ἡν ὁμώνυμα, καὶ τὸν κύνα, ἀπεδόθη αὐτῶν ὁ ὁρισμὸς ἀλλὰ καὶ τὸ ζῶον. ἀναγκαῖα ὅτι ἢ καὶ τὸ ὄνομα προσηγορῆ. ὁ δὲ λόγος σημαίνει μὴ καὶ τὸ ἐν ταῖς ψήφοις λογισμὸν, σημαίνει δὲ καὶ τὸ ἐν ἐνδιαιρέσει καὶ τὴν ἔννοιαν, σημαίνει δὲ καὶ τὸν προφορικόν καὶ τὸν σπερματικόν, σημαίνει δὲ καὶ τὸν ἐκάστης περιγηγητικὸν καὶ ὁριστικόν. λόγον δὲ εἶπε καὶ ἔχον ὁρισμὸν, ἵνα καὶ τὴν ὑπογραφικὴν ἀπόδοσιν περιλάβῃ, ἥτις καὶ τοῖς γένεσι τοῖς ἀνωτάτω καὶ τοῖς ἀτόμοις ἐφαρμόττει, ὁρισμῷ μὴ δυνάμενοι περιληφθῆναι, διότι ἕτε τῶν ἀνωτάτω γενῶν γένος ἐστὶ λαβεῖν ἕτε τῶν ἀτόμων διαφορὰς, ἢ δὲ ὑπογραφὴ τὴν ἰδιότητα τῆς ὑσίας ἀποδοῖσα καὶ ἐπὶ ταῦτα φθάνει. διὸ ἔδὲ ἀπλῶς εἶπε τὸν καὶ τὸ ὄνομα λόγον ἀλλὰ τὸ τῆς ὑσίας λόγον, διότι ὁ μὴ ὑπογραφικός λόγος τὴν ἰδιότητα τῆς ὑσίας ἀφορίζει, ὁ δὲ ὁριστικός τὸ τί

ἦν εἶναι ἐκάστῳ καὶ τὴν ὕσιν αὐτήν. ὁ δὲ λόγος τῆς ὕσας καὶ τὴν ὀριστικὸν λόγον καὶ τὴν ὑπογραφικὸν περιεῖληφεν. ὥστε μάρτυρ ἐγκαλῶσι πάλιν οἱ περὶ τὴν Νικοστράτον ὡς ἐν μόνῃ τῇ ὕσῃ δοκῶντι λέγειν τὴν ὁμωνυμίαν τῷ Ἀριστοτέλει.

f. 2 b. πρὸς ταύτην τὴν ἀπορίαν ἀπαντῶν ὁ Πορφύριος πρῶτον μὲν φησὶ μὴδὲ ἐν πᾶσι τούτοις γεγράφθαι τοῖς ἀντιγράφοις· μήτε γὰρ τὴν Βοηθὸν εἰδέναι, ὅς φησι δεικνύναι τὴν Ἀριστοτέλην τίνα ἐστὶ τὰ ὁμῶνυμα, λέγοντα “ὁμῶνυμα λέγει” — λόγος ἕτερος.” καὶ ἐξηγημένος δὲ ὁ Βοηθὸς καθ’ ἐκάστην λέξιν τὴν τῆς ὕσας παραλείπειν ὡς ἔδωκε γεγραμμένον. καὶ ὁ Ἀνδρόνικος δὲ παραφράζων τὸ βιβλίον φησὶ “τῶν ἀνὲν συμπλοκῆς λεγομένων ὁμῶνυμα μὴ λέγει” ὡς ὄνομα μόνον ταυτὸν, ὁ δὲ καὶ τὸν ὄνομα λόγος ἕτερος.” ἡμεῖς δέ, φησὶν ὁ Πορφύριος, ἐπειδὴ καὶ Ἑρμῆος καὶ χροδὸν οἱ πλείους ὡς προσκειμένον τῷ ὄρῳ ἐντετυχήκασιν τῇ τῆς ὕσας ὀνόματος, καὶ ἀναγκαίαν λέγομεν τὴν προδήκην. τῷ γὰρ λόγῳ καὶ τὴν ἐπαγωγὴν σημαίνοντος καὶ τὴν συλλογισμὸν καὶ πᾶσαν κατάφασιν καὶ ἀπόφασιν, εἰ μὴ προσέκειτο τὴν τῆς ὕσας, πῶς ἂν ἀπεκρίνατο τὸ τῷ ὀρίσμῳ καὶ τῇ ὑπογραφῇ, τὰ ἄλλα σημαίνόμενα τῷ λόγῳ;

1a2. ΔΕΞ. ἐπεὶ καὶ περιττότητα ἐγκαλῶσι τῇ ὑπογραφῇ, ἄξιον καὶ τούτο ἐπισκέψασθαι. ἥρκει γάρ, φασίν, εἰπεῖν “ὁμῶνυμον λέγει” ὡς ὄνομα μόνον κοινόν, οἱ δὲ ὅροι ἕτεροι.” ἀλλ’ εἰ μὴ προστεθῇ “ὁ δὲ καὶ τὸν ὄνομα λόγος τῆς ὕσας”, ἐνὶ τῇ ταύτῃ ὁμῶνυμα καὶ συνώνυμα ἀποφαίνειν... ἀλλὰ δὴ τοῖς ἑλλήσις ἔχειν τὴν ὑπογραφὴν τῶν ὁμῶνυμων λέγασιν πῶς ἂν ἀπαντήσωμεν; φασὶ γὰρ ὡς εἰ τὸ ὁμῶνυμον ἔκ ἐν μόνῃ τῇ ὕσῃ ἐστὶν ἀλλὰ καὶ ἐν ποιῶ καὶ ποσὶ καὶ τοῖς ἄλλοις γένεσι (καὶ γὰρ ἐπ’ ἐκείνων ὁμῶνυμῳς ἔστιν εἰπεῖν), πῶς ἐν τῷ λόγῳ τῷ ὁμῶνυμῳ εἶπεν “ὁ δὲ καὶ τὸν ὄνομα τῆς ὕσας λόγος;” φαίνει γὰρ ἑλλήσις εἰρηκῶς, εἶγε ἐν ἅπασιν τοῖς γένεσι τῆς ὁμῶνυμίας ὕσας ὁ λόγος ὅτις τὰ ἐν τῇ ὕσῃ μόνον ὁμῶνυμα περιορίζει. πρῶτον μὲν ἔν ἐκ ἐν ἅπασιν τοῖς ἀντιγράφοις τὸ “ὁ δὲ λόγος τῆς ὕσας” πρόσκειται, ὡς καὶ Βοηθὸς μνημονεύει καὶ Ἀνδρόνικος. εἰ δὲ καὶ προσκείμενον εἴη, διότι παρὰ τοῖς πλείοσις ὕτως εὕρισκεται γεγραμμένον, ἀλλ’ ὁρθῶς γε ἔχει προσκείμενον.

‘ΑΜΜ. f. 17 b. ζητητέον δὲ τί δήποτε μὴ εἶπεν “ὡς ὄνομα μόνον κοινόν, ὁ δὲ λόγος τῆς ὕσας ἕτερος;” ἀλλ’ “ὁ καὶ τὸν ὄνομα λόγος τῆς ὕσας ἕτερος.”

ΣΙΜΠΛ. β’ f. 3. εἰώθασιν δὲ ἐν ταῦθα γενόμενοι οἱ ἐξηγηταὶ τὰς τρόπους τῶν ὁμῶνυμων ἀπαριθμεῖν, καὶ λέγουσιν ὅτι καὶ τὰς ἀνωτάτω τρόπους διχῶς λέγει τὰ ὁμῶνυμα· τὰ μὲν γὰρ ἐστὶν ἀπὸ τύχης, ὡς Ἀλέξανδρος ὁ τε Πάρις καὶ ὁ Μακεδών, τὰ δὲ ἀπὸ διανοίας... τινὲς δέ, ὡς καὶ Ἀττικὸς ἐστὶ, τὴν καὶ μεταφορὰν τρόπον εἰς ταῦτ’ ἀγορεύοντες τῷ καὶ ἀναλογίαν, ἔνα τρόπον τῶν ὁμῶνυμων τὴν συναμφότερόν φασιν. ἐπισκέψωμαι ἄξιον ὁ λόγος ἐστὶ· λέγει γὰρ ὁ Πορφύριος ὅτι, ὅταν μὲν τὸ πρᾶγμα ἔχῃ ἴδιον ὄνομα, ἄλλως δὲ καταχρησθῇ τις ἐπ’ αὐτῷ ἄλλῳ ὀνόματι μεταφέρων καὶ τῷ ὀνόματι χρώμενος ὡς κειμένῳ ἐπ’ αὐτῷ, ἔκ ἐν εἴῃ ὁμῶνυμῳ τις ἐν ταῦθα.

ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ f. 8 b. ἡ πλείους εἰσὶ ὁμῶνυμων τρόποι; — πλείους. — τίνες ἔσται; — ὡς μὲν ἀνωτάτω εἰπεῖν, δύο, ὧν ὁ μὲν

ἔστιν ἀπὸ τύχης ὁ δὲ ἀπὸ διανοίας· εἰς τε τὴν καθ’ ὁμοίότητα καὶ τὴν ἐκ τῆς ἀναλογίας καὶ τὴν ἀπ’ ἐνός καὶ πρὸς ἐν οἱ πάντες ἔσονται τρόποι... τούτων δὲ τὸν τρόπον οἱ μὲν συνήψαν τῷ ἀπ’ ἐνός, τὸ ὅλον τούτο καλέσαντες ἀπ’ ἐνός καὶ πρὸς ἐν· οἱ δὲ ἔδωκε ἐν τοῖς ὁμῶνυμοις καθήκον, ἀλλ’ ἔδωκε ἐν τοῖς συνωνύμοις ἀλλ’ ἐν μέσῳ ἐτίθεσαν τῶν ὁμῶνυμων τε καὶ συνωνύμων διὰ τὸ λόγῳ μετοχῇ τὸ αὐτῷ ἱατρικὰ καλεῖσθαι κοινῶς τὰ διάφορα πράγματα, ὑγείας τε περιποιήσει τῆς αὐτῆς ὑγίειν καλεῖσθαι τὰ ἕτω προσαγορευθέντα κοινῶς πράγματα... ἐσφάλησαν μὲν πολλοί, ὧν καὶ Ἀττικὸς, ἔνα τρόπον καταλέξας ὁμῶνυμων τὴν καὶ μεταφορὰν καὶ καὶ ἀναλογίαν, καὶ συγγέας τὴν καὶ μεταφορὰν τῷ καὶ ἀναλογίαν.

ΔΑΒΙΔ. ἵνα δὲ γινώσκοντες ὑπὸ ποῖον τῶν ὁμῶνυμων ἀνάγειν τὸ παράδειγμα, φέρε εἰπώμεν τὴν διαίρεσιν τῶν ὁμῶνυμων. τέττονται μὲν εἰσιν ἀπὸ τύχης, ὡς ὅταν τινὲς ἐν διαφόροις τόποις ὄντες τῷ αὐτῷ ὀνόματι ὀνομάζωνται... ἀλλ’ ἔδωκε φᾶρος ὁμῶνυμον εἶναι δύνασθαι· δηλοῖ γὰρ θηλυκῶς μὲν ἐκφωνήμενον τὴν πάλιν, ἀρσενικῶς δὲ τὸ κτίσμα, ὑδετέρως δὲ τὸ ἱμάτιον... ἀλλ’ ἔδωκε τὸ ἄρμα ὁμῶνυμον· δηλοῖ γὰρ τὸ ζεύγος τῶν ἵππων καὶ τὰ ὅπλα, παρὰ μὲν Ῥωμαίοις τὰ ὅπλα, παρὰ δὲ Ἑλλήσις τὸ ζεύγος... καὶ τὰ ὁμῶνυμα καὶ συνώνυμα καὶ παρώνυμα, ὧν ἕκαστον ἐδήλωσεν Ἰαμβλῆχιον σκοπόν, περὶ φωνῶν ἀπλῶν ὄντα σημαίνουσιν ἀπλᾶ πράγματα διὰ μέσον ἀπλῶν νοημάτων, ἔρχεται ὁ Ἀριστοτέλης καὶ ἐπὶ αὐτὰς τὰς κατηγορίας. ἀλλὰ πρὸ τῆς τέτων διδασκαλίας διαιρεῖ τὰ λεγόμενα καὶ τὰ ὄντα.

ΣΙΜΠΛ. β’ f. 4. ἐν μὲν τῷ καὶ πεῦσιν καὶ ἀπόκρισιν “τὴν τῆς ὕσας λόγον χρητὴ ἐξάκνειν” φησὶν ὁ Πορφύριος· “αὐτὸς γὰρ ἐστὶν ὁ ὀριστικός.” ἐν δὲ τῷ πρὸς Γεθάλειον “ἐκείν” φησὶ “προσυπακύνειν καὶ τὴν τῆς ὕσας· ὁ γὰρ καθὼς ἕκαστον ἐστὶν ἐπὶ τῶν συνωνύμων, ὁ αὐτὸς ἐστὶν αὐτῶν λόγος, ἀλλὰ καθὼς κοινῶς τινὸς μετέχει πάντα.” καὶ ἔοικε νῦν τὴν ὕσιν μὴ συνάψαι τῷ λόγῳ, ὥστε τὴν λόγον τῆς ὕσας τὴν ὀρίσμον εἶναι, ἀλλὰ καὶ τὸ εἶδος ἀκῶσαι καθ’ ὅ ἐστιν ἕκαστον· ἄνθρωπος γὰρ καὶ ἵππος συνωνύμα ἐστὶ καὶ τὸ ζῶον, καὶ ὁ λόγος ἐστὶν αὐτῶν ὁ αὐτὸς καὶ τούτο, ὁ μὲντοι κατ’ ἐκείνα καθ’ ἃ μάλιστα ὀρίσωνται, καὶ τὴν ἀνθρωπὸν καὶ τὴν ἵππον· ἄλλος γὰρ ἕκαστον τῶν λόγος. καὶ αὐτὸς δὲ προελθὼν “καὶ ὑπακύνει τις” φησὶ “τὴν τῆς ὕσας, ὅλον ὡς τῆς ὕσας ἀκῶσόμεθα καὶ τῆς ἰδίως ὀνομαζομένης ἀλλὰ τῆς τὴν ἐκάστῳ ὑπαρξεν, ὅσον ἂν εἴη κοινότερον, δηλώσης ὕσας.” ἰστέον μὲντοι ὅτι νῦν ἐν τοῖς πλείοσις τῶν ἀντιγράφων ὕτως ἡ γραφὴ φέρεται “συνώνυμα δὲ λέγει. ὡς τὰ τε ὄνομα κοινόν καὶ ὁ καὶ τὸν ὄνομα λόγος τῆς ὕσας ὁ αὐτός.” καὶ ὁ Πορφύριος δὲ ἐν τῷ καὶ πεῦσιν καὶ ἀπόκρισιν ὕτως ἔγραψεν· ὁ δὲ Ἰαμβλῆχιος χωρὶς τῶν τῆς ὕσας “συνώνυμα λέγει” ὡς τὸ τε ὄνομα κοινόν καὶ ὁ καὶ τὸν ὄνομα λόγος ὁ αὐτός.” ἐπεσημάνητο δὲ ὅτι ἐν ἐνίοις ἀντιγράφοις ἐφέρεται τὸ “καὶ ὁ καὶ τὸν ὄνομα λόγος,” καὶ ὅτι προσυπακύνειν δεῖ. ἡκατέστησε δὲ καὶ τῇ Ἰαμβλῆχι γραφῇ ὁ Συριανός. καὶ ὁ Ἀλέξανδρος δὲ διηρέθη περὶ τὴν γραφὴν ὕτω γράφας “συνώνυμα δὲ λέγει” ὡς τὸ τε ὄνομα κοινόν καὶ ὁ λόγος ὁ τῆς ὕσας ὁ αὐτός.” προσυπακύνειν δέ, καὶ αὐτὸς φησὶ, δεῖ τὸ “καὶ τὸν ὄνομα.”

107. ΠΟΡΦ. ἂν τε προσεθῇ ὁ κατ' ὄνομα λόγος τῆς ὑσίας, ἂν τε μὴ προσεθῇ, ἀλλὰ μόνον λέγηται "ὁ δὲ λόγος ὁ αὐτός," δῆλον ὅτι προσυπακισσόμεθα καὶ τὸ κατ' ὄνομα δεῖν ἀποδοῖν τὸν λόγον, καὶ ὅτι λόγον τὸν τῆς ὑσίας χρὴ ἐξακρίβειν. ὅτος γὰρ ἐστὶν ὁ ὀριστικός.

ΣΙΜΠΛ. β' f. 4. ἐπιστῆσαι ἄξιον ὅτι τετραχῶς τὸ αὐτὸ ὁμω- 5
νυμὸν τε καὶ συνώνυμον λέγεται.

4 b. οἰκειότερως δὲ ὁ Ἀριστοτέλης συνώνυμα κέκληκε τὰ σὺν τῷ ὀνόματι καὶ τὸν ὀρισμὸν ἔχοντα τὸν αὐτόν, ἥπερ οἱ Στωϊκοὶ τὰ πολλὰ ἅμα ἔχοντα ὀνόματα, ὡς Πάρις καὶ Ἀλέξανδρος ὁ αὐτός, καὶ ἀπλῶς τὰ πολυώνυμα λεγόμενα· τούτοις γὰρ ἢ σὺν πρόθεσις ἢ 10
ἀρμόττει τῷ αὐτῷ κοινωνίαν σημαίνουσα, ὡς τὸ συμπεριπατεῖν καὶ συσφατεῖν. ἀπειδὸν δὲ ἴσως εἰς τὸ τῷ αὐτῷ ὀνόματα εἶναι· καὶ γὰρ καὶ ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῷ περὶ Ποιητικῆς συνώνυμα εἶπεν εἶναι ὧν πλείω μὴ τὰ ὀνόματα λόγος δὲ ὁ αὐτός, οἷα δὴ ἐστὶ τὰ πολυώνυμα, τό τε λῶπιον καὶ ἱμάτιον καὶ τὸ φάρος. ἀλλ' ὅθεν ἄτοπον, 15
φησὶν ὁ Πορφύριος, τῆς χρήσεως τὸ διττὸν ἐχρήσης χρῆσασθαι τὸν Ἀριστοτέλην ἐκατέρω, ἐπειδὴ καὶ ἔχει τινα λόγον ἐκάτερον. καὶ γὰρ τὰ πλείω ὀνόματα πρὸς ἕν φερόμενα, ὡς ὁ κίων καὶ ὁ σῦλος, τὸν αὐτὸν ἔχοντα λόγον συνώνυμα ἂν κληθεῖν. καὶ μέντοι ὅπου ὁ λόγος ὁ αὐτός καὶ τὸ ὄνομα συνονομάζει, ἔτι κυριώτερον ἂν κληθεῖν συν- 20
νυμα, ὥστε τὸ μὲν ἐστὶ συνώνυμον, ἐπεὶ πολλὰ ὀνόματα ἔν τι πρᾶγμα συνονομάζει, τὸ δέ, ἐπεὶ καὶ τὸν λόγον συνονομάζει καὶ τὸνομα. καὶ διὰ τούτου ὅπου μὴ περὶ γενῶν ἵκται τῶν τὰ γένη σημαίνουσιν φωνῶν ἢ σπυδῶν, χρεῖα τῷ δευτέρῳ σημαίνοντι, διότι τὰ γένη καὶ τούτου τὸ σημαίνονμενον συνωνύμως τῶν εἰδῶν κατηγορεῖται. ἔνθα δὲ 25
περὶ τὰς πλείους φωνὰς ἢ σπυδῶν καὶ τὴν πολυειδίαν ἐκάστου ὀνομασίαν, ὥσπερ ἐν τῷ περὶ Ποιητικῆς καὶ τῷ τρίτῳ περὶ Ῥητορικῆς (c. 2), τῷ ἑτέρῳ συνωνύμῳ δεόμεθα, ὅπερ πολυώνυμον ὁ Σπείσιππος ἐκάλεσε. καὶ ὁ καλῶς ὁ Βοηθὸς παραλελείφθαι τῷ Ἀριστοτέλει φησὶ τὰ παρὰ τοῖς νεωτέροις καλούμενα συνώνυμα καὶ τὰ 30
τοιαῦτα πολυώνυμα συνώνυμα καλούμενα, ἅπερ Σπείσιππος ἐκάλεσε πολυώνυμα. ὁ γὰρ παραλέλειπται, ἀλλ' ἐν ἄλλαις πραγματείαις, ἐν αἷς ἦν οἰκεῖος ὁ λόγος, παρεῖληπται.

1 a f. 5. τριῶν δὲ δεῖν τῷ ἀπὸ τίνος παρονομαζομένου φασί, τῷ τε 12
πράγματος τῷ ἀφ' οὗ παρωνόμασαι, καὶ τῷ ὀνόματος, καὶ ἔτι μέντοι 35
τῷ ὁμοίῳ τῆς καταλήξεως, ὅπερ καλεῖται πτώσιν ὁ Ἀριστοτέλης. πτώσεις γὰρ τῶν ὀνομάτων ἐκάλεσαν οἱ παλαιοὶ καὶ μόνον τὰς πέντε ταύτας τὰς νῦν λεγόμενας, ἀλλὰ καὶ τὰς παρακειμένας ἐγκλίσεις, ὁποῦς ἂν ἔχωσι σχηματισμούς· ὅθεν καὶ τὰς νῦν καλούμενας μεσότηας πτώσεις ἐκάλεσαν, οἷον τὴν ἀπὸ τῶν ἀνδρείων πτώσιν τὴν ἀν- 40
δρείως καὶ ἀπὸ τῶν καλῶν τὴν καλῶς. ὅτω δὲ καὶ ἀρρενική τις ἦν αὐτοῖς πτώσις ἀπὸ ὀνόματος θηλυκῆς, ὡς ἀπὸ τῆς γραμματικῆς ὁ γραμματικός, καὶ θηλυκῆς ἀπὸ ἀρρενικῆς, ὡς ἀπὸ τῆς Ἀλεξάνδρου ἢ Ἀλεξανδρεία. πτώσεις δὲ καὶ ταύτας ἔλεγον διὰ τὸ ταύτην πε-
ποιθέναι ταῖς κυρίως πτώσεσι καὶ τὸν μετασχηματισμὸν τῆς κατα- 45
λήξεως... ὁ Ἀριστοτέλης τὴν διαφορὰν τῆς πτώσεως καὶ τὴν κατ' ὄνομα προσήγοριαν, τὰ δύο ταῦτα μόνον δοκεῖ τοῖς παρωνύμοις ἀποδοῖναι. ἀλλ' ἐκ τῶν παραδειγμάτων δὴλην ἐποίησε καὶ τὴν κατ'

τὸ πρᾶγμα μέθεξιν ἐν τοῖς παρωνύμοις· ὁ γὰρ γραμματικὸς ἐκ ὀνόματος μόνον μετέχει τῆς γραμματικῆς ἀλλὰ καὶ αὐτῆς τῆς τέχνης, καὶ ὁ ἀνδρείος τῆς ἀρετῆς. δεῖ δὲ ἐπὶ τῶν παρωνύμων ζητεῖν τί τὸ πρῶτον καὶ τί τὸ ἀπ' ἐκείνου παρωνομασμένον... 5

f. 5 b. τῶν δὲ παρωνύμων ἂν εἴη, φησὶν ὁ Πορφύριος, καὶ τὰ πατρωνυμικά καὶ τὰ συγκριτικά καὶ τὰ υπερθετικά καὶ τὰ υποκοριστικά. τὸ δὲ πασπαλοφί καὶ τὸ ἡφί καὶ τὸ βίηφι, ἅπερ παράγωγά τινες ἐκάλεσαν, ἐκ ἂν εἴη παρώνυμα· δεῖ γὰρ μὴ τὸ αὐτὸ ἀπαρραλλάκτως σημαίνειν τὰ παρώνυμα, ταῦτα δὲ ὅθεν παρηλλαγμένον σημαίνει τῷ ἡ, 10
ταῖς τῇ ἑαυτῇ, καὶ τῷ βίῃ καὶ τῷ πασπαλῳ.

εἰρηκῶς τοῖνυν ὁ Ἀριστοτέλης περὶ ὁμωνύμων καὶ συνωνύμων 1 a
καὶ παρωνύμων, παρήκε τὰ τε ἑτερόνυμα καὶ τὰ πολυώνυμα, τὰ μὲν 15
πολυώνυμα, διότι ἐπαρίσχηται τὰ πράγματα, μόνον δὲ τὰς λέξεις πληθύνει, τὰ δὲ ἑτερόνυμα, διότι ἐπὶ τὰς κατ' ἀριθμὸν ἀπείρους ἀλλὰ τὰς κατ' ἑνὸς σημαίνουσας τι λέξεις διαιρεῖται τὰ νῦν. καὶ μέντοι ἅμωφ ταῦτα παρήκεν, ὡς εἴρηται, διότι καὶ ῥητορικῆς μᾶλλον καὶ ποιητικῆς ἐστὶ περιεργίας, ἀλλ' ὁ φιλοσόφῳ θεωρίας, ὡς εἴρηται. 20
πλὴν καλῶς ἔχει κάκεῖνα τοῖς παραληφθεῖσιν εἰς μίαν διαίρεσιν συμπεριλαβεῖν. Σπείσιππον τοῖνυν ἰσορεῖ Βοηθὸς τοιαύτην διαί-
ρεσιν παραλαμβάνειν τὰ ὀνόματα πάντα περιλαμβάνουσιν. τῶν γὰρ ὀνομάτων, φησὶ, τὰ μὲν ταυτωνύμα ἐστὶ τὰ δὲ ἑτερόνυμα, καὶ τῶν ταυτωνύμων τὰ μὲν ὁμωνύμα ἐστὶ τὰ δὲ συνώνυμα, καὶ τῶν παλαιῶν συνήθειαν ἀκρόντων ἡμῶν τὰ συνώνυμα· τῶν δὲ ἑτερόνυμων πάλιν τὰ μὲν ἐστὶν ἰδίως ἑτερόνυμα τὰ δὲ πολυ-
ώνυμα τὰ δὲ παρώνυμα. ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν ἄλλων ἀποδέδοται, πο- 25
λυώνυμα δὲ ἐστὶ τὰ διάφορα καὶ πολλὰ λεγόμενα ὀνόματα καθ' ἑνὸς πράγματος, ὅταν εἰς καὶ ὁ αὐτὸς αὐτῶν ἢ λόγος, ὥσπερ ἄορ ξίφος φάσγανον μάχαιρα· ἑτερόνυμα δὲ ἐστὶ τὰ καὶ τοῖς ὀνόμασι καὶ τοῖς πράγμασι καὶ τοῖς λόγοις ἕτερα.

f. 6. διὰ τί δὲ ὁ Ἀρχύτας παραλέλοιπε ταύτην τὴν περὶ τῶν ὀνομάτων διδασκαλίαν ἐν τῷ περὶ τῶν καθόλου λόγῳ; ὅτι τὰ ὀνόματα φύσει καὶ ἐθέσει λέγουσιν οἱ Πυθαγόρειοι, καὶ τὰ ὁμωνύμα καὶ τὰ πολυώνυμα παραιτῶνται ὡς ἐνὸς ὀνόματος πρὸς ἕν πρᾶγμα καὶ φύσιν λεγομένον.

ΔΕΞ. ἔδει πρὸ τῆς περὶ τῶν καθολικῶν λέξεων καὶ Ἀρχύταν λέγειν, ὅς ἡμεῖς κατηγορίας ὀνομαζόμεν, ταῦτα προειληφέναι. ἢ μήποτε ὅδε καὶ νῦν γίνετο τὸν Πυθαγορικὸν ἢ τοιαύτην διαίρεσιν· ἐπεὶ γὰρ φύσει διορίζονται τὰ ὀνόματα καὶ τοῖς πράγμασι, πᾶσαν τὴν ἀνωμαλίαν τὴν περὶ λέξεων παραιτῶνται. ἀλλὰ ταῦτα μὴ υπερ- 30
τιθέμεθα, ἐπειδὴ τὸ ταῦτον γένος τῶν ζητήσεων παρὰ τῶν τὰς Πυθαγορικῶν ὑποθέσεις θαυμαζόντων ἀπατεῖν προσήκεν.

ΣΙΜΠΛ. β' f. 6 b. καὶ οἱ παλαιοὶ κυρίως μὴ λεγόμενα τὰ διὰ 1 a
λόγους σημαίνοντα ἔλεγον, καταχρηστικῶς δὲ καὶ τὰ δι' ἀπλῆς λέ- 16
ξεως. ὁ δὲ λόγος ἐπεὶ καὶ συμπλοκὴν λέξεων προφέρει, εἰκότως τὰ λεγόμενα διαιρῶν (ὁ Ἀριστοτέλης) τῶν κυρίως λεγομένων πρῶτον ἐμνήσθη... ὁ δὲ Βοηθὸς μόνον λεγόμενα καὶ σημαίνοντα τὰς νοήσεις εἶναι φησι παρὰ τοῖς ἀρχαίοις· καὶ γὰρ εἶναι τὸ ἀληθὲς καὶ τὸ ψεῦδος ἐν τοῖς πράγμασιν ἀλλ' ἐν διανοαῖς καὶ ταῖς τῷ νῷ διεξό-

δοις, ὡς καὶ αὐτὸς Ἀριστοτέλης ἐν τῷ περὶ Ψυχῆς (3 6) διδάσκει. ἀλλὰ καὶ ἡ διάνοια διὰ τὸ λόγος σημαίνει. οἰκειότερον ἔν λεγόμενα τὰς λέξεις λέγειν τὰς σημαντικὰς καθὼ σημαντικὰς.

^{1 α} **ΠΟΡΦΥΡ. f. 11.** τὸ κτ' συμπλοκὴν λέγει διχῶς· τὰ μὲν γὰρ ¹⁷ κτ' συμπλοκὴν ὅσα συμπλεκτικῶς ἐμπεριέχονται συνδέσμων, οἷον "Σωκράτης καὶ Πλάτων." τὰ δὲ κτ' συμπλοκὴν λέγει ὅσα ὁμῶς προφέρει πρᾶγματα διὰ τὸ ἕτερον συμβεβηκέναι τῷ ἑτέρῳ, οἷον "Σωκράτης περιπατεῖ."

ΔΕΞ. φαμὶ δὴ ὅτι μόνον συμπλοκὴν τὴν μὲν συμπλεκτικὴν συνδέσμων προφορὰν λέγοντες τοῖς Στωϊκοῖς ἐπακολουθῶσιν, ὧν ¹⁰ ἀρχαιότερος ὁ Ἀριστοτέλης καὶ τῇ τῶν πρεσβυτέρων συνηθείᾳ χρωμένος, οἵτινες τὴν τῶν πλείονων μερῶν τὴν λέγειν σύνθεσιν συμπλοκὴν ὠνόμαζον. τὸ δὲ λέγειν ὅτι μὲν συμπλοκὴς ὁ ἄνθρωπος ἢ ὁ βῆς, διότι σύνθεσις ἐπ' αὐτῶν ἐστὶ συλλαβῶν καὶ φοιχείων, καὶ αὐτὸς ἐ καλῶς λέγει· ὁ γὰρ τὴν τῶν φοιχείων σύνθεσιν ἀλλὰ τὴν τῶν ¹⁵ μερῶν τὴν λέγειν οἱ παλαιοὶ συμπλοκὴν ὠνόμαζον.

^{1 α} **ΣΙΜΠΛ. β' f. 7 b.** τίσιν ἔδοξε τῷ τοῖς προειρημένους μὴ ²⁰ ἀκολουθεῖν· διὸ καὶ ὑπομνηματικὸν ἔδοξε τὸ σύγγραμμα. τὸ δὲ ἔχοντως ἔχει, ἀλλ' ἐπειδὴ περὶ τῶν ἀπλῶν καὶ γενικῶν λέξεων ἦν ὁ σκοπὸς τῶν τὰ ἀπλὰ καὶ γενικὰ πρᾶγματα σημαίνουσιν, πρὸ τῶ ²⁰ τὴν εἰς τὰ πλείους διαιρέσιν αὐτῶν ποιήσας, φημὶ δὴ τὴν εἰς δέκα, ὧν ἕκ ἡν πλείονα εὐρεῖν, τὴν εἰς τὰ ἐλάχιστα προλαβεῖν ἐδοκίμασεν, ὧν ἕκ ἡν εἰς ἐλάττωνα συσείλαι. καὶ γὰρ ἐπισημονικὸν ἦν τῷ, καὶ ἡ δεκάς ἐν τῇ τετραδὶ περιέχεται· τὰ γὰρ ἐν δύο τρία τέσσαρα συνθέντες τὴν δέκα ποιεῖμεν. καὶ τὴν τετραδά πάλιν εἰς δυάδα συνείλε. τὰ δὲ ²⁵ τέσσαρα ταῦτα ἐξ ἑσίας καὶ συμβεβηκὸς καὶ τὸ καθόλου καὶ τὸ κτ' μέρος. τὰ γὰρ ὅντα διαιρεῖ διχῶς, εἰς τε τὰ καθ' αὐτὰ εἶναι δυνάμενα καὶ μηδενὸς ἑτέρου δεόμενα πρὸς ὑπόστασιν, ἅπερ καὶ ἑσία καλεῖται διὰ τὸ ἐξαρκεῖν ἑαυτοῖς πρὸς τὸ εἶναι, καὶ εἰς τὰ ἐν ἑτέροις ὑφεισώμενα, ἅπερ καὶ συμβεβηκὸς λέγεται διὰ τὸ ἐν ἑτέροις συμβεβηκέναι. καὶ ἔχομεν ³⁰ εἰς δύο τῶν δέκα κατηγοριῶν τὴν διαιρέσιν· αἱ γὰρ ἑννέα συναρῶν ἐν τῷ συμβεβηκῷ, καὶ ἑσία πρώτη τῶν ἄλλων ἀπηρίθμηται. καὶ τῶν δὲ ἑκάτερον ἢ εἰς πλείονα τὰ ὑφ' αὐτὸ τῷ δίδωσιν ἑαυτὸ, ἢ εἰς ἓν μόνον. καὶ διὰ τῷ ἄλλῃ γίνεσθαι συζυγία, καὶ αὐτὴ λογική, τὸ καθόλου καὶ τὸ κτ' μέρος· ὧν συμπλεκόμενων ἀλλή- ³⁵ λους ἐξ μὲν αἱ πᾶσαι γίνονται συμπλοκαί, οὐκ ἐν αὐταῖς ἀσυστάτων ὅσων, τῶν τὰ ἀντιφάσκοντα συναγούσων, τῆς τε ἐν ὑποκειμένῳ καὶ ἕκ ἐν ὑποκειμένῳ καὶ τῆς καθ' ὑποκειμένον καὶ καθ' ὑποκειμένον, τὰς λοιπὰς τέσσαρας ὁ Ἀριστοτέλης ἐκτίθει· ἢ γὰρ καθόλου ἑσία ἐστίν, ἢ συμβεβηκὸς μερικόν, ἢ καθόλου συμβε- ⁴⁰ βηκὸς, ἢ μερικὴ ἑσία. ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Ἀριστοτέλης δι' ὀνομάτων ἀσυνηθεσέων τὰ εἰρημένα ἐδήλωσε, δεῖ ταῦτα μεταλαβεῖν εἰς τὰ ὑπὸ τῷ φιλοσόφῳ λεγόμενα. τὸ μὲν ἐν συμβεβηκῷ ἐν ὑποκειμένῳ ἐκάλεσε, διότι μὴ ὄν αὐτοκρατὲς ἑτέρου δεῖ πρὸς τὸ ἐν αὐτῷ εἶναι, τὴν δὲ ἑσίαν κτ' τὴν τῷ συμβεβηκῷ ἀπόφασιν. ⁴⁵ f. 8. τί δήποτε δὲ μὴ κτ' τὸ σύνθετος ἐχρήσατο τοῖς σημαίνουσιν, καθόλου ἑσίαν λέγων καὶ μερικόν συμβεβηκὸς καὶ τὰ λοιπά; ἢ ὅτι δι' ἐμφαντικωτέρων ὀνομάτων ὑπογραφὴν ἐκάς παραδεδώκε;

ΑΜΜΩΝ. f. 25. διὰ τί τὴν ἑσίαν ἐκάλεσεν ἕκ ἐν ὑποκειμένῳ ^{1 α} καὶ μὴ ὑποκειμένον, εἴγε ὑπόκειται τοῖς συμβεβηκῶσι πρὸς ὑπάρξιν; ²¹

ΣΙΜΠΛ. β' f. 8. αὐτὸς θεῖς τὸ ὄνομα τῷ ἐν ὑποκειμένῳ εἰκό- ^{1 α} τως τὸ λέγω προσέθηκε. καὶ γένος μὲν τῷ ἐν ὑποκειμένῳ τὸ ἐν τινι ²⁴ παρέλαβε, τὰ δὲ ἐφεξῆς διαφορὰς τῶν ἐν τινι τῶν λοιπῶν χωρίζοντας. πολλὰ καὶ γὰρ λέγει τὸ ἐν τινι, καὶ τό γε ἐλάχιζον ἑνδεκάχως... f. 8 b. ἴσον δὲ ὅτι ἐν τῷ τετάρτῳ τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως (c. 3) τὸ ἐν τινι εἰς ὁκτώ διείλεν ὁ Ἀριστοτέλης, τὸ μὲν ἐν χρόνῳ μὴδὲ μνηθεῖς ὅλως, ἴσως μὲν διὰ τὸ μήπω τι περὶ τῷ χρόνῳ εἰπεῖν, τὸ δὲ ἐν ὑποκειμένῳ συνάφας τῷ ἐν ὕλῃ. καὶ τὸ ἀγγεῖον δὲ καὶ τὸν τόπον συνῆψε διὰ τὸ μήπω τότε τὴν διαφορὰν εἰρηκέναι.

ΠΟΡΦΥΡ. f. 15 b. πόσα ἐν σημαίνουσιν τῷ ἐν τινι κατηγορήματα; — ἑννέα. — τίνα ταῦτα; — τὸ ὡς ἐν τόπῳ, τὸ ὡς ἐν ἀγγείῳ, τὸ ὡς ἐν ὅλῳ, τὸ μέρος καὶ τὸ ὡς ἐν τοῖς μέρεσιν, τὸ ὅλον καὶ τὸ ὡς ἐν τῷ γένει, τὸ εἶδος καὶ τὸ ὡς ἐν τῷ εἶδει, τὸ γένος καὶ τὸ ὡς ἐν τέλει, καὶ τὸ ὡς ἐν τῷ κρατύνει καὶ τὸ ὡς ἐν τῇ ὕλῃ, τὸ εἶδος.

ΔΑΒΙΔ. ταῦτα τὰ ἑνδεκα σημαίνουσιν τῷ ἐν τινι ὑπὸ τὴν πᾶν κατηγορίαν ἀνάγει ὁ Ἀριστοτέλης... ἀπορῶσι δὲ τινες τρεῖς ἀπορίας... εἰτά φάσιν ὅτι δύναται χωρὶς ὑποστῆναι συμβεβηκός· ἰδὲ γὰρ ἡ εὐωδία τῷ μῆλιν συμβεβηκὸς ἔσται, καταλείψασα τὸ μῆλον μένει ἐν τῷ αἰδητηρίῳ ἢ τῷ κισσῷ. λύσει τῷ διάφοροι, ὁ μὲν Πλάτων ὅτι ἕκχωριζομένη τῷ ὑποκειμένῳ· μετὰ τινων γὰρ λεπτῶν ἀπορροῶν χωρεῖ πρὸς ἡμᾶς, ὡς δηλοῖ ἡ κτ' μέρος αὐτῷ ἰχθυόσιν· ἐν γὰρ τῷ δένδρῳ ἕκ ἰχθυόσιν διὰ τὸ πλείονα εἶναι τὴν εἰσροὴν τῆς ἐκροῆς. ὁ δὲ Ἀριστοτέλης τὸ διακονικὸν αἰτιάται τῷ ἀέρος, ὅτι ὡς λόγῳ ἐστὶ διορατὸς καὶ διηγήσις, τῷ καὶ ὁσμοσμός. ὁ δὲ Πλωτῖνος τὰ Ἀριστοτέλους καὶ Πλάτωνος συναγαγὼν φησιν ὅτι μεταβάλλει μέρος τῷ ἀέρος ἐν τῇ εὐωδίᾳ· ἢ γὰρ εὐωδία μείνασα ἐν τῷ μῆλιν γεννᾷ ὁμοίαν ἑαυτῇ ἑτέραν ποιότητα μεταβάλλουσα μέρος τῷ ἀέρος, ἢ αἰθανόμεθα. ὁ δὲ τῶν δοξῶν τῶν κατ' αὐτὴν ἀληθὴς, ὁ δὲ ἢ Πλάτωνος ἢ λέγουσα ἀπορροίας· ἢ γὰρ ἀπόρροια σῶμα, πάντες δὲ σώματος μία ἢ κτ' φύσιν κίνησις· ἢ γὰρ κῆφον καὶ ἐπὶ τὰ ἄνω ῥέπει, ἢ βαρὺ καὶ κάτω· τῆς δὲ εὐωδίας τῷ μῆλιν πάντες ὁμοτίμως αἰθανόμεθα κτ' κύκλον. ὁ γὰρ ὅτι ἕκ ἀρκεῖ ἀπορροίας εἰπεῖν μόνον. ὁ δὲ ἢ Ἀριστοτέλους μόνῃ ἀληθὴς· ἰδὲ γὰρ οἱ χοῖροι πλείονα ὀρύττεται τὸν βόρβορον ἐπὶ τὸ πλεον αἰθανόμεθα τῶν ἀπορροῶν, καὶ οὐσώδεις δὲ τόπους παριόντες ῥάκει φράξαντες τὰς ῥῖνας, καίπερ ἀναπνέοντες, τῆς οὐσώδους ἕκ αἰθανόμεθα, ὥστε διυλιδεῖσιν τῶν ἀπορροῶν καὶ καθαρὰ τῷ ἀέρος χωρῶντος πρὸς ἡμᾶς. ὁ δὲ τὸ Πλωτῖνος μόνον ἀληθὴς τὸ ποιεῖν ὅλον τὸν ἀέρα· πλασματικῶδες γὰρ τὸ λέγειν ὅλον τὸν ἐν μέσῳ ἀέρα ποιεῖν ἐπὶ τῶν γυνῶν τῶν αἰθανομένων ἐν ἄλλαις πόλεσιν ἀτάφων σωμάτων. αἱ τρεῖς ἔν ἅμα ἀληθεῖς εἰσίν· ἀλλ' ἐπὶ μὲν τῶν φαύλων ὁσμῶν χρεῖα καὶ ἀπορροῶν, ἐπὶ δὲ τῶν ἀκριβῶς ὁσμωμένων ἀρκεῖ καὶ τὸ ὁσμοσμός τῷ ἀέρος, ἐπὶ δὲ τῶν μέσῳ ἀρκεῖ καὶ ἡ μεταβολὴ τῷ ἀέρος. κατ' ὁ δὲ τῶν αἰθανομένων αἱ ποιότητες ἀπὸ τῷ ὑποκειμένου εἰς ὑποκειμένον μεταβαίνουσιν· ἢ γὰρ ἐν τῷ αὐτῷ νῦν εἰσὶ, καὶ τῷ ἐν ὧ εἰσὶ καὶ τῷ ἐξ ὧ, καὶ διασπαδῆσεν αὐτῇ ἑαυτῆς ἢ

ποιότης· ἢ ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ νῦν, ἐπειδὴ πάντα μεταξὺ τῶν δύο νῦν ἐστὶ χρόνος μέσος, ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ ἔσοντι χωρὶς ὑποκειμένου. ἐν γὰρ δὲ καὶ ἀπὸ ἐτέρων λύσαι ταῦτα, ὅτι ἐκ εἶπεν ὁ Ἀριστοτέλης ὁ δὲ δύνασθαι χωρὶς εἶναι τὸ ἐν ᾧ ἦν, ἀλλὰ τὸ ἐν ᾧ ἐστίν, ὅπερ δὲ ἂν ἦ ἡ ποιότης, ἐν ὑποκειμένῳ ἐστίν.

ΣΙΜΠΛ. γ' f. 1 a. ἀπορῶσιν οἱ περὶ τὸν Λύκιον καὶ τὸτο πρὸς τὸ μὴ ὡς μέρος λέγεσθαι τὸ ἐν ὑποκειμένῳ... ταύτην δὲ τὴν ἀπορίαν λύων ὁ Πορφύριος διττόν, φησὶν, ἐστὶ τὸ ὑποκείμενον ὃ μόνον κατ' ἐξὸς ἀπὸ τῆς Στοᾶς ἀλλὰ κατ' ἐξὸς πρεσβυτέρως. ἢ τε γὰρ ἄποιοι ὕλη, ἣν δυνάμει καλεῖ ὁ Ἀριστοτέλης, πρῶτον ἐστὶ τὸ ὑποκείμενον 10 σημαινόμενον, καὶ δεύτερον, ὃ κοινῶς ποιοῦν ἢ ἰδίως ὑφίστασθαι. ὑποκείμενον γὰρ καὶ ὁ χαλκός ἐστι καὶ ὁ Σωκράτης τοῖς ἐπιγινωσκουσιν ἢ κατηγορουμένοις κατ' αὐτῶν. πολλὰ ἔν, φησὶ, τῶν ἐγγινωσκουσιν ὡς μὴ πρὸς τὸ πρῶτον ὑποκείμενον ἐν ὑποκειμένῳ ἐστίν, οἷον πᾶν χρώμα καὶ πᾶν ἡμίμα καὶ πᾶσα ποιότης ἐν ὑποκειμένῳ ἐστὶ τῇ πρώτῃ 15 ὕλῃ, ἔχῃ ὡς μέρη αὐτῆς ὄντα καὶ ἀδύνατα χωρὶς αὐτῆς εἶναι· ἐπὶ δὲ τῷ δευτέρῳ ὑποκειμένῳ ὃ πᾶν χρώμα ὁδὲ πᾶσα ποιότης ἐν ὑποκειμένῳ, ἀλλὰ ὅτε μὴ συμπληρωτικά ἐσιν τῆς ὕλης. τὸ γὰρ λευκὸν ἐπὶ μὴ τῷ ἐρίῳ ἐν ὑποκειμένῳ, ἐπὶ δὲ τῆς χιόνος ἐκ ἐν ὑποκειμένῳ, ἀλλὰ συμπληροῦ τὴν ὕσιν ὡς μέρος.

ΔΕΞ. ἐστὶ τὸ ὑποκείμενον διττὸν καὶ κατ' ἐξὸς ἀπὸ τῆς Στοᾶς καὶ κατ' ἐξὸς πρεσβυτέρως, ἐν μὴ τὸ λεγόμενον πρῶτον ὑποκείμενον, ὡς ἡ ἄποιοι ὕλη, ἣν δυνάμει σῶμα ὁ Ἀριστοτέλης φησὶν, δεύτερον δὲ ὑποκείμενον τὸ ποιοῦν, ὃ κοινῶς ἢ ἰδίως ὑφίστασθαι· ὑποκείμενον γὰρ καὶ ὁ χαλκός καὶ ὁ Σωκράτης τοῖς ἐγγινωσκουσιν ἢ κατηγορουμένοις κατ' αὐτῶν. 25 τὸ γὰρ ὑποκείμενον κατ' ἐξὸς πρὸς τι λέγεσθαι ἐδόκει, τινὶ γὰρ ὑποκείμενον. ἦτοι δὲ ἀπλῶς τῶν γινωσκουσιν ἐν αὐτῷ καὶ κατηγορουμένων αὐτῷ, ἢ ἰδίως· ἀπλῶς μὴ γὰρ ὑποκείμενον πᾶσι τοῖς γινωσκουσιν καὶ κατηγορουμένοις ἢ πρώτῃ ὕλῃ, τισὶ δὲ ὑποκείμενον γινωσκουσιν ἐπ' αὐτῷ καὶ κατηγορουμένοις ὁ χαλκός καὶ ὁ Σωκράτης.

ΑΜΜΩΝ. f. 28. κακίς τις ἐν ὁρισμῶν, οἱ μὴ ἐκ τῷ πλεονάζειν, οἱ δὲ ἐκ τῷ ἐλλείπειν.

ΑΜΜΩΝ. f. 31. πανταχῶς τοῖς μὴ ἀπὸ τῆς φωνῆς, τετέστι τῷ 1 a κατ' ὑποκειμένῳ καὶ ὃ κατ' ὑποκειμένῳ, τὸ λέγειν ἀποδίδωσι, τοῖς 25 δὲ ἀπὸ τῷ ὄντος, τετέστι τῷ ἐν ὑποκειμένῳ καὶ ἐκ ἐν ὑποκειμένῳ, 35 τὸ ἐστίν.

ΣΙΜΠΛ. γ' f. 2. λέγει ἔν ὅτι τὰ ἄτομα, ταῦτα δὲ ἐστὶ τὰ μὴ τεμνόμενα διαφοραῖς καὶ διὰ τὸτο μήτε γένει μήτε εἶδει ἐν ὄντα ἀλλὰ ἀριθμῷ μόνον, ὡς ἐν τῷ ἀριθμῷ ἐστὶ τὸ ἐχόντα, ταῦτα 10 ἔν κατ' ὁδὸν ὑποκειμένῳ λέγει· ὃ γὰρ ἔχει τι μερικώτερον ἑαυτῶν, 40 ὃ καὶ κατηγορηθῆσθαι ὡς κατ' ὑποκειμένῳ.

ΔΕΞ. λοιπὸν τοῖνυν ἐστὶν ἀκριβῶς διελέσθαι τί ποτέ ἐστι τὸ ἄτομον καὶ ἐν ἀριθμῷ. ἄτομον μὴ ἐν λέγειν ἔχῃ ὡς τὸ ἀδιαίρετον καὶ ἀμέριστον, ἀλλὰ ὡς τὸ μὴ δεχόμενον τομὴν γένους εἰς εἶδη μὴδὲ εἶδος εἰς τὰ κατ' ἐν ἀριθμῷ διωρισμένα· ἐν δὲ ἕκαστον τῶν αἰσθη- 45 τῶν λέγειν· ὃ κατ' ἑκὴν δύναμιν, ἀλλὰ ὅτι πάντα εἰς μίαν νεύει ὕσιν. ἐπεὶ δὲ πολλὰ καὶ τὸ ἐν λέγειν καὶ γένει καὶ εἶδει καὶ κατ' ἄλλας τρόπους, πλείονα ἀφορίζει νῦν ἐν, τὸ κατ' ἀριθμὸν λαμβάνων

ὃ μόνον ᾧ ἀριθμῷ, ὡς συκοφαντῶσι τινες, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀριθμῷ μόνον.

ΑΜΜΩΝ. f. 31 b. τὸ δὲ ἀπλῶς λέγειν τριχῶς· ἢ τὸ καθόλου, ὡς λέγομεν “ἀπλῶς πᾶς ἄνθρωπος” ἀντὶ τῷ καθόλου· ἢ τὸ μοναχῶς, 5 ὡς τὸ “ἀπλῶς ὁ μῦθος τῆς ἀληθείας ἔφυ” ἀντὶ τῷ ὃ ποικίλος· ἢ τὸ κυρίως, ὡς ὅταν λέγωμεν “ἀπλῶς ἀρετή” ἀντὶ τῷ κυρίως ἀρετή. καὶ τὸ ἐν δὲ λέγειν τριχῶς, καὶ ὅλως ἢ ταυτότης καὶ ἢ ἑτερότης.

ΣΙΜΠΛ. γ' f. 2 b. εἰπὼν τί ἐκ ἐστὶ κατ' ὑποκειμένῳ, νῦν τί 1 b ἐστὶ λέγειν, ὅτι τὸ συνωνύμως καὶ ἐν τῷ τί ἐστὶ κατηγορεῖσθαι, τὸτο 10 ἐστὶ τὸ κατ' ὑποκειμένῳ λέγεσθαι. τὸτο δὲ ἐστίν, ὅταν τὸν λόγον τὸν ὁριστικὸν ἀποδιδόντες τὸ ὑποκείμενον διὰ τὸ κατηγορουμένῳ ἀπο- διδῶμεν.

f. 3. τινὲς δὲ αὐτὸ τὸτο αἰτιῶν τὸ ἕτερον εἰρηάζει τὸ κατ' 1 b ὑποκειμένῳ κατηγορουμένῳ τὸ ὃ κατηγορεῖσθαι· κατ' ἂν τὸ ἀνθρώπου 11 κατηγορεῖσθαι τὸ ζῶον ὡς ζῷον, καὶ τὸ χρώμα τὸ λευκὸν ὡς χρώματος. καὶ φησὶν ὁ Πορφύριος ὅτι διττὴ ἡ ἐπίνοια τῷ ζῷον, ἢ μὴ τὸ κατα- τεταγμένον, ἢ δὲ τὸ ἀκατατάκτως. κατηγορεῖσθαι ἔν τὸ ἀκατατάκτως τὸ κατατεταγμένον, καὶ ταύτη ἕτερον ἐστίν. ὁ μὲντοι Ἰάμβελιχος “ὃ τὰ γένη” φησὶ “τῶν ὑποκειμένων κατηγορεῖσθαι”, ἀλλὰ ἕτερα διὰ 20 ταῦτα· ὅταν γὰρ λέγωμεν Σωκράτην ἄνθρωπον εἶναι, ὃ τὸν γενικὸν αὐτὸν φάμεν ἄνθρωπον εἶναι, ἀλλὰ μετέχειν τῷ γενικῷ... f. 3 b. ἰστέον δὲ ὅτι καὶ Ἀνδρόνικος καὶ ἄλλοι τινὲς ὃ μόνον τὰ ἐν τῷ τί ἐστὶ κατηγορουμένα κατ' ὑποκειμένῳ κατηγορεῖσθαι φασιν, ἀλλὰ καὶ ἄλλα, οἷον τὸ μερικὸν κατ' Ἀριστοτέλην καὶ τὸ Ἀθηναῖος κατ' Σωκράτην, καὶ ὅπως ἐκεῖνα ἔσα κατηγοροῦντες τινος ἐκεῖνα εἶναι λέγομεν αὐτὸ ὅπερ κατηγοροῦμεν· βαδίζειν μὴ γὰρ λέγοντες τὸν Σωκράτην ὃ λέ- 30 γομεν βαδίζειν εἶναι τὸν Σωκράτην, Ἀθηναῖον δὲ εἶναι λέγομεν καὶ φιλόσοφον. καὶ ὅσα δὲ τῶν κατηγορεῖσθαι, λεγόντων ἡμῶν ταῦτα ἐκεῖνα εἶναι, καὶ κατ' ὑποκειμένῳ ῥηθῆσθαι.

ΔΕΞ. πῶς ἀπαντήσωμεν τοῖς ἐριστικοῖς, οἱ τὰ μὴ ὑπάρ- 1 b χοντα τῶν κατηγορουμένων λαμβάνοντες ὡς λεγόμενα κατ' αὐτὰ, 12 ποιῶσι πρὸς τῷ ὑποκειμένῳ τὸν τῆς ἀποφάσεως συλλογισμόν, οἷον ὁ ἄνθρωπος τὸ Σωκράτης κατ' ὑποκειμένῳ κατηγορεῖσθαι, κατ' δὲ τὸ ἀνθρώπου λέγειν τὸ μὴ εἶναι Σωκράτην, ἐκὼν καὶ κατ' Σωκράτην ῥη- θῆναι ἂν τὸ μὴ εἶναι Σωκράτην. πάλιν γὰρ καὶ πρὸς τῶν ὑπολογισ- 30 μεθα ἔχῃ ὡς οἱ Στωϊκοὶ λέγουσι τὴν τῶν ἀποφάσεων ὑπεξαίρεσιν, ἀλλὰ ὡς Ἀριστοτέλης διδάσκει τὴν τῶν κατ' ὕσιν ὑπαρχόντων λήψιν, ἣν ἐκεῖνοι ὃ παρασώσασμενοι παραλογίζοντο, τὰ μὴ ὑπάρ- χοντα ὡς κατ' ὕσιν προσλαμβάνοντες.

ΑΜΜΩΝ. f. 32 b. τί δὲ αὐτῷ βύλει τὸ “ὡς κατ' ὑποκει- 1 b μέν”; ἀντὶ τῷ ὅτι ὡς καὶ πραγματικῶς. εἰ γὰρ τι κατ' ὑποκει- 10 μενός κατ' συμβεβηκός κατηγορεῖσθαι, ἐκ ἀνάγκης τὸτο καὶ κατ' ὑποκειμένῳ λέγεσθαι· οἷον τὸ Ἀγαμέμνωνος πραγματικῶς κατηγο- ρεῖσθαι καὶ ὡς κατ' ὑποκειμένῳ ὁ ἄνθρωπος, τὸ δὲ ἀνθρώπου ὅτι ὡς μὴ κατ' ὑποκειμένῳ λέγειν κατ' ὑποκειμένῳ λέγειν καὶ τὸ τρισύντακτον· διὰ τὸτο τὸ μὴ ζῶον κατηγορεῖσθαι κατ' Ἀγαμέμνωνος, ἐκείνῳ δὲ καὶ τὸ τρισύντακτον.

f. 33. αἱ κατηγορίαι καὶ πλάτος ἔχουσι καὶ βάθος, βάθος μὴ τὴν εἰς τὰ μερικώτερα αὐτῶν πρόοδον, πλάτος δὲ τὴν εἰς τὰ πλάγια

μετάσασιν, οἷον ἵνα βάθος μὴ λάβῃς ἔτω τὴν ὕσιν καὶ τὸ σῶμα καὶ τὸ ξυμφυχον καὶ τὸ ζῶον καὶ ἔτως ἐφεξῆς, πλάτος δέ, ὅταν διέλῃς τὴν ὕσιν εἰς σῶμα καὶ ἀσώματον. ὁ Ἀριστοτέλης ἔν κανόνα καὶ τῷ πλάτους καὶ τῷ βάθους ἡμῶν ἀποδίδωσι, νῦν μὴ τῷ βάθους, ἐφεξῆς δὲ τῷ πλάτους. ἔστι δ' ὁ κανὼν ὅτος· ὅταν πρῶτον δευτέρου καθ' ὑποκειμένη κατηγορήσῃ καὶ δευτέρου τρίτου καθ' ὑποκειμένη κατηγορήσῃ, τότε καὶ τὸ πρῶτον τῷ τρίτῳ καθ' ὑποκειμένη κατηγορήσῃ.

15 **ΑΜΜΩΝ.** f. 34 b. λημμάτια τινα προσλαμβάνει χρήσιμα αὐτῷ ἐσόμενα πρὸς τὴν προκειμένην διδασκαλίαν· ἐπεὶ δὲ καὶ αἱ κατηγορίαι καὶ γενικώτατά εἰσι γένη καὶ ἐφ' ἐκάστης σειρά τις ἐκδέδοσθαι τῶν ὑπαλλήλων γενῶν, κανόνα διακριτικὸν ἐνταῦθα ἡμῶν παραδίδωσιν ὁ φιλόσοφος τῶν τε πάντῃ ἑτερογενῶν καὶ ὑπαλλήλων καὶ φησιν ὅτι τῶν ἑτερογενῶν καὶ μὴ ὑπ' ἄλληλα τεταγμένων πάντως ἕτεροι καὶ αἱ διαφοραὶ αἷ τε συσφατικαὶ καὶ αἱ διαιρετικά... καλῶς δὲ τῷ εἶδει προσέθηκε, ταῦτέστι τῷ πράγματι, ἵνα τὰς ἐσιώδεις λαβόμεν διαφοράς.

ΣΙΜΠΛ. γ' f. 3 b. ἐν τούτοις δεόν εἰπεῖν τί γένος καὶ τί εἶδος καὶ τί διαφορὰ καὶ τίνα χέσιν ἔχουσι πρὸς ἄλληλα εἰς τε ἑτερότητα καὶ κοινότητα. τὸ τοῖνον γένος λέγεσθαι μὴ πολλαχῶς, ὡς καὶ ἐν τῇ εἰσαγωγῇ ἐδήλωσε καὶ ἐδίδαξεν ὁ Πορφύριος· τὸ δὲ νῦν παραληφθὲν γένος ἐστὶ τὸ κατ' πλείονων καὶ διαφερόντων τῷ εἶδει ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορούμενον. εἶδος δὲ τὸ κατ' πλείονων καὶ διαφερόντων τῷ ἀριθμῷ ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορούμενον. διαφορὰ δὲ ἡ κατ' πλείονων καὶ διαφερόντων τῷ εἶδει ἐν τῷ ὅποιον εἶναι κατηγορούμενη... τῶν δὲ διαφορῶν αἱ μὴ γενῶν εἰσὶν αἱ δὲ εἰδῶν· τὰ μὴ ἔν γένος αἱ μὴ συσφα- 25 καί, ὅσαι κατ' παντὸς λέγονται, αἱ δὲ διαιρετικά, ὅσαι διηρημένως μὴ κατ' αὐτὰ καὶ λέγονται, ὁμοῦ δὲ πᾶσαι. τὰ δὲ εἶδος εἰσὶν αἱ εἰδοποιοὶ καὶ μόναι, ὧν ἐκάστη κατ' ἀντιδιηρημένον πρὸς ἕκαστον τῶν εἰδῶν ἀφορίζεται, ἀλλ' ἔχ' ἅμα πᾶσαι. ὥσπερ δὲ εἶδη πλείονα πρὸς ἓν γένος, ἔτω καὶ πολλαὶ διαφοραὶ πρὸς ἓν εἶδος συντελεῖσιν. ὁ δὲ ἔρμηνος τὰς συμπληρωτικὰς ἔχ' ἀξιοὶ διαφοράς καλεῖν, ἀλλὰ μόνας τὰς διαιρετικάς. ἀλλὰ πῶς τὴν διαφορὰν κατ' διαφερόντων τῷ εἶδει λέγομεν καὶ τὸ εἶδος κατ' διαφερόντων τῷ ἀριθμῷ;... f. 4. ἕτερα δὲ γένη ἐστὶ καὶ εἶδη καὶ διαφοραὶ τὰ ταῖς κατηγορίαις διαφέροντα, ὥςτε καθ' ἐκάστην κατηγορίαν καὶ γένη καὶ εἶδη εἶναι καὶ δια- 35 φοράς. καὶ ὑπαλλήλα δὲ γένη ὧν τὸ ἕτερον ὑπὸ τὸ ἕτερόν ἐστιν, ὡς ὑπὸ τὸ ζῶον τὸ πτηνόν· ἔχ' ὑπαλλήλα δὲ ὧν μὴδὲτερον ἐστὶν ὑπὸ τὸ ἕτερον, ὡς ζῶον καὶ ἐπιστήμη... τῶν ἔν ἑτέρων καὶ μὴ ὑπ' ἄλληλα γενῶν ἑτέρας εἶναι διαφοράς φησι καὶ τὰς διαιρετικάς καὶ τὰς συσφατικάς.

ΦΙΛΟΠΟΝΟΥ. ἰστέον δὲ ὅτι διττὴ ἡ γραφὴ “τῶν ἑτερογενῶν” καὶ “τῶν ἑτέρων γενῶν,” καὶ χρὴ εἶδέναι ὅτι τὸ ἑτερογενῶν ἐπιτασιν τῆς τῶν γενῶν ἑτερότητας παρίσχησι, καὶ ἔτως μόνῃ βάλει δὴλῶν τὰ ὑπὸ τὰς διαφόρους κατηγορίας ἵτοι αὐτὰ τὰ γένη· ὅπερ ἀπλῶν τε καὶ βέβαιον· τὸ δὲ “ἑτέρων γενῶν” σοφὸν ὡς ἐν μεσότητι 45 τῷ δηλωμένῳ κείμενον καὶ ἄμφω τὰ γένη περιλαβεῖν δυνάμενον.

ΔΑΒΙΔ. μὴ τὸν κανόνα τῷ βάθους ἔρχεται καὶ ἐπὶ τὸν κανόνα τῷ πλάτους. καὶ ἐπεὶ δὲ τὸ πλάτος αἱ διαφοραὶ ποιεῖσι, διτταὶ αἱ διαφοραὶ,

ἡ καὶ συσφατικαὶ καὶ διαιρετικά, καὶ τὰ γένη διττά, τὰ μὴ ὑπ' ἄλληλα τὰ δὲ ἔχ' ὑπ' ἄλληλα... ἐάν καὶ διέλῃς τὸ ζῶον εἰς χερσαῖον καὶ ἔνυδρον, εἴτα τὸ χερσαῖον εἰς ἔναιμον, οἷον ἄνθρωπον ἵππον, καὶ εἰς ἄναιμον, οἷον μέλιτταν ἀκρίδα, διέλῃς δὲ καὶ τὸ ἔνυδρον εἰς ἔναιμον, οἷον λάβρακα θύνον ὀρφὸν καὶ τὰ τοιαῦτα, καὶ εἰς ἄναιμα, οἷον σπηλίαν τευθίδα κάραβον... δεῖ δὲ καὶ τῷ ἐπίστασθαι, ὡς φησιν Εὐστάθιος ὁ φιλόσοφος ὑπομνηματίσας τὰς Κατηγορίας, ὅτι ὅταν λέγῃ ὁ Ἀριστοτέλης “τῶν δὲ γε ὑπ' ἄλληλα ὅθεν κωλύει τὰς αὐτὰς εἶναι,” ὅτι περὶ τῶν διαιρετικῶν λέγει, καὶ περὶ τῶν συσφατικῶν· αἱ καὶ συ- 5 σφατικὰ μέρη εἰσὶν, ὥσπερ τὸ ξυμφυχον καὶ τὸ αἰδητικὸν τῷ ζῴῳ· μέρη καὶ ταῦτα ζῴῳ δοκεῖ εἶναι ὡς συμπληρωτικά αὐτῷ, ἐάν τις ἀκριβῶς θεωρήσῃ· αἱ δὲ διαιρετικαὶ κυρίως διαφοραὶ εἰσιν ὡς διαφορῶν εἰδῶν ποιητικά.

ΣΙΜΠΛ. γ' f. 4 b. χρὴ δὲ καὶ τὸτο εἶδέναι ὅτι “τῶν ἑτέρων γενῶν” ἀλλ' καὶ “τῶν ἑτερογενῶν” δεῖ ὑπαναγινώσκειν. Ἐρμῖνος δὲ ἑτέρας τῷ εἶδει βάλει εἶναι τὰς διαφοράς τῶν μὴ ὑπ' ἄλληλα γενῶν ἀλλ' ἑτέρων, διότι, φησὶν, ἔστι τινα γένη ἔχ' ὑπ' ἄλληλα μὲν, ἄμφω δὲ ὑπὸ ἓν ἀναγόμενα... ὁ μὲντοι Πορφύριος τῶν ἑτέρων γενῶν ἑτέρας τῷ εἶδει τὰς διαφοράς εἰρηάζει φησι, διότι τῶν ὑπὸ τὰ ἕτερα γένη εἰδῶν ἕτεροι εἰσὶν αἱ διαφοραὶ. ἕτερα καὶ γένη ζῶον καὶ ἐπιστήμη· καὶ τῷ μὴ ζῴῳ εἶδος ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος, τῆς δὲ ἐπιστήμης ἡ μουσική, καὶ εἰσὶν ἕτεροι τῶν αἱ διαφοραὶ. ὥςτε εἴη ἂν λέγων ὅτι τῶν ἑτέρων γενῶν καὶ μὴ ὑπ' ἄλληλα τεταγμένων αἱ κατ' αὐτὰ εἶδη διαφοραὶ ἕτεροι. κάλλιον δὲ ἴσως τὰς εἰδοποιὰς ἀκρίβει, 15 ὡς καὶ αὐτὸς ὁ Πορφύριος προῖον ἀξιοῖ. οἱ δὲ περὶ τὸν Νικόστρατον ματαιολογίαν ἐγκαλεῖσιν ἐν τούτοις.

ΣΙΜΠΛ. γ' f. 4 b. αἰτιῶν δὲ καὶ ἐν τοῖς ὑπ' ἄλληλα γένε- 16 σιν. “ὅσαι τὰ κατηγορούμενα” φησὶ “διαφοραὶ, τοσαῦται καὶ τὰ ὑποκειμένα ἔσονται.” ὅντων καὶ ὑπαλλήλων τῷ ζῴῳ καὶ τῷ λογικῷ ζῴῳ, ἐπεὶ δὲ τῷ ζῴῳ διαφοραὶ εἰσὶ τό τε λογικὸν καὶ τὸ ἄλογον, πῶς οἷον τε τῷ λογικῷ ζῴῳ καὶ μὴ εἶναι λογικόν καὶ τὸ ἄλογον; ἀλλ' ὁ μὴ Βοηθὸς ἐνδὸς τῇ ἀπορίᾳ μεταγράφειν ἤξιεν τὴν λέξιν ἔτως “ὥςτε ὅσαι τὰ ὑποκειμένα διαφοραὶ, τοσαῦται καὶ τὰ κατηγορούμενα ἔσονται.” αἱ καὶ τῷ μερικωτέρῃ διαφοραὶ καὶ τῷ ὁλικωτέρῃ ἔσονται, ἅτε 20 τὸ μερικώτερον τῷ ὁλικωτέρῃ περιέχοντος, εἰ καὶ μὴ ὁμοίως καθόλου ἐπὶ τῷ κατηγορούμενῳ ὡς ἐπὶ τῷ ὑποκειμένῳ λέγονται· τὸ καὶ λογικὸν ἀνθρώπῳ μὴ παντὸς κατηγορεῖται, ζῴῳ δὲ ἐκείνῳ παντός, ἀλλὰ τῶν ζῴων τὰ μὲν ἐστὶ λογικά τὰ δὲ ἄλογα. εἰ δὲ μένει, φησὶν, ἡ αὕτη γραφὴ, προσεκτέον τῷ “ὅθεν κωλύει τὰς αὐτὰς εἶναι δια- 40 φοράς.” συμπιπτεῖ γὰρ ποτε τὸτο· τὸ καὶ θνητὸν καὶ τὸ ζῴῳ διαφορὰ ἐστὶ καὶ τῷ ἀνθρώπῳ. καὶ χάρις τῷ Βοηθῷ τὴν ἀρχὴν τῆς λύσεως ὑποδείξαντι. ἐπεὶ δὲ τῷ ζῴῳ αἱ μὲν εἰσὶ διαιρετικαὶ διαφοραὶ, ὡς τῷ ζῴῳ καὶ μὴ λογικόν καὶ τὸ ἄλογον καὶ θνητὸν καὶ ἀθάνατον, αἱ δὲ συσφατικά, ὡς τῷ ζῴῳ τό τε αἰδητικὸν καὶ τὸ ἀφ' ἑαυτῷ κινητόν, αἱ μὴ διαιρετικαὶ τὰ κατηγορούμενα διαφοραὶ εἰς πᾶσαι τῷ ὑποκειμένῳ ὑπάρχουσιν (καὶ καὶ δὲ καὶ ἀντικείμεναι· εἰ καὶ τὸ λογικὸν ὑπάρχει τῷ ἀνθρώπῳ, καὶ ὅπως καὶ τὸ ἄλογον), αἱ μὲντοι συσφατικαὶ τὰ κατηγορούμενα διαφοραὶ καὶ τῷ ὑποκειμένῳ πᾶσαι ὑπάρχουσι·

τὸ αἰδιητικὸν καὶ τὸ ἐνδοθεν κινούμενον καὶ ἀνθρώπων καὶ τοῖς ἄλλοις
ζώοις ὑπάρχει. τὸ ἔν ἐν δὲν κωλύει" εἴρη) διὰ τὸ μὴ πάσας ὑπάρ-
χειν ἀλλὰ τὰς συζατικάς καὶ τῶν διαιρετικῶν τὰς οἰκείας τῷ με-
ρικωτέρῳ... f. 5. καλεῖ δὲ ὁ Ἰαμβλῖχος τὰς μὲ συζατικάς τῷ
γένους γενικάς, τὰς δὲ διαιρετικάς εἰδικάς.

ΠΟΡΦΥΡ. f. 20. αἶμαι μὲ διὰ τὸ πολλὰς ἡμαρτήδους νομί-
σαι τὴν τόπον, καὶ διορθῶντας φῆσαι μὴ "ὅσαι τῷ κατηγορουμένῳ
διαφοραί, τοσαῦτα καὶ τῷ ὑποκειμένῳ ἔσονται," ἀλλ' ἔμπαλιν "ὅσαι
τῷ ὑποκειμένῳ, τοσαῦτα καὶ τῷ κατηγορουμένῳ ἔσονται." ἐγὼ δὲ
φῆμι ἐξ αὐτῶ τέτα, ἐκ τῶ ἐνὶ φάναι καὶ πάλιν πάσας, τὴν λύσιν 10
τῆς ἀπορίας λαμβάνειν.

ΔΕΞ. ἕκ ἄρα διορθωτέον τὴν λέξιν, μετασφρέποντας ἐπὶ
τὰναντία τὴν ἀπόφασιν, ὥτως ὥστε ὅσαι τῷ ὑποκειμένῳ, τοσαῦτα καὶ
τῷ κατηγορουμένῳ. ἡμάρτη) ἢ ἡ διορθώσις.

ΔΑΒΙΔ. ἀπορῶσιν ὅτι διὰ τί ἀνωτέρον μὴ ἐπεξηγήθη πάσῃ τῇ 15
25. διαίρεσει, ὅτε διῆρει τὰ λεγόμενα καὶ τὰ ὄντα; καὶ λέγομεν ὅτι
ἀναγκάως τελευταίαν ἐφύλαξε τὴν διαίρεσιν ταύτην, ἵνα λήξῃ μὲ
τὸ πρῶτον τμήμα εἰς ψιλὴν ἀπαρίθμωσιν τῶν κατηγοριῶν, ἄρε)
δὲ τὸ δεύτερον αὐτῆς τῆς ἀκριβοῦς διδασκαλίας. ὥστε) ἢ οἱ ἄριστοι
τῶν γραφῶν πρὸ τῆς τελείας μορφῆς τῆς διὰ τῶν χρωμάτων 20
ἀμυδράν ἔνοιαν παρέχον) τῷ γραφησομένῳ διὰ τῆς σκιαγραφίας
ἢ λευκογραφίας, ὥτα καὶ ὁ Ἀριστοτέλης.

ΣΙΜΠΛ. γ' f. 5 b. τριχῶς τῆς σημασίας αὐτῶν τῶν ἀνευ
27. συμπλοκῆς γνωμένης, ἢ καὶ τὴν ἐνομασίαν μόνην, ὅταν ὕψαν λέ-
γωμεν, ἢ ἀπὸ τῶν ὑποδείγματων, ὅταν λέγωμεν οἷον ἄνθρωπος ἢ 25
ἵππος (τὸτο ἢ τὴν ὡς ἐν τύποις καὶ δι' αἰδιήσεως φαινόμενην ὑπο-
γραφὴν δηλοῦ), καὶ τρίτον καὶ τὰς προχείρους ἐνοσίας καὶ μὲν ὅπως
τεχνικάς, σπευδύσας δὲ ἡδὴ πρὸς τὴν ἀκριβοῦς τελειότητα, ὁ μὲ
Ἀριστοτέλης ἐνταῦθα μὲ διὰ τῶ ὀνόματος καὶ ὑποδείγματος ἐδή-
λωσε τὰ γένη, λέγων "ἐξὶ δὲ ὕψια μὲ ὡς τύπων εἰπεῖν οἷον ἄνθρω- 30
πος ἵππος, ποσὸν δὲ οἷον δίκηχου τρίπηχου," καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων
ὡσαύτως, ἐν δὲ τοῖς περὶ ἐκάστης λόγους καὶ τὴν ἔνοιαν τὴν περὶ
αὐτῶν ἀνεγείρειν περὶ) ὁ δὲ Ἀρχύτας καὶ ἐν τῇ πρώτῃ εὐθύς
διδασκαλία εἰπὼν τὸ ὄνομα καὶ τὸ ὑπόδειγμα προΐεις ἐφ' ἐκάστη,
ἐπήγαγε καὶ τὴν καὶ ἔνοιαν ιδιότητα... f. 6. ἀλλὰ τὴν τομὴν 35
ταύτην τὴν εἰς τὰ γενικά γένη γενομένην τί φήσομεν; ἄρα διαί-
ρεσιν; καὶ πῶς ἂν εἴη διαίρεσις, εἰ μήτε ὡς γένος εἰς εἶδη διαίρει)
μήτε ὡς ὅλον εἰς μέρη; ὅτε) ἢ ἐξὶ τι κοινὸν τῶν δέκα κατηγο-
ριῶν, ὅποιον τὸ ὄν οἰονταί τινες ἢ τὸ τί, εἴπερ μὴ ἐπ' ἴσῃ πάντων
κατηγορεῖ) γένος δὲ μὴ ὄντος ὅδε διαφορὰς εἶναι δυνατόν, καθ' 40
ὃς τὸ γένος διαμετρήσεται. ἀλλ' ὅδε ὅλως εἰς μέρη διαίρει)· ὅ καὶ
ἐξὶ τι κοινὸν σύγκριμα τὸ ἐν ὁρισμὸν τῶν ὑπομένων. καὶ ὅλως
ὅτε ὡς ὁμοιομερῆ εἴη ἂν τινος μέρη ἀνόμοια ὄντα, ὅτε ὡς ἀνο-
μοιομερῆ· εἴτε) ἢ τὸ ὄν τις τὸ ὅλον φησὶν εἴτε τὸ τί, ὁμοίως ἔκαστον
ὄν καὶ τί λέγει) καίτοι τοῖς ἀνομοιομερέσιν ὅχι ὑπάρχει τὸ τὰ μέρη 45
καλεῖσθαι τῷ τῷ ὅλῳ ὀνόματι. ἀρ' ἔν τοῖς ἐπὶ στρατιᾷς ἔοικεν ἢ
διαίρεσις τοῖς καὶ λόγους συντεταγμένοις, ὥστε ὥστε) ὡς λόγους λοχα-
γόν, ὅπως τὴν μὲ ὕψαν ἐξηγεῖσθαι τῶν ὕψων;... ταῦτα μὲ ὁ Ἰαμβ-

βλῖχος ἀξιοῖ· ὁ δὲ Ἑρμῖνος "ἀπαρίθμωσις ἔν ἐστὶ" φησι, "καὶ ὅτε
διαίρεσις ὅτε μερισμός· ὅθεν) ἢ ὅλον ἐπ' αὐτῶν ὅτε ὡς γένος ὅτε
ἄλλον τρόπον ὅλον." ἀλλὰ πρὸς μὲ τὰ τῶ θείῳ Ἰαμβλίχῳ ἐκ τῶν
αὐτῶ ρητέον ὅτι τὸ ἀφ' ἐνὸς ἕκ ἀπὸ τῆς ὕψιας ληπτέον (ὥτως) ἢ 5
ἢ τῶν δέκα τὴν ἀπαρίθμωσιν ἀλλὰ τὴν τῶν ἐννέα ποιησόμεθα),
μᾶλλον δὲ ἀπὸ τῶ ὄντος, ὅπερ ἐνταῦθα μὲ πολλαχῶς λεγόμενον
εἰς τὰς δέκα κατηγορίας Ἀριστοτέλης διαίρεισθαι βούλεται, καὶ εἰκότως,
ἐπειδὴ περὶ λέξεως σημαντικῆς ἐν τούτοις ὁ σκοπός, ἐν δὲ τῇ Μετὰ
τὰ Φυσικά (Ε 2) ὡς ἀφ' ἐνὸς τῶ ὄντος τὰ δέκα ἐν τάξει προά-
γεσθαι φησι, πρώτῃ ἐχέσθαι τὰς τῆς ὕψιας καὶ περὶ αὐτὴν τῶν
ἄλλων συνταττομένων. ὁ δὲ Ἑρμῖνος ἀμφιβάλλοντι ἔοικεν εἰ
τοσαῦτα ἐστὶ τὰ γένη. γράφει δὲ ὅπως· "διὸ εἰ μὲ μόνων τῶν
λεχθησομένων εἰσὶν αἱ σημασίαι, τοσαῦτα ἂν εἴη τὰ πρῶτα γένη,
τοσαῦτα) δὲ καὶ αἱ κατηγορίαι· εἰ δὲ καὶ ἄλλα παρ' αὐτά, ὅδε ὁ
λόγος ἐκείνα διωθεῖ), καίτοι τῷ Ἀριστοτέλει πανταχῇ τῷ πλήθει
τέτῳ χρωμένῳ τῶν γενῶν, καὶ ὅτε προσθίεντος ὅτε ἀφαίρετος,
ἀλλ' ἐγκρίνοντος αἰετὴν εἰς δέκα διαίρεσιν, ὥστε) καὶ εἰς τέσσαρα
τὴν τέτων συναίρεσιν ἐποιήσατο." ἄλλοι δὲ πολλοὶ πρὸς αὐτὴν
ἀμφισβήτησαν, αὐτοῦθεν κατηγοροῦντες τῆς εἰς τοσούτον πλήθους
διαίρεσεως, ὥστε) Ἀθηνόδορος ἐν τῷ πρὸς τὰς Ἀριστοτέλους μὲ
Κατηγορίας ἐπιγεγραμμένῳ βιβλίῳ, μόνῃ δὲ τὴν εἰς τοσούτον
πλήθους διαίρεσιν ἐξετάζοντι, καὶ Κορινθῶς δὲ ἐν οἷς πρὸς Ἀθηνόδο-
ρον καὶ Ἀριστοτέλῃ ἐπέγραψε. καὶ οἱ περὶ τὸν Λέκιον δὲ καὶ τὸν Νικό-
στρατον, ὥστε) πρὸς τὰ ἄλλα πάντα χεδόν, ὅπως καὶ πρὸς τὴν διαί-
ρεσιν ἀντειρήκασιν... f. 6 b. ἄλλοι δὲ κατ' ἄλλον τρόπον αἰτιῶν)
τὴν περιττότητα. οἱ) ἢ περὶ Ξενοκράτην καὶ Ἀνδρόνικον πάντα τῷ
καθ' αὐτὸ καὶ τῷ πρὸς τι περιλαμβανέναι δοκῶσιν, ὥστε) περιττὸν εἶναι
κατ' αὐτὸς τοσούτον τῶν γενῶν πλήθος. ἄλλοι δὲ εἰς ὕψαν καὶ
συμβεβηκὸς διατέμνουσι, καὶ ὅτοι δὲ ταυτόν πως δοκῶσι τοῖς προ-
τέρους λέγειν τοῖς τὰ συμβεβηκότα πρὸς τι λέγουσιν ὡς ἄλλων αἰε
ὄντων, καὶ τὴν ὕψαν καθ' αὐτό. ρητέον) ἔν κοινῇ πρὸς ἀμφοτέρους...
f. 7. "ἀλλὰ διὰ τί" φασὶν οἱ περὶ τὸν Λέκιον "τὸς συνδέσμους
παρέλειπεν, εἰ λέξεις καὶ ὅτοι σημαντικαί; ὅ καὶ ὅ ἀσημοί." ἢ ὅτι
ὅτε προηγουμένη αὐτῶν ἐστὶν ἡ σημασία, ἀλλὰ συσσημαίνουσιν...
ἐπιζητῶσι δὲ καὶ τὰ ἄρθρα πῶ ταχθήσεται). καὶ περὶ τέτων δὲ ὁ αὐτὸς
λόγος· καὶ) ἢ ταῦτα οἷον σύνδεσμοί εἰσι τὰ γένη προσσημαίνοντες,
τότε) ἄρρεν καὶ τὸ θῆλυ ἀορίστως· ὅ καὶ) τὸ ἐξὶ δηλοῦσι· διὸ καὶ ἀορίστα
καλεῖ) παρὰ τινων. ἀλλ' αἱ ἀποφάσεις καὶ αἱ σερήσεις αἱ τε διά-
φοροι τῶν ῥημάτων ἐγκλίσεις ἐν τίνι ταχθήσαν); ἢ πρὸς τὸτο
αὐτὸς Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς ὑπομνήμασιν ἀπεκρίνατο· καὶ) ἢ ἐν τοῖς
Μεθοδικαῖς καὶ ἐν τοῖς Ὑπομνήμασι καὶ ἐν ταῖς Διαίρεσεσι καὶ ἐν
ἐτέρῳ ὑπομνήματι ὁ ἐπιγράφε) Παρὰ τὴν Δέξιν, ὅπερ εἰ καὶ
τισιν ὅ δοκεῖ γνήσιον Ἀριστοτέλους, ἀλλὰ τινὸς ἐξὶ πάντως τῶν
ἀπὸ χολῆς, ἐν τέτοις προθεῖς τὰς κατηγορίας ἐπάγει "λέγω δὲ
ταύτας σὺν ταῖς πτώσεσιν αὐτῶν ἢτοι ἐγκλίσεσι," ταῖς τε ἀπο-
φάσεσι καὶ ταῖς σερήσεσι καὶ τοῖς ἀορίστοις συντάξεν αὐτῶν τὴν δι-
δασκαλίαν. ἐξὶ γὰρ τὸ ἀνυποδετεῖν τῆς αὐτῆς κατηγορίας ἢς καὶ τὸ
ὑποδεδεῖσθαι· καθόλου) ἢ ἐν τέτοις ἔχουσαι τὸ εἶναι αἱ ἀποφάσεις καὶ

αἱ φερήσεις, ἐν τῷ τὰ ὄντα ἀναιρεῖν, εἰκότως ἐπ' ἐκεῖνα ἀναπέμ-
πον) ἐν οἷς αἱ ἔξεις εἰσι καὶ αἱ καταφάσεις. "ἀλλὰ τ' ἐν" φασὶ
"καὶ ἡ μονὰς καὶ τ' σημείον πῶς ἔκκει πῖπται τῶν κατηγοριῶν;"...
f. 7 b. τῷ εἶδους συνηρημένον καὶ διακεκριμένον ὄντος, καὶ τῷ μὴ ὀνό-
ματος τ' συνηρημένον ἢ ὡς οἱ Στωϊκοὶ φασὶ τ' κεφαλαιῶδες δη-
λῶντος, τῷ δὲ ὀρίσμῳ τ' διακεκριμένον, ἐν τῷ αὐτῷ ἂν εἴη γένει
τό τε ὄνομα καὶ ὁ ὀρίσμος. καὶ ἡ ὕλη δὲ καὶ τ' εἶδος, ἀρχαὶ ὄσαι τῆς
συνθέτης ὕσεως, ὕσαι καὶ αὐταὶ εἰσι, καὶ μὴ ἐνταῦθα παρελήφθη-
σαν. καὶ περὶ τῷ σημείῳ δὲ τὰ αὐτὰ καὶ ἀπορεῖν οἶμαι ἔξω καὶ ἐπι-
λύεσθαι. βέλτιον δὲ φασιν οἱ κλεινότεροι τῶν ἐξηγητῶν ὁμῶν μιν
τ' ἐν ἀπολείπειν καὶ τὰς δέκα κατηγορίας, ὥσπερ καὶ τ' ὄν. τῶν δὲ
ὁμῶν μιν ὅτε διαίσεις ἀφωρισμένη ἐστὶν ὅτε εἰς ἐν γένος ἀνα-
γωγῇ. οἱ δὲ γε τρίτοι λοιποὶ οἱ ἀνταλλαγὴν αἰτιώμενοι... οἱ
Στωϊκοὶ εἰς ἐλάττωνα συσέλλειν ἀξιοῦσι τὴν τῶν πρώτων γενῶν
ἀριθμὸν, καὶ τινα ἐν τοῖς ἐλάττωσιν ὑπελλαγμένα παραλαμβάνει-
ναι. ποιῶν) γὰρ τὴν τομὴν εἰς τέσσαρα, εἰς ὑποκείμενα καὶ ποιά καὶ
πῶς ἔχοντα καὶ πρὸς τι πῶς ἔχοντα. καὶ ὁ δὲ ὅτι πλείους παραλεί-
πεται... f. 8. καὶ γὰρ δὲ πρὸς πάντας λέγειν (δεῖ) ὅτι τὰς εἰσαγω-
γικάς πραγματείας ἔκκει πρὸς ἀκρίβειαν διακειμένης ἀπαιτεῖν.
ὅ γὰρ ὑποφέρει τὴν ἀκρίβειαν αἱ τῶν πρωτοπειρῶν ἀκοαί. δευτε-
ρον δὲ, ὅτι δύσκολος ἡ ἐπιχειρήσις τὰς γενικωτάτας τῶν ὄντων
διαφορὰς ἔχει τὰς σημαντικὰς αὐτῶν λέξεις διελέσθαι, καὶ διὰ τὸ
χρὴ μᾶλλον συναγωνίζεσθαι τῇ χαλεπότητι τῆς ἐπιχειρήσεως, ἀλλὰ
μὴ κακοχολῶς αὐτῇ προσφιλονεικεῖν. τρίτον δὲ ἂν λέγομεν ὅτι
καὶ πάντες οἱ ἄλλως διελεόμενοι μείζονσιν ἂν ὑπάγοντο τοῖς ἐγκλή-
μασιν.

ΔΕΞ. περὶ δὲ τῷ ἑνός, ὡς ἔκκει ἔξω πῖπτον τῶν κατηγο-
ριῶν, πολλὰ καὶ ἂν τις ἀποδείξει. καὶ γὰρ ὡς ἀρχὴ τῶν ἀριθμῶν καὶ
ὡς μέτρον ὑπάρχον τοῖς πρὸς τι συνταχθήσεται) καὶ εἴ τις ἀσώματον
καὶ καθ' ἑαυτὸν τὸν ἀριθμὸν τιθεῖ, ὅσα ἂν εἴη ἡ μονὰς. εἰ δὲ τις
διττὸν ἀριθμὸν υποβόητο, ἔσται καὶ ἡ μονὰς ἐν δύο γένεσιν, ἐπὶ μὲν τῶν
καὶ σύνθεσιν ἀριθμητῶν ἐν τοῖς πρὸς τι, ἐπὶ δὲ τῶν νοητῶν ἐν ὅσῃ
ταυτομένη. εἰ δὲ τις αὐτὴν καὶ μέρος ποσὸς νομίζει, ὥσπερ καὶ ὁ
Ἀλέξανδρος, ἔσται καὶ ἐν τῷ ποσῷ ἄμα. τὸ το μέντοι ὅλως παρα-
κρῆν) ἡμᾶς· πανταχῶ γὰρ ἕτερον ἐστὶ τὸ πέρασ καὶ τὸ ὀρίζομενον ὑπὸ
τῷ πέρατος· καὶ ἡ μονὰς ἐν ἀρχῇ καὶ πέρασ ὅσα τῷ ποσῷ ἔκκει ἂν εἴη
ποσόν... πάλιν τινες ἐπιζητοῦσι τὰ ἄρθρα πᾶ ταχθήσεται). ἔστι δὲ
καὶ περὶ τῶν ὁ αὐτὸς λόγος· συνδέσμων γὰρ ἔχει δύναμιν ἐπὶ
ἀρρένων καὶ θηλέων μὲν τῷ καὶ τ' ὑποκείμενον παραδελῶν ἀορίστως·
διὸ καὶ ἀορίστα τινες αὐτὰ καλεῖσι. τ' μὲν γὰρ τι ὑποκείμενον παρί-
στησι, μὲν δὲ τῷ ἀρρένος συνταττόμενον ἀρρεν τι δηλοῖ, μὲν δὲ τῷ
θηλέος θήλυ τι· παρῆν) δὲ τὸ τότε ἀπὸ τῷ τινός, συνεκφαίνει δὲ
ὁποτερονὺν τῶν ἄρθρων τ' ἀρρεν ἢ τ' θήλυ ἐν τῇ συντάξει, αὐτὸ δὲ
καθ' αὐτὸ ἐστὶν ἄσημον. ἀλλ' αἱ ἀποφάσεις, φασί, καὶ αἱ φερήσεις
τὰ τε ἀορίστα καὶ αἱ ἐγκλίσεις καθ' ἑκάστην κατηγορίαν ἐν τίνι ταχ-
θήσονται; περὶ δὲ τῶν βέλτιον αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς Ἰπο-
μνήμασιν ἀνεοδόξα· προθεῖς γὰρ τὰς κατηγορίας σὺν ταῖς πτωσε-
σιν αὐτῶν καὶ ταῖς ἀποφάσεσι καὶ ταῖς φερήσεσι καὶ τοῖς ἀορίστοις

ὅμω συνέταξεν αὐτῶν τὴν διδασκαλίαν, πτωσεις τὰς ἐγκλίσεις
ὀνομάζων. ἔσται δὲ ἔν τ' ἀνυποδετεῖν τῆς αὐτῆς κατηγορίας ἢ καὶ
τ' ὑποδεδεσθαι, καὶ τ' ἀναπνεῖν τῆς τῷ ἔχειν κατηγορίας, ὥς καὶ τ'
ὡπλίσθαι. καὶ αἱ ἀποφάσεις ἐν τῶν ἔσονται) ὡν καὶ αἱ καταφάσεις,
καὶ τὰ ἀορίστα τῶν ὡν καὶ τὰ ὠρισμένα· καθόλου γὰρ ἐν τῶν ἔχουσι
τ' εἶναι αἱ ἀποφάσεις καὶ φερήσεις, ἐν τῷ τὰ ἀναιρέμενα μὴ εἶναι.
εἰκότως ἄρα ἐπ' ἐκεῖνα ἀναπέμποιτο τὰ ἐξ εἰς ὄντα καὶ καταφασκό-
μενα. καὶ ὁ νεκρὸς ἐν τῶν ἔσται ὅ καὶ τ' ζῶν, καὶ ἡ τυφλότης τῷ
αὐτῷ ὅ ἡ ἔστι. καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁ αὐτὸς λόγος.

ΠΟΡΦΥΡ. f. 4 b. οἱ δὲ ἀντέλεγον ἀθετῶντες αὐτῶν (τῶν 1 b
κατηγοριῶν) τὴν διαίρεσιν ὡς πολλὰ παρίεσαν καὶ μὴ περιλαμβά-
νουν, ἢ καὶ πάλιν πλεονάζοντες. — τινες εἰσὶν ὅτοι; — οἱ περὶ
Ἀθηνόδωρον καὶ Κορυθῶν, οἱ τὰ ζητούμενα περὶ τῶν λέξεων καθὸ
λέξεις, οἱ τὰ κύρια καὶ τὰ τροπικά καὶ ὅσα τοιαῦτα (διαφορὰ γὰρ
ἐστὶ λέξεων καθὸ λέξεις εἰσὶ), τὰ τοιαῦτα ἐν προφέροντες καὶ ποίας
ἐστὶ κατηγορίας ἀπορῶντες καὶ μὴ εὐρίσκοντες ἑλληνικὰ φασὶν εἶναι
τὴν διαίρεσιν ὡς ἂν μὴ πάσης φωνῆς σημαντικῆς εἰς αὐτὴν περι-
λαμβανομένης.

ΔΕΞ. εἰ δὲ τις εἰς τ' πῶς ἔχον συντάττοι τὰς πλείους κατη-
γορίας, ὅπερ οἱ Στωϊκοὶ ποιῶσιν, ἐπιδεικτέον αὐτοῖς ὅτι πλείους
παραλείπεται τῶν ὄντων, τὰ τε ἐν τόπῳ καὶ τὰ ἐν χρόνῳ καὶ κατ'
ἀριθμὸν ποσὰ καὶ καὶ πᾶσι καὶ τ' ὑποδεδεσθαι καὶ ἄλλα τοιαῦτα·
ὅθεν γὰρ ὅτι τῶν τοιούτων περιέχει) ἐν τῷ πῶς ἔχοντι.

ΣΙΜΠΛ. δ' f. 1. ἐπειδὴ δὲ καὶ τῶν ἀπλῶν φωνῶν εἰσὶ τινες 1 b
αἵτινες, καὶ ἀπλᾶ εἰσὶ, ἀλλ' ἐν ὅδῃ σημαίνουσιν ἀνευ τῆς πρὸς 25
ἄλληλα συμπλοκῆς, ὥσπερ οἱ σύνδεσμοι καὶ τὰ ἄρθρα καὶ αἱ προ-
θέσεις, διὰ τὸ εἶπε "τῶν καὶ μηδεμίαν — ἢ ποῖον."

ΔΑΒΙΔ. τῷ δὲ Ἀριστοτέλει ψιλὴν ἀπαριθμῶσιν ποιησαμένον 1 b
τῶν κατηγοριῶν, ὅτι δέκα, καὶ τὴν αἰτίαν μὴ προδέντος διὰ τί 26
δέκα, φέρει ἡμεῖς καὶ τὴν αἰτίαν προδῶμεν διὰ τί δέκα. δεικνύμεν
δὲ τὸ το ἐκ διαίρεσεως τοιαύτης. τ' ὅν ἢ ἐν ὑποκειμένῳ ἢ ἔκ ἐν
ὑποκειμένῳ· καὶ εἰ μὴ μὴ ἐν ὑποκειμένῳ, ποιεῖ τὴν ὕσαν, εἰ δὲ ἐν
ὑποκειμένῳ, ἢ καθ' ἑαυτὸ ἢ κατ' ἑαυτό. καὶ εἰ μὲν καθ' ἑαυτό, ἢ
μεριστὸν ἢ ἀμεριστὸν. καὶ εἰ μὲν μεριστὸν, ποιεῖ τ' ποσόν, εἰ δὲ ἀμερι-
στον, ποιεῖ τ' ποῖον· καὶ γὰρ ὅ καὶ τ' ποῖον μεριστὸν εἶναι, διὰ τὴν ὕσαν
ἐστὶ μεριστὸν. εἰ δὲ ὅ καθ' ἑαυτό, ἢ χέσις ἐστὶ μόνῃ καὶ ποιεῖ τὰ
πρὸς τι, ἢ καὶ χέσις ἄλλων νοεῖ) καὶ ποιεῖ τὰς λοιπὰς ἐξ κατηγο-
ρίας. τεσσάρων γὰρ ὅσων ἀπλῶν κατηγοριῶν, ὕσεως ποσὸς ποῖον
πρὸς τι, ἐκ τῆς συμπλοκῆς τῶν αἱ λοιπαὶ ἀπογεννῶν), ἐξ
ὕσεως καὶ ποσὸς τ' πᾶ καὶ ποτέ, ἐξ ὕσεως καὶ ποῖον τ' ποῖον καὶ πάχειν,
ἐξ ὕσεως καὶ τῶν πρὸς τι τ' ἔχειν καὶ τ' κείσθαι. διὸ καὶ ἀπορῶν ὅτι
πῶς λέγομεν ὅτι ἀπλᾶ αἱ δέκα κατηγορίαι εἰσὶν, εἴγε αἱ τέσσα-
ρες μόναι εἰσὶν ἀπλᾶ, αἱ δὲ ἐξ συνθέτου; καὶ λέγομεν ὅτι συνθέτως
αὐτὰς καλεῖμεν διότι ἐμφασιν συνθέσεως ἡμῶν εἰσάγουσιν, ἐπεὶ
αὐταὶ ἀπλᾶ εἰσὶν· ὅ γὰρ κατηγορία τ' ἐν τόπῳ εἶναι καὶ τ' ἐν χρόνῳ·
διὰ γὰρ τὸ το ἀπαρεμφάτοις ὀνόμασιν ὀνόμασεν αὐτὰ ὁ Ἀριστοτέ-
λης, ἵνα μὴ τῷ ἐφέλκεσθαι πρόσωπον σύνθεσιν τινα εἰσάγη, ὅσον τ'
ποιεῖν καὶ τ' πάχειν καὶ τ' ἔχειν καὶ τ' κείσθαι, ἅπερ ἀπαρέμφατά εἰσιν.

ἐπειδὴ δὲ μὴ γένος τὸ ὃν τῶν δέκα κατηγοριῶν, δύνανται καὶ τάξιν ὑποδέχεσθαι. προτέρα ἢ ὑσία ὡς ὑποκείμενον πᾶσι, δευτέρα τὸ ποσόν, ἐπειδὴ καὶ ἡ ἀνείθεος ὕλη πρότερον ποσῶν, τρίτον τὸ ποῖον καὶ τὸ πρὸς τι πρότερον, ἐπειδὴ καὶ τὸ καθ' αὐτὸ τῶν ἐν χέσει πρότερον. ἀλλ' εἰ ταῦτα ἔγωγε, προτέραν τὰ ἐξ ὑσίας καὶ ποσῶν τῶν ἐξ ὑσίας 5 καὶ ποῖον καὶ τὰ ἐξ ὑσίας καὶ ποῖον τῶν ἐξ ὑσίας καὶ πρὸς τι. καὶ ταῦτα μὲν ἐν τέτοις· ἐφ' οἷς μὲν τὴν διαίρεσιν τῶν κατηγοριῶν καὶ τὴν πληθύνειν, ὅτι δέκα καὶ ἕτερες πλείους ἔτε ἐλάττω, ὡς ἐδείξαμεν, φέρεται τὰς εἰσθύνειν ἀπορίας φέρεται καὶ τῶν κατηγοριῶν ἀπορήσαντες εἰπωμεν τὰς λύσεις αὐτῶν. ἀπορῶσι τοίνυν οἱ μειονεξίαν αὐτῶν κατη- 10 γορῶντες ὅτι διὰ τί μὴ ἑνδεκα αἱ κατηγορίαι, προσθεμένη τῇ ἑξέσει; τί δὴποτε γὰρ τῶν μὲν ποῖον τὸ πάχυνον ἀντέταξε, τῶν δὲ ἑξέσει τὸ ἑξέσει ἕκαστον; καὶ λύει τὸτο Σουριανός, λέγων ὅτι ὑπὸ τὸ καὶ ἀνάγει τὸ ἑξέσει, ἔχομεν δὲ μίαν κατηγορίαν τὸ καὶ ἀνάγει. τὸ γὰρ ἔχον μὲν ἐν τῷ ἔχοντι καί. οἷον ἔχει τις δακτύλιον ἢ ἱμάτιον ἢ ὑπο- 15 δῆματα· ταῦτα ἐν τῷ ἔχοντι καί. ἄλλοι ἀπορῶσιν αὐτῶν κατηγορῶντες, διὰ τί μὴ ἑννέα αἱ κατηγορίαι, τῶν ποῖον καὶ τῶν πάχυνον ὑπὸ τὸ κινεῖσθαι ἀναγομένων; ἀμφότερα γὰρ κινῶν, τὸ ποῖον καὶ τὸ πάχυνον. πρὸς δὲ φαμεν, ὅτι ἢ κίνησιν κινεῖ τὸ ποῖον, κινεῖ καὶ τὸ πάχυνον, ὅτε ἢ κίνησιν κινεῖ τὸ πάχυνον, ταύτην ἀντιδρῶ καὶ τὸ ποῖον. 20 οἷον τὸ πῦρ θερμαίνει· καὶ καθὼ θερμαίνει ψύχει, ὅτε πάλιν ἡ ψυχὴ καθὼ ψύχει θερμαίνει· καθὼ γὰρ ὅτε τῶν ὄντων καθὼ ποῖον καὶ πάχυνον, ὅτε καθὼ πάχυνον καὶ ποῖον. ἄλλοι δέ, διὰ τί μὴ ὀκτώ αἱ κατηγορίαι, τῶν ποῖον καὶ τῶν πάχυνον ὑπὸ τὰ πρὸς τι ἀναγομένων; πρὸς δὲ φαμεν ὅτι τὸ ποῖον καὶ τὸ πάχυνον τῶν πρὸς τι, τὸ δὲ ποῖον καὶ τὸ πάχυνον τὰ ἀπαρέμφατα ὅτε πρὸς τι. ἄλλοι δέ, διὰ τί μὴ ἑξ αἱ κατηγορίαι, τῶν ἔχον καὶ τῶν καί. ὑπὸ τὰ πρὸς τι ἀναγομένων; ἡ αὐτὴ δὲ λύσις, ὅτι τὸ ἔχον καὶ τὸ καί. τῶν πρὸς τι, τὸ δὲ ἔχον καὶ τὸ καί. τὰ ἀπαρέμφατα ὅτε πρὸς τι. ἄλλοι δέ, διὰ τί μὴ πέντε αἱ κατηγορίαι, ὡς ὁ Γαληνός, ὑσία, ποσόν, ποῖον, πρὸς τι, πρὸς τί 30 πῶς ἔχον; πρὸς δὲ φαμεν ὅτι ὅτι δύνανται τὸ πρὸς τί πῶς ἔχον γένος εἶναι τῶν λοιπῶν κατηγοριῶν· ἐν γὰρ τοῖς ὡς γένος εἰς εἶδη διαίρεται· ὅτε ἑξί τάξεις ὅτε τὸ πρότερον καὶ τὸ δεύτερον, ἐπὶ δὲ τῶν συνθετῶν κατηγοριῶν ἐξί τάξεις· πρότεροι γὰρ αἱ ἐξ ὑσίας καὶ ποσῶν τῶν ἐξ ὑσίας καὶ ποῖον καὶ αἱ ἐξ ὑσίας καὶ ποῖον τῶν ἐξ ὑσίας καὶ πρὸς 35 τι. εἰ δὲ τις εἴποι τέσσαρες κατηγορίας μόνον, ὑσίαν ποσόν ποῖον πρὸς τι, τὰς δὲ ἑξ ὡς χητικὰς ὑπὸ τὰ πρὸς τι ἀνάγει, ῥητέον ὅτι ἐπὶ τῶν πρὸς τι φιλικῶς ἔστιν, ἐπὶ δὲ τῶν λοιπῶν ἑξ κατηγοριῶν ὅτε ἑξί φιλικῶς ἔστιν ἀλλὰ ἔστι μεθ' ὕλης, ὑσία μὲν ποσῶν, ὑσία μὲν ποῖον, ὑσία μὲν τῶν πρὸς τι. ἄλλοι, διὰ τί μὴ τέσσαρες 40 αἱ κατηγορίαι, ὡς φησὶν ὁ Πλωτίνος, ὑσία ποσόν ποῖον πρὸς τι; αἱ γὰρ λοιπαὶ ἐκ τῆς συμπλοκῆς τῶν ἐν ἐγένοντο. καὶ λύει ὁ αὐτὸς λέγων ὅτι καὶ σύνθετα ὄντα, ἀλλ' ὅτι ἀπλῆ ἢ νόησις αὐτῶν, ἄλλο δὲ εἶδος τῶν ἀπλῶν παρὰ τὸ σύνθετον καὶ ἄλλο τὸ σύνθετον· ἄλλο γὰρ ἀνθρώπος εἶναι καὶ ἄλλο ψυχὴ εἶναι, ἄλλο σῶματι εἶναι καὶ ἄλλο 45 ἀνθρώπῳ εἶναι. ἑτέροι φασι, διὰ τί μὴ τρεῖς αἱ κατηγορίαι, ὑσία ποσόν ποῖον; τὰ γὰρ πρὸς τι οἰκείως ὕλην μὴ ἔχοντα ἐν τέτοις θεωρεῖ. πρὸς ὅς φαμεν ὅτι καὶ οἰκείως ὕλην μὴ ἔχοντα, ἀλλ' ὅτι

ἄλλο εἶδος τῶν πρὸς τι, τὰ δὲ πράγματα τῷ εἶδει κρίνεται, ὅτε τῇ ὕλῃ· ἄνθρωπος γὰρ καὶ βῆς καὶ ἵππος κοινὴν ἔχοντες τὴν ὕλην διάφορον εἶδος ἔχουσιν. ἄλλοι φασι, διὰ τί μὴ δύο αἱ κατηγορίαι, ὑσία καὶ συμβεβηκός; καὶ λέγομεν ὅτι ὅτι δύνανται τὸ συμβεβηκός γένος εἶναι τῶν ἐννέα· ὅτεποτε γὰρ ἀπὸ τῶν εἰδῶν τῶν ἀπὸ γένους καταγομένων τὰ μὲν καθ' αὐτὰ τὰ δὲ καὶ συμβεβηκότα εὐρήσεις, ἀλλ' ἢ πάντα καθ' αὐτὰ, ὡς τὰ μέρη τῆς ὑσίας, ἢ πάντα ἐν χέσει, ὡς τὰ μέρη τῶν πολλαπλασίων, τὸ διπλασίον, τὸ τριπλασίον, τὸ τετραπλασίον· ἐπὶ δὲ τῶν ἐννέα κατηγοριῶν τὰ πρὸς τι μόνον ἐν χέσει πάντα εἰσίν. ἔτι διὰ τί μὴ μία κατηγορία τὸ ὃν διὰ πάντων διήκον; καὶ λέγομεν ὅτι ὅτι δύνανται τὸ ὃν γένος εἶναι τῶν δέκα κατηγοριῶν. τὰτα δὲ αἱ αἰτίαι εἰρήνῃ ἡμῖν ἀνωτέρω.

ἌΜΜ. f. 38. ἐντεῦθεν διακρίνει τὴν σκοπὸν τῶν προκειμένων 244. βιβλίων τῶν ἐφεξῆς, λέγων δὲ τὸ περὶ Ἑρμηνείας, ὅτι ἐν τούτῳ μὲν διδάσκει περὶ ἀπλῶν φωνῶν, ἐν ἐκείνῳ δὲ περὶ καταφάσεως καὶ ἀποφάσεως.

ΣΙΜΠΛ. δ' f. 2. ἐπισηῖσαι δὲ ἄξιον ὅτι τῆς καταφάσεως μόνως ἐχώρισε τὰς ἀπλᾶς φωνάς, ἀλλ' ὅχι καὶ τῆς ἀποφάσεως, εἰπὼν "ἐκαστον δὲ τῶν εἰρημένων ἐν ὁδεμῇ καταφάσει λέγει", τῇ δὲ πρὸς ἄλληλα τῶν συμπλοκῶν καταφάσις γίνεσθαι. τὸτο δὲ ἐποίησε διότι αἱ ἀπλᾶς φωναὶ καταφάσεως ἀνὰ μᾶλλον φαντασίαν ποιήσασιν ἢ ἀποφάσεως.

ἌΜΜ. f. 38 b. τὰ πολλὰ τῶν βιβλίων καὶ δοκῶντα καλῶς ἔχειν ὅχι ἔχει τὸ "ἢ ἀποφάσει" ἀλλὰ μόνον τὸ "ἐν ὁδεμῇ καταφάσει λέγει". εἰ γὰρ καταφασιν ὅτι σημαίνει ὁδεμία τῶν κατηγοριῶν, πολλῶν μᾶλλον ὅτε ἀπόφασιν, ἐπειδὴ δεῖν καὶ τὸ ἀρνητικῶς μορίαν, καὶ μᾶλλον ὑποπτεύσει τις ποῖον τινὰ τῶν ἄλλων κατηγοριῶν καταφασιν εἶναι ἢ ἀπόφασιν· πᾶσα γὰρ δοκεῖ καταφάσις ἢ ἀπόφασις ἢτοι ἀληθειαν ἢ ψεῦδος σημαίνειν. δοκεῖ πρόσκειναι, ἐπειδὴ ὅτι πάντως ἢ καταφάσις ἀληθεύει, ὅτε πάντως ἢ ἀπόφασις ψεύδεται, οἷον ἐὰν εἴποι τις "τρέχω ἢ ὅτι τρέχω". ἐπεὶ ὅτι ἐν τέτοις δυνάμει προσυπακῶν τὸ ἐγώ, τέτοις χάριν εἶπε "δοκεῖ". ἢ ὅτι τῶν, ἢ ὅτι παρεδὲν (παρέλκει) τὸ δοκεῖ, ἢ ὅτι σφάλμα ἐστὶ καλλιγραφικόν, ἢ ὅτι ἀντὶ τῶν ἔγωγε δοκεῖ πᾶσι.

ΣΙΜΠΛ. δ' f. 2. ταῦτα μὲν ὅτι καὶ περὶ λέξεως εἰρήνῃ. εἰ δὲ 2 α. τις ἀπορεῖ πότερον τὰ αἰσθητικὰ μόνον καὶ γεννητικὰ διεῖλεν ἐν τῇ 10. τοῖς ὁ Ἀριστοτέλης καὶ ἀπληροφόρητο, ἢ πάντα τὰ ὅπως ὄντα, καὶ ὅπως πότερον ἄλλα ἐξί τὰ νοητὰ γένῃ ἢ τὰ αἰσθητὰ, ἢ τινὰ μὲν τὰ αὐτὰ τινὰ δὲ τὰ ἕτερα... οἱ δὲ ταῦτα ἀπορῶντες ὑπαλλάττειν εἰκάσκει τὴν ὑπόθεσιν· ὡς γὰρ περὶ τῶν ὄντων προηγουμένως τὸ φιλοσόφῳ διδάσκειν ἐπαγγελιομένον, ὅπως προήγουσι τὴν ἀπορίαν.

ΣΙΜΠΛ. δ' f. 3. ἀπορῶσι δὲ καὶ πρὸς τὴν περὶ τῆς ὑσίας λόγον 2 α. ὅτε Πλωτίνος καὶ οἱ περὶ τὴν Νικόστρατον, πῶς ἐν γένος ἢ ὑσία; εἰ 11. γὰρ κοινόν τι καὶ τῆς νοητῆς καὶ τῆς αἰσθητῆς εἴη, πρὸ ἀμφὸν ἔσαι καὶ ἀμφὸν κατηγορηθῆσθαι, καὶ δῆλον ὅτι ὅτε σῶμα ὅτε ἀσώματος ἔσαι, ἵνα μὴ τὸ σῶμα καὶ ἀσώματος γένῃ καὶ τὸ ἀσώματος καὶ σῶμα. πρὸς δὲ ταῦτα δυνάμει μὲν καὶ τὰ πρότερον εἰρημένα λέγειν, ὅτι περὶ τῆς αἰσθητικῆς καὶ φυσικῆς ὑσίας ὁ λόγος καὶ τῆς ἐν ταύτῃ

διανοητής, ὡς καὶ Ἀρχύτας ὁ ταύτης ἄρξας τῆς διδασκαλίας διαρίζει σαφῶς λέγων... f. 3 b. ὁ μέντοι Βοηθός ταῦτα μὴ παρέλκειν ἐνταῦθα τὰ ζητήματα βύλει· μὴ γὰρ εἶναι περὶ τῆς νοητῆς ὑσίας τὴν λόγον. “μᾶλλον δὲ εἶδει” φησί “προσπορεῖν, ὅτι ἐν ἄλλοις τὴν ὑσίαν διελόμενος εἰς τρεῖς ἄλλως μὴ τὴν ὕλην ἄλλως δὲ εἶδος ἄλλως δὲ τὸ συναμφοτέρον ὑσίαν λέγεσθαι εἶπεν, ἐνταῦθα δὲ μίαν τίθει κατηγορίαν τὴν ὑσίαν. τίνα ἔν ταύτῃ, καὶ πῶς αὐτῇ τὰς τρεῖς ὑποτάξει τὰς μὴ καθ’ ἓνα λόγον λεγομένας;” ἀπαντῶν δὲ πρὸς ταῦτα ὁ Βοηθός τὴν τῆς πρώτης ὑσίας λόγον καὶ τὴν ὕλην καὶ τῷ συνθέτῳ ἐφαρμόττειν φησίν... “ἔγω μὲν” φησιν ὁ Βοηθός 10 “ἡ ὕλη καὶ τὸ σύνθετον ὑπαχθῆσονται τῇ τῆς ὑσίας κατηγόρῃ, τὸ δὲ εἶδος τῆς μὴ ὑσίας ἐκτὸς ἔσται, ὅφ’ ἑτέραν δὲ πεσεῖται κατηγορίαν, ἥτοι τὴν ποιότητα ἢ ποσότητα ἢ ἄλλην τινα.” ταῦτα δὲ λέγοντα τὸν Βοηθὸν σφάλλασθαι φησιν ὁ Πορφύριος, ὅτι τὸ ἀντιδιαρεθὲν τῇ ὕλῃ εἶδος καὶ ὑσία οἰσθὲν ὑπὸ Ἀριστοτέλους, τὸ ποῖότητα καὶ ἄλλο 15 τι τῶν συμβεβηκότων φησίν· τὸ γὰρ ποιητικὸν ὑσίας ὑσιώδες, καὶ διὰ τούτου ὑσία· καὶ γὰρ τὸ σύνθετον καὶ τὸ εἶδος μάλιστα ὑσία... δυνατὸν δὲ τὸ μὴ μνημονεύσαι τὸ εἶδος καὶ τῆς ὕλης αἷτιον λέγειν καὶ τὴν τῶν Κατηγοριῶν πραγματείαν καὶ τὴν πρόχειρον καὶ κοινὴν τὴν λόγῳ χρῆσιν ποιῆσαι· τὸ δὲ τῆς ὕλης καὶ τῆς εἶδος ὄνομα καὶ τὰ ὑπὸ 20 τούτων σημαινόμενα ἔκ ἦν τοῖς πολλοῖς συνήθη, ἀλλ’ οἱ μὴ τὴν ὕλην οἱ δὲ τὸ εἶδος μᾶλλον ὑσίαν λέγουσι. “πῶς ἔν,” φησιν ὁ Πλωτῖνος, “τὰ τρία ἐπ’ ἴσης λέγονται ὑσῖαι;”

ΔΕΞ. Πλωτίνῳ τῷ Πλατωνικῷ φιλοσόφῳ ἀντιλέγειν χαλεπόν ἔγω βαθέως ἠπορηκότεν... ἀλλ’ εἰ ταῖς αὐταῖς ὑποθέσεσιν 25 Ἀριστοτέλης ἐχρήσθη αἷς καὶ Πλωτῖνος, εἶχεν ἂν τινα δοκῶντα τὰ εἰρημένα λόγον· νῦν δὲ τὰ ἐκείνῳ δοκῶντα ὡς ὁμολογούμενα προσλαβὼν διαγωνίζετο ὑπὲρ Ἀριστοτέλους.

ΣΙΜΠΛ. δ’ f. 5. πρώτας μὴ τὰς ἀτόμους ὑσίας ἔθετο, δευτέρας δὲ τὰς κοινὰς καὶ ἀπλᾶς, διότι πρώτοις τοῖς συνθέτοις καὶ ἀτόμοις, 30 ἔπειτα τοῖς ἀπλοῖς κοινῶς ἐπιβάλλομεν, καὶ ὅτι ἐν τῇ ἀτόμῳ καὶ τὴν κοινῇ ἔχειν τὸ εἶναι φησίν. πρώτως μὴ ἔν ὑσίᾳ διὰ τούτου ἡ ἀτομος λέγετο, κυριώτατα δὲ ὅτι καθ’ αὐτὴν αὕτη ἐστὶν ἡ ὑσία, αἱ δὲ ἄλλαι καθ’ ὑποκειμένης αὐτῆς λέγονται. μάλιστα δὲ ἐστὶν αὕτη ὑσία, ὅτι καὶ τὸ ὑποκείμενον ἡ ὑσία χαρακτηρίζεται, αὕτη δὲ 35 ὑποκείτο τοῖς μὴ ὡς καθ’ ὑποκειμένῳ αὐτῆς λεγομένοις, τοῖς εἶδεσι καὶ γένεσι, τοῖς δὲ ὡς ἐν ὑποκειμένῳ αὐτῇ ὄντι, τοῖς συμβεβηκόσι. καὶ ἄλλως δὲ ἂν τὸ κυριώτατα καὶ πρώτως καὶ μάλιστα τῇ ἀτόμῳ καὶ συνθέτῳ ὑσίᾳ ἐφαρμόττειν λέγοις.

ἀλλ’ ἐπεὶ καὶ πρὸς τὰ περὶ τῆς πρώτης ὑσίας εἰρημένα πολλὰ 40 ἐστὶ τὰ ἀπορρέοντα, ἴδωμεν πάλιν τίνα ταῦτα ἐστὶ καὶ τίνας αἱ προσφόρων αὐταῖς ἐπαγόμεναι λύσεις. εἰ δὲ διδάσκει διὰ τούτων, φασί, τί ἐστὶν ὑσία, ἀλλὰ τί ἐκ ἐστὶν... ἀλλὰ διὰ τί, φασί, ἐνταῦθα μὴ πρώτῃν ὑσίαν τὴν αἰδητὴν λέγει, ἀλλὰ καὶ δὲ δευτέραν ὡς μὴ τὴν ἀσώματον τεταγμένην;... ὁ μέντοι Ἀλέξανδρος καὶ τὸ νοητὸν καὶ 45 χωριστὸν εἶδος ἀτομον ὑσίαν λέγεσθαι φησιν· καὶ ἴσως οἰκεῖον τούτῳ τῷ Περιπάτῳ, εἶπερ τὰ κοινὰ ὅσα ἐστὶν ὅλως καθ’ ἑαυτὰ ἐν ὑποστάσει, ἀλλ’ ἐν τοῖς ἀτόμοις ἔχει τὸ εἶναι. εἰ ἔν τὰ χωριστὰ εἶδη

πάντων μάλιστα ἐστὶν ἐν ὑποστάσει, ἄτομα ἂν εἴη καὶ ἐ κοιναί. ὁ μέντοι Ἰάμβλιχος ἐπισκῆπτει τῷ Ἀλεξάνδρῳ ὡς ἀγνοῶντι πῶς λέγει ἐνταῦθα ἄτομος ὑσία... f. 5 b. διὰ τί ἐν μὴ τοῖς Φυσικοῖς (Phys. Auscult. 1 1) τὰ κοινὰ προτάττει, ἐνταῦθα δὲ τὰ καθ’ ἕκαστα; ἡ ὅτι διχῶς λέγει τὸ πρότερον καὶ τὸ δευτέρον, ἥτοι τῇ φύσει ἢ ὡς πρὸς ἡμᾶς, καὶ τὸ μὴδέτερα ἔχοντας. διὰ τούτου προεβόλαξε περὶ τῶν ὑποκειμένων... ὁ μέντοι Ἀλέξανδρος ἐνταῦθα καὶ τῇ φύσει ὕψερα τὰ καθόλου τῶν καθ’ ἕκαστα εἶναι φιλονεικεῖ, ἀπόδειξιν μὴ ὑδεμίαν κομίζων χεδόν.

f. 6. ἀλλ’ ἀνθρώπῳ μὴ ἀναιρεθέντος ἀνῆρηται οἱ ἄτομοι ἀνθρωποῖ καὶ ζῶν ἀναιρεθέντος ὁ ἀνθρωπος, εἰ μὲντοι ἀνάπαλιν· πρώτα δὲ τῇ φύσει τὰ συναναιρεντά μὴ συναναιρέμενα δὲ ἐλέγγομεν. πῶς πρῶτον μὴ αἱ ἄτομοι ὑσῖαι λέγονται, δευτέραι δὲ τὰ εἶδη καὶ τρίτον τὰ γένη;

ΔΕΞ. τί ἂν εἰποῖμεν πρὸς τὸς περὶ αὐτῶν τέτοις ἀμφισβητήσεων, μήποτε ὁ δὲ φύσει πρότερα ἢ τὰ καθόλου τῶν καθ’ ἕκαστον, ἀλλ’ ὕψερα; ἡ σκοπόντες ἀκριβῶς εὐροιμεν ἂν τὰ ἀμφισβητούμενα ὡς ὁμολογούμενα αὐτὸς λαμβάνοντας· ὅταν γὰρ ἐνὸς ἐκάστου πρώτα φύσει λέγωσι τὰ καθόλου, πάντως δὲ πάλιν ὕψερα ὑποτιθέμενοι τὰ καθ’ ἕκαστα εἶναι καὶ τῇ φύσει πρότερα, εἰ καλῶς ὡς ἐν ἀρχῇ λαμβάνουσιν αὐτὸ ὅπερ δεῖται ἀποδείξεως. ἐπιπόλαια δὲ ἐστὶ καὶ τὰ τοιαῦτα ἐπιχειρήματα. κοινὸν μὴ ὄντος ἀνάγκη καὶ ἄτομον εἶναι (ἐν γὰρ τοῖς κοινῶς τὰ ἄτομα περιέχεται), ἀτόμῳ δὲ ὄντος εἰ πάντως τὸ κοινόν, εἴγε τὸ κοινόν ἐπὶ πολλῶν ὑπάρχει. ὁ γὰρ ὅτι τὸ καθ’ ἕκαστον καταταχθέντος εἰς αὐτὸ τὸ κοινὸν καὶ συμπληρωθέντος αὐτὸ τὴν ὑσίαν ἐστὶν ἄτομον· ὁ γὰρ τίς ἀνθρωπος καὶ ἀνθρωπός ἐστιν. ψεῦδος δὲ τὸ λέγειν ὡς ἀναιρέμενα τὰ κοινὰ εἰ πάντως τὸ ἄτομον ἀναιρεῖται· εἰ γὰρ ἐν τούτῳ ἔχει τὸ κοινόν τὴν ὑσίαν, ἐν τῷ διατείνειν ἐφ’ ὅλα τὰ ὑπ’ αὐτὸ τεταγμένα, ὁ ταύτην ἀναιρῶν ἀνῆρκεν εὐθὺς καὶ τὸ κοινὸν τὴν ὕλην ὑπόστασιν. ὕψως μὴ ἔν τοῖς περὶ Ἀλεξάνδρον καὶ Βοηθόν· τοῖς δὲ ἄλλοις Περιπατητικοῖς ἐπιχειροῦσιν ἀποκρίνεσθαι 50 χρεῖ, δεικνύναι δὲ ἐξηγεμένους τὰ Μετὰ τὰ Φυσικὰ προσήκειν, ὅτι τὰ κοινὰ Ἀριστοτέλης προτάττει ἐν τῇ τῶν αἰδητῶν θεωρίᾳ.

ΑΜΜ. f. 43 b. ἄξιον δὲ ζητῆσαι ἐνταῦθα ποῖον τρόπον κέ- 55 χρηται διαιρέσεως ἐν τῇ ὑσίᾳ· τῶν γὰρ διαιρεμένων τὰ μὴ ὡς γένος εἰς εἶδη διαιρῶν, ὡς τὸ ζῶον εἰς λογικὸν καὶ ἄλογον, τὰ δὲ ὡς ὅλον εἰς μέρη, ὡς τὸ σῶμα εἰς χεῖρας καὶ πόδας καὶ κεφαλὴν καὶ τὰ λοιπὰ, τὰ δὲ ὡς ὁμῶνυμος φωνῇ εἰς διάφορα σημαινόμενα, ὡς ὁ μῦς εἰς τε τὴν θαλάσσιον καὶ τὴν γηγενή. κατ’ ὑδεμίαν ἔν τῶν διαιρέσεων τούτων διαιρεῖ τὴν ὑσίαν εἰς τε τὴν πρώτην καὶ τὴν δευτέραν... τί ἔν φαμέν; ὅτι ἐκ ἐστὶν ὅλως διαιρέσεις ἢ ἐνταῦθα ἡμῶν παραδομένη, τάξις δὲ μόνῃ τῶν ἀπριθμημένων.

ΑΜΜ. f. 44 b. διὰ τί δὲ ἐκ εἶπε (*) “δευτέραι ὑσῖαι λέ- 2 ο γονται τὰ εἶδη καὶ τὰ γένη καθόλου,” ἀλλὰ εἶπεν “ἐν οἷς εἶδεσιν αἱ 14. 60 πρῶτον λεγόμεναι ὑσῖαι ὑπάρχουσιν;” ἐρῶμεν ὅτι πάντῃ ἀκριβῶς· εἰ

(*) p. 2 a 14. Porphyry. f. 22 b. ἐν οἷς, φησίν, εἶδεσιν αἱ πρώται ὑσῖαι λεγόμεναι ὑπάρχουσιν.

ἥ εἶπε τὰ γένη καὶ τὰ εἶδη, ἐπειδὴ περ ἐν ταῖς ἄλλαις κατηγορίαις εἰσι γένη καὶ εἶδη, οἷον ἐν τῷ ποιῶ γένος μὴ τὸ χρώμα εἶδος δὲ τὸ λευκὸν καὶ τὸ μέλαν, εἵχομεν ὑπολαμβάνειν τὰς δευτέρας ὑσίας εἶναι καὶ ἐν ταῖς συμβεβηκόσι. διὰ τὸτο ὃ τὰ τυχόντα εἶδη εἶπεν, ἀλλ' ἐν οἷς εἶδεν ἐυρίσκοντο αἱ πρώτῃ ὑσία. σημειωτέον δὲ καὶ 5 ταῦθα ὅτι ἂ μὴ ἐκ ἐξ οἰκείας δόξης προφέρεται, εἶπε λέγοντο ("δεύτεραι γὰρ" φησιν "ὑσῖαι λέγοντο"), ἂ δὲ ἐκ οἰκείας δόξης προφέρει, ὃ λέγει τὸ λέγοντο, ἀλλ' ὑπάρχουσιν.

2a ΣΙΜΠΛ. δ' f. 6. τὰς ὑσίας διελών εἰς πρώτας καὶ δευτέρας, 14. καὶ περὶ τῶν πρώτων εἰπὼν, ἐξῆς περὶ τῶν δευτέρων ἐπάγει, ἃς ἐν 10 εἶδεν καὶ γένεσιν ἀφορίζεται, εἶδεν μὴ τοῖς τῶν ἀτόμων περιεκτικαῖς (ταῦτα ἥδη ἦσαν αἱ πρώτῃ ὑσῖαι), γένεσι δὲ τοῖς τέτων τῶν εἰδῶν, ἀκριβῶς ταῦτα προδίδει ἵνα μὴ πολλαχῶς τῶν εἰδῶν καὶ γενῶν λεγομένων εἰς ἄλλα σημαίνόμενα ἀπενεχθῶμεν. καὶ ἥ δὲ ὁ Πορφύριος ἐν τῇ εἰσαγωγῇ πολλὰ σημαίνόμενα τῷ εἶδεν καὶ τῷ 15 γένος ἀπελογίστατο.

2a f. 6 b. θαυμαστὸν πῶς ἐκ τῶν εἰρημένων φανερὰ λέγει γίνε- 19. σθαι τὰ νῦν παραγραφέντα. πῶς γὰρ, εἰ δευτεराῖς ὑσῖαι τὰ εἶδη καὶ τὰ γένη, ἐκ τούτου φανερόν τὸ τὰ μὴ καθ' ὑποκειμένην συνωνύμως κατηγορεῖσθαι, τὰ δὲ ἐν ὑποκειμένῳ ὁμωνύμως; τίνα δὲ καὶ χρεῖαν 20 ταῦτα τοῖς νῦν λεγομένοις παρέχει; ἄρα ὅτι μὴ ἐπὶ τὰ πρό τέτων ἀναφέρει τὴν λόγον, ἐν οἷς ἔλεγεν (1b 10) "ὅταν ἕτερον καθ' ἕτερον κατηγορεῖται ὡς καθ' ὑποκειμένην" καὶ τὰ ἐξῆς; ἐπὶ ἥ τῶν τοιούτων συνωνύμως ἡ κατηγορία γίνετο. ἡ καὶ ἀπὸ τῆς διαιρέσεως τῶν πρώτων καὶ δευτέρων ὑσῶν τὸτο ἀποδείκνυται... f. 7. μέλλων δὲ 25 τὴν αἰτίαν ἀποδιδόναι τῷ τὰς ἀτόμους ὑσίας πρώτας εἶναι, ἐπεὶ πάντα ἡ καθ' ὑποκειμένων αὐτῶν λέγειται ἢ ἐν ὑποκειμέναις αὐταῖς ἐξίν, μέλλων δὲ καὶ ἀπολογισμὸν ποιήσας τῷ τὰς δευτέρας ὑσίας εὐλόγως ὑσίας εἶναι, ὅτι δηλαδὴ τὴν πρώτην ὑσίαν, καθ' ὑποκειμένης αὐτῆς λεγομένης, ὑπομνησκει διὰ τέτων ἡμᾶς πῶς τὰ 30 καθ' ὑποκειμένην κατηγορεῖται.

2a 'ΑΜΜ. f. 46. τῶν δὲ τῷ ὀνόματος μεταδιδόντων τὰ μὴ ὁμω- 22. νύμως μεταδίδωσιν, ἅπερ ἐστὶ καὶ σπάνια, τὰ δὲ παρωνύμως, ὁμωνύμως μὴ ὡς ἡ γραμματικὴ γυνὴ ἀπὸ τῆς γραμματικῆς καὶ ἡ μουσικὴ ἀπὸ τῆς μουσικῆς, παρωνύμως δέ, ἅπερ καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ 35 εἰσιν, ὡς ἀπὸ τῆς ἀνδρείας ὁ ἀνδρεῖος καὶ ἀπὸ τῆς γραμματικῆς ὁ γραμματικός καὶ ἀπὸ τῆς λευκότητος ὁ λευκός, καὶ ὅσα τοιαῦτα.

2a ΣΙΜΠΛ. δ' f. 7. ἀπαρίαν. λύει νῦν περὶ τῶν πρώτων ὑσῶν. 34. εἶτε ἥ μῆτε ἐν ὑποκειμένῳ εἰσι μῆτε καθ' ὑποκειμένην τινὸς λέγοντο, διαμφισβητήσκειν ἂν τις μὴ ποτε ὕδεν εἰσιν ὅλως. πόθεν ἥ 40 αὐταῖς τὸ εἶναι; τὸτο δὲ λύων φησὶν ὅτι ὃ μόνον αὐταὶ παρ' ἑαυτῶν ἔχουσι τὸ εἶναι, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσι παρέχουσι τὴν ὑπόστασιν· τὰ τε ἥ καθ' ὑποκειμένην λεγόμενα καὶ τὰ ἐν ὑποκειμένῳ ὄντα ἀπὸ τῷ ὑποκειμένῳ ἔχειν τὸ εἶναι. ταῦτα δὲ κατασκευάζων, τὸ μὴ εἶδος ἐν ταῖς ἀτόμοις ἔχειν τὸ εἶναι ὡς γνωριμῶν 45 τερον παρήκειν, οἷον τὴν ἀνθρωπὸν ἐν τοῖς καὶ μέρος ἀνθρώποις· τὸ δὲ γένος, καίτοι δοκῶν καὶ τῷ εἶδεν μάλιστα κατηγορεῖσθαι, ὕδεν ἦντον ἐν ταῖς ἀτόμοις ὑσῖαις ἔχειν τὸ εἶναι, τὸτο ἀπέδειξεν ὡς καὶ πόρ-

ρωθεν δοκῶν μᾶλλον καὶ ὡς ἅμα καὶ τὸ ἕτερον συναποδεικνύον... f. 7 b. ὅταν δὲ λέγωμεν ἐν ὑποκειμένοις ταῖς πρώταις ὑσῖαις τὰ ἄλλα εἶναι, οἷον ποσὸν ποῶν πρὸς τι καὶ τὰ λοιπά, τοιαῦτα εἶναι καὶ τὰ ὑπάρχοντα νοητέον οἷα ἐξ τὰ πρώτα, ἀλλ' ὅχι τὰ πεπονθότα ἥδη καὶ διακείμενα, οἷον λευκότητα καὶ θερμότητα· τὰ ἥ πεπονθότα ἢ διακείμενα καὶ καὶ ταῦτα λεγόμενα καὶ αὐτὰ λόγῳ καὶ ὀνόματι ἀληθεύει.

ΔΑΒΙΔ. ὅταν τῷ Ἀριστοτέλει δείξαντος ὅτι πᾶσι τοῖς παρ' ἑαυτὴν χρεῖαν παρέχει ἡ ἄτομος ὑσία, καὶ ὅτι μὴ ὕψους ταύτης ὕδεν τῶν ἄλλων ὑφίσταται, ἐπιτείνων ὁ Ἀφροδισιεύς Ἀλέξανδρος τὴν εἰς φιλοσοφίαν καινοτομίαν, πειρᾶται κατασκευάζειν ὅτι καὶ φύσει πρῶτερα ἐξίν ἡ ἄτομος ὑσία πάντων. ὅτι ἥ συναναίρει, ἔδειξεν αὐτὸς Ἀριστοτέλης, ὅτι δὲ ὃ συναναίρει, παραδεικνύει αὐτὸς ὕψους· "ὅθεν" φησιν, "ὁ καθόλου ἥλιος ἀναίρειται τὴν τινὰ ἥλιον ὅς ἀνέλει." πρὸς ὃ φαμεν ὅτι τὸ καθόλου διττόν, τὸ μὴ χετικόν, ὡς τὸ πᾶς ἀνθρώπος (τὸ ἥ πᾶς αἰ χετικόν), τὸ δὲ ἐνιαῖον καὶ κατ' αὐτὴν τὴν φύσιν λεγόμενον, ὡς τὸ ἀνθρώπος ὅσοι ψιλὸν λεγόμενον. ὅλον ὅν τὸ καθόλου, ὃ τὸ χετικόν λέγει. ἀλλὰ τὸ ἕτερον ἐχώρησεν ἐν ἡλίῳ· ἡδυνήθη ἥ δὲ ἥλιος πάσας τὰς ιδιότητας δέξαται τὸ καθόλου ἥλιον, ὅπερ ἐπὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἀδύνατον· ὕδεις ἥ ἀνθρώπῳ πάσας τὰς ιδιότητας τὸ καθόλου ἀνθρώπῳ δέξαται ἡδυνήθη διὰ τὸ ἄλλον μὴ εἶναι γραμματικόν ἄλλον δὲ ἱατρὸν· διὸ καὶ κέρμα ἀνθρώπου τὸς καὶ μέρος ἀνθρώπου εἶπεν ὁ Πλάτων. καὶ ταῦτα μὴ ἐν τέτοις· ἀπορεῖ δὲ Συριανὸς ὕψους λέγων· "εἰ τὸ καθόλου συμβεβηκὸς ἐν τῇ ἀτόμῳ ὑσίᾳ, ὑφίσταται ἔσται καὶ τὸ μερικόν συμβεβηκὸς ἐν τῇ καθόλῳ ὑσίᾳ."

ΦΙΛ. "τὰ δὲ ἄλλα — ἐξίν." ἄλλα ποῖα; ὕδεν ἥ παρὰ τὴν 2a ὑσίαν καὶ τὸ συμβεβηκός· τέτων δὲ ἀνωτέρῳ ἐμνήσθη. τί ὅν τὸ λε- 34. γόμενον; σαφηνείαν βυλόμενος ποιῆσαι δι' ἐπαναλήψεως, τῷ μὴ χρῆσασθαι εὐκαίρως ἀσάφειαν εἰργάσατο ἐκὼν· εὐκαίρως δ' ἂν ἦν, εἰ ὕψους προήγετο "ὡς τὰ ἄλλα πάντα," καθὼς καὶ προῖον ἐχρήσατο. ἐκεῖνο δὲ καὶ διττογραφίαν ὁ Σιμπλικίος φησιν. ἐγὼ δὲ τὸτο μᾶλλον εἶποιμ' ἂν περὶ τὴν καὶ παρέλκον, ἐκεῖνο δ' ὅ, ἀλλὰ συμπέρασμα καὶ βεβαίωσιν τῶν προειρημένων ἀπάντων, ὡς ὁ τῆς ἀποδείξεως βύλεται τρόπος.

ΣΙΜΠΛ. δ' f. 8. δύο δὲ δείξεις τέτων ποιεῖται, τὴν μὴ ἀπὸ τῆς 2a πρὸς τὸ ἄτομον γένος ἀμφοῖν χέσεως, τὴν δὲ ἀπὸ τῆς ἀναλογίας. 35.

f. 7 b. καὶ τὸτο δὲ ἐκ ἄξιον παραλιπεῖν, ὅτι διττογραφία τις 2b 4. ἐν τέτοις συνέβη. ὕδεν ἥ Ἀριστοτέλης ἐκ περὶ τῶν τοῖς λόγοις προσέθησιν, ἀλλ' ἴσως ἔξω παραγεγραμμένης τῆς ἄλλης γραφῆς οἱ γράφοντες τὰ δύο εἰς τὸ ἐδάφιον ἐνεγράψαντο. τὸ δὲ ἐξῆς ἐξίν, ὡς πάντα τὰ ἄλλα καθ' ὑποκειμένων τῶν πρώτων ὑσῶν λέγειται ἢ ἐν ὑποκειμέναις αὐταῖς ἐξίν, ὡς μὴ ὑσῶν τῶν πρώτων ὑσῶν ἀδύνατον τῶν ἄλλων τι εἶναι. ἀλλ' ἐπὶ τὰ ἐξῆς ἰτέον.

'ΑΜΜ. f. 48 b. αἱ πρώτῃ ὑσῖαι ὑπόκεινται πᾶσιν, ἀλλ' ὅχι ὁμοίως· τοῖς μὴ ἥ πρὸς ὑπάρξιν, τυτέσι τοῖς συμβεβηκόσι, τοῖς δὲ πρὸς κατηγορίαν, τυτέσι ταῖς καθόλου ὑσῖαις.

265. ΣΙΜΠΛ. ε' f. 1. Ἀρχίτας ὁ Πυθαγόρειος ὁ προσέειπεν τὴν νυνὶ προκειμένην τῶν ὑσιῶν διαίρεσιν, ἀλλ' ἄλλην ἀντὶ ταύτης ἐκείνος ἐγκρίνει... μαρτυρεῖ δὲ καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς ἀκριβεστάτοις ἑαυτοῦ συγγράμμασι ταύτην χρώμενος τῇ διαίρεσει, ὡς περ ἐν τῇ Φυσικῇ Ἀκρόασει καὶ τῇ Μετὰ τὰ Φυσικά. τῶν μὲν τοῖς Πυθαγορείων ὑδαίς ἂν πρόσοιτο ταύτην τὴν διαίρεσιν τῶν πρώτων καὶ δευτέρων ὑσιῶν, ὅτι τοῖς καθόλου τὸ πρώτως ὑπάρχειν μαρτυροῦσι, τὸ δὲ ἔχατον ἐν τοῖς μεριστοῖς ἀπολείπεται, καὶ διότι ἐν τοῖς ἀπληστάτοις τὴν πρώτην καὶ κυριωτάτην ὑσίαν ἀποτίθεν, ἀλλ' ἔτι ὡς νῦν λέγει ἐν τοῖς συνθέτοις καὶ αἰδητοῖς, καὶ διότι τὰ γένη καὶ τὰ εἶδη ὄντα νομίζουσιν, ἀλλ' ἔτι συγκεφαλαιούμενα τοῖς χωρισταῖς ἐπινοοῖσι. πῶς ἔν ὁ Ἀριστοτέλης, καίτοι γινώσκων καὶ τὴν κατ' Ἀρχίταν τῆς ὑσίας διαίρεσιν, ἐκ ἐχρήσατο νῦν αὐτῇ; ἢ ὅτι τῆς λογικῆς πραγματείας οἰκία μᾶλλον ἢν αὕτη ἡ διαίρεσις;

267. ἈΜΜ. f. 49. ποιησάμενος τὴν κατ' Ἀρχίταν τῆς ὑσίας διαίρεσιν, ταυτέστι τὴν ἀπὸ τῶν ἀτόμων ἐπὶ τὸ εἶδος καὶ ἀπὸ τούτου ἐπὶ τὸ γένος, καὶ εἰπὼν τὴν μὴ εἶναι πρώτην τὴν δὲ δευτέραν, τῆς δὲ δευτέρας τὴν μὴ μᾶλλον ὑσίαν τὴν δὲ ἥττον, νῦν ποιεῖ τὴν κατ' Ἀρχίταν τῆς ὑσίας διαίρεσιν καὶ παραβολὴν, λέγων δὲ εἶδος πρὸς εἶδος καὶ ἄτομον πρὸς ἄτομον.

f. 50 b. ἰστέον ὅτι τῶν κατηγορημένων τὰ μὴ κατὰ φύσιν κατηγορεῖται, τὰ δὲ κατὰ φύσιν, τὰ δὲ κατὰ φύσιν συμβεβηκός. κατὰ φύσιν μὴ ἔν κατηγορεῖται τὰ συμβεβηκότα τῶν ὑσιῶν.

268. ΣΙΜΠΛ. ε' f. 1 b. ὁ Πορφύριος τὰ ἴδια μὴ ἐκάστη τῶν γενῶν παραδιδόναι φησὶν ὑπὸ τῶν Ἀριστοτέλεως, καὶ ἐπὶ τὰ κοινὰ ἀπλῶς πρὸς τὰς ἄλλας κατηγορίας καὶ τὰ ἴδια βύλει παραδιδόναι. ταυτέστι δὲ λέγει τὸ ἴδιον, τὸ μὴ παντὶ μὴ ὁ μόνῳ δὲ ὑπάρχον, ὡς τὸ δῖπνον τῷ ἀνθρώπῳ, τὸ δὲ μόνῳ μὴ ὁ παντὶ δέ, ὡς τῷ αὐτῷ τὸ γραμματικόν, τὸ δὲ καὶ μόνῳ καὶ παντὶ, ὅπερ καὶ κυρίως ἐστὶν ἴδιον, ὡς τῷ ἀνθρώπῳ τὸ γελαστικόν. τὰ ἔν μὴ μόνῳ ὑπάρχοντα, ταῦτα καὶ κοινὰ ἐστὶ πρὸς τὰ ἄλλα γένη, ὅταν παντὶ μὲν, μὴ μόνῳ δὲ ὑπάρχη.

327. f. 2 b. ἀπορήσει δ' ἂν τις πῶς ἐκ ἑσῆς ὑσίας ἐν ὑποκειμένῳ, ὅταν νῦν ἢ ἐν τῇ ψυχῇ, ψυχὴ δὲ ἐν σώματι, αἱ δὲ ἰδέαι κατὰ Πλάτωνα ἐν τῷ νῷ; ἢ ἔτι ὡς ἐν ὑποκειμένῳ ἐνυπάρχουσιν, ὡς ὡς συμβεβηκότων εὐκασι μετέξει, ἀλλ' ὡς ὑσία πάρεστιν ἐν ἐτέρᾳ ὑσίᾳ, ἔτι ὡς μέρος τινὸς ἐν ὅλῳ τῷ ὅλῳ ἐνόντων, ἀλλ' ὡς τῆς ἐντελεχείας καὶ τῆς κατ' ἐνέργειαν ὑσίας ἐν τῇ κατ' ἐνέργειαν ὑποδοχῇ καὶ ἐν τῇ ἀτελεῖ φύσει ἐνυπαρχέσης χωριστῶς, ὅσον ἐν νῇ κυβερνήτῃ. ... ἐκεῖνο δὲ ἀπορίας ἄξιον, πῶς τὸ μὴ ἐν ὑποκειμένῳ καὶ τὰ ἄλλα τῇ ὑσίᾳ ὑπάρχοντα κοινῶς, ἔτι ὡς συμβεβηκός τι δείκνυν; καὶ ἢ κατ' αὐτὸ τὸ εἶναι τὴν κοινωνίαν δείκνυν τῶν ὑσιῶν. πρὸς ὅ φασι οἱ σπουδαιότεροι τῶν ἐξηγητῶν ὅτι ἡ αἰδητὴ ὑσία συμφύρησις τίς ἐστι ποιότητων καὶ ὕλης, καὶ ὁ μὴ μὴ πάντα συμπηγνύει μίαν ποιεῖ τὴν αἰδητὴν ὑσίαν, χωρὶς δὲ ἕκαστον λαμβανόμενον τὸ μὴ ποῖον τὸ δὲ ποσόν ἐστὶ λαμβανόμενον, ἢ τι ἄλλο.

328. f. 3 a. ἐν ὑποκειμένῳ ἐλέγοντο καὶ τὰ ὡς μέρη ἐν τινι ὑπάρχοντα, ἀλλὰ τὰ μὴ ὡς μέρη. ὡς τὰ μέρη τῶν ὑσιῶν ἐν ὅλῳ

μὲν ἐστὶν ἕκαστον ἐκείνῳ ὁ μέρος ἐστὶν, ἐν ὑποκειμένῳ δὲ ὅθεν ἐστὶν. ταῦτα (v. 29 sqq.) ἔν ἔδει προτετάχθαι, ὡς δοκεῖ τισί, λύσειν ἔχοντα ἀπορίας τινὸς περὶ ὑσιῶν φερομένης· εἴτα ἔτιως ἐπὶ ἔχοντα, ὅτι ὁ μόνον ταῖς ὑσίαις ὑπάρχει τὸ μὴ ἐν ὑποκειμένῳ εἶναι ἀλλὰ καὶ ἄλλοις, ὡς περ ταῖς διαφοραῖς. τῶν δὲ δευτέρων ὑσιῶν τὸ μὴ εἶδος καὶ τὸ ἀτόμον κατηγορεῖται, τὸ δὲ γένος καὶ τὸ εἶδος καὶ τὸ ἀτόμον. καὶ μὴ συνάρεσκει τοῖς ἀκριβεστέροις ἢ τοιαύτῃ τῆς τάξεως μεταθέσει, ἀλλὰ τὴν Ἀριστοτέλους μᾶλλον ἐγκρίνει.

ἈΜΜ. f. 55 b. καὶ ἢ ἔτι τὰ ἐν ὑποκειμένῳ ἐλέγοντο τὰ ὡς μέρη ὑπάρχοντα ἐν τινι, ταυτέστιν εἰ καὶ ἐλέγοντο ἐν τινι εἶναι τὰ συμβεβηκότα, ἀλλ' ἔτι ὡς μέρος ἐν ὅλῳ. εἰ μὴ ἢ πᾶν τὸ ἐν τινι ἀνάγκη ἢ ἐν ὑποκειμένῳ, καὶ τὰ μέρη τῶν ὑσιῶν ἐν τινι ὄντα (ἐν ἢ τῷ ὅλῳ εἰσὶν) ἐν ὑποκειμένῳ ἂν ἦσαν. νῦν δέ, τὸ ἐν τινι καθολικώτερον ὄντος, τὸ μὴ ὡς ἐν ὑποκειμένῳ ἐστὶ, τὸ δὲ ὡς μέρος ἐν ὅλῳ, τὸ δὲ κατ' ἄλλον τῷ ἐν τινι τρόπῳ.

ΔΕΞ. ἀλλ' εἰ μήτε ὑσία ἐστὶν ἡ διαφορὰ μήτε συμβεβηκός, ἄλλο δὲ ὑσία καὶ συμβεβηκός, ὅθεν ἐστὶ διαφορὰ τρίτον. πάντα ἢ τὰ ὄντα ἢ κατ' ὑποκειμένα ἐστὶν ἢ ἐν ὑποκειμένῳ. ἢ ἢ ὑσία εἰσὶν ἢ συμβεβηκότα. εἰ ἔν ἐν μηδετέρῳ τούτων τακτέον τὴν διαφοράν, πῶς κατατάξομεν αὐτήν; εἰσὶ μὴ ἐν πολλὰ πρὸς τὸ τοῦτο λύσεις, ἀς μικρὸν ὑπερὶ ἐρω. πρώτον δὲ βύλομαι ὡς περ ἀξιωματικὴ προβεῖναι ἀφ' ὅ τὰς ἀπορίας καὶ τὰς λύσεις κρίνειν δυνασόμεθα. δοκεῖ δὲ τοῖς δεινοῖς περὶ τῆς τῶν ὄντων ἰσορίας ἀρρητος γίνεσθαι ἢ τῆς φύσεως ἀφ' ἐτέρου γένους. εἰς ἕτερον γένος μεταβάσις, αἰετὶς τῆς μεσῆς διαλανθάνοντος ἡμᾶς, ὅσον τὸ δυνάμει ἐπὶ τῶν ὑσιῶν. ὅσον λέγων ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων ἢ τῶν ἄλλων ζώων ἐν τοῖς σπέρμασι θεωρημένων. ἔτι ὑσία ὡς εἰσὶν, ἔτι γὰρ ἐστὶν ἀτελές, ἔτι τι ἐνεργεῖα τῷ ἔτιως δυνάμει συμβεβηκε, τελειότης ἢ τὸ τοῦτο. λέγει τὸ τοῦτο μέσον τι ἄλλο εἶναι τῶν ὑσιῶν, τὸ τε ἐνεργεῖα φέρεται ἀνθρώπῳ καὶ τῷ δυνάμει. ὁ αὐτὸς τοῖνον ἐστὶ λόγος καὶ περὶ τῆς διαφορᾶς. καὶ ἢ αὕτη τὸ μέσον ἔξει ποιότητος καὶ ὑσίας. διὸ καὶ συντελεῖ εἰς τὸ εἶναι καὶ τὸ ποῖον εἶναι, καὶ ἔτιως ἐστὶν ἐκ ἐν ὑποκειμένῳ. διὸ δεῖ προστεῖναι εἰς τὸν ὅρον τῷ ἐν ὑποκειμένῳ τὸ ὅθεν συντελεῖν εἰς τὴν ὑσίαν τῷ ὑποκειμένῳ. τὸ ἢ εἶδος συντελεῖ τι καὶ ἡ διαφορὰ. ἐπειδὴ τοῖνον ταῦτα προεἰλήφαμεν, ἀναλάβομεν τὰς λύσεις τῶν παλαιῶν φιλοσόφων περὶ τῆς διαφορᾶς. μία μὴ δόξα γένοιτο ἂν ἢ ποιότητα τιθεμένη τὴν διαφοράν, ποιότητα δὲ ὑσιώδη καὶ συμπληρωτικὴν τῆς ὑσίας. ἄλλη δ' ἢ μέσον ποιότητος καὶ ὑσίας τὴν διαφοράν ὑπολαμβάνουσα, κοινόν τινα σύνδεσμον παρεχομένην ταῖς μὴ ὑσίαις πρὸς τὰ ὑσιώδη συμβεβηκότα, τοῖς δὲ συμβεβηκόσι πρὸς τὰς ὑσίας. ἢ ἢ φύσις ἐκ εὐθὺς μεταβαίνει ἀπὸ τῶν ἐναντίων ἐπὶ τὰ ἐναντία, ὅσον ἀπὸ τῶν ζώων ἐπὶ τὰ φυτὰ, ἀλλὰ καὶ μεταξὺ τινος μέσου ζωῆς, τὴν τῶν ζώοντων, συνέσχεσε συναγωγὴν ἀμφοτέρων τῶν ἄκρων καὶ συμπληρωτικὴν καὶ σύνδεσμον αὐτῶν πρὸς ἄλληλα. καὶ ἐνταῦθα τοῖνον τῶν διαφορῶν γενῶν, ὅσον ὑσίας καὶ συμβεβηκός, μέσον τι ἐστὶν, καὶ μὲν τινος ὡς μετέχον ἀμφοτέρων τούτων, κατ' ἄλλως δὲ ὡς κεχωρισμένον ἀμφοῖν. ἄλλη δ' ἂν γένοιτο δόξα τῶν λεγόντων μὴ μόνον συμπληρωτικὴν

εἶναι τῆς ὑσίας τὴν διαφορὰν ἀλλὰ καὶ μέρος αὐτῆς, ἥτοι καὶ τὴν ἐμπερίληψιν τῆ ὑποκειμένη θεωρημένην, μέρος ἔσαν τῆς καὶ τὸ εἶδος ὑσίας, ἢ συναλλοιυμένην ταῖς περὶ τὴν ὑποκείμενον σχέσεων, ὡς περὶ τὴν αὐτὴν ἔχειν πῶς αὐτὴν καὶ διατίθεσθαι διαφόρως. δοκεῖ δὲ μοι μῆδ' αὐτῶς ἀληθὲς εἶναι τὴν διαφορὰν καθ' ὑποκείμενον 5 κατηγορεῖσθαι ἔτε· καὶ τὸνομα ἔτε· τὸν λόγον ἔνεστι τῆς διαφορᾶς κατηγορεῖν τὴν ὑποκείμενην.

ΔΑΒΙΔ. τούτοις τοῖς ἀπόροις ἐνχεθεὶς ὁ Πορφύριος καὶ ἐνάρ-
κῃ μετὰ τινὰ φύσιν εἰπεῖν ὑσίας καὶ συμβεβηκότος, καὶ ταύτην
παράθεσθαι τὰς διαφορὰς, ὡς περὶ οἱ ἐνεχθέντες περὶ τὴν φωτὸς ἀπο- 10
ρίαις, τῶν μὴ σώμα καὶ φῶς λεγόντων τῶν δὲ ἀσώματων, μετὰ
τινὰ φύσιν ἐπέθεντο εἰπεῖν τὴν φῶς ἀσώματος καὶ σώματος. ἐπειδὴ
τὴν ἀμφοτέρων τῶν ἀκρων μετέχον ἢ ἐξ ἴσου αὐτῶν μετέχον ἢ
μᾶλλον τῷδε ἢ τῷδε, καὶ τῷδε διχῶς, τριττὰς ἔλεγεν εἶναι
τὰς διαφορὰς· ἢ μᾶλλον ὑσίαν ἢ τῷδε συμβεβηκότα, ὡς τὴν λο- 15
γικὴν ἢ ἀλογον· μᾶλλον καὶ ὑσία ταῦτα ὡς συμπληρῶντα τὴν
ὑσίαν καὶ τῷ ὁρισμῷ παραλαμβανόμενα, ὁλίγως δὲ συμβεβη-
κότα ὡς ἐν τῷ ὁποῖόν τι κατηγορούμενα· μία καὶ τῶν συμβεβηκό-
τος κατηγορία ἢ ποιότης. ἐξ ἴσου δὲ ὑσία καὶ συμβεβηκότα, ὡς ἢ
ἐν πυρὶ θερμότης καὶ ἢ ἐν χιόνι λευκότης· ὡς καὶ ἐν πεποιμένῳ 20
σώματι ὑσία εἶσιν ὡς συμπληρῶντα τὴν ὑσίαν αὐτῶν, ὡς δὲ ἐν
ἀπολείῳ σώματι συμβεβηκότα· τότε καὶ καὶ γίνονται καὶ ἀπογίνονται χω-
ρὶς φθορᾶς τῶν ὑποκειμένων. ὅτε καὶ ἐν τῷ πυρὶ ἢ θερμότης, ἐστὶν
ὑσία, ἐπειδὴ ἀδύνατον ἐπινοηθῆναι πῦρ δίχα θερμότητος· ὅταν δὲ
ἐν σιδήρῳ γένῃ, συμβεβηκός ἐστιν. μᾶλλον δὲ συμβεβηκότα 25
ἢ περὶ ὑσία καὶ ἢ ἐν κύκλῳ λευκότης καὶ ἢ ἐν Αἰθίοπι μελανότης· γί-
νεσθαι καὶ τὴν ἀπογίνεσθαι χωρὶς φθορᾶς τῶν ὑποκειμένων, καθὰ φησιν ὁ
Πορφύριος· “ὅτι δύναται” φησιν “ἐπινοηθῆναι καὶ κύκλος μέλας καὶ
κόραξ λευκός καὶ Αἰθίοψ ἀποβάλλων τὴν χροίαν χωρὶς φθορᾶς τῶν
ὑποκειμένων· ὅλως δὲ δοκεῖν ὑσία εἶναι διὰ τὴν παντὸς κύκλου 30
εἶδος τὴν λευκότητα εἶναι καὶ τὴν κόρακος τὴν μελανίαν· τριττὰς ἔν
αἱ διαφοραὶ κατ’ αὐτὴν συνάγονται” ἀλλ’ ὁ Πορφύριος, ἀντίφασιν
ποιῶσιν ἢ ὑσία καὶ τὴν συμβεβηκός τῶν ἐν ὑποκείμενῳ, τῆς δὲ ἀντι-
φάσεως ὁδὸν ἐξί μεσον.

ΣΙΜΠΛ. ε' f. 3. ῥητέον ἔν πρώτῳ περὶ διαφορᾶς, τί ἐστιν. 35
καὶ γὰρ τισι δοκεῖ διαφορὰ εἶναι τὴν χωρίζειν πεφυκὸς τὰ ὑπὸ τὴν
αὐτὴν γένος· καὶ ὁ γὰρ ὅτι ὡς πρὸς τὴν γένος αὐτῆς, ὥς ἢ διακρίσις
ἀποδέσθαι. ὁ μὲντοι Βοηθὸς πρὸς τὴν εἶδος κυρίως φησὶ συνάπτειν
τὴν διαφορὰν ἀλλ’ ἢ πρὸς τὴν γένος, διόπερ καὶ πολλὰκις ἀντὶ τῆς
εἶδος παραλαμβάνοντι αἱ διαφοραὶ, καὶ σύμπτει μὴ δὲ ῥηθεῖεν ἀν 40
περὶ τῆς γένους, καθ’ ἑαυτὴν δὲ ἐκάστη καὶ μὴ τῶν ὑφ’ ἑαυτὴν, καθ’
ὧν ἀν λέγει, καὶ πάντων ῥηθεῖεν ἀν, καὶ δὲ τῆς γένους ὁδοῦς.
ὁ δὲ καὶ μορφωτικὴ ἐστὶν ἐκάστη τῆς γένους· διενήνοχε δὲ τῆς εἶδος,
ὅτι ἢ διαφορὰ ἐστὶ καὶ τῆς γένους, καὶ ἐστὶν ἢ μὴ διαφορὰ μορφὴ τις
τῆς γένους, τὴν δὲ γένος ὡς περὶ ὑποκείμενον προϋπάρχει. ἐστὶν ἔν ἢ 45
διαφορὰ συμπληρωτικὴ ὑσίας ἀπλῶς, ὡς τὰ εἶδη καὶ τὰ γένη
συμπληρωτικὰ ὑσίας λέγει. . . f. 3 b. διὸ τὰ μὴ εἶδη καὶ τὰ γένη
ὡς ὑποκείμενα δευτέραι ὑσία λέγονται, αἱ δὲ διαφοραὶ καθ’ ὑπο-

κειμένη μὴ λέγονται, ἢ μὴ εἰσὶν ὑσία· ἢ καὶ εἰς τὴν εἶναι ἀλλ’ εἰς τὴν
τοιοῦδε εἶναι συμβαλλόντων. ἢ μέντοι ἔτε συμβεβηκότα εἰσὶν, ὅτι
συμβαλλόντων εἰς ὑσίαν τούτων ἢ περὶ εἰδοποιῶσι. διὰ τούτου ἔν ὁδὸν
ἐν ὑποκείμενῳ· τὴν καὶ ἐν ὑποκείμενῳ καὶ χωρίζεται ἀνευ τῆς τῆς ὑπο-
κειμένη· φθορᾶς, τὴν δὲ τῆς διαφορᾶς τοιοῦδε ἀνευ φθορᾶς ἢ χωρί-
ζεται. ἀλλ’ ὁ δὲ τὴν ἀχώριστον συμβεβηκός, φαίη ἀν τις, χωρίζεται
ἀνευ φθορᾶς. ἀλλὰ καὶ μὴ χωρίζεται τούτου, ἀνεστὶς ὁμοῦ καὶ ἐπί-
τασις περὶ αὐτὴν θεωρεῖται. . . ἀνάγκη ἔν ποιότητα ὑσιώδη τὴν δια-
φορὰν εἶναι συμπληρωτικὴν τῆς ὑσίας, ἢ μετὰ ποιότητος καὶ ὑσίας
κοινόν τινα σύνδεσμον παρεχομένην ταῖς μὴ ὑσίαις πρὸς τὰ συμ-
βεβηκότα, τοῖς δὲ συμβεβηκόσι πρὸς τὰς ὑσίας· ἢ καὶ φύσις καὶ
ἀμείσως ἀπὸ τῶν ἐναντίων εἰς τὰ ἐναντία μεταβαίνειν φιλεῖ. . .
τοσαῦτα μὴ ἔν αἰρέσεις γέγοντο ἀν περὶ τῶν διαφορῶν· χρησίμη
δὲ ἐστὶν ἢ περὶ αὐτῶν θεωρία πρὸς ὅλην τὴν τῶν κοινῶν κατηγο-
ριῶν διδασκαλίαν.

ΑΜΜ. f. 52. τινὲς ἔν πρὸς τούτῳ φασιν ὅτι τριττὰ εἰσι τῶν
διαφορῶν τὰ εἶδη, καὶ αἱ μὴ αὐτῶν εἰσι μᾶλλον ὑσία ἢ περὶ συμ-
βεβηκότα, αἱ δὲ μᾶλλον συμβεβηκότα ἢ περὶ ὑσία, αἱ δὲ μέσως
πῶς ἔχουσιν, ὡς ὁ γὰρ εἶναι πότερον συμβεβηκότα μᾶλλον αὐτάς
εἰπόμεν ἢ ὑσίας. . . ὅτι δὲ ὑσία εἰσὶν ὁμολογημένως αἱ διαφοραὶ,
ὁ γὰρ μὴ ἐκ τῆς συμπληρωτικᾶς εἶναι αὐτάς εἰδῶν καὶ ὑσιώδως
κατ’ αὐτῶν κατηγορεῖσθαι. . . ἔτω καὶ νῦν ὑσίας μὴ οἷον τὰς διαφο-
ράς, καὶ ἀνάγει δὲ αὐτάς ὑπὸ τὴν κατηγορίαν τῆς ὑσίας διὰ τὴν μὴ
ἐγγίνεσθαι τῷ πολλῷ ἀνθρώπῳ.

f. 57. σημαίνει μὴ οὐκ αὐτῷ τὴν “τόδε” τὴν ὑποκείμενον· 36
δείξεως γὰρ ἐστὶ σημαντικόν. ἔτω γὰρ αὐτὸς ἐν τῇ Φυσικῇ (1¹⁰
6 sqq.) τὴν ὕλην ὑποκείμενον καλεῖ· ἀμφοῖν καὶ ὠρισμένα, καὶ τὴν
τόδε ὡς δείξει ὑποπίπτειν, καὶ ἢ ὕλη ὡς ἢ αὐτὴ μένεται πάντων
τῶν ἐν αὐτῇ τρεπομένων. . . τὴν δὲ τὴν καὶ τῆς καὶ τῶν ὑποκείμενων ὑσίας
ὅτι ὑπομένει καὶ ὁ δεικνύει τινος, ὁ δὲ ἐστὶν ἐν ὑποκείμενῳ· ἀλλ’ αὐτὴ
ὑποκείμενον πᾶσιν ἐστὶ καὶ τῆς ἐνόητος αἰτία, τῆς ἐστὶ ἐν σημαί-
νει, ὡς τόδε τὴν ὕλην, ὁ δὲ ὁ ἀνθρώπος. τὴν ἔν τὴν τὴν μερικὸν δηλοῖ·
ἀμφοῖν δὲ λεγόμενα, τόδε τι, τὴν μερικὸν ὑποκείμενον δηλοῖ, φημὶ
τὴν ἄτομον ὑσίαν. . . ὁ δὲ γε Πλάτων τὴν τόδε τι ἐπὶ τῶν καθόλου
ἐλαμβάνει ἀναγκαίως ὡς ὠρισμένον, ὡς ἐπὶ τῶν ἰδεῶν (ἔλεγε καὶ
αὐτάς ἐν ὑπάρξει καὶ ὑσίας εἶναι), τὴν δὲ τοιοῦδε ἐπὶ τῶν καθ’ ἑκάστην
ταῦτα καὶ ἔλεγε ἀόριστα διὰ τὴν μὴ εἶναι ἐν ἑκάστῃ, ἀλλ’ ἐν ῥοῇ καὶ
ἀπορροῇ τὴν εἶναι ἔχειν.

ΣΙΜΠΛ. ε' f. 5. καλῶς εἶπεν ὅτι πᾶσα ὑσία δοκεῖ τόδε τι
σημαίνειν, διότι τὴν ἑτέρωθεν δόξαν ἀπαγγέλλει καὶ τὴν ἀνωμαλίαν
τῆς συνθεσίας, ἥτις τὰ ἀνόμοια πράγματα ὁμοίως ὁμοίως λέ-
ξεων εἴθε πολλὰκις σημαίνειν. καὶ καὶ ἐνταῦθα πιθανὴν φαντασίαν
ἐμποιεῖ.

f. 6. καὶ τὴν λέγομεν τόδε τι τὴν ἄτομον ὑσίαν· πότερον καὶ 36
τὴν εἶδος ἢ τὴν ὕλην ἢ τὴν ἐξ ἀμφοῖν; ἢ φησόμεν καὶ πάντα, ἀλλὰ
καὶ μὴ τὴν ὕλην, καθόσον ὑποκείνεται καὶ εἰς ἐνέργειαν ἔχει τὴν δέχεται
εἶδος καὶ τὴν Πλάτωνα, καὶ μὴ ὡς ἐξισταμένην τῆς οἰκείας φύσεως,
καὶ δὲ αὐτὴ τὴν εἶδος καθόσον ὠρίζεται καὶ ἐν ἐστὶν ἀριθμῷ· καὶ καὶ ὁ Βοη-

θός τ' ἐν κτ' τότε ἀφορίζει. εἰ δέ τις τὴν ὕλην ὡς ἀόριστον ἔσταν
 μηδαμῶς τότε τι εἰναι φησιν, ἀναμνήσκωμεν αὐτὸν ὡς ὑπὲρ τῆς
 ἀρχῆς ὕλης ἐστὶν ὁ παρὼν λόγος ἀλλὰ τῆς ἡδὴ χέσιν ἐχέσας πρὸς
 τὸ εἶδος. τὸ δὲ σύνθετον δηλονότι, ὅπερ ἐστὶ τὸ ἄτομον, ἐπιδέχεται τὸ
 τότε... ὅλη δὲ ἡ ἔφοδος ἡ ἀπὸ τῶν λεγομένων ἐπὶ τὰς ὑσίας κτ' 5
 μὴ τὴς Πυθαγορείους ἔχει ἀληθείας, ἐπεὶ δὴ συμφυῆ τὰ λεγόμενα
 τοῖς πράγμασιν ἐτίθεντο, κτ' δὲ τὴς συνθήκην ἄλλως λέγοντας
 εἶναι τὰ μέρη τῆς λέξεως ἀλλοτρίως πρῶσις, ἀποπίπτουσα τῆς
 ἀρχῆς τῶν κατηγοριῶν, ἀφ' ἧς ὠρμηγὴ κατ' ἀλήθειαν. ἄξιον δὲ
 ζητεῖν κτ' τὴς ὑπόστασιν διδόντας τοῖς εἰδεσι καὶ γένεσιν, εἰ ῥηθήσετ' 10
 τάδε εἶναι. καὶ ἥ καὶ Χρυσίππος ἀπορεῖ περὶ τῆς ιδέας, εἰ τότε τι
 ῥηθήσετ'. συμπαρὰληπτέον δὲ καὶ τὴν συνθήκην τῶν Στωϊκῶν περὶ
 τῶν γενικῶν ποιῶν, πῶς αἱ πτώσεις κατ' αὐτὰς προφέρουσι, καὶ
 πῶς ὅτινα τὰ κοινὰ παρ' αὐτοῖς λέγεσθαι, καὶ ὅπως παρὰ τὴν ἀνοιαν
 τῷ μὴ πᾶσαν ὑσίαν τότε τι σημαίνει καὶ τὸ παρὰ τὴν ὅτινα σό- 15
 φισμα γίνεσθαι παρὰ τὴν ἡμῶν τῆς λέξεως. οἷον εἰ τις ἐστὶν ἐν Ἀθή-
 ναις, ἢ ἐστὶν ἐν Μεγάρῳ. ὁ ἥδ' ἀνθρώπος ὅτις ἐστὶν, ὃ γὰρ ἐστὶ τις
 ὁ κοινός, ὡς τινὰ δὲ αὐτὸν ἐλάβομεν ἐν τῷ λόγῳ, καὶ παρὰ τῷ τὸ
 ὄνομα τῷ ἔχον ὁ λόγος ὅτις κληθεῖς. τὸ αὐτὸ δὲ καὶ ἐπὶ τῷ τὸ
 σοφίσματος ἐστὶν. ὁ ἐγὼ εἰμι, σὺ ἢκ εἶ. ἀνθρώπος δὲ εἰμι ἐγώ, 20
 ἀνθρώπος ἄρα σὺ ἢκ εἶ. καὶ ἥ ἐπὶ τῷ τὸ σοφίσματος τὸ μὴ ἐγώ
 καὶ σὺ ἐπὶ τῶν ἀτόμων λέγεσθαι, ὁ δὲ ἀνθρώπος ἐπ' ὅθεν τῶν ἐν μέ-
 ρει. γέγονεν ὅτι ἡ παραγωγὴ διότι τῷ ὅτιν ὡς τινὲς ἐχρήσατο.

36
 19. 'AMM. f. 59 b. ἡ μετέχουσι τῶν διαφορῶν, τὰ μὲν εἶδη ἐνερ-
 γεία, τὰ δὲ γένη εἴτε δυνάμει κτ' τῆς Περιπατητικῆς εἴτε ἐνερ- 25
 γεία κτ' τῆς Πλατωνικῆς, ταύτη λέγουσιν τὸ ποιὸν περὶ ὑσίαν ἀφο-
 ρίζειν. αἱ ἥδ' διαφοραὶ ἐν τῷ ὅποῖον τί ἐστι κατηγορεῖν.

36
 20. ΣΙΜΠΛ. ε' f. 5 b. τῶν μὲν ὅτιν δευτέρων ὑσιῶν τὴν ποιότητα
 ὑσιώδη φησὶ καὶ περὶ ὑσίαν τὸ ποιὸν ἀφορίζειν, τῷ τῆς περιορίζον καὶ
 περιγράφειν, τῷ δὲ λευκῷ αὐτὸ τῷ μόνον ποιότητα. διὸ καὶ λευκὸν 30
 μὴ ἀνεῖ ὑσίας νοεῖ, τὸ δὲ γένος καὶ τὸ εἶδος ἀνεῖ ἀτόμων ὑσίας ὃ δὴ
 ναὶ θεωρεῖται. καὶ τὰ μὲν ἐστὶ μέρη συμπληρωτικὰ τῆς ὑσίας, τὰ γένη
 καὶ τὰ εἶδη, τὸ δὲ λευκὸν ἢκ ἐστὶν. ἀλλ' ἐπεὶ καὶ ἡ διαφορὰ τὴν τῷ
 γένος ὑσίαν ἀφορίζεισα εἰδοποιεῖν δοκεῖ καὶ χαρακτηρίζειν τὰς ὑσίας
 ἐν τῷ ποιῷ, ἄξιον ζητεῖν τίνι μὲν τῷ λευκῷ, τίνι δὲ τῶν γενῶν καὶ 35
 εἰδῶν αἱ διαφοραὶ διεσπασμέναι.

36
 24. f. 6. ἀλλ' ὅτι μὴ ὑπάρχει τὸ μὴδὲν ἐναντίον εἶναι ταῖς ὑσίαις,
 δείξαις ἂν ἐκ τῶνδε. ἐναντία ὑφ' ἐν γένος ἀεὶ ὑποτάττεται, ἡ
 δὲ ὑσία ὅθεν ἔχει ἀνωτέρω γένος ἐν ᾧ ὑποταχθήσετ'. καὶ τὰ μὲν
 ἐναντία χέσιν ἔχει πρὸς ἀλλήλα, ἡ δὲ ὑσία ἀχέτος ἐστὶ καὶ ὅθεν 40
 προσδεῖται τῆς κτ' τὴν ἐναντίωσιν χέσεως. ἔτι τὰ μὲν ἐναντία πρὸς
 ἀλλήλα ἀπονέμει, ἡ δὲ ὑσία καθ' αὐτὴν ὠρμίζει. ὁ μόνος Ἀρι-
 στοτέλης ἀπὸ τῆς παραγωγῆς τῶν πρώτων καὶ δευτέρων ὑσιῶν τὸ
 μὴδὲν ἐναντίον εἶναι ταῖς ὑσίαις κατασκευάζει. f. 6 b. ἀπο-
 ρῶσι δὲ τινες, πῶς ἢκ ἐστὶν ἐναντίωσις ἐν τῇ ὑσίᾳ; πῶς ἥδ' ἐν λογι- 45
 κῶν ζῶον τῷ ἀλόγῳ ἢκ ἐστὶν ἐναντίον; πρὸς ὃ φησιν Ἰάμβελιχος
 ὅτι διαφορὰ πρὸς διαφορὰν ἐναντιῶν, τὸ δὲ ὅλον ἢκ ἐστὶν ἐναντίον,
 καὶ ὅτι τὸ ἐπιδεχόμενον τὰ ἐναντία ἢκ ἐστὶν αὐτὸ ἐναντίον. f. 7. ἡ

μὴ ὅθεν ὅσα ἀφ' ἧς ὁρμώμενοι ἄλλοι τινες καὶ ὁ μέγας Πλωτῖνος
 ἀντιλέγουσιν, ἐστὶ τοιαύτη, χρῶν δὲ λόγοις τοιούτοις. τὸ μὴ εἶναι
 μὴδὲν ὑσία. ἐναντίον ἐπὶ τῶν καθ' ἑκάστα ὑσιῶν ἐστὶ πῖσιν, τῆς τε
 ἀτόμης καὶ τῆς εἰδικῆς καὶ γενικῆς, τῇ παραγωγῇ δεδαιγμένον. ὅπως
 δὲ ἢκ ἐστὶ δεδαιγμένον. πρὸς δὲ τῷ εἰς τρόπον ἀντιλογίας γένοιτο
 ἂν ὑπομνήσαι τὴν περὶ τῷ καθόλου διδασκαλίαν. f. 7 b. πᾶσι μὲν
 ὅτι ταῦτα τὰ ἐναντιώματα ἐπακολουθεῖ τοῖς ἐν ἀρχῇ τὸ κακὸν καὶ τὸ
 μὴ ὃν ἀφορίζομενοι, μάστιχα δὲ Πλωτῖνῳ καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς ἀπὸ
 τῆς ἐνώσεως ἀρχομένοις. ὅτοι ἥδ' ἐν καὶ τὰ γὰρ ἐν ἀρχῇ προτι-
 θέντες, ἐπεισοδιῶδες ὀφείλουσι ποιεῖν τὸ ἀπὸ τῆς διαρέσεως πλῆθος,
 καὶ τὸ κακὸν κτ' συμβεβηκὸς ἐπιγινώσκον καὶ μηδαμῶς προηγμένον
 ἀποφαίνεσθαι.

ΔΑΒΙΔ. πῶς λέγεσθαι ἡ ὑσία μὴδὲν ἔχειν ἐναντίον; ἐν ἥδ' τῷ
 περὶ Γενέσεως καὶ Φθορᾶς φησὶ τὰ φοιχεῖα μάχεσθαι ἀλλήλοις, τὸ
 πῦρ τῷ ὕδατι καὶ τὴν ἀέρα τῇ γῇ. καὶ λυεῖ ὁ Ἀλέξανδρος λέγων "ὃ
 καθόλου ἑαυτοῖς μάχωνται τὰ φοιχεῖα. ὃ δὴ πῦρ καὶ καὶ τὸ σῶμα,
 ἀλλὰ ποιότης ποιότητι, θερμότης ψυχρότητι καὶ ὑγρότης ξηρότητι."
 ὁ δὲ Συριακὸς ἐπικρίνας πλέον φησὶν "ὅθεν κτ' τὴν ποιότητα μά-
 χωνται, ἐὰν ὑσιώδεις ληφθῶσιν. ὃ ἥδ' ἀμύλλαν τὴν θερμότης ψυχρό-
 τητι τινι, ἐὰν ἐν πυρὶ γένῃ, ἡ ἐν ὕδατι ψυχρότης θερμότητι, ἐπεὶ
 ἦν ποτὲ εὐρεῖν καὶ πῦρ ψυχρόν. ἀλλὰ καὶ φθεῖ ποιότης ποιότητι,
 ὡς ἐν ἀποίῳ σῶματι, δεῖ τότε αὐτὰ λαβεῖν. τότε ἥδ' καὶ συμβε-
 βηκότα εἰσὶ καὶ γίνονται καὶ ἀπογίνονται χωρὶς φθορᾶς τῷ ὑποκειμένῳ...
 τρίτη ἀπορία, εἰ τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον ἢκ ἐπιδέχεται ἡ ὑσία, πῶς ὁ
 Ἀριστοτέλης ἐν τῷ περὶ Γενέσεως καὶ Φθορᾶς λέγει τὴν ἀέρα ἥττον
 θερμὸν ὡς πρὸς πῦρ, ὑσία δὲ ταῦτα; καὶ λυεῖ ὁ Ἀλέξανδρος λέ-
 γων "ὃ καθὼ ὑσία τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον ἐπιδέχοντα, ἀλλὰ κτ' τὴν
 ποιότητα." ὁ δὲ Συριακός, ὅτι ὅθεν κτ' τὰς ποιότητας τὸ μᾶλλον καὶ
 τὸ ἥττον ἐπιδέχοντα, ἐὰν ὑσιώδεις ληφθῶσιν. ἐκάστη ἥδ' πλείη ἐν
 τῷ οἰκείῳ ὑποκειμένῳ, καὶ ὃ τῷ μᾶλλον καὶ ἥττον διαφέρουσιν. εἰδο-
 ποιοῖν ἥδ' ταῦτα καὶ ὑφέσεις εἰδῶν εἰσίν. ἡ καὶ ἄλλως, ὅτι τὸ
 ἥττον, ὅπερ τὸ μᾶλλον γινώσκον, ἢκ ἐξέστη τῷ οἰκείῳ εἶδους, ὁ δὲ
 ἄλλ' πυρὸς θερμότητα ἐπιδεξάμενος ἀπώλεσε τὸ ἄλλ' εἶναι.

'AMM. f. 60 b. ὅθεν ταῦτα (τὸ πολὺ καὶ τὸ ὀλίγον) ἐναντία 30
 ἐστὶ ποσά, διότι τὸ μέγα ἐκ μικρῶν πολλῶν συνέστηκε καὶ τὸ πολὺ
 ἐκ πολλῶν ὀλίγων. καὶ δείξει μικρὸν ὕψος ὅτι ὅθεν ποσά ἐστὶν
 ἀλλὰ πρὸς τι. ἀλλ' ὅτι καὶ συγχωρήσιν, φησὶ, οἷον τις αὐτὰ
 ποσὰ εἶναι, ὅθεν ἡμῖν διοίσει. ἀρκεῖ ἥδ' ἡμῖν πρὸς τὸ δεῖξαι ὅτι μὴ
 μόνη τῇ ὑσίᾳ ὑπάρχει τὸ μὴδὲν ἐναντίον, εἴ γε καὶ τοῖς ἀφωρισμέ-
 νοις ποσῶς τῷτο ὑπάρχει. ἀφωρισμένα δὲ ποσὰ λέγουσιν ὅσα
 ὠρισμένην τινὰ ἔχουσιν ποσότητα καὶ μὴ τῇ πρὸς ἕτερον χέσει λέ-
 γοντα. τὸ δὲ μικρὸν καὶ μέγα καὶ πολὺ καὶ ὀλίγον ἀόριστα.

f. 60 b. τὸ δοκεῖ ἐνταῦθα ὃ τὸ προσποιούμενον σημαίνει ἀλλὰ 30
 τὸ ἀμετάπειστον τε καὶ ἀκατάθετον. τοῦτο δὲ τὸ ἴδιον τῷ πρὸ 33
 αὐτῷ ἐστὶν ἀκόλουθον, καὶ ἐξ ἐκείνου ἔχει τὴν γένεσιν τῷ λέγοντος
 τῇ ὑσίᾳ μὴδὲν εἶναι ἐναντίον. ἐν τούτοις ἥδ' πέφυκε τὸ μᾶλλον καὶ τὸ
 ἥττον γίνεσθαι, ἐν οἷς καὶ ἡ ἐναντιότης. καὶ τῷτο ἢκ ἀπλῶς. ὃ ἥδ' ὅσα
 ἐστὶν ἐναντία, δέχεται τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον, ἀλλ' ὅσα τῶν ἐναντίων

πέφυκε μίγνυσις ἀλλήλοις· τὸ γὰρ ἄρτιον καὶ τὸ περιττόν, ἐναντία ὄντα, ἐκ ἐπιδέχεσθαι τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον, ἐπειδὴ ὑδὲ μίγνυσις πέφυκεν· ὅτε γὰρ ἐξιν ἄρτιον ἄρτιον μᾶλλον ἄρτιον ὅτε περιττὸν περιττὸν μᾶλλον περιττόν· λευκὸν δὲ εἶναι λέγει· λευκὸν μᾶλλον λευκόν, ἐπειδὴ τῷ μέλει πέφυκε μίγνυσις... ἰστέον ὅτι τὰ ἐναντία τέλος εἰσὶ, τὸ δὲ μᾶλλον καὶ ἥττον ὁδὸς ἐπὶ τὰ ἐναντία... ἀλλὰ ταῦτα καὶ Πλάτων αἰμμεσα λέγει· ὑδὲ γὰρ ἀθρόον ἢ φύσις μεταπηδᾷ ἀπὸ τῶ ἐναντίου εἰς τὸ πάντῃ ἐναντίον, ἀλλὰ ὁδῷ τινὶ κέχρηται, καὶ γίνεσθαι ἥττον λευκὸν καὶ ἔτι ἥττον καὶ ὅτω μέλαν. Ἀριστοτέλης δὲ ἐν πάντα τὰ ἐναντία καὶ Πλάτων αἰμμεσα λέγει, ἀλλὰ οἷδε καὶ αἰμμεσα ἐναντία, εἰ καὶ δύο μόνον, ἄρτιον καὶ περιττόν, καὶ νόσον καὶ υἰεῖαν.

36 ΣΙΜΠΛ. ε' f. 8 b. ἀπορήσεις δ' ἂν τις, εἰ ὁ μᾶλλον λογικὸς
37 καὶ μᾶλλον ἐξιν ἄνθρωπος. ἢ πρῶτον μὲν καὶ τὴν ὕψιν ἔχει τὸ μᾶλλον λογικόν ἀλλὰ καὶ τὴν ἔξιν ἢ καὶ τὴν ἐνέργειαν. ἔπειτα ὁδὸν ἄτοπον τὰς μὲν συντρεχούσας τοῖς εἰδεσὶ ποιότητος, οἷον τὴν λογικὴν ἐπὶ ἀνθρώπῳ καὶ τὴν θερμότητα ἐπὶ πυρός, δέχεσθαι τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον, καὶ μέντοι τὸ εἶδος αὐτό.

4a 'AMM. f. 62 b. διὰ τί δὲ μὴ ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἰδίων
10 ἔλεγε πρὸς τῷ τέλει· ὅτι ἰδίων δὲ τὸτο τῆς ὕψις, ἐπειδὴ, εἰ καὶ πᾶσι, φέρε, ὑπάρχει, καὶ μέντοι γε μόνῃ, ἢ γὰρ μόνῃ μὲν καὶ πᾶσι δέ, ὅτω καὶ ἐνταῦθα πεποιήκε καὶ εἶπεν ὅτι ἐκ ἰδίων τὸτο ὕψις, εἰ καὶ πᾶσι ὑπάρχει· καὶ γὰρ τὸ ποσὸν ἐκ ἐπιδέχεσθαι τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον. λέγομεν ὡς ἐναργὲς ὅτι ἐκ τῶν εἰρημένων τὸτο κατέλιπεν· ἐπειδὴ γὰρ συνημμένα ἐσὶν, ὡς εἶπον, τὰ παρακολυθημένα, καὶ ἡκο-
25 λάθει πάντως τὸ μὴ εἶναι τι μᾶλλον καὶ ἥττον τῷ μὴ ἔχειν ἐναντίον, ἔδειξε δὲ μικρῷ πρότερον μήτε τῇ ὕψις μήτε τῷ ποσῷ ὑπάρχειν τι ἐναντίον, ἡμῶν κατέλειψε τὸτο συναγαγεῖν καὶ προσυπακῶσαι, ὅτι καὶ μόνῃ ὕψις ὑπάρχει τὸ μὴ ἐπιδέχεσθαι τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον, ἀλλὰ καὶ τῷ ποσῷ.

ΣΙΜΠΛ. ζ' f. 1. τὸ δοκεῖ πάλιν προσκείμενον ἐνδείκνυσι ὅτι
ὁδὲ τὸτο κυρίως ἰδίων ἐστίν, δοκεῖ δὲ ἰδίων διὰ τὸ μόνῃ τῇ ὕψις ὑπάρ-
χειν. αἶμα δὲ ἐνδείκνυσι τὸ δοκεῖ ὅτι ἐκ οἷοντε τὸ κυρίως ἰδίων ἐπὶ
τῶν πρῶτων γενῶν λαβεῖν, διὰ τὴν ἀπλότητα δηλονότι καὶ τὴν ὀλι-
κότητα τῶν πρῶτων γενῶν. τῶν δὲ ἐναντίων ἐστὶ δεκτικὴ ἡ ὕψις,
35 ἐκ αἶμα δηλονότι· καὶ γὰρ δὴ αἶμα δέξαιτο ἂν τι τὰ ἐναντία... εἰ γὰρ ἐπὶ μὲν τῶν ἄλλων ἐκ ἐξιν, ἢ δὲ τις ὕψις ἢ ἄτομος ἀνὰ μέρος τάναντία δέχεσθαι, ὁδὸν ὅτι ἰδίων ῥηθήσεσθαι τῆς ὕψις, ἐκ ὡς παντὶ (κρεῖττον γὰρ τῷ παντὶ καὶ μὴ μόνῃ ἰδίων τὸ μόνῃ καὶ μὴ παντὶ· τὰ γὰρ ἰδία συσέλλεσθαι χαίρειν) ἀλλ' ὡς μόνῃ ὑπάρχον. καὶ ἐν τῷ
40 πέμπτῳ δὲ τῶν Τοπικῶν (c. 1) ὅτως τὸ ἰδίων διωρίσατο. ἔστι δὲ καὶ καὶ τὴν ἀντιστροφὴν αὐτὴ θεωρεῖν· εἰ γὰρ ὕψις ἐστὶ τὸ γένος, ἐστὶ τι πάντως λαβεῖν ὑπὸ τὸ γένος ἐν ἄτομον, καὶ ταῦτ' ἐν ὑπάρχον τῶν ἐναντίων ἐστὶ δεκτικόν, εἰ τε ἐν ὅν κατ' αὐτὴ τάναντία δέχεσθαι, ὕψις τὸ τοῖσδ' ἐξιν. ἰδίων ὅν ὡς ἐπὶ μόνῃ τῆς ἀτόμου ὕψις θεωρεῖται
45 ἄνθρωπον. τὰ δὲ παραδείγματα ἐπὶ τῷ τῶν ἀνθρώπων πρῶσιον... δο-
17 κῶσι δὲ καὶ αἱ δευτέραι ὕψις δεκτικὴ τῶν ἐναντίων εἶναι· ὡς γὰρ Σωκράτης ἄφρων καὶ φρόνιμος, ὅτω καὶ ὁ ἄνθρωπος καὶ τὸ ζῷον ἐξιν.

ἀλλ' εἰ διὰ τὴν Σωκράτην καὶ ὁ ἄνθρωπος καὶ τὸ ζῷον, καὶ καθ' αὐτὴ ἀλλὰ καὶ συμβεβηκὸς ὑπάρχει τοῖς, διὰ τὸ τοῖς ὑπ' αὐτὰ ὑπάρ-
χει. τὸ δὲ ἐν ἀριθμῷ πρόσκειναι ὁδὸν ὅτι, εἰ μὲν τὸν ἄνθρωπον κα-
θόλου τις λαμβάνει, ἐκ ἐπιδέχεσθαι τάναντία, εἰ δὲ ἐν τῷ ὅδῳ ἄν-
5 θρωπον, οἷον Σωκράτην, ἐπιδέχεσθαι... f. 1 b. προῖετέον τῷ ἰδιώ-
ματι τῆς ὕψις τὸ μὴ καὶ συμβεβηκὸς τάναντία δέχεσθαι. προῖε-
τέον δὲ καὶ τὸ καὶ τὴν ἐν αὐτῷ μεταβολήν, ἵνα τὰ ἐπὶ τῶν γενῶν
ἡπορημένα μὴ παραδεχόμεθα. πάλιν δὲ τὴν νοητὴν ὕψιν ἐπει-
σαύσιν ἐνταῦθα ὡς μὴ ἐπιδεχομένην τάναντία. ἀλλὰ τὸ αὐτὸ
10 ῥητέον, ὅτι καὶ περὶ ἐκείνης οὗν ὁ λόγος ἀλλὰ περὶ τῆς λεγομένης.
ἀλλὰ τίνος, φασίν, ἐναντίου ὁ ἥλιος ἐστὶ δεκτικὸς, ὅς γε ἐν ἐν εἰδὲ
ἀεὶ ἐξιν ὡσαύτως... διὰ τῶν τῶν ἰδιώματος καὶ ἐκείνο σαφῶς
ἐνδείκνυσι, ὡς ἡ ὕψις, καὶ μάλα καὶ ὁ ἄτομος, ὑπόκειναι πανταχῶ
πᾶσι, καὶ περὶ αὐτὴν καὶ ἐν αὐτῇ τὰ ἄλλα ὑπάρχει, καὶ ὁδὸν τῶν
15 ἄλλων τὸ ἐπιδεκτικόν πρόσκειναι· ὁδὸν γὰρ πρὸς τὴν οἰκίαν ὑπόσασιν
ἐαυτοῖς ἐξαρκεῖ τὰ συμβεβηκότα· διὸ ὁδὲ ὑπόκειναι ὁδὸν, ἀλλ'
ἐτέρας ὑποβάθρας προσδεῖν· διὸ ὁδὲ δέχεσθαι ταῦτα τὰ ἐναντία.

'AMM. f. 64 b. δεκτικὸν δὲ τῶν ἐναντίων, ἵνα δείξῃ τὴν δύ-
4a ναμιν τῶν παρὰ μέρος δέχεσθαι τὰ ἐναντία· καὶ γὰρ εἶπε δέχεσθαι τὰ
13 ἐναντία, ἢν γὰρ ἐν τῷ αὐτῷ τὰ μαχόμενα, ἀλλὰ δεκτικόν, ἵνα τὴν
δύναμιν, ὡς εἶπον, ἐνδείξῃ.

f. 65 b. ἐπιλύει τὴν ἀπορίαν διχῶς, κατὰ τε τὴν λεγομένην
4a ἀντιπαράσασιν καὶ τὴν ἔνσασιν. ἀντιπαράσασιν μὲν ἐστὶ τὸ κατα-
23 δέσασθαι μὲν τὴν ἀπορίαν, δεῖξαι δὲ ὅτι καὶ ὅτως ἔχουσα ὁδὸν λυμαί-
νεσθαι τὸ λεγόμενον· ἔνσασιν δὲ ἐστὶ τὸ μὴ ὁδὸν ὅλως τὴν ἀπορίαν
δέσασθαι, ἀλλ' ἀνατρέφει αὐτὴν ὡς μὴ ὅτως ἔχουσα ὡς ἡπορήθη.

f. 67. καὶ καλῶς προσέθηκε καὶ τὴν ἐαυτῆς μεταβολήν.
403. ἐκείνα γὰρ καὶ τὴν ἐαυτῶν μεταβολήν ἐπιδέχοντα τὰ ἐναντία, ὁ
λόγος, φησί, καὶ ἡ ὁδὸς, ἀλλὰ τῷ τὸ πρᾶγμα μεταβάλλεσθαι· ἢ δὲ
30 γε ὕψις αὐτὴ καὶ τὸ ποῖον μεταβάλλουσα δεκτικὴ τῶν ἐναντίων
γεγενήσθαι.

ΣΙΜΠΛ. ζ' f. 4. δεῖ πρῶτον τὴν αἰτίαν τῆς τάξεως εὐρεῖν,
4b δι' ἣν δευτέρον τὸ ποσὸν καὶ τὴν ὕψιν ἐτάχθη. λέγουσιν ὅτι
20 συνυφίσταται τῷ ὄντι τὸ ποσὸν (αἶμα γὰρ ὄν τι ἐστὶ, καὶ εὐθύς ἢ ἐν ἢ
πολλά ἀνάγκη αὐτὴ εἶναι), καὶ ὅτι τὰ πλεῖστα κοινὰ ἐστὶ τῇ τε ὕψις
καὶ τῷ ποσῷ, ὡς τὸ μὴ ἔχειν ἐναντίον καὶ τὸ μὴ ἐπιδέχεσθαι τὸ μᾶλλον
καὶ τὸ ἥττον (καίτοι τὸ ποῖον ἀμφοτέρω ταῦτα ἔχει), καὶ ὅτι προη-
γεῖται τὸ ἀποῖον διασπᾶν τῆς ἐν αὐτῷ ἐγγινόμενης ποιότητος, καὶ
ὅτι τῶν μὲν ἄλλων ἀναιρεθέντων ἐκ ἀναίρειναι ἡ ὕψις, εἰ τὸ διασπᾶν
καταλείπεται, τότε δὲ ἀναιρεθέντος συνανήρησθαι ἡ σωματικὴ ὕψις·
ὡς ἐν ἐγγύς ἐστὶ τῇ ὕψις τὸ ποσόν. προσθεῖται δὲ ὅτι καὶ ἐν ταῖς κι-
νήσεσιν ἡ καὶ τὸ ποσὸν κινήσεις, ταῖς ἐν ἡ αὐξήσεσιν καὶ μειώσεσιν, ἐγγυ-
τέρω ἐστὶ τῆς κατ' ὕψιν, ταῖς ἐν τῆς γενέσεως καὶ φθορᾶς, ἢ περὶ ἡ
ἀλλοιώσεσιν, καὶ ποιότητα ὕψις κινήσεις. καίτοι δὲ ἐγγύς ὕψις τῆς
ὕψις, ἢ ποσότης ἄλλη παρὰ τὴν ὕψιν ἐστίν· περὶ γὰρ τὴν ὕψιν ἢ
μεταβολὴ τῆς ποιότητος γίνεσθαι... ὁ μέντοι Ἀρχύτας καὶ τὴν
ὕψιν τὸ ποῖον ἐτάξεν... ἐν δὲ ταῖς παντός ἐστὶ ζητεῖν τῷ φιλο-
μαθῶς ἔχοντος, εἰς τί βλέπων ἐκείνους ὁ μὲν τὸ ποῖον προέταξεν ὁ

δὲ τὸ ποσόν;... ὁ Ἀριστοτέλης πρῶτην ὑσίαν ὑποθέμενος τὴν συν-
θετον καὶ σωματικὴν διὰ τὸ γνωριμωτέραν εἶναι ταύτην τῇ συνη-
θείᾳ τῇ λεκτικῇ, εἰκότως ταύτῃ τὸ ποσὸν συντάξεν ὡς οικειότερον
καὶ γνωριμωτέρον καὶ τῇ διατάσει τῆς τοιαύτης ὑσίας συνυπάρχον.
καὶ ὁδὲν θαυμαστὸν ἑκάτερον οικεῖαν τὴν τάξιν ἀποδεωδέαναι ταῖς
ἑαυτῷ ὑποθέσεσι... γίνετο δὲ ἡ διάρσεις αὐτῇ ἕκ εἰς εἶδη τῶ
ποσῷ ἄλλ' εἰς διαφοράς· εἶδη μὲν γὰρ τὰ ποσὰ τὸ μέγεθος καὶ τὸ πλῆ-
θος, διαφοραὶ δὲ τὸ συνεχὲς καὶ διωρισμένον. τὸ γὰρ μέγεθος ποσὸν
ἐστὶ συνεχὲς καὶ τὸ πλῆθος ποσὸν διωρισμένον.

46 f. 5. ἐπιδιαιρέσειν τὰ ποσὰ ποιῶν, τὸ μὲν ἐκ θέσιν ἐχόντων τῶν 10
21. ἐν αὐτῷ μορίων λέγων εἶναι, τὸ δὲ ἐξ ἑκ ἐχόντων θέσιν. διαφέρει
δὲ αὐτῇ τῆς προειρημένης· ὅτε γὰρ τὰ συνεχῆ τὰ αὐτὰ ἐστὶ τοῖς
θέσιν ἔχουσιν, ἀλλὰ τὰ μὲν ἐκ θέσιν ἐχόντων πάντως καὶ συνεχῆ ἐστὶ,
τὰ δὲ συνεχῆ ἢ πάντως θέσιν ἔχει· ὁ γὰρ χρόνος συνεχὲς μὲν
ἐστίν, ἢ μέντοι τῶν θέσιν ἐχόντων. ἀνάπαλιν δὲ πᾶν μὲν τὸ διωρισμένον 15
ἐξ ἑκ ἐχόντων θέσιν ἐστίν, ἢ μὴν πᾶν τὸ ἐξ ἑκ ἐχόντων θέσιν ἤδη
καὶ διωρισμένον ἐστίν· πάλιν γὰρ ὁ χρόνος ἐξ ἑκ ἐχόντων θέσιν ὡς ἑκ
ἐστὶ διωρισμένος.

46 'AMM. f. 68. τὰ συνεχῆ ποσὰ πέντε φησὶν εἶδη, γραμμὴν
22. ἐπιφάνειαν σῶμα τόπον χρόνον, τὰ δὲ διωρισμένον δύο, ἀριθμὸν 20
καὶ λόγον.

46 ΣΙΜΠΛ. ζ' f. 5. ἐπειδὴ δὲ καὶ τὸν λόγον τὰ διωρισμένα ποσὰ
23. φησὶν εἶναι, λόγον ἀκυστόν ἢ τὸν ἐν διανοίᾳ ἄλλὰ τὸν ἐν τῇ φωνῇ·
ὅτος γὰρ ἐστὶ τὸ ποσόν. πᾶς γὰρ λόγος ἐξ ὀνομάτων καὶ ῥημάτων
συνέστηκε, πᾶν δὲ σωματικὸν λόγον ἐκ συλλαβῶν, πᾶσα δὲ συλλαβὴ 25
χρόνους καταμετρεῖτο, καὶ χρόνῳ ἢ μακρῷ ἢ βραχεῖ, αἱ δὲ μακραι
πρὸς τὰς βραχεῖας ἔχουσιν λόγον ὃν δύο πρὸς ἓν, τὸ δὲ ἐν καὶ δύο
ἀριθμὸς, ὁ δὲ ἀριθμὸς ποσὸν διωρισμένον, ὥς καὶ ὁ λόγος διωρισ-
μένος... ὁ δὲ ἐν τῇ διανοίᾳ ὁδὲ ποσὸν ὅλως ἄλλ' ἢ ἐνέργεια ἢ
πάθος ἢ τὸ συναμφότερον, ὡς ὁ Ἰάμβλιχος φησὶν· ὁ μέντοι Πορ- 30
φύριος ποῖον αὐτὸν εἶναι λέγει.

46 'AMM. f. 71 b. ὅτι διωρισμένον ποσὸν (ὁ ἀριθμὸς), τὸτο
25. κατασκευάζει. ἢ γὰρ ἔχει, φησὶ, κοινὸν ὅρον πρὸς ὃν συνάπτει τὰ
μέγιστα αὐτῷ· τὸν γὰρ δέκα ἀριθμὸν εἰ διέλοιμεν εἰς δύο πεντάδας,
ἐκάστην εὐρήσομεν διωρισμένην καὶ οικεῖαν ἔχουσαν περιγραφὴν· ὁδὲ 35
γὰρ ἐστὶ μονὰς ἑκατέροις συνημμένη τοῖς μέρεσι καὶ δι' ἑαυτῆς τὴν
συνέχειαν αὐτοῖς χαρίζομένη. καὶ ἐπὶ τῷ ἑπτὰ ἀριθμῷ ὁμοίως· ἢ
γὰρ τετάρτη μονὰς ὑδεμίαν τῶν τριάδων ὅτε πρὸς ἑαυτὴν ὅτε πρὸς
ἀλλήλους συνάπτει, ἀλλ' ἐν ἰδίᾳ καὶ αὐτῇ θεωρεῖτο περιγραφῇ. ὥς
διωρισμένον ποσὸν ὁ ἀριθμὸς.

46 ΔΑΒΙΔ. τρίτον (δεῖ ζητῆσαι) εἰ τῶν μόνων ἐστὶ γένος (τὸ
24. ποσόν), ἢ καὶ τῆς ῥοπῆς, ὡς φησὶ Πλάτων καὶ Ἀρχύτας καὶ Πτολε-
μαῖος ὁ ἀστρονόμος. ἀντιδιέκειλε δὲ καὶ τὸν τόπον τῇ ἐπιφανείᾳ, ὡς
μήπω δεῖξωμεν ὅτι ὁ τόπος ἐπιφάνεια ἐστίν, ὅπερ δείκνυσιν ἐν τῇ Φυ-
σικῇ (4 2)· ὁ γὰρ Πλάτων καὶ οἱ ἄπ' αὐτῶν τὸν τόπον σῶμα ἔλεγον 45
εἶναι τριχῶς διάστατον.

46 'AMM. f. 72. ἐπειδὴ ὁ λόγος ὁ μὲν ἐστὶ προφορικὸς ὁ δὲ ἐν-
34. διάθετος, ὁ ἐν ψυχῇ θεωρούμενος, διὰ τὸτο ἐπισημαίνειτο ὅτι περὶ

τῷ προφορικῷ λόγῳ φησὶν· ὁ γὰρ ἐνδιάθετος ὁδὲ ποσὸν ὅλως ἐστίν,
ἀλλ' εἴπερ ἄρα ἐστὶ τι, ὁδὸν ὅτι ποιότης ἐστὶ τῆς ψυχῆς, εἴπερ
διάθεσις ἐστὶ τῆς ψυχῆς ἢ ἔξις, διάθεσις δὲ καὶ ἔξις ποιότητες, ὡς
εἰσόμεθα. προτετίμητο δὲ ὁ ἀριθμὸς τῷ λόγῳ, ἐπειδὴ δι' αὐτῷ
μετρεῖτο ὁ λόγος.

ΣΙΜΠΛ. ζ' f. 8. ὁδὲ ὁ Ἀριστοτέλης καὶ τὸ κοινὸν τὸτο ποσὸν 40
φαίνειτο εἰπὼν τὸν λόγον, ἀλλ' ὅτι καταμετρεῖτο συλλαβῇ βραχεῖᾳ
ἢ μακρῇ. τὸτο δὲ φασὶν ἕκ αὐταρκῆς· ὁδὲ γὰρ ὁ λόγος καθὸ
λόγος μετρεῖτο, ὁδὲ ἢ βραχεῖα συλλαβὴ καθὸ συλλαβὴ μετρεῖ,
ἀλλ' ὅτι ἐν χρόνῳ πλείον ἢ ἐλάττω, ὥς ὁ χρόνος ἂν εἴη ὁ μετρώ-
ν τὸν χρόνον, ὁ ἐλάττω τὸν μεῖζονα, ὁ τῆς συλλαβῆς τὸν τῷ λόγῳ.
καὶ συμβεβηκὸς ἔν ἢ συλλαβῇ τὸν λόγον μετρεῖ. πρὸς δὲ ταῦτα
φησὶν ὁ Πορφύριος ὅτι ἕκ ἐπειδὴ βραχεῖ χρόνῳ λέγειτο ἢ βραχεῖα
συλλαβῇ, διὰ τὸτο ἐστὶ βραχεῖα, ἀλλὰ τῇ ἑαυτῆς φύσει ἔχει τὴν
σμικρότητα, ὁμοίως δὲ καὶ ἢ μακρά· καὶ γὰρ ἢ μὲν σενεμένης τῆς ἀρ-
τηρίας δι' ὀλιγότητα πνεύματος λέγειτο βραχεῖα, ἢ δὲ εὐρυνωμένης
διὰ πλῆθος μακρά. ὥς ἢ μὲν ὡς βραχεῖα φύσει ἐν βραχεῖ χρόνῳ
λέγειτο, ἢ δὲ ὡς μακρά ἐν μακρῷ. δυνατὸν δὲ καὶ τὴν φύσει βρα-
χεῖαν ἐν μακρῷ χρόνῳ προενέγκασθαι καὶ τὴν φύσει μακράν ἐν βρα-
χεῖ· τῷ γὰρ διαφέρει μετρικὸς ῥυθμικῷ· ὁ μὲν γὰρ τοῖς καὶ φύσιν
μήκεσι χρῆται, ὁ δὲ ἐναλλάττει τὰς φύσεις ἑκατέρω· ὅταν γὰρ με-
ταβάλλῃ τὸ δακτυλικὸν μέτρον εἰς παιωνικὸν ῥυθμὸν, ταῖς μακραις
ὡς βραχεῖαι καὶ ἀνάπαλιν ἐνίοτε χρῆται. ὁ δὲ μετρικὸς, ἐὰν δεηθῇ,
τὰ σωματικὰ μεταβάλλει, οἷον τὸ ξηρὸν ξερὸν λέγει καὶ τὸν Διόνυσον
Διόνυσον. εἰ ἔν διεσκηκεν ἐπὶ τῶν τῶν τὸ φύσει βραχὺ καὶ τὸ χρόνῳ,
ἢ τῷ βραχεῖ χρόνῳ συλλαβὴ βραχεῖα λέγειτο, ἀλλὰ τῷ βραχεῖα
εἶναι ἐν βραχεῖ χρόνῳ λέγειτο.

'AMM. f. 72 b. οἱ μὲν παλαιότεροι πᾶσαν ἀπλῶς ἐπιφάνειαν 5a.3.
ἐπίπεδον καλεῖσιν, ἐν ἀνθ' ἐνὸς λέγοντες· ἀδιάφορον γὰρ αὐτοῖς
ἐπιφάνειαν ἢ ἐπίπεδον λέγειν· οἱ δὲ νεώτεροι ἢ πᾶσαν ἐπιφάνειαν
ἐπίπεδον καλεῖσιν ἀλλὰ τὴν ἀποτεταμένην μόνον· γένος γὰρ ἴσασιν
τὴν ἐπιφάνειαν.

ΣΙΜΠΛ. ζ' f. 5 b. ἐπιστῆσαι δὲ ἄξιον, πῶς τὰ τῷ σώματος 5a.5.
μέγιστα κοινὸν ὅρον ἔχειν γραμμὴν φησὶν ἢ ἐπιφάνειαν. ἐστὶ δὲ ὅπερ
"ἐπὶ φάνεια" γέγραπτο· καὶ γὰρ ὁ κοινὸς ὅρος τῶν σωμάτων ἐπι-
φάνεια πάντως ἐστίν, ὡς τῶν ἐπιφανειῶν γραμμὴ καὶ τῶν γραμ-
μῶν σημείον. ὁ μὲν ἔν Πορφύριος ἐπιστῆσας "ἐστὶ" φησὶ "τινὰ τῶν
σερεῶν σωμάτων, ἢ καὶ γραμμὴν τὴν συνέχειαν ἔχει. καὶ γὰρ
σῶμα ἄξιόν ἀκύνει ὁ Ἑρμῖνος ἢ τὸ φυσικόν (ὑσία γὰρ) ἀλλὰ τὸ
μαθηματικόν, ὁ καὶ ψιλὰς τὰς πάντῃ διαστατάς τε λαμβάνει." 40
καίτοι καὶ τὰ μαθηματικὰ σώματα ἢ γραμμὴ ἄλλ' ἐπίπεδον μα-
θηματικῷ διαίρειτο. μήποτε γὰρ διὰ τὴν σερεῶν εἴπερ γωνίαν·
τὰ γὰρ σερεῶν παράλληλα ἐπίπεδα καὶ γραμμὴν γωνιακὴν συνάπτει
ἀλλήλοις.

'AMM. f. 72 b. διὰ τὴν ἐπιφάνειαν καὶ πρὸς γραμμὴν συνά-
πτει τὰ τῷ σώματος μέρη. ἐπειδὴ γὰρ, ὡς εἵπομεν, ῥυεῖσα ἢ
γραμμὴ ποιεῖ τὴν ἐπιφάνειαν, τὸν διαρῶντα τὸ σῶμα καὶ τὴν ἐπι-
φάνειαν δεῖ ἄρξασθαι ἀπὸ γραμμῆς καὶ ταύτην οἰοεῖ ἐπισύροντα

ποιεῖν ἐπιφάνειαν, καὶ δι' αὐτῆς τέμνουν τὸ ὑποκείμενον. ὥς ἐπειδὴ καθ' ὅλην αὐτὴν ἡ ἐπιφάνεια τέμνεται τὸ σῶμα, ἀνάγκη καὶ κατὰ τὴν πέραν αὐτῆς, λέγω δὴ τὴν γραμμὴν, συνάπτειν τὰ τῷ σώματος ἄκρα.

5^a 15. ΣΙΜΠΛ. ζ' f. 6 b. ἐγκαλῶσι δὲ οἱ περὶ τὴν Δάκιον καὶ Νικό-
 5 φρατον τῇ διαιρέσει πρώτον μὴ ὡς μὴ δεόντως καὶ τὸ μέγεθος ποσὸν λεγέσθαι· πηλίκον γὰρ ἔδει τὸτο λέγειν, ποσὸν δὲ τὴν ἀριθμὸν, τὸ δὲ κοινὸν ἢ ἄλλο τι ἢ ὁμωνύμως τῷ ἐνὶ τῶν εἰδῶν ποσὸν καὶ αὐτὸ ὀνομάζειν. ἀλλ' ἐπειδὴ, καὶ κατὰ τὴν πλείονα τὸ μὴ συνεχὲς πηλίκον τὸ δὲ διωρισμένον ποσόν, ἀλλὰ καὶ ὑπαλλάττει πολλάκις... αἰτιῶν 10
 δὲ καὶ τὸ εἰς δύο γενέσθαι τὴν διαιρέσιν· ἔδει γὰρ κατὰ τὴν ἀριθμὸν καὶ τὸ μέγεθος τρίτον εἶδος τάττειν τὸ βάρος ἢ τὴν ῥοπήν, ὡς Ἀρχύτας, καὶ ὡς ὕστερον Ἀθηνώδωρος ἔταξε καὶ Πτολεμαῖος ὁ μαθηματικός. ἀλλὰ ῥητέον ὅτι ἡ βαρύτης ποιότης ἐστὶν ὡς ἡ πυκνότης καὶ παχύ-
 15 τος, ἐκὼς κατὰ τὸ ποσὸν ἀλλὰ κατὰ τὸ ποῖον καὶ τὰ τέτοις ἀντικείμενα...
 f. 7. πρὸς δὲ Κορνῦτον καὶ Παρφύριον, τὴν ῥοπήν κατὰ βαρύτητα καὶ κυφότητα θεωρημένων ποσότητα λέγοντας, φησὶ τὴν ῥοπήν μὴ εἶναι βαρύτητα καὶ κυφότητα ἀλλὰ μέτρον βαρύτητος καὶ κυφότη-
 20 τος... κοινῶς μὴ δὴ περὶ τῷ ποσῷ ταῦτα διαπορεῖ καὶ ὅπως διαλύει· κατ' ἰδίαν δὲ περὶ ἐκάστων τῶν εἰδῶν τὰ ποσὰ διαπορῶντες περὶ τῷ ἀριθμῷ πρώτῃ διαιρούμενοι λέγουσιν ὡς ἄλλη μὲν τις ἐστὶ τοῦ ἀριθμοῦ φύσις καθ' ἣν ἐστὶν ὠρισμένος καὶ πόσος βαρυτόνως, ἄλλη δὲ καθ' ἣν τὸ ποσὸν αὐτῷ ἀορίστως καὶ ὀξυτόνως ὑπάρχει...
 ἢ f. 1. ἀμεινον ἴσως, φασίν, Ἀνδρόνικος ἐπαίησεν, ἰδίας μὴ ποιή-
 25 σας κατηγορίας τὴν τόπον καὶ τὸν χρόνον, ὑποτάξας δὲ αὐταῖς τὸ πρὸς καὶ τὸ ποτέ. ἢ καὶ πρὸς τοῦτο ῥητέον ὅτι ἄλλη μὲν ἐστὶν ἔννοια τοῦ χρόνου καθ' ἣν ἐστὶ διάστημα ὁ χρόνος, ἄλλη δὲ τὸ ποτέ, καθ' ἣν ἡ χέσις τῶν ἐν τῷ χρόνῳ θεωρεῖται πρὸς τὸν χρόνον. καὶ ἐπὶ τόπῳ δὲ καὶ τῶν ἐν τόπῳ ὁ αὐτὸς ἀρμόσει λόγος. διόπερ' Ἀριστοτέλης ὁρθῶς ἀλλαχθ' ἢ τίθησι τὰ ποσὰ, ἀλλαχθ' δὲ τὴν πρὸς τὰ ποσὰ ταῦτα 30
 χέσιν κατέταξεν... ἢ f. 1 b. παρελλήθη ἢ δευτέρα διαιρέσεις, ὥς τε αὐτὸ τῆς προτέρας παραλειφθείσας διαφορὰς προσεθῆναι, καὶ καλεῖται ἢ τοιαύτης ἐπιδιαίρεσις, δευτέρα τις οὔσα τῷ αὐτῷ γένει διαίρεσις καθ' ἑτέρας διαφορὰς.

ἢ f. 2. ζητεῖν δὲ ἄξιον τί τὸ θέσιν ἔχον. ἄρα ὡς τινες οἴοντο, 35
 τριῶν τούτων δεῖται· τὸ θέσιν ἔχον, τοῦ τε τόπου ἐν ᾧ κεῖται, καὶ τοῦ τὰ μόρια συνυπάρχειν ἀλλὰ μὴ τῶν ἐτέρων γινομένων τὰ ἕτερα ἀφανίζεσθαι, καὶ τὸ συνεχεῖν καὶ ἀλλήλων ἔχειν πρὸς ἀλλήλους· ἢ τὸ μὴ συνυπάρχειν ἀλλήλοις τὰ μόρια πάντως προσεῖναι δεῖται τοῖς θέσιν ἔχουσι, τὸ δὲ ἐν τόπῳ εἶναι οὐ πάντως ὅτε κατὰ τὴν φύσιν τῶν 40
 πραγμάτων οὔτε κατὰ τὴν τοῦ Ἀριστοτέλους παράδοσιν· τὰ γὰρ μὴ διεσχηκότα πλεοναχῶς, οἷον ἡ γραμμὴ, ἐν τόπῳ μὴ οὐκ ἐστὶν, ὥς οὐδὲ ἐν τόπῳ τεθῆσθαι, θέσιν δὲ ἔχειν λέγει. καὶ ὁ Ἀριστοτέλης δὲ οὐχ ἀπλῶς εἶπε θέσιν ἔχοντα αὐτὰ ἐν τόπῳ ἀλλὰ πρὸς ἀλλήλα τῶν ἐν αὐτοῖς μορίων... ἔκαζον οὖν τῶν συνεχῶν ποσῶν ὡς ἔχει 45
 φύσεως, οὕτως ἔχει καὶ τὴν οἰκείαν θέσιν. τὸ μὴ σῶμα ἐπειδὴ ἐν τόπῳ ἐστὶν, ἐν τόπῳ καὶ τὴν θέσιν ἔχει, ἢ δὲ ἐπιφάνεια ἐν τῷ σώματι, ἢ δὲ γραμμὴ ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ, τὸ δὲ σημεῖον ἐν τῇ γραμμῇ·

καὶ γὰρ σαφῶς καὶ Ἀριστοτέλης εἶπεν ὅτι τὰ τῆς γραμμῆς μόρια ἐν τῷ ἐπιπέδῳ κεῖται. καὶ ὅλως εἰ τὰ θέσιν ἔχοντα ἐν τόπῳ τὴν θέσιν ἔχειν ἐβέβλετο, οὐκ ἂν καὶ τὰ τῷ τόπῳ μόρια ἔλεγε θέσιν ἔχειν· οὐ γὰρ ἂν εἴη ὁ τόπος ἐν τῷ τόπῳ, ἵνα μὴ ἐπ' ἀπειρον τόπους πρὸς τό-
 5 πων ζητήσωμεν, ἀλλ' ὡς ἐπιφάνεια ὣν ὁ τόπος ἐν τῷ σώματι τὴν θέσιν ἔχει, ὅπερ ἐστὶν ὡς ἐπιφάνεια. καὶ αὐτὸς δὲ Ἀριστοτέλης "ὡς τὸ εἶναι" φησιν "ἔχει τὰ μαθηματικά, οὕτως καὶ τὸ κεῖσθαι περὶ... μήποτε οὖν ὅπερ ἡ τάξις ἐστὶν ἐν τοῖς διωρισμένοις, τῷτο ἢ θέσις ἐν τοῖς συνεχέσιν... καὶ κατὰ τε ταύτην τὴν ἔννοιαν οὐκ ἀναγκαῖον περὶ κεῖσθαι τὰ κείμενα ὡς ἐν ἄλλῳ· ἢ γὰρ θέσις παρὰ τὸ 10
 θεῖν, οἶμαι, καὶ ἔσθαι λεγομένη τὴν ἔκτασιν σημαίνει.

ΣΙΜΠΛ. ἢ f. 3. ἐπιζητῶν δὲ ἄξιον ὅτι κατὰ τὴν πρώτῃν 5^a
 15 διαιρέσιν πέντε μὴ ἢ συνεχῆ δύο δὲ διωρισμένα, κατὰ τὴν δευ-
 36 τέραν τέτταρα μὴ τὰ θέσιν ἔχοντα, γραμμὴ ἐπιφάνεια σῶμα τό-
 20 πος, τρία δὲ τὰ μὴ ἔχοντα, ἀριθμὸς χρόνος λόγος· "ὡν δύο μὲν" φησιν ὁ Ἰάμβελιχος "τάξις ἔχει, ἀριθμὸς καὶ χρόνος, λόγος δὲ πῶς μὴ ἔχει τάξιν πῶς δὲ ἔχει," φησὶν, "ὡς ἐν τοῖς πρὸς τούτων διω-
 25 ρισταῖς." ὥς καὶ ἄλλη τρίτη γέγονε διαιρέσις, καθ' ἣν τῶν ποσῶν τὰ μὴ ἔχει τάξιν τὰ δὲ ἔχει. καὶ ἄλλην δὲ τετάρτην ἐφεξῆς προσέθησι διαιρέσιν, καθ' ἣν τῶν ποσῶν τὰ μὲν ἐστὶ προηγουμένως ποσὰ, ὅσα καθ' αὐτὰ ἐστὶ τοιαῦτα, ὡς ἀριθμὸς καὶ μέγεθος καὶ χρό-
 30 νος καὶ τὰ τοιαῦτα, ὡν τὸ ποσὸν ἐν τῷ τί ἐστὶ κατηγορεῖται· τὰ δὲ κατὰ συμβεβηκός, ὅσα κατ' ἄλλο τι ποσὰ εἶναι λέγει... δοκεῖ κατὰ 5^a 33.
 ταῦτα καὶ ἡ κίνησις μετέχειν τῷ ποσῷ, ἀλλ' ἔκ τινος ποσόν. καὶ ὅσοις πολλὴ τις ἀμφιβολία γεγονέναι περὶ τὴν κίνησιν, εἴπερ οἱ μὴ ὑπὸ τὸ πρὸς τι αὐτὴν ἀνάγεσθαι φασιν, οἱ δὲ ὑπὸ πλείονος κατηγορίας, ἐν αἷς θεωρεῖται· καὶ γὰρ ἐν ποσῷ κίνησις, ὡς αὐξήσις καὶ μείωσις, καὶ ἐν τῷ ποιῷ, ὡς ἀλλοίωσις, καὶ κατὰ τὸν τόπον ἄλλη, καὶ δὴ κατὰ τὴν ἔσταν· ἄλλοι δὲ τινες τὸ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ κοινῶς ἐπὶ πάντων τῶν γε-
 35 νῶν θεωρῶντες τὴν κίνησιν ἐντελέχειαν ἔσαν τῷ κινήτῳ ἢ κινήτῳ, κατὰ τὴν Ἀριστοτέλους ἀπόδοσιν, κοινὴν εἶναι τῶν δέκα γενῶν φασίν· οἱ δὲ ἐν τῷ ποιεῖν καὶ πάχειν αὐτὴν κατατάττουσι· Πλωτῖνος δὲ αὐτὴν καθ' αὐτὴν πρὸς τὸ ποιεῖν καὶ πάχειν, ὡς γένος ἰδίον, τὴν κί-
 40 νησιν ἀφωρίσασα· ὁ μόνος Ἰάμβελιχος ποσὸν αὐτὴν εἶναι βέβλετο.]

ΔΑΒΙΔ. ὡς οἱ παροιμιαζόμενοι φασιν, ὅλως καὶ παντὶ λέγον· 5^a 39.
 45 τες διαφέρειν τὰ ἄγαν διεστώτα, τυτέσι τοῖς ἐναντίοις εἶδεσι τῷ ποσῷ, τὸ μὴ ὅλον ἐπὶ τῷ συνεχῆς τάττοντες, τὸ δὲ πᾶν ἐπὶ τῷ διω-
 50 ρισμένῳ.

ΣΙΜΠΛ. ἢ f. 4. κάλλιον ἴσως πρὸς τῆς τῷ Ἀριστοτέλει ἐξερ- 5^a
 55 γασίας ἔκαζον τῶν εἰδῶν τῷ ποσῷ προχειριστάμενον ἰδεῖν ὅπως ἔκ-
 11. ἔχει ἐναντίον, καὶ ὅπως τὰ δοκῶντα εἶναι ἐν ἐκάστῳ εἶδει τοῦ ποσοῦ ἐναντίως ἢ καθὼς ποσὸν ὑπάρχει αὐτῷ ἀλλὰ κατ' ἄλλην κατηγο-
 60 ρίαν, ὅπως ἢ ὑπάγει. αὐτίκα ἡ γραμμὴ, καθ' ὅσον μὲν ἐστὶ γραμμὴ, ὁδεμίαν ἔχει ἐναντίωσιν, καθ' ὅσον δὲ ποῖα γραμμὴ, κατὰ τοσοῦτον τὸ εὐθὺ καὶ τὸ κυρτὸν ἔχει περὶ τὴν γραμμὴν θεωρού-
 65 μενα. πάλιν ἡ ἐπιφάνεια... ἀλλὰ τί ἂν λέγοιμεν, εἰ τις τὸ πε-
 70 ριτὲν καὶ ἄρτιον ἐναντία λέγοι, τῷ ἀριθμῷ δύο εἶδη ταῦτα τιθέμε-
 75 νος, καὶ αὐτὸ δὲ τῷ ποσῷ τὸ μὴ συνεχὲς εἶναι φάσκων τὸ δὲ διωρισ-

μένον, καὶ ταῦτα ὡς ἐναντία τιθέμενος; καὶ καὶ ἐπὶ τῆς οὐσίας ἡ εἰς τὰ ἐναντία κείμενα διαίρεσις. τὸ γὰρ ζῶν τὸ μὴ λογικὸν τὸ δὲ ἄλογον ἦν, καὶ τὸ μὴ θνητὸν τὸ δὲ ἀθάνατον, καὶ ὁμοῦς συνεχωροῦμεν τῇ οὐσίᾳ μὴδὲν εἶναι ἐναντίον· ἄλλο γὰρ ἐστὶ τὸ περὶ τὴν οὐσίαν καὶ περὶ τὸ ποσὸν θεωρεῖν ἐναντίωσιν καὶ τὰς περὶ αὐτὰ ποιότητας συμβαίνον, καὶ ἄλλο τὸ αὐτῇ τῇ οὐσίᾳ ἢ τῷ ποσῷ μὴ εἶναι ἐναντίον... ἀμφισβητεῖται ὅπως μήποτε καὶ τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω τὴν ἐναντίωσιν ἐπιδέχεται, ὥστε ἢ εἶδη ἢ μέρη τῶ τόπου δοκεῖ. f. 4 b. ἀλλ' οἱ μὲν εἰδὲ εἶναι φύσει τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω νομίζουσιν, ἀλλὰ καὶ τὴν πρὸς ἡμᾶς χάσιν θεωρεῖται, ὅσοι τὸ ὑπὲρ κεφαλῆς ἡμῶν ἄνω λέγουσι τὸ δὲ ὑπὸ τῆς πόδας κάτω, καὶ τὸ αὐτὸ ἄνω καὶ κάτω τίθενται καὶ τὰς διαφόρους χάσεις. καὶ δὴλον ὅτι ἐκ αὐτῶν ὅπως ἐναντία· καὶ γὰρ ὑπάρχει τῷ αὐτῷ καὶ ταῦτα ἐναντία. εἰ δὲ τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω καὶ καὶ χάσιν ἀλλὰ καὶ τὴν τῶ παντὸς διάστασιν λαμβάνουσι, τὴν τε ἀπὸ τῶ μέσου πρὸς τὰ πέρατα καὶ τὴν ἀπὸ τῶν περάτων πρὸς τὸ μέσον· φύσει γὰρ διάφορα ταῦτα· ἀλλὰ καὶ πρὸς τούτους ῥητέον ὡς τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω καὶ τὸν τόπον σημαίνει ἀλλὰ τὴν τῶ πᾶς κατηγορίαν, ὥστε τὸ χθές καὶ σήμερον καὶ χρόνον ἀλλὰ τὸ ποτέ, ταῦτα τὸ καὶ χρόνον· ταῦτα γὰρ καὶ τῷ Ἀνδρονίκῳ δοκεῖ. μήποτε δὲ καὶ τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω τόπου διαφοραὶ εἰσι καὶ τὸ χθές καὶ τὸ σήμερον χρόνου, καὶ μέντοι καθὸ ποσὸν ὁ τόπος καὶ ὁ χρόνος ἔχει τῶτο, ἀλλ' οἱ μὲν καὶ τὴν θέσιν καὶ τὸ τοπικὸν ἰδίωμα, ὅπερ ἐν τῇ τῶ πᾶς κατηγορίᾳ παραδέδοται, ὁ δὲ καὶ τὰ ὑπὸ τῆς κινήσεως μέτρα· καὶ γὰρ ὁ τόπος καὶ ὁ χρόνος ἐν μὲν τῷ ποσῷ καὶ τὴν διάστασιν μόνην παραδίδον, καὶ μέντοι τὴν ἰδίαν χαρακτῆρα ὁ μὲν τόπος ἐν τῇ τῶ πᾶς κατηγορίᾳ, ὁ δὲ χρόνος ἐν τῇ τῶ ποτέ. ὥστε καθὸ ποσὸν ὁ τόπος ἐκ ἔχει τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω, ἀλλὰ καθὸ τοιούδε ποσόν.

5 b
18. ΣΙΜΠΛ. ἡ f. 4 b. εἴτα τὸ αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῶ πολλῷ καὶ ὀλίγῳ δεικνύσι, πολλὰς μὲν ἐν τῇ κώμῃ λέγων ἢ ἐν τῷ οἴκῳ ὡς πρὸς κώμην καὶ οἶκον, ὀλίγους δὲ ἐν τῷ ἄρει καὶ τῷ θεάτρῳ ὡς πρὸς αὐτά... εἴτα κατασκευάζει ἐκ περιστάσεως ὅτι, πάντες ποσὰ καὶ πάντες μή, ἐκ ἑστῶν ἐναντία. δεικνύσι δὲ αὐτὸ ὅπως. τὸ μέγα καὶ μικρὸν καὶ πολὺ καὶ ὀλίγον ἐκ ἑστῶν καθ' αὐτὰ ἀλλὰ πρὸς ἕτερον ἀναφέρει, τὰ δὲ τοιαῦτα ἐκ ἑστῶν ἐναντία· τὰ γὰρ ἐναντία καθ' αὐτὰ ἐστὶ καὶ ἐπὶ τῆς οὐσίας φύσεως ὑπέστηκεν. εἴτα τὸ αὐτὸ καὶ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς ἀποδείκνυσιν.

5 b
30. f. 5. μήποτε δέ, φησὶν ὁ Ἰάμβελιχος, τῷ Ἀνδρονίκῳ καὶ τὸ μέγα καὶ μικρὸν καὶ τὸ πολὺ καὶ ὀλίγον καὶ μόνον πρὸς τί ἐστιν ἀλλὰ καὶ ποσὸν ἀόριστον· ὅταν γὰρ λέγωμεν μέγα, ποσὸν ἀόριστον δηλοῦμεν (καὶ γὰρ δηλοῖται πόσῳ ἢ τίμῃ μεγέθει μέγα ἐστὶν ἢ πόσῳ πληθει πολὺ), ὅταν δὲ μείζον καὶ μικρότερον λέγωμεν, καὶ τὴν πρὸς ἀλλήλα χάσιν θεωρεῖται. ὁ δὲ γὰρ Ἀριστοτέλης καὶ τὸ πρὸς τὸ μόνον τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν θεώρησεν, ὥστε ὁ Πλωτῖνος καὶ τὸ ἀπλῶς μόνον· τὸ γὰρ πρὸς τὸ μέγα ἀντὶ τῶ μείζον λέγεσθαι φησιν. εἰπόντος δὲ τῶ Ἀριστοτέλους ὅτι ὁ μὴ ἐστὶ καθ' αὐτὸ λαβεῖν ἀλλὰ πρὸς ἕτερον ἀναφέρει, τῶτο ἐκ ἔχει ἐναντίον, ἐνίστανται τινες πολλὰ καὶ ἐν ταῖς πρὸς τὸ ἐναντία λέγοντες εἶναι, οἷον τὴν ἐπιστήμην τῇ ἀγνοίᾳ καὶ τὴν ἀρετὴν τῇ κακίᾳ. μήποτε ἔν, φησὶν Ἰάμβελιχος, ἐλλειπῶς εἰρηγῶ,

τὸ δὲ πληρὲς ἐστὶ τοιούτων. ὁ μὴ ἐστὶ καθ' αὐτὸ ἀλλὰ πρὸς ἕτερον ἀναφέρει, ὅθεν τούτων τῶν πρὸς ὃ ἀναφέρεται ἐστὶν ἐναντίον· καὶ γὰρ μεγάλη κέχρητος πρὸς τὴν μικρὰν ἀναφέρει, καὶ ἐκ ἑστῶν τὸ μέγα τῷ μικρῷ ἐναντίον. μήποτε δὲ ἀμεινον λέγειν ὅτι ἐπὶ πάντων ἀντίθεσιν ἀνέλεν ἀπὸ τῶ ποσῶ ὁ Ἀριστοτέλης· καὶ γὰρ καὶ τὴν καὶ τὸ πρὸς τι, ἀλλὰ μόνην τὴν καὶ τὸ ἐναντίον.

f. 6. θεωρητικώτερον δὲ τοῖς εἰρημένους περὶ τῶ ποσῶ ἐπιβάλλων ὁ θεὸς Ἰάμβελιχος, παντός, φησὶ, ποσῶ κοινῇ ἐννοία τοιαύδε ἐστὶν. ποσὸν ὑπάρχει τὸ διαιρετὸν εἰς ἐνυπάρχοντα μέρη· τοῦτο γὰρ ἐπὶ πληθὺς καὶ μεγέθους ὡσαύτως διατείνει. τῶτο δὲ τὸ μὴ ἀριθμητὸν ἐστὶ τὸ δὲ μετρητόν, καὶ ἐκάτερον λέγει καὶ ἀόριστως πως καὶ ὠρισμένως.

ΠΟΡΦ. f. 33. ἀπὸ τῆς καὶ τὸν τόπον ἐν τῷ ἄνω καὶ κάτω ἐναντιώσεως εὐκτασι τὸν ὁρισμὸν εἰληφέναι· καὶ γὰρ διεσηκέναι πρῶτως ἐν τόπῳ ἐστὶν, ὥστε ἐν μόνῳ τῷ τόπῳ εἶναι ἢ ἐναντίωσις. ἀλλὰ πῶς ὁ Ἑρμῖνος ἀπήντησεν; λέγων ὅτι τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω καὶ τὸν τόπον σημαίνει ἀλλὰ πᾶς, ὥστε ὅδε τὸ χθές ὅδε τὸ αὔριον χρόνον ἀλλὰ ποτέ.

ΣΙΜΠΛ. ἡ f. 6 b. τί ἔν ἐκ ἀντίκειται τὸ ἄνω τῷ κάτω; καὶ καὶ καθὸ ποσὸν ἀντίκειται; ποσὸν γὰρ ἐστὶ καθὸ ἐπιφάνεια καὶ διχῇ διάστασις, καὶ δὲ τῶτο ὅδε μὴ ἔχει ἀντίθεσιν. ἀλλ' εἰ ἄρα, καθὸ πρὸς τι καὶ καθὸ πᾶς ἢ τῶ ἄνω πρὸς τὸ κάτω ἀντίθεσις γίνεται· τῶν γὰρ πρὸς τι τινὰ δέχεται ἐναντίωσιν, ὥστε καὶ τὸ πᾶς. καὶ εἰρηγῶ πολλὰς ὅτι πολλὰ τῶν ὄντων κατ' ἄλλο καὶ ἄλλο ὑπὸ διαφόρους ἀνάγει κατηγορίας. ἀμεινον δὲ ἴσως λέγειν ὅτι ὡς πρὸς τὸ πᾶν κάτω μὲν ἐστὶν ἐφ' ὃ τὰ βάρους ἔχοντα φέρεται, ἄνω δὲ ἐφ' ὃ τὰ κῆφα, καὶ κάτω μὲν ἐστὶ καὶ τὸ κέντρον τὸ μέσον, ἄνω δὲ τὸ περὶ τὸ μέσον καὶ τὸ περὶ τὸ κέντρον· ἐν σφαίρᾳ γὰρ τὸ κάτω καὶ ἄνω ὅπως θεωρεῖται. ὡς δὲ πρὸς ἡμᾶς κάτω μὲν τὰ ὑπὸ τῆς ἡμετέρας πόδας, ἄνω δὲ τὰ ὑπὲρ τὴν ἡμετέραν κεφαλὴν. τούτων ἔν ὅπως ἔχοντων, τὰ μὲν πρὸς ἡμᾶς λεγόμενα ἄνω καὶ κάτω μόνως ἐστὶ πρὸς τι (συμμεταβάλλει γὰρ ἐκάστοτε καὶ ἐκ ἑστῶν φύσει), τὰ δὲ ἐν τῷ κόσμῳ, καθόσον μὲν ἦρτην αὐτοῖς ἐξ ἀλλήλων τὸ εἶναι, πρὸς τι ἐστὶ, καθόσον δὲ τῇ αὐτῶν φύσει τοιαῦτα ἐστὶν ὅποια λέγει, καὶ ὅδεποτε μεταπίπτει, καὶ τῶν ἐναντίων ἐστὶ δεκτικά, καὶ ἢ πλείον διέσχεκε, ταύτη ἐναντία ἐστὶν. ὥστε ὅδε καθὸ πρὸς τι ἐναντία ἐστὶν, ὅπερ ἐδοκεῖ λέγεσθαι πρότερον, ὅδ' ὅτι μάλλον καθὸ ποσὸν ἐστὶ, ταύτη πρὸς τι ἐστὶν ἢ ἐναντία, ἀλλ' ἄμφω ταῦτα, καὶ τὸ πρὸς τι καὶ τὸ ἐναντίον, ἐν αὐτῷ συμβήσεται τῷ ποσῷ τῷ καὶ τὸν τόπον, καὶ τὰς εἰρημένους διαφορὰς ἀλλ' καὶ καθὸ ποσόν. δηλοῖ δὲ καὶ αὐτός, καὶ τῷ ποσῷ εἰπὼν ἀλλὰ τῶ ποσῶ εἶναι τὴν ἐναντιότητα, καὶ καὶ τῷ τόπῳ ἀλλὰ περὶ τὸν τόπον, καὶ ἐκ εἶναι ἀπλῶς ἀλλὰ δοκεῖν ὑπάρχειν· οἱ γὰρ τοιούτοις προσδιορισμοὶ σαφῶς ἐκείνῳ ἐμφανίζουσιν... f. 7. πολλὰ δὲ καὶ περὶ τόπου γέγονε τῶν δοξασμάτων διαφορὰ· οἱ μὲν γὰρ καὶ τὸ πρὸς τι φασὶν αὐτὴν ἀφορίζεσθαι· καθὸ γὰρ περιεκτικόν ἐστὶ τῶ σώματος νεότης ὡς τόπος, τὸ δὲ περιέχον πρὸς τὸ περιεχόμενον λέγει ὡς πρὸς τι· οἱ δὲ διὰ ζῆμα αὐτὴν εἶναι λέγοντες ποσόν εἶναι φασὶν ἀλλ' καὶ πρὸς τι. καὶ τὸ ἄνω δὲ καὶ τὸ κάτω οἱ μὲν ἐν τῷ

παντὶ ἀπολείπῃσι καὶ ἐναντία αὐτὰ τ(θεν), οἱ δὲ ὅτε ἐναντία ταῦτα εἶναι συγχωρῶσιν, ὅτε ἐν τῷ παντὶ ὅλως ὑφεζάναι λέγεσιν· εἶναι γὰρ τῶν πρὸς τι, ὥσπερ τὸ ἐξελθόν καὶ ἀριστερόν. οἱ δὲ Πυθαγόρειοι τὸν τόπον πέρας ἀπάντων εἶναι τῶν ὄντων φασί, τῇ μὲν λέξει ταύτην τῷ Ἀριστοτέλει λέγειν δοκῶντες, τῷ δὲ ἀληθεῖ πάμπαν 5 διαφέρουσιν· ὁ μὲν γὰρ τὸ πέρας τῷ περιέχοντος, καθὼς περιέχει τὸ περιεχόμενον, τὸν τόπον εἶναι φησι, διὸ τὸν ἐξωτάτω ὕψος ὅδε φησιν εἶναι ἐν τόπῳ· οἱ δὲ τὸ ἐκάστω τῶν ὄντων πέρας εἶναι λέγουσι τὸν τόπον, τὸν ἐκάστω εἶδος ὅρον, ἐν ᾧ ἴδρυ) καὶ ὑφ' ὃ ἀνέχεσθαι, τόπον λέγοντες.

6a f. 7 b. εἰ δὲ καὶ μᾶλλον μείζων ὁ Καύκασος, ἦντων δὲ 19. ὁ Ἄθως καὶ ἔτι ἦντων ὁ Ὑμηττός, καὶ τὸ ἀόριστον συγχωρήσοι ἂν τις ἐπιδέχεσθαι καὶ τὸ ποσὸν τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἦντων, ὥσπερ καὶ ἐναντίωσιν· τὸ γὰρ μὴ πρὸς τι λεγόμενον μέγα ἀλλὰ καθ' αὐτὸ ἀντίκειναι τῷ καθ' αὐτὸ λεγομένῳ μικρῷ. καὶ ὅπως Ἀνδρόνικος 15 διατάττει· Πλωτῖνος δὲ ὅδε εἶναι ὅλως πρὸς τι μέγα φησίν, ἀλλ' ἀκύρως πολλάκις ἀντὶ τῆς μείζονος τὸ μέγα λέγειν ἡμᾶς.

6a BOETHUS p. 151. nullus enim numerus alio numero 21. nec magis nec minus est numerus: nam ternarius si quinario comparetur, nec magis nec minus est numerus, et rursus ipsi tres sibi ipsis comparati nec magis nec minus sunt tres. nec tempus quoque habet aliquid magis et minus.

6a ΣΙΜΠΛ. ἡ f. 7 b. τὸ ποσὸν καθὼς ποσὸν μετρητόν ἐστι, τὸ δὲ 26. μετρητὸν ποτὲ μὲν τοῖς αὐτοῖς μέτροις μετρεῖσθαι πέφυκε, ποτὲ δὲ πλείοσιν ἢ ἐλάττωσιν· ἔστι δὲ τὸ μὲν τοῖς αὐτοῖς μέτροις μετρεῖσθαι ἴσον, τὸ δὲ πλείοσιν ἢ ἐλάττωσιν ἄνισον. τὸ ἄρα ποσὸν καθὼς ποσόν, ἴσον τε καὶ ἄνισον λέγει· καθὼς γὰρ ποσόν, μετρητόν, καθὼς δὲ μετρητόν, ταῦτα αὐτῷ ὑπάρχει. καὶ γὰρ καὶ τοῖς ἄλλοις τὸ μέτροις εἶναι διὰ τὸ ποσὸν ὑπάρχει... f. 8. Ἀρχύτας δὲ καὶ αὐτὸς τὸ ἴσον καὶ ἄνισον ἴδιον τῷ ποσῷ λέγων, ἐν πλῆθει καὶ μεγέθει θεωρεῖ- 30 θαί φησιν αὐτὸ καὶ ἐν ῥοπῇ, ὅτε δὲ ὅσα ὅτε ποιότητι τῶν τι παρέπεσθαι. τριχῶς ὅν αὐτὸς τὸ ἴσον καὶ ἄνισον ἀφορίζει) καὶ τὰς τρεῖς τῷ ποσῷ διαφορὰς. ὁ μὲντοι Ἀλεξάνδρος ἀκολούθως τῷ Ἀριστοτέλει τὴν ῥοπὴν καὶ ἐν ποσῷ τιθέμενος ἀλλ' ἐν τῷ ποιῷ, καὶ ἐπὶ τῶν βαρέων τὸ ἴσον καὶ ἄνισον ἐκ κυρίως λέγεσθαι φησιν ἀλλὰ 35 καταχρηστικῶς... ταῦτα τῷ Ἀλεξάνδρῳ καὶ αὐτῇ λέξει καὶ πολὺ λέγοντος, οἱ νεώτεροι τῶν ἐξηγητῶν τρία γένη τῷ ποσῷ καὶ τὸν Ἀρχύταν τιθέμενοι ἐκ διὰ τὸ σῶμα μετρητὸν τὸ βάρος φασίν· ἦν γὰρ ἂν τὸ αὐτὸ τῷ σώματος καὶ τῷ βάρους μέτρον· νῦν δὲ πολλὰ καὶ ὑπεναντίως ἔχει τὸ τῷ σώματος μέτρον καὶ τῇ ῥοπῇ.

6a ἀπορῶσι δὲ τινες πρὸς τὰ ὑπ' Ἀριστοτέλους εἰρημένα, εἰ τὸ 31. ὅμοιον καὶ ἀνόμοιον μὴ ἐστὶ ποσῷ ἴδιον ἀλλὰ ποῖον, πῶς ὅμοια μεγέθη λέγει· ὅμοια γὰρ τρίγωνα καὶ τετράγωνα ἔχομεν παρὰ τοῖς γεωμέτραις ἀναγεγραμμένα, καὶ ὁμοιότητι καὶ ἀνόμοια. μήποτε ὅν, ὥσπερ τοῖς ποιῶσι τὸ ἴσον ὑπάρχει καὶ τὸ συνυπάρχον αὐτοῖς ποσόν, 45 ὅπως καὶ τοῖς ποσῶσι τὸ ὅμοιον καὶ τὸ ἐν αὐτοῖς ποῖον... f. 8 b. ἐπειδὴ δὲ ἐν ταῦθα διαβρῶν ὁ Πορφύριος ἐπιχειρεῖ, τῷ Ἀνδρόνικῳ κατακολουθῶν, τὴν ἔννοιαν τῷ τε ἐνὸς καὶ τῇ μονάδος καὶ τῇ ἐγγυμῇ, ἐ

τῶν κατ' ἰδέας λεγομένων ἀλλὰ τῶν κατ' αἰσθησιν ἢ διάνοιαν ἐναργῶν, περὶ ὧν καὶ ἡ παρῶσα πρόθεσις πραγματεύεται, φέρε καὶ ἡμεῖς τοῖς λεγομένοις παρακολουθῶμεν.

θ' f. 1 b. τινὲς μὲν φεύγοντες τὰς ἐπαγομένας ἀπορίας τῇ 6a ἀποδοθείσῃ τῶν κατηγοριῶν τάξει, ἄτακτόν φασιν αὐτῶν τὴν 36. διδασκαλίαν καὶ καὶ τὸ ἐπιτυχόν τῆς διαριθμώσεως τυγχάνειν, καὶ εἰδότες ὡς εἰς χείρονας ἀπορίας ταῦτα λέγοντες ἐμπίπτουσιν· οἱ γὰρ ὅτω λέγοντες καὶ τὴν τῶν ὄντων σύνταξιν πρὸς ἀλλήλα ἀναιρῶσι καὶ τὴν τῷ λόγῳ πρὸς αὐτὴν ὁμολογίαν. δεῖ τοίνυν ἐν τάξει 10 πάντως αὐτῶν τὴν διδασκαλίαν λεγομένην ὑπολαμβάνειν. διττῆς δὲ ὅσης τῆς τάξεως, τῆς μὲν καὶ φύσιν καὶ τὴν ἐκάστης τῶν κατηγοριῶν ὕσταν, τῆς δὲ πρὸς διδασκαλίαν καὶ τὴν ἡμετέραν ἀμαθίαν, ἓνα ὅρον ἔδει ποιῆσαι τῆς παραδόσεως καὶ μὴ νῦν μὲν τῇ καὶ φύσιν τάξει προχρησθῆναι, αὐτὴ δὲ τῇ πρὸς διδασκαλίαν. κυριωτέρως δὲ ὅντος τῷ καὶ φύσιν, εἰκότως τὴν ὕσταν προτάττομεν, ἐπειδὴ πρώτη πάντων τῶν γενῶν ἐστὶ, κατ' αὐτὴ τὸ εἶναι θεωρημένη καὶ τοῖς ἄλλοις τῷ εἶναι αἰτία γινόμενη. καὶ τῶν ἄλλων ὅν κατηγοριῶν τὴν τάξιν κατὰ τε τὴν τῷ εἶναι φύσιν ἀποδοτέον καὶ καὶ τὴν πρὸς τὴν ὕσταν οἰκειότητα, ὥστε τὰ μὲν συγγενέστερα πρὸς τὴν ὕσταν προτάττεσθαι, 20 τὰ δὲ ἄλλοτριώτερα ὕστερα ἀπαριθμεῖσθαι. εἰ τοίνυν προτέταν) τὰ καθ' αὐτὰ τῶν πρὸς τι καὶ τὰ ὡς ἐν ὑποκειμένῳ τάξει προϋπάρχοντα τῶν ὡς συμβεβηκότων ἐπιγινωμένων, ὁ δὲ ὅτι προηγεί) τὸ ποῖον τῶν πρὸς τι. καὶ τῇ ὕσταν δὲ οἰκειότερον, ὡς καὶ οἱ περὶ τὴν Λύκιον ἐγκαλεῖσιν... f. 2. μαρτυρεῖ δὲ τῇ τάξει καὶ αὐτὸς Ἀριστοτέλης· ὅτε γὰρ ἐν ἀρχῇ διηριθμῶμεν τὰς κατηγορίας, προέταξε τῷ πρὸς τι τὸ ποῖον. εἰ δὲ τις αἰτίαν τῆς τοιαύτης τάξεως ἀποδοίῃ τὸ μὴ μεταξὺ παρεμπίπτειν τὸ πρὸς τι διακόπτειν τὴν ποιότητα ἀπὸ τῷ ποιεῖν καὶ πάχειν, συμφυῆ ὄντα αὐτῇ (καὶ γὰρ τῇ ποιότητι καὶ τὸ ποῖον ποιεῖ καὶ τὸ πάχον πάχει), μαθέτω καὶ ὅτι ὅτε δύναμις 30 ὅτε ἐνέργεια ὅτε ποιήσις ὅτε κίνησις ποιήσειεν ἂν τι εἰς ἕτερον ὅτε πάθοι τι ὑφ' ἑτέρου, εἰ μὴ προκατάρχει ἡ τῷ πρὸς τί πως ἔχοντος χέσις συνάπτουσα δι' οἰκειότητος τὸ ποῖον τῷ πάχοντι, ὥστε τὸ μὲν δύναμις ποιεῖν τὸ δὲ δύναμις πάχειν. ἔδει ὅν καὶ ἄλλως προτετάχθαι τὴν τῷ πρὸς τι χέσιν ὡς κοινὴν καὶ συμφυῆ καὶ μὲν τῷ εἶναι θεωρημένην· τὸ γὰρ εἶναι ἔχει ἐν τῷ πρὸς τί πως ἔχειν, καὶ διὰ τῷτο προτέρα τῶν ἐπικτήτων χέσεων ἐσιν. καὶ παρὰ τὰ δοκῶντα δὲ τῷ Ἀριστοτέλει ὁ τοιοῦτος ἐστὶν ἀπολογισμός· ἐκ γὰρ ἐννοεῖ τὴν ἐν τῷ κινεῖν καὶ κινεῖσθαι τῆς ἐνεργείας χέσιν πρὸς τὴν δύναμιν, καθ' ἣν ἐκ ἀνάγκης προτέταν) προσεχωῖς τῶν ποκόντων καὶ παχόντων τὰ πρὸς 40 τι· ὥστε καὶ ἔδει διὰ τῷτο μετατιθέναι τὴν τῆς ποιότητος κατηγορίαν ὕστεραν. ἀλλ' ὅδε Ἀνδρόνικον ἀποδεκτόν τὰ πρὸς τι μὲν πάσας θέντα τὰς κατηγορίας, διότι χέσις ἐστὶ καὶ παραφυάδι εἰκοι· προηγεί) γὰρ καὶ συμφυῆς τῶν πρὸς τι χέσις τῶν ἐπικτήτων χέσεων, ὡς καὶ τῷ Ἀρχύτῳ δοκεῖ. ταῦτα μὲν ὅν ἰσορῶν περὶ τῶν καὶ τάξιν διαφόρων δογμάτων... f. 2 b. ὁ δὲ Πορφύριος παραστῆναι τῇ καὶ τὸν Ἀριστοτέλιν τάξει βυλόμενος, ἐκ συνόδου φησὶ τῷ ποσῷ καὶ τῷ πρὸς τι τὴν γένεσιν ἔχειν τὸ ποῖον, ὥσπερ ἄλλοις πιστὸ καὶ Ἐμπεδοκλεῖ δοκεῖ, ἀπὸ τῆς ἐναρμονίας τῶν χοιχείων κρᾶσεως τὰς ποῖα-

τι καὶ ποιόν. Ἀριστοτέλης δὲ τῶν ὄντων τὰ μὲν πρὸς τι τὰ δὲ ὁ πρὸς τι.

6a ΔΑΒΙΔ. αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ ψευδὴς ὑπογραφή καὶ Πλατωνική, 36. ἥτινα κατήλεγξεν ἐν τοῖς κτ' μέρος αὐτός.

ΣΙΜΠΛ. θ' f. 2 b. ἐπὶ τὴν λέξιν ἰόντες λέγωμεν ὅτι ὅρον μὲν 5 ἀποδιδόναι τῶν πρὸς τι ἀδύνατον ἦν (τῶν γὰρ πρώτων γενῶν ὅρας ἀποδιδόναι ἀμήχανον ἦν διὰ τὰς εἰρημένας πρότερον αἰτίας), δι' ὑπογραφῆς δὲ τινος τὴν ἡμετέραν ἔννοιαν ἀνακινεῖν τὴν συναρμύζουσαν τοῖς πρὸς τι δύνασθαι ἦν. καὶ τὸτο ποιεῖ, τῷ Πλάτῳ κτ' τὴν ἀπόδοσιν τὴν πρώτην ἀκολουθῶν, ὡς φησὶν ὁ Βοηθός· λέγει 10 γὰρ καὶ ὁ Πλάτων ὅτως ὑπ' αὐτὸ ἀποδοῦναι περὶ τῶν πρὸς τι, ὅσα αὐτὰ ἄπερ ἐστὶν ἐτέρων εἶναι λέγει. καὶ ὡς ἔοικεν, ἐπιλέλυσαι τῶν ὑπὸ τῷ Πλάτῳ εἰρημένων ὁ Βοηθός· ὁ γὰρ δὴ εἶπαι μὲν ὅτι ἡγήσεται, ἐλλόγιμος ἀνὴρ γεγονώς. ὅτι γὰρ ὁ τῷ λέγεσθαι πρὸς ἀλλήλα ἀλλὰ τῷ εἶναι τὰ πρὸς τι χαρακτηρίζει, ὡς καὶ τῷ Ἀριστο- 15 τέλει δοκεῖ, δηλοῦν μὲν καὶ ἐν Πολιτείᾳ (4 p. 438) λέγων "ἀλλὰ μέντοι, ἦν δ' ἐγώ, ὅσα γὰρ ἐστὶ τοιαῦτα οἷα εἶναι αὐτὰ μὲν ποῖα ἄττα ποῖα τινός." καὶ ἐν Σοφιστῇ δὲ (p. 255 d), βεληθεῖς τὸ ἕτερον αὐτῶν πρὸς τι ὃν ἐπιδείξει, ὅτως φησὶν "ὅτι περὶ αὐτῶν ἕτερον ἢ, συμβέβηκεν ἐξ ἀνάγκης ἕτερον τὸτο αὐτὸ ὅπερ ἐστὶν εἶναι." πλη- 20 θυντικῶς δὲ εἰπόντος τῷ Ἀριστοτέλει "πρὸς τι δὲ τὰ τοιαῦτα λέγει," οἱ περὶ τὸν Ἀχαϊκὸν καὶ Σωτῶνα ὠγήθησαν μὴ ὥσπερ ὕψιον καὶ ὕψιος καὶ ποσὸν καὶ ποσὰ καὶ ἐνικῶς καὶ πληθυντικῶς λέγομεν, ὅτως καὶ ἐπὶ τῶν πρὸς τι τὸ πρὸς τι καὶ τὰ πρὸς τι λέγεσθαι, ἀλλὰ μόνον πληθυντικῶς... f. 3. ταῦτα δὲ ἐπιστήσαντες ὅτι τὸς παλαιούς 25 τῶν Κατηγοριῶν ἐξηγητὰς αἰτιῶν, Βοηθὸν καὶ Ἀρίσωνα καὶ Εὐδώρον καὶ Ἀνδρόνικον καὶ Ἀθηνώδωρον, μήτε ἐπιστήσαντας μήτε ἐπισημαμένους, ἀλλὰ καὶ τοῖς ὀνόμασι συγκεχυμένους χρησαμένους καὶ ἐνικῶς ἐκφέροντας ἐνίοτε τὸ πρὸς τι, τῷ Ἀριστοτέλει πληθυντικῶς αἰεὶ προφερομένους... τῆς δὲ τῶν λόγους ὁ μὲν Πορφύριος ὡς ἀρε- 30 σκόμενος ἀναγράφει, ὁ δὲ Ἰάμβελος "μάχεται" φησὶ "τὸ τοῖσιν καὶ πρὸς τὸν ὁρὸν λόγον καὶ τὴν τῶν παλαιῶν συνήθειαν." καὶ γὰρ πληθυντικῶς καὶ ἐνικῶς αὐτῇ χρῆται, ὡς δὴλον ἀπὸ τῶν Ἀρχυτείων τε καὶ τῶν Ἀριστοτελικῶν λέξεων, καὶ ὧν Βοηθός καὶ οἱ ἄλλοι μιμνήμενοι τῶν παλαιῶν προφέρουσι, ἐπ' ἰσῆς ἀμφοτέροις χρωόμενοι τοῖς 35 ὀνόμασι... δεῖ δὲ μήτε τῇ τῆς συνηθείας ἀνωμαλίᾳ προσέχειν τὸν νόον τὸν βυλόμενον καὶ τὴν φύσιν τῶν ὄντων διαιρεῖσθαι τὰς κατηγορίας· καὶ γὰρ πολλὰ μὲν ἐνικὰ ὄντα τῇ φύσει πληθυντικῶς λέγει, ὡς Ἀθῆναι καὶ Θῆβαι, πολλὰ δὲ πληθυντικὰ ὄντα τῇ φύσει ἐνικῶς λέγει, ὡς ζῶον καὶ φυλή. καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Ἀριστοτέλης ἐν ἀρχῇ 40 μὲν (c. 4), ὅταν τὰς κατηγορίας ἀπριθμεῖτο, ἐνικῶς μᾶλλον δοκεῖ λέγειν, ὥσπερ καὶ τὰ πρὸ αὐτοῦ, "ἥτοι ὕψιον σημαίνει ἢ ποσὸν ἢ ποῖον ἢ πρὸς τι," καὶ πάλιν "πρὸς τι δὲ, οἷον διπλάσιον, ἥμισυ." ἐνταῦθα δὲ πληθυντικῶς τὰ πρὸς τι λέγει, ὅτι σαφέστερον τὸτο ἐστὶ πρὸς τὴν μάθησιν.

ἈΜΜ. f. 83 b. τῷ λέγει δὲ ἐχρήσατο ὡς ἀπαρεσκόμενος τῷ λόγῳ· ἄτοπα γὰρ πολλὰ δεῖξει τῷ ὀρισμῷ ἀκολουθῶντα, καὶ αὐτὸς ἄλλον θήσει ὀρισμὸν.

ΣΙΜΠΛ. θ' f. 4. ἐπειδὴ ὅτι πολλοὶ τῶν ἐστὶν ἢ τῶν πρὸς τι εἰς ἕτερον ἀναφορά, διὰ τὸτο ἐκ ἤρκεσεν εἰπεῖν "ὅσα αὐτὰ ἄπερ ἐστὶν ἐτέρων εἶναι λέγει," ἀλλὰ καὶ "ἢ ὅπως ἄλλως πρὸς ἕτερον ἔχει." τετέστιν εἴτε καὶ γενικὴν πᾶσι καὶ ἀναφορά εἴτε καὶ δοτικὴν, ἢ ἐδ' ὅπως καὶ πᾶσι ἀλλὰ ἄλλον τινὰ τρόπον, ὡς εἴρηται. εἴτε ὅτι Πλά- 5 τῶνος εἴτε ἄλλος τινὸς ὁ ὅρος, ὁ καὶ διόρθωσιν ἔχει τὴν προδήκην τὴν τῷ "καὶ ὅπως ἄλλως πρὸς ἕτερον," ἀλλὰ μέρος ἐστὶ τῷ ὅρῳ. σαφηνίζει δὲ αὐτὸ ὁ Ἀριστοτέλης διὰ τῶν παραδειγμάτων τῶν ἐπαγομένων... ὁ μὲντοι Βοηθός ὅλον βιβλίον γράφας περὶ τῷ πρὸς τι καὶ πρὸς τί πως ἔχοντος, οἶει τὸν ὅρον ἀπὸ τῷ Πλάτῳ ἀποδοῦσθαι μέχρι τῷ "ἄπερ ἐστὶν ἐτέρων εἶναι λέγει," τὸ δὲ ἐξῆς ὑπὸ τῷ Ἀριστοτέλει προσκεῖσθαι διορθώσεως ἕνεκα. ἔοικε δὲ ὅπως μὲν ἀποδοῦσθαι ὁ ὅρος ὑπὸ τῷ ἀποδοδωκότος, σαφηνιζομένη δὲ διὰ τῶν παραδειγμάτων.

f. 6. ἀπορεῖ ὁ Πλωτῖνος, τίς ἢ ἐν πᾶσι τέτοις κοινότης, ἄρα γενικὴ τις, ἢ κατ' ἄλλον τρόπον, καὶ τὴν εἰς ἕνα ἀναφορὰν;... ἕτεροι δ' ἀπορροῖσι πρότερον ὑπόστασις ἐστὶν ἢ χέσις αὐτῇ ἢ ὄνομα μόνον συνεκφερόμενον. ἀνάγκη τοίνυν ἢ μηδεμίαν χέσιν τῶν ὄντων εἶναι, ἢ τινὰς μὲν ὑφείσθαι τινὰς δὲ ἀνυπόστατους ὑπάρχειν. 10 ἀλλ' ὅτι μὲν ὁ πᾶσαν χέσιν ἀναιρετέον, δὴλον ἐκ τῶν δεινῶν ὡς τὴν ὕψιον καὶ ποσότητα καὶ ποιότητα καὶ τῶν ἄλλων γενῶν ἕκαστον, ὅτως καὶ τὴν χέσιν ἐν τοῖς ὅσι τίθεσθαι, πολλὴν χρεῖαν καὶ αὐτὴν παρεχόμενῃ... f. 7. ἀλλὰ διὰ τί, φασίν, Ἀριστοτέλης ἐν τε τοῖς Εὐδημίοις Ἠθικοῖς (18) καὶ ἐν τῇ Μετὰ τὰ Φυσικὰ (Ε 2) τὰς κατηγορίας ἐκτιθέμενος ὁ μνημονεύει τῶν πρὸς τι, εἴπερ καὶ τὸτο 15 τὸ γένος ὁμοίως ὑφείσθαι τοῖς ἄλλοις ἐνόμισεν; ἢ ὅτι ὅπως μὴ προηγουμένως περὶ τῶν γενῶν πάντων ὁ λόγος, ἐκ ἀκριβοῦς περὶ πάντα, ἀλλ' ἐκεῖνοις χρῆται μάλιστα ὧν δεῖ πρὸς τὸ προκείμενον. ἴσως δὲ καὶ ὅτι τὰ πρὸς τι ἐν τοῖς ἄλλοις γένεσιν ὑφείσθηκε, διὰ τὸτο σὺν αὐτοῖς θεωρεῖ, καὶ μὴ προηγουμένης ἔτυχεν μνήμης. 20 ἔτι δὲ καὶ ὅπως περὶ τῆς κοινῆς καὶ τὴν χέσιν ὑπόστασεως ἀπορροῖσιν. ἐκ εἰ ἐπινοεῖται, φασί, τὰ καὶ χέσιν, ἢ ὅτι καὶ ἔστιν... τῶν δὲ ἄχρι μὲν τινος διαμένει ἢ χέσις, εἴτα παύεται, ὡς ἐπὶ τῷ ὀρφανῷ ἄχρι ἐκτωκαίδεκα ἐτῶν· ἀφ' οὗ γὰρ ἂν ἄρξῃ τίκτειν, ἐκείτι κα- 25 λεῖται ὀρφανός... τῶν δὲ ἀπορρομένων περὶ μὲν τῆς ὑπόστασεως ῥητέον ὅτι, ὥσπερ αἱ ποιότητες καὶ τὴν αὐτῶν φύσιν χωρὶς τῶν σωμάτων νοῦμαι ἀσώματοι εἰσιν, ὅτως καὶ αἱ χέσεις καὶ τὴν αὐτῶν φύσιν χωρὶς τῶν συνθέτων νοῦμαι ἀσώματοι εἰσιν· λόγος γὰρ ἐστὶ καὶ ἑαυτὴν ἢ χέσις... f. 7 b. ὁ καλῶς οἱ Στωϊκοὶ νομίζουσι πάσης τῆς καὶ διαφοράν ἰδιότητος ἀπὸ ἀλλήλων τὰ πρὸς τί 30 πως ἔχοντα, διότι πέφυκε συμβαίνειν καὶ ἀποσυμβαίνειν μηδεμιᾶς μεταβολῆς περὶ αὐτὰ γενομένης. ψεῦδος γὰρ τὸτο λέγει, ἐπεὶ καὶ τῶν πρὸς τι γίνεται μεταβολή, ὡς πέφυκε ταῦτα μετα- 35 βᾶσθαι... περὶ δὲ τῷ τί κοινὸν ἐπὶ πάντων τῶν πρὸς τι τοσαύ- 45 τὴν ἔχοντων διαφοράν, τινὲς λύουσι λέγοντες ὅτι εἰς μίαν ὁμοιότητα λέξεως ἀνάγει καὶ σημασίας ἰδιότητα.

f. 5. διὰ τί δὲ εἶπεν "ἔστι δὲ καὶ τὰ τοιαῦτα τῶν πρὸς τι;" ἡ δὲ ἐπειδὴ τῶν κατηγορημένων τὰ μὲν ἐν τῇ ποιότητι ἦν, ὡς ἔστι καὶ

διάθεσις καὶ αἰτιήσις καὶ ἐπισημήν, καθ' ὅσον ποιά, ἡ δὲ θέσις πρὸς τὴν κείνην συγγενῶς ἔχει, μνημονεύει δὲ αὐτῶν ὡς καὶ ἐν τοῖς πρὸς τι ὄντων, διὰ τὸτο καὶ τῶν πρὸς τι εἶπε τὰ τοιαῦτα. ταῦτα μὲν τὰ περὶ τὴν λέξιν. οἱ δὲ Στωϊκοὶ ἀνθ' ἑνὸς γένους δύο καὶ τὴν τόπον τῶν ἀριθμῶν, τὰ μὲν ἐν τοῖς πρὸς τι τιθέντες, τὰ δὲ ἐν τοῖς πρὸς τί πως ἔχουσιν, καὶ τὰ μὲν πρὸς τι ἀντιδιαίρουσι τοῖς καθ' αὐτά, τὰ δὲ πρὸς τί πως ἔχοντα τοῖς καὶ διαφοράν, πρὸς τι μὲν λέγοντες τὴν γλυκὺν καὶ πικρὸν καὶ τὰ τοιαῦτα καὶ ὅσα τοιῶσδε διατίθουσι, πρὸς τι δὲ πως ἔχοντα οἷον δεξιόν, πατέρα καὶ τὰ τοιαῦτα. καὶ διαφοράν δὲ φασὶ τὰ κατὰ τι εἶδος χαρακτηρίζε- 10 μενα. ὥσπερ ἔν ἄλλῃ τῶν καθ' αὐτὰ ἔννοια καὶ ἄλλῃ τῶν καὶ διαφοράν, ὥτως ἄλλα μὲν τὰ πρὸς τί ἐστιν, ἄλλα δὲ τὰ πρὸς τί πως ἔχοντα. ἀντεσφραμμένη δὲ ἐστὶ τῶν συζυγιῶν ἡ ἀκολουθία... f. 5 b. εἰ δὲ δεῖ σαφέστερον μεταλαβεῖν τὰ λεγόμενα, πρὸς τι μὲν λέγουσιν ὅσα κατ' οἰκείον χαρακτηρὰ διακείμενά πως ἀπονέμει πρὸς 15 ἕτερον, πρὸς δὲ τί πως ἔχοντα ὅσα πέφυκε συμβαίνειν τινὶ καὶ μὴ συμβαίνειν ἀνευ τῆς περὶ αὐτὰ μεταβολῆς καὶ ἀλλοιώσεως, καὶ τὰ πρὸς τὴν ἐκτὸς ἀποβλέπειν... ὅτι δὲ καὶ τοῖς πρὸς τί πως ἔχουσιν ἀνάγκη χαρακτηρὰ ἐνυπάρχειν τοῖς ὑποκειμένοις, ἰκανῶς ὁ Βοηθὸς ἀπέδειξε. καὶ αὐτὸθεν δὲ πρόδηλον τὸτο· ὅτι ἔχει φύσιν αὐτὴ 20 καθ' αὐτὴν ἢ πρὸς ἕτερον χέσις ὑφίσταται, ἀλλ' ἀνάγκη αὐτὴν ἐν τῷ καὶ διαφοράν χαρακτηρὶ ἐνυπάρχειν. ὁ δὲ χαρακτηρὶ ὅπως ὅπως μὲν ποιότης ἐστίν, ὡς τὸ λευκότερον σὺν τῇ χροῇ τοῦτον, ὅπως δὲ ποσότης, ὡς ἐν τῷ πλείον καὶ μακρότερον, ὅπως δὲ κίνησις... ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς ἀκολουθίας ἔτε ὡς οἱ Στωϊκοὶ λέγουσιν, τῷ μὲν πρὸς τί 25 πως ἔχοντι τὸ πρὸς τι ἔπει, τῷ δὲ πρὸς τι ἔκτετι τὸ πρὸς τί πως ἔχον, ὅθ' ὡς ὁ Βοηθὸς ἀμυνόμενος αὐτὸς τῷ μὲν πρὸς τί φησι τὰ πρὸς τί πως ἔχοντα συνακολουθεῖν (καὶ γὰρ τὸ πρὸς ἕτερον πως ἔχειν, ταῦτα προσεληφε καὶ τὴν οἰκείαν διαφοράν), τῷ δὲ πρὸς τί πως ἔχοντι ἔκτετι τὰ πρὸς τι συνάπτει. ὅτι γὰρ πᾶσιν ὑπάρχειν τοῖς πρὸς 30 τι πρὸς ἕτερον τε λέγεσθαι τῇ χέσει καὶ τὴν διαφοράν τὴν οἰκείαν ἔχειν. ἀλλ' ἄμεινον ἀντακολουθεῖν ἀλλήλοις ταῦτα λέγειν.

6b f. 8. ὁ δὲ τὴν γένεσιν καὶ τὴν καθῆσιν μὴ προσποιούμενος ἔοικε 11. Στωϊκῇ τινὶ συνθεῖα συνέπει, ὅθεν ἄλλο ἢ τὸ ὑποκείμενον εἶναι νομίζων, τὰς δὲ περὶ αὐτὴν διαφορὰς ἀνυποστάτως ἡγάμε- 35 νος καὶ πως ἔχοντα αὐτὰ ἀποκαλῶν, ὡς ἐν τοῖς ὑποκειμένοις ἔχοντα αὐτὴν τὸτο τὸ πως ἔχειν... διὰ ταῦτα δὲ ὡς παραφύομένην ταῖς ἄλλαις κατηγορίαις τὴν τῇ πρὸς τι ἐπιεσοδιώδη νομίζουσι, καίτοι προηγουμένην ἔσαν καὶ καὶ διαφοράν οἰκείαν θεωρημένην· αὕτη γὰρ κοινότης ἐστὶ διὰ πάντων διήκοντα τῶν τε ἐναντίων καὶ τῶν 40 ὁπωσθεν διαφερόντων, καὶ τῶν ὅλων γενῶν καὶ τῶν ὑπ' αὐτὰ τεταγμένων· ἥτις εἰ μὴ παρὴν, διεσπάρθη ἂν πάντα ἀπὸ πάντων. καὶ ἡ μὲν τις ἐστὶ χέσις ἐν εἶδει καὶ λόγῳ ὑφ' ἑαυτῶν.

6b 15. AMM. f. 85. καὶ ὅσοι μὲν τῶν κατηγοριῶν ἐπιδέχοντι τὰ ἐναν- 15. τία, καὶ τὰ ἐν αὐταῖς συνιστάμενα πρὸς τι ἔχουσιν ἐναντιότητα· ὅσοι 45 δὲ ὅθεν ἔχουσιν ἐναντίον, ὅθεν τὰ ἐν αὐταῖς πρὸς τι ἐπιδέχοντι τὴν ἐναντιότητα... ζητητέον δὲ πῶς τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν κακίαν τῶν πρὸς τι λέγει, καὶ τὴν ἐπισημήν καὶ τὴν ἀγνοίαν· λέγομεν ὅτι ὅτι

δογματίζων ταῦτα φησιν ἀλλὰ λεληθότως βυλόμενος κακίαις τὴν ἀποδοθέντα ὀρισμὸν... ἰστέον δὲ ὅτι ὅσοι λέγουσι τὴν Πλάτωνα ὥτως ὀρίζεσθαι τὰ πρὸς τι καὶ ἐν τῷ λέγεσθαι ἐτέρων οἶεσθαι αὐτὴν εἶναι τὴν τῶν πρὸς τι ὑπόστασιν, συκοφαντοῦσι τὴν φιλόσοφον· καὶ γὰρ ἀπὸ τῶν εἰρημένων ἐν τῷ Γοργία (p. 476) ἐστὶ γινώσκειν ὅτι ἐστὶ τῷ λέγεσθαι ἀλλὰ τῷ εἶναι ἐτέρων αὐτὰ χαρακτηρίζει· φησὶ γὰρ "εἰ ἐστὶ τὸ ποιεῖν, ἀνάγκη τι εἶναι καὶ τὸ πάχον" εἶναι γὰρ εἶπεν, ὅτι λέγεσθαι.

ΣΙΜΠΛ. i' f. 2. ἰστέον ὅτι ὁ Ἀρχύτας τῶν τῶν παρακο- λυθημάτων τὸ μὲν τὰ ἐναντία ἐπιδέχεσθαι παρῆκε, καίτοι καὶ ἐπὶ τῆς ὁσίας καὶ ἐπὶ τῆς ποιότητος μνημονεύσας αὐτοῦ.

f. 1 b. ἀπορήσειεν ἂν τις πῶς ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ κακία τῶν πρὸς 6b τι· τὸ γὰρ τινος εἶναι, οἷον τὸ σπυδαῖν καὶ τὸ φαῦλιν, μετέβηκε 16. ἀλλ' ὅτι χέσεως δηλωτικόν... καθόσον μὲν ποιότητες, ἐναντῖαι εἰσὶ, καθόσον δὲ μεσότητες, πρὸς τι.

f. 1. "ὅτι πᾶσι δέ." ὅτι γὰρ τῷ διπλασίῳ ἔτε τῷ τριπλασίῳ 6b 17. ἔτε τῶν πολλαπλασίων ὁδὸν.

f. 1 b. τὸ μὲν δοκεῖ προσέθῃσιν ὅτι ὡς μὴ ἐπιδεχομένη μὲν 6b 20. κύντος δὲ ἐπιδέχεσθαι, ἀλλ' ὡς ἀρχαίαν ὁδὸν ἐξηγημένους. τὸ δὲ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον ἐπιδέχει καὶ τὸ ὅμοιον· μᾶλλον γὰρ ὅμοιον τὸ μᾶλλον τῷ αὐτῷ εἶδους μετέχον, καὶ ἥττον τὸ ἥττον· τὸ δὲ ὅμοιον τῶν πρὸς τι. ἀλλὰ τὸτο μὲν σαφές· πῶς δὲ ἀντὶ τῷ εἶπεῖν καὶ ἀνι- σον μᾶλλον καὶ ἥττον (εἰ γὰρ ἀνισαίτερον, ἐστὶν ἀνισον ἢ ὅπως προσελη- φός τὸ μᾶλλον), πῶς ἀνισαίτερον μᾶλλον καὶ ἥττον εἶπεν (22); ἢ διὰ τὸ ἀσυνηθέστερον τῆς λέξεως αὐτὴ τὸ μὲν τῷ μᾶλλον ἀνισον 25 προήγαγε. πῶς ἔν καὶ τὸ ἥττον ἐπήγαγεν; ἢ ὅτι καὶ τὸ μᾶλλον ἀνι- σαίτερον καὶ ἥττον εἶναι· καὶ γὰρ μᾶλλον ὁμοιότερον καὶ ἥττον λέγομεν, ὅταν ὁμοιότερον ὦν τι ἄλλῃ τινος τὸτο τὸ ὁμοιότερον ἐπιτείνῃ καὶ ἀνίη. καὶ ἄλλως δὲ ὁ Ἰαμβλῆχος ἐξηγεῖται, ὅτι τὴν ἐπ' ἀπειρον τῷ ἀνίσου πρόδοον ἐνδοκινύμενος ἀνισαίτερον αὐτὸ προσηγόρευσε· 30 ὅτι γὰρ ἱσάζει τὸτο ὅθεν μέγα ποτὲ γίνεσθαι ἀλλ' ἀεὶ μείζον, ὅτε μικρὸν ἀλλ' ἀεὶ ἥττον καὶ τὴν ἐπ' ἀπειρον προδῆκην τε καὶ ἀφαίρεσιν. ἐπι- στήσαι δὲ ἄξιον ὅτι ἐκ εἶπεν ἰσαίτερον ἀλλὰ ἀνισαίτερον, διότι ἐκ ὁμοίως ὅθ' ὅλως· τὸ γὰρ ἴσον ἔν ἐστιν· οἷον ἐάν ᾖ ἐν τῷ ἴσῳ, θεω- ρεῖται τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον, ὡς ἐν τῷ ἀνίσῳ. καὶ εἴη ἂν ζητήσεως 35 ἄξιον, διὰ τί ἐν μὲν τῷ ὁμοίῳ καὶ ἀνομοίῳ ὁμοίως τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον θεωρεῖται, ἐν δὲ τῷ ἴσῳ καὶ ἀνίσῳ ἐκ ὁμοίως.

AMM. f. 86 b. εἰ ἐστὶ τι μᾶλλον καὶ ἥττον ἀνισον, ἔσται καὶ τι 6b μᾶλλον καὶ ἥττον ἴσον· τὸ γὰρ ἥττον ἀνισον μᾶλλον ἐστὶν ἴσον τῷ 22. ἀνίσῳ μᾶλλον, ὥσπερ τὸ ἥττον λευκὸν μᾶλλον ἐστὶ μέλαν τῷ μᾶλ- λον λευκῷ. εἰ ἔν μὴ ἐνδέχεται τῷ ἴσῳ μᾶλλον εἶναι ἴσον καὶ ἥττον (τὸ γὰρ τῷ ἴσῳ ἐξελεῖσθαι ἐπὶ τὸ πλεόν καὶ ἐπὶ τὸ ἔλαττον ἔκτετι ἴσον), ὅθ' ἄρα ἀνισον μᾶλλον καὶ ἥττον ἐστὶν· ἐστὶ γὰρ τὸ ἀνισον σέριστις μᾶλλον καὶ ἀοριστία, ἐκ ἐναντίον τῷ ἴσῳ. μήποτε ἔν ἡ κατεχρή- σατο ἐνταῦθα, εἰρηκῶς τὸ ἀνισον μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον εἶναι, ἐκ ἀκριβολογησάμενος, ἢ καὶ προδῆκην πρὸς τινων ὕστερον τὸτο προ- σέτεθη.

ΣΙΜΠΛ. i' f. 3. ἀπορήσει δ' ἂν τις, μήποτε ἐκ ἴδιον τῶν 6b πρὸς τι τὸ τῆς ἀντιστροφῆς· ὅτι γὰρ μόνον αὐτῷ ὑπάρχει ἀλλὰ καὶ 23.

ἄλλοις πολλοῖς· καὶ ἢ εἴ τι καλὸν ἐστὶ, καὶ ἀγαθὸν ὑπάρχει, καὶ εἴ τι ἀγαθόν, καὶ καλόν. ταύτης δὲ τῆς ἀπορίας ἀκύνοντες οἱ μὲν πρὸς τὸ παράδειγμα ἐνίσταντο ὡς Στωϊκοῖς μᾶλλον ἀλλ' ἔτι Περιπατητικοῖς ἀρέσκον, οἱ δὲ μὲν καλὸν τὸ δι' αὐτὸ αἰρετὸν λέγουσι, τὸ δὲ ἀγαθὸν τὸ κατὰ φύσιν, καὶ διὰ τὸτο, εἴ τι μὲν καλόν, καὶ ἀγαθὸν εὐθύς εἶναι 5 τίθεντο, ἐκ ἀνάγκης δὲ τὴν γῆν ὑγίαν ἀγαθὸν μέν φασιν ὡς κατὰ φύσιν καὶ ὠφέλιμον, καλὸν δὲ ἐκείνῳ ὡς δι' αὐτὸ αἰρετόν, ὁργάνον πλεονέκτημα ὄν. τινὲς δὲ ταύτην μὲν ἀποδοκιμάζουσι τὴν ἐνστασιν ὡς ἢ πρὸς τὴν ἀπορίαν ἀλλὰ πρὸς τὸ παράδειγμα γενομένην. . .

f. 3 b. μήποτε ἔν ἀκριβέστερον ἀκύνει δεῖ τὴν εἰρημένην· καὶ ἢ εἶπεν 10 ὅτι τὰ πρὸς τι συνυπάρχουσιν ἀλλήλοις, ὡς τὸ φῶς καὶ τὸ ἥλιος καὶ ἡ θερμότης καὶ τὸ πῦρ, ἐδὲ ὅτι τὸ ἕτερόν ἐστιν ὅπερ τὸ ἕτερον, ὥσπερ τὸ καλὸν καὶ τὸ ἀγαθόν, ἀλλ' ὅτι πρὸς τινα λέγειτο τὰ καὶ αὐτὰ πρὸς αὐτὰ λεγόμενα· τὸ μὲν ἢ πρὸς ἕτερον ἀπονενύειν καὶ πρὸς ἕτερον λέγειτο τὸ εἶδος ἐστὶν αὐτὸ τὸ πρὸς τι· τὸ δὲ καὶ ἐκείνῳ πρὸς ὃ λέγειτο, 15 ὁμοίως λέγειτο πρὸς τὸ πρὸς αὐτὸ λεγόμενον, τὸτο ἴδιον τῶν πρὸς τι παρακολούθημα· ὅλως ἢ τὰ ἄλλα τὰ συνυπάρχοντα ἐδὲ λέγειτο πρὸς ἄλληλα.

63 23. ἈΜΜ. f. 87. ἀντιζωοφὴ δὲ ἐστὶν οἰονεῖ ἰσοζωοφὴ· τὸ ἢ ἀντί 20 παρὰ τοῖς παλαιαῖς τὸ ἴσον σημαίνει, ὥσπερ τὸ ἀντίθεον ἀντὶ τῷ ἰσόμενον καὶ ἀντιάνειρα ἡ ἰσομένη ἀνδράσι, καὶ ἀντίχειρα τὴν μέγαν φάσιν δάκτυλον διὰ τὸ ἴσῃ δυνάμει ἔχειν τοῖς ἄλλοις. ἰσοζωοφὴ δὲ ἐστὶν ὅταν μὴδὲν μᾶλλον τὸ ἕτερον τῷ ἑτέρῳ κατηγορεῖτο ἢ ἐκείνῳ τῷ λοιπῷ, οἷον ὁ πατὴρ ἐδὲν μᾶλλον πρὸς υἱὸν λέγειτο ἢ ὁ υἱὸς πρὸς τὸν πατέρα. τὰ ἔν πρὸς τι πρὸς ἀντιζωοφόντα λέγειτο, οἷον ὁ δὲ ὅλος 25 δεσπότης ὅλος καὶ ὁ δεσπότης ὅλος δεσπότης. πλην τῇ πτώσει ἐνίοτε εἶπε διόψει τῇ κατὰ τὴν λέξιν· ἐπειδὴ ἢ πρὸς γενικὴν ἀποδόσκει, διὰ τὸτο ἐπὶ γὰρ ὅτι ἐ μόνον πρὸς γενικὴν ἀλλὰ καὶ πρὸς ἄλλην ἀποδοίκοι πτώσειν τὰ πρὸς τι.

63 36. ΣΙΜΠΛ. i' f. 4. καλῶς τὸ "ἐ δόξει" εἶπεν, εἶπερ διὰ τὴν 30 ἡμαρτημένην τῶν ὀνομάτων ἀπόδοσιν συμβαίνει τὸ μὴ δοκεῖν ἀντιζωοφείν.

63 38. f. 4. ἐστὶ ἢ καὶ ἄλλα πτερωτὰ ἃ ἐκ εἰσὶν ὄρνιθες· τῶν ἢ πτερωτῶν τὰ μὲν ἐστὶ σαρκώδη πτερὰ τὰ δὲ κολεόδη πτερὰ τὰ δὲ χιζόπτερα, ὧν τὰ χιζόπτερα μόνον ὄρνιθες εἰσιν.

7a2. f. 5. τῶν ἀντιτελεόντων τινὲς εὐθύς διασύρουσι τὰ ὀνόματα τὸ κεφαλῶν καὶ πηθαλιῶν καὶ πτερωτόν. καὶ ἐκείνων μὲν ἔδει καταφρονεῖν· ἀλλ' ἐπειδὴ συνέβη τῶν ἐξηγητῶν τὴν φιλοσοφωτέρεν ἀντιτελεόντας αὐτοῖς πολλῶν καὶ καλῶν λόγων ἐσμὸν ἀνακινήσαι, διὰ τὸτο καὶ ἐγὼ τῶν ἀντιρρήσεων συντόμως μνημονεύσω. καὶ πρῶτον 40 μὲν ἀγνοῦσιν ὡς ἐκ ἐχρήσατο τούτοις τοῖς ὀνόμασιν, ἀχρη δὲ παραδείγματος ὑπέδειξεν οἷα ἂν ἦν, εἰ ἐκείνῳ τοῖς θεαθεῖσιν ὑπ' αὐτῷ πράγμασιν ὀνόματα... Εὐδωρος δὲ ὁ Ἀκαδημαϊκὸς ἐγκαλεῖ ὡς ἢ συντάττει τὸ πτερὸν τῷ πτερωτῷ· τὸ μὲν ἢ πτερὸν ἐνεργεία λέγειτο, τὸ δὲ πτερῶν δυνάμει ὡς δυνάμενον πτερῶνται· εἰ 45 δὲ ἐνεργεία γένοιτο, ἢ πτερῶν ἀλλ' ἐπτερῶμενον λέγειτο. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῷ πηθαλίῳ διορίζεται, ὅτι ἢ πρὸς πηθαλιῶν ἀλλὰ πρὸς πεπηθαλιωμένον ἂν λέγοιτο, καὶ ἡ κεφαλὴ πρὸς κεκεφαλωμένον.

ὁ δὲ ταῦτα ἀπορῶν ἀγνοεῖ ὅτι διχῶς τούτων ἕκαστον λέγειτο, καὶ ὡς δυνάμει καὶ ὡς ἐνεργείᾳ, ὥσπερ καὶ τὸ ὑφαντὴν καὶ τὸ ἐνδύειν καὶ ἐπὶ τῷ ἡδὴ ὄντος ἱματίῳ λέγειτο... Ἀπολλωνίος δὲ ὁ Ἀλεξανδρεὺς ἀκαταλλήλως φησὶν εἰρηάζει τῶν δύο παραδειγμάτων τὴν ἀπόδοσιν, διότι ὅπου μὲν εἰρηκεν "ἐκ ἡ ὄρνις ἐπὶ πτερὰ ἔχει, πολλῶν γὰρ ἐστὶ πτερὰ ἐκ ὀρνίθων," ὅπου δὲ "ἐκ ἡ ζῶον κεφαλὴν ἔχει, πολλὰ ἢ τῶν ζῴων κεφαλὴν ἐκ ἔχει," δέον εἰπεῖν "πολλὰ ἢ κεφαλὰ εἰσιν ἐκ ζῴων," ὡς ἐκεῖ "πολλὰ ἢ πτερὰ ἐκ ὀρνίθων." εὐκόλον δὲ εἰπεῖν ὅτι ἅμω μὲν παραδείγματα παρέθετο τῷ πλεονάζειν καὶ ἐλλείπειν, καὶ διὰ τὸτο μὴ ἀντιζωοφείν... f. 6. ὁ δὲ Ἀρίστων τοιαύτην ἀπορίαν τοῖς εἰρημένοις ἐπάγει. εἰ πᾶν πρὸς τι ὡς πρὸς ἕτερόν τι ἀπολελυμένον ἑαυτῷ πρὸς τι λέγειτο, οἷον ὁ πατὴρ πρὸς υἱόν, ὁ δὲ κόσμος ἐδὲν ἀπολελυμένον ἑαυτῷ ἔχει (ἐ γὰρ ἐστὶ τὸ κόσμῳ ἐκτός), ἐκ ἔσται πρὸς τι ὁ κόσμος· καίτοι τῶν πρὸς τί ἐστιν· ὡς ἢ τὸ πτερὸν πτερῶν πτερὸν, ὥσπερ καὶ τὸ ἐν κόσμῳ κοσμητῷ καὶ τὸ ἐν γῇ γεωτῷ καὶ τὸ ἐν ἀέρι αἰρωτῷ. πρὸς δὲ τὸτο βήτεον ὅτι κακῶς εἰληπὶ ἐν ἀρχῇ τὸ πᾶν πρὸς τι ἀπολελυμένον πρὸς ἕτερον λέγειτο... ἀλλὰ διὰ τί Ἀρχύτας, καίτοι μὴδὲν ἔλαττον τῷ Ἀριστοτέλει ἀκριβολεγομένου, παρήκε τὸτο τὸ ἴδιον τῶν πρὸς τι τὸ πρὸς ἀντιζωοφόντα λέγειτο;

ΣΙΜΠΛ. i' f. 4 b. "ἐ ἢ πλοῖον," διότι τινὰ πλοῖα ἐκ τῶν ἔχοντα πηθαλίον, ὡς τὰ μικρὰ τὰ κώπαις ἅμα καὶ ἐρεττόμενα καὶ ἰθύνόμενα, καὶ τινὰ τῶν ἐν τοῖς ποταμοῖς πορβμείων, ὧν τὰ μὲν κοντοῖς ὠθεῖται τὰ δὲ χροῖνοις διέλκεται.

τρίτον παράδειγμα τίθησι ζῶον καὶ κεφαλὴν. καὶ ἐπὶ τούτῳ 7a δὲ ὁμοίως ὡς ἐπὶ τῷ πλοῖν καὶ τῷ πηθαλίῳ περιτεύεται τὸ ζῶον τῆς 16 κεφαλῆς· πολλὰ ἢ ζῶα κεφαλὴν ἐκ ἔχει, ὡς τῶν ἐν θαλάττῃ πνεύμονες καὶ λοπάδες καὶ ὅσρεα πάντα καὶ καρκίνοι δέ.

f. 5. ἐὰν δὲ μὴ οἰκείως ἀποδοθῇ, ἀλλ' ὁ δὲ ὅλος ἀνθρώπου 7a λέγοιτο, περιαυρωμένων τῶν ἄλλων τῷ ἀνθρώπῳ καὶ ὁ δεσπότης 23. περιαυρωθήσετο, καὶ ὁ δὲ ὅλος ἐκείνῳ ἐδὲ πρὸς ἀνθρώπον ῥηθήσετο ἐδὲ ἔσται ὅλως πρὸς τι.

ἈΜΜ. f. 90. ὥστε καὶ ἐπὶ τούτων, ἐπειδὴ μὴ οἰκεία γέγονεν ἡ ἀπόδοσις, ἐδὲ ἡ ἀντιζωοφὴ σώζεται· καὶ ἢ πρὸς ἴσον ἐποιστάμεθα 35 τὴν ἀπόδοσιν· ἐπὶ πλέον ἢ ὁ ἀνθρώπος.

ΣΙΜΠΛ. i' f. 6 b. δοκεῖ δὲ ἡ Ἀριστοτέλης τὰ πρὸς τι ἅμα 7b τῇ φύσει εἶναι, ἢ διὰ τὴν ἀμφιβολίαν τῆς περὶ τὸτο δόξης τὸ 15 "δοκεῖ" προθεῖς ἢ διὰ τὸ καὶ παλαι τοῖς φιλοσόφοις τὸτο δεδόχθαι (καὶ ἢ Ἀρχύτας, ὡς εἶρη, τὸτο ἴδιον ἔθετο τῶν πρὸς τι, καὶ Πλάτων ἀρεσκόμενος αὐτῷ φαίνει), ἢ ὅτι ἔχει τινὰ διορισμόν, τότε καὶ πῶς ἀληθὲς εἶναι δύναται τὸ λεγόμενον. τὸ δὲ ἅμα τῷ φύσει προσέθηκεν, ἐπειδὴ πολλὰ καὶ τῷ ἅμα λεγόμενον, ὡς αὐτὸς προῖον ἐπιδείξει, ἔν τι τῶν σημαυνομένων ἐπὶ τῇ φύσει ἅμα· δηλοῖ δὲ τὸ συμπεφυκέναι ἀλλήλοις καὶ αἷτια εἶναι ἀλλήλων καὶ ἀπ' ἀλλήλων ἡρτῆσθαι καὶ συνεισάγειν τε ἀλλήλα καὶ συναναίρειν.

ἈΜΜ. f. 91 b. ἐπὶ τῶν πλείων εἶπεν ἀληθὲς εἶναι, ἐπειδὴ 7b ἐπὶ τῶν ἄλλων μέλλει ἀπορεῖν, δοκάντων μὴ ἅμα τῇ φύσει 16 ὑπάρχειν.

76 ΣΙΜΠΛ. ι' f. 6 b. ἡ μὲν τῆς ἐκλείψεως ἐπισήμη διὰ Θαλῆ
25. ὕστερον ἦλθεν εἰς τὴς Ἑλλήνας, ἡ δὲ ἐκλείψις αὐτῇ καὶ τῇ ἐπιστην
προϋπῆρχεν. ἀλλὰ τὸτο μὲν ἐναργέστερον· τίνα δὲ τὰ ὀλίγα ἐξ
ἐφ' ὧν ἅμα τῷ ἐπιστηνῷ ἡ ἐπισήμη ἐστίν; τὰ ἀνευ ὕλης, τὰ
νοητά, ἅμα τῇ κατ' ἐνέργειαν ἀεὶ ἐξώση ἐπισήμη ἐστίν, εἴτε καὶ ἐν
ἡμῖν ἐστὶ τις τοιαύτη ἀεὶ ἀνω μένουσα, ὡς Πλωτίνῳ καὶ Ἰαμβλίχῳ
δοκεῖ, εἴτε καὶ ἐν τῷ κατ' ἐνέργειαν νῦν, εἴτις καὶ τὴν νόησιν ἐκείνην
ἐπισήμην ἔλαιοι καλεῖν. δυνάμει δὲ καὶ διὰ τὴν τῶν κοινῶν ὑπόστα-
σιν εἰρηάζει τὴν ἐξ ἀφαιρέσεως· ἅμα καὶ τῇ ὑπόστασει τῶν καὶ ἡ
ἐπισήμη ἐστίν. ἀληθὲς δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἀναπλασμάτων τῶν τε ἐν τῇ
φαντασίᾳ καὶ τῶν τεχνιτῶν· ἅμα καὶ χίμαιρα καὶ ἐπισήμη τῆς χι-
μαίρας. διὰ τί οὖν προσέθηκε τὴν "ἡ ἐπ' ὑδενός;" ἡ ὅτι τινὲς ἀνέχον
καὶ τὰ καθόλου καὶ τὰ νοητά καὶ τὰ ὅπως ἐπινεύμενα. ἡ ὅτι, καθὼς
ταῦτα ἐν τῇ φύσει, τὰς ἐπινοίας αὐτῶν ὕστερον ἐλάβομεν, καὶ διὰ
τὸτο συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῶν προϋπάρχοντων ἐπισήμης τῇ ἐπιστηνῷ.

76 'AMM. f. 91 b. τὸ οὖν ἐπιστηνῷ τῆς ἐπισήμης πρότερον ἂν
27. εἶναι δοξάζει φύσει· ἐπιστηνῷ μὴ ὄντος ἐπισήμη οὐκ ἔστιν, ἐπισή-
μης δὲ μὴ ὄντος τῇ ἐπιστηνῷ δυνάμει εἶναι. ἀμέλει φασὶ Θαλῆν τὴν
Μιλήσιον πρότερον ἐπιστῆσαι τῇ αἰτίᾳ τῆς σελήνιακῆς ἐκλείψεως,
κατανοήσαντα ὅτι ἐκ τῆς ἡλίου ἡ σελήνης δέχετο τὸ φῶς, διότι αὐξο-
μένη μὲν τῇ ἀποσάσει τῆς ἡλίου τὴν πεφωτισμένον μέρος ἔχει πρὸς
δυσμάς, δυτικωτέρᾳ ὄντος τότε τῆς ἡλίου, τὸ δὲ κερατοειδὲς αὐτῆς
καὶ ἀφώτισον νεύει πρὸς ἀνατολὰς· ἐπὶ δὲ γένῃ ἀντιπρόσωπος
ὅλη τῷ ἡλίῳ, καὶ διάμετρον αὐτῆς ἀποσᾶσα, τότε πᾶσα φωτίζεται,
ὅλη ὅλη τῷ ἡλίῳ προσβάλλουσα (ὅλην δὲ λέγω καὶ καὶ τὸ πρὸς ἡμᾶς
αὐτῆς νενευκὸς μέρος)· ἡνίκα δὲ ἄρξῃ μετὰ τῇ συνόδῳ τῇ πρὸς
τὴν ἡλίον, τότε πάλιν τὴν πεφωτισμένον νεύει πρὸς ἀνατολὰς τῆς
ἡλίου τότε ἀνατολικωτέρᾳ ὄντος, τὸ δὲ ἀφώτισον καὶ κερατοειδὲς πρὸς
δυσμάς. ἐντεῦθεν τοίνυν ἐπέζησε τῇ σελήνιακῇ ἐκλείψει, ὅτι
ἐπειδὴν ἐμπέσει εἰς τὴν καλυπτόμενον σκίασμα τῆς γῆς, τῆς ἡλίου καὶ
καθετον αὐτῇ ὄντος ἐν τῷ ὑπὸ γῆν ἡμισφαίριῳ, πάσχει, ἡ συμ-
βαίνει αὐτῇ, παντελῶς ἐκλείψιν, τῶν ἀκτίνων τῶν ἡλιακῶν μηδα-
μῶς αὐτῇ προσβάλλουσιν. ἀμέλει, εἰ μὴ ἐν πανσελήνῳ μὲν,
τὸτο οὐ συμβαίνει. εἰ τοίνυν πρῶτος ὁ Θαλῆς ἐπέζησε τῇ σελή-
νιακῇ ἐκλείψει, ὁ γὰρ ὅτι πρὸ αὐτῆς τὴν ἐπιστηνῷ ἦν, λέγω δὲ ἡ
σελήνιακῇ ἐκλείψει, ἐπισήμη δὲ αὐτῆς οὐκ ἦν.

76 f. 92. ταῦτα εἶπε διὰ τὰ ἀπὸ τινος τέχνης προαγόμενα·

26. ταῦτα καὶ οὐ προϋπῆρχον ἀλλ' ἅμα τῷ ἐκ τῆς τέχνης προαχθῆναι
τὸ εἶναι ἔχει· τὰ μὲν καὶ φυσικὰ προϋπάρχει τῆς ἐπισήμης.

76 ΠΟΡΦ. f. 40. ἐν τῇ μουσικῇ τὴν μὲν παλαιὰν τῶν διεσπασμένων διαση-
27. ματος ἦκεν οἱ μουσικοί, ὕστερον δὲ ἀμεληθείσης τῆς ἐναρμονίας
μελωδίας, καὶ καθ' ἣν τὸ διεσπασμένον διάσημα ἐμελωδεῖτο, ἐκείνῃ τῇ
τοιαύτῃ αἰσθησίᾳ ἐστὶ διασημάτων... ὁ δὲ τῆς κύκλου τετραγωνισ-
μός ἐστι ζήτημα, ὁποῖον ἐζητεῖτο παρὰ τοῖς παλαιαῖς, οὐκ εὐρη-
θέν· πῶς, ἡ εἰ καὶ εὐρηθῇ, ὡς φασὶ τινες, ἀλλὰ ἐπὶ Ἀριστοτέλει
ἔγωγε εὐρητό.

ΣΙΜΠΛ. ι' f. 7. ὅτι τὸ ἐπιστηνῷ συναναρεῖ τὴν ἐπισήμην, ἡ
δὲ ἐπισήμη τὸ ἐπιστηνῷ οὐ συναναρεῖ, πρόδηλον δοκεῖ· ἀναρεθέν-

των καὶ τῶν ἐπιστηνῶν ἐπισήμη ὑδενός ἔσται, ὥστε οὐδὲ ἔσται ὅλως,
ἀναρεθείσης δὲ τῆς ἐπισήμης μένει τὸ ἐπιστηνῷ· καθὼς καὶ διὰ ῥα-
θυμίαν ἀποβαλὼν ποτε τὴν τῶν ὄντων γνῶσιν, οὐδὲν ἦν μὲν
τὰ ὄντα, ὅπερ ἐστὶ τὰ ἐπιστηνῷ. καὶ καὶ ἐν μουσικῇ πρότερον μὲν
κατηκόμενον διέσεως, νῦν δὲ ἀνεπαίσιμῳ τῷ τῷ διασημάτων
ἐσμὲν. αὐτὸς δὲ ἐπὶ τῇ τετραγωνισμῷ τῇ κύκλου δεικνύσιν αὐτό,
μήπω καὶ τότε εὐρεθέντος αὐτῷ, ἀμφιβόλως λέγων, εἰ ἔστιν ἐπι-
στηνῷ, ἐπισήμη μὲν αὐτῷ ἔγωγε ἔστι, τὸ δὲ ἐπιστηνῷ ἔστιν. ἐστὶ δὲ τετρα-
γωνισμός κύκλου, ὅταν τῷ δοθέντι κύκλῳ τετραγώνων ἴσον συζη-
σώμεθα. τὸτο δὲ Ἀριστοτέλης μὲν, ὡς ἔοικεν, ἔγωγε ἐγνώκει,
παρὰ δὲ τοῖς Πυθαγορείοις ὑπὸ ῥῆθαι φησὶν Ἰαμβλίχου, ὡς ὁ γὰρ
ἐστὶν ἀπὸ τῶν Σέξτου τῷ Πυθαγορείῳ ἀποδείξεων, ὅς ἄνθρωπος καὶ
διαδοχὴν παρέλαβε τὴν μέθοδον τῆς ἀποδείξεως. καὶ ὕστερον δὲ,
φησὶν, Ἀρχιμήδης διὰ τῆς Λυκομήδους γραμμῆς, καὶ Νικόδημος (*)
διὰ τῆς ἰδίως τετραγωνισμοῦ καλυπμένης, καὶ Ἀπολλωνίου διὰ
τῆς γραμμῆς ἣν αὐτὸς μὲν κοχλιοειδὲς ἀδελφὴν προσαγορεύει, ἡ
αὐτῇ δὲ τῇ Νικομήδους, καὶ Κάρπος δὲ διὰ τῆς γραμμῆς ἣν
ἀπλῶς ἐκ διπλῆς κινήσεως καλεῖ, ἄλλοι τε πολλοὶ ποικίλως τὴν
πρόβλημα κατεσκεύασαν, ὡς Ἰαμβλίχου ἰσορεῖ. καὶ θαυμαστὸν
ὅτι τὸτο τὴν πολυμαθέστατον ἔλαβε Πορφύριον, ὅς "φαίνει μὲν"
φησὶν "ὅτι ἐστὶ τις ἀπόδειξις, καθὼς ἐστὶ χῆμα τετραγώνων κύκλῳ
παραβαλεῖν ὥσπερ καὶ ἄλλα χήματα, κατελήρηται δὲ ἐδὲπω οὐδὲ
ἡρῆται. λέγουσι δὲ" φησὶ "τινὲς τῶν μὲν Ἀριστοτέλην εὐρεῖν.
μήποτε οὖν ὁργανικὴ τις εὐρεσις ἐγένετο τῇ θεωρήματος ἀλλ' οὐκ
ἀποδεικτική."

'AMM. f. 93 b. ὥσπερ οὖν ἐπὶ τῶν εὐθυγράμμων ἐζήτησαν,
ζητῶσι καὶ ἐπὶ τῇ κύκλῳ πῶς δυνατὸν τῷ δοθέντι κύκλῳ ἴσον τε-
τράγωνον εὐρεῖν. τὸτο δὲ πολλοὶ ζητήσαντες οὐκ εὗρον, μόνος δὲ
Ἀρχιμήδης τὸ σύνεγγυς ἀνέυρε, τὸ μέντοι ἀκριβὲς οὐκ εὗρε.

ΔΑΒΙΔ. ἐπιστηνῷ δὲ ὄντος δυνάμει ἐπισήμη μὴ εἶναι· ἦσαν
καὶ τὰ ἄλλα πρὸ τῆς Θαλῆος ἀφρονομήσαι. πρὸς ὃ φάμεν ὅτι ἦσαν
τὰ ἄλλα οὐκ ὡς ἐπιστηνῷ. καὶ ὅπως μὲν ἀπὸ τῆς χρόνου· ἀπὸ δὲ τῆς
φύσεως ὅπως "ὁ ἀπὸ κύκλου τετραγωνισμός;" ἡ καὶ φύσει τετρα-
γωνισμὸν οὐκ ἐπιδέχεται, εἴγε μὴ ἐστὶν ἐπιστηνῷ, ἡ ἐπιστηνῷ μὲν
ἐστίν, ἐπισήμη δὲ αὐτῷ οὐδὲπω ἐστίν· τὸ δὲ "εἴγε ἔστι" πρόσκειται
διὰ τὸ ἐπὶ τῶν Ἀριστοτέλους χρόνων ἀληπτον εἶναι τὴν τετραγωνι-
σμὸν τῇ κύκλῳ. τὸ δὲ οὐδέπω εἰρηθῇ ἀντὶ τῆς ἔγωγε εὐρηθῇ.

ΣΙΜΠΛ. ι' f. 7 b. ἡ δὲ αἰσθησις ἀναρεθείσα τὴν αἰσθητὴν οὐ
συναρεῖ· ἀναρεθέντος καὶ πάλιν καθ' ὑπόθεσιν τῇ ζῶνι ἀναρεθῇ
καὶ ἡ αἰσθησις· ζῶν καὶ ἴδιον καὶ ἐν ζῶνι ἡ αἰσθησις· αἰσθητὰ δὲ εἶναι
οὐ καλῶνται τὰ ἀπλὰ σώματα ἐξ ὧν τὸ ζῶν. εἴτα ὥσπερ ἐπὶ τῆς
ἐπισήμης καὶ τῇ ἐπιστηνῷ ἐδεικνύτο αὐτόθι πρότερον εἶναι τὸ ἐπιστη-
νῷ, καὶ οὐ μόνον ἀπὸ τῆς συναρεθῆς μὲν μὴ συναναρεθῆς δὲ, ὅπως
καὶ ἐπὶ τῇ αἰσθητῇ καὶ τῆς αἰσθήσεως. καὶ καὶ ἡ μὲν αἰσθησις ἅμα τῷ
αἰσθητικῷ ἐστὶ, ταυτέστι τῷ ζῶνι, τὸ δὲ αἰσθητὴν προϋπάρχει, ὥσπερ

(*) Λυκομήδης γεωμετρίας καὶ Νικόδημος] ἐλικοειδὲς γεωμετρίας καὶ Νικο-
μήδης Simplicius in Aristot. Phys. f. 13 b.

τὰ ἀπλὰ σώματα ἀφ' ὧν τὸ ζῶον, προϋπάρχει τῇ φύσει πρὸ τῆ γενέσεως τὸ αἰσθητόν.

76 36. 'AMM. f. 94. ἀνάγκη αἰσθητῶ ἀναιρεμένων συνανααιρεῖσθαι καὶ τὸ σῶμα, σώματος δὲ ἀνααιρεθέντος μηδὲ ἐμφύχον εἶναι, ἐμφύχον δὲ μὴ ὄντος μηδὲ ζῶον εἶναι, ζῶον δὲ ἀνααιρεθέντος μηδὲ αἰσθη- 5 σιν εἶναι. ἐν γὰρ τοῖς ζώοις ἡ αἰσθησις τὸ εἶναι ἔχει. αἰσθητῶ ὅν ἀνααιρεθέντος ὅθεν αἰσθησις ἔσται, ὡς ἐδείξαμεν, διότι πάντα αἰσθη- σις ἐν σώματι ἔχει τὸ εἶναι καὶ περὶ μόνον αὐτὸ θεωρεῖται. τὰ γὰρ ἀσώματα ἐκπέφυγε πᾶσαν αἰσθησιν, μήτε αὐτὰ αἰσθήσει ὑπο- πίπτοντα μήτε δεκτικὰ ὄντα αἰσθήσεως. ὃ μὴ γὰρ ἀντιστρέφει· 10 ὃ γὰρ ἀνααιρεθείσης αἰσθήσεως ἀνααιρεῖται καὶ τὸ αἰσθητόν. τί δὲ ὁ- ποτε; ἐπειδὴ πᾶν μὲν ζῶον ἐμφύχον, πᾶν δὲ ἐμφύχον σῶμα, ὃ πᾶν δὲ σῶμα ἥδη καὶ ἐμφύχον καὶ ζῶον, πᾶν δὲ σῶμα αἰσθητόν. ὥστε καὶ ζῶον ἀνααιρεθέντος ὅθεν κωλύει πλείονα ἄλλα εἶναι, οἷον πῦρ, ὕδωρ, γῆν, γήλυον, πικρὸν καὶ τὰ τοιαῦτα.

ΣΙΜΠΛ. ι' f. 8. χρὴ μέντοι γνωστικὸν ὅτι ὅκ ἀρέσκει τούτοις τοῖς ἐπιχειρήμασι· διὸ καὶ συνεχῶς τὸ δοκεῖν προσέθηκε. πρόδηλον δὲ λέγειν πρὸς τὴν ἔνστασιν κοινῶς μὲν ὅτι μὴ ὅσσης ἐπιστήμης μηδὲ αἰσθήσεως τὰ μὲν ὑποκείμενα εἰς γνώσιν τοῖς ἐπιστήμοσι καὶ αἰσθητι- 20 κοῖς εἶναι ὃ κωλύει, ἐπιστητὰ δὲ ὅκ ἔστιν ὅθεν αἰσθητὰ ὅθεν γνωστὰ ὅλως. βέλτιον δὲ αὐτὸς καὶ πραγματωδέξερων ἐν τοῖς Μετὰ τὰ Φυσικὰ (γ 5) περὶ τούτων διατάττει, ἐν οἷς φησὶ "τὰ μὲν ἐνεργεῖα αἰσθητὰ ταῖς ἐνεργείαις αἰσθήσεσι, τὰ δὲ δυνάμει ταῖς δυνάμει." 25 τελειότερας ὅσσης τῆς καὶ ταῦτα τῶν ἀπορηθέντων λύσεως καὶ δεο- μένης τῆς περὶ τῶν δυνατῶν διακρίσεως, ἀνεβάλετο νῦν αὐτὴν ὡς 30 εἰσαγωγικὴν ποιήσας διδασκαλίαν, τὰς δὲ ἀπορίας τίθησιν ἅμα μὲν ὅτι ζητητικὸς ὢν ὅθεν ἀφίησιν ἀδιερεύνητον, ἅμα δὲ καὶ ὑφέλι- μων νομίζων προκεκινῶν ἥδη τὴν διάνοιαν τῶν ἀκροατῶν καὶ προ- παρεσκευάσας. ἰστέον μέντοι ὅλως μὴ εἶναι ποτε θάτερον τῶν πρὸς 35 τι μὴ ὅχι καὶ τῷ ἐτέρῳ ὄντος· ἡ γὰρ τῆς σελήνης ἐκλειψις ἦν μὲν τὸ πρὸ Θάλω, ἐπιστητὴν δὲ ὅκ ἦν τοῖς Ἑλλήσι πρὸ Θάλω· εἰ δὲ βαρ- βάρους τις ἦν ἐπιστητὴν, ἦν αὐτῷ καὶ ἐπιστήμη παρ' ἐκείνοις, ὥστε ἡ ἀμφω δεῖ εἶναι ἡ μηδέτερον. εἰκοι δὲ πρὸς διαβολὴν τῷ ὅρῳ τῶν πρὸς τι ταῦτα. τε καὶ τὰ ἐπόμενα τούτοις λέγειν, διαρθρώσας αὐτὴν ἐπιμέμους, ἐνδεικνύμενος ὅτι, ἐὰν μὴ φῇ τις τὰ πρὸς τι 35 εἶναι τοιαῦτα οἷς τὸ εἶναι ταυτὸν ἐστὶ τῷ πρὸς τί πως ἔχειν, ὅδε- μίαν ἔχει ἀνάγκην ὅτε ἡ συνύπαρξις αὐτῶν ὅτε τὸ μίαν εἶναι φύσιν τῶν πρὸς τι. δυνατὸν δὲ καὶ πρὸς τὰς ἀπορητικὰς ταύτας ἀποδείξεις ἐνέστασας... f. 8 b. πῶς δὲ, φασί, τὸ αἰσθητὸν καὶ τὸ ἐπι- 40 στητὸν κρινόμενον; πότερον τῇ ἐπιτηδεύσει μόνῃ, ὥστε Φίλων ἔλε- γεν, καὶ μήτε ἢ μήτε μέλλῃ γίνεσθαι αὐτῷ ἐπιστήμη, ὥστε πρὸ ἐν τῷ Ἀτλαντικῷ πελάγει ξύλον καυσὸν ἐξιν ὅσον ἐφ' ἑαυτῷ καὶ καὶ τὴν ἑαυτῷ φύσιν; ἢ ἄρα τῇ ἀκωλύτῃ ἐπιτηδεύσει κριτέον τὰ τοιαῦτα, καθόσον πέφυκεν ὑποπίπτειν ἐπιστήμῃ καὶ αἰσθήσει καθ' 45 ἑαυτά, μηδενὸς φανεροῦ κωλύματος ἐνισταμένου; ἢ τούτων μὲν ὅδε- τερον, τὸ δὲ ἐπιστητὸν λέγειν, ὅταν ἐπιστήμη αὐτῷ ἢ ἢ μέλλῃ ἔσεσθαι καὶ μέλλῃ τῇ ἐκβάσει κρινέσθαι τὸ δυνατόν; ἄλλα τὴν μὲν ἐπικρισιν 50 τούτων ὡς τῆς περὶ δυνατῶν χαλεπωτάτης θεωρίας ἐχομένην πα-

ραυτῶν νῦν οἱ ἐξηγηταί... ὅτι δὲ μὴ ὅσσης ἐπιστήμης δυνατὸν εἶναι καὶ τὸ ἐπιστητὸν, οἱ μὲν καὶ τὴν ἐπιτηδεύσει μόνῃ κρινόντες τὸ δυ- 5 νατὸν συγχωρεῖσιν (ἔχει γὰρ τὴν οἰκείαν φύσιν πρὸς τὸ γνωστικόν), οἱ δὲ τῇ ἐκβάσει δοκιμάζοντες ὃ συγχωρεῖσιν, ἐὰν μὴ πάντως μέλλῃ εἰς ἔργον ἐναργὲς προχωρήσειν. ὅρα ὅπως ἄτοπον πό- 10 χουσι οἱ κρινόντες· μὲν τὸ δυνατὸν καὶ τὸν αὐτὸν τοῖς ἀρχαίοις τρόπον, καὶ τὴν ἐποικίαν ἐπιτηδεύσει, ὥστε ὁ Φίλων, ἀπορῶντες δὲ πρὸς αὐτὸ νῦν καὶ τὴν Διοδώρου ἐννοίαν, αὐτῇ τῇ ἐκβάσει τὸ δυ- νατὸν κρινόντες, καὶ ὡς ἐνέστασιν πρὸς ταύτην κομίζοντες τὸ τὸ 15 ἐπιστητὸν ὡς ἐπιστητὸν εἶναι μὴ ὅσσης ἐπιστήμης· εἰ γὰρ καὶ τὸς πα- λαῖος τὸ ἔχον ἀφορμὴν ὥστε δύνασθαι γενέσθαι, τούτῳ ἐστὶ δυνατόν, ἀληθὲς μὲν ἂν εἴη τὸ ὑπὸ τῷ Ἀριστοτέλει ῥηθὲν ὅτι μὴ ὅσσης τῆς ἐπιστήμης κατ' ἐνεργεῖαν ἐστὶ τὸ ἐπιστητὸν δυνάμει. ἀλλ' ὅθεν τούτῳ πρὸς τὴν τῶν πρὸς τι συνύπαρξιν· εἰ γὰρ τὸ μὲν δυνάμει πρὸς τὸ 20 δυνάμει παραβάλλειν τὸ δὲ ἐνεργεῖα πρὸς τὸ ἐνεργεῖα, καὶ ὅπως ἅμα λέγειν τὰ πρὸς τι. ὑπάρχει δὲ αὐτοῖς τούτῳ, διότι σὺν ἀλ- λήλοις καὶ ἐξ ἀλλήλων ἐστίν.

ΣΙΜΠΛ. κ' f. 1. ἐπὶ μὲν τῶν ὅλων (τῶν δευτέρων φύσιν) πάλιν 8a διαφαίνει τὸ μὴ εἶναι πρὸς τι· ὃ γὰρ ἄνθρωπος ὃ λέγειν τινὸς ἄν- 16 θρωπος ὅθεν ὁ βῆς τινὸς βῆς ὅθεν τὸ ξύλον τινὸς ξύλον· φύσιν γὰρ ἔχουσι καθ' αὐτά. εἰ μέντοι τὸν ἄνθρωπον ἢ τὸν βῆν τινὸς λέγομεν κτήμα, ὥστε τὸν ἄνθρωπον, ὃ καθὸ εἰσὶν ἀποδιδόμενον, ἀλλὰ καθὸ συμβέβηκεν αὐτοῖς κτήμασιν εἶναι. ἀλλ' ἐπιστάσεως ἄξιον, διὰ 21 τί τούτῳ ὅκ εἶπε καὶ ἐπὶ τῆς ἀτόμης φύσεως τῆς ὅλης; καὶ γὰρ ἐπὶ ταύ- 25 τῆς δυνατῆς ἦν εἰπεῖν ὅτι ὁ τις ἄνθρωπος ἢ εἷον ὁ ὅλος τινὸς ἦν, ὡς κτήμα τῷ οἰκείῳ δεσπότη. ἀλλ' ἴσως ἴδιον εὐρὺν ὡς ἄτομον τὸ τινὸς τι, μὴ ἔχον ἀκόλuthον τὴν κατηγορίαν, τούτῳ προσε- 30 χρήσατο.

f. 1 b. διὰ τούτῳ, ἵνα μὴ εὐρεθῇ τις φύσις τῶν πρὸς τι φύσα, 8a 28. ἔτερον ὅρισμόν αὐτῶν ἀποδίδωσι τὸν λέγοντα ὅτι "ἐστὶ τὰ πρὸς τι οἷς τὸ εἶναι ταυτὸν ἐστὶ τῷ πρὸς τί πως ἔχειν," ἐκείνῃ τὸ λέγεσθαι πρὸς 33 ἔτερον ἀλλὰ τὸ εἶναι τοῖς πρὸς τι ἀποδύς... ὃ μὲν πρῶτος ὅρος τὸ τί ἐστὶν ὅκ ἀπέδωκε τῶν πρὸς τι, ὃ δὲ δεύτερος καὶ τὴν φύσιν ἀφω- 38 ρίστατο. καὶ ἐκείνος μὲν ὅκ ἀντιστρέφει πρὸς τὸ ὅριστόν· ὃ γὰρ εἴ τι πρὸς ἔτερον λέγειν, ἐπειδὴ ἐτέρων λέγονται καὶ τὰ ἴδια καὶ τὰ μέρη (τὸ γὰρ γελαστικὸν ἄνθρωπον λέγειν, πάλιν δὲ ἡ χεὶρ τινὸς λέγειν), τούτῳ 43 πρὸς τί ἐστὶν· ὅτος δὲ ἀντιστρέφει. ταῦτα μὲν ὅντοισι ἄλλοις ἐξη- γηταῖς τῷ Ἀριστοτέλει δοκεῖ· ὃ δὲ κριτικώτατος Συριανός... ὃν αὐτὸς ἀποδίδωσιν (Ἀριστοτέλης ὅρισμόν), οἷς τὸ εἶναι ταυτὸν ἐστὶ 48 τῷ πρὸς τί πως ἔχειν, ἰσοδυναμεῖ καὶ καὶ Περφύριον τῷ προτέρῳ, ὃς καὶ τὴν ἐννοίαν ἀποδέδοται· ὅθεν γὰρ τὰ αὐτὰ ἅπερ ἐστὶν ἐτέρων εἶναι λεγόμενα, δι' ἄλλο τι ἔχει τούτῳ ἢ διὰ τὸ εἶναι αὐτῶν ταυτὸν 53 τὸ εἶναι τῷ πρὸς τί πως ἔχειν. ἴσως δὲ ἡ διαφορὰ ἐν τούτῳ ἐστὶ, καθόσον ἐκείνος μὲν ἀπὸ τῆς λέγεσθαι τὸ εἶναι ἐνεδείξατο ὡς ἀπὸ 58 ἐναργεστέρας, ὅτος δὲ ἀπὸ τῆς εἶναι καὶ τὸ λέγεσθαι ὡς ἀπὸ αἰτιω- 63 δεστέρας.

ΔΑΒΙΔ. ἀπορεῖ δὲ ὁ Ἀλέξανδρος πρὸς ταῦτα, ὅτι παρὰ 68 θύρας προήλθεν ἡ λύσις τῆς ἀπορίας· ἡγορήθη γὰρ ἐπὶ τῆς ἀπλῆς

κεφαλῆς, λέλεκθ' δὲ ἐπὶ τῆς τινὸς κεφαλῆς· ἀνωτέρω γὰρ ἐλέγετο, ὅτι ἡ κεφαλὴ ζῶν κεφαλῇ, νῦν δὲ ἐπὶ τῆς ὀρωμένης κεφαλῆς λέλυθ', ἥτις ἐστὶν ἐπὶ μέρος· ἡ γὰρ καθόλου κεφαλὴ ἀόρατος· διὸ αὐτὸς λέγει λύσιν ἄλλην· φησὶ γὰρ "συλλέλυται μοι καὶ τὸ πρῶτον, ὃ ἐπὶ τῆς ὀρωμένης κεφαλῆς λέλυθ', ἥτις ἐστὶν ἐπὶ μέρος· εἰ 5 γὰρ εἴ τις κεφαλὴ μὴ ἐστὶ τῶν πρὸς τι, ὁδὲ ἡ ἀπλῶς κεφαλὴ τῶν πρὸς τι, εἶπω (ὅσα γὰρ τῶν ἐπάνω κατηγορεῖται καὶ τῶν ὑποκάτω), καὶ εἰ ἡ ἀπλῶς κεφαλὴ οὐκ ἐστὶ τῶν πρὸς τι, ὁδὲ ἡ τις κεφαλὴ, διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν." καὶ φάμεν ἡμεῖς πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον ὅτι ὅσον ἀπὸ τῆς λύσεώς σε, οὐκ ἔσαι ἐν σημαινόμενον τῶν πρὸς τι τὸ 10 διὰ τὴν πρὸς τὸ γένος ἀναφοράν, ὃ ἀνωτέρω ἡμῖν δέδεικνυ· δυνατὸν γὰρ τῷ μὴ μερικῶς μὴ ὑπάρχειν, τῷ δὲ καθόλου ὑπάρχειν, οἷον ἡ τις γραμματικὴ μὴ ἔσα τῶν πρὸς τι δι' ἑαυτήν, διὰ τὸ γένος τῶν πρὸς τι λέγειν εἶναι· τί οὖν ἀπορεῖς τὴν τινὰ μὴ κεφαλὴν μὴ εἶναι τῶν πρὸς τι, τὴν δὲ καθόλου τῶν πρὸς τι εἶναι; οἱ περὶ Ἀμμωνίων 15 δὲ φασιν ὅτι ὁδὲ ἐπὶ τῆς ἀπλῶς δυνατὸν εἰπεῖν τίνος ἐστὶ κεφαλὴ, ἐπὶ τῶν ὁμοίων ζώων, λύκῳ καὶ κυνός, φάττης καὶ περιφερῆς. ὁ μὲν διακριτικώτατος Συριανός, ὅτι ὁδὲν διαφέρει ἡ πρώτη ὑπογραφή τῆς δευτέρας ἀλλ' ἢ ἐξηγήσις ἐστὶν ἑτέρα τῆς ἑτέρας. διὰ τί γὰρ τὰ πρὸς τι ὅσα αὐτὰ ἄπερ ἐστὶν ἑτέρων εἶναι λέγειν; ἐπειδὴ τὸ εἶναι 20 ἔχει ἐν τῇ πρὸς ἕτερον χέσει. καὶ διὰ τί οἷς τὸ εἶναι ἔχει ἐν τῇ πρὸς ἕτερον χέσει; ἐπειδὴ αὐτὰ ἄπερ ἐστὶν ἑτέρων εἶναι λέγειν. ἀλλ' εἰ ἄρα σαφεστέρα ἡ Πλατωνικὴ, ἐπειδὴ πρόσκειναι τὸ λέγειν, ἀσαφεστέρα δὲ ἡ Ἀριστοτελική, ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν ὄρων ληπτέον, τῆς Πλατωνικῆς καὶ τῆς Ἀριστοτελικῆς, ἢ ἐπὶ ἐνὸς ὄρου τὸ "λέγειν," ἐπὶ 25 δὲ τῆς Ἀριστοτελικῆς ὅχι ὅπως, οἷον πρὸς τί ἐστιν ὅσα αὐτὰ ἄπερ ἐστὶν ἑτέρων εἶναι λέγειν, ἵνα λαμβάνῃς ἐπὶ ἐνὸς ὄρου; οἷον κεφαλῆς καὶ ζώῳ τὴν μὴ κεφαλὴν τυχόν τινος λαμβάνεις, οὐκέτι δὲ καὶ τὸ πρὸς ὃ λέγειν ἀξιότις πρὸς τὴν κεφαλὴν λέγεαι· εἰ γὰρ τὸ "λέγειν" ἐπὶ τῶν δύο ὄρων νοηθῇ ἔχουσα ἡ ὑπογραφή τῷ Πλάτῳ, ὅχι ἔπειθ' 30 αὐτῇ ὁδὲν ἄτοπον. ἀλλὰ καὶ τῇ Ἀριστοτελικῇ ἄτοπον ἔπειθ' ὑπογραφῇ, εἰ ἐπὶ ἐνὸς ὄρου ληφθεὶς μόνον ἡ ἀπόδοσις. ὁδὲ δὲ φησιν ὁ Ἀριστοτέλης ὅτι φανύλη πάντως ἡ ὑπογραφή Πλάτωνος.

8a
31. ΣΙΜΠΛ. κ' f. 3. τινὲς τὸν νῦν ἀκριβέστερον ἀποδοθέντα ὅρισ-
μόν τῶν ἐπιχειρήσεων διασύρειν, ὡς τὸ ὅριστὸν ἐν ἑαυτῷ παραλα- 35
βόντα, τὰ δὲ πρὸς τι ὀριζόμενον, οἷς τὸ εἶναι, φησὶ, ταυτὸν ἐστὶ
τῷ πρὸς τί πως ἔχειν. ἀλλὰ καὶ ἀσαφῆ τὴν ἀπόδοσιν ἐποιήσατο,
ὡς καὶ Βοηθῷ καὶ Ἀρίστωνι δοκεῖ· ὅπερ καὶ αὐτὸ κακία ὀρισμῶ ἐστὶν.
διόπερ ὁ Ἀρίστων ὡς ἐπὶ σαφέστερον μεταλαμβάνων "τὰ πρὸς τί
πως ἔχοντα" φησὶ "ταῦτά ἐστιν, οἷς τὸ εἶναι ταυτὸν ἐστὶ τῷ πως 40
ἔχειν πρὸς ἕτερον." καὶ ὅπως δὲ καὶ Ἀνδρόνικος ἀποδίδωσι. τὴν δὲ
ἀπορίαν ὁ μὲν Ἀχαιῶς λύων φησὶν ὅτι τὸ ὀριζόμενον ἐν τῷ ὄρω παρεῖλη-
φθαι, ἀλλὰ καὶ τῷ δευτέρῳ πρὸς τι ὁμωνύμως αὐτὸν κεχρησθῆναι
φησὶν ἀντὶ τῷ πρὸς ὅτιον πως ἔχειν. δύναθ' δὲ τις κακίῳ λέγειν,
ὅπερ καὶ πρότερον, ὡς τὰ γενικώτατα καὶ ἀρχηγικώτατα γένῃ δι' 45
ἑαυτῶν ἀνάγκη σαφηνίζεαι, ἅτε μὴ ἔχοντά τι καθολικώτερον
δι' ἑκ' νόμον τις αὐτῶν ποιήσῃ τὴν ἀπόδοσιν. λύουσι δὲ καὶ ὅτω
τὴν ἀπορίαν... ὃ τὰ μετέχοντα αὐτὰ ὀριζόμενα καὶ τὴν μέθεξιν

ἀναγκάζει τὴν μέθεξιν ἐν τῷ ὀρισμῷ παραλαβεῖν· ὅτι γὰρ τὰ
πρὸς τι, ὃ ὀρίζεται, τὰ μετέχοντά ἐστι, δηλοῖ τὸ πληθυντικῶς εἰρη-
ξ, τῆς τῷ γένους αὐτῶν ιδιότητος μιᾶς ὅσης. ὁδὲ γὰρ ὁδὲ δύ-
νατὸν οἶμαι περὶ τῆς χέσεως αὐτῶν εἰπεῖν ὅτι πρὸς τί πως ἔχειν
ἄλλο πρὸς ἄλλο καὶ τῷ τῷ θεωρεῖται, ὡς περὶ καὶ ἡ τῷ ἔχειν κατηγορία
οὐκ ἐν τῷ ἔχειν τι αὐτὴν λέγειν ἀλλ' ἐν τῷ ἄλλο τι ἔχειν· σαφέ-
στερον δὲ ταύτην τὴν ἔννοιαν δηλῶσαι ὅτι τῷ Ἀχαιῶς ὀρισμῶς, λέ-
γων "οἷς τὸ εἶναι ταυτὸν ἐστὶ τῷ πρὸς ὅτιον πως ἔχειν," καὶ ὁ Ἀρί-
στωνος καὶ ὁ Ἀνδρόνικος ὁ λέγων "οἷς τὸ εἶναι ταυτὸν ἐστὶ τῷ πρὸς
ἕτερον πως ἔχειν" ὡς γὰρ ἐπὶ τῶν μετεχόντων τῆς τῷ πρὸς τι χέ-
σεως καὶ καὶ ταύτην ἀφορίζομενον εἶρηξ τῷ τῷ, εἰ καὶ δύναται πως
καὶ ἐπ' αὐτῆς ἀκρίβει τῆς χέσεως· τὸ γὰρ εἶναι τῶν καὶ πρὸς τι χέ-
σεων ταυτὸν ἐστὶ τῷ ἕτερον πρὸς ἕτερον πως ἔχειν.

ἈΜΜ. f. 101 b. ὑπόληψιν ἐνταῦθα τὴν ἀμυδράν καὶ ἀβέ- 8b
βαιαν γινώσκον φησιν, τὴν οἷον δοκῇσιν· ἡ δὲ ἐπιτήμη γινώσκῃς ἐστὶν 10.
ἄπειρος καὶ ὑπόληψις ἀμετάπειρος.

ΣΙΜΠΛ. κ' f. 4 b. ὁ μὲν Ἀρχύτας, ὡς καὶ πρότερον εἶρηξ, 8b
μὲν τὴν ὅσιν εὐθὺς τάττει τὴν ποιότητα... καὶ Εὐδόκῳ δὲ τῷ 25
περὶ τῆς ὅσιν λόγῳ τὸν περὶ τῆς ποιότητος λόγον, καὶ μὲν τῷ τῷ
περὶ τῷ ποσῷ συνεξεῖναι φησὶν· τὴν γὰρ ὅσιν ἅμα τῷ ποιῷ καὶ
ποσῷ συνυφίσταται, μὲν δὲ ταῦτα τὴν χρονικὴν τε καὶ τοπικὴν κα-
τηγορίαν παραλαμβάνει· πᾶσαν γὰρ ὅσιν πᾶς τε εἶναι καὶ ποτέ,
δηλονότι τὴν αἰδητήν... πῶς δὲ καὶ ὁ Ἀριστοτέλης ὁδὲ μὴ πάντῃ
ἀπιθάνως μὲν τὰ πρὸς τι τάξει τὸ ποῖον; ἢ προέταξε μὲν τὴν ὅσιν
τῷ ποσῷ, διότι τὴν ὑπάρξιν αὐτῷ παρέχει· τὸ δὲ ποσὸν τῷ πρὸς
τι ποσῷ τὴν αἰτίαν ἐνοῖδωσι τῷ εἶναι, ἀφ' ὅ αἱ λόγοι παράγονται,
ἐκ δὲ τῶν αἰ ποιότητες τὴν ὑπόστασιν λαμβάνουσι· καὶ ὅπως ἡ
τάξις ἐπιπλέκει τῶν κατηγοριῶν. οὐκ ἀπόβλητος δὲ ἐστὶ καὶ ἡ πρὸς
τὴν ἡμετέραν διδασκαλίαν τείνουσα αἰτία τῆς τάξεως... περὶ δὲ
τῆς ἐπιγραφῆς ζητῶσι, διὰ τί περὶ ποιῷ καὶ ποιότητος ἐπεγράψεν;
ἄρα ταῦτα ἐξ ἀμφοῖν δηλοῖ, ἢ ἡ μὴ ποιότης τὸ ἐχόμενον καὶ αὐτὴν
τὴν ιδιότητα δηλοῖ, τὸ δὲ ποῖον τὸ μετέχον;... ὁ δοκεῖ δὲ τῷ
Ἀριστοτέλει ἡ ἐπιγραφή εἶναι (ὁδὲ γὰρ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἐποίησε
τῷ τῷ), ἀλλὰ γραφῆς ἀμάρτημα τῷ τῷ ὑπολαμβάνουσιν οἱ περὶ
τὸν Ἀχαιῶν καὶ τὸν Ἀλέξανδρον· ὑπερμεματισμένον γὰρ αὐτὸ εὐρόντα
τινὰ ὡς μέρος κατατάξαι. εἰ δὲ τις καὶ ὡς καλῶς ἐπιγεγραμ-
μένῳ συνηγορεῖν βούλοιο, ἢ ταῦτα ἐρεῖ σημαίνειν τὴν ποιότητα καὶ
τὸ ποῖον, ἀπ' αὐτῶ τῷ Ἀριστοτέλει πιστέμενος τὸν λόγον, ὅς ἐν τοῖς
θεολογικοῖς (Metaph. θ' 14) ὁ καὶ τὴν ποιότητα μόνον τὸ ἀπλῶς
τάττει ἀλλὰ καὶ τὸ ποῖον, καὶ τὸ πάθος αὐτὸ τῆς ὅσιν τιθέμενος·
πάθος δὲ τὸ μὴ ἐν τῷ πάχειν ἐστὶ τὸ δὲ ἐν τῷ πεπονθέναι, καὶ τὸ μὴ ἐν
τῷ πάχειν τῆς τῷ πάχειν ἐστὶ κατηγορίας, τὸ δὲ ἐν τῷ πεπονθέναι
ἢ ποιότης ἐστὶν... τὸ μὴ ὅνομα τῆς ποιότητος δοκεῖ πρῶτον ὁ
Πλάτων πεποιθέναι, ὡς αὐτὸς ἐν Θεαιτήτῳ (p. 182 a) ἐπιση-
μαίνει καὶ παράγει τὸ ὄνομα πεποιθέναι... τῶν δὲ παλαιῶν οἱ μὴ
ἀνήκοντες τὰς ποιότητας τελῶς, τὸ ποῖον συγχωρεῖντες εἶναι, ὡς περ
Ἀντισθένης, ὅς ποτε Πλάτῳ διαμφισβητῶν "ὦ Πλάτων" ἔφη
"ἵππον μὴ ὀρῶ, ἵππότητα δὲ ὅχι ὀρῶ." καὶ ὁ εἶπεν "ἔχεις μὴ ὦ ἵππος

ὁρᾷ) τότε τὸ ἅμμα, ὃ δὲ ἰππότης θεωρεῖ) ὑδέπω κέκταται.” καὶ ἄλλοι δὲ ἦσαν τινες ταύτης τῆς δόξης. οἱ δὲ τινὰς μὲν ἀνθρώπων ποιότητος τινὰς δὲ κατελείμψανον. τῶν δὲ ὑπόστασιν αὐταῖς διδόντων οἱ μὲν πάσας ἠγάθον ἀσωμάτους, ὥσπερ οἱ ἀρχαῖοι, οἱ δὲ τῶν μὲν ἀσωμάτων ἀσωμάτους τῶν δὲ σωματικῶν σωματικὰς, ὥσπερ οἱ Στωϊκοί. διαμυθισθητέῃ) δὲ καὶ τὸτο παρὰ πᾶσι, πότερον, ὥσπερ τοῖς ὑποκειμένοις τὸ εἶναι αἰτίαι εἰσὶ καὶ τὰ ποιῶντες εἶναι, ἕτως δὲ καὶ αὐταῖς τὸ εἶναι τοιαύταις τὴν αἰτίαν ἐπιφέρειν, αὐτοσυστατοὶ ἔσται καὶ εἰς ἑαυτὰς ἐνεργῆσαι, ἢ ἄλλων αἰτιῶν δέον) εἰς τὸ εἶναι, κἀκεῖναι ἄλλων, καὶ τὸτο ἐπ’ ἀπειρον; πολλὴ δὲ ζήτησις ἐστὶ καὶ τίνας 10 χρὴ ὑσιώδεις ποιότητας τίθεσθαι καὶ τίνας ἢ τοιαύτας; διὰ τί γὰρ μία καὶ ἡ αὐτὴ ὅσα ἢ λευκότης ἐπὶ ψιμμυθίου καὶ γαλακτος ὑσιώδης γέγονεν; ἐπεὶ δὲ ἢ ῥαδιάν ἐστὶ διακρίναι, ἐκάλουν μὲν τὴν ποιότητα καὶ ἔξιν οἱ ἀπὸ τῆς Στωϊκᾶς, οἱ δὲ ἀπὸ τῆς Ἀκαδημαϊκᾶς ἀπὸ τῶν ἔχειν τὰς ἔξεις ἐκτὰ ἐκάλουν, ὥσπερ τὰ ἐννοήματα μεθεκτὰ ἀπὸ τῶν 15 μετεχέον καὶ τὰς πτώσεις τευκτὰς ἀπὸ τῶν τυγχάνον καὶ κατηγορήματα καὶ συμβάματα ἀπὸ τῶν συμβεβηκέναι. καὶ ἡ μὲν ἀρχὴ τῶν ὀνόματος τῶν ἐκτὸς ἀπὸ τῶν ἔξων παρήχθη, ὕστερον δὲ ἐπιδιέτεινε τὸνομα καὶ ἐπὶ τὰς χέσεις, οἷον προβολὴν καὶ καθισιν, ἐπὶ τε τὰς κινήσεις, οἷα ἐστὶν ἡ περιπάτησις, ἐπὶ τε τὰς συνθέσεις ἐκ 20 κινήσεων καὶ χέσεων καταστάσεις, οἷα ἡ ὄρχησις εἶναι. οἱ δὲ προσελάμβανον καὶ τὰς πρὸς τί πως ἐχέσας κινήσεις, οἷα ἡ ἐγκυσις καὶ ἡ ἐκχυσις, καὶ ἔτι τὰς πρὸς τί πως ἐχέσας χέσεις, οἷα ἡ ἀπάτη, καὶ ἔτι τὰς ἐν γένει τῶν κινήσεων καὶ χέσεων, ἃς ἔτε κινήσεις βύλον) εἶναι τινες ἔτε χέσεις, οἷα ἡ αὐτὴ τὸτο κατόρθωσις καὶ ἡ αὐτὴ τὸτο 25 ἀμαρτία θεωρεῖ. καὶ οἱ μὲν ἀπὸ τῶν ἔξων μέχρι τῶν ἐνεργειῶν ἀξιοῦσι μόνον τὸ ἐκτὸς τετάχθαι, οἱ δὲ προσλαμβάνουσι καὶ τὰς πείσεις. ὁ δὲ Ἀντίπατρος ἐπεκτείνει τὸ ὄνομα τῶν ἐκτὸς μέχρι τῶν κοινῶν συμπτωμάτων σωματικῶν καὶ ἀσωμάτων, οἷον τῶν τί ἦν εἶναι. καὶ τὸ μὲν [πρῶτον;) καὶ παραχηματισμὸν ἀπὸ τῶν ἔχειν ἐκτὸς ἐκλήθη, ὕστερον 30 δὲ κύριον ἔδοξε τὸ ὄνομα τῶν ἐκτὸς καὶ μὴ ἀνακεκλᾶσθαι ἀπὸ τῶν κατηγορημάτων. καὶ εἴ τι μὲν ἔξιν καὶ ποιότης, πάντως τὸτο καὶ ἐκτὸς ἐπιπλέον δὲ τὸ ἐκτὸς τῆς ἔξεως, ὡς εἴρη. ἡ δὲ Ἀριστοτέλης περὶ τῶν δόξων καὶ τῶν παλαιῶν ἐστὶ τοιαύτη. ἀσώματα τὰ ἐκτὰ πάντα ὅσοι ὑπολαμβάνουσιν· ἀπλόστα γὰρ καὶ τῇ φύσει πρῶτα 35 πάντα, καὶ ὡς ὑδὲ μέρη ἐκείνων. ὥνπερ τὰ ἐκτὰ, αἰτία δὲ μόνον, καὶ ταῦτα ἐκ ἔξωθεν ἄλλ’ ἐν τοῖς ἔχουσιν ἐμπεριέχον) πάντα, ἀριθμοὶ καὶ λόγοι τινὲς ἐν ὕλῃ ταῦτα ὄντες. ἀριθμὸς μὲν οἱ Πυθαγόρειοι καὶ λόγοις ἐν τῇ ὕλῃ ὑσιώμαζον τὰ αἰτία ταῦτα τῶν ὄντων ἢ ὄντα, καὶ ὡς ἂν οἱ νῦν φαῖεν, τὰ ἐκτὰ. οἱ δὲ καὶ λόγοις ἀσωμάτους ὑποτίθεν) ταῦτα, παρ’ ὧν ἑτέρας ἀεί, τὸς δὲ ἑτέρας ὄντας καὶ ποικιλία τῶν ὄντων αἰτίαι διαφοραὶ καὶ τῶν πρῶτων στοιχείων καὶ τῶν ἐκ τῶν συγκριμάτων ὑφίσταντο. αἰτίαι δὲ εἰσιν οἱ ἀριθμοὶ ὅσοι καὶ λόγοι, ὥσπερ καὶ ἡ ὕλη· αἱ μὲντοι κινήσεις αὐτῶν καὶ ἐν ἀλλήλοις θέσεις καὶ τάξεις μεταπτώτοι τε καὶ ἐκ αἰθέρων. ὥσπερ δὲ ἀφεσώτως 45 ἐνυπαρχουσιν οἱ λόγοι, ὑδέπω ῥυθμίζοντες τὸ ὑποκείμενον καὶ χηματίζοντες, ἀλλ’ ὡς οἱ ἐν τῷ σπέρματι λόγοι καὶ συμβεβηκὸς οἰνεῖ ἐνυπαρχουσιν ἀκράτῃ τῶν ἐνόντων.

ΔΕΞ. θαυμάζω δὲ τῶν Στωϊκῶν χωρίζοντων τὰς ἔξεις ἀπὸ τῶν ἐκτῶν· ἀσώματα γὰρ μὴ παραδεχόμενοι καθ’ ἑαυτὰ, ὅταν ἐρεσκελεῖν θέον ἢ, ἐπὶ τὰς τοιαύτας διαλήψεις ἔρχοντο. εἰ δὲ ὑδ’ αἱ ποιότητες ἀνευ τῶν ποιῶν, ὑδὲ αἱ ἔξεις ἀνευ τῶν ἐκτῶν, ὑδὲ αἱ διαφοραὶ ἀνευ τῶν ὑποκειμένων θεωρηθήσονται, ἀλλὰ τῷ ὀριστικῷ ἑαυτῶν λόγῳ συμπληρώσονται τὰ ὑποκείμενα.

ΣΙΜΠΛ. κ’ ε. 6 β. ἀλλ’ ἄτοπον, φασίν, ἀπὸ τῶν ὕστερον τὸ πρῶτον διδάσκειν καὶ ἀπὸ τῶν ὁμοίως ἀγνοουμένων, καὶ τὸ αὐτὸ δι’ ἑαυτὸ ἀποδοῖναι· εἰ γὰρ ποιότης μὲν ἐστὶν ἢν ἔχει ὁ ποιῶν, ποιῶν δὲ ὁ ἔχων τὴν ποιότητα, αὐτὴ δι’ ἑαυτῆς ἀπεδόθη. πρὸς ὧν ῥητέον ὅτι ἐκ οἷον τῶν πρωτίτων γενῶν ἐκ προτέρων ποιεῖσθαι τὴν διδασκαλίαν, ὑδὲ δυνατὸν καὶ τὴν ἐν τῇ φύσει τάξιν ἀπὸ τῶν προσβυτέρων καὶ αἰτιωτέρων ποιεῖσθαι τὴν περὶ αὐτῶν παράδοσιν· ὑδὲ γὰρ ἐστὶν αὐτῶν πρῶτον, ἀλλ’ ἀπὸ τῶν ἡμῶν προσεχέστερων καὶ γνωριμωτέρων ἀνάγκη ποιεῖσθαι τὴν ὑπόμνησιν· γνωριμωτέρων δὲ καὶ προσεχέστερον ἡμῖν τῆς ποιότητος τὸ ποιῶν, εἴπερ τὴν μὲν ποιότητα καὶ ἀναιρῶσι τινες ὡς μὴ ὑπερῶσαν ὅλως, τὸ δὲ ποιῶν ὑδὲ ἀναιρῶν, καὶ τὸ μὲν ἵππον ὁρᾶν ὁμολογεῖ ὁ Ἀντιθένης, τὴν δὲ ἰππότητα μὴ ὁρᾶν, καὶ τὸ μὲν ὀφθαλμοῖς ὁρᾶν, ἢ δὲ λογισμῷ καταλαμβάνειν, καὶ τὸ μὲν ἐν αἰτίᾳ τάξει προηγεί, τὸ δὲ ὡς ἀποτέλεσμα ἔπει, καὶ τὸ μὲν ἐστὶ σῶμα καὶ σύνθετον, τὸ δὲ ἀπλὸν καὶ ἀσώματον. μαρτυρεῖ δὲ καὶ Πλάτων τῇ ἀσφαλείᾳ τῇ τῆς ποιότητος ὀνόματος, ἐν Θεαιτήτῳ (p. 182 α) λέγων “ὥς ἂν ἡ ποιότης ἅμα ἀλλόκοτόν τι φαίνοιτο ὄνομα, καὶ ἢ μανθάνεις ἀθρόον λεγόμενον”. . . f. 7. καὶ εἰ ὁ Ἀριστοτέλης μὲν καὶ τὰ ἐκτὰ καὶ τὰς ἐνεργείας περὶ ἡμᾶς ἀπολείπει, οἱ δὲ ἔξ Ἀκαδημαϊκᾶς ἀμφοτέρω ἐκτός, οἱ δὲ Στωϊκοὶ τὰ μὲν ἐκτὰ περὶ ἡμᾶς τὰ δὲ ἐνεργήματα καὶ τὰ ποιήματα ἐκτός, συγγέαντες τὰς δύο δόξας, συμφωνῶνς ἑαυτῷ ὁ Ἀριστοτέλης συνῆψε τῇ ποιότητι τὸ ποιῶν ὡς ὄντα ἀμφοτέρω περὶ ἡμᾶς. τῶν δὲ Στωϊκῶν τινὲς τριχῶς τὸ ποιῶν ἀφορίζοντο, τὰ μὲν δύο σημαίνοντα ἐπιπλέον τῆς ποιότητος λέγουσι, τὸ δὲ ἐν ἧτοι τῶν ἐνός μέρος συναπαρτίζειν αὐτῇ φασίν· λέγουσι γὰρ ποιῶν καθ’ ἑν μὲν σημαίνοντα πᾶν τὸ καὶ διαφορὰν, εἴτε κινούμενον εἴη εἴτε ἐχόμενον, καὶ εἴτε δυσαναλύτως εἴτε εὐαναλύτως ἔχει· καὶ τὸτο δὲ ἢ μόνον ὁ φρόνιμος καὶ ὁ πῦξ προτείνων ἀλλὰ καὶ ὁ τρέχων ποιεῖ· καθ’ ἕτερον δὲ, καθ’ ὃ ἐκείναι τὰς κινήσεις περιελάμβανον ἀλλὰ μόνον τὰς χέσεις, ὃ δὲ ἡ ὠρίζοντο τὸ ἰχόμενον καὶ διαφορὰν, οἱ μὲν ἀπρητισμένως καὶ τὴν ἐκφορὰν αὐτῶν καὶ τὴν ἐπινόαν εἰσι τοῖσιν, οἱ δὲ ἐκ ἀπρητισμένως· καὶ τῆς μὲν παρητῶντο, τὸς δὲ ἀπαρτίζοντας καὶ ἐμμένους ὄντας καὶ διαφορὰν ποιῶνς ἐτίθεντο, ἀπαρτίζον δὲ καὶ τὴν ἐκφορὰν ἔλεγον τὸς τῇ ποιότητι συνεκτιθέμενους, ὡς τὸν γραμματικὸν καὶ τὸν φρόνιμον· ἔτε γὰρ πλεονάζει ἔτε ἐλλείπει τῶν ἐκτέρων παρὰ τὴν ποιότητα· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ φιλόσοφος καὶ ὁ φίλιος. οἱ μὲντοι περὶ τῆς ἐνεργείας τοῖσιν, ὥσπερ ὁ ὀφθαλμὸς καὶ ὁ οἶνός φλυξ, ἔχοντες μέρη τοιαῦτα δι’ ὧν ἀπολύουσιν ὥς λέγοντο) διὸ καὶ εἰ μὲν τις ὀφθαλμὸς, καὶ φιλόσοφος πάντως, εἰ δὲ φίλιος, ἢ πάντως ὀφθαλμὸς· ἐπιλείποντων γὰρ τῶν μερῶν δι’ ὧν ὀφθαλμῷ τῆς μὲν ὀφθαλμίας ἀπολέλυτο, τὴν δὲ φιλοσοφίαν ἔξιν ἐκ ἀνήρηκε. τριχῶς ἂν

τῷ λεγομένῳ ἢ ποιότητι καὶ τῷ τελευταίῳ ποιὸν συναπαρτίζει πρὸς
 τὸ ποιόν· διὸ καὶ ὅταν ὀρίζωμεν τὴν ποιότητα χάσιν ποιῶ, ὅπως ἀνα-
 γέρον τῷ ὄντι ὡς τῷ τρίτῳ ποιῶ παραλαμβάνομεν· μοναχῶς μὲν γὰρ
 ἢ ποιότης λέγεται κατ' αὐτὴς τῆς Στωϊκῆς, τριχῶς δὲ ὁ ποιός...
 f. 7 b. τὴν μὲν ὁρίσασθαι λόγον τῆς ποιότητος ἐν τοῖς Μετὰ τὰ Φυσικὰ
 (δ' 14) ὁ Ἀριστοτέλης ἀπέδωκε, τὴν δὲ ἐννοηματικὸν ἐνταῦθα...
 οἱ περὶ τὴν Ἀνδρόνικον ἤξεσαν ἕκαστον ἢ ἔχονσι δυνάμειν ὁνομάζεσθαι
 αὐτὴς (ποιός) ἀλλ' ἀφ' ἧς ἔξεσαν· τὴς γὰρ εὖ πρὸς τὰς μελλούσας
 ἔξεις διακειμένης ὅπως καλεῖται· καὶ οἱ Στωϊκοὶ δὲ καὶ τὰς αὐτῶν
 ὑποθέσεις τὴν αὐτὴν ἀν' ἀπορίαν προσαγάγοιεν τῷ λέγοντι λόγῳ
 καὶ ποιότητα πάντα τὰ λοιπὰ λέγεσθαι· τὰς γὰρ ποιότητας ἐκτὰ
 λέγοντες ὅτι ἐπὶ τῶν ἡνωμένων μόνων ἐκτὰ ἀπολείπουσιν, ἐπὶ δὲ
 τῶν καὶ συναφῇ, οἷον νεῦς, καὶ ἐπὶ τῶν καὶ διάσπασιν, οἷον σφαῖρα,
 μηδὲν εἶναι ἐκτὸν μὴδὲ εὐρίσκειν πνευματικόν τι ἐν ἐπ' αὐτῶν
 μὴδὲ ἓνα λόγον ἔχον, ὥστε ἐπὶ τινι ὑπόστασιν ἐλθεῖν μιᾶς ἔξεως.
 τὸ δὲ ποιόν καὶ ἐν τοῖς ἐκ συναπτομένων θεωρεῖται καὶ ἐν τοῖς ἐκ διε-
 στώτων... εἰ μὲντοι τοιαύτην τις τὴν ὑπόθεσιν ὡς ἀπεξηνομένην
 τῆς Στωϊκῆς αἰρέσεως μὴ προσδέχοιτο, ἔστιν ἰχυρῶς ἀπομάχεσθαι
 ὡς ἔτε κατὰ ταῖς ἔτε χάσιν ἔτε ἐπικτήτος σύνδεσιν ἔτε ἄλλη τις
 τοιαύτη συμπλοκή παράγει τινὰ ποιῶ ὑπόστασιν· ὁμοίον γάρ ἐστι
 τὸτο τῷ ἐκ τῷ μὴ ὄντος τὰ ὄντα παράγεσθαι καὶ ἐκ τῷ μὴ ζῶντος
 τὰ ζῶντα· ὅπως γὰρ πρωτογενὸν τι χρῆμα ἐν ἐκάστῳ ἐστὶν ἢ ἐστία καὶ
 ἕχ' ὕπερον ἐπιγινώσκον ἄλλοις· ἐδὲ τὸ ποιόν ὅν ὅπως ὑπόστασιν
 ἔξει... f. 8 b. οἱ ἀπὸ τῆς Ἐρετρίας ἀνέησαν τὰς ποιότητας ὡς
 ἐδαμῶς ἐχούσας τι κοινὸν ὁμοῦδες, ἐν δὲ τοῖς καθ' ἑκάστην καὶ συν-
 θέτοις ὑπαρχούσας· καὶ Δικαίκαρχος δὲ ἀπὸ τῆς αὐτῆς αἰτίας τὸ μὲν
 ζῶν συνεχώρει εἶναι, τὴν δὲ αἰτίαν αὐτῶν ψυχὴν ἀνέχει· καὶ Θεό-
 πομπος δὲ τὸ μὲν γλυκὺ σῶμα διὰ ταῦτα ἀπεφῆκετο συνεκκεῖναι,
 τὴν δὲ γλυκύτητα ἐκτεῖ· ὅτε γὰρ σώματα ἔτε ἀσωμάτως ἔθεντο
 εἶναι τὰς ποιότητας, ψιλὰς δὲ μόνας ἐννοίας αὐτὰς ὑπελάμβανον
 διακένως λεγομένας κατ' ὁδεμῶς ὑποστάσεως, οἷον ἀνθρωπότητα
 ἢ ἰππότητα... λ' f. 1. βέλτιον ὅν εἰς ἐκείνην ἐλθεῖν τὴν ὑπόθεσιν
 ἢ τις ἀπὸ τῶν ἔχει παρὰ τὴν ἐκτὰ, ὥσπερ οἱ Ἀκαδημικοὶ ὠρί-
 σαντο ἐκτὸν τὸ ὅλον τὸ ἔχει αὐτὸ ἀποδόντες, ἕκαστον ἀπὸ τῆς ἐτυμο-
 λογίας αὐτῶν παραλαβόντες τὴν λόγον· λογικῶς γὰρ τὸ τοῦτον εἶρηται
 ἀλλ' ἔχει πραγματικῶς... οἱ δὲ Στωϊκοὶ τῶν μὲν σωμάτων σω-
 ματικὰς τῶν δὲ ἀσωμάτων ἀσωμάτως εἶναι λέγουσι τὰς ποιότη-
 τας· σφαλλόντων δὲ ἀπὸ τῶν ἡγεῖσθαι τὰ αἰτία τοῖς ἀποτελεσμένοις
 ἀφ' ἑαυτῶν ὁμοῦς εἶναι, καὶ ἀπὸ τῶν κοινῶν λόγον τῆς αἰτίας ἐπὶ
 τε τῶν σωμάτων καὶ ἐπὶ τῶν ἀσωμάτων ὑποτίθεσθαι... τὴν δὲ
 Ἀριστοτέλης περὶ τῆς ποιότητος δόξαν ὡς θαυμασίαν πασῶν ἀπο-
 κρίνομεν, ἣ ἢ μόνον ἀσωμάτως ὅσα ἢ ποιότης διαγορεύεται, ὅτε
 ταῖς διαφοραῖς κατ' αὐτὴν διωρισμένων τῶν σωμάτων, ἀλλὰ καὶ
 ὅταν μὲν λέγεσθαι καὶ τὰς ποιότητας εἴπη τὴς ποιῶς, λόγος εἶναι τὰς
 ποιότητας διορίσει τὴς εἰδοποιούντας τὰ ποιά, ὅταν δὲ ἐν τοῖς
 ποιῶς αὐτοῖς παρεῖναι λέγη, ἐν ὅλῃ τότε αὐτὴς καὶ μὲν τῆς ὅλης
 διωχυρίσει συνυπάρχειν, ἔχοντας μὲντοι καθ' ἑαυτὴς ὑπόστασιν...
 f. 1 b. εἰ μὲν γὰρ τις αὐτὰς χωρίζας, ὥσπερ τὰς ἰδέας Πλάτων,

ἀφορίζοιτο, ἕκαστον ὑπαρξὶς αὐτῶν· πῶς γὰρ δὴ ἡ ἡμετέρα ἔξει
 εἶναι χωριστὴ καὶ ἡ μετεχόμενη καθ' ἑαυτήν; εἰ δὲ ὅπως τις αὐτὴν
 λαμβάνει ὡς καὶ ἡμῶν παρῶσαν καὶ ὡς μετεχόμενην ἐν τοῖς ποιῶς,
 καὶ ὅπως ἐχομένην ὡς τῶν μετεχομένων γίνεσθαι, ἔστιν αὐτῶν ἢ
 ἀληθὴς ὑπόστασις... f. 2. ἐδὲν ἄρα τὸ πρὸς συμβαλλεῖν εἰς τὴν
 ὑπόστασιν αὐτῶν, ὡς δοκῶσι τινες τῷ Πλάτῳ ἀκύνειν, ἀλλ' ἔστιν
 ἀμέριστος περὶ τὰ σώματα μερίζομενος.

ἈΜΜ. f. 106. διὰ τί δὲ πρόσκειται τὸ καθ' ἡν ποιοῖ τινες λέ-
 γοντι; ἢ διὰ τὸ δι' αἰδῶ ἐρευθεῖς ἢ τὴν διὰ φόβον ὠχρίασιν. καὶ γὰρ
 ποιότητες αὐτῶν, ἐπεὶ οὐ μὴ ἐρευθεῖν ἢ ὠχρίαι οἱ αἰδεσθέντες καὶ φο-
 βηθέντες λέγοντι (φθάνει γὰρ τὴν προσηγορίαν ἢ μεταβολήν), ἀλλ'
 ἡρυθριακάνει καὶ ὠχριακάνει, ὃ καὶ φθάνει τὴν προσηγορίαν. καὶ ἐδὲ
 ὑπὸ τὴν ποιότητα ἀνάγειται τὸ πάθος τὸτο διὰ τὸ αὐτό, ἀλλ' ὑπὸ τὸ
 πάχυν· καὶ γὰρ πάχυντες λέγοντι ἀλλὰ πεπονημένοι μόνον.

ΔΑΒΙΔ. τρίτη αἰτία (τῆς τάξεως) ὅτι ἔδει λοιπὸν καὶ περὶ
 τῆς ποιότητος διαλαβεῖν μὲν τρεῖς κατηγορίας διὰ τὴν λέγοντας
 μὴ εἶναι φύσει τὴν ποιότητα ἀλλὰ τῇ θέσει τῶν ἀτόμων ἐπεσθαι
 καὶ τὴν λέγοντας “νόμῳ γλυκὺν, νόμῳ πικρὸν.” τετάρτη αἰτία ὅτι
 ἔδει περὶ ποιότητος διαλαβεῖν ὡς ἐπειγμένης τῆς ζητήσεως διὰ τὴν
 λέγοντας μὴ εἶναι καθ' αὐτὰς τὰς ποιότητας ἀλλ' ἐν τῇ πρὸς ἑτε-
 ρον χάσει τὸ εἶναι ἔχειν· τὸ γὰρ μέλι καὶ καθ' αὐτὸ γλυκὺν, φασίν,
 ἀλλὰ πρὸς τὴν ὑγιαίνοντα, τῷ γὰρ ἰκτερικῶν πικρὸν φαίνεται· τὸ πῦρ
 καὶ καθ' αὐτὸ θερμόν, καὶ γὰρ πᾶσι θερμόν, καὶ ὅπως γὰρ καὶ τῇ σαλα-
 μάνδρῳ· ἐδὲ ὁ ἥλιος πᾶσι φωτεινός, ταῖς γὰρ νυκτερίσι σκοτεινός
 δοκεῖ εἶναι. πέμπτη αἰτία ὅτι ἔδει καὶ περὶ τῆς ποιότητος συντόμως
 διαλαβεῖν δι' Ἀντιθέτην καὶ τὴν περὶ αὐτόν, λέγοντας “ἀνθρωπὸν
 ὀρῶ, ἀνθρωπότητα δὲ ἕχ' ὀρῶ,” ὡς ἀναρῶντας τὴν ἀπλῶς ποί-
 τητα... ἀλλὰ πρὸς τὸτο ζητήσωμεν πῶς διαίρειται ἡ ποιότης. οἱ
 μὲν ὡς γένος αὐτὴν φασὶ διαίρεισθαι, οἱ δὲ ὡς ὁμωνύμων φωνῇ. οἱ
 μὲν γὰρ λέγοντες ὡς γένος εἰς εἶδη διαίρεισθαι, ἔλεγον διὰ τριῶν ἐπι-
 χειρημάτων, ἐνὸς μὲν τῶν λέγοντος “ἐν μὲν εἶδος τῆς ποιότητος,” τὸ
 γὰρ εἶδος πάντως γένος· δευτέρου, ὅτι πανταχὺ δέκα ἀπαριθμεῖται
 τὰ γενικώτατα ὡς ἀν' αὐτὴν ποιότητος γένος ὅσους· τρίτου, ἐπεὶ ποτὲ
 μὲν γένη καλεῖται αὐτά, ποτὲ δὲ καὶ εἶδη ὡς ὑπάλληλα· τὰ γὰρ
 ὑπάλληλα ὑπὸ ἐν γένος τελεῖσθαι. οἱ δὲ λέγοντες ὅτι ὡς ὁμωνύμων
 φωνῇ διαίρειται ἔλεγον ὅτι λέγει αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης “ἔστι
 δὲ ἡ ποιότης τῶν πλεοναχῶς λεγομένων.” τὸ δὲ πλεοναχῶς λέ-
 γεσθαι ὁμωνύμων φωνῆς. ἀλλὰ καὶ τάξιν ἐπεδείξατο τὰ εἶδη· προ-
 τέτακται γὰρ ἡ ἔξις τῶν λοιπῶν, ἐν δὲ τοῖς ὡς γένος εἰς εἶδη διαί-
 ρεσθαι ἕκαστον ἕκαστον εὐρεῖν. ταῦτα μὲν ὅτι, ὁ δὲ Συριανὸς βυβλό-
 μενος ὡς τὰ ἀφ' ἐνὸς καὶ πρὸς ἐν διαίρεισθαι τὴν ποιότητα εἰς τὰ
 εἶδη, ἀμφοτέρω ἀποδέχεται τὰ ἐπιχειρήματα, καὶ τὰ ὡς ὁμωνύμων
 λέγοντα τὴν διαίρεσιν καὶ τὰ ὡς γένος λέγοντα διαίρεισθαι· μέσα
 γὰρ ὅντα τὰ ἀφ' ἐνὸς καὶ πρὸς ἐν ὁμωνύμων καὶ γενῶν, δύνανται, φησί,
 τοῖς τῶν ἄκρων ὀνόμασιν ὀνομάζεσθαι. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος βυβλόμε-
 νος τὴν ποιότητα ὡς γένος εἰς εἶδη διαίρεισθαι, ἀπαντᾷ πρὸς τὰ δύο
 ἐπιχειρήματα, πρὸς μὲν τὸ πλεοναχῶς, ὅτι ἕκαστον ἐπὶ ὁμωνύμων
 ἀεὶ λαμβάνεται· νῦν γὰρ ἐπὶ τῷ παρωνύμῳ ὁμωνύμως ἑτερωνύμως

ἀκατονομάζως εἰληπῶ, καὶ κεῖν νῦν ἐπὶ συνωνύμῳ κατηγορίας. ὅπως μὲν πρὸς τὸ πρῶτον ἐπιχειρήματα· πρὸς δὲ τὸ λέγον ὅτι τάξιν ἐπεδείξατο, λέγει ὅτι τάξιν ἐπεδείξατο ὃ τὴν κτ' ἐκ τῆς φύσεως κοινόν· ποιά ᾧ ὁμοίως· ἀλλ' ἡ ἕξις τῶν λοιπῶν ὡς τιμιωτέρα πρόβλεβλην, ὁδὸν μονιμωτέρα ἢ ἕξις τῶν λοιπῶν καὶ εἰδοποιός.

82
26. AMM. f. 106. πῶς πλεοναχῶς; ταῖς κτ' τὰ ὡς ἀφ' ἑνός καὶ πρὸς ἓν, ἀλλ' ὅχι ὡς ὁμωνύμους φωνῇ.

ΣΙΜΠΛ. λ'. f. 2. ἰδίως δὲ καὶ τὰ ὁμωνύμως καὶ τὰ συνωνύμως λεγόμενα πλεοναχῶς λέγει ὡς διαφόρως λεγόμενα. ταῦτα τοίνυν δύναμις ἢ κτ' ἐκ κοινόν εἰρηδῶς ὡς κτ' πλείονων λεγόμενα, ἢ μάλλον κτ' ἐκ συνωνύμως καὶ κτ' διαφορὰν λεγόμενα. ὅλοι δὲ αὐτοὶ ἐπαγαγὼν “ἐν μὲν ἓν εἶδος” (καὶ ὅχι ἐν σημαίνοντι) “ποιότητος αἱ ἕξεις καὶ διαθέσεις λεγέσθωσαν.” δοκεῖ δὲ τοῖς περὶ Ἀλέξανδρον ἐκ πλεοναχῶς δύναμις κυρίως ἐπὶ τῆς ποιότητος εἰρηδῶς, ὡς ὅτι ἕξις ἐν μόνῳ τῷ εἰρημένῳ γένει, ἐν ᾧ εἰσὶν αἱ ἕξεις καὶ αἱ διαθέσεις, ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις κατηγορίαις· ἐν πάσαις γὰρ τὰ γένη καὶ τὰ εἶδη ποιότητα σημαίνει τὴν περὶ ταῦτα ὧν ἐστὶ γένη καὶ εἶδη, ὥσπερ ἐκ περὶ ὅσων ποῖον ἢ τῶν ἄλλων τι γενῶν· τὸ ἓν ἐνδείκνυται βεβημένον εἰπεῖν “ἕξις δὲ ἢ ποιότητος τῶν πλεοναχῶς λεγομένων.” εἰπόντα δὲ τὸ τὴν διαίρεσιν ποιήσας ὃ τῆς πολλαχῶς ἀλλὰ τῆς κυρίως λεγομένης ποιότητος τῆς ὡς γένος τῶν δέκα γενῶν. ἀλλ' ἐφιστάνουσιν οἱ ἀκριβέστεροι τῶν ἐξηγητῶν ὡς ὅτι καλῶς λέγουσι τὰ γένη καὶ τὰ εἶδη ποιότητες εἶναι καὶ ποιά ἐν ταῖς δέκα κατηγορίαις... f. 3. προδήκη τοίνυν ὅσας ἐστὶν ὃ τῆς ποιότητος λόγος καὶ αἰεὶ ὡς συμβεβηκὸς θεωρούμενος καὶ ἀπεσερηνμένος τῆς ὄντως ὁσίας, καὶ ἐμφασίς εἶδος καὶ εἰκὼν τῶν προτέρων λόγῳ καὶ ὡς ἕτερος ἐκ τῶν ἐπιγινώσκοντων, ὅσον ἐπὶ τῆς τε καὶ ἐξωθεν ἐφῆκων εἰς τὰ μεταλαμβάνοντα. ὁ δὲ τοῦτος λόγος ὁ κτ' τὴν ποιότητα κυρίως θεωρούμενος κοινός ἐστι τῶν μετεχόντων αὐτῷ εἰδῶν, καὶ αὐτὰ δὲ τὰ γένη καθόσον ἐστὶ γένη διέσκηκεν ἀλλήλων... οἱ δὲ Στωϊκοὶ ἐκ κοινόν τῆς ποιότητος ἐπὶ τῶν σωμάτων λέγουσι διαφορὰν εἶναι ὁσίας ἐκ ἀποδιαλήπτην καθ' αὐτὴν ἀλλ' εἰς ἓν νόημα καὶ ἰδιότητα ἀπολήγουν, ὅτε χρόνῳ ὅτε ἰσχύϊ εἰδοποιωμένην, ἀλλὰ τῇ ἐξ αὐτῆς τοιοῦτότητι καθ' ἣν ποῖα ὑφίσταται γένεσις. ἐν δὲ ταῖς εἰ μὴ οἶοντε κτ' ἐν ἐκείνων λόγον κοινόν εἶναι σύμπτωμα σωμάτων καὶ ἁσωμάτων, ὅκετι ἔστι γένος ἢ ποιότητος, ἀλλ' ἕτερος μὲν ἐπὶ τῶν σωμάτων ἕτερος δὲ ἐπὶ τῶν ἁσωμάτων αὐτῇ ὑφέσκηκε καὶ ὑπ' ἄλλα γένη διὰ τὸ τοιοῦτον ταχθῆσθαι. τῶν δὲ ἐστὶ ἀτομώτερον λέγει τὸ μὴ ἔχειν ὑπόστασιν τὰς ποιότητας, ἀλλ' εἰς ἓν νόημα αὐτὰς καταλήγειν... ὁ δὲ Πλωτῖνος ἐκ κοινόν τῆς ποιότητος δύναμιν εἶναι ἔθετο, ἀφ' ἧς ἐκ ἔχον δύναμις ἢ δύναμις· πάσαις γὰρ ἐφαρμόζειν τὸ τοιοῦτον ταῖς τέττασι ποιότησι... f. 3 b. ἔστι δὲ ἓν ποιότητος δύναμις προσβέβητα ταῖς ὁσίαις μετ' αὐτὰς ἐκ ποιαῖς εἶναι, συνημμένη πρὸς αὐτὰς διὰ συγγενείας, ἐκ δὲ μετ' αὐτὰς ὅθεν ἔγγον ἐμφαίνουσα, ὁδὸν καὶ ἐπιγεννηματικὸν ἔχει. ἀλλ' εἰ ἢ δύναμις τοιαύτης, φησὶν ὁ Πλωτῖνος, αἱ ἀδυναμίαι ὅκετι ἔσονται ποιότητες· εἰ δὲ ποιότητες καὶ αὐταί, ἐκ ἐφαρμόσει κτ' πασῶν ὃ τῆς ποιότητος διορισμός. πρὸς δὲ τὸ ἀναγκαῖον διελθεῖς πῶς

λέγει δύναμις καὶ ἀδυναμία. εἰ μὲν γὰρ, ὡς οἱ Στωϊκοὶ ἀποδιδόσκει, δύναμις ἐστὶν ἢ πλείονων ἐποικτικῇ συμπτωμάτων, ὡς ἢ φρόνησις τῶν τε φρονίμως περιπατεῖν καὶ τῶν φρονίμως διαλέγεσθαι, ἔσονται κτ' ἐν τοῖς τοῖς διορισμῶν καὶ αἱ νῦν λεγόμεναι ἀδυναμίαι δυνάμεις· καὶ γὰρ αἱ ἀτεχνία πλείονα διαπτώματα ἐπιφέρουσιν. εἰ μὲντοι κατ' ἄλλην διάταξιν τῶν Στωϊκῶν λέγοιτο δύναμις ἢ πλείονων ἐποικτικῇ συμπτωμάτων καὶ κατακρατῆσα τῶν ὑποτασσόμενων ἐνεργειῶν, καὶ ὅπως ἐφαρμόττει ὁ τῶν Πλωτῖνων ὅρος· καὶ γὰρ ἡ κακία ἀδυναμία ὅσα κτ' ἐν τῶν Στωϊκῶν ὅρον κατακρατεῖ τῶν οἰκείων ἐνεργειῶν, καὶ αἱ μέσαι τέχναι, ὡς ἀν' ἀποπίπτουσαι τῶν βεβαίως ἐνεργεῖν, ὅπως τοιαῦτα εἰσὶν ἀφ' ὧν ἐκ ἔχον δύναμις ἢ δύναμις. ὥστε αἱ τοιαῦται ἀδυναμίαι περιέχονται ἐν τῇ κτ' τὴν ποιότητα δυνάμει. εἰ δὲ καὶ κτ' Ἀριστοτέλην ἐκ πολλαχῶς τῆς δυνάμεως διελώμεθα, καὶ ὅπως ὁ τῶν Πλωτῖνων λόγος καὶ ἐπὶ τῆς δυνάμεως σωθῆσθαι καὶ ἐπὶ τῆς ἀδυναμίας... f. 4 b. ἀλλ' ἴσως διὰ τὸ τοιοῦτον ταῖς δυνάμεσιν αἱ ποιότητες ἐκ ἐξιστάσθαι, ὁδὸν τὸ ἴδιον σημαίνοντι τῶν δυνάμεων ἀλλ' ὅχι ἐκ κοινόν παραλαμβάνομεν... f. 5. εἰσὶ μὲν αἱ ποιότητες δυνάμεις, καὶ διὰ τὸ τοιοῦτον ποιητικά, ἐκ μὲντοι πρῶτως ποιητικῇ ὁδὸν μόνως ποιεῖσαι... τῆς γὰρ ποιότητος ἴδιον ἐκ διορίζει τὰς ὁσίας πρὸς ἀλλήλας, καὶ ἐκ πρὸς ἑαυτὰς ἴδιον χαρακτήρα ἐμποιεῖν, καὶ ἐκ τὴν ἐνεργειαν περὶ τὸ οἶον καὶ ἐκ χαρακτήρα συντείνειν, ὥσπερ ἢ ποσότης περὶ τὸ ὅσον μόνον ἐνεργεῖ, καὶ ἢ ὁσία περὶ τὸ ὁσιώδες εἶδος ἴσται. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἀπὸ τῶν πλεοναχῶν τῶν ἐξηγητῶν πλεοναχῶς παραγεγράφθω.

f. 5. ὅτι μὲν ἐκ πλεοναχῶς τῆς ποιότητος ὅχι ὡς ὁμωνύμως εἰρημένον παρεῖληπται, ὅλοι δὲ “ἐν μὲν ἓν εἶδος ποιότητος.” εἰ δὲ τις καὶ πρὸς τὸ γένος εἶναι καὶ συνωνύμως κατηγορεῖται φιλονεικεῖ διὰ τὴν τάξιν, ἐκλεγέσθαι τὸ μέσον τῶν τε συνωνύμων καὶ ὁμωνύμων, ἐκ ἀφ' ἑνός, ἐκ μόνον ἐπὶ τῆς ποιότητος ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἐννέα γενῶν· ὁδὸν γὰρ ἐκείνα κυρίως ἐστὶ γένη, ὅδ' ὡς γένη τῶν ὑπ' αὐτὰ κατηγορεῖται, τάξιν ὅσης πανταχῇ πρῶτων καὶ δευτέρων... ἀλλ' ἐπειδὴ τετραδικὴν τῶν ποιότητων διαίρεσιν Ἀριστοτέλης παραδεδωκεν ἐμφαίνουσάν τι καὶ δυαδικὴν πρὸ τῶν τετραδικῶν, δεῖ τὴν ἀκολουθίαν ἐκφῆσαι τῆς διαίρεσεως, ἀπὸ τῶν δυαδικῶν τὴν ἀρχὴν ποιησάμενον, ὥσπερ καὶ ὁ Πλάτων παρακελεύεται κτ' τὰς ἐλάττωνας τέμνειν ἀριθμὸς πρότερον, εἰ πῃ δυνατόν. τῶν γὰρ ποιότητων αἱ μὲν εἰσι φυσικῇ αἱ δὲ ἐπὶ τῆς φυσικῇ μὲν αἱ κτ' φύσιν ἐγγινώσκονται καὶ αἰεὶ ἐνθῆσαι, ἐπὶ τῆς φυσικῇ δὲ αἱ ἐξωθεν ἀποτελεσθῆναι καὶ δυνάμεναι ἀπαβάλλεσθαι. καὶ τῶν μὲν ἔξωσαν αἱ ἕξεις καὶ διαθέσεις τῷ πολυχρονιωτέρῳ τε καὶ ὀλιγυχρονιωτέρῳ καὶ δυσασποβλήτῳ τε καὶ εὐασποβλήτῳ διαφέρειν. τῶν δὲ φυσικῶν ποιότητων αἱ μὲν ἔξωσαν κτ' ἐκ δυνάμει αἱ δὲ κτ' ἐκ ἐνεργείας, αἱ μὲν κτ' ἐκ δυνάμει καθ' ὅσον ἐπιτήδεοι πρὸς τι λεγόμεθα, τῶν δὲ κατ' ἐνεργειαν ἐκ μὲν διὰ βάθους, ὅπερ κτ' τὰς παθητικὰς ποιότητας ὑπάρχει διττῶς· καὶ τὸ τοιοῦτον λέγομεν ἢ ἀπὸ τῶν πάθος ἐμποιεῖν τοῖς αἰσθανόμενοις, ἢ ἀπὸ τῶν αὐτὰς ἀπὸ πάθος ἐγγίνεσθαι... ἐκ δὲ ἐπιτολῆς ἐστὶ τῶν κατ' ἐνεργειαν ποιότητων, ὥσπερ ἐκ χῆμα καὶ ἢ μορφῇ, ἢ τῆς ἐστὶ χῆμα ἐμφύλῃ καὶ χρωμα, ἐκ καθὼ χρωμα ἀπλῶς (ἢ δὲ γὰρ

ἐκεῖνο προσέληπτο) ἀλλὰ καθὼς τὴν μορφήν συμπληροῖ, καὶ πᾶσαι αἱ ἐπιπολὴς φαινόμεναι καὶ περιγραφὴν ἐμφάσεις.

86 ΣΙΜΠΛ. λ' f. 6. πάσας τὰς τέχνας ἐπιστήμας νῦν προσηγο-
29. ρευσσε κατὰ τι κοινὸν τῆς ἐπιστήμης σημαζόμενον.

86 λ' f. 6. καὶ ᾧ νοσήσαντες τινας ἀπέβαλον τὰς ἐπιστήμας,
31. ὥσπερ ἐφ' ἡμῶν ἐν Παλαισίνῃ προκεκοφώς τις ἐν λόγους ἦδη καὶ νοσήσας πάντων ἐπελάθετο, ὡς δεηθῆναι μὲν τὴν ἀνάληψιν αὐθις εἰς γραμματισθῆναι φοιτῆσαι. καὶ ὑπ' ἄλλων δὲ αἰτῶν συμβαίνει τὸτο, ὡς ἐπὶ τῷ πληγέντος τὴν κεφαλὴν. καὶ ὑπὸ φαρμάκων δὲ ἐπιλα-
θεῖς συνέβη πάντων, ὡς τοῖς μὲν Ἀντωνίνῃ τῷ Ῥωμαίων στρα-
τηγῷ Πάρβοις πολεμῶσι συνέβη ἐπὶ βοτάνῃς τινὸς ἐδωδῇ, ὡς Ἀριανὸς ἰσόρησεν ἐν τοῖς Παρθικοῖς, πλην ὅτι ἐκεῖνος χρόνῳ πάλιν ἀπεκατέστησαν ἐς τὸ καὶ φύσιν, ὅσοι περιεσώθησαν, οἰνελαῖα πόμα-
τος εὐπορήσαντες. τὸτο ᾧ ἐκ περιπτώσεως εὐρέθη τῷ πάθος βοήθημα.

9a2. ἈΜΜ. f. 108 a. πεφυσωμένη δὲ φησι, τωτέστιν εἰς φύσιν μεταβληθεῖσα καὶ αὐτὴ φύσιν γενομένη διὰ τὴν συνεθισμόν τῷ πολλῷ χρόνῳ.

ΣΙΜΠΛ. λ' f. 6. ταχὺ ᾧ καὶ ταῦτα μεταβάλλει ἐπὶ τὸ ἐναν-
τίον, εἰ μὴ τις διὰ χρόνῳ πλῆθος φουσωθείη ἐν τέτοις, τῆς τε νόσος
ἀνιάτου γενομένης καὶ τῆς ὑγείας δυσσποβλήτου, ὅτι ὅτε διαθέσεις
ἀλλ' ἔξεις ἦδη τὰς τοιαύτας προσήκει καλεῖν. ὅτι δὲ αἱ μόνιμοι
ποιότητες ἔξεις εἰσὶ, πιστὸν ἀπὸ τῆς συνήθειας.

9a4. f. 7. ζητεῖ δὲ Ἀλέξανδρος, τί διαφέρει ἡ διάθεσις αὐτῇ καὶ
ἡ ἔξις ὧν μετ' ὀλίγον ἐρεῖ παθῶν καὶ παθητικῶν ποιότητων; ἡ ᾧ
θερμότης ὅταν εὐμετάβλητος ᾖ, πάθος φησὶν αὐτὴν εἶναι, τὸ δὲ
εὐμετάβλητον διάθεσιν νῦν καλεῖ, χρονίζόμενα δὲ τὰ πάθη παθη-
τικὰς ποιότητος γίνεσθαι φησι, τὰ δὲ χρονίζόμενα καὶ δυσκίνητα
ἔξεις νῦν καλεῖ. τίνοι ὅν διαφέρουσιν αἱ ἔξεις αὐτῇ καὶ διαθέσεις τῶν
παθητικῶν ἐκείνων ποιότητων καὶ τῶν παθῶν; λύων δὲ τὴν τοιαύ-
την ζήτησιν αὐτὸς "μήποτε" φησὶ "τὴν ἔξιν καὶ τὴν διάθεσιν ἐπὶ
ταῖς τῆς ψυχῆς ποιότησιν ὅσαι ἐπικτήτοι καὶ ἔξωθεν καὶ διὰ διδασ-
καλίας ἐγγίνονται, καὶ τὰ τῆς φύσεως ἐγγίνονται, καὶ τὰ τῆς
δράσεως παραδείγματα, θερμότης καὶ ψυχρὸς καὶ νόσος καὶ ὑγεία, καὶ
ἄλλα ψυχικά, κοινότερον αὐτὸν φησι τοῖς παραδείγμασι χρῆσασθαι,
καὶ τὸ "οἷον θερμότητα" λέγει ἂν ὡς ἴσον τῷ οἷον θερμότης. ὡς ᾧ
ταῦτα εὐκίνητα, ὅπως καὶ ἡ διάθεσις, ταύτην δὲ τὴν λύσιν καὶ
ἀποδέχοντο οἱ μετ' αὐτὴν ἐξηγηταί... f. 8. ὁ δὲ Πορφύριος "ἡ
πρόσκαιρος" φησὶ "θερμανοῖς πάθος ἔχουσα ἄρα γε ἡ αὐτὴ ἂν εἴη
τῇ διαθέσει, ἡ τῇ μὴ ἔχοντος σώματος καὶ ἐπαγοντος ἄλλω τὸ θερ-
μαίνεσθαι εἴη ἂν διάθεσις, τῷ θερμαινόμενῳ δὲ ὅπως ὡς μὴ ἂν δύ-
νασθαι ἄλλο θερμῶσαι πάθος ἂν εἴη, πρόσκαιρον καὶ ἐπ' ὀλίγον θερ-
μανοῖς. ὥστε πάθος μὴ εἶναι ἐπίτασιν τὴν διάθεσιν, ἥτις ἂν εἴη καὶ
παθητικὴ ποιότης, ἐπίτασιν δὲ τῆς διαθέσεως τὴν ἔξιν καὶ μάστιχα
παθητικὴν ποιότητα. εἰ δὲ τινας ἐπιλαμβάνοντο τῆς διαιρέσεως
μὴ τὸ ἐν πολλὰ ποιήσεως, ὅπερ ἔδει, ἀλλὰ τὰ πολλὰ συμφορήσεως
εἰς ἓν καὶ ἐν εἶδος τιθεμένης τῆς ἔξεως καὶ διαθέσεως, ὁμοῖον τὸ ἐπὶ ἐπι-
τείνεσθαι καὶ δὲ ἀνίεσθαι μόνον ἐν τῇ αὐτῇ ιδιότητι, καὶ λέγειεν δύνασθαι

εἶναι καὶ κατ' εἶδος διαφέροντά τινα μὴδὲν κωλύειν ἔχειν τὴν καὶ τὸ
μᾶλλον καὶ ἥττον διαφοράν, καὶ παραδείγματα ἐπάγειεν τὴν μέμψιν
καὶ τὴν ὀργὴν καὶ τὴν θυμὸν, ὅπερ φησὶν ὁ Θεόφραστος ἐν τῷ περὶ
παθῶν καὶ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἔχειν τὴν διαφοράν καὶ μὴ εἶναι ὁμοιοῦς.
ὁμοίως δὲ καὶ φίλια καὶ εὐνοια ἐπιτείνεσθαι καὶ ἀνίεσθαι, καὶ ἄλλο εἶδος ἐκα-
τέρω ἐστίν, ὁμοίως τε καὶ θηριότης πρὸς ὀργὴν, ἐπιθυμία τε καὶ ἔρως
ὡσαύτως διέσκηκε, καὶ καθόλου τὰ δυσφημώτερα τῶν παθῶν ἐπιτει-
νόμενα εἰς ἄλλο μεταβάλλει εἶδος. — εἰ ὅν ταῦτα λέγει, ῥητέον
ὅτι, εἰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον καὶ τὸ ἀρίστον ὑφίσταται τῆς ὕλης, πῶς
ἂν εἶεν εἶδη τε καὶ διαφοραί, καὶ μὴδὲν ἄλλο τῆς διαστάσεως ὑφί-
σταμένης;... εἰς τὴν ἀντίαν. ὁ δὲ τούτοις ὁ Πλωτῖνος ἀπορῶν "εἰ
κοινόν" φησὶν "ἐστὶ πάσης ποιότητος τὸ εἶναι χαρακτηριστὸν ἔξωθεν
εἰσίας καὶ τὸ ἐπιγινώσκον μὲν τὴν εἰσίαν εἰς τὸ πῶς διακεῖται τὸ ὑπο-
κείμενον, διὰ τί πλείω εἶδη καταριθμεῖται ποιότητος, ἔξις καὶ διά-
15 θεσις;... f. 8 b. αἰτιῶν) δὲ τινας ἐν Ἀριστοτέλει τὴν διάθεσιν
ἐπὶ τῷ ὀλιγοχρονίῳ τάξαντα, τὴν συνήθειαν αὐτοὶ παραφέροντες
ὡς τὸ πολυχρονίον δηλοῦσαν, ὥσπερ καὶ αὐτὸς τὴν συνήθειαν ἐπὶ τῆς
ἔξεως ἐμαρτύρατο. ἐπὶ γὰρ τῶν ἀδιαλλάκτων ἐχθρῶν λέγειν
εἰώθαμεν ὅτι διαθέσις ἦδη γέγονε, καὶ ἐπὶ τῶν ἐσκιρρωμένων νόσων.
ἀλλὰ τὴν μὴ συνήθειαν παραιτητέον ὡς καὶ ἐν πᾶσι τυγχάνουσιν τῷ
ἀληθῆς. ἐν οἷς δὲ τυγχάνει, ἐν τέτοις μόνους ἐπιμαρτύραται ταύ-
την ἄξιον. καὶ ὅτω τὴν διάθεσιν ἀντὶ τῆς ἔξεως εἰώθαμεν παρα-
λαμβάνειν, ἐπεὶδὴ εἰς ἓν εἶδος ταῦτα συντέτακται. δηλοῖ δὲ ἡ
διάθεσις θέσιν τινὰ κατ' εἶδος, καὶ δὲ ἔξις ἐνέργειαν τῷ ἔχοντος καὶ
ἔχομένου, καὶ διὰ τὸτο ἡ μὴ ἔξω εὐμετάπτωτος ἡ δὲ δυσμόχλευ-
τος. Εὐδωρὸς δὲ ἐγκαλεῖ ὅτι εἰπὼν ἴδιον εἶναι τῆς διαθέσεως τὸ
εὐκίνητον, φησὶ πάλιν εἰπερ εἶδη αἱ ἔξεις καὶ διαθέσεις (9 a 10?).
ἐκείνῃ ᾧ ἴδιον ἔσται τὸ εὐκίνητον τῆς διαθέσεως... ἄξιον δὲ καὶ τὴν τῶν
Στωϊκῶν συνήθειαν πάντων περὶ τὰ ὀνόματα ταῦτα καταμαθεῖν.
δοκῶσι ᾧ ὅτι οἱ τισιν ἀνάπαλιν τῷ Ἀριστοτέλει τὴν διάθεσιν τῆς
ἔξεως μονιμώτεραν ἡγήσατο. τὸ δὲ ἀφορμὴν μὴ ἔχει τῆς τοιαύτης
ὑπονοίας, καὶ μέντοι καὶ τὸ μονιμώτερον ἢ μὴ παρὰ τοῖς Στωϊκοῖς ἡ
τέτων εἴληπτο διαφορά ἀλλὰ κατ' ἄλλας διαθέσεις. καὶ ᾧ τὰς μὴ
ἔξεις ἐπιτείνεσθαι φασὶ δύνασθαι καὶ ἀνίεσθαι, τὰς δὲ διαθέσεις ἀνεπι-
τάσας εἶναι καὶ ἀνανέτους διὸ καὶ τὴν εὐθύτητα τῆς ῥάβδου, καὶ ἐν εὐμε-
τάβολος καὶ δυναμένη κάμπτεσθαι, διάθεσιν εἶναι φασιν. μὴ ᾧ ἀνε-
θῆναι ἢ ἐπιταθῆναι τὴν εὐθύτητα, μὴδὲ ἔχειν τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον,
διόπερ εἶναι διάθεσιν. ὅπως δὲ καὶ τὰς ἀρετὰς διαθέσεις εἶναι καὶ καὶ
τὸ μόνιμον ἰδίωμα ἀλλὰ καὶ τὸ ἀνεπίτατον καὶ ἀνεπίδεκτον τῷ μᾶλ-
λον. τὰς δὲ τέχνας ἥτοι δυσκινήτους ὄντας ἢ μὴ εἶναι διαθέσεις.
καὶ εἰσάγει τὴν μὴ ἔξιν ἐν τῷ πλατεῖ τῷ εἶδος θεωρεῖν, τὴν δὲ διά-
θεσιν ἐν τῷ τέλει τῷ εἶδος καὶ ἐν τῷ μάστιχα, εἴτε κινεῖτο καὶ μετα-
βάλλοι, ὡς τὸ εὐθὺ τῆς ῥάβδου, εἴτε καὶ μὴ. μᾶλλον δὲ ἐχρῆν
ἐκεῖνο ἐπιστῆσαι, μὴ ἢ παρὰ τοῖς Στωϊκοῖς χέσις ἢ αὐτὴ ἐστὶ τῇ
παρὰ Ἀριστοτέλει διάθεσι, καὶ τὸ εὐανάλυτον καὶ δυσανάλυτον δι-
σταμένη πρὸς τὴν ἔξιν. ἀλλ' ὅδε ὅπως συμφωνοῦσιν. ὁ μὴ ᾧ Ἀρι-
στοτέλης τὴν ἀβέβαιον ὑγείαν διάθεσιν εἶναι φησιν, οἱ δὲ ἀπὸ τῆς
Στωϊκῆς τὴν ὑγείαν, ὅπως ἂν ἔχη, καὶ συγχωροῦσι χέσιν εἶναι. φέρειν.

ἢ τῆς ἑξέως ἰδιώμα· τὰς μὲν γὰρ χεῖρεις ταῖς ἐπιτηδείοις κατα-
 ξάσσει χαρακτηρίξει, τὰς δὲ ἑξέως ταῖς ἐξ ἑαυτῶν ἐνεργείαις·
 ὅθεν ὁδὸ χρόνος μῆκειν ἢ ἰχθυῖν εἰδοποιεῖν) αἱ ἑξέως κατ' αὐτὰς, ἰδιό-
 τητι δέ τινι καὶ χαρακτηρί... ὁ δὲ ὅτι οἱ Στωϊκοὶ διατείνουσι τὰς
 ἑξέως κοινότερον καὶ ἐπὶ τὰς εὐκίνητους αἰς λέγει ὁ Ἀριστοτέλης δια-
 θέσεις, καὶ ταύτας ἡγῶν πολὺ διενηροχέαι τῆς χεῖρας· ἡ γὰρ τῷ
 ἀναλαμβάνοντος τὴν ὑγίαν ἑξὶς καθίσταται καὶ προβολῆς καὶ τῶν
 τοιαύτων χεῖρων πάντῃ διέσκηκεν· αἱ μὲν γὰρ ἄρριζοι καὶ ἀπαγεῖς εἰσί,
 τὰς δὲ ὅπως ὑφηρεκέναι φασὶν ὥστε ἀφειθέσας διαμένειν ὅσον ἐφ'
 ἑαυταῖς δυνάμει, τὸ ἔμμενον ἐξ ἑαυτῶν καὶ τῷ οἰκεῖν λόγῳ παρεχο-
 μένας· διὰ ταῦτα ὁδὸ ὅπως δυσανάλυτος χεῖρας λέγει) ἑξὶς
 παρ' αὐτοῖς· εἰ γὰρ ἔξωθεν ἔχει τὸ δυσανάλυτον, ὥσπερ ὁ δακτύ-
 λος ἐν δακτυλῷ ὥν, ὅταν αὖ ἐν ἑξέως τοιαύτης καταξά-
 σεις· ἀλλ' εἰ ἀφ' ἑαυτῶν τὴν ἐνέργειαν παρέχονται τῷ εἶναι τὸ
 τοῖονδε, τότε αὖ ἐν ἑξέως, ὥσπερ ὁ πῆλος εἰς ὄργανον μεταβα-
 λῶν· αὐτὸς γὰρ ἀφ' ἑαυτοῦ τοῖοσδε γέγονεν· ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὅπως
 ἰσορῶν, τὸ δὲ βαυτεράς ἐν τούτοις δεόμενον ἐμβλέψας ἐκείνῳ
 ἐστίν, ὅρα ἡ ἑξὶς ὅτι ἄλλη τις ἐστὶ τῆς διαθέσεως πλὴν τῇ προσηλ-
 φέναι τὸ μόνιμον καὶ δυσκίνητον· τί γὰρ ποτὲ ἐστὶ τούτῳ τὸ προσηλ-
 φέναι; πότερον διαφερέας προσηλῆς ἢ ψυχῆς χεῖρας, ἢ πλεονασμός
 τις ἄλλος ὁποιοῦν;... f. 2. ὅθεν ὁρθῶς Ἀρχύτας τὸ ἐν ἑξέως
 εἶδος τῆς ποιότητος ἡρκεῖται τῷ καὶ ὅτι συνέσχευε μετ' αὐτῶν τὴν
 διάθεσιν, ὁδὸ ὡς δύο ταῦτα συνηριθμήσατο, ὥστε ὡς ὑπὸ τὴν
 αὐτὴν τάξιν ὄντα τῷ εἶδος, ὅπερ ἡμεῖς ἐλέγομεν πρότερον, ὥστε ὡς
 διαφέροντα· ἀλλ' ὅπως μὲν τῇ ταυτότητι τῷ εἶδος μᾶλλον προσέχων
 ἐπὶ τῷ ἐνὸς εἶδος μεμείνηκεν, Ἀριστοτέλης δὲ ὅτι ἐξίσαται μὲν ὁδὸ
 αὐτὸς τῆς τοιαύτης ὑποθέσεως, πλὴν ἑξεργασμὸν τινα προσέθηκε
 καὶ παραδείκνυσιν τὸ ἐν τῷ ἐνὶ αὐτῶν πλῆθος.

ΣΙΜΠΛ. μ' f. 2 b. μεταβέβηκεν ἐπὶ τὸ δευτέρον τῆς ποι-
 ὆της εἶδος, ὁ καὶ τὸ δυνάμει καὶ τὴν ἐπιτηδεύουσα, ἡ ὡς αὐτὸς
 φησι, καὶ φυσικὴν δυνάμιν ἢ ἀδυναμίαν λέγει, πολλὰ μὲν τῇ δυ-
 νάμει σημαινύσης, ὡς εἶρη) πρότερον, νῦν δὲ τὸ καὶ τὴν ἐπιτηδεύ-
 οντα τὴν φυσικὴν οὐλοῦσης· διττῆς δὲ ὅπως ταύτης, τῆς μὲν ἀπλῶς
 τῆς δὲ καὶ προσηλῆς τινα θεωρουμένης, καθ' ἣν ἡδὴ προφανὲς ἐστὶ καὶ
 ἔνυμος ἢ ἐπιτηδεύουσα, ὡς ἐν τῷ πυκτικῷ λεγομένῳ, ταύτην νῦν
 παραλαμβάνει· διὰ τῷ ποιῆσαι τι ἢ παθεῖν τὸ ῥαδίως προσέθηκε·
 τούτῳ γὰρ τῆς δυνάμει τῆς προσηλῆς ἰδιότητος ἐστίν, ὅπερ καὶ εὐαρί-
 ημῶν ὑπάρχει· καὶ γὰρ οἱ ἀπὸ τῆς Στωϊκῆς πρὸς μὲν τὰς τέχνας ἐπι-
 τηδεύουσα μόνον ἀπέλιπον τὴν ἀπλῶς ὅπως θεωρουμένην, πρὸς
 δὲ τὰς ἀρετὰς τὴν ἀξιολογὸν προσηλῆς ἐκ φύσεως προὑπάρχει
 ἀπεφάνηκεν, ἣν καὶ οἱ ἀπὸ τῶν Περιπάτων φυσικὴν ἀρετὴν ἐκάλεσαν·
 μή ποτε δὲ ὅτι μόνον ἐπὶ τῶν ἀρετῶν ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν τεχνῶν τὴν
 ἐκ φύσεως ἐπιτηδεύουσα θεωρεῖται... f. 3. ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ δυ-
 σπαθὲς τῷ εὐπαθὲς τελειότερον καὶ τὸ ὑγιὲς τῷ νοσήδους μᾶλλον καὶ
 φύσει, διὰ τούτῳ δὲ τοῖς μὲν τὴν δυνάμιν τοῖς δὲ τὴν ἀδυναμίαν
 ἀποδεδωκεν· ὅτι ἐπὶ πάντων δὲ ἐστὶν ὀνόματα κείμενα οἷς χωρί-
 ζει) ἡ ἐπιτηδεύουσα τῆς ἐνεργείας· ἐπὶ μὲν τῷ πυκτικῷ καὶ πύκτε καὶ
 ὁρομικῷ καὶ ὁρομείας κεχωρίζεται τὰ ὀνόματα, γραμματικὸς δὲ καὶ

μυστικὸς καὶ τὴν ἐπιτηδεύουσα μόνον ἔχων λέγει) καὶ ὁ ἡδὴ κατ'
 ἐνέργειαν· καὶ τούτῳ δὲ ἐπισημαίνοντες ὅτι, καὶ λέγει) τούτῳ τὸ καὶ
 δυνάμιν εἶδος ποιότητος, ἀλλ' ὄνομα ποιότητος ὅτι ἐστὶν ἀφ' ἧς κα-
 λεῖ) ὁ καὶ δυνάμιν ποῖος... καὶ τούτῳ δὲ ἐπιστάσεις ἄξιον, ὅτι ὅτι
 πᾶσα δυνάμεις ὁδὸ ἐπιτηδεύουσα πᾶσα τῷ εἰς ὅτι ἐστιν μεταβάλλειν
 αὐτὴν ποιότητος λέγει) καὶ τὸ εἶδος τούτῳ τῆς ποιότητος ἀλλ' ἡ εἰς τὴν
 κατ' ἐνέργειαν ποιότητος ἀγνοῦσα, καὶ ὅτι ἐν ταῖς φυσικαῖς ταύταις
 δυνάμειν αἱ φυσικὴ ἀρεταὶ τάττονται περὶ ψυχὴν ὅσαι, καὶ αἱ σω-
 ματικὴ καὶ τὸ μαλακὸν καὶ σκληρὸν θεωρεῖται, καὶ αἱ καὶ τὸ συναμ-
 φότερον ἐν τοῖς πυκτικαῖς καὶ ὁρομικαῖς, ὥστε καὶ πᾶσαι αἱ δυνάμεις
 παρελήφθησαν... περὶ δὲ τῆς τάξεως ἐγκαλεῖται τῶν εἰδῶν τῆς
 ποιότητος· ὁδὸ γὰρ, φασί, πρῶτον μνημονεύειν τῶν δυνάμειν
 τῶν φυσικῶν, καθὸ πυκτικὴ ἢ ὁρομικὴ γίνονται τινες, εἴθ' ὅπως
 τὰς ἐκ μελέτης καὶ διδασκαλίας ἐπιγνωμέναις ταῖς φυσικαῖς δυνά-
 μειν ἑξέως καὶ διαθέσεις ἀναδιδοῦναι... f. 4 b. ἄλλοι δὲ τὴν φυ-
 σικὴν ταύτην δυνάμιν ὡς τὸ δυνάμει τῆς ὕλης ἐκδεχόμενοι, ἀπο-
 ρῶσι πῶς ποιότητος ἐστὶν ἢ δυνάμεις τῆς ἀπὸ τῆς ὕλης, καίτοι ἄλλη μὲν
 ἢ φυσικὴ δυνάμεις, ἄλλο δὲ τὸ τῆς ὕλης δυνάμεις· ἡ μὲν γὰρ πρὸς
 φασὶν τῷ εἶδος ἐστίν, ἡ δὲ ἐξέως ἐστὶν ὅπως ἐπιτηδεύουσα ἀλλὰ καὶ
 ταύτης ἐστὶν λειπομένη· ἀναμνησθῶμεν δὲ καὶ ὅτι φυσικὴν ταύτην
 δυνάμιν εἶπεν ὁ Ἀριστοτέλης τὴν ἡδὴ προσηλῆς εἰς τὸ ῥαδίως τι
 ποιῆσαι ἢ παθεῖν· ὁ δὲ Εὐδόκος αἰτία) ὡς τῷ προτέρῳ ταύτην
 ὅτι τούτῳ τὸ εἶδος τῆς ποιότητος· αἱ γὰρ φυσικὴ δυνάμεις εἰ μὲν εὐμε-
 τακίνητοι τύχῃσι, διαθέσεις ἔσονται, εἰ δὲ μόνιμοι, ἑξέως· τούτῳ δὲ
 ἐκ ὁρθῶς εἶρη) τῷ Ἀριστοτέλει ἐν μὲν τοῖς πρότεροις ἀρετὰς καὶ
 ἐπιστήμας λαβόντος... ἀλλὰ πῶς ὁ Ἀριστοτέλης εἶπεν ὅτι ὁρομ-
 ικοὶ λέγονται ὅτι τῷ διακείσθαι πῶς ἀλλὰ τῷ δυνάμιν ἔχειν τὸ ποιῆ-
 σαι ῥαδίως; καὶ γὰρ μὴ ὅπως αὐτὰς διακείσθαι ὅπως ὅπως ὅπως
 ἔχουσιν γὰρ τῷ πῶς ἔχοντος διάθεσιν· ἡ καὶ μὲν τὴν τῷ εἶδος διάθε-
 σιν τῷ τελείῳ ὅπως διακείσθαι πῶς, ὥστε ὡς εὐκίνητον ὥστε ὡς μό-
 νιμον ἔχοντες τὴν διάθεσιν, καὶ δὲ τὴν ἐπιτηδεύουσα διακείσθαι...
 f. 5. ἀλλὰ διὰ τί τὴν τῷ παθεῖν τι ἐκείνῳ δυνάμιν ἀλλ' ἀδυναμίαν
 ἔφη εἶναι; ἡ αὐτὸς ἐν τοῖς Μετὰ τὰ Φυσικὰ (δ' 12) τούτῳ διέ-
 λυσε διελὼν τὰ μὲν ἐν τῷ ποιῆσαι τὰ δὲ ἐν τῷ παθεῖν, καὶ τῷ μὲν ποιῆ-
 σαι ἐν ἐτέρῳ ἢ ἑτέρῳ ποιῆσαι ἀποδῶν, τῷ δὲ πάχειν τὸ ὅπως ἐτέρῳ
 πάχειν ἢ ἑτέρῳ· κοινότερον μέντοι δυνάμεις ἐπ' ἀμφοτέρω ταῦτα
 διατείνει... μὲν δὲ τὰς ἐνστάσεις καὶ διαλύσεις καιρὸς ὅταν εἴη καὶ ἐμοὶ
 τὰς νοσητέρας τῶν ἐξηγητῶν ἐπιβολὰς περὶ τῆς φυσικῆς ταύτης
 δυνάμειν παραγράφειν, τίς τέ ἐστι λέγοντι καὶ ἐν τίσιν θεωρεῖται τῶν
 ὄντων· ἐστὶ δὲ καθόλου τούτῳ τὸ γένος πᾶσιν ὑπάρχον τοῖς ὅπως
 τελειωμένοις· ὅτι γὰρ ὅπως ἀπὸ τῷ ἀτελεῖ ἐπὶ τὸ τελείον παραγί-
 νεται τι, εἰ μὴ μέση δυνάμεις παρῇ ἐπιδοῦσα μὲν τὸ ἐνδεὲς εἰς τε-
 λείωσιν, δεχομένη δὲ τὴν ἀποπλήρωσιν ἀπὸ τῷ τελειοτάτῃ.

f. 6 b. μή ποτε διττὴν εἶδος ἀδυναμίας διὰ τούτων ἐνδείκνυται, ὅτι
 ἐν μὲν τῷ καὶ ἐξέως, ὡς τὸ νοσήδους ἀδυναμίαν ἔχει τῷ μὴ πάχειν
 ῥαδίως ὑπὸ τῶν τυχόντων, ὅτι δυνάμιν εἶχε τὸ ὑγιένον· καὶ δὲ καὶ
 εἶδος ὑφειθέως, ὥσπερ τὸ μαλακὸν ἀδυναμίαν ἔχει τῷ μὴ ῥαδίως
 διαιρεῖται, ὥστε τὸ σκληρὸν ἀδυναμίαν ἔχει τῷ ῥαδίως διαιρεῖται.

9^a 'AMM. f. 111. ἀκριβῶς δὲ εἶπεν ὑπὸ τῶν τυχόντων τὰ
24 ὑγιεινὰ μὴ πάχειν, ὅον ὑπὸ καύματος ἢ ἀνέμου ἢ ἀπλῶς ἀφ' ὧν
ἔ πέφυκε πάχειν τὰ ὑγιεινὰ· πάθοι γὰρ ἂν ὑπὸ ξίφους ἢ πυρὸς ἢ
ἄλλῃ τινὸς τοιούτου.

9^a ΣΙΜΠΛ. μ' f. 7. γένος τρίτον πάλιν λέγει ποιότητος, ἀντὶ
25 τῆ εἰδὸς τῷ γένει χρησάμενος, ἢ καὶ κυρίως γένος εἰπὼν. καὶ γὰρ
μὴ τὸ ἀνωτάτω γένος ἐστίν, ὥσπερ ἡ ἀπλῶς ποιότης ἢ τὸ συμβε-
βηκός, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ γένος εἰς εἶδη οἰκεία διαιρέμενον· γένος δὲ
τῶν ὑπαλλήλων λεγομένων γενῶν. εἰς δύο διαιρεῖ τὸ τρίτον τῆτο
γένος, εἰς τε τὰς παθητικὰς ποιότητας καὶ τὰ πάθη, οἷς κοινὸν μὲν
ἐστὶ τὸ ποῖον ὅπως· πάντως δὲ τις καὶ ἐνταῦθα ἐπιζητῆσαι πῶς
πρότερον μὴ τὴν διάθεσιν καὶ τὴν ἔξιν ἐχαρακτήριζε τῷ εὐμεταβόλῳ
τε καὶ δυσμεταβόλῳ, νῦν δὲ τούτοις αὐτοῖς τὰ πάθη διακρίνει καὶ τὰς
παθητικὰς ποιότητας· καὶ εἰρη· μὴ καὶ ἐν ἐκείνοις τινα πρὸς ταύτην
τὴν ζήτησιν, ὅτι ἐκεῖ μὴ ἔξεις καὶ διαθέσεις τὰς ἐκ διδασκαλίας καὶ
ἔξωθεν ἐγγινομένας παραδίδωσιν ὡς δυσκινήτους τε καὶ εὐκινήτους
τελειότητας, ἐνταῦθα δὲ παθητικὰς ποιότητας καὶ πάθη τὰ φύσει.
εἰ δὲ τῷ μὴ ἀρκεῖ ταῦτα, λεγέτω καὶ νῦν συντόμως.

9^b ΔΑΒΙΔ. οἱ ἐπιμελῶς τρέφοντες τὰς περισεράς θάλας περι-
11 πλέκονσι ποικίλα χρώματα ἔχοντας ἐν τοῖς περισερεῶσιν, ὥνα οἷα
βέλοντι χάσιν τὰ τεχνητόμενα· καὶ οὐκ ἀποτυγχάνουσιν τῆς ἐλπίδος.
καὶ τις γυνὴ Αἰθίοπα ἔτεκε μῆτε Αἰθίοπι συγγενομένη μῆτε Αἰθίω
ἔσα, ἀλλ' ἐν τῷ καιρῷ τῆς συνουσίας Αἰθίοπα φανταζέσθαι. προη-
γεῖτο ἢ ἡ φαντασία καὶ τῶν ἐκ γενετῆς.

'AMM. f. 113. εἰπὼν τὰ χρώματα παθητικὰς ποιότητας
εἶναι, τῷ ἀπὸ πάθος ἐγγίνεσθαι αὐτὰς κατασκευάζει καὶ δείκνυσιν
ἕτως ἔχον, οἱ φοβηθέντες γάρ, φησὶν, ὠχρῶσιν τῷ φίλῳ αἵμα-
τος τῇ φύσει καταφεύγοντος ἐπὶ τὴν οἰκείαν πηγὴν, τὴν καρδίαν,
ὡς ἀκρόπολιν ἰχυράν, τὴν πηγὴν τῆς ζωῆς καὶ διὰ τῆτο τελευταίαν
πάντων φθειρομένην· εἰ γὰρ καὶ τὰ καρδιολυκόμενα ζῆ καὶ θύο καὶ τρεῖς
ἡμέρας, ἀλλὰ διὰ τὸ ἔχειν τὰς ἀρτηρίας ἀπ' αὐτῆς ἔσας, μία
δὲ κράσις ποιεῖ καὶ τὸ πρόσκαιρον ὠχρὸν καὶ τὸ ἐκ γενετῆς· ἐνδείξι γὰρ
αἵματος γίνετο, ὥσπερ πλεονεξία αἵματος καὶ τὸ ἐκ γενετῆς ἐρυθρόν
ποιεῖ καὶ τὸ πρόσκαιρον.

9^a ΣΙΜΠΛ. μ' f. 8 b. ἐπιφάσεως δὲ καὶ πάλιν ἄξιον πῶς ὑπὸ
25 τὴν ποιότητα τάξας τὰ πάθη, εἴπερ τρίτον εἶδος ποιότητος παθη-
τικῆς ποιότητες, φησὶ, καὶ πάθη, ὅμως ὑπερὸν (10 α 9) "πάθη μὴ"
φησὶ "τὰ τοιαῦτα λέγει, ποιότητες δὲ ἔ." καὶ γὰρ τινὲς μὴ οἰοῦν ἐλλί-
πῳς εἰρηξῆς τὸ "ποιότητες δὲ ἔ." λέπειν γὰρ τὸ ἔκ ἐστὶ παθητικά,
ὡς εἶναι μὴ αὐτὰς ποιότητας, παθητικὰς δὲ ἔ." ἄλλοι δὲ ἐπὶ ταῦτα
οἶον φέρον αὐτὴν τὰ πάθη καὶ τὰς παθητικὰς ποιότητας, καίτοι
σαφῶς ἕτως διορίζον. ἀλλ' ἴσως ὡς ὑποπίπτον τὸ πάθος ὑπὸ
τὴν παθητικὴν ποιότητα κατὰ τι σύμπτωμα αὐτῆς πρόσκαιρον,
ἕτως αὐτὸ ὑποτάττεσθαι αὐτῇ φησὶν. Ἀλέξανδρος δὲ ἐδὲ ζῆτεῖν
ἀξιὸν εἰ τὰ πάθη ὑπὸ τὴν ποιότητα· αὐτὸς γὰρ ὁ Ἀριστοτέλης
μὲνον τὰς παθητικὰς ποιότητας ἀλλὰ καὶ τὰ πάθη ὑπὸ τὸ αὐτὸ εἶδος
ἔταξεν, εἰπὼν "τρίτον δὲ γένος παθητικῆς ποιότητες καὶ πάθη." καὶ γὰρ
εὐλόγον εἰς ταῦτα ἄγειν αὐτά, μέλλοντα λέγειν αὐτῶν τὴν δια-

φοράν... ν' f. 1. ἔοικε πῶς ἀτελὲς εἶδος εἶναι τῆς παθητικῆς ποί-
τητος τὸ πάθος, ἔτελειότης ἐστὶν ἡ παθητικὴ ποιότης. ὥσπερ ἔν
ἡ διάθεσις τῇ ἔξει συνεπλάκη, ἕτως καὶ ἐνταῦθα τὸ πάθος τῇ παθη-
τικῇ ποιότητι συνέζευξεν... λέγοντος δὲ τῷ Ἀριστοτέλει, ὥσπερ
τὰ ὀλιγοχρόνια χρώματα ἀπὸ πάθος γίνετο, ἕτως καὶ τὰ πολυχρό-
νια ἀπὸ τῶ αὐτῶ συμβαίνει, ἄλογον νομίζουσιν οἱ περὶ τὸν Νικό-
στρατον τὰ πάντα τὰ χρώματα πάθος ἐγγινομένα γίνεσθαι, καὶ μά-
λιστα τὰ σύμφυτα καὶ ὑσιώδη, ὥσπερ τὸ τῆς χιόνης... εἰσὶ δὲ
τινὲς οἱ τὰς συμφύτας ταύτας ποιότητας ἔφασιν εἶναι πάθη ἢ
παθητικὰς ποιότητας ἀλλὰ μέρη ὑσιῶν καὶ ὑσίας. δῆλον ἔν ὅτι ἔτσι
ἐδὲ τὴν ἀρχὴν παραδέξοντο τὰ περὶ τῶν συμφύτων χρωμάτων ἡπορη-
μένα. Ἀνδρόνικος δὲ ἔξεῖ μὴ διαιρεῖσθαι τὰς παθητικὰς ποιότητας
εἰς τὸ ἐμποιεῖν πάθη καὶ εἰς τὸ ἐκ πάθος συνίστασθαι, ἀλλὰ πάσας ὡς
ἐκ πάθος συνισταμένας παθητικὰς εἶναι, τὸ δὲ πάθος ποιητικαῖς
εἶναι συμβαίνειν αὐταῖς· τὸ γὰρ θερμὸν θερμαίνειν δύνατο, ἀλλὰ
καθόσον εἰς ἄλλα ποιεῖ, καὶ ποῖα ἀλλὰ ποιητικὰ καλεῖται αὐτά,
ὅον καὶ θερμὰ ἀλλὰ θερμαντικά, ἄπερ ἦδη πρὸς τι, καθάπερ τὸ
καυσικὸν καὶ τὸ καυσὸν καὶ τὰ ὅμοια. διὸ θερμὸν μὲν ἐστὶ καὶ μηδεὶς
ἔντος θερμαντῶ, θερμαντικὸν δὲ ἐκεί· ποῖα γὰρ καὶ τὸ πῶς ἔχειν
ἀλλ' ἔ· καὶ τὸ πρὸς τι λέγειτο. πρὸς δὲ τῆτο καλῶς ἡπορημένον
ῥητέον ὅτι τὰς αἰδηθείας γινομένας παθητικὰς ποιότητας καὶ καθόσον
ἐκ ποῖντος τινος καὶ πάχοντος συνίσταντο, καὶ τῆτο δεῖ θεωρεῖν, ἐδὲ
καθόσον πρὸς ἀντιγράφοντα λέγοντο, ἀλλὰ τὸ ἀπλὴν καὶ ἀπλῶς τὸ
εἶδος τῶ πάθος αὐτὸ καθ' αὐτὸ νοεῖν ὡς ποιότητα, μηδὲν ἐφα-

πτομένους τῆς τῶ ποῖντος εἰς αὐτὸ ἐνεργείας καὶ συζεύξεως...
f. 1 b. διαφέρειν δὲ αἱ τρεῖς ποιότητες αὐτῶ τῶν μὴ πρώτων, ὡς καὶ
Πορφύριος καὶ Ἰάμβελιχος φασιν, ὅτι ἐκείναι μὴ ἐκ διδασκαλίας τὸ
τέλειον ἔχουσιν, αὐτῶ δὲ φύσει ὑπάρχουσιν. μήποτε δὲ καὶ φύσιν
παρεῖληπτο ἐν ἐκείναις ὅπερ θερμότης καὶ ψύξις καὶ τὰ τοιαῦτα, ἢ δὲ
διαφορὰ τῶν ἐνταῦθα μὴ καὶ πάθος εἶναι, ἐκεῖ δὲ καὶ διαθέσιν καὶ
ἔξιν. τῶν δὲ δευτέρων διαφέρει καθόσον ἐκείναι μὴ ἐν τῷ δυνάμει
ἐθεωρῶντο καὶ ἐπιτηδεύοντες ἦσαν, αὐτῶ δὲ ἐντελέχειαι μᾶλλον εἰσι
καὶ κατ' εἶδος τι ἦδη ὑφείκηται. τάξιν δὲ εἰ τις ποθεῖ μαθεῖν
αὐτῶν, ῥητέον ὡς ἡ ἐκ πάθος καὶ μεταβολῆς εἰδοποιία ἀπολείπειτο
τῶν πρώτων καὶ αὐτοφυῶν ποιότητων, ὅσαι τέ εἰσι κατ' ἐνεργείαν
καὶ ὅσαι καὶ φυσικὴν δύναμιν πρώτως συνίσταντο καὶ τὸ καὶ κίνησιν
ἐτεροιώσεις. ὁ μὲντοι Ἀρχύτας ἔοικε προτάξαι τὸ καὶ τὸ πάθος
εἶδος τῆς ποιότητος τῶ καὶ δύναμιν· καὶ ἴσως μᾶλλον τῆτο ἔχει
λόγον... f. 2. ἀλλὰ τί ποτέ ἐστι τὸ πάθος τῆτο, ζητεῖν ἄξιον.
λέγειτο γὰρ πάθος ἢ τὸ ἀναιρετικὸν τῆς ὑσίας, ὡς ἡ σῆψις σώματος
φθορὰν ἐπάγουσα τῷ σπιομένῳ, ἢ τὸ τῆτω ἀντίθετον τὸ συνέχον
διὰ τῆς μεταβολῆς ἐν τῷ καὶ φύσιν τὸ ὑποκείμενον... ἐπειδὴ δὲ
τὰς παθητικὰς ποιότητας εἰς τε ψυχὴν καὶ σῶμα διέειλε, δεῖ ζητεῖν
εἰ αἱ ἐκτάσεις καὶ ὅργανα καὶ τὰ τοιαῦτα τῆς ψυχῆς ἐστὶν ἴδια, ἢ
κοινὰ καὶ τῶ ἔχοντος. εἰ τοίνυν ἀρέσκει αὐτῷ ἐν τῷ πρώτῳ περὶ
ψυχῆς (1 1) ἀπὸ τῶ σώματος ὠρμηθῆς τὰ τοιαῦτα, ὥς πολ-
λάκις μὴ εὐκινήτους γίνεσθαι ἡμᾶς πρὸς ὀργήν, καίτοι μικρῶν ὄντων
τῶν παρεξονόντων, πολλάκις δὲ, καίτοι μεγάλων ὄντων, μὴ

κινεῖται, ὅταν μὴ ὀργᾶ τὸ σῶμα μηδὲ ἢ ἀφ' ἑαυτοῦ πρὸς τὸ πάθος ἡρεθισμένον· εἰ τοίνυν τὸτο ὅπως ἔχει, τῆς ψυχῆς εἶπε τὰ πάθη καὶ τὸ ἐπικρατὲς αὐτῆς καὶ πλεονάζον ἐν τῷ συνθέτῳ ζῳῳ.

10^a ΠΟΡΦ. f. 47 b. ἡ μορφή διχῶς λέγεται παρὰ τῷ Ἀριστοτέλει· καθ' ἓν μὲν ᾧ σημαίνοντο τὰς ἐσιώδεις μορφὰς λέγει, καθ' ἕτερον δὲ τὰ ἐπὶ τοῖς ἐσιώδεσιν εἰδῶσιν ἐπιφανόμενα καὶ κατὰς ἐπιφανείας τυπώματα, καθὼ καλὰ τε λεγόμενα καὶ εὐμορφα τὰ εἶδη, ὅθεν ἐφαπτόμενα τῶν ἐσιωδῶν.

ΣΙΜΠΛ. ν' f. 2 b. ἡ δὲ περὶ ἑκασον μορφή διχῶς λέγεται παρὰ τῷ Ἀριστοτέλει, κατὰ τε τὰ ἐσιώδη εἶδη καὶ κατὰ τῆς ἐπι- 10 φανείας ποιά τυπώματα. νῦν ὅν θεωρεῖται ὁ κατὰ τὰ ἐσιώδεις εἶδος (ὅθεν γὰρ ἐξὶ ποιότητος τὸ τοῦτον) ἀλλὰ καὶ τὸ ἐπιφανόμενον τοῖς ἐσιώδεσιν περὶ τὴν ἐπιφάνειαν εἰδῶσιν, καθὼ καλὰ τινα καὶ εὐμορφα λέγομεν ἢ δυσειδή καὶ ἄμορφα. αἱ μὲν τοιαῦται μορφαὶ ποιότητες εἰσιν, ἀλλὰ μὴ παρὰ τὸ χρῶμα καὶ τὸ χῆμα, ἐπιστῆσαι δὲ ἄξιον 15 μήποτε καὶ ἐκείνων περιεκτικαί, καὶ μὴ προσήκοντα τῷ Ἰαμβλίου. τινὲς δὲ τὴν μὲν μορφήν ἐπὶ τῷ ζῳῳ μόνον λέγεσθαι νομίζουσι, τὸ δὲ χῆμα περὶ τῷ ἀψύχῳ εἶδος, ὅτε καὶ τὴν τεχνικὴν συνήθειαν καλῶς ὅτε τὴν τῶν πολλῶν χρῆσιν· ἐπαλλάττει ᾧ ταῦτα τὰ ὀνόματα... τινὲς δὲ τὴν μορφήν ἐπὶ τῶν φυσικῶν ἀκέραιον μόνον, 20 καὶ δοκεῖ ταύτην τὴν ὁρᾶν ἐν τοῖς ἐξῆς προσέειναι ὁ Ἰαμβλίου· ὡς ὁ λεγομένης τῆς μορφῆς ἐπὶ τῶν μαθηματικῶν καὶ ὅλως τῶν χημάτων, καὶ διὰ τὸτο φησὶ τὴν περὶ ἑκασον μορφήν εἰρη- 25 ζῶν, διότι ὡς ἐνυλὸς εἰς τὸ ἄτομον κατετάγη· εὐθύτητα δὲ καὶ καμπυλότητά φησιν Ἰαμβλίου τὴν κοινὴν ἐπὶ τῶν γεωμετρικῶν χημάτων καὶ ἐπὶ τῆς μορφῆς εἰρηζῶν ποιότητα, καὶ διὰ τὸ κοινὸν καὶ διατείνον ἐπ' ἄμφω καὶ ἐπὶ μορφῶν καὶ χημάτων κοινῶς ὀνομαζόμενον καὶ περιττεῖον ἑκατέρω ἰδίᾳ καταλέγεσθαι. αὐτὴ μὲν γὰρ, φησὶν, ἡ γραμμὴ, καθόσον ἐστὶ γραμμὴ, ποσὸν ἐστίν, ἢ δὲ εὐθεῖα, καθό- 30 σον ἐστὶν εὐθεῖα ἢ καμπύλη, ποιά ἂν νοηθῇ· καὶ ἡ ἐπιφάνεια, κα- 30 θόσον μὲν ἐστὶν ἐπιφάνεια, ποσόν, καθόσον δὲ ἐπίπεδος ἐπιφάνεια, ποῖον. καὶ ἐπὶ τῆς μορφῆς δὲ, φησὶ, ταῦτα ὡσαύτως θεωρεῖται. μήποτε ὅν ἡ εὐθύτης καὶ ἡ καμπυλότης γραμμῶν ἂν εἴη καθ' αὐτάς καὶ ἐπιφανείων, μορφῆς (f. 3) δὲ ὁ καθ' αὐτό, ἀλλ' εἰ ἄρα, καὶ συμβεβηκός, καθόσον, οἶμαι, καὶ τὸ χῆμα περιέχει ἡ μορφή. 35 εἴ τι δὲ ἄλλο τοῖς ὅμοιον τοῖς εὐθέσι καὶ καμπύλοις, προσέθηκε, τὰ ἐλικοειδῆ καὶ κωνοειδῆ καὶ φακοειδῆ λέγων τῶν χημάτων καὶ τὰ τοιαῦτα ἅπερ μικτὴν ἔχει τὴν φύσιν ἐξ εὐθέος καὶ περιφερῆος, ὡς καὶ οἱ γεωμέτραι φασίν.

ΑΜΜ. f. 114 b. ἐλέγετο δὲ καὶ πρῶτον ὅτι τὸ μὲν χῆμα ἐπὶ 40 ἀψύχων θεωρεῖται ἢ φαντασιῶν, ἢ δὲ μορφή ἐπὶ ἐμφύχων ἢτοι φυσικῶν, καὶ ὅτι εἰ καὶ ἐπὶ ἀψύχων ποτὲ φέροιμεν τὴν μορφήν ὄνομα, καταχρηστικώτερον τὸτο ποιεῖμεν διὰ τὸ μίμημα εἶναι τῶν ἐμφύχων.

10^a ΠΟΡΦ. f. 47 b. πυκνά μὲν ᾧ λέγεται τῷ τὰ μόρια σύνεγγυς 45 ἀλλήλων κεισθῆναι ὡς μηδὲν ἑτερογενὲς σῶμα μεταξὺ αὐτῶν παρεμπίπτειν δύνασθαι, ὡς ἔχει ἐπὶ τῷ χρυσῷ καὶ τῷ σιδήρῳ καὶ τῶν ποιοτήτων τῶν σωμάτων, μανὼν δὲ τῷ ὅπως αὐτῶν διεσπένεσθαι τὰ

μόρια ὡς ἑτερογενὲς σῶμα δύνασθαι καὶ αὐτῶν παρεμπίπτειν, οἷαι εἰσιν αἱ σπογγαίαι καὶ κίσσηρις καὶ τὸ ἔρεον.

ΣΙΜΠΛ. ν' f. 3. πληρώσας δὲ τὰ εἶδη τῆς ποιότητος ἐπήγα- 10 α γεν ἴσως μὲν ὅν καὶ ἄλλος ἂν φανείη τρόπος ποιότητος, ὅς ὅτι 25 φιλόσοφον εὐλάβειαν ἐνδείκνυμενος, ὡς τινες οἶοντο, ὅθεν ὅτι δυσδιαίρετος ὁ περὶ τῶν πρώτων γενῶν λόγος, ὡς ἄλλοι, ὅθεν ὅτι τὰς διαφορὰς ἐνδείκνυται καθ' ἃς λογικὸν καὶ ἄλογον καὶ τὰ ἄλλα θεωρεῖται ποιά τὰ ἐσιώδη καὶ διαιρετικά τῶν γενῶν· ἐστίαι γὰρ εἰσιν ἐκεῖνα μάλλον, ἀλλ' ὁ ποιότητες· εἰ δὲ ποιότητες ἦσαν, ὅς ἂν ὅπως εἰς ἐκάστην τάξιν ἀπερρίφθαι. Ἀνδρόνικος δὲ πέμπτον εἰσάγει γένος, ἐν ᾧ τάττει μανότητα καὶ πυκνότητα, κρυφότητα βαρύτητα, παχύτητα λεπτότητα, καὶ τὴν καὶ τὴν ὀγκον ἀλλὰ καθὼ ἀέρα λέγομεν λεπτὸν εἶναι καὶ τὸ ὕδατος λεπτότερον. ποιά γὰρ, φησὶ, λέγομεν πάντα τὰ τοιαῦτα τῷ ἀπὸ ποιότητος εἶναι αὐτά· ὁμοίως 15 δὲ καὶ τὸ διαφανὲς καὶ τὸ σκοτεινόν, ὥστε, φησὶν, ἢ ἄλλο τι γένος ποιότητος τὸτο θετέον ἢ συσκευτέον αὐτὰ ταῖς παθητικαῖς· τῷ μὲν ᾧ παθεῖν τι τὸ σῶμα τῶν ἑκασον τοῦτον γέγονεν, διαφέρει δὲ ἐκείνων ὅτι πάθος ὅς εἰσιν ἐμποητικὰ αὐτῶν. Εὐδωρος δὲ τὴν παχύτητα καὶ λεπτότητα εἰς ἕτερον τάττει γένος, τὰς δὲ ἄλλας ὅς οἱ δὲ περὶ τὴν Ἀρχαϊκὴν ταύτας μὲν εἰς τὸ τέταρτον γένος τάττει 20 συνεπομένας τῷ μανῶ καὶ πυκνῷ, ἐκεῖνας δὲ μάλλον αἰνίττεται τὴν Ἀριστοτέλην φασίν. ἐν τῷ ἴσως δὲ καὶ ἄλλο γένος, ὅς ἐν τῇ περὶ Γενέσεως καὶ Φθορᾶς (2 2) τῷ θερμῷ καὶ ὑγρῷ καὶ ψυχρῷ καὶ ξηρῷ συνέταξεν· εἰσὶ δὲ αὐτῷ βαρὺ (f. 3 b) κῆφον, σκληρὸν μαλακόν, τραχὺ λεῖον, παχὺ λεπτόν. ἀλλὰ πῶς ἂν τις ταῦτα παρα- 25 δέξαιτο μηδενὸς ὑπ' αὐτῶν λεγομένων ἐνὸς γένους ὑφ' ὃ ταῦτα ταχύθησεν, ὡς ἐν μὲν τῷ πρώτῳ ἔξει ἢ καὶ διάθεσις, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ φυσικὴ δύναμις καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων; βέλτιον ὅν λέγειν ἐν τι, ὅτι καὶ τὸ ἀληθὲς εἰσὶ τινες καὶ ἄλλοι τρόποι, ὅς ἐν τῇ Μετὰ τὰ Φυσικὰ (δ' 21) ὡς ἐν τελειοτέρᾳ πραγματείᾳ παραδίδωσιν· ἐν- 30 ταῦθα δὲ ὡς ἐν εἰσαγωγῇ τὸς μάστιγα λεγομένους ἐξέθετο.

f. 3 b. τὸτο εἶπεν ἐπειδὴ τινὰ μὲν παρωνύμως λέγεται, ὡς ἀπὸ 10 α λευκότητος τὸ λευκόν, ἔνια δὲ ὁμωνύμως, ὡς τρίγωνον καὶ τετρά- 28 γωνον καὶ τῶν ἄλλων σχημάτων ἑκασον· ἐπὶ ᾧ τῶν τριγώνων καὶ ἡ ποιότης καὶ τὸ μετέχον καλεῖται. ἔτι δὲ ἐπ' ἐνίων μὲν ἀμφοτέρω ὀνόμασαι, ὡς γραμματικὴ καὶ γραμματικός, ἐπ' ἐνίων δὲ ὁ ἕτερον, ὡς ἡ πρὸς γραμματικὴν ἐπιτηδεύτης καὶ ὁ κατ' αὐτὴν εὐφυῶς διακείμενος, ἐπ' ἐνίων δὲ τὸ ἕτερον μόνον ὀνομασθαι, τὸ ποῖον μὲν, ὡς ἐπὶ τῷ πυκτικῷ καὶ ὁρομικῷ· ἀνώνυμοι ᾧ αἱ ἐπιτηδεύσες· ἢ 15 ᾧ πυκτικὴ καὶ ὁρομικὴ αἱ κατ' ἐνέργειαν εἰσιν ἐπιστῆμαι, ἀφ' ὧν πύκν' καὶ ὁρομικὴ οἱ ποιοὶ λέγονται· οἱ ᾧ πυκτικοὶ καὶ ὁρομικοὶ τὸς δυνάμει ποιεῖς σημαίνουσιν, ἀπὸ ἐλπίδος ἢ ἐξουσίας ἐξουσίας παρωνομασμένους. ἔτι δὲ ὅπως τῇ μὲν ἔξει καὶ ὄνομα, ὡς τῇ ἀρετῇ, τῷ δὲ κατ' αὐτὴν ποιεῖ ἑκείν· ὅθεν ᾧ λέγεται ἐνάρετος, ὁ δὲ σπυδαῖος 20 ὅς ἀπὸ τῆς ἀρετῆς παρωνομασθαι, ὅθεν ὁ ἐνάρετος, ὥσπερ ὅθεν ἐγγράμματος ἀπὸ τῆς γραμματικῆς. ἐπ' ἐνίων δὲ καὶ παραλλάτ- 25 τουσιν αἱ τῶν ὀνομάτων σημασίαι περὶ τὴν τῶν πραγμάτων δήλωσιν διὰ τὴν ἀνωμαλίαν τῆς χρήσεως· ὁ ᾧ δίκαιος καὶ μὲν τὸ ὄνομα

ἀπὸ τῆς δίκης παρωνόμασαι, κτ' δὲ τὰ πράγματα ἀπὸ τῆς δικαιοσύνης, ὁ δὲ δικαιόσυνος κτ' μὴ τὴν λέξιν ἀπὸ τῆς δικαιοσύνης ὥσπερ καὶ ὁ εὐφρόσυνος ἀπὸ τῆς εὐφροσύνης, κτ' δὲ τὰ πράγματα ἕκ' ἔχει παράθεσιν. διὰ ταῦτα ἔν πάντα προσέθηκε τὸ "ἡ ὅπως ἄλλως ἀπ' αὐτῶν." ἀνήγαγε δὲ ταῦτα ἢ εἰς τὸ μὴ κείναι ταῖς ποιότησιν ὀνόματα, ὡς ἐπὶ τῶν φυσικῶν δυνάμεων, ἢ εἰς τὴν συνήθειαν μὴ ἔχουσαν ἐν χρήσει τὸ ἕτερον, ὡς ἐπὶ τῆς ἀρετῆς καὶ ἐναρέτου. καὶ ὁ ἄλλος ὅτι ἐπ' ὀλίγον μὴ ταῦτα συμπήπει, τὰ δὲ πολλὰ παρωνόμασαι ταῖς ποιότησιν ἀφ' ὧν ἔχει τὸ ποῖα εἶναι.

10^a ΣΙΜΠΛ. ν' f. 3 b. τὸ χῆμα οἱ Στωϊκοὶ τὴν τάσιν παρέ-
11^a χεῖς λέγουσιν, ὥσπερ καὶ τὴν μεταξὺ τῶν σημείων διάζασιν· διὸ καὶ εὐθείαν ὀρίζον γραμμὴν τὴν εἰς ἄκρον τεταμένην. ἀλλ' ἔτι ἀναιρεθῆσθαι ἢ μαθηματικὴ ὕψια, ἥτις ἀκίνητος τέ ἐστι καὶ ἀλλοιωτέως πάσης, καὶ διὰ τὸ καὶ τάσεως, ἀπηλλαχμένη... f. 4. εἰ δὲ τις διττὰ χῆματα ὑποτίθωτο, τὰ μὴ ἀσώματα, ὡς τὰς ιδέας κύκλου τε καὶ τῶν ἄλλων σχημάτων ὁ Πλάτων φησὶ, τὰ δὲ ὡς περὶ τοῖς σώμασι μεριζόμενα, καὶ τρίτα δὲ κατ' ἄλλην τινα μεταξὺ φύσιν τῶν τε ιδεῶν καὶ τῶν γινόμενων, ἔπειθ' ἡγεῖται εἰ ἄλλως μὴ ἔστι τὰ ἀσώματα χῆματα ἄλλως δὲ τὰ σωματοειδῆ, καὶ εἰ κτ' τὴν κοινὸν λόγον ἀμφοτέρων τύπων νυνὶ τὰ χῆματα λέ- 20 γει καὶ κτ' μόνον τὴν ἐπὶ τῶν σωμάτων θεωρούμενον... περὶ δὲ τῆς μορφῆς ἐπισκεπτόμενος εἰ κτ' τὸ ποῖον χῆμα ἢ μορφὴ ὑφίσταται, ὡς τινες οἴοντο, καὶ διὰ τὸτο συνέταξεν αὐτὴν τῷ χῆματι· ὅτε ἂν τῷ Ἀνδρόνικῳ δοκεῖ τὸτο ὅτε ἀληθὲς ἐστίν. καὶ δοκεῖ μὴ ἂν διότι τὸ χῆμα ἀπλῶς εἰπὼν τὴν μορφήν ἔχ' ἀπλῶς εἶπεν ἀλλὰ τὴν 25 περὶ ἑκάστον ὑπάρχουσαν μορφήν· ἢ ἂν ἐν τέτοις ἀκριβολογία δι- γησιν αὐτὰ σαφῶς ἀπ' ἀλλήλων· τὸ μὴ ἂν χῆμα παρίσχησιν ὡς κοινὸν τι καὶ πλείοσιν ὑπάρχον κατ' ἀριθμὸν ἢ κατ' εἶδος διαφέρουσι, τὴν δὲ μορφήν ἐνδείκνυσι ὡς μὴ τῶν καθ' ἑκάστα σωμάτων φυσικῶν ἀποτελεωτῶσαν.

10^a f. 4 b. καὶ περὶ τῶν μαθ' τε καὶ πυκνῶν ἔχει ἂν τις πρὸς τὴν
16^a αἰτίαν τῶν Ἀριστοτέλους ἀντιλέγειν· τὸ ἂν διαζάσει τῶν μορίων ἀπ' ἀλλήλων ἢ τῇ συνέγγυς θέσει τὸ μακρὸν ἢ καὶ τὸ πυκνὸν ἀφορίζεσθαι τὴν Δημοκρίτου αἴρεσιν βεβαιῶσι· καὶ ἂν ἐκεῖνος συνιόντα εἰς αὐτὴν τὰ ἄτομα σώματα συνιστᾷν τὸ πυκνὸν φησι, διζάμενα δὲ ἀλλή- 35 λων καὶ μεταξὺ πολλῶν κενῶ διαλαμβανόμενα τὸ ἀραιὸν ἀπεργά- ζεσθαι. ταῦτα δὲ ἐστὶν ἄτομα· εἰ ἂν ἦν καὶ ἡ ὕλη καὶ συμπαθὲς ἐστὶ πρὸς ἑαυτὴν καὶ δι' ὅλη ποῖα ἐστὶ τὰ ποῖα, ὁ ἄλλος ὅτι καὶ τὰ ἀραιὰ καὶ τὰ πυκνὰ δι' ὅλην ἡνωμένα συμπαθῆ ἐστὶ πρὸς ἑαυτά· ὁ δὲ τοῖς διαζήμασι τὴν αἰτίαν ἀποδιδὼς ἐπιγέννημα ποιεῖ τὸ ποῖον τῆς κτ' 40 χέσεως θέσεως, πρὸς δὲ ταῦτα φησιν Ἰάμβλιχος "διττὴν (f. 5) εἶναι τίθεμεν τὸ μακρὸν καὶ πυκνὸν, τὸ μὴ ἐν τοῖς εἶδεσιν, ὁ καὶ δι' ὅλη πάρεστι καὶ ὑσιώδες ἐστὶ καὶ ἔξεως μᾶλλον οἰκεῖον θεωρεῖται, ὅποιον τὸ μακρὸν τῷ ἀέρος καὶ τῷ πυρός, κατ' ὕψιον αὐτοῖς ὑπάρχον· ἄλλο δὲ ἐπὶ τῆς καὶ ἔξεως ὡς ἐν χῆματι θεωρεῖται, ὅπερ ἐν τοῖς σόγ- 45 γοις καὶ τῇ κισσῇ φαίνεται". τῆς δὲ Δημοκρίτου δόξης διέσχεν αὐτή, ἐπειδὴ καὶ περὶ τῆς ἐν σφαιραῖς μανότητος καὶ πυκνότητος δια- τέταται ταῦτα, ἀλλὰ περὶ ταύτης ἥτις ἐπὶ ταῖς μορφαῖς καὶ τοῖς

σχήμασιν ἐπισυνίσταται... ὡσαύτως καὶ περὶ τῶν λεῖων καὶ τραχείας καὶ 10^a ἀπορεῖν δυνατὸν καὶ λυεῖν τὰ ὑπορημένα· Εὐδώρος δὲ ἀπορεῖ τι 22^a· ὁ ἄνθρωπος τὸ μὴ μακρὸν καὶ πυκνὸν καὶ λεῖον καὶ τραχὺ θέσιν σημαίνει, ἔκτετι δὲ καὶ ἡ καμπυλότης καὶ ἡ εὐθύτης, πρὸς δὲ ῥητέον... οἱ δὲ περὶ τὸν Νικόμαχον καὶ τὴν μανότητα καὶ πυκνότητα ποιότητος φιλο- νεύουσι δεικνύναι, τὸ πῦρ μακρὸν εἶναι παρατιθέμενον καὶ τὸν ἀέρα, τὴν δὲ γῆν πυκνήν, καὶ κτ' θέσιν ἄλλα καὶ ποιότητα... ἐπισηῆσαι δὲ ἄξιον ποῖον τῷ σφαιρῷ σημαίνοντον ἀντίκειναι τῷ μακρῷ· εἰ μὴ ἂν τὸ τριχῆ διαζατόν, ἢ ἐπιφάνεια τῷ τῷ καὶ ἡ γραμμὴ ἀντίκειναι· εἰ δὲ τὸ ἰσχυρόν, τὸ σαθρόν ἂν εἴη τῷ ἀντικείμενον· εἰ δὲ τὸ δυσ- διαίρετον, εἰ μὴ διὰ τὴν σκληρότητα ἔχει τὸτο, τὸ μαλακὸν αὐτῷ ἀντίκειναι, εἰ δὲ διὰ τὴν πυκνότητα, τὸ ἀραιόν· καὶ εἴη ἂν τῷ μακρῷ κυρίως καὶ τὸ σφαιρὸν ἀλλὰ τὸ πυκνὸν ἀντικείμενον. (f. 5 b) Πλω- τίνος μέντοι ἔκ' ἀξιοῖ δύο σημαίνοντα τῆς μανότητος καὶ πυκνότη- 25 τος ἀκρίβειαν, τὸ μὴ ὑπὸ τὸ πρὸς τι τὸ δὲ ὑπὸ τὸ ποῖον ἀναγόμενον... οἱ δὲ Στωϊκοὶ δύναμιν ἢ μᾶλλον κίνησιν τὴν μακρωτικὴν καὶ πυκνω- τικὴν τίθενται, τὴν μὴ ἐπὶ τὰ ἔσω τὴν δὲ ἐπὶ τὰ ἔξω, καὶ τὴν μὴ τῷ εἶναι τὴν δὲ τῷ ποῖον εἶναι νομίζουσιν αἰτίαν· ἀλλ' ὅθεν ταῦτα τοῖς νῦν λεγομένοις ἐνίσταται, ἔως ἂν μὴ περὶ τῶν ἐν τῇ φύσει εἰδῶν ἀλλὰ περὶ τῆς ἐπισκευαστικῆς μανότητος τῆς καὶ διάζασιν θεωρούμενης ἐστὶ νῦν ὁ λόγος. οἱ δὲ περὶ τὸν Ἀχαιοὶν παραιτῶν καὶ εἰς τὸ πρὸς τι ἀνάγειν τὴν μανότητα καὶ εἰς ἕτερον τι πέμπτον εἶδος ποιότητος· ἀλλ' ὅθεν εἰς τὰς παθητικὰς αὐτὴν τίθεσιν, ὡς Ἀνδρόνικος, ἀλλ' εἰς τὰς ἐν τῷ τετάρτῳ γένει... ἐπεὶ δὲ τινες ἐνταῦθα καὶ τὴν περὶ βαρύτητος καὶ κηφότητος λόγον ἐπεισήγαγον, ἀνάγκη καὶ περὶ τῶν ὀλίγων διελθεῖν καὶ φάναι ὅτι τὸ μὴ καὶ τὸν σφα- 30 μὸν βαρὺ καὶ κηφον τῇ ῥοπῇ πλείονα καὶ ἐλάττωον χρωμένον ποσὸν ἂν εἴη, εἶπερ καὶ Ἀρχύτας ἐν εἶδος τῷ ποσῷ καὶ τὴν ῥοπῇ καὶ τὸν σφαμὸν ἀφωρίσαστο... ὅσα ἔν τῶν μὴ τῷ ποσῷ συντάττει 30 ἀλλὰ τῷ χαρακτῆρι καὶ τῷ ποιῷ, πότερον ἐν ἄλλῳ εἶδει τάττει παρα τὰ εἰρημένα τέτταρα τῆς ποιότητος, ὥσπερ Ἀνδρόνικος τε καὶ Πλωτίνος ὑπολαμβάνουσιν, ἢ ἕνεστιν ὅτι ἐν αὐτὰ τῶν τετάρτων προσβιβάζειν; τὸτο δὲ ἐστὶ σαφές, ἐὰν περὶ αὐτῆς τῆς βαρύτη- 35 τος καὶ κηφότητος γνωστῇ τινες εἰσιν... f. 6. δοκεῖ δὲ τισιν ὅτι πολὺν εἶναι τὴν ποιότητος γένος ὡς πάσαις ταῖς κατηγορίαις συνυπάρχειν· εἶναι ἂν τὰς μὴ ὑσιώδεις, ὡς ἀνθρωπότητα καὶ Σω- κρατότητα, τὰς δὲ ἐπὶ τῷ ποσῷ, οἷον γραμμῆς τὴν εὐθύτητα καὶ καμπυλότητα... τῶν δὲ τὰ μὴ τῷ χῆματι μόνῃ τῆς λέξεως ἐμφαίνει τὴν ποιότητα, ὡς ἡ ἀνθρωπότης καὶ ἡ Σωκρατότης, ἔκ' 40 ὅντα ποῖα, τὰ δὲ ὅλως ὅθεν ὑφέσκειν ὅτε ἔχει τινα διάνοιαν, ὡς ἡ ἱπποκентаυρότης καὶ ἐν χειμῶνι ἡ τεττιγότης· τίς ἂν γένοιτο τῶν μὴ ὄντων ποιότητος τοιαῦτα ταῦτα παρεχομένη; περὶ δὲ τῶν ἄλλων ῥητέον τὰς μὴ ἐν ποιότητι διαφορὰς ποιότητος μόνης εἶναι οἰκείας, τὰς δὲ ἐπὶ τῶν ἄλλων κατηγοριῶν θεωρούμενας, ἥς ἂν ἐκάστης κατηγορίας ὑπάρχωσι συμπληρωτὰ τῷ οἰκείῳ ἐκάστης λόγῳ, μηδαμῶς ἐκβαίνειν ἀπὸ τῆς ἐν ἐκάστῃ ιδιότητος ἐπὶ τὴν ποιότητος γένος... ἀλλ' ἐπεὶ καὶ τὰς ἀπορίας καὶ τὰς λύσεις τῶν ἀποριῶν διελήλυθαμεν, καλῶς ἂν ἔχοι καὶ τὰς θεωρητικωτέρας

ἐπιστάσεις τὰ Ἰαμβλίχην περὶ τὸ τετάρτον εἶδος τῆς ποιότητος πρὸς
τὸ σαφέστερον ἀναγράφαι... f. 7. ἐπεὶ καὶ ταῦτα περὶ τὸ τετάρτον
καὶ τελευταῖον γένος τῆς ποιότητος εἶρησι, καλῶς ἂν ἔχει τὸς ἐπι-
χειρήσαντας ἄλλως διελθεῖν τὰ γένη τῆς ποιότητος ἱσορῆσαι, καὶ
τὶ τὸ ἀκριβὲς παραλλάττεσιν, ἐπιγῆσαι. Πλωτῖνος μὲν ἔν δὲ διαιρεῖ
τὰς μὲν σώματος ποιότητας τὰς δὲ ψυχῆς λέγων, ὅτι ποιότητος καὶ
ἀλήθειαν ποιεῖμενος ὅπως διαιρεῖται, ἀλλὰ διάφασιν μόνην παρα-
δεικνύς τῶν ἐν οἷς ἐστὶν ἡ ποιότης... f. 8. καθ' ὅλην δὲ πᾶσαι αἱ
τοιαῦται διαιρέσεις ἀνοικεῖαι εἰσιν ὡς καὶ τὸ πρὸς τι μᾶλλον ἀλλ' ὅτι
καθὼ ποιότητες διαιρούμεναι. μὲν δὲ τὴν μέγαν Πλωτῖνον σκεπτέον
καὶ ἢ Ἀριστοτέλης ἐν ἄλλοις ἐκτίθεσθαι διαιρέσιν· δύο γὰρ δυνάμεις καὶ
οἰοῦνται ἀρχαῖς θεῖς, τὴν μὲν ποιητικὴν τὴν δὲ παθητικὴν, τῶν τῶν
μὲν ἐν ἀλόγοις ἀλόγως τίθησι τὰς δὲ ἐν λογικοῖς λογικῶς, οἷον τὴν
ἐν τῷ θερμῷ τὸ θερμαίνει ἀλόγον, λογικὴν δὲ τὴν ἐν τῇ ἱατρικῇ,
διὸ καὶ τὴν μὲν εἶναι μόνον ποιητικὴν, τὴν ἀλογον· ἐκείτη γὰρ καὶ τὴν
ψῦξαι ἔχει ἡ θερμότης τὴν δύναμιν. αἱ δὲ λογικαὶ τῶν ἐναντίων
εἰσὶ παρεκτικαὶ τε καὶ γνωστικαί· αἰτίων δὲ ὅτι πᾶς λόγος δηλοῖ τό-
τε πρᾶγμα καὶ τὴν γένησιν αὐτῶν, πλὴν ὅτι ὁμοίως, ὅδε ἀμφοτέ-
ρων ἐπιφύεσθαι, ἀλλὰ τὸ μὲν καθ' ἑαυτὸ, τὸ κρείττονός, τὸ δὲ καὶ
συμβεβηκόσ, τὸ χείρονος, ὥσπερ ὑγείας καὶ νόσου ἡ ἱατρικῇ. ἡ δὲ
διαιρέσις αὕτη συνομολογεῖται μὲν Ἀριστοτέλης εἶναι, ὅτι μὴ ἐπὶ τῶν
πρωτῶν γενῶν τῆς ποιότητος παρεκτεταμένη, ἴσως δὲ ὅδε ἐπὶ ποί-
τητος ὅλως. καὶ δεῖ τὰς παρὰ τοῖς παλαιοῖς διαιρέσεις μὴ μετα-
φέρειν ἀπ' ἄλλου γένους εἰς ἄλλο, ἀλλ' ἐπὶ τῶν ἐφ' ὧν εἰσὶ παρα-
δεδομένοι φυλάττειν αὐτάς... f. 8 b. οἱ Στωϊκοὶ δὲ ποιότητος
ποιότητων ποιεῖσιν ἑαυτῶν ποιοῦντες ἑκάστας ἕξεις· ὅτι δέον γὰρ ἐκεί-
τῶν τὰς διαφορὰς παρεχουσῶν· ὅτε γὰρ ἑαυταῖς αἱ ποιότητες ἀλλή-
λων διαφέρουσιν. οἱ δὲ ἀπὸ τῆς Ἀκαδημίας διαφορῶν διαφορὰς
ζητῶντες ἐπ' ἀπειρον ἐξέπεσον. ἐπιγῆσαι δὲ καὶ τὸ τῷ χρή, εἰ πᾶσι
ποιότης δύνασθαι γενέσθαι ὁμοῦ διαφορά.

106 f. 8 b. καὶ πρῶτον τὴν ἐναντιότητα προχειρίζεται ὡς ὑπάρχου-
12. σαν τῷ ποιῶν, ὑπάρχει δὲ καὶ ἐναντιότης" εἰπὼν, καὶ τὸν καὶ σύν-
δεσμον προθεῖς διότι καὶ ἄλλα ὑπάρχοντα ἐπάξει, ὥσπερ τὸ μᾶλ-
λον καὶ τὸ ἥττον καὶ τὸ ὅμοιον. "καὶ τὸ ποῖον" δὲ εἶπεν ἀντὶ τῶ καὶ τὴν
ποιότητα· δηλοῖ δὲ τὰ ἐπαχθέντα ὑποδείγματα.

ΔΑΒΙΔ. ὁ δὲ Ἀρχύτας καθολικώτερον τὸ ἴδιον προάγων φη-
σιν ὅτι ὑπάρχει τῇ ποιότητι ἴδιον τὸ ἐπιδέχεσθαι τὰ ἐναντία ἢ γένη-
σιν. καὶ τῶν τούτων συνάδει ὁ Ἀριστοτέλης· προῖον γὰρ ἀμφιβάλλει εἰ
ἐναντία ἢ δικαιούσῃ τῇ ἀδικίᾳ.

106 ΣΙΜΠΛ. εἰ f. 1. ὅτε δὲ πάσῃ τῇ ποιότητι ὑπάρχει ἡ ἐναν-
15. τίς, ὅτε γὰρ τοῖς καὶ τὸ ἥγμα ποιεῖς, οἷον τῷ τριγώνῳ καὶ τετρα-
γώνῳ, ὅτε τοῖς μέσοις χρωμάτων, οἷον πυρρῷ ἢ ὠχρῷ· ὅλον δὲ
ὅτι ὅδε τοῖς καὶ τὰς ἄλλας αἰσθησεις ἐν μεσότησιν, οἷον χλιαρῷ ἢ
τῇ τῆς μέσης χορδῆς ἀπηχῆσαι. καὶ τὸ τῷ εἰκότως, εἶπερ ἐναντία
ἐστὶ τὰ πλείονα ἀλλήλων διεσπαστά.

ΔΑΒΙΔ. καὶ μὴ τις νομίσῃ ὅτι πάντα τὰ ἐναντία ὑπὸ ἐν γένος
ἀνάγονται· διορθῶν γὰρ τὸ ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῷ περὶ ἀντικειμένων
λόγῳ (c. 10), ὅτι τὰ ἐναντία τριττά· ἢ γὰρ ὑπὸ ἐν γένος ἀνάγονται,

ὡς τὸ λευκὸν καὶ τὸ μέλαν ὑπὸ τῷ χρωματι, ἢ ὑπὸ ἀντιδιηρημένα, ὡς
δικαιοσύνη καὶ ἀδικία ὑπὸ ἀρετῇ καὶ κακίᾳ, ἢ ὅδε ὅλως ἀνάγονται
ὑπὸ τῷ γένος τῷ αὐτὰ γένος εἶναι, ὡς τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακόν· διὰ
τῶν τῶν δέκα διήκονσι κατηγοριῶν.

ΠΟΡΦ. f. 49. ἥσαν τινες οἱ τῇ δικαιούσῃ ἐκ ἐδόσαν ἑναν-
106 τῶν εἶναι τὴν ἀδικίαν, ἀλλὰ τὴν μὲν ἐναντίαν ἔξιν ἀνώνυμον εἶναι,
19. τὴν δὲ ἀδικίαν γένησιν εἶναι καὶ ἔχει ἔξιν· τὰς γὰρ ἕξεις καταφατι-
κῶς δεῖν προσαγορεύειν, τὰς δὲ γένησεις ἀρνητικῶς.

ΣΙΜΠΛ. εἰ f. 1. ἀλλὰ διὰ τί εἶπεν "εἰ ἔξιν ἡ δικαιούσῃ
τῇ ἀδικίᾳ ἐναντίον;" διὰ τί γὰρ τὸ εἶ τὸ ὑποθετικόν; ἢ ὅτι τινες
ὅτι συνεχῶς τῇ δικαιούσῃ ἐναντίον εἶναι τὴν ἀδικίαν, ἀλλὰ τὴν
μὲν ἐναντίαν ἔξιν ἀνώνυμον ἔλεγον, τὴν δὲ ἀδικίαν γένησιν· τὰς γὰρ
ἕξεις καταφατικῶς δεῖν προσαγορεύειν καὶ τὰς γένησεις ἀρνητικῶς·
ὅτι καλῶς τὸ το λέγοντες· καὶ γὰρ ἕξεις ἀποφατικῶς προσαγορεύομεν,
ὡς τὴν τῇ σωφροσύνῃ ἀντικειμένην ἀκολασίαν, καὶ γένησεις κατα-
φατικῶς, ὡς τὴν τυφλότητα καὶ χλωρότητα. καὶ τὸ μὲν ἀληθές·
μήποτε δὲ διὰ τῆς τοῦ εἶπεν ὁ Ἀριστοτέλης "εἰ ἔξιν ἡ δικαιούσῃ τῇ
ἀδικίᾳ ἐναντίον," ὅτι ἔπω τίνα ἐστὶ τὰ ἐναντία παραδεδωκε, καὶ ὅτι
καὶ ἀλήθειαν ἔχει ὡς ἐναντία ταῦτα ἀντικεῖται ἀλλ' ὡς ἕξεις καὶ γένη-
σεις· διὸ καὶ ἀκριβέστερον εἶπεν Ἀρχύτας... f. 1 b. τί ἔν, εἰ τινες
πρῶτα γένη ἐναντία τίθενται, ὡς τὸ ταῦτον καὶ θάτερον, ἢ τὰς δύο
συζοχίας, ὡς οἱ Πυθαγόρειοι; ἢ ὅδε ἐκεῖνα πρῶτα· ὅτι γὰρ δύνασθαι
ὅδε τοῖς Πυθαγορείοις ἀρέσκον τὸ πολλὰ εἶναι τὰ πρῶτα... καὶ
αὐτὸ δὲ τὸ ζήτησιν ἄξιον, διὰ τί τῇ ποιότητι ὅλως ὑπάρχει
τὰναντία, περὶ ὅσων μὴ θεωρούμενα; καὶ ῥητέον, οἶμαι, ὅτι τὰναν-
τία συνυπάρχειν ἀλλήλοις ἀδυνατεῖ. γινέσθαι ἔν αὐτὰ καὶ ἀπογίνε-
σθαι ἀνάγκη, καὶ διὰ τῆς ἐν μὲν τῇ ὁμοῦ ὁμοῦ θεωρεῖται, ἐν δὲ τῇ
ποιότητι μάλιστα ὡς ἐπεισὶ δίδωται... f. 2. ἀλλὰ διὰ τί τὰ με-
ταξὺ ὅτε ἀλλήλοις ἐστὶν ἐναντία ὅτε τοῖς ἀκριβοῦς; ὅτι ἔξιν ἐν
30 πλείονα ἀντικεῖμενα καὶ ἐκείτη ἔξιν ἐν ἐν ἐναντίον, ἐὰν ἢ καὶ τὰ με-
ταξὺ ἐναντία.

f. 3. κατασκευάζει πάλιν ἐκ τῆς ἐπαγωγῆς τὸ προκείμενον, 106
τὸ μὲν λευκὸν τῶν σωματικῶν παράδειγμα, τὸ δὲ δίκαιον τῶν ψυ-
27. χικῶν προτιθεῖς· ἐκότερον γὰρ τῶν πρὸς ἄλλα τε ὁμοειδῆ συγ-
35 κρινόμενον καὶ πρὸς ἑαυτὸ λέγει ἐπίτασιν λαμβάνειν καὶ ἀνεῖναι·
καὶ γὰρ λευκότερα γάλακτος ἂν ῥηθῇ, καὶ τὸ ἐν τῷ σώματι τῶν
ἀνθρώπων λευκὸν ἢ τὸ ἐν ταῖς ψυχαῖς δίκαιον καὶ προῖοντος τῷ
χρόνῳ αὐτὸ πρὸς ἑαυτὸ ἐπίτασιν καὶ ἀνεῖναι λαμβάνει... f. 3 b. τέ-
σσαρες δὲ εἰσιν αἰρέσεις περὶ τῆς ἐπίτασεως καὶ ἀνεῖσεως τῶν τε ποιο-
τήτων καὶ τῶν ποιῶν· καὶ γὰρ οἱ μὲν καὶ τὰς ποιότητας πάσας καὶ τὰ ποῖα
δέχεσθαι τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον ἀποφαίνονται, ὥσπερ Πλωτῖνος καὶ
ἄλλοι δοκεῖ Πλατωνικοῖς, διότι πᾶν ἐνυλον ἐπιδέχεται τὸ μᾶλλον καὶ
τὸ ἥττον, τῆς ὕλης τὸ μᾶλλον ἐχέσεως καὶ τὸ ἥττον διὰ τὴν σύμφυ-
τον αὐτῆς ἀπειρίαν. ἄλλη δὲ ἐστὶ δόξα ὑπεναντία ταύτῃ, ἥτις ἐν
45 μὲν ταῖς ποιήσιν αὐταῖς, οἷον ἐν δικαιούσῃ καὶ λευκότητι, ὁμοῦ
εἶναι τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον φησιν· ἐκότερον γὰρ ὅλον τι εἶναι καὶ καθ'
ἑνα λόγον ἐξάναι, καὶ διὰ τῆς μὴ ἐπιδέχεσθαι τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον·
ἐν δὲ τοῖς μετέχουσιν εἶναι ἐπίτασιν καὶ ἀνεῖσιν· πλάτος γὰρ ἔχεισιν

αἱ μετοχαί, καὶ οἱ μὴ μάλλον μετέχουσιν οἱ δὲ ἦττον, καὶ διὰ τὸτο καὶ αἱ ἔξω αὐταὶ νομίζονται τὸ μάλλον καὶ τὸ ἦττον ἐπιδέχεσθαι, καὶ τοι τῶν ποιῶν ὄντων τῶν ἐπιδεχομένων. ταύτης δ' εἴκοι τῆς δόξης ὁ Ἀριστοτέλης μνημονεύειν ὅταν λέγῃ "δικαιοσύνην γὰρ δικαιοσύνης εἰ λέγοιτο μάλλον, ἀπορήσειεν ἂν τις," καὶ ἐφεξῆς δὲ "δικαιοσύνη μὴ δικαιοσύνης ἢ πάνυ μάλλον καὶ ἦττον λέγεται." τὰ δὲ κατ' αὐτάς λεγόμενα ποῖα ἀναμφισβητήτως ἐπιδέχεσθαι τὸ μάλλον φησιν· γραμματικώτερον γὰρ ἔτερον ἑτέρου λέγεσθαι μάλλον καὶ δικαιοτέρον καὶ ὑγιεινότερον. ὅταν δὲ λέγῃ "ὡσαύτως δὲ καὶ γραμματικὴν καὶ τὰς ἄλλας διαθέσεις (p. 111)," κοινότερον τὰς ἔξω διαθέσεις ἐκάλεσεν, ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς πρὸ τούτων ποῖα τὰς ποιή-
τας. τρίτη δὲ αἴρεσις ἡ τῶν Στωϊκῶν, οἵτινες διελόμενοι χωρὶς τὰς ἀρετὰς ἀπὸ τῶν μέσων τεχνῶν, ταύτας ὅτε ἐπιτείνεσθαι λέγουσιν ὅτε ἀνέειναι, τὰς δὲ μέσας τέχνας καὶ ἐπίτασιν καὶ ἀνεσθαι δέ-
χεσθαι φασιν. τῶν ἔξω καὶ τῶν ποιῶν καὶ τούτων τὰ μὴ ὅτε ἐπιτείνεσθαι ὅτε ἀνέειναι, τὰ δὲ ἀμφοτέρω ἐπιδέχεσθαι. τετάρτη δὲ ἐξὶ δόξαι ἥτις τὰς μὴ αὐτὰς καὶ αὐτὰς ποιήτας ἔλεγε μὴ ἐπι-
δέχεσθαι τὸ μάλλον καὶ τὸ ἦττον, τὰς δὲ ἐνύλως καὶ τὴν κατ' αὐτάς ποῖως ἐπιδέχεσθαι. διαφέρει δὲ αὕτη τῆς προτέρας ἡ δόξα, διότι ἐκείνη ὑδεμίαν ἀντιδιαρρίπτει τῶν αὐτῶν ἐποιεῖτο πρὸς τὰς ἐνύ-
λως. ἐφιστάνει δὲ ὁ Πορφύριος ταύτην τὴν δόξαν ὡς ἢ καλῶς αὐτὰς ποιήτας τιθεμένην· ἐκείνη γὰρ ὅτι οἱ εἰσὶ, φησὶ, καὶ διὰ τούτο ὅτε ἀνεσθαι ὅτε ἐπίτασιν ἐπιδέχονται, ὥσπερ ὅδε ἄλλαι οἰσιν. . .
f. 4 b. πρὸς μὴ τὴν ἀπὸ τῆς Στωϊκῆς τὸ μὴ σπουδαῖον γένος βέβαιον λέγοντας, τὸ δὲ μέσον ἐπίτασιν καὶ ἀνεσθαι ἐπιδέχεσθαι, ἀπορήσας
ἄξιον εἰ μὴ ὁ ἔχων τὴν ἀρετὴν ἐλλείπειν δὲ καὶ συνάσκησιν ἢ τὴν φύσιν ἦττον ἂν εἴη σπουδαῖος. ἴσως δὲ ἐρᾷ τὴν ἀρετὴν ὅταν ἐπιστήμην ἐξ ἑαυτῆς ἔχειν τὸ πάγιον. . . τῶν δὲ ἄλλων ὅτε τῶν Στωϊκῶν λόγος ἀτελής δοκεῖ, μήτε τῶν ἀρετῶν τὸ ἀτελὲς μήτε τῶν ἄλλων τεχνῶν τὸ τέλειον θεασάμενος· καὶ γὰρ εἰ μὴ ἐν λόγῳ
μόνῳ θεωρεῖτο ἡ ἀρετή, ὁ ἐν λόγον ἔχων καὶ τὴν ἐπιστήμην ὅταν ἐπιτείνονται (εἰς γὰρ ὁ ἀληθὴς λόγος, ἀληθὴς δὲ ἀληθὴς λόγος μά-
λλον ἢ ἔστιν)· εἰ δὲ τὴν ἐπιστήμην ἔχων ἐλλείπει καὶ τὴν συνάσκησιν ἢ τὴν φύσιν, ἦττον ἂν εἴη δίκαιος· ὥστε ἡ τελεία ἔστιν ἢ ἐκ μό-
νων τῶν θεωρημάτων συνέστηκεν, ἀλλὰ καὶ ἐκ φύσεως καὶ (f. 5) ἔστιν
εἴη ἂν ἄλλος ἄλλος δικαιοτέρος· καὶ ἐπὶ τῆς δὲ ὁ μὴ λόγος εἰς καὶ ὁ αὐτὸς ὁ συμπληρούμενος ὑπὸ τῶν θεωρημάτων, ἢ δὲ συνάσκησις
καθ' ἣν ὁ ἀτελής γραμματικὸς θεωρεῖται, ποιεῖ τὸ μάλλον καὶ τὸ ἦττον ἐν τῷ διαφόρῳ τρόπῳ τῆς μετοχῆς τῷ αὐτῷ λόγῳ.

11a AMM. f. 119 b. ὅτι δὲ ἢ ἐπὶ πάσης τῆς κατηγορίας ἀρ-
5. μόσει τὸ λέγειν μάλλον καὶ ἦττον ἐπιδέχεσθαι, ὁ δὲ ἐξ ὧν τινὲς περὶ ταῦτα ἀπορροῖ, μὴ βυλόμενοι δικαιοσύνην δικαιοσύνης εἶναι μάλλον καὶ ἦττον, καὶ ὑγιάν ὑγιείας καὶ τὰ τοιαῦτα. ἀλλ' ὁ μὴ Ἀρι-
στοτέλης ἢ διήρθρωσεν ἡμῶν τὴν περὶ τούτων λόγον, ἡμεῖς δὲ περὶ αὐτῶν ταῦτα φάμεν.

11a ΣΙΜΠΛ. f. 3 b. ἀποδείκνυσιν δὲ τὰ ἡμίματὰ μὴ ἐπιδέ-
7. χεσθαι, καθολικὸν θεωρήμα πρὸ λαβῶν, ποῖα ἐπιδέχεσθαι τὸ μάλλον καὶ τὸ ἦττον. καὶ ποῖα ἢ ὅσα μὴ γὰρ ἐπιδέχεσθαι τὴν τῷ προκειμένῳ λόγον,

καθὼ μάλλον ἢ ἦττον λέγεται, ταῦτα ῥηθήσεσθαι μάλλον· ἐὰν δὲ μὴ ἐπιδέχεται, ἢ ῥηθήσεσθαι τὸ ἔτερον τῷ ἑτέρῳ μάλλον. ἢ ἐπιδέχεσθαι μὴ ἢν τὸ τρίγωνον τὴν τῷ κύκλῳ λόγον, καὶ διὰ τούτο ἢ ἂν εἴη τὸ τρί-
γωνον τῷ τετραγώνῳ μάλλον κύκλος.

f. 6. ἀλλὰ πῶς ἴδιον τῆς ποιότητος τὸ ὅμοιον καὶ ἀνόμοιον εἶναι 11a
φησιν; ἢ ὅτι, ὡς εἴρηται, πᾶσι πᾶσι ἐπεισακτός ἐστιν ἡ ποιότης, καὶ 15
διὰ τούτο οἷον παράχρῳσιν ποιεῖ ἢ κατ' αὐτὴν κοινωνία. ἔκαστον γὰρ τῶν γενῶν ἴδιον ἔχει τῆς κοινωνίας τὴν φύσιν· καὶ τὰ μὴ κατ' ὅσιν κοινωνῶντα ταυτότητι συνδέονται, διότι τὸ αὐτὸ γίνεσθαι, τὸ δὲ κατ' ὅσον ὅσον ἴσον, τὸ δὲ κατ' ὅσον ὅμοιον· ὡς γὰρ ἐπεισοδιώδης ἡ ποιότης ἢ ἐξ ὧν ὅλον καὶ πᾶν, ὅπερ ἐπὶ τὸ δεχόμενον, ἀλλὰ περὶ τὸ αὐτὸ ἐγγίνεσθαι χαρακτὴρ τις περὶ τὴν ὅσιν, ὅπερ τὴν ὁμοιότητα ποιεῖ· καὶ γὰρ ὁμοιότης ἐξ ὧν ἢ τῷ αὐτῷ εἶδους ἐπεισοδιώδης μέβεται, ὡς δέδεικται ἐν τῷ Παρμενίδῳ, καὶ ἀνομοιότης ἢ τῷ ἑτέρῳ.

λύει ἢ τὴν ἀπορίαν ταύτην διχῶς, καθ' ἓνα μὴ τρόπον δεικνύει 11a
ἐπὶ πάντων τῶν τοιούτων τὰ μὴ γένῃ πρὸς τι λεγόμενα, οἷον τὴν 20
ἐπιστήμην τῷ ἐπιστήμῃ, τὰ δὲ εἶδη καὶ τὰ κατ' ἕκαστον ἢ ἐκείνῳ τῶν πρὸς τι. . . f. 6 b. ἔκαστος γὰρ ἀπὸ τῆς κατ' ἕκαστον ποιότητος τῆς οἰκείας λέγεται ποῖος καὶ ἢ ἀπὸ τῆς κατ' ὅσον, οἷον γραμματικὸς μὴ ἀπὸ γραμματικῆς, Ἀριστάρχος δὲ γραμματικὸς ἀπὸ τῆς Ἀρι-
στάρχου γραμματικῆς καὶ ἢ ἀπὸ τῆς Ζηνοδότου. ἐπεὶ ἢ ἀπὸ τῶν κατ' ἕκαστον ποιοὶ λέγονται, ἢ ἂν εἶεν τῶν πρὸς τι οἱ κατ' ἕκαστον· ἢ γὰρ λέγεται ἢ γραμματικὴ Ἀριστάρχου ὡς πρὸς τι, ἐπεὶ καὶ ἀντι-
στρέφει καὶ ῥηθήσεσθαι Ἀριστάρχου γραμματικῆς Ἀριστάρχου, ὅπερ ἄπορον. δευτέραν δὲ λύσιν ἐπάγει, ὅτι ὅταν κωλύει τὸ αὐτὸ ἐν
δυσὶν εἶναι κατηγορίας, ὅταν μὴ κατ' αὐτὸ ἀλλὰ κατ' ἄλλο καὶ ἄλλο σημαίνοντο γίνεσθαι ἢ ἀναφορά. . . ὁ μὲντοι Ἀφροδισιεύς Ἀλέξανδρος ἐπὶ μόνων τῶν πρὸς τι συμβαίνειν οἶον τούτο τὸ τινα τῶν πρὸς τι καὶ ὑπὲρ ἄλλην κατηγορίαν ἀνάγεσθαι, διότι τὴν ἀρχὴν τὸ πρὸς τι ὅδε εἶχεν οἰκείον ὑποκείμενον, ἀλλ' ἐπὶ ἄλλης κατηγορίας τὸ εἶναι εἶχεν. ἢ μὴν ἐξ ἡγε ἀληθὲς τούτο· καὶ γὰρ ἐπὶ πασῶν τῶν κατηγοριῶν τούτο θεωρεῖται· ἐπεὶ γὰρ ἢ ἢ ἐν τῇ ἐξ ὧν ἀπλῶν ἔκαστον τῶν λαμβανομένων, ἀλλ' ἐν συνθέτῳ φύσει συντέτακται, ὅταν θαυμαστὸν εἰ ἔκαστον κατ' ἄλλο μὲν τι τῶν ἐν ἑαυτῷ ὑπὲρ ἑτερόν
τι γένος ὑποτάττεται, κατ' ἄλλο δὲ ὑπὲρ ἑτερόν.

f. 7. τῶν δέκα γενῶν τὰ μὴ τέσσαρα περὶ ὧν ἤδη διήλθεν, 11b
ἐλκώτερα ὄντα καὶ πλείονα θεωρεῖν ἐπιδεχόμενα, πολλῶν ἡξίωται 1.
λόγων ὑπὸ τῷ Ἀριστοτέλει· περὶ δὲ τῶν λοιπῶν λέγει εἰ καὶ ὑφει-
μένως. ἀλλὰ δύναται ἢ καὶ περὶ ἐκείνων πολλὰς εἰπεῖν καὶ καλῶς λόγους, ἀρκεῖ δὲ, ὡς ἐν εἰσαγωγῇ, τῷ τὴν ἔνοιαν αὐτῶν παρα-
στήσαι, ἵνα ἔχουσιν οἱ νέοι τὰ ἀπλᾶ εἰς τὰ οἰκεία γένῃ ἀνάγοντες οἰκείως ποιεῖσθαι τὰς κατηγορίας, ὅπερ ἐν ἀρχῇ διὰ τῶν παρα-
δειγμάτων ἐποίησεν. ἴδια μὲντοι περὶ ἑκάστων τούτων ἀκριβεῖς ἐποίησται λόγους, περὶ μὴ τῶν ποιεῖν καὶ πάχειν ἐν τῇ περὶ Γενέσεως
45 καὶ Φθορᾶς, περὶ δὲ τῶν ποτε καὶ πᾶς ἐν τῇ Φυσικῇ Ἀκροάσει (f. 7 b), ὅντα καὶ περὶ χρόνος καὶ τόπος τελείως ἐδόξαζε, περὶ πάντων δὲ ἐν τῇ Μετὰ τὰ Φυσικά τῶν τελεωτάτων πεποιθὲν λόγους· αἱ γὰρ ἀρχαὶ καὶ μὴ τὴν σημαντικὴν αὐτῶν λέξιν ἐν τῇ λογικῇ πραγματείᾳ δι-

λῶν), καὶ δὲ τὰ σημαινόμενα πράγματα ἐν τῇ Μετὰ τὰ Φυσικά οἰκείως. πρῶτον δὲ ἐν ταῖς ἐμνημονεύουσιν τῶ ποιῆν καὶ πάχειν, διότι, φασίν, καὶ τὴν ποιότητα τὸ ποιῆν ἐστὶ καὶ πάχειν· εἰκότως ἔν μὲν τὴν ποιότητα εὐθὺς προεβλήθη. καίτοι καὶ κατ' ὅσιν ἐστὶ ποιῆν, ὥστε τὸ γεννᾶν καὶ οἰκοδομεῖν, καὶ κατ' ὅσιν ἐστὶ πάχειν, καὶ 5 πρὸς τὰ πρὸς τι δὲ οἰκείως ἔχει, εἴπερ τὸ ποιῆν καὶ τὸ πάχειν πρὸς τι ἐστίν. καλλίον ἔν λέγειν ὅτι πρὸς τὰς τέσσαρας κατηγορίας οἰκείως ἔχον τὸ ποιῆν καὶ πάχειν, ὡς πρὸς ὑπαρξιν ἐνεργείας καὶ πάθους, εἰκότως μὲν τὰς τέσσαρας ἔτυχε λόγῳ... ὁ μὲντοι Ἀρχύτας καὶ τὸ ἔχειν καὶ τὸ πῶς προέταξε τῶ ποιῆν καὶ πάχειν, καὶ τὴν αἰτίαν 10 εἰπὼν ἔτυχε.

ἈΜΜ. f. 123. τῶν κατηγοριῶν αἱ μὲν εἰσιν ἀπλᾶι, αἱ δὲ καὶ συνδυασμὸν καὶ συμπλοκὴν τῶν ἀπλῶν τὸ εἶναι ἔχουσι. καὶ ἀπλᾶι μὲν εἰσιν αἱ εἰρημέναι τέσσαρες, ἡ τε ὁσία καὶ τὸ ποσὸν καὶ τὸ ποιὸν καὶ τὰ πρὸς τι· καὶ συμπλοκὴν δὲ τῆς ὁσίας πρὸς μίαν τῶν 15 πρὸς ἑαυτὴν αἱ λοιπαὶ ἐξ γίνονται, οἷον ἐξ ὁσίας καὶ ποσὸς τὸ πῶς καὶ ποτέ, ἐξ ὁσίας καὶ ποιῶν τὸ ποιῆν καὶ πάχειν, ἐξ ὁσίας καὶ τῶν πρὸς τι τὸ ἔχειν καὶ τὸ καὶ ὅς. ἵνα δὲ καὶ τὸτο γνωσώμεθα, λέγω δὴ ὅτι αἱ μὲν κυρίως κατηγορίαι τέσσαρες εἰσιν αἱ εἰρημέναι, αἱ δὲ λοιπαὶ ἐξ ἐκ τῆς πρὸς ἄλληλα τῶν συμπλοκῆς γίνονται, ἐκ τῆς διαίρε- 20 σεως λαβώμεν τὰ εἰρημένα... ἀποδὸς δὲ ὁ Ἀριστοτέλης τῶν τεσσάρων κατηγοριῶν τὴν λόγους καὶ τὴν ὁρμὴν καὶ τὰ παρακολυθήματα, τῶν λοιπῶν ἐξ ὅτε τὴν ὁρισμὸς ἀποδεδώκεν ὅτε τὴν εἰς τὰ εἶδη διαίρεσιν, ὡς ἡμῶν δυναμένων ἐκ τῶν ῥηθέντων ταῖς ἐπιστῆσαι. δεῖ ἔν ἡμᾶς ἕκαστη τὴν ὁρισμὸν ἀποδιδόναι καὶ τὴν εἰς τὰ 25 εἶδη διαίρεσιν.

ΣΙΜΠΛ. f. 8. περὶ μὲντοι τῶν λοιπῶν τριῶν, τῶ τε πῶς καὶ τῶ ποτέ καὶ τῶ ἔχειν, διὰ τὸ προφανὲς εἶναι φησὶν ὅδ' ἄλλο περὶ αὐτῶν ἢ ὅσα ἐν ἀρχῇ εἶρηται... ἀλλ' ἐπεὶ ταῦτα παρὰ τῶ Ἀρι- 30 στοτέλει καταπεφρόνθη, καλῶς ἂν ἔχοι τὰ παρὰ Πορφύριον καὶ Ἰαμβλίχην περὶ αὐτῶν φιλοτεχνήματα καταμαθεῖν. τὸ δὲ πῶς καὶ ποτέ φασιν, ὥστε καὶ τὰ πρὸς τι, μὴ εἶναι τῶν προηγμένων ἐπὶ τῶν πραγμάτων θεωρημένων ἀλλὰ τῶν ἐν ἄλλοις ἐπιγινωμένων· τῶ γὰρ ποσὸς ὑποκειμένη καὶ τῶν ἐπ' αὐτῶ τὸ πῶς τε καὶ χρόνος, ἐπισυ- 35 νίσταται τὸ πῶς καὶ ποτέ, φασίν, ὥστε καὶ τὰ πρὸς τι μὴ εἶναι. ὅτε δὲ τὸ πῶς ὁ τόπος ἐστὶν ὅτε τὸ ποτέ ὁ χρόνος, ἀλλὰ προϋπάρχοντος τόπου καὶ χρόνου, εἴτα ἑτέρῳ ἐν τῷ ὄντος, πῶς εἶναι λέγει τὸ ἐν τόπῳ ὄν καὶ ποτέ τὸ ἐν χρόνῳ, ὡς Σωκράτης ἐν Λυκείῳ ἢν χθές. δοκεῖ δὲ μοναδικὰ τὸ εἶναι πῶς καὶ μὴ ἐπιδέχεσθαι διαφορὰς... f. 8 b. πάλιν δὲ ἀντιλέγουσι τινες, τὸ ποιῆν καὶ τὸ πάχειν πρὸς ἄλ- 40 λῃ λέγεσθαι βυλόμενοι εἶναι καὶ μὴ εἶναι πρὸς τι, ἀλλὰ μὴ ἰδίως τινὰς κατηγορίας, ὡς ὁ Ἀριστοτέλης φησὶν. ἔκ ὁρμῆς δὲ λέγου- σιν... ὁ f. 1. ἐγκαλεῖται δὲ τινες τῶ Ἀριστοτέλει ὡς ὀλίγα εἰρη- κότι περὶ τῶν ἐξ κατηγοριῶν, καὶ μὴ τὴν φύσιν αὐτῶν ἥτις ἐστὶν ὑπογράφαντι, μὴτε εἰς τὰς διαφορὰς διελόντι, καίτοι δυνατὸν ὄν, 45 ὡς παρ' ἡμῶν εἶρηται, τὸ μὲν πῶς εἰς τὰς τῶ τὸ πῶς διαφορὰς διελῶν, τὸ δὲ ποτέ εἰς τὰς τῶ χρόνον. καὶ ὅτι μὲν ἐλλειπῶς εἶρηται, πρόδηλον καὶ ἐξ ὧν Ἀρχύτας περὶ αὐτῶν μακρότερον διδάσκει, τὰ ἰδία καὶ

τῶν ἑκάστα, ὥστε τῶν προτέρων, παραδιδόντες. ὑπὲρ δὲ Ἀρι- 5 στοτέλους ἀπολογεῖται λέγοντες τὰ μὲν ἐν ταῖς κοιναῖς ἐννοίαις μὴ πάντῃ ὑπελημμένα ταῦτα αὐτὸν διδάσσει δι' ἀκριβείας, ὅσα δὲ ὑπελημμένα καὶ φανερά ἢν, ταῦτα παρήκε διὰ τὸ φανερά εἶναι. δηλοῖ δὲ καὶ αὐτὸς λέγων "διὰ τὸ προφανὲς εἶναι ὅδ' ὑπὲρ αὐτῶν λέγει" ἢ ὅσα ἐν ἀρχῇ ἐρρέθη... f. 1 b. ἀπορῶσι δὲ τινες καὶ διὰ τί ὁ συνῆψε τὸν περὶ τῶ ἔχειν λόγον ταῖς ἀπλᾶις κατηγορίαις ἀλλὰ μεταξὺ περὶ ἀντικειμένων καὶ προτέρων καὶ ὑτέρων καὶ τῶ ἅμα καὶ κινή- 10 σεως καὶ ἄλλων τινῶν μνημονεύσας ἔτυχε τὴν τῶ ἔχειν διαίρεσιν ἐποιήτατο; ἀλλὰ καὶ λύουσιν ἕτεροι καλῶς, ὅτι τὸ ἔχειν τῶ πῶς καὶ ποτέ συντάξας ὡς περὶ προφανῶν εἶπε μὴδὲν ἄλλο δεῖν περὶ αὐτῶ λέγειν... f. 2. ἀλλ' εἰ τὸ ποιῆν τὸ ἐνεργεῖν παρίσχησι, διὰ τί τὸ γένος ἔκ ἐνεργείαν μάλλον τίθεμεν ἀλλὰ τὸ ποιῆν; εἰ δὲ καὶ ἡ ἐνεργεία διὰ τῶτο οἰκειότερα τῆς ποιήσεως, διότι τὸ καὶ κίνησιν 15 ἐμφαίνει ἀλλ' ὅτι τὸ μὲν τὴν κίνησιν, ὥστε ἡ ποιήσις, ἔδει κίνησιν θέσθαι ἐν γένος ἐν ταῖς κατηγορίαις· ὥστε γὰρ τὰ ἄλλα περὶ τὴν ὁσίαν, ἔτω καὶ ἡ κίνησις ἐν ἡ καὶ τὸ ποιῆν καὶ τὸ πάχειν ἐστίν· ἀμφω γὰρ ἐν κινήσει. ἀλλ' οἱ ταῦτα λέγοντες, ὥστε Πλωτῖνος, ὅτι ταῖς Ἀριστοτέλους ὑποθέσσει προχρῶν)· ἐκείνος γὰρ τὸ πρῶτως ποιῶν καὶ 20 κινῶν ἀκίνητον εἶναι φησιν· διὰ τῶτο καὶ τὸ ποιῆν παρ' αὐτῶ κεχώ- ρισται τῶ πάχειν, καὶ ὅτι ὅτι ἐν ἀμφω τέταται γένος· ὥστε ὅτε εἰς ἐν ἀμφω ταῦτα ἀναγείναι χρὴ ἀλλὰ δύο ἀφορίζεσθαι, ὥστε καὶ Ἀριστοτέλης αὐτὰ χωρὶς διέστησεν. ἔτυχε μὲν ὅν ὁ Βοηθὸς καὶ Ἰαμβ- 25 λῖχος πρὸς τὴν ἀπορίαν ἐνέστησαν τὴν ἐν γένος ἀξιώσαν τὴν κίνη- σιν τῶ τε ποιῆν καὶ τῶ πάχειν προϋποτίθεσθαι. Πορφύριος δὲ φησιν "ἐν τισὶ δοκεῖ τὴν κίνησιν ἐπὶ τε τῶ ποιῆν καὶ τῶ πάχειν μίαν καὶ 30 συνεχῆ εἶναι, ὡς ἐπὶ τῶν καὶ πληγὴν κινήσεων, οἷον ῥίψεως καὶ ὥσεως· οἷα γὰρ ἡ τῶ ῥίπτειντος τὸ ἐκλύον κίνησις, τοιαύτη καὶ ἡ τῶ ῥίπτουμένου, καὶ οἷα ἡ ὥσις τῶ ὠθέντος, τοιαύτη καὶ ἡ τῶ ὠθόμενου· 35 διὰ καὶ μία καὶ συνεχὴς ἑκατέρα· τὸ δὲ εἶναι ὅτι αὐτὸ ἔχει πρὸς τὸ πληττον καὶ τὸ πληττόμενον, ἀλλὰ τῶ μὲν πληττομένου πάθος γίνεσθαι, τῶ δὲ πληττοντος ποίησις". λέγω δὴ τῶν καὶ πληγὴν καὶ ὥσιν ὅδ' ἐπὶ τοῖς Στωϊκοῖς συγχωρεῖν περὶ τὸ διατελεσμένον αὐτοῖς διαφερό- 40 μενοι, ὡς τὸ ποιῶν πελάσει τινὲ ποιεῖ καὶ ἄφει· βέλτιον γὰρ λέγειν ὡς ὅτι πάντα πελάσει καὶ ἄφει ποιεῖ, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐπιτηδεύοντα τῶ ποιῶντος πρὸς τὸ πάχον γίνεσθαι ἢ ποίησις, καὶ ὡς πολλὰ ἀναφῶς 45 ὁρᾷ, ἅπερ ἅπαντες ἐπιστάμεθα... f. 2 b. ὅτι δὲ ἐν συγχωρεῖν ὡς ἡ κίνησις περιέχει τὰς ποιήσεις καὶ πείσεις καὶ συνάπτει αὐτὰς πρὸς ἀλλήλας καὶ μίαν συνέχειαν, ὅδ' ὅτι κοινῶν τῆς ὁσίας πρὸς ἀμφοτέρας, ἢ ὅτι μερίζεσθαι εἰς αὐτάς, καὶ τὸ μὲν ἀποφαίνει ποίησιν τῶν ἐν αὐτῇ τὸ δὲ πάθος· καὶ πάντας γὰρ τῶν τῶν τρόπων κοινόν 50 τι γίνεσθαι ἢ κίνησις τῶ ποιῶν καὶ πάχειν· κίνησις δὲ τῶ ποιῶντος καὶ πάχοντος κεχώρισται, ὡς μέση ὅσα ἀμφοτέρων καὶ ἀπὸ μὲν τῶ ποιῶντος προῖσα, εἰς δὲ τὸ πάχον ἐναπεργαζομένη τὸ πάθος. ὡς 55 ἔν τῶ κινῶν καὶ κινώμενον δύο ὑπάρχει, ἔτυχε καὶ τὸ ποιῶν καὶ τὸ πάχον διχῇ διωρίζαι. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἀρκεῖται πρὸς Πορφύριον ἥτοι τὰς ὑπ' αὐτῶ παρατεθείσας δόξας ἀντειρημένα· ὁ δὲ μέγας Πλωτί- νος παραιτεῖσθαι φησὶ τὴν Ἀριστοτέλην τὴν κίνησιν ἐν γένει τίθεναι

διὰ τὸ ἀτελὲς λέγεσθαι τὴν κίνησιν ἐνέργειαν... f. 3. ἔτι δὲ δεῖ
 πείθεσθαι Θεοφράστῳ· τῷ μὲν ἢ δοκεῖ μὴ χωρίζεσθαι τὴν κίνησιν
 τῆς ἐνέργειας, εἶναι δὲ τὴν μὲν κίνησιν καὶ ἐνέργειαν ὡς ἂν ἐν αὐτῇ
 περιεχομένην, ἐκείνῳ μόνῳ καὶ τὴν ἐνέργειαν κίνησιν· τὴν ἢ ἐκάστῃ
 ὁσίαν καὶ τὸ οἰκεῖον εἶδος ἐνέργειαν εἶναι ἐκάστῃ, μὴ ὅταν ταύτην
 κίνησιν· καὶ ἢ ἡ τελειότης καὶ ἐν τοῖς νοητοῖς καὶ φύσει ἀκινήτοις
 εἶναι ὃ κεκώλυτο. εἰσὶ δὲ καὶ ἐν τοῖς αἰσθητοῖς πολλὰ τοιαῦτα, ὅσον
 ἢ καὶ τὸ χῆμα τῷ ἀνδριάντος· ἐξηκε δὲ τὸ χῆμα καὶ τὴν αὐτὴν
 τελειότητα. εἰ δὲ εἰς τοσοῦτον προέχει ἡ ἐνέργεια τῆς κινήσεως,
 ὅσον εἶδει συνάπτειν αὐτάς, ὅδὲ τὸ ἕτερον τῷ ἑτέρῳ γένος ποιεῖν. εἰ
 δὲ τις τὴν μὲν ἐνέργειαν τὸ κινεῖσθαι φησὶ προβάλλειν καὶ τὸ συντε-
 τάχθαι πρὸς τὸ αὐτό, τὸ δὲ ἐνέργεια καὶ τὸ χῆμα τῷ ἀνδριάντος καὶ
 τὴν ἐκάστῃ ἐντελέχειαν ἰσάμενον πρὸς τὸ δυνάμει λέγεσθαι ἐξηρη-
 μένον αὐτῷ, ἀλλ' ὅχι τῆς κινήσεως τὴν ἐνέργειαν, ἀγνοεῖ ὅτις ὅτι
 τὸ μὲν ἐνέργεια ἀντιτίθεται πρὸς τὸ δυνάμει καὶ τῷ ἀτελεῖ ἐστὶ τελειό-
 τῆς, χέσιν τε πρὸς τὸ ἐναντίον προσεῖληφεν, ἡ μόνῳ ἐνέργεια
 αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἐξιν ἀπολύτως πρὸς ὅδὲν ἐναντίον λεγομένη,
 ἥτις καὶ τῷ ἐνέργεια ὄντι παρέχει τὴν τελειότητα... f. 3 b. ἀλλὰ
 καὶ τὴν ἐνέργειαν ἐπὶ μόνων λέγειν τῶν ποιήσεων ἀνεξετάτως
 λέγει· ὅτε ἢ πᾶσα ἐνέργεια ποιήσις, ὃ ἢ δὴ καὶ ἡ νόσις, ὅτε
 πᾶσα ποιήσις ἐνέργεια, εἰσὶ γὰρ τινες καὶ παθητικὴ ποιήσις. ἐκ
 δὲ τούτων συνακτέον ὅτι Πλωτῖνος καὶ οἱ ἄλλοι οἱ ἀπὸ τῆς τῶν
 Στωϊκῶν συνηθείας εἰς τὴν Ἀριστοτέλους αἴρεσιν μεταφέροντες τὸ
 κοινὸν τῷ ποιεῖν καὶ πάχειν εἶναι τὰς κινήσεις, ὅτι συγχέουσιν εἰς
 ταῦτα κινήσιν τε καὶ ἐνέργειαν, καὶ τὴν ποιήσιν ὃ τηρῶσι καθαρὰν
 ἀπῆλλαγμένην τῷ πάθει, εἴπερ μὴ κινήσεως αὐτὴν ὁρῶσι. καὶ ἔτι
 μόνῳ τὴν ἀρχὴν τῆς κινήσεως ὃ τηρῶσι ἀκίνητον, ὡς Ἀριστοτέ-
 λει δοκεῖ· καὶ ἢ ὅταν οἱ Στωϊκοὶ διαφορὰς γενῶν λέγωσι τὸ ἐξ
 αὐτῶν κινεῖσθαι, ὡς ἡ μάχαιρα τὸ τέμνειν ἐκ τῆς οἰκείας ἔχει κα-
 τασκευῆς (καὶ ἢ τὸ χῆμα καὶ τὸ εἶδος ἡ ποιήσις ἐπιτελεῖται), τὸ δὲ
 δι' ἑαυτῶν ἐνέργειαν τὴν κίνησιν, ὡς αἱ φύσεις καὶ αἱ ἱατρικὴ δυνάμεις
 τὴν ποιήσιν ἀπεργάζονται· καταβληθὲν ἢ τὸ σπέρμα ἀναπληροῖ
 τὸς οἰκεῖος λόγος καὶ ἐπισπᾶται τὴν παρακειμένην ὕλην καὶ διαμορφοῖ
 τὸς ἐν αὐτῷ λόγους. ἀλλὰ μὴ καὶ τὸ ἀφ' ἑαυτῶν ποιεῖν, ὃ ἐστὶ κοι-
 νῶς μὴ ἀπὸ ἰδίας ὁρμῆς ποιεῖν, ἕτερον δὲ ἀπὸ λογικῆς ὁρμῆς, ὃ καὶ
 πλάττειν καλεῖται, τῷ δὲ ἔτι εἰδικώτερον τὸ κατ' ἀρετὴν ἐνε-
 ργεῖν, — ὅταν ὅν ταῦτα διαιρῶν, τὸναντίον ἀμαρτήματα ποιεῖν ἢ
 ὅπερ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν· πάντα ἢ ταῦτα ὅφ' ἐν ὀφείλουσιν γένος
 τετάχθαι, διότι ἐν τῷ ποιεῖν πάντα ὃ καλῶς εἰς πολλὰ γένη δια-
 κρίνεται... καὶ τῆς κινήσεως, φησὶν Ἰάμβλιχος, ὃ καλῶς οἱ
 Στωϊκοὶ ἀντιλαμβάνονται λέγοντες τὸ ἀτελεῖς ἐπὶ τῆς κινήσεως
 εἰρῶν, ὅχι ὅτι ἐκ ἐξιν ἐνέργεια· ἐστὶ ἢ πάντως, φασὶν, ἐνέρ-
 γεια, ἀλλ' ἔχει τὸ πάλιν καὶ πάλιν, ὅχι ἵνα ἀφίκηται εἰς ἐνέργειαν,
 ἐστὶ ἢ ὅδῳ, ἀλλ' ἵνα ἐργάσθαι περ ἕτερον, ὃ ἐστὶ μετ' αὐτὴν.
 ταῦτα μὲν οἱ Στωϊκοὶ λέγουσι· πῶς δέ, φησὶν Ἰάμβλιχος, δυνά-
 μιν ἀτέλεσον ἐνέργειαν λέγειν, ἢ πάντων ἐστὶ τελειωτάτη;
 τίνα δὲ τρόπον ἐν τῷ ἐνέργειαν ἐξῶσα (f. 4) πληθύνει καὶ τὸ πάλιν
 καὶ πάλιν;... ὃ δὲ Πλωτῖνος ὅδὲ τὴν κίνησιν ἀτελεῖ συγχωρεῖ

εἶναι, ὅδὲ τελεωθῆναι φησὶν αὐτὴν ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα ὅ ἐξοχάζεται...
 f. 4 b. περὶ δὲ τινων γεγέννητο ζήτησις εἰ κινήσεις καὶ λέγειν, ὅσον
 τὴν τε αἰσθησιν καὶ τὴν τῆς ψυχῆς νόσιν, ὅσον δοκεῖ τίς ἐκ ἀνευ
 μὴ κινήσεως, ὃ μὴ κινήσεις εἶναι, εἴγε ἀμερίστοι εἰσιν, ὡς ἐν τοῖς
 περὶ Ψυχῆς (3 5 sqq.) δέδεικται, κινήσεις δὲ πᾶσα μεριστή. εἰ δὲ καὶ
 ἐν τῷ νῦν ἢ τε αἰσθήσεως καὶ ἡ νόσις ἐπιτελεῖται, ὅδὲ ὅπως ἂν εἴεν
 κινήσεις, ἀλλ' ἐνέργειαι ἂν ὀρθότερον καλοῦντο. Μερίσσει δὲ εἰπόν-
 τος πάντες τῷ γινόμενῳ ἀρχὴν εἶναι, φησὶν Ἀριστοτέλης (Phys.
 Auscult. 1 3) μὴ ἐπὶ πάντων τῶν γινομένων ἀρχὴν εἶναι τῷ
 πράγματι, ἀλλὰ τῷ χρόνῳ μὲν εἶναι ἀρχὴν, ἐκείνῳ μὴ καὶ τῷ
 πράγματι... f. 5. καὶ μάλιστα ὅταν συνεχεζυγμένον ὑπὸ αὐτῷ τὸ
 ποιεῖν τῷ πάχειν διὰ τὴν πρὸς αὐτὸ χέσιν, ὡς περὶ ἀμφοτέρων
 ἓνα ποιήσας λόγον τὸν Ἀριστοτέλην, καὶ εἰ μὴ ὃ τῆς δεκάδος τῶν
 γενῶν ἀριθμὸς ἀπῆται διαιρείσθαι, ὡς ἦσαν ἂν τινες ὅτι εἰς μίαν τὰ
 δύο ἀνάγει κατηγορίαν, ἢ ὅτι τὸ ὡς γένος λαμβανόμενον ποιεῖν
 καὶ τὴν καθαρῶς ποιήσιν ἰσάμενον κεχώρισται τελῶς τῷ πάχειν·
 καὶ ἢ τὸ θερμαίνειν καὶ ψύχειν παρέλαβεν ὃ Ἀριστοτέλης ὅχι ὡς τὰ
 ὀρθὰ παρὰ τοῖς Στωϊκοῖς λεγόμενα, ὅπερ ὡς εἰς ἕτερον ῥέψαν
 ἔχει τὴν κίνησιν, ἀλλὰ κατ' αὐτὴν τὴν πρωτογενῶν αἰτίαν τῆς
 κινήσεως ἥτις ἐν αὐτῷ τῷ εἶδει τῆς θερμότητος καὶ ψυχρότητος
 προὑπάρχει· ὅταν ἢ καὶ καθαρῶς ποιήσις ἐστὶ κεχωρισμένη ἀντὶ
 τῷ πάχειν. ἀλλ' ὅδὲ τῷ θερμαίνει καὶ ψύχει· ταῦτα ἐξιν ὅπερ
 ὕπτια καλεῖται καὶ τὴν πρὸς τὸ θερμαίνειν χέσιν θεωρούμενα. ἀλλὰ
 σημαίνει καὶ καὶ τοιαῦτα τινα ἀπὸ τῶν φωνῶν τούτων ἐκ ἂν ἀν-
 τεῖποιμεν, ὃ μὴ ταῦτα γε εἶναι τὰ ἐν τῷ πάχειν ὑπὸ Ἀριστοτέ-
 λους τιθέμενα· ὡς ἢ ἐστὶ καθαρὰ ποιήσις ἄλλη παρὰ τὴν ῥέψαν
 εἰς τὸ πάχον καὶ ἀμικτος ἀντὶ πρὸς αὐτὴν, ὅπως ἐστὶ καὶ καθαρὰ
 πείσις τὴν ἐν τῷ πάχοντι μόνον πείσιν περιειληφύια, μήτε ἀνα-
 φορὰς μήτε χέσεως μήτε συζεύξεως πρὸς τὴν ποιήσιν ἐφαπτο-
 μένη· ὅτε ὅδὲ ὀρθὰ ὅδὲ ὕπτια ταῦτα ἐξιν, ὡς τοῖς Στωϊκοῖς
 καλεῖν ἔθος... f. 5 b. ἀλλὰ διὰ τί, φασὶν, ὅχι ἐν μὲν γένος τὸ
 κινεῖσθαι, εἶδη δὲ τῷ δύο, τὸ κινεῖν, ὅπερ ταῦτόν ἐστὶ τῷ ποιεῖν,
 καὶ τὸ ὁμωνύμως τῷ γένει κινεῖσθαι λεγόμενον, ἐν ᾧ τὸ πάχειν· ὅτε
 μίαν κατηγορίαν εἶναι τῷ κινεῖσθαι, ἀλλὰ μὴ δύο τῷ ποιεῖν καὶ πά-
 χειν; λύσις δὲ τῷ καὶ πρὸς μὲν ἐπεδείχθη διὰ πλείονων, καὶ νῦν
 δὲ λεγέσθω, ὅτι ἐν τῷ κινεῖσθαι ὃ περιέχει τὸ ποιεῖν, εἴ τις τὰς
 καθαρὰς λαμβάνει ποιήσεις, μόνον δὲ τὸ πάχειν περιείληπτο. ὃ
 δυνάμειν ὅν γένος εἶναι τὸ κινεῖσθαι τῶν ποιήσεων, ὡς ὅδὲ ὅπως ἐν τῷ
 εἶναι κατηγορεῖται... περισπᾶ δὲ τὸς πολλὰς εἰς τὸ καὶ ἐν ταῖς
 ποιήσεσι κινήσεις τίθεσθαι τὸ νομίζειν ὥσπερ καὶ μοχλείας τὰς ποιή-
 σεις γίνεσθαι, ἀλλὰ μὴ, ὡς τοῖς παλαιοῖς ἐδόκει, τῇ δραστηρίῳ
 (f. 6.) δυνάμει καὶ τῇ ἐπιτηδεύοντι τῷ ποιήσαντος καὶ πάχοντος· τὰ
 ἢ ὡς ὄντα καὶ ἔλκοντα καὶ τὰ τοιαῦτα συμμικτά ἐξιν ἐκ τε τῷ
 ποιεῖν καὶ τῷ πάχειν. εἴτε ὅν τὴν αἰτίαν τῷ ποιεῖν καὶ τῷ πά-
 χειν εἴτε τὴν μορφήν διακρίνει τις ὡς ἑτέραν, ὅδὲν αὐτῆς ἐστὶ
 κοινὸν γένος. ἀπὸ δὲ τῆς αὐτῆς αἰτίας δεικνύται ὅτι καὶ τὸ νοεῖσθαι καὶ
 τὸ ὁρᾶσθαι τῆς τῷ ποιεῖν ἐστὶ κατηγορίας, ἀλλ' ὃ τῆς τῷ πάχειν...
 f. 8. καὶ ὁ γὰρ ὅτι ὅσα ποτε ἐστὶ καὶ ὅποια εἶδη τῶν ἀλλόγων ζώων,

τοσαῦτα καὶ τοιαῦτα καὶ ἐν τῷ ποιεῖν διάφορα ἐστὶν εἶδη καὶ τὴν τοιαύτην ἐνέργειαν, περὶ ὧν ἐν ταῖς περὶ ζῴων ἰσορίας διαριθμεί-
 δας εἰώθαμεν... π' f. 6. παρατηρεῖν δὲ δεῖ καὶ πότε ὀρθόν ἐστι καὶ
 πότε ὑπτιον τὴν ἐνέργειαν ἢ πάθος. αὐτίκα τὸ μὴ λυπεῖν ὀρθόν τοῖς
 πολλοῖς δοκεῖ, τὸ δὲ λυπεῖν ὑπτιον. καὶ μὴν αἰεὶ τὸτο συμβαίνει,
 ὡς περὶ ἐπὶ τῷ τυπτοντος καὶ τυπτομένου· ἐνδέχεται γὰρ μὴ αἰεὶ συνεῖ-
 ναι τὴν λυπῆντα, οἷον τὴν ἀποθανόντα υἱόν, εἰ ἐπ' αὐτῷ τις λυ-
 ποῖτο· ἐνδέχεται δὲ καὶ μὴ λυπεῖσθαι, εἰ μὴ ἄρα ἡ φαντασία, ποιη-
 τικὸν ὅσα καὶ αὐτὴ, αἴτιον ἐπιμένει. ἐστὶ δὲ καὶ ὅταν καὶ παυσάμεν
 τῷ ποῶντος πάχει τὸ πάχον, ἐπιμενεύσης τῆς διαθέσεως, ὡς ἐπὶ
 τῷ ὑπὸ πυρὸς θερμαινόμενῳ καὶ μετ' τὴν ἀναχώρησιν τῷ πυρὸς ἐπι-
 πάχοντος τὸ θερμαίνεσθαι. διττὸν γὰρ τὸ πάχειν, τὸ μὴ τῷ ποιεῖν
 συνηρτημένον, τὸ δὲ καὶ τὴν διάθεσιν θεωρούμενον. ἴσως δὲ καὶ ἐν-
 ταῦθα ἐνδον συνευκαὶ τὸ ποῶν, ἥτοι ἡ φαντασία ἢ τὸ ἔξωθεν
 ἐγγινώσκον πῦρ. τοῖς ὅν πράγμασιν ἄλλ' ἐπὶ ταῖς λέξεσιν ἐν τῇ
 τῶν ἐπικρίσει ἀκολουθεῖν καλόν. πολλὰ δὲ ἡ τῶν τοῦτων ἐξερ-
 γασία παρὰ τοῖς Στωϊκοῖς, ὧν ἐφ' ἡμῶν καὶ ἡ διδασκαλία καὶ τὰ
 πλείστα τῶν συγγράμματων ἐπιλέλοιπεν.

116 f. 6 b. μετ' δὲ τὸ ποιεῖν καὶ πάχειν ὁ μὴ Ἀριστοτέλης τὸ κεῖσθαι
 9. τέθεικεν, ὁ δὲ Ἀρχύτας τὸ ἔχειν... f. 8 b. βέλτιον δὲ δι' ἀκρι-
 βείας ἀφορίζεσθαι τὸ κεῖσθαι, ὡς περὶ καὶ Βοηθῶ δοκεῖ· ἐφ' ὧν γὰρ ὅτε
 τὸ ποιεῖν ὅτε τὸ πάχειν πρόσθεν καθ' ἣν καὶ θέσιν καὶ καθ' ἣν τέ-
 τακται, τάξιν, ταῦτα μόνον φησὶν εἶναι τῆς κατηγορίας, οἷον τὸ
 ἐστηκέναι ἢ καθῆσθαι ἐπὶ ἀνδριάντος λεγόμενον· ἢ τὸ ἀνακεῖσθαι τὴν
 εἰκόνα· ἐφ' ἡμῶν μὴ γὰρ ἐνέργειαν τὰ τοιαῦτα συνεμφαίνει, ἐπὶ δὲ
 τῶν ἀψύχων ὅτε τὸ ποιεῖν ὅτε τὸ πάχειν ἐνδείκνυται ταῦτα, ἀλλὰ
 μόνον καθαρώς τὸ κεῖσθαι. ἐπεὶ δὲ ὁ ἄνω καὶ κάτω τόπος συνεπι-
 νοεῖται καὶ χέσις συνεπιφαίνεται πρὸς τινὰς τόπους ἐν τῷ ἀνακεῖσθαι καὶ
 κατακεῖσθαι, δεῖ νοεῖν ὡς καθ' αὐτὸ ὄντος τῷ κεῖσθαι πρότερον ἐπει-
 σῆλθεν ἢ χέσις πρὸς τὸ ἄνω καὶ κάτω, ὡς περὶ καὶ παρὰ τὰς ἄλλας
 30 κατηγορίας παρεφύετο αἰεὶ τὸ πρὸς τι.

116 ρ' f. 1. μετ' δὲ τὸ κεῖσθαι ἀμφίβολος ἡ τάξις ἐστὶ τῶν λοιπῶν
 10. κατηγοριῶν· καὶ γὰρ Ἀριστοτέλης ἄλλοτε ἄλλως μνημονεύει τῆς
 τάξεως, ἐν ἀρχῇ μὴ τὸ πρῶτον καὶ πρὸταξας τῷ κεῖσθαι καὶ τῷ ἔχειν,
 ὕστερα δὲ πάντων θεῖς τὸ ποιεῖν καὶ πάχειν· προῖον δὲ τὸ ποιεῖν μὴ
 καὶ πάχειν προτίθησι, τὸ δὲ κεῖσθαι προτάττει τῷ ποτε καὶ τῷ πᾶσι, οἷς
 αὐτὸ πρότερον ὑπέταξε. καὶ τὰ ἄλλα δὲ ἄλλοτε ἄλλως τίθησιν.
 ἐνίοτε δὲ καὶ ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ ἐναλλάττων φαίνεται τὴν τάξιν· ἐν
 μὴ γὰρ τῷ φάναι "περὶ μὴ τῷ ποτε καὶ τῷ πᾶσι καὶ τῷ ἔχειν" ἄλλως
 φαίνεται διορίζων, ἐν δὲ τῷ ἐπεκδιηγείσθαι ἑτέρως διορίζει τὴν τάξιν.
 40 ἀλλ' ὅτε ἐπὶ τῶν προτέρων κατηγοριῶν, ἐφ' ὧν τὴν πολλὴν ποιεῖται
 λόγον, φαίνεται τηρῶν τὴν αὐτὴν τάξιν, ἀλλ' ὅπως μὴ τὸ ποῶν προ-
 τάττει τῷ πρὸς τι, ἐν δὲ τῷ διαπραγματεύεσθαι περὶ αὐτῶν τὸ
 πρὸς τι τῷ ποῶν· καὶ ὅπως ὁδοῦ περὶ τῆς τάξεως τῶν γενῶν ὁδε-
 μίαν αἰτίαν ὁ Ἀριστοτέλης ἀπεφῆκε. ὁ μὲντοι Ἀρχύτας μετ'
 45 αἰτίας τὴν τάξιν τῶν κατηγοριῶν ἀποδίδει φυλάττει τὴν αὐτὴν ἐν
 τοῖς πλείοσι, πλην ὅτι καὶ αὐτὸς ἐστὶν ὅπως τὴν τάξιν ἐναλλάττει...
 f. 1 b. ἰστέον δὲ ὅτι ὁ μὴ Ἀριστοτέλης τὸν χρόνον καὶ τὸν τόπον τῷ

ποσθὲν θεῖς, τὸ ποτε καὶ πᾶσι ἰδίως ἐποίησται κατηγορίας· ὁ μὲντοι
 Ἀρχύτας καὶ Ἀνδρόνικος ἀκολουθῶν τῷ Ἀρχύτῃ, τῷ μὴ χρόνῳ τὸ
 ποτε συντάξαντες τῷ δὲ τόπῳ τὸ πᾶσι, ὅπως ἐθετο τὰς δύο κατη-
 γορίας, φυλάξαντες τὴν δεκάδα καὶ ὅτι τῶν γενῶν. δεῖ δὲ τὰς
 5 ἐπομένους τῷ Ἀριστοτέλει δεῖξαι πρῶτον μὴ ὅτι τὰ ποσθὲν χρόνος ἐστὶ
 καὶ ὁ τόπος, ἔπειτα ὅτι τὸ ποτε καὶ πᾶσι χρόνον καὶ τόπον ἀλλὰ χέσις
 πρὸς χρόνον καὶ τόπον δηλῶσι, καὶ ὅτι ἀξιά εἰσιν εἰς ἀριθμὸν τῶν
 γενικωτάτων παραλαμβάνεσθαι. ὁ μὲντοι Πλωτῖνος συντάττων μὴ
 τὸ ποτε τῷ χρόνῳ, πέντε λέγων τὰς πάσας κατηγορίας, ὅσας
 10 ποσὸν ποῶν πρὸς τι κίνησιν, ὡφείλεν ἢ τῷ ποσθὲν δεῖξαι τὸν (f. 2)
 χρόνον ἢ τινος ἄλλης τῶν πέντε τῶν κατηγοριῶν, εἰ μὴ μέλλοι
 τελέως ὁ χρόνος τῶν ὄντων ἐκβάλλεσθαι. ἀλλ' ὅτι μὴ ποσὸν αὐτὸν
 βάλει εἶναι, ἐδήλωσεν ἐν τοῖς περὶ τῷ ποσθὲν λέγων... f. 2 b. ὁ
 δὲ Ἀριστοτέλης πεπεισμένος μὴ εἶναι τὸν χρόνον ἐκ τῆς ἐνεργείας
 15 αὐτῆς, ἀσαφῆ δὲ τὴν ὅσας αὐτῆς ὁρῶν, πολλὰ καὶ μὴ ἐπ' αὐτὴν
 ἦλθε, ποτε μὴ ὡς ἐπ' ἀριθμὸν κινήσεως, ποτε δὲ ὡς ἐπὶ μέτρον,
 ποτε δὲ ὡς ἐπὶ κινήσεως, ποτε δὲ ὡς ἐπὶ ἡρεμίας· λαβὼν δὲ τὴν
 ὡς συνεχῆ πᾶσι προπίπτουσιν ἔννοιαν, ἐν τῷ γένει αὐτὴν ἐθετο
 ἐκείνῳ ἐν ᾧ τὸ συνεχὲς καὶ τὸ πηλίκον· τὸτο δὲ ἦν τὸ ποσόν...
 f. 3. διὸ καὶ ὁ ὁρισμὸς αὐτῆς οἰκείως ἀποδόδοι ἀριθμὸς κινήσεως
 πάσης καὶ μέτρον τῷ ἐν κινήσει προτέρῳ καὶ ὑστέρῳ (Phys. Aus-
 cult. 4 11). καὶ καὶ τὰς παλαιὰς δὲ δόξας ἢ αὐτὴ ἔννοια φαίνεται
 τῷ χρόνῳ· ἢ γὰρ κίνησις ἢ κινήσεώς τι, ἥτοι χωρίζον ἢ ἀχωρίζον,
 τὸν χρόνον ὑπολαμβάνουσι. Πλάτων μὴ γὰρ τὸ ποσὸν τῆς κινήσεως
 25 εἰπὼν τὸν χρόνον, ἀχωρίζον τι αὐτὸν ὑπέθετο τῆς κινήσεως, Θεό-
 φραστος δὲ συμβεβηκὸς τι· καὶ Ἀριστοτέλης ἀριθμὸν εἰπὼν ὡς
 χωρίζον ἐθεάσατο, ἡνίκα δὲ ἔξιν ἢ πάθος κινήσεως λέγει, ὡς
 ἀχωρίσιν καὶ αὐτὸς ἐχρήσατο. ἀλλὰ τῶν μὴ ὡς διὰ τὸ ἀκριβὲς
 τὴν εἰσαγωγικὴν πραγματείαν ὑπερβαίνοντων ἐκ ἐφάπτεται νῦν...
 f. 3. b. Ἀρχύτας δὲ καὶ Ἀνδρόνικος ἰδίαν τινὰ φύσιν τὴν τῷ χρόνῳ
 θέμενοι, ὁμῶς τῷ συντάξαν τὸ ποτε ὡς περὶ τὸν χρόνον ὑφίστα-
 μενοι· αὐτὰ γὰρ τὰ προηγμένα τῆς ὑποστάσεως πρῶτα γένη,
 περὶ αὐτὰ τὰ ἄλλα ὑφίσταται, πρόκεινται αὐτῷ ὡς ἀρχηγικώτατα λαμ-
 βάνειν. ἐπεὶ τοίνυν ὁ μὴ χρόνος τῷ ποτε ὁ δὲ τόπος τῷ πᾶσι κατ'
 30 αὐτὸ τὸ εἶναι προτέτακται, εἰκότως αὐτοῖς ὡς προηγμένους γένεσι
 χρῆται, παραλιπὼν τὰ ἐν αὐτοῖς περιεχόμενα ὡς δευτέρα ἐκείνων
 ὄντα... ὅταν ὅν οἱ περὶ Πλωτῖνον καὶ Ἀνδρόνικον τὸ χθρὸν καὶ αὐρίον
 καὶ πέρυσιν μέρη χρόνου λέγωσι καὶ διὰ τὸτο ἀξιώσιν τῷ χρόνῳ
 συντετάχθαι, φήσομεν ἐκ εἶναι αὐτὰ μέρη χρόνου ἀλλὰ χέσις
 40 περιέχειν τῶν ἐν τῷ χρόνῳ ὄντων πραγμάτων... f. 4. καὶ Βοηθὸς
 δὲ ἄλλο μὴ τὸν χρόνον ὑποτίθει, ἄλλο δὲ τὸ μετέχον χρόνου καὶ ἐν
 χρόνῳ, καὶ εἶναι μὴ ἐνιαυτὸν καὶ μῆνα χρόνον, ἐναυσιαῖον δὲ καὶ μῆ-
 νιαῖον μετέχον χρόνου· ὡς περὶ ἄλλης κατηγορίας φρόνησις, καὶ τὸ
 καὶ φρόνησιν, οἷον ἐστὶ τὸ φρονεῖν, ἄλλης, καὶ τὸ μὲν ἐστὶ ποιότητος τὸ
 45 δὲ τῷ ποιεῖν, ὅπως καὶ ὁ χρόνος καὶ τὸ καὶ χρόνον διεσχέκεν. ἐπειδὴ
 τινες ἐκ τῆς τῷ πράγματος ἀσαφείας διεσχηκότα ταῦτα εἰς ταὐτὸ
 συγχέουσι, λεγέτω τι καὶ πρὸς τῆς παραμύθιον, ὅτι τὸ ποτε διτ-
 τόν ἐστι, τὸ μὴ χρόνος τὸ δὲ ἰδίως ἐν χρόνῳ... f. 4 b. τὴν τῷ

χρόνος φύσιν θεωρητικώτερον παραδιδόντες ὁ Ἰάμβλιχος, τὴν Ἀρχύ-
ταν πάλιν ἡγεμόνα προϊσάτω, ὅς φησιν ὅτι ἐξ ἑνὸς χρόνος "κινάσις
τινος ἀριθμὸς ἢ καὶ ὅλως διάστημα τῆς τῷ παντὸς φύσεως," ἢ
τὴν Ἀριστοτέλους καὶ τῶν Στωϊκῶν δόξαν εἰς ταύτῃ συλλαμβάνων,
ὡς τινες οἴοντο, διότι ὁ μὲν Ἀριστοτέλης ἀριθμὸν κινήσεως εἶναι φησι
τὴν χρόνον, τῶν δὲ Στωϊκῶν Ζήνων μὲν πάσης ἀπλῶς κινήσεως
διάστημα τὴν χρόνον εἶπε, Χρύσιππος δὲ διάστημα τῆς τῷ κόσμῳ
κινήσεως· ἢ ἥδη δύο ὅρους εἰς ταύτην συνάπτει, ἀλλ' ἕνα ὁρισμὸν
ποιεῖτο· ἢ ἰδιαίχοντα τῷτον παρὰ τὰς τῶν ἄλλων ἀποφάσεις· ἢ ἥδη
εἶπε κινήσεως ἀριθμὸν τῆς πάσης, ὥσπερ Ἀριστοτέλης ἀφωρί-
στατο, ἀλλὰ κινήσεως τινος... f. 5. καὶ ἔοικε, φησὶν Ἰάμβλι-
χος, ἀπὸ τῆς Πυθαγορικῆς παραδόσεως ἢ Περιπατητικῆς δόξα
παρατετραφθῆναι· τὸ δὲ αἴτιον ὅτι περὶ τῷ ἀριθμῷ καὶ τῆς κινήσεως
ἢ τὴν αὐτὴν ἔχον οἱ νεώτεροι πρὸς τὰς παλαιὰς γνώμην, ἀλλ' οἱ
μὲν συμβεβηκότα αὐτὰ νομίζουσι καὶ ἔξωθεν ἐπέσκατα θεωρῶσιν, οἱ δὲ
ὡς ἐσιώδῃ νοῶσιν. ἐκεῖνο μέντοι θαυμάζω τῆς Ἀριστοτέλους
ἀγχινοίας, πῶς καὶ αὐτὸς αἰτίαν τῷ χρόνῳ προσεχῇ τὴν ψυχὴν
ἔθετο... καὶ οἱ Στωϊκοὶ δὲ παραλαβόντες τὸν ὁρισμὸν λέγοντα τὸ
καθ' ὅλως διάστημα τῆς τῷ παντὸς φύσεως, παρέτρεψαν τὸν λόγον
ἐπὶ τὸ διάστημα τῆς κινήσεως· καὶ πλημμυλίσαντο, διότι τῶν
Πυθαγορείων τὸ διάστημα φυσικὸν καὶ ἐν φυσικοῖς λόγοις, καὶ εἰ
ἔτι τις βύλοιτο καλεῖν, ἐν τοῖς σπερματικοῖς, ὡς ποτε καὶ Κορνή-
τος ὁψὲ τῷτο ὑπώπτευσεν, ἢ ὡς ἀκριβέστερον ἂν τις εἴποι, καὶ
προτέρως λόγους καὶ τῶν σπερματικῶν τῶντων λόγων τὰς τῆς ὅλης
κοσμικῆς φύσεως, ἐν ᾗ καὶ ἡ ψυχὴ περιλαμβάνεται, τὸ διάστημα
ἀφορίζομένων, ἔτοι σαφῶς μὲν ἔκκειται διελείδω ὅποιον λέγουσι
διάστημα, εἰκόσιν μέντοι μᾶλλον τὸ τῶν σωματοειδῶν κινήσεων
σωματοειδὲς διάστημα ὑπολαμβάνειν, ἢ ὥσπερ γραμμοειδὲς τι
τῷτο ἀποφαίνεσθαι, ὁ πολλὰς ἀτοπίας μεσὸν ἰδίᾳ δείκνυσι ἐν τοῖς
περὶ χρόνου λόγοις. ἢ μέντοι παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἔτις εἴρηξε...
f. 5 b. τὸ δὲ ἴδιον αὐτῷ διὰ πλειόνων Ἀρχύτας παραδεδωκε. καὶ
ἐὸν ἀποπνὸν καὶ διὰ τὴν τῶν Πυθαγορικῶν συγγραμμάτων σπάνιν
ὅλην αὐτῷ τὴν περὶ τῷτο παραθέσθαι λέξιν... f. 7. ἐπισημαίνει δὲ
ἄξιον ὅτι καὶ ὁ Πλάτων κινεμένην κατ' ἀριθμὸν εἰκόνα τῷ αἰῶνος
εἶπε τὴν χρόνον, ὡς μονάδος τῷ αἰῶνος ἀριθμὸν τὴν χρόνον θεασά-
μενος. καὶ μήποτε καὶ τὸ Ἀρχύτειον αὐτοφύεσθαι ἔτις ἀκρίβειαν ὅτι
ἐστὶ κινήσεως τινος ἀριθμὸς, ἔκκειται ὡς ἄλλον μὲν χρόνον τῆς κινήσεως
δηλώσης ἄλλον δὲ τῷ ἀριθμῷ, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τῷ αὐτῷ πάντων
ῥηθέντων.

11 b f. 7 b. δοκεῖ δὲ καὶ τὸ πᾶν τὰττεσθαι διὰ τὴν πρὸς
11. ἀλλήλα τῶντων συγγένειαν· ὡς ἥδη ὁ τόπος καὶ ὁ χρόνος συγγενεῖς
εἰσὶ, μέτρα ὄντες ἀμφω συνεκτικὰ τῆς γενέσεως, ὁ μὲν καὶ τὴν
ἄγκον ὁ δὲ καὶ τὴν τῷ εἶναι διάσασιν, καὶ τῷ αἰῶνος ἀμφω τὴν τε
ἅμα καὶ ὁμῶς συνηρημένην ἀμέλειαν ἐνεκονίσαντα, ἔτις καὶ ποτὲ
καὶ τὸ πᾶν συγγενεῖς ἔχει πρὸς ἀλλήλα. ἐν ὑτέρῳ δὲ τέτατον τὸ πᾶν
διότι καὶ ὁ τόπος πέραν τῶν γινόμενων ἐστὶ καὶ ὡς περιέχων τὰ
ἄλλα ἔτις θεωρεῖτο, καὶ διότι προηγείτο μὲν τὸ ποιεῖν τῶν κινεμέ-
νων, τοῖς δὲ κινεμένοις ὁ χρόνος ὡς μέτρον αὐτῶν συνέχευτο,

ἀποτελεῦσθαι δὲ τὰ κινεμένα εἰς τὴν ἐν τόπῳ θέσιν... f. 8. πάλιν
δὲ ὁ αὐτὸς ἀνὴρ τὸ πόρρω καὶ ἐγγύς εἰς τὸ πρὸς τι ἀνάγειν ἀξιοῖ,
τοπικὸν ἔχοντα τὸ ὑποκείμενον, Ἀνδρόνικος δὲ εἰς τὸ πᾶν τίθησιν
αὐτά, ἀόριστα καὶ τόπον ὄντα. καὶ εἶπερ ἢ τῷ τόπῳ διαφορὰ ἐπι-
κρατέσθαι φαίνεται ἐν αὐτοῖς, εἰς τὸ πᾶν μᾶλλον ἀνακτεῖται ἀλλ' ἔκκειται
εἰς ἕτερον γένος.

σ' f. 2 b. ἐπὶ δὲ τὴν λοιπὴν κατηγορίαν τὴν τῷ ἔχειν ἰόντες
πρῶτον πάλιν περὶ τῆς τάξεως ζητῶμεν· καὶ ἥδη Ἀρχύτας μὲν καὶ
τὴν ἐστίαν καὶ τὰ συνυπάρχοντα τῇ ἐστίᾳ τὴν τε ποιότητα καὶ ποσό-
τητα καὶ καὶ τὰ πρὸς τι ἐφεξῆς τὴν τῷ ἔχειν κατηγορίαν τίθησι
λέγων "καὶ τὰ αὐτὰ ἂν τῶν ἐπικτάτων χέσις· φανερὸν δὲ ὅτι
καὶ ἂν κράτῃσι, ὅποιον ἂν ᾖ, τῶν ἐπικτάτων ἀπὸ ταυτομάτου
ὑπὸ ταύταν ἐντί." καὶ ἥδη τὴν πρὸς ἀλλήλα ἐξιστάμενον χέσιν
οἰκείως ἐνόμισεν εὐθὺς τὴν τῶν ἐπικτήτων χέσιν διηρημένην ἔτις
ἔχουσιν συγγενεῖς πρὸς ἐκείνην. ὁ δὲ γε Ἀριστοτέλης τὸ ἐξ ἑαυτοῦ
πάν ἀρχηγικώτερον οἰόμενος εἶναι τῷ ἔξωθεν προσγινομένῳ καὶ ἐπι-
κτῆται, ἐπειδὴ τὰ μὲν ἄλλα πάντα γένῃ ἢ ἐν ἐστίᾳ ἢ ἐν χέσει τισιν
ὄντα ἀφ' ἑαυτῶν τινὰ μοῖραν εἰς τὸ εἶναι συμβάλλει, τὸ δὲ ἔξω-
θεν ἔχειν ὅλον καὶ ἐπικτήτων περὶ ἡμᾶς γίνετο, διὰ τῷτο τελευταῖον
αὐτὸ τίθησι... καὶ ὁ Πλάτων ἐν Θεαιτήτῳ (p. 293 5) τὸ ἔχειν
(f. 3) ἀπὸ τῷ κεκτῆσθαι σαφῶς διέκρινεν εἰπὼν "ἢ ταυτόν μοι
φαίνεται τὸ κεκτῆσθαι τῷ ἔχειν." ὡς καὶ καὶ Πλάτων τότε γίνετο
τὸ ἔχειν, ὅταν ἐγκρατῆς ᾖ ὁ ἔχων τῷ ἐχομένῳ, ὡς ὅταν κρατῇ
τὴν περιφεραν, ὥσπερ ὅταν περικεῖται τὴν δακτύλιον, τότε λέγετο
ἔχειν αὐτόν. καὶ ἔκκειται ἀπόλυτος ἐνέργεια, ἔτις ἄλλῳ πρὸς ἄλλο
ἀπλῶς, ἀλλὰ πρὸς ἄλλο εἰς ἑαυτὸ κράτῃσι πολλῶν ἐκβεβυῖα
πασῶν τῶν ἄλλων κατηγοριῶν. φαίνεται δὲ λοιπὸν καὶ πῶς τῶν
ὁμωνύμων λεγομένων ἔχειν διέσχετο τὸ ὅντως γένος τῷ ἔχειν· ἔτις
ἥδη τὸ ἔχειν ἔχειν ἢ ποιότητα ἢ ποσότητα περιέχειτο ἐν αὐτῷ, ἀσω-
ματα ἥδη ταῦτα, ἔτις τὸ ὡς ἀγρόν ἔχειν ἢ υἱὸν ἔχειν ἢ κεκτῆσθαι·
κτῆματα μὲν ἥδη καὶ ταῦτα σωματικά ἀλλ' ἢ περιεχόμενα ἔξωθεν ἢ
περιέχοντα. καὶ ἔοικε μέσον πῶς εἶναι τὸ ἔχειν τῷ κεκτῆσθαι καὶ τῷ
καθ' ἔξιν διακείσθαι· ἢ μὲν ἥδη ἔχειτο, ὡς ἢ λευκότης, χωρίζεται ἀπὸ
τῶν ἔξωθεν κτημάτων ἢ ἐπερικείμεθα· ἢ δὲ σωματικὸν ἐστὶ καὶ
ἔξωθεν, χωρίζεται τῶν ἔξωθεν· ἢ δὲ συμβεβηκῆσιν ἡμῖν συμ-
φύεις εἶναι καὶ ἔκκειται ἐπικτήτοι. τοιαύτη μὲν ἔστι ἢ τῷ ἔχειν ἰδιότης
ἐστίν... f. 3 b. ἀπορία δὲ πολλῶν καὶ πρὸς τῷτο γεγόνασιν τὸ γένος·
καὶ ἥδη Πλωτῖνος ἀπορεῖ λέγων "περὶ δὲ τῷ ἔχειν, εἰ τὸ ἔχειν πολ-
λαχῶς, διὰ τί ἢ πάντες οἱ τρόποι εἰς ταύτην τὴν κατηγορίαν
ἀναχθῆσθαι;"... f. 4. οἱ γὰρ ἐκ τῆς Ἀκαδημίας ὁριστάμενοι τὸ
ἐκτὸν τὸ οἶοντε ἔχεισθαι, πρὸς τὰς ζητῶντας καὶ τί τῷ ἔχειν σημα-
νόμενον λέγουσιν (ἐπειδὴ πολλαχῶς τὸ ἔχειν, ὡς καὶ Ἀριστοτέλης
διώρισε), πρὸς τῷτο ἔκκειται παραδείγμα ἐπὶ γῆν, ἐκτὸν λέγοντες εἶναι
ὁ οἶοντε ἔχεισθαι ἔτις ὡς ἢ φρόνησις ἔχειτο ὑπὸ τῷ φρονίμῳ, διὰ
τῷ παραδείγματος τὴν ὑπογραφήν ποιούμενοι καὶ ἅμα τὰ ἀλλότρια
σημαίνόμενα τῷ ἔχειν ἀποκρίνοντες. καὶ ὁ Ἀριστοτέλης ἐν, ὅταν
τῷ ἔχειν πολλαχῶς λεγομένα τοῖσιν τὸ καὶ γένος ἔχειν ὑπολαμ-
βάνει οἷον τὸ ὑποδεδῆσθαι καὶ ὑπὸ λείδω, διὰ τῷ παραδείγματος πᾶν τὸ

ἄλλο πλῆθος τῶν ὁμωνύμως λεγομένων ἀπεσκευάσματο· καὶ γὰρ
χωρίζετο ἀπὸ κτημάτων... f. 5. ἀκριβέστερον δὲ ὁ Ἀριστοτέλης
ἐν τῷ τετάρτῳ τῶν Μετὰ τὰ Φυσικὰ (c. 23) τοῖς τῷ ἔχειν
σημαινόμενοις ἐπεξηλθεν... f. 5 b. τῶν δὲ ἀπὸ τῆς Στοιχείας ἀξιών-
των εἰς τὸ πῶς ἔχειν ἀναφέρειν τὸ ἔχειν ὁ Βοηθὸς ἐναντιῶν, ὅτε
εἰς τὸ πῶς ἔχον ἡγούμενος δεῖν ὅτε εἰς τὰ πρὸς τι ἀνάγειν αὐτό,
ἰδίαν δὲ εἶναι κατηγορίαν· εἶναι μὲν γὰρ σχετικὴν αὐτήν, τριχῶς δὲ
μάλις καὶ ὁμωνύμως τὴν σχέσιν λέγεσθαι· τὴν μὲν γὰρ εἶναι ἐν αὐτῷ
καθ' ἑαυτό, τὴν δὲ πρὸς ἕτερον, τὴν δὲ ἕτερον πρὸς ἑαυτό. ἡ
μὲν ἔν ἐν αὐτῷ θεωρεῖται καὶ τὴν πῶς ἔχοντα, οἷον ὁ προβαλεβλημένος
(σχέσις γὰρ ἔστιν αὐτῷ πρὸς ἑαυτόν), ἡ δὲ πρὸς ἕτερον ἢ τῶν λε-
γομένων πρὸς τι.

113 f. 7. Συμπληρωθέντος τῷ περὶ τῶν δέκα κατηγοριῶν λόγῳ,
15 δ' Ἀρχύτας προσέθηκεν ὅτι ἡ τῶν ἄλλων κατηγοριῶν ἀπόφασις
πλὴν τῆς ὑσίας περὶ τὸ αὐτόματον θεωρεῖται καὶ αἰδιότητος, καὶ ὁ περὶ
τὸ καθόλου καὶ νοητόν· γράφει δὲ ὅπως... f. 7 b. εἴτα ὀλίγα
περὶ συνθέσεως εἰπὼν τῶν ἀπλῶν φωνῶν, ὥστε ὁ Ἀριστοτέλης ἐν
τῷ περὶ Ἑρμηνείας βιβλίῳ κατέταξεν, ἐπὶ τέλει δὲ τὴν εἰς δέκα
διαίρεσιν τῶν γενῶν ὡς οἰκίαν ταῖς ἀρχαῖς καὶ τῇ ἐπιτήμῃ ὠρι-
σμέναις ὑσίαις, καὶ διὰ τούτου ἐν ἀριθμῷ καὶ τῷ παντὶ ἀριθμῷ ἀπο-
20 δείκνυσιν. ὁ μὲντοι Ἀριστοτέλης μὲν τὰς κατηγορίας ἐξετάζει τὰ
οἰκείως ἔχοντα πρὸς αὐτάς, ὡς αὐτὰ μάλα εἰσάγεσθαι· ἐπὶ δὲ
ταῦτα περὶ ἀντικειμένων εἰπεῖν καὶ περὶ προτέρων καὶ ὑστέρων καὶ περὶ
τῶν ἁμῶν καὶ περὶ τῶν εἰδῶν τῆς κινήσεως καὶ περὶ τῆς τῷ ἔχειν ὁμο-
νυμίας. ἀλλὰ κοινῶς πρῶτον περὶ αὐτῶν ζητητέον, τί δὴποτε
25 ἐπὶ τῷ τέλει τῶν Κατηγοριῶν ταῦτα πρόσκεινται, καὶ τίνα χρεῖαν
παρεχόμενα· τινὲς μὲν γὰρ, ὡς καὶ Ἀνδρόνικος ἐστὶν, παρὰ τὴν πρό-
θεσιν τῷ βιβλίῳ προσκείμενα φασὶν ὑπὸ τινος ταῦτα τῷ τῶν
Κατηγοριῶν βιβλίῳ Πρὸ τῶν Τόπων ἐπιγραφέντος, ὅτι ἐννοῶντες
ἔτοιμόν τι χρεῖαν ὁ τῇ Τοπικῇ πραγματείᾳ μόνον ἀλλὰ καὶ τῷ
30 περὶ τῶν Κατηγοριῶν λόγῳ εἰσάγει τὰ εἰρημένα. ἄλλοις δὲ
καὶ Πορφύριῳ ἀρέσκει πρὸς σαφήνειαν συντελεῖν τὰ θεωρήματα
ταῦτα.

113 f. 8. ὅθεν ἔχει κοινὸν γένος πρὸς ἄλληλα ἀλλ' ὁμωνύμως
16 ἀντίκεινται τὰ κοινῶς ἀντικείμενα λεγόμενα· διὸ καὶ Ἀριστοτέλης “περὶ
δὲ τῶν ἀντικειμένων” φησὶ, “ποσαχῶς εἴωθεν ἀντιτίθεσθαι.” τὸ γὰρ
“ποσαχῶς εἴωθεν ἀντιτίθεσθαι” τῷ ὁμωνύμῳ. τινὲς δὲ τῶν Περι-
πατητικῶν γένος ἔφασκον εἶναι τὸ ἀντικείμενον, διότι κοινὸς ὅρος
ἀποδοῖναι τῶν ἀντικειμένων τοῦτο “ἀντικείμενα λέγειν” ὅσα περὶ τὸ
αὐτὸ ἁμῶν καὶ κοινῶς σημαινόμενον τῷ αὐτῷ πράγματι καὶ πρὸς τὸ αὐτὸ
40 ἔξωθεν ἐξεταζόμενα συνυπάρχει ὁ δὲ δύναται.” τούτο δὲ τοῖς τέτρασι
εἰδοσὶ τῆς ἀντιθέσεως ὅχι ὑπάρχει· ἐπὶ τε γὰρ τῶν ἐναντίων ἀδύνατον
τὰ αὐτὰ ἁμῶν καὶ κατὰ τὸ αὐτὸ καὶ ἡ αὐτὴ λευκὸν εἶναι καὶ μέλαν, καὶ κατὰ
τὰ πρὸς τι δὴ ἀνυπαρκτὰ ἐστὶ τὰ ἀντικείμενα πρὸς τὸ αὐτὸ ἐξεταζό-
μενα· καὶ γὰρ οἶόν τε τὸ αὐτὸ πρὸς τὸ αὐτὸ μεῖζον ἁμῶν εἶναι καὶ ἑλαττον,
45 ὅθεν τὴν αὐτὴν τῷ αὐτῷ ἁμῶν δεσπότῃ εἶναι καὶ δεῖν. ἀλλ' ὅθεν τὰ κατὰ
ἔξω καὶ ἐξέστην (f. 8 b) περὶ τὸ αὐτὸ ἁμῶν συνυπάρχει· καὶ γὰρ οἶόν τε
τὴν αὐτὴν ὀφθαλμῶν ὄψιν ἔχειν καὶ τυφλότῃ. ἀλλὰ καὶ ἡ κατάφασις

τῆς ἀποφάσεως ἀσυνυπαρκτος· εἰ γὰρ ἀληθὲς τὸ ἡμέρα ἐστὶν, ψεῦδος
τὸ ἡμέρα ὅχι ἔστιν· εἰ ἔν πασι τοῖς εἶδεσιν ἐφαρμάζει ὁ τῶν ἀντι-
κειμένων λόγος, καὶ φωνῆς ἐπὶ σημαινόμενα, ἀλλὰ γένος εἰς εἶδη
ἐστὶν ἡ διαίρεσις, εἴπερ ὅχι ὁμωνύμως ἀλλὰ καὶ συνωνύμως κατη-
γορεῖται τὸ ἀντικείμενον. πρὸς δὲ ταῦτα ὁ Ἰάμβελιχος φησὶν ὡς εἰ
μὴ ὁμωνύμως ἦν ὁ ὅρος, ἦν ἂν τῷ ὄντι κοινὸς λόγος καὶ κοινὸν γένος
πάντων τῶν ἀντικειμένων· “ἐπεὶ δὲ τὸ μὴ δύνασθαι περὶ τὸ αὐτὸ
συνυπάρχειν καὶ πρὸς τὸ αὐτὸ ἄλλως μὲν” φησὶν ὁ Ἰάμβελιχος
“θεωρεῖται” ἐν τοῖς πρὸς τι ἄλλως δὲ ἐν καταφάσει καὶ ἀποφάσει,
καὶ ἄλλως ἐν τοῖς λοιποῖς τῶν ἀντικειμένων, ἀλλ' οὐδέ τις ἐξ ἀρχῆς
λόγος τὸ ὁμωνύμῳ εἶναι τὰ ἀντικείμενα. διὸ” φησὶ “καὶ ἡμάρτε
Νικόστρατος, ὡς πρὸς ἐν γένος αὐτῶν τὴν ἀντιλογίαν ποιήσας.”
ὁ μὲντοι Πορφύριος γένος μᾶλλον καὶ αὐτὸς τίθει, καὶ ἐγὼ ταύτην
μᾶλλον ῥέπω, ὅθεν λόγῳ ἀκρίβειας πιθανὸν τινὲς τὴν ὁμωνυμίαν κυ-
ρῆναι, ὅτε αὐτὸς ἐννοῶν πλὴν τῷ Ἀριστοτέλει εἰπεῖν “περὶ δὲ
τῶν ἀντικειμένων, ποσαχῶς εἴωθεν ἀντιτίθεσθαι,” καίτοι τὸ ποσα-
χῶς καὶ εἰ τὸ γένος ἦν, δύναται εἰπεῖν· εἴτε γὰρ τρία εἴτε τέτταρα
εἴχεν εἶδη, τριχῶς ἢ τετραχῶς ἀληθὲς εἰπεῖν ἀντικείμενα, ὅπερ ἐστὶ
ποσαχῶς· καὶ γὰρ τὸ ποσαχῶς εὐθὺς τὴν ὁμωνύμιαν δηλοῖ φωνῇ
ἀλλὰ τὸ ποσαχῶς μόνον λέγεσθαι, μὴ μὲντοι εἶναι... φαίνεται δὲ
καὶ τὰ περὶ ἀντικειμένων Ἀριστοτέλης ἐκ τῶν Ἀρχυτέων βιβλίων με-
ταλαβῶν τῷ περὶ Ἀντικειμένων ἐπιγεγραμμένα, ὅπερ ἐκεῖνος καὶ
συνέταξε τῷ περὶ Γενῶν λόγῳ, ἀλλ' ἰδίᾳ πραγματείας ἡξίωσε·
καὶ γὰρ τὴν διαίρεσιν αὐτῶν Ἀρχύτας ὅπως παραδόδωκε.

ΔΑΒΙΔ. Ἐρμῆνος δὲ ὁ πρὸ τῶν Τόπων ἐπιγράφας τὰς Κα-
τηγορίας αἰτίαν λέγει τοιαύτην, ὅτι διαλεκτικὴ ἢ προκειμένη πρα-
γματεία, ἔργον δὲ τῆς διαλεκτικῆς περὶ ἀποφαντικῶν εἰλεῖσθαι λό-
γον τῷ συνηγορεῖν τῇ ἀντιφάσει καὶ τοῖς ἀντικειμένοις· διὰ τούτου
ἐν καὶ τὰ ἀντικείμενα τῶν λοιπῶν προέταξε... ζήτησις δὲ εἰς
ἔξω ὁδὸν ὑπὸ φύσεως ἢ τέχνης μεταβάλλει (τῇ γὰρ προνοίᾳ
ὁδὸν ἀδύνατον). προέταξε δὲ τὰ πρὸς τι ἐν τοῖς ἀντικειμένοις ὡς
μαλακώτερα καὶ ἥττον μαχόμενα ἐν τοῖς ἀντικειμένοις, ὡς καὶ ἀμ-
φιβάλλεσθαι εἰ εἰσὶν ἀντικείμενα σῶζοντα ἄλληλα. ἀλλὰ τούτο
μὲν δείκνυσιν Ἀλέξανδρος ὅτι ἀντικείμενα, ὅς καὶ τὰ λαβδόειδῃ
ξύλα παράδειγμα λαμβάνει, ὅτι αὐτὰ μὲν ἀντιθέσεώς τινος σῶζει
ἀλλήλα, ἀλλ' ἡ μὲν συνήθεια ἀντήρει καλεῖ, ὁ δὲ ποιητὴς ἀμείβοντα.

ἈΜΜ. f. 126. ὅτι δὲ ὅχι ἔστιν ἀπρητημένον τὸ τμήμα τούτου
τῷ σκοπῷ τῶν Κατηγοριῶν, ὡς τινες ἐνόμισαν, δῆλον μὲν καὶ ἐκ τῶν
εἰρημένων, καὶ ἐξ αὐτῶν δὲ τῷ συνεχῶς τῆς φράσεως· τὴν γὰρ μὲν
συνδέσμον εἰρηκῶς ἐν τῷ τέλει τῷ τμήματος τῷ πρὸ τούτου ἐν
τῷ τῷ δὲ ἐπὶ ἡγήσας. εἰρηκῶς γὰρ ἐν ἐκείνῳ “ὑπὲρ μὲν ἔν τῶν
προτεθέντων γενῶν ἱκανὰ τὰ εἰρημένα,” νῦν ἐν τῇ ἀρχῇ τῷ
φησὶν “περὶ δὲ τῶν ἀντικειμένων.” ὥστε καὶ ἐκ τούτου δῆλον ἢ τῷ
σκοπῷ συνέχεια. πρῶτον δὲ διδάσκει περὶ τῶν ἀντικειμένων· καὶ
γὰρ ἐν τῷ περὶ τῶν ποσῶν λόγῳ μνήμην τούτων ἐποίησεν, ἡνίκα
ἔλεγε (p. 5 15) τὸ μέγα τῷ μικρῷ ἀντικείμενα ὅχι ὡς τὰ ἐναντία
ἀλλ' ὡς τὰ πρὸς τι. βέβαιον τοίνυν διδάσκει ἐνταῦθα ποσαχῶς τὰ
ἀντικείμενα λέγειν... Ζητητέον δὲ τί δὴποτε τέσσαρα μόνον τὰ

εἶδη τῶν ἀντικειμένων καὶ ὅτε πλεονα ὅτε ἐλάττωνα, καὶ τίς ἡ αἰτία τῆς τοιαύτης αὐτῶν τάξεως; ἵνα ἔν μάθωμεν διὰ τί τέσσαρα μόνον, εἰπωμεν ὅτω. τὰ ἀντικείμενα ἢ ὡς λόγοι ἀντίκειντο ἢ ὡς πράγματα· τὰ δὲ ὡς πράγματα ἀντικείμενα ἢ ἐν χέσει τῇ θεωρῶν, ὡς τὰ πρὸς τι, ἢ ἄχρετὰ εἶσιν· καὶ εἰ ἄχρετὰ εἶσιν, ἢ μεταβάλλει εἰς ἄλληλα, ὡς τὰ ἐναντία, ὡς λευκὸν καὶ μέλαν, ἢ ὁ μεταβάλλει, ὡς φέρησις καὶ ἕξις, ὡς ὅψις καὶ τυφλότης. ὡς λόγοι μὲν ἔν ἀντίκειντο κατάφασις καὶ ἀπόφασις, ὡς Σωκράτης περιπατεῖ, Σωκράτης ὁ περιπατεῖ· ὡς πράγματα δὲ καὶ χέσιν ἔχοντα ἀντίκειντο τὰ πρὸς τι, ὡς πατὴρ καὶ υἱός, δεξιὸν καὶ ἀριστερόν, ἐπιστήμη καὶ ἐπιστητόν· ὡς πράγματα δὲ καὶ χέσιν μὴ ἔχοντα καὶ μεταβάλλοντα εἰς ἄλληλα τὰ ἐναντία ἀντίκειντο, ὡς τὸ μέλαν καὶ τὸ λευκὸν καὶ τὸ θερμὸν καὶ τὸ ψυχρόν· ὡς πράγματα δὲ καὶ ἄχρετα καὶ μὴ μεταβάλλοντα εἰς ἄλληλα ἕξις καὶ φέρησις... ἀπὸ τῶν μαλακωτέρων τῶν ἀντίθεσιν ἔχοντων ἤρξατο, λέγω δὴ τῶν πρὸς τι· ταῦτα γὰρ τῷ ἀντικεινῶ ὁ μόνον ὁ φθίρει ἄλληλα ἀλλὰ καὶ συνεισφέρει... δευτέραν τάξιν ἔχει ἡ τῶν ἐναντίων ἀντίθεσις, ὡς λευκὸν καὶ μέλανος· ἰχυροτέρα γὰρ πῶς ἐξιν ἡ τῶν ἀντίθεσις, διότι ὁ μόνον ὁ συνεισφέρει ἄλληλα ἀλλὰ καὶ φθίρει· τὸ γὰρ ἐνὸς παρόντος ὅχι ὑπομένει τὸ ἕτερον· καὶ εἰς ἄλληλα μέντοι γε ταῦτα μεταβάλλει, ὡς θερμὸν καὶ ψυχρόν, λευκὸν καὶ μέλαν. τρίτην ἔχουσι τάξιν τὰ καθ' ἑξὲν καὶ φέρησιν· καὶ γὰρ ἡ τῶν ἀντίθεσις ἰχυροτέρα ἐστὶ τῆς τῶν ἐναντίων ἀντιθέσεως· τὰ μὲν γὰρ ἐναντία μεταβάλλει εἰς ἄλληλα, ἢ δὲ φέρησις ὁδὸς ποτε μεταβάλλει εἰς τὴν ἕξιν· ὁ δὲ γὰρ ἐκ τυφλῶς τις ἀναβλέπει κατὰ γε τὴν φυσικὴν ἢ τεχνικὴν λόγον, εἰ μὴ πᾶσι βία δύναμις τῷ συμβαίνει. ἔχουσι τάξιν τὰ κατ' ἀπόφασιν καὶ κατάφασιν ἀντικείμενα· σφοδρότερα γὰρ τῶν ἡ ἀντίθεσις, διότι ἐπὶ πάντων τῶν τε ὄντων καὶ μὴ ὄντων διαιρεῖ τὸ ἀληθὲς καὶ τὸ ψεῦδος.

113 f. 128. ἀγαθὸν ἐναυθῶ λέγει ὁ ὑπερσίων (τῶν γὰρ ἐκ 30 ἀντίκειντο τὸ κακόν) ἀλλὰ τὸ ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ, ὅπερ ἔχει ἐναντίον τὸ κακόν. διττὸν γὰρ τὸ ἀγαθόν, τὸ μὲν καθ' αὐτὸ τὸ ἐσωδῶς ὑπάρχον θεῷ, ὅπερ ὁδὸν ἔχει ἐναντίον· τὴν ὁδὸν γὰρ ὁδὸν ἐξιν ἐναντίον· τὸ δὲ κατ' ἀποφασίαν τὸ πρὸς ἀντιδιαζόλην τὸ κακὸν λεγόμενον, λέγω δὴ τὸ ἐν ἡμῖν, ὡς περ καὶ τὸ φῶς εἰρήκαμεν διττόν.

115 ΣΙΜΠΛ. τ' f. 1. "ἢ ὅπως ἄλλως πρὸς αὐτὰ." δύνατο μὴ 25 διὰ τὰς πτώσεις μόνον εἰρηάζει, πρὸς ἃς ἀποδίδοι ἕκαστον τῶν πρὸς τι, ἀλλὰ καὶ πρὸς αὐτὰ τὰ λαμβανόμενα, ὡς ἡ ἀπόδοσις γίνετο· ὁ γὰρ πάντα ὅπως λέγει ὡς τὸ τοῦ ὁ ἐστὶ, πρὸς ἄλληλα λέγει, ὡς περ τὸ διπλάσιον καὶ τὸ ἡμισυ καὶ ἡ ἐπιστήμη· ἕκαστον γὰρ τῶν τῶν ὁ ἐστὶ, πρὸς ἄλλο λέγει, καθ' ἣν ἂν πῶσιν ἡ ἀπόδοσις ἐκεῖθεν γένετο. καὶ μὴ κατ' ἀποφασίαν δὲ γένετο ἡ ἀπόδοσις, ὡς περ τὸ μέγα καὶ μικρόν, ἀντικείμενα κατ' αὐτὰ πρὸς τι ἄλλήλους, ὁ κατ' ἀποφασίαν ἀποδίδοι ὁδὸν ἐστὶ τὸ ἕτερον· ἀλλὰ μόνον πρὸς τὸ ἕτερον λέγει. ὁ δὲ τὸ ἐπιστητόν καὶ τὸ αἰσθητόν καὶ τὸ νοητόν ὁμοίως, 45 ὁ δὲ ἄλλο τι τῶν τοιούτων ἐκεῖνων ἐστὶ τῶν πρὸς ἃ λέγει· τὸ γὰρ ἐπιστητόν ἐκ αὐτῶν ἄλλων ἐστὶν ἄλλ' αὐτὸ ἄλλο· πρὸς γὰρ τὴν ἐπιστήμην λέγει, ὅχι ἐστὶ τῆς ἐπιστήμης, ἀλλ' ὅτι αὐτὸ ἐστὶν ἡ ἐπι-

στήμη. τὴν δὲ αἰτίαν τούτου γέγραφε Ἀρχύτας ἐν οἷς τὰς διαφορὰς τῶν κατ' αὐτὰ πρὸς τι ἀντικειμένων παραδίδωσιν... f. 1 b. ἴσεν δὲ ὅτι ὁ μὲν Ἀριστοτέλης μεσότητα τῶν πρὸς τι ὁ παραδίδωκεν· ὁ δὲ Ἀρχύτας περὶ αὐτῶν τὰδε γέγραφε... εἰ δὲ καὶ Ἀριστοτέλης μὴ συνεχῶς αὐτὴν τῇ μεσότητι, διαφέρει ἂν εἴπε τὴν κατ' αὐτὰ πρὸς τι ἀντίθεσιν τῆς κατ' αὐτὸν ἐναντίον καὶ τῇ μὴ ἐπιδέχεσθαι μεσότητα. διαφέρει δὲ τῶν ἐναντίων τὰ πρὸς τι τῇ τῶν τρόπῳ τῆς κατηγορίας· τὰ μὲν γὰρ πρὸς τι αὐτὰ ὅπερ ἐστὶ, πρὸς ἄλληλα λέγει ὁ ὅπως· τὰ δὲ ἐναντία ἀντίκειντο μὲν, ὁ μέντοι ἀντιστρέφει πρὸς ἄλληλα... δεῖ ἔν τῇ τῶν πρὸς τι ἀντίθεσιν συναγωγῇ τῶν ὑποκειμένων νοεῖν μετὰ τῶν ἀντιθέσεως, ἐξ ἄλλήλων καὶ μὴ ἐξ αὐτῶν τὴν διαφορὰν λαμβανέσθαι· διὰ τούτου γὰρ τὰ μὲν ἐναντία ἐξυθεῖ ἄλληλα, τὰ δὲ πρὸς τι ἐκ τῆς πρὸς ἄλληλα οἰκειότητος τὴν ἑτερότητα συνάγει. διὸ καὶ τὰ μὲν μᾶλλον ἐμφαίνει τὴν ἑτερότητα, ὡς τὸ διπλάσιον πρὸς τὸ ἡμισυ, τὰ δὲ ἴσταν, ὡς ἐπιστήμη πρὸς τὸ ἐπιστητόν, τὰ δὲ ὁδὸν ὅπως χεδόν, ὡς οἱ ἴσταν πρὸς ἄλλήλους. ὅσα ἔν ἀντίθεσιν ἔχοντα τὴν ἀντικείμενὴν λέγει αὐτὸ ὅπερ ἐστὶ, ταῦτα τῶν πρὸς τι ἐστὶν· ὡς περ τὸ μείζον αὐτὸ τῷ τῷ ὁ λέγει, τὸ ἀντικείμενὸν λέγει, καὶ τὸ αὐτὸ πρὸς μὲν τὸ μείζον, πρὸς δὲ ἕτερον ἔλαττον· διὸ ὁδὸν μαχητικὴ ἡ τοιαύτη ἀντίθεσις. καὶ τὸ ὁρθόν δὲ τὸ τύπτειν πρὸς τὸ ὑπτιον τὸ τύπτει ὡς πρὸς τι ἀντίκειντο. διὸ καὶ Ἀριστοτέλης τὸ ποιεῖν καὶ τὸ πάχειν ἐπιδέχεται τὰ ἐναντία εἰπὼν, αὐτὰ μὲν ἐκ ἐφ' ἐναντία εἶναι ἀλλήλους, ἐν ἑκάτερον δὲ αὐτῶν ἐπέδειξεν ἐναντίωσιν, ὡς ἐν τῷ λευκαίνειν καὶ μελαίνειν καὶ λευκαίνεσθαι καὶ μελαίνεσθαι. Ἀνδρόνικος δὲ ἐκ ἀντίθετα μόνον ἀλλὰ καὶ ἐναντία τὸ ποιεῖν καὶ τὸ πάχειν ἀπεφῆκε. καὶ τούτου δὲ ἐπιστήσαι ἀξίον, ὅτι τὰ μὲν πρὸς τι πρὸς ἄλληλα λέγει, τὰ δὲ ἐναντία αὐτὰ μὲν ὅπερ ἐστὶν, ἐναντία, τῷ τῷ τῷ ἐναντιώσιν περιεχόμενα, ὡς περ τὸ λευκὸν καὶ τὸ μέλαν, πρὸς ἄλληλα ὁ λέγει, τὸ δὲ ἐναντίον αὐτὸ καὶ ἐκ τὰ περιεχόμενα ὑπ' αὐτῶν κατ' αὐτὰ πρὸς τι λέγει καὶ ἐκ τὸ ἐναντίον· ἀντιστάγει γὰρ ἄλληλα καὶ συνυφέσθαι. καὶ ὅπως τῷ αἴτιον ἡ κοινὴ τῆς ἐναντιότητος ἐν τοῖς ἐναντίοις συνυπαρξίς. Νικόμαχος δὲ δεικνύει νομίζει ὅτι τὰ ἐναντία πρὸς ἄλληλα λέγει, ἐκ ἀπὸ τῶν ὑπὸ τὸ ἐναντίον ἀλλ' αὐτὸ τὸ ἐναντίον ποιούμενος τὴν ἐπιχειρήσιν.

ἈΜΜ. f. 130. τῶν γὰρ ἐναντίων τὰ μὲν κατ' ἀποφασίαν 120 ὑπάρχει τῷ ὑποκειμένῳ, τὰ δὲ καθ' αὐτὸ. διὰ μὲν ἔν τῷ "πέφυκε γίνεσθαι" ἐδήλωσε τὰ κατ' ἀποφασίαν ὑπάρχοντα τῷ ὑποκειμένῳ, διὰ δὲ τῷ "κατηγορεῖσθαι" τὰ καθ' αὐτὸ ὑπάρχοντα. τὸ δὲ καθ' αὐτὸ διττόν, ὡς αὐτὸς φησιν ἐν τῇ Ἀποδεικτικῇ (Analyt. Post. 1 4), τὸ μὲν ὁ μέρος γίνετο τῷ ὁρισμῷ τῷ ὑποκειμένῳ πράγματος, ὡς τὸ ζῶον, τὸ λογικόν (ταῦτα γὰρ καθ' αὐτὸ ὑπάρχει τῷ ἀνθρώπῳ, καὶ ἐν τῷ ὁρισμῷ αὐτῶν παραλαμβάνεται), τὸ δὲ ὁ ἐν τῷ ὁρισμῷ τὸ ὑποκειμένον παραλαμβάνεται, ὡς τὸ ἄρτιον καὶ τὸ περιττόν, σιμότης καὶ γρυπότης.

ΣΙΜΠΛ. τ' f. 2. ὑγείας δὲ καὶ νόσος ὁ μὲν Ἀριστοτέλης ὁδὸν 125 εἶναι μέσον φησὶ, καὶ τοὶ ἀρετῆς καὶ κακίας ὁδὸν μεσότητος, ὡς φιλόσοφος. οἱ δὲ ἱατροί, περὶ τὰ σώματα ἐσπυδακότες, καὶ πολ-

λὰς ἔθεντο μεσότητας ὑγείας καὶ νόσας ἐν τῷ πλάτει σφαιρομένους
 τῆς ὑδετέρας παρ' αὐτοῖς λεγομένης καταστάσεως... τῶν δὲ
 ἐμμέσων ἥτοι μεσωτῶν (λέγει) καὶ καὶ ἔτι) τὰ μὲν πλείω ἔχει τὰ
 μέσα, τὰ πλέον ἴσως ἀλλήλων διεσκηκότα τῇ φύσει, ὡς ἐπὶ τῷ
 λευκῷ καὶ μέλανος εἶρη. πολλὰ γὰρ ἐστὶ τὰ ἐν μέσῳ τῶν χρω-
 ματων· τὰ δὲ ἐν μόνον διὰ τὴν ἐγγύτητα τὴν πρὸς ἀλλήλα· τῷ
 καὶ θερμῷ καὶ ψυχρῷ τὸ χλιαρὸν μόνον μέσον. τῶν δὲ ἐν μέσῳ τὰ
 μὲν ὀνομασμένα ἔχει τὰ μέσα, ὡς ἐπὶ τῶν εἰρημένων, τὰ δὲ ἀκα-
 τονόμαστα, τῇ δὲ ἀποφάσει τῶν ἄκρων δηλούμενα· τὸ γὰρ μεταξὺ
 τῷ ἀγαθῷ καὶ κακῷ ἔκ ὀνόμαστος, λέγει) δὲ ἔτε ἀγαθὸν ἔτε κακόν
 (τὸ γὰρ τῷ ἀδιαφόρῳ ὄνομα ὑπὸ τῶν νεωτέρων ἐτέθη), καὶ τὸ δικαί-
 ον καὶ τὸ ἀδίκον τὸ μέσον ἀνώνυμόν ἐστι, τῇ δὲ ἀποφάσει τῶν ἄκρων
 ὀνομαζέτω... f. 2 b. ἀλλ' ἐπειδὴ σαφηνείας ἔτυχεν ἡ τῷ Ἀριστο-
 τέλει λέξι, ἴδωμεν καὶ ὅσα τῷ τόπῳ προσεξεργάζοντο οἱ κλεινό-
 τεροι τῶν ἐξηγητῶν. τῶν γὰρ Στωϊκῶν μέγα φρονόντων ἐπὶ τῇ
 τῶν λογικῶν ἐξεργασία, ἐν τε τοῖς ἄλλοις καὶ ἐπὶ τῶν ἐναντίων
 σπουδάζουσι δεικνύναι ὅτι πάντων τὰς ἀφορμὰς ὁ Ἀριστοτέλης
 παρέχεν ἐν ἐνὶ βιβλίῳ ὃ περὶ Ἀντικειμένων ἐπέγραψεν, ἐν ᾧ καὶ
 ἀποριῶν ἐστὶ πλῆθος ἀμήχανον, ὧν ὀλίγην ἐκείνοι μοῖραν παρέ-
 θεντο· καὶ τὰ μὲν ἄλλα ἐν εἰσαγωγῇ παρεμβάλεῖν ἔκ εὐλογον, ὅσα
 δὲ συμφώνως οἱ Στωϊκοὶ τῷ Ἀριστοτέλει διατάξαντο, ταῦτα ῥη-
 τέον. ὅρα τοίνυν παλαιῶν περὶ τῶν ἐναντίων καταβεβλημένων, καὶ
 ἔμπροσθεν ἐμνημονεύσαμεν, ὅτι ὅσα ἐστὶν ἐν τῷ αὐτῷ γένει πλεί-
 ον ἀλλήλων διαφέροντα, ἥθυνε τὴν ὅρον ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῷ περὶ
 τῶν Ἀντικειμένων, πολυειδῶς βασανίσας αὐτόν· καὶ γὰρ εἰ καὶ τὰ
 διαφέροντα ἐναντία ἐστὶν, ἐπέφησε, καὶ εἰ ἡ διαφορά ἐναντιότης
 εἶναι δύναται, καὶ εἰ ἡ πᾶσα διάστασις ἐστὶν ἡ τὸ πλείον διαφέρουσα,
 καὶ εἰ ταῦτ' ἐν τῷ πλείον ἀπέχοντα τῷ τὸ πλείον διαφέροντι, καὶ
 τίς ἡ ἀπόστασις, καὶ πῶς τῷ πλείον ἀπέχειν ἀκυστέον· ὧν ἀτόπων
 φανέντων προσληπτέον τι τῷ γένει, ἵνα ἡ ὅρος τὰ πλείον ἀπέ-
 χοντα ἐν τῷ αὐτῷ γένει. καὶ τίνα τῶν αὐτῶν ἄτοπα ἔπει, καὶ εἰ ἐτερό-
 τής ἐστὶν ἡ ἐναντιότης, καὶ εἰ τὰ μάλιστα ἕτερα ἐναντία, ἄλλως τε
 ἔθηκεν ἐλέγχους πλείονος. χρησαμένη δὲ ὁμοῦ τῷ ὅρῳ τῶν ἐν
 τῷ περὶ τῷ ποσὶ λόγῳ (p. 6 a 17) μὲν τὸ ἐπιστημῆναδ' ὅτι πα-
 λαιός ὁ ὅρος, οἱ ἀπὸ τῆς Στωϊκῆς παραλαβόντες αὐτὴν ἐχρήσαντο,
 καὶ μὲν σαθρὸν αὐτὴ παραδεικνύοντες, πειρώμενοι δὲ ὅπως λύειν τὰ
 δοκῶντα ἄτοπα. ὁ μὲντοι Νικόστρατος αἰτιᾷ) ὅτι μὴ μόνον ἐν
 τῷ αὐτῷ γένει (f. 3) τῷ χρωματὶ τὸ λευκὸν καὶ μέλαν, καὶ γλυκὺ
 καὶ πικρὸν ἐν τῷ χυμῷ, δικαιοσύνη δὲ καὶ ἀδικία ἐξ ἐναντίων γε-
 νῶν· τῆς μὲν γὰρ ἀρετῆς τῆς δὲ κακίας τὸ γένος. αὕτη δὲ ἡ ἀρετὴ
 καὶ ἡ κακία τρόπον μὲν τινα ἐκ τῶν αὐτῶν γένους· ἔστι γὰρ ἀμφοῖν τὸ
 γένος καὶ ποιότης· τρόπον δὲ ἄλλον ἐξ ἐναντίων γενῶν· τῆς μὲν γὰρ
 ἀρετῆς γένος τὸ ἀγαθόν, τῆς δὲ μοχθηρίας τὸ κακόν. τὸ δὲ ἀγα-
 θὸν καὶ κακὸν αὐτὰ γένη δοκεῖ, εἰ μὴ ἄρα ἐν ποιότητι καὶ ταῦτα ὡς
 ἐν γένει. ὁ μὲντοι γὰρ Ἀριστοτέλης πολλαχῶς φαίνει) τὸ ἀγαθὸν καὶ
 τὸ κακὸν μὴ ὡς γένη ἀλλ' ὡς ὁμοῦνυμους φωνὰς τιθεῖς. τῷτο δὲ
 πολλοῦ μὲν ἐστὶ μέρος ὧν Ἀριστοτέλης ἐν τῷ λόγῳ τῷ περὶ τῶν
 ἐναντιότητων ἡγόρησεν· ἄξιον δὲ ἐπὶ πάντων τῶν τοιούτων ζητη-

μάτων δικαιολογεῖσθαι ὡς εἰώθασιν οἱ ἀρχαῖοι, καὶ ὑπαίτιος ἢ τις
 ὑπογραφή, χρῆσθαι αὐτῇ, ὅταν μὴδὲν καταβλάπτῃ πρὸς τὰ χρωμάτων·
 διὸ ἐν μὲν τοῖς περὶ τῶν ποσῶν βυλῆθεις τὸ κάτω τῷ ἄνω ἐναντίον
 δεῖξαι, ἐχρήσατο τῷ ὅρῳ ὡς ἀν' ἀπὸ τῆς καὶ τόπον ἐναντιώσεως
 ἀποδόντων αὐτὴν τῶν πρὸςβυτέρων· ἐνταῦθα μέντοι, ἐν τῇ περὶ
 τῶν ἐναντίων διδασκαλίᾳ, καὶ ἐχρήσθη αὐτῷ ὡς ἄνω μὲν προρηθέντι
 μὴ ὄντι δὲ ἀνυπαίτιῳ. τῷτοισι ἔν. οἱ ἀπὸ τῆς Στωϊκῆς ἐχρήσαντο
 πᾶσι, καὶ τοῖς ἄλλοις διορισμοῖς τοῖς περὶ τῶν ἐναντίων Ἀριστοτέ-
 λει καὶ πόδας ἠκολούθησαν, ἐκείνους τὰς ἀφορμὰς αὐτοῖς δεδοκότος
 ἐν τῷ περὶ τῶν Ἀντικειμένων συγγραμμάτι, ὃς ἐξεργάσαντο
 ἐν τοῖς αὐτῶν βιβλίοις· καὶ γὰρ καὶ τὰς ἑξῆς ἐναντίας ὑπέλαβον ὡς
 ἐκείνους, οἷον φρόνησιν ἀφροσύνην, καὶ τὰ κατηγορήματα, ὥσπερ τὸ
 φρονεῖν καὶ ἀφραίνειν, καὶ τὰς μεσότητας, οἷον τὸ φρονίμως ἢ ἀφρό-
 νως. τῶς μὲντοι ποιῶς καὶ πῶς ἔχοντάς ἐκείνους ἐναντίας ὑπέλαβον,
 ἀλλ' ἐναντίως ἔχουν καὶ τῶν τῶν, ἀλλὰ μέσως, τὴν φρόνησιν
 τῷ ἀφρονίῳ λέγουσιν. ἐὰν δὲ ποτε καὶ λέγωμεν τῶν τῶν ἐναντίον
 εἶναι, ἐπὶ τὰ ἄμεσα ποιούμεθα τὴν σημασίαν, ὡς φασιν. κυριώ-
 τατα μὲν ἐν τῶν ἑξῶν καὶ τῶν χέσεων καὶ τῶν ἐνεργειῶν καὶ τῶν
 τῶν παραπλησίῳ ἢ ἐναντίωσις θεωρεῖται· δευτέρον δὲ ὡς ἐναν-
 τία λέγει) τὰ κατηγορήματα καὶ τὰ κατηγορούμενά πως ἐκείνους.
 προσάγει δὲ ἀμωσγέπως πρὸς τὰ ἐναντία καὶ τὸ φρονίμως καὶ ἀφρό-
 νως· ὅπως δὲ ἐν τοῖς πράγμασι τὰ ἐναντία θεωρεῖται, καὶ ἡ φρόνη-
 σις τῇ ἀφροσύνῃ ἀμέσως ἔσως ἐναντία λέγει, ἔχ' ἡδὲ τῇδε.
 τοιαύτης δὲ ὕψους τῆς Στωϊκῆς διδασκαλίας, ἴδωμεν πῶς αὐτὴν
 ἀπὸ τῆς Ἀριστοτέλει παραδόσεως παρεσπᾶσαντο. ἔτος γὰρ ἐν τῷ
 περὶ Ἀντικειμένων τὴν δικαιοσύνην πρὸς τὴν ἀδικίαν ἐναντίαν λέ-
 γει· καὶ λέγει) δὲ τὴν δίκαιον τῷ ἀδίκῳ ἐναντίον φησὶν, ἀλλ' ἐναν-
 τίως διακείσθαι. εἰ δὲ καὶ ταῦτα ἐναντία φησὶ, διττῶς ῥηθήσεται τὸ
 ἐναντίον· ἢ γὰρ καθ' αὐτὰ τὰ ἐναντία ῥηθήσεται, οἷον ἀρετὴ καὶ κα-
 κία, κίνησις καὶ στάσις, ἢ τῷ μετέχειν ἐναντίων, οἷον τὸ κινούμενον τῷ
 ἐσθλῷ καὶ τῷ ἀγαθῷ τῷ κακῷ. ἐν οἷς ἐδόξαζε διὰ τί τῶς ποιῶς
 ἔκ εἴπεν ἐναντίως· ἐπεὶ γὰρ καὶ μετοχὴν οἱ ποιοὶ εἰσι διάφοροι, ἔκ
 ἂν τὸ μετέχον ὁμοῦς καὶ μετέχει λέγοιτο, ἀλλὰ μᾶλλον ἐκείνους
 μετέχει, καὶ παρωνύμια, εἴπερ ἄρα, ἀπ' αὐτῶν εἶναι, ὡς ἀπὸ τῆς
 λευκότητος τὸ λευκόν. ἐπεὶ ἔν. ἡ φρόνησις τῇ ἀφροσύνῃ ἐναντίον,
 ἔκ ἂν καὶ οἱ μετέχοντες ῥηθεῖεν ἐναντίοι, ἀλλὰ μετέχειν ἐναντίων.
 εἰ δὲ καὶ ταῦτα τις (f. 3 b) καλεῖ ἐναντία, διελέξθαι, φησὶν, ὀφεί-
 λει, καὶ τὰ μὲν λέγειν ἀπλῶς ἐναντία, τὰ δὲ τῷ μετέχειν ἐναντίων
 κεκληθῆναι ἐναντία. ὅντος δὲ δυνατὸν τὸ αὐτὸ καὶ καὶ ἀσύμμετρον φωνῇ
 εἶπεν, οἷον φρόνησιν ἀφροσύνην, καὶ δι' ὅρου, οἷον ἐπιστήμην ἀγαθῶν
 καὶ κακῶν καὶ ὑδετέρων, καὶ τὴν ἀφροσύνην ἀγνοίαν τῶν αὐτῶν, ζη-
 τῶσι πότερον ἐστὶ τὰ καὶ τὰ ἀπλᾶ μόνον ἢ καὶ τῶς ὅρους. καὶ ὁ γὰρ
 Χρύσιππος ἐφίσησι, μήποτε τὰ προσγορικά καὶ ἀπλᾶ μόνον ἐστὶν
 ἐναντία, τὰ δὲ ἔκ ἑξιν· πολλὰ γὰρ ἐν τῷτοισι συμπεριλαμβανόμεν
 καὶ μὲν ἄρθρων καὶ μὲν συνδέσμων καὶ ἄλλων δὲ μορίων ἐξηγητικῶν,
 ὧν ἕκαστος εἰς τὴν τῶν ἐναντίων λόγον ἀλλοτρίως ἂν παραλαμβά-
 νοιτο· διὸ τὴν μὲν φρόνησιν τῇ ἀφροσύνῃ φησὶν εἶναι ἐναντίον, τὴν
 δὲ ὅρον τῷ ὅρῳ ἐκείνῃ ὁμοειδῶς ἐναντίον εἶναι φησὶν. ἐπ' ἐκείναι

δὲ ποίεσθαι τὴν ἀναφορὰν, καὶ τὰς ὁρὰς καὶ συζυγίαν ἀντιτιθέασθαι. ταῦτα δὲ παρὰ τῷ Ἀριστοτέλει πρῶτον διωρίσθη, ἀσύνθετον μὴ μὴ ἀξιώντι ἐναντίον εἶναι τῷ τῷ ἐναντίῳ ὅρῳ, οἷον τὴν φρόνησιν μὴ εἶναι ἐναντίον τῇ ἀγνοίᾳ τῶν ἀγαθῶν καὶ κακῶν καὶ ὑδετέρων, ἀλλ' εἰ ἄρα, καὶ συζυγίαν, ὅρον ὅρῳ ἀντιτιθέναι, καὶ ἐναντίως λέγειν τῆς τῶν ἐναντίων εἶναι πραγμαμάτων. φιλοτεχνεῖ δὲ περὶ τούτων ἐπιπλέον, ὡς λόγος ὀριστικὸς λόγῳ ἐναντίος ἐστίν, ἐὰν τῷ γένει τι ἢ ἐναντίον, ἢ ταῖς διαφοραῖς, ἢ ἀμφοτέροις, οἷον ἐστὶ τῷ καλῷ ὀρισμός, εἰ ἔτω τύχοι, συμμετρία μερῶν πρὸς ἄλληλα· τῷ ἐναντίον ἀσυμμετρία μερῶν πρὸς ἄλληλα, καὶ ἐστὶ τῷ γένει ἢ ἐναντίως. ἀλλὰ καὶ δὲ ταῖς διαφοραῖς, οἷον λευκὸν χροῖμα διακριτικὸν ὄψεως, μέλαν δὲ χροῖμα συγκριτικόν· ἐν γὰρ τούτοις τὸ μὴ γένος τὸ αὐτό, καὶ δὲ τὰς διαφορὰς ἐναντίως. εἰρήνη ὅν πῶς λόγος λόγῳ ἐναντίος ἐστίν, καὶ οἱ τῆς ὑσίας δὲ δηλωτικοὶ λόγοι ἐναντίοι ἔσονται. ἀλλὰ ταῦτα μὴ ἀρκούντως μέχρι τῶδε προήχθη· διε-
 λόντος δὲ τῷ Ἀριστοτέλει τὰ ἐναντία εἰς τε τὰ ἄμεσα καὶ τὰ ἐμμεσα, καὶ ἄμεσα μὴ λέγοντες ἐκεῖνα ὧν ἐξ ἀνάγκης θάτερον ὑπάρχει τῷ δεκτικῷ καὶ ἀνὰ μέρος πάρεστι τῷ ὑποκειμένῳ, εἰ μὴ τῶν συμφυῶν εἴη, ὡς ἡ θερμότης τῷ πυρὶ, ἀλλὰ τῶν συμβεβηκότων, γίνετο ὁ λόγος τῶν ἀμέσων τοῖστος, ὅτι ἐστὶν ἄμεσα ἐναντία, ἐν
 οἷς τὸ ἕτερον ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει περὶ τὸ δεκτικόν, ἔμμεσα δὲ, ὧν ἕκ ἐξ ἀνάγκης τὸ ἕτερον. εἰπόντος δὲ τῷ Ἀριστοτέλει τῇ τῶν ἄκρων ἀποφάσει τὰ μέσα χαρακτηρίζεσθαι, ἀντιλέγει Νικόστρατος ὡς εἰ ἡ ἀπόφασις τὸ μέσον δηλοῖ, καὶ τὸ ἕκ ἀνθρώπος καὶ ἕκ ἵππος μεσότητά δηλώσει· “δεῖ ὅν” φησὶ “προσκειῖσθαι, ἐν τῷ αὐτῷ
 γένει λαμβανόμενα τὰ μέσα ἐν ᾧ πᾶς ἐστὶν αὐτὸ τὰ ἄκρα.” ἀλλ' ὁ προσποιεῖτο ὁ ταῦτα λέγων ὅτι ἔτε ἄκρα ἐστὶν ἵππος καὶ ἀνθρώπος ἔτε ἐναντία· περὶ δὲ ἄκρων καὶ ἐναντίων ἦν ὁ λόγος. αὐτὸς δὲ ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῷ περὶ τῶν Ἀντικειμένων βιβλίῳ ἐξήγησεν, εἰ θάτερον ἀποβαλὼν τις μὴ ἐξ ἀνάγκης θάτερον λαμβάνει, ἄρα ἐστὶ
 τι τούτων ἀνὰ μέσον, ἢ ὅτι πάντως; ὁ γὰρ τὴν ἀληθὴ δόξαν ἀποβαλὼν ἕκ ἐξ ἀνάγκης ψευδὴ δόξαν λαμβάνει, ὅθεν ὁ ψευδὴ ἀληθῆ, ἀλλ' ἐνίοτε ἐκ τῆς δόξης ταύτης ἢ εἰς τὴν μὴδὲν ὅπως ὑπολαμβάνειν ἢ εἰς ἐπιστήμην μεταβάλλει· δόξης δὲ ἀληθῆς καὶ ψευδῆς ὅθεν ἐστὶν ἀνὰ μέσον, ἢ ἕκ ἀγνοία ὅθεν ἐπιστήμη. εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλαι διαφοραὶ
 τῶν (f. 4) ἐναντίων, ὧν καὶ αὐτὸς προῖν ἐφάφητο. τούτων δὲ μάλιστα ἐμνήσθη, τῆς ἀμέσης καὶ τῆς ἐμμέσης, ὅτι ἐκ τούτων τὸ πρὸς τὰ ἄλλα ἀντικείμενα διαφέρει τῶν ἐναντίων παρίσθησι· καὶ γὰρ πρόκειτο μὴ πᾶσι τοῖς προσῆσι καθ' ἕκαστον τῶν ἀντικειμένων ἐπεξελεῖσθαι, τοῖς δὲ κυριωτάτοις αὐτῶν μόνοις, ἐνεκα τῶ τὰς πρὸς ἄλ-
 ληλα διαφορὰς αὐτῶν παραδείξαι. δείξει δὲ ὅτι τὰ τέσσαρα γένη τῶν ἀντικειμένων ἀλλήλων διενήνοχε· καὶ ὅπως μὴ τὰ ὡς πρὸς τι τῶν ἐναντίων διαφέρει, δεδῆλκεν, ὅπως δὲ ἄμφω ταῦτα τῶν ὡς καὶ φέρησιν καὶ ἔξιν, δηλώσει, τὰ ἴδια ἐκάστων προδείξει, καὶ τότε τὴν διαφορὰν τὴν πρὸς τὴν ὡς κατάφασιν καὶ ἀπόφασιν ἀποδείξει.
 καλὸν δὲ ἂν εἴη λοιπὸν καὶ τὰ τῷ Ἀρχύτῃ παραθεῖσθαι περὶ τῆς τῶν ἐναντίων διαφορὰς ἔχοντα ἕτως... ἐν δὲ τούτοις τὰ μὴ ἄλλα σύμφωνα πρὸς τὴν Ἀριστοτέλους παράδοσιν, ἢ δὲ τελευταία διαφορὰ,

καθ' ἣν τὰ μὴ ἐν γένεσι γενῶν εἰσὶν ἐναντία, τὰ δὲ ἐν γένεσιν εἰδῶν, τὰ δὲ ἐν εἰδῶσιν ὑπ' αὐτῶ (f. 4 b) τῷ Ἀριστοτέλει παραλείπειτο ἴσως ἐν τούτοις ὡς ὅτι πάντῃ πραγματευώδη.

f. 4 b. τὸ δὲ “ἐν ᾧ” προσκεῖτο, ἵνα τὸ οἰκείον μόριον λαμβάνωμεν, ἐν ᾧ ἐγγίνετο ἢ ἔξιν· ὁ γὰρ εἴ τις μὴ ἐν τοῖς ποσὶν ὀφθαλμῶς ἔχει, ἐσέρητο ὀφθαλμῶν, ἀλλ' εἴ τις ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ μὴ μετελῆφεν ὀμμάτων. αὐτὸς δὲ διὰ βραχέων συνέλαβε πάντα, τὸ μὴ πεφυκὸς καὶ τὸ μόριον ἐν ᾧ ἐγγίνετο ἢ ἔξιν, ὅμῃ δηλώσας διὰ τῶ “ἐν ᾧ πέφυκε,” τὸν δὲ χρόνον καὶ τὸν τόπον τὸν ἐπιβάλλοντα, καὶ τὰ ἄλλα τὰ συνεμφαινόμενα ἐν τῷ “ὅτε πέφυκεν” ὑπάρχειν συνέλαβε· τὸ γὰρ καθήκον ἔχειν καὶ ὡς προσήκον ἐστὶν ἔχειν, ὅταν μηδαμῶς ὑπάρχη, τότε ἐν σερήσει λέγειν εἶναι. διὸ τινες τῷ εἰρημένῳ τῆς σερήσεως λόγῳ προσθέσιν τὸ καὶ ὡς πέφυκε· καὶ γὰρ ἀτραχίλως λέγομεν τὰς βραχυτραχίλως, ἐπεὶ μὴ καὶ φύσιν ἔχουσιν τὰς τραχίλως, καὶ ἀπύρρηγον τὴν βίαν ὡς ἐλάττωνας τῶ καὶ φύσιν τὰς πυρρήνας ἔχουσιν, τὴν τῶ καὶ φύσιν ἐλάττωσιν ὡς τῶ πάντες σερήσιν ὀνομάζοντες. ὅχι ἀπλῶς δὲ εἶπεν ὅτι περὶ ταύτην ἢ ἔξιν καὶ ἢ σερήσεως λέγειν, ἀλλὰ περὶ ταυτὸν τι, διὰ τῆς τῶ τι προδήκως ἐνδείξαμενος πῶς περὶ ταυτὸν λέγει· καὶ γὰρ τὰναντία περὶ ταυτὸν, εἶγε ταυτὸν ἐστὶ τῶν ἐναντίων δεκτικόν· ἀλλ' ἐπὶ μὴ τῶν ἐναντίων ὅτι πάντως περὶ ταυτὸν κατ' ἀριθμὸν ὑποκείμενον τὰ ἐναντία ἐστίν... f. 5. φανερόν δὲ ὅτι ἐκ τούτων ὅτι τὰ ἕτως ἀντικείμενα καὶ ὁμοιότητά τινα ἔχει πρὸς τὰ ἐναντία καὶ ἀνομοιότητά· τὰ τε γὰρ ἐναντία περὶ τὸ αὐτὸ ὑποκείμενον γίνεσθαι πέφυκεν, οἷον περὶ ὁ ἢ υἰεῖα, περὶ τὸτο καὶ ἢ νόσος· ὁ γὰρ περὶ τὰ ἀψυχα ἀλλὰ περὶ τὰ ζῶα. ὡσαύτως δὲ καὶ τὰ καὶ σερήσιν καὶ ἔξιν ἀντικείμενα... διαφέρει δὲ αὐτῶν, ὡς εἰρήνη, τῷ τὰ μὴ ἐναντία, καὶ ἐν τῷ αὐτῷ εἶδει ἐστίν, ἀλλὰ μὴ καὶ ἐν τῷ αὐτῷ πάντως τῷ εἶδους μορίῳ, τὰ δὲ καὶ σερήσιν καὶ ἔξιν καὶ ἐν μορίῳ τῷ αὐτῷ βύλεσθαι εἶναι... τὰ δὲ πραγματικώτερα περὶ τούτων ὡδὲ πως ὁ Ἰαμβλίχης παραδίδωσιν. ἐν δόγμα κοινὸν τῶν τε ἀρχαίων ἐστὶ καὶ τῶν νεωτέρων τὸ μὴ εἶναι ἐναντία τὰ καὶ σερήσιν καὶ ἔξιν λεγόμενα· ὁ μὴν ἔτι εἰς ἴδιον γένος ἀντιθέσεως τὸ καὶ σερήσιν καὶ ἔξιν οἱ παλαιοὶ κατέταξαν, ὡς περὶ ὁ Ἀριστοτέλης. ὅτι δὲ ἐστὶν ἄλλη, δῆλον γίνετο διελομένους ποσαχῶς ἔξιν καὶ σερήσεως λέγειν, καὶ καὶ ποῖα μάλιστα σημαινόμενα ἢ τῶν καθ' ἔξιν καὶ σερήσιν ἀντίθεσις γίνετο. λέγουσιν ὅτι ὡς καθ' ἕνα μὴ τρόπον ἔξιν λέγειν ἢ ἐνέργεια τῶ ἔχοντος καὶ ἔχομένου· ἔξιν γὰρ ἱματίῳ λέγειν ὅταν ὁ μὴ ἔχῃ τὸ δὲ ἔχῃ ὑπὸ τῶ ἔχοντος· καὶ ἔξιν ὅπλων εἶπε περὶ Πλάτων ἐπὶ τῶ ἔχοντος τὰ ὅπλα. καθ' ἕτερον δὲ τρόπον ἔξιν λέγομεν τὰς ἐπικτήτους ποιότητος ἐμμόνης γεγονυίας τὰς τε φυσικὰς τὰς καὶ τέχνας καὶ τὰς ἐπιστήμας, καθ' ἃς καὶ ἐκτικοὶ οἱ ἐν αὐταῖς λέγοντο. καὶ ἔξιν λέγοντο καὶ τὸτο καὶ αἱ τέλειαι (f. 5 b) ἀρεταί· καὶ γὰρ λόγῳ ἀνάληψις ἐπ' αὐτῶν θεωρεῖτο. ἔτι δὲ ἔξιν λέγειν ἢ φυσικὴ κατασκευὴ, ὅταν ἔμμοнос ἦ, ὡς περὶ σωματικὰς ἔξιν καὶ ψυχικὰς καὶ ἀρετὰς ἐκ φύσεως ἢ κακίας ἐπὶ τινῶν νοῦμεν. καὶ καὶ φυσικὴν δὲ δύναμιν αὐτὴν ἔξιν λέγεσθαι φασι, καὶ ταύτην τὴν σερήσιν ἀντικείσθαι, πῆρωςιν ὅταν αὐτῆς. ἐνίοι δὲ ὁ τὴν φυσικὴν δύναμιν λαμβάνεσθαι ἐν τῇ τῆς ἔξιν καὶ σερήσεως ἀντι-

θέσει φασίν, ἀλλὰ μᾶλλον τὴν κτ' ἐπ' αὐτὸν σημαίνοντα ῥηθεῖσαν, ἥτις παρὰ τὸ ἔχειν ἕξις ὀνόμασι· καὶ ῥ' αὖ τὴν Χρυσίππου Ἀριστοτέλει ἐπόμενον φερητικὰ λέγειν ταῦτα ὅσα ἀναιρεῖ παρεμφαινόντα τὴν τῷ ἔχειν φύσιν, ἔχ' ἀπλῶς ἀλλ' ὅταν ἐμφαίνῃ τὸ πεφυκός. καὶ ὅτε πέφυκεν, ὡς εἴρηξ', πρότερον, καὶ ἀντίκειναι τῇ 5 ἀπὸ τῷ ἔχειν λεγομένην ἕξει ἢ φέρησις. καὶ ὁ μόνον ποιότητων αἱ φερήσεις ἀλλὰ καὶ ἐνεργειῶν, ὡς ἡ τυφλότης τῆς τῷ ὁρᾶν ἐνεργείας καὶ ἡ χλωδότης τῆς τῷ βαδίζειν. ἄλλως δὲ λέγει φέρησις ἢ ἀπυσία τῶν δυνάμει ἔχειν, ἐν τῷ δυνάμει θεωρημένη, ἥς ἐν Φυσικαῖς (17) μνημονεύει· τὸ γὰρ, ὁ δυνάμει ἔχειν ὁ δυνάμει 10 ἐστὶ, μήπω ἔχον ἐνεργείᾳ ἐν φερῇ αὐτῷ εἶναι λέγει· μήποτε δέ, φησὶν Ἰάμβριχος, ὁ καθ' ἑν τι σημαίνοντα τῆς ἕξεως τὴν ἀντίθεσιν δεῖ λαμβάνειν τῆς φερήσεως, ἀλλὰ καὶ πάντα· ἔτω ῥ' ἔστω τελέα πρὸς ἀπάσας τὰς ἕξεις πασῶν τῶν φερήσεων ἀντίθεσις κοινῶς τε ὅτῳ καὶ ἐκάστη πρὸς ἐκάστη ἀντιτιθεμένης, οἷον τῇσδε 15 τῆς φερήσεως πρὸς τὴνδε τὴν ἕξιν καὶ τὴν οἰκείον αὐτῶν τρόπον· ὅπως ῥ' τὴν ἀέχαιαν τῷ πεφυκός ἔχειν, καὶ ὅτε πέφυκε, φέρησιν εἶναι ῥητέον. πολλαχῶς δὲ τῷ ἔχειν λεγομένης πολλαχῶς καὶ ἡ ἀέχαια καὶ ἡ φέρησις ἔστω. ἕξι δὲ τις φέρησις καὶ ἄλλη παρὰ τὴν φυσικὴν, λέγω δὲ καθ' ἣν ἐπὶ τῶν πεφυκόντων ἐλέγομεν καὶ ὅτε 20 ἐπεφύκεσαν, ἣν Χρυσίππος ἠθικὴν καλεῖ· ἀχίτων ῥ' καὶ ἀνυπόδετος καὶ ἀναρίστος σημαίνει μὴ καὶ ψιλὴν ἀναιρεῖσιν, σημαίνει δὲ καὶ παρεμφασίν τινα, ὅτε καὶ καὶ φέρησιν γίνεσθαι· ἔτε ῥ' ἀχίτωνα ἐν βῶν ἐρῶμιν, ἔτε ἡμᾶς ὅταν λυώμεθα ἀνυπόδετος, καὶ ἀναρίστος ἔτε τὸς ὄρνιθας ἔτε ἡμᾶς ἅμα τῷ ἡμέραν γενέσθαι· ἀλλὰ δεῖ 25 συνεμφαίνειν τῷ εἰθισμένῳ καὶ ὅτε εἰθισθὶ τὴν φέρησιν· ὄντος ῥ' ἔθους ἀριστὰν κατὰ τινα ὥραν τεταγμένην, ὁ ὑπὸ τὸ ἔθος ὡς ὅταν μὴ ἐν τῷ χρόνῳ τῷ τεταγμένῳ ἀριστήσῃ, ὁ φύσεως ἐμφασιν ἀλλ' ἔθους καὶ τὴν φέρησιν ἀναιρεῖ. εἰσὶν ἔνθα ἀέχαιαι αἱ μὴ τῶν φύσει αἱ δὲ τῶν καὶ ἔθους, καὶ ἀναιρέσεις ἐν οἷς ἕκαστα καὶ πέφυκε καὶ 30 εἰθισθῶν. πολλαίαι δὲ ἔθους ἀλλὰ καθήκοντος ἀποπτῶσιν ἐμφαίνει ἢ φέρησις, ὡς ἐπὶ τῷ ἀκλήκον δειπνεῖν, ὅταν παρεμφαινόμεν ὅτι ὁ καθήκοντος ἀπῆντησεν ἔτε καὶ τὸ ἐπιβάλλον τοῖς ἔθεσιν. ἕξι καὶ ἄλλως ἢ φέρησις τῶν ὀμωνύμως λεγομένων· καὶ ῥ' ὅταν τι γένος ὅλον μὴ ἢ πεφυκός τι ἔχειν, ἐφερῆσθαι λέγομεν ἐκεῖν ὁ μὴ 35 πέφυκεν ἔχειν· ἔτως τὰ φυτὰ ἐφερῆσθαι λέγομεν αἰσθήσεως τῷ μὴ πεφυκέναι ἔχειν αἰσθῆσιν. καὶ ὅταν δὲ τὰ ἐν τῷ γένει τὰ μὴ ἢ πεφυκότεα ἔχειν τὰ δὲ μὴ πεφυκότεα, ἐφερῆσθαι λέγει τὰ μὴ πεφυκότεα, ὥσπερ ἐν τῷ γένει τῶν ζώων ὁ ἀσπάλαξ ὄψευς. καὶ μᾶλλον τὸτο λέγομεν (f. 6) ὡς ἐπὶ τῷ πρὸς βίαν ἀφῆρῆσθαι. κυ- 40 ρίως δὲ φέρησις λέγει ἐπὶ τῶν πεφυκόντων μὴ ἔχειν, μὴ ἐχόντων δὲ τότε ὅτε πεφυκάσιν καὶ ὅτε εἰώθασιν καὶ ἐνεσῆσαντο ἔχειν· ὁ δὲ καὶ ἀντίθετον τῇ ἕξει θεωρεῖ. καὶ ἡ ἐν τοῖς ἀντίθεσις κέλῃ καὶ καὶ ἕξιν καὶ φέρησιν... καὶ τὸτο δὲ ἴσον ὅτι ἐνίοτε μὴ ὁ φερητικὰ ὀνόματα φέρησιν δηλοῖ, ὡς ἡ πενία τὴν φέρησιν τῶν χρημάτων καὶ ὁ 45 τυφλὸς φέρησιν ὄψευς· ἐνίοτε δὲ φερητικὰ ὀνόματα ὁ φέρησιν δηλοῖ· τὸ ῥ' ἀθάνατον, φερητικὸν ἔχον τὸ χῆμα τῆς λείξεως, ὁ σημαίνει φέρησιν· ὁ ῥ' ἐπὶ πεφυκός ἀποδύσκειν εἴτα μὴ ἀπο-

θνήσκοντος χρώμεθα τῷ ὀνόματι. πολλὴ δὲ ταραχὴ καὶ τὰς φωνὰς ἐξὶ τὰς φερητικὰς· διὰ ῥ' τὸ α καὶ ἀν προσαγομένων αὐτῶν ὥσπερ ὁμοίως καὶ ἀνέσιος, συμβαίνει ποτὲ μὴ ταῖς ἀποφάσεσι ποτὲ δὲ τοῖς ἐναντίοις συμφέρεσθαι αὐτάς... πολλῆς δὲ ὅσης τῆς ἀνωμαλίας Χρυσίππος μὴ ἐν τοῖς περὶ τῶν φερητικῶν λεγομένοις ἐπεξηλθεν αὐτήν, Ἀριστοτέλει δὲ ὁ τὸτο προύκειτο ἀλλὰ μόνον διελθεῖν περὶ τῶν καὶ τὴν ἕξιν καὶ φέρησιν. καὶ λέγει ὅτι φερητικῶς πολλὰ καὶ τῶν ἐναντίων καὶ τῶν ἀποφατικῶν, ἀλλὰ δεῖ τὰς φερητικὰς τῶν ἕξεων ἀντιθέσεις καὶ τὴν οἰκείον τρόπον λαμβάνειν· ἐστὶ δὲ ἕως ὁ τῆς ἐπιβαλλούσης ἕξεως τὴν οἰκείαν φέρησιν ἐν τῇ ἀντιθέσει λαμβάνων. γίνεσθαι δὲ περὶ τὸ αὐτὸ ὑποκείμενον ἢ τε τοιαυτὴ ἕξις καὶ ἡ ἀντίθετος αὐτῇ φέρησις, ἔχ' ἅμα δὲ, οἷον περὶ ὀφθαλμὸν τυφλότης, περὶ δὲ καὶ ἡ ὄψις.

f. 6. δεῖξας ὅτι ἄλλο ἐστὶν ἕξις καὶ ἄλλο τὸ ἕξιν ἔχειν, καὶ 12 ἄλλο φέρησις καὶ τὸ φέρησιν ἔχειν, καὶ ὅπως τὸ ἕξιν ἔχον καὶ φέρησιν ἔχον ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἀντίθεσιν ἐστὶ τῆς ἕξεως καὶ τῆς φερήσεως, πῶς τὸτο διὰ παραδείγματος· καὶ ῥ' τὸ πρᾶγμα τὸ ὑπὸ τῆς καταφάσεως δηλούμενον ἔκ ἐξὶ κατάφασις.

f. 7. λέγει ὅτι τὰ μὴ πρὸς τι αὐτὰ ἄπερ ἐστὶ τῶν ἀντι- 12 κειμένων λέγει. ἔτε δὲ ἡ ὄψις τυφλότης ἐστὶν ὄψις (καὶ τὸτο 17. πρόδηλον), ἀλλ' ἐδὲ ἡ τυφλότης ὄψευς τυφλότης· ὀφθαλμὸς ῥ' ἑκάτερον, καὶ ἡ ἕξις καὶ ἡ φέρησις.

'AMM. f. 133 b. καὶ ἔτω μὴ πρῶτον εἰδείξεν ἀπὸ τῷ σαφεσέρι 12 καὶ ὁμολογημένῳ, λέγω δὲ ἀπὸ τῷ τὴν ὄψιν μὴ λέγεσθαι τυφλότητος 21. ὄψιν· εἴτα ὕστερον δείκνυσιν καὶ ἀπὸ τῷ ἀμφιβόλῳ, ὅτι ἐδὲ ἡ τυφλότης ὄψευς τυφλότης λέγει· τὸτο ῥ' δοκεῖ λέγεσθαι "ἐδὲ ἄλλως ὁδομῶς ἢ ὄψις πρὸς αὐτὸν λέγει", ἀντὶ τῷ, ὡς δ' ἂν ὀνομα- τοποιήσῃ, ὁδομῶς πρὸς τὸ ἀντικείμενον λέγει. δηλοῖ τούτων τὸ "ὁδομῶς" ὅτι καὶ τε πρὸς δοτικὴν ἢ ἄλλην πτωσὶν ἀποδοῖς· ἐδὲ 30 ῥ' ἡ ὄψις τῇ τυφλότητι ἐστὶν ὄψις. ὡσαύτως ἐδὲ ἡ τυφλότης λέγει τυφλότης ὄψευς... καὶ αὖ μὴ ἐν αἱ μερικὴ φερήσεις ὁμοίως τῷ γένει καὶ ἀποφασιν τῆς ἕξεως λέγονται. εἴ περ δὲ εὐρεθείη φερῇσιν τινὲς κείμενον ὄνομα, ὡς ἡ ἀπυσία τῆς ὄψεως τυφλότης ὀνομαζέσθαι ἢ ἡ τῷ φωτὶ ἀπυσία σκότος, ὁ τῆς ἀπυσίας τῆς ἕξεως κατηγορεῖται τὸ τοιοῦτον ὄνομα ἀλλὰ τὸ πάθος τὸ παρὰ τὸ δεκτικὸν γενομένης, ἢ ἄλλῃ τινὸς ἐπισυμβεβηκότος τῇ ἀπυσίᾳ τῆς ἕξεως, ὥσπερ τὸ σκότος παρὰ τὸ σκιαίνει εἴρηξ', ἢ δὲ σκιά ἐπιπρόδεσις ἐστὶ φωτός, ἥτις ἐν τῷ ἀέρι ἢ ἀπλῶς ἐν τῷ διαφανεῖ συμβαίνει, ἢ ὡς Ἡρωδιανὸς φησι, παρὰ τὸ χεῖν· ἐπέχει ῥ' ἡμῶν τὸ εἰδέ- 40 ναι, ἢ τῶν προσόδων καὶ τῶν πολλῶν ἐνεργειῶν ἐπέχει. καὶ ἡ τυφλότης δὲ ἴσως παρὰ τὸ τυφλεῖν, καὶ ὁ τυφλὸς οἶνει τυφλός, ὁ ἐπι- κεκαυμένος τὰς ὄψεις ἔχων ("κεναὶ γὰρ" φησιν ὁ ποιητής "ὑποσμήχον" ὁπωπαί"), ὡς καὶ ὁ πηρὸς παρὰ τὸ πῆθω πῆσω πη- ρός, ὡς παρὰ τὸ ὀκνῶ ὀκνήσω ὀκνηρός, εἰκότως ἄρα τὰ τοιαῦτα τῶν ὀργάνων εἶναι λέγονται καὶ ἔχ' αὐτῶν ἕξεων· πάθος ῥ' τῶν ὑπο- 45 κειμένων αὐτῶν εἰσὶ ταῖς ἕξεσι καὶ ἔχ' αὐτῶν τῶν ἕξεων.

ΣΙΜΠΛ. τ' f. 7. καὶ πρῶτον μὴ τῶν ἀμέσων ἐναντίων χωρί- 12 ζων τὰ καὶ ἕξιν καὶ φέρησιν, ἀμφοτέρων τῶν τῷ ἀμέσῳ τρόπῳ 23.

ἐμνημόνευσε, τῶν τε ἐν ὑποκειμένῳ ὄντων (f. 7 b) καὶ τῶν καθ' ὑποκειμένης λεγομένων, εἰπὼν "ἐν οἷς πέφυκε γίνεσθαι ἢ ὡς κατηγορεύει." παραδείγματα δὲ τῶν μὲν ἐν ὑποκειμένῳ ὑγίειαν καὶ νόσον παρέθετο, ἐν σώματι γινόμενα, τῶν δὲ καθ' ὑποκειμένης περιττὴν καὶ ἄρτιον, καὶ τῷ ἀριθμῷ λεγόμενα, ἢ ὡς εἶπον πρότερον, τὸ διχα 5 διαιρεῖσθαι καὶ τῷ ἀρτίῳ ἀριθμῷ... ἡ διαφορὰ ὅτι τῶν καὶ ἔξιν καὶ φέρησιν πρὸς τὰ ἐναντία καὶ τὸ αἰεὶ καὶ τὸ ποτὲ γίνεσθαι. καὶ γὰρ τῶν μὲν ἀμέσων ἐναντίων διαφέρει τῷ ἐκείνων μὲν ἐξ ἀνάγκης αἰεὶ πάντως θάτερον ὑπάρχειν τῷ δεκτικῷ, ὅσον ἡ ὑγίαινειν ἢ νοσεῖν, τῶν δὲ ἐκ ἐξ ἀνάγκης αἰεὶ πάντων, ἀλλὰ τινῶν ποτέ. τὸ γὰρ σκυλάκιον 10 ὑδέτερον ἔχει. τῶν δὲ ἐμμέσων, ὅτι ἐκείνων μὲν ὑδέποτε ἐξ ἀνάγκης θάτερον ὑπάρχει τῷ δεκτικῷ, τῶν δὲ ποτὲ ἐξ (f. 8) ἀνάγκης θάτερον ὑπάρχει ἀφ' ὅς πέφυκε, τινῶν δὲ καὶ ἀπ' ἀρχῆς. ἀλλὰ καὶ ἐκείνων οἷς φύσει τὸ ἐν ὑπάρχει, διοίσει τῷ ποτὲ καὶ τῷ ἀφωρισμένῳ. ἐκείνων μὲν γὰρ πάντως αἰεὶ τὸ ἕτερον, τῶν δὲ τινῶν ποτέ, 15 καὶ ἐκείνων μὲν ἀφωρισμένως θάτερον, ἐπὶ τῶν δὲ ἐκ ἀφωρισμένως ἀλλ' ὁπότῃ ἐτυχεν. εἰπόντος δὲ Ἀριστοτέλους ὡς ἀναγκαῖον ἦν παντὶ θάτερον ὑπάρχειν, δοκεῖ τισὶν ἀσάφειαν ἐμποιεῖν τὸ παντὶ προσκείμενον. ὃ μὴ ἔχει γε ὅπως, ἀλλ' ἀντιδιασολῇ διασαφεῖ πρὸς τὸ τισὶν ἀναγκαῖον, ὡς τοῖς σύμφυτον ἔχουσιν ἐν 20 τῶν ἐναντίων, ὃ πᾶσι δέ. τί ὅτι, εἰ ἀπὸ γεννήσεως ἐγγένειτο ἡ ὁρασις, ὡς ἐπ' ἀνθρώπων αἰεὶ, ὅχι καὶ ἐπὶ τῶν ἔσθ' ἢ ἔξις ἢ ἡ φέρησις, καὶ ὅθεν διοίσει τῶν ἀμέσων ἐναντίων; τί δέ, εἰ τις λέγοι ὡς ἐπὶ μὲν τῶν μὴ πεφυκότων τὰ καὶ ἔξιν καὶ φέρησιν ὅπως ἀντίκειναι ὡς τὰ ἐμμεσα ἐναντία. ὑδέτερον γὰρ ἐξ ἀνάγκης. ἐπὶ δὲ τῶν ἡδὴ 25 πεφυκότων ὡς τὰ ἀμεσα. θάτερον γὰρ ἐξ ἀνάγκης; λυεῖ τοῖνυν καὶ τὰς τοιαύτας πάσας ἀμφισβητήσεις, ἑτέραν διαφορὰν αὐτῶν προσθεῖς, ὅτι τὰ μὲν ἐναντία ἐπαμείβεσθαι ἐν τοῖς δεκτικοῖς, ἔξω δὲ καὶ φέρησεως ὃ δύναται εἰς ἄλληλα μεταβολὴν γίνεσθαι. τυφλότης μὲν γὰρ ἐξ ὅψεως γίνεσθαι, ἐκείνῳ μέντοι καὶ ἀνάπαλιν. ὅθεν καὶ 30 Χρύσιππος ἐξήγησεν εἰ τυφλὸς ῥητέον τῆς ὑποχυσθέντας, δυναμὲν δὲ ἐκ παρακινήσεως ἀναβλέψαι, καὶ ἐφ' ὧν τὰ βλέφαρα κέκλεισται. τῆς γὰρ δυνάμεως ὅσης ἐοικέναι τῷ καταμεινυκῶτι τῆς ὀφθαλμοῦς ἢ τῷ κωλυομένῳ ὁρᾶν διὰ τι παραπέτασμα, ὃ ἀφαιρεθέντος ὅθεν κωλύει ὁρᾶν. διὰ ὅδε ἀπὸ φέρησεως εἰς ἔξιν 35 ἢ τοιαύτη γίνεσθαι μεταβολή. λαμβάνει δὲ νῦν φέρησιν τὴν καὶ πῆρῳσιν. ἐκ γὰρ τῆς τοιαύτης ὃ ἐξιν ἐπ' ἀνόδου ἐπὶ τὴν ἔξιν.

13^a f. 8. παραδείγματα δὲ τῶν τοιούτων λαμβάνει τὰ μὲν ὁμο-
22. λογόμενα, ὡς ὑγίειαν καὶ νόσον, τὰ δὲ ἀμφισβητούμενα, ὡς σπυ-
δαῖον καὶ φαῦλον. ἀπὸ μὲν γὰρ φαῦλος, φησὶ, τινὲς οἶον σπυδαῖον 40
γενέσθαι, ἀπὸ δὲ σπυδαῖον φαῦλον ἀδύνατον. καὶ αὐτὸς μὲν τὸ ἕτερον
τῶν διὰ πλείονων κατεσκεύασε, λέγων ὅτι ἐὰν ὁ φαῦλος εἰς
βελτίους ἀγῇ διατριβὰς, εἴ τι σμικρὸν ἐπιδώσει, αἰεὶ δὲ σμικρὰν
ἐπίδοσιν λαμβάνων καὶ ἐπιτρεχέστερος γινόμενος, ἐπὶ τῷ τέλει τε-
λείως ἀν' ἀναβάλλει καὶ εἰς τὴν ἐναντίαν ἔξιν ἀποκατασταίη "ἐάνπερ 45
μὴ χρόνῳ ἐξείργηται," ἢ πληρῶν τὸν χρόνον καὶ ἀποθνήσκων, ἢ πάν-
τε γενηρακῶς. ὁ γὰρ τοῦτος ὃ ἐκ εἰς ἐπίδοσιν (f. 8 b) τελείαν. τῷτο
μὲν γὰρ ὅπως αὐτὸς κατεσκεύασε, τὸ δὲ ἀνάπαλιν οἱ Στωϊκοὶ ὃ δι-

δοῶσιν. ὃ ἐκ εἶναι γὰρ φασὶν ἀποβλητὴν τὴν ἀρετὴν. ἦτοι ὅτι κοι-
νότερον τὸν σπυδαῖον εἴληφεν, ὃ τὸν τὰς τελείας ἀρετὰς ἔχοντα,
ἀλλὰ τὸν καὶ εὐφυῖαν ἢ μελέτην καὶ προκοπὴν ἢ λόγον μόνον σπυ-
δαῖον, ἢ ὅπως ὅπως κινεῖσθαι λέγει τὴν ἀρετὴν ὡς περ εἶπεν ἐν τοῖς
ἐμπροσθεν (p. 8 b 31), ὑπὸ μεγάλης πάθος ἢ νόσου σωματικῆς,
λήθης ἐγγινομένης, χαλεπῶς δὲ καὶ ὃ ῥαδίως ταῦτα συμπίπτειν.
καὶ γὰρ καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς Φυσικαῖς (7 3) μονιμωτάτην τὴν ἀρετὴν
εἶναι μαρτυρεῖ.

'AMM. f. 138. σπυδαῖον δὲ ἐνταῦθα λέγει ὃ τὸν τέλειον καὶ
ἐν ἐπιστήμῃ τὸ καλὸν ἔχοντα. ὅτος γὰρ ἀμετάβλητον ἔχει τὴν ἔξιν,
ἅτε δὴ μὴ μόνον ὅτι καλὸν ἢ ἀρετὴ εἰδώς, ἀλλὰ καὶ διότι καλόν.
ὃ τῶτον τοῖνυν λέγει μεταβάλλειν ἀλλὰ τὸν ὁρθοδοξακτικόν. ὅτος
γὰρ μεταβάλλει ἀν' ἐπὶ τὸ φαυλότερον παραλογίζομενος καὶ ἀπα-
τώμενος ὑπὸ μοχθηρῶν ἀνδρῶν, τὸ διότι καλὸν ἢ ἀρετὴ μὴ ἐπι-
στέμενος.

ἔτε γὰρ τυφλὸς γενόμενός τις πάλιν ἀνέβλεψε, καὶ ἰατρικόν 13^a
γε λόγον δηλονότι καὶ φυσικόν ὅδεος ποτε τυφλὸς ὢν ἀνέβλεψε, 34.
εἰ μὴ ἄρα κατὰ τινα θέαν ἔλλαμψεν.

ΣΙΜΠΛ. τ' f. 8 b. τῶν δὲ προειλημμένων ῥάδιον λοιπὸν καὶ 13^a
13. τὰς Νικασράτους ἀπορίας λύειν, ὅς φησι μὴ ἀκριβῶς ταύτην ἀπο-
δεδοῖσθαι τὴν διαφορὰν. μήτε γὰρ τὰ ἐναντία πάντως εἰς ἄλληλα
μεταβάλλειν, διότι ἀπὸ σπυδαῖον ὃ φαῦλος γίνεσθαι, μήτε πᾶσαν
φέρησιν ἀμετάβλητον εἶναι εἰς ἔξιν. καὶ γὰρ ἐκ πεφωτισμένως καὶ
ὥπλισμένως καὶ ἡμψισμένως γένοιτο ἀν' ἐσκοτισμένως καὶ ἀνοπλον καὶ
γυμνόν, καὶ ἐκ τῶν φερήσεων αὐθις ἢ ἔξις. ἄτοπον ὅτι τὰ ἀμφο-
τέροις ὑπάρχοντα διακρίνειν, καὶ τὰ μὲν προσμένειν τῷ ἑτέρῳ τὰ δὲ
τῷ λοιπῷ. πρὸς δὴ ταῦτα ῥάδιον λέγειν ὡς πρόχειρον εἴληπται τὸ
ἀναπόβλητον εἶναι τὴν ἀρετὴν. καὶ γὰρ Θεόφραστος περὶ τῆς μετα-
βολῆς αὐτῆς ἱκανῶς ἀπέδειξε, καὶ Ἀριστοτέλει δοκεῖ ὃ ἀνθρώπειον
εἶναι τὸ ἀναπόβλητον. ἔτι δὲ καὶ οἱ Στωϊκοὶ ἐν καιροῖς καὶ μελαγχρο-
λίαις καὶ ληθαργίαις καὶ ἐν φαρμάκων λήψει συγχωρεῖσιν ἀποβολὴν
γίνεσθαι, μεθ' ὅλης τῆς λογικῆς ἔξω, καὶ αὐτῆς τῆς ἀρετῆς, κα-
κίας μὲν ὃ ἀντεισαγομένης, τῆς δὲ βεβαιότητος χαλωμένης καὶ εἰς
ἡν λέγουσιν ἔξιν μέσσην οἱ παλαιοὶ μεταπιπτόσης. τῷτο μὲν ὅτι
ὅπως. ἀτόπως δὲ ἐκ τῶν καὶ ἔθος φερήσεων τὰς ἐπιχειρήσεις
ποιέμενος, καὶ φέρησιν εἰς ἔξιν μεταβάλλειν φησὶν. ὁ γὰρ ἀνείσας
καὶ ἀνοπλος, καὶ συνήθειαν ὄντες ἐν φέρησει, ῥαδίως μεταβάλλουσιν
εἰς τὰς ἔξεις, ὁ μὲν ἀρίστας ὁ δὲ ὀπλιστάμενος. ὁ δὲ Ἀριστοτέλης
ὃ ἐπὶ τῶν ἐξ ἔθους ἀλλ' ἐπὶ τῶν φύσει τὴν ἔξιν καὶ τὴν φέρησιν
παρέλαβεν, ἐφ' ὧν καὶ κυρίως ἢ καὶ ἔξιν καὶ φέρησιν ἀντίθεσις λέγεσθαι.
χρησώμεθα ὅτι αὐτοῖς τοῖς Ἀριστοτέλους πρὸς τὸν Νικασράτην. ἐν
γὰρ τῷ περὶ τῶν Ἀντικειμένων αὐτὸς φησιν ὡς αἱ μὲν φερήσεις τῶν
καὶ φύσιν λέγουσιν, αἱ δὲ τῶν ἐν ἔθει, αἱ δὲ τῶν κατηγορημάτων,
αἱ δὲ ἄλλων τινῶν, τυφλότης μὲν τῶν φύσει, γυμνότης δὲ ἐν ἔθει,
ἀργυρία δὲ ἢ φέρησις τῶν ἐν χρήσει παραγινόμενων, εἰσὶ δὲ καὶ
ἄλλαι φερήσεις πλείονες. καὶ ἐνίων μὲν φερήσεων ὃ ἐξιν ἀπαλλαγῇ,
ἐνίων δὲ ἔξιν. πολλῶν δὲ ὄντων τῆς φερήσεως τρόπων, καὶ ἐνός
τῶν καὶ φύσιν, ἐπὶ τῶν καὶ φύσιν γενομένης τῆς πρὸς τὰναντία

διαφορᾶς, ἕκ ἐχρῶν ἐκ τῶν (ὡς f. 1) ἀλλοτρίων τρόπων παραφέ-
ροντα δοκεῖν ἐλέγχειν τὸν λόγον, ἀλλὰ τὸν μὲν πλήρη περὶ τῶν σε-
ρήσεων λόγον ἔξιν ἔκ τε τῶ Ἀριστοτελικῷ καὶ τῷ Χρυσίππει βιβλίῳ
λαμβάνειν, τινὲς δὲ καὶ ὁ Ἰάμβλικος παρέγραψεν, ἔχοντα ὅτως.
πολλαχῶς τῷ ἔχειν λεγόμενον, ὡς ἥδη παρεδείξαμεν, ἡ σέρήσις
διατείνει μὲν ἐπὶ πάντα τὰ σημαίνόμενα τῷ ἔχειν, ἐκείτῃ μέντοι καὶ
ἐπὶ πάντα τὰ ἐναντία· ἀπωλεία γὰρ ἴσον ἡ σέρήσις· ὥς ἕκ ἂν τῷ
κακῷ γένοιτο σέρήσις, ὅτι μὴδὲ ἀπωλεία κακῷ γένοιτο ἂν ἢ βλα-
βερῷ, ἀλλ' ἀγαθῷ ἢ χρησίμῳ· ὃ γὰρ ὁ νόσος ἢ πένιας ἀπαλλαγίς
ἐνθάδε ἂν ἀπεσερῆσθαι νόσος ἢ πένιας, ἀλλὰ μάλλον ὡς ὑγείας ἢ
πλῆτος ἀφαιρεθεῖς. ἀγαθῷ μὲν σέρήσις ἡ τυφλότης· ἀγαθὸν γὰρ ἡ
ὄψις· ἀδιαφόρος δὲ ἡ γυμνότης· ἀδιαφορὸν γὰρ τὸ ἱμάτιον καὶ ὅτε
ἀγαθὸν ὅτε κακόν. διὸ σέρήσις ὑδεμία ἀγαθὸν ἀλλ' ἥτοι κακόν
ἢ ἀδιαφορὸν. καὶ ἀγαθῶν δὲ σέρήσις γένοιτο ἂν ἥτοι τῶν πάντων
ἢ τῶν πλείων. ἥμισα δὲ φησιν Ἀριστοτέλης τῶν ἐν τῇ ψυχῇ
ἀγαθῶν καὶ προαιρέσεως ἐχομένων γενέσθαι σέρήσιν· ὑδεῖς γὰρ λέγει
δικαιοσύνης ἐσερῆσθαι, καὶ ὁ εἰπὼν ὅτι ἐπιστάμην ὑδεῖς φέρει, ἀπὸ
τῆς αὐτῆς ἐννοίας εἴρηκε. μάλλον ἔν πλῆτι δόξης τιμῆς, τῶν
τοιούτων, καὶ μάστις τῶν περὶ τὰς κτήσεις καλυμένων ἀγαθῶν
εἰσὶν αἱ σέρήσεις· διὸ καὶ ἔλειο καὶ οἴκτοι ἐπακολυθῶσι ταῖς πλείσταις
σερήσεσιν. ὁ μέντοι Ἀριστοτέλης τῶν φυσικῶν σερήσεων νῦν τὴν
ἀντίθεσιν πρὸς τὴν τῶν ἐναντίων παραβέβληκεν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν
ἀρκούντως· ἐξῆς δὲ μεταβαίνει ἐπὶ τὴν τῆς καταφάσεως ἀντίθεσιν,
τὴν διαφορὰν αὐτῆς τὴν πρὸς τὰς ἄλλας ἀντιθέσεις παραδίδος.

13b
1. ὡς f. 1. ὅτι μὲν ταῦτα τῶν ἀντικειμένων ἐστὶ, καὶ ἡ μάστις
ἀντικείμενα, πρόδηλον· ἀναιρετικὰ γὰρ μάστις ἀλλήλων ἐστὶ καὶ
ἀσυνύπαρκτα, ἡ μὲν καθόλου ἀποφατικὴ τῇ μερικῇ καταφατικῇ,
ἡ δὲ καθόλου καταφατικὴ τῇ μερικῇ ἀποφατικῇ· οἱ γὰρ Στωϊκοὶ
μόνα τὰ ἀποφατικὰ τοῖς καταφατικοῖς ἀντικείμενους νομίζουσι. τὴν
δὲ διαφορὰν αὐτῶν τὴν πρὸς ἄλλους τρόπους τῶν ἀντιθέσεων σαφῶς
παραδίδωσιν ἐκ τῶ ἐπὶ μόνῃς ταύτης τῆς καὶ ἀντίφασιν ἀντιθέ-
σεως τὴν μὲν ἀληθῆ τὴν δὲ ψευδῆ εἶναι τῶν προτάσεων. λαμβανέ-
ωσαν δὲ αἱ κυρίως ἀντικείμεναι προτάσεις, ὡς ἐν τῷ περὶ
Ἑρμηνείας (c. 7 sqq.) διορίζεται. ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων ἀντικειμένων
ὃ διαιρεῖται ταῦτα· ὅτε γὰρ τῶν ἐναντίων τὸ μὲν ἀληθὲς ἐστὶ τὸ δὲ
ψευδὸς, ὅτε τῶν πρὸς ἀλλήλα λεγόμενων, ὅτε τῶν καὶ ἔξιν καὶ
σερήσιν ἀντικειμένων. τῷτο δὲ πιστῶς μὲν καὶ διὰ παραδειγμάτων,
πιστῶς δὲ καὶ ἀποδεικτικῶς ὅτως. τὰ καὶ τὴν τρεῖς τρόπους ἀντι-
κείμενα ἄνευ συμπλοκῆς λέγει· τῶν δὲ ἄνευ συμπλοκῆς λεγο-
μένων ὅθεν ὅτε ἀλήθειαν ὅτε ψευδὸς σημαίνει· καὶ γὰρ τὸ ἀληθὲς καὶ
τὸ ψευδὸς ἐν προτάσει πάντως ἐστὶ, πᾶσα δὲ πρότασις λόγος, ὁ δὲ
λόγος ἐν συμπλοκῇ τινῶν· τῶν δὲ ἄλλων ὅθεν καὶ συμπλοκὴν
λέγει, ἀλλ' ἐστὶν ἀπλᾶ, οἷον λευκὸν μέλαν, διπλάσιον ἥμισυ, ὄψις
τυφλότης.

13b
21. f. 1 b. πῶς δὲ περὶ Σωκράτους λέγων, ὅτε μήπω, φησί, ἀπεφύκεν
ἔχειν ὄψιν, ἀμφοτέρω ψευδῇ ἐστὶ, καὶ τὸ ὁρᾶν καὶ τὸ τυ-
φλὸν εἶναι· ἅμα γὰρ τῷ γενέσθαι τὸν Σωκράτην πέφυκεν ὁρᾶν, καὶ
εὐθὺς ἐπ' αὐτῷ τὸ μὲν ἀληθὲς ἐστὶ τὸ δὲ ψευδὸς. λέγουσι δὲ πρὸς

τῷτο ὡς τῷ Σωκράτους καὶ ἐπὶ τῶν ἐναντίων καὶ ἐπὶ τῶν καὶ κατὰ-
φασιν καὶ ἀποφασιν εἰς παραδειγμα παραληφθέντος, μεταβάς ἐπὶ
σερήσιν καὶ ἔξιν τῷ αὐτῷ πάλιν ἀντὶ τῷ κυνιδίῳ ἐχρήσατο, εἰς
ἐκεῖνο ἀναφέρων τὴν ἐπὶ τῶν ἅμα τῇ γεννήσει μῆτεράν ἐχόντων
διάταξιν, ἅμα μὲν ἐπὶ τῷ αὐτῷ πάντα ἐπιδεικνύναι βυλόμενος, ὡς
ἐπισημονικώτερος τούτου, ὅταν ἢ δυνατόν, ἅμα δὲ, ὡς περ εἴωθε,
καταφρονεῖ τῶν παραδειγμάτων, ὅταν τὸ πρᾶγμα ἀληθὲς ὑπάρχῃ.
μήποτε δέ, φασίν, ὅδε ὁ ἄνθρωπος ἐξ ἀρχῆς ἔχει τὴν ὄψιν, ὡς
ἔχει τὴν ἀφῆν, ὅδε χρωμένος εὐθὺς αὐτῇ φαίνεται, ὡς ὁ διανοίξῃ
τὰ βλέφαρα ἡ μαῖα καὶ ἀπομάξῃ, καὶ δὲ τὴν ἀφῆν εὐθὺς ἅμα τῷ
πεσεῖν τῷ ἔξω ἀέρος πληρύντος αἰσθόμενον τὸ βλέφος κλαίει. εἰ
δὲ καὶ τῷτο, ἐπὶ τούτῳ ἀρμόσει λέγειν ὅτι ἅμα τῷ γίνεσθαι αὐτὸν
ἀμφοτέρω ἐπ' αὐτῷ ψευδῇ ἐστὶν. φανερόν ἐν ὅτι μόνα τὸ ἀληθὲς
ἢ τὸ ψευδὸς διαιρεῖ, ὅσα ὡς καταφάσις καὶ ἀπόφασις ἀντίκει-
(f. 2) εἰ δὲ τῷτο, διαφέρει ἂν τῶν ἄλλων τριῶν εἰδῶν τῷ ἀντικει-
μένῳ. καὶ οἱ ἀπὸ τῆς Στωϊκᾶς δὲ διχυρίζονται ὅτι ὅθεν τῶν καὶ ἀπό-
φασιν λεγόμενων ὅθεν ἐστὶν ἐναντίον· ἦν γὰρ ἂν τῇ ἀρετῇ ἐναντία
ἢ ἐκ ἀρετῆς καὶ τῇ κακίᾳ ἐναντία ἢ ἐκ κακίας, ὑπὸ μὲν τὴν ἐκ ἀρετῆς
καὶ τῆς κακίας πιπτέσης καὶ ἄλλων πολλῶν (καὶ γὰρ ἵππευ καὶ λίθου καὶ
πάντων τῶν περὶ τὴν ἀρετὴν), ὑπὸ δὲ τὴν κακίαν καὶ τῆς ἀρετῆς καὶ
τῶν ἄλλων πάντων. ἐστὶ ἔν ἐνὶ πάντα ἐναντία, καὶ τὰ αὐτὰ τῇ
ἀρετῇ καὶ τῇ κακίᾳ ἐναντία. εἰ μὴ ἡ ἀρετὴ τῇ κακίᾳ ἐναντία ἀλλ'
ἢ ἐκ κακίας, συμβήσεται καὶ σπουδαίως μέσα ἐναντία εἶναι καὶ φαύλοις·
ἀποπὼν δὲ τῷτο, καὶ μάστις εἰ καὶ τὰ αὐτὰ, καὶ μὴ καὶ τὸ δυοῖν ἐναν-
τίων, ὡς ὁ μὲν πάντα τὰ ὑποπίπτοντα ποιότητος εἶναι, ὡς ὑπὸ
τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν κακίαν, ὡς ὁ δὲ καὶ ποιότητος καὶ ποιά, ὡς ὑπὸ
τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν κακίαν· ὑπὸ ταύτας γὰρ καὶ ποιότητες καὶ ποιά καὶ
ἐνέργειαι καὶ πᾶν ὅτιον ἐστὶν. καὶ ἔστι τῷτο ἀπεμφάνον. ὅτως
μὲν ἔν καὶ παρὰ τοῖς Στωϊκοῖς διώριται τὰ τε ἐναντία καὶ τὰ ἀντιφα-
τικῶς ἀντικείμενα. ὁ δὲ Νικόστρατος αἰτιάται κἀνταῦθα, λέγων
μὴ ἴδιον εἶναι τῶν καὶ ἀντίφασιν ἀντικειμένων τὸ διαιρεῖν τὸ ἀληθὲς
καὶ τὸ ψευδὸς· ὅτε γὰρ μόνους ὅτε πᾶσιν αὐτοῖς ὑπάρχει, ὃ μόνους
μέν, ὅτι καὶ τοῖς ὁμοτικῶς καὶ τοῖς ἀπομοτικῶς λόγοις ὑπάρχει τὸ
ἐξ ἀνάγκης θάτερον, οἷον “νῆ τὴν Ἀθηναίων ἐπραξα τάδε, ὃ μὲν
τὴν Ἀθηναίων ἐκ ἐπραξα,” ἀλλὰ καὶ τοῖς θανυματικῶς, φησί, τὸ
αὐτὸ ὑπάρχει, ὡς “καλὸς γε ὁ Πειραιεύς,” καὶ τοῖς ψεκτικῶς, οἷον
“φαῦλος ἐστίν, ὃ φαῦλος ἐστίν.” ἕκ ἄρα μόνους ὑπάρχει τοῖς καὶ
ἀντίφασιν τῷτο, ἀλλ' ὅδε πᾶσι, φησὶν· αἱ γὰρ εἰς τὸν μέλλοντα
χρόνον ἐγκλωβόμεναι προτάσεις ὅτε ἀληθεῖς εἰσὶν ὅτε ψευδεῖς διὰ
τὴν τῷ ἐνδεχομένῳ φύσιν· ὅτε γὰρ τὸ ἐστὶ ναυμαχία ἀληθὲς ὅτε τὸ
ἐκ ἐστὶ, ἀλλ' ὁπότερον ἐτυχε. πρὸς δὲ ταῦτα ἐνεσι μὲν, φασί,
λέγειν ὅτι τεττάρων ὄντων τῶν ἀντικειμένων τῷ ἐνὸς ἴδιον τῷτο
ὃ πρὸς πάντα ἀλλ' ὡς πρὸς τὰ τρία ἀποδεδώκεν· ὁ γὰρ εἰπὼν
“τῶν τεττάρων τὸ ἐν μερίζει τὸ ἀληθὲς καὶ τὸ ψευδὸς” ὃ καθάπαξ
τῷτο ἀπεφάνητο, ἀλλ' ἐπὶ μόνων τῶν ἀντικειμένων τῷτο ἐποίησε.
χωρὶς δὲ τούτων, φασί, πάλαι λέλυται ταῦτα ἐν ταῖς ἐξηγήσεσι
τῷ ὅρῳ τῷ ἀξιώματος τῷ ἀφορίζομένῳ τῷ ἀξίωμα, ὃ ἐστὶν ἀληθὲς
ἢ ψευδὸς· ὃ γὰρ τὸ ὁμοτικὸν οἶόντε ἀληθὲς εἶναι ἢ ψευδὸς, ἀλλ'

εὐορκεῖν μὴ ἢ ἐπιορκεῖν ἐν τοῖς ὅρκοις εἰκός, ἀληθεύειν δὲ ἢ ψευ-
δεῖσθαι ἐν αὐτοῖς ἔχοντες, καὶ περὶ ἀληθῶν ὁμολογῆσαι τὴν ψευδῶν.
καὶ τὸ θαυμαστικὸν δὲ πλεονάζον τῷ θαύματι παρὰ τὸ ἀξίωμα καὶ τὸ
ψεκτικὸν τῷ μονίμῳ ἔτε ἀληθές ἐστιν ἢ ψευδές, ἀλλὰ ὅμοια
ἀληθῆσιν ἢ ψευδέσιν. ἀλλ' αὖτ' ἢ ἀπὸ τῆς Στωϊκῆς ἀκριβείας
ἔξωσαν αἱ λύσεις· μήποτε δὲ ἀπλοϊκώτερον ἐπελθεῖν δεῖ τῷ λόγῳ.
τὸ γὰρ ὁμοτικὸν "νῆ τὴν Ἀθηναίαν" ἔτε ἀληθές ἔτε ψεῦδος ὀχλοῖ...
περὶ δὲ τῶν εἰς τὴν μέλλοντα (f. 2 b) χρόνον ἀντιφάσεων οἱ μὴ
Στωϊκοὶ τὰ αὐτὰ δοκιμάζουσιν ἅπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων· ὡς γὰρ
τὰ περὶ τῶν παρόντων καὶ παρεληλυθότων ἀντικείμενα, ἔτως καὶ
τὰ μέλλοντα αὐτὰ τέ φασιν καὶ τὰ μόρια αὐτῶν· ἢ γὰρ τὸ ἔσθι
ἀληθές ἐστιν ἢ τὸ ἐκ ἔσθι, εἰ δεῖ ἦτοί ψευδῆ ἢ ἀληθῆ εἶναι· ὠρίσθαι
γὰρ κατ' αὐτὰ τὰ μέλλοντα. καὶ εἰ μὴ ἐξὶ ναυμαχία αὐρίον, ἀλη-
θές εἰπεῖν ὅτι ἔσθι, εἰ δὲ μή, ἔσθι ψευδὸς τὸ εἰπεῖν ὅτι ἔσθι. ἦτοί
ἔσθι ἢ ἐκ ἔσθι· ἦτοί ἄρα ἀληθές ἢ ψευδὸς θάτερον. οἱ μέντοι
Περιπατητικοὶ τὴν μὴ ἀντίφασιν τὴν εἰς τὸ μέλλον ἀληθῆ ἢ ψευδῆ
εἶναι λέγουσι, πότερον δὲ ἔσθι μόριον αὐτῶν ἀληθές καὶ πότερον
ψεῦδος, ἀληπτον εἶναι τῇ φύσει καὶ ἄσφατον· τὴν μὴ γὰρ ἀντίφασιν
ἐφ' ὅτι νοσήν χρόνος ἢ κωλύει λέγεσθαι τὸ ἢ ἔσθι ἢ ἐκ ἔσθι, τῶν δ'
ἐμπεριεχόμενων ἐν αὐτῇ μορίων ἑκάτερον, οἷον τὸ ἔσθι ἢ ἐκ ἔσθι
ἀφωρισμένως ἐπὶ μὴ τῷ παρόντος καὶ παρεληλυθότος χρόνος ἦδη
ἐστὶν ἀληθῆ ἢ ψευδῆ, ὅσα δὲ περὶ τῷ μέλλοντος ἀποφαίνει ἦδη μὴ
ἐκ ἔστιν ἢ ἀληθῆ ἢ ψευδῆ, ἔσθι δὲ ἢ τοῖα ἢ τοῖα. ταῦτα μὴ ἔν
ἀρκεῖται πρὸς τὴν Νικαγόρατον· συμπληρωθέντος δὲ παρὰ Ἀριστο-
τέλους τῷ περὶ τῆς τῶν ἀντικειμένων διαφορᾶς λόγου, καλῶς ἂν
ἔχοι καὶ τὰ Ἀρχύτα περὶ αὐτῶν ἐν τῷ περὶ Ἀντικειμένων βιβλίῳ
ἀρχέτυπα τῶν εἰρημένων ὄντα παραγεγράφθαι, καὶ μάλα οὖν
ὁ δὲ οὐ θεός Ἰάμβελιχος ἀπὸ τῆς τῷ βιβλίου τὴν τοῖς ὑπομνήμασιν
ἐνέταξε. καὶ ἴσως ἐκ ἡλθεν εἰς αὐτόν· ἢ γὰρ ἂν αὐτὸ παρήκεν ὁ τὸ
τῷ Ἀριστοτέλει περὶ Ἀντικειμένων βιβλίων ἐπισκεψάμενος. ἔχει
δὲ ἔτως.

13 b f. 3. Ταῦτα τοῖς περὶ τῶν ἐναντίων εἰρημένους προσέβησι,
36. χρήσιμα ὄντα πρὸς τὴν ὅλην τῶν κατηγοριῶν θεωρίαν καὶ πρὸς
τὴν τῶν τόπων εὐρεσίαν· ἔστι δὲ ταῦτα, ὅτι τῷ μὴ ἀγαθῷ κακὸν
πάντως ἐναντίον, τῷ δὲ κακῷ ποτὲ μὲν ἀγαθὸν ποτὲ δὲ κακόν·
δεύτερον ὅτι ἐκ ἀνάγκης τῷ ἑτέρῳ τῶν ἐναντίων ὄντος καὶ τὸ ἕτερον
πάντως εἶναι, ἐπὶ μέντοι τῶν ἀτόμων πάντως ἐκ ἔστιν· τρίτον ὅτι
περὶ ὑποκείμενον τὸ αὐτὸ ἢ τῷ γένει ἢ τῷ εἶδει ἐστὶ τὰ ἐναντία, καὶ
τέταρτον ὅτι τὰ ἐναντία ἢ ἐν τῷ αὐτῷ γένει ἐστὶν ἢ ἐν ἐναντίοις
γένεσιν ἢ αὐτὰ γένει ἐστὶν. τέτων δὲ τῷ μὴ πρῶτα τὸ ὅτι ἀγαθῷ
κακὸν ἐξ ἀνάγκης ἐναντίον ἐστὶ δι' ἐπαγωγῆς τὴν πρῆξιν ἐποιήσατο...

f. 3 b. ἐν δὲ τῷ περὶ Ἀντικειμένων βιβλίῳ προσέθηκε τοῖς τρώ-
ποις τούτοις τῶν ἐναντιώσεων καὶ τὴν τῶν μήτε ἀγαθῶν μήτε κακῶν
πρὸς τὰ μήτε ἀγαθὰ μήτε κακά, ἔτως λέγων τὸ λευκὸν τῷ μέ-
λανι καὶ τὸ γλυκὺ τῷ πικρῷ καὶ τὸ ὀξύ τῷ βαρεῖ καὶ τῇ κινήσει τὴν
στάσιν ἐναντιώσας. ἀλλὰ ἐν πως ἐνὶ δοκεῖ ἐναντίον εἶναι, νῦν δὲ
τῷ κακῷ δύο φησὶν ἐναντία εἶναι, τό τε ἀγαθὸν καὶ τὸ ἀντικείμενον
κακόν, ὡς τῇ θρασύτητι ἢ τε ἀνδρείᾳ καὶ ἡ δειλία, καὶ τῷ ἀγαθῷ

δύο κακὰ φαίνεσθαι ἐναντία, ὡς τῇ ἀνδρείᾳ ἢ θρασύτητι καὶ ἡ δειλία,
καὶ τῇ μεσότητι ἢ τε ὑπερβολῇ καὶ ἡ ἑλλειψις.

f. 3 b. Νικαγόρατος δὲ αἰτιάσθαι ἐν μὲν, ὅτι ἀτελὲς ἔχει ἡ τῶν
ἐναντίων διαίρεσις· ἢ γὰρ προσέθηκεν ὅτι καὶ ἀδιάφορον ἀδιαφόρῳ
ἀντίκειναι, ὅπερ ἐν μὴ τῷ τῶν Ἀντικειμένων βιβλίῳ προσέθηκεν,
εἰπὼν εἶναι τινα τρόπον ἀντιθέσεως τῶν μήτε ἀγαθῶν μήτε κακῶν
πρὸς τὰ μήτε ἀγαθὰ μήτε κακά, ὡς εἴρηξεν πρότερον. ἀδιάφορα δὲ
αὐτὰ ἐκ ἐκάλεσεν, ὡς οἶμαι, διὸ νεώτερον ἢ τὸ ἀδιαφόρου ὄνομα,
παρὰ τῶν Στωϊκῶν τεθέν. ἐνταῦθα δὲ αὐτῶν ἐκ ἐμνήσθη, διότι
ἀμφισβητήσιμον ἦν μήποτε ἢ μόνον ἀδιάφορον ἀδιαφόρῳ ἀλλὰ
καὶ ἀδιάφορον κακῷ ἀντίκειναι... ἕτερον δὲ αἰτιάσθαι ὁ αὐτὸς ἀνὴρ
πειρώμενος καὶ ἀγαθὸν ἀγαθῷ δεικνύναι ἐναντίον· τὴν γὰρ φρονίμην
περιπάτησιν τῇ φρονίμῃ εἰσείναι ἐναντίαν φησὶ, καὶ τὴν φρονίμην
ἡδονὴν τῇ φρονίμῃ λύπῃ, καὶ τὰλλα τὰ τοιαῦτα (f. 4), ἅπερ καὶ
ἐναντίως λέγεσθαι δοκεῖ. ἀλλ' ἐκ ἔστιν ἐναντία συμφρονῶντα πρὸς
τὴν ἕνα σκοπὸν καὶ τὸ ἐν τέλος τῷ ἅμῳ ποιῶντος ἐμφρόνως. εἰ δὲ
καὶ ἔστιν ὅλως ἐν τούτοις ἐναντιώσεσι, ὡς ἐκ ἀγαθῷ πρὸς ἀγαθὸν ἐστὶν
ἀλλ' ὡς μέσον πρὸς μέσον· ὡς γὰρ περιπάτησις πρὸς στάσιν καὶ ὡς
ἡδονὴ πρὸς λύπην ἀντίκειναι. ζητήσοι δ' ἂν τις διὰ τί κακῷ μὴ
κακὸν ἀντίκειναι καὶ μέσον μέσῳ, ἀγαθὸν δὲ ἀγαθῷ ἐκ ἐναντιώσεως;
καὶ ῥητέον ὅτι τὸ μὴ ἀγαθὸν ἐν ἐστὶ καὶ ἀπλῆν, τὸ δὲ κακὸν ποικίλον.

f. 4. ἐπὶ δὲ τῶν συνειλημμένων ἐναντίων (ταῦτα δὲ ἐστὶ τὰ
ἄτομα, ὡς ὅταν λέγω Σωκράτην ὑγιαίνειν, Σωκράτην νοσεῖν)
ἐπὶ τούτων ἐκ ἐνδοχόμενως ἀλλ' ἀναγκαιῶς θάτερον μόνον ὑπάρχει.
τέτων δὲ τὸ πρῶτον Ἀριστοτέλης μὴ καθ' ὑπόθεσιν ἔλαβε, τὸ πάν-
τας ὑγιαίνειν καὶ πάντας λευκοὺς εἶναι, τὸ μὴ ἐξ ἀλλήλων ἡρτῆσθαι
τὰναντία ὥσπερ τὰ πρὸς τι δηλῶν. ἢ συγχωρήσας δὲ ὅσα
τὰναντία ἀρχαῖς ἔθεντο, οἱ τὲ ἄλλοι καὶ οἱ Ἑρακλείτεια· εἰ γὰρ τὸ
ἕτερον τῶν ἐναντίων ἐπιλείψει, οἴχοιτο ἂν πάντα ἀφανιζέσθαι.
διὸ καὶ μέμφεσθαι τῷ Ὀμηρῷ Ἑρακλείτης εἰπόντι "ὡς ἔρις ἐκ τε
θεῶν καὶ τ' ἀνθρώπων ἀπόλοιτο" οἰχόμεσθαι γὰρ φησι πάντα.

f. 4 b. τινὲς μὴ ὠρισμένως τήνδε τὴν φρόνησιν, οἷον τὴν
λῶνος, τῇ αὐτῇ ἀφροσύνῃ, εἴπερ γένοιτο, ἐναντίαν εἶναι φασιν, καὶ
τὴν τῷδε ὑγίαν τῇ αὐτῇ ἐκείνῃ νόσω, ἀλλ' ἢ τὴν τυχεύσαν τῇ
τυχεύσῃ. ἢ μέντοι ὁ Ἀριστοτέλης ἔτως ἔστικε τίθεσθαι· διὸ ἐν γένει
μόνῳ καὶ ἐν εἶδει τῷ αὐτῷ εἶπε γίνεσθαι τὰ ἐναντία. καὶ Ἰάμβελιχος
δὲ ἀκολουθῶν φησὶ μὴ λέγεσθαι καὶ δεῖξαι τήνδε τὴν φρόνησιν τῇδε
τῇ ἀφροσύνῃ ἐναντίαν, μέσως δὲ φρόνησιν ἀφροσύνῃ. καὶ ἐπὶ
τινὸς δὲ τῶν ἀτόμων ὠρισμένως τὰ ἐναντία λέγειν, ἀλλὰ καὶ ἀνα-
φορὰν τὴν ἐπὶ τὰ μέσα.

ἈΜΜ. f. 142. διὰ τί δὲ εἰρηκῶς περὶ ταῦτα "ἢ εἶδει ἢ γέ-
νει" ἢ προσέθηκεν "ἢ ἀριθμῷ;" τὸ γὰρ ταῦτόν, ὡς ἐλέγομεν πρό-
τερον, ἢ γένει ἐστὶ ταῦτα ἢ εἶδει ἢ ἀριθμῷ, ὥσπερ καὶ ἡ ἑτερότης,
γένει μὴ ὡς ἀνθρώπος καὶ ἵππος, εἶδει δὲ ὡς Σωκράτης καὶ Πλάτων,
ἀριθμῷ δὲ ὡς ἄρ' ἑξήκοντα φάσγανον μάχαιρα καὶ τὰ τοιαῦτα.
λέγομεν ἔν ὅτι ἢ ὡς ὁμολογούμενον τῷτο παρήκεν, ὡς ἡμῶν δυ-
ναμένων τῷτο προσυπακῶσαι, ἢ ἐπειδὴ εἰ καὶ περὶ ταῦτα τῷ ἀρι-
θμῷ καταγίνονται τὰ ἐναντία, ἀλλὰ ἐκὼ καὶ τὸ αὐτὸ μέρος.

^{14a} ΣΙΜΠΛ. υ' f. 5. ταύτης δὲ τῆς διαιρέσεως ὁ Νικόστρατος
²⁰ λαμβάνει, ἀνυπαρκτον λέγων τὸ τρίτον ἐν αὐτῇ τμημα· μὴ γὰρ
 εἶναι τινα ἐναντία ἄλλῃ ἐπὶ μόνον γένει, ὅτι δὲ καὶ εἶδη τινὸς ἢ τινῶν.
 αὐτίκα γὰρ τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακὸν ὑπὸ τὴν ποιότητα τάττει καὶ
 ἦτοι τὴν διάθεσιν ἢ τὴν ἔξω, ἄλλως δὲ πᾶν ἐναντίον ἦτοι ὑπὸ τι
 τῶν δέκα γενῶν ταχθήσεσθαι καὶ ἔξαι πάντως ὑπὸ γένος, καὶ μάτην
 εἶρησεν αὐτὰ γένη εἶναι, ἢ ἔξω τῶν δέκα κατηγοριῶν ἐστὶ καὶ
 ἀτελὲς ἔξαι ἢ εἰς δέκα διαιρέσεις. ταύτην δὲ τὴν ἀπορίαν καλῶς
 ὀρμηθεῖσαν οἱ περὶ τὸν Πορφύριον λύουσιν, λέγοντες τῶν ἐναντίων
 τὰ μὴ ὁμώνυμα εἶναι τὰ δὲ ὅχι ὁμώνυμα, καὶ ὅτι τὰ μὴ ὁμώνυμα
 10 νυμα διείλεν εἰς τε τὰ ὑφ' ἐν γένος τεταγμένα καὶ εἰς τὰ ὑπὸ τὰ
 ἐναντία γένη, τὰ δὲ γε ὁμώνυμους μὴ ὑφ' ἐν γένος ὄντα. καὶ
 πολλῶν δὲ λεγόμενα, διότι ἔοικε γένη τοῖς ἀπ' ἐνὸς ὁμώνυμοις,
 αὐτὰ γένη φησὶν εἶναι. τοῖσιν δὲ καὶ τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακόν· ὁμώνυμον
 γὰρ τὸ ἀγαθόν... Θεόφραστος δὲ ἐν τοῖς ἑαυτοῦ Τοπικοῖς
 15 τάδε γέγραπεν, ἀπορώτερον ἔστι ποιεῖν τὴν λόγον· “ἐπεὶ δὲ ἐναν-
 τία τῶν ἐναντίων αἱ ἀρχαί, ὁλοῦν ὅτι ὅδε ἐν ἐνὶ γένει ταῦτα,
 καθάπερ ὅδε τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακόν καὶ κίνησις καὶ ἡσυχία. εἴη δ' ἂν
 καὶ ὑπεροχὴ καὶ ἑλλειψις ἐναντία γε καὶ ἀρχαί, καὶ εἶδος καὶ σφραγίς.”
 πρὸς δὲ ταῦτα φησὶν Ἰάμβελιχος.

^{14a} ἈΜΜ. f. 142 b. τί ἔστι; δεῖ προϋεῖναι ταῖς δέκα κατηγορίαις
²³ τὰς ἑτέρας δύο, τὴν τὴν ἀγαθὸν καὶ κακόν, ὡς μικρὸν δέκα εἶναι
 τὰς κατηγορίας ἀλλὰ δώδεκα; φησὶ γὰρ ὅτι ταῦτα γένη ἐκάλε-
 σεν καὶ καὶ αὐτὸ σημαίνοντα ταῖς ἄλλαις κατηγορίαις, λέγων δὲ
 ὡς καθ' αὐτὰ τῶν ὑπερσφραγισμένων ὡς περὶ καὶ αἱ κατηγορίαι, ἀλλ' 25
 ὡς περὶ καὶ ὁ Πλάτων γένη τῶν ὄντων εἶπε τὰ πέντε ἐκεῖνα, φησὶ
 δὲ τὸ ἐν τὴν ταυτότητα τὴν ἑτερότητα τὴν κίνησιν τὴν ἡσυχίαν,
 διὰ τὸ ἐν πᾶσι τοῖς ὅσι θεωρεῖσθαι, ὅτι δὲ τῶν αὐτὰ καθ' αὐτὰ
 ταῦτα ὑπερσφραγίσαι· ὅτι δὲ καὶ ὁ Ἀριστοτέλης ἐν ταῦτα γένη εἶπεν
 εἶναι τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακόν, ὅχι ὡς αὐτὰ καθ' αὐτὰ ἀλλ' ὡς ἐν 30
 πάσαις ταῖς κατηγορίαις θεωρούμενα· ἔστι γὰρ τι καὶ ἐν ὅσῃ ἀγα-
 θὸν καὶ κακόν καὶ ἐν ποσῷ καὶ ἐν ποιῷ καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις κατηγο-
 ρίαις... ἀκριβοῦς δὲ ὅδε ἐναντία τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακόν
 φανήσεσθαι, ἀλλὰ καὶ σφραγίσαι καὶ ἔξω ἀντικεινῶν.

^{14a} ΣΙΜΠΛ. υ' f. 6 b. ἐχρήσατο καὶ τῷ προτέρῳ (ὁ Ἀριστοτέλης)
²⁶ ἐν τε τῷ περὶ τῆς ὁσίας λόγῳ καὶ ἐν τοῖς πρὸς τι, εἰπὼν “τὸ γὰρ
 ἐπιστηθὲν τῆς ἐπιστήμης πρότερον ἂν δόξειεν εἶναι (p. 7 23).” διὰ
 τούτου γὰρ καὶ τὸ πρότερον πολλαχῶς λεγόμενον τὴν διαιρέσιν ποιεῖ,
 καὶ πάντας τὰς τρόπους παραδίδως (καὶ ἄλλως γὰρ ἐκ ὁλίγων προσέ-
 θησι καὶ αὐτὸς ἐν ἄλλαις καὶ ὁ Στράτων ἐν τῇ περὶ προτέρου καὶ ὑστερου
 40 μονοβίβλου), ἀρκούντας δὲ πρὸς εἰσαγωγὴν καὶ τὰς ἐκτεθέντας οἰόμε-
 νος· πρῶτον μὲν γὰρ τὸν τρόπον τῶν προτέρου καὶ κυριώτατον τὸν καὶ χρόνον
 εἶναι φησὶ, καθὸ τὸ πρῶτον τῷ χρόνῳ πρεσβύτερον καὶ παλαιότερον
 λέγομεν, τίμια τιθέντες ταῦτα τὰ ὀνόματα. λέγει δὲ κυρίως
 τὸ μὴ πρεσβύτερον ἐπὶ τῶν ἐμφύλων, καὶ μάλιστα ἀνθρώπων, καθὸ 45
 Πυθαγόραν Σωκράτους πρεσβύτερον λέγομεν, τὸ δὲ παλαιότερον
 ἐπὶ τῶν ἀψύχων καὶ τῶν πραγμάτων, ὡς τὰ Τρωϊκὰ τῶν Περσι-
 κῶν παλαιότερα φημεν καὶ ταύτην πρότερα.

ἈΜΜ. f. 143 b. ἰστέον δὲ ὅτι τὸ μὴ παλαιότερον καὶ ἐπὶ ἐμ-
 ψύχων καὶ ἐπὶ ἀψύχων εἴθε λέγεσθαι, τὸ δὲ πρεσβύτερον ἐπὶ μό-
 νων τῶν ἐμφύλων.

ΣΙΜΠΛ. υ' f. 7. καλεῖν δὲ εἰώθασιν οἱ νεώτεροι τὸ τοῖσιν
 5 πρότερον συνεπιφερόμενον μὴ μὴ συνεπιφέρον δέ, καὶ συναναίρην μὴ
 μὴ συναναίρην δέ, ἄλλ' Ἀριστοτέλης συνέλαβεν ἐν τῷ ἀντι-
 σφραγίσαι καὶ τὴν τῶν εἶναι ἀκολούθησιν. ὅχι ἀντισφραγίσαι δὲ εἶπε διότι
 ὅχι ὡς περὶ ὄντων τῶν δύο ἐστὶ τὸ ἐν, ὅπως ὄντος τῶ ἐνὸς ἐστὶ τὰ δύο.

ἈΜΜ. f. 144. σοφία δὲ καλεῖσθαι οἱ γεωμέτραι τὸ σημειῖν
 10 τὴν γραμμὴν τὴν ἐπιφάνειαν καὶ τὰ τοιαῦτα ὅσα τῆς τῶν θεωρη-
 μάτων ἀποδείξεως προλαμβάνουσιν εἴθε, διαγράμματα δὲ αὐτὰ
 τὰ θεωρήματα. καὶ ἐπὶ τῶν γραμμάτων δὲ τῶν μὴ λέξεων πρότερα
 αἱ συλλαβαί, τῶν δὲ συλλαβῶν τὰ σοφία. τὸ αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῶν
 λόγων ἐρῶμεν· προηγουμένῳ μὲν γὰρ τὰ προοίμια, ἀκολούθῃ δὲ ἡ προ-
 15 κατάστασις, εἴτα ἡ κατάστασις· τούτοις δὲ ἔποντο τὰ διηγήματα,
 εἴτα οἱ ἀγῶνες. ταῦτα δὲ πάντα τῇ τάξει μόνῃ τὸ πρότερον
 ἔχουσιν, ὅτε δὲ τῇ φύσει ἔτε τῷ χρόνῳ.

ΣΙΜΠΛ. υ' f. 7. τούτων δὲ τὴν τῶν ἄλλοτριωτάτων εἶναι
 20 φησὶ τῆς καὶ τὸ πρῶτον σημασίας, ὅχι ὅτι ἐκ ἐξὶ πρῶτα τῷ ὄντι
 τῇ φύσει τὰ βέλτερα καὶ τιμιώτερα (f. 7 b), ἀλλ' ὅτι ἐκ πάντων συ-
 νεῖθαι τὸ πρότερον ἐπὶ τῶν τοῖσιν· τὸς γὰρ πατέρας καὶ διδα-
 σκάδων, καίτοι τιμιωτέρους ὄντας, ἐκ εἰώθασιν καὶ τούτου προτέρους
 λέγειν, ὅδε συμπέφυκε τὸ τῶν προτέρων ὄνομα, ὡς ἐπὶ τῶν ἄλλων
 εἶχε τρόπων. μήποτε δὲ ἐκ διὰ τὴν συνήθειαν ἄλλοτριωτάτων εἶπεν
 εἶναι τῶν προτέρων καὶ ὑστερου τὴν τῶν τῶν (ἐν γὰρ τῇ συνήθειᾳ
 25 πολλὰκις πρῶτον τὸ τιμιώτερον λεγόμενον), ἀλλ' ὅτι τὸ πρότερον καὶ
 ὑστερον ἐν τοιαύτῃ φύσει βάλει εἶναι ὡς ἐν χρόνῳ καὶ ἀριθμῷ
 ἐν καὶ δύο καὶ ἐν λόγῳ τὸ προοίμιον καὶ ἡ διήγησις.

ἈΜΜ. f. 145. πέμπτον προσέθισθαι τούτων· ὁ γὰρ τέταρτος,
 10 ὡς εἶρησεν, ἄλλοτριος ἦν τῶν τῶν προτέρων σημασιῶν, ἐπειδήπερ
 ἀπὸ τῆς ἡμετέρας προαιρέσεως καὶ ἐκ ἀπὸ τῆς φύσεως τῶν προ-
 γματῶν ὑπῆρχεν... ἔστι δὲ τὸ πέμπτον τῷ δευτέρῳ ἐναντίον·
 ἐκεῖνος γὰρ μὴ ἀντισφραγίσαι καὶ τὴν τῶν εἶναι ἀκολούθησιν, μήτε
 αἰτίαν ὄντος τῶ ἐτέρου τῷ ἐτέρῳ, τούτου καὶ ἀντισφραγίσαι καὶ αἰτίαν ἐστὶ
 15 τῶ ἐτέρου τὸ ἕτερον, οἷον ὁ πατήρ καὶ ὁ υἱός· ταῦτα γὰρ ἀντισφραγί-
 σαι πρὸς ἀλλήλα καὶ τὴν τῶν εἶναι ἀκολούθησιν· ὁπότερον γὰρ ἂν τεθῇ, τὸ
 ἕτερον πάντως ἀκολουθεῖ. ἔστι μὲντοι τὸ ἕτερον αἰτίον τῶ λοιπῷ, ὁ
 πατήρ φησὶ τῷ υἱῷ.

ΣΙΜΠΛ. υ' f. 7 b. πάντες μὲν γὰρ αὐτὸς ἐν ταῦτα τῶν προτέρων
 20 τὰς τρόπους ἐξέθετο, τὸν καὶ χρόνον τὸν καὶ φύσιν τὸν καὶ τάξιν τὸν
 καὶ δύναμιν τὸν καὶ αἰτίαν· ὁλοῦν δὲ ὅτι ὁσαυτὸς τὸ πρῶτον, το-
 σαυταυτὸς ἂν καὶ τὸ ὑστερον λέγοιτο... ἐν ἄλλαις δὲ πρότερον λέ-
 γει καὶ τὸ μέρος τὸ ἐν τῷ ὅρισμῳ τῶ πράγματος, ὅπερ ὡς ὑλικόν
 οἶμαι λαμβανόμενον αἰτίον ἐν τῷ πέμπτῳ τρόπῳ περιχέσθαι,
 25 τῷ αὐτῷ μὲν τρόπῳ ὡς ἡ ὕλη τῷ ὅλῳ ἐπόμενον, καὶ μὲντοι ἀντισφρα-
 γίσει καὶ τὴν τῶν εἶναι ἀκολούθησιν. λέγει δὲ καὶ τὸ τέλος πρότερον τε
 εἶναι καὶ γνωριμώτερον αὐτοῖς, καὶ ὑστερον ἢ τῇ φύσει. ἐν δὲ τοῖς
 Μετὰ τὰ Φυσικὰ (δ' 11) ὅπως τὸ πρότερον καὶ ὑστερον διαίρει...

f. 8. λέγει δὲ πρότερον καὶ κατὰ φύσιν καὶ ὅσα αὐτὰ μὴ ἐνδέ-
 χετο ἀνευ ἄλλων εἶναι, ἐκεῖνα δὲ ἀνευ τούτων μὴ ἐνδέχετο· ὡς
 τῶν καὶ ὁ Πλάτων ἐχρήσατο καὶ αὐτὸς ἐνταῦθα. ἔτω μὲν ἐν ἐκεί-
 νῳ τῷ πρότερον καὶ ὑτέρῳ τρόπῳ ἀπριθμίστατο, καὶ δῆλον ὅτι πε-
 ριέχοντο ἐν ταῖς αἰτίαις οἱ ἐν ταῖς κατηγορίαις εἰρημένοι, ὁ μὲν κατὰ χρόνον 5
 καὶ ὁ κατὰ τάξιν καὶ ὁ κατὰ δύναμιν ἐν τῷ πρώτῳ, τὰ δὲ κατὰ φύσιν καὶ
 αἰτίαν ἐν τῷ ἑξῆτι. οἱ μέντοι πέντε τρόποι οἱ ἐν ταῖς κατηγο-
 ρίαις ἀναχθῆσονται εἰς τὰ ἀνωτάτω γένη ἕως, ὁ μὲν κατὰ χρόνον εἰς
 τὴν ποτὲ κατηγορίαν, ὁ δὲ κατὰ φύσιν καὶ τὸ συναναρρεῖν μὴ συν-
 ναρρεῖσθαι δὲ καὶ ὁ κατὰ δύναμιν καὶ ὁ κατὰ αἰτίαν ὑπὸ τὰ πρὸς τι, ὁ δὲ 10
 κατὰ τάξιν ὑπὸ τὸ καὶ. δῆλον δὲ ὅτι καὶ τὸ ὑστερον ἐν ταῖς αὐταῖς
 ἔσονται κατηγορίαις ἐν αἷς καὶ τὸ πρότερον. καὶ ὁ Στράτων δὲ ὁ Δαμ-
 ψακηνὸς ἐν τῇ περὶ τοῦ Προτέρου καὶ Ὑστερου μονοβίβλου πολλὰς ἀπ-
 ριθμίστατο τρόπους, ὅς νομίζω δυνατὸν εἶναι ὑπὸ τῶν πέντε τῶν ἐν-
 ταῦθα λεγομένων ἀναγαγεῖν οἷον μερισμὸν ἐκείνων ὄντας. ὑπὸ 15
 μὲν γὰρ τῷ χρόνῳ πρότερον ταχθήσετο τὸ ἀτελὲς τῷ τελείῳ λεγό-
 μενον, διότι ἔχοντο ἐν πᾶσι τὸ τέλος· τὸ δὲ αὐτὸ καὶ ὑπὸ τῇ τάξει.
 ἔτι δὲ ὑπὸ ἄμφω ταῦτα καὶ ὁ τῇ ἀξίᾳ καὶ δυνάμει καὶ τῇ φύσει
 πρότερον ἐστίν, ὅτι ἐπιστήμη πρότερον, οἷον μονάδος ἢ δυάδος καὶ πλή-
 θους ἢ ἀρτίου καὶ περιττοῦ. ταῦτα γὰρ ἔδωκε ἀντικρίσει καὶ τὴν τῷ εἶναι 20
 ἀκολούθησιν, ὥστε ἔδωκε ἢ ἐπιστήμη αὐτῶν. πρῶτον δὲ καὶ τῷ
 χρόνῳ καὶ τῇ ἀξίᾳ, ὡς τὸ ἔργον πρότερον, οἷον τὸ ἀγαθὸν τῷ κακῷ·
 τὸ μὲν γὰρ σωτηρίας τὸ δὲ φθορᾶς αἰτίον, πρῶτον δὲ τὸ εἶναι τῷ
 φθειρῶ καὶ χρόνῳ καὶ ἀξίᾳ. πρῶτον δὲ τῇ φύσει ὡς μὴ ἀντικρί-
 σιν καὶ τὴν τῷ εἶναι ἀκολούθησιν, ὅπερ δυνατὸν εἶναι θατέρῳ μὴ 25
 ὄντος, ὡς τόπος σώματος καὶ σῶμα χρώματος. ὁμοίως δὲ καὶ εἰ
 θατέρον ἐν θατέρῳ πέφυκε γίνεσθαι, οἷον ἡ ὁσία ποιῶ καὶ ποσῶ. ἔτι
 δὲ καὶ τὸ κατὰ φύσιν πρότερον τῷ παρὰ φύσιν (f. 8 b) καὶ ὁ νόμος τῆς
 παρανομίας καὶ ἡ ἕξις τῆς σερήσεως. ὑπὸ δὲ τῇ ἀξίᾳ πρότερον
 καὶ τὸ δυνάμει τάττοιο ἀνὰ τὰ τῷ τιμιωτέρῳ συγγενέστερα, ὡς τὸ 30
 ποσὸν τῷ ποιῶ προτάττοιο ἀνὰ, διότι τὸ μὲν ποσὸν μέρος τῆς ὁσίας
 τὸ δὲ ποιὸν ὅ. καὶ εἰ τὸ μὲν μετέχει γενέσεως καὶ φθορᾶς, ὡς ὁ χρό-
 νος, τὸ δὲ ὅ, ὡς ὁ τόπος, καὶ τὸ μὲν χωρίζον τὸ δὲ ὅ· ἀνευ μὲν γὰρ
 αἰσθήσεως εἶναι τὴν ψυχὴν ἀδύνατον, ἀνευ δὲ ἐπιθυμίας εἶναι
 δυνατὸν. καὶ τὸ ἀμερὲς τῷ μερισμῷ· ἀρχὴ γὰρ ὁμοιότερον· ὥστε καὶ 35
 κύκλος τὸ κέντρον. καὶ τὸ μᾶλλον τῷ πρότερον μετέχον, ὡς τὸ αἰδίον
 μὲν τῷ ἀγαθῷ τὸ φθορᾶν δὲ τῷ κακῷ, καὶ τὸ ἄρτιον δυάδος τὸ δὲ
 περιττὸν τριάδος. καὶ εἰ τὸ μὲν μένει χρόνον τινα τὸ δὲ ὅ μένει, οἷον
 σῶμα κινήσεως καὶ χρόνος. ὑπὸ δὲ τῇ τάξει πρότερον εἴη ἀνὰ τὸ τῷ
 μεταξὺ πρότερον, ὕστερον δὲ τὸ τῷ μεταξὺ ὕστερον. ὑπὸ δὲ τὸ τοῖς 40
 ἀντικρίσεισιν, ὡς αἰτιῶδες, πρότερον ἀνὰ εἴη τὸ φοιτῶν· καὶ γὰρ αὐ-
 τὸ καὶ τὸ μέρος τῷ ὅλῳ, ὡς τὸ πεπερασμένον τῷ ἀπείρῳ. καὶ εἰ θατέρον
 ἐκ θατέρου, οἷον ὁ χαλκὸς τῷ ἀνδριάντος· ὕλικόν γὰρ ἡ ἕξις αἰτίον.
 ὅτι δὲ καὶ τὸ αὐτὸ κατὰ ἄλλο καὶ ἄλλο καὶ πρότερον καὶ ὕστερον εἶναι δυνα-
 τόν, καὶ αὐτὸς ὁ Στράτων ἐνεδείξατο, τὸν χρόνον καὶ τὸν τόπον πρό- 45
 τερα καὶ ὕστερα ἀλλήλων δεικνύς.

14 b f. 8 b. Χρησάμενος καὶ τῷ ἄμα ἐν τοῖς περὶ τῶν πρὸς τι λόγοις,
 24. εἰκότως καὶ περὶ αὐτῶν προτίθεται διδάσκει. μὴ δὲ τὸ πρότερον καὶ

ὕστερον τάττει τὸ ἄμα, διότι ἀντικρίσει πρὸς ἐκεῖνα, ὡς δηλοῖ τὸ τῇ
 ἀποφάσει αὐτῶν δηλοῦν. διὸ καὶ πρότερον τῷ ἄμα σχεδὸν τῶν
 ἀντιθέτως ἐκείνων τρόπους καὶ κατὰ τάξιν πως ἀπριθμίστατο τὴν
 αὐτήν.

δευτέρον δὲ σημαίνοντο τῷ ἄμα τίθησιν ὅπερ τῷ δευ- 14 b
 τέρῳ καὶ τῷ πέμπτῳ τῷ πρότερον καὶ ὕστερον σημαίνοντο ἀντέθηκεν 27.
 εἰκότως.

τρίτον τῷ ἄμα σημαίνοντο παραδίδωσιν, ἄμα λέγων τὰ 14 b
 ἐκ τῶν αὐτῶν γένους ἀντιδιηρημένα ἀλλήλοις. ἀντιδιηρηθῆναι δὲ λέγει 33.
 τὰ κατὰ (φ' f. 1) τὴν μίαν καὶ τὴν αὐτὴν διαίρεσιν ἀναφερόμενα·
 ἐνὸς γὰρ ἔστιν ὅτε γένος πλείονες γίνονται διαίρεσεις, αἱ μὲν καὶ ἰσο-
 στήχως, ὡς ὅταν τῶν σωμάτων τὰ μὲν θερμὰ τὰ δὲ ψυχρὰ λέγω-
 μεν, ἢ τὰ μὲν ἐμφυλῆ καὶ τὰ δὲ ἀφυλῆ· καὶ καὶ ταύτας ἐπιδιαι-
 ρέσεις· αἱ δὲ τὸ πρότερον ἔχουσαι καὶ ὕστερον, ὡς ὅταν τὸ ἐμφυλον,
 ταῦτα δὲ εἰπεῖν τὸ ζῶον, διελωμεν εἰς τὴν πτηνὸν καὶ τὴν χερσαίαν καὶ
 ἐνυδρίαν· καὶ καὶ ταύτην πᾶν ζῶον ὑποδιαίρεσιν. ἀντιδιαίρεσις
 μέντοι ἐστὶν ἢ κατὰ τὴν αὐτὴν καὶ μίαν τομὴν γινόμενη τῶν διαίρη-
 μάτων ἀντιθέσεις, ὥστε τῷ μὲν ἐμφυλῶ καὶ ἀφυλῶ ἀντιδιηρηθῆναι, ἐκ
 τῆς αὐτῆς γενόμενον τομῆς, τῷ δὲ πτηνῷ τὸ πεζόν καὶ τὸ ἐνυδρίον.
 καὶ ἕκαστον δὲ τούτων εἰς εἶδη πάλιν τέμνεται... τῷ δὲ τῷ ἄμα
 δοκεῖ μηδὲν ἀντικρίσειν πρότερον καὶ ὕστερον παραδεδόσθαι. λέγει
 δὲ ὁ Ἰαμβλῖχος ἀντικρίσει τῷ τῷ κατὰ πρότερον καὶ ὕστερον γινώ-
 μενα διαίρεσιν.

φ' f. 1 b. ἔστι δὲ ἄμα καὶ τὰ ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ ἐγγινόμενα 15 a
 ἀλλήλων, ὥστε καὶ πρότερον καὶ ὕστερον ἐλέγετο κατὰ τόπον· τὰ γὰρ 12.
 ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ καὶ ἐν τῷ αὐτῷ ἀγγεῖῳ ὄντα ἄμα λέγομεν καὶ
 ὁμοῦ, τὸ δὲ ἄμα τῷ ὁμοῦ ὡσαύτως λέγει· ἢ δὲ ἄμα πόλεμος
 τε δαμᾶ καὶ λαμῶς Ἀχαιῶς, φησὶν Ὁμηρος... μήποτε δὲ ὅθεν
 τούτων τῶν εἰρημένων ἄμα κυρίως δυνατὸν λέγειν, εἰ μὴ ἄρα πλα-
 τικῶς· ἔτε γὰρ ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ δύο σώματα εἶναι ἔτε καὶ εἰς
 δυνατὸν, ἵνα καὶ ἄμα λέγηται κυρίως. διὸ καὶ παρῶκεν αὐτὰ ὁ Ἀρι-
 στοτέλης... μήποτε δὲ ἐν τῇ Μετὰ τὰ Φυσικὰ τὸ πρότερον καὶ
 ὕστερον κατὰ τόπον ἀφορίζεται, πρότερον μὲν καὶ κατὰ τόπον λέγων τὴν
 ὠρισμένην ἀρχὴν κατὰ τόπον πλησιαιότερον, ὕστερον δὲ τὸ πρότερον ἐστὶ
 καὶ ἄμα κατὰ τόπον τῷ προτέρῳ τῷ καὶ ὕστερον ἀντικρίσειν. ἔστι
 δὲ καὶ ἄλλο ἄμα κατὰ τόπον, τῷ κατὰ τόπον χωρὶς ἀντικρίσειν. εἰ δὲ
 τις ἀπορεῖ διὰ τί μὴ πᾶσι τούτοις ἐπεξεῖληται ὁ Ἀριστοτέλης, ἀρ-
 καὶ λέγειν ὅτι ὅσα πρὸς σαφήνειαν αὐτῷ τῶν φησάντων ἤρμοττε,
 ταῦτα διώρθωσε, τὰ περιττὰ παραλιμπάνων διὰ τὴν εἰσαγω-
 γὴν σύμμετρον.

ἐμνημόνευσε μὲν τῆς κινήσεως καὶ ἐν τῷ περὶ τῶν ποσῶν λόγῳ, 15 a
 αἱ δὲ περὶ τῶν ποιῶν καὶ πάχειν κατηγορίαι ἕως εἶχον συγγενῶς 13.
 πρὸς τὴν κίνησιν ὡς καὶ γένος ἀμφοῖν δόξαί τὴν κίνησιν ὅτι τοῖς
 τυχεῖσι τῶν φιλοσόφων. εἰκότως γὰρ καὶ περὶ κινήσεως διαλέγει
 τὰ εἶδη τῆς κινήσεως διαμενέμενος, τυτῆσι τῆς μεταβολῆς· κοινώ-
 τερον γὰρ κινήσεως εἶπεν ἀντὶ τῆς μεταβολῆς· ἐπειδὴ (f. 2) γὰρ ἐν
 τοῖς περὶ ὁσίας λόγοις τὴν ἀτομον ὁσίαν καὶ τὴν ἐαυτῆς μεταβο-
 λὴν ἔλεγε δέχεσθαι τὰ ἐναντία, εἰκότως διαίρει τὴν μεταβολήν.

χὺ εἶδη δὲ κοινότερα εἶπεν· ὃ γὰρ δοκεῖ αὐτῷ γένος εἶναι ἡ μεταβολή, ἣν διαιρεῖ ἐν τῷ πέμπτῳ τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως εἰς τε γένεσιν χὺ φθορὰν χὺ εἰς τὰς ἄλλας μεταβολάς, ὡς κινήσεις καλεῖ, αὐξήσιν μείωσιν ἀλλοιώσιν· χὺ τὴν κτ' τόπον μεταβολήν. ἀλλὰ τίς μὲν ἡ ὕσῃα τῆς κινήσεως χὺ τίς ὁ ὅρος αὐτῆς, χὺ εἰ γένος ἐστὶν ἢ 5 ὅ, χὺ τὰ ἄλλα περὶ αὐτῆς ἀκριβῆ θεωρήματα ἐν ἄλλοις ἐξήτασαι, τῆς φυσικῆς ὄντα πραγματείας οἰκεία· διαιρέσεις δὲ τινὰς αὐτῆς παραδεδωκεν, ὥσπερ εἴωθεν ἐν ταῖς εἰσαγωγαῖς γίνεσθαι.

ἈΜΜ. f. 147 b. ζητητέον δὲ τίνας ἔνεκεν ἐνταῦθα ταύτης ἐμνήσθῃ. τινὲς μὲν ὅτι εἰρήκασιν ὅτι ἐπειδὴ τῶν κατηγοριῶν αἱ τῶ 10 ποιεῖν χὺ πάχειν κινήσεις ἦσαν, ὅθεν δὲ εἶπε περὶ αὐτῶν, διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν ἐνταῦθα τὴν περὶ τῆς κινήσεως ποιῆσαι λόγον. μήπως γάρ, φασίν, ἡ μὲν κινήσις ἐξὶ γένος, εἶδη δὲ τῆς κινήσεως ἄλλα τε πολλὰ χὺ τὸ ποιεῖν χὺ τὸ πάχειν. τινὲς μὲν ὅτι ὅτι περὶ τούτων διωρίσαντο, ὅτι ἀποδεκτέον δὲ τὸ τοῦτον λόγον· ὃ γὰρ 15 προήρητο ὁ φιλόσοφος περὶ τῶ ποιεῖν χὺ πάχειν πλέον τι τῶν ἐξ ἀρχῆς εἰρημένων εἶπεν. ἄλλως τε χὺ ὡς ἐν ἀρχαῖς ἐλέγομεν, τὸ μὲν κινεῖν ὑπὸ τὸ ποιεῖν ἀνάγει χὺ τὸ κινεῖσθαι ὑπὸ τὸ πάχειν, αὕτη μέντοι ἡ κίνησις ἕκτι· ὃ γὰρ ἐστὶν ἡ κίνησις ποιεῖν. ἐλέγομεν τε ὅτι αἱ κινήσεις ὃ κατηγορίαι εἰσὶν ἄλλ' ὁδὸς εἰς τὰς κατηγορίας, 20 τί ὅτι ἡμεῖς λέγομεν; ὅτι ὥσπερ τῶν προλαβασῶν φωνῶν τὴν διδασκαλίαν ἐποιήσατο διὰ τὸ μεμνημονευκέναι αὐτῶν ἐν τῇ τῶν κατηγοριῶν διδασκαλίᾳ, ὅτι κατὰ τῆς κινήσεως ἐρῶμεν· ἐμνημόνευσε γὰρ τῆς κινήσεως ἐν τῷ περὶ τῆς ὕσῃας λόγῳ.

ΣΙΜΠΛ. φ' f. 2. ἐγκαλεῖ δὲ ὁ Νικόμαχος ὅτι ἐν μὲν τῇ 25 Φυσικῇ Ἀκροάσει (5 1) τὴν γένεσιν χὺ τὴν φθορὰν ὃ βύλετο εἶναι κινήσεις, ἐνταῦθα δὲ χὺ αὐτὸς εἰς τὰς κινήσεις συγκαταριθμεῖ. καίτοι βῆδον ἦν συνορᾶν ὅτι πρῶτον μὲν εἰκὸς ἦν κοινῶς ἐνταῦθα τῷ ὀνόματι χρῆσθαι τῆς κινήσεως ἀντὶ τῆς μεταβολῆς, ἐπεὶ ταῦτ' ἐνταῦθα, ὡς ἐν εἰσαγωγῇ κτ' τὴν κεκρατηκυῖαν συνήθειαν 30 ἐχρήσατο τῷ ὀνόματι, ὕστερον δὲ ἐν τῇ Φυσικῇ Ἀκροάσει προηγμένον περὶ τούτου ποιούμενος λόγον τὸ ἀρέσκον ἑαυτῷ δοκιμάζει, τὰ γινόμενα χὺ φθειρόμενα μὴ ἐξῶν λέγειν κινεῖσθαι, διότι ἡ κίνησις τῶν ὕφεσθῶν ἐστὶν. μεταβάλλει δὲ χὺ ταῦτα χὺ ἐκεῖνα· διὸ κοινῇ ἔθετο τὴν μεταβολὴν ἐκεῖ, χὺ τὴν γένεσιν χὺ φθορὰν 35 ἕκτι κινήσεις ἄλλα μεταβολὰς ἀφωρίσατο. ἰστέον δὲ ὅτι Δημόκριτος ἀρχὰς τῶν ὄντων τὰς ἀτόμους ὑποθέμενος μόνην τὴν κτ' τόπον εἰσῆγε κίνησιν· χὺ γὰρ τὰ ἀλλοιούμενα κτ' τόπον ἡγεῖτο κινεῖσθαι, λανθάνει δὲ ἐν τῷ μὴ ὅλα τὰ μέρη τόπον ἀμείβειν ἄλλα 40 τινὰ ἀφανῆ ἡμῖν ὄντα· διὸ μόνον δοκεῖν κτ' τόπον κινεῖσθαι τὰ αἰδητὰ συγκρίματα μεταβάλλοντα τόπον ἐκ τόπου, ἢ ὅλα ὁμῶς, ἢ ὡς ἂν μέρη αἰδητὰ κινῶν τὸς ἀλλήλων μεταλαμβάνοντα τόπους, ὡς τὰ ἡμικυκλίῳ χὺ τῆς σφαίρας μέρη, ὅταν περὶ ἄξονα ἢ σφαίρῃ γίνῃ. Πλάτων δὲ συνιδὼν ὅτι πολλὰ τῶν κινουμένων ὃ κτ' τόπον κινεῖ, ὡς τὰ θερμαινόμενα χὺ λευκαινόμενα, δεύτερον εἰσῆγε 45 γὰρ τὴν ἀλλοίωσιν ὡς ἑτέραν τῆς κτ' τόπον χὺ μήτε κτ' ἀντιμετάστασιν μερῶν μήτε κτ' τὴν τῶν ὅλων ἑκστασιν γινομένην. Ἀριστοτέλης δὲ χὺ τὴν κτ' ποσὸν προσέθηκεν, ὡς μὲν ἀξιοῖ τινες,

μικτὴν ὅταν ἐξ ἀλλοιώσεως χὺ φθορᾶς, μᾶλλον δὲ ἀπλῆν ὅταν τῆς γὰρ ἀλλοιώσεως διαφέρει ὅσον τὸ ποσὸν τῷ ποιῶ διενήνοχε, τῆς δὲ φθορᾶς, ὅτι ὅτι ἀπολείπει τόπον ὡς τὰ φερόμενα, εἰ δὲ ἐπιλαμβάνει τόπον πλείον τῷ ἐξ ἀρχῆς τὸ αὐξόμενον ἢ ἀπολείπει τὸ 5 μεινόμενον, ἢ ἐπλήρως χὺ ἀπλήρως (f. 2 b) τῷ τόπῳ κτ' συμβεβηκὸς γίνεσθαι, προηγμένως δὲ ἡ κτ' τὸ ποσὸν συνίσταται κίνησις. ὁ μέντοι Πλάτων πᾶσαν τὴν κατ' εἶδος διαφορὰν μένοντος τῷ ὑποκειμένῳ ὡς ἀλλοῖον ἄλλ' ὅχι ὡς ἄλλο ποιῶσαν ἀλλοίωσιν ἐκάλεσεν· ὑπέπιπτε δὲ αὐτῇ χὺ ἡ αὐξήσις χὺ ἡ κτ' ποιότητα μεταβολή. μήποτε δὲ χὺ αὐξήσις χὺ μείωσις ἐν μέσῳ τῆς τε γενέσεως χὺ φθορᾶς χὺ τῆς ἀλλοιώσεως καθεστῆκατον· χὺ γὰρ καθόσον μὲν ὕσῃα ὕσῃας προαῖκη γίνεσθαι χὺ ἀποβολή, γενέσκει χὺ φθορὰ ἔσκει, καθόσον μέντοι μένοντος τῷ αὐτῷ εἶδος ἡ μεταβολή γίνεσθαι, ἀλλοίωσις μᾶλλον ἐστὶ τὸ συμβαῖνον. οἶδε μέντοι χὺ ὁ Πλάτων τὴν 15 αὐξήσιν χὺ μείωσιν χὺ πρὸ Ἀριστοτέλους ἐν τῷ δεκάτῳ τῶν Νόμων (p. 893) γράφων ὅτως· «χὺ μὴν συγκρινόμενα αὐτῶν αὐξάνεσθαι, διακρινόμενα δὲ φθίνει τότε ὅταν ἡ καθεστῆκατος τάξις ἐκάστων διαμένη». αὐτὸς μέντοι ὅχι ἐξ μόνον ἄλλ' ὅκτω ποιεῖ τὰ τῶν φυσικῶν κινήσεων εἶδη, προσθεῖς τούτοις τὴν σύγκρισιν χὺ διάκρισιν τῶν σωμάτων, ἐπομένην μὲν τῇ κτ' τόπον κινήσει, ὅχι ἄλλην δὲ παρ' αὐτὴν ὅταν. λαμβάνει δὲ τῷ Ἀριστοτέλει ὁ Νικόμαχος ὡς ὃ καλῶς διάφορον τῆς αὐξήσεως τὴν ἀλλοίωσιν διὰ τὸ παραδείγματος ἀποδείξαντος τῷ κτ' τὸ τετράγωνον χὺ τὸ γινώμονος 20 παράθεσιν, ὡς αὐξανόμενον μὲν, ὃ μέντοι ἀλλοιούμενον· διπλᾶ γὰρ φησιν εἶναι τὰ σχήματα... ἔδει δὲ ἐνοεῖν ὅτι χὺ αὐξάνεσθαι δυνατὸν ἐν τῇ αὐτῇ μορφῇ μένον χὺ τῇ αὐτῇ ποιότητι, κτ' μέγεθος μόνον γινόμενης τῆς διαφορᾶς, ὡς ὅταν τῷ Ἀλέξανδρῳ εἶδος χὺ ἐν σφενδόνη δακτύλῳ γένοιτο χὺ ἐν τῷ Ἀθῷ εἰς κολοσσὸν Ἀλεξάνδρῳ σχηματιζέσθαι.

f. 2 b. ἀλλὰ τίς ὁ γνώμων χὺ πῶς τὸ τετράγωνον αὐξέσθαι τῇ 15 α περιέσσει τὸ γινώμονος, σαφέστερον διὰ τῶν ἀγεωμετρικῶν ἔργων. 30. τετράγωνον σχῆμα καλεῖται τὸ τὰς τέσσαρας πλευράς τε χὺ γωνίας ἴσας ἀλλήλαις ἔχον, ὅσον τὸ αβγδ· τούτου διάμετρος ἡ χθω, χὺ εἰληθῶ ἐπὶ τῆς αβ' τυχὸν σημείον τὸ ε', χὺ διὰ τῷ ε' ὁποτέρᾳ τῶν αγ' βδ' παράλληλος ἡ χθω ἡ εζ', διὰ δὲ τῷ ε' ὅπερ ἐστὶ κοινὴ τομὴ τῆς τε διαμέτρου χὺ τῆς ἀχθείσης παραλλήλου, ὁποτέρᾳ τῶν αβ' γδ' παράλληλος ἡ χθω ἡ ηθ'. χὺ ἐν τῷ αβγδ' χωρίῳ τεσσάρων ὄντων τετραπλεύρων, τῷ κα' χὺ ἐπὶ τῷ βκ' χὺ κγ' χὺ κδ', τετράγωνά ἐστι τὰ δύο ακ' κδ', ἄπερ παραπληρώματα λέγεσθαι 40 ὡς συμπληρῶντα τὸ ὅλον σχῆμα μὲν τῶν δύο τετραγώνων προηγμένην ἔχοντων τάξιν διὰ τὸ ὠρισμένον. ταῦτα ὅτι τὰ δύο παραπληρώματα, τὸ ακ' κδ', μὲν ἐνὸς τετραγώνου ὁποιῶν γνώμων καλεῖσθαι, χὺ ὅτι τῷ τρίτῳ στοιχείῳ ἔσκει τὸ σχῆμα (f. 3) χὺ ὅτι γνωματεύει χὺ κρίνει τὸ λοιπόν· χὺ γὰρ ἀφαιρέμενος ὁμοῖο σχῆμον τῷ ὅλῳ τῷ ἐξ ἀρχῆς τὸ καταλειπόμενον ποιεῖ, χὺ προσθεῖμενος ὁμοῖο σχῆμον τῷ ὅλῳ τῷ ἐξ ἀρχῆς. ἐπεὶ ὅτι τετράγωνόν ἐστι τὸ καταλειπόμενον ἀφαιρέμενον τῷ γνώμονος, δῆλον ὅτι καὶ τετραγώνῳ γνώμων προσεθῇ, τετράγωνον γίνεσθαι τὸ ὅλον, τῷ μὲν ποιῶ μένοντος,

τετράγωνον γάρ, τῷ δὲ ποσῷ ἀμειβομένῳ, μεῖζον ᾗ ἐξ ἐλάτ-
 τονος. εἰ ἔν μίτε αὐξόμενον μίτε μειόμενον τὲ τετράγωνον ἀλ-
 λοίωσιν ὑπομένει, ὁῦλον ὡς ἄλλαι μὲ κινήσεις αἱ καὶ αὐξήσιν καὶ
 μειώσιν, ἄλλαι δὲ αἱ καὶ ἀλλοίωσιν. εἰπὼν δὲ περὶ τῶν ἄλλων
 μεταβολῶν ὡς ἐναργῶς διαφερωσὶν ἀλλήλων, ἐπὶ τῆς ἀλλοιώ-
 σεως ἀπορίαν εἶναι φησι, μήποτε τὸ ἀλλοιούμενον καὶ καὶ ἄλλην πάν-
 τως κινεῖται κίνησιν αὐτῷ τῷ ἀλλοιούδῃ, ὥσπερ λέγουσι τινες καὶ
 τόπον κινεῖται. ὅτοι δὲ Δημοκρίτῳ κατακολουθῶντες καὶ περὶ τῶν
 ἄλλων ἀμφισβητῶσι κινήσεων.

10 f. 3. καὶ οἱ περὶ Δημοκρίτον δὲ καὶ ὕστερον οἱ περὶ Ἐπίκουρον
 τὰς ἀτόμους ἀπαθεῖς καὶ ἀποίους ὑποτιθέμενοι τῶν ἄλλων ποιότητων
 παρὰ τὰ χήματα καὶ τὴν ποῖαν αὐτῶν σύνθεσιν, ἐπιγινέσκει λέγουσι
 τὰς ἄλλας ποιότητας, τὰς τε ἀπλᾶς, οἷον θερμότητος καὶ λεϊότη-
 τας, καὶ τὰς καὶ χρώματα καὶ τὴν χυμῶς. εἰ δὲ ἐν τῇ ποῇ συνθέσει
 τῶν ἀτόμων ταῦτα, καὶ ἡ ἀλλοίωσις αὐτῇ κατ' αὐτὰ ἀν-εἴη με-
 15 ταβολή. ἡ δὲ ποῖα σύνθεσις αὐτῶν καὶ μεταθέσις καὶ τάξις ἐκ ἀλ-
 λαχόθεν ἢ ἐκ τῆς φορᾶς καὶ τῆς τοπικῆς κινήσεως ἐστίν, ὥστε ἡ ἀλ-
 λοίωσις τῇ φορᾷ ἢ αὐτῇ ἢ παρακολουθῶσα ταύτῃ καὶ ταύτης τι.

15 b f. 3 b. ὥσπερ τινὰς τῶν κατηγοριῶν, ὅπως καὶ τὴν κίνησιν
 1. ἐπιδεκτικὴν τῷ ἐναντίῳ θεασάμενος, ἀπλῶς μὲ τῇ κινήσει τὴν ἡρε-
 μίαν εἶναι φησιν ἐναντίαν, καὶ τὴν ζῴαν καλῶν ἄλλα τῆς κινήσεως
 ἀπόφασιν καὶ ζήτησιν, ταῖς δὲ καθ' ἑκάστην κινήσει τὰς καθ' ἑκάστην
 κινήσεις, γενέσει μὲ φθοράν, αὐξήσει δὲ μείωσιν. αὐτῷ ᾗ καὶ συ-
 ζυγίαν ἀντίθετοι προήχθησαν. ἡ δὲ καὶ τόπον, μία εἶναι δοκῶσα,
 τί ἂν ἔχοι ἐναντίον, ἢ καθόσον μὲ κινήσις καὶ τόπον τὴν καὶ τόπον
 25 ἡρεμίας, καθόσον δὲ ἐναντιώσεως εἰσι τοπικαὶ (ἐναντίον ᾗ τὸ ἄνω
 τῷ κάτω), καὶ τῷ καὶ κινήσις εὐρεθήσεται ἐναντία ἐπὶ τὴν ἐναντίον
 τόπον... f. 4. ζητῶσι δὲ καὶ ἐπὶ τῆς γενέσεως καὶ φθορᾶς τίνας
 αὐταῖς ἡρεμίας ἀντιθετέον, καὶ λέγουσι τῇ μὲ γενέσει τὴν τῷ μὴ
 εἶναι. ὅπως δὲ καὶ τῇ μὲ αὐξήσει ἢ καὶ ἀτελὲς ἡρεμία ἀντίκεινται,
 30 τῇ δὲ μείωσει ἢ καὶ τὸ τέλειον. Πλωτίνος δὲ ἐφίσησιν ὅτι ἀποφά-
 σεως ἐστὶ τῷ κινεῖται ἢ ἡρεμία, διότι ὅδε ἐν γένει ἄλλῃ ἡρεμία.

15 b f. 4. ὁ μὲντοι Βοηθὸς τὴν ἀντικειμένην ἡρεμίαν τῇ καὶ ποῖ-
 8. τητα κινεῖται ἐκ ἀξιοῦ ποιήματα εἶναι, ὅδε τὴν καὶ μέγεθος, ὅδε
 τὴν κατ' ὕψιν, ἐναργῆς λέγων τῷ εἶναι ἐκ τῆς καὶ τόπον. ἄλλο-
 35 γον ᾗ τὴν ἐν τόπῳ ἡρέμῃσιν τόπον καλεῖν. καὶ μὲντοι ὅδε ἀπο-
 φάσεις τῶν κατ' αὐτὰς κινήσεων τὰς ἡρεμίας εἶναι συγχωρεῖ,
 ἀλλὰ χέσιν εἶναι τὴν ἡρέμῃσιν καὶ τὴν κίνησιν πρὸς τε τὴν χρόνον καὶ
 τὸ εἶδος, καθὼ ἂν τύχη κινούμενόν τι ἢ ἡρεμῶν. “εἴκοι γάρ” φησιν
 “ὁ χρόνος φύσιν ἔχειν ὥστε ἀεὶ εἶναι καὶ εἰς ἑτεροῖα μετρίζαται. διὰ
 40 δὲ τῷτο συμπαρῆκει πάσῃ κινήσει καὶ ἡρεμίας. ἢ μὲ ἐν κινήσις
 ὁμοίως ἔχει πρὸς τε τὴν χρόνον καὶ τὴν τόπον”. ταῦτα μὲ ἔν ὁ
 Βοηθὸς καὶ τὴν ἐκαστὴ ἀγχύσιον διακρίνει. μήποτε δὲ ὅτε ἡ κίνη-
 σις ὅτε ἡ ἡρεμία χέσις πρὸς χρόνον ἐστίν, εἴπερ ἀριθμὸς κινήσεως
 ὁ χρόνος. ἀλλὰ ζητεῖν οἶμαι ἄξιον διὰ τί τῇ κινήσει μὴ τὴν
 45 ζῴαν ἀντιτίθεμεν ὡς εἶδος εἶδει. τῶν παρὰ Πλάτῳ τῷ ὄντος
 γενῶν καὶ ἡ κινήσις ἐστὶ καὶ ἡ ζῴα. καὶ ἡ ζῴα αὐτῇ ἐκ ἀπόφα-
 σις ἐστὶ τῆς κινήσεως. καὶ ᾗ καὶ ἀπόφασιν κινήσεως ἐσηκε πρὸς τὸ

κέντρον ἢ γῆ, ὥσπερ ὅδε ὁ ἕρως καὶ ἀπόφασιν ζῴσεως κύκλῳ
 κινεῖται. ἔχει ᾗ καὶ ἡ ζῴα ἐκ ἐλάττονα τῆς κινήσεως ἐνέργειαν,
 ὡς ὁλοῖται μὴδὲ αὐτὴν εἶναι τὴν κίνησιν ζῴσεως τελείως ἀναίρε-
 θεῖσης. . . f. 4 b. ὡς μὲντοι ἐναντίον εἶδος τὴν ζῴαν οἶμαι ἀντι-
 5 θετέον τὴν τε πρὸ τῆς κινήσεως καὶ καὶ τὴν κίνησιν, τάχα δὲ καὶ τὴν
 ἐν αὐτῇ τῇ κινήσει. καὶ ἐκεῖνο δὲ μὴ παρῶμεν ζητεῖν, διὰ τί με-
 ταβολῆς ὅσης ἐν τοῖς γεννητοῖς πράγμασι καθ' ἑκάστην τῶν κατη-
 γοριῶν, καὶ τέσσαρας μόνως ἀφωρίσαντο τὰς μεταβολὰς, ὅστις
 ποσὸν ποῖον καὶ ἐπὶ τὸ πᾶν. ὁ δὲ μάλιστα θαυμάζω, πῶς καὶ ἐν
 τόπον κίνησιν ἰδόντες καὶ χρόνον ἐκ ἐθεόσαντο, εἰ μὴ ἄρα ὁ κίνη-
 σιν χρόνος τίθει καὶ χρόνον χρόνος λέγειν ἀναγκαζήσεται. πῶς δὲ
 αὐτὸς Ἀριστοτέλης ἐν τῷ τρίτῳ τῆς Φυσικῆς (3 1 p. 201 8) σα-
 φῶς εἰπὼν “ὥστε κινήσεως καὶ μεταβολῆς ἐστὶν εἶδος τοσαῦτα ὅσα
 τῷ ὄντος,” ὅμως καὶ ἐν τῷ πέμπτῳ τῆς πραγματείας ἐκείνης καὶ
 15 ἐνταῦθα ἐκεῖ δέκα ἄλλα τέσσαρα εἶδη κινήσεως ἀπαριθμεῖται;
 ἐπειδὴ δὲ ἐν τῷ πέμπτῳ τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως καὶ τὰς αἰτίας
 ἀποδιδόναι προτίθει ὁ Ἀριστοτέλης δι' αὐτὸ ἐν τοῖς ἄλλοις γένεσιν
 καὶ φησιν εἶναι κίνησιν ἢ μεταβολήν, πρὸς μὲ ἐκεῖνος τὴν ἀπολο-
 γισμὸς ἐπειράθην τι λέγειν ἐν ταῖς εἰς ἐκείνην τὴν πραγματείαν
 χολαῖς, ἵνα δὲ μὴ τοιμηρόν τις ἡγήται μετὰ ἄκραντα γαρύο-
 μενον Διὸς πρὸς ὄρνιθα θεῖον καὶ Πίνδαρον (Olymp. 2 87), ἐθέλω
 καὶ ἐν ἀρίστον τῶν αὐτῶν μαθητῶν ἐν Θεόφραστον ἐπιδείξει ταῖς ἐμαῖς
 ἐπινοαῖς συμψηφίζομενον. λέγει ᾗ ἐν τῷ τεσσαρεσκαίδεκάτῳ
 τῶν φυσικῶν ὅτι “περὶ δὲ κινήσεως ἐν μὲ κοινὸν καὶ καθόλου λόγον
 25 ἢ χαλεπὸν ἀποδοῦναι καὶ εἰπεῖν ὡς ἐνέργειά τις ἐστὶν ἀτελὴς τῷ δυνά-
 μει ὄντος ἢ τοῦτον καθ' ἑκάστην γένος τῶν κατηγοριῶν, ὁ καὶ διὰ τῆς
 αἰσθησεως σχεδὸν φαίνεται.” ἀλλὰ ταῦτα μὲ καὶ τῆς πολλῆς συνη-
 θείας τῶν φιλοσόφων ἡγορημένα ἀκριβεστέρας καὶ παρ' ἡμῶν καὶ παρ'
 ἄλλων τυγχάνεω ζητήσεως. μήποτε δὲ ὅδε ἀπορίας ἄξια τυγ-
 χάνωσιν. οἱ μὲντοι Στωϊκοὶ διαφέρουν ἀλλήλων ἡγῶν τὸ μένειν
 τὸ ἡρεμεῖν τὸ ἡσυχάζειν τὸ ἀκίνητεῖν τὸ ἀκίνητίζεσθαι. μένειν ᾗ ἂν
 βῆθῃ πρὸς ἕνα χρόνον, ἀλλὰ πρὸς τὸν ἐνεσῶτα καὶ μέλλοντα.
 μένειν ᾗ λέγομεν τὸ κατέχον τὸν αὐτὸν χρόνον καὶ καθ' ἑξῆς. τὸ ᾗ
 κατεχόμενος μεμενημένον λέγομεν. χρώμεθα δέ, φασί, καὶ ἐπὶ τῷ
 μὴ κινεῖται τῷ μένειν, ὥστε καταχρηστικῶς εἰπεῖν ἂν τινα καὶ ἐπὶ
 τῶν ἀσωμάτων τὸ μένειν ἀντὶ τῷ μὴ κινεῖται. κοινὸν μὲ ἔν πάν-
 των τῶν σωμάτων τὸ μένειν, τὸ δὲ ἡρεμεῖν, φασί, μήποτε ζῶν
 ἐστὶ σύμπτωμα. λίθος ᾗ ἐκ ἡρεμεί. ζῶν δὲ καὶ τὸ ἡσυχάζειν.
 τὸ ἀκίνητεῖν καὶ ἀκίνητίζεσθαι ἐπὶ τῶν σωμάτων λέγειται ἀπέφυκε μὴ
 κινεῖται, ἀντὶ τῷ μὴ κινεῖται δὲ λέγειται.

f. 5. Καὶ περὶ τῷ ἔχειν εἰκότως διδάσκει, διότι περὶ τῶν
 15 γενῶν διαλεγόμενος τὸ γένος τῷτο συντόμως παρήλλαθε. τελευ-
 17. ταῖον δὲ τέθεικεν αὐτό, διότι καὶ ἐν τοῖς γένεσι τελευταῖαν αὐτῷ
 τάξιν αὐτὸς ἀποδέδωκε, τῷ Ἀρχύτῃ μὲ τὰς τέσσαρας τὰς πρῶ-
 τας τὴν τῷ ἔχειν κατηγορίαν τάξαντος, ὡς εἴρηται. λέγει δὲ ὁμῶ-
 νυμον εἶναι τὸ ἔχειν καὶ ὀκταχῶς λέγεσθαι. . . καὶ ὅτι τὸ ἔχειν τῷτο
 συνοικεῖν σημαίνει. καὶ ᾗ καὶ Ὁμηρὸς τάττει τὸ ἔχειν ἐπὶ τῷ οἰκεῖν,
 “οἱ δ' εἶχον κοίλῃ Λακεδαιμόνα, οἱ δ' εἶχον Ἀρκαδίην.” ἴσως δέ,

φησί, καὶ ἄλλοι τρόποι εὐρεθεῖν τὰ ἔχειν· καὶ γὰρ αὐτὸς ἐν τοῖς Μετὰ
τὰ Φυσικά (δ' 23) ἐζήτησε, καὶ ἐγὼ αὐτὰ ἐμνήσθην ἐν τῇ τῷ ἔχειν
κατηγορίᾳ. ζητῆτεον δὲ πῶς τὴν διαίρεσιν τῷ ἔχειν ὡς πολλα-
χῶς λεγομένην πεποιθῇ (εἰ γὰρ τὸτο, πῶς γένος τ' ἔχειν;) καὶ ἔτι
μέντοι δι' ἣν αἰτίαν ἐπὶ τῷ τέλει ταύτην τὴν διαίρεσιν παραδίδε- 5

δωκε καὶ ἕκ ἐν τῇ τῷ γένος τάξει. ἀλλ' ὅτι μὴ ἔχει τ' ὡς γένος ἐστὶ
τ' νῦν διαιρούμενον, δῆλον· ἐκείνο μὲν γὰρ παράδειγμα ἐπήγε τ' ὑπο-
δεδοχθαι τ' ὠπλισθῆ, τὰ δὲ ἐνταῦθα τῇ αὐτῇ κατηγορίᾳ ὑποτάσσ-
σει ἢ καὶ τὰ ἐχόμενα.

Εἰς τὸ περὶ Ἑρμηνείας.

ΑΝΩΝΥΜΟΥ ΤΙΝΟΣ (*). Πρὸ τῆς τ σαφηνείας
εἰπωμεν τὰ εἰωθότα προζητεῖσθαι κεφάλαια προτέλεια. εἰσὶ δὲ
ταῦτα, τίς ἡ ὑπόθεσις ἥτοι ὁ σκοπὸς τῷ παρόντος συγγράμματος,
τ' χρησίμων, τίνα τάξιν ἔχει πρὸς τὰ ἄλλα τῆς λογικῆς πραγμα-
τείας συγγράμματα, τὴν αἰτίαν τῆς ἐπιγραφῆς, εἰ γνήσιόν ἐστιν 10
Ἀριστοτέλης, τίς ἡ εἰς τὰ κεφάλαια διαίρεσις, τίς ὁ τρόπος ὁ δι-
δασκαλικός, τίς ὁ χαρακτήρ, καὶ ὑπὸ ποῖον μέρος καὶ μέρος τῆς
φιλοσοφίας ἀνάγει. ὁ σκοπὸς τοίνυν ἐστὶ τῷ παρόντι συγγράμ-
ματι διαλεχθῆναι περὶ τῆς πρώτης συνθέσεως τῶν καὶ τὴν δευτέ-
ραν θέσιν ἀπλῶν φωνῶν τῆς καὶ τ' κατηγορικῶν εἰδὸς τῷ ἀποφαν- 15
τικῷ λόγῳ γνωμένης. πρώτης δὲ λέγω, διότι τρεῖς εἰσὶ θέσεις καὶ
δύο συνθέσεις, πρώτη μὲν θέσις αἱ ἀπλᾶί φωναὶ τῶν δέκα κατη-
γοριῶν, δευτέρα θέσις τ' περὶ Ἑρμηνείας (τίθησι γὰρ τ' ὄνομα καὶ τ'
ῥῆμα ἀπλῶς εἶναι φωνάς, καὶ ὀρίζεται τί ἐστὶν ὄνομα καὶ τί ἐστὶ ῥῆμα),
τρίτη θέσις τ' περὶ συλλογισμῶν. . . ἐν τοίνυν σκοπὸν ἔχει δι- 20
οὔσαι περὶ ἀποφαντικῷ λόγῳ μόνον. λέγομεν δὲ μόνον, διότι πεν-
ταχῶς ὁ λόγος, εὐκτικὸς κλητικὸς προσηκτικὸς ἐρωτηματικὸς
καὶ ἀποφαντικὸς. ὅτι δὲ πάντες εἰσὶ καὶ ἡ πλείονες, ἐκ διαίρεσεως
δείκνυνται ὅπως. τῆς λογικῆς ψυχῆς αἱ δυνάμεις διτταί, αἱ μὲν ζω-
τικαὶ αἱ δὲ γνωστικαί. καὶ διὰ μὲν τῶν γνωστικῶν νοῦμεν, ὁ δὲ νοῦμεν 25
ἀποφαννόμεθα, καὶ γίνεσθαι τ' ἀποφαντικὸς· διὰ δὲ τῶν ζωτικῶν ὀρε-
γόμεθα, καὶ ὀρεγόμεθα ἢ λόγῳ ἢ πράγματι ἢ πράξεως· ἀλλ' εἰ μὲν
λόγῳ, ποιῶμεν τὸν ἐρωτηματικόν, εἰ δὲ πράξεως, τὸν κλητικόν, εἰ
δὲ πράγματι, εἰ μὲν κρείττονος, τὸν εὐκτικόν, εἰ δὲ χείρονος, τὸν
προσηκτικόν. ὥστε πάντες εἰσὶ μόνον γενικοί. εἰ δὲ εὐρίσκον 30
ἄλλοι παρὰ τοῖς Στωϊκοῖς, οἵτινες εἰσὶν ὅτι, ἐκθετικὸς, ἐκκείδω
εὐθεῖα γραμμῇ, ὑποθετικὸς, ὑποκείδω τὴν γῆν κέντρον λόγον ἔχειν
πρὸς τὸν ἕρανόν, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ εἰς τέτταρες ἀνάγονται.

διττὸς ἐστὶν ὁ ἀποφαντικὸς, ἢ κατηγορικὸς ἢ ὑποθετικὸς.
ἐλλειπὲς ὅν καὶ ἀτελής ἐστὶ τ' ὑποθετικόν, καὶ διὰ τὸτο προηγουμένης 35
αὐτὸ σπουδῆς ἕκ ἀξιοῖ ὁ φιλόσοφος. . . μόνος ὁ ἄνθρωπος συλλο-
γίζεται, καὶ μὴ καὶ τὰ θεῖα, ὅθεν τὰ ἄλογα, διότι τὰ μὲν κρείττονα τῷ
ἀνθρώπῳ ἀπλῇ προσβολῇ τὰ πράγματα ἴσασιν. . . τὰ δὲ μὲν τὰ
Ἀναλυτικὰ διαιρεῖται εἰς τὰ Τοπικὰ ἥτοι τὴν διαλεκτικὴν, ἐν ἣ
μέθεξις ἐστὶ τῷ ψεύδους, καὶ εἰς τὰς Σοφιστικὰς Ἑλέγχους, ἐν 40
οἷς πλέον ἐστὶ τ' ψεύδους τῆς ἀληθείας, καὶ εἰς τ' περὶ Ποιητικῆς,

ἐνθα περὶ τῷ πάντῃ ψευδοῦς διαλέγεσθαι συλλογισμῶν, ὡς πάντα
πεποινημένα καὶ ἐπίπλαστα. . . καὶ περὶ μὲν τῷ δημιουργικῷ ὁδεῖς ἡμῶν
λόγος, καλῶς τοῖς φιλοσόφοις εἰρημένον, τί μὲν ἐστὶ τ' θεῖον, ἕκ
ἴσμεν, τί δ' ἕκ ἐστὶν, ἐπιστάμεθα· ἐξ ἀποφάσεως γὰρ, ἕκ ἐκ
καταφάσεως τὰ τῷ θεῷ γνωσόμενα. . . καὶ εἰ μὲν λόγον ποιῶν τὸν
ἐρωτηματικόν καὶ τὸν πυσματικόν, οἵτινες ὅθεν διαφέρουσιν ἀλλήλων
εἰ μὴ τῇ ἀποκρίσει, καθὼς τῷ μὲν ἐρωτηματικῷ ταχέως ἐπεῖται ἡ ἀπό-
κρισις, ὡς παρὰ Μενάνδρῳ (Meineke, p. 275) “ἕκ ὁ τρώφιμός σε
πρὸς θεῶν Ὀνήσιμος ὁ νῦν ἔχων Ἀβρότονον τὴν ψάλτριαν ἔχην
ἐναυγος;” πρὸς δὲ ταχέως ἡ ἀποκρισις εἰπόντος “πάντα μὲν ὅν.” ἐν
γὰρ τῇ ἀποκρίσει τῷ ἐρωτηματικῷ ὁ μόνον τοῖς συμβολικοῖς ἐπιρ-
ρήματι δυνάμεθα χρῆσθαι, οἷον τῷ ναὶ ἢ τῷ ὅχι, ἀλλὰ καὶ τῇ κατα-
νεύσει καὶ ἀνανεύσει τῆς κεφαλῆς. ἐπὶ δὲ τῷ πυσματικῷ μεγάλη
καὶ τελεία γίνεσθαι ἡ ἀπόδοσις.

καλῶς δὲ οἱ μὲν Στωϊκοὶ τὸν ἀποφαντικόν (λόγον) ἀξίωμα,
τὸν δὲ κλητικόν προσηγορευτικόν, τὸν δὲ εὐκτικόν ἀρατικόν, καὶ προ-
σηκτικόν τῷ τῷ ἄλλῳ εἰδῇ, διαπορητικόν, ὁμοτικόν ἥτοι ἀπομοτικόν
καὶ κατομοτικόν, ὑποθετικόν, ἐκθετικόν, θαυμαστικόν, ἀφηγηματι-
κόν, ὅμοιον ἀξίωματι. διαπορητικόν, ὅ ἐστιν ἐρώτησις αὐτὴ πρὸς
αὐτόν, ὥστε τ' “Δάος προσῆλθε τί ποτ' ἀγγελῶν ἄρα;” καὶ “ὦ μοι
ἐγὼ τί πάθω;” ὁμοτικόν δὲ ὡς τ' “ἴσω νῦν τότε γαῖα;” καὶ “ναὶ μά
τότε τ' σκῆπτρον” καὶ “ὦ μά Ζῆν' Ἀγέλαε.” ὑποθετικόν δὲ ὡς τ'
“ὑποκείδω ἢ γῆ σημείναι λόγον ἔχουσα πρὸς τὸν ἥλιον” καὶ Δημοκρίτου
“εἰ τοίνυν ὁ Φίλιππος ταύτην ἔχε τὴν γνώμην ὡς χαλεπὸν τ' πολέ-
μειν Ἀθηναίοις ἔχουσι τοσαῦτα ἐπιτεχίσματα” καὶ τὰ ἐξῆς. ἐκ-
θετικόν ὡς τ' “τὴν ἐκθεσὶν φασιν οἱ γεωμέτραι.” θαυμαστικόν δὲ, “ὡς
καλὸς μοι ὁ πάππος ὦ μήτηρ.” ἀφηγηματικόν δὲ ὡς τ' “Ἰλιόθεν
με φέρων ἄνεμος Κικόνεσσι πέλασεν.” ὅμοιον ἀξίωματι ὡς “ὠραῖ-
ζεῖται ἡ τύχη εἰς τὰς βίβας” καὶ τ' “ἀγαθὸν τ' τιμᾶν τὰς γονεῖς καὶ σέ-
βειν τὰς νόμους.” ὅμοιον δὲ ἀξίωματι εἰρηγῇ καὶ ἕκ ἀξίωμα, διότι
τ' ἀξίωμα πάντως ἀληθές ἐστιν. . . οἱ δὲ Πυθαγόρειοι, οἵτις φίλον
πάντα ὑπὸ τὴν δεκάδα ἀνάγειν, προσθέτασι πάντες, ταῦτα δὲ εἰσι
τοῖς πάντεσσι τῶν Περιπατητικῶν, δεκτικὰ ὄντα ἀληθείας καὶ ψεύδους,
καὶ ἕκ εἰσὶν ἄλλα σημαίνεμενα· ὁ μὲν γὰρ πυσματικὸς καὶ ὁ διαπορη-
τικὸς ταῦτοί εἰσι τῷ ἐρωτηματικῷ, καθολικῇ γὰρ ἐν τοῖς τρισὶν
ἐρώτησις, ὁ δὲ δίκαιον δὲ ἀπὸ μερικῶν τινῶν λέγειν αὐτῶν διαφο-
ράν. ὁ μὲν πυσματικὸς κοινωνεῖ τῷ διαπορηματικῷ καθὼς ἐν ταῖς
δυσὶν ἐστὶν ἡ ἐρώτησις, διαφέρει δὲ πάλιν καθὼς αὐτὸς μὲν πρὸς ἑτε-
ρον ἔχει τὴν ἐρώτησιν, ὁ δὲ διαπορητικὸς πρὸς ἑαυτόν. . .

(*) ἐξηγήσεις συντομωτάται καὶ σαφεστάται εἰς τὸ περὶ Ἑρμηνείας Cod.
Coislin, 160 bomb. f. 1-96.

ταῦτόν ἐστι καὶ ὅθεν διαφέρει ἐπιγράφαι περὶ Ἑρμηνείας καὶ περὶ ἀποφαντικῶν λόγων. ἄλλοι δὲ φασιν ὡς διὰ τὸ κάλλος τῆς ἐπαγγελίας ἐπιγράφει ἕτως· ὅδε γὰρ ἦν τὰ τοιαῦτα ἀσαφῆ πράγματα σαφῶς ἐρμηνεύσαι. πλὴν ἔκ ἀληθῶς λέγουσι· τὴν αὐτίκην γὰρ ἰχθυὶν χαρακτηρὶ κέχρηται, καὶ ὅθεν διὰ κάλλος ἐπαγγελίας ἕτως ἐπὶ ἐπιγράφει, ἀλλὰ μᾶλλον συμφωνεῖ τῷ σκοπῷ ἢ ἐπιγραφῇ. σκοπὸς γάρ ἐστι τῷ προκειμένῳ συγγράμματι διάκρισιν ποιῆσαι τῶν ἀληθῶν προτάσεων ἀπὸ τῶν ψευδῶν, τὸτο δὲ πρὸς τῇ σαφηνείᾳ ἐστίν, ἢ δὲ σαφηνεία πρὸς τῇ ἐρμηνείᾳ ἐστίν. τρία δὲ δηλοῖ τὸ τῆς ἐρμηνείας ὄνομα, τὴν κεκαλλωπισμένην ἐπαγγελίαν, ὡς ἡ τῶν ἐρητύων, καὶ τὴν ἀκαλλώπιστον, ἥτις ἢ τὴν γνωστικὴν ἡμῶν διάθεσιν ἐρμηνεύει διὰ τῶν ἀποφαντικῶν λόγων ἢ τὴν ζωτικὴν διὰ τῶν ἄλλων δ' λόγων. καὶ ἐπιγράφει τὸ βιβλίον καὶ τὸ δεύτερον σημαίνονμενον ἦτοι καὶ τὴν ἀκαλλώπιστον φράσιν· ἢ γὰρ πραγματεία φιλόσοφος ἅμα καὶ διαλεκτικὴ ὅσα ὁ προσποιεῖται τὴν κεκαλλωπισμένην φράσιν· μόνος γάρ, φησὶν ὁ Θεόφραστος, τῶν λόγων χέσεις ἔχοντος τὴν μὴ πρὸς τὸς ἀκρατάς τὴν δὲ πρὸς τὰ πράγματα, τὴν μὴ πρὸς τὸς ἀκρατάς ποιηταὶ καὶ ῥήτορες διώκονσι, τὴν δὲ πρὸς τὰ πράγματα φιλόσοφοι. ἐπιγράφει ἔν περὶ Ἑρμηνείας ὡς ἐρμηνεύων τὰ τῆς ψυχῆς νοήματα, ποίας δόξης εἰσὶν, εἴτε ἀληθῆς εἴτε ψευδῆς. Περὶ τῶν γνησίων Ἀνδρόνικος ὁ Ῥόδιος ἀμφιβάλλει μόνος ὁ λεγόμενος ἐνδέκατος διάδοχος τῆς Ἀριστοτέλους διατριβῆς. ἐπεὶ γὰρ ὁ Ἀριστοτέλης ἐν ταύτῃ τῇ πραγματείᾳ φησὶν ὅτι τὰ ἐν τῇ φωνῇ τῶν ἐν τῇ ψυχῇ παθημάτων ἐστὶ σύμβολα, τὸτ' ἔστιν αἱ φωναὶ τὰ τῆς ψυχῆς ἐξαγγέλλουσιν, εἴτα παρακα- 25 τιών φησιν ὅτι "περὶ μὲν ἐν τέττων ἐν τῷ περὶ ψυχῆς ἡμῶν εἶρηται," Ἀνδρόνικος ἀκίσσας τὰ νοήματα παθημάτων τῆς ψυχῆς καλεῖντος αὐτῶ καὶ παραπέμποντος ἡμᾶς εἰς τὸ περὶ ψυχῆς, εἴτα ἐγκύψας ἐκεῖ καὶ μὴ συνιδὼν ὅπως ταῦτα λέγει, ἀναγκαῖον ὡνῆθαι τῶν δύο πραγματειῶν, ταύτης τε καὶ τῆς περὶ ψυχῆς, νοθεύσαι τὴν ἐτέ- 30 ραν, καὶ δεῖν ἐνόμισε ταύτην ἀθετεῖν μᾶλλον ἢ ἐκείνην τηλικαύτην ὅταν καὶ μέγεθος νοημάτων ἔχουσιν καὶ ἀξίωμα. φαμὶ δὲ πρὸς αὐτὴν ὅτι καὶ μὴ κυρίως ἐν τῷ περὶ ψυχῆς λέγει τὰ νοήματα παθημάτων τῆς ψυχῆς, ὅμως μὲν φαντασίαν παθητὴν νῦν ἐκείσε φησιν ἕτως (35 sqq.). "ὅ μνημονεύομεν ὅτι τὸ μόνιον τῆς ψυχῆς καθ' ὃ τὸ εἶναι ἔχομεν, ἀπαθές, ὁ δὲ παθητικὸς νῦν φθαρτός, καὶ ἄνευ τούτου ὅθεν νοεῖ." τὸ ἀπαθὲς δηλονότι μόνιον ὅθεν τῶν ἐνταῦθα πραγμάτων νοεῖ χωρὶς τῶν παθητικῶν νῦν ἦτοι τῆς φαντασίας, ἢ τινος νῦν μὲν εἶρηκεν ὡς ἐνδον ἔχουσιν ἐν ἑαυτῇ τὸ γνωστὸν καὶ ταύτη διαφέρουσιν τῆς αἰσθήσεως, καθὼς ἢ μὲν αἰσθῆσις περὶ τὰ ἐκτὸς ἐνεργεῖ, ἢ δὲ φαντασία ἀπὸ τῆς αἰσθήσεως, καθὼς ἢ μὲν αἰσθῆσις ἐγε- 40 ρομένη περὶ τὰ ἐνδον ἐνεργεῖ· ὁ γὰρ ἢ αἰσθῆσις ἐξω κειμένη γινώσκει, ἐνδομένη τῆς ἐκείνων παρουσίας πρὸς τὸ ἐνεργῆσαι περὶ αὐτά, τέττων ἢ φαντασία... εἰ δὲ τὸ νοεῖν ἔκ ἄνευ φαντασίας, ἢ δὲ φαντασία καὶ πάθος, τὸ νοεῖν ἄρα καὶ πάθος· καὶ διὰ τούτου τὰ 45 νοήματα παθημάτων τῆς ψυχῆς ἐκάλεσεν. ὥστε ὁ Χρησῖν Ἀνδρονίκῳ ἀκολουθεῖν καὶ κατηγορεῖν νοθεῖαν τῆς προκειμένης πραγματείας. ἄλλως τε φαίνεται τὸ παρὸν σύγγραμμα γνήσιον Ἀριστοτέλους ἀπὸ

τῶ μεμνηθέντι αὐτῷ ἐν τοῖς γνησίοις αὐτῷ βιβλίοις· ἐν γὰρ τῇ Μετὰ τὰ Φυσικὰ πραγματείᾳ φησὶν ὅτι "ταῦτα μὲν ὡς ἐν τῇ ἐξ ὑποκει- μένης καὶ κατηγορημένης πραγματείας ἡμῶν εἶρηται." καὶ ὅτι εἰ μὴ ἦν τὸ προκειμένον βιβλίον, συλλογισμὸς ἔκ ἐγίνετο, συλλογισμὸς δὲ μὴ ὄντος ὅδε ἀπόδειξις ἦν, ἀποδείξεως δὲ μὴ ὕψους τί τὸ δια- κρινόν ἐν μὲν τῷ θεωρητικῷ μέρει τῆς φιλοσοφίας τὸ ἀληθὲς ἀπὸ τῶ ψεύδους, ἐν δὲ τῷ πρακτικῷ τὸ ἀγαθὸν ἀπὸ τῶ κακοῦ; γνήσιον ἔν Ἀριστοτέλει πανταχόθεν δείκνυται, ἀπὸ τε τῶ χαρακτηρὸς τῆς λέξεως ἰχθυὶν τυγχάνοντος, καὶ ἀπὸ τῆς πυκνότητος τῶν νοημάτων, καὶ ἀπὸ τῆς τέχνης τῶν θεωρημάτων, καὶ ἀπὸ τῆς πρὸς τὰς ἄλλας πραγματείας συμφωνίας (λέγει γὰρ μὲν μικρὸν ὅτι τούτω μὲν, ὥσπερ ἐν τοῖς Ἀναλυτικοῖς εἶρηται, ἕτω τέτατον), καὶ ἀπὸ τῶ ἀτελεῖ γίνεσθαι τὴν λογικὴν ἀφηρημένην ἀπ' αὐτῆς τῆς παρέσης πραγματείας, καὶ ἀπὸ τῶ γεγράφθαι ἐτέροις καὶ ζῆλον Ἀριστοτέλους ὁμῶνυμα συγγράμματα καὶ φέρεσθαι ἐν αὐτοῖς ἀντὶ μὲν τῶν Κατηγοριῶν τὸ Περὶ λέξεως, ἀντὶ δὲ τῶ περὶ Ἑρμηνείας τὸ Περὶ καταφάσεως καὶ ἀποφάσεως. Περὶ δὲ τῆς εἰς τὰ κεφάλαια διαιρέσεως, ταύτην δὲ εἰπεῖν περὶ τῆς εἰς τὰ μέρη, φαμὶ ὅτι εἰς πέντε τμήματα τὸ πα- ρὸν διαιρεῖται σύγγραμμα.

Ὁ δὲ διδασκαλικὸς τρόπος τετραχῶς ἐστὶ, διαιρετικὸς ὁρι- στικὸς ἀποδεικτικὸς ἀναλυτικὸς.

Ὁ δὲ χαρακτήρ ἰχθυὸς καὶ πάντων ἀσαφῆς. χρῆται δ' αὐτῷ ἔκ ὧς τινὲς φασὶν βασκαίνων τῆς τέττων μετεστίας ἡμῶν (ὅ γὰρ ἂν ὅλων εἴπετι περὶ τέττων) ἀλλ' ὡς δείξω τὸς γνησίους τῆς φιλο- σοφίας ἐραστὰς τῶν νόθων, οἷς σπευδῇ καὶ μελέτῃ πάντα ληπτὰ γί- νεσθαι. Εἰς ποῖον δὲ μέρος ἀναφέρειται, ἐν ταῖς προτελείαις τῶν Ἀνα- λυτικῶν μαθησόμεθα. νῦν δὲ χωρήσωμεν εἰς τὴν ἐξηγήσιν τῆς λέξεως.

καὶ τελειῶται θεῶ χορηγία τὸ περὶ ἐρμηνείας.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΙΤΑΛΟΥ (*). Ἡ λογικὴ πραγματεία τέ- λος ἔχει τὴν εὐρησιν τῆς ἀποδείξεως. προηγεῖται δὲ ταύτης ἢ τῶ ἀπλῶ συλλογισμῷ γνωστικῶ, καὶ ταύτης ἢ περὶ προτάσεων γνωστικῶ, ταύτης δὲ ἢ τῶν ἀπλῶν φωνῶν διδασκαλία. διδάσκει ἔν περὶ ταύτης ἐν ταῖς Κατηγορίαις νῦν παραδίδωσι τὰς προτάσεις, αἵτινες ὠνομάσθησαν διὰ τὸ προτείνεσθαι ὑπὸ τῶν συλλογισαζομένων τι βυλομένων τοῖς προσδιαλεγόμενοις. πέντε δὲ ὄντων τῶν τῶ λόγῳ εἰδῶν, περὶ ὧν καὶ ἐν ἄλλοις εἶρηται, περὶ μόνου τῶ ἀποφαντικῶ ἐν- ταῦθα διαλαμβάνει· τούτω γάρ ἐστι δεκτικὸν ἀληθείας καὶ ψεύδους, καὶ ὑπὸ τούτω τελείων αἱ ἀποδείξεις. περὶ δὲ τέττω ὁ παντὲς ἄλλος μόνος τῶ εἶδος αὐτῶ τῶ κατηγορικῶ ὡς συμβαλλόμενος αὐτῷ εἰς τὴν ἀπόδειξιν· τὸ γὰρ ὑποθετικὸν ἑλλειπὲς καὶ διὰ τῶ κατηγορικῶ τε- λειόμενον, διὸ τὸς μὲν κατηγορικῶς συλλογισμῶς ἀπλῶς συλλο- γισμῶς λέγομεν, τὸς δὲ ὑποθετικῶς ἐξ ὑποθέσεως συλλογισμῶς. σκοπὸς ἔν τῷ Ἀριστοτέλει εἰπεῖν περὶ τῆς πρώτης συνθέσεως τῶν

(*) Ἰωάννου φιλοσόφου τῶ Ἰταλοῦ εἰς τὸ περὶ Ἑρμηνείας (paulo infra τῶ κυρῶ ἰω καὶ πρώτου τῶν φιλοσόφων τῶ Ἰταλοῦ εἰς τὸ περὶ Ἑρμηνείας Ἀρι- στοτέλους ἐκδοσὶς ἐπιτόμος) Cod. Paris. Reg. 1843 f. 62.

ἀπλῶν φωνῶν τῆς κτ' ἢ κατηγορικὸν εἶδος τῷ ἀποφαντικῷ λόγῳ
 γινομένης· πρώτης δὲ εἶπον πρὸς ἀντιδιαστολήν τῶν συλλογισμῶν.
 ἔστι δὲ κατηγορικὸν μὲν εἶδος τῷ ἀποφαντικῷ λόγῳ ἢ σημαῖνον τί
 τίνι ὑπάρχει ἢ ἔχει ὑπάρχει, ὡς τὸ Σωκράτης περιπατεῖ, Σωκρά-
 τῆς ὁ περιπατεῖ· ὑποθετικὸν δὲ τὸ σημαῖνον τίνος ὄντος τί ἔστιν ἢ
 ἔστιν, ἢ τίνος μὴ ὄντος τί ἔστιν ἢ ἔστιν, ὡς τὸ εἰ ἀνθρωπὸς ἔστι,
 ζῶν ἔστιν, εἰ ἀνθρωπὸς ἔστι, λίθος ἔστι, καὶ εἰ μὴ ἔστιν ὅτι
 ἔστιν, εἰ μὴ ἔστιν ὅτι ἔστιν ὁ ἥλιος ὑπὲρ γῆν.

Τὰ εἶδη τῶν λόγων πέντε λέγουσιν εἶναι τὴν ἀριθμὸν, εὐκτικὸν
 προσακτικὸν κλητικὸν ἐρωτηματικὸν τε καὶ ἀποφαντικόν. τῶτο 10
 δὲ τὸ ἀποφαντικὸν εἶδος ἐκ τῶν γνωστικῶν τε καὶ λογικῶν τῆς
 ψυχῆς δυνάμεων προελήλυθε· καὶ γὰρ αἱ μὲν γνωστικαὶ εἰσι καὶ λογικαὶ
 τῶν τῆς ψυχῆς δυνάμεων, αἱ δὲ γνωστικαὶ τε καὶ ἀλλοιοι, καὶ αἱ μὲν
 ζωτικαὶ πάλιν καὶ λογικαὶ, αἱ δὲ ζωτικαὶ ὁμοίως καὶ ἀλλοιοι. ὡν ἀπα-
 σῶν γνωστικὴ ἔστι δύναμις ὁ νῦν καὶ λογικὴ, καὶ ἐφεξῆς ἡ διάνοια, καὶ 15
 πρὸς τούτοις ἡ δόξα. αὐτῷ τοίνυν μόναι τῶν ἄλλων γνωστικαὶ τε καὶ
 λογικαὶ δυνάμεις εἶναι λέγουσι. τὴν δὲ γε φαντασίαν καὶ μὲν ταύτην
 τὴν αἰσθησιν γνωστικὰς ὁμοίως ταῖς ἄλλαις γινώσκουμεν, ὁ μὴν
 δὲ λογικὰς ἀλλ' ὡς εἴρηξεν ἀλόγων· πᾶν γὰρ τὸ ἐν τοῖς ἀλόγοις ζῴσις
 εἶναι πεφυκὸς εὐδὴλον ὡς ἔκ ἀν εἶναι λογικόν. αἱ δὲ γε λοιπαὶ 20
 δυνάμεις αἷς ζωτικαῖς καλεῖμεν, βούλησις ἔστι καὶ προαίρεσις καὶ πρὸς
 ταύταις θυμὸς καὶ ἐπιθυμία· αὐτῷ τοίνυν καὶ ὁρεκτικὴ καλεῖται, γνω-
 στικὴ δὲ ἐδαμῶς· ὁ γὰρ ἴσασί τι τῶν ὄντων, ἀλλ' ὡς ζῶν ὄντων
 ὁρέγουσι αὐτῶν, καὶ αἱ μὲν ὡς ζῶν λογικῶν αἱ δὲ ὡς ἀλόγων.
 ζῶν μὲν γὰρ λογικῶν ζωτικὴ τε καὶ ὁρεκτικὴ δύναμις ἀν εἶναι ἢ τε 25
 βούλησις καὶ ἡ προαίρεσις, ἀλόγων δὲ θυμὸς καὶ ἐπιθυμία. καὶ μη-
 δεὶς ὑμῶν οἰεῖσθαι ὡς πᾶν θυμὸν ἔχον ζῶν καὶ ἐπιθυμίαν ὡσαύτως
 ὁ λογικὸν ἔχει διὰ τῶτο, ἀλλ' εἰδέτω ὅτι τὸ μὲν λογικὸν τελειότατον
 ὅν τῶν ἄλλων ζῶν πάσας ἐν ἑαυτῷ συλλαβὸν ἔχει δυνάμεις, τὸ
 δὲ γε ἄλλογον καὶ ἀτελέστερον τῶν κρείττονων ἐσέρηξεν· αὐξάνομεν 30
 γὰρ ὡς φυτὰ, καὶ θυμώμεθα ὡς ἄλογα κτ' ἐν εἰπόντα, καὶ ὡς ἄγγε-
 λοι διανομέμεθα. τούτων τοίνυν πάντα τὰ τῶν λόγων εἶδη προελήλυθε
 τῶν δυνάμεων, χωρὶς τῷ ἀποφαντικῷ· ὁ δὲ γε ἀποφαντικὸς ὁ
 τῶν ζῶν ὡς εἴρηξεν προελήλυθεν, ἐδὲ γὰρ τῆς βουλήσεως ἐδὲ τῶν
 ἄλλων ἐδεμῶς, ἀλλ' αὐτῶν τῶν τε λογικῶν καὶ γνωστικῶν ὡσαύ- 35
 τως. καὶ εἰ μὲν ἀληθές, διανοίας ἀν εἶναι ἔργον συμπλεκομένης τῷ
 κρείττονι, εἰ δὲ μέσως ἔχων, τῷ χείρονι συμπλεκομένης αὐτῆς,
 εἰ δὲ πάντῃ ψευδής (συμβαίνει γὰρ αὐτῷ τῶτο), τῇ ἔτι χείρονι
 συμπλεκομένη ἔστιν. καὶ ἡ μὲν κρείττων ἀπάσῶν νῦν ἔστιν, ὡς εἴρηξεν,
 ἡ δὲ μὲν τῶτον διάνοια, καὶ ἔτι δόξα μὲν ταύτην, καὶ μὲν ταύτην 40
 φαντασία, καὶ μέχρι αἰσθήσεως. τούτων ἀπάντων, ζωτικῶν τε
 λέγων καὶ γνωστικῶν, πάντα τὰ τῶν λόγων εἶδη προῖχον, καὶ ὁ μὲν ἀπο-
 φαντικὸς ἀληθείας καὶ ψεύδους διδάσκαλος ὡν τῶν προσεχῶς εἰρη-
 μένων, τὰ δ' ἄλλα τῶν ἄλλων· ἐδὲ γὰρ γινώσκεις ἔστιν ἀλλ'
 ὁρέξεις μάλλον καὶ κρείττονος αἰτήσεως, ὡς ἐπὶ τῆς εὐχῆς, ἢ 45
 χείρονος, ὡς ἐπὶ τῆς προσάξεως καὶ ὡς ἐπὶ κλήσεως, ὁμοίως καὶ
 ἄλλως ἐπὶ τῆς ἐρωτήσεως. τούτων τοίνυν ἀπάντων τῶν εἰδῶν τί
 ἀν εἶναι ἀληθές; πάντως ἐδὲν, ἔτε μὴν ψευδές, ἐπεὶ ὁ πεφύκεν ἐν

εὐχῇ ἢ ἐρωτήσει ἢ ἄλλῳ τῷ τῶν εἰρημένων, ἀλλ' ἀποφάνσει καὶ
 μόνῃ, ἥτις λόγος ἀποφαντικὸς καὶ ἐρμηνεία τοῖς παλαιότεροις ὠνό-
 μασαι· ἄμφω γὰρ πρέποντα αὐτῷ, τό τε ἀποφαίνεσθαι καὶ ἐρμηνεύειν.
 ὅθεν ὁ Σταγειρίτης περὶ Ἑρμηνείας τὴν περὶ αὐτῆς πραγματείαν
 ἐκάλεσε.

ΛΕΟΝΤΟΣ ΤΟΥ ΜΑΓΕΝΤΗΝΟΥ (*). Ὡς περ ἀναβαθμοῖς
 τισὶ χρώμενος ὁ Ἀριστοτέλης μὲν τὴν παραδοθεῖσαν ἐν ταῖς Κατη-
 γορίαις θεωρίαν νῦν περὶ τῶν προτάσεων διαλέγετο, ὥς περ καὶ ἐν
 τοῖς Ἀναλυτικοῖς περὶ συλλογισμῶν· ὁ γὰρ λόγον ἔχει ὁ ὅρος πρὸς
 πρότασιν, τῶτον τὴν λόγον ἔχει καὶ πρότασις πρὸς συλλογισμόν·
 ὥς περ γὰρ ἡ πρότασις ἐξ ὅρων σύγκειτο, ἔτω καὶ ὁ συλλογισμὸς
 ἀπὸ προτάσεων κεκρότητο. ἐνταῦθα ἔν ὥς περ κτ' βαθμὸν περὶ
 προτάσεων διαλέγετο· τῶτο γὰρ ἔστιν αὐτῷ ὁ σκοπός. διὸ καὶ περὶ
 λόγων τὴν διδασκαλίαν ποιεῖτο, ἀλλ' ὁ παντός· πενταχῶς γὰρ ὁ
 λόγος, προσακτικὸς εὐκτικὸς κλητικὸς ἐρωτηματικὸς καὶ ἀπο-
 φαντικὸς, περὶ ὧν καὶ ἀποφαντικῶν μόνον διαλέγετο· ἐν γὰρ τούτῳ
 μόνῳ διακρίνεται τὸ ἀληθὲς ἀπὸ τοῦ ψεύδους. ὅτι δὲ μόνον πέντε
 εἶδη ὁ λόγος ἔχει, δέκνυντο ἔτως.

ΑΜΜΩΝΙΟΥ (**). Πολὺ μὲν ἐν σοφῶσι καὶ ἀνύμνον τὸ
 περὶ Ἑρμηνείας τοῦ Ἀριστοτέλους βιβλίον, τῆς τε πυκνότητος
 ἕνεκα τῶν ἐν αὐτῷ παραδιδόμενων θεωρημάτων καὶ τῆς περὶ τὴν
 λέξιν δυσκολίας· διὸ καὶ πολλῶν ἐξηγητῶν πολλὰ περὶ αὐτῆς κατε-
 βλήθησαν φροντίδες (***). εἰ δὲ τι καὶ ἡμεῖς δινηθεῖμεν εἰσε-
 νεγκεῖν περὶ τὴν τῶν βιβλίων σαφήνειαν, ἀπομνημονεύσαντες τῶν
 ἐξηγήσεων τῶν θείων ἡμῶν διδασκάλων Πρόκλου τῷ Πλατωνικῷ δια-
 δόχῃ, τῶν εἰς ἄκρον τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως τὴν τε ἐξηγητικὴν τῶν
 δοκούντων τοῖς παλαιῶς δυνάμιν καὶ τὴν ἐπιστημονικὴν τῆς φύσεως
 τῶν ὄντων κρίσιν ἀσκήσαντος, πολλὴν ἀν τῷ λόγῳ θεῶν χάριν
 ὁμολογήσασιν. ἀρχὴ τοίνυν ἡμῶν γινεῖσθαι τῆς ἐξηγήσεως ἡ
 τῶν πέντε κεφαλαίων ἐξηγήσις τῶν προλαμβάνεσθαι τῆς τῶν ῥητῶν
 σαφηνείας εἰσόδων. καὶ λέγομεν τίς τε ἡ πρόθεσις τῆς περὶ Ἑρ-
 μηνείας, καὶ τίνα ἔχει τάξιν πρὸς τὰ ἄλλα τῆς λογικῆς τῆς Ἀριστο-
 τέλους πραγματείας συγγράμματα, τίς τε ἡ αἰτία ταύτης αὐτῆς
 τῆς περὶ Ἑρμηνείας ἐπιγραφῆς, καὶ ὅτι γινώσκοντες ἐστὶ τὸ σύγγραμμα

(*) Σύνομος ἐξηγήσις τῆς περὶ Ἑρμηνείας ἐκφωνηθεῖσα παρὰ τοῦ Μιτυ-
 λήνης κυροῦ Λέοντος τοῦ Μαγεντηνοῦ Cod. Paris. Reg. 1917. differt haec
 ab impressis sub Leonis commentariis nomine.

(**) Ammonii Hermiae in librum Aristotelis de Interpretatione commentaria Venetiis 1545. 8°.

(***) Boëthius (Commentar. in librum Aristotelis de Interpretatione editionis primae (I) et secundae (II) Oper. Venet. 1566 fol.) II. p. 283: Aspasius quoque et Alexander sicut in aliis Aristotelis libris, in hoc quoque commentarios ediderunt. ib. p. 284: Alexander in commentariis suis ea se impulsam causa pronuntiat sumpsisse longissimum expositionis laborem, quod in multis ille a priorum sententiis scriptorum dissideret... ib. p. 282: huius libri expositionem nos scilicet quam maxime a Porphyrio, quanquam etiam a ceteris, transferentes Latina oratione digessimus.

τὸτο τῷ Ἀριστοτέλει, καὶ ἐπὶ πᾶσι τίς ἢ εἰς τὰ κεφάλαια τῶδε τῷ βιβλίῳ διαίρεσις· τὸ γὰρ ἐπιζητεῖν πρὸς τί χρησίμους ἂν εἴη τῷ φιλοσοφεῖν βυλομένην τὴν περὶ Ἑρμηνείας βιβλίον, ἢ πρόθεσις αὐτῆς φανεῖσα ἡμῖν περιέργον ἐπιδείξει (*). τίς ἔν ἢ πρόθεσις αὕτη; τὸτο γὰρ ἀνάγκη πρὸ τῶν ἄλλων ἀφορίζεσθαι, καὶ πρὸς ταύτην τὰ ἐφεξῆς ἅπαντα συνείρειν. ἵνα δὴ τὸτο διηρθρωμένως ἔλωμεν, ἀναμνησθῆναι χρὴ τῶν εἰρημένων ἐν τοῖς προλαμβανομένοις τῆς συναγωγῆς τῶν Κατηγοριῶν... f. 4. καλῶσι δὲ οἱ Στωϊκοὶ τὴν μὴ ἀποφαντικὸν λόγον ἀξιῶμα, τὴν δὲ εὐκτικὸν ἀρατικόν, τὴν δὲ κλητικὸν προσαγορευτικόν, προσθέντες τούτοις ἕτερα πέντε λόγων εἶδη σαφῶς ὑπὸ τινος τῶν ἀπρηθρημένων ἀναφερόμενα. λέγουσι γὰρ τὸ μὲν τι εἶναι ὁμοτικόν, οἷον ἴσως νῦν τὸδε γαῖα, τὸ δὲ ἐκθετικόν, οἷον ἔξω εὐθεία γραμμὴ ἦδε, τὸ δὲ ὑποθετικόν, οἷον ὑποκείτω τὴν γῆν κέντρον εἶναι τῆς τῆς ἡλίου σφαίρας, τὸ δὲ ὁμοιον ἀξιῶματι, οἷον ὡς ὠραῖζε(ν) ἡ τύχη ἐν τοῖς βίοις. ἄπερ ἅπαντα δεκτικὰ ὄντα ψεύδους τε καὶ ἀληθείας ὑπάγοντο ἂν τῷ ἀποφαντικῷ, τῷ μὴ ὁμοτικῷ τῇ μαρτυρίᾳ τῷ θεῷ πλεονάσαντος τῆς ἀποφάνσεως, τῷ δ' ὁμοίῳ τῷ ἀξιῶματι τῇ τῷ ὡς ἐπιτατικῷ ἐπιρρήματος προῳκῇ. πέμπτον δὲ τι πρὸς τούτοις εἶναι φασὶ τὸ ἐπαπορητικόν, οἷον Δάος πάρεσι τί ποτ' ἀγγελοῦν ἄρα; ὅπερ ἑναργῶς ταύτην ὅν τυγχάνει τῷ ἐρωτηματικῷ, πλην ὅτι προτίθῃσι τὴν πρότασιν τῆς ἐρωτήσεως. πάλιν δὲ τῷ ἀποφαντικῷ λόγῳ δύο ὄντων εἰδῶν, καὶ τῷ μὴ καλυμένῳ κατηγορικῷ τῷ δὲ ὑποθετικῷ, κατηγορικῷ μὴ τῷ σημαίνοντος τί τίνι ὑπάρχει ἢ ἔχῃ ὑπάρχει, ὡς ὅταν εἰπωμεν Σωκράτης περιπατεῖ, Σωκράτης ἔ περιπατεῖ (κατηγο- 25 ρῶμεν γὰρ τὸ περιπατεῖν τῷ Σωκράτους ποτὲ μὴ καταφατικῶς ποτὲ δὲ ἀποφατικῶς), ὑποθετικῷ δὲ τῷ σημαίνοντος τίνος ὄντος τί ἔστιν ἢ ἔκ ἔστιν, ἢ τίνος μὴ ὄντος τί ἔκ ἔστιν ἢ τί ἔστιν, ὡς ὅταν εἰπωμεν "εἰ ἀνθρωπὸς ἐστίν, καὶ ζῶν ἐστίν, εἰ ἀνθρωπὸς ἐστίν, λίθος ἔκ ἔστιν, εἰ μὴ ἔστιν ἡμέρα, νῦν ἔστιν, εἰ μὴ ἔστιν ἡμέρα, ἔκ ἔστιν ὁ ἥλιος ὑπὲρ γῆν," τὸ κατηγορικὸν ἡμῖν μόνον εἶδος τῷ ἀποφαντικῷ λόγῳ παραδίδωσιν ὁ Ἀριστοτέλης ὡς αὐτοτελὲς καὶ χρησίμους πρὸς τὰς ἀποδείξεις, τὸ δὲ γε ὑποθετικὸν ὡς ἐλλειπὲς ὅν καὶ δεόμενον πάντως τῆς διὰ τῷ κατηγορικῷ τελειότητος ὁδοῦ προηγουμένως ἀξιολογί- 30 μῆς. οἱ γὰρ ὑποθετικοὶ συλλογισμοὶ τὴν καλυμένην μεταλήψιν ἔχουσι πρόσληψιν ἀναποδείκτως λαμβάνοντες, ἐνίοτε δὲ καὶ τὸ συν- 35

(*) *Boeth. II. p. 283*: Uterque (Aspasius et Alexander) Aristotelem de oratione tractasse pronuntiat... sed Alexander addit imperfecte sese habere libri titulum: neque enim designare de qua oratione perscripserit; multae namque, ut dictum est, sunt orationes. sed adiciendum vel subintelligendum putat de oratione illum scribere philosophica vel dialectica, id est quae verum falsumque valeat expedire... *ib. p. 284*: sed quod addidit illam interpretationem solam dici, qua in oratione possit veritas et falsitas inveniri, ut est enuntiativa oratio, fingentis est, ut ait Porphyrius, significationem nominis potius quam docentis. atque ille quidem et in intentione libri et in titulo falsus est, sed non eodem modo de iudicio quoque libri errat.

μένον ἢ τὸ διεzeugμένον, καὶ λόγῳ δεόμενον, ἐξ ὑποθέσεως ἔχον τὴν πίσιν, ἥτις αὐτῶν τὰς πρώτας ὑποθέσεις παραδέχονται. πρὸς ἔν τὴν τῶν ὑποθέσεων τούτων κατασκευὴν, εἰ μὴ ἑτέρως τις ὑποθετικῷ χρωστὸ συλλογισμῷ, δεήσει πάλιν ἑτέρας αὐτῷ κατασκευῆς πρὸς τὴν πίσιν τῶν ἐν αὐτῷ ὑποθέσεων, καὶ πρὸς ἐκείνην ἑτέρας, καὶ τὸτο εἰς ἄπειρον, εἰ δι' ὑποθέσεων ἐθέλοι τὰς ὑποθέσεις κρατύνειν· εἰ δὲ γε μέλλει τελεία καὶ ἀπροσδεῆς ἢ ἀπόδειξις γίνεσθαι, ὁλόν ὅτι κατηγορικῷ συλλογισμῷ χρεῖα τῷ δόξα τινος ὑποθέσεως ἐπαγγελιομένην τὸ προκείμενον δεικνύναι. διὰ καὶ τὰς μὴ κατηγορικὰς ἀπλῶς ὕτως ὀνομάζομεν συλλογισμούς, τὰς δὲ ὑποθετικὰς τὸ μὴ ὅλον τὸτο ἐξ ὑποθέσεως συλλογισμούς, ἀπλῶς δ' ἔκείνη, πρὸς τῷ καὶ ἄλλως τὰς ὑποθετικὰς ἀποφάνσεις ἐκ τῶν κατηγορικῶν τὴν γένεσιν ἔχειν· ἄλλης γὰρ πρὸς ἄλλην κατηγορικῆς προτάσεως ἢ ἀκολουθίαν ἢ διάφασιν σημαίνουσι, συνδέσσαι αὐτὰς πρὸς ἀλλήλας ἢ τῷ συμπλεκτικῷ ἢ τῷ διαζευκτικῷ προσαγορευομένην συνδέσμῳ πρὸς τὸ ἕνα δοκεῖν εἶναι τὸν ἐξ αὐτῶν συγκείμενον λόγον. διὰ ταῦτα τοῖνυν τὸ κατηγορικὸν εἶδος τῷ ἀποφαντικῷ λόγῳ πολυπραγμονεῖ μόνον ὁ Ἀριστοτέλης. ἔστιν ἔν ἢ πρόθεσις τῆς προκειμένης πραγματείας, ὡς συνελόντι φάναι, διαλεχθῆναι περὶ τῆς πρώτης συνθέσεως τῶν ἀπλῶν φωνῶν, τῆς καὶ τὸ κατηγορικὸν εἶδος τῷ ἀποφαντικῷ λόγῳ γινόμενης. λέγω δὲ τὸ πρώτης, διότι καὶ τὰς συλλογισμούς ἢ σύνθεσις τῶν ἀπλῶν ἐργάζε(ν) φωνῶν, ἢ μέντοι ἢ πρώτη, ἀλλ' ἢ διὰ τῆς συμπλοκῆς τῶν καὶ τὴν πρώτην σύνθεσιν γεγονότων λόγων ἀποτελεσμένη. διὰ τὸς ἀπλῶς τέτυκας λόγους καὶ μὴ τήνδε τὴν πραγματείαν αὐτὴς καθ' αὐτὴς θεωρῶν ὡς ἀποφάνσεις μόνον ἐπισκέψε(ν) καὶ ἔχῃ ὡς προτάσεις, ἐν δὲ τοῖς Ἀναλυτικαῖς ὡς μέρη τῶν συλλογισμῶν παραλαμβάνων ἅμα καὶ ὡς προτάσεις εἰκότως ἀξιῶσει σκοπεῖν· ὡς γὰρ προτενομένους αὐτὰς ὑπὸ τῶν συλλογισσάμεναι τι βυλομένων τοῖς κοινωνοῖς τῶν λόγων, ὕτως οἱ παλαιοὶ προτάσεις ἐπονομάζουσιν.

f. 5 b. ἐπὶ τούτοις ἔν τῆς ἐπιγραφῆς τὸ αἴτιον ἐπισκεπτόμενοι λέγομεν, τί ποτε ἄρα καλῶν ὁ Ἀριστοτέλης ἑρμηνείαν ὕτως ἐπεγράψε τὸ βιβλίον περὶ Ἑρμηνείας; ἢ γὰρ δὴ καὶ αὐτὸς καθάπερ ὁ Δημήτριος τὸ περὶ λογογραφικῆς ιδέας βιβλίον συγγράψας, καὶ ὅπως αὐτὸ ἐπιγράφας περὶ Ἑρμηνείας, ἀξιοῖ καλεῖν ἑρμηνείαν τὴν λογογραφικὴν ιδέαν, ὡς δὴ περὶ ταύτης ἐν τῷ προκειμένῳ βιβλίῳ διαλεξόμενος. ῥητέον ἔν ὅτι τῆς ψυχῆς τῆς ἡμετέρας διττὰς ἐχέσθαι δυνάμεις, τὰς μὴ γνωστικὰς τὰς δὲ ζωτικὰς τὰς καὶ ὀρεκτικὰς λεγόμενας (λέγω δὲ γνωστικὰς μὴ καθ' ἃς γνωστικοὶ ἐκείνων τῶν ὄντων, οἷον νῦν διάνοιαν ὁρᾶν φαντασίαν καὶ αἰσθῆσιν, ὀρεκτικὰς δὲ καθ' ἃς ὀρεγόμεθα τῶν ἀγαθῶν, ἢ τῶν ὄντων ἢ τῶν δοκούντων, οἷον βύλησιν λέγω προαίρεσιν θυμὸν καὶ ἐπιθυμίαν), τὰ μὴ τέτταρα εἶδη τῶν λόγων τὰ περὶ τὴν ἀποφαντικὴν ἀπὸ τῶν ὀρεκτικῶν δυνάμεων προέρχον(τ) τῆς ψυχῆς, ἔκ αὐτῆς καθ' αὐτὴν ἐνεργείας ἀλλὰ πρὸς ἕτερον ἀποτενομένης τὴν συμβάλλεσθαι δοκῶντα πρὸς τὸ τυχεῖν τῆς ὀρέξεως, καὶ ἥτοι λόγον παρ' αὐτῆς ζητήσεως, καθάπερ ἐπὶ τῷ πυσματικῷ καὶ ἐρωτηματικῷ καλυμένῳ λόγῳ, ἢ πρᾶγμα, καὶ εἰ πρᾶγμα, ἥτοι αὐτὸ ἐκείνου τυχεῖν ἐπιμεμένης πρὸς

ἐν ὁ λόγος, ὡς περ ἐπὶ τῷ κλητικῷ, ἢ τιнос παρ' αὐτῷ πράξεως, καὶ ταύτης ἢ ὡς παρὰ κρείττονος, ὡς ἐπὶ τῆς εὐχῆς, ἢ ὡς παρὰ χείρονος, ὡς ἐπὶ τῆς κυρίως καλυμένης προσάξεως. μόνον δὲ τὸ ἀποφαντικὸν ἀπὸ τῶν γνωστικῶν, καὶ ἐστὶ τὸ ἐξαγγελτικὸν τῆς γενομένης ἐν ἡμῶν γνώσεως τῶν πραγμάτων ἀληθείας ἢ φαινομέ- 5 νως, διὸ καὶ μόνον τὸ δεκτικὸν ἐστὶν ἀληθείας ἢ ψεύδους, τῶν δὲ ἄλλων ὁδόν. τὸ τοῖνον τὸ εἶδος τῷ λόγῳ τὸ ἀποφαντικὸν ἐρμηνείαν ἀξιοῖ καλεῖν ὁ Ἀριστοτέλης ὡς ἐρμηνεύον τὴν γνώσιν τῆς ψυχῆς. ἐπεὶ ἔν, καθάπερ αὐτὸς ἐν τοῖς προοιμίοις ἐρεῖ τῷδε τῷ βιβλίῳ (c. 4 p. 17 4), εἰσὶ μὲν καὶ ἕτεροι λόγοι παρὰ τὴν ἀποφαντικὴν 10 (καὶ ἢ ἡ εὐχή, φησί, λόγος), ὁ δὲ ἀποφαντικὸς τῆς νῦν θεωρίας, διὰ τὸ ἐπέγραψε τὸ βιβλίον περὶ Ἑρμηνείας, ὡς ὁδὸν διαφέρον ἢ ἕτερα ἐπιγράφειν ἢ περὶ τῷ ἀποφαντικῷ λόγῳ. Πρὸς δὲ τὸ γνήσιον εἶναι τῷ φιλοσόφῳ τὸ βιβλίον, ὁδεῖς ἤξευσε τῶν περὶ τὰ συγγραμματα τῷ Ἀριστοτέλει ἐσπυδακῶν ἀμφιβαλεῖν, εἰς τε τὸ 15 πιθανὸν ἀποβλέπων τῆς ἐπαγγελίας καὶ εἰς τὴν ἐντεχνον καὶ κεκομψευμένην καὶ τῷ φιλοσόφῳ συνήθη τῶν ἐν αὐτῷ παραδιδόμενων θεωρημάτων διάθεσιν, καὶ τὴν πρὸς τὰς ἄλλας αὐτῷ πραγματείας ὁμολογίαν, πλὴν Ἀνδρόνικῳ τῷ Ροδίῳ (*), ὃς ἐνδέκατος μὲν ἦν ἀπὸ τῷ Ἀριστοτέλει, ἀκρίτως δὲ αὐτῷ καλῶντος ἐν τοῖς προοιμίοις τῷδε 20 τῷ βιβλίῳ τὰ νοήματα παθήματα τῆς ψυχῆς καὶ προσθέντος ὡς περὶ τούτου εἶρην ἐν τοῖς περὶ ψυχῆς, διὰ τὸ μὴ συνιδεῖν ὅπως τῆς περὶ ψυχῆς πραγματείας τὰ νοήματα παθήματα τῆς ψυχῆς ἐκάλεσεν ὁ φιλόσοφος, ἀναγκαῖον ὡς ἦν τῶν δύο πραγματειῶν, ταύτης τε καὶ τῆς περὶ ψυχῆς, τὴν ἑτέραν νόθον ἀποφύνασθαι τῷ 25 Ἀριστοτέλει, καὶ δεῖν ἐνόμισε ταύτην ἀθετεῖν μᾶλλον ἢ τὴν περὶ

ψυχῆς. ἰστέον δὲ ὅτι πολλὰ καὶ ἐν τῇ περὶ ψυχῆς ἔχομεν τὴν φαντασίαν παθητικὴν νῦν ὑπὸ τῷ φιλοσόφῳ καλυμένην, νῦν μὲν ὡς ἐνδόν ἐν ἑαυτῇ τὸ γνωστὸν ἔχουσαν καὶ ταύτῃ διαφέρουσαν τῆς αἰσθήσεως, ὅτι ἅπερ ἡ αἰσθήσις ἔξω κείμενα γινώσκει δεομένη πάντως 5 τῆς ἐκείνων παρουσίας πρὸς τὸ ἐνεργῆσαι περὶ αὐτά, τούτων ἡ φαντασία τὰς τύπας διὰ τῶν αἰσθήσεων ἀπομαξαμένη ἐν ἑαυτῇ ἔχει καὶ μὴ δεομένη τῶν ἔξω κειμένων δύναμις προσβάλλειν (διὸ καὶ τοῖς ὕπνοις τῶν αἰσθήσεων ἀνεργήτων μενυσῶν ἐνεργῶμεν κατὰ φαντασίαν), παθητικὴν δὲ, διότι κατὰ μερισμὸν τινὸς καὶ διαστάσεως ἔκαστον γινώσκει, ἅτε ἀχωρίζον σώματος ἔχουσα τὴν τε ὕψιν καὶ τὴν ἐνέργειαν καὶ ἀρχὴν τις ὅσα τῶν αἰσθήσεων. ἀποφανόμενος 10 ἔν ἐν τοῖς περὶ ψυχῆς ὁ Ἀριστοτέλης ἀνευ τῷ παθητικῷ τέτυτε νῦν μὴδὲν τῶν ἐνταῦθα πραγμάτων νοεῖν τὴν ἡμετέραν ψυχὴν, δι' ὧν φησὶν (p. 430 a 23) "ὅς μνημονεύομεν δὲ, ὅτι τὸ τῷ μὴ ἀπαθές, ὁ δὲ παθητικὸς νῦν φθαρτός, καὶ ἀνευ τούτου ὁδὸν νοεῖ" καὶ ἐξῆς p. 431 b 2) "τὰ μὲν ἔν ἐῖδη τὸ νοητικὸν ἐν τοῖς φαντάσμασι νοεῖ" καὶ ἐπὶ τούτοις (p. 432 a 12) "τὰ δὲ δὴ πρῶτα νοήματα τί διοίσει τῷ μὴ φαντάσματα εἶναι; ἢ ὅτε τὰ ἄλλα φαντάσματα, ἀλλ' 15 ἔκ ἀνευ φαντασμάτων," ὁ ἄλλος ἀν εἴη καὶ ἐν ἐκείνοις τὰ νοήματα παθήματα προσαγορεύων τῆς ψυχῆς. φαίνεται δὲ καὶ ἐπὶ πάσας τῆς ψυχῆς τὰς ἐνεργείας κοινότερον τὸ τῷ πάθος ὄνομα ἐκτείνων. ἀπορίαν γὰρ φησὶν ἐν ἐκείνοις ἔχειν τὰ παθήματα τῆς ψυχῆς πότερον ἐστὶν ἅπαντα κοινὰ καὶ τῷ ἔχοντος, ἢ ἐστὶ τὴν καὶ τῆς ψυχῆς ἴδιον αὐτῆς· καὶ ἐπικρίνων τὰ περὶ τῆς ἀπορίας ἐπιφέρει (p. 403 a 5) "φαίνεται δὲ τῶν μὲν πλείων ὁδὸν ἀνευ τῷ σώματος πάχειν ὁδὸν 20 ποιεῖν, ὅταν ὀργίζεσθαι θαρρεῖν ἐπιθυμῶν, ὅπως αἰδανέσθαι. μάλιστα δὲ ἔοικεν ἴδιον τὸ νοεῖν· εἰ δὲ ἐστὶ καὶ τὸ φαντασία τις ἢ μὴ ἀνευ φαντασίας, ἔκ ἐνδέχεται ὁδὸν ἀνευ σώματος εἶναι." καὶ ἐπὶ πρὸς τούτων ἐν τῷ προοιμίῳ τῆς αὐτῆς πραγματείας (p. 402 a 7) "ἐπιζητῶμεν δὲ θεωρῆσαι καὶ γινώσκειν τὴν τε φύσιν αὐτῆς καὶ τὴν ὕψιν, εἴθ' ὅσα συμβέβηκε περὶ αὐτῆς, ὧν τὰ μὲν ἴδια πάθη τῆς 25 ψυχῆς εἶναι δοκεῖ, τὰ δὲ κοινὰ καὶ τοῖς ζώοις δι' ἐκείνην ὑπάρχειν." δι' ὧν ὁ ἄλλος ἐστὶ καὶ τῆς λογικῆς ἡμῶν ψυχῆς τὴν νόησιν λέγων, καὶ εἰ χωρὶς γίνοιτο φαντασίας, πάθη καλεῖν ὃ παρατιθέμενος, ὃ κατὰ τὴν ἔννοιαν δηλονότι τὴν προεξηγημένην, ἀλλὰ διὰ τὸ προὔπαρχειν 30 ἐπ' αὐτῆς κατὰ χρόνον ἐκάστης ἐνεργείας τὴν ἄγυσαν ἐπ' αὐτὴν δύναμιν, ταυτὲν δὲ εἰπεῖν τῷ τελείῳ τὸ ἀτελές, πρὸς διακρίσιν τῆς ἐνεργείας τῷ νῦν τῷ αὐτοτελεῖ καλυμένη καὶ τῇ ὕψι συνδρομον τὴν ἐνέργειαν ἔχοντος, ὡς περ ἀπαθὴ καὶ ἀμυγῇ καὶ χωρίζον πάντες 35 σώματος εἶναι. τούτων ἡμῶν τὴν νῦν ἀποφαίνεται, διακρίνων αὐτὴν ἀπὸ τῷ ἴδιῳ παθητικῷ καλυμένη καὶ τῆς φαντασίας, ὡς ἐλέγομεν, ὁδῶμῳ διαφέροντος. διὸ καὶ τῷ μεμνημένῳ ἡμᾶς ζητῶν τὴν αἰτίαν, τὸ μὲν μῶριον τῆς ψυχῆς καθ' ὃ τὸ εἶναι ἔχον ἀπαθές, τὴν δὲ παθητικὴν νῦν φθαρτὴν εἶναι φησι, καὶ τὴν νόησιν ἡμῶν πρὸς τούτων 40 φθαρτὴν ὄντα συμπεπλεγμένην τῆς λήθης ἔχειν ἀποφαίνεται τὴν αἰτίαν. ἔκ ἄρα δικαίως ὁ Ἀνδρόνικος νόθον ὑπώπτευσεν εἶναι τῷ φιλοσόφῳ τὸ βιβλίον. Λοιπὸν ἔν ἡμῶν τῶν ἐξ ἀρχῆς προτεθέντων τὸ παραδοῦναι τὴν εἰς τὰ κεφάλαια τῷδε τῷ βιβλίῳ διαίρεσιν. εἰς

(*) Boeth. II p. 284: Andronicus librum hunc Aristotelis esse non putat, quem Alexander vere fortiterque redarguit; quem cum exactum diligentemque Aristotelis librorum et iudicem et repertorem iudicavit antiquitas, cur in huius libri iudicio sit falsus, prorsus est magna admiratione dignissimum. non esse namque proprium Aristotelis hinc conatur ostendere, quoniam quaedam Aristoteles in principio libri huius de intellectibus animi tractat, quos intellectus animae passiones vocavit. . . his Alexander multa alia addit argumenta cur hoc opus maxime Aristotelis esse videatur. ea namque dicuntur hic quae sententiis Aristotelis quae sunt de enuntiativa oratione consentiant. illud quoque quod stilus ipse propter brevitatem pressior ab Aristotelis obscuritate non discrepat; et quod Theophrastus, ut in aliis solet cum de similibus rebus tractat, quae scilicet ab Aristotele ante tractatae sunt, in libro quoque de Affirmatione et Negatione iisdem aliquibus verbis utitur quibus in hoc libro Aristoteles usus est. idem quoque Theophrastus dat signum hunc Aristotelis librum esse: in omnibus enim de quibus ipse disputat post magistrum, leviter ea tangit quae ab Aristotele dicta ante cognovit, alias vero diligentius res non ab Aristotele tractatas exsequitur. hic quoque idem fecit. . . addit quoque hanc causam, quia Aristoteles quidem de syllogismo scribere animatus nunquam id recte facere potuisset, nisi quaedam de propositionibus annotaret.

τέσσαρα τοίνυν ἐναργῶς αὐτῶ τμήματα διαιρημένον, τὸ μὲν πρῶτον ἐξὶ περὶ τῶν ἀρχῶν τῷ ἀποφαντικῷ λόγῳ. καλῶ δὲ ἀρχὰς τῷ ἀποφαντικῷ λόγῳ τὰ συμβαλλόμενα πρὸς τὴν τέττη διδασκαλίαν, ὡς περ ἀρχὰς ἂν εἴποις γεωμετρίας τὴς τε ὅρας καὶ τὰ αἰτήματα καὶ τὰς καλυμένας κοινὰς ἐννοίας, ἅπερ ὁ Ἀριστοτέλης ἐν ταῖς 5 Κατηγορίαις (p. 14 a 39) στοιχεῖα τῶν διαγραμμάτων προσαγορεύειν ἠξίωσεν... τὸ δὲ δεύτερον τῷ βιβλίῳ κεφάλαιον παραδίδωσιν ἡμῖν τὰς ἀπλῶς τὰς προτάσεις, καὶ ἔστι περὶ προτάσεως ἥτοι ἀποφάνσεως ἐξ ὑποκειμένου καὶ κατηγορουμένου. τὸ δὲ τρίτον τὰς τέττων συνθετωτέρας διὰ τὴν τῷ προσκατηγορουμένῳ προδ- 10 κην, καὶ ἔστι περὶ προτάσεως ἥτοι ἀποφάνσεως ἐξ ὑποκειμένου καὶ κατηγορουμένου καὶ τρίτου προσκατηγορουμένου. τὸ δὲ τέταρτον τὰς μὲν τῶν προτάσεων. τῶν ὅν ἔν τῷ τρόπῳ πᾶσι τοῖς εἶδεσι τῶν προτάσεων ἐπεξεληθὼν ὁ Ἀριστοτέλης, καὶ ἀποφύγων θαρρήσας ὡς ἔκ εἰς πλείους τέττων ἀντιφάσεις, πέρας ἐπιτίθησι τῇ πραγματείᾳ 15 βραχύ. πρὸς δὲ αὐτῷ τῷ συμπεράσματι τῷ βιβλίῳ γυμνασθῆσεται τι παρὰ ταῦτα πρόβλημα, οἰκεῖον καὶ αὐτῷ τῇ προκειμένη θεωρίᾳ. Τέττων ὅν προειλημμένον ὥρα λοιπὸν ἡμῖν ἐπὶ τὴν ἐξήγησιν τῆς λέξεως χωρεῖν, ἣν συνεγραμμένην ἔσαν ἐμφάσεως τε καὶ πολυνοίας γέμισαν, καὶ ὑπὸ βραχείας παραλλαγῆς ἄπαν 20 ἐνόησε τὸ νόημα ἐξαλλάττονσαν, καὶ ἐν πολλοῖς τῶν ἀντιγράφων ἦδη τῷτο πεπονηθῆναι, ἅπασαν ἐξῆς ἐδοκιμάσαμεν παραθέξας πρὸς διάγνωσιν τῆς ἀκριβεστέρας εἶναι δοκῆσης ἐκδόσεως.

16 a f. 9. πρόκειναι μὲν, ὡς ἐλέγομεν, τῷ Ἀριστοτέλει παραδῶναι 1. ἡμῖν τὴν διδασκαλίαν τῷ ἀποφαντικῷ λόγῳ. ἐπεὶ δὲ πᾶσα ἀπό- 25 φανσις ἐξ ὀνομάτων καὶ ῥημάτων ἔχει τὴν γένεσιν, ὡς ὅταν εἴπω Σωκράτης περιπατεῖ, οἷον δὲ πανταχὶ τὰ ἀπλῶς ἐρα προγινώσκουσαν τῶν ἐξ αὐτῶν συγκειμένων, διὰ δὲ τῷτο πρεπωδεδότῃ ἀρχὴν ποιεῖ) τῆς πραγματείας τὴν τῆς ὑπάρξεως τῷ ὀνόματος καὶ τῷ ῥήματος θεωρίαν. τὸ γὰρ "θεῶν" νῦν ἀντὶ τῷ ὀρίσας παρελὶν(τ), 30 λεγόμενον μὲν καὶ κατ' ἄλλων σημαίνον. ἐνταῦθα δὲ ἔν ὀρισμῶν, ἅπερ ἐλέγομεν, σημαίνει. ὅτι δὲ καὶ πλείονας τρόπους τὸ θεῶν λέγειν, φανερόν. τὰς τε γὰρ ὑποθέσεις θέσεις πολλὰς προσαγορεύομεν, ὡς ὅταν εἴπωμεν κείῳ τὸ θέατρον ἔχειν τοσόνδε τι πλῆθος, κείῳ δὲ δεκάπῃχῳ μέγεθος ἔχειν, ἢ βασιλεύειν. τί ὅν 35 ποιήσει; καλῶμεν δὲ θέσεις καὶ τὰς παραδόξους ὑπολήψεις τῶν γνωρίμων τινὸς καὶ φιλοσοφίαν, οἷον τὸ πάντα κινεῖν καὶ εἰσεῖναι μὴ δαμῶν τὰ ὄντα μετέχειν, ὡς περ ἔλεγεν Ἡράκλειτος, ἢ ἐν εἶναι τὸ ὄν, ὡς ἐδόκει Παρμενίδῃ. θέσεις δὲ λέγομεν καὶ τὰς ὁμολογίας ἥτοι προτάσεις, ὡς δὲ καὶ τὸ λεγόμενον παρὰ τοῖς κοινῶς 40 ἀλληλολογία ἀναθεῖναι λέγομεν καὶ τὸ ἀναπαλαῖσαι τὴν ὁμολογίαν. ἀλλὰ καὶ τὰ ἐπιρρήματα τὰ θετικὰ καλῶμεν θέσεις καλῶσι τινές, οἷον γαμητέον· πιευστέον. ἔτι δὲ λέγομεν θέσεις καὶ τὰς ὀρισμῶς ὡς προὑποκειμένων τῶν ἀποδείξεων. εἰ γὰρ αἱ ἀποδείξεις ἀπὸ τῶν ἐσιωγῶν ὑπαρχόντων τοῖς πράγμασιν ἐπιτελῶν, τὴν δὲ ὅσιν 45 ἐκάστω τῶν ὄντων αἱ ὀρίσμοι σημαίνουσιν, εἰκότως προὑποκειντοῖς οἷον τὰς ὀρισμῶς τῶν ἀποδείξεων. καὶ ἔτι τέττη κοινότερον θέσεις ἠξιοῖ καλεῖν ὁ Ἀριστοτέλης ἀπλῶς ἀπάσας τὰς ἀμέσους ἀρχὰς τῶν

ἀποδείξεων, τὰς ἀντιδιαριζόμενας τοῖς ἀξιώμασιν, οἷον τὰς τε ὀρισμῶς, ὡς εἴρηξεν, καὶ τὰ αἰτήματα καὶ τὰς ὑποθέσεις, ἀποδείξεως μὲν ἦδη δεομένης ἀνεῖν δὲ ταύτης εἰλημμένης, ὡς ἐν τῷ πρώτῳ σαφῶς διώριζαι τῶν Ἀποδεικτικῶν (p. 72 a 15). καὶ τοσούτος μὲν ἡ καὶ πλείονας τρόπους τὸ θεῶν λέγειν. νῦν δὲ ὁ Ἀριστοτέλης ἀντὶ τῷ ὀρίσας αὐτῷ χρῆναι, ὡς δηλοῖ ἐπιφέρειν τὸ "τί ὄνομα καὶ τί ῥημα," τῷ τί ἐστιν ὀρισμὸν ἡμῖν προφανέστατα σημαίνοντος. Ἀπορήσει δ' ἂν τις διὰ τίνα αἰτίαν ἐν παντὶ τῷ βιβλίῳ τῶν Κατηγοριῶν περὶ ἀπλῶν φωνῶν πραγματευσάμενος ἐνταῦθα πάλιν περὶ ὀνομάτων καὶ ῥημάτων προτίθεται λέγειν, ὡς ἐκάτερον ὄλον ὅτι ἀπλῆ ἐστὶ φωνή. πρὸς δὲ ῥητέον ὡς ἀπλῆ φωνὴ καὶ ὄνομα καὶ ῥημα καὶ φάσις καὶ ἔρος τῷ μὲν ὑποκειμένῳ ταῦτά ἐστιν ἀλλήλοις τῇ δὲ χέσει μόνῃ διαφέρουσιν, ὡς περ τὸ σπέρμα καὶ ὁ καρπὸς καὶ ἡ ἀνάβασις καὶ ἡ κατάβασις... ὅταν δὲ αὖ πάλιν ἐκατέραν τῶν τοιούτων φωνῶν μὴ λαμβάνωμεν αὐτὴν καθ' αὐτὴν ἀλλ' ὡς μέρος ἔσαν καταφάσεως ἢ ἀποφάσεως, τότε φάσιν αὐτὴν καλεῖν ἀξιῶμεν, ὡς ἐν τοῖς ἐξῆς σαφῶς ἡμᾶς ὁ Ἀριστοτέλης διδάξει. ὅταν δὲ ὡς ἐν συλλογισμῷ παραλαμβάνομένης ἐπισκοπῶμεν, ὅρας αὐτὰς ὀνομάζομεν, ὡς ἐν τοῖς προοιμίαις ῥηθήσετ) τῶν Ἀναλυτικῶν. ἔτω δὲ καὶ Πλάτων ἐν τῷ ἐνάτῳ τῶν Νόμων (p. 878) τὰς ἀπλῶς φωνὰς ἐκάλεσεν ὅρας... τὸ δὲ τῶν Κατηγοριῶν βιβλίον μόνον περὶ ἀπλῶν φωνῶν ἡμᾶς ἐδίδαξεν, ὅθεν πολυπραγμονήσαν τὴν τῶν ὀνομάτων πρὸς τὰ ῥήματα διαφορὰν, ἥς πολλὴ χρεία πρὸς τὴν θεωρίαν τῷ ἀποφαντικῷ λόγῳ. διὰ γὰρ ταύτης τῆς ὑποκειμένης ἐν ταῖς ἀποφάνσεσιν ὅρας τῶν κατηγορουμένων διακρίνομεν. διὰ τῷτο νῦν προχειρίζετ) τὴν περὶ ὀνομάτων καὶ ῥημάτων θεωρίαν ὡς ἂν προσεχέσθην ἔσαν τῇ προκειμένη πραγματείᾳ. διὰ τί δέ, φαίη τις ἂν, πλείονων ὄντων τῶν παρὰ τοῖς γραμματικῶς λεγομένων τῷ λόγῳ μερῶν μόνον ταῦτα νῦν παραδίδω(τ) ἡμῖν, τό τε ὄνομα καὶ τὸ ῥημα; διότι, φήσομεν, ταῦτα μόνον δῖχα τῶν ἄλλων πάντων δύνα(τ) ποιεῖν ἀποφαντικὸν λόγον, ὡς ὅταν εἴπωμεν ἄνθρωπος ὑγιαίνει· περὶ τέττων ὅν μόνων ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τέτοις ποιεῖ) τὴν σκέψιν, ἃ ἐξ ἀνάγκης ἐν παντὶ λόγῳ ἀποφαντικῷ παραλαμβάνε(τ) καὶ ἀρκεῖ πρὸς τὴν γένεσιν τῆς ἀπλῆς ἀποφάνσεως. ἐπιστήσαι δὲ ἄξιον ὅτι τῶν θρυλλυμένων ὅκτω τῷ λόγῳ μερῶν τὰ μὲν ἐστὶ σημαντικὰ φύσεων τινῶν ἢ ἀπλῶς προσώπων ἢ ἐνεργειῶν ἢ παθῶν ἢ τινος τέττων συμπλοκῆς, καθάπερ ὀνομά τε καὶ ἀντωνυμία καὶ ῥημα καὶ μέτοχή, ἅπερ καὶ μόνον δύνα(τ) ἀρκέσαι πρὸς ἀποφαντικῷ λόγῳ γένεσιν, ὡς ὅταν εἴπωμεν Σωκράτης περιπατεῖ, ἢ ἐγὼ περιπατῶ, ἢ ὁ τρέχων περιπατεῖ, ἢ ὁ Σωκράτης τρέχων ἐστὶ, τῷ μὲν ὡς ὑποκειμένῳ τῷ δὲ ὡς κατηγορουμένῳ λαμβανομένῳ· τὰ δὲ ταῦτα μὲν ὅς σημαίνουσι, χέσιν δὲ τίνα τῷ κατηγορουμένῳ πρὸς τὸ ὑποκείμενον δηλῶσιν, ὡς περ τὰ πλείους τῶν ἐπιρρημάτων... τὰ μὲν φύσεων καὶ προσώπων ἢ ἐνεργειῶν ἢ παθῶν ἢ ποιᾶς συμπλοκῆς προσώπων πρὸς ἐνέργειαν ἢ πάθος σημαντικὰ πάντα ὁ Ἀριστοτέλης εἰς ὀνόματα διαιρεῖ καὶ ῥήματα, τὰ μὲν καὶ χρόνον λεγόμενα ἢ κατηγορούμενα ἐν ταῖς προτάσεσι ῥήματα καλῶν, τὰ δὲ ἀνεῖ χρόνον λεγόμενα ἢ τὴν χρείαν πληρῶντα τῶν ὑποκειμένων ὀνό-

ματα. τὰ δὲ γε ἐν μηδετέραις χώραις τῶτων παραλαμβανόμενα, καὶ ἄλλως προσκένωται ταῖς προτάσεσι, τὸ ὑπάρχειν ἢ μὴ ὑπάρχειν ἢ πότε ἢ πῶς ἢ ποσάκις ὑπάρχειν τὸ κατηγορούμενον τῷ υποκειμένῳ σημαίνοντά, ἢ τινα ἄλλην αὐτῶν πρὸς ἄλληλα χέσιν, ὅδὲ κυρίως ἀξιῶ μέρη τῶ λόγου καλεῖν. ὥσπερ γὰρ τῆς νεῦς αἱ μὲ 5 σανίδες εἰσι τὰ κυρίως μέρη, γόμφοι δὲ καὶ λῖνος καὶ πίττα συνδέσεως αὐτῶν καὶ τῆς τῶ ὅλης ἐνώσεως ἕνεκα παραλαμβάνοντι, τὴν αὐτὴν τρόπον καὶ τῷ λόγῳ σύνδεσμοι καὶ ἄρθρα καὶ προθέσεις καὶ αὐτὰ τὰ ἐπιρρήματα γόμφων τινῶν χρεῖαν ἀποπληρῶσι· μέρη δὲ ἔκ ἂν λέγοιτο δικαίως ἂν γε μὴ δύναντι συντεθέντα καθ' ἑαυτὰ πλείω 10 ἐργάσασθαι λόγον. λόγος μὲν ἔν ταῦτα ἔ μέρη, λέξεως δὲ μέρη, ἧς καὶ ὁ λόγος αὐτὸς μέρος, καθάπερ ἐν τοῖς περὶ ποιητικῆς (c. 20) εἶρηται... διαφέρει δὲ ὁ λόγος τῆς λέξεως, ὅτι ὁ μὲν ἐστὶ πλήρωμα προηγμένης τῶν σημαίνουσιν τὰ πράγματα φωνῶν, ἡ δὲ πασῶν ἀπλῶς τῶν παραλαμβανομένων εἰς τὴν διαλεκτικὴν. ἔχεις δὲ 15 τῷ λόγῳ τὴν πρὸς τὴν λέξιν διαφορὰν καὶ ὑπὸ Πλάτωνος ἐν τῷ τρίτῳ τῆς Πολιτείας (p. 392) παραδεδομένην, ἐν οἷς φησὶ “τὰ μὲν δὴ λόγῳ πέρι ἐχέτω τέλος, τὰ δὲ λέξεως μὴ τὸτο σκεπτέον, καὶ ἡμῶν ἂν τε λεκτέον καὶ ὡς λεκτέον παντελῶς ἐσκεμμένον ἔσαι.” δι’ ὧν δὴλός ἐστι λόγον μὲν τὴν διάνοιαν καλῶν, λέξιν δὲ τὴν ἀπαγ- 20 γελίαν, εἴτε διὰ τῶν ἀναγκασιωτάτων γίνετο μερῶν, ὀνόματός τε καὶ ῥήματος, καθ’ ἣν ὁ ἐν προφορᾷ καὶ ἰδίως λεγόμενος θεωρεῖται λόγος, εἴτε καὶ τὰ λοιπὰ μέρη παραλαμβάνοι τῷ κοινότερον λεγομένῳ λόγῳ, ταῦτον δὲ εἰπεῖν τῆς πρὸς κάλλος ἡδὴ καὶ ποιὰν σύνταξιν ἀποβλεπύσης ἐρμηνείας. τῷ μὲν ἔν ἀπὸ τῆς Ἀφροδισιάδος ἐξη- 25 γητῇ δοκεῖ καὶ τὰ ἐπιρρήματα ὀνόματα εἶναι, καθάπερ καὶ τὰς ἀντωνυμίας καὶ τὴν καλυμένην παρὰ τοῖς γραμματικοῖς προσηγορίαν· ἔ μὲντοι φαίνεται τὸτο λόγον τινα ἔχειν, διότι τὰ μὲν τῶν ἐπιρρημάτων ἔδ’ ἂν ὑποπτευθεῖεν ὀνόματα εἶναι... ὥστε τὸ μὲν μέρος τῆς ἀποφάνσεως ἢ ὄνομα πάντως ἢ ῥήμα εἶναι χρὴ, ἔ μὲν- 30 τοι τὸ ῥήμα πάντως ἐστὶ τῆς προτάσεως μέρος, ὅταν μὴ αὐτόθεν τῷ υποκειμένῳ κατηγορῇ ὡς ἐνέργειαν ἢ πάθος ἢ ἀπλῶς ὑπαρξιν ἢ ἀνυπαρξίαν τῷ υποκειμένῳ σημαῖναι ὀφείλον, ἀλλ’ ἕνεκα τῷ συναρμόσαι τὸ κατηγορούμενον τῷ υποκειμένῳ παραλαμβάνει. ὅτι δὲ ταῦτα ὀρθῶς λέγομεν, δῆλον καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς προσηγορίας 35 τῶν ἄλλων τῷ λόγῳ μερῶν λεγομένων παρὰ τὸ ὄνομα καὶ τὸ ῥήμα. τὴν μὲν γὰρ ἀντωνυμίαν ὡς ὄνομα ἔσαν ἔ φύσει τινῶν ἄλλα προσώπων ἀπλῶς ἔτως ἐπονομάζουσι, καὶ τὴν μετοχὴν ὡς μετέχουσαν ἀμφοτέρων, ὀνόματός τε φημὶ καὶ ῥήματος, εἰ καὶ μᾶλλον ἀποκλίνει πρὸς τὴν ιδιότητα τῶν ῥημάτων, χρόνων τινῶν ἔσα δη- 40 λωτική, τὸ δὲ ἄρθρον ὡς συναρτῶμενον τοῖς ὀνόμασι καὶ τὴν ἀναφορὰν πρὸς ἐκεῖνα ἔχον. περὶ δὲ προθέσεως ἢ ἐπιρρήματος ἢ συνδέσμου τί δεῖ καὶ λέγειν; ὧν τὴν μὲν ὡς ὁμοίως ὀνομάτων τε καὶ ῥημάτων προταττομένην ἔτως ἐπονομάζουσι, τὸ δὲ ὡς τοιῶσδε τοῖς ῥήμασι συμπλεκόμενον, τὴν δὲ ὡς τὰς ἀπρητισμένους συν- 45 δέοντα λόγους. εὐρήσεις δὲ ἐν τισὶ τὴν Ἀριστοτέλην συγχωρεῖν δοκῶντα καὶ τὰ πάντα κοινότερον μέρη τῷ λόγῳ προσαγορεύεσθαι, διόπερ ἐν τῷ ἐξῆς ἐρεῖ τινα τῶν μερῶν τῷ λόγῳ σημαντικά εἶναι ὡς

ὄντων τινῶν καὶ ἀσήμεων, εἰ μὴ τις ἡμῶν φανείη τῆς ῥήσεως ἐκείνης προσεχερέρα ἐξηγήσεις ἔδ’ ἐναντίον ἔχουσα τοῖς νῦν εἰρημένοις.

f. 14. ἐξήγηται δὲ παρὰ τοῖς ἐξηγηταῖς τῷ Ἀριστοτέλει τὴν τρόπον διαιρεῖται ἢ ἀπόφασιν εἰς τὴν κατάφασιν καὶ εἰς τὴν ἀπόφασιν. καὶ οἱ μὲν εἵλοντο λέγειν αὐτὴν ὡς φωνὴν ὁμνυμῶν εἰς διάφορα σημαίνοντα διαιρεῖσθαι, καθάπερ ὁ Ἀφροδισιεύς Ἀλέξανδρος, οἱ δὲ ὡς γένος εἰς εἶδη, καθάπερ ὁ φιλόσοφος Πορφύριος (*). ἔδοξε γὰρ ἐτόλμησεν εἰπεῖν διαιρεῖσθαι αὐτὴν ὡς ἔλον εἰς μέρη, ἐπειπερ ἔτε εἰς ὁμοιομερές ὡς ὅλον φαίνεται διαιρημένη (πολλὴ γὰρ ἡ διαφορὰ τῆς καταφάσεως πρὸς τὴν ἀπόφασιν) ἔτε εἰς ἀνομοιομερές· ἔ γὰρ ἂν ἑκάτερον τῶν μερῶν ἐκαλεῖτο τῷ τῷ ὅλῳ ὀνόματι. τὸ μὲν ἄλλῃθεν ὅπῃ ἔχει, καὶ ὡς ἡ τῷ φιλοσόφῳ κρατεῖ Πορφυρίῳ δόξα, προϊόντες καὶ καιρὸν ἐπιδίδεσκον, ἐξηγούμενοι τὰς ἀποδοδόμενους αὐτῶν παρὰ τῷ Ἀριστοτέλει ὁρίσας... εἰ δὲ τις ἀποροὴ πῶς ἔχει καὶ τὸ τῷ λόγῳ γένος· ἡ φωνή, διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν μνήμης ἤξω) ὡς ὀφείλον καὶ αὐτὴ δι’ ὁρισμὸν δηλωθῆναι, ῥητέον ὅτι φυσιολογία προσῆκον ἦν περὶ φωνῆς διαλεχθῆναι, διότι μόνος φύσεως ἐστὶν ἔργον ἡ φωνή, καθάπερ τὸ ὅραν καὶ τὸ ἀκύνειν· φύσει γὰρ ἐσμεν φωνητικοί, λόγος δὲ καὶ ἀπόφασιν καὶ τὰ ταύτης εἶδη, κατάφασιν καὶ ἀπόφασιν, φωναὶ μὲν τινὲς εἰσιν, ἀλλὰ προσλαβῆσαι τὸ ἀπὸ τῆς ἡμετέρας ἐννοίας εἰδοποιεῖσθαι καὶ τοῖως ἢ τοῖως προσφέρεισθαι. διὸ καὶ ἰδίᾳ τις ἀπονενέμη) αὐτοῖς πραγματεία παρὰ τὰς φυσικάς, ἡ λογικὴ κεκλημένη, ὥστε μὴδὲ ἀπλῶς εἶναι τὴν φωνὴν τῷ λόγῳ, ὥσπερ τινὲς ὑπολαμβάνουσι, γένος· ἔ γὰρ οἷόν τε ἦν τῷ γένει φύσει ὄντος τὸ εἶδος μὴ εἶναι φύσει. ἀλλ’ εἴπερ ἄρα, τῆς καὶ τὸν λόγον φωνῆς τὴν ἀπλῶς φωνὴν ῥητέον γένος εἶναι, πρὸς μὲντοι τὸν λόγον αὐτὴν ἐν ὕλῃ τάξει παραλαμβάνεσθαι τὴν φωνὴν ἐρῶμεν, ὅπερ καὶ αὐτὸς Ἀριστοτέλης ἐν τῷ πέμπτῳ τῶν περὶ Γενέσεως ζῶων ἀποφάνει) (c. 7 p. 786 b 21), τὰς καὶ τὴν φωνὴν διαφορὰς τῶν ζῶων ἐπισκεπτόμενος. ἀλλ’ ἔ γένος αὐτῷ τυγχάνει, ὡς διὰ τῶν ἐξῆς ἔσαι σαφέστερον. τὴν δὲ γε ζητῶντα τί ἐν τῷ λόγῳ τὸ γένος; ἀναμνησθεσθαι χρὴ τῆς ἐν Κατηγορίαις παραδεδομένης τοῦ ποσὶ διαιρέσεως. προσεκτέον δὲ (**) ὡς ἐν τοῖς τέτταρσι τοῖς ἀπρητισμένοις ἐκ τῶν κατα-

(*) *Boeth.* II p. 286: Porphyrius ait sese docuisse species enuntiationis esse affirmationem et negationem, in his commentariis quos in Theophrastum edidit... p. 287: mihi quod videtur quod Porphyrii sit sequenda sententia, ut affirmatio et negatio communis enuntiationis genere supponantur. *Ioannes philosophus*: τὴν μὲν ἀπόφασιν ὡς γένος ἔλαβε, τὰ δὲ λοιπὰ ὡς διαφοράς. ἐποίησε δὲ τὸτο ἐπειδὴ τὰ γένη συνωνύμως κατηγορῶνται τῶν οἰκείων εἰδῶν. συνωνύμως δὲ ἐστὶν ἔταν τὸ γένος τῷ οἰκείῳ ὀνόματι καὶ τῷ ὁρισμῷ μεταδίδωσι τῷ αὐτῷ εἶδει. εἰ δὲ ἔδοκεῖ τὸτο τῷ Πορφύριῳ, ὅθεν θαυμάσιον· εἴκοι γὰρ ἔτος, ὥσπερ ἐν ἄλλοις, ἔτως καὶ ἐν ταύτῃ τῇ ἐξηγήσει πολὺ διαμαρτῆσαι τὸ δεόντος, ὃν εὐχόμενοι συνθεῖν φημὲν ἐλέγχει.

(**) *Boeth.* II p. 287: Syrianus vero, cui Philoxenus cognomen est, hoc loco quaerit cur proponens prius de negatione, post de affirmatione pronuntiaverit.

δεεζέρον τὴν ἀρχὴν ποιησάμενος ὁ Ἀριστοτέλης ἀνείσιν ἐπὶ τὰ τελειώτερα καὶ ἀπὸ τῶν μερικωτέρων ἐπὶ τὰ ὀλιγωτέρα.

16 α f. 15 b. ἦν μὲν ἀκόλουθον καὶ τὰ ἐπηγγελμένα τὴν ὁρίσιν
3. ἐξῆς ἀποδοῦναι τῷ ὀνόματι καὶ τῷ ῥήματι· ἀλλ' ἐπεὶ ἐν πᾶσι λέ-
ξις ὄνομα ἢ ῥῆμα (ἢ γὰρ ἄσχημος, ὅσον βρίτυρι καὶ σκινωαφός ὑδέ-
τερον τύτων) καὶ διαφέρουσι τὰ ὀνόματα καὶ τὰ ῥήματα τῶν ἀσχη-
μων φωνῶν καὶ τὰ σημαντικά τινῶν εἶναι, πρότερον ἡμᾶς ὁ Ἀρι-
στοτέλης διδάσκει διὰ τούτων τίνα ἐστὶ τὰ προηγουμένως καὶ προτεχῶς
ὑπ' αὐτῶν σημασμένα, καὶ ὅτι τὰ νοήματα, διὰ δὲ τούτων μέσων
τὰ πράγματα (*), καὶ ὅθεν ἕτερον δεῖν παρὰ ταῦτα ἐπινοεῖν μέ- 10
σον τῷ τε νοήματος καὶ τῷ πράγματος, ὅπερ οἱ ἀπὸ τῆς Στοῆς
ὑποτιθέμενοι λεκτὴν ἤξεον ὀνομάζειν. ταῦτά τε ἐν παραδοχῇ
διὰ τῶν νυνὶ λεγομένων, καὶ προηγουμένως ἐν τίσι τῶν ὁπωσθ' ἐν-
όντων χρῆζομεν τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν ψευδῆ, ὑπὲρ ὧν νῦν ἡμῶν ἡ
σκέψις, πρότερον ἐν τοῖς πράγμασιν ἢ τοῖς νοήμασιν ἢ ταῖς φω- 15
ναῖς ἢ ἐν δύο τοῖς τούτων ἢ καὶ ἐν πᾶσι, καὶ εἰ ἐν φωναῖς, ποῖαις
ταύταις, πρότερον τοῖς ὀνόμασι καὶ τοῖς ῥήμασιν ἢ τοῖς ἐκ τούτων
συγκειμένοις λόγοις. καὶ διορίσθησιν ὅτι τὰ μὲν ὀνόματα καὶ τὰ ῥή-
ματα φωναὶ εἰσιν ἀπλᾶι, μήτε ἀλήθειαν μήτε ψευδῆ σημαίνου-
σαι, ὡς καὶ ἐν τοῖς προοιμίοις εἶρησιν τῶν Κατηγοριῶν... τούτων 20
ἕως ἐχόντων, διαβρῶντες ἡμεῖς τὰ ὑπὸ τῆς φιλοσοφίας παραδιδό-
μενα λέγομεν ὅτι τέτταρα ταῦτα παραλαμβάνει διὰ τούτων ὡς
χρήσιμα πρὸς τὴν προκειμένην θεωρίαν, πράγματα τε καὶ νοήματα
καὶ ἔτι φωνὰς καὶ γράμματα... τούτων δὲ τῶν τεττάρων τὰ μὲν
δύο φύσει εἶναι φησιν ὁ Ἀριστοτέλης, τὰ δὲ δύο θέσει, φύσει μὲν 25
τὰ τε πράγματα καὶ τὰ νοήματα, θέσει δὲ τὰς τε φωνὰς καὶ τὰ
γράμματα. διακρίνει δὲ τὰ φύσει τῶν θέσει κανόνι τοιούτω χωρί-
μενος· τὰ παρὰ πᾶσι τὰ αὐτὰ ὄντα, φησί, ταῦτά ἐστι τῇ φύσει,
τὰ δὲ μὴ παρὰ πᾶσι τὰ αὐτὰ ὄντα, ταῦτα ἐκ φύσει εἰσὶν ἄλλα
θέσει. καὶ τούτω εἰκότως... φωναῖς τε γὰρ ἄλλαις μὲν Ἑλληνες 30
ἄλλαις δὲ Φοίνικες, Αἰγύπτιοι δὲ ἄλλαις χρῶνται· ἄλλη γὰρ ἄλλη
γλῶσσαι, φησὶν ἢ ποίησις (**). καὶ γράφουσι πάλιν δι' ἄλλων καὶ
ἄλλων γραμμάτων ἕκαστος τὰς ἑαυτῶν φωνάς... τὰ μὲν νοή-
ματα ὁμοιώματα καλεῖ τῶν πραγμάτων, τὰς δὲ γε φωνὰς καὶ

ἀξιοὶ καλεῖν ὁμοιώματα τῶν νοημάτων ἄλλα σύμβολα καὶ σημεῖα,
καὶ τὰ γράμματα τῶν φωνῶν ὡσαύτως. διαφέρει δὲ τὸ ὁμοίωμα
τῷ συμβόλῳ, καθόσον τὸ μὲν ὁμοίωμα τὴν φύσιν αὐτὴν τῷ πράγμα-
τος καὶ τὸ δυνατὸν ἀπεικονίζει (βλέπε), καὶ ἐκ ἑξιν ἐφ' ἡμῶν αὐτῶν
5 μεταπλάσσει· τὸ γὰρ ἐν τῇ εἰκόνι γεγραμμένον τῷ Σωκράτει
ὁμοίωμα, εἰ μὴ καὶ τὸ φαιακρὸν καὶ τὸ σιμὸν καὶ τὸ ἐξοφθαλμον ἔχει
τῷ Σωκράτει, ἐκεῖτ' ἂν αὐτῷ λέγοιτο εἶναι ὁμοίωμα. τὸ δὲ γε
σύμβολον ἦτοι σημεῖον (ἀμφότερα γὰρ ὁ φιλόσοφος αὐτὸ ὀνομάζει)
τὸ ὅλον ἐφ' ἡμῶν ἔχει ἅτε καὶ ἐκ μόνης ὑφίσταμενον τῆς ἡμετέρας
10 ἐπινοίας· ὅσον τῷ πότε δεῖ συμβῶλλον ἀλλήλοισι τὴν πολεμῶντας
δύνασιν σύμβολον εἶναι καὶ σάλπιγγος ἀπήχησις καὶ λαμπάδος ῥέψις,
καθάπερ φησὶν Εὐριπίδης (Phoen. 1392) "ἐπεὶ δ' ἀφείθη πυρρός
ὡς Τυρσηνικῆς σάλπιγγος ἤχος, σῆμα φωνῆς μάχης," δύνασιν
δὲ τις ὑποθέσῃ καὶ ὁράτος ἀνάστασιν καὶ βέλους ἄφεσιν καὶ ἄλλα
15 μυρία (*).

f. 19. τασαῦτα μὲν ἐν περὶ τῆς ὅλης τῶν λεγομένων ἐννοίας
ἔχομεν γράφειν. ἀνωθεν δὲ πάλιν τοῖς διὰ τῆς ῥήτῃς λεγομένοις
παρακολουθῶντες, καὶ ἐπιστάντες τοῖς ἐπιστάσεως ἀξίοις, λέγο-
μεν πρῶτον μὲν ὡς ἔτε ἀπὸ τῶν πραγμάτων ἔτε ἀπὸ τῶν γραμ-
μάτων ἤρξατο τῆς περὶ τούτων διδασκαλίας, ἀλλ' ἀπὸ τῶν φωνῶν,
ὡς προκείμενον τούτω ἔχων ἐν τῇδε τῇ πραγματείᾳ τὸ ἐπι-
σκέψασθαι τὰς καὶ τὴν ἀποφαντικὸν λόγον κατηγορικὰς φωνάς.
ἔπειτα ὅτι ἐκ εἶπεν "εἰσὶ μὲν αἱ φωναὶ τῶν ἐν τῇ ψυχῇ παθη-
μάτων, ταῦτα τῶν νοημάτων σύμβολα," ἀλλὰ "τὰ ἐν τῇ φωνῇ,"
20 συνεχῇ ποιῶν τὴν ὅλην περὶ ὀνομάτων καὶ ῥημάτων διδασκαλίαν (**).
εἰπὼν γὰρ ἐξ ἀρχῆς "δεῖ θέσθαι τί ὄνομα καὶ τί ῥῆμα," ἐπεὶ ταῦτά τε
καὶ ἐξ αὐτῶν συγκείμενος λόγος τριχῶς θεωρεῖται, ἢ ἐν τῇ ψυχῇ
καὶ τὰ ἀπλᾶ νοήματα καὶ τὴν ἐνδιάθετον καλούμενον λόγον, ἢ ἐν
αὐτῷ τῷ ἐκφωνεῖσθαι, ἢ ἐν τῷ γράφεσθαι (λέγομεν γὰρ καὶ τῶν γε-
γραμμένων τὸ μὲν εἶναι ὄνομα καὶ τὸ δὲ ῥῆμα τὴν δὲ λόγον) — ἐπεὶ
τοῖνυν τριχῶς, ὅπερ ἐλέγομεν, θεωρεῖται τὰ ὀνόματα καὶ τὰ ῥήματα,
καὶ ἔφη δὲν θέσθαι, ἢ ἐν τῷ νοεῖσθαι ἢ ἐν τῷ λέγεσθαι ἢ ἐν τῷ γρά-
φεσθαι, διὰ τούτω ἕτως εἶπε, τὰ ἐν τῇ φωνῇ σύμβολα εἶναι τῶν ἐν
τῇ ψυχῇ νοημάτων, ἀπαθήματα αὐτῆς εἶναι φησι, διὰ τὴν εἰρη-
35 μένην κατ' ἀρχὰς αἰτίαν, καὶ τὰ γραφόμενα τῶν ἐν τῇ φωνῇ σύμ-
βολα εἶναι πάλιν. ἢ ἐν τούτῳ χάριν ἔτω προήγαγε τὴν λόγον, "τὰ
ἐν τῇ φωνῇ" εἰπὼν, ἢ μᾶλλον τῷ ἐνδείξασθαι ὡς ἄλλο ἐστὶ φωνῇ
εἰπεῖν καὶ ἄλλο ὄνομα ἢ ῥῆμα (***), καὶ ὡς τὸ σύμβολον εἶναι καὶ

(*) *Boëth.* II p. 289: intellectus vero ipsi nihil aliud nisi rerum significativi sunt: antiquiores vero, quorum est Plato Aristoteles Speusippus et Xenocrates, hi inter res et significationes intellectuum medios sensus ponunt in sensibilibus rebus, vel imaginationes quasdam, in quibus intellectus ipsius origo consistat. et nunc quidem quid de hac re Stoici dicunt, praetermittendum est... *Id. ib.* p. 292: et imaginationem Stoici a rebus in animam translata loquuntur, sed cum adiectione semper, dicentes ut in anima fieri consuevit.

(**) *M. Ephes.* ἄλλοις γὰρ ὀνόμασι καὶ ῥήμασι καὶ γραμμάτων χαρακτηροῖς χρῶνται Ἰνδοί, ἄλλοις Αἰγύπτιοι καὶ ἄλλοις Ἕλληνες... ὁ Ἀλέξανδρος ἐνίσταται λέγων ὅτι πῶς τὰ νοήματα παρὰ πᾶσι τὰ αὐτά; περὶ γὰρ τῶν αὐτῶν πραγμάτων διάφορα εἰσὶν ὀνόματα παρ' ἡμῶν. καὶ φάσκει πρὸς τούτω ὅτι ἐκ πάντων τῶν διαφορῶν νοημάτων τὸ ἀληθὲς μόνον ἐν αὐτοῖς καλούμενον κυρίως νόημα. cf. *Boëth.* II p. 294.

(*) *Anon. Coislin.* ὅσον σύμβολον ἐστὶ καὶ σημεῖον εἰρήνης ἢ πολέμου τὸ τοιῶσδε ἢ τοιῶσδε ἀνατεῖναι τὸ δῶρον καὶ σαλπίζειν. καὶ παρὰ μὲν ἡμῶν εἰρήνης σημεῖον τὸ ἀσπάζεσθαι ἀλλήλους, παρὰ δὲ Σαρακενοῖς τὸ κρατῆσαι ἀλλήλων τῆς δεξιᾶς χειρὸς.

(**) *Boëth.* II p. 291: quaerit vero Porphyrius cur ita dixerit "sunt ergo ea quae sunt in voce," et non sic "sunt ergo voces;" et rursus cur ita "et ea quae scribuntur," et non dixerit "et literae." quod resolvit hoc modo... p. 292: sed Porphyrius de utraque expositione iudicavit dicens etc.

(***) *Leo Magent.* αἱ γὰρ φωναὶ φύσει, ἐχρὶ δὲ τὸ ὄνομα καὶ τὸ

ὅλως τὸ θέσει ὃ τῇ φωνῇ ἀπλῶς προσήκει, ἀλλ' ὀνόματι καὶ ῥήματι.

16^a 4. f. 20. ἀλλὰ τὸ ἐφεξῆς τί ποτε βελέῃ, τὸ μὴ εἰρηάζει τὰ σοι-
 χεῖα σύμβολα εἶναι τῶν ἐν τῇ φωνῇ μήτε τὰ γράμματα, ἀλλὰ
 τὰ γραφόμενα (*); λέγομεν ὅτι τριχῶς, ὅπερ εἴρηξεν, καὶ τῶν 5
 ὀνομάτων καὶ τῶν ῥημάτων λεγομένων, τῶν νομμένων τῶν ἐκφω-
 νημένων τῶν γραφομένων, τὰ τε ἐκφωνήμενα σύμβολα εἶναι
 τίθεῖ. τῶν νομμένων καὶ τὰ γραφόμενα τῶν ἐκφωνημένων. καὶ
 ὅτω μὲν, εἴ τις ὡς περὶ τῶν ὀνομάτων καὶ τῶν ῥημάτων ἐκδέχοιτο
 τὸ λεγόμενον· εἰ δὲ ἐπὶ πᾶσαν ἀπλῶς λέξιν ἐκτείνεαι τὴν θεωρίαν 10
 ἀξιῶ, ῥητέον ὅτι γράμματα καὶ σοιχεῖα λέγειν μὴ καὶ ὁ γραφόμενος
 ἐκάστῃ τῶν σοιχείων τύπος, λέγειν δὲ καὶ ὁ ἐκφωνήσας καθ' ἣν ἔκα-
 ζον φθεγγόμεθα. καὶ λέγειν μὴ ἐπ' ἀμφοτέρων ἑκάτερον τῶν ὀνο-
 μάτων, ἀλλὰ τὸ μὴ τῷ γράμματος ὄνομα προηγούμενης τὴν δι'
 αὐξήσεως ἀποτελούμενον χαρακτήρα σημαίνει, τὸ δὲ τῷ σοιχείῳ 15
 τὴν ἐκφώνησιν, διὰ τὸ ἔχειν σοιχόν τινα καὶ τάξιν, φησὶν ὁ Διονύ-
 σιος. ἀλλ' ἡ μὴ ἐκφωνήσας ὅτι ἀν λέγοιτο σύμβολον εἶναι τῷ ὀνό-
 ματος ἀλλὰ μέρος, ὃ μὲντοι χαρακτήρ διὰ τὸ ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἐκ-
 φωνήσεως ἄλλως ἐπινοεῖται καὶ ἄλλως εἰκότως ἀν εἶναι σύμβολον
 λέγοιτο. διὰ τὸτο ὅτι σοιχεῖα εἶπεν ὅτε γράμματα, ἐπειδὴ 20
 τῶν ὀνομάτων τέτων ἑκάτερον φέρεται καὶ ἐπὶ τῆς ἐκφωνήσεως, τὸ
 μὴ κυριώτερον, τὸ τῷ σοιχείῳ, τὸ δὲ κοινότερον, τὸ τῷ γράμματος,
 ἀλλὰ τὰ γραφόμενα, ἵνα φανερώτερον ᾗ τὸ λεγόμενον τὴν τύπον
 τῶν σοιχείων σημαῖνον. εἴτα τὴν αἰτίαν ἐξῆς ἐπιφέρει τῷ σύμ-
 βολῳ εἰρηάζει τὰς τε φωνὰς τῶν νοημάτων καὶ τὰ γράμματα τῶν 25
 φωνῶν, καὶ θέσει εἶναι ἀμφω, τὰς τε φωνὰς καὶ τὰ γράμματα·
 τὸτο δὲ ἐστὶ τὸ μηδέντερον αὐτῶν παρὰ πᾶσιν εἶναι τὰ αὐτά· φησὶ
 γὰρ καὶ ὡς περὶ ὅδε γράμματα παρὰ πᾶσι τὰ αὐτά, ὅπως ὅδε φω-
 ναὶ αἱ αὐταί. καὶ ἅμα διὰ τούτου δῆλον ἐποίησεν ὅτι διὰ τὴν χρείαν
 τῶν φωνῶν καὶ τὰ γράμματα μνήμης ἡξίωσεν ὡς προφανέστερον 30
 ἔχοντα τὸ θέσει, καὶ δηλῶντα ἡμῖν ὅπως καὶ αἱ φωναὶ καὶ τὴν πρὸς
 αὐτὰ ὁμοιότητα λέγοντο ἀν εἶναι σύμβολα τῶν νοημάτων, ὡς
 ταῦτα τῶν φωνῶν. τὸτο δὲ προστίθῃσι, τὸ περὶ τῶν νοημάτων καὶ
 τῶν πραγμάτων, ὅτι τέτων ἑκάτερον φύσει, διὰ τὸ τὰ αὐτά εἶναι
 παρὰ πᾶσι. λέγει γὰρ “ὡς μὲντοι ταῦτα σημειῖα πρῶτως,” ταῦτα 35
 λέγων τὰ ἐν τῇ φωνῇ, τετέστι τὰ τε ὀνόματα καὶ τὰ ῥήματα· ὡς
 ὅτι πρῶτως ταῦτα σημειῖα ἐστὶ (λέγει δὲ τῶν νοημάτων· σημαί-
 νει) γὰρ ὑπ' αὐτῶν καὶ τὰ πράγματα, ὃ μὲντοι προσεχωῖς ἀλλὰ διὰ
 μέσων τῶν νοημάτων· τὰ μὲντοι νοήματα ἔκτετι διὰ μέσων ἄλ-
 λων σημαίνει, ἀλλὰ πρῶτως καὶ προσεχωῖς) — ὡς τοῖνυν πρῶτον 40
 σημειῖον ἐστὶ τὰ ἐν τῇ φωνῇ, τετέστι σημαντικά, ὡς σύμβολα
 ὄντα, ταῦτα νοήματα ἐστὶ, παθήματα ὄντα τῆς ψυχῆς καὶ ὄντα

ῥήμα. καὶ σημειῖον τέτα ὅτι ἐπὶ μὲν τῶν βωβῶν ἔστιν εὐρεῖν φωνήν, ἐκτετι δὲ
 ἐναρβρον καὶ ἡ ὄνομα ἡ ῥήμα.

(*) Boëth. II p. 290: unde illud quoque ab Aristotele
 fluentes Peripatetici rectissime posuere, tres esse orationes,
 unam quae scribi possit clementis, alteram quae voce proferri,
 tertiam quae cogitatione connectitur.

παρὰ πᾶσι τὰ αὐτά, διὰ καὶ φύσει. τὸ μὴ ὅτι ΤΑΥΤΑ ἐν τῷ “ΤΑΥΤΑ
 πᾶσι παθήματα ὄντα τῆς ψυχῆς” ὁξυτόνως ἀναγινώσκον (*). καὶ ὡς
 ταῦτα, φησὶν, ὁμοιώματα (ταῦτα δὲ λέγει τὰ παθήματα τῆς
 ψυχῆς), ὡς ὅτι τὰ παθήματα τῆς ψυχῆς ὁμοιώματα ἐστὶν (τῶν
 δὲ ἐστὶν ὁμοιώματα; ἢ δηλονότι τῶν πραγμάτων), — ταῦτα πρά-
 γματα ἐστὶ, φησὶν, ὄντα παρὰ πᾶσι τὰ αὐτά. διὸ καὶ ἐνταῦθα τὸ
 ΤΑΥΤΑ ἐν τῷ “πράγματα ἤδη ΤΑΥΤΑ” ὁξυτόνως ἀναγινώσκον,
 καὶ ὃ προπερισπωμένως, ὡς περὶ Ἑρμῖνος, ἵνα τελεία φαίνηται τῷ Ἀρι-
 στοτέλει ἢ διδασκαλίᾳ, τὰ τε γράμματα καὶ τὰς φωνὰς ἀπὸ τῶ
 μὴ παρὰ πᾶσιν εἶναι ταῦτα θέσει εἶναι κατασκευάζουσα, καὶ τὰ
 νοήματα καὶ τὰ πράγματα φύσει ἀπὸ τῶ τὰ αὐτά εἶναι παρὰ
 πᾶσιν.

f. 23. διὸ περὶ ὁ Ἀριστοτέλης ὅπως εἶπε “περὶ σύνθεσιν καὶ 16^a
 διαίρεσιν τὸ ἀληθὲς καὶ τὸ ψεῦδος,” σύνθεσιν μὴ καλῶν τὴν κατάφα- 12.
 σιν διαίρεσιν δὲ τὴν ἀπόφασιν, εἴτε ἐν ψυχικαῖς ἐπινοαῖς εἴτε ἐν
 προφορικαῖς λόγοις θεωροῖντο. ἡ μὴ ἐν ἀλήθειᾳ καὶ τὸ ψεῦδος πάν-
 τως περὶ σύνθεσιν ἢ διαίρεσιν, ὃ μὲντοι πᾶσα σύνθεσις ἢ διαίρε-
 σις θατέρου τέτων ἐστὶ δεκτικὴ· καὶ γὰρ ὁ εὐχόμενος ἢ ἄλλῃ τινὶ
 λόγῳ παρὰ τὴν ἀποφαντικὴν χρώμενος συντίθῃσιν ὀνόματα τε καὶ
 ῥήματα, μηδὲν μήτε ἀληθὲς μήτε ψεῦδος λέγων· ἀλλὰ δεῖ τὴν
 σύνθεσιν ἢ τὴν διαίρεσιν ὑπαρκτικὴν εἶναι, τετέστι δηλωτικὴν τῷ
 ἄλλῳ ἄλλῳ ὑπάρχῃ ἢ μὴ ὑπάρχῃ, ὅπερ περὶ μόνον τὴν ἀποφαν-
 τικὴν θεωρεῖται λόγον. ὃ μὴν ὅδε καὶ τὴν ἀποφαντικὴν λόγον ἢ τυ-
 χῆσα τῶν ὀνομάτων πρὸς τὰ ῥήματα συμπλοκὴ τέλειον ποιήσει
 τὴν λόγον, τετέστιν ἀληθῆ ἢ ψευδῆ· ἀμέλει αἱ τῶ ὀνόματος πτώ-
 σεις τῷ ἔστι συμπλεκόμεναι ὅθεν ὅτε ἀληθὲς ὅτε ψεῦδος σημαί-
 νουσιν, ἀλλ' ἦτοι ἢ τῷ ἔστι συμπλοκὴ πρὸς τὰ καὶ τὴν εὐθείαν λεγό-
 μενα ὀνόματα, ἢ ἐν ταῖς πλαγαῖς ἢ πρὸς τῷ κατηγορουμένῳ
 συμφόρησις τῶν ἀρκέντων πρὸς γένεσιν αὐτοτελεῖς λόγου, ὡς ὅταν
 εἰπωμεν Σωκράτης ἐστὶ τὸ βιβλίον. δῆλον ὅτι τὸ ἀληθὲς καὶ τὸ
 ψεῦδος περὶ μόνον τὴν ἀποφαντικὴν λόγον θεωρεῖται καὶ τὰ τέτα εἶδη,
 τὴν τε κατάφασιν καὶ τὴν ἀπόφασιν, ὑπὲρ ὧν πρόκεινται νῦν αὐτῷ
 πραγματεύσασθαι. ὡς μάλιστα κατορθοῖ ἢ τῷ Ἀφροδισίῳ ἐξή-
 γησις πρὸς τὸτο λέγουσα τέλειον τὴν παραδοθεῖσαν τῶν πραγμά-
 των καὶ τῶν νοημάτων καὶ τῶν φωνῶν θεωρίαν. ταῦτα μὴ ὅτι ταύτη·
 δεῖ δὲ ἐφιστάνειν ὅτι μὴ πᾶσαν ἀλήθειαν ὁ φιλόσοφος περὶ σύνθεσιν

(*) Boëth. II p. 294: sed hic duplex lectio est: Alexander
 enim hoc modo legi putat oportere “quorum autem hae primo
 notae, eadem omnibus passiones animae sunt, et quorum
 eadem similitudines, res etiam eadem.” (vulgo “q. — notae
 sunt, eadem — et q. hae sim. sunt, res iam eadem”).
 Herminius vero huic est expositioni contrarius, et magis hanc
 lectionem veram putat, ut ita sit “quorum autem hae primo
 notae, hae omnibus passiones animae sunt; et quorum hae si-
 militudines, res etiam eadem.” ut demonstrasse videatur, quo-
 rum voces significativae sint, vel quorum passiones animae si-
 militudines... sed Porphyrius de utrisque acute subtiliter-
 que iudicat et Alexandri sententiam magis probat. cf. I
 p. 211.

ἔχειν ἢ διαίρεσιν ἀποφαίνει) (ποία γὰρ ἂν εἴη σύνθεσις ἢ διαίρεσις ἐπὶ τοῖς νοητοῖς παρὰ Πλάτωνι, καὶ αὐτῷ μέντοι τῷ Ἀριστοτέλει λεγομένης ἀληθείας τῆς κτ' τὴν ὑπαρξίν τῶν ὄντως ἀπλησάτων ὄντων θεωρημένης, ἢ τῆς κτ' τὴν νοεράν αὐτῶν ἀντίληψιν ὑφισταμένης, πάσης τε πρὸς τὸ ψεύδος ἀντιθέσεως ἐξηρημένης; ὑπὲρ ἧς καὶ αὐτὸς ἐν τῇ θεολογικῇ (Metaph. 12 9) διείλετο) πραγματεία καὶ ἐν τῷ τρίτῳ βιβλίῳ (c. 6) τῶν περὶ ψυχῆς, ἀλλὰ τὴν ἐν ταῖς λεκτικαῖς ὑφισταμένην κίνησιν, ἣτις δέδεικται τῶν λεκτικῶν πάντων περὶ μόνον τὴν ἀποφαντικὸν λόγον ὑφίστασθαι δυναμένη. τῷ τε ὅν ἐπιζητῆσαι χρὴ καὶ ὅτι τὰ ὀνόματα αὐτά, τῷ τε καὶ ἑαυτά, καὶ τὰ ῥήματα εἰπὼν τοῖς ἀπλοῖς εἰκέναι νοήμασι, παραδείγματα τῶν παραθεῶς βυληθείς ἐπήγαγεν "οἷον ὁ ἄνθρωπος ἢ τὸ λευκόν, ὅταν μὴ προσεβῇ τι," ὡς μὲν ὄνομα τὸ ἄνθρωπος λαβὼν, ὡς δὲ ῥῆμα τὸ λευκόν, καίτοι ὅθεν ἦτοεν τὸ ἄνθρωπος ὄνομα εἶναι δοκῶν, ὡς καὶ τὴν εἰωθότα λέγεσθαι περὶ τῶν ῥημάτων διορισμὸν συναριθμῆσαι τὸ λευκὸν τοῖς ῥήμασιν ἀξιώσας, ἀλλὰ καὶ τὴν πᾶσαν φωνὴν κατηγορημένον ὅσον ἐν προτάσει ποιῶσαν ῥῆμα καλεῖσθαι διαταττόμενον· περὶ δὲ σαφέστερον ἐρῶμεν ἐξηγήμενοι ἐν περὶ τῶ ῥήματος λόγον. εἰ δὲ τις ἀποροὴ πῶς ὁ Ἀριστοτέλης εἶπε μὴδὲν μῆτε τῶν ὀνομάτων μῆτε τῶν ῥημάτων ἀληθείας ἢ ψεύδους ὑπάρχειν δεκτικόν, καίτοι σαφέστατα τῶν τῷ πρώτῳ παρὰ τοῖς γραμματικαῖς λεγομένων προσώπων ῥημάτων πάντων ἢ ἀλήθειαν ἢ ψεύδους δηλώντων, ὡς ὅταν εἰπω περιπατῶ, καὶ τῶν τῷ δευτέρῳ, ὡς τὸ περιπατεῖς, καὶ τῶν τῷ τρίτῳ, ἵσα ἐπὶ τινος ὀρισμένως λέγει, ὡς τὸ ὕει ἢ βροντᾷ ἢ ἀστράπτει, ῥητέον ὅτι καὶ τὰ ῥήματα αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ ἐστὶ τὰ τὴν ἀλήθειαν ἢ τὸ ψεῦδος σημαίνοντα, ἀλλ' ἢ τῶν τοιούτων ῥημάτων πρὸς τὰ ὀνόματα τῶν προσώπων, ἐφ' ὧν λέγονται, συμπλοκή.

16 α. f. 24 b. τὸ δὲ "ἀπλῶς ἢ καὶ χρόνον" τί ποτε βούλει; λέγω
18. δὴ ὅτι τὸ μὲν ἀπλῶς σημαίνει ἂν τὸ ἀορίστως, ἀπλῶς ἕως εἰπεῖν
τραγέλαφος ἦν ἢ τραγέλαφος ἐστὶν ἢ τραγέλαφος ἔξει, τὸ δὲ καὶ
χρόνον τὸ καὶ προδήνης τῷ χρόνῳ καθ' ὃν ἦν ἢ ἔξει, οἷον τρα-
γέλαφος ἦν χρόνος ἢ πέρυσιν, ἢ ἔξει αὐριον ἢ εἰς τὸ ἔξῃς ἔτος.

16 α. f. 25. ὅτι μὲν εἰκότως προτετίμηται τὸ ὄνομα τῷ ῥήματος ἐν τῇ
19. διδασκαλίᾳ, φανερόν· τὰ μὲν γὰρ ὀνόματα τὰς ὑπάρξεις σημαίνει
τῶν πραγμάτων, τὰ δὲ ῥήματα τὰς ἐνεργείας ἢ τὰ πάθη, προ-
γυῖν) δὲ τῶν ἐνεργειῶν καὶ τῶν παθῶν αἱ ὑπάρξεις. ἐν δὲ τῷ ἀπο-
δομένῳ τῷ ὀνόματος λόγῳ παρελήπτῳ) ἢ μὲν φωνῇ ὕλης ἔχουσα
λόγον πρὸς τὸ ὄνομα καὶ τὸ ῥῆμα καὶ τὴν ἐκ τούτων συγκεκμημένον
λόγον, ὡς γένος τῆς κτ' τὸ ὄνομα φωνῆς (*), πρὸς διάκρισιν τῶν

ἀπλῶς ψόφων, οἱ καὶ ἀπὸ ἀψύχων πολλάκις γίνονται σωμαίων.
διαφέρει γὰρ ὁ ψόφος τῆς φωνῆς ὡς γένος εἶδος, καὶ ψόφος μὲν ἐστὶ
πληρὴ ἀέρος αἰσθητὴ ἀκοῇ, φωνὴ δὲ ψόφος ἐξ ἐμφύχου γινόμενος,
ὅταν διὰ τῆς συστολῆς τῶ θώρακος ἐκθλιβόμενος ἀπὸ τοῦ πνεύματος
ὁ εἰσπνευθεὶς ἀπὸ προσπίπτει ἀθρόως τῇ καλυμένην τραχείᾳ ἀρτη-
ρίᾳ καὶ τῇ ὑπερώᾳ ἥτοι τῷ γαργαρεῶνι, καὶ διὰ τῆς πληγῆς ἀπο-
τελεῖ τινὰ ἦχον αἰσθητὸν κατὰ τινὰ ὁρμὴν τῆς ψυχῆς· ὅπερ ἐπὶ
τῶν ἐμπνευστῶν παρὰ τοῖς μουσικοῖς καλυμένων ὀργάνων συμβαί-
νει, οἷον αὐλῶν καὶ συρίγγων, τῆς γλώττης καὶ τῶν ὀδόντων καὶ
χειλέων πρὸς μὲν τὴν διάλεκτον ἀναγκαίων ὄντων, πρὸς δὲ τὴν
ἀπλῶς φωνῆν καὶ πάντως συμβαλλομένων... τὸ δὲ "καὶ συνθήκη"
χωρίζει αὐτὸ (τὸ ὄνομα) τῶν φύσει σημαντικῶν φωνῶν· τοιαῦτα
δὲ εἰσιν αἱ τῶν ἀλόγων ζῴων φωναί.

f. 27. ἀλλ' ἐπεὶ ταῦτα πάντα κοινὰ ἐστὶ τῷ ὀνόματι πρὸς 16 α
τὸ ῥῆμα (καὶ αἰετοῦ γὰρ φωνὴ σημαντικὴ καὶ συνθήκη), προσθεῖ) τὸ
"ἀνευ χρόνου" πρὸς διάκρισιν τῶν ῥημάτων. τὸ δὲ ἀνευ χρόνου καὶ τὸ
σημαίνει τὸ μηδέποτε μηδαμῶς χρόνον σημαίνει, ἀλλὰ τὸ μὴ
προσημαίνει χρόνον. καλῶς ὅν ὁ φιλόσοφος Πορφύριος ἐπεση-
μήματο ὀνόματα μὲν τὸ σημερινόν καὶ χθεσινόν καὶ περυσινόν χρόνος δη-
λωτικά ὄντα, ἀλλ' ὡς αὐτὸθεν σημαίνοντα χρόνον τινὰ καὶ ἔχει
προσημαίνοντα, καθάπερ τὰ ῥήματα· τῶν γὰρ ἑκάστον προ-
γυμένως μὲν ἐνεργείαν τινὰ ἢ πάθος σημαίνει, καὶ δευτέρον δὲ λό-
γον καὶ τὴν χρόνον καθ' ὃν ἐνεργεῖν ἢ πάσχειν συμβέβηκεν, ὥσπερ τὸ
περιπατῶ πρώτως μὲν τὴν τοιάνδε τῷ σώματος κίνησιν ὀλοῖ, δευ-
τέρως δὲ γε τὴν νῦν χρόνον. διὸ καὶ προσημαίνει τὸν χρόνον ῥηθήσε)
τὰ ῥήματα ἐν τοῖς περὶ αὐτῶν λόγοις, ὡς ἂν πρὸς τῷ ἑτέρῳ τι προ-
γυμένως σημαίνει ἔχοντα καὶ τὴν τῷ χρόνῳ μῆνυσιν ὥσπερ ἐπομένην.

f. 27 b. τὸ δὲ "ἢς μὴδὲν μέρος ἐστὶ σημαντικὸν κεχωρισμέ-
νον" τῶν ἐκ πλείονων ὀνομάτων συμπεφορημένων φωνῶν διακρί-
νει τὸ ὄνομα, ὡς ὅταν εἰπω ζῶον λογικὸν θνητόν· τῷ γὰρ τοιούτῳ
λόγῳ ἀτελεῖ πρὸς ἀπόφασιν ἔντι πάντα τὰ ἄλλα ἐφαρμοστέ.
διαφέρουσι δὲ τὰ ὀνόματα τῶν τοιούτων λόγων, ὅτι τῶν μὲν τὰ
μέρη σημαντικά ἐστι καθ' ἑαυτὰ λεγόμενα, τὸ ζῶον, τὸ λογικόν,
τὸ θνητόν, τῶν δὲ ὀνομάτων ὁδομῶς τὰ μέρη σημαίνει, καθάπερ
ἢ ἂν συλλαβὴ ἐπὶ τῷ ἄνθρωπος ὀνόματος, ἀλλὰ συσημαίνει μὲν
λέγει) τοῖς ἄλλοις τῷ ὀνόματος συνταττομένη μέρεσιν, καὶ μέντοι
σημαίνει.

f. 28. ἐπὶ γὰρ τῷ Κάλλιππος ὀνόματος τὸ ἵππος ὁδομῶς ση- 16 α
μαίνει τὸ τοιάνδε ζῶον (*), καὶ ταῦτα ἐν τῷ καλῶς ἵππος λόγῳ
σημαντικὸν αὐτῷ τυγχάνον· ὁ δὲ ἐν τῷ ἐπακτροκέλης, ὅπερ ἐστὶ
νεὺς ὄνομα ληστρική, τὸ κέλης· ὁ δὲ ἐπ' ἄλλης τῶν τοιούτων ὁδε-
νός· ἀπλῶν γάρ εἰσι νοημάτων σημαντικὰ τὰ τοιαῦτα ὀνόματα,

σελήνην θηλυκῶς, διότι ὁ μὲν φωτίζει, ἡ δὲ ἀπολαύει τῆς ἐκείνης φωτός· καὶ
τὸν νῦν δὲ ἀρρενικῶς, τὴν δὲ ψυχὴν θηλυκῶς, ὡς τὸν μὲν ἐλλάμποντα αὐτῇ,
τὴν δὲ ἐλλαμπομένην· καὶ τὸς ποταμὸς ἀρρενικῶς, τὴν δὲ θαλάσσαν θηλυ-
κῶς, διότι πανταῖς εἰσδίδεται εἰσρέοντας εἰς αὐτήν.

(*) M. Ephes. οἷον τὸ Κάλλιππος ἀστρονόμος τινὸς ὄνομα, ὃς καὶ περὶ
τῆς ἀνατάτης σφαίρας ἔγραψε.

(*) Leo Magent. φέρει ὅν ἡμεῖς ἐκάστην λέξιν καταλεπτολογίσωμεν.
καλῶς εἶπε φωνὴ καὶ ὁ ψόφος... κωδωνιστέον τοῖνυν ταῦτα τὰ ἐπιχειρή-
ματα, ὅτι τὸ ὄνομα τῷ ὀνομαζομένῳ ἐστὶν ὄνομα καὶ ὑπὸ τὰ πρὸς τι ἀνάγε-
ται... διὸ οἱ μὲν φύσει ἔλεγον τὰ ὀνόματα ὡς τῆς φύσεως ὅντα δημιουργή-
ματα καὶ ὡς προσφόρος τῇ τῷ πράγματος φύσει τιθέμενα. καὶ πάλιν οἱ
μὲν θέσει ἔλεγον τὰ ὀνόματα, διὸ ἐξ ἑκάστῳ ἑκάστον πρᾶγμα ὀνομαζέειν ὡς
βούλεται· οἱ δὲ ὅτι ὑπὸ τῷ νομοθέτῃ τῷ ἐπισταμένῳ τὴν φύσιν τῶν πραγμά-
των προσφόρος ἐπιτίθενται· τὸν μὲν γὰρ ἡλίον ἀρρενικῶς ἐκάλεσε, τὴν δὲ

καὶν δοκῇ τινὰ καὶ τὴν λέξιν σύνθεσιν ἔχειν, ὥσπερ οἱ λόγοι τῶν συνθετῶν εἰσὶ δηλωτικοὶ τῶν νοημάτων καὶ τὰ πρότερον περὶ τούτων διωρισμένα.

16^a 25. τὰ μὲν τῶν ἀπλῶν ὀνομάτων μέρη εὐδὲ δόκησιν ἔχει τῷ καθ' αὐτὰ σημαντικῶς εἶναι, τὰ δὲ τῶν διπλῶν φαντασίαν μὲν τινὰ παρέχει τῷ σημαίνειν, ὅπερ Ἀριστοτέλης "βύλεδς" εἶπεν, ὃ μὲν τοι καὶ καὶ ἀλήθειαν τὸτο ἐργάζεσθαι πέφυκε. καὶ τῷτον ὅν τιν καλὸν διαφύσκειν πολλὰκις ὀνόματα λόγων διὰ τῶν αὐτῶν ἐκφωνημένων τοῖς ὀνόμασι συλλαβῶν, ὡς ἐπὶ τῷ Νεάπολις καὶ Ἡλιόπολις.

16^a 27. f. 28 b. ἀνταυθα ζητῆσαι ἄξιον πῶς τῷ ἐν Κρατύλῳ Σωκράτης ἀγωνιζομένῳ πρὸς τὸν Ἑρμογένην λέγοντα θέσει τὰ ὀνόματα εἶναι καὶ δεικνύντος αὐτὰ φύσει, διωχυρίζεσθαι διὰ τούτων ὃ Ἀριστοτέλης μηδὲν τῶν ὀνομάτων εἶναι φύσει. καὶ ῥητέον ὅτι τὸ φύσει διχῶς λέγεσθαι παρὰ τοῖς φύσει εἶναι τὰ ὀνόματα διαταξαμένοις, ὁμοίως δὲ καὶ τὸ θέσει διχῶς παρὰ τοῖς θέσει αὐτὰ εἶναι τιθεμένοις. . . f. 30 b. ὁ δὲ δὴλον ὅτι συντρέχει τὸ δευτέρον τῶν τῷ φύσει σημαίνοντων τῷ δευτέρῳ τῶν τῷ θέσει. τὰ γὰρ ὑπὸ τῷ ὀνοματοθέτῃ τιθέμενα ὡς μὲν οἰκείως ἔχοντα πρὸς τὰ πράγματα οἷς κείνῳ φύσει ἂν καλοῖντο, ὡς δὲ τεθέντα ὑπὸ τινος θέσει. ὁ τοίνυν ἐν τῷ Κρατύλῳ Σωκράτης, διαιτῶν τῷ τε Κρατύλῳ καὶ τῷ Ἑρμογένει διαφερομένοις ἀπὸ διαμέτρου περὶ τῷ φύσει εἶναι τὰ ὀνόματα ἢ θέσει, δεικνύσιν ὡς ὅτε ὅπως ἐστὶ θέσει ὡς Ἑρμογένης ἔξισ (εἶναι γὰρ ἐν αὐτοῖς καὶ τὸ φύσει καὶ τὸ δευτέρον τῷ φύσει σημαίνοντων, καὶ μάλας τούτοις δι' ὧν τὰ καθόλου καὶ ἀπλῶς τὰ ἴδια τῶν πραγμάτων σημαίνοντων, ὡς ἂν ὠρισμένην καὶ ἡμῖν καταληπτὴν ἔχοντα τὴν φύσιν. πρὸς γὰρ τὸ κατορθῶν καὶ τὴν πρώτην τῶν ὀνομάτων θέσιν, ἐπὶ τῶν καθ' ἑκάστα παντοδαπῶς μεταβάλλεσθαι πεφυκότων, τὴν καλὴν τῇ φήμῃ συνεργόν) ὅτε ὅπως φύσει ὡς Ἡράκλειτος ἔλεγεν· εἶναι γὰρ αὐτὰ καὶ θέσει, τὰ μὲν πολλὰ τῶν τιθεμένων τοῖς καθ' ἑκάστα καὶ καὶ τὸ φορτικὸν τὸτο τὸ ὑπὸ τῷ Ἑρμογένει λεγόμενον θέσει, καὶ ὅσα μέντοι τὴν αἰδίον σημαίνουσι φύσιν, καὶ ταῦτα θέσει καὶ τὸ δευτέρον τῶν τῷ θέσει σημαίνοντων. εὐδὲν ὅν πρὸς ταῦτα διάφορον εὐδὲ ὃ Ἀριστοτέλης ἐν τούτοις διατάττει, λέγων εὐδὲν τῶν ὀνομάτων εἶναι φύσει. τὸτο γὰρ αὐτῶν ἀποφάσκει τὸ φύσει ὅπερ ἐπρέσβευον οἱ Ἡρακλείτειοι, καθάπερ καὶ Πλάτων, ὅτι ἂν εὐδὲ αὐτὸς παραιτησάμενος ὅπως αὐτὰ καλέσαι φύσει, ὡς ὁ θεὸς ἄξιός Πλάτων. ὁ γὰρ οὐδὲ τὸτο ἐν πολλαῖς τῶν πραγματειῶν αὐτοῦ, σύμφωνον δεικνύει τοῖς πράγμασι τὰ ὀνόματα πειρώμενος, καθάπερ ἐν μὲν τῇ Φυσικῇ Ἀκροάσει (26 et 47) τὸ τῷ αὐτομάτῳ ὄνομα καὶ τὸ τῷ κενῷ, ἐν δὲ τοῖς Μετεωροῖς (19 et 10) τὸ τῆς ψεκᾶδος καὶ τὸ τῷ ὑετῷ. καὶ ὅσα μέντοι τιθέντα αὐτὸν ὀνόματα ἴσμεν, ὡς τὸ τῆς ἐντελεχείας ἐπὶ τῷ εἶδος ἢ τὸ τῷ ὄρει ἐπὶ τῶν ἀπλῶν ἐν τοῖς συλλογισμοῖς φωνῶν ἢ τὸ τῷ χήματος ἐπὶ τῆς τοιαύτης τῶν προτάσεων συμπλοκῆς, καὶ ἐν αὐτῷ τούτῳ τῷ περὶ Ἑρμηνείας βιβλίῳ τὸ τῷ ἀόριστον ὄνομα καὶ τὸ τῷ ἀόριστον ῥήματος ἢ τὸ τῆς ἀντιφάσεως, ὑπ' αὐτῷ τεθέντα σαφέστατα ὁ γὰρ τὴν περὶ τούτων τῷ φιλοσόφῳ διάνοιαν. . . τὸ δὲ πλη-

θος τῶν ὀνομάτων εὐδαμῶς φήσομεν κωλύειν ἑκάστον αὐτῶν οἰκεῖον εἶναι τῇ φύσει τῷ ὀνομαζομένῳ. καθάπερ γὰρ εἰκόνας ἐνδέχεσθαι πλείονας εἶναι τῷ αὐτῷ ἀνθρώπῳ, ὅλης μὲν ὅσας διαφόρου, χαλκῆς εἰ τύχαι ἢ ξυλίνης ἢ λιθίνης, πάσας δὲ ἐχέσας τὴν πρὸς αὐτὸν ὁμοιότητα, τὸν αὐτὸν καὶ ἐνταῦθα τρόπον εὐδὲν κωλύει τὴν αὐτὴν φύσιν δι' ἄλλων καὶ ἄλλων ὀνομαζέσθαι συλλαβῶν, μίας καὶ τῆς αὐτῆς ὕψους κατ' ἄλλην καὶ ἄλλην ἔννοιαν ἐκ πασῶν σημαίνοντων, ὥσπερ τὸ ἀνθρώπος ὄνομα καὶ τὸ μέροψ καὶ τὸ βροτός σημαίνει ταυτόν, ἀλλὰ τὸ μὲν καθ' ὃ ἀναβρεῖ ὃ ὅπως, τὸ δὲ καθ' ὃ μεριστὴν ἔχει φωνήν, τὸ δὲ καὶ τὴν εἰς γένεσιν τῆς ψυχῆς πτωσιν καὶ τὸν ἐντεῦθεν μολυσμόν. ἢ καὶ ὡς πρὸς τὸ σύνθετον, ἀνθρώπος μὲν καὶ τὸ διαρθρῶν τὴν ὅπα ἢ ἄνω ἔχειν τὸς ὠπας, μέροψ δὲ ὡς μεμερισμένην χρώμενος τῇ ὀπί, βροτός δὲ ὡς μορτὸς καὶ μοιρητός, οὐδὲ καὶ τὸ "ἐδεῖμαμεν ἄσσα μορτοί" φησιν ὁ Κυρηναῖος (Callimach. fr. 274). εἰ δὲ ταῦτα ὀρθῶς λέγεσθαι, ὁ δὲ δὴλον ὡς ὅτι ἀποδεξόμεθα τὸν διαλεκτικὸν Διόδωρον πᾶσαν οἰόμενον φωνὴν σημαντικὴν εἶναι, καὶ πρὸς πῶς τῶν καλέσαντα τῶν αὐτῶν τινὰ οἰκετῶν τῷ συλλογιστικῷ συνδέσμῳ, ἀλλὰ μὴν καὶ ἄλλον ἄλλῳ συνδέσμῳ. ποῖαν γὰρ ἔξουσιν αἱ τοιαύται φωναὶ σημασίαν φύσεως τινος ἢ προσώπου, καθάπερ τὰ ὀνόματα, ἢ ἐνεργείας ἢ πάθος, καθάπερ τὰ ῥήματα, χαλεπὸν καὶ πλάσαι. ἐπεὶ δὲ ἕτεροι τὸ θέσει τῶν ὀνομάτων ἐξορίζουν ἐπιχειρῶσιν, ὥσπερ ὁ Πατραῖος ὁδὸς ἄρειος, τὰς εὐχὰς ἡμῶν καὶ τὰς ἀράς παραφέροντες, ἐν αἷς τὰ ὀνόματα ἡμῶν λεγόμενα ἢ ὠφελῶσιν ἐναργῶς τὸς ὀνομαζομένους ἢ βλάπτουσιν, καίτοι τῆς συνθήκης ἀνθρώπων μὲν εἰκότως πρὸς ἀνθρώπους γενομένης, ἀνθρώπων δὲ πρὸς θεὸν εὐδὲν μέχρις ἐπινοίας ὑφίστασθαι δυνάμενης, ῥητέον καὶ πρὸς τούτους ὅτι λογικὴς ἡμᾶς καὶ αὐτοκινήτης ὑποσέσαντες οἱ θεοὶ πολλῶν πράξεων κυρίως εἰκότως κατέστησαν. . . ἐξῆς δὲ τούτοις ἐπισκεψώμεθα τὸν συλλογισμόν ὃν ὁ Ἀφροdisiεύς ἐξηγητὴς ἐκτίθει (*) , κατασκευάζειν δοκῶντα μόνως εἶναι φύσει τὰ ὀνόματα καὶ τὰ ῥήματα. τὰ γὰρ ὀνόματα, φησί, καὶ τὰ ῥήματα φωναί, αἱ δὲ φωναὶ φύσει, τὰ ἄρα ὀνόματα καὶ τὰ ῥήματα φύσει. πρὸς ταῦτα τοῖνυν ῥητέον ὅτι τὰ ὀνόματα καὶ τὰ ῥήματα ὅτι ἀπλῶς ἂν λέγοντο εἶναι φωναί, ἀλλὰ καὶ τὴν ὕλην.

f. 33 b. εἰ δὲ τὸ ὄνομα καὶ σύμβολον καὶ ὁμοίωμα τεχνῶνται 16^a 28. ἀεὶ καλῶν, ὃ θαυμαστόν. ἔστι γὰρ τὸ μὲν ἀσκόπως τεθὲν μόνως σύμβολον, τὸ δὲ καὶ λόγον, ὡς μὲν δυνάμενον ἐξ ἄλλων καὶ ἄλλων συγκείσθαι συλλαβῶν, εἰκότως τοῖς συμβόλοις, ὡς δὲ τῇ φύσει τῷ ὀνομαζομένῳ προσῆκον, ὁμοίωμα καὶ ὃ σύμβολον. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὥσπερ περίσματα ληπτέον ἐκ τῶν εἰρημένων, συνάδοντα τοῖς ἐν Κρατύλῳ (p. 430 sqq.) περὶ τῷ ὀνόματος ὑπὸ τῷ Σωκράτει παραδεδομένοις. καὶ γὰρ ἐκεῖνος τὸ ὄνομα μίμημά φησιν εἶναι τῆς ἐκάστος ὕψους, διὰ φωνῆς ἐνάρθου, ταῦτ' ἐν δὲ εἰπεῖν ἐκ χοιρέων καὶ συλλαβῶν κατεσκευασμένον, ὥσπερ τὰ ῥήματα τῶν ἐπακολεθόντων (τατέσι τῶν ὑπαρχόντων) ταῖς ὕψαις, μιμήματα εἶναι, λόγον δὲ τὸν ἐξ ἀμφοῖν, τῷ τε ὀνόματος καὶ τῷ ῥήματος, συγκεί-

(*) M. Ephes. ὃ δὲ Ἀλέξανδρος φύσει μόνον αὐτὰ φησι. cf. Magent. f. 5.

μενον, ὡς ἂν καὶ αὐτὸς διὰ τε τούτων καὶ τῶν ἐν τῷ Σοφιστῇ (p. 261 sqq.) ῥηθέντων πρὸ τοῦ Ἀριστοτέλους μόνον τὸ λόγος κυρίως μέρη τὸ ὄνομα καὶ τὸ ῥήμα εἶναι τιθέμενος.

16^a f. 34. τὸ δὲ “ὦν ὑδὲν ἐστὶν ὄνομα” ἢ ἀντὶ τοῦ ὑδαίς εἴρηται,
29. ὦν ὑδὲν ὑδαίς ἐστὶν ὄνομα (*), ἢ κατ’ ἔλλειψιν τοῦ φθέγγματος, ὦν θηρίων ὑδὲν φθέγγμα ἐστὶν ὄνομα. ὃ γὰρ ὁρῶν λέγειν ἂν μὴ εἶναι ὀνόματα τῶν φωνῶν τῶν ἀλόγων ζώων· λέγειν γὰρ ἢ μὲν τις ὑλακή, ἢ δὲ χρεμετισμός ἢ μηχανήσιμος. ταῦτα ἐξηγησάμενος περὶ μὲν τῶν λοιπῶν ὑδὲν προστίθῃσι, τὰ τε φωνὴ καὶ τὰ σημαντική, ὡς προφανῶν λίαν ὄντων, προχειρίζεται δὲ τὸν περὶ τοῦ ἀόριστου ὀνό- 10 ματος λόγον.

16^a τούτο νῦν ἐκίνησε τὸ θεωρήμα, διότι ἐώρα μὲν καὶ τὰς τοιαύ-
30. τας φωνὰς παραλαμβάνομενας πολλάκις ἐν ταῖς ἀποφάνεσιν, ὡς ὅταν εἰπωμεν ἕκ ἄνθρωπος περιπατεῖ, ὑδενὸς δὲ ὀνόματος ἡξιωμένας ὑπὸ τῶν παλαιστέρων. διδάσκει τοίνυν καὶ τίσι τῶν ὀνομασμένων φωνῶν ὑποπτευθεῖεν αἱ αὐταὶ εἶναι, μὴ ὅσαι κατ’ ἀλήθειαν αἱ αὐταί, καὶ πῶς δίκαιον αὐτάς ὀνομάζειν.

16^a f. 34 b. διὰ ταῦτα τὸ ὅλον τούτο ἀόριστα ὀνόματα κελεύει
32. αὐτάς προσαγορεύεσθαι, ὀνόματα μὲν, διότι, ὅπερ ἐν τοῖς ἐξῆς ῥη- θήσεται περὶ αὐτῶν, ἐν πως σημαίνει καὶ ταῦτα, οἷον τὸ περὶ τὸ ὠρι- σμένον ἅπαν ὡς ἐν, οἷον τὸ ἕκ ἄνθρωπος τὸ περὶ τὸν ἄνθρωπον ἅπαν ὡς ἐν κατ’ αὐτὸ τούτο καθ’ ὃ πάντα κοινόν τι ἔχει, τὸ μὴ εἶναι ὅπερ ἄνθρωπος· ἀόριστα δὲ, διότι τὸ ὑπ’ αὐτῶν σημαινόμενον ἔχ ὑπαρξέν τινα πράγματος σημαίνει, ὅπερ τοῖς ὀνομασιν ἔθος, ἀλλ’ ἀνυπαρξίαν, ὅστις τε ὁμοίως καὶ μὴ ὅστις ἐφαρμόζουσιν.

16^a περὶ τῆς κατ’ εὐθείαν γινωμένης τῶν ὀνομάτων προφορᾶς
33. εἴωθε παρὰ τοῖς παλαιοῖς ζητεῖσθαι πότερον πτωσὶν αὐτὴν προσήκει καλεῖν (**) ἢ ὑδαμῶς, ἀλλὰ ταύτην μὲν ὄνομα ὡς κατ’ αὐτὴν

ἐκάστου τῶν πραγμάτων ὀνομαζομένην, τὰς δὲ ἄλλας πτώσεις ὀνό- ματος, ἀπὸ τοῦ μεταχρηματισμοῦ τῆς εὐθείας γινόμενας. τῆς μὲν ὅν δευτέρας προίττει δόξης ὁ Ἀριστοτέλης, καὶ ἔπονται γε αὐτῷ πάντες οἱ ἀπὸ τοῦ Περιπατεῖ, τῆς δὲ προτέρας οἱ ἀπὸ τῆς Στωϊκῆς καὶ ὡς τούτοις ἀκολουθῶντες οἱ τὴν γραμματικὴν μετιόντες τέχνην. λεγόντων δὲ πρὸς αὐτὰς τῶν Περιπατητικῶν ὡς τὰς μὲν ἄλλας τέσσαρας εἰκότως λέγομεν πτώσεις διὰ τὸ πεπτωκέναι ἀπὸ τῆς εὐθείας, τὴν δὲ εὐθείαν καὶ τίνα λόγον πτωσὶν ὀνομάζειν δίκαιον ὡς ἀπὸ τίνος πεσῶσαν; (ὁρῶν γὰρ ὅτι πᾶσαν πτωσὶν ἀπὸ τίνος ἀνωτέρω τεταγμένην γίνεσθαι προσήκει), ἀποκρίνοντο οἱ ἀπὸ τῆς Στωϊκῆς ὡς ἀπὸ τοῦ νοήματος τῷ ἐν τῇ ψυχῇ καὶ αὐτὴ πέπτωκεν· ὃ γὰρ ἐν ἑαυτοῖς ἔχομεν τὸ Σωκράτους νόημα ὁλῶσαι βυβλόμενοι, τὸ Σωκράτους ὄνομα προφερόμεθα· καθάπερ ὅν τὸ ἀνυθεῖν ἀφεθεῖν γραφεῖν καὶ ὀρθὸν παγὲν πεπτωκέναι τε λέγειν καὶ τὴν πτωσὶν ὀρθὴν ἐχθκέναι, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τὴν εὐθείαν πεπτωκέναι μὲν ἀξιῶμεν ἀπὸ τῆς ἐννοίας, ὀρθὴν δὲ εἶναι διὰ τὸ ἀρχέτυπον τῆς καὶ τὴν ἐκ- φωνήσιν προφορᾶς. ἀλλ’ εἰ διὰ τούτου, φασὶν οἱ ἀπὸ τοῦ Περιπατεῖ, τὴν εὐθείαν πτωσὶν ἀξιῶτε καλεῖν, συμβῆσαι καὶ τὰ ῥήματα πτω- σεις ἔχειν καὶ τὰ ἐπιρρήματα τὰ μὲν κλίσεων ἀνέχεσθαι πεφυκότα· ταῦτα δὲ ἐναργῶς ἄτοπα καὶ ταῖς ὑμῶν αὐτῶν παραδόσεσι μαχό- μενα. τὰ αὐτὰ δὲ λέγειν ἀρμόσει καὶ πρὸς τὰς γενικὰς τὸ ὄνομα ὑποτιθεμένους καὶ ἀπ’ ἐκείνων πεπτωκέναι τὸ καθ’ ἕκαστον ὄνομα λέγον- τας· ὅτε γὰρ διασαφῆσι τί ποτε ἐστὶν ὃ καλεῖται γενικὸν ὄνομα, ὅτε εἰ τὴν ἐννοιαν αὐτὴν τῶν ὀνομάτων καὶ κοινῶς καὶ παντὸς κατηγο- 25 ρούμενον λέγοιεν, ἴδιόν τι τοῦ ὀνόματος ἐρῶσιν· ὃ αὐτὸς γὰρ ἔστι λό- γος καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν τοῦ λόγου μερῶν, ὡς καὶ τὰ καλεῖσθαι θέ- ματα τῶν ῥημάτων κατ’ εὐθείαν ἐρῶμεν προάγεσθαι πτωσὶν, καὶ τῶν ἄλλων τῶν λεγομένων περὶ τῶν τοῦ λόγου μερῶν ἕκαστον ὡσαύτως. διὰ ταῦτα μὲν ὅν τὴν Περιπατητικὴν περὶ τούτων διὰ- 30 ταξιν προτιμητέον.

f. 36 b. πάννυ καλῶς ὁ φιλόσοφος ἐπεσημάνετο Πορφύριος 16^a ὅτι τὸ ἐστὶν ἕκ ἀντὶ παντὸς εἰληπτοῦ ῥήματος, ἀλλ’ αὐτὸ μόνον τὸ 3. ἀπὸ τοῦ ὄντος παρηγμένον καὶ τὴν ὑπαρξὴν σημαινὸν λαμβάνειν, ὡς μὲν μὲν τὸ ὄνόματος αὐτοτελεῖ ποιεῖν λόγον, μὲν δὲ τῶν πτώσεων 35 ἑλλειπῇ· πολλὰ γὰρ ἐστὶ ῥήματα συνταττόμενα ταῖς πτώσεσι καὶ ποιῶντα λόγους ἀληθεῖς ἢ ψευθεῖς, τοῖς δὲ ὀνομασι συντάττεσθαι ὃ δυνάμενα, ὡς τὸ μεταμέλει, οἷον Σωκράτει μεταμέλει, καίτοι τὸ Σωκράτης μεταμέλει ἀσύντακτον. ἐν οἷς καὶ προσιστορεῖ τὴν τῶν Στωϊκῶν διάταξιν περὶ τῶν κατηγορουμένων ὥρων ἐν ταῖς 40 προτάσεσιν ὅσαν τοιαύτην. τὸ κατηγορούμενον ἦτοι ὀνόματος κα- τηγορεῖται ἢ πτώσεως, καὶ τούτων ἕκαστον ἦτοι τέλειόν ἐστιν ὡς κα- τηγορούμενον καὶ μὲν τὸ ὑποκειμένον αὐταρκὲς πρὸς γένεσιν ἀποφάν- σεως, ἢ ἑλλειπὲς καὶ προδίκης τινὸς δεόμενον πρὸς τὸ τέλειον ποιῶσαι

δεξεται πτώσεις, ὅπερ ἄτοπον. ἐπὶ δὲ πτώσεις καλεῖσθαι οἱ φιλόσοφοι ὃ μόνον τὰς παρὰ τοῖς γραμματικοῖς καλεῖσθαι πλάγιαι, ἀλλὰ καὶ πάσας τὰς παραγωγὰς καὶ τὰς σχηματισμούς, οἷον τὸ δίκαιον καὶ δικαίως καὶ δι- καιότερον καὶ δικαιοτάτος καὶ ὁ δίκαιος καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα.

(*) Boeth. II. p. 302: quidam enim pisces non voce sed branchiis sonant, et ut Porphyrius autumat, cicada per pectus sonitum mittit; quorum omnium nihil est nomen. Leo Magent. τὸ δὲ “ὦν μὴδὲν ἐστὶν ὄνομα” ἐνόμισαν τινες λέγειν αὐτὸν ὅτι τῶν θηρίων ἕκ ἐστὶν ὄνομα καὶ μὴ καλεῖται ἄρκος καὶ λέων καὶ τὰ λοιπὰ ἰδίαις ὀνόμασιν· ἕτεροι δὲ ἐνόμισαν ὅτι τῶν φωνῶν τῶν θηρίων ἕκ ἐστὶν ὄνομα, ὅπου γε ἐπὶ λέοντός φαμεν βρυχηθῆναι καὶ βρυχᾶσθαι, ἐπὶ λύκων ὠρεῖν, καὶ 35 συρίζειν ἐπὶ ὄφεως, βληχᾶσθαι ἐπὶ προβάτων, μυκάσθαι ἐπὶ βοῶν, ἐπὶ κορωνῶν κράζειν, ἐπὶ γλαυκὸς κικαβίζειν, ἐπὶ ἀηδόνας ᾄδειν, ἐπὶ ὀρνίθων κατοικιδίων κακάζειν, ἐπὶ ἵππων χρεμετίζειν, ἐπὶ κυνῶν ὑλακτεῖν· ἀλλ’ ὅτι αἱ ἐκφωνήσεις αὐτῶν, καθάπερ ὄνομα ἔχουσαι, τὰ εἰρημένα ὀνόματα ἕκ εἰσίν.

(**) Leo Magent. καὶ παρατηρήσειν ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης τὴν εὐθείαν ὄνομα καλεῖ, τὰς δὲ πλαγίαις πτώσεσι ὡς ἀπὸ τοῦ ὀνόματος πέπτωκυίας. οἱ δὲ Στωϊκοὶ καὶ οἱ τέτοιοι ἀκολουθῶντες γραμματικοὶ τὰς πέντε πτώσεις ὀνο- μάζουσι, διότι, φασίν, ἀπὸ τοῦ νοήματος καὶ ἡ εὐθεῖα ἔπεσε καὶ αἱ λοιπαὶ οἷον ἐνενόντι ἵππον καὶ ἄφνης εἶπον ἵππος, καὶ τὸ νόημα μετέπεσε εἰς φω- νήν. τούτο δὲ φασὶν αὐτὰ διαφέρειν εὐθείαν πλαγίαν· ὥσπερ γὰρ, φησὶν, εἰ τις κατασχῶν γραφεῖν ῥίψῃ αὐτὸ καὶ πέπτωκε, καὶ εἰ μὲν ὀρθὸν πέσοι, λέγεται ὀρθὴ πτώσις, εἰ δὲ πλάγιον, πλαγία πτώσις, ὅταν καὶ ἐπὶ τῷ νοή- ματος. λέγουσι δὲ πρὸς αὐτὰς οἱ Περιπατητικοὶ ὅτι τούτοις τῷ λόγῳ καὶ τὸ ῥήμα πτώσις ἐστίν, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐπιρρήμα τὸ μὴδὲ κλίσιν ἐπιτεχόμενον ἐπι-

κατηγορούμενον. ἂν μὲν ὄνομάτος τι κατηγορηθὲν ἀπόφανσιν ποιῇ, κατηγορήματα καὶ σύμβολα παρ' αὐτοῖς ὀνομάζε(ε) (σημαίνει γὰρ ἄμφω ταῦτόν), ὡς τὸ περιπατεῖ, οἷον Σωκράτης περιπατεῖ· ἂν δὲ πτώσεως, παρασύμβαμα, ὥσπερ παρακείμενον τῷ συμβάματι καὶ ὃν οἷον παρακατήγόρημα, ὡς ἔχει τὸ μεταμέλει, οἷον Σωκράτει μεταμέλει· τὸ μὲν γὰρ μεταμελεῖν σύμβαμα, τὸ δὲ μεταμέλει παράσυμβαμα, ὃ δυνάμενον ὀνόμασι συνταχθὲν ἀπόφανσιν ἐργάσα(ε), οἷον Σωκράτει μεταμέλει (ἔδεμει γὰρ τὸ ἀπόφανσις), ἀλλ' ὅτε κλίσιν ἐπιδέξα(ε) δυνάμενον, ὡς τὸ περιπατῶ περιπατεῖς περιπατεῖ, ὅτε συμεταχρηματιζῆναι τοῖς ἀριθμοῖς· ὥσπερ γὰρ λέγομεν τῷ μετὰ μεταμέλει, ὅπως καὶ τῷ μετὰ μεταμέλει· καὶ πάλιν, ἂν μὲν τὸ ὄνομάτος κατηγορούμενον δέη(ε) προδήκης πτώσεως ὀνόματός τις πρὸς τὸ ποιῆσαι ἀπόφανσιν, ἔλαττον ἢ κατηγορήματα λέγει(ε), ὡς ἔχει τὸ φιλεῖ καὶ τὸ εὐνοεῖ, οἷον Πλάτων φιλεῖ· τῷ γὰρ προσθεὶς τὸ τίνα, οἷον Δίωνα, ποιεῖ ὁρίσμεν ὀνόματι ἀπόφανσιν τὴν Πλάτων Δίωνα φιλεῖ· ἂν δὲ τὸ τῆς πτώσεως κατηγορούμενον ἦ, τὸ δεόμενον ἐτέρᾳ συνταχθῆναι πλαγίᾳ πτώσει πρὸς τὸ ποιῆσαι ἀπόφανσιν ἔλαττον ἢ παρασύμβαμα λέγει(ε), ὡς ἔχει τὸ μέλει, οἷον Σωκράτει· Ἀλκιβιάδους μέλει. ταῦτα δὲ πάντα καλῶσι ῥήματα. καὶ τοιαυτὴ μὲν ἡ τῶν Στωϊκῶν περὶ τῶν παρὰ δόξιν· ἡμεῖς δὲ συγκεφαλαιώμενοι τὰ περὶ τῶν ὀνόματος ῥηθέντα τῷ Ἀριστοτέλει λέγομεν ὡς ἔχει τὸ καὶ τὴν νῦν παρὰ δόξιν κυρίως ὄνομα φωνὴ σημαντικὴ καὶ συνθήκην ἄνευ χρόνου, ἥς μηδὲν μέρος σημαντικὸν κεχωρισμένον, ὁρίσμενον τι σημαίνουσα καὶ μὴ τῷ ἔξιν ἢ ἦν ἢ ἔξαι ἀληθεύουσα ἢ ψευδομένη. ἀλλὰ διὰ τίνα αἰτίαν ἔκ ἐξ ἀρχῆς ὁ Ἀριστοτέλης τῷτον ἀποδέδωκε τῷ ὀνόματος τὸν ὁρίσμενον, ὥστε μηδὲν ἐνοχλεῖν τὸν λόγον μήτε τὰ ἀόριστα ὀνόματα μήτε τὰς πτώσεις; φανερὸν δὲ ὅτι πολλὰ ἐστὶ παρ' αὐτῷ τῶν ὀνόματος σημαίνοντα.

165
2. f. 38 b. τῆς μέντοι ῥήσεως τὸ "λόγος δὲ ἐστὶν αὐτῷ τὰ μὲν 30
ἄλλα καὶ τὰ αὐτά" λέγει(ε) μὲν περὶ τῶν προφερόμεν κατὰ τινὰ πτώσιν ὀνόματος, ὅτι ἔχει τὸν ὁρίσμενον, ὃν ἐκάλεσε λόγον, καὶ μὲν τὰ ἄλλα μηδὲν διαφέροντα τῷ ἐξ ἀρχῆς ἀποδοθέντος ὁρίσμου τῷ ὀνόματος (καὶ γὰρ τῷ τῷ φωνῇ σημαντικῇ καὶ συνθήκῃ ἄνευ χρόνου, ἥς μηδὲν μέρος σημαντικὸν κεχωρισμένον), πλεονάσαντα δὲ τῷ τῇ διακρίσει τὰς πτώσεις ἀπὸ τῶν κυρίως ὀνόματος διαφορᾶς· τῷ τὰς μὲν πτώσεις μὴ μόνον τῷ ἔξιν ἢ ἦν ἢ ἔξαι λεγομένης μήπω ποιεῖν τελείαν ἀπόφανσιν, διὸ μήτε ψεύδε(ε) μήτε ἀληθεύειν, τῷ δὲ ὀνόματι καὶ μόνον ἐν τῇ τῶν ῥημάτων ἀρκείν πρὸς τὴν γένεσιν τῆς τελείας ἀποφάνσεως (*). εἰληπ(ε) δὲ καὶ ἀπὸ τῆς Ἀττικῆς 40

(*) Similia apud Leonem Magentinum. *M. Ephes.* εἶπε δὲ "τὰ μὲν ἄλλα κατὰ τὰ αὐτά" χρησάμενος Δημοσθενικῇ χαρακτηρισί· ἐκεῖνος γὰρ διὰ τὸ πρὸς ὕδωρ μεμετρημένον καὶ ἕκον λέγειν, καὶ μὴ θέλειν τὰς μέζοντας τῶν ὑποθέσεων ἀδηγῆται καταλιμπάνειν, ἐν μὲν τῇ πρώτῃ ὑπόθεσι καὶ ῥήτορα εἰσαγγέλλει καὶ δημαγωγὸν καὶ ἄλλα τινὰ, ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ ἢ καὶ τῇ τρίτῃ ὑπόθεσι, μὴ θέλων ἐν κοινοῖς τὸν καιρὸν ρυθίσκεσθαι, ἔλεγειν ὡς τὸν ἀγῶνα τῆς παρὰ τὴν ὑπόθεσιν ὁ Δημοσθένης ὁ τὰ ἄλλα κατὰ ταῦτα καὶ πάλιν ὑπερέρχεται.

συνηθείας τῶν εἰς δῆμον πλεονα ἅμα ψηφίσματα εἰσφέροντων· ὁ γὰρ τοι γραμματεὺς τὸ μὲν πρῶτον τῶν γεγραμμένων ψηφισμάτων ἀναγινώσκων τῷ δῆμῳ τό τε ὄνομα ἔλεγε τῷ γεγραφότος καὶ τὸν πατέρα καὶ τὸ πρᾶγμα καὶ τὸν δῆμον, οἷον "Δημοσθένης Δημοσθένος Παιανίου ψήφισμα εἰσφέρει τοῖόνδε," τὸ μέντοι δεύτερον ἢ καὶ τρίτον, εἰ ὅπως ἔτυχεν, ἐμφανίζων ἐνεδείκνυτο μόνον ὡς καὶ ἄλλο τῷ αὐτῷ ἀνδρὶ ἀναγινώσκει(ε) ψήφισμα, τῷ πρὸ τῆς ἀναγνώσεως αὐτῷ λέγειν πρὸς τὸν δῆμον "τὰ μὲν ἄλλα καὶ τὰ αὐτά, ψηφίζε(ε) δὲ καὶ τὰδε." διὸ καὶ ἐν τῷ Γοργία Σωκράτης (p. 526 c) τῇ αὐτῇ ταύτῃ λέξει χρησάμενος τοῖς ἐν τῷ δῆμῳ συγγραφομένοις αὐτὴν ἀνέθηκεν.

f. 39. ἡ μὲν τελεία τῷ ὁρίσμῳ τῷ ῥήματος ἀπόδοσις εἴη ἂν 165
παραπλησίως τῷ ἀποδοθέντι τῷ ὀνόματος ὅρων, φωνῇ σημαντικῇ καὶ συνθήκῃ, προσσημαίνουσα χρόνον, ἥς μέρος ὅδον σημαίνει χωρίς· ἅτε δὲ συντομίας ὡς ἐραστῆς ὁ Ἀριστοτέλης, ὅσα κοινὰ ἦν τῷ ῥήματι πρὸς τὸ ὄνομα ὑπερβάς ὡς ἡδὴ ῥηθέντα ἐν τῷ τῷ ὀνόματος λόγῳ, ἀπὸ τῶν καθ' ὃ διαφέρει τὸ ῥῆμα τῷ ὀνόματος (διαφέρει δὲ τῷ προσσημαίνειν χρόνον) ποιεῖ(ε) τὴν περὶ αὐτῷ διδασκαλίαν. ἀλλ' εἰ τῷ ὅπως ἔχει, τί δὴ ποτε προσθε(ε) τὸ "ἔ μέρος ὅδον σημαίνει χωρίς," ὅπερ καὶ ἐν τῷ λόγῳ τῷ ὀνόματος παρὲιληπ(ε); λεγεῖ(ε) τοῖνον πρὸς ταύτην τὴν ἀπορίαν ἐκεῖνο τὸ Πορφυρίων, ὡς εἰσι λόγοι τινὲς ἐκ ῥημάτων συγκεῖμενοι ὡς τὰ μέρη σημαντικά ἐστιν, αὐτὰ λέγω τὰ ῥήματα ἐξ ὧν οἱ λόγοι συντίθεν(ε), οἷον ὅταν εἴπω τὸ βαδίζειν κινεῖ(ε) ἐξί· τὸ γὰρ βαδίζειν καὶ τὸ κινεῖ(ε) καὶ τὸ ἐξί τῷ ὅλῳ λόγῳ μέρη ὅντα σημαντικά ἐστι καθ' ἑαυτά. ἵνα ὅν διακρίνῃ τὰ ῥήματα τῶν τοιούτων λόγων οἷς τὰ ἄλλα μέρη τῷ ὁρίσμῳ τῷ ῥήματος ἐφαρμόττει, λέγω δὲ τὸ φωνή, τὸ σημαντικὴ, τὸ καὶ συνθήκην, τὸ προσσημαίνουσα χρόνον, αὐτὴν ἀναγκαιώς καὶ ἐνταῦθα προσέθηκε τὴν διαφορὰν. ἀλλὰ πῶς ὃ σημαίνειν χρόνον ἀλλὰ προσσημαίνειν ἔφη τὸ ῥῆμα; ἡ δὲ σημαίνειν μὲν ἐστίν, ὡς καὶ πρότερον εἰλέγομεν, τὸ προηγουμένης δηλῶν τι, προσσημαίνειν δὲ τὸ πρὸς τῷ πρώτῳ δηλωμένῳ καὶ δεύτερον λόγον καὶ ἄλλο τι συνεμφανίζειν· τὰ δὲ ῥήματα προηγουμένης μὲν ἐνεργείας ἔχουν τινὰς ἢ πάθη δηλωσάμενοι βυθολόμενοι φεγγαγόμεθα, τὸς δὲ πρὸς τὸν χρόνον ταῖς ἐνεργείαις ἢ τοῖς πάθεσι, καθ' ὅς εἰναι λέγον(ε) ἢ γεγονέναι ἢ ἔσε(ε)αι, μὴ τῶν ὡς περὶ συναναφανισμένων ὁρίσμεν. ἐξ ἧς δὲ λοιπὸν καὶ τὴν σύνταξιν ἦν ἐν ταῖς προτάσεσι κατέχει τὸ ῥῆμα, διδάσκει ἡμᾶς ὁ Ἀριστοτέλης, λέγων "καὶ ἔστιν αἰετῶν καθ' ἑτέρᾳ λεγομένων σημείον." τῷτον δὲ ἐστὶν ὅτι τὴν τῷ κατηγορούμεν χωρὶς αἰετῶν καταλαμβάνει τὰ ῥήματα καὶ ἔτι τὴν τῷ ὑποκειμένην. καὶ τῷτον εἰκότως· εἰ γὰρ ἐνεργειῶν ἢ παθῶν εἰσι σημαντικά, ταῦτα δὲ ἔκ ἐστιν ἀπολελυμένα καὶ καθ' ἑαυτὰ ὑφεστώτα ἀλλ' ἐφ' ἑτέρα τὴν ἀναφορὰν ἔχοντα τὰ ἐνεργῶντα ἢ πάχοντα, δηλονότι προσήκον αὐτοῖς ἂν εἴη τὸ κατηγορεῖ(ε) ἐκείνων. ὅπως δὲ καὶ ὁ Πλάτων περὶ τῶν διατάττει(ε) λέγων ἐν τῷ Σοφιστῇ (p. 261)... δι' ὧν κακῶς φανερόν, ὅτι πρὸς τῷ Ἀριστοτέλει ἕνα λόγον εἶναι φησιν (ὁ Πλάτων) τὸν ἐνὸς πράγματος ὄντα σημαντικόν (τῷτον γὰρ τὸ "δηλῶντά τι"); ἐπεὶ καὶ τὰ ἀναρμότως ἔχοντα,

τῷτο δὲ ἐστὶ τὰ ἐφεξῆς ἀλλήλοις εἰρημένα ὀνόματα χωρὶς ῥήματος ἢ ῥήματα χωρὶς ὀνόματος, σημαίνει πάντως, ἀλλὰ πλείονα καὶ ὅτι.

16b f. 40 b. καὶ τὸ αἰεὶ δὲ ὅτι μάλιστα πρόσκειναι ἐν τῷ "καὶ ἔστιν αἰεὶ
7. τῶν καθ' ἑτέραν λεγομένων σημειῶν." τῷτο γὰρ μάλιστα τὴν ἰδιότητα τῶν ῥημάτων ἐμφανίζει, ἐπεὶ καὶ ὀνόματά τινα ὅθεν κυλῦνται κατηγορεῖσθαι ποτέ, ὡς τὸ ζῶον τῷ ἀνθρώπῳ, ἀλλ' ἐκεῖνα ὅτε τῶν μόνως καὶ αἰεὶ κατηγορουμένων ἐστίν, ὅτε καθ' ἑαυτὰ οἷχα τινὸς κατηγορουμένα ῥήματος, οἷον τῷ ἔστιν ἢ ὅτι ἔστι, τέλειον πεφύκασιν ἐργάζεσθαι λόγον, τὰ δὲ γε ῥήματα, τὴν οἰκείαν σῶζοντα δύναμιν, μόνως καὶ αἰεὶ καθ' ἑαυτὰ κατηγορεῖσθαι συμβέβηκε.

16b καὶ τὸ τῷτο ὑπερβάς τὸ "ὅτι μέρος ὅθεν σημαίνει χωρὶς,"
11. ὡς ἰκανῶς τυχὸν ἐξηγήσεως ἐν τοῖς περὶ τῶν ὀνόματος εἰρημένοις, ἐπὶ τὸ λοιπὸν μεταβαίνει, καὶ φησι τῶν καθ' ἑτέραν λεγομένων εἰρημῶς σημαντικὰ εἶναι τὰ ῥήματα, "τῶν καθ' ὑποκειμένων ἢ ἐν ὑποκειμένῳ." τῷτο δὲ διότι τῶν ῥημάτων, ὡς περὶ καὶ τῶν ὀνομάτων, τὰ μὴ ὡς κατ' ὅσῃ ὑπάρχοντα τοῖς ὧν κατηγορεῖσθαι καὶ συμπληρωτικά αὐτῶν ὄντα λέγονται κατηγορεῖσθαι, ὅπερ ἐν ταῖς Κατηγορίαις ἐλέγετο καθ' ὑποκειμένων, τὰ δὲ ὡς συμβεβηκότα τοῖς ὑποκειμένοις, ὅπερ ἐν ὑποκειμένῳ προσαγορεύεται... ἵνα ὅν ἄμφω τὰ εἶδη τῆς κατηγορίας παραστήσῃ, διὰ τῷτο εἰπὼν ὅτι αἰεὶ κατηγορεῖσθαι φιλεῖ τὰ ῥήματα, ἐπήγαγεν ὅτως, ὅτι ποτὲ μὴ καθ' ὑποκειμένων ποτὲ δὲ ὡς ἐν ὑποκειμένῳ. ἀλλ' αὕτη μὴ ἢ ἐξηγήσεις ἀρμόσει τῆς γραφῆς ὅτως ἐχρῆσθαι ὡς παρεθέμεθα, καθάπερ ἐν τοῖς πλείστοις ἀντιγράφοις εὐρίσκομεν. εἰ δὲ καὶ ὅτι τινες ἐθέλοισιν ἔχειν τὴν γραφήν, "καὶ αἰεὶ τῶν ὑπαρχόντων σημειῶν ἐστίν, οἷον τῶν καθ' ὑποκειμένων," καθάπερ ὁ φιλόσοφος Πορφύριος φησὶν, ἐρῶμεν ἐνταῦθα τὸ καθ' ὑποκειμένων παρελκόμεθα καὶ ἀντὶ τῶ ἐν ὑποκειμένῳ· εἴτω γὰρ ἔστιν ὅτε τὸ ἐν ὑποκειμένῳ ἀδιαφόρως καλεῖν καθ' ὑποκειμένων. τῷτον μὴ ὅν τὴν προτέραν γραφήν τε καὶ ἐξηγήσιν αἰρετέον. ὅτι δὲ καὶ ὑποκειμένα ποτε γίνονται ῥήματα, ὡς τὸ φιλοσοφεῖν ἐν τῷ "τὸ φιλοσοφεῖν ὡφέλιμον ἐστὶ" καὶ τὸ βαδίζειν ἐν τῷ "τὸ βαδίζειν κινεῖσθαι ἐστὶ," καὶ ὅτι τότε ὅχι ὡς ῥήματα ἀλλ' ὡς ὀνόματα ἐν τοῖς λόγοις παραλαμβάνονται, διὸ καὶ τὸ ἀρῆρον αὐτῶν προτάττει, εἶρη τὸ πρότερον.

16b f. 43. τῇ διαφορᾷ φησὶ μὴ κεῖσθαι ὄνομα ἐν τῇ συνήθειᾳ,
14. ταῦτάς τῃ ἰδιότητι τῷ ὁρίσῃ ῥήματος ἢ ἔχει παρὰ τὸ ὠρισμένον, ἢ ἰδιότητα ἔχρῃ τῶν ὀνομάτων πατέρας ἰδίας τινὸς ἐπωνυμίας ἀξιώσαι· διόπερ αὐτὸς ὄνομα αὐτῷ τίθεμενος ἀξιοῖ αὐτὸ καλεῖν ὁρίσῃ ῥήμα, ὅτι ὁμοίως, φησὶν, ἐφ' ὅταν ὑπάρχει, καὶ ἐντός καὶ μὴ ἐντός, τὸ ὑπάρχειν ἀντὶ τῶ ἀληθῶς κατηγορεῖσθαι λαμβάνων.

16b καὶ φησι τὰ μὴ ἐπὶ τῷ ἐνεσώτῳ χρόνῳ λεγόμενα, ὅποιον ποτ'
16. ἂν ὡς προσώπων, ῥήματα καλεῖν, οἷον τὸ ὑγιαίνει καὶ τὸ ὑγιαίνει καὶ τὸ ὑγιαίνει, ἐνεσώτῳ δὲ τῷ ἐν πλάτῃ δηλονότι (καὶ γὰρ τὸ ἀκαριαῖον λεγόμενον ὅτε ποιῆσαι τι ὅτε φθέγγεσθαι δυνατὸν), τὰ δὲ ἐν περίεχρονον προσσημαίνοντα (καλεῖ δὲ περίεχρονον τε παρελκυστότα καὶ ἐν μέλλοντα ὡς ἐν ἐνεσώτῳ περιέχοντα) πῶς τῶν ῥημάτων, ὡς

ἂν γινόμενα καὶ παραχηματισμὸν ἐν ἀπὸ τῶν ῥημάτων τῶν ἐπὶ τῷ ἐνεσώτῳ χρόνῳ λεγομένων· ὡς κυρίως ῥήμα τῷτο εἶναι τὸ ἐπὶ τῷ ἐνεσώτῳ χρόνῳ λεγόμενον καὶ ὠρισμένον τι σημαῖνον. εἰ δὲ κἀνταῦθα τις ἀποροὴ διὰ τὴν μὴ ἐξ ἀρχῆς τὰς διαφορὰς ταύτας προσετίθει τῷ λόγῳ τῷ ῥήματος ὁ Ἀριστοτέλης, ὅτι ἐλλειπὴ φησόμεν ἡμεῖς, καθάπερ Ἑρμῖνος, ἐν ἐξ ἀρχῆς ἀποδιόμενον λόγον, ἀλλὰ πλείονα εἶναι παρὰ τῷ φιλοσόφῳ καὶ τῷ ῥήματος τὰ σημαίνοντα, καὶ ἄλλα μὴ σημανομένα ἐν ἐξ ἀρχῆς ἀποδιόμενον εἶναι λόγον, ἄλλο δὲ τι διὰ τῶν νυνὶ προσετιθεμένων ἐν φιλόσοφον ὑπογράφειν· τριχῶς γὰρ τὸ ῥήμα παρὰ τῷ Ἀριστοτέλει λεγόμενον εὐρίσκει.

f. 44. παραδὸς ἡμῖν διὰ τῶν προειρημένων ἐν τῷ ῥήμα-
16b τος ὁρισμὸν (*), κοινώτερον τε καὶ εἰδικώτερον βέβαιον διὰ τῶν
19. εἰπεῖν ὅπως ἔχουσι τὰ ῥήματα πρὸς τὸ σημαίνειν τί ἀλλήθες ἢ ψεῦδος. ἤδη μὴ κατ' ἀρχάς, ἐν οἷς περὶ τῆς πρὸς ἀλλήλα σχέσεως τῶν τε πραγμάτων καὶ τῶν νοημάτων καὶ τῶν φωνῶν κοινῶς διελέγετο, εἶπε περὶ πασῶν τῶν ἀπλῶν φωνῶν ὡς εἰκόσιν τοῖς ἀνευ συνθέσεως ἢ διαίρεσεως νοήμασι καὶ ὅτε ἀληθείας ὅτε ψευδὸς εἰσὶ δεκτικά, σαφέστερον δὲ νῦν αὐτὸ κατασκευάσαι βεληθεῖς διὰ τὸ δεῖξαι τὸ μάλιστα δοκῶν ἐν ταῖς ἀπλῶς φωναῖς ἀληθειαν δέχεσθαι καὶ ψεῦδος, τὸ ῥήμα λέγω, μᾶλλον τῶν σημαινόντων· τὸ μὴ γὰρ ἕτερον τῷ λόγῳ μέρος, τὸ ὄνομα, δι' ἐκείνων προχειρισάμενος δεδεικνυ, κἀν ὅτι μάλιστα σύνθετον ἢ, ὡς τὸ Κάλλιππος ἢ τὸ τραγέλαφος, σημαντικὸν μὴ ὡς φύσεως τινος ἢ ἐνοίας, ὅ μόντοι ἀληθῆς ἢ ψευδὸς, ἐὰν μὴ τι αὐτῷ προσεθῇ ῥήμα.

f. 45. καὶ τῷτο συλλογιζόμενος ἐπάγει "ὅθεν γὰρ τὸ εἶναι ἢ μὴ εἶναι σημειῶν ἐστὶ τῷ πράγματι (**)." ἐστὶ δὲ τῷτο κατασκευὴ ἀπὸ τῶ μᾶλλον περὶ τῶ μὴ δέχεσθαι τὰ ῥήματα τὸ ἀληθῆς ἢ τὸ

(*) Boëth. II p. 306: hoc in loco Porphyrius de Stoicorum dialectica aliarumque scholarum multa permiscet, et in aliis quoque huius libri partibus, id est in expositionibus, idem facit; quod interdum nobis est negligendum: saepe enim superflua explanatione magis obscuritas comparatur. — Quaestionem de Arist. verbis ἴσῃσι γὰρ... ἡρμήσεν ab Aspasio propositam vid. ap. Boëth. II p. 307.

(**) Boëth. I p. 220: "neque enim esse signum est rei aut non esse." quod tantum valet tanquam si dicam, id quod dico currit, non significat esse ipsum cursum aut non esse... neque enim quodlibet verbum ita praedicatur ut signum sit rei illius de qua praedicatur, quod est vel quod non est. Idem II p. 308: quod autem addidit "neque enim signum est rei esse vel non esse," tale quiddam est. esse, quod verbum est, vel non esse, quod infinitum verbum est, non est signum rei, i. e. nihil per se significat: esse enim nisi in aliqua compositione non ponitur. vel certe omne verbum dictum per se significat quidem aliquid, sed si est vel non est, nondum significat... neque enim signum est verbum quod dicitur rei esse vel non esse, h. e. de qua dicitur re, ut id quod dico rei esse vel non esse tale sit, tanquam si dicam rem ipsam significare esse vel non esse. atque hic est melior intellectus.

ψεύδος· εἰ γὰρ τὰ ἀρχοειδέερα καὶ κοινότερα τῶν ῥημάτων, καὶ εἰς
 ἅ πάντα τὰ ἄλλα ἀναλύει, αὐτὸ προσεχῶς τὸ ὑπάρχειν ἢ μὴ
 ὑπάρχειν σημαίνοντα, καθ' ἑαυτὰ λεγόμενα μὴ ἀληθεύει ἢ ψεύ-
 δεῖ, πολλῷ ὀλίγῃ μᾶλλον τὰ ἄλλα ῥήματα ἢ ἂν τι δέχοντο
 τῶν. ἀλλὰ μὴν εἰ τὸ πρῶτον, καὶ τὸ δεύτερον ἄρα. πάντων δὲ 5
 λαμβάνει τῶν ῥημάτων ἀρχοειδέερα καὶ κοινότερα, καὶ εἰς ἅ πάντα
 τὰ ἄλλα ἀναλύει, τὸ ἔστι καὶ τὸ ἔκ ἐστιν, ἄπερ εἶναι καλεῖ καὶ μὴ
 εἶναι, ὡς ἂν ἐκάστῃ τῶν ῥημάτων εἰς ταῦτα μὴ μετοχῶν ἀναλυο-
 μένων καὶ θατέρω τῶν, τῶν μὴ ὀρίσμενων εἰς τὸ ἔστι, τῶν δ' ἀορί-
 στων εἰς τὸ ἔκ ἐστιν, οἷον τρέχει - τρέχων ἐστίν, ὑγαίνει - ὑγαίνων 10
 ἐστίν, ὃ τρέχει - τρέχων ἔκ ἐστιν, ὅχ ὑγαίνει - ὑγαίνων ἔκ ἐστιν.
 εἰ τοίνυν ταῦτα ὅτως ἔχοντα μηδὲν καθ' ἑαυτὰ σημαίνει ἀληθὲς
 ἢ ψεῦδος, πῶς ἂν ἔχοι λόγον τὰ ὕερα τῶν καὶ τὸ ὑπάρχειν
 ὅλως ἢ μὴ ὑπάρχειν καὶ τὴν τῶν μετυσίαν σημαίνοντα δηλῶν τι
 ἀληθὲς ἢ ψεῦδος;... f. 46. εἰ μὴ ὅν ὅτως ἔχοι τὸ ῥητὸν ὡς παρεθέ- 15
 μεθα "ὅδ' ὅτ' εἶναι σημειῶν ἐστὶ τῷ πράγματι ἢ μὴ εἶναι," τὴν
 εἰρημένην ἐξηγήσιν μόνην αὐτὴ καθιζῶσαν εὐρήσεις. εἰ δ' ὡς περ
 ὁ φιλόσοφος γράφει Πορφύριος "ὃ γὰρ τὸ εἶναι σημειῶν ἐστὶ τῷ
 πράγματι ἢ μὴ εἶναι," εἰ καὶ προῖον ἐπὶ τὴν προτέραν γραφὴν τε
 καὶ ἐξηγήσιν φέρεται, λέγοι ἂν περὶ πάντων κοινῶς τῶν ῥημάτων ὅτι 20
 σημαντικὰ μὲν ἐστὶν ὡς περ εἰρήν' τινῶν, ἀλλ' ἔκ ἀληθείας ἢ ψεύ-
 δος, ὡς περ ἐδήλωσε διὰ τῶ "ἀλλ' εἰ ἔστιν ἢ μὴ, ὅπω σημαίνει."
 τῷ δὲ τὴν αἰτίαν εἶναι ἀποδοῦναι διὰ τῶ "ὅδ' ὅτ' εἶναι ἢ μὴ
 εἶναι σημειῶν ἐστὶ τῷ πράγματι." τὸ δὲ ἔστιν, ὃ γὰρ ἐστὶ ση-
 मानτικὸν τὸ ῥῆμα καθ' ἑαυτὸ λεγόμενον τῷ ὑπάρχειν ἢ μὴ ὑπάρ- 25
 χειν τὸ ὑπ' αὐτῷ δηλούμενον πρᾶγμα· ὅπερ εἰ ἐποίει, τότε μόνως
 ἦν ἂν δεκτικὸν ψεύδος καὶ ἀληθείας· ὃ γὰρ εἰπὼν περιπατεῖ ἐσή-
 मानε μὲν τινα ἐνέργειαν, ὅτε δὲ ἀληθὲς τι περὶ αὐτῆς εἶπεν ὅτε
 ψεῦδος, ἐὰν μὴ τι προσεθῇ ὑποκείμενον, ὃ ὑπάρχον ἢ μὴ ὑπάρ-
 χον τὸ περιπατεῖν ποιήσει λόγον ἀληθῆ ἢ ψευδοῦ. τὸ ὅν "ὅδ' ὅτ' 30
 εἶναι ἢ μὴ εἶναι σημειῶν ἐστὶ τῷ πράγματι" ἴσον ἐστὶ τῷ ὅτι
 τὸ ῥῆμα καθ' ἑαυτὸ λεγόμενον ἔκ ἐστὶ σημαντικὸν ὅτε τῷ εἶναι τὸ
 πρᾶγμα, ταῦτε εἰς τὸ ὑπ' αὐτῷ σημαίνοντο, ὅπερ ἢ κατάφασις
 εἴθε σημαίνει, ὅτε τῷ μὴ εἶναι, ὅπερ ἀρνήσις διὰ τῆς ἀποφά-
 σεως. ταῦτα μὴ ὅν κοινῶς περὶ πάντες εἰρήν' ῥήματος· τὸ δὲ γε 35
 "ὅδ' ὅτ' ἂν τὸ ἀν' εἰπῆς αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ ψιλόν" εἶναι καὶ καὶ τὴν ἐξη-
 γήσιν ταύτην κατασκευαστικὸν ἀπὸ τῶ μᾶλλον τῷ μηδὲν τῶν
 ῥημάτων ἀληθείας εἶναι ἢ ψεύδος δεκτικόν. πῶς δ' ἂν γένοιτο
 τὸτο, ἐκεῖνος κατασκευαστικὸν εἰ μὴ διὰ μέσου πάλιν τῷ ἔστιν, ὃ
 παρηγμένον ἀπὸ τῶ ὄντος πάντων ἐστὶ κοινὸν τῶν ῥημάτων; ἐξῆς 40
 δὲ ἐπάγει τὸ "αὐτὸ μὴ ὅδ' ὅτ' ἐστίν." (*) λέγει δὲ ὅδ' εἶναι τὸ ὄν

ὅθ' ὡς ἄσημον ὅθ' ὡς ὁμωνύμως κατηγορούμενον καὶ τῶν πραγμά-
 των· ἀλλ' ὅδ' ἐστὶ, φησὶν, ὅτε ἀληθὲς ὅτε ψεῦδος, "προσημαίνει
 δὲ σύνθεσιν τινα, ἣν ἄνευ τῶν συγκειμένων ἔκ ἐστὶ νοῦσαι." τὸτο
 δὲ ἐστὶ, μέρος δὲ γίνεσθαι συνθέσεως, οἷον τῆς λεγέσεως τὸ ὄν ἐστὶ
 περὶ ἣν σύνθεσιν τὸ ἀληθὲς θεωρεῖσθαι καὶ τὸ ψεῦδος, ἥτινα σύνθεσιν
 ἄνευ τῶν συγκειμένων, ταῦτε τῶν ἀπλῶν, ἔκ ἐστὶ θεωρεῖσθαι. τὸ
 μὴ ὅν λεγόμενον δὴλον· τὸ δὲ προσσημαίνει τὸ ὄν τὴν σύνθεσιν,
 καὶ ὃ τὸτο μόνον ἀλλὰ καὶ τῶν ἀπλῶν ἐκάστην ὡσαύτως φωνῶν, ἔκ
 ὅικεν εἰρηάζει καὶ τὴν τρόπον καθ' ὃν ἐλέγετο τὸ ῥῆμα προσσημαίνειν
 χρόνον, ἀλλ' ἀντὶ τῶ πρὸς ἑτέρῳ τινὶ σημαίνει, ταῦτε συμπε-
 κόμενον ἑτέρῳ τινὶ σημαίνει σύνθεσιν δεκτικὴν ἢ ἢ ψεύδος καὶ
 ἀληθείας, ἥς συνθέσεως δεῖ τὰ ἀπλὰ προειπνοῦσθαι. εἰ δέ τις μὴ
 προσίοιτο ταύτην τῷ προσσημαίνειν τὴν ἐξηγήσιν, πειθεῖσθαι τῷ
 Ἀλεξάνδρῳ λέγοντι διὰ τῶ "αὐτὸ μὴ ὅδ' ὅτ' ἐστὶ" καὶ τῶν ἐφεξῆς
 περὶ τῶ ἔστι διαλέγεσθαι πάλιν τὴν Ἀριστοτέλην, μὴ τὸ εἰπεῖν διὰ
 μέσου περὶ τῶ ὄντος, ὡς ὅδ' ἐστὶν, ὅταν καθ' ἑαυτὸ λέγηται, δυνα-
 μένων σημαίνειν τί ἀληθὲς ἢ ψεῦδος, καὶ λέγειν ὅτι τὸ ἔστιν ἢ καὶ τὸ ἔκ
 ἐστίν (ὃ αὐτὸ γὰρ περὶ ἑκατέρου λόγος) αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ λεγόμενον
 ἀληθὲς μὲν τι ἢ ψεῦδος σημαίνειν ὃ πέφυκεν, ὄνομα δὲ τι ὄν,
 ὡς περ καὶ τὰ ἄλλα ῥήματα, δύναμιν ἔχει προηγμενῶς μὴ σημαν-
 τικὴν τῆς τῶ ὄντος μεθέσεως ἢ σερήσεως, καὶ δεύτερον δὲ λόγον
 καὶ κατηγορουμένον τινὸς πρὸς ὑποκείμενον συμπλοκῆς, οἷς προσθε-
 μένον τέλειον τε ποιεῖ τὴν λόγον καὶ σημαντικὸν ἢ ἀληθείας ἢ
 ψεύδος.

f. 47 b. δι' ἣν μὴ ὅν αἰτίαν ὃ καὶ τὰς ἐξ ἀρχῆς ὑποχέσεις 16a
 μὴ τὴν περὶ ὀνόματος καὶ ῥήματος λόγον (*) περὶ ἀποφάσεως δια- 26.
 λέγει καὶ καταφάσεως, ἔπειτα περὶ ἀποφάνσεως καὶ τελευταῖον
 περὶ λόγου, ἀλλ' ἀντιγράφει καὶ τὴν περὶ αὐτῶν διδασκαλίαν τὴν
 τάξιν καθ' ἣν πεποίηται αὐτῶν ἐν τῷ προοίμῳ τὸ δὲ τῶ βιβλίῳ τὴν
 ἀπαρίθμησιν ὡς παραδοθῆναι ὀφειλόντων, εἰρήν' πρότερον. τῶν δὲ

alterius secundum participationem... vel certe ita intelligen-
 dum est quod ait, ipsum quidem nihil est, non quoniam nihil
 significat, sed quoniam nihil verum falsumve demonstrat.

(*) *M. Ephes.* ἀπορροῖσιν τινες ὅτι διὰ τὸ ὅτ' Ἀριστοτέλης διδάσκει περὶ
 λόγου ὃ διδάσκει καὶ περὶ φωνῆς... καὶ φαμεν ὅτι ἡ φωνὴ μᾶλλον φυσιο-
 λογίας ἐστίν, ὃ λογικῆς πραγματείας· ἡ γὰρ φωνὴ φύσει, ὃ δὲ λόγος θέσει.
 ἐστὶ δὲ φύσει τὸ παρὰ πᾶσι ταῦτόν· καὶ γὰρ παρ' Ἰνδοῖς καὶ Σκύθαις καὶ
 πᾶσιν ἀπλῶς μία ἐστὶ φωνὴ ὡς ἔργον φύσεως ὅσα, ὃ δὲ λόγος ὃ παρὰ πᾶσιν
 ὃ αὐτός, διὸ καὶ θέσει· ἄλλος γὰρ παρὰ Σαρμάταις καὶ ἕτερος παρὰ Γερ-
 μανοῖς. εἰ δέ τις εἴπῃ, πῶς ὅν οἱ κωμικοὶ κέχρηται διαφερούσαις φωναῖς,
 μιμνέμενοι βατράχους ἢ ὄρνιθας; λέγομεν ὅτι κωμικῆς ἀδειας τὸτο· ὅτι γὰρ
 εἰσὶν αἱ φωναὶ φύσει, δῆλον καὶ ἐπὶ τῶν βωβῶν· ἐπὶ τῶν μὲν γὰρ ἐστὶν
 εὐρέει φωνῇ, ἐκείνῃ δὲ ἔναρθρον καὶ ἡ ὄνομα ἡ ῥῆμα σημαίνουσιν. ὃ μόνον δὲ
 τὸτο, ἀλλὰ καὶ ἱατρῶν παῖδες δηλῶσιν ὅτι φύσει εἰσὶν αἱ φωναὶ, ἀλλὰ μὲν
 ὀργανα φωνητικὰ λέγοντες εἶναι, ἕτερα δὲ διαλεκτικὰ, καὶ φωνῆς μὲν πνεύ-
 μων θάραξ ἀρτηρία τραχεῖα, διαλεκτικὰ δὲ ἐπιγλωττίς γλῶσσα ὁδόν-
 τες· καὶ αὐτοὶ δὲ ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ περὶ Ζῴων Ἱστορίας (49) φησὶ μὴ
 εἶναι τὴν φωνὴν γένος τῶ λόγου ἀλλὰ μᾶλλον ὕλης λόγον ἐπέχειν· ὕλη γὰρ
 γίνεσθαι τῷ λόγῳ.

(*) *Boeth.* II p. 309. Alexander quidem dicit est vel ens
 acquivocum esse: omnia enim praedicamenta, quae nulli com-
 muni generi subduntur, acquivoca sunt, et de omnibus esse
 praedicatur... Porphyrius vero aliam protulit expositionem,
 quae huiusmodi est. sermo hic, quem dicimus "est," nullam
 per se substantiam monstrat, sed semper aliquam coniunctio-
 nem vel earum rerum quae sunt, si simpliciter apponatur, vel

παραληφθέντων εἰς παράστασιν τῆς ιδιότητος τῆς λόγῳ τὴν ἐξηγή-
σιν ποιεῖμενοι, τὸ μὲν ὅτι καὶ φωνὴ σημαντικὴ παρίεμεν ὡς προ-
φανὴ λίαν καὶ τοῖς ὀρίσμοις τῶν τῆς λόγῳ μερῶν ἤδη παρελημ-
μένα, τὸ δὲ καὶ συνθήκην νυνὶ παραλελειμμένην φαμεν ὡς γνωρί-
μον τε ὃν ἐκ τῶν περὶ τῆς ὀνομασίας ὡς καὶ συνθήκην ὅντος εἰρημέ-
νων, ἐπὶ δὲ τῆς ῥήματος ὡς ὁμοίως ἔχοντος παραλελειμμένον, καὶ
ὡς ὀλίγον ὑπερὶ εὐκαίρως προσεθησόμενον καὶ τὸ ἀναιρεθῆναι τὴν
δοκῶντα τὴν ἀντικείμενον κατασκευάζειν λόγον, ὅτι ἔθεσι ἐξ ἡμῶν
ἀλλὰ φύσει, τάχα δὲ καὶ ὡς ὑπὸ τῆς ἐξῆς διαφορᾶς περιεχόμενον.

16b f. 49 b. εἰπὼν δὲ τὸ μέρος τῆς λόγῳ σημαντικὸν εἶναι ὡς 10
27. φάσιν, ἀλλ' ἔχῃ ὡς κατάφασιν, ἔκ ἐπὶ γὰρ ὅτι ἔθελον ὡς ἀπόφα-
σιν (*), ὡς ὃν προφανὲς ὅτι μὴ ἀξίωσιν τὰ μέρη τῆς λόγῳ θεωρεῖν
ὡς καταφάσεις ἀλλ' ὡς ἀπλᾶς φωνάς, πολλῶν δὲ πᾶσι μᾶλλον ὡς
ἀποφάσεις αὐτὰ παραλαβεῖν ἔκ ἂν ποτε ἀξιώσειεν, ἐπεὶ καὶ ἀνάγκη
ἐν τῇ ἀποφάσει περιέχεσθαι καὶ τὴν κατάφασιν.

16b πρὸς τὸτο ὅν συντακτέον τὸ "ἀλλ' ἔχῃ τῆς ἀνθρώπου συλ-
30. λαβὴ μία." τὸτο δὲ πάλιν κατασκευάζων τὸ τῶν ἀπλῶν φω-
νῶν τὰ μέρη μηδενὸς εἶναι καθ' ἑαυτὰ σημαντικά, καὶ τὴν κα-
τασκευὴν ἀπὸ τῆς μᾶλλον κἀναυθῆ ποιεῖμενος. ἔθελον γὰρ ἐν τῷ
μῦθῳ, φησὶ, τὸ ὡς σημαντικόν, ἀλλὰ φωνὴ ἐξ ἡμῶν μόνον. τὸτο 20
δ' ἐξ ἡμῶν ὅτι τὸ ὡς καθ' ἑαυτὸ μὴ λεγόμενον σημαίνει τὴν χεῖρον, ὅταν
δὲ ὡς μέρος αὐτὸ τῆς μῦθου ὀνομασίας λάβῃς, παντάπασιν ἐξ ἡμῶν
μον, καὶ "νῦν," ὅπερ ἐξ ἡμῶν ἐν τῷ θεωρεῖσθαι ὡς μέρος, φωνὴ ἐξ ἡμῶν
νον, ἔθελον διαφέρειν μιᾶς τῶν ἀσήμεων.

17a f. 50 b. συλλογισμὸν ἐλέγχει τινα διὰ τῶν οὗ Ἀριστοτέ- 25
1. λης δεικνύναι δοκῶντα ὡς ὁ λόγος ἔθεσι ἐξ ἡμῶν ἀλλὰ φύσει. τίς
ἔν οὗ συλλογισμὸς; ὁ λόγος, φησὶν, ὅργανόν ἐστι τῆς φωνητικῆς ἐν
ἡμῶν δυνάμει φύσει ὅσης (**). δι' αὐτὴν γὰρ σημαίνοντες ἀλλή-
λοις ὅσα βεβλήμεθα ὡς ὅντος ὅργανον. πᾶν ὅργανον φυσικῆς δυ-
νάμει καὶ αὐτὸ φύσει, καθάπερ ὀφθαλμοὶ μὴ τῆς ἐν ἡμῶν ὀπτικῆς 30
δυνάμει ὅργανα ὄντες φύσει εἰσι καὶ ἡ τέχνης ἔργον, ὥτα δὲ
τῆς ἀκουστικῆς, καὶ ἄλλο τι μόριον ἄλλης. ὁ λόγος ἄρα φύσει ἐξ ἡμῶν,
ἔθελον ἐκ τῆς ἡμετέρας ἔχων ἐπινοίας. δύο τοίνυν ὅσων τῶν ἐν τῷ

συλλογισμῷ παραληφθεισῶν προτάσεων ὁ Ἀριστοτέλης τῇ μὲν μεί-
ζονι συγχωρεῖ, τῇ λεγούσῃ πᾶν ὅργανον πάσης φυσικῆς δυνά-
μει φύσει εἶναι, τῆς δὲ ἐλάττωτος ἐπιλαμβάνει, τῆς λεγούσης
ὅργανον εἶναι τὴν λόγον τῆς φωνητικῆς ἐν ἡμῶν δυνάμει.

f. 51 b. ὅτι μὲν ὅν καὶ συνθήκην ὁ λόγος καὶ τὰ τῶν μέρη, τό 17a
τε ὄνομα καὶ τὸ ῥήμα, διὰ πολλῶν ἐπιδείκνυται. ἀλλ' ἐπεὶ καὶ ὅργα- 2.
νον αὐτὸν εἶναι φαμεν τῆς τῶν ὀνομάτων ἢ τῶν πραγμάτων ση-
μασίας, τί ποτὲ ἐξ ἡμῶν τὸ χρώμενον αὐτῷ ὡς ὅργανον ῥητέον. φα-
νερόν δὲ ὅτι ἡ διανοητικὴ ψυχὴ μόνος γὰρ ταύτης ἔργον ἐκ χεῖρος
λόγῳ. πῶς δὲ δύναται καὶ συνθήκην ὡς ὅργανον εἶναι φυσικῆς
τῆς δυνάμει, εἴ τῳ φαίνεται θαυμάσιον διὰ τὴν λέγοντα κανόνα
φύσει εἶναι πᾶν φυσικῆς δυνάμει ὅργανον, ὑπερφυῆ ταύτην
ἐρῶμεν εἶναι τὴν λογιστικὴν τε καὶ τεχνικὴν ἐν ἡμῶν δυνάμει, ἅτε καὶ
χωριστὴν παντὸς σώματος ἔχουσαν ὕψιν. ταῦτα δὲ ὅτι καὶ αὐτῷ
15 τῷ Ἀριστοτέλει δοκῶντα λέγομεν, δηλοῖ τὰ πρὸς τῷ πέρατι τῆς
δευτέρῃ βιβλίῳ τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως (p. 199 20) παρ'
αὐτοῦ λεγόμενα περὶ τῆς τῶν ὀνομάτων ζῶν διανοίας ἐξερημένα μὴ
καὶ τέχνην ἀλλὰ καὶ φύσιν ἐνεργεῖν, ὡς ἂν τῆς τέχνης ἐκ τίνος
ὑπὲρ τὴν φύσιν τεταγμένης ἐν ἡμῶν δυνάμει προαγομένης.

f. 52. Ἀκριβὲς τῶν οὗ Ἀριστοτέλης παραφάσεις ἡμῶν τὰ τε
σοιχεῖα τῆς λόγῳ (*), τὸ ὄνομα φημι καὶ τὸ ῥήμα, καὶ τὴν ἐξ αὐτῶν
συγκείμενον καὶ κοινῶς λεγόμενον λόγον, ἐξ ὧν πᾶσα διάλεκτος
ἔχει τὴν γένεσιν, ἐξῆς καὶ τὰ ἐξ ἀρχῆς διωρισμένα μεταβαίνει
λοιπὸν ἐπὶ τὴν τῆς ἀποφαντικῆς λόγῳ θεωρίαν, ὃν ἐλέγομεν ἐν τι
εἶδος εἶναι τῆς ἀπλῆς λόγῳ, καθάπερ τὴν κλητικὴν, τὴν εὐκτικὴν, τὴν
ἐρωτηματικὴν, τὴν προστατικὴν, ὧν ἕκαστον αὐτοτελὲς ἐστὶ καὶ
καθ' ἑαυτὸ σημαντικὸν ἀπρητισμένης διανοίας. . . f. 53. διττῆς
γὰρ ὅσης τῆς τῆς λόγῳ χέσεως, καθὰ διώρισεν ὁ φιλόσοφος Θεό-
φραστος, τῆς τε πρὸς τὴν ἀκροατικὴν οἷς καὶ σημαίνει τι, καὶ
τῆς πρὸς τὰ πράγματα ὑπὲρ ὧν ὁ λέγων πείσσει προτιθεῖ τὴν
ἀκροατικὴν, περὶ μὴ τὴν χέσιν αὐτῶν τὴν πρὸς τὴν ἀκροατικὴν
καταγίνοντι ποιητικὴ καὶ ῥητορικὴ, διότι ἔργον αὐταῖς ἐκλέγεσθαι
τὰ σεμνότερα τῶν ὀνομάτων ἀλλὰ μὴ τὰ κοινὰ καὶ δεδημευ-
μένα, καὶ ταῦτα ἐναρμονίως συμπλέκειν ἀλλήλοις, ὥστε διὰ τῶ-
των καὶ τῶν τῶν τοῖς ἐπομένων, οἷον σαφηνείας γλυνύτητος καὶ
τῶν ἄλλων ἰδεῶν, ἔτι τε μακρολογίας καὶ βραχυλογίας, καὶ
καιρὸν πάντων παραλαμβανόμενων, εἰσαί τε τὴν ἀκροατικὴν καὶ
ἐκπλήξαι καὶ πρὸς τὴν πειθὴ χειρωθέντα ἔχειν. τῆς δὲ γε πρὸς
τὰ πράγματα τῆς λόγῳ χέσεως ὁ φιλόσοφος προηγουμένης ἐπι-
40 μελήσει, τό τε ψεῦδος διελέγχων καὶ τὸ ἀληθὲς ἀποδεικνύς. . .
καὶ οὐδὲ ἐπιφάνειν ὅτι τὴν ὀρίσμον τῆς ἀποφαντικῆς λόγῳ διὰ τῶν
ἀποδόσεων, ἔθελον προσδεχέσθαι καταφάσεως καὶ ἀποφάσεως πρὸς
τὴν τῶν διδασκαλίαν, ὅπερ ἐν ταῖς ἐξῆς δόξαις τισὶ ποιεῖν θέ-

(*) *Boëth.* II p. 310: sed quod addidit orationis partes signi- 35
ficare ut dictionem, non ut affirmationem vel negationem, Alex-
ander ita dictum esse arbitratur etc. — neque tamen patet
ex iis quae ad h. l. explicandum ex Alexandri et Por-
phyrii commentariis satis prolixè Boëthius affert,
alterutrum v. v. "vel negationem" legisse, quae ipse
Boëthius in versione atque expositione exprimit.

(**) *Boëth.* II p. 314: Plato vero in eo libro qui inscribitur
Cratylus (p. 388 sqq.) aliter esse constituit, orationemque dicit
suppletilem quandam atque instrumentum esse significandi res
eas quae naturaliter intellectibus concipiuntur, earumque intel-
lectum vocabulis discernendi. quodsi omne instrumentum na-
turalium rerum secundum naturam est, ut videndi oculus, no-
mina quoque secundum naturam esse arbitratur. sed hoc Ari-
stoteles negat, et Alexander multis in eo nititur argumentis,
monstrans orationem non esse instrumentum naturale.

(*) *Boëth.* II p. 315: species quidem orationis multae sunt,
sed eas varie partiuntur. at vero Peripatetici quinque parti-
bus omnes species orationis ac membra distribuunt. . . perfectae
orationis alia est deprecativa. . . alia imperativa. . . alia interro-
gativa. . . alia vocativa. . . alia enuntiatiua.

δωκεν αὐτοῖς ὑπονοεῖν ὅτι ἐν τῶν ὁμωνύμων φωνῶν εἰς τὰ ση-
μαίνοντα τρόπον διαίρει· ἢ ἀπόφανσις εἰς τε τὴν κατάφασιν καὶ
τὴν ἀπόφασιν, ἀλλ' ἔχει ἐν τῶν γενῶν εἰς τὰ εἶδη. καίτοι τίς ἂν εἴη
ὁρισμὸς φωνῆς ὁμωνύμου μηδεμίαν κοινὴν φύσιν σημαίνουσας;

17^a f. 54. διὰ τούτων διττὴν εἶναι φησι τῶν λόγων τὴν ἔνωσιν, 5
8. τὴν μὲν αὐτῶν καθ' αὐτὸς ὅσον αὐτοφυῶς αὐτοῖς ἐνυπάρχουσαν,
καθάπερ ἐπὶ τῷ Σωκράτῃ περιπατεῖ, τὴν δὲ θέσει τινὶ ἔξωθεν
αὐτοῖς ἐπιγενομένην ὑπὸ τῷ δι' αὐτὸ τὸτο καλυμένῃ συνδέσμῳ,
καθάπερ ἐπὶ τῷ Σωκράτῃ καθῆτι καὶ Πλάτῳ περιπατεῖ. δύο
γὰρ ὄντας ἐναργῶς ἐνταῦθα λόγους, ἐν Σωκράτῃ καθῆτι καὶ ἐν 10
Πλάτῳ περιπατεῖ, ὁ καὶ σύνδεσμος ἐμβληθεὶς μέσον ὥσπερ
συνδεῖν δι' ἑαυτὸ μέσον καὶ ἐνθ' ἔδοξε. ἐν αὐτῷ δὲ ἔχουσι τρόπον
καὶ οἱ ὑποθετικοὶ πάντες λεγόμενοι λόγοι. καὶ γὰρ ἐκεῖνοι ἐκ πλείονων
μὲν εἰσιν ἀπλῶν λόγων, ἐνέμενοι δὲ ὑπὸ τῷ συναπτικῷ προσαγο-
ρευομένῃ συνδέσμῳ... τῷ δὲ κυρίως ἐνός ὄντος λόγῳ, καὶ διὰ τὸτο 15
φύσει προτέρῃ ὄντος τῷ μὴ συνδέσμῳ τὸ ἐν ἔχοντος, ὁ μὲν τις
ἐξὶ κατάφασις ὁ δὲ ἀπόφασις. ἔστι δὲ τις καὶ τῆς καταφάσεως
πρὸς τὴν ἀπόφασιν διαφορά, ἢ καὶ τὸ ἐν (ὁμοίως γὰρ εἰς τῶν λόγων
τέτων ἑκάτερος, ὅδε μὲν ἔξωθεν βοηθείας δεηθεὶς πρὸς τὴν ἔνω-
σιν) ἀλλὰ καὶ τὸ πρῶτον· ὃ γὰρ ὁμοίως πρῶτος λόγος τέτων ἑκά- 20
τερος, ἀλλὰ προτέρα τῆς ἀποφάσεως ἢ κατάφασις καὶ τὴν ἀπλό-
τητα τῆς λέξεως, διότι τὸ ἀρνητικὸν προσλαβῆσα μόνον ἀπόφα-
σις γίνετο, προϋφασθῆναι δὲ ἀνάγκη ἐν τῇ προζήκῃ δεχόμενον
τῷ ἐκ τῆς προζέσεως ἀποτελεμένῳ. διὰ τὸτο μὲν ὅτι ὁ Ἀριστο-
τέλης ὅπως εἶπεν ἕνα πρῶτον εἶναι λόγον ἀποφαντικόν, τὴν κατά- 25
φασιν, εἴτα τὴν ἀπόφασιν, τὸ "εἴτα" ὃ περὶ τῷ ἐνός ἀλλὰ περὶ
τῷ πρῶτῳ λέγων. δι' αὐτὸ δὲ τὸτο λόγον ἔχειν ἢ τῷ Ἀφροδισιεύς
δόξα περὶ τῆς ἀποφάνσεως δοκεῖ, μὴ συγχωρῶσα γένος αὐτὴν
εἶναι καταφάσεως καὶ ἀποφάσεως. πῶς γάρ, ἐν οἷς τὸ πρῶτον καὶ τὸ
ὑστρον, τὸ τέτων κοινῶς κατηγορούμενον ἔξαι γένος; ἢ ταύτην 30
ἔχουσι τὴν τάξιν ὃ καὶ τὸ ἀποφάνσεις εἶναι (ὁμοίως γὰρ αὐτῶν
ἑκατέρωδε δεκτικὴ ψεύδους τε καὶ ἀληθείας) ἀλλὰ κατὰ τι συμβε-
βηκὸς ἔξωθεν, οἷον τὴν τῶν λέξεων ἀπλότητα. τότε δὲ ἐν εἰρη-
μένον κανόνα χωρῶν ἔχειν λέγομεν, ὅταν κατ' αὐτὸ τὸ κοινῶς κα-
τηγορούμενον ἔχουσι τὸ πρῶτον καὶ τὸ δευτέρον τὰ ὑπ' αὐτό. τὸτο 35
μὲν ὅτι πολλὰ καὶ διὰ πολλῶν ἀποδέδεικε· ἐνταῦθα δὲ κατηγοροῦντες
τὴν ἀπόφασιν κοινῶς καταφάσεως καὶ ἀποφάσεως, ὃ λέγομεν
τὴν μὲν κατάφασιν πρῶτην ἀπόφασιν εἶναι τὴν δὲ ἀπόφασιν δευ-
τέραν ἀπόφασιν, ἀλλὰ τὸ πρῶτον καὶ τὸ δευτέρον, ὡς εἴρηται, καὶ
τὴν ἀπλότητα τῶν λέξεων νοητέον. τῷ δὲ Ἀριστοτέλει σαφῶς 40
λέγοντος ὅτι τῶν παρὰ τὴν κατάφασιν καὶ τὴν ἀπόφασιν ἀποφαν-
τικῶν λόγων ἕκαστος συνδέσμῳ πάντως εἰς ἑστίν, ἐπιζητήσκειν ἂν
τις τί ἐρῶμεν περὶ τῷ λόγῳ τῷ λέγοντος "ἡλὶς ὑπὲρ γῆν ὄντος
ἡμέρα ἐστίν;" ὅτε γὰρ ἀπλῶς ὅτος ὁ λόγος ὅτε συνδέσμῳ πρὸς τὴν
ἔνωσιν φαίνεται δεηθείς. πρὸς δὲ ῥητέον ὅτι δύο μὲν αὐτοτελεῖς ἀπο- 45
φάνσεις συμπλακῆναι ἀλλήλαις πρὸς ἐνός λόγον γένεσιν συνδέσμῳ
χωρὶς ἐνεργείᾳ ληφθέντος ἀδύνατον. τὸ γὰρ "ἡλὶς ὑπὲρ γῆν
ἐστίν" αὐτοτελεῖς ὃν τῷ "ἡμέρα ἐστίν" αὐτοτελεῖ καὶ αὐτῷ ὄντι

πῶς ἂν συγκραθεῖ διότι τῷ συναπτικῷ συνδέσμῳ; πολλάκις δὲ
γε τὴν ἡγεμένην τῶν προτάσεων ἅμα τῷ συνδέσμῳ μεταρρυθμι-
ζομεν ὅπως ὥστε μήκετι μὲν αὐτοτελεῖ εἶναι πρὸς ἀπόφασιν, τῇ δὲ
δυνάμει περιέχειν ἐν σύνδεσμῳ, ἢ τῷ συνδέσμῳ ἰσοδυναμεῖν
καὶ τὸτο ἐπίρρημα πρὸς τὴν ἐπομένην τῶν προτάσεων καὶ αὐτοτελεῖ
μεμενηκυῖαν συμφύεσθαι, καθάπερ ἔχει καὶ ἐπὶ τῷ προκειμένῳ.

f. 55 b. προθέμενος διαλεχθῆναι περὶ τῷ ἀποφαντικῷ λόγῳ 17^a
καὶ τῶν τέτων εἰδῶν, καταφάσεως τε καὶ ἀποφάσεως, ἐπειδὴ τέ- 9.
των ἑκάτερον τὸ μὲν τι ἔχει κατηγορούμενον τὸ δὲ ὑποκείμενον,
διαφορὰν τινα τέτων ἡμῖν παραδίδωσι, συμβαλλομένην αὐτῷ
πρὸς τὴν διάρθρωσιν τῶν ἐφεξῆς ῥητισσομένων. λέγει γὰρ ὅτι ἐν
μὲν κατηγορούμενον ὅρον ἐν τῇ προτάσει πάντα ἀνάγκη ῥῆμα εἶναι ἢ
πτῶσιν ῥήματος, ὥς ποτε καὶ ἀόριστον ῥῆμα, καθάπερ ἐν ταῖς
ἀποφάσεσιν, ὅπερ ἔοικε συμπεριελιχθῆναι τῷ ῥήματι διὰ τέτων
ὁ Ἀριστοτέλης, ἢ ὡς προηγουμένως μὲν περὶ καταφάσεως διαλεγ-
μενος παραλειπομένην, ἐν δὲ ὑποκείμενον ὃ πάντως ὄνομα ἢ
πτῶσιν ὀνόματος ἢ ἀόριστον ὄνομα, ἀλλ' ἔστιν ὅτε καὶ λόγον ἐκ
πλείονων ὀνομάτων συγκείμενον... ἀλλ' ἔχει ὅπως λέγει ταῦτα
σαφῶς ὑπὸ τῷ Ἀριστοτέλει διὰ τὸ σύντομον τῆς ἐπαγγελίας.
εἰπὼν γὰρ σαφῶς τὸ περὶ τῷ κατηγορούμενῳ, ἡμῖν μόνον τὸ καὶ
ἐν ὑποκείμενῳ, εἰπὼν "καὶ γὰρ ὁ τῷ ἀνθρώπῳ λόγος, ἐὰν μὴ τὸ ἔξω
ἢ τὸ ἐκ ἔξιν ἢ ἡν ἢ ἔξαι ἢ τὸ τοῦτο προσεβῇ, ὅπως λόγος ἀπο-
φαντικὸς." ἀλλὰ διὰ τί περὶ μὲν τῷ κατηγορούμενῳ λέγει διὰ τέ-
των ὡς ἄνευ τέτων μὴ ἂν γενομένης προτάσεως, περὶ δὲ τῷ ὑπο-
κειμένῳ τὸ ὅμοιον ὃ προσέβη, καίτοι ὁμοίως ἑκατέρωδε τέτων τῆς
προτάσεως δεομένης, καὶ ῥηθέντων ἢ διὰ τέτων ἐν τοῖς προλαβῆσιν,
ὡς ὅτε τὸ ὄνομα, καὶ ἢ σύνθετον, δύναται σημεῖναι τι ἀληθές ἢ
ψεῦδος ῥήματος χωρὶς, ὅτε τὸ ῥῆμα διότι ὑποκείμενός τις, ὡς
ἐδιδάχθημεν ἐν τῷ συμπέρασματι τῷ περὶ τῷ ῥήματος. ἔστι μὲν
ὅτι πρὸς τὴν ἀπορίαν ταύτην ἀπορῶντας λέγειν ὅπερ φησὶν ὁ φιλό-
σοφος Πορφύριος, ὡς ἐν τῷ κατηγορικῷ εἶδει τῷ ἀποφαντικῷ λόγῳ
τὸ κύριον ἔχειν μάλιστα ἐν κατηγορούμενον πρὸς τὴν ὑπαρξιν ἢ ἀνυ-
παρξίαν τῆς ἀποφάνσεως σημαίνει· διὸ καὶ ἐντεῦθεν ὁ ὅλος λόγος
κατηγορικός ὀνομάζεται, καὶ τὸ ἀρνητικὸν μόνον ἐν ταῖς ἀποφάσεσιν
ὡς κυριωτέρῳ τῷ προσέβημεν, ἵνα τῆς καταφάσεως ἀναιρεθεί-
σης διὰ τῆς ἀναιρέσεως τῷ κυριωτέρῳ τῶν ἐν αὐτῇ μορίων ἢ ἀπό-
φασιν γένῃ. καὶ διὰ τὸτο περὶ μόνον τῷ μόνῳ τέτων ποιεῖται ἐν
λόγον ἐν τέτοις ὁ Ἀριστοτέλης, ὡς τότε χωρὶς ἀποφάνσεως ἢ ἂν
γενομένης. μήποτε δὲ προσφύεσθαι τῷ τοῖς προκειμένοις τὸ λέ-
γειν ὅτι ἐν οἷς μὲν περὶ τῷ ὀνόματος ἢ ὁ λόγος, ἐπεσημῆματο ὡς
οἷον ἂν ληφθῇ, ἢ ἂν γένοιτο διότι ῥήματος αὐταρκές πρὸς τὸ
ποιῆσαι ἀπόφασιν· καὶ γὰρ ὁ τραγέλαφος, φησί, σημαίνει μὲν τι,
ὅπως δὲ ἀληθές ἢ ψεῦδος, ἐὰν μὴ τὸ εἶναι ἢ τὸ μὴ εἶναι προσεβῇ
ἢ ἀπλῶς ἢ καὶ χρόνον. καὶ πάλιν ἐν οἷς διελέγετο περὶ τῷ ῥήματος,
τὰ αὐτὰ καὶ περὶ τέτων ἐπισημαινόμενος ἔλεγεν, ὡς ἢ ἔστιν αὐταρ-
κές αὐτὸ καθ' αὐτὸ λεγόμενον πρὸς ἀποφάνσεως γένεσιν. ἐνταῦθα
δὲ ἕκαστος προσεβῇ "διότι ὀνόματος" (αὐτόθεν γὰρ ὁ λόγος ἡλέγητο
διὰ τὰς λόγους ὑποκείμενους χρωμένους προτάσεις) ἀλλ' ὅτι μόνον

χρεία ἢ ἑτέρῃ τινός, ὃ προστιθέμενον ἢ συντιθέμενον τὸ ῥῆμα ποιήσει τὴν ἀπόφασιν τὴν τὸ εἶναι ἢ τὸ μὴ εἶναι σημαίνουσαν. ἐν δὲ τοῖς μετ' ἐκείνα παραδεδομένοις περὶ λόγῃ διαλεχθεῖς, ἢ εἰπὼν ὅτι ἐστὶ σημαντικὴ φωνὴ μέρος ἔχουσα σημαντικόν, ὅπερ κοινῶς ὑπάρχειν τοῖς τελείοις ἢ τοῖς ἀτελέσι λόγοις ἐλέγομεν, ἢ μετα- 5 βὰς ἐπὶ τὴν θεωρίαν τῆς ἀποφάνσεως ἢ τῶν ταύτης εἰδῶν, ὥσπερ δεῖσας μὴ τις ὑπολάβῃ τῆς ὀριστικῆς λόγους ἅτε συνθέτους ἐκ πλειόνων ὄντας ἢ σημαντικῶς μιᾶς φύσεως ὑπάρχοντας δύνασθαι ποιεῖν ἀπόφασιν, διὰ τὸ τῶν ταῦτα προσήγησι, περὶ ὧν ὕδεν πῶ φαίνετο διειλεγμένους. ἐπεὶ δὲ ὅλως ὀρισμῶν ἐν τούτοις πεποιήθη μνείαν, 10 ὅτι δὲ εἰσιν ἐκ πλειόνων ὀνομάτων συγκείμενοι λόγοι περὶ τὴν ὕσιν τῶ αὐτῷ πράγματος φρεσφομένων, ἢ διὰ τὸ εἰς ἕκαστος τῶν, πολλὰς δὲ πραγματείας ἢ τῶν δεινῶν θεωρία, πότε μὲν ἐκ τῶν συμπεφορημένων ὀνομάτων ὕσιν μία σημαίνει ἢ εἰς ἕξ αὐτῶν ἀποτελεῖτο λόγος πότε δὲ ὕχ εἰς, ἀναβάλλετο τὴν τῶν 15 παραδόσιν εἰς τελειοτέραν τινὰ πραγματείαν, ἢς ἔργον ἐστὶ τὰ ὄντα ἢ ὄντα σκοπεῖν. διόπερ ἐν τῇ ἐξδομῇ ἢ ἐν τῇ ὀργάνῳ βιβλίου τῆς Μετὰ τὰ Φυσικὰ περὶ τούτου ποιήσετο λόγον (*), τὸ μὲν γένος, ἵνα συνελόντες εἰπώμεν τὸ κεφάλαιον τῶν ἐν ἐκείνοις παραδεδομένων, ὕλης ἐν τῷ ὀρισμῷ λόγον ἔχειν ἀποφανόμενος, 20 τὴν δὲ διαφορὰν, ἢ μάστιγα τὴν ἐσχάτην ἢ μόνῃ τῷ ὀρισμῷ πράγματι ἐφαρμόττωσαν, εἰδοποιῶν γίνεσθαι ἢ τελειωτικὴν τῆς οἰκείας ὕλης, ὕδενος ἑτέρῃ δευθεῖσαν πρὸς τὴν ἑνωσιν τὴν πρὸς αὐτήν. ὃ γὰρ πρὸς κεχωρισμένον τι ἢ καθ' αὐτὸ ὕφεστος ἔχει τὴν ἑνωσιν, ἀλλ' ἔστι τὸ εἶδος διαθεσίς τις τῆς προσεχῆς ὕλης, τό τε καθόλου ἢ 25 νοητὴν τῆς νοητῆς λεγομένης ὕλης, ταύτην δὲ εἰπεῖν τῆς κατ' ἐν- κώτερον ἐπινοημένης ἢ τὸ αἰσθητόν, ἢ καθ' ἕκαστα τῆς κατ' αὐτὸ διατίθεσθαι πεφυκυίας. διὰ ταῦτα τοῖνυν ὃ τε ὀριστικὸς λόγος εἰς ὕχ ἐκ διακεκριμένων πρότερον ἐπειτα συνελθουσῶν ἀλλήλαις ἰδιο- τήτων συγκείμενος, ἢ τῶν καθ' ἕκαστα πραγμάτων ἕκαστος ἐν. 30

17a f. 58. ἰσέον ὅτι δύο τῶν ἐξ ἀνάγκης περὶ πάντα λό-
15 γον θεωρουμένων (**), λέξεώς τε ἢ σημασίας, περὶ μὲν τὴν λέξιν

δύο θεωρουμένων τῶ ἐνὸς λόγῃ διαφοραί, μία μὲν κατ' ἀπλὴν ἢ σύνθε- τον ἐκ πλειόνων ἀπλῶν λόγων, ἑτέρα δὲ κατ' ἐν τῷ πρῶτον ἢ δευτέρον, προηγμένης μὲν ἐν τοῖς ἀπλοῖς, διὰ τούτων δὲ ἢ ἐν τοῖς συνθετοῖς, ἐκ τῆς ποιότητος δηλονότι τῶν προτάσεων, τῶτε καταφατικῇ λέγω ἢ ἀποφατικῇ, τῆς τοιαύτης τάξεως ἀναφανομένης. περὶ δὲ γε τὴν σημασίαν μία ἢ κατ' ἐν τῇ πλειόνο τῶν σημανομένων... f. 59. ταύτην ὅν τὴν ἀπὸ τῶν σημανομένων θεωρουμένην ἐν ταῖς προτάσεσι διαφορὰν παραδὼς ἡμῖν διὰ τούτων ἕνα λόγον ἀποφαν- τικὸν εἶναι φησι, κυριώτερον μὲν ἐν τῇ σημαίνοντα, δευτέρως δὲ ἢ ἐν τῇ συνδέσμῳ τὸ ἔχειν λεγόμενον, πολλὰς δὲ τῶν πολλὰ σημαί- νοντας ἢ μὴ ἐν, ἢ τῶν ἀσυνδέστων. ἐν δὲ τούτοις συνδέσμῳ μὲν ἕνα λόγον ἀνεκτέον ὃ ἐν ἐν μόναις ταῖς λέξεσιν ἐπίκτιτον ἔχοντα τὴν ἑνωσιν διὰ τὴν σύνδεσμον παραπλησίως τῇ φακέλλῃ, ὃς διὰ τὴν συνέχοντα τὰ πλείονα λόγανα δεσμὸν εἰς λέγειν εἶναι, ὡς ὅταν εἰπώμεν Σωκράτης κάθητο ἢ Ἀλκιβιάδης περιπατεῖ, ἢ Σωκράτης κάθητο ἢ Ἀλκιβιάδης κάθητο, ἢ Σωκράτης ἢ Ἀλκιβιάδης κάθητο (πάντες γὰρ οἱ ὅτι λεγόμενοι πλείονες ὄντες περὶ μόνῃ τὴν λέξιν ἔχουσι τὴν ἐμφανομένην διὰ τὴν σύνδεσμον ἑνωσιν), ἀλλὰ τῶν ἐν τοῖς ὑποθετικοῖς καλεμένοις συλλογισμοῖς κατ' ἐν τῇ συνημμένον ἢ τὸ διεξευγμένον λεγόμενον παραλαμβανομένους, οἷον "εἰ ὁ θεὸς ἀγα- θός, αἰδῶν τὸ πᾶν" ἢ "ἥτοι αἰδῶν τὸ πᾶν ἢ γεννητόν." πλείονες μὲν γὰρ ἢ ὅτι ὄντες συνδέοντο κατ' ἐν τὴν λέξιν, οἱ μὲν ὑπὸ τῇ συναπτικῇ λεγομένους συνδέσμου, οἱ δὲ ὑπὸ τῇ διασκευτικῇ. ἀλλ' ἔχουσι τι πλεόν τῶν προειρημένων ὅτι τῶν ἐν αὐτοῖς παραλαμβανομένων πλειόνων πραγμάτων ἢ ἀκολουθίαν ἢ διάσασιν σημαίνουσιν. αὐτὸ ὅν τῶ τῶ ἐν τὸν ὅν ἐστιν ὑπὸ αὐτῶν σημαίνουσαν, ἢ ἀκολουθία αὕτη τῶν πρα- γμάτων ἢ ἢ διάσασιν. τούτων μὲν ἐν διὰ ταῦτα δευτέρως λέγεσθαι τὸ ἔχειν ὑπὸ τῇ Ἀριστοτέλους ῥητέον, μὲν τῶν ἐν τῇ κατηγορούμε- νον καθ' ἐνὸς ὑποκειμένου σημαίνοντας. ὥστε εἶναι τὸ λεγόμενον ὅτι εἰς λόγος ἀποφαντικὸς ἐστὶν ἢ ὃ ἐν τῇ καθ' ἐνὸς κατηγορού- κα- ταφατικῶς, ἢ ὃ ἀποφατικῶς ἢ διὰ τὸ τῶ λεγόμενος κατηγορικὸς, ἢ ὃ χέσιν μίαν ὑπάρξιν δύο σημαίνων, ἢ κατ' ἀκολουθίαν ἢ κατ' διά- σασιν ἐμφανομένην ὑπὸ τῶν ταύτην τὴν δύναμιν ἐχόντων συν- δέσμων, ἢ λέγων ἢ τίνος ὄντος τί ἐστιν ἢ τίνος ὄντος τί ἐκ ἔστι, ἢ διὰ τὸ τῶ λεγόμενος ὑποθετικὸς.

f. 60. εἰπὼν δὲ πολλὰς εἶναι λόγους τῶν πολλὰ σημαίνοντας 17a
προσέθηκε "ἢ μὴ ἐν" διὰ τῶν περὶ τῶν καθόλου τίνος ἀποφανο- 16
μένων. ἐκείνοι μὲν γὰρ πολλὰ μὲν σημαίνουσιν ἢ αὐτοὶ πράγματα, τὰ ὑπὸ τῶν καθόλου περὶ ὅ. διαλέγοντο ἀναφερόμενα, πρὸ δὲ γε τῶν 40 πολλῶν τὴν μίαν φύσιν τὴν κατ' ἐν πάντων ἐκείνων κατηγορουμένην, καθ' ἢν ἢ μία γίνετο πρότασις ἢ τῶ καθόλου τῶτε κατηγορούσα τι. αἱ δὲ γε ὁμῶνυμοι φωναὶ μόνως πολλῶν εἰσὶ σημαντικῶν πρα- γμάτων, κοινῶς δὲ ἐπ' αὐτοῖς ὕδενος. ὃ γὰρ ἀνῆλθον ὁμῶνυμοι φωναί. δύνασθαι δὲ ἢ ὡς ὁ φιλόσοφος Περφύριος ἐξηγεῖτο, ὡς πρὸς διάκρισιν εἰρημένων τῶν ὀρισμῶν χρωμένων ὑποκειμένων ἢ κατηγορουμένων προτάσεων ἀκρίβει τῶ "πολλὰ ἢ μὴ ἐν," ὅτι δοκῶσι μὲν πολλὰ κάκειναι σημαίνειν, οἷον ἢ λέγεσθαι "ζῶν λογικὸν θνητὸν περιπατεῖ" τὸ ζῶν, τὸ λογικόν, τὸ θνητόν, περιπατεῖ. ἀλλὰ ταῦτα

(*) Boëth. II p. 318: quae autem causa sit ut una sit (oratio) ipse dicere distulit, sed in libris eius operis quod μετὰ τὰ φυσικὰ 35 inscribitur expedit. Theophrastus autem de affirmatione et negatione sic docuit, definitionem unam semper esse orationem eamque oportere continuatim proferri: illa enim una oratio esse dicitur, quae unius substantiae designativa est. definitio autem, ut v. gr. hominis, animal gressibile bipes, una est oratio per hoc quoniam unum subiectum i. e. hominem monstrat. si ergo continue proferatur et non divise, una est oratio, et quia continua dicitur et quia unius rei substantiam monstrat. sin vero quis dividat et orationem unam rem significan- tem proferendi intermissione distribuat, multiplex fit oratio.

(**) Boëth. II p. 319: quid sibi velit haec expositio, paucis exponam: multas enim confusiones multosque in orationibus errores hic locus optime intellectus veraciterque perceptus sus- tulit. et haec est expositio, quam nullus ante Porphyrium expositorum vidit.

παρελήφθη πρὸς τὸ ἔν τι περιγράφει τὸ ἐξ αὐτῶν συνιστάμενον· διὰ μίαν εἶναι φάμεν ταύτην τὴν πρότασιν. . . ἀλλὰ πῶς ὁ Ἀριστοτέλης τὸς πολλὰ σημαίνοντας λόγους ἀπαριθμῶντας τὸς τε ὁμωνυμὸν τινα τὸν ὅρον ἔχοντας καὶ τὸς ἀσυνδέτους μόνους παρελάβεν, ὧν ἐν ὑδετέρᾳ τετάξοντο χώρα οἱ καὶ μόνον τὴν λέξιν τὴν διὰ 5 τῶν συνδέσμων ἔκοντες; ἢ ῥητέον ὅτι καὶ ὅτι τῶν πολλὰ καὶ μὴ ἐν εἰσι σημαίνοντων, ἀλλ' ἐκείνι δι' ὁμωνυμίαν ἀλλὰ διὰ τὸ ἐνεργείᾳ πλείονας εἶναι καὶ τὴν λέξιν τὸς τὰ διάφορα πράγματα σημαίνοντας ὁρῶν.

17^a f. 60 b. μέλλων διὰ τῶν ἐφεξῆς διδάσκειν περὶ τε ἀπο- 10 φάνσεως καὶ περὶ καταφάσεως καὶ ἀποφάσεως καὶ ἔτι ἀντιφάσεως, ἐπεὶ ἐν ἅπασιν ταῖς τὴς φάσεως ὀνομαζόμεναι παραλαμβάνει, διὰ τὸτο εἰκότως πρὸ τῆς ἐκείνων διδασκαλίας τὴν τῆς φάσεως ἔκονσαν ὑφῆγει, καὶ φησιν εἶναι ταύτην ὀνόματα ἢ ῥήματα ὡς μέρη 15 τῶ ἀποφαντικῶ λόγου λαμβανόμενα. καὶ ὅτι τὸτο ἔτῳς ἔχει, σαφῶς ἐδήλωσε, τὸ ὀνόματος τῆς φάσεως τὴν αἰτίαν εὐθὺς ἐπαγαγών. ἐπεὶ γὰρ, φησὶ, δηλοῖ μὲν τι τῶν ἐκάτερον, ὃ μὴ ἀληθὲς ἢ ψεῦδος, διὰ δὲ τὸτο φάσις μὴ ὀνομαζοίτο ἀνδραγαθῶς ὡς σημαίνον τι καὶ φαῖνον, ὃ μὴ ἀπόφανσις ἀτὲ ὑδετέρον δηλῶν 20 τῶν ὑπὸ τῆς ἀποφάνσεως πάντως σημαίνοντων, λέγω δὲ τὸ ἀληθὲς ἢ τὸ ψεῦδος. τὸτο δὲ, τὸ μὴ δεῖν προσκείσθαι τὴν ἀπὸ πρόθεσιν τῇ προσηγορίᾳ τῆς φάσεως ἐπὶ τῶ ὀνόματος ἢ τῶ ῥήματος, ἐδήλωσε διὰ τὸ "φάσις ἔξω μόνον" εἰπών. εἴτα ἀμφότες αἱ μὲν αἰτίας ἀποδέδωκε, τὸ τε προσήκειν αὐτοῖς τὸ τῆς φάσεως ὄνομα καὶ τὸ μὴ προσήκειν τὸ τῆς ἀποφάνσεως, διὰ τὸ "ἐπεὶ δὲ ἐκ 25 ἔξιν εἰπεῖν ἔτῳ δηλῶντά τι τῇ φωνῇ" καὶ τῶν ἐξῆς ταῖς, ὅπερ ἔξιν, ἐπεὶ καὶ εἰ σημαντικὴν τῶν πραγμάτων ἔχουσι δύναμιν, ἀλλ' αὐτὸ γὰρ καθ' αὐτὸ τῶν ἐκάτερον ὑδεμῖα ἀποφάνσεως ἐστὶ ποιητικόν. εἴτα προσέθηκεν τὸς τρόπους καθ' ὃς ἀποφαίνεται εἰσθαμεν. . . ἐν δὲ γὰρ ταῖς ἀπὸ τῶν τρόπων τῆς χρήσεως τῶν 30 ἀποφαντικῶν λόγων διακρίνειν αὐτὰ πάλιν ἐπιχειρεῖ. ἐπεὶ γὰρ ἢ ἢ ὑπὸ τῶς ἐρωτηθέντες καὶ πρὸς τὴν ἐρώτησιν ἀπαντῶντες ἀποφαινόμεθα, ἢ καὶ μὴ ἐρωτῶντες αὐτοὶ προελόμενοι τοῖς πέλας ἐκφῆναι τὴν ἡμετέραν διάνοιαν, ὃ δὲ τὸ ὄνομα ἢ τὸ ῥήμα εἰπὼν κατ' ὑδετέρον τῶν ἀποφαίνει τῶν τρόπων, φανερόν ὡς ἔτερα 35 ἀν εἴσαν ταῦτα τῆς ἀποφάνσεως.

17^a f. 62. ἀποδεδειγμένον δὲ τὸ ὅτι ἢ φάσις ἔτερόν τι ἐστὶ τῆς 20 ἀποφάνσεως, ἐκείνι προσέθηκεν ὁ Ἀριστοτέλης τὴν πρὸς τὴν κατάφασιν ἢ τὴν ἀπόφασιν ἢ τὴν ἀντίφασιν αὐτῆς διαφορὰν ὡς προφανῆ λίαν ἔσαν· ὃ γὰρ μὴ ἔξιν ὅλως ἀπόφανσις, πῶς ἂν ποτε εἴη 40 κατάφασις ἢ ἀπόφασις, ὧν ἐκάτερον ἀπόφανσις ἔξιν;

17^a 18. ὁ γὰρ δὲ ὅτι τὸ ἔξω ἐν τῷ "τὸ μὴ ὄνομα ἢ ῥήμα φάσις ἔξω 18 μόνον". τὸ Ἀριστοτέλης εἶναι σημαίνει τὴν θέσιν τῶ ὀνόματος τῆς φάσεως ἐπὶ τῶν ἀπλῶν, ὅπερ ἐλέγομεν, ἐν ταῖς προτάσεσι φωνῶν, ἐπεὶ καὶ πρὸ τῶ Ἀριστοτέλους ὁ παρὰ Πλάτωνι Τίμαιος (p. 49) 45 χρεῖται τῷ ὀνόματι τῆς φάσεως, ἀλλ' ἐπὶ μόνων τῶν ὁπωσὲν κατηγορουμένων· τὰ γὰρ ἐνυλὰ εἶδη τὰ ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ τὴν ὑπόστασιν ἔχοντα διὰ τὴν συνεχὴ βεῦσιν φεύγειν φησίν, ὃ καὶ ὑπομείνοντα

τὴν τὴν τότε πρὸς τὸτο καὶ πάλιν ὅση μόνιμα αὐτὰ ὡς ὄντα ἐνδείκνυτο φάσις. τῶν δὲ ἢ μὴ ἀπλῆ ἐστὶν ἀπόφανσις, ὅσον τί κατὰ τῶς ἢ τί ἀπὸ τῶς, ἢ δὲ ἐκ τῶν συνγεκρίμων, ὅσον λόγος τις ἢ ὅση σύνθεσις.

f. 63 b. ταῦτα μὴ ἔν διὰ τὸ προφανὲς ὃ πολλῆς ἐπιστάσεως 17^a ἔξιν· πῇ δὲ διοίσει τὰ διὰ τῶν λεγόμενα τῶν ὁλίγων πρότερον 22. εἰρημένων "ἔξιν δὲ εἰς λόγος ἀποφαντικὸς ἢ ὃ ἐν δηλῶν ἢ ὃ συνδέσμῳ εἰς, πολλοὶ δὲ οἱ πολλὰ καὶ μὴ ἐν ἡσύνδετοι" (p. 17 a 15) καὶ τῶν ἔτι πρὸ ἐκείνων "ἔξιν δὲ εἰς πρῶτος λόγος ἀποφαντικὸς κατάφασις, εἴτα ἀπόφασις" (p. 17 a 8), ἔξιν ἐπισκέψασθαι. ῥητέον ἔν ὅτι τῆς διαφορᾶς τῶν λόγων λαμβανόμενης, ὡς καὶ πρότερον ἐλέγομεν, ἢ ἀπὸ τῶν λέξεων ἢ ἀπὸ τῶν σημαίνοντων, καὶ τῆς μὴ ἀπὸ τῶν λέξεων διαφορᾶς ποιήσεως τὴν μὴ ἐξ ἐνὸς καὶ τὴν λέξιν ὑποκειμένη καὶ ἐξ ἐνὸς κατηγορουμένη θετικῶς ἢ ἀρνητικῶς συγκεκρίμενον, εἴτε προσκατηγοροῖτο τὸ ἔξιν εἴτε καὶ μὴ, καὶ εἴτε προσκείτοτο 15 τρόπος τις εἴτε μὴ, καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν κατάφασιν μόνον ἢ ἀπόφασιν μόνον, τὸν δὲ σύνθετον ἐκ δύο καταφάσεων ἢ ἀποφάσεων, ἢ καταφάσεως καὶ ἀποφάσεως, ὃν συνδέσμῳ ἕνα κέκληκεν ὁ Ἀριστοτέλης, καὶ ἐν αὐτοῖς πάλιν τοῖς τε ἀπλοῖς λόγοις καὶ τοῖς συνδέσμῳ τὸ ἐν ἔξιν λεγομένοις θεωρημένης τῆς καὶ τὸ καταφατικὸν καὶ ἀποφατικὸν διαφορᾶς, τῆς δὲ γὰρ ὑπὸ τῶν σημαίνοντων διακρίσεως τῶν λόγων τῆς μὴ ποιήσεως ἕνα τῆς δὲ πολλῆς, τρεῖς ἔσονται τῶν λόγων αἱ ἀντιθέσεις, ἀπλῶς πρὸς σύνθετον, πρῶτον πρὸς ὑδτερον, ἐνὸς πρὸς πολλὰ. δι' ὧν μὴ ἔξιν ἔλεγεν "ἔξιν δὲ εἰς πρῶτος 25 λόγος ἀποφαντικὸς" (v. 8), τὴν καὶ τὸ πρῶτον καὶ ὑδτερον τῆς καταφάσεως πρὸς τὴν ἀπόφασιν παρεῖδον διαφορὰν, ἐνδείκνυμενος ὅτι μόνους τέττες ἀπλῆς ὄντας λόγους κυρίως ἔξιν τῶ ἐνὸς προσηγορίας, τῷ προσεβέναι "οἱ δὲ ἄλλοι πάντες συνδέσμῳ εἰς," ὡς ἂν ὃ δυναμένων ἡμῶν ἀπλῶς ἕνα τῶν λόγων ἐκείνων τινὰ ὀνομαζέω, τὸ δὲ κοινὸν τῆς καταφάσεως πρὸς τὴν ἀπόφασιν, ὅτι ἀμφω εἰσὶν ἀπλᾶ ἀποφάνσεις, καθ' ὃ καὶ διακρίνοντο τῶν συνδέσμων τὸ ἐν ἔχοντων. ἐν ἐκείνοις ἔξιν προσεβέναι, δι' ὧν ἔλεγεν "ἔξιν δὲ εἰς πρῶτος λόγος ἀποφαντικὸς ἢ ὃ ἐν δηλῶν ἢ ὃ συνδέσμῳ εἰς, πολλοὶ δὲ οἱ πολλὰ καὶ μὴ ἐν," τὴν ἐπὶ τῶν σημαίνοντων διαίρεσιν ἡμῶν παρεῖδον τὸ τε ἐνὸς λόγου καὶ τῶν πολλῶν. ἐν δὲ γὰρ τοῖς νῦν προκειμένοις τὴν καὶ τὸ ἀπλῶν καὶ τὸ σύνθετον διαίρεσιν αὐτῶν παραδίδωσιν, αὐτὸ τὸτο σαφές ἐστι διορίζομενος ὅτι καὶ τὴν ἀπλότητα διαφέρουσιν ἢ κατάφασις καὶ ἢ ἀπόφασις τῶν συνδέσμων τὸ ἐν ἔχοντων λόγων· τὴν γὰρ κοινοτέραν λεγομένην ἀπόφασιν διελών 30 πρῶτον εἰς τὴν ἀπλῆν καὶ τὴν σύνθετον, πάλιν τὴν ἀπλῆν εἰς τὴν κατάφασιν διαιρεῖ καὶ τὴν ἀπόφασιν, ὧν τὴν πρὸς ἀλλήλας τάξιν ἐμπροσθεν παραδέδωκε. καὶ εἰ γὰρ τὴν τάξιν τῆς διδασκαλίας τῶν διαιρέσεων ἐναλλάξας τὴν μὴ διαφορὰν τῆς ἀπλῆς ἀποφάνσεως πρὸς τὴν σύνθετον πρότερον ἢ ἡμῶν παραδός, ἐπὶ δὲ ταύτῃ τὰ πρότερον εἰρημένα περὶ τῆς τάξεως ἢ ἔχουσι πρὸς ἀλλήλας ἢ κατάφασις καὶ ἢ ἀπόφασις, τελευταίαν προδίδει τὴν ἀπὸ τῶν σημαίνοντων διαφορὰν τῶ ἐνὸς λόγου πρὸς τὸς πολλῆς, ὡς ἔτῳς 45 ἐξ ἀρχῆς εἰπεῖν, τὸ ἀποφαντικῶ λόγου ὃ μὲν ἐστὶν ἀπλῆς ὃ δὲ

σύνθετος ἐκ πλειόνων λόγων, καὶ τὸ ἀπλῶς ὁ μὲν πρῶτος ὁ δὲ
 δεύτερος, καὶ ἑκάτερος τούτων ὁ μὲν εἰς, ὁ δὲ σημαίνων, ὁ δὲ πολλοί,
 ὁ πολλὰ σημαίνων, ὁ δὲ ἀν' ἑξῆς τὰ αὐτὰ πολλάκις περὶ τῶν
 αὐτῶν εἰρηκέναι (*). ὁ δὲ οἷον οἷον τὸν ὅρισμόν τῆς ἀπλῆς ἀπο-
 φάνσεως, ἢ ὡς φαῖεν ἂν τινες, ὑπογραφὴν, ἐκ τῆς καταφάσεως
 ἀποδοῖν καὶ τῆς ἀποφάσεως, διὰ τὸ λέγειν ὑπὸ τῶν Ἀριστοτέλους
 "ἀπλῆ ἀπόφανσις ἐστὶ τί κατὰ τινος ἢ τί ἀπὸ τινος" καὶ πάλιν
 "φωνὴ σημαντικὴ περὶ τοῦ ὑπάρχειν τι ἢ μὴ ὑπάρχειν," ὧν τὰ
 μὲν εἰσι δηλονότι καταφάσεις τὰ δὲ ἀποφάσεις· ὅπερ τινὲς ὑπο-
 λαβόντες ὁ γένος εἶναι τὴν ἀπόφανσιν ἐνόμισαν, ἀλλὰ φωνὴν
 ὁμωνύμως εἰς διάφορα σημαίνοντα διαιρημένην τὰ ὑπ' αὐτήν.
 ταῖς ἢ ὁμωνύμοις φωναῖς προσήκουσιν αἱ ἀπὸ τῶν σημαίνοντων
 ὑπ' αὐτῶν διδασκαλῖαι, διὰ τὸ ταύτας μηδεμιᾶς κοινῆς φύσεως
 εἶναι δηλωτικὰς, ἣν οἱ ὅρισμοι σημαίνουσι· τὴν μὲν ἢ ὅρισμόν τῆς
 ἀποφάνσεως ἔχομεν ἡδὴ διὰ τῶν ἔμπροσθεν παραδεδομένων, ὅτι
 ἐστὶ λόγος ἐν ᾧ τὸ ἀληθεύειν ἢ ψεύδεσθαι ὑπάρχει.

17^a f. 65. ἐπεὶ δὲ τὸ εἰ ὑπάρχει τινὶ ἢ μὴ ὑπάρχει ὡς καὶ
 23. μόνον τὸν ἐνεσῶτα χρόνον προσηνέκεν, αἱ δὲ ἀποφάνσεις καὶ καὶ τὸν
 παρεληλυθότα καὶ τὸν μέλλοντα λέγειν ὁμοίως δύνανται, διὰ τοῦτο
 προσέθηκε τὸ "ὡς οἱ χρόνοι διήρηνται."

17^a f. 65 b. βάλειν μὲν διὰ τούτων παραδόναι τὸν ὅρισμόν τῆς ἀν-
 25. τιφάσεως καὶ εἰπεῖν ὅτι ἐστὶ μάχη καταφάσεως καὶ ἀποφάσεως (**),
 διαιρουσῶν αἰεὶ τὸ τε ἀληθὲς καὶ τὸ ψεῦδος, ὥς τε τῆς ἑτέρας αὐτῶν
 ψευδομένης ἀληθεύειν τὴν ἑτέραν, καὶ ἔμπαλιν. πρὸς δὲ γε τοῦτο
 προσλαβεῖν ἐξ ἀνάγκης ἔδει ὅτι ἐστὶ μάχη ψευδοῦς τε ἀποφάσεως
 πρὸς ἀληθῆ καταφασιν καὶ ψευδοῦς καταφάσεως πρὸς ἀληθῆ ἀπό-
 φασιν. ἵνα ὅν τοῦτο ὅπως ἔχον ἐπιδείξῃ, λαμβάνει δύο ἀντιθέσεις,
 μίαν μὲν ἀπὸ τῶν πραγμάτων αὐτῶν, ἑτέραν δὲ ἀπὸ τῆς ἡμετέρας
 περὶ τὰ πράγματα ἐπικρίσεως.

17^a f. 67. ταύτην τὴν μάχην τῆς καταφάσεως πρὸς τὴν ἀπό-
 33. φασιν ἀντίφασιν ὀνομάζειν ὁ Ἀριστοτέλης ἀξιοῖ ὡς ἂν τῶν μορίων
 αὐτῆς ἀναντία φασκόντων ἀλλήλοις καὶ τὸ ἀληθὲς καὶ τὸ ψεῦδος,
 αὐτὸς τὸν ὄνομα αὐτῇ τοῦτο τιθέμενος, ὡς δηλοῖ λέγων "καὶ ἔξω ἀν-
 τίφασιν τοῦτο," καίτοι ὅτε ἐπὶ καταφάσεως ὅτε ἐπὶ ἀποφάσεως

(*) *Boeth.* II p. 324 sqq: sed Alexander a propria sententia non desistit, nec alio quam ceteri tenetur errore: ait enim hic quoque apparere non esse genus affirmationis et negationis enuntiationem, quoniam ita in definitione enuntiationis affirmatione et negatione ut partibus usus est... non videns quemadmodum una definitione et divisionem fecerit et naturam enuntiationis ostenderit. sed hanc expositionem, quod adhuc sciam, neque Porphyrius neque ullus alius commentatorum vidit. Aspasius etiam consentit Alexandro.

(**) *M. Ephes.* ἀπορροῖ τινες ὅτι δι' ἣν αἰτίαν, μέλλον διδάξαι περὶ ἀντιφάσεως, ὅτι ἐμνημόνευσεν αὐτῆς ἐν τῇ ἀπαριθμῇ. καὶ φαμεν δύο αἰτίας, ὧν πρώτη ἐστὶν, ἐπειδὴ ἐμνημόνευσε καταφάσεως καὶ ἀποφάσεως, ἐξ ὧν σύγκειται ἡ ἀντίφασις, διὰ τοῦτο αὐτὴν ἐκ ἀπαριθμήσατο. δευτέρα αἰτία, ἐπειδὴ ὁδὸς τῶν παλαιῶν ἐμνησθῇ τῇ τῆς ἀντιφάσεως ὀνόματος, καὶ δηλῶν ὅτι αὐτὸ ἐστὶν εὐρημα· λέγει γὰρ "ἔξω τοῦτο ἀντίφασις."

ἢ ἀποφάνσεως τοῦτον ὁδὸν εἰπὼν· ἐστὶ γὰρ τούτων τῶν ὀνομάτων ἕκαστον εὐρεῖν καὶ παρὰ τῷ θεοστάτῃ Πλάτῳ κείμενον, ὥσπερ καὶ τὰ πλείστα τῶν ἐν τέτοις παραδεδομένων περὶ τῶν ἀρχῶν τῶ ἀποφαντικῷ λόγῳ θεωρημάτων εὐροῖς ἀν' ἀπλῆ καὶ τε παρ' αὐτῷ διεσπαρμένα καὶ διαφερόντως ἐν τῷ Σοφιστικῷ παραδεδομένα μὲν τὰς πολλὰς καὶ θαυμαστὰς λόγους τὰς περὶ τῶ συγκεκραμένῳ τῷ ὄντι μὴ ὄντος... ἐπιστῆσαι δὲ χρὴ ὅτι ἐν τῇ τῶν προτάσεων ἀπαριθμῇ βυλόμενος ὁ Ἀριστοτέλης ἀπὸ τῶν χειρόνων ἐπὶ τὰ κρείττονα προάγειν τὸν λόγον καὶ οἷον ἀπὸ σερρήσεων, ἐπειδὴ πρῶτας μὲν παρέδωκεν τὰς ψευδεῖς προτάσεις, ἐπὶ δὲ ταύταις τὰς ἀληθεῖς, καὶ ἐν ταῖς ψευδέσι προέταξε τὴν ψευδοῦς ἀπόφασιν τῆς ψευδοῦς καταφάσεως, διότι καὶ ἡ ἀπόφασις αὐτῇ καθ' αὐτὴν χείρων ἐστὶ τῆς καταφάσεως, σερρήσεως πρὸς αὐτὴν ἔχουσα λόγον.

f. 68. ἐπεὶ δὲ ἔπω τὸ ἀκριβὲς εἶχεν ὁ τῆς ἀντιφάσεως ὅρισ-
 17^a 35. μὸς καὶ ἢ τυχῶσα ψευδοῦς ἀποφάσεως ἀντίφασιν ποιεῖ πρὸς τὴν
 τυχῶσαν ἀληθῆ καταφασιν, ὅδ' ἢ τυχῶσα ἀληθῆς ἀποφάσεως πρὸς
 τὴν τυχῶσαν ψευδοῦς καταφασιν· τίς ἢ ἀντιφάσκειν εἰπὼν πρὸς
 τὸν εἰπόντα "ὁ ἄνθρωπος ζῶν ἐστὶ" τὸν λέγοντα "ὁ ἄνθρωπος ὄψις
 ἐκ ἐστὶ" διὰ τὸ εἶναι τὴν μὲν καταφασιν ἀληθῆ τὴν δὲ ἀπόφασιν
 20 ψευδοῦς, ἢ πρὸς τὸν εἰπόντα "ὁ ἄνθρωπος τετράπους ἐστὶ" τὸν λέγοντα
 "ὁ ἄνθρωπος λίθος ἐκ ἐστὶ" διὰ τὸ ἔμπαλιν ἔχειν τὰς προτάσεις; διὰ
 τοῦτο προσέθηκεν εἰκότως τίνας οἷον καὶ τὰς ἀντικειμένους κατα-
 φάσεις καὶ ἀποφάσεις, ὅτι τὰς ὑποκειμένῃ τε τῷ αὐτῷ χρωμέναις
 καὶ τὸν αὐτὸν αὐτῶ κατηγορούσας κατηγορούμενον, ὅπερ ἐδήλωσεν
 εἰπὼν "τὴν τὸ αὐτὸ καὶ τὸ αὐτὸ."

f. 69. περὶ τούτων ὅν ὁ Ἀριστοτέλης τελειότατα μὲν ἐν τῇ
 17^a 36. τῶν Σοφιστικῶν Ἑλέγχων ἐπιγραφομένη πραγματεία διελέκεν,
 τὰς τε τρόπους ἅπαντας ἐκτιθέμενος, τρισκαίδεκα ὄντας, καθ' ὅς
 οἱ σοφισταὶ τὰς ἀνεπιστάτως αὐτοῖς διαλεγόμενας πειρῶν παρα-
 λογιζέσθαι, τὰς τε παρὰ τὴν λέξιν ἐξ καὶ τὰς ἐπὶ τὰς παρὰ τὴν
 διάνοιαν ἦτοι ἐξωθεν ἀπλῶς τῆς λέξεως ὑπ' αὐτῶν λαμβανομένας,
 καὶ τὰς ἐλέγχους αὐτῶν παραδιδοῦς. ἐν δὲ γε τούτοις ἐνὸς τρόπου τῶ
 παρὰ τὴν ὁμωνυμίαν μνημονεύσας, ὅς ἐστιν εἰς τῶν παρὰ τὴν λέ-
 ξιν, ἀξιοῖ τὸν ὅμοιον ἡμᾶς τρόπον καὶ τὰς ἄλλας ἅπαντας διορισμῶς
 35 παρατηρεῖν τὰς ἀναγκαίους πρὸς τὴν ἀκριβῆ τῶν ἀντιφασκευσῶν
 ἀλλήλαις προτάσεων ἀντίθεσιν, παραιτησάμενος ὡς ἐκ τῶν ἐν καιρῷ
 τῶν ἡμῶν παραδιδόναι τὴν περὶ τούτων ἀκριβολογίαν. ἐνοχλήσεις
 δὲ πάνυ καλῶς εἶπε σοφιστικὰς τὰς ἀκαίρους αὐτῶν ἐνστάσεις,
 πραγματεῶδες μὲν ὅθεν ἐχέσας, ὅχλον δὲ μόνον καὶ περισπῶν μα-
 40 ταίαν τοῖς νῦν ἔχουσι παρεχέσας, διότι ἐν τοῖς σοφιστικαῖς ἐλέγχουσι
 ἐνοχλῶσι τὸν ἀποδεικνύοντα καὶ ἐκ ἐῶσιν αὐτὸν ἢ τὸν ἀκρόντα τὴν
 ἀλήθειαν εὐρεῖν. ἀλλ' ἐπεὶ τὰ περὶ τῶν ἀρχῶν τῶ ἀποφαντικῷ
 λόγῳ διεπερανάμεθα, τούτοις δὴ ἐφεξῆς τὰ περὶ τῶν προτάσεων
 αὐτῶν ἀπ' ἄλλης ἀρχῆς ἐπισκεψώμεθα.

f. 70. Ἀρχὴ μὲν ὅν ἐντεῦθεν τὸ δεύτερον τῶ βιβλίου κεφάλ-
 17^a 38. λαιον, ὅπερ ἐλέγομεν εἶναι περὶ τῶν ἐξ ὑποκειμένων καὶ κατηγορου-
 μένων προτάσεων ἢ ἀποφάνσεων· δεῖ δὲ γε ἡμᾶς πρὸ τῆς ἐξηγή-
 σεως τῶν διὰ τῶ ῥήτῃ λεγομένων θεωρῆσαι τὰ πρὸς κατανοήσιν

τῷ κεφαλαίῳ παντὲς ἀναγκαῖα. ταῦτα δὲ ἐστὶ πρῶτον μὲν, τίνα
τρόπον ἐκ τῶν καταφάσεων τῶν ποιήμεθα τὰς ἀποφάσεις,
ἔπειτα πῶς ἂν λάβοιμεν ἐκ διαιρέσεως ἀπάσας τὰς ἐξ ὑποκει-
μένῃ κατηγορευμένῃ προτάσεις, ἵνα θαρρῶντες ἀποφαινόμεθα
ὡς ἔκ ἂν εἴη καὶ τὸ τοῦν προτάσεων τὸ εἶδος ἄλλη παρὰ ταύτας
τὰς προτάσεις, καὶ ἐπὶ τούτοις τίνες μὲν εἰσὶν ἐν αὐταῖς αἱ ἀντι-
φατικῶς ἀλλήλαις ἀντικείμεναι, τίνες δὲ αἱ δοκῶσαι μὴ ἀντιφά-
σκεν καὶ ἀλλήλαις ἀντιφάσκουσαι, καὶ πῶς τὰς ἐκείνων πρὸς
ἀλλήλας ἀντιθέσεις προσαγορευτέον. ὅτι μὴ ἔν ἡ κατάφασις τὴν
ἀρνητικὴν προσλαβῆσα μέρει ἀπόφασις γίνετο, φανερόν. πᾶ δὲ
τῆς καταφάσεως αὐτὴ θετέον. ἵνα τὴν ἀπόφασιν ποιήσωμεν, καὶ διὰ
τί τῆτο, διορίσας χρῆ. φημι τοῖνον ὡς ἔν τῷ ὑποκειμένῳ αὐτῇ
συντακτέον ἀλλὰ τῷ κατηγορευμένῳ. . . f. 71. τῶν ὅτων ἔχον-
των ἔξῃς ἐπισκεψόμεθα τὰς διαιρέσεις, ἀφ' ὧν οἶόν τε τὴν ἀριθ-
μὸν τῶν ἐξ ὑποκειμένῃ κατηγορευμένῃ προτάσεων εἶναι. καὶ
πρότερον τὰς γινόμενας ἐν αὐταῖς ἀντιφάσεις ἀριθμήσωμεν. φα-
νερόν γὰρ ὅτι αἱ προτάσεις διπλασίως ἔσονται τῶν ἀντιφάσεων. ἐπεὶ
ἐν αἱ προτάσεις αὐτῇ δύο τε μόνον ὅπως ἔχουσι, τὴν ὑποκείμενον καὶ
τὴν κατηγορευμένον, καὶ ἐπὶ τὴν χέσιν τῇ κατηγορευμένῃ πρὸς τὴν ὑπο-
κείμενον, καὶ ὅθεν ἄλλο παρὰ ταῦτα, πᾶσα ἀνάγκη καὶ τὰς διαιρέ-
σεις αὐτῶν ἢ ἀπὸ μόνου γίνεσθαι τῇ ὑποκειμένῃ ἢ ἀπὸ μόνου τῇ
κατηγορευμένῃ ἢ ἀπὸ τῆς χέσεως τῇ κατηγορευμένῃ πρὸς τὴν ὑπο-
κείμενον. λέγω δὲ χέσιν, καθ' ἣν ὁ κατηγορευμένος ἢ αἰεὶ ὑπάρ-
χει τῷ ὑποκειμένῳ, ὡς ὅταν εἴπωμεν τὴν ἡλίον κινεῖσθαι ἢ τὴν ἀν-
θρώπων ζῶον εἶναι, ἢ ὅδε ποτε ὑπάρχει, ὡς ὅταν εἴπωμεν τὴν
ἡλίον ἐξάναι ἢ τὴν ἀνθρώπων περὶ τὴν εἶναι, ἢ ποτὲ μὴ ὑπάρχει ποτὲ
δὲ ἔχ' ὑπάρχει, ὡς ὅταν εἴπωμεν τὴν Σωκράτην βαδίζειν ἢ ἀναγι-
νῶσκειν. ταύτας δὲ τὰς χέσεις καλεῖσιν, οἷς ἐμέλησε τῆς τέτων
τεχνολογίας, τῶν προτάσεων ὕλας, καὶ εἶναι αὐτῶν φασὶ τὴν μὴ
ἀναγκαῖαν τὴν δὲ ἀδύνατον τὴν δὲ ἐνδεχομένην. καὶ τῶν μὴ τῶν
ὀνομάτων ἢ αἰτία προφανής, ὅπως δὲ καλεῖσθαι τὰς χέσεις ταύτας
ὕλας ἤρῃσαν, ὅτι τοῖς ὑποκειμένοις ταῖς προτάσεσι πράγμασι
συναναφαίνοντι, καὶ ἔκ ἀπὸ τῆς ἡμετέρας οἰήσεως ἢ κατηγορίας
ἀλλ' ἀπ' αὐτῆς τῆς τῶν πραγμάτων λαμβάνοντι φύσεως. . . ὁ ὑπο-
κείμενος ἐν τῇ προτάσει ἦτοι καθ' ἑκάστη ἐστὶν ἡ καθόλου. καὶ ἔστιν ἄμε-
σος ἢ διαιρέσις. μίαν μὴ γὰρ, ὡς ἐλέγομεν, εἶναι χρὴ φύσιν τὴν ὑπὸ
τῇ ὑποκειμένῃ σημασιμένην, καθάπερ καὶ τὴν ὑπὸ τῇ κατηγορευμένῃ,
εἴπερ μέλλοι μία ὄντως εἶναι ἢ πρότασις. ταύτην δὲ τὴν μίαν φύσιν
ἀναγκαῖον ἦτοι κατὰ τινων πλειόνων κατηγορεῖσθαι καὶ καθ' ἑνὸς μόνου
ὑποκειμένου. καὶ εἰ μὴ εἴη τῶν καθ' ἑνὸς μόνου κατηγορευμένων τὸ ὡς
ὑποκείμενον παραληφθέν, οἷον Σωκράτης ἢ Πλάτων, ὅλον ὅτι καθ'
ἑκάστα ἐστὶ ἢ πρότασις, εἰ δὲ τῶν καὶ πλειόνων, οἷον ἄνθρωπος ἢ ζῶον,
καθόλου. καὶ παρὰ ταῦτα ἔκ ἔστιν. εἰ δὲ καθόλου εἴη, ἀναγκαῖον αὐτὴν
ἦτοι ὁλῆα προσδιορισμὸν λέγεσθαι ἢ μὴ προσδιορισμὸν. προσδιορισμοὶ
λέγοντι οἷον προσηρηματὰ τίνα συνταττόμενα τοῖς ὑποκειμένοις, δὲ
καὶ ὁλῆντα ὅπως ἔχει τὸ κατηγορευμένον πρὸς τὸ πλῆθος τῶν ἀτόμων
τῶν ὑπὸ τῇ ὑποκειμένῃ, εἴτε ὡς ὑπάρχον εἴτε ὡς μὴ ὑπάρχον
λαμβάνονται. διὸ καὶ τέτταρες εἰσὶ τὴν ἀριθμὸν, πᾶς καὶ ὁδεῖς, τίς καὶ

ἢ πᾶς, δύο μὴ καθόλου, ὁ πᾶς καὶ ὁ ὁδεῖς, δύο δὲ μερικὸι (*), ὁ τίς καὶ
ὁ ἢ πᾶς. . . f. 72 b. εἰ μὴ μηδεὶς τῶν προσδιορισμῶν προσκείτο τῇ
ὑποκειμένῃ, λέγει τὴν πρότασιν ἀπροσδιόριστον, οἷον ἄνθρωπος ὁδεῖς.
εἰ δὲ προσδιορισμὸν τίνα ἔχει, λέγει τὴν πρότασιν προσδιορισμένην.
ἀλλ' εἰ μὴ τῶν καθόλου εἴη ὁ προσδιορισμός, λέγει τὴν καθόλου, εἰ δὲ
τῶν μερικῶν, μερικὴ. . . διαφέρει δὲ τῶν καθ' ἑκάστα αἱ μερικὴ τῶν
τὰς μὴ καθ' ἑκάστα ἐπὶ τινος ἐνὸς ὠρισμένῃ ποιεῖσθαι τὴν ἀπόφασιν,
οἷον Σωκράτης, τὰς δὲ μερικὰς, εἰ καὶ πρὸς ἕν τι βλέπεσθαι ἀπο-
φαίνοντο, μηδὲν ὠρισμένον σημαίνειν, ἀλλ' ἐπὶ τινος τῇ τυχόντος
δύνασθαι ἀληθεύειν, ὡς ὅταν εἴπωμεν "τίς ἄνθρωπος δικαίος ἐστίν."
ὅθεν γὰρ μάλλον Σωκράτης χάριν ἀληθεύει ἢ πρότασις ἢ Πλάτων
ἢ Ἀριστείδης. διόπερ ὀρθῶς ὁ Θεόφραστος τὴν μὴ καθ' ἑκάστα ὠρι-
σμένην καλεῖ, τὴν δὲ μερικὴν ἀόριστον. καὶ ἀντιδιαίρει τὴν μὴ τὴν
ἀπλῶς καθόλου ἢ καθ' ἑκάστα, πρὸς δὲ τὴν καθόλου ὡς καθόλου ἢ με-
ρικὴ. τοιαύτη μὴ ἔν ἡ ἀπὸ τῇ ὑποκειμένῃ τῶν προτάσεων διαιρέσις.
ἀπὸ δὲ γε τῇ κατηγορευμένῃ ταῦτα πάντα τὰ τέτταρα εἶδη τρι-
πλασιάζουσθαι ῥητέον. ἐπεὶ γὰρ ἀνάγκη τὴν κατηγορευμένον ῥῆμα εἶναι,
τὸ δὲ ῥῆμα προσσημαίνειν ἐλέγομεν χρόνον, ὁ δὲ χρόνος λαμβάνετο
τριχῶς, καὶ τὸ παρεληλυθός, τὸ ἐνεσθός, τὸ μέλλον, ὅλον ὅτι τῶν
τεττάρων εἰδῶν τῶν προτάσεων ἑκάστον τριχῶς ποικίλλειν ἀπὸ τῇ
κατηγορευμένῃ δυνατόν. . . f. 73 b. ἐπεὶ δὲ ἑκάστην τῶν ἰσθ' τέτων
ἀντιθέσεων τριχῶς λαμβάνεσθαι δυνατόν καὶ τὰς τρεῖς ὕλας, ἔξ καὶ
τριάκοντα γίνεσθαι συμβαίνει τὰς πάσας αὐτῶν ἀντιθέσεις, ὠρι-
σμένῃ ὄντος τῇ ὑποκειμένῃ. ταύταις δὲ ἴσας ἀνάγκη γίνεσθαι τὰς
ἔξ ἀόριστον ὑποκειμένῃ. καθ' ἑκάστην γὰρ τῶν ὠρισμένων χρωμένων
τῷ ὑποκειμένῳ τὸ ἀρνητικὸν μέρει τῷ ὑποκειμένῳ προῖεῖς τὴν

(*) *Leo Magent.* χεῖρονες δὲ τῶν προτάσεων λέγονται αὗται, ἥγαν ἢ
τίς καὶ ἢ ἢ πᾶς, διὰ τὸ αἰεὶ τὰ μερικὰ χεῖρονα εἶναι τῶν καθόλου. καὶ διὰ
τῆτο καὶ ἢ τίς χεῖρων λέγεται τῆς πᾶς, καὶ ἢ ἢ πᾶς τῆς ὁδεῖς. οἱ δὲ Πλα-
τωνικοὶ μὴ πρὸς τὸ μερικὸν καὶ καθόλου ἀποβλέψαντες ἀλλὰ πρὸς ὑπαρξίν
καὶ ἀνυπαρξίαν τὴν μὲν τίς εἶπον χεῖρονα τῆς πᾶς, καθὼς ἢ μὲν τίς μερικὴν
εἰσάγει ὑπαρξίν, ἢ δὲ πᾶς παντελῆ ὑπαρξίν. ὁ γὰρ λέγων "πᾶς ἄνθρωπος
λευκός ἐστι" πάντας τοὺς ἀνθρώπους λέγει εἶναι λευκοὺς. τὴν δὲ ὁδεῖς ἐλέγον
χεῖρονα εἶναι τῆς ἢ πᾶς, καθὼς ἢ μὲν ὁδεῖς παντελῆ ἀνυπαρξίαν εἰσάγει (ὁ
γὰρ λέγων "ὁδεῖς ἄνθρωπος λευκός ἐστι" ἀναιρεῖ τὸ λευκὸν ἀπὸ πάντων τῶν
ἀνθρώπων), ἢ δὲ "ἢ πᾶς" εἰσάγει μερικὴν τινα ὑπαρξίν. ὁ γὰρ λέγων "ἢ πᾶς
ἄνθρωπος λευκός" εἰσάγει τινὰς ἀνθρώπους εἶναι λευκοὺς. καὶ λοιπὸν κατε-
σκεύαζον τὰς καθόλου μὴ καθόλου τὴν μίαν εἶναι ἀληθῆ τὴν δὲ ἑτέραν
ψευδῆ, λέγοντες ὅτι ἢ "ἄνθρωπος λευκός ἐστι" ἰσοδυναμεῖ τῇ "τίς ἄνθρωπος
λευκός ἐστι," ἢ δὲ "ἄνθρωπος λευκός ἐκ ἐστίν" ἰσοδυναμεῖ τῇ "ὁδεῖς ἄνθρωπος
λευκός ἐστι." ταύτας γὰρ φάμεν χεῖρονας τὴν τίς καὶ τὴν ὁδεῖς, ἢ δὲ τίς καὶ
ἢ ὁδεῖς ἀντιφατικῶς ἀντικείμεναι, ἐπὶ δὲ τῶν ἀντιφατικῶς ἀντικείμενων ἢ μία
ἀληθὴς ἢ δὲ ἑτέρα ψευδής. καὶ λοιπὸν ἄρα αἱ καθόλου μὴ καθόλου προ-
τάσεις τὴν μίαν ἔχουσιν ἀληθῆ τὴν δὲ ἑτέραν ψευδῆ διὰ τὸ ἰσοδυναμεῖν ταῖς
χεῖροσι τῶν προτάσεων. ἀναιρῶντες ἔν τὴς Πλατωνικῆς λέγομεν ὅτι ἐπὶ τῆς
λογικῆς πραγματείας ἐκ ὑπάρξεως καὶ ἀνυπαρξίας ζητῶμεν, ἀλλὰ καθόλου
καὶ μερικὰ, καὶ διὰ τῆτο λέγομεν τὰ μερικὰ χεῖρονα τῶν καθόλου. λύων ἔν
ὁ Ἀριστοτέλης τὴν ἐκαστὴν τῶν Πλατωνικῶν λέγει τῆτο ὁ λέγων, ὅτι αἱ κα-
θόλου μὴ καθόλου συναληθεύουσι διὰ τὸ ἰσοδυναμεῖν ταῖς χεῖροσι τῶν προ-
τάσεων.

ἐξ ἀορίστου ποιήσεις, ὥστε δύο καὶ ἐβδομήκοντα γίνεσθαι τὰς πάσας ἀντιθέσεις τε καὶ ἀντιφάσεις τῶν προκειμένων ἡμῖν ἐς ἐπίσκεψιν προτάσεων. ἀλλ' ἐπεὶ τὴν ἀριθμὸν αὐτῶν παραδεδώκαμεν, ἀκολούθῳ ἐς τὴν ἐφεξῆς ἐπισκέψασθαι τίνες ἐν ταῖς ἀριθμημέναις ἀντιθέσεσιν αἱ ἀντιφατικῶς ἀλλήλαις ἀντικείμεναι προτάσεις, τίνες δὲ οὐ, καὶ τίνες μὲν αἱ πρὸς ἀλλήλας ἔχουσιν τῶν μὴ ἀντικειμένων ἀντιφατικῶς, τίς δὲ ἡ πρὸς ἑκατέραν τῶν ἐν αὐταῖς προτάσεων ἀντιφατικῶς μαχομένη... f. 74 b. αἱ προτάσεις αὗτ' ὅσοι ποτε μὲν συναληθεύουσιν, ποτὲ δὲ καὶ συμφευδόμεναι, καὶ ταύτη τὰ ἐναντία μιμνῆσθαι, λέγοντο ἂν εἰκότως ἐναντία. δυνατὸν δὲ λέγειν ὅτι f. 10 καὶ ὡς τὴν πλείω ἀλλήλων ἀφελῶσαι διάξασιν ἐναντία προσ-γορεύοντι· τὰ γὰρ ἐναντία πλείων ἀλλήλων διέσχεται τῶν ὑπὸ τὸ αὐτὸ γένος, ἔτω δὲ καὶ αὗτ' πρὸς ἀλλήλας ἔχουσιν, εἴπερ ἡ μὲν ἀπασὶ φησὶ τοῖς ὑπὸ τὸ ὑποκείμενον ἀτόμοις τὸ κατηγορούμενον ὑπάρχειν, ἡ δὲ ὁδὸν. τὰς δὲ γε μερικὰς καλῶσιν ὑπεναντίας ὡς 15 ὑπὸ ταῖς ἐναντίασι τεταγμένας ἀκαίρως ἀκολουθῆσας· ὅταν γὰρ ἡ ἑτέρα τῶν καθόλου ἀληθεύῃ, τότε καὶ ἡ ὑπ' αὐτὴν τεταγμένη μερική πρὸς τὰς ἀληθεύσει ὡς οἷον μέρος αὐτῆς ἔσται καὶ περιεχομένη ὑπ' αὐτῆς. διὸ καὶ ὑπαλλήλους καλῶσι τὰς τε καταφάσεις, τὴν μερικήν καὶ τὴν καθόλου, καὶ τὰς ἀποφάσεις ἐμῶς. αἱ μὲν γὰρ 20 μέρος ὅδ' ἂν ἀντικεῖσθαι πρὸς ἀλλήλας κυρίως λέγοντο· ποῖον γὰρ αὐταῖς εἶδος ἀρμόσει τῶν ἀντικειμένων; εἰ δὲ τὰς ἀντιφατικῶς ταύταις ἀντικείμενας ζητοῖς, εὐρήσεις ἀντιφασκῆσας ταῖς καθόλου τὰς καὶ μέρος μὲν τῆς καὶ τὸ ποῖον ἀντιθέσεως, ταῖς τῇ μὲν καθόλου καταφάσει τὴν μερικήν ἀπόφασιν, τῇ δὲ καθόλου ἀποφά- 25 σει τὴν μερικήν κατάφασιν, ὥστε καὶ τὸ ὑποκείμενον διάγραμμα τὰς διαγωνίων θέσιν πρὸς ἀλλήλας ἔχουσας τῶν προσδιωρισμένων προτάσεων, ταύτας ἀντιφάσκουσιν ἀλλήλαις· αἱ γὰρ αὗτ' διαιρῶσι τό τε ἀληθὲς καὶ τὸ ψεῦδος. καὶ τὸτο εἰκότως· αἱ μὲν γὰρ ἐναντία καὶ ὑπεναντία καὶ τὸ ποῖον διαφέρουσαι τὸ ποσὸν τὸ αὐτὸ ἔχουσιν, αἱ δὲ 30 ὑπαλλήλοι καὶ τὸ ποσὸν διαφέρουσαι τὸ ποῖον τὸ αὐτὸ ἔχουσιν, αὗτ' δὲ κατ' ἄμφω μαχομένην τελείαν ἔχουσιν τὴν πρὸς ἀλλήλας διαφοράν, διὸ ἀδύνατον αὐτὰς ἢ συμφεῖν ἢ συναληθεύειν... f. 76 b. περὶ μὲν τούτων πλείω τῆς ἀξίας ἐνδιατέτριψεν ὁ λόγος· ὅλως δὲ περὶ αὐτῶν τῶν ἀποφατικῶν προσδιορισμῶν, ὅσα γλαφυρ- 35 τέρων ἔχοντα θεωρίαν ὁ φιλόσοφος παραδίδωσι Περφύριος, πειραθῶμεν εἰπεῖν, προσεπινούσας εἴ τι δυνάμεθα καὶ αὐτοὶ πρὸς τὴν σαφεστέραν περὶ αὐτῶν διδασκαλίαν. ἀπορήσει γὰρ ἂν τις πῶς ἐκ τῶν προσδιωρισμένων καταφάσεων τὰς ἀποφάσεις ποιῶντες ὅτις κατηγορούμενοι, ὥσπερ ἐμπροσθεν ἤξιμα, συντάττομεν 40 τὰς ἀρνήσεις, ἀλλ' αὐτοῖς τοῖς προσδιορισμοῖς, οἱ λέγοντι μέρος τῶν ὑποκειμένων, ὅ τῶν καθ' αὐτὰς λεγόμενων ἀλλὰ τῶν ὥσπερ εἰδοποιηθέντων ὑπ' αὐτῶν.

f. 80. πῶς δὲ λέγοντι μὴ εἶναι μὲν ἐναντία σημαίνειν δὲ 17 b ποτε ἐναντία, τὸτο ἡδὴ πολλὰ τοῖς ἐξηγηταῖς πράγματα πα- 45 ρέχει. μήποτε δὲ ταῖς ῥήσεσιν αὐταῖς προσφυῆς ἢ τὸ λέγειν ὅτι βέλει μὲν ὁ Ἀριστοτέλης τὰς ἀπροσδιορίστους προτάσεις συναληθεύειν ἀλλήλαις, ὡς ἔστι διὰ τῶν ἐξῆς φανερόν, καὶ διὰ τὸτο εἰκό-

τως ἀποφαίνει μὴ εἶναι αὐτὰς ἐναντίας· ὅ γὰρ ἐναντίον τὸ συνυπάρχειν ἀλλήλαις... ὅτι μὲν ἔστιν κατ' ὁδὸν τρόπον προσήκει τοῖς ἀπροσδιορίστοις τὸ τῶν ἐναντίων ὄνομα, σαφῶς ἀπεφάνητο διὰ τούτων ὁ Ἀριστοτέλης (*). ποτὲ δὲ ἐστὶ τὰ δηλούμενα εἶναι ἐναντία, καλῶς διήρθρωσεν ὁ φιλόσοφος Περφύριος. ὅ γὰρ αἱ, φησί, τῷ καταφασκομένῳ ἔστι τι ἐναντίον, ὅδὲ τὴν ἀπόφασιν δυνατὸν αἰεὶ λέγειν ἀληθεύειν καὶ τῷ ἐναντίῳ τῷ καταφανθέντι, ἀλλὰ ποτὲ μὲν καὶ τῷ ἐναντίῳ, ποτὲ δὲ καὶ τῷ φερμένῳ, ποτὲ δὲ κατ' ὁδετέρω τούτων, ἀλλ' ἀναρῶν μόνον τὸ εἰρημένον διὰ τῆς καταφάσεως... f. 81 b. διὰ ταῦτα ἐν μὲν τοῖς προκειμένοις ὁ Ἀριστοτέλης τοσούτον ἐπεσημύματο μόνον, ὅτι μὴ δίκαιον καλεῖν αὐτὰς ἐναντίας, καὶ ἐναντίων πραγμάτων γίνοντό ποτε δηλωτικά· προῖον δὲ καὶ ὅτι συναληθεύουσιν ἀλλ' ἔκ ἀντιφάσκουσι κατασκευάσαι πειράσει.

f. 82. ζητεῖ μὲν διὰ τούτων ὁ Ἀριστοτέλης εἰ ὥσπερ τῷ ὑπο- 17 b κειμένῳ προσεθείς ὁ καταφατικὸς προσδιορισμὸς ἕτερον εἶδος 12 ἀπειργάσασθαι προτάσεων, ἔτω καὶ τῷ κατηγορούμένῳ δύνανται προσεθείς ἑτέραν ἀπειργάσασθαι πρότασιν. ἀποφαίνει δὲ μὴδὲ τὴν ἀρχὴν ὑφίστασθαι τοιαύτην κατάφασιν οἷον τὴν λέγυσαν "πᾶς ἀνθρώπος πᾶν ζῶον ἐστὶ", διότι ὁ τούτο λέγων ἕκαστον τῶν καὶ μέρος ἀνθρώπων ἅπαν εἶναι ζῶον φησί, καὶ ἵππον καὶ βῆν καὶ τὰ ἄλλα πάντα· ὥστε ἀδύνατον ἀληθεύειν τὴν ἔτω ἀποφηνάμενον. εἰκότως ἔστι φησὶ μὴδὲ γενέσθαι ἂν τοιαύτην κατάφασιν, κατ' ἔλλειψιν τούτο λέγων τῷ ἀληθῇ (**). ὁδεμία γὰρ κατάφασιν ἀληθὲς ἔστι, ἐν ἣ τῷ κατηγορούμένῳ καθόλου τὸ καθόλου κατηγορεῖται, ταῖς ἐν ἣ συντάττεται δυνατὸν τῷ καθόλου κατηγορούμένῳ τὴν καθόλου προσδιορισμῶν... πολλῶν δὲ δυναμένων γίνεσθαι προτάσεων ἐκ τῆς διαφορᾶς συμπλοκῆς τῶν προσδιορισμῶν πρὸς τε τὸν ὑποκείμενον ὅρον ἐν τῇ προτάσει καὶ τὸν κατηγορούμενον, εἰκότως ταύτην προεχειρίσασθαι μόνον, καὶ διέγραψε τῶν ὑγιῶς λεγομένων προτάσεων τὴν ἑκατέρω τῶν ὁρῶν τὴν πᾶς προσδιορισμῶν συντάττεσθαι· ὁ καὶ ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ τῶν Ἀναλυτικῶν κατ' ἀρχὰς τῷ περὶ εὐπορίας προτάσεων κεφαλαίῳ (p. 43 b 17) διορίζει· περὶ γὰρ ἐκλογῆς τῶν καθόλου προτάσεων διαλεγόμενος, ἐν αἷς τὸν κατηγορούμενον παντὶ ἔπειτ' αὐτὸ ὑποκείμενον, ἐπήγαγεν "αὐτὸ δὲ τὸ ἐπόμενον ὅ γὰρ ληπτέον ὅλον ἔπεσθαι"... ὅτι μὲν εἰκότως ταύτης μόνως ὡς ἀχρήστου πανταχῶς καταψηφίσει, μάθοιμεν ἂν ἐννοήσαντες ὅτι τεττάρων ὁσῶν, ὡς ἐξῆς ἐπιδείξομεν, τῶν αἰεὶ ψευδομένων προτάσεων, δύο μὲν καταφάσεων δύο δὲ ἀποφάσεων, τῶν μὲν καθόλου τῶν δὲ καὶ μέρος, διὰ μιᾶς τῆς καὶ τὸ ποσὸν καὶ καὶ τὸ ποῖον τῶν ἄλλων σεμνοτέρων, καὶ ταῖς λοιπαῖς τρισὶ τὴν πρόφασιν τῷ αἰεὶ ψεύδεσθαι ὡς

(*) Aspasii, Herminei, Alexandri, Porphyrii hoc de loco sententias vide ap. Boeth. II p. 338 sq.

(**) Boeth. II p. 340: verba autem Aristotelis hoc modo sunt et ad hanc sententiam ducunt. in his praedicatis quae sunt universalia, his adicere universale aliquid ut universale praedicatum universaliter praedicetur, non est verum. hoc enim est quod ait... non est verum... non est verum. — similia I p. 230.

εἰσόμεθα παρεχόμενης, ἡβυλήθη καὶ τὰς ἄλλας τὰς ταύτη ὁμοίως ἡμαρτημένας τῷ καταλόγῳ τῶν ὑγιῶς προφερομένων προτάσεων διαγράψαι. εἰ γὰρ δεῖ καὶ τὴν περὶ τέτων τεχνολογίαν ἀκριβῶς διερευνήσαθαι καὶ τὸ φαινόμενον περὶ αὐτῶν λέγειν, ἐκκαίδεκα γενο-
 μένας εὐρήσμεν προτάσεις. ἐκ τῆς διανομῆς τῶν προσδιορισμῶν 5
 καθ' ἑκάτερον τῶν τῆς προτάσεως ὅρων.

17 b f. 88 b. καὶ τὰς μὲν διαγωνίους, αὐτὰς καθόλου ὡς καθόλου ἐκάλει-
 17. σεν ὡς ἐχούσας τὴν ἑτέραν τῶν προτάσεων καθόλου ὡς καθόλου, φησὶν ἀντιφατικῶς ἀντικειῖσθαι πρὸς ἀλλήλας (*), τυτέστιν αἰεὶ διαι-
 ρεῖν τὸ ἀληθὲς καὶ τὸ ψεῦδος, τὴν τε καθόλου κατάφασιν μὲν τῆς 10
 μερικῆς ἀποφάσεως. καὶ τὴν καθόλου ἀπόφασιν μὲν τῆς μερικῆς καταφάσεως, αὐτὰς δὲ τὰς καθόλου ὡς καθόλου προτάσεις μη-
 κέτι ἀντιφατικῶς ἀλλ' ἐναντίως ἀντικειῖσθαι πρὸς ἀλλήλας διὰ τὸ
 συμψεύδεσθαι ἀλλήλαις ἐπὶ τῆς ἐνδεχομένης ὕλης, ἐφ' ἧς τὰς με-
 ρικὰς καὶ ὑπεναντίας λεγομένας συναληθεύειν ἀλλήλαις ἀνάγκη 15
 διὰ τὸ ἑκατέραν αὐτῶν ἀληθῆ εἶναι, ὅταν ἡ ἀντιφατικῶς αὐτῇ μαχομένη καθόλου πρότασις ψεύδῃ, ὥς τε καὶ μὴδένα τρόπον μά-
 χεσθαι ταύτας ἀλλήλαις. ὁῦτοι δὲ ταῦτα διὰ τῶν ὑπὸ τῷ φιλοσόφῳ παρατεθέντων παραδειγμάτων, καὶ ἐξ ὧν ἡμεῖς πρότερον
 περὶ αὐτῶν διεληλύθαμεν. εἰδέναι μέντοι χρὴ ὅτι γράφεῖ ἀντὶ 20
 τῷ ἀντιφατικῶς καὶ ἀποφαντικῶς, σημαίνοντος, ὡς φησιν ὁ φιλό-
 σοφος Πορφύριος, τῷ Ἀριστοτέλει διὰ τούτου ποίας καταφάσεως πρὸς ποίαν ἀπόφασιν ἀξιόη τὴν ἀντίθεσιν λαμβάνειν, ὅτι τῆς ὡς ἀποφάνσεως, ἐπεὶ περ, ὡς φησὶν, εἰώθασιν καὶ τὰ ὠρισμένα ῥήματα
 καλεῖν καταφάσεις, τὰ δὲ ἀόριστα ἀποφάσεις. καὶ ὑπώπτευσεν 25
 ἂν τις, εἰ μὴ προσέθηκε τὸ ἀποφαντικῶς, περὶ τῆς ἀντιθέσεως τῶν τοιούτων φωνῶν γίνεσθαι τὸν λόγον. ὁῦτοι δὲ ὅτι τὰ ἐπαγόμενα συνάδουσιν μᾶλλον τῇ προτέρᾳ γραφῇ. ἀποφαντικῶς γὰρ λέγοντο ἂν ἀντικειῖσθαι καὶ τούτῳ καὶ αἱ ἐναντίαι, αὐτὰς ὡς καθ' ἕτερον τρόπον
 τῶν πρὸ αὐτῶν ἀντικειμένων παρέθετο εὐθὺς ὁ Ἀριστοτέλης. 30

17 b f. 89. τῶν ἐκ τῆς διαιρέσεως τῷ ὑποκειμένῳ γινομένων
 26. ὁκτὼ προτάσεων τίνες μὲν εἰσιν αἱ ἀντιφατικῶς ἀντικείμεναι πρὸς ἀλλήλας, τίνες δὲ αἱ δοκῶσαι μὴ ἀντιφάσκειν ἢ μέντοι ἀν-
 τιφάσκουσαι, παραδίδωσιν ἡμῖν ὁ φιλόσοφος διὰ τέτων, τὰς μὲν διαγωνίους, αὐτὰς καθόλου ὡς καθόλου προσαγορεύει διὰ τὸ ἔχειν τὴν 35
 ἑτέραν τῶν προτάσεων καθόλου ὡς καθόλου, μάχεσθαι πρὸς ἀλλήλας ἀντιφατικῶς ἀποφανόμενας, τὴν πᾶς κατάφασιν τῇ ἢ πᾶς ἀπο-
 φάσει καὶ τὴν ὑδὲις ἀπόφασιν τῇ τίς καταφάσει, καὶ ἔτι τὰς καθ' ἑκάστην, τὴν Σωκράτους λευκὸς ἐστὶ τῇ Σωκράτους λευκὸς ἔκ ἐστι. τὰς δὲ γε ἀπροσδιορίστας, αὐτὰς καὶ ἐν τέτοις καθόλου μὴ καθόλου 40
 προστηγόμεναι, ἢ λέγων ἀντιφάσκειν ἀλλήλαις. ὑδὲ γὰρ αἰεὶ διαι-

ρεῖν τὸ ἀληθὲς καὶ τὸ ψεῦδος, ἀλλὰ ταῖς μερικαῖς τὴν αὐτὴν ἐχού-
 σαις δύναμιν συναληθεύειν ἐπὶ τῆς ἐνδεχομένης ὕλης, ἐφ' ἧς καὶ
 ἐκεῖναι συναληθεύουσαι κατελαμβάνοντο. ἀληθεύειν γὰρ ἅμα τὴν
 τε ἔστιν ἄνθρωπος λευκὸς ἀπροσδιόριστον κατάφασιν ἐπὶ τινος
 φέρε τῶν Σκυθῶν λαμβανομένην καὶ τὴν ἔκ ἐστιν ἄνθρωπος λευ-
 κὸς ἀπροσδιόριστον ἀπόφασιν ἐπὶ τινος τῶν Αἰθιοπῶν, καὶ τὴν ἔστιν
 ἄνθρωπος καλὸς ἐπὶ τῷ Ἀχιλλεῶς ἢ τῷ Νιρέως καὶ τὴν ἔκ ἐστιν
 ἄνθρωπος καλὸς ἐπὶ τῷ Θεορίτῳ. ταῦτα τοίνυν ἔστιν τῷ Ἀριστο-
 τέλει ἀποφανόμενα (*), καὶ ἀντιφθεγομένων πρὸς αὐτὴν κλεινῶν
 τε καὶ ἐμοὶ σεβασμίων ἀνδρῶν, προσήκον ἂν εἴη φιλότεραν ἅμα
 καὶ αἰδοιοτέραν ἀπάντων τὴν ἀλήθειαν ἡμᾶς ἡγησασμένους, ὅπερ καὶ
 αὐτοὶ ἐπιτηδεύειν ἡμῖν παρακελεύοντο, μὴ ἀβαστανίζωσι τὸ θεω-
 ρημα παρελθεῖν, ἀλλ' ἐπισκέψασθαι τὴν τε τῷ Ἀριστοτέλει διὰ-
 νοίαν, καθ' ἣν ἀξιόη συναληθεύειν ἀλλήλαις τὰς ἀπροσδιορίστας
 προτάσεις, καὶ τὰ παρὰ τῶν ἀντιδιαταττομένων αὐτῷ περὶ τέτων
 λεγόμενα... f. 92. εἰ δὲ τις ἀξιόη τὴν ἀπροσδιόριστον ἀπόφασιν
 ποτὲ μὴ τῇ μερικῇ ἀποφάσει συντρέχειν ποτὲ δὲ τῇ καθόλου (παρο-
 ξυτόνως μὲν γὰρ λαμβανομένη τῷ ἔστιν ἐν τῷ "ἄνθρωπος δίκαιος ἔκ
 ἐστι" ταύτην φθέγγεσθαι τῷ ὑδὲις ἄνθρωπος δίκαιός ἐστιν, ὁξυτόνως δὲ
 τῷ ἔκ πᾶς ἄνθρωπος δίκαιός ἐστιν), πρῶτον μὲν ἢ πείθειν ἀλλὰ νομο-
 θετεῖν ἡμῖν λέγοιτο ἂν, ἔπειτα ῥητέον πρὸς αὐτὸν ὡς ἔκ οἶδεν
 ἢ Ἑλληνικῇ χρησὶς ἐπὶ τέλει τὸ ἔστιν ὁξυτονόμενον, εἰ καὶ ἐν οἰαδῇ-
 ποτε χώρα τῇ ἀρνήσει ὑποτεταγμένον. εἰ ἔν ὁμολογεῖ καὶ αὐτὸς
 βαρυνόμενος τῷ ἔστιν τὴν ἀπροσδιόριστον ἀπόφασιν τῇ καθόλου τὸ αὐτὸ
 φθέγγεσθαι, αἰεὶ δὲ βαρυνονέει αὐτὸ ἀναγκαῖον ἐν ταῖς τοιαύταις
 προτάσεσι, ὁῦτοι ὅτι συνδραμεῖ τῇ τῷ καθόλου ἀποφάσει καὶ ἀν-
 τίφασιν ποιήσει πρὸς τὴν οἰκείαν κατάφασιν. ταῦτα μὲν ὅ τῶν
 ἀντιφθεγομένων τῷ Ἀριστοτέλει λόγος. μήποτε δὲ δυνατὸν πρὸς
 ἕκαστον τῶν ἐπιχειρηθέντων ἀπαντᾶν.

f. 98. ἀπορήσει δ' ἂν τις πῶς ὅπως ἡξίωσεν ὁ Ἀριστοτέλης
 τὴν τῶν προτάσεων τέτων ἀντίθεσιν προσαγορεύειν ἀντίφασιν,
 καίτοι συναληθεύειν αὐτὰς οἰόμενος, τὴν δὲ ἀντίφασιν ὀρίζόμενος
 ἐν τοῖς Ἀναλυτικοῖς (Anal. Post. 1 2 p. 72 12) ἀντίθεσιν ἧς
 ὑδὲν μεταξὺ καθ' αὐτήν, καὶ ἐν Κατηγορίαις (c. 10 p. 13 6) μέν-
 τοι, ἐν οἷς διέκρινε τὰ εἶδη τῶν ἀντικειμένων, εἰπὼν ὅτι ὅσα ὡς
 κατάφασιν καὶ ἀπόφασιν ἀντίκειντο, διαφέρει τῶν καὶ τὰς ἄλλας
 ἀντιθέσεις ἀντικειμένων τῷ ἐπὶ μόνων τέτων ἐξ ἀνάγκης τὸ μὴ
 ἀληθὲς εἶναι τὸ δὲ ψευδές. πῶς ἔν ὁ ταῦτα πανταχῇ διορίζομε-
 νος ἐν τέτοις ἡξίωσε τὴν ἀντίθεσιν τῶν συναληθεύουσῶν, ὡς αὐ-
 τὸς φησιν, ἀλλήλαις προτάσεων, τῶν ἀπροσδιορίστων λέγων, κα-
 λεῖν ἀντίφασιν; προσιπὼν γὰρ "ὅσαι μὲν ἔστιν ἀντιφάσεις τῶν καθόλου
 εἰσὶ καθόλου", ἐπήγαγεν "ὅσαι δὲ ἐπὶ τῶν καθόλου μὴ καθόλου
 δέ," ὡς ἂν καὶ τῆς τέτων ἀντιθέσεως ἀντιφάσεως καλεσμένης. ῥη-

(*) Boeth. II p. 340: ait illam esse oppositionem contradic-
 toriam, quaecumque dicit non esse universaliter rem univer-
 salem, contra eam quae rem universalem universaliter proponit.
 atque hoc est quod ait: opponi autem affirmationem negationi
 dico contradictorie quae universaliter significat ei quae non
 universaliter... verba igitur se obscure habent, sed sententia
 manifesta est.

(*) Boeth. II p. 343: Syrianus tamen nititur indefinitam
 negationem vim definitae obtinere negationis ostendere, et hoc
 multis probare nititur argumentis, Aristotele maxime recla-
 mante.

- τέον ἔν πρὸς τὴν ζήτησιν ὡς τὸ ὄνομα τῆς ἀντιφάσεως ποτὲ μὴ
 παραλαμβάνει ἐπὶ μάχης καταφάσεως καὶ ἀποφάσεως διαρυσῶν
 αἰετὶ τὸ ἀληθές καὶ τὸ ψεῦδος, ὡς δηλοῖ τὰ τε ἐν ταῖς Κατηγορίαις
 ῥηθέντα καὶ ὁ ἐν τοῖς Ἀναλυτικοῖς ἀποδιδόμενος τῆς ἀντιφάσεως
 ὅρος, ποτὲ δὲ κοινότερον πᾶσαν ἀπλῶς ἀντιθεσιν καταφάσεως καὶ
 ἀποφάσεως τῷ αὐτῷ ὑποκειμένῳ καὶ τῷ αὐτῷ κατηγορουμένῳ
 χρωμένῳ. δηλοῖ δὲ ἐφεξῆς λέγων ὡς ὁ πᾶσα ἀληθὴς ἢ ψευδὴς
 ἀντίφασις, ταύτην λέγων τῷ ὁ πάσης ἀντιφάσεως τὸ μὴ τῶν μο-
 ρίων ἀληθεύειν τὸ δὲ ψεύδεσθαι ἀνάγκη.
- 176
 33. f. 99 b. πάσαις ἐπελθὼν ταῖς ἀντιθέσεσι τῶν προτάσεων ὁ
 Ἀριστοτέλης ὥσπερ πόρισμά τι συνάγει, καὶ παραδίδωσιν ἡμῖν διὰ
 τούτων ὅτι τῇ μιᾷ καταφάσει μίαν μόνην ἀπόφασιν μάχεσθαι δυ-
 νατόν, πλείους δὲ μιᾷς ἀδύνατον. . . τούτο ἔν παραδίδως ἡμῖν ὅτι
 μία ἀπόφασις μιᾷς καταφάσεως, καὶ τὴν αἰτίαν ἐπάγων τὴν συμ-
 βαίνοντος, "τὸ γὰρ αὐτό" φησιν "ἀποφῆσαι δεῖ τὴν ἀπόφασιν ὅπερ
 κατέφησεν ἢ κατάφασιν καὶ ἀπὸ τῆς αὐτῆς." λέγει οὖν τὸ αὐτὸ μὴ
 κατηγορούμενον, ἀπὸ δὲ τῆς αὐτῆς τὸ ὑποκειμένον. προεῖρη γὰρ
 πολλάκις ὅτι καὶ ὑποκειμένῳ τῷ αὐτῷ καὶ κατηγορουμένῳ χρῆσθαι
 ἀνάγκη τὰς ἀντιφατικῶς ἀντικειμένας ἀλλήλαις προτάσεις. εἴτα
 ὥσπερ ἀναμνησκῶν ἡμᾶς τῆς γενομένης ἀπὸ τῆς ὑποκειμένης
 διαμέσεως τῶν προτάσεων "ἢ τῶν καθ' ἕκαστά τινος" φησιν "ἢ
 ἀπὸ τῶν καθόλου τινός, ἢ ὡς καθόλου ἢ ὡς μὴ καθόλου" λέγει δ' ἂν
 τὸ μὴ "ἢ τῶν καθ' ἕκαστα" περὶ τῆς ἀντιθέσεως τῶν καθ' ἕκαστα
 δηλονότι προτάσεων, τὸ δὲ "ἢ ἀπὸ τῶν καθόλου τινός" περὶ πασῶν
 ἀπλῶς τῶν καθολικῶν ὑποκειμένων χρωμένων, καὶ τούτων τὸ μὴ "ἢ
 ὡς καθόλου" περὶ τῶν προσδιωρισμένων, τὸ δὲ "ἢ ὡς μὴ καθόλου"
 περὶ τῶν ἀπροσδιορίστων. εἴτα τῶν καθ' ἕκαστα παραδείγματα
 παραθέμενος διὰ τῶν ὅσων ἐξὶ Σωκράτης λευκός, ἢ ἐξὶ Σωκράτης
 λευκός, πρὶν τὰ τῶν ἄλλων προτάσεων παραδείγματα ἐπαγα-
 γεῖν, ἐξηγεῖται πρὸς τίνος διάκρισιν εἰρηγὶ τὸ δεῖν τὸ αὐτὸ ἀποφῆσαι
 τὴν ἀπόφασιν ὅπερ κατέφησεν ἢ κατάφασιν, καὶ φησὶν "εἰάν δὲ
 ἄλλο τι ἢ ἀπ' ἄλλου τὸ αὐτό, ἢ καὶ ἀντικειμένη ἄλλ' ἕξαι ἐκείνης
 ἐτέρας." τούτο δὲ ἐξὶν ὅτι εἰάν ἄλλο τι ἀποφῆσθαι ἢ ἀπόφασιν κα-
 τηγορούμενον, καὶ μὴ ὁ κατέφησεν ἢ κατάφασιν, ὅσων τῆς καταφά-
 σεως εἰσάσης "ἄνθρωπος λευκός ἐξιν" ἢ ἀπόφασιν εἰ εἴποι "ἄν-
 35
 18
 9. f. 100 b. καὶ ὅτι αἱ ἐναντία ἄλλαι. λέγει δὲ ἄλλαι παρὰ
 τὰς ἀντιφατικῶς ἀντικειμένας δηλονότι. "καὶ τίνες εἰσὶν αὐτῶν,"
 καὶ κοινῶς καὶ ἐνταῦθα καὶ ἐπὶ τῶν ἐφεξῆς ῥηθησομένων ὑπακκομένῳ
 τῶν εἰρηγῶν.
- 18
 13. f. 101 b. προεῖπων ὅτι τῇ μιᾷ καταφάσει μία μάχεσθαι ἀπό-
 φασις, τίς ποτὲ ἐξιν ἢ μία κατάφασιν καὶ ἢ μία ἀπόφασιν, προ-
 κρίθησι διὰ τούτων, ἥδη μὴ καὶ διὰ τῶν προλαβόντων παραδὼς ἡμῖν
 τὴν περὶ τούτων ἔνοιαν, δι' ὧν ἔλεγεν "ἐξὶν δὲ εἰς λόγος ἀποφάν-
 45
 τικὸς ἢ ὁ ἐν δηλῶν ἢ ὁ συνδέσμων εἰς, πολλοὶ δὲ οἱ πολλὰ καὶ μὴ
 ἐν ἢ οἱ ἀσύνδετοι," ἀλλ' ἐν ἐκείνοις μὴ αἰνιττόμενος τὴν διαφέρειν
 τῶν ἐνός καὶ τῶν πολλῶν λόγων, ἐνταῦθα δὲ μὴ πλείονος ἐπεξ-
- εργασίας τὸ θεωρήμα παραδίδως. μίαν γὰρ εἶναι φησὶ πρότασιν
 τὴν ἐνὶ χρωμένῳ καὶ τὸ σημαίνονμενον ὑποκειμένῳ καὶ ἐνὶ κατηγορου-
 μένῳ, εἴτε καθόλου ὡς καθόλου εἴη εἴτε μὴ ὁμοίως, περὶ τῶν εἴτε
 μερικῇ εἴτε καὶ ἀπροσδιορίστῳ, ἢ καὶ καθ' ἕκαστα, εἰ καὶ μὴ τέθεικε
 5 τῶν καθ' ἕκαστα παραδείγματα διὰ τούτων.
- f. 102. τὸ δὲ "ὁ γὰρ ἐξὶ τις ἄνθρωπος ἵππος" εἰρηγῶν μοι 18
 δοκεῖ διὰ τὸ δύνασθαι ποτε καὶ τὰς ἔτι λαμβανομένας προτάσεις
 μὴ πολλὰ σημαίνειν ἀλλὰ ἓν, ὅταν τοῖς ἐν τινι ὅρισμῳ παραλαμ-
 βανομένοις πλείοσι πράγμασι, τῷ τε γένει φημι καὶ ταῖς διαφο-
 ραῖς, ἐν τις ὄνομα ὅγῃ τὸ τυχόν. κείτω γὰρ τῷ ζῳῷ τῷ λογικῷ τῷ
 ὀνητῷ τῷ νῦ καὶ ἐπιστήμης δεκτικῷ κοινὸν ὄνομα, ὥσπερ ἔλαβεν
 ὁ Ἀριστοτέλης, ἱμάτιον. ἀρ' ἔν, ὅταν εἰπωμεν ἐξιν ἱμάτιον λευκόν,
 ὁ μίαν ἀλλὰ πολλὰς φήσομεν εἶναι ταύτην τὴν πρότασιν; ὁ δὲ
 μὴ, ἐπειδὴ ἐκ πάντων οἷς κείτω τὸ ἱμάτιον ὄνομα, μία τις φύσις
 ἢ τῶ ἀνθρώπῳ συμπληρῶν, καὶ ταύτην ἐξὶ τὸ εἰπεῖν "ἐξιν ἱμάτιον
 λευκόν" καὶ "ἐξὶ ζῶν λογικόν, ὀνητόν, νῦ καὶ ἐπιστήμης δεκτικόν
 λευκόν." τούτο δὲ ταύτην τῷ ἐξιν ἄνθρωπος λευκός. ὥς ἔκ ἂν
 λέγει πλείους προτάσεις ὁ ἐν τινι κατηγορῶν τὸ τιθεμένης ὀνόματος
 κοινῶς ἐν ἅπασιν τοῖς συμπληρῶσι τὴν αὐτὴν ὅρισμῳ. τίς ἔν ὁ διο-
 20 ρισμὸς τῶν προτάσεων ἐφ' ὧν ἔκ ἐνδέχεται τὸ τεθεῖν αὐτοῖς ὄνομα
 μίαν ἐργάσασθαι πρότασιν καὶ ἐφ' ὧν δυνατόν; ὅτι ἐφ' ὧν μὴ ἔκ
 ἐνδέχεται μίαν γενέσθαι τὴν πρότασιν, ταῦτα διακεκρίσθαι ἀλλήλων
 ἀνάγκη (*). . . "ὁ γὰρ ἐξὶ τις ἄνθρωπος ἵππος." ὅπως δὲ καὶ
 τούτο τὸ θεωρήμα συμβάλλεται πρὸς τὴν τῆς κυρίως λεγομένης ἀν-
 25 τιφάσεως θεωρίαν, διδάσκων ἐπηγάγεν "ὥς ὁ δὲ ἐν ταύταις
 ἀνάγκη τὴν μὴ ἀληθῆ τὴν δὲ ψευδῇ ἀντίφασιν εἶναι," ταύτην λέ-
 γων τῷ ὥς ὁ δὲ ἐν ταῖς ταιαύταις ἀντιφάσεσι ταῖς ὁμωνύμῳ
 χρωμέναις ὑποκειμένῳ ἢ κατηγορουμένῳ ἀνάγκη τὴν μὴ τῶν προ-
 30 τάσεων ψεύδεσθαι τὴν δὲ ἀληθεύειν. καὶ τούτο εἰκότως.
- f. 103 b. τετάρτων τοῖνυν ὅσων ἐν ταῖς προτάσεσιν ἀντιθέ- 18
 25 σεων καὶ τὴν ἀπὸ τῶν ὑποκειμένων διαίρεσιν (**), δύο μὴ τῶν διαγω-

(*) Boeth. II p. 347: huic expositioni. . . et Aspasius et Porphyrius et Alexander in his quos in hunc librum ediderunt commentariis consensere. . . Herminus vero sic sentit. . . quare praetermittendus est.

(**) Boeth. II p. 351: est inter philosophos disputatio de rerum quae fiunt causis, necessitate omnia fiant au quaedam casu; et in hoc Epicureis et Stoicis et Peripateticis nostris magna contentio est, quorum paulisper sententias explicemus. . . id. p. 352: in eo autem quod possibile esse dicitur, est quaedam inter Peripateticos et Stoicos dissensio, quam hoc modo paucis absolvimus. cf. p. 359. Anon. Coislin. ἐνταῦθα βέβαιον ὁ φιλόσοφος δεῖξει ὅτι φυλάττεται τὸ ἀντιφατικὸν ἀξίωμα, ἀλλὰ συνηγορικῶς καὶ ὁ δογματικῶς. ποιεῖ δὲ τούτο ὅτι τῶν παλαιῶν τινές, ὥσπερ καὶ τῶν νέων πολλοί, συνηγοροῦντες τῇ ἀστρολογίᾳ καὶ τῇ εἰμαρμένην εἰσαγογόντες, ἔφασκον μὴ εἶναι ἐνδεχόμενοι, ἀλλὰ πάντα εἶναι καὶ γίνεσθαι ἐξ ἀνάγκης. ὁ γὰρ δυνατόν, φασί, φυγεῖν τὸ μεμοιραμένον, καὶ τὴν σωφροσύνης καὶ τὴν μή. ἔτι γὰρ λέγοντες ἀγῆρην ἡμῶν τὸ αὐτεξέστην, ὁ περὶ τὸ ἐνδεχόμενον καταγίνεται.

νῶν, τῆς πᾶς πρὸς τὴν ὁ πᾶς καὶ τῆς τίς πρὸς τὴν ὑδείς, τρίτης δὲ τῆς τῶν ἀπροσδιορίζων, καὶ ἐπὶ ταύταις τῆς τῶν καθ' ἕκαστα, πάνυ προσεκτικῶς τὰ μὲν τρία τῶν ἐν ταῖς προτάσεσιν ἀντιθέσεων εἶδη καὶ πάντα χρόνον ὁμοίως ἔχειν φησὶ πρὸς τὸ διαιρεῖν τὸ ἀληθές καὶ τὸ ψεῦδος ἢ συναληθεύειν, λέγων δὲ τὰς τε διαγωνίας καὶ τὰς ἀπροσδιορίζουσας, τὰς δὲ καθ' ἕκαστα ἐκεί. γινώσκω δὲ ἡμῖν ὁ λόγος ἐπὶ μιᾷς τῶν εἰρημένων τριῶν ἀντιθέσεων, ἵνα καὶ ὅλη διαφέρωσιν αὐτῶν καὶ τὴν εἰρημένην τρόπον αἱ καθ' ἕκαστα προτάσεις γένῃ) φανερόν, τῶν αὐτῶν ἀρμόσαι ἡμῖν δηλονότι δυναμένων πρὸς τὴν διάκρισιν τῶν καθ' ἕκαστα προτάσεων ἀπὸ τῶν λοιπῶν 10 δύο ἀντιθέσεων. . . f. 105. τὸτο τὸ θεωρήμα τὸ νῦν ὑπὸ τῆς Ἀριστοτέλους κινούμενον δοκεῖ μὴ εἶναι λογικόν (*), καὶ ἀληθεύειν δὲ πρὸς πάντα τὰ μέρη τῆς φιλοσοφίας ἐξ ἐναντακάϊον. κατὰ τε τὴν ἡθικὴν φιλοσοφίαν πᾶσαν ἀνάγκη προσλαμβάνειν ὡς ὅτι πάντα ἐξί τε καὶ γίνεσθαι ἐξ ἀνάγκης, ἀλλ' ἐξί τινα καὶ ἐφ' ἡμῖν, ἐπεὶ περ κύριοι 15 πράξεων τινων ὄντες, καὶ ἐφ' ἡμῖν ὅν ἐλέει καὶ μὴ ἐλέει τὰδε τινα καὶ πράξει καὶ μὴ, τὰς μὲν ἐπαινετάς τὰς δὲ ψεκτάς εἶναι τῶν τε προαιρέσεων καὶ τῶν πράξεων λέγομεν, καὶ προτρέπειν μὲν τὰς πέλας ἀξιοῦμεν ἐπὶ τὰς καλὰς καὶ ἀγαθὰς πράξεις, ἀποτρέπειν δὲ ἐκ τῶν ἐναντιῶν. καὶ μέντοι καὶ πρὸς φυσιολογίαν χρήσιμον φαίνεται τὸ θεώ- 20 ρημα. ζητήσει γὰρ καὶ ὁ φυσιολόγος εἴτε πάντα ἐξ ἀνάγκης γίνεσθαι τὰ γινόμενα, εἴτε τινα ἀπὸ τύχης καὶ ἐκ ταυτομάτου. καὶ πρὸς τὴν λογικὴν μέθοδον ὡσαύτως. αὐτὸ γὰρ τὸτο ἐξί τὸ νῦν ζητούμενον, εἴτε πᾶσα ἀντίφασις ἀφωρισμένως διαίρει τὸ ἀληθές καὶ τὸ ψεῦδος, εἴτε ἐξί τις καὶ ἀορίσως ταῦτα διαιρῶσα. ἐκτείνωμενον δὲ 25 τὸ θεωρήμα καὶ ἐπὶ τὴν πρώτην φιλοσοφίαν εὐρήσεις. ζητήσει γὰρ καὶ ὁ θεολόγος καὶ τίνα τρόπον ὑπὸ τῆς προνοίας διακυβεύσθαι τὰ ἐν τῷ κόσμῳ πράγματα, καὶ εἴτε πάντα ὠρισμένως καὶ ἐξ ἀνάγκης γίνεσθαι τὰ γινόμενα, καθάπερ τὰ ἐπὶ τῶν αἰδίων ὑπάρχοντα, ἢ ἐξί τινα καὶ ἐπὶ ἐνδεχομένων ἐκβαίνοντα, ὧν τὴν γένεσιν ἐπὶ με- 30 ρικὰς δηλονότι καὶ ἄλλοτε ἄλλως ἐχέσας αἰτίας ἀνάγειν ἀνάγκη. . . f. 106 b. ἀγνοεῖν μὲν ὅθεν τῶν ὄντων τὴς θεὸς ἐνδέχεται, τὰ πάντα παραγαγόντας καὶ τε διακοσμήσοντας, νῦν τε παντελῶς ἀμιγείς πρὸς ὕλην ὄντας, μᾶλλον δὲ, εἰ χρὴ τὸ ἀκριβέστερον φάναι, καὶ ὑπὲρ τὴν νοεράν αὐτὴν ιδιότητα τὴν ὄντως αὐτῶν ὑπαρξιν ἰδρυ- 35 μένας. ὅτε γὰρ αὐτόματον ἐρῶμεν εἶναι τῶν ὄντων τὴν φύσιν τε καὶ τάξιν, ὅτε τὴς θεὸς εὐλογον ἢ ἀγνοεῖν ἅπερ παράγασιν ἢ ὡς τινὰς ἀφερεπόνους κατολιγωρεῖν τῆς τε γνώσεως αὐτῶν καὶ τῆς διακοσμήσεως (**). . . τῶτων ὅν κατὰ τε τὰς κοινὰς καὶ ἀδιασφύβους τῶν ψυχῶν ἐννοίας ὁμολογημένων ὄντων, καὶ ἐν τῷ δεκάτῳ τῶν 40 Νόμων (p. 900 sqq.) ἐναργῶς ἀποδειγμένον, ὅτε ἀγνοεῖν τὰ ἡμέτερα τὴς θεὸς δυνατὸν ὅτε ἀόριστον αὐτῶν γινώσκειν ἔχειν,

(*) Boëth. II p. 352: non incommode neque incongrue Aristoteles de rebus altioribus et fortasse non pertinentibus ad artem logicam disputationem transtulit, cum de propositionibus loqueretur.

(**) αἰνιττεται τὸ Μετὰ τὸν τὸς θεὸς ἄγειν σχολῇ καὶ τὰ ἐξῆς codex in marg.

ὥσπερ εἰκάζοντας περὶ τῶν ἐκβησομένων. πρῶτον μὲν γὰρ, ὡς ὁ Τίμαιος ἡμᾶς ἐδίδαξε καὶ αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης θεολογῶν ἀποφαίνεσθαι, καὶ πρὸ τούτων ὁ Παρμενίδης, ὅχι ὁ παρὰ Πλάτῳ μόνον ἀλλὰ καὶ ὁ ἐν τοῖς οἰκείοις ἐπέσιν, ὅθεν ἐξί παρὰ τοῖς θεοῖς ὅτε παρελήλυθός ὅτε μέλλον. . . f. 109 b. τῶτων ὅν ὅπως ἔχοντων ῥητέον τὴς θεὸς γινώσκων μὲν πάντα τὰ γεγονότα καὶ τὰ ὄντα καὶ τὰ ἐσόμενα ἢ μέλλοντα, τοῖς θεοῖς προσήκοντα τρόπον. τῶτο δὲ ἐξί μὲν καὶ ὠρισμένη καὶ ἀμεταβάτῳ γνώσει. . . ὅ γὰρ δὴ συμπαραθεῖν τῇ βούλει τῶν πραγμάτων τὴν τῶν θεῶν γνώσιν ἀνεξόμειθα λέγειν, ὅθεν εἶναι τι ἐπ' ἐκείνων ἢ παρελήλυθός ἢ μέλλον, ὅθεν λέγειν ἐπ' αὐτῶν, ὡς ἐν Τίμαίῳ παρελήλυθαμεν (p. 38), τὸ γὰρ ἢ τὸ ἔξαι, μεταβολῆς τινὸς ὄντα σημαντικά, μόνον δὲ τὸ ἔξαι, καὶ τῶτο ὅτι τὸ συναριθμώμενον τῷ τε γὰρ καὶ τῷ ἔξαι καὶ ἀντιδιαίρμενον αὐτοῖς, ἀλλὰ τὸ πρὸ πάσης χρονικῆς ἐμφάσεως ἐπινοώμενον καὶ τὸ ἀτρεπτον αὐτῶν ἢ ἀμεταβάλητον σημαίνει, ὅπερ καὶ ὁ μέγας Παρμενίδης παντὶ τῷ νοητῷ ὑπάρχειν ἀποφαίνει. "ὅ γὰρ ἐν ὅδ' ἔξαι" φησὶν "ὅ μὲν πᾶν, ἐξί δὲ μὲν." καὶ ὁ χρὴ νομίζειν ὅτι ἀναγκαῖον ἔχει τὴν ἐκβασιν ὅτι λέγομεν ἐνδεχόμενα, διὰ τὸ ὑπὸ θεῶν γινώσκουσι ὠρισμένως. ὅ γὰρ διότι γινώσκουσιν αὐτὰ οἱ θεοί, διὰ τῶτο ἀναγκαῖως ἐκβήσεσθαι, ἀλλ' ἐπειδὴ φύσιν ἔχοντα ἐνδεχομένην καὶ ἀμφίβολον πέρας ἔχει πάντως ἢ τοῖον ἢ τοῖον, διὰ τῶτο τὴς θεὸς εἰδέναι ἀναγκαῖον ὅπως ἐκβήσεσθαι. καὶ ἐξί τὸ αὐτὸ τῇ μὲν φύσει τῇ αὐτῇ ἐνδεχόμενον, τῇ δὲ γνώσει τῶν θεῶν ἐκείνῳ ἀόριστον ἀλλ' ὠρισμένον. . . ἐπεὶ δὲ τινες θρασύτερον ἀνασφραζόμενοι περὶ τὴν ζήτησιν τῆς προκειμένης θεωρήματος οἶον 50 δεικνύειν μὴδὲ τοῖς θεοῖς ὠρισμένην ὑπάρχουσαν γνώσιν τῶν ἐνδεχομένων, χρηστέως παράγοντες ἡμῖν περὶ τῶν μελλόντων ἀμφιβόλως ἀποφηνάμενας, ῥητέον πρὸς αὐτὰς ἅπερ ὁ μέγας φησὶ Σουριανός, ὅτι πρῶτον μὲν ἐπιφανὲν ἐχρῆν ὡς ἄλλη μὲν ἐξί καὶ τῶν θεῶν γινώσκειν καὶ νόησις, ἑτέρα δὲ ἢ τῆς προφητικῆς ἐνέργεια.

f. 111. ἐπαναγόντες δὲ τὴν λόγον ἐπὶ τὴν ἐξηγήσιν τῶν ὑπὸ τῆς Ἀριστοτέλους ἐν τούτοις λεγομένων, πρῶτον μὲν ἀκόλυντα εἶναι φήσομεν τὰ διὰ τῶτων παραδιδόμενα τοῖς ὀλίγοις πρότερον εἰρημένους (*). ἐλέγετο γὰρ προσεχῶς περὶ ἀντιθέσεως καταφάσεως τε καὶ ἀποφάσεως ὅχι αἱ διαιρεσῶν τό τε ἀληθές καὶ τὸ ψεῦδος. τούτοις ὅν ἀκόλυντος προσέθησι ποῖα καταφάσεις πρὸς ποῖαν ἀπόφασιν ἀντίκειναι ὅπως ὡς διαιρεῖν μὲν αὐτὰς αἱ τό τε ἀληθές καὶ τὸ ψεῦδος, ὅ μὲντοι ἀφωρισμένως ἀλλ' ἀορίσως. παραδίδωσι δὲ πρῶτον μὲν τὰ κοινῶς ὑπάρχοντα ταῖς τε διαγωνίαις ἀντιφάσεσι καὶ τῇ τῶν καθ' ἕκαστα, λέγων ὅτι πάσαις αὐταῖς ὑπάρχει τὸ ἀφωρισμένως ταῦτα μερίζειν καὶ τὴν ἐνεσῶτα χρόνον καὶ τὴν παρωχη-

(*) Boëth. II p. 353: in affirmationibus contingentia prodeñtibz veritas quidem et falsitas in incerto est: quae enim vera sit, quae falsa, secundum ipsarum propositionum naturam ignoratur; necesse est tamen unam veram esse, alteram falsam. Porphyrius tamen quaedam de Stoica dialectica permiscet, quae cum Latinis auribus nota non sint, nec hoc ipsum quod in quaestionem venit agnoscitur; atque ideo illa studio praetermittimus.

κότα (τὸτο γὰρ ἐστὶ τὸ ἐπὶ τῶν ὄντων καὶ τῶν γενομένων τὴν κατάφασιν ἢ τὴν ἀπόφασιν ἀληθῆ ἢ ψευδῆ εἶναι), πρότερον μὲν ὅτι ταῖς διαγωνίαις τὸτο ὑπάρχει διδάσκων, ἃς καθόλου ὡς καθόλου προσηγόρευσεν ὡς ἐχούσας τὴν ἑτέραν τῶν προτάσεων καθόλου, ἔπειτα προστίθεις ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν καθ' ἕκαστα προτάσεων τὸ αὐτὸ συμβαίνει ὅπερ καὶ ἐπὶ τῶν διαγωνίων· τὸτο γὰρ βάλει· τὸ "ὡςπερ εἶρη". . . πᾶν δὲ ἀκριβῶς τὸ ἴδιον τῶν προτάσεων, περὶ ὧν ὁ λόγος, ἀφορίζόμενος ἐπὶ τῶν καθ' ἕκαστα καὶ μελλόντων εἶπε, διὰ τὸ "μελλόντων" τὸ ἐπὶ τῆς ἐνδεχομένης ὕλης λαμβανόμενον σημαίνων. ἄλλο γὰρ ἐστίν, ὡς αὐτὸς ἐν τοῖς περὶ Γενέσεως καὶ Φθορᾶς (2 11) διορίξει, τὸ μέλλον παρὰ τὸ ἐσόμενον· καὶ τὸ μὲν ἐσόμενον τὸ πάντως ἐκβησόμενον σημαίνει, ὡς ὅταν εἴπωμεν ἔσται χειμὼν ἢ θέρος ἢ ἐκλείψις, τὸ δὲ μέλλον τὸ ἐκβῆναι καὶ μὴ ἐκβῆναι δυνατόν, οἷον μέλλω βαδίζειν, μέλλω πλέειν.

^{18 a} ³⁴ f. 112. βάλει μὲν διὰ τῶν παρασηῶσαι τῇ δόξῃ τῇ ἀναί-
 ρῶσιν τὸ ἐνδεχόμενον, ἵνα ὡς οἷον τέ ἐστι κρατυνθεῖσαν αὐτὴν διελέγῃ. τὸς δὲ προϊσταμένους ταύτης τῆς δόξης διὰ τῶν ὑποκρινόμενος ὡςπερ λημμάτιον τι πρῶτον λαμβάνει, ὅτι τῇ μὲν ἀληθείᾳ τῶν λόγων ἔπεδ' ἀνάγκη τὴν ὑπαρξίν τῶν πραγμάτων, τῷ δὲ ψεύδει τὴν ἀνυπαρξίαν· ὅπερ αὐτῷ βάλει τὸ "εἰ γὰρ πᾶσα κατάφασις ἢ ἀπόφασις ἀληθῆς ἢ ψευδὴς, καὶ ἅπαν ἀνάγκη ὑπάρχειν ἢ μὴ ὑπάρχειν." ἔπειτα ὁρμᾷ μὲν ἀπὸ τῆς ἀξιώματος τῆς ἀντιφάσεως, λέγων ὅτι ἀνάγκη τῶν καθ' ἕκαστα καὶ ἐνδεχομένων προτάσεων ἐπὶ τῷ μέλλοντος χρόνῳ λαμβανομένων τὴν ἑτέραν ἀληθεύειν, ἐπειδὴ ὅτε ἀμφοτέρας ἅμα ψεύδεσθαι ὅτε ἀληθεύειν ἀμφοτέρας ἅμα δυνατόν. τῶν δὲ τὸ μὲν, ὅτι ἐκ ἀληθεύσων ἀμφοῖν, λέγει σαφῶς ἐν τούτοις διὰ τὸ "ἀμφοῖν γὰρ ἔχ' ὑπάρξει ἅμα ἐπὶ τοῖς ταῦτοις," τούτῳ, αἱ γὰρ τοιαῦται προτάσεις ἐπεὶ πᾶσι τὸ αὐτὸ ταῖς ἀπροσδιορίστοις, ταῖς ἐπὶ τῆς ἐνδεχομένης ὕλης λαμβανομέναις· ἐκείνας μὲν γὰρ συναληθεύειν ἐλέγομεν, ταύτας δὲ συναληθεύειν ἀδύνατον, ἵνα μὴ τὸ αὐτὸ ἅμα τῷ αὐτῷ καὶ ὑπάρχει καὶ μὴ ὑπάρχει, οἷον τῷ Σωκράτει καὶ τὸ λούσαθαι τῇ ἐξῆς καὶ τὸ μὴ λούσαθαι. τὸ δὲ, ὅτι ὅδε ψεύδεσθαι αὐτὰς ἅμα δυνατόν, ἐν τοῖς ἐφεξῆς προδήσει.

^{18 a} ³⁹ f. 113. τὸ προειρημένον λημμάτιον κρατύνει βυλόμενος ὁ Ἀριστοτέλης, ὅτι τῇ ἀληθείᾳ τῶν λόγων ἔπειθ' ἢ ὑπαρξίς τῶν πραγμάτων καὶ τῷ ψεύδει ἢ ἀνυπαρξία, διὰ παραδείγματων ἐπιδείκνυσιν τὸτο ὅπως ἔχον.

^{18 b} ¹ f. 113 b. διόπερ φησὶ "καὶ εἰ ἔστι λευκὸν ἢ ἐκ λευκόν, ἀληθές ἢ φάναι ἢ ἀποφάναι," διδάσκων ἡμᾶς ἅμα διὰ τὸ μὴ εἰπεῖν ἀληθές ἐστι φάναι, ἀλλ' ἀληθές ἦν, ὅπερ ἐν τοῖς ἐξῆς σαφῶς προδήσει, ὅτι ἐκ μόνον κατ' αὐτὸν ἐν χρόνῳ καθ' ὃν ἐκβαίνει τὰ πράγματα καὶ ὑπέφηνεν ἀληθές ἐστι λέγειν περὶ αὐτῶν ὅτι ὅπως ἔχει ὡς ἔχει, ἀλλὰ καὶ πρὸ τῆς ἐκβάσεως ἀληθές ἐστιν ἢ περὶ αὐτῶν πρόρρησις; ἀναγκαίως τὸτο προλαμβάνων ὡς ἐσόμενον αὐτῷ χρόνῳ σιμον πρὸς τὴν ἀναίρεσιν τῆς ἐνδεχομένης καὶ τὴν ὅλην τῆς ἐφόδου δύναμιν, ὡς μαθησόμεθα, συνέχον. τὸτο ἔν ὡςπερ ἐκ συλλογισμῶν συνάγων, ἀκολούθως ἐπάγει τὸ "ὡς ἀνάγκη τὴν κατάφασιν ἢ τὴν

ἀπόφασιν ἀληθῆ εἶναι ἢ ψευδῆ," προσυπακαυόμενον δηλονότι τῷ ἀφωρισμένῳ, καὶ τὸτο εἰκότως.

f. 114. διὰ τὸ "ἄρα" σημαίνει ὡς ἐκ τῆς ἀνάγκης τῶν προειλημμένων ἀναίρεσθαι συμβαίνει τὸ ἐνδεχόμενον. ἔπερ εἰς τρία διηρημένον τὸ μὲν λέγει ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, οἷον τὸ γενέσθαι ἄνθρωπον πενταδάκτυλον ἢ ἐν γήρᾳ πελιῶδες (σπάνια γὰρ τὰ μὴ ὅπως ἔχοντα), τὸ δὲ ὡς ἐπ' ἑλάττον, οἷον τὸ σκάπτοντα θησαυρῷ περιτχεῖν, τὸ δὲ ἐπ' ὅσης, οἷον τὸ λούσαθαι καὶ μὴ λούσαθαι ἢ βαδίσαι καὶ μὴ βαδίσαι. καὶ περὶ μὲν τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐνδεχόμενον ἔχουσι δύο τινα αἰτία, ἢ τε φύσις καὶ ἢ τέχνη· τὴν τε φύσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ κατορθῶσαν ὁρῶμεν ἐν τοῖς οἰκείαις ἀποτελέσμασι (τὰ γὰρ τέρατα σπάνια) καὶ τὰς τέχνας ἐνίοτε μὲν ἀποτυγχανούσας διὰ τὸ βρυσθῆναι τῆς ὑποκειμένης αὐταῖς ὕλης, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μέντοι κατορθῶν ἐπαγγελλομένας... περὶ δὲ τὸ ἐπ' ἑλάττον ἐνδεχόμενον δύο ταῦτα ἔχουσιν, ἢ τε τύχη καὶ τὸ αὐτόματον. διαφέρει δὲ ἀλλήλων.

f. 115. εἰ δὲ ὁ ἕτερος τῶν ὠρισμένως ἀληθεύσει (*), τῷ δὲ τὴν ἑτέραν πρότασιν τῆς ἀντιφάσεως ὠρισμένως ἀληθεύειν εἵπετο ἢ ἀναίρεσις τῆς ἐνδεχομένης, φανερόν ὅτι οἰχίσει τὸ ἐνδεχόμενον ἐκ τῶν ὄντων, τό τε ἄλλο καὶ τὸ οἷον κέντρον αὐτῶ, τὸ ὅποτερ' ἔτυχεν, ὅπερ ἔλαβε μὲν ἀντὶ τῆς ἐνδεχομένης παντὸς ὁ Ἀριστοτέλης, εἰ δὲ γε εἶχ' ἑνὴν ὑπόφασιν, ὁμοίως ἂν ἐγίνετο ἢ ἐκ ἐγίνετο· τὸτο γὰρ λέγομεν ὅποτερ' ἔτυχεν ἢ εἶναι ἢ γενέσθαι, ὅπερ ὅδ' ἐν μᾶλλον ὅπως ἢ μὴ ὅπως ἔχει ἢ ἔξει, ἐπὶ μὲν τῷ γεγονότος δηλονότι καὶ ἡδὴ ἐν ὑπόφασιν ὄντος τὸ ἔχει λέγοντες, ἐπὶ δὲ τῷ γενησομένῳ τὸ ἔξει.

f. 116. ῥητέον δὲ πρὸς ταύτην τὴν ἐπιχείρησιν ὅτι τὸ ἐκβεβηκόσιν νῦν καὶ ἡδὴ γεγονὸς ἐκ ἀληθὲς πρὸ τῆς ἐκβάσεως λέγειν ὅτι ἔσται πάντως λευκόν· ἐπεὶ δὲ ὁ χρόνος εἰς τὸ εἶναι αὐτὸ ἀπεκατέστησε, διὰ τὸτο οἶεσθαι χρὴ ἐξ ἀναγκῆς αὐτὸ προκαταβολῆς γεγενῆσθαι. ὡς τῶν προλεγοντῶν περὶ αὐτῶν ἐκ ὁ λέγων ὅτι ἐξ ἀνάγκης ἔσται λευκόν ἀληθεύσει, ἀλλ' ὁ τὸ ὅλον τὸτο ἐνδεχομένως αὐτὸ ἐκβήσεσθαι λέγων. εἰ δὲ τὸτο, δῆλον ὅτι δυνατόν ἦν αὐτὸ καὶ μὴ ἐκβῆναι· ἐπεὶ ἂν ἄλλως ἡλθοῦσε τὸ ἐνδεχομένως αὐτὸ ἐκβήσεσθαι. μὴ τοίνυν ἀπὸ τῆς ἡδὴ ἐκβάντος τὸ ἐτι μέλλον κρινέτωσαν οἱ ταῦτα λέγοντες, ἀλλὰ φυλάττοντες αὐτὸ μήπω ἐκβεβηκόσιν ζητεῖτωσαν εἰ ὅδε ἐξ ἀνάγκης ἐκβήσεται· ἐπεὶ γὰρ ἔξουσι τὸτο ἐπιδείξαι, ὡς αὐτὸ ἡμᾶς σαφῶς ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς ἐξῆς διδάξει.

f. 116 b. ἐπειδὴ προεῖρηται μὲν πρὸς ἀναίρεσιν τῆς ἐνδεχομένης τὸ τὰς προτάσεις, περὶ ὧν ὁ λόγος, ἀφωρισμένως διαιρεῖν τὸ ἀληθές καὶ τὸ ψεύδος, ἔλαβε δὲ τὸτο διὰ τὸ μὴ δύνασθαι αὐτὰς συναληθεύειν ἀλλήλαις, ὅπερ ἐλέγετο διὰ τὸ "ἀμφοῖν γὰρ ἔχ' ὑπάρξει ἅμα ἐπὶ τοῖς ταῦτοις" (p. 18 38), ἡδύνατο δὲ τις ὑποπτεῖν ὡς ἐκ ἀναγκῆς ἢ συναληθεύειν αὐτὰς ἢ διαιρεῖν τὸ ἀληθές καὶ τὸ ψεύδος (ἐνδέχεται γὰρ καὶ συμψεύδεσθαι), διὰ τὸτο νῦν προτίθει δει-

(*) Boeth. II p. 355: putaverunt autem quidam, quorum Stoici quoque sunt, Aristotelem dicere in futuro contingentes nec veras nec falsas... sed falsum est.

ἔστι ὅτι οὐδὲ συμψεύδεσθαι δύναται ταύτας τὰς προτάσεις, ὅπερ ὅτε ἀνιήσῃ τι τὴν ὕψω λέγειν αἰσθημένον πρὸς τὸ εἰσάγειν τὸ ἐνδεχόμενον, ἀλλὰ καὶ ἄλλως ἐξ ἰδίου ἀδύνατον· δειχθήσεθ' ὅτι κατ' αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν τὸ αὐτὸ πρᾶγμα καὶ ἀναγκαίως ἐκβαίνει καὶ ἀδύνατον ἔχον τὴν ἐκβασιν. φησὶν ἔν ὧς οὐδὲ τὸτο ἐνδέχεται λέγειν ὅτι αἱ 5 καθ' ἑκάστα καὶ ἐνδεχόμεναι προτάσεις κατ' τὴν μέλλοντα χρόνον συμψεύδοντο ἀλλήλαις, ὅπερ ἐσήμηνε διὰ τῆς ὁδῆς ὡς ὑδέτερον γε ἀληθές, ἐπεὶ πρῶτον μὲν φησιν ἀναρῆσθαι τὸ ἀξίωμα τῆς ἀντιφάσεως, ἀφ' οὗ πάσας προάγαμεν τὰς ἀποδείξεις ὡς ὄντος ἐναρ- γεσάμεν· πρὸς δὲ τούτοις συμβήσεθ' ὅτι πρᾶγμα ἅμα μήτε ἔσσεθαι 10 διὰ τὸ ψεύδεσθαι τὴν λέγουσαν ἔσσεθαι αὐτὴ κατὰ φασιν, καὶ πάλιν ἔσσεθαι διὰ τὸ ψεύδεσθαι τὴν λέγουσαν μὴ ἔσσεθαι αὐτὴ ἀπόφασιν, ὡς καὶ ἔσσεθαι αὐτὴ ἐξ ἀνάγκης καὶ μὴ ἔσσεθαι ἐξ ἀνάγκης, οὗ τίς ἂν εἴη τερατωδέστερον; ἴνα δὲ τὸτο συναγάγῃ, ἀναμνησθῇ ἡμᾶς τῷ κλημματὶ τῷ λέγοντος ὅτι τῇ ἀληθείᾳ τῶν λόγων ἢ τῶν πρα- 15 γμάτων ἐκβασίς ἀκολουθεῖ, καὶ ὅτι κατ' τὴν ἐνεστώτα μόνον χρόνον ἀλλὰ καὶ κατ' τὴν μέλλοντα. εἰ γὰρ τις προεπιπῶν ὅτι τεχθήσεθ' αὐρίον παιδίον λευκὸν καὶ μέγα ἀληθῶς προλέγει, δεῖ αὐρίον τεχθῆναι παι- δίον, ὃ ἀμφότερα τὰ προεξημένα ὑπάρξει. εἰσηγήσας ἔν τῷ τῶν ἀκόλουθον, ὅτι καὶ τῷ ψευδεῖ τῶν λόγων ἔπειθ' ὅτι τὰ πράγματα 20 μὴ ὑπάρχειν, ὡς ἥδη πρότερον αὐτῷ παραδεδομένον, ἅμα τῷ τῷ θεωρήματι τὸ ἐπόμενον τῷ παραλειπόμενῳ συνάγει λέγων "εἰ δὲ μήτε ἔξαι μήτε μὴ ἔξαι αὐρίον, οὐκ ἂν εἴη τὸ ὅποτέρ' ἔτυχε" (γ. 22), τυτέστιν, εἰ δὲ συμψεύδοντο αἱ τοιαῦται προτάσεις, ἀναρῆθήσεθ' ὅτι καὶ ὅτε τὸ ἐνδεχόμενον, ἀναρῆθήσεθ' ὅτι δὲ διὰ τὸ ἅμα ἀναγκαίως τε 25 ἐκβαίνειν τὸ πρᾶγμα καὶ ἀδύνατον ἔχειν τὴν ἐκβασιν.

183
26. f. 118. σφίγγων ἐν τούτοις τὴν πάντα λόγον ὁ Ἀριστοτέλης (*) τῷ τε προτεθέντος ἐξ ἀρχῆς προβλήματος ἀναμνησθῇ, καὶ τινα τὰ ἔπειθ' αὐτῷ δεδεδειγμένα προσθήσῃ, καὶ ἄτοπα ταῦτα καλεῖ, καίτοι μὴδέπω δείξας ὅτι ἐξ ἰδίου ἄτοπα, ταῖς τε αὐτοφυεσὶν 30 ἐννοίαις τῶν ψυχῶν ἀποχρωμένους, καὶ ὡς εὐθὺς ἐπάξων τὴν κατασκευὴν τῷ ἄτοπον εἶναι τὴν ἀναρῆσθαι πειρώμενον τὸ ἐνδεχόμενον λόγον· ὃν ἐλέγχει διχόθεν, νῦν μὲν ἐπιδεικνύς ὅσα ἔπειθ' αὐτῷ ἀδύνατα, ὀλίγον δὲ ὕστερον καὶ τὰ ψευδῶς εἰλημμένα ἑαυτῷ διαβάλλων. . . διὰ τούτων ἔν τῷ παραδιδόντι τὰ ἐπόμενα ἀδύνατα τοῖς 35 ἀναρῆσιν τὸ ἐνδεχόμενον, φησὶν ὡς εἰ τις ἀξιολογῇ πᾶσαν ἀντίφασιν κατ' πάντα χρόνον ὁμοίως ἔχειν πρὸς τὸ διαρῆναι τὸ ἀληθές καὶ τὸ ψεύ- dos, καὶ μὴ μόνον τὰς διαγωνίας, ἀλλὰ καθόλου ὡς καθόλου καλεῖν εἴωθεν, ἀφωρισμένως ἔχειν αἰετὶ τὴν μὲν ἑτέραν τῶν προτάσεων

(*) Boëth. II p. 359: nos secuti Porphyrium cum huius disputationis expositionem coepimus, id quod prius dixit in singularibus et futuris, ob hoc dixisse praediximus, quod facilius sit intellectus disputationis, si haec prius in singularibus perspicuerentur; de quibus singularibus diligentissime praelocutus, nunc de universalibus universaliter praedicatis et de his quae in eis sunt contradictiones loquitur. . . Alexander autem in singularibus et futuris dixisse eum arbitratur, tanquam si diceretur in his futuris quae in generatione et corruptione sunt.

ἀληθῆ τὴν δὲ ἑτέραν ψευδῆ κατ' πᾶσαν ὕλην, ἀλλὰ καὶ τὰς καθ' ἑκάστα, ὡς ἡκούσθη τὸ ἐκποδῶν γίνεσθαι τὸ ἐνδεχόμενον, ματαιοπο- νίαν τῆς φύσεως κατηγορήσει βουλευτικὴς ἡμᾶς ποιησάσης ὁῦλον ὅτι ὡς εἰ μὴδὲν ἐξ ἑφ' ἡμῶν, μάλιστα ἐπιχειρήσομεν βουλευεσθαι περὶ τῶν οὐκ ἐν τῇ ἐξυστά τῇ ἡμετέρᾳ κειμένων, καὶ ὁμοίον τι ποιήσο- μεν τοῖς βουλευομένοις πῶς ἀνατεῖλοι ἢ μὴ ἀνατεῖλοι ὁ ἥλιος.

f. 120. παραδόντες ἡμῖν διὰ τῶν προλαβόντων ὅσα ἔπειθ' ἀδύ- 19 α νата τοῖς ἀναρῆσιν τὸ ἐνδεχόμενον, ὅτι τὸ μάλιστα βουλευεσθαι, μά- την ἐγχειρεῖν ὅπως ταῖς πράξεσι, καὶ ὅσα τούτοις ἐξ ἰδίου ἀκόλουθα, οἷον τὸ μάλιστα αἰτιασθαι τινας ὡς συμπαράττοντας ἡμῖν ἢ ἀντιπαράττον- τας, μάλιστα ἐπαινεῖν τινὰς ὡς ἀγαθούς ἢ ψέγειν ὡς κακούς, καὶ ὁνό- ματα κενοῦ εἶναι τὰ πολυθρύλλητα ταῦτα, τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν κα- κίαν (πῶς ὅτι οἷον τε ταῦτα χωρὶν ἔχειν, μὴδὲν ὄντος ἐφ' ἡμῶν, ἀλλ' ἐξ ἀνάγκης ἡμῶν, ὡς ὁ ἐκείνων λόγος, ἐπὶ τὸ ταδε τινὰ 20 πράττειν ἀγορεύον; ἅπερ δηλονότι καὶ ἐναργῶς ἄλλα καὶ τὴν ὅλον τῶν ἀνθρώπων ἀρὴν ἀνατρέπει βίον), προτίθεται διὰ τούτων καὶ ἐπ' εὐθείας ἐξ αὐτῆς τῆς ἐνεργείας τῶν πραγμάτων ἐπιδείξει ὅτι τέ- ἐστιν ἐν τοῖς ὅσι τὸ ἐνδεχόμενον, καὶ ἐν τίσιν ἐστίν, ὅτι οὐκ ἐν τοῖς αἰδίοις ἀλλ' ἐν μόνοις τοῖς ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ τὸ εἶναι ἔχουσιν. . . ἅπερ ἐνδεικνύμενος ὁ Ἀριστοτέλης εἶπεν ὅτι ἀρχὴ ἐστὶ τῶν ἐσομέ- νων καὶ ἀπὸ τῆς βουλευεσθαι καὶ ἀπὸ τῆς πράξεαι τι, τῷ μὲν ὀνόματι τῆς ἐσομένης ἐπὶ τῆς μήπω μὲν ἐκβεβηκότος, δυναμένης δὲ ἐκβῆναι εἰ 25 μὴ τι κωλύσει, κοινότερον νῦν χρησάμενος, διὰ δὲ τῆς πράξεαι τι δηλῶν τὸ ταῖς ἀρχαῖς ἐγχειρήσθαι τῆς πράξεως, ὅπερ πρότερον ἐκάλει πραγματεύεσθαι. ἐν τίσιν δὲ τῶν ὄντων ἔχει τὴν ὑπόστασιν τὸ ἐνδεχόμενον, συντόμως ἐδίδαξεν εἰπὼν ὅτι ἐν τοῖς μὴ αἰετὶ ἐνε- ργῶσι, ταῦτα δ' εἰπεῖν τοῖς ποτὲ μὲν ὅσι ποτὲ δὲ μὴ ὅσι (*).

f. 122. διττὸν εἶναι φησὶ τὸ ἀναγκαῖον, τὸ μὲν τὸ ἀπλῶς καὶ 19 α κυρίως λεγόμενον, ὅπερ ἐστὶ τὸ αἰετὶ ὑπάρχον τῷ ὑποκειμένῳ ὡς 23. ὁδ' ὑφ' ἐξάναι χωρὶς αὐτῆς δυναμένης, τῆς αἰετὶ ἵτοι κατ' τὴν ἀπειρον χρόνον λαμβανομένης ὡς ἐπὶ τῶν αἰδίων, οἷον ὅταν λέγωμεν ἐξ ἀνάγκης κινεῖσθαι τὸν ἥλιον ἢ τῶν τριγώνων τὰς γωνίας δύο ὁρθαῖς ἴσας εἶναι, ἢ ἔως ἂν ὑπάρχῃ τὸ ὑποκείμενον, ὡς ὅταν εἰπωμεν ἐξ ἀνάγκης τὸδε τὸ πῦρ θερμὸν εἶναι ἢ τὸν Σικράτην ζῶντα εἶναι· τὸ δὲ ὅτι τοῦτον, ἀλλὰ μὴ μὲν προσδιορισμῶς τῶν ἔως ἂν ἢ τὸ κατηγορού- μενον ὑπὸ τῆς λέγοντος ὕψως αὐτὸ ἔχειν ἀληθεύον, ἀπλῶς δὲ ὕκέτι, εἴτε αἰδίον εἴη τὸ ὑποκείμενον εἴτε φθαρτόν. . . f. 123 b. ἀνάγκη 40 πάντως αὐρίον ἢ γενέσθαι ἢ μὴ γενέσθαι ναυμαχίαν, καὶ μέντοι διε- λόντες καὶ τὸ ἕτερον μόνον μᾶλλον τῆς ἀντιφάσεως εἰπόντες ἀσφα- λῶς ἀποφανόμεθα ὅτι ἔξαι πάντως ἢ οὐκ ἔξαι πάντως. ὁῦλον ἄρα ὅτι ἀνάγκη τὰς περὶ τῶν ἐνδεχομένων ἀποφανομένων λόγους (ὅπερ ἐσήμηνε τῇ ἀναρῆσει τῶν ἀκρων, τῆς ἀναγκαίως λέγω καὶ τῆς ἀδυ- νάτης, ὡς τὸ μὲν ἐκάλεισεν αἰετὶ ὄν, τὸ δὲ αἰετὶ μὴ ὄν) μὴ πάντως ἔχειν 45 τὸ ἕτερον μᾶλλον τῆς ἀντιφάσεως ἀφωρισμένως ἀληθεύον, ὅπερ ἦν τὸ ἐξ ἀρχῆς ἡμῶν εἰς ἐπίσκεψιν προκειμένον, ἀλλ' ἵτοι ἅμωφ

(*) Boëth. II p. 364 sqq. Philonis, Diodori, Stoicorum ipsiusque Aristotelis sententias de possibilitate exponit.

ὁμοίως δεκτικὰ ψεύδους τε καὶ ἀληθείας, ὡς τὰ περὶ τῶν ὁπότερ' ἔτυχεν ἐνδεχομένων ἀποφαινόμενα, ἢ τὸ μὴ ἕτερον μᾶλλον ἀληθεύειν πεφυκὸς τὸ δὲ ἕτερον ψευδὲς μᾶλλον, ὅτε μέντοι τὸ ἀληθεύειν ἀεὶ ἀληθεύειν ὅτε τὸ ψευδόμενον ἀεὶ ψευδόμενον, ὅπερ ἐσθ' ἡμῖν διὰ τῆς "ὅς μέντοι ἦδη ἀληθὴ ἢ ψευδῆ." ὁ γὰρ δὲ ὅτι ἐπὶ μὴ τῷ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ λεγόμενον ἢ κατάφασίς ἐστιν ἢ μᾶλλον ἀληθὴς, ἐπὶ δὲ τῷ ὡς ἐπ' ἔλαττον ἢ ἀπόφασις.

19b f. 124. παντοδαπῶς λεπτεργήσας τὴν διδασκαλίαν τῶν ἐξ
5. ὑποκειμένων καὶ κατηγορουμένων προτάσεων, ὡς ὠρισμένους ὄντας τῶν ὑποκειμένων, προσήθισι διὰ τούτων ὅτι ὅσοι εἰσὶν ἐκεῖνοι τὸν ἀριθμὸν, 10
τοσαύτας ἐτέρας ἀνάγκη γίγνεσθαι προτάσεις ἐξ ὑποκειμένων πάλιν καὶ κατηγορουμένων, ἀλλ' ἐκείναι ὠρισμένους ὄντας τῶν ὑποκειμένων ἀλλ' ἀόριστους. . . ἵνα δὲ μὴ τις ὑπολάβῃ μὴδ' ἂν γενέσθαι τὴν ἀρχὴν προτάσεων ἐξ ὑποκειμένων μόνων τῶν, διότι, ὡς εἴρηξεν πρότερον, τὴν μίαν προτάσιν ἐν ἡρῇ ἔχειν τὸ ὑποκείμενον καὶ ἐν τῇ κατηγορούμενον, 15
ἐν δὲ ὅς τῷ ὀνόματι ἀλλὰ τῷ σημαίνοντι, ὅπερ ἐκ ὑπάρχει τῷ ἀόριστῳ ὀνόματι (ἐν γὰρ ἀναιρῶν τὸ ὑπὸ τῷ ὠρισμένῳ δηλούμενον τοῖς παρ' αὐτῶν πᾶσιν ἐφαρμόττει), διὰ τούτου τίθησιν τε τὴν ἔννοιαν τῆς τοιαύτης ἀπορίας ὁ φιλόσοφος, ἀναμυμνήσκων ἡμᾶς τῷ ἐν δεῖ εἶναι τὸ κατηγορούμενον ἐν τῇ μὴ κατάφασίς καὶ ἐνὸς λέγειν 20
ὑποκειμένους, καὶ ἐπιδείκνυσιν ὑπάρχον τούτο καὶ ταῖς ἐξ ἀόριστου ὑποκειμένων προτάσεσι, τῷ εἰπεῖν ἐν γὰρ πως σημαίνει καὶ τὸ ἀόριστον ὄνομα, ὃ παρελκόντως τὸ πῶς προείδεις ἀλλ' ὑπὲρ τῷ ἐνδείξεσθαι ὅτι ὃ φύσιν μίαν σημαίνει, καθάπερ τὸ ὠρισμένον. ἐκεῖνο γὰρ εἰ μὴ ὁμῶνυμον εἶναι, ἢ τῷ γένει ἐν τι σημαίνει ἢ τῷ εἶδει ἢ τῷ 25
ἀριθμῷ, τούτων δὲ ἕκαστον ὠρίσαι. τὸ δὲ ἀόριστον ἐκ ὅτων, καὶ ἐνικῶς αὐτὸ προφέρωμεν, ὃ ἐκ ἀνθρώπου λέγοντες, ἀλλὰ κοινωνίαν μόνον πρὸς ἄλληλα πάντων τῶν παρὰ τὸ σημαίνοντες ὑπὸ τῷ ὠρισμένῳ, κατ' αὐτὸ τούτο τὸ μὴδὲν αὐτῶν εἶναι ὅπερ ἐκεῖνο. διὸ καὶ λέγει ἐνικῶς "τὸ δὲ ἀόριστον." τούτο τὸ ὄνομα εἰκότως ἀνώ- 30
νυμον ἐκάλεσεν (*), ἐνδεικνύμενος τὸ φερτικὸν αὐτὸ δὲ τὸν τῷ σημαίνοντος ὑπὸ τῷ ὠρισμένῳ ὀνόματος. . . λέγει δὲ τούτο δηλονότι περὶ τῆς ἀπληρώτης καταφάσεως τῆς ἐξ ὑποκειμένων μόνων καὶ κατηγορουμένων, περὶ ἧς καὶ πρόκεινται αὐτῷ νῦν διδάσκειν. ὥστε ὃ 35
ἡρῇ ζητεῖν πῶς ἂν ἐφαρμόσειε τούτο ἢ ταῖς ἐκ τρίτης προσκατηγο-
ρουμένους καταφάσεσιν ἢ ταῖς μὴ τῷ τρίτης. ἀλλὰ πῶς ἐξῆς τούτοις ἐπιφέρει ἄνευ ῥήματος μὴδεμίαν εἶναι ὃ μόνον κατάφασιν ἀλλὰ καὶ ἀπόφασιν, εἴπερ τὰς ἀποφάσεις ἐκ τῶν ἀόριστων συμβαίνει γίγνεσθαι ῥημάτων; ἢ ῥητέον, ὅπερ Ἀλέξανδρος φησὶν, ὅτι τὸ ἀόρι-

στον ῥῆμα καὶ τῷ ὑποκειμένῳ ἀποφασκόμενον καὶ τὴν ἀπόφασιν ποιεῖν τῷ μὴ ὑποκειμένῳ τὰ αὐτὰ ὄντα τυγχάνουσιν. τῇ μέντοι χέσει διαφέρουσιν πῶς ἀλλήλων. τὸ γὰρ ὃ βαδίζει καθ' ἑαυτὸ μὴ λεγόμενον ἀόριστον εἶναι ἂν ῥῆμα, ὡς ἐν τι θεωρούμενον καὶ ὅδ' ἐν μέ- 5
ρος καθ' αὐτὸ σημαντικὸν ἔχον, καθάπερ εἴρηξεν πρότερον. ἐν μέντοι τῇ ἀποφάσει τῇ λεγούσῃ Σωκράτης ὃ βαδίζει, ἐκ ἂν εἰποι-
μεν ἀκριβοῦς εἶναι, βυλόμενοι τὸ ὃ βαδίζει ῥῆμα εἶναι ἀόριστον, ἀλλὰ μᾶλλον ῥῆμα καθ' αὐτὸ μὴ ὠρισμένον, τῷ δὲ ὑποκειμένῳ ἀποφαστικῶς κατηγορούμενον, καὶ διὰ τῆς ἀρνητικῆς μορφῆς διακρινό- 10
μενον ἀπ' αὐτοῦ, ὡς ἐνταῦθα μὴκέτι μὴ ὡς ἐν ἀλλ' ὡς ὅς λαμβάνειν τὸ ἐκ ὑγιαίνει. τῷ ἀρνητικῆς μορφῆς τὸ διακεκρίσθαι τὸ κατηγορούμενον ἀπὸ τῶν ὑποκειμένων ἐμφαίνοντος. μήποτε δὲ δυνατὸν ἢ λέγειν καὶ ὅτι ἐν τῷ "ἄνευ δὲ ῥήματος ὅδε μὴ κατάφασις ὅδ' ἀπόφασις" (v. 12) τὸ τῷ ῥήματος ὄνομα κοινότερον εἴληπται κατὰ 15
τε τῶν ὠρισμένων καὶ τῶν ἀόριστων, διδάσκοντος μὴ τῷ Ἀριστοτέλει καὶ ὅπερ εἴρηξεν καὶ πρότερον, ὅτι πρὸς τὸ γενέσθαι ἀποφαστικὸν λόγον δεῖ πάντως ῥήματος, ἐξεπλήθους δὲ νῦν πάλιν τούτο προείδοντας ἐν τῇ θεωρίᾳ τῶν ἐξ ἀόριστου τῶν ὑποκειμένων προτάσεων, ἵνα μὴ τις ὑπο-
λάβῃ τὰ ἀόριστα ὀνόματα, περὶ ὧν νῦν προσεχῶς ὁ λόγος, ἀρκεῖν καὶ καθ' αὐτὰ λεγόμενα πρὸς γένεσιν ἀποφάσεως, ἐπεὶ καὶ φαντα- 20
σίαν ἀποτελεῖσι τῶν παραπλησίαν δύναμιν ἔχειν ταῖς ἀποφάσεσιν, ὅπερ ἐν τοῖς ἐξῆς σαφέστερον παραδώσει. . . λαμβάνει δὲ τῶν μὴ ἄνευ προσδιορισμῶν ὃ τὰς καθ' ἑκάστα ἀλλὰ τὰς ἀπροσδιόριστας, τῶν δὲ μὴ προσδιορισμῶν ὃ τὴν καὶ μέρος κατάφασιν ἀλλὰ τὴν 25
καθόλου, ὡς τῷ αὐτῷ δηλονότι λόγῳ καὶ ἐπὶ τῶν παραλελειμένων προτάσεων ἐφαρμόζοντος. τῆς μέντοι καθόλου καταφάσεως, τῆς τε ὠρισμένου ἐκείνης τὸν ὑποκείμενον καὶ τῆς ἀόριστον, ἐκ ἔλαβε τὴν κυρίως ἀπόφασιν τὴν ἀντιφατικῶς ἀεὶ πρὸς αὐτὴν ἀντικει-
μένην, ἀλλ' ὥσπερ ἐλέγομεν πρότερον, τὴν δοκεῖσαν μὴ ἐπαμφο- 30
τερίζειν καὶ συμβάδειν τῇ τε ἀντιφαστικῇ καὶ τῇ ἐναντίᾳ, μᾶλλον μέντοι τῇ ἀντιφαστικῇ ταύτῃ δυναμένην. τοιαύτῃ γὰρ ἢ τε "ἐκ ἐξὶ πᾶσιν ἀνθρώπων" (v. 17) καὶ ἢ "ἐκ ἐξὶ πᾶσιν ἐκ ἀνθρώπων" (v. 18), ἢ μὴ τῇ "ὃ πᾶς ἀνθρώπος ἐστίν," ἢ δὲ τῇ "ὃ πᾶς ἐκ ἀνθρώπων ἐστίν" ταύτῃ φβεγγομένη. τούτο δέ, διότι ἐκ ἧν προκείμενον παραδιδόται 35
νῦν πάλιν τὴν ἀντιφατικὴν τῶν προτάσεων ἀντίθεσιν, ἀλλ' ἐπιση-
μῶναι μόνον ὅτι προηγῶνται αἱ ἐξ ὠρισμένων τῶν ὑποκειμένων προ-
τάσεις τῶν ἐξ ἀόριστων. αἶμα δὲ ἴσως καὶ διδάξει ἡμᾶς ὁ φιλόσοφος ἡβηλήθη ὅτι καὶ αἱ τοιαύται προτάσεις συντάττονται ἂν ταῖς ἀποφά-
σεσι. δεῖ δὲ ἐπιφάνειν ὅτι ἀκριβὴς ἐν τούτοις ὁ Ἀριστοτέλης παρα- 40
δείγματα παρέθετο τῶν ἐξ ὑποκειμένων καὶ κατηγορουμένων προτά-
σεων, "ἐξὶν ἀνθρώπων" εἰπὼν καὶ "ἐξὶ πᾶσιν ἀνθρώπων," ἀλλ' ὃ καθά-
περ πρότερον ἐλεγεν, "ἐξὶν ἀνθρώπων λευκός" (*) καὶ "ἐξὶν ἀνθρώπων 45
καλός," αἱ ἦσαν ἐκ τρίτης προσκατηγορουμένων προτάσεις.

(*) Boeth. II p. 373: recte nullam differentiam propositionum de infinitis verbis fecit: infinita enim verba tunc sunt infinita cum sola sunt, si vero cum infinito nomine iungantur aut finito nomine, non infinita verba iam sunt sed finita, cum negatione tamen in tota propositione intelliguntur. si ergo, quemadmodum Stoici volunt, ad nomina negationes ponentur, ut esset "non homo ambulat" negatio, ambiguum esse posset, cum dicimus "non homo," an infinitum nomen esset, an vero finitum cum negatione coniunctum.

(*) Boeth. II p. 374: numerum propositionum quas nos supra quoque descripsimus, ipse subiecit (Aristoteles), et infinitas quidem prius, post vero contraiacentes. et si quis ad illa revertitur et hic intendit animum, in quo vel nostra vel Aristotelis

196 f. 127 b. ἀρχῇ μὲν ἐντεῦθεν τὸ τρίτον τῷ βιβλίῳ κεφάλ-
 19 λαιον, ὅπερ ἐλέγομεν εἶναι περὶ τῶν ἐκ τρίτου προσκατηγορευμένων
 προτάσεων. δεῖ δὲ καὶ ἐν ταῖς πρὶν διασαφῆσαι τὰ ὑπὸ τῷ Ἀρι-
 στοτέλει λεγόμενα, πρῶτον ἡμᾶς ἐπισκέψασθαι τίνα τε τρόπον ἐπὶ
 τῶν τῶν προτάσεων ἐκ τῶν καταφάσεων ποιεῖται τὰς ἀποφά- 5
 σεις, καὶ πῶς, ἂν λαβόντες αὐτὰς μὲν τῆς προσήκουσας ἀκριβείας
 συνελθωμεν αὐτῶν τὴν πάντα ἀριθμὸν (*). . . f. 128 b. τῶν προ-
 ληφθέντων ἐπισκεψώμεθα ἐξῆς τὰ διὰ τῆς ἐκτεθείσης ῥήσεως ὑπὸ
 τῷ Ἀριστοτέλει λεγόμενα, ἐνταῦθα μὲν πάνυ ἀσαφῶς καὶ δι' αἰνι-
 γμάτων ῥηθέντα, πρὸς δὲ τῷ πέρατι τῷ προτέρῳ βιβλίῳ τῶν προ- 10
 τέρων Ἀναλυτικῶν (c. 46) διηρθρωμένως παραδιδόμενα. ὅθεν καὶ
 λαβόντες οἱ ἐξηγηταὶ παρακολυθῆσαι τε τοῖς διὰ τῶν ὑπὸ τῷ
 φιλοσόφῳ λεγομένοις ἠδυνήθησαν καὶ διασαφῆσαι αὐτά. τῶν δὲ
 γιγνομένων ἐν ταῖς νῦν προκειμέναις ἡμῶν προτάσεσι δύο ἀπροσ-
 διορίστων ἀντιφάσεων τὴν μὲν ἑτέραν καλεῖ ὁ Ἀριστοτέλης ἀπλήν, 15
 τὴν ὠρισμένην τὴν κατηγορευμένην ἔχουσαν, ὡς κατ' αὐτὸ τὸ τοῦ
 ἑτέρας ἀπλῶς ἔστιν ὅτι, τὴν δὲ ἑτέραν ἀόριστον διὰ τὴν ἀόριστον
 εἶναι τὴν ἐν αὐτῇ κατηγορευμένην (*). ὁ μὲντοι ἐταῖρος αὐτοῦ Θεό-
 φραστος ὀνομάζει αὐτὴν ἐκ μεταθέσεως, δι' ἣν ἐξῆς ἐρῶμεν αἰ-
 τίαν. . . ἐκτιθέμενος ὅτι ἐπὶ διαγράμματος τὰς προτάσεις, ὅπερ 20
 καὶ ἡμεῖς ὑπετάξαμεν, καὶ ὑπὸ τὴν ἀπλήν κατάφασιν τάξας τὴν
 ἀόριστον ἀπόφασιν, ἀναγκαίως λοιπὸν ὑπὸ τὴν ἀπόφασιν τὴν ἀπλήν
 τίθῃσι τὴν ἀόριστον κατάφασιν· διὸ καὶ ἐκάλεσεν αὐτὰς Θεόφρα-
 στος ἐκ μεταθέσεως, ὅτι μετατίθει τὴν αὐτῶν ἐν τῷ διαγράμματι
 ἢ τὰς.

f. 130. ἄμεινον δὲ ἴσως καὶ ταῖς ἐννοαῖς τῷ Ἀριστοτέλει ἀκο-
 λουθώτερον ἀπὸ τῶν πραγμάτων πιεῖσθαι τὸ ἐπ' ἑλαττον εἶναι τὴν
 ἀνευ προσδιορισμῶν λεγομένην ἀόριστον κατάφασιν τῆς ἀπλῆς ἀπο-
 φάσεως. εἴ τις μὲν γὰρ ἔστιν ὁ δίκαιος ἄνθρωπος, ὅτος δίκαιος ἄν-
 θρωπος ἔστιν· ὁ μὲν γὰρ εἴ τις ἔστι δίκαιος ἄνθρωπος, ἢ ὅτι καὶ ἔστιν 30
 ὁ δίκαιος ἄνθρωπος. ἐπὶ γὰρ τῷ ἄλλῳ μὴ ὄντος ἀνθρώπου ἀληθεύει
 μὲν ἡ ἀπλή ἀπόφασις, ψευδὲς δὲ ἡ ἀόριστος κατάφασις. ἡ δὲ γε
 προτέρα ἐπιχειρήσις, ἣ καὶ αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης πρὸς τὸ πέρατι τῷ
 πρῶτῳ τῶν Ἀναλυτικῶν (c. 46) φαίνει) χρωμένως, ἐπὶ μὲν τῶν ἀν-
 τιφαστικῶν ἀλλήλαις προτάσεων, ὅπερ ἐν ἐκείναις ὑπέθετο, εὐο- 35
 δώσει, ἐπὶ δὲ τῶν συναληθεύειν ποτὲ δυναμένων καὶ προχωρήσει.
 ὅπως δὲ χρὴ ἐφιστάνειν ὅτι τὰς ἀπροσδιορίστους ἐπὶ διαφέρων μὲν
 ὑποκειμένους μερῶν ἅμα δυναμένους ἀληθεύειν καταλαμβάνομεν

ὁμοίως ταῖς καὶ μέρος, ὡς ἐμπροσθεν διωρίσαμεν, καθ' ἑνὸς μὲν-
 τοι καὶ τῷ αὐτῷ κατηγορευντοὶ αὐτὰς ἢ κατ' ἐνέργειαν ἢ κατ' ἐπί-
 νοιαν αἰεὶ διαίρειν εἰκότως μετ' ἐκείνων φαίη τό τε ἀληθές καὶ τὸ
 ψεῦδος· ἀνάγκη γὰρ τῶν τε ὄντων καὶ τῶν μὴ ὄντων ἕκαστον ἢ εἶναι
 τυχὸν ἀνθρώπων δίκαιον ἢ μὴ εἶναι. ὁ γὰρ δὲ ὅτι καὶ ταύτην τὴν
 ἔννοιαν θεωρῶντες τὰς προτάσεις περὶ ὧν ὁ λόγος, καὶ τὸ ἐπὶ πλέον
 ἢ ἐπ' ἑλαττον ἀληθεύειν ἐπ' αὐτῶν λέγομεν, ὥσπερ καὶ ὅταν τῷ
 ἀνθρώπῳ λέγωμεν ἐπὶ πλέον εἶναι τὸ ζῆν· ὅθεν γὰρ ἄλλο διὰ τὴν
 σημαίνοντες ἢ ὅτι ἐφ' ὧν μὲν τὸ ἀνθρώπος ἀληθές κατηγορεῖν, ἐπὶ
 τῶν καὶ τὸ ζῆν, καὶ μὲντοι ἐμπλαῖν. . . f. 131. λοιπὸν ἐπισκεψώ-
 μεθα εἰ ὥσπερ ἔχουσιν αἱ ἀπλᾶι προτάσεις πρὸς τὰς ἐκ μεταθέ-
 σεως, ὅπως ἔχουσιν καὶ αἱ φερητικαὶ πρὸς αὐτὰς πάλιν τὰς ἐκ μετα-
 θέσεως, ταύτας εἰ ὥσπερ ἡ ἀπλή κατάφασις ἐπ' ἑλαττον ἐστὶ
 τῆς ἀόριστον ἔχουσας τὴν κατηγορευμένην ἀποφάσεως, ὅπως καὶ ἡ φερη-
 τικὴ ἀπόφασις ἐπ' ἑλαττον ἐστὶν αὐτῆς, καὶ ὥσπερ ἡ ἀπλή ἀπό-
 φασις ἐπὶ πλέον ἐστὶ τῆς ὑπ' αὐτὴν τεταγμένης ἀόριστον καταφά-
 σεως, ὅπως καὶ ἡ φερητικὴ κατάφασις. ἐστὶ δὲ τῶν πᾶν τῶν ἀντιτί-
 ἀλθές· ὅτε γὰρ ἡ ἀπόφασις ἢ φερητικὴ τῆς ἀόριστον ἐπ' ἑλαττον
 ἀλλ' ἐπὶ πλέον, ὅτε ἡ κατάφασις ἐπὶ πλέον ἀλλ' ἐπ' ἑλαττον. ὅτι
 δὲ τὰ τοῦ ὅπως ἔχει, ῥαδίως δεῖξομεν.

f. 133. εἴτα πρὶν διδάξαι πῶς διχῶς λέγονται (τῶν προτά-
 σεων αἱ ἀντιθέσεις), πρότερον ἐπὶ παραδείγματι ὑψηλῇ ποτὲ
 λέγει προσκατηγορεῖται τὸ ἔστιν, ὅπερ ἐκάλεσεν ὄνομα ἢ ῥῆμα,
 διότι ῥῆμα μὲν ἐστὶν αἵ προσσημαῖνον χρόνον, ὅθεν δὲ κωλύει καὶ
 25 ὄνομα αὐτὸ καλεῖν καὶ τὴν ἔννοιαν καθ' ἣν ἐλέγομεν πάσας τὰς
 σημαντικὰς φωνὰς ὀνόματα προσκαγορεύειν. καὶ ὅθεν ὅπως ἐπὶ
 γὰρ τὴν κατασκευὴν τῶν διχῶς λέγειν ταύτας τὰς ἀντιθέσεις,
 ἀλλὰ νῦν μὲν ὡς δὴ καὶ τῶν ὄντων καὶ τῶν μὴ ὄντων ἕκαστος νοεῖται
 ἔξωθεν τὸ συμπέρασμα μόνον εἶπε, μᾶλλον δὲ τὸ ἀκόλουθον τῷ
 συμπέρασματι, ἐπαγαγὼν ὡς διὰ τῶν (λέγει δὲ τὸ διχῶς
 λέγειν τὰς ἀντιθέσεις) "τέτταρα ταῦτα ἔστιν." εἰρήνῃ δὲ τῶν
 καὶ ἑλλείψιν τῶν μόρια· τέτταρα γὰρ μόρια καὶ τέτταρες προτάσεις
 εἰσὶ τῶν δύο ἀντιθέσεων, τῆς τε ἀπλῆς καὶ τῆς ἀόριστον κατηγορευ-
 μένης χρωμένης. ἐφεξῆς δὲ καὶ τὴν κατασκευὴν σαφῶς ἐπάγει τῷ
 διχῶς ἐνταῦθα λέγειν τὰς ἀντιθέσεις τὰς τῷ αὐτῷ ὑποκειμένῳ
 χρωμένας (*) καὶ τέτταρα αὐτῶν γίγνεσθαι μόρια, δι' ὧν φησὶ

(*) Boeth. II p. 378: ait Herminus tribus modis cum infi-
 nito nomine propositiones posse proferri. . . sed hic longe a
 toto intellectu et ratione sententiae discrepans has interposuit,
 quae aut ex utrisque infinitis aut ex subiecto fierent infinitae. . .
 nos autem Porphyrium sequentes eique doctissimo viro con-
 sentientes hoc dicimus, esse quatuor propositiones, quarum
 duae quidem ex finitis nominibus sunt, duae vero ex infinitis
 nominibus praedicatis. . . id. p. 384: est alia quoque simpli-
 cior expositio, quam Alexander post multas alias expositiones,
 in quibus animadvertit, edidit hoc modo. cum sint, inquit,
 quatuor propositiones, quarum duae sunt infinitae duae vero
 simplices, duae, inquit, infinitae aequaliter se habent secun-
 dum affirmationem et negationem ad privatorias, duae vero

dispositio discrepet diligenter agnoscit: nos enim et contrarias
 proposuimus et subcontrarias, Aristoteles vero solum contra-
 dictione sibimet contrariae oppositasque proposuit.

(*) Boeth. II p. 374: quod autem dicitur perobscurnum est
 et expositum a pluribus incurate, quorum cum iudicio compe-
 tenti enumerabo sententias.

(**) Ioannes: ὁ κατηγορευόμενος ὅτι τὸ ἔστιν προσλαμβάνων ἀρητικὸν
 μόριον καὶ ποιεῖ ἀποφατικὸν ἀλλὰ μᾶλλον καταφατικόν, καὶ καταφατικόν
 καὶ ἀπλῶς, ἀλλ' ἦν οἱ περὶ Θεόφραστον ἐκ μεταθέσεως λέγουσιν, ἀόριστον δὲ
 Ἀριστοτέλης.

“λέγω δὲ ὅτι τὸ ἔστιν ἢ τῷ δικαίῳ προσκείμεν” ἢ τῷ ὁ δικαίῳ” καὶ τὰ ἐξῆς, ἐν οἷς καὶ ἀξιοῖ ὡς ἐπὶ τῷ ἐκτεθέντος διαγράμματος τὴν τε διαφορὰν τῶν προτάσεων καὶ τὴν ἀκολουθίαν θεωρεῖν. ταῦτα μὲν ὅν δὴλα, πλὴν ὅτι τὸ “ὥστε καὶ ἡ ἀπόφασις” σημαίνει αὐτὸ τὸ ὥστε καὶ τὸ ποῖν τὴν ἀπόφασιν, τὸ “ἔκ ἔστιν,” ἢ τῷ δικαίῳ προσκείμεν” ἢ τῷ ὁ δικαίῳ, καθάπερ τὸ ἔστιν· διόπερ τὸ μὲν ποιήσει δύο καταφάσεις, τὸ δὲ δύο ἀποφάσεις. ἐπεὶ δὲ μεταξὺ τῶν τε εἰπεῖν τὸ ἀκόλuthον, ὡς ἐλέγομεν, τῷ συμπεράσματι, τὸ “ὥστε διὰ τούτου τέτταρα ταῦτα ἔσαι,” καὶ τῆς κατασκευῆς τῶν δύο εἶναι ἀντιθέσεις καὶ τέτταρα αὐτῶν τὰ μόρια, φησὶν “ὡν τὰ μὲν δύο πρὸς τὴν καταφάσιν καὶ ἀπόφασιν τῶν ἀπλῶν ἔξει καὶ τὸ ζοιχῆν ὡς αἱ φερήσεις, τὰ δὲ δύο ἄ.” Σφίγγος μὲν κελαινῆς καὶ τὴν Λυκόφρονα γῆρυν ἐκμιμνήμενος, πολλὰ δὲ πράγματα τοῖς ἐξηγηταῖς παραχρῶν, τί ποτε ἐνοεῖν τούτῳ τὸ ῥησιδίων ἐρῶμεν; φημὶ δὲ ὅτι τὴν διὰ πλειόνων ἐπιδεδειγμένην ἡμῖν τῶν προτάσεων ἀκολουθίαν αἰνίττει διὰ τῶν ὁ φιλόσοφος, κατάφασιν μὲν καὶ ἀπόφασιν καλῶν τὰς ἀπλᾶς προτάσεις ὡς ἀρχετύπους, ἐπειδὴ αὐτὴν προσλαβῆσαι καὶ τὴν κατηγορημένης τὰς ἀρνήσεις ποῖσι τὰς ἐκ μεταθέσεως. λέγω δὲ ὅτι τῶν εἰρημένων τεττάρων μορίων τῶν δύο ἀντιθέσεων (προεῖρη) καὶ τὸ “ὥστε διὰ τούτου τέτταρα ταῦτα ἔσαι”), τῶν ὅν τὰ μὲν δύο δὴλονότι μόρια, λέγει δὲ τὰς ἐκ μεταθέσεως προτάσεις, πρὸς τὴν κατάφασιν καὶ ἀπόφασιν, τυτέτι τὰς ἀπλᾶς, ἔξει καὶ τὸ ζοιχῆν, ἀντὶ τῶ καὶ συζοιχίαν καὶ ἀναλογίαν, ὡς αἱ φερήσεις· τυτέτιν ὅτι ὁ ἔχουσι ζοιχόν καὶ τᾶξιν καὶ ἀναλογίαν αἱ φερήσεις προτάσεις πρὸς τὰς ἀπλᾶς καὶ τὸ ἐπὶ πλέον αὐτῶν ἢ ἐπὶ ἑλάττω εἶναι, τῶν αἱ ἐκ μεταθέσεως. “τὰ δὲ δύο” φησὶν “ἄ,” δὴλον πάλιν ὅτι μόρια ἐκ τῶν τεττάρων. ποῖα δὲ ἂν εἴη ταῦτα; δὴλον ὅτι τὰ λοιπὰ παρὰ τὰ πρότερον εἰρημένα, τυτέτιν αἱ ἀπλᾶι προτάσεις ἔχουσι καὶ τὸ ζοιχῆν ὡς αἱ φερήσεις· ὅπερ αὐτὸς πρὸ βραχέων ἐνεδείξατο διὰ τῶν ἄ, “τὰ δὲ δύο ἄ” εἰπών. ἀλλὰ πρὸς τίνας ἔχουσι αἱ 30 ἀπλᾶι προτάσεις καὶ τὸ ζοιχῆν ὡς αἱ φερήσεις; ἢ δὴλον ὅτι πρὸς τὰ λοιπὰ παρ’ αὐτὰς δύο μόρια τῶν τεττάρων, τυτέτι πρὸς τὰς ἐκ μεταθέσεως. ἐπιδέδεικται καὶ τὸ τῶν πρότερον ὅτι ἔχουσι ὡς ἔχουσιν αἱ φερήσεις πρὸς τὰς ἐκ μεταθέσεως καὶ τὸ ἐπὶ πλέον αὐτῶν ἢ

simplices ad easdem privatorias se similiter non habent hoc modo... dicit autem Porphyrius fuisse quosdam sui temporis qui hunc exponerent locum, et quoniam ab Hermino et Aspasio et Alexandro expositiones singulas proferentes multa contraria et in expositionibus male ab illis editis dissidentia repererunt, arbitratos fuisse librum hunc Aristotelis ut dignum esset exponi omnino non posse, multosque illo tempore viros totam huius libri praeteriisse doctrinam, quod inexplicabilem putarent esse caliginem. — *Leo Magenti*. ὅπως δὲ τῷ σοφιστῶν Ψελλῷ ἔδοξε, τηρεῖσαι καὶ ἐνταῦθα τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν, καὶ εἰπεῖν ὡς ὁ λόγος ἔχουσιν αἱ φερήσεις πρὸς τὰς ἀπλᾶς (adde τούτων καὶ αἱ ἐκ μεταθέσεως vel simile aliquid). ὥστε τὴν προτέραν ἐρμηνείαν, ἣν ἡρμηνεύσαμεν ἀκολουθήσαντες τῷ Ψελλῷ, ὅτι ὁμοίως ἔξει ἡ ἀκολουθία ἐπὶ τῶν προσδιωρισμένων προτάσεων ὡς ἐπὶ τῶν ἀπροσδιοριστων, ἐάσατε κατὰ σκότον ἡλᾶσκεσθαι.

ἐπὶ ἑλάττω ἀληθεύειν, ὅπως ἔχουσι καὶ αἱ ἀπλᾶι. συνεβάλλετο ἄρα ἡμῖν τὰ προληφθέντα περὶ τῆς ἀκολουθίας τῶν προτάσεων πρὸς κατανόησιν τῆς ῥήσεως τῆς Ἀριστοτέλους. οἶδαμεν ὅν ὅτι τῶν ἐξηγητῶν οἱ ἀκριβέστεροι γράφουσιν καὶ ἑτέραν ἐξηγήσιν τῆς ῥήσεως ταύτης, καὶ καὶ μᾶλλον ἀρέσκεσθαι φασὶν ἅτε πολλῶ ἀπλᾶς ἐρᾶ ἔστι τῆς προεῖρημένης καὶ ἐκ ἀναγκαζέσθῃ ἡμᾶς, ὅπερ αὐτοὶ φασί, μαντεύεσθαι τὴν διάνοιαν τῆς Ἀριστοτέλους· ἀξιοῖ καὶ κατάφασιν μὲν καὶ ἀπόφασιν μὴ τὰς ἀπλᾶς λέγεσθαι προτάσεις, ἀλλ’ αὐτὸ τὸ καταφατικὸν εἶδος τῶν προτάσεων καὶ τὸ ἀποφατικόν. τῶν δὲ τεττάρων μορίων τῶν δύο ἀντιθέσεων, τῆς τε ἀπλῆς καὶ τῆς ἐκ μεταθέσεως, τὰ μὲν δύο τὰ ἐκ μεταθέσεως ὅπως ἔχει πρὸς αὐτὸ τὸ εἶδος καὶ τὴν δύναμιν τῆς καταφάσεως καὶ ἀποφάσεως ὡς αἱ φερήσεις προτάσεις. πῶς δὲ ἔχουσιν ἐκεῖναι; ἀπλῶς μὲν κατάφάσεις ἢ ἀποφάσεις ὁ λέγοντι, τὸ δὲ ὅλον τούτου φερήσεις κατὰφάσεις καὶ ἀποφάσεις ὡς περ καὶ ὁ τεχνεὺς ἀνθρώπος ἀπλῶς μὲν ἀνθρώπος ὁ λέγει, τὸ δὲ ὅλον τούτου νεκρὸς ἀνθρώπος λέγει. τούτων ὅν, φασί, τὴν τρόπον ἔχουσι καὶ αἱ ἐκ μεταθέσεως πρὸς αὐτὸ τὸ καταφατικόν καὶ ἀποφατικόν εἶδος· ὁ γὰρ εἰσιν ἀπλῶς κατὰφάσεις ἢ ἀποφάσεις, ἀλλὰ τὸ ὅλον τούτου ἀόριστοι κατὰφάσεις καὶ ἀόριστοι ἀποφάσεις. τὰ δὲ λοιπὰ δύο μόρια, τὰ τῆς ἀπλῆς ἀντιθέσεως, ἔκ ἔχει ὅπως πρὸς τὸ καταφατικόν καὶ τὸ ἀποφατικόν εἶδος· αὐτοφανεῖς καὶ εἶναι ταύτας κατὰφάσεις καὶ ἀποφάσεις καὶ ἄνευ προδικῆς τινὸς προσαγορεύεσθαι τοῖς ὀνόμασι τούτοις δυναμένας. ταῦτα μὲν ὁ ἐκεῖνων λόγος, ὁ μὴν ἐμέ γε ἐπάγει καὶ πολὺ ἔχουσα τὸ πιθανόν ἢ ἐξηγήσεις· ἄτοπον καὶ ἡγῆμαι σαφῶς βοῶντος τῆς Ἀριστοτέλους ὅτι νοεῖς βύλεται τὰ ἐνταῦθα λεγόμενα ἐκ τῶν εἰρημένων ἐν τοῖς Ἀναλυτικοῖς περὶ αὐτῶν τῶν, ἔχοντας ἡμᾶς τὰ περὶ τῆς εἰρημένης τῶν προτάσεων ἀκολουθίας μάλα ἐναργῶς πρὸς τῷ πέρατι τῶν πρώτων βιβλίων τῶν Ἀναλυτικῶν παραδεδομένα, ὅπερ καὶ αὐτοὶ συνομολογούσι, πρὸς μὲν ταῦτα μνείν, ἄλλην δὲ τινα τῆς Ἀριστοτέλους διάνοιαν τῶν ὅντι ἀπομαντεύεσθαι· ἀλλὰ πρὸς τί, φαίης ἂν, συμβαλεῖται ἡμῖν τὸ εἰδέναι τὴν εἰρημένην τῶν προτάσεων ἀκολουθίαν; φημὶ δὲ ὅτι πρὸς τὴν γιγνομένην πολλὰκις ἐν τοῖς συλλογισμοῖς τῶν προτάσεων μεταλλάξιν... f. 136. ζητήσεται δ’ ἂν τις περὶ τῶν σύνθετον 35 ἔχουσιν τὴν κατηγορημένην ἀπλῶν κατὰφάσεων, πῶς ἐπὶ τούτων τὴν ἀόριστον ἦτοι ἐκ μεταθέσεως λεγομένην κατάφασιν ποιήσομεν, ἄρα καθ’ ἑκάστον τῶν συντιθέντων ὀνομάτων τὸ κατηγορημένον τὴν ἀρνήσιν παραλαμβάνοντες ἢ ἐν τι ἐξ αὐτῶν, καὶ ποῖν τούτου, ὥστε μὴ δοκεῖν ἀποκλιρωτικὸν εἶναι τὸν λόγον; φημὶ τοῖνον ὡς εἴτε 40 πάντα τὰ συντεθέντα κατ’ ὕψιν κατηγοροῦντο τῶν ὑποκειμένων, καθάπερ ἐπὶ τῶν ὁρισμένων, εἴτε καὶ ἐν τι ἐξ αὐτῶν καὶ συμβεβηκός, ὡς ὅταν εἰπωμεν “ὁ Σωκράτης ἀνθρώπος λευκός ἐστι,” πάντως χρὴ τὸ κατηγορημένον προτιθεσθαι τὴν ἀρνήσιν, ἵνα τὴν ζητημένην ποιήσωμεν κατάφασιν πρὸς ἅπαν, ὡς ἂν τὸ κατηγορημένον αὐτὴν ἐξακούοντες, καὶ ὁ μόνον πρὸς τὸ μόριον ὃ τυγχάνει 45 συντεταγμένη.

f. 137. ἐπεὶ δὲ γεγράφθαι φαίνεται ἐν πολλοῖς τῶν ἀντιγράφων “ὅτι τὸ ἔστιν ἢ τῷ ἀνθρώπῳ προσκείμεν” ἢ τῷ ἔκ ἀνθρώπῳ,” 24.

εἶδέναι χρὴ ὅτι καὶ ὅτως ἡ γραφὴ ἔχει (*), ὃ ἄνθρωπος, ὅπερ φησὶν ὁ φιλόσοφος Πορφύριος, ὅς ὡς ὑποκείμενον ἀλλ' ὡς κατηγορούμενον, ἀντὶ τῆς δίκαιος ἢ λευκός εἰληφθῆαι φήσομεν, ὡς ἐπὶ τῆς προτάσεως τῆς λεγούσης "ὁ Καλλίας ἄνθρωπός ἐστιν."

19 b f. 138 b. ὅτι δὲ τὴν εἰρημένην τῶν προτάσεων ἀκολουθίαν 5
35. πρότερον τε παρεδίδου ἡμῖν ὁ Ἀριστοτέλης ὡς ἐπὶ προτάσεων ἀπροσδιόριστων, δι' ὧν ἔλεγεν "ὡν τὰ μὲν δύο πρὸς τὴν κατάφασιν καὶ ἀπόφασιν ἔξει καὶ τὸ ζυγῶν ὡς αἱ φερήσεις, τὰ δὲ δύο ὅ" (p. 19 b 23), καὶ ἡμῖν ἐπὶ τῆς ἀντιφάσεως τῆς καθόλου καταφάσεως πρὸς τὴν μερικὴν ἀπόφασιν τὰ αὐτὰ ἡμᾶς θεωρεῖν ἀξιοῖ καὶ 10 ὅθεν ἕτερον, σαφῶς ἐδήλωσεν ἐπαγαγὼν "πλὴν ὅς ὁμοίως τὰς καὶ διάμετρον ἐνδέχεται συναληθεύειν, ἐνδέχεται δὲ ποτε," δι' ὅς λέγοι ἂν τὸ διάφορον τῶν διαγραμμαμάτων, τῷ τε ἐπὶ τῶν ἀπροσδιόριστων καὶ τῷ ἐπὶ τῶν προσδιωρισμένων προτάσεων. καθ' ἑκάτερον μὲν γὰρ αὐτῶν καὶ διάμετρον συμβαίνει τετάχθαι τὰς καταφάσεις ἀλλή- 15 λαις, τὴν ἀπλὴν λέγου καὶ τὴν ἐκ μεταθέσεως, ἢ τὴν ἀπλὴν καὶ τὴν φερητικὴν, καὶ τὰς ἀποφάσεις ὁμοίως· ἀλλ' ἐπὶ μὲν τῶν ἀπροσδιόριστων καὶ τὴν ἐνδεχομένην ὕλην τὰς τε καταφάσεις συναληθεύειν ἀλλήλαις συμβαίνει καὶ τὰς ἀποφάσεις ἅτε ταῖς μερικαῖς ἰσοδυναμύσας, ἐπὶ δὲ τῶν προσδιωρισμένων, περὶ ὧν νυνὶ αὐτὸ ὁ λό- 20 γος, τῆς καθόλου καταφάσεως καὶ τῆς ἐπὶ μέρους ἀποφάσεως, τὰς μὲν καταφάσεις συναληθεύσαι ἀδύνατον καθ' ὁμοιότητος ὕλην, τὰς μὲντοι ἀποφάσεις συμβαίνει συναληθεύειν καὶ μόνην τὴν ἐνδεχομένην· ἐπεὶ γὰρ τῶν ἀνθρώπων οἱ μὲν δίκαιοι εἰσιν οἱ δὲ ἄδικοι, οἱ δὲ μέσσην ἔχουσιν ἔξιν, φανερόν ὅτι πάσας συμβήσεται τὰς προκει- 25 μένας ἀποφάσεις ἀληθεύειν, καὶ πᾶς ἄνθρωπος δίκαιος, καὶ πᾶς ἄνθρωπος ἄδικος, καὶ πᾶς ἄνθρωπος καὶ δίκαιος (*). τὸ ὅν "ἐνδέχεται δὲ

ποτε" ὅτως ἀκυσέον, ὅς ὡς πασῶν τῶν καὶ διάμετρον ποτε συναληθευσῶν (τὸτο γὰρ ἀδύνατον) ἀλλ' ὡς τινῶν ἐξ αὐτῶν, οἷον τῶν ἀποφάσεων συναληθευσῶν ἐπὶ τῆς ἐνδεχομένης ὕλης, ὡς εἴρηται, τῆς μὴτε ἀναγκαίας μὴτε ἀδυνάτου. καὶ ταῦτα σαφῶς εὐρήσομεν καὶ διορίζομενον μόνον ἀλλὰ καὶ δεικνύοντα τὴν Ἀριστοτέλην πρὸς τῷ πέρατι τῷ πρώτῳ τῶν Ἀναλυτικῶν... ἀλλ' εἰ δεῖ μὴ παρέργως ἀκροᾶσθαι τῶν ὑπὸ τῷ Ἀριστοτέλει λεγομένων, ἀξίον οἶμαι ζητῆσαι διὰ τίνα αἰτίαν ἐπὶ μόνῃς τῆς ἀντιθέσεως τῆς καθόλου καταφάσεως πρὸς τὴν μερικὴν ἀπόφασιν ὁμοίως ἔχειν φησὶ τῶν προτάσεων τὴν ἀκολουθίαν τῇ ἐπὶ τῶν ἀπροσδιόριστων. μήποτε ὅν ὡς ἐπὶ τῶν ὑπολοίπων ἀντιφάσεων, τῆς τε μερικῆς καταφάσεως πρὸς τὴν καθόλου ἀπόφασιν καὶ τῆς τῶν καθ' ἑκάστα, μηκέτι σωζομένης τῆς αὐτῆς ἀκολουθίας· ἐπὶ μὲν γὰρ τῆς τίς καὶ ὁδοῖς ἀντιφάσεως ὅδε ἐνδέχεται δεῖξαι τὴν ἀπλὴν 15 κατάφασιν τῆς φερητικῆς ἀποφάσεως ἢ ἐπὶ πλεόν ἢ ἐπ' ἑλαττον ὅσαν. ὅτε γὰρ εἰ τις ἄνθρωπος δίκαιος, ἤδη ὁδοῖς ἄδικος, ὅτε εἰ μηδοῖς ἄδικος, ἤδη τις δίκαιος· τί γὰρ εἰπόντες τὴν μέσσην ἔχοιεν ἔξιν. ὥστε ὅς ἔξιν ὁδοῖς ἀκολουθίαν ἀναγκάσαι. εἰ δὲ τὰς ἀπλᾶς πρὸς τὰς ἐκ μεταθέσεως παραβάλλοις, ταῖς μὲν ἀποφάσεσι τὰς καταφάσεις ἐπομένως εὐρήσεις, ὅκετι μέντοι τὰς ἀποφάσεις ταῖς καταφάσεσιν. εἰ μὲν γὰρ μηδοῖς μὴ δίκαιος, ὁ γὰρ ὡς πᾶς τε καὶ τῶν καὶ μέρος ἑκάστος ἔσται δίκαιος· καὶ μὴν εἰ ἔστι τις δίκαιος, ἤδη δεήσει μηδοῖς εἶναι μὴ δίκαιον. καὶ μὴν ἀλλ' ὅδε ἐπὶ τῶν καθ' ἑκάστα τὴν εἰρημένην ἀναλογίαν προχωρήσαντες εὐρήσεις· τὴν μὲν γὰρ ἀπλὴν 20 κατάφασιν καὶ τὴν ἐκ μεταθέσεως ἀπόφασιν ἀντιτρέφειν ἀλλήλαις συμβαίνει (Σωκράτης δίκαιός ἐστι, Σωκράτης καὶ δίκαιος καὶ ἔστιν), τὴν μέντοι φερητικὴν ἀπόφασιν ἑκατέρας αὐτῶν ἐπὶ πλεόν εἶναι, τὸ ἀληθεύειν ἐπ' αὐτῷ καὶ τὴν μέσσην ἔξιν καθ' ὑπόθεσιν ἔχοντος.

(*) Boëth. II p. 377: unde Alexander quoque dicit scripturae esse culpam, non philosophi recte dicentis, et emendandam esse scripturam. sed non eum oportuit confundi, si pro homine et non homine iustum et non iustum intulit: haec enim exempla sunt potius quam propositionum necessitas... non ergo oportuit Alexandrum conturbari aliosque in hac descriptione, in qua nos philosophus exercere voluit, sicut Porphyrium et Herminum non turbabat, qui dicunt exempla hic esse finiti praedicati et infiniti, in quibus quodlibet praedicatum sit, aequè accipi oportere... hanc quoque scripturam (p. 19 b 29) emendandam esse Alexander opinatur, faciendumque esse hoc modo, sicut prius quoque exposuimus: est enim hoc loco et non est iusto et non iusto adiacet (vulgo: est enim hoc loco et non est homini adiacet). sed ordo quidem totius sententiae diligenter expositus est, sive illa scriptio sit sive illa; neutra enim mutanda est; et una quidem plus habet exercitii, altera vero facilitatis, sed ad unam intelligentiam utraque perveniunt.

(**) cf. Boëth. II p. 385 sqq. id. p. 389: Herminus autem hoc aliter se exposuit. similiter, inquit, duas facient oppositiones quatuor propositiones, si fuerint duae simplices, duae infinitae, determinatione tamen adiecta. hoc autem sic monstrat... atque hoc quidem Herminus non recta expositione dicens ordinem turbat.

f. 140 b. προφανές τὸ διὰ τέτων παραδιδομένων θεωρήμα· 19 b
36. φησὶ γὰρ τοσαύτας εἶναι ἀντιφάσεις καὶ ἐπὶ τῶν ἐκ τρίτης προσκα-
τηγορούμενων προτάσεων ἀορίστῳ ὑποκειμένῳ χρωμέναις, ὅσαι ἦσαν αἱ ἐξ ὠρισμένων τῶν ὑποκειμένων. δύο δὲ ἦσαν ἐκεῖνα καθ' ἑκάστον προτάσεων εἶδος τὸ καὶ τὸν ὑποκείμενον ὀνομαζόμενον, οἷον καθ' ἑκάστα ἢ ἀδιόριστοι ἢ καθόλου ἢ ἐπὶ μέρους δύο ἅμα καὶ αὐτῶν. ὧν καὶ παραδείγματα παρέθετο τῶν τε ἀπλῶν καὶ τῶν ἐκ μεταθέσεως. ὅς ἄνθρωπος δίκαιός ἐστιν, ὅς ἄνθρωπος δίκαιος καὶ ἔστιν· αὐτῶν ἀπλᾶ μὲν ἐξ ἀορίστου τῶν ὑποκειμένων. ὅς ἄνθρωπος καὶ δίκαιός ἐστιν, ὅς ἄνθρωπος καὶ δίκαιος καὶ ἔστιν· αὐτῶν καὶ ἀορίστοι ἦτοι ἐκ μεταθέσεως καὶ ἐξ ἀορίστου πάλιν τῶν ὑποκειμένων. ἡ δὲ λέξις (*) ἢ "ἀλλὰ καὶ 40 δὲ πρὸς τὸ ὅς ἄνθρωπος ὡς ὑποκείμενον τι προσθεθέντος" ἐλλειπέ-
φερον ἔχει· τὸ γὰρ πλήρες ὅτως ἂν ἔχοι, ἀλλὰ καὶ δὲ δύο ἀντιφάσεις ἀντικεινῶν, τετέστιν ἐξ ἀντικειμένων προτάσεων γίγνεται, πρὸς τὸ ὅς ἄνθρωπος ὡς ὑποκείμενον τι παραληφθὲν ἐν ταῖς προτάσεσι,

(*) Boëth. II p. 391: utuntur enim hae propositiones subiecto, id est, non homo, ut nomine, praedicato vero eo quod est iustus: hoc est enim quod ait "aliae autem ad non homo ut ad subiectum aliquod additum."

προσεθέντος αὐτῷ (τῷ ἔκ ἀνθρώπου δηλονότι) τῷ τε κατηγορούμενῳ
 καὶ τῷ προσκατηγορούμενῳ, καὶ κατηγορούμενῳ μὴ ἡ ὠρισμένῃ ἡ ἀόριστῃ,
 προσκατηγορούμενῳ δὲ ἡ καταφατικῇ ἡ ἀποφατικῇ.

20a f. 141 b. τινὲς μὲν τῶν ἐξηγησαμένων τῷτο τὸ χωρίον ὑπέ-
 3. λαβὼν λέγειν τὴν Ἀριστοτέλιν διὰ τῶν ὅτι περ ἐν ταῖς προτάσεσι
 ταῖς ἀντὶ τῷ ἔστιν ἄλλο τι ῥήμα προσκατηγορούμενον ἐχούσαις, οἷον
 τὸ βαδίζειν ἢ τὸ ὑγιαίνειν, ὡς ἐν ταῖς ἀνθρώπου δίκαιος ὑγιαίνει,
 ἀνθρώπου δίκαιος βαδίζει, ἡ αὐτὴ γίγνεται τῶν προτάσεων τάξις
 τε καὶ ἀκολουθία ἥπερ ἐτύγχανε καὶ ἐπὶ τῶν τὸ ἔστι προσκατηγορούμε-
 νον ἐχουσῶν, παντάπασιν ἀποπλανώμενοι τῆς τε τῷ Ἀριστοτέλει
 διανοίας καὶ τῆς τῶν λόγων αὐτῶν ἀκριβείας· ὅτε καὶ ὁ φιλόσοφος
 φαίνεται τῆς τοιαύτης προτάσεως παραδείγματα ἡμῶν παρατιθέμε-
 νος, ὅτε ἐνδέχεται παρὰ τὸ ἔστιν ἄλλο τι ῥήμα προσκατηγορούμενον
 γίνεσθαι. καὶ τῷτο ὁ μόνον τῷ Ἀριστοτέλει πιθεῖσθαι δεῖ πρότερόν
 τε σαφῶς εἰπόντι μόνον τὸ ἔστιν ἐν ταῖς τοιαύταις προτάσεσι
 προσκατηγορεῖσθαι, καὶ ἐν τοῖς Ἀναλυτικαῖς (1 1) ὅρον μὲν εἶναι ἀπο-
 φαινόμενον τὸν εἰς ὃν διαλύεται ἡ πρότασις; τὸν τε κατηγορούμενον
 καὶ τὸν ὑποκείμενον, ἐπάγοντι δὲ προσθεμένῃ ἡ διαίρεμένῃ τῷ εἶναι
 ἢ μὴ εἶναι, καὶ μηδενὸς ἄλλου ῥήματος παρὰ τῷτο μνείαν ποι-
 μένων· ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς ἐν τοῖς ἐξῆς ἐναργῶς ἀποδείξομεν, ὅπερ καὶ
 20 πρότερον ἐπηγγειλάμεθα, δι' ὧν ὁ Ἀριστοτέλης ζητήσει ποτε τὰ
 ἴδια καὶ χωρὶς κατηγορούμενα δύναται συμπλεκόμενα ἀλλήλοις μίαν
 ποιῆσαι κατηγορίαν καὶ ποτε ὅ. ἕτεροι δὲ γε ὑπέλαβον ζητεῖσθαι
 διὰ τῶν (*) εἰ ὡς περ ἐν ταῖς ἐνέργειαις τὸ ἔστι προσκατηγορού-
 μενον ἐχούσαις τῷ κατηγορούμενῳ ὀνόματος, οἷον τῷ δίκαιος, προ-
 25 ταττόμενον τὸ ἀρνητικὸν μόριον ὁ ποιεῖ ἀπόφασιν ἀλλὰ κατάφασιν
 ἐκ μεταθέσεως τὴν ἀνθρώπου ὁ δίκαιος ἔστιν, ὅτε καὶ ἐν αἷς δυνά-
 μει περιέχεται τὸ ἔστιν ἐν τῷ κατηγορούμενῳ ῥήματι, διαλυομένῃ τῷ
 ῥήματος ἐκείνου, καθὰ καὶ πρότερον ἐλέγμεν, εἰς τε τὴν οἰκείαν
 αὐτῷ μετοχὴν καὶ τὸ ἔστι, προταττόμενον πάλιν τὸ ἀρνητικὸν μόριον
 30 τῆς μετοχῆς ὅ ποιεῖ ἀπόφασιν ἀλλὰ κατάφασιν ἐκ μεταθέ-
 σεως· ἡ μὲν γὰρ λέγουσα πρότασις “ἀνθρώπου βαδίζει” ταυτὲν ὁμο-
 λογημένως φθάσει τῇ “ἀνθρώπου βαδίζων ἔστιν.” ζητεῖ δὲ,
 φασί, διὰ τῶν εἰ τὴν ἀνθρώπου ὁ βαδίζων ἔστι κατάφασιν
 ῥητέον πάλιν ἐκ μεταθέσεως ἀλλ' ὁ ἀπόφασιν, ὅτε τῷ προβλή-
 35 ματος ἀξίῳ οἶμαι ζητήσεως ὄντος (τίς γὰρ ἀποκλήρωσις ὡς τε τὴν
 μὲν ἀνθρώπου ὁ δίκαιος ἔστι κατάφασιν καλεῖν, τὴν δὲ ἀνθρώπου

ὁ καὶ ὑγιαίνειν ἔστιν ἀπόφασιν;) ὅτε τῷ Ἀριστοτέλει ὁδὸν ταύτην
 διὰ τῶν παρ' αὐτῷ λεγομένων ἐμφαίνοντος. μήποτε ὅν ταῖς
 ῥήσεσιν αὐταῖς τῷ Ἀριστοτέλει προσφύεσθαι ἢ τὸ λέγειν ὅτι πα-
 ραὸς ἡμῶν τὰς ἐξ ἀόριστῃ τῷ ὑποκείμενῳ ἀντιφάσεις, πρότερον μὲν
 5 ἐπὶ τῶν ἀπλῶν προτάσεων τῶν ἐξ ὑποκείμενου καὶ κατηγορού-
 μένου μόνον, διὰ δὲ τῶν προσεχῶς προειρημένων καὶ ἐπὶ τῶν ἐκ
 τρίτου προσκατηγορούμενου, καὶ ἐν οἷς παρέθετο αὐτῷ παραδείγμασι
 τὸ ἔστι λαβὼν πρότερον μὲν ὡς κατηγορούμενον, δι' ὧν ἔλεγεν “ἔστιν
 ὁ ἀνθρώπου, ὁ καὶ ἔστιν ὁ ἀνθρώπου,” καὶ “ἔστι πᾶς ὁ ἀνθρώπου, ὁ καὶ
 10 ἔστι πᾶς ὁ ἀνθρώπου” (p. 19 b 16), δι' ὧν δὲ προσεχῶς παρε-
 δίδου, καὶ ὡς προσκατηγορούμενον, ἐν οἷς ἔλεγεν “αὐτῷ μὲν ὁ δὲ
 ἀντίκειναι, ἄλλαι δὲ πρὸς τὸν ἀνθρώπου, ἔστι δίκαιος ὁ ἀνθρώπου,
 ὁ καὶ ἔστι δίκαιος ὁ ἀνθρώπου, ἔστι ὁ δίκαιος ὁ ἀνθρώπου, ὁ καὶ
 15 ἔστι ὁ δίκαιος ὁ ἀνθρώπου” (p. 19 b 36), προτίθεται διὰ τῶν
 διδάξαι ἡμᾶς ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν προτάσεων τῶν ἀντὶ τῷ ἔστιν ἄλλο τι
 ῥήμα ἐχουσῶν ὁ προσκατηγορούμενος (τῷτο γὰρ εἰρη) ὅτι ἀδύνατον
 ἀλλὰ κατηγορούμενον, ἀόριστῃ μόνον πάλιν τῷ ὑποκείμενῳ χρω-
 μένων, τῶν δὲ ἐν τῷ τρόπῳ γίνεσθαι τὰς ἀποφάσεις ὃν ἐγίνοντο καὶ
 τῷ ἔστιν ἐνέργεια κατηγορούμενου... f. 143 b. ὅμοιον ἐξ ἀρχῆς ἐν τοῖς
 παραδείγμασι τὸ ὑγιαίνειν ῥήμα διαλύσαι εἰς τε τὴν ὑγιαίνειν μετο-
 χὴν καὶ τὸ ἔστιν. εἴτα πρῶτον παραθέμενος παραδείγματα προτά-
 σεων ἐξ ὠρισμένων τῷ ὑποκείμενου, ὡς γνωριμότερα καὶ ὁδηγεῖσαι
 ἡμᾶς δυνάμενα πρὸς κατανόησιν τῶν ἐξ ἀόριστῃ ὑποκείμενου, ἐπά-
 γει τὰς ἐξ ἐκείνων γενομένας καὶ ἀόριστῃ χρωμένας τῷ ὑποκείμενῳ,
 20 περὶ ὧν ἡ αὐτῷ προκείμενον λέγειν ὅπως ἐπ' αὐτῶν ἐκ τῶν κα-
 ταφάσεων γίγνεται αἱ ἀποφάσεις. δηλοῖ δὲ ἐπὶ τῶν μόνον τὴν
 αἰτίαν ἀποδοῦναι τῷ μὴ ἄλλον τρόπον γίνεσθαι τὰς ἀποφάσεις.
 εἰπὼν μόνον μὴ χρῆναι τῆς πᾶς ὁ ἀνθρώπου ὑγιαίνει λέγειν
 ἀπόφασιν τὴν ὁ πᾶς ἀνθρώπου ὑγιαίνει, τὴν αἰτίαν τῶν προστίθη-
 25 σιν εὐθὺς ἐπάγων “τὸ γὰρ πᾶς ὁ καὶ καθόλου σημαίνει ἀλλ' ὅτι κα-
 θόλου.” ὅτι περ ὅτι μὲν οἱ τῷ φιλοσόφῳ, διὰ τῶν πρότερον εἰρη-
 μένων παρεστήσαμεν, τὸ ῥησείδιον αὐτῷ τῷτο ἐξηγησάμενοι.

f. 144 b. μέλλων ἐν τοῖς ἐξῆς ὁ Ἀριστοτέλης παραδιδόναι
 20a καθόλου τινὰ ἀπόφασιν ἀκολουθεῖν καθόλου τινὴν καταφάσει τὴν
 16. ἀπλὴν τῇ ἐκ μεταθέσεως καὶ τὴν ἐκ μεταθέσεως τῇ ἀπλῇ, προ-
 λαμβάνει διὰ τῶν εἰκότως καὶ διορίζει ὅτι, καθάπερ ἐπὶ τῶν ἐξ
 ὑποκείμενου καὶ κατηγορούμενου προτάσεων τὰς καθόλου ὡς καθόλου
 ἐναντίας προσηγόρευσε καὶ συμφερόμενος ἀλλήλους ἀπεφάνητο, τὰς
 40 δὲ ἀντιφασκίσας πρὸς αὐτὰς συναληθεύειν ἀλλήλους, ἐν οἷς ἔλεγε
 “διὸ ταύτας μὲν ὅτι ὅσον τε ἅμα ἀληθεῖς εἶναι, τὰς δὲ ἀντικειμένας
 αὐταῖς ἐνδέχεται ἐπὶ τῷ αὐτῷ” (c. 7 p. 17 a 23), τὴν αὐτὴν τρόπον καὶ
 ἐπὶ τῶν νυνὶ προκειμένων εἰς ἐπίσκεψιν προτάσεων τῶν προσκα-
 45 τηγορούμενων τὸ ἔστι τὰς μὲν καθόλου τὰς μηδεμίαν ἐχούσας περὶ τὸς
 ὅρους διαφορὰν ἀξιοῖ μήτε συναληθεύειν ποτὲ ἀλλήλους μήτε ση-
 μαίνειν τὰς ἐπὶ τῷ αὐτῷ συντρέχειν ἅμα δυνάμενας, τὰς δὲ μα-
 χομένας πρὸς αὐτὰς ἀντιφατικῶς συντρέχειν ποτὲ ἀλλήλους,
 διὰ τῷ ποτὲ δηλονότι σημαίνων τὸ καὶ μόνον τὴν ἐνδεχομένην ὕλην
 ὑπάρχειν αὐταῖς τὸ συναληθεύειν. ἡμεῖς μὲν ὅν, ὡς εἰρη, διηρη-

(*) Boëth. II p. 392: dubitabit autem aliquis an sicut ex infinito verbo fieri affirmatio non potest, sed semper negatio ex hoc praedicamento fit, ita quoque si eadem propositio solvatur in participium atque verbum, an ex infinito possit affirmatio fieri participio. . . id. p. 393: participia autem vel nomina si sint infinita, posse facere affirmationem, et ideo quotiescunque a magnis viris infinitum verbum et duae negationes in syllogismo ponuntur hac ratione defenditur; quo dicatur verbum infinitum pro participio esse positum, quod participium nominis loco in propositione praedicatur. et id quidem Alexander Aphrodisaeus arbitrabatur ceterique complures.

μένως ἀκούμεν τὸ "ἔτε ἀληθεῖς ἅμα ἔτε ἐπὶ τῷ αὐτῷ," τὸ μὴ λαμβάνοντες ἐπ' αὐτῶν τῶν λόγων, τὸ δὲ ἐπὶ τῶν σημαινόμενων ὑπ' αὐτῶν πραγμάτων. συμβαίνει δὲ ταῦτα συντρέχειν ἀλλήλοις· εἰ γὰρ ἅμα ἀληθεῖς οἱ λόγοι, καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς κατηγορούμενα τῷ αὐτῷ ἅμα ὑπάρχουσι, καὶ τὸ ἀνάπαλιν. καὶ ὁ γὰρ ὅτι τῷ ἅμα εἶναι ἀληθεῖς τὸς λόγους αἴτιον γίγνεται τὸ τὰ πράγματα συνυπάρχειν. ἕτεροι δὲ γε τὸ "ἔτε," καίτοι οἷς παραληφθέν, παρέλκειν ὑπολαμβάνοντες δι' ἀμφοτέρων, τὸ τε ἅμα καὶ τὸ ἐπὶ τῷ αὐτῷ, περιγράφουσαι φασὶ τὸ χαρακτηρίζον τὴν ἀντίθεσιν τῶν τριῶν προτάσεων. ἅμα τε γὰρ ἀληθεῖς δύναται εἶναι, φασίν, αἱ προτάσεις μὴ ἐπὶ τῷ αὐτῷ λαμβανόμεναι, οἷον πᾶς ἄνθρωπος ὄντως, ὑδαὶς ἵππος ὄντως· καὶ πάλιν ἐπὶ τῷ αὐτῷ μὴ ἀληθεῖς, ὅτι μὲντοι ἅμα, ὡς ὅταν λέγωμεν πᾶς ἄνθρωπος ἐπὶ τῷ χρυσοῦ λεγομένου γένους δίκαιος, ὑδαὶς ἄνθρωπος ἐπὶ τῷ σιδηρῷ λεγομένου γένους δίκαιος, καίτοι τὸ τε Ἀριστοτέλης κατ' ἀρχὰς παραδόντος ἡμῖν ποίας ἀξιῶ ἀντικεινῶς ἀλλήλαις προτάσεις, ὅτι τὰς τῷ αὐτῷ καὶ τῷ αὐτῷ καὶ τὰ ἐξῆς τούτοις, καὶ τῆς καὶ χρόνον ἐξαλλαγῆς περὶ μὴ τὴν φύσιν καθ' ἕκαστα θεωρεῖν δύναμένης, ἐν δὲ τοῖς καθόλου χώρῳ ὑδαὶς ἔχουσας, εἰ μὴ μέλλοιμεν τοῖς μυθικοῖς πλάσμασι χρῆσασθαι πρὸς ἀνατροπὴν τῶν ἐναργῶς ἀποδοδειγμένων.

20^a f. 145 b. κατ' ἀρχὰς μὴ τῆς θεωρίας τῶν ἐκ τρίτης προσκα-
20. τηγομένων προτάσεων ἐδιδασκόμεθα ὅπως ἔχουσιν αἱ ὅλαι αὐτῶν ἀντιφάσεις τῆς πρὸς ἀλλήλας τάξεώς τε καὶ ἀκολουθίας, καὶ παρεβάλλετο τὰ μόρια αὐτῶν πρὸς ἀλλήλα, ἢ μὴ καθόλου ἀπλῆ κατάφασις πρὸς τὴν ἐπὶ μέρους ἐκ μεταθέσεως ἀπόφασιν ὡς ἐπομένην καὶ ἐπὶ πλεόν αὐτῆς ὕσαν, ἢ δὲ καθόλου ἐκ μεταθέσεως κατάφασις πρὸς τὴν ἀπλὴν ἀπόφασιν ὡς τὴν αὐτὴν τρόπον ἔχουσαν πρὸς αὐτήν. νῦν δὲ παραδίδωσιν ἡμῖν ὁ Ἀριστοτέλης τὰς ποσὸν μὴ τὸ αὐτὸ ἔχουσας προτάσεις, ἐπομένας μὲντοι ἀλλήλαις, ἐκείνη ὅλην ἀντίφασιν πρὸς ὅλην παραβάλλων, ἀλλ' ὥσπερ εἶρη, μιάς 30 μόνης προτάσεως πρὸς μίαν πρότασιν τὴν συμφωνίαν θεωρῶν. . . ὁ μὴ ἔν Ἀριστοτέλης παραδείγματα μόνον παραθέμενος ἡμῖν τινῶν ἀκολουθῶν ἀλλήλαις προτάσεων ἀπληλῶν τῷ θεωρήματος· ὁ δὲ γε ἡμέτερος καθηγεμῶν καὶ εὐεργέτης κανόνας ἡμῖν πᾶν τεχνικὸς παρεδίδου, καθ' ὅς οἷον τε πάσῃ τῇ προτεθείσῃ προτάσει τὴν ἀκολουθῶσαν εὐρεῖν. ἐπεὶ γὰρ αἱ προτάσεις καὶ ὡς ὅλαι θεωρῶν καὶ μέρη ἔχουσι, τὰς ἀντιθέσεις αὐτῶν ἐλάμβανεν ἢ ἀπὸ τῆς περὶ τὰ μέρη αὐτῶν θεωρημένης διαφορᾶς ἢ ἀπὸ τῆς περὶ ὅλας αὐτὰς. ἐπεὶ δὲ δύο μὴ τῶν προτάσεων τὰ μέρη, ὅ τε ὑποκείμενος ὅρος καὶ ὁ κατηγορούμενος, δύο δὲ καὶ τὰ περὶ ὅλας αὐτὰς ὡς ὅλας θεω- 40 ρήμενα, τό τε ποιὸν αὐτῶν καὶ τὸ ποσόν, τετραχῶς συμβαίνει λαμβάνεσθαι τὰς τῶν προτάσεων ἀντιθέσεις.

20^a f. 150. ἀκολουθὸν ἐστὶ τὸ τοῦ τὸ θεωρήματα τῷ προσεχῶς παρα-
23. δεδομένῳ, καὶ δι' ἐκείνου λαμβάνον τὴν πίσιν. πρότερον μὴ γὰρ ἐδιδάσκον ἡμᾶς ποία ἀληθεῖς καταφάσει συναληθεύσει ἀπόφασις 45 ὁμοίως αὐτῇ καὶ τὸ ποσὸν ἔχουσα· νῦν δὲ διδάσκει ποίας μὴ ἀπλῆς καταφάσεως ψευδομένης τὴν ἐπὶ τῶν αὐτῶν ὅρων καὶ καὶ τὸ αὐτὸ ποσὸν λεγομένην ἐκ μεταθέσεως κατάφασιν ἀληθεύειν ἀνάγκη,

ποίας δὲ ἀδύνατον. . . ποιῶν ἡμᾶς τε προσεκτικωτέρως πρὸς τὸ μὴ προχείρως συγχωρεῖν ἀπὸ τῶν περὶ τινος τῶν προτάσεων συμβαίνοντος ὅτι καὶ ἐπὶ πασῶν τῶν ὁμοίως λεγομένων ὡσαύτως ἔχει, προάγει τὸν λόγον ὡς ἐν ἐρωτῇ λεγομένων τῶν προτάσεων. . . ἐπεὶ ἔν τὰς ἐναντίας συμφυεῖς ἀλλήλαις ἀνάγκη, τῇ δ' ἐναντία πρὸς τὴν ἀπλὴν κατάφασιν ἀποφάσει ταύτην ἐλέγμεν φηγήσεσθαι τὴν ἐκ μεταθέσεως κατάφασιν καὶ τὸς παραδομένους περὶ τῆς ἀκολουθίας τῶν προτάσεων κανόνας, διὰ τὸ τοῦ καὶ ταύτην συμφυεῖς αὐτῇ ἀναγκαῖον, ὅπερ ἔκ ἐνεδέχετο γίγνεσθαι ἐπὶ τῶν καθ' ἕκαστα προτάσεων. ἐπ' ἐκείνων μὴ γὰρ τῇ κατάφασιν μία μόνη ἀντίκειναι ἀπόφασις, ἢ ἀντιφάσκουσα πρὸς αὐτήν, ὡς ἐναντία δὲ ὑδαὶς τῶν δὲ τῇ καθόλου κατάφασιν μαχομένην δύο ἀποφάσεων ἢ μὴ ἐναντία πρὸς αὐτήν ὁ γὰρ ὅτι συμφυεῖς αὐτῇ, καὶ ἢ ἰσοδυναμῶσα αὐτῇ ἐκ μεταθέσεως κατάφασις, ἢ δὲ ἀντιφατικῶς αὐτῇ μαχομένη ἀληθεύσει. διὸ φησιν ἀληθὲς εἶναι τὸ ὅτι πᾶς ἄρα ἄνθρωπος σοφός. ἀλλὰ περὶ τῶν λοιπῶν καταφάσεων τί ἐρῶμεν, τῆς τε ἀπροσδιορίστου καὶ τῆς ἐπὶ μέρους;

f. 151. πρὸς μὴ τῷ συμπεράσματι τῷ δευτέρῳ κεφαλαιῷ 20^a παραδίδου ἡμῖν τὰς ἐξ ἀόριστων ὑποκειμένων προτάσεις, ἐνεδείκνυτο, 31. ὡς καὶ ἐν ἐκείνοις ἐπεσημηνάμεθα, ὅτι τὰ ἀόριστα ὀνόματα ὑπο- 20 πτευθεῖεν μὴ ἂν ἀποφάσεις εἶναι, ὅτι μὲντοι καὶ ὕτως ἔχουσι, δι' ὧν ἔλεγεν ἄνευ δὲ ῥήματος ὑδαὶς κατάφασις (c. 5). ἐν δὲ γε τούτοις διττὴν ἡμῖν διαφορὰν τῶν προτάσεων πρότερον τε παραδόντος καὶ ἐξῆς ἐπαγαγεῖν μέλλων, τὴν μὴ καὶ τὸ ὠρισμένον καὶ ἀόριστον τῶν ὑποκειμένων, τὴν δὲ καὶ τὸ ὠρισμένον καὶ ἀόριστον τῶν κατηγορουμένων, εἰκότως ἡλλὰβήθη μὴ τὸ ἀποφατικὸν μόριον συντεταγμένον τοῖς τε ὀνόμασιν ἐν τοῖς ἀόριστοις ὑποκειμένοις καὶ τοῖς ῥήμασιν ἐν τοῖς ἀόριστοις κατηγορουμένοις ποιήσῃ τῶν ἀπληγέρων τινὰς ὑπολαμβάνειν ὅτι καὶ αὐτὰ καθ' αὐτὰ λεγόμενα τὰ ἀόριστα ὀνόματα καὶ τὰ ἀόριστα ῥήματα δύναται ποιεῖν ἀποφάσεις. καὶ τὴν γενομένην ἂν ἐντεῦθεν ἀπ- 35 τηγνὺς εὐθύς ἰάσατο, ἐπιδείξας ὅσον διεσχέκασιν τῶν ἀποφάσεων. φησὶν ἔν "αἱ δὲ καὶ τὰ ἀόριστα ἀντικείμενα ὀνόματα καὶ ῥήματα," ἔλλειπὼς αὐτὸ διὰ συντομίαν ἀπαγγέλλας· ὅτε γὰρ τίνες αἱ ἀντικείμενα εἶρη, ὅτε τίσιν ἀντικείμενα. τὸ δὲ πλήρες τῆς λέξεως εἴη ἂν, αἱ δὲ φωναὶ αἱ καὶ τὰ ἀόριστα ὀνόματα καὶ ῥήματα ἀντικείμενα ταῖς καὶ τὰ ὠρισμένα ὁρίζαιεν ἂν αὐτῶν ἐκείνων τῶν ὠρισμένων εἶναι ἀποφάσεις, αἱ μὴ τῶν ἀόριστων ὀνομάτων φωναὶ ἀποφάσεις ὕσαι ἄνευ ῥήματος, αἱ δὲ τῶν ἀόριστων ῥημάτων ἀποφάσεις ἄνευ ὀνόματος, ὡς τῆς ὄντως ἀποφάσεως ἐξ ἀμφοῖν συμπληρῶς ὀφειλέσεως, ὀνοματός τε καὶ ῥηματος. ὅτι μὲντοι, φησὶ, καὶ ὄντως εἰσὶν ἀποφάσεις. καὶ συλλογίζεσθαι τὸ τοῦ ἐναργῶς ἐν δευτέρῳ χήματι.

f. 152 b. συνεχῇ μὴ ἔχρην εἶναι τὰ διὰ τέτων λεγόμενα 20^a τοῖς πρότερον εἰρημένους περὶ τῶν ἀκολουθῶν ἀλλήλαις προτά- 37. σεων, ἐν οἷς ἔλεγεν "ἀκολουθεῖσι δὲ αὐτῇ." παραδόντος γὰρ ἡμῖν ἐν ἐκείνοις τὴν ἀκολουθίαν τῶν ἐξ ὠρισμένων τῶν ὑποκειμένων προτάσεων, ἐν τούτοις παραδίδωσιν ὅπως καὶ αἱ ἀόριστον ἔχουσαι τὴν ὑποκειμένην ἀκολουθίαν ἀλλήλαις. ἀλλὰ διέκυψε τὸ συνεχὲς τῆς διδασκαλίας προσεχῶς μὴ ἢ διάκρισις τῶν ἀόριστων ὀνομάτων τε καὶ

ρήμάτων ἀπὸ τῶν ἀποφάσεων, πρὸ ἐκείνῃ δὲ ἡ διδασκαλία τῶν
 ὑπὸ τῶν καταφάσεων ἀπλῶν ψευδομένων, αἱ ἀόριστοι ἔχουσιν τὴν
 κατηγορούμενον ἐξ ἀνάγκης ἀληθεύουσιν· ὅπερ ἦν ἀντικείμενον μὲν
 πως τοῖς περὶ τῆς ἀκολουθίας εἰρημένους, συγγενὲς δὲ ὅμως πρὸς
 αὐτὰ καὶ παραλαμβάνον προτάσεις τὰς μὲν ἐξ ἀμφοτέρων τῶν ὄρων
 ὠρισμένων, τὰς δὲ ἐξ ὠρισμένου μὲν τῷ ὑποκειμένου ἀόριστον δὲ τῷ
 κατηγορουμένου. μετ' ἐκείνα ἔν μέλλων ἡμῶν παραδιδόναι τὴν
 ἀκολουθίαν, ὡς εἴρηξεν, τῶν ἐξ ἀόριστον τῷ ὑποκειμένου προτάσεων,
 ἀναγκαίως πρὸς τε τὰ προλαβόντα καὶ πρὸς τὰ ἐπάγοντα μέλ-
 λοντα περὶ αὐτῶν τῶν ἀόριστων διείλετο φωνῶν, ποῖαν ἔχουσιν δύ-
 ναμιν. διὰ καὶ μὲν ταῦτα εἰκότως τὴν ἀκολουθίαν ἐκείνοις ἀποδιδόναι
 προστίθησι ὅπως ἔποντο ἀλλήλαις αἱ ἀόριστοι ἔχουσιν τὴν ὑποκείμενον
 προτάσεις, καὶ πρῶτον μὲν ἐπισημαίνει ὅτι ἄλλο εἶδος τῶν τοιούτων
 προτάσεων παρὰ τὰς ἐξ ὠρισμένου τῷ ὑποκειμένου· τὴν δὲ ὑδεμὶ
 ἐκείνων λέγει περὶ τῶν ὠρισμένων ἔχουσιν τὴν ὑποκείμενον, ὣν
 πρότερον παραδέδωκε τὴν ἀκολουθίαν.

206 f. 153 b. ἀκόλουθον καὶ τὸ τοῦ θεωρήματος τοῖς πρότερον ἡμῶν
 1. παραδεδομένοις· διαλεχθεὶς γὰρ περὶ τῶν ἐπομένων, ταύτην δὲ
 εἰπεῖν περὶ τῶν συναληθευσῶν ἀλλήλαις προτάσεων, διδάσκει
 ἡμᾶς διὰ τούτων ὅτι εἰσὶν προτάσεις τινὲς δοκῶσαι μὲν εἶναι διάφοροι
 καὶ συναληθεύειν ἀλλήλαις, κατ' ἀλήθειαν μὲντοι ὑδεμὶαν ἔχουσιν
 πρὸς ἀλλήλας διαφοράν, πλὴν περὶ τὴν λέξιν. τοιαῦται δὲ εἰσιν αἱ
 μετατεθείσαι, ὅπερ αὐτὸς φησὶ “τὰ τε ὀνόματα καὶ τὰ ῥήματα,”
 τυτέσι τὰ τε ὑποκείμενα καὶ τὰ κατηγορούμενα, ὡς δηλοῖ τὰ πα-
 ρατεθέντα παρ' αὐτῶν παραδείγματα... λέγει δὲ τις καὶ ἕτέρα
 μεταθεσις τῶν ὀνομάτων καὶ τῶν ῥημάτων, ἡ τῶν ὠρισμένων εἰς
 τὰ ἀόριστα μετάβασις, ἥτις παντάπασιν ἐξαλλάττει τὰς προτά-
 σεως· ἀλλ' ὅθεν τὸ πρὸς τὰ νῦν ὑπὸ τῶν Ἀριστοτέλους παραδι-
 δομένα. πάντοι ἀκριβῶς τὴν τῶν ὀνομάτων μόνον καὶ τῶν ῥημά-
 των μεταθεσιν τὰς αὐτὰς φυλάττειν ἔφη προτάσεις... τὴν δὲ
 ἀποφατικὸν μόριον αὐτὸ κατ' αὐτὸ μετατιθέμενον παντάπασιν
 ἐξαλλάττει τὰς προτάσεις, καὶ τῷ μὲν ὑποκειμένῳ συμπλεκόμενον
 ποιεῖ κατάφασιν ἐξ ἀόριστον ὑποκειμένου, τῷ δὲ κατηγορουμένῳ
 κατάφασιν ἐκ μεταθέσεως, τῷ δὲ γε ἔστιν ἡ ἐν ταῖς προσδιορισ-
 μέναις προτάσεσι τῷ προσδιορισμῷ ποιεῖ ἀπόφασιν. εἰ μὲντοι
 γε μὲν τῷ ὄρει, ὅτι ἐν τῇ ἐξ ἀρχῆς προτάσει τυγχάνει συντεταγμέ-
 νον, μετατιθεῖται τις αὐτό, καὶ ἔτι μὲν ἡ αὐτὴ πρότασις, τὸ ῥήμα
 ἀόριστον εἶναι τὸ μετατεθέν, ἀλλ' ὅτι κατ' αὐτὸ τὸ ἀρνητικὸν μόριον.

206 f. 156 b. παραδέδωκε μὲν ἡμῶν καὶ πρότερον ὁ φιλόσοφος τὴν
 13. διάκρισιν τῆς τε ὄντως ὕψους μᾶς προτάσεως καὶ τῆς δοκῆς μᾶς
 εἶναι μᾶς (*), μὴ μὲντοι καὶ ὕψους, ἐν οἷς ἔλεγε “μία δὲ ἐστὶν κατὰ-
 φασις καὶ ἀπόφασις ἡ ἐν κατ' ἐνὸς σημαίνουσα” (p. 18 a 13)· καὶ νῦν

δὲ πάλιν περὶ τῶν αὐτῶν διαλέγετο θεωρήματος, καὶ ταυτολογῶν, ὅθεν
 ὅτι πρότερον μὲν περὶ τῶν ἀπλυσάτων διελέγετο προτάσεων, νῦν
 δὲ περὶ τῶν ἐκ τρίτου προσκατηγομένων. τυχόν μὲν γὰρ ὅθεν
 τὸ τοῦ ἀλογον τὸ ἐπιδείξει κατ' ἐκάτερον τῶν προτάσεων εἶδος τὴν
 αὐτὴν τρόπον γιγνομένην τὴν εἰρημένην τῶν ἀποφατικῶν λόγων
 διάκρισιν· ἀλλ' εἰ δὲ τὸ ἐμοὶ φαινόμενον λέγειν, διαλεχθεὶς πρό-
 τερον περὶ τῶν πρὸς ἐρώτησιν τινα γιγνομένων ἀρνήσεων, πότε μὲν
 οἷόν τε αὐτὰς συμπλεκόμενας ταῖς ἐρωτήσεσι ποιῆσαι κατάφα-
 σιν ἐκ μεταθέσεως ἀληθῆ, πότε δὲ ὅ, βέλτερον τὸ ὀλοχερέστερον
 εἰλημμένον ἐν ἐκείνοις ἐπιδιαρθρῶν ἐπιστατικωτέρως ἡμᾶς ποιῆσαι
 πρὸς τὸ μὴ προχείρως ἀποκρίνασθαι διὰ μιᾶς ἀποκρίσεως πρὸς τὴν
 γεγεννημένην ἐρώτησιν· καὶ γὰρ δὴ καὶ ὅταν δοκοῖ μὲν εἶναι μία, κατ'
 ἀλήθειαν μὲντοι μὴ ἢ μία. πρὸς ἔν τὴν τέτην κατανόησιν, λέγω
 δὲ τῷ τίς ἢ μία διαλεκτικὴ ἐρώτησις καὶ τίς ἢ ὅτι μία, προχείρως
 ἐχρῶν ἔχειν τὴν καινὴν τῆς διακρίσεως τῆς τε μιᾶς καὶ τῆς ὅτι μιᾶς
 προτάσεως, εἴπερ ἡ διαλεκτικὴ ἐρώτησις πρότασις τις ἐστὶ· διόπερ
 ἔοικεν ἀναλαμβάνειν νῦν τὴν περὶ τῶν θεωρημάτων τέτην σκέψιν ὁ
 Ἀριστοτέλης. δηλοῖ δὲ ὡς περὶ συμπέρασμα τέτων ἐπάγων τὴν
 διδασκαλίαν τῶν πότε καὶ χρὴ διὰ μιᾶς ἀποκρίσεως ἀποκρίνασθαι
 πρὸς τὴν ἐρώτησιν, λέγων “εἰ ἔν ἢ ἐρώτησις ἢ διαλεκτικὴ ἀποκρί-
 σεὶς ἐστὶν αἴτησις” (v. 22).

f. 157 b. ἐπάγοντος δὲ τῶν Ἀριστοτέλους τὸ “λέγω δὲ ἐν ἑκ 206
 ἐάν ὄνομα ἐν ἡ καίμενον (*), μὴ ἢ δὲ ἐν τι ἐξ ἐκείνων,” ἐννοεῖ μὲν τῶν
 15. ἐξηγητῶν ὑπέλαβον συντάττεσθαι αὐτὸ πρὸς τὸ “ἐάν μὴ ἐν τι ἢ τὸ
 ἐκ τῶν πολλῶν συγκείμενον,” ὡς ἂν δηλῶντος διὰ τούτων τῶν φι-
 λολόφων πῶς ποτὲ δεῖ ἔχειν τὸ ἐν ἐκείνῳ τὸ ἐκ τῶν πολλῶν συγκειῶν
 λεγόμενον, ὅτι πάντως μὲν ἐν ὄνομα ἔχειν, καὶ μὲντοι τῷ ὀνόματι
 μόνον ἐν αὐτῷ εἶναι χρὴ, ὡς ὅταν ληφθῇ ὁμωνύμως αὐτῶν κατη-
 γορούμενον, ἀλλὰ προηγουμένως τῷ σημαίνοντι. καὶ οἷόν τ' ἐλε-
 γόμενον μὴδὲν διαφέρειν τῷ πρότερον ἡδὴ ῥηθέντος “οἷον εἰ τις θεῖα
 τὸ ἱμάτιον ὄνομα ἵππῳ καὶ ἀνθρώπῳ” (p. 18 a 19), τὰ αὐτὰ πάλιν
 περὶ τῶν αὐτῶν λέγεσθαι ὑπολαμβάνοντες. ἄμεινον δὲ ἴσως καὶ
 τοῖς ἐπιφερομένοις μάλλον συνᾶδον τὸ λέγειν ὅτι δις τῷ ἐνὸς μνη-
 μονεύσας ἐν τοῖς προσεχῶς προειρημένοις, δι' ὧν τε ἔλεγε “τὸ δὲ
 ἐν κατ' πολλῶν ἢ πολλὰ κατ' ἐνός,” καὶ πάλιν δι' ὧν ἐφεξῆς ἐπὶ
 γαγεν “ἐάν μὴ ἐν τι ἢ τὸ ἐκ τῶν πολλῶν συγκείμενον,” τὸ μὲν
 πρότερον ὡς ἐνεργεῖα τε παραληφθέντος ἐν τῇ προτάσει καὶ ὁμο-
 λογούμενης τῷ πράγματι ἐνός εἶναι ὀφείλοντος, τῷ δὲ ὕστερον ὡς
 ἐνεργεῖα μὲν καὶ ληφθέντος, συγκειῶν μὲντοι ἐκ τῶν πολλῶν τῶν
 ἐνεργεῖα παραληφθέντων ὀφείλοντος, εἰ μέλλοι μία εἶναι ἢ πρό-
 τασις, πρὸς ἀμφοτέρας τῶν ἐνός τὰς ἐννοίας ταῦτα νῦν ἀποδίδω-
 σιν, ἐξ ἀρχῆς μὲν διὰ τῶν “λέγω δὲ ἐν” διδάσκων ὡς πρόκεινται
 αὐτῷ τὰς περὶ τῶν δις προρηθέντος ἐνός παραδέναι διορισμούς,
 δι' ὧν δὲ ἐφεξῆς ἐπιφέρει “ἐάν ἑάν ὄνομα ἐν ἡ καίμενον, μὴ ἢ δὲ
 ἐν τι ἐξ ἐκείνων,” δις μὲν τῶν ἐνός πάλιν μνημονεύων, καὶ μὲντοι περὶ

(*) Boëth. II p. 404: multos talis loci huius caligo confudit, ut digne exequi et quod ab Aristotele dicebatur expedire non possent. nos autem supra iam diximus magnae fuisse curae apud Peripateticas sectae principes diiudicare quae esset una affirmatio vel negatio, quae plures.

(*) varias h. l. explicationes vide apud Boëth. p. 405 sq. cum aliorum tum Porphyrii, quem Ammonius secutus esse videtur.

τῷ αὐτῷ, ὡς περ ὑπολάβοι ἂν τις, ἐνὸς ὅρου διαλεγόμενος, καὶ δια-
 ξέλλων πῶς μὴ ἐνὸς πῶς δὲ ἔχ' ἐνὸς αὐτῷ ληφθέντος πολλὰς
 ἀντὶ μιᾶς εἶναι συμβαίνει τὰς προτάσεις, ἀλλὰ τὸ μὴ λέγων περὶ
 τῷ ὄντως ἐνὸς ληφθέντος ὅρου φωνῇ τε καὶ σημασίᾳ, τὸ "εἰάν ὄνομα
 ἐν ᾗ κείμενον," τὸ δὲ περὶ τῷ ἑτέρῳ τῷ καὶ τὴν φωνὴν ἐνεργεῖα τὸ
 πλῆθος ἔχοντος, τὸ "μὴ ᾗ δὲ ἐν τῇ ἐξ ἐκείνου." εἰάν γ' ἐνὸς τινος
 τεθέντος ὑποκειμένης ἢ κατηγορημένης ὀνόματος, καὶ ἐν τῇ πράγματι
 σημαίνοντος, μὴ ᾗ ἐκ τῶν πολλῶν τῶν κατηγορηθέντων αὐτῷ ἢ
 ὑποτεθέντων αὐτῷ ἐν τῇ συγκαίμενον, ἐκείνι μία ἢ πρότασις, ἀλλ'
 ὅσον τὸ πλῆθος τῶν κατηγορηθέντων ἢ ὑποτεθέντων. ὅτι δὲ τὸ τὸ
 ἐξιν ὁ βούλει λέγειν, σαφέστατα δηλοῖ δι' ὧν παρατίθει παρα-
 δειγμάτων. τὴν γ' ἀνθρωπον ὡς ἐν τῇ ὑποκείμενον λαβὼν κατη-
 γορεῖ κατ' αὐτὴν πρότερον μὴ πλείονας ἅμα φωνὰς σημαντικὰς
 πραγμάτων κατ' ὕψιν τῷ ὑποκειμένης κατηγορημένων καὶ συμ-
 πλέκεσθαι ἀλλήλοις πρὸς τὴν γένεσιν τῷ ὀρισμῷ αὐτῷ πεφυκῶντων,
 ὕψιον δὲ πλείονας μὴ πάλιν ἅμα φωνὰς ἀλλὰ σημαντικὰς τῶν
 καὶ συμβεβηκὸς ὑπαρχόντων τῷ ὑποκειμένῳ καὶ διὰ τὸ τοιοῦτον συμ-
 φέεσθαι πρὸς ἀλλήλα μὴ δυναμένων, καὶ φησὶ τὴν μὴ ἐκ τῷ ἐνὸς
 ὑποκειμένης καὶ τῶν συμπλέκεσθαι πεφυκῶντων κατηγορημένων πρό-
 ταςιν ὅτι τῇ φωνῇ μόνον ἀλλὰ καὶ τῇ δυνάμει μίαν εἶναι, ὅταν συμ-
 πλέξαντες ἀλλήλοις τὰ πολλὰ ἐκείνα τῷ ἐνὸς ὑποκειμένης κατη-
 γορήσωμεν, τὴν δὲ γε ἐκ τῷ ἐνὸς ὑποκειμένης καὶ τῶν μὴ πεφυκῶ-
 των συμπλέκεσθαι κατηγορημένων μηδέποτε γίγνεσθαι ὄντως μίαν,
 καὶ ἡμεῖς τῇ φωνῇ συνειράντες πρὸς ἀλλήλα τὰ συμβεβηκότα
 ὡς δὲ ἐν τῇ ἅμα πάντα τῷ ὑποκειμένῳ κατηγορεῖν ἐπιχειρήσωμεν. 25
 ὅταν γ' καὶ τὴν πρότασιν συμβήσῃ τῇ μὴ φωνῇ δοκεῖν μίαν εἶναι,
 τῇ δὲ δυνάμει μηδαμῶς μετέχειν τῷ ἐνὸς. καὶ ταῦτα ὅταν διορι-
 ζόμενος ὁ δαμῶ ἐν ταῖς φαίνεται λέγων τι περὶ ὁμωνύμων κατηγο-
 ρημένων ἢ ὑποκειμένων, αὐτῶν δὲ τῶν κατ' ὕψιν κατηγορημένων
 πρότερον, ὡς εἰρη, ποιούμενος μνεῖαν ἐνδείκνυσι ὅτι διαφόρως 30
 δύναται κατηγορεῖσθαι τῷ ὑποκειμένῳ. ποτὲ μὴ γ' ὅτι τῇ φωνῇ μόνον
 ἀλλὰ καὶ τοῖς σημασιολογίοις ὡς πολλὰ κατηγορεῖται καὶ ὅτι μίαν ἀλλὰ
 πολλὰς ποιῶσι προτάσεις, ποτὲ δὲ καὶ μόνον τὴν φωνὴν τὸ πλῆθος
 ἔχουσι καὶ μίαν ὄντως ποιῶσι πρότασιν (*).

208
22. f. 159 b. διττὴν εἶναι φασιν οἱ παλαιοὶ τῆς ἐρωτήσεως τὸ 35
 εἶδος (**), τὸ μὴ τῆς διαλεκτικῆς τὸ δὲ τῆς καλυμένης πνευματι-
 κῆς. καὶ διαλεκτικὴν μὴ ἐρώτησιν εἶναι φασιν πρὸς ἣν ἐξιν ἀποκρίνασθαι
 τὸ ναὶ ἢ τὸ ὅχι μόνον εἰπόντα καὶ συμβολικῶς κατανεύσαντα μόνον
 ἢ ἀνανεύσαντα, οἷον ἄρα γε ἡ ψυχὴ ἀθάνατος; αὐταρκῆς γ' ἢ
 πρὸς τὸ ἀποπλῆσαι τὴν τῷ ἐρωτήσαντι καὶ τὸ κατανεύσαι μόνον 40
 ἢ ἀνανεύσαι, ὅταν ὅπου ἀκόλουθόν ἐστι, τὸ ἕτερον μόνον τῆς ἀντι-
 φάσεως μέρειν ὁ ἐρωτῶν λέγῃ. διὰ μὴ γ' τῷ ναὶ εἰπεῖν ἢ κατα-

νεύσαι συνομολογῆμεν ἀληθὲς εἶναι τὸ ἡρωτημένον τῆς ἀντιφά-
 σεως μέρειν, εἴτε καταφατικὸν εἴτε ἀποφατικὸν εἴη. πολλάκις γ' ἢ
 ἐρωτώμεθα καὶ τὴν ἀπόφασιν, οἷον ἄρα γε ἔκ ἐξιν ἡ ψυχὴ ἀθά-
 νατος; διὰ δὲ τῷ εἰπεῖν καὶ τῷ ἀνανεύσαι ἀπομαχόμεθα μὴ
 πρὸς τὴν ἐρώτησιν, ὁμολογῶμεν δὲ τὸ λοιπὸν τῆς ἀντιφάσεως μέρ-
 ειον εἶναι τὸ ἀληθές. εἰ δὲ γε ὅλην τὴν ἀντίφασιν ἐν τῇ ἐρω-
 τήσει λέγοι, οἷον ἄρα γε ἡ ψυχὴ ἀθάνατός ἐστιν ἢ ὅχι; δεῖ μὴ καὶ
 ὅταν τὴν ἀποκρινόμενον ἢ τὸ ναὶ λέγειν ἢ τὸ ὅχι. ἀλλ' εἰ μὴ ἀρέσκειτο
 τῇ καταφάσει, τὸ ναὶ εἰρεῖ καὶ αὐτὴν προτιθεῖται τῷ τῇ καταφά-
 σιν, "ναὶ ἀθάνατός ἐστι" λέγων (μὴ προσθεμένης γ' τῆς καταφά-
 σεως ἄδελον πρὸς πότερον τῶν μερίων τῆς ἡρωτημένης ἀντι-
 φάσεως τὸ ναὶ τῷ ἀποκρίνῃ), εἰ δὲ τῇ ἀποφάσει, τό τε ὅχι ἀπο-
 κρινεῖται καὶ αὐτὴν πάλιν προσθήσει τὴν ἀπόφασιν, "ὅχι, ἔκ ἐξιν ἀθά-
 νατος" λέγων. καὶ τοιαύτην μὴ εἶναι φησὶ τὴν διαλεκτικὴν ἐρώτη-
 σιν. πνευματικὴν δὲ πρὸς ἣν τὸ μὴ ναὶ καὶ τὸ ὅχι χωρὶν ἔχει, λέ-
 ξεως δὲ ἄλλης, ἐνίοτε δὲ καὶ λόγῳ πλείονος δεῖ τῷ ἐρωτῶμένῳ
 πρὸς τὴν ἀπόκρισιν. διδάσκειν γάρ τι περὶ τινος βυλομένων ἐξιν
 ἢ πνευματικὴ ἐρώτησις, οἷον πότε ἡλθες; τίς καλῆς; πῶς οἰκίης;
 πότεν δὲ ὅτι ἀθάνατος ἢ ψυχὴ; διὰ τί ἡ Μαγνητὶς λίθος ἔλ-
 κει τὸν σίδηρον; καὶ ὁ μὴ τὴν πνευματικὴν ἐρώτησιν ἐρωτῶμενος κύ-
 ριος ἐξιν τῷ ἀποκρίνασθαι ὅπου ἂν ἐθέλοι τῶν προσαρμόττειν τῇ ἐρω-
 τήσει δυναμένων, ἀναριθμητῶν τυγχανόντων, ἢ ἀληθεύων δηλο-
 νότι ἢ καὶ ψευδόμενος. ὁ δὲ γε τὴν διαλεκτικὴν ἐρώτησιν ἐρωτῶμε-
 νος ἀναγκάζει τῆς ἀντιφάσεως, ἥς μέρειν ἐξιν ἢ γεγεννημένη
 ἐρώτησις, ἢ τὴν καταφασιν ἀποκρίνασθαι τὴν ἀπόφασιν, καὶ ἄλλο
 παρὰ ταῦτα ὕδεν. τῶν ὅταν ὅταν ἔχοντων εἰκότως φησὶν ὁ Ἀρι-
 στοτέλης ὡς εἴπερ ἢ ἐρώτησις ἢ διαλεκτικὴ ἀποκρίσεως ἐξιν αὐτῇ-
 σις, ὅτι τῆς τυχεύσεως ἀλλ' ἦτοι τῆς προτάσεως, τατέστιν αὐτῷ τῷ
 κατ' ἐνεργεῖαν ὑπὸ τῷ ἐρωτήσαντος εἰρημένῳ μερίῳ τῆς ἀντιφά-
 σεως καὶ προταθέντος τῷ ἐρωτηθέντι πρὸς ἐπίκρισιν, ὅπου γίγνεται,
 ὡς ἐλέγομεν, ὅταν ὁ ἡρωτημένος τὸ ναὶ ἀποκρίνηται ἢ κατανεύσῃ
 καὶ βατέρι μερίῳ τῆς ἀντιφάσεως τῷ κατ' ἐνεργεῖαν μὴ μὴ ῥηθέν-
 τος ὑπὸ τῷ ἐρωτήσαντος, δυνάμει δὲ ἐμπεριεχομένη τῇ ἐρωτῇ,
 ὡς δηλοῦσιν αἱ ἀρνητικαὶ ἀποκρίσεις. διὰ τῶν γ' τῷ λειπομένῳ
 μερίῳ τῆς ἀντιφάσεως παρὰ τὴν ἐρώτησιν ἀρέσκεισθαι φασιν, ὡς
 ἂν δυνάμει προταθέντι πρὸς ἐπίκρισιν ἐν τῇ ἐρωτῇ. πρὸς γὰρ
 τὴν μηδαμῶς γενομένην ἐρώτησιν ὅλον ὡς ὕδεν ἡ γένεσις ἂν ἢ
 ἀπόκρισις.

f. 161 b. ἐπεὶ δὲ συμβαίνει πολλάκις καὶ πάντα τὰ σημα- 208
 νόμενα τῆς ἐρωτήσεως τὴν αὐτὴν ἀπόκρισιν ἀληθῆς τυγχάνειν, ὡς
 ἐπὶ τῆς ἄρα γε Αἰῶς ἐπὶ Ἰλιον ἐξράτευσε; καὶ ἐπὶ τῆς ἄρα γε
 Σωκράτης λευκὸς βαδίζων ἐξιν; ὅταν ἄμφω τύχη ὑπάρχοντα
 τῷ Σωκράτει, διὰ τὸ τοιοῦτον διδάσκων ἡμᾶς μὴ καὶ τὴν ἀλλὰ καὶ
 τέχνην ὁρθὰς ποιῶν τὰς ἀποκρίσεις, προσθήσεται τὸ "ὅχι" ἂν ἢ ἀλη- 25
 θές, ὅπου συντακτέον τῷ "ὅχι" ἂν εἴη ἀπόκρισις μία πρὸς ταῦτα. .
 εἰρη, ὅτι αὐτῷ περὶ τῶν ἐπὶ πλέον ἐν τῇ ὁδοῇ βίβλῳ τῆς Το-
 πικῆς πραγματείας. ἀλλ' ἐπειδὴ ἀμφισβητῶσι πρὸς ἀλλήλους περὶ
 τῆς διαλεκτικῆς ἐρωτήσεως ὅ τε ἀπὸ τῆς Ἀφροδισιάδος ἐξηγη-

(*) p. 20 b 17. *Leo Magent.* τὸ δὲ "ὅχι" προσέθετο διὰ τὸν Πλά-
 τωνα λέγοντα μὴ ὁμιλεῖν τὸ ἡμερον κατηγορεῖσθαι κατὰ τὸ ἀνθρώπου, τὸ
 Ἀριστοτέλης δοξάζοντος ὁμιλεῖν τὸ ἀνθρώπου κατηγορεῖσθαι τὸ ἡμερον.

(**) *Boeth.* II p. 407: interrogacionis autem secundum Peri-
 pateticos duplex species est.

τῆς καὶ ὁ θεὸς Ἰάμβλιχος, ὁ μὲν τῇ προκειμένη ἐπόμενος ῥήσει καὶ ἀξιῶν τῷ ἑτέρῳ μόνον μορίῳ τῆς ἀντιφάσεως εἶναι τὴν διαλεκτικὴν ἐρώτησιν, ὁ δὲ τοῖς λεγομένοις περὶ αὐτῆς ἐν τῷ προοιμίῳ τῶν Ἀναλυτικῶν (p. 24 a 24), καὶ ἀξιῶν αὐτὴν τῆς ὅλης ἀντιφάσεως ἐρώτησιν εἶναι (ἐξί γὰρ, φησὶν ἐν ἐκείνοις, ἡ διαλεκτικὴ 5 πρότασις πυνθανομένη μὲν ἐρωτήσεως ἀντιφάσεως, συλλογιζομένη δὲ λήψις τῷ φαινομένῳ καὶ ἐνδόξῳ), φανερόν ἐκ τῶν πρότερον εἰρημένων ἔπως διαιτησόμεν τῇ ἀμφισβητήσει· κατ' ἐνέργειαν μὲν γὰρ τὸ ἕτερον μόνον μόνον τῆς ἀντιφάσεως ἐρωτᾷς χρή, εἰ μέλλοι πρὸς ἕπος ἀπαντᾶν ὁ τὸ καὶ μόνον ἢ τὸ ἢ ἀποκρινόμενος, δυνάμει 10 δὲ γὰρ καὶ τὸ ἕτερον προτείνει).

208 f. 162 b. ἀλλὰ τί ἐξιν ὅπερ ἐφεξῆς ὡς ἐν πορίσματος τά-
27. ξει προσίθῃσιν ὁ Ἀριστοτέλης, ἅμα δὲ δῆλον λέγων ὅτι ὅδ' ἐπὶ τί ἐξιν ἐρωτήσεως ἐστὶ διαλεκτικὴ, καὶ τίνι τῷ ἔπειθ' ἀξιοῖ; φανερόν δὲ ὅτι τοῖς εἰρημένοις περὶ τῆς ἐρωτήσεως τῆς διαλεκτικῆς ὅτι ἐξιν 15 ἀποκρίσεως αἰτήσεις, ἢ τῆς προτάσεως ἢ θατέρῳ μορίῳ τῆς ἀντιφάσεως. εἰ γὰρ τοιαύτη μὲν ἡ διαλεκτικὴ ἐρωτήσεως ὡς διδόναι καὶ ἐπιτρέπειν τῷ προσδιαλεγόμενῳ ὁπότερον ἀν βάλῃ τῆς ἀντιφάσεως μόνον ἀποκρίνασθαι, ἢ δὲ τῷ τί ἐξιν ἐρωτήσεως ὢ τοιαύτη, ἀλλὰ διδασκαλίαν καὶ ὑφήγησιν τῆς τῷ πράγματος φύσεως ἀπαι- 20 τῶσα, φανερόν ὅτι ἡ τῷ τί ἐξιν ἐρωτήσεως ὢ ἀν εἴη διαλεκτικὴ.

31. f. 163 b. εἰπὼν ἐν τοῖς προλαβούσιν ὅτι τῶν διαφορῶν καὶ τῷ αὐτῷ κατηγορημάτων τὰ μὲν δύναται συμπλέκεσθαι καὶ μίαν τινὰ ἐξ ἀπάντων κατηγορίαν ποιεῖν τὰ δὲ ὢ δύναται, καὶ μηδὲν ἡμῖν κανόνα ἐν ἐκείνοις παραδόντες τῆς τῶν διακρίσεως, ἀλλ' εὐθύς μετα- 25 βὰς ἐπὶ τὴν διδασκαλίαν τῷ θεωρήματος πρὸς ὅπερ ἦν ἐκεῖνο χρησιμὸν, λέγω δὲ τὸ μὴ δεῖν μίαν ποιεῖν ἀπόκρισιν πρὸς τὴν μὴ ὄσαν μίαν ὄντως ἐρώτησιν, βάλει λοιπὸν διὰ τῶν τὸ ἐν ἐκείνοις παραλελειμμένων προδεῖναι. καὶ λαβὼν ὡς ὁμολογούμενον ὅτι τῶν καὶ τῷ αὐτῷ κατηγορηθέντων πλείονων ὀνομάτων τε καὶ πραγμά- 30 των τὰ μὲν δύναται καὶ συντιθέμενα ἀλλήλοις καὶ ὥσπερ συμφυόμενα ἐν τι ποιεῖν ἅπαν τὸ ἐξ αὐτῶν κατηγορήματα, ὥσπερ ἐλέγομεν ἐπὶ τῷ ζῶντι ὀπίσθιν ἡμερον, τὰ δὲ ὢ δύναται, ὡς ἐπὶ τῷ λευκῷ καὶ τῷ βαοῖζιν, ἀξιοῖ ζητεῖν τίς ἡ διαφορά, τὸ δὲ ἐξιν, τί τὸ αἴτιον τῆς τοιαύτης διαφορᾶς, καὶ διὰ τίνα αἰτίαν ταῦτα μὲν τινὰ συμ- 35 φυεῖν τὰ δὲ ὢ... ὅτι δὲ ἐξιν ἂν συντίθεσθαι ἀδυνάτως ἔχει, δείκνυσιν ἐπὶ ὑποθέσεως σκυτέα τινὰ λαμβανέσης τὴν μὲν τέχνην ὡς ἀκριβώσαντα, τὸ δὲ ἦθος ἐπιεικῶς διακείμενον, ὁποῖος δοκεῖ γεγονέναι ὁ Σίμων ὁ τῷ Σωκράτει γνωρίμος (*).

208 f. 164 b. διὰ τὸ τοιοῦτον ἡμῖν τὸ ἀναγκαῖον τῷ κινημένῳ 40
36. θεωρήματος, δείκνυσιν ὅσα ἔπειθ' ἄτοπα τοῖς ὅπως ὑπολαμβάνουσι, καὶ φησὶν "εἰ γὰρ, διότι ἐκάτερον ἀληθές," ὡς προσυπακύνει χρὴ τῶν ἰδίᾳ κατηγορημένων, — εἰ ὅν διὰ τὸ τοιοῦτον "εἶναι δεῖ καὶ τὸ συνάμφω," καὶ τῷ πάλιν ὑπακνομένῳ τῷ ἀληθές, εἶναι δεῖ καὶ τὸ συνάμφω, καὶ τὸ ἕτερον κατηγορήματα ἀληθές, πολλὰ ἄτοπα συμβῇ- 45

σε. καὶ γὰρ ἀδολεσχεῖν δεήσει τὸν ὅπως ὑπολαμβάνοντα, καὶ ἀδιανόητα λέγειν πρὸς τῷ ἀδολεσχεῖν καὶ παρελκόντα τινὰ καὶ μάταια· καὶ γὰρ Σωκράτης τό τε ἄνθρωπος καὶ τὸ λευκὸς ἀληθῶς κατηγορησάντες καὶ τὸ συναμφότερον ἀληθῶς κατηγορήσομεν, ὅτι ἐξιν ἄνθρωπος λευκός. ἀλλ' εἰ πάντα τὰ κεχωρισμένως κατηγορούμενα καὶ συντιθέντα κατηγορεῖσθαι δυνατόν, ἐὰν πρὸς ταύτῃ τῇ συνθέτῃ κατηγορίᾳ λάβωμεν πάλιν τὸ λευκὸν αὐτὸ καθ' αὐτὸ τῷ Σωκράτει κατηγορούμενον, δεήσει πάλιν ἐξ ἀμφοτέρων τῶν κατηγοριῶν, τῆς τε συνθέτου καὶ τῆς ἀπλῆς, μίαν γίνεσθαι τὴν ὅλην κατηγορίαν, ὡς λέγεσθαι ὅτι ἐξιν ὁ Σωκράτης ἄνθρωπος λευκός (*), καὶ τὸ τοιοῦτον εἰς ἀπειρον, ὅπερ ἐξιν ἐναργῶς ἀδολεσχόντων. πάλιν εἰ τὸ μουσικὸς καὶ τὸ λευκὸς καὶ τὸ βαοῖζιν ὢ μόνον ὢ κεχωρισμένως ἀλλὰ καὶ ἅμα κατηγορεῖν τῷ Σωκράτει, ἐὰν πρὸς τῇ συνθέτῃ ἐκ τῶν κατηγοριῶν τὸ λευκὸν πάλιν αὐτὸ καθ' αὐτὸ κατηγορήσωμεν, ἐρῶμεν ὅτι μουσικὸς λευκὸς βαοῖζιν λευκός. καὶ πάλιν τῷ μουσικῷ, εἰ τύχοι, καθ' αὐτὸ κατηγορηθέντος, μουσικὸς λευκὸς βαοῖζιν λευκὸς μουσικός. καὶ ταῦτα, ὅπερ αὐτὸς φησι, πολλάκις πεπηλεγμένα, ὡς πρὸς τῷ ἀδολεσχεῖν καὶ ἀδιανόητα γίνεσθαι τὴν κατηγορίαν. τῷ τοιοῦτον δὲ ἄλλο τι τρίτον ἄτοπον προστίθεις, τῷ ὁρῶμεν φησὶν κατηγορεῖσθαι τυχὸν τὸ ὅτι Σωκράτης ἐστὶ καὶ ὅτι ἄνθρωπος, ὡς δεήσει λέγειν καὶ ὅτι ὁ ὁρῶμενος Σωκράτης ἄνθρωπος ἐστὶ. καὶ πάλιν τῷ Σωκράτει τὸν μὲν ἄνθρωπον καὶ τὸ δῖπον ἰδίᾳ ἐκάτερον ἀμέμπτως κατηγορήσεις, ὅκετι μὲντοι τὸ ἐξ ἀμφοῖν, ὅπερ ἐξιν ἄνθρωπος δῖπος. ἄλλα γὰρ ταῦτα καὶ παντάπασιν παρελκόντα, εἴπερ ἐναργῆς ὅτι τὸν τε Σωκράτην ἄνθρωπον εἶναι ἀνάγκη καὶ τὸν ἄνθρωπον δῖπον.

f. 165. διὰ τῶν τῶν ἐπιδείξας ἀναγκαῖον ὄντα τὸν περὶ τῷ-21
των διορισμόν, ἐξῆς αὐτὸν παραδίδωσι λέγων ὅτι τῶν κατηγο-
27. ρημένων κατὰ τῶν ὑποκειμένων, ἂν ἐκάλεσεν "ἐφ' οἷς κατηγορεῖσθαι συμβαίνει," τυτέσι, καὶ τῶν ὑποκειμένων καθ' ὧν τὰ κατηγορούμενα κατηγορεῖσθαι συμβαίνει, — ἐκ τῶν τῶν τῶν κατηγορημένων τὰ μὲν καθ' αὐτὸ κατηγορεῖν τῶν οἰκείων ὑποκειμένων, τὰ δὲ καὶ συμβεβηκός, περὶ ὧν πρῶτον ποιεῖν τὸν λόγον, εἴτε ἀμφω τῷ ὑποκειμένῳ καὶ συμβεβηκός κατηγορούμενα λαμβάνοιτο, εἴτε τὸ μὲν ἕτερον τῷ ὑποκειμένῳ καὶ ἐν ᾧ τὸ εἶναι πεφύκασιν ἔχειν, τὸ δὲ ἕτερον τῷ ἑτέρῳ, κατ' ἐξῆς τρόπον μίαν κατηγορίαν ποιήσασιν.

f. 165 b. καὶ ὅπως ἀνάγκη τὰς διαλεκτικῶς εἰρημένας ὑπό-21
29. θέσεις ὑποθέσεις ἔπειθ' ἀλλήλαις. εἴτε γὰρ τῷ αὐτῷ ὑποκειμένῳ δύο συμβεβηκότα κατηγοροῦντο, πάντως καὶ ἀλλήλων καὶ συμβεβηκός κατηγορηθήσονται, καὶ τὸ μὲν ὡς ὡς ὡς ὡς ὡς τὸ δὲ συμβεβηκός, τὸ μὲν συμβεβηκός τῷ ὡς ὡς καὶ φύσιν κατηγορηθήσεται, τὸ δὲ ὡς ὡς τῷ συμβεβηκόςτος παρὰ φύσιν, οἷον ὁ ἄνθρωπος τῷ λευκῷ τῷ ὄντι καὶ συμβεβηκός. εἴτε ἐξ ἀρχῆς λαμβάνοιμεν τὸ ἕτερον τῶν συμπληρούντων τὴν κατηγορίαν περὶ ἧς ζητῶμεν, εἴτε μία ἐξιν εἴτε μή, τῷ λοιπῷ καὶ συμβεβηκός κατηγο-

(*) Anon. Coislin. οἷον ὑποκείται τις τῇ Ἀριστοτέλει Σίμων, σκυτέος μὲν τὴν τέχνην ἀλλὰ φαῖλος, ἀγαθὸς δὲ τοῖς τρόποις.

(*) Boeth. II p. 409: erit igitur praedicatio, homo albus albus est, atque hoc in infinitum.

γορόμενον, ἀνάγκη πρότερον εἰληφθαι αὐτὸ τῷ ὑποκειμένῳ καθ' αὐτὸ κατηγορηθέν· αὐτὸ γὰρ τὸτό ἐστι τὸ νῦν ζητούμενον, πότε τὰ ἴδια κατηγορηθέντα καὶ συμπλεκέντα δύναται κατηγορεῖσθαι. καὶ μήποτε καὶ τῆς ῥήσεως ὅτι διαζευκτικῶς ἀκούειν ἀλλὰ τὸ ἢ λέγειν ἀντὶ τῷ καὶ παρεληφθαι, ὡς καὶ παρ' Ὀμήρῳ τὸ "ἢ νέος ἢ παλαιός" ἀντὶ τῷ καὶ νέος καὶ παλαιός, καὶ ὡς εἰδῶσιν ἕνια τῶν συγγραμμάτων ἐπιγράφειν οἱ ἀρχαῖοι, Νικοκλῆς ἢ Λυσίμαχος καὶ Φαίδων ἢ περὶ ψυχῆς, καὶ ἀντιδιασέλλοντες ἀλλ' ἐκατέρω τῶν ὀνομάτων καλεῖν ἡμῶν τὸν λόγον ἐπιτρέποντες, ὡς εἶναι τὸ λεγόμενον καὶ κατ' αὐτὸ καὶ θάτερον κατ' ἑαυτέρου. τί οὖν τὸ αἴτιον τῷ μὴ πεφυκέναι συνδυάζεσθαι τὰ ἕτω κατηγορούμενα; ὅτι παντάπασιν ἀπηρητημένην ἀλλήλων ἔχουσι τὴν φύσιν, ὑπὸ διαφόρου ἐνότου τελόντα κατηγορίας, καὶ κίρνασθαι αὐτὰ πρὸς ἀλλήλα ἐπὶ τῷ μίαν ἐργασάσθαι φύσιν ἀδύνατον.

21^a f. 167 b. ταῦτα περὶ τῶν κατ' συμβεβηκός κατηγορουμένων 15
24^a καὶ συνδυάζεσθαι μὴ πεφυκόντων διορισάμενος, καὶ εἰπὼν ὅτι διὰ τῆτο ὅτι ἀπλῶς ἀληθές τὸ σκυτεὺς ἀγαθός, τατέστιν καὶ αὐτὸ ἀληθές, ἐπειδὴ ποτε συνδράμειν αὐτὰ καὶ θαυμαστόν, ἐπάγει "ἀλλὰ ζῶν οἰπύν· καὶ γὰρ κατ' συμβεβηκός," δύναται λέγων ὅτι τὰ δὲ μὴ κατ' συμβεβηκός ἀλλὰ καθ' αὐτὰ κατηγορούμενα συντίθεσθαι πρὸς ἀλλήλα καὶ μίαν ποιεῖν κατηγορίαν δυνατόν, ἀλλ' ὅθεν ταῦτα ὡς ἔτυχε λαμβανόμενα, ὅθεν κατ' τὴν τυχεύσαν συμπλεκόμενα πρὸς ἀλλήλα τάξιν· καὶ γὰρ διὰ τὰ ἢ ὅθεν ἐν τῇ ἑτέρᾳ τῶν κατηγοριῶν εἰλημμένα, ἢ κατ' ἐνέργειαν ἢ κατ' δύναμιν, πάλιν ληφόμενα, ἵνα μὴ ἀδολεσχῶμεν ἢ παρελκοντά τινα λέγειν ἀναγκαζώμεθα, ὅπερ 25 ἐστὶ πάλιν ἀδολεσχῆν.

21^a f. 168 b. ἐν τούτοις ζητεῖται τὸ ἀντικείμενον θεωρήματα τῷ 18^a
προσεχῶς παραδεδομένῳ· πρότερον μὲν γὰρ ἐζητεῖτο πότε τὰ ἴδια κατηγορούμενα καὶ ἅμα κατηγορηθῆναι δύναται, ἐν δὲ γε τούτοις ζητεῖται πότε τὰ ἅμα κατηγορηθέντα καὶ κεχωρισμένως κατηγορηθῆναι δύναται. καλεῖ δὲ τινα κατηγορίαν τὴν σύνθετον ἐκ τῶν ἅμα κατηγορηθέντων, ἀπλῶς δὲ τὴν ἀπλήν καὶ ἀνευ προδίκης τινὸς λεγομένην, διότι πανταχὺ αἱ προδίκαι ἀποσενῶσι καὶ μερικώτερα ποιεῖσι τὰ ὑπὸ τῶν ὑπομενόντων τὰς προδίκας δηλωμένα, ὅταν ὅταν εἰπόντες ζῶν προδῶμεν τάττω τὸ λογικόν, εἴτα τὸ θνητόν, εἴτα τὸ γραμματικόν, εἴτα ἄλλο τι καὶ ἄλλο· φανερόν γὰρ ὅτι καθ' ἑκάστην προδίκην μερικώτερον εὐρήσομεν γιγνόμενον τὸ σημανόμενον. διόπερ φησὶν "ἀληθές δὲ ἐστὶν εἰπεῖν κατ' αὐτὸν τινὸς καὶ ἀπλῶς," τατέστι, καθ' ὅσον ποιεῖται τὴν σύνθετον κατηγορίαν, κατ' αὐτὸν καὶ ἀνευ τῆς προδίκης ἀληθές τὸ κατηγορούμενον εἰπεῖν (*).

21^a f. 169 b. ὕστερον δὲ τὸν μὲν εἰρημένον κανόνα περὶ τῶν πότε καὶ 24^a
δυνατὸν διακριθῆναι τὰ ἅμα κατηγορηθέντα ὁρθῶς εἰρηάζει ἀπο-

φαίνόμενος, δι' ὧν φησὶν "ἢ ὅταν μὲν ἐνυπάρχῃ, αὐτὸ καὶ ἀληθές," ὑποστίζει μὲν ἡμῶν ὁφειλόντων ἐν τῷ ἐνυπάρχῃ (ἀντιθέσεις δηλονότι ἢ ἐν τῷ προκειμένῳ πρὸς τὸ ἐξ ἀρχῆς κατηγορηθέν· τῆτο γὰρ ἢ ὅθεν εἰρημένον καὶ ἐνταῦθα ὑπακούσμεν), ὡς δὲ ἀκόλουθον τούτῳ ἐπιφέρειν τὸ αὐτὸ, τατέστιν ἐξ ἀνάγκης καὶ ἀληθές ἀλλὰ ψεύδος τὸ διακριθῆναι τὴν σύνθετον κατηγορίαν, τὸν δὲ ἕτερον τὸν λέγοντα μὴ ὅσης ἀντιθέσεως ἐν τοῖς ἅμα κατηγορηθεῖσι τὴν διάκρισιν αὐτῶν χωρὶν ἔχειν καὶ αὐτὸ ἀληθεύειν διαβεβαίμενος ἀλλ' ἑτέρου τινος δεῖσθαι διορισμῶν, καὶ τὸν ἔλεγχον εὐθὺς ἐπιφέρειν, τὸν γὰρ Ὀμηρον (τὸ γὰρ ὅλον τῆτο) ποιητὴν εἶναι λέγομεν, διότι ἐστὶν αὐτῷ ἢ ποιήσις, ἀπλῶς δὲ εἶναι καὶ λέγομεν· ἐπεὶ τὸ ἐστὶν ἀμέσως τῷ Ὀμήρῳ κατηγορούμενον καὶ ἐξακείει πρὸς τὸν ἐν τῇ ποιήσει Ὀμηρον ἀλλὰ πρὸς αὐτὸν τὸν ἄνδρα, ὅτος δὲ καὶ ἐστὶν... φανερόν δὲ ὡς εἴ τις τὸ ἐστὶν καὶ ἐπὶ τῷ "Ὀμηρος ποιητής ἐστιν" ἀντὶ τῷ ἢν εἰληφθαι λέγοι, καθάπερ τὸ ἢν ἀντὶ τῷ ἐστὶν πολλὰς οἱ παλαιοὶ παραλαμβάνουσιν, ὡς ἐπὶ τῷ τί ἢν ἀντὶ τῷ τί ἐστὶ καὶ ἐπὶ τῷ ὁρισμῷ τὸ τί ἢν εἶναι ἀντὶ τῷ τί ἐστὶ τῷ πράγματι τὸ εἶναι, καὶ τὸ ἐστὶν αὐτὸ καθ' αὐτὸ κατηγορεῖσθαι τῷ Ὀμήρῳ συγχωρήσει παρὰ τὰ δοκούντα τῷ Ἀριστοτέλει (*).

f. 170 b. ἀποτείνεσθαι μὲν δοκεῖ (ὁ Ἀριστοτέλης) πρὸς τὰ ἐν τῷ 21^a
32^a Σοφιστῇ καὶ πρὸς τῷ πέρατι τῶν πέμπτων τῆς Πολιτείας περὶ τῶν μὴ εἶναι δοξαζόντων καὶ μὴ δὲ ὑπὸ Πλάτωνος λεγόμενα. δεῖ μάλιστα εἰδέναι ὅτι πολλὰς ἐκείνους τῶν μὴ ὄντος τάξεις ἡμῶν παραδιδόντες, τὸ ὑπὲρ τὰ ὄντα, ταῦτα δὲ εἰπεῖν ὑπὲρ εἶδος ἅπαν (καὶ γὰρ ἂν ἄλλως προῆγε τὰ τε εἶδη πάντα χωριστά τε τῆς ὕλης καὶ ἀχώριστα, καὶ ἐπ' ἐχάτοις αὐτὴν τὴν παντελῶς ἀνείδεον ὕλην τῶν κατ' τὴν ἑτερότητα θεωρημένων καὶ διὰ πάντων τῶν ὄντων πεφυκός, καὶ παρ' ἑλαττόν τε τῶν ὄντων εἶναι διὰ τῆτο λεγόμενα τῶν γενητῶν σημαίνοντος κατ' τὴν ὕψεσιν τὴν κατ' ὄντως ὄν καὶ πάσης μεταβολῆς ὑπερδουμένον, τῶν ἐπὶ τῆς ὕλης κατηγορουμένων διὰ τὴν ἀπόπτωσιν πάντων τῶν εἰδῶν κατ' τὴν θρυλλομένην ἀνόμοιον αὐτῆς πρὸς τὸ πρῶτον ὁμοιότητα), καὶ ἐν τῶν σημανομένων τῶν μὴ ὄντος λέγων εἶναι τὸ ἐν ἐχάτοις τῶν ἄλλων κείμενον τὸ ἐπὶ τῷ μηδαμῇ μηδαμῶς ὄντος λεγόμενον, τῆτο καὶ ἄρρητον καὶ ἀδόξαζον εἶναι διχυρίζεσθαι, διότι τὸ ῥῆθ' ἢ δοξαζόν ἀριθμητόν ἐστιν, ὅπερ καὶ προδῶν ἐλέγομεν, καὶ τῇ ῥήσει ἢ τῇ δόξῃ λέγεσθαι εἶναι ῥῆθ' ἢ δοξαζόν, καὶ ἐστὶ τῶν πρὸς τι κατ' τὴν πρὸς τὴν ῥῆσιν ἢ τὴν δόξαν ὁχέτιν, λέγομεν εἶναι τοῖσιν. ἐπεὶ οὖν τῶν πρὸς τι τῶν ἑτέρων ὄντος καὶ τὸ ἕτερον εἶναι ἀναγκαῖον, ἐστὶ δὲ ἢ ῥῆσις καὶ ἢ δόξα καθ' ἢν λέγεσθαι εἶναι ῥῆθ' ἢ δοξαζόν, ἐστὶ ἄρα ταύτη καὶ τὸ μηδαμῶς ὄν ἐν αὐτῇ τῇ ῥήσει τῇ περὶ αὐτῆς καὶ τῇ δόξῃ. ὅτε οὖν Πλάτων ἀνέλεγκτος ταῦτα ὅπως ἀποφαίνόμενος καὶ ὁ Ἀριστοτέλης ὁρθῶς ὑπολα-

(*) *Leo Magent.* εἰ δὲ προσθήσει τῷ ζῶν τὸ λογικόν, ἐμερίκευσεν αὐτό· τὸ γὰρ ζῶν λογικόν τὰ λογικά μόνον ζῶντα δηλοῖ. εἰ δὲ ἐπὶ προσθήσει τὸ θνητόν, ἐπὶ ἐμερικεύθη τὸ ζῶν· λέγουσι γὰρ καὶ τὰς Νηρηίδας θνητὰ ζῶντα λογικά εἶναι· ἰσόρηται γὰρ ἐν τῇ Σάμῳ Νηρηίδα εὐρεθῆναι θαῦσαν.

(*) p. 21 a 31. *Anon. Coislin.* "ἐπὶ τούτων τὸ τί καὶ ἀπλῶς ἀληθές ἐστιν εἰπεῖν." τὸ τί οἱ ἐξηγῆται ἀντὶ τῶν ὁμῶν λαμβάνουσι, τὸ δὲ ἀπλῶς ἀντὶ τῶν χωρῶν. ἡμεῖς δὲ τὸ ἀνάπαλιν, καθὼς τί τὸ μερικὸν σημαίνει, τὰ δὲ χωρὶς μερικώμενον μερικά γίνονται· τὰ δὲ ἀπλῶς τὸ ὁμῶς, καθὼς τὸ ὁμῶς πολλὰ ἔχει ἐν αὐτῷ, τὰ δὲ πολλὰ ἔχον καθολικώτερον τῶν ὁμῶν ἔχοντος, ὥστε τὸ ἀπλῶς τῷ τί καθολικώτερον.

βῶν ὡς εἰκός τινας μὴ παρακολυθήσαντας τῷ βάθει τῆς τῷ Πλάτωνος διανοίας οἰηθῆναι ὅτι γίνεσθαι τῶν ὄντων φησὶ τὸ μηδαιμῶς ὄν, εἰ λέγοιτο ῥῆγ' ἢ δοξασόν, ὃ καθ' ὃν εἰρήκαμεν τρόπον ἀλλ' ὡς αὐτόθεν ὑπόσασιν ἔχον, καὶ διὰ τούτου λέγουσιν μὴ εἶναι ἀληθές. τὸ φάσκειν ὅτως ὃν γίνεσθαι τὸ μὴ ὄν, δοξασόν εἶναι λεγόμενον, ὡς καὶ ἄνευ τῆς πρὸς ἡμᾶς χάσεως ὑπόσασιν ἔχον, ὁποῖον εἶναι ἀξιοῖ. τὸ καὶ τὴν ἑτερότητα μὴ ὄν, ὅπερ κατακερματίζῃ φησὶν ἐν πᾶσι τοῖς ὅσι καὶ ὃ παρ' ἑλαττον εἶναι τὸ κυρίως ὄντος. ἄχρι τούτων προήγαγεν ὁ Ἀριστοτέλης τὴν θεωρίαν τῶν ἐκ τρίτου προσκατηγορευμένων προτάσεων, πολλὰ μὲν ἡμῶν καὶ καλὰ παραδόντες περὶ αὐτῶν θεωρήματα, δόξας δὲ τοῖς πολλοῖς μηδεμίαν αὐτοῖς ἐπιθεῖναι τάξιν, ὥστε διὰ τούτου καὶ ἀποφηνάσθαι τινας ὑπομνηματικώτερον εἶναι τὸ βιβλίον. ἡμεῖς μέντοι καθ' ἕκαστον τῶν κεφαλαίων προηγουμένως ἐπεμελήθημεν τῷ ἐπιδείξει τὴν συνέχειαν τῆς ἀκολουθίας. ἀλλ' ἐπὶ τὰς μὲν τρόπους προτάσεις χωρῶμεν.

^{21 a} ³⁴ **f. 171 b.** ἡμᾶς δὲ γε, εἰ μέλλοιμεν διηρθρωμένην ἔχειν τὴν τῶν νῦν παραδεδομένων προτάσεων γνώσιν καὶ ῥᾶρον παρακολυθῆναι τοῖς ὑπὸ τῷ φιλοσόφῳ περὶ αὐτῶν λεγομένοις, προλαβεῖν χρὴ τῆς τῶν ῥητῶν ἐξηγήσεως τί τέ ἐστι τρόπος, καὶ εἰ πεπερασμένος αὐτῶν ὁ ἀριθμὸς καὶ ἡμῶν γνώριμος, πόσους τε καὶ ποῖους ἐκλέγει τὸν Ἀριστοτέλης πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῶνδε τῶν προτάσεων, καὶ διὰ τίνα αἰτίαν τέτους καὶ ἕκ ἄλλως, καὶ πῇ τῶν καλυμένων ὕλῶν διαφέρουσιν οἱ παραλαμβανόμενοι τρόποι τοῖς ὀνόμασιν αὐτῶν ὀνομαζόμενοι, καὶ εἰ μηδεὶς παραλείπει τὸν τρόπον τῶν ὀφειλόντων ἐν τῇ προκειμένῃ τῶν προτάσεων θεωρίᾳ παραληφθῆναι, τίνα τε τρόπον ἐπὶ τῶν τοιούτων προτάσεων ἐκ τῶν καταφάσεων ποιῶμεν τὰς ἀποφάσεις, ὅπερ ἔφαμεν πρῶτον ἐπισκέπτεσθαι περὶ αὐτῶν τὸν Ἀριστοτέλην, καὶ ἐπὶ πᾶσι πῶς ἂν ἐκ διαίρεσεως ἔλωμεν καὶ τούτων τῶν προτάσεων πασῶν τὸν ἀριθμόν. τρόπος μὲν ὅν ἐστὶ φωνῇ σημαίνουσα ὅπως ὑπάρχει τὸ κατηγορούμενον τῷ ὑποκειμένῳ, ὅσον τὸ ταχέως, ὅταν λέγωμεν ἢ σελήνη ταχέως ἀποκαθίςκει, ἢ τὸ καλῶς ἐν τῷ ὁ Σωκράτης καλῶς διαλέγεται, ἢ τὸ πάνυ ἐν τῷ ὁ Πλάτων Δίωνα πάνυ φιλεῖ, ἢ τὸ ἀεὶ ἐν τῷ ὁ ἥλιος ἀεὶ κινεῖται. ἀριθμὸς δὲ αὐτῶν φύσει μὲν ἕκ ἑστιν ἄπειρος, ὃ μὴν δὲ περὶ ληπτὸς γε ἡμῶν, ὥσπερ ὅδε τῶν καθόλου ὑποκειμένων ἢ κατηγορουμένων, ἀναριθμήτων τε αὐτῶν ὄντων. τέτταρας δὲ μόνους ὁ Ἀριστοτέλης παραλαμβάνει πρὸς τὴν θεωρίαν τῶν μὲν τρόπων προτάσεων, τὸν ἀναγκαῖον, τὸν δυνατὸν, τὸν ἐνδεχόμενον, καὶ ἐπὶ τούτοις τὸν ἀδύνατον, ὡς ὄντας καθολικωτάτους τε καὶ αὐτῇ τῇ φύσει τῶν πραγμάτων οἰκειοτάτους. τίνα μὲν ὅν διαφοράν ἔχειν βύλει τὸ δυνατὸν πρὸς τὸ ἐνδεχόμενον, καὶ ὅτι τὸ κυρίως δυνατὸν ὀνόματι μόνον διαφέρει τῷ ἐνδεχόμενῳ, τὸ δὲ γε ἀπλῶς δυνατὸν ἐπὶ πλέον λέγει τὸ κυρίως ἐνδεχόμενον, διὰ τῶν ἐξῆς αὐτῷ διδάσκοντος ἡμᾶς τὸ Ἀριστοτέλους εἰσόμεθα. νῦν δὲ γε ὡς τῶν αὐτῶν ὄντων ἐπισκεψόμεθα πῇ διοίσθαι οἱ τρόποι τῶν ὕλῶν, ἐπεὶ ταύτας διηρῶμεν εἰς τὴν ἀναγκαῖαν καὶ ἀδύνατον καὶ ἐνδεχόμενῃ. ῥητέον ὅν ὅτι τὰς μὲν ὕλας ἐν αὐτῇ φασὶ θεωρεῖσθαι τῇ φύσει τῶν ἐν τῇ προτάσει παραληφθέντων πραγμάτων... **f. 173.** τούτων δὲ φανερώων ὄντων ἐξῆς ἐπι-

σκεψόμεθα πότερόν τις ἐστὶ καὶ ἄλλος παρὰ τούτου τρόπος, συγγενὴς μὲν τοῖς εἰρημένοις καὶ ἐν ἄλλοις ὑπὸ τῷ Ἀριστοτέλει ἐν τῇ τῶν προτάσεων θεωρίᾳ παρελημμένος, ἐν δὲ τῇ νυνὶ προκειμένῃ πραγματείᾳ παραλειμμένος, ἢ ὁδοιμῶς. ἀξιοῖ μὲν ὅτι οἱ πλείστοι τῶν ἐξηγητῶν τῷ Ἀριστοτέλει τούτον εἶναι τὸν ὑπάρχοντα καὶ ἐν τοῖς Ἀναλυτικοῖς (18 sqq.) πρὸ τῷ ἀναγκαῖου καὶ τῷ ἐνδεχόμενῳ καθιριθμημένον, δοκῶσι δὲ μοι παντάπασιν ἀμαρτάνειν τῆς τε ἀληθείας καὶ τῆς τῷ Ἀριστοτέλει διανοίας. ὃ γὰρ ἐστὶν ὅλος τρόπος τὸ ὑπάρχειν, ἀλλὰ τῶν προτάσεων διηρημένων εἰς τε τὰς ἄνευ τρόπου καὶ τὰς μὲν τρόπου τὸ ὑπάρχειν εἰδοποιεῖν φημι τὰς ἄνευ τρόπου προτάσεις, ὁποβλέπων εἰς τε τὴν παραδεδομένην πρότερον διδασκαλίαν τῆς ἀντιθέσεως τῶν ἄνευ τρόπου ἀποφάσεων πρὸς τὰς καταφάσεις, ἐν οἷς ἔλεγεν "ἐπεὶ δὲ ἐστὶ καὶ τὸ ὑπάρχον ἀποφαίνεσθαι ὡς μὴ ὑπάρχον" (p. 17 a 26) καὶ τὰ ἐξῆς τούτοις, καὶ τὸ ὑπάρχειν καὶ μὴ ὑπάρχειν τὰς ἀντιθέσεις ἐκείνων τῶν προτάσεων γίνεσθαι ἀποφαινόμενος, ταῦτα δὲ εἰπεῖν καὶ τὸ εἶναι καὶ μὴ εἶναι, καθ' ὃ λέγει σαφῶς καὶ ἐν τούτοις ἢ ἀντιφατικῇ ἀντιθέσει γίνεσθαι τῶν ἄνευ τρόπου πασῶν προτάσεων, εἴτε ἐνεργεῖα καὶ ἔστιν ἔχειν εἴτε καὶ δυνάμει, τῶν μὲν τρόπου μὴ ἀνεχομένων τῆς τοιαύτης ἀντιθέσεως ἀλλὰ καὶ τὸς τρόπους αὐτοὺς ἀλλήλαις ἀντιτιθεμένων. διὸ καὶ ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τούτῳ τῷ κεφαλαιῷ παραδόντα προτιθέμενος τὰς μὲν τρόπου προτάσεις τούτο πρῶτον ἡξίωσε ζητεῖν περὶ αὐτῶν, τίς ὁ τρόπος τῆς ἀντιφατικῆς αὐτῶν ἀντιθέσεως, ὡς ἔτε εἰπὼν τι πρότερον περὶ τρόπων, ὅτε τὸ ὑπάρχειν καὶ μὴ ὑπάρχειν κοινόν τι πρὸς τὸς τρόπους ἔχοντων. διὰ τε ὅν ταῦτα τὸ ὑπάρχειν ὃ δοκεῖ μοι τρόπος τις εἶναι, καὶ ὅτι αὐτὸ τούτον τρόπον εἶναι φάμεν τὸν σημαίνοντα ὅπως ὑπάρχει τὸ κατηγορούμενον τῷ ὑποκειμένῳ. πῶς ὅν ἔχει λόγον τὸ ὑπάρχειν αὐτὸν τρόπον ὀνομάζειν τὸν δηλωτικὸν τῆς τῷ ὑπάρχειν ποιότητος; καὶ ὅτι τὴν τε προκειμένην περὶ τῶν προτάσεων πραγματείαν καὶ τὴν ἐν τοῖς Ἀναλυτικοῖς περὶ τῶν συλλογισμῶν ἀτελεῖ εἶναι ὁμολογήσομεν μήτε ἐν τούτοις ἅπαντας τὸς καθόλου καὶ πραγματευθεὶς τρόπους παρελῆφθαι λέγοντες, μήτε ἐν ἐκείνοις ἐκ πασῶν τῶν προτάσεων παραδεδοσθαι τῶν συλλογισμῶν τὰς γενέσεις, ἀλλ' ἐκ μόνων τῶν μὲν τρόπων, καίτοι τῷ Ἀριστοτέλει ἐκ πασῶν ἀπλῶς τῶν προτάσεων ποιημένην τὴν διαίρεσιν ἐν ἐκείνοις, δι' ὧν φησὶν "ἐπεὶ δὲ πάντα πρότασις ἐστὶν ἢ τὸ ὑπάρχειν ἢ τὸ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν ἢ τὸ ἐνδέχεσθαι ὑπάρχειν."

f. 177. βύλει μὲν, ὥσπερ ἐλέγομεν, ἐπισκέψασθαι διὰ τῶν τῶν τίνα τρόπον ἐκ τῶν μὲν τρόπων καταφάσεων γίνεσθαι καὶ τὰς ἀποφάσεις. ὅπερ δὲ ἂν τις περὶ αὐτῶν πιθανὸν εἶναι ὑπέλαβεν, ἕκ ἡν ἀληθές, λέγω δὲ τὸ παραπλησίως ταῖς ἄνευ τρόπου προτάσεσι καὶ ἐπὶ τούτων γίνεσθαι τὰς ἀποφάσεις. τούτο προλαβὼν διελέγχει πρὶν ὑψηλῶς ὅπως ἔχει τὸ ἀληθές. ἐγγίνοντο δὲ τῶν ἄνευ τρόπου καταφάσεων τῶν δίχα προσδιορισμῶν λεγομένων αἱ ἀποφάσεις τῷ ἀρνητικῷ μορῇ προταττομένης τῷ ληφθέντος ἐν ταῖς προτάσεσιν ἢ κατ' ἐνεργεῖαν ἢ πάντως γε καὶ δυνάμει. τούτο ὅν δείκνυσιν μὴ δυνάμενον προχωρεῖν ἐπὶ τῶν μὲν τρόπων προτάσεων, κατασκευάζειν πρότερον διὰ πλείονων πειρώμενος ὅτι

ὄντως ἐξὶ πιθανόν, ἵνα μὴ τινες τῶν ὕστερον τῶν λόγων τούτων ἀκούσαντες καὶ καλῶς ἔχειν αὐτὸς νομίσαντες κατ' ἐκείνον τὸν τρόπον οἰηθῶσι καὶ ἐπὶ τούτων τῶν προτάσεων γίνεσθαι τὰς ἀντιφάσεις. φησὶν ὅν, εἰ γὰρ τῶν συμπλεκομένων ἀλλήλαις φωνῶν καὶ προτάσεων αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας ἀντίκεινται αἱ ἀντιφάσεις, ὅσαι καὶ 5 τὸ εἶναι καὶ μὴ εἶναι ταύτων, διὰ μὲν βραχυλογίαν ἑλλείπεσθαι αὐτὴ ἀπαγωγέας, βυλόμενος δὲ εἰπεῖν, εἰ γὰρ τῶν συμπεπλεγμένων ἀλλήλαις φωνῶν καὶ προτάσεων γιγνομένων αὐτῶν ἀντίκεινται ἀλλήλαις πρὸς τὸ ποιῆσαι ἀντιφάσεις, ὅσαι καὶ τὸ εἶναι καὶ μὴ εἶναι τὴν ἀντίθεσιν ἔχουσιν. ἢ μάλλον ὅπως, ἵνα μὴ πλείονα ἔξωθεν 10 προσυπακῇ ἀναγκαζόμεθα, εἰ τῶν συμπλεκομένων, τετέσι συνδυαζομένων, προτάσεων πρὸς τὴν γένεσιν τῶν ἀντιφάσεων αὐτῶν ἀλλήλαις ἀντίκεινται, ὅσαι καὶ τὸ εἶναι καὶ μὴ εἶναι διακρίνουσι. καὶ πρὶν τὸ ἀκόλουθον ἐπαγαγεῖν, ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν μὲν τρόπων προτάσεων δεήσει τὸτο ὅτως ἔχειν, εὐθύς αὐτῷ παραθέμενος τὰ παρα- 15 δείγματα τῶν ἀνευ τρόπου, πρότερον μὲν τῶν ἐνεργεῖα τὸ εἶναι ἔχουσιν, ἐπὶ δὲ ταύταις τῶν δυνάμει, καὶ ἐν ταῖς ἐνεργεῖα τὸ εἶναι ἐχούσαις προτάξας τὴν ἐξ ὑποκειμένου καὶ κατηγορουμένου, τετέσι τὴν ἐκ τρίτου προσκατηγομένην, δείκνυσιν ἐπὶ πασῶν μὴ ἄλλως τὴν ἀπόφασιν γιγνομένην εἰ μὴ τῷ ἔξι τὸ ἀρνητικὸν συμπλακῇ 20 μῆριον, ἐπὶ δὲ τῶν ἐκ τρίτου προσκατηγορουμένων καὶ διελέγχει τὸς οἰομένους γίνεσθαι τὴν ἀπόφασιν τῆς ἀρνήσεως μὴ πρὸς τὸ ἔξι τιθεμένης ἀλλὰ πρὸς τὸ κατηγορουμένης, ὥστε λέγεσθαι τῆς ἀνθρώπου λευκός ἐστιν ἀπόφασιν τὴν ἀνθρώπου ὃ λευκός ἐστιν. εἰ γὰρ δώσωμεν, φησὶ, τὸ ἀξίωμα τῆς ἀντιφάσεως, ὁμολογούντες καὶ παντὸς ὃ ἂν τις 25 λάβῃ δεῖν τὴν κατάφασιν ἀληθεύειν ἢ τὴν ἀπόφασιν, δεήσει καὶ τούτων τῶν προτάσεων, τῆς ἀνθρώπου λευκός ἐστι καὶ ἀνθρώπου ὃ λευκός ἐστιν, ἐπὶ τῷ ἔξι λαμβανομένην τὴν ἐτέραν ἀληθεύειν, ἅτε ἀντιφατικῶς ἀντικεινῶν λεγομένων καὶ συμψεύδεσθαι μηδέποτε δυναμένων. ὥστε ἐπεὶ ψευδὴς ὁμολογουμένης ἢ κατάφασις ἢ λέγεται 30 τὸ ἔξι λαμβανόμενον εἶναι λευκόν, ἀνάγκη τὴν ἀπόφασιν ἀληθεύειν τὴν λέγουσαν τὸ ἔξι λαμβανόμενον εἶναι ὃ λευκόν. εἰ ὅν τὸτο ἐναργῶς ἄτοπον, ὁῖον ὅτι τῆς ἀνθρώπου λευκός ἐστιν ἀπόφασις ἔσαι ἢ ἀνθρώπου λευκός ὃ καὶ ἐστι, τῷ ἔξι αὐτῷ συμπλέκοντα τὸ ἀρνητικὸν μῆριον.

21 b f. 178 b. ταῦτα ὅν ὅτως ἔχοντα ἐπὶ πασῶν τῶν ἀνευ τρόπου 35 10. προτάσεων ἐπιδείξας ἐπιφέρει ὥστε εἰ ὅτω πανταχῶς, καὶ τὸ δυνατὸν εἶναι ἀπόφασις ἔσαι ὃ τὸ δυνατὸν εἶναι ἀλλὰ τὸ δυνατὸν μὴ εἶναι, σαφῶς μὲν ἐκ τῆς ὁμοιότητος τῆς πρὸς τὰς ἄλλας προτάσεις συλλογιζέσθαι ἀξίων ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν μὲν τρόπων τὴν ἀπόφασιν ποιήσομεν τῷ ἔξι ἀλλ' ὃ τῷ τρόπῳ προτιθέντες τὴν ἀρνη- 40 σιν, ἐπάγων δὲ τὸν ἑλεγχον τῶν ὅτως ὑπολαμβανόντων ἐκ τῷ ἐπιδείξαι τὴν διαφορὰν τῶν μὲν τρόπων προτάσεων καὶ τῶν ἀνευ τρόπου, ὅτι ἐπὶ μὲν τῶν ἀνευ τρόπου τὰς καὶ τὸ εἶναι καὶ ὃ καὶ ἐστι μαχομένης ἀλλήλαις προτάσεις καὶ τὸς παραδεδομένους πρότερον διορισμὸς ἀδύνατον ἢ συναληθεύειν ἢ συμψεύδεσθαι ἀλλήλαις, ἐπὶ 45 δὲ τῶν μὲν τρόπων κατὰ τε τὸ δυνατὸν καὶ τὸ ἐνδεχόμενον αἱ τούτων τὸν τρόπον ἀντικείμεναι ὃ καὶ ἀντιφάσκουσαι ἀλλήλαις ἀλλὰ συναληθεύουσαι καταλαμβάνονται, αἱ δὲ γε προτάττονται τῶν τρόπων

τὰς ἀρνήσεις σωῶσι τὸ ἀξίωμα τῆς ἀντιφάσεως, μήτε ἅμα ἀληθεῖς μήτε ἅμα ψευδεῖς ποτὲ γιγνόμεναι. τὸ δὲ συναληθεύειν ἐπὶ τῷ δυνατῷ καὶ ἐνδεχομένῳ καὶ τὸ εἶναι καὶ μὴ εἶναι διαφερέσας προτάσεις τὴν αἰτίαν ἀπὸ τῶν πραγμάτων αὐτῶν ἀποδίδωσι, λό- 5 γον αὐτὴν προσαγορεύων, ὡς καὶ Πλάτων ἐν Γοργίᾳ (p. 465) "ἐγὼ δὲ τέχνην ὃ καλῶ ὃ ἂν ἢ ἄλογον πρᾶγμα". εἰδέναι μέντοι χρὴ ὅτι μόνον μὲν τῷ εἶναι ἀπαρεμφάτου ῥήματος ἐν τῇ μὲν τρόπῳ προτάσει κειμένη ἀναμφισβητήτως καὶ μόνον τὸν τρόπον γίνεσθαι ἢ ἀπόφασις, ἀλλ' ὃ τελεία ἢ τοιαύτη πρότασις, διότι χρεῖα πρὸς τὸν αὐτοτελεῖ ἀποφατικὸν λόγον ῥήματος καὶ τὴν ὀριστικὴν παρὰ τοῖς γραμματικαῖς λεγομένην ἔγκλισιν προφερομένης, ὥστε ἢ αὐτόθεν τῷ ἔξι δεησόμεθα κατ' ἐνέργειαν λεγομένης, εἴπερ ὡς ἐπὶ τρίτῳ τινὸς προσώπου ποιούμεθα τὴν ἀπόφασιν, ἢ τινος ἄλλου δυνά- 10 μει τὸ εἶναι ἐν αὐτῷ περιέχοντος. ἀλλὰ τὸτο μὲν καθόλου περὶ πασῶν εἰρηγῶν τῶν αὐτοτελεῶν ἀποφάνσεων. ἐπὶ δὲ γε τῶν μὲν τρόπων λεγομένων αὐτῷ μόνον χρεῖα τῷ ἔξι ἢ κατ' ἐνέργειαν ἐκφερομένης ἢ ἔξωθεν τῇ προτάσει προσυπακνομένης... f. 181. εἰ δὲ τις ἀποροῇ περὶ τῶν προσδιορισμένων μὲν τρόπων καταφάσεων, τίνα τρόπον ἐπὶ τούτων ποιητέον τὰς ἀποφάσεις, πρότερον τῷ προσδιορισμῷ ἢ τῷ τρόπῳ τῆς ἀρνήσεως συμπλεκομένης, ἐπειδὴ ὁ Ἀριστοτέλης ὡς ἐπὶ ἀπροσδιορίστων τὴν περὶ αὐτῶν πᾶσαν ποιοῖ σκέψιν, ῥᾶδιον ἀπαντᾶν ὅτι ὃ δὲ ἐπὶ τούτων ἐτέρῳ τινι παρὰ τὸν τρόπον αὐτὴν συντάξομεν. δεῖ γὰρ τὰς προτάσεις ἀλλὰ μὴ τὸς ὅρους εἶναι 15 φερητικῶς. εἰ δὲ μή, καὶ τὸ κυρίως πάλιν δυνατὸν καὶ ἐνδεχόμενον τὴν ἀντίφασιν συμβῇσιν συναληθεύειν, ὅπως καὶ τὰς ἐναντίας καὶ τὸ ἐπ' ἴσης ἐνδεχόμενον συντρέχειν ἀλλήλαις συμβαίνει. ὃ γὰρ ἐνδεχέσθαι παντὶ, τὸτο πάντως μὲν καὶ ὃ παντὶ καὶ πᾶσαν τὴν ἐνδεχομένην τὴν ἔννοιαν, ἐπεὶ ὃ καὶ ἐνδεχομένης ὑπάρχει παντὶ, ἐνίοτε δὲ καὶ ὃ δένει... f. 182. εἰ δὲ ζητοῖ τις τὴν "ἐνδεχέσθαι" μὴδὲν ἀνθρώπου δίκαιον εἶναι" πρότερον κατάφασιν ἢ ἀπόφασιν χρὴ προσαγορεύειν, κατάφασιν ὁμολογουμένης ἀποκρινόμεθα, διότι ὁ τρόπος ἀνευ τῆς ἀρνήσεως παρείληπτο. καὶ πρὸς τῇ εἰρημένῃ ἐπ' αὐτῶν τῶν πραγμάτων δείξει μάρτυρα τούτου παρεξομένην τὴν Ἀριστοτέλην κα- 20 λῶντα μὲν ἐν τῇ πραγματείᾳ τῶν Ἀναλυτικῶν (Prior. 1 10) τὰς "ἐνδεχέσθαι" μὴδὲν ἢ μὴ παντὶ" καὶ "ἀνάγκη μὴδὲν ἢ μὴ παντὶ" ἀποφάσεις, δι' ἣν ἐξῆς ἐρῶμεν αἰτίαν, διδάσκοντα δὲ ἐν αὐτοῖς ἐκεί- νοις ὅτι ὃ καὶ εἰσὶν ὄντως ἀποφάσεις ἀλλὰ καταφάσεις... ἐν μὲν τῇ προκειμένη τῷ περὶ Ἑρμηνείας πραγματείᾳ τὰς ἀντιθέσεις τῶν προτάσεων καὶ τὰς παντοίας διαφορὰς προθέμενος παραδίδωαι ἡμῖν ὁ φι- 25 λόσοφος εἰκότως τὸν κυριώτατον ὑψηλῆς αὐτοῦ τρόπον τῶν ἀποφάσεων. ἐν δὲ γε τοῖς Ἀναλυτικαῖς τὰς γενέσεις τῶν συλλογισμῶν διδάξαι ἡμᾶς προθέμενος παραλαμβάνει μὲν πᾶσας τὰς προτάσεις περὶ ὧν τε καὶ ἐξ ὧν οἱ συλλογισμοὶ καὶ τὸ καταφατικόν, ὅπερ αὐτός φησι χῆμα, διότι ὠρισμένον τι βυλόμεθα συνάγειν ἐν τοῖς συλλογισμοῖς, τὸ δὲ ὠρισμένον ἐξ ὠρισμένων προτάσεων, ὠρίως δὲ μᾶλλον δοκῶσιν αἱ καταφάσεις τῶν ἀποφάσεων ἅτε εἶδεν ἀναλογεῖσθαι, καὶ διὰ τούτου ῥᾶρον ἐπ' αὐτῶν παρακολουθεῖν ταῖς συλλογισμαῖς ἢ ἀσυλλογίστοις τῶν προτάσεων συμπλοκαῖς.

καλεῖ δὲ αὐτῶν τὰς μὴ καταφάσεις τὰς δὲ ἀποφάσεις, ὅ μόνον
 κτ' τὰς προσδιορισμῶς ποιήμενος τὴν τοιαύτην αὐτῶν διαίρεσιν,
 ἀλλὰ καὶ ὅτι συμβαίνει τὰς ἐν ἐκείνοις ἀποφάσεις ὡς εἰλημμένας
 ταύτην φθέγγεσθαι τισι τῶν ὄντως ἀποφάσεων, λέγω δὴ τῶν ἀναι-
 ρυστῶν τὸν τε τρόπον ἅμα καὶ τὴν προσδιορισμὸν ἐν καταφατικῇ,
 ὡς ὅσας, ὅπερ φησὶ περὶ αὐτῶν ὁ φιλόσοφος Ἰάμβλιχος, φωνῇ
 μὴ καταφατικῇ δυνάμει δὲ ἀποφατικῇ. . . ὥστε ὕδτερά τῶν
 πραγματειῶν ἐλλειψῆς, ὅπερ ὑποπτεύσειεν ἂν τις ἐν μηδετέρᾳ τῶν
 πραγματειῶν παραδιδόμενας ὁρῶν τὰς ἐν τῇ ἑτέρᾳ ὡς ἀποφάσεις
 εἰλημμένας, ἀλλ' ἑκάτερά τ' προσήκον εἶδος τῆς διδασκαλίας 10
 ἐφύλαξεν ὁ Ἀριστοτέλης.

21 a f. 183 b. ἀλλ' ἐπανεῖλθωμεν εἰς τὴν ἐξηγήσιν τῶν ἐξῆς ὑπὸ
 26 τῷ Ἀριστοτέλει παραδεδομένων, καὶ λέγωμεν ὅτι ἀναλογίαν τινὰ
 γεωμετρικὴν ἀξιοῖ ἡμᾶς λαμβάνειν ἐπὶ τε τῶν ἀνεν τρόπου καὶ ἐπὶ
 τῶν μὴ τρόπου προτάσεων, λέγων ὅτι ἢ ἔχουσι τάξιν ἐπὶ τῶν ἀνεν
 τρόπου τὰ ὑποκείμενα καὶ τὰ κατηγορούμενα πράγματα πρὸς τ'
 εἶναι καὶ μὴ εἶναι, ταύτην ἐπὶ τῶν μὴ τρόπου τ' εἶναι τῷτο καὶ τ' μὴ
 εἶναι πρὸς τὰς τρόπους ἔχειν. . . καλῶσι δὲ καὶ ταύτας ἐν ταῖς μὴ
 τρόπου προτάσεσιν ἐκ μεταθέσεως, ἀπλᾶς δὲ τὰς διχα τῆς ἀρνή-
 σεως τ' εἶναι παραλαμβάνουσας, Σωκράτην δίκαιον εἶναι καὶ δύνα- 20
 τόν. ὁ μὲντοι Ἀριστοτέλης τὴν βραχυλογίαν καὶ ἐν τῷτο ἐπιτη-
 δεύων τὴν μὴ ἀπλὴν κατάφασιν διὰ τῷ δυνατὸν εἶναι μόνον ση-
 μαίνει, τὴν δὲ ἐκ μεταθέσεως διὰ τῷ δυνατὸν μὴ εἶναι, κατα-
 λιμπάνων ἡμῖν ἅπερ ἂν ἐθέλωμεν πράγματα ὑποκείμενά τε καὶ
 κατηγορούμενα τῷτο ὑποβάλλειν. ταύτην δὲ τὴν διαφορὰν τῶν 25
 ἀντιφάσεων, τῆς τε ἀπλῆς φημὶ καὶ τῆς ἐκ μεταθέσεως (*), καὶ
 ἐπὶ τῶν λοιπῶν τρόπων ἀξιοῖ θεωρεῖν, τῷ τε ἐνδεχομένῳ καὶ τῷ
 ἀναγκαίῳ καὶ τῷ ἀδύνατῳ. καὶ ἔτι φανερά τὰ περὶ αὐτῶν λεγό-
 μενα, πλὴν ὅτι τ' "κατάφασιν δὲ καὶ ἀπόφασιν ταῦτα ποιοῦντες"
 (p. 22 a 9) περὶ τῶν τρόπων λέγει.

22 a f. 184 b. τῷτο τε ἔν ὅτῳ ἐπιζητοῖ χρεῖ, καὶ ὅτι μὴ τ' κα-
 13 ταριθμῆσάς τὰς κτ' τὰς εἰρημένους τρόπους ἀντιθέσεις προσέθωσιν
 "ἀληθές, ἢ καὶ ἀληθές," ἐνδείξαδ' ἡμῖν βυλόμενος ὡς εἰσὶ μὴ καὶ
 ἄλλοι ἀναριθμητοὶ τρόποι παρὰ τὰς εἰρημένους τέσσαρας, τὴν δυ-
 νατόν, τὴν ἐνδεχόμενον, τὴν ἀναγκαῖον, τὴν ἀδύνατον, ἀρκεῖ δὲ 35
 τῷτο πρὸς τὴν τῶν προτάσεων διδασκαλίαν διὰ τὴν εἰρημένην
 ἐμπροσθεν αἰτίαν.

22 a f. 185. ὅτι μὴ περὶ τῆς ἀκολουθίας τῶν μὴ τρόπου προτάσεων
 14 ὁ λόγος ἐν τῷτο, φανερόν. τεττάρων δὲ ὄντων τῶν τρόπων, τῷ
 δυνατῷ, τῷ ἐνδεχομένῳ, περὶ ὧν τῆς τε κοινωνίας καὶ τῆς διαφορᾶς 40
 ἐν τοῖς ἐξῆς διαλέξεσιν, καὶ ἐπὶ τῷτο τῷ ἀναγκαίῳ καὶ τῷ ἀδύνατῳ,
 καὶ καθ' ἕκαστον τῶν τεττάρων θεωρημένων προτάσεων, δύο μὴ τῶν
 ἀπλῶν δύο δὲ τῶν ἐκ μεταθέσεως, τὰς τῷ δυνατῷ τέτταρας

προτάσεις ἐν τῷ διαγράμματι κτ' τὴν προσήκουσαν τάξιν ἐκθέμενος
 ἐπισκέπτεσθαι ὅπως ἔχουσι τῆς πρὸς ταύτας ἀκολουθίας αἱ καθ' ἕκα-
 στον τῶν ἄλλων τρόπων προτάσεις. . . διὰ τῶν ταύτην φθέγγ-
 γεας τό τε δυνατόν καὶ τ' ἐνδεχόμενον ἀπαρallάκτως τιθέμενος,
 5 δηλοῖ μὴ ὅ μόνον τῷ δυνατόν εἶναι ἔπειθ' φάσκων τ' ἐνδεχόμενον
 εἶναι, ἀλλὰ προσέθωσιν "καὶ τῷτο ἐκείνῳ ἀντιτρέφει."

f. 186 b. ταῦτα ὅτῳ ἐν τοῖς παρῶσι διατάξας ἀξιοῖ καὶ ἐπὶ 22 a
 διαγράμματος, ὃ ἐκάλεσεν ὑπογραφήν ὡς ὑποτεταγμένον τῇ 22
 περὶ αὐτῷ διδασκαλίᾳ καὶ ὑπ' αὐτὴν γεγραμμένον, θεωρεῖν ἡμᾶς
 τὴν εἰρημένην ὑπ' αὐτῷ τῶν προτάσεων ἀκολουθίαν, καὶ ἀρξάμενος
 ἀπὸ τῆς ἀπλῆς τῷ δυνατῷ καταφάσεως ἐφεξῆς ἀπαριθμεῖσθαι τὰς
 ἀπὸ τῶν ἄλλων τρόπων ταύτῃ ἐπομένους. εἴτα προάγων τὴν δι-
 δασκαλίαν κτ' τὴν αὐτὴν ὥσπερ σελίδα τῷ διαγράμματος, πα-
 ραλαβὼν τὴν ἐκ μεταθέσεως κατάφασιν τῷ δυνατῷ, ταύτῃ πά-
 15 λιν ἐφεξῆς καταλέγει τὰς ἀκολουθίας καὶ τὰς λοιπὰς τῶν τρόπων
 προτάσεις. εἴτα ἐφεξῆς μέτεισιν ἐπὶ τ' ἀπαριθμεῖσθαι τὰς κτ' τὴν
 ἑτέραν σελίδα τῷ διαγράμματος προτάσεις. ἐπεὶ δὲ ὃ γέγονεν
 ἀμεμπτος πᾶσα ἡ εἰρημένη τῶν προτάσεων ἔκθεσις, εἰ καὶ πιθανὴ
 ἔδοξεν ἂν εἶναι τοῖς ἀπλυστέροις τὴν διάνοιαν διὰ τὰς εἰρημένας
 20 αἰτίας, προτίθει μὴ διὰ τῶν ἐφεξῆς τ' ἡμαρτημένως ἐν αὐτῇ ἐκτε-
 θεν ἐπανερθώσας, πρότερον δὲ ἡμᾶς ἐφιστάνειν ἀξιοῖ ἐν τῷ ἐκτε-
 θεντι τῶν προτάσεων διαγράμματι ὅπως μὴ ἔχουσι τάξεως αἱ τῷ
 ἀδύνατῳ προτάσεις ὅπως δὲ αἱ τῷ ἀναγκαίῳ, ἵνα καὶ θεάσας
 δυνηθῶμεν ὅ τι ποτὲ ἔξω ἐν τῷτο τ' ἡμαρτημένως ἔχειν.

f. 187. διὰ τῶν τὰς μὴ τῷ ἀδύνατῳ προτάσεις καταφα- 22 a
 32 τικὰς τε καὶ ἀποφατικὰς ἀκολουθίας ἐκκείσθαι φησὶ καὶ ὑποτετάχ-
 θαι ταῖς τῷ δυνατῷ καὶ τῷ ἐνδεχομένῳ καταφατικαῖς τε καὶ ἀποφα-
 τικαῖς προτάσεσιν, τῶν ἀποφάσεων ἐπ' εὐθείας διαγεγραμμένων
 ταῖς οἰκείαις καταφάσεσιν, καὶ ὅλης μὴ τῆς ἀπλῆς τῷ ἀδύνατῳ ἀντι-
 30 φάσεως ὑπὸ τὰς ἀπλᾶς ἐκείνων ἀντιφάσεις τεταγμένης, ὅλης δὲ
 τῆς ἐκ μεταθέσεως ὑπὸ τὰς ἐκ μεταθέσεως, ἀλλ' ὥσπερ φησὶν,
 ἀντεγραμμένης, τῆς ἀντιστροφῆς περὶ μόνῃ θεωρημένης τὴν τῆς
 ποιότητος τάξιν, διότι ταῖς μὴ ἐκείνων καταφάσεσιν ἔποντο αἱ τῷ
 ἀδύνατῳ ἀποφάσεις, ταῖς δὲ ἀποφάσεσιν αἱ καταφάσεις, ἡ τε
 35 ἀδύνατον εἶναι ἀπλὴ κατάφασις καὶ ἡ ἀδύνατον μὴ εἶναι κατά-
 φασις ἐκ μεταθέσεως. καὶ ἢ σερητικῶς λεγόμεναι δοκῶσι τισιν
 ἀποκλίνειν πρὸς τ' εἶδος τῶν ἀποφάσεων, ἀλλ' ὁμολογοῦμεν ὡς
 εἰσὶ τ' ὅλον τῷτο σερητικῇ καταφάσεσιν· διὸ καὶ ἠξίωσεν ἐπ' αὐτῶν
 μόνων ἐπισημῆσάς τῷτο ὁ Ἀριστοτέλης. τὰς μὴ ἔν τῷ ἀδύνατῳ
 40 προτάσεις· εὐτάκτως, ὅπερ ἐλέγομεν, ἐκτεθεῖσθαι φησιν, ἐκεί-
 μέντοι τὰς τῷ ἀναγκαίῳ, τὰς μὴ τὴν ἀντίφασιν ἐπ' αὐτῷ ποίουςας
 προτάσεις, οἷον τὴν ἀναγκαῖον εἶναι ἀπλὴν κατάφασιν καὶ ἢ
 ἀναγκαῖον εἶναι ἀπλὴν ἀπόφασιν, κενωρισμένως· ἀλλ' ἢ ἐπ'
 εὐθείας ἀλλήλῃς ἐκτεθεῖσθαι. . . συμφεύδουσιν ἢ ἀλλήλῃς, αἱ μὴ
 45 ταῖς ἀπλᾶς τῷ δυνατῷ προτάσεσιν ἐπόμεναι, ἢ ἢ ἀναγκαῖον
 εἶναι καὶ ἢ ἀναγκαῖον μὴ εἶναι, κτ' τὴν ἀναγκαῖαν ὕλην, αἱ δὲ ταῖς
 ἐκ μεταθέσεως, ἢ ἢ ἀναγκαῖον μὴ εἶναι καὶ ἢ ἀναγκαῖον εἶναι, κτ'
 τὴν ἀδύνατον. διὸ καὶ ἐκάλεσεν αὐτὰς ἐναντίας, δι' ἣν αἰτίαν καὶ

(*) p. 21 b 16. *M. Ephes.* ἔχει δύναμιν ὁρᾶσθαι ὃ ἐν τῷ βυβλῷ λίθος
 καὶ μὴ ὁρᾶσθαι· οὗ γὰρ τυχὸν διὰ τὸ ὕδωρ ἔχει ὁρᾶσθαι, ἐὰν δὲ λελῇ τὸ
 ὕδωρ ἢ κατελθῶν τις ἀναγάγῃ αὐτόν, ὡς ἔχει λόγον ποιεῖν τὰς Ἰνδοὺς ἐπὶ τοῖς
 μαργαρίταις, ὁραθήσεται.

τάς ἀνευ τρόπου τὰς συμφυεδομένας ἀλλήλαις ἐναντίας προσαγορεύμεν. συμφυεδοῦν) ἔν ἀλλήλαις κ' τὰς εἰρημένας ὕλας αἱ ἐπ' εὐθείας ἐκτεθεῖσαι τῷ ἀναγκαίῳ προτάσεις. καὶ πρὸς τὸτο καθ' ἑτέρας τινὰς φαίνον) συναληθεύουσιν· πάλιν γὰρ αἱ μὴ ταῖς ἀπλάϊς ἐπόμεναι κ' τὴν ἀδύνατον ὕλην (συναληθεύουσιν ἀλλήλαις ὅπερ φησὶν ὁ Ἀριστοτέλης, ὅπερ ἀναγκαῖον ἐστὶ μὴ εἶναι, τὸτο ἔκ ἐξιν ἀναγκαῖον εἶναι), αἱ δὲ ταῖς ἐκ μεταθέσεως κ' τὴν ἀναγκαίαν.

²² b f. 188. ἦν μὲν ἀκόλουθον παραδοῦναι πρότερον τὴν ἐξῆς ῥηθι-
³ σομένην τῆς ἐκθέσεως τῶν προτάσεων διόρθωσιν, καὶ ἐπιδείξαι ὅτι ἡμαρτημένως ἔχουσιν ἐν τῷ πρότερον ἐκτεθέντι διαγράμματι αἱ τῶ ἀναγκαίῳ ἀποφάσεις· ὅτε γὰρ τὴν ἀπλὴν ἐχρὴν συντετάχθαι αὐταῖς ἀπλάϊς τῶν ἄλλων τρόπων προτάσεων, ἀλλὰ ταῖς ἐκ μεταθέσεως ἐπ' εὐθείας τῇ ἐαυτῆς καταφάσει, ὅτε τὴν ἐκ μεταθέσεως ταῖς ἐκ μεταθέσεως ἀλλὰ ταῖς ἀπλάϊς, ἐπ' εὐθείας καὶ ταύτην ἐπομένην τῇ οἰκείᾳ καταφάσει, καὶ ὅτω προδεῖναι τὰ διὰ τούτων λε-
 γόμενα, ὅτι εἰκότως ἡ μὴ ἐκ μεταθέσεως τῷ ἀναγκαίῳ ἀντίφασιν ὑπὸ τὴν ἀπλὴν τέτακ) τῷ τε δυνατῷ καὶ τῷ ἀδύνατῳ ἀντίφασιν, ἡ δὲ ἀπλὴ ὑπὸ τὴν ἐκ μεταθέσεως· προσήκει γὰρ τὸ ὅτι προηγουμένην ἔχειν τὴν τάξιν τῷ διότι. ἀλλ' ἴσως ὁ Ἀριστοτέλης μὲν τὸ ἐπισημηνάσας τῇ ἀταξίᾳ τῆς ἐξ ἀρχῆς γενομένης ἐκθέσεως τῶν τῷ ἀναγκαίῳ προ-
 τάσεων, ὡς τῶν ἐπιστατικωτέρων εὐθύς συναρῶντων τὴν ἀκόλουθον αὐτῶν ἐκθεσιν, τὴν αἰτίαν ἤξισεν ἀποδοῦναι διὰ τούτων τῆς τεταγμένης αὐτῶν ἀκολουθίας. ἐπεὶ δὲ τούτω συνειδέν ὅτι χρὴ καὶ ἡμῶν τῶν πολλῶν ποιήσασθαι τινὰ λόγον ἀποπλῆσαι ἡμᾶς, ὅτι ταύτην ἀνάγκη τὴν τάξιν ἔχειν τὰς τῷ ἀναγκαίῳ προτάσεις ἐν τῇ
 ἀκολουθίᾳ τῶν μὲν τρόπων προτάσεων, καὶ διὰ τὸτο πρὸ τῷ ὅτι τὸ διότι παραδίδωσιν. ἀλλὰ τίνα φησὶν εἶναι τὴν αἰτίαν τῷ ὑποτε-
 τάχθαι ταῖς μὴ ἀπλάϊς τῷ δυνατῷ καὶ τῷ ἀδύνατῳ προτάσεσι τὰς ἐκ μεταθέσεως τῷ ἀναγκαίῳ, ταῖς δὲ ἐκ μεταθέσεως τὰς ἀπλάϊς; ὅτι, φησὶν, ἐναντίως τὸ ἀδύνατον τῷ ἀναγκαίῳ ἀποδίδοι, τὸ αὐτὸ
 30 δυνάμενον, τὸ αὐτὸ μὲν αὐτὰ δυνάσας λέγων διότι ἑκάτερον αὐτῶν ἀεὶ ὡσαύτως ἔχει καὶ ἀνεπίδεκτόν ἐστι τῷ ἐναντίῳ, τὸ μὲν ἀεὶ ὄν, τὸ δὲ ἀεὶ μὴ ὄν, ἐναντίως δὲ ἀποδίδοι, διότι ὅτε πρὸς τῷ ἑτέρῳ τῶν τρόπων τούτων τὸ εἶναι τίθεμεν, ἀπλὴν ποιοῦντες τὴν πρότασιν, πρὸς τῷ ἑτέρῳ τὸ μὴ εἶναι τάττομεν καὶ ποιοῦμεν πρότασιν ἐκ με-
 35 ταθέσεως· ὁ γὰρ ἀναγκαῖον εἶναι, τὸτο ἀδύνατον μὴ εἶναι, καὶ ὁ ἀδύνατον εἶναι, τὸτο ἀναγκαῖον μὴ εἶναι. εἰ ἔν ταύτας τὰς τῷ ἀδύνατῳ προτάσεις ἐλέγομεν, φησὶν, ἀκολουθεῖν ταῖς τῷ δυνατῷ καὶ τῷ ἐνδεχομένῳ, τὰς ὁμοίας αὐταῖς κ' τὴν ἀπλὴν ἢ τὴν ἐκ μεταθέσεως ἐχέσας, τὰ ἄρα ἀναγκαῖα ἐπεὶ αὐταῖς συμβήσε) τὰς
 40 ἐξ ἐναντίας, ὡς αὐτὸς φησι, κ' ταῦτα ἐχέσας, τατέσι ταῖς μὴ ἀπλάϊς τὰς ἐκ μεταθέσεως, ταῖς δὲ ἐκ μεταθέσεως τὰς ἀπλάϊς (*).

²² b f. 189 b. ἐλέγχε) μὲν διὰ τούτων ἡ προειρημένη τῶν τῷ ἀνα-
¹¹ καίῳ ἀποφάσεων ἔκθεσις, καὶ παραδίδοι ἡ ἀκριβὴς αὐτῶν τάξις 45

ἐν τῷ διαγράμματι τῶν μὲν τρόπων προτάσεων, ὥστε μηδεμίαν ἐν αὐταῖς εἶναι μήτε διαφωνίαν μήτε ἀταξίαν, ἀλλὰ τὸ ὅλον διάγραμμα τεταγμένως ἔχειν. ζητεῖ) δὲ πρῶτον τῇ ἀπλῇ τῷ δυνατῷ καταφάσει ποῖαν τῶν τεττάρων τῷ ἀναγκαίῳ προτάσεων, τῶν δύο τῶν ἀπλῶν καὶ τῶν δύο τῶν ἐκ μεταθέσεως, ἐπεὶ ῥητέον. καὶ δεικνύ) ὅτι ὅτε ὡς πρότερον ἐλέγομεν, τὴν ἀπλὴν ἀπόφασιν χρὴ ὡς ἐπομένην αὐτῇ ὑποτάττειν τὴν ἐκ ἀναγκαῖον εἶναι, ὅτε τῶν καταφάσεων ὑδετέραν, ἀλλὰ μόνην τὴν ἐκ μεταθέσεως ἀπόφασιν τὴν ἐκ ἀναγκαῖον μὴ εἶναι, ἐπ' εὐθείας κεισομένην τῇ ἐαυτῆς καταφάσει. καὶ ἐκ τούτων συνάγε) ὅτι τὴν ἀπλὴν ἀπόφασιν ὑπὸ τὴν ἐκ μεταθέσεως τῷ δυνατῷ καταφάσειν προσήκει τάττειν, ἐπ' εὐθείας καὶ ταύτην ἐσομένην τῇ οἰκείᾳ καταφάσει, ὅτε τῶν ἄλλων τριῶν τῷ ἀναγκαίῳ προτάσεων ἤδη τεταγμένων ἐν ταῖς προσηκούσαις αὐταῖς χώραις τῷ διαγράμματι. . . ὅτι δὲ τὴν ἐκ ἀναγκαῖον εἶναι ἀπλὴν ἀπόφασιν καὶ καλῶς ὑπετάξαμεν κατ' ἀρχὰς τῇ δυνατῇ εἶναι ἀπλὴ καταφάσει ὡς ἀκολουθῶσαν αὐτῇ, δεικνύσι προλαβὼν ὥσπερ λημμάτων ὅτι τῇ ἀναγκαῖον εἶναι ἀπλὴ ἀκολουθεῖν ἀνάγκη τὴν δυνατῇ εἶναι· καὶ κατασκευάζει γὰρ αὐτὴ τῇ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῇ χρώμενος, τούτων ἐν τρόπον. εἰ γὰρ μὴ ἐπε) φησί, τῇ ἀναγκαῖον εἶναι ἢ δυνατῇ εἶναι· ἢ ἀπόφασιν αὐτῆς ἀκολουθήσει· ἢ δυνατῇ εἶναι· ἐπὶ παντὶς γὰρ ἢ τὴν καταφάσειν ἀληθεύειν ἀνάγκη ἢ τὴν ἀπόφασιν. ἀλλ' εἰ ἐπαιτο τῇ ἀναγκαῖον εἶναι ἢ ὁ δυνατῇ εἶναι, ἐπειδὴ ταύτῃ τε καὶ τῇ ἰσοδυναμίᾳ αὐτῇ, τῇ ἐκ ἐνδεχομένου εἶναι, ἀκολουθεῖν ἐλέγομεν τὴν ἀδύνατον εἶναι, συμβήσε) συναληθεύειν ἀλλήλαις τὴν τῷ ἀναγκαῖον εἶναι καὶ τὴν ἀδύνατον εἶναι, ὅπερ ἐστὶ παντελῶς ἄλογον. ἐπεὶ ἄρα χρὴ τὴν ἀναγκαῖον εἶναι τῇ δυνατῇ εἶναι. τέτα ἔν προληφθέντος δεικνύ) ῥαδίως ὅτι καὶ καλῶς ἐλέγομεν τὴν ἐκ ἀναγκαῖον εἶναι ἀκολουθεῖν τῇ δυνατῇ εἶναι.

f. 190 b. τῶν ἔν τριῶν τῷ ἀναγκαίῳ προτάσεων ἐληλεγμέ-
 22b νων ὡς καὶ δυναμένων ἐπεὶ τῇ δυνατῇ εἶναι, καταλείπε) μόνῃ ἢ
 ἐκ ἀναγκαῖον μὴ εἶναι ἐκ μεταθέσεως ἀπόφασιν· ὥστε ταύτην αὐτῇ ἐπεὶ ῥητέον, καθάπερ τῇ ὁ δυνατῇ εἶναι ἀπλὴ ἀπόφασιν ἀκολουθεῖν ἐλέγομεν τὴν ἀναγκαῖον μὴ εἶναι καταφάσειν ἐκ μεταθέσεως· καὶ φανερόν ὅτι τὴν ἐκ ἀναγκαῖον εἶναι ἀπλὴν ἀπόφασιν μεταβήσομεν ἐπὶ τὴν χώραν ἣν ἐν τῷ προτέρῳ διαγράμματι κατεῖχεν ἢ ἐκ ἀναγκαῖον μὴ εἶναι, πάσας τὰς προτάσεις πάσαις ὁμολόγως ποιοῦντες. ἵνα δὲ μὴ τις ὑπολάβῃ ὅτι καθ' ὃν τρόπον ἐδεικνύμεν τὴν ἐκ ἀναγκαῖον εἶναι μὴ δυναμένην ἐπεὶ τῇ δυνατῇ εἶναι, προλαβόντες ὅτι τῇ ἀναγκαῖον εἶναι ἀκολουθεῖ ἢ δυνατῇ εἶναι, κ' τὸν αὐτὸν τρόπον δεικνύειν δυνατῇ μὴ τὴν ἐκ ἀναγκαῖον μὴ εἶναι δυναμένην αὐτῇ ἀκολουθεῖν, προσέθῃσι τὸ "τὸτο γὰρ ἀληθὲς καὶ κ' τῷ ἀναγκαῖον εἶναι." καὶ γὰρ ἐπὶ συμβήσε) ἄτοπον εἰ τῷ μὴ ἀναγκαῖον εἶναι τὸ δυνατῇ εἶναι λέγοιμεν ἐπεὶ, τῷ δὲ δυνατῇ εἶναι τὸ ἐκ ἀναγκαῖον μὴ εἶναι· συμβήσε) μὲν γὰρ διὰ ταῦτα ἀκολουθεῖν τῷ ἀναγκαῖον εἶναι τὸ μὴ ἀναγκαῖον μὴ εἶναι, τὸτο δὲ ἐκ ἐξιν ἄτοπον, ἀλλὰ καὶ ἀληθές· ὁ γὰρ ἀναγκαῖαν ἔχει τὴν ὑπαρξιν, τὸτο ἔκ ὅσον τε καὶ ἀνυπαρξίαν ἀναγκαῖαν ἔχειν. ἀλλὰ τῷ

(*) M. Ephes. τινὲς δὲ τῶν ἐξηγητῶν φασὶν ὡς ἐναντίας λέγει ταύτας (τὰς προτάσεις) τῷ εἶναι καὶ τῷ μὴ εἶναι προσεσχηκώς.

γινομένων μεταβολή, τὸ δὲ ἀδύνατον ὑδέποτε ἂν εἰς τὸ δύνατὶν μεταβάλοι. δεήσει ὅν τῇ β' ἀναγκαῖον εἶναι, ὥστε ἵνα αἰδίων σημαίῃ, τῶν ἄλλων τρόπων ἀκολουθεῖν, ὡς ὑπογράφει, τὰς ἀναρῶσας τὸ μὴ εἶναι, τὴν τε ὃ δύνατὶν μὴ εἶναι καὶ τὴν ὃκ ἐνδεχόμενον μὴ εἶναι καὶ τὴν ἀδύνατον μὴ εἶναι, τῇ δὲ ἀναγκαῖον μὴ εἶναι τὴν ὃ δύνατὶν εἶναι καὶ ὃκ ἐνδεχόμενον εἶναι καὶ τὴν ἀδύνατον εἶναι. ὁ δὲ ἐκ τούτων καὶ τῶν ἀντικειμένων αὐταῖς ἡ ἀκολουθία... πρὸ δὲ γε τούτου ὥσπερ λημμάτων τι προλαμβάνει ὅτι τῇ φύσει προτέρα τῆς κατ' ἐπιτηδεύουσα δύναμews ἡ ἐνέργεια. τούτο δὲ κατασκευάζει ὡς πόρισμα τι καὶ τὸς γεωμέτρους ἐκ τῶν εἰρημένων πρὸς τὴν κατασκευὴν χρήσιμον συνάγων, ὅτι τὸ ἀναγκαῖον ἐπὶ μόνον τῷ κατ' ἐνέργειαν ὄντος θεωρεῖται, καὶ τούτο εἰκότως.

23^a 24. f. 199. εἶδη δὲ αὐτὰ χωριστὰ ὄντα τῆς ὕλης αὐτοενεργείας 15
προσαγορεύομεν, ὃ διακρίνοντες τὴν ἐνέργειαν τῆς ὕλης, καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν συνθέτων, ἀλλ' ὅσῳ αὐτὰ καὶ ταύτην ἀποφανόμενοι. διόπερ ἐν τῷ Α τῶν Μετὰ τὰ Φυσικά τὸς ὄντως θεῶς τῇ ὁσίᾳ φησὶν ἐνέργειας εἶναι. καὶ ὅτι ἐπὶ τῶν μεταβάλλεσθαι πεφυκότων, ἐφ' ὧν καὶ τὸ δύναμει θεωρεῖται καὶ τὸ καθ' ἑξιν καὶ τὸ κατ' ἐνέργειαν, ἐπειγομένην ὁρῶμεν τὴν μὴ δύναμιν εἰς τὴν ἑξιν, τὴν δὲ ἑξιν εἰς τὴν ἐνέργειαν ὡς ἐπὶ τέλους οἰκείον. ὅθεν ὅτι αὐτῆς ἑξαιρῶν ὅφελος ἀνεργήτου μενέσσης. διὰ ταῦτα δὲ ὁ Ἀκραγαντίνος σοφὸς ἐπιρραπίζων τὸς περὶ θεῶν ὡς ἀνθρωποειδῶν ὄντων παρὰ τοῖς ποιηταῖς λεγομένους μύθους, ἐπήγαγε προηγουμένως μὴ περὶ Ἀπόλλωνος, περὶ ὃ ἦν αὐτῷ προσεχὴς ὁ λόγος, καὶ δὲ τὴν αὐτὴν τρόπον καὶ περὶ τῶν θεῶν πάντες ἀπλῶς ἀποφανόμενος, ὅτι ὅτι ἄνδρομέη κεφαλὴ καὶ γυνὴ κέκασται, ὃ μὴ ἀπαι νῶτων γε δύω κλάδοι αἰσθυσιν, ὃ πόδες, ὃ θοὰ γῆνα, ὃ μήδεα λαχνηέντα, ἀλλὰ φρὴν ἱερὴ καὶ ἀθέσφατος ἐπλετο μῶνον φροντίσι κόσμον ἅπαντα καταΐσσεσθαι ὁρῶν, διὰ τῶ ἱερῇ καὶ τὴν ὑπὲρ νῶν αἰνιττόμενος αἰτίαν, ὅθεν τῶν συνθέτων τὸς μύθους παραμελησάντων τῷ παραδόντι τοῖς ἀκρωμένοις αὐτῶν ἀφορμὰς δι' ὧν ἀπισήσονται μὴ τοῖς καὶ τὸ φαινόμενον λεγομένοις, ζητήσονται δὲ τὴν ἀληθὴ καὶ ὑπὸ πλάσμα- 25
τος ἑκάστου τῶν μύθων αἰνισσομένην διάνοιαν, εἰ μὴ τύχοιεν ἡλιθίως διακείμενοι τὰς ψυχὰς. πῶς ὅτι ἀνθρωποειδῶν τὰ ἐξ ὕραν καὶ γῆς εἴτε τῶν ἐμφανῶν εἴτε, ὡς ὁ ἀληθὴς λόγος, τῶν νοητῶν καὶ τῶν ὑπὲρ τούτων κρυφίων αἰτιῶν λεγόμενα τὴν γένεσιν ἔχειν; τίς δὲ ἀνέξει καὶ τὸ φαινόμενον ἀκρίβει αἰδοῖα ὕραν καὶ τούτων ἐκτομὰς, καὶ τῆς Ἀφροδίτης ἐξ αὐτῶν εἰς τὴν θαλάσσαν ῥιφθέντων γένεσιν, παίδων δὲ καταπόσεις καὶ αὔθις ἐμέτους, καὶ ὅσα τοῖς ἐπιπολιωτέροις ἐπιβοηθῶντες ὅπως ἀπεμφαίνοντα πλάττουν οἱ 40
μῦθοι; πῶς δὲ τὰς ἐπὶ θεῶν λεγομένας μίξεις ἐπὶ παραπλησίας τῇ τῷ ὕραν πρὸς τὴν γῆν μυθευομένη μίξει νοήσομεν; ἀλλ' ἐπ' ἀνελθωμεν ὅθεν εἰς ταῦτα ἐξεβήμεν φειδοῖ τῶν παιδαρίων, τῶν ἱστορίαν ἡγουμένων τὸς μύθους καὶ ὃ συνιέντων τὸ ἀνευ δύναμews αἰ ἐνέργειας εἶσι.

23^a 25. f. 200 b. ἐπ' ἐνὶν μέντοι καὶ διακρίνει καὶ τὸν χρόνον ἡ δύναμις τῆς ἐνέργειας, καὶ ὃ πάντως ἔχει αὐτὴν ἐπειγομένην, ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἐν γενέσει. ὃ ὅτι ἐπειδὴ ἔμβρυον δύναμει ὁ ἄνθρωπος, ἡ δὲ

ἀνάγκη αὐτὴ καὶ τελεσφορῶν γενέσθαι κατ' ἐνέργειαν ἀνθρώπου. δηλοῖ δὲ τὰ ἀμβλισκανόμενα τῶν ἐμβρύων. ἐχάτην δὲ ἔχεισιν ἐν τοῖς ὅσι τάξιν τὰ καὶ μόνον ὑφηρεκτότα τὴν δύναμιν καὶ μηδέποτε ἀχθῆναι εἰς ἐνέργειαν δυνάμενα, ὡς ἡ ἐπ' ἀπειρον τομὴ τῶν συνεχῶν καὶ ἡ τῷ ἀριθμῷ αὐξήσεως. ἐνέργεια μὴ ὅτι ὑδέποτε γένετο ἂν τι αὐτῶν ἀπειρον, ὃ μέντοι ἐπιλείπει ἐν αὐτοῖς ἡ πρόοδος ἡ τῆς διαιρέσεως ἡ τῆς αὐξήσεως.

f. 201 b. συμπληρῶν μὴ ἡ διδασκαλία τῶν ἐξ ἀρχῆς 23^a
ἡμῶν ἀπριθμημένων τεττάρων τῷ βιβλίῳ κεφαλαίων, καὶ τὸ περὶ 27.
Ἑρμηνείας, ὡς ἐμοὶ φαίνεται, τὸ προσήκον ἀπέλιπε πέρας. τὰ ὅτι ἐφεξῆς ὑποπτεύω ἵτοι μὴ εἶναι γνήσια τῷ Ἀριστοτέλει (*) ἀλλὰ προσεθεῖσθαι ὑπὸ τινος τῶν μετ' αὐτόν, ἀποβλέπων πρὸς τὸ πανταχῶς τῶν αὐτῶν συγγραμμάτων φαίνεσθαι τὸν φιλόσοφον τὰ ἐναντία δοξάζοντα τοῖς διὰ τούτων λεγομένοις, ἢ γεγράφθαι μὴ ὑπ' αὐτοῦ, γυμνάσαι δὲ μόνον βυληθέντος τὸς ἐντυγχάνοντας πρὸς τὴν ἐπίκρισιν τῶν πιθανῶν μὴ ὃ μέντοι ἀληθῶς λεγομένων λόγων, καὶ παραπλησία ποιῶντος τῷ παραδόντι τὸς ἀναρῶν δεκόντας τὴν κρίνῃσιν δυσσελγέτους λόγους, ὅπερ ἴσμεν ὅτι καὶ περὶ τῶν πρὸς τι διαλεγόμενος ἐν Κατηγορίαις πεποίηκε (c. 10), δι' ὧν ἐπεχείρει κατασκευάζειν ὡς ὃ πάντως ἅμα τῇ φύσει τὰ πρὸς τι, ἀλλὰ προηγεῖται τῆς μὴ αἰδιότητος τὸ αἰδιότην τῆς δ' ἐπισήμης τὸ ἐπισητόν, καὶ ταῦτα διὰ βραχέων ἐν τῷ δευτέρῳ τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως (c. 8) σαφῶς τε ἅμα καὶ ἀκριβῶς τὸ περὶ τῶ συνυπάρχειν τὰ πρὸς τι θεωρήματα διαρθρώσας, καὶ τῆς λύσεως τῶν ἐξημένων ἐν Κατηγορίαις παραχῶν ἡμῶν τὰς ἀφορμὰς. διὸ καὶ τὸν φιλόσοφον Πορφύριον ὑπολαμβάνω παραιτήσασθαι τὴν ἐξηγήσιν τὸς τῷ θεωρήματος. εἰ δὲ δεῖ καὶ ἡμᾶς εἰξαντας τῇ συνηθείᾳ καὶ ταῦτα ὡς ἐσπυδασμένα τῷ Ἀριστοτέλει φροντίδος τινὸς ἀξιῶσαι, ῥητέον ὅτι προτίθει διὰ τούτων ἐπισκεψάμεθα τι θεωρήματα προσήκον τῇ προθέσει τῆς προκειμένης πραγματείας. ὅσης ὅτι καταφάσεως τινος ἀληθοῦς, οἷον τῆς Σωκράτης δίκαιός ἐστι, καὶ ταύτην δύο ψευδῶν προτάσεων μαχομένων, τῆς τε ἀποφάσεως αὐτῆς τῆς Σωκράτης δίκαιός ἐστι καὶ τῆς καὶ τῷ αὐτῷ ὑποκειμένης τὸ ἐναντίον τῷ ἐξ ἀρχῆς κατηγορηθέντι καταφασκῆς, οἷον τῆς λεγούσης Σωκράτης ἀδίκός ἐστι, ἐπιζητεῖ ποτέραν τῶν ψευδῶν μάλλον μάχεσθαι ῥητέον τῇ ἀληθείᾳ, πότερον τὴν ἀπόφασιν ἢ τὴν τῷ ἐναντίῳ κατάφασιν, καὶ ἀποφαίνει σφοδρότεραν εἶναι τὴν μάχην τῆς ἀποφάσεως πρὸς τὴν κατάφασιν ἢ περὶ τῆς τῷ ἐναντίῳ καταφάσεως, καὶ εἰ ψευδὴς μὴ ἢ ἐξ ἀρχῆς κατάφασις εἴη, αἱ δὲ μαχομένηι πρὸς

(*) Leo Magent. ἐξ ὧν ὁρμώμενοι τινες λέγουσι μὴ τῷ Ἀριστοτέλει εἶναι πείσμα τὸ πέμπτον τμήμα. ἐν γὰρ τῇ Φυσικῇ Ἀκροάσει καὶ ἐν τοῖς Τοπικαῖς τὴν κατάφασιν τὴν ἐναντίαν ἔχουσαν φωνήν, ταύτην λέγει ἐναντίαν τῇ ἀληθείᾳ καταφάσει. ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς δέκα Κατηγορίαις ἐν τῷ τέλει τῆς διδασκαλίας τὸν ἀντικειμένον ῥητὸς ὑποσὶ λέγει "τῷ γὰρ ὑπαινέειν Σωκράτην τὸ νοεῖν Σωκράτην ἐναντίον ἐστίν." πῶς ὅτι τὰν ἀντιπᾶν ἐν τῷ πέμπτῳ τμήματι διδάσκει καὶ ὃ συμφωνεῖ ταῖς ἄλλαις αὐτῷ πραγματεῖαις αἰς εἰσομεν; ἄλλως τε καὶ τὰ ἐπιχειρήματα δι' ὧν τούτο κατασκευάζει, σαθρὰ εἰσι καὶ εὐανάτρεπτα.

ταύτην ἀληθεύειν, ὡσαύτως. διό καὶ αὐτὸς ἀμφοτέρωθεν ἐν τῇ προ-
βλήματι θέτεικεν ὡς ὕδεν διαφέροντα, ποτὲ μὲν λέγων ποία δόξα
ἀληθὴς ψευδεῖ δόξῃ ἐναντία, ποτὲ δὲ ποτέρα δὴ τῶν ψευδῶν
ἐναντία τῇ ἀληθείᾳ. τὸ αὐτὸ δὲ ἀποφαίνει καὶ περὶ τῆς ἀντιθέσεως
τῶν καθόλου προτάσεων, ἃς ἐναντίας προσηγορευόμεναι· διό καὶ δοκεῖ
ἀναγκαιῶς κινεῖν τὸ προκείμενον θεωρήματα, διδάσκων ὅτι ὁ μὲν
αὐτὰς ἤξειμεν ἐναντίας καλεῖν. καὶ νῦν μὲν τῶν εἰρημένων μόνων
ἀντιθέσεων πεπονήθη μνείαν, πρὸς δὲ τῷ τέλει μνημονεύει καὶ τῆς
τῶν καθόλου πρὸς τὰς καὶ μέρος ἀντιθέσεως, ὥστε εἶναι τὸ προκεί-
μενον εἰς τὴν ἀπόδειξιν ὅτι ἡ τῆς ἀποφάσεως πρὸς τὴν κατάφασιν
μάχη, τῆς τε ἐναντίας, ἐφ' ᾧ δὲ δυνατὴν ἐναντίαν εἶναι τῇ κατα-
φάσει ἀποφασιν, καὶ ἐπὶ πάντων τῆς ἀντιφασκίσης πρὸς αὐτὴν
μείζονα ἔχει διάφασιν πρὸς ἀλλήλους τῶν ἐναντίων καταφάσεων
διαφοράς. ὅτι δὲ εἰκότως ἔτε τὰς ἀπροσδιορίστας ἐν τέτοις ἔτε
τὰς ὑπεναντίας παρέλαβε, διὰ τῶν ἐξῆς καὶ καιρὸν ἐπιδείξομεν...
ὁ μὲντοι μέγας Σωκράτης ἄριστος καὶ θεωρητικώτατος ταύτην τῇ ζη-
τῇ διήγησε, τὰ τε πράγματα ὅπως ἔχει φύσεως καὶ τῆς πρὸς
ἀλλήλους διαφάσεως μάλα ἐναργῶς ἐπιδεικνύς, καὶ τὰς κοινὰς
ἡμῶν καὶ αὐτοφύεις ἐννοίας συμφώνως τοῖς λεγομένοις ἀποφαίνων,
καὶ τῶν ἐπιχειρημάτων ἕκαστον αὐτὸ καθ' αὐτὸ βασιανίζων καὶ διη-
ρωμένως διδάσκων τί τε ὀρθῶς καὶ τί πιθανῶς μὲν ὁ μὲντοι
ἀκριβῶς ἐν αὐτοῖς παραδίδωσι, καὶ ἐπὶ πᾶσι τὸν τε θεώτατον Πλά-
τωνα μάρτυρα παραφέρων ἐν τῷ Σοφιστῇ (p. 237 sqq.) ἀποφαί-
νόμενον τὴν ἀπόφασιν ἕτερον μὲν τῆς κατάφάσεως σημαίνειν,
ὁ μὲν ἐναντίον πρὸς αὐτήν, διότι ἐν μὲν ἐν ἐναντίον (ὁ γὰρ ἄδικος ὁ
φύσις, ὥστε πλείονα ἐν ποιεῖν πολέμια), ἡ δὲ τῷ μεγάλῃ ἀπό-
φασιν, ὅπερ ἐν Σοφιστῇ λέγει, καθ' ἣν τὸ ὁ μὲν λέγομεν, ὕδεν
μᾶλλον τὸ σμικρὸν ἢ τὸ ἴσον δηλοῖ (διό καὶ ἐν τῷ ἑκτῷ τῆς Πολι-
τείας (p. 491) πλείονος ἐπιμελείας δεῖξας λέγων τὰς ἐρρωμενε-
σέρας φύσεις πρὸς τὸ μὴ διαφθαρῆναι τῶν σμικροτέρων, καὶ ἀπο-
διδὼς τότε τὴν αἰτίαν, ἀγαθῷ γὰρ φησι κακὸν ἐναντιώτερον ἢ τῷ
μὴ ἀγαθῷ, ταῦτέστι τῷ λοιπῷ τῶν ὑπὸ τῆς ἀποφάσεως τῷ κακῷ
σημανομένων, εἰ καὶ παρὲν τὸτο ὡς ἐναργὲς καὶ εἰληπτὸν τὸ μὴ
ἀγαθὸν ἀντὶ τῷ μῆτε κακῷ μῆτε ἀγαθῷ, καὶ αὐτὸ μὲντοι τὸ Ἀρι-
στοτέλης τῇ τελειοτέρᾳ παραδόσει τῇ ἐν τῷ δεκάτῳ τῆς θεολογικῆς
πραγματείας (Metaph. 10 4) πείθεσθαι ἡμᾶς ἀξίων, πλείστην εἶναι
διάφασιν τῷ ἐναντίῳ πρὸς τὸ ἐναντίον ἀλλ' ὁ τῆς ἀποφάσεως πρὸς τὴν
κατάφασιν ἀποφαίνοντάς, δι' ᾧ φησὶν "ἐπεὶ δὲ διαφέρει ἐνδὲξαι
ἀλλήλων τὰ διαφέροντα πλείον καὶ ἑλαττον, ἔστι τις καὶ μεγίστη δια-
φορά," καὶ ταύτην λέγων ἐναντιώσιν καὶ ὅσα ἐξῆς τέτοις ἐπιφέρει,
κατασκευάζων ὁ καθάπερ ἐνταῦθα λογικώτερον ὑπὲρ τῷ γυμνά-
σαι τὴν ἡμετέραν ὡς εἶρη διάνοιαν, ἀλλ' ἐπ' αὐτῶν ὄντων τῶν
πραγμάτων, ὅτι ἡ τῶν ἐναντίων διαφορά μεγίστη τῶν ἄλλων καὶ
διὰ τὸτο τελεία καὶ ὕδεν ἔχουσα ἐξωτέρω αὐτῆς δυνάμενον πεσεῖν.
ἔτω δὲ καὶ ἐν Κατηγορίαις τὸ ὁ δίκαιος καὶ τὸ ὁ ἀδικος μέσον ἔφατο
εἶναι τὸ δίκαιον καὶ τὸ ἀδικον, ἐναντίων ὄντων καὶ τὴν πλείστην ἀλλή-
λων διάφασιν ἀφεστηκότων, ὁ καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσιν ἐναντίοις ὑπάρ-
χειν ἔφη καὶ τὸν ἀποδοδομένον αὐτῶν ὅρισμόν ἐν τῷ συγγράμματι

τῶν Κατηγοριῶν. καὶ ἐν ταῖς φυσικαῖς μέντοι πάσαις πραγμα-
ταῖς γίνεσθαι ἀποφαίνει τὰ ἐναντία ἐκ τῶν ἐναντίων ἄτε πλεί-
στον ἀπ' αὐτῶν διεστηκότων καὶ ὄντων ὠρισμένων, καὶ εἴ ποτε γίνοντο
ἐκ τῶν μετὰ καμμένων, καὶ ἀπλῶς μὲν ὑπὸ τῆς τῷ γιγνομένου ἀπο-
φάσεως καὶ δὲ ὑπὸ τῆς τῷ ἐναντίῳ πρὸς αὐτὸ κατάφάσεως δηλο-
μένων, οἷον τὸ λευκὸν ἐκ τῷ φαιῷ, ἀπλῶς μὲν ὅντος ὁ λευκὸς καὶ
δὲ μέλανος, γίνεσθαι φησὶν αὐτὰ ἐξ ἐκείνων, ὁ καθ' ὃ ἐκείνα ση-
μαίνει ἀπλῶς ὑπὸ τῆς ἀποφάσεως τῷ γιγνομένῳ, ἀλλὰ καθ' ὃ
καὶ τῷ ἐναντίῳ μετέχουσιν, ὡς ἀν τῆς ἀποφάσεως ὁ παρεχόμενος
καθ' αὐτὴν τὴν παντελῆ πρὸς τὴν κατάφασιν διαφοράν. καὶ αὐτό-
θεν μέντοι συμφώνως τοῖς ἐν Σοφιστῇ παρὰ Πλάτωνος εἰρημένοις
ἀποφαίνει, μὴ εἶναι τῷ ὄντι τὸ μὴ ὄν ἐναντίον περὶ τῶν ἐναντίων
κινήσεων καὶ μεταβολῶν ἐν τῷ πέμπτῳ τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως
(c. 5) διοριζόμενος. συνάδει δὲ τέτοις καὶ τὸ προοίμιον τῆς Τοπικῆς
πραγματείας, ὑπεναντία προσαγορεύον τὰ ἀντιφατικῶς ἀλλήλοις
ἀντικείμενα ὡς ὁ τελείαν τὴν πρὸς ἀλλήλους ἐναντιώσιν ἔχοντα.
ἦν μὲν ὁ αὐτάρκης τοῖς ἐφιστάνει δυνάμεναι πρὸς τὴν ἐπικρίσιν
τῆς περὶ τέτων ἀληθείας τὸ ἐντυγχάνειν τοῖς εἰς ταῦτα παρὰ τῷ
θεσπεσίῳ ἐκείνῳ ἀνδρὶ γεγραμμένοις· ἀλλ' ἐπεὶ μόνον τὴν περὶ
τέτων ἐπίσκεψιν προθέμενος γράφειν ὁ καταγίνεσθαι περὶ τῆς
λέξεως αὐτῆς σαφῆναι, ὥστε ἀποπλήσαι καὶ τὸν πολλὸν ἀκροατὴν,
πειρασόμεθα μὲν ἡμεῖς καὶ τότε τῷ θεωρήματος καὶ τὸν αὐτὸν τοῖς
προλαβῶσι τύπον ποιήσας τὴν ἐξηγήσιν, ἐν μέντοι ταῖς ἐπιστά-
σεσιν ὕδεν ἔχοντες πλέον ἐπινοεῖν τῶν παρ' ἐκείνους τεθεωρημένων
ὁ παραιτησόμεθα καὶ ἐπ' αὐτῶν ἐνίοτε τῶν λέξεων τὰ τῷ ἀνδρὶ
ἐκείνῳ γράφειν.

f. 205 b. τῆς δὲ λέξεως τῆς "εἰ γὰρ τὰ μὲν ἐν τῇ φωνῇ" 23.
ἀντὶ τῷ εἰ δὴ εἶρη. ὁ γὰρ προειρημένους τινὲς αἰτίαν ἀποδίδωσιν, ἵνα
καὶ χωρὶς ἔχη ὁ αἰτιολογικὸς σύνδεσμος, ἀλλὰ τὴν μέθοδον ὑφη-
γεῖν τὴν καθ' ἣν κρινόμεν τὰς μάλιστα μαχομένας προτάσεις ἀπὸ
τῶν αἰτίων αὐτῶν ὀρμώμενοι. τὸ δὲ ἐπὶ τέλει τῆς ῥήσεως εἰρη-
μένον, τὸ "καὶ εἰ ἔστι μία καθ' ὅποτέραν ἡ ἐναντία," τοιαύτην ἔχει
διάνοιαν. ἔστι δὲ περὶ τίνος τῶν ἀγαθῶν, οἷον σωφροσύνης, αὐτὸ
τὸτο ἀποφανομένη ὅτι ἔστιν ἀγαθόν, ἀλλὰ δὲ ἡ λέγουσα ὅτι ὁ καὶ ἔστι
ἀγαθόν, τρίτη δὲ ἡ λέγουσα ὅτι ἔστι κακόν. συμβαίνειν ὅν φησὶ τὴν
τε ἀπόφασιν τὴν λέγουσαν ἡ σωφροσύνη ἀγαθὸν ὁ καὶ ἔστι, καὶ τὴν τῷ
ἐναντίῳ κατάφασιν τὴν λέγουσαν ἡ σωφροσύνη κακόν ἔστι, ποτὲ μὲν
διαφωρῶν ποτὲ δὲ συντρέχειν ἀλλήλῃς. ἐπεὶ γὰρ τῶν ἐναντίων τὰ
μὲν ἐστὶν ἑμμεσά τὰ δὲ ἄμεσά, εἰ μὲν τῶν ἑμμέσων ἐναντίων εἴη τὰ
κατηγορούμενα, ὁ καὶ ἀκολουθήσει τῇ ἀποφάσει ἡ τῷ ἐναντίῳ κατά-
φασιν (ὁ γὰρ τὸ ὁ λευκὸν ἡδη ἀνάγκη εἶναι μέλαν), εἰ δὲ τῶν ἄμέ-
σων αὐτὴν σημαίνουσιν ἡ τε ἀπόφασιν καὶ ἡ τῷ ἐναντίῳ κατάφασιν,
ὅταν ἀποφαίνων περὶ τίνος τῶν πεφυκότων δέχεται τὴν ἐναντιώσιν.
ὥσπερ γὰρ τὸ περιττὸν εὐθύς ὁ καὶ ἄρτιον, ἔτω τὸ ὁ καὶ ἄρτιον ἀνάγκη πε-
ριττὸν εἶναι. ἐφ' ᾧ ὅν συντρέχουσιν ἡ τε ἀπόφασιν καὶ ἡ τῷ ἐναντίῳ
κατάφασιν, ὁ καὶ μὲν δυνατὸν ὡς ἐπὶ διαφόρων ζητῶν ποτέρα αὐτῶν
ἐστὶν ἡ μᾶλλον μαχομένη πρὸς τὴν ἐξ ἀρχῆς κατάφασιν· εἰσι γὰρ
ἄμφω τρόπον τινὰ μία τῇ δυνάμει· ἀξιοῖ δὲ ζητῶν αὐτὴ ἡ μία

κῆ τὴν δύναμιν, κῆ τί μᾶλλον μάχεσθαι τῇ ἐξ ἀρχῆς καταφάσκει, πότερον καθ' ὃ ἀποφάσκει ἢ ὑπάρχον ἢ καθ' ὃ καταφάσκει ἢ μὴ ὑπάρχον. οἷον πρὸς τὴν λέγουσαν πρότασιν "ὃ τρία ἄρτιός ἐστι" μάχοντο ἢ τε λέγουσα ὃ τρία ἄρτιός ἐστι καὶ ἢ λέγουσα ὃ τρία περιττός ἐστι, ἢ αὐτὴ σημαίνεισαι ἀμφω. ζητεῖ ὅν τ' ἐκ ἄρτιον 5 τῆτο καὶ περιττὸν κῆ τί μᾶλλον μάχεσθαι πρὸς τ' ἄρτιον, πότερον καθ' ὃ ἐκ ἄρτιον ἢ καθ' ὃ περιττόν.

236 f. 206 b. τὴν ἐννοιαν αὐτὴν ἀφ' ἧς ὁρμῶντο οἱ λέγοντες ἐν 3 ταῖς περὶ τῶν ἐναντίων δόξαις τὴν σφδροτοτάτην θεωρεῖσθαι τῶν προτάσεων μάχην, βύλει πρῶτον διαβαλεῖν ὃ ἀντιδικεῖν πρὸς 10 τῆτο πειρώμενος λόγος, καὶ φησὶ μὴ εἶναι ὑγιὲς τῶν ἐναντίων δοξῶν κριτήριον ἢ περὶ ἐναντίων ἀποφαίνεσθαι πραγμάτων. τὴν γὰρ δοξάζουσιν ὅτι ἡ σωφροσύνη ἀγαθὸν καὶ τὴν ὅτι ἡ ἀκολασία κακὸν ἀποφαίνεσθαι μὴ περὶ ἐναντίων. τῶν τε ὑποκειμένων καὶ τῶν κατηγορουμένων, ὃ μέντοι ἀλλήλαις ἐναντίας εἶναι, διότι αὐτὴ μὴ 15 ἅμα τυγχάνουσιν ἀληθείας, αἱ δὲ ἐναντία ὑδέποτε συναληθεύουσιν (ὅπως γὰρ τὰ ἐναντία συνυπάρχειν ἀδύνατον). ἀλλὰ μᾶλλον κρίνεσθαι δεῖν τὰς ἐναντίας δόξας κῆ ἢ ἐναντίως περὶ τῶν αὐτῶν ἀποφαίνεσθαι πραγμάτων, ὥσπερ ἔχουσιν ἢ τε καταφάσις καὶ ἢ ἀπόφασις, ὡς διὰ τῶν ἐξῆς ἐπιχειρημάτων κατασκευάσαι πειράσει. 20 ἢ δὲ "εἴτε πλείους εἴτε μία ἐστίν" εἰρητὴ περὶ τῶν ἢ ἀγαθὸν ἀγαθὸν καὶ τ' κακὸν κακὸν εἶναι λεγουσῶν, διότι πλείους μὲν εἰσιν ὡς διαφοροῖς χρώμεναι ταῖς τε ὑποκειμένοις καὶ τοῖς κατηγορουμένοις, δόξαεν δ' ἂν καὶ μία εἶναι, ὃ μόνον κῆ ἢ συναληθεύειν ἀλλὰ καὶ ὡς ἀπὸ μιᾶς προσαγόμεναι ζωῆς τε καὶ διαθέσεως. ῥητέον δὲ πρὸς 25 ταῦτα ὅτι οἱ ἀξιοῦντες τὴν τῶν ἐναντίων καταφάσεων μάχην κρατεῖν τῆς ἀντιφατικῆς ὃ φήσους ταύτας ἐναντίας εἶναι δόξας, τὰς περὶ ἐναντίων ἀπλῶς πραγμάτων ἀποφαινομένας. ὃ γὰρ δὴ καὶ τὰς περὶ τῶν ἐναντίων τὰ ἐναντία φασκύντας, ἀλλὰ τὰς περὶ τῶ αὐτῶ τὰ ἐναντία δοξάζουσας. αὐτὴ γὰρ αἱ τῶ ὄντι ἐναντίως δοξάζουσιν. 30

236 f. 207. δευτέρον μὴ τῆτο ἐπιχείρημα παραδίδοι πρὸς τ' 7 προκείμενον ἡμῶν πρόβλημα, παραβάλλον λοιπὸν τὴν ἀντίφασιν πρὸς τὴν τῶν ἐναντίων καταφάσεων ἀντίθεσιν, πράξει δὲ τῶτον τὸν τρόπον. ἐπειδὴ βυλάμεθα εὐρεῖν ποία τῶν ψευδῶν δοξῶν ἐστὶν ἢ μάλιστα ἐναντία τῇ ἀληθείᾳ, χρώμενος ἐναργεῖ ἀξιωματὶ τῷ ἐν 35 ἐνὶ ἐναντίον εἶναι, συλλογίζεσθαι ὅτι ἢ ἀπόφασις ἐστὶν ἢ μάλιστα πολεμία πρὸς τὴν καταφάσιν. ἐπεὶ γὰρ ἀπειροὶ εἰσι, φησὶν, αἱ τε ψευδεῖς καταφάσεις αἱ μαχόμεναι πρὸς αὐτὴν καὶ αἱ ψευδεῖς ἀποφάσεις, αἱ μὴ λέγουσαι τὰ μὴ ὑπάρχοντα ὑπάρχειν, αἱ δὲ τὰ ὑπάρχοντα μὴ ὑπάρχειν, οἷον πρὸς τὴν λέγουσαν ἢ ἀγαθὸν ἀγαθὸν 40 κατὰφασιν μάχοντο καταφάσεις μὴ αἱ λέγουσαι ἢ ἀγαθὸν φευκτόν, ἢ ἀγαθὸν κακόν, ἢ ἀγαθὸν βλαβερόν, ἀποφάσεις δὲ αἱ λέγουσαι ἢ ἀγαθὸν ἐκ αἰρετόν, ἢ ἀγαθὸν ἐκ ὠφελιμον, ἢ ἀγαθὸν ἐκ ζηλωτόν, καὶ ὅθεν μᾶλλον ἄλλην ἄλλης ψευδεῖς ἂν εἴποιμεν, τῆτων μὴ ὑδεμίαν ἐναντίαν χρὴ λέγειν τῇ ἢ ἀγαθὸν 45 ἀγαθὸν λεγέσθαι. ἀόριστοι γὰρ ἀμφότεραι αὐτὴ καὶ ἀπείροι, ἐν δὲ ἐνὶ ἐναντίον καὶ ὠρισμένον ὠρισμένον. τῆτι ὅν κανόνι χρώμενοι τὴν μίαν ἐκείνην καὶ ὠρισμένης μαχομένην εὐρήσομεν; τῇ ἀρχῇ, φησὶ,

καὶ οἷονεῖ μίση τῆς ἀπάτης. μία γὰρ ὁμολογούμενως αὐτὴ καὶ ὠρισμένη. ἀπαυόμεθα μὴ γὰρ ἢ ἀγαθὸν καὶ βλαβερὸν ἢ κακὸν καὶ ἐκ ὠφελιμον ἢ ἐκ ζηλωτόν ὑπολαμβάνοντες, ἀλλὰ πάντων τῶτων ἀρχὴ μία ἢ νομαθῆναι αὐτὴ μὴ ἀγαθόν. ταύτην δὲ τὴν τῆς ἀπάτης ἀρχὴν, ἥτις ἐστὶ, παρασῆσαι ἡμῶν βυλόμενος ἔφατο εἶναι αὐτὴν ἐξ ἧς ἢ γένεσις, τὴν δὲ γένεσιν ἐκ τῶν ἀντικειμένων εἶναι, τωτέστιν ἐκ τῶν οἰκείων τοῖς γινομένοις φερήσεων καὶ ἀποφάσεων. τό τε γὰρ λευκὸν ἐξ ὃ λευκὸν γίνετο λευκόν, καὶ ὃ ἄνθρωπος ἐξ ὃ ἀνθρώπου, καὶ ἐπὶ πάντων ἀπλῶς τῶν γινομένων ὡσαύτως. ὥστε καὶ ἢ ἀπάτη, φησὶ, περὶ ταῦτα καὶ ἢ ὠρισμένη ἐναντίωσις, καὶ διὰ ταῦτα ἢ κυριωτάτη μάχη.

f. 208 b. ἐν τῆτω τῷ τρίτῳ ἐπιχειρήματι τὰ ἐναντία λαβόντες 238 τῶ αὐτῶ κατηγορούμενα, οἷον τῶν ἀγαθῶν τινὸς αὐτὸ τε πάλιν ἢ 15 ἀγαθὸν καὶ ἢ κακόν, καταφατικῶς τε καὶ ἀποφατικῶς, ὡς διὰ ταῦτα τέτταρας γίνεσθαι προτάσεις, δύο μὴ ἀληθεῖς, τὴν ἢ ἀγαθὸν ἀγαθὸν λέγουσαν καὶ τὴν ἢ ἀγαθὸν ἐκ κακόν, τὰς δὲ λοιπὰς ψευδεῖς, ἃς καὶ πρόκειτο παραβαλεῖν πρὸς ἀλλήλας, τὴν ἢ ἀγαθὸν ἐκ ἀγαθὸν καὶ τὴν ἢ ἀγαθὸν κακόν, ἐκ τῶ κῆ τὰς ἀληθεῖς πειράδι συλλογίζεσθαι ἢ κῆ τὰς ψευδεῖς. ἐπεὶ γὰρ ἐστὶ τῶν ἀληθῶν, φησὶν, ἢ μὴ καθ' αὐτὴ ἀληθὴς ἢ δὲ κῆ συμβεβηκός, καθ' αὐτὴ μὴ ἢ λέγουσα ἢ ἀγαθὸν ἀγαθόν, κῆ συμβεβηκός δὲ ἢ λέγουσα ἢ ἀγαθὸν ἐκ κακόν, ὅτι ἐκ αὐτόθεν αὐτὴ τίθησι ἢ ἀγαθὸν ἀλλ' ἀναίρει μόνον ἢ ἀντικείμενον, κυριώτερον εἰπὼν ἂν ὅτι ἐστὶ δι' ἄλλο ἀληθὴς, εἰπὼν ὅτι κῆ συμβεβηκός, ἐπεὶ μὴ τῷ ἀναίρειν ἢ τυχόν τῶν παρὰ ἢ ἀγαθὸν ἔχει ἢ ἀληθεύειν, ἀλλὰ παρὰ ἢ μάχεσθαι πρὸς ἢ ὠρισμένον αὐτῷ πολέμιον. μάχεσθαι δὲ τῇ μὴ καθ' αὐτὴ ἀληθεῖ ἢ λέγουσα ἢ ἀγαθὸν ἐκ ἀγαθόν, τῇ δὲ κῆ συμβεβηκός, ὡς αὐτὸς φησιν, ἀληθεῖ ἢ λέγουσα ἢ ἀγαθὸν κακόν. ἢ δὲ τὴν καθ' αὐτὴ ἀληθὴ ἀναιρέσεια καθ' αὐτὴ ψευδεῖς, καὶ τὴν κῆ συμβεβηκός ἀληθὴ ἀναιρέσεια κῆ συμβεβηκός ψευδεῖς. καθ' αὐτὴ μὴ γὰρ ψευδεῖς ἢ λέγουσα ἢ ἀγαθὸν ἐκ ἀγαθόν, κῆ συμβεβηκός δὲ ἢ λέγουσα ἢ ἀγαθὸν κακόν. ἢ δὲ καθ' αὐτὴ ψευδομένη μᾶλλον ψευδεῖς τῆς κῆ συμβεβηκός, ὥσπερ καὶ ἢ καθ' αὐτὴ ἀληθεύσεια μᾶλλον ἐστὶν ἀληθὴς. τῆς κῆ συμβεβηκός, ἄτε τὴν ἐστίαν αὐτὴν τῶ πράγματος ἐκφαίνουσα. ἢ δὲ μᾶλλον ψευδὴς πλέον διέστηκεν ἀπὸ τῆς ἀληθὸς ἢ περὶ ἢ ἦττον ψευδὴς, καὶ διὰ τῆτο μᾶλλον μάχεσθαι πρὸς αὐτὴν. μᾶλλον ἄρα μάχεσθαι πρὸς τὴν ἀληθὴ καταφάσιν ἢ ἀπόφασις αὐτῆς ἢ περὶ ἢ ψευδὴς καταφάσις, ὅπερ προέκειτο δεῖξαι. τῆτων ὅν πάνν ὁριμῶς εἰλημμένον ἐκείνῳ φάμεν ἐπιστάσεως ἄξιον, ὅτι τὴν λέγουσαν ἢ ἀγαθὸν κακόν ἀξιοῖ ψευδεῖς διὰ ἢ ἀναιρεῖν τὴν λέγουσαν ἢ ἀγαθὸν ἐκ κακόν, καὶ διὰ τῆτο κῆ συμβεβηκός ψευδεῖς, ὡς διὰ τὴν ἀναιρέσιν τῆς κῆ συμβεβηκός ἀληθεύσεως ψευδομένην. . . ἀλλὰ ταῦτα μὴ ὑδὲ μνήμης ἴσως ἄξια τὰ λήρηματῖα, ἐπὶ δὲ τὰ ἐξῆς ἴωμεν.

f. 210 b. ἢ τετάρτη ἐπιχειρήσις διὰ βραχέων εἰρημένην 238 τοιαύτην ἔχει διάνοιαν. ἀπλῆ, φησὶν, ἐστὶ δόξα καθ' ἢν ἐκ ἀναγκῆς 25 καζόμεθα ἕτερον τι προσεπινοεῖν, ἐκ ἀπλῆ δὲ καθ' ἢν ἀνάγκη καὶ ἕτερον τι δοξάζειν. ἐκὼν ἐστὶν ἀπλῆ μὴ δόξα ἢ ἢ ἀγαθὸν ἀγαθόν

εἶναι ἀποφαινομένη, καθάπερ ἡ δοξάζουσα αὐτὴ μὴ εἶναι ἀγαθόν·
 ὃ ἂν ἀνάγκη καθ' ὅποτεραν αὐτῶν ἐτέραν τινα εἰσάγει δόξαν·
 ὃ ἂν ἀπλῆ δὲ ἡ τ' ἀγαθὸν κακὸν εἶναι δοξάζουσα· ταύτη ἂν ἀνάγκη
 καὶ ἐτέραν συνεισφέρει δόξαν, τὴν λέγουσαν αὐτὴ μὴ εἶναι ἀγαθόν.
 αἱ τοίνυν χρὴ τῇ ἀπλῇ δόξῃ τὴν ἀπλὴν ἀντιτιθέναι καὶ μὴ τὴν συμ-
 5 πεπλεγμένην, τὴν ἄρα ἀπόφασιν ἀντικειμένην τῇ καταφάσει φησο-
 μεν, ἀλλ' ἐπὶ τὴν τῷ ἐναντίῳ κατάφασιν. λύσομεν δὲ καὶ ταῦτα
 λέγοντες ὅτι δι' αὐτὸ τὸτο πλείον διέσκηκε τῆς τ' ἀγαθὸν ὅκ ἀγα-
 θὸν λεγούσης ἢ λέγουσα αὐτὴ εἶναι κακόν, ὅτι διὰ τῷ ὅκ ἀγαθὸν
 ὁδεύουσα καθήνηται ἐπὶ τὸ ἔχον· πρώτη ἂν ἐξοδος ἀπὸ τῷ
 ἀγαθῷ τ' ὅκ ἀγαθόν, ἐχάτη δὲ ἀπόπτωσις τ' κακόν, ὥς ἡ τῷτο
 καταφάσκουσα μᾶλλον ἡναντίῳ ἄτε καὶ τὴν ἀπόφασιν τῷ ἀγαθῷ
 περιέχουσα. μήποτε δὲ καὶ ἡ ἀπόφασις τῷ ἀγαθῷ συμπεπλεκεῖ·
 πᾶσα ἂν ἀνάγκη τ' ὅκ ἀγαθόν, εἰ ἐπὶ τῶν ὄντων τάττοιο, καὶ ἄλλο
 τι εἶναι, ἀλλ' ἀόριστον. ὥς ὁδὲ ταύτῃ ἐναντίον ἂν εἴη· ἐν τῷ ἐνὶ
 ἐναντίον καὶ ὠρισμένον ὠρισμένῳ. τὸ δὲ "ἴσως" ἦτοι ἀντὶ τῷ
 ὁμοίως πρόσκει (τῆς ἂν αὐτῆς ἐξὶ διανοίας τ' ἀγαθὸν κακόν τε καὶ
 ὅκ ἀγαθὸν λέγειν), ἢ ἐνδεῖξιν ἔχει τῷ ταύτῃ τὴν ἐπιχείρησιν πι-
 10 θανὴν μὴ εἶναι, ὃ μὴ ἀναγκαῖον.

236 f. 211 b. ἀσαφὲς μὴ ἡ ταύτης τῆς πέμπτης ἐπιχειρήσεως 20
 27. διάνοις τε καὶ λέξις, ἀξιῶσα ἡμᾶς προσέχειν πατέρα τῶν παρα-
 βαλλομένων πρὸς ἀλλήλας προτάσεων χρήσιμος ἂν εἴη πρὸς τὸ δι'
 ἐνὸς καθόλου κανόνος πάσῃ τῇ προτεθείσῃ καταφάσει πρότασιν
 τινα μαχομένην εὐρεῖν, καὶ φάσκειν ταύτῃ εἶναι τὴν κυρίως αὐτῇ
 ἀντιτιθεμένην, καὶ διὰ ταῦτα κρατῆν ἀποφαινομένην τὴν τῆς ἀντι-
 25 φάσεως μάχην· ἀπόφασιν μὴ γὰρ πάσης καταφάσεως βῆδον εὐρεῖν
 ὁποῖον ἂν εἴη τὸ ἐν τῇ καταφάσει κατηγορούμενον, τῷ δὲ ἐναντίῳ
 κατάφασιν ἀδύνατον λαβεῖν, εἰ μὴ τύχῃ τὸ κατηγορηθὲν τῇ κα-
 ταφάσει ἐναντίως ἔχον. . . εἰρήνῃ δὲ ἡμῖν ἐξ ἀρχῆς ὅτι ἔοικεν ὁ
 νῦν λεγόμενος λόγος διὰ τὸ κοινὸν τῷτο καὶ ἐπὶ πάντα ἐκτενόμενον 30
 ὅπως ἐγκωμιάζειν τὴν ἀντίθεσιν τῆς ἀντιφάσεως, ὡς ὃ κ' τὸ πο-
 σὸν μόνον τῶν περιεχομένων ὑπ' αὐτῆς πραγμάτων ἀλλὰ καὶ κ' τὸ
 τὸ σφοδρὸν τῆς ἀντιθέσεως τῶν ἄλλων ὑπερέχουσαν.

236 f. 212. ἔχοντες ἐξὶ τῷτο καὶ δυσαντιβλεπτότατον τῶν πρὸς
 32. τὸ πρόβλημα ἐπιχειρημάτων, ὃ κ' τὸνδὲ προσάγει τὴν τρόπον. 35
 δύο λαμβάνει τῷ ἀγαθῷ ἀντιφάσεις, τὴν μὴ ὠρισμένῃ τὴν δὲ
 ἀόριστῳ χρωμένῃ τῷ ὑποκειμένῳ, τὸ ἀγαθὸν ἀγαθόν - τὸ ἀγαθὸν
 ὅκ ἀγαθόν, τὸ μὴ ἀγαθὸν ἀγαθόν - τὸ μὴ ἀγαθὸν ὅκ ἀγαθόν, καὶ
 ἀξιῶ, ὡς ἔχει ἡ ἀληθὴς ἀπόφασις πρὸς τὴν ἀντικειμένην αὐτῇ
 ψευδοῦ κατάφασιν, ὅπως ἔχει τὴν ἀληθῆ κατάφασιν πρὸς τὴν 40
 ἀντικειμένην αὐτῇ ψευδοῦ ἀντίφασιν, τετέστιν ὡς ἡ τ' ἀγαθὸν
 ὅκ ἀγαθὸν πρὸς τὴν τ' ἀγαθὸν ἀγαθόν, ὅτω τὴν τ' ἀγαθὸν
 ἀγαθὸν πρὸς τὴν τ' ἀγαθὸν ὅκ ἀγαθόν. εἴτα παραβαλὼν τὴν
 ἀληθῆ ἀπόφασιν πρὸς ἄμφω τὰς προτάσεις τῆς ἀντιφάσεως τῆς
 τ' κακὸν κατηγορούσης κ' τῷ αὐτῷ ὑποκειμένῳ, τετέστι τὸ μὴ ἀγα-
 45 θὸν καὶ τὴν τ' ὅκ ἀγαθὸν κακόν καὶ τὸ ὅκ ἀγαθὸν ὅκ κακόν, δείκνυσιν
 αὐτῇ πρὸς ὑδετέραν αὐτῶν ἐναντίαν ὅσαν. εἰ συνάδει γὰρ τῇ μὴ
 λεγούσῃ τ' ὅκ ἀγαθὸν κακόν ἐπὶ τῆς μοχθηρᾶς ἔξεως, τῇ δὲ λε-

γούσῃ τ' ὅκ ἀγαθὸν ὅ κακόν ἐπὶ τε τῆς μέσης καὶ τῶν μηδετέρῃ
 τῶν ἄκρων πεφυκότων μετέχειν, οἷον λίθον ἢ ξύλον (ἐπὶ τούτων γὰρ
 τό τε μὴ ἀγαθόν καὶ τὸ ὅκ κακόν ἀληθές), τὰς δὲ συναδύσας ἀδύ-
 νατον ἐναντίας εἶναι, καθάπερ ὁδὲ τὰς ἐναντίας οἷον τε συναλη-
 5 θεύειν, ὡς ἔκ τε τῆς ἐνεργείας δῆλον καὶ αὐτὸς κατασκευάσει πρὸς
 αὐτῷ τῷ πέρατι τῆς προκειμένης πραγματείας, — εἰ τοίνυν τῇ τ'
 μὴ ἀγαθὸν ὅκ εἶναι ἀγαθὸν ἀληθῶς λεγούσῃ δόξῃ ὅτε ἡ λέγουσα τ'
 ὅκ ἀγαθὸν κακὸν ἐναντία ὅτε ἡ λέγουσα τ' ὅκ ἀγαθὸν ὅ κακόν,
 ἀλλὰ μόνῃ ἡ ἀντιφάσκουσα πρὸς αὐτὴν, ἡ λέγουσα τ' μὴ ἀγαθὸν
 10 ἀγαθόν, καὶ τῇ λεγούσῃ ἄρα ὅτι τ' ἀγαθὸν ἀγαθὸν καταφάσει ὃ
 μάχεῖ μὴ ὅτε ἡ λέγουσα τ' ἀγαθὸν κακόν ὅτε ἡ λέγουσα τ' ἀγαθόν
 ὃ κακόν, μόνῃ δὲ καὶ ταύτῃ ἐναντία ἔσαι ἡ ἀντιφάσκουσα πρὸς
 αὐτὴν, ἡ λέγουσα τ' ἀγαθὸν ὅκ ἀγαθόν. τῷτο δὲ ἢ ὅπερ προσέκειτο
 δεῖξαι· ῥητέον μὲντοι καὶ πρὸς ταύτην τὴν ἐπιχείρησιν ὅτι τῇ μ'
 λεγούσῃ καὶ τὸ μὴ ἀγαθὸν ὅκ ἀγαθὸν ἀποφάσει ὅση, καὶ διὰ τῷτο τὴν
 κατηγορούμενον ἀόριστον ἐχούσῃ, κατ' ἀντίφασιν μὴ μαχομένην πρό-
 15 τασιν εὐρεῖν εὐπετές, ἐναντίον δὲ τι καταφάσκουσαν εὐρεῖν ἀδύνα-
 τον· ὃ γὰρ ἐστὶ τῷ ἀόριστῳ ἐναντίον ὁδὲν, εἴπερ τὰ ἐναντία εἶδῃ
 χρὴ εἶναι τὴν πλείστην ἀλλήλων διάφασιν ἀφεςχηκότα.

f. 213. φανερά δὲ ἡ ῥῆσις ἐκ τῶν εἰρημένων, πλην ὅτι ἀντὶ 236
 τῷ "ἀληθὲς γὰρ αὐτῇ" γράφεσθαι φησιν ὁ Ἀλέξανδρος καὶ "ὅκ ἀλη- 39.
 θὲς γὰρ αὐτῇ." καὶ εἰ μὴ τὸ "ἀληθὲς γὰρ αὐτῇ" γράφετο, λέγει ἂν
 περὶ τῆς τ' μὴ ἀγαθὸν ὅκ ἀγαθόν, εἰ δὲ τὸ "ὅκ ἀληθὲς γὰρ αὐτῇ"
 περὶ τῆς τ' ὅκ ἀγαθὸν ἀγαθόν, ἢ καὶ ψευδοῦ εἶναι προείπε, ταύτῃ
 λέγων τῷ ὑδεποτε γὰρ ἀληθὲς αὐτῇ. δῆλον δὲ ὅτι ἀμείνων ἡ
 20 προτέρα γραφή.

f. 213 b. ὑποχόμενος ἐξ ἀρχῆς ποιήσας τὴν ἐπίσκεψιν τῷ 21a
 προτεθέντος προβλήματος ἐπὶ τε τῶν καθ' ἕκαστα καὶ τῶν καθόλου 3.
 προτάσεων, εἴτα ἐν μηδενὶ τῶν ἐπιχειρημάτων περιβαλὼν πρότα-
 σιν τῶν καθόλου τινα προσδιορισμῶν ἔχουσαν, ἀλλὰ τὰ ἄρθρα ἀντὶ
 τῶν, ὡς διὰ τῷτο δοκεῖν ἐπὶ μόνων τῶν ἀπροσδιορίστων προτά-
 σεων γεγυμνάσας τὴν λόγον, προστίθῃ διὰ τῶν ὅτι τὰ ἐνικά τῶν
 ἄρθρων συνταττόμενα τοῖς καθόλου ὑποκειμένοις ἐν ταῖς προτάσεσι
 τὴν δύναμιν ἔχουσι τῷ καθόλου προσδιορισμῷ τῷ καταφατικῷ. ὃ
 γὰρ ὡςπερ ἀξιῶσι τινας, ἐπὶ ἀπροσδιορίστων προτάσεων ἐγγίγνετο
 πρότερον ὁ λόγος, νῦν δὲ δείκνυσι ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν καθόλου τὰ αὐτὰ
 λέγειν ἀρμόσει· ὅπως γὰρ ὁδὲ ἐξὶν ἀκόλυσθον ταῖς περὶ τῶν ἀπροσ-
 30 διορίστων προτάσεων τῷ Ἀριστοτέλει ἐννοίαις τ' λέγειν ὅτι ἐναντία
 ἐστὶν ἐπ' αὐτῶν τῇ καταφάσει ἢ ἀπόφασιν μᾶλλον ἢ περὶ ἡ τῷ
 ἐναντίῳ κατάφασιν, ὡςπερ ὁδὲ ἐπὶ τῶν κ' μέρους, εἴπερ καὶ τὰς
 ἀπροσδιορίστας παραπλησίως ταῖς κ' μέρους συναληθεύειν ἀλλήλαις
 ἀξιῶ, ἀληθῆ δὲ ἀληθεῖ, τῷτο δὲ παρ' αὐτῷ πρὸς τῷ πέρατι τῷ
 βιβλίου ῥηθισόμενον "ὅκ ἐνδεχέσθαι ἐναντίαν εἶναι ὅτε δόξαν ὅτε ἀντί-
 40 φασιν." διὸ καὶ ἔοικεν ἐξ ἀρχῆς ἐπὶ μόνων τῶν καθ' ἕκαστα καὶ τῶν
 καθόλου ὡς καθόλου προτάσεων προβάλλεσθαι τὴν περὶ τῷ θεωρήμα-
 τος σκέψιν, ὧν αἱ μὴ ἀντιφάσκουσι πρὸς ἀλλήλας, αἱ δὲ συμφευ-
 δόμεναι δι' αὐτὸ τῷτο ἐναντίαι προσαγορεύονται. ὁλίγον δὲ ὕψερ
 45 μνημονεύσει καὶ τῆς ἀντιφατικῆς τῶν καθόλου πρὸς τὰς κ' μέρους

ἀντιθέσεως, ἔδαμῃ μέντοι ποιήσεῃ μνείαν ἢ τῶν ἀδιορίστων ἢ τῶν κτ' μέρος ὡς ἔχουσιν τινὰ πρὸς ἀλλήλας ἐναντίωσιν. ὅτι ἔν τῷ τὸ ἐστὶν ὁ νῦν βύλεῃ λέγειν, ἢ ἰσοδυναμεῖν, ὡς εἴρηξεν, τὰ ἐνικά ἄρθρα τῷ πᾶς, αὐτὸς δηλοῖ τῆς κατασκευῆς ὁ τρόπος, καθ' ὃν δέκνυνται τὰ αὐτὰ καὶ ἐπὶ τῶν καθόλου προτάσεων ἐφαρμόζοντα τοῖς εἰρημέ- 5 νοις, ἐπὶ τῶν τὰ ἄρθρα ἔχουσιν συντεταγμένα τοῖς καθόλου ὑποκειμένοις· ταῦτ' ἐν εἰναι φησὶ λέγειν "ἐ ἀγαθὸν ἀγαθὸν ἐστὶ" καὶ "ὅ τι ἀν εἴη ἀγαθὸν ἀγαθὸν ἐστὶν," ὅπερ ὅδ' ἀν ὑποπτευθεὶ διαφέρειν τι τῷ καθόλου τῷ πᾶν ἀγαθὸν ἀγαθόν. διὸ καὶ ἐν τῇ συνηθείᾳ, ἐφ' ὧν μὴ ἢ κατηγορούμενον παντὶ ὑπάρχει τῷ ὑποκειμένῳ, 10 μὲν τῷ ἄρθρῳ ἢ ὑποκειμένον προφερόμεθα καὶ ταῦτ' ἐν οἰόμεθα λέγειν τῷ καθόλου, ἐφ' ὧν δὲ μὴ παντὶ, ἔκετι. . . ἀλλ' ἐπανεέλθωμεν ἐπὶ τῷ προκειμένον, καὶ λέγωμεν ὡς εἴτε ὠρισμένος εἴτε ἀόριστος εἴη ὁ καθόλου ὑποκειμένος, ἢ συνταττόμενον αὐτῷ ἐνικὸν ἄρθρον τὴν δύναμιν ἔξει τῷ καθόλου προσδιορισμῷ. διὸ καὶ αὐτὸς προσέθηκε 15 τὸ "ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῷ μὴ ἀγαθῷ," ἥτοι λέγων ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν τῶν ἀορίστων ἔχουσιν τὸν ὑποκειμένον προτάσεων ἢ κυριωτάτη μάχῃ θεωρεῖται ἐν ταῖς ἀντιφατικαῖς προτάσεσι, ἢ μὴ ἀγαθὸν ἀγαθόν - ἢ μὴ ἀγαθὸν ἐκ ἀγαθόν· ὡς γὰρ προείρηξεν, τῇ ἀληθείᾳ τῶν ὅτων ἔχουσιν τε μάχεσθαι τῷ ἐναντίῳ κατάφασιν. καὶ τὰ ἄλλα 20 δὲ πάντα ἐπιχειρήματα ἔδεν μᾶλλον ἀρμόσει ταῖς ὠρισμένον ἐχέσαις τὸν ὑποκειμένον ἢ ταῖς ἀόριστον, εἴτε τὰς καθόλου προσδιορισμῶς ἔχοιεν οἱ ὑποκείμενοι εἴτε τὸ ἄρθρον ἀντὶ τῶν· ὁ γὰρ λόγος ἡμῖν ἢ περὶ τῆς διαφορᾶς τῶν ὑποκειμένων, ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς τῶν κατηγορουμένων. ἢ καὶ προσεχέστερον λέγων ὅτι τὴν ἔκτῃ ἐπιχει- 25 ρησιν ἐνδέχεσθαι προχωρεῖν καὶ ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἔχουσιν τὰς καθόλου προσδιορισμῶς προτάσεων, ὥσπερ ἐδείκνυντο πρότερον ἐπὶ τῶν τὰ ἄρθρα ἔχουσιν ἐν τῇ χεῖρα τῶν προσδιορισμῶν, προτιθεμένων μὴ ἡμῶν συλλογίσασθαι ὅτι μᾶλλον μάχεσθαι ἢ λέγεσθαι "πᾶν ἀγαθὸν ἀγαθόν" πρὸς τὴν λέγεσθαι "ἐδὲν ἀγαθὸν ἀγαθόν" ἢ περὶ πρὸς τὴν 30 πᾶν ἀγαθὸν κακόν, πρὸς δὲ τὴν τῶν κατασκευῆν λαμβανόντων ὅτι ὡς ἢ λέγεσθαι "ἐδὲν ἐκ ἀγαθὸν ἀγαθόν ἐστὶν" ἀληθὲς ἀπόφασις πρὸς τὴν λέγεσθαι "ἐ ἐκ ἀγαθὸν ἀγαθόν ἐστὶν" ψευδὴ κατάφασιν, ὥτως ἢ λέγεσθαι "πᾶν ἀγαθὸν ἀγαθόν ἐστὶν" ἀληθὲς ἀπόφασις πρὸς τὴν λέγεσθαι "ἐδὲν ἀγαθὸν ἀγαθόν ἐστὶν" ψευδὴ ἀπόφασις, καὶ 35 αὐτὰ τῷ αὐτῷ ἅμα ὑπάρχειν.

δεικνύντων ὅτι τῇ ἐδὲν ἐκ ἀγαθὸν ἀγαθόν ἐστὶν ὥτε ἢ λέγεσθαι ὅτι ἐδὲν ἐκ ἀγαθὸν κακόν ἐστὶν ὅλη μάχεσθαι, ὥτε ἢ λέγεσθαι ἐδὲν ἐκ ἀγαθὸν ἐκ κακόν ἐστὶν (ἐδετέρα γὰρ αὐτῶν ὅλη ψευδὴς, ἀλλ' ἐκατέρα ἐπὶ τι), μόνῃ δὲ ἢ ἐναντία πρὸς αὐτὴν, ἢ πᾶν ἐκ ἀγαθὸν ἀγαθόν ἐστὶν, ἐπεὶ καὶ ἢ μὴ ἀπλῶς ἀληθὲς ἢ δὲ ὅλη ψευδὴς· καὶ διὰ τῷτο ἀξιώντων καὶ τῇ πᾶν ἀγαθὸν ἀγαθόν ἐστὶ μόνῃ κυρίως ἐναντίαν εἶναι τὴν ἐδὲν ἀγαθὸν ἀγαθόν ἐστὶν ἀπόφασιν, ἀλλ' ἔτι ἢ πᾶν ἀγαθὸν κακόν ἐστὶν, τῷ ἐναντίῳ κατάφασιν. δῆλον δὲ ὅτι χρὴ καὶ πρὸς ταῦτα λέγειν· αὐτῶν γὰρ ἢ πᾶν ἀγαθὸν κακόν ὅλη τέ ἐστὶ ψευδὴς, καὶ καθ' ὅλην αὐτὴν κυριώτατα πολεμεῖ πρὸς τὴν πᾶν ἀγαθὸν ἀγαθόν. προτιμητέον μέντοι τὴν προτέραν ἐξήγησιν ὡς καὶ ταύτην ἐν αὐτῇ περιέχουσαν.

f. 216. τῆς ῥήσεως ἢ μὴ "ἔτε ἀντίφασιν" εἴρηξεν ἀντὶ τῷ ὥτε 24b πρότασιν ἐξ ἧς τῇ ἀντιφάσει ἢ γένεσις, τῷτεσιν ὅτι τὰς συναλη- 7. θεύσας ἀντίφασιν ποιεῖν ἀδύνατον ἢ καὶ τὰς ἐνδιαθέτους ἢ καὶ τὰς προφορικὰς καλεμένους λόγους. ἢ δὲ "ἐναντία μὴ γὰρ αἱ περὶ τὰ ἀντικείμενα" εἰκὼν ἀκαταλληλότερον εἰρηάζει· ἢ γὰρ ἀκόλουθον τῷ ὑποκειμένῳ, τῷτεσιν τοῖς ἐναντίοις ἄρθροις συντάξαντα εἰπεῖν "αἱ ἐναντία μὴ γὰρ περὶ τὰ ἀντικείμενα." ἢ δὲ ἐξ ἧς "περὶ ταῦτα δὲ ἐνδέχεσθαι ἀληθεύειν ἐν αὐτόν" ἐστὶ μὴ ἢ καταφατικὴ τῷ συλλογισμῷ πρότασις, σημαίνει δὲ διὰ μὴ τῷ περὶ ταῦτα ἀληθεύει πῶς αἱ τοιαῦται προτάσεις λέγονται συναληθεύειν, ὅτι παρὰ τῷ συντρέχειν περὶ ταῦτα· λέγει δὲ τὰ κοινὰ ὑποκείμενα τῶν συναληθεύειν λεγομένων προτάσεων. διὰ δὲ τῷ "ἐνδέχεσθαι" τὸν τρόπον 25 δηλοῖ τῆς ἐπὶ τῶν ἀληθείας, ὅτι δύναται τὰς τῷ αὐτῷ ὑποκειμένῳ χρωμένους προτάσεις συναληθεύειν τε ἀλλήλαις καὶ μὴ. τὰς μέντοι μὴ περὶ τὴν ὅλην ἀλλὰ κατ' αὐτὴν τῶν προτάσεων τὴν δύναμιν συναληθεύσας, οἷον τὰς ἀδιορίστους καὶ τὰς καὶ μέρος, πᾶσα ἀνάγκη τῷ αὐτῷ ὑποκειμένῳ χρῆσθαι καὶ τὸν αὐτὸν χρόνον ἀληθεύειν. ἢ δὲ "ἅμα ἐκ ἐνδέχεσθαι ἐναντία ὑπάρχειν τῷ αὐτῷ" βύλεῃ μὴ εἶναι συμπέρασμα τῷ προσυλλογισμῷ, καὶ ἀλήθειαν μέντοι περιέχει τὴν αἰτίαν τῷ συμπεράσματος· ἢ μὴ γὰρ ὥντως συμπέρασμα ἐστὶν ὅτι τὰ ἐναντία ἅμα ἀληθῆ εἶναι ἀδύνατον, ἐστὶ δὲ αἴτιον τῷ μὴ πεφυκέναι συναληθεύειν ἀλλήλοισι ἢ μὴ ἐνδέχεσθαι 35 αὐτὰ τῷ αὐτῷ ἅμα ὑπάρχειν.

ΕΙΣ ΤΑ ΠΡΟΤΕΡΑ ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ (†).

Ὁ σκοπὸς τῆς παρέσης πραγματείας διαπεφυκῆναι. οἱ μὴ γὰρ περὶ τῷ ἀπλῶς συλλογισμῷ βύλεον αὐτὸν εἶναι ἀντὶ τῷ περὶ τῷ καθόλου συλλογισμῷ, οἱ δὲ περὶ ἀποδεικτικῷ συλλογισμῷ.

(†) Scholia ex Iohannis Philoponi commentariis (ed. Venet. 1536 f.) excerpta ad cod. Coisl. 160 et Reg. Paris. 1917 passim collata sunt. ad Alexandri quaedam loca cod. Reg. 1919 sine ullo fructu inspectus est.

καὶ πιστῶν ἅμφω τὰς οἰκείας δόξας ὥτως. οἱ μὴ γὰρ περὶ τῷ ἀπλῶς συλλογισμῷ βυλόμενοι εἶναι τὸν σκοπὸν πιστῶν ἐκ τῷ αὐτῷ ἐπὶ λέξεως λέγειν "εἴτα διορίσαι τί ἐστὶν πρότασις καὶ τί ὅρος καὶ τί συλλογισμός." καὶ ἐξ ἄλλων δὲ πιστῶν, ὅτι ἔδει, 40 φησὶ, μὴ τὰς προτάσεις εὐθέως καὶ ἐπὶ τὸν ἀπλῶς συλλογισμὸν ἔλθειν, εἴθ' ὥτως καὶ περὶ τῷ ἀποδεικτικῷ διαλαβεῖν. ὥτως μὴ οἱ περὶ τῷ ἀπλῶς συλλογισμῷ τὸν σκοπὸν εἶναι λέγοντες. οἱ δὲ περὶ τῷ ἀποδεικτικῷ συλλογισμῷ τὸν σκοπὸν εἶναι φάσκοντες

πάλιν ὡς αὐτοὶ ἐκ τῆς λέξεως πιεῖν· εὐθέως γὰρ ἐν ἀρχῇ φησὶν
 ὅτι "πρῶτον εἰπεῖν περὶ τῆς τίνος ἡ σκέψις, ὅτι περὶ ἀποδείξεως καὶ
 ἐπιστήμης ἀποδεικτικῆς." δευτέρον πρὸς τούτῳ ὅτι ἐν τῷ πέρατι
 τῶν Ἀναλυτικῶν περὶ τῆς ἀποδεικτικῆς συλλογισμῶν διαλέγετο, τὰ
 δὲ πράγματα ἐκ τῆς τέλους κρίνοντο. ἡμεῖς δὲ λέγομεν ὅτι καὶ περὶ 5
 τῆς ἀπλῶς συλλογισμῶν διαλέγετο καὶ περὶ τῆς ἀποδεικτικῆς, ἀλλὰ
 πρὸς μὴ τὸ παρὸν βιβλίον περὶ τῆς ἀπλῶς συλλογισμῶν ἐστὶν ὁ σκο-
 πός, πρὸς δὲ πᾶσαν τὴν ἀναλυτικὴν διδασκαλίαν περὶ τῆς ἀπο-
 δεικτικῆς συλλογισμῶν ὁ σκοπός· ἐν γὰρ τῷ πέρατι, ὡς εἴρηξεν, περὶ
 αὐτῆς διαλέγετο. καὶ ἔτι μὴ ὁ σκοπός, τὸ δὲ χρησίμιον διττόν. . . 10
 ἢ δὲ τὰξις τοιαύτη. . . ὅτι γνήσιον τὸ παρὸν βιβλίον Ἀριστοτέλους
 ὁδοὶ διαμφοβαλλεῖ, εἴγε αὐτὸς ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας (p. 19 b 13)
 κέκραγεν εἰπὼν "ἔτι μὴ ὅτι καὶ ἐν τοῖς Ἀναλυτικοῖς εἴρηξεν." ἢ ἔν
 καὶ τούτῳ γνήσιον ἢ καὶ ἐκείνῳ νόθον. τούτῳ καὶ τὸ γνήσιον. ἢ αἰτία τῆς
 ἐπιγραφῆς. ὁ δὲ δυνάμεθα ταύτην εἰπεῖν εἰ μὴ πρότερον τὴν εἰς τὰ 15
 μέρη διαίρεσιν εἰπώμεν. ἅπασαν τοίνυν τὴν ἀναλυτικὴν πρα-
 γματείαν τινὲς εἰς τέσσαρα μέρη διείλον, καὶ ἐν μὴ τῷ α' καὶ γ', φασὶν
 μέρει περὶ εἶδους συλλογισμῶν διαλέγετο, ἐν δὲ τῷ β' καὶ δ' περὶ
 ὕλης συλλογισμῶν, ἀλλ' ἐν μὴ τῷ α' περὶ εἶδους τῆς ἀπλῶς συλλο-
 γισμῶν, ἐν δὲ τῷ γ' περὶ εἶδους τῆς ἀποδεικτικῆς συλλογισμῶν, ἀ- 20
 λλ' ἐν μὴ τῷ β' περὶ ὕλης τῆς ἀπλῶς συλλογισμῶν, ἐν δὲ τῷ δ' περὶ
 ὕλης τῆς ἀποδεικτικῆς συλλογισμῶν. τούτους δὲ ἐκ ἀποδεχόμεθα·
 ὁ δὲ γὰρ τὸ εἶδος ποιεῖ διαφορὰς συλλογισμῶν ἀλλ' ἢ ὕλη ἢ ἀναγ-
 καία ἢ ἐνδεχομένη ἢ ἀδύνατος ἔσται· εἰ γὰρ ἀναγκαία εἴη, ποιεῖ τὴν
 ἀποδεικτικὸν συλλογισμόν, εἰ δὲ ἐνδεχομένη, ποιεῖ τὴν διαλεκτι- 25
 κόν, εἰ δὲ ἀδύνατος, ποιεῖ τὴν ποιητικὴν ἢ τὴν σοφιστικὴν. πῶς ἔν
 ἡμεῖς λέγομεν· εἰς δ' μέρη διαιρεῖται τὴν ἀναλυτικὴν συγγρα-
 φήν; φασὶν ὅτι ἐν μὴ τῷ α' καὶ β' μέρει περὶ παντὸς εἶδους συλλο-
 γισμῶν διαλέγετο, ἐν δὲ τῷ γ' καὶ δ' μέρει περὶ τῆς ἀποδεικτικῆς συλ-
 λογισμῶν, ἀλλ' ἐν μὴ τῷ γ' ἀπλῶς περὶ ἀποδεικτικῆς συλλογισμῶν, 30
 ἐν δὲ τῷ δ' περὶ ὁριστικῆς ὕλης τῆς ἀποδεικτικῆς συλλογισμῶν. τούτῳ
 δὲ τὸ α' μέρος τῶν δ' διαιρεῖται εἰς τρία τινα τμήματα, εἰς τὸ περὶ
 γενέσεως συλλογισμῶν, εἰς τὸ περὶ εὐπορίας προτάσεων, εἰς τὸ περὶ
 ἀναλύσεως συλλογισμῶν. ἐκ τούτων τῶν τμημάτων ἐκληρώσατο
 τὴν ἐπιγραφὴν τὸ παρὸν βιβλίον καὶ ἐπεγράφη Ἀναλυτικά. δεῖ γὰρ 35
 εἰδέναι ὅτι πενταχῶς κέκληται τὴν ἀναλύσει ὁ Ἀριστοτέλης· ἢ γὰρ
 τὰς προτάσεις ἀναλύει εἰς τὰς συλλογισμῶν, ἢ τὰς συλλογισμῶν
 εἰς τὰς προτάσεις, ἢ τὰς συνθέτους συλλογισμῶν εἰς τὰς ἀπλῆς,
 ἢ τὸ γ' πολλάκις καὶ β' σχῆμα ἀναλύει καὶ ἀνάγει εἰς τὸ α' σχῆμα,
 ἢ τὴν λόγον ἀναλύει εἰς τὸ σχῆμα· τὴν γὰρ διαλεγόμενον τι ἐρωτᾷ 40
 ὑπὸ ποῖον σχῆμα ἀνάγει ὁ προσενηχθεὶς λόγος. πάλιν τούτῳ τὸ
 περὶ γενέσεως συλλογισμῶν, τυχέει τὸ α' τμήμα, εἰς τρία διαι-
 ρεῖται τμήματα, εἰς τὰ τρία σχήματα, εἰς τὰς μίξεις, εἰς τὸ ἰδίως
 περὶ γενέσεως συλλογισμῶν ὁμωνύμως τῷ γένει. ἔχει καὶ τὴν
 αἰτίαν τῆς ἐπιγραφῆς ἅμα τῇ εἰς τὰ μέρη διαίρεσει. ἐφ' οἷς 45
 ἄξιόν ἐστι ζητῆσαι τί ἂν εἴη ἡ λογικὴ Ἀριστοτέλει, πότερον μέρος
 ἢ μέρειον ἢ ὄργανον. καὶ οἱ μὴ Στωϊκοὶ κατασκευάζουσιν ὅτι μέρος
 ἐστίν, οἱ δὲ Περιπατητικοὶ ὅτι ὄργανον, οἱ δὲ Ἀκαδημαῖκοι τὴν

μέσση βαδίζοντες καὶ μέρος καὶ ὄργανον εἶναι αὐτὴν φασὶν τῆς φιλο-
 σοφίας. σκοπήσωμεν δὲ καὶ τὰ αὐτῶν ἐπιχειρήματα. οἱ μὴ ἔν
 Στωϊκοὶ μέρος αὐτὴν τῆς φιλοσοφίας εἶναι βεβημένοι κατασκευά-
 ζουσιν ἔτι. φασὶν γὰρ ὅτι ὁ ἄλλης τέχνης ἔτε μέρος ἔτε μέρειον
 ἐστίν, τούτῳ τῆς χρωμένης ἢ μέρος ἢ μέρειον ὑπάρχει· ἀλλὰ μὴν ἡ
 λογικὴ μέρειον ἐκ ἑστίν (ἔτε γὰρ ὑπὸ τὸ θεωρητικὸν ἀνάγει ἔτε ὑπὸ
 τὸ πρακτικόν)· μέρος ἄρα ὑπάρχει. λαμβάνοντο οἱ Περιπατητικοὶ
 τῶν Στωϊκῶν λέγοντες ὅτι καὶ ἀτελῶς καὶ ψευδῶς προηγάγετε τὴν
 λόγον, ἀτελῶς μὴ ὅτι ἔδει εἰπεῖν ὑμᾶς ἔτι "ὁ ἄλλης τέχνης
 ἔτε μέρος ἔτε μέρειον ἔτε ὄργανον ἐστίν, τούτῳ τῆς χρωμένης ἢ μέ-
 ρος ἢ μέρειον ἢ ὄργανον ἐστίν." ἀλλὰ καὶ ψευδῶς· ὅτι μὴ γὰρ μέρειον
 ἐκ ἑστίν ὑμεῖς ἐδείξατε, διότι ἔτε ὑπὸ τὸ θεωρητικόν ἔτε ὑπὸ τὸ
 πρακτικόν ἀνάγει· ἀλλ' ὁ δὲ μέρος ἐστίν, ἔτε γὰρ θεωρητικόν ἔτε
 πρακτικόν ἐστίν. λείπειτο ἔν ἑτερον τι αὐτὴν εἶναι. εἰ ἔν μὴτε μέ-
 ρος μὴτε μέρειον ἐστίν, ὄργανον ἄρα ἐστίν. ἔτι μὴ ἔν οἱ Περι-
 πατητικοὶ ἀνατρέψουσιν τὸ ἐπιχείρημα τῶν Στωϊκῶν· ἐκ ἀνέχοντο
 δὲ οἱ Στωϊκοὶ ἀλλὰ δεικνύουσιν ὅτι ὁ δὲ ὄργανον ἐστίν. φασὶν γὰρ ὅτι
 ὁ δὲ μὴ τέχνη τὸ οἰκίον ὄργανον ποιεῖ· πῶς ἔν λέγετε ὄργανον
 εἶναι τῆς φιλοσοφίας τὴν λογικὴν; ψευδὲς γὰρ τούτῳ· πῶς γὰρ τὸ
 οἰκίον ὄργανον ποιήσει; λέγουσι δὲ οἱ Περιπατητικοὶ ὅτι ψευδὲς ὁ
 λόγος, πολλὰ γὰρ τέχναι τὰ οἰκία ὄργανα ποιοῦσιν· ἰδὲ γὰρ ἡ χαλ-
 κευτικὴ τὸ οἰκίον ὄργανον ποιεῖ τὴν ἄκμονα. κατασκευάζουσιν δὲ
 οἱ Περιπατητικοὶ ὅτι ὄργανον ἐστίν ἡ λογικὴ τῆς φιλοσοφίας ἔτι.
 φασὶν γὰρ ὅτι κρείττων ἐστίν ἡ κεκρημένη τέχνη τῆς ποιήσεως ὄ-
 γανόν τι· οἷον τὴν χαλκὸν ποιεῖ ἡ χαλκοποιητικὴ, κέκληται δὲ ἡ
 ἵππικὴ, διὸ κρείττων ἡ ἵππικὴ τῆς ποιήσεως τὴν χαλκόν, τυχέει
 τῆς χαλκοποιητικῆς. εἰ τοίνυν δῶμεν τὴν φιλοσοφίαν μὴ ποιεῖν
 τὴν λογικὴν, τὰς δὲ ἄλλας κεκρημῆς, εὐρεθήσονται ἄλλαι τέχναι
 κρείττους τῆς φιλοσοφίας, ὅπερ ἀτοπον. ὄργανον ἔν ἐστὶ τῆς
 φιλοσοφίας. ἡμεῖς δὲ λέγομεν ὅτι καὶ ποιεῖ τὴν λογικὴν καὶ κέ-
 λευκὴ αὐτή. οἱ Ἀκαδημαῖκοι δικαστὰς καθεζόμενοι φασὶν ὅτι καὶ
 μέρος ἐστὶ τῆς φιλοσοφίας ἡ λογικὴ καὶ ὄργανον· εἰ μὴ γὰρ ὑποθῇ τὸς
 λόγους ἐξηρημένους καὶ ἀποσπαζέντας ἐκ τῶν πραγμάτων, ὄργα-
 νόν ἐστίν, εἰ δὲ τὸς λόγους λάβῃ συνόντας τοῖς πράγμασι, μέρος
 ὑπάρχει. οἷον τί τὸ λεγόμενον; ἂν εἴπῃς ὅτι ἐκ δύο καθολικῶν κα-
 ταφατικῶν καθολικὸν συναγεῖτο συμπέρασμα, ἐπειδὴ λόγους μό-
 νους ἔλαβες μὴ ἐφαρμοζέντας τοῖς πράγμασι, τότε ὄργανόν
 ἐστίν ἡ λογικὴ. ἂν δὲ ἐπὶ αὐτῶν τῶν πραγμάτων λάβῃς τὴν λό-
 γον καὶ εἴπῃς "ἡ ψυχὴ ἀεικίνητος, τὸ δεικνύον αὐτοκίνητον, ἡ
 ψυχὴ ἄρα αὐτοκίνητος," καὶ ἐπειδὴ ἐκ δύο καταφατικῶν καθολι-
 κῶν καὶ συμπέρασμα καθολικὸν συνήχθη περὶ αὐτῶν τῶν πρα-
 γμάτων (τὸς γὰρ λόγους σὺν τοῖς πράγμασι ἐλάβομεν), τότε ὡς
 μέρος δεῖ λαβεῖν τὴν λογικὴν. καὶ ἐκ ἐπειδὴ ἡ λογικὴ Ἀριστοτέλης
 ἐστίν, ἡ δὲ χεῖρων ἡ Πλάτωνος φιλοσοφία τῆς τῆς Ἀριστοτέλους· ὁ
 μὴ γὰρ Πλάτων ἐκ ἐδεήθη τῆς λογικῆς Ἀριστοτέλους, ὁ δὲ Ἀρισ-
 τέλης ἐδεήθη τῆς Πλάτωνος φιλοσοφίας. καὶ ὁ δὲ τούτῳ πάλιν
 κρείττων ἡ Ἑρμογένους τέχνη τῆς Δημοκρίτους ῥητορείας· ὁ μὴ γὰρ
 Ἑρμογένης ἐδεήθη τῆς Δημοκρίτους ῥητορείας, ὁ δὲ Δημοκρίτης ἐκ

ἐδεήθη τῆς Ἑρμογένους τέχνης. ταῦτά εἰσι τὰ προτέλεια τῆ πα-
ρόντος βιβλίου. ἐν οἷς ἡ πράξις. Σχόλια εἰς τὸ Α τῶν Ἀναλυτικῶν Ἀρι-
στοτέλους Cod. Par. Reg. 2061.

Ἐπ' αὐτῇ δὴ τῇ κεφαλῇ τῆς λογικῆς πραγματείας ἀπην-
τηκότας ἡμᾶς, φημι δὴ τὴν τῷ συλλογισμῷ ἀνάλυσιν, δεῖ καὶ τὴν
γεωμέτρως προλαβεῖν τινα συμβαλλόμενα εἰς τὴν τῶν συλλο-
γισμῶν θεωρίαν, καὶ τῶς πρῶτον εἰπεῖν περὶ τὴν καταγινόμενα καὶ
τίνος πράγματος ἡ παρῶσα σκέψις τυγχάνει. καὶ ἵνα μὴ ἀπαρτῶ-
μεν τὰς γνώμας ὑμῶν, πρὸς μὲν τὴν ἀποκρίσιν ἔξω τῇ περὶ ἀπο-
δείξιν, πρὸς δὲ τὴν τίνος ἡ σκέψις ἐπιστήμης ἀποδεικτικῆς. ἔστι δὲ
ἀποδεικτικὴ μὲν ἐπιστήμη ἡ ἔξω αὐτῆς τῆς ἀποδείξεως ἡ οἷον ἀνεκ-
φοίτητος τῷ συλλογισμῷ κατὰληψις, ἀπόδειξις δὲ ἡ ἐνεργεῖα
γινόμενη συλλογιστικὴ μέθοδος. πρὸς τούτοις δεῖ ἡμᾶς καὶ τὰδε
εἰδέναι, τί ἐστι πρότασις καὶ τί ἐστὶν ὅρος ἐν συλλογισμῷ, τί τε αὐτῶς
ὁ συλλογισμὸς, πῶς τε ὁ τέλειος καὶ πῶς ἀτελής. μὴ θαυμά-
σης δὲ εἰ τὴν πρότασιν τῷ ὅρῳ προτέθεικα. δεησόμεθα γὰρ αὐτῆς
ἐν τῷ ὁρισμῷ τῷ ὅρῳ. Παράφρασις εἰς τὸ πρῶτον τῶν Προτέρων Ἀναλυτι-
κῶν Cod. Reg. 1918.

Ἡ λογικὴ τε καὶ συλλογιστικὴ πραγματεία ἡ νῦν ἡμῶν προκει-
μένη, ὅφ' ἣν ἡ τε ἀποδεικτικὴ καὶ ἡ διαλεκτικὴ τε καὶ πειρατικὴ
ἔτι τε σοφιστικὴ μέθοδος, ἔστι μὲν ἔργον φιλοσοφίας, χρώνῃ δὲ αὐτῇ
καὶ ἄλλαι τινὲς ἐπιστήμαι τε καὶ τέχναι, ἀλλὰ παρὰ φιλοσοφίας λα-
βεῖσθαι. ταύτης γὰρ ἡ τε εὐρεσίς ἐστι καὶ ἡ σύστασις καὶ ἡ πρὸς τὰ κυ-
ριώτατα χρήσις. ὅσα δὲ ἔργον αὐτῆς τοῖς μὲν καὶ μέρος εἶναι φιλο-
σοφίας δοκεῖ, οἱ δὲ ἕκαστος μέρος ἀλλ' ὄργανον αὐτῆς φασὶν εἶναι. . .
εἰ δὲ μὴ πᾶσαν λέγειεν τὴν λογικὴν πραγματείαν πρὸς εὐρεσίαν τε
καὶ σύστασιν τῶν κατὰ φιλοσοφίαν ζητημένων τὴν ἀναφορὰν ἔχειν ἢ
τῶν κατὰ ἄλλην ἐπιστήμην τε καὶ τέχνην τινα θεωρημένων τε καὶ ζη-
τημένων, ἀλλ' εἶναι τινα ἐν αὐτῇ θεωρούμενα τε καὶ ζητούμενα ἃ
πρὸς ὅθεν ἐστὶν χρήσιμα, πρῶτον μὲν συγχωρήσασιν εὐλόγως ὑπὸ
τῶν ἀρχαίων, οἱ μέχρι χρείας προήγαγον τὴν λογικὴν πραγμα-
τείαν, ὄργανον αὐτῇ ἀλλὰ μὴ μέρος λέγεσθαι. εἴτα δὲ κατ' αὐτὸς
τῷ μὲν χρησίμῳ αὐτῆς ἐστὶν ὄργανον, τῷ δὲ ἕκαστος χρησίμῳ ἔσται μέρος
ὄν. εἰ δὲ τῷ χρησίμῳ βέλτιόν τε καὶ πλεονος σπουδῆς τε καὶ πρα-
γματείας ἀξίον, καὶ κατ' αὐτὸς ἔσται τῷ μὲν βέλτιον τῆς λογικῆς
μέριον ὄργανον φιλοσοφίας καὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν τε καὶ ἐπιστημῶν,
τῷ δὲ ἐλάττωτος σπουδῆς ἀξίον μέρος, καίτοι τῷ ὄργανον ἐν πᾶσι τῷ
ὡς μέρος. ἔργα δευτέραν χώραν ἔχει. ἔτι εἰ μὲν σπουδάζοιτο ὡς
γυμνάσιον τῆς διανοίας πρὸς εὐρεσιν τῶν ἐν τοῖς μέρεσι τῆς φιλο-
σοφίας ζητημένων, καὶ ὅπως ἀνὰ τὴν τῷ ὄργανον χώραν ἔχοι. εἰ δὲ
διὰ τὴν ἐν αὐτοῖς ἀληθείας γνώσιν, μέριον ἀνὰ γένειοι τῆς θεωρη-
τικῆς. ἐκείνης γὰρ ἡ γνώσις τέλος. τί δὲ τῷ καλὸν ἔχουσα ἡ τῶν
ἀχρήστων κατὰ τὴν λογικὴν μέθοδον θεωρία σπουδῆς ἀνὰ ἀξιοῖτο, ὡς
ὅσα τῆς φιλοσοφίας μέρος; τὰ γὰρ σπουδῆς ἀξιόμιστα δέοντως ἢ
ἐπ' ἄλλα τινα τὴν ἀναφορὰν ἔχει. ἃ ἐστὶν δι' αὐτὰ αἰρετά, ἢ ἐν
αὐτοῖς ἔχει τῆς σπουδῆς ἀξίον. καὶ γὰρ ἡ τῷ πάντες καὶ ἡ τῷ τυχόν-
τος γνώσις φιλοσοφίας ἀξία (ἐνία ἔν ἀμεινον ἀγνοεῖς), ἀλλ' ἡ
τῶν θείων τε καὶ τιμίων. ταῦτα δὲ ἔσται ὧν ἡ φύσις δημιουργός,

τέχνη τις ὅσα θεία. τῷ γὰρ θεωρεῖν καὶ ἀπ' αὐτῶν τῷ ὀνόματος δῆ-
λόν ἐστιν ὡς ἔστι περὶ τὴν τῶν θείων ὄψιν τε καὶ γνώσιν. σημαίνει
γὰρ τῷ ὁρᾶν τὰ θεία. διὸ καὶ τὴν θεωρητικὴν φιλοσοφίαν ἐπιστήμην
φημὶ εἶναι θείων τε καὶ τῶν φύσει γνωσμένων καὶ συνεστώτων. ἢ γὰρ
τῶν ταύτων γνώσις δι' αὐτὴν σπουδῆς ἀξία. ἐνθα δὲ τὰ θεωρού-
μενα μήτε ἐπ' ἄλλα τινα τὴν ἀναφορὰν ἔχει μήτε ἐν αὐτοῖς τερ-
πνόν τι καὶ τίμιον, ἢ τούτων γνώσις, ὅσα παντάπασιν περιττή, ὅδ'
ἀνὰ οἰκεία φιλοσοφίας εἴη, ὅσα ματαιοπονία τις. πάντες γὰρ μᾶλλον
οἰκεῖον φιλοσοφία τῷ μηδὲν εἰκὴ ὥσπερ ἔν μὴ πράττειν ὅπως δὲ
μήτε θεωρεῖν, ἀλλ' ἔχειν ὅρον ὁμοίως τῇ πράξει καὶ τῇ θεωρίᾳ. καὶ
γὰρ ὅμοια τὰ κατὰ γεωμετρίαν, ὡς οἴονται τε καὶ παραβάλλουσι, τῷ
τῆς διαλεκτικῆς ἀχρήστῳ μέρει. πρῶτον μὲν γὰρ ὁδὲ γεωμετρία τῆς
κυρίας λεγομένης φιλοσοφίας μέρος, ὡς φασιν αὐτοί. ἔπειτα δὲ
καὶ ἡ ἀστρολογία, μόριον πως ὅσα τῆς γεωμετρίας, περὶ θείων τε
καὶ φυσικῶν ὑσιῶν ποιεῖ τὴν θεωρίαν, ὧν ἡ γνώσις ἐν αὐτῇ τῷ κα-
λόν καὶ τίμιον ἔχει. πρὸς δὲ τούτοις ἀμύητοι ἐστὶ τῶν ἀπὸ τῆς
γεωμετρίας πρὸς φιλοσοφίαν χρήσιμα, δι' ἃ εἰκότως σπουδάζει.
τό τε γὰρ μὴ περὶ τῶν αἰδητῶν μόνον τὸν λόγον ποιεῖς ἀλλὰ περὶ
τῶν ἐκπεπτωκότων τε τὴν αἰδησιν καὶ νοητῶν χρησιμώτατον τῇ
κατὰ φιλοσοφίαν θεωρίᾳ, εἴγε αἱ ἀσώματοι τε καὶ νοηταὶ ὅσαι πρῶτον
καὶ τιμιώτεροι τῶν αἰδητῶν, ὧν ὁ φιλόσοφος θεωρητικός. . . ὧν
ὁδὸν οἶοντε παρὰ τῆς ἀχρήστου διαλεκτικῆς συντελεῖν εἰς φιλοσο-
φίαν λαβεῖν. διὸ καὶ ὡς παντάπασιν ἀχρήστους τε ὅσα καὶ περιττὴ
δικαίως ἀνὰ τῆς φιλοσοφίας θεωρίας ἐξορίζοιτο. ἔκ ἐπει ὄργανον δὲ
καὶ ἕκαστος φιλοσοφίας ἡ ἀναλυτικὴ, διὰ τὸ ἐλάττωτος ἡμῶν ἔσται
σπουδῆς ἀξία. ἢ γὰρ σπουδὴ τῶν ὀργάνων τῇ τῶν γνωσμένων ἢ δει-
κνυμένων δι' αὐτῶν ἀξία κρίνει. Alexander Aphrodis. f. 2 sq.

Ἡ δὲ μὲν ἡμῶν ἐν τοῖς προλαβεῖσιν εἰρηγὶ συγγράμμασιν, ἔκ
ἀποπνεύσεως δὲ ὑπομνησῶν καὶ νῦν, ὡς ἔξ ἐστὶ τὰ ὀφείλONTA προλέγεσθαι
ἐκάστη Ἀριστοτελικῇ συγγράμματι, εἰ μὴ τι τῶν κεφαλαίων
αὐτοῦ ἐν εἰς φανερόν, σκοπός, χρήσιμον, τάξις ἀναγνώσεως, αἰτία
ἐπιγραφῆς, εἰ γνήσιον τῷ φιλοσόφῳ τῷ βιβλίῳ, ἢ εἰς τὰ κεφάλαια
διαίρεσις. προῶν δὲ καὶ ἔξωθεν, ὑπὸ ποῖον τῆς φιλοσοφίας μέ-
ρος ἀνάγει, καὶ εἰ ὅλως ὑπὸ τι τῶν μερῶν ἢ ὅ. πρῶτον μὲν ἔν
περὶ τῷ σκοπῷ ῥητέον. σκοπὸς τῷ φιλοσόφῳ εἰπεῖν περὶ ἀποδεί-
ξεως. ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ ἀπόδειξις συλλογισμὸς τις ἐστὶ, ὁ δὲ ὅτι δεῖ
πρῶτον περὶ τῷ ἀπλῶς συλλογισμῷ διαλαβεῖν. πολλὰ γὰρ συλλο-
γισμῶν εἶδη. ἵνα δὲ ἐκ διαιρέσεως μάθωμεν πόσα ἐστὶ συλλο-
γισμῶν εἶδη, εἴπωμεν ὅπως. ὁ συλλογισμὸς γνώσις ἐστὶν, ἢ δὲ
γνώσις μέση ἐστὶ τῷ τε γνωσκόντος καὶ τῷ γνωσκόμενου. τριῶν
τῶν ὄντων, γνωσκόντος γνώσεως καὶ γνωστῆς, καθ' ἕκαστον αὐτῶν
ἐστὶ τὴν διαίρεσιν ποιήσας τῶν συλλογισμῶν, τῷ γνωσκόντος,
τῆς γνώσεως καὶ τῷ γνωσκόμενου. καὶ ἐκ μὲν τῷ γνωσκόντος ὅπως
τῷ γνωσκόντος ἢ νῦν ἐστὶν ἢ διάνοια ἢ ὁδὸς ἢ φαντασία ἢ αἰδησις.
ἀλλ' ὁ μὲν νῦν καὶ ἡ αἰδησις καὶ συλλογίζεσθαι, ὁ μὲν νῦν ὡς κρείττων
ὧν τῷ συλλογίζεσθαι. διὸ καὶ ὁ θεός Πλωτίνος φησι περὶ αὐτῶν ὅτι
ἢ ἄπτεϊ ἢ ὅ καὶ πάντῃ ἐστὶν ἀναμάρτητος. ἢ γὰρ ἄπτεϊ ἀπλῶς
ἐπιβολαῖς γνωστικῶν τὰ πράγματα, ἢ ὅθεν τὴν ἀρχὴν ἄπτεϊ, καὶ

ὁμοίως κατ' ἄμφω ἐστὶν ἀναμάρτητος. ἡ δὲ γε αἰσθήσις ὡς χει-
 ρόνως ἔχουσα τὴ συλλογίζεσθαι ἢ συλλογίζεσθαι. ἀλλ' ὅδε ἡ φαν-
 τασία συλλογίζεσθαι. καὶ ἢ τῶν ὑπὸ τῆς αἰσθήσεως φανέντων εἰσὶς
 ἐστὶ καὶ τήρησις. τῆς αἰσθήσεως μὴ συλλογιζομένης ὅδε ἡ φυλάτ-
 τισσα ἄρα τὰ κατ' τῶν αἰσθήσεων φανέντα συλλογίσαιτ' ἂν. ὁ ἢ
 συλλογισμὸς κινήσις ἐστὶν ἀφ' ἑτέρου εἰς ἕτερον. ἐκ ἢ ἄλλου ἄλλο
 συλλογίζεσθαι καὶ ὁ ἕκ ἕν δεδομένον. ἡ δὲ φαντασία μονή τε καὶ τή-
 ρησις ἐστὶ τῶν τύπων τῶν αἰσθητῶν καὶ πλεον ὅθεν ὦν ἐκ τῆς αἰσθή-
 σεως ἐδέξατο οἶδεν. εἰσεί γάρ, ὡς εἶπον, ἔοικε μᾶλλον ἢ κινή-
 σει, ὡς καὶ τὸ νομα δηλοῖ. φαντασία γάρ τις ἐστὶ, τυτέσι τῶν φα-
 νέντων εἰσεί. ἕκ ἄρα ὅδε ἡ φαντασία συλλογίζεσθαι. λείπει δ' ἔν
 ἡ δόξα καὶ ἡ διάνοια. ἀλλ' εἰ ἐμάθομεν ὡς ἡ δόξα συμπεράσμα
 ἐστὶ διανοίας, ὅλγον ὡς ὅδε αὐτὴ συλλογίζεσθαι. λείπει δ' ἄρα τῶν
 γνωστικῶν τῆς ψυχῆς μορίων μόνην τὴν διάνοιαν συλλογίζεσθαι.
 ἐπειδὴ δὲ συλλογίσασθαι τι μηδὲν ὁμοιογενὲς ληφθέντος ἀμύ-
 χανον. εἰ ἢ συλλογισμὸς ἐστὶν οἰονεὶ συλλογὴ τινων λόγων (τὴν
 ἢ ἀκριβῆ τὴ συλλογισμῷ ὅρον προϊόντες εἰσόμεθα), δεῖ πάντως
 ἐν τῷ συλλογισμῷ δοθῆναι τινας λόγους ὡν δεῖ τὴν συλλογὴν καὶ
 οἷον ἔνωσιν τὴν συλλογισμὸν ποιεῖσθαι. τῆτος ἔν τὸς λόγους, οἷς
 χρῆσθαι ὁ συλλογισμὸς, καὶ αὐτὸς γνώσεις τινας ὄντας ἀνάγκη
 ἐκ τῶν λοιπῶν τῆς ψυχῆς μορίων εἰληφθαι. ἡ ἢ συλλογισμὸς
 ἐστὶν ἡ διάνοια. ἀνάγκη ἔν πάσῃ ἡ ἐκ τῶ νῦ ἡ ἐξ αἰσθήσεως καὶ
 φαντασίας. μονή ἢ αἰσθήσεως ἡ φαντασία. διὸ μᾶλλον δεῖ λέ-
 γειν ἐκ φαντασίας, ἐπεὶ καὶ μύων τις συλλογιεῖσθαι, τὰς ἀρχὰς ἐκ
 φαντασίας δεξάμενος, ἦγον ἐκ δόξης. σκόπει ἔν ὡς ἐκ τῶν εἰρη-
 μένων ἀνάγκη πάσα μόνα τὰ τρία εἶδη τῶν συλλογισμῶν ἀνα-
 φαίνεσθαι, καὶ μήτε πλείονα μήτε ἐλάττωνα. ἡ ἢ ἐκ τῶ νῦ τὰς ἀρ-
 χὰς δεξαμένη ἡ διάνοια συλλογιεῖσθαι, ὅς καὶ καλεῖται κοινὰς ἐνοίας,
 καὶ ποιεῖ τὴν ἀποδεικτικὸν συλλογισμὸν, αἰετὶ ἀληθῆ ὄντα καὶ μηδέποτε
 ψευδόμενον, ἐπεὶ καὶ αἱ κοινὰς ἐνοίαι ἐξ ὧν ὁ συλλογισμὸς αἰετὶ
 ἀληθεῖς καὶ αὐτόπιστοι. ἡ τῇ δόξῃ συμπλακεῖσα ἐξ αὐτῆς τὰς ἀρ-
 χὰς τῶ συλλογισμῷ δεχεῖσθαι, καὶ ποιεῖ τὴν διαλεκτικὸν συλλογισμὸν
 (διαλεκτικὸν καλεῖται, διότι ἐν ταῖς κοιναῖς συνήσιας καὶ ταῖς
 πρὸς ἀλλήλους διαλέτοις τοῖς ταῖς κοινὰς χρωμέθα συλλογισμοῖς), ὅς
 ἢ πάντως ἀληθεύει ἀλλὰ ποτε καὶ ψεύσεται, ἐπεὶ καὶ ἡ δόξα τοιαύτη,
 ἢ αἰετὶ ἀληθής (πολλὰ ἢ καὶ ψεύδεται ἐν ἀνθρώποις δόξαι). ἡ τρί-
 τον τῇ φαντασίᾳ συμπλακεῖσα ἡ διάνοια καὶ τὰς ἀρχὰς τῶν συλ-
 λογισμῶν ἐξ αὐτῆς λαβῆσα συλλογίζεσθαι, καὶ ποιεῖ τὴν σοφιστικὸν
 συλλογισμὸν, αἰετὶ ψευδῆ ὄντα. . . ὁμοίως δὲ καὶ ἐκ τῶ γνωσκο-
 μένων τὰ αὐτὰ τρία εἶδη εὐρήσεις, διελὼν ἕτως. τὰ πράγματα
 περὶ ὧν ὁ συλλογισμὸς, ἡ αἰετὶ ὡσαύτως ἔχει, καὶ γίνεσθαι ὁ περὶ
 αὐτῶν συλλογισμὸς ἀποδεικτικός, ἡ ἢ ὅποτε ὡσαύτως ἔχει, καὶ
 γίνεσθαι ὁ σοφιστικός, ἡ ποτε μὴ ἕτως ἔχει ποτε δὲ ἕχ ἕτως, καὶ γίνεσθαι
 ὁ διαλεκτικός. ἐκ δὲ τῆς γνώσεως ἕτως. ἡ γνώσις ἡ ἀπαιτός
 ἐστὶ καὶ ἀληθής, καὶ γίνεσθαι ὁ περὶ αὐτῆς συλλογισμὸς ἀποδεικτικός,
 ἡ αἰετὶ ψευδής, καὶ γίνεσθαι ὁ σοφιστικός, ἡ ποτε μὴ ἀληθής ποτε δὲ
 ψευδής, καὶ γίνεσθαι ὁ διαλεκτικός. ἕκαστος δὲ τῶν συλλογισμῶν
 ἐστὶν. ὅλγον ἄρα ἐκ τῶν ὅτι τρία μόνα ἐστὶ τὰ τῶν συλλογισμῶν

εἶδη καὶ ἕτε πλείονα ἕτε ἐλάττωνα. καὶ ἐν μὴ τοῖς μὴ ταῦτα δύο
 βιβλίοις τῶν Δευτέρων Ἀναλυτικῶν διδάξει περὶ ἀποδείξεως, ἐν
 δὲ τοῖς Τόποις περὶ τῶ διαλεκτικῶ συλλογισμῶ, ἐν δὲ τοῖς Σοφι-
 στικῶς Ἐλέγχους περὶ τῶ σοφιστικῶ, ἕχ ἵνα αὐτῷ χρησώμεθα, ἀλλ'
 ἵνα μήποτε ἀπαυώμεθα ὑπὸ τῶν χρωμένων αὐτῷ. διὸ καὶ Σοφι-
 στικὸς Ἐλέγχους ἐπέγραψε. καὶ ταῦτα μὴ περὶ συλλογισμῶν. ζη-
 τήσομεν δὲ περὶ ποῖων αὐτῷ ἐνταῦθα ὁ λόγος. φησὶ ὅτι περὶ ὅδε-
 νος τῶν ἄλλων περὶ τῶ ἀπλῶς καὶ καθόλου συλλογισμῶ. καὶ ὁ μὴ
 σκοπὸς ἕτος. . . τὴν δὲ αἰτίαν τῆς ἐπιγραφῆς ζητήσομεν, διὰ τί
 Ἀναλυτικὰ ἐπιγράφησθαι καὶ ἢ περὶ συλλογισμῶν. λέγει δ' ἀνά-
 λυσιν πολλὰς καὶ καὶ ἢ τῶ ὅλην εἰς μέρη καὶ ἡ τῶν συνθέτων εἰς
 τὰ ἀπλᾶ, ἡ καὶ χρωῖν οἱ γεωμέτραι, καὶ ἡ τῶν φυσικῶν σωμάτων
 εἰς τὰ τέσσαρα στοιχεῖα, καὶ ἡ εἰς τὰ οἰκεία εἶδη τῶν συλλογισμῶν
 ἀναγωγῇ. καὶ ἄλλως δὲ πολλὰς λεγομένης ἀναλύσεως, ἐστὶ πε-
 ρὶ ἀναλύοντα εἰπεῖν "ἀνάλυσις ἐστὶν ἀνάκαμψις ἐπὶ τὸ πρότερον καὶ
 τῆς συνθέσεως τὸ αἴτιον." ὅθεν ἄξιον ζητῆσαι εἰ ὁ συλλογισμὸς
 σύνθεσις ἐστὶ καὶ συναγωγῇ πλείονων λόγων, ἢ ἀναλύσεως, διὰ τί
 τὴν περὶ τῶν συλλογισμῶν πραγματείαν Ἀναλυτικὰ ἐπέγραψεν;
 ἔδει ἢ μᾶλλον συνθετικὰ ἐπιγράψαι. ἵνα ἔν αὐτῶν ἡμῶν ἀνα-
 φαῖν ἡ τῆς ἐπιγραφῆς αἰτία καὶ ἡ τῶ βιβλίου διαίρεσις, εἰπωμεν
 ἕτως. διαίρει τὸ τὸ βιβλίον εἰς κεφάλαια τρία, καὶ διδάσκει
 ἡμᾶς τὸ μὴ πρῶτον μέρος τὴν γένεσιν τῶ συλλογισμῶ, τὸ δὲ δεύ-
 τερον τὴν εὐπορίαν τῶν προτάσεων, τὸ δὲ τρίτον τὴν εἰς τὰς συλ-
 λογισμῶν ἀνάλυσιν. ἐκ τῶ τρίτου ἔν τὴν ἐπιγραφὴν ἐποιήσατο
 ἄτε κυριωτέρας καὶ τελειωτέρας ἕτης τῆς ἀναλύσεως. πᾶς γὰρ συλ-
 λογισμὸς ἐξ ἀναλύσεως εὐρίσκειτ' ἔχων τὸ οἰκείον χῆμα. ἄλλως
 τε ὁ εἰδὼς τὴν ἀνάλυσιν οἶδε καὶ τὴν σύνθεσιν (ὁ γὰρ ἀνέλυσε,
 ταῦτα συνθεῖναι ἢ δυχερές), ἕκτε δὲ τὸναντίον. καὶ γὰρ ὁ ἰδιώτης
 ἐπίστασθαι μὴ σύνθεσις ὀνομάτων καὶ ῥημάτων εἰς τὸ λόγον ἀποτελέ-
 σαι καὶ εἰπεῖν, οἷον Σωκράτης περιπατεῖ, διαλύσαι δὲ ἕκτε οἶδε καὶ
 εἰπεῖν ποῖον μὲν ἐστὶ τὸ ὄνομα ποῖον δὲ τὸ ῥῆμα. Πρότερα δὲ
 ἐπιγράφησθαι, ἐπειδὴ περὶ τῶ ἀπλῶς συλλογισμῶ ἐνταῦθα φησι
 τῶ ἀναλυθῆναι ὅλην καὶ χωρὶς εἶδος ὄντος, καὶ ἐπειδὴ πρότερον τὸ
 γένος τῶν οἰκείων εἰδῶν, γένος δὲ ὁ καθόλου συλλογισμὸς τῶν
 ἀποδεικτικῶν καὶ τῶν λοιπῶν δύο εἰδῶν, ὡς εἰκότως ἐν οἷς μὴ περὶ
 τῶ γένος αὐτῶν διαλέγειτ' Προτέρα ἐπέγραψεν, ἐν οἷς δὲ περὶ
 τῶν εἰδῶν, τυτέσι περὶ τῶν ἀποδεικτικῶν, Ὑστερα Ἀναλυτικὰ.
 ὅτι δὲ γνήσιον τῶ φιλοσόφῳ τὸ βιβλίον, ὅλγον. φασὶ γὰρ ὡς τεσ-
 σάρωντα εὐρήθη τῶν Ἀναλυτικῶν βιβλία ἐν ταῖς παλαιαῖς βι-
 βλιοθήκαις, καὶ τὰ τέσσαρα μόνα ταῦτα ἐκρίθησαν εἶναι Ἀριστοτέ-
 λους, καὶ πρὸς τὸτο ὅδεῖς ἀμφεβαλλεν. καὶ ἐν μὴ τῷ πρώτῳ βιβλίῳ
 διδάσκει ἡμᾶς περὶ τῶ εἶδος τῶν συλλογισμῶν, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ
 περὶ τῆς ὕλης. εἶδος γὰρ λέγομεν τῶν συλλογισμῶν τὸ συμπέ-
 ρασμα, ὕλην δὲ τὰς προτάσεις. ὡς γὰρ ἡ ὕλη ἕνεκα τῶ ἐστὶ, λέγω
 δὲ τὸ εἶδος, ἕτω καὶ αἱ προτάσεις τῶ συμπεράσματος ἕνεκα. ἐν-
 ταῦθα γενόμενος ὁ Θεμιστίας ἀπορεῖ λέγων "ἄρα γε Ἀριστοτέλης
 ἐστὶ γέννημα τὰ Ἀναλυτικὰ ἡ ἕ;" καὶ φησιν ὅτι γεννήματα μὴ
 αὐτὰ ἕκ ἐστιν. φαίνει γὰρ ὁ θεῖος Πλάτων συλλογιστικῶς καὶ ἀπο-

δεικτικῶς φερόμενος ἐν τε τῷ Φαίδωνι καὶ ἐν πᾶσιν αὐτῷ χεδόν τοῖς διαλόγοις· συντάξαι δὲ αὐτὸν καὶ τεχνῶσαι κανόνι τισὶ τὸ προ- κείμενον σύγγραμμα ὅθεν ἄτοπον. ἐξῆς ζητήτεον πότερον μέρος ἐστὶν ἡ ὄργανον ἢ λογικὴ τε καὶ διαλεκτικὴ πραγματεία τῆς φιλο- σοφίας, ἐπεὶ ἐναντίως καὶ διαφόρως δοκεῖ τοῖς παλαιῶς περὶ 5 αὐτῆς· οἱ μὲν γὰρ Στωϊκοὶ ἀντικρυς μέρος αὐτὴν ἀπεφαίνοντο, τοῖς ἄλλοις δὲ δύο μέρεσι τῆς φιλοσοφίας αὐτὴν ἀντιδιαίρωντες, οἱ δὲ Περιπατητικοί, τῷ τῶν οἱ ἀπὸ Ἀριστοτέλους, ὄργανον, οἱ δὲ ἀπὸ τῆς Ἀκαδημίας, ὧν ἐστὶ καὶ Πλάτων, καὶ μέρος καὶ ὄργανον φαίνοντι λέ- γοντες. καὶ οἱ μὲν Στωϊκοὶ τῷ τῶν τινὶ λόγῳ τὸ εἶναι αὐτῆς μέρος 10 κατασκευάζουσι. περὶ δὲ καταγίνεσθαι, φασί, τέχνη τις ἢ ἐπιστήμη, εἰ μὴ ἀναφέροιο εἰς ἑτέραν τέχνην ἢ εἰς ἐπιστήμην ὡς μέρος ἢ μό- ριον, αὐτῆς ἐκείνης μέρος ἐστὶν ἢ μόριον. εἰ τοίνυν ἢ φιλοσοφία καταγίνεσθαι περὶ τὴν λογικὴν μέθοδον, ἥτις ἐκ ἀνάγκης εἰς ἑτέραν 15 τέχνην ἢ ἐπιστήμην ὡς μέρος ἢ μόριον, ἢ λογικὴ ἄρα τῆς φιλοσο- φίας ἐστὶ μέρος ἢ μόριον. μόριον μὲν ἐκ ἐστίν· ὅτε γὰρ τὸ θεωρητικὸν ὅτε τὸ πρακτικὸν μέρος ἐστὶν· τὸ γὰρ μόριον τίνος καὶ τῆς ὕλης κοινωνεῖ καὶ τὸ σκοπὸν ἐκείνῳ ὅτι ἐστὶ μόριον. τῷ μὲν ὅν πρακτικῷ ἐ κοινωνεῖ· τὸ τῷ ὕλῃ τὰ ἀνθρώπινα πράγματα καὶ μετριοπάθεια, σκοπὸς δὲ τὸ περὶ ταῦτα αἰρετὸν πῶς ἢ φευκτόν, ἢ δὲ λογικὴ ὕλην μὲν 20 ἔχει τὰς προτάσεις, σκοπὸν δὲ τὸ διὰ τῆς τοιαύτης συνθέσεως τῶν προτάσεων τῶν ἐπομένων τι ἐξ ἀνάγκης δεικνύει συναγόμενον· ὃ ἐκ ἐστὶ τὸ πρακτικὸν τέλος, ἀλλ' ὡς εἶπον, ἢ μετριοπάθεια ἢ τὸ ἀπλῶς ἀγαθόν. καὶ ὅπως μὲν ἢ λογικὴ ἐκ ἐστὶ μόριον τὸ πρακτικόν. ἀλλ' ὅτε μὴ τὸ θεωρητικόν· τῶν γὰρ ὕλη μὲν τὰ θεῖα, τέλος δὲ ἢ 25 περὶ ταῦτα θεωρία. εἰ δὲ μήτε τὸ θεωρητικὸν μήτε τὸ πρακτικὸν ἐστὶ μέρος, ἐκ ἐστὶ ἄρα τῆς φιλοσοφίας μόριον. λείπει γὰρ ἀντι- διαίρεσθαι τῷ θεωρητικῷ καὶ πρακτικῷ τὴν λογικὴν καὶ μέρος εἶναι τῆς φιλοσοφίας. καὶ ὅτω μὲν οἱ Στωϊκοί· ἐν μεθόδῳ δὲ αὐτὸς ἐλέγχωμεν, εἰ τὸν κανόνα ὅλον αὐτὸν σκοπήσομεν. Ioh. Philop. 30 f. III sq.

εἰκότως ἐν οἷς μὲν βιβλίοις περὶ τὸ προτέρω τὸν λόγον ποιεῖσθαι, ταῦτα Πρότερα ἐπεγράψεν, ἐν οἷς δὲ περὶ τὸ ὕστερον, ταῦτα Ὑστερα. Ἀναλυτικά δὲ ὅτι ἢ παντὸς συνθέσει εἰς τὰ ἐξ ὧν ἢ σύν- θεσις αὐτῷ ἀναγωγὴ ἀνάλυσις καλεῖται. ἀντεγραμμένως γὰρ ἢ 35 ἀνάλυσις ἔχει τὴν συνθέσει· ἢ μὲν γὰρ σύνθεσις ἀπὸ τῶν ἀρχῶν ὁδὸς ἐστὶν ἐπὶ τὰ ἐκ τῶν ἀρχῶν, ἢ δὲ ἀνάλυσις ἐπάνοδος ἐστὶν ἐπὶ τὰς ἀρχὰς ἀπὸ τῶν τέλους... ἀναλύειν δὲ ἰδίως λέγουσι καὶ οἱ τὸς συν- θέσει συλλογισμὸς ἀναλύοντες εἰς τὸς ἀπλῆς. ἀλλὰ καὶ οἱ τὸς ἀπλῆς εἰς τὰς προτάσεις ἐξ ὧν αὐτοῖς τὸ εἶναι. ἀλλὰ καὶ τὸ τὸς 40 ἀτελεῖς συλλογισμὸς εἰς τὸς τελείους ἀνάγειν ἀναλύειν λέγουσι. ἀλλὰ καὶ τὴν τῶν τιθεμένων συλλογισμῶν ἀναγωγὴν εἰς τὰ οἰκεία χήματα ἀνάλυσιν λέγουσιν. ὅθεν καὶ καὶ τὸ τὸ σημαίνονμενον τῆς ἀνάλυσεως μάλιστα Ἀναλυτικά καὶ ταῦτα ἐπιγράψαι· ὑπογρά- φει γὰρ τῶν ἡμῶν μέθοδον ἐπὶ τέλει τὸ πρῶτον δι' ἢς τὸ ποιεῖν 45 δυνήσμεθα. ἀλλὰ καὶ πῶς τὴν τῶν ἀπλῶν συλλογισμῶν εἰς τὰς οἰκείας προτάσεις, ἐξ ὧν αὐτοῖς τὸ εἶναι, καὶ αὐτῶν ἀναγωγὴν ποιεῖν δυνήσμεθα. εὐρήσομεν δὲ περὶ αὐτὸν λέγοντα καὶ πῶς οἱ σύνθε-

ται συλλογισμοὶ γίνονται ἐκ τῶν ἀπλῶν, καὶ πῶς αὐτοὺς εἰς ἐκείνας ἀνάγωμεν. ἐν οἷς μὲν ὅν περὶ τῆς τῶν συλλογισμῶν ἀνάλυσεως πεπραγματεύεται, ταῦτα Ἀναλυτικά Πρότερα, ἐν οἷς δὲ περὶ τῶν ἀποδείξεων, ταῦτα δὲ Ἀναλυτικά μὲν καὶ αὐτά, Ὑστερα δὲ ἐπι- γράφει. Alex. f. 3 b sq.

Ἀναλυτικά λέγουσι πάντα τὰ πρὸ τῆς Ἀποδεικτικῆς βιβλία καὶ αὐτὴ ἢ Ἀποδεικτικὴ, ὡς μὲν Ἀλέξανδρος οἶε καὶ ὁ ἐκείνῳ κατ' ἔχοντος ἐνταῦθα ἐπόμενος ἢ τὰ ἐκείνῳ παραφράζων ἢ μεταφράζων Φίλοππος, ἀπὸ τῶν περὶ ἀνάλυσεως συλλογισμῶν· τὸ τὸ γὰρ κρεῖτ- τόν ἐστι καὶ ἐπιστημονικώτερον... ἀλλὰ καὶ τὸ τὸς ἀτελεῖς συλλο- γισμὸς εἰς τὸς τελείους ἀνάγειν ἀναλύειν εἰσθῆι καλεῖν ἢ παλαιὰ καὶ πρεσβυτέρα φιλοσοφία. cod. Reg. 1917 in marg.

εἶπε μὲν διὰ βραχέων τίς ἢ πρόθεσις καὶ τίς ὁ σκοπὸς πάσης 24a τῆς ἀναλυτικῆς ἐπιστήμης· προθεῖς δὲ τὸ "περὶ τί," ὅπερ ἐστὶν 10 αἰτιατικῆς πτώσεως ἀπαιτητικόν, καὶ τὸ "τίνος" γενικῆς πτώσεως ὅν, τὴν ἀπόδοσιν ἐποιήσατο καὶ αἰτιατικὴν πτώσιν, μόνον εἰπὼν "περὶ ἀποδείξειν καὶ ἐπιστήμην ἀποδεικτικὴν," ἡμῖν καταλιπὼν τὸ με- ταχηματίζειν καὶ εἰς γενικὴν πτώσιν τὰ εἰρημένα. γράφει δὲ ἐν τισιν ἐκ διὰ τῶν ἄλλων διὰ τῶν σ' ἐπιστήμης ἀποδεικτικῆς." καὶ εἴη 20 ἂν ὅπως ἐχέσης τῆς γραφῆς πρὸς ἑκάτερον τῶν προτεθέντων ἀπληγῆτως, πρὸς μὲν τὸ "περὶ τί" διὰ τῶν "περὶ ἀποδείξειν," πρὸς δὲ τὸ "τίνος" διὰ τῶν "ἐπιστήμης ἀποδεικτικῆς." δύναται δ' ἂν καὶ διὰ τῶν σ' γεγραμμένων τῶν "ἐπιστήμης ἀποδεικτικῆς" τὰ προειρημένα, τὸ "περὶ τί καὶ τίνος," μὴ εἰρημένως περὶ τῶν ὑποκειμένων ἀμφοτέρους, ἀλλὰ τὸ μὲν ἕτερον τὸ "περὶ τί" περὶ τῶν ὑποκειμένων (περὶ γὰρ τι ὑποκειμένων), τὸ δὲ "τίνος" περὶ τῆς θεωρήσεως τὸ ὑποκείμενον 25 ἔξεως, ὡς εἶναι περὶ μὲν ὑποκείμενον τὴν ἀπόδειξιν, θεωρήσεως δὲ ταύτην τῆς ἀποδεικτικῆς ἐπιστήμης. καὶ εἴη ἂν πρὸς ἑκάτερον τῶν προτεθέντων οἰκείως ὅπως ἀπληγῆτως. ἐστὶ δὲ ἡμῖν ἀποδείξεις συλ- λογισμὸς ἀποδεικτικὸς, ἐπιστήμη δὲ ἀποδεικτικὴ ἔστι ἀπὸ ἢς ὁδὸν τὴν ἐστὶν ἀποδεικτικῶς συλλογίζεσθαι· τὸ γὰρ περὶ ἀποδείξεως εἰπεῖν ἐπι- 30 στήμης ἐστὶν ἀποδεικτικῆς καὶ τὸ ταύτην ἔχοντος. Alex. f. 4 b.

"πρῶτον εἰπεῖν." καὶ τὸ Ἀττικὸν ἔθος τὸ χρῆσθαι παρέλειψε· τὸ γὰρ χρῆσθαι καὶ δεῖ πρὸς τὰ ἀπαρέμφατα συνταττομένως, χρῆσθαι γράφειν, δεῖ ἀναγινώσκειν, καὶ τῆς προκειμένης συντάξεως τὸ τὸ ἀπαιτήσεως, πρῶτον εἰπεῖν χρῆσθαι, ἔθος Ἀττικοῖς καὶ λείψιν τῶν χρῆσθαι καὶ δεῖ τὰ τοιαῦτα προφέρεσθαι. "περὶ τί καὶ τίνος ἢ σκέψις, ὅτι περὶ ἀπό- 35 δειξιν καὶ ἐπιστήμης ἀποδεικτικῆς," πρὸς ἑκατέρω τῶν προτάσεων ἀποδέδωκε, πρὸς μὲν τὸ "περὶ τί" εἰπὼν "περὶ ἀποδείξειν," πρὸς δὲ καὶ τὸ "τίνος ἐστὶν ἢ σκέψις" τὸ "καὶ ἐπιστήμης ἀποδεικτικῆς." διαφέρει δὲ τῆς ἀποδεικτικῆς ἐπιστήμης ἀποδείξεις τῷ τῇ μὲν ἐπιστήμην ἔξιν εἶναι τῆς ψυχῆς, τὴν δὲ ἀπόδειξιν ἐνέργειαν ἀπὸ τῆς ἐπιστήμης προϊῶσαν. ὁ μὲντοι Ἀριστοτέλης ἐν τῷ τέλει τῆς Ἀποδεικτικῆς πραγματείας φησὶν ὅτι ὅθεν διαφέρει ἀποδείξεις ἐπιστήμης ἀπο- 40 δεικτικῆς, λέγων ὅπως (p. 99 b 15) "περὶ μὲν ὅν συλλογισμὸς καὶ ἀποδείξεως, τί ἑκάτερόν ἐστι καὶ πῶς γίνεσθαι, φανερόν ἐστιν, ἅμα δὲ καὶ περὶ ἐπιστήμης ἀποδεικτικῆς· τὸ αὐτὸ γὰρ ἐστίν." τὸν δὲ σκοπὸν ἐκ προοιμίων ἀνακηρύττει τὸ βιβλίον, ἀπόδειξιν αὐτῷ παραδόντα τὸ

προκείμενον εἶναι λέγων. εἰ δὲ τις εἴποι ὅτι Ἀριστοτέλης ὁ δέον-
τως ὁδὸ ἀκολούθως ἀνεκέρυξε τὴν σκοπὴν (ὅ ἢ διαλέγει) ἐν τῷ
πρώτῳ βιβλίῳ ὁδὸ ἐν τῷ δευτέρῳ περὶ τῆ ἀποδεικτικῆς συλλο-
γισμῶ, αὐτὸς δὲ ὡς εὐθὺς περὶ αὐτῷ διαλεξιόμενος ἔτως ἐποιή-
σατο τὴν ἀρχήν, εἰρηκῶς ὅτι περὶ ἀπόδειξιν καὶ ἐπιστήμης ἀποδεικ-
τικῆς), ἐρῶμεν πρὸς αὐτὸν ὅτι ὁ κυρίως σκοπὸς τῆ Ἀριστοτέλης
ἔτος ἐστὶ τῆ διαλαβεῖν περὶ τῆ ἀποδεικτικῆς συλλογισμῶ· ἀλλ'
ἐπειδὴ ἀδύνατον διαλαβεῖν περὶ αὐτῶ πρὶν ἢ παραδῶναι τὴν ἀπλῶς
συλλογισμῶν, τότε χάριν πρῶτον περὶ τῆ ποιῆ τὴν διδασκα-
λίαν... ἀμελεῖ καὶ αὐτὸς ἐν τῷ τέλει τῆς Ἀποδεικτικῆς, λέγω
δὴ τῶν Ὑστέρων Ἀναλυτικῶν, ὡς δὴ τέλος λαβύσης τῆς ἐξ ἀρχῆς
προτεθείσης πραγματείας, ἣν προανεφώνησε τῷ παρόντι προοιμίῳ,
ὑπερ ἥδη ἀρτίως ἐμνήσθην, "περὶ μὲν ὅν συλλογισμῶ καὶ ἀποδεί-
ξεως" καὶ τὰ ἐξῆς, συμπερανώμενος ἐκεῖ τὰ ἐνταῦθα προβλη-
θέντα. Ioh. Philop. f. iv b sq.

24a μμεῖθ τοῖς ἐνταῦθα ὁ Ἀριστοτέλης τὴν γεωμετρικὴν διδα-
11. σκαλίαν· ὥσπερ ἢ ἐκεῖνοι προλαμβάνειν εἰσάσι θεωρήματα
τινα συμβαλλόμενα αὐτοῖς πρὸς τὰ δειχθῆσόμενα, ἔτω καὶ αὐτὸς
ἐνταῦθα τὰ ἐσόμενα αὐτῷ χρήσιμα πρὸς τὴν τῶν συλλογισμῶν
διδασκαλίαν προλαμβάνει. ἄξιον δὲ ζητῆσαι τί δήποτε μὴ ἀπὸ
τῶ ὅρου ἤρξατο ὡς ἀπλῶς ἐρῶ, εἴτα ἐπὶ τὰ συνθετώτερα ἔλκεν, ἢ
εἰ ἀπὸ τῶν συνθετῶν ἡβήλετο τὴν ἀρχὴν ποιήσας, διὰ τί μὴ ἀπὸ
τῶ συλλογισμῶ τὴν ἀρχὴν ἐποιήσατο καὶ κατέληκεν εἰς τὸν ὅρον.
Ioh. Phil. f. v.

24a καὶ ζητῶμεν τί δήποτε προέταξε τὴν πρότασιν τῶ ὅρου, εἴγε ἢ
12. πρότασις ἐξ ὅρων σύνκει. καὶ λέγομεν τότε πέντε λύσεις. Cod.
Reg. 2061.

ἰστέον μέντοι ὅτι ὅρος καὶ φάσις καὶ ἀπλῆ φωνὴ καὶ ὄνομα καὶ
ῥῆμα τῷ μὲν ὑποκειμένῳ ταῦτά ἐστι, τῇ χέσει δὲ διαφέρουσιν·
ὅταν μὲν ἢ ὡς συλλογισμῶ μέρος λαμβάνηται, ὅρος λέγεται, ὅταν
δὲ ὡς μέρος προτάσεως, φάσις, ὅταν δὲ ὡς ὑποκείμενον ἐν τῇ
προτάσει, ὄνομα, ὅταν δὲ ὡς κατηγορούμενον, ῥῆμα, ὅταν δὲ ὡς
φωνὴ ἀπλῶς σημαντική, ἀπλῆ φωνή. καὶ ἄλλως, ὄνομα μὲν ὅταν
μὲν ἄρθρον λέγηται, ῥῆμα δὲ ὅταν προσσημαίνῃ χρόνον. ὥσπερ καὶ
πρότασις καὶ πρόβλημα καὶ ἐνσασις καὶ συμπέρασμα καὶ ἀπόφανσις
πάλιν ἐν καὶ ταῦτα τῷ ὑποκειμένῳ εἰσὶν, ὡς ἥδη καὶ ἐν ἄλλοις εἴρηται,
τῇ χέσει δὲ διαφέρουσιν· ὅταν μὲν ἢ συλλογισμῶν κατασκευάσαι
βεβλήμενοι ὡς μέρος αὐτῶν παραλαμβάνωμεν συλλογισμῶ, πρό-
τασις λέγεται, ὅταν δὲ εἰς τὸ δεῖξαι ἑτέρῳ παραβαλλώμεθα, ὡς
ὅταν λέγωμεν "δεῖξον εἰ ἡ ψυχὴ ἀθάνατος," πρόβλημα, ὅταν δὲ
τινος καταφύσαντός τι ἢ ἀποφύσαντος ἡμεῖς τὰ ἐναντία ἀποφαι-
νώμεθα, ἐνσασις, ὅταν εἴ τις εἰπόντος ὅτι ἡ ψυχὴ ἀθάνατος
ἡμεῖς εἴπωμεν ὅτι οὐκ ἀθάνατος· συμπέρασμα δὲ αὐτὸ τῶ ὅπου
ἂν ὁ συλλογισμὸς συμπεραίνῃ, ὅτι ἡ ψυχὴ αὐτοκίνητος, τὸ δὲ
αὐτοκίνητον ἀεικίνητον, τὸ δὲ ἀεικίνητον ἀθάνατον, ἢ ψυχὴ ἄρα
ἀθάνατος· ἀπόφανσις δὲ ὅταν ἀπλῶς ἀποφαινώμεθα τι κατὰ
τινος ἢ τι ἀπὸ τινος. τελείως δὲ καλεῖ συλλογισμῶς πάντα τὰς
ἐν τῷ πρώτῳ χήματι, ἀτελείς δὲ τὰς ἐν τῷ δευτέρῳ καὶ τρίτῳ.

ὅπως δὲ οἱ μὲν εἰσι τέλει οἱ δὲ ἀτελείς, ἐν τοῖς ἐξῆς λεχθήσε. Ioh. Phil. f. v.

εἴη μὲν ἂν λόγος τῆς προτάσεως κακῆς ὅν τῆς ἀποφάνσεως 24a
ἀπέδωκεν ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας (p. 17 a 2)· λόγος ἢ ἐν τῷ τῷ ἀλη-
θεύειν ἢ ψευθεῖν ὑπάρχει. ὁ μὲν ἀλλ' ἰδίως τὴν πρότασιν ὀρί-
ζει· καὶ ἢ εἰ ταῦτα καὶ τὸ ὑποκείμενον πρότασις τε καὶ ἀπόφανσις,
ἀλλὰ τῷ λόγῳ τε διαφέρει· καθόσον μὲν ἢ ἢ ἀληθὲς ἐστὶν ἢ ψευ-
δὴς, ἀπόφανσις ἐστὶ, καθόσον δὲ καταφατικὸς ἢ ἀποφατικὸς, λέ-
γει πρότασις. ἢ ὁ μὲν ἀποφαντικὸς λόγος ἐν τῷ ἀληθὲς ἢ ψευδὴς
εἶναι ἀπλῶς τὸ εἶναι ἔχει, ἢ δὲ πρότασις ἢ ὅτι ἐν τῷ πως ἔχει
ταῦτα· διὸ αἱ μὴ ὁμοίως ἔχουσαι αὐτὰ λόγῳ μὲν οἱ αὐτοί, προτά-
σεις δὲ οὐκ αἱ αὐταί. δοκεῖ δὲ ἀπὸ τῶν ὑπὸ τὴν πρότασιν ὀρί-
ζεσθαι. τότε δὲ αἴτιον ἐπεὶ εἶπεν ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας (p. 17 a 8)
ὅτι ἐστὶν εἰς πρῶτος λόγος ἀποφαντικὸς, καταφασις, εἴτα ἀπό-
15. φασις. ἐν οἷς δὲ τάξεις ἐστὶ καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐστὶ τὸ ὅτι ὕστερον τῶν
ὑποτεταγμένων, ὡς ἐν τῷ ὕστερον τὸ πρῶτον ἐμφαίνεσθαι, ἐν τούτοις
τὸ κοινῶς αὐτῶν κατηγορούμενον οὐκ ὡς γένος αὐτῶν κατηγορεῖται·
ἐν ἢ τοῖς γένεσι τὰ εἶδη ἐπ' ἴσης ἀντιδιαρεῖται ἀλλήλοις, καὶ ὁ μὲν
πρῶτον ἐστὶν αὐτῶν τὸ ὅτι ὕστερον. ἐπεὶ τοίνυν ἢ πρότασις ὁ γένος
ὁδὸ φύσις ἐστὶ τις ἄλλη παρὰ τὰ ὧν κατηγορεῖται καὶ ἐν οἷς αὐτῇ τὸ
εἶναι, ὡς ἐπὶ τῶν γενῶν ἐστὶ, διὰ τῶτο ἐκ τῆς καταφάσεως καὶ τῆς
ἀποφάσεως ὧν κατηγορεῖται ἐδήλωσεν αὐτὴν· καὶ ἢ ἐν τῷ περὶ
Ἑρμηνείας εἰρημένον ἴσον ἐστὶ τῶτ', τὸ (p. 17 a 22) ἐστὶν ὅτι ἀπλῆ
ἀπόφανσις φωνὴ σημαντικὴ περὶ τῶ εἰ ὑπάρχει τι ἢ μὴ ὑπάρχει.
ἀλλὰ καὶ τὸ "ἀποφάνσεως τὸ ἕτερον μῆριον, ἐν καθ' ἑνός," ὡς ἐν
τοῖς Ὑστέροις Ἀναλυτικοῖς (p. 72 a 8) λέγει, ἴσον τέτοις. ὡς ὅπου
ἐκείτῃ προσέθηκε τὸ καὶ ποσὸν ἢ τὸς χρόνος, ὅτι ἐν τῇ ἀντιφάσει
ταῦτα συνείληται· εἰσὶ ἢ καὶ καὶ ταῦτα αἱ ἀντιφάσεις. ὁμοίον
τέτοις καὶ τὸ λόγος ἀποφαντικὸς τινος περὶ τινος, εἰ μὴ ἄρα ἔτος
κοινώτερος, ὅτι ἐν αὐτῷ ὅπου συμπαρεῖληται ὅτι ἢ κατὰ φάσις ὅτι
ἢ ἀπόφασις. ὡς δὲ πολλὰ καὶ λεγομένης τῆς προτάσεως εἰσὶ καὶ
Θεόφρατος ἐν τῷ περὶ Καταφάσεως φρονεῖν· αὐτὴν ὅτι οὐκ ὀρί-
ζει, ἀλλὰ κατὰ φασιν καὶ ἀπόφασιν. εἰσὶ δὲ ἔτσι οἱ ὅροι προτά-
σεως ὁ πάσης ἀλλὰ τῆς ἀπλῶς τε καὶ καλεμένης κατηγορικῆς· τὸ
ἢ τὶ κατὰ τινος ἔχειν καὶ τὸ καθόλου ἢ ἐν μέρει ἢ ἀδιόριστον ἴδια
ταύτης· ἢ ἢ ὑποθετικὴ οὐκ ἐν τῷ τὶ κατὰ τινος λέγεσθαι ἀλλ' ἐν
ἀκολουθίᾳ ἢ μάχῃ τὸ ἀληθὲς ἢ ψεῦδος ἔχει. ἐστὶ δὲ ὁδὸ τῆς δια-
λεκτικῆς ὁ ἀποδιδόμενος ὀρισμὸς (ἐκεῖνη ἢ ἐν ἐρωτῇ) ἀλλὰ
μόνης τῆς συλλογιστικῆς. τὸ δὲ τὶ κατὰ τινος καὶ τῆς ἀποφά-
σεως εἶπεν, ἐπεὶ καὶ ἐν τῇ ἀποφάσει ὑποκείμενός τις ὅρος ἐστὶ καὶ
κατηγορούμενος. τὸ ἢ τὶ κατὰ τινος νῦν ὁ τὸ καταφατικῶς δηλω-
τικόν ἐστὶν ἀλλὰ τὸ κατηγορούμενον, ὁ κατηγορεῖται ἢ καταφατικῶς
ἢ ἀποφατικῶς. ἐν μέντοι τῷ περὶ Ἑρμηνείας ὀριζόμενος τὴν
κατὰ φασιν ἢ ἀπόφασιν τῷ κατὰ τινος ἐπὶ τῆς καταφάσεως ἐχρή-
σατο, ἐπὶ δὲ τῆς ἀποφάσεως ἐκέτι τῷ κατὰ τινος ἀλλὰ τῷ ἀπὸ
45. τινος, εἰπὼν αὐτὴν ἀπόφασιν εἶναι τινος ἀπὸ τινος. Alex. f. 4 b 5.
ταύτη ὅτι κατὰ τινος μόνῳ τῷ ἀποφαντικῷ λόγῳ ὑπάρ-
χον παρεῖληται εἰς τὴν τῆς προτάσεως ὀρισμὸν· τὸ ἢ κατὰ φασιν

ἢ ἀποφατικῶς, εἰ μὴ ὡς ἐν ἄμφω λάβωμεν, ἕκ ἑξαι ἐπ' ἔλαττον τῆς προτάσεως ἀλλ' ἐξιστάει· τὸ γὰρ ἡ σύνδεσμον ὃ διαζευκτικὸν ἀλλὰ παραδιαζευκτικὸν ληφόμεθα ἀντὶ τῆ καί, ἵνα ἄμφω κτ' τὸ γένος κατηγορηθῇ τῆς ἀποφάνσεως ἢ προτάσεως. . . εἰ δὲ καὶ μὴ παραδέξατο ταύτην τὴν ἐξηγήσιν, ἀλλὰ διαζευκτικῶς εἰρήδης φαίη τὴν καταφατικῶς ἢ ἀποφατικῶς, ὅδ' ὅπως ἐλεγχθήσε) ὁ ὀρισμός· ὃ γὰρ εἰς τὸν ὀρισμὸν συντελεῖν ταῦτα φήσομεν ἀλλ' εἰς διάκρισιν τῶν διαφόρων τῆς προτάσεως εἰδῶν. ἥρκει γὰρ καὶ ὅπως ὀρίσασθαι, ὅτι ἑξαι προτάσις λόγος τινὸς κατὰ τινος· ἀλλ' ἐπεὶ μὴ μονοειδῆς εἰσὶν αἱ προτάσεις (διαίρων) γὰρ εἰς τε τὰς καταφατικὰς καὶ ἀποφατικὰς), εἰς διάκρισιν τῶν διαφορῶν εἰδῶν προσέθηκε τὴν καταφατικῶς ἢ ἀποφατικῶς. . . καὶ ὅτι γε προσφυῆς καὶ ἡ τοιαύτη ἐξηγήσις καὶ τῆς προτέρας προσφυεσέρα, ὅλγον ἐκ τῶν ἐπιφερομένων. . . τινὰ τῶν ἀντιγράφων "καὶ τινὸς ἀπὸ τινος" ἔχει· ἀλλ' ἄμεινον τὸ πρῶτον μόνον. εἰ δὲ τις εἰποῖ ἀλλὰ μόνης τῆς καταφάσεως ὁ ὀρισμὸς εὐρίσκε) (δοκεῖ γὰρ τὸ κατὰ τινος μὴ ἀρμύζειν τῇ ἀποφάσει· αὕτη γὰρ διὰ τὸ διαίρων μᾶλλον ἂν καλοῖτο τινὸς ἀπὸ τινος), ἐρῶμεν ὅτι τὸ τινὸς αὐτὸν μόνον τὸν κατηγορούμενον ὅρον δηλοῖ, τὸ δὲ κατὰ τινος τὸν ὑποκείμενον. εἰ ὅν καὶ ἡ ἀπόφασις ἐκ τούτου συνέστηκε, ὅλγον ὡς καὶ περὶ ταύτης ἂν εἴη διειληφώς. 20

Ioh. Phil. f. vi b sq.

24a τὴν κατηγορεῖσθαι ὁ Ἀριστοτέλης ὃ μόνον εἰσθεῖ ἐπὶ τῇ κατα-
15 φάσεως τάττειν ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῇ ἀποφάσεως, ὡς περὶ ὅλγον κἀν-
ταῦθα ἐσήμανεν εἰπὼν τὸ "κατὰ τινος," περιλαβὼν ἅμα καὶ τὴν ἀπόφασιν· τί γὰρ καὶ αὕτη κατὰ τινος λέγει) νῦν, κἀν ἐν τῇ περὶ 25
'Ερμηνείας (p. 17 a 26) τί ἀπὸ τινος ἐλέγετο. καὶ ἐν τῇ α' τῆς 'Αποδεικτικῆς εὐρη) τὸ ὑπάρχειν καὶ ἐπὶ καταφάσεως καὶ ἀποφά-
σεως τιθεῖς, ἐν οἷς διέξεισι περὶ ἀπατητικῶν συλλογισμῶν καὶ ἀπλῶς περὶ τῆς κτ' διαθέσιν ἀγνοίας (1 16). δοκεῖ δὲ τούτο καὶ τῇ 'Αφροδισίῃ Ἀλεξάνδρῳ. . . τὸ μὴ παντὶ ὑπάρχειν καὶ τὸ τινὶ μὴ 30
ὑπάρχειν ὁ μὴ Ἀλεξάνδρος, ὡς καὶ ὁ παρὼν Φιλόπονος, οἶ) μόνῃ τῇ προφορᾷ διαφέρειν, ὁ δὲ Θεόφραστος καὶ τῷ σημειομένῳ· τὸ μὴ γὰρ μὴ παντὶ ὑπάρχειν δηλοῖ τὸ πλείοσιν ὑπάρχειν, τὸ δὲ τινὶ μὴ ὑπάρ-
χειν τὸ ἐνί. καὶ διὰ τούτο ἔξιν εὐρεῖν τὸν Ἀριστοτέλην προτάττοντα τὸ μὴ παντὶ ἐπάγειν τὸ τινὶ μὴ ὑπάρχειν, ἢ καὶ τὸ τινὶ μὴ ὑπάρχειν 35
ἐπιφέρειν ἐνίοτε τὸ ἢ μὴ πάντα, κτ' τὴν μεγαλεπήβολον τῷ Θεοφράστῳ ἔννοια τούτο ποιῶντα. cod. 1917 in marg.

24a σημειωτέον δὲ ὅτι ἕκ ὁμοίως ἐν τε τούτοις καὶ ἐν τοῖς 'Υστεροῖς
15, Ἀναλυτικοῖς (1 4) ἀποδίδωσι τὸ καθόλου. Alex. f. 5.

τί δὴ ποτε τὴν μὴ μερικὴν κατάφασιν μιᾷ φωνῇ ἐσήμανεν, τὴν 40
δὲ μερικὴν ἀποφατικὴν δύο φωναῖς τῷ τε "μὴ τινὶ" καὶ τῷ "μὴ παντί;" λέγομεν ὅν πρὸς τούτο ὅτι ἡ μερικὴ ἀποφατικὴ, ὡς καὶ ἐν τῇ περὶ Ἑρ-
μηνείας (c. 10) εἴρη), δύο προτάσεσι μάχε), τῇ τε τὴς καὶ τῇ πᾶς, ἀλλὰ τῇ μὴ τὴς ὡς αὐτὸ τούτο τὸ μερικὸν ἀναιρῶσα ὅπερ κατέφησεν ἡ ἰδίᾳ αὐτῆς κατάφασις, τῇ δὲ πᾶς μάχε) ὡς ἀντιφατικῶς αὐτῇ 45
ἀντικειμένη καὶ ὀνόματα μὴ δύο, πρᾶγμα δὲ ἐν. Ioh. Phil. f. vii.

24a ἡ πόρησάν. δὲ τινες πῶς ἀπροσδιορίσων προτάσεων ὑποδεί-
20, γματα θεῖναι βυληθεῖς εἶπε τὸ τῶν ἐναντίων μίαν εἶναι τὴν ἐπιστή-

μην ἢ τὴν ἡδονὴν μὴ εἶναι ἀγαθόν, μτ' τῶν ἀρθρῶν τὰς ὅρας τι-
θεῖς· δοκεῖ γὰρ τὰ ἀρθρα ἰσοδυναμεῖν τοῖς καθόλου προσδιορισμοῖς, καὶ ὅπως ἐν τῇ περὶ Ἑρμηνείας (c. 7) ἐδόκει λέγεσθαι. φημί ὅν ὅτι ὃ παντάπασιν τὰ ἀρθρα τοῖς προσδιορισμοῖς τὴν αὐτὴν ἔχουσι δύ-
ναμιν. . . ἀλλ' ἐπὶ μὴ τῶν καθ' ἑκάστα ὅρων ὅδ' ἄλλο σημαίνου-
σιν ἢ ἀναφορὰν καὶ τὸν προεγνωσμένον ἡμῖν φέρει Σωκράτην ἢ ὀν-
τιναῦν, ἐπὶ δὲ τῶν καθόλου ὅρων ἔοικεν, ὡς καὶ ἐν τοῖς εἰς τὸ περὶ
'Ερμηνείας ὁ ἡμέτερος εἶπε διδάσκαλος, αὐτὴν τὴν φύσιν καὶ τὴν
ἰδέαν τῶ ἀνθρώπῳ δηλῶν ἢ ὕψινοσεν. Ioh. Phil. ib.

ἐπεὶ ἐν τοῖς Τοπικοῖς (p. 104 a 8) ὀριζόμενος τὴν πρότασιν 24a
λόγον ἀποδεδώκεν αὐτῆς, ὅτι ἑξαι προτάσις διαλεκτικὴ ἐρω- 22.
τησις ἐνδοξος, ἵνα μὴ τις ὑπολάβῃ τῆς καθόλου προτάσεως
ἐκείνου εἶναι λόγον, καὶ ἐνταῦθα διασέλλει) καὶ τῶν προτάσεων τὰς
διαφοράς, δεικνύς ὅτι τῆς κοινῶς λεγομένης προτάσεως τῆς πρὸς
τὸ συλλογιστάσθαι λαμβανομένης ὁ ἀποδοδόμενος νῦν λόγος ἐστίν,
ἀλλ' ἕκ ὁ ἐν τοῖς Τοπικοῖς εἰρημένος. ἐκείνος γὰρ διαλεκτικῆς ἐστὶ
πρότασεως λόγος, καὶ ταύτης ὁδῶν συλλογιστικῆς· κτ' γὰρ τὰς δια-
φοράς τῶν συλλογισμῶν διαφοραὶ καὶ προτάσεων εἰσὶν, ὅντος τινὸς
κοινῆς προτάσεως λόγου, ὡς περὶ ὅν καὶ συλλογισμῶν. ἐπὶ πλέον μὴ ὅν
περὶ τῆς ἀποδεικτικῆς προτάσεως, τίνι τῶν ἄλλων διαφέρει, ἐν τοῖς
'Υστεροῖς Ἀναλυτικοῖς διαλαμβάνει· καὶ γὰρ τῇ ὕλῃ διαφέρει αὐτῶν·
ἀλλ' ἔτι καὶ προτέρα καὶ γνώριμος καὶ ἀναγκαῖα καὶ τῇ χρῆσει τε καὶ
τῇ λήψει. Alex. f. 5 b. cf. Ioh. Philop. f. vii b.

ἐντεῦθεν ὅλγον ὅτι τὸ "κατὰ τινος" ἐνδέχε) λαβεῖν κοινῶς 24a
ἐπὶ τε τῆς καταφάσεως καὶ τῆς ἀποφάσεως, ὅπερ ἄνω ἐλέγομεν. 27.
αὐτὸς γὰρ κοινῶς εἰπὼν τὸ κατὰ τινος, ὑποδείξει προδείξει ἢ τὸ ὑπάρ-
χειν ἢ μὴ ὑπάρχειν. Ioh. Phil. f. viii.

προδείξει δὲ τοῖς ἐξῆς "ἐν προειρημένον τρόπον" τούτο δηλῶν 24a
ἔοικεν ὅτι κοινὸν ἐστὶ τὸ κατὰ τινος. ἢ τὸ "ἐν προειρημένον τρόπον" 29.
δηλωτικὸν ἐστὶ τῶ καθόλου ἢ ἐν μέρει ἢ ἀδιορίστως. ποιεῖ) δὲ τινα
καὶ τῆς διαλεκτικῆς προτάσεως διαίρεσιν· ἄλλῃ μὴ γὰρ φησιν εἶναι
τὴν πυκνογνωσμένην καὶ ἐρωτῶντος· ἐρώτησις γὰρ ἐστὶν ἀντιφάσεως
ἥτις ἐστὶν ἐν τῇ παρ' ἄλλης αἰτήσῃ, ἥτις ὁδῶν λόγος ἀποφαντι-
κὸς ὁδὸν κατάφασις ἢ ἀπόφασις· ἄλλῃ δὲ τῇ συλλογιστικῇ, ἢ
καὶ μέρος ἐστὶ τῇ συλλογισμῶν γνωμένη, ἥτις ἐστὶν ἀπὸ τῆς ὕλης·
ἢ γὰρ ἐρώτησις ἀντιφάσεως ἕκ ἑξαι συλλογισμῶν μέρος. τί δὲ τὸ
φανερόν καὶ ἐνδοξόν, εἴρηκεν ἐν τοῖς Τοπικοῖς (p. 100 b 21).
Alex. f. 5 b-6.

δι' ἀκριβείας δὲ περὶ αὐτῶν λέγει, περὶ μὴ τῆς ἀποδεικτικῆς 24b
ἐν τοῖς 'Υστεροῖς Ἀναλυτικοῖς, περὶ δὲ τῆς διαλεκτικῆς ἐν τοῖς Τοπι- 13.
κοῖς, περὶ δὲ τῆς σοφιστικῆς ἐν τοῖς Σοφιστικοῖς Ἐλέγχοις, ὅλγον
ἐπε) τῇ κοινῇ περὶ συλλογισμῶν πραγματεία. καὶ εἴη ἂν διὰ τῆς
εἰπεῖν ὅτι ἐν τοῖς ἐπομένοις ῥηθήσε), ὅτι πρῶτα τῇ τάξει ταῦτα
τὰ βιβλία ἐκείνων τῶν πραγματειῶν, δεδηλωκώς. Alex. f. 6.

ἔοικεν ἐνδεκνυδῆ καὶ αὐτὸς ὅτι μὴ σύνηθες τὸ ὅρ' ὄνομα 24b
μὴδὲ γνώριμον ἐπὶ τῇ τῆς προτάσεως τασσόμενον μέρος, εἰπὼν 16.
"ὅρον δὲ καλῶν." διὰ τούτο καὶ περὶ προτάσεως τὸν λόγον ἐποιήσατο,
ὅτι ἐκ τῆς προτάσεως καὶ τὴν τῶ ὅρον ἀπόδοσιν ἐμελλε ποιεῖσθαι.

εἰσι δὲ ὅροι ἐν τῇ ἀπλῇ προτάσει ὄνομα καὶ ῥῆμα. εἰρηνῶ δὲ ὅροι τὰ τῆς προτάσεως μέρη ἀπὸ τῶ τούτοις ὀρίζεσθαι τὴν πρότασιν καὶ ἐκ τούτων αὐτὴν συγκεῖσθαι. Alex. f. 6.

ἐπισημῶν δὲ δεῖ τῷ καλῶ. ὅτε ἂν ἐπὶ τῆς προτάσεως ἔμπροσθεν εἴπῃ τὸ ὅτι πρότασιν δὲ καλῶ, ὅτε μὴν λέξῃ τὴν 5 συλλογισμὸν ὀρίζομενος. ἔοικεν ὅν αὐτὸς τὸ ὅρον ὄνομα τεθεικέναι, τὸ δὲ τῆς προτάσεως καὶ τὸ συλλογισμὸν εὐρέθῃ καὶ παρὰ τῶν πρὸ αὐτοῦ. Ioh. Ph. f. VIII.

ζητήσωμεν δὲ τίνα ἐν τῷ ὁρισμῷ τῶ ὅρον. διὰ τί τῶς προσέθηκεν τὸ καλῶ; λέγομεν ὅτι αὐτῷ ἔστιν εὐρημα, ὅχι ὅτι ἡγνοεῖτο 10 παρὰ τοῖς παλαιαῖς τὸ τῶ ὅρον ὄνομα (ἡπίσαντο ἂν τὸ τῶ ὅρον ὄνομα φερόμενον καὶ κατὰ τὸ ὁρισμὸν καὶ κατὰ τὸ πέρατος τῆς γραμμῆς, ὃ ἔστι τῆς σιγῆς). ἀλλ' ἐπειδὴ ἐπὶ τούτῳ τῷ σημειωμένῳ, φησὶ δὲ ἐπὶ τῷ μέρει τῆς προτάσεως, τὸ ὄνομα αὐτὸς ἤγαγε, διὰ τούτο ὡς αἰεὶ οἶπε "καλῶ." καὶ τούτο δὲ ζητητέον, διὰ τί εἰπὼν "εἰς ὃν 15 διαλύει" ἢ πρότασις, μὴ εἴπῃ καὶ ἐξ ὧ συντιθεῖ ἢ πρότασις. λέγομεν ὅτι πρέπει ταῦτα τῇ ἀναλυτικῇ πραγματείᾳ· περὶ ἂν ἀναλυτικῆς ὁ λόγος. cod. Reg. 2061.

24b σύνθεσις ἔστι τῷ Ἀριστοτέλει προσκατηγορῶμενον λέγειν τὸ 17 ἔστιν, οἷον ἄνθρωπος φιλοσοφῶν ἐστὶ· συγκατηγορεῖται ἂν ἰδὼν τὸ ἔστι 20 κατὰ τὸ ἄνθρωπος κατὰ τὸ φιλοσοφῶν. ὅπερ δὲ ἔστιν ὃ ἐβύλων οἱ περὶ Ἀλέξανδρον λέγειν ὅρον ὅδε μέρος προτάσεως, ἀλλὰ συνθέσεως ἢ διαρέσεως μηνυτικὸν μῶριον τῶν ἐν τῇ προτάσει ὄρων. . . Ἀριστοτέλης μὲν ὅν ἔτω φρονεῖ περὶ τῶ ἔστι καὶ Ἀλέξανδρος. Εὐδοκίμος δὲ ἐν τῷ πρώτῳ περὶ Δέξεως δεικνύσι διὰ πλειόνων ὅτι τὸ ἔστιν 25 ἐν ταῖς ἀπλάσι προτάσεσι κατηγορεῖται καὶ ὅρος ἔστιν, οἷον Σωκράτης ἔστι, Σωκράτης ἔκ ἔστι. cod. 1917 in marg.

τούτο τὸ ῥησείδιον ὁ μὲν Ἀλέξανδρος καὶ οἱ πλείους τῶν ἐξηγητῶν ἀπλῶς ἐξηγήσαντο· σημαίνει γὰρ, φησὶ, διὰ τούτων τὰς καταφατικὰς καὶ ἀποφατικὰς προτάσεις, διὰ μὲν τῶ εἰπεῖν "προ- 30 τιθεμέν" τὰς καταφατικὰς, διὰ δὲ τῶ "διαρῶμεν" τὰς ἀποφατικὰς. αὕτη δὲ ἀπλῶς ἐξέταξε μᾶλλον ἔστιν ἢ ἀληθεστέρα ἢ ἐξηγητικὴ. ἢ ἂν κατάφασις καὶ ἢ ἀπόφασις ἀντικείμεναί εἰσι, καὶ εἰ ἡβύλετο αὐτὰς εἰπεῖν, δι' ἀντικείμενων τούτο εἶχε ποιῆσαι φωνῶν. ἢ δὲ πρόθεσις καὶ διαρέσις ἔκ ἀντικείμενα· τῇ μὲν ἂν προθέσει ἀντίκεινται 35 ἢ ἀφαίρεσις, τῇ δὲ διαρέσει ἢ σύνθεσις. ὥστε ἔχει χωρὶν ἢ ἐξηγητικὴ αὕτη. οἱ δὲ γε ἀκριβέστεροι τῶν ἐξηγητῶν φασίν, ὡς ὁ θεὸς Ἰάμβλῆχος, διὰ βραχυλογίαν ἐξ ἐκατέρας ἀντιθέσεως ἐν εἰπὼν καὶ τὸ ἀντικείμενον ἐκατέρας ἐδήλωσε. τούτο δὲ σύνθεσις αὐτῷ ποιεῖν. ὥστε ἔσονται ἀντιθέσεις δύο, πρόθεσις ἀφαίρεσις, 40 σύνθεσις διαρέσις· διὰ τούτων δὲ ἐδήλωσεν ἡμῶν πάσας τὰς προτάσεις τὰς παραδοδομένας ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας (c. 10). Ioh. Phil. f. VIII b.

τὸ δὲ "προσθεμένον ἢ διαρῶμεν ἢ τῶ εἶναι ἢ μὴ εἶναι" προσέθηκεν ἵνα μὴ τινες ἀγνοήσαντες, ὅταν τὸ ἔστι τρίτον προσκατηγο- 45 ρῇ) ἐν τῇ προτάσει, διαρῶντες τὴν πρότασιν τὸ εἶναι ἢ μὴ εἶναι τρίτον ὅρον ἡγῶνται εἶναι. ὃ ἂν ὅρος ἐν ταῖς τοιαύταις προτάσεσι τὸ ἔστιν, ἀλλὰ προσθεμένον μὲν σύνθεσιν σημαίνει τῷ κατηγορῶμεν καὶ

τῷ ὑποκειμένῳ, καὶ ἔστι καταφάσεως δηλωτικόν, ἀποφατικῶς δὲ λεγόμενον διαρεῖ τε καὶ χωρίζει τὸς ὅρους ἀπ' ἀλλήλων, καὶ ἔστι ἀποφάσεως δηλωτικόν· εἰς ἂν δύο ὅρους πάντα διαρεῖται πρότασις. ὅτι ἂν μὴτε ὅρος τὸ ἔστι μὴτε ὅρος μέρος, δῆλον εἶναι δοκεῖ ἐκ τῶ καὶ τὴν κατάφασιν καὶ τὴν ἀπόφασιν τὰς ἀντικείμενας ἐκ τῶν αὐτῶν ὄρων συγκεῖσθαι. δοκεῖ δὲ ὅρος γίνεσθαι τὸ ἔστιν ὅταν μόνον καί)· δοκεῖ ἂν τότε τὸ ἔστι κατηγορῶμενος ὅρος εἶναι. ὃ μὴν ἀλλ' εἰ ἀκριβολογούτω· τις, ὅδε τότε ἐστὶ καθ' αὐτὸ ὅρος τὸ ἔστιν· ἢ ἂν λέγῃσιν πρότασις "Σωκράτης ἔστι" ἴσον δύναιται τῇ Σωκράτης ὢν ἔστιν, ἐν ἣ γίνεται τὸ ὢν κατὰ τὸ ἔστιν. ὃ δὲ κατηγορῶμενος ὅρος ὅτις ἔστιν. ἐπεὶ δὲ τῷ ὢν τὸ ἔστιν ἴσον δοκεῖ δύναιται ἐγκεκλιμένον ἀπ' αὐτοῦ, συντομίας χάριν καὶ τῷ μὴ ταῦτον λέγειν δοκεῖν μόνον συντάσσει τῷ ὑποκειμένῳ. ὅπως δὲ συνταχθὲν ὅρος γίνεται καὶ τῆς προτάσεως μῶριον. εἰπὼν δὲ "συντιθεμένον ἢ διαρῶμεν" προσέθηκεν "τῶ εἶναι ἢ μὴ εἶναι," ἀκαταλληλότερον μὲν πως τῇ ἐρμηνείᾳ δοκῶν χρῆσθαι διὰ τὴν τῶ μὴ εἶναι πρόθεσιν· δοκεῖ ἂν αὐτάρκες εἶναι τὸ "προσθεμένον ἢ διαρῶμεν τῶ εἶναι." ἢ μὲν ἂν πρόθεσις τῶ εἶναι κατάφασιν ποιεῖ, ἢ δὲ διαρέσις ἀπόφασιν. ὃ μὴν ἀλλὰ καὶ προσέθηκεν αὐτὸ ὑπὲρ τῶ δηλῶσαι τίνα τρόπον τῶ εἶναι διαρῶμεν ἀπόφασιν γίνεται· διαρέσις γὰρ ἔστι καὶ ἢ παντελὴς ἄρσις τῶ ἔστιν, διαρέσις ἔστι καὶ ἢ κατὰ τὸ ἀποφατικὸν μῶριον σύνταξις, ὁποῖόν ἔστι τὸ ἔκ ἔστιν. ἀλλὰ τέλεον μὲν ἀφαιρεθέντος τῶ ἔστιν ἀπὸ τῆς προτάσεως καὶ ὅπως διαρῶμεν ὅτε ἀπόφασις τὸ καταλειπόμενον ὅτε πρότασις ὅπως· ὃ ἂν ἀφελὼν ἀπὸ τῆς προτάσεως τῆς λευκός ἔστι τὸ ἐστὶ καὶ καταλειπὼν τὸ Σωκράτης λευκός, ὅτε ἀπόφασιν πεποιήκεν ὅτε ἔστι πρότασιν τὸ καταλειπόμενον τετήρηκεν· ἢ ἂν πρότασις τέλειος ἔστι λόγος καὶ ἀνελλιπής. ὑπὲρ τῶ ὅν δεῖται τίνα τρόπον χρῆσθαι διαρεῖν τὸ ἔστιν ἐν τῇ ἀποφάσει, προσέθηκεν τὸ μὴ εἶναι, ἢ ἢ ἢ προσθεμένον μὲν τῶ ἔστιν ἐν ταῖς καταφάσεσιν, διαρῶμεν δὲ τῶ αὐτῶ τούτῳ ἐν ταῖς ἀποφάσεσιν καὶ γινόμενον μὴ εἶναι. ὃ ἂν τέλεον διαρῶμεν καὶ ἀφαιρεμένον. ἢ προσέθηκεν τὸ "προσθεμένον ἢ διαρῶμεν τῶ εἶναι ἢ μὴ εἶναι" ὑπὲρ τῶ ἐνδείξεσθαι ὅτι ταῦτα τὸ εἶναι ἢ μὴ εἶναι ὃ μῶριον ἔστι τῆς προτάσεως ὅδε ὅροι, ἀλλ' ἔστιν ἔξωθεν τῶν ὄρων καὶ τὸ εἶναι καὶ τὸ μὴ εἶναι, ἢ προσθεμένα τοῖς κατηγορῶμενοις ὅροις ἔξωθεν ἐν τῇ τῶν προτάσεων εἰς τὸς ὅρους διαρέσει ἢ χωρίζομενα αὐτῶν. ὅδε ἂν πλέον ὡς πρὸς τὴν εἰς τὸς ὅρους τῶν προτάσεων διαρέσιν ποιεῖ ταῦτα προσθεμένα ἢ ἀφαιρέμενα· δοκεῖ ἂν οἱ ὅροι εἶναι τῆς Σωκράτης λευκός ἔστι τὸ Σωκράτης καὶ τὸ λευκός. καὶ εἴη ἂν ἀκαταλληλότερον ἢ λέξις ἔχουσα, εἰ ὅπως λέγοιτο, "προσθεμένον τῶ εἶναι ἢ μὴ εἶναι ἢ διαρῶμεν." ἢ ἂν ἂν ποιοῖν τὸ μὴ ὅπως λέγειν τὸ ἔστιν ἐν ταῖς ὅπως ἐχούσαις προτάσεσι κατηγορεῖσθαι, καὶ ταῦτα Εὐδοκίμου ἐν τῷ πρώτῳ περὶ Δέξεως δεικνύοντος τούτο διὰ πλειόνων. Alex. f. 6.

πρὸς τῆς τῶν ῥητῶν ἐξετάσεως ἀξίον ἔστι ζητῆσαι πρῶτον μὲν 24b πᾶν ἢ ψυχὴ εἰς ἔννοιαν ἦλθε τῷ συλλογισμῷ, ἔπειτα ποῖον ἔστι 13 τῆς ψυχῆς μῶριον τὸ συλλογισμὸν, τρίτον εἰ ἔστι ὅπως συλλογισμός· καὶ ἂν πειρῶνται τινες κατασκευάζειν ὅτι ὅδε ἔστι ὅπως συλλογισμός. οἱ ἂν ἐφεκτικοὶ κατασκευάζοντες ὅτι ἔκ ἔστι συλ-

λογισμός ἔλεγον ὅτως. ἀποδεικνύντες φατέ ὅτι συλλογισμός ἦ ὅ. εἰ μὲν ἔκ ἀποδεικνύντες, ὅς πιστεύομεν χωρὶς ἀποδείξεως ὑμῶν ὅτι ἔστι συλλογισμός, εἰ δὲ ἀποδεικνύτε, συλλογισμῷ δῆλον ὅτι ἄλλω χρῆσθε, ὃν πάλιν δι' ἑτέρου συλλογισμοῦ δέον ὑμᾶς ἀποδεικνύειν ὅτι ἔστι συλλογισμός ἀποδεικτικός, κακῶς πάλιν δι' ἑτέρου, 5 καὶ τὸτο ἐπ' ἀπειρον. Joh. Phil. f. ix b.

δοκεῖ δὲ τισι τὸ τεθέντων μὴ ἀπλῶς σημαίνειν τὸ ληφθέντων 19 ἀλλὰ καὶ τὴν τρέπον δηλῶν τῶν λαμβανομένων· ὅτι γὰρ κατηγορικὰς εἶναι δεῖ τὰς λαμβανομένας προτάσεις, δηλῶν διὰ τὸ τεθέντων· ταύτας γὰρ ὠρίσατο· δείξει γὰρ ὅτι αἱ ὑποθετικαὶ προτάσεις αὐταὶ καθ' αὐτὰς ὅς παῖσι συλλογισμὸν· διὰ τῶτο "τεθέντων" εἶπεν, ὅς ληφθέντων. καὶ προσέτι ὅτι μὴ ἐν δεῖ τὸ τίθεμενον εἶναι μὴδὲ μίαν πρότασιν, τὸ τεθέντων δηλοῖ, ἀλλὰ τὸ ἐλάττωον δύο· ὅς γὰρ εἰσι συλλογισμοὶ οἱ λεγόμενοι ὑπὸ τῶν νεωτέρων μονολήμματοι· ὁ γὰρ συλλογισμός ἀπ' αὐτῶ τῷ ὀνόματος σύνθεσιν τινα δηλοῖ λόγων· 15 οἷς γὰρ ἂν εἴη τὸ σύν προσκειμένον, συμπλοκὴν τέτων καὶ σύνθεσιν δηλοῖ καὶ σύνθετον σημαίνει... οἱ δὲ μονολήμματοι λεγόμενοι δοκῶσιν εἶναι ποτε συλλογισμοὶ τῷ τῆν ἑτέραν τῶν προτάσεων διὰ τὸ εἶναι γνωρίζον τὸς ἀκούοντας προστιθέναι... πάνν δὲ καλῶς τὸ δεῖν ἕτερον εἶναι τῶν τεθέντων τὸ συμπέρασμα προσέθηκεν· ἀχρη- 20 ζον γὰρ καὶ συλλογιστικῆς χρείας φορτικὸν τὸ τὸ μολογούμενον κείμενον ἐπιφέρειν· τὸ γὰρ χρεῖωδες ὅς παρέχει τὸ "εἰ ἡμέρα ἐστίν, ἡμέρα ἐστίν" ἀλλὰ μὴ ἡμέρα ἐστίν· ἡμέρα ἄρα ἐστίν" καὶ ὅλως οἱ λεγόμενοι ὑπὸ τῶν νεωτέρων ἀδιαφόρως περαίνοντες. τοῖσιν δὲ καὶ οἱ διαφορμένοι, οἷος ἐστίν "εἰ ἡμέρα ἐστίν, ἡμέρα ἐστίν" ἀλλὰ 25 μὴ ἡμέρα ἐστίν· ἡμέρα ἄρα ἐστίν"... καὶ ἐστίν ὁ συλλογισμός γένος τῶν αὐτῶ εἰδῶν, ὅθεν δὲ αὐτῶν ταύτην τῷ εἰλημμένῳ τὸ ἐπιφερόμενον ὅδ' ἂν ἐν συλλογισμῷ εἴη ὅλως· ὁ γὰρ ἐξ ἀντιφάσεως διαιρετικὸς συλλογισμός ὅς ὡς ταύτην τῷ μεταλαμβανομένῳ ἢ ὡς οἱ νεώτεροι φασί, προσλαμβάνομεν τὸ συμπέρασμα ἐπιφέ- 30 ρει. ὁ γὰρ λέγων ἦτοι ἡμέρα ἐστίν ἢ ὅς ἐστίν ἡμέρα, εἴτα προσλαμβάνων τὸ ἕτερον τῶν ἐν τῷ διαιρετικῷ, ἢ τὸ ἀποφατικὸν τὸ ἀλλὰ μὴ ὅς ἐστίν ἡμέρα, ἢ τὸ καταφατικὸν τὸ ἡμέρα ἐστίν, ἔχει μὲν ὅς συναγόμενα, ἢ τὸ ὅς ἄρα ἡμέρα ἐστίν ἢ τὸ ἡμέρα ἄρα ἐστίν, ὁ δοκεῖ ταύτην εἶναι τῷ προσειλημμένῳ τῷ ἀλλὰ μὴ ὅς 35 ἐστίν ἡμέρα ἢ τῷ ἀλλὰ μὴ ἡμέρα ἐστίν· ὅς μὴ ὡς ταύτην αὐτῷ ὃν ἐπιφέρει ἀλλ' ὡς ἀντικείμενον τῷ ἑτέρῳ τῶν ἐν τῷ διαιρετικῷ... τῇ λέξει ὅς ταύτην, ὅς τῇ δυνάμει καὶ τότε ἐστίν ὅτως. ὁ ἀναγκαῖον καὶ τὸς ἀπὸ τῆς Στωατικῆς λέγειν, εἴγε ἐν τοῖς διαιρετικοῖς καὶ τοῖς διαζευκτικοῖς συλλογισμοῖς φασί τῇ προσλήψει θα- 40 τέρας τῶν ἐν τῷ διεζευγμένῳ τὸ ἀντικείμενον ἔπειθ' ἐπὶ λοιπῷ τῆς συλλογιστικῆς συμπλοκῆς. εἰ δὲ τῶτο, ὅς ἂν εἴη συλλογισμός κατ' αὐτὸς. ἔτι ἐνθα προσληφθέντος τῷ ἑτέρῳ μὴ τὸ ἀνακείμενον, τὸ δ' αὐτό τι τῷ προσληφθέντι τῶν ἐν τῷ διαζευκτικῷ ἐπιφέρει, ὡς ὅς συλλογιστικὴ ἢ ἐπιφερόμενη συμπλοκή, εἰ ταύτην τῷ προσ- 45 λαμβανομένῳ τῶν ἐν τῷ διαζευκτικῷ ἐπιφέρει ἢ συλλογιστικὴ καὶ κατ' αὐτὸς ὅς ὡς ταύτην εἰλημνῇ τῷ προσειλημμένῳ τὸ ἐπιφερόμενον. Alex. f. 6 b - 8.

εἰπὼν· "λέγω δὲ τῷ ταῦτα εἶναι τῷ διὰ ταῦτα συμβαί- 248 νειν," ὁ καὶ αὐτὸς ἐτι δοκεῖν ἀσάφειάν τινα ἔχειν· τὸ γὰρ "διὰ ταῦτα" 20. αἰτίας ἐστὶ δηλωτικόν, δύνανται δὲ καὶ μὴ δι' αἰτίων συλλογισμός γίνεσθαι· τῆς γὰρ ἀποδείξεως ἴδιον τῶτο· δεῖ μὲν γὰρ αἰτίας τῷ συμπεράσματος τὰς προτάσεις εἶναι, εἰ συλλογισμός ἐστίν, ὅς μέντοι δεῖ πάντως τὰ ὑπὸ τῶν προτάσεων δηλούμενα αἰτία εἶναι τῷ πράγματος τῷ δηλωμένῳ ὑπὸ τῷ συμπεράσματος· δύνανται γὰρ τις καὶ δι' ὑψέρων τὰ πρότερα συλλογίσασθαι, ὡς ὁ ἐκ τῷ γάλα ἔχειν τὸ τετοκῆναι δεικνύς καὶ διὰ τῆς τέφρας τὸ πυρ. καὶ ὅλως οἱ διὰ σημείων συλλογισμοὶ τοῖσιν· ὅς γὰρ τὸ ὑπερον τῷ προτέρῳ αἰτίον. διὰ τῶτο καὶ τὸ "διὰ ταῦτα εἶναι" ἐξηγήσατο, εἰπὼν "τῷ μηδενὸς ἔξωθεν ὅς προσδεῖν πρὸς τὸ γενέσθαι τὸ ἀναγκαῖον," τῷ τῆς αὐτάρκειας εἶναι τὸς κειμένους ὅς πρὸς τὸ συμπέρασμα, διὰ ταύτης τῆς προθέσεως ἅμα δεικνύς ὅτι μὴ εἰσιν οἱ λεγόμενοι μονολήμματοι συλλογισμοὶ· προσδέοντι γὰρ καὶ ἐκείνῳ ἔξωθεν τινος ὅς καὶ προτάσεως πρὸς τὸ συμπέρασμα· ὃν ὅρον καὶ πρότασιν προστίθῃσι περὶ πρὸς ὃν ὁ λόγος τὸ εἶναι γνωρίζον. καθόλου γὰρ εἴ τι εἴη συναιρόμενον μέν, ὅς μὴ ἐκ τῶν κειμένων ἀλλ' ἑτέρας προτάσεως προσλήψει, τὸ τοῖσιν ἀναγκαῖον μὲν ῥηθήσεται, ὅς μὴ συλλογισμός ἦν τῶτο· ὅποιοι εἰσι καὶ οἱ ἀμεθόδως περαίνοντες λόγοι παρὰ τοῖς Στωϊκοῖς, οἷον εἰ λέγει τις "τὸ πρῶτον τῷ δευτέρῳ μεῖζον, τὸ δὲ δευτέρον τῷ τρίτῳ, τὸ ἄρα πρῶτον τῷ τρίτῳ μεῖζον." τῶτο γὰρ ἀναγκαῖως μὲν ἔπειθ', ὅς μὴ καὶ συλλογισμῷ, εἰ μὴ προσληφθήσεται τις ἔξωθεν πρότασις ἢ λέγεσθαι τὸ τῷ μεῖζονος μεῖζον καὶ τῷ ἐλάττωονος ἐκείνῳ μεῖζον ἐστίν. τοῖσιν ἐστὶ καὶ τὸ ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Εὐκλείδους στοιχείων θεωρήματι "ἡδε τῆδε ἴσον καὶ ἡδε ἄρα τῆδε ἴση"... καὶ ὅλως τοῖσιν τὸ εἶδος ἐστὶ τῶν λόγων ὅς οἱ νεώτεροι λέγουσιν ἀμεθόδως περαίνοντας, οἷον ἐστὶ καὶ τὸ "ἡμέρα ἐστίν· ἀλλὰ σὺ λέγεις ὅτι ἡμέρα ἐστίν· ἀληθεύεις ἄρα." ὅς γὰρ συλλογισμός τῶτο, ἐστὶ δὲ προσθεσίσης τῆς καθόλου προτάσεως τῆς ὅς τὸ ὃν εἶναι λέγων ἀληθεύει· ἢ προσθεσίσης τῆς ὅς δὲ ἡμέρας ὅσης ἡμέραν εἶναι λέγων τὸ ὃν εἶναι λέγει, συμπέρασμα ἐπὶ τοῖς κειμένοις ὁ ἄρα ἡμέρας ὅσης ἡμέραν εἶναι λέγων ἀληθεύει. διὰ τὸ ὅς τὸς λόγους τὸς μονολήμματος καὶ διὰ τὸς ἀμεθόδως περαίνοντας πρόσκειναι "τῷ ταῦτα εἶναι," καὶ ἐπὶ τὸς μὴ ἔχοντας κυρίως προτάσεις ἀλλ' ὀφείλοντας εἰς ἐκείνας μεταληφθῆναι, ἵνα γένωνται συλλογισμοί, ὡς ὁ λόγος ἔχει ὁ λέγων "μὴ ὅς ἀνακαταμένους ὅς ἀνακαταμένους ὅς ἀνακαταμένους, ὅς δὲ ἐστίν ἀνακαταμένους, καὶ τὸ ἐκ τέτων ἀνακαταθέσθαι· τὰ μέρη ἄρα τῶν ὅσων ὅς ἀνακαταθέσθαι." ὅς καὶ αὐτὸς ἐπὶ τέλει τῷ λόγῳ μνημονεύει· ὅς γὰρ "τῷ ταῦτα εἶναι" τὸ συμπέρασμα, ἀλλὰ δεῖ μεταληφθῆναι τὰς προτάσεις. Alex. f. 8.

συμφήκης αὐτοῖς ἐποιήντο ἐκ τέτων τὸς δικαστάς. ὅτως γὰρ καὶ Δημοκρίτης ἐποίησεν. ἐκὼν παρατονίσας καὶ εἰπὼν παροξυνόντως μίσητος, καὶ τῶν δικαστῶν διορθωσαμένων καὶ λεγόντων ἐξυτόνως μισῶτος, ἀποβλέψας πρὸς Αἰσχίνην ἔφη "ἀκούεις ὅς λέγουσιν, Αἰσχίνην;" τὸ γὰρ ἐκυσίως αὐτὴν παρατονίσαι συμφήκης καὶ Αἰσχίνην ἐποίησεν αὐτῷ τὸς δικαστάς. διὰ ταύτας τὰς αἰτίας τοῖς μονολήμματος ἐκέρχοντο συλλογισμοῖς οἱ ῥήτορες· καλῶς ὅς εἶπε

ὃ ὁ Ἀριστοτέλης "τινῶν" καὶ ὁ τινός, διὰ τὸς εἰρημένους μονολημμάτων συλλογισμῶς. cod. Reg. 2061.

24b δόξει προχείρως σκοπεῖν τῷ τελείῳ συλλογισμῷ τὴν προειρη-
21 μένον ὅρον ἀποδεσφάσαι· εἶπε γὰρ ἐπ' αὐτῷ "τὸ μηδενὸς ὅρον προσ-
δεῖν πρὸς τὸ γενέσθαι ἀναγκαῖον." λέγει δὲ ἀτελεῖ συλλογισμῶν 5
εἶναι τὴν προσδεσφάσαν ἢ ἐνός ἢ πλείονων. εἰ δὲ τῷτο, ὅδ' ἂν
συλλογισμοὶ εἴησαν οἱ ἀτελεῖς. τοῦτο δὲ οἱ ἐν δευτέρῳ χήματι
καὶ τρίτῳ συλλογισμοί, ὅς μᾶλλον πάντων λέγει καὶ αὐτὸς συλλο-
γισμῶς εἶναι. ἀλλὰ καὶ ἀρχόμενος ὡς περὶ συλλογισμῶν τῶν
ἀτελεῶν εἴρηκε· τῶν γὰρ συλλογισμῶν προσέθετο ζητῆσαι ποῖος τέ- 10
λειος καὶ ποῖος ἀτελής· ὧν γὰρ φησι προσδεῖσθαι τὸν ἀτελεῖ, ἔχ' ὡς
ἔξωθεν αὐτῶν ὀφειλόντων προσληφθῆναι λέγει, ἀλλ' ὡς ἐνυπαρ-
χόντων μὲν ἐν τοῖς κειμένοις, δεομένων δὲ δεῖξαι· λέγει γὰρ ἐπ'
αὐτῶν "ἀ ἐξὶ μὲν ἀναγκαῖα διὰ τῶν ὑποκειμένων ὅρων, ὃ μὴν
εἴληπτο διὰ προτάσεων." Alex. f. 8 b.

21b καλῶς εἶπε "πρὸς τὸ φανῆναι" καὶ ὁ πρὸς τὸ γενέσθαι· οἱ μὲν γὰρ
24 τελείῳ συλλογισμοὶ τὸ ἀναγκαῖον ἔχουσιν, καὶ τῷτο φαινόμενον, οἱ δὲ
ἀτελεῖς, ὅποιοι εἰσι πάντες οἱ ἐν τῷ δευτέρῳ καὶ τρίτῳ χήματι,
ἔχουσιν μὲν τὸ ἀναγκαῖον, ὃ μὴν προφανές, ἀλλ' ἐπιζητήσιμος δεῖ ἵνα
τὸ ἐκ τῶν προτάσεων εἰλημμένον ἀναγκαῖον μὴ φαινόμενον δὲ εἰς 20
τὸ ἐμφανές ἀγάγῃ διὰ τῶν ἀντιστροφῶν. Ioh. Phil. f. xi.

24b "ἢ ἐνός ἢ πλείονων." ἔχ' ὅρον λέγει· ὅδ' ἂν ἀξιοῖ, ὥσπερ
25 εἴρηκε, τὸς δεομένους ἔξωθεν τινος ὅρου καλεῖν συλλογισμῶς, ἀλλ'
ἀρσενικαῖς φωναῖς ἐχρήσατο ἀντὶ θηλυκῶν, ὀφείλων εἰπεῖν ἢ μᾶς
ἢ πλείονων, τυχόντων ἀντιστροφῶν... ἀπορθεῖ δὲ τινες πῶς δὲ 25
Ἀριστοτέλης μὴ προσδεσφάσαντες τὸς συλλογισμῶς τὸς ἔξωθεν τι
προσλαμβάνοντας, οἷον ὅρον ἢ πρότασιν, ἀποδέχεται τὸς δι' ἀδύ-
νατον δεῖξαι καὶ συλλογισμῶς αὐτὸς καλεῖ, καίτοι προσδεσφάσαντες
ἔξωθεν τινα... φημὶ πρὸς ταύτην τὴν ἀπορίαν ὅτι τὰ ἐν τῇ εἰς
ἀδύνατον ἀπαγωγῇ παραλαμβανόμενα ἔξωθεν ὃ συνεκτικὰ εἰσι 30
τῷ συλλογισμῷ τῷ κατασκευάζοντος τὸ προκείμενον, ὥσπερ ἔν τ'
εἶναι τὴν ψυχὴν ἀθάνατον, ἀλλὰ τῆς ἀτόπου ὑποθέσεως ἐλεγκτικὰ,
λέγω δὲ τῆς ὅτι θνητῆς. Ioh. Phil. ib.

24b σημειωτέον ὅτι ἔχ' ὁμοίως ἐν τε τούτοις καὶ ἐν τοῖς Ὑστέροις
26b Αναλυτικοῖς (14) ἀποδίδωσι τὸ καθόλου. ἀποδύς δὲ τί ποτέ ἐστι 35
τὸ κατ' ἀπαντός, φησὶν ὅτι "καὶ τὸ κατ' ἀπαντός ὡσαύτως," ὃ τῷτο λέ-
γων ὅτι ταῦτά ἐστι τὸ κατ' ἀπαντός καὶ τὸ κατ' ἀπαντός (ἐναντία γὰρ
ἐστὶν) ἀλλ' ὅτι δύνατον ὁρίσασθαι αὐτὸ ὁρμωμένους ἀπὸ τῶν παρὰ τῶν
κατ' ἀπαντός εἰρημένων· ὅταν γὰρ μηδὲν ἢ λαβεῖν τὸ ὑποκείμενον καθ'
ὃ τὸ κατηγορούμενον ῥηθῇ... Alex. f. 9.

25a τέλος ἔχει τὰ ἐξ ἀρχῆς αὐτῷ προτεθέντα, τρέπεται δὲ λοιπὸν
1 εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς τῶν συλλογισμῶν γενέσεως. ἀλλ' ἐπειδὴ
καὶ τῶν ἐν τῷ δευτέρῳ καὶ τρίτῳ χήματι συλλογισμῶν διὰ τῆς τῶν
προτάσεων ἀντιστροφῆς τὸ ἀναγκαῖον ἀποδείκνυται, ὡς ἀρτίως ἐλέ-
γομεν, διὰ τῷτο πρῶτον ἡβυλῆθη τὰ περὶ ἀντιστροφῆς διδάξαι, 45
ἵνα μὴ ἐκείσε γενόμενος ἀναγκαῖον τὴν λόγον διακόψαι, διδάσκων
ἡμᾶς τί ποτέ ἐστιν ἀντιστροφή, ποσαῶς λέγει, καὶ περὶ ποίας ἀντι-
στροφῆς ἐνταῦθα διαλέγεται, καὶ ἔτι ἐν πόσοις θεωρεῖται ἢ ἀντιστροφή,

καὶ τούτοις πῶς ἔχουσιν πρὸς ἀλλήλα. λέγομεν ἔν πρὸς τὸ πρῶτον
ὅτι ἀντιστροφή ἐστὶν ἰσοστροφή τις· τὸ γὰρ ἀντί, ὡς ἐν ἑτέροις πολ-
λάκις εἴρηκε, τὸ ἴσον σημαίνει παρὰ τοῖς παλαιοῖς, ὡς ἐν τῷ ἀντι-
νεῖρα καὶ ἀντίθεος καὶ ἐν τῷ ἔθει τὸ ἀντίχειρ. Ioh. Phil. f. xi b.

χωρὶς τῆς ὕλης αὐτῆς τὸς τρόπους προσκίθεις ταῖς προτάσεσι,
καθολικὰς ἐπ' αὐτῶν τὰς δεῖξεις ποιεῖ, ὃ παρὰ τὴν δὲ ἢ τὴν δὲ
τὴν ὕλην δεικνύς τὴν διαφορὰν γινωσκόμεν τῶν συλλογισμῶν, ἀλλὰ
παρὰ τὴν προκείμενον τρόπον. ἔσται ἔν αἱ ἀποδείξεις αὐτῶν καθο-
λικαὶ ἰδίαι ἂν εἴεν τῆς περὶ συλλογισμῶν πραγματείας. ὅτι γὰρ
ὡς πρὸς τὴν συλλογιστικὴν μέθοδον τῶν τρόπων τῶν χρησίμων
ὄντων μνημονεύει, ὁ γὰρ ἐκ τῶν εἶναι μὲν προτάσεων καὶ κατ'
ἄλλας
τινὰς τρόπους διαφορὰν· καὶ τὸ καλῶς προσκείμενον καὶ τὸ κακῶς, καὶ
τὸ μακρῶς καὶ τὸ βραχέως, καὶ τὸ ταχέως καὶ τὸ βραδέως τρόποι προ-
τάσεων εἰσι διάφοροι, οἷον Σωκράτης καλῶς διαλέγεται ἢ μακρῶς
15 ἢ συντόμως· ἀλλ' ὅθεν τούτων μνημονεύει ποιούμενος τὴν τῶν
προτάσεων διαίρεσιν, ὅτι μὴδὲν πρὸς γένεσιν ἢ διαφορὰν συλλο-
γισμῶν συντελεῖσι. Alex. f. 10.

"καθ' ἑκάστην πρόσρρησιν" ἀντὶ τῶν καθ' ἑκάστην τρόπον προ- 25a
23 ῥησιν. Ioh. Phil. f. xiii.

τὴν καθόλου ἀποφατικὴν σημαίνει ὑπάρχουσαν. "ἀνάγκη τοῖς 25a
ὅροις ἀντιτρέφειν." σημαίνει τὴν ἀπλὴν ἀντιστροφήν· ἐν μόνοις γὰρ 5
αὕτη τοῖς ὅροις ἀντιτρέφει. id. ib.

ἔτος, φησὶν, ὁ λόγος τῆς προτάσεως ἢ καθόλου ἐστὶν ἢ ἐν μέρει
ἢ ἀπροσδιόριστος· τὴν γὰρ ἀδιόριστον ἀντὶ τῶν ἀπροσδιορίστων λέγει. καὶ
ζητῶμεν ὅτι εἰ ταῦτα μόνον εἰσὶν, ἔκαστος καὶ τὰ καθ' ἑκάστα. λέγο-
μεν ὅτι διὰ τῶν μερικῶν καὶ τὰ καθ' ἑκάστα εἰσάγαγεν· ὅθεν γὰρ ἑτε-
ρόν ἐστι μερικὸν εἰ μὴ καθ' ἑκάστον ἀλῶμενον. ἀλλ' ὅθεν τὰ καθ'
ἑκάστα ἑτερόν τι εἰσὶν εἰ μὴ μερικὸν ὁρίζον. cod. Reg. 2061.

Θεόφραστος μὲν καὶ Εὐδόκμος ἀπλῶς ἐροῦν τὴν καθόλου 25a
ἀποφατικὴν ἀντιτρέφουσαν αὐτῇ· τὴν γὰρ καθόλου ἀποφατικὴν ὠνό- 14
μασαν καθόλου ζηρητικὴν, τὴν δὲ δεῖξαι ἔτι πῶς ποιεῖν. κείδω τὸ α'
κατ' ἀπαντός τῷ β'· εἰ δὲ κατ' ἀπαντός, ἀπέχευται· καὶ τὸ β' ἄρα παν-
τός ἀπέχευται τῷ α'· εἰ δὲ τῷτο, κατ' ὅθεν αὐτῶν. ἔτι μὲν ἔν
ἐκείνοι· ὁ δὲ Ἀριστοτέλης δοκεῖ προχωρῶμενος τῇ εἰς ἀδύνατον
ἀπαγωγῇ ἀντιτρέφουσαν αὐτὴν δεικνύειν... ἀμείνων δὲ λέγειν
περὶ τὰ εἰρημένα δεικτικὰ εἶναι τῶν δειν ἀπέχεσθαι καὶ τὸ β' τῷ
α', εἰ τὸ α' τῷ β' ἀπέχευται· ὁ οἱ περὶ Θεόφραστον ὡς ἐναργὲς ὄν
λαμβάνουσι χωρὶς δεῖξεως. ἐνεστὶ δὲ καὶ διὰ συλλογισμῶν δεῖξαι
διὰ τῶν πρώτων χήματων γινωσκόμεν, ὡς καὶ αὐτὸς προχωρεῖ τῇ εἰς
40 ἀδύνατον ἀπαγωγῇ. εἰ γὰρ τις μὴ λέγοι ἀντιτρέφειν τὴν καθόλου
ἀποφατικὴν, κείδω τὸ α' μὴδὲν τῷ β', εἰ δὲ μὴ ἀντιτρέφει, ἔξω
τὸ β' τινὲς τῷ α'. γίνετο δὲ ἐν πρώτῳ χήματι τὸ α' τῷ α' μὴ
ὑπάρχον· ὅπερ ἄτοπον. ἀλλ' ἀκαίρον τὸ διὰ συλλογισμῶν δεικνύ-
ναι μὴδέπω περὶ συλλογισμῶν εἰδότες· διὰ χρῆσιν ὅ αὐτὸς ἐξέ-
θετο τρόπῳ τῆς δεῖξεως. Alex. f. 11 et 12.

οἱ δὲ τῶν Ἀριστοτέλους ἐταίροι, οἱ περὶ τὸν Θεόφραστον καὶ Εὐδόκ-
μον, σαφέστερον καὶ ἀπλῶς ἐροῦν τῷτο κατασκευάζουσι· φασὶ γὰρ ὅτι
εἰ τὸ α' κατ' ἀπαντός ἐστὶ τῷ β', πάντων τῶν μερῶν αὐτῶν κεχώρι-

ζαι. τὸ δὲ κεχωρισμένον κεχωρισμένον κεχωρίζεται· ὥς τε β' ὑδενί τῷ α' ὑπάρξει. τὸ γὰρ κεχωρισμένον τῶν πρὸς τι ἐστίν (τινὸς γὰρ ἐστὶ κεχωρισμένον), τὰ δὲ πρὸς τι πρὸς ἀντιστρέφοντα λέγει· εἰκότως ἄρα καὶ τὸ β' ὑδενί τῷ α' ὑπάρχει. λαμβάνοντι δὲ τινες τῆς ἀντιστροφῆς ὡς μὴ ἀληθεύσης, καὶ διὰ παραδειγμάτων ἐλέγχουν πειρῶντι τὸν λόγον, λέγοντες ὅτως. ὑδεῖς τοῖχος ἐν παττάλῳ ἐστίν· τὸτο ἀληθές ἐστιν. ἄρα ἔν, φησί, καὶ ἀντιστρέφοντες ὑγιῶς ἀποφαινόμεθα “ὑδεῖς παττάλος ἐν τοίχῳ.” Ioh. Phil. f. xiii b.

25^a 29. ἐνταῦθα γενομένης ἡμᾶς δεῖ ζητῆσαι τίνος χάριν ἐν μὲν τῷ περὶ Ἑρμηνείας ἕκ ἐμνημόνευσεν τῶν τῶν προτάσεων ὁ Ἀριστοτέλης, λέγων δὲ τῆς ἀναγκαῖον μηδενὶ εἶναι καὶ τῆς ἀναγκαῖον παντὶ εἶναι καὶ τῆς ἐνδέχεσθαι παντὶ εἶναι, ὁμοίως δὲ καὶ τῶν μερικῶν, ἀλλ' ἐκεῖ μὲν ὡς περὶ ἀπροσδιορίζων καὶ μόνον ποιεῖν τὸν λόγον, εἰρηκῶς δυνατὸν εἶναι, ἐνδεχόμενον εἶναι, ἕκ ἀναγκαῖον εἶναι, δυνατὸν μὴ εἶναι, καὶ παρακατιῶν ὅπως φεῖ καὶ τὰς ἀκολουθίας ἀλλήλαις ἐξήτει, ὡς περὶ ἀπροσδιορίζων διαλέγει· εἰρηκῶς “τὸ μὲν ἀδύνατον καὶ ἕκ ἀδύνατον τῷ ἐνδεχομένῳ καὶ τῷ δυνατῷ καὶ μὴ ἐνδεχομένῳ ἀκολουθεῖ” (p. 22 a 32). ἐν δὲ τῇ προκειμένη πραγματείᾳ ὡς περὶ προσδιορισμένων προτάσεων τῶν μὲν τρόπος διαλέγει. δεῖ δὲ πάλιν καὶ τὸτο ζητῆσαι, πῶς τὰς προτάσεις αὗται ἐν τῷ περὶ 20 Ἑρμηνείας (c. 12) καταφάσεις εἶπεν, ἐνταῦθα ἀντὶ ἀποφάσεων παραλαμβάνει· τὴν γὰρ “ἀνάγκη μὴ εἶναι” καὶ “ἐνδέχεσθαι μὴ εἶναι” καταφάσεις λέγων εἶναι ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας (οἷς γὰρ ἂν, φησί, τὸ ἐστίν καὶ τὸ μὴ ἐστὶ προσκατηγορήν), κατάφασιν εὐθὺς ποιεῖ, ταύτας νῦν ἀποφάσεις ποιεῖ· βυλόμενος γὰρ δεῖξαι τὴν καθόλου ἀποφατικὴν καὶ τὴν ἀναγκαῖαν τρόπον καὶ τὴν ἐνδεχομένην ἀντιστρέφοντας, ταύταις ἐχρήσατο ὡς, ὡς εἶπον, καταφάσεις ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας φησίν. ἐτι καὶ τὸτο ζητῶμεν, τί δὴποτε τῇ ἀναγκαίᾳ καθόλου ἀποφατικῇ προτάσει μὴ ἀντέθηκε τὴν μερικὴν· τὴν ἀναγκαῖαν καταφατικὴν ἀλλὰ τὴν ἐνδεχομένην. Ioh. Phil. f. xiv b.

25^a 30. εἰ γὰρ μὴ ἐξ ἀνάγκης τὸ β' τῷ α' μηδενὶ ὑπάρχει, ἀλλὰ ἐνδέχοιτό τινι ὑπάρχειν· αὕτη γὰρ ἀναίρεσις καὶ ἀντίφασις πρὸς τὴν καθόλου ἀποφατικὴν ἀναγκαῖαν, ὡς ἐν τῷ περὶ Καταφάσεως δέδεικται λόγῳ· “καὶ τὸ α'” φησί “τῷ β' ἐνδέχοιτό τινι.” ἀλλ' ἔκειτο ἐξ ἀνάγκης μηδενὶ ὑπάρχειν. δοκεῖ δὲ καὶ ἐνταῦθα πάλιν διὰ τῆς ἐνδεχομένης ἐπὶ μέρους καταφατικῆς ἀντιστρέφουσης τὴν δεῖξιν περὶ τῆς ἀναγκαῖας καθόλου ἀποφατικῆς πεποιθῆς, καίτοι μηδέπω περὶ τῶν καὶ τὰς ἐνδεχομένας ἀντιστρέφειν εἰρηκῶς. ἡ δὲ μὲν ἀντικείμενη τῇ καθόλου ἀναγκαίᾳ ἀποφατικῇ τὴν ἐπὶ μέρους καταφατικὴν ἐνδεχομένην εἶχεν ὁμολογούμενον· ἀντιφάσεις γὰρ· διὸ καὶ τὸτο ἔλαβε... 40 ἐπὶ δὲ τῇ ἀναγκαίᾳ τὸ μὲν ἐστίν ἀναγκαῖον ἀπλῶς, τὸ δὲ μὲν διορισμῷ λέγει, ὡς τὸ ἄνθρωπος ἐξ ἀνάγκης παντὶ γραμματικῷ ἔσ' ἂν ἢ γραμματικός. αὕτη ἕκ ἀπλῶς ἐστίν ἢ πρότασις ἀναγκαῖα. δέδεικε δὲ αὐτῶν τὴν διαφορὰν καὶ Θεόφρατος· ὃ γὰρ αἰεὶ γραμματικός ἐστω, ἀλλ' ὑδὲ ἄνθρωπος γραμματικός. ἐπεὶ τοίνυν διαφέρει, δεῖ ἡμᾶς εἰδέναι ὅτι περὶ τῶν ἀπλῶς καὶ κυρίως ἀναγκαῖων τὸν λόγον ποιεῖν νῦν ὁ Ἀριστοτέλης· αἱ γὰρ ὅτως ἀναγκαῖαι ἀντιστρέφουσιν. Alex. f. 12 b.

ὅτι καὶ τῇ καθόλου καταφατικῇ ἀναγκαίᾳ καὶ τῇ ἐπὶ μέρους 25^a καταφατικῇ ἀναγκαίᾳ ἀντιστρέφει ἢ ἐπὶ μέρους καταφατικῇ ἀναγκαίᾳ, ὁμοίως δεικνυσιν ὡς ἔδειξεν ἐπὶ τῆς σερητικῆς καθόλου. εἰ μέλλει γὰρ τὸ α' ἢ παντὶ τῷ β' ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν ἢ τινὶ, τὸ δὲ β' μὴ ὑπάρχειν τινὶ τῷ α' ἐξ ἀνάγκης, ἐνδέχοιτ' ἂν αὐτῷ ποτὲ μηδενὶ ὑπάρχειν· ἀποφασίς γὰρ τῆς ἀνάγκης τινὶ. τὸ ἕκ ἀνάγκη τινὶ ἴσον δύναται τῷ ἐνδέχεσθαι μηδενὶ, ἐπεὶ τὸ ἕκ ἀνάγκη τινὶ καὶ ὑδενὶ ἀνάγκη τὰ αὐτά. ὅτε μηδενὶ ὑπάρχει τὸ β' τῷ α', ὑδὲ ἂν τὸ α' ὑδενὶ τῷ β' ὑπάρχοι· δέδεικται γὰρ ὡς ὑδὲ ἂν τὸ α' ἢ παντὶ ἢ τινὶ τῷ β' ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχοι. παρέλασε δὲ αὐτὸς τὸ παντὶ καὶ ἡρκεῖ τῷ λαβεῖν ὅτι μηδὲ τὸ α' ἐστίν ἐξ ἀνάγκης τινὶ τῷ β'· ἀντὶ γὰρ τῆς εἰπεῖν, εἰ γὰρ μηδενὶ ἀνάγκη, ἀπλῶς εἶπεν “εἰ γὰρ μὴ ἀνάγκη.” ὅτι ὃ πεποιθὲς τὴν δεῖξιν ἐπὶ τῆς ἐνδεχομένης ἀποφατικῆς, δῆλον· ὑδὲ γὰρ ἀντιστρέφειν αὐτὸ δοκεῖ αὐτῇ, ἀλλ' ἐπὶ τὴν ὑπάρχουσαν ἀποφατικὴν ἤγαγε, καὶ ταύτης ἀφελὼν τὴν ἀναγκαῖαν· ὃ ἐδήλωσε διὰ τῆς μηκέτι χρῆσασθαι τῷ ἐνδεχομένῳ, ἀλλ' ἀπλῶς τῷ “εἰ γὰρ μὴ ἀνάγκη” ἢ γὰρ ὑπάρχουσα αὐτῷ ἀντιστρέφουσα καί. ἐξ ὅ δῆλον ὅτι καὶ ἐπὶ τῆς πρὸ ταύτης δεῖξεως τὸ “τὶνι ἐνδέχεσθαι” ἀκέραιον ὡς εἰρημένον ἐκεῖ ἀντὶ τῆς εἰ γὰρ τινὶ ἐνδεχομένης ὑπαρχει. Alex. f. 12 b sq.

ἐν τῷ διαφωρῶς ἢ γραφῇ φέρεται. τινὰ μὲν τῶν ἀντιγράφων 25^a ὅτως ἔχει “εἰ γὰρ ἐνδέχεσθαι μηδενὶ,” τὰ μέντοι ἀκριβέστερα τῶν ἀντιγράφων ἔχει “εἰ γὰρ μὴ ἀνάγκη.” εἰ μὲν ἔν ἢ προτέρα εἴη γραφὴ, ἐρῶμεν ὅτι ὁμοίως ὁ Ἀριστοτέλης ἀντέθηκε τρόπον τῷ πῶ, ποσὸν ποσῷ, ποῖον ποῖῳ. ἀλλ' ἕκ ἀκριβῆς ἢ τοιαύτη γραφὴ· ὃ γὰρ δὴ ἐκ τῆς ὑποθέσεως ταύτης συνάγεται τὸ ἀδύνατον. Ioh. Phil. f. xv b.

τὸ ῥησείδιον τὸτο δοκεῖ ὑπὸ τῆς φιλοσοφίας εἰρησῆς ὡς αἰτίαν 25^a αὐτῆς ἀποδεδωκότος δι' ἣν ἕκ ἀντιστρέφει ἢ μερικὴ σερητικῇ. τὸτο 34. δὲ ἕκ ἐστίν ἀληθές· ὑδαμὺ γὰρ φαίνεται αἰτίαν ἀποδεδωκῶς δι' ἣν ἕκ ἀντιστρέφει ἢ μερικὴ καταφατικῇ, ἀλλὰ μᾶλλον αἰτίαν ἐκάλεσε τὸ παραδείγμα τὸ ἀνωτέρω παρ' αὐτῆς εἰρημένον, ἐνθα ἔλασεν (p. 25 a 24) εἰ γὰρ ὁ ἄνθρωπος ὃ παντὶ ζῶντι, καὶ τὸ ζῶντι παντὶ ἀνθρώπῳ. Ioh. Phil. f. xvi.

τὸ μὲν ἄνθρωπον μὴ εἶναι ἵππον ἐξ ἀνάγκης ἕκ ὑπάρχει, τὸ δὲ 25^b λευκὸν μηδενὶ ἱματίῳ ἕκ ἐξ ἀνάγκης ἕκ ὑπάρχει. διὸ καὶ ἡ 8. αὕτη πάλιν καὶ ἐπὶ τῷ σῶζεσθαι ἀντιστροφῇ ἦτις καὶ ἐπὶ τῷ ὑπάρχοντος ἐγένετο. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῆς ἐν μέρει ἀποφατικῆς. Ioh. Phil. f. xvi b.

τριχῇ ὄντος τῆς κυρίως ἐνδεχομένης, ὡς καὶ ἐν ταῖς Φυσικαῖς 25^b (2 5) εἰρησῇ, τῆς ἐπὶ πλείον, τῆς ἐπ' ἴσης, τῆς ἐπ' ἔλαττον, ... τὰ μὲν 14. ἐπ' ἴσης ἄχρηστα εἰς ἀπόδειξιν· τί γὰρ ἂν τις τὴν κατάφασιν δεῖξειεν ἢ τὴν ἀπόφασιν; πολλῶν δὲ πλείον καὶ τὸ ἐπ' ἔλαττον, οἷον τὸ τεχθῆναι ἐξαδάκτυλον παιδίον· ὑδεῖς γὰρ τὰ σπάνια καὶ ὅτω παρὰ δόξαν συλλογίζεσθαι· περὶ δὲ τὸ ἐπὶ πλείον τῆς ἐνδεχομένης καταγίνεσθαι ἢ συλλογιστικῇ μέθοδος τὸ ἐπὶ τῶν φυσικῶν τεχνημάτων, ὡς ἦδη εἶπαμεν, φημί δὴ τὸ ἐν χειμῶνι ὕσαι καὶ τὸ ἐν ῥήτορα πείσαι καὶ τὸν ἱατρὸν ὑγιαίνειν καὶ τὸν κυβερνήτην σῶσαι τὴν ναῦν. διὰ τὸτο γὰρ

προσέθηκε "ὡς τῷ πεφυκέναι." δῆλον ὅτι περὶ τῶν φυσικῶν αὐτῷ ὁ λόγος. Ioh. Phil. ib.

ἀπορροσί τινες ὅτι διὰ τί τὰ ἐνδεχομένα διαιρημένα εἰς τρία, μόνον τὰ ὡς ἐπὶ τὴν πολλὴν μέμνηται ὁ Ἀριστοτέλης, καὶ τινες ἐπ' αὐτὰ αἱ ἀντιγράφουσαι προτάσεις καὶ τινες αἱ μὴ καταλέγει. καὶ φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι μόνον τὸ πρὸς συλλογιστικὴν ἐστὶ χρεῖαν χρῆσιμον... καὶ ταύτην εἶναι λέγει τὴν κυρίως αἰτίαν τὴν μὴ πρὸς αὐτὴν ἀντιγράφειν τὴν καθόλου ἀποφατικὴν... Θεόφραστος δὲ φησὶ καὶ ταύτην ὁμοίως ταῖς καθόλου ἀποφατικαῖς πρὸς αὐτὴν ἀντιγράφειν. πλὴν ἐν ταῖς μίξεσιν ἔξαι φανερόν. cod. 1917 in marg.

ἐπὶ δὲ τούτων τὴν μὲν καθόλου ἀποφατικὴν ἐνδεχομένην ὡς φησιν ἀντιγράφειν πρὸς αὐτήν, ἀλλὰ δηλονότι πρὸς τὴν ἐπὶ μέρος· τὸτο γὰρ βύλει· τὴν δὲ ἐπὶ μέρος ἀποφατικὴν ἀνάπαλιν πως ἢ ὡς ἐπ' ἐκείνων τῶν τρόπων εἶχον. τὴν δὲ αἰτίαν τῆς τοιαύτης ἀντιγραφῆς φανεράν φησι ποιῆσειν ἐπειδὴν περὶ τῶν ἐξ ἐνδεχομένων προτάσεων συλλογισμῶν λέγει. Alex. f. 13 b.

ὅπερ ἐξ ἀρχῆς ἐξηγούμεν, τί δὴποτε εἰρηκῶς ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας τὰς μὴ τῷ τρόπῳ συναπτόσας τὴν ἀρνητικὴν μόριον καταφάσεις εἶναι ἐκ μεταθέσεως καὶ ἐκ ἀποφάσεις, ἐνταῦθα ὡς ἀποφάσεις παραλαμβάνει, νῦν αὐτὰς ἐπισημειῖται ὅτι εἰ καὶ τῷ γήματι εἰσι καταφατικά, ἀλλ' ὅτι δύναμιν ἔχουσιν ἀποφάσεων. Ioh. Phil. f. xvi b.

διὰ τὸτο αὐτῶν καὶ αἱ ἀντιστροφὰς ὡς καταφατικὰ γίνονται. ὁ γὰρ ἐνδέχεται μηδενὶ ὑπάρχειν, τὸτο ἐνδέχεται καὶ παντὶ ὑπάρχειν, καὶ ὁ παντὶ ἐνδέχεται, καὶ μηδενί· ὁ ἐπ' ἄλλων ἐκ ἑστὶ προτάσεων ἢ μόνων τῶν ὅπως ἐνδεχομένων. καὶ τὸτο ὅτι ἰσοδυναμῶσα ἡ καθόλου ἀποφατικὴ τῇ καθόλου καταφατικῇ, ὅσα καὶ ἄλλως καταφάσεις ὁμοίως ἐκείνῃ ἀναγράφει, καὶ διότι τὸ ἐνδέχεται προσκατηγορούμενον ἔχει· εἰ γὰρ ἴσον δυναμένης τῆς ἀποφάσεως τῇ καταφάσει ἀντιγράφει ἡ καθόλου ἀποφατικὴ, ἀντιγράφει ἂν καὶ ἡ καθόλου καταφατικὴ ἐνδεχομένη πρὸς αὐτήν. τὸτο δ' ἐστὶ ψευδὸς· εἰ γὰρ τὰ ἀ' ἐνδεχομένα τῷ β' μηδενὶ καὶ παντὶ λέγοι τις καὶ τὸ β' τῷ α' ἐνδέχεται μηδενὶ τῷ καὶ παντὶ ἐνδέχεται, εἴη ἂν ἡ καθόλου καταφατικὴ ἐνδεχομένη ἀντιγράφουσα αὐτῇ. ὅπερ ἐκ ἑστὶν ἀληθές· καὶ γὰρ εἰ πάντα ἀνθρώπον ἐνδέχεται λευκὸν εἶναι, ἥδη καὶ πᾶν λευκὸν ἐνδέχεται ἀνθρώπον εἶναι. Ἀριστοτέλης μὲν ὅτι διὰ ταῦτα τὴν καθόλου ἀποφατικὴν ἐνδεχομένην ὡς φησιν ἀντιγράφειν αὐτῇ, Θεόφραστος δὲ καὶ ταύτην ὁμοίως ταῖς ἄλλαις ἀποφατικαῖς φησὶν ἀντιγράφειν. περὶ ὧν τῆς διαφορᾶς, ὅταν περὶ τῶν ἐνδεχομένων λέγωμεν, ἐπὶ πλέον ἐρῶμεν. Alex. f. 14.

ἐφεξῆς τοῖς προειρημένοις λέγειν προσέθετο ὧν ἕνεκα καὶ περὶ ἐκείνων εἶπεν. ἔστι δὲ τὸ διὰ τίνων οἱ συλλογισμοὶ γίνονται, ὅτι διὰ προτάσεων. ἐπεὶ δὲ διὰ ποίας προτάσεων συνθέσεως οἱ συλλογισμοὶ γίνονται, διὰ τὸτο προσέθηκε τῷ "διὰ τίνων" τὸ "καὶ πότε καὶ πῶς." σημαντικὰ δὲ εἰσι τὰ μὲν πότε τῶν συζυγιῶν καὶ τῶν γήματων, ὅτι καὶ ὅρον τινὰ δεῖ κοινωθεῖν τὰς προτάσεις, ἐν αἷς γήμασι καὶ ἐν αἷς συζυγίαις οἱ συλλογισμοὶ, καὶ ἔτι τῆς τῶν προτάσεων ποιότητος· καὶ γὰρ ἐκ πασῶν συντιθεμένων προτάσεων γίνονται συλ-

λογισμοί· ὅτε γὰρ ἐκ δύο ἀποφατικῶν ὅτε ἐκ δύο ἐπὶ μέρος, ὡς δείξει. τὸ δὲ "πῶς" τῶν καθ' ἕνα τῶν σχημάτων συζυγιῶν καὶ τρόπων συλλογιστικῶν ἐστὶ δηλωτικόν· καὶ γὰρ εἰ ἐκ προτάσεων γίνονται συλλογισμοί, καὶ ὅπως συντιθεμένων γίνονται ἀλλ' ἐν ταῖς τῇ οἰκείᾳ... προσέθηκε δὲ τὸ "πᾶς συλλογισμός," καίτοι περὶ τῶν κατηγορικῶν μόνον ποιούμενος τὴν λόγον, ὅτι μόνος τῆς ἡγεῖται κυρίως εἶναι συλλογισμός, ὡς καὶ προῖον δείξει· τῶν γὰρ ἐξ ὑποθέσεως ὁδὸν τὸ προκείμενον συλλογίζεται. Alex. f. 14.

ἄξιον δὲ ζητῆσαι καὶ περὶ τῆς ὀνομασίας αὐτῶν, διὰ τί καὶ 25 ματα αὐτὰ ὁ Ἀριστοτέλης ἐκάλεσεν. φανερὸν ὅτι πανταχῶς φιλοσοφίας ὧν ὁ φιλόσοφος ἐξομολογεῖται βύλει τὰ περὶ τῆς συλλογισμῶν τοῖς καὶ γεωμετρίας, καὶ διὰ τὸτο τοῖς ἐκείσε ὀνόμασι καὶ ἀναλογίαν ἀνταυτὰ ἐκέρχεται. Ioh. Phil. f. xvii b.

ἐπειδὴ ἔστιν ὁ συλλογισμὸς πῶς τις (πιστὺ) γὰρ διὰ τινων ὁ συλλογισμὸς τὸ καὶ δείκνυσιν· καὶ γὰρ τῶν πεπιεσμένων τὸ ἀμφισβητούμενον πιστὸν ὁ συλλογισμὸς ποιῇ, καὶ πᾶσα δὲ πῶς συλλογισμὸς, ὅθεν χεῖρον ἴσως ὀλίγα προειπεῖν περὶ πίσεως· γνωριμωτέρα γὰρ ὅπως καὶ ἡ συλλογιστικὴ πῶς ἔστι. πᾶς δὲ ὁ πιστός· καὶ γὰρ γινώσκον βυθόμενος ποιῆσαι ἐξ ἄλλης ἢ ἄλλων αὐτὸ πιστὺ· αὐτὸ γὰρ ἐξ αὐτῶν ὅθεν δείκνυσιν καὶ πιστὺ, ἐπεὶ πάντ' ἂν ὅπως ἦν πιστά. ἐπεὶ τοῖνυν ἐξ ἄλλης, ἥτοι ἐκ τῶν ὅλων καὶ καθόλου καὶ περιέχοντος δείκνυσιν τὸ προκείμενον, ὁ ἢ μέρος τι ὅν τῶν δι' ὃ καὶ πῶς· ὅπως τι ὅν ἐκ τῶν δεικνύμενων τὸ ὅλον ἢ ἐκ μέρους τινός, τῶν ὑπὸ τὸ ὅλον μερῶν τι. ὅταν μὲν ὅν μέρος ἐκ μέρους παραδεικνύμενον ἢ καὶ πιστὸν, τὸ τοῦτον καὶ ἡ ὅπως γινόμενη πῶς παράδειγμα καλεῖται... ὅταν δὲ ἐκ τῶν μερῶν ἢ τὸ ὅλον πιστὸν τε καὶ δεικνύμενον, τὸ τοῦτον ἐπαγωγὴ καλεῖται, ὅνθρωπος τὴν κάτω γένυν κινεῖ, καὶ ἵππος καὶ κύων καὶ βῆς καὶ πρόβατον, καὶ πᾶν ἄρα ζῶον. λόγος δὲ τῆς ἐπαγωγῆς διὰ τῶν καθ' ἕνα γνωριμῶν καὶ πιστῶν ὁδὸς ἐπὶ τὴν καθόλου ἀγνοῶν. ἀμφω δὲ ταῦτα, ἢ τε ἐπαγωγὴ καὶ τὸ παράδειγμα, τὸ μὲν πιθανόν ἐν αὐτοῖς ἔχει, τὸ δὲ ἀναγκαῖον ἐκ ἔχει. τὸ δ' ἐπὶ πλέον περὶ τούτων τῶν πίσεων καὶ αὐτὰς ἐν τῷ δευτέρῳ δείκνυσιν, αὐτῶν τὴν τε πρὸς τὴν συλλογιστικὴν πίσιν διαφορὰν, καὶ ὅτι αὐτῶν χρησιμοὶ πως ὑπάγονται τῇ πίσει τῇ συλλογιστικῇ· διὸ ὡς πρὸς τὰ προκείμενα ἰκανὰ τὰ νῦν περὶ αὐτῶν εἰρημένα. ὅταν δὲ ἐκ τῶν ὅλων τὸ μέρος λαμβάνῃ τὴν πίσιν, ἡ τοιαύτη πῶς ἢ συλλογιστικὴ καλεῖται, καὶ ἔστιν ἀναγκαστικωτάτη τῶν πίσεων αὐτῇ... τὸ δὲ ἀμφισβητούμενον καὶ εἰς δεῖξιν προτεινόμενον πρόβλημα καλεῖται. εἰπώμεν βραχέα περὶ αὐτῶν. ἔστι δὲ τὸ πρόβλημα τῷ γένει πρότασις· τὸ γὰρ αὐτὸ γένει πρόβλημα καὶ λήμμα καὶ ὁμολόγημα καὶ συμπέρασμα καὶ ἀξιωμα· πάντα γὰρ προτάσεις τῇ χεῖρει τὴν διαφορὰν ἔχοντα· προτιθέμενον γὰρ εἰς δεῖξιν ὡς μὴ γινώσκον πρόβλημα καλεῖται, λαμβανόμενον δὲ εἰς ἄλλης δεῖξιν λήμμα καὶ ὁμολόγημα, ὡς περατῶν καὶ ἰδίως προτάσεις· ἀξιωμα δὲ ὅταν ἀληθές ἢ καὶ ἐξ αὐτῶν γινώσκον, δεδειγμένον δὲ συμπέρασμα... δύο δὲ ὅρων ὄντων τῶν ἐν τῷ προβλήματι, τὸ μὲν ὑποκειμένον τὸ δὲ κατηγορούμενον, ὃν δεῖ ὑπάρχοντα ἢ μὴ ὑπάρχοντα δειχθῆναι τῷ ὑποκειμένῳ, τρίτον τινὸς ὅρον δεῖ πρὸς τὴν

ἐκεῖναι δεῖξιν, ὅς προσληφθεὶς ἡ συνάξει τὰς ἐν τῷ προβλήματι ἡ χωρίσει καὶ διασῃσει. δεῖ δὲ τὸν ἐν προσλαμβάνοντα ἐξωθεν ὅρον χέειν τινὰ ἔχειν ποῖον πρὸς τὰς ἐν τῷ προβλήματι δύο ὁρας. ὅτος δὲ ληφθεὶς μέσος ἀμφοτέρων γίνε[ι] καὶ διαίρει τὸ πρόβλημα καὶ ποιεῖ τὴν μίαν πρότασιν ἐν ἑκατέρῳ αὐτῶν, καὶ αὐτὸς 5 προσλαμβάνόμενος καὶ ἑκατέρῳ συντιθέμενος τῶν ἐν τῷ προβλήματι ὁρῶν ἐν μέρει, ποτὲ μὲν τῷ ὑποκειμένῳ ποτὲ δὲ τῷ κατηγορουμένῳ. καὶ τῷ γνωρίζε[ι] ὁ μέσος ἐξωθεν παρελημμένος τῷ δις λαμβάνε[ι] καὶ ἐν ἀμφοτέροις ταῖς προτάσεσιν εἶναι. καὶ καλεῖ[ι] ἡ τοιαύτη τῶν προτάσεων συμπλοκὴ συζυγία. συζυγία 10 γὰρ ἐστὶ κοινωνία δύο προτάσεων κατ' ἓνα ὅρον ὅς ἐστι μέσος. . . καὶ ἐστὶ μόνον ταῦτα τὰ τρία χήματα, ὅτι καθόλου μὴ ἢ τῷ μέσῳ λήψις ἢ τῶν συζυγιῶν καὶ τῶν χημάτων γεννητική, παρὰ δὲ τὰς προειρημένους τρόπους ἀδύνατον κατ' ἄλλην τινὰ χέειν ἐν τρισὶν ὁροις μέσον ὅρον πρὸς τὰς ἄκρας τὰς δύο συνταχθῆναι, πᾶς δὲ συλ- 15 λογισμὸς ἀπλῆς ἐκ τριῶν ὁρων καὶ δύο προτάσεων, ὡς δεῖξει. ἐπεὶ δὲ καθ' ἑκάστην χήμα καὶ συλλογιστικαὶ τινὲς εἰσι συζυγίαι καὶ ἀσυλλόγιστοι, περὶ τῶν ποιήσε[ι] τὴν λόγον, καὶ δεῖξει πόσοι καὶ τίνες οἱ καθ' ἑκάστην χήμα συλλογισμοί. καὶ πρῶτον γε τὴν λόγον περὶ τῶν πρώτων χήματος, ὡς εἶπον, ποιεῖ[ι]. εἰκότως γὰρ πρῶτον τὸ ἐν ᾧ ὁ μέ- 20 σος ἐστὶ πρὸς τὰς ἄκρας χέει μόνον ἀλλὰ καὶ τῇ τάξει μέσος ἐστὶ καὶ τῇ θέσει. οἷς γὰρ χήμασι τῆς γενέσεως ὁ μέσος ὅρος αἰτίας, τῶν καὶ τῆς τάξεως ἂν εἰκότως αὐτὸς εἴη κύριος. προτάσει ἂν τὸ τὸ χήμα τῶν ἄλλων, ἐν ᾧ τυγχάνει μέσος ὁ αὐτὸς ὡς κατὰ πάντα. ἔτι οἱ μὲν ἐν τῷ χήματι γινόμενοι συλλογισμοὶ τέ- 25 λειοὶ εἰσιν, ἀτελεῖς δ' οἱ ἐν τοῖς ἄλλοις καὶ παρὰ τὴν βοήθειαν. πρότερον δὲ τὸ τέλειον τῷ ἀτελεῖ. ἔχει δὲ καὶ τὰ δύο χήματα τὴν γενέσιν ἀπὸ τῶν πρώτων. . . ἀλλὰ καὶ ὅντος συλλογισμὸς τῷ μὲν ἀποδεικτικῷ τῷ δὲ διαλεκτικῷ τῷ δὲ σοφιστικῷ, καὶ τιμωτάτης μὲν τῷ ἀποδεικτικῷ, δευτέραν δὲ ἔχοντος τάξιν τῷ διαλεκτικῷ καὶ τρίτην 30 τῷ σοφιστικῷ, τῷ μὲν ἀποδεικτικῷ τὸ πρῶτον χήμα οικειότατον (οἱ γὰρ ἀποδεικνύοντες κυρίως καθόλου καταφατικά συμπραίνον[τες]). διὰ τοῦτων γὰρ ἡ ἀπόδειξις, ἡ μόνον διὰ τῶν πρώτων δεικνύ[ει] χήματος. ὅθεν εὐλόγως καὶ διὰ τῶν πρώτων, τῷ δὲ διαλεκτικῷ τὸ δεῦτερον. χεῖ δὲ ὁ διαλεκτικὸς ἀεὶ τὰ τιθέμενα ὑπὸ τῶν προσ- 35 διαλεγόμενων ἀνασκευάζειν πειρώμενος ἀποφατικά συνάγει, τῶν δὲ τὸ δεῦτερον ἀνάκει[ι] χήμα. οἱ δὲ σοφισταὶ ἀδιόριστα ἔρω- τῶντες καὶ συνάγοντες τῷ τὸ ἀδιόριστον ἴσον δύνανται τῷ ἐπὶ μέρους, ἐπὶ μέρους δὲ πάντα ἐν τῷ τρίτῳ χήματι συνάγε[ι], οικεῖον ἂν τὸ ἐχέον τὸ χήμα. Alex. f. 14 b - 16 b. cf. Ioh. Phil. xvii sq.

τὸ δὲ γ' ὕλη χείρονι πάντων ἔστι. . . ζ' . . . καὶ εἰκοι τὸ μὲν πρῶτον χήμα θεῶν δύο τισὶ χαρακτηριζόμενα, δημιουργικῷ καὶ γνωστικῷ. καὶ εἰκοι τὸ μὲν πρῶτον χήμα θεῶν, τὸ δὲ β' καὶ τὸ γ' γνωστικῷ καὶ δημιουργικῷ. cod. Reg. 2061.

ἐν ᾧ γὰρ χήματι ὁ μέσος αὐτός τε ἐν ἄλλῳ ἐστὶ καὶ ἄλλος ἐν 25 τῷ, τὸ δὲ ἐστὶ πρῶτον χήμα. ὁ γὰρ μέσος ἐν τῷ τῷ μὲν κατη- γορεῖ[ι] τῶν ὁρων, τῷ δὲ ὑπόκει[ι]. μέσος δὲ λόγον ἐκ καθόλου ἀπο- δέδωκεν ἀλλὰ τὸ ἐν πρῶτῳ χήματι. εἴη δ' ἂν καθόλου μέσος ὅρος ἐν συζυγίᾳ ὁ δις λαμβανόμενος, καὶ ὁ ἐν ἀμφοτέροις ὡς ταῖς προτάσεσιν, καὶ καθ' ὃν κοινωνῶσιν αἱ ἐν ταῖς συζυγίαις προτάσεις ἀλλήλαις. ἐδήλωσε διὰ τῆς λέξεως καὶ τὴν αἰτίαν τῷ πρῶτον εἶναι χήμα τὸτο, εἰπὼν "ἀνάγκη τῶν ἄκρων εἶναι συλλογισμόν τέ- 30 λειον." ἐν ᾧ γὰρ οἱ τέλειοι συλλογισμοί, τὸτο εἰκότως χήμα πρῶ- τον." Alex. f. 17 b.

δόξει ἂν ἴσως ὁ αὐτὸς ὁρισμὸς εἶναι τῶν τε ἄκρων καὶ τῷ μέσῳ, 35 ὡς καὶ ἐστὶ. δεῖ γὰρ ἐπὶ τῶν προσπακύνειν τὸ μόνως, καὶ ὅτως ὁρθῶς ἀποδιδομένους ἂν εἴη, ὡς ἂν εἰ ἔλεγεν "ἄκρα δὲ τὸ αὐτὸ τε ἐν ἄλλῳ ὃν μόνως, καὶ ἐν ᾧ ἄλλῳ ἐστὶ μόνως." Ioh. Phil. f. xx.

ἐδόξαξε δὲ ἡμᾶς ὅτι τὸ ἐν ὅλῳ εἶναι ἕτερον ἑτέρῳ καὶ τὸ κατὰ 39 παντὸς λέγε[ι] θάτερον θατέρῳ ταυτὸν ἐξιν. χρυσάμενος ἔν τῷ ἐν ὅλῳ ἐν τῇ τῷ χήματος ἐκθέσει μεταλαβὼν τῷ κατὰ παντὸς χρῆ[ι], ἂν ἐξιν ἀμφὺ ἐν τῇ καθόλου καταφατικῇ προτάσει. ὑπομνησκει δὲ ἡμᾶς πῶς καὶ τὸ κατὰ παντὸς ἀποδεδωκεν (ὅταν γὰρ μὴδὲν ἢ λαβεῖν τῷ ὑποκειμένῳ καθ' ὅ τὸ κατηγορούμενον ἐκ ῥηθῆσε[ι]), ὑπὲρ τῶ ἐν- δέξε[ι] ὅτι ὁδεὸς ἐξωθεν ἐπὶ τῆς τοιαύτης συναγωγῆς χρεῖα πρὸς τὸ φανερόν γενέ[ι] τὸ ἀναγκαῖον, ἀλλ' ἱκανὰ τὰ κείμενα. Alex. f. 18.

δεύτερος ὅτος τρόπος τῷ πρώτῳ χήματός ἐστιν, ἐκ τῆς μεί- 40 ζονος καθόλου ἀποφατικῆς τῆς δὲ ἐλάττονος καθόλου καταφατικῆς καθόλου ἀποφατικὸν συνάγων συμπέρασμα. Ioh. Phil. f. xx.

ἀκολουθεῖν μὲν εἶπε τὸ κατηγορεῖ[ι]. τὸ γὰρ κατηγορούμενον ἀκο- 45 λυθεῖ τῷ ὑπ' αὐτό. εἰπὼν δὲ περὶ τῶν συλλογιστικῶν συζυγιῶν τῶν ἐν τῷ πρῶτῳ χήματι, εἰ καθόλου εἶεν ἀμφοτέροις αἱ προτά- σεις, παρατίθε[ι] καὶ τὰς ἀσυλλογίους. . . ὅτι γὰρ ὅτως ἐχουσὶν τῶν προτάσεων ὅθεν ἀναγκαῖον συνάγει, ὅ ἐξιν ἴδιον συλλογισμόν, αὐτὸς μὲν δεικνύσι τῇ τῆς ὕλης παραθέσει. καὶ γὰρ καθόλου καταφα- τικὸν ἐπὶ τινος ὕλης δεῖξει δυνάμενον συνάγε[ι], καὶ πάλιν ἐπ' ἄλ- λης καθόλου ἀποφατικόν. ὁ ἐναργέστατος σημειῖον τῷ μηδεμίαν ἔχειν τὴν συζυγίαν ταύτην ἰχὺν συλλογιστικὴν. . . νῦν δὲ ἡμεῖς προαῶμεν καὶ τὴν αἰτίαν τῷ ἀσυλλόγιστον εἶναι τὴν συζυγίαν τὴν ἐκκειμένην. εἰ γὰρ τὸ γ' ἐν μὴδὲν τῷ β', τὸ β' κατ' ὅδεον τῷ γ', ὅθεν ἄρα ἔσται λαβεῖν τῷ γ', καθ' ὅ τὸ β' ῥηθῆσε[ι]. κεχώρισται δὲ τὸ γ' τῷ β', καὶ κατ' ὅδεον αὐτῷ συνήπ[η]. τὸ δὲ γε α' κατὰ παντὸς τῷ β' κατὰ. ἀλλ' ἐπεὶ τὸ κατὰ παντὸς τινος λεγόμενον δύνανται καὶ ἐπὶ πλέον εἶναι αὐτῷ (διὰ τὸτο γὰρ ὁ κατηγορούμενος ὅρος μεῖζων κα- 50 λεῖ[ι]), δύνανται τὸ α' τοῦτον εἰληφθῆναι ὡς πᾶν τε τὸ β' περιελήφει- ναι καὶ ἔτι ἔχειν τινὰ μέρη ὑπερπίπτοντα τὴν τῷ β' περιληφθῆναι. οἷς δὲ ὑπερπίπτει τῷ β' τὸ α' μέρεσιν αὐτῷ, δύνανται τῷ τῷ γ' περι-

25 b ἀρχὴ τῶν τριῶν χημάτων. ἐν τοῖς προτελείοις τῶν χημά- 32. των ἐπὶ τινὰ κεφάλαια ζητήσωμεν, α' τί ἐστὶ χήμα, β' διὰ τί λέγε[ι] χήμα, γ' διὰ τί τρία χήματα, δ' τίς ἡ αἰτία τῆς τάξεως, διὰ τί τὸ μὲν α' λέγε[ι] τὸ δὲ β' τὸ δὲ γ', ε' πόσαι συλλογι- καὶ προτάσεις συνάγονται ἐν ἑκάστῳ χήματι, ς' πῶς τὰ κοινὰ 45 τῶν τριῶν χημάτων, ζ' τί ἴδιον ἑκάστου χήματος. . . τετάρτη αἰτία (τῆς τάξεως) ὅτι εἰκοι τὸ α' χήμα ψυχῇ μέσῳ ἔστι ἐνύλων καὶ αὐλῶν, τὸ δὲ β' φύσει τῶν ὑπ' αὐτὴν πρεχέσῃ καὶ ὑπερβαίνουσῃ,

λαμβάνειν καὶ μὴ περιλαμβάνειν. γίνετο ἔν παρὰ τὴν τῆς ὕλης διαφορὰν τὰναντία ἀληθῆ ἐπὶ τῆς ταιαύτης τῶν προτάσεων συμπλοκῆς. αἱ δὲ ἕτως ἔχουσι συμπλοκὴ ἀσυλλόγιστοι. ἔσω ᾧ τὸ μὴ α' ζῶον, τὸ δὲ β' ἄνθρωπος, τὸ δὲ γ' ἵππος· ζῶον παντὶ ἀνθρώπῳ, ἄνθρωπος ὑδενὶ ἵππῳ, ζῶον παντὶ ἵππῳ· τῷ ᾧ ὑπερεκ- 5 πίπτειν τῷ ἀνθρώπῳ τὸ ζῶον περιέχει καὶ τὸν ἵππον, καὶ τὴν τῷ μέσῳ κοινωνίαν αὐτὸς καὶ αἰτίαν. ἐὰν δὲ ἀντὶ τῷ ἵππου λίθος τεθῇ, ἢ μὴ ἀλήθεια τῶν προτάσεων ὁμοία· καὶ ᾧ τὸ ζῶον καὶ παντὸς ἀνθρώπου, καὶ ἄνθρωπος κατ' ὑδενὸς λίθου, καὶ τὸ ζῶον κατ' ὑδενὸς λίθου. ἀδόκιμος δὲ αὕτη ἡ συζυγία, ἔκ αὐτῇ τὴν ὕλην εἰδοποιῶσα ἀλλὰ 10 συμμεταπίπτουσα τῇ ἐκείνης διαφορᾷ καὶ μηδὲν ἀναγκαῖον συνάγῃσα ἐκ τῶν κειμένων. Alex. f. 18 b sq.

26a αἰτία δὲ τῷ μηδὲν συνάγειν ἐν τῇ ταιαύτῃ συζυγίᾳ συλλο- 9. γιστικῶς, ὅτι ὁ μέσος ὑδεμίαν ἔχει χέσιν πρὸς ὑδέτερον τῶν ἄκρων, ἀλλ' ἕτως ἔχει ὡς εἰ καὶ μηδὲ τὴν ἀρχὴν ἐλήφθη. περὶ δὲ τῶτον 15 ὁ συλλογισμός. Alex. f. 19.

26a 14. δόξει ἔκ ἀναγκαῖον εἶναι, εἰ ἔστι καθόλου ἀποφατικὸν συμ- πέρασμα συλλογιστικῶς γεγονός, καὶ τὸς ὅρους ἕτως ἔχειν, ὡς εἰρήκαμεν, ἐν τῇ δευτέρᾳ συζυγίᾳ τῶν ἐν πρώτῳ χήματι· δύνατο ᾧ ταῦτ' ἐν συμπεράσματι συλλογιστικῶς δειχθῆναι καὶ ἄλλως ἐχόντων 20 τῶν ὅρων· καὶ ᾧ ἐν δευτέρῳ χήματι τὸ καθόλου ἀποφατικὸν δείκνυτο, καὶ διχῶς γε· ὥς· ἔκ ἀληθὲς δόξει τὸ "ὄντος συλλογισμῷ τὸς ὅρους ἀναγκαῖον ἔχειν ὡς εἵπομεν." δεῖ ἔν προσυπακύνειν, ἵν' ἀληθὲς ᾗ τὸ λεγόμενον, καὶ ἐν τῷ χήματι, ὡς προείρηκε διὰ τῷ "καθόλου μὴ ὄντων τῶν ὅρων τῷ χήματι." ὥς καὶ ἂ ἐπι- 25 φέροι περὶ τῶν ἐν τῷ χήματι λέγει. δύνατο δὲ τις καὶ ἐπὶ τῶν ἐν δευτέρῳ χήματι τῶν τὸ καθόλου ἀποφατικὸν συναγόντων λέγειν τὸ εἰρημένον καὶ ἀρμύζειν· καὶ ᾧ καὶ ἐκεῖ, εἰ καὶ μὴ ἡ τάξις τῶν προτάσεων ἕτως κεῖτο, ὡς ἄλλως ἐχόντων τῶν ὅρων πρὸς ἀλλή- λους καὶ ἕκ ὡς ἐν τῷ πρώτῳ χήματι, ἀλλὰ καὶ τότε δυνάμει ἕτως 30 ἔχουσι. καὶ γὰρ τὴν εἰς τὸ πρῶτον χήμα διὰ τῶν ἀντιστροφῶν τῶν προτάσεων ἀνάλυσιν δείκνυντο συλλογιστικῶς ἔσται αἱ συζυγίαι· ὥς καὶ τότε ἕτως ἔχουσιν οἱ ὅροι πρὸς ἀλλήλους ὡς εἴρηκεν ἐπὶ τῆς ἐν τῷ πρώτῳ χήματι δευτέρας συζυγίας· εἰς ᾧ ταύτην ἀνάγοντο οἱ καθόλου ἀποφατικοὶ ἐν δευτέρῳ συνάγοντες χήματα, ὡς προῖων 35 δείξει. id. ib.

26a 17. ἕτερον· δύνατο ᾧ καὶ ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ προτάσει τῶν ὅρων ὁ μὴ καθόλου εἶναι ὁ δ' ἐν μέρει, καθόλου μὴ ὁ ὑποκείμενος ὅρος λαμβανόμενος, ἐν μέρει δὲ ὁ κατηγορούμενος, ὃ μέρος καὶ τῷ ὑποκειμένῳ 40 λέγειτο... ἵν' ἔν ἐν συμπλοκῇ προτάσεων δηλώσῃ τὸ καθόλου καὶ ἐν μέρει τῶν ὅρων καὶ μὴ ἐν προτάσει μιᾷ μὴ ἐν ἀντιστροφῇ, προσέθηκε τὸ "πρὸς τὸν ἕτερον," τετέστιν ὅταν καθόλου κατηγορεῖται τις ὅρος, καὶ ὅτος ἄλλος τινὸς ἐπὶ μέρους κατηγορεῖτο. ἢ ἔτι ἀπλά- σερον, ὅταν ὁ αὐτὸς ὅρος πρὸς μὴ ἄλλον ὅρον καθόλου ᾗ, πρὸς δὲ 45 ἄλλον ἐπὶ μέρους ἐν τῇ προειρημένῃ συμπλοκῇ. Alex. f. 19 b.

26a 21. τὸ δὲ "ἢ ἄλλως πως ἔχουσι" δηλωτικόν ἐστι τῷ, ἂν μὴ ἡ μεί- 21. ζων τὸ ἐπὶ μέρους εἶναι μεταλλάξαι, ἢ δὲ ἐλάττων τὸ καθόλου· ἕτως

ᾧ ἔχουσιν· καὶ γίνετο συλλογισμός. δύνατο δὲ καὶ τὸ ὅταν πρὸς τὸ ἐλάττων τὸ καθόλου μετενεχθῇ, καὶ ὅσον γε ἐπὶ τοῖς φερομένοις, τε- 5 τέστι τὸ λεγόμενον. καὶ εἴη· ἂν τὸ "καὶ ἄλλως πως ἔχουσιν οἱ ὅροι" εἰρημένον περὶ τῆς ἐλάττωντος προτάσεως, ἂν μὴ μεταλλάξαι μὴ αὕτη τὸ καθόλου, μένους δὲ ἐπὶ μέρους ἀποφατικῇ ληφθείη. id. ib.

δεῖ πάντων τῶν λεγομένων ἀκύνει ὡς ἐπὶ τῷ πρώτῳ χήμα- 10 τος λεγομένων· καὶ ᾧ καὶ τὸ νῦν λεγόμενον ἕτως ἔχει ἐν τῷ πρώτῳ χήματι. Alex. f. 20.

πάντες δὲ οἱ προειρημένοι τέλει· πάντες ᾧ τῷ καὶ παντὸς 26a μόνῳ ἢ τῷ καὶ μηδενὸς χρώμενοι, ὃ ἐστὶ κείμενον, φανεράν τὴν 28. συναγωγὴν ἔχουσιν. id. ib.

εἴρητο ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας (c. 7) τῷ Ἀριστοτέλει ὅτι ἰσοδυναμῶσιν αἱ ἀδιορίστοι προτάσεις ταῖς μερικαῖς. Ioh. Phil. f. xxi.

ἔτι δὲ παρὰ τῷ τῷ εἰσὶν οἱ καλόμενοι ἀντανακλώμενοι, οἱ 26a καὶ ἐκ τῶν γίνονται μόνῳ τῷ συμπεράσματος ἀντιστρέφοντος καὶ 30 τὴν οἰκείαν ἀντιστροφήν. ὅταν εἰ τὸ συμπεράσματι ἐστὶ καθόλου ἀποφατικόν, ἔσται ὁ ἀντανακλώμενος ὡς· λίθος κατ' ὑδενὸς ζῶου, ζῶον καὶ παντὸς ἀνθρώπου, λίθος κατ' ὑδενὸς ἀνθρώπου, καὶ ἀνθρω- 35 πος κατ' ὑδενὸς λίθου. Ioh. Phil. f. xxi b.

εἰπὼν "τὸ δὲ β' παντὶ τῷ γ' ὑπάρχει" ἐκέτι ἐπήγαγεν "ἢ 26a μὴ ὑπάρχει," διότι αἱ μὴ μερικῇ ἰσοδυναμῶσιν ἀλλήλαις καὶ δύνατο 34 ἅμα συναληθεύειν καὶ διὰ τῷ καινῇ καὶ αἱ περὶ αὐτῶν ἀποδείξεις, αἱ δὲ καθόλου συναληθεύειν ἐν δύνατο, ὡς ἐδείκνυτο ἐν τῷ περὶ Ἑρ- 35 μηνείας (c. 7). id. ib.

σημειωτέον δὲ ὅτι ἐν ᾧ μὴ ἂν συζυγίᾳ ἢ ἐλάττων καθόλου ἐστὶ 26a καταφατικῇ, τῆς μείζονος ἕτης ἐπὶ μέρους, τὸ ἀσυλλόγιστον διὰ 36 τὴν μείζονα ἐπὶ μέρους ἔσαν, ἐν ᾧ δὲ τῆς μείζονος ἐπὶ μέρους ἕτης ἢ ἀδιορίστῃ ἢ ἐλάττων καθόλου ἐστὶν ἀποφατικῇ, τὸ ἀσυλλόγιστον παρ' ἀμφοτέρων τῶν προτάσεων· καὶ ᾧ παρὰ τῆς μείζονος (ἐπὶ 40 μέρους γάρ) καὶ παρὰ τῆς ἐλάττωντος, ὅτι ἀποφατικῇ. Alex. f. 20.

δείξας δὲ διὰ τῶν πρώτων ἀσυλλόγιστος συζυγίας ἐφ' ᾧ 26a μείζων ἦν ἐπὶ μέρους, νῦν δείκνυσιν ἀσυλλόγιστος καὶ ἐν αἷς ἕτης 39 τῆς μείζονος καθόλου ἢ καταφατικῆς ἢ ἀποφατικῆς ἢ ἐλάττων ἐπὶ μέρους ἐστὶν ἀποφατικῇ. δι' ὃ δείκνυντο πῶς εἶπεν ἐν τοῖς ἐπάνω τὸ "ὅταν δὲ πρὸς τὸ ἐλάττων ἢ καὶ ἄλλως πως ἔχουσιν οἱ ὅροι (p. 26 a 20)." γίνετο δὲ ἐν ταῖς ταιαύταις συμπλοκαῖς τὸ ἀσυλλόγιστον 40 πάλιν περὶ τὴν ἐλάττωνα ἔσαν ἀποφατικῇ. Alex. f. 20 b.

ἐμνημόνευσε δὲ τῷ ἕτως ἀδιορίστῃ καὶ Θεόφραστο ἐν τῷ περὶ 26a 14. Καταφάσεως. τὸ ᾧ εἶναι τι τῶν καὶ τὸ ἕτερον εἶναι ἀδιορίστῃ λέγει, τὸ μὴ εἶναι τι τῶν, ὅτι καὶ πάντων ὄντων ἀληθὲς καὶ τῶν μὴ ὄντων τῶν δὲ μή, τὸ δὲ τὸ ἕτερον εἶναι, ὅτι καὶ τῷ ἀληθὲς καὶ ἀμφοτέρων ὄντων καὶ τῷ ἑτέρῳ μόνῳ. ἐπεὶ τὸ ἀληθὲς ταῖνυν ἐ διώ- 45 ρισται τῷ ἐπὶ μέρους ἀποφατικῷ, ἀλλ' ἔστι καὶ ἐπὶ τῷ ἐπὶ μέρους ἰδίως ἀποφατικῷ καὶ ἐπὶ τῷ καθόλου ἀποφατικῷ ἀληθεύμενον... Alex. f. 21 b.

εἰ ᾧ ἦν συλλογιστικῇ, ἔδει καὶ ὅτε ἕτως ἀληθὲς λαμβάνετο ἢ 26a ἐπὶ μέρους ἀποφατικῇ τῷ ὑπὸ τὴν καθόλου ἀποφατικῇ εἶναι· ὑδεν 49.

ἢ ἔλαττον ἀληθές ἐστι καὶ τότε ἢ ὅτε καθ' ἑαυτὴν λαμβάνοιτο μὴ διαβάλλεσθαι μηδὲ διαλέγεσθαι τῇ τῆς ὕλης παραθέσει· τὸτο ἢ ἐδῶλυσεν εἰπὼν "ἢν ἢ καὶ ἐπὶ τούτων." δεῖ δὲ καὶ ἐπὶ τῆς ἐξῆς λέξεώς ἀντὶ τῆς δὲ τῆς γὰρ σύνδεσμον μεταλαβεῖν· γίνεσθαι ἢ ὅπως σαφέστερον τὸ λεγόμενον· ὁμοίως ἢ δειχθῆσθαι ὡσανεὶ εἰ καὶ καθόλου ἢν γενητικὸν εἰλημμένον· ἀδιόριστον δὲ εἶπε τὸ μὴ, ἔχ' ὡς τῆς προτάσεως ὕψους ἀδιορίστου (διωρισμένη γὰρ, εἴγ' ἐστὶν ἐπὶ μέρος, τὸ δ' ἐπὶ μέρος διορισμός, ὡς περ καὶ τὸ καθόλου) ἀλλ' ὡς τῆς ἀληθείας τῆς ὑπ' αὐτῆς σημειωμένης μὴ διωρισμένης τῷ δύνασθαι ἀληθές αὐτὸ εἶναι, καὶ εἰ μηδενὶ ὑπάρχει ὃ λαμβάνεται τινι μὴ ὑπάρχειν, ὡς ἤδη προεῖπον. Alex. f. 21 b sq.

26 b διαζήματα τὰς προτάσεις καλεῖ δι' ἢν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν
21. εἰπομεν αἰτίαν, καὶ τὴν ζήτησιν λέγου γεωμετρικόν· ὡς περ ἢ ἐκεῖνοι τὰ μὴ σημεία πάντων ἀπλῆστερα ὄντα καὶ οἷον ἀρχοειδέστερα ὅπως καλεῖσθαι, τὰ δὲ ἀπὸ τούτων, ταῦτά τε τὰς γραμμάς, διαζήματα, 15 ἔτι δὲ τὰ ἐκ τούτων συγκαίμενα χήματα, τὴν αὐτὴν τῶν καὶ αὐτὸς τὸ μὴ ὄνομα καὶ τὸ ῥήμα, ἃ ἐστὶν ἀπλῆστερα καὶ εἰς ἀναλύειν ὁ συλλογισμός, ὅπως ὠνόμασεν, τὰς δὲ ἐκ τούτων συγκαίμενας προτάσεις διαζήματα, τὰ δὲ ἐκ τούτων αὐτῶν χήματα. Ioh. Phil. f. XXIII.

26 b ὁλόν δὲ τὸ αἶτιον τῶν ταυταύτων συμπληρῶς πάσας ἀσυλ-
24. λογίσεις εἶναι· τῷ ἢ μὴ εἰληφθαι καθόλου ὁ μέσος ἢ καὶ ταύτην ἀμφοτέρους κοινωνῶν ἀλλὰ δυνάμενος τίθεσθαι κατ' ἄλλο καὶ ἄλλο χερόν ἔδωκε μέσος ἐστὶν αὐτῶν. εἰκότως δὲ ἐκ δύο ἐπὶ μέρος προτάσεων ἔδωκε συνάγειν συλλογιστικῶς, ὅτι καὶ ἢ ἢ συλλογιστικῇ πίσις διὰ τῆς καθόλου πιεσθῆσθαι καὶ δεικνύναι τι τῶν ὑπ' αὐτό. ὅσοι 25 δὲ ἤρυντο ἐκ δύο ἐπὶ μέρος συλλογιστικῶς τι συνάγεσθαι, ὡς οἱ τὸς παρὰ τοῖς Στωϊκοῖς λεγόμενες ἀμεθόδως περαινόντας παρεχόμενοι εἰς δεῖξιν τῶν καὶ ἄλλα τινὰ παραδείγματα ἀπορρίζοντες, ἢ διαβαλλέτωσαν τὰ ὑπ' Ἀριστοτέλους εἰρημένα παραδείγματα εἰς ἔλεγχον τῶν εἶναι ἀσυλλόγιστον τὴν τοιαύτην συμπληρῶν, δεῖξαντες 30 αὐτὴν ψευδῆ, καὶ λέγουσιν ἂν τι· εἰ δὲ μὴ, ἴσως ἂν ὅτι ἰκανὸν καὶ τὸ ὄντι παρατεθέν ἀσυλλόγιστον ἐργάζεσθαι συζυγίαν, πρὸς τῷ καὶ τὰ παραδείγματα ἃ παρέχοντο μὴ τοῖς λαμβανομένοις καὶ τεθειμένοις ἔχειν ἐξ ἀνάγκης ἐπόμενον τὸ συμπέρασμα, μηδὲ τῷ ταῦτα εἶναι ἀλλὰ τῷ ἀληθῆ εἶναι ἐπ' αὐτῶν τὴν καθόλου πρότασιν, παρ' ἢ 35 ἔχοντες τὸ συμπέρασμα, ἐν τῇ τῶν προτάσεων συλλήψει παραλείποντες ἐκείνην, τὴν ἐλάττωσαν εἰς δύο διαιρῶσιν· πάντες ἢ ὅπως συνάγουσι τῶν λεγόμενων ὑπ' αὐτῶν ἀμεθόδως περαινέιν οἱ τὰς δύο προτάσεις ἐπὶ μέρος ἔχοντες. ῥάδιον δὲ ἐπὶ τῶν παραδειγμα- 40 των ὡς παρέχοντο τὸτο δεικνύναι. καὶ τὰλλα δὲ ὅσα ἡμαρτημέ- νως λαμβάνουσι, βιαζόμενοι δεικνύναι συλλογιστικὴν τὴν τοιαύτην συζυγίαν, ἢ χαλεπὸν ἐλέγχειν. Alex. f. 22.

26 b διὰ ταῦτα μάλιστα πρῶτον τὸτο τὸ χήμα. διὸ καὶ αὐτὸς
23. ταῦτα πάντα προεῖπον ἐπὶ ἡγήγεκε "καλῶ δὲ τὸ τοῦτον χήμα πρῶτον," ὡς ἀποδοτικῶς τὰς αἰτίας τῶν τούτων εὐλόγως καλεῖν 45 πρῶτον. αὐτὸς μὴ τῶν τῶν ἐγκειμένων συλλογισμῶν δ' εἰδείξε προηγουμένως ἐν τῷ πρώτῳ χήματι γινόμενος, Θεόφραστος δὲ προσέθηκεν ἄλλους πέντε τοῖς τέσσαρσι τούτοις ἕκτι τελεῖς ἔδωκε

ἀναποδείκνυσι ἄντας, ὡς μνημονεύει καὶ Ἀριστοτέλης, τῶν μὲν ἐν τῷ τῷ βιβλίῳ προελθόντων, τῶν δὲ ἐν τῷ μὲν τῷ τῷ δευτέρῳ κατ' ἀρχάς, τῶν μὲν τριῶν τῶν καὶ ἀντιστροφῆν τῶν συμπερασμάτων γνωσμένων, τῶν τε πρώτων ἀναποδείκνυσι καὶ τῶν δευτέρων καὶ τῶν τρίτων, ἐν τῷ δευτέρῳ καὶ τὰς ἀρχάς (p. 53 a 3), ἐν οἷς ζητεῖ εἰ ἐνδέχεται πλείονα συμπεράσματα γενέσθαι ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς κειμένοις, τῶν δὲ καταλειπομένων δύο ἐν τούτοις οἷς λέγει ὅτι τῶν ἀσυλλογίστων συζυγιῶν αἱ μὴ ὁμοιοχήμενες τελείαι εἰσιν ἀσυλλόγιστοι, ἐν δὲ ταῖς ἀσυλλογίστοις ταῖς ἐχέσαις τὸ ἀποφατικὸν καθόλου καὶ ἔσας ὁμοιοχήμενοι συνάγεται τι ἀπὸ τῶν ἐλάττων ὅπως πρὸς τὴν μέζονα. αὐτὸ δὲ εἰσιν ἐν πρώτῳ χήματι δύο συμπλοκαί, ἢ τε ἐκ καθόλου καταφατικῆς τῆς μέζονος καὶ καθόλου ἀποφατικῆς τῆς ἐλάττωτος, καὶ ἢ ἐξ ἐπὶ μέρος καταφατικῆς τῆς μέζονος καὶ καθόλου ἀποφατικῆς τῆς ἐλάττωτος. αἱ ἢ παρὰ ταύτας συζυγίαι ἢ συλλογιστικαὶ εἰσιν ἢ ὁμοιοχήμενες ἢ ἔκ τε ἔχουσι τὴν ἐλάττωσαν καθόλου ἀποφατικὴν· ὡς τὴν μὴ ὁδοῦσαν τὴν δὲ ἐννατον Θεόφραστος λέγει. συνάγει δὲ ἀντιστρεφόμενων ἀμφοτέρων τῶν προτάσεων ἐπὶ μέρος ἀποφατικὸν ἀπὸ τῶν ἐλάττων ὅπως πρὸς τὴν μέζονα συμπέρασμα, ὃ εἰ μὴ ἀντίστρεφεν, ἢ ἂν ἀναγκαίως καὶ προηγμένης ἑκατέρω τῶν συζυγιῶν συλλογιστικῇ δι' ἀντιστροφῆς τῶν συμπερασμάτων δεικνύσας τὸ προκείμενον· ἐπεὶ δὲ μὴ ἀντιστρέφει, πρὸς μὴ τὴν τῶν προκείμενων δεῖξιν ἀσυλλόγιστοι αἱ συζυγίαι, ἄλλο μέντοι δύναται δι' αὐτῶν συλλογιστικῶς συνάγεσθαι. ἐπισήμανά μεθα δὲ περὶ αὐτῶν, ἐπειδὴν κατ' ἐκείνας γενώμεθα τὸς 25 τόπους. Alex. f. 22 b sq.

Ζητεῖ εἰ φύσει ἐν δευτέρῳ χήματι μέζων τις ἐστὶ καὶ ἐλάττω- 26 b των ἄκρος, καὶ τίνι ἔστος κριθέσθαι;... τὸ μὲν εἰ λέγειν, ὡς Ἐρ- 37. μίνος αἶψα, ἐν τῷ δευτέρῳ χήματι τὴν μέζονα ἄκρον εἶναι, ἐὰν ἀμφοτέροι ὁμογενεῖς ὦσιν ὡς ὁ μέσος κατηγορεῖται, τὸ ἐγγύτερον τῶν κοινῶν γένους αὐτῶν· ἂν ἢ ὡς οἱ ἄκροι ὄντων καὶ ἀνθρώπων, ἐγγυτέρω τῶν κοινῶν γένους αὐτῶν τῶν ζώων τὸ ὄντων τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἐν τῇ πρώτῃ διαιρέσει, δι' ἢν καὶ μέζων ἄκρος, τὸ ὄντων, καὶ καθόλου ἐν τοῖς ὁμογενεῖς ὃ ὅπως ἔχων πρὸς τὸ κοινὸν γένος μέζων. εἰ δ' εἴεν ἴσον ἀφεςώτες ἀμφοτέροι τῶν κοινῶν γένους, ὡς ἵππος καὶ 35 ἀνθρώπος, δεῖν περισκοπεῖν τὴν μέσον τὴν κατηγορούμενον αὐτῶν, τίνος μὲν δι' αὐτὴν κατηγορεῖται τίνος δὲ δι' ἄλλον κατηγορούμενον, καὶ συγκρίνειν τὴν δι' ὃν κατηγορεῖται τῶν ἐτέρων τῶν δι' ὃν καθ' ἑαυτὴν κατηγορεῖται... τὸ δὲ ταῦτα λέγειν, καὶ ζητεῖν καὶ φύσει δεικνύναι ἐν τῷ δευτέρῳ χήματι τὸ μέζον ἄκρον, πρὸς τῷ περιέρχοντι ἔχειν 40 ἔδωκε ἀληθές ἐστιν... ἀλλ' ἔδωκε ἀπλῶς πάλιν ῥητέον μέζονα τὴν ἐν τῷ συμπεράσματι τῶν συλλογισμῶν κατηγορούμενον, ὡς δοκεῖ τισίν· ἔδωκε ἢ ἔστος ὁ ἄλλος· ἄλλοτε ἢ ἄλλος ἔσται, ἔχ' ὠρισμένους, τῷ ἀντιστρέφειν τὴν καθόλου ἀποφατικὴν... ὥστε ἢ τὸ συμπέρασμα τῶν μέζονος δεικτικόν, ἀλλὰ τὸ λαβεῖν τινὰ μέζονα αἶτιον 45 τῶν καὶ ἐν τῷ συμπεράσματι τούτων κατηγορεῖται. ἀλλ' ἔδωκε λέγειν οἷον τέ ἐστιν ὅτι μηδὲ ἐστὶ τις ἐν αὐτῷ μέζων... δεῖ δὲ καὶ μέζονα τε ἡγεῖσθαι ὅρον καὶ πρῶτον τιθέναι, ὃν ἐν τῷ προβλήματι βυλόμεθα δεῖξαι τε καὶ συναγαγεῖν, ὃν κατηγορούμενον ἔχομεν· πᾶς ἢ ὁ

- συλλογιζόμενος ὁρίσας παρ' αὐτῶν πρώτων ὁ βάλει δειξαι, ὥτως
εἰς τὸτο τῶν οἰκείων εὐπορεῖ προτάσεων. Alex. f. 23 b - 24 b.
- 26 b τὴν κυρίως μὲν μέσην τάξιν ὁ μέσος ὅρος ἐκβεβηκώς λοιπὸν
39 ἔξω τῶν ἄκρων τίθει, ἀλλ' ὑπεράνω τούτων ἢ ὑποκάτω· ἀλλ' εἰ
μὴ ἐπάνω ἢ ὡς ἀμφοτέρων κατηγορεῖται, καλεῖται τῇ θέσει πρῶτος, 5
εἰ δὲ κάτω ὡς ὑποκαίεται, καλεῖται δευτέρως. Ioh. Phil. f. xxiii b.
- 27 a τὸ δὲ ὥς ἐξαι ὁ αὐτὸς συλλογισμὸς προσέθηκε δεικτικὸν
14 ὅτι διὰ τῶν αὐτῶν συλλογισμῶν καὶ τὸτο δειχθήσεται τὸ συμπε-
ρασμα, τὸ ν' μηδενὶ τῷ ε', δι' ὃ ἐδείχθη καὶ τὸ ε' ὁδενὶ τῷ ν'.
ἐδείχθη δὲ ἐκείνῳ συναγόμενον διὰ τῶν δευτέρων τῶν ἐν τῷ πρώτῳ 10
χρήματι, ἀντιγραφείσης τῆς καθόλου ἀποφατικῆς, ὥς καὶ τὸτο δι'
ἐκείνου· τὸ γὰρ ἀντιγράφειν τὴν καθόλου ἀποφατικὴν αὐτῇ, ὅπερ ἦν τὸ
συμπερασμα, καίτοι ὁμολογούμενον, καὶ ὁδὲν δεῖ ἄλλης συλλογισμῶν
τινὸς πρὸς τὸτο. Alex. f. 25 b.
- 27 a τῶν συλλογισμῶν οἱ μὴ ἐπ' εὐθείας ἀποδείκνυνται, οἱ δὲ δι'
15 ἀντιγραφῆς, οἱ δὲ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, ἥτινα καὶ
καλῶσι κύκλῳ δεῖξιν. καὶ ἐπ' εὐθείας μὴ πάντες οἱ ἐν τῷ πρώτῳ
χρήματι ἀπεδείχθησαν, δι' ἀντιγραφῆς δὲ καὶ τῆς εἰς ἀδύνατον
ἀπαγωγῆς οἱ τε ἐν τούτῳ καὶ τῷ τρίτῳ χρήματι. Ioh. Phil.
f. xxiv b.
- 27 a φανερώτερον δ' ἂν εἴη τὸ λεγόμενον, εἰ λίθος τεθεῖη· πάλιν γὰρ
20 αἱ μὴ προτάσεις ἀληθεῖς ὁμοίως· ἡ γὰρ ὅτι καὶ ζῶν παντὶ καὶ λίθῳ,
ζῶν δὲ ὁδενὶ λίθῳ. τὸν δὲ ἀριθμὸν αὐτὸς ἦτοι ἀντὶ μονάδος
ἔλαβε· λέγουσι γὰρ τὴν μονάδα ὅτιαν· ὁ γὰρ φασιν αὐτὴν ποσὴν
τῷ μήτε συνεχὲς εἶναι μήτε διωρισμένον, ὅτιαν δὲ τῷ τῶν ἐναν- 25
τίων εἶναι δεκτικὴν· ἐναντία γὰρ ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ πέρας, ὅπερ ἐν
ἀριθμῷ μονὰς ἔχει ἄμφω. εἰ δὲ ἐξὶ μονὰς τὸ ἀδιαίρετον ἐν
ποσῶν, καὶ σημειῖον τὸ ἀδιαίρετον ἐν μεγέθει, καὶ νῦν τὸ ἀδιαίρετον ἐν
χρόνῳ, εἴη ἂν ἐν γένεσι τούτοις· ταῦτα γὰρ ποσά. ἔτι ἡ μονὰς
μέρος ἐστὶν ἀριθμῶ· ὁ γὰρ ἀριθμὸς σύγκειται ἐκ μονάδων, τὸ δὲ τῷ 30
ποσῶν μέρος ποσόν. ἀμεινον δὲ λέγειν αὐτὴν κοινότερον κεχρησθῆναι
τῷ παραδείγματι, ὥσπερ ἔν καὶ ἐπ' ἄλλων χρωόμενος εὐρεθῆσεται
ὁ πάντῃ ἐξητασμένοις τοῖς παραδείγμασιν, ἐπεὶ καὶ τῶν Πυθαγο-
ρείων ἡ δόξα· ὅτιαν γὰρ τῶν Πυθαγορικῶν οἱ ἀριθμοί, εἴγε
ἀρχαὶ τῶν ὅσων. αἵτιον δὲ τῶν μὴ εἶναι ἐν δευτέρῳ χρήματι 35
συλλογιστικὴν συζυγίαν τὴν ἐκ δύο καθόλου καταφατικῶν, ὅτι ὁ
μέσος ὅρος ἀμφοτέρων κατηγορεῖται, μεῖζων δὲ ὁ κατηγορούμενος·
μεῖζων τοίνυν ἀμφοτέρων ὡς ὁδενὶ κατ' ἄλλο μὴ αὐτὸ μέρος
τῶν ἐτέρων ἄκρων κατηγορεῖται κατ' ἄλλο δὲ τῶν ἐτέρων, καὶ ὥτως ὁδὲν
γίνεσθαι κοινὸν ἔχοντα τὰ ἄκρα πρὸς ἀλλήλα, ἂν κατ' ἄλλο κοινω- 40
νῶσι τὸ μέρος· δεῖ γὰρ τινος ἐνὸς καὶ τῶν αὐτῶν κοινωνέειν τὸς ἄκρους,
εἰ μέλλει συλλογισμὸς ἔσεσθαι. Alex. f. 26. cf. Ioh. Phil. f. xxv.
- 27 b ἐπὶ τῷ τινὶ μὴ ὑπάρχειν τὴν δεῖξιν ποιησάμενος, ἐπεὶ τὸ τινὶ
2 μὴ ὑπάρχειν ἴσον δυνάμενον τῷ μὴ παντὶ κατ' τὴν λέξιν διαφέρει,
μεταλαμβάνων ἀντὶ τῶν μὴ τινὶ τῷ ε' μὴ ὑπάρχειν τίθησι τὸ μὴ ὁ
παντὶ τῷ ε' ὑπάρχειν, καὶ λέγει τὸν αὐτὸν συλλογισμὸν καὶ διὰ τῆς
αὐτῆς δεξέως, καὶ εἰς τὴν λέξιν ταύτην μεταληφθῆναι τὸ ἐπὶ μέρος
ἀποφατικόν· ὁμοίως γὰρ καὶ τὸ συμπερασμα τῇ λέξει διορίσει·
- συναχθήσεται γὰρ τὸ ν' ὁ παντὶ τῷ ε'. τοῦτο δὲ ἐξ ὑποσυλλογι-
στικῶν ὑπὸ τῶν νεωτέρων λεγόμενος, ὁ λαμβάνων μὴ τὸ ἴσοδυναμῶν
τῇ προτάσει τῇ συλλογιστικῇ, ταύτην δὲ καὶ ἐκ ταύτης συναγών·
τὸ γὰρ τινὶ μὴ ὑπάρχειν τῷ μὴ παντὶ ὑπάρχειν ἴσοδυναμον ἐν με-
τεληφθῇ. ἀλλ' ἐκείνοι μὴ λέγουσι τὸς τοῦτους συλλογισμὸς εἰς
τὴν φωνὴν καὶ τὴν λέξιν βλέποντες, ἀλλὰ Ἀριστοτέλης πρὸς τὰ
σημαινόμενα ὁρῶν ἐφ' ὧν ὁμοίως σημαίνει, ὁ πρὸς τὰς φωνὰς,
τὸν αὐτὸν φησι συναγέειν συλλογισμὸν καὶ ἐν τῇ τοιαύτῃ τῆς λέξεως
ἐν τῷ συμπεράσματι μεταλήφει, ἂν ἡ συλλογιστικὴ ὅλως συμ- 10
πλοκή. ἄξιον δὲ ἐπισηῆσαι πῶς ἡ εἰς τὸ ἀδύνατον ἀπαγωγὴ,
ἔξωθεν τὴν ὑπόθεσιν πρὸς τὴν τῇ προκειμένην δεῖξιν λαμβάνουσα,
ἐστὶ συλλογιστικὴ. Alex. f. 27.
- καὶ ἄξιον, φησὶν ὁ ἡμέτερος φιλόσοφος, δύο τινα ζητῆσαι, 27 b
τὸτο μὴ πῶς ἐν τῇ προκειμένῃ λέξει πρῶτον μὴ ὡς ἐπὶ τῆς παντὶ 4
καὶ τινὶ καὶ ὁδενὶ καὶ ὁ παντὶ, ἐπ' ἀμφοτέρων ἔστιν εὐπορεῖν ὅρων τὸ
παντὶ καὶ ὁδενὶ συναγόντων, παρακατιῶν δὲ ὥσπερ αὐτὸ ἐπιλα-
θόμενος φησὶν ὅτι ἐστὶ μὴ εὐπορεῖν ὅρων τὸ ὁδενὶ συναγόντων, ὁ
μὴν τὸ παντὶ (p. 27 b 16). β' ζητῆτέον πῶς φησὶ διὰ τὸτο
μὴ εὐπορεῖν ὅρων τὸ παντὶ συναγόντων, ὅτι τὸ τὸ παντὶ συναγέειν 20
καὶ συμβῆσθαι τὸ παντὶ καὶ ὁ παντὶ συναγέειν, ὅπερ ἀδύνατον.
ἀντίφασιν γὰρ, εἴγε καὶ συλλογιστικαί ποτε ἀντίφασιν συναγῶ-
σιν· ὁ γὰρ τὸ τινὶ συναγών παρὰ τὴν διάφορον ὕλην, ὡς ἀνω-
τέρῳ εἶρηται, τὸ παντὶ καὶ ὁ παντὶ συναγεί. πρὸς μὴ ἔν τ' α' φαμὶ
ὅτι ἐκ ἐναντιῶν ἑαυτῷ ποτὲ μὴ λέγων ὅτι ἐστὶν εὐπορεῖν ὅρων τὸ
παντὶ καὶ ὁδενὶ συναγόντων, ποτὲ δὲ μὴ εὐπορεῖν τὸ παντὶ συνα- 25
γόντων· πρὸς ἄλλο γὰρ καὶ ἄλλο ἀπιδὼν τὸτο φησὶν· τὸ γὰρ τινὶ ποτὲ
μὴ τῷ παντὶ ἴσοδυναμεῖ ποτὲ δὲ τῷ ὁ παντὶ... πρὸς δὲ τὸ β'
φαμὶ ὅτι ποτὲ μὴ δυνατόν ἐστιν ἀντίφασιν συναγέειν ποτὲ δὲ ἀδύ-
νατον. cod. Reg. 2061.
- δόξῃ δὲ προσχρῆται τῶν Πυθαγορικῶν, οἷς ἐδόκει ἡ μονὰς ὅτιαν 27 b
εἶναι, ὥσπερ καὶ πρὸς ὅλην τὴν ἀριθμῶν. ἡ δὲ αὐτὴ δεῖξις, καὶ 7
ἀντὶ τῆς μονάδος ληφθῆναι λίθος. Alex. f. 27 b.
- παραδείγματα τῶν μὴ παντὶ ὥτως. ζῶν τινὶ ὅτιαν, ζῶν
ὁδενὶ λίθῳ, καὶ συμπερασμα ὅτιαν παντὶ λίθῳ. ἀντὶ δὲ τῶν λίθων
αὐτὸς ἐν τῷ ἐλάττονι ὅρῳ μονάδα ἔλαβε κατ' τῶν Πυθαγορικῶν, ὡς
εἶρηται, τὴν μονάδα ὅτιαν καλῶν. Ioh. Phil. f. xxvi.
- ἰστέον δὲ ὅτι ἡνίκα συναγεί "ὅτιαν πάση μονάδι," μονάδα
λαμβάνει τὰς ιδέας. φησὶ δὲ ὁ ἡμέτερος φιλόσοφος, ἀλλ' εἰ
τὸτο ἐστὶν ἀληθές, ψευδὴς ἐστὶν ἡ ἐλάττων πρότασις ἡ λέγουσα
ζῶν ὁδεμὶα μονάδι· τὸ γὰρ αὐτοζῶν τῶν ιδεῶν κατηγορεῖται κα- 30
τηγορικῶς, μήποτε ἔν ληπτέον ἀντὶ μονάδος λίθον, ἵνα ὑπάρχοι
τοῦτον τὸ λεγόμενον· ζῶν τινὶ ὅτιαν, ζῶν ὁδενὶ λίθῳ, καὶ συνα-
γῇ ὅτιαν παντὶ λίθῳ καὶ τὰ ἐξῆς. cod. Reg. 2061.
- δεῖται προσηλῆς τινὸς ἔξωθεν ὁ λόγος ὅτι, πότε ἐστὶν καὶ πότε 27 b
ἐκ ἐξαι συλλογισμὸς, ὁμοιοχημῶν αὐτῶν ὅσων· εἰ γὰρ μὴ προσυ- 10
πακῶσωμεν τὸτο, εὐρεθῆσεται ψευδὴς ὁ λόγος. Ioh. Phil. f. xxvii.
- Ἀριστοτέλης μὴ ἔν ὥτως διέλαβε τὰς προειρημένας συζυγίας 27 b
ὅτι ἀσυλλόγιστοι, τῷ εὐπορεῖν ὕλης καὶ τῶν παντὶ καὶ μηδενὶ· ἵνα- 15

τὴν ᾧ ταύτην ἡγεῖτο διαβολὴν ἀσυλλογίστου συζυγίας, ἐδὲ ἡγεῖτο δύναμιν διαβάλλεσθαι τὰς προειρημένους συζυγίας, καὶ δείξει τις ὅτι μὴδὲν καὶ τινὶ τὸ νῦν ἔστι· διότι ἀντιφάσεις ταῦτα, ὡς ἄλλοι τέ τινες τῶν ἀρχαίων καὶ Ἑρμῖνος λέγει, “ἐφ’ ἧς ᾧ συζυγίας” φησὶ “τὴν ἀντίφασιν ἔνεστι συναγομένην δεῖξαι, εὐλογον ταύτην μὴδὲν ἀσυλλογίστον λέγειν τῆς ἐν ἧ ταῖς ἐναντία συναγέει· ἀσυνυπαρκαταὶ καὶ ταῦτα ὁμοίως ἐκείνοις,” καὶ παρατίθειτο ὅρους τῶ τινί, ἀψυχον - ἐμψυχον - σῶμα σάρκινον· τὸ ᾧ ἀψυχον ἐμψύχῳ μὴ ἔδεν, σῶματι δὲ σαρκίνῳ ἢ καὶ ἀπλῶς σῶματι τινὶ ἔχ ὑπάρχει, καὶ τὸ ἐμψυχόν τινι σαρκίνῳ σῶματι καὶ ἀπλῶς τινὶ σῶματι ἔχ ὑπάρχει. τῆτο δὲ ἡδαιμῶς ὑγίης· ἐδὲ αὐταρκες εἰς συζυγίας διαβολὴν· συγχωρηθῆσετο μὴ ᾧ τῆτω μᾶλλον συνάγεσθαι συλλογιστικῶς, διότι ἐστὶν ἀναιρετικά, ἐρεῖ μέντοι τις ὅσον ἐπὶ τοῖς κειμένοις δύναμιν συνάγεσθαι ἐπὶ μέρους ἀποφατικόν... ἢ χρῆσις ἔν τῃ χρῆσιν Ἑρμῖνος, ἔχ ἱκανὴ διαβάλλειν συζυγίαν καὶ ἀσυλλογίστον ἀποφῆναι. διὸ εὐλόγως Ἀριστοτέλης ἐλέγχει τὰς ἀσυλλογίστους μόνῃ τῇ τῶ παντὸς καὶ μὴδενὸς παραθέσει. Alex. f. 28 b sq.

27 b παράδειγμα τῶ μὴ μὴδὲν ὑπάρχειν ἔτι· ζῶον ἡδεμιᾶ χιόνι, 16. ζῶον ἢ παντὶ μέλανι, καὶ συμπέρασμα, χιὼν ἔδενι μέλανι. Ioh. 20 Phil. f. xxvi b.

27 b ἀδιόριστον καλεῖ τὸ τινὶ μὴ ὑπάρχειν, διὰ τὸ μὴ ἔχειν, ὡς εἶπο- 21. μεν, ὠρισμένην τὴν σημασίαν, ἀλλὰ δύναμιν καὶ ἀντὶ τῆς μερικῆς καταφατικῆς λαμβάνεσθαι καὶ ἀντὶ τῆς καθόλου ἀποφατικῆς. ἐπεὶ ἔν, φησὶν, ἀδιόριστος ἢ σημασία, ἐὰν ληφθῇ ἢ ἰσοδυναμῶσα τῇ κα- 25 θόλου ἀποφατικῇ, δῆλον ὅτι ἀσυλλογίστος ἔσται. Ioh. Phil. ib.

27 b εἰπὼν δὲ “ἀλλ’ ἔδ’ εἴ τινι ἐκατέρῳ ὑπάρχει ἢ μὴ ὑπάρχει,” 36. δηλονότι ἐκατέρῳ τινὶ ἢ μὴ τινὶ προσέθηκε τὸ “ἢ μὴδὲν παντὶ,” τῇ λέξει διαφέρον τῶ ἐκατέρῳ τινὶ μὴ ὑπάρχειν· ἀμφοτέρω ᾧ δηλωτικὰ ἐστὶ τῶν ἐπὶ μέρους ἀποφατικῶν. Alex. f. 29 b.

28 a ἐξ ὄντων συλλογισμῶν ἐν τῷ τῷ χήματι (τῷ τρίτῳ), 10. πρῶτος μὴ ἂν αὐτῶν εἴη τῇ τάξει ὅ ἐκ δύο καθόλου καταφατικῶν ἐπὶ μέρους καταφατικὸν συναγὼν καὶ ἀντιστροφὴν τῆς ἐλάττονος προτάσεως. δύναμις δὲ καὶ τῆς μείζονος ἀντιστροφῆς γενέσθαι, ἀλλὰ δεήσει καὶ τὸ συμπέρασμα ἀντιτρέφειν. διὸ καὶ τῶν τινες τὸν συλλογισμόν προσθέτες ὡς ἄλλον τῶ πρὸ αὐτῶ, ἐπὶ τῷ φασιν εἶναι τὰς ἐν τῷ τῷ χήματι συλλογισμούς· πρώτη δὲ αὕτη ἢ συμπλοκὴ διὰ τὸ καὶ ἐκ καθόλου ἀμφοτέρων εἶναι καταφατικῶν. ἐπιζητήσῃ δ’ ἂν τις τί δῆποτε ἐν τῷ δευτέρῳ χήματι δύο ἦσαν συμπλοκαὶ συλλογισμῶν ἔχουσαι τὴν μὴ ἑτέραν καθόλου ἀποφατικὴν τὴν δ’ ἑτέραν καθόλου καταφατικὴν, τῷ ποτὲ μὴ τὴν μείζονα ποτὲ δὲ τὴν ἐλάττονα ἔσαν καθόλου ἀποφατικὴν ἀντιτρέφεσθαι· ἐν δὲ τῷ τρίτῳ χήματι ἐκείνῳ λέγοντι δύο εἶναι συμπλοκαὶ συλλογισμῶν ἐκ δύο καταφατικῶν καθόλου, καίτοι καὶ ἐπὶ τῷ τῷ δυναμένης ποτὲ μὴ τῆς ἐλάττονος ποτὲ δὲ τῆς μείζονος ἀντιτρέφεσθαι. Alex. 45 f. 30 b.

23 a ὁ μείζων ὅρος ἐν τῷ τῷ χήματι δις κατηγορεῖται, τῶ τε 13. ᾧ μέσῳ καὶ τῷ συμπέρασματι, ὁ δὲ ἐλάττων ἅπαξ κατηγορεῖται,

τῶ ᾧ μέσῳ μόνον, ὑπόκειται δὲ τῷ μείζονι· ἐν τῷ συμπέρασματι δὲ ὁ μέσος μόνως ὑπόκειται, ἡδέποτε δὲ κατηγορεῖται. διὸ μείζονα ὅρον τὸν πορρωτέρω τῶ μέσῳ φησὶν. πορρωτέρω δὲ ἂν εἴη καὶ συγγενεῖαν τῶ μὴδὲ ὅλως κατηγορουμένῳ ἀεὶ δὲ ὑποκειμένῳ ὁ ἀεὶ κατηγορούμενος καὶ ἡδέποτε ὑποκείμενος, ὅπερ ἐστὶν ὁ μείζων· ἐγγίγων δὲ μᾶλλον ὁ ποτὲ μὴ ὑποκείμενος ποτὲ δὲ κατηγορούμενος, ὅτος δὲ ἐστὶν ὁ ἐλάττωτος. Ioh. Phil. f. xxvii b.

ὁ δὲ γὰρ Θεόφραστος ὁ τῷ Ἀριστοτέλει μαθητῇ καὶ Ἀλέξαν- 23 a δρος ὁ ἀμφοτέρων ἐξηγητῇ ἑτέραν τάξιν παραδεδώκασιν, ἀφω- 17. ρακότες πρὸς τὸν τρόπον τῆς ἀποδείξεως. τὴν ᾧ παρ’ ἡμῶν τρίτην, τὴν ἔχουσαν τὴν ἐλάττονα παντὶ τὴν δὲ μείζονα τινὶ, τετάρτην τάττει ὡς δεομένην δύο ἀντιστροφῶν, ὡς δειχθήσετο, τὴν δὲ παρ’ ἡμῶν τετάρτην τρίτην τάττει ὡς μίας καὶ μόνῃς δεομένην ἀντιστροφῆς. καὶ πάλιν τὴν πέμπτην τὴν παντὶ καὶ ἢ παντὶ ἔκτῃν τάττει ὡς χηρεύουσαν τῆς κρείττονος πασῶν ἀποδείξεως τῆς ἐπ’ εὐθείαν, μόνον δὲ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς δεικνυμένης. τὴν δ’ ἔκτῃν τὴν τινὶ καὶ ἔδενι πέμπτην τάττει ὡς καὶ ἀμφω δεικνυμένην, καὶ ἐπ’ εὐθείας καὶ δι’ ἀδυνατίαν. ἔλθωμεν ἐντεῦθεν, εἰ δοκεῖ, ἐπὶ τὰς ἀποδείξεις. cod. Reg. 2061.

τὸ μὴ καθόλου ἢ τῶ μᾶλλον ἢ τῶ μᾶλλον ἢ τῶ μᾶλλον σημαντικὸν ἐστὶν (ἀδύνατον γὰρ, ὡς εἰρήκαμεν ἤδη, ἐκ δύο ἐπὶ μέρους προτάσεων συλλογισμόν γενέσθαι) ἀλλ’ ὅτι μὴ ἐξ ἀμφοτέρων καθόλου. Alex. f. 31 b.

τίνες μὴ ἔν οἷον ἐν τι λαβόντες αἰδητόν τι ὄν, καὶ τῷ τῷ 28 a συνημμένῳ ἢ κεχωρισμένῳ ἔχειν ἀπ’ ἀλλήλων τὰ κατηγορούμενα 24. αὐτῶ. εἰ δ’ ἐκ πλείονων ὑποκειμένων λαμβάνοιτο, ἔχ ἔν ἔσται. Alex. f. 32.

ἀλλὰ καὶ τῷ ἐκθέσει ἔνεστι προχρησάμενος ὁμοίως πάλιν δεῖ- 28 a ξαι καὶ τῶτον, εἰ μὴ καὶ αὐτὸς ἐμνημόνευσεν· ἂν γὰρ τι τῶ σ’ 29. αἰδητὴν λάβωμεν τῷ τῷ ἐναργῶς ἐν μὴ τῷ ρ’ εἶναι καὶ μετέχειν αὐτῶ, τῶ δὲ π’ μὴ κοινωνεῖν, φανερόν ἔσται ὅτι τὸ π’ τινὶ τῷ ρ’ ἔχ ὑπάρχει· τῷ τῷ τῷ ἐκκειμένῳ καὶ εἰλημμένῳ ἔχ ὑπάρχει ὄντι τινὶ τῶ ρ’. id. ib.

τῶτον δὲ τὸν συλλογισμόν οἱ περὶ Θεόφραστον τέταρτον 28 b ἔταξαν, ὅτι ἐδεῖτο δύο ἀντιστροφῶν, Ἀριστοτέλης δὲ τρίτον, καὶ 7. ἴσως διότι ἐν τρίτῳ χήματι ἢ ἐλάττων ἢ πρότασις ἢ κύριος ἔχουσα μάλα· ἀδιαφόρως ᾧ ἐν αὐτῷ ἔχει ἢ μείζων, καὶ καὶ τὸ ποσὸν καὶ καὶ τὸ ποῖον, ἢ δὲ ἐλάττων πάντως τῷ ποσῷ κεκοσμηθῆς βάλει, καὶ παρ’ αὐτὴν ἢ συλλογισμῶν ἢ ἀσυλλογισμῶν γίνονται αἱ συμπλοκαὶ τῶν προτάσεων. Ioh. Phil. f. xxviii b.

σημειωτέον δὲ ὅτι χρῆσι τῷ δι’ ἐκθέσεως τρόπῳ καὶ ἐπὶ τῶν 28 b ἀποφατικῶν. ταύτην ἡμεῖς τὴν συζυγίαν τελευταίαν τῷ συλ- 20. λογισμῷ ἐθήκαμεν, ἐπεὶ μὴ δι’ ἀντιστροφῆς οἷον τε δεῖξαι τὸ συναγόμενον δι’ αὐτῆς. Alex. f. 33.

τὴν δι’ ἐκθέσεως φησι δεῖξαι· εἰ ᾧ λευκὸν ἢ παντὶ ἀνθρώπῳ, τὸ δὲ ζῶον παντὶ ἀνθρώπῳ, ἐὰν ληφθῇ τι τῶ ἀνθρώπου ἢ μὴ ὑπάρ- χειν τὸ λευκόν, οἷον ὁ Αἰθίοψ, ἐστὶ δὲ τῷ τῷ ζῶον μέρος (παντὶ ᾧ ἀνθρώπῳ τὸ ζῶον ὑπάρχει), δῆλον ὅτι τὸ συμπέρασμα προ-

φανές, ὅτι τὸ λευκὸν ἐ παντὶ τῷ ζῳίῳ ὑπάρχει, οἷον τῷ Αἰθίοπι.
Ioh. Phil. f. xxix b.

23 b ἐάν, φησί, τὴν μερικὴν ἀποφατικὴν δι' ἐαυτὴν ἀληθεύσαν
24 λάβωμεν, ἰσοδυναμῆσαι τῇ μερικῇ καταφατικῇ, καὶ τὸ καθόλου
ἀποφατικὸν ἀδύνατον διὰ τῶν τοιούτων ὄρων συναγαγεῖν. εἰ γάρ, 5
φησί, τὸ μὴ π' παντὶ τῷ σ' ὑπάρχει, τὸ δὲ ρ' μὴ παντί, εἴτα τὸ
λάβωμεν δι' ἐαυτὸ ἀληθές, ἰσοδυναμῆσαι τῇ τινὶ καὶ ποιήσει συλλο-
γιστικὴν συζυγίαν, ὥς τε συνάγεσθαι τὸ π' τινὶ τῷ ρ' ὑπάρχειν. εἰ
τοῖνυν καὶ τὸ μηδενὶ συνάγει διὰ τὴν ὑπόθεσιν, τὸ αὐτὸ ἄρα καὶ τινὶ καὶ
μηδενὶ· ὅπερ ἄτοπον. δυνατὸν δὲ καὶ ἄλλως δεῖξαι. id. ib.
28 b ἰσέον δὲ ὅτι τῶν τὸν τρόπον οἱ περὶ Θεόφραστον πέμπτον
31 τάττωσι, προτάττοντες αὐτὸν τῷ προειρημένῳ, διότι ἔστος μὴ δι' ἀν-
τιτροφῆς κατασκευάζει, ἐκείνος δὲ διὰ μόνης τῆς ἀδυνατὸς ἀπα-
γωγῆς. ὁ δὲ Ἀριστοτέλης τὸν πέμπτον προέταξε διὰ τὴν εἰρημένην
αἰτίαν. ἔτσι μὴ ὅν οἱ ἐξ τρόποι ἐν τῷ τῷ χήματι συλλογιστικοὶ 15
προσδιωρισμένων ὅσων τῶν προτάσεων, ἐάν μὴ ἡ προσδιορισμός·
εἰ δὲ ἀπροσδιόριστος, γίνοντι ἄλλαι τέσσαρες συλλογιστικὴ συζυγίαι,
τῆς ἀπροσδιορίστου δηλονότι τῇ μερικῇ ἰσοδυναμῆσιν. συντίθεντι
δὲ ἕτως. id. f. xxx.

τῶν τὸν συλλογισμόν ἔφαμεν ἡμεῖς πέμπτον εἶναι τῷ τῷ 20
τον μὴ δεικνύει δι' ἀντιτροφῆς· κυριωτέρα γὰρ καὶ οικιστέρα ἢ δι'
ἀντιτροφῆς δεῖξις τῆς δι' ἀδυνατὸς, ὡς αὐτὸς ἐρεῖ. ὅτι δὲ ἔνεσι καὶ
τῇ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῇ καὶ τῷ τρόπῳ τῆς ἐκθέσεως καὶ ἐπὶ τῇ
χρήσασθαι, ὡς γνωρίζον καὶ προειρημένον παρέλιπεν. Alex. f. 34.

28 b αὕτη ἀσυλλόγιστος ἐκ τῆς μείζονος μερικῆς καταφατικῆς, 25
36 τῆς δὲ ἐλάττωτος καθόλου ἀποφατικῆς. τὸ δὲ ἀγρίον ἐν τούτοις ἐκ
ἐπὶ τῶν ἀλόγων μόνον ζῳίων τέτακται, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ φυτῶν· λέ-
γοντι γὰρ καὶ φυτὰ εἶναι ἀγρία· “φηγοὶ δ' ἀγριάδες κείνης ἐστὶ σή-
ματα μόλῃς” Ἀπολλωνίος (128). ζῶν ὅν τινὶ ἀγρίῳ, οἷον λέοντι
(φυτῷ γὰρ ἐκ ὑπάρχει), ἀνθρώπος ὁδὲν ἀγρίῳ, καὶ ζῶν παντὶ 30
ἀνθρώπῳ. Ioh. Phil. f. xxx b.

29 a δεῖ καὶ ἐνταῦθα προσυπακύνει τὸ ἐν τῷ τῷ χήματι· τὸ μὴ
12 γὰρ πρῶτον εἰρημένον ἀπλῶς ἀληθές, ὅτι ἐχόντων τῶν ὄρων ὡς
ἐλέχθη γίνεσθαι συλλογισμός, τὸ δὲ “ἐάν τε ἡ συλλογισμός, ἀνάγκη
τὸς ὅρος ἕτως ἔχειν”. ἐκὲν ἀπλῶς ἀληθές, ἀλλὰ ἂν ἐν τῷ τῷ 35
χήματι ἡ. Alex. f. 34 b.

29 a ἐκθέμενος πάσας τὰς συζυγίας τὰς ἐν τρισὶ γινόμενας χή-
21 μασι, καὶ δεῖξας καθ' ἕκαστον χήμα τὰς τε συλλογιστικὰς συμπλο-
κάς καὶ τὰς ἀσυλλογιστάς, λέγει περὶ τῶν ἀσυλλογιστῶν, καὶ τοιούτων τι
ἐν αὐταῖς ὑπάρχειν ἰσορεῖ. ὅσαι μὴ καθ' ἕκαστον χήμα ὁμοιοχῆμο- 40
νες ὅσαι συζυγίαι ἦσαν ἀσυλλόγιστοι, αὐτὴν πρὸς τῷ τῷ προκειμένον
δεικνύναι ὅδ' ἄλλο τι δεικνύουσιν ὅδὲ συνάγουσιν· ὅσαι δὲ ἀνομοιο-
χῆμονες ὅσαι ἀσυλλόγιστοι εἰσι καθ' ἕκαστον χήμα, ἔχουσαι τὸ ἀπο-
φατικὸν καθόλου, πρὸς μὴ τὴν τῷ προκειμένῳ δεῖξιν εἶναι ἀσυλλό-
γιστοι, ἄλλο μέντοι ἐξ αὐτῶν ἐστὶ συλλογιστάς καὶ δεῖξαι. . . ἐκ 45
μὴ ὅν τῆς συζυγίας ταύτης τῷ τῷ τε τὸ προκειμένον καὶ ἕτως δε-
δεικται· ἡ ἑτέρα δὲ ἢ τὴν μὴ μείζονα ἐπὶ μέρους ἔχουσα καταφατι-
κὴν, τὴν δὲ ἐλάττωτα καθόλου ἀποφατικὴν, καὶ ἀντιτροφὴν ἀμφο-

τέρων τῶν προτάσεων δεικνύει καὶ αὐτὴ τὸ γ' τινὶ τῷ α' μὴ ὑπάρ-
χειν, ἀνάπαλιν ἢ ἦσαν οἱ ὅροι κείμενοι λεγθέντων αὐτῶν. ἔτσι
εἰσιν οἱ δύο συλλογισμοὶ τελευταῖοι τῶν πάντε ἐς Θεόφραστον
προσθεῖς τοῖς ἐν πρώτῳ χήματι κειμένοις τέσσαρσιν ἐννέα λέγει
γίνεσθαι συλλογισμούς ἐν πρώτῳ χήματι, ὄντες τελευταῖοι διότι
ὅδ' ὅλως ἔτσι τὸ προκειμένον δεικνύουσιν ὡς οἱ πρὸ αὐτῶν τρεῖς,
ἀντιτροφεμένους τῷ συμπεράσματος. τῶν δὲ καταλειπομένων
τριῶν τῶν κατ' ἀντιτροφὴν τῶν συμπερασμάτων γινόμενων, τῷ
τε πρώτῳ καὶ τῷ δευτέρῳ καὶ τῷ τρίτῳ τῶν ἐν πρώτῳ χήματι, μνη-
μονεύει καὶ αὐτὸς Ἀριστοτέλης ἀρχόμενος τῷ δευτέρῳ τῶν Προτέ-
ρων Ἀναλυτικῶν, ὡς φθάσαντες τε εἰρήκαμεν κακεῖ πάλιν ἐπι-
σημανέμεθα, οἱ πρὸ τούτων τῶν δύο ἔχουσι τὴν τάξιν παρὰ Θεο-
φράστου. Alex. f. 34 b sq.

ἄξιον δὲ ἀπορίας, εἰ αἱ ἀπροσδιόριστοι προτάσεις ἰσοδυναμῶσι 29 a
ταῖς μερικαῖς, αἱ μὴ καταφατικὴ ταῖς καταφατικαῖς αἱ δὲ ἀπο- 27
φατικὴ ταῖς ἀποφατικαῖς, γίνοντι δὲ συλλογιστικὴ συζυγία ἔχου-
σαι τὴν ἑτέραν τῶν προτάσεων μερικὴν ἀποφατικὴν, ὥσπερ ἐν
τῷ τετάρτῳ τρόπῳ τῷ β' χήματος καὶ ἐν τῷ ε' τῷ γ', διὰ τὴν
εἰπὼν ὅτι ἀδιόριστος ἐάν ἀντὶ τῷ μερικῷ ληφθῇ τῷ κατηγορικῷ
μόνῃ φησίν, ἔκτε δὲ καὶ τῷ ἀποφατικῷ· φησὶ ὅν ὅτι ἦτοι διὰ τῷ
κατηγορικῷ καὶ τὸ ἀποφατικὸν ἐδήλωσεν, ἢ ὅτι ἐν τῷ α' χήματι
ὅλως ἐκ ἐνδέχεται μερικὴν ἀποφατικὴν περιληφθῆναι πρότασιν·
ὅθεν ὁδὲ ἐν τοῖς λοιποῖς χολοῖς ἔχουσαι τὸ μερικὸν ἀποφατικὸν δι'
ἀντιτροφῆς δεικνύονται ἰσοδυναμῶν, ἀλλὰ τῇ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῇ.

Ioh. Phil. f. xxx b.

τῷ δὲ ὅτι δι' ἀντιτροφῆς ἐπεραίνοντο πάντες, δεῖ προσυπα- 29 a
κύνει τὸ ὅσοι δεικτικῶς· καὶ γὰρ πάντες δι' ἀντιτροφῆς. οἱ δὲ δι' 26
ἀδυνατὸς ὑπόθεσιν λαβόντες ἄλλαν τινὸς συλλογισμόν καὶ δεῖξιν
παιδνῶν, ἀλλ' ἐ τῷ προκειμένῳ προηγμένῳ, ἀλλὰ γίνεσθαι τὸ προ-
κειμένον ἐν αὐτοῖς δεικνύμενον καὶ συμβεβηκός. . . ὅτι δὲ ἢ δι'
ἐκθέσεως δεῖξις ἦν αἰδητικὴ καὶ ἐ συλλογιστικὴ, ὅλως καὶ ἐκ τῷ νῦν
αὐτὸν μηκέτι μνημονεύειν αὐτῆς ὡς διὰ συλλογισμῶν τινὸς γινο-
μένης. Alex. f. 35 b.

ἐφ' οἷς ὁ Ἀριστοτέλης ἀνυμνεῖ τὸ α' χήμα καὶ φησιν ὅτι 29 a
πάντες οἱ συλλογισμοὶ ὑπὸ τὸ α' ἀνάγοντι χήμα, φέρε δὲ καὶ ἡμεῖς 30
ξένον ὕμνον οἰκοῦν τῷ πρώτῳ προσάξωμεν χήματι. ἐπαινετέον
τοῖνυν ὡς χηρεύον μερικῆς ἀποφατικῆς· αὕτη γὰρ χειρίστη ἐστὶ πα-
σῶν τῶν προτάσεων· καὶ γὰρ ἐν ταῖς δύο χήμασι θεωρητέον, ἀλλ'
ὅν δι' αὐτῆς ἐ γίνεσθαι ἀπόδειξις· ἐπὶ γὰρ τῆς ἀδυνατὸς ἀγωγῆς τὴν
ἀντικειμένην ταύτης λαμβάνομεν· τὴν γὰρ παντὶ λαμβάνομεν καὶ
ἕτω ποιεῖμεθα τὴν ἀπόδειξιν. ἐν οἷς σὺν θεῷ ἢ θεωρεῖται. cod.
Reg. 2061.

ἀλλ' ἐπειδὴ λόγος τις ἐκινήθη μεταξὺ Θεμισίου καὶ Μαξίμου 29 a
(ὁ μὴ γὰρ Μαξίμος ἔλεγε πάντας τὰς συλλογισμῶν τελεῖς εἶναι, 31
ὁ δὲ Θεμισίος μόνον τοῖς ἐν α' τῷ τῷ ἀπεδίδε· εἴλαντο δὲ κριτὴν
Ἰουλιανὸν τὸν αὐτοκράτορα, ὃς παρέχετο τὴν νικῶσαν Μαξίμου δι-
δασκαλίᾳ αὐτῷ γεγονότι), φέρε τῆς διδασκαλίας τούτων ἀκέρω-
μεν. ἀλλὰ προλάβωμεν τι. νόμος Ἀριστοτέλους ἐστὶ τὰ ἐπ'

εὐθείας δεικνύμενα καὶ δι' ἀδύνατον δεικνύει καὶ τῷ παλιν, καὶ ἔστιν ἀπορήσει πῶς τὸ τό φησιν Ἀριστοτέλης, εἴγε ἐλέγετο ὅτι ὁ τε τέταρτος τῷ β' χήματος τρόπος ὁ ἐκ τῷ παντὶ καὶ ὁ παντὶ καὶ ὁ πέμπτος τῷ γ' ὁ ἐκ τῷ πάντι καὶ παντὶ μόνον δι' ἀδύνατον δεικνύει. ἢ ῥητέον ὅτι ἐδὲν ἦττον καὶ ἔστι ἐπ' εὐθείας δεικνύει. καὶ ἢ ἐκ τῆς ἐπὶ τ' α' χήμα ἀναγωγῆς τ' ἀναγκαῖον ἔχουσιν ἀλλ' οἰκοθεν, ἐπεὶ ἐκ ἀν' ἦσαν συλλογισμοί. καὶ ὅτι τὸτο ἀληθές, δηλόν. ἔστι ἢ καὶ ἀνευ τῷ πρώτῳ χήματος ποιήσας τὴν ἀπόδειξιν. φασὶ ἢ ὅτι ἐπειδὴ τ' μ' τῷ μ' ν' παντὶ τῷ δὲ ε' ὁ παντὶ, ταύτη καὶ τ' ν' ὁ παντὶ τῷ ε'. τὰ ἢ κοινὸν ἔχοντα κατηγορούμενον πάντῃ ἀπ' ἀλλ' 10 λήλων ἀποσπᾶσθαι ὁ δύνανται. ὅπως ἔν ἑτος ὁ τρόπος ἐπ' εὐθείας ἐδείχθη, ἐπειδὴ ἐκ ἐξ ἀναρρέσεως ὡς περ ἐπὶ τῆς δι' ἀδύνατον τὴν ἀπόδειξιν ἐποιήσαμεθα. ἐπὶ τῷ ἔλθωμεν εἰς τ' ἐξ ἀρχῆς. ὁ ἔν Μαξιμος ἔλεγεν ὅτι πάντες τέλειοι εἰσιν. ἰδὼ ἢ φασὶ τ' μ' ἐδὲν τῶν ν', τ' μ' παντὶ τῷ ε', καὶ συνάγει τ' ν' ἐδὲν τῶν ε'. ἐπεὶ ἢ τ' 15 μ' παντὶ τῷ ε' τῷ δὲ ν' ἐδὲν, κεχωρίζαι ἄρα καὶ τ' ν' τῷ μ', ἐκὼν καὶ τῷ ε' πάντως χωριζήσεται τ' ν' καὶ ἐδὲν αὐτῷ ὑπάρξει. καὶ ἰδὼ ἐκ ἐδείχθημεν τῆς εἰς τ' α' χήμα ἀναγωγῆς. πρὸς τὸ τό φησιν ὁ ἡμέτερος φιλόσοφος ὅτι ὁ Μαξιμος, πόθεν ἔχεις ὅτι εἰ τ' μ' τῷ ν' καὶ ἐδὲν ὑπάρχει, καὶ τ' ν' τῷ μ' κεχωρίζαι, εἰ μὴ εἰδῆς ὡς ἡ κα- 20 θὼν ἀπόφασις πρὸς ἑαυτὴν ἀντιγράφει ἀναστροφῇ δὲ χρῆσάμενος ἐδὲν ἦττον ἐπὶ τ' α' χήμα τὴν ἀναγωγὴν ἐποιήσω. μονονυχὶ ἢ ταῦτα βοᾷς, τ' ν' ἐδὲν τῶν μ' διὰ τὴν ἀντιστροφὴν, τ' μ' παντὶ τῷ ε', καὶ συνάγει τ' ν' ἐδὲν τῶν ε', ὅπερ ἐστὶ πρῶτον χήμα. μήποτε δὲ ἔστιν εἰς συμφωνίαν ἀναγαγεῖν Μαξιμον καὶ Θεμισιον. ὁ 25 μ' ἢ Μαξιμος πάντας τελείους φησὶν ἀπιδὼν ὅτι ἕκαστος συλλογισμὸς οἰκοθεν ἔχει τ' ἀναγκαῖον. ὁ δὲ Θεμισιος ἀπιδὼν πρὸς τ' σαφές καὶ ἀσαφές τῷ ἀναγκαῖον τὸς μ' ἐν πρώτῳ τελείους φησὶν ὡς σαφές ἔχοντας τ' ἀναγκαῖον, τὸς δὲ ἐν β' καὶ γ' ἀτελείς λέγει ὡς ἀσαφές ἔχοντας τ' ἀναγκαῖον καὶ δεομένους τῷ α' ἵνα δημο- 30 σιευθῇ. φέρει δὲ γυμνασίας χάριν καθ' ἕκαστον σόφισμα τι προβαλλόμεθα. ἰδὼ γάρ, φασὶ ἐν α' χήματι, ὁ τὰ δύο διπλασιάζων τὰ δύο πολυπλασιάζει, ὁ τὰ δύο πολυπλασιάζων δύναται χίλια ποιῆσαι, καὶ συνάγει ὁ τὰ δύο διπλασιάζων δύναται χίλια ποιῆσαι. ῥητέον ἔν ὡς ἡ μεῖζων μερικὴ. ὁ ἢ λέγων ὅτι ὁ τὰ δύο πολυ- 35 πλασιάζων δύναται χίλια ποιῆσαι, ἐδὲν ἑτερόν φησιν ἀλλ' ὅτι τις πολυπλασιασμός τῶν δύο δύναται χίλια ποιῆσαι. πάλιν ἐν β' φασί, τ' μέλι τ' μᾶλλον καὶ ἦττον ἐκ ἐπιδέχει, τ' γλυκὺ τ' μᾶλλον καὶ ἦττον ἐπιδέχει, καὶ συνάγει τ' μέλι ἐκ ἐστὶ γλυκὺ. ῥητέον ἔν ὅτι τ' μέλι καθὸ μέλι τ' μᾶλλον καὶ ἦττον ἐκ ἐπιδέχει, καὶ τ' γλυκὺ 40 καθὸ γλυκὺ τ' μᾶλλον καὶ ἦττον ἐπιδέχει. δύο ἔν ἐνταῦθα εἰσι μέσοι, εἰς μὲν ὁ λέγων καθὸ μέλι τ' μᾶλλον καὶ ἦττον ἐκ ἐπιδέχει, ἕτερος δὲ ὁ λέγων καθὸ γλυκὺ. παντὲς δὲ χήματος ἕνα δεῖ τὸν μέσον ὑπάρχειν. ἀλλὰ καὶ ἐν γ' χήματι σόφισμα τι συνίσταται. φασὶ γάρ, πάντα τραγέλαφον ἀδύνατον εἶναι, τῷ τε παντὲς τραγέλαφον ἀδύνατον 45 ἢ ὑπάρχεις, πάντα τραγέλαφον ἐκ ἀδύνατον μὴ εἶναι, καὶ συνάγει τινὰ τραγέλαφον ἀδύνατον εἶναι ἢ ἐκ ἀδύνατον μὴ εἶναι. τὸτο προετάρθη τῷ φιλοσόφῳ Πρόκλῳ τ' σόφισμα, πρὸς ὃ εἶπεν

ὅτι δύο εἰσὶν ἐνταῦθα ὅροι τ' τραγέλαφος καὶ τ' ἀδύνατον ἐν ὅλῳ τῷ συλλογισμῷ, τρεῖς δὲ ὅρους θέλει ἔχειν πᾶς συλλογισμός. εἰ ἢ καὶ πῇ μὲν κατάφασις ἐλήφθη πῇ δὲ ἀπόφασις, ἐκ ἐνηλλαγῆς ὁ ὅρος, ἐπεὶ καὶ ἐν α' χήματι φασίμεν τυχόν, πᾶς ἄνθρωπος ζῶν, ἐδὲν ζῶν λίθος, καὶ ὁ μὲν ὁ αὐτὸς μέσος ὅρος ἔμεινε, τ' ζῶν, πῇ μὲν καταφατικῶς ληφθεὶς πῇ δὲ ἀποφατικῶς. ὅπως καὶ ἐπὶ τῷ τε σοφίσματος. διὰ δὲ ὅλως ἐστὶ συλλογισμός. ἐκ δύο ἢ ὅρων συλλογισμός ἐστὶν ὁ γίνεσθαι, νῦν δὲ δύο εἰσὶν ὅροι, τραγέλαφος καὶ ἀδύνατον. ἐν οἷς σὺν θεῷ ἢ θεωρίᾳ. cod. Reg. 2061.

“ἐπιτελεῖν μὲν καὶ δι' ἑαυτῶν.” τὸ τό φησιν ὅτι οἱ μερικοὶ τῷ α' 29⁶ χήματος ἔχουσι μὲν οἰκοθεν τ' σαφές, πλην ἀνάγονται ἐκ περιστάσεως ὑπὸ τῶν δύο τῶν καθόλου διὰ μέσων τῷ δευτέρῳ χήματος καὶ τελειοῦν. οἱ δὲ ἐν τῷ τρίτῳ καθόλου μενόντων τῶν ὅρων εὐθὺς ἐπιτελεῖν δι' ἐκείνων τῶν συλλογισμῶν. τὸ τό ἔστιν ὁ βέλτερος εἰπὼν ὁ Ἀριστοτέλης, ὅτι οἱ δύο οἱ καθόλου τῷ γ' χήματος ἀμέσως ἀνάγονται ὑπὸ τῶν δύο τῶν καθόλου τῷ α' χήματος. σὺ δὲ πρόβες ὅτι καὶ ὁ πέμπτος ἀμέσως ἀνάγει. ἐν οἷς σὺν θεῷ ἢ τε πράξις περατῶν καὶ τὰ τρία χήματα σὺν εὐμενείᾳ τῷ κρείττονος. desinit cod. Reg. 2061.

τ' “εὐθύς” (λέγει) ἐκ ὅτι καὶ αὐτοὶ τέλειοι ὡς ἐκεῖνοι, ἀλλ' 29⁶ ὅτι τῇ εἰς ἀδύνατον ἀναγωγῇ, καὶ δι' ἄλλων πρῶτον περανθέντα 30 δι' ἐκείνων εἰς τὸς ἐν α' καθόλου ἀνάγονται, ὡς περ οἱ μερικοὶ τῷ α' χήματος τῇ εἰς ἄτοπον ἀναγωγῇ ἐποῖον τ' β' χήμα καὶ δι' ἐκείνων εἰς τὸς καθόλου ἀνήγοντο, ἀλλὰ ἀμέσως δι' αὐτῶν περαιῶν. Ioh. Phil. f. XXXI b.

μήποτε ἔν δεῖ προσυπαθεῖν τῷ “ὅταν δὲ ἐπὶ μέρος λη- 29⁶ φθῶσι” τ' ὅσοι αὐτῶν μὴ αὐτόθεν δύναται ἐπιτελεῖσθαι δι' ἐκεί- 31⁶ νων τῶν συλλογισμῶν τῷ ἀνάγει τῷ τῷ εἰς τὸς ἐν μέρει τῶν ἐν τῷ πρώτῳ χήματι. ἀντικρὺς ἢ τὸτο ἐνδεῖ, καὶ προσεθέντος τῷ ἐδὲν ἔτι ἐπιζητεῖ. — “καὶ καθ' ἑαυτὸς μὲν οἱ ἐκ τῷ αὐτῷ χήματος.” ἐν τῷ αὐτῷ χήματι πῶς ἕκαστος γίνεσθαι. τὸτο ἀπὸ κοινῆς τῷ “φανερὸν ἔν” εἰρη. φανερὸν ἔν ἐκ τῶν εἰρημένων τό τε πάντας ἀναχθήσεσθαι εἰς τὸς δύο τὸς ἐν πρώτῳ χήματι πρώτους, καὶ ὅπως ἕκαστος ἐν τῷ ἰδίῳ χήματι τ' συλλογιστικὸν ἔχει, καὶ διὰ τί ἐστὶ συλλογιστικὸς αὐτῶν ἕκαστος. ταῦτα ἢ δεδεικνύει. — “καὶ πρὸς ἀλλήλους οἱ ἐκ τῶν ἐτέρων.” καὶ τὸτο ἔτι ἀπὸ κοινῆς τῷ “φανερὸν ἔν” εἰρη. καὶ ἢ τὸτο φανερὸν ἐκ τῶν εἰρημένων, τίς ἢ τῶν χημάτων διαφορά καὶ τῶν συλλογισμῶν τῶν ἐν τοῖς διαφόροις χήμασι πρὸς ἀλλήλους, ὅτι τε παρὰ τὴν τῷ μέσῳ ποιᾶν θέσιν καὶ παρὰ τ' διαφόρως ἀνάγει εἰς τὸς ἐν πρώτῳ χήματι δύο πρώ- 35 τος. οἱ μὲν ἢ αὐτόθεν ἀνάγονται, οἱ δὲ διὰ τῆς εἰς ἀλλήλους ἀναγωγῆς, ὡς ἐν τῷ πρώτῳ οἱ δύο τ' ἐπὶ μέρος ἔχοντες, καὶ οἱ ἐν τῷ τρίτῳ τρεῖς, καὶ πάλιν τῶν οἱ μὲν τῷ εἰς τὸς ἐν τῷ δευτέρῳ πρώ- 40 τος ἀνάγει, ὡς οἱ δύο οἱ ἐν τῷ πρώτῳ, οἱ δὲ τῷ εἰς τῷ αὐτῷ τὸς ἐν τῷ πρώτῳ τ' ἐπὶ μέρος δεικνύοντας, ὡς οἱ ἐν τῷ τρίτῳ τρεῖς οἱ δι' ἀντιστροφῆς εἰς τῷ αὐτῷ ἀναγόμενοι. ἢ ἢ διαφορά τῆς ἀναγωγῆς αὐτῶν τὴν τῶν συλλογισμῶν δεικνύει διαφορὰν. — “ἢ τῷ ἀνάγει εἰς τ' πρῶτον.” εἰπὼν “ἢ τῷ μέσῳ” προσέθηκεν “ἢ τῷ ἀνάγει εἰς τ' πρῶτον.” ἔστι ἢ καὶ καὶ τὸτο αὐτοῖς ἢ δια-

φορά. διάφορος γὰρ ἡ ἀναγωγή αὐτῶν· ἄλλως μὲν γὰρ ἡ ἐπὶ μέρους ἐν τῷ πρώτῳ χήματι (διὰ γὰρ τῶν ἐν τῷ δευτέρῳ) καὶ ἄλλως οἱ ἐν τῷ δευτέρῳ, καὶ αὐτῶν τέτων ἄλλοι ἄλλως· οἱ μὲν γὰρ δι' ἀντιστροφῆς οἱ δὲ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς. ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ἐν τῷ τρίτῳ· καὶ γὰρ τέτων οἱ μὲν διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, οἱ δὲ δι' ἀντιστροφῆς πρῶτον εἰς τὴν ἐπὶ μέρους τὴν ἐν πρώτῳ. — “οἱ μὲν ὅν τῶν συλλογισμῶν ὑπάρχειν ἢ μὴ ὑπάρχειν δεικνύντες.” τριττῆς ὕψους ἐν ταῖς προτάσεσι καὶ τὴν τρόπον διαφορᾶς, αἱ μὲν ὑπάρχειν ἦσαν αὐτῶν αἱ δὲ ἀναγκαῖαι αἱ δὲ ἐνδεχόμεναι. περὶ γὰρ τῶν ἐξ ὑπαρχουσῶν προτάσεων γνωσμένων συζυγιῶν καὶ τῶν 10 ἐκ τῶν καὶ ταύτας συλλογισμῶν καθ' ἕκαστον χήμα εἰρηκῶς ὑπομνησκεί ἡμᾶς, μέλλων ἐπὶ ταῖς ἐξ ἀναγκαίων πάλιν προτάσεων συγκατεστάσας συζυγίας μεταβαίνειν καὶ περὶ ἐκείνων ποιέει τὸν λόγον, ὅτι οἱ περὶ τῶν ἐξ ὑπαρχουσῶν προτάσεων αὐτῷ πεπληρωμένοι λόγοι. τὸ δὲ “καθ' αὐτὰς οἱ ἐκ τῆς αὐτῆς χήματος καὶ 15 πρὸς ἀλλήλους οἱ ἐκ τῶν ἐτέρων” εἴρηκε περὶ τῶν διαφορῶν αὐτῶν· φανερά γὰρ ἡ διαφορὰ τῶν καθ' ἕκαστον χήμα συλλογισμῶν πρὸς ἀλλήλους· ὁ μὲν γὰρ ἐκ δύο καθόλου καταφατικῶν ἔστι ἐν πρώτῳ χήματι, ὁ δὲ ἐκ καθόλου ἀποφατικῆς τῆς μείζονος, καὶ ἄλλος ἄλλως καθ' ἕκαστον χήμα. ἀλλὰ καὶ ἡ πρὸς τὴν ἐν διαφέρειν χήμασι τῶν συλλογισμῶν πρὸς ἀλλήλους διαφορὰ γνωρίζεται· ὅ γὰρ ὁμοία ἢ τῶ μέσῳ θέσις ἐν ἅπασιν. Alex. f. 37 b sq.

30^b μέσον τάττει τὴν περὶ τῶν ἀναγκαίων συζυγιῶν λόγον, ὡς 29^a μέσῳ ἔχουσιν τάξιν τῶν τε ἀπλῶς ὑπαρχουσῶν καὶ τῶν ἐνδεχομένων· ὑπάρχει μὲν γὰρ καὶ αὐτῷ, ἀλλ' αἰεὶ καὶ ἀναγκαίως, αἱ δὲ τῆς 25 ἐνδεχομένης ἔχει ὑπάρχει μὲν, δύναται δὲ ὑπάρχειν καὶ μὴ ὑπάρχει. Ioh. Phil. f. xxxii.

30^b προσέθηκε δὲ “χεδόν” διὰ τὴν τέταρτον συλλογιστικὴν τῆ 36^a δευτέρῃ χήματος τρόπον καὶ τὴν πέμπτον τῆ γ'. ἔστι γὰρ ἐν ταῖς διαφορὰ τῶν ἀναγκαίων πρὸς τὴν ὑπάρχοντα, ὡς ἐξῆς ἡμῖν ἐπι- 30 δείξει. “τό τε γὰρ φερητικὸν ὡσαύτως ἀντιστρέφει,” καίτοι ὁ μόνον τὸ φερητικὸν ἀλλὰ καὶ τὸ κατηγορικόν· τί ὅν καὶ τῆς ἐμνήθη; ἐρῶμεν ὅτι τὸ μὲν κατηγορικὸν ἐπὶ πάντων τῶν τρόπων ὁμοίως ἀντιστρέφει, καὶ θαυμάζον ὅθεν εἰ καὶ ἐπὶ τέτων, τὸ δὲ γε φερητικὸν ἔχει ὁμοίως ἐπὶ τῶ ἐνδεχομένῳ, ὡς καὶ αὐτὸς φησιν· διὰ ταύτης 35 μόνῃς τῆς ἀντιστροφῆς ἐμνήθη ὡς τοῖς δύο μόνις τρόποις ὑπαρχέσης, τὴν δὲ ἄλλην ὡς κοινὴν ἀπάντων παρήκεν. id. ib.

30^a ἐν μὲν γὰρ τῷ ὑπάρχοντι δι' ἀντιστροφῶν μὲν ἔχει δεικνύτο, ἀλλὰ 8^a διὰ τῆς εἰς τὸ ἀδύνατον ἀπαγωγῆς· ἐπὶ μέντοι τῶ ἀναγκαίῳ ὁ δύναται διὰ τῆς τῶ ἀδύνατον δείξεως τῆς ἀποδείξεως. id. ib.

30^a σημειώτεον δὲ ὅτι ἔχει ὁμοίως ὅτος ὁ τρόπος τῆς ἐκθέσεως καὶ 9^a ὅν ἔλεγεν ἐν τῷ τρίτῳ χήματι, ὅτε περὶ τῶν ὑπαρχόντων ἦν ὁ λόγος αὐτῷ. ἐκεῖ μὲν γὰρ ἀπλῶς τι τῶν αἰδητῶν καὶ μὴ δεομένων δείξεως τὸ ἐκτιθέμενον καὶ λαμβανόμενον ἦν· διὸ καὶ αὐταρχεῖς ἦν μόνον ληφθὲν πρὸς τὸ φανεράν τὴν συναγωγὴν ποιῆσαι· ἐνταῦθα 45 δὲ τὸ λαμβανόμενον ὁ τοῦτον ἔτι λαμβάνει ὅθεν ἀρκεῖ τῇ αἰδήσει, ἀλλὰ πρὸς αὐτὸ συλλογισμὸν ποιεῖ. διὸ καὶ ἐνταῦθα μὲν προσέθηκε τὸ “καὶ τῆς ποιῆν τὴν συλλογισμὸν,” ἐκεῖ δὲ ἔκτε δειξεί

τινὲ μὲν τὸ λαβεῖν τὴν ἐκθεσιν προσεχρήσατο. εἰκότως· ἦν γὰρ ἂν ταύτην ποιῶν ἐπ' ἄλλῃ τινὸς ὑποκειμένου, ὁ ἴσον καὶ ταύτην ἐν τῷ πρώτῳ ὁδομῶς ἦν ἐκείνῳ δεικτικόν. ἐδήλωσε δὲ καὶ διὰ τῆς εἰπεῖν “τὸ γὰρ ἐκτεθεὶν ὅπερ ἐκεῖνο τι ἐστίν” τὴν φύσιν τῆς λαμβανόμενης 5 δι' ἐκθέσεως· μέρος γάρ τι ἢ εἶδος αὐτῆς ἔσται· διὸ εἰ ἐξ ἀνάγκης μηδενὶ τῷ ἐκτεθέντι, ἐξ ἀνάγκης καὶ ἐκείνῳ ἀφ' οὗ τὸ ἐκτεθεὶν τινί· ὁ τοῦτον γὰρ ἐστὶν αὐτῷ ὡς εἶναι ὅπερ ἐκεῖνο. καὶ εἰ ἡ ἐκθεσις δὲ αἰδητικὴ γένοιτο, καὶ ἔτω τὸ αὐτὸ δειχθήσετο... ὁ μέντοι Θεόφραστος ἐν τῷ πρώτῳ τῶν αὐτῶν Προτέρων Ἀναλυτικῶν περὶ 10 τέτων λέγων ὁ χρῆσι τῷ δι' ἐκθέσεως τρόπῳ πρὸς τὴν δειξίν τῶ συλλογιστικῶς εἶναι τὰς προκειμένας συμπλοκάς, ἀλλ' ὑπερέβητο τὴν περὶ αὐτῶν λόγον ὡς δεόμενον μὲν τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, μηδέπω δὲ ὄντος προδήλῳ τῶ συμβαίνοντος διὰ τὸ μῆξιν γίνεσθαι προτάσεων μὴ εἶναι γνωρίζον τὸ ἐκ τῶν μίξεων συναγόμενον. 15 Alex. f. 39 b et 40.

παραδὸς τὰς προτάσεις τὰς τε τῶ ὑπάρχοντος καὶ τὰς τῶ 30^a ἀναγκαίῳ, ἐντεῦθεν βάλει μῆξαι ταύτας, καὶ βάλει αὐτὰς αἰεῖ 15^a τῇ μείζονι προτάσει ἀκολουθεῖν τὸ συμπέρασμα... οἱ δὲ ἐταῖροι αὐτῶ οἱ περὶ Θεόφραστον καὶ Εὐδόκῳ καὶ ἐπὶ οἱ ἀπὸ Πλάτωνος ὅ φασιν ὅτως ἔχειν ὅθεν πάντως τῇ μείζονι ἀκολουθεῖν τὸ συμπέρασμα, ἀλλ' ὑπάρχον αἰεὶ γίνεσθαι. ἄξιον ὅν ἐκθέσθαι πρότερον τὴν τε Ἀριστοτελικὴν δειξίν καὶ ὅσα οἱ τῷ φιλοσόφῳ συναγορεύοντες εἰς ἀπόδειξιν τῶ τοῦτον προσθεῖναι, εἴτα καὶ ὅπερ οἱ τῇ ἐναντία προ- 20 σάμενοι δόξῃ φασί, καὶ ἔτω τὰ ἱκανὰ διασῆσαι τῷ λόγῳ... λέγομεν ὅτι ἡ μείζων πρότασις καὶ τὸ κυρίως εἰληπτὸν ἀναγκαῖον, τὸ δὲ συμπέρασμα καὶ τὸ ἐξ ὑποθέσεως ἀναγκαῖον τὸ ἔς' ὃν ἢ τὸ κατηγορούμενον· ὥς γὰρ ἂν ὑπάρχει τὸ α' τῷ γ', ἐξ ἀνάγκης αὐτῷ ὑπάρχει. καὶ ὁ Ἀλέξανδρος δὲ ὁ τῶ φιλοσόφῳ ἐξηγητῆς ἐν τινι μονοβίβλῳ καὶ τὴν αὐτῶ διδάσκαλον Σωσιγένην ταύτης εἶναι τῆς 25 δόξης, ὡς ὅτι τὸ ἐξ ὑποθέσεως ἀναγκαῖον συνάγει ἐνταῦθα ὁ Ἀριστοτέλης· ὅτι γὰρ, φησὶ, τὸτο βάλει, ὅλον ἐξ ὧν, ὅτε μὲν ὑπάρχον συνάγει τὸ συμπέρασμα τῆς μείζονος ὑπαρχέσης ὕψους τῆς δὲ ἐτέρας ἀναγκαίας, ἐκτιθεῖ ὅρος ὁ φιλόσοφος, ὅτε δὲ ἀναγκαῖον συνάγει τῆς μείζονος ἀναγκαίας ὕψους τῆς δὲ ἐλάττωτος ὑπαρχέ- 30 σης, ἔκιν εὐλόγησεν ἐκθέσθαι ὅρος τὸ κυρίως ἀναγκαῖον συνάγοντας, ὅθεν ὅλον, φησὶν, ὅτι καὶ αὐτὸς τὸ ἐξ ὑποθέσεως ἔλαβεν ἀναγκαῖον. Ioh. Phil. f. xxxii b.

φησὶ δὲ ὅτι γίνεται ποτε ἐκ μίξεως ἀναγκαίας καὶ ὑπαρχέ- 30^a σης προτάσεως ἀναγκαῖον συμπέρασμα, καὶ τότε γίνετο τὸ συμ- 16^a πέρασμα τοῦτον, προσθήσιν· ἐν γὰρ πρώτῳ χήματι ἀμφοτέρων ὅσων καθόλου, εἰ ἡ μείζων εἴη ἀναγκαία, ἂν τε καταφατικὴ ὡς ἐν τῷ πρώτῳ ἀναποδείκτω, ἂν τε ἀποφατικὴ ὡς ἐν τῷ δευτέρῳ, ἀναγκαῖον φησὶ γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα. ὅτος μὲν ὅν ὅτως λέγει, οἱ δὲ γε ἐταῖροι αὐτῶ οἱ περὶ Εὐδόκῳ τε καὶ Θεόφραστον ἔχει ὅτως 40 λέγουσιν, ἀλλὰ φασιν ἐν πάσαις ταῖς ἐξ ἀναγκαίας τε καὶ ὑπαρχέσης συζυγίαις, ἐὰν ὧσι κείμεναι συλλογιστικῶς, ὑπάρχον γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα, τὸτο λαμβάνοντες ἐκ τε τῶ ἐν πάσαις ταῖς συμπλοκαῖς τὸ συμπέρασμα· αἰεὶ τῷ ἐλάττω καὶ χείρῳ τῶν κει-

μένων ἐξομοιῶν. ἂν τε γὰρ ἐκ καταφατικῆς καὶ ἀποφατικῆς προτάσεως συνάγῃ, ἀποφατικὸν τὸ συμπέρασμα, ἂν τε καθόλου καὶ ἐπὶ μέρους, ἐπὶ μέρους καὶ τὸ συμπέρασμα. ἔν αὐτῇ δὲ τῷ τρόπῳ καὶ ἐν ταῖς μίξεσιν ἔχειν ὑπάρχον γὰρ γίνεσθαι ἐκ τῆς ἐν ταῖς ἐξ ἀναγκαίας καὶ ὑπαρχούσης συμπλοκαῖς τῷ ἑλαττον εἶναι τὸ ὑπάρχον τῷ ἀναγκαίῳ. ἀλλὰ καὶ τῷ λόγῳ τὸτο δεικνύουσιν. εἰ γὰρ τὸ β' τῷ γ' ὑπάρχει μὴ παντὶ, ἢ μὴν ἐξ ἀνάγκης, ἐνδέχεται ποτε αὐτὸ καὶ ἀποχευθῆναι αὐτῷ. ὅτε δὲ τὸ β' τῷ γ' ἀπέχευκῃ, τότε καὶ τὸ α' αὐτῷ ἀποχευθήσεται. εἰ δὲ τὸτο, ἔκ ἐξ ἀνάγκης αὐτῷ ὑπάρξει. ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς ὕλης δεικνύσιν τὸτο ἔχον ἕτως. . . τὸ μὴ ἔν λέγειν μὴδὲ Ἀριστοτέλῃ ἐνταῦθα εἰρηκέναι ἐν ταῖς τοιαύταις μίξεσιν ἀναγκαῖον γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα ἀλλ' ἐφ' ὕλης τινός, καὶ τὸτο πρῶτον ἐκ τῆς εἰρηκέναι αὐτὴν "συμβαίνει δὲ ποτε, καὶ τῆς ἐτέρας προτάσεως ἀναγκαίας ἕσης," [ἀτοπον]. τὸ γὰρ ποτέ ἔκ ἐπὶ μίξεως τοιαύτης καί, ὡς ποτέ μὴ ἐν τῇ τοιαύτῃ μίξει ἀναγκαῖον γνωμένον τῷ συμπεράσματος ποτέ δ' ἔ, ἀλλ' ἐπὶ τῆς μίξεως ὅλης. ποτέ γὰρ ἐν τῇ μίξει τῇ ἐξ ἀναγκαίας καὶ ὑπαρχούσης γίνεθαι ἀναγκαῖον τὸ συμπέρασμα. ἢ γὰρ αἰεὶ, ἐπεὶ μὴ καὶ τῆς ἑλαττονος ἀναγκαίας ληφθείσης ἀναγκαῖον λέγει τι συνάγεσθαι. τὸ ἔν ποτέ τῆς μίξεως τῷ τρόπῳ δηλωτικόν ἐστιν, ἢ τῷ ἐν τῷ αὐτῷ τρόπῳ καὶ τῇ αὐτῇ συμπλοκῇ ποτέ μὴ ἀναγκαῖον γίνεσθαι ποτέ δὲ ὑπάρχον τὸ συμπέρασμα. καὶ τὸτο αὐτὸς σαφῶς ἐδήλωσε δι' ὧν ἐπιφέρει λέγων "πλὴν ἔκ ὁποτέρως ἔτυχεν, ἀλλὰ τῆς πρὸς τὸ μείζον ἄκρον," ὡς τῶν χάριν τὸ ποτέ προδίδει. καὶ γὰρ γελοῖον τὸ ἡγεῖσθαι αὐτὴν διὰ τὸτο τὸ ποτέ λέγειν, ὅτι ἐπὶ ὕλης τινός ἐν τῇ τοιαύτῃ συμπλοκῇ ἀναγκαῖον γίνεθαι τὸ συμπέρασμα. ἕτως γὰρ ἔδεν κωλύει καὶ τὰς ἀσυλλογίστους συζυγίας συλλογιστικὰς λέγειν ποτέ. εὑρεθήσονται γὰρ ἐπὶ ὕλης τινός συνάγεσθαι. ἐν γὰρ τῷ β' χήματι, εἰ ἐκ δύο καθόλου καταφατικῶν εἶεν οἱ ἄκροι ἐπ' ἴσης ἀλλήλοις, τοιαύτων ὅρων εἰλημμένων καθόλου καταφατικὸν συνάξεις. . . διὸ τὸτο μὴ παραιτητέον ὡς κενὸν παντάπασιν, παραιτητέον δὲ καὶ τὴν ἐπὶ πλέον ἐξετάσιν τῶν λεγομένων. εἴρηξεν γὰρ ἡμῖν ἐν τοῖς περὶ τῆς καὶ τὰς μίξεις διαφορὰς Ἀριστοτέλους τε καὶ τῶν ἐταίρων αὐτῷ γεγραμμένοις. οἷς δὲ Ἀριστοτέλης τε ἐχρήσατο πρὸς τὴν τῶν λεγομένων πίσιν καὶ οἷς χρῆσταιτο ἂν τις παρὶσσεύμενος τῷ τότε λεγόμενον ὑπ' αὐτῷ ὕγιες εἶναι, ταῦτα παρατηρήσεται. αὐτὸς μὴ ἔχρησατο τῷ καὶ παντός. Alex. f. 40.

δείκνυσιν ἔν τῷ ψεύδους ἀκολουθεῖν καὶ διὰ τῶ α' καὶ διὰ τῶ β' χήματος. καὶ διὰ μὴ τῶ α' ἕτως. εἰ τὸ μὴ α' παντὶ τῷ β' ὑπάρχει μόνον, τὸ δὲ β' παντὶ τῷ γ' ἐξ ἀνάγκης, ἐγὼ μὲν, φησὶ, λέγω ὅτι τὸ α' παντὶ τῷ γ' ὑπαρχόντως ὑπάρξει, εἰ δὲ τις λέγοι ἐξ ἀνάγκης, συγκεχυρῶν τὸτο, καὶ εἰ μὴ μὴδὲν ψεύδους ἀκολουθήσει, ἔστω ἀληθές τὸ συμπέρασμα, εἰ δὲ εὐρωμένον τι ψεύδους ἐπόμενον, δηλονότι ψεύδους ἢ ὑπόθεσις ἢ λέγουσα τὸ ἀναγκαῖον συνάγεσθαι, ὥστε τὸ ὑπάρχον μόνως συναχθήσεται. ἐπεὶ ἔν τῷ α' παντὶ τῷ γ' ἐξ ἀνάγκης ὑπεθέμεθα, ἦν δὲ καὶ τὸ β' παντὶ τῷ γ' ἐξ ἀνάγκης, καὶ τῷ ἄρα γ' τινὶ τῷ β' ἐξ ἀνάγκης ὑπάρξει. ἀντιτρέφει γὰρ. εἰ τοῖνυν τὸ μὴ α' παντὶ τῷ γ' ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει, τὸ δὲ γ' τινὶ τῷ

β' ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει, τὸ ἄρα α' τινὶ τῷ β' ἐξ ἀνάγκης ὑπάρξει. γίνεθαι γὰρ ὁ τρίτος τρόπος τῶ πρώτῳ χήματος. ἀλλὰ τὸτο ψεύδους ὑπέκειτο γὰρ τὸ α' παντὶ τῷ β' ὑπαρχεν μόνον, τὸ δὲ παντὶ ὑπαρχεν ἐνδέχεται μὴδὲν ὑπαρχεν καὶ τινὶ ἐξ ἀνάγκης ὑπαρχεν. Ioh. Phil. f. xxxiii b.

τὰ αὐτὰ δὲ πάλιν φασὶ καὶ ἐπὶ τέτων οἱ περὶ Θεόφραστος καὶ Εὐδήμων. ὁπότερος γὰρ ἂν ἦ τῶν ὅρων ἀναγκαῖος θατέρω ὄντος ὑπαρχόντος, τὸ συμπέρασμα ὑπάρχον ἔσται. Ioh. Phil. f. xxxiv.

Θεόφραστος δὲ ὅτι μὴ ἀναγκαῖον γίνεθαι τὸ συμπέρασμα ἐν τῇ τοιαύτῃ συμπλοκῇ ἕτω λέγει. εἰ γὰρ τὸ μὴ β' τῷ γ' ἐξ ἀνάγκης, τὸ δὲ α' τῷ β' μὴ ἐξ ἀνάγκης, τὸ δὲ μὴ ἐξ ἀνάγκης καὶ χωριζέειν, φανερόν ὡς τὸ β' χωριζόμενον καὶ τὸ γ' χωριζήσεται τὸ α', ὥς ἔκ ἐξ ἀνάγκης διὰ τῶν κειμένων. ὡς δειχθέντι προσέθησιν ὡσαύτως δὲ καὶ ἡ ἀναγκαία ἢ μείζων. ἐπεὶ γὰρ τὸ μέσον ἔκ ἐξ ἀνάγκης, καὶ χωριζέειν, τότε δὲ χωριζόμενον καὶ τὸ μείζον. ἐάν γὰρ τις ἕτως λάβῃ, καθ' ἑ τὸ β' καὶ τὸ α' ἐξ ἀνάγκης, ὡς περ ἀναγκαίας ἀμφοτέρως λαμβάνει. μὴ γὰρ ἕτως λαβόντος ψεύδους, διὰ γὰρ τέτων δεικνύσιν ὁ Θεόφραστος ὅτι ἐν αἷς μίξεσιν ὑπαρχουσα καὶ ἀναγκαία ἐστίν, ὁποτέρω ἂν αὐτῶν ἀναγκαία ἦ, ὑπάρχον τὸ συμπέρασμα. Alex. f. 42 b.

ὡς ἔν ἐπ' ἐκείνων ἀναγκαῖα μὴ ὑποτεθέντος τῷ συμπεράσματος ψεύδους τι συνήγεται, ὑπαρχόντος δὲ ἑκείνῃ, ἕτω, φησὶ, καὶ ἐπὶ τῶν ἐν μέρει ἔξει, εἰ εἴη ἡ ἐλάττων ἐπὶ μέρους καταφατικὴ ἀναγκαία. ἢ τὸ "ἔδεν γὰρ ἀδύνατον συμπιπτει, καθάπερ ἔδ' ἐν τοῖς καθόλου συλλογισμοῖς," εἶπεν ὅτι, ὡς ἐπ' ἐκείνων ἀναγκαῖα τιθεμένων τῷ συμπεράσματος, τῇ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῇ χωρμένων ἡμῶν εἰς ἐνδείξιν αὐτῷ, ἔδεν ἀδύνατον εἶπετο ἀλλὰ ψεύδους μόνον, ὡς ἐδείχθη διὰ τῶν προειρημένων, δι' ἃ κατασκευάζετο τὸ, ἕτως ἔδ' ὅταν ἡ ἐλάττων ἐπὶ μέρους ἀναγκαία καταφατικὴ τίθηται. . . ἔκ ἐξέθετο δὲ τὴν δειξιν ἕτε ἐπὶ τῶν καθόλου ἕτε ἐπὶ τῶν ἐπὶ μέρους, τὴν δι' ἀδύνατον ἢς μεμνημονεύκαμεν, ἀλλὰ μόνον ἐμνημόνευσεν αὐτῆς, ὅτι ἐγίνετο ἐν αὐτῇ μίξις ἐνδεχομένη καὶ ἀναγκαίας, περὶ ἣς μίξεως ἔδωκεν τὴν λόγον πεποιήθη. δύναται καὶ τὸ "ἔδεν γὰρ ἀδύνατον συμβαίνει" ἔκ ἐπὶ τὴν δειξιν ἦν ἐποιήσατο δεικνύς ψεύδους. τὸ ἔπειτα ὑποτεθέντι τῷ ἀναγκαίῳ, ἐπαναγῶν ἡμᾶς εἰρηκέναι. ἀλλ' ἔδ' ἐπὶ τὴν εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγὴν περὶ ἣς εἶπον ἀρτίως, ἀλλ' ἐπὶ τὴν ἐκ τῶν ὅρων μαρτυρίαν. τοῖς γὰρ εἰρημένοις καὶ ἡ ἐπὶ τῶν ὅρων δειξιν συνάδει. ληφθεῖσιν γὰρ προτάσεων ἐν συζυγίᾳ τε καὶ μίξει τοιαύτῃ τὸ συμπέρασμα ὑπαρχον γίνεθαι. ἦν δ' ἂν ἀδύνατον ὑφ' ἡμῶν, εἰ ἐπὶ τῶν ὅρων ἡλέγητο. καὶ τῶ τῶτ' εἶναι τὸ εἰρημένον σημείον ἂν εἴη τὸς ὅρους αὐτὴν εὐθέως παραθέειν. κίνησις μὴ γὰρ παντὶ ζῶντι ὑπαρχόντως ἢ ἐνδὲν, ζῶντι δὲ τινι λευκῷ ἐξ ἀνάγκης, κίνησις γὰρ. καὶ κίνησις τινι λευκῷ ὑπάρχει, ἢ μὴν ἐξ ἀνάγκης, ἢ τινι λευκῷ ἔκ ὑπαρχει ὑπαρχόντως. δεῖ μέντοι εἰδέναι ὅτι τῇ ἐπὶ ψεύδους ἀγύσῃ δειξιν ἔκ οἷον ἐπὶ τέτων χρήσας, ἢ ἐπὶ τῶν καθόλου ἐχρήσατο. Alex. f. 43 a b.

δεῖ μὴ τῷ "εἰ μὴ ἡ σεληνιακή πρότασις" τὸ καθόλου προσυπακύνειν. περὶ γὰρ πρώτων λέγει τῶν ἐκ καθόλου προτάσεων. ἐν ἣ γὰρ

συμπλοκή ἢ ἐπὶ μέρος ἐστὶ φερητική, ἔστι δὲ ἐν τῇ τετάρτῃ συζυγίᾳ τὸ ἀποφατικὸν τοῦτον, ὅταν ἡ ἀναγκαία, ὅ ἵναι ἀναγκαῖον τὸ συμπέρασμα. τὸ ἔν "εἰ μὴ ἡ φερητικὴ πρότασις ἐστὶν ἀναγκαία" ἐν τοῖς καθόλου συλλογισμοῖς ἀκέραιον· περὶ ᾧ τούτων ποιεῖ τὸν λόγον πρῶτον· προσελθὼν γὰρ λέγει "ὁμοίως δ' ἔξει καὶ ἐπὶ τῶν 5 ἐν μέρει συλλογισμῶν." ἀκόλουθα δὲ ἐστὶν αὖ ἐπὶ τῷ δευτέρῳ σχήματος λέγει τοῖς ἐπὶ τῷ πρῶτῳ δεδειγμένοις αὐτῷ. Alex. f. 44.

30b ὅτι δὲ τὸ μηδενὶ ἐνδέχεσθαι ἐπὶ τῆς α' β' προτάσεως εἰρημένον, 10 ἀπόφασις ὃν ἐνδεχομένη, τὸ ἀναγκαῖον δηλοῖ, γνωρίζον· τὸ ᾧ μηδενὶ ἐνδεχόμενον ἐξ ἀνάγκης ὕδενι αὐτῶν ὑπάρχει· ὅ ἵναι 10 ἐνδεχομένη ἄλλ' ὡς ἐνδεχομένης ἀπόφασις εἰληπὶ καὶ ἴσον δυναμένη τῇ ἐξ ἀνάγκης ὕδενι. id. ib.

30b ὅτι δὲ ὁ συνάγει τὸ ἀναγκαῖον, δηλὸν ἐκ τῶν ὑποκειμένων 9. ὅρων. ἀρετὴ ὕδενι κακία ἐξ ἀνάγκης, ὑπάρχει δὲ ἀνθρώπῳ ὑπαρχόντως παντὶ, καὶ συνάγει κακία ὕδενι ἀνθρώπῳ ὑπαρχόντως· ὅ ἵναι ἐξ ἀνάγκης, πάλιν ὑγίεια - νόσος - ἀνθρώπος. ὑγίεια 15 ᾧ νόσῳ μὴ ὕδενι ἐξ ἀνάγκης, ἀνθρώπῳ δὲ παντὶ ὑπάρχει μόνον, καὶ συνάγει νόσος ὑπαρχόντως ὕδενι ἀνθρώπῳ. εἰ ᾧ ὑγίεια μηδεμιᾶ νόσῳ ἐξ ἀνάγκης, καὶ νόσος ὕδενι ὑγίειᾳ ἐξ ἀνάγκης, ὑγίεια δὲ παντὶ ἀνθρώπῳ ὑπαρχόντως, καὶ νόσος ὕδενι ἀνθρώπῳ 20 ἐξ ἀνάγκης. Ioh. Phil. f. xxxv.

30b δειξας τὴν προκειμένην συζυγίαν δι' ἀντιτροφῆς τὸ ὑπάρχον 24. καὶ ὅ τὸ ἀναγκαῖον συνάγεσσαν, νῦν αὐτὸ τούτο δείκνυσιν καὶ τῇ εἰς αὐτοὺς ἀπαγωγῇ. εἰ ᾧ ὑποθίμεθα, φησὶν, ἀναγκαῖον συνάγεσθαι τὸ συμπέρασμα, ἔφεται τι αὐτοὺς τῇ ὑποθέσει ταύτῃ· ἡ δὲ ὑπο- 25 θέσει αὐτοὺς ἀκόλουθε, ψευδὸς ἐστὶ· ψευδὸς ἄρα τὸ ὑποτίθεσθαι ἀναγκαῖον συνάγεσθαι τὸ συμπέρασμα. Ioh. Phil. f. xxxv. b.

30b διὰ δὲ τῷ εἰπεῖν "ὅ μόντοι ἔως ἂν ζῶν μηδενὶ λευκῷ 37. ὑπάρχει· ὡς τούτων μὴ ὄντων ἀναγκαῖον μὴ ἔξαι τὸ συμπέρασμα, ἀπλῶς δ' ἐκ ἀναγκαῖον," διὰ δὲ ταύτης τῆς προδήκης ἐδήλωσεν 30 ὅτι ἐν ταῖς μίξεσιν, ὅταν ἀναγκαῖον λέγη γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα, τὸ ἀπλῶς ἀναγκαῖον λέγει καὶ ὅ τὸ μὴ διορισμῷ· ὅ τινες τῶν ἐξηγημένων τὸν περὶ τῆς μίξεως τῶν προτάσεων τόπον, βοηθεῖν οἰόμενοι τῇ δόξῃ αὐτῶν, λέγουσι, φάσκοντες ὅ τὸ ἀπλῶς ἀναγκαῖον συνάγεσθαι λέγειν αὐτὸν ἄλλὰ τὸ μὴ διορισμῷ. . . ὅτι δὲ τὸ συμ- 35 πέρασμα μὴδὲ ὅπως ἀναγκαῖον εἶναι βύλετο, ἐδήλωσεν αὐτός, δειξας μὴ τοῦτον καὶ ὅπως ἀναγκαῖον τὸ συμπέρασμα γινόμενον ἐν δευτέρῳ σχήματι, ἡ καταφατικὴ ὅτε ἡ ἐλάττω ἐστὶν ἀναγκαία, μὴ λέγων δὲ ἐν τῇ τοιαύτῃ μίξει ἀναγκαῖον ἀπλῶς γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα. ἡ εἰ καὶ τούτο ἔλεγον ἀναγκαῖον ὁμοίον ἐκείνῳ, καὶ 40 κείνῳ ἂν προσετίθει τὸ μὴ ἀπλῶς ἀναγκαῖον γίνεσθαι ἄλλὰ τὸ μὴ διορισμῷ, ὡς καὶ ἐπὶ τούτῳ. ἅμα δὲ καὶ τὴν τῷ ἀναγκαῖον διαίρεσιν ὅτι καὶ αὐτὸς εἶδεν, ἢ οἱ ἐταῖροι αὐτῷ ποιεῖν, δεδήλωκε διὰ τῆς προδήκης, ἢ φθάσας ἡδὴ καὶ ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας δέδεικνεν ἐν οἷς περὶ τῆς εἰς τὸν μέλλοντα χρόνον λεγομένης ἀντιφάσεως περὶ 45 τῶν καθ' ἑκάστα λέγει "τὸ μὴ ἔν εἶναι τὸ ὃν ὅταν ἡ, καὶ τὸ μὴ ὃν μὴ εἶναι ὅταν μὴ ἡ, ἀνάγκη" (p. 19 a 23). τὸ ᾧ ἐξ ὑποθέσεως ἀναγκαῖον τοῦτον ἐστὶν. μάλλον δ' ἂν τὸ εἰρημένον ὑπ' αὐτῷ φανερόν γένοιτο, εἰ μεταλλάβοιμεν ὅπως ἀληθεσέμεν. ἐφ' ὧν ᾧ αὐτὸς ἐπειράθη δεῖξαι, ἐκ ἧσαν αἱ προτάσεις ἀληθεῖς· ὅ ᾧ ἀληθεῖς τὸ ζῶν μηδενὶ λευκῷ· κύκλῳ ᾧ ἐξ ἀνάγκης. ἡ ἔν κινε- 31a μενον ἀντὶ τῷ λευκῷ θῶμεν ἢ λαβόμεν ἄλλως. Alex. f. 45 b.

ἔτι ὁππῶν παντὶ ἐγγρηγορῶτι, τινὶ δὲ ζῳῷ ἐξ ἀνάγκης ἐχ 31a ὑπάρχει, καὶ τὸ ἐγγρηγορεῖν ὅ παντὶ μὴ ζῳῷ, ὅ μὴ ἐξ ἀνάγκης. 17 εἶπε δὲ αὐτός· "διὰ ᾧ τῶν αὐτῶν ὅρων ἡ ἀπόδειξις, ἐνὸς μόνου μεταλαμβάνομένου." ἐν ᾧ ἀντιγράφῳ τισὶ καὶ τούτο πρόκειται, ὅπερ ἐκ ὑγιᾶς εἶναι δόξει· ἦσαν ᾧ ἐπὶ τῶν καθόλου ὅροι ζῶν - 18 ἀνθρώπος - λευκόν· ὅπως δὲ ἐχουσῶν ἦν ἡ καθόλου καταφατικὴ ἀναγκαία, ἀλλ' ἐκ ἡ ἀποφατικῇ ἐπὶ μέρος, ὅ νῦν πρόκειται. ἀλλ' ἐδ' ἂν ἐνθα ὁ ἀνθρώπος, μεταβῶμεν τὸ λευκόν, ὡς εἶναι τὸ ζῶν παντὶ λευκῷ ὑπαρχόντως· ψευδὴς ᾧ καὶ αὕτη. ἀλλ' ἐδ' ἂν ἐπὶ 15 μὴ τῷ α' μεταβῶμεν τὸ λευκόν, ἐπὶ δὲ τῷ β' ἀνθρώπον, ζῶν δὲ ἐπὶ τῷ γ', ὡς εἶναι τὸ λευκόν παντὶ μὴ ἀνθρώπῳ, τινὶ δὲ ζῳῷ ἐξ ἀνάγκης ἐκ ὑπάρχειν· καὶ ᾧ ἡ πρώτη πρότασις ψευδὴς καὶ τὸ συμ- 20 πέρασμα ἀναγκαῖον. τούτῳ δὲ τὸ αἴτιον ὅτι μὴδὲ ἐπὶ τῶν καθόλου προτάσεων ἀληθεῖς ἦσαν οἱ ὅροι ἔτοι, ὡς ἐπεσημηνάμεθα ἀντὶ τῷ λευκῷ λαβόντες τὸ κινεῖσθαι. ὡς ἔν ἐκείνῳ ἀντὶ τῷ λευκῷ τὸ κινεῖσθαι, ἐλὰβόμεν, ὅτω καὶ ἐνταῦθα, εἰ ληφθεῖ ἀντὶ τῷ ἀνθρώπῳ τὸ κινεῖσθαι, τὸ δὲ λευκόν μείνη, ὑγιᾶς τὸ εἰρημένον· γίνετο ᾧ ζῶν 25 παντὶ κινεμένῳ ὑπαρχόντως, ζῶν τινι λευκῷ ἐξ ἀνάγκης ἐκ ὑπάρχει· χιόνι γάρ· καὶ τὸ κινεῖσθαι τινι λευκῷ, ὅ μὴ ἐξ ἀνάγκης, ἐκ ὑπάρχει. ἐνὸς ἄρα μεταληφθέντος ἐδείχθη. δύνατο καὶ τὸ "διὰ 30 ᾧ τῶν αὐτῶν ὅρων ἡ ἀπόδειξις" εἰρηξῆς ἀντὶ τῷ διὰ ᾧ τῶν αὐτῶν ἡ ἀπόδειξις. πῶς δὲ διὰ τῶν αὐτῶν; διὰ ὅρων ᾧ καὶ τῆς τούτων παραθέσεως. ἐπιζητήσῃ δ' ἂν τις εὐλόγως ἐν τῇ συζυγίᾳ ταύτῃ διὰ τί μὴ γίνετο κατ' αὐτὴν ἀναγκαῖον τὸ συμπέρασμα, ὅσης ἀναγκαίας τῆς ἐπὶ μέρος ἀποφατικῆς. Alex. f. 46 b.

καθόλου εἰπεῖν ἐν ταῖς ἐξ ἀμφοτέρων καταφατικῶν προτά- 31a σεων συζυγίαις πάντως ἀναγκαῖον ἐστὶ τὸ συμπέρασμα· ἐφ' ὧν 20 δὲ ἡ μὲν ἐστὶ καταφατικὴ ἡ δὲ ἀποφατικὴ, τῇ ἀποφατικῇ πάντως ἐπετὶ τὸ συμπέρασμα. εἰκότως· πάλιν ᾧ ἀντιτροφεμένης τῆς ἀποφατικῆς καὶ ποιήσεως τὸ α' σχῆμα, μείζων εὐρεθήσεται ἡ ἀποφα- 35 τική, ἐν δὲ τῷ πρῶτῳ σχήματι τῇ μείζονι αἰετὶ εἴπετο τὸ συμπέρασμα. Ioh. Phil. f. xxxvi.

εἰ δὲ τις, φησὶ, πρὸς τούτῳ ἐνίστατο, μὴ συγχωρῶν τῇ μείζονι 31b προτάσει (εἶναι γάρ τι ζῶν ἐξ ἀνάγκης ἐκ ἀγαθόν, οἷον τὰ 8. ἰσβάλα), ληπτέον ἀντὶ τῷ ἀγαθῷ τὸ ἐγγρηγορεῖν ἢ τὸ καθυθεῖν· ἐγγρηγορῶν μὴ ᾧ ὕδενι ἵππῳ ὑπαρχόντως, ζῶν δὲ παντὶ, καὶ συνά- 30 γει, ἐγγρηγορῶν τινὶ ζῳῷ ἐκ ὑπάρχει μόνον· ὡς δὲ δηλὸν ὅτι τὸ ὑπάρχον καὶ τὸ ἀναγκαῖον συνάγει. Ioh. Phil. f. xxxvii.

σημειώτεον δὲ ὅτι καὶ ἐνταῦθα χρῆσι τῷ ἐνδέχεσθαι ἀντὶ τῷ 31b ὑπάρχειν, ὡς καὶ ἐπὶ τῆς τῶν ἀναγκαῖων προτάσεων ἀντιτροφῆς. 30 τὸ δὲ "ὅδε ᾧ ἀνάγκη ὁππῶν τι μὴ καθυθεῖν" δεικτικόν ἂν εἴη τῷ τὴν ἐγγρηγορῶν ἐνδέχεσθαι τινι ζῳῷ, ὡς καὶ ἐνδέχεσθαι μὴδενί· εἰ ᾧ ἐξ ἀνάγκης τι ζῶν ἐκάθευθεν, ἐκ ἂν ἐγγρηγορῶν τῷ ζῳῷ παντὶ ἐνδεχομένως ὑπάρχει. δύνατο τὸ "ὅδε ᾧ ἀνάγκη ὁππῶν τι

μὴ καθεύδειν” δεικτικὸν εἶναι τὴν ἐγγήγορσιν ἐνδέχεσθαι τινὶ ζῶντι, ὡς καὶ ἐνδέχεσθαι μὴ. Alex. f. 48 b.

32^a 5. πρόσκειναι δὲ τῷ ἀντιγράφῳ τὸ ὅτι μὲσον καὶ τὴν τῷ γρά-
φοντος κατ’ ἀρχὰς τὸ βιβλίον διαμαρτίαν· ὃ καὶ τὸ ὅτι μὲσον
ὅρον ἀλλὰ τὸ ζῶν εἶναι. καὶ τὸτο ἐν τῇ τῶν ὁρῶν παραθέσει δη-
λῶν· πρῶτον γὰρ τὸ ὁπίσθιος ἐμνημόνευσεν, ἔχων ἔθος αἰεὶ ἐπὶ
τῷ τῷ χήματος ὕψερτον τίθεναι τὸν μὲσον ὅρον. Alex. f. 49.

εἰδέναι δὲ δεῖ ὅτι τινὰ τῶν παλαιότερων βιβλίων ἔχει μὲσον
ὁρίων· λέγουσι δὲ τὸτο γραφικὸν εἶναι σφάλμα· ὅτε γὰρ συνάγει
διὰ τῶν τῶν ὁρῶν, μὲσον λαμβανόμενον τὸ ὁπίσθιος, ὑπάρχον 10
συμπέρασμα ἀλλ’ ἀναγκαῖον, ὡς ἐκ τῶν προειρημένων ὁλόν
ἐστίν. ὅτι δὲ ὃ τὸ ὁπίσθιος τίθησι μὲσον ἀλλὰ ζῶν, ὁλόν ἐξ ὧν
πρῶτον τὸ ὁπίσθιος ἐμνημόνευσεν, ὕψερτον δὲ τὸ ζῶν· ἐπὶ γὰρ τὸ
γ’ χήματος ἔθος ἔχει ὕψερτον τίθεναι τὸ μὲσον, καὶ νῦν δὲ τὸ ζῶν
ὕψερτον ἔθηκε. Ioh. Phil. f. XXXVIII.

32^a 6. δοκεῖ δ’ Ἀριστοτέλης τὸ συμπέρασμα τὸτο ἐπαγαγεῖν ἐπὶ
τῶν τριῶν εἰρημένων χημάτων· ὃ δὲ δὲ τὸτο νομίζειν, ἐπεὶ ἀτο-
πία τινὶ περὶπεσεῖν τὸ φιλόσοφος φάσκων ὅτι φανερόν ἐκ τῶν εἰρη-
μένων ὡς ἐὰν μὴ ἀμφοτέραι αἱ προτάσεις ὥσων ὑπάρχειν, ὃ
συνάγει ὑπάρχον συμπέρασμα· ἀπέδειξε γὰρ ἐν πρῶτῳ καὶ δευ- 20
τέρῳ χήματι ὅτι καὶ τῆς μείζονος μόνης καθόλου ἀποφατικῆς ὕψης
ὑπαρχέσης ὑπάρχον γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα. δεῖ ἔν τῳ λέγειν ὅτι ὃ
τῶν τριῶν χημάτων ἐστὶ τὸ εἰρημένον συμπέρασμα ἀλλὰ τὸ γ’
μόνον. δόξει δὲ μὴδὲ ἐπὶ τῷ τρίτῳ ἀληθὲς τὸν λόγον τῶτον εἶναι·
δοδεῖξαι γὰρ καὶ ἐπὶ τῷ τῷ τῆς μιᾶς μόνης προτάσεως ὑπαρχέ- 25
σης ὕψης ὑπάρχον γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα. ῥητέον ἔν τῳ ὅτι ὃδὲ τὸ
τρίτον χήματος ὅλον τὸ εἰρημένον ἐστὶ συμπέρασμα ἀλλὰ τῶν τεσ-
σάρων συζυγιῶν τῶν ἐξ ἀμφοτέρων καθόλου προτάσεων. id. ib.

τὸτο ἀπλῶς μὴ καὶ καθόλου λεγόμενον· ψευδὸς ἂν εἴη καὶ τοῖς
προειρημένοις μαχόμενον· δεδειξε γὰρ ὑπάρχον γινώσκον τὸ συμ- 30
πέρασμα τῆς ἐτέρας τῶν προτάσεων ἀναγκαίας ὕψης. εἰ δὲ τις
ἀκνέει τὸ εἰρημένον ὡς ἐπὶ τῷ τρίτῳ χήματος εἰρημένον ἐλλειπέτε-
ρον, ἀληθὲς ἂν εἴη... ἐνεσι καὶ τὸ ὑπάρχον ἀκνέει ἀντὶ τῷ κα-
ταφατικῷ, ὃ γὰρ λέγων καταφατικὸν μὴ μὴ γίνεσθαι τὸ συμ-
πέρασμα, ἂν μὴ ὥσων ἀμφοτέραι καταφατικά, ἀναγκαῖον δὲ γί- 35
νεσθαι καὶ τῆς ἐτέρας ἀναγκαίας ὕψης μόνης. ἴσως δὲ δόξει βίαιον
τὸ ὅτι ἀκνέει τὸ εἰρημένον· δόξει γὰρ μὴ ἀντὶ τῷ καταφατικῷ
νῦν εἰληθῆναι τὸ ὑπάρχον ἀλλ’ ὡς τῷ ἀναγκαίῳ ἀντιδιατελλόμενον,
ὡς ὁλόν ἐκ τῷ ἐπιφερομένῳ “τὸ δ’ ἀναγκαῖον ἐστὶ καὶ τῆς ἐτέρας
μόνον ἀναγκαίας ὕψης”. μῆποτε δ’ ἄμεινον ἀκνέει τὸ “φανε- 40
ρόν ἔν τῳ τὸ μὴ ὑπάρχειν ὅτι ἐστὶ συλλογισμὸς ἂν μὴ ἀμφοτέραι
ὥσων αἱ προτάσεις ἐν τῷ ὑπάρχειν” ὡς λέγοντος αὐτῷ φανερόν
γεγονέναι ἐκ τῶν εἰρημένων ὅτι ἐστὶ ποτὲ ἐν συμπλοκῇ τινὶ συλ-
λογιστικῇ, ἐν ᾗ ἀδύνατον τὸ συμπέρασμα ὑπάρχον γενέσθαι, εἰ μὴ
εἴεν ἀμφοτέραι αἱ προτάσεις ὑπάρχειν. ὃ γὰρ ὡς καθόλου λεγο- 45
μένον αὐτῷ ἀκνέει, ὅτι μὴδὲ ἀληθὲς ἐστὶν ὅτι λεγόμενον. ἀλη-
θὲς δὲ ἐπὶ τῆς ἐν τρίτῳ χήματι τῆς ἐκ δύο καθόλου καταφατι-
κῶν, ὃ δεδειχθαι δοκεῖ. Alex. f. 49 b.

ὁρίζεσθαι δὲ ὃ τὸ ὁμωνύμως λεγόμενον (ὃ γὰρ οἶόν τε τι ὁμω- 32^a
νύμως λεγόμενον ὁρίσασθαι), ἀλλ’ ἀποτεμόμενος τῷ ἐνδεχομένῳ τὸ
παρα τὸ ἀναγκαῖον τε καὶ τὸ ὑπάρχον· ἔδειξε γὰρ ὅτι τὸ ἐνδεχόμενον
καὶ καὶ τῶν κατηγορεῖται. διὰ δὲ τὸ εἰπεῖν ὅτι “τεθέντος δὲ ὑπάρ-
χειν” ἐδήλωσεν ὅτι πρὸς τῷ μὴ εἶναι ἀναγκαῖον ὃδ’ ὑπάρχον ἐστίν·
ταῦτον γὰρ τὸ καὶ τὴν τρίτην πρόσρησιν ἐνδεχόμενον, διαφέρον τῷ
τε ἀναγκαῖον καὶ τῷ ὑπάρχοντος τῷ μὴδέπω εἶναι τὸτο ὃ λέγει
δύνασθαι εἶναι. εἴη δ’ ἂν ἔν κυρίως ἐνδεχόμενον ὃ μὴ ἐστὶ μὲν,
τεθέν δ’ εἶναι ὃδὲν ἀδύνατον ἐπόμενον ἔχει... ὃ γὰρ Θεόφραστος
ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Προτέρων Ἀναλυτικῶν λέγων περὶ τῶν ὑπὸ
τῷ ἀναγκαίῳ σημαινόμενων ὅπως γράφει. “τρίτον τὸ ὑπάρχον·
ὅτε γὰρ ὑπάρχει, τότε ἔχῃ οἶόν τε μὴ ὑπάρχειν. ἴδιον δὲ τῷ ἐνδε-
χομένῳ τὸ μὴ ἂν ὑποτίθεσθαι εἶναι, ἐπεὶ καὶ τὸ ἀναγκαῖον καὶ τὸ
ὑπάρχον ἂν λάβῃ τις εἶναι, ἐκ ἀδύνατον τὸ ἀκολουθήσει, καὶ ἔσαι 15
ἐφαρμώζων ὁ λόγος καὶ τῷ ἀναγκαίῳ καὶ τῷ ὑπάρχοντι· διὸ ἴδιον
τῷ ἐνδεχομένῳ μὴ ὑπάρχον αὐτὸ ὡς ὑπάρχον ὑποτεθέν μὴ-
δὲν ἀδύνατον ἔχειν ἐπόμενον.” ὃ γὰρ ἀδύνατον τι ὑποτεθέντι
ἔπειτα, ἀδύνατον τὸτο, δυνατῷ δὲ ὑποτεθέντι ἐκείνῳ ἀδύνατον,
ὡς δεῖξει. ὡς εἶναι ἴδιον αὐτῷ ὃ τὸ μὴ ὑπάρχειν, ἀλλ’ ὅταν μὴ
ὑπάρχον ὑποτεθῇ ὑπάρχειν, μὴδὲν συμβαίνειν ἀδύνατον. Alex.
f. 50 b-51.

ἐπειδὴ περ ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας (c. 13) τὸ ἐνδεχόμενον καὶ 32^a
ἐπὶ τῷ ἀναγκαίῳ ἔταπτεν, ἐνταῦθα δὲ φησιν ὅτι ἐνδεχόμενον ἐστίν
“ὃ μὴ ὄντος ἀναγκαῖον”, διὰ τὸτο ἔν φησιν ὅτι τὸ ἀναγκαῖον
ὁμωνύμῳ ἐστὶ, φερόμενον καὶ καὶ τῷ ἐνδεχομένῳ καὶ τῷ κυρίως
ἀναγκαίῳ, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τρόπων. Ioh. Phil. f. XXXVIII b.

αἱ αὐταὶ μὲν εἰσιν (αἱ προτάσεις) τῷ σημαινόμενῳ, συναλη- 32^a
θεύσιν γὰρ, ἀκολουθεῖσι δὲ ἀλλήλαις μὴ πάντῃ ἔσαι αἱ αὐταί. 24.
διαφέρουσι γὰρ τὴν τῆς φωνῆς προφορὰν. id. ib.

δεῖ μέντοι εἰδέναι ὅτι ἡ τοιαύτη τῶν προτάσεων ἀντιστροφὴ 32^a
ὅτι ἐστὶν ὑγῆς καὶ τὸς περὶ Θεόφραστον, ὃδὲ χρῶνται αὐτῇ· τὸ γὰρ 29.
αὐτὸ αἴτιον τῷ τῇ τε καθόλου ἀποφατικῇ ἐνδεχομένῳ ἀντιστρέφειν
αὐτῇ λέγειν, παραπλησίως τῇ τε ὑπαρχέσῃ καὶ τῇ ἀναγκαίῳ, καὶ
τῷ ἀντιστρέφειν τὰς καταφατικὰς ἐνδεχομένας ταῖς ἀποφατικαῖς
ἐνδεχομέναις, ὃ ἀξιοῖ Ἀριστοτέλης. ἐπισημανέμεθα δὲ περὶ τῶν
ὅταν ἐπὶ τῆς καὶ τὴν ἐνδεχομένῳ ἀντιστροφῆς καὶ τὸς ὅρας λέγη.
Alex. f. 51 b.

ἐν γὰρ τῷ περὶ Ἑρμηνείας (c. 12) ἔδειξε τὰς τὴν τρόπον ἐχῆν 32^a
σας ἀνευ τῷ ἀποφατικῷ προσκατηγορούμενον πάσας καταφάσεις 3.
εἶναι. διὰ τὸτο προσέθηκε τὸ “καθὰ περ ἐλέχθη πρότερον.” ἐξ
ὧν καὶ αὐτῶν ἐνεσι δεικνύναι ὅτι τὸ περὶ Ἑρμηνείας Ἀριστοτέλης
ἐστίν, ἀλλ’ ἔχῃ ὡς Ἀνδρόνικος φησιν. ἡ καὶ ἐν τῷ τῷ προείρηκεν
ἡδὴ περὶ τῶν, ὅτε ἔλεγε μὴ ἀντιστρέφειν τὴν καθόλου ἀποφατικῇν.
Alex. f. 52.

τὸ δὲ “ἀντιστρέφει μὴ ἔν καὶ καὶ τὰς ἀντικειμένας προτάσεις 32^b
ἐκάτερον τῶν ἐνδεχομένων” ἴσον ἐστὶ τῷ ἀντιστρέφει μὴ ἔν καὶ τὰς 13.
ἀντικειμένας προτάσεις καὶ ἐκάτερον τῶν ἐνδεχομένων. δοκεῖ δὲ ὃ
καὶ σύνδεσμος περισσῶς κείεσθαι. ἡ “καὶ καὶ τὰς ἀντικειμένας προ-
X

τάσεις" εἶπεν ὡς καὶ ἄλλως ἀντιστροφῶν αὐτῶν· καὶ ἢ καὶ τὴν τῶν ὄρων ἀπαλλαγὴν. Alex. f. 53.

32b περὶ ὧν αὐτὸς μὴ ἐκ εἰρήκε, λέγουσι δὲ οἱ νεώτεροι, ἀχρήστων
21. ὄντων πρὸς ἀπόδειξιν, δι' ἀχρησίαν ἢ δι' ἄγνωσιν παρέλιπεν, οἳ
εἰσιν οἱ διαφορέμενοι λόγοι ἢ ἀδιαφόρως περαίνοντες ἢ ἡ ἄπειρος
ὑλὴ λεγόμενη, καὶ καθόλου τὸ θέμα τὸ δεύτερον καλόμενον παρὰ
τοῖς νεωτέροις. παντὲς ἢ ὄργανον μέτρον ἢ χρεῖα ἢ πρὸς τὸ ὑπ'
αὐτῷ δεικνύμενον τε καὶ γινόμενον· ἢ δὲ μηκέτι χρεῖα, ὅδ' ὄργανον
εἶναι. Alex. f. 53 b.

32b "ἢ ὡς ἐνδέχεται τὸ αὐτὸ ὑπάρχειν." ταῦτάς τινες ἐκβεβη-
26. κός εἰς ἐνέργειαν, δυνάμενον δὲ ἐκβῆναι. Ioh. Phil. f. XLI.

32b διὰ δὲ τούτων ὅτι ἢ καὶ πρόσληψιν γινόμενην πρότασις τὸ αὐτὸ
29. δύνανται τῇ κατηγορικῇ δεικνύσιν. ἀλλ' εἰ τὸ καθ' ἑστὶ τὸ β' τὸ α'
ἐνδέχεται, διττόν ἐστι, καὶ τὸ καθ' ἑστὶ τὸ β' τὸ α' ἐξ ἀνάγκης, διττὸν
ἔσται· ἢ ἢ καθ' ἑστὶ ὑπαρχόντως, ἢ καθ' ἑστὶ ἐξ ἀνάγκης. εἰ δὲ 15
τούτο, ἔκτετι ἔσται ἢ τὸ α' καὶ παντὲς τῷ β' ἐξ ἀνάγκης ἴση τῇ καθ'
ἑστὶ παντὲς τὸ β', κατ' ἐκείνους παντὲς τὸ α' ἐξ ἀνάγκης, ὡς τινες λέ-
γουσι τῶν δεικνύμενων ὅτι ἀληθὲς τὸ ἐξ ἀναγκαίας τῆς μείζονος
καὶ ὑπαρχούσης τῆς ἐλάττονος ἀναγκαῖον γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα.
Alex. f. 54.

ἐπειδὴ εἶπε τὸ καθ' ἑστὶ τὸ β' τὸ α', καὶ καθ' ἑστὶ λέγει τὸ β',
ἐρμηνεύων τούτο φησὶν ὅτι ὅθεν ἄλλο σημαίνει τὸ καθ' ἑστὶ ἢ τὸ
παντί. Ioh. Phil. f. XLI.

32b ἀρχεται λοιπὸν περὶ αὐτῶν τῶν συλλογισμῶν ποιῶν τὸν λό-
35. γον τῶν ἐν τῷ πρώτῳ γήματι, καὶ παραδίδωσι τὰς ἐξ ἀμφοτέρων
καθόλου συζυγίας. . . ποῖα ὅρισμα; δῆλον ὅτι τῷ καὶ παντός· καὶ
παντὲς ἢ ἢ ὅταν μηδενὶ ὑπῆρχε τῷ ὑποκειμένῳ, καθ' ἑστὶ ἐκ ἢ τὸ
κατηγορούμενον. id. ib.

33a ἐπειδὴ δὲ, φησὶν, ἐλέγομεν τὰς τῷ ἐνδεχομένῳ προτάσεις πρὸς
9. ἀλλήλας ἀντιτρέφειν, τὴν πᾶς πρὸς τὴν ὁδεὶς καὶ τὴν τίς πρὸς τὴν
ἢ πᾶς, ἐὰν λάβωμεν τὴν ἀποφατικὴν εἰς καταφατικὴν, γενήσονται
καὶ αὐταὶ συλλογισμαί· ἀντιτρέφουσιν ἢ τῆς ἐλάττονος προτά-
σεως ἀναχθήσεται ὁ μὴ πρῶτος τῶν ἀσυλλογίστων τρόπων ὑπὸ τὸν
πρῶτον τῶν συλλογισμῶν, ὁ δὲ δεύτερος ὑπὸ τὸν δεύτερον. εἰ δὲ
καὶ τὴν μείζονα τῷ δευτέρῳ ἀντιτρέφομεν, καὶ αὐτὸς ὑπὸ τὸν πρῶτον
ἀναχθήσεται. Ioh. Philop. f. XLI b.

33a σημειωτέον δὲ ὅτι παρέλιπε τὴν ἐκ δύο καθόλου ἀποφατικῶν
17. ἐνδεχομένων συζυγίαν δεῖξαι συλλογιστικὴν, εἰ καὶ ἕτερα μόνον ἢ
ἐλάττωνας εἰς τὸ καταφατικὸν μεταληφθεῖν. δεῖ μὲντοι εἰδέναι ὅτι
μεταλαμβάνομένων τῶν ἀποφατικῶν εἰς τὰς καταφατικὰς οἱ
γινόμενοι συλλογισμοὶ ἔκτετι φυλάττουν τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πλείονος λε-
γόμενον ἐνδεχόμενον, εἴγε τὴν ἀρχὴν ἐλήφθησαν αἱ ἀποφατικαὶ τῷ
ὡς ἐπὶ τὸ πλείονος ἐνδεχόμενον. . . διὸ ἐρῶμεν ταύτας τὰς συζυ-
γίας ὡς μὴ πρὸς τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πλείονος λεγόμενον ἐνδεχόμενον, καθὼς
γίνονται τινες καὶ καὶ τὰς τέχνας καὶ καὶ τὰς βελάς τε καὶ πράξεις καὶ
προαιρέσεις συλλογισμοί, ἀχρήστους καὶ ἀσυλλογίστους εἶναι, ἀπλῶς
μὲντοι ὡς πρὸς τὰς συμπλοκάς συλλογιστικὰς. ἴσως δὲ καὶ αὐτὸς
τούτο ὑπονοήσας εἶπε τὸ "ἢ ὡς γίνονται συλλογισμός." ὡς ἢ πρὸς

τὸ χρήσιμον ἀφορῶντι ἢ γίνεσθαι, ἢ εἰ μόνον τις εἰς τὰς προτάσεις
ἐμβλέποι. ἢ γίνεσθαι μὴ ἀλλ' ἢ τέλειος, τῷ μὴ διὰ τῶν καίμενων
γίνεσθαι ἀλλὰ διὰ μεταλήψεως καὶ ἀντιστροφῆς ἢ μετ' ἀντιστροφῶν.
Alex. f. 54 b.

ἀπορεῖ δὲ ἐν τούτοις ὁ ἐξηγητής, τί δήποτε ὁ Ἀριστοτέλης
μή, ὥσπερ τὰς ἀποφατικὰς μεταλαμβάνει εἰς καταφατικὰς καὶ
ἔτι ποιῇ συλλογιστικὰς τὰς συζυγίας, ἔτι καὶ τὰς καταφατικὰς
μεταλαμβάνει εἰς ἀποφατικὰς καὶ δεικνύσιν ἀσυλλογίστους τὰς συλ-
λογιστικὰς συζυγίας. εἰ ἢ αἱ τῷ ἐνδεχομένῳ προτάσεις πρὸς
ἑαυτὰς ἰσοτίμως ἀντιτρέφουσι, τίς ἢ ἀποκλήρωσις, τὰς μὴ ἀπο-
φατικὰς μεταλαμβάνειν εἰς καταφατικὰς, μηκέτι δὲ καὶ τὰς κα-
ταφατικὰς εἰς ἀποφατικὰς; ἐπιλύει ἔτι τὸ ταῦτον ὡς οἶον τε ἢ
πιθανῶς ἔστω. τῶν ἀποφάσεων, φησὶν, αἱ μὴ τὸν τρόπον ἀναρῶσιν
αἱ δὲ τὸ πρῶτον. Ioh. Phil. f. XLI.

πολλάκις, φησὶ, λαμβάνομεν ἡμᾶς αὐτὰς λέγοντες μὴ ἐνδέ-
33b χεσθαι τότε τῷδε ὑπάρχειν, μὴ ἐνδεχομένῳ ἐκείνῳ ὑπαρχόντος.
23. ἀλλ' ἀναγκαῖως, ὅπερ καὶ αὐτὸς πέπονθεν, ὡς ὅταν εἰπωμεν ἐνδέ-
χεσθαι παντὶ ἀνθρώπῳ τὸ λευκὸν ὑπάρχειν· τινὶ ἢ ἐξ ἀνάγκης
ὑπάρχει, οἷον τῷ Σκύθῃ, καὶ τινὶ ἐξ ἀνάγκης ἔχει ὑπάρχει, οἷον τῷ
20 Αἰθίοπῃ. διὰ τούτου φησὶν ὅτι δεῖ τὸ ἐνδέχεσθαι μὴ ἐπὶ τῷ ἀναγκαῖον
λαμβάνειν ἀλλ' ἐπὶ τῷ κυρίως ἐνδεχομένῳ καὶ τὸν εἰρημένον ἡμῶν
περὶ τούτου διορισμόν. Ioh. Phil. f. XLI b.

Θεόφραστος μὴ ἔτι καὶ Εὐδόξος οἱ ἐταῖροι αὐτῷ (τῷ Ἀριστ.) καὶ 33b
ἐν τῇ ἐξ ἐνδεχομένης καὶ ὑπαρχούσης μίξει φασὶν ἔσεσθαι τι συμ-
25. πέρασμα ἐνδεχόμενον, ὅποτέρᾳ ἀν τῶν προτάσεων ἐνδεχομένη
ληφθῇ· χεῖρον ἢ πάλιν τὸ ἐνδεχόμενον τῷ ὑπαρχόντος. ὁ δὲ Ἀρι-
στοτέλης ἔχει ἔτι, ἀλλὰ τῆς μείζονος ἐνδεχομένης ἔσσης, ὑπαρ-
χούσης δὲ τῆς ἐλάττονος, καὶ τὸ συμπέρασμα ἐνδεχόμενον ἔσσεσθαι
καὶ τὸν διορισμόν, ὁ ἐστίν, ἢ μὴ ὄντος ἀναγκαῖον, τεθέντος δὲ εἶναι,
ὅθεν ἀδύνατον ἔπειτα. . . ἀν δ' ἢ ἐλάττωνας γενήσονται ἐνδεχομένη τῆς
μείζονος ὑπαρχούσης, ἀτελεῖς τέ φησιν ἔσεσθαι πάντας τὰς ταύτας
συλλογισμούς, καὶ προσέτι τὰς τὸ ἀποφατικὸν συναγόντας ἢ τὸ καὶ
τὸν διορισμὸν ἐνδεχόμενον συναγόντες ἀλλὰ τὸ καὶ ψιλὴν ἀπόφασιν τῷ
ἀναγκαῖον λεγόμενον, ἢ τὸ ὅθεν ἐξ ἀνάγκης ἢ τὸ ἢ παντὶ ἐξ ἀνάγ-
κης συναχθήσεται. . . οἱ μὲντοι περὶ Θεόφραστον καὶ ταύτας ἐνδε-
χομένας λέγοντες εἰκότως ἐνδεχομένον φασι συμπέρασμα καὶ ἐν
ταῖς ταύταις γίνεσθαι συμπλοκαῖς. ἢ γίνονται δὲ τέλειος ἐν οἷς ἢ
ἐλάττωνας ἐστὶν ἐνδεχομένη, ὅτι ἔχει οἷον τέ ἐστιν ἐπὶ τούτων τῷ καὶ
παντὲς χρησαμένους δεῖξαι τὸ συμπέρασμα. Alex. p. 56 b.

ἔροι δὲ διαλέγεσθαι - περιπατεῖν - ἀνθρώπος· διαλέγεσθαι ἢ 33b
παντὶ περιπατεῖν ἐνδέχεται ὑπάρχειν, περιπατεῖν δὲ παντὶ ἀν-
θρώπῳ ὑπάρχει (ὑποκείμενον ἢ πάντες περιπατεῖντες), καὶ συνά-
γεσθαι συμπέρασμα, διαλέγεσθαι παντὶ ἀνθρώπῳ ἐνδέχεται ὑπάρχειν.
Ioh. Phil. f. XLII.

τὸ ἢ ἐναντίως ἔχειν τὴν ὑπαλλαγήν τῶν προτάσεων ση-
34a μαίνει. ὅτι ἔτι ἔστω ἔχουσαι συζυγίαι συλλογισμαί εἰσι, διὰ
2. τῷ ἀδυνάτῳ φησὶ δεικτέον· εἰ δὲ διὰ τῷ ἀδυνάτῳ, δῆλον ὡς ἢ
τέλειος. Alex. f. 57.

34a Ἀριστοτέλης μὲν ὅτι μὴ οἶον τέ ἐστι δυνατόν ἀδύνατον ἔπε-
 10. ρ, δεικνύσι διὰ τῶ δὲ ἐν τῷ ἀληθεῖ συνημμένῳ ἐξ ἀνάγκης
 ἔπερ, τὸ λῆγον τῷ ἡγεμένῳ. τὸ δὲ ἐξ ἀνάγκης τινὶ ἐπόμενον αἰ
 αὐτῷ ἔπερ, καὶ τὸ δυνατόν δὲ αἰ ἀκολουθήσει τῷ ἡγεμένῳ αὐτῷ.
 ὥς ἐι δυνατόν ἐστι γενέσθαι, καὶ γενομένου αὐτῷ ἀκολουθήσει, ἀκο-
 λυθὺν δὲ αὐτῷ τότε καὶ ἔσται. ἔσται ἄρα τὸ ἀδύνατον γενέσθαι. τὸτο
 δ' ἀδύνατον. Χρύσιππος δὲ λέγων μηδὲν κωλύειν καὶ δυνατόν
 ἀδύνατον ἔπερ, πρὸς μὲν τὴν ὑπ' Ἀριστοτέλους εἰρημένην δεῖξιν
 ὅθεν λέγει, πειρᾶν δὲ διὰ παραδειγμάτων τινῶν ὅχ ὑγιῶς συγ-
 κειμένων δεικνύειν τὸτο μὴ ὅτως ἔχον. φησὶ γὰρ ἐν τῷ συνημ-
 μένῳ τῷ "εἰ τέθνηκε Δίῳ, τέθνηκεν ἔστος," δεικνύμενος τὸ Δίῳνος
 ἀληθεῖ ὄντι, τὸ μὲν ἡγεμένον τὸ τέθνηκε Δίῳ δυνατόν εἶναι τῷ δύνα-
 τῷ ποτε ἀληθὲς γενέσθαι τὸ τέθνηκεναι Δίῳ, τὸ δὲ τέθνηκεν ἔστος
 ἀδύνατον. ἀποθανόντος γὰρ Δίῳνος φθείρεται τὸ ἀξίωμα τὸ ἔστος τέ-
 θνηκε, μηκέτ' ὄντος τῷ τὴν δεῖξιν ἀναδεχομένῳ. ἐπὶ γὰρ ζῶντος καὶ
 15 καὶ ζῶντος ἡ δεῖξις. εἰ ὅν μὴ τεθνηκότος αὐτῷ ἔτι τὸ ἔστος οἶον τε,
 μήτε πάλιν ὑφίστασθαι ὁ Δίῳ, τῷ δύνασθαι ἐπ' αὐτῷ ῥηθῆναι τὸ τέθνη-
 κεν ἔστος, ἀδύνατον τὸ τέθνηκεν ἔστος. γὰρ γὰρ ὅτι ἀδύνατον, εἰ ὕστερόν
 ποτε ἐδύνατο μὲν τὸν θάνατον τῷ Δίῳνος, ἐφ' ὃ τὸ πρότερον ἐν τῷ
 συνημμένῳ, ὅτε ἔτι ἔζη ὁ Δίῳ, κατηγορεῖτο τὸ τέθνηκεν ἔστος,
 20 κατηγορηθῆναι πάλιν τὸ ἔστος. ἐπεὶ δὲ μὴ οἶον τε τὸτο, ἀδύνατον
 ἂν εἴη τὸ τέθνηκεν ἔστος κατηγορηθῆναι πάλιν τῷ ἔστος. ἔτι ὅμοιον
 τῷ παρατίθει καὶ τὸ εἰ νῦν ἐστιν, ὅτι ἐστιν αὕτη ἡμέρα, δεικνυ-
 μένης τῆς ἡμέρας. καὶ γὰρ ἐν τῷ τῷ συνημμένῳ ἀληθεῖ ὄντι, ὡς
 οἶετο, δυνατόν ὄντι τῷ ἡγεμένῳ ἀδύνατον τὸ ἐπόμενον. ὅτι δὲ μὴ
 25 ὑγιᾶς τὸ ὑπ' αὐτῷ λεγόμενον, ἡ τῶν συνημμένων δεικνύσι δια-
 βολή. ὅ γὰρ ἐστιν ἀληθὲς συνημμένον τὸ εἰ τέθνηκε Δίῳ, τέθνη-
 κεν ἔστος. . . ἀληθὲς δὲ δύναται ποτε γενέσθαι κατ' αὐτὸς μὲν τὸν
 θάνατον τῷ Δίῳνος τὸ τῷ κεχώρισαι ἢ ψυχῇ καὶ τὸ σῶμα, δεικνυ-
 μένος Δίῳνος. ἀρέσκει γὰρ αὐτοῖς τὸ μὲν τὴν ἐκπύρωσιν πάλιν πάντα
 30 ταῦτα ἐν τῷ κόσμῳ γίνεσθαι κατ' ἀριθμόν, ὡς καὶ τὸν ἰδίως ποῖον
 πάλιν τὸν αὐτὸν τῷ πρότερον εἶναι τε καὶ γίνεσθαι ἐν ἐκείνῳ τῷ κόσμῳ,
 ὡς ἐν τοῖς περὶ Κόσμου Χρύσιππος λέγει. εἰ δὲ τὸτο, καὶ ὁ Δίῳ
 πάλιν εἴη ἂν τότε, ὥς ἀληθὲς ἂν γένοιτο ἐπ' αὐτῷ τότε τὸ ἔστος
 τέθνηκεν. ἐχωρίσθη γὰρ τῷ τῷ ψυχῇ καὶ τὸ σῶμα καὶ πάλιν συνε-
 35 τέθη. εἰ δὲ τὸτο, ὅτι ἀδύνατον κατ' αὐτὸς τὸ ἔστος τέθνηκεν.
 Alex. f. 57 b - 58 b.

οἱ δὲ Στωϊκοὶ τῇ δεῖξει ταύτη ἀντιπεῖν μὴ δύνασθαι διὰ
 παραδειγμάτων τινῶν ἐλέγχειν πειρᾶν τὸν τῷ φιλοσόφῳ λόγον.
 δυνατόν γὰρ τὸ τῷ δυνατόν ἐπόμενον ἀδύνατον εἶναι. λέγω γὰρ ὅτι
 40 τῷ εἰ τέθνηκε Δίῳ ἀκολουθεῖ τὸ τέθνηκεν ἔστος. τὸ μὲν τεθνάναι
 Δίῳνα δυνατόν, τὸ δὲ τὸτον τεθνάναι ἀδύνατον. ἔπερ δὲ πάντως
 τῷ Δίῳνα τεθνάναι τὸ τεθνάναι τῷτον. εἰ μὲν γὰρ ἀποθάναι Δίῳ,
 πάντως καὶ ἔστος ὁ δεικνύμενος δηλονότι τέθνηκεν. αὐτὸ δὲ τὸ τῷτον
 τεθνάναι ἀδύνατον. τὸ γὰρ τῷτον δεικτικὸν ὑπάρχον ὅτι τι πρᾶγμα
 45 σημαίνει, τὸ δὲ τεθνάναι μὴ ὄν, τὸ δὲ ὄν ἀδύνατον μὴ εἶναι, τὸ
 ἄρα τεθνάναι τῷτον ἀδύνατον. τὸτο δὲ ἀκολουθεῖ τῷ Δίῳνα
 τεθνάναι δυνατόν ὄντι. ἀδύνατον ἄρα δυνατόν τινὶ ἀκολουθεῖ.

πάλιν εἰ ἔσται νῦν, αὕτη ἡμέρα ὅτι ἐστι. τὸ δὲ ταύτην ἡμέραν μὴ
 εἶναι ἀδύνατον. ἔπερ ἄρα τῷ εἶναι νύκτα δυνατόν ὄντι τὸ μὴ εἶναι
 ταύτην ἡμέραν ἀδύνατον ὄν. ταῦτα μὲν οἱ Στωϊκοί, ἡμεῖς δὲ
 πρὸς ταῦτα φάμεν ὅτι δεῖ τὸ κυρίως ἐπόμενον ἐπὶ πλείον εἶναι τῷ
 5 ἡγεμένῳ. Ioh. Phil. f. XLII b.

δείξας ὅτι τῷ ἡγεμένῳ δυνατὸν ὄντος ἀνάγκη καὶ τὸ ἐπόμενον
 εἶναι δυνατόν, διὰ τῶν φησὶν ὅτι ἡ ἀκολουθήσις αὕτη ὁ μόνον
 12. ἐπὶ τῷ κυρίως δυνατῷ ὑπάρχει, ὅπερ φησὶ καὶ τὴν γένεσιν, τατέσι
 τὸ μήπω ὄν δύναμενον δὲ ὑπάρχειν, ὅπερ εἰς τὸν αὐτὸν ἔρχεται τῷ
 κυρίως ἐνδεχομένῳ, καὶ τὸ δυνατὸν φύσει ἀδύνατον δὲ ἐν τῇ γενέ-
 σει, οἶον τὸ ἐν τῷ βυθίῳ ὄσρακον ἀδύνατον γενέσθαι ὁρατόν, ἀδύ-
 νατον δὲ ὅτι τῇ φύσει ἀλλὰ τῇ γενέσει. ὁ μόνον ὅν, φησὶν, ἐπὶ
 τῷ φύλαττε ἡ ἀκολουθήσις αὕτη, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ δυνατῷ τῷ
 καὶ τὸ ἀληθεύειν, τατέσι τῷ καὶ τὸ ἀναγκαῖον. εἵπομεν γὰρ πολλὰ
 15 καὶ ὅτι τὸ δυνατόν καὶ τὸ ἐνδεχόμενον φέρεται καὶ ἐπὶ τῷ ἀναγκαίῳ καὶ
 ἐπὶ τῷ ὑπάρχοντι. id. f. XLIII.

γὰρ "μὴ μόνον ἐν τῇ γενέσει" ἦτοι ἐπὶ τῇ γενέσει τῶν πρα-
 34a γμάτων, λέγω δὲ τῶν ἐνδεχομένων. cod. 1917 in marg. 13.

τὸ δὲ "καὶ ὁσαυτὸς ἄλλως λέγει" τὸ δυνατόν προσέθηκεν, ἵνα
 34a σημανῇ τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, τὸ ἐπ' ἴσης, τὸ ἐπ' ἔλαττον. Διόδωρος
 14. δὲ καὶ ἄλλα τινὰ τῷ δυνατῷ σημαίνοντα εἶναι φησὶν. φησὶ γὰρ
 δυνατόν εἶναι ἢ τὸ ἐκβεβηκὸς ἦδη, ὅπερ ἔφαμεν ἡμεῖς ὑπάρχον, ἢ
 τὸ δύναμενον ἐκβῆναι μηδέποτε δὲ ἐκβεβηκός. ὁ δὲ Φίλων φησὶ
 δυνατόν εἶναι ἢ τὸ ἐκβεβηκός ἢ τὸ δύναμενον ἐκβῆναι μηδέποτε δὲ
 ἐκβαῖνον, ὥσπερ λέγομεν αἰσθητὸν εἶναι τὸ ἐν τῷ βυθίῳ ὄσρακον.
 ὁ δὲ Ἀριστοτέλης μέσος τῶν χωρίσας τὸ κυρίως τῷ δυνατῷ ση-
 15 μαίνοντα ἡμῶν παραδέδωκεν, ὁ μήπω μὲν ἐξέβη δύναται δὲ ἐκβῆ-
 ναι. Ioh. Phil. f. XLIII.

νῦν ἂν τὸ ἀληθὲς λέγοι. καὶ γὰρ τὸτο δυνατόν δύναται λέγειν, καὶ
 34a περὶ τῶν δυνατῶν τῷ τε ὁ Διόδωρος λέγει, ἦγαν ὁ ἐξιν ἢ ἐξαι. 15.
 τὸ γὰρ ἢ ὄν ἢ ἐσόμενον πάντως δυνατόν μόνον ἐκείνος ἐτίθετο. τὸ γὰρ
 ἐμὲ ἐν Κορίνθῳ γενέσθαι δυνατόν κατ' αὐτόν, εἰ εἴην ἐν Κορίνθῳ ἢ
 πάντως μέλλοιμι ἔσεσθαι. εἰ δὲ μὴ γενοίμην, ὅθεν δυνατόν ἦν. καὶ
 τὸ τὸ παιδίον γενέσθαι γραμματικὸν δυνατόν, εἰ πάντως ἔσοιτο. ὅ
 εἰς κατασκευὴν καὶ ὁ κυριεύων ἡρώτη ὁ λόγος ὑπὸ Διοδώρου. ὁμοίως
 καὶ περὶ τῷ καὶ Φίλων. ἦν δὲ τὸτο τὸ καὶ ψιλὴν λεγόμενον τὴν ἐπι-
 40 τηδεότητα τῷ ὑποκειμένῳ, καὶ ὑπὸ τινων ἐξωθεν ἀναγκαῖον ἢ
 γενέσθαι κεκωλυμένον. ὅτως τὸ ἄχυρον τὸ ἐν τῇ ἀτόμῳ ἢ τὸ ἐν τῷ
 βυθίῳ δυνατόν ἔλεγε καυθῆναι ὄν ἐκεῖ, καίτοι κωλυόμενον ὑπὸ τῶν
 περιεχόντων αὐτὸ ἐξ ἀνάγκης. ὡς ἐπὶ μεταξὺ τὸ ὑπ' Ἀριστοτέλους
 λεγόμενον. δυνατόν γὰρ καὶ τὸ οἶον τε γενέσθαι ἀκώλυτον ὄν, καὶ μὴ
 γένῃ. Alex. f. 59 b.

ἐπειδὴ ὅχι ὡς ἐπὶ προτάσεων πλείονων ἐγγύνασε τὸν λόγον
 34a ἀλλ' ὡς ἐπὶ δύο ὅρων ἀντιρεφόντων πρὸς ἀλλήλους, διὰ τὸτο 16.
 ταῦτα ἐπῆγαγε, λέγων ὅτι ὅχι ὡς ἐπὶ μιᾷς προτάσεως λαμβάνο-
 μεν τὴν δεῖξιν ταύτην, ἀλλ' ὡς ἐπὶ συλλογισμῷ. λαμβάνομεν γὰρ
 τὸ μὲν ἀ' ἀναλογῶν ταῖς προτάσεσι, τὸ δὲ β' τῷ συμπεράσματι.
 ἀνάγκη ὅν, φησὶ, δυνατῶν ὅσων τῶν προτάσεων δυνατόν εἶναι καὶ τὸ

συμπέρασμα, καὶ ἀδύνατον συμπέρασμα δυναταῖς ταῖς προτάσε-
σιν ὑδέποτε ἀκολουθεῖν· καὶ ἥ ἐξαι τι ἐξ ἀνάγκης “ἐνός τινος ὄντος”
φησί, ταῦτέστι ἐνός τινος ἡγούμενος ὅθεν συμπέρασμα ἀκολουθήσει.
Ioh. Phil. f. XLIII.

34a δειχθέντος, φησὶν, ὅτι πάντως τὸ ἡγούμενος δυνατὸν ὄντος 5
25. πᾶσα ἀνάγκη καὶ τὸ ἐπόμενον δυνατὸν εἶναι, εἰάν, φησὶν, ὡς ἐν ὑπο-
θέσει προηγούμενον τι λάβωμεν ὅπερ ψεύδος μὲν ἐστὶ διὰ τὸ αὐτὸ
τῷ αὐτῷ τὴν ὑπόθεσιν εἰληφθῆαι καὶ τὸ μήπω εἰς ἐνέργειαν ἐκβεβη-
κέναι, ἀδύνατον δὲ ἔχει ἐξαι διὰ τὸ δύνασθαι εἰς ἐνέργειαν ἐκβεβη-
κέναι· διότι καὶ τὸ ἐπόμενον τῷ ψεύδος μὴ ἐξαι, ἀδύνατον δὲ ἔχει 10
ἐξαι. id. f. XLIII b.

34a εἶπε δὲ τὸ “εἰ ὅν τὸ μὴ ἀ’ μὴ ἐνδέχεσθαι τῷ γ’” ἐνδεέζον·
38. λέγει· καὶ τὸ παντὶ τῷ δὲ ἀντικείμενον τῷ ἐνδέχεσθαι παντὶ.
τὸ δὲ ἀ’ καὶ παντὶ τῷ β’ ἐνδέχεται· εἶπεν ὡς ἴσον τῷ καὶ παντὶ ὑπάρ-
χειν· τῷ αὐτῷ δὲ εἰδείχθη συναγόμενον ἐν τρίτῳ χήματι ἐν ταῖς μὴ 15
ἐξαι ταῖς ἐξ ἀναγκαίας καὶ ὑπαρχούσης. . . τὸ “ἀλλ’ ὑπέκειτο παντὶ
ἐνδέχεσθαι ὑπάρχειν” εἶπεν ἀντὶ τὸ ὑπέκειτο παντὶ ὑπάρχειν· ὑπάρ-
χουσα καὶ ἡ καθόλου καταφατική ἡ ἀ’ β’. ἐξ εἰ δὴλον ὅτι καὶ ἐπὶ τῷ
συμπέρασματος τὸ καὶ παντὶ τῷ β’ ἐνδέχεται· εἶπεν ὡς ἴσον τῷ καὶ
παντὶ ὑπάρχειν τὸ ἀ’ τῷ β’. ὅπως δὲ γίνεσθαι καὶ τὸ συναγόμενον 20
ἀδύνατον, εἰ κειμένον τὸ ἀ’ παντὶ τῷ β’ ὑπάρχειν συναγόμενον τῷ
μὴ ὑπάρχειν· ἀδύνατον καὶ τὸ παντὶ ὑπάρχειν τῷ μὴ ὑπάρχειν.
ἐκείνῳ δὲ ἀδύνατον ὃ αὐτὸς δοκεῖ διὰ τῶν λέξεων λαμβάνειν. . .
ἀλλ’ ὥσπερ εἶπον, τῷ ἐνδέχεσθαι ἐπ’ ἀμφοτέρων ἀντὶ τὸ ὑπάρχον-
τος ἐχρήσατο. Alex. f. 60 b.

34b ἀπορῶσι δὲ τινες πρὸς ταύτην τὴν δεῖξιν τῷ Ἀριστοτέλει, ὡν
2. τὴν ἀπορίαν ἀξιὸν ἐστὶν ἐπισκεφάσθαι καὶ ἀφυῶς ἔχουσιν. φασὶν καὶ
ὅτι ὅθεν ἀδύνατον συμβαίνει εἰάν ὑποθώμεθα συνάγεσθαι τὸ ἀ’ τῷ
β’ μὴ ἐνδέχεσθαι παντὶ· τί καὶ συνήγετο, ὅτι τὸ ἀ’ τῷ β’ καὶ παντὶ
ὑπάρχει, ὑπῆρχε δὲ καὶ παντὶ. τῷ αὐτῷ δὲ ψεύδος μὲν ἐστὶ, τὸ αὐτὸ καὶ 30
παντὶ καὶ μὴ παντὶ ὑπάρχειν, καὶ μέντοι καὶ ἀδύνατον. εἰ καὶ τὸ ὑπάρ-
χον τοῦτον ἐστὶν ὡς καὶ ποτὲ δύνασθαι μὴ ὑπάρχειν, δυνατὸν ἄρα τὸ
παντὶ ὑπάρχον ποτὲ μὴ παντὶ ὑπάρχειν. ὥσπερ ἔην, φασὶν, καὶ ὑμεῖς
μετελάβετε τὴν ἐνδεχομένην εἰς ὑπάρχουσαν, ὅπερ ψεύδος μὲν
ἐστὶν καὶ μέντοι ἀδύνατον, τί ἄτοπον εἰ ἐκ προτάσεως ψευδοῦς μὴ καὶ 35
ἀδύνατον δὲ συμπέρασμα συναχθεὶς ψευδὲς καὶ καὶ ἀδύνατον; τί
ἔν πρὸς ταῦτα ἡμεῖς λέγομεν; ὅτι ἡ μὴ μεταλήψις τῆς ἐνδεχομέ-
νης εἰς τὴν ὑπάρχουσαν καὶ ἐπὶ τῷ αὐτῷ χρόνῳ ὑδὲ μενάσσης τῆς
ἐνδεχομένης ἐνδεχομένη γέγονε καὶ ὑπάρχουσα· τῷ αὐτῷ καὶ μόνον
ἐστὶ ψεύδος ἀλλὰ καὶ ἀδύνατον, τὴν αὐτὴν ἐνδεχομένην τε ἅμα καὶ 40
ὑπάρχουσαν εἶναι· ἀλλὰ μετελήφθη ἡ πρότασις ἀπὸ μέλλοντος
χρόνου εἰς ἐνεστώτα. Ioh. Phil. f. XLIII b sq.

δείκνυσιν δὲ τῷ λαβῶν ἀμφοτέρας τὰς προτάσεις ἀνάπα-
λιν, τὴν μὴ ὑπάρχουσαν ἐνδεχομένην, τὴν δὲ ἐνδεχομένην ὑπάρχου-
σαν. Alex. f. 61.

34b ὃ βέλεσθαι εἶπεν τοῦτον ἐστὶν. ὅταν λάβωμεν, φησί, καθόλου
7. καταφατικὴν ὑπάρχουσαν πρότασιν, ὥσπερ νῦν λαμβάνομεν τὸ ἀ’
καὶ παντὸς τῷ β’ κατηγορούμενον, καὶ δεῖ τὸ καὶ παντὸς ἐν χρόνῳ λαμ-

βάνεσθαι ἀληθεύον· ἀλλ’ αἰ, ἐπεὶ ἀσυλλόγιστος ἐξαι ἡ συζυγία·
συναίξει καὶ τὸ ἐξ ἀνάγκης ὑδενί. οἷον τί λέγω; εἰάν λάβω ἀνθρω-
πον καὶ κινούμενον καὶ ἵππον (τῷ αὐτῷ καὶ αὐτὸς κέχρησθαι τοῖς ὅροις), καὶ
εἴπω ὅπως, ὃ ἄνθρωπος παντὶ κινούμενῳ ὑπάρχει (ὑποκείτω καὶ
μόνα τὰ κινούμενα ἀνθρώπους εἶναι), κινούμενον παντὶ ἵππῳ ἐνδέχεται
ὑπάρχειν, συναχθεὶς ἄνθρωπος ἐξ ἀνάγκης μὴδὲν ἵππῳ ὑπάρ-
χειν, ἐξ ὑπαρχούσης καὶ ἐνδεχομένης προτάσεων καταφατικῶν
ἀναγκαῖον ἀποφατικὸν συμπέρασμα. τῷ αὐτῷ δὲ, φησί, συμβαίνει
διὰ τὸ τὴν μείζονα πρότασιν ἐν χρόνῳ λαμβάνειν ἀληθεύσαν, ὅτε
ἄνθρωποι μόνον ἐκινεῖντο· ὥστε, φησί, παραφυλακτέον τὸ τοῦτον,
ὡς καὶ χρόνον ἀληθεύσας λαμβάνειν τὰς προτάσεις, ἀλλ’ ἀπλῶς,
ταῦτέστι καθόλου. Ioh. Phil. f. XLIV b.

τῶν ὑπαλλήλων τὴν ἐλάττωσαν ὅρον, φυλάξας δὲ τὰς προ- 34b
τάσεις ὡς ἐξ ἀρχῆς κατὰ τὸ ποῖον καὶ τὸς τρόπους, δείκνυσιν συ- 14.
ναγόμενον καὶ τὸ παντὶ ἐξ ἀνάγκης. id. ib.

εἰπὼν τὰς ἐξ ἀμφοτέρων καθόλου καταφατικῶν, νῦν τίθησι 34b
τὴν ἐκ μείζονος καθόλου ἀποφατικῆς ὑπαρχούσης, τῆς δὲ ἐλάττωσαν 19.
καθόλου καταφατικῆς ἐνδεχομένης, καὶ συναίγει ἐνδέχεσθαι μὴδὲν
τῷ γ’ τὸ ἀ’· δείκνυσιν δὲ καὶ ταύτην τῇ αὐτῇ δεῖξει, λέγω δὲ τῇ
μεταλήψει καὶ τῇ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῇ. id. ib.

τὸ συμπέρασμα, φησί, τὸ συναχθέν καὶ ἐξαι τοῖς ἐνδεχομένους 34b
οἷσπερ ἡμεῖς, ἐξ ἀρχῆς διωρισάμεθα, τῷ αὐτῷ δὲ ἔν ὃ ἀντιτρέψαντες 27.
εἶχε τὴν μὴδὲν πρὸς τὴν παντὶ· τῷ αὐτῷ δὲ τὸ συμπέρασμα καὶ ἐξαι
τοῦτον. id. f. XLVI.

25 ὅπως ἐκτίθεσθαι δι’ ὧν δείκνυσιν τῶς μὴ ὅτι καὶ συναίγει τὸ ἐνδέ- 34b
χεσθαι μὴδὲν, κόρακα· διανοούμενον· ἄνθρωπον· μείζονα κόρακα, ἐλάτ- 31.
των ἄνθρωπος. κόρακα μὴ γὰρ, φησὶν, ὑδενί διανοούμενῳ ὑπάρχει,
διανοούμενον δὲ ἐνδέχεται παντὶ ἀνθρώπῳ, καὶ συναίγει κόρακα ὑδενί
ἀνθρώπῳ ἐξ ἀνάγκης. . . ὥστε τῶς ἔχομεν διὰ τῶν ὅτι καὶ συναί-
γει τὸ ἐνδεχόμενον. διὰ δὲ τῶν ἐξῆς ὅρων δείκνυσιν ὅτι ὑδὲ
ἀναγκαῖον ἐστὶν αἰετὶ τὸ συμπέρασμα, πλην ὅτι ἔτε ἐνταῦθα καλῶς
ἔλαβε τὸς ὅρους· ἀναγκαῖον καὶ ἔλαβε τὴν μείζονα πρότασιν καὶ
ὑπάρχουσαν κυρίως· κόρακα καὶ ὑδενί διανοούμενῳ καὶ ὑπάρχει μόνον
ἀλλ’ ἐξ ἀνάγκης καὶ ὑπάρχει. Ioh. Phil. f. XLVI b. Alex. f. 63 sq.

δείξας διὰ τῶν προλαβόντων ὅρων ὅτι καὶ ἐστὶν ἐνδεχόμενον τὸ 34b
συμπέρασμα, διὰ τῶν δεικνυσιν ὅτι ὑδὲ ἀναγκαῖον συναίγει. 37.
ἐστὶν καὶ κινούμενον μὴ μὴδὲν ἐπιστήμη ὑπάρχειν, ἐπιστήμη δὲ ἐνδέ-
χεσθαι παντὶ ἀνθρώπῳ ὑπάρχειν, καὶ συναίγει κινούμενον μὴδὲν ἀν-
θρώπῳ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν (ὁ δὴλον δὲ ὅτι τὴν ἐπιστήμην ἐνταῦθα
ἀντὶ τῷ ἐπιστήμονος λαμβάνει), ἐπεὶ ἀναγκαῖον καὶ καὶ ὑπάρχουσα
ἐξαι ἡ ἀπόφασις. ὥστε, φησὶν, εἰ μήτε ἐνδεχόμενον αἰετὶ καὶ συμ-
πέρασμα μήτε αἰετὶ ἀναγκαῖον, εἰκότως εἶρησθαι ὅτι τῷ αὐτῷ ἐξ
ἀνάγκης ἐστὶν ὡς δέδεικται πρότερον. συναϊσόμενος δὲ καὶ αὐτὸς ὅτι
καὶ ἔλαβε καλῶς τὸς ὅρους, φησὶν ὅτι ληπτέον δὲ κάλλιον τὸς ὅρους.
45 λαβόμεν δὲ ἂν αὐτὸς βέλτιον ὅπως, βαδίζων· ἀλλοιούμενον·
ζῶν. λέγω ἔν ὅπως· βαδίζων μὴδὲν ἀλλοιούμενῳ ὑπαρχέτω,
ἀλλοιούμενον ἐνδέχεται παντὶ ζῶν ὑπάρχειν, καὶ συναίγει βαδίζον
ὑδενί ζῶν ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν. Ioh. Phil. f. XLVI b.

35 α. τὸ ὅπερ ἐστὶν ἀληθές· ὃ τὸτό φησιν, ὅτι ἀληθές ἐστι τὴν
19. ἀποφατικὴν ἐνδεχομένην παῖσαι ἐνδεχομένην καταφατικὴν· τὸτό
ᾧ ψευδὸς ἐστὶν· ἀλλὰ τὸτό φησιν, ὅτι ἀληθές ἐστι δυνάμει τὴν ἀπο-
φατικὴν εἰς καταφατικὴν μεταληφθῆναι. Ioh. Phil. f. XLVII.

35 α.
20. ὁ δὲ αὐτὸς ἔχει συλλογισμὸς προσέθηκεν ἴσως εἰς δὴλω-
σιν τῷ ὅτι τὸ συμπέρασμα μὴδ' ἐπὶ ταύτης τῆς συζυγίας τῷ κτ'
ἐν διορισμῷ ἔχει ἐνδεχομένον, ὡς περ ἐδείχθη, μὴδ' ἐπ' ἐκείνης
γινόμενον. Alex. f. 65.

νῦν τίθησι τὰς ἐχέσας τὴν ἐλάττω ἀποφατικὴν ὑπάρχου-
σαν, τὴν δὲ μείζονα ἐνδεχομένην ἢ καταφατικὴν ἢ ἀποφατικὴν,
ἢ φησὶν ἀσυλλογιστὸς εἶναι ταύτας· εἵπομεν γὰρ κατ' ἀρχὰς
ὅτι ἐπὶ μὲν τῶν ἐχουσῶν ἐν τῇ μείζονι τὴν ἐνδεχομένην δεῖ δὲ καὶ τὸ
ποσὸν τῆς μείζονος φυλάξαι καὶ τὸ ποῖον τῆς ἐλάττωτος, ἐπὶ δὲ τῶν
ἐχουσῶν τὴν μείζονα ὑπάρχουσαν μόνον ἀρκεῖ φυλάξαι τὸ ποσὸν
τῆς μείζονος, διότι ἢ μὴ ἐνδεχομένη ἀποφατικὴ μεταλαμβάνει
εἰς τὴν καταφατικὴν καὶ ποιεῖ συλλογιστικὴν τὴν συζυγίαν, ἢ δὲ
ὑπάρχουσα ἀποφατικὴ ὢ μεταλαμβάνει εἰς τὴν καταφατικὴν.
δεικνύσι δὲ ταύτας ἀσυλλογιστὰς τῷ καὶ παντὶ καὶ τὸ ἐνὲν συνά-
γειν. Ioh. Phil. f. XLVII.

35 α.
23. τὸ δὲ ἐξ αὐτῶν ὃ τὸτό φησιν, ὅτι τῇ δι' εὐθείας δεῖξει
23. (πάντες γὰρ ἐδείχθησαν τῇ μεταλήψει τῷ ἐνδεχομένῳ εἰς τὸ ὑπάρ-
χον καὶ τῇ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῇ), ἀλλ' ὅτι φυλάξαντα τὸ ἴδιον
ποιόν. id. ib.

35 β.
1. δεῖ προδεῖξαι τὸν καὶ σύνδεσμον καὶ εἰπεῖν ὅτως· οἱ δὲ καὶ διὰ
τῆς ἀντιστροφῆς· καὶ γὰρ οἱ διὰ τῆς ἀντιστροφῆς δεικνύμενοι δέονται
τῆς διὰ τῶν ἀδυνάτων δεῖξεως· δεικνύντι δὲ διὰ μὲν τῶν ἀδυνάτων μόνον
οἱ ἔχοντες τὴν ἐλάττω ἀποφατικὴν, ὡς περ καὶ ἐπὶ τῶν καθόλου.
Ioh. Phil. f. XLVII b.

35 β.
2. τὸν δὲ ἐνταῦθα ἀντὶ τῶ καὶ ληπτέον· ἔστι γὰρ συμπέρασμα τῶν
εἰρημένων. Ioh. Phil. f. XLVIII.

35 β.
8. εἰκότως· ἐκείνῳ γὰρ ἡ μερικὴ ὑπάρχουσα ἀποφατικὴ μεταλαμ-
βάνει εἰς τὴν καταφατικὴν. id. ib.

35 β.
9. οἱ δὲ ὅροι ὧς μὴ αὐτὸς παραλαμβάνει, ὢ πάντι εἰς προσφυεῖς
τοῖς προκειμένοις, διότι τό τε λευκὸν τίσι ζωοῖς ἐξ ἀνάγκης ὑπάρ-
χει ἢ ἔχει ὑπάρχει, καὶ τὸ ζωὸν πάλιν τῇ χιόνι ἢ τῇ πίττῃ ἐξ ἀνάγκης
ἔχει ὑπάρχει· ἐξῴσαν ὅροι τῶ μὴ παντὶ κινούμενον· λευκὸν
βαδίζον· κινούμενον ἐνδεχέσθαι παντὶ λευκοῦ ὑπάρχειν, λευκὸν ὑπαρ-
χέτω μὴ παντὶ βαδίζοντι, καὶ συνάγει κινούμενον παντὶ βαδί-
ζοντι ἐξ ἀνάγκης· τῶ δὲ μὴδὲν κινούμενον· λευκὸν· ἐξῴς· κιν-
ούμενον ἐνδεχέσθαι παντὶ λευκοῦ, λευκὸν μὴ παντὶ ἐξῴτι ὑπαρχέτω,
καὶ συνάγει κινούμενον ἐνὲν ἐξῴτι ἐξ ἀνάγκης. id. ib.

35 β.
16. ἐπήγαγε τὸ ἐναλλάξ ταῦτα, εἰ μὴ συμπεραίνων πάντα τὰ
περὶ τῶ ἐνδεχομένου λέγει, λέγει ἀντὶ τῶ ἐναλλάξ, ὡς τὴν μὴ εἶναι
ὑπάρχουσαν τὴν δὲ ἐνδεχομένην· εἰπὼν γὰρ εἴτε ἐνδεχέσθαι λαμ-
βάνουσαι εἴτε ὑπάρχειν, ἐπήγαγε τὸ ἐναλλάξ· εἰ δὲ τὰ προσεχῶς
εἰρημένα περαῖνοι, λέγω δὴ τὴν μῆξιν τῶ ὑπάρχοντος καὶ τῶ ἐνδε-
χομένου, ὅτως ἀναφέρον τὸ ἐναλλάξ, εἴτε ἐν μέρει εἴτε ἀδιόριστοι
εἴτε ἐναλλάξ, ἀντὶ τῶ ἢ μὴ μερικῇ ἢ δὲ ἀδιόριστος. id. ib.

προσυπακύνει τῷ “δεῖ γίνεσθαι συλλογισμὸς,” ἐπεὶ τοι γε, ἐὰν
ἢ μὴ μείζων ἢ καθόλου ἢ δὲ ἐλάττων ἀποφατικὴ ὑπάρχουσα, ὢ
γενήσεται συλλογισμὸς, ὡς δέδεικται. id. ib.

προσυπακύνει δὲ τῇ λέξει τὸ ἀντὶ ὡς ἀμφοτέραι καταφατι-
καί, ἢ δὲ ἐλάττων ἐπὶ μέρους ἐνδεχομένη· ἢ ἐπὶ ὑπαρχούσης αὐτῆς,
τῆς ἐλάττωτος δηλαδὴ, ἐπὶ μέρους ἀποφατικῆς ληφθείσης, ἀσυλ-
λόγιστος ἢ συζυγία. Alex. f. 66 b.

ἐπειδὴ εἶπεν ὅτι ὅταν τὸ φερητικὸν ἀναγκαῖον ἢ, τὸ συμπέ-
ρασμα ἔχει καὶ τῶ ἐνδεχέσθαι μὴ ὑπάρχειν καὶ τῶ μὴ ὑπάρχειν, διὰ
τὸτό ἐπήγαγεν ὅτι ἐνδεχόμενον ἐνταῦθα λαμβάνειν δεῖ ὢ καὶ τὸ
διορισμὸν, ἀλλ' ὡς περ καὶ τὸ πρὶν ἐλαμβάνον τὸ συντρέχον ἄλλω
τῷ· τατέστι τῷ ὑπάρχοντι· κατηγορεῖ γὰρ τὸ ἀπλῶς ἐνδεχόμενον
καὶ καὶ τῶ ὑπάρχοντος. Ioh. Phil. f. XLVIII b.

ἐξήγηται περὶ τούτων ἐπὶ πλέον ἡμῶν ἐν τῷ περὶ μίξεων γε-
γραμμένῳ βιβλίῳ. Alex. f. 68.

ὑπέκειτο δὲ καὶ παντὶ ἐνδεχέσθαι, ὅπερ ἀδύνατον. δεῖ δὲ εἰδέναι
ναὶ ὅτι τὸ ἀδύνατον ἠκολούθησεν ἐνταῦθα διὰ τὸ βούλεσθαι τὸν Ἀριστο-
τέλην ἐπὶ τῆς μίξεως τῶ ἀναγκαῖον καὶ τῶ ὑπάρχοντος τῇ μείζονι
προτάσει ἀκολουθεῖν τὸ συμπέρασμα, ἐπεὶ ἐὰν τῇ χείρῳ ἀκολου-
θεῖν ὑποθῶμεθα, ὡς δέδεικται ἀνωτέρω, ἔχει ἔψεται τι ἀδύνατον.
Ioh. Phil. f. XLIX.

ἀσαφῆ τὴν δεῖξιν διὰ συντομίαν πεποίηκε· λαβὼν γὰρ ἀντὶ
τῶ ἐνδεχομένου ἀποφατικῆς καθόλου ὑπάρχον ἀποφατικὸν καθόλου
τὸ συμπέρασμα, καὶ ὅτι δεικνύει τὸτο συναγόμενον διὰ τῆς εἰς
ἀδύνατον ἀπαγωγῆς βυλόμενος δεῖξαι, ἐκείνῳ ἔλαβε τὸ ἀντικει-
μενον αὐτῷ καὶ ὑπέθετο (τὸτό δὲ ἐστὶ ἐπὶ μέρους ὑπάρχον κατα-
φατικὸν τὸ τὸ α' τῷ γ' τινὶ ὑπάρχειν, ὃ μὴ τῶ τὸ α' τῷ β' ἐνδεχέσθαι
μὴδὲν ἐνὲν συνάγει), ἀλλ' ὡς γνωρίζω ὄντος τῶ ὀφειλόντος με-
ταληφθῆναι καὶ ὑποτεθῆναι τῶ καθόλου ἀποφατικῆς ὑπάρχοντος, ὃ
ἦν τὸ ἐπὶ μέρους καταφατικὸν ὑπάρχον, παρείασε καὶ μόνον προσέ-
λαβε τὸ μεθ' ὃ ἐκείνο ἐνὲν συνάγει· φέρεται μὲντοι ἐν τισιν ἀντι-
γράφοις “εἰ γὰρ ὑποτεθείη τὸ α' τῷ γ' τινὶ μὴ ὑπάρχειν.” καὶ
αὕτη ἢ ἡ γραφὴ, εἴη ἀντὶ πάλιν παρεμμένον ὅτι τὸ α' τῷ γ' μὴδὲν
ὑπάρχειν, ὅ τὸ ἀντικείμενον τὸ τὸ α' τινὶ τῷ γ' ὑπάρχειν, τεθὲν μὴ
τῶ τὸ α' τῷ β' ἐνδεχέσθαι μὴδὲν, ἐνὲν συνάγει. ἀλλ' ἐντὶ ἀντὶ προσ-
λαμβάνειν τῇ ὑποθέσει τῇ τὸ α' τινὶ τῷ γ' ὑπάρχειν λαμβανόνσῃ τὴν τὸ
β' παντὶ τῷ γ' ὑπάρχειν, ἐνὲν ἀδύνατον συναχθῆσθαι. Alex. f. 69.

ληφόμεθα ἡμεῖς ὅρας κατὰ τούτων κρείττωτας, ὡς περ καὶ ἐν
ἐκείνοις εἰληφάμεν, τῶ μὴ παντὶ, λευκὸν ἐνδεχέσθαι μὴδὲν ἵππῳ,
ἵππος ἐνὲν κύκλῳ ἐξ ἀνάγκης, καὶ λευκὸν ἐξ ἀνάγκης παντὶ κύ-
κλῳ· τῶ δὲ μὴδὲν, εἰ ἀντὶ κύκλου κόρακα λαβόμεν, λευκὸν γὰρ
ἐνδεχέσθαι μὴδὲν ἵππῳ, ἵππος ἐνὲν κόρακι ἐξ ἀνάγκης, καὶ λευκὸν
ἐξ ἀνάγκης ἐνὲν κόρακι. Ioh. Phil. f. L.

τὸ δὲ “ἢ ἐνδεχόμενον” ἀντὶ τῶ καὶ ἐνδεχόμενον· πρώτας γὰρ
ἐξέθετο ἀσυλλογιστὰς τὰς ἐχέσας τὴν ἐλάττω ἐνδεχομένην.
Ioh. Phil. f. L b.

τατέστι τῆς φερητικῆς προτάσεως λαμβανομένης ἐνδεχομένου
ὑπάρχειν· ἐν γὰρ τῷ ὑπάρχειν τὸτό λαίπει τὸ ἐνδεχόμενον καὶ ὀφεί-
21.

λει προσυπακύνει· ἢ ὅτι λεγόμενον ὑπάρχειν ἢ ὅπως λέγει ὑπάρ-
χειν ὑπαρχόντως, ἢ ὅπως λέγει ὑπάρχειν ἐνδεχομένως. ἔστιν ὅν
ἢ ὅλη ἔννοια τῆς λόγου αὐτῇ· ὅταν ἡ μεῖζων πρότασις ἀποφατική
ἔσιν ἐνδεχομένη, τότε συνάγει τὴν κυρίως ἐνδεχόμενον· ὅταν δὲ ἡ
μεῖζων ἀποφατικὴ ἀναγκαία, τότε ἐξ ὁρθῆς συνάγει τὴν ὑπάρχον
ἢ τὴν ἰσοδυναμῶν τῷ ὑπάρχοντι. εἰ δὲ καὶ ὁ Ἀλέξανδρος καὶ ὁ κατ'
ἔχρος αὐτῶν βαλίων Φιλόπονος τὴν πλὴν καὶ μὴ τὴν ὑπάρχειν τιθεμένης
τῆς φερητικῆς προτάσεως ὅπως ἐξελάβετο ἐπὶ τῆς ἀποφατικῆς
καθόλου ὑπαρχούσης, πλὴν ὅμως καὶ αἰδοῖ τὸ ἀνδρὸς εὐ φαίνει τὴν ἀκο-
λουθία τῆς ὑποθέσεως σωζέσθαι. cod. 1917 in marg. cf. Alex. 10
f. 70 b sq. Ioh. Phil. f. LI.

οἱ μέντοι περὶ Θεόφραστον καὶ ἐπὶ ταύτης τῆς συζυγίας ἐνδε-
χόμενον λέγουσιν εἶναι τὸ συμπέρασμα, ἵνα καὶ ἐνταῦθα τῇ χείρῳ
τῶν προτάσεων ἐπὶ τὸ συμπέρασμα· καὶ τὸτο δεικνύουσιν τῇ εἰς
ἀδύνατον ἀπαγωγῇ ὅπως. ἔφωσαν ὅτι αἱ προτάσεις ὅπως ὡς 15
εἴπομεν, λέγουσιν ὅτι συνάγουσιν τὸ α' τῷ γ' ἐνδέχεται μὴδενί· εἰ ὅτι
τὸτο ψεῦδος, ἔστι ἀληθὲς τὸ ὅτι ἐνδέχεται μὴδενί, ὅπερ ταυτὸν
ἐστὶ τῷ ἀνάγκῃ τινί. ἐπεὶ ὅν ἀντιτρέφει ἡ μερικὴ καταφατικὴ,
καὶ τὸ γ' ἄρα τινὶ τῶν α' ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει. εἰ τοίνυν τὸ μὴ β' καὶ
ἐνδέχεται παντὶ τῷ γ', τὸ δὲ γ' τινὶ τῶν α' ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν 20
ὑπόκειται, τὸ ἄρα β' τινὶ ἐνδέχεται τῶν α'. ἐπεὶ τοίνυν ὑπέκειτο ἐξ
ἀρχῆς τὸ α' τῶν β' ἐξ ἀνάγκης μὴδενί, καὶ τὸ β' ἄρα τῷ α' ἐξ
ἀνάγκης ὑπόκειται. ὑπέκειτο δὲ καὶ ἐνδέχεται τινί, ὅπερ ἀδύνατον. τὸ
δὲ ἀδύνατον ἠκολούθησε διὰ τὸ ὑποθέσθαι ἡμᾶς τὸ α' τῷ γ' ὅτι ἐνδέ-
χεται μὴδενί, ὅπερ ἐστὶ ταυτὸν τῷ ἀνάγκῃ τινί. ψεῦδος ἄρα τὸτο, 25
ἀληθὲς δὲ τὸ ἀντιφατικῶς ἀντικείμενον, τὸ ἐνδέχεται μὴδενί. τὸτο
ἄρα ἐστὶ τὸ συναγόμενον. ἔτι δὲ καὶ ἄλλως δεῖξαι τὸ ἀδύνατον. εἰ
ὅτι τὸ α' τῷ β' ἐξ ἀνάγκης μὴδενί, καὶ τὸ β' τῷ α' ἐξ ἀνάγκης ὑπόκειται·
τὸ δὲ β' τῷ γ' ἀνάγκῃ τινί, τὸ ἄρα β' τῷ γ' ἀνάγκῃ μὴ παντί.
ἢ δὲ καὶ ἐνδέχεται παντί, ὅπερ ἀδύνατον. Ioh. Phil. f. LI.

36 b ὅτι ὅτι πάντες ἀπλῶς ἀτελεῖς, ἀλλ' ὅσοι ἔχουσιν τὴν ἐλάττωσαν
24 ἐνδεχομένην. τελευτῶν δὲ πάντες τῇ εἰς τὸ α' χῆμα ἀναγωγῇ, ἢ
τῶν ἀπλῶς συλλογισμῶν ἢ τῶν μικτῶν· διὰ τὸτο ὅτι εἶπε χημά-
των καὶ ὅτι χήματος. id. ib.

36 b παραδὸς ὁ φιλόσοφος τῷ τε ὑπάρχοντος καὶ τῷ ἐνδεχομένου 35
26 ἰδίᾳ ἐκάστῳ ἐπὶ τῶν τριῶν χημάτων τῶν ἀπλῶς συλλογισμῶν· ἐφε-
ξῆς τῶν ἐξέθετο τὴν μίξιν ἐπὶ τῷ α' καὶ β' καὶ γ' χήματος, εἴτα
μὴ τὸτο παραδεδωκεν τῷ ἐνδεχομένῳ αὐτῷ καθ' αὐτὸ ἐν πρώτῳ
χήματι τῶν ἀπλῶς συλλογισμῶν. καὶ δέον εὐθέως τὰ λοιπὰ δύο
χήματα τῶν ἀπλῶν συζυγιῶν τῷ ἐνδεχομένῳ παραδῶναι, ὥσπερ 40
ἐποίησε καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων, εἴθ' ὅπως ἐπὶ τὴν μίξιν τραπήναι τῷ
ἐνδεχομένῳ πρὸς τὴν ἄλλαν δύο τρόπος· ὅτι ὅπως ὁ φιλόσοφος
ποιεῖ, ἀλλὰ μὴ τὸ παραδῶναι τῷ ἐνδεχομένῳ ἐν πρώτῳ χήματι
τὰς ἀπλᾶς συζυγίας, εὐθέως ἐτραπή ἐπὶ τὴν μίξιν αὐτῷ τὴν πρὸς
τὸ ὑπάρχον καὶ ἀναγκαῖον ἐν πρώτῳ χήματι, εἴτα λοιπὸν ἐπὶ δευ- 45
τέρῳ χήματος μεταβέβηκεν. τὸτο δὲ πεποίηκεν ἐπειδὴ πᾶσαι αἱ
ἐν β' χήματι τῷ ἐνδεχομένῳ συζυγίαι ἀσυλλόγιστοί εἰσιν. Ioh.
Phil. f. LI b. cf. Alex. f. 71 b sq.

ὅσοι, φησί, τὴν καταφατικὴν πρότασιν ὑπάρχουσαν ἔχουσιν, 36 b
αὐτῇ πᾶσαι ἀσυλλόγιστοί εἰσιν· καὶ ὅτι ἀποφατικὴ εἴη ἢ ἐνδεχομένη, 29
διὰ τὸ πάλιν μεταλαμβάνει τὴν ἀποφατικὴν τῷ ἐνδεχομένῳ εἰς
τὴν καταφατικὴν καὶ πάλιν ὁμοιοκλήμονας γίνεσθαι τὰς προτάσεις,
ἀσυλλόγιστοί αἱ ταιαυτῇ συζυγίαι. ὅσοι δὲ ἀποφατικῇ ὑπάρχουσιν
ἔχουσιν, τῆς ἐνδεχομένης ὡς ἔτυχεν ἐχούσης εἴτε ἀποφατικῶς εἴτε
καταφατικῶς, πάντως γίνεσθαι συλλογιστικὴν ἢ συζυγίαν· μένει ὅτι
ἢ συζυγία τῆνικαὶ ἀνομοιοκλήμονας ἔχουσα τὰς προτάσεις, διὰ
τὸ μήτε τὴν ἀποφατικὴν ὑπάρχουσαν μεταληφθῆναι δύνασθαι εἰς
καταφατικὴν μήτε τὴν ἐνδεχομένην ἀποφατικὴν εἰς τὴν κατα-
φατικὴν καὶ τὰ Ἀριστοτέλει δοκῶντα. Ioh. Phil. f. LI b.

περὶ ποίας δὲ ἀντιτροπῆς λέγει, ἐδήλωσε παρὰθήμενος τῶν 36 b
ὅρων· περὶ ὅτι τῆς καὶ τὴν ὑπάλλαγν τῶν ὅρων, καὶ περὶ τῆς εἰς τὴν 35
κατάφασιν μεταλήψεως· ἐκεῖνη ὅτι ἀντιτρέφει καὶ. Θεόφρα-
στος μέντοι καὶ Εὐδῆμος, ὡς κατ' ἀρχὰς ἐμνημονεύσαμεν, ἀντιτρέ-
φει φασὶ καὶ τὴν καθόλου ἀποφατικὴν αὐτῇ, ὥσπερ ἀντιτρέφει καὶ
ἢ ὑπάρχουσα καθόλου ἀποφατικὴ καὶ ἢ ἀναγκαία. ὅτι δὲ ἀντιτρέ-
φει, δεικνύουσιν ὅπως. εἰ τὸ α' ἐνδέχεται τῷ β' μὴδενί· ἐπεὶ δὲ ἐν-
δέχεται τὸ α' τῷ β' μὴδενί, ὅτε ἐνδέχεται μὴδενί, τότε ἐνδέχεται ἀπε-
ξεῦχθαι τὸ α' πάντων τῶν τῷ β'· εἰ δὲ τὸτο, ἔστι καὶ τὸ β' τῶν α'
ἀπεξεῦχθαι· εἰ δὲ τὸτο, καὶ τὸ β' ἐνδέχεται τῷ α' μὴδενί. ἔοικε
δὲ Ἀριστοτέλης βέλτιον αὐτῶν λέγειν μὴ φάσκων ἀντιτρέφειν τὴν
καθόλου ἀποφατικὴν ἐνδεχομένην αὐτῇ τὴν καὶ τὴν διορισμὸν· καὶ
ὅτι εἰ τί τινος ἀπέξευκεν, ἥδη καὶ ἐνδεχομένης ἀπέξευκεν αὐτῷ.
Alex. f. 72.

λέγων ἐναντίας μὴ τὰς καθόλου τὴν παντὶ ἐνδέχεται τῇ ἐνδέχεται 36 b
μὴδενί, ἀντικείμενας δὲ τὰς καθόλου ταῖς ἐπὶ μέρος, τὴν παντὶ 35
ἐνδέχεται τῇ ἐνδέχεται καὶ παντὶ καὶ τὴν ἐνδέχεται μὴδενί τῇ ἐνδέχεται
τινί, ὅτι ὡς ἀληθῶς τῶν ἐναντίων ὅσων ἀλλήλαις ἢ ἀντικειμέ-
νων (ὡς ὅτι εἶγε συναληθεύουσι;) ἀλλ' ὡς τῇ λέξει ὁμοίως τῶ-
ν ἐχουσῶν πρὸς ἀλλήλας ὡς ἔχουσιν αἱ ἐπὶ τῶν ὑπαρχουσῶν καὶ
ἐπὶ τῶν ἀναγκαίων ἐναντίας. Alex. f. 72 b.

δεῖξει τίσι διὰ τὴν τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς δύνασθαι δεῖ- 37 a
κνῶσθαι ἢ καθόλου ἀποφατικὴ ἐνδεχομένης ἀντιτρέφουσα. τῇ αὐτῇ 9.
δείξει καὶ οἱ ἐταῖροι αὐτῷ κέχρηται. Alex. f. 73.

δηλον ἄρα ὅτι ἢ ὅτι ἐνδέχεται μὴδενί τὸ ἀνάγκῃ τινί καὶ τὸ 37 a
ἀνάγκῃ μὴ παντὶ περιέχει. ἰστέον δὲ ὅτι ἀντὶ τῶν εἰπεῖν ὅτι ὅτι 18.
ἀληθὲς εἰπεῖν ὡς ἐνδέχεται μὴδενί ὑπάρχειν, εἶπεν ὡς μὴ παντὶ
ἐνδέχεται ὑπάρχειν. ἔτι δὲ ἐν καὶ ταυτὸ· εἰ ὅτι παντὶ ἐνδέχεται μὴ
ὑπάρχειν, ἐνδέχεται μὴδενί ὑπάρχειν. Ioh. Phil. f. LI b.

τὸ "παντὶ ἐνδέχεται μὴ ὑπάρχειν" ἔλαβεν ἀντὶ τῶν ἐνδέχεται
μὴδενί, ὅ καὶ ἀσφαφές τὴν λέξιν ποιεῖ. Alex. f. 74.

τὰ χηρίσματα αὐτῷ ἐσόμενα πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῶν ἐν 37 a
δευτέρῳ χήματι προδιόξας συλλογισμῶν, νῦν ἐπὶ τὰς συζυ- 32.
γίας αὐτῶν μετέρχεται καὶ δεικνύουσιν ὅτι ὅτι ἐνδέχεται ἐξ ἀμφοτέρων
τῶν προτάσεων ἐνδεχομένων ἐν δευτέρῳ χήματι συλλογισμὸν γε-
νέσθαι. δεῖ ὅτι ἐν τῷ τῷ χήματι ἀνομοιοκλήμονας εἶναι τὰς συλ-
λογιστικὰς προτάσεις. ἐνδεχομένων δὲ ἀμφοτέρων ὅσων ἀδύνατον

αὐτὰς ὅπως ἂν ληφθῶσι καὶ ἀνομοιοκρήμονας εἶναι, αἰ τῆς ἀποφα-
τικῆς μεταλαμβάνουσιν εἰς καταφατικὴν. Ioh. Phil. f. LIII.

37^a “τεθέντος ᾧ τὸ β’ παντὶ τῷ γ’ ἐνδέχεται ὑπάρχειν” εἰρηκεν
35. ἀντὶ τῷ τεθέντος ᾧ καὶ ὑποτεθέντος τῷ β’ παντὶ τῷ γ’ ἐξ ἀνά-
γκης ὑπάρχειν· ὅ· ᾧ δύνανται ὡς ἀντικείμενον τῷ ἐνδέχεται τὸ β’ τῷ
γ’ μηδενὶ τὸ ἐνδέχεται παντὶ τὸ β’ τῷ γ’ ληφθὲν ὑποτεθῆναι· ταῦ-
τ’ γὰρ ἐστὶν αὐτῷ ἀλλ’ ἔκ ἀντικείμενον... εἰ ὅλον τέ ἐστιν. καὶ εἴη
ἂν ἦτοι ἡμαρτημένη ἡ λέξις καὶ ἀντὶ τῷ ἀποφατικῷ τὸ καταφατι-
κὸν λαμβάνουσα· ἔδει ᾧ γεγράφθαι “τεθέντος ᾧ τὸ β’ παντὶ
τῷ γ’ ἐνδέχεται μὴ ὑπάρχειν” τὸτο ᾧ ἂν εἴη γινώμενον συμπε-
10 ρασμα· ἡ καὶ τὸ καταφατικὸν ὡς ὃν δυνάμενον τῷ ἀποφατικῷ
εἰληφέναι· τότε δὲ τεθέντος γίνεσθαι συμπεράσματος ὅθεν ἀδύ-
νατον διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, διὰ τὸτο συναγόμενον
δειχθῆσθαι· τὸ ᾧ ψευδὸς ἀντὶ τῷ ἀδυνάτῳ εἶπε. λαβὼν δὲ τὸτο
μηκέτι τὴν εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγὴν θετικῶς ὡς γνωρίζον· εἰ 15
ᾧ ληφθῆναι τὸ ἀντικείμενον τῷ ἐνδέχεται μηδενί, ὅ ἐστιν ἐξ ἀνάγκης
τινί, γίνεσθαι συναγόμενον τὸ ἐνδέχεται τινὶ μὴ τὸ α’ τῷ γ’, ὅ ἐκ
ἐστὶν ἀδύνατον· καὶ ᾧ παντὶ αὐτῷ ἐνδέχεται· ἔκειτο ᾧ τὸτο, καὶ ἐν-
δέχεται μηδενὶ διὰ τὸ ἀντιγράφειν τὴν ἐνδεχομένην καταφατικὴν.
εἰ δὲ ἐνδέχεται τὸ α’ τῷ γ’ μηδενί, ὁ δὲ ὡς ἐκ ἀδύνατον τὸ α’ τινὶ 20
τῷ γ’ ἐνδέχεται μὴ ὑπάρχειν. Alex. f. 74 b sq.

37^a ἰστέον δὲ ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης τῇ ἐκ ἐνδέχεται μηδενὶ ἰσοδυνα-
36. μῶσαν ἔλαβε τὴν ἀνάγκη παντὶ· ὅπερ ἐπὶ τινῶν μὴ ὅρων ἀληθεύει,
ἐκ ἐπὶ πάντων δέ· ἀλλ’ αἰεὶ τὸ ἀνάγκη τινί. ἀλλὰ ὁ Ἀριστοτέλης
ἐκ περιστάσεως ἐλέγξει βυλάμενος τὴν λόγον, τὸ ἀνάγκη παντὶ ὑπέ-
25 θετο, δεικνύς ὅτι εἰ ταύτῃ τῇ ὑποθέσει ὅθεν ἀδύνατον ἀκολουθεῖ,
πολλῷ γε μᾶλλον τῇ ἀνάγκῃ τινί· ἀκολουθεῖ ᾧ τῷ καθόλου τὸ με-
ρικόν. τεθέντος γάρ, φησὶ, τὸ β’ παντὶ τῷ γ’ ἐνδέχεται ὑπάρχειν,
τατέστιν ἀνάγκη παντὶ ὑπάρχειν, ὅθεν ἀδύνατον συμβαίνει· εἰ ᾧ
τὸ α’ ὁθενί τῷ β’ ἐνδέχεται, τὸ δὲ β’ παντὶ τῷ γ’ ἀνάγκη ὑπάρχειν, 30
γίνεσθαι τὸ α’ χῆμα, καὶ συνάγει τὸ α’ ἐνδέχεται μηδενὶ τῶν β’· ἦν δὲ
καὶ παντὶ ἐνδεχομένως, καὶ ὅθεν ἀδύνατον. Ioh. Phil. f. LIII b.

37^a ἐνταῦθα δὲ ὅρος παρέθηκε μόνον τὸ ἐξ ἀνάγκης μηδενὶ συνά-
38. γοντας. φησὶ δὲ ὁ Ἀλέξανδρος (f. 75 b) ὅτι δυνατὸν καὶ ἐνταῦθα
εὐπορῆσαι ὅρων καὶ τὸ παντὶ ἐξ ἀνάγκης συνάγοντων. ἔωσαν ᾧ 35
ὅροι λευκόν - ζῶον καὶ εἶδος τι τῶν ὑπὸ τὸ ζῶον, ὅσον ἄνθρωπος·
λευκὸν μηδενὶ ζῶον ἐνδεχέσθαι, λευκὸν παντὶ ἀνθρώπῳ ἐνδεχέσθαι, καὶ
συνάγει ζῶον ἐξ ἀνάγκης παντὶ ἀνθρώπῳ. ταῦτα μὲν ὁ Ἀλέξ-
ανδρος, βυλάμενος δεῖξαι ὡς δυνατὸν καὶ ταύτας τὰς συζυγίας διὰ τῷ
συνάγειν τὸ παντὶ καὶ μηδενὶ ἐξ ἀνάγκης ἀσυλλογίστως δεικνύναι· ἐκ 40
ἀποδεικτέον ὅθεν αὐτὸ ἐν τούτῳ· δεῖ γάρ, ὡς πολλάκις εἴρηξεν, ἀμφο-
τέρως τὰς προτάσεις καὶ τὴν αὐτὴν χρόνον ἀληθεῖς εἶναι, αἱ δὲ εἰλημ-
μέναι ὑπὸ τῷ Ἀλεξάνδρῳ προτάσεις ὡς συναγεσθαι τὸ ἐξ ἀνάγκης
παντὶ ὁδύναντι καὶ τὴν αὐτὴν χρόνον ἀμφοτέρω ἀληθεῖς εἶναι. id. ib.

37^b μήποτε ὅν, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος (f. 76 b), τὸ ἐνδεχόμενον 45
29. ἔλαβεν ὅ· καὶ τὴν διορισμὸν ἀλλὰ τὸ καὶ τῷ ὑπάρχοντος ἀληθευό-
μενον· ἐδείχθη ᾧ ἐν τῷ α’ χήματι τὸ τοῖτον συναγόμενον τῆς
μεῖζονος ἀποφατικῆς ληφθείσης, ἡ δὲ τοιαύτη ἀπόφασις πρὸς

ἐαυτὴν ἀντιστρέφει, ὥστε καὶ τὸ συμπεράσμα ἀντιστραφῆσθαι καθόλου
ἀποφατικὸν ὑπάρχον. ὅτι δὲ τοῖτον γίνεσθαι τὸ συμπεράσμα, καὶ
ἐκὶ τὸ καὶ τὴν διορισμὸν ἐνδεχόμενον, καὶ διὰ τῶν ἐξῆς μὴ ὁδὸν ποιεῖ,
προεῖρηκε δὲ ἀρχόμενος τῷ δευτέρῳ χήματος, ἐνθα ἔλεγε δεῖ δὲ καὶ
5 τὸ ἐν τούτοις λαμβάνειν τὸ ἐν τοῖς συμπεράσμασιν ἐνδεχόμενον,
ὥσπερ ἐν τοῖς πρότερον. τὰς δὲ εἰς τὸτο κεκινημένας ἀπορίας
ἐν τοῖς Ἀλεξάνδρῳ εὐρήσεις. Ioh. Phil. f. LIV b.

τὸ “ἀντιστραφείσης” φησὶν ἀντὶ τῷ μεταληφθείσης τῆς ἐνδε- 37^b
χομένης ἀποφατικῆς εἰς καταφατικὴν· τὸτο ᾧ γνωμὴν γίνοντι 32.
πάλιν αἱ πρότεροι δύο συλλογιστὴς συζυγίαι τὰ αὐτὰ συναγεσθαι
συμπεράσματα. id. ib.

τατέστιν ὅ μόνον τὸ ἐνδέχεται μηδενὶ συνάγει, ἀλλὰ καὶ τὸ 38^a
ὑπάρχον ὁθενί. δεικνυσιν ὅν τὸτο τῇ διὰ τῷ ἀδυνάτῳ δεῖξει. Ioh. 21.
Phil. f. LV.

δεικνυσιν ὅν ταύτας διὰ τῶν ὅρων μηδὲν συμπεράσμα συνα- 38^a
γέσας, μήτε ἐνδεχόμενον μήτε ὑπάρχον μήτε ἀναγκαῖον, ὅτως. 32.
λευκὸν παντὶ κύκλῳ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει, ἀνθρώπῳ δὲ ἐνδέχεται
μηδενί, ὅσον ἐν τοῖς ἐν Ἀλεξάνδρῳ, καὶ ὅμως κύκλος ἐξ ἀνάγκης
μηδενὶ ἀνθρώπῳ. Ioh. Phil. f. LV b.

τίθῃσιν ὅν ὅρος τὸ ἐξ ἀνάγκης παντὶ συνάγοντας τούτους, κί- 38^a
νησιν - ἐργήγορσιν - ζῶον· κύνησιν ᾧ παντὶ ζῶον ἐνδέχεται ὑπάρχειν, 41.
ἐργήγορσιν δὲ ἐξ ἀνάγκης παντὶ, καὶ ὁμοίως ζῶον παντὶ ἐργήγορσιν
ἐξ ἀνάγκης. ἐπιζητῶσαι δὲ χρὴ τοῖς ὅροις· ὅ γὰρ εἰσι καλῶς
εἰλημμένοι. id. ib.

ἀντικειμένων δηλονότι ταῖς ἀποφάσεσι λέγει τῇ τε καθόλου 38^b
ἀναγκαῖα καὶ τῇ ὑπαρχέσῃ, αἷς ἡ καθόλου καταφατικὴ ἀναγκαῖα 4.
δειχθεῖσα ἀνείλεν. ἀντίκειναι δὲ καταφάσεις τῇ μὴ ἀναγκαῖα κα-
θόλου ἡ ἐπὶ μέρος ἐνδεχομένη, τῇ δὲ ὑπαρχέσῃ καθόλου ἡ ἐπὶ μέ-
ρος ὑπάρχουσα ἀντιφατικῶς. ὅθεν τούτων ὅν τινὰ οἶόν τε λέγειν
συνάγει. . . δύναται καὶ τὸ “ὅθεν δὲ τῶν ἀντικειμένων καταφά-
σεων” ὡς ἴσον εἰρηάζει τῷ φάσεων, ἵνα μὴ κατάφασις ἢ λέγων
ἀλλὰ φάσις, τατέστι πρότασις· ἔθος ᾧ αὐτῷ τὸ τῆς φάσεως ὄνομα
καὶ ἐπὶ τῶν προτάσεων κατηγορεῖν. Alex. f. 78 b.

διττῇ φέρεται ἡ γραφή, ἡ “φάσεων” ἢ “καταφάσεων.” εἰ μὴ
ἐν φάσεων, πρὸς τὸ ἀνωτέρω εἰρημένον ἢ ἀπάντησις τό τε ἀνάγκη
παντὶ καὶ τὸ ἀνάγκη ὁθενί· ἀντίκειναι ᾧ ταύταις τῇ μὴ ἀνάγκη
παντὶ ἢ ἐνδέχεται παντὶ, τῇ δὲ ἀνάγκη ὁθενί ἢ ἐνδέχεται τινί. εἰ
μὴ ὅν “φάσεων,” ὅτως· εἰ δὲ “καταφάσεων,” πρὸς τὸ ὑπάρχον
ὁθενί ἀνάγκη ὁθενί ἢ ἀπάντησις. ἐπεὶ δὲ ᾧ εὔρεν ὅρος συνάγον-
τας τὸ ἀνάγκη παντὶ, καὶ διὰ τὸτο ἀνείλεν τό τε ἀναγκαῖον ἀπο-
φατικὸν καθόλου καὶ τὸ ὑπάρχον, ἐπηγάγεν ὅτι ὅθεν αἱ ἀντικείμεναι
ταύταις ταῖς ἀποφάσεσι καταφάσεις συνάγονται. ἀντίκειναι δὲ τῇ
μὴ ἀνάγκη μηδενί, ὡς εἴρηξεν, ἢ ἐνδέχεται τινί, τῇ δὲ ὑπάρχει ὁθενί
ἢ ὑπάρχει τινί. Ioh. Phil. f. LVI.

τὸ ᾧ ἀνάγκη μηδενὶ διὰ τῶν ὅρων συναχθέντος πάντα τὰ 38^b
καταφατικά ἀνήρηξεν συμπεράσματα, καὶ ἀναγκαῖα καὶ ὑπάρχοντα 21.
καὶ ἐνδεχόμενα. ἀποφάσεις ᾧ ἀντικείμενας λέγει τὰς καταφά-
σεις τῶν προσεχῶς εἰρημένων ἀποφάσεων. id. ib.

τὸ δὲ "ὅδε γε τῶν ἀντικειμένων καταφάσεων" ἴσον ἐστὶ τῷ ὅδε τῶν τοῖς ἀποφατικοῖς ἀντικειμένων καταφάσεων. **Alex. f. 70.**

39^a τὸ "τῶν προειρημένων χημάτων" ἦτοι ἀντὶ τῶ πρώτου χήμα-
3. τος εἶρηκε· διὰ ᾧ τὸ πρῶτον χήματος ἐνός ὄντος ἡ τελευτῶσις αὐτῶν. ἡ χημάτων εἶρηκεν ἀντὶ τῶ συζυγιῶν καὶ συμπλοκῶν· δι'
ᾧ ἔδειξε συζυγιῶν ὅσων ἐν τῷ πρώτῳ χήματι, εἰς ἃς ἀνά-
γοντι διὰ τῆς ἀντιστροφῆς, διὰ τῶν τελευτῶν δ' αὖ χήματα ἀν λέ-
γοι. ἐδείχθησαν δὲ διὰ τε τῆς τῷ δευτέρῳ καὶ τῆς τῷ τετάρτῳ.
Alex. f. 80.

39^a ἐπλήρωσε τὸ δεύτερον χήμα, ἐντεῦθεν δὲ ἄρχεται τὸ τρίτον. 10
4. εἶναι ὅν φησὶν ἐν τῷ τῷ χήματι συλλογιστικὰς συζυγίας καὶ τὰς
ἐξ ἀμφοτέρων τῶν προτάσεων ἐνδεχομένας, διότι καὶ ἀνομοιοχη-
μῶν ὅσων τῶν προτάσεων καὶ ὁμοιοχημῶν ἐν τῷ τῷ χήματι
συλλογισμὸς γίνετο· μόνον ᾧ δὲ τὴν ἐλάττωκα καταφατικὴν φυ-
λάττειν, τὰ δὲ ἄλλα πάντα, ὅπως ἀν ἔχουσιν αἱ προτάσεις, ὅθεν 15
διαφέρει. **Ioh. Phil. f. LVI b.**

39^a τοῦτον καὶ ἐν τοῖς προλαβούσιν ἐπεσημύνατο, ὅτι ὅ τ' ἐκ' ἐν
12. διορισμὸν ἐνδεχόμενον ἐν τοῖς συμπεράσμασιν εἰληπτο, ἀλλὰ τὸ
ἐπόμενον τῷ ὑπάρχοντι καὶ κατ' αὐτὸ λεγόμενον ἀληθῶς. **id. ib.**

39^b τὸτο δ' ἱκανῶς ἐδίδαξεν ὁ τεχνικὸς ἐν οἷς ἐμεθόδευσε τὰ 20
2. περὶ τῶ γ' χήματος. **cod. Reg. 1919.**

39^b ἐνδεχόμενον δὲ ὅλον ὅτι ἔκ ἐν πάσαις συζυγίαις τὸ αὐτό,
7. ἀλλ' ὅσαι μὴ ἔχουσιν τὴν ὑπάρχουσαν, φησί, καταφατικὴν, τὸ ἐκ' ἐν
διορισμὸν συνάγουσιν ἐνδεχόμενον, ὅσαι δὲ ἀποφατικὴν ἔχουσιν τὴν
ὑπάρχουσαν, αὖτις ὅ τ' ἐκ' ἐν διορισμὸν συνάγουσιν, ὡς εἶρητο ἡμῶν 25
πλατύτερον ἐν τῷ α' χήματι. συλλογιστικὴ δὲ γίνοντι συζυγίαι
αὖτις αἵτινες καὶ ἐν τῷ α' χήματι ἦσαν, τῷ τε πασαι αἱ ἄλλαι χω-
ρὶς τῶν ἐχουσῶν τὴν ἐλάττωκα ἀποφατικὴν ὑπάρχουσαν. **Ioh.**
Phil. f. LVII.

39^b δεῖ προστεῖναι τὸ φερητικὸν ἐνδεχόμενον· εἰ ᾧ ἡ ὑπάρχουσα 30
22. φερητικὴ εἴη ἡ ἐλάττωκα, ἀσυλλόγιστος γίνετο ἡ συζυγία μὴ δυνα-
μένη μεταληφθῆναι εἰς καταφατικὴν. **id. f. LVII b.**

εἰ δὲ τὸ φερητικὸν τεθείη πρὸς τὸ ἐλάττωκα ἄκρον, ἡ καὶ ἀμφω
ληφθεὶς φερητικὰ, αὐτὸς μὴ ἀπλῶς λέγει τῆς ἐλάττωτος καθόλου
ἀποφατικῆς τεθείσης διὰ μὴ τῶν κειμένων μὴ ἔσεα, μεταληφθεὶς 35
σης δὲ τῆς φερητικῆς εἰς τὴν καταφατικὴν. δεῖ δὲ προσυπακύνει
ἐπὶ τῆς ἐλάττωτος φερητικῆς τὸ ἐνδεχόμενόν. **Alex. f. 81 b.**

39^b τὸ "ὅ αὐτὸς τρόπος ἔχει τῶν συλλογισμῶν" δηλωτικὸν ἐστὶ
23. τῷ δι' ἀντιστροφῆς ἔσεα τὴν δεῖξιν. **id. f. 82.**

39^b μήποτε δὲ δυνατόν καὶ δι' ἀντιστροφῆς δεῖξαι συλλογιστικὴν 40
32. τὴν συζυγίαν, εἴγε κατ' αὐτὴν ἡ μερικὴ ἀποφατικὴ ἐνδεχομένη
ἀντιστρέφει εἰς τὴν μερικὴν καταφατικὴν ἐνδεχομένην. εἰ ὅν τ' α'
ἐνδέχετο μὴ παντὶ τῷ γ' ὑπάρχειν, καὶ τὸ γ' τινὶ τῶν α' ἐνδέχετο
ὑπάρχειν· ἀλλὰ μὴν τὸ β' παντὶ τῷ γ' ὑπῆρχεν, τὸ α' δὲ τινὶ τῶν
γ' ἐνδέχετο ὑπάρχειν· ἔκον καὶ τὸ α' ἐνδέχετο παντὶ τῷ γ' ὑπάρχειν· 45
ὅπερ ὅδε δεῖξαι. **Ioh. Phil. f. LVII b.**

πῶς δὲ ὅλον τε ἔχει καὶ διὰ τῆς ἀντιστροφῆς τὴν τοιαύτην
συμπλοκὴν δεκνύναι συλλογιστικὴν καθ' αὐτόν, εἴγε ἡ ἐπὶ μέρους

ἀποφατικὴ ἐνδεχομένη ἀντιστρέφει αὐτῇ, ζητῆσαι τις ἀν... καὶ
ὁμολογημένη ἀν ἐδόκει μᾶλλον αὐτῇ ἡ δεῖξις εἶναι· ἡ γὰρ εἰς ἀδύ-
νατον ἀπαγωγὴ ἔνασιν ἔχει. ἡ εἰ μὴ εἴη μείζων ἐπὶ μέρους ὅσα
ἐνδεχομένη, οἷον τε τὸτο γίνεα· εἰ δὲ αὐτῇ μείζων εἴη ὑπάρ-
χουσα ἐπὶ μέρους ἀποφατικῇ, ἡ δὲ ἐλάττωκα καταφατικῇ ἐνδεχο-
μένη, ἔκείν' ἀν ἡ δι' ἀντιστροφῆς δεῖξις χωρὶς ἔχει, εἰ ληφθεὶς αἱ
προτάσεις. ὅθεν διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς δύναται τι, τῷ
μὴ γίνεα ἐξ ἀναγκαίας καθόλου καταφατικῆς τῆς μείζονος ἐν
πρώτῳ χήματι καὶ ἐνδεχομένης καθόλου καταφατικῆς τῆς ἐλάττω-
10 νος μὴδὲ καὶ ταύτην καθόλου καταφατικὴν ἀναγκαῖον συμπε-
ράσμα. μὴ γινόμενον δὲ τοῖσιν ἀλλ' ἐνδεχομένη καθόλου κατα-
φατικῇ, ὅθεν ἀδύνατον τὸ α' τῷ γ' τινὶ μὴ ὑπάρχον ἐνδέχεα
παντὶ αὐτῷ ὑπάρχειν· καὶ μὴ γὰρ τὴν δόξαν τὴν αὐτὴν πρόεισιν ἡ
δεῖξις ἡ δι' ἀδύνατον ἐν τῇ ἐκκειμένῃ συζυγίᾳ τῷ ἐξ ἀναγκαίας
15 τῆς μείζονος καὶ ὑπαρχούσης τῆς ἐλάττωτος ἀναγκαῖον κατ' αὐτὴν
γίνεα τὸ συμπεράσμα, καὶ μέντοι τὸς ἐταίρους αὐτῷ ὑπάρχον
λέγοντας συνάγεα ὅθεν ἀδύνατον ἀκολουθεῖ· ὅ γὰρ ἀδύνατον
τὸ α' παντὶ τῷ γ' ὑπάρχειν, εἰ ἐνδέχετο αὐτῷ τινὶ μὴ ὑπάρχειν.
αὕτη ἐστὶν ἡ συμπλοκὴ δι' ἧς πειρῶνται τινες δεκνύναι ἀναγκαῖον
γινόμενον τὸ συμπεράσμα ἐν τῇ ἐξ ἀναγκαίας τῆς μείζονος κα-
θόλου καὶ ὑπαρχούσης τῆς ἐλάττωτος συμπλοκῆς ἐν πρώτῳ χήματι...
διὸ παντελῶς ἀσυλλόγιστος ἡ τοιαύτη συμπλοκὴ. Θεόφραστος δὲ
ὅ ποιεῖ ἀπλῶς διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς τὴν δεῖξιν τῆς
προειρημένης συζυγίας, ἀλλὰ πρῶτον τὸ ἐνδέχεται τινὶ μὴ εἰς
τὸ μὴ ὑπάρχειν τινὶ μεταλαβῶν, ἔκ ὅν ἀδύνατον, καὶ ποιήσας δύο
ὑπαρχούσας, τὴν μὴ ἐπὶ μέρους ἀποφατικὴν τὴν μεταληφθεῖσαν,
τὴν δὲ καθόλου καταφατικὴν τὴν κειμένην, φησί συμπεράσμα
ἔσεα τὸ α' ἐνδέχεσθαι τινὶ τῷ β' μὴ ὑπάρχειν· εἰ γὰρ μὴ τὸ ἀν-
τικείμενον τὸ παντὶ ἐξ ἀνάγκης, τὸ α' τῷ β'· καὶ ὅπως διὰ τῆς
εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς εὐρὺν δυνατόν τι ἐπόμενον· συνάγει γὰρ ᾧ
τὸ α' τῷ γ' παντὶ ὑπάρχον, ὡς ἐκεῖνο τινὶ μὴ ὑπάρχειν, ἐπεὶ ὅ
παρὰ τὴν ὑπόθεσιν τὸ ἀδύνατον ἀπήνηκεν· ἡ γὰρ ὑπόθεσις ἔκ ἦν
ἀδύνατος λαμβάνεα διὰ τὸ ἐξ ἀνάγκης παντὶ τεθῆναι. τὸ ἄρα
ἀντικείμενον τὸ ἐξ ἀνάγκης παντὶ. τὸτο δὲ ἐστὶ τὸ ἐνδέχεσθαι τινὶ
μὴ. **Alex. f. 82 a b.**

καθόλου νῦν λέγει τὰς ἐξ ἀμφοτέρων ἐνδεχομένων, ὡς ἀνεί 40
ἔλεγεν δι' ὧν ὅρων ἐδείχθησαν καὶ αἱ δι' ὧν ἐνδεχόμεναι αἱ δύο.
ἐπὶ μέρει συζυγίαι ὅσαι ἀσυλλόγιστοι... μήποτε δὲ καὶ ἡ δεῖξις
ἡμάρτητο, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ δέον εἶναι ἀποδείξει δὲ ἡ αὐτῇ
ἡ καὶ ἐν ταῖς ἐξ ἀμφοτέρων ἐνδεχομένων, τὸ ἡ καὶ ἐν τοῖς καθόλου
μεταγέγραπτο. **Ioh. Phil. f. LVII b.**

λέγει δὲ διὰ τῶν αὐτῶν ὅρων δεκνύσας δι' ὧν καὶ ἐπὶ τῶν 40
καθόλου, νῦν λέγων τὰς ἐξ ἀμφοτέρων ἐνδεχομένων ἐπὶ μέρους,
ὡς ἀνεί ἔλεγε δι' ὧν ὅρων ἐδείχθησαν καὶ αἱ δι' ὧν ἐνδεχόμεναι, ἐν-
δεχόμεναι ἐκ δύο ἐπὶ μέρους συζυγίαι ὅσαι ἀσυλλόγιστοι. ἦσαν
δὲ ὅροι τῷ μὴ παντὶ ὑπάρχειν ζῶον-ἄνθρωπος-λευκόν, τῷ δὲ μὴ-
δενὶ ἵππος-ἄνθρωπος-λευκόν, μέσον λευκόν. ἡ ἡμάρτητο ἡ λέξις
καὶ γέγραπτο ἀντὶ τῷ "ἀποδείξει δ' ἡ αὐτῇ ἡ καὶ ἐπὶ τῶν ἐξ ἀμφο-

τέρων ἐνδεχομένων" τ' "ὅτι ἀπόδειξις δ' ἡ αὐτὴ ἢ καὶ ἐν τοῖς καθόλου." Alex. f. 82 b.

40 α
7. ἂν δὲ ἡ ἀποφατικὴ τῷ ἐνδέχῃ μὴ ὑπάρχειν καὶ τῷ μὴ ὑπάρχειν, ὅπερ ἴσον ἐστὶ τῷ ὅτι ὁ τῷ καὶ τὸν διορισμὸν ἐνδεχομένον τὸ συμπέρασμα ἔσται ἀλλὰ τῷ κατηγορουμένῳ τῷ ὑπάρχοντος. . . 5 πῶς δὲ λέγει τ' ἐξ ἀνάγκης μηδενὶ ἐν τῇ μίξει τῇ ἐξ ἀναγκαίας ἀποφατικῆς καθόλου καὶ ἐνδεχομένης καταφατικῆς ἐν μηδενὶ τῶν χημάτων ἀναγκαῖον ἀποφατικὸν γίνεσθαι συμπέρασμα, ἄξιον ἐπιζητῆσαι. δεῖ γὰρ ἢ διαβάλλεσθαι τὴν εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγὴν, ἢ τὰς ἐν τῷ τρίτῳ χήματι συμπλοκάς δι' ὧν τὴν εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγὴν πεπολήναι ἀσυλλογιστὸς εἶναι, ἢ τ' ἐξ ἀνάγκης μηδενὶ συνάγεσθαι. ἐζητήθη δὲ μοι περὶ τούτου καὶ ἐπὶ πλέον εἶρηθη ἐν τῷ περὶ τῆς καὶ τὰς μίξεις διαφωνίας Ἀριστοτέλους καὶ τῶν ἐταίρων αὐτοῦ, ὡς ἤδη προείπον. ἐπὶ πλέον δὲ εἶρηθη περὶ αὐτοῦ μοι ἐν τοῖς σχολίοις τοῖς λογικοῖς. id. ib.

40 α
21. εἰπὼν δὲ "ἔσται πάλιν τὸ πρῶτον χήμα" προσέθηκε τ' "καὶ γὰρ ἡ φερητικὴ πρότασις ἐνδέχεται σημαίνει," ὅ ἐστι δεικτικὸν τῷ τ' καὶ τὸν διορισμὸν ἐνδεχομένον ἀποφατικὸν γίνεσθαι συμπέρασμα. ὅταν γὰρ ἡ μείζων φερητικὴ τε καὶ ἀναγκαῖα ᾖ, τότε μόνον ὁ τ' καὶ τὸν διορισμὸν ἐνδεχομένον τὸ συμπέρασμα ἀλλὰ τῷ μὴ ὑπάρχειν. ἔχει 20 δὲ πῶς ἀκαταλληλότερον ἢ λέξις, καὶ εἴη ἂν τὸ κατὰλληλον αὐτῆς τοῦτον. καὶ εἰ ἡ φερητικὴ πρότασις ἐνδέχεται σημαίνει, φανερόν ὅτι τὸ συμπέρασμα ἔσται ἐνδεχόμενον. Alex. f. 83.

40 α
36. συνάγει τοιγαρὺν καὶ τὸ παντὶ καὶ τὸ ὅθεν ἐξ ἀνάγκης, τ' μὴ παντὶ ὅπως. ὕπνος ἐνδέχεται παντὶ ἵππῳ ἢ μηδενὶ ὑπάρχειν, ἵππος ὅθεν καθυπόκειται ἀνθρώπῳ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει, καὶ συνάγει ὕπνος παντὶ καθυπόκειται ἀνθρώπῳ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει. τὸ δὲ μηδενὶ, ὕπνον παντὶ μὴ ἵππῳ ἐνδέχεται ὑπάρχειν, ἵππος ὅθεν ἐργηγορότι ἀνθρώπῳ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει, καὶ συνάγει ὕπνος ὅθεν ἐργηγορότι ἀνθρώπῳ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει. Ioh. Phil. f. LVIII b. 30 δεῖ δὲ εἰδέναι ὅτι τὰ συμπεράσματα ἔχουσιν ἀπλῶς ἀναγκαῖα τὰ δεδογμένα, ἀλλὰ τὰ μὴ διορισμῷ ἀ ὑπάρχοντά ἐστιν. τὰ δὲ ὅπως ἔχοντα τῷ μὴ ἀναγκαῖον ἢ ὑπάρχον γενέσθαι τι συμπέρασμα ἐστὶν ἀναίρετικά. Alex. f. 83 b.

40 α
39. τούτῳ εἰ ἡ μὴ τῶν προτάσεων εἴη καθόλου ἢ δὲ μερικὴ. διὰ 35 γὰρ τῶν ὅρων τὰς προτάσεις ἐδήλωσεν. τῷ γὰρ πρὸς τὸ μέσον τὴν ἀκρὴς συμπλέξει τούτο δεδύλωκεν. ἅμα δὲ καὶ τὸ τρίτον ὑπέγραψε χήμα, ἐν ᾧ οἱ δύο ἄκροι τῷ μέσῳ κατηγορεῖν. δεύτερον γὰρ ἐν ᾧ ὁ εἰς τῶν δύο κατηγορεῖται, ὡς καὶ πρῶτον ἐν ᾧ ὁ μέσος θατέρῳ μὴ ὑπέκειτο θατέρῳ δὲ κατηγορεῖτο. Ioh. Phil. f. LIX.

40 β
2. δυνατὸν δὲ καὶ διὰ τῆς ἐπὶ μέρους ἀντιστροφῆς δεῖξαι τὴν συζυγίαν συλλογιστικὴν. ἢ γὰρ μερικὴ ἐνδεχομένη ἀποφατικὴ ἀντιστρέφεται εἰς τὴν μερικὴν καταφατικὴν. id. ib.

40 β
3. ἐάν, φησί, τὴν φερητικὴν πρότασιν ἀναγκαῖαν λάβωμεν, τὴν δὲ καταφατικὴν ἐνδεχομένην, δῆλον ὅτι ἐναντίως τῇ πρὸ ταύτης 45 συζυγίᾳ τὸ συμπέρασμα γίνεσθαι μερικὸν ἀποφατικὸν ὑπάρχειν. . . ὁ δὲ Ἀλέξανδρος (f. 84 b) ἐνταῦθα τὴν μὴ ἀποφατικὴν ἀναγκαῖαν καθόλου λαμβάνει, τὴν δὲ ἐνδεχομένην καταφατικὴν ἐπὶ μέρους.

τ' α' μηδενὶ τῷ γ' ὑπαρχέτω ἐξ ἀνάγκης, οἷον ἵππῳ μηδενὶ ἀνθρώπῳ, τ' δὲ β' τινὶ τῶν γ' ἐνδεχέσθω ὑπάρχειν, οἷον λευκὸν τινὶ ἵππῳ. συνάγει τ' α', τούτῳ τὸν ἀνθρώπον μὴ παντὶ λευκῷ ὑπάρχειν, οἷον τῷ ψιμυθίῳ ἢ τῇ χίῳ. καὶ δῆλον ὡς ἔχει ἐνδεχομένως ἀλλ' ἀπλῶς ἔχει ὑπάρχειν. τὸ δὲ αἷτιον τῷ ταυτοῦ γίνεσθαι τὰ συμπεράσματα προσέθηκε τό, καθάπερ ἐπὶ τῶν ἐξ ἀμφοτέρων καθόλου, ὅτω καὶ ἐπὶ τούτων διὰ τῶν πρώτων χήματος τελειῶν οἱ συλλογισμοί. τὸ δὲ ὡς καθάπερ ἐν ἐκείνοις, καὶ ἐπὶ τούτων ἀναγκαῖον συμπιπτεῖν τούτῳ ὅποια ἐν ἐκείνοις ὑπῆρχε τὰ συμπεράσματα, ταυτοῦτα καὶ ἐπὶ τούτων συμπιπτεῖ. ἐπιζητήσεται δ' ἂν τις, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, εὐκαιρῶς ἐνταῦθα, τί δήποτε μὴ καὶ ἐν ταῖς ἐξ ὑπαρχούσης καὶ ἐνδεχομένης μίξεσιν ὅπως εἴπε γίνεσθαι ἐν τούτῳ τῷ χήματι τὰ συμπεράσματα, ὡς καὶ ἐν τῷ πρώτῳ ἐδείκνυτο χήματι. φησὶν ὅτι τὰ νῦν λεγόμενα κοινῶς ἐξακάνει δεῖ ἐπὶ 15 πάντων ἀπλῶς. ὡς γὰρ ἐν τῷ πρώτῳ χήματι χόρη τὸ συμπέρασμα, ὅτω καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ἐξῆς χήμασιν τοῖς τὴν ὁμοίαν συμπλοκὴν ἔχουσιν δεικνυμένοις διὰ τῆς ἀντιστροφῆς. id. ib.

εἰπὼν περὶ τῷ ὑπάρχοντος τρόπου καὶ τῷ ἀναγκαῖον καὶ τῷ ἐνδε- 40 β χόμενον, καὶ τούτῳ μίξας, ἔτι τε ἀναγαγὼν τὰς ἐκ τῷ δευτέρῳ καὶ 17. τρίτου χήματος συλλογισμῶς εἰς τὰς ἐν τῷ πρώτῳ καὶ τὰς ἐν τῷ πρώτῳ εἰς τὰς δύο τὰς καθόλου, νῦν βύλετο δεῖξαι ὅτι ἀδύνατον γενέσθαι συλλογισμὸν ὁμοίως ὑποθετικὸν τε καὶ κατηγορικὸν εἰ μὴ δι' ἐνὸς τῶν τριῶν τούτων χημάτων. ἵνα δὲ τούτο δείξῃ, μεταβαίνει ἐκ τῶν συλλογισμῶν ἐπὶ τὰ συλλογιστὰ ὡς σαφέστερα, καὶ προάγει τὸν λόγον ἐκ διαιρέσεως ὅπως. . . ἐπειδὴ δὲ ὁ μὴ Ἀριστοτέλης τοσούτον εἰπὼν περὶ τῶν ὑποθετικῶν ἐπαύσατο καὶ ὅθεν ἡμᾶς περὶ αὐτῶν ἐδίδαξεν, ἀλλὰ τὴν πᾶσαν σπουδὴν περὶ τῶν κατηγορικῶν συλλογισμῶν ἐποιήσατο, ἅτε δὴ τούτων μὴ τελείων ὄντων καὶ μηδενὸς ἐξωθεν δεομένων, τῶν δὲ ὑποθετικῶν δεομένων τῶν κατηγορικῶν, εἰπόμεν ἡμεῖς βραχέα περὶ αὐτῶν. ἰστέον γὰρ ὅτι πολυσύχως πραγματείας περὶ τούτων κατεβάλλοντο οἱ τε μαθηταὶ τῷ Ἀριστοτέλει οἱ περὶ Θεόφραστον καὶ Εὐδόκῳ καὶ τὸς ἄλλους καὶ ἔτι οἱ Στωϊκοί. εἰπόμεν τίς τῶν ὀνόμασις ἐχρήσαντο ἐν τε τοῖς μέρεσιν αὐτῶν καὶ τοῖς ὅλοις οἱ Περιπατητικοὶ καὶ οἱ Στωϊκοί, καὶ ἔτι τὴν διαιρέσιν αὐτῶν, καὶ πόσοι τρόποι ἐκ ταύτης ἡμῶν ὑποθετικῶν συλλογισμῶν ἀναφαίνονται. ἰστέον ὅτι ἐφεξῆς τούτων ὄντων ἀλλήλοις, πραγματικῶν νοημάτων φωνῶν, πάλιν δ' αὖ καὶ τούτων ἐφεξῆς ὄντων ἐν τοῖς ὑποθετικοῖς συλλογισμοῖς, ὡς γνωστόμεθα, τῷ ἡγμένῳ, τῷ συνημμένῳ, τῷ ἐπομένῳ, τῆς προσλήψεως, τῷ 40 συμπεράσματος, οἱ μὴ Περιπατητικοὶ τῇ κοινῇ συνθειᾷ κεχρημένοι τὰ μὴ πράγματα αὐτὰ τούτο πράγματα ὀνόμασαν, καὶ τὰ νοήματα ὡσαύτως, ὁμοίως δὲ καὶ τὰς φωνάς, ἔτι τε τὸ ἡγόμενον ἐν τοῖς ὑποθετικοῖς συλλογισμοῖς αὐτὰ τούτο ἡγόμενον, καὶ τὸ ἐπόμενον ὡσαύτως. οἷον τὸ εἰ ἡμέρα ἐστὶ, τούτο ἡγόμενον, τὸ δὲ ἡλῖος ὑπὲρ γῆν, τούτο ἐπόμενον. ἐπεὶ γὰρ τῷ πρώτῳ τὸ δεύτερον. τὸ δὲ ὅλον τούτο τὸ εἰ ἡμέρα ἐστὶν, ἡλῖος ὑπὲρ γῆν ἐστὶ, τούτο συνημμένον διὰ τὸ συνῆσθαι ταῦτα ἀλλήλοις. τὸ δὲ ἄλλα μὴ ἡμέρα ἐστὶ, τούτο οἱ Περιπατητικοὶ μεταλήψιν καλῶσι διὰ τὸ μεταλαμβάνεσθαι ἐκ

δευτέρῃ· ἥδη γὰρ ἐλήφθη ἐν τῷ ἡγμένῳ. τὸ δὲ ἥλιος ἄρα ὑπὲρ
 γῆν, τὸτο συμπέρασμα. ὅτω μὲν οἱ Περιπατητικοί· οἱ δὲ
 Στωϊκοὶ καινοτέρην βαδίζοντες τὰ μὲν πράγματα τυγχάνοντα
 ὠνόμασαν, διότι τῶν πραγμάτων τυχεῖν βυλόμεθα, τὰ δὲ νοή-
 ματα ἐκφορικά, διότι ἅπερ ἐν ἑαυτοῖς νοῦμεν, ταῦτα εἰς τὸ ἔξω
 5 προφέρομεν, τὰς δὲ φωνὰς λεκτά. τὸ δὲ ἡγμένον καὶ αὐτοὶ ἡγμέ-
 νον ἐκάλεσαν (καὶ τὸτο γὰρ μόνον συμφωνοῦσι τοῖς Περιπατητικοῖς),
 τὸ δὲ ἐπόμενον λήγον, τὸ δὲ συνημμένον τροπικόν, διότι τρεπόμεθα
 ἐκ τῆς ἡγμένης εἰς τὸ ἐπόμενον (εἰ ἡμέρα ἐστίν, ὁ ἥλιος ὑπὲρ γῆν ἐστίν),
 τὴν δὲ μετάληψιν πρόσληψιν (καὶ ἔμεινε τὸτο ἐν τῇ συνηθείᾳ), τὸ δὲ
 10 συμπέρασμα ἐπιφοράν, διότι τοῖς ἄλλοις πᾶσιν ἐπιφέρει. ταῦτα
 μὲν ὅν τα ὀνόματα οἷς κέχρηται οἱ τε Περιπατητικοὶ καὶ οἱ Στωϊκοί.
 λάβωμεν δὲ λοιπὸν ἐκ διαιρέσεως τὰ εἶδη τῶν ὑποθετικῶν συλλο-
 γισμῶν. καθόλου πᾶς συλλογισμὸς ἢ τὸ ἐξ ἑνὲς ἢ τὸ ἐκ ἑξὶ δεικνυ-
 σιν, ἢ τινὸς ὄντος τί ἐστιν ἢ τί ἐκ ἑστιν, ἢ τινὸς μὴ ὄντος τί ἐστιν ἢ
 15 τί ἐκ ἑστιν. οἱ μὲν οὖν τινὸς ὄντος ἢ μὴ ὄντος τί ἐκ ἑστιν ἢ τί ἐστι
 δεικνύντες, ὅτοι καλῶν διὰ τριῶν καὶ δι' ὅλων ὑποθετικοί, δι' ὅλων
 μὲν ὅτι πᾶσαι αἱ παραλαμβανόμεναι προτάσεις ὑποθετικά, διὰ τριῶν
 δὲ ὅτι τελευτῶντες ὅτοι οἱ συλλογισμοὶ διὰ τριῶν ὑποθέσεων περαι-
 νον. οἷον βύλομαι δεῖξαι ὅτι τῇ ὑποθέσει τῇ λεγούσῃ ἀγαθὸν
 20 εἶναι τὸν θεὸν ἀκολουθεῖ τὸ αἰδίων εἶναι τὸ πᾶν. ἐπειδὴ ὅν δύο ταύ-
 τας ὑποθέσεις βύλομαι δεῖξαι ἐπομένως ἀλλήλαις, πᾶσα ἀνάγκη
 δι' ἑτέρω τὸτο κατασκευάσαι, ἐπεὶ εἰ αὐτόθεν τὸτο λάβοιμεν, τὸ
 ἐν ἀρχῇ πάλιν αἰτησόμεθα. ἔκον χρεῖα ἡμῖν πλείονων ἢ τελευτῶν-
 ζον ἄλλης μιᾶς ὑποθέσεως, δι' ἧς μέσης ταύτας ἀλλήλαις συνα-
 25 ψομεν, οἷον ἵνα εἰπωμεν ὅτως, εἰ ὁ θεὸς ἀγαθός, ἀγαθοποιεῖ· εἰ
 ἀγαθοποιεῖ, αἰδία ποιεῖ· εἰ ὁ θεὸς ἄρα ἀγαθός, αἰδία ποιεῖ. . .
 τῶν ὅν εἶναι τι ἢ μὴ εἶναι δεικνύντων οἱ μὲν κατηγορικῶς δεικνύ-
 σιν οἱ δὲ ὑποθετικῶς. περὶ μὲν ὅν τῶν κατηγορικῶν συλλογισμῶν
 ἱκανῶς εἴρηται, περὶ δὲ τῶν ὑποθετικῶν ὅτως εἰπωμεν. τῶν τὸ
 30 εἶναι ἢ μὴ εἶναι κατασκευαζόντων ὑποθετικῶν οἱ μὲν ἀκολουθίαν κα-
 τασκευάζουσιν οἱ δὲ διάζευξιν· καὶ τῶν ἀκολουθῶν κατασκευαζόντων
 οἱ μὲν τῇ θέσει τῆς ἡγμένης κατασκευάζουσι τὸ ἐπόμενον, οἱ δὲ τῇ
 ἀναιρέσει τῆς ἐπομένως ἀναιρέσει καὶ τὸ ἡγμένον. οἷον εἰ τὸ προσ-
 ἄνθρωπός ἐστι, καὶ ζῶν ἐστιν· ἀλλὰ μὴν ἄνθρωπός ἐστι· καὶ ζῶν ἄρα
 35 ἐστίν. καὶ ἔστιν ὅτος πρῶτος τρόπος τῶν ὑποθετικῶν, ὁ ἐξ ἀκολου-
 θίας τῇ θέσει τῆς ἡγμένης κατασκευάζων τὸ ἐπόμενον. πάλιν εἰ τὸ
 προσῶν ἄνθρωπός ἐστι, καὶ ζῶν ἐστιν· ἀλλὰ μὴν ἐκ ἑξὶ ζῶν· ἔδὲ
 ἄνθρωπός ἄρα ἐστίν. ὅτος δεύτερος τρόπος τῶν ὑποθετικῶν, ὁ ἐξ
 ἀκολουθίας τῇ ἀναιρέσει τῆς ἐπομένως ἀναιρέσει καὶ τὸ ἡγμένον. τί
 40 ὅν ὅτοι διαφέρουσι τῶν δι' ὅλων ὑποθετικῶν, εἰ ἀκρίβειοι ἀκολουθίαν
 πᾶσα κατασκευάζουσιν· δεικνύουσι γὰρ τινὸς ὄντος τί ἐστιν ἢ τί ἐκ ἑστιν,
 καὶ ἐκείνῃ ἀκολουθίαν λέγουσιν κατασκευάζειν. λέγουσιν ὅτι ἐκείνοι
 μὲν τοσούτων μόνον τῶνδε ὑποθεθέντων ἀκολουθεῖν τὸδε λέγουσιν· οἱ μὲντοι
 γε καὶ αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν κατασκευάζοντες ἀποφαίνον. . . πάλιν
 45 ὅν λέγουσιν ὅτι τῶν τὸ εἶναι ἢ μὴ εἶναι κατασκευαζόντων συλλογι-
 σμῶν οἱ μὲν ἀκολουθίαν κατασκευάζουσιν οἱ δὲ διάζευξιν, καὶ τῶν ἀκο-
 λυθίαν κατασκευαζόντων οἱ μὲν τῇ ὑποθέσει τῆς ἡγμένης κατα-

50 σκευάζουσι τὸ ἐπόμενον, οἱ δὲ τῇ ἀναιρέσει τῆς ἐπομένως ἀναιρέσει καὶ
 τὸ ἡγμένον. γίνονται ὅν ὅτοι δύο τρόποι ὑποθετικῶν συλλογισμῶν,
 πρῶτος τε καὶ δεύτερος. τῶν δὲ διάζευξιν κατασκευαζόντων οἱ
 μὲν λαμβάνοντες ἐπὶ τῶν μὴ ἀντικειμένων οἱ δὲ ἐπὶ τῶν ἀντικειμέ-
 5 νων, καὶ ἐπὶ τῶν ἀντικειμένων ἢ τῶν ἐμμέσων ἢ τῶν ἀμέσων, καὶ
 τῶν ἐμμέσων ἢ τῶν ὠρισμένα ἐχόντων τὰ ἐμμεσὰ ἢ τῶν ἀόριστα,
 καὶ ἐπὶ τῶν ἀμέσων ἢ τῶν κατὰ ἐναντία ἢ τῶν καθ' ἑξῆς ἢ ἐξ ἑ-
 σιν ἢ τῶν κατὰ φασιν καὶ ἀπόφασιν. . . καὶ ἔστιν ὅτος τρίτος
 τρόπος τῶν ὑποθετικῶν, ὁ ἐξ ἀποφατικῆς συμπλοκῆς τῇ ὑποθέσει
 τῆς ἐνὸς ἀναιρέσει τὰ λοιπὰ. ἐάν δὲ ἢ ἐπὶ τῶν ἀμέσων ἀντικειμέ-
 νων ποιούμεθα τὴν διαίρεσιν ἢ ἐπὶ τῶν ἐμμέσων ὠρισμένα δὲ
 ἐχόντων τὰ ἐμμεσὰ, γίνονται δύο τρόποι ὑποθετικῶν συλλογισμῶν,
 ἀμέσων μὲν οἷον ὁ ἀριθμὸς ἢ περιττός ἐστιν ἢ ἄρτιος, ἢ διάμετρος
 τῇ πλευρᾷ ἢ σύμμετρος ἢ ἀσύμμετρος, ἐμμέσων δὲ ὠρισμέ-
 10 νων, ὡς ὅταν λαβόντες δύο μεγέθη λέγωμεν ὅτι τὸδε τῷδε ἢ ἴσον
 ἐστίν ἢ μείζον ἢ ἐλάττω, ἢ ἀγαθὸν ἢ κακὸν ἢ ὑδρότερον, τῷ δὲ
 ὑδροτέρῳ δυναμὲν πάλιν τέμνεσθαι ἢ εἰς τὸ δεκτικὸν ἀνά μέρος ἐκα-
 τέρας τῶν ἀντικειμένων ἢ εἰς τὸ μηδότερον τῶνδε δεχόμενον. γί-
 νονται ὅν ἐκ τούτων, ὡς εἶπον, ἕτεροι δύο τρόποι ὑποθετικοί, τέταρ-
 20 τος μὲν ὁ ἐκ διαζευκτικῆς τῇ ὑποθέσει τῆς ἐνὸς ἀναιρέσει τὰ ἐνὸς ἢ
 τὰ λοιπὰ, πέμπτος δὲ ὁ ἐκ διαζευκτικῆς τῇ ἀναιρέσει τῆς ἐνὸς ἢ
 τῶν λοιπῶν τὸ καταλειπόμενον εἰσάγων παράδειγμα. . . ἰστέον δὲ
 ὅτι δυνάμεθα καὶ τὸν τέταρτον τρόπον καὶ τὸν πέμπτον ἐξ ἀποφατι-
 κῆς συμπλοκῆς ποιῆσαι· λέγω γὰρ ὅτως, ὅτι ἢ διάμετρος τῇ
 πλευρᾷ ἐστὶ καὶ σύμμετρος καὶ ἀσύμμετρος, καὶ ὅτι ἢ γραμμὴ τῇ
 γραμμῇ ἐστὶ ἢ ἴση καὶ μείζων καὶ ἐλάττω. λέγω ὅν ὅτι ὅταν ὅτω
 25 προφερώμεθα, τὸν τρίτον τρόπον ποιῶμεν, πλὴν περιττὸν τὸ ὅτω
 προφέρεσθαι ὅταν τὸ ἐξ ὧν ἢ διαιρετικῶς προφέρεσθαι. ὥστε διακρίνει
 οἱ ὑποθετικοὶ τρόποι μάλιστα μὲν τοῖς πράγμασιν, ὡς ἥδη διελομέν,
 ἔπειτα καὶ τῷ χήματι τῆς ἀναγωγῆς αὐτῆς καὶ τῆς προφοράς. εἰ
 δὲ τὸτο, ἔδὲν θαυμαστὸν καὶ τὸν τέταρτον καὶ πέμπτον, διηρημένους ἢ
 πραγματικῶς, ἐπειδὴ προφερώμεθα μὲν συμπλοκῆς ἀποφά-
 30 σεως, τρίτον λέγειν εἶναι τρόπον. ἐπεὶ δὲ φησὶ καὶ τὸς δι' ἀδυνάτου
 συλλογισμὸς μέρος εἶναι τῶν ἐξ ὑποθέσεως, ἴδωμεν πῶς καὶ τὸτό
 φησιν. λέγομεν ὅτι καθόλου πᾶς δι' ἀδυνάτου συλλογισμὸς διὰ
 δύο ὑποθετικῶν περαίνει καὶ ἐνὸς κατηγορικῆς, καὶ ὁ μὲν πρῶτος τῶ
 ἀδυνάτου τῶν ὑποθετικῶν ἐστὶν ὁ πέμπτος, καὶ ὁ δεύτερος τῶ ἀδυ-
 35 νάτου ὁ δεύτερος τῶν ὑποθετικῶν. ἐπειδὴ ὅν πᾶς μὲν δι' ἀδυνάτου
 ὑποθετικοῖς χρῆται συλλογισμοῖς, ἢ πᾶς δὲ ὑποθετικὸς δι' ἀδυνάτου,
 διὰ τούτου φησὶ μέρος εἶναι τῶν ὑποθετικῶν τὸς δι' ἀδυνάτου. Ioh.
 Phil. f. LX-LXI.

τὸ δὲ “καθόλου” πρόσκειται ἥτοι δηλωτικὸν τῷ ὅτι πάντες ἀνά-
 40 γοντες εἰς τὸς ἐν τούτῳ δύο καθόλου συλλογισμῶν· ἐδείχθη γὰρ ὅτι
 τὸτο ὅτε καὶ οἱ τὰ ἐπὶ μέρος ἐν πρώτῳ χήματι συναγόμενοι ἐδείχ-
 18 θησαν καὶ αὐτοὶ ἀναγόμενοι εἰς τὸς δύο τῶν καθόλου τῶ πρώτων, διὰ
 τῶ πρώτων διὰ τῆς εἰς ἀδυνάτου ἀναγωγῆς εἰς τὸς ἐν τῷ δευτέρῳ
 δύο τῶν ἐκ τῶν δύο καθόλου προτάσεων ἀναχθῆναι. εἰ δὲ εἰς τὸ-
 45 τες πάντες ἀναγόντες, καὶ τελευτῶντες διὰ τούτων ἐξ ὧν τὸ εἶναι ἔχουσιν.

ἢ τὸ καθόλου νῦν εἶπεν ἀντὶ τῆ ἀπλῶς· καθόλου γὰρ πάντες καὶ ἀπλῶς πάντες τελειῶν διὰ τῶν ἐν τῷ πρώτῳ χήματι συλλογισμῶν.
Alex. f. 85.

40 b δεικτικῶς μὲν λέγει τὴν κατηγορικῶς καὶ δι' ὑδεμιάς ὑποθέ-
25. σεως ἀλλὰ τὸ προκείμενον ἀντικρὺς καὶ αὐτόθεν δεικνύντας· ὃ γὰρ 5
χρῶν τῷ κατηγορικῷ ὀνόματι ἐπὶ τῷ τῷ τρόπῳ τῆς δειξεως
ἀλλὰ τῷ δεικτικῷ, κατηγορικὸν δὲ ἐν ἔθει αὐτοῖς τὸ καταφα-
τικὸν λέγειν· ἐξ ὑποθέσεως δὲ τὴν ὑπόθεσιν τινα θέντας ἐν τῇ
δείξει· καὶ ὑποθεθεῖται προχωρημένους προτάσει ἢ μιᾷ ἢ καὶ πλείοσι.
Alex. ib.

δεικτικῶς ταῦτέστι κατηγορικῶς· αὐτόθεν γὰρ ὅτι δεικνύσιν τὸ
προκείμενον· διὰ καὶ ἡ κατηγορικὴ δειξις ἐπ' εὐθείας εἶρη, ἡ δὲ
διὰ τῆ ἀδυνάτου, ἥτις μέρος ἐστὶ τῶν ἐξ ὑποθέσεως, κύκλῳ δειξις,
ὡς ἐκ περιόχου τινός καὶ ἐκ αὐτόθεν δεικνύσας τὸ προκείμενον. Ioh.
Phil. f. LXI.

40 b ἐπειδὴ εἵπομεν ὅτι πᾶς ὑποθετικὸς συλλογισμὸς δεῖν πρὸς
27. τὸ τελειωθῆναι κατηγορικῷ συλλογισμῷ, εἰκότως, ὅταν δειχθῇ πᾶς
κατηγορικὸς συλλογισμὸς ὑπὸ τὰ τρία χήματα ἀναγόμενος, δῆ-
λον ἔξαι καὶ περὶ τῶν ὑποθετικῶν ὅτις ὅτι καὶ αὐτοὶ εἰς ταῦτα
ἀναγέσθων, εἶγε δέον τῶν κατηγορικῶν οἷτινες εἰς ταῦτα ἀνή-
γοντο. id. f. LXI b.

40 b μίαν πρότασιν, φησί, διὰ τῶν πάντων εἰλήφραμεν, ὃ δὲ
35. συλλογισμὸς τελέχον ἐκ δύο προτάσεων ἐστίν, διὰ μιᾶς δὲ προ-
τάσεως ὑδὲν συμπεραίνει· συλλογισμὸς γὰρ ἐστὶ λόγος ἐν ᾧ
τεθέντων τινῶν ἑτερόν τι τῶν κειμένων ἐξ ἀνάγκης συμβαίνει τῷ
ταῦτα εἶναι. id. ib.

40 b ἰδὲ ἐνταῦθα τὸ β' ἐσήμανε χήμα· εἰπὼν γὰρ τὴν μίαν πρό-
37. τασιν ἄνω ἐν τῷ λαβεῖν τὸ α' καὶ τὸ γ', νῦν πάλιν τὸ α' κατ' ἄλλαν
τινὸς ὑποτίθετο, ὅπερ ἐστὶ τὸ β' χήμα. id. ib.

41 a αὕτη ἡ περίοδος πολλῶν τῷ γνώφῳ τῆς ἀσαφείας κεκαλυμ-
4. μένη διαφόρος ἔχει καὶ ἐξηγήσεις. ὃ μὲν γὰρ τῶν ἐξηγητῶν, ὃ πρὸς
τὰ προάγοντα συνεχὲς ἐστίν, φησὶν, αὐτῇ, ἀλλ' ὡς περ οἰκεῖαν ἀρχὴν
κέντην καὶ καὶ παντὸς συλλογισμοῦ ἀποφαίνει. πᾶς γὰρ τις, φησί,
συλλογισμὸς ἢ ἀόριστος ἔχει τὸ κατηγορούμενον ἐν τῷ συμπεράσ-
ματι ἢ ὠρισμένον· εἰ μὲν ὅν ἀόριστος, συλλογισμὸς ἐστὶ μόνον ἐκ
προτάσεων, εἰ δὲ ὠρισμένον, ἐκ τῶν πρὸς τὸδε προτάσεων. ὃ μὲν
γὰρ προβεῖ δειξάμενος ἀπλῶς διὰ συλλογισμοῦ τὰ προσόντα τῇ ψυχῇ,
ἀορίστως, πάντως συμπερανεῖ, ὃ δ' ὅτι τὸ ἀθάνατον αὐτῇ πρόσεσι,
πρὸς τὸτο καὶ ἐν συλλογισμῷ ὠρισμένον ποιεῖν. ἕτερος δὲ τις
τῶν ἐξηγητῶν συνάπτων τοῖς ἄνω τὰ ἐφεξῆς καὶ προσφυεζέρον
πῶς ἐν λόγον ποιήσας, τὸ "ὃ μὲν συλλογισμὸς" ὡς ἐπόμενον, φη-
σὶν, ἐπάγει τοῖς προάγουσι. τίνα δ' ἦν τὰ προάγοντα; ὅτι ὁ προ-
θέμενος τὸ α' καὶ τὸ β' κατηγορεῖται τῷ συμπεράσματι τὴν μέσας
ὅρας προσφυεῖς ὀφείλει ποιεῖν καὶ τῷ α' καὶ τῷ β'· ὃ δὲ μήτε τὸ β'
παραλαμβάνων καὶ τὴν μέσας ὅρας μὴδὲ κοινὸν πρὸς τὸτο ἔχον-
45 τας συλλογισμὸν μὲν ποιεῖ ἀλλ' ἀπλῶς καὶ ἐπὶ πρὸς τὸδε, ταῦτέστι
τὸ προκείμενον· τὸ γὰρ "ὃ μὲν συλλογισμὸς ἀπλῶς ἐκ προτάσεων
ἐστίν" ὅπως ἂν ἀναγκαζοίη νοεῖν, ὅτι ὁ μερικὸς ὅτος συλλογισ-

μὸς ὁ ἐν τοῖς προηγησαμένοις διὰ πολλῶν ὅρων συναχθεὶς μὴδὲν
κοινὸν ἐχόντων πρὸς τὸ β' συλλογισμὸς μὲν ἐστίν, ἀλλ' ἀπλῶς ἐκ
προτάσεων καὶ ἐκ τῶδε πρὸς τὸδε. ὃ δὲ προβέμενος τὸ α' καὶ τὸ
β' συλλογίσας, φέρε εἶπεν τὸ ἀθάνατον καὶ τῆς ψυχῆς, ὅσας
ἂν εἴποι προτάσεις ἐκ τῶν πρὸς τὸδε ἐρεῖ προτάσεων, ταῦτέστι τῶν
ἐχόντων κοινῶν πρὸς τὸ ἀθάνατον· καὶ γὰρ καὶ τὸ αὐτοκίνητον καὶ τὸ
ἀεικίνητον πρὸς τὸ ἀθάνατον χετικῶς εἴληπτο. τὸ δὲ "ὃ τῶδε πρὸς
τὸδε διὰ τῶν τῶδε πρὸς τὸδε" ὅτε ἄλλο τι ἐστὶ παρὰ τὸ προάγον
ὅτε δευτερολογία κενὴ ἀλλὰ παλλολογία σαφηνείας ἕνεκα προσλη-
10 φθεῖσα. καὶ ἔν τῷ ὀφείλοντα τὸ α' καὶ τὸ β' κατηγορεῖν κατη-
γορεῖν μὲν αὐτὰ τὸτο καταφατικῶς ἢ ἀποφατικῶς πλὴν διὰ μέσων
ὅρων τινῶν κοινῶν ἐχόντων πρὸς αὐτό· ἀδύνατον γὰρ πρότασιν
ποιῆσαι καὶ τὸ β' μὴδὲν καταφάσκοντας ἢ ἀποφάσκοντας, ἢ πά-
λιν τὸ α' πρὸς τὸ β', μὴδὲν κοινὸν ἐκατέρων λαμβάνοντας, ἀλλ'
15 ἐκατέρω ἰδίᾳ τινὰ καταφάσκοντας ἢ ἀποφάσκοντας, ταῦτέστι ἰδίῳ
τι τῷ α' ἀποδιόντας, ἢ ἰδίᾳ μὴδὲν κοινῶν κοινῶν ἀνέχοντας πρὸς
τὸ β', καὶ τῷ β' ὁμοίως. cod. Reg. 1919.

τὸ δὲ λέγειν ὅτι ὁ πρὸς τὸτο συλλογισμὸς ἐκ τῶν πρὸς τὸτο 41 a
προτάσεων δοκεῖ περιττὸν καὶ ἀδιδανόητον εἶναι· πᾶς γὰρ συλλογισ- 5
μὸς τῶδε πρὸς τὸδε ἐστίν· ὅδε γὰρ ἀπλῶς προτίθετο συλλογίσας
ψυχὴν ἢ λίθον ἢ τι τοῖστον, ἀλλὰ τι κατὰ τινος ἢ ἀπὸ τινος προ-
τίθετο συλλογίσας, ὅπερ αὐτὸς τῶδε πρὸς τὸδε φησὶν. εἰ δὲ λέ-
γοιεν ὅτι ἀπλῶς ὅταν προτιθέμεθα τὰ ὑπάρχοντά τινι συλλογί-
σας, ὅχι ὠρισάμεθα δὲ τῶδε πρὸς τὸδε, ἰστέον ὅτι ἢ μὲν πρόθεσις
25 συλλογισμὸς ἐκ ἐστίν, αὐτὸς δὲ περὶ συλλογισμῶν φησὶν· ὅταν
δὲ συλλογισμὸς γένῃ, πάντῃ τε καὶ πάντως τῶδε πρὸς τὸδε γίνῃ.
εἰ μὴ τις εἴποι ὅτι ὅταν εἰ ἐστὶ τι ἢ μὴ ἐστὶ ζητῶμεν· ἐνταῦθα γὰρ
ὃ τί ὑπάρχει ἢ μὴ ὑπάρχει τῷ πράγματι ζητῶμεν, ἀλλ' αὐτὸ
ὅπως εἰ ἐστίν. εἰ μὴ πάλιν τις λέγοι ὅτι ἐνταῦθα τὸ ἐστίν αὐτὸ
κατηγορεῖ, ὡς ἐστὶ τῶδε πρὸς τὸδε· τὸ ἐστὶ γὰρ πρὸς τὴν ψυχὴν.
ὡς ἐδαμῶς δύνατο τὸτο καθίσας τὸ βήτον, εἰ μὴ ἐπὶ προτά-
σεως τις αὐτὸ λάβοι. τὸτο δὲ πάλιν ἐκ ἔξαι ἀληθές· περὶ συλ-
λογισμῶν γὰρ αὐτὸς φησὶν. Ioh. Phil. f. LXII.

τὸ δὲ διὰ πλείονων καὶ ἑτέρως τις τῶν ἐξηγητῶν ὅπως ἐξη- 41 a
γείν, ὡς αἱ διὰ μέσων πολλάκις προτάσεις ἀφ' ἐαυτῶν ὃ νοῦν. 13.
δέον γὰρ καὶ ἐκείναι ἑτέρων πρὸς κατασκευὴν, καὶ διὰ τὸτο τὸ χήμα
μικρύνει. cod. Reg. 1919.

ὁ μέντοι συλλογισμὸς ἦτοι ὁ κατηγορικὸς πρὸς τὴν μετὰ- 41 a
ληψιν γίνῃ καὶ ἐν Ἀριστοτέλει καὶ ἐπὶ πρὸς τὸ συνημμένον, ὡς τινες 24.
κακῶς ὠήθησαν· ὅδε γὰρ τὸτο δεῖν κατασκευῆς· εἰ γὰρ καὶ τὸτο
δεηθεὶς κατασκευῆς, ὅδε γὰρ γενήσεται συλλογισμὸς. id.
καὶ οἱ ἄλλοι, φησὶ, συλλογισμοὶ ὑποθετικοὶ ἀνάγοντο ἐπὶ τὰ
τρία χήματα, διότι ἐν πᾶσι τούτοις ἢ μεταλήψεις κατηγορικῶς
συλλογίζονται, οἱ δὲ κατηγορικοὶ ὑπὸ τὰ τρία χήματα· τινὲς ἐξέ-
λαβον τὸ μεταλαμβάνον, καὶ τὴν μεταλήψιν· ὃ γὰρ δεῖ, φησὶν, ἢ
μεταλήψεις μόνῃ δεῖν κατασκευῆς, ἀλλ' ἐστὶν ὅτε καὶ τὸ συνημμένον,
καὶ δεῖ καὶ τὸτο κατηγορικῶς συλλογίσας. μεταλαμβάνον
ἐν ἀνεξέον ἀπλῶς τὸ κατασκευῆς δεόμενον, εἴτε τὸ συνημμένον

εἷν εἴτε ἡ μεταλήψις. πρὸς τὸτο δὲ καλῶς καὶ ὁ Ἀλέξανδρος (f. 88 b) ὅτι κακῶς νενομίκασι· πρὸς γὰρ μόνην τὴν μεταλήψιν τὸτο ἀκυσέον· ἐὰν γὰρ τὸ συνημμένον ἀόηλον ᾖ, οὐδὲ ὅλως γενήσεῃ συλλογισμός. Ioh. Phil. f. LXII.

41 a 39. ὁ μὲν γὰρ συλλογισμὸς πρὸς τὸ μεταλαμβανόμενον γίνεῃ δεικτικός ὢν, μεταλαμβανόμενον λέγων ἐκείνο ὃ ἡ δειξις καὶ ὁ συλλογισμὸς γίνεῃ, ὃ ἐξί ποτὲ μὲν τὸ ἀντικείμενον τῷ προκειμένῳ, ὡς ἐπὶ τῆς ἀδυνατῆς δειξεως, ποτὲ δὲ τὸ ἐξ ὁμολογίας ληφθέν, ποτὲ δὲ ὁ οἱ νεώτεροι προσλαμβάνοντες λέγουσιν. ὁ μὲν ὅν συλλογισμὸς τὴν γίνεῃ, τὸ δὲ προκείμενον εἰς ἐξ ἀρχῆς δειξίν ἤτοι δι' ὁμολογίας τινὸς τίθεῃ ἤτοι δι' ἄλλης τινὸς υποθέσεως· ὑποθέσεις γὰρ καὶ ἡ ὁμολογία... δι' ὑποθέσεως δὲ ἄλλης, ὡς εἶπεν, εἶεν ἂν καὶ οὗς οἱ νεώτεροι συλλογισμὸς μόνως βύλων λέγειν. ἔτι δ' εἰσὶν οἱ διὰ τροπικῶν, ὡς φασί, καὶ τῆς προσλήψεως γινόμενοι, τῷ τροπικῷ ἢ συνημμένῳ ὄντος ἢ διεξυγμένῳ ἢ συμπεπλεγμένῳ, ὅς οἱ ἀρχαῖοι λέγουσι μικτὸς ἐξ υποθετικῆς προτάσεως καὶ δεικτικῆς, τῷ τῆς κατηγορικῆς· εἰ γὰρ εἷν ὑποκείμενον συνεχὲς καὶ συνημμένον τὸ εἰ ἐπισημῇ ἐστὶν ἀρετῇ, διδακτῇ ἐστὶν ἀρετῇ, εἴτα δεικνύοιτο ὅτι ἐπισημῇ ἐστὶν ἡ ἀρετῇ, δεδειγμένον εἷν ὅτι καὶ διδακτῇ· οὕτως γὰρ ἂν προσληφθεῖν ὡς οὕτως ἔχον εἰ δειχθεῖν ὅτι ἐπισημῇ... τὸ μὲν ὅν συνημμένον ὡς γνώριμον ἐν τοῖς υποθετικοῖς, ἀ τροπικῶν λέγουσι, λαμβάνεται τε καὶ τίθεῃ ἐν οἷς γε ἔτῳς ἔχει· λείπεῃ δὲ τὸ προσλαμβάνον ἀμφιδοξῶμενον εἶναι καὶ δεόμενον δειξεως. ὁ δὲ συλλογισμὸς τὴν τῷ ἔτῳς ἔχειν ἔξαι κατηγορικὸς τε καὶ δεικτικός· ὥς καὶ ἐν τοῖς υποθετικοῖς τοῖς ἐκ τροπικῶν συνημμένῳ συλλογισμῷ τὸ μὲν κατασκευαζόμενον καὶ δεόμενον δειξεως διὰ κατηγορικῶν δεικνύῃ συλλογισμῷ, τὸ δ' ἐξ ἀρχῆς προκείμενον δεικνύῃ οὐ διὰ συλλογισμῷ ἀλλὰ διὰ τῆς υποθέσεως τῆς υποθεθείσης. ἦν δὲ αὕτη τῷ συνημμένῳ... διαφέρειν δὲ δοκεῖ καὶ τὸς ἀρχαῖους τὸ μεταλαμβανόμενον τῷ προσλαμβανόμενῳ· ἐφ' ὧν μὲν γὰρ ἐν τοῖς εἰλημμένοις ἔγκειται τὸ καὶ ἔξαι τὸ μεταλαμβανόμενον, οὐ μὴν οὕτως οὐδὲ τοιοῦτον οἶον λαμβάνεῃ, ἐπὶ τούτων τὸ λαμβανόμενον μεταλαμβανόμενον ἐστίν· ὃ γὰρ ἔξωθεν προστίθεῃ, ἀλλὰ κείμενον ἄλλως μεταλαμβάνεῃ εἰς ἄλλο· ἐν γὰρ τῷ ἡμέρᾳ ἐστὶ, φῶς ἐστὶ, τὸ ἡμέρᾳ ἐστίν, ὁ προσλαμβάνοντες οἱ νεώτεροι λέγουσιν, ἔγκειῃ μὲν, ὃ μὴν τοῖσιν ὅποιον λαμβάνεῃ· τίθεῃ μὲν γὰρ ἐν τῷ συνημμένῳ ἐν ὑποθέσει τε καὶ ἀκόλουθῳ, λαμβάνεῃ δὲ ὡς ὑπάρχον, ἐπειδὴ τούτων καὶ τῶν τοιούτων μεταλήψιν γίνεσθαι λέγουσι· τὸ γὰρ κείμενον ἔχῃ ὡς κείῃ λαμβανόμενον μεταλαμβανόμενον γίνεῃ· κείμενον γὰρ ἐν χέσει καὶ ἀκόλουθῳ καὶ ὑποθέσει μεταλαμβάνεῃ εἰς ὑπάρξιν. προσλαμβάνοντες δὲ λέγουσιν ἐφ' ὧν τοῖς κειμένοις ἔξωθεν τι προστίθεῃ δύναμει πως ἐν αὐτοῖς περιεχόμενον, ὃ μὴν ἐνεργείᾳ, ὡς ἔχει ἐπὶ τῶν καὶ προσλήψιν γινόμενων συλλογισμῶν... ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῷ διαιρετικῷ ἤτοι τότε ἢ τότε, ὃ καὶ αὐτὸ ἐκ τροπικῶν καὶ τῆς προσλήψεως λέγουσιν. ὅποιον ἂν αὐτῶν λαμβάνῃ δειξεως δεόμενον, δεῖῃ κατηγορικῷ πρὸς τὸ δειχθῆναι συλλογισμῷ. Alex. f. 87 b sqq.

“ἢ ὃ πρὸς τὸ κείμενον.” τὸτο ἔτῳς ἐξηγῶν. ἐάν, φησὶν, 41 b 8. εἴπω ἡ μουσικὴ ἡδονὴ ἡδονὴ ἐστίν, ἐπαγάγω, πάντα ἢ ἀπὸ τῷ γεωμετρῆν ἡδονὴ σπουδαία ἐστίν, εἴτα συμπεραίνω, ὃ τῷ προκειμένῳ ἀλλ' ἄλλως ἐποίησα τὸν συλλογισμόν. μερικὴν δέ, φασί, λέγομεν εἶναι καὶ ταύτην τὴν πρότασιν, ἐπειδὴ ὃ τὴν καθόλου ἡδονὴν παρελάβομεν ἀλλὰ τὴν γεωμετρικὴν, εἰ καὶ πᾶσαν. λέγω ὅν πρὸς τὸτο ὅτι μάλιστα μὲν εἰπόντες ὅτι ἡ μουσικὴ ἡδονὴ ἡδονὴ σπουδαία ἐστίν, εἴτα ἐπαγαγόντες πᾶσα ἡ γεωμετρικὴ ἡδονὴ σπουδαία ἐστίν· ἀλλ' ἐποίησαμεν τὸν μέσον ὅρον ἄλλον, δεῖ δὲ τὸν αὐτὸν εἶναι ἐν ταῖς δύο προτάσεσιν. ἔπειτα εἰπόντες πᾶσα καθόλου ἐποίησαμεν τὴν πρότασιν· ὡ γὰρ ἂν τὸ πᾶς πρόσκειῃ, καθόλου γίνεῃ. πρὸς γὰρ τὸν προσδιορισμόν, ὃ τὸν ὅρον τὸ καθόλου, ὡς ὅταν εἴπω πᾶς ἀνθρωπος· διὰ γὰρ τὸ ζῶον ὃ καθόλου ὁ ἀνθρώπος. αὐτὸς δὲ ὑποθέμενος τὰς δύο μερικὰς ἔτῳ ταὶ ἐξῆς προσέθηκε, καὶ ὅδὲ τῷ πᾶς ἐχρήσατο· ὥς περὶ ψευδὸς ἡ τούτων ἐξηγήσεις. σκοπεῖ ὅν μὴ ἔτῳ μᾶλλον ἀληθεύῃ τις τὸ ῥῆτὸν ἐξηγῶμενος. ἐάν, φησὶν, εἴπω ὅτι ἡ μουσικὴ ἡδονὴ ἡδονὴ ἐστίν, εἴτα προαῖ τὴν ἐτέραν πρότασιν λέγων τις ἡδονὴ σπουδαία ἐστὶ, ταύτην δὲ ἐξί καὶ ἀπροδύοισαν εἴπω, ἐπειδὴ τὸ μερικὸν ἀληθεύει ἐπὶ τινος ἡδονῆς, ταύτην τὴν τινὰ ἡδονὴν εἰπὼν σπουδαίαν εἶναι τίνα ἔλαβον; εἰ μὲν ἄλλην τινὰ, φέρε εἰπεῖν τὴν γεωμετρικὴν, ὅδὲν ἔξαι πρὸς τὸ προκείμενον· ὃ γὰρ εἰ ἡ γεωμετρικὴ σπουδαία, παρὰ τὸτο καὶ ἡ μουσικὴ· εἰ δὲ εἰπὼν τίνα ἡδονὴν εἶναι σπουδαίαν, ταύτην τὴν τινὰ ἐπὶ τῆς μουσικῆς φέρω, ὡς ἀνεί ἔλεγον ἡ μουσικὴ ἡδονὴ ἡδονὴ ἐστίν, ἡ μουσικὴ ἡδονὴ σπουδαία ἐστὶ, τὸ ἐξ ἀρχῆς αἰτῶμαι, τῷ τῆς ζήτημενον ὁμολογῶμενον ἔλαβον. ὁ ἄλλος δὲ καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς ἐπαγομένοις τὸτο βυλάμενος. Ioh. Phil. f. LXII b.

τὸτο δὲ ἔχῃ ὅτι ἐκ δύο ἐπὶ μέρος οἷον τε γίνεσθαι συλλογισμόν, ἀλλ' ὅτι ἐκ τῷ μὴ καθόλου· καὶ γὰρ τὸ ἐπὶ μέρος σημαίνει. καὶ τὸ μὴ πρὸς τὸ προκείμενον καθόλου δύναῃ ἄλλως καθόλου ὅν μὴ εἶναι τῷ προκειμένῳ περιεκτικὸν μὴδὲ πρὸς τὸτο καθόλου. ὅταν δὴ τὸ καθόλου ληφθῇ ὡς μὴ εἶναι πρὸς τὸ κείμενον καθόλου μὴδὲ τῷ περιεκτικόν, ἀλλὰ ἢ τὸ λαμβανόμενον καθόλου ἐπὶ μέρος τινὸς τῷ κατηγορημένῳ ἐν τῷ προβλήματι λαμβανόμενον, συλλογισμὸν μὲν ὅκ ἀδύνατον ἐκ τούτων γενεῖσθαι, δηλονότι προσληφθείσης τινὸς μερικωτέρας καὶ ὑπ' αὐτὴν προτάσεως, ὃ μὴ τὸ προκείμενον ἂν δειχθεῖν, ὡς ἐφ' ὃ παρέθετο παραδείγματος γνώριμον ποιεῖ... δύναῃ τὸ ὃ πρὸς τὸ προκείμενον εἰρηῶς ἔχῃ ὡς ἐσομένῳ μὲν συλλογισμῷ ὃ μὴ πρὸς τὸ προκείμενον, ἀλλ' ὡς τὴν ἀρχὴν οὐδὲ συναπτουμένης τῆς λαμβανομένης ἐν μέρει προτάσεως τῷ δειχθῆναι προκειμένῳ. τῷ δὲ καὶ ἀκόλουθον ὁδῶσειν εἶναι τὸ ἐφεξῆς λεγόμενον τὸ “εἰ δὲ τίνα ἡδονὴν, εἰ μὲν ἄλλην, ὅδὲν πρὸς τὸν λόγον.” ἢ ἔξαι μὲν πρὸς τὸ προκείμενον ἢ πρότασιν, ὃ μὴν συλλογιστικὴν, ἂν τὸ καθόλου τῷ προκειμένῳ ἀδιορίσως ληφθῇ· εἰ δὲ μὴ τὸ καθόλου ἀλλὰ τῶν ὑπὸ τὸ καθόλου τι ληφθῇ, ἢ τὸτο αὐτό, ἢ ὅδὲ τὴν ἀρχὴν συνάψαι τῷ προκειμένῳ, εἰ ἄλλο τι καὶ μὴ αὐτὸ τὸ προκείμενον λαμβάνει· ἢ εἰ αὐτὸ λαμβάνει, τὸ ἐν ἀρχῇ αἰτήσεῃ. ὅδὲν δὲ τῶν εἰρημένων συλλογιστικόν. τῷ δὲ μᾶλλον συνάδειν καὶ ἢ ἐπὶ τῷ διαγράμματος δεῖξαι. Alex. f. 89.

41b λέγει ἂν τὰς ἄλλας κατηγορίας τὰς παρὰ τῆς εἰρημένης
31. τρόπου· εἴην δ' ἂν αἱ τοιαύται, εἰ ψεῦδος ἔστι συμπέρασμα ἢ εἰ ἀδύ-
νατον... ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῷ ὡς ἐπὶ τὴν πλείονος ἐνδεχομένην ἢ τῷ κατὰ
φύσιν ἢ τῷ κατὰ προαίρεσιν ἔστι συμπέρασμα, ὅτε τις καὶ τῶν προ-
τάσεων ἔξει ἢ καὶ ἀμφοτέρω. λέγει δ' ἂν κατηγορίας καὶ τὰς κατὰ 5
γένει· εἰ γὰρ ἐν τῷ ποιῶν τὸ δεικνύμενον τε καὶ συμπεραίνον, οὐδὲ
καὶ πρότασιν τινὰ τοιαύτην εἰληφθαι. ὁμοίως εἰ ποσὸν ἢ πρὸς τι.
ὁ αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων κατηγοριῶν. Alex. f. 90.

ὅσον ἐὰν ἐνδοξον ἢ τὸ συμπέρασμα ἀληθές, ἀνάγκη ἢ ἀμφο-
τέρω ἢ τὴν μίαν εἶναι ὁμοίαν, ἐὰν δυνατόν, ἢ τὴν μίαν ἢ τὰς ἀμ- 10
φοτέρω ὁμοίως, καὶ ἐὰν ψευδές, καὶ ἐπὶ πάντων τῶν τοιούτων. πλὴν
διαλλάττει μόνον ἐπὶ τῇ ἀληθείᾳ καὶ ἐπὶ τῇ δόξῃ. δυνατὴν ἀλη-
θὲς συμπέρασμα ἐπὶ ψευδῶν προτάσεων συμπεραίνον, οἷον
ἐὰν εἴπω ὅτι ὁ ἄνθρωπος ποιότης, ἢ ποιότης ὕψος, συνάγει ὅτι ὁ
ἄνθρωπος ὕψος, καὶ ἔστιν ἀληθές, αἱ μέντοι προτάσεις ἀμφοτέρω 15
εἰσι ψευδεῖς. καὶ ἐπὶ τῇ δόξῃ δὲ ἀπάντως ἀνάγκη καὶ τὰς προτά-
σεις δόξας εἶναι. Ioh. Phil. f. LXIII.

41b δὴλον ὅτι τέλει μὴ οἱ ἐν πρώτῳ χήματι, ἀτελεῖς δὲ οἱ ἐν
32. δευτέρῳ καὶ τρίτῳ, διότι δέον ἐστὶ ἀντιστροφῆς· ὅς δια τῷ δυνατῷ
σημαίνει· δυνάμει γὰρ ἔχουσι τὴν τελειότητα καὶ οὐκ ἐνεργείᾳ. ἐὰν 20
δὲ προσκένῃ ἐν τισιν ἀντιγράφοις “τὸ ἀτελές,” τὸ μὴ ἀτελὲς νοήσο-
μεν ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν ἐν δευτέρῳ καὶ τρίτῳ χήματι, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς
ἀτελεῖς αὐτὸς ἐκάλεσεν. δυνατὸς δὲ λέξομεν συλλογισμὸς τῆς
δεομένης ἔξωθεν προτάσεως εἰς τελείωσιν τῷ δηλωμένῳ. id. ib.

41b δυνατὸν εἶπε τὴν ἀτελῆ συλλογισμὸν τὴν μήπω μὴ φανερώς 25
33. ὅντα συλλογισμὸν δυνάμενον δὲ γενέσθαι φανερόν ἢ δι' ἀντιστρο-
φῆς ἢ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς. Alex. f. 90 b.

41b ταῦτάς δια δύο προτάσεων. λέγει δὲ διὰ τῶν προσεχῶν·
37. ἐν γὰρ τοῖς συνθετοῖς πλείους μὴ αἱ προτάσεις, ἀλλ' ὅχι αἱ προσε-
χεῖς. id. ib.

ταῦτάς ἐν μὴ διαφόροις ἐπιχειρήσεσιν τὸ αὐτὸ βυλόμεθα κα-
τασκευάσαι· τότε γὰρ κεκρήμεθα ἄλλῃ τινὶ μέσῳ ὅρῳ. Ioh.
Phil. f. LXIII b.

41b τὸτο δ' ἂν εἴη λέγων ὑπὲρ τῆς δεῖξαι ὅτι ὁ μόνον διαφέροντες
39. συλλογισμοὶ ὧν διαφέροντες οἱ μέσοι καὶ αἱ προτάσεις, ἀλλὰ καὶ 35
τῶν αὐτῶν ὅρων λαμβανόμενων καὶ τῶν αὐτῶν γινόμενων συμ-
περασμάτων ἢ θέσις τῶν μέσων καὶ ἡ τάξις διαφορὰν ποιεῖ συλλο-
γισμῶν. καὶ εἴη ἂν διὰ μὴ τῶν α' β' τὴν πρῶτον λέγων χήμα, διὰ δὲ
τῶν α' γ' τὸ δεύτερον, διὰ δὲ τῶν β' γ' τὸ τρίτον. Alex. f. 91.

τὸτο παράδειγμα τῷ ἐν διαφόροις τοῖς χήμασιν τὸ αὐτὸ 40
συμπέρασμα δεικνύει, ἐπεὶ δὴ, ὡς εἵπομεν, τὸ αὐτὸ μερικὸν ἀπο-
φαικτικὸν δεικνύει ἐν τοῖς τρισι χήμασι. Ioh. Phil. f. LXIV.

41b δι' ὧν δὲ λέγει νῦν ὑπογράφει ἡμῖν φανερώτερον τὸ λεγόμε-
1. νον συνθετικὸν θεωρήμα, ὅ ὅτι αὐτὸς ἐστὶν εὐρετής. ἔστι δὲ ἡ περιοχὴ
αὐτῷ τοιαύτη. ὅταν ἐκ τινων συνάγῃται τι, τὸ δὲ συναγόμενον 45
μετὰ τινος ἢ τινων συνάγῃ τι, καὶ τὰ συνακτικά αὐτῷ μεθ' ὅ ἢ
μεθ' ὧν συνάγῃ ἐκείνο, καὶ αὐτὰ τὸ αὐτὸ συνάξει. τὰ γὰρ τῶν α' β'
συνακτικά, δι' ὧν δεικνύει τὸ γ' φέρει εἰπεῖν, ταῦτα συνάγειν φησὶ

τὸ ὑπὸ τῶν α' καὶ τῶν β' συναγόμενον, ὃ ἦν τὸ γ'. ἐπεὶ γὰρ τὸ πᾶν
δικαίον ἀγαθόν, συναγόμενον ὑπὸ τῶν πᾶν δικαίων καλόν - πᾶν
καλὸν ἀγαθόν, συνάγει μὲν τῷ πᾶν ἀγαθὸν συμφέρειν, καὶ τὸ
πᾶν δικαίον καλόν - πᾶν καλὸν ἀγαθόν, ὅντα συνακτικά τῷ πᾶν
δικαίον ἀγαθόν, συνάγει μὲν τῷ πᾶν ἀγαθὸν συμφέρειν, συνάξει
τὸ πᾶν δικαίον συμφέρειν, ὃ συνήγει καὶ τὸ ὑπ' αὐτῶν συναγόμε-
νον, καὶ μὲν τῷ πᾶν ἀγαθὸν συμφέρειν. καὶ ληφθῆναι δὲ τὸ πᾶν ἀγα-
θὸν δικαίον, μὲν τῶν πᾶν ἀγαθὸν ὠφέλιμον - πᾶν ὠφέλιμον συμ-
φέρειν, συνάγειν τὸ πᾶν ἀγαθὸν συμφέρειν, καὶ τὰ τῷ πᾶν δικαίον
ἀγαθὸν συνακτικά μὲν τῶν τῶν τὸ αὐτὸ συνάξει. διὰ τὸτο γὰρ πρό-
σκεῖν ἐν τῇ περιοχῇ τὸ μετὰ τινος ἢ τινων, καὶ ὅπως γίνεσθαι τὸ
αὐτὸ διὰ πλείονων δεικνύμενον ὅρων, καὶ τῶν συνακτικῶν τι-
νὸς τὸ μὴ ἀπαγωγῇ τὸ δὲ συλλογισμῷ δεδειγμένον ἔστι. Alex.
f. 91 b.

εἰ μέντοι μὴ διὰ προσυλλογισμῶν περαίνονμεν ἀλλ' αὐτὰ
τὰ συμπεράσματα ἐπισυναπτόντες, ἕνα ποιῶμεν συλλογισμὸν,
οἷον τὸ δικαίον ἐπαινετόν, τὸ ἐπαινετὸν καλόν, τὸ καλὸν ἐφετόν,
τὸ ἐφετὸν συμφέρειν, τὸ συμφέρειν ἀγαθόν, τὸ δικαίον ἄρα ἀγαθόν.
ἔστος, φησὶν, ὁ συλλογισμὸς διὰ πλείονων μὴ ὅρων περαίνεσθαι, σύν-
θετος μέντοι ἐστὶ καὶ ὅχι ἀπλῆς, περὶ δὲ τῶν ἀπλῶν ὁ λόγος. Ioh.
Phil. f. LXIII b.

ἰστέον δὲ ὅτι ἀντὶ τῶν ε' τὸ γ' ἐνταῦθα παρέλαβεν· ἄνω γὰρ 42a
εἶπε τὸ ε' εἶναι τῷ β' συμπέρασμα. Ioh. Phil. f. LXIV.

ὁ βούλεται εἰπεῖν τὸτο ἔστιν, ὅτι εἰ ὁ διὰ πλείονων ὅρων δεικνύ- 42a
μενος συλλογισμὸς εἰς λέγοιτο, ὁ προσυλλογισμῶν φημί, ὅπως 6
ἂν λέγοιτο εἰς ὡς σύνθετος, ὡς μέντοι ἀπλῆς ὁδομῶς. πάλιν
δὲ τὸ γ' ἀντὶ τῶν ε' παρέλαβεν. id. ib.

ταῦτάς δια δύο προτάσεων· ἔκαστον γὰρ σοιχεῖον ὡς πρότασιν 42a
λαμβάνει. καὶ περαινεύσαν αἱ προτάσεις αὐτῷ τὸ ε'. id. ib.

30 ἀντὶ τῷ τὴν μὴ περιέχειν τῶν προτάσεων τὴν δὲ περιέχεσθαι. 42a
περιέχει δὲ καὶ ἡ μεῖζων, ἢ δὲ ἐλάττω περιέχει. Ioh. Phil.
f. LXIV b.

ἀλλὰ καὶ τῶν α' β' τὸ ἕτερον ὑπὸ τῶν γ' δ' συνάγει, καὶ 42a
ἔστος πλείους οἱ συλλογισμοὶ τῷ τὴν ἑτέραν πρότασιν τῶν α' β', αἱ 15

ἦσαν τῷ ε' συλλογιστικά, συμπέρασμα εἶναι ἐπὶ ταῖς α' β' γ' δ'
προτάσεσιν. ἔστι δὲ ἡ τοιαύτη σύνθεσις κατὰ τὸ τρίτον ὑπὸ τῶν νεω-
τέρων καλούμενον θέμα γινόμενῃ, ὃ ἔστιν ὑπὸ τὸ προειρημένον ἡμῖν
συνθετικὸν θεωρήμα, εἴγε τῷ μὲν ἐστὶν περιοχὴ, ὡς προειρημάμεν,
ὅταν ἐκ τινων συνάγῃται τι, τὸ δὲ συναγόμενον μετὰ τινος ἢ τινων
συνάγῃ τι, καὶ τὰ συνακτικά αὐτῷ, μεθ' ὅ ἢ μεθ' ὧν συνήγει τι
ἐκείνο, καὶ αὐτὰ τὸ αὐτὸ συνάξει. τῷ δὲ γε τρίτῳ καλούμενον θεω-
ρήματος ἢ περιοχὴ καὶ αὐτὴ ἔχει ὡςδε. ὅταν ἐκ δυοῖν τρίτον τι
συνάγῃ, ἐνὸς δὲ αὐτῶν ληφθῆναι ἔξωθεν συλλογιστικὰ ἐκ τῶν λοιπῶν,
καὶ ἐκ τῶν ἔξωθεν τῷ ἑτέρῳ συλλογιστικῶν τὸ αὐτὸ συναχθῆσθαι. εἰ
δὲ καὶ τὴν διὰ προσυλλογισμῶν γινόμενον συλλογισμὸν ὅντα σύνθε-
τον ἕνα βούλοισι τις λέγειν συλλογισμὸν, ὡς ἔφαμεν, τῷ δυνάμει
τὸ αὐτὸ διὰ πλείονων ὅρων συνάγεσθαι, ὅπως ἔξει καὶ ὁ λόγος.
Alex. f. 93.

42a πλείους μὲν ἔν γινόντι ἐάν τῶν α' β' θάτερον, διότι καὶ τὰ συμ-
19. περάσματα ἕτερα. τὸ δὲ "ἢ ὡς ἐνεδέχετο τὸ αὐτὸ διὰ πλείονων
ὄρων περαίνεσθαι," ἐάν τ' ε' συνάγῃσι. σημαίνει δὲ αὐτὸ τὸτο τάς
τε διὰ διαφορῶν μέσων τὸ αὐτὸ συναγέσθαι προτάσεις, καὶ τὰς διὰ
διαφορῶν μὲν μέσων διὰ πλείονων δὲ χημάτων ὁμοίως τὸ αὐτὸ 5
συναγέσθαι συμπέρασμα. ὅτι δὲ καὶ ἐν τοῖς τοῖτοις πλείονες οἱ
συλλογισμοί, εἵπομεν ἤδη. Ioh. Phil. f. LXIV.

42a ἐπισημειωτέον τῇ λέξει. ὑποθέμενος ἢ ἐπὶ τῶν γ' δ' προ-
22. τάσεων πάσας τὰς ἄλλας ὑποθέσεις, ἢ ἢ ἔχουσι φησι χέσιν πρὸς
ἀλλήλους ἢ ἔκ ἔχουσι. καὶ εἰ μὲν ἔχουσιν, ἢ τ' ε' συνάγῃσι ἢ τῶν α' 10
β' θάτερον ἢ ἄλλο τι παρὰ ταῦτα. ταῦτα ἔν πάντα ὑπέθετο.
νῦν δὲ ὑποτίθει ὅτι εἰ μὴ ἔχουσι χέσιν, ὅδὲ συμπεραίνουσι τι.
ἐπεσημειωσάμεν δὲ τὸτο, ὅτι ὑποκατιῶν καὶ τὰς λοιπὰς ὑποθέσεις
ἐπὶ τῷ α' β' γυμνάζων (μόνον ἢ γυμνάζων τὸ α' β' τ' ε' τέως
ὑπέθετο) ἐπάγει μὴ γίνεσθαι ἐκ τῶν γ' δ' μὴδὲν συμπέρασμα, 15
δέον εἰπεῖν ἐκ τῶν α' β'. ἤδη ἢ ἐνταῦθα ὑπέθετο τὸ γ' δ' μὴδὲν
συμπεραῖνον. ὁ γὰρ ὅτι γράφει ἄνωθεν ἐς τὸ σφάλμα.
πάντα ἢ τὰ βιβλία ὅτως ἔχουσιν. id. ib.

εἰ δὲ μὴδ' ὅτως ἔχουσιν πρὸς ἀλλήλους αἱ γ' δ' προτάσεις ὡς
ἔχουσιν συλλογιστικῶς τι συνήγεται, κάναγκαίως ἔσονται εἰλημμέ- 20
ναι. καὶ ἢ χωρὶς τῶν ληφθῆναι αὐτὰς τ' ε' συνήγεται ἂν ἐκ τῶν α'
β'. ἀλλ' ἢ μάτην ἔσαι εἰλημμέναι, τῆς παρὰ τὸν αὐτὸν καὶ ἀχρή-
στως, εἰ μὴ ἐπαγωγῆς χάριν ὡς πιστώσασθαι τι τῶν τῶν ε' οὐκτι-
κῶν δι' αὐτῶν. Alex. f. 93.

42a τὸ δὲ "ἢ τινος ἄλλου" εἶπεν ἀντὶ τῶν ὅρων καὶ αὐξήσεως ἢ τῶν 25
23. σαφέστερον εἶναι τὸν λόγον. αἱ ἢ παρὰ τὰς ἀναγκαίας προτάσεις
λαμβανόμεναι τῶν τινος χάριν εἰσάσας λαμβάνεσθαι, ὡς ἔδειξεν
ἐν τῷ τελευταίῳ τῶν Τοπικῶν. δι' ἐπαγωγῆς μὲν ἔν ὅταν ἡ κα-
θόλου πρότασις δέηται πίστεως. id. ib.

τῆς τῶν ἀποκρίψας βυλόμενοι τὴν ἀκολυβίαν τῶν συλλο- 30
γισμῶν ἔξωθεν τισι πολλάκις κεκρήμεθα. τὸ δὲ "ἢ ἄλλου τινος
τῶν τοῖτων χάριν" τῆς τῶν μήκους λόγων καὶ ἀναπληρώσεως, ἢ
χάριτός τινος, ἵνα μὴ ξηρὸς ἢ ὁ λόγος, καὶ μάστιγα ὅταν πρὸς ἐπί-
δειξιν ὄρεται, ὡς ὅταν εἰπόντες τὸ δίκαιον καλόν, τὸ καλὸν ἀγαθόν,
ἀποτείνωμεν περὶ τῶν καλῶν μακρὸν λόγον. Ioh. Phil. f. 65.

42a εἰ δὲ τὰ μὲν α' β' εἴη συνάγοντα ἔξωθεν τι, τὰ δὲ γ' δ' μὴδὲν
25. εἴη δεικνύντα, ὁ μὲν συλλογισμὸς εἰς ἔξαι ἄλλ' ε' τῶν προκειμένων
(ε' ἢ τ' ε' ἐδέχθη ὑπὸ τῶν α' β' ἄλλα ἄλλο τι), τὰ δὲ γ' δ' μά-
την ἔσαι εἰλημμένα καὶ κείμενα. ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ εἰ τὰ μὲν γ' δ'
εἴη ἔξωθεν τι συνάγοντα, τὰ δὲ α' β' μὴδὲν. ἢ τ' ε' δὲ μὴ γίνεσθαι 40
ἐκ τῶν γ' δ' μὴδὲν" γέγραπται ἀντὶ τῶν εἰ δὲ μὴ γίνεσθαι ἐκ τῶν α'
β' μὴδὲν. περὶ μὲν ἢ τῶν γ' δ' ἔφθασε τὸτο εἰρήσας, περὶ δὲ τῶν
α' β' ἔλειπεν ἐπὶ ῥηθῆναι. εἰ ἢ μὴ ὅτως ἔχει, οἷς μὲν ἔσαι τὸ αὐτὸ
περὶ τῶν γ' δ' λεγόμενον, περὶ δὲ τῶν α' β' παρειμένον. Alex.
f. 93 b.

ταύτης ἔνεκεν τῆς λέξεως ἐπεσημειώσαμεν ἀνωτέρω. ὁ γὰρ
ἢ ὅτι περὶ τῶν α' β' ὁ λόγος. ὑποθέμενος ἢ ἀνωτέρω τὰ α' β'
συνάγοντα τ' ε', τὰ πρὸ μικρῶν εἰπὼν "εἰ δὲ ἐκ τῶν α' β' μὴ τ' ε'

ἀλλ' ἄλλο γίνεσθαι συμπέρασμα," ἀκόλουθον ἢ ἐπαγωγῆναι "εἰ δὲ μὴ
γίνεσθαι ἐκ τῶν α' β' μὴδὲν συμπέρασμα," ἔχει δὲ ἡ λέξις γ' δ',
ὡς ἐδήλον ὅτι ἡμάρτην. Ioh. Phil. f. LXV.

εἰ δέδεικται ὅτι αἱ συνεκτικώταται τῶν συλλογισμῶν προτάσεις 42a
36. δύο εἰσὶν. id. ib.

τῆς τῶν ἄνωθεν τε καὶ πρώτως δεδειγμένων καὶ 42a
συμπερασμάτων ἐπ' ἄλλαις προτάσεσι γεγενησάντων ἀναγκαῖον εἶναι 37.
τῶν μὲν ταῦτα προτάσεις. τὸ ἢ ἄλλων προτάσεων συμπέρασμα
ἔδεν κεκλυῖται ἄλλου συμπεράσματος πάλιν αὐτὸ εἶναι πρότασιν
συνακτικῆν. Alex. f. 94.

ἐάν ἔχωμεν τρεῖς ὄρους ἐκκειμένους, τὸς α' β' γ', δευόμεθα δ' 42b
ἄλλου τινος ὄρου, πᾶσα ἀνάγκη τῶν ἐξωθεν τῶν τινος τίθεσθαι, ἢ πρὸ 3.
τῶν α' λέγω, ἢ μὲν τ' γ', ἢ μεταξὺ ἢ τῶν α' β' ἢ τῶν β' γ'. Ioh.
Phil. f. LXV b.

ἢ δὲ λέξις ὅτως ἔχει "ὅταν μὲν ἢ αἱ προτάσεις ἀρτιαι, πε- 42b
ριττοὶ οἱ ὄροι, ὅταν δὲ οἱ ὄροι ἀρτιοί, αἱ προτάσεις περιτταί." 12.
ἡμάρτην δὲ. οἷς ἢ ταῦτα λέγει. δεῖ δὲ εἶναι "ὅταν δὲ οἱ
ὄροι ἀρτιοί, αἱ προτάσεις περιτταί," ὡς προσπακόμενον τὸ περιτ-
ταί, ἀνὰ μέρος δὲ τὸ περιττὸν καὶ ἀρτιὸν ἔξωθεν οἱ τὸ ὄρου καὶ αἱ προ-
τάσεις. αἴτιον δὲ τῶν ἐνίοτε ὑπερέχειν τὸς ὄρους τὸν τῶν προτάσεων
ἀριθμὸν καὶ παρὰ μέρος ἀρτίως τε καὶ περιττῶς γίνεσθαι τὸ ἐξ ἀρχῆς
μὲν ἐν τοῖς ἀπλοῖς συλλογισμοῖς τὸς ὄρους ὑπερέχειν ἐν τῶν προτά-
σεων... τὸ δὲ "ἢ ἢ ἔξωθεν ἢ εἰς τὸ μέσον τεθήσεται" ὁ παρεμ-
πίπτων ὄρος" εἴρηκεν ἡτοι διὰ τὰς τῶν χημάτων διαφοράς. ἔξω-
θεν μὲν γὰρ ἔστιν ὁ προστιθέμενος ὄρος, ἂν ἐν δευτέρῳ χημάτι ἢ
τρίτῳ, μέλλῃ δειχθήσεσθαι τὸ συμπέρασμα... ἢ ε' τὸτο λέγει
(ε' ἢ τ' δ' ἐν μέσῳ ἐλήφθη τῶν α' β' ἢ τῶν β' γ', ἀλλ' ἔχατον
τῶν γ'), ἀλλ' εἴη ἂν τὸ λεγόμενον ἀπλῶστερον "ἢ ἢ ἔξωθεν ἢ εἰς τὸ
μέσον τεθήσεται" ὁ παρεμπίπτων ὄρος," ἔξωθεν μὲν, εἰ πρὸ τῶν δ'
εἴη τις εἰλημμένος κατηγορούμενος τῶν α' ἢ μὲν τ' γ' ὑποκειμένου
τῶν γ', εἰς τὸ μέσον δέ, εἰ μεταξὺ εἴη τῶν α' β' ἢ τῶν β' γ'. ὅπου
ἢ ἂν καὶ ὅθεν ἂν προσεβῇ, σὺν αὐτῷ καὶ μία πρότασις προστίθεται.
Alex. f. 95.

αἱ μὲν ἔν προτάσεις καὶ οἱ ὄροι ταύτην ἀεὶ τὴν χέσιν τε καὶ τὰ- 42b
35. ξιν φυλάττουσι, τὰ δὲ συμπέρασματα ὅτε πρὸς τὸς ὄρους ὅτε πρὸς 16.
τὰς προτάσεις ἀεὶ τὴν αὐτὴν τάξιν ἔχει. καὶ τὴν αἰτίαν προσέθη-
κεν. ἐνὸς ἢ ὅρου προσεθέντος συμπεράσματα προστίθεται ἐν ἐλάττω
τῶν ὑπαρχόντων ὄρων. ε' αἴτιον ὅτι πρὸς μόνον τὸν ἔχατον τῶν
κειμένων ὁ προσεθείς αὐτῷ, εἰ μὲν τῶν ἢ προδήκη γένοιντο, ε' ποιεῖ
40 συμπέρασμα. Alex. f. 95 b.

ὑποτιθέμενος ἔξωθεν προστιθέμενον τὸν ὄρον, τὸτο λέγει, ὅτι 42b
ἐνὸς ὄρου προσεθέντος ἀνάγκη ἐν ἐλάττω τῶν ὑπαρχόντων ὄρων 19.
προστίθεσθαι συμπέρασματα. ὁ γὰρ ἐντεῦθεν. διότι ἢ μόνον τὸ
ἔχατον, μεθ' ὃν καὶ ὁ προσεθείς, εἴτε ἐν ἀρχῇ εἴτε ἐν τῷ τέλει,
45 ἐπεὶ πρὸς τὸς ἄλλους πάντας ποιεῖ συμπέρασματα. ὑποκειμένου
ἢ τέσσαρες οἱ α' β' γ' δ', εἴτα προστίθεται ὁ ε'. ὁ γὰρ ὅρα ὅτι
δυνατὲν συμπεράσθαι πρὸς αὐτὸν πάντας τὸς ἄλλους διότι τὸ ἔχατον,
λέγω δὲ τὸ δ'. Ioh. Phil. f. LXV b.

42b τὸ μὲν ἐν πλείοσι δεικνύμενον ἡμίμασι καὶ διὰ πλείονων συλλο-
30 γισμῶν (πτώσεων καὶ τῶν συλλογισμῶν λέγει ἢ τῶν συζυγιῶν)
εὐεπιχείρητον πρόβλημα... πτώσεις δ' ἂν λέγοι τὰς διαφορὰς
τῶν καθ' ἕκαστον ἡμίμα συλλογισμῶν ἀπὸ τῆς τῶν προτάσεων χέ-
σεως πρὸς ἀλλήλας. τὰς χέσεις αὐτῶν τὰς πρὸς ἀλλήλας πτώ-
σεις εἴρηκε. Alex. f. 96.

43a πέρας ἔχει τὸ πρῶτον τῷ βιβλίῳ τμήμα, ἐν ᾧ περὶ τῆς γε-
20 νέσεως τῶν συλλογισμῶν ἡμῶν διελέχθη. νῦν λοιπὸν τῷ β' μέρει
ἀρχεῖ, ἐν ᾧ διδάσκει πῶς οἷόν τε ἐστὶ προβλήματος ἡμῶν τιθεμένης
εὐπορήσαι προτάσεων τῶν κατασκευαζουσῶν τῷτο... πρὶν δὲ
τὴν μέθοδον ἡμῶν ταύτην παραδοῦναι, ζητεῖ πρότερον περὶ ὧν ὅλως
πεφύκαμεν συλλογίζεσθαι. Ioh. Phil. f. LXVII.

43a τὸ μὲν "ἀληθῶς" προδίδει, ὅτι ἡ ζήτησις ἡμῶν εἰ περὶ τῶν
26 ψευδῶς κατηγορουμένων (πάντα καὶ ὅπως πάντων οἷόν τε κατη-
γορεῖται) ἀλλὰ περὶ τῶν ἀληθῶς, τατέσι φύσιν ἐχόντων κατη-
γορεῖται. Alex. f. 97 b.

43a τὸ "χεδόν" ἴσως πρόσκειται διὰ τὰς ἀτόμους ποιότητας, αἱ
33 αἰσθηταὶ μὲν εἰσιν, ἐν τῇ ἀτόμῳ δὲ ὅσα τὸ εἶναι αὐταῖς κατη-
γορεῖται αὐτῆς, ἡ ὅχι ὡς ἄτομοι λαμβάνονται ὅταν κατηγοροῦνται...
τὸ ὅτι χεδόν διὰ τὰ καὶ συμβεβηκὸς προσέθηκε. διὰ τῷτο καὶ
χεδόν, ἐπεὶ κυρίως γε ὁδεός. δείξας δὲ τῶν ὄντων τίνα ἐστὶν αἱ
μηδενὸς ἀληθῶς κατηγορεῖται πέφυκε, λέγει περὶ τούτων ὧν μη-
δὲν ἄλλο κατηγορεῖται. καὶ ὅτι μὲν ἐστὶ τῶν ὄντων τοιαῦτα, δείξιν
ὑποτίθει, ἐρεῖ δὲ ἐν τοῖς Ἑστέροις Ἀναλυτικαῖς (1 22) περὶ τούτων
εἰ καὶ ἐπ' ἀπειρον προῖσι ἄλλο ἄλλος κατηγορούμενον, εἰ δ' ἂν ἔχα-
25 τόν τι εἴη. Alex. f. 98.

43a εἰδέν. φησί, τῶν μερικῶν κατ' ἄλλος κατηγορεῖται εἰ μὴ καὶ
35 συμβεβηκὸς, ὡς ὅταν λέγωμεν ὅτι τὸ φαλακρὸν ἐκεῖνο Σωκράτης
ἐστίν. ἰστέον ὅτι ἐν τῇ Φυσικῇ ταύτῃ τὴν κατηγορίαν παρὰ φύσιν
εἶπεν εἶναι, καὶ καὶ συμβεβηκὸς, ἀληθέστερον λέγων. τῶν καὶ κατη-
γοριῶν, φησὶν ἐν ἐκείνοις, αἱ μὲν εἰσι καὶ φύσιν αἱ δὲ παρὰ φύ-
σιν αἱ δὲ καὶ συμβεβηκός... παρὰ φύσιν δέ, ὡς ὅταν τὰς ἐστίας
τῶν συμβεβηκῶν κατηγοροῦμεν, ἢ ἐνταῦθα εἶπε καὶ συμβε-
βηκός, ὡς ὅταν εἶπω ὅτι τὸ προσὶόν φαλακρὸν Σωκράτης ἐστίν.
καὶ συμβεβηκός δέ, ὡς ὅταν συμβεβηκὸς συμβεβηκός κατη-
γοροῦμεν, ὡς ὅταν εἶπωμεν ὅτι τὸ φαλακρὸν ἐκεῖνο φιλόσοφος
ἐστίν. συμβεβηκε καὶ τῷ φαλακρῷ φιλοσόφῳ εἶναι. Ioh. Phil.
f. LXVIII.

43a εἰ γὰρ τις λάβοι συγχαρῆσαντός τινος τὴν ἐστίαν ὅν εἶναι καὶ
39 τὸ ὅν ἐν πάλιν, ὅπως ἂν συλλογίσαιτο ὅτι ἡ ἐστία ἐν. καὶ μὴν ἀπό-
δειξις τῷτο. ὅτε καὶ τὸ ὅν τῆς ἐστίας γένος ὅτε τὸ ἐν τῷ ὄντος κα-
τηγορεῖται. ὁ μόνον καὶ τὸ τό τε ὅν καὶ τὸ ἐν. δύναται τὸ "καὶ ὁδῶν"
εἰρηάζει καὶ ἐπὶ τῆς καὶ συμβεβηκὸς κατηγορίας... ἡ "καὶ ὁδῶν"
εἴρηκε τὸ ἐνδοξῶς καὶ διαλεκτικῶς, ὥσπερ εἶπεν ἐν ταῖς Τοπικαῖς
(1 2) "ἡ διαλεκτικὴ ἐξεταστικὴ ὅσα πρὸς τὰς ἀπασῶν τῶν ἐπι-
45 στήμων ἀρχὰς ὁδὸν ἔχει." διὸ ἐνεστὶ διαλεκτικῶς πως καὶ περὶ τῶν
πρώτων συλλογίζεσθαι, δεικνύοντας ὅτι ὑπάρχει αὐτοῖς, ἂν ὅτω
τύχη, τὸ ἐν (ἐν καὶ αὐτῶν ἕκαστον), ἀλλὰ καὶ τὸ ὅν. Alex. f. 98 b.

τῷτο φησὶν ὅτι τινὲς τῶν παλαιῶν φιλοσόφων ἄλλα τινα
γενικώτατα πρὸ τῶν δέκα κατηγοριῶν ἐδόξασαν, τό τε ὅν καὶ τὸ ἐν,
καὶ Ἐμπεδοκλῆς δὲ τὰ ζοιχεῖα καὶ τὰ νεῖκος καὶ τὴν φίλιαν καὶ τὴν ἐπὶ
τούτοις σφαῖρον, καὶ Ἀναξαγόρας τὰς ὁμοιομερείας, καὶ Δημόκριτος
τὰ χήματα, καὶ ἄλλα ἄλλοι. αἱ πάντα περιφανῶς ἐν τοῖς Φυσικοῖς
Ἀριστοτέλης ἐλέγχει, βραχυῖαν ἐνταῦθα περὶ τούτων ποιησάμενος
μνήμην. cod. Reg. 1919.

τὸ δὲ "χεδόν" προσέθηκεν. ὅτι γένοιτο μὲν ἂν ζήτησις καὶ περὶ
43a τῶν ἀνωτάτων γενῶν, οἷον εἰ δέκα τὰ ἀνωτάτων γένη, καὶ εἰ τὸ ὅν καὶ
42 τὸ ἐν γένος, καὶ εἰ ταῦτα ὅν καὶ τὸ ἐν καὶ τὸ ἑτέρα ὁμοίως. ἀλλ' αἱ
γε πλείους καὶ κοινότεραι περὶ τῶν μεταξῶν. ἔτι περὶ τῶν ἀνωτάτων
εἰ καὶ συλλογίζομεθα καὶ δεικνύοιτο τι, ὅχι ἀποδεικτικῶς ἀλλὰ ἐκ
τῶν ὑψέρων δεικνύοιτο ἂν. καὶ καὶ διὰ τῶν κατηγορουμένων. τὸ καὶ
τὴν ἐστίαν νοητὴν λέγειν καὶ αἰσθητὴν τὰ ὑψέρα κατηγορεῖν ἐστὶν
αὐτῆς. ὑψέρα καὶ ταῦτα τῆς ἐστίας. τούτων καὶ χάριν καὶ τῶν τοιαύ-
των εἶπε καὶ καὶ χεδόν οἱ λόγοι καὶ αἱ σκέψεις μάλιστα εἰσι περὶ τῶν
μεταξῶν. Alex. f. 98 b.

"ὑποτιθέμενον αὐτὸ πρῶτον" τατέσι. τὸν προκείμενον ἡμῶν ἐν 43b
τῷ προβλήματι ὅρον, τὸν τε ὑποκείμενον καὶ τὸν κατηγορούμενον.
2 καὶ τὸς ὁρισμὸς τε καὶ ὅσα ἴδια τῷ πράγματός ἐστιν." ἔστι καὶ ὅτε
καὶ τῶν ὁρισμῶν εἰς τὰς ἀποδείξεις δεόμεθα. τὰ δὲ ἴδια, οἷον τὸ
γελασικὸν τῷ ἀνθρώπῳ, τὸ πλατυνύον, τὸ ὀρθοπεριπατητικόν, τὸ
μόνον τῶν ζώων χερσὶ κεκρῶσθαι. ταῦτα δὲ ἅτε ἴδια ὄντα καὶ
ἀντιγρέφοντα, καὶ ὡς ἐπόμενα δύναται εἶναι τῷ ἀνθρώπῳ καὶ ὅσοις
αὐτὸς ἔπει. Ioh. Phil. f. LXVIII.

οἷς δὲ αὐτὸ ὅχι ἐνδοχέει ὑπάρχειν, ὅκετι φησὶ δεῖν ἐκλαμβά-
43b νειν. Alex. f. 99.

ὅχι ἐκλεκτέον, φησί, τίςιν ὁ ἄνθρωπος ὅχι ἔπει, εἰ ἄνθρωπος
εἴη τὸ προκείμενον εἰς σκέψιν. ἐν καὶ τῷ λαβεῖν τίνα αὐτῷ ὅχι
ἔπει, ἔχομεν καὶ τίςιν αὐτὸς ὅχι ἔπει. ἀντιγρέφει καὶ πρὸς αὐτὴν
ἡ καθόλου ἀποφατικὴ. Ioh. Phil. f. LXVIII b.

εἰπὼν δεῖν ἐκλέγεσθαι τὸς ὁρισμὸς καὶ τὰ ἴδια τῷ πράγματός
43b καὶ τὰ ἐπόμενα αὐτῷ, διαίρεσιν νῦν τῶν ἐπομένων ποιεῖται. τῶν καὶ
ἐπομένων, φησὶ, τὰ μὲν ἐστὶν ἐστὶν τὰ δὲ ἐπεισοδιώδη, καὶ τῶν
ἐπεισοδιωδῶν τὰ μὲν ἴδια τὰ δὲ συμβεβηκότα. καὶ ταῦτα ὅχι ἐκλε-
κτέον καὶ σημειωτέον. id. ib.

αἱ καὶ ἀπροσδιόριστοι, ὡς ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας (c. 7) εἴρηται,
43b ταῖς μερικαῖς ἰσοδυναμῶσιν. id. ib.

τῷτο εἰδέν ἄλλο ἐστὶν ἢ τὸ ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας (c. 7) εἴρηται-
43b μένον, ὅτι τὸν προσδιορισμὸν καὶ δεῖ τῷ κατηγορουμένῳ συντάττειν
17 ἀλλὰ τῷ ὑποκειμένῳ. id. ib.

παθητικῷ ἀντὶ ἐνεργητικῷ ἐχρήσατο. βύλεται καὶ εἶπεν ὅτι
43b προτεινόμενον. id. ib.

τὸ δὲ "καθάπερ καὶ προτεινόμενα" ἐστὶ καθάπερ καὶ προτεινόμενα
ἐν τῇ χρήσει. Alex. f. 100.

ὑποκείμενον ἐνταῦθα λέγει καὶ πάντως τὸν ὑποκείμενον ὅρον
43b ἀλλ' ἀπλῶς τὸν προκείμενον, ὅτι δεῖ ζητῆσαι τὰ ἐπόμενα, ὅποιοι
23 ἂν ᾖ, εἴτε ὁ κατηγορούμενος εἴτε ὁ ὑποκείμενος. τί ὅχι φησὶν; ὅταν

ἀποφατικὸν συνάγει. φέρεται δὲ ἐν τισιν ἀντιγράφοις. ἡ λέξις ὁλοκληρότερον καὶ σαφέστερον ἔχουσα "ὅταν δὲ μηδενὶ δέη ὑπάρχειν, ὡς μὴ εἰ δεῖ ὑπάρχειν, εἰς τὰ ἐπόμενα, ὁ δὲ δεῖ μὴ ὑπάρχειν, εἰς αὐτὴν μὴ ἐνδέχεται αὐτῷ παρῆναι, ἢ ἀνάπαλιν." αὕτη γὰρ ἡ λέξις ὁλοκληρῶς ἔχει ὁ βύλεται εἰπεῖν. Alex. f. 101 b.

44a 22. μήποτε ὅν ὑποδείγματος χάριν ἐπὶ τούτῳ εἶπε τὸ "ἐκ προσυλλογισμῶν," διότις ἡμῖν καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν τὸ αὐτὸ προσυπακύνειν. καὶ κυρίως δὲ ὅδε συλλογισμὸν δεῖ καλεῖν τὸ τοῦτον. εἰ γὰρ τὸ δ' ταυτὸν ἐστὶ τῷ ζ', εἰς ἐξίν ὅρους. ὥστε ὅδε πρότασιν ποιεῖ τὸ δζ', εἰ μὴ ἔτω ληφθῇ ταυτὸν ὡς ἐξιστάζον, ὅταν εἰ τὸ γελαστικὸν τις αὐτὸ λέγοι καὶ τὸν ἄνθρωπον. ἐπὶ γὰρ τῶν τούτων ἀδύνατον τῷ ἑτέρῳ κατηγορεῖν τὸ ἕτερον. Ioh. Phil. f. LXXI.

44a 31. ἀντεφραμμένον εἶπεν ἦτοι τῷ προειρημένῳ, ὅτι ἐκεῖνος μὴ ἦν ἐπὶ μέρους ἀποφατικῶν ἔχων τὸ συμπέρασμα, ἔτος δὲ γε ὃν νῦν δείκνυσιν ἐπὶ μέρους καταφατικῶν συνάγων δείκνυναι. ἢ ἀντεφραμμένον εἶπεν ὅτι ἡ δεῖξις ἀνάπαλιν ἔχει. καὶ γὰρ δείκνυναι διὰ τῶν ἔτιω λαμβανομένων τὸ αὐτὸ κατηγορούμενον τῷ ε', ὁ ἔκειτο εἶναι κατηγορούμενον, ἀλλ' ἀνάπαλιν. Alex. f. 103.

44a 39. ἀλλὰ ζητητέον πῶς ἀνωτέρω εἰπὼν ὅτι εἰ δεῖ λαμβάνειν ἡμᾶς εἰ μὴ μόνον τὰ προσεχῶς ἐπόμενα καὶ οἷς ἔπειτα, τὰ δὲ πορρωτέρω ἔ, διότι περιέχεται ἐν τούτοις, νῦν τὸ ἐναντίον λέγει ἀντικρως, ὅτι καὶ τὰ πορρωτέρω ληπτέον. λέγομεν ὅν πρὸς τούτο ὅτι ἐκεῖ μὴ λέγων ὅπως δεῖ τὴν ἀπογραφὴν τούτων ποιεῖν, ἔλεγεν ὅτι τὰ προσεχῶς μόνον τὰ ἐπόμενα ἢ οἷς ἔπειτα δεῖ ἀπογράφεσθαι, τὰ δὲ πορρωτέρω ἔ, ἵνα μὴ πολλὰ ἀπογράφεσθαι ἀναγκάζωμεθα. ἔχομεν γάρ, φησί, διὰ τούτων καὶ τὰ λοιπὰ. . . ἐνταῦθα μέντοι, ἐπειδὴ περὶ αὐτῶν τῶν κατασκευῶν ὁ λόγος, τούτο δὲ ἐστὶ τῆς λήψεως τῷ μέσῳ ὅρου, διὰ τούτῳ φησι δεῖν παραλαμβάνειν καὶ ταῦτα. δεῖ γὰρ ἐπιβλέπειν εἰ ἐνδέχεται διὰ τῶν καθολικωτάτων συνάγειν τὸ προκείμενον, καὶ τούτων τὴν ταυτότητα λαμβάνειν, ἵνα εὐπορίαν τῇ ἀποδείξει ποιήσωμεν διὰ πλεονάζον τὸ αὐτὸ συλλογίζομενοι. Ioh. Phil. f. LXXI b. cf. Alex. f. 103 b.

δύναται καὶ ἀπλῶς τινες ἀκούσαι τῷ "δεῖ δὲ καὶ . . . βλέπειν." λέγοι γὰρ ὅτι αὐτῶν ἕκαστος περὶ τῆς ἐκλογῆς (εἴρηκε γὰρ περὶ ἐκείνης πῶς αὐτὴν χρῆσθαι ποιεῖν) ἀλλὰ περὶ τῆς λήψεως τῶν μέσων ὅρων, ἢ γίνεσθαι ἐκ τῷ ἄλλῳ ταυτὸν ἄλλῳ εὐρίσκειν. ἐπὶ γὰρ τῶν ἐπομένων τισὶ καὶ τῶν οἷς ἔπειτα τὰ μὴ κοινότερα ἐστὶ τὰ δὲ προσεχέστερα καὶ ὑπὲρ ἐκείνα. Alex. f. 104.

44b 3. ἐκεῖνο δὲ ἐπιστῆσαι ἄξιον, ὅτι ἐν τῇ ἐκθέσει τῶν ὑπαρχόντων τοῖς ὅροις ἔλεγε δεῖν, ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἐπομένων ὅτι εἰ δὲ καὶ τὰ τοῖς ἐπομένοις ἐπόμενα λαμβάνειν ἀλλὰ τὰ τῷ α' ὡς α' ἐπόμενα, ταῦτά τὰ προσεχῶς αὐτῶν καθολικώτερα, ἔτω δὲ καὶ ἐν τῇ λήψει τῶν οἷς εἶπετο τὸ α' καὶ τὸ ε', τὰ οἷς τὸ α' ὡς α' ἔπειτα λαμβάνειν. εἰ δὲ εἴην τινα οἷς κακείνα εἶπετο, ἕκαστος. ἐκεῖνα γὰρ ἐκλέγειν παρεκλείετο τὰ ἴδια τῶν προκειμένων ὅρων ἀνωθεν τε καὶ κάτωθεν, ὥστε τὰ προσεχῶς ὑποκείμενα τοῖς ὅροις λαμβάνειν ἐκλείψεν. τὰ δὲ προσεχῶς ὑποκείμενά τινι τὰ καθολικωτάτα ἐστὶ τῶν οἷς ἔπειτα. καὶ γὰρ ὁμοίως ἔχει τὰ οἷς ἔπειτα τι καὶ τὰ ἐπόμενα αὐτῷ.

τὰ μὴ γὰρ προσεχῶς ἐπόμενα τὰ μερικωτάτα ἐστὶ τῶν ἐπομένων, τὰ δὲ προσεχῶς ὑποκείμενα (ταῦτα δὲ ἐστὶ τὰ οἷς ἔπειτα) τὰ καθολικωτάτα ἐστὶ τῶν οἷς ἔπειτα, ταῦτά τινι τῶν ὑποκειμένων. Ioh. Phil. f. LXXI b.

5 αὐτὸ εἶπεν ἀντὶ τῷ αὐτῷ. ἐστὶ γὰρ ὁ λέγει, ὁμοίως δὲ σκεπτέον καὶ ἐπὶ τῶν οἷς αὐτὰ ἀκολουθεῖ, δηλονότι τὸ α' καὶ τὸ ε'. Alex. f. 104. τούτο ποῖον; δῆλον ὅτι τὸ γ' καὶ τὸ ζ'. ταυτὸν γὰρ ταῦτα. μέ-44b 9. σον δὲ φησι, ταῦτά τινι μέσος ὅρος. Ioh. Phil. f. LXXII.

ταῦτά τινι ἄκροι ὅροι, ὅ τε μέσων καὶ ὅ ἔχατος. τούτο δὲ ἔξαι τὸ ἔχατος ἡμᾶς. μέσον δὲ τὸ γ', ἐπειδὴ τὸ γ' καὶ τὸ γ' ταυτὸν. τούτο δὲ ἐστὶ μέσον. δῆλον ὅτι ὅθεν διαφέρει τὸ γ' εἰπεῖν ἢ τὸ γ' μέσον. ταυτὸν γὰρ ἄμφω. id. ib.

ἐπειδὴ τὴν μίαν συζυγίαν ἐξέθετο τὴν λαμβάνουσαν τὰ ἀμφοτέρους τοῖς ὅροις ἐπόμενα, διὰ τούτο, φησί, καὶ αἱ ἄλλαι παρ' αὐτοῦ εἴπομεν ἄχρηστοι, ἢ τὰ ἀμφοτέρω ἀλλότρια λαμβάνουσα καὶ τὰ οἷς ἔπειτα ὁ κατηγορούμενος καὶ οἷς μὴ ὑπάρχει ὁ ὑποκείμενος. εἴτα βυθόμενος ταύτας ἐκθέσθαι, λαμβάνει πάλιν τὴν λόγον καὶ ἄρχεται ἀπὸ τῆς λαμβάνουσας τὰ ἀμφοτέρους ἐπόμενα. φησί γὰρ εἰ τὰ ἐπόμενα ἐκατέρω. εἴτα ἐκθέμενος τὰς τρεῖς συζυγίας δείκνυσιν ὡς ταῦτα τὰ ἐκ τῶν ὅρων, ἀπὸ τῆς πρώτης ἀρχόμενος, ὅτι ἀχρηστοὶ εἰσιν εἰς τὰς συλλογιστικὰς μεθόδους. Ioh. Phil. f. LXXII b.

τὸ διὰ τούτων προκείμενον ἐστὶ δεῖξαι ὅτι ἀδύνατον ἄλλη μεθόδῳ χρῆσθαι εἰς τὴν λήψιν τῶν προτάσεων πλὴν τῆς παραδοδομένης, λέγω δὲ τῆς διὰ τῶν ἐπομένων καὶ οἷς ἔπειτα καὶ τῶν ἀλλοτρίων, ὧν ταυτὸ τὴν λαβεῖν ἦν ἀνάγκη καθ' ἕτερον τῶν ὅρων. εἰ γὰρ τις, φησὶν, ἄλλην ἐπινοεῖν ὀφείλει, πάντως εἰς μίαν τῶν ὑπὲρ ἡμῶν παραδοδομένων συνενεχθήσεσθαι ἀγνοῶν. . . ἴδωμεν δὲ καὶ τὴν λέξιν αὐτὴν τῷ φιλοσόφῳ. "ὁ δὲ καὶ καὶ ποῖα ταῦτα διαληπτέον καὶ τὴν ἐπίσκεψιν, καὶ ποῖα ἕτερα ἢ ἐναντία." διαφόρον φησι φέρεσθαι τὴν γραφὴν τῷ ῥήτῳ ὁ Ἀλέξανδρος. εἶναι γὰρ ἐν τισὶ τῶν βιβλίων "καὶ ἕχ ὅποια ἕτερα ἢ ἐναντία." εἰ μὴ ὅν φέροισιν "καὶ ποῖα ἕτερα ἢ ἐναντία," ἔτιω ἐξηγητέον. ἐπεὶ δῆλον γέγονεν ἡμῖν ἐκ τῶν εἰρημένων ποῖα δεῖ λαμβάνειν τὰ αὐτά, ἔξαι καὶ τούτο δῆλον ποῖα ἐστὶν ἐν τούτοις ἕτερα ἢ ἐναντία, ἵνα ὥσπερ πόρισμα τι ἐκ τῶν εἰρημένων τούτο συνάγῃ, τὸ μανθάνειν ἡμᾶς ποῖα ἐν τούτοις τὰ ἕτερα ἢ τὰ ἐναντία. ὅθεν γὰρ συμβάλλεται εἰς τὸ προκείμενον τὸ γινώσκειν ταῦτα, ὥστε καὶ ταύτην τὴν γραφὴν ὡς πόρισμα ἔξαι τούτο συνηγμένον. . . δοκεῖ δὲ ἡ ἕτερα γραφὴ προσφυσέεσθαι εἶναι ἐν τῷ προκειμένῳ θεωρήματι καὶ τῇ ἐπαγομένῃ λέξει, λέγω δὲ "καὶ ἕχ ὅποια ἕτερα ἢ ἐναντία," ἵνα ἡ συνέχεια αὕτη ᾖ, δῆλον ἐκ τῶν εἰρημένων γέγονεν τὸ ποῖα ἐν τοῖς ἀπογεγραμμένοις καθ' ἕκαστον πρόβλημα δεῖ λαμβάνειν τὰ αὐτά. καὶ γὰρ δὴ ληπτέον ποῖα ἕτερα ἢ ἐναντία. καὶ ὅτι τούτο βύλεται σημαίνει, δῆλον ἐκ τῶν ἐπαγομένων εὐθέως. Ioh. Phil. f. LXXII b - LXXIII.

δεῖξαι ὅτι ἐν οἷς καὶ συνάγει τὸ καθόλου ἀποφατικῶν ἐναντιῶν τῶν ληφθέντων ἢ μὴ ἐνδεχομένων τῷ αὐτῷ ὑπάρχειν, καὶ διὰ τὴν τῶν ἐναντιῶν λήψιν συνάγει ἀλλὰ διὰ τὸ ἐμπέπτειν εἰς τὴν παρ' αὐτῷ παραδοδομένην μέθοδον, τὸ αὐτὸ τούτο δείκνυσιν καὶ ἐπὶ τῷ

μερικῶ ἀποφατικῶ... ἔσκει δὲ ἡ πεπλανηθεὶς ἐν τούτοις, ἡ διὰ τὴν ἤδη παραδόναι τὴν μέθοδον ἀδιαφώρως ἐνταῦθα χρητάσας· ἔδει γὰρ αὐτὴν εἰπεῖν ὅτως “τὸ γὰρ μὴ ἐνδέχεσθαι τὸ β’ καὶ τὸ γ’ τῷ αὐτῷ ὑπάρχειν ὅθεν διαφέρει τὸ γ’ ἢ τῶν δ’ τινὶ εἶναι.” νῦν δ’ εἶπεν ἡ τὸ β’ τῶν θ’ τι εἶναι. ὅτι γὰρ τὸτο ψευδὸς ἔστιν· δύναται γὰρ μηδενὶ μὴ τῷ αὐτῷ δύνασθαι τὸ β’ καὶ τὸ γ’ ὑπάρχειν, μηδὲ τῶν θ’ εἶναι τὸ β’.

Ioh. Phil. f. LXXIII.

45a τὸ “ὅτι τινὶ ἔχ ὑπάρχει τὸ α’” ἔκ ἀν εἴη εἰρημένον ὡς ἐπὶ
10. μέρους ἀποφατικῶ συναχθισομένον, ἀλλ’ ἀντὶ τῶ “ὅτι τινὶ ἔχ ὑπάρχει τὸ α’.” τῷ γὰρ εἴ ἔχ ὑπάρχει τὸ α’. ὅτι δὲ τὸ β’ εἴ μὴ τῷ εἴ ὑπάρχει, ταυτὸν ἐστὶ τινὶ τῶν θ’, ἔδειξεν εἰπὼν “πάντα γὰρ εἰληπῇ τὰ μὴ ἐνδεχόμενα τῷ εἴ ὑπάρχειν,” δηλονότι περὶ τῶ θ’· τὸτο γὰρ εἰ προσέθηκεν ὡς ὅν δῆλον. . . δύναται καὶ τοιαύτη ἡ δεξιὰ εἶναι. εἰλημμένον τῶ β’ τῷ γ’ ἀντικεινῶς, ἐπεὶ τὸ β’ τῷ γ’ ἀντίκεινται, ὅθεν αὐτῷ ὑπάρχει· ἀλλὰ καὶ τὸ β’ τῷ α’ παντί· ὅθεν ἄρα τῷ γ’ ἢ τὸ α’. εἰ δὲ τὸτο, ἔσται τὸ γ’ τινὶ τῶν δ’ ταυτὸν, οἷς ἔχ ὑπάρχει τὸ α’. ἔσται δὴ τὸ α’ τῷ γ’ ὅθεν, τὸ δὲ εἴ τῷ γ’ παντί. συναχθισέτω ἐκ τούτων ἐν τρίτῳ γήματι τὸ α’ τινὶ τῷ εἴ μὴ ὑπάρχειν. δεῖσει δὲ γεγράφθαι “τὸ γὰρ β’ τῷ μὴ α’ παντί, τῷ δὲ γ’ ὅθεν.” Alex. f. 106.

45a δεῖ πάλιν ἀντὶ τῶ β’ θ’ τὸ δ’ ἢ λαμβάνειν. Ioh. Phil.
22. f. LXXIII b.

45a ἐπιζητήσαι δ’ ἂν τις πῶς ἀληθὲς τὸ τὸς δι’ ἀδυνάτου δεικνύ-
23. μένης πάντας συλλογισμῶς καὶ δεικτικῶς δεικνύσας· δοκεῖ γὰρ ψευ-
δος εἶναι τὸτο· τὰ μὴ γὰρ δεικτικῶς οἷον τε καὶ δι’ ἀδυνάτου, ἐπι-
σκεπτέον δ’ εἰ καὶ τὰ ἐν ταῖς μίξεσι πάντα, εἰ μὴν ἀναπαύειν. . .
φασὶ δὲ τινες μὴ τὸτο εἶναι τὸ λεγόμενον, ἀλλ’ ὅτι ταῦτα τὰ προ-
βλήματα καὶ δεικτικῶς δεικνύει καὶ διὰ τῆς εἰς ἀδυνάτον ἀπαγωγῆς
καὶ διὰ τῶν αὐτῶν ὅρων, καὶ ἔκ ἄλλα τινὰ ἐστὶ τὰ δεικνύμενα.
Alex. f. 107.

45a τὰς ἐξ ὧν τε καθόλου καταφατικῶ καὶ τῶ μερικῶ ἀποφατικῶ.
33. δεῖξωμεν ὅν καὶ ἐπὶ τούτων. Ioh. Phil. f. LXXIII b.

45b ἐν πᾶσι, φησί, τοῖς δι’ ἀδυνάτου συλλογισμοῖς δεῖ κοινὸν τινα
4. ὅρον ἕτερον ὄντα παρ’ ἀμφοτέρους τὸς ἄκρας λαβεῖν· τὴν γὰρ
ἐσήμανε διὰ τῶ εἰπεῖν “τῶν ὑποκειμένων.” ὅτοι γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὑπό-
κεινται περὶ ὧν ἡ σκέψις, τὸ α’ καὶ τὸ ε’. κοινὸν δὲ λέγει ἕκαστον
τῶ μέσῳ κοινωνίαν ἔχοντα πρὸς ἑκάτερον καὶ δι’ ἑαυτὸ τὸς ἄκρας
συνδόντα, ἀλλὰ κοινὸν φησὶν ὅτι ἐπ’ εὐθείας δεῖξει παρα-
λαμβανόμενον τὸν αὐτὸν καὶ ἐν τῇ δι’ ἀδυνάτου. Ioh. Phil.
f. LXXIV b.

45b ἐπειδὴ εἶπε τίνι διαφέρει ὁ δεικτικὸς τῶ ἀδυνάτου, ταῦτα,
12. φησὶν, ἐν τοῖς ἐξ ἧς ἀκριβέστερον εἰσόμεθα. λέγει δὲ ἐν τῷ δευ-
τέρῳ λόγῳ· ἐκεῖ γὰρ ἀκριβέστερον διεξέρχεται περὶ τῆς τούτων δια-
κρίσεως. id. ib.

45b ἐν τοῖς ἄλλοις, δηλονότι τοῖς ἐξ ὑποθέσεως· ἐπειδὴ γὰρ ἔδει-
15. ξεν ὅτι οἱ κατηγορικοὶ συλλογισμοὶ καὶ οἱ δι’ ἀδυνάτου διὰ ταύτης
τῆς μεθόδου περαίνονται, νῦν φησὶν ὅτι καὶ οἱ ἄλλοι ὑποθετικοὶ συλ-
λογισμοί, ὅσοι κέχρηται τῇ μεταλήψει, διὰ τούτων δεικνύονται. ἐν

τούτοις γὰρ, φησὶν, ἡ μετάληψις δεῖται τῆς δεξιᾶς. εἰ δὲ δεικνύει δὲ
ἄλλως ἢ κατηγορικῶς, οἱ δὲ κατηγορικοὶ διὰ τούτων ἐδείχθησαν·
ἐκὼν καὶ ὅτοι διὰ ταύτης δεικνύονται τῆς μεθόδου. ἔκ ἀντιδιαρεῖ
δὲ τὴν μετάληψιν τῇ ποιότητι· καθολικώτερον γὰρ ἢ μετάληψις,
5 τὸ δὲ καθόλου ἔκ ἀντιδιαρεῖται πρὸς τὸ μέρος. ὥστε τὸ “ἢ καὶ ποιό-
τητα” ἀντὶ τῶ καὶ καὶ ποιότητα. εἰπομεν δὲ ἥδη ὅτι ὅπερ οἱ
Στωϊκοὶ πρόσληψιν ἐκάλεσαν, τὸτο οἱ Περιπατητικοὶ μετάληψιν
ἔλεγον. πάντες μὲν ὅν οἱ ὑποθετικοὶ καὶ μετάληψιν εἰσι, καὶ ποιό-
τητα δὲ ἐκείνοι λέγονται ὅσοι ἐκ τῶ μᾶλλον ἐπιχειροῦσιν ἢ ἐκ τῶ
10 ἥττον ἢ ἐκ τῶ ὁμοίον. εἰσὶ δὲ οἱ μὴ ἐκ τῶ μᾶλλον ἀνασκευαστικοί,
οἱ δὲ ἐκ τῶ ἥττον κατασκευαστικοί, οἱ δὲ ἐκ τῶ ὁμοίον πρὸς ἐκ-
τερα ἐπ’ ἴσης ἔχουσιν. id. ib.

τὸ “ἐν τοῖς ὑποκειμένοις” δύναται μὲν λέγειν καὶ ἀντὶ τῶ “ἐν τοῖς
ὑποθετικοῖς,” ἵνα ἡ τὸ λεγόμενον, ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις τοῖς ἐξ ὑπο-
17. θέσεως τοῖς παρὰ τὸς δι’ ἀδυνάτου, οἷον ὅσοι καὶ μετάληψιν ἢ καὶ
ποιότητα εἰσι τῶν ὑποθετικῶν· ἦσαν γὰρ καὶ οἱ εἰς ἀδυνάτον ἀπα-
γοντες ἐν τοῖς ἐξ ὑποθέσεως, ἔκ ἐν τοῖς ἐξ ἀρχῆς καίμενοις. ὅθεν
ἐπὶ τούτων ἡ ἐκλογὴ ὅν προεῖρκαμεν τρόπον ἔσται, ἀλλ’ ἐπὶ τῶν
μεταλαμβανομένων. ἡ τὸ “ἐν τοῖς ὑποκειμένοις,” ἔκ ἐν τοῖς ἐξ
20 ἀρχῆς” ἴσον ἐστὶ τῷ ἔκ ἐν τοῖς ἐξ ἀρχῆς ὑποκειμένοις ἀλλ’ ἐν
τοῖς μεταλαμβανομένοις, καὶ ἐπὶ τούτων ἡ ζήτησις ἔσται. . . λέγοι
δ’ ἂν καὶ μετάληψιν μὲν τὸς καὶ πρόσληψιν λεγομένους, οἱ εἰσι
μικτοί· ὁ γὰρ οἱ νεώτεροι πρόσληψιν λέγουσι, τὸτο οἱ περὶ Ἀριστο-
τέλην μετάληψιν εἰσὶν αὐτοὶ λέγειν, ὥστε καὶ ἡδη προεῖρκαμεν.
25 καὶ μετάληψιν μὲν ὅν οἱ τοῖσιν, ὡς καὶ προῖδεν εἰρήκαμεν· καὶ ποιό-
τητα δὲ λέγονται οἱ ἀπὸ τῶ μᾶλλον καὶ ἥττον καὶ ὁμοίον δεικνύοντες. . .
ἐκὼν καὶ ἐπὶ τῶν τοῖσιν συλλογισμῶν, ἔκ καὶ ποιότητα λέγειν
αὐτοῖς ἔθος, ἐπὶ τῶν καὶ μετάληψιν ὁ συλλογισμὸς, ἀλλ’ ἔκ τῶν
ὑποκειμένων γίνεται ἀλλὰ τῶν μεταλαμβανομένων. τούτων ὅν
30 χρὴ καὶ τὴν ἐκλογὴν ποιῆσαι. τὸ δὲ “ἐν τοῖς ὑποκειμένοις” εἰρήσας
δύναται καὶ ἀντὶ τῶ περὶ τῶν ὑποκειμένων. ἔστι γὰρ τὸ λεγόμενον,
ὅσοι καὶ μετάληψιν ἢ καὶ ποιότητα περὶ τῶν ὑποκειμένων δεικνύουσιν,
ἐπὶ δὴ τούτων ἔσται ἡ σκέψις ἔκ ἐν τοῖς ἐξ ἀρχῆς ἀλλ’ ἐν τοῖς με-
ταλαμβανομένοις, ἐπεὶ καὶ ὁ συλλογισμὸς τούτων. ἡ δὲ ἐπιβεβαίωσις
35 καὶ ἡ ἐκλογὴ καὶ ἐπὶ τούτων ἢ αὐτῇ ἔσται ὅποιον ὑπεγράψαμεν.
Alex. f. 109.

ἐξ ὑποθέσεως καὶ οἱ διαιρετικοί, οἱ καὶ αὐτοὶ ἐν τοῖς καὶ μετά-
45b ληψιν ἐξ ὑποθέσεως, καὶ οἱ ἐξ ὁμολογίας. οἷον ὅν φησὶ τῶν ἐξ
19. ὑποθέσεως προσεχετέραν ποιῶντας διαίρεσιν. ἡ εἰπὼν τίνες τῶν
40 ὑποθετικῶν φανερώς ὑπάγονται τῇ ἐκκειμένῃ μεθόδῳ (οἱ τε γὰρ δι’
ἀδυνάτου καὶ οἱ καὶ μετάληψιν, ὅφ’ ἔστι πάντες οἱ λεγόμενοι ἀναπό-
δεῖκτοι, καὶ ἔτι οἱ καὶ ποιότητα), λέγει οἷον ἐπισκεψάσθαι καὶ διελεῖν
ποσάκως οἱ ἐξ ὑποθέσεως λέγονται. ἐκ γὰρ τῆς διαίρεσεως δῆλον
ἔσται εἴτε πάντας οἷον τε ὑπάγειν τῇ ἐκκειμένῃ μεθόδῳ ὅσην δι-
45 κτική εἴτε ὅ· ὁδοῦσι γὰρ οἱ δι’ ὅλων ὑποθετικοί, ἔκ Θεόφραστος καὶ
ἀναλογίαν λέγει, οἷον εἰσιν οἱ διὰ τριῶν λεγόμενοι, μηκέτι ὑπο-
πίπτειν τῇ διὰ τῆς ἐκλογῆς δεξιᾷ. λέγει δὲ αὐτὸς ὁ Θεόφραστος
καὶ ἀναλογίαν, ἐπειδὴ αἱ τε προτάσεις ἀναλόγοι καὶ τὸ συμπέρασμα

ταῖς προτάσεσιν· ἐν πᾶσι ἢ αὐτοῖς ὁμοίότης ἐστίν. ἡ δὲ συλλογισμοὶ κυρίως καὶ ἀπλῶς ἐκείνοι, ἀλλὰ τὸ ὅλον τῆτο, ἐξ ὑποθέσεως συλλογισμοί· ὅθεν ἢ εἶναι ἢ μὴ εἶναι δεκνύνουσιν... ἀναγόντι μέντοι καὶ οἱ δι' ὅλων ὑποθετικοὶ εἰς τὰ τρία τὰ προειρημένα χήματα ἄλλω τρόπῳ, ὡς καὶ Θεόφραστος δέδειχεν ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Προτέρων Ἀναλυτικῶν. ἔστι δὲ δι' ὅλων ὑποθετικὸς τοῦτος... Θεόφραστος μέντοι ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Ἀναλυτικῶν δευτέρον χήμα λέγει ἐν τοῖς δι' ὅλων εἶναι ὑποθετικοῖς, ἐν ᾧ ἀρχόμεναι ἀπὸ τῆ αὐτῆς αἰ προτάσεις λήγουν εἰς ἕτερα, τρίτον δὲ ἐν ᾧ ἀπὸ διαφόρων ἀρχόμεναι λήγουν εἰς ταυτὸν. ἀνάπαλιν δ' ἡμεῖς ἐξεθέμεθα. ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν ἰδίων πρόσεσι λέγειν, νῦν δ' ἐπανιτέον ἐπὶ τὴν τῆς λέξεως ἐξηγήσιν. Alex. f. 109 b.

ἀπορεῖ δὲ ἐν τέτοις ὁ Ἀλέξανδρος περὶ τῶν λεγομένων παρὰ τῷ Θεοφράστῳ δι' ὅλων ὑποθετικῶν· ὅτι ἢ δέον ἔσται κατηγορικῶς συλλογισμῶ, ὥς ὅθεν χρησιμεύσει πρὸς τέττας ἢ παραδεδομένης μεθόδου. δι' ὅλων δὲ ὑποθετικὸς ἐκάλει ὁ Θεόφραστος τὰς καὶ τὰς προτάσεις καὶ τὸ συμπέρασμα ἐξ ὑποθέσεως λαμβάνοντας, οἷον εἰ τὸ α', καὶ τὸ β', εἰ δὲ τὸ β', καὶ τὸ γ'· εἰ τὸ α' ἄρα, καὶ τὸ γ'. σκόπει ἢ ὅτι καὶ τὸ συμπέρασμα ἐξ ὑποθέσεως εἴληπτο. φασὶν ὅτι τῆτο ὅτι ὅθεν ὅλων εἰσὶ συλλογισμοὶ οἱ δι' ὅλων ὑποθετικοί· ἀκολουθίαν ἢ μόνον σημαίνουσιν· ὥς ἡ μέθοδος κοινὴ ἐστὶν ἐπὶ πάντων τῶν συλλογισμῶν. ἔλεγε δὲ ὁ Θεόφραστος ὅτι δύνανται καὶ ἔσται ὑπὸ τὰ τρία χήματα ἀνάγεσθαι... δύναται δὲ καὶ κατηγορικὰ λαβεῖν ἀμφοτέρας. ἀκείνο δὲ ἔστιν εἰπεῖν, ὅτι εἰ ἐξ ὑποθέσεως τὸ συμπέρασμα εἴληπτο καὶ ἔκ ἐξ ἀνάγκης, ἐπειδὴ καὶ τῶν προτάσεων ἐκάστη, δῆλον ἄρα ὅτι εἰ ἐβελήσμεν ἀνάγκην ἐπιθεῖναι τῷ λόγῳ, ἵνα τῷ ὄντι καὶ συλλογισμὸς γένῃ, δεῖ ἐκάστην τῶν προτάσεων κατηγορικῶς ἀποδείξαι. εἴρηξεν ἢ ἡμῖν ἐν τοῖς περὶ τῶν ὑποθετικῶν ὅτι πολλάκις μόνον τὸ συνημμένον κατασκευῆς δεῖται ἢ ἢ πρόσληψις, πολλάκις δὲ καὶ ἀμφοτέρω. Ioh. Phil. f. LXXV.

45b δυνατόν, φησὶν, ἔνα τῶν προβλημάτων, λέγω δὲ τὰ καθόλου, 22. καὶ ἄλλως συλλογισάσθαι, λέγω δὲ ἐξ ὧν περ καὶ τὰ μερικὰ συνελογιστάμεθα... ἐξ ὑποθέσεως δὲ λέγει ὅτι ὑποθετικῶς, ἀλλ' ὅτι καθ' ὑπόθεσιν λαμβανόντων ἡμῶν τι. id. ib.

24. δεῖ τῇ ἐννοίᾳ προσέχειν τῷ φιλοσόφῳ καὶ ἔστω τὸ ῥῆτὸν νοῆσαι· 35 καὶ ἢ ἀκριβῶς καὶ τὴν λέξιν εἴρηξεν. βάλει ἢ εἰπεῖν ὅτι εἰ τι ἴδιον ὑπάρχει ἐν τοῖς ἢ ὥς μόνον τὸ ε' αὐτῷ ὑπάρχειν, ἔσται διὰ τὴν ἀντιστροφὴν, ὡς εἵπομεν, τὸ α' παντὶ τῷ ε'· εἰ ἢ εἴη τὸ μὲν ἄνθρωπος, τί δὲ τῶν ἢ γελασικόν, μόνον μὲν ὁ ἄνθρωπος ὑπάρχει τῷ γελασικῷ, ὅ μόντοι μόνῳ τῷ γελασικῷ ὑπάρχει ἢ καὶ τῷ λογικῷ 40 ὁνητῷ καὶ τῷ ὀρθοπεριπατητικῷ καὶ πλατυπύρῳ καὶ φιλοσόφῳ καὶ μυρίαῖς ἄλλοις. εἰ δὲ τις εἴποι ὅτι ὅθεν τῷ γελασικῷ μόνον ὁ ἄνθρωπος ὑπάρχει (ὑπάρχει ἢ καὶ τὸ ζῶον καὶ τὸ λογικόν καὶ τὰ ἐπάνω), λέγω ὅτι ὅ καλῶς φησὶν ὅτος· ἐν ἢ τῷ ἀνθρώπῳ πάντα περιέχει τὰ ἐπάνω. ὅτι ἢ ὅτι ἐρραῖ καὶ τὴν ἔννοιαν τῆς φιλοσοφίας ἢ λέξις 45 ἢ λέγεται μόνους δὲ ληφθεῖν τοῖς ἢ τὸ ε' ὑπάρχειν, καὶ ἐνταῦθα δῆλον. βάλει γάρ τι ἴδιον εἶναι ἐν τοῖς ἢ, ὥς καὶ ἀντιστρέφειν πρὸς τὸ ε'. τὸ ὅ μόνους τοῖς ἢ τὸ ε' ὑπάρχειν, πότερον πᾶσι τοῖς

ὑπὸ τὸ ἢ λέγει ἢ τῷ ἴδιῳ; εἰ μὲν ὅ μόνους, αἰ τῆτο ὑπάρχει τοῖς ἢ τὸ μόνους αὐτοῖς ὑπάρχειν τὸ ε'. πάντα ἢ ἐλήφθησαν οἷς ἔπει τὸ ε', ὥς ἄλλοις ὅ δύνανται ὑπάρξαι. πῶς ὅ φησὶν ἐξ ὑποθέσεως δεῖν λαβεῖν τὸ αἰ ὑπάρχον; εἰ δὲ τῷ ἴδιῳ, ψευδὴς ὁ λόγος· ὅ ἢ μόνῳ τῷ ἴδιῳ ὑπάρχει τὸ ἢ ἄλλὰ καὶ ἄλλοις πολλοῖς, καὶ μάλιστα οἷς κατ' ὅσιν ἔπει. ὥς καλλίον ἢν εἰπεῖν μόνον δὲ ληφθεῖν τοῖς ἢ τὸ ε' ὑπάρχειν. id. ib.

τατέστιν τῶν λοιπῶν τρόπων, τῷ σαφῶς, τῷ καλῶς, τῷ 45b ὠφέλιμῳ, τῷ ἐπαινετῶς, καὶ τῶν τοιούτων· ἐλέγετο ἢ ἐν τῷ 34. περὶ Ἑρμηνείας ἀπείρους εἶναι τρόπους. Ioh. Phil. f. LXXV b.

τὴς τρόπου κατηγορίας εἴρηκεν· αἰεὶ ἢ κατηγορεῖν. Alex. f. 111.

δείξει μὲν μετ' ὀλίγον ὅτι καὶ εἴ τις ἐπιμενῇ τοῖς παλαιοῖς 45b ἄλλῃ μεθόδῳ, ἄχρηστός ἐστιν εἰς ἀποδείξιν· καὶ νῦν δὲ συντόμως 36. τῆτο κατασκευάζει. Ioh. Phil. f. LXXV b.

εἰπὼν περὶ φιλοσοφίαν ἐσήμανε τὴς ὄντως συλλογιζομένους 46a καὶ ἐπιστημονικῶς (φιλοσοφίας ἢ ἴδιον ὄργανον ἢ λογική), διὰ δὲ τῷ 3. εἰπεῖν καὶ τέχνην ὅποιαν ὅταν τὰς λοιπὰς ἐδήλωσεν, εἴτε λογικὰς εἴτε καὶ βαναύσους. τὸ δὲ καὶ μάθημα ἴσως καθολικώτερον ἐστὶ τῶν ἄλλων. id. ib.

ἀληθεῖς μὲν καὶ δεικτικοὶ οἱ ἐκ γένους, ἐκ διαφορᾶς, ἐξ ἴδῃ, ἐξ 46a ὀρισμῶ, ἐξ αἰτίας· ἂν δὲ ἢ διὰ τῶν πρὸς δόξαν, τατέστι διὰ τῶν 8. ἐνδόξων, διαλεκτικοί. ἢ δὲ τῶν ἐνδόξων προτάσεων ἐκλογὴ ὅποια τις ἐστίν, εἴρηξεν αὐτῷ ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Τοπικῶν ἐπὶ πλέον, ὥσπερ 37. ὅτι καὶ τῶν δεικτικῶν ἐν τοῖς Ἑστέροις Ἀναλυτικαῖς. Alex. f. 111 b.

εἰπὼν ἢ ἐπισήμης ἀντὶ τῆς ἐπισήμης πλείους, προσέθηκεν 46a ὅτι καθ' ἐκάστην ἐπισήμην ἴδια εἰσὶν αἱ ἐκλογαὶ καὶ ἴδια ἐστὶ τὰ τε 17. ἐπόμενα καὶ τὰ οἷς ἔπει καὶ τὰ μὴ ὑπάρχοντα. διὰ ἐκάστης ἐπισήμης ἐστὶ τὰς ἴδιας ἀρχάς, ἐξ ὧν αἱ προτάσεις τε καὶ οἱ συλλογισμοί, παρέχουν τε καὶ ἐκλέγουν. τῷ δὲ ἴδια ἢ καθ' ἐκάστην λείποι ἂν τὸ εἶσιν, ἵνα ἢ, ἴδια δὲ καθ' ἐκάστην εἰσὶ τῶν ἐκλογῶν αἱ πλείους, ἐπεὶ περ καὶ κοινὰ τινὰ ἐστὶν αὐταῖς, ἀλλὰ τὰ πλείεστα ἴδια. id. ib.

ἐνταῦθα μὲν ὀλοχερέστερον, φησὶ, παραδεδώκαμεν τὴν μέθοδον 46a τῆς εὐπορίας τῶν προτάσεων, μερικώτερον δὲ καὶ ἀκριβέστερον ἐν 28. τοῖς Τόποις περὶ τέτων διελήφκαμεν· ταύτην γάρ φησι διαλεκτικὴν πραγματείαν. Ioh. Phil. f. LXXVI.

εἴρηκε δὲ περὶ ἐκλογῆς προτάσεων καὶ ἐν τῷ πρώτῳ καὶ ἐν τῷ τελευταίῳ (τῶν Τοπικῶν). Alex. f. 112.

βάλει διὰ τέτων ἐξυμνήσαι τὴν παρ' αὐτῷ παραδεδομένην 46a μέθοδον· ὅδε γάρ, φησὶ, τῶν πρὸ ἡμῶν ταύτην ἡγίστατο, ἀλλ' 31. ἐκέρχρητο πάντες τῇ διαιρετικῇ μεθόδῳ, καὶ διὰ ταύτης ἐνόμιζον δεῖν ἀποδεικνύειν. αἰνίττεται δὲ φασὶν αὐτὸν εἰς Πλάτωνα φαίνεσθαι δὲ ὁ Πλάτων ἐξυμνῶν μὲν τὴν διαιρετικὴν μέθοδον, καὶ μάλιστα τὴν καὶ ἀντίφασιν γινωμένην ὡς ἀφυκτοτάτην ἔσαν, ὅ μόντοι γε ταύτην ἀποδεικτικὴν εἶναι λέγει· σαφῶς ἢ οἷδε διαφορὰν διαιρετικῆς καὶ ἀποδεικτικῆς· τέσσαρας γάρ φησι μεθόδους εἶναι καὶ φιλοσοφίαν ὄργανα τῆς διαλεκτικῆς, διαιρετικὴν ὀριστικὴν ἀποδεικτικὴν

κὴν καὶ ἀναλυτικὴν. ἴσως ἔν εἰς τινὰς ἄλλας αἰνίττει τὴν διαιρετικὴν ἀποδεικτικὴν νομίζοντας... μικρὸν δὲ φησι μῶριον εἶναι τῆς μεθόδου τῆς συλλογιστικῆς τὴν διαιρετικὴν, ὅτι κυρίως ἀποδείξεις γίνονται διὰ τῶν ὁρισμῶν, οἱ δὲ ὁρίσμοι γίνονται ἢ ἀνευ τῆς διαιρετικῆς, ὥςτε μῶριον βραχὺ τῆς ἀποδεικτικῆς ἐστὶν ἢ διαιρετικῆ. 5 καὶ ἄλλως μικρὸν μῶριον φησιν αὐτὴν εἶναι τῆς παραδεδομένης μεθόδου, ὅτι εἰ καὶ συγχωρήσωμεν, δι' αὐτῆς ἀποδείκνυσι τὴν καθόλου καταφατικὴν· ὅθεν καὶ τῶν λοιπῶν δειχθήσεσι. καὶ ὅτι ὅδε τῶν συμβεβηκότων τι ὅδε τῶν ἰδίων, ὡς δείξει, ἀλλὰ μόνον τὰ κατ' ἐστίαν ὑπάρχοντα. Ioh. Phil. f. LXXVI.

λέγει μὲν περὶ τῆς διαιρετικῆς ἡ Πλάτων ἐχρήσατο... πρόκεινται δὲ αὐτῷ δεῖξαι ὅτι ὅδε τῶν πρὸ αὐτῶ περὶ συλλογισμῶν ἢ ἔγνω τι ἢ ἐπραγματεύσατο. τῷτο δὲ δείκνυσιν ἐκ τῆς τὴν διαιρετικὴν ἢ ἐχρῶντο οἱ πρὸ αὐτῶ μόνῃ (ἔτι δ' ἦσαν οἱ περὶ Πλάτωνα) πρῶτον μὲν ἀχρηστον εἶναι πρὸς συλλογισμόν. Alex. f. 112. 15 46a αἰε, φησί, τὸ συμπέρασμα τὸ ἐν τέτοις καθολικώτερον ἐστὶ τῷ 34. προκειμένῳ. τὸ καὶ ἄνωθεν ἀντὶ τῷ καθολικώτερον. Ioh. Phil. f. LXXVI b.

46a δείκνυσιν καὶ αὐτὸς ἐν τῇ Ἀποδεικτικῇ (1 10 et 2 4) ὅτι ἀδύ- 36. νατόν ἐστιν ὁρισμὸς καὶ γένος ἀποδείξιν γενέσθαι, ὅπερ αὐτοὶ ὡς δύνασθαι 20 πείθειν τὸς ἄλλους ἐπεχείρουν... εἴτα αὖ καὶ μέρος ἐδόκεν ἀποδείκνυται, ταῦτα συμπλέξαντες καὶ μὲν τῷ γένους ἐνόμιζον δύνασθαι κατηγορεῖν καὶ ὅπως ἀποδείκνυνται τὸς ὁρισμούς. δέδεικεν δὲ ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας (c. 8) ὅτι καὶ τὰ κατηγορούμενα καὶ μέρος πάντως δύναται καὶ ἅμα κατηγορεῖσθαι. id. ib.

46a δύο ἔν ἡγνόν οἱ χρωμένοι τῇ διαιρετικῇ, ὅτι τε ὅπως οἶον τε 37. ἦν συλλογισάσθαι διαιρημένους· τὸ καὶ ὅτι ἀντὶ τῷ τί· καὶ ἦν ὅπως μόν, ὡς ὡσὸν τε καὶ ἐβύλοντο· ἐτι τε ὅτε ὅτι ὅπως ἐνεδέχεται τῇ διαιρετικῇ χρωμένους συλλογίζεσθαι τι, ὡς εἰρήκαμεν. Alex. f. 112 b.

46a νῦν πάλιν βύλει δειξάμεν ὅτι καὶ ἀμέθοδος ἢ ἀγωγή τῶν διὰ 40. τῆς διαιρετικῆς συλλογιστικῶν καὶ ἐναντίως ἔχοντα τῇ καὶ ἀλήθειαν συλλογιστικῇ μεθόδῳ· ἐν μὲν καὶ τοῖς κυρίοις συλλογισμοῖς ὁ μέσος ὅρος, δι' ὃ συνάπτουν οἱ ἄκροι, μερικώτερός ἐστι τῷ μέσῳ ὅρος, καὶ τῷτο εἰκότως. Ioh. Phil. f. LXXVI b.

46b τὸ δ' ἄρα ἢ γ' ἐστὶν ἢ β', τῷτέστιν ὁ ἀνθρώπος ἢ θνητὸν ἢ ἀθά- 3. νατον· ὥςτε μέσον μὲν τὸ ζῶον, μεῖζον δὲ ὅρος τὸ θνητόν, ὁ βέβηλον ὑπάρχον δεῖξαι τῷ ἀνθρώπῳ. καὶ ὁ δὲ ὅλον ὅτι τῷτο μὲν καὶ ἐδειξαν ἀλλὰ ἄλλο τι· ἢ καὶ θνητὸν εἶναι τὸν ἀνθρώπον ἢ ἀθάνατον. Ioh. Phil. f. LXXVII.

46b τῷτέστι τὸν ἀνθρώπον καὶ τὰς διαφορὰς ἄκρα· λαμβάνει καὶ τὸν 21. ἀνθρώπον ἐλάττωνα ὅρον, τὸ δὲ θνητὸν καὶ ἀθάνατον ἢ ὑπόπην καὶ ἅπην μεῖζονα. id. ib.

46b "τὴν ἄλλην ὁδὸν" τῷτέστι τὴν λοιπὴν, λέγω δὲ τὴν μέχρι 24. τῶν ἀτόμων διαίρεσιν... πᾶσαν ἔν ταύτῃ τὴν ὁδὸν ποιεῖν καὶ 45 συνορῶντες μὴδὲ ἐκ ποίων εὐπορῆσαι δύνασθαι εἰς ἀπόδειξιν τῶν διαφορῶν, ὡν τῇ συμπλοκῇ τὸν ὁρισμὸν ποιῆσαι βύλον. Ioh. Phil. f. LXXVII b.

τέλεον δὲ ἀχρηστον τὴν μέθοδον ἔδειξε διὰ τῶν τὴν διαιρε- 46b τικὴν πρὸς συλλογισμόν· τεττάρων καὶ ἑνῶν προβλημάτων, περὶ 27. ὅρου, περὶ ἰδίου, περὶ γένους, περὶ συμβεβηκότος, περὶ ὁθενὸς τῶν ἐδειξεν αὐτὴν συλλογιστικὴν. Alex. f. 114.

δέδεικεν καὶ ὅτι ὅτε πρὸς τὸ δεῖξαι τὰ καὶ συμβεβηκὸς ὑπάρ- 46b χοντα ἢ τὰ ἴδια χρησιμεύσει, καὶ ὅτι τῶν προβλημάτων μόνον τὸ 35. καθόλου καταφατικὸν δοκεῖ δεικνύναι, καὶ ὅτι τὸς ὁρισμούς ἐπαγγελ- λομένη δεικνύναι τῶν μὲν καὶ δεικνυσιν ἀλλ' αἰτεῖται, ἄλλο δὲ τι δεικνυσιν ὁ μὴ βύλει, καὶ ὅτι ὅδε περὶ γενῶν ὅτι τότε τῷδε γένος 10 ἐνδέχεται διὰ τῆς διαιρετικῆς μεθόδου ἀποδείξαι. εἰ δὲ τις λέγοι ὅτι ὅδε διὰ τῆς τῷ Ἀριστοτέλους μεθόδου ἐστὶ τὰ γένῃ ἀποδείξαι, ἴσω ὅτι καὶ εἰ μὴ ἀποδεικτικῶς ἐστὶν αὐτὰ ἀποδείξαι, ἀλλ' ἔν γε παρέδωκεν ἐν τοῖς Τοπικοῖς τόπος τινὰς δι' ὧν δύνασθαι διαλεκτι- κῶς τὴν περὶ τῶν γενῶν πῶς παύσασθαι. Ioh. Phil. f. LXXVII b.

πέρας ἀπέλκε τὸ δεύτερον τῷ βιβλίῳ τμήμα, τῷτο δὲ ἐστὶ 46b τὸ περὶ τῆς εὐπορίας τῶν προτάσεων. ἐντεῦθεν λοιπὸν ἐπὶ τὸ τρίτον 40. μεταβέβηκε, τῷτο δὲ ἐστὶ πῶς ἂν δυνήσθαιμεν τὸς ἢ παρὰ τοῖς πα- λαιοτέροις συλλογισμούς, ἢ ὅσους ἡμῶν οἱ προσδιαλεγόμενοι πλέκουσιν, ἀνάγειν εἰς τὰ προειρημένα τρία χήματα. Ioh. Phil. f. LXXVIII.

ἀπὸ τῆς μεθόδου τῆς νῦν παραδεδομένης καὶ Ἀναλυτικῇ ἐπι- γράφει τὰ βιβλία. καὶ τῶν ἀπλῶν δὲ μόνων ἀλλὰ καὶ τῶν συνθέ- των ὑπογράφει τὴν ἀνάλυσιν. καὶ ταῦτα δὲ ἐστὶν ἀνάγειν τε λόγους εἰς τὰ χήματα, ὡς ἔχει τὰ Θεοφράστου δύο τὰ ἐπιγραφόμενα Ἀνηγμένον λόγων εἰς τὰ χήματα, καὶ μέθοδον ὑπογράφει δι' ἧς 25 πάντα τὰ προβλήματα ἀναλύειν καὶ ἀνάγειν δυνήσθαιμεθα· ὁ μὲν καὶ τὴν μέθοδον τῷ ἀνάγειν καὶ τὴν ἐπιστήμην ἔχων οἷος τὸ ἐστὶ καὶ τὸς μήπω γνωρίμους ἀνάγειν, ὁ δὲ τινὰς ἔχων ἀνηγμένους τῶντων ἀνάγει μόνους, ὡς ἂν ἔχων τήρησιν ἀνάγειν ἀλλ' ἔν ἐπιστήμην. ὑπογράφει δὲ τὴν αὐτὴν ταύτην μέθοδον καὶ Θεοφράστου ἐν τῷ ἐπι- 30 γραφομένῳ περὶ Ἀναλύσεως Συλλογισμῶν. Alex. f. 115.

ἐν αὐτῇ λέγει τὴν ἐλάττωνα, διότι, ὡς εἶπον, περιέχει 47a ἐλάττων ὑπὸ τῆς μεῖζονος ὁμοίως ἐπὶ τῶν καταφατικῶν καὶ ἀπο- 15. φατικῶν. Ioh. Phil. f. LXXIX.

λέγει ἂν διὰ τῷ "δι' ὧν αὖτις περαίνονται" καὶ περὶ τῶν συμπε- 47a ρασμάτων τῶν λαμβανομένων ἐπὶ ταῖς ἐν μέρει προτάσεσιν· ἐν 17. οἷς καὶ συλλογισμαῖς ἐπὶ μέρους εἰληπτοῖς προτάσεις, ἐν τέτοις καὶ τὸ συμπέρασμα ἐν μέρει. τῷτο δὲ τὸ συμπέρασμα διὰ τῆς καθόλου περαίνει, διὰ τὸ ἀδύνατον εἶναι ἄνευ τῆς καθόλου γενέσθαι συλλο- γισμόν. Alex. f. 115 b.

40 ὁ δὲ ὅλον (τῷτο) ἐστὶ καὶ ἐφ' ὃ αὐτὸς παρατίθει παραδείγματος 47a τῷ μὴ ἐστὶς ἀναρριπνένης μὴ ἀναρριπνέας ἐστὶν. ἐξ ὧν δὲ ἐστὶ τι 24. ἀναρριπνέων, καὶ τὸ ἐκ τῶντων φέρεται· ἐκ καὶ τῶντων ἀναγκαστῶν μὲν τὸ ἐστὶς μέρος εἶναι ἐστὶν, καὶ μὴν συλλογιστικῶς δεδεικται, ἀλλ' ἐλλείπεισιν τινες προτάσεις πρὸς τὸ γενέσθαι συλλογισμόν, τῷτέστιν 45 ἔχῃ αὖ ἐδεῖ ληφθῆναι κείνῳ ἀλλ' αἱ ἰσοδυναμῶσαι ταῖς ἐξ ὧν ἂν δειχθῇ τι συλλογιστικῶς, τί δὲ καὶ παρῇ. ἂν δὲ εἰς ἐκείνας μεταληφθῶσιν αὖτις αἱ ἐγκείμεναι καὶ προσληφθῇ τὸ λείπον, συλλογισμὸς ἔσται. Alex. f. 117.

47^a δέδεικνυται ὅτι ἐν τοῖς περὶ τῶν τριῶν χημάτων ὅτι ἀδύνατον
23. ἐκ δύο μερικῶν συλλογισμῶν γενέσθαι, δέδεικνυται δὲ ὅτι αἱ ἀπροσ-
διόριστοι ἰσοδυναμῶσι ταῖς μερικαῖς· ἐν ὧν ταῖς ἐγκειμέναις προ-
τάσεσιν ἀπροσδιορίστοις ὕψαις τὸ ἀναγκαῖον ἢ συλλογιστικῶς συνήκῃ,
ἀλλὰ διὰ τὴν ὕλην αὐτήν. Ioh. Phil. f. LXXIX b.

47^b εἰπὼν πῶς δεῖ τὸς συλλογισμὸς ἀναγαγεῖν εἰς τὰ χήματα...
15. νῦν διδάσκει ὅτι γίνετο ἀπάτη παρὰ τὴν ὁμοιότητα τῆς τῶν ὅρων
θέσεως· πολλάκις γὰρ τῶν ὅρων συλλογιστικῶς κειμένων ἀρκεῖν
οἰόμεθα τῷτο εἰς συλλογισμῶν γενέσιν· πρότερον γὰρ ἐπὶ τῷ ἀναγ-
καίῳ καὶ τῶν ὅρων μὴ συλλογιστικῶς κειμένων ἐδόκει συλλογισμὸν
γίνεσθαι διὰ τὸ ἀναγκαῖον, ὡς ἐφ' ὧν παρέθετο ὑποδειγμάτων.
πολλάκις δὲ οἱ ὅροι συλλογιστικῶς κείνῃ, παραλείπετο δὲ τι τῶν
παραπεφυλαγμένων εἰς τὴν τῶν συλλογισμῶν γενέσιν· εἴτα ἀλη-
θὲς ὄντος τῷ συμπεράσματος, εἴ ὅταν τύχοι, οἰόμεθα καὶ συλλο-
γιστικῶς αὐτὸ συνήχθαι διὰ τὸ ὡς εἶπον συλλογιστικῶς κείνῃ τὸς
ὅρους, οἷον εἰ τὸ α' ἐπεὶ τῷ β' καὶ τὸ β' τῷ γ', ἥδη καὶ τὸ α' τῷ γ'
ἐπεὶ διὰ τὴν τῶν ὅρων θέσιν. τὸ δὲ ἔχ' ὅπως ἔχει· ἐπὶ πλείεσιν
γὰρ ἐλέγχεται ψευδὴς ὁ λόγος. λέγω δὲ ὅτω, φησὶν. ὁ Ἀριστομέ-
νης διανοητὸς ἐστὶν Ἀριστομένης· ἐστὶ γὰρ τῷ Ἀριστομένης διάνοια. ὁ
διανοητὸς Ἀριστομένης αἰεὶ ἐστίν· αἰεὶ γάρ ἐστιν ἡ τῷ Ἀριστομένης
διάνοια, εἰ καὶ ἄλλοτε ἐν ἄλλῳ. καὶ συναγεται ψευδὴς, ὁ ἄρα Ἀρι-
στομένης αἰεὶ ἐστίν. καίτοι οἱ ὅροι συλλογιστικῶς κείνῃ καὶ αἱ προτά-
σεις ἀληθεῖς εἰσὶν. ἡ μὲν ὅν δόκησις τῷ εἶναι συλλογισμὸν παρὰ
τὴν θέσιν τῶν ὅρων· ἀλλ' ἔκ ἥκει τῷτο μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ δεῖν
πάντως καθολικὴν εἶναι πρότασιν, ἐνταῦθα δὲ ἄμφω μερικαὶ εἰσὶν·
25 ἀπροσδιορίστοι γάρ. Ioh. Phil. f. LXXX.

47^b 23. ἄλλο ὑποδειγμα τῷ αὐτῷ τίθησιν. ἐν ὑποθέσει δὲ ὁ λόγος·
ὑπόκειτο γὰρ ὁ μὲν Μίκαλος μουσικὸς ὡν αὐρίον ἀποβαλεῖν μὴ τὴν
μουσικὴν, μὴ φθεῖρεσθαι δὲ αὐτόν. Ioh. Phil. f. LXXX b.

47^b 33. δέξει γὰρ μὴδὲν διαφέρειν ἀπροσδιορίστῳ προτάσει ἀντὶ καθο-
30 λικῆς χρήσεως, λέγω δὲ ἀντὶ τῷ εἰπεῖν πᾶς ἄνθρωπος ζῶν, ὅτι
ὁ ἄνθρωπος ζῶν. id. ib.

47^b 40. ἐπ' ἄλλο μεταβαίνει ἀμάρτημα. πολλάκις γὰρ καὶ συλλο-
γιστικῶς ἔκκειντο οἱ ὅροι καὶ τὴν θέσιν καὶ ἀληθεῖς εἰσὶν αἱ προτάσεις
καὶ μεῖζον πρότασις μία ἢ δύο παρεῖληπτο, παρὰ δὲ τὴν λέξιν ἢ
ἀμαρτία γίνετο· πολλάκις γάρ, φησὶ, τὰς ἔξεις ἀντὶ τῶν μετελη-
φόντων παραλαμβάνομεν, καὶ ἐντεῦθεν ψευδὴς γίνετο... ἐν μὲν ὧν
τῷ πρώτῳ καὶ τῷ δευτέρῳ χήματι τῶν ἔξεων ἐν τοῖς ὅροις κειμέ-
νων καὶ Ἀριστοτέλην συνήγετο τὸ ψευδὸς· αὐτῷ γὰρ δοκεῖ τῇ μεί-
ζονι ἀναγκαῖα ὅση ἐπεὶ τὸ συμπεράσμα, τῶν περὶ Θεόφραστον
40 ἔχ' ὅπως οἰομένων, ἀλλὰ τῇ ἐνδεχομένῃ, ὡς εἴρηκεν· ἐν μὲντοι τῷ
τρίτῳ χήματι καὶ τὰ πᾶσι δοκούντα παρὰ τὴν εἰρημένην αἰτίαν τὸ
ψευδὸς συναγεται. Ioh. Phil. f. LXXX b - LXXXI.

43^a 2. ἡ μὲν ὑγεία καὶ ἡ νόσος αἱ ἔξεις ἦσαν, τὸ δὲ ὑγιαίνει καὶ τὸ νοσεῖ
διαθέσεις καὶ τὰς ἔξεις. ὅταν ὦν τὸς ὅρους τῷτο ἐκτιθίμεθα, καὶ
κατηγορήσαντες τὸ ἄνθρωπον, ὃ τὰς ἔξεις αὐτὰς χρὴ λαμβάνειν
ἀλλὰ τὰς καὶ τὰς ἔξεις διαθέσεις· ἡ γὰρ ψευδὴ πρότασις ληφό-
μεθα ἢ ἀσυλλόγιστος ὁ λόγος ἔσται. Alex. f. 119 b.

ἀν ὧν μεταλάβωμεν ἀντὶ τῆς ὑγείας καὶ τῆς νόσου τὸ ὑγιαίνει 43^a
καὶ τὸ νοσεῖν, ἔκ ἔσται ἀναγκαῖα καθόλου ἀποφατικὴ ἀληθὴς ἢ λέ-
γεσθαι τὸ ὑγιαίνειν ἐξ ἀνάγκης ὁδὸν νοσεῖν. ἔνεστι δὲ καὶ ἐπὶ ταύ-
της τῆς συζυγίας τὰ αὐτὰ εἰπεῖν, ὅτι ὁδὸς ἢ πρότασις ἀπλῶς ἢ
5 λέγεσθαι ὑγεία καὶ παντὸς ἀνθρώπου, ὅτι μὴδὲ ἀληθὲς εἶναι δύνατο
τὸ πᾶς ἄνθρωπος ὑγεία ἐστίν. ὥστε διὰ τῷτο ὃ κάλῳς οἱ ὅροι εἰσὶ
κείμενοι, ἀλλὰ χρὴ μεταλαμβάνειν τὰς ἔξεις εἰς τὰ καὶ τὰς ἔξεις.
Alex. f. 120.

ἐὰν τὰς ἔξεις λαβὼν συμπλέξω ἐν γ' χήματι τὸν συλλογι- 43^a
σμὸν, συναγεται ψευδὴς συμπεράσμα, ὃ καθόλου αὐτὸ ἀλλὰ καὶ
ἐνδεχόμενον. οἷον ὑγείαν ἐνδέχεται μὴδὲν ἀνθρώπῳ ὑπάρχειν, νό-
σος παντὶ ἀνθρώπῳ ἐνδέχεται ὑπάρχειν, καὶ ὅσον ἐπὶ ταῖς προτάσε-
σιν ὑγείαν ἐνδέχεται μὴδὲ μὴ νόσον ὑπάρχειν. ἀλλ' ἔκ ἐνδεχεται,
ἀλλ' ἀνάγκη μὴ ὑπάρχειν. καὶ τὸ ἐνδεχόμενον ὦν ψευδὸς. Ioh.
Phil. f. LXXXI b.

αἴτιον δὲ τῷτο πάλιν τὸ μὴ κάλῳς εἰληφθαι τὸς ὅρους τὸς
ἄκρας τὸς κατηγορουμένους τῷ ἀνθρώπῳ· ὃ γὰρ τὴν ὑγείαν χρὴ λα-
βεῖν καὶ τὴν νόσον ἀλλὰ τὸ ὑγιαίνειν καὶ τὸ νοσεῖν· ὅπως γὰρ λαμβά-
νομένων αὐτῶν ἀληθεῖς αἱ προτάσεις ἐνδεχόμεναι καταφατικῶς κα-
θόλου, ἐκείνως δ' ἔστι... ἀξιοῖ δὲ καθόλου ἡμᾶς ἐν ταῖς τῶν τοῦ-
των συλλογισμῶν ἀναλύσεσι τὸς ὅρους ἐκτιθεμένους μὴ τὰς ἔξεις
αὐτὰς ἐκτιθεσθαι ἀλλὰ τὰ καὶ τὰς ἔξεις. σημειωτέον δὲ ὅτι γίνεται
ποτε ἀπάτη καὶ παρὰ τὸν μέσον μὴ τὸν αὐτὸν ἐν ἀμφοτέροις εἰλη-
φθαι ταῖς προτάσεσιν ἢ τῇ λέξει μόνον, οἷον ἀν ληφθῇ τὸ χρῶμα καὶ
παντὸς λευκοῦ, τὸ λευκὸν καὶ παντὸς κύκνου· ἐκείνῳ γὰρ τὸ χρῶμα καὶ
παντὸς κύκνου· ὃ γὰρ ὁ κύκνος χρῶμα. αἴτιον δ' ὅτι τὸ λευκὸν ὃ
ταῦτον ἐν ἀμφοτέροις ταῖς προτάσεσιν ἐλήφθη. Alex. f. 120 b.

ἐπ' ἄλλο τι μεταβαίνει, ὃ καὶ αὐτὸ δεῖ παρατηρεῖν ἐν τῷ ἀνά- 43^a
γειν τὸς συλλογισμὸς ἐπὶ τὰ χήματα... ὃ δεῖ, φησὶ, νομί-
33. ζειν ὅτι πάντῃ τε καὶ πάντως ὀνόματι δεῖ τὸς τρεῖς ὅρους τῷ συλ-
λογισμῷ σημαίνεσθαι· ἐστὶ γὰρ ὅτε ὀνόματος μὴ εὐπορῶντες λόγῳ
σημαίνωμεν τινὰ ἢ τινὰς τῶν ὅρων, οἷον εἰ βυληθείμεν δεῖξαι
ὅτι τὸ ἰσοσκελὲς τριγώνον αἱ τρεῖς γωνίαι δυσὶν ὀρθαῖς ἴσαι εἰσὶν.
πρῶτον μὲν ὦν αὐτὸ τὸ κατηγορούμενον ὅρα πῶς ἔχ' ἐνὸς ὀνομασίου
ἀλλὰ λόγος. ζητῶντες δὲ τὸν μέσον δι' ὃ δεῖ συμπεράναι τὸ πρό-
βλημα, ἐνταῦθα μὲν εὐπορῶμεν ὀνόματι αὐτὸν ἐκθέσθαι, λέγοντες
ὅπως "τὸ ἰσοσκελὲς τρίγωνον τρίγωνόν ἐστι, παντὸς τριγώνου αἱ τρεῖς
γωνίαι δυσὶν ὀρθαῖς ἴσαι εἰσὶν, τὸ ἰσοσκελὲς ἄρα τριγώνον αἱ τρεῖς
γωνίαι δυσὶν ὀρθαῖς ἴσαι εἰσὶν." ἐὰν δὲ τὴν μεῖζονα θελήσωμεν
κατασκευάσαι πρότασιν ποθεν, ὅτι παντὸς τριγώνου αἱ τρεῖς γωνίαι
δυσὶν ὀρθαῖς ἴσαι εἰσὶν, ἐκείνῳ δυνάμεθα ὀνόματι τὸν μέσον ἐκθέσθαι
δι' ὃ συναγεται τὸ συμπεράσμα, ἀλλὰ δεῖ λόγῳ αὐτὴν ἐρμηνεύειν·
οἷον ὅτι παντὸς τριγώνου αἱ τρεῖς γωνίαι δύο ταῖς ἐφεξῆς ἴσαι εἰσὶν,
πᾶσαι αἱ δύο ταῖς ἐφεξῆς ἴσαι ὅσαι δυσὶν ὀρθαῖς ἴσαι εἰσὶν, παντὸς
ἄρα τριγώνου αἱ τρεῖς γωνίαι δύο ὀρθαῖς ἴσαι εἰσὶν. Ioh. Phil.
f. LXXXII.

ἕτερον πάλιν θεωρήμα παραδίδωσιν. ὃ δεῖ, φησὶ, νομίζειν ὅτι 43^a
πάντως δεῖ κατ' εὐθείαν πτώσειν τὸς ὅρους ἐκτιθεσθαι... ἰσέον δὲ 40.

ὅτι ὅταν λέγῃ ἢ κατ' εὐθείαν ἢ κατὰ τινα τῶν πλαγίων τὸς ὅρους ἐκτίθεσθαι, περὶ τῶν ἐν ταῖς προτάσεσιν ὑποκειμένων λέγει· οἱ γὰρ κατηγορούμενοι αἰεὶ κατ' εὐθείαν τίθενται πτωσιν, καὶ ποτε πλαγία πτωσίς· εὐρεθὴν ἐν κατηγορουμένῳ, πάντως καὶ εὐθεῖα νοεῖται ἔξωθεν, ἢ πάντως διὰ τῶν ῥήματος, εἴγε πᾶν ῥῆμα εὐθείας ἐστὶ πτώσεως, 5 πλὴν τῶ μείλει καὶ μεταμέλει, οἷον Σωκράτης φιλοσοφῶντος ἡμᾶς ἀκροῶσθαι οἱ· ἐνεστὶ γὰρ ἐν τῷ δεῖν ἢ εὐθεῖα· ὁ δὲ γὰρ ἕτερον ἢ ἡμᾶς δεῖν ἐστίν... πρῶτον μὲν φησὶ τὸν μείζονα ὅρον, ἄκρον δὲ τὸν ἐλάττωνα· κατηγορηθῆσομένων δὲ φησὶν ἀντὶ τῶ κατ' εὐθείαν πτωσιν· ἐν ταύταις γὰρ εἰσιν αἱ κυρίως κατηγορίαι, λέγω δὴ τὸ 10 ὑπάρχειν τότε τῷδε, ὁ ἀνθρωπος ζῶν ἐστίν. καὶ ἕτω μὴ διδάσκαλος. οἶμαι δὲ ἀπλῆστον πᾶσαν κατηγορίαν λέγειν αὐτόν· εἰπὼν γὰρ ὡς αἰεὶ κατηγορηθῆσομένων ἀλλήλων, ἐπήγαγεν· ὁμοίως τὸ πρῶτον τῷ μέσῳ καὶ τῷδε τῷ ἐχάτῳ. εἰ δὲ τὸ κατηγορηθῆσομένον τὸ κατ' εὐθείαν ἐκκεῖσθαι αὐτῷ ἐσήμαινε, παρέλκον ἦν τὸ ἐπάγειν 15 ὁμοίως τὸ τε πρῶτον τῷ μέσῳ καὶ τῷδε τῷ ἐχάτῳ. Ioh. Phil. f. LXXXII.

48b ὁσαυτῶς, φησὶν, ἕκαστον τῶν ὄντων εἶναι λέγει, τοσαυταυτῶς 2. κατηγορεῖν ἄλλο ἄλλῳ ἐνδέχεται. λέγει δὲ ἕκαστον εἶναι κατὰ τῶν ὀνομάτων πτωσίς· λέγει γὰρ Σωκράτης ἐστίν, Σωκράτης ὄν- 20 τος, Σωκράτει εἶναι· ὁσαύτως ἔν ἕκαστον εἶναι λέγει δυνάμει καὶ ἀληθῶς εἶναι, τοσαυταυτῶς καὶ τὰς προτάσεις συμπλέκει δυνάμει, ἢ ἀμφοτέρως ὡσαύτως, ἢ τὴν μὴ ἕτως τὴν δὲ ἕτως. Ioh. Phil. f. LXXXII b.

48b καὶ ὁσαυτῶς συντεταγμένων ἀλλήλοις τῶν ὄρων ἐστὶν ἀληθὴς 4. εἰπεῖν εἶναι τὴν πρότασιν, τοσαυταυτῶς χρὴ τὸς ὅρους ἐν ταῖς προ- τάσεσι πειρᾶσθαι συμπλέκειν ἀλλήλοις καὶ λέγειν ὑπάρχειν τὸν ἕτε- ρον τῷ ἑτέρῳ. Alex. f. 122.

48b τῷδε κατ' εὐθείαν ὑπάρχειν τῷ β' τὸ α' (τῷδε γὰρ ση- 7. μαίνει αὐτῷ τὸ ἕχ' ὡς τὰ ἐναντία, ὡς εἴ τις ἔλεγε τὰ ἐναντία 30 πολέμια ἐστίν), ἀλλὰ κατὰ γενικὴν τῶν ἐναντίων μίαν ἐστὶν ἐπιστήμη... ἢ (τῷδε φησὶν) ὅτι ἕκ' ἐστὶ τοῖς ἐναντίοις ἐν τῷδε τὸ εἶναι, ἐν τῷ μίαν εἶναι αὐτῶν ἐπιστήμην, διὰ ὅδε κατ' εὐθείαν δύναται καθεῖσθαι, ὡς περ Σωκράτει τὸ εἶναι ἐστὶν ἐν τῷ ἀνθρωπῳ εἶναι, διό φαμεν Σωκράτης ἀνθρωπὸς ἐστίν. ἕχ' ἕτω δὲ καὶ τὴν μίαν εἶναι τῶν ἐναν- 35 τῶν ἐπιστήμην· διὰ ὅδε φαμεν τὰ ἐναντία ἐστὶν ἐπιστήμη, ἀλλὰ τῶν ἐναντίων. Ioh. Phil. f. LXXXII b.

48b τὸ "λέγεισθαι" φησὶν ἀντὶ τῶ κατ' εὐθείαν πτωσιν· αὐτὴ γὰρ 10. ἐστὶν ἡ ὀνομαστικὴ πτωσίς καθ' ἣν ἕκαστον εἶναι λέγει. id. ib.

48b τὴν ἐλάττωνα πρότασιν θέσθαι βυβλόμενος (ἥδη γὰρ ἐξέθετο τὴν 12. μείζονα εἰπὼν "ἡ σοφία ἐστὶν ἐπιστήμη") συνέπλεξε τὸς τρεῖς ὅρους εἰπὼν "τῷ ἀγαθῷ ἡ σοφία ἐπιστήμη ἐστίν." ἐπειδὴ γὰρ τὸ λέ- γειν "τῷ ἀγαθῷ σοφία ἐστίν" ἀσαφές πως ἐδόκει εἶναι, τί σημαί- νει τὸ σοφίαν εἶναι τῷ ἀγαθῷ βυβλόμενος δεῖξαι εἶπεν ὅτι ἡ τῷ ἀγαθῷ ἐπιστήμη ἡ σοφία ἐστίν· ὡς ἐπὶ πλέον εἶναι τὴν ἐπιστήμην 45 τῆς σοφίας. id. ib.

ἐν τῇ ἐκθέσει τῶν προτάσεων συνέπλεξε τῇ ἐλάττωι προτάσει αὐτὴν μείζονα καὶ κατηγορούμενον, συνθεῖς αὐτὴν τῷ μέσῳ, εἰπὼν

"τῷ δ' ἀγαθῷ ἐστὶν ἡ σοφία ἐπιστήμη." ἦν γὰρ ἡ πρότασις "ἡ τῷ ἀγαθῷ γινώσκεις ἐστὶ σοφία." ἢ γὰρ ἐπιστήμη καὶ τῇ σοφίᾳ συνήπτο, ὁ δὲ ἐστὶ τῷ μέσῳ ὅρος μέρος, ἀλλ' ἐστὶν ὁ κατηγορούμενος καὶ μείζων ὅρος· ἢ γὰρ σοφία ἐπιστήμη. παρ' ὃ καὶ ἀσαφές ἐστὶν ἡ λέξις γέγονεν. ὅτι γὰρ ὁ κατηγορούμενος ὅρος ἐστὶν ἡ ἐπιστήμη, ἐδήλωσε δι' ὅδε ἐπήνεγκε συμπεράσματος· γίνεσθαι γὰρ εἶπε συμπεράσμα καὶ τῷ ἀγαθῷ ἐπι- στήμην εἶναι, ὃ ἔκ' ἂν ἦν συμπεράσμα εἰ ἡ ἐπιστήμη συνήπτο τῇ σοφίᾳ, ὡς ἕνα καὶ μέσον ὅρον τὸν ὅλον εἶναι. δυνάμει τὸ "ἐπιστήμη" προσθεῖσθαι ὑπὲρ τῶ δεῖξαι ὅτι κατὰ γενικὴν πτωσιν λαμβανόμενον τῷ ἀγαθῷ ἡ σοφία κατηγορεῖται· ὅτι γὰρ ἐπιστήμη αὐτῆς ἡ σοφία, δυνάμει τὸ "ἐπιστήμη" καὶ ἀντὶ τῶ γινώσκεις εἰρηνέαι. Alex. f. 122 b.

ὁ βυβλὴν λέγειν τῷδε ἐστίν, ὅτι τὸ μὴ συμπεράσμα κατὰ γενικὴν 48b προσηνέκεται, ὃ κατ' εὐθείαν, ὡς περ καὶ ἡ ἐλάττω πρότασις· ὃ γὰρ 13. συνήπτο ὅτι τὸ ἀγαθὸν ἄρα ἐπιστήμη ἐστίν, ἀλλὰ τῷ ἀγαθῷ ἐστὶν ἐπιστήμη· ἡ μὲντοι μείζων πρότασις κατ' εὐθείαν προσηνέκεται· ἡ σοφία γὰρ, ἔφαμεν, ἐπιστήμη ἐστίν. Ioh. Phil. f. LXXXIII.

ἀντιγράφει τὰς προτάσεις, καὶ τὴν μὴ ἐλάττωνα κατ' εὐθείαν 48b συμπλέκει τὴν δὲ μείζονα κατὰ γενικὴν, καὶ τὸ συμπεράσμα πάλιν 15. κατὰ γενικὴν συνάγει. id. ib.

ἡ μὲντοι ἐλάττωνα κατ' εὐθείαν προσηνέκεται· τῷδε γὰρ ἐσθ' 48b μανεν εἰπὼν "ἀλλὰ τὸ ἀγαθὸν ταῦτα." ἕτω γὰρ ἐλέγομεν, τὸ ἀγα- 19. θὸν ποῖον ἐστὶν ἢ ἐναντίον. id. ib.

τὸ μὲντοι ἀγαθὸν ἕκαστον ἢ ἐναντίον εἶναι ἢ ποῖον κατ' εὐθείαν πτωσιν· τῷδε γὰρ ἐδήλωσε διὰ τῶ εἰπεῖν "ἀλλὰ τὸ ἀγαθὸν ταῦτα," 48b ὡς ἐμνημόνευσε· τὸ γὰρ ἀγαθὸν ἐναντίον ἢ ποῖον, ἀμφω κατ' εὐ- 26. θεῖαν. Alex. f. 123.

τῷδε κατ' εὐθείαν πτωσιν προσηνέκεται. καὶ ὅρα πῶς 48b τὸ κατηγορεῖσθαι τὸ κατ' εὐθείαν πτωσιν κατηγορεῖσθαι φησὶ, διὰ καὶ 24. ἀνωτέρω ἔλεγε τὸ ὡς αἰεὶ κατηγορηθῆσομένων" (p. 48 a 41) ἀντὶ τῶ κατ' εὐθείαν πτωσιν προσηνέκεται. Ioh. Phil. f. LXXXIII.

ἄκρον πάλιν εἶπε τὸν ἕκατον ὅρον τὸν ὑποκείμενον ἐν τῷ συμ- 48b περάσματι. εἰ δὲ τὸ ἀγαθὸν· κατὰ μὴ γὰρ τῷδε τὸ γένος αὐτὸ εἶναι 26. κατηγορεῖται, ἐν δὲ ταῖς προτάσεσιν ἔτε τέταρτος ἡ ἐπιστήμη ἔτε τῆς ἐπιστήμης τὸ γένος· τῷδε γὰρ δηλοῖ τὸ "κατὰ ἀλλήλων δὲ ὃ λέγει." Alex. f. 123.

τῷδε καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις σχήμασιν ἐν οἷς ἀποφατικὸν συνά- 48b γεται συμπεράσμα. γένος δὲ τὸ ἐν δευτέρῳ σχήματι μέσον ὅρον 33. ἐκάλεσεν, διότι καθολικωτέρως ἐστὶν ἀμφοτέρων τῶν ἄκρων... ὁ δὲ καὶ ἐντεῦθεν ὅτι ὃ τῆς ἀκριβείας τῶν πραγμάτων κατα- γίνεται, ἀλλὰ τῷ ὑποδείγματι θεῖται· ὁ δὲ γὰρ ὅτι, ὡς περ ἐστὶν θεῶ καιρὸς ὃ πρὸς αὐτὸν ἀλλὰ πρὸς τὰ ὑπ' αὐτῷ γινόμενα, ἕτω καὶ ὅσον χρόνος ἐστὶν πρὸς ἐκείνα. Ioh. Phil. f. LXXXIV.

κατὰ τὸ τῷδε εἰπεῖν πάλιν ἀποφατικὸν συλλογισμὸν παράδειγμα 48b ἐν τρίτῳ σχήματι ἐκτίθει, ὡς ἐκέτι ἐπὶ τῷδε τῷ παραδείγματι 35. τῷ μέσῳ ὅρος γένος τέστιν ἔχοντος, ὅτι μηδὲ κατηγορεῖται. ἢ ὅτι ἐπὶ τῆς ἀποφατικῆς προτάσεως εἶπε μόνος τὸ "λέγεσθαι πῶς πρὸς αὐτὸ τὸ γένος," ἀλλ' ἐπὶ τῷ προβλήματι ὅλον· ὁ γὰρ μέσος ἐν τῷ δευτέρῳ σχήματι ἀμφοτέρων τῶν ἐν τῷ προβλήματι ὄρων κατη-

γορήμενος αἴτιος τῆ ἀποφατικῆς συμπεράσματος, ἐν πᾶσι δὲ ἐν οἷς ἀποφατικὸν τι συνάγει· τῷ κ^τ χέσιν τινα καὶ κ^τ πτωσὶν συντάττεσθαι τῷ ἀναιρημένῳ ἐν τῷ προβλήματι τὴν μέσον ἢ καταφατικῶς ἢ ἀποφατικῶς, ἢ ἐσον· οἱ ὅροι πάντως κατ' εὐθείαν πτωσὶν ἀλλήλοις συντιθέμενοι, ἀλλὰ ὅπως ὡς ἐπὶ τῶν προειρημένων 5 παραδειγμάτων δείκνυσι. καὶ ἀπ' ἀρχῆς παρεωράσθαι καὶ εἶναι ἀμάρτημα ἐν τῇ λέξει, γραφέντος ἀντὶ τῆ "τῷ λέγεσθαι πως πρὸς αὐτὸ τὸ μέσον" τῆ "τῷ λέγεσθαι πρὸς αὐτὸ τὸ γένος." Alex. f. 123 b.

43 b δ βύλετο ἐν τούτοις εἰπεῖν τὸτο ἐξιν, ὅτι ἐν μὲν τῇ ἐκθέσει τῶν ὥρων ἐν οἷς ζητῶμεν τὰ ὑπάρχοντα καὶ τὰ ἐπόμενα, κατ' εὐθείαν 40 δεῖ πτωσὶν ἐκτίθεσθαι τὰς ὁρμὰς, ἐπειδὴ μὲντοι συμπλέκωμεν ἀλλήλοις, ἵνα τὰς τῶ συλλογισμῶ προτάσεις ποιήσωμεν, κατὰ τινα τῶν τῶ ὀνόματος πτώσεων καὶ ἢ μόνον κ^τ τὴν εὐθείαν. τὸ γ^τ "κ^τ τὰς κλήσεις τῶν ὀνομάτων" ἀντὶ τῆ κ^τ τὰς εὐθείας· αὐτὸ γὰρ εἰσι καθ' ἃς ἕκαστος κέκλητο. Ioh. Phil. f. LXXXIV.

43 b δ καὶ καθόλου παραινέει δεῖν ποιεῖν, τὰς μὲν ὁρμὰς ἐκτίθεσθαι κ^τ τὰς 41 κλήσεις τῶν ὀνομάτων, ταῦτέστι κ^τ τὰ ὀνόματα (τὰς γ^τ πτώσεις ἢ εἶναι ὀνόματα εἶπεν ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας (c. 2), συμπλέκειν δὲ αὐτὰς ἐν ταῖς προτάσεσιν κ^τ τὰς ἀρμοζύσας πτώσεις. Alex. f. 126.

49 a καίτοι τὰς πέντε ἐξέθετο πτώσεις χωρὶς τῆς κλητικῆς· ὁ γ^τ 4 πρόσφορος τῷ ἀποφατικῷ λόγῳ. πῶς ἔν φησὶν "ἢ εἴ πως ἄλλως πίπτει τὸνομα;" μήποτε ἔν ἐπειδὴ πολλάκις καὶ ῥήμασι χρωμέθα ἐν τοῖς ὑποκειμένοις ὅροις, οἷον τὸ φιλοσοφεῖν ἀγαθὸν ἐξιν, διὰ τούτου εἶπε τὸ "ἢ εἴ πως ἄλλως πίπτει τὸνομα;" καὶ γ^τ ταῦτα ὀνόματά εἰσι 25 τῶν ῥημάτων, διὰ καὶ μ^τ ἄρθρων λέγει. Ioh. Phil. f. LXXXIV.

49 a εἰπὼν περὶ τῆς κ^τ τὰς πτώσεις τῶν ὥρων συμπελοκῆς, λέγει 6 νῦν περὶ τῆς ιδέας αὐτῶν, ὅτι ἢ ἀεὶ ἐκ τῆς ἐσίας λαμβάνοντι ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἄλλων κατηγοριῶν. id. ib.

49 a ταῦτέστιν ἢ κατὰ τι τῶν εἰδῶν, οἷον Σωκράτης λευκός, ἢ κ^τ 30 γένη, οἷον Σωκράτης κέρωσαι ἢ πεποῖν, πᾶσα ἐστὶν μ^τ ποιότητος, καὶ ἀποφατικῶς, ὅδε μὲν ἐστὶν μ^τ ποιότητος ἐξιν. καὶ αὐτὸ μὲν ἀπλᾶ ἐκ τῶν συμβεβηκότων κατηγορία ἢ πῆ ἢ ἀπλῶς, συμπεπλεγμένα δὲ ὡς ὅταν εἴπω Σωκράτης βαδίζων μανθάνει· συνέπλεξε γ^τ τῷ ποσῷ τὸ ποῖον. ἢ ἔν τούτῳ φησι τὸ συμπεπλε- 35 γμένα, ἢ ὅτι ἐν ἐνὶ ὅρῳ τῷ κατηγορημένῳ δύο κατηγορίας συμπλέκειν, καὶ ἐν τῇ ὅλῃ προτάσει συμπλέκειν, ἵνα τὴν μὲν τῶν ὥρων ἐξ ἄλλης κατηγορίας λάβωμεν τὴν δὲ ἐξ ἄλλης. id. ib.

49 a ἢ ὡς μέλλων περὶ τῶν διαρίζεσθαι ταῦτα φησι, ποῖαι μὲν 9 τῶν κατηγοριῶν ἰδίᾳ κατηγορεῖσθαι δύνανται ἢ μὴν συμπεπλεγμέ- 40 νως, ποῖαι δὲ καὶ συμπλέκεσθαι δύνανται. ἢ ἡμῖν τούτου ποιεῖν παρακελεύει, ἵν' ὡμεν προπαρασκευασμένοι καὶ τούτῳ. Ioh. Phil. f. LXXXIV b.

"ἐπισκεπτόμενον δὲ ταῦτα καὶ διαρίζον βέλτιον." ἐπεὶ τῶν συγκειμένων ἐν ταῖς κατηγορίαις τὰ μὲν μίαν πρότασιν ποιεῖ τὰ δ' ὁ 45 μίαν, ἐξὶ δὲ τῶν ἰδίᾳ κατηγορημένων ἀληθῶς τὰ μὲν καὶ συνθέντας ἀληθῶς κατηγορεῖν, τὰ δὲ συνθέντας ἢ ἐξιν ἀληθῶς κατηγορεῖν, περὶ τῶν ἀξιῶν ἄμενον δεῖν ἐπεσκεπθῆναι. ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν

ἄλλων ὧν τὰ κεφάλαια ἐκτίθετο· καὶ αὐτὰς μὲν γ^τ ἐν τῇ περὶ Ἑρμηνείας, ἐπὶ πλέον δὲ ὁ Θεόφραστος ἐν τῇ περὶ Καταφάσεως περὶ τῶν λέγει. Alex. f. 124.

"τὸ δ' ἐπαναδιπλῶμενον," ὁ ἐστὶ τὸ οἷς λαμβανόμενον, ὅτε 49 a ἀπλῶς τὸ προστιθέμενον καὶ προσκατηγορούμενον. τούτο γ^τ καὶ αὐτὸ τὸ 11 ὄνομα δηλοῖ τὸ τῆς ἐπαναδιπλώσεως. ἐστὶ δὲ ὁ ἐπαναδιπλῶμενος ἐν ταῖς προτάσεσιν ὁ μέσος ὅρος· ὅτος γ^τ γίνετο προσκατηγορούμενος ἐπαναδιπλωθείς. ὅ φησι δὲ δεῖν ἐν ταῖς ἀναλύσει τῶν τούτων συλλογισμῶν τῷ μέσῳ ὅρῳ τὸ δεύτερον λαμβανόμενον καὶ 10 ἐπαναδιπλῶμενον συντάσσεσθαι, ὡς οἷς εἶναι τὴν μέσον λεγόμενον, ἀλλὰ τῷ πρώτῳ, ταῦτέστι τῷ μεῖζονι καὶ κατηγορημένῳ. Alex. f. 124 b.

ὅμοιον τούτοις ἐστὶ καὶ τὸ "ὁ τραγέλαφος δοξασθὲν ἢ μὴ ὄν." 49 a σφόδρα δὲ συντόμως εἰρημένον ἀσάφειαν ἔχει· μόνον γ^τ ἔλαβε τὸ 24

15 ἐπαναδιπλῶμενον τῷ ὑποκειμένῳ κατηγορούμενον, παραλιπὼν τῷ κατηγορημένῳ προσκεῖσθαι αὐτὸ δεῖν. ἐστὶ γ^τ τὸ συμπεράσμα τὸ "τραγέλαφος δοξασθὲν ἢ μὴ ὄν," ὁ δὲ συλλογισμὸς, τραγέλαφος μὴ ὄν, τὸ μὴ ὄν δοξασθὲν ἢ μὴ ὄν· ἐφ' αἷς προτάσεσι τὸ συμπεράσμα τὸ "τραγέλαφος δοξασθὲν ἢ μὴ ὄν." τινὲς δὲ ἔκυσαν ὅπως· 20 ὁ τραγέλαφος μὴ ὄν, τὸ μὴ ὄν μὴ ὄν ἢ μὴ ὄν, τραγέλαφος ἄρα μὴ ὄν ἢ μὴ ὄν. ὅμοιον παράδειγμα τοῖς προειρημένοις καὶ τὸ ἀνθρώπος φθαρτὸν ἢ αἰδιότῳ. ἐστὶ γ^τ συμπεράσμα ἔχον ἐπαναδιπλῶμενον τὸ αἰδιότῳ, δηλὸν ὡς διὰ μέσου ὅρου τῷ αἰδιότῳ γεγονότος καὶ δεδειγμένον. Alex. f. 125.

τρίτον ὑπόδειγμα, ὁ τραγέλαφος μὴ ὄν, τὸ μὴ ὄν δοξασθὲν ἢ μὴ ὄν, ὁ τραγέλαφος ἄρα δοξασθὲς ἐξιν ἢ μὴ ὄν. παραλείπεται τὸ δοξασθὲν. Ioh. Phil. f. LXXXIV b.

ἔοικε μὲντοι ταῦτ' ἐν λέγειν ἐπικατηγορούμενόν τε καὶ ἐπαναδι- 49 a πλῶμενον· ἐπήνεγκε γ^τ τὸ "πρὸς τῷ ἄκρῳ τὴν ἐπαναδιπλωσιν θε- 25 τέον." Alex. f. 125.

ἐν μέρει συλλογισμῶς εἶπε τὰς ἔχοντες ἀπλῶς ἔχοντας τὸ κατη- 49 b γορήμενον ἀλλὰ μ^τ προδήκης τῆς δηλώσεως τί τότε ἢ πῆ ἢ πῶς. 2 ταῦτα γ^τ καὶ τὰ τῶν δηλωτικῶν προσκειμένα τῷ κατηγορημένῳ μερικώτερον αὐτὸ ποιεῖ. Alex. f. 126.

δεῖ, φησὶν, ἐν ταῖς ἀναλύσει τῶν συλλογισμῶν, ὑπὲρ τῶ 49 b εὐκολώτερον ἀναλύειν, μεταλαμβάνειν τὰ ἐν τοῖς ὅροις κείμενα 3. εἰς τὰ τὸ αὐτὸ δυνάμενα. τὸ αὐτὸ δὲ δύναται καὶ ὀνόματα ὀνόμασι καὶ λόγοι λόγοις καὶ ὀνόματα λόγοις. ἐπεὶ ἔν ἢ ἐν ταῖς λέξεσιν ὁ συλλογισμὸς τὸ εἶναι ἔχει ἀλλ' ἐν τοῖς σημαινομένοις, σημαίνει δὲ λόγοις ὀνόματα ταῦτ' ὅταν ὦσιν οἱ ὅροι διὰ λόγων εἰλημμένοι, ἀναλύοντας χρὴ εἰς τὰ ἴσον τοῖς λόγοις ὀνόματα δυνάμενα καὶ σημαίνοντα ταῦτ' ἐν προηγούμεναις μεταλαμβάνειν τὰς ὁρμὰς· ῥαῖον γ^τ ἢ ἀνάλογον τῶν συλλογισμῶν καὶ τὰς προτάσεις καὶ ἢ εὐρεῖς τὰ σχήματος καθ' ὃ ἡρώτητο γίνετο ὀνομάτων ὕψων ὥρων καὶ μὴ λόγων... 4 Ἀριστοτέλης μὲν ἔν ὅτω περὶ τῶν κ^τ τὰς λέξεις μεταλήψων ἀποφαίνετο, οἱ δὲ νεώτεροι ταῖς λέξεσιν ἐπακολυθῶντες, ἕκαστοι δὲ τοῖς σημαινομένοις, ὁ ταῦτ' ἐν φασὶ γίνεσθαι ἐν ταῖς εἰς τὰς ἰσοδυναμίας λέξεις μεταλήψων τῶν ὥρων. id. ib.

49b ἐπειδὴ πολλάκις τῶν ἀρχαιοτέρων τινὲς ἢ καὶ οἱ προσδιαλεγό-
14. μνοι ἔ τας δύο προτάσεις τῆ συλλογισμῶ λέγουσιν, ὡς καὶ ἔμ-
προθεν εἶρηται, ἀλλ' ἔξιν ὅτε τὴν ἐλάττωνα μόνην εἰπόντες εὐθὺς
ἐπάγουσι τὸ συμπέρασμα, διδάσκει ἡμᾶς πῶς καὶ τέτοις ἀναλύσο-
μεν τὰς συλλογισμῶς. Ioh. Phil. f. LXXXV b.

49b τὸ "ἴσως" προσέθηκε λέγων "ἀλλ' ἔ παντὶ ἴσως" ἔ διὰ τῆς
19. ἐκκειμένου ὅρου, ἀλλὰ διὰ τὸ ἐ ἀδιόριστον ἀληθεύει καὶ ἐπὶ τῇ κα-
θόλῃ, ὡς περ γε καὶ ἐπὶ τῇ ἐπὶ μέρος. Alex. f. 127.

49b τυτέξιν ἐὰν ἡ μείζων πρότασις ἢ α' β' μερική εἴη, καὶ τε
20. καθόλῃ εἴη ἢ ἐλάττω ἢ β' γ' καὶ τε μερική, ἐνδέχεται τὸ α' μηδενὶ
ὑπάρχειν τῷ γ'. Ioh. Phil. f. LXXXVI.

49b τὸ "καθ' ἑ" ἀντὶ τὸ β' λέγειν ἀληθῶς ἀντὶ τῇ καὶ παντὲς ἀνα-
23. γείον. id. ib.

προσупακχεύον ὅτι τὸ α'. ἔξιν δὲ τὸ καθ' ἑ ἀν, ὡς ἔφαμεν,
ἴσον τῷ καὶ παντὲς καθ' ἑ τὸ β'. πρόσκειται δὲ τὸ "ἀληθῶς," ἐπεὶ 15
δύναται καὶ παντὲς μὴ κατηγορεῖσθαι, ψευδῶς δέ. Alex. f. 127 b.

49b τὴν ἀσυλλόγιστον ἀναλαμβάνει συζυγίαν, ὑπερβατικῶς δὲ
25. ἔξιν ἢ λέγει· εἰ μέντοι τὸ α' λέγει καὶ παντὲς καθ' ἑ τὸ β' λέγει.
εἰ ἔν ὅτῳ ἔχουσιν ὥστε τὴν ἐλάττωνα πρότασιν ἀπροσδιόριστον εἶναι,
ἐνδέχεται, φησί, τὸ α' ποτὲ μὴ ἔ παντὶ τῷ γ', ποτὲ δὲ ἐνδὲν ὅλως 20
ὑπάρχειν. Ioh. Phil. f. LXXXVI.

49b ὁ λέγει τοιαύτων ἔξιν, ὅτι ἐν ταῖς τοιαύταις προτάσεσιν αἱ
27. δυνάμεις τὰς τρεῖς ὁρους ἐν αὐταῖς ἔχουσιν, ὅποια εἰσιν αἱ ἐξέθετο
νῦν (ὅποια εἰσιν αἱ καὶ πρόσληψιν ὑπὸ Θεοφράστου λεγόμεναι·
αὐτὴν ἢ τὰς τρεῖς ὁρους ἔχουσι πῶς· ἐν ἣν τῇ καθ' ἑ τὸ β' παντός, 25
κατ' ἐκείνους καὶ τὸ α' παντός, ἐν τοῖς δύο ὁροις, τῷ τε β' καὶ τῷ α',
τοῖς ὠρισμένοις ἤδη πῶς περιεληφθῇ καὶ ὁ τρίτος, καθ' ἑ τὸ β' κα-
τηγορεῖται, πλὴν ἔχ ὁμοίως ἐκείνοις ὠρισμένους φανερός), ἐν δὴ
ταῖς τοιαύταις προτάσεσιν αἱ τῇ λέξει μόνον τῶν κατηγορικῶν δια-
φέρειν δοκῶσιν, ὡς ἔδειξεν ἐν τῷ περὶ Καταφάσεως Θεόφραστο, 30
φησὶν ὅτι ἢ ὅτῳ λαμβανομένη ὅτι καθ' ἑ τὸ β' παντός, κατ'
ἐκείνους τὸ α' παντός, σημαίνει καθ' ὅν τὸ β' λέγει, καὶ πάντων τέ-
των λέγει καὶ τὸ α'. τῷτο ἢ ἐδείχθη· διὸ εἰ μὴ εἴη τῷ β' τὸ καὶ παντὲς
προσκειμένον, καὶ τὸ α' καὶ παντὲς ἔξιν τῷ β'. ὅτῳ δὲ καὶ καθ' ὅν
κατηγορεῖται τὸ β' κατηγορηθῆσεται καὶ τὸ α'. εἰ δὲ μὴ εἴη τὸ β' τὸ καὶ 35
παντὲς προσκειμένον ἐν τῇ καὶ πρόσληψιν προτάσει, ἀλλ' ἀδιόριστος
λαμβάνοιτο, ἔκτειν τὸ α' καὶ παντὲς κατηγορηθῆσεται τῷ β'. ὅτῳ
δὲ ἀντὶ πρόσληψιν, ἀσυλλόγιστος ἢ συμπλοκή... ὁ μέντοι Θεό-
φραστος ἐν τῷ περὶ Καταφάσεως τὴν καθ' ἑ τὸ β', τὸ α', ὡς ἴσον
δυναμὴν λαμβάνει τῇ καθ' ἑ παντὲς τὸ β', κατ' ἐκείνους παντὲς 40
τὸ α'. Alex. f. 128.

49b ἐπειδὴ διὰ παντὲς τῇ βιβλίῳ διὰ τῆς τῶν ζοιχείων ἐκθέ-
33. σεως τὴν διδασκαλίαν ἐποίησατο, ἵνα μὴ τις ὑπονοήσῃ ὅτι ἡ
τῶν ζοιχείων θέσις αἰτία ἐστὶ τῇ συλλογιστικῇ εἶναι τινὰς τῶν
συμπλοκῶν ἢ ἀσυλλόγιστος, αὐτὸ τῷτο διδάσκει ὅτι ἔ περὶ τὴν 45
ἐκθεσιν τῶν ζοιχείων τὰ συμβάντα συμβέβηκε. Ioh. Phil.
f. LXXXVI.

ἐκθεσιν μὴ λέγει τὴν τῶν ὅρων καταγραφὴν. Alex. f. 128.

τὸ ἔν "ὡς περ καὶ τὸ αἰσινανέξιν τὴν μανθάνοντα λέγοντες" 50a
σημαίνει ὅτι πολλάκις διδάσκοντες τι ἔκ αἰσινανέξιν τὰς δειξίς 1.
ποιήμεθα τοῖς μανθάνουσιν ἐπὶ αἰσινανέξιν παραδειγμάτων. Alex.
f. 129.

ὁ βάλει διὰ τέτων δειξίς ἐκείνῳ ἔξιν, ὅτι ἐπειδὴ τῶν συλ- 50a
λογισμῶν οἱ μὴ ἀπλοῖ εἰσὶν οἱ δὲ σύνθετοι, καὶ καθόλῃ οἱ μὴ ἐκ προ- 5.
συλλογισμῶ δεικνύνται ὡς αἱ προτάσεις ἔκ ἄμεσοι ἐν αὐτοπίσται,
οἱ δὲ ἐν δὲ δέοντι προσυλλογισμῶν διὰ τὸ ἄμεσος τε εἶναι καὶ αὐτο-
πίστος τὰς προτάσεις, ἔ δεῖ, φησὶν, ἀγνοεῖν ὅτι ὅταν ἐκ προσυλλο-
γισμῶ περαινῇται τις συλλογισμὸν, ἔ πάντως καθ' ἑν καὶ τὸ αὐτὸ
χῆμα πάντα συνάγει τὰ συμπεράσματα, ἀλλ' ἔξιν ὅτε ἐν τοῖς
δύο ἢ καὶ τοῖς τρισίν... ἐπειδὴ δὲ τῶν προσυλλογισμῶν τὸ συμ-
πέρασμα λαμβάνοντες καὶ ἐπισυνάπτοντες ἑτέραν πρότασιν ὅτῳ
τὴν συλλογισμὸν πλέκομεν, ἐκείνῳ ἐπισημαίνει χρῆ, ὡς καὶ ὁ Ἀλέξαν-
δρος φησιν, ὅτι εἰ μὴ ἐν τρίτῳ χῆματι εἴη ὁ προσυλλογισμὸς, ἔξ
αὐτῷ δὲ ἐπὶ τὸ πρῶτον μεταβαίνωμεν, αἰ κατὰθεν δὲ τὴν πρό-
τασιν προσιθέμεναι. Ioh. Phil. f. LXXXVI.

τὸ "εἴτα διαλεχθεὶς ὅτι ἔκ ἔξιν μία δύναμις τῶν ἐναντίων" 50a
ἴσον ἐστὶ τῷ δειξίς καὶ συλλογισαίτο ὅτι μὴ ἔξιν τῶν ἐναντίων μία 20.
δύναμις· τῷτο ἢ σημαίνει τὸ ἔ πᾶσα δύναμις τῶν ἐναντίων.
μὴ γεγονότος δὴ πρὸς αὐτὸ συλλογισμῶ ἔκ ἀνάγκης ἀν γένοιτο.
τῷτο δὲ καὶ αὐτὸς διὰ τῇ "τῷτον μὴ ἔκ ἔξιν ἀναγαγεῖν τὴν λόγον"
εἶρηκε· συλλογισμὸς ἢ ἔκ ἔξιν· τίθενται μὴ ἔκ ἔξιν ἀναγκαῖον, ἔ
μὴν διὰ συλλογισμῶν, ἀλλὰ διὰ τὴν ἐμολογίαν τὴν ἐξ ἀρχῆς.
τὸ δὲ "ὅτι μία δύναμις τῶν ἐναντίων" ἔξιν ἀναγαγεῖν· διὰ συλ-
λογισμῶν ἢ ἐκείνῳ ἐδείχθη, ὡς ἡμεῖς ἐφθάκαμεν δεδειχέναι. καὶ
τέτε ἀνάγκης ἀν εἴη τῇ ὅτι μία δύναμις ἔξιν. τῷτο δ' εἶρηκεν
ὡς ἴσον τῷ "ὅτι μία δύναμις ἔξιν"· λείπει δ' ἀντὶ τῇ λέξει καὶ τὸ
τῶν ἐναντίων. τὸ δ' "ἴσως" προσέθηκεν ὅτι μὴ πάντως τῷτο διὰ
συλλογισμῶν δεικνύνται, ἀλλ' ἔξιν καὶ αὐτὸς ὡς ἐναργὲς δι' ὑποθέ-
σεως καὶ διὰ συνθήκης λαβεῖν... ὅτι μὴδὲ πᾶν τὸ μεταλαμβάνον-
μενον διὰ κατηγορικῶ δεικνύνται συλλογισμῶ, ἀλλ' ἔξιν πολλάκις καὶ
διὰ τὴν ἐναργίαν τίθενται, ὡς ἐκ τῇ προειρημένῃ παραδείγμα-
τος δὴλον· τὸ ἢ μὴ δύναται συνυπάρχειν ὑγείαν καὶ νόσον ὅντα
ἐναντία ὡς ἐναργὲς προσλαμβάνεται ἀλλ' ἔκ ὡς δεδειγμένον διὰ
συλλογισμῶν. καὶ Θεόφραστος δὲ ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Προτέρων
Ἀναλυτικῶν λέγει τὸ προσλαμβάνονμενον ἢ δι' ἐπαγωγῆς τίθεται
ἢ καὶ αὐτὸς ἐξ ὑποθέσεως ἢ δι' ἐναργείας ἢ διὰ συλλογισμῶν.
Alex. f. 131.

διαφέρειν δέ, φησὶν, οἱ εἰς ἀδύνατον ἀπάγοντες τῶν ἐξ ὁμο- 50a
λογίας, ὅτι οἱ μὴ εἰς τὸ ἀδύνατον ἀπάγοντες τὴν πρόσληψιν, ὅπερ 32.
ἔκ ἀποδεικνύουσιν, ἔκ ἐκ συνθήκης λαμβάνουσιν ὁμολογούμενον ἀλλ'
ἐξ αὐτῆς τῆς ἐναργείας μαρτυρούμενον, ἐκείνοι δὲ ἐκ συνθήκης.
Ioh. Phil. f. LXXXVIII.

περὶ τέτων ὑπερτίθει μὴ ὡς ἔξιν ἐπιμελέσθην, ἔ μὴν φέ- 50a
ρεῖ αὐτὸ σύγγραμμα περὶ αὐτῶν. Θεόφραστος δ' αὐτῶν ἐν τοῖς 40.
ἰδίοις Ἀναλυτικοῖς μνημονεύει, ἀλλὰ καὶ Εὐδόκιμος καὶ τινες ἄλλοι
τῶν ἐταίρων αὐτῶν. λέγει δ' ἀντὶ τῆς τε διὰ συνεχῶν, ὁ καὶ συνημ-

μένον λέγει, καὶ τῆς προσλήψεως ὑποθετικῆς, καὶ τὴς διὰ τῷ δια-
ρετικῷ τε καὶ συνευγεμένῳ, ἢ καὶ τὴς διὰ ἀποφατικῆς συμπλοκῆς.
εἰ ἄρα ὅτοι τῶν προειρημένων, παρὰ τὴς εἰρημένης εἰεν ἂν καὶ οἱ
ἐξ ἀναλογίας, καὶ ὅς λέγουσι καὶ ποιότητα, τὴς ἀπὸ τῷ μᾶλλον καὶ
ἤττον, καὶ ὁμοίως καὶ εἴ τινας ἄλλαι τῶν ἐξ ὑποθέσεως διαφοράι προ-
τάσεων εἰσι, περὶ ὧν ἐν ἄλλοις εἴρηται. ἐκεῖνο δὲ ἄξιον ἐκ τῆς
λέξεως ἐπισημῆναι, ὅτι συλλογισμὸς μὴ ἀπλῶς ἢ λέγει τὴς
ὑποθετικῆς εἶναι, περαινέειν μέντοι καὶ αὐτὸς λέγει, ὥσπερ προειρή-
καμεν. Alex. f. 131 b - 132.

50 b λέγει τὸτο περὶ τῷ δ' τῷ ἐν τῷ δευτέρῳ χήματι, ὅς ἐκ κα- 10
8. θόλης καταφατικῆς τῆς μείζονος καὶ ἐπὶ μέρους ἀποφατικῆς τῆς
ἐλάττονος ἐπὶ μέρους ἀποφατικῶν συνάγει, καὶ περὶ τῷ ἔκτῳ τῷ ἐν
τῷ τρίτῳ χήματι, ὅς καὶ αὐτὸς ἐκ καθόλου καταφατικῆς τῆς ἐλάτ-
τονος καὶ ἐπὶ μέρους ἀποφατικῆς τῆς μείζονος ἐπὶ μέρους ἀποφατι-
κῶν συνάγει. δείκνυσι μὴ γὰρ τὸ ἐπὶ μέρους ἀποφατικῶν πρόβλημα 15
ἐν τοῖς τρισὶ χήμασιν· ἀλλ' οἱ προειρημένοι συλλογισμοὶ ἢ δύνανται
εἰς ἄλλα χήματα ἀναχθῆναι τῷ τῇ μὴ ἀναγωγῇ καὶ τῇ ἀνάλυσιν
τῇ ἐκ τινος χήματος εἰς ἄλλο χήμα δι' ἀντιστροφῆς γίνεσθαι, τῶ-
των δὲ μᾶλλον δέκνυται δύνανται δι' ἀντιστροφῆς, ἀλλ' ἀμφο-
τέρως διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, ὡς ἐδείχθη. τὸτο καὶ 20
αὐτὸς προὖν γνωρίζον ποιήσει. Alex. f. 132.

50 b τὸ "ἔτε γὰρ ἀντιστροφὴν τὸ α' β'" εἴρηκεν ὅτι ὅδ' ὅλως
31. ἀντιστρέφει ἡ καθόλου (καθόλου γὰρ καὶ) ἡ α' β' καταφατικῇ, τῇ δὲ
καταφατικῇ καθόλου ἡ ἐπὶ μέρους καταφατικῇ ἀντιστρέφει, ἀλλ'
ὅτι αὐτῇ ἢ ἀντιστρέφει· αὐτὴ γὰρ κυρίως ἀντιστρέφειν λέγονται αἱ 25
αὐταῖς ἀντιστρέφουσαι... διὰ τὸτο δὴ εἶπεν "ἔτε γὰρ ἐπιδέχεται
ἀντιστροφὴν." ἔτε καὶ εἰ γένοιτο ἀντιστροφὴ καὶ ληφθεῖ ἢ ἐπιδέχεται
ἡ καθόλου καταφατικῇ ἀντιστροφὴν (ἐπιδέχεται) δὲ τῇ τῆς ἐπὶ μέρους
καταφατικῆς, συλλογιστικῇ ἔτι ἡ συζυγία· γίνεσθαι γὰρ ἐν πρώτῳ
χήματι συζυγία ἔχουσα ἐπὶ μέρους καταφατικὴν τὴν μείζονα τὴν 30
β' α', ἐπὶ μέρους δὲ ἀποφατικὴν τὴν ἐλάττονα τὴν α' γ', ἥτις καὶ
ἀσυλλόγιστος ἐστίν. δύνανται τὴς καὶ ὅπως ἀκῶσαι τὸ "ἔτε γενομέ-
νης ἔσται συλλογισμὸς," ἀντὶ τῷ ἔτε εἰ μὴ συγχωρηθεῖ τὴν κα-
θόλου καταφατικὴν ἀντιστρέφειν ἑαυτῇ, ὅδ' ὅπως ἔσται συλλογισ-
μὸς· καὶ γὰρ καὶ ὅπως ἀσυλλόγιστος ἡ συζυγία. ἔσται γὰρ ἐν πρώτῳ 35
χήματι ἡ μὴ μείζων πρότασις καθόλου καταφατικῇ ἡ α' β', ἡ δὲ
ἐλάττω ἐπὶ μέρους ἀποφατικῇ· ἀδύνατον δὲ τῆς ἐλάττονος ἀπο-
φατικῆς ὕψους συλλογισμὸν ἐν πρώτῳ γενέσθαι χήματι. Alex.
f. 132 b.

51 a τὸ "ἐκὼν ἐπεὶ ἀντιστρέφει τὸ γ' πρὸς ἑκάτερον" ἴσον ἐστὶ τῷ 40
4. ἐπεὶ ἀμφοτέραι αἱ προτάσεις ὅσαι καθόλου καταφατικῇ ἀντιστρέ-
φουσι, δυνήσονται ἢ ἂν θελήσωμεν αὐτῶν ἀντιστρέφειν καὶ ἀναγα-
γεῖν τὸν συλλογισμὸν ἐπὶ τὸ πρῶτον χήμα. Alex. f. 133.

51 a ἄλλο πάλιν ἡμᾶς διὰ τῶν διδάσκει. πολλὰ καὶ συλλογισ- 45
11. μενοι, δεῖξαι βυλόμενοι ὅτι ὅδε τῶδε ἢ ἐξ ὁρισμῶς, ἢ πάντως
ὅλον τὸν ὁρισμὸν ἀνασκευάσαι βυλόμεθα ἄλλα μὲν τῶν ἐν
τῷ ὁρισμῷ. ἐν ὅν τῷ ἀνασκευάζειν ὅτι ὅδε τῶδε ἢ ἐξ ὁρισμῶς,
ἢ θετόν, φησὶν, ὅλον τὸν ὁρισμὸν ὅρον (δυχερῶς γὰρ ὅπως εὐρίσκομεν

μέσον δι' ὃ δείξομεν τὸν ὁρισμὸν ὅλον τῷ ὁρισμῷ μὴ ὑπάρχοντα),
ἀλλ' ὅτι περὶ ἂν εἴη τῷ ὁρισμῷ κακῶς εἰλημμένον, τὸτο θετόν
ὅρον. Ioh. Phil. f. LXXXVII b.

ὁ δὲ, φησὶν, ἅπαντας τὴς ὑποθετικῆς συλλογισμῶς πειράσθαι 51 a
ἀναλύνειν εἰς τὰ χήματα, ἀλλὰ μόνον αὐτῶν τὴν πρόσληψιν, καὶ 16.
ὁ συνημμένον ἔκτι, διὰ τὸ μὴ διὰ συλλογισμῷ δείκνυται ἀλλ'
ἐξ ὁμολογίας λαμβάνεσθαι. ὑποθετικῆς δὲ φησὶν ἐν τέτοις ἢ πάν-
τας ἀλλὰ τὴς ἐξ ὁμολογίας καλυμμένους, λέγω δὴ τὴς λαμβάνον-
τας καὶ συνθήκην τὸ συνημμένον, ὥσπερ αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης ἐν
τῇ περὶ Οὐρανῶ (2 11) περὶ τῶν χημάτων τῶν ἄστρον κατε-
σκευάσεν. id. ib.

τῶν τῶν τὸ πρῶτον καὶ τρίτον χήμα· περὶ τῶν τῶν γὰρ νῦν τῶν 51 a
λόγον ποιεῖ. εἴτε ὅν, φησὶν, ἐκ τῶ πρώτου εἰς τὸ τρίτον μεταλα- 22.
βεῖν βυλόμεθα τὰς προτάσεις εἴτε ἀνάπαλιν, πάντως τὴν ἐλάτ-
τονα ἀνάγκη ἀντιστρέφειν. id. f. LXXXIX.

αὐτὸς ταχέως εἶπε τὴν αἰτίαν, "ὑδετέρα γὰρ τῶν προτάσεων 51 a
ἐκ τῆς ἀντιστροφῆς καθόλου." δεῖ μὴ γὰρ, εἰ μέλλοι συλλογισμὸς 32.
ἔσεσθαι, καθόλου τινὰ πρότασιν εἶναι, ἢ γίνεσθαι δὲ καθόλου πρότασις
ἀντιστραφείσης τῆς καθόλου καταφατικῆς, ἢ μόνον ὅσον τε ἀντι-
στρέφει. καίτοι ὅδ' εἰ αὐτὴ καθόλου ἀντιστρέφει, ἢ ἢ δὲ δύνατο ἢ
ἀνάλυσιν γενέσθαι εἰς τὸ τρίτον χήμα, ἐκ τῶ δὲ μὴ ἀμφοτέρως
ἀντιστραφεῖν, μὴ ἀντιστρέφειν δὲ τὴν ἑτέραν. Alex. f. 133 b.

πρὸς τὸ συλλογίζεσθαι καὶ κατασκευάζειν τι ἢ ἀνασκευάζειν 51 a
δύνανται διὰ συλλογισμῷ διαφέρειν φησὶ τὸ εἰδέναι διακρίνειν καὶ 5.
χωρίζειν τὰς προτάσεις τὰς ἀποφατικῶν μὴ ἔχουσας τὸ χήμα ὕψους
δὲ καταφάσεις ἀπὸ τῶν ἀποφάσεων. λέγει δὲ περὶ προτάσεων
ἃς Θεόφραστος καὶ μετάθεσιν λέγει. εἴρηκε δὲ καὶ αὐτὸς περὶ τῶν
ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας (c. 10). id. f. 134.

ἡ δὲ δεῖξις δι' ἀναλογίας, ἥτις ἐστὶ δεῖξις ὑποθετικῇ καὶ αὐτῇ, 51 b
ἡ δὲ ἀναλογία τοιαύτη... ἀσαφὴς ἡ λέξις ἐστίν, ὅτι δεῖξις ἐν τῷ 10.
δύνανται βαδίζειν καὶ ἐπίστασθαι τὸ ἀγαθὸν ἐμπεριεχόμενον δυνάμει
τὸ ἐστίν, ἐξῆς προσέλαβεν "ὥς καὶ τὰ ἀντικείμενα," ὡς ἢ καλλίον
γε ταῦτα ἀντικείμενα λαβεῖν, περὶ ὧν λέγειν αὐτῷ προσέκειτο,
ἢ τὰ συναληθευόμενα, ἢ ἢ ὅντα ἀντικείμενα φαντασίαν ἀντικεί-
μένων παρέχει. ἢ δὲ ταῦτα τό τε δύνανται μὴ βαδίζειν καὶ τὸ 35
ἐπίστασθαι τὸ μὴ ἀγαθόν. παραλείπων δὴ καὶ τὸ δεῖξαι εὐθέως ὅτι καὶ
τῶν ἑκάτερον, τὸ μὴ δύνανται μὴ βαδίζειν ἴσον ἐστὶ τῷ ἐξὶ δυνά-
μενος μὴ βαδίζειν, τὸ δὲ ἐπίστασθαι τὸ μὴ ἀγαθόν τῷ ἐξὶν ἐπιστάμε-
νος τὸ μὴ ἀγαθόν, οἷς ὁμοίον ἐστὶ τὸ ἐξὶν ἢ λευκόν, πρῶτον ἔλα-
βεν αὐτὸς τὰς κυρίως ἀποφάσεις τὰς ἢ δύνανται βαδίζειν καὶ ἢ
ἐπίστασθαι τὸ ἀγαθόν, καὶ ἐδείξεν ὅτι ἢ ἢ δύνανται βαδίζειν ἴση ἐστὶ τῇ
ἐκ ἐξὶ δυνάμενος βαδίζειν. id. f. 134 b.

ἐπὶ σαφέστερον ὑπόδειγμα μετάγει τὸν λόγον, δεικνύς ὅτι ἐκ 51 b
ἐξὶ ταῦν ἡ ἀπλή ἀπόφασις τῇ ἐκ μεταθέσεως καταφάσει. Ioh. 25.
Phil. f. LXXXX b.

τὸ λεγόμενον τοῦτον ἂν εἴη. πᾶσα πρότασις καὶ πᾶς λόγος 51 b
ἀποφατικὸς ἀληθεύει κατὰ τινος ἢ ὡς κατάφασις ὧν ἢ ὡς ἀπό- 32.
φασις... δύνανται καὶ τοιαῦτον εἶναι τὸ "εἰ ὅν καὶ πάντες ἢ φάσις ἢ

ἀπόφασις, εἰ κ' πάσης προτάσεως καὶ κ' παντὸς ἀποφαντικῆς λέγει ἀληθεύει· τὸ ἢ καταφατικὸν αὐτὸ ἢ ἀποφατικὸν εἶναι. τὰ δ' ὅπως λεγόμενα ὄντες ἀποφαντικοὶ λόγοι καὶ προτάσεις ἔκ εἰσιν ἀποφάσεις· ἐδείχθη γὰρ τῷτο. εἰ γὰρ μὴ τῷ κειμένῳ, ὅ· ἄλλω τινὸς καταφάσεις ἂν εἴεν. ἐπεὶ ὅν πάσης καταφάσεως ἀπόφασις ἔστιν, καὶ τῶν ὅπως λεγομένων ἔστιν ὃ τῷτο· ἀποφάσεις ἔσονται αἱ λέγεσθαι ὅ· ἔστιν ὃ τῷτο· τῆς μὲν γὰρ ἔστιν ὃ λευκὸν ἢ ἔκ ἐξι λευκόν, τῆς δ' ἔστιν ὃ ἀγαθόν ἢ ἔκ ἐξιν ὃ ἀγαθόν, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως ἔχουσαι. Ἀριστοτέλης μὲν ὅν τῆς Σωκράτης λευκὸς καταφάσεως ἀπόφασιν λέγει τὴν Σωκράτης ἔκ ἐξι λευκός, ὃ τὴν Σωκράτης ἔστιν ὃ λευκός. εἰσὶ δὲ οἷς δεκεὶ μὴδὲ μὴδὲ ἢ ὅπως λαμβανόμενῃ ἀπόφασις εἶναι (μὴ γὰρ ὀφείλειεν τὸ ἀποφατικὸν πρὸ τῷ ἔστιν μὴδὲ πρὸ τῷ κατηγορημένῳ τίθεσθαι μόνον) ἀλλ' ἢ ἀπόφασις ἢ τὸ ἀποφατικὸν πρὸ πάσης τῆς καταφάσεως τε καὶ προτάσεως ἔχουσα κείμενον. Alex. f. 135 b.

καλῶς προσέθηκεν τὸ “πῶς,” ὅτι ἔκ ἀπλῆς ἐστὶν κατάφασις ἀλλ' ἐκ μεταθέσεως· πάσης δὲ καταφάσεως ἔστι τις ἀπόφασις· καὶ τῆς ἄρα λεγούσης ἔστιν ὃ ἀγαθόν, ἥτις δέδεικεν κατάφασις ὅσα, ἀπόφασις ἔστιν ἢ ἔκ ἐξιν ὃ ἀγαθόν. Ioh. Phil. f. LXXXX b.

51 b
36. πρὸκειται μὲν διδάξαι ὅτι τῆς ἀπλῆς καταφάσεως ἔκ ἐστιν ἀπόφασις ἢ ἐκ μεταθέσεως κατάφασις, ὡς χρησιμεύοντος ἡμῶν τῷτο εἰς τὰς τῶν συλλογισμῶν ἀναλύσεις, ἵνα μὴ καταφατικὸν ἐκ μεταθέσεως πρόβλημα οἰκνέοντες ἀποφατικὸν εἶναι, εἰς ἀποφατικὸν ἀναλύειν συλλογισμόν πειραθῶμεν. τῷτο μὲν ὅν τὸ προκείμενον ἦν τῷ Ἀριστοτέλει· εἴτα πρὸς τὴν τῷτο δέειξιν ἔλεγε τὸν αὐτὸν δυνάμει βαδίζειν καὶ μὴ βαδίζειν, καὶ ἐπιστήμονα τῷ ἀγαθῷ εἶναι καὶ τῷ μὴ ἀγαθῷ, ὡς αἱ μὲν ἦσαν ἀπλᾶς καταφάσεις αἱ δὲ ἐκ μεταθέσεως, καὶ ὅτι ὃ ταυτὸν ἐστὶ τὸ μὴ ἐπίστασθαι τὸ ἀγαθόν καὶ ἐπίστασθαι τὸ μὴ ἀγαθόν, ὡς ἢ μὲν ἀπλῆ ἐστὶν ἀπόφασις ἢ δὲ κατάφασις ἐκ μεταθέσεως. ἐπεὶ ὅν ὅπως ἐμνήσθη τίνες τε ταυτὸν δύνανται τῶν ἀπλῶν καὶ τῶν ἐκ μεταθέσεως καὶ τίνες ὃ ταυτὸν, διὰ τῷτο βύλεται μεταξὺ περὶ τῆς ἀκολουθίας τῶν ἀπλῶν προτάσεων καὶ τῶν ἐκ μεταθέσεως ἡμᾶς διδάξαι, καὶ ἅπερ ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας (c. 10) ἠνέξατο περὶ τῆς ἀκολουθίας αὐτῶν, ταῦτα σαφῶς ἐνταῦθα διδάσκει. Ioh. Phil. f. LXXXXI.

52 a
12. εἰπὼν ὅπως ἔχουσιν αἱ ὑπάλλῃλοι προτάσεις ἐν τῷ διαγράμματι, ζητεῖ νῦν ὅπως ἔχουσιν καὶ αἱ διαγωνίαι, καὶ φησὶν ὅτι τὸ μὲν α' καὶ γ' ὅδεποτε τῷ αὐτῷ ὑπάρξει, τῷτέστιν ἀμφοτέρω αἱ καταφάσεις, ἢ τε ἀπλῆ καὶ ἢ ἐκ μεταθέσεως. . . εἰ ὅν μέλλει συνοῖσιν τὰ ἐνταῦθα λεγόμενα τοῖς ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας, ὡς ὁ Ἀλέξανδρος φησιν, ὅταν λέγῃ ὁ Ἀριστοτέλης ὅτι τὸ α' γ' ὅδεποτε τῷ αὐτῷ ὑπάρξει, τῷτέστιν αἱ καταφάσεις, ἢ ὡς ἐπὶ τῶν ἀπροσδιορίστων ἀποφάσεων ἐξακυσσόμεθα ἢ ὡς ἐπὶ τῶν μερικῶν ἀποφάσεων (καὶ γὰρ αἱ ἀπροσδιορίστοι ταῖς μερικαῖς ἰσοδυναμῶσιν), ἀλλ' ὡς ἐπὶ τῶν προσδιορισμένων καταφάσεων. ὅτι δὲ ὡς ἐπὶ τῶν ἀπροσδιορίστων ἐνταῦθα ἔν λόγον ποιεῖ, ἐδήλωσε καὶ ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας· ἐκθεῖς γὰρ τῶν ἀπροσδιορίστων προτάσεων τὸ διάγραμμα, καὶ εἰπὼν ποῖα ἀκολουθῶσιν ἀλλήλαις καὶ ποῖα ὄν, ταῦτα

μὲν ὅν φησὶν. (p. 19 b 31), “ὥσπερ ἐν τοῖς Ἀναλυτικαῖς εἰρησιν, ὅτω τέτακται,” ὡς δὴ τῷτο τῷ γράμματι προτέρω γεγραμμένον. ἀπορήσει δ' ἂν τις πῶς ἀνωτέρω μὲν ἀμφοτέρως τὰς καταφάσεις συναληθεύειν ἔλεγε, τὴν τε ἀπλῆν καὶ τὴν ἐκ μεταθέσεως (ὃ γὰρ αὐτός, φησὶ, δύνανται βαδίζειν καὶ μὴ βαδίζειν, καὶ ἐπιστήμονα τῷ ἀγαθῷ καὶ τῷ μὴ ἀγαθῷ), ἐνταῦθα δὲ φησὶ τὸ α' γ' μὴδὲποτε τῷ αὐτῷ ὑπάρχειν, λέγω δὴ τὴν ἀπλῆν κατάφασιν καὶ τὴν ἐκ μεταθέσεως, τὴν ἔστιν ἐξ ὅλων λευκόν καὶ τὴν ἔστιν ἐξ ὅλων ὃ λευκόν (ἀδύνατον γὰρ τὸ αὐτὸ λευκὸν εἶναι καὶ ὃ λευκόν), καὶ πάλιν ἄνω μὲν ἔλεγε μὴ ταυτὸν εἶναι τὸ μὴ ἐπίστασθαι τὸ ἀγαθόν καὶ ἐπίστασθαι μὴ ἀγαθόν, τῷτέστι τὴν ἀπλῆν ἀπόφασιν καὶ τὴν ἐκ μεταθέσεως κατάφασιν, καὶ ἔμπαλιν, ἐνταῦθα δὲ ἔδειξε ὅτι ταῖς καταφάσεσιν ἔπονται αἱ ἀποφάσεις· ἰστέον ὅν ὅτι πρῶτον μὲν ὃ ταυτὸν ἐστὶ τὸ λέγειν μὴ εἶναι ταυτὸν τόδε τῷδε καὶ τὸ λέγειν ἔπεσθαι τόδε τῷδε. id. f. LXXXXI b.

15 λέγοι δ' ἂν ταῦτα ἐπὶ τῶν διωρισμένων προτάσεων· αὐτῷ γὰρ εἰσιν αἱ τὴν ἀντίφασιν ποῖσαι, ἐπεὶ τὰς γε ἀδιορίστους ὅδε κωλύει πάσας συναληθεύειν. Alex. f. 138.

ὡς ἔχουσι φησὶν ἀκολουθίας ἐπὶ τῶν ἐκ τρίτου προσκατηγορευμένων αἱ ἐκ μεταθέσεως πρὸς τὰς ἀπλᾶς, ὅπως ἔχουσι καὶ αἱ φερῶντες πρὸς τὰς ἀπλᾶς. ταύτας γὰρ ὁλοῖ δια τὸ εἰπεῖν, πρὸς τὰς κατηγορίας. Ioh. Phil. f. LXXXXII.

κατηγορίας εἶρηκεν ἥτοι τὰς ἀντικατηγορίας καὶ ἀκολουθίας, ὅτι ὁμοίως πρὸς τὰς ἀντικατηγορίας καὶ ἀκολουθίας, ἢ τὰς τὸ ἀπλῆν τε καὶ αἱ φερῶντες εἰσὶ, κατηγορησας καταφατικῶς ἢ ἀποφατικῶς. καὶ κατηγορίας εἶπε τὰς ἔστιν ἴσον καὶ ἔκ ἐξιν ἴσον. ἂν γὰρ τὴν φερῶντικὴν ἀντίφασιν ὑποτάξωμεν τῇ ἀπλῇ ἀντίφασει, τῇ μὲν ἀποφάσει τὴν κατάφασιν τῇ δὲ καταφάσει τὴν ἀπόφασιν, ὁμοίαι αἱ ἀκολουθίαι τῇ προτάσει ἔσονται ταῖς μικρῷ πρότερον ἐπὶ τῆς μεταθέσεως ἀντιφάσεσι· ταῖς μὲν γὰρ καταφάσεσιν αἱ ἀποφάσεις αἱ καὶ ταύτας τεταγμέναι ἀκολουθήσουσιν ἐξ ἀνάγκης, ἐκείναι δὲ ταῖς ἀποφάσεσι πάντως αἱ καταφάσεις. Alex. f. 138 b.

πρὸς τὸ ἐξ ἀρχῆς ἀνέδραμε, λέγω δὴ ὅτι τῆς ἀπλῆς καταφάσεως ἔκ ἐστιν ἀπόφασις ἢ ἐκ μεταθέσεως κατάφασις, ἀλλ' ἢ ἀπλῆ ἀπόφασις. τῷτο δὲ, φησὶ, μάλιστα δῆλον ἔστι ἐπὶ τῶν τοιούτων ὅλων, αἵτινες τοῖς μὲν τοῖς αὐτοῖς ὑπάρχουσιν τοῖς δὲ ἔκ ὑπάρχουσιν. Ioh. Phil. f. LXXXXII b.

ἀσάφειαν ἢ ἑξίς ἔχει τῷ τὰς προτάσεις μὴ συνήθως εἰλῆσθαι, μήτε τὰς καταφατικὰς μήτε τὰς ἀποφατικὰς. εἰπὼν γὰρ ὅτι ἔκ ὁ αὐτὸς τρόπος τῷ δεικνύειν ἐκάτερον, θέλων τὰς προτάσεις παραθέσθαι καὶ δεῖξαι ὅτι ἄλλος ὁ τρόπος τῆς τῷ ἀποφαντικῷ δείξεως καὶ ἄλλος τῆς τῷ καταφαντικῷ, εἶπεν “οἷον ὅτι ὁ ἂν ἢ ζῶν, ἔκ ἐξιν λευκὸν ἢ ἐνδόχεον μὴ εἶναι λευκόν.” ἀπὸ κοινῆς γὰρ τὸ “ἐνδόχεον μὴ εἶναι λευκόν” εἶπε τὸ ὅτι ἂν ἢ ζῶν· ἴσον γὰρ αὐτῷ δύνανται ταῖς ὅδε ζῶν λευκὸν ἐστὶ καὶ ὅδε ζῶν ἐνδόχεον λευκὸν εἶναι, ἢ μὲν ὅσα καθόλου ἀποφατικῇ ὑπάρχουσα, ἢ δὲ καθόλου ἀποφατικῇ ἀναγκαῖα. Alex. f. 139.

τὴν ἀπόφασιν τέθεικε τὴν ἐκ μεταθέσεως, λέγω δὴ τὴν ὅδε ἀνθρωπὸς ἐκ μαθητῶν. ταῦτα ὅν, φησὶ, δεικτέον διὰ τῶν εἰρημένων

πρῶτων τρόπων. ἔτσι δὲ εἰσιν ἂν τε β' τῷ πρώτῳ χήματος καὶ οἱ πρῶτοι τῷ β' δύο· διὰ τούτων γ' μόνων τὸ καθόλου ἀποφατικὸν ἐδείκνυτο.

Ioh. Phil. f. LXXXIII.

“τὸ δὲ μὴ εἶναι μυστικὸν ὁ ἄνθρωπος” ἴσον ἐστὶ τῷ ὑδεῖς ἄνθρωπος μυστικός. τούτῳ δὲ φησὶ δείκνυσθαι καὶ τὸς προειρημένους 5 τρόπους τρεῖς· εἰσὶ δὲ ἔτσι. Alex. f. 140.

52^a 39. ἀνάλαμβάνει πάλιν τὰ περὶ τῆς ἀκολουθήσεως τῶν προτάσεων, τῶν τε ἀπλῶν καὶ τῶν ἐκ μεταθέσεως. ἐπειδὴ γὰρ ἀνωτέρω ἐπὶ ὕλης τινὸς ἐγυμναζε τὴν λόγον, ἔχον λευκὸν λαβὼν καὶ ἔχον ἐ λευκόν, ἐνταῦθα καθολικωτέραν ποιῶν τὴν δεξιὴν ἐπὶ τῶν 10 χελῶν προάγει τὴν ἀκολουθίαν. Ioh. Phil. f. LXXXIII.

52^a 40. ἐπαγγέλλει μὲν ἔν τούτοις περὶ τῶν ὑποθετικῶν συλλογισμῶν διαλαβεῖν, τίνες τε εἰσὶ καὶ πόσα τούτων τὰ εἶδη, ὅ φανέει δὲ ὑδαμὺ περὶ αὐτῶν πραγματευσάμενος, ὡς οἱ ἐξηγηταὶ φασιν.

Ioh. Phil. f. LXXXVIII.

52^b 33. Διὰ τῆς ἡμᾶς ἐν τῷ προτέρῳ βιβλίῳ τί τέ ἐστιν ὁ συλλογισμὸς καὶ ὅτι ἐν τρισὶ χήμασιν οἱ συλλογισμοὶ μόνον γίνονται, καὶ ὅτι διὰ δύο μόνων προτάσεων οἱ ἀπλοὶ, καὶ ὅτι ἐν μὲν τῷ α' χήματι τῆς ἐλάττονος μὲν ὕψους καταφατικῆς τῆς μείζονος δὲ καθόλου, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ ἀνομοιοχημόνων ὕψων τῶν δύο καὶ καθόλου τῆς 20 μείζονος, ἐν δὲ τῷ γ' τῆς ἐλάττονος ὕψους καταφατικῆς, καὶ ἔτι μεθοδὸν ἡμῶν παραδόντες εἰς ποῖα δεῖ βλέπειν ἐν τῷ καταφατικῶς συλλογίζεσθαι καὶ εἰς ποῖα ἐν τῷ ἀποφατικῶς, ἔτι δὲ πῶς δεῖ λαμβάνειν τὰς πρὸς ἕκαστον συλλογισμὸν προτάσεις, ἐν τούτῳ τῷ βιβλίῳ, δευτέρῳ ὄντι τῆς πραγματείας, βύλεται παραδόναι τὰ λεί- 25 ποντα εἰς τὴν συλλογιστικὴν πραγματείαν. διδάσκει γὰρ ὅτι ἐν τισὶ τῶν συλλογισμῶν πλείω εἰσὶ τὰ συμπεράσματα, καὶ ὅτι ἐξ ἀληθῶν μὲν προτάσεων ἀδύνατον δεῖχθῆναι ψεύδους, ἐκ δὲ ψευδῶν ἐνδέχεται ἀληθές, εἴτε ἀμφοτέρων εἴτε καὶ τῆς ἑτέρας μόνης, καὶ τί ἐστὶ τὸ ἀντιζέφειν συλλογισμὸν, καὶ ἄλλα τινά. καὶ πρῶτον ἀπάν- 30 των δείκνυσσι τίνες τῶν συλλογισμῶν διὰ τῶν αὐτῶν προτάσεων πλείω συνάγασιν συμπεράσματα, καὶ φησὶν ὅτι τῶν συλλογισμῶν οἱ μὲν καθόλου τι συνάγασιν οἱ δὲ μερικόν, καὶ οἱ μὲν καθόλου πάντες αἰεὶ πλείω συνάγασιν, τῶν δὲ μερικῶν οἱ καταφατικοὶ μόνον· οἱ γὰρ τὸ μερικόν ἀποφατικὸν συνάγοντες ὅ συνάγασιν πλείω τῷ ἑνός, 35 διότι ἔκ ἀντιζέφει τὸ μερικόν ἀποφατικόν, ὡς μεμαθήκαμεν, τὰ δὲ λοιπὰ τρία ἀντιζέφουσι, τὸ μὲν καθόλου καταφατικόν πρὸς τὸ ἐν μέρει καταφατικόν, τὸ δὲ καθόλου ἀποφατικόν πρὸς ἑαυτὸ, καὶ ἔτι τὸ μερικόν καταφατικόν πρὸς τὸ μερικόν καταφατικόν, ὥστε ἕκαστος τῶν ταῦτα συναγόντων συλλογισμῶν πλείω συνάγει, αὐτὸ 40 τε τὸ συμπεράσμα καὶ τὸ τούτῳ ἀντιζέφον. καὶ τὸ μὲν πλείω συνάγεσθαι συμπεράσματα κοινῇ ἐστὶν ἡ εἰρημένη αἰτία, λέγω δὴ ἡ τῆς ἀντιζέφου ἐπὶ τε τῶν καθόλου καὶ τῶν ἐν μέρει συλλογισμῶν. ἐστὶ δὲ καὶ ἄλλη αἰτία ἀποδόναι ἰδίως ἐπὶ τῶν καθόλου, ὅτι τὰ μερικὰ ὑπὸ τῶν καθόλου περιέχονται· διὰ τούτου γὰρ καὶ πλείω συνάγασιν οἱ 45 συλλογισμοὶ ἔτσι συμπεράσματα, οἷον ἐπὶ τῷ πρώτῳ ἀναποδείκνυται συνάγει, ὡς εἴρηται, τό τε συμπεράσμα καὶ τὸ τούτῳ ἀντιζέφον, πρὸς δὲ τούτοις συναχθήσονται καὶ ἄλλα πολλὰ συμπεράσματα τι-

θεμένων τε ὑπὸ τὴν μέσον ὅρον καὶ τῶν ὑπὸ τὸ συμπεράσμα, τατέσι τῶν ὑπὸ τὴν ἐλάττονα, οἷον ἐστὶ συλλογισμὸς τὸ α' καὶ πάντες τῷ γ', τὸ γ' καὶ πάντες τῷ β'. συνάγει γὰρ τὸ α' παντὶ τῷ β' καὶ τὸ β' παντὶ τῷ α'. ἔτι δὲ εἰ τεθείη τὸ μὲν δ' ὑπὸ τὸ β', τὸ δὲ ε' ὑπὸ τὸ γ', καὶ τούτων ἑκάτερον ἐστὶ τῷ α', οἷον ὅσα παντὶ ἐμφύχῳ, ἐμφύχον παντὶ ζῳῇ καὶ ὅσα παντὶ ζῳῇ καὶ ζῳὸν τινὶ ὅσῃ. ἐὰν ἔν θῶμεν ὑπὸ τὸ ἐμφύχον τὸ φυτόν, ὑπὸ δὲ τὸ ζῳὸν τὸν ἄνθρωπον, καὶ ἐπὶ τούτων συναχθήσονται συμπεράσματα· εἰ γὰρ ὅσα παντὶ ἐμφύχῳ, ἐμφύχον παντὶ φυτῷ καὶ ὅσα παντὶ φυτῷ, καὶ πάλιν εἰ ὅσα παντὶ ζῳῇ, ζῳὸν δὲ παντὶ ἀνθρώπῳ, καὶ ὅσα παντὶ ἀνθρώπῳ. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῷ δευτέρῳ ἀναποδείκνυται διάφορα συναχθήσονται συμπεράσματα, οἷον ὅσα ὑδεμιᾷ ποιότητι, ποιότης πάσῃ ἔξει, καὶ ὅσα ὑδεμιᾷ ἔξει καὶ ἔξει ὑδεμιᾷ ὅσῃ. πρὸς δὲ τούτοις ἄλλα συναχθῶσι συμπεράσματα τιθεμένων πάλιν τῶν ὑπὸ τὴν μέσον καὶ τῶν ὑπὸ τὴν ἐλάτ- 15 τωνα. ἔγω γὰρ ὑπὸ μὲν τὴν μέσον, λέγω δὴ τὴν ποιότητα, διάθεσις, ὑπὸ δὲ τὴν ἐλάττονα, λέγω δὴ τὴν ἔξιν, ἐπιστήμη· πάλιν ἔν ἐρεῖς ὅσα ὑδεμιᾷ ποιότητι, ποιότης πάσῃ διαθέσει καὶ ὅσα ὑδεμιᾷ ἔξει. ἐπεὶ γὰρ τὸ συμπεράσμα ἦν ἡ ὅσα ὑδεμιᾷ ἔξει, πλέξομεν ὅτως· ὅσα ὑδεμιᾷ ἔξει, ἔξει πάσῃ ἐπιστήμῃ καὶ ὅσα ὑδεμιᾷ ἐπιστήμῃ. καὶ ταῦτα μὲν ἐν α' χήματι. ἐπὶ δὲ τῷ β', φησὶν, ἔκ ἐστι συλλογισμάς θέντας ὑπὸ τὴν μέσον ἀλλὰ μόνον τὰ ὑπὸ τὸ συμπεράσμα, τατέσι τὴν ἐλάττονα ὅρον, οἷον ἔγω τὸ α' ὁ μέσος τῷ μὲν β' μὴδενί, τῷ δὲ γ' παντὶ· συνάγει γὰρ τὸ β' ὅδενι τῷ γ'. ἐὰν ἔν θῶμεν τὸ δ' ὑπὸ τὸ γ', πάλιν πλέξομεν τὸν δεύτερον ἀναποδείκνυται· ἐπειδὴ γὰρ συνήχθη ὅτι τὸ β' τῷ γ' ὅδενι, τὸ δὲ γ' τῷ δ' παντὶ, τὸ γὰρ δ' ὑπὸ τὸ γ' ἐστὶ συνάγει τὸ β' ὅδενι τῷ δ'. αὐτὸ δὲ ὑπὸ τὴν μέσον ἐστὶν, ὅ δὲ δύναται θῆναι καὶ συλλογισμάς τῷ μείζονος δηλονότι, λέγω δὴ τῷ β', μείζονος φυλαττομένης· εἰ γὰρ τεθείη τὸ ε' ὑπὸ τὸ α', ὁ δὲ μὲν ὅτι δύναται ἀντιζέφαι τὴν α' β' πρότασιν καὶ πλέξαι δεύτερον ἀναποδείκνυται, τὸ β' ἐν ὅδενι τῷ α', τὸ α' παντὶ τῷ ε' καὶ τὸ β' ὅδενι τῷ ε'· ἀλλ' ἔκ ἐλθῇ διὰ συλλογισμῶν ἡ ἀβ' πρότασις. ταῦτα δὲ δύναται τις ἀπορῆσαι πρὸς αὐτὸν καὶ ἐπὶ τῷ α' χήματος· ἡ γὰρ μείζων πρότασις ὅ δὲ διὰ συλλογισμῶν ἀλλ' ἀναποδείκνυται· ταῦτα μὲν ἔν, φησὶν (p. 53 a 34), εἴρηται ἐπὶ τῶν καθόλου· ἐπὶ γὰρ τῶν ἐν μέρει ἐκ μὲν τῶν ὑπὸ τὴν ἐλάττονα ἔκ ἐστι συλλογισμὸς· τὸ γὰρ συμπεράσμα μερικόν ἐστὶν, ὅπερ προσιθεμένον τῷ ὑπὸ τὴν ἐλάττονα ὅρον μείζων γίνεται πρότασις· ἀσυλλόγιστος δὲ ἡ συζυγία ἐστὶν ἐν τε τῷ α' καὶ β' χήματι, ἐν ᾧ μείζων ἐστὶν μερικὴ. ἐπὶ δὲ τῶν ὑπὸ τὴν μέσον, φησὶν, ἐστὶ συλλογισμάς, ἀλλ' ὅ δὲ διὰ τὸν συλλογισμὸν συνάγει· ἀναποδείκτος γὰρ εἴληται ἡ μείζων πρότασις. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῷ β' χήματος, ἐφ' ᾧ μερικὰ τὰ συμπεράσματα συνάγει· εἰ μὲν γὰρ τὰ ὑπὸ τὸ συμπεράσμα θείη, ἔξαι πάλιν ἐν τῷ πρώτῳ χήματι μερικὴ ἡ μείζων, εἰ δὲ τὰ ὑπὸ τὴν μέσον, ἔξαι μὲν ποτε ἐπὶ τῷ γ' χήματος ἐκ δύο μερικῶν, ὅταν ἡ μείζων μερικὴ ληφθῇ· εἰ δὲ καθόλου ληφθῇ, πάλιν ὅ δὲ διὰ τὸν συλλογισμὸν ἔξαι τὸ συμπεράσμα συναγόμενον ἀλλὰ διὰ τὴν πρότασιν τὴν ἀναποδείκτως ληφθεῖσαν. ταῦτα δὲ, φησὶ, δύναται τις εἰπεῖν καὶ ἐπὶ τῶν καθόλου συναγόντων καὶ διὰ πόλων, καὶ ὅτι ἡ ἐκ δύο καθόλου ἢ ἐκ καθόλου

χὲ μερικῆς, ἐκ δύο δὲ μερικῶν ὑδέποτε· καὶ ὅτι ἡ ἐκ δύο καταφατικῶν ἢ ἐκ φατικῆς καὶ ἀποφατικῆς, ἐκ δύο δὲ ἀποφατικῶν ὑδέποτε. “ὅτι πόσων προτάσεων” (p. 52 b 38)... “οἱ μὲν καθόλου πάντες αἰεὶ πλείω συλλογίζονται” (p. 53 a 4). ἐννέα φησὶν ὁ Θεόφραστος εἶναι συλλογισμοὺς ἐν α’ σχήματι, ὡς ἤδη εἰρήκαμεν· φαίνεται δὲ καὶ ὁ Ἀριστοτέλης τῶν ἐννέα μεμνημένος, τεσσάρων μὲν τῶν ἀναποδείκτων, τριῶν δὲ οὗς ἐνταῦθα παραδίδωσι καὶ ἀντιστροφὴν τῶν συμπερασμάτων τῶν τριῶν (τὸ γὰρ τῷ τετάρτῳ ἐκ ἀντιστροφῆς). τῶν δὲ λοιπῶν δύο ἐμνημόνευσεν ἐν τῷ α’ βιβλίῳ, ἐνθα ἔλεγεν ὅτι τῶν ἀσυλλογιστῶν συζυγιῶν αἱ ἀνομοιοκλήμας ἔχουσι τὰς 10 προτάσεις καὶ καθόλου τὴν ἀποφατικὴν παιῶσι συλλογισμὸν ἄλλων τινὸς παρὰ τὸ προκείμενον. περὶ τούτων δὲ καὶ ἡμεῖς ἐπεσήσαμεν ἐν παραφυλλίῳ μὲν τὴν ἀποπλήρωσιν τῶν τριῶν σχημάτων. ἐν οἷς σὺν θεῷ ἡ πράξις... “πλὴν ὅτι τὸ διότι ἄλλα τὰ ὅτι” (p. 53 b 8). οἷον ἔξωσαν ἄμφω ψευδεῖς, πᾶς ἄνθρωπος πέταται, πᾶν τὸ πετάμενον 15 ζῶν ἐστίν· ἰδὲ ἐκ δύο ψευδῶν συνήχθη ἀληθὲς συμπέρασμα τὸ ὅτι, τὰ δὲ διότι ὅτι συνάγει. καὶ τὴν αἰτίαν δι’ ἣν ὅτι συνάγει αὐτὸς ἐν τοῖς Ὑστεροῖς Ἀναλυτικοῖς (1 13) ἐρεῖ, λέγομεν δὲ καὶ νῦν ἡμεῖς ἀκολουθῶντες τῷ Ἀλεξανδρῷ, ὅτι τὸ διότι λέγει συλλογισμὸν ἐν ᾧ ὁ μέσος ὅρος αἰτίος γίνεται τῷ συμπεράσματος, οἱ δὲ ἄκροι εἰσὶν ὧν τε ὁ 20 μέσος αἰτίος καὶ ὁ τινὸς αἰτίος ὁ μέσος τῷ προειρημένῳ, οἷον αὕτη τέτοκεν, ἡ τετοκυῖα γάλα ἔχει, αὕτη ἄρα γάλα ἔχει· τὸ γὰρ τετοκέναι αἰτίον ἐστὶ ταύτῃ τῷ γάλα ἔχειν. ὁ γὰρ προειρημένος συλλογισμὸς ὅτι τὸ διότι ἐστὶν ἄλλα τὰ ὅτι, ὡς εἴρηται· συνήχθη μὲν γὰρ ὅτι πᾶς ἄνθρωπος ζῶν ἐστίν, ἀλλ’ ὅτι διὰ τὰς κειμένας προτάσεις, 25 ὥστε ὅτε συνάγει ἐκ ψευδῶν ἀληθὲς, ὅτι τὸ διότι ἄλλα τὰ ὅτι ἐστὶ συλλογισμὸς. πρῶτον ἔν δὲ δεικνύσιν ὅτι ἐκ δύο ἀληθῶν ἀδύνατον ψευδὸς συνάγεσθαι διὰ τῆς ἀντιστροφῆς τῆς συνεχῆς προτάσεως... “τὸ γὰρ διότι ἐκ ἔστιν ἐκ ψευδῶν συλλογισμὸς.” εἰ γὰρ ψευδεῖς αἱ προτάσεις, μάτην ὁ μέσος ὅρος κείνῳ· μὴ παιῶν γὰρ τὸν μέσον 30 μὴδὲ συνάπτων τὸς ἄκρους. εἴρηται δὲ ὅτι τὸ διότι ἐστὶ συλλογισμὸς ὁ συνάγων ἀναγκασικῶς τι διὰ τῶν κειμένων καὶ τῷ ταῦτα εἶναι. ἄλλως τε καὶ ψευδὸς ἀναλογεῖ τῷ μὴ εἶναι· πῶς ἔστι συναχθῆσθαι τῷ τὰ ψευδὴ εἶναι; “ἔξω γὰρ τὸ α’ ὅλῳ τῷ γ’ ὑπάρχειν” ἕως τὸ “τῶν δὲ β’ μὴδενί, μὴδὲ τὸ β’ τῷ γ’” (p. 53 b 30). τὰς 35 προτάσεις ἡμῶν ὑπογράφει καὶ τὸ συμπέρασμα· ὁ δὲ προγινώσκων καὶ μὴδὲ ταῖς προτάσεσι καὶ τῇ τέτῳ ἀκολουθῶντα πλοκῇ δοκεῖν πάντως ἀληθὲς εἶναι πᾶν τὸ οἰκεῖον τῷ τρόπῳ συμπεράσματος· ὡς γὰρ εἴρηται, ὅτι διὰ τὰς κειμένας προτάσεις συνάγει τὸ συμπέρασμα. τὰ δὲ λοιπὰ τῆς θεωρίας σαφῆ καθέστηκε ταῖς γενήσις 40 ἐντυγχάνουσιν. ἐν οἷς σὺν θεῷ ἡ πράξις. Anonymus codicum Paris. Reg. 1873 et 1917, Oxon. Bodlej. 155 et Collegii Novi 230.

διὰ τί ἐπέγραψεν Ἀναλυτικῶν Προτέρων δεύτερον; καὶ λέγομεν ὅτι ὁ φιλόσοφος Ἀναλυτικὰ ἐπέγραψε πάντα μέχρι τῆς 45 Διαλεκτικῆς... περὶ τῷ σκοπῷ τῷ παρόντος βιβλίου ὁ Μαρῖνος πάντων ἀληθῆς λέγων φησὶν ὅτι νῦν τὰς ἀρχὰς τῆς Σοφιστικῆς καὶ τῆς Διαλεκτικῆς παραδίδωσιν· ὡς γὰρ τὸ πρῶτον ἔχει πρὸς τὴν

Ἀποδεικτικὴν, ὅπως καὶ τὸ πρὸς τὴν Διαλεκτικὴν καὶ Σοφιστικὴν. cod. Reg. 1917.

σκοπὸς τῆς προκειμένης πραγματείας καὶ μὴ Ἀλεξανδρῶν ὅτος, ἐρεῖν τὰ ὑπόλοιπα τὰ α’ λόγῳ. ποῖα δὲ εἰσι ταῦτα; ὅτι ἐκ ψευδῶν ἀληθὲς συνάγει καὶ ὅτι ἐκ ἀληθῶν ἀληθὲς. καὶ δὲ τὸς ἀκριβέστερον λέγοντας σκοπὸς ὅτος· ἐπειδὴ ἐν τῷ πρώτῳ λόγῳ τὸ εἶδος τῶν συλλογισμῶν εἶπεν, ἐν τούτῳ ἐρεῖ τὴν ὕλην· εἶδος δὲ ἦν τὸ συμπέρασμα, ὕλη δὲ αἱ προτάσεις... χρησιμεύει ἡμῶν εἰς τὴν τῶν Τόπων πραγματείαν τούτο τὸ βιβλίον, ὥσπερ καὶ τὸ πρότερον εἰς τὴν Ἀποδεικτικὴν, καὶ ὥσπερ ἐκεῖνο εἰς τὴν Ἀποδεικτικὴν, ὅτω καὶ τούτο εἰς τὸς Τόπους. Ioh. Phil. f. LXXXIV b.

ὅλον ψευδὸς καλεῖ, ὅτι τὸ ἐναντίον ἀληθὲς ἐστίν, οἷον πᾶς ἄν- 53b θρωπος πτερωτός, ὅπερ ψευδὸς ἐπειδὴ τὸ ἐναντίον ἀληθὲς τὸ ὑδεῖς 29. ἄνθρωπος πτερωτός ἐστίν. ἐπὶ τὸ δὲ ψευδὸς καλεῖ, ὅτι τὸ ἀντιφατικῶς ἀντικείμενον ἐστὶν ἀληθὲς, οἷον πᾶς ἄνθρωπος λευκός. τούτο ἐπὶ τὴν ψευδὸς, ὅτι τὸ ἀντιφατικῶς ἀντικείμενον αὐτῷ ἀληθεύει τὸ ὅτι πᾶς ἄνθρωπος λευκός. Ioh. Phil. f. LXXXVI.

φησὶν ὅτι εἰ ἔξαι ἡ μείζων ὅλη ψευδής, ἀληθὲς ὅτι συνάγει 54a συμπέρασμα· εἰ δὲ εἴη ἡ β’ γ’ ἡ ἐλάττω προτάσις ψευδής, 2. συνάγει. πάλιν εἰ καὶ ἡ μείζων μὴ ὅλη ψευδής ἀλλ’ ἐπὶ τι, πάλιν συνάγει ἀληθὲς· καὶ ὁμοίως εἰ ἡ μείζων προτάσις ὅλη ἀληθής ἡ δὲ ἐλάττω ὅλη ψευδής, ἡ ἐπὶ τι ψευδής συνάγει, ὡς δειξόμεν. id. f. LXXXVI b.

ἰστέον ὅτι ἀπεσιώπησε τὴν ἐκ τῆς μείζονος ψευδὸς καταφα- 55b τικῆς τῆς δὲ ἐλάττω ἀληθὲς ἀποφατικῆς, καὶ τὴν ἐκ τῆς μείζο- 23. νος ἀληθὲς καταφατικῆς τῆς δὲ ἐλάττω ψευδὸς ἀποφατικῆς. id. f. LXXXIX.

ἀπεσιώπησε πάλιν τὴν ἐκ τῆς μείζονος ἀληθὲς ἀποφατικῆς, 55b τῆς δὲ ἐλάττω καταφατικῆς ἐπὶ τὴν ψευδὸς. id. ib.

εἰρηκῶς περὶ τῶν ἐκ τῆς μείζονος τῆς δὲ ἀληθὲς, νῦν λέγει 56a περὶ τῶν ἐκ ἄμφω ψευδῶν, καὶ πρῶτον γε τῆς μείζονος ὅλης ψευ- 32. δὸς τῆς δὲ ἐλάττω ἐπὶ τι, καὶ ταύτης τῆς μείζονος ἀποφατικῆς, ὅπως· τὸ α’ καὶ ἀληθεύει μὴ παντὶ τῷ τε β’ καὶ τῷ γ’· ἀλλὰ ληφθῆναι τῷ μὴ β’ μὴδενί, ἵνα ἡ ὅλη ψευδής, τῷ δὲ γ’ ὅτι παντὶ, ἵνα ληφθῇ ἐπὶ τι, καὶ συνάγεται ἀληθὲς συμπέρασμα. οἷον τὸ ζῶν ὑδενί ἄνθρωπος, τὸ ζῶν παντὶ ἀψύχῳ, ἐπὶ τι ψευδὴς διὰ τὴν κατηγορίαν, ὅτι διὰ τὴν ὑπαρξιν, καὶ ὁμοίως ἄνθρωπος ὅτι παντὶ ἀψύχῳ· διὰ γὰρ τὴν ὑδεῖς ἀληθεύει καὶ τὸ ὅτι πᾶς. id. f. LXXXIX b.

ἀπεσιώπησεν ἐνταῦθα τὰς συζυγίας τὰς ἐκ ἄμφω ἐπὶ τι 56b συναγῶν ἀληθὲς συμπέρασμα, ὡς δυναμένον ἡμῶν ἀφ’ 3. ἐαυτῶν καὶ περὶ αὐτῶν συλλογίσασθαι. id. ib.

τῶν ἐν τρίτῳ σχήματι συναγόντων ἐκ ψευδῶν ἀληθῆς ἡ ἄμφω 56b αἱ προτάσεις καθόλου, ἡ ἡ μὴ καθόλου ἡ δὲ ἐν μέρει· καὶ εἰ ἄμφω 4. καθόλου, ἡ ἄμφω καταφατικά, ἡ ἡ μείζων ἀποφατικὴ ἡ δὲ ἐλάττω καταφατικὴ. εἰ δὲ ἡ μὴ καθόλου ἡ δὲ μερικὴ, ἡ ἡ μείζων καθόλου ἡ δὲ ἐλάττω μερικὴ, ἡ ἡ μείζων μερικὴ ἡ δὲ ἐλάττω καθόλου. id. f. c.

56^b πληρώσας τὰς ἀμφω ψευδεῖς καὶ καθόλου (ἀπεσιώπησε δὲ
20. τὰς προτάσεις τὰς ἐχθράς τὴν μὲν ψευδὴ τὴν δὲ ἀληθῆ), νῦν λέγει
τὰς ἀμφω ἐπὶ τι ψευδεῖς καὶ ἀμφοτέρως καθόλου καταφατικὰς
καὶ συναγώσας ἀληθῆς συμπεράσματα. id. ib.

56^b "οἱ γὰρ αὐτοὶ ὅροι ἔσονται πρὸς τὴν ἀποδείξιν." καλῶς ἐπέζη-
41. σεν ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι ἡ δύναμις τῶν αὐτῶν ὅρων εἶναι, ἐπεὶ ἡ
ἐλάττων ἐστὶν ἀποφατικὴ καὶ ἕως ἡ σὺν ἔσται τὸ ἴδιον τῷ χήματι.
διὰ τὸτο λαμβάνει μέλαν-ἄφυχον-κύκνος· εἰ γὰρ ἡ ζῶον-λευ-
κόν-κύκνος, ἐπεὶ τὴν ἐλάττωνα ἠθέλομεν λαβεῖν ψευδῆ, ἠθέλο-
μεν εἰπεῖν ὅτι τὸ λευκὸν ὁδὲν κύκνω, ὅπερ ψευδὸς, καὶ ἕτως ἐμελ- 10
λεν εἶναι ἡ ἐλάττων ἀποφατικὴ. cod. Reg. 1917.

57^a "φαν. ὅτι ἂν μὲν ἡ τὸ συμπεράσμα ψευδὸς." εἰπὼν
36. ὅπως ἐκ προτάσεων μὴ ἀληθῶν ἀναφαίνετο πολλάκις ἀληθῆς τι
συμπέρασμα, τῶν ἐπὶ τί τε ψευδῶν πρὸς τὰς ἀπλῶς ἀναδιόχθας
ἀσφαλῶς τὸ διάφορον, ὅτι καὶ διαφορὰ παρὰ τε τὸ ἀπλῶς καὶ ἐπὶ τι 15
συνάγει μενέσσης τῆς αὐτῆς ἐνὶ τοῖς διαποικίλως συμπεράσματος
ἐπὶ τι ψευδομένων καὶ ἀπλῶς τῶν προτάσεων ἀμφοῖν τε ἅμα καὶ
παρ' ἑκατέραν, — ταῦτ' ὅτι εἰπὼν διὰ πλείονων μεθ' ἑτέρων προσ-
διορισμῶν καὶ πολυτέλειαν τινὰ λόγον ἐπ' αὐτοῖς ἀνέλιξας, ὡς ἐν
εἰδὲ συμπεράσματος ἀναλαμβάνει πάλιν τὰ λελεγμένα διὰ τῆς 20
φαινομένης ὡς ἐκ μηχανῆς εὐκρινείας, φαινομένη καταλλήλως
σαφηνεία τὴν ἀκροατὴν ὑποσαίνων καὶ τὴν ἔσαν διὰ πάντων δεινό-
τητα χρωματίζων ὁ δαιμόνιος ἔξωθεν εὐκρινείας ἢ καὶ σαφηνείας
παραπεπρασμένοις καὶ δόκησιν χρώμασι, φησὶ τε ὥσπερ εἰς ἀρχὴν
ἐπανάγων τὴν λόγον καὶ διευκρινέμενος αὐτὴν ἐκ τῆς πρώην συγχύ- 25
σεως ἄνωθεν, ὅτι φανερόν ὡς τὸ συμπεράσματος ὄντος ψευδοῦς
καὶ τὰς προτάσεις ἢ πάσας ἢ ἐνίας ψευδεῖς ἀνάγκη εἶναι κτλ.

Σχόλια τῷ μητροπολίτῃ Νικομηδείᾳ cod. Reg. 1917.

57^a συνεχῆ εἰσὶ τοῖς προειρημένοις τὰ νῦν λεγόμενα· βύλετο γὰρ
40. ἐν ταῖς δεῖξαι ὅτι τὸ ἀληθὲς συμπεράσμα ἔκ ἐξ ἀνάγκης ἐπεὶ 30
ἀμφοτέροις, τοῖς τε ἐξ ἀληθῶν προτάσεων καὶ τοῖς ἐκ ψευδῶν, ἢ
λέγω ἑκάστῳ παρὰ μέρος ἀλλ' ἀμφοτέροις. κατασκευάζει δὲ
τὸτο διὰ τὸ ὑποθετικῶν συλλογισμῶν. τὸ ὅτι "τὰ αὐτὰ καὶ ὄντος καὶ
μὴ ὄντος" φησὶν ἀντὶ τῶ αὐτῶ εἰδὸς τῆς προτάσεως, τὸ δὲ ὄντος
ἀντὶ τῶ ἀληθῆς ὄντος, τὸ δὲ καὶ μὴ ὄντος ἀντὶ τῶ ψευδοῦς ὄντος· τῶ 35
γὰρ αὐτῶ εἰδὸς τῆς προτάσεως ἡτοὶ ἀληθῆς ἢ ψευδοῦς ὄντος ἔχ
ἐπεὶ ἐξ ἀνάγκης τὸ εἶναι τὸ αὐτό, ἀντὶ τῶ εἶναι ἀληθῆς τὸ συμπε-
ράσμα. καὶ τὸτο δεικνύσιν, ὅτι ἔκ ἐξ ἀνάγκης ἐστὶν ἀληθῆς συμ-
πέρασμα, πρῶτον διὰ τῶ διὰ τριῶν συλλογισμῶν... διὰ τριῶν δὲ
ἐκλήθη ὅτι λαμβάνει τὸς ὅρους καὶ τὴν ἐλάττωνα ἄκρον ὑποθετικὸν καὶ 40
τὴν μεζονα. ἔτε ὅτι ὑποθετικὸς ὁ συλλογισμὸς, ὅτι ἔχει τρεῖς
ὅρους, ἔτε κατηγορικὸς, ὅτι ὑποθετικαὶ εἰσιν αἱ προτάσεις. διὰ
τῶτο διὰ τριῶν ἐκλήθη. Ioh. Phil. f. ci.

57^b ἡνὰ γέννη διὰλλήλους δεῖξεις, πάντως δεῖ ἀναστροφὴν ποιῆσαι
18. τῆς μιᾶς προτάσεως καὶ τὸ συμπεράσμα λαβεῖν ὡς πρότασιν. δια- 45
φέρει δὲ ἀναστροφὴ ἀντιστροφῆς, ὅτι ἡ μὲν ἀντιστροφὴ μὲν τὸ συναλη-
θεύειν γινεῖτο, ἡ δὲ ἀναστροφὴ ἢ πάντως... καὶ ἀκριβῶς ὀφείλομεν
σκοπῆσαι ὅτι ἐπὶ τῆς διαλλήλων δεῖξεως ἡ μία πρότασις παρα-

λαμβάνειτο ὑγιᾶς ἐξ ἀνάγκης, ἡ δὲ μία ἀναστρέφειτο· εἰ γὰρ ἀμφο-
τέρως ἀναστρέφομεν καὶ μὴ τὴν μίαν ὑγιᾶς ἐλάβομεν, ἢ παισμεν
συλλογισμὸν. id. f. ci b.

ἐπεὶ ἡ ἀντιστροφὴ ἢ ἀληθῆς ἢ ψευδῆς, ἀληθῆς μὲν ἐπὶ τῶν 57^b
ἐξισαζόντων, ψευδῆς δὲ ἐπὶ τῶν μὴ ἐξισαζόντων, οἷον ἐπὶ τῶ 32.
πρότερον, πᾶς ἄνθρωπος γελαστικός καὶ πᾶς γελαστικός ἄνθρωπος,
ἐπὶ δὲ τῶ δευτέρῳ, ψευδῆς, οἷον πᾶς ἄνθρωπος ζῶον καὶ πᾶν ζῶον
ἄνθρωπος, ταύτην τὴν δευτέραν ἀναστροφὴν ἀναποδείκτον καλεῖ
ἀντὶ τῶ ψευδοῦς καὶ μὴ δυναμένην ἀποδειχθῆναι. id. ib.

"τοῖς ἄλλοις" λέγει τοῖς τὰς ψευδεῖς ἀναστροφὰς ποιῶσιν, 58^a
"ἐν δὲ ταῖς" τοῖς τὰς ἀληθεῖς ἀναστροφὰς. id. f. cii. 14.

εἰδέναι δεῖ ὅτι ἐπὶ τῶν καὶ πρόσληψιν συλλογισμῶν ὁ εἰς ὅρος 58^a
ἀόριστος ὡς ὑπερὸν ὀρίζεται, ὡς εἰρήκαμεν. ὡς τὸ α' ὁδὲν, τῶτο τὸ 21.
β' παντί. ἰδὲ ἀόριστον ἐλάβομεν τὸν ἔχοντα ὅρον, ὑπερὸν δὲ ὀρί-
ζειτο, ὅταν εἰπώμεν τῶ δὲ γ' τὸ α' ὁδὲν, τῶτο ἔκδεν τὸ β' παντί.
κοινωνῶσι δὲ οἱ καὶ πρόσληψιν συλλογισμοὶ τοῖς τε κατηγορικῶς καὶ
τοῖς ὑποθετικῶς, ὁμοίως δὲ διαφέρουσιν. καὶ τοῖς κατηγορικῶς μὲν
κοινωνῶσιν ὅτι ὁ εἰς τὰ τρία χήματα καὶ πρόσληψιν τρεῖς ἔχει
ὅρους· διαφέρει δὲ ὅτι εἰς ὅρος πάντως τὸ πρῶτον ἀόριστον ἐστὶ καὶ
ὀφείλουσιν ἐξ ὁμολογίας προσεῖναι αἱ προτάσεις. τῶν δὲ ὑποθετι- 20
κῶν κοινωνῶσι, καθὼς ἢ συμπεράσμα συνάγουσιν ἀλλὰ πρότασιν,
λέγοντες τῶτο τὸ β' παντί, ὡς εἶναι παντὶ τῶ γ' τὸ β', ὥσπερ
καὶ οἱ ὑποθετικοί· διαφέρουσι δὲ καθὼς κοινωνῶσι τοῖς κατηγορι-
κοῖς. id. ib.

"ἐπὶ δὲ τῶν φερητικῶν συλλογισμῶν ὡς δὲ δεικνύει ἐξ ἀλλή-
λων." παραδὸς ἐπὶ τῶ α' ἀναποδείκτον τὴν τρόπον καθ' ὃν ἡ κύκλω
δεῖξεις ἐπιτελεῖτο, νῦν παραδίδωσι καὶ ἐπὶ τῶ δευτέρῳ ἀναποδείκτον
ἐπ' ὃ καθόλου ἀποφατικὸν συνάγει συμπεράσμα. ἔγω γάρ, φησὶ,
δοδεγμένον ὅτι τὸ α' ὁδὲν τῶ γ' διὰ μέσων ὅρων τῶ β' ἔτω· τὸ α'
ὁδὲν τῶ β', τὸ β' παντὶ τῶ γ' καὶ τὸ α' ὁδὲν τῶ γ'. εἰ ὅτι βυλό-
μεθα τὴν αβ' πρότασιν ποιῆσαι συμπεράσμα, ληφόμεθα τό τε
συμπέρασμα ὡς πρότασιν καὶ τὴν ἀντιστροφὴν τῆς βγ' προτάσεως,
τὸ α' ὁδὲν τῶ γ', τὸ γ' παντὶ τῶ β' καὶ τὸ α' ὁδὲν τῶ β'. εἰ δὲ
τὴν βγ' δεικνύει βυλόμεθα, ἔκτε, φησὶν, ὁμοίως δυνατόν ἐστιν
ἀντιστρέψαντας τὴν αβ' πρότασιν καὶ ταύτην συμπλέξαντας τὸ
συμπέρασμα δεῖξαι τὸ προκείμενον· ἡ γὰρ βγ' πρότασις καταφα-
τικὴ ἐστὶ καθόλου, ἡ δὲ καθόλου καταφατικὴ ἐκ δύο καθόλου κατα-
φατικῶν δεικνύει καὶ ἔκ ἐξ ἀποφατικῆς, ἡ δὲ ἀντιστρέψουσα τῇ αβ'
ἢ αὐτὴ ἐστὶ τῇ αβ'· καθόλου γάρ ἐστιν ἀποφατικὴ. ὥσπερ ὅτι αὐτὴ
ἢ αβ' ὁδὲν συνάγει καταφατικόν, ἕτως ὁδὲ ἢ πρὸς αὐτὴν ἀντιστρέ-
ψουσα, τατέστιν ἢ βα', συνάγει τι καταφατικόν. ἔκ ἄρα δυνατόν
ἐστὶ τὴν βγ' πρότασιν ἐπὶ τῶ β' ἀναποδείκτον καθάπερ ἐπὶ τῶ α'
δεῖξαι. ὑπογράφει ὅτι ἡμῶν εἰδὸς ἕτερον προτάσεων, ὅπερ ὁ Θεό-
φραστος καλεῖ καὶ πρόσληψιν. σύγκειντο δὲ αἱ τοιαῦται προτάσεις
ἐξ ἀόριστου τῶ μέσων καὶ ὠρισμένων τῶν ἄκρων δύο ὅρων, οἷον ἐν μὲν
τῶ α' χήματι, ὃ καὶ τῶ γ', κατ' ἐκείνους τὸ α'. ἐν δὲ τῶ δευτέρῳ,
ὃ καὶ τῶ α', τῶτο καὶ καὶ τῶ β'. ἐν δὲ τῶ γ', καθ' ὃ τὸ α', κατ'
ἐκείνους τὸ β'. δοκῶσιν ὅτι αἱ τοιαῦται προτάσεις μὴ εἶναι ἀπλᾶ ἀλλὰ

δυνάμει περιληπτικῶς εἶναι συλλογισμῶς. λέγει δὲ ὁ Θεόφραστος ὅτι δύναιμι ἴση ἐστὶ τῇ κατηγορικῇ· ὁδὲν γὰρ διαφέρειν τὸ λέγειν τὸ α' κατ' ὁδὸν τῶ β', τὸ λέγειν, καθ' ὅτ' τὸ β' παντός, κατ' ὁδὸν ἐκείνου τὸ α', ἢ πάλιν τὸ λέγειν τὸ α' κατ' ὁδὸν τῶ β', τὸ λέγειν, καθ' ὅτ' τὸ β' παντός, κατ' ὁδὸν ἐκείνου καὶ τὸ α' παντός. φησὶν ὅν, ἐπειδὴ 5 καὶ τὸ α' κατ' ὁδὸν τῶ β', τὸ β' κατ' ὁδὸν τῶ γ', τὸ α' κατ' ὁδὸν τῶ γ' παντός, κατ' ὁδὸν ἐκείνου, ἀντισρεπτόν τούτων τὴν πρότασιν καὶ ῥητέον, ὡς τὸ α' ὁδὸν, τὴν τὸ β' παντί. προσληπτόν δὲ καὶ τὸ ἐξ ἀρχῆς συμπέρασμα, τὸ δὲ α' τῶ γ' ὁδὸν, καὶ συναχθῆσθαι ὅτι τὸ β' τῶ γ' παντί. ὥς δὲ δεικνύει καὶ ἡ ἐλάττων 10 πρότασις διὰ τῶ συμπέρασματος. αὕτη δὲ ἐκ ἐξὶ κύκλῳ ἡ δεῖξις, ἣν ὑπέγραψεν· ὅτι ἂν ἀντιστρέφει τὴν ἐτέραν τῶν προτάσεων ἀλλὰ δυνάμει συναμφοτέρων, τὴν τε μείζονα καὶ τὴν ἐλάττωνα. εἴτα ἔρχεται καὶ ἐπὶ τὴν λοιπὴν δύο τρόπους τὴν συνάγοντας τὰ μερικὰ συμπέρασματα, καὶ φησὶν ὅτι ἐπὶ τούτων τὴν μὲν καθόλου πρό- 15 τασιν ἐκ ἐξὶ δεῖξαι κύκλῳ. Anonymus.

58^a “ἀλλὰ ληπτέον, ὡς τὸ α' μηδὲν ὑπάρχειν, τὸ β' παντὶ ὑπάρ-
29^b χεῖν.”. αὕτη ἐστὶν ἡ κατ' ἀντιστρέφειν πρότασις· κατ' ἀντιστρέφειν δὲ καλεῖται ὅτι τῶ ἐν τῇ συνθέτῳ προτάσει ἀόριστος ὅρος, ταυτέστι τῶ μέσῳ, ὁριζήντος τε καὶ προσληφθέντος ὁ συλλογισμὸς ἐπιτελεῖται 20 καὶ γνωρίζον ἐπιφέρει τὸ συμπέρασμα. εἰκοι δὲ ἡ τοιαύτη πρότασις ὑποθετικῶς συλλογισμῶ τῶ συννημμένῳ· ἐστὶ δὲ αὕτη ἐν τῇ ῥητῇ προτάσει ἐν τρίτῳ χήματι· τὴν γὰρ μέσον καὶ ἀόριστον ὑποκείμενον ἔχει τοῖς δύο, καὶ τούτῳ ἔχει πλεονέκτημα τὸ ἐν τρίτῳ συνάγειν καθόλου συμπέρασμα. ὁ μόνον δὲ τούτο ἀλλὰ καὶ ἐξ 25 ἀποφατικῆς καταφατικῆς καὶ ἐκ δύο μερικῶν συνάγει συμπέρασμα, ὡς ἐξῆς δεῖξομεν. id.

58^a ἐπλήρωσεν ἐν τῷ πρώτῳ χήματι περὶ τῶν ἁμῶν καθόλου·
36^b νῦν ἤλθε περὶ τῶν μερικῶν συμπερασμάτων, καὶ πρώτων περὶ τῶ καταφατικῶς φησὶν ὅτι τῆς ἐλάττωτος προτάσεως ἐνδέχεται 30 δεῖξαι τὴν κύκλῳ, τῆς δὲ μείζονος ἐκείνη ἐνδέχεται, εἰ μὴ ἄρα διὰ προσλήψεως πάλιν· ἢ γὰρ μείζων καθόλου καταφατική, τὸ δὲ καθόλου καταφατικὸν ἐκ τῶν καθόλου συνήγεται, καὶ ἐνταῦθα ἢ τε ἐλάττων μερικὴ καὶ τὸ συμπέρασμα μερικόν, ἐκ δύο δὲ μερικῶν ὁδὲν συνά- 35 γεται. Ioh. Phil. f. cii b.

58^b ὁ τέταρτος τρόπος τῶ πρώτου χήματος ἐστὶν ὁ ἐκ τῆς μείζο-
6^b νος καθόλου ἀποφατικῆς τῆς δὲ ἐλάττωτος μερικῆς καταφατικῆς μερικὸν ἀποφατικὸν συνάγων συμπέρασμα. καὶ φησὶν ὅτι ὅτε τὴν μείζονα ὅτε τὴν ἐλάττωνα δυνατὸν δεῖξαι διὰ τῆς κύκλῳ δεί- 40 ξεως, ἀλλὰ διὰ προσλήψεως μόνῃ ἡ ἐλάττων δεικνύει· καὶ ἡ μὲν μείζων ὁ δύναιμι, διότι καθόλου, ἡ δὲ ἐλάττων διὰ προσλήψεως, διότι καὶ ἡ μείζων καὶ τὸ συμπέρασμα ἀποφατικόν, ἐκ δὲ ἀποφα- 45 τικῶς ὁδὲν συνήγεται. id. ib.

59^a εἰάν δὲ ἢ ἡ μείζων σερητικῇ καθόλου ἢ δὲ ἐλάττων μερικῇ
24^b καταφατικῇ, ὁ δεικνύει ἢ μερικῇ καταφατικῇ εἰ μὴ διὰ προσλή- 45 ψεως· κύκλῳ γὰρ ὁ δύναιμι· εἰ γὰρ ἡ μείζων ἀποφατικῇ καὶ τὸ συμπέρασμα ἀποφατικόν, ἐκ δὲ δύο ἀποφατικῶν καταφατικὸν συναχθῆναι ὁ δύναιμι. ἀλλὰ διὰ προσλήψεως δεικνύει ὅτως· ὡς

τὸ α' ὅτι παντὶ ὑπάρχει, τῷ γ' τινὶ ὑπάρχει· τὸ δὲ α' τῷ δευ- 5 τέρῳ ὑπάρχει ὁ παντί· ὁ γὰρ τῷ β' τὸ γ' ὑπάρχει τινί. Ioh. Phil. f. ciii b.

“ἢ ἐκ εἰσὶ κατ' τὴν κύκλῳ δεῖξιν ἢ ἀτελεῖς.” ἄρα ὅν κατ' τὴν 59^a ἐν β' χήματι συζυγίαν τὴν ἔχουσιν ἐπὶ μέρος ἀποφατικῆν ἀτελή⁴¹. ῥητέον ἔχον τὴν κύκλῳ δεῖξιν διὰ τὸ μὴ εἶναι αὐτῶ τῶ χήματος ἀλλὰ διὰ τῶ τρίτου δεικνύοντος, διὰ τῆς κατ' ἀντιστρέφειν προτάσεως· καὶ μὴ ὅτι καλεῖται ἀτελεῖς τὰς διὰ τῆς τοιαύτης προτάσεως γινόμε- 10 νας δεῖξεις, ὡς δηλοῖ τὸ μηδεμίαν αὐτὴν ἐν πρώτῳ χήματι λέγειν ἀτελή, τῶν δύο διὰ ταύτης δεικνυμένων. εἶπεν ὅν ὅτι ἀτελή καὶ ταύτην ἔλαβεν ὁ διὰ τὴν τρόπον τῆς δεῖξεως (ὁ γὰρ ἐδεῖσθαι τῆς ἀντιστροφῆς τῶ συμπέρασματος) ἀλλὰ διὰ τὸ ἐκ δύο μερικῶν συγκεισθῆναι τὴν τοιαύτην πρότασιν. ἀλλὰ μὴ καὶ ἐν τῷ α' χήματι ἐπὶ τῶ δ' ἀναποδείκναι ἐκ δύο μερικῶν ἢ τοιαύτη σύνκειται 15 πρότασις. εἶπεν ὅν τὴν εὐχερῇ ἐπίλυσιν, ὅτι ἐπελάθετο τῆς εἰρημένης ἐν β' χήματι προτάσεως ὁ Ἀριστοτέλης. ἐν οἷς ἡ πρῶτος καὶ ὁ περὶ τῆς κύκλῳ δεῖξεως λόγος, ὁ τοῖς σοφισταῖς οἶμαι συμβαλλόμενος, πληρεῖς. Anonymus.

εἰρήκαμεν ἤδη τούτο πλειστάκις ὡς ὅτι τρεῖς ὑπάρχουσιν ἀντι- 59^b 20 στροφαί, μία μὲν ἡ ἐν ὅροις, δευτέρα δὲ ἡ ἐν προτάσεσι, τρίτη δὲ ἡ ἐν συλλογισμῶ. ἀλλὰ περὶ μὲν τῆς ἐν τοῖς ὅροις ἀντιστροφῆς εἴρη- κεν ἐν Κατηγορίαις, ὅταν ἔλεγε τὸ ἴσον ἴσους, περὶ δὲ τῆς ἐν προτάσεσιν ἀντιστροφῆς εἶπεν ἐν τῷ πρώτῳ λόγῳ τῶν Προτέρων Ἀναλυτικῶν, νῦν δὲ βάλει εἶπεν περὶ τῆς ἀντιστροφῆς τῆς ἐν συλλογισμῶ. . . τινὲς δὲ ὠήθησαν τὴν ἐν συλλογισμῶ ἀντισ- 25 τροφὴν καὶ τὴν εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγὴν ταύτην εἶναι. ὁ δὲ Ἀριστοτέλης κατ' αὐτὴν τὴν θεωρίαν ἐκτίθει περὶ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, καὶ δεικνύει μὴ εἶναι τὸ αὐτὸ τὴν ἐν συλλογισμῶ ἀντιστροφὴν τῇ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῇ. Ioh. Phil. f. ciii b.

πληρώσας τὸν πρώτον χήμα νῦν ἤλθεν ἐπὶ τὸ β', καὶ φησὶν 60^a 15 ὅτι ἡ μείζων πρότασις ἐκ ἀναιρεῖται ὅτε λαμβάνεται τὸ συμπέρασμα τὸ ἐναντίον, ἢ δὲ ἐλάττων ἀναιρεῖται. λέγω δὲ τὴν μείζων πρότασιν μὴ ἀναιρεῖται ὅτι ἐκ ἀναιρεῖται, ἀλλ' ὅτι εἰς τὸ ἐναν- 20 τίον ἐκ ἀναιρεῖται ἀλλ' εἰς τὸ ἀντιφατικῶς ἀντικείμενον ἀναιρεῖται. 35 διὰ τί δὲ, ὁ αὐτὸς λέγει, ὅτι ἐν τρίτῳ χήματι δεικνύει ἡ μείζων πρότασις, ὁδὲν δὲ καθόλου ἐν τρίτῳ δεικνύει, ἢ δὲ μείζων ἐν δευ- 40 τέρῳ χήματι καθόλου ἐστίν. ὥς τὸ ἀντιφατικῶς ἀντικείμενον δεικνύει. ἢ δὲ ἐλάττων πρότασις δεικνύει διὰ τῶ πρώτου χήματος, ὡς ἐπιδείξομεν. Ioh. Phil. f. cv.

πληρώσας περὶ τῆς ἐν συλλογισμῶ ἀντιστροφῆς, νῦν περὶ 61^a 18 τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς λέγει, καὶ τί διαφέρει ἢ ἐν συλλογι- σμῶ ἀντιστροφῇ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς. διαφέρει ὅν τῷ ὅτι ἐπὶ τῆς ἀντιστροφῆς δεῖ πρῶτον συλλογισμὸν γενέσθαι, εἴθ' ὅπως ἀντιστροφῇ, ἐπὶ δὲ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς καὶ ἄνευ τῶ γενέσθαι 20 συλλογισμὸν δυνατὸν δεῖξαι τὸ ἀποπῶν ἐπόμενον. εἴτι διαφέρει ὅτι ἐπὶ τῆς ἀντιστροφῆς δυνατὸν καὶ εἰς τὸ ἐναντίον καὶ εἰς τὸ ἀντιφατικῶς ἀντικείμενον ἀντιστρέφει, ἐπὶ δὲ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς ἐκεί- 25 ται μὴ εἰς τὸ ἀντιφατικῶς ἀντικείμενον μόνον, ἐπεὶ εἰ τὸ ἐναντίον

ληφθείη, ἢ ὃ δεικνύσι συλλογιστικὴν συζυγίαν, ἢ εἰ γίνετο συλλογιστική, ὅθεν ἄτοπον ἔπει. ἔτι διαφέρει ὅτι ἐπὶ τῆς ἐν συλλογισμῷ ἀντιστροφῆς δεικνύει τῆς μιᾶς προτάσεως ἢ τὴν ἀντιφατικῶς ἀντικείμενον ἢ τὴν ἐναντίον, ἐπὶ δὲ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς ἐπὶ τῆς μιᾶς προτάσεως μόνον ἀντιφατικῶς προηγουμένης ἄτοπον ἐπόμενον δεικνύει. Ioh. Phil. f. cvi.

εἴτα διδάσκει ποῖα προβλήματα ἐν ποίοις δεικνύει χήμασι διὰ τῆς προκειμένης δειξεως, λέγων δὲ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, καὶ φησιν ὅτι τὰ μὲν ἄλλα προβλήματα δεικνύει δι' ἀδυνατῶν ἐν πᾶσι τοῖς χήμασι, ἐπὶ δὲ τὰ καθόλου καταφατικῶς προβλήματα 10 τος, ὡς φησιν ὁ Ἀλέξανδρος, ἀντιπεπονηθὸς τι θεώρημα παραδίδωσι· τὸτο γὰρ δεικνύει δεικτικῶς ἐν α' χήματι δεικνύμενον, διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς ἐν β' χήματι, ἐν πρώτῳ δὲ ἐκείνῳ. καὶ τὸτο δεικνύει ὅτι, ὅτι ἐκ ἐν τῷ πρώτῳ χήματι, ἀληθὲς ὄντος τὸ α' τῷ β' παντί. ὑποκείτω τὸ α' τῷ β' μὴ παντὶ ἢ μηδενί 15 κοινότερον γάρ, ὡς εἶρη, καὶ τὸ ἐναντίον τῷ συμπεράσματι λαμβάνει· καὶ πρώτον ὑποκείτω τὸ ἀντικείμενον τὸ α' ὃ παντὶ τῷ β'. ὁ γὰρ ἐν ὅτι ὃ γίνετο ὁ συλλογισμὸς ἐν α' χήματι· εἴτε γὰρ μείζων τεθῇ αὕτη ἡ πρότασις, ἀσυλλλόγιστος ἔσται ἢ συζυγία ἐν α' χήματι διὰ τὴν μείζονα πρότασιν ἔχειν μερικὴν· εἴτε ἐλάττω 20 τεθῇ, πάλιν ἀσυλλλόγιστος ἔσται ἢ συζυγία διὰ τὴν ἐλάττω ἔχειν ἀποφατικὴν. ἀλλὰ δὲ ὑποκείτω τὸ ἐναντίον τὸ α' ὅθεν τῷ β'. εἰ μὲν ἔν μέρει τὰ ἔξωθεν ὅρον τὸ β', τότε εἰς προσλαμβόμενον τὸ δ' ἐλάττω, συναχθήσεται μὲν ψευδὸς, ἀλλ' ὃ διὰ τὸτο δειχθήσεται τὸ προκείμενον τὸ α' ὅθεν τῷ β', τὸ β' παντὶ τῷ δ' καὶ τὸ α' 25 ὅθεν τῷ δ', ὅπερ ἀδύνατον, εἴπερ ἀληθὲς ἢ τὸ α' παντὶ τῷ β'. ἀλλ' εἰ καὶ τὸτο ἀδύνατον, ὅπου εἰσάγεται τὸ προκείμενον· ἔγω γάρ, φησὶ τις, καὶ ἡ καθόλου ἀποφατικὴ καὶ ἡ καθόλου καταφατικὴ ψευδής. εἰ δὲ τὸν πρῶτον μέσον ὅρον τάξαιμεν προσλαμβάνοντες τὸν τρίτον μείζονα, ἀσυλλλόγιστος ἔσται ἢ συζυγία διὰ τὴν ἐλάττω 30 πρότασιν ἔχειν ἀποφατικὴν. ὁ γὰρ ἐν ὅτι ὃ δεικνύει διὰ τῆς προκειμένης δειξεως ἐν πρώτῳ χήματι τὸ καθόλου καταφατικὸν πρόβλημα. τὰ δὲ λοιπὰ, φησὶ, προβλήματα δεικνύει ἐν τῷ α' χήματι, καὶ πρῶτον δεικνύει ὡς δυνατόν ἐστι ἐν τῷ α' χήματι δεικνύει διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς τὸ ἐπὶ μέρει καταφα- 35 τικόν. Anonymus.

61a τὸ ἀνάπαλιν ὡφείλει εἰπεῖν, ὅτι ὅσα διὰ τῶν ἀδυνατῶν δεικνύει, 31 καὶ τῇ ἀντιστροφῇ δεικνύει, ὅσα δὲ διὰ τῆς ἀντιστροφῆς, ἐκείνῳ διὰ τῶν ἀδυνατῶν· ἐπὶ πλέον γὰρ ἢ ἀντιστροφῇ τῆς δι' ἀδυνατῶν. Ioh. Phil. f. cvi b.

62a πληρώσας τὴν ἀδύνατον δειξάν ἐν πρώτῳ χήματι, νῦν ἤλθε δει- 22 ξαὶ καὶ ἐν δευτέρῳ καὶ τρίτῳ, καὶ φησὶν ὅτι πάντα τὰ συμπεράσματα συνάγει διὰ τῆς εἰς τὸ ἄτοπον ἀποδείξεως ἐν δευτέρῳ καὶ τρίτῳ χήματι. ἀλλ' εἰδέναι δεῖ ὅτι ὃ προσεχῶς ὅθεν πρώτως συνάγει ἢ τὰ καθόλου καταφατικά ἐν δευτέρῳ χήματι ἢ τὰ καθόλου ἐν τρίτῳ 45 χήματι, ἀλλὰ συνάγει τῇ τῶν ἄλλων ἀναιρέσει. id. f. cvii b.

62b ζῆτε ἐν ταῦτα ὁ Ἀλέξανδρος πῶς δυνατὸν τὸ δι' ἀδυνατῶν 38 δεικνύμενον καὶ ἐπ' εὐθείας δεικνύει· ὁ ἕκτος τρόπος τῶν τρίτων

χήματος καὶ ὁ τέταρτος τῶν δευτέρων δι' ἀδυνατῶν μὲν εἰδείκνυτο, καὶ μόντοι γε δεικτικῶς. εἴτα ἐπελύσατο αὐτὸς λέγων ὅτι "ἅπαν" λέγει καὶ πάντα τρόπον ἀλλὰ πᾶν πρόβλημα ὃ δεικνύει διὰ ἀδυνατῶν καὶ ἐπ' εὐθείας· καὶ διὰ ἀδυνατῶν ἦτοι καταφατικὸν τὸ πρόβλημα ἦτοι ἀποφατικόν, καὶ ταῦτα ἦτοι καθόλου ἦτοι μερικά. Ioh. Phil. f. cviii b.

ἐλέγομεν ὅτι διὰ ἀδυνατῶν τὸ καθόλου καταφατικόν ἐν πρώτῳ 63a χήματι μὴ συνάγει, ἀλλὰ τὸ καθόλου ἀποφατικόν. εἰδείκνυτο δὲ 7 ὅτι, ὅτι τὸ α' ὅθεν τῷ β'. εἰ γὰρ τὸτο ψευδὸς, ἀληθὲς τὸ τινί. τὸτο γὰρ παντὶ τῷ α', τὸ α' τινὶ τῷ β', τὸ ἄρα γὰρ τινὶ τῷ β'. τὸτο δὲ ἐναργῶς ψευδὸς· ἀληθὲς ἄρα τὸ ὅθεν. τὸτο γὰρ δειχθήσεται διὰ τῶν δευτέρων χήματος δεικτικῶς ὅτι τὸ γ' ὅθεν τῷ β', τὸ γ' παντὶ τῷ α'. συμπεράσμα ὅτι τὸ α' ὅθεν τῷ β'. αὕτη γὰρ ἡ ὑπόθεσις ἢ λέγουσα τὸ α' τινὶ τῷ β' ψευδής· ἀληθὲς ἄρα ἢ ἡ 15 ὅθεν. τὸ δὲ γ' λαμβάνει νῦν αὐτὸς ἀντὶ τῶν μέσων ὅρων. id. ib.

νῦν βύλετο δειξάν ὅτι τὸ μερικόν καταφατικόν, ὃ συνήχθη ἐν 63a πρώτῳ δι' ἀδυνατῶν, νῦν συνάγει ἐν τρίτῳ δεικτικῶς. ἀλλ' ἐπι- 9 σῆσαι δεῖ ὅτι εἰ μὲν ἐπὶ τῶν δευτέρων δεικνύει, προσλαμβάνει μείζονα πρότασιν, εἰ δὲ ἐπὶ τῶν τρίτων, προσλαμβάνει ἐλάττωνα πρό- 20 τασιν. id. ib.

εἰρηκῶς πῶς τὰ καταφατικά ἐν πρώτῳ δεικνύει τὰ ἐν τρίτῳ 63b χήματι, νῦν λέγει πῶς τὰ ἐν τρίτῳ χήματι ἀποφατικά δεικτικῶς 5 δεικνύει ἐν δευτέρῳ. δύναται δὲ καὶ ἐν πρώτῳ δειχθῆναι, ἀλλ' ἐπειδὴ ἴδιον τὸτο τῶν δευτέρων χήματος, διὰ τὸτο ἐν δευτέρῳ ἀνά- 25 γεται τὸ ἀποφατικόν τῶν τρίτων χήματος διὰ τῶν ἀδυνατῶν ὅτι. id. f. cix.

"φανερὸν ἐν ὅτι διὰ τῶν αὐτῶν ὅρων καὶ δεικτικῶς ἔστι δεικνύ- 63b ναι... ἀδυνατῶν." ἀπορεῖ ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν δ' τῶν β' χήμα- 12 τος καὶ ἐπὶ τῶν β' τρόπων τῶν γ' χήματος ἢ λεγομένη δεικτικὴ δειξίς δι' ἀδυνατῶν ἐγίνετο. καὶ λυεῖ ὁ αὐτὸς λέγων, πρῶτον μὲν πάντα συλλογισμὸν εἶπε καὶ δεικτικῶς δύναται δεικνύει καὶ δι' ἀδυνατῶν, ἀλλὰ πᾶν πρόβλημα. τὸ δὲ μερικόν ἀποφατικόν καὶ διὰ μόνων τῶν εἰρημένων δύο τρόπων δεικνύει, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν α' χήματος καὶ δι' ἑτέρων τρόπων ἐν τῷ β' καὶ τῷ γ' χήματι. ἔπειτα εἰ καὶ 40 ὡς ἐπὶ συλλογισμῷ ἐκλάβωμεν τὸ λεγόμενον, ὅθεν ὅτι ἡμαρτεν ὁ Ἀριστοτέλης· δεδειγμένων γὰρ αὐτῶν συλλογιστικῶν, λοιπὸν ὡς δεικτικῶς αὐτοῖς συνάγει κεχρημέθα, μὴ πολυπραγμονῶντες εἴτε δι' ἀντιστροφῆς εἴτε δι' ἀδυνατῶν εἰς τὸ πρῶτον ἀνάγειν χήμα, ἐπεὶ τῷ τῷ λόγῳ ὅθεν συλλογισμὸν ἐρῶμεν δεικτικῶς 40 συνάγειν τι χωρὶς τῶν ἐν τῷ α' χήματι. ἐν οἷς σὺν θεῷ ἢ πράξις καὶ τὸ πρῶτον τμήμα πληρῶν. Anonymus.

ἐκ εἶπεν πάντα τρόπον ἀλλὰ πᾶν πρόβλημα ἢ καταφατικόν 63b ἢ ἀποφατικόν ὅτι δεικνύει καὶ δι' ἀδυνατῶν καὶ ἐπ' εὐθείας. Ioh. 19. Phil. f. cix b.

βύλετο διὰ τῶν ὁ Ἀριστοτέλης παραδύναι ἡμῶν τὸν ἐξ ἀντι- 63b κειμένων τῶν προτάσεων συλλογισμὸν... εἰδέναι δεῖ ὅτι 22 ταῦτα πρὸς τὴν ἀποδεικτικὴν ὅθεν συμβάλλει· πάντως γὰρ ἡ μία πρότασις ψευδὴς ἔστι, εἰ τὰ αὐτὰ ἀντικειμένας προτάσεις λαμ-

βάνεις, αἱ δὲ ἀντικείμεναι προτάσεις ἢ μὴ ἀληθῆς ἐσιν ἢ δὲ ψευ-
δῆς, ὥς ἐπὶ τῶν ἐξ ἀντικειμένων τὴν μίαν πάντως ἀληθῆ δεῖ
εἶναι, τὴν δὲ μίαν ψευδῆ. ἀλλὰ συμβάλλει ἡμῖν ταῦτα πρὸς
τὰς σοφιστικὰς ἐνοχλήσεις, ἵνα μὴ παραλογίζωμεθα ὅτι δύναται
αὐτὴ εἶναι καὶ μὴ εἶναι. ἀκριβέστερον δὲ ἐν τοῖς Τοπικοῖς τέτατην 5
μέθοδον δείκνυσιν. id. ib.

63δ λέγομεν ὅτι ἐν δευτέρῳ γήματι, ὅτι πᾶσα ἐπιτήμη σπυ-
40. δαία ἐστίν, ὅδε μὲν ἐπιτήμη ὡς ἱατρικὴ σπυδαία, ὥς ἐκ συνάγει
ὅτι ἱατρικὴ ἐπιτήμη ἐπιτήμη ἐκ ἐστίν. εἰ γὰρ πᾶσα ἐπιτήμη σπυ-
δαία, ὅδε μὲν ἱατρικὴ ἐπιτήμη σπυδαία, ὅδε ἱατρικὴ ἐπιτήμη 10
ἐπιτήμη ἐστίν. λαμβάνει δὲ τὸν μέσον ὅρον πάλιν πρὸς τὴν ἱατρικὴν καὶ
μεῖζονα ὅπως. ὅθεν σπυδαῖον ἱατρικὴ ἐστίν ἐπιτήμη, πᾶν σπυ-
δαῖον ἐπιτήμη ἐστίν, ὥς ἡ ἱατρικὴ ἐπιτήμη ἐπιτήμη ἐκ ἐστίν.
καλῶς ἔν ἐλέγομεν ἐπὶ τῶν ἐξ ἀντικειμένων προτάσεων συλλο-
γισμῶν, ὅτι τὸ αὐτὸ καὶ εἶναι καὶ μὴ εἶναι συνάγει. δῆλον δὲ ὅτι τὸτο 15
συνήχη διὰ τὸ εἶναι τὴν μεῖζον ψευδῆ τὴν λέγουσαν, ὅθεν σπυ-
δαῖον ἱατρικὴ ἐστίν ἐπιτήμη. ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἐλάττω τὴν λέγου-
σαν, πᾶν σπυδαῖον ἐπιτήμη ἐστίν. . . ἐν δὲ τοῖς Τοπικοῖς παρα-
δίδωσι μεθόδους τῶν κρύψεων, δι' αἷς τὸτο δοθήσε. τόπος δὲ
ἐκάλεσεν αὐτὰς τὰς μεθόδους. id. f. CX.

64b νῦν βύλει εἰπεῖν περὶ τῆς ἐξ ἀρχῆς αἰτεῖσθαι. τὸ δὲ ἐξ ἀρχῆς
23. αἰτεῖσθαι τὸτο ἐστίν, τὸ ζητῆμεν ὡς ὁμολογούμενον λαμβάνειν.
γίνεσθαι δὲ τὸτο τῷ λαμβάνειν τὴν δύο ὁρῶν ἀντιτρέφοντας, ὡς ἀν-
θρώπος καὶ γελασκόν, ἢ τὸν ἕνα ὑπάρχοντα τῷ ἑτέρῳ, ὡς τὸ ἢ
ἡδονὴ χαρὰ. γίνεσθαι δὲ ἢ ἐξ ἀρχῆς αἰτήσιν καὶ τὰ τρία γήματα. 25
καὶ ἵνα τὴν ἀσάφειαν τῆς λέξεως εἰς σαφὲς μετατρέψωμεν, ὁφεί-
λαμεν θεωρῆσαι πῶς γίνεσθαι καὶ τὰ τρία γήματα τὸ ἐξ ἀρχῆς ζητῆ-
μενον. id. f. CXI.

65a τὸ αὐτὸ ποιεῖν καὶ οἱ τὰς παραλλήλους γράφοντες, τὸ ἐν ἀρχῇ
4. αἰτῶν. βύλει γὰρ παραλλήλους εὐθείας ἀπὸ τῆς μεσημβρινῆς κιν- 30
εἰς καταγράφει δυνατόν, καὶ λαμβάνειν σημείον ὡς εἰπεῖν πίπτει
περὶ τὸ ἐπίπεδον ἐκεῖνον, καὶ ὅπως ἐκβάλλουσιν τὰς εὐθείας. καὶ ὁ
ἐξήγησθαι, τὸτο εἰληπῇ. ὁ γὰρ μὴ συγχωρῶν γίνεσθαι τὴν παρά-
ληλον ὅθεν τὸ σημείον συγχωρεῖ ἐκεῖνο. id. f. CXI b.

65a εἰάν τις ὅπως ἀδύνατος λάβῃ ὅτι τὸ α' παντὶ τῷ β', τὸ β' 35
10. παντὶ τῷ γ', ὅπως δῆλον ἐν ποίᾳ προτάσει τὸ ἐν ἀρχῇ αἰτηθέν.
εἰάν λάβω ὅπως ὅτι τῷ β' τῷ γ' τὸ αὐτὸ ἐστίν, ὥς εἶναι τὸ αὐτὸ
καὶ τῶν αὐτῶν, τότε φαίνεται ὅτι περὶ τὸν μεῖζον ἢ ἐξ ἀρχῆς αἰτη-
σις. νῦν δὲ τὸ παραδείγμα ποιῶν ὡς ἐπὶ τῶν πρώτων γήματος,
ἐπεὶ ὅτε ἐπεξερχετο πάσας τὰς συζυγίας. id. f. CXII.

65a ἐπεξεργασθῇ αὐτὸς ὅτι ἐπὶ τὸ αὐτὸ εἶναι τὸ τὴν δύο ὁρῶν ἢ ἀντι-
14. τρέφειν πρὸς ἑαυτὸς, ὡς ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν γελασκῶν, ἢ ἐνυ-
πάρχειν τὸ ἕτερον τῷ ἑτέρῳ, ὡς ἡδονὴ καὶ χαρὰ. id. ib.

65a ἡμῶν εἰρηκότων ὅτι τὸ α' παντὶ τῷ β', εἰ τις ἐρεῖ ἡμῖν πόθεν
17. δῆλον ὅτι τὸ α' παντὶ τῷ β', ἐπεὶ ὅτι ἐλάμβανεν τὸ αὐτὸ τὸ β' γ', 45
φησὶν, εἰ ἀντιτρέφει, δειχθήσεσθαι ὅτι εἰ τὸ β' παντὶ τῷ γ', καὶ τὸ γ'
παντὶ τῷ β'. δειχθήσεσθαι δὲ λαμβανόντων ἡμῶν ὅτι τὸ α' παντὶ
τῷ γ', τὸ γ' παντὶ τῷ β'. εἰ δὲ τὸτο κωλύει, τότε τὸ μὴ ἀντι-

τρέφειν, ὅχι ὁ τρόπος, ἀντὶ τῶν ὅχι τὸ συμπέρασμα τὸ λέγον τὸ
α' παντὶ τῷ γ'. ποτὲ δὲ ἐκ ἀντιτρέφει, οἷον εἰ λάβωμεν ὅτι ἢ
χαρὰ ἡδονή, ὅ πάντως δὲ καὶ ἢ ἡδονὴ χαρὰ, εἰ μήτι προσδιορισώ-
μεθα, ὅτι ἢ ἡδονὴ σύσειχος τῇ χαρᾷ ἐστίν. ὥς νῦν τὸτο κωλύει
τὸ μὴ προσδιορίσθαι. εἰ δὲ προσδιορισώμεθα, ὅθεν κωλύει. γίνεσθαι
δὲ τὸ διὰ τριῶν, ὡς αὐτὸς λέγει, ὅπως. ἐδείχθη τὸ α' γ' διὰ τῶ
α' β', καὶ τὸ α' β' νῦν διὰ τῶ α' γ', ὥς τὸ α' γ' δι' ἑαυτὸ ἐδείξα-
μεν, ἥτοι αὐτὸ δι' ἑαυτὸ. εἰ γὰρ τὸ α' β', καὶ τὸ α' γ'. εἰ δὲ τὸ α' γ',
καὶ τὸ α' β'. ὥς εἶναι τὸ α' β' τὸ α' β' εἶναι. id. ib.

ἔλαβε πρῶτον τὸ αὐτὸ καὶ τῶν αὐτῶν. νῦν λαμβάνει τὰ 65a
αὐτὰ καὶ τῶ αὐτῶ. id. ib. 19.

λείπει δὲ τὸ ὅπως ἐν πρώτῳ καὶ περὶ τῶν καταφατικῶν καὶ 65a
ἀποφατικῶν, καταφατικῶν ὡς ἐν πρώτῳ καὶ τρίτῳ. ἐν γὰρ δευ- 29.
τέρῳ καταφατικὸν ὅ συνάγει. id. ib.

βύλει ἐν τῷ τοῖς ὁ φιλόσοφος εἰπεῖν περὶ τῶ μὴ παρὰ τὸτο 65a
συμβαίνειν, ὡς ὅτι ἐκεῖνη ἢ πρότασις ὅδ' ὅλως λαμβάνεσθαι, οἷον 33.
εἰ λάβω χροῖμα παντὶ λευκῷ, τὸ λευκὸν παντὶ πτηνῷ, τὸ πτηνὸν
παντὶ κόρακι, ὥς καὶ τὸ λευκὸν παντὶ κόρακι, τὸτο τὸ ἀδύνατον
συνέβη καὶ διὰ τὸ λαβεῖν ὅτι τὸ χροῖμα παντὶ λευκῷ. καὶ γὰρ ἐλαμ-
20 βάνετο ἢ μὴ ἐλαμβάνετο, ὅθεν ἥττον ἡκολούθει τὸ ἀδύνατον. . .
εἰ δὲ μὴ ἐστὶ παρὰ τὸτο, δῆλον ὅτι παρὰ ἄλλην ἐστὶ πρότασιν οἰαν-
δήποτε ληφθεῖσαν, ὡς καὶ νῦν παρὰ τὸ καὶ τὸ λευκὸν παντὶ πτηνῷ
ληφθεῖσαν τὸ ἄτοπον ἡκολούθησεν. ὅπως τὸ μὴ παρὰ τὸτο γίνεσθαι.
id. f. CXII b.

“ἀν τε ἐν τῇ δεικνύσῃ.” ὅτε φησὶν ἐν τῇ δείξει τῇ ἐπ' εὐθείας 65b
γινομένη καὶ μὴδὲν ἄτοπον συναγεῖν. αὐτὴ γὰρ ὅ μόνον ἐκ ἀναίρει 3.
τὴν ὑπόθεσιν ἀλλὰ καὶ βεβαιοῖ. ὅ γὰρ τίθησιν ὡς ἀντίφησιν. ὁ γὰρ τῇ
ἐπ' εὐθείας δείξει κεκρημένος καὶ μὴδὲν ἄτοπον συναγῶν ἐκ εἰσά-
γει ὁ ἀντίφησι, τότε τὸ ἀντικείμενον τῇ ἡμετέρᾳ ὑποθέσει. ἔτι
δὲ ὅταν ἀναιρεθῇ τι δεικτικῶς διὰ τῶ αβγ' ἐπ' εὐθείας δεικτικῶς,
συνάξει ὁ προσδιαλεγόμενος τὴν οἰκείαν πρότασιν, ἥτις ὡς ἀντι-
κειμένη ἀναρετική ἐστὶ τῆς ὑφ' ἡμῶν ὑποτιθεμένης. ὅδ' ὅπως ἔχει
χώραν τὸ μὴ παρὰ τὸτο συνάγεισθαι ἀδύνατον. τὸ γὰρ μὴ παρὰ τὸτο
τότε λέγομεν ὅταν ἀναιρεθέντος τῆς μὴδὲν ἥττον περαίνειν ὁ συλ-
λογισμός. ἐκ τῶτων συνάγει ὅτι κακῶ παραδείγματι ἐκρησά-
μεθα ἐν ἀρχῇ τῆς θεωρίας ἐπὶ τῆς ψυχῆς. ἰδὲ γὰρ φησὶν ὅτι δεῖ
καὶ ταύτης ἀναιρεμένης ἐκ τῶ συλλογισμοῦ ἔτι περαίνεισθαι τὸν συλ-
λογισμόν. φαίνεται δὲ μοι καὶ ἐπὶ τῶν τοιῶτων χώραν ἔχειν τὸ μὴ
παρὰ τὸτο, ὡς ἐν θεωρίᾳ ὑπεδείξαμεν. τὸτο δὲ ὅμως ἐπὶ πλέον

40 ζητεῖσθαι, ταῦτα δὲ γράφομεν ἀπορρῶντες ζώντων ἐξηγητῶν. οἱ
μὴ γὰρ ἐκείν' εἰσὶ, φησὶν ὁ κωμικός, οἱ δ' ὄντες ἐκ ἀγαθῶν. “ἐπιχει-
ροῖ τὸν Ζήνωνος δεικνύειν λόγον, ὡς ἐκ ἐξὶ κινεῖσθαι” (p. 65 b 18).
ὁ Ζήνωνος λόγος ἐστὶ τοιῶτος. εἰ ἄπειρα τὰ ἡμῶν, ἀδύνατον τὰ
ἡμῶν διεξελθεῖν (τὸ γὰρ ἄπειρον ἀδιεξίτητον). πᾶν δὲ τὸ κινούμενον
45 τι διάστημα ἀνάγκη πρῶτον καὶ ἐν τῷ ἡμῶν τῷ διαστήματος γεγο-
νέναι. ἐκ ἄρα κινεῖσθαι. εἰ ἔν βελόμενός τις δεῖξαι ὅτι ἀσύμμε-
τρος ἢ διάμετρος τῇ πλευρᾷ τῆς τετραγώνου, ὑποτιθεῖτο τὸ ἐναν-
τίον, ὅτι σύμμετρος ἐστὶ, καὶ ταύτῃ τῇ προτάσει ἐπισυνάπτει τὸν

εἰρημένον τῷ Ζήνωνος λόγον καὶ συνάγει, ὃ κινεῖται τι, ὅπερ ἀδύνατον, ἐρθεμεν πρὸς αὐτὸν ὅτι ἐτέραν ζήτησον δεῖξιν· τὸ γὰρ ἀδύνατον ὃ συνέβη παρὰ τὴν ὑπόθεσιν· ἀναιρημένης γὰρ τῆς ὑποθέσεως τὸ αὐτὸ συναχθήσετ' ἀτοπον διὰ τὸν τῷ Ζήνωνος παραλογισμόν. Anonym.

65^υ διὰ δύο αἰτίας γίνετ' ὃ μὴ παρὰ τῷτο, μίαν μὲν ἵηται ὅταν οἱ
14. μέσοι ὅροι μὴ συνάπτωσι πρὸς ἑαυτούς... ἡ δευτέρα αἰτία τῷ μὴ γίνεσθαι τὸ μὴ παρὰ τῷτο, ὅταν συνδέωντο μὲν οἱ μέσοι ὅροι, μὴ μέντοι διὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς ὑπόθεσιν συμβαίνει τι ἀτοπον, ὡς ἐπὶ τῷ χρωμάτος καὶ τῷ λευκοῦ, καὶ πτηνῶ καὶ κόρακος. Ioh. Phil. 10 f. CXII b.

66^α βύλετ' διὰ τούτων εἰπεῖν ὁ Ἀριστοτέλης ὅπως μὴ κατασυλ-
25. λογιζωντὶ ἡμῶν, καὶ φησὶν ὅτι παρατηρήτέον τῷτο, ὅπως μὴ τὸν αὐτὸν ὅρον πολλὰκις λάβοι ὁ προσδιαλεγόμενος... ἐὰν δὲ μὴ λάβῃ οἷς τὸν αὐτὸν ὅρον, ὅδαμῶς δυνατὸν κατασυλλογίσασθαι. ἡ πάλιν εἰ λάβῃ ἀμφοτέρως μερικὰς τὰς προτάσεις, ὅδαμῶς συλλελέγισται. εἰ δὲ βυλόμενος δεῖξαι τὸ καθόλου ἀποφατικὸν λάβῃ μίαν πρότασιν ἀληθὴ ἀποφατικὴν, ἡμῶν τῇ καταφατικῇ ἐνισαμένων διὰ τὸ ἀμφω γίνεσθαι ἀποφατικὴν, ὁμοίως ὃ συλλογιεῖτ'. λέγει ὅν πρῶτον πῶς ὀφείλομεν μὴ κατασυλλογίσασθαι, ὕστερον 20 δ' ἐρεῖ πῶς ἡμεῖς ἄλλως κατασυλλογίσασθαι δυνήσμεθα. id. f. CXIII.

66^α νῦν λέγει πῶς ἂν οἱ κατασυλλογιζόμενοι κατασυλλογίσασθαι
33. δύνωντο, ἐὰν κρύψιν τῆς τάξεως τῶν ὅρων ποιήσωντο, ἵνα νομίσῃ ὁ προσδιαλεγόμενος ἀσυναρτήτως εἶναι τὰς προτάσεις καὶ ὁμολο- 25 γήσῃ, εἰ διὰ πλείονων προτάσεων δείκνυτο τὸ αὐτό. id. f. CXIII b.

66^β ἐπειδὴ οἶδαμεν πότε γίνετ' καὶ πῶς ὁ συλλογισμός, φανερόν
4. πότε γίνετ' ἐλεγχος ἢ ὃ γίνετ'. εἰ γὰρ εἰ ἡ μία ἀποφατικὴ πρότασις ἢ δὲ λοιπὴ καταφατικὴ, ἐλεγχος γίνετ' καὶ συλλογισμός, εἰ ἀμφω καταφατικὴ ἦται ἐν πρῶτῳ ἢ τρίτῳ χήματι, καὶ ἕτω γίνετ' 30 συλλογισμός. ἐπειδὴ δὲ ὁ ἐλέγχει βυλόμενος τὸ ὑπὸ τῷ λεγόμενον τὸ ἀντιφατικῶς ἀντικείμενον λαμβάνει τῇ σῇ ὑποθέσει, ἐξ ἀνάγκης εἰδέναι τῷτο ὀφείλει καὶ ἐκείνη τῇ προτάσει ἐνστήναι τὴν σὴν ὑπόθεσιν ἀναιρέσει· ἐὰν γὰρ ἐκείνη ἐνστή, ἀδύνατον γενέσθαι ἐλεγχον. id. ib.

66^β ὥσπερ εἰ ἀμφοτέρως παίησιν ἀποφατικὰς, ὅθεν συνάγει ἔτι
15. καὶ ὃ δύναντο ἐλέγχει, ὥτως εἰ μὴδὲν τεθῇ ἐν ὅλῳ (ἀντὶ τῷ εἰ μηδεμία πρότασις τεθῇ καθόλου) ἀλλ' ἀμφω μερικαί, ὃ δύναντο ἐλεγχον συναγαγεῖν· ἐξ ἀμφοτέρων γὰρ μερικῶν ἐλεγχος ὃ γίνετ'. id. f. CXIV.

66^β βύλετ' εἰπεῖν περὶ τῆς γινομένης ἀπάτης, ὅτι γίνετ' ἡ
18. ἀπάτη διὰ τὸ μὴ ἐπισημονικῶς εἰδέναι τὰ πράγματα. ἡ ἀπάτη δὲ γίνετ' ὅπως. id. ib.

66^β ἄλλη ἀπάτη γίνετ' ὡς καθόλου τὸ κατ' μέρος πισθῆσαι. id. ib.

66^β εἰρήκαμεν πόσαι εἰσὶν αἱ ἀπάται. νῦν δὲ βύλετ' τῷτο εἰπεῖν, 45

34. ὅτι πάντως συμβαίνει τὴν μίαν πρότασιν ἐπισημονικῶς καθ' αὐτὴ μὴ εἰδέναι... καὶ ὅπως ἐξ ὃ ὅτι οἶδεν ἐπισημονικῶς, συναίρει τὸ αὐτὸ τῷ αὐτῷ ὑπάρχειν καὶ μὴ ὑπάρχειν μὴ ἐκ τῆς αὐτῆς συζοι-

χίας. “εἰ μὴ ἐκ τῆς αὐτῆς συζοιχίας” λέγει ἀντὶ τῷ ἵνα μὴ ὥς κατ' ἀξίαν. id. ib.

ἀμφοτέρας, φησί, τὰς προτάσεις ὅτι ἐγχαυρεῖ ὑπονοεῖν ἀλη- 66^β
θεῖς, ὥς τὸ β' τῷ μ' β' παντί, τῷ δὲ γ' ὅθεν, ἡ τὸ ἀνάπα- 35.
5 λιν. id. ib.

“ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἐν Μένωνι μένων λόγος, ὅτι ἡ μαθήσις ἐξιν 67^α
ἢ ἀνάμνησις.” χρῆσάμενος ἐπὶ τῶν ὑπαλλήλων καὶ τῆς ἐν αὐτοῖς 21.
γινομένης ἀπάτης παραδείγματι τῶν τριγώνων, δηλοῖ ὅτι πολλὰ-
κις τὰ καθόλου γνωσκόμενα μὴ εἰδότες τὰ καθ' ἕκαστα. νῦν ἐν
ἐτέρῳ κέκλητ' παραδείγματι, καὶ φησιν ὅτι τοιοῦτος ἐστὶ καὶ ὁ ἐν
τῷ Μένωνι τῷ διαλόγῳ τῷ Πλάτωνος ὑπὸ Σωκράτους εἰρημένους
λόγος· ἐν ἐκείνῳ γάρ, ὡς φησιν Ἀλέξανδρος, βυλόμενος ὁ Σω-
κράτης δεῖξαι τὰς μαθήσεις ἀναμνήσεις ὅσας, ἐπερωτᾷ τὸν παῖδα
τῷ Μένωνος ποῖον λόγον ἔχει πρὸς τὸ τετράγωνον τὸ ἀπὸ τῆς διπλα-
15 σίονος πλευρᾶς ἀναγραφόμενον τετράγωνον. Anonymus.

“ὅδαμῶς γὰρ συμβαίνει προεπίσασθαι τὸ καθ' ἕκαστον.” ὁ μὲν δὲ
Ἀλέξανδρος οἶετ' τῷτο εἰρηάζει πρὸς ἀνατροπὴν τῷ τὰς μαθήσεις 22.
εἶναι ἀναμνήσεις· ὁ γὰρ Σωκράτης, ὡς εἴρηκε, διὰ τῷ αἰδητῇ καὶ
κατ' μέρος ὅδεξε τῷ νέῳ ὅτι τὸ ἀπὸ τῆς διαμέτρου διπλασίον ἐστὶ τῷ
τετραγώνῳ. φησὶν ὅν ὁ Ἀριστοτέλης ὅτι τὰ κατ' μέρος ὃ προεπι-
20 σάμεθα, ὥς γε μανθάνοντες ὅτι ἀναμνησκόμεθα ἀλλὰ γνωρίζο-
μεν. μήποτε δὲ ἡ ὅτι ἐπιλαμβάνετ' τῷ Πλάτωνος ἡ ὅτι ὀρθῶς
ἐπιλαμβάνετ'· εἰ γὰρ καὶ μὴ προεπισάμεθα τὰ κατ' μέρος, ἀλλὰ διὰ
τούτων ἀναμνησκόμεθα τῶν καθόλου καὶ ἀνεγείρομεν τὰς καθόλου
λόγους ὅς κατ' ὅσῃαν ἔχομεν ἡμεῖς ἀντιμεμνησθέντες καὶ οἰοῖται προεμνησθέντες.
“ἀλλ' ἅμα τῇ ἐπαγωγῇ λαμβάνειν τὴν κατ' μέρος ἐπισήμην.” κοι-
νότερον αὐτὴν ἐκάλεσεν· ἐπισήμην γὰρ κυρίως ἐστὶν ἡ τῶν καθόλου
γνωσις. id.

τὸ “ἀλλ' ὅχι ὡς τὸ ἐνεργεῖν” πρὸς τὸ ἄνω εἴρηκε, ὅτι ὁ ὑπο- 67^β
νοῦν ὅτι ἡδὲ ἡ ἡμίονος κύει, ὅχι ὡς πρὸς τὸ ἐνεργεῖν ἐκ τῷ καθόλου 3.
λόγον οἶδεν, ἐπεὶ ἡ ἐνεργεῖ, ἡδὲ ὅτι καὶ κύει ἐκ τῷ καθόλου ἐνεργῶν.
“τὸ γὰρ ἐπίσασθαι λέγειτ' τριχῶς, ἡ ὡς τὸ καθόλου ἡ ὡς τὸ οἰκεῖα ἡ ὡς
τὸ ἐνεργεῖν.” διαίρεσιν ἐνταῦθα παραδίδωσι τῆς ἐπισήμης καὶ τῆς
ἀπάτης, ὅτι τὸ ἐπίσασθαι ἡ περὶ τὸ καθόλου ἡ περὶ τὸ κατ' μέρος ἡ
35 περὶ ἀμφοτέρα, ταυτέσιν τῷ ἐνεργεῖν· ἐνεργεῖται γὰρ ἀπὸ τῶν κα-
θόλου ἐπὶ τὸ κατ' μέρος. ὁμοίως ὅν ἀπατώμεθα ἡ τῷ μὴ εἰδέναι τὸ
καθόλου ἡ τῷ μὴ εἰδέναι τὸ κατ' μέρος ἡ τῷ μὴδότερον, ταυτέσιν μὴ
ἐνεργεῖν ἀπὸ τῷ καθόλου ἐπὶ τὸ κατ' μέρος· διὰ τῷτο γὰρ ἀκείνους
ὠνήσῃ ὅτι ἡ ἡμίονος κύει, διὰ τὸ μὴ ἐνεργεῖν αὐτὴν ἀπὸ τῷ καθόλου,
40 ὅτι ὅδε μὲν ἡμίονος κύει. Ioh. Phil. f. CXV.

ἕτερον τι θεωρήμαμα παραδίδωσιν ὁ φιλόσοφος ἐνταῦθα τοιοῦ- 67^β
τον. ἐὰν τις, φησί, λάβῃ τὸν ὅρισμόν τῷ καλῷ καὶ οἰκῇ τὸν αὐτὸν 12.
εἶναι τῷ κακῷ, ὑπονοήσει καὶ αὐτὸς τὸ αὐτὸ εἶναι ἀπαρραλλάκτως τὸ
ἀγαθὸν τῷ κακῷ, ὅπερ ἀληθές. ὁ δὲ φιλόσοφος κακῶς ἔλαβε
τῶν ὅρων ὅπως· τὸ ἀγαθὸν εἶναι τὸ αὐτὸ τῷ κακῷ εἶναι, λέγω
δὴ τῷ β', καὶ τῷ κακῷ εἶναι τὸ αὐτὸ τῷ γ' ἀγαθῷ εἶναι, καὶ ὅθεν
ἀτοπον ἀκολουθεῖ. διὰ τῷτο ὅν ὁ λόγον ὕστερον ἐρεῖ “ἀλλὰ τῷτο
ἀκριβέστερον σκεπτέον.” id. ib.

βάνεις, αἱ δὲ ἀντικείμεναι προτάσεις ἢ μὴ ἀληθῆς ἐσιν ἢ δὲ ψευ-
δῆς, ὥς ἐπὶ τῶν ἐξ ἀντικειμένων τὴν μίαν πάντως ἀληθῆ δεῖ
εἶναι, τὴν δὲ μίαν ψευδῆ. ἀλλὰ συμβάλλει ἡμῖν ταῦτα πρὸς
τὰς σοφιστικὰς ἐνοχλήσεις, ἵνα μὴ παραλογίζωμεθα ὅτι δύνανται
αὐτὲ εἶναι καὶ μὴ εἶναι. ἀκριβέστερον δὲ ἐν ταῖς Τοπικαῖς τέττα τὴν 5
μέθοδον δείκνυσιν. id. ib.

63 b λέγομεν ἕτως ἐν δευτέρῳ γήματι, ὅτι πᾶσα ἐπιστήμη σπυ-
40. δαία ἐστίν, ὑδεμία ἐπιστήμη ὡς ἱατρικὴ σπυδαία, ὥς ἐ συνάγει
ὅτι ἱατρικὴ ἐπιστήμη ἐπιστήμη ἔκ ἐστιν. εἰ γὰρ πᾶσα ἐπιστήμη σπυ-
δαία, ὑδεμία δὲ ἱατρικὴ ἐπιστήμη σπυδαία, ὑδὲ ἱατρικὴ ἐπιστήμη 10
ἐπιστήμη ἐστίν. λάβε δὲ τὴν μέσον ὅρον πάλιν πρὸς τὴν ἱατρικὴν καὶ
μεῖζονα ἕτως· ὑδὲ σπυδαῖον ἱατρικὴ ἐστίν ἐπιστήμη, πᾶν σπυ-
δαῖον ἐπιστήμη ἐστίν, ὥς ἡ ἱατρικὴ ἐπιστήμη ἐπιστήμη ἔκ ἐστιν.
καλῶς ἔν ἐλέγομεν ἐπὶ τῶν ἐξ ἀντικειμένων προτάσεων συλλο-
γισμῶν, ὅτι τὸ αὐτὸ καὶ εἶναι καὶ μὴ εἶναι συνάγει. δῆλον δὲ ὅτι τῆτο 15
συνήχη διὰ τὸ εἶναι τὴν μεῖζον ψευδῆ τὴν λέγουσαν, ὑδὲ σπυ-
δαῖον ἱατρικὴ ἐστίν ἐπιστήμη. ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἐλάττω τὴν λέγου-
σαν, πᾶν σπυδαῖον ἐπιστήμη ἐστίν. . . ἐν δὲ τοῖς Τοπικαῖς παρα-
δίδωσι μεθόδους τῶν κρήσεων, δι' αἷς τῆτο δοθῆσεται. τόπος δὲ
ἐκάλεσεν αὐτὰς τὰς μεθόδους. id. f. CX.

64 b νῦν βάλει εἰπεῖν περὶ τῆ ἐξ ἀρχῆς αἰτεῖσθαι. τὸ δὲ ἐξ ἀρχῆς
23. αἰτεῖσθαι τῆτο ἐστίν, τὸ ζητούμενον ὡς ὁμολογούμενον λαμβάνειν.
γίνεσθαι δὲ τῆτο τῷ λαμβάνειν τὴν δύο ὅρους ἀντιστρέφοντας, ὡς ἄν-
θρωπος καὶ γελαστικόν, ἢ τὴν ἕνα ὑπάρχοντα τῷ ἑτέρῳ, ὡς τὸ ἢ
ἡδονὴ χαρὰ. γίνεσθαι δὲ ἢ ἐξ ἀρχῆς αἰτήσις καὶ τὰ τρία γήματα. 25
καὶ ἵνα τὴν ἀσάφειαν τῆς λέξεως εἰς σαφὲς μετατρέψωμεν, ὁφεί-
λομεν θεωρῆσαι πῶς γίνεσθαι καὶ τὰ τρία γήματα τὸ ἐξ ἀρχῆς ζητού-
μενον. id. f. CXI.

65 a τὸ αὐτὸ ποιῶσι καὶ οἱ τὰς παραλλήλους γράφοντες, τὸ ἐν ἀρχῇ
4. αἰτεῖσθαι· βάλειν γὰρ παραλλήλους εὐθείας ἀπὸ τῆ μεσημβρινῆς κύ-
κλος καταγράφαι δυνατόν, καὶ λαμβάνουσι σημείον ὡς εἰπεῖν πῶς
περὶ τὸ ἐπίπεδον ἐκείνου, καὶ ἕτως ἐκβάλλουσι τὰς εὐθείας. καὶ ὁ
ἐξήγησεν, τῆτο εἰληπὶ· ὁ γὰρ μὴ συγχωρῶν γίνεσθαι τὴν παράλ-
ληλον ὑδὲ τὸ σημείον συγχωρήσει ἐκείνο. id. f. CXI b.

65 a εἰάν τις ἕτως ἀδῶλως λάβῃ ὅτι τὸ α' παντὶ τῷ β', τὸ β' 35
10. παντὶ τῷ γ', ἕπω δῆλον ἐν ποίᾳ προτάσει τὸ ἐν ἀρχῇ αἰτηθέν.
ἐὰν λάβω ἕτως ὅτι τῷ β' τῷ γ' τὸ αὐτό ἐστίν, ὥς εἶναι τὸ αὐτὸ
καὶ τῶν αὐτῶν, τότε φαίνεται ὅτι περὶ τὴν μεῖζον ἢ ἐξ ἀρχῆς αἰτη-
σις. νῦν δὲ τὸ παράδειγμα ποιῶν ὡς ἐπὶ τῆ πρώτης γήματος,
ἐπεὶ ἕτε ἐπεξέρχεται πᾶσας τὰς συζυγίας. id. f. CXII.

65 a ἐπεξηγεῖται αὐτὸς ὅτι ἐστὶ τὸ αὐτὸ εἶναι τὸ τὴν δύο ὅρους ἢ ἀντι-
14. στρέφειν πρὸς ἑαυτούς, ὡς ἐπὶ τῶ ἀνθρώπῳ καὶ τῶ γελαστικῷ, ἢ ἐνυ-
πάρχειν τὸ ἕτερον τῷ ἑτέρῳ, ὡς ἡδονὴ καὶ χαρὰ. id. ib.

65 a ἡμῶν εἰρηκότων ὅτι τὸ α' παντὶ τῷ β', εἰ τις ἐρεῖ ἡμῖν πόθεν
17. δῆλον ὅτι τὸ α' παντὶ τῷ β', ἐπεὶ ὁ ἐλάμβανεν τὸ αὐτὸ τὸ β' γ',
φησὶν, εἰ ἀντιστρέφωι, δευχθήσεται ὅτι εἰ τὸ β' παντὶ τῷ γ', καὶ τὸ γ'
παντὶ τῷ β'. δευχθήσεται δὲ λαμβανόντων ἡμῶν ὅτι τὸ α' παντὶ
τῷ γ', τὸ γ' παντὶ τῷ β'. εἰ δὲ τῆτο κωλύει, τετέστι τὸ μὴ ἀντι-

στρέφειν, ἕχ ὁ τρόπος, ἀντὶ τῶ ἕχ τὸ συμπέρασμα τὸ λέγον τὸ
α' παντὶ τῷ γ'. ποτὲ δὲ ἔκ ἀντιστρέφει, οἷον εἰ λάβωμεν ὅτι ἢ
χαρὰ ἡδονή, ἢ πάντως δὲ καὶ ἢ ἡδονὴ χαρὰ, εἰ μήτι προσδιορισώ-
μεθα, ὅτι ἢ ἡδονὴ σύζυγος τῇ χαρᾷ ἐστίν. ὥς νῦν τῆτο κωλύει
τὸ μὴ προσδιορίζειν. εἰ δὲ προσδιορισώμεθα, ὑδὲ κωλύει. γίνεσθαι
δὲ τὸ διὰ τριῶν, ὡς αὐτὸς λέγει, ἕτως. ἐδείχθη τὸ α' γ' διὰ τῶ
α' β', καὶ τὸ α' β' νῦν διὰ τῶ α' γ', ὥς τὸ α' γ' δι' ἑαυτῶ ἐδείξα-
μεν, ἥτοι αὐτὸ δι' ἑαυτῶ. εἰ γὰρ τὸ α' β', καὶ τὸ α' γ'. εἰ δὲ τὸ α' γ',
καὶ τὸ α' β'. ὥς εἶναι τὸ α' β' τὸ α' β' εἶναι. id. ib.

ἔλαβε πρῶτον τὸ αὐτὸ καὶ τῶν αὐτῶν. νῦν λαμβάνει τὰ 65 a
αὐτὰ καὶ τῶ αὐτῶ. id. ib. 19.

λείπει δὲ τὸ ὥσπερ ἐν πρώτῳ καὶ περὶ τῶν καταφατικῶν καὶ 65 a
ἀποφατικῶν, καταφατικῶν ὡς ἐν πρώτῳ καὶ τρίτῳ· ἐν γὰρ δευ- 29.
τέρῳ καταφατικόν ἢ συνάγει. id. ib.

βάλει ἐν τῆτοις ὁ φιλόσοφος εἰπεῖν περὶ τῶ μὴ παρὰ τῆτο 65 a
συμβαίνειν, ὡς ὅτι ἐκείνη ἢ πρότασις ὑδ' ὅλως λαμβάνεται, οἷον 33.
εἰ λάβω χρωμα παντὶ λευκῷ, τὸ λευκόν παντὶ πτηνῷ, τὸ πτηνόν
παντὶ κόρακι, ὥς καὶ τὸ λευκόν παντὶ κόρακι, τῆτο τὸ ἀδύνατον
συνέβη εἰ διὰ τὸ λαβεῖν ὅτι τὸ χρωμα παντὶ λευκῷ· καὶ γὰρ ἔλαμ-
20. βάνετο ἢ μὴ ἔλαμβάνετο, ὑδὲ ἥττον ἡκολούθει τὸ ἀδύνατον. . .
εἰ δὲ μὴ ἐστὶ παρὰ τῆτο, δῆλον ὅτι παρὰ ἄλλην ἐστὶ πρότασιν οἷαν-
δήποτε ληφθεῖσαν, ὡς καὶ νῦν παρὰ τὸ καὶ τὸ λευκόν παντὶ πτηνῷ
ληφθῆναι τὸ ἄτοπον ἡκολούθησεν. ἕτω τὸ μὴ παρὰ τῆτο γίνεσθαι.
id. f. CXII b.

“ἀν τε ἐν τῇ δεικνύσῃ.” ἕτε φησὶν ἐν τῇ δείξει τῇ ἐπ' εὐθείας 65 b
γινόμενῃ καὶ μηδὲν ἄτοπον συναγῆσθαι· αὕτη γὰρ ἢ μόνον ἔκ ἀναίρει 3.
τὴν ὑπόθεσιν ἀλλὰ καὶ βεβαιοῖ· ἢ γὰρ τίθησιν ὡς ἀντίφησιν· ὁ γὰρ τῇ
ἐπ' εὐθείας δείξει κεχρημένος καὶ μηδὲν ἄτοπον συναγῶν ἔκ εἰσά-
γει ὁ ἀντίφησι, τετέστι τὸ ἀντικείμενον τῇ ἡμετέρᾳ ὑποθέσει. ἔτι
δὲ ὅταν ἀναιρεθῇ τι δεικτικῶς διὰ τῶ αβγ' ἐπ' εὐθείας δεικτικῶς,
συνάξει ὁ προσδιαλεγόμενος τὴν οἰκείαν πρότασιν, ἥτις ὡς ἀντι-
κειμένη ἀναρετικὴ ἐστὶ τῆς ὑφ' ἡμῶν ὑποτιθεμένης· ὑδ' ἕτως ἔχει
χώραν τὸ μὴ παρὰ τῆτο συνάγεισθαι ἀδύνατον· τὸ γὰρ μὴ παρὰ τῆτο
τότε λέγομεν ὅταν ἀναιρεθέντος τῆτος μηδὲν ἥττον περαίνῃ ὁ συλ-
35. λογισμός. ἐκ τῆτων συνάγει ὅτι κακῶ παραδείγματι ἐχρησά-
μεθα ἐν ἀρχῇ τῆς θεωρίας ἐπὶ τῆς ψυχῆς· ἰδὲ γὰρ φησὶν ὅτι δεῖ
καὶ ταύτης ἀναιρεμένης ἐκ τῶ συλλογισμοῦ ἔτι περαίνεισθαι τὴν συλ-
λογισμὸν. φαίνεται δὲ μοι καὶ ἐπὶ τῶν τοιούτων χώραν ἔχειν τὸ μὴ
παρὰ τῆτο, ὡς ἐν θεωρίᾳ ὑπεδείξαμεν. τῆτο δὲ ὅμως ἐπὶ πλέον
40. ζητεῖσθαι, ταῦτα δὲ γράφομεν ἀπορῶντες ζώντων ἐξηγητῶν· οἱ
μὲν γὰρ ἐκέτ' εἰσὶ, φησὶν ὁ κωμικός, οἱ δ' ὄντες ἔκ ἀγαθῶ. “ἐπιχει-
ροῖ τὸν Ζήνωνος δεικνύναι λόγον, ὡς ἔκ ἐξὶ κινεῖσθαι” (p. 65 b 18).
ὁ Ζήνωνος λόγος ἐστὶ τοιούτος. εἰ ἄπειρα τὰ ἡμίση, ἀδύνατον τὰ
ἡμίση διεξελεθῆναι (τὸ γὰρ ἄπειρον ἀδιείρητον). πᾶν δὲ τὸ κινούμενον
τὴν διάσθημα ἀνάγκη πρῶτον καὶ ἐν τῇ ἡμίσει τῶ διασθήματος γεγο-
νέναι· ἔκ ἄρα κινεῖται. εἰ ἔν βυλόμενός τις δεῖξαι ὅτι ἀσύμμε-
τρος ἢ διάμετρος τῇ πλευρᾷ τῶ τετραγώνου, ὑποτιθεῖτο τὸ ἐναν-
τίον, ὅτι σύμμετρος ἐστὶ, καὶ ταύτη τῇ προτάσει ἐπισυνάπτει τὴν

εἰρημένον τῷ Ζήνωνος λόγον καὶ συνάγει, ὃ κινεῖται τι, ὅπερ ἀδύνατον, ἐρῶμεν πρὸς αὐτὸν ὅτι ἐτέραν ζήτησον δεῖξιν· τὸ γὰρ ἀδύνατον ὃ συνεβή παρὰ τὴν ὑπόθεσιν· ἀναιρημένης γὰρ τῆς ὑποθέσεως τὸ αὐτὸ συναχθῆσεῖ ἀτοπον διὰ τὸν τῷ Ζήνωνος παραλογισμόν. Anonym.

65*b* διὰ δύο αἰτίας γίνεῖται μὴ παρὰ τῷτο, μίαν μὲν ἵτοι ὅταν οἱ
14. μέσοι ὅροι μὴ συνάπτωσι πρὸς ἑαυτούς. . . ἡ δευτέρα αἰτία τῷ μὴ γίνεσθαι τὸ μὴ παρὰ τῷτο, ὅταν συνδέωνται μὲν οἱ μέσοι ὅροι, μὴ μέντοι διὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς ὑπόθεσιν συμβαίνει τι ἀτοπον, ὡς ἐπὶ τῷ χρώματος καὶ τῷ λευκοῦ, καὶ πτηνῷ καὶ κόρακος. Ioh. Phil. 10
f. cxii b.

66*a* βύλεται διὰ τῶτων εἰπεῖν ὁ Ἀριστοτέλης ὅπως μὴ κατασυλλογίζωνται
25. ἡμῶν, καὶ φησὶν ὅτι παρατηρητέον τῷτο, ὅπως μὴ τὸν αὐτὸν ὅρον πολλὰκις λάβει ὁ προσδιαλεγόμενος. . . ἐὰν δὲ μὴ λάβῃ δις τὸν αὐτὸν ὅρον, ὁ δαμῶν δύναται κατασυλλογίσασθαι. ἡ 15 πάλιν εἰ λάβῃ ἀμφοτέρους μερικὰς τὰς προτάσεις, ὁ δαμῶν συλλελογίζεται. εἰ δὲ βυλόμενος δεῖξαι τὸ καθόλου ἀποφατικὸν λάβῃ μίαν πρότασιν ἀληθῆ ἀποφατικὴν, ἡμῶν τῇ καταφατικῇ ἐνισταμένων διὰ τὸ ἀμφω γίνεσθαι ἀποφατικὴν, ὁμοίως ὃ συλλογιεῖται. λέγει ὅτι πρῶτον πῶς ὀφείλομεν μὴ κατασυλλογίζεσθαι, ὕστερον 20 δ' ἐρεῖ πῶς ἡμεῖς ἄλλως κατασυλλογίσασθαι δυναθῆμεν. id.
f. cxiii.

66*a* νῦν λέγει πῶς ἂν οἱ κατασυλλογίζόμενοι κατασυλλογίσασθαι
33. δύνωνται, ἐὰν κρύψιν τῆς τάξεως τῶν ὁρῶν ποιήσωνται, ἵνα νομίσῃ ὁ προσδιαλεγόμενος ἀσυναρτήτως εἶναι τὰς προτάσεις καὶ ὁμολο- 25 γήσῃ, εἰ διὰ πλείονων προτάσεων δείκνυται τὸ αὐτό. id. f. cxiii b.

66*b* ἐπειδὴ οἶδαμεν πότε γίνεῖται καὶ πῶς ὁ συλλογισμός, φανερόν
4. πότε γίνεῖται ἔλεγχος ἢ ὃ γίνεῖται. εἰ γὰρ εἰ ἡ μία ἀποφατικὴ πρότασις ἢ δὲ λοιπὴ καταφατικὴ, ἔλεγχος γίνεῖται καὶ συλλογισμός, εἰ ἀμφω καταφατικῶς ἵτοι ἐν πρῶτῳ ἢ τρίτῳ γήματι, καὶ ὅτω γίνεῖται 30 συλλογισμός. ἐπειδὴ δὲ ὁ ἐλέγχος βυλόμενος τὸ ὑπὸ σθ' λεγόμενον τὸ ἀντιφατικῶς ἀντικείμενον λαμβάνει τῇ σθ' ὑποθέσει, ἐξ ἀνάγκης εἰδέναι τῷτο ὀφείλεις καὶ ἐκείνη τῇ προτάσει ἐνζηῖναι τὴν σθ' ὑπόθεσιν ἀναιρέσει· ἐὰν γὰρ ἐκείνη ἐνζηῖς, ἀδύνατον γενεῖσθαι ἔλεγχον. id. ib.

66*b* ὥσπερ εἰ ἀμφοτέρους ποιήσῃ ἀποφατικὰς, ὁδὸν συνάγει ἔτι
15. καὶ ὃ δύναται ἐλέγχαι, ὅπως εἰ μὴδὲν τεθῇ ἐν ὀλίῳ (ἀντὶ τῷ εἰ μηδεμία πρότασις τεθῇ καθόλου) ἀλλ' ἀμφω μερικά, ὃ δύναται ἔλεγχον συναγαγεῖν· ἐξ ἀμφοτέρων γὰρ μερικῶν ἔλεγχος ὃ γίνεῖται. id. f. cxiv.

66*b* βύλεται εἰπεῖν περὶ τῆς γινομένης ἀπάτης, ὅτι γίνεῖται ἡ
18. ἀπάτη διὰ τὸ μὴ ἐπιστημονικῶς εἰδέναι τὰ πράγματα. ἡ ἀπάτη δὲ γίνεῖται ὅπως. id. ib.

66*b* ἄλλη ἀπάτη γίνεῖται ὡς καθόλου τὸ καὶ μέρος πισθῆσαι. id. ib.

66*b* εἰρήκαμεν πόσαι εἰσὶν αἱ ἀπάται. νῦν δὲ βύλεται τῷτο εἰπεῖν, 45

34. ὅτι πάντως συμβαίνει τὴν μίαν πρότασιν ἐπιστημονικῶς καθ' αὐτὴν μὴ εἰδέναι. . . καὶ ὅτος ἐξ ὃ ὃς οἶδεν ἐπιστημονικῶς, συνάξει τὸ αὐτὸ τῷ αὐτῷ ὑπάρχειν καὶ μὴ ὑπάρχειν μὴ ἐκ τῆς αὐτῆς συστοι-

χίας. “εἰ μὴ ἐκ τῆς αὐτῆς συστοιχίας” λέγει ἀντὶ τῷ ἵνα μὴ ὥσι κατ' ἀξίαν. id. ib.

ἀμφοτέρους, φησὶ, τὰς προτάσεις ὅς ἐκχωρεῖ ὑπονοεῖν ἄλλη 66*b* θεῖς, ὡς τὸ β' τῷ μὲν β' παντί, τῷ δὲ γ' ὁδὸν, ἡ τὸ ἀνάπα- 35
5 λιν. id. ib.

“ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἐν Μένωνι μένων λόγος, ὅτι ἡ μαθησὶς ἐξῆν 67*a* ἢ ἀνάμνησις.” χρῆσάμενος ἐπὶ τῶν ὑπαλλήλων καὶ τῆς ἐν αὐτοῖς 21. γινομένης ἀπάτης παραδείγματι τῶν τριγώνων, δηλοῖ ὅτι πολλὰς τὰ καθόλου γινώσκοντες μὴ εἰδότες τὰ καθ' ἕκαστα. νῦν ἐν ἐτέρῳ κέκρηται παραδείγματι, καὶ φησιν ὅτι τοιοῦτος ἐστὶ καὶ ὁ ἐν τῷ Μένωνι τῷ διαλόγῳ τῷ Πλάτωνος ὑπὸ Σωκράτους εἰρημένους λόγους· ἐν ἐκείνῳ γάρ, ὡς φησιν Ἀλέξανδρος, βυλόμενος ὁ Σωκράτης δεῖξαι τὰς μαθήσεις ἀναμνήσεις ὅσας, ἐπερωτᾷ τὸν παῖδα τῷ Μένωνος ποῖον λόγον ἔχει πρὸς τὸ τετραγώνον τὸ ἀπὸ τῆς διπλα- 15 σίου πλεονῶς ἀναγραφόμενον τετραγώνον. Anonymus.

“ὁ δαμῶν γὰρ συμβαίνει προεπίστας τὸ καθ' ἕκαστον.” ὁ μὲν 67*a* Ἀλέξανδρος οἶεῖται τῷτο εἰρηξῆς πρὸς ἀνατροπὴν τῷ τὰς μαθήσεις 22. εἶναι ἀναμνήσεις· ὁ γὰρ Σωκράτης, ὡς εἴρηται, διὰ τῷ αἰδητῷ καὶ καὶ μέρος ὅδεξε τῷ νέῳ ὅτι τὸ ἀπὸ τῆς διαμέτρου διπλασίον ἐστὶ τῷ τετραγώνῳ. φησὶν ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης ὅτι τὰ καὶ μέρος ὃ προεπι- 30 στάμεθα, ὡς μανθάνοντες ὅς ἀναμνησκόμεθα ἀλλὰ γνωρίζομεν. μήποτε δὲ ἡ ὅς ἐπιλαμβάνεται τῷ Πλάτωνος ἢ ὅς ὁρθῶς ἐπιλαμβάνεται· εἰ γὰρ καὶ μὴ προεπιστάμεθα τὰ καὶ μέρος, ἀλλὰ διὰ τῶτων ἀναμνησκόμεθα τῶν καθόλου καὶ ἀνεγείρομεν τὰς καθόλου λόγους ὅς κατ' ὅσῃαν ἔχομεν ἡρεμῶντας καὶ οἰνεῖ προθυμένους. “ἀλλ' ἅμα τῇ ἐπαγωγῇ λαμβάνειν τὴν καὶ μέρος ἐπιστήμην.” κοι- 35 νότερον αὐτὴν ἐκάλεσεν· ἐπιστήμη γὰρ κυρίως ἐστὶν ἡ τῶν καθόλου γνῶσις. id.

τὸ “ἀλλ' ὅς ὡς τὸ ἐνεργεῖν” πρὸς τὸ ἄνω εἴρηται, ὅτι ὁ ὑπο- 67*b* νοῦν ὅτι ἡδὲ ἡ ἡμίονος κύει, ὅς ὡς πρὸς τὸ ἐνεργεῖν ἐκ τῷ καθόλου 3. λόγον οἶδεν, ἐπεὶ ἡ ἐνεργεῖ, ἡδὲ ὅτι ὃ κύει ἐκ τῷ καθόλου ἐνεργῶν. “τὸ γὰρ ἐπίστας λέγειται τριχῶς, ἡ ὡς τὸ καθόλου ἡ ὡς τὸ οἰκεῖα ἡ ὡς τὸ ἐνεργεῖν.” διαίρεσιν ἐνταῦθα παραδίδωσι τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς ἀπάτης, ὅτι τὸ ἐπίστας ἡ περὶ τὸ καθόλου ἡ περὶ τὸ καὶ μέρος ἡ 35 περὶ ἀμφοτέρους, τῷ τῆς ἐνεργεῖν· ἐνεργῶμεν γὰρ ἀπὸ τῶν καθόλου ἐπὶ τὸ καὶ μέρος. ὁμοίως ὅς ἀπατῶμεθα ἡ τῷ μὴ εἰδέναι τὸ καθόλου ἡ τῷ μὴ εἰδέναι τὸ καὶ μέρος ἡ τῷ μὴδότερον, τῷ τῆς ἐνεργεῖν ἀπὸ τῷ καθόλου ἐπὶ τὸ καὶ μέρος· διὰ τῷτο γὰρ ἀκείνους ὠρίθη ὅτι ἡ ἡμίονος κύει, διὰ τὸ μὴ ἐνεργῆσαι αὐτὴν ἀπὸ τῷ καθόλου, 40 ὅτι ὁδὸν ἡμίονος κύει. Ioh. Phil. f. cxv.

ἕτερον τι θεωρήμα παραδίδωσιν ὁ φιλόσοφος ἐνταῦθα τοιοῦτον 67*b* 12. τὸν. ἐὰν τις, φησὶ, λάβῃ τὸν ὅρισμόν τῷ καλῷ καὶ οἰσθῇ τὸν αὐτὸν εἶναι τῷ κακῷ, ὑπονοήσῃ καὶ αὐτὸς τὸ αὐτὸ εἶναι ἀπαρραλλάκτως τὸ ἀγαθὸν τῷ κακῷ, ὅπερ ἀληθές. ὁ δὲ φιλόσοφος κακῶς ἔλαβε τὸς ὅρους ὅτως· τὸ ἀ' ἀγαθὸν εἶναι τὸ αὐτὸ τῷ κακῷ εἶναι, λέγω δὴ τῷ β', καὶ τῷ κακῷ εἶναι τὸ αὐτὸ τῷ γ' ἀγαθῷ εἶναι, καὶ ὁδὸν ἀτοπον ἀκολουθεῖ. διὰ τῷτο ὅς ὀλίγον ὕστερον ἐρεῖ “ἀλλὰ τῷτο ἀκριβέστερον σκεπτέον.” id. ib.

67b εἶπεν "ἐπισκεπτέον βέλτιον" ἢ ἐπειδὴ εἶπεν, εἰ μήτι γε κῶ
26. συμβεβηκὸς οἰθῆ ἢ καλὸν κακὸν εἶναι, ἢ ὅτι κακῶς ἐξεβέτο τῆς
ὄρας τῶ κακῶς εἶναι ἀνω. id. ib.

67b ἐντεῦθεν ὁ φιλόσοφος βελέει εἰπεῖν περὶ τῶν ἀντιστροφῶν
27. τῶν ἐν πρώτῳ χήματι γινόμενων καὶ καταφατικῶν καὶ ἀποφατικῶν
καθόλου. id. ib.

67b ἐν τῷ καθόλου ἀποφατικῷ ἔκτετι δὲ ἀντιστρέφει ἢ ἐλάττων
34. πρότασις ἄλλ' ἢ μείζων ἢ β' α'. ἐὰν ὅν, φησὶν, ἢ β' α' πρότασις,
τῷ τῆς ἢ μείζων, ἀντιστρέφει, ἀντιστρέφει καὶ ἢ γ' α', τῷ τῆς ἢ
συμπεράσματος. ἀπεσιώπησε δὲ τὴν α' γ'. ὅ γ' ἡδύνατο ἀντι-
στρέφειν ἢ καταφατικῇ, τῷ τῆς ἢ ἐλάττων, ἐπὶ τῷ δευτέρῳ τρόπῳ
τῷ πρώτῳ χήματος, τῆς μείζονος προτάσεως καὶ τῷ συμπεράσμα-
τος ἀποφατικῶν ὅσων. id. f. CXV b.

68a ἕτερον θεωρήματα παραδίδωσιν ὁ φιλόσοφος χαριέστατον πάν-
3. τοῖστον. εἰ τ' α' καὶ τ' β' ἀντιστρέφει, καὶ τ' γ' καὶ τ' δ' ἀντιστρέφει·
ἐὰν ὅν παντὶ πράγματι, εἰ τ' α' καὶ τ' β' ἐξ ἀνάγκης, καὶ τ' γ' καὶ τ' δ'.
καὶ ὡφείλε τὸ παραδείγμα παραστῆσαι· ὡς δὲ ἄλλος μέλλοντος
ἀποδείκνυσθαι παρίσχει παραδείγμα. ἔγω γ' τ' α' ἀγένητον, τ' β'
ἀφθαρτον· ταῦτα ἀντιστρέφουσιν. καὶ ἔγω τ' γ' γενητόν, τ' δὲ δ'
φθαρτόν· καὶ ταῦτα ἀντιστρέφουσιν. δύο γ' συλλογισμοὶ σύγ-
κειν. id. ib.

68a ἕτερον θεωρήματα λέγει ἐνταῦθα, ὅτι εἰ παντὶ ἦν τ' ἀγένητον
11. ἢ τ' γενητόν, ἔκων καὶ παντὶ ἦν τ' ἀφθαρτον ἢ τ' φθαρτόν, καὶ ἀντι-
στρέφει τ' ἀφθαρτον τῷ ἀγένητῳ· εἰ γ' μὴ τ' φθαρτόν, τ' δὲ
φθαρτὸν ἰσοδυναμεῖ τῷ γενητῷ καὶ ἀντιστρέφει, ὡς καὶ τ' ἀγένητον
ἀντιστρέφει ἐπὶ τῷ γενητῷ. ὅπερ ἄτοπον. ὅτω καὶ ἐπὶ τῷ ἀφθάρτῳ
τῷ ἀφθάρτῳ ἀντιστρέφει τ' ἀγένητον· εἰ γ' μὴ ἀντιστρέφει, τ'
γενητόν· τῷ δὲ γενητῷ ἀντιστρέφει τ' φθαρτόν, ὡς καὶ τῷ ἀφθάρτῳ
τ' φθαρτὸν ἀντιστρέφει, ὅπερ ἄτοπον. ὅτω γίνοντι δύο συζυγίαι
συλλογισμῶν ἐκ τῆς πρώτης ἀντιστροφῆς τῆς ἀγένητον καὶ ἀφθα-
τον. γίνοντι δὲ καὶ ἄλλαι δύο ὁμοίως ἐκ τῆς ἀντιστροφῆς τῆς γενητόν
καὶ ἀφθαρτον· ὡς καλῶς εἶπεν ἀνωτέρω "δύο γ' συλλογισμοὶ σύγ-
κειν," εἰς ἐκάστην αὐτῶν ἀντιστροφῆν. ἀλλ' εἰδέναι δεῖ ὅτι διὰ τῶ
ἀδυνάτου δεικνύει ἕκαστος συλλογισμὸς ἐκάστης ἀντιστροφῆς. id. ib.

68a ἕτερον θεωρήματα παραδίδωσι θαυμάσιον πάντῃ. ἔστι δὲ τοῖστον.
16. ἐὰν τ' α' κατηγορεῖται καὶ τ' β' καὶ γ', κατηγορεῖται δὲ καὶ τ' β' τῷ
γ', εἰδέναι δεῖ ὅτι καὶ τ' β' τῷ α' κατηγορεῖται. καὶ ἀντιστρέφει· ἐπειδὴ
γ' τ' α' κατηγορεῖται τῷ β' γ', τ' δὲ β' κατηγορεῖται καὶ αὐτὸς αὐτῷ
τῷ γ'· ἕκαστος γ' τῶν ὄντων αὐτὸς αὐτῷ κατηγορεῖται. id. f. CXVI.

68a "πλὴν αὐτῶ τῷ α'." τὸτο τὸ ῥῆθ' ὡς ἐν συντόμῳ μὴ δ' Ἀλέξ-
21. ἀνδρὸς ἐσφαλῆσαι λέγει· ἐχρῆν γάρ, φησὶ, κείνῳ καὶ αὐτῷ τ' α'·
προεῖρη γ' ὅτι ἀντιστρέφει τ' β' τῷ α'. βελέει δὲ ἀπολογίσασθαι
ὑπὲρ αὐτῶ καὶ δεῖξαι ὅτι ὁρθῶς ἔχει, καὶ φησιν ὅτι ἔγω τ' α' τ'
λευκὸν κατηγορούμενον τῷ τ' β' πεζῷ καὶ τῷ γ' λογικῷ, κατηγο-
ρεῖσθαι δὲ τ' πεζὸν τῷ λογικῷ· κατηγορεῖται δὲ καὶ αὐτῷ. πάντων
ἄρα τῶν ὑπὸ τ' α' κατηγορεῖται τ' β'. ἔκ ἀνάγκης δὲ καὶ αὐτῷ τῷ
λευκῷ κατηγορεῖσθαι τ' πεζόν. "ἐπεὶ δὲ μᾶλλον, ἔχ' οἷόν τε ὁμοίως"
(v. 32). Anonymus.

ἔστι καὶ τ' "πλὴν" ὅτω ἐκλαβεῖν ὡς καί, καὶ ἔχ' ὅτι τ' Ἀλέξ-
ἀνδρὸν ἀντὶ τῷ "καί." ἐπεὶ γ' τ' γένος ἕτερον ἐστὶ τῶν εἰδῶν ὡν
κατηγορεῖται τ' β', καὶ μὴ τῶν ὑπὸ τ' α' πάντων λεχθῆσθαι τ' β', καὶ
διὰ τὸ τοῦ αὐτῶν ἔσται τῷ α', κατ' αὐτῶ δὲ τῷ α' ἢ λεχθῆσθαι.

cod. Reg. 1917.

ἐν τοῖτοις ὁ φιλόσοφος ἀκριβῆ καὶ θεῖα παραδίδωσιν. ἔστι δὲ
τ' θεωρήματα τοῖστον. ἐὰν τ' α' καὶ τ' β' αἰρετά ἐσιν, ἔχουσι δὲ ἀντι-
κείμενα, τ' μὴ α' ἔχει ἀντικείμενον τ' β', τ' δὲ γ' τ' δ', καὶ ταῦτα
φευκτά εἰσιν. εἰ δὲ τῶν αἰρετῶν τ' ἐν μᾶλλον αἰρετώτερον,
ἔκων καὶ τῶν φευκτῶν τ' ἐν μᾶλλον φευκτότερον ἐσιν. οἷον ὡς ἐπὶ
παραδείγματος, ἔγω ὑγεία καὶ πλῆτος αἰρετά, νόσος δὲ καὶ πενία
φευκτά· ἐὰν τις τὴν ὑγίαν ὡς μᾶλλον αἰρετὴν ζητῇ, ὁ δὲ ὅτι
καὶ τῷ πλῆτι τ' ἐναντίον τι ζητεῖ ὡς ἦτον φευκτόν, οἷον τὴν πε-
νίαν· συμφέρει γ' ὑγιαίνειν καὶ πένεσθαι ἢ πλετεῖν καὶ νοσεῖν. Ioh.
Phil. f. CXVI.

πρᾶγμα μέγιστον ἐνταῦθα παραδίδωσιν ὁ φιλόσοφος ἐκ τῶ
εἰρημένον θεωρήματος, ὁ ἀπ' ἐναντίας ἐστὶν τῇ νῦν γνώμῃ τῶν ἀν-
θρώπων· οἱ γ' ἀνθρώποι οἶον ὅτι ὁ ἔρως γίγνεται διὰ τὴν μῆξιν,
αὐτῶ δὲ δεικνυσιν ὅτι διὰ τὴν προαίρεσιν τῆς φιλίας, σύμβολον δὲ
τῆς προαιρέσεως ἢ μῆξιν. id. f. CXVI b.

βελέει διὰ τῶν δεικνύει ὅτι καὶ οἱ ῥητορικοὶ συλλογισμοὶ διὰ
τῶν τριῶν χημάτων δεικνύν. ῥητορικοὶ δὲ εἰσιν οἱ ἐπαγωγικοὶ
καὶ οἱ παραδειγματικοὶ καὶ ὅσους ἄλλους ἔχει εἰπεῖν. id. ib.

ὁ συλλογισμὸς διὰ τῶ μέσῳ ὅρα συνάπτει τὸν ἄκρον τῷ ἄκρῳ,
ἢ δὲ ἐπαγωγῇ διὰ τῶ ἐλάττωτος συνάπτει τὸν μέσον τῷ ἄκρῳ.
id. f. CXVII.

ὅτι, φησὶν, ὁ δι' ἐπαγωγῆς συλλογισμὸς συλλογίζετο τὴν
μείζονα πρότασιν· ἢ γ' πρώτη καὶ ἀμεσος ἢ μείζων ἐστίν. ἵνα ὅν
ταύτην πιευσώμεθα, δι' ἐπαγωγῆς δεικνύμεν. id. ib.

ἐπλήρωσε περὶ τῶ ἐπαγωγικῶ συλλογισμῷ. νῦν λέγει περὶ
τῶ παραδειγματικῷ. τί δὲ ἐξω παραδειγματικόν; ὅταν τῷ μέσῳ
τ' ἄκρον δεχθῇ ὑπάρχον διὰ τῶ ὁμοίων ἢ ὁμοιον. id. ib.

φανερὸν ὅν ὅτι τ' παραδείγμα δεικνύμενον ὅτε ὡς μέρος πρὸς
ἕλκον, τῷ τῆς ἐπαγωγῆς, ὅτε ὡς ἕλκον πρὸς μέρος, τῷ τῆς συλλο-
γισμῶς. id. f. CXVII b.

φησὶν ὅτι ἀπαγωγῇ λέγει κεχρησθῆαι τις ὅταν τῶν δεικτι-
κῶν τινὸς δύο προτάσεων ἢ μὴ μείζων φανερόν ᾖ, ἢ δὲ ἐλάττων
ἀδελφὸς μὴ τ' δὲ πῶς ὁμοίως ἔχουσα τῷ συμπεράσματι ἢ καὶ πλεόν
τῷ συμπεράσματος, καὶ ταύτην δεικνύει καταλιπὼν τ' δεικνύει
τ' συμπεράσματι δὲ δεικνύμενον· ὅτος γ' ἀπάγει ἡμᾶς ἀπὸ τῶ ζη-
τούμενου προβλήματος ἐπὶ ἕτερον. εἰ γ' μᾶλλον τῷ συμπεράσμα-
τος ἢ ἐλάττων πρότασις ἀδελφὸς εἴη καὶ ταύτην ἐπιχειροῖ διὰ προ-
συλλογισμῷ δεικνύει, ὅτε λέγει τ' τοῖστος ἀπαγωγῇ κεχρησθῆαι ἀλλὰ
ὑπάλλαξεν καὶ τῇ ἐπὶ χαλεπώτερον πρόβλημα μεταβάσει. ἐν οἷς
ἢ πρᾶξις καὶ β' τῶν Προτέρων Ἀναλυτικῶν σὺν θεῷ πληρῶν.
Anonymus.

ὁ μόνον ἐὰν ὁμοίως ἔχῃ τῷ συμπεράσματι ἢ ἐλάττων πρό-
τασις καὶ τ' ἀφανές, ἀπαγωγῇ ἐστίν, ἀλλὰ καὶ ἢ ἐλάττων πρότα-
σις.

οὐς καὶ ἀφανὲς δεικνύει δι' ἐνὸς μέσου ἢ δύο. οἷον ἐξήγησάν τινες εἰ δυνάμεθα κύκλον τετραγωνίσαι καὶ ἕκ ἡδυνήθησαν· ἐλάμβανον δὲ ἕτω τετραγωνίζεσθαι πρῶτον ὄρον, εὐθύγραμμον δεύτερον, κύκλον τρίτον. ὅτι μὴ τὸ εὐθύγραμμον τετραγωνίζεσθαι, ὁ ἄλλος, ἀφανὲς δὲ ἐστὶν εἰ ὁ κύκλος εὐθύγραμματοῦ ἐστι, ὅπερ ἐστὶν ἡ ἐλάττων πρότασις. καὶ τὸτο-πειρῶν δεικνύειν διὰ τῶν μηχανισμῶν χημάτων καὶ μηχανισκῶν. ἐπειδὴ ἔν δι' ἐνὸς πειρῶν δεικνύειν, ἀπαγωγὴ ἐστὶν. Ioh. Phil. f. CXVII b.

69^a 37. ἴσμεν ὡς ἔνσασις λέγει· διότι ἴσμεν τὸν προσδιαλεγόμενον καὶ τὸ ἴσμεν τὴν τῷ λόγῳ πρόοδον. cod. Reg. 1917.

διαφέρει ἔνσασις ἀνασκευῆς, ὅτι ἡ ἔνσασις προτάσεως, ἡ δὲ ἀνασκευή συμπεράσματος. Ioh. Phil. f. CXVIII.

69^b 10. ἀντὶ τῷ ἔχῃ ἡ αὐτὴ ἐπιτήμη τῶν ἀντικειμένων, ἢ ὅτι ὅλως ἡ αὐτὴ τῶν ἀντικειμένων ἐνίσταται. id. ib.

70^a 3. ἐπειδὴ οἱ ῥήτορες καὶ διὰ ἐνθυμήματος ἀποδεικνύουσιν, τὸ δὲ ἐνθυμήμα διὰ εἰκότος καὶ σημείου, τά τε χάριν προδιαλαμβάνει περὶ τῷ εἰκότος καὶ σημείου, καὶ λέγει εὐθέως τὴν διαφορὰν... φέρεται δὲ τις ἰσορία τοιαύτη, καὶ ὅτι ἐρῶν τις τὴν ἐρωμένην ἐφό- νευσεν. id. f. CXVIII b.

70^a 8. τὸ δὲ σημεῖον τριχῶς νοῦμεν. ἡ γὰρ ἐστὶν ὅντος τῷ πράγμα- 20 τος, οἷον ἅμα τὸ πρᾶγμα καὶ σημεῖον, ὡς τὸ καπνὸς εἰ ἔστι, πῦρ ἔστι· ἢ μὴ τῷ πράγματος σημεῖον, οἷον τὸ τέφραν εἶναι σημαίνει ὅτι πῦρ ἦδη γέγονεν· ἢ ὕστερον γέγονε τὸ πρᾶγμα πρῶτον δὲ τὸ σημεῖον, ὡς τὸ γάλα ἔχειν τὴν μὴ δύο ἡμέρας μέλλουσαν τίκτειν. ἢ ἐνδοξος· ἢ ὅτι ὅντος ἐστὶν ἢ ὅ· γενομένη πρότερον ἢ ὕστερον δὲ 25 γέγονε τὸ πρᾶγμα. ὑπερβατὴν νοήσωμεν τὸ χωρίον. ἢ ὅ· γενο-

μένη πρότερον, ὁ ἄλλος ὅτι τῷ πράγματος, τὸτο σημεῖον ἐστὶ τῷ γεγονέναι, ὁ ἄλλος τὸ πρᾶγμα. id. ib.

ὥσπερ οἱ φιλόσοφοι ἀποδεικνύουσιν διὰ συλλογισμῶν ἢ διὰ 70^a ἐπαγωγῆς, ἕτω καὶ οἱ ῥήτορες διὰ σημείων ἢ παραδείγματος ἢ 17. δι' ἐνθυμήματος, καὶ τὴν αὐτὴν ἔχει ἀναλογίαν τὸ ἐνθυμήμα πρὸς τὸν συλλογισμόν ἢ ἔχει τὸ παράδειγμα πρὸς τὴν ἐπαγωγὴν. id. f. CXIX.

μέσον δὲ νῦν λέγει τὸ πρῶτον χῆμα διὰ τὸ ἐν μέσον ὄρον 70^b ἐνταῦθα κατ' εὐθείαν εἶναι, καὶ τῷ μὴ ὑποκείσθαι τῷ δὲ κατηγορεῖσθαι. 3. 10 τὸ δὲ "ἐκ τῶν ἄκρων," ἄκρα λέγει τὸ δεύτερον καὶ τὸ τρίτον, ὅτι ἔχουσιν τὸν μέσον ὄρον τὸ μὴ κατηγορούμενον τὸ δὲ ὑποκείμενον, δὲ ὀφειλόμενον λέγειν σημεῖον. τὰ δὲ ἐκ τῷ μέσῳ ἀντὶ τῷ πρῶτῳ χῆματος τεκμήριον. id. ib.

ἐπειδὴ εἶπε τὸ ὅτι πᾶς ὁ δεικνύων δι' ἐνὸς τῶν τριῶν χημάτων 70^b δεικνύει, τὸτο βάλει δεικνύει ὅτι καὶ οἱ φυσικοὶ γινωσκόμενοι δι' ἐνὸς 7. τῶν τριῶν χημάτων δεικνύουσιν. id. f. CXIX b.

γένος νῦν ἐκάλεσε καταχρηστικῶς τὸ εἶδος. id. ib. 70^b 18. ὅτι μεταδοτικὸς ὁ λέων, δηλαδὴ τὸ κορεννύμενον αὐτὸν μὴ ἀπο- 70^b φέρειν τὸ λοιπὸν τῆς τροφῆς ἀλλὰ παραχωρεῖν τοῖς βυλομένοις 27. τῶν ζώων. cod. Reg. 1917.

πάλιν εἰς τὸ πρῶτον ἐμπίπτομεν. ἴδιον ὑπῆρχε νῦν τὸ ἐν 70^b σημεῖον· εἰ γὰρ ἀνδρείος μὴ ἐλευθέριος δὲ μή, τὸτο δύναται καὶ ἐπὶ 37. τῷ εἶδος μὴ ὅλως δὲ τὰ δύο πάθη ἔχοντος λέγεσθαι, ὡς ἐπὶ τινος ἀτόμου τῶν ὑπὸ τὸ εἶδος καὶ ἐπὶ τῶν δύο γενῶν, ἵνα ἢ ὁ λόγος ὡς 25 ἐφ' ἐνὸς αὐτῶν λαμβανόμενος. ἐν οἷς ἡ πρᾶξις. Anonymus.

Εἰς τὰ Ὑστέρᾳ Ἀναλυτικά.

Ἐμοὶ συντάττεται μὴ ἐξηγήσεις τῶν Ἀριστοτελικῶν βιβλίων μὴ τοσούτους τε καὶ τοσούτους ὅσοι δοκεῖ πόρρωθεν εἶναι φιλοτιμίας ἀνω- φελὲς· ἔτε γὰρ πολλὰ ἐστὶν εὐρεῖν ἁλλελοιοπότης τῶς πρότερον, τό τε σμικρῶν ἔνεκεν παρεργηρίᾳ ὁλοκλήρως καταβάλλει πρᾶγμα- 30 τεύει ὁμοίον τῷ τῇ Ἀθηνᾶν βυλομένη μετακινεῖ τὴν Φειδίαν, ὅτι τὰ δεσμὰ τῆς κρηπίδος ὡς αὐτὴ ἀμείνῃ ποιήσιν. τὸ μὲντοι ἐκλαμ- βάνοντα τὰ βυλήματα τῶν ἐν τοῖς βιβλίοις γεγραμμένων σὺν τάχει τε ἐξαγγέλλειν καὶ τῇ συντομίᾳ τῷ φιλοσόφῳ καὶ δυνάμιν παρομαρτεῖν καινόν τε ἐδόκει καὶ τινα ὠφέλειαν παρέξεσθαι. 35 εὐκλεον γὰρ ἐσεσθαι διὰ τῷ ταύτῃ τρόπῳ τὴν ἀνάμνησιν ὑπελήφα- μεν τοῖς ἅπασι μὴ τὰ Ἀριστοτέλους μεμαθηκόσιν, ἀναλαμβάνειν δὲ αὐτὰ συνεχῶς τῷ μήκει τῶν ὑπομνημάτων ὅτι δυναμένοις. τὸ δὲ πρότερον τῶν Ὑστέρων Ἀναλυτικῶν ἕτω σαφηνίσαι προελόμενοι σοὶ πρῶτῳ τὸν τύπον κοινόμεθα τῆς συγγραφῆς παιδείας τε ἐνε- 40 κεν ἀκριβὲς καὶ φιλίας ἀληθινῆς· ἔτε λίσσεσθαι τί σε τῶν μὴ δεόν- τως εἰρημένων· ἔτε κατασιωπήσιν πεπιτυκνότες. πολλὰ μὴ ἔν ἔοικε τῶν Ἀριστοτέλους βιβλίων εἰς ἐπικρυφὴν μεμηχανήσας, ἔχ ἡκιστα δὲ καὶ τὰ προκείμενα, πρῶτον μὴ διὰ τὴν συνήθη βραχυλο-

γίαν, ἔπειθ' ὅτι καὶ ἡ τάξις τῶν κεφαλαίων ὅτι διακρίνεται. ὡς ἡμῖν ἀνάγκη συγγινώσκειν εἰ τὰ μὴ φαινόμεθα μακρότερον ἐρμη- νεύοντες (ὅτι γὰρ ἐντὶν εἰπεῖν διὰ τῶν ἴσων σαφέστερον), τὰ δὲ μεθα- 30 μοττόμενοι καὶ μετατιθέντες, ὡς ἂν φαίνοιτο ἔκαστα τῶν κεφα- λαίων περὶ γεγραμμένα. εἰ δ' ἐπὶ τινὰ καὶ συντομώτερον ἐπιδε- δραμήκαμεν, ἔκ ἄξιον δυχεράναι· ὅσα γὰρ τεχνικὴν ἔχει τὴν θεωρίαν, ὅτι συντείνει δὲ ἄγαν εἰς τὴν τῆς ἀποδείξεως λόγον, τῷ τοῖς ἔκ ἡν ἄξιον ἐνδιατρίβειν τῷ ῥαζῶν ἐπινοήσαι προελομένη τῆς 35 κατανόησεως τῶν χρησίμων. Themistius f. 1.

Τὸτο τὸ βιβλίον, λέγω δὴ ὁ περὶ ἀποδείξεως λόγος, ἐστὶ τέ- λος τῆς λογικῆς πραγματείας· τὰ γὰρ ἄλλα λογικὰ μαθήματα διὰ τὴν ἀπόδειξιν ἡμῖν παρέδωκεν ὁ Ἀριστοτέλης, λέγω δὲ τὴν τε περὶ τῶν ἀπλῶν φωνῶν διδασκαλίαν ἐν Κατηγορίαις καὶ τὴν περὶ τῶν προτάσεων ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας καὶ τὴν περὶ τῶν συλλο- γισμῶν ἐν τοῖς Προτέροις Ἀναλυτικοῖς, ἵνα ἕτω δι' ἐκείνων ὁδοῖ καὶ ἐπὶ ταύτῃ ὡς τέλος τῶν ἄλλων βαδίσωμεν. καὶ πάντοι γε εὐκλότως 40 τὸτο πεποιήκεν· ὥσπερ γὰρ ὅτι δύναται γινώσκειν τὴν Δύδιον ἢ τὴν Δω- ριον ἀρμονίαν τὴν μὴ ἀπλῶς εἰδῶτα καθαρίζειν, εἰ δὲ πάλιν, εἰ τύχοι,

τὴν δὲ ῥυτύνον τύπον γράφειν τὴν μὴ ἀπλῶς εἰδὸτα γράφειν, ὅπως ἀδύνατον γινώκει τὴν ἀποδεικτικὸν συλλογισμόν πρὸ τῆς μαθεῖν τὴν ἀπλῶς συλλογισμόν. εἴτα ἐπειδὴ ὁ ἀπλῶς συλλογισμὸς σύγκειται ἐκ προτάσεων, ἃ δυνάμει δὲ ἀνευ προτάσεων γινώκει τὴν ἀπλῶς συλλογισμόν, παραδέδωκεν ἡμῖν τὴν περὶ Ἑρμηνείας, ἐν ᾗ περὶ 5 προτάσεων διδάσκει. πάλιν δὲ ἐπειδὴ ἀδύνατον ἐξ γινώκει τὰς προτάσεις ἀνευ τῶν ἀπλῶν φωνῶν ἐξ ὧν σύγκειται, πρὸ τῆς περὶ Ἑρμηνείας παραδέδωκεν ἡμῖν τὰς Κατηγορίας, ἐν αἷς διδάσκει ἡμᾶς περὶ τῆς τῶν ἀπλῶν φωνῶν δυνάμεως τε καὶ σημασίας. καὶ ἐπεὶ συλλογισμὸς πλείονα εἶδη, ὡς ἐν τοῖς Προτέραις Ἀναλυτικαῖς 10 διὰ πλείονων ἐδείξαμεν, ὅ τε σοφιστικός, ὁ διαλεκτικός καὶ ὁ ἀποδεικτικός, τὴν μὴ ἀποδεικτικὸν συλλογισμόν ἐν τούτοις ἡμῖν παραδίδωσι, τὴν δὲ διαλεκτικὸν ἐν τοῖς Τοπικοῖς, ἐν ᾗ πῶς ἂν ἐφ' ἐκάτερας τις ἐπιχειρήσει παραδίδωσι, ἵνα μὴ ἐξαπατώμεθα ὑπὸ τῶν προσδιαλεγόμενων ἡμῖν. διδάσκει δὲ ἡμᾶς καὶ περὶ τῆς σοφιστικῆς συλλογισμῶν ἐν τοῖς Σοφιστικοῖς Ἑλέγχους, ὡς περὶ ἀλεξήτηριον ἡμῖν φάρμακον παρέχων ἐπὶ τῇ ἀποφύγειν, ὡς αὐτὸς φησι, τὰς σοφιστικὰς ἐνοχλήσεις, ὅν τρόπον καὶ οἱ ἱατροὶ διδάσκον τὰ δηλητήρια τῶν φαρμάκων ὅτι ἐπὶ τῇ χρᾷ ἄλλ' ἐπὶ τῇ φεύγειν. . . 20 διόπερ ἐδὲ ἐπιγράψαι τὴν βιβλίον περὶ Σοφιστικῶν Συλλογισμῶν, ἀλλὰ Σοφιστικοὶ Ἑλέγχοι. . . ἀπόδειξις τοίνυν ἐστὶ συλλογισμὸς ἐπισημονικός ἐξ αὐτοπίστων καὶ ὁμολογούμενων λόγων λαμβανόμενος. πρότερον δ' ἐστὶ τῇ τάξει τὸ προκείμενον βιβλίον τῶν Σοφιστικῶν Ἑλέγχων. ὅτι μὴ ᾗ ἐπεὶ τοῖς Τοπικοῖς ὠφείλει, ἐν ἐκείνοις ἀπεδείξαμεν (τοῖς ᾗ πιθανοῖς ἐγγυμναζέμεντες ῥᾶν τοῖς ἀναγκαίοις προσβαλλόμεν), ὅτι δὲ προηγείτο τῶν Σοφιστικῶν Ἑλέγχων, 25 ὁ δὲ ἐντεῦθεν. Ioh. Phil. f. 3.

71a 1. ἰστέον δὲ ὅτι καὶ ἐνταῦθα ὁ Ἀριστοτέλης ἐαυτῷ ἀκολουθεῖ καὶ τὴν τρόπον τῆς διδασκαλίας, καὶ ἀρχεῖ ἀπὸ τῶν καθολικωτέρων. "πᾶσα γὰρ" φησι "διδασκαλία." . . γινώσκειν χρὴ ὅτι δύο τρόποι 30 ποιοῦνται ὑπάρχουσιν ἐξ ὧν πᾶσα γίνετο γνῶσις, ὡς φησι καὶ Πλάτων, μάθησις καὶ εὗρεσις. ἡ γὰρ μαθάνοντες παρ' ἑτέρων γινώσκουμεν ἢ εὕρισκοντες αὐτοί. φησὶν ὅτι ἐν τούτοις ὁ Ἀλέξανδρος, ὁ καλῶς λέγων, ὅτι γινώσκον ἐνταῦθα εἶπε τὴν εὗρεσιν, ὡς ἢ τὸ λεγόμενον, πᾶσα διδασκαλία καὶ πᾶσα μάθησις ἐκ προϋπαρχούσης γίνετο εὕρεσεως. ὅτι καὶ δὲ ἀληθές. αὐτὸς γὰρ παρακατιῶν σαφῶς ἡμῖν παραδίδωσι τὴν περὶ εὕρεσεως λόγον. ἄλλως τε καὶ τῆς εὕρεσεως πάντως προϋπάρχει ἡ ζήτησις, ὡς ἐπὶ εὕρεσιν ὅτι ἐστὶ τῶν αὐτοπίστων, λέγω δὴ τῶν κοινῶν ἐνομιῶν ἢ τῶν ἐξ αἰσθήσεως γινώσκωμένων. πρώτη γὰρ ἡ τούτων ἐπιβολὴ καὶ ὅτι ἐξ ἄλλων ἔχει τὸ πικρὸν, 40 περὶ τούτων δὲ ζήτησις ὑδεμία γίνετο. ὡς καὶ πᾶσα εὗρεσις ἐκ τινος καὶ αὐτῇ προϋπαρχούσης γίνετο γνῶσεως, ὡς περὶ καὶ ἡ μάθησις. τί ὅτι διαφέρει τὸ "ἐκ προϋπαρχούσης γίνετο γνῶσεως" τῷ ἐκ μάθησεως ἀκρίβει ἢ ἐξ εὕρεσεως; ἐκατέρω γὰρ τί τούτων προσηγνῶς ἀνάγκη. ἅμα δὲ τούτο ἀδύνατον, τῷ τῇ τὴν μάθησιν καὶ τὴν γνῶσιν. ἀκρίβειαν γὰρ ἀνάγκη ἐξ ἄλλης εἶναι μάθησεως. πᾶσα γὰρ φησι διδασκαλία καὶ πᾶσα μάθησις. καὶ τούτο ἐπ' ἀπειρον. ὅτι ἂν τὸ γινώσκειν ἀντὶ εὕρεσεως ἀκρίβειαν, ἀλλ' ἀπλῶς ἐκ προ-

γνωσμένον τινὸς καὶ προσηγνόμενον, καθ' ὃν ἂν εἴη τρόπον ἢ ἐκείνη γνῶσις προϋπαρξασα, εἴτε ἐκ μάθησεως εἴτε ἐξ εὕρεσεως εἴτε καὶ τῶν αὐτοπίστων. εἴη καὶ ἀναποδείκτων. ἢ μέντοι διδασκαλία καὶ ἡ μάθησις τῷ μὴ ὑποκειμένῳ ταῦτά εἰσι, τῇ δὲ χρεῖται μόνον διαφέρειν. . . καλῶς δὲ εἶπεν "ἐκ προϋπαρχούσης γίνετο γνῶσεως." εἰ γὰρ πᾶσα διδασκαλία καὶ πᾶσα μάθησις ἐκ προϋπαρχούσης γίνετο μάθησεως, εἰς ἀπειρον προβαίη ἂν ὁ λόγος. . . θαυμασιῶς δὲ προσέθηκε τὸ "διανοητική," πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῆς αἰσθητικῆς γνῶσεως. ἡ γὰρ αἰσθητικὴ γνῶσις ὅτι ἔχει προϋποκειμένην γνῶσιν. . . ἄλλως τε καὶ ἡ διανοητικὴ εἶπεν αὐτὴν, ὅτι ἀποδεικτικὴν, ἐπὶ τῇ καθολικωτέρῳ ἀνιῶν, ἵνα πάντα συλλογισμόν λάβῃ, καὶ τὴν διαλεκτικὴν καὶ τὴν σοφιστικὴν, καὶ τὴν ἐπαγωγὴν καὶ τὰς ῥητορικὰς πείσεις. id. f. 3 b.

"αἱ τε γὰρ μαθηματικά," τῷ τῇ λογικῇ ἐπισημαίεται, δι' αὐτῶν 71a 3. πικρῶν, τῷ τῇ διὰ τούτων τῷ τρόπῳ κατορθύνει, τῷ τῇ διὰ τῆς προγνώσεως κατορθύνει, ὡς εἰρήκαμεν. ὁμοίως δὲ τούτῳ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἐστὶν ἰδεῖν τεχνῶν. καὶ "περὶ τῶν λόγων" ἔχοντες τὴν συλλογισμῶν. οἱ γὰρ τὰ τε καθόλου ἐκ τῶν μερικῶν καὶ τὰ μερικὰ ἐκ τῶν καθόλου πικρῶν διὰ συλλογισμῶν πικρῶν ἐκ προϋπαρχούσης γνῶσεως. id. f. 4.

"ἐνιέντων" ἀντὶ τῇ προσδιαλεγόμενων φησὶν. id. ib. 71a 7. καλῶς εἶπε τὸ "συμπεῖθαι." καὶ γὰρ ὁ Πλάτων φησὶν ἐν Γοργ. 71a 9. γὰρ (p. 454 sq.) ὅτι δύο εἰσὶ πείσεις, ἡ μὴ διδασκαλικὴ ἢ δὲ πικρῶν, καὶ τῇ μὴ διδασκαλικῇ κέρηνη οἱ φιλόσοφοι ὡς περὶ ἀληθείας διαλεγόμενοι, τῇ δὲ πικρῶν ἢ ῥήτορες ὡς ἀν' ἐπιτηδεύοντες πείθειν μάλλον ἢ τὰ ληθῆ προβάλλουσιν. id. ib.

μὴ θορυβείτω δὲ ἡμᾶς τὰ δι' αἰσθήσεως γινώσκόμενα, ἐφ' ὅτι 71a 11. ὅτι ἐν προγνώσκῃ ἀνάγκη. ὅτι γὰρ διὰ μάθησεως τὰ τοιαῦτα ὅτι ἐκ μεθόδου λογικῆς παραγίνετο. Themist. f. 1.

ἐπειδὴ μὴ περὶ τῶν καὶ μέρος ἐπισημῶν νῦν ἐστὶν ἡμῖν τὸ προκείμενον ἀλλ' ἀπλῶς περὶ ἀποδεικτικῆς μεθόδου, ὅτι ὀφείλομεν ζητῆσαι τὰ καθ' ἑκάστην ἐπισημῇ προγινώσκουσιν ὀφείλοντα ἀλλὰ τὰ καὶ τὴν ἀποδεικτικὴν. ὅτι ἂν δὲ τούτῳ γινώσκον, εἰ μὴ μάθαιμεν καὶ ποῖος τρόπου προγινώσκουσι τὰ προγινώσκόμενα. τούτῳ δὲ πάλιν ὅτι ἂν ἄλλως ἡμῖν ὑπάρξει μὴ μαθῶσιν ἐν τίσιν ὅλως ἐστὶν ἢ ἀποδεικτικῇ ἐπισημῇ καὶ διὰ τίνων περαίνει. ἀναγκαῖον τοίνυν περὶ τούτων πρότερον διαλαβεῖν. φησὶ τοίνυν ὅτι ἐπὶ πάσης ἀποδείξεως δύο ταῦτα θεωρεῖται, τό τε πρόβλημα ὁ προτίθει εἰς ἀποδείξιν, καὶ αἱ προτάσεις δι' ὧν τὸ πρόβλημα κατασκευάζεται. πάλιν δὲ ἐν παντὶ προβλήματι δύο ταῦτα θεωρεῖται, τό τε δίδόμενον καὶ τὸ ζητούμενον. . . εἰδέναι μέντοι γὰρ ὅτι ἐστὶν ὅτι καὶ τὸ δεδομένον ζητούμενον γίνετο καὶ τὸ ζητούμενον δεδομένον. . . εἰδέναι μέντοι γὰρ ὅτι ἐστὶν τινὰ δεδομένα ἃ μηδέποτε ζητούμενα γίνετο, οἷον ἐάν εἴπω τὸ δοθέν μέγεθος κινήσας, ὅδε ποτε ἔσται τὸ μέγεθος 45 ζητούμενον, καὶ εἴπω πάλιν σφαῖραν, ὅδε ποτε ταύτην ζητούμενην ποιῶ. αἱ γὰρ αὐτῇ δέδοτο. . . τρόποι δὲ, φησὶ, δι' ὧν προγινώσκον, δύο, τό τε τί ἐστὶν ἢ τί σημαίνει, καὶ ὅτι ἐστὶν. καὶ φησιν, ἐπὶ τῷ δεδομένῳ δεῖ προγινώσκουσι καὶ ὅτι ἐστὶ καὶ τί σημαίνει ἢ τί ἐστὶν, ἐπὶ

716 ἐπιστήμη δὲ καὶ ἐπίστασις τῆς ἀποδείξεως διαφέρει· ἐπιστήμη
 6 γὰρ ἔστιν αὐτὴ ἡ διάθεσις ἡ ἐγγνωμένη ἡμῖν περὶ τῶν πραγμά-
 των, ἀπόδειξις δὲ ὁδὸς καθ' ἣν ἡ τέτων γίνεσθαι γινώσκεις. ἔτι δὲ
 καὶ καθολικωτέρον ἐστὶ τῆς ἐπιστήμης ὄνομα τῆς ἀποδείξεως· ὅ-
 7 γ' εἴ τις ἐπίστασις λέγεσθαι, καὶ ἀποδεικνύει δύνασθαι. ὁ μὲντοι Ἀρι-
 8 στοτέλης νῦν, ὡς γνωριμωτέρας ὕψους τῆς λέξεως, τὴν ἐπίστασιν ἀντὶ
 τῆς ἀποδεικνύου ἐλαβεν. Ioh. Phil. f. 6 b.

716 τὸ ἀρνητικὸν μῶριον τῷ ἄτοπον συντακτέον, ὡς ἡ τὴν λεγόμε-
 7 νον τοῦτον· ὅτι ἄτοπον ἢ ἄνπερ, ὅπερ τις ἐπαγγέλλεται γινώσκειν,
 πῶς ἦτοι καὶ τὸ καθόλου μανθάνει ἐκεῖνο, καὶ ἄλλον τρόπον ἤγαν καὶ
 8 τὸ μερικὸν ἀγνοῶν, ἢ τὸ ἀνάπαλιν. id. ib.

716 νῦν περὶ ἀποδείξεως βύλας διαλαβεῖν καὶ εἰπεῖν τί ποτὲ ἐστὶν
 9 ἀπόδειξις, καὶ ὅτι ἐξ ὁμολογημένων προτάσεων ἡ ἀπόδειξις γίνεσθαι.
 ἀντὶ δὲ τῆς ἀποδείξεως τὴν ἐπιστήμην καὶ ἀπὸ ἐπίστασιν λαμβάνει·
 γνωριμωτέρα ἢ τῆς ἀποδείξεως καὶ τοῖς πολλοῖς ταῦτά εἰσιν. 15
 ἕκαστος γὰρ ἐπίσταται τὸ οἶδαι, ἀποδεικνύει δὲ τί ποτὲ ἐστὶν ὁ πο-
 λὺς ἄνθρωπος· ὅτι οἶδε. διαφέρει δὲ ἐπιστήμη τε καὶ τὴν ἐπίστασιν
 ἀποδείξεως, ὅτι ἐπιστήμη μὲν ἐστὶν αὐτὴ ἡ διάθεσις ἡ ἐγγνωμένη
 ἡμῖν περὶ τῶν πραγμάτων, ἀπόδειξις δὲ ἡ ὁδὸς καθ' ἣν ἡ τέτων
 γίνεσθαι γινώσκεις. καὶ ἄλλως, καθολικωτέρα ἐστὶν ἡ ἐπιστήμη τῆς ἀπο-
 20 δείξεως. εἴ τι μὲν ἢ ἀπόδειξις, πάντως καὶ ἐπιστήμη· ὅτι εἴ τι δὲ
 ἐπιστήμη, πάντως καὶ ἀπόδειξις. αἱ γὰρ κοιναὶ ἐννοιαὶ ἐπιστήμῃ μὲν
 εἰσιν, ἀποδείξεως δ' ὅτι· ἀναπόδεικτοι γὰρ εἰσιν ἐπιστήμαι αἱ κοιναὶ
 ἐννοιαὶ. λέγει δὲ καὶ εἰδικώτερον ἐπιστήμη, ἥτις εἰς ταῦτα συν-
 τρέχει τῇ ἀποδείξει· περὶ ἧς νῦν ζητεῖ. ὅπως ἀπὸ γένους τῆς ἐπι-
 25 στήμης ἐπὶ τὴν εἰδικὴν ἐπιστήμην, ἥτις ἐστὶν ἀπόδειξις, μετέλθε.
 καὶ ἄλλως, ἐπὶ τὴν σαφέστερον τὴν μεταλήψιν ἐποιήσατο ἐκ τῆς
 ἀποδείξεως εἰς τὴν ἰσοδυναμῶσαν ἐπιστήμην, ὡς τὸ ῥῆτὸν εἰπόντες
 δεῖξομεν. ὥστε ἂν μάθωμεν τί ποτὲ ἐστὶν ἡ ἀπόδειξις, πρῶτον τί
 ποτὲ ἐστὶν ἡ ἐπιστήμη παραδίδωσι. id. f. 7.

716 λέγει τοίνυν τὴν ἐπίστασιν φανερὸν πολλαχῶς· καὶ ἢ κοινῶς
 λέγει καὶ κυρίως, κοινῶς μὲν ὅταν ἅπασαν γινώσκῃ ὅπως δὴ ποτε
 γινωσκόμεν, εἴτε διὰ τῶν συμβεβηκότων τῷ πράγματι εἴτε καθ'
 ἕτερον τρόπον, ἐπιστήμην ὀνομάζωμεν· κυρίως δὲ καὶ ἀπλῶς ἐστὶν
 ἐπιστήμη, ὅταν τὴν τε αἰτίαν οἰώμεθα γινώσκῃ δι' ἣν τὸ πρᾶγμα 35
 ἔστιν, ὅτι ἐκεῖνο αἰτία ἐστὶ, καὶ ὅταν αὐτὸ μὴ ἐνδέχεσθαι ἄλλως ἔχειν
 ὑπολαμβάνωμεν. ὁ ἄλλος δὲ ὅτι τοῦτόν ἐστι τὴν ἐπίστασιν· ἅπαντες
 ἢ οἱ τινος ἐπιστήμης μεταποιούμενοι οἱ μὲν οἶον δὲ ὅπως ἔχειν περὶ
 τῆς πράξεως, οἱ δὲ καὶ ἔχον ὅπως. εἰ μὲν ὅτι ἕτεροι τῷ κυ-
 40 ρίως ἐπίστασις τρόποι· καὶ ἢ δι' ὁρίσμων θεωρία καὶ ἡ λήψις τῶν
 ἀναποδείκτων ἀρχῶν ἐπιστήμη καλεῖται κυρίως. ἀλλ' ὅτι γε καὶ
 τὸ τοῦτο εἶδος ἐστὶ τῆς ἀπλῶς ἐπιστήμης, ὁμολογεῖσθαι. τὸ δὲ τοῦτον
 εἶδος τῆς ἐπιστήμης, τὸ τοῦτο εὐθὺς ἀπόδειξιν λέγω. Themist. f. 1 b.

716 οἱ σοφισταὶ παραλογίζονται τὰ τοῖς συμβεβηκόσιν ὑπάρ-
 10 χοντα καὶ τοῖς ὑποκειμένοις φασὶν ὑπάρχειν, καὶ ἔμπαλιν τὰ τοῖς
 ὑποκειμένοις καὶ τοῖς συμβεβηκόσιν. Ioh. Phil. f. 7.

716 οἷον νομίζουσιν τινες διὰ τὸ τοῦτο λαβὼς κεκλήσθαι τὰ πλήθη τῶν
 13 ἀνθρώπων, ὅτι τὸν Δευκαλίωνα μὲν τὸν κατακλυσμὸν ἐπιτρέψαν-

τος τὸ Διὸς διὰ τὴν γενέσασθαι πάλιν ἀνθρώπους λίθος ὅπως βαλεῖν,
 καὶ τὸς βαλλομένους λίθος γίνεσθαι ἀνθρώπους· καὶ φασὶν ἐπίστασιν
 τὸ τοῦτο ὅπως ἔχειν, διότι ταύτην αἰτίαν οἶον τῆς ὀνομασίας τῶν
 λαῶν, καὶ λέγουσι μὴ ἐνδέχεσθαι ἄλλως ἔχειν τὸ τοῦτο· ὁμοίως καὶ αἱ
 οἰόμενοι τὴν γῆν ἐσθάναι διὰ τὴν τῷ ἔρασι ὅπως ἐξείαν περιδύνησιν ἐπί-
 5 στασιν νομίζουσιν, ὅτι τε τὴν αἰτίαν ταύτην οἶον εἶναι καὶ ὅτι ἂν
 ἄλλως εἶναι τὴν γῆν νομίζουσιν. id. f. 7 b.

ἐπειδὴ περὶ ἐπιστήμης νῦν εἶπε τῆς δι' ἀποδείξεως γινωσκόμενης, 716
 ἐστὶ δὲ καὶ ἕτερον εἶδος ἐπιστήμης, ὅπερ ὅτι ἐστὶν ἀποδεικτικὸν ἄλλ'. 16
 αὐτόπιστον καὶ ἄνευ συλλογισμῶν, οἷον ἡ τῶν ἀξιωματικῶν γινώσκεις
 (αὐτὴ γὰρ ὅτι δι' ἀποδείξεως ἡμῖν παραγίνεται) ἀλλ' αὐτόπιστος ἐστὶ
 περὶ ἧς μετ' ὀλίγον ἐρεῖ), διὰ τὸ τοῦτο φησι νῦν ὅτι περὶ μὲν τῷ ἑτέρῳ
 τῆς ἐπιστήμης εἶδος ἐρῶμεν ὕστερον, περὶ δὲ τῆς δι' ἀποδείξεως
 ἐπιστήμης νῦν λέγωμεν. καλῶς ἄρα ἐλέγομεν ὅτι ὅτι περὶ τῆς γε-
 νικῆς καὶ καθόλου ἐπιστήμης τὴν λόγον ποιῶν, ἀλλὰ περὶ τῆς εἰδικῆς
 15 τερον λεγομένης καὶ ἰσοδυναμῶσιν τῇ ἀποδείξει. id. ib.

ἐξαριθμησώμεθα τοίνυν ὅσα προδιωρίσαμεν τοῖς λήμμασιν 716
 ὑπάρχειν τοῖς ἀποδεικτικαῖς. ἐστὶ δὲ τὰδε, αἰτίαι εἶναι καὶ οἰκείαις. 20
 ἀληθείαι τε καὶ γνωριμωτέροις. πᾶσα μὲν ὅτι ἀπόδειξις ὅτι ἐκ προ-
 τέρων μόνον ἀλλὰ καὶ ἐκ πρώτων· εἰ μὲν ἢ αἱ λαμβανόμεναι προ-
 τάσεις δι' ἄλλων ἀποδεικνύοντο, πρότεροι μὲν ἔσονται τῷ συμπεράσ-
 ματος, ὅτι πρῶτον δὲ· εἰ δὲ μὴ δι' ἄλλων, καὶ μὴ ὅπως προσδέονται
 ἀποδείξεως, ἀλλ' αὐτόθεν εἰεν πισταὶ καὶ ἐναργεῖς ἢ καὶ πρῶτον, αἱ
 οἱ παλαιοὶ καλεῖσθαι ἀξιώματα καὶ ἀμέσους προτάσεις, εἰς ἃ χρὴ
 25 πᾶσας ἀνάγειν καὶ ἐξ ὧν ἀποδεικνύσθαι τὰς εἰς συλλογισμὸν ἐπι-
 στημονικὸν τίθεμενας· διὰ τὸ τοῦτο καὶ αὐτὰς καὶ ἀρχαῖς ἀποδείξεως
 ὀνομάζουσιν. Themist. f. 2.

καλῶς τῷ “πρώτων” προσέθηκε τὸ “ἀμέσων”· ἐὰν μὲν ἢ 716
 λάβω ὅτι ἡ ψυχὴ ἀθάνατος καὶ ἐντεῦθεν ἕτερον τι συλλογίσωμαι, 21
 οἷον ὅτι εἰσὶν ἐν ἄδῃ αἱ ψυχαί, ἐκ πρώτων μὲν συλλογιστάμεν, ὅτι
 30 μὲντοι ἐξ ἀμέσων· ὅδε ἢ ὁμολογημένον ἐστὶν τὸ ἀθάνατον εἶναι
 τὴν ψυχὴν, ἀλλὰ δέει καὶ τὸ τοῦτο ἀποδείξεως· ἀνάγκη ὅτι καὶ τὴν
 τὴν ἀπόδειξιν ἢ ἐξ ἀμέσων εἶναι ἢ ἐξ ἀναποδείκτων, καὶ τὸ τοῦτο ἐπ'
 ἀπειρον. ὥστε τὸν ὅπως ἐπιστημονικὸν συλλογισμὸν δεῖ ἐκ πρώτων
 καὶ ἀμέσων προτάσεων εἶναι, τὰς ἐξ ἀναποδείκτων καὶ αὐτοπίστων...
 δυνατὸν δὲ ἴσως τὸ “πρώτων καὶ ἀμέσων” ὅπως εἰρήσῃ, διότι ἐστὶ
 τινὰ ἀμέσων μὲν, ὅτι πρῶτα δέ, καὶ ὅτι προηγμένα τῶν ἀποδεικτι-
 κῶν ἀλλ' ἔχοντα καὶ μερικά. οἷον ὅτι τότε τὸ ψυμμήθιον λευκὸν
 ἐστὶν· ἀμέσος πρότασις (ὅτι δέει ἢ μέσων ὅπως εἰς πίσω), καὶ ὅτι ὅδε
 40 Σωκράτης ἐστὶν· ἀλλ' ὅτι τῶν τοιούτων ἀμέσων χρεια εἰς τὸ ἀπο-
 δεῖξαι, ἀλλὰ τῶν πρώτων καὶ κοινῶν ἐννοιῶν, αἱς τὰ ἀποδεικτικά
 ὡς ὕστερα τῇ φύσει προτέροις καὶ ὡς αἰτίαι αἰτιατὰ ἐπεῖ. Ioh.
 Phil. f. 7 b.

“αἰτίων τῶν συμπεράσματος” ἀντὶ τῶν προσεχῶν αἰτίων, 716
 ἀλλὰ μὴ τῶν πόρων· ἐπάγει γὰρ ὅτι ὅπως αἱ ἀρχαὶ ἔσονται οἰκείαι 22
 τῷ δεκνυμένῳ· ὅτι μὲν ἢ ἐκ προτέρων ἀνάγκη τὴν ἀπόδειξιν εἶναι,
 σαφές· εἰ γὰρ πρὸς τὴν δέξιν παραλαμβάνον, ἀνάγκη πρότερον
 αὐτὰ παραλαμβάνειν. ἀλλὰ δεῖ μὴ μόνον πρότερα εἶναι, ἀλλὰ

καὶ αἰτία τῷ συμπεράσματος· δύναται γὰρ πρότερα μὴ παραλαβεῖν, μὴ αἰτία δέ... ὅφ' ἐν ᾧ τὸ ὅλον ἀναγνωστέον "προτέρων αἰτίων." ὥσπερ γὰρ τῷ ἀμέσῳ συντάξαε τὸ πρῶτον, ὅτω καὶ νῦν φησὶ πρότερων αἰτίων. τὸ πρότερον δὲ ἀντὶ τῷ προσεχῶν ἀναστέον· ὅτω γὰρ, φησὶν, ἔσονται αἱ ἀρχαὶ οἰκείαι τῷ δεικνυμένῳ. id. f. 8.

116 25. ἐπεξηγεῖτο ἕκαστον τῶν ἀπηριθμημένων. διὰ τῆς φησὶν, εἴπομεν δὲν ἐξ ἀληθῶν εἶναι τὴν ἀπόδειξιν, ὅτι εἰ μὴ εἴη ἐξ ἀληθῶν, ὅδ' ἐπιστήμην γενέσθαι ἐνδέχεται· ὅ γὰρ ἐστὶ τῷ μὴ ὄντος ἐπιστήμη, τυχέτι τῷ ψεύδους· τὸ γὰρ μὴ ὄν ἀντὶ τῷ ψεύδους παρέλαβεν. εἰ δέ τις εἴποι ὅτι τί ὄν; ὅκ' ἔστιν ἐπιστήμη τῷ μὴ ὄντος ὅτι μὴ ὄν; ἀλλ' ὅ τὸ φησιν, ἀλλ' ὅτι ὅκ' ἔστι τὸ μὴ ὄν ἐπίσας ὡς ὄν· τὸ γὰρ μὴ ὄν ἐπίσας ὡς μὴ ὄν, τυχέτιν ὅτι ὅκ' ἔστιν, ἐπιστήμη ἔστιν. καὶ ὅτι τὸ φησὶν, ἐδήλωσεν ἐν τῷ παραδείγματι. id. ib.

116 26. ὅπερ ἄνω εἶπε "πρῶτων ἀμέσων," τὸ ἐνταῦθα "πρῶτων ἀναποδείκτων." id. f. 8 b.

116 23. τὸ δὲ "ὡς ἐστὶν ἀπόδειξις" προσέθηκεν, ἐπειδὴ, ὡς ἦδη εἴπομεν, ἐπίσας καὶ τὰς κοινὰς ἐννοίας, ἀλλ' ὅ τῷ ἔχειν αὐτῶν ἀπόδειξιν· κρείττων γὰρ ἢ καὶ ἀπόδειξιν ἢ τῶν ἐπιστήμη. τὸ δὲ "μὴ καὶ συμβεβηκός" προσέθηκεν, ὅτι ἐνδέχεται εἰδέναι μὴ καθ' αὐτὴν ἀλλὰ καὶ συμβεβηκός, ὥσπερ ἢ ἐπιφανεία λέγειν εἶναι ὁρατή, ἀλλ' ὅ καθ' αὐτὴν ἀλλ' ἢ συμβεβηκεν αὐτῇ τὸ χρώμα τὸ καθ' αὐτὴν ὁρατόν, καὶ τὴν σελήνην λεγόμεθα ἐπίσας ὅτι σφαιρική, ἀλλ' ὅ καθ' αὐτὴν ἀλλ' ἢ συμβεβηκεν αὐτῇ τοῖσδε τὸς φωτισμὸς ἔχειν. ἐνθεν ὡς ἀπὸ ὑσέρων καὶ αἰτιατῶν ἐπὶ πρῶτα καὶ αἰτία ἀνέδραμεν. id. ib.

116 32. "τῷ ἔστιν εἶναι" τυχέτι τῷ εἰδέναι τί σημαίνει ἢ τί ἐστίν, ἀλλὰ καὶ τῷ εἰδέναι ὅτι ἐστίν. καὶ σκόπει ὅτι νῦν φησὶ καὶ τὸς δύο τρόπους εἰδέναι τὰ ἀξιώματα. διὰ τῆς φησὶν, εἰρήκαμεν δὲν πρότερα εἶναι, ἐπειδὴ καὶ αἰτία· τὰ γὰρ αἰτία προὔπαρχει τῶν αἰτιατῶν, καὶ ἐστὶ ὀφείλοντα προγινώσκειν κατ' ἀμφοτέρους τὸς τῆς προγνώσεως 30 τρόπους, ὅτι τε ἐστὶ γνωσκόντων ἡμῶν καὶ τί σημαίνει. id. ib.

116 33. ἐπειδὴ ἐμνήθη τῷ πρότερον, λέγων δὲν ἐκ προτέρων καὶ προγινώσκοντων εἶναι τὴν ἀπόδειξιν, ὅκ' ἔστι δὲ ἐν σημαίνοντων τῷ πρότερον, βύλετο νῦν εἰπεῖν ποσάκις λέγει τὸ πρότερον καὶ καὶ ποῖον σημαίνοντων ἐνταῦθα τὸ πρότερον παρείληφε, καὶ λέγει 35 ταῦτα ἅπερ πολλάκις εἴρηκεν, ὅτι κυρίως μὲν ἐστὶ πρῶτα καὶ γνωριμώτερα· τὰ τῇ φύσει πρῶτα, τυχέτι τὰ καθόλου, ἅπερ ἡμῶν ἐστὶν ὕστερα, καθ' ἕτερον δὲ τρόπον πρότερα λέγει ὡς πρὸς ἡμᾶς τὰ ἡμῶν πρῶτως γνωσκόμενα, τυχέτι τὰ μερικὰ· πρῶτως γὰρ κατ' αἰτίαν ἐνεργῶντες ταῦτα πρῶτως γινώσκουμεν. id. ib.

72a 7. ἐπειδὴ δὲ ὅς πάντως τὸ τῇ φύσει γνωρίμων καὶ ἡμῶν ἐστὶ γνωρίμων, συμβαίνει πολλάκις ἐκ τῶν ὑσέρων ἡμᾶς τὰς πίσεις τῶν προτέρων ποιεῖν, διὰ τὸ, ὡς εἶπον, γνωριμώτερα ἡμῶν εἶναι τὰ ὕστερα· καὶ καλεῖται τὸ τοῖσδε εἶδος τῆς δειξέως τεκμηριώδης καὶ ἄλυτον· ὅθεν καὶ τὸ ἀπόδειξις ὀνομάζεται ἔχειν· ἢ μὴ γὰρ κυρίως 45 ἀπόδειξις ἐστίν, ὡς εἶπον, ἐκ τῶν προτέρων πιεσμένη τὰ δεύτερα, ὅταν συνδράμη τὸ τῇ φύσει πρῶτον καὶ γνωρίμων καὶ ἡμῶν εἶναι γνωριμώτερον· ὅταν δὲ τὸ μὴ παρῇ, ἀλλ' ἀναγκασώμεθα ἐκ

τῶν ὑσέρων τὰ πρῶτα δεικνύνειν, τὸ τοῖσδε εἶδος τῆς δειξέως τεκμηριώδης καλεῖται· διὰ δὲ τὸ ἄλυτον τῶν τεκμηρίων ἡξεῖθη τὸ τῆς ἀποδείξεως ὀνόματος. οἷον ζητῶμεν τὸ εἰ σφαῖρα ἢ σελήνη τῷ χήματι, καὶ μὴ ἐχόντων ἡμῶν μήτε αὐτὸν τὸ εἰδέναι 5 μήτε ἐκ τῶν ἀρχαίων ὑσέρων τῶν πιεσάσας, ἐκ τῶν φωτισμῶν αὐτῆς, ὅπερ εἰσὶ δεκτικοὶ τῷ χήματος αὐτῆς καὶ αἰτιατοί, τὸ πιεσάμεθα, τὸ εἶναι δὴλαδὴ αὐτῇ σφαιροειδῇ, ὅπερ ἐστὶ πρῶτον τῶν φωτισμῶν καὶ αἰτίων αὐτῶν. id. f. 9.

ἐπειδὴ ὅλως ἐμνήθη προτάσεως, βύλετο ἀναμνησθαι ἡμᾶς 72a 8. τὰ σημαίνοντα τῆς τε προτάσεως καὶ τῆς ἀποφάνσεως καὶ ἀντιφάσεως, καὶ λέγει ταῦτα ἅπερ καὶ ἐν ἄλλοις (περὶ Ἑρμην. c. 5 sq.) εἶπε περὶ αὐτῶν. ἔστιν ὅν, φησὶ, προτάσις τῆς ἀποφάνσεως (καλῶς προσέθηκε) "τὸ ἕτερον μόριον," τυχέτιν ἢ τὸ καταφατικὸν ἢ τὸ ἀποφατικόν. τὸ δὲ "ἐν καθ' ἐνός" προσέθηκεν, ἐπειδὴ, ὡς εἴρηκα καὶ 15 ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας, δεῖ τὰς πρὸς τὴν ἀπόδειξιν παραλαμβανόμενας προτάσεις μὴ ὁμνύμενας ἔχειν τὸς ὅρους, ὅπερ τῶν σοφιστῶν ἴδιον, ἀλλ' ἕνα τῷ σημαίνοντι τὸ κατηγορούμενον καὶ τὸ ὑποκειμένον ἢ καταφάσκειν ἢ ἀποφάσκειν. id. f. 9 b.

ἢ διαλεκτικὴ πρότασις ἀμφοτέρωθεν ἐρωτᾷ, ἅρα γε ὁ ἄνθρωπος 72a 9. ζῶν ἢ ὅκ' ἐστὶ ζῶν; ἢ δὲ ἀπόδειξις ὅδ' ἕτερον ἐρωτᾷ, ἀλλὰ μίαν πρότασιν τὴν ἀληθῆ λαμβάνει. ὁ μὴ γὰρ ἀποδεικτικὸς ὅκ' ὁμοίως λήψεται ὁποτέρων τῶν μορίων τῆς ἀποφάνσεως, ἀλλὰ μόνως τὸ ἀληθές, καὶ μὴδὲν δοκῇ μὴδ' εἴη ἐνδοξον. id. ib.

σκόπει πῶς ἐκ τῶν μερικωτέρων ἐπὶ τὰ καθολικώτερα 72a 11. 25 προῆλθεν, ἐκ τῆς προτάσεως εἰς τὴν ἀπόφασιν, καὶ ἐκ τῆς ἀποφάνσεως εἰς τὴν ἀντίφασιν, καὶ ἐκ τῆς ἀντιφάσεως εἰς τὴν ἀντίθεσιν. id. ib.

ἢ ἀντίφασιν μεταξὺ αὐτῆς ὅδ' ἐν τρίτον ἐπιδέχεται. ἔστι δὲ ἡ 72a 12. ἀντίθεσις γένος τῆς ἀντιφάσεως· τετραχῶς γὰρ τὰ ἀντικείμενα ἀντίκειται, ἢ καθ' ἕνα καὶ ἐξ ἑτέρων, ἢ ὡς τὰ ἐναντία, ἢ ὡς τὰ πρὸς τι, ἢ ὡς τὰ κατ' ἀντίφασιν. τῶν ὅν ἄλλων τριῶν τῆς ἀντιθέσεως εἰδῶν μὴ ὄντων ἀμέσων... τὸ μόνον τὸ κατ' ἀντίφασιν εἶδος τῆς ἀντιθέσεως ἀμέσῳ ἐστὶν ἐπὶ πάντων τῶν ὄντων καὶ μὴ ὄντων, τὸ ἀληθές διαιρῶν καὶ τὸ ψεύδος. τὸ δὲ "καθ' ἐαυτὴν" προσέθηκεν 40 ἥτοι ὡς ἀντιδιαρῶν τὸ τὸ εἶδος τῆς ἀντιθέσεως πρὸς τὰ ἄλλα, ἢ ἐπειδὴ τὸ λευκὸν δύναται τις λαβεῖν ἢ τὸ φαῖον, εἰ τύχοι, ἢ τὸ μέλαν ἢ ἄλλο τι τοῖσδε. καθ' αὐτὴν ὅν, ἵνα μὴ ὡς πρὸς ἕτερον λάβωμεν τὸ λευκόν, ἀλλ' ὡς ἀπόφασιν μόνον τὸ λευκόν. τὰ δὲ μόρια τῆς ἀντιφάσεως ἀπλῶς κατάφασις ἐστὶ καὶ ἀπόφασις· εἴρηκα 40 γὰρ ὡς ἀντίφασις ἐστὶ μάχη κατάφασεως καὶ ἀποφάσεως, διαιρῶσα τὸ ἀληθές ἐκ τῷ ψεύδους. id. ib.

τῆς δὲ ἀμέσῳ προτάσεως ἀποδεικτικῆς ἢ μὴ τοιαύτη τὴν 72a 14. φύσιν ἐστὶν ὥστε ἀνάγκη εἶναι τὸν μαθητὴν ὅτι οὐκ οἶσθε αὐτὸν κόμειν καὶ εἰδέναι παρ' ἐαυτοῦ, ὥσπερ ἔχει τὸ ἀξιῶμα· τὰς γὰρ κοινὰς ἐννοίας ἀνάγκη ἕκαστον ἔχειν φύσει, καὶ ἀνευ τῶν ὅδ' ἐστὶ μαθεῖν. ὁ γὰρ Θεόφραστος ὅτως ὀρίζει τὸ ἀξιῶμα "ἀξιῶμα ἐστὶ δόξα τις, ἢ μὴ ἐν τοῖς ὁμογενέσιν, ἐάν τις ἀπὸ ἴσου, ἢ δὲ ἀπλῶς ἐν ἅπασιν," οἷον τὴν κατάφασιν ἢ τὴν ἀπόφασιν· ταῦτα γὰρ

καθάπερ σύμφυτα ἔχουσιν ἀπ᾽ αὐτοῦ. διὸ καὶ ἡ προσηγορία τῶ ἀξιωμα-
ματος· ὁ γὰρ ἀπλῶς καὶ ἐπὶ πάντων ἡ ὅλως ἐπὶ τῶν μονογενῶν τί-
θεσι, ταύτην ἀξιῶμεν καὶ ἐπὶ τῶνδε. ἐν μὲν ὅν εἶδος τῆς ἀμέσως προ-
τάσεως τότε, ἕτερον δὲ θέσις... προηγουμένως δὲ τί ἐστι λέγουσι·
τὸς γὰρ ὁρισμὸς μόνον ἐξινέει δέ. διὸ καὶ ἀπορήσειεν ἂν τις εἰ
πρότασις ὅλως ὁ ὁρισμὸς· ἰσοδυναμεῖ γὰρ τῷ ὀνόματι, καὶ ἡ περ
φῆσιν Ἀριστοτέλης, ὅτι λαμβάνει τὸ εἶναι ἢ μὴ εἶναι. πῶς ὅν, εἰ
μὴ πρότασις ἐστὶ, προσγίνοιτο ἂν εἶδος τῆς ἀμέσως προτάσεως;
ἀλλὰ τὸτο μὲν ἐπισκεπτόμεν, ἔτι δ' ὅν ἕτερον εἶδος τῆς θέσεως.
Themist. f. 2.

θέσιν λέγει, ἣν μὴ ἐστὶ δεῖξαι μηδὲ ἀνάγκη ἔχειν τὴν μαθη-
σόμενον, ὅτι διδάσκει τι. διαφέρει δὲ θέσις ἀξιωματος, ὅτι ἡ μὲν
θέσις ἔκ ἐξιν αὐτόπικτος τῷ μανθάνοντι ἀλλ' ἐκ τῆς διδασκαλίας
παραγίνεται, τὸ δ' ἀξιῶμα οἰκοθεν ὁ μανθάνων ἔχει καὶ προβάλλει.
καὶ ὅτι ἡ μὲν θέσις καὶ ἐξιν ἀναπόδεικτος, ὅμως δεῖται παραμυθίας
βραχείας, οἷον ὅσαι ἐκ τῆς κέντρως πρὸς τὴν περιφέρειαν, ἴσαι ἀλλή-
λων εἰσὶ, τὰ δ' ἀξιῶματα ἕκαστοι. τὰ γὰρ δις δύο τέσσαρα, ὅ
χρεῖαν ἔχει. ἄλλως. τῶν ἀμέσως προτάσεων αἱ μὲν θέσεις αἱ δὲ
ἀξιῶματα. καὶ τίνα μὲν τὰ ἀξιῶματα, δηλον, τῆς δὲ θέσεως τὸ
μὲν ὑπόθεσις τὸ δὲ ὁρισμὸς, τῆς δὲ ὑποθέσεως εἶδη τὸ αἴτημα καὶ ἡ
ὁμολογία καλυμμένη ὑπόθεσις. κοινὸν μὲν ὅν πάσης ὑποθέσεως τὸ
μὴ ἐκ φυσικῆς ἐννοίας ἡρτῆσθαι ἀλλ' ἐκ τῆς διδασκαλίας τίθεσθαι.
ἀλλ' ὅσαι μὲν τῶν ὑποθέσεων γνωρίμοι, καὶ ὅς ἅμα τῷ ἀκῶσαι προ-
σίει τὸ μανθάνων, ὑποθέσεις αὐτὸ καλῶν, ὅσαι δὲ ὁ σαφὲς ὅδε
γνωρίμοι, ἀλλὰ δεόμεναι μὲν κατασκευῆς, ἀναποδείκτως δὲ παρὰ
τῆς διδασκαλίας λαμβάνον, ταῦτα αἰτήματα καλεῖται. τὸ δὲ
αἴτημα διαιρεῖται εἰς τε τὸ μηδετέρως γνωσκόμενον καὶ εἰς τὸ ἐναν-
τίως. οἷον τῶ γεωμέτρως λέγοντος τὰς ὁρθὰς ἴσας εἶναι, ὅδετέρως
ὁ ἀκροατὴς ἀγεωμέτρως ὡς δοξάζει ὅτε οἱ εἰσὶν ἴσαι ὅτε οἱ
ἀνισοί, ἐναντίως δὲ δοξάζει, τὸ σημείον νομίζων ὅτι ἀμέγεθες. ὁ
δὲ ὁρισμὸς ἔκ ἐξιν ἕτερος τῶ ὁρισμοῦ. τὸ γὰρ ζῶν λογικὸν θνητὸν
ἐδὲν ἕτερον ἐξιν ἢ ἀνθρώπος. ἐξήγησις γὰρ ἐστὶ τῶ ἀνθρώπου καὶ
οἷον ἀνάπτωξις τὸ ζῶν λογικὸν θνητόν. ὅτι ἄρα τῶν ὁρισμῶν οἱ
ὁρισμοὶ κατηγοροῦν, ἀλλὰ τί ἐστὶ τὸ ὁρίζον ἀφορίζουσι, τὰ δὲ γένη
καὶ αἱ διαφοραὶ κατηγοροῦν, διότι ἕτερά ἐστι τῶν εἰδῶν. ὅτι ταύτην
γὰρ ζῶν εἰπεῖν καὶ ἀνθρώπον, ἢ ἀνθρώπον καὶ λογικόν. ὅταν γὰρ
εἰπώμεν ὅτι ὁ ἀνθρώπος ζῶν ἐξιν ἢ λογικόν, ταῦτα ὡς ἕτερα
ὄντα τῶ ἀνθρώπῳ κατηγοροῦμεν αὐτὰ τῶ ἀνθρώπῳ... τὸ τὰς ἀπ'
ἐλαττωτέρων δύο ὁρθῶν ἐκβαλλομένης συμπίπτειν, ὅπερ λαμβάνει
μὲν παρὰ τῶ γεωμέτρως χωρὶς ἀποδείξεως, πλείονος μὲντοι κατα-
σκευῆς δεῖται εἰς ἀπόδειξιν. ὁ γὰρ Πτολεμαῖος βιβλίον ὅλον κατε-
βάλετο εἰς τὴν τῆς ἀπόδειξιν. καὶ ἐνταῦθα μὲν μέχρι ταύτης τῆς
διαίρεσεως ἴσα, παρακατιῶν δὲ καὶ τὸ αἴτημα διαιρεῖται εἰς τε τὸ
μηδετέρως γνωσκόμενον καὶ εἰς τὸ ἐναντίως. οἷον τί λέγω; τῶ
γεωμέτρως λέγοντος τὰς ὁρθὰς γωνίας ἴσας ἀλλήλαις εἶναι, ὅδε-
τέρως δυσὶν ὁρθαῖς ἴσας ὁ ἀκροατὴς ἀγεωμέτρως ὡς δοξάζει,
ὅτε οἱ ἴσαι εἰσὶν αἱ ὁρθαὶ ὅτε οἱ ἀνισοί. λαμβάνει μὲντοι τὸτο
ὁ γεωμέτρως ὁμολογούμενον. πάλιν τῶ γεωμέτρως λέγοντος, δύο

εὐθεῖαι χωρίον ὅτι περιέχουσιν, ὁ ἀκροατὴς τῶναντίον οἴσεται, ὅτι
περιέχουσι γένον τι χωρίον. καὶ περὶ τῶ σημείων περὶ δεῖται ὅτι ἔκ
ἀμέγεθες, καὶ περὶ τῆς γραμμῆς δοξάζει ὅτι ἔχει πλάτος. τινὲς
δὲ τὸ ἀξιῶμα θέλουσιν διαιρεῖν εἰς τε τὸ ἴδιον καὶ τὸ κοινόν. εἰσὶ γὰρ καὶ
εἰδικὰ τινῶν ἐπιστημῶν ἀξιῶματα, ὡς τὸ τὰ ἐφαρμοζόντα ἐπ'
ἀλλήλα ἴσα ἀλλήλοις εἶναι μόνως γεωμετρίας, καὶ τὸ τὰ ἐναντία τῶν
ἐναντίων ἰσάμενα μόνως τῆς ἱατρικῆς. εἰσὶ δὲ καὶ κοινὰ πᾶσιν, ὡς
ἡ ἀντίφασις. "ἀμέσως δὲ ἀρχῆς συλλογιστικῆς" ἔφη ἀντὶ τῶ ἀποδει-
κτικῆς. ὅδε γὰρ ἐστὶ συλλογισμὸς ἢ ἀμέσως πρότασις, εἰ μὴ τῶ
ἀποδεικτικῆς. καλῶς δὲ τὸ "ἣν μὴ ἐστὶ δεῖξαι." ὅ γὰρ δέικναι ἢ θέσις
ἀλλὰ λαμβάνει, καὶ ὅτι ἑτέρω ἀποδεικτικῇ. Ioh. Phil. f. 9 b.

"ἔτι γὰρ ἔνια τοιαῦτα." τοιαῦτα φῆσιν ὁ οἰκοθεν ὁ μανθάνων
παραβάλλει καθ' ἑκάστην ἐπιστήμην. οἷς, φησί, καὶ τὸ ἀξιῶ-
ματος ὄνομα ἐπισημαίνει εἰσθῆναι. id. f. 10.

ἐπειδὴ εἶπεν ὅτι δεῖται τὰ πρὸς τὴν ἀπόδειξιν παραλαμβάνο-
μενα καὶ γνωριμώτερα εἶναι καὶ πρότερα τῶ συμπεράσματος, αὐτὸ
τὸτο προτίθει νῦν κατασκευάσαι... ἀπορῶσι δὲ τινες ἐν τούτῳ
λέγοντες, τί ὅν; ἐπειδὴ διὰ τὸν οἶον ὑπάρχει τὸ μεθύνει τῷ ἀν-
θρώπῳ, ἄρα τὸ μεθύνει μᾶλλον ἐν τῷ οἶνῳ ἐστὶν; ἢ ἐπειδὴ διὰ τὸ
ἐξίφους τέθνηκεν ὁ ἀνθρώπος, τὸ τέθνηκεν μᾶλλον ὑπάρχει τῷ
ἐξίφει; καὶ εἰ τῷ κινημένῳ ὑπάρχει τὸ θερμαίνεσθαι διὰ τὴν κίνησιν,
μᾶλλον ἢ κίνησις ἐστὶ θερμὴ ἢ ὁ κινούμενος; καὶ μυρία τοιαῦτα.
φαρμ' ὅν ἐπιλύμενοι τὴν ἀπορίαν. id. f. 10 b.

ζητῆσαι δ' ἄξιον πῶς εἶπεν "ἢ πάντα ἢ ἔνια." ἀνάγκη γὰρ
δύο πασας τὰς προτάσεις προηγουμένως καὶ τὸ πῶς ἔχειν. εἰ γὰρ
μία τις ἀμφιβάλλοι, ὅδε ἂν τὸ συμπεράσμα ἀληθὲς ἦν ὡς ὁμο-
λογούμενον ὑπάρχοι. ἐξιν ὅν εἰπεῖν ὅτι ὅτι τὸτό φησιν, ὅτι τινὰς δεῖ
ἠγνοῦσθαι τῶν προτάσεων, ἀλλ' ὅτι ἢ πάσας αὐτοπίκτως εἶναι ἢ
τινὰς, τὰς δὲ λοιπὰς δὲ ἀποδείξεως τὴν πῶς ἔχειν. id. ib.

τὸ δὲ "εἰ μὴ τις προηγουμένως" τῶν δὲ ἀποδείξεων πεισυνόντων
ὁ Ἀλέξανδρος ἀντὶ τῶ πεισυνόμενον ἐξέδωκεν, ἢ γὰρ τὸ λεγόμενον
τοῦτον· εἰ μὴ τις προηγουμένως, δηλονότι τὰς προτάσεις, τῶν διὰ
τὴν ἀπόδειξιν πεισυνόμενων, τῶν τῶν συμπερασμάτων· ἵνα
ληφθῇ τὸ "πεισυνόντων" ἀντὶ τῶ πεισυνόμενων. καὶ ἔχει μὲν καὶ τὸτο
διανοίας ὕψους, ἐὰν δὲ καὶ πεισυνόντων ἀκῶμεν, πάλιν ἔχει ἢ
λέξις τοιαύτης ἐννοίας· εἰ μὴ τις, φησί, τῶν πεισυνόντων ἀνθρώπων
διὰ τὴν ἀπόδειξιν προηγουμένως τὰς προτάσεις. id. f. 11.

ὁ βούλει λέγειν, τοῦτον ἐξιν, ὅτι ὅ μόνον τῶ συμπεράσμα-
τος τὰς προτάσεις δεῖ παραλαμβάνειν πεισυνότα εἶναι, ἀλλὰ καὶ
τῶν ἀντικειμένων αὐταῖς. id. ib.

ὅ γὰρ τὸτό φησιν ὅτι μὴ ἄλλο τι πεισυνότερον εἶναι, ἀλλὰ μὴ εἴη
πεισυνότερον τῶν ἀντικειμένων ταῖς ἀρχαῖς ἐξ ὧν συμβῇ, λέγω
δὴ τῶν ἀντικειμένων, ψευδῇ συλλογισμὸν γίνεσθαι. id. ib.

ὅ μόνον δὲ τῆς ἐπιφορᾶς πεισυνότερα εἶναι δεῖται τὰ λαμβάνο-
μενα ἀλλὰ καὶ τῶν αὐτοῖς ἐναντίων· εἰ γὰρ μηδὲν μᾶλλον τούτοις
ἐκείνοις πεισυνόται, ὅ γὰρ συμπεράσματι μᾶλλον πεισυνεῖται τῶ ἐναν-
τίῳ, ὥς ἐ γοῖτ' ἂν αὐτὸ δυνατὸν εἶναι καὶ ἄλλως ἔχειν, καὶ ὅτι ἂν
ἀμετάπτωτος εἴη τῶ συναχθέντος ἢ ἐπιστήμης. Themist. f. 2 b.

72b τῷ δὲ παρ' ἡμῶν καλῶς λεγομένῳ ὃ καλῶς τινὲς χρώμενοι
 5. ἀναίρειν ἐπιχειροῦσιν ἀπόδειξιν. ἡμεῖς μὲν γὰρ οἰόμεθα δεῖν, εἴπερ
 ἔξιν ἀποδείξεις, τὰς προτάσεις ἐπισητάς εἶναι μᾶλλον τῷ συμπε-
 ράσματος, οἱ δὲ τὸτο μὲν ὃ συγχωροῦσιν, ὅθεν δὲ ἐπισητὴν εἶναι
 τίθεμενοι ὃ μὴ δι' ἀποδείξεως γίνεσθαι, ὅκ ἐπισητάς ἡμᾶς μᾶλλον
 φασὶ τὰς προτάσεις, εἰ μὴ καὶ αὐτὰς δι' ἀποδείξεως πινασόμεθα.
 ὡς' εἰ μὲν αὖτε τὴν λαμβανομένην πρότασιν εἰς δεῖξιν τινας πάλιν
 αὐτὴν δι' ἑτέρας ἀποδείκνυμεν, εἰς ἀπειρον ποιησόμεθα τὴν ἀνα-
 γωγὴν. ἀδύνατον δὲ τὰ ἀπείρα διελθεῖν. Themist. f. 2 b.

ἐλέγξας ἔν τῷ τε λέγοντας μὴ εἶναι ὅλως ἀπόδειξιν καὶ τὴν
 πάντα εἶναι ἀποδεικτὰ λέγοντας, καταλιπὼν τὸ ἀληθές, τὸ τινῶν
 μὲν εἶναι ἀπόδειξιν τινῶν δὲ μὴ εἶναι ἀπόδειξιν, ὅτερον δεῖξει τί-
 νων μὲν, ἔξιν ἀποδείξεις τινῶν δὲ ὅκ ἔξιν. καὶ τί δὴ ποτε μὴ τὴν
 ἀρχὴν τὸτο ἐξήγησεν; εἰ γὰρ ἐν ταῖς ἀποδείξεσιν πρότερον ἐστὶ τὸ εἰ
 ἔστι τῷ τί ἔξιν, ἔδει πρότερον τῷ εἰ ἔξιν ἀπόδειξιν ποιῆσαι, εἴτα τὸ
 τί ἐστὶ παραδεδοκέναι. ἀλλὰ πρῶτον παραδὸς τὸ τί ἔξιν, ὅτω
 νῦν ἐπὶ τὸ εἰ ἔστι μεταβεβήκει. φασὶ ἔν ὅτι ὡς περὶ ἐν τῇ περὶ τῷ
 κενῷ ζητῆσαι πρότερον τὴν ἔννοιαν τῷ κενῷ παραδεδόκε, τί ποτε
 εἶναι τὸ κενὸν ὑπολαμβάνομεν, εἴτα ὅτως ἐξήγησε περὶ αὐτῷ καὶ εἴ-
 τε ἔξιν εἴτε ὅ, ὅτως ἐνταῦθα τὴν ἔννοιαν παραδὸς τῆς ἀποδεί-
 20 ξεως πρότερον, ὅτως ἐξήγησεν εἴτε ἔξιν ὃ τοῦτο τῆς ἀποδείξεως
 τρόπος εἴτε μὴ. ἐν οἷς γὰρ ἡ ὁδὸς ὅλως ἔχομεν τὴν περὶ τῷ τί ἐστὶ
 τὸ ζητούμενον ἢ τί σημαίνει ἔννοιαν, ἢ ἀμυνδρὰν τῆς σημασίας
 αὐτῷ φαντασίαν ἔχομεν, ἐν τούτοις πρότερον τὸ περὶ τούτου ζητούμεν,
 εἴτα περὶ τῷ εἰ ἔξιν. εἰ δὲ εἰδείμεν τὴν ἔννοιαν τὴν περὶ τῷ ὑπο-
 25 κειμένῳ πράγματος, ὅθ' ἂν εἰ ἔξιν ἢ μὴ γινώσκειν δύνηθαίμεν.
 ἐφ' ὧν μέντοι προφανές ἐστὶ τί ποτε σημαίνει τὸ νόμα, ἐν τούτοις
 προτερνεύει ἢ περὶ τῷ εἰ ἔστι ζητήσις. Ioh. Phil. f. 11 b.

72b οἱ μὲν γὰρ ὑποθέμενοι μὴ εἶναι ἀπόδειξιν λέγουσιν ὅτι ἡ ἀπόδειξις
 7. διὰ προτέρων ἔξιν, ἐκεῖνα τὰ πρότερα πάλιν ὀφείλουσιν ἔξιν πρό-
 30 τερα, καὶ εἰ ἔχουσιν ἐκεῖνα, πάλιν διὰ προτέρων· εἰ δὲ ὅκ ἔχουσιν
 πρότερα, ὅθεν ἀποδείξεις ἔξιν. id. f. 12.

72b ἀπλῶς μὲν γὰρ ἀποδείξεις ὅκ ἔξιν διὰ τὰ εἰρημένα, ἐξ ὑποθέ-
 13. σεως δὲ τι δυνατὸν κατασκευάσαι, ὅπερ ὅκ ἔξιν κυρίως ἀπό-
 δεῖξις. id. ib.

72b “ἀλλὰ πάντων εἶναι ἀπόδειξιν ὅθεν κωλύει.” ὅσοι δὲ ὁμο-
 17. λογῶσιν ἀπόδειξιν εἶναι, καὶ ὅτι πάντα ἀποδείκνυσι, λέγουσιν, ὅθεν
 κωλύει γίνεσθαι τὴν κύκλῳ δεῖξιν καὶ ἐκ τῶν μερικῶν δεικνύσθαι τὰ
 καθόλου. id. ib.

72b ὅμοια τε ἀμαρτάνουσι τοῖς πάντα ἀναπόδεικτα λέγουσιν οἱ 40
 15. πάντα ἀποδεικτὰ εἶναι τίθεμενοι. ἀλλ' ὡς περὶ ἐξιν ἐναργὲς τὸ
 πολλὰ τῆς δι' ἑτέρων πίσεως προσδεῖξαι, ὅτως ὅθεν ἦσαν ἐναργὲς
 τὸ πολλὰ εἶναι γνώριμα δι' ἑαυτῶν, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον ἐπισητὰ τῶν
 δι' ἄλλων γνωσσομένων. αἱ τε ἀρχαὶ τῆς ἀποδείξεως ὅκ ἂν εἶεν
 δῆλον ἀποδείξεις ἀλλὰ προτάσεις αὐτῶν ἐναργεῖς τε καὶ ἄμε-
 45 σοι, ὧν δὴ ἀρχαὶ πάλιν ὃ νῦν ὡς τὸς ὅρους θηρεύομεν, ἐξ ὧν σύγ-
 κειν τὰ ἀξιώματα· ταῦτα γὰρ ἄμεινον λέγειν ἢ συγχωρεῖν μὲν
 αὐτοῖς ἐπισητὰ εἶναι τὰ δι' ἀποδείξεως γνωσσομένα, φευγόντας

δὲ τὴν εἰς ἀπειρον ἀναγωγὴν τὴν κύκλῳ δεῖξιν προσάγειν. τὸτο
 δ' ἐστὶ κακῶς τὸ κακὸν ἰδῆσθαι καὶ σωῖσθαι ἐπιχειροῦντας ἀποδείξιν μὴδὲν
 ἦσαν ἀναίρειν αὐτὴν τῶν τούτω προτιθεμένων. Themist. f. 2 b.

λαβὼν παρὰ τῶν προειρημένων ὅτι ἔξιν ἀποδείξεις (αὐτὸ γὰρ 72b
 18. τὸ κατασκευάζειν μὴ εἶναι ἀπόδειξιν· εἰς τὸ γινώσκειν τὴν ἀπόδειξιν
 γέγονε· δι' ἀποδείξεως γὰρ δεῖξιν μὴ εἶναι ἀπόδειξιν· εἰ γὰρ
 ἔξιν ἀποδείξεις, φασὶν, ἀνάγκη δι' ἀποδείξεως γινώσκειν τὰ πρῶτα·
 ἀλλὰ μὴν τὸ ἐπόμενον ψεύδος, καὶ τὸ ἡγούμενον ἄρα· τὸτο δὲ αὐτὸ
 ἀπόδειξις ἔξιν, ὡς αὐτῷ τῷ ἀνασκευάζειν τὴν ἀπόδειξιν ἀπό-
 δεῖξιν κατεσκευάσαν) λαβὼν ἔν τούτω παρ' αὐτῶν ὅτι ἔξιν ἀπό-
 δεῖξις, δεικνύουσιν ὅτι ἀδύνατον πάντα δι' ἀποδείξεως εἰδέναι, τῷ-
 19. τον ἐν τῷ τρόπῳ. id. f. 12 b.

ἀρχὴν ἐπισημῆς τὴν νῦν φησὶν· τῷ τῶν ἀρχοειδεσά-72b
 23. τας καὶ οἰοῦν ὅρους ὅσας γνωρίζομεν. οἱ δὲ ἀρχὴν νῦν τὸ θεῖον νοή-
 σαντες ὃ καλῶς ἐνόησαν. διττὴν φησὶν εἶναι τὴν ἐπισημῆν, ἢ
 τὴν διὰ τῶν ἀξιωμάτων συμβαίνουσαν ἐπισημῆν ἐν τοῖς προβλή-
 μασιν, ἢ αὐτὴν τὴν τῶν ἀξιωμάτων. ἄλλως, ὃ μὲν φιλόσοφος
 τὴν ἐξηγήσιν τῷ προκειμένῳ ῥητῷ ὅτως ἀπέδωκεν, ἀρχὴν μὲν ἐπι-
 24. σημῆς τὴν νῦν εἰληφώς, ὃ τὴν ἡμέτερον ἀλλὰ τὴν θεῖον καὶ ὑπὲρ
 ἡμᾶς, ὅρος δὲ τὰ νοητὰ καὶ θεῖα εἶδη· ὅρος δὲ αὐτὰ καλεῖσθαι διὰ
 τὸ πέρατα εἶναι πάντων... ὃ μὲν φιλόσοφος ὅτως· εἰκοι δὲ
 μᾶλλον φυσικώτερον καὶ προσφυνῶς τῷ ῥητῷ ὃ Θεμίστιος τῶν προ-
 25. κειμένων τὴν διάνοιαν ἐξηγεῖσθαι, ἀρχὴν μὲν ἀποδείξεως εἶναι λέγων
 τὴν ἡμέτερον νῦν, ὅρος δὲ ἐξ ὧν σύγκειται τὰ ἀξιώματα, τατέστι
 τὴν ὑποκειμένην καὶ τὴν κατηγορούμενην, οἷον ὅτι ἐπὶ παντὶς ἢ ἡ κα-
 τάφρασις ἢ ἡ ἀπόφρασις ἀληθεύει. τὸς ἔν ὅρος ὃ δι' ἀποδείξεως
 γνωσσομεν, ἀλλ' ὡς περὶ ἡ αἰσθητικὴ ἀνεῖν ἀποδείξεως γνωσσομεν τὰ
 αἰσθητὰ, καὶ κρείττον αὐτὰ γνωσσομεν ἢ περὶ δι' ἀποδείξεως ἂν ἐγί-
 30. νωσκεν, ὅτω καὶ ὃ νῦν ἀπλῶς ἐπιβολαῖς τούτοις ἐπιβάλλων ἀνα-
 ποδείκτως τὴν φύσιν αὐτῶν αἰρεῖ, ἐξ ὧν συμπλέκει τὰ ἀξιώ-
 ματα. id. ib.

μὴ ποτε ἔν, φησὶν, ὃ καλῶς ἀποδεδωκάμεν τὴν τρόπον τῆς 72b
 ἀποδείξεως, λέγοντες ἐκ τῶν τῇ φύσει πρώτων ταύτην γίνεσθαι, 25.
 εἶγε δύο τρόποι εἰσὶν ἀποδείξεως, ὃ τε ἐκ τῶν τῇ φύσει προτέρων
 35 καὶ ὃ ἐκ τῶν πρὸς ἡμᾶς προτέρων, ὡς περὶ ἐλέγομεν καὶ τὸ σφαιροει-
 δὲς τῆς σελήνης διὰ τῶν πρὸς ἡμᾶς πρώτων κατασκευάζεσθαι.
 τὸτο δὲ, φησὶ, ψεύδος. ἀλλὰ καλῶς ὃ παρ' ἡμῶν ἀποδέδοται ὅρος·
 τὸ γὰρ ἐκ τῶν ὑψέρων τὰ πρότερα κατασκευάζειν ὅκ αὖτε ἀναγ-
 40. καῖν, ἀλλ' ἐν οἷς τὰ ὕψερα αὐτὰ ἐστὶ τεκμήρια, ὡς περὶ τὸ τέ-
 φρας ὅσας πῦρ ἐνταῦθα ποτε εἶναι, ἢ τὸ τοιῶσδε φωτιζομένης
 τῆς σελήνης σφαιρικὴν εἶναι. id. ib.

τατέστι, εἰ δὲ ὃ παρ' ἡμῶν ὅρος τῆς ἀποδείξεως καλῶς ἀπο-72b
 31. δέδοται, τὸ δεῖν ἐκ τῶν τῇ φύσει προτέρων τὰ ὕψερα κατασκευά-
 ζεσθαι, ἢ ἑτέρα ὃ κυρίως ἂν λέγοιτο ἀποδείξεις ἢ ἐκ τῶν ὑψέρων τὰ
 45 πρῶτα κατασκευάζεσθαι, ἀλλ' ὡς εἵπομεν, τεκμηριώδης καὶ λυτὴ
 δεῖξις. id. f. 13.

ἔδειξεν ἔν μὲν ὅσον καὶ πρῶτον ἐπόμενον αὐτοῖς τὸ ἐκ τῶν 72b
 32. ὑψέρων τὰ πρῶτα καὶ ἐκ τῶν μερικῶν τὰ καθόλου δεικνύσθαι, δεῖ-

τερον δὲ δεικνύει ἄτοπον ἐπόμενον τὰ αὐτὰ τῶν αὐτῶν καὶ ἀσαφέστερα λαμβάνειν καὶ σαφέστερα. νῦν δὲ εἰς ἕτερον ἄτοπον ἀπαγγεῖν ἐν λόγον, καὶ φησι συμβαίνειν τοῖς λέγουσι κύκλῳ τὴν δεξιῶν εἶναι μὴδὲν ἄλλο λέγειν ἢ ὅτι ἔκαστον διὰ τῆς ἐξίνης ἐπειδὴ τὸ ἐξίν. οἷον διὰ τί ἡ ψυχὴ ἀθάνατος; διότι ἡ ψυχὴ ἀθάνατος. 5 διὰ τί ὁ ἄνθρωπος ζῶν; διότι ὁ ἄνθρωπος ζῶν. ὥστε ἐξὶ κατὰ γέλασιν. ἀσάφειαν δὲ πάλιν ἐνεποίησε τῇ τε συνήθει συντομίᾳ χρησάμενος, καὶ τῷ ἐπὶ μόνων φοιτῶν γυμνάσαι ἐν λόγον παραδείγματι μὴ χρησάμενος, λέγων δὲ ὅτι φοιτῶν παρέλαβεν ἀντὶ προτάσεων. καὶ ἐτι φοιτῶν λαβὼν ἀντὶ ὅρων, ὅς ὡς ὅροις αὐτοῖς 10 ἀλλ' ὡς προτάσεις κέχρητο. λαβὼν γὰρ καὶ τὸ α' καὶ τὸ β' καὶ τὸ γ', καὶ καλέσας ταῦτα ὅρους, ἔκαστον ἀντὶ προτάσεως εἰληφεν, ὅθεν τι ξένον παῖδ' ἐξ αὐτῶν ἀσύνητες. πολλὰ γὰρ τὰ φοιτῶν ἀντὶ προτάσεων παραλαμβάνει. καὶ γὰρ ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν Προτέρων Ἀναλυτικῶν τῷ τοσούτῳ χρησάμενος, λέγων δὲ φοιτῶν παραλα- 15 βὼν ἀντὶ προτάσεων, αὐτὸ δὲ τὸ ἐπεσημάνητο εἰπὼν ὅτι τὸ α' ὅς ὅροι καλῶ ἄλλα πρότασιν. ἢ μὴ ἐν αἰτία τῆς ἀσαφείας αὐτῆς. id. ib.

ὁ μόνον δὲ τὸ τὸ ἔχει τὸ ἄτοπον ἢ κύκλῳ δεῖξαι, ἀλλὰ καὶ εἰς γελοῖον τι περιέλθῃ. συμβαίνει γὰρ λέγειν αὐτὸς ὅτι τὸ α' 20 ἐξίν ἐἶ τὸ α' ἐξίν. εἰ γὰρ διὰ μὴ τὸ α' τὸ β' δεικνύσιν, διὰ δὲ τὸ β' τὸ γ', διὰ δὲ τὸ γ' αὐθις τὸ α', δῆλον ὡς δεικνύσιν τὸ α' διὰ τὸ α'. ἐξ ὧ γὰρ ἀρχόντι, εἰς ἐκεῖνον καὶ τελευτῶσιν. ὅτω δὲ ἅπαντα δεῖξαι ῥάδιον. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλαι μοχθηρίαι παρέποντο, αἷς ἐδείξαμεν ἐν τοῖς περὶ συλλογισμῶν καὶ πάλιν λέγειν ἐκ 25 ἀναγκαῖον. ταῦτα μὴ ἐν ἐπὶ πλέον τῶν ἰκανῶν ἐμνησκύμαμεν ἔξωθεν ὅντα τῶν περὶ ἀποδείξεως λόγων, ἐπανύμεν δὲ ὅθεν ἐξέβημεν. Themistius f. 2 b.

72b τὸ μέντοι δι' ἐλαττώσεων τῶν τριῶν μὴ ὅρων δύο δὲ προτάσεων 36 λέγειν τὴν ἀνάγκη μὴ γίνεσθαι ἀδύνατον, ἐπειδὴ μὴδὲ συλλογισ- μὸν ἐνδέχεται δι' ἐλαττώσεων γίνεσθαι. ὅταν γὰρ τὸ α' ὄντος, τατέστιν ἡτοί τῆς ἐλάττωσεως προτάσεως ἢ ἀμφοῖν, ὡς περ εἴπομεν, ἐξ ἀνάγκης ἢ τὸ β', τατέστι τὸ συμπέρασμα, τῆς δὲ τὸ γ', τῆς δὲ τὸ β' δηλονότι, ὅπερ εἰληπτοῖ μὴ ἐξ ἀρχῆς ὡς συμπέρασμα, νῦν δὲ ὡς 35 πρότασις. τὸ δὲ γ', ὡς εἴπομεν, ὡς συμπέρασμα παραλαμβάνει ὡς τὸ α' ὄντος, ἐξ ἀνάγκης τὸ γ' ἐξίν. ἀλλὰ τὸ γ' ταῦτον παραλαμβάνει τῷ α', ὡς ἐφεξῆς δείκνυσιν. φησὶ γὰρ ὅτω. . . ὅρως ὅτι ἄνω λέγων τὸ β' ὄντος ἔχει τὸ γ', τὸ γ' ἀντὶ τὸ α' παρελάμβανεν. ἰδὲ ὅντα ἐνταῦθα σαφῶς φησὶν ὅτι τὸ β' ὄντος ἀνάγκη τὸ α' εἶναι, καὶ ὅτι ὅπερ νῦν ἐλάμβανεν α', ἐκεῖ γ' ἐκάλει, ἐπήγαγε 40 λέγων "καίτω τὸ α', ἐφ' ὧ τὸ γ'," ὡσανεῖ ἔλεγεν, ἔξω τὸ α' ὅπερ τὸ γ'. τὸ γὰρ τὸ β' ὄντος τὸ α' λέγειν εἶναι εἰπὼν, ἐτι σαφέστερον ἐπεξηγήσατο τὸ αὐτὸ σαφῶς λέγων ὅτι ὅταν κεχρημένος τῇ κύκλῳ δεῖξαι εἴπω ὅτι τὸ β' ὄντος ἐπὶ τὸ α', ὅθεν ἄλλο λέγω ἢ ὅπερ πρότερον ἔλεγον, ὅτι τὸ β' ὄντος ἐπὶ τὸ γ', τὸ τὸ δὲ ὅτι τὸ α' 45 ὄντος ἐπὶ τὸ γ'. τὸ τὸ δὲ, φησὶ, τὸ γ' ἐξ ἀρχῆς ἐδείκνυσιν ὅτι τὸ α' ὄντος ἐξ ἀνάγκης καὶ αὐτὸ ἦν, εἴγε τὸ μὴ β' διὰ τὸ α' ἐδείκνυτο, τὸ δὲ γ' διὰ τὸ β'. ἀλλὰ τὸ γ' ταῦτον δέδεικτο τῷ α'.

ὡς συνάγει ὅθεν ἄλλο ἢ ὅτι τὸ α' ὄντος ἀνάγκη τὸ γ' εἶναι, τατέστι τὸ α' ὄντος τὸ α' ἐξίν. Ioh. Phil. f. 13 b.

ὅτι τῇ κύκλῳ δεῖξαι ὅθεν αὐτὸ τὸ συμβαίνει τὸ ἐπὶ πάντων 73a τὰ αὐτὰ δι' αὐτῶν ἀποδεικνύειν, πλὴν εἰ μὴ τρεῖς ὅροι παραλη- 6. φθῶσιν ὅπως ἔχοντες πρὸς ἀλλήλους ὡς ἔκαστον πρὸς τὴν λοιπὴν ἀντιτρέφειν, τατέστιν ὡς ἐξιστάειν αὐτὸς, ταῦτον δὲ ἐξίν εἰπὼν ὅτι δεῖ ἐξ ἰδίων αὐτὸς συγκεῖσθαι, οἷον ἄνθρωπος γελαστικὸν νῆ καὶ ἐπιστήμης δεκτικόν. ἔκαστον γὰρ τῶν πρὸς τὰ λοιπὰ ἀντιτρέφει· εἰ γὰρ μὴ εἴεν ὅπως κείμενοι οἱ ὅροι, ὅθεν ὅλως τῇ κύκλῳ δεῖξαι 10 χρήσασθαι δυνατόν. ὁ γὰρ δύναται ἀντιτρέφειν τὰς προτάσεις, εἴπερ ἢ καθ' ἑαυτὴν καταφατικὴ καὶ πρὸς ἑαυτὴν ἀντιτρέφει ἀλλὰ πρὸς τὴν μερικὴν καταφατικὴν. id. f. 14.

ἐπειδὴ εἶπεν ἀνωτέρω ὅτι τὸ τὸ συμβαίνει τριῶν ὅρων τεθέν- 73a τῶν καὶ ὅτι δι' ἐλαττώσεων ἐκ ἐνδέχεται τὸ τὸ, νῦν ἐνταῦθα ἐπαναλα- 7. βὼν φησὶν ὅτι δέδεικτο ἡμῖν ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν Ἀναλυτικῶν (δη- λαδὴ τῶν Προτέρων) ὅτι ἐνὸς κειμένου ὅρου ἢ προτάσεως συλλογισ- μὸν γενέσθαι ἀδύνατον. id. ib.

παρατηρητέον ὅτι τὴν πρότασιν θέσιν ἐκάλεσε. τὸ τὸ δὲ 73a εἶπον ὅτι ἄνω μὴ διαιρῶν τὰς ἀμέσους προτάσεις τὴν διαίρεσιν 9. ἐποίησατο εἰς τὸ ἀξίωμα καὶ τὴν θέσιν, τὴν δὲ θέσιν διεῖλεν εἰς τε τὰ αἰτήματα καὶ τὴν ὁρίσμεν, νῦν δὲ κοινῶς πᾶσαν πρότασιν θέσιν ἐκάλεσεν. id. ib.

τατέστιν ἐὰν μὴ οἱ τρεῖς ὅροι οἱ τεθέντες ἴδια ὦσιν, ὡς καὶ 73a ἀντιτρέφειν πάντας πρὸς πάντας, τότε δύναται ἀντιτρέφοντας 11. τὴν μείζονα τῶν προτάσεων καὶ ταύτην συνθέντας μὴ τὸ συμπε- ράσματος, ὅτω τὴν λοιπὴν δεικνύει. ὁμοίως καὶ τὴν μείζονα δυ- νατὴν ἀποδείξει τῇ κύκλῳ δεῖξαι ἀντιτρέφοντας τὴν ἐλάττωσαν καὶ ταύτην συνάπτοντας τὸ συμπέρασμα συνάγειν τὴν μείζονα. τὸ τὸ δὲ ἐν τῷ πρώτῳ χήματι μόνον δυνατόν, ὡς δέδεικτο ἐν τῷ περὶ 30 συλλογισμῶν (Anal. Pr. 2 5. 10). id. ib.

ἐν γὰρ τῷ δευτέρῳ τῶν Προτέρων Ἀναλυτικῶν (2 5 sqq.) 73a πολὺν λόγον ἐποίησατο περὶ τῆς κύκλῳ δεῖξεως, ἐν οἷς ἐδείκνυν ὅτι 15. ἐν μὴ τῷ πρώτῳ χήματι, εἰ ληφθεῖν οἱ ὅροι ἀντιτρέφοντας πρὸς ἀλλήλους, δύναται ἐκάστην τῶν προτάσεων τῇ κύκλῳ δεῖξαι συλλο- γίσασθαι, ἐπὶ μέντοι τῶν λοιπῶν χήματων τὸ τὸ ἐκ ἐνδέχεται, ἀλλ' ἢ ὅδ' ὅλως δείκνυται τι ἢ ἕτερόν τι παρὰ τὸ κείμενον. id. ib.

ἐλέγχας τὴν μὴδὲν εἶναι ἀπόδειξιν λέγοντας καὶ τὴν πάντα 73a ἀποδεικτὰ εἶναι ὑποτιθεμένους, νῦν λοιπὸν ἐπάνεισιν ἐπὶ τὸ ἐξ 21. ἀρχῆς. τὸ τὸ δὲ ἦν διδάξει τί ποτὲ ἐξίν ἢ ἀποδεικτικὴ ἐπιστήμη καὶ ἐπεὶ ταύτην ὁ δύναται γινώσκειν ἐν μὴ εἰδὸτα τίνων ἐξίν ἢ ἀποδείξε- 15. ἀναλαμβάνει ἐν περὶ τῶν λόγων, καὶ διδάσκει τὴν ὑποβεβλημένην τῇ ἀποδείξει ὕλην. . . "ἐπεὶ δ' ἀδύνατον ἄλλως ἔχειν ὧς ἐξίν ἐπι- στήμη ἀπλῶς." ὅτι μὴ ἐν τὸ ἀδύνατον ἄλλως ἔχειν καὶ τὸ ἀναγκαῖον ὅπως ἔχειν ταῦτόν, δῆλον. ἀλλ' ἐξίν ἡμῖν σαφέστερον καὶ μᾶλλον 40 ἐνάργως παριστᾷ τὴν διάνοιαν αὐτῶν τὸ ἀδύνατον. id. f. 14 b.

ἐξ ἀναγκαῖων δηλονότι προτάσεων. id. ib. 73a τὸ "ἐκ τίνων καὶ ποῶν" ἐκ ἐκ παραλλήλων εἶρητο, ἀλλὰ διὰ 24. μὴ τὸ "τίνων" δηλῶτο τὸ προτάσεων, διὰ δὲ τὸ "ποῶν" τὸ προ-

βλημάτων· τῶτων γάρ ἐστιν ἡ ἀποδείξις, ἣν δεῖ κατασκευάζειν, δηλονότι ἐξ ἀναγκαίων προτάσεων· id. ib.

73a κ' παντὲς μὲν ἐν τούτῳ λέγω ὅτι ἂν ἢ μὴ ἐπὶ τινὸς μὴ τινὸς δὲ
28. μὴ, μηδὲ ποτὲ μὴ ποτὲ δὲ μὴ. ὅτος δὲ ἕτερος τρόπος τῷ κ' παν-
τός ἐστιν ἢ ὅτι ἐν τοῖς περὶ συλλογισμῶν παραδεδωκέναι· ἐκεῖ γὰρ
τὴν κ' παντός, εἰ καὶ πρὸς τινὰ χρόνον ἅπασιν ὑπάρχει· ἐνταῦθα δὲ
καὶ τούτῳ φυλακτέον, ὅτι κ' παντὲς ἀνθρώπων τὸ ζῶον· καθ' ὃ γὰρ ὁ
ἀνθρώπος ἀληθής, καὶ τὸ ζῶον, καὶ εἰ νῦν θάτερον ἀληθές, καὶ θάτε-
ρον· ὁ γὰρ δὲ ὅτι τοῦτον ἐστὶ τὸ κ' παντός· καὶ γὰρ οἱ τὰς ἐνστάσεις
πρὸς αὐτὸ φέροντες οἶον γὰρ τὸ κ' παντὲς ἀναρῖν, εἰ μόνον εἴη τῇ
μὴ ὑπάρχειν, ἢ εἴ ποτε εἴη μὴ ὑπάρχειν. Themist. f. 3.

ἐν μὲν τοῖς Προτέροις Ἀναλυτικαῖς (11 p. 24 b 29) τὸ κ' παν-
τὲς ὠρίσαστο λέγων, ὅταν μὴδὲν ἢ λαβεῖν τῷ ὑποκειμένῳ καθ'
ὃ κατηγορεύει τὸ κατηγορούμενος· ὁμοίως καὶ τὸ κ' μηδενός, ὅταν
μὴδὲν ἢ τῷ ὑποκειμένῳ καθ' ὃ λέγει τὸ κατηγορούμενος. ἐνταῦθα
δὲ τὸ κ' παντός, ὁ παραλαμβάνει εἰς μεθόδους τὰς ἀποδεικτι-
κάς, τούτῳ τε αὐτὸ φησι δεῖν ὑπάρχειν, καὶ ἐπὶ τῷ αἰεὶ ὑπάρχειν τῷ
ὑποκειμένῳ καὶ μὴ ποτὲ μὴ ποτὲ δὲ μὴ· ἐκεῖ μὲν γὰρ κ' παντὲς
ἔλεγε τὸ παντὶ ὑπάρχειν, εἰ καὶ μὴ αἰεὶ (ἐδὲ γὰρ τῷ αἰεὶ ἐκεῖ ἔχρηζεν,
ἐπειδὴ καὶ περὶ ἀποδεικτικῶν συλλογισμῶν ἐποιεῖτο τὸν λόγον, ἀλλὰ
ὁπλῶς περὶ συλλογισμῶν, ἐν ᾧ τὰς μόνον ἐστὶ χρεῖα τῶ πᾶσι τοῖς
ὑποκειμένοις ὑπάρχειν τὸν κατηγορούμενον), ἐνταῦθα μέντοι τὸ καὶ
παντὶ καὶ αἰεὶ. Ioh. Phil. f. 14 b.

73a σημειῖον δὲ φησι τῷ κ' παντὲς τοῦτον εἶναι οἷον εἵπομεν
32. ἀνωτέρω· ἐρωτῶμενοι γὰρ συγχωρῆσαι ταῖς ἀποδεικτικαῖς προτά-
σεσιν, οἷον εἰ πᾶς ἄνθρωπος ζῶον, εἰ πᾶς ἄνθρωπος διαλέγεται,
τὰς ἐνστάσεις προσφέροντες καὶ μόνον ζητούντες εἰ παντὶ τῷ ὑποκει-
μένῳ ὑπάρχει τὸ κατηγορούμενον, ἀλλ' εἰ καὶ παντὶ μὴ καὶ αἰεὶ δέ.
id. f. 15.

73a διορισάμενος τί ἐστι τὸ κ' παντός, μέτεισιν ἐπὶ τὸ καθ' αὐτό.
34. τέσσαρα δὲ παραδίδωσι τὰ καθ' αὐτὸ σημανόμενα, ὧν πρῶτον
μέν φησι καθ' αὐτὸ λέγειν τὸ ἐν τῷ τί ἐστι τινὸς κατηγορούμενον,
ὅπερ καὶ ἐν τῷ ὅρισμῳ ἐκείνῳ παραλαμβάνει... φησὶ δὲ καὶ τῆς
γραμμῆς τὴν ζιγμὴν καθ' αὐτὸ κατηγορεύει· φαμὶ γὰρ γραμμὴν
εἶναι ζιγμὴν, ἢ γραμμὴν εἶναι τὴν ἐξ ἴσων τοῖς ἐφ' ἑαυτῆς
σημείοις κειμένην. ἰστέον δὲ ὅτι καὶ ἐστὶ τῆς γραμμῆς κυρίως τὸ
λεγόμενον· καὶ πάντῃ οἰκείως εἰρηάζει δοκεῖ, ἐδὲ ἐν γραμμῇ ἢ
ζιγμῇ ὑπάρχει, ἀλλὰ μᾶλλον οἰκείως τις ὁρισμὸς ἂν εἴη τῆς
γραμμῆς ὁ λέγων μέγεθος ἐφ' ἑν διαστατόν· τὰ γὰρ ἐν τούτῳ τῷ
ὅρισμῳ παραλαμβάνοντα συστατικά ἐστι τῆς γραμμῆς καὶ ἐν αὐτῇ
ὑπάρχει. id. ib.

73a ἕτερος δὲ, ὅσων δὴ συμβεβηκότων τισὶν ἐν λόγον ἀποδιδόντες
37. τὰ ὑποκείμενα αὐτοῖς συνεφελέκαμεθα ἐν τῷ λόγῳ, ταῦτα καθ'
αὐτὰ ὑπάρχειν τούτοις λέγει τῷ ὑποκειμένῳ, ἀ παραλαμβάνο-
μεν ἐν τῷ λόγῳ τῷ τί ἐστιν αὐτῶν δηλῶντι, οἷον σιμόν καὶ
αὐτὸ ὑπάρχει ὅν. Themist. f. 3.

τούτῳ δευτέρῳ τῷ καθ' αὐτὸ σημανόμενον· φαμὶ γὰρ καθ'
αὐτὰ καὶ ὧν τὰ ὑποκείμενα αὐτοῖς ἐν τοῖς ὅρισμοις παραλαμβάνο-

νε... ἔχει δὲ τινα ἀσάφειαν ἢ λέξεις τῷ "αὐτοῖς" κειμένῳ,
διότι ἀντὶ τούτου τὸ τισὶ παραλαμβάνοντες σαφὲς ποιεῖμεν τὸ λεγό-
μενον ὅτως "καὶ ὅσοις τῶν κ' συμβεβηκότων ἐν τισιν ὑπαρχόντων
αὐτὰ ἐν τῷ λόγῳ ἐνυπάρχουσι τῷ τί ἐστι δηλῶντι," τῆς ἐν αὐτῷ
τὰ ὑποκείμενα, οἷς ὑπάρχουσι τὰ συμβεβηκότα, ἐν τῷ λόγῳ
παραλαμβάνοντι τῶν συμβεβηκότων τῷ δηλῶντι τὸ τί ἐστι, τῆς ἐστι
τὸ εἶναι ἐν τοῖς ὅρισμοις αὐτῶν. ὡς εἶναι τὸ ὅλον τοῖσιν· καὶ
ταῦτα, φησὶ, λέγω καθ' αὐτὰ τῶν ἐν ἄλλοις τὸ εἶναι ἐχόντων,
ὅσων ἐν τοῖς ὅρισμοις τὰ ὑποκείμενα αὐτῶν παραλαμβάνει.
Ioh. Phil. f. 15.

ἢ λέξεις, ἣν καταστήσομεν τούτον ἐν τῷ λόγῳ. φησὶ γὰρ "καὶ
ὅσοις τῶν ἐνυπαρχόντων ἐν αὐτοῖς αὐτὰ ἐν τῷ λόγῳ ἐνυπάρχουσι
τῷ τί ἐστι δηλῶντι." τὴν δὲ ἀσάφειαν ἐνεποίησε τὸ αὐτοῖς· διό
ἀντὶ τούτου τὸ τισὶ παραλαμβάνωμεν, καὶ σαφὲς γίνετο ὁ λόγος ἔχων
ὅτως. Ald. 2.

καὶ ταῦτα φησι καθ' αὐτὰ ὑπάρχειν τῷ ἀριθμῷ, διότι ἐν τῷ
ἐκάς τῶν ὀρίσμων τὸ ὑποκείμενον αὐτοῖς, λέγων δὲ τὸν ἀριθμὸν,
παραλαμβάνομεν. ἰστέον δ' ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος πρῶτον ἀριθμὸν
ἀκρίβει ἐνταῦθα καὶ τὸν καθ' αὐτὸν πρῶτον ἀλλὰ τὸν πρὸς ἄλλον
πρῶτον. ἐστὶ δὲ πρῶτος ἀριθμὸς ὁ ὑπὸ μονάδος μόνῃς μετρήμενος,
οἷον ὁ ε', ὁ ζ', ὁ ια', ὁ ιζ'. ὅτε γὰρ ὑπὸ δυάδος ὅτε ὑπ' ἐδενός
ἄλλῃ ἀριθμῷ μετρεῖται ὅτοι, πλὴν ὑπὸ μονάδος μόνῃς. σύνθετοι
δὲ καλεῖται ἀριθμοὶ οἱ ἐκ μονάδος καὶ ἄλλῃ τινὸς ἀριθμοῦ ἢ ἀριθμῶν
μετρήμενοι, οἷον ὁ ς'. καὶ γὰρ ὑπὸ δυάδος καὶ τριάδος καὶ μονάδος.
ὁμοίως καὶ ὁ θ'. πρὸς ἀλλήλους δὲ πρῶτοι λέγονται ἀριθμοὶ οἱ μο-
νάδι μόνῃ μετρήμενοι κοινῷ μέτρῳ, οἷος ἐστὶν ὁ κζ' καὶ ὁ λε'. τῶ-
ν γὰρ ἑκάτερος μὲν καθ' αὐτὸν καὶ ἐστὶ πρῶτος καὶ ἀσύνθετος, με-
τρεῖται γὰρ ὁ μὲν κζ' ὑπὸ τῷ γ' καὶ θ', ὁ δὲ λε' ἐκ τῷ ε' καὶ ζ'. πρὸς
ἀλλήλους δὲ πρῶτοι καὶ ἀσύνθετοι εἰσιν· μόνῃ γὰρ τῇ μονάδι κοινῷ
μέτρῳ χρωῖται. ὅτι δὲ καὶ ὡς ὁ Ἀλέξανδρος φησι, τὸς πρὸς ἀλ-
λήλους πρῶτους ἐνταῦθα παρέλαβεν ἀλλὰ τὸς ἀπλῶς πρῶτους,
φανερὸν ἐξ ὧν καὶ εἶπεν ὁ Ἀριστοτέλης πληθυντικῶς πρῶτους ἀριθ-
μῶς ἀλλὰ πρῶτον. ὁμοίως καὶ τὸ ἰσόπλευρον καὶ ἑτερόμηκες ὁ
Ἀλέξανδρος καὶ ἐπὶ ἀριθμῶν ἀλλ' ἐπὶ σχημάτων ἔλαβεν, ὅπερ ἦν
καὶ εἰκὸς ἐπινοῆσαι· καὶ μὴν ὁ Ἀριστοτέλης ἐπὶ σχημάτων ταῦτα τέ-
θεικεν ἀλλ' ἐπὶ ἀριθμῶν. καὶ γὰρ φαμεν ἰσοπλεύρους ἀριθμῶς εἶναι
τὸς τετραγώνους, οἷον τὸν θ', διότι τῷ γ' πολυπλασιασθέντος ἐφ'
ἑαυτὸν γέγονεν, ἑτερομήκει δὲ τὸς ἐξ ἀνίσων ἀριθμῶν πολυπλα-
σιασθέντων γενομένους, οἷον τὸν ιε' ἑτερομήκη λέγομεν· σύγκειται
γὰρ ἐκ τῷ ε' πολυπλασιασθέντος ἐπὶ τὸν γ'. ὅτι δὲ καὶ ἐπὶ σχημά-
των ἔλαβε τὸ ἰσόπλευρον καὶ ἑτερόμηκες ἀλλ' ἐπ' ἀριθμῶν, ἐδήλω-
σεν ἐξ ὧν ἐπήγαγε λέγων "καὶ πᾶσι... λέγων," τῆς ἐν τοῖς
ὀρίσμοις πάντων τῶν εἰρημένων ἐνυπάρχει τὰ ὑποκείμενα αὐτοῖς,
ἐνθα μὲν γραμμῇ, δηλονότι ἐν τῷ εὐθεῖ καὶ περιφερῇ ἢ γραμμῇ, ἐν
δὲ τοῖς ἄλλοις ἀριθμός. ὁ γὰρ ὅτι τὸ ἰσόπλευρον καὶ ἑτερόμηκες
καὶ ἐπὶ σχημάτων ἔλαβεν ἀλλ' ἐπὶ ἀριθμῶν. Ioh. Phil. f. 15 b.

τῆς ἐν ὅσα δὲ μήτε ἐν τῷ ἑαυτῶν ὀρίσμῳ τὸ ὑποκείμενον
λαμβάνει μήτε ἐν τῷ τῷ ὑποκειμένῳ ὀρίσμῳ τὸ κατηγορούμενον⁴.

παραλαμβάνει, ταῦτα καλῶ συμβεβηκότα. . . καὶ πῶς γινώσκ-
μεθα ποῖα μὲν τῶν ἀχωρίστων συμβεβηκότων εἰς τὸν ὅρισμόν τῶν
ὑποκειμένων ὀφείλει παραλαμβάνεσθαι, καὶ εἰς τὸν ἑαυτῶν ὅρον ἐκείνα
παραλαμβάνειν, ποῖα δὲ οὐ; φησὶ τοίνυν ὅτι ὅσα τῶν ἀχωρίστων
συμβεβηκότων ὀρισμένως ὑπάρχει μὴ καὶ τῇ αὐτῇ φύσει καὶ ὁδε- 5
μὴ ἄλλη, ταῦτα καθ' αὐτὰ ὑπάρχει ἐν ἐκείνοις. ὅσα δὲ μὴ
ὀρισμένως τινὶ φύσει ὑπάρχει, ἀλλὰ δυνάμει καὶ πλείοσιν ὑπάρχειν,
ταῦτα καὶ ἀχωρίστα ἢ, ὡς λέγει καθ' αὐτὰ τοῖς ὑποκειμένοις
ὑπάρχειν. id. ib.

736 τρίτον τὸτο σημαίνονμεν τὸ καθ' αὐτό, ὃ ἐκέτι ἄλλο τι ὃν 10
κατ' ἄλλαν κατηγορεῖ, οἷον ἦσαν οἱ πρῶτοι δύο τρόποι, ἀλλ'
ἀπλῶς ὃ μὴ δι' ἄλλο ἐστὶ μήτε ἐν ἄλλῳ καὶ εἶναι ἔχει, οἷον ἐστὶ τὰ
συμβεβηκότα, ἀλλ' ὅτω καθ' αὐτὸ ὑφίσταται οἷον ἡ μερικὴ
ἐστία. τὰ μὲν γὰρ συμβεβηκότα αὐτῆς δεῖ εἰς τὸ εἶναι, αὐτὴ δὲ
ὁδεός. ἔστιν ὅν ὅτος τρίτος τρόπος τὸ καθ' αὐτό. "ἔτι ὃ μὴ 15
καθ' ὑποκειμένῳ λέγει," τῷδε δὲ μὴ ἐν ὑποκειμένῳ ἄλλῳ τινὶ
ἔστιν, ὡς περὶ τὸ βαδίζειν. δεῖ γὰρ ἀνθρώπῳ εἶναι, εἴτα βαδίζειν, καὶ
ἔστιν ἐν ὑποκειμένῳ τῷ ἀνθρώπῳ καὶ βαδίζειν. "τὰ μὲν δὲ μὴ καθ'
ὑποκειμένῳ," τῷδε μὴ ἐν ὑποκειμένῳ (ἀντὶ γὰρ τὸ ἐν ὑποκει-
μένῳ παρέλαβε) καθ' αὐτό ἔστιν. id. ib.

736 τὸτο τέταρτον τὸ καθ' αὐτὸ σημαίνονμεν, ὃ αἰτίον τινος 10
γίνεσθαι μὴ κατὰ συμβεβηκός. . . ταῦτα μὲν ὅν τὸ πλήρες ἕνεκεν τῆς
διαίρεσως παραδέδωκεν. καὶ πάντα δὲ ταῦτα τὰ σημαίνονμενα τὸ
καθ' αὐτὸ συμβάλλει εἰς τὴν ἀποδεικτικὴν μέθοδον, ἀλλὰ μόνοι
οἱ δύο τρόποι τὸ καθ' αὐτὸ χρησιμεύουσιν εἰς τὸ προκείμενον. τῶν γὰρ 25
ἐξ ἀνάγκης ὑπαρχόντων εἰσὶ καὶ αἰεὶ. ὅτε γὰρ ἐνδέχεται μὴ ἐν τῷ
ὅρισμῳ τῆς σιμόντος τὴν εἶνα παραλαβεῖν, ὅτε τὰ ἐν τῷ ὅρισμῳ
τινῶν παραλαμβανόμενα ἐνδέχεται μὴ καὶ αἰεὶ καὶ παντὶ τῷ ὑποκει-
μένῳ ὑπάρχειν, ὡς περὶ τῷ ἀνθρώπῳ καὶ ζῶν. ὃ δὲ τρίτος τρόπος
ὡς περὶ τὰ ἄτομα μάστιγα καταγινώσκοντες. ταῦτα γὰρ κατ' ὁδεός 30
ἔστιν ἑτέρῳ καὶ τὸδε τι σημαίνει. τῶν γὰρ ἀτόμων ἀποδείξεις οὐκ ἔστιν,
ὡς δειχθήσεται ἐν τοῖς ἐξῆς. ἀλλ' ὁδεὶς ὁ τέταρτος τρόπος χρησι-
μεύσει εἰς ἀπόδειξιν. ὁδεὶς γὰρ μόνῃ ἡ σφαγῇ αἰτία τῶ θανάτου ὁδεὶς
πάντως, εἰ μὴ τύχει καιρία ὅσα, ὡς οὐκ αἰεὶ. ὁδεὶς καὶ ἐν ἑαρί τις
μόνον πλείον σωτηρίας αἰτίον, ὁδεὶς αἰεὶ. θέλει δὲ ἡ ἀπόδειξις καὶ 35
καὶ αἰεὶ ἔχειν. διὰ τὸτο ὅν οὐκ εὐχρηστον εἰς ἀπόδειξιν ὁδεὶς τὸτο.
id. f. 16.

736 ταῦτα ὅν τὸ πλήρες ἕνεκεν παρεμβέβηκε τὰ σημαίνονμενα 16
τὸ καθ' αὐτό. οἱ δὲ πρότεροι δύο τρόποι ὁδῶν ὡς ἐκ τῶν ἐξ
ἀνάγκης ὑπαρχόντων εἰσὶν. καὶ γὰρ ἐνδέχεται μὴ ὑπάρχειν ἢ τὰ ἐν 40
τῷ ὅρισμῳ καὶ πάντων τῶν ὑποκειμένων ἐν τῷ τί ἐστι λεγόμενα,
ἢ πάλιν ἂν ἐν τῷ ὅρισμῳ τὸ συμβεβηκότος λαμβάνηται καὶ ὑποκει-
μένον. ὅτι μὲν ὅν τὰ ἐν τῷ ὅρισμῳ ἐξ ἀνάγκης συνυπάρχει, φα-
νερὸν καὶ ἀνευ λόγου. ὅτι δὲ καὶ τῶν συμβεβηκότων ὅσα καὶ δυνατὸν
ὀρίσασθαι χωρὶς τῆς τῶ ὑποκειμένης ἐστίας, καὶ ταῦτα ἀναγκαῖα, ὁδε- 45
λον ἂν γέναιτο περὶ τῶν διαπορήσασιν πρότερον. Themist. f. 3.

ἀπαριθμητάμενος τὰ εἰρημένα τὸ καθ' αὐτὸ τέσσαρα ση-
μαίνονμενα, τὸ πλήρες ἕνεκεν τῆς διαίρεσως, ὡς ἡδὴ εἶπον, νῦν

ἀφορίζεται καὶ λέγει ὅτι τὰ δύο τὰ πρότερα σημαίνονμενα τὸ καθ'
αὐτὸ συμβάλλει ἡμῖν εἰς τὰς ἀποδεικτικὰς μεθόδους, τὰ δὲ λοιπὰ
δύο ἐκέτι. καὶ μὲν γὰρ τρίτον αὐτόθεν. ὁδεὶς γὰρ ἄλλο ἄλλαν κατηγορεῖ,
ἀλλ' ἔστιν ἅπαν φωνὴ σημαντικὴ ἐστίας τινός. καὶ δὲ τέταρτον εἰ
καὶ ἄλλο ἄλλαν κατηγορεῖ ὡς αἰτίον αἰτιατῶ, καὶ ἐξ ἀνάγκης καὶ αἰτίον
αἰτιατῶ εἶναι αἰτίον φανέν, ἀλλ' οὐκ εἰς πρότασιν καὶ τοῦτον συμ-
βάλλει, μάλλον δὲ εἰς ὅλαν συλλογισμῶν γένεσιν. οἷον ἡ σελήνη
ἐκλιμπάνει διὰ τὴν ἐπιπρόσθησιν τῆς γῆς. οὐκ ὡς ἐν προτάσει τὸτο
παραληφόμεθα, μάλλον δὲ, ὡς εἶπον, εἰς γένεσιν τῶ ὅλῳ συλλο-
γισμῶ συμβάλλει ἡμῖν ἡ αἰτία τῆς ἐκλείψεως, εἰς μέσῳ ὅρῳ
χωρὶν παραλαμβανομένη. . . τὴν δὲ ἀκριβεστέραν περὶ τούτου ἐξε-
τασιν ἐρῶμεν, ὅτε αὐτὸς τούτω μεμνήσεται. Ioh. Phil. f. 16.

καὶ μὲν "ἀπλῶς" ἐπὶ τῷ πρότερον τρόπῳ ἐκληπτέον. καὶ γὰρ οἷον 736
τε τὰ εἰς ὅρισμόν τινος παραλαμβανόμενα μὴ καὶ παντὶ καὶ αἰεὶ ἐξ 19
ἀνάγκης τῷ ὑποκειμένῳ ὑπάρχειν. καὶ δὲ "ἢ τὰ ἀντικείμενα"
πρὸς τὸν δεῦτερον τρόπον. καὶ ἐπὶ τούτῳ γὰρ ἀνάγκη παντὶ τῷ ὑπο-
κειμένῳ τὴν ὅλην ἀντίθεσιν ὑπάρχειν. πᾶς γὰρ ἀριθμὸς ἢ ἀρτίος
ἔστιν ἢ περιττός, καὶ πᾶσα γραμμὴ ἢ καμπύλη ἐστὶν ἢ εὐθεῖα. δυ-
νατὸν μέντοι καὶ καὶ ἀπλῶς ἐπὶ τῷ δευτέρῳ ἐκλαμβάνειν τρόπον,
20 ἀπλῶς μὲν, ὅταν πᾶσαν τὴν ἀντίθεσιν κατηγορήσωμεν, ὅταν πᾶς
ἀριθμὸς ἀρτίος ἢ ἢ περιττός, καὶ πᾶν σῶμα καὶ ἐν γένεσιν ἢ βαρὺ ἢ
καθῆκον. "τὰ ἀντικείμενα" δὲ εἶπεν ἀντὶ τῶ, ἂν θάτερον τῶν ἀντι-
κειμένων, ὅταν, ὡς ἡδὴ εἶπον, καὶ ἕτερον μέρειον τῆς ἀντιθέσεως
ἀπολαβόντες τὸτο τὸ δεκτικὸν κατηγορήσωμεν, οἷον πάσης δεκά-
25 δος καὶ ἄρτιον ἢ τι τοῦτον. id. f. 16 b.

ἐπειδὴ εἶπεν ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν ἢ ἀπλῶς ἢ τὰ ἀντικεί- 736
μενα, αὐτὸ τὸτο κατασκευάσαι διὰ τούτων βούλεται. τὰ γὰρ ἄμεσα 21
τῶν ἐναντίων εἰς ταῦτα συντρέχει σφαιρῶς τε καὶ ἔξει, καταφάσκει
τε καὶ ἀποφάσκει. . . καὶ δὲ "ἢ ἢ ἀντίφασιν" ἀντὶ τῶ καὶ ἀντιφάσκον
τῷ ἐναντίῳ τῷ τεθέντος. εἰ γὰρ ἐτέθη καὶ ἄρτιον, ἐπειδὴ τούτω ἐναν-
τίον ἐστὶ καὶ περιττόν, ἐστὶ δὲ τούτω ἀντιφάσκον καὶ μὴ περιττόν, ἰσο-
δυναμῇ δὴ πᾶς καὶ μὴ περιττὸν τῷ ἐναντίῳ τῷ περιττῷ, ὃ ἐστὶ τῷ
ἀρτίῳ. τὸτο ὅν εἰπὼν, λέγω δὴ ὅτι ἐστὶ καὶ ἐναντίον ἢ σφαιρῶς ἢ
ἀντιφάσιν, ἐπειδὴ ἔδοξε ἂν ταύτῃ ὡς ἐξισάζοντα λαμβάνειν,
σφαιρῶς τε καὶ ἔξει καὶ κατάφασιν καὶ ἀπόφασιν (εἶπε γὰρ ἂν τις ὅτι
εἰ ἐφ' ὧν ἢ σφαιρῶς καὶ ἢ ἀπόφασιν, ἐπὶ τούτων καὶ τῶν ἐναντίων καὶ
ἕτερον μέρειον, ἐπειδὴ εἰ μὴ ἔστιν ὁ τραγέλαφος περιττός, ἀρτίος
ἄρα ἐστίν), διὰ τὸτο ὅν ἀκριβοστέρας προσέθηκε καὶ "ἐν τῷ
αὐτῷ γένει," τῷδε ἐν τῷ πεφυκέναι ἑκάτερον τῶν ἀντικειμένων
ἐν τῷ αὐτῷ γένει συνίστασθαι. ἐπὶ τούτων γὰρ τὰ ἀντικείμενα σφαι-
ρει τε καὶ ἔξει ἰσοδυναμῇ, καὶ καταφάσκει καὶ ἀποφάσκει. id. ib.

καθόλου δὲ λέγω ὃ ἂν κατὰ πάντας ὑπάρχει καθ' αὐτὸ καὶ ἡ 736
αὐτό. ὅτε ὅν εἶ τὸ καθ' αὐτό, εὐθύς καὶ καθόλου. ὃ γὰρ τρίτος τρό- 26
πος τῶν καθ' αὐτὸ καὶ αἰ μὲν τούτων ἐξῆς καὶ καθόλου. ὅτε εἰ ἔχουσι καὶ
κατὰ πάντας, εὐθύς καὶ καθόλου. καὶ γὰρ λευκὸν καὶ κῆκος πάντας καὶ
μέλαν καὶ τὸ κόρακος, καὶ μὴν καθόλου, διότι καὶ καθ' αὐτό. δεῖ
τοίνυν ἀμφὺ συνόραμειν ἐπὶ τῶν καθόλου, καὶ καθ' αὐτό τε καὶ ἡ
αὐτό. ταῦτα δὲ ὡς τὰ αὐτὰ λέγομεν νῦν. ἐφ' οἷς γὰρ θάτερον,

ἡ θάτερον ἐφαρμόττει· οἷον τῇ γραμμῇ ὑπάρχει καθ' αὐτὴν ἡ μήκος· ἐν γὰρ τῇ τί ἐστι κατήγορεῖ, ἡ ἡ μόνον γε καθ' αὐτὴν ἀλλὰ ἡ ἡ αὐτό. ἡ ἡ εὐθὺ πάλιν ὑπάρχει τῇ γραμμῇ καθ' αὐτὴν ἡ ἡ αὐτό· ἡ ἡ ἔξιν ὁρίσασθαι ἡ εὐθὺ δίχα τῆς γραμμῆς. ἄρ' ὅν ἅπαντα καθόλου κατήγορεῖ, ὅσα ἐν τῷ ὁρισμῷ τινὸς παρα- 5 λαμβάνει; ταῦτα δ' ἐστὶ τὰ γένη καὶ αἱ διαφοραί· ὑπάρχει γὰρ αὐτοῖς ἡ ἡ καὶ παντὸς εἶναι ἡ ἡ καθ' αὐτό. ἡ ἡ δὲ καὶ τρίτης προ- δέχεται εἰς τὸ ἀκριβῶς ὁρίσασθαι τὸ καθόλου· δὲ γὰρ τὸ καθόλου, πρὸς τῷ παντὶ ὑπάρχειν ἡ καθ' αὐτὸ ὑπάρχειν, ἔτι ἡ πρῶτῳ ἐκεῖνῳ ὑπάρχειν ἡ ἡ ὁδὸν ἄλλῃ προτέρῳ. Themist. f. 3 b.

ἀπαριθμησάμενος τὰ τὰ καθ' αὐτὸ σημαίνοντα ἡ ἀφορι- σάμενος τὰ χρήσιμα πάσης τῆς ἀποδεικτικῆς μεθόδου, μέτεισιν εἰς τὴν περὶ τῶ καθόλου διδασκαλίαν. τρία δὲ εἶδε τῶ καθόλου τὰ σημαίνοντα· ὁ Ἀριστοτέλης, ἐν μὲν τὸ ἀπλῶς ὑποκειμένῳ παντὶ ὑπάρχειν τὸ κατηγορούμενον, κἀν μὴ καθ' αὐτὸ ὑπάρχει, ὡς φαῖ 15 παντὶ Διότιον τὸ μέλαν ἡ παντὶ ἀνθρώπῳ τὸ βαδίζειν· δεύτερον δὲ ὁ καθόλου τέ ἐστι ἡ καθ' αὐτό, ὡς φαῖ πάσῃ δεκάδι τὸ ἄρτιον· τρίτον δὲ ὁ καθ' αὐτό τέ ἐστι ἡ καὶ παντὸς καὶ πρῶτως, ὅπερ νῦν ἡ παραδίδωσι καὶ τὰς ἀποδεικτικὰς παραλαμβάνειν μεθόδους, οἷον τὸ 20 τῷτο φησὶ τὸ καθόλου εἰς τὴν ἀπόδειξιν δεῖν παραλαμβάνειν. εἰ δὲ τῷτο, συμβῆσθαι μὴδὲν εἶναι ἀποδεικτικόν ὁ μὴ ἀντιγράφει πρὸς τὸ κατηγορούμενον, ἡ ἡ συντόμως εἶπω, μόνως εἶναι τὸς ὁρισμὸς καὶ τὰ ἴδια ἀποδεικτικὰ διὰ τὸ ἀντιγράφειν πρὸς τὰ ὁρίσας, τὸ μέντοι ὅτι ὁ ἀνθρώπος ζῶν ἐστι μὴ εἶναι ἀποδεικτικόν, διότι μὴ 25 πρῶτως τῷ ὑποκειμένῳ τὸ κατηγορούμενον ὑπάρχει· καὶ φησὶ πρὸς τῷτο· ὁ Θεμίστιος ὅτι καὶ τὰ γένη καὶ αἱ διαφοραὶ τῶν ἀποδεικτικῶν, εἰ καὶ μὴ ἐξιστάσθαι πρὸς τὰ ὑποκείμενα, ἀλλ' ὅν ἐπειδὴ καθ' αὐτό τε καὶ παντὶ τῷ ὑποκειμένῳ ὑπάρχουσιν. καὶ ὅλγον ὅτι ὁ Ἀρι- στοτέλης τὴν κυριωτάτην καὶ μάλιστα ἀπόδειξιν καὶ τῷ πρῶτῳ πρέ- 30 πυσαν φιλοσόφῳ διασκοπούμενος, ταύτην φησὶν εἶναι τὴν καθολι- καίτατα δεικνύσαν. ὅλγον ὅν ὅτι δεύτερα ἂν εἴη μέτρα ἀποδεί- ξεως τὰ ἐπὶ τῶν γενῶν καὶ τῶν διαφορῶν παραλαμβανόμενα, πρῶτα δὲ καὶ μάλιστα ἄπερ αὐτὸς παρέδωκε. τινὲς δὲ πρὸς τῷτω κάκεινῳ ἔφασαν, ὡς ταῦτά φησιν ὁ Ἀριστοτέλης ὅτι πάντα 35 τὰ ἀποδεικτικὰ ὀφείλει ἀντιγράφειν, ἀλλὰ ταῦτα τὰ συμβαλλό- μενα πρὸς τὴν ἀπόδειξιν. οἷον ἐν τῇ ἀποδείξει τῶ τὸ τρίγωνον τὰς τρεῖς γωνίας δυσὶν ὁρθαῖς ἴσας ἔχειν, παραληπτέον ὅτι ἐὰν εἰς δύο εὐθείας παραλληλὰς εὐθεῖα ἐμπέσῃ, τὰς ἐναλλαξὶ τρεῖς γω- νίας ἴσας ἀλλήλαις ποιεῖ· καὶ ἐστὶ τῷτο ἀντιγράφον· ἐν ᾧ γὰρ αἰ 40 ἐναλλαξὶ τρεῖς γωνίαι ἴσαι ἀλλήλαις εἰσὶν, ἐκεῖ εἰς δύο παραλλη- λὰς εὐθείας εὐθεῖα ἐμπέπτῃ. τῷτο δὲ ἐστὶ ψεῦδος· καὶ γὰρ τῷτο φησιν ὁ Ἀριστοτέλης, ἀλλὰ περὶ αὐτῶν τῶν ἀποδεικτικῶν τὴν λό- γον ποιεῖ, ὡς ἐν τῇ λέξει ἐπισημειωσάμεθα. ἡ ἡ ἰσέον τοῖνον ὅτι ὁ μὲν Ἀριστοτέλης ἐν τῷτοις τὸ αὐτὸ φησὶν εἶναι τὸ καθ' αὐτὸ καὶ τὸ ἡ 45 αὐτό· εἰ τὸ μὲν γὰρ ἡ αὐτό, τῷτο καὶ καθ' αὐτό. οἱ δὲ περὶ τὸν Θεό- φρασον διαφέρειν ταῦτα λέγουσι· καθολικώτερον γὰρ εἶναι τὸ καθ' αὐτὸ τῶ ἡ αὐτό· εἰ τὸ μὲν γὰρ ἡ αὐτό, τῷτο καὶ καθ' αὐτό, ὅτι εἰ τι

δὲ καθ' αὐτό, πάντως καὶ ἡ αὐτό. τῷ γὰρ τριγώνῳ ἡ τριγώνῳ ἐξιν ὑπάρχει τὸ τὰς τρεῖς γωνίας δυσὶν ὁρθαῖς ἴσας ἔχειν, ἀλλὰ καὶ καθ' αὐτό. τῷ δὲ ἰσοσκελεῖ καθ' αὐτὸ μὲν ὑπάρχει, ἐκείνῳ δὲ ἡ αὐτό· καὶ γὰρ ἡ ἡ ἰσοσκελὲς ὑπάρχει αὐτῷ τὸ τὰς τρεῖς γωνίας δυσὶν ὁρθαῖς ἴσας ἔχειν· εἰ γὰρ τῷτο, ὅτι ἂν τῷ ἰσοπλευρῷ ἡ σκαληνῷ ὑπῆρχεν, ἐπεὶ μὴ ἰσοσκελεῖ, ἀλλ' ἡ ἀπλῶς τρίγωνόν ἐστιν. ταῦτα μὲν οἱ περὶ Θεόφραστον, ὁ μέντοι Ἀριστοτέλης εὐρὺν ἐπὶ τινων ταῦτα συντρέ- χοντα· ταῦτ' εἶναι ἔφη ἄμφω· τὸ γὰρ νῦν καὶ ἐπισημῆς δεκτικόν καθ' αὐτό τε ὑπάρχει τῷ ἀνθρώπῳ καὶ ἡ αὐτό· καὶ γὰρ ἡ ζῶν ἐστι 10 νῦν καὶ ἐπισημῆς δεκτικόν ἐστιν, ἐδὲ ἡ ὀππὸν ἡ ἐμψυχον, ἀλλ' ἡ ἀνθρώπος· δοκεῖ γὰρ τῷτο μόνον τῶν ζῶων εἶναι νῦν καὶ ἐπισημῆς δεκτικόν· καὶ τῷ περιττῷ ἀριθμῷ τὸ μὴ εἰς ἴσα διαιρεῖσθαι δύνασθαι καθ' αὐτὸ καὶ ἡ αὐτὸ ὑπάρχει. Ioh. Phil. f. 17.

ἔτος ὅν ὁ τρίτος προσδιορισμὸς τῶ καθόλου· τὸ δὲ ἐπὶ τῷ 73b τυχόντος· τῷτεσιν ὅταν τῷ τυχόντι τῶν ὑπὸ τὸ κατηγορούμενον 32 αὐτῷ τὸ κατηγορούμενον ὑπάρχει, οἷον τῷ τυχόντι τριγώνῳ τὸ τὰς τρεῖς γωνίας δυσὶν ὁρθαῖς ἴσας ἔχειν, καὶ μὴ μόνον τῷ τυχόντι ἀλλὰ καὶ πρῶτῳ· καὶ γὰρ πρῶτως τῷ σκαληνῷ, ἀλλὰ τῷ τριγώνῳ ὑπάρχει τὸ τὰς τρεῖς γωνίας δυσὶν ὁρθαῖς ἴσας ἔχειν. id. f. 17 b.

καὶ σκόπει πῶς σαφῶς διὰ τῶτων καὶ τὰ εἰς τὴν ἀπόδειξιν χορ- 73b σιμεύοντά φησιν εἶναι, ἀλλ' ὅπερ ἔλεγον, τὰ ἀποδεικτικά· καὶ ἡ 40 ἀποδείξεις γὰρ, φησὶ, καθ' αὐτὸ τῶ καθόλου ἐστίν. id. ib.

δὲ δὲ μὴ λανθάνειν ὅτι πολλάκις ἀπατώμεθα περὶ τῶ καθόλου· 74a καὶ γὰρ ἀποδεικνύντες αὐτὸ καὶ δοκῶμεν ἀποδεικνύναι καὶ μὴ δεικνύν- 4 τες ἀποδεικνύναι νομίζομεν. τρεῖς δ' αἰτίαι τῆς ἀπάτης εἰσὶν, μία μὲν ὅταν τι τῶν καθ' ἑκάστην καὶ ἄτομον ἐφ' ᾧ ποιεῖμεθα τὰς ἀποδείξεις, οἷον ἡλῖος σελήνη κόσμος· ἐπεὶ γὰρ ὁδὸν ἐξιν ἀνω- τέρω τῶν τοιούτων ὁδὸν κοινόν, ἀλλ' ἐφ' ἑκάστῃ τὸ ἄτομον (εἰς γὰρ ἡλῖος καὶ μία σελήνη καὶ μία γῆ καὶ εἰς ὕδαν), ὅταν τι τοῖτοις ὑπάρ- χον ἀποδεικνύμεν, ἡ τῇ γῇ τὸ ἐν μέσῳ κείῳ ἡ τῷ ὕδαν τὸ κύ- κλῳ φέρεσθαι, ὅτι οἰόμεθα καθόλου ὑπάρχον ἀποδεικνύναι, καίτοι μὴ καθ' ὁ τὸδ' ἑκάτερον αὐτῶν καὶ ἄτομον ποιεῖμεν τὴν ἀπόδειξιν. καὶ γὰρ καθ' ὁ ἡλῖος εἰς ἐκλείποντα αὐτὸν ἀποδεικνύομεν ὑποτρεχέσσης τῆς σελήνης, ἀλλὰ τοιαῦτα εἰσὶν αἱ γινόμεναι ἀποδείξεις ὡς εἰ 35 καὶ πλείους ἦσαν, ὁμοίως ἀρμόσειν. Themist. f. 3 b.

διδάξας περὶ τῶ καθόλου, νῦν βάλει παραδόναι τὰς αἰτίας τῆς ἀπάτης, καθ' ἃς πολλάκις μὴ ἀποδεικνύντες τί τὸ καθόλου καὶ τὰ ἐνταῦθα παραδεδομένα ὁμῶς δοκῶμεν καθόλου ἀποδεικνύναι. τρεῖς δὲ φησιν αἰτίας εἶναι τῆς τοιαύτης ἀπάτης, μίαν μὲν ὡς ὅταν μοναδικόν τι καὶ καθ' ἑκάστην, ἐφ' ᾧ ποιεῖμεθα τὰς ἀποδείξεις, οἷον ὅτι ἡ γῆ ἐν μέσῳ τῶ παντὸς κείῳ ἡ ὅτι ὁ κόσμος σφαιρικός, ἡ τὰ τῷ ἡλίῳ ἴδια συμβαίνοντα συμπτώματα... ὅτι ἂν εἴεν καθόλου, διότι καὶ ἐπειδὴ μία γῆ ὁδὸν ἐπειδὴ εἰς ἡλῖος ταῦτα αὐτοῖς συμβέβηκεν, ἀλλ' ἐπειδὴ ἀπλῶς ἡλῖος καὶ ἐπεὶ ἀπλῶς γῆ, ὡς εἰ καὶ πλείους ἦσαν, ταῦτ' ἂν καὶ ἐπ' ἐκείνων ἡρμόσειν. ὅτι ἄρα καθόλου δεικνύει τὰ ἐπ' ἐκείνων δεικνύμενα. Ioh. Phil. f. 17 b.

δεύτερα αἰτία τῆς ἀπάτης, ὅταν ἐν τι κοινόν, ἀνώνυμον δὲ ἡ 74a τῷτο, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν κοινόν τι ὄνομα ἀναγκάζωμεθα ἐφ' ἑκάστην 8.

εἶδος ποιῶν τὰς ἀποδείξεις. οἷον δεικνύει ἐν τῷ ἐξδόμῳ βιβλίῳ τῶν Εὐκλείδου στοιχείων, ὅτι ἐὰν τέσσαρες ἀριθμοὶ ἀνάλογον ὦσι, καὶ ἐναλλαχὲς ἀνάλογον ἔσονται. id. f. 18.

74a 9. τρίτη δὲ τῆς ἀπάτης αἰτία τὸ δειξάντας ὅτι παντὶ ὑπάρχει ἀποδοεῖσθαι ὅτι καὶ καθόλου, οἷον εἰ τις δείξει γεωμέτρως ὅτι 5 ἐὰν εἰς δύο εὐθείας εὐθεῖα ἐμπίπτῃσα τῶν ἐφεξῆς γωνιῶν ἐκατέραν ὀρθὴν ποιῇ, αἱ εὐθεῖαι ἔσονται συμπεσόντι· πάσαις μὲν γὰρ τὸ τοῦτο ὑπάρχει ταῖς ποιῶσαις τὰς τοιαύτας γωνίας, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ τοῦτο πρῶτον παραλλήλοι· καὶ γὰρ εἰ μὴ ἐκατέραν ὀρθὴν, τὰς δύο δὲ ἅμα δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ποιοῖεν, ὅθεν ἤττον παραλλήλοι δεικνύντι. πρῶτον τοιούτων ἢ ἀποδείξεις καὶ καθόλου τὸ μὴ συμπίπτειν τὰς δύο ὀρθαῖς ἴσας, τὸ δὲ ὧν ἐκατέρα ὀρθὴ καὶ παντὸς μὲν, καὶ μὴ καθόλου. πῶς ἔστι γνωσόμεθα εἴτε τὸ καὶ παντὸς ἀποδείξομεν εἴτε τὸ καθόλου; Themist. f. 3 b.

ὁ τρίτος τρόπος ἐστὶν ὅτος τῆς ἀπάτης, ἐν ᾧ ὠνομασμένον 15 μὲν ἐστὶ τὸ καθόλου, καὶ γίνετο δὲ ἐπ' ἐκείνῃ ἢ ἀποδείξεις ἀλλ' ἐφ' ἑκάστῃ ἰδίᾳ τῶν εἰδῶν. ἢ δὲ τῆς λέξεως διάνοια τοιαύτη. καὶ φησί, τὸ ἐφ' ᾧ γίνετο ἢ ἀποδείξεις κυρίως ἐκ τῆς καθόλου ἀλλ' ὡς ἐν μέρει, οἷον εἰ ἐπὶ τῷ ἰσοσκελεῖ γένοιτο ἢ ἀποδείξεις, ἐπὶ τούτῳ τὸ τρίγωνον ὡς ἐν μέρει ὅλον ὑπάρχει, ἐφ' ᾧ ἀποδείκνυται, τῷ τετάρτῳ τῷ ἰσοσκελεῖ 20 λῆος τυγχάνει, ὡς ἐν μέρει ὅλον ὑπάρχον τὸ κοινὸν γένος, τῷ τετάρτῳ τὸ τρίγωνον· καὶ γὰρ γένος ὅλον τί ἐστι καὶ οἷον μέρος τι τὸ εἶδος. ἢ ἔστιν ἔτι νοητέον τὴν λέξιν ἢ τοιαύτῃ· ἢ τυγχάνει δὲ τὸ μερικώτερον, λέγω δὴ τὸ ἰσοσκελές, ὡς ὅλον ἐν μέρει τῷ τριγώνῳ, ἐφ' ᾧ κυρίως ἢ ἀποδείξεις γένοιτο· ἄν, ὡς ἐν μέρει τῷ τριγώνῳ ὅλον τι δὲ τὸ ἰσο- 25 σκελές, διότι εἰς τὸν τῷ ἰσοσκελεῖ ὅρισμόν τὸ τρίγωνον παραλαμβάνει, τὰ δὲ εἰς τινος ὅρισμόν παραλαμβάνόμενα μέρη ἐστὶν ἐκείνη. ἀλλὰ τοῖς ἐπιφερομένοις σύμφωνός μᾶλλον ἢ προτέρα ἐξηγήσεις. Ioh. Phil. f. 18.

74a 12. τὸ ἢ τούτῳ ἀντὶ τῆς καθόλου λαμβάνει. κέχρητο δὲ τούτῳ 30 τῷ σημαζομένῳ τῷ ἢ ἀντὶ τῆς εἶναι καθόλου τὴν ἀπόδειξιν, ἐφ' ᾧ ἂν πρώτῃ καὶ καθόλου δεικνύηται. id. f. 18 b.

74a 13. εἰπὼν τριτῶς γίνεσθαι τὴν ἀπάτην, λοιπὸν τῶν τριῶν τρόπων τὰ παραδείγματα διὰ τούτων ἐκτίθετο, πλην ἢ χρῆσι τῇ τάξει τῶν παραδειγμάτων ὁμοίως τῇ τάξει τῶν τρόπων· καὶ γὰρ προκείμενον 35 παράδειγμα τὸ τρίτον ἐστὶν τῶν τρόπων. δεικνύει δὲ ὅτως. ἐὰν εἰς δύο εὐθείας εὐθεῖα ἐμπίπτῃσα τὰς ἐνθ' καὶ ἐπὶ τὰ αὐτὰ μέρη γωνίας δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ποιῇ, ἐκβαλλόμεναι ἐπ' ἄπειρον ἐφ' ἐκατέρᾳ τὰ μέρη ἐπὶ ὁύτερον συμπεσόντι αἱ εὐθεῖαι. ἐὰν ἔστιν τις ὡς ἐπὶ δύο ὀρθῶν ποιήσῃ τὴν λόγον, δοκεῖ μὲν καθόλου δεικνύναι, ἐκ ἐστὶ δὲ 40 καθόλου, διότι ἐκ ἐν δυσὶν ὀρθαῖς ὁρισμέναις ὑπάρχει τὸ σύμπωμα τούτῳ ταῖς εὐθείαις, ἀλλὰ τυχὸν δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας· καὶ γὰρ ἢ ἢ μὴ ἡμίσεια ὀρθὴ ἢ δὲ μία ἡμίσεια· ἢ ὅπως ἄλλως, ὅθεν ἤττον ἀκολουθεῖ τὸ μὴ συμπίπτειν ἐκβαλλόμενας τὰς εὐθείας. id. ib.

74a 16. τούτῳ τῷ πρώτῳ τρόπῳ παράδειγμα. id. ib.

17. τὸ δευτέρῳ τρόπῳ παράδειγμα. id. ib.

19. τὸ "ποτέ" καὶ χρονικῶς ἀνεξέστων, ἀλλὰ οἷον ἐλοχερέεσθαι καὶ ἐκ ἀκριβῶς. φησὶν ἔστιν ὡς εἰ ἐλοχερέεσθαι ἀποδείκνυτο ἐφ' ἑκάστω,

διὰ τὸ μὴ εἶδέναι ἡμᾶς τί ἐστὶ τὸ ἐπὶ πάντων τούτων ἐν κοινῷ κατηγορούμενον, οἷον εἴτε τὸ ποσὸν εἴτε ὅτι ἄλλο, καθὼς ἀριθμοὶ τε καὶ μεγέθη καὶ χρόνοι ἔν εἰσι τῷ κοινῷ αὐτῶν γένει. ἐπεὶ ἔστι τούτῳ ἄγνωστον, διαφέρεισι δὲ ταῦτα ἀλλήλων τοῖς εἶδεσιν, εἰκότως χωρὶς ἐνὸς ἑκάστω τούτων ἀποδείξεις γίνετο, καὶ δοκεῖμεν καθόλου ἀποδεικνύναι, μηδὲν καθόλου ἀποδοδεχόμενοι. id. ib.

ἦτοι ἐν τῷ δὲ δεικνύει τὸ σύμπωμα τούτῳ τῷ, ἐὰν δὲ τῷ τῷ ἀνάλογον ἢ, καὶ ἐναλλαχὲς ἀνάλογον ἔσονται καθόλου· ἦτοι συγκεχυμένως καὶ ἀδιαισθητῶς καὶ ἢ καὶ ἰδ' ἐφ' ἐνὸς ἑκάστω μερὶ ὑποκειμένου. 10 ὁ δὲ τὸ ἔστι προσθεῖς καὶ ἀναγινώσκων ὅτως· "νῦν δὲ καὶ καθόλου δεικνύει" πόρρω δοκεῖ πλατῶν τῆς Ἀριστοτελικῆς διανοίας, καινοτομῶν τὴν λέξιν καὶ τὰ παλαιὰ νῦν διαφθεῖραι ἀντίγραφα. cod. 1917 in marg.

καὶ τὸ "νῦν" δὲ κἀνταῦθα καὶ χρονικῶς ἀνεξέστων, ἀλλ' οἷον ἀκριβῶς καὶ καὶ τὰς ἀποδεικτικὰς μεθόδους. Ioh. Phil. f. 18 b.

τὸ εἶναι ἀνάλογον καὶ ἐναλλαχὲς ἐκ ὑπάρχει, φησὶ, ταῖς γραμμαῖς ἢ γραμμαῖς, ὅθεν τοῖς λοιποῖς ἢ ἐκεῖνα ἐστὶν, ἀλλ' ἢ ἐστὶ τὸ κοινῶς καὶ πάντων ὑπάρχον, ὅπερ ἐστὶν ἀνώνυμον. τὸ δὲ ὑποτίθεντο ἀντὶ τῷ τούτῳ τὸ κοινῶς αὐτοῖς ὑπάρχον ἐπιθεωρεῖται. id. ib.

καὶ διελθὼν τις, φησὶν, ἕκαστον τῶν εἰδῶν τῶν ὑπὸ τὸ καθόλου, 74a ἰδίᾳ δεικνύς ἐπὶ ἑκάστω, καὶ μηδὲν παραλίπη τῶν εἰδῶν, ὅτι ἐκ 25 ὅτως καθόλου ἀπέδειξεν, καὶ φάμεν τὸ τοιαῦτον ἀπόδειξιν εἶναι, διότι μὴ ὡς ἐπὶ τινος κοινῷ ὅ ἢ πρώτῳ ὑπάρχει τὸ σύμπωμα ὅθεν ἐδείξεν, ἀλλ' ὅτι πῶς ὁ τοιαύτος τρόπος ἐν σοφιστικῶν τρόπον δεικνύναι, ἐκ τῶν μερικῶν περὶ τῶν καθόλου συλλογισζόμενος καὶ οἷον ἐκ τῶν συμβεβηκότων τὰς κατασκευὰς ποιέμενος. id. ib.

ἢ μὲν ἐν διάνοια τῶν εἰρημένων αὐτῇ, τὸ δὲ τῆς λέξεως ἀκό- 74a λυθὸν ὡς πῶς ἔχει. "πότε ἔστιν ἐκ οἷον ὅτι καθόλου." τὴν ἀντί- 32 φασιν ἠρώτησε τίνα διακρινόμεν, πότε ἐκ ἴσμεν καθόλου καὶ τὰ ἐνταῦθα παραδοδεμένα, καὶ πότε ἴσμεν. καὶ πρῶτον ἀπαντᾷ πρὸς τὸ δευτέρον, λέγω δὴ πρὸς τὴν κατάφασιν, τῷ τετάρτῳ πότε καθόλου γίνετο ἢ ἀποδείξεις; φησὶν ἔστιν ὅτι εἰ ταυτὴν ἢ τὸ τριγώνον τε εἶναι καὶ ἰσοσκελεῖ ἢ ἑκάστω ἢ πᾶσιν, ὑπαγομένους ἀπὸ κοινῆς τῷ οἷον ἀπλῶς. εἰ γὰρ ταυτὴν ἢν εἰπεῖν τρίγωνον καὶ ἰσοπλευρον, ὡς ἄρ καὶ ἑξίφος, ὑπῆρχε δὲ τὸ τὰς τρεῖς γωνίας δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχειν τῷ τριγώνῳ ἢ τρίγωνόν ἐστι, ὁ ὅλον ὅτι ὁ ἐπὶ τῷ ἰσοπλευρῷ δείξας ἀποδοδεχόμενος ἂν εἴη καὶ ἐπὶ τῷ τριγώνῳ· ταυτὴν γὰρ ἢν εἰπεῖν τρίγωνόν τε καὶ ἰσοπλευρον. εἰ δὲ μὴ ταυτὴν, φησὶν, ἀλλ' ἑτερόν ἐστι τριγώνον τε εἶναι καὶ ἰσοπλευρῶν, ὡς περ καὶ τὸ ζῷον τε εἶναι καὶ ἀνθρώπῳ ἑτερόν, ἢ δὲ ἀποδείξεις ὡς ἐπὶ ἰσοπλευρῷ γέγονε καὶ ἐκ ὡς ἐπὶ τριγώνῳ, τὸ δὲ σύμπωμα περὶ ἢ ἢ ἀποδείξεις ἐκ ἢ ἢ ἰσοπλευρόν ἐστιν ἀλλ' ἢ τρίγωνον ὑπάρχει, καὶ φάμεν ἐν τοιαύτῳ εἶδέναι καθόλου. διὰ τούτων ἔστιν δείξας πότε ἐστὶ καθόλου ἢ ἀποδείξεις καὶ πότε ἔστι, ἐφεξῆς καὶ ἐν κανόνι τὴν τούτων διακριτικὴν παραδιδώσκει. id. f. 19.

45 εἰπὼν "πότερον δὲ ἢ τρίγωνον ἢ ἢ ἰσοσκελές ὑπάρχει" τὸ κα- 74a θόλου δεικνύμενον, ἵνα μὴ ὡς ἐπὶ μερικῇ ὁδῇ ποιῶν τὴν ἀπόδει- 35 ξιν, ἀνῆλθεν ἐπὶ τὸ καθολικώτερον, λέγων καὶ πότε καὶ τούτῳ ὑπάρχει πρῶτον· ὅπερ ἐξηγούμενος ἐπήγαγε τὸ καὶ καθόλου τίνος ἢ

ἀποδείξεις," ταύται κοινῷ λόγῳ πότε γνωσόμεθα ἐπὶ τινος ὅτι καθόλου ποιόμεθα τὰς ἀποδείξεις." id. ib.

74b ταῦτα ἔν εἰπὼν εἰκότως νῦν μέτεσιν ἐπὶ τὸ λέειν τῆς διδασκαλίας, λέγω δὴ διδάξαι τίνες εἰσὶν αἱ ἀναγκαῖαι προτάσεις, 5 ἐξ ὧν τὰ ἀποδεικτικὰ προβλήματα συλλογίζόμεθα. φησὶν ἔν, τῶν καθ' αὐτὸ δὲ εἶναι τὰς ἀποδεικτικὰς προτάσεις. δεικνύει δὲ τὸτο ὑποθετικῶν χρώμενος συλλογισμῷ τοιούτῳ· εἰ αἱ ἀποδείξεις ἐξ ἀναγκαίων, τὰ δὲ ἀναγκαῖα μόνα καθ' αὐτά, ἐκ τῶν καθ' αὐτὸ ἄρα αἱ ἀποδείξεις, καὶ ὅλῳ ὅτι δύο τινὰ εἴληψεν ἐν τῷ συλλογισμῷ τούτῳ τὰ ἡγόμενα, λέγω δὴ τό τε τὴν ἀπόδειξιν ἐξ 10 ἀναγκαίων εἶναι καὶ τὰ ἀναγκαῖα μόνα καθ' αὐτὸ εἶναι, οἷς ἀμφοτέροις ἔπειτα ἅμα τὸ ἐπόμενον, τὴν ἀπόδειξιν εἶναι ἐκ τῶν καθ' αὐτό. ὁ ἔξον δὲ τῶν συλλογισμῶν τὸ δύο παραλαμβάνει τὰ ἡγόμενα· ἔστι γὰρ ὅτε ἐν μὲν ἑκάστῳ τῶν ἡγμένων ἔχει ἔπειτα τὸ συμπέρασμα, ταύτῃ τὸ ἐπόμενον, ἀμφοτέροις δὲ ἅμα ἔπειτα, ὡς 15 δέδεικται ἡμῖν ἐν ἑτέροις. id. f. 19 b.

74b ὡν θάτερον τῶν ἀντικειμένων ἀναγκαῖον ὑπάρχειν τοῖς πρᾶγμασι, λέγω δὴ τῶν καὶ τὴν προτέρως τρόπον· ταῦτα γὰρ ἦν τὰ καὶ ἄλλο ἄλλῃ κατηγορεῖν, ὡν τὰ μὲν ἐν τῷ τὶ ἐστὶ τῶν ὑποκειμένων κατηγορεῖτο, ὡς τὰ καὶ τὴν πρότερον τρόπον τὰ καθ' αὐτό (τὸ 20 γὰρ ζῶον ἐν τῷ τὶ ἐστὶ τῷ ἀνθρώπῳ κατηγορεῖτο), τὰ δὲ ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἑαυτῶν τῷ δηλῶντι τὸ τὶ ἐστὶ τὸ ὑποκείμενον, ἐνυπῆρχε τῷ κατηγορουμένῳ, ὡς τὰ καὶ τὴν δεύτερον τρόπον. . . δέδεικται γὰρ ὡς ἐν τῷ δευτέρῳ τρόπῳ τὰ καθ' αὐτό, ἀμέσως τῆς ἀντιθέσεως ὕψης, ὅτι θάτερον τῶν ἀντικειμένων ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει τῷ ὑπο- 25 κειμένῳ. id. ib.

74b πλείους ἐπιχειρήμασι κατασκευάζει τὸ λεγόμενον, ὡν δευ- 13. τερόν ἐστι τὸ προκείμενον. καὶ ἐπεὶ ἐν τῷ πρώτῳ ἐπιχειρήματι λαβὼν ὅτι δεῖ τὰς ἀποδεικτικὰς προτάσεις ἐπίστασθαι, καὶ ἐκ τούτου δείξας ὅτι καὶ ἀναγκαῖας αὐτὰς δεῖ εἶναι, ἐξ ὧν πάλιν συνήγειν ὅτι καὶ 30 ἐκ τῶν καθ' αὐτὸ ὑπαρχόντων εἰσὶν, ἐντεῦθεν ἐξ ἄλλης ἀρχῆς ποιῶν τὴν ἐπιχείρησιν, ἐξ αὐτῆς φησὶ τὸ ἀποδεικτικὸν πρόβλημα· τὸς δὲ συμπεράσματος, ὅπερ καὶ μᾶλλον ἐστὶ σαφέστερον. εἰ γὰρ ἡ ἀπόδειξις τῶν ἐξ ἀνάγκης ἐστὶν ὑπαρχόντων καὶ μὴ ἐνδεχομένων ἄλλως ὑπάρχειν, τὰ δὲ ἀναγκαῖα ἐξ ἀνάγκης (ὁ γὰρ ἐνδέχεται τι 35 ἀναγκαῖα μὲν εἰ μὴ ἐξ ἀναγκαίων συνάγεσθαι), ἡ ἄρα ἀπόδειξις ἐξ ἀναγκαίων ἐστὶ προτάσεων. ἐξ ἀληθῶν μὲν γὰρ καὶ μὴ ἀναγκαίων προτάσεων συλλογισμὸν γενέσθαι ἀληθῆ ἐνδέχεται, ἀποδεικτικὸν δὲ ἀδύνατον. id. f. 20.

74b εἴτα δεικνύει ὅτι ὡς περ κοινὴ τις ἔννοιά ἐστι πάντων περὶ ἀπο- 40 21. δείξεως ἡ αὐτή, λέγω δὴ τὸ ἐξ ἀναγκαίων εἶναι τὴν ἀπόδειξιν, φησὶν ὅτι ὁ μόνον οἱ πρὸς ἀλήθειαν ὁρῶντες ἀντιλέγουσι ταῖς προτάσεσιν, ἐν αἷς μὴ ἐστὶν ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν τῷ ὑποκειμένῳ τὸ κατηγορουμένον, ἀλλὰ καὶ οἱ ἐριστικώτερον ἔνεκεν φιλονεικίας ἀντι- λέγοντες, πολλὰ καὶ ἀναγκαῖας ὕψης τῆς προτάσεως ἐμποδίσαι 45 τῷ λόγῳ βυβλόμενοι, φασὶ μὴ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν. ὥτως ἔν κοινῇ ἐστὶν ἔννοια τὸ τὰς ἀποδεικτικὰς μεθόδους ἀναγκαῖας δεῖν εἶναι. id. f. 20 b.

εἰ δέδεικται, φησὶν, ὅτι δεῖ τὴν ἐπιστήμην ἐξ ἀναγκαίων εἶναι, γελοῖοι ἄρα οἱ νομίζοντες ἀποδεδεῖχέναι, ἐὰν ἐνδόξως ἢ ἀληθεῖς ἡμῖν προτάσεις προτείνωσι, μὴ ἀναγκαῖας δέ, ὡς περ οἱ σοφισταί. ἐρωτῶντες γὰρ εἰ ἐπίσταται ὁ γεωμέτρης τὰ καὶ γεωμετρῖαν, καὶ τὸτο 5 λαβόντες, φασὶν ὅτι ἐπίσταται ἐστὶ τὸ ἐπιστήμην ἔχειν, τὸ δὲ ἔχειν ἐπιστήμην ἐπιστήμην· ἐστὶν εἰδέναι, ὁ δὲ εἰδὼς ἐπιστήμην ἐπίσταται τί ποτὲ ἐστὶν αὕτη· ὁ ἄρα ἐπίσταμενος οἶδεν ὅτι ἐστὶν ἐπιστήμη, ὁ δὲ γεωμέτρης ἐπίσταται, ὁ γεωμέτρης ἄρα ἐπίσταται τί ἐστὶν ἐπιστήμη. ἐνταῦθα γὰρ λαβόντες ἀληθῆ πρότασιν, ὅτι ἐπίσταται ὁ γεωμέτρης καὶ ὅτι ὁ ἐπίσταμενος ἔχει ἐπιστήμην, καὶ τρίτον τὴν ἐνδοξὴν ὅτι ὁ ἔχων τι οἶδεν· ὁ ἔχει, ὥτως οἶον ἀποδεδεῖχέναι τὸ δεῖν τὴν γεωμέτρην εἰδέναι τί ποτὲ ἐστὶν ἐπιστήμη. ἐδείχθη δὲ ὅτι ἡ ἀπόδειξις ἔχει ἀπλῶς ἐξ ἀληθῶν ὡς ἐξ ἐνδόξων ἀλλ' ἐξ ἀναγκαίων καὶ οἰκείων καὶ πρώτων τῷ ὑποκειμένῳ ἀποδεικτικῇ γίνεσθαι, ὥς εἰ ἦν τις φύσις 15 ὠρισμένη ἐπιστήμης, δεῖ τὴν ἐπιστήμονα πάντως ἔχειν. . . τινὲς δὲ ἐξηγῶν τὸτο τὸ χωρίον σοφιστικώτερον ὥτως. εἰ τὸ ἐπίστασθαι ἐστὶν ἐπιστήμην ἔχειν, τὸ δὲ ἐπιστήμην ἔχειν τὸ ἐπίστασθαι ἐστὶ, τὸ ἐπίστασθαι ἄρα ἐπιστήμην ἔχει. ἐκτετι μενόντων ἐστὶν ἐπὶ τῷ σημασινομένῳ, ἀλλὰ μεταβαίνοντων ἐπὶ τὰς φωνάς, μεταβαίνοντος τῷ λόγῳ. δὲ μὲν γὰρ ἐπίσταμενος ἔχει ἐπιστήμην, αὐτὸ φημι τὸ ὑπὸ τῆς φωνῆς τῆς ἐπιστήμης δηλούμενον· τὸ δὲ λέγειν τὸ ἐπιστήμην ἔχειν ἐπιστήμην ἔχει, ἐκτετι μενόντων ἐστὶν ἐπὶ τῷ σημασινομένῳ ἀλλὰ μετα- βαίνοντων ἐπὶ τὰς φωνάς, καὶ μονονυχὶ λεγόντων ὅτι ἡ φωνὴ αὕτη ἡ λέγουσα τὸ ἔχειν ἐπιστήμην αὐτὸ τὸ τῆς ἐπιστήμης ὄνομα 25 ἐστὶν. προσφυσέερα δέ μοι δοκεῖ ἡ πρώτη ἐξηγησις. id. ib.

ὁ γὰρ καὶ ἐκ τούτων ὅτι γελοῖοι παντελῶς οἱ τῷ ἐνδόξῳ κρινόντες τὴν πρότασιν τὴν ἀποδεικτικὴν, καθάπερ ὤρετο Πρωταγόρας ἀποδεικτικὰς εἶναι προτάσεις, καὶ ταύτας τὴν ἐπίσταμενον ἐπιστήμην ἔχειν, τὴν δὲ ἔχοντα ἐπιστήμην εἰδέναι τί ἐστὶν ἐπιστήμη· εἰ γὰρ καὶ τὸ ἀληθὲς ἔκ αὐταρκείας πρὸς ἀπόδειξιν, ἀλλὰ δεῖ καὶ τὸ οἰκεῖον προσεῖναι καὶ τὰ ἄλλα αὐτῷ διωρίσασθαι, ὁ γὰρ γε τὸ πιθανὸν ἀποχρήσει. Themist. f. 4.

ἀληθὲς μὲν γὰρ ὅτι πᾶν ἰσοσκελὲς τρίγωνον τὰς τρεῖς γωνίας 74b 25. δυσὶν ὁρθαῖς ἴσας ἔχει, ἐκ οἰκεῖον δὲ ἐπιστήμη, διότι μὴ ἐφ' ὅτι πρῶτον δεικνύει τὸ τοιοῦτον προῆλθεν ἡ ἀπόδειξις. Ioh. Phil. f. 20 b.

ἀκριβῶς δὲ προσέθηκε τὸ "ὕψης ἀποδείξεως." τῶν γὰρ ἀξιῶν 74b 27. μάτων ἐστὶ μὲν ἐπιστήμη, καὶ ἐπιστήμονες εἶναι αὐτῶν λεγόμεθα, λόγῳ δὲ αὐτῶν ἔκ ἔχοντες, διότι μὴδὲ ἐστὶν αὐτῶν ἀπόδειξις, τῷ μὴ εἶναι αὐτῶν πρότερον τι καὶ ἄρχουσι δέξοντες. τούτων ἔν ἐπιστήμονες πῶς ἀν ῥηθείμεν πρὶν τὴν λόγον αὐτῶν γινῶναι; id. ib.

τὸ μέντοι α' καὶ παντὲς τῷ γ' ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν ὡς συμ- 74b 28. πέρασμα εἴληψεν, ὅπερ ἐξ ἀνάγκης ὑπόκειται· τὸ δὲ β' ὁ μέσος ὅρος ὁ τῶν προτάσεων γενητικός, δι' ὃ δεικνύει τὸ συμπέρασμα. εἰ τις ἔν οἴοιτο τὴν μὲν ἀνθρωπίνην ἐξ ἀνάγκης εἶναι ζῶον, τῆς δὲ αἰτίαν εἶναι νομίζου τὸ περιπατεῖν τὴν ἀνθρωπίνην ἢ φιλοσοφεῖν, καὶ συλλογίζετο ὥτως "ὁ ἀνθρώπος φιλοσοφεῖ, ὁ φιλοσοφῶν ζῶον, ὁ ἀνθρώπος ἄρα ζῶον," ἐπεὶ τὴν μέσων ὅρων ἐνδεχόμενον εἴληψε, τὸ

λέγμενα "ὡ καθόλου," σαφεστέρα ἀν εἶη· τυχέσιν ἐπεὶ μὴ καθόλου
 τὸ εἶναι Σωκράτην ζῶον (καθόλου ᾧ ἦν τὸ πρῶτως καὶ παντὶ καὶ αἰ
 τῷ ὑποκειμένῳ ὑπάρχειν), ἡ δὲ ἀποδείξις τῶν ταύτων. τὸ δὲ
 "ἀλλὰ ποτὲ καὶ πῶς," τυχέσιν ὅτι ποτὲ τῷ Σωκράτει τὸ ζῶον
 κατηγορεῖτο, ἔσ' ἂν δηλονότι ἡ ὁ Σωκράτης. τὸ δὲ "καὶ πῶς" 5
 ὅτι ὡ πρῶτως ὑδὲ καθ' αὐτὸ ὁ Σωκράτης ζῶον, ἀλλ' ἐπεὶ πᾶς
 ἄνθρωπος ζῶον, πᾶν δὲ αἰσθητικὸν ζῶον, ὁ δὲ Σωκράτης καὶ ἄνθρω-
 πος καὶ αἰσθητικὸς, διὰ τούτο ὁ Σωκράτης ζῶον. δεῖ δὲ τὴν ἀπό-
 δεῖξιν καθ' αὐτὸ πρῶτως τῷ ὑποκειμένῳ ὑπάρχειν, ἡ δὲ ἑτέρα
 γραφὴ ἡ λέγμενα "ὅτι τῷ καθόλου αὐτῷ ἐστὶ" τὸ ἀντὶ τῷ καὶ παντὶ 10
 βέλει δηλῶν. τυχέσιν ἐπειδὴ πᾶς ἄνθρωπος ζῶον, διὰ τούτο καὶ
 Σωκράτης ζῶον· παντὶ ᾧ ἄνθρωπῳ τὸ ζῶον. δυνατὸν μὲν ἦν τὴν
 τὴν φθαρτὴν πρότασιν καὶ καὶ συμβεβηκὸς τῷ ὄντι λαβεῖν, ὡς εἰ
 ἐλέγομεν ὁ Σωκράτης λευκὸς ἐστίν· ἀλλ' ἵνα τῶν φθαρτῶν προ-
 τάσεων τὰς μᾶλλον ἐγγιζύσας τῇ ἀποδείξει παραλάβῃ, διὰ τούτο 15
 παρέλαβε τὰς ὑσιώδη ἐχέσας τὴν κατηγορούμενον, οἷον ὅτι ὁ Σω-
 κράτης ζῶον, ἡ τὴ ταύτων. καὶ διὰ τούτο, ἐπειδὴ τοιαύτας ἔλαβε
 τὰς προτάσεις, εἶπε τὸ ὡς περ καὶ συμβεβηκὸς. id. ib.

75b ἐκείνο δὲ φανερόν, ὡς εἴπερ αἰδίων εἶναι δεῖ τὸ συμπέρασμα
 25. ἐν ταῖς ἀποδείξεσιν, ὁ δὲ ἀπόδειξις ἔσται τῶν φθαρτῶν, ὅδ' ἐπι-
 στήμη ἀπλῶς ἀλλ' ὅπως ὅτι ὡ καθόλου αὐτῷ ἐστίν· πῶς ᾧ ἂν γέ-
 νοιτο αἰδίων; ἔτι τὸ συναγόμενον ἐν ᾧ τὸ φθαρτὸν ὑποκείμενον πε-
 ριέχετο, ᾧ μῆτε αἰεὶ τὸ κατηγορούμενον ὑπάρχει μῆτε ἀπλῶς ἀλλὰ
 ποτὲ καὶ πῶς, οἷον τῷ Σωκράτει τὸ ζῶον εἶναι· νῦν γὰρ, καὶ ὅτι
 Σωκράτης, ἀλλ' ὅτι ἄνθρωπος. Themist. f. 5 b.

75b ὅταν δέ, φησί, τὸ φθαρτὸν συλλογίζωμεθα, ἀνάγκη τῶν δύο
 26. προτάσεων τὴν ἐλάττω καὶ φθαρτὴν εἶναι καὶ μὴ καθόλου, φθαρτὴν
 μέν, διότι καὶ τὸ συμπέρασμα φθαρτόν, εἴγε μὴ οἷον τε ἐξ ἀναγ-
 καίων φθαρτόν τι συμπερανθήναι. Ioh. Phil. f. 25.

75b τυχέσιν, ἐπειδὴ φθαρτὴν εἶναι ἀνάγκη τὴν ἐλάττω πρότα- 30
 28. σιν, ἀνάγκη καὶ μερικὴν εἶναι ταύτην· ἐφ' ᾧ ᾧ ἂν ἀληθεύει, τὸ
 μὲν αὐτῶν ἔσται τὸ δὲ ὅτι ἔσται. ὁ μὲν ᾧ αὐτῶν ὅπου ἐφθαρτοῖ,
 τούτο ἔσται, ὁ δὲ ἐφθαρτοῖ, τούτο ὅτι ἔσται. ὡν δὲ τὸ μὲν ἔστι τὸ
 δὲ ὅτι ἔστι, τούτο τὸ κατ' ἀκολουθίαν κατηγορούμενον μερικὸν εἶναι
 ἀνάγκη. id. ib.

75b ὡς περ, φησί, τῶν φθαρτῶν ὅτι ἔστιν ἀποδείξις, ὅπως ὅδ' ὀρι-
 30. σμὸν αὐτῶν ἐνδέχεται εἶναι. πᾶς γὰρ, φησὶν, ὀρισμὸς ἀρχὴ ἐστίν
 ἀποδείξεως ἢ συμπέρασμα τι ἀποδείξεως, θέσει μόνῃ διαφέρουσα.
 εἰρηδὶ δὲ ἐν τῷ περὶ ψυχῆς (11) ὅτι τρία τὰ εἶδη τῶν ὀρισμῶν·
 οἱ μὲν ᾧ ἐκ τῆς ὕλης εἰσιν, οἱ δὲ ἐκ τῶ εἶδους, οἱ δὲ ἐκ τῶ συναμ- 40
 φοτέρων, οἷον ὁ τὸν θυμὸν ὀρίζομενος ἐκ τῆς ὕλης ἐρεῖ ζέσιν εἶναι
 τῷ περικαρδίῳ αἵματος, ἐκ δὲ τῶ εἶδους ὄρεξιν ἀντιληψέως,
 ἐκ δὲ τῶ συναμφοτέρων ζέσιν τῷ περικαρδίῳ αἵματος δι' ὄρεξιν
 ἀντιληψέως. οἱ μὲν ἂν ἐκ τῶ εἶδους ὀρισμοὶ ἀρχαὶ εἰσι τῶν ἀπο-
 δείξεων· αἱ ᾧ ἀποδείξεις ἐκ τῶν αἰτίων τὰ αἰτιατὰ συλλογίζονται, 45
 αἰτίων δὲ τῆς ὕλης τὸ εἶδος καὶ ἡ τοιαύδε ὕλη ἐστίν. εἰς ἀπόδειξιν ἂν
 τῷ θυμῷ χρῆσται· ἂν τις ἐν ἀρχῇ λόγῳ τῷ ἀπὸ τῶ εἶδους ὀρι-
 σμῷ τούτον τὴν τρόπον "ὁ δεῖνα ὄρεγει" ἀντιληψέσαι, τῷ ὄρεγο-

μέναν ἀντιληψέσαι. ζέει τὸ περὶ τὴν καρδίαν αἷμα, ζέει ἄρα τῷ
 δεινός τὸ περὶ τὴν καρδίαν αἷμα." ἰδὲ γὰρ ἐν ταύταις τῷ μὲν ἀπὸ τῶ
 εἶδους ὀρισμῷ εἰς ἀρχὴν τῆς ἀποδείξεως ἐχρησάμεν, τὴν δὲ ἀπὸ τῆς
 ὕλης συμπέρασμα ἐποησάμεν ἀποδείξεως. Ioh. Phil. f. 25 b.

ἐπειδὴ εἶπε τῶν φθαρτῶν μὴ εἶναι ἀπόδειξιν, ζητεῖ περὶ τῶν 75b
 αἰδίων μὲν γνωσμένων, φθειρομένων δὲ καὶ τὸ μὴ συνεχῶς ἀλλὰ 33.
 διακόπτεσθαι χρονικοῖς διαστήμασιν, οἷον ἔστω περὶ σεληνιακῆς ἐκλεί-
 ψεως· εἰ ᾧ ἐκάσθῃ τῶν ἐκλείψεων φθαρτὴ ἐστίν (ἐκλείψουσα ᾧ ἡ
 σελήνη πάλιν φωτίζεται), πῶς ἐπὶ τούτων φαῖν ἀπόδειξιν εἶναι; καὶ
 φησὶν ὅτι ἐκάσθῃ μὲν τῶν καὶ μέρος ἐκλείψεων ὅτι ἀποδεικτὴ, ἐπεί-
 περ ἐστὶ γενητὴ καὶ φθαρτὴ, ἡ δὲ ἀπόδειξις ὅτι ὡς ἐπὶ τῇσδε τῆς
 ἐκλείψεως γίνετο τῆς καὶ τῇσδε τῇσδε ὡραν γινομένης, ἀλλὰ καὶ τὸ
 κοινὸν εἶδος τῶν ἐκλείψεων τῶν ὅσαι ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἐμπέπτυσιν
 αἰτίαν. id. ib.

ἔτι καὶ τούτο προσθήσεται τοῖς περὶ ἐπιστήμης δεδεδυμένοις, ὅτι 75b
 ὅτι ἀρκεῖ εἰς τὸ ποιῆσαι ἀπόδειξιν τὸ ἀληθεῖς τε καὶ ἀμέσως λαβεῖν 37.
 προτάσεις, ἀλλὰ οἰκείας τῷ ὑποκειμένῳ ἀποδεικτικὰς εἶναι ἐπι-
 στήμας. id. ib.

τί ἂν ἐστὶν ὁ προσλαμβάνων ὁ Βρύσων ᾧετο τετραγωνίζων 75b
 τὸν κύκλον; ὅδ' ἐν μὲν πρὸς τὸν παρόντα λόγον ἐστὶ, τῶν φιλομαθῶν 40.
 δ' ἔνεκεν εἰρηδῶ. ὁ κύκλος, φησί, τῶν ἐγγραφομένων πολυγώνων
 ἀπάντων μείζων ἐστὶ, τῶν περιγραφομένων δ' ἐλάττω. ὁμοίως
 καὶ τὸ πολυγώνον τὸ μεταξὺ γραφόμενον τῶν τε ἐγγραφομένων καὶ
 τῶν περιγραφομένων τῷ κύκλῳ. τῶν αὐτῶν ἄρα μείζων τε καὶ
 25 ἐλάττω ἐστὶν ὁ κύκλος καὶ τῷ τὸ πολυγώνον, ὡς καὶ ἀλλήλοις ἴσα
 διὰ τὸ ἀξίωμα τὸ εἰρημένον. ἀλλὰ τὸ ἀξίωμα τούτο ἀληθὲς μὲν
 ἐστίν, εἰ δὲ βέλει, καὶ ἀμέσως καὶ ἀναπόδεικτον· ἀλλ' ὅτι ἔχει σοι
 τὴν ἀρχὴν ὁ συλλογισμὸς οἰκείαν τῷ δεικνυμένῳ· ὅδ' ᾧ λαμ-
 βάνεις ἡ κύκλος ἐστὶν ὅδ' ἡ μέγεθος. Themist. f. 5.

ἔτω φησί καὶ τὸν Βρύσωνος τετραγωνισμὸν δεῖξαι δυνατόν,
 ἐκ τῶν κοινωτέρων καὶ μὴ ἐκ τῶν οἰκείων ἀρχῶν τῷ προκειμένῳ. ὁ
 μὲν ἂν Ἀριστοτέλης περὶ τῶ ὑπὸ τῷ Βρύσωνος γεγονότος τετραγω-
 νισμοῦ τῷ κύκλῳ τοσούτον φησὶν ὅσον ἡ τῷ παραδείγματος ἀπῆγει
 χρεια, ὁ δὲ Ἀλέξανδρος φησὶ τὸν Βρύσωνα ἐπιχειρήσαι τετρα-
 35 γωνίσει τὸν κύκλον τὸν τρόπον τούτον... τούτο δὲ φασὶ καὶ Ἀντι-
 φῶντα πεποιθέναι, γραμμὴν εὐθεῖαν ἐφαρμόσαντα τῇ τῷ κύκλῳ
 περιφερείᾳ, ὡς ἐκεῖνος ἔλεγεν, ὅπερ ἐστὶν ἀδύνατον. μόνος δὲ ὁ
 Ἀρχιμήδης δοκεῖ τούτῳ ἐπιτυχεῖν, ὡς ὁ Θέων ἐν τῷ πρώτῳ τῶν
 τῆς Συντάξεως ὑπομνημάτων φησὶν, ἐκείνους τὴν τε ἀπόδειξιν καὶ
 τὴν τῷ σχήματος καταγραφὴν. Ioh. Phil. f. 25 b.

παντός, φησὶν, ἐγγραφομένον ἐν τῷ κύκλῳ εὐθυγράμμου
 σχήματος μείζων ἐστὶν ὁ κύκλος, τῷ δὲ περιγραφομένῳ ἐλάττω.
 ἐγγράφεσθαι δὲ λέγει ἐν κύκλῳ εὐθύγραμμον τὸ ἐντὸς τῷ κύκλῳ
 γραφόμενον, περιγράφεσθαι δὲ τὸ ἐκτός. ἀλλὰ καὶ τὸ μεταξὺ τῷ τε
 ἐγγραφομένῳ καὶ περιγραφομένῳ εὐθυγράμμου γραφόμενον εὐθύ-
 γραμμον σχῆμα τῷ μὲν περιγραφομένῳ ἐστὶν ἐλάττω, τῷ δὲ ἐγγρα-
 φομένῳ μείζων· τὰ δὲ τῷ αὐτῷ μείζονα καὶ ἐλάττω ἴσα ἀλλήλοις
 ἐστίν· ὁ κύκλος ἄρα ἴσος ἐστὶ τῷ μεταξὺ γραφομένῳ εὐθυγράμμῳ

τῷ τε ἐγγραφομένῳ καὶ περιγραφομένῳ. ἔχομεν δὲ παντὶ δοθέντι εὐθυγράμμῳ ἴσον τετράγωνον συζήσαντι τῷ κύκλῳ, ἵνα ἴσον τετράγωνόν ἐστι ποιήσαντι. ὁ μὲν ἄν' Ἀλέξανδρος ὕτως. ἔλεγε δὲ ὁ φιλόσοφος Πρόκλος τὸν αὐτὸν διδάσκαλον ἐπισκῆπτειν τῇ Ἀλεξάνδρῳ ἐξηγήσει, ὅτι εἰ ὕτως ἐτετραγωνίσεν ὁ Βρύσων τὸν κύκλον, 5 συνέτρεχε τῷ Ἀντιφώντῳ τετραγωνισμῷ. καὶ ἂν μεταξὺ τῷ ἐγγραφομένῳ καὶ περιγραφομένῳ εὐθυγράμμῳ γραφόμενον χῆμα ἐφαρμόζεν τῇ τῷ κύκλῳ περιφερείᾳ. τὸτο καὶ ὁ Ἀντιφὼν ἐποίησε, ὥς ὁ ἐφήρμοσεν, ὡς ἐκεῖνος ἔλεγεν, εὐθεῖαν περιφέρειαν, ὅπερ ἀδύνατον. εἰρηζὶ δὲ περὶ τούτων ἐν ταῖς Φυσικαῖς. καὶ ἂν ἔν 10 Ἀριστοτέλῃ τὸν Βρύσωνος τετραγωνισμὸν ὡς ἕτερον ὄντα παρὰ τὸν Ἀντιφώντος παρετίθει, εἴ γε ὕτως ὁ Βρύσων ἐτετραγωνίσεν. ἐγὼ δέ, φησὶν ὁ Πρόκλος, καὶ τὸ ἀξίωμα ψευδὲς εἶναι λέγω. καὶ ἂν ἀληθὲς ᾖ τὰ τῷ αὐτῷ μεῖζονα καὶ ἐλάττονα, ταῦτα ἴσα εἶναι ἀλλήλοις. id. f. 118.

76b καὶ ἂν ἐκ τῷ μεταξὺ τῷ μεῖζονος καὶ τῷ ἐλάττονος, καθ' ὃ 41. ἐδόκει ὁ Βρύσων τετραγωνίζεν τὸν κύκλον, καὶ ἴδιον γεωμετρίας, ἀλλὰ κοινὸν καὶ ἄλλων πλείων, καὶ μᾶλλον διαλεκτικῇ προσήκον ἢ γεωμετρικῇ, διότι μὴ ἐκ τῶν γεωμετρικῶν ἀρχῶν τὸ προκείμενον δεικνύσιν. Ioh. Phil. f. 26 b.

76a τῷ ἂν τριγώνῳ καθ' αὐτὸ ὑπάρχει τὸ δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχειν 6. τὰς γωνίας. ὅθεν καὶ ἀποδείκνυσι τὸτο καὶ ἐκ τῶν κοινοτέρων, ἀλλ' ἐκ τῶν οἰκείων τῷ ὑποκειμένῳ ἐπισητῷ ἀρχῶν. id. ib.

76a εἰ δὲ μὴ ἐκ τῶν τῷ ὑποκειμένῳ, φησὶν, οἰκείων ἀρχῶν ἢ ἀπό- 9. δεῖξαι γίνοντο, ἀλλ' ἐκ τῶν ἀρχῶν τῆς ἐπισημῆς τῆς προσεχῶς 25 περιεχούσης καὶ τὴν προκειμένην, ἀνάγκη τὴν ἀπόδειξιν ἐκ ταύτης γίνεσθαι, εἴπερ τῷ ὄντι ἐστὶν ἀποδείξεις. οἷον εἰ τὰ ἀρμονικὰ δεικνύμεν διὰ τῶν ἀρχῶν τῆς ἀριθμητικῆς. ὁ ἂν μουσικὸς σύμφωνόν φησιν εἶναι τὴν διὰ τεσσάρων, εἰ τυχόν, ἀρμονίαν, διότι ἡ τοιαύτη ἀρμονία τὸν ἐπίτριτον ἔχει λόγον, ὁ δὲ ἐπίτριτος σύμφωνος. ὅπως 30 δὲ σύμφωνος ὁ τοῦτος λόγος, καὶ ἂν δείξειεν ὁ ἀρμονικός. ἀριθμητικῇ ἂν τὸ περὶ συμφώνων λόγων διαλέγεσθαι, οἷον ὅτι ὁ ἢ ἐπίτριτος ὢν πρὸς τὸν εἴ καὶ σύμφωνός ἐστι διὰ τὸ κοινὸν μέτρον μετρεῖσθαι ἀμφοτέρους. ἢ ἂν δυὰς τρισσάκις μὲν εἴ μετρήσῃ, τετράκις δὲ τὸν ἢ. εἰρηζὶ δὲ ὅτι ἐπὶ τῶν ὑπαλλήλων ἐπισημῶν ὅθεν 35 κωλύει μετατίθεσθαι τὰς ἀποδείξεις. id. ib.

76a "τὰ τοιαῦτα" δέ, φησί, τῷ τῷ τὰ διὰ τῶν ἀρχῶν τῆς γενι- 10. κωτέρας ἐπισημῆς δεικνύμενα, ὁμοίως μὲν δεικνύσι τοῖς ἄλλοις τοῖς ἐκ τῶν οἰκείων ἀρχῶν δεικνυμένοις, τῷ τῷ ἐπισημονικῇ ἐστὶν ἢ τῷ τῷ ἀποδείξεις, διαφέρει δέ, ὅτι ἐπ' ἐκείνων μὲν καὶ τὸ ὅτι καὶ 40 διότι ἐκ τῆς αὐτῆς ἐστὶν ἐπισημῆς (καὶ ἂν τὸ τὰς τρεῖς γωνίας δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας εἶναι, καὶ αἱ ἀρχαὶ ἐξ ὧν τὸτο δεικνύσι, γεωμετρίας ἐστὶν), ἐπὶ μέντοι τῆς μουσικῆς, ἐν ᾗ τὰ ἀποδεικνύμενα διὰ τῶν ἀρχῶν τῆς ἀριθμητικῆς ἀποδείκνυσι, καὶ μὴ ὅτι τῶν ἀποδεικτικῶν, οἷον ὅτι σύμφωνος ἦδὲ ἢ ἀρμονία, μουσικῆς ἐστὶ, καὶ δὲ διότι, τῷ 45 τῷ τῷ διὰ τί σύμφωνος καὶ τίνες οἱ σύμφωνοι λόγοι, ἀριθμητικῆς. ὁ μὲν ἄν' βάλῃ εἰπεῖν, τὸτο ἐστὶν. διὰ συντομίαν δὲ εἰπὼν "καὶ μὴ ἂν ὅτι ἐτέρας ἐπισημῆς," μὴ εἰπὼν δὲ ποίας, εἴτα ἐπαγαγὼν "καὶ δὲ

διότι ἐτέρας," προσέθηκε "τῆς ἄνω," ἐνδεικνύμενος τὸ ὅτι τῆς ὑποκάτω. εἰ ἂν ἐτέρας μὲν τὸ ὅτι ἐτέρας δὲ τὸ διότι, ἐστὶ δὲ τὸ διότι τῆς ἄνω, λείπετο τῆς ὑποκάτω εἶναι τὸ ὅτι. καὶ δὲ "ἡς καθ' αὐτὰ τὰ πάθη ἐστὶ," διότι ἐπὶ τῶν ὑπαλλήλων ἐπισημῶν τὰ καθ' αὐτὰ συμβεβηκότα ἀμφοτέραις τῇ γενικωτέρᾳ πρῶτως συμβέβηκεν. id. ib.

ἀντὶ τῷ αἱ ἀρχαὶ τούτων, καὶ τῶν ὑποκάτω καὶ τῶν ἐπάνω, 76a ἐπὶ τὸ κοινὸν πάσης ἀνάγοντι, τῷ τῷ τὴν πρώτην φιλοσοφίαν. 15. αὐτῇ ἂν πάσης ἐπισημῆς τὰς ἀρχὰς εὐρίσκει τε καὶ ἀποδεικνύει, ὅθεν καὶ τέχνη τεχνῶν καὶ ἐπισημῆς ἐπισημῶν εἰρηζὶ. δοκεῖ δέ μοι ὕτω μᾶλλον ἀπλάσερον ἀκρίβειαν τῷ προκειμένῳ. ἐπειδὴ εἶπεν ὅτι ἐνδέχεται καὶ ἐκ τῶν ἀρχῶν τῆς ἐπάνω ἀποδείξει τὰ τῆς ὑποκάτω ἐπισημῆς, εἴτα καὶ τὴν διαφορὰν προσέθηκεν ἢ διαφέρει τὰ ὕτως ἀποδεικνύμενα πρὸς τὰ διὰ τῶν οἰκείων ἀρχῶν ἀποδεικνύ- 15. μενα, ὅτι καὶ ἀποδείκνυσι διότι ἐξ οἰκείων ἀρχῶν, διὰ τούτο φησιν ὅτι αἱ τούτων ἀρχαὶ ἔχουσι τὸ κοινόν, τῷ τῷ αἱ τῶν ὑπαλλήλων ἐπισημῶν ἀρχαὶ κοινὰ εἰσιν, οἷον ἀριθμητικῆς καὶ μουσικῆς. κοινοῖς ἂν ἀρχαῖς ἐν ἀμφοτέροις ἢ ἐπισημῇ τῆς ἀποδείξεως γίνετο. εἰ ἂν καὶ δοκεῖ μᾶλλον ἀριθμητικῆς εἶναι τὰ δι' ὧν ἢ μουσικῇ ἀπο- 20. δείκνυσιν, ἀλλ' ὅμως αὐτῇ ἢ ἀριθμητικῇ ἀρχῇ ἐστὶν ἀρμονίας, ὥστε καὶ αἱ τῆς ἀριθμητικῆς ἀρχαὶ ἴσαι εἰσὶ ταῖς τῆς ἀρμονίας. τὰ ἂν τῶν ἐπάνω κατηγορεύμενα καὶ τῶν ὑποκάτω κατηγορεύετο. ὁμοίως καὶ ἐπὶ φυσικῆς καὶ ἰατρικῆς καὶ γεωμετρίας καὶ μηχανικῆς. Ioh. Phil. f. 27.

πόρισμά τι καὶ τὸς γεωμέτρους ἐκ τῶν εἰρημένων συνάγει. 76a εἰ ἂν μὴ ἐνδέχεται, φησὶν, ἀποδείξει τι εἰ μὴ ἐκ τῶν οἰκείων 16. ἐκείνων ἀρχῶν, φανερόν ἂν εἴη ὡς καὶ ἐνδέχεται ὁδεμίαν ἐπισημῇ τὰς οἰκείας ἀρχὰς ἀποδεικνύειν, εἴγε τὴν μὲν ἀπόδειξιν ἐκ τῶν οἰκείων δεῖ γίνεσθαι ἀρχῶν, τῶν δὲ ἀρχῶν ἀρχὰς εἶναι καὶ οἷον τε. εἰ δὲ ἐστὶ, φησὶν, ἐπισημῇ ἢ τὰς ἐκείνων ἀρχὰς ἀποδεικνύσασθαι, ἐκείνη ἂν εἴη ἢ ὅντως ἐπισημῇ ἢ ἀρχῇ, ἐξ ἧς τὰς τῶν ἄλλων ἀρχὰς καὶ ἐπισημῆς ἀποδεικνύειν δυνατόν. ἢ δὲ πάντων ἀρχῇ κοινῇ ἐκείνη ἂν εἴη ἢ ἐπισημῇ ἐπισημῶν καὶ τέχνη τεχνῶν, ἥτις ἐστὶν ἢ πρώτη φιλοσοφία, περὶ ἧς ἐν τοῖς Μετὰ τὰ Φυσικά διαλέγετο. id. ib.

ὅτι καὶ ἐνδέχεται, φησὶν, ἐπαλλάττειν τὰς ἀποδείξεις ἐπὶ δια- 76a φέρων ἐπισημῶν, εἰ μὴ εἴεν ὑπάλληλοι, ὥστε ταῖς τῆς ἐπάνω 23. ἀποδείξεσι χρῆσθαι τὴν ὑπ' ἐκείνην τεταγμένην. διὸ καὶ ἢ ὁπτικῇ ταῖς τῆς γεωμετρίας ἀποδείξεσι χρῆσθαι, καὶ ἢ μηχανικῇ ὡσαύτως, καὶ ἢ ἀρμονικῇ ταῖς τῆς ἀριθμητικῆς. id. ib.

χαλεπόν, φησί, τὸ γινώσκειν εἰ ἐκ τῶν ἐκείνων ἀρχῶν ἴσμεν ἢ 76a μὴ. τῷ τῷ τὸ γινώσκειν εἰ ἀποδεικτικῶς προήλθεν ὁ συλλογισμὸς ἢ 26. μὴ, χαλεπὸν ἐστὶν. οἰόμεθα γάρ, ἐὰν ἀληθεῖς λαβόμεν τὰς προτάσεις καὶ ἀμέσους, ὅτι καὶ ἀποδεικτικῶς ἐλάβομεν. καὶ δὲ καὶ ἐστὶ τοιούτον, εἴ γε ἐδέχεται δεῖν μὴ μόνον ἀληθεῖς εἶναι τὰς προτάσεις ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν οἰκείων ἀρχῶν εἰλημμένας. . . ἐπεὶ ἂν χαλεπὸν τὸ εἰδέναι τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων καὶ τὰ καθ' αὐτὸν ἐκείνη φύσει ὑπάρχοντα, διὰ τούτο χαλεπὸν καὶ τὸ εἰδέναι πότερον ἀποδέδεικται ὁ συλλογισμὸς ἢ ὅχι. id. ib.

76a αλλ' εὖρωμεν ἀληθῆ μόνον τὰ λήμματα, εὐθὺς ἀποδει-
29. κτὲν ἡγόμεθα τὴν συλλογισμὸν. τὸ δ' ἐκ ἔξιν, ἀλλὰ δεῖ συγγε-
νεῖς εἶναι τὰς ἀρχὰς τοῖς δεκνυμένοις καὶ ἐκ τῶν καθ' αὐτὰ ὑπαρ-
χόντων. Themist. f. 5 b.

76a ἐπειδὴ εἶπε ταύτας εἶναι ἀρχὰς ἐν ἐκάστῳ γένει ὥς ὅτι εἰς 5
32. μὴ ἐνδέχεσθαι δεῖξαι, ἐντεῦθεν ὁρμηθεὶς διδάσκει τίνα μὴ ἐν τοῖς
ἀποδεικτικαῖς παραλαμβανόμενα ἀναγκαῖον δεῖξαι ὅτι ἔστι, τίνα
δὲ ἐκ ἀναγκαῖον. καὶ φησὶ ταῦτα ἄπερ ἐν προοιμίῳ αἰνιγματω-
δῶς εἶρηκεν, ἡμεῖς δὲ ἐντεῦθεν λαβόντες ἀφορμὰς ἐκείνα σα-
φηνίσωμεν. . . καὶ ἵνα συντόμῳ λόγῳ σαφηνίσωμεν ὃ λέγει, τοῖς 10
τόν ἔξιν, ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν προτάσεων καὶ ἐπὶ τῶν ἐκ τούτων γνωμέ-
ων συμπερασμάτων δεῖ προειληφθαι τί ἕκαστον αὐτῶν σημαίνει.
τὸ γὰρ ὅτι ἀντὶ τούτου τί καὶ παραέλκοντος τούτου. Ioh. Phil. f. 27 b.

76a ἀρχὰς μὴ πάλιν τὰς προτάσεις φησὶν, ἐφ' ὧν ἔ μόνον τὸ τί 15
33. σημαίνει δεῖ προεγνώσθαι ἀλλὰ καὶ τὸ ὅτι ἔστι ταῦτα ἄπερ καὶ λέγει. καὶ
μὴ γὰρ δεδομένον τὸ εἶναι τὰς προτάσεις, ἔχον οἶόν τε τὸ συμπεράσμα
συναχθῆναι. id. ib.

76a εἰπὼν ὅτι ἐπὶ πάντων τὸ τί σημαίνει παραλαμβάνει, δεῖ-
35. κνυσι νῦν ὅτι ἐπὶ τινῶν μὴ τὸ ὅτι ἔστι δείκνυσι, ἐπὶ τινῶν δὲ λαμ-
βάνει. καὶ ὃ μὴ Ἀλέξανδρος τὸ μέγεθος ἐνταῦθα ἀντὶ τούτου εὐθέως 20
ἀκρίβει. τὸ δὲ ἔχον ἔστω ἔχει, ἀλλὰ μονάδα μὴ καὶ μέγεθος εἰς πα-
ράδειγμα τίθησι τῶν δεδομένων, ἐφ' ὧν καὶ τὸ ὅτι ἔστι παραλαμ-
βάνει. ὅποτε γὰρ ἔτε μονὰς ἔτε μέγεθος ζητούμενον παραλαμ-
βάνει. ἔτε γὰρ ἐν ἀριθμητικῇ θεωρήματι παραλαμβάνει ὅτι τόδε 25
μονάς, ἔτε ἐν γεωμετρῇ ὅτι τόδε μέγεθος, ἀλλ' αἰετὰ ταῦτα ὡς
ὅντα λαμβάνει. ἐπὶ τούτων μὴ ἔν, φησὶ, τὸ ὅτι ἔστι παραλαμβάνει,
ἐπὶ δὲ τῶν ἑτέρων δείκνυσι, τατέσι τούτου εὐθέως καὶ τῷ τριγώνῳ.
διὰ τούτου καὶ πρὸ τούτου τριγώνῳ ἐμνήσθην τί μονάς. τὸ δὲ τί τὸ εὐθύ 30
καὶ τί τὸ τρίγωνον ἐπήγαγεν, ὑπόδειγμα τιθεὶς ἅμα τῶν τε λαμ-
βανομένων καὶ τῶν ζητούμενων. id. ib.

76a ὅπερ πρὸ ὀλίγης ἀδιαρθρώτως εἶπε, τούτου νῦν διαρθρῶς ἡ ἀκρι-
37. βέστερον παραδίδωσι. πρότερον μὴ γὰρ ἔλεγεν ὅτι δυνατὸν τοῖς αὐτοῖς
ἀξιωμασὶ χρῆσθαι ἐπὶ διαφόρων ἐπιστημῶν, οἷον ὅτι τὰ τῷ αὐτῷ
ἴσα καὶ ἀλλήλοις εἰσὶν ἴσα, καὶ ὡς ἐπὶ μεγεθῶν προχειρίζεται τὸ
ἀξίωμα, ὃ χρῆσται ἂν ὁ γεωμέτρης καὶ ὁ ἀριθμητικός. νῦν δὲ 35
φησὶ μὴδὲ ἀξιωμασὶ τοῖς αὐτοῖς χρῆσθαι τὰς διαφόρους ἐπιστήμας,
εἰ μὴ καὶ τὴν τῶν ὁμωνύμων τρόπον. id. ib.

76a κοινὰ δέ, φησὶ, λέγω καὶ κυρίως ἀλλὰ καὶ ἀναλογίαν, ὅτι
38. ὥσπερ ἐπὶ μεγεθῶν ἀληθὴς ὁ λόγος, ἔστω καὶ ἐπὶ ἀριθμῶν. ὥστε
καὶ καὶ τὸ ὑποκείμενον ἢ κοινότης, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀξίωμα μόνον. Ioh. 40
Phil. f. 28.

76a ταῦτ' ἔν, φησὶν, ἐξὶ δεδομένα ἴδια ἐκάστη ἐπιστήμη, ἄπερ αἰετὰ 40
40. μὴ ὡς ὅντα λαμβάνει, ζητεῖ δὲ τίνα τούτοις καθ' αὐτὸ συμβέβηκεν,
οἷον μονάδας μὴ ἢ ἀριθμητικῇ, γεωμετρῇ δὲ γραμμὰς καὶ σημεία.
τὰ δὲ καθ' αὐτὸ τούτοις συμβέβηκατα ζητῶσι. id. ib.

76a τατέστιν ὅτι περὶ ἀλόγων μεγεθῶν διαλαμβάνει γὰρ περὶ
9. τούτων ἢ γεωμετρῇ, τί μὴ σημαίνει τὸ ἄλογον μέγεθος λαμβά-
νυσθαι, ὅτι τὸ ἀσύμμετρον καὶ μὴ κοινὸν ἔχον μέτρον πρὸς ἕτερον,

ὡς ἐπὶ τῆς διαμέτρου τῷ τετραγώνῳ καὶ τῆς πλευρᾷ. εἴτε μέντοι
ἄλογος ἢ διάμετρος εἴτε μή, ἔκτετι λαμβάνει ἀλλὰ δείκνυται. εἰ
δ' εἴη ἀνάλογον, γράφει γὰρ καὶ ἔστω, ὅτι καὶ περὶ ἀναλόγων με-
γεθῶν διαλαμβάνει. κοινὸν δὲ τούτου καὶ πρὸς ἀριθμητικὴν ἔχει. καὶ
ἔστι δὲ ταῦτον τὸ κεκλᾶσθαι τῷ νεύειν. τὸ μὴ γὰρ κεκλᾶσθαι ἐστὶ ἐπὶ
μᾶλλον γραμμῆς ἢ καὶ ἐπὶ πάντα τὰ μέρη ἐπ' εὐθείας ἀλλήλοισι,
ἀλλ' ὡς ἔτυχε, νεύειν δὲ λέγοντι εὐθεῖαι αἵτινες ἐκβαλλόμεναι
καθ' ἐν σημείον συμπίπτουσιν, ὥσπερ ἢ διάμετρος πρὸς τὴν πλευ-
ράν. id. ib.

ἀστρολογίαν δὲ τὴν ἀστρονομίαν φησὶν. καὶ ἐπὶ ταύτης γὰρ 76b
τὰ μὴ καὶ μόνον τὸ τί σημαίνει λαμβάνει, τὰ δὲ καὶ ὅτι ἔστι ζη- 11.
τῶν. id. ib.

ἰδὲ ἐντεῦθεν λαβόντες τὴν ἀρχήν, τὴν διαίρεσιν τῶν ἐν οἷς
ἐστὶ πάντα ἀποδείξεις ἐποιοῦσάμεθα, ὅσα τε εἶναι τίθει. ταῦτα
δέ ἐστι τὸ γένος, τατέστι τὰ δεδομένα. γένος δὲ λέγει διηκνόντι
τὸ ὑποκείμενον ἐκάστη ἐπιστήμη, ἐξ ὧν πᾶς ὅρος δεδομένος λαμβά-
νει, ὡς εἴπομεν καὶ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν. id. ib.

τατέστι τὰ ζητούμενα, ἀ καθ' αὐτὸ συμβέβηκε τοῖς ὑποκει- 76b
μένοις, οἷς μόνον τὸ τί ἕκαστον σημαίνει λαμβάνει. id. ib. 15.

καὶ ἔστιν ἡ διαφορὰ ἐνταῦθα τῷ τὸν μὴ ὀρίεσθαι τὸν δὲ ἔχον ὀρί- 76b
ζεσθαι. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος καὶ ἀμφοτέρους μὴ ὀρίεσθαι φησιν, ἀλλὰ 18.
τὸν μὴ ἀριθμητικὸν μᾶλλον ὀρίεσθαι τὸν ἀριθμὸν ἢ τὴν μονάδα, τὸν
δὲ φυσικὸν ἤττον τὸ ψυχρὸν καὶ τὸ θερμὸν. ἀλλ' ἔχον ἔστω ἔχει τὸ
ἀληθές. σαφέστατα γὰρ ἔγνωται τῇ αἰσθήσει τὸ θερμὸν καὶ τὸ ψυχρὸν
ἢ ἄλλο τι τῶν φυσικῶν, ἢ περὶ ὁ ἀριθμός. καὶ διὰ τούτου ἢ τοιαύτη
ἐξηγήσεις ἀποδοκιμάζει. Ioh. Phil. f. 28 b.

ἐπειδὴ ὅλους ἐμνήσθην τῷ ἀξιώματος, βάλει τὴν τε ιδιότητα 76b
αὐτῷ παραδόναι ἡμῶν καὶ διακρίναι αὐτὸ ἀπὸ τε τῶν καλυμένων 23.

ὑποθέσεων καὶ αἰτημάτων, καὶ ἐπὶ ταῦτα ἐξ ἀλλήλων τε καὶ τῶν
30 ὀρισμῶν. ἥδη μὴ ἔν καὶ ἐν ἀρχαῖς παραδεδόται ἢ τούτων διακρίσεις.
ἐπειδὴ δὲ καὶ νῦν τούτων μέμνηται, εὐλογον τὴν πᾶσαν ἡμᾶς τῶν
προκειμένων διάνοιαν ἀνακεφαλαιωσαμένης ἀνωθεν τὴν πᾶσαν
ἐντελῶς ἐκθέσθαι διαίρεσιν, ἔχουσαν ἔστω. τῶν ἀμέσων προτά-
σεων αἱ μὴ αὐτόπιστοι εἰσι καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις κοινῶς συμπεφυκυῖαι,
αἱ δὲ εἰς πᾶσιν. αἱ μὴ ἔν κοινῶς συμπεφυκυῖαι πᾶσι, διὰ τὸ οἰκο-
θεν ἔχειν τὸ πρῶτον, καλῶν ἀξιώματα καὶ κοινὰ ἔννοιαι, αἱ δὲ μὴ
πᾶσι συμπεφυκυῖαι ἀλλὰ τισὶ καλῶν θέσεις. καὶ τῶν θέσεων
αἱ μὴ εἰς ἕκαστον φασίν, αἱ καλῶν ὀρισμοί, αἱ δὲ ἄλλο ἄλλως
κατηγορεῖσιν, αἱ καλῶν κοινῶν ὀνόματι ὑποθέσεις. καὶ τῶν ὑπο-
θέσεων αἱ μὴ ἀληθεῖς τέ εἰσι καὶ δοκῶσαι λαμβάνοντι τῷ μανθάνοντι
παρὰ τῷ ἐπιστήμονος, αἱ δὲ μὴ δοκῶσαι. αἱ μὴ ἔν δοκῶσαι τοῖς
μανθάνοντι λαμβανόμεναι καλῶν ἰδίῳ ὀνόματι ὁμωνύμως τῷ γέ-
νει ὑποθέσεις, αἱ δὲ μὴ δοκῶσαι αἰτήματα. καὶ τῶν ὑποθέσεων
ὅσαι μὴ μὴ τῷ δοκεῖν τῷ προσδιαλεγόμενῳ καὶ ἀληθεῖς εἶναι καὶ
45 πολλὰς δέον ἐπιστάσεως εἰς τὴν ἐν αὐτοῖς θεωρηθῆναι ἀλήθειαν,
καλῶν κυρίως ὑποθέσεις. . . ὅσαι δὲ μὴ δοκῶσι τῷ προσδιαλε-
γομένῳ, ἀληθεῖς δὲ εἰσι καὶ ὀλίγης δεόμεναι παραμυθίας, καλῶν
κυρίως αἰτήματα, οἷον τὸ παντὶ κέντρῳ καὶ διαστήματι κύκλον γρά-

φεῶς, καὶ τὸ ἀπὸ παντὸς σημείον ἐπὶ πᾶν σημείον εὐθεῖαν γραμμὴν ἀγαγεῖν, καὶ τὰ τέτοις ὅμοια. αἱ δὲ μὴ δοκεῖσαι, εἰ μὴ ψευδεῖς εἶεν ἐναντίαι δὲ τῇ τῷ προσδιαλεγόμενῃ δόξῃ, ἣ καὶ ἀληθεῖς μὴ πλείονος δὲ ἀποδείξεως δεόμεναι, καλῶν πρὸς τὸν μανθάνοντα αἰτήματα. καὶ ψευδεῖς μὴ ὡς εἰ καὶ αἰτοῖται τις τῶν περὶ Δημόκριτον συγχωρηθῆναι αὐτῷ ὅτι ἀρχαὶ τῶν πραγμάτων εἰσὶ τὰ ἄτομα, ἢ τῶν περὶ Ἀναξαγόραν τις ὅτι αἱ ὁμοιομέρειαι, ἀληθεῖς δὲ καὶ πλείονος δεόμεναι παραμυθίας ὥσπερ ἡ λέγουσα τὰς ἀπ' ἐλαττόνων ἢ δύο ὁρθῶν ἐκβαλλομένας συμπίπτειν· τὸτο γὰρ λαμβάνει μὴ ὡς αἶτημα ὁ γεωμέτρης ἀναποδείκτως, πολλὰς δὲ δεικνύει τῆς ἀποδείξεως, ὡς βιβλίον ὁλόκληρον τὸν τε Πτολεμαῖον καὶ τὸν Πρόκλον καταβαλέει εἰς τὸτο. πολλάκις δὲ καὶ ἐναντία ἐστὶ τὰ αἰτήματα τῇ τῷ προσδιαλεγόμενῃ δόξῃ, συγχωρεῖ μέντοι ὁ προσδιαλεγόμενος, ἵνα συμπερανθῇ τι. id. ib.

76b ἐπειδὴ εἶπε τὸ ἀξιῶμα ἀνάγκη τε αὐτὸ εἶναι καὶ δοκεῖν ἐξ 15
24 ἀνάγκης, ἵνα μὴ τις εἴπῃ ὅτι ὁ πάντως δοκεῖ τὸ ἀξιῶμα ἐξ ἀνάγκης εἶναι (τί γὰρ ἐὰν μὴ συγχωρῇ τις ὅτι ἐπὶ παντὸς ἢ κατὰ φασιν ἢ ἡ ἀπόφασις ἀληθεύει; ἢ ἐὰν ἀπὸ ἴσων ἴσα ἀφαιρεθῇ, τὰ καταλειπόμενά ἐστιν ἴσα;) πρὸς τὸτον ἀπαντῶν φησὶν ὅτι αἱ ἀποδείξεις ὁ πρὸς τὸν ἔξω λόγον ἀποτείνει, τυχόντες ἐν τῇ προφορᾷ 20 τῷ λόγῳ. ὁ δὲ γὰρ ἐὰν ἐριστικῶς τις καὶ τοῖς ἐναργεῖσι μάχηται, παρὰ τὸτο ὅκ ἀποδείξει ὁ ἀποδεικτικὸς λόγος, ἀλλὰ πρὸς αὐτὴν τὴν τῶν πραγμάτων φύσιν καὶ πρὸς τὸν ἐνδιάθετον λόγον. Ioh. Phil. f. 29 b.

76b ἐνταῦθα διακρίνει τὸς ὅρους ἀπὸ τῶν ὑποθέσεων, ὅτι αἱ μὴ 25
35 ὑποθέσεις ἄλλο ἄλλῃ κατηγορεῖσιν ἢ ἀποφάσκουσιν, οἱ δὲ ὅροι ὁδὸν ἔτε καταφάσκουσι τινος ἔτε ἀποφάσκουσιν, ἀλλ' ἢ μόνον τί ἐστὶ τὸ προκείμενον λέγουσιν. ὥστε αἱ μὴ ὑποθέσεις ἐν ταῖς προτάσεσι πάντως, οἱ δὲ ὅροι ὅκ ἐν προτάσεσιν, ἀλλ' ἐόικασι φάσεσι μόνον, τί ἐστὶ τὸ λεγόμενον ξυνέναι παρέχοντες. id. ib.

76b ἐπειδὴ εἶπεν ὅτι ὁ πρὸς τὸν ἔξω λόγον ἀποτείνει αἱ ἀποδεί- 30
39 ξεις ἀλλὰ πρὸς τὸν ἐν τῇ ψυχῇ, τὸτο πιστὸν ἐκ τῶν ἐπιστημῶν. τινὲς γὰρ τὸτο μὴ συνειδότες ὤχθησαν τὸν γεωμέτρην μὴ ἀληθῆ ἀποδεικνύναι διὰ τὸ ψευδεῖς, ὡς ὥντο, λαμβάνειν ὑποθέσεις· λαμβάνει γὰρ ὁ γεωμέτρης, εἰ τύχοι, τόνδε κύκλον εἶναι μὴ ὄντα 35 κύκλον ἢ τήνδε εὐθεῖαν μὴ ἔσαν εὐθεῖαν, καὶ ὥτως τὰ ἐξῆς συμπεραίνει. φησὶν ὅτι ἐπεὶ μὴ πρὸς τὸν ἔξω λόγον ἢ ἀπάντησις ἀλλὰ πρὸς τὸν ἐν τῇ ψυχῇ, διὰ τὸτο καὶ ὁ γεωμέτρης ὁ πρὸς ἡν λαμβάνει εὐθεῖαν ποιεῖ τὰς ἀποδείξεις, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐαυτοῦ νόησιν, καθ' ἣν ἔλαβε καὶ τὴν γραμμὴν. καὶ ὥτως ἐπὶ πάντων. 40 Ioh. Phil. f. 30.

77a δευτέρα διάκρισις αὐτῇ τῶν ὅρων πρὸς τὰ αἰτήματα καὶ τὰς 3
3 ὑποθέσεις, διότι αἱ μὴ ὑποθέσεις καὶ τὰ αἰτήματα ἵται ὡς ἐπὶ μέρους τινὸς λέγει ἢ καὶ παντός, ἐπεὶ καὶ πᾶσα πρότασις ἢ καθόλου ἐστὶν ἢ ἐν μέρει, οἱ μέντοι ὅρισμοι ὁδὸν ἔτε καὶ παντὸς ἔτε κατὰ 45 τινος λέγουσιν· ἄν. id. ib.

77a ἐπειδὴ εἶπε πολλάκις δεῖν τὰς ἀποδεικτικὰς καθόλου εἶναι 5
5 πρῶτος τῶ ὑποκειμένων, ὤχθη δ' ἄν τις διὰ τὸτο τὰς ἰδέας εἰσά-

γεῶς, εἶγε ἐκεῖναι πρῶτισαί εἰσι καὶ τὸς ὑποθεμένους αὐτάς, διὰ τὸτο ταύτην ἀναιρῶν τὴν ὑπόνοιαν ταῦτα τίθησιν, ὅτι ὅκ ἐπεὶ τῇ ἀποδείξει τὸ τὰς ἰδέας εἰσάγει· αἱ μὴ γὰρ ἰδέαι ἐξηρημέναι τῶν πολλῶν ἔσαι ἔτε καὶ παντὸς ἔτε κατὰ τινος λέγουσιν· ἄν, ἢ δὲ ἀποδείξεις τὸ πρῶτως καὶ παντὸς ὑποτίθεσιν, καὶ τὸτο εἶναι τὸ καθόλου λέγει· τὸτο δὲ φημι τὸ ἐν ταῖς πολλοῖς συγκατατεταγμένον εἶδος. ὥστε ὁ τὰς ἰδέας εἰσάγει ἢ ἀποδείξεις. id. ib.

καλῶς τὸ "μὴ ὁμνῶν" πρόσκειται. καὶ γὰρ τὸ καρκίνος 77a ὄνομα ἐν καὶ πλείονων φέρεται, ἀλλὰ ὁμνῶνως, ἐπὶ τε τῷ ἄσπρῳ 9 καὶ τῷ ζῷον καὶ τῷ ὄργανον, καὶ τὸ κύων ὁμοίως ἐπὶ τε τῷ ἄσπρῳ καὶ τῷ ζῷον τῷ τε χερσαίῳ καὶ θαλαττίῳ καὶ τινων φιλοσόφων. ὁμνῶνως δὲ ὁδὸν ἢ διαλεκτικῇ ἀπροσδιορίστως χρήσεται, μήτοι γὰρ ἢ ἀποδεικτικῇ. Ioh. Phil. f. 30 b.

ὁδεμία, φησὶν, ἀποδείξεις κέρρηται τῷ ἀξιῶματι τῆς ἀντιφά- 77a
σεως, ἀποδείξεις δὲ ἢ ἐπ' εὐθείας, εἰ μὴ ὅταν καὶ τὸ συμπεράσμα 11
δὲ τῷ ἀξιῶματι χρῆσασθαι τῆς ἀντιφάσεως· τότε γὰρ καὶ συλλογισμῷ τοῖσιν χρῆσεται. πότε δὲ χρεῖα ἔτω συναγαγεῖν τὸ συμπεράσμα, εἵπομεν, ὅτι ἔνθα μὴ ἐνδέχεται τὸν κατηγορούμενον τῷ ὑποκειμένῳ καὶ τὸ μὴ ὑπάρχειν καὶ τὸ δὲ μὴ ὑπάρχειν· ἵνα γὰρ δεῖξωμεν ὅτι ὁδὸν καὶ ὁδὸν συναληθεύει ἐπὶ τῶν τοῖσιν ἢ ἀντιφάσεσι, διὰ τὸτο δεόμεθα καὶ τοῖσιν συναγαγεῖν συμπεράσμα. ἐπεὶ γὰρ προσεχῶς ἔλεγεν ὅτι τοῖς ἀξιῶμασι κέρρηται αἱ ἐπιστήμαι καὶ λαμβάνουσιν αὐτὰ ἐν ταῖς προτάσεσιν, οἷον φέρε εἰπεῖν, ἐπειδὴ τὸ α' καὶ τὸ β' τῷ γ' ἴσον, τὰ δὲ τῷ αὐτῷ ἴσα καὶ ἀλλήλοις ἐστὶν ἴσα, καὶ τὸ α' ἄρα τῷ β' ἴσον ἐστὶ. τὸ δὲ τῆς ἀντιφάσεως ἀξιῶμα ἐπὶ πάντων μὴ τῶν ὄντων καὶ μὴ ὄντων διαιρεῖ τὸ ψευδὸς καὶ τὴν ἀλήθειαν, δοκεῖ δὲ ἐπὶ τινων πραγμάτων μὴ ἔσως ἔχειν, ἀλλὰ δύνασθαι συναληθεύειν τὴν ἀντιφάσιν, οἷον ἐπὶ τῆς ψυχῆς· φησὶ τὴν ψυχὴν καὶ θάνατον καὶ ὅκ θάνατον, καὶ ὅκ ὅτι κατ' ἄλλο καὶ ἄλλο, τυχόντες τῇ μὴ ὁδὸν θάνατον καὶ αἰδῶν, ταῖς δὲ ἐνεργείαις ὁκέτι. ὁμοίως τὰ σοφία καὶ ἀγέννητα καὶ γεννητά, καὶ μὴ τὰς ὁλότητας ἀγέννητα, τυχόντες μὴ ἕτερον ἐξ ἑτέρων γινώμενον, καὶ δὲ τὰ μέρη γεννητά. ὡσαύτως καὶ ἕρανός κινεῖται καὶ ἐκ κινεῖται. . . ζητεῖ ὅν ἐν τέτοις ἐστὶ καὶ ἐπὶ τῶν τοῖσιν συμπερασμάτων, ἐν ποίῳ ὅρῳ τὸ συλλογισμὸς δεῖ κεχρησθῆναι τῷ τῆς ἀντιφάσεως ἀξιῶματι, ἵνα καὶ ἐν τῷ συμπεράσματι τῷ τῆς ἀντιφάσεως ἀξιῶματι, ἵνα καὶ ἐν τῷ συμπεράσματι τῷ τῆς ἀντιφάσεως ἀξιῶματι, ἵνα καὶ ἐν τῷ συμπεράσματι τῷ τῆς ἀντιφάσεως ἀξιῶματι, εἰ μὴ ἐν ταῖς προτάσεσι παρῆλθῃ. τριῶν ὅν ὅρων ὄντων ἐν τῷ συλλογισμῷ, ἐν ποίῳ αὐτῶν χρῆσται τῷ τῆς ἀντιφάσεως ἀξιῶματι; καὶ ὅκ ὅτι ἐν προτάσεσιν ἢ ἀντιφάσεσι, δύνασθαι μέντοι καὶ ἐν ἐκάστῳ ὅρῳ θεωρησάμεν αὐτὴν, ὥσπερ ὅταν λέγωμεν ἄνθρωπος καὶ ὅκ ἄνθρωπος, λίθος καὶ ὅκ λίθος, οἷτινες ἀόριστοι ἐκαλῶντο ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας. ἀλλ' ἐπειδὴ ἐν ταῖς προτάσεσι τὰ καταφασκόμενά τινων ἢ καταφάσκει ἢ ἀποφάσκει, καὶ τὰ ἀρνητικὰ μέρη τὰ ποιεῖν τὴν ἀπόφασιν ἐν ὅρῳ συντάττει μόνον, διὰ τὸτο ὡς ἐπὶ ὅρων θεωρεῖται τὸ ἀξιῶμα τῆς ἀντιφάσεως, συνεπινοημένα δηλονότι καὶ τὸ λοιπὸν τῷ συμπληρωθέντος τὴν πρό-

τασιν. καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν, ἐπειδὴ, ὡς εἶπον, πάντα τὰ ἐν τῷ συμπεράσματι θεωρούμενα θεωρεῖται καὶ ἐν ταῖς προτάσεσι, καὶ ἔχουσιν τὴν ἐξουσίαν εἶναι τι ἐν τῷ συμπεράσματι ὃ μὴ προσεῖληται ἐν ταῖς προτάσεσιν, ὡς δὲ εἶπον, ἐπὶ τινων συμπερασμάτων τὸ ὅλον ἀξιῶμα τῆς ἀντιφάσεως συμπερασινομένη, λέγοντες, εἰ τύχοι, ὅτι τὸδε ζῶν ἐστὶ καὶ ἔχει ζῶν, ζητεῖται πᾶσι τῶν προτάσεων τῷ συλλογισμῷ χρῆσθαι τῷ. τριῶν ὅντων ὅρων ἐν ταῖς προτάσεσι, ποῖον δεῖ τῷ ταύτῳ χήματι προσεῖναι, ὅτι τότε καὶ ἔχει τότε, καὶ φησὶν ὅτι μόνως ἐν τῷ μέλει, ἐν ὅδῃ δὲ τῶν ἄλλων... ἡ ὅν ἔτω τὴν σκοπὴν τῶν προκειμένων ἀφορίζον, ἡ λεκτέον ὅτι πρόκειται 10 αὐτῷ δεῖξαι πῶς κεχρημένα ἐν ταῖς συλλογισμοῖς τῷ ἀξιῶματι τῆς ἀντιφάσεως, πῶς μὲν ἐν ταῖς ἐπ' εὐθείας, πῶς δὲ ἐν ταῖς δι' ἀδυνατίαι, καὶ τίς ἡ πρὸς ἀλλήλα τῶν διαφορὰ, ὅτι ἐν μὲν ταῖς ἐπ' εὐθείας ἔκ ἀεί, ἀλλ' ἐφ' ὧν καὶ τὸ συμπεράσμα τοῖτον εἶναι βεβωλεμένα, ἐπὶ δὲ τῶν δι' ἀδυνατίαι ἀεί, καὶ ἐπὶ μὲν τῶν ἐπ' εὐθείας 15 ἐν τῇ μέλει προτάσει ἡ ἀπλῶς ἐν τῷ τέλει ἔχον τῷ συμπεράσματι, ἐπὶ δὲ τῶν δι' ἀδυνατίαι ἐν τῇ ἐλάττω ἡ ἀπλῶς ἐν τῇ ἀρχῇ. πᾶσα γὰρ δεῖξις ἡ δι' ἀδυνατίαι εὐθὺς ἐν τῇ ἀρχῇ κέχρηται τῷ ἀξιῶματι τῆς ἀντιφάσεως. τίθει γὰρ ὁ γεωμέτρης τὴν πλευρὰν ἢ σύμμετρον εἶναι ἢ ἀσύμμετρον, καὶ λαβὼν τὸ ἕτερον μῦρον 20 τῆς ἀντιφάσεως τὸ ψεῦδος, οἷον ὅτι σύμμετρος, καὶ δείξας τῷ ἀδυνατίαι τι ἀκλόνητον, ὅτι ἔσονται τὰ αὐτὰ ἄρτια καὶ περιττά, ἔτω συνάγει τὸ ἀντικείμενον. ὁ δὲ Θεμιστίας τὴν σκοπὴν τῶν προκειμένων ὡς πρὸς τὰ προειρημένα ἀποδίδωσιν. ἐπειδὴ γὰρ φησὶν, ὡς εἶπον ἐν ταῖς ἐπάνω, ὅτι ὅσον πάντως παραλαμβάνουσιν αἱ ἐπισήμαι 25 καὶ τὰ ἐξ ὧν αἱ ἀποδείξεις, ἐὰν ὥσι σαφῆ, αὐτὴ τὸ βάλει νῦν δεῖξαι. ἰδὼν γὰρ τῷ ἀξιῶματι τῆς ἀντιφάσεως ὁδεμία χεῖρ κέχρηται ἐπισήμῃ συλλογισμοῦ, ἀλλὰ διὰ τὸ εἶναι ἐναργεῖς καὶ προδήλον παρορᾷ, ὡς δὴ πᾶσι ὄντος, καὶ μὴ ὁ συλλογισμὸς χρῆσθαι αὐτῷ ἐν λήμματι. εἶτα ἐπειδὴ ἐπὶ τινων συλλογισμῶν 30 ἀνάγκη αὐτῷ χρῆσθαι ὡς λήμματι, λέγει ἐπὶ τινων τε συλλογισμῶν αὐτῷ χρῶμεθα, ὅτι ἐφ' ὧν τοῖτον συναγαγεῖν βεβωλεμένα συμπεράσμα, καὶ πῶς ἐν ταῖς λήμμασι προσλαμβάνει. id. ib.

ὅταν δὲ προκείμενον ἢ περὶ τινος συμπεράσαντος ὅτι τότε μὲν ἐστὶ τὸ ἀντικείμενον ἔκ ἔξιν, οἷον ὅτι ὁ κόσμος πεπερασμένος μὲν ἐστὶν 35 ὁ πεπερασμένος δ' ἔκ ἔξιν, τὰ ἐξ ἔξιν ἀπειρος ἔκ ἔξιν. τότε γὰρ ληπτέον ὅτι κατ' ὁδεμὸς σώματος ἐνδέχεται τὸ πεπερασμένον ἅμα φαίνει καὶ ἀποφάναι. σῶμα δὲ ὁ κόσμος. καὶ ποιητέον αἰ τὴν μέλει προτάσιν τοιαύτην. ἔτω γὰρ καὶ τὸ συμπεράσμα ὁμοιον ἔξαι. Themist. f. 6.

77^a 12. δείκνυται, φησὶ, τὸ τοῖτον συμπεράσμα, λέγω δὲ τὸ τῷ ἀξιῶματι 40 τῆς ἀντιφάσεως κεχρημένον, ἐὰν λάβωμεν ὅτι ὁ πρῶτος ὅρος, τετέστιν ὁ μέλει, ἀλλήλως μὲν τῷ μέλει καταφάσκει, ἔκ ἀληθείας δὲ ὁ καταφάσκει, τετέστιν ὅτε καὶ ἐπὶ τῷ μέλει ὅρος χρῆσθαι τῷ ἀξιῶματι τῆς ἀντιφάσεως. τῆς γὰρ καταφάσεως ἀληθεύσης ἐπ' αὐτῷ μετὰ μὴ ἀληθεύειν καὶ τὴν ἀπόφασιν. Ioh. 45 Phil. f. 31.

77^a 13. τετέστιν ὁδὲν κωλύει τὴν μέσον ὅρον, ὁμοίως δὲ καὶ τὴν ἐλάττω, καὶ καταφατικῶς καὶ ἀποφατικῶς λαβεῖν. ὥστε εἰ μὴδὲν

κωλύει ἅμα καὶ καταφατικῶς αὐτὸς καὶ ἀποφατικῶς λαμβάνει, ἀδύνατον αὐτῷ τῷ ἀξιῶματι τῆς ἀντιφάσεως χρῆσθαι, ὅπως γε συναληθεύει. καὶ δὲ τὸν Ἀλέξανδρον ὅπως ἐρμήνευται. εἰ καὶ ἀληθὲς ἐστὶ τὸ καὶ τῷ μέλει αὐτῷ τὴν μέλει ὅρον καταγορεύει καὶ καὶ τῆς ἀποφάσεως αὐτῷ, ἀλλ' ὁδὲν γε διαφέρει πρὸς τὴν συλλογισμὸν καὶ τὸ προκείμενον συμπεράσμα τὸ ἔτω λαμβάνειν ἢ τὴν μέσον ἢ τὴν ἔχατον. id. ib.

τὸ μὲν γὰρ "εἰ ἐδόθη, καθ' ὃ ἄνθρωπος ἀληθὲς εἰπεῖν" ἴσον ἐστὶ 77^a τῷ τὸ ζῶν καὶ παντὲς ἀνθρώπων. ὁ γὰρ λέγων "καθ' ὃ ἄνθρωπος 15 παντὲς, κατ' ἐκείνου ζῶν" τὸτο λέγει, ὅτι καὶ παντὲς ἀνθρώπων τὸ ζῶν. εἰ ὅν δέδοται καὶ εἰληπται. πρότασις τοιαύτη, καὶ παντὲς ἀνθρώπων ζῶν, ὁ μὴ καὶ μὴ ζῶν, τὸ ὅλον τὸτο μόνον εἰ ἔτω ληφθείη, αὐταρκες εἰς τὸ γενέσθαι συμπεράσμα, ὅτι Καλλιᾶς ζῶν, ὁ ζῶν δ' ὁ, εἰ τὸτο ἦν ὁ ἡδὴ ἦν λεχθῆναι προκείμενον. καὶ γὰρ εἰ ἀληθὲς, φησὶν, ἐστὶ τὸ καὶ ἀνθρώπων ζῶν καὶ καὶ μὴ ἀνθρώπων, ὁ ἀνθρώπων καὶ Καλλιᾶς καὶ μὴ καὶ Καλλιᾶς, ἀλλὰ παρέλκει γε λαμβανόμενα, καὶ ὁδὲν εἰς τὸ προκείμενον συμπεράσμα συντελεῖ. αὐταρκες γὰρ ἐκείνο μόνον ληφθὲν τὸ ζῶν καὶ παντὲς ἀνθρώπων, ὁ ζῶν δὲ ὁ. μόνον γὰρ ἡ μέλει πρότασις ληφθεῖσα ἔτω χρήσιμος εἰς τὸ τοῖτον συμπεράσμα. id. ib.

εἰπὼν πῶς ἐπὶ τῆς εὐθείας δείξεως κεχρημένα τῷ ἀξιῶματι 77^a τῆς ἀντιφάσεως καὶ τότε, λέγει καὶ ἐπὶ τῆς δι' ἀδυνατίαι, ὅτι πᾶσα 22. μὲν ἡ δι' ἀδυνατίαι κέχρηται αὐτῷ, ὁ μὴ καθόλου, τετέστιν ἔκ ὡς δὴκοντος αὐτῷ ἐπὶ πάντων τῶν ὄντων καὶ μὴ ὄντων, ἀλλ' ἐπὶ τοῖτον αὐτῷ ἐκάστη ἐπισήμῃ κέχρηται ἐφ' ὅσον ἰκανὸν δεῖξαι αὐτῷ, καθ' ὅσον καὶ ἐκάστη τῶν ἐπισήμων δεῖται αὐτῷ ἐπὶ τινων ὑποβεβλημένων αὐτῷ, οἷον γεωμετρία μὲν ἐπὶ μεγεθῶν, ἀριθμητικὴ δὲ ἐπὶ ἀριθμῶν, καὶ αἱ λοιπαὶ ἐπὶ τῶν ἰδίων ὑποκειμένων. Ioh. Phil. f. 31 b.

καὶ μέντοι τὰ κοινότερα τῶν ἀξιῶματων πᾶσαι ἐπικοινωνοῦν 77^a 26. σιν ἀλλήλαις, οἷον ἐπὶ τῷ τὴν ἀντίφασιν μὴ ἐνδέχεται συναληθεύειν ἀλλήλαις. τῷ γὰρ πᾶσα τέχνη καὶ πᾶσα ἐπισήμῃ χρῆσθαι. ταῦτα μὲν ὅν καὶ ἐν ταῖς ἐμπροσθεν εἶπον. ἴσως δὲ πάλιν ἐν ταῖς ἀναλαμβάνει τὴν περὶ τῶν λόγων, ἵνα προῖχῃ ὅτι καὶ ἡ διαλεκτικὴ τῷ κέχρηται τῷ ἀξιῶματι, καὶ αὐτῇ ἡ πρώτη φιλοσοφία, ἡ καλεῖται σοφία ἐν ταῖς Μετὰ τὰ Φυσικά, καὶ τοι γὰρ τὰς ἀρχὰς πάντων ἀποδεικνύουσα, κατ' αὐτὴν δὲ τὸτο τὸ τῆς ἀντιφάσεως ἀξιῶμα ὁμοίως αὐτῷ ταῖς ἄλλαις κέχρηται. ὁ γὰρ Ἀριστοτέλης ἐν τῷ τρίτῳ βιβλίῳ τῶν Μετὰ τὰ Φυσικά, καὶ τοι, ὡς εἶπον, καὶ αὐτὴ τὸ τῆς ἀντιφάσεως ἀποδεικνύου ἀξιῶμα, ὅμως ἐχρήσατο αὐτῷ ἐν ταῖς λόγοις τοῖς πρὸς τὴν ἀκαταληψίαν εἰσάγοντας καὶ ἀοριζίαν ἐν τοῖς πράγμασιν. id. ib.

τετέστιν ἡ πρώτη φιλοσοφία, ἡ τις καὶ πάντα τὰ ἀξιῶματα 77^a ἀποδεικνύειν πειράδι, ὅμως καὶ αὐτὴ ταῖς κέχρηται, καὶ μάλιστα τῷ 23. κοινωτάτῳ πάντων ἀξιῶματι τῇ ἀντιφάσει, ὥσπερ εἶπομεν καὶ τὴν Ἀριστοτέλην ἐν τῇ Μετὰ τὰ Φυσικά πραγματεία χρῆσθαι αὐτῷ τῆς ἀντιφάσεως ἀξιῶματι ἐν ταῖς πρὸς τὴν ἀναιρέντας τὴν ἀκαταληψίαν λόγοις. Ioh. Phil. f. 32.

77^a εἰπὼν ὅτι τοῖς κοινοῖς πᾶσαι κέχρηται αἱ ἐπισημαί, καίτοι γε
31^a πρὸ πάντων καὶ ἡ διαλεκτικὴ καὶ ἡ πρώτη φιλοσοφία, ἐντεῦθεν δια-
κρίνει τὴν διαλεκτικὴν τῶν τε ἄλλων πασῶν καὶ τῆς πρώτης
φιλοσοφίας, τῶν μὲν ἄλλων πασῶν, ὅτι ἐκάστη μὲν τῶν ἄλλων
περὶ ἓν τι γένος καταγίνετο, αὕτη δὲ περὶ πάντων. ἅμα δὲ 5
πασῶν διαφέρει καὶ τῆς πρώτης φιλοσοφίας, ὅτι ἡ μὲν διαλεκτικὴ
ἐρωτᾷ τὴν προσδιαλεγόμενον, καὶ ἐξ αὐτῆς λαμβάνουσα τὰς προτά-
σεις ὅπως ἐκ τῶν δοθεισῶν παρ' ἐκείνου προτάσεων τὸ προτεθὲν
κατασκευάζει, ὃ καὶ ἐξ ἐκατέρων τῶν μορίων τῆς ἀντιφάσεως τὸ
αὐτὸ κατασκευάζει. (vid. Analyt. Pr. 2 15). id. ib.

77^a βούλει δεῖξαι διὰ τούτου ὅτι ὅτε πᾶν ἐρώτημα ἐρωτᾷται ἐκάστη
36^a τῶν καὶ μέρος ἐπισημῶν, ἀλλὰ μόνον ὅσα ἐρωτᾷ οἰκείως ἐκάστη
ἐπισημῇ, οἷον ὁ γεωμέτρης τὰ γεωμετρικά, ὁ ἀριθμητικὸς τὰ
ἀριθμητικά, ὅτε πρὸς πᾶν ἐρώτημα ἀποκρίνεται, ἀλλὰ μόνον εἰς
ὅποσα ἐρωτῶνται ἐξ ἐκάστης τῶν ἐπισημῶν. δείκνυσιν δὲ τούτο 15
πάνυ σαφῶς καὶ συντόμως. id. f. 32 b.

77^b οἷον ζητεῖ παρὰ τοῖς γεωμέτραις ὁ τῷ κύκλῳ τετραγωνι-
9^a σμός. καὶ τούτον μὲν Ἀντιφῶν καὶ Βρύσων ἐδοξεν εὐρηκέναι, πλην
κακῶς τε καὶ σφαλερῶς. id. f. 33.

77^b ἐπειδὴ εἶπεν ὅτι ὁ πᾶν ἐρωτητέον τὴν γεωμέτρην ἢ τὴν ἱατρὸν 20
36^a ἢ τινὰ τῶν ἄλλων ἐπισημῶν, ἀλλὰ μόνον τὰ τῇ οἰκείᾳ ἐπισημῇ
ἀνήκοντα, καὶ ὅτι ὁ πρὸς πᾶν ἐρώτημα ἀποκρίτεον τὴν ἐπισημῶνα
ἀλλὰ πρὸς μόνον τὰ οἰκεία, οἷον τὴν γεωμέτρην πρὸς τὰ γεωμε-
τρικά καὶ τὴν ἱατρὸν πρὸς τὰ ἱατρικά, ζητεῖ ἐν τούτοις, ἅρα ὥσπερ
ἐπὶ γεωμετρικά ἐρωτήματα, ὅπως ἐπὶ καὶ ἀγεωμέτρητα; καὶ ἐπὶ 25
τῶν ἄλλων ἐπισημῶν ὡσαύτως. καὶ εἴπερ εἰσὶ, ποῖα εἰσι ταῦτα,
καὶ καὶ ποῖαν ἀγνοίαν ἀγεωμέτρητα ἂν εἶεν; καὶ ἵνα σαφῆ ποιήσω-
μεν τὴν λόγον, ἐκ τῶν ἐφεξῆς αὐτῷ πλατύτερον ῥηθησομένων λα-
βόντες καὶ τὰ ἐνταῦθα διαρθρώσωμεν. διττὴν ὅν φησι τὴν ἀγνοίαν
εἶναι, τὴν μὲν καὶ ἀπόφασιν τὴν δὲ καὶ διάθεσιν. καὶ καὶ ἀπόφασιν 30
μὲν φησι τὴν μηδεμίαν ἔννοιαν ἔχουσαν περὶ τῷ πράγματι, καὶ
διάθεσιν δὲ τὴν ἔχουσαν μὲν περὶ τῷ πράγματι ἔννοιαν τινὰ, πλην
ὅχι ἀσφαλῆ καὶ ἠκριβωμένην. οἷον ὁ μὴ εἰδὼς ὅπως εἴτε εἰσὶ πα-
ράλληλοι εὐθεῖαι εἴτε καὶ μή, εἰ δὲ καὶ οἶδεν, εἴτε συμπέπτυσιν εἴτε καὶ
μή, ὅπως τὴν καὶ ἀπόφασιν ἀγνοίαν ἔχει. εἰ δὲ τις οἶοιτο τὰς 35
παράλληλους συμπέπτειν, ὅπως τὴν καὶ διάθεσιν ἔχει ἀγνοίαν. κα-
κῶς γὰρ περὶ τῷ πράγματι διακρίνεται. ἢ ὁ Πλάτων διπλὴν ἀγνοίαν
καλεῖ. καὶ ποῖαν ὅν τῶν ἀγνοῶν τὰ ἀγεωμέτρητα καὶ τὰ ἀμέ-
σικα ἐρωτήματα γίνονται, δι' ἐρωτήσεως ποιεῖται τὴν διδασκαλίαν.
πάλιν δὲ τῆς καὶ διάθεσιν ἀγνοίας διχῇ διαιρουμένης, ὡς καὶ Πλά- 40
των φησίν, ἥτοι καὶ τὴν ὕλην ἢ καὶ τὸ εἶδος τῶν συλλογισμῶν (ὁ
γὰρ παραλογισμὸς ἐκείνῳ ὅτι αἱ παράλληλοι συμπέπτυσιν, ἥτοι
ψευδεῖς προτάσεις λαβὼν καὶ ταύτας συλλογιστικῶς συμπλέξας
ὅπως ψευδὲς συνάγει συμπέρασμα, καὶ ἀληθεῖς μὲν λαβὼν προτά-
σεις, ἀσυλλογιστῶς δὲ ταύτας συμπλέξας, οἷον ἐν δευτέρῳ καὶ 45
ματι ἐκ δύο καταφατικῶν) πρότερον ὅν τῶν μάλλον ἀγεωμέ-
τρητὸν ἐστὶν ἐρώτημα ὁ καὶ τὴν ὕλην ἡμαρτημένος συλλογισμὸς
ἢ ὁ καὶ τὸ εἶδος, ἢ καὶ ἀμφοτέρω; φησὶ δὲ, ὥσπερ τὸ ἄρρυθμον

διττόν, τὸ μὲν δὲ μὴδ' ὅπως πέφυκε ῥυθμὸν ἔχειν, οἷον εἰ τις τὸ ση-
μεῖον λέγοι ἄρρυθμον τῷ μὴ πεφυκέναι ἔχειν ῥυθμὸν, τὸ δὲ τῷ
ἔχειν μὲν κακῶς δέ, ὥσπερ φαῖναι τὸν εἶχον ἄρρυθμον τὸν κακὸν-
ρυθμον, ὅπως καὶ τὸ ἀγεωμέτρητον ἢ τὸ πάντῃ ἐν ἀποφάσει δὲν γεω-
μετρίας ἢ τὸ κακῶς καὶ ἀνεπιστημῶνως πλεονέκμενον. τοιαῦτα δὲ
ἐστὶ τὰ καὶ τὰς ἄλλας ἐπισημίας, οἷον εἰ μουσικὸν τις ἐρωτήσει τὸν
γεωμέτρην θεωρήματα ἢ ἱατρικόν. τούτο γὰρ τῆς καὶ ἀπόφασιν ἀγνοίας
ἐστὶ, καὶ ὅπως τούτο ἀγεωμέτρητον ὥσπερ τὸ σημεῖον ἄρρυθμον. . .
καλεῖ δὲ ὁ Ἀριστοτέλης κοινῶς μὲν ἀμφοτέρω ἀμαρτίαν, ἰδίως
10 δὲ τὴν παρὰ τὸ χῆμα ἥγυν τὴν ἀσυλλογιστὸν ἀμαρτίαν παραλογι-
σμὸν ἐκάλεσεν, ἐπεὶ ὅχι ὕψιως ἐκ συλλογιστικῶν γίνετο λόγων, τὴν
δὲ παρὰ τὴν ὕλην αὐτὴ τούτο ἀμαρτίαν. καὶ αὕτη μὲν ἡ ἐξηγήσις
ἔχει ὅπως ἐάν κατ' ἐρώτησιν ὁ λόγος προάγῃ, τυτέστιν ἐάν προ-
περισπᾷ τὸ ἅρα καὶ παροξύνῃ τὸ ποῖαν. ἐάν δὲ παροξύνῃ τὸ ἅρα,
ὁξύνῃ δὲ καὶ τὸ ποῖαν (φέρεται γὰρ καὶ αὕτη ἡ γραφή), ὅπως ἐξηγηθή-
σε, ὅτι ἐπεὶ εἰσι γεωμετρικά ἐρωτήματα, εἰσὶν ἅρα καὶ ἀγεωμέ-
τρητα, καὶ τὰ καὶ τὴν ἀγνοίαν τὴν ποῖαν ἥτοι τὴν τοιαύτην, λέγω δὲ
τὴν καὶ διάθεσιν, ἐπισυνιστάμενα ἀγεωμέτρητα ἐρωτήματα, ἐκείνῃ
εἰσι τὰ κυρίως ἀγεωμέτρητα. καὶ ἐστὶν αὕτη ἡ ἐξηγήσις προσφυσ-
εῖρα τε ἅμα καὶ σαφεσεῖρα τῆς προτέρως. id. f. 33 b.

ἐπεὶ καὶ τὰ ἀγεωμέτρητα θεωρήματα συνίστανται καὶ ἀγνοίαν,
ἢ δὲ ἀγνοία διττὴ, ἢ μὲν καὶ διάθεσιν ἢ δὲ καὶ ἀπόφασιν, ἐρωτᾷ ὁ
λόγος, τὸ ἀγεωμέτρητον ἐρώτημα καὶ ποῖον εἶδος ἀγνοίας καὶ ἐπι-
γίνετο καὶ συνίσταται, καὶ τὴν ἀγνοίαν τὴν καὶ διάθεσιν ἥτοι καὶ ἀπόφα-
σιν; ἐπικρινεῖ δὲ ὁ Ἀριστοτέλης προῖον ὅτι τὸ κυρίως ἀγεωμέτρη-
τον ἥτοι τὸ κακογεωμέτρητον ἐπισυνίσταται κυρίως καὶ τὴν ἀγνοίαν
τὴν καὶ διάθεσιν. ἢ καὶ ὅπως συμβιβαστέον τὸ ῥητὸν καὶ ἀπόφασιν,
ὅτι ἐπεὶ εἰσι γεωμετρικά ἐρωτήματα, εἰσὶν ἅρα καὶ ἀγεωμέ-
τρητα, καὶ καὶ τὴν ἀγνοίαν τὴν ποῖαν, ἥτοι τὴν τοιαύτην, λέγω δὲ
τὴν καὶ διάθεσιν, ἐπισυναγόμενα ἀγεωμέτρητα ἐρωτήματα ἐκείνῃ
εἰσι κυρίως ἀγεωμέτρητα. αὕτη δὲ ἡ ἐξηγήσις προσφύης. καὶ
τὸ ἅρα ὡς καὶ ἀπόφασιν λεγόμενον ὁξύνεται, καὶ ὅπως ἀναγινώ-
σκεται τὸ ῥητὸν "τὰ καὶ τὴν ἀγνοίαν τὴν ποῖαν," λέγω τὴν τοιαύτην
ἥτοι τὴν καὶ διάθεσιν, καὶ ὅχι "τὰ καὶ τὴν ἀγνοίαν τὴν ποῖαν" ἐρω-
τηματικῶς. cod. 1917 in marg.

πρὶν διελεῖν τὴν ἀγνοίαν ποσαχῶς λέγει, πρότερον τὰς τρεῖς 77^b
πρὸς διαιρεῖ καθ' ὅς γίνετο ἐν πάσῃ ἐπισημῇ ἢ ἀμαρτίᾳ τὰ ἀληθῆς,
λέγω δὲ τὸν τε καὶ τὴν ὕλην καὶ τὴν καὶ τὸ χῆμα. καὶ κοινῶς δὲ ἀνα-
γέρον τὸ ἀγεωμέτρητον, ἥγυν κατ' ἀμφοτέρως τὰς τρόπους. καὶ ἐστὶν
ἢ τὸ ῥητὸν σύνταξις ὅπως. πρότερον ἀγεωμέτρητὸν ἐστὶν ἐρώτημα
ὁ καὶ τὴν ἀγνοίαν συλλογισμὸς ὁ ἐκ τῶν ἀντικειμένων, τυτέστιν ὁ
καὶ τὴν καὶ διάθεσιν ἀγνοίαν ἐκ ψευδῶν δηλαδὴ προτάσεων γινόμενος
συλλογισμὸς (αὐτὸ γὰρ ἀντικεῖν ταῖς ἀληθείαις), καὶ ὁ παραλογισμὸς,
τυτέστιν ὁ παρὰ τὴν καὶ τὸ χῆμα ἀμαρτίαν γινόμενος, ἐν ὅδῃ συλ-
λογισμὸν εἶπε διὰ τὸ μὴ ἐρρωᾶσθαι τὸ χῆμα. καὶ τὸ καὶ τὴν ἀγνοίαν
δὲ καὶ κοινῶς ληπτέον καὶ ἐπὶ τῷ παραλογισμῷ. Ioh. Phil. f. 34.

ἐνταῦθα διαιρεῖ τὴν ἀγνοίαν τὴν τε καὶ ἀπόφασιν καὶ τὴν καὶ 77^b
διάθεσιν, καὶ φησὶ τὰ μὲν ἐξ ἄλλης τέχνης ἐρωτήματα καὶ ἀπόφα- 20.

σιν εἶναι ἀγνούμενα, τὰ δὲ ἀπ' αὐτῆς ψευδοῦ καὶ διάθεσιν. τὰ καὶ ποῖαν ὅν τῶν ἀγεωμέτρητα, ἐφεξῆς διὰ τῶν παραδειγμάτων τῶν τῶν τίθησιν. καὶ τὴν γὰρ γεωμετρικὸν ἐστὶ τῶν τῶν ὅρος ἔχειν ἐκ γεωμετρίας, τῶν δὲ ψευδοῦ λαμβάνειν ἀγεωμέτρητον. ἢ ὅπερ καὶ μάλλον δοκεῖ βέλτιον, τὸ ἐτέρω τρόπῳ τῆς ἀγνοίας τὸ καὶ ἀποφασίᾳ διακρίνει τὴν καὶ διάθεσιν. καὶ τὰ ἐφεξῆς δὲ ἐπαγόμενα ταύτης ἔχει τῆς ἐννοίας. διττὴν γὰρ τὴν ἀγεωμέτρητον φησιν ὡς περὶ καὶ τὸ ἀρρυθμον, καθὰ δὲ ἀνωτέρω πλατύτερον περὶ τούτου εἰρήκαμεν. id. ib.

77b αὕτη ἡ ἀγνοία ἢ εἰρημένη, δηλονότι τὸ φαύλως ἔχειν. φαύ-
26. λως δὲ ἔχειν τὸ ἐξ ἀρχῶν ἦγον προτάσεων ἐκ ἀληθῶν. αἱ γὰρ ψευδεῖς ταῖς ἀληθεῖσι ἐναντίαται. id. ib.

77b βάλει ἐνταῦθα εἰπεῖν ὅτι ὅτις οἱ παραλογισμοὶ ἐν ταῖς
27. ἐπισήμαις γίνονται ὡς ἐν ταῖς διαλεκτικαῖς μεθόδοις. ἦττον γὰρ ἐν ταῖς ἐπισήμαις παρενοχλεῖται τὸ ψεῦδος ἥπερ ἐν ταῖς διαλεκτικαῖς συνιστάται. αἴτιον δὲ τούτου ὁ μέσος ὅρος ὁ δισσῶς λαμβανόμενος. παντὶ τε γὰρ τῶν ἐλάττων ὑπάρχει, καὶ καὶ τούτοις παντὸς ὁ μεῖζων. ἐπεὶ ὅν δις λαμβάνει, πολλοὶ δὲ εἰσι τῶν ὅρων ὁμώνυμοι, ἐὰν ληφθῇ κατ' ἄλλο μὴ σημαινόμενον κατηγορούμενος τὸ ὑποκειμένον, λέγω δὲ τὸ ἐλάττωτος, κατ' ἄλλο δὲ αὐτῷ ὁ μεῖζων κατηγορού-
20. μένος, παραλογισμὸς γίνεσθαι, οἷα πολλὰκις ἐν ταῖς διαλέξεσι γίνονται. οἷον οἱ σοφοὶ μανθάνουσιν, οἱ μανθάνοντες ἐκ ἴσαςιν, οἱ σοφοὶ ἄρα ἐκ ἴσαςιν. τὸ γὰρ μανθάνειν ὁμώνυμον, καὶ ἐπὶ τῷ συνιέναι καὶ ἐπὶ τῷ διδάσκειν λέγεται. λανθάνει ὅν ἢ ἀπάτη διὰ τὴν ὁμωνυμίαν. . . ἐπεὶ ὅν ἐπεὶ ὠρισμένα τινα πράγματα οἱ δια-
25. λεκτικοὶ τὴν σπουδὴν ἔχουσιν, ἐδὲ τὸ μέσος ὠρισμένος, πολλὰς ἀπάτης ἀφορμὰς ἔχουσιν. ἐπὶ δὲ τῶν ἐπισημῶν ὅτις ὅπως ὠρίζαι γὰρ τὰ καθ' ἑκάστην ἐπισήμην πράγματα, καὶ ἐδὲ ποτε παρὰ τὴν ὁμωνυμίαν πλάνη ἐν αὐτοῖς γίνεσθαι, οἷον, ὡς αὐτὸς φησιν, εἰ λέγοιτο κύκλος καὶ τὰ ἐπὶ καὶ τὸ χῆμα. id. ib.

77b ἐπειδὴ εἶπε τὸ μέσον καὶ παντὸς τὸ ἐλάττωτος, τὸ δὲ μεῖζον
30. καὶ τὸ μέσον παντός, ἀναμνηστικὴ ἡμᾶς τῶν εἰρημένων ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας (p. 17 b 13), ὅτι τῷ κατηγορούμενῳ ὁ προσδιορισμὸς ἐ συντάττεται (ἐ γὰρ φάμεν ὁ ἄνθρωπος πᾶν ζῶον), ἀλλὰ μόνως τοῖς ὑποκειμένοις. id. ib.

ταῦτα τὸς ὅρος φησὶν, "ὅραν" δὲ ἐν τοῖς μαθήμασι δη-
λονότι. περὶ τούτων γὰρ ὁ λόγος. ἐν δὲ τοῖς μαθήμασι, φησὶν, ἐκ
ἐκιν ὁμοίως παραλογισμὸς διὰ τὸ διττὴν τὸ μέσον ὅρος. ἑκάστος γὰρ
ὅρος τῶν ἐν τοῖς μαθήμασι διὰ τὸ ὠρισμένον οἷον δεῖξις ἐστὶ, καὶ
ἅμα τῷ ἀκῶσαι κύκλον ἢ τοιαῦτον τι εὐθὺς ὅρα ὁ ἐπισήμων τὸ
40. λεχθέν ἐν αὐτῷ γεγραμμένον. id. ib.

77b ταῦτα, ἐν ταῖς διαλεκτικαῖς συνιστάται λανθάνει τὰ ὀνόματα
31. διὰ τὸ μὴ ὠρίσθαι. id. ib.

κύκλον δὲ φησὶ τὰ ἐπὶ ἦτοι τὰ ἐπιγράμματα τὰ ὅτι πε-
ποιημένα, ὅτι ὡς τῇ καὶ τὸ τέλος τῶ πρώτῳ γίγναι λέγει ἀκολουθ-
45. οῦς τῆς ἀρχῆς τὸ δευτέρου καὶ τῷ τῷ τρίτῳ καὶ ἐφεξῆς, ἀλλ'
ὡς δυνάμεως τὸν αὐτὸν εἶχον καὶ ἀρχὴν καὶ τέλος ποιείας, οἷον ἐστὶ καὶ
τῷτο "χαλκῇ παρθένος εἰμί, Μίδου δ' ἐνὶ στήματι κείμαι". . . λέγει

δὲ Ἡρόδοτος ἐν τῷ βίῳ τῷ Ὀμήρῳ Ὀμήρῳ εἶναι τὸ ἐπίγραμμα
εἰς Μίδαν τῶν Φρυγῶν βασιλέα. ἢ τοῖνυν τὰ τοιαῦτα ἐπιγράμ-
ματα κύκλον φησὶν, ἢ κύκλον λέγει τὰ ἐγκυκλίου μαθήματα,
ὅτι καλόμενα ἢ ὡς πᾶσαν ἱστορίαν περιέχοντα πως, ἢ ὡς πάντων
5. ῥητόρων τε καὶ φιλοσόφων τῶν τε καθόλου καὶ μέρος περὶ αὐτὰ εἰρη-
μένων. ἔστι δὲ καὶ ἄλλο τι κύκλος ἰδίως ὀνομαζόμενον, ὃ ποίημα
τινὲς μὴ εἰς ἑτέρας τινὲς δὲ εἰς Ὀμηρον ἀναφέρουσι. περὶ μὴ γὰρ τὰ
ἄλλα τῶν μαθημάτων ἐ πάντες γράφοντες, οἷον περὶ ἱατρικὴν ἢ
περὶ ῥητορικὴν ἢ ἄλλαν τινὰ. περὶ ταῦτα μέντοι σχεδὸν πάντες
10. γράφοντες καὶ οἱ περὶ τὰς ἄλλας λογικὰς ἐπιστήμας σπουδάζοντες. ἢ
ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, διὰ τὸ πάντας τὸς ποιητάς περὶ τὰς αὐτὰς ἱστορίας
εἰληθῆ. ταύτην δὲ ὁρᾷ μὴ ἴσως τὰ κυκλικὰ τῶν ἐγκυκλίων
ἀποκρίνεσθαι. φησὶ δὲ ὅτι μάστις μὴ ἢ ἀρχαῖα κυκλικὰ ἐδὲ τῶ-
των ἀπὸ ἡλλαν, ἀλλὰ παρεμπλέκοντες πολλὰ καὶ ἱστορίαι αἷς καὶ οἱ
ἄλλοι ποιηταὶ χρωῖν. ἄλλως τε δὲ ὅτι καὶ κυρίως μὴ τὰ ἄλλα εἶεν
ἀν ἐγκυκλίᾳ, καὶ συνεκδοχὴν δὲ καὶ ταῦτα. id. ib.

ὁ λέγει διὰ τούτων τούτοις ἐξιν. πρὸς τὸς τοιαύτους, φησὶ, παρα-
77b λογισμὸς οἷος ἐστὶ καὶ ὁ νῦν προκείμενος ὁ λέγων "τὰ ἐπὶ κύκλος,
34. ὁ κύκλος καὶ ὅτι, τὰ ἐπὶ ἄρα καὶ ὅτι," δεῖ ὅν, φησὶν, ἐνισταμένους τὰς
ἐνστάσεις μὴ δι' ἐπαγωγῆς φέρειν, οἷον, εἰ τύχοι, τὰδε καὶ τὰδε τὰ
ἐπὶ προφέροντας ὡς ἐκ εἶναι κύκλοι, ἀλλὰ καθολικῶς ἐνίστασθαι,
ὅτι ἐδὲν ἔπος κύκλος. ὡς περὶ γὰρ ἐδὲ πρότασις ἐστὶν ἀποδεικτικὴ
ἢ μὴ ἐστὶ καθόλου, διότι ἐκ τῶν καθόλου ὁ συλλογισμὸς, ὅπως ἐδὲ
ἐνστάσις ἐστὶν ἐπιστημονικὴ ἢ μὴ ἐστὶ καθόλου. ἢ γὰρ ἐνστάσις, φησὶν,
αὕτη καὶ τὸ συλλογισμὸς μέρος γίνεσθαι. . . καὶ ὁ μὴ φιλόσοφος ὅπως
25. ἐξηγήσατο τὸ χωρίον. ἐμοὶ δὲ ὅτε καλῶς εἰρήσθαι δοκεῖ (αἰεὶ γὰρ
δεῖ τὴν ἐνστάσιν συμπέρασμα εἶναι τὸ συλλογισμὸς. ταύτην γὰρ
δεῖ δηλονότι ἀποδείξει, ἵνα τὴν ἀντικειμένην αὐτῇ δεῖξωμεν μὴ
καλῶς ὅσαν) ὅτε ταῖς Ἀριστοτελικαῖς συμφωνεῖν λέξεσιν. "ἢ γὰρ
30. φέρει" φησὶν "ἐνστάσιν, αὕτη γένεσις" ἀν πρότασις. ἢ ἀποδεικτικὴ
ἢ διαλεκτικὴ." διόπερ τὴν ἀκριβῆ τὸ χωρίον ἐξηγήσιν δοκεῖ καλῶς
ἔχειν ὑπερβᾶς, ὅτι ἂν ἐντύχοι καὶ ἄλλοις ἐξηγηταῖς. id. f. 35.

εἰπὼν ὅτι ἦττον ἐν ταῖς ἐπισήμαις γίνεσθαι ὁ παραλογισμὸς ἢ
ἐν ταῖς διαλεκτικαῖς μεθόδοις διὰ τὸ τὸν μέσον ὁμώνυμον ἐν ταῖς
40. διαλεκτικαῖς μεθόδοις λαμβάνεσθαι, ἐν δὲ ταῖς ἐπισήμαις μηκέτι,
βάλει νῦν καὶ περὶ τῶν παρὰ τὸ καὶ ὅτι ἡμαρτημένων συλλογι-
σμῶν εἰπεῖν. οἱ γὰρ παρὰ τὴν ὁμωνυμίαν τὸ μέσον ὅρος γινόμενοι
παραλογισμοὶ ἐκ ἀν εἶναι παρὰ τὸ καὶ ὅτι ἡμαρτημένοι. κυρίως γὰρ
καὶ κατ' ἀλήθειαν οἱ τοῖτοι ἐδὲ συλλογισμοὶ ἀν εἶναι, ἀλλ' ἐφ'
ἐκάστῳ δύο προτάσεις διεσπασμένα ἀλλήλων. διὰ δὲ τὴν ὁμωνυ-
μίαν δοκεῖ ὁ μέσος συνήφθαι τοῖς ἄλλοις, καὶ συνήφθαι συλλο-
γιστικῶς. εἰπὼν ὅν ὅτι παρὰ τὸν μέσον ὅρον ὁμώνυμον ὄντα πολ-
λὰκις ἐν ταῖς διαλέξεσι γίνονται πολλοὶ παραλογισμοί, ὅπερ ἐν ταῖς
ἐπισήμαις ἐ συμβαίνει, νῦν βάλει δεῖξαι καὶ τὸς παρὰ τὸ καὶ ὅτι
γινόμενος ἐν ταῖς διαλέξεσι παραλογισμὸς, κατ' ὅς πάλιν δια-
φέρουσιν αἱ ἐπισήμαι τῶν διαλέξεων. γίνονται ὅν, φησὶ, καὶ παρὰ τὸ
καὶ ὅτι παραλογισμοὶ διὰ τὸ πολλὰκις τὸ αὐτὸν μέσον τοῖς δύο ἄλλοις
ἐπεσθαι, ταῦτα δὲ τὸ λαμβάνειν ἐν δευτέρῳ καὶ ὅτι δύο κατα-

φατικός. οὐκ ὅτι εἰ τὸ αὐτὸ τοῖς δυσὶν ἔπεθ, καὶ ἐκείνα ἀλλή-
 λους ἔπεθ. τὸ δὲ ἔκ ἑξιν, εἰ μὴ συγγενῇ εἶεν ἐκείνα· ἔπεθ γὰρ καὶ
 λίθω καὶ ἀνθρώπῳ ἡ ὕψια, ἀλλ' ἔκ ἑπεθ τὸ ἕτερον τῷ ἑτέρῳ, ἦσαν
 ὁ λίθος τῷ ἀνθρώπῳ ἡ ὁ ἀνθρώπος τῷ λίθῳ, διὰ τὸ μὴ εἶναι ὁμο-
 γενῇ. ὥσπερ, φησί, καὶ ὁ σοφιστὴς Κανεύς ἐποίει· συνελογίζετο
 γὰρ ὅτι τὸ πῦρ ἐν πολλαπλασίονι ἀναλογία αὐξέθ' ἐν τρόπῳ τούτῳ
 "τὸ πῦρ τάχιστα αὐξέθ', τὰ ἐν πολλαπλασίονι ἀναλογία αὐξόμενα
 τάχιστα αὐξέθ', τὸ πῦρ ἄρα ἐν πολλαπλασίονι ἀναλογία αὐξέθ'."
 καίτοι, φησὶν, ἐνίοτε ἐν τοῖς τοιούτοις ἐνδέχεται ὑγιᾶ ποιεῖσαι τὴν λόγον
 ἥτοι ἐν συλλογισμῶν· ὁμοῦς ἔν τ' συνορῶντες ἀσυλλογίζως συμ-
 πλέκοντες τὰς προτάσεις... τὸ δὲ ἐν πολλαπλασίονι ἀναλογία
 αὐξέας ὁ μὲν Ἀλέξανδρος ἔκ οἷο' ὅτι παθὼν, οἷα δὲ μὴ πολλὴν
 ἔξιν μαθηματικὴν ἔχων, φησὶ λέγειν αὐτὸν τὰ ἐν πολλαπλασίονι
 ἀναλογία αὐξόμενα τάχιστα αὐξέας, ὡς ἂν εἴπωμεν "ὡς δύο πρὸς
 τρία, ὅτω διακόσια πρὸς τριακόσια," ἀγνοήσας ὅτι ἔκ ἑξιν ἔτος ὁ
 λόγος τῶν δύο πρὸς τρία καὶ τῶν διακοσίων πρὸς τριακόσια πολλα-
 πλασίον. ἀλλ' ἐπιμόριος... διὰ τούτου καὶ ὁ Πρόκλος, καθάπερ ὁ
 φιλόσοφος ἔλεγεν, ὅπως ἐξηγεῖτο τὸ χωρίον. δεῖ, φησὶν, ἐκκεῖθεν
 πλείονας ἀριθμὸς ἐκ μονάδος ἐν τῷ αὐτῷ πολλαπλασίονι λόγῳ.
 ἔξω διπλασίον, οἷον α' β' δ' ἢ ις' λβ' εἰς ρκη' σνς' καὶ ἐφεξῆς·
 δυνατὸν γὰρ ἐπ' ἀπειρον προῖεναι. καὶ ἔξιν, ὡς ἡ μονὰς πρὸς τὴν
 β', ὅπως ὁ β' πρὸς τὴν δ', καὶ ὁ δ' πρὸς τὴν ι', καὶ ὁ ι' πρὸς τὴν
 ις', καὶ ὁ ις' πρὸς τὴν λβ', καὶ ἐφεξῆς... ἐν οἷς τῆς τοιαύτης ἀνα-
 λογίας προῖεναι εἰς ἀπειρον τάχιστα γίνεθ' ἡ αὐξήσις καὶ τὰς
 πολλαπλασίονας λόγους· καὶ γὰρ μόνον ἐν τῷ διπλασίῳ τούτῳ συμ-
 βαίνει, ἀλλὰ καὶ τοῖς τριπλασίῳ καὶ τοῖς τετραπλασίῳ καὶ τοῖς
 λοιποῖς ἅπασιν. ἐπὶ μέντοι τῶν ἐπιμορίων, ὅς ὁ Ἀλέξανδρος
 ὑπέθετο, ὁ δὲ αὐτὸς ὡς ὁ β' πρὸς τὴν γ', καθάπερ εἶρηθ', ὅπως
 ἔξιν ἐφεξῆς εὐρεῖν καὶ τὴν γ' πρὸς ἕτερον τινὰ τῶν μετ' αὐτὴν τὴν
 αὐτὴν λόγον ἔχοντα. ὅπως δὲ δεῖ εὐρίσκειν πλείονας ἐπιμορίας,
 ἐφεξῆς μεθόδῳ δεῖ ἀριθμητικῆς, ἣν ὁ Νικόμαχος ἐν τῇ εἰσαγωγῇ
 παραδίδωσιν. id. ib.

776
 41. εἶρηθ' ὅτι ὁ Κανεύς ἔτος σοφιστὴς ἦν, ὅστις ἔλεγεν ὅτι τὸ
 πῦρ ἐν πολλαπλασίονι ἀναλογία γεννάθ' διὰ τὸ τάχιστα αὐξέας,
 κατασκευάζων τούτῳ ἐν δευτέρῳ χήματι ἐκ δύο καταφατικῶν,
 καὶ ποῖον τὸ χήμα ἀσυλλόγιστον, καὶ τὸ μὲν "τὸ πῦρ ταχὺ γεννάθ'" ἐλάτ-
 τονα ποῖον πρότασιν, τὸ δὲ τὴν πολλαπλασίον ἀναλογίαν ταχὺ
 αὐξέας μείζονα, id. f. 35 b.

78a
 3. τούτῳ ἐάν δὲ ἀντιστρέψωμεν τὰς ὁρὰς τῆς μείζονος προ-
 τάσεως, καὶ εἴπωμεν ὅτι τῇ ταχίστῃ γεννήσει ἡ αὐξήσει ἔπεθ ἡ πο-
 λυπλασίον ἀναλογία γίνεθ' ἡ γὰρ τότε ἐν πρώτῳ χήματι δύο κα-
 ταφατικά. ὑποσικτέον ἔν τ' εἰς τὸ "τάχιστ'." id. ib.

78a
 6. "ἀλλ' ἔκ ὁράθ'." τούτῳ ὅτι εἰ καὶ ἔξιν ἐπὶ τῶν τοιούτων
 ἀναγκαῖον τὸ συμπέρασμα συνάγειν διὰ τὰς προτάσεις, ὥσπερ
 εἶπον, ἐπὶ τῶν ἐξισαζόντων χρωμένως τῇ ἀντιστροφῇ τῆς μείζονος,
 ἀλλ' ἔκ ὁράθ' τὸ ἀναγκαῖον διὰ τὴν ἀσυλλόγιστον τῆς συμπλοκῆς
 τῶν προτάσεων· ὁ δὲ γὰρ ἡ συμπλοκὴ αἰτία, ἀλλὰ τὸ ἐξισάζειν
 τὰς ὁρὰς, ὡς δυνάμει καὶ ὑγιᾶς συμπλέκεας. id. ib.

ἐφ' ἕτερον τι μεταβέβηκε, καθ' ὃ πάλιν διακρίνει τὰς ἀπο-
 δεικτικὰς συλλογισμὰς τῶν διαλεκτικῶν, ὅτι βῶν ἡ ἀνάλυσις
 ἐν ταῖς ἀποδείξεσιν ἢ ἐν τοῖς διαλεκτικαῖς. ἀνάλυσιν δὲ καλεῖται
 αἱ γεωμέτραι τὴν εὐρεσιν τῶν προτάσεων δι' ὧν συνήχθη· τὸ ἀλη-
 θές συμπέρασμα· οἷον εἰ προτεθῇ ἡμῖν συμπέρασμα τὸ ἀληθές,
 ὅτι τὸδε τρίγωνόν ἐστιν ἰσόπλευρον, τὴν μέθοδον δι' ἧς εὐρίσκομεν
 τὰς προτάσεις δι' ὧν τούτο συνήχθη, ἀνάλυσιν φασί. νῦν μὲν γὰρ προ-
 τεθέντος πῶς ἂν συσταίῃ τρίγωνον ἰσόπλευρον, διὰ τῶν προτά-
 σεων εὐρομεν τὸ συμπέρασμα, ἀπὸ τῶν ὁμολογούμενων ἀρχά-
 μενοι καὶ λήξαντες εἰς τὸ ζητούμενον, καὶ καλεῖται τὸ τοῦτο σύνθεσις.
 ἡ ἀνάλυσις δὲ ἔμπαλιν ἔχει τῇ συνθέσει· λαβόντες γὰρ τὸ πρότε-
 ρον ζητούμενον ὡς ὁμολογούμενον, ὅτι τὸδε τρίγωνόν ἐστιν ἰσόπλευ-
 ρον, ζητῶμεν τίνες ἂν εἶεν αἱ προτάσεις δι' ὧν τούτο κατεσκευάσθη,
 ἵνα ἐξ αὐτῶν ἀναλύντες εὐρώμεν αὐτάς, ἕως ὅ φθάσωμεν εἰς
 τινα ὁμολογούμενα καὶ τὰς ἀρχὰς τῆς γεωμετρίας. καὶ ἐξὶ τούτου
 ἔξεως ἀκροτάτης, τὸ δυνάμει συνερᾶν ἕκαστον συμπέρασμα ἐκ
 ποίων προτάσεων συνήκῃ. id. ib.

τὸ δὲ "ἀλλ' ὀρισμὸς" πρὸς τὸ λαμβάνειν συντακτέον, ἢ ἡ 78a
 ὅτω συνημμένον· ἀντιστρέφει δὲ μᾶλλον τὰ ἐν τοῖς μαθημασιν,
 12. ὅτι ὁδὸν συμβεβηκὸς λαμβάνουσιν ἀλλ' ὀρισμὸς. τὸ δὲ "ἀλλὰ
 καὶ τούτω διαφέρουσι τῶν ἐν τοῖς διαλόγοις" διὰ μέσων. διαφέρουσι
 δὲ ὅτι αἱ μὲν διαλεκτικὴ πολλὰ καὶ τῶν καὶ συμβεβηκὸς λαμβάνου-
 σιν, αἱ δὲ ἐπιστήμαι τὰς ὀρισμῶν καὶ τὰ καθ' αὐτὸ τοῖς πράγμασιν
 ὑπάρχοντα, ταῦτα δὲ ὠρίσκει. id. f. 36.

ἐφ' ἕτερον μεταβαίνει, διακρίνων ὁμοίως τὰς ἐπιστήμας τῆς 78a
 διαλεκτικῆς. ἐξὶ δὲ καὶ τούτου ἀκλόστον τοῖς πρὸ αὐτοῦ. φησὶν ἔν 14.
 διὰ τούτου βῶδιον εἶναι τὴν ἀνάλυσιν ἐπὶ τῶν ἐπιστημῶν, ἐπεὶ καὶ ἡ
 σύνθεσις ἀπλοτέρα καὶ ἡ τῶν λόγων αὐξήσις· ἐν μὲν γὰρ ταῖς ἐπιστή-
 μαις αὐξομένων τῶν συλλογισμῶν, καὶ αἱ βυλομένων ἡμῶν συμ-
 περάσματα συμπεράσμασιν ἐπισυνάπτειν, αἱ τὰς ὁρὰς ἔξωθεν
 προσέθεμεν καὶ ὁδέποτε μεταξὺ. οἷον εἰ διὰ τῶ α' β' δέδεικθ' ὅτι
 γ', αἱ ἡ πρόδεσις τῶν ὁρῶν ἔξωθεν γίνεθ'· τῷ γ' γὰρ προσέθεθ' ὅτι
 δ', ὁδέποτε δὲ μεταξὺ τῶ α' β' ἢ τῶ β' γ'· τὸ μὲν γὰρ πρῶτον θεω-
 ρημα ἐν γεωμετρίᾳ διὰ τῶν ὁρῶν δέδεικθ' καὶ τῶν ἀξιωματικῶν, τὸ
 δὲ δεύτερον διὰ τῶ α' καὶ διὰ τῶ β' τὸ γ'· καὶ ὅπως ἐφεξῆς ἡ αὐξή-
 σις γίνεθ', μηδέποτε μέσων ὁρῶν ἐπεντιθεμένων, ἀλλ' αἱ ἐπισυνα-
 πτομέναι τοῖς πρώτοις. τούτω δὲ αἴτιον, ὅτι ἐκ τῶν καθ' αὐτὸ καὶ
 πρώτως ὑπαρχόντων αἱ ἀποδείξεις, καὶ ἔκ ἐνδέχεται δι' ἐμμέσων
 προτάσεων ἀποδειχθῆναι τι. id. ib.

ὅτι καὶ ἐφ' ἑκάτερα τὰ μέρη γίνεθ' ἡ αὐξήσις τῶν συλλο- 78a
 γισμῶν, ὁμοῦς ὁδέποτε ἐπὶ τῶν ἐπιστημῶν μεταξὺ ἐπεντιθεθ' ὁρῶν. 16.
 γίνεθ' δὲ ἐφ' ἑκάτερα τούτων ἐν τῷ τρόπῳ, ὡς ἐφ' ὧν αὐτὴς τίθησι
 παραδειγμάτων. παραλαμβάνει γὰρ τὸ μὲν α' ἀριθμὸν, ἐφ' ἑκά-
 τερον δὲ τούτω τὸ β' καὶ τὸ δ', καὶ καλεῖται μὲν β' περιττὸν ἀριθμὸν, τὸ
 δὲ δ' ἄρτιον· ὁμοῦς ὑπὸ μὲν τὸ β' τὸ γ' περιττὸν ἀριθμὸν ὠρίσμε-
 νον, τὸ β' ὅντος περιττοῦ ἀριθμοῦ ἀρίστου· ὁμοῦς καὶ ὑπὸ τὸ δ' τὸ ε',
 ὁ καλεῖται ἄρτιον ἀριθμὸν ὠρίσμενον, τὸ δ' ἄρτιον ἀρίστου ὄντος· εἰ
 ἔν τ' μὲν α' ὁ ἀριθμὸς, λέγω δὲ ὁ ἀπλῶς, εἴτε ἀπείρος εἴη εἴτε

πεπερασμένους (ὅθεν ἢ πρὸς τὰ νῦν διαφέρει), ὑπάρχει τῷ τε β' καὶ τῷ δ', τατέσι τῷ περιττῷ ἀριθμῷ καὶ τῷ ἀρτίῳ· τὸ δὲ β', ὁ περιττὸς ἀριθμὸς, ὑπάρχει τῷ γ', ὠρισμένῳ τινὶ ἀριθμῷ περιττῷ· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ δ' ἀρτίος ὠρισμένῳ τινὶ ἀρτίῳ τῷ ε' ὑπάρχει ὁλόκληρον ὅτι· ἔστως ἔν ἐφ' ἐκότερα τὰ μέρη ἢ αὐξήσις γέγονε, καὶ εἰς τὸ πλάγιον τὸ α', καὶ κατὰ τὸ γ' καὶ κατὰ τὸ ε'. δεόν δὲ εἰπεῖν κατὰ τὸ δ', κατὰ τὸ ε' εἶπεν. ἐφεξῆς ἔν διαβρῶν μᾶλλον τὸ μ' α' κατὰ τὸ δ' κατηγορεῖ, τὸ δὲ δ' κατὰ τὸ ε'. id. f. 36 b.

78^a 15. πρόκεινται τῷ φιλοσόφῳ διὰ τέτων δεῖξαι τί διαφέρουσιν οἱ τὸ ὅτι κατασκευάζοντες συλλογισμοὶ τῶν τὸ διότι κατασκευαζόντων καὶ φησὶν ὅτι καθ' ἓνα μὲν τρόπον διαφέρουσιν τῷ τὸς μὲν τὸ ὅτι κατασκευαζόντας ἑτέρας εἶναι ἐπισημῆς, τὸς δὲ τὸ διότι, τατέσι τὴν αἰτίαν τῷ πράγματι, τῆς ἀποδεικτικῆς. ταῦτα δὲ πῶς ἔχει, ἐφεξῆς λέγει. διαφέρουσιν δὲ ἔστι οἱ συλλογισμοὶ καὶ καθ' ἕτερον τρόπον, ὅτι οἱ μὲν τὸ διότι κατασκευαζόντες δι' ἀμέσων προτάσεων συμπεραίνοντι (ἢ ἢ αἰτία τῷ πράγματι καθ' αὐτὸ ὁφείλει καὶ προσεχῶς ὑπάρχειν τῷ πράγματι), οἱ δὲ τὸ ὅτι κατασκευαζόντες δι' ἐμμέσων προτάσεων συλλογίζοντι, ὡς ὅτι τὰ νότια ἄρα τάχιον δύνανται τῶν βορείων. εἰ μὲν ἔν ἔστω εἰπαιμεν "τὰ νότια ἄρα πορρωτέρω εἰσι τῶ βορείων πόλιν, τὰ πορρωτέρω τῶ βορείων πόλιν θάττον δύνανται τῶν βορείων, τὰ νότια ἄρα ἄρα θάττον δύνανται τῶν βορείων," ἔστω ὁ συλλογισμὸς ἐξ ἀληθῶν προτάσεων ἀληθὲς κατασκευάσεν· ὅσον ἢ ἀφελήσας τῶ βορείων πόλιν τὰ ἄρα, τοσούτον θάττον δύνανται. διὸ καὶ ὁ Ἀρατὸς φησιν κ. τ. λ. id. ib.

78^a 22. τὸ δ' ἐπίσας δι' αἰτίαν λέγει διχῶς, ἔν μὲν ὅτι διὰ μέσον τινός (πάν ἢ μέσον αἰτίαν τῆς συναγωγῆς τῷ συμπερασμάτος), ἔν δὲ διὰ τῆς τῷ πράγματι αἰτίας τῷ δεικνυμένῳ. κατὰ μὲν ἔν τὸ πρῶτον σημαίνονμενον ἅπας συλλογισμὸς δι' αἰτίαν· καὶ ἢ ἅπας διὰ μέσον τινός· κατὰ δὲ τὸ δεύτερον ἔχ ἅπας ἀλλ' ὁ διὰ τῆς αἰτίας τῷ πράγματι. τοῦτος δὲ μόνος ὃν κυρίως ἀποδεικτικὸν ἐλέγομεν... ἐπειδὴ τὸ τῷ πράγματι αἰτίαν καθ' αὐτὸ δεῖ ὑπάρχειν καὶ προσεχῶς ἐξ ἑν αἰτίαν, ὁ μὲν δι' ἐμμέσων συλλογίζόμενος τὸ ὅτι συλλογίζετο, ὁ δὲ δι' ἀμέσων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὸ διότι. Themist. f. 6 b.

78^a 26. ὁ δεύτερος τρόπος ἔστω ἐξὶ καθ' ὃν διαφέρει τὸ ὅτι τῷ διότι. ἐξὶ δὲ ἔστω τῷ ὅτι καὶ τῶν προτάσεων ἀμέσων ὡς ἑν, ἀντιτρεφόντων δὲ τῷ αἰτίαν καὶ τῷ αἰτιατῷ. ὅταν γνωριμώτερον ἢ τῷ αἰτίαν τὸ αἰτιατὸν καὶ ἐκ τῷ γνωριμωτέρου τις συλλογίζῃ, τότε τῷ ὅτι ποιεῖ συλλογισμὸν καὶ ὁ τῷ διότι· ὡς περὶ ὅταν ἐκ τῷ αἰτίαν τὸ αἰτιατόν, τῷ διότι. Ioh. Phil. f. 37 b.

78^a 35. τὸ δὲ τὰ ἐγγύς ὄντα μὴ γίλβειν ἐκ τῆς ἐπαγωγῆς, φησί, καὶ τῆς αἰτιώσεως εἰληφθῶ· ὁ γὰρ ἢ ἐνταῦθα ὁ διασκευτικὸς ἀλλ' ἀντὶ τῷ καὶ εἰληπῷ. ὡς εἰ ἀργύριον ἐγγύς παραθείς, ἔκ ὅφει γίλβοντα, πόρρω δὲ γίλβοντα θεάσθαι. ὁμοίως δὲ τὸ λυχνιαῖον φῶς πόρρωθεν μὲν ὀρώμενον δοκεῖ γίλβειν καὶ σχεδὸν ἀποσπινθηρίζειν, ἐγγύς δὲ ὑπάρχον ὅθεν τοῦτον ἐμφαίνει. διὰ τὸτο καὶ ὁ ἀπλανεῖς τῶν ἀσέρων γίλβειν δοκῶν, οἱ δὲ πλανώμενοι ἔκεί. καὶ αὐτῶν δὲ τῶν πλανωμένων οἱ πόρρωτέρω μᾶλλον γίλβουσιν· ὁ γὰρ τῆς Ἀφροδίτης, καίτοι μέγιστος ἡμῶν φαινόμενος, ὅμως ὁ γίλβει

διὰ τὸ ἐγγύτατα εἶναι. τῷ δὲ αἰτίαν, ὅτι προῖσαι αἱ ὅφει ἀδινεζέσαι· γίνοντι καὶ διὰ τὸτο μᾶλλον πάχυνται ὑπὸ τῷ φωτὸς τῆς γίλβνότητος ἔχοντι τὴν φαντασίαν, ἐγγυτέρω δὲ ὄντων τῶν λαμπρῶν σωμάτων ἐρωμένεσαι αὐτοῖς προσβάλλουσαι αἱ ὅφει ἥττον πάχυνται ὑπ' αὐτῶν. διὰ τὸτο γὰρ οἱ ἀδινεζέρας ἔχοντες ὅφει καὶ ἐκ τῷ συνεγγύς τὰ λαμπρὰ τῶν σωμάτων γίλβειν νομίζουσιν, ὡς τὸ λυχνιαῖον φῶς ἢ τι τοῦτον· ἂν δὲ ἐπὶ πολὺ ἀδινεῖς ὡς αἱ ὅφει, ὅθεν προσβάλλεται τὸ λυχνιαῖον φῶς δύναντι, πολλῆς προσβαλλούσης τῆς γίλβνότητος. ὡς τὰ ἐγγύς ὄντα ὁ γίλβουσιν. id. ib.

πρὸ τῶν μὲν ἢ διὰ τῷ μὴ γίλβειν τὸ ἐγγύς εἶναι αὐτὸς ἐδοξε 78^a 39. κρυπτο, μέσον μὲν ὄντος ὅρα τῷ μὴ γίλβειν, μείζονος δὲ τῷ ἐγγύς εἶναι. ἐὰν δὲ ἀντιτρεφώμεν, φησί, τῶν τὴν τάξιν, καὶ ἔν μὲν μείζονα τὸ ἐγγύς εἶναι μέσον θῶμεν, τὸν δὲ μέσον τὸ μὴ γίλβειν μείζονα, ποιῶμεν τῷ διότι συλλογισμὸν· κυρίως ἢ ἢ αἰτία ἐν τῷ μέσῳ θεωρεῖ· ὡς οἱ πλανήτες ἐγγύς εἰσι, τὸ δὲ ἐγγύς ὃν ὁ γίλβει, οἱ πλανήτες ἄρα ὁ γίλβουσιν. ἔστω ἔν τῷ διότι ἔξαι συλλογισμὸς· ἐκ ἢ τῷ αἰτίαν τὸ αἰτιατὸν δεικνύει, λέγω δὲ ἐκ τῷ ἐγγύς εἶναι τὸ μὴ γίλβειν. id. ib.

ἕτερον τῶν αὐτῶν παράδειγμα ἐκτίθησι, περὶ ὃ καὶ πρότερον 78^a 11. εἶπομεν ἰκανῶς, ὅτι εἰ μὲν ἐκ τῷ χήματος τὸς φωτισμὸς τῆς σελήνης συλλογισμέθα, τῷ διότι ἔξαι ὁ συλλογισμὸς, ἐκ τῷ αἰτίαν τὸ αἰτιατὸν συνάγων, εἰ δὲ ἐμπαλιν, τῷ ὅτι. id. f. 38.

εἰπὼν περὶ τῶν ἀντιτρεφόντων αἰτίαν καὶ αἰτιατὸν, λέγει καὶ 78^a 13. περὶ τῶν μὴ ἀντιτρεφόντων. ὅταν ἔν, φησί, μὴ ἀντιτρεφῇ ὁ μέσος ὅρος πρὸς τὸν μείζονα, τατέσι τὸ αἰτίαν πρὸς τὸ αἰτιατόν, τῷ δὲ αἰτίαν τὸ αἰτιατὸν γνωριμώτερον ἢ (ἀναίτιον δὲ φησι τὸ αἰτιατόν), ὡς περὶ ἐν τῷ λέγοντι συλλογισμῷ "ἢ γυνὴ τέτοκεν, ἢ τετοκυῖα ἀνδρὶ πεπλησίακε·" γνωριμώτερον ἢ τὸ τετοκέναι· τῷ γὰρ ἢ ἔπει τὸ πεπλησιακέναι, τῷ δὲ πεπλησιακέναι ὁ τῷτο· ἔστω ἔν τῷ ὅτι ἔξαι ὁ συλλογισμὸς, ὁ τῷ διότι, διότι ἐκ τῷ αἰτιατῷ τῷ τετοκέναι τὸ αἰτίαν τὸ πλησιάζει ἀνδρὶ συνήγαγεν, ὡς πάντως ἐπομένῳ τῷ αἰτιατῷ τῷ αἰτίαν· εἰ γὰρ τοι τέτοκεν, ἀνδρὶ πάντως καὶ πεπλησίακε. ἐπὶ τῶν ἔστω ἔν ἐχόντων ἔκ ἔξαι τὸ διότι συλλογισάμεθα διὰ τὸ μὴ πάντως ἔπει τῷ αἰτίαν τὸ ἀποτελέσμα. τῷ δὲ ἑτέρῳ τρόπῳ ἔκ ἐμνήθη, λέγω δὲ τῷ ὅτι τῷ μὲν αἰτίαν ὄντος καὶ τὸ αἰτιατόν ἐξαι, τῷ δὲ αἰτιατῷ ὄντος ὁ πάντως τὸ αἰτίαν... ἀλλ' εἰ τῶν πρὸς τι τὸ αἰτίαν καὶ τὸ αἰτιατόν, πῶς φησὶ αὐτὰ μὴ ἀντιτρεφῶν, καὶ ἐνδοχέμεθα τῷ αἰτίαν ὄντος τὸ αἰτιατὸν μὴ εἶναι;... εἰπὼν ὅτι ὁ τῷ ὅτι καὶ ὁ τῷ διότι συλλογισμὸς κατὰ τὴν αὐτὴν ἐπισημῆν κατὰ δύο τρόπους γίνετο, καθ' ἓνα μὲν ὅτι ὁ μὲν τῷ διότι δι' ἀμέσων μόνως προτάσεων περαίνει, ὁ δὲ τῷ ὅτι καὶ δι' ἀμέσων καὶ δι' ἐμμέσων, καθ' ἕτερον δὲ ὅτι ὁ μὲν τῷ ὅτι ἐκ τῷ αἰτιατῷ τὸ αἰτίαν συλλογίζετο, ὁ δὲ τῷ διότι ἐκ τῷ αἰτίαν τὸ αἰτιατόν, θείς τῷ δευτέρῳ τρόπῳ πλείεα παραδείγματα, τό τε καὶ τὸς ἀσέρας καὶ τὸ κατὰ τὴν σελήνην, τῷ πρότερον παράδειγμα ὅθεν ἔθηκε· διὰ τὸτο ἔν ἐπαναλαμβάνει τὸν περὶ τῷ πρῶτον τρόπῳ λόγον, ἵνα καὶ αὐτὸν διὰ παραδειγμάτων πεισώσῃ. ὅθεν ἢ ὡς ἕτερον τινα τρόπον τῷτον ἐκτι-

θέμενος τῆς ἐν τῇ αὐτῇ ἐπισήμῃ διαφορᾶς τὸ ὅτι καὶ τῷ διότι, ὥτως ἀνέλαβε ταῦτα (ὅδε γὰρ ἐξιν ἑτέρον τινα εὐρεῖν), ἀλλ' ὡς εἶπον, ἵνα καὶ τῷ πρώτῳ παραδείγματι θῇ. τί ἔν ἐστὶ τὸ ἐφ' ὧν τὸ μέσον ἔξω τίθεσθαι; κατ' ἀρχὰς μὲν ὁ Ἀλέξανδρός φησιν ὅτι διὰ τῶν τῶν δευτέρου γῆμα σημαίνει· καὶ τὰ παραδείγματα αὐτῶν τίθησι, τῷ δευτέρῳ ἐστὶ γήματος· διὸ καὶ ὑπονοήσειεν ἂν τις τὸ ἔξω τίθεσθαι τὸν μέσον ὅρον τῷ αὐτῷ σημαίνειν. ἀλλ' ὅτι τῷ αὐτῷ σημαίνει τὸ ἔξω τίθεσθαι τὸν μέσον ὅρον, ἀλλ' ὡς καὶ ὁ αὐτὸς Ἀλέξανδρος προΐων φησιν, ἔξω τίθεσθαι τὸν μέσον ὅρον λέγει ἀντὶ τῷ πορρωτέρῳ τῆς προσεχῆς αἰτίας· τῷτο δὲ ἵνα μὴ τῇ κυρίως 10 τῇ καὶ προσεχῇ αἰτίαν ἔχῃ ὁ μέσος ὅρος, ἀλλ' ἐμμεσι ὥσιν αἱ προτάσεις. τοῦτος γὰρ ἦν ὁ πρῶτος τῆς διαφορᾶς τρόπος τῷ ὅτι πρὸς τὸ διότι· τὸν γὰρ τῷ ὅτι συλλογισμόν μὴ ἀμέσως ἔχειν τὰς προτάσεις ἔλεγεν ἀλλ' ἐμμέσως. δῆλον δὲ τῷτο καὶ ἐξ αὐτῶν ὧν ὁ Ἀριστοτέλης φησὶν· ὅς μ' ἂν τίθησι συλλογισμὸς τὸ μέσον γή- 15 ματος, λέγω δὴ δευτέρῳ, ἐφεξῆς τίθησιν, ἐν οἷς φησὶν “ὁ δὲ συλλογισμὸς γίνεσθαι τῆς τοιαύτης αἰτίας ἐν τῷ δευτέρῳ γήματι” (v. 23), ὡς δὴ μὴδὲν εἰρηκῶς περὶ αὐτῶν. ὅτι δὲ τὸ πόρρω τίθεσθαι τὸν μέσον ὅρον ὅδε ἄλλο αὐτῷ σημαίνει ἢ τὸ ἀφεστηκέναι τῆς προσεχῆς αἰτίας, δῆλον ἐν οἷς πάλιν μετ' ὀλίγον φησὶν “ἐοίκασιν 20 δὲ αἱ τοιαῦται τῶν αἰτιῶν τοῖς καθ' ὑπερβολὴν εἰρημένοις· τῷτο δὲ ἐστὶ τὸ πλέον ἀποστήσαντα τὸν μέσον εἰπεῖν” (v. 28), ταῦτέστι τῆς αἰτίας ἀποστήσαντα. περὶ μὲν ἔν τῷτο τοσῶτον. τίθησι δὲ παραδείγματα τῶν ἐμμέσων προτάσεων τοῦτον. εἰ γὰρ θελήσαιμεν, φησί, δεῖξαι ὅτι ἐκ ἀναπνεῖ ὁ τοῖχος διὰ τὸ μὴ εἶναι αὐτὸν ζῶν, τῷ ζῶντι 25 δηλονότι μέσῳ ὅρῳ ὄντος, τῷ ὅτι ἔξω ὁ συλλογισμὸς· ὁ γὰρ τὴν προσεχῇ αἰτίαν τῷ πράγματι ἔλαβεν· ὁ γὰρ διὰ τῷτο ἐκ ἀναπνεῖ ἐπεὶ μὴ ἐστὶ ζῶν... ὅτι δὲ ἔξω τίθεσθαι λέγει ἐν τῷ δευτέρῳ εἶναι γήματι, δῆλον καὶ ἐξ αὐτῶν τῶντων. καὶ τῶντων γάρ, φησί, μόνον τῷ ὅτι καὶ τῷ διότι ἢ ἀποδείξεις· ὥς γὰρ λέγοι ἂν ὅτι ὁδεποτε ἐν τῷ 30 δευτέρῳ γήματι τῷ διότι συλλογισμὸς γίνεσθαι. τῷτο δὲ ψευδὸς· ἐστὶ γὰρ καὶ ἐν δευτέρῳ γήματι συλλογισμὸς τῷ διότι, οἷον “ἐν τῇ ὑπὸ τὴν ὀρθὴν σφαῖραν οἰκῆσει ὁ κύκλος ὃν κινεῖ ὁ ἥλιος, ἴσον ἔχει τὸ ὑπὲρ γῆν ἡμικύκλιον τῷ ὑπὸ γῆν· ἐν οἷς ἐστὶ μείζων ἢ ἡμέρα καὶ ἐλάττω, ἐκ ἔξιν ἴσον τὸ ὑπὲρ γῆν μέ- 35 ρος τῷ ἡλιακῷ κύκλῳ· τῷ ὑπὸ γῆν· ἐν τῇ ὑπὸ τὴν ὀρθὴν ἄρα σφαῖραν οἰκῆσει ἐκ ἔξιν μείζων ἡμέρα καὶ ἐλάττω.” καὶ ἔξιν ἔστος τῷ διότι συλλογισμὸς· ἢ γὰρ προσεχῆς αἰτία ἐν τῷ μέσῳ ἐστὶν ὅρῳ. id. ib.

78b 23. ταῦτέστιν, ἐν οἷς ὁ μέσος ὅρος ἔξω τίθεσθαι, καὶ γίνεσθαι τὸ συμπέ- 40 ρασμα ἀποφατικόν· δῆλον γὰρ ὅτι ἐὰν καταφατικὸν ᾖ, ἐν τῷ πρώτῳ δείκνυσι γήματι, ἐὰν δὲ ἀποφατικόν, ἐν τῷ δευτέρῳ γήματι, ὡς περὶ ἐπὶ τῶν προκειμένων... ζητητέον δὲ τὴν αἰτίαν, διὰ τί μὴ καὶ ἐπὶ τῷ προκειμένῳ γίνεσθαι ἐν πρώτῳ γήματι συλλογισμὸς· καὶ γὰρ δυνατὸν καὶ ἐπὶ τῷ πρώτῳ γήματος ἀποφατικόν 45 συνάγεσθαι συμπέρασμα, ὡς ὅταν εἴπω “πᾶς ἄνθρωπος ζῶν, ὅδε ζῶν λίθος, ὅδε ἄρα ἄνθρωπος λίθος.” διὰ τί ἔν μὴ καὶ ἐπὶ τῷ προκειμένῳ; id. f. 38 b.

ὁ μὲν φιλόσοφος τὸ “τοῖς καθ' ὑπερβολὴν εἰρημένοις” φησὶν 78b εἰρημένῳ τῷ Ἀριστοτέλει ἀντὶ τῷ τοῖς πολὺ διεστηκόσι, καὶ τότε ἐξη- 23. γητικὸν εἶναι τὸ ἐπιφερόμενον τὸ ἀποστήσαντα τὸν μέσον ὅρον τῆς προσεχῆς αἰτίας εἰπεῖν, ταῦτέστι μὴ προσεχῇ αἰτίαν εἶναι τὸν μέσον ὅρον ἀλλὰ πορρωτέρῳ. καὶ τῷτο δὲ μοι δοκεῖ ἢ λέξις σημαίνειν· αὐτὸ γὰρ τῷτο τῷ περὶ τῶν λόγων ἀρχόμενος εἴρηκε, τὸ ἐφ' ὧν δὲ τὸ μέσον ἔξω τίθεσθαι, ταῦτέστι πόρρω τῆς προσεχῆς αἰτίας τὴν θέσιν ἔχει. ἐν ἔν τῷ λέγειν “εἴκοι τὰ πόρρω αἰτία τοῖς πόρρωθεν αἰτίαις” πολὺ τὸ ἀνακόλυνθον φαίνεται. ἀλλὰ περὶ τῶν καὶ ὁ Θεμιστίους φησὶ, 78b τὸ “τοῖς καθ' ὑπερβολὴν εἰρημένοις” ἴσον ἐστὶ τῷ εἰπεῖν τοῖς ἐκ τῷ περιόντος ἦγεν ἐκ περιουσίας λαμβανόμενοις. ἦρκει γὰρ πρὸς τὸ δεῖξαι μὴ ἀναπνεῖν τὸν τοῖχον τὸ εἰπεῖν ὅτι πνεύμονα ἐκ ἔχει· τὸ δὲ διὰ τῷ μὴ εἶναι ζῶν πρὸς ὑπερβολὴν καὶ ἐκ περιουσίας εἴληπθαι. ὁμοίως τὸ μὲν τὰ νότια θάττον δύνειν διὰ τὸ ἐλάττωνα ἔχειν τὴν ὑπὲρ γῆς περιφέρειαν ἰκανὸν εἰς ἀπόδειξιν· τὸ δὲ διὰ τὸ πορρω- 78b τέρω εἶναι τῷ βορείῳ πόλῳ ἐκ τῷ μᾶλλον ἦγεν ἐκ περιουσίας ἐστίν. εἴτα καὶ ἐξηγητὸς τί ἐστὶ τὸ καθ' ὑπερβολὴν, ἐπήγαγε “τὸ πλέον ἀποστήσαντα τὸν μέσον ὅρον,” ταῦτέστι πορρωτέρῳ τῆς κυρίως αἰτίας· τῷ γὰρ ὥτως εἰπεῖν τὸν λόγον δείκνυσι ἢ τῷ λόγῳ ὑπερβολῇ. εἰ γὰρ διὰ τὸν μέσον ὅρον ὁ συλλογισμὸς, καὶ ἔστος ἐστὶν αἰτίας τῷ συμπέρασματος, ὁ ἐκ τοιαύτων ὅρων δείκνυς ἐκ τῷ περιόντος δεί- 78b κνυσιν· εἰ γὰρ συνῆκῃ τὸ συμπέρασμα διὰ μέσου πόρρω ἀφεστηκός τῆς αἰτίας, πολλῶν μᾶλλον διὰ τῆς αἰτίας αὐτῆς· δευτέρῳ δὲ τὴν τοιαύτην, φησὶν, αἰτίαν καὶ Ἀναχάρσις ὁ Σκύθης ἀποδεδῶκε τῷ μὴ εἶναι ἐν Σκύθαις αὐλητρίδας. ἐρωτηθεὶς γὰρ εἰ ἐκ εἰσὶν ἐν Σκύθαις αὐλητρίδες, ἀπεκρίθη “ὅδαμῶς, ἐπεὶ ὁδε ἄμπελοι.” πόρρω γὰρ καὶ ἔστος ἀποδεδῶκε τὸ αἰτίον τῷ μὴ εἶναι ἐν Σκύθαις αὐλητρίδας· προσεχὲς μὲν γὰρ αἰτίον ἦν τῷ μὴ εἶναι αὐλητρίδας τὸ μὴ μεθύσκεσθαι, τῷ δὲ μὴ μεθύσκεσθαι τὸ μὴ εἶναι ἀμπελὺς. 78b φέρεσθαι δὲ τῷτο ἐν τοῖς ἀρχαίοις ἀπομνημονεύμασιν. id. f. 39.

τὸ ζῶν ἔν πόρρωθεν εἴληπθαι αἰτίον ἔξω πάλιν καὶ ἐκ ἀμέσως κατηγορημένον τῷ ἀναπνεῖν ἀλλὰ διὰ μέσου τῷ πνεύμονα ἔχειν· τὸ δὲ μὴ εἶναι ζῶν ὑπερβολῇ. τοιαύτην αἰτίαν καὶ Ἀναχάρσις ἀπέδωκε τῷ μὴ εἶναι παρὰ Σκύθαις αὐλητρίδας τῷ μὴ εἶναι ἀμ- 78b πέλῳ. Themist. f. 6 b.

τῷ διαφέρειν τὸ ὅτι καὶ τὸ διότι ἐν τῇ αὐτῇ ἐπισήμῃ ἐνταῦθα 78b τὸν λόγον ἀπέδωκε διὰ τῷ εἰπεῖν “ἄλλον δὲ τρόπον διαφέρει τὸ 34. διότι τῷ ὅτι, τὸ δὲ ἄλλης ἐπισήμης ἐκότερον θεωρεῖν” (*). ὅσαι ἔν, φησί, τῶν ἐπισημῶν ὑπάλλῃλοι εἰσὶν, ὥτως ἔχουσιν· καὶ οἱ μὲν τῆς κατωτέρω ἐπισήμης συλλογισμοὶ τῷ ὅτι εἰσὶν, οἱ δὲ τῆς ἀνω- 78b τέρω τῷ διότι. ἔξω δὲ καὶ ἐπὶ παραδείγματός. οἷον λέγει ὁ ὀπτι- 78b κὸς διὰ τί τὰ μὲν πόρρωθεν ὀρώμενα ἐλάττωνα φαίνεσθαι, τὰ δὲ ἐγγύθεν μείζω, καὶ ἀποδίδωσι τῷτο τὴν αἰτίαν λέγων ὅτι τὰ ὑπὸ μείζονος γωνίας ὀρώμενα μείζονα φαίνεσθαι, τὰ δὲ ἐγγύθεν ὀρώ- 78b μενα τὰ αὐτὰ ὄντα ὑπὸ μείζονος γωνίας ὀρᾶσθαι ἢ ὅτε πόρρωθεν

(*) ὅτι τὸ ὅτι διαφέρει καὶ τὸ διότι ἐπίσταςαι πρῶτον μὲν ἐν τῇ αὐτῇ ἐπισήμῃ, ἐνταῦθα τὴν ἀπόδοσιν ἐποιήσατο εἰπὼν “ἄλλον.” cod. 1917.

ἦν... ἃ δὲ ἡμῖν εἰς τὸ προκείμενον θεωρήματα ἡπόρητο, τὸ ὀπτικόν φησιν, ἐν μὲν τοῖς συμμίκτοις ἀπογεγραπτοῖς θεωρήμασιν, ὧν νῦν περιττὸν μνησθῆναι διὰ τὸ μὴ τῷ προκειμένῳ ἔξω ποιῆσαι τὸν λόγον. Ioh. Phil. f. 39.

78^b 37. φαινόμενα λέγει τὴν παρατήρησιν τῶν φαινομένων τὴν ὑπὸ τῶν ναυτῶν γινομένην, οἷον ὅτι τῇδε τῇ ἡμέρᾳ τότε τὸ ἄστρον ἐπιτέλλει, καὶ περὶ τῶν ἄλλων πάντων ἅπερ ἐκ παρατήρησεως ἴσταν. ἀλλ' ἡ μὲν τῶν ναυτῶν παρατήρησις τὸ ὅτι μόνον οἶδε περὶ ὧν οἶδεν, ἡ δὲ ἀστρονομία καὶ τὰς αἰτίας τούτων παραδίδωσι. id. f. 39 b.

78^b 39. καλῶς εἶπε τὸ "χεδόν." εἰ γὰρ πάντῃ συνωνυμοὶ εἰσιν. ἀλλ' 10 εἰ δὲ πάλιν ὁμώνυμοι· εἰ γὰρ ἦσαν ὁμώνυμοι, εἴδεν ἂν εἶχον κοινὸν πρὸς τὰ πράγματα, νῦν δὲ περὶ τὰ αὐτὰ καταγινώσκουσι. εἰ δὲ καὶ ὀλοχερέσερον τις ἀποδοίῃ τούτων τὴν λόγους, κοινὸς ὅψετο τούτους· οἷον εἰ τις εἴποι ἀστρολογίαν εἶναι γνῶσιν τῶν γινομένων κατ' ἕραν, κοινὸν ἀποδώσει ὅρον τῆς τε ναυτικῆς καὶ ἀστρολογίας καὶ μαθη- 15 ματικῆς. id. ib.

79^a 1. ἡ μὲν τῶν Πυθαγορείων μουσικὴ λόγῳ τὴν ἀρμονίαν διακρίνει, ἐκ αἰσθῆσει, ἡ μέντοι δημώδης μουσικὴ αἰσθῆσει μόνῃ τὴν ἀνάρμω- 20 σον καὶ τὴν ἡρμωσμένην κρίνει. διόπερ αὕτη μὲν τὸ ὅτι μόνον οἶδεν, οἷον ὅτι σύμφωνος ἡ ἀρμονία, ἡ δὲ μαθηματικὴ καὶ τὸν λόγον διὰ τὴν σύμφωνον· διὸ καὶ καλῶς τις αὐτὴν ἐπισκώπτων φησὶν ὅτι ὥτα τῷ νῦν προηγῆσαντο. id. ib.

79^a 6. ἐπειδὴ εἶπε τὸ ὅτι τῶν αἰσθητικῶν εἶναι, τὸ δὲ διότι τῶν μα- 30 θηματικῶν, αἰσθητικὰς καλῶν ἀρμονικῇ τὴν καὶ τὴν ἀκοὴν καὶ ἀστρολογίαν τὴν καὶ τὴν ναυτικὴν, ἐνταῦθα βύλετο εἰπεῖν τίνες εἰσὶν αἱ μαθηματικά, καὶ ὅτι ὅσαι τῶν ἐπιστημῶν ἄλλο μὲν τι εἰσὶ κατ' ἑστίαν, καὶ κέχρηται μέντοι ἐκείνῳ ἀλλὰ μόνον τὸ εἶδος ἀποσπῶσι τῆς ὕλης αὐτῆς, μαθηματικὰ λέγοντο. id. ib.

ἐγὼ γὰρ διὰ τὴν σύμφωνον ἡ ὑπάτη πρὸς τὴν μέσην ἐστίν, ἐκ τῶν μαθημάτων ἐπιστῆμαι, αἰσθάνεσθαι δὲ τῆς συμφωνίας καὶ 30 οὕτως τέ εἰμι διὰ τὴν περὶ τούτων ἀγυμνασίαν. Themist. f. 7.

79^a 10. ὁ μὲν Ἀλέξανδρος φησιν ὅτι ἡ ἐπισκεπτομένη τὸ περὶ τῆς ἱρι- 35 δος θεωρήματα ὅπως ἔχει πρὸς τὴν ὀπτικὴν ὡς ἔχει ἡ ὀπτικὴ πρὸς τὴν γεωμετρίαν· ὥσπερ γὰρ ἡ γεωμετρία μόνους κέχρηται τοῖς εἰδε- σιν ἄνευ τῶν ὑποκειμένων, ὁ μέντοι ὀπτικὸς τὴν ἐν τῷ ἀέρι εὐθείαν παραλαμβάνει, ἥτις ὑποκείμενον ἔχει τὰς ὀψεις φυσικῶν ὅσα σώματα, καὶ λαμβάνει μὲν ἡ ὀπτικὴ μόνον τὸ ὅτι, ἡ δὲ γεωμετρία καὶ τὸ διότι δαίκνυσιν, ὅπως ἔχει καὶ ἡ τὸ θεωρήματα τῆς ἱριδος ἐξετά- 40 ζουσα πρὸς αὐτὴν τὴν ὀπτικὴν. ταῦτα μὲν ὁ Ἀλέξανδρος, ὁ δὲ Πρόκλος ἔλεγε τὴν κατοπτρικὴν ὁλῶν τὴν Ἀριστοτέλην· κατοπ- 40 τρικὴς γὰρ τὸ περὶ τῆς ἱριδος θεωρήματα. ἡ γὰρ κατοπτρικὴ περὶ ἀνακλάσεων ποιεῖ τὴν λόγους, ὁ δὲ ὀπτικὸς περὶ τῶν κατὰ ὄψεις συμβαινόντων ἐπισκοπεῖ. καὶ κέχρηται τοῖς τῷ ὀπτικῷ ὁ κατοπτρι- 45 κός· ὁ μὲν γὰρ ἀπλῶς λαμβάνει τὰ συμβαινόντα περὶ τὴν ἱρίν, ὅτι τρίχρους, ὅτι καὶ πλείονες δύο, ὅτι εὐδότες μέζων ἡμικυκλίου γί- 45 νετο, καὶ τὰ ὅμοια, ἅπερ καὶ φυσικὸς δύναντο εἰδέναι· διότι δὲ ταῦτα γίνετο, ὁ ὀπτικὸς ἐπιστάτο. διὸ καὶ ὁ κατοπτρικὸς ὅπως ἔχει πρὸς τὸν ὀπτικὸν ὡς ὁ ὀπτικὸς πρὸς τὸν γεωμέτρην. ὅτι δὲ, φησὶν ὁ

Πρόκλος, τὴν κατοπτρικὴν ἐν τούτοις σημαίνει ὁ Ἀριστοτέλης, βε- 5 βαιῶν ἐξ ὧν αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης ἐπιφέρει "τὸ μὲν γὰρ ὅτι φυσικῶς εἰδέναι, τὸ δὲ διότι ὀπτικῶς, ἡ ἀπλῶς ἡ τῷ καὶ τὸ μαθήματα." διὰ γὰρ τούτων αἰνιττοῦτο ἂν τὴν κατοπτρικὴν· ὁ γὰρ κατοπτρικὸς καὶ ἀπλῶς ὀπτικός, ἀλλὰ καὶ τῆς ἱριδος μαθήματα, τὸ δὲ τῆς ἱριδος μαθήματα παρὰ τὴν τῶν ὀψεων ἀνάκλασιν διδάσκει ἂν συμβαίνει. Ioh. Phil. f. 40.

τούτω δὲ τὴν αἰτίαν ὁ γεωμέτρης λέγει, ὅτι ὁ κύκλος πάντων 79^a τῶν ἰσοπεριμέτρων σχημάτων πολυχωρητότερός ἐστιν· καὶ αἰεὶ γὰρ 13. τῶν ἰσοπεριμέτρων τὰ πολυγωνιώτερα πολυχωρητότερα, καὶ ἐπεὶ ὁ κύκλος τέλος ἐστὶ τῶν πολυγωνίων, διὰ τούτο πάντων τῶν σχη- 14. μάτων ἐστὶ πολυχωρητότατος. διὸ καὶ τὸ περιφερὲς ἕλκος πλείονος δέετο καιρῷ, ὡς χρονιώτερας ἐν αὐτῷ τῆς ἀναπληρώσεως καὶ τῆς συνελώσεως γνωμένης. δοκεῖ μὲν ἔν αὕτῃ ἡ αἰτία μὴ ὑγιῶς 15 εἰρηῶς. id. ib.

πρόκειτο διὰ τούτων δεῖξαι ὅτι οἰκείον ἐστὶ μάλιστα τοῖς ἐπιστῇ- 79^a 17. μονικοῖς συλλογισμοῖς τὸ πρῶτον σχῆμα, καὶ τούτο πολλαχόθεν δει- κνυσι. καὶ πρῶτον ἐκ τῷ πάσας τὰς ἐπιστῆμας ὅσαι εἰσὶ τῷ διότι, τούτω μάλιστα τῷ σχήματι τὰ οἰκεία θεωρήματα συλλογίζεσθαι, 20 σπανιάκις δὲ διὰ τῷ δευτέρῳ σχήματος. id. ib.

τούτῃ τὴν τῶν ὀρισμῶν, εἴγε οἱ ὀρίσμοι κατηγοριοὶ τέ εἰσι 79^a 24. καὶ καθόλου· εἴδεις γὰρ λέγει ὅτι πᾶς ὀρίσμος ἀνθρώπος, ὀρίζομενος τὸν ἀνθρώπον, ἀλλὰ καθόλου, πᾶς ἀνθρώπος ζῶν λογικὸν δύνει. id. f. 40 b.

τούτῃ τὸ μὲν πρῶτον, τῶν προτάσεων μὴ ὅσων ἀμέσων, 79^a 29. αὐταρκεῖς αὐτὸ ἑαυτῷ αἰεὶ μεταξὺ ἐπεντιθέναι μέσας, ὥς ἂν εἰς τὰς ἀμέσους φθάσωμεν προτάσεις. καὶ γὰρ ἀποφατικὴν θελήσω- 30 μεν δεῖξαι καὶ δεησώμεθα τῷ δευτέρῳ σχήματος, ἡ αὐτόθεν ἡ δι' ἀντιστροφῶν δειχθήσετο ἡ ἀποφατικὴ. id. ib.

ἐπειδὴ εἶπεν ὅτι τὸ μὲν πρῶτον σχῆμα καὶ δεῖτο τῶν ἄλλων, ἐκεῖνα 79^a 33. δὲ διὰ τῷ πρῶτῳ σχήματος καταπυκνῶν καὶ αὐξάνει, ὥς ἂν εἰς τὰς ἀμέσους ἔλθῃ προτάσεις, ἐπεντιθεμένων αἰεὶ μέσων ὅρων δι' ὧν αἱ προτάσεις δαίκνυντο, βύλετο δεῖξαι νῦν διὰ τούτων ὅτι αἱ ἀμεσοὶ προτάσεις καὶ μόνον καταφατικά εἰσιν ἀλλὰ καὶ ἀποφατικά· ἐστὶ γὰρ 35 καὶ ἀμέσως ἄλλο ἄλλαν ἀποφῆσαι. καὶ παραδίδωσιν ἡμῖν κανόνα ἐν τούτοις, πῶς δεῖ γινώσκειν τὴν ἀμέσως ἀποφασκομένην ἀλλήλων ὅρων· καὶ γὰρ εὐχερὲς τούτο συνιδεῖν... ἀμέσως προτάσεις ταύτας λέγομεν, ὧν μὴ ἐνδέχεται μεταξὺ παρεμπεσεῖν τινὰ ὅρον καὶ παῖ- 40 σαι συλλογισμόν. ἐάν δὲ ὅποτεροσὲν τῶν ὅρων ἔχη τινὰ τὸν αὐτὸν κατηγορούμενον, ὅτος δύναντο μεταξὺ παρενθεῖσθαι ποιῆσαι συλ- λογισμόν, κατηγορούμενον μὲν τῷ ἑτέρῳ, τῷ δὲ λοιπῷ ἀποφασκόμε- 45 νον, ἡ γὰρ ἔχων τὸν λοιπὸν ἀποφασκόμενον, ἵνα διὰ μὲν τῷ προτέρῳ τὸ δευτέρον ποιῆται σχῆμα, διὰ δὲ τῷ δευτέρῳ τὸ πρῶτον. ὥς ἐκ μόνως ἀμεσοὶ ἀποφάσεις αὐτῶν ἂν εἴεν αἱ ἀμφοτέρως ἔχουσαι τὴν ὅρων ἐκ γενικωτάτων γενῶν· ὡς εἴγε ἡ θάτερος αὐτῶν ἡ καὶ ἀμφοτέρω τῶν 50 ὑπαλλήλων εἴεν, καὶ ἔστιν ἡ τοιαύτη ἀπόφασις ἀμεσος. id. f. 41.

ὅτι τὸ "ἀτόμω" τὸ αὐτὸ σημαίνει τῷ ἀμέσως, σαφῶς ἐδόξεν 79^a 34. λωσε· καλῶς δὲ τὸ ἀμέσως ἀτόμω εἶπε, διότι μὴ ἐνδέχεται 34.

τάς ἀμέσους προτάσεις τμηθείσας τῇ ἐπενθέσει τῷ μέσῳ ὅρῳ τὴν μίαν πρότασιν δύο ποιῆσαι. id. ib.

79^a τὸ μὲν β' ὑποκείμενον ὅρον λαμβάνει, τὸ δὲ α' ἀποφασκόμενον
36 τὸ β'. καὶ φησὶν, ὅταν ἡ θάτερος αὐτῶν ἐν τινι καθολικωτέρῳ, τῷ
τῷ τῷ ὅταν ἔχη τι ἑαυτῷ κατηγορούμενον, ἢ καὶ ἀμφοτέρω, ἢ καὶ
ἔσιν ἢ τοιαύτη ἀπόφασις ἀμεσος· ὃ γὰρ πρῶτως ἀποφάσκει τὸ
β' τὸ α', ἀλλὰ διὰ μέσῳ ἄλλῃ. id. ib.

79^a εἰληφθῶσαν δὲ καὶ ὅροι, ἐπὶ μὲν τῷ α', εἰ τύχοι, τὸ συνεχές, ἐπὶ
38 δὲ τῷ β' ἢ ὑσία, ἐπὶ δὲ τῷ γ' τὸ ποσόν. εἰ ὅν τὸ ποσόν παντὶ μὲν
συνεχεῖ ὑδεμιά δὲ ὑσία, ὑδὲ τὸ συνεχές ὑδεμιά ὑσία ὑπάρξει, 10
τῷ τῷ, ὑδεμιά ὑσία συνεχὲς ἔσιν, ἐπειδὴ μὴδὲ ποσόν. ἰδὲ ὅν
τῷ ἑτέρῳ ὅρος (τῷ τῷ τῷ ὑσίας) ἀμέσως ὄντος, τῷ δὲ λοιπῷ μὴ
ἀμέσως, ὃ γέγονον ἀμεσος ἢ ἀπόφασις. id. ib.

79^b λαμβάνει νῦν ἀντίστροφον τὸ μὲν ὑποκείμενον ἐν ἄλλῳ, τὸ δὲ
1. κατηγορούμενον ἑκείνῳ. καὶ ἔστω τὸ μὲν α' ὑσία, τὸ δὲ β' συνεχές, τὸ
δὲ δ' ποσόν. παντὶ μὲν ὅν συνεχεῖ τὸ ποσόν ὑπαρχέτω, ποσῷ δὲ
ὑδενὶ ὑσία, ὥστε ὑδὲ συνεχεῖ ὑδενὶ ὑσία. ἔκ ἄρα ἀμεσος ἢ πρό-
τασις ἢ λέγεται "ὑδὲν συνεχὲς ὑσία." id. f. 41 b.

79^b ὅσον ἔστω τὸ α' σῶμα, τὸ δὲ β' συνεχές. ἔσιν ὅν δῆλον ὅτι
4. τὸ μὲν α' ἐν ὅλῳ τινὶ τῷ ὑσίᾳ ἐστὶ, τὸ δὲ β' ἐν τῷ ποσῷ. ἔκ ἀμέσως 20
ὅν ἀποφανθήσετ' τὸ α' τῷ β', τῷ τῷ ὅτι τὸ σῶμα κατ' ὑδενός
συνεχὲς. γίνοντ' δὲ δύο συλλογισμοὶ οἱ προειρημένοι. id. ib.

79^b εἰπὼν ὅτι ἐγχωρεῖ τὸ μὲν α' εἶναι ἐν τινὶ ὅλῳ, τὸ δὲ β' μὴ εἶναι
5. ἐν τῷ τῷ, νῦν τῷ τῷ δεῖξαι βέλει. συσχοίχαν ὅν καλεῖ τὴν ἀφ'
ἐκάστου γένους καταγομένην σειράν, ὅσον ὑσίαν, σῶμα, ἐμψυχον, 25
ζῶον, λογικόν. καὶ πάλιν ἐπαλλάττουσα μὲν πρὸς αὐτὴν συζυγία,
τῷ τῷ καὶ τὸ μὲν διαφέρουσα καὶ τὸ δὲ κοινωῦσα, ὑσία, σῶμα,
ἄψυχον, βαρύν. αὐτῷ γὰρ κοινὰ ἔχουσι γένη τὴν τε ὑσίαν καὶ τὸ
σῶμα. ἄλλῃ δὲ τις συσχοίχα μὴ ἐπαλλάττουσα πρὸς τὴν πρῶ-
την, τῷ τῷ μὴ κοινωῦσα, ἔστω ποσόν, συνεχές, διωρισμένον, 30
ἀριθμός. δῆλον ὅν, φησὶν, ἐκ τῶν μὴ ἐπαλλάττουσῶν ὅτι ἐνδέχετ'
τὸν ἕνα ὅρον ἐν τινὶ εἶναι, τὸν δὲ ἕτερον μὴ εἶναι ἐν τῷ τῷ. id. ib.

79^b τῷ τῷ, ἐγχωρεῖ τὸ α' μὴ εἶναι ἐν τῷ τῷ ἐν ᾧ καὶ τὸ β'.
11. id. ib.

79^b τῷ τῷ, ἐὰν μὴ τὸ α' μὴδὲ τὸ β' ἐν τινὶ καθολικωτέρῳ ὑπάρχει, 35
12. ἀλλ' ὥσιν αὐτὰ καθολικώτερα, ἀποφάσκει τὸ δὲ ἕτερον τῷ ἑτέρῳ,
ἀνάγκη ἀμέσως ἀποφάσκει. id. ib.

79^b ἐὰν δὲ τεθέντος μέσῳ ὅρῳ δευτέρον γένητ' ἡ χῆμα, δύνατ' ὃ
13. μέσος ἑκατέρῳ τῶν ἄκρων ἀποφάσκει. τῷ τῷ δὲ αἴτιον τὸ ἐν
δευτέρῳ χῆματι ἀδιάφορον εἶναι ἐν ὅποιᾳδήποτε προτάσει ἢ ἀπό- 40
φασιν ἢ. id. f. 42.

79^b προσήκον ἐσιν ἐπιστήμονι μὴ μόνον ὅσα εἰς τὴν διδασκαλίαν
23. ἀνήκει τῆς ἐπιστήμης παραδιδόναι, ἀλλὰ καὶ τὴν παρεπομένην τῇ
ἐπιστήμῃ ἀπάτην ἐκτίθεσθαι. ὣτως ὅν καὶ ὁ Ἀριστοτέλης εἰπὼν τί
ποτέ ἐσιν ἐπιστήμη καὶ ἐκ τίνων, τίς τε ἡ διαφορὰ τῷ διότι συλλο- 45
γισμῷ πρὸς τὸν τῷ ὅτι, καὶ ὅτι ὡς περ εἰσὶν ἀμεσοὶ καταφάσεις,
ὣτως εἰσὶ καὶ ἀποφάσεις ἀμεσοί, ἐπειδὴ πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῆς
ἀπάτης συνεβάλλετο αὐτῷ ὃ περὶ τῶν ἀμέσων ἀποφάσεων λό-

γος, νῦν προτίθετ' διδάξαι καὶ πόσους τρόπους γίνετ' ἐν ταῖς ἐπιστή-
μας ἢ ἀπάτη. ἵνα δὲ εὖ καὶ πόσους τρόπους γίνετ' ἐν ταῖς ἐπι-
στήμας ἢ ἀπάτη, κέχηρτ' διαίρει τοιαύτη, καὶ φησὶν ἢ ἀγνοία
ἢ καὶ ἀπόφασιν ἐσιν ἢ καὶ διάθεσιν. ἀλλὰ περὶ μὲν τῆς καὶ ἀπό-
φασιν ἀγνοίας ὑδὲ μνησθῆναι ἐν τοῖς τοιαύτοις ποιείτ', ἐπειδὴ μὴδὲ
ὅλως ὑποδύετ' ἐπιστήμην. id. ib.

λέγει δὲ καὶ διάθεσιν ἀγνοία, ὅτι διακείται πῶς ἡδὲ κατ'
αὐτήν· οἷον γὰρ εἰδέναι τις ὃ ἔκ ἐπίστατ'. ταύτην τοίνυν συμβαί-
νει τὴν ἀγνοίαν γίνεσθαι μὲν καὶ περὶ τὰ ἀμέσως ὑπάρχοντα ἢ μὴ
ὑπάρχοντα, γίνεσθαι δὲ καὶ περὶ τὰ διὰ τῶν μέσων, διχῶς δὲ περὶ
ἀμφοτέρω· ἢ γὰρ ἄνευ συλλογισμῷ καθ' ἀπλὴν ἔννοιαν ἢ διὰ συλ-
λογισμῷ. Themist. f. 7 b.

εἰπὼν ὅτι ἢ μὴ καὶ ἀπόφασιν ἀγνοία ἀλλ' ἢ καὶ διάθεσιν μόνη 79^b
ἔσιν ἢ διὰ συλλογισμῷ γινόμενη ἀπάτη, καὶ ὀφείλων ἐπαγαγεῖν 25.
ὅτι ἐστὶ καὶ ἢ ἄνευ συλλογισμῷ (τῷ τῷ ἢ ἢ ἀκόλουθον), ὅμως ἐπα-
ναλαμβάνει τὸν λόγον καὶ φησὶν "αὕτη δέ," τῷ τῷ ἢ καὶ διάθεσιν
γινόμενη· ταύτην γὰρ διαίρει εἰς τε τὴν διὰ συλλογισμῷ καὶ εἰς τὴν
ἄνευ συλλογισμῷ. τὸ δὲ "ἐν μὲν πρῶτως ὑπάρχουσιν ἢ μὴ
ὑπάρχουσι," τῷ τῷ ἐν ταῖς ἀμέσως προτάσεσιν ἢ ἀποφάσεσιν
(τῷ τῷ ἢ κατηγορηματικῇ ἢ ἀποφατικῇ· ἐν ἐκάστῃ γὰρ τῷ τῷ ἐστὶ καὶ
ἄνευ συλλογισμῷ τὴν ἐναντίαν ἀπάτην δοξάζει καὶ κατ' συλλο-
γισμῷ διχῶς εἶπε συμβαίνειν. ἵσως δὲ καὶ βεβληθείς ἐξ ἀρχῆς τῆς
μὲν συλλογισμῷ ἀπάτης τὴν διαίρειν εὐθύς ποιήσας πρὶν μνη-
σθῆναι τῷ ἄνευ συλλογισμῷ, εἶπε τὸ "ἐστὶ μὲν ἢ διὰ συλλογισμῷ
γινόμενη ἀπάτη." εἴτα πάλιν καλὸν νομίσας πρότερον εἰπεῖν πο-
σαχῶς ἢ καὶ διάθεσιν γίνετ' ἀπάτη, ἐπανάλαβε τὸν λόγον καὶ εἶπεν
"αὕτη δ' ἐν μὲν τοῖς πρῶτως ὑπάρχουσι" καὶ τὰ ἐξῆς. Ioh. Phil.
f. 42 b.

ἐὰν ἀμεσος ἢ ἢ ἀπλὴ ἀπόφασις, ἐὰν διὰ συλλογισμῷ γί- 79^b
νητ' ἢ ἀντικειμένη ταύτη καταφάσις, λήψεται μέσον τινὰ ὅρον, 29.
ὅσον τὸ γ', καὶ συλλογεῖτ' ἢ πατημένως διὰ μέσῳ τῷ γ', ὅτι τὸ α'
παντὶ τῷ β' ὑπάρχει. ποσαχῶς δὲ γίνετ' παραλογισμὸς ἐν
τῷ τῷ, ἐφεξῆς ἐπάγει. id. f. 43.

ἐπειδὴ εἶπεν ὅτι ἐνδέχετ' ἀμφοτέρως τὰς προτάσεις εἶναι 79^b
ψευδεῖς, πῶς ἐνδέχετ' τῷ τῷ, διὰ τῷ τῷ προσβῆσιν. ὅταν, φησὶν, 35.
ὣτως ἔχη τὸ μέσον ὥστε τὸν μέσον ὅρον μῆτε ὑπὸ τὸν μέζονα εἶναι
ὅρον μῆτε τῷ ἐλάττονος κατηγορεῖσθαι. τοιαῦτος δὲ ἐστὶν ὅταν ἀλ-
λότριος ἢ ἑκατέρω. id. ib.

ὅτι δὲ τὴν μέζονα πρότασιν τὴν α' γ' ἐγχωρεῖ ἀληθῆ εἶναι, 80^a
διὰ τῷ τῷ πρὸς τῷ. ἐνδέχετ' γὰρ, φησὶ, τὸ α' καὶ τῷ β' καὶ τῷ γ' ὑπάρ- 2.
χειν ἀτόμως. ἐνταῦθα δὲ πῶς φησὶν ὑπάρχειν ἀμέσως τὸ α' καὶ
τῷ γ' καὶ τῷ β', πολλὰ ζητήσας τῷ Ἀλεξανδρῷ γέγονε· καὶ μὲν
τὰ πολλὰ λέγει τὴν ἀληθῆ τῷ ῥητῷ διάνοιαν, ὅτι "ὑπάρχειν" ἐν-
ταῦθα λέγει ὃ τὸ καταφάσκει ἀλλ' ἀπλῶς τὸ κατηγορεῖσθαι,
εἴτε καταφατικῶς εἴτε ἀποφατικῶς. ἐνδέχετ' ὅν, φησὶ, τὸ α'
ἀμέσως καὶ τῷ β' καὶ τῷ γ' κατηγορεῖσθαι, ἀλλὰ τῷ μὲν γ' καταφα-
τικῶς, τῷ δὲ β' ἀποφατικῶς. εἰ γὰρ εἴη τὸ γ' εὐθύς ὑπὸ τὸ α' καὶ
μὴ μὲν πλείονα, ὅσον τῷ α' ὄντος ὑσία, εἰ τὸ γ' εἴη τὸ εὐθύς ὑπὸ

τὴν ὕσταν, οἷον τὸ σῶμα, τῆς ταύτης ἀμέσως ἡ ὕστα κατηγο-
ρηθῆσθαι, τὰ δὲ β', τυχέτι τὸ ποιῆσαι ἀμέσως ἀποφανθῆσθαι. εἰ δὲ
ἀμέσως ἐνδέχεται τὸ γ' κατηγορεῖσθαι, ἐνδέχεται ἄρα ἀληθῆ εἶναι τὴν
μείζονα πρότασιν, λέγω δὲ τὴν α' γ'. id. ib.

80^a 4. εἰ πρὸς τὸ προσεχῶς εἰρημένον τὸτο τὸ ὅταν ᾗ πρῶτως τὸ 5
αὐτὸ κατηγορηθῇ πλειόνων, ἀλλὰ πρὸς τὸ πρὸ αὐτῶ τὸ ἄλλα καὶ
τὴν ἐτέραν ἐνδέχεται ἀληθῆ λαμβάνειν, εἰ μέντοι ὁποτέραν ἔτυχεν,
ἀλλὰ τὴν α' γ' (p. 79 b 40). εἴτα ἐφεξῆς "διαφέρει δὲ ὅθεν,
ὅδ' εἰ μὴ ἀτόμως ὑπάρχει," τυχέτι πρὸς τὸ γενέσθαι τὴν μείζονα
πρότασιν ἀληθῆ, τὴν α' γ', ὅθεν διαφέρει εἴτε ἀμέσως καταφα- 10
σκειτο τὸ α' τῷ γ', τυχέτι δὲ μείζων ὅρος τῷ μέσῳ, εἴτε μὴ ἀμέ-
σως ἀλλὰ διὰ πλειόνων, τυχέτι εἰ μὴ ὁ μέσος εἴη ὑπὸ τὴν μεί-
ζονα εὐθὺς τεταγμένος ἀλλὰ μὲν πολλά. τὸ ᾗ α' ὕστα ὄντος,
τὸ δὲ γ' σῶμα, ἀμέσως αὐτῷ κατηγορεῖται τὸ α'. εἰ δέ τι τῶν
κατωτέρω, οἷον ζῶον ἢ λογικὸν ἢ ἑτερόν τι τοῖσιν, ἐκ ἀμέσως 15
μὲν τὸ α' τῷ γ', ὑπάρχει δὲ ὁμοῦς ἀληθές. πρὸς ἔν τὸ γενέσθαι τὴν
μείζονα πρότασιν ἀληθῆ ὅθεν διαφέρει εἴτε προσεχῶς ὑποκείτο
τῷ μείζονι ὁ μέσος εἴτε μὲν πολλά. id. f. 43 b.

80^a 8. ἐπειδὴ εἶπε πῶς γίνεται ἡ ἀπάτη ἡ περὶ τὰς ἀμέσους κατα-
φατικὰς προτάσεις καταφατικὴ ὅσα, ὅτι ἐν μόνῳ τῷ πρῶτῳ 20
χῆματι, καὶ ἥτοι ἀμφοτέρων τῶν προτάσεων ὡς ὅν ψευδῶν ἢ θα-
τέρας, νῦν δείκνυσιν πῶς γίνεται ἡ ἀποφατικὴ ἀπάτη ἡ ταῖς ἀμέ-
σοις καταφατικαῖς ἀντικειμένη προτάσει. γίνεται ἔν, φησί, καὶ ἐν τῷ
πρῶτῳ καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ χῆματι, διότι τὸ καθόλου ἀποφατικὸν ἐν
ἀμφοτέροις συνάγει. καὶ ὅτι δι' ἀμφοτέρων ψευδῶν προτάσεων, 25
ἥτοι διὰ θατέρας μόνης ψευδὸς θατέρας δὲ μόνης ἀληθῆς. id. ib.

11. λαμβάνει πάλιν μείζονα μὲν ὅρον τὸ α', ἐλάττωνα δὲ τὸ β', καὶ
πάλιν καταφάσκει ἀμέσως τὸ α' τῷ β'. οἷον ἔσω τὸ μὲν α' ζῶον,
τὸ δὲ β' πεζόν. τὸ ζῶον τοίνυν ἀμέσως ὑπάρχει παντὶ πεζῷ. ἢ
ἐν ἀπάτῃ ἡ λέγουσα τὸ α' μηδενὶ ὑπάρχειν τῷ β', ἡδύνατο ἂν ἐν 30
πρῶτῳ χῆματι ἐκ δύο ψευδῶν προτάσεων συνάγειν τὸτο ἔμμε-
σον. ἔλαβεν ἔν ὅρον τοῖσιν ὡς ἐν τῇ μείζονα καὶ αὐτῷ καὶ τῷ
ἐλάττωτος ἀμέσως κατηγορεῖσθαι καταφατικῶς, τυχέτι εὐθὺς τὰ
ὑπὸ τὴν μείζονα ὅρον ἀντιδιηρημένα ἀλλήλοις εἶναι. οἷον εἰ ὁ μεί-
ζων εἴη ὕστα, ὁ δὲ ἐλάττων σῶμα, τὸ ἀντιδιηρημένον τῷ σῶματι 35
εἶδος, τυχέτι τὸ ἀσώματον, μέσος ἔσται. ὁμοίως δ' εἰ μείζονα
ἔλαβε τὸ ζῶον, ἐλάττωνα δὲ τὸ πεζόν, μέσον ἔσται τὸ πτηνόν, ὅπερ
ἀντιδιηρηθῇ τῷ πεζῷ. δῆλον ἔν ὅτι καὶ τῷ πτηνῷ καὶ τῷ πεζῷ ἀμέ-
σως ὑπάρχει τὸ ζῶον. τοῖσιν ἔν ὄντος τῷ μέσῳ, εἰ λάβει τὸ μὲν α'
μηδενὶ τῷ γ' ὑπάρχειν, τὸ δὲ γ' παντὶ τῷ β', δῆλον ὅτι ἀμφο- 40
τεραι ἔσονται ψευδεῖς. id. ib.

80^a 14. τῶς λαμβάνει τὴν μὲν μείζονα ἀληθῆ, τὴν ἀποφατικὴν, τὴν
δὲ ἐλάττωνα ψευδῆ. τὸτο δὲ ὅταν ὁ μέσος ὅρος ἀμφοῖν ἀλλό-
τριος ληφθῇ, οἷον ζῶον - λίθος - λογικόν. ζῶον ὅθεν λίθῳ ὑπάρ-
χει, λίθος παντὶ λογικῷ ὑπάρχει, ζῶον ἄρα ὅθεν λογικῷ. καὶ ἔστιν 45
ἡ ἀποφατικὴ μόνῃ ἀληθῆς. ἔτω μὲν ἔν διὰ τῶν ὅρων σαφὲς ὅτος
ὁ λόγος. αὐτῶς δὲ καὶ διὰ τῶν καθολικωτέρων λόγων τὸτο πι-
στῶν. id. f. 44.

ἐνδέχεται, φησί, μᾶλλον δὲ ἀνάγκη τὴν ἐλάττωνα πρότασιν 80^a
τὴν γ' β' ψευδῆ εἶναι, ἐπειδὴ περ ἀδύνατόν ἐστιν, εἴπερ ἀληθῶς τὸ 17.
α' τῷ γ' ἀποφάσκειτο, τὸ γ' τῷ β' ἀληθῶς κατηγορεῖσθαι. εἰ ᾗ
ἀληθῶς καταφάσκειτο τὸ γ' τῷ β', ἐκείτῃ ἀληθῶς τὸ α' τῷ γ' ἀπο-
φάσκειτο. εἰ ᾗ τὸ γ' παντὶ τῷ β' ὑπάρχει, ἀλλὰ δῆλον ὅτι καὶ τὸ
α' παντὶ τῷ β' ὑπάρχειν, ἐν τῷ τρίτῳ χῆματι συναχθήσεται τὸ α'
τινὶ τῷ γ' ὑπάρχειν. ἀλλ' ὑπέκειτο μηδενὶ ὑπάρχειν τῷ γ' τὸ α'.
ὥς ἐκ ἐνδέχεται τῆς μείζονος καὶ ἀποφατικῆς ἀληθῆς ὕψης τὴν
ἐλάττωνα καὶ καταφατικὴν ἀληθῆ εἶναι. id. ib.

ἐνταῦθα τὸ ἀντικείμενον ὑποτίθεται, τὸ τὴν μὲν ἐλάττωνα ἀληθῆ 80^a
εἶναι τὴν δὲ μείζονα ψευδῆ. τὸτο δὲ συμβαίνει, φησὶν, εἰ λη- 21.
φθῆναι μέσος ὅρος τοῖσιν ὡς εἶναι τὴν ἐλάττωνα ὑπ' αὐτὴν καὶ
αὐτὴν ἐν τῷ μείζονι. εἰ ᾗ ἔτῳς ληφθῆναι ὁ μέσος ὡς ἐν τῇ ἐλάτ-
τωνα καὶ ἐν αὐτῷ εἶναι καὶ ἐν τῷ μείζονι, ἀνάγκη, φησί, θάτερον ὑπὸ
θάτερον εἶναι, τυχέτι τὸν τε μέσον ὑπὸ τὴν μείζονα καὶ τὴν ἐλάτ-
τωνα ὑπὸ τὴν μέσον. εἰ ᾗ ἀμέσως ὑπάρχει τῷ β' τὸ α', ὑπάρ-
χει δὲ καὶ τὸ γ' τῷ β', πᾶσα ἀνάγκη ἐξισάζειν τὸ α' καὶ τὸ γ',
ὡς καὶ τὸ α' ἐν τῷ γ' ἐστὶ καὶ τὸ γ' ἐν τῷ α'. τοιαῦτα γὰρ ἐστὶ
τὰ ἐξισάζοντα. οἷον ἔσω τὸ α' γελασικόν, τὸ β' ἄνθρωπος, μέ-
σος δὲ ὅρος ἔσω τὸ ὀρθοπεριπατητικόν. δῆλον ἔν ὅτι ὁ μὲν ἄνθρωπος
ἐν τῷ ὀρθοπεριπατητικῷ, τὸ δὲ ὀρθοπεριπατητικόν ἐν τῷ γελα-
σικῷ, τὸ δὲ γελασικόν ἐν τῷ ἔτῳ. καὶ συντόμως εἰπεῖν, τὰς τρεῖς
ὅρους τέτῳς ἐξισάζοντας. ληπτέον. ἔτω ᾗ ἐχόντων ὁ μείζων
ψευδῶς ἀποφάσκει τὸ μέσον, ὁ δὲ μέσος ἀληθῶς καταφάσκει 25
τὸ ἐλάττωτος. id. f. 44 b.

ἐν ᾗ τῷ δευτέρῳ χῆματι ἀνάγκη ἦν πάντως ἀνομοιοχῆ- 80^a
μονας εἶναι τὰς προτάσεις, εἴπερ ἔδει συλλογιστικὸν εἶναι τὸ χῆμα. 32.
ἀλλὰ καὶ ὁ τῆς ἀπάτης συλλογισμὸς ὑποδύμενος τὴν ἐπιστήμην
χρήσεται τοῖς συλλογισμοῖς ἐρρωμένοις καὶ τὸ χῆμα, τῇ δὲ ὕλη
μόνῃ τὸ ψεῦδος λήψεται, ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς ἐμπροσθεν εἵπομεν. σο-
φιστικὸν ᾗ τὸ παρὰ τὸ χῆμα τὰς παραλογισμὸς ποιῶν. id. ib.

τὸ "εἰ ἔτω λαμβανόμενα ψευδεῖς," τυχέτι εἰς τὸ συλλο-
γίσασθαι τὸ ἀποφατικὸν συμπέρασμα ψευδὲς ἐν ἐν δευτέρῳ χῆ-
ματι, δέοι τὴν μὲν ἀποφατικὴν λαβεῖν τὴν δὲ καταφατικὴν, καὶ ταύ-
τας ψευδεῖς διόλου, δῆλον, φησὶν, ὡς ἀνάπαλιν ἔξεσι, τυχέτι ἡ
ἀποφατικὴ καταφατικὴ γνωσμένη ἀληθῆς ἔσται, ὁμοίως καὶ ἡ ἀπο-
φατικὴ καταφατικὴ. τὸτο δὲ δέδεικται ἀδύνατον, ὡς ἐκ οἷον
τε καθόλου ψευδεῖς ἀμφοτέρας λαβεῖν. id. f. 45.

δείξας ὅτι ἐκ οἷον τε ψευδεῖς διόλου λαβεῖν ἀμφοτέρας, μέ- 80^a
τεισι τὰς ἐπὶ τι ψευδεῖς λαβεῖν, καὶ δείκνυσιν. ὅταν ᾗ ὁ μέσος 33.
ὅρος ἔτῳς ἔχη πρὸς ἀμφοτέρας τὰ ἄκρα ὡς ἐπὶ μέρους ἐκατέρω
κατηγορεῖσθαι, δῆλον ὅτι εἰ ληφθῆναι τῷ μὲν μηδενὶ ὑπάρχειν τῷ δὲ
παντὶ, ἀμφοτέροις ἐπὶ τι ψευδεῖς ἔσονται. οἷον ἔσω τὸ μὲν α' ζῶον,
τὸ δὲ β' λογικόν, τὸ δὲ γ' μέσος ὅρος, θνητόν. δῆλον δὲ ὅτι τὸ
θνητόν τινι ζῳῷ καὶ τινι λογικῷ ὑπάρχει. id. ib.

τυχέτι, εἰ ἡ μείζων πρότασις ἀποφατικὴ εἴη, ἀληθῆς μὲν 80^a
ὕψης αὐτῆς ἡ ἐλάττων καθόλου ψευδὴς ἔσται. εἰ ᾗ τὸ γ' μηδενὶ 6.
τῷ α', τὸ δὲ α' παντὶ τῷ β', τὸ γ' ὅθεν τῷ β' ὑπάρχει ἐν πρῶτῳ

χήματι. εἰ ἂν ἔν ληφθῇ παντὶ τῷ β' τὸ γ', καθόλου ψευδὴς ἔσται, οἷον ἄψυχον ἔδεν ἢ ζῶν, παντὶ δὲ λογικῷ. εἰ ἂν μέντοι ἡ ἐλάττων ἀληθὴς ἢ μόνως, ἐπὶ τι ψευδὴς ἔσται ἢ μείζων. ὁ γὰρ παντὶ τῷ β' ὑπάρχει, τὸτο καὶ τῷ α' τινὶ ὑπάρξει. εἰ γὰρ τὸ γ' παντὶ τῷ β', ἀλλὰ καὶ τὸ α' παντὶ τῷ β', ἐν τρίτῳ χήματι τὸ γ' τῷ α' ἔσται. εἰ ἂν ἔν ληφθῇ ἔδεν, ἐπὶ τι ψευδὴς ἔσται. ὅροι δὲ οἷον ζῶον-πεζόν-πτηνόν. πεζόν γὰρ ἔδεν πτηνῷ, ἀληθές, τινὶ δὲ ζῶν. εἰ ἂν ἔν λαβόμεν πεζόν ἔδεν ζῶν, ἐπὶ τι ψευδὴς ἔσται. id. f. 45 b.

80 b 17. προέβητο παραδοῦναι τὴν τῆς ἀπάτης συλλογισμὸς, καὶ πό-
σως γίνοντι τρόπος. εἰρηζὶ δὲ ὅτι ἡ περὶ τὰς ἀμέσους γίνεσθαι ἢ 10
ἀπάτη προτάσεις ἢ περὶ τὰς ἐμμέσους. διδάσκει ἔν πῶς γίνεσθαι
περὶ τὰς ἀμέσους προτάσεις, νῦν μετέρχεσθαι δεῖξαι πῶς γίνεσθαι καὶ
περὶ τὰς ἐμμέσους. καὶ ἐπειδὴ ἡ αὐτὴ διχῇ γίνοντι, ἦγυν ἀποφα-
τικῶς καὶ καταφατικῶς, παραδόθηκε δὲ πρότερον τὴν καταφατι-
κὴν συλλογισμὸς τὸ μηδενὶ ὑπάρχον παντὶ ὑπάρχειν λέγοντας, 15
νῦν παραδίδουσι καὶ τὴν ἀποφατικὴν τὸ παντὶ ὑπάρχον μηδενὶ
ὑπάρχειν λέγοντας, καὶ πρῶτος γε τὴν ἐν τῷ πρώτῳ χήματι.
id. ib.

80 b 20. ἀντίφασιν ἐνταῦθα ἔστι τὴν κυρίως ἀντίφασιν λέγει, ἀλλὰ
τὴν τῇ ψευδεὶ ἐναντίαν καθόλου ἀληθεῖ πρότασιν. φησὶν ἔν ὅτι 20
τῶτον καλῶ οἰκείον μέσον, δι' ὃ τὸ ἀντικείμενον τῷ ψευδεὶ ἀλη-
θὲς συνήκῃ συμπέρασμα. id. f. 46.

80 b 24. τατέξω, ἢ μεταλαμβάνει εἰς ἀποφατικὴν ὑπὸ τῆς ἀπάτης.
ἔχῃ οἷον τε γὰρ ἐν πρώτῳ χήματι ἀποφατικὴν εἶναι τὴν ἐλάττωνα·
τὴν μέντοι μείζονα δεῖ ἀντιστρέφει ἦγυν μεταλαβεῖν καὶ ἀντὶ κα- 25
ταφατικῆς παιῆσαι ἀποφατικὴν, ἵνα τὸ ἀποφατικὸν ψευδὸς συνα-
χθῇ. εἰ τοίνυν ἡ καταφατικὴ ὅσα ἀληθὲς ἔστι, ὁ δὲ ὅτι ἡ ἀπο-
φατικὴ γενομένη ψευδὴς ἔσται. id. ib.

80 b 26. ἐξ ἄλλης, φησὶ, συσσειχίας, τατέξω μὴ ἐξ ἧς οἱ ἀποδεικτικοὶ
μέσοι ἐληφθῆσαν, ἀλλ' ἐξ ἧς ληφθεῖεν ἂν οἱ διαλεκτικοί. καὶ ἐπὶ 30
τῶτων ἔν εἰ τῷ αὐτῷ μέσῳ χρῆσθαι ὁ τῆς ἀπάτης ὡς καὶ ὁ διαλε-
κτικὸς συλλογισμὸς ἐχρήσατο, τὰ αὐτὰ συμβῆσθαι. id. ib.

80 b 31. ἡ αὐτή, φησὶν, ἐξ ἑν ἀπάτη ἢ περὶ τὴν ἀποδεικτικὸν συλλογι-
σμὸν λαμβανομένη τῇ περὶ τὴν διαλεκτικὸν, ὅταν τῷ αὐτῷ χή- 35
ματι μέσῳ ἢ ἀπάτη ὡς καὶ ὁ τὸ ἀληθὲς συναγῶν. καὶ ἐπ' ἀμφοτέ-
ρων γὰρ ἡ μὴ μείζων αἰεὶ ψευδὴς, ἡ δὲ ἐλάττω αἰεὶ ἀληθὴς. δια-
φέρειται δὲ τῷ τὴν μέσους ἐξ ἄλλης καὶ ἄλλης συσσειχίας εἶναι, ὡς
εἴρηζεν. id. ib.

80 b 32. εἰ ἂν, φησὶ, μὴ τῷ αὐτῷ χήματι μέσῳ ὁ τῆς ἀπάτης συλλο-
γισμὸς ὡς καὶ ὁ τῆς ἀληθείας ἐχρήσατο, ἀλλ' ἑτέρῳ, ἐνδέχεται καὶ 40
τὰς δύο ψευδεῖς εἶναι καθόλου. οἷον εἰ μέσος ληφθεῖται τοῖστος
ὡς εἶναι μὴ ὑπὸ τὴν μείζονα, ἀντιδιηρῆσθαι δὲ τῷ ἐλάττω. οἷον εἰ
τὸ ζῶον παντὶ ἀνθρώπῳ ὑπάρχει, θέλων δὲ δεῖξαι ὅτι ἔδεν, λάβοι
μέσον ὅρον, εἰ τύχοι, τὸν ἵππον. ζῶον γὰρ ἔρεῖ ἔδεν ἵππῳ, ἵππος
παντὶ ἀνθρώπῳ· καὶ ἀμφοτέρω ψευδεῖς καθόλου. εἰ ἂν δὲ ὁ μέσος 45
ὅρος ληφθῇ μερικώτερος τῷ ἐλάττω, ἢ μὴ μείζων ἔσται ὅλη ψευ-
δὴς, ἢ δὲ ἐλάττω ἐπὶ τι ψευδὴς. οἷον εἰ τὸ ζῶον παντὶ ἀλόγῳ
ὑπάρχει, λάβοιμεν δὲ μέσον ὅρον τὸ χρεμετιστικόν (ζῶον μὴ γὰρ ἔδεν

χρεμετιστικῷ), καὶ ἐξ ἑν ὅλη ψευδὴς· χρεμετιστικὸν δὲ παντὶ ἀλόγῳ,
καὶ ἐξ ἑν ἐπὶ τι ψευδὴς. δυνατὸν δὲ καὶ τὴν μείζονα λαβεῖν ἐπὶ τι
ψευδῇ, τὴν δὲ ἐλάττωνα καθόλου ψευδῇ. id. ib.

ἐναντίως, ὁ δὲ ὅτι ἡ ὡς ἔχουσι φύσεως· εἰ γὰρ τὸ γ' ὑπὸ τὸ 80 b
α' ἐρεῖ, ὁ δὲ ὅτι παντὶ τῷ γ' ὑπάρχει τὸ α'. ἀλλὰ μὴ τὸ γ' ἔδεν 35
τῷ β' ὑπάρχει. εἰ ἂν δεῖ συλλογιστικὸν γενέσθαι τὸ χήμα, ἐναντίως
λαμβάναντο αἱ προτάσεις ἢ ἔχουσιν, ὡς τὴν μείζονα ἀποφα-
τικὴν γενέσθαι, τὴν δὲ ἐλάττωνα καταφατικὴν. αἱ ἔν λαμβανόμε-
ναι ἀμφοτέρω ψευδεῖς ἔσονται. id. f. 46 b.

λέγει πῶς ἡ μὴ ἑτέρα ψευδὴς ἢ δὲ ἑτέρα ἀληθὴς γίνεσθαι. ὅταν 80 b
φησὶν, ὁ μέσος ἀλλότριος ἢ τῷ μείζονος· ἀληθὴς γὰρ αὐτὸ ἀπο- 40
φάσκει ἐξ ἀνάγκης. τὰ ἔν α' μηδενὶ τῷ γ' ὑπάρχοντος ἀληθῶς,
ἔδεν τὸ γ' ἔδεν τῷ β' ὑπάρξει· εἰ ἂν ληφθεῖ παντὶ, ψευδὴς ἔσται.
εἰ δὲ τις λέγοι ὅτι ἐνδέχεται τὸ μὴ α' μηδενὶ τῷ γ' ὑπάρχειν, τὸ δὲ
γ' παντὶ τῷ β', καὶ τὸ α' ὁ δὲ ὅτι ἔδεν τῷ β' ὑπάρξει. ὑπέκειτο
δὲ παντὶ. id. ib.

εἰπὼν πῶς ἐν τῷ πρώτῳ χήματι γίνεσθαι ὁ τῆς ἐμμέσου ἀπα- 81 a
της συλλογισμὸς ἀποφατικὸς ὢν, ἀντικείμενος τῇ ἀληθεὶ κατα- 5
φάσει, νῦν λέγει πῶς καὶ ἐπὶ τῷ δευτέρῳ χήματος γίνεσθαι. καὶ πρῶ-
τον μὴ ἐρεῖ, ὅπερ κἀν τοῖς ἀμέσοις εἴρηκεν, ὅτι ἔκ ἐνδέχεται καὶ ἐπὶ
τῷ ἀμφοτέρω καθόλου ψευδεῖς λαβεῖν (αἱ δὲ ἀποδείξεις αἱ
αὐταί), ἀμφοτέρω μέντοι ἐνδέχεται ἐπὶ τι ψευδεῖς λαβεῖν. καὶ ἵνα
συντόμως εἴπω, ἅπερ ἐπὶ τῶν ἀμέσων συμβαίνει ἐδείξαμεν
προτάσεων, ταῦτα καὶ ἐπὶ τῶν συμβῆσθαι. id. ib.

εἰπὼν περὶ τῆς ἀποφατικῆς ἀπάτης τῆς μὴ ἀμέσου, βύλεται 81 a
καὶ περὶ τῆς καταφατικῆς ἀπάτης εἰπεῖν. πόλλιν δὲ καὶ αὐτὴ ἐν μόνῳ 16
τῷ πρώτῳ χήματι γίνεσθαι. τὸ γὰρ δευτέρον ἀποφατικὸν πάντως συνα-
γεῖ, τὸ δὲ τρίτον μερικῶς. ἐπὶ τῶτων γὰρ ὅταν ὁ τῆς ἀπάτης συλ-
λογισμὸς δι' αὐτὰ τῷ μέσῳ γέννηται, δι' ὃ καὶ ὁ ἀληθὴς εἴτε ἀπο-
δεικτικὸς εἴτε διαλεκτικὸς, ἀνάγκη πᾶσα τὴν μὴ ἐλάττω αἰεὶ
ἀληθεῖ εἶναι (ἢ αὐτὴ γὰρ ἐρεῖ τῇ τῷ ἀληθὲς συλλογισμῷ), τὴν δὲ
μείζονα αἰεὶ ψευδῇ. ἀποφατικῆς γὰρ ἔστι τῆς μείζονος ἐν τῷ
ἀληθεὶ συλλογισμῷ, ἐν τῷ τῆς ἀπάτης μεταληφθεῖσθαι εἰς κα-
ταφατικὴν, ἵνα γέννηται καταφατικὸν τὸ συμπέρασμα. εἰ τοίνυν ἡ
ἀποφατικὴ ἀληθὴς, ἢ καταφατικὴ ψευδὴς ἔσται. μόνον ἔν ἡ
μείζων ἔσται καθόλου ψευδὴς. εἰ γὰρ ἀντιστραφεῖ ἡ ἐλάττω, τα- 24
τέξω μεταληφθεῖ καταφατικὴ ὅσα εἰς ἀποφατικὴν, ἀσυλλόγι-
στον ποιήσει τὸ χήμα. ὡς ἡ μὴ ἐλάττω αἰεὶ ἀληθὴς ἐρεῖ ἢ δὲ
μείζων ψευδὴς. id. ib.

εἰ ἂν ὁ καταφατικὸς τῆς ἀπάτης συλλογισμὸς μὴ διὰ τῷ 81 a
αὐτῷ μέσῳ τῷ ἀληθεὶ περαίνηται, ἐνδέχεται καὶ ἀμφοτέρω εἶναι ψευ- 24
δεῖς καθόλου τὰς προτάσεις, ὡς ὅταν ὁ μέσος ἢ ἀμφοτέρω τῶν
ἄκρων ἀλλότριος. οἷον ὑποκείτω ζῶον μηδενὶ λίθῳ ὑπάρχειν· εἰ
ἔν τις λέγει παντὶ, καὶ μεταξὺ λάβοι ἀλλότριον ἀμφοτέρω, οἷον
τὸ ξύλον, ζῶον παντὶ ξύλῳ, ξύλον παντὶ λίθῳ, καὶ ἀμφοτέρω
ἐλαβε καθόλου ψευδεῖς. ἀμφοτέρω δὲ λαβεῖν ἐπὶ τι ψευδεῖς ἀδύ-
νατον. ἐνδέχεται μέντοι τὴν μείζονα καθόλου λαβεῖν ψευδῇ, τὴν
δὲ ἐλάττω ἐπὶ τι, εἰ λάβοι μέσον ὅρον μερικώτερον τῷ ἐλάττω

νος, οἷον, εἰ τύχοι, κεραυνίτην λίθον· ζῶν γὰρ παντὶ κεραυνίτῃ, κεραυνίτης παντὶ λίθῳ· καὶ ἔστιν ἐπὶ τι ψευδής· περιέχει γὰρ ὁ λίθος καὶ τὸν κεραυνίτην λίθον. πάλιν ἐξ ἀνάγκης ποιήσει τὴν μὲν μείζονα ἐπὶ τι ψευδῇ, τὴν δ' ἐλάττωνα καθόλου ψευδῇ, εἰ λάβωι καθολικώτερον τῷ μείζονος μέσον ὅρον, οἷον ζῶν - ἐμφυχον - λίθος. ἔτι γὰρ ἔστιν ἀμφοτέρωι ψευδεῖς, δυνατὸν δὲ καὶ τὴν ἑτέραν μὲν εἶναι ψευδῇ τὴν δὲ ἑτέραν ἀληθῇ. id. ib.

81a ἐνταῦθα ἀντὶ τῆς κατηγορεῖσθαι καταφατικῶς ἢ ἀποφα-
26. τικῶς εἰληπῇ τὸ "ὑπάρχειν." id. f. 47.

81a ὅδε περὶ διὰ τῶν τῶτο φάμεν, ὅτι αἱ αἰτιήσεις αἰτιαὶ εἰσι τῆς
33. ἐπιστήμης (ὅ γὰρ θέμις τὸ χεῖρον τῷ κρείττονος αἰτίῳ εἶναι), ἀλλ' ὅτι αἱ ψυχαὶ ἡμῶν ὡς ὑπὸ κάρου ἢ ὑπὸν τῆς γενέσεως κατεχόμεναι δέοντι τῶν αἰτιήσεων ἐξυπνίσασθαι καὶ ἀνακινεῖσθαι τὸν ἐν ἡμῖν τῆς γνώσεως σπινθῆρα κρυπτόμενον. καὶ ὥσπερ ὁ ἐν λήθῃ τινὸς τῶν φίλων βαθεῖα γενόμενος ἔκ ἀν ποτε ἴσως ἔλθοι εἰς ἔννοιαν ἐκείνῃ μηδεμιᾶς αὐτῷ ἀφορμῆς ἐξωθεν γενομένης, ἐπειδὴ δὲ ἰματίον τις τῷ φίλῳ δεῖξῃ ἢ ἕτερον τι, εὐθὺς κινεῖται εἰς ἔννοιαν τῷ γνωρίμῳ καὶ ἐν αὐτῷ τὸς ἐκεῖνος τύπος ἀνακινεῖ, ἔτι δὲ καὶ τὰ αἰδητὰ ἐρεθίζουσι τὴν ψυχὴν προβάλλουσιν τὸς συνειστωμένους αὐτῇ τῶν παραδειγμάτων λόγους. διὸ καὶ ὁ Πλάτων δεδότες φησὶν ἡμῖν ὅσα καὶ ὀφθαλμοῖς παρὰ τῷ δημιουργῷ, δι' ὧν τὸ τῆς φιλοσοφίας ἐπορισάμεθα γένος. ὅτι γὰρ ἔκ ἐκ τῶν αἰδητῶν πραγμάτων λαμβάνει τὴν γνώσιν ἢ ψυχὴν, δέδεικται ἰκανῶς ἐν τοῖς εἰς τὸν Φαίδωνα. id. f. 47 b.

81a τὰ μὲν γὰρ ἀξιώματα ἐπαγωγῇ μαθησόμεναι, καὶ τὰ αἰτήματα
39. τῷ καθόλου ὄντα προτάσεις. διὰ τῶν δὲ τὰ ἀποδεικτά· διὰ γὰρ τῶν καθόλου αἱ ἀποδείξεις. id. ib.

81b τυτέστι, καὶ εἰ μὴ καθ' αὐτὰ ὑπέστηκεν, ἢ ἕκαστος εἶναι λέγει,
4. οἷον τὸ ἴσον τῇ ἐπιφανείᾳ ἢ τῇ μῆκει ἢ τοιούτῳ τι ἕτερον. ὁμοίως γὰρ ἔστιν αὐτὰ καὶ δι' ἐπαγωγῆς πιεστώσας, ὅτι ἡ ἐπιφάνεια μῆκος μόνον καὶ πλάτος ἔχει, ἐπειδὴ καὶ μᾶλλον τῷτο πιεζόμεναι ἐπαγωγῆς γινομένης διὰ τῶν αἰδητῶν. καὶ ὅτι τὰ τῷ αὐτῷ ἴσα καὶ ἀλλήλοις εἰσὶν ἴσα διὰ τῆς ἐπαγωγῆς ἐπιγεύσαμεν. μήποτε ἔστιν καὶ περὶ τῶν ἐξ ἀφαιρέσεως ἐν τούτοις φησὶν, ὅτι καὶ ταῦτα τῇ ἐπαγωγῇ γινώσκόμεναι, οἷον ὅτι τυχὸν πᾶς ἄνθρωπος τὴν κάτω γένυν κινεῖ, ἢ ὅτι δῖπας ἔστιν ἡ ὀρθοπεριπατητικὸς· ταῦτα γὰρ ὅδε κατ' ἐπίνοιαν δύναται χωριᾶσθαι τῶν ὑποκειμένων, ὥσπερ οἱ κύκλοι καὶ τὰ τρίγωνα καὶ τὰ λοιπὰ. καὶ ὅτι τούτων ἕκαστος φησὶν, ἢ τοιοῦτοί ἐστι, τῇ ἐπαγωγῇ γινώσκόμεναι. id. ib.

81b ἐνταῦθα βάλει καλλιστόν τι θεώρημα παραδόναι ἡμῖν, λέγων
10. ὅτι ὅτι ἔκ ἐνδεχέσθαι ἐπ' ἀπείρον προΐεναι τὴν ἀπόδειξιν, τυτέστιν ὅτι ἔκ οἷον τε ἐπ' ἀπείρον τὸ ληφθὲν συμπέρασμα λαβόντας καὶ ἐπισυνάψαντας ἕτερον ὅρον ποιῆσαι συλλογισμόν. δείκνυσιν δὲ τῷτο διὰ τῶν δεῖξαι ὅτι ἔκ ἐπ' ἀπείρον προΐασιν αἱ κατηγορίαι· εἰ γὰρ ἐπ' ἀπείρον προΐασαν, ἀνάγκη ἦν πᾶσα δήμη καὶ τὰς ἀποδείξεις ἐπ' ἀπείρον προΐεναι. id. f. 48.

81b ἀρχὰς καὶ ὑποθέσεις τὰς προτάσεις λέγει· ὑποκειμένων γὰρ
14. τῶν ὁ συλλογισμὸς γίνεσθαι. id. ib.

ἐπειδὴ εἶπεν ὅτι αἱ ἀποδείξεις ἐκ ἄλλων γίνονται ἢ διὰ τῶν ἀμέσων προτάσεων, φησὶν ὅτι εἰ διαλεκτικῶς συλλογίζονται τινες, ἐπειδὴ οἱ διαλεκτικοὶ συλλογισμοὶ ἐκ ἐξ ἀναγκαίων ἀλλ' ἐξ ἐνδοξῶν ἔχουσιν εἰλημμένας τὰς προτάσεις, ἐὰν ἄμεσοι μὴ ᾖσι, δοκῶσι δὲ τῷ προσδιαλεγόμενῳ ἄμεσοι εἶναι, ὅθεν ἦρτον ὁ τοιοῦτος διαλεκτικῶς συλλογίζεσθαι· ἢ γὰρ διαλεκτικῇ ἐξ ἐνδοξῶν ἐστὶ συλλογισμῶν, ἔς' ἂν εἴη διαλεκτικῇ. id. ib.

ἐπειδὴ τῶν κατηγοριῶν αἱ μὲν εἰσι καὶ φύσιν αἱ δὲ παρὰ φύσιν, καὶ φύσιν μὲν ὅσαι ἢ τὰ καθολικώτερα τῶν μερικωτέρων κατηγορεῖσθαι ἢ τὰ συμβεβηκότα τῶν ὅσων, παρὰ φύσιν δὲ ὅσαι ὑποκείμενον μὲν ποιεῖσθαι τὸ συμβεβηκὸς κατηγορούμενον δὲ τὴν ὅσων, ὡς ὅταν εἰπωμεν ὅτι τὸ λευκὸν ἐκεῖνο ἄνθρωπός ἐστι, τὸ μέλαν τόδε κόραξ ἐστὶ. παρὰ φύσιν δὲ τὰ τοιαῦτα λέγονται ὅτι καὶ φύσιν μὲν ὑποκείνεται αἱ ὅσων, ἐν ταύταις δὲ ὑφίστανται τὰ συμβεβηκότα· ὅταν δὲ ὑποκείμενον μὲν ποιήσωμεν τὸ συμβεβηκὸς τὸ μὴ πεφυκὸς ὑποκείσθαι, κατηγορήσωμεν δὲ τῷτο τὴν ὅσων ἥτις ὑποκείσθαι πέφυκε, παρὰ φύσιν ποιεῖμεν τὴν κατηγορίαν. ἐπεὶ ἔστιν ζητεῖν εἰ ἐπ' ἀπείρον αἱ κατηγορίαι προΐασιν, εἰκότως πρότερον προσδιορίζεσθαι ὅτι περὶ κατηγοριῶν αὐτῷ ὁ λόγος τῶν καὶ φύσιν, ὅ τῶν παρὰ φύσιν, εἰ ἐπ' ἀπείρον αὐτῷ προΐασιν, εἴτε τὰ καθολικώτερα τῶν μερικωτέρων κατηγορεῖσθαι, οἷον τῷ ἄνθρωπῳ τὸ λογικὸν καὶ τῷτο τὸ ζῶν καὶ τῷτο τὸ ἐμφυχον, καὶ τῷτο ἐπ' ἀπείρον δύναται προχωρεῖν, ἢ ἴσα. id. f. 48 b.

ἡ πρώτη ὑπόθεσις, ὡς ὠρισμένον τῷ ἐκάστῳ ὄντος, ὁ μὲν ὅσων μὲν ὑποκείνεται, ὅσων δὲ ἑτέρω κατηγορεῖται, ἰδεῖν βάλει· εἴτε ἐπ' ἀπείρον εἰσι τὰ κατηγορούμενα προϊόντα διὰ τῶν μέσων εἴτε μὴ. id. ib.

ἡ δευτέρα ὑπόθεσις ὠρισμένον μὲν τὸν κατηγορούμενον ὑποτιθεῖσα καὶ ὅ μὴ ἐνδεχέσθαι τι ἄλλο κατηγορεῖσθαι, ζητῶσα δὲ εἰ διὰ τῶν μέσων προϊόντων ἐπὶ τὰ ὑποκείμενα ἐπ' ἀπείρον πρόεισιν, ἔτι τὰ μεταξὺ, ἅρα ἐνδεχέσθαι ἀπειρά εἶναι ὠρισμένων τῶν ἄκρων. ἡ τρίτη ὑπόθεσις, ὡς εἶναι τὸ γενικώτατον ὠρισμένον, ὁμοίως καὶ τὸ εἰδικώτατον, ζητῶσα δὲ πότερον τὰ μεταξὺ ἀπειρά ἐστὶν ἢ ὅ, ὡς καὶ μῆτε τὸ κατηγορούμενον διὰ τῶν μέσων προϊόντων φθάσαι ποτὲ ἐπὶ τὸ εἰδικώτατον, ὅπερ μόνως ὑποκείμενον ἦν, μῆτε εἰδικώτατον ὁμοίως διὰ τῶν μέσων ἄντων φθάσαι ποτὲ ἐπὶ τὸ γενικώτατον. ταύτης δὲ τῆς ὑποθέσεως ἀληθὺς ὅσης ἀδύνατον ἄμεσον εἶναι πρότασιν. ἀλλὰ μὴν ἐκ ἐπὶ πάσης τῆς ληφθείσης ἐστὶ μεταξὺ ἐμβάλλειν ὅρον, ἐπεὶ, εἰ ὠριζαί μὲν τὰ πράγματα, καὶ ἐστὶ τῷ ἐκάστῳ, λέγω δὲ τῷ γενικωτέρῳ, ἀμέσως τινὲς ὑποκείμενῳ κατηγορεῖσθαι, καὶ ἕκαστος δὲ τῶν ληφθέντων ἐστὶν ὠρισμένως τινὸς κατηγορεῖν, ἀνάγκη πᾶσα πεπερασμένα εἶναι τὰ μέσα. id. f. 49.

διαφέρει δὲ τὸ σκέμμα τυτέστι τῷ προτέρῳ καὶ τοιοῦτον καθ' ὅσον ἐκεί μὲν, εἰ ἐπ' ἀπείρον ἀνεῖσι τὰ κατηγορούμενα σκοπεῖται, ἐνταῦθα δὲ εἰ ἐπ' ἀπείρον κάτεισι τὰ ὑποκείμενα. τρίτον δ' ἐπὶ τούτοις πρόβλημα, εἰ τῶν ἄκρων ὠρισμένων, καὶ ὄντος πρώτης κατηγορουμένου καὶ ἐκάστου ὑποκειμένου, τὰ μεταξὺ ἀπειρά ἐστὶν, ὡς

αὐτὴ τῆς ληφθείσης προτάσεως εἶναι τινα μέσον ὅρον, καὶ μηδὲν ἄλλο ἄλλαν ἀμέσως κατηγορεῖται. Themist. f. 8.

82a τὸ δὲ "ἢ πρὸς ἀλλήλα περαίνει," τυτέσι τὰ ἄκρα, ἅπερ
8 ἀποδείξει βεβλόμεθα περαιῶν εἰς ἀλλήλα. τὸ δὲ κατηγορούμενον
δυνατὲν διὰ τῶν μέσων προῖον φθάσαι ἐπὶ τὸ ὑποκείμενον,
ὁμοίως καὶ τὸ ὑποκείμενον ἀνὸν διὰ τῶν μέσων φθάσαι ἐπὶ τὸ
κατηγορούμενον· εἰ γὰρ περαίνει τὰ μέσα, ὁῦλον ὡς ἐκ ἀπειρα
τὰ μέσα. τὸ αὐτὸ δὲ ἐστίν, φησί, καὶ τὸ ζητεῖν εἰ πάντος ἐστὶν ἀπό-
δειξις. Ioh. Phil. f. 49.

82a ὁ αὐτὸς, φησὶν, ἐνδέχεται ζητεῖν ἐπὶ τῶν ἀντιστροφόντων,
15 ἅπερ ἐζητῶμεν ἐπὶ τῶν μὴ ἀντιστροφόντων· ὅτε γὰρ τὸ ἔχατον
ὑποκείμενον ὠρίζαι ἐν τοῖς ἀντιστρέφουσιν ὅτε τὸ ἔχατον κατηγο-
ρούμενον· τῷ γὰρ ἀντιστρέφειν πάντα ἀλλήλοις, εἴτε τὸ ἔχατον ὑπο-
κείμενον λάβοις, εὐθύς εἰληφας τὸ ἔχατον κατηγορούμενον (ἀντι-
στροφόντων γὰρ τῶν ὅρων τὸ ἔχατον ὑποκείμενον ἔχατον κατηγοροῦ-
μενον γίνεσθαι), εἴτε τὸ ἔχατον κατηγορούμενον λάβοις, εὐθύς ἔχεις
καὶ τὸ ἔχατον ὑποκείμενον διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν. οἷον ἀντιστρέ-
φουσι πρὸς ἀλλήλα τὸ γαλακτικόν, τὸ νῦ καὶ ἐπισήμης δεκτικόν, τὸ
ὀρθοπεριπατητικόν, τὸ πλατυῶνυχον, ὁ ἄνθρωπος, τὸ λογικόν, θνη-
τόν· ἐν τέτοις ὅν ὅτε τὸ ἔχατον ὑποκείμενον ἐξὶ λαβεῖν ὅτε τὸ
ἔχατον κατηγορούμενον. id. f. 49 b.

82a τυτέστιν, ἢ ὡς ὑποκείμενα λαμβάνεται ἢ ὡς κατηγορούμενα,
17 πάντα πρὸς πάντα τὴν αὐτὴν ἔχουσιν ἔχει. id. ib.

82a τοσούτον δὲ μόνως διαφέρεισιν ἀλλήλων, διότι τῶν ἐξισα-
19 ζόντων οἱ μὴ ὁμοίαι εἰσὶν, οἱ δὲ καθ' αὐτὸ συμβεβηκότα ταῖς
ὁμοίαις. καὶ ταύτη γὰρ ὁμοία ἢ ἀντιστροφή τῶν κατηγοριῶν, ἀλλ'
ὅταν μὴ ὑποκειμένης τῆς ὁμοίας, οἷον τὸ ἄνθρωπος, κατηγοροῦν τὸ
συμβεβηκός, οἷον τὸ γαλακτικόν, εἰ τύχοι, ἢ τὸ ὀρθοπεριπατητικόν,
καὶ φύσιν γίνεσθαι τὴν κατηγορίαν, ὅταν δὲ ὑποκείμενον ἢ τὸ γαλακι-
κόν ἢ τὸ ὀρθοπεριπατητικόν, κατηγοροῦν δὲ ὁ ἄνθρωπος τινὸς τέ-
των, παρὰ φύσιν. ἐκάλεισε δὲ τὴν μὴ παρὰ φύσιν κατηγορίαν
συμβεβηκός, τὴν δὲ καὶ φύσιν ἀπλῶς ὅπως κατηγορίαν· μέλλει
γὰρ μετ' ὀλίγον διαίρεσιν ποιῆσαι τῶν κατηγορουμένων. id. ib.

82a προθέμενος δεῖξαι ὅτι ἐκ οἷον τε ἐπ' ἀπειρον προΐεται τὰς
21 κατηγορίας, καὶ ὅτι εἰς προτάσεις ἄμεσοι ὦν εἰς τὰς ἀποδείξεις
δεόμεθα, διεῖλε τὰς κατηγορίας εἰς τε τὰς καὶ φύσιν καὶ εἰς τὰς
παρὰ φύσιν, ἵνα προσδιορίσῃ ὅτι ὁ λόγος νῦν ἡμῖν περὶ τῶν καὶ
φύσιν ἐστὶν κατηγοριῶν, ὁ περὶ τῶν παρὰ φύσιν, καὶ ἐπὶ τέττων τρεῖς
ἡμῖν ὑπέθετο ὑποθέσεις· ἢ γὰρ τὸ ἔχατως ὑποκειμένη ὠρισμένη
ἐπ' ἀπειρον προΐασιν αἱ κατηγορίαι ἐπὶ τὸ ἄνω, ἢ τὸ ἔχατως κα-
τηγορευμένη ὠρισμένη ἐπὶ τὸ κάτω ἢ πρόοδος γίνεσθαι, ἢ ἀμφοτέρων
τῶν ἄκρων ὠρισμένων, καὶ τὸ ὑποκειμένη καὶ τὸ κατηγορουμένη, τὰ
μεταξὺ ἀπειρα. ὅπερ νῦν προτίθει πρότερον ἐλέγξει· ἢ γὰρ τε-
τάρτη ὑπόθεσις συνελήχθη ταῖς δύο ταῖς πρώταις, λέγω δὴ ἢ
ὑποτιθεμένη καὶ ἐπὶ τὸ κάτω καὶ ἐπὶ τὸ ἄνω ἐπ' ἀπειρον ἵνα τὴν κα-
τηγορίαν συναπελήχῃ ταῖς δύο πρώταις... εἰ δὲ τις λέγοι,
τί κωλύει, ὥσπερ τὸ συνεχὲς ὠρίζαι μὴ τὰ ἄκρα, τὰ δὲ μεταξὺ
τέττων ἀπειρά εἰσιν, εἴγε πᾶν συνεχὲς ἐπ' ἀπειρον διαίρετόν, ὅτω

δὴ καὶ ἐπὶ τῶν κατηγοριῶν τὸς μὴ ἄκρας ὠρίζαι τὸς δὲ μεταξὺ
ἀπειρὸς εἶναι; φήσομεν πρὸς τὸτο ὅτι ἐπὶ τῶν συνεχῶν ἐκ ὑπάρ-
χει ἐνεργεία ὄντα τὰ μεταξὺ ἀπειρα, ἀλλὰ δυνάμει καὶ τὴν ἐπ'
ἀπειρον διαίρεσιν τὸ ἀπειρον ἔχει, ἐπὶ μόντοι τῶν κατηγοριῶν
ἀνάγκη πᾶσα τὰ μέσα ἐνεργεία προῦπαρχειν. id. f. 50.

ἵνα μή τις εἰπῇ ὅτι κακῶς ὑποτίθει τὰς μεταξὺ κατηγο-
82a ρίας ἐμμέσους εἶναι (εἰσὶ γὰρ τινες καὶ ἄμεσοι), διὰ τὸτο φησὶν,
ἐὰν μὴ πᾶσαι ἐμμεσοὶ εἴεν ἀλλὰ τινες μὴ ἄμεσοι τινες δὲ ἐμμε-
σοι, ὅθεν ἦττον τὸ αὐτὸ τὸτο σύμβησθαι. ἐξ ὧ γὰρ εἰσιν ἐμμε-
σοι, ἐκείθεν ὁδεύοντες ἐπὶ τὸ ἕτερον τῶν ἄκρων ὁδέποτε ἤξομεν
εἰς αὐτό. οἷον εἰ μεταξὺ τῶ ζ' α' εἴη τὸ γβ' δέ, ἀρχόμενοι δὲ ἀπὸ
τῶ α' μέχρι τῶ γ' εἰς ἀμέσους καταντῶμεν, ἀπὸ δὲ τῶ γ' λοιπὸν
ἐμμεσοὶ εἰσιν αἱ προτάσεις, ὁῦλον ὅτι ἀπὸ τῶ γ' ὁδέποτε ἤξομεν
ἐπὶ τὸ ε'. διὰ ταῦτα δὲ ὁδὸ ἀπὸ τῶ ε' ἐπὶ τὸ α' ὁδέποτε ἤξομεν.
ἴσμεν δὲ ὅτι εἰ ἀπειρα εἴη τὰ μεταξὺ, δυνατὸν καὶ δι' ἀμέσων προτά-
σεων γενομένης τῆς προόδου μηδέποτε ἀπὸ τῶ ἑτέρου τῶν ἄκρων
ἀρχόμενοι φθάσαι ἐπὶ τὸ λοιπόν· τῶ μὴ γὰρ ζ' προσεχῶς, εἰ τύχοι,
κατηγορεῖται τὸ ἢ, ὑποκαίει δὲ προσεχῶς τῷ α' τὸ β', καὶ ὅπως ἐφε-
ξῆς ὁδέποτε καταντήσομεν εἰς τὰ ἀκρότατα, ὥστε προσεχῶς κα-
τηγορεῖται τὸ ὑπὸ τὸ α' τῶ καὶ ζ', διὰ τὸ ὑποθέσθαι ἡμᾶς ἀπειρα
εἶναι τὰ μέσα, τὸ δὲ ἀπειρον ἀδιεξίτητον. id. ib.

ἀνάγκη, φησὶν, ἀπειρῶν ὄντων τῶν μέσων, ὅπερ ἂν αὐτῶν
82a ληφθῇ, τέτα τε καὶ τὸ ἕτερον τῶν ἄκρων, ἢ τὸ α' ἢ τὸ ζ', τὰ με-
ταξὺ ἀπειρα εἶναι. ὥστε πάλιν ἐφ' ὧν ἐστὶν ἀπειρα, ὁδέποτε κα-
τανήσεται δυνάμεθα. εἰ γὰρ μήτε τὰ ἐπὶ τὸ ζ' ἀπειρα εἴη μήτε τὰ
ἐπὶ τὸ α', ἀνάγκη πᾶσα καὶ τὸ ὅλον πεπερασμένον εἶναι· ὑποκαίει
δὲ τὰ μέσα ἀπειρα. ὥστε ὁδὸν διαφέρει εἴτε εὐθύς διὰ μέσων εἴη
ἢ πρόοδος εἴτε μὴ εὐθύς. id. f. 50 b.

ἐν μὴ ὅν λόγῳ τὸτο σαφὲς ἂν γένοιτο. εἰ γὰρ πᾶν ἀποφα-
82a τικὸν πρόβλημα δείκνυι καταφατικῆς προτάσεως λαμβανομένης,
καὶ ἐκ οἷον τε συλλογισμὸν γενέσθαι ἀνευ καταφατικῆς προτάσεως,
αἱ δὲ καταφατικῆς προτάσεις ἴσαν, πᾶσα δὴπὼ ἀνάγκη καὶ τὰς
ἀποφατικὰς εἶναι καὶ εἶναι τινὰς ἀμέσους· εἰ γὰρ μὴ εἴη ἀλλ' αἰ
ἐτέρῳ τινὶ πρώτῳ ὑπάρξουσιν, ἐκεῖνο πρὸς τὸ πρότερον πάντως κα-
ταφατικῶς συμπλακῆσθαι. ἐπ' ἀπειρον ὅν τῶν ἀποφάσεων προΐ-
σῶν συμπορεύουσιν) καὶ αἱ καταφάσεις αὐταῖς. τὸτο δὲ ἀδύ-
νατον· εἴησιν ἄρα καὶ αἱ ἀποφάσεις. αὐτὲς δὲ διεξοδικῶς καὶ ἐπὶ
τῶν τριῶν χημάτων τὸτο δείκνυσιν. id. ib.

τυτέστι, καὶ ἐν τοῖς τρισὶ χήμασι δείκνυι ὡς ἐνδέχεται ἄλλο
82b ἄλλαν ἀποφάσκειν, ἀλλὰ πάντως δεῖ καταντῶν εἰς ἀμέσους ἀπο-
φάσεις. τινες δὲ εἰσιν αἱ ἄμεσοι ἀποφάσεις, φθάσας ἐδίδαξεν.
id. ib.

πρώτων ἐν πρώτῳ χήματι δείκνυσιν ὅτι ἐπ' ἀπειρον ἀδύνα-
82b τὸν ἵνα τὰς ἀποφάσεις. ἔσω γὰρ τὸ α' μηδὲν τῷ β' ὑπάρχειν,
τὸ δὲ β' παντὶ τῷ γ' ὑπάρχειν· ὁῦλον ὅτι τὸ α' ὁδὸν τῷ γ' ὑπάρ-
ξει. id. ib.

τυτέστιν, ἀνάγκη τὴν ἐλάττωνα πρότασιν καταφατικὴν ὅσαν
μὴ ἐπ' ἀπειρον προΐεται, διὰ τὸ ὑποκαίει ἡμῖν μὴ ἐπ' ἀπειρον

προϊέναι τὰς καταφάσεις, βαδίζειν δὲ εἰς ἄμεσα, τῷ ἐπὶ προῖ-
σας τὰς καταφάσεις φθάνειν πότε εἰς ἄμεσον πρότασιν, ὥς μὴ
ἐνδέχεται ποτε τῶν ὅρων ἔκκειναι ἕτερον εὐρεθῆναι καθολικώτε-
ρον. id. ib.

82b ἐπὶ τὸ ἄνω ὁδὸν λέγει τὰς ἀπὸ τῆ ἐλάττωτος ὁρᾶ ἀνίστας 5
11. καταφατικὰς προτάσεις. id. f. 51.

82b δείξας ἐπὶ τῇ πρώτῃ χήματος ὅτι ἐκ ἐνδέχεται ἐπ' ἄπειρον
13. ἵέναι τὰς ἀποφάσεις, δείκνυσιν νῦν καὶ διὰ τῆ δευτέρας. ἔστιν ὅτι
πάλιν μέσος ὁρος ἐβ'. id. ib.

82b τῷ ἐπὶ τὴν ἀποφατικὴν πρότασιν διὰ τῆ μέσης χή- 10
17. ματος δεῖξαι, εἰ ὅπως ἔχει ὁ μέσος ὥς ἄλλο τι αὐτῇ κατηγο-
ρεῖται, τῷ ἐπὶ εἰ μὴ εἰς καθολικώτατον ἀλλὰ κατηγοροῦτο αὐτῇ
ἐβ'. τὸ γὰρ ὅτι ὁ δὴλον ὅτι ἀνάγκη τῇ γ' ἀποφάσκειν. καὶ ὅτι διὰ
μέσης τῆ β' ἐπ' ἀποφανθήσεται. ἔστι δὲ ἡ σύνταξις τῆ λόγος καθ'
ὑπερβατόν. ἐπὶ ἔξῃς ὅπως ἀν' δεικνύει. εἰ ἀναγκαῖον ὑπάρχειν 15
τι τῷ β', οἷον ὅτι ἐβ' τῷ μὲν β' παντὶ ὑπάρχει, τῷ δὲ γ' ὑπὸν.
id. ib.

82b τὸ φησί. ἐβ' εἰ μὴ ἀμέσως ἀποφάσκειτο τῇ γ', ἀνάγκη
19. ἄλλο τι, οἷον ἐβ' τῷ μὲν β' παντὶ ὑπάρχει, τῷ δὲ γ' μὴ δένει.
id. f. 51 b.

82b μετῴθηεν ἐπὶ τὸ τρίτον χήμα, ἐν ᾧ καθόλου μὲν ὑπὸν δεικνύει,
21. μερικὰ δὲ πάντα. πλὴν ἐκ περιουσίας καὶ ἐν τούτῳ δεικνύει συγ-
χωρεῖ. τὸ καθόλου ἀποφατικόν, καὶ ὅπως δεικνύει ὅτι ὑπὸν διὰ τού-
του ἐνδέχεται ἐπ' ἄπειρον ἵέναι τὰς ἀποφάσεις. id. ib.

82b “πεπερασμένα πεπερασμένως” εἶπε διότι, ὡς εἶπον, καὶ τὰ χή- 25
32. ματα πεπερασμένα εἰσι καὶ αἱ ἐν ἐκάστῳ προτάσεις. τινὰ δὲ τῶν
ἀντιγράφων ἀντὶ τῆ πεπερασμένως “πολλάκις” ἔχει. τὸ γὰρ δὲ
εἶπε, διότι ἐνδέχεται καὶ τῶν ἐν ἐκάστῳ προτάσεων πεπερασμένων
ὑπὸν ἐκ πάντων ἄπειρον εἶναι, εἰ δὲ τῶν χημάτων ἀριθμὸς
ἄπειρος ἦν. νῦν δὲ τρία εἰσι τὰ πάντα. id. ib.

82b δείξας ὅτι τῶν ἄκρων πεπερασμένων ὄντων ἀνάγκη καὶ τὰ
35. μέσα πεπεράνθαι, καὶ ὅτι καθόλου τῶν καταφάσεων πεπερασμένων
ὑπὸν ἀνάγκη καὶ τὰς ἀποφάσεις πεπερασμένας εἶναι, μέτεισιν ἐπὶ
τὰς λοιπὰς τῶν ὑποθέσεων, λέγω δὲ ὅτι ὅτε ἐπὶ τὰ ἄνω ἄπειρος
ἢ πρόσδος ὅτε ἐπὶ τὰ κάτω, καὶ μάλιστα γὰρ δεικνύει ὅτι ἐκ οὗ τε 35
ἐπ' ἄπειρον ἐπὶ τὸ ἄνω ἵέναι. τὸ γὰρ μάλιστα ἐπὶ καὶ δεικνύει
δεξιμένον. ἐπὶ μὴ ἐπὶ τὸ κάτω ἐπ' ἄπειρον ἵέναι τὰς κατηγορίας
ὅθεν προφανὲς ἅπασιν. τίς γὰρ ἐκ οὗ δὲ ὅτι ἔχοντα μὲν ἐν ταῖς κα-
τηγορίαις τὰ ἄτομα, ταῦτα δὲ κατ' ὑπόθεσιν κατηγορεῖται. εἰ
μέντοι ἐπ' ἄπειρον ἐνδέχεται ἐπὶ τὸ ἄνω ἀνελεῖν, ἢ ἀνάγκη καὶ μέχρι 40
ποσῶν, ὅς ῥαδιον συνιδεῖν. τὸ γὰρ δὲ δεικνύει διὰ πλείονων ἐπιχει-
ρημάτων, καὶ πρῶτον μὲν λογικώτερον, ἔπειτα δὲ καὶ πραγματωδέ-
φερον. λογικώτερα δὲ φησὶν ἐπιχειρήματα ὁ Ἀλέξανδρος τὰ
ἐπὶ τῶν ὁρισμῶν, οἷς πρῶτως κέχρηται. λαμβάνει γὰρ ὅτι εἰσὶν
ὁρισμοὶ καὶ ἔστιν ὁρίσασθαι τὰ πράγματα, μὴ δείξας ὅτι εἰσὶν ὁρι- 45
μοί, ὥσπερ καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν Λογικῶν Ἐπιχειρημάτων λαμ-
βάνει τὸ ὁμολογημένον ὅτι ἔστιν ἀποδείξις. ὁ μέντοι φιλόσοφος
ἔλεγε μὴ διὰ τὸ τοῦ λέγειν λογικὰ τὰ ἐπιχειρήματα. ἐναργὲς γὰρ

ὅτι εἰσὶν ὁρισμοί, εἰ μὴ ἀκαταληψίαν εἰσαγάγωμεν. νῦν δὲ
ἴσμεν πῇ διαφέρει ὁ ἵππος ἀνθρώπῳ καὶ πῇ κοινῶν, καὶ τὰ λοιπὰ
ὁμοίως. τὸ γὰρ δὲ εἶδεναι τὰ κατ' ὑπόθεσιν ἐκάστῳ κοινὰ
τε καὶ ἴδια ὑπάρχοντα ἐξ ὧν οἱ ὁρισμοί. ἀλλ' ὑπὸν λογικὰ πάλιν
ἔλεγε φάσκειν τὸν Ἀριστοτέλη τὰ πιθανὰ μὲν, ἐκ ἀληθείας δὲ, ἀλλὰ
τὰ ἐξ ἀληθῶν μὲν προτάσεων καὶ ἀληθείας, ἐκ μὴν τὰ ἀποδεικτικά ἀλλὰ
κοινώτερα δυνάμενα πλείονιν ἐφαρμόσασθαι, δι' ὧν καὶ τὰ καθ' αὐτὴν
μόνον κατηγορούμενα ἀλλὰ καὶ τὰ ὁπωσὺν κατηγορούμενα δεικνύει
μὴ ἐπ' ἄπειρον προϊόντα, οἷα εἰσὶν αἱ ἀπὸ τῶν ὁρισμῶν δείξεις,
αἷς καὶ πρώταις κέχρηται. ὅτι γὰρ, φησί, τὰ ἐν τῷ τί ἐστι κατη-
γορούμενα ἐκ ἐνδέχεται ἐπ' ἄπειρον κατηγορεῖσθαι, ὅλον ἐντεῦ-
θεν. id. ib.

ἐπειδὴ βύλεται δεῖξαι ὅτι ἐκ ἐπ' ἄπειρον γίνονται αἱ κατηγορίαι, 83a
διαίρεσιν πρῶτον ποιεῖται τῶν κατηγορουμένων, ποσῶς κατηγο- 1.
ρεῖται, ὅπερ καὶ ἡδη μὲν ἐποίησε, νῦν δὲ ἐντελέφερον ἐπεξεργεῖται τῇ
διαίρεσει. δύο γὰρ τῶν ὄντων ἐν τοῖς ὅσι, τῶν τε ὑπὸν καὶ τῶν
συμβεβηκότων, ἢ ὑπόθεσιν καὶ συμβεβηκότος. id. f. 52.

ἔτι δὲ καὶ ὅταν εἰπωμεν τὸ ἐξ ὑποθέσεως εἶναι, ἐκ ἑτέρων τι 83a
20. φανερὸν εἶναι ὑποκείμενον τῷ λευκῷ, ὡς συμβεβηκέναι εἶναι ἐξ ὑποθέσεως,
ἀλλ' αὐτὸ ὅπερ ἐξ ὑποθέσεως ἐστίν, ἢ ὅπερ ἐξ ὑποθέσεως τι, φανερὸν εἶναι.
αὐτὴ γὰρ ἡ τῇ ἐξ ὑποθέσεως ὑπόθεσιν τῷ λευκῷ. id. f. 52 b.

ἐπειδὴ μὴ ἐφρόντισαν οἱ ἀρχαῖοι τῆς διαφορᾶς τῶν ὄντων κα- 83a
τηγορουμένων θέσθαι ὀνόματα, διὰ τούτου αὐτοὺς ὀνοματοθετεῖ, ὥσπερ 14.
καὶ ἐν ταῖς Κατηγορίαις ἐποίησε καὶ τὰς περὶ τῆ πρός τι λόγους,
πηδαιλιῶν τὸ πλεῖστον ὀνομάσας καὶ πτερωτῶν καὶ κεφαλῶν καὶ τὰ
τοιαῦτα. id. ib.

τὸ δὲ “αἰ” προσέθηκεν ἐκ ὅτι δεῖ τὸ κατηγορούμενον αἰετῶς 83a
κατηγορεῖσθαι, ἀλλ' ὅτι αἰετῶς ὅσα μὴ καὶ συμβεβηκότος κατηγορεῖται, 19.
ταῦτα κυρίως ἐστὶν κατηγορούμενα. τίνα δὲ ταῦτα, ἡδη φάσας
εἶπεν, ὅσα ἢ ἐν τῷ τί ἐστι τῶν ὑπὸν κατηγορεῖται ἢ συμβεβηκε
ταῖς ὑπόθεσιν. ὅτι δὲ τὰ κυρίως κατηγορούμενα ταῦτα ἐστὶν, δεικνύ-
ει ἐν οἷς φησὶν “ἔτι γὰρ αἱ ἀποδείξεις δεικνύουσιν.” id. ib.

εἰ γὰρ αἱ ἀποδείξεις τὰ ὑπάρχοντα ἐν τοῖς πράγμασιν ἀπο- 83a
δεικνύουσιν, τὸ γὰρ δὲ ἐστὶν ἢ ἐν τῷ τί ἐστι τῶν πραγμάτων, λέγω δὲ 21.
τὰς ὁρισμούς, οἷον εἰσὶ κατ' ὑπόθεσιν τοῖς ὁρισμοῖς, ἢ τὸ ποῖον τῶν
ὑπὸν ἢ τὸ ποσόν ἢ τινα τῶν ἄλλων κατηγοριῶν. . . εἰ τοῖνυν
περὶ ταῦτα μὲν πάντα ἀποδείξεις, ταῦτα δὲ τῶν ὑπὸν κατηγορεῖται,
λέγω δὲ ὅτι τὸ ὅρισμα καὶ τὰ μέρη αὐτῶν καὶ αἱ λοιπαὶ κατηγορίαι,
εἰκόσιν ταῦτα εἶναι τὰ κυρίως κατηγορούμενα. ὅτι δὲ τοσαῦτα
μόνοι αἱ κατηγορίαι αἱ καὶ τῶν ὑπὸν λεγόμεναι, ἐκ τῆς ἐπαγω-
γῆς λαμβάνει. ὁ γὰρ ἀν' εἰποις τῶν ὄντων, πάντως ὑπὸ μίαν τῶν
ἀνάγει. τί ἔστι; ἐκ ἀποδείξεων ὁ γεωμέτρης τὰ συμβεβηκότα
τοῖς χήμασιν, οἷον ὅτι τῇ τριγώνῳ αἱ τρεῖς γωνίαι δυσὶν ὀρθαῖς
ἴσαι εἰσὶν καὶ ὅτι αἱ ἀπὸ τῆ κέντρος τῇ κύκλῳ ἐπὶ τὴν περιφέρειαν
ἴσαι εἰσὶν, καὶ ὁ ἀριθμητικὸς τὰ τοῖς ἀριθμοῖς συμβαίνοντα; πῶς ἔστιν ἐκ
συμβεβηκότα συμβεβηκόσιν ἀποδεικνύει; φανερόν ὅτι ταῦτα
εἰ καὶ συμβεβηκότος ὑπάρχει τοῖς χήμασιν, ἀλλὰ συμπληρωτικὰ τῆς

ύσας αὐτῶν εἰσί, καὶ οἷον εἰδοποιοὶ διαφοραί, αἷς χωρίζοντι τῶν ἄλλων... ἀπορήσει δ' ἂν τις πῶς ἀποδείξει φησὶ τὰς δεικνύσας τὰ συμβεβηκότα ταῖς ὑσίαις, οἷον ὅτι ἡ γῆ σφαιροειδής, ἢ ὅτι τὰςδε ἔχει τὰς ποιότητες, ψυχράς ἢ ξηράς, εἰ τύχοι. καὶ φαίνεται ὅτι ὅπως δεικνυσιν ὁ γεωμέτρης ὅτι σφαιρική ἡ γῆ, ὅπως καθ' 5 αὐτὴν εἰδὴ πρῶτως ὑπάρχοντος τῷ σφαιρικῷ σχήματι τῇ γῆ, ἀλλ' ὡς ἀπλῶς τοιαύτης τῷ σχήματι ὅσης τῆς γῆς δεικνυσιν ὑπάρχον τὴν σφαιροειδέα. id. f. 53.

83^a 24. ἔχει δὲ τινα ἢ λέξεις ἀκατάλληλα. "ἔτι τὰ μὲν ὅν ὑσίαν σημαίνοντα" φησὶ, ὁ γὰρ ὅτι τῶν κατηγορουμένων ὅσα ὑσίαν σημαίνει, ὅπερ ἐκεῖνο ἢ ὅπερ ἐκεῖνό τι σημαίνει καθ' ὃ κατηγορεῖται. δοκεῖ γὰρ λέγειν ὅτι τὸ κατηγορούμενον ὅπερ τὸ υποκείμενόν ἐστιν. τὸναντίον δὲ εἰπεῖν βύλει, ὅτι τὸ υποκείμενον ὅπερ τὸ κατηγορούμενόν ἐστιν. ὅπως ὅν καταστατέον τὴν λέξιν "ἔτι τὰ καθ' ὃ κατηγορεῖται, τὰ ὑσίαν σημαίνοντα." "ἀλλὰ ζῶν ἴσως." ὅπερ γὰρ ζῶν 15 ἐστὶν ἄνθρωπος." ταύτην, ὁ ἄνθρωπος ὅπερ ζῶν ἐστιν. τὸ δὲ "ἴσως" ἐκ ἀμφιβάλλων, ἀλλ' ἐπειδὴ μὴ πρόκεινται τὰ ὑσιωδῶς ὑπάρχοντα τῷ ἀνθρώπῳ καταλέγειν. id. f. 122 b.

εἰπομεν ἥδη περὶ τούτων. ἐάν μὲν γὰρ εἴπω ὅτι ὁ Σωκράτης ἄνθρωπος ἐστὶν ἢ ζῶν, εἰ μὲν πρὸς τὸν ὀριστικὸν ἀπὸ τῶν λόγων, ὅπερ τὸ 20 κατηγορούμενόν ἐστι, τούτῳ ἐστὶ καὶ τὸ υποκείμενον· εἰ μὲντοι ὡς γένος ἢ εἶδος τὸ κατηγορούμενον θεωρήσω, ὅπερ τί ἐστι ζῶν ἢ ὅπερ τις ἄνθρωπος ἐστὶν ὁ Σωκράτης. ἢ καὶ ὅπως. εἰ μὲν ἐστὶ τὸ υποκείμενον εἶδος, λέγειν ἀπλῶς καὶ καθόλου ὅπερ τὸ κατηγορούμενον ἦτοί τὸ γένος· εἰ δὲ ἐστὶ τὸ υποκείμενον ἄτομον, τότε λέγειν μὴ προσδιο- 25 ρισμῷ ὅπερ τι τὸ κατηγορούμενον· τὸ γὰρ τί προσκείμενον παραστατικόν ἐστι τῆς τῷ υποκειμένου ἀτομότητος. ἔχει δὲ τι ἀκατάλληλον ἢ λέξεις ἐξῆς. δοκεῖ γὰρ ἐναντία λέγειν οἷς βύλει. βύλει μὲν γὰρ εἰπεῖν ὅτι τὸ υποκείμενον ὅπερ τὸ κατηγορούμενόν ἐστιν ἢ ὅπερ τι, δοκεῖ δὲ διὰ τῆς συνθήκης τῶν λέξεων τὸ ἐναντίον λέγειν μᾶλλον, 30 ταύτην ὅτι τὸ κατηγορούμενον ὅπερ τὸ υποκείμενόν ἐστιν ἢ ὅπερ τί. καθ' ὑπερβατὴν δὲ τῆς λέξεως ἀναγινωσκομένης ἔξαι. ἢ τῷ ῥήτῃ διάνοια καὶ τὴν ἐαυτῆς ἀκολουθίαν ἀποδοδομένη. ἔχει δὲ ὅπως· τὰ μὲν ὑσίαν σημαίνοντα σημαίνει ἥτοι δηλοποιεῖται καὶ παριστῶν ὅτι ἐκεῖνο τὸ υποκείμενον, δηλονότι καθ' ὃ κατηγορεῖται ὑσιωδῶς τὸ κατηγο- 35 ρούμενον, ἐστὶν ἀπλῶς ὅπερ ἐκεῖνο ἢ ὅπερ ἐκεῖνό τι. id. f. 53.

83^a 30. καὶ τούτο, φησὶν, υποκείμενον, τὸ ὅσα μὴ σημαίνει ὑσίαν, ἐν υποκειμένῳ τινὶ ἔχειν τὸ εἶναι· τὸ γὰρ καθ' ὃ υποκείμενον ἐνταῦθα καταχρηστικῶς ἔλαβεν ἀντὶ τῷ ἐν υποκειμένῳ. ἐν δὲ ταῖς Κατηγορίαις διαφορὰν ἔφησεν εἶναι τῷ ἐν υποκειμένῳ καὶ τῷ καθ' ὃ υποκειμένῳ 40 λέγεσθαι. ὥστε ἐνταῦθα καταχρηστικῶς ἐχρήσατο θατέρῳ ἀντὶ θατέρου. φησὶν ὅν ἐν υποκειμένῳ λέγεσθαι τὰ συμβεβηκότα· ἐδὲν γὰρ τῶν συμβεβηκότων αὐτὸ καθ' αὐτὸ ὑπέστηκεν, ἀλλὰ δεῖ πρότερόν τι εἶναι, οἷον ἄνθρωπον ἢ ζῦλον ἢ τι τοιοῦτον, εἴτα λευκὸν εἶναι ἢ μελαν ἢ τρίπηχυν ἢ τι τῶν ὁμοίων. id. f. 53 b.

83^a 33. τερετισματα δὲ καλεῖν τὰ προστάγματα τῶν κιθαροδῶν, ἅπερ ἀνάρθρως ἄσθαι δοκιμασίας ἔνεκεν τῆς ἀπηχίσεως τῶν χορδῶν, εἰ καὶ τὸν προσήκοντα τῆς μελωδίας λόγον ἐντέτανται. τούτο

δὲ φησιν ὡς ἂν εἰ ἔλεγεν, οἱ περὶ τῶν ἰδεῶν λόγοι ῥημάτων εἰσι ψιλῶν, διανοίας κενῶν. πῶς γὰρ οἷον τέ ἐστιν ἀνθρωπότητα αὐτὴν καθ' αὐτὴν ὑποστῆναι ἢ λευκότητα ἢ ἰσότητα; πάντα γὰρ ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα εἶδη ὑλικά ὄντα ἐκ ἄλλως ὑποστῆναι δύναται ἢ ἐν 5 τινὶ υποκειμένῳ σώματι ἢ ἀπλῶς ὑλῇ... καὶ φασὶ γὰρ ὑπὲρ τούτων ἀπολογούμενοι ὡς εἶναι μὴ ἰδέας τῶν πραγμάτων τὴν δημιουργὸν διαρρήδην λόγους, καθ' ὃς τὰ πάντα παρήγαγε... ἐμοὶ δὲ πάντῃ δοκεῖ ἀπίθανος ἡ τοιαύτη ἀπόλογία· εἰ γὰρ τὴν δημιουργικὴν τὴν ἐνόντας δηλαδὴ τῷ δημιουργῷ ἰδέας ὁ Πλάτων ὑπετίθετο, ἐκ 10 ἂν ποτε πρὸς τούτῳ ἐνέστη ὁ Ἀριστοτέλης· πανταχῶς γὰρ καὶ αὐτὸς τὰ αὐτὰ λέγει καὶ τούτον ἐν λόγον. ἐκ ἐπισήμειον δ' αὐτὸ τούτο, ὅτι Πλάτων μὴ τοιῶσδε ἔλεγε περὶ τῶν ἰδεῶν, ἔτεροι δὲ κακῶς ἐκλαμβάνουσι. νῦν δὲ τούτῳ μὴ ἐκ ἐποίησε, φαίνεται δὲ αἰεὶ μαχόμενος ἀντικρὺς τῷ ὑπὸ τῷ Πλάτωνος περὶ τούτων ἀποδοθέντι δόγματι καὶ τοῖς λοιποῖς τοῖς ὁμοίως νοῦσιν· ἐν γὰρ ταῖς Μετὰ τὰ Φυσικὰ 15 πολλὰς καὶ μακρὰς κατατείνει τῷ δόγματι λόγους. ἰσορεῖται δὲ ὅτι καὶ ζῶντος τῷ Πλάτωνος καρτερώτατα περὶ τούτων τῷ δόγματι ἐνέστη ὁ Ἀριστοτέλης τῷ Πλάτῳ. καὶ φαίνεται γὰρ τῷ ὄντι ὁ Πλάτων ἐκ λόγους ἀπλῶς ἐν τῷ δημιουργῷ ἐνόντας λέγων εἶναι τὰ εἶδη, ἀλλ' αὐτοῖς καθ' αὐτὰ ὑπόστασιν διδόναι, καὶ εἶναι τι αὐτοῖσιν καὶ αὐτοζῶν καὶ τὰ τοιαῦτα, πρὸς ἃ καὶ τὸν δημιουργὸν ὡς ἐκ παραδειγμάτων ἐκείνων δημιουργῆσαι τὰ τῆδε. id. ib.

ἐπειδὴ εἶπε τῶν κατηγοριῶν τὰς μὴ εἶναι καὶ φύσιν τὰς δὲ 83^a παρὰ φύσιν, αὐτὸ τούτο θέλει νῦν δεῖξαι, ὅτι τῷ ὄντι παρὰ φύσιν 36 εἰσὶν αἱ τοιαύτῃ κατηγορίαι. ἅμα δὲ δεικνυσιν ὅτι ἐδὲ τὰς παρὰ φύσιν κατηγορίας ἐνδέχεται ἐπ' ἀπειρον προϊέναι. δεικνυσὶ δὲ τούτῳ τῇ καλυμμένη ἐνστάσει καὶ ἀντιπαραστάσει, καὶ πρῶτον μὲν τῇ ἀντιπαραστάσει κέχρηται, ἔπειτα δὲ τῇ ἐνστάσει. συγχωρήσας γὰρ πρότερον εἶναι καὶ τὰς παρὰ φύσιν κατηγορίας, δεικνυσὶν ὅτι ἐδὲ ὅπως ἐπ' ἀπειρον προϊάσιν, ἔπειτα δὲ ὅτι ἐδὲ ὅπως ἐνδέχεται εἶναι κατηγορίας τὰς παρὰ φύσιν κατηγορίας. id. f. 54.

ὅτι μὲν, φησὶ, τότε τὸ λευκὸν ζῦλον εἰπεῖν ἢ τότε τὸ σιμὸν 83^a φιλόσοφον, ἐστὶν ἀληθὲς εἰπεῖν, κατηγορίαν δὲ τὸ τοιοῦτον ἐκ ἀλη- 38 θὲς καλεῖν. ἔφη γὰρ εἰπὼν τὰ μὴ καὶ φύσιν κατηγορούμενα κυρίως κατηγορεῖσθαι, τὰ δὲ παρὰ φύσιν ἢ μὴ ὅπως κατηγορεῖσθαι ἢ καὶ συμβεβηκὸς κατηγορεῖσθαι καὶ ἐκ κυρίως. ὥστε ἐκ ταύτων ἐστὶν εἰπεῖν εἶναι τι καὶ καὶ συμβεβηκὸς κατηγορεῖν. id. f. 54 b.

εἰπὼν τὸ "ἢ γὰρ ὡς ὑσία κατηγορηθήσεται," ἔδει προδεῖναι ἢ 83^b ὡς συμβεβηκὸς. τούτο δὲ παρήκεν ἡμῖν νοεῖν. ἐν μέντοι τῇ 1. κατασκευῇ προσέθηκε· δείξας γὰρ πῶς ἐκ ἐνδέχεται ὡς ὑσίαν κατηγορεῖσθαι, καὶ διὰ παραδειγμάτων τὰ λεγόμενα πιεστώμενος, ἐπήγαγεν "ἐδὲ μὴ τῷ ποῖ ἢ τῶν ἄλλων ἐδὲν, ὁ μὴ καὶ συμβεβηκὸς κατηγορεῖται" (v. 10).

ὅτι καὶ τὴν ἐπὶ τὸ ἄνω, ὡς εἴρηξεν, πρόσθεν ἴστανται ποτε τὰ 83^b 45 ὑσιωδῶς κατηγορούμενα, δηλον· τὸ γὰρ διπλῶν ὡς καθολικώτερον 2. κατηγορεῖται τῷ ἀνθρώπῳ, τῷ διποδὸς αἰσὶς τὸ ζῶν, τῷ ζῴῳ τὸ ἔμψυχον, καὶ ὅπως πεπεράτω ἢ ἐπὶ τὸ ἄνω τοιαύτη κατηγορία εἰς αὐτὴν κατανήσασα τὴν ὑσίαν. id. ib.

83b τατέσιν, ὅδε πάλιν κτ' τὴν ἐπὶ τὴν ἔχοντο ὑποκείμενον καθο-
 4. δον ἐπ' ἀπειρον ἢ κατηγορία πρόεισιν, ἵνα ὡς τ' ζῶν κατηγο-
 ρεῖται κτ' τῷ ἀνθρώπῳ ἐν τῷ τί ἐστι καὶ ὁ ἀνθρώπος αὐτὸς κτ' τῷ
 Καλλίῳ ἐν τῷ τί ἐστιν, ἔγω καὶ ὁ Καλλίας πάλιν κατηγορεῖται
 κατ' ἄλλαν τινὸς ἐν τῷ τί ἐστιν· ἀλλὰ καὶ ἔτι κατ' ἄλλαν
 5. πρόσθεν εἰς αὐτὴν τὴν ἔχοντο ὑποκείμενον ἵτοι τὴν Καλλίαν κατα-
 τήσασα. id. ib.

83b τὸ δὲ "νοῦντα" προσέθηκεν ἀντὶ τῶ εἰδόμενου ἔκαστον τῶν ἐν τῷ
 7. ὀρισμῷ παραλαμβανόμενον· ὅδε γὰρ ἄλλως ἐνδέχεται ὀρίσασθαι.
 νοεῖ δὲ ἔκαστον, ἕκαστος ὀρισμὸν ἀποδιδόν· ὥστε εἰ ἐπ' ἀπειρον αἱ
 10. κατηγορίαι, ἀνάγκη καὶ τὴν ὕψιν ὀρίσασθαι. id. f. 55.

83b πρότερον συγχωρήσας ὡς γένος ἢ διαφορὰν κατηγορεῖται
 9. τὸ παρὰ φύσιν κατηγορούμενον, καὶ δείξας ὅτι ἐκ ἐπ' ἀπειρον αἱ
 κατηγορίαι, νῦν καὶ πρὸς αὐτὸ τὸ ἐνίσταται, ὅτι ἐκ ἐνδέχεται ἀντι-
 15. κατηγορεῖται ἀλλήλων ὡς γένος· εἰπομεν δὲ ἡδὴ ἰκανῶς περὶ
 τούτου. id. ib.

83b εἰπὼν γὰρ ἀνωθεν τὸ "ἢ ὡς ὅσα κατηγορηθῆσεται" (p. 83 a 39),
 10. καὶ κτ' παραλείψιν δεδοκώς ἡμῖν νοῆσαι τὸ κτ' συμβεβηκός, εἴτα
 ἐλέγξας τὸ ὡς ὅσα, νῦν ἐλέγχει τὸ ὡς συμβεβηκός κατηγορεῖται
 τὸ παρὰ φύσιν κατηγορούμενον. καὶ πρῶτον μὲν ὡς ἐπὶ μᾶλλον κατη-
 20. γορίας τῶ πῶς ἐποίησται τὸν λόγον, ἐνθα ἔλεγεν "ἔτι εἰ μὴ ἐστὶ
 τὸδε τῶδε ποῖός τις" (p. 83 a 36)· νῦν δὲ κοινῶς λόγῳ δείκνυσιν ὅτι
 ὁδεμία τῶν παρὰ φύσιν κατηγοριῶν ἐνδέχεται ὡς συμβεβηκός
 κατηγορεῖται ἢ κατηγορεῖται· ὅδε γὰρ ὅσα τῶν συμβεβηκῶν
 25. ἔτε τὰς λοιπὰς ἀλλήλων κατηγοροῦμεν. ἢ δὲ ἀποδείξεις, ὅτι πᾶ-
 σαι αἱ κατηγορίαι συμβεβηκῶτα εἰσὶ τῶν ὁρίστων, ὁδεμία δὲ τῇ
 λοιπῇ συμβεβηκε, διότι μὴδὲ ἐν ἀλλοῖς ὑποστῆναι δύναται εἰ μὴ
 ἐν τῇ ὁρίσῃ. id. ib.

83b δείκνυσιν ἐν τούτοις (ὁ Ἄριστ.) ὅτι ὅδε τὰς ἀπὸ τῶν συμβε-
 12. βηκῶν ταῖς ὁρίσταις κατηγορίας ἐνδέχεται ἐπ' ἀπειρον ἵνα. δεί-
 κνυσι δὲ διὰ τῶν δεδειγμένων· εἰ γὰρ ἐδείχθη ὅτι τὰ ἐν τῷ τί ἐστι
 κατηγορούμενα πάντα πεπερασμένα εἰσὶ, πεπερασμένα δὲ καὶ τὰ
 γένος τῶν κατηγοριῶν (τὸτο γὰρ ἐκ τῆς ἐναργείας ἔχομεν· πᾶν γὰρ
 30. ὁ ἄνθρωπος ὑπὸ μίαν τῶν δέκα κατηγοριῶν ἀνάγει), εἰ τοίνυν καὶ
 τὰ γένος τῶν κατηγοριῶν πεπερασται, καὶ τὰ ἐν ἑκάστῳ δὲ γένος ἢ
 εἶδη πεπερασται (τὸτο γὰρ δεδεικται), ὁλλοῦν ἀρα ὅτι καὶ αἱ ἀπὸ τῶν
 35. συμβεβηκῶν κτ' τῆς ὁρίσταις κατηγορίαι πεπερασμέναι εἰσὶν. id.
 f. 55 b.

83b εἴτα τίνα εἰσὶ τὰ κατηγορούμενα ἀπαριθμεῖται, ὅτι ἵτοι αἱ τῶ
 13. συμβεβηκῶς κατηγορίαι, ἢ τὰ ἐν τῇ ὁρίσῃ. τὰ δὲ ἐν τῇ ὁρίσῃ
 φησὶ τὰ ἐν τῷ τί ἐστὶ τῶν ὁρίστων κατηγορούμενα· ταῦτα δὲ εἰσὶ
 τὰ γένος καὶ τὰ εἶδη καὶ αἱ διαφοραί. πάντα γὰρ ταῦτα, φησὶ, δέ-
 40. δεικται πεπερασμένα ἐπὶ τὸ ἄνω. εἴτα ἐπειδὴ ἐνδέχεται καὶ ἑκάστης
 κατηγορίας πεπερασμένα ἐκείνης γένος, μὴδὲν ἥττον εἶναι τὰς
 45. κατηγορίας ἀπείρους, εἴγε τὰ γένος τῶν κατηγοριῶν μὴ δέκα εἶναι
 μόνον ἀλλ' ἀπείρα (ἀπείρων γὰρ ὄντων τῶν γενῶν, πάντων δὲ κτ'
 τῆς ὁρίσταις κατηγορουμένων, καὶ ἑκάστη πεπερασμένη ὑπάρχει,
 ἀπείρα πάλιν συμβαίνει εἶναι τὰ κτ' τῆς ὁρίσταις κατηγορούμενα),

διὰ τὸτο ἔν προσίθῃσι καὶ τὸτο, ὅτι καὶ τὰ γένος τῶν κατηγοριῶν
 πεπερασται· εἴτα καὶ ἀπαριθμεῖται ταῦτα. id. ib.

τατέσι, καὶ τὸτο ἡμῖν ὑπόκειται, μὴδεμίαν κατηγορίαν αὐτὴν
 83b ἑαυτῆς κατηγορεῖται, εἰ μὴ ἐν τῷ τί ἐστι κατηγοροῦτο. οἷον ὁ
 15. κατηγορεῖται τὸ λευκὸν τῷ φαλακρῷ, εἰ ἔγω τύχοι, τὸ μέντοι χρωμα
 τῷ λευκῷ· τί γὰρ μέρος ἐστὶ τῷ χρωματός τὸ λευκόν. ἀλλ' ὅδε
 ἄλλο συμβεβηκός ἄλλης κατηγορεῖται συμβεβηκός. ταῦτα δὲ
 νῦν ἀναλαμβάνει, ἵνα διακρίνῃ τὰς κτ' φύσιν καὶ τὰς παρὰ φύσιν
 κατηγορίας. id. ib.

αὐτὸ μὲν, φησὶ, τῶν συμβεβηκῶν ἔκαστον ὁδεμὶ ὑπόκειται, 83b
 αὐτὸ δὲ καθ' ἑτέρου τινὸς λέγεται, καὶ ἄλλο κατ' ἄλλου, οἷον λευκόν
 24. μὲν, εἰ τύχοι, χιόνος ἢ ψιμυμυθίας, μέλαν δὲ κτ' πίσης ἢ ἐβένου ἢ
 τινος τῶν ἄλλων. ἐνια δὲ τῶν ἀντιγράφων ἔχουσιν "ἀλλ' αὐτὸ
 ἄλλου καὶ τὸτο καθ' ἑτέρου." λέγει δ' ἂν οἷον εἰ λευκόν μὲν κατ'
 15. ἀνθρώπῳ κατηγοροῦτο, τὸτο δὲ κτ' Σωκράτους, καὶ τὸ λευκόν κτ' Σω-
 κράτους. id. f. 56.

εἰπὼν ὅτι ἔτι ἐπὶ τὰ ἄνω ἔτι ἐπὶ τὰ κάτω τὸ ἀπειρον, ἐκεί- 83b
 26. τερον τῶν δεικνυσι, καὶ πρῶτον πῶς ἐκ ἐπὶ τὸ κάτω. καθ' ὧν
 γὰρ, φησὶ, τὰ συμβεβηκῶτα κατηγορεῖται, τατέσι τὰ ὑποκείμενα
 τοῖς συμβεβηκῶσιν, αἱ ὁρίσται εἰσὶν· ὁρίσται δὲ τὰ γένος καὶ τὰ εἶδη καὶ
 τὰ άτομα. id. ib.

καὶ τῶν τὴν τρόπον λογικὸν καλεῖ ὁ διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν 83b
 (ὅδε γὰρ ἐπὶ πλειόνων ἀρμόζει τὰ ἐνταῦθα λεγόμενα ἀλλ' ἐπὶ μόνων
 32. τῶν ἀποδεικτικῶν), ἀλλ' ὅτι λαμβάνει τὸ εἶναι ἀποδείξιν. ταύτη
 δ' ἂν ἀρμόζοι ἢ τῷ Ἀλεξάνδρῳ ἐξηγήσας ἢ ἐπὶ τῶ πρότερον ἐπιχει-
 ρήματος, λογικὸν αὐτὸ διὰ τὸτο λέγοντος, διὰ τὸ λαμβάνειν ὁμο-
 λογούμενον ὅτι εἰσὶν ὀρίσμοι. καίτοι ἔδειξε καὶ ἐν ἀρχῇ ὅτι δι' ἀπο-
 35. δείξεως, ὥστε ὁ δοκεῖ ἀναποδείκτως τὸτο εἰληφέναι. μήποτε ἔν
 τὸ λογικῶς ἐπ' ἀμφοτέρων ἀκχεῖται, ὅτι μὴ ἐπ' αὐτῶν τῶν καθ'
 αὐτὸ κατηγορουμένων γυμνάζει τὸν λόγον, ὅπερ ποιεῖ ἐν τοῖς ἐξῆς,
 ἀλλ' ἐκ τῶν ἐτέρων, οἷον τῷ λαβεῖν ὅτι εἰσὶν ὀρίσμοι καὶ ὅτι εἰσὶν
 ἀποδείξεις. διὰ μέντοι τῶ νῦν ἐπιχειρήματος δείκνυσιν ὅτι ἀπεί-
 40. ρος εἶναι τὰς μεταξὺ κατηγορίας, τῶν ἄκρων ὁρίσμένων ὄντων,
 ἐκ ἐνδέχεται. id. ib.

τὸ δὲ "τὰδε δὲ μὴ ἴσμεν" ἀντὶ τῶ δι' ἀποδείξεως ἐκ ἴσμεν. 83b
 36. τῷ δὲ ἀντέθηκε τὸ "μὴδὲ βέλτιον ἔχομεν" ἢ κτ' ἀποδείξιν πρὸς
 αὐτὰ τῶ εἰδόμεναι. id. f. 56 b.

εἰπον ὅτι ὑποτίθεται εἶναι ἀποδείξιν διὰ τὸ ἐν ἀρχῇ τὸτο ἀπο- 83b
 38. δεῖξαι. τὸ δὲ "μὴ ἐκ τῶν μὴδὲ ἐξ ὑποθέσεως," τατέσιν εἰ μὴ
 πᾶσα ἀποδείξις ἐξ ὑποθέσεως πρόεισιν, ἀλλὰ ἔστι τι καὶ ἀπλῶς
 ἀποδείξαι μὴδεμιᾶ ὑποθέσει χρησάμενον. ἐξ ὑποθέσεως δὲ
 ἀποδείξεις λέγεται ἢ λαμβάνονσα ἀποδεικνύν καὶ ἐν τῷ ἑτερόν τι
 45. δεικνύν. id. ib.

δείξας κοινότερον ὅτι ὁδεμία κατηγορία ἐπ' ἀπειρον πρόεισι, 84a
 39. βῆλεται νῦν ἰδίως διὰ τῶν ἀποδεικτικῶν τὸ αὐτὸ τὸτο δεῖξαι. ἀπο-
 δεικτικοὶ δὲ καθ' αὐτὸ τρόπον δύο· ἢ γὰρ τὰ εἰς τὸν ὀρισμὸν τῶν
 ὑποκειμένων παραλαμβανόμενα, ὡς τὰ ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορού-
 40. μενα, οἷον τὸ ζῶν τῷ ἀνθρώπῳ, ἢ ἄπερ εἰς τὸν ἑαυτῶν ὀρισμὸν

τὰ ὑποκείμενα παραλαμβάνει, ὡς τὸ περιττὸν καὶ ἡ σιμότης καὶ τὰ τοιαῦτα. δείκνυσιν ὅτι ὅθεν τῶν ἐπ' ἀπειρον πρόεισιν. . . ἀναλυτικὰς ὅν καλεῖ τὰς τοιαύτας δειξεις ἀντὶ τῶ ἀποδεικτικὰς, διότι ὁ σκοπὸς πάσης τῆς ἀναλυτικῆς ἐπιστήμης ἡ ἀποδείξις ἐστίν. ὅτω γὰρ καὶ τὴν ἀρχὴν τῶν Ἀναλυτικῶν ἐποιήσατο, εἰρηκῶς "πρῶτον εἰπεῖν περὶ τῆς καὶ τίνος ἐστὶν ἡ σκέψις, ὅτι περὶ ἀποδείξεως καὶ ἐπιστήμης ἀποδεικτικῆς." ἐπεὶ ὅν πασαν τὴν περὶ ἀποδείξεως πραγματείαν ὅτως ἐκάλεσεν ἀναλυτικὴν, ἐκ μέρους τὸ πᾶν ὀνομάσας, διὰ τὸτο καὶ πάσας τὰς ἀποδεικτικὰς δειξεις ἀναλυτικὰς ἐκάλεσε. . . ἀπλῶς γὰρ τοσῶτον εἰπὼν, ὅτι μὴ ἐνδέχεται ἀπειρα 10 ὑπάρχειν τῷ ἐνί, πῶς τὸτο ἐκ ἐνδέχεται ὃ προσέθηκεν. ὁ μέντοι Ἀλέξανδρός φησιν ὅτι συμβαίνει ἢ ὅτω τὸ ἀπειρον ἐνεργεῖα εἶναι. τὸτο δὲ ὃ προσφυνῶς δοκεῖ τοῖς προκειμένοις ἐπάγειν. αὐτὸ γὰρ τὸτο ὑπετίθετο ἐνεργεῖα εἶναι τὸ ὑποκείμενον, ὡς ἐδὲν ἄτοπον δειξεῖ τὸτο εἶναι. ἔλεγεν ὅν ὁ φιλόσοφος ὡς πρὸς τὴν ὁρισμὸς 15 τείνειν τὴν λόγον, ὅτι συμβήσεται ἐν τοῖς ὁρισμοῖς ἀπειρα παραλαμβάνεται. ἐμοὶ δὲ ὅδε τὸτο δοκεῖ ἀληθὲς εἶναι. λέγω δὲ ὅτι ἐκ εἰς τὸτο τὸ ἄτοπον ἀπάγει τὴν λόγον ὁ Ἀριστοτέλης, τὸ συμβαίνει ἢ ὅτω ἀπειρα ὑπάρχειν τῷ ἐνί ὑποκειμένῳ, ὡς δεῖξομεν τὴν λέξιν ἐπεξηγῶντες. εἰς τὴν ὁρισμὸν δὲ τῶ ἀριθμῷ παραλαμβάνεται 20 τὰ καθ' αὐτὰ ὑπάρχοντα αὐτῷ. ὡς πρὸς τὴν ὁρισμὸς αὐτῷ συντείνει ὁ λόγος, ὅτι μὴ ἐνδέχεται τῶς ἐξ ἀπειρων συνεσθῆναι, ἀλλ' ὅτι εἰ τὰ ὑπάρχοντα τῷ ἀριθμῷ ἀπειρα εἶεν, ταῦτα δὲ καθ' αὐτὸ ὑπάρχει, ἀδύνατον γινώσκειν τὴν μὴ εἰδότα πάντα τὰ καθ' αὐτὸ αὐτῷ ὑπάρχοντα. ὃ γὰρ ἂν εἰδείμεν φύσιν τριγώνου, 25 μὴ εἰδότες τίνα ποτὲ ἐστὶ τὰ καθ' αὐτὸ αὐτῷ ὑπάρχοντα. ὡς εἰ ἀπειρά εἰσι τὰ καθ' αὐτὸ ὑπάρχοντα τοῖς πράγμασι, τὰ δὲ ἀπειρα γινώσκει καὶ διεξελθεῖν ἀδύνατον, ἀδύνατον ἄρα γινώσκει τῶν πραγμάτων ἔχειν. ὡς εἰ τὸτο ἄτοπον, ἀδύνατον ἄρα τῷ ἐνί ἀπειρα ὑπάρχειν καθ' αὐτό. προσήθησι δὲ τούτοις καὶ ἕτερον ὁ Ἀλέξανδρος, 30 δεικνύς μὴ ἐνδέχεται ἀπειρα εἶναι. τὰ καθ' αὐτὸ ὑπάρχοντα καὶ τὴν δευτέρον τρόπον. ταῦτα γάρ, φησὶν, αἰ ἐπὶ τὸ ἔλαττον πρόεισιν. ὡς περὶ τῶ ἀριθμῷ τὸ περιττὸν ἐπ' ἔλαττον, καὶ τὸ πρῶτον ἐπ' ἔλαττον τῶ περιττῷ, ὅτως εἰ καὶ τῷ πρώτῳ ἕτερον τι ὑπάρχεν, ἐπ' ἔλαττον ἂν ἦν κάκεινο τῷ πρώτῳ, καὶ ἐφεξῆς ὁμοίως 35 ἐπὶ τὸ ἔλαττον προϊόντα εἰς τὰ ἄτομα τελευτῶσιν. ἐκ ἄρα ἐνδέχεται ἐπ' ἀπειρον προΐεναι τὰ τοιαῦτα. id. ib.

84a εἰ τὸ "ἐδέτερα" ἐπὶ τὸ τῶ πλήθους καὶ τῶ διαίρεσιν ἀκῆστομεν, 17. ἄπερ ἀμφοτέρω τῶ προτέρω τρόπῳ ἦν παραδείγματα, εἰκότως εὐρίσκομεν προκειμένον τὸ "ὅθ' ὡς περιττὸν τῶ ἀριθμῷ," ἵνα καὶ τὴν 40 δευτέρον τρόπον σημάνη. εἰ δὲ τὸ "ἐδέτερα" ἐπὶ τῶν δύο τρόπων εἴρηται, τὸ "ὅθ' ὡς τὸ περιττὸν τῶ ἀριθμῷ" κατ' ἐπαναλήψιν εἴρηται, ἐπειδὴ τὸτο πρῶτον προτίθησιν ἐλέγξει. id. f. 57 b.

84a εἰ ἕτερον τι, φησὶ, καθ' αὐτὸ ὑπάρχει τῷ περιττῷ, ὡς τινὲς ἐξ 18. ἀνάγκης τὸ περιττὸν ἐν τῷ λόγῳ ὑπάρξει, αὐτὸς ἐκείνους ὑπάρχοντος 45 καθ' αὐτὸ τῷ περιττῷ, ἀνάγκη καὶ ἐν τῷ ἐκείνῳ λόγῳ τὴν ἀριθμὸν παραλαμβάνεται. ὁ μὲν ὅν φιλόσοφος ἐν τῷ "τὸτο δὲ εἰ ἐστίν" ὑπέστηξεν, ἵνα σημάνη, εἰ δὲ τὸτο ὅτως ἔχει, καὶ ὑπάρχει ἕτερον

τι τῷ περιττῷ. τὸ δὲ λοιπὸν ἐκ τῶ πρώτου καὶ συνέχεται ἀνέγνω. εἰ γὰρ τὸτο ὅτως ἔχει, φησὶ, καὶ ὑπάρχει ἕτερον τι τῷ περιττῷ, καὶ ἐν ἐκείνῳ πρῶτον ὁ ἀριθμὸς ἐνυπαρξεί ἤπερ τὸ περιττὸν, πρῶτον δ' ἀνωθεν ἀρχομένη, ὡς περὶ ἂν εἰ εἴποιμεν πρῶτον ὑπάρχειν τῷ 5 ἀνθρώπῳ τὴν ὕσιν ἤπερ τὸ ζῶον. ἐμοὶ δ' ὃ δοκεῖ καλῶς τεθεῖσθαι ἡ ὑποσημνή. πρῶτα γὰρ πανταχῶς ὁ Ἀριστοτέλης τὰ προσεχῆ λέγει, ὃ τὰ πορρωτέρω. ὑποσημνέον ὅν ἐν τῷ πρώτῳ. id. ib.

εἰ ὅν τῷ περιττῷ, φησὶν, ὑπάρξει καθ' αὐτὸ τὸ πρῶτον, καὶ ἐν 84a τῷ τῶ πρώτῳ ὁρισμῷ ὁ ἀριθμὸς παραληφθήσεται, ὡς περὶ καὶ τὸ πε- 20 ριττὸν, καὶ αὐτῶν τῶν τῶν ἀριθμῷ ὑπαρχόντων. id. f. 58.

εἰ γὰρ ἀνάγκη τῷ τε ἀριθμῷ πάντα ὑπάρχειν κάκεινοις πᾶσι 84a τὴν ἀριθμὸν, ἀντιτρέψουσι πρὸς ἀλλήλας δηλονότι, καὶ ὅτε ὁ ἀριθμὸς 24 ὑπερτείνει καὶ ἐπὶ πλέον ἐστὶ πάντων τῶν καθ' αὐτὸ ὑπαρχόντων αὐτῷ, ὅτε τὰ καθ' αὐτὸ ὑπάρχοντα ὑπερτείνει τὴν ἀριθμὸν. εἰ δὲ μὴ τὸτο ἐνδέχεται, ἀπειρα τῷ ἀριθμῷ ὑπάρχειν, ὅδε τὴν ἀριθ- μὸν ἀπείρους ὑπάρχειν ἐνδέχεται. id. ib.

δειξας ὅτι κατ' ὅδενα τρόπον δύναται ἐπ' ἀπειρον ἐνδέχεται 84a χωρεῖν τὰς κατηγορίας, λοιπὸν συνάγει τὸτο ὅπερ ἔνεκα καὶ ταῦτα 30 πάντα κεκίνηκε, λέγω δὲ ὅτι εἰσὶν ἀρχαὶ τῶν ἀποδείξεων αἱ ἄμεσοι προτάσεις, καὶ ὅτι οἷον τε τὰς ἀποδείξεις ἐπ' ἀπειρον προΐε- ναι. id. ib.

τὸ ἐπ' ἀπειρον βαδίζειν τὰς ἀποδείξεις καὶ μὴ εἶναι ἀρχὰς 84a ἀποδείξεων, ἢ πάντα ἀποδεικτὰ εἶναι λέγειν, ἐδὲν ἕτερον ἐστὶ, φη- 33 σιν, ἢ μηδεμίαν εἶναι λέγειν ἄμεσον πρότασιν. αἱ γὰρ ἀποδείξεις ἐκ ἐξωθεν προσλαμβάνουσαι προΐασιν ἀλλ' ἐν μέσῳ. . . ἔσαι ὅν μεταξὺ δύο ὅρων ὁρισμένων ἀπειρα τὰ ἐντεθειμένα, ὅπερ ἀδύ- νατον. δεδεικνύει γὰρ ὅτι αἱ κατηγορίαι ἀνωθεν ἀρχόμεναι ἐπὶ τὸ κάτω ἴσανται, καὶ κάτωθεν ἐπὶ τὸ ἄνω. ὡς εἰ ἀδύνατον δύο ὅρων τὰ με- 38 ταξὺ ἀπειρα εἶναι, ὅτε πάντα ἐστὶν ἀποδεικτὰ (αἱ γὰρ ἄμεσοι προ- τάσεις ἀναπόδεικτοι), ὅτε ἐπ' ἀπειρον ἡ ἀπόδειξις πρόεισιν, ἀλλ' εἰσὶν ἀρχαὶ ἀποδείξεως αἱ ἄμεσοι προτάσεις. id. ib.

ἐπειδὴ δεδεικνύει ὅτι εἰσὶν ἀρχαὶ ἀποδείξεως αἱ ἄμεσοι προτά- 84b σεις, ἐκ τῶν ἕτερον τι θεωρήματα συνάγει, ὅτι ὅταν τι πλειόνων 3. κατηγορεῖται, ὡς μὴδὲν τῶν λοιπῶν καὶ παντὸς θατέρου κατηγορεῖται, ἐκ αἰ κατὰ τι κοινὸν τὸ κατηγορούμενον ἐκείνων κατηγορεῖται, ἀλλ' 4 ἐστὶν ὅτε καὶ ἀμέσως. id. ib.

τὸτο ἀναγκαίως προσέθηκεν, ὅτι δεῖ τὰ ὑποκείμενα ἢ μὴ-84b δόλους ἀλλήλων ἀντικατηγορεῖσθαι, ἀλλ' εἶναι ἄτομα ἢ ἀντιδιηρημένα 4. ἀλλήλων. ὡς περὶ ἂν εἰ ἡ ὕσιν διὰ μέσῳ τῶ ἐμφύλῳ, καὶ διὰ μέσῳ τῶς κατηγοροῦτο τῶ ζῴου, καὶ διὰ μέσῳ τῶ ζῴου κατηγοροῦτο τῶ λογικῷ καὶ τῶ ἀλόγῳ (ταῦτα γὰρ διὰ τὸ ἀντιδιαίρεται), ὅδετερον 5 ὅδετερος κατηγορεῖται. ἢ εἰ καὶ κατηγορεῖται θατέρω καὶ θατέρω, μὴ καὶ παντὸς κατηγορεῖται, οἷον εἰ τὸ λογικὸν εἴη καὶ τὸ θνητόν. ὅτε γὰρ τὸ λογικὸν καὶ παντὸς τῶ θνητῶ κατηγορεῖται, ὅτε τὸ θνητὸν καὶ παντὸς τῶ λογικῷ. τὸτο δὲ, ὅπερ εἶπον, ἀναγκαίως προσέθηκεν. εἰ γὰρ 6 θατέρω καὶ θατέρω κατηγοροῦτο παντὸς, οἷον εἰ τὸ λογικὸν εἴη καὶ ὁ ἄνθρωπος, καὶ παντὸς γὰρ τῶ ἀνθρώπῳ τὸ λογικόν, ἐκείνῳ κατὰ τι κοινὸν ἀμφοτέρων κατηγορεῖται τὸ κατηγορούμενον. id. f. 58 b.

84b τῶν ἀντιγράφων τὰ μὲν "δυσὶν ὀρθαῖς" ἔχει, τὰ δὲ "τέτρα-
6. σιν." εἰ μὲν εἴη "δυσὶν ὀρθαῖς," τὸ δὲ ἐπιφερόμενον ὡς τινὰ τῶν ἀντιγράφων ἔχει "ἥ γὰρ τριγώνῳ ὑπάρχει," σαφὲς τὸ λεγόμενον ὑπάρχει, ὅτι τῷ ἰσοσκελεῖ καὶ τῷ σκαληνῷ, ἥ ἑκάτερον τρίγωνον, ὑπάρχει ἑκατέρῳ δηλαδὴ. τὸ δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχον τὰς γωνίας, καὶ ὅχι ἥ τὸ μὲν ἰσοσκελὲς τὸ δὲ σκαληνόν. . . εἰ δὲ εἴη "χῆμα τι," περισπασέον τὸ χῆμα, ἢ ἥ πτώσεως εὐθείας, καὶ ἐγκλιτέον τὸ τί ἀόριστον ἴδιον ὅν· λέγοι γὰρ ἂν ὅτι ὡς χῆμα τι (τὸτο δὲ ἐστὶ τὸ τρίγωνον) ὑπάρχει αὐτοῖς τὸ εἰρημένον. εἰ δὲ εἴη τέτρασιν ὀρθαῖς, τὸ "χῆματι" προπαροξυτονητέον ὡς δοτικῇ, καὶ ὁ λόγος περὶ τῶν 10 ἐκτὸς γωνιῶν· δεικνύει γὰρ ὅτι παῖτες χῆματος τῶν πλευρῶν ἐκβαλλομένων αἱ ἐκτὸς γωνίαι τέτρασιν ὀρθαῖς ἴσαι εἰσὶν. id. ib.

84b τετέστιν, ὅτι αἱ αὐτὲς κοινὸν τι τέττων ἔσται τὸ κατηγορούμενον,
9. ἀλλ' ἔσται προϊόντων, ὃ καὶ ἀμέσως αὐτῶν κατηγορηθῆσεται. id. ib.

84b τὸς ἀποδεικτικὰς δηλονότι ὅρους, ἐπειδὴ γε τὸς διαλεκτικὰς 15
14. ὅχι ἀνάγκη τῷ αὐτῷ γένους εἶναι, ἐπεὶ καὶ ἐξ ἐνδόξων καὶ ἐκ συμβεβηκότων αἱ διαλεκτικὴς δειξεις, τὸς μὲντοι ἀποδεικτικὰς ἀνάγκη τῷ αὐτῷ γένους εἶναι. τὰ αὐτὰ δὲ γένους φησὶν ἀντὶ τῶν ὑποκείμενων ὡς εἰς γένος ἀνάγεσθαι τὸν κατηγορούμενον, εἴπερ μὴ ἐνδέχεται ἐξ ἄλλου γένους εἰς ἄλλο μεταβάνα διεῖξαι· εἴρηται γὰρ καὶ ἔμπροσθεν 20 ὅτι ὅχι οἷον τε τὰ ἱατρικὰ γεωμετρικῶς ἀποδείξει καὶ τὰ γραμματικὰ ῥητορικῶς. ὅθεν καὶ δοκεῖ μοι τῷ αὐτῷ γένους λέγειν ὅχι ἀπλῶς τὰ ὑπὸ τὴν αὐτὴν κατηγορίαν· πλείους γὰρ ἐπιστήμαι τῇ αὐτῇ κατηγορίᾳ κέχρηται· ἀλλὰ γένος φησὶ τὸ τῆς ἐπιστήμης. id. ib.

84b ἐπεὶ δὲ δεικνύει ὅτι ἔστιν ἕτερον ἑτέρου ἀμέσως κατηγορεῖν, δι- 25
19. λον ὅτι φησὶν, ὅταν τί τις ὅπως ἔτι κατηγορεῖται, ὅχι ἔστιν αὐτὸ ἀποδείξει, εἴγε πάντα ἀποδείξεις μέσος ὅρα παραλαμβάνομένη γίνεσθαι. ὡςτε ὡς μὴ ἔστι μέσος ὅρον θέναι, ὅδε ἀποδείξει τὰ τοιαῦτα ἐνδέχεται· ὅ γὰρ ἀποδεικτικὴ αἱ ἀμεσοὶ προτάσεις, τὸναντίον δὲ ἀρχαὶ καὶ σοιχεῖα ἀποδείξεως αἱ ἀμεσοὶ προτάσεις. καὶ ἀρχαὶ μὲν πρώτοι- 30 ται οἱ ὅροι, ἀλλὰ καὶ ὡς ἐν προτάσεσιν ἀρχαὶ καὶ σοιχεῖα αἱ ἀμεσοὶ εἰσι προτάσεις. καὶ ἥτοι πᾶσαι, φησὶν, αἱ ἀμεσοὶ προτάσεις ἀρχαὶ καὶ σοιχεῖα εἰσι τῶν συλλογισμῶν, ἥ αἱ καθόλου. id. f. 59.

84b εἰσὶ καὶ οἱ ὅροι ἀρχαί, ὅσοι ἀλλήλων ἀμέσως κατηγορεῖται.
26. εἰσὶ δὲ ἀρχαὶ καὶ αἱ ἐκ τέτων προτάσεις, ὡςπερ καὶ αἱ ἐκ τῶν 35 συνθετῶν ἀρχαὶ εἰσὶ μὲν ὅλη καὶ εἶδος, εἰσὶ δὲ καὶ τὰ ἐκ τῆς συμπλοκῆς τέτων πρώτως συνθεθειμένα σώματα, λέγω δὴ τὰ σοιχεῖα. id. ib.

84b ὡςπερ, φησὶ, καταφατικὰς προτάσεις εἰσὶ μὴ ἀποδεικταί, αἱ
29. τε λέγεσθαι ὅτι τότε τῷδε ἐστὶ καὶ αἱ τότε τῷδε ὑπάρχει (διὰ τέτων 40 δὲ τὴν φύσιν τῆς ἀμέσως προτάσεως παρέστησεν), ὅτω δὴ καὶ ἀποφατικὰς ἀμεσοὶ εἰσιν. id. ib.

84b τὸ προκείμενον ἐστὶ διὰ τέτων δεῖξαι τίνα χεῖρον ἔχει ὁ μέσος
31. ὅρος πρὸς τὸς ἄκρους καὶ τὰ τρία χῆματα ἐν τε τοῖς κατηγοριοῦσι συλλογισμοῖς καὶ ἐν τοῖς ἀποφατικοῖς. καὶ φησὶν ὅτι ἐν μὲν τοῖς 45 κατηγοριοῦσι ὁ μέσος τῷ κατηγορούμενῳ ἔξω πίπτει ὁ μέσος, τῷ δὲ ὑποκείμενῳ ἐπὶ μὲν τῷ πρώτῳ καὶ δευτέρῳ χῆματος αἰ ἔξω πίπτει. ἀδιαβρώσαντες δὲ πρότερον τὰ ἐπὶ τῶν κατηγο-

ρικῶν λεγόμενα, ὅπως ἐρῶμεν καὶ περὶ τῶν ἀποφατικῶν. τὸ ἔν ἔξω πίπτει ἐπὶ τῶν κατηγορικῶν σημαίνει τῷ Ἀριστοτέλει τὸ ἐπὶ πλέον εἶναι, τὸτο δ' ἐστὶ τὸ κατηγορεῖσθαι. ὁ δὲ ποτε ἔν, φησὶν, ἐν καταφατικῷ συλλογισμῷ ὁ μέσος τῷ μετὰ τὸν κατηγορηθῆσθαι... ἐν τῷ δευτέρῳ, φησὶ, χῆματι ὁ δὲ ποτε τῷ ἐλάττονος ὅρα ἔξω πίπτει ὁ μέσος. ἔλεγεν ἔν ὁ φιλόσοφος ὅτι ὅχι ἐνδέχεται ἐπὶ τούτῳ, τὸ μὴ ἔξω πίπτειν τὸ μὴ κατηγορεῖσθαι ἀκέρως· ἀμφοτέρων γὰρ, φησὶν, ἐν τῷ δευτέρῳ χῆματι ὁ μέσος κατηγορεῖται· εἰ ἔν τῶν δύο κατηγορεῖται, πῶς φησὶ τῷ ἐλάττονος μὴ ἔξω πίπτειν; ἔλεγεν ἔν μὴ ἄλλως ἂν καταστήσῃ τὸτο δυνατόν, εἰ μὴ τὸ ἔξω πίπτειν τῷ ἐλάττονος ἄλλως ἀκέρως. νῦν ἔν ἀντὶ τῷ ὁ δὲ ποτε τὴν θέσιν αὐτῷ ἀμείβει ὁ μέσος τῷ ἐλάττονος, καὶ τὸτο εἶναι τὸ ἔξω πίπτειν τῷ ἐλάττονος τὸν μέσον, τὸ τὴν θέσιν τῷ ἐλάττονος ἀμείβειν τὸν μέσον. τὸτο ἔν, φησὶν, ἐπὶ τῷ δευτέρῳ χῆματος ὁ γίνεσθαι· ὁ δὲ ποτε γὰρ ὁ ἐλάττων γίνεσθαι κατηγορούμενος ὡςπερ ἐν τῷ τρίτῳ, ἀλλ' ὡςπερ ἐν τῷ προβλήματι ὑποκείμενος ἐστὶν αἰεὶ ὁ ἐλάττων, ὅτω καὶ ἐν τῷ συλλογισμῷ τῷ καὶ τὸ δευτέρῳ χῆμα μένει ὁ ὑποκείμενος, μὴ ἀμείβων τὴν ἑαυτοῦ θέσιν. τὸτο δὲ δη- 20 λον ὅτι καὶ τῷ πρώτῳ ὑπάρχει χῆματι· καὶ ἐν τούτῳ γὰρ αἰεὶ ὁ ἐλάττων ὑποκείμενος ἐστὶν. ταῦτα μὲν ἔν ἐστὶ τὰ ἐνταῦθα λεγόμενα, μὴδὲν πλέον ἔχοντα τῶν ἐν τοῖς τριῶν χῆμασιν εἰρημένων περὶ τῆς θέσεως τῶν τριῶν ὅρων, μὴδὲ ἀναγκαῖα τινὸς ἕνεκα τῶν εἰς ἀπόδειξιν χρησιμευόντων ἐνταῦθα παρεμβεβλημένα, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ. id. ib.

ἐπειδὴ εἶπεν ὅτι αἰεὶ τὸ μέσον πυκνῶν ἕως ἀδιαίρετα γένεσθαι, 84b καὶ ἔν τι λέγει ἐν συλλογισμῷ. τὸ δὲ "ἐν" διὰ τούτου προσέθηκεν, 35 ὅτι ταῖς ἀμέσοις προτάσεσι μέχρι τοσούτου καταπυκνῶν ὁ συλλογισμὸς προσλαμβάνων μέσους ὅρους ἕως ἂν εἰς τὰς ἀμέσους φθάσῃ προτάσεις, αἱτινὲς εἰσιν ἀρχαὶ τῷ συλλογισμῷ καὶ οἷον μονάδες τινὲς ἀδιαίρετοι. id. f. 59 b.

παραδείγματος δὲ ἕνεκα ἀρχὴν μὲν τῷ βάρους τὴν μὲν φησὶν. 84b ὅπως γὰρ ἐπὶ τέτων ἀρχῇ ὅχι ἔστιν, ἐπεὶ ἐπ' ἀπειρον διαιρετὸν τὸ μέ- 38. γος· εἰ δὲ τούτο, ὅχι ἂν εἴη τὸ πρῶτον καὶ ἡ ἀρχὴ τῷ βάρους, ἀλλ' εἰ ἄρα πρὸς τὴν ἡμετέραν συνήθειαν, ὡςπερ καὶ νῦν ἡμεῖς κεκρήμεθα ἐχάτω καὶ ἀδιαίρετῳ βάρει τῷ τετάρτῳ μέρει τῷ κερατίνῳ, ὁ ἐστὶ κόκκος εἰς σίτην· μέχρι γὰρ τούτου ποιήμεθα τὴν διαίρεσιν τῶν σαθρωμένων. διέσεις δὲ ἔστιν ἡ πρώτη αἰσθητῇ τῶν φθόγγων ἀπήχησις, ἥς πρώτης ἀντιλαμβανέμεθα δύναται ἡ ἡμετέρα αἰσθησις ἦσαν ἡ ἀκοή· ταύτην δὲ φασὶ τὸ τέταρτον εἶναι τοῦ ἐποχόδου λόγου. id. ib.

διὰ τί δὲ μὴ καὶ τῷ διαλεκτικῷ συλλογισμῷ ἀρχὴν εἶπε τὴν 85a δόξαν; ὡς γὰρ ὁ νῦν κοινὰς ἐννοίας αἰρεῖται ἐξ ὧν αἱ ἀποδείξεις, 1. ὅπως ἡ δόξα τὰς διαλεκτικὰς καὶ ἐνδόξους προτάσεις. φαίνεται ἔν ὅτι ὅχι εἶπε διαλεκτικῷ συλλογισμῷ ἀρχὴν εἶναι τὴν ἀμεσον πρότασιν, ἀλλ' ἀπλῶς συλλογισμῷ· ὡς ἔν συλλογισμῷ ἀπλῶς ἀρχὴ ἂν εἴη ἡ ἀμεσον πρότασις. id. ib.

"ὁ δὲ ὑπάρχειν," λέγει τὸν κατηγορούμενον· τούτο γὰρ ἐστὶ τὸ 85a ὑπάρχον τῷ ὑποκείμενῳ. τούτο ἔν, φησὶν, ἐν τῷ πρώτῳ χῆματι 3.

ὅδεν ἔξω πίπτει, τῆς αὐτῆς ἀποφάσκει· μόνως γὰρ ἐν
πρώτῳ χῆματι τὸ μέσον ὁ μείζων ἀποφάσκει. id. ib.

85a μετῆλθεν ἐπὶ τὸ δεύτερον χῆμα· διὸ καὶ τὰ φοιχῆα ἤμελλε.
7. καὶ ἔστι τὸ μὴ ὁ μείζων ὅρος, τὸ δὲ ἐλάττω, μέσος τὸ γ'. καλεῖ
δὲ τὸ ε' ὡς ὁ δὲ ὑπάρχειν· τὸ γὰρ ὑποκειμένην ἐν τοῖς προβλήμασιν
ἢ συμπεράσμασιν ἀποφάσκει ὁ μείζων ὅρος. ὁ δὲ ποτε ἔν, φησί,
τῷ ἐλάττω τὸ ε' ἔξω πεσεῖ ὁ μέσος. καὶ εἵπομεν τί σημαίνει
ἐνταῦθα αὐτῷ τὸ ἔξω πίπτειν, ὅτι τὸ τὴν θέσιν ἀμβλεῖν· τὸ μὴ γὰρ
μείζονος ἔξω πίπτει· κατηγορούμενον γὰρ ὅσα τὴν μείζονα ἐν τῷ
συμπεράσματι ἐν ταῖς προτάσεσι ποιεῖ ὑποκείμενον, τὴν μέντοι
ἐλάττω φυλάττει ἐν ταῖς προτάσεσιν ὑποκείμενον. id. ib.

85a ἐνταῦθα πάλιν τὸ ἔξω πίπτειν τὸ κατηγορεῖσθαι φησιν. ὡς περ
10. γὰρ εἴρηξεν πρότερον, ὅτι ἐνδέχεται καταστῆσαι τὰ ἐν ταῖς λεγόμενα·
ἐν τῷ γὰρ τῷ χῆματι αἰεὶ ὑπάρχει ὁ μέσος, ὡς ἐνδεὸς τῶν
ἀκρων κατηγορεῖ. id. f. 60.

85a ἐνταῦθα τρία ζητεῖ προβλήματα ἀξιόλογα εἰς τὴν περὶ ἀπο-
13. δειξέως λόγον συντινόντα, πρῶτον μὲν ποῖα δεῖξις μᾶλλον
κρίττων καὶ πρέπεται τῇ ἐπιστήμῃ, πότερον ἢ καθόλου ἢ ἡ μερικὴ,
δεύτερον δὲ πότερον ἢ καταφατικὴ μᾶλλον πρέπεται ἐπιστήμῃ ἢ
ἀποφατικῇ, καὶ τρίτον πότερον ἢ ἐπ' εὐθείας ἢ ἡ δι' ἀδυνατίαν. καὶ
ἐπέξεισι τῷ περὶ τῶν λόγων πλατύτερον. id. ib.

85a ἀντὶ τῆς ἐπ' εὐθείας· αὕτη γὰρ ἐξ κυρίως ἀποδείξεις
15. ἢ ἐπ' εὐθείας τὸ πρᾶγμα δεικνύσας· ἢ γὰρ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῇ
ὅτι αὐτὸ δεικνύσιν, ἀλλὰ τὸ ἐναντίον ἀναρεῖ. id. f. 60 b.

85a ἡ καθόλου, φησί, δεῖξις ἢ καθ' αὐτὴν ἐξ ἄλλων διὰ τὰ με-
26. ρικά· ὅταν γὰρ τὰ τῷ ἰσοσκελεῖ καθ' αὐτὴν ὑπάρχοντα διὰ τῆς κα-
θόλου δεικνύσῃ, οἷον ὅτι τὸ ἰσοσκελεὲς τρίγωνον τὰς πρὸς τῇ βάσει
γωνίας ἴσας ἀλλήλαις ἔχει, ὅχι τῇ τρίγωνόν ἐστι δεικνύσῃ, ἀλλ' ἢ
ἰσοσκελεὲς. δῆλον δὲ ὅτι ψευδὲς παραδείγματι κέχρηται, ἐπεὶ μὴ
οἷον τε ἦν ἀληθεῖ χρησάμενος· ὅθεν γὰρ ὡς ἐπὶ τριγώνων δεικνύσῃ τὰ
τῷ ἰσοσκελεῖ ὑπάρχοντα, ἀλλ' ὡς ἐρεῖ ἐφεξῆς. ἀλλ' ὅταν τις τὸ
μὴ ὑπάρχον δεικνύσῃ τῷ καθόλου ὑπάρχον, ὅθεν ἀποδείξεις τὸ τοῖ-
τόν ἐστιν· ὅθεν γὰρ κατ' ἄλλο τὸ καθόλου δεῖξιν ὑπάρχειν. id. ib.

85a τὴν δευτέραν καὶ τρίτην ἀπορίαν ἅμα συνέπλεξεν, ὅτι τὸ κα-
31. θόλου ὅθεν ἐξὶ παρὰ τὰ καθ' ἑκάστα, καὶ ὅτι ἀπάτης ἡμῶν αἴτιον γί-
νεσθαι τιθεμένοις τὸ μὴ ὂν ὡς ὂν· ὡς γὰρ ὂν καθ' αὐτὸ παρὰ τὰ με-
ρικά τὸ καθόλου ὑποτιθέμεθα. id. ib.

85a ὡς περ, φησὶν, ὁ γεωμέτρης δεικνύσιν ὅτι ἐὰν τέσσαρες γραμ-
37. μαὶ ἀνάλογον ᾖσι, καὶ ἐναλλαξὶ ἀνάλογον ἔσονται, ὅτω καὶ ἐὰν τέσ-
σαρα ἐπίπεδα καὶ ἐὰν τέσσαρα στερεά, καὶ ἀπλῶς ἐπὶ τῶν καθόλου,
οἷον ἐὰν τέσσαρα τοιαῦτα ποσὰ ἢ μεγέθη. καίτοι τὸ ποσὸν ἀπλῶς
ἢ τὸ μέγεθος ὅχι ἐξ αὐτῶν καθ' αὐτὸ ἐκτὸς γραμμῆς ἢ ἐπιπέδου ἢ
στερεοῦ· ὅμως ὡς ὂντος τινὸς παρὰ ταῦτα, ὅτω ἐπ' αὐτὸ ποιεῖν
τὴν λόγον. τὸ αὐτὸ δὲ τῷ, ὅπερ ἐπὶ τῷ ἀνάλογον πάχυνον ἔσται,
τῷ πάχυνον καὶ πάντες ὅσοι καθόλου τι ἀποδεικνύσιν. id. ib.

85a ἐντεῦθεν λοιπὸν αἱ τῶν ἀποριῶν λύσεις. καὶ τέως γε πρὸς τὴν
4. πρότερον τὴν λέγουσαν βελτίονα εἶναι τὴν κατὰ μέρος ἀποδεικνύσαν,
διὰ τὸ καθ' αὐτὸ ἀποδεικνύειν, ἐπάγει τὴν ἐλεγχον... πῶς ἔν φησὶν

ἐνταῦθα, ὅθεν μᾶλλον ἐπὶ τῆς κατὰ μέρος ἢ τῆς καθόλου, ὡς δὲ
ἀμφοτέρων καθ' αὐτὸ ἔσονται; φησὶ ἔν ὅτι ὡς πρὸς τὸ παράδειγμα
αὐτῷ τείνει ὁ λόγος· ἐπειδὴ γὰρ τὸ παράδειγμα, λέγω δὲ τὸ Κο-
ρίσκον μουσικὸν εἶναι καὶ τὸν ἄνθρωπον μουσικὸν εἶναι, τὸ μὴ μερι-
κὸν καθ' αὐτὸ ἔχει τὸ μουσικόν, τὸ δὲ καθόλου διὰ τὸ μερικόν, διὰ
τῆς, φησὶν, ἐπὶ τῶν τοιούτων παραδειγμάτων ὅθεν μᾶλλον ἔξει
τὰ μερικά τὸ καθ' αὐτό, ἐν οἷς ὅθεν ὅλως τῷ καθόλου τὸ σύμ-
πτωμα ὑπάρχειν, ἐφ' ὧν καὶ τοῖς καθόλου ὑπάρχειν, δι' αὐτὰ
μᾶλλον ὑπάρχει ἢ διὰ τὰ μερικά· ὅταν γὰρ ὑπάρχη τινὰ τῷ κα-
θόλου καὶ τῷ μερικῷ, ὁ τῷ καθόλου διὰ τὸ μερικόν ὑπάρχει, ἀλλ'
ἐμπαλιν τῷ μερικῷ διὰ τὸ καθόλου. id. f. 61.

ἐπειδὴ πρὸ τῆς συνεχώρησε καὶ ἐν τῷ μερικῷ εἶναι τὸ καθ' αὐτό
αὐτό, εἶπε δὲ μηδὲν μᾶλλον καὶ ἐν τῷ καθόλου εἶναι τὸ καθ' αὐτό,
νῦν αὐτὸ τῷ ἀναρεῖ, τὸ ὅλως τοῖς μερικῶς εἶναι τὸ καθ' αὐτό,
τῇ καλεσμένῃ ἐνστάσει καὶ ἀντιπαράστασι· καὶ χρησάμενος πρότερον
μὴ τῇ ἀντιπαράστασι, νῦν δὲ τῇ ἐνστάσει, λυεῖ τὸ ἐπιχείρημα...
“ὅλως τε εἰ μὴ μὴ ὂντος ἢ τρίγωνον εἶτα δεικνύσιν.” τῆς αὐτῆς εἰ
τὸ σύμπτωμα μὴ ὑπάρχει τῷ καθόλου ἢ τοιούτον ἐξιν, οἷον, εἰ τῷ τῷ
τῷ τριγώνῳ ἢ τῷ τρίγωνόν ἐστι τὸ ἔχειν τὴν περίμετρον, εἰ τῷ τῷ
ἔχειν πάντε, ἢ τῷ τῷ ἀνθρώπῳ ἢ ἀνθρώπος ἐστι τὸ εἶναι μουσικόν, εἶτα
τις τὸ μὴ ὑπάρχον ὡς ὑπάρχον λέγει, ὅχι ἀποδείξει ὁ τοιοῦτος.
ψευδὸς γὰρ τὸ τοιοῦτον, καὶ ὡς περ τὸ ἀληθὲς ὁ δὲ ποτε ἐλέγχεται, ὅτω
τὸ ψευδὸς ὁ δὲ ποτε ἀποδείκνυται. ὅθεν κατ' ἄλλο αὐτῷ ὑπάρχει
ὅπερ ὅλως αὐτῷ ὅχι ὑπάρχει. id. ib.

πρὸς τὴν δευτέραν ἀπορίαν αὕτη ἀπάντησις, τὴν λέγουσαν τὸ καθόλου μὴ ὂν εἶναι. id. f. 61 b.

ἐπειδὴ ἡ ἀπορία ἔλεγεν ὅτι τὸ καθόλου ὡς αὐτὸ καθ' αὐτὸ ὑπάρχον
ἔσται ὑποτιθέντι οἱ περὶ αὐτῶν ποίεσθαι τὰς λόγους, καὶ ἕτερον
ἐν τῶν μερικῶν, διὰ τῆς φησὶν, εἰ καὶ ἕτερον ἐξιν τῶν με-
ρικῶν καὶ ἐξιν τις μία φύσις ὡρισμένη, ἕτερα ὅσα τῶν κατὰ μέρος,
ἀλλ' ἔν ὅχι χωριστὴν ὑποτιθέντι εἶναι καὶ ἐκτὸς τῶν μερικῶν αὐτὴν
καθ' αὐτὴν ὕφεσιν, ἀλλ' εἶναι μὴ ἕτερον τῇ φύσει καὶ τῷ λόγῳ,
τῷ μέντοι ὑποκειμένην ὅχι ἕτερον εἶναι τῶν μερικῶν, ὡς περ καὶ
τὰ συμβεβηκότα ἕτερα μὴ εἶναι φάμεν τῆς φύσεως, ὁ μέντοι καὶ
κεχωρισμένα αὐτῆς. ὡς ὁ ψευδὸς ὑποτιθέντι οἱ ὑποτιθέμενοι
ἕτερον εἶναι τὸ καθόλου τῶν μερικῶν, ὅθεν ἀπάτης ἡμῶν αἴτιον γίνεσθαι
τὸ καθόλου, τὸ μὴ ὂν ὡς ὂν ὑποτιθέμενοις. id. ib.

τῆς αὐτῆς, εἰ δὲ χωρὶς λαμβάνει τὸ ὕφεσιν τῶν μερικῶν,
οὐχ ἢ ἀποδείξει αἰτία τοῦ χωριστὸν λαμβάνεσθαι τὸ καθόλου, ἀλλ' ὁ
κακῶς τῆς ἀποδείξεως ἀκάνων. ὡς περ γὰρ καὶ εἰ τις περὶ ποιότη-
τος διαλέγεται ὡς ὅσης φύσεως τινος καὶ πολλὰ ποιήσας καὶ παχέ-
σης, εἶτα τις ἀκάνων ὑπονοήσκει αὐτὴν καθ' αὐτὴν ὕφεσιν αὐτῆς
τὴν ποιότητα ὑποτιθέσθαι τὴν λέγοντα, τῆς τοιαύτης ὑπονοίας καὶ
ψευδὸς δόξης ὅχι ὁ λέγων ἦν αἴτιος ἀλλ' ὁ κακῶς τῆς ἀποδείξεως
ἀκάνων, οὕτω καὶ εἰ τῆς ἀποδείξεως ἐπὶ τῶν καθόλου ποιημένην τὴν
λόγον ἕτερος τις νομίζει χωριστὸν εἶναι τὸ καθόλου, αὐτὸς αὐτῷ
τοῦ ψευδὸς ἂν εἴη αἴτιος, οὐ μὴν ἢ ἀποδείξει τὸ ψευδὸς ὑποτιθεῖ.
ζητήσει δ' ἂν τις εὐλόγως πῶς συνοίσεται τὰ ἐνταῦθα εἰρημένα

τοῖς ἐν τῷ προοιμίῳ τῆς περὶ ψυχῆς πραγματείας· ἐν τούτοις γὰρ καὶ καθόλου μόνον φησὶν εἶναι, καὶ εἶναι οὐσίαν τῷ λόγῳ ἑτέραν τῶν μερικῶν, ἀλλὰ καὶ ἀφθαρτον εἶναι καὶ πρώτην τῶν μερικῶν, ὡς ἐφεξῆς λέγει· ἐν δὲ τοῖς περὶ ψυχῆς πᾶν τουναντίον, ἢ οὐδ' εἶναι ὅλως καὶ καθόλου, ἢ εἴπερ καὶ εἴη, ὑπερόν ἐστι τῶν μερικῶν. ταύτη δὲ δῆλον ὅτι οὐδὲ ἀφθαρτον ἂν εἴη, εἴ γε καὶ τὰ μερικὰ φθαρτά. id. ib.

ἐπιλυσάμενος τὰς ἀπορίας δι' ὧν ἐδόκει ἡ μερικὴ ἀποδείξις κρείττων εἶναι τῆς καθόλου, νῦν βύλετο αὐτὸ καθ' αὐτὸ καὶ θεωρήματα κατασκευάσαι, ὅτι ἡ καθόλου τῆς μερικῆς κρείττων. δεικνυσὶ δὲ τὸτο διὰ πλείονων ἐπιχειρημάτων, ὧν τὸ πρῶτον ἐστὶ τοῖσιν. id. f. 62.

ἐκ παραλλήλων τὴν αἰτίας καὶ τὴν διὰ τί. ἐπεὶ δὲ τὸ καθόλου αἰτιώτερον, ἔπειτα λοιπὸν συνάγειν ὅτι καὶ ἡ ἀπόδειξις τῆς καθόλου βελτίων· μᾶλλον γὰρ τῆς αἰτίας. ἀλλὰ πρὶν συναγαγεῖν τὸν συμπερίσματος, πρότερον δεικνυσὶ πῶς τὸ καθόλου αἰτιώτερον. id. ib.

ὅτι δὲ τὰ ὑπάρχοντα τῷ καθόλου καθ' αὐτὸ ὑπάρχει, τῷ δὲ κατὰ μέρος διὰ τὸ καθόλου, πολλάκις εἴρητο. id. ib.

τὸ δὲ "ὅταν μὴ ᾖ τι ἄλλο ἢ τὸτο," τυχέτιν ὅταν μὴ ᾖ δυνατὸν ἄλλο καθολικώτερον τῆς αἰτίας ἀποδοῦναι, ἀλλὰ τὸ ἀποδοῦναι ὅταν καὶ ἐκείνῳ καὶ κυριώτατον τῶν αἰτίων. id. ib.

τὸ δὲ "ἡ γινόμενον ἢ ὅν" εἶπεν, ἐπειδὴ τῶν αἰτίων τὰ μὲν ὑπάρχει ὅταν ὁ γινόμενος, ὡς περὶ ἐν τε τοῖς μαθήμασι καὶ τοῖς φυσικοῖς (ἐξ ἧς τὸ τρίγωνον καὶ τὸ χῆμα ἐν τῷ ἀποδοῦναι τὰς αἰτίας, διὰ τί αἱ τρεῖς γωνίαι δυσὶν ὁρθαῖς ἴσαι εἰσὶν), τὰ δὲ ὅταν εἰσὶ μὲν γινόντων δέ, ὡς ἐπὶ τῶν πρακτῶν. id. f. 62 b.

τὸ ὅταν, φησὶν, ἔχατον, τυχέτιν τὸ ἐν ταῖς ἀποδόσεσι τῶν αἰτίων ἔχατον, τὸτο γὰρ τέλος ἐστὶ καὶ πέρας τῶν αἰτίων, μηδὲν ἔχον ἑαυτὸ αἰτιώτερον. τὸ δὲ παράδειγμα ὁ ἐξῆς τίθησιν, ὡς ἐπὶ τῶν τελικῶν αἰτίων ἐστίν. id. ib.

ἐπειδὴ, ὅπερ εἶπον, τὸ παράδειγμα ἐπὶ τῶν τελικῶν αἰτίων ἐποιήσατο, βύλετο ἐκ τῆς συλλογισματικῆς ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων πάντων αἰτίων ὡσαύτως ἔχει. ἐπὶ πάντων ὅν, φησὶ, τῶν αἰτίων ἅπερ εἰσὶν ὅταν τὸ διὰ τί ἐρωτώμενοι ἀποδιδόναι, ὁμοίως ἔχει. id. ib.

τὸ δὲ "ὅταν μηκέτι ὑπάρχη τὸτο ὅτι ἄλλο," τυχέτιν ὅταν καὶ μηκέτι ὑπάρχη τὸτο ὁ λέγει ὑπάρχειν, ὅτι ἄλλο τί ἐστιν. id. ib.

ἐπειδὴ εἶπε τῶν μᾶλλον ἀποδεικτῶν μᾶλλον εἶναι ἀποδείξιν, τοῦτο αὐτὸ κατασκευάζει. εἰ γὰρ τὰ πρὸς τὴν φύσιν εἰσὶ, δῆλον ὅτι ὡς ἂν ἔχη τὸ ἕτερον, οὕτως ἔχει καὶ τὸ λοιπόν. id. ib.

σημειώτερον ὅτι ἐνταῦθα ἄλλως φησὶ τὸ καθολικώτερον καὶ μερικώτερον· οὐδὲ γὰρ μερικὸν φησὶ τὸ ἔχον τὸν μερικὸν προσδιορισμόν, οἷον τὸν τίς, καθολικὸν δὲ τὸ ἔχον τὸν πᾶς, ἀλλὰ τὸ ὅροις χρῶμενον καθολικώτεροις, εἴτε μέσοις, ὡς ἡδὴ εἵπομεν, εἴτε ἁπλοῖς, οἷον τὸ πᾶς ἄνθρωπος ζῶν μερικώτερον ἂν εἴη τοῦ πᾶς ἄνθρωπος οὐσία. id. f. 63.

λογικὰ δὲ λέγει τινὰ τῶν εἰρημένων ἐπιχειρημάτων οὐχ ὅτι πιθανὰ μὲν οὐκ ἀληθῆ δέ, ἀλλὰ ἀληθῆ μὲν κοινότερα δέ, καὶ οὐκ ἐπὶ μένων τῶν ἀποδεικτῶν ἀρμόζοντα ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ἑτέρων τινῶν,

οἷον ὅτι κρείττων καθ' ἡν τοῦτο καὶ ἄλλο οἷός τις ἢ καθ' ἡν τοῦτο μόνον· τοῦτο γὰρ ἀρμόσει ἂν καὶ ἐπὶ τῶν μὴ ἀποδεικτῶν. id. ib.

"τῶν ἄλλων δὲ τῶν αὐτῶν ὄντων προσέθηκε," τυχέτιν ὁμοίως ὄντων γνωρίμων τῶν ἐν ἀμφοτέροις ταῖς ἀποδείξεσι μέσων. εἰ

γὰρ ἡ διὰ πλείονων μέσων γνωριμωτέρως ἔχει τὴν μέσος τῆς δι' ἐλαττόνων, ἢ διὰ τῶν γνωριμωτέρων κρείττων· ὁμοίως δὲ ὄντων γνωρίμων, ἢ δι' ἐλαττόνων μέσων αἰρετωτέρα· μᾶλλον γὰρ ἐγγυτέρω ἐστὶ τῆς τῆς νῦν ἐνεργείας. id. ib.

τυχέτιν ἵνα πᾶσιν ὁμοίως γνώριμοι εἶεν ἡ ἐνδοξοὶ καὶ ἀποδείκτοι, ἢ ἐκ τῶν κατὰ συμβεβηκὸς ὑπαρχόντων ὁμοίως εἰλημμένοι.

ἢ τῶν καθ' αὐτά, καὶ ὅσα ἄλλα ταῖς προτάσεσιν ὑπάρχει. τῶν ὅντων αὐτῶν ὄντων, ἢ δι' ἐλαττόνων μέσων ὄρων καὶ προτάσεων τῆς διὰ πλείονων βελτίων. id. f. 63 b.

"λόγος δέ" τυχέτιν αἰτία καὶ ἀπόδειξις τῆς τῆς ἐξ ἐλαττόνων κρείττης εἶναι, τῶν ἄλλων τῶν αὐτῶν ὄντων. id. ib.

εἰ γὰρ θελήσμεν δεῖξαι ὅτι τὸ ἐμφύχον ὑπάρχει τῷ ἄνθρωπῳ, ὄντων μεταξὺ τῶν ζώων τῶν λογικῶν, γνωριμωτέρων ἐστὶ τὸ ὑπάρχειν τὸ ζῶν τῷ λογικῷ ἢ περὶ τῷ ἀνθρώπῳ· διὰ γὰρ τῶν ὑπάρχειν τὸ ζῶν τῷ λογικῷ δεικνύει ὅτι καὶ τῷ ἀνθρώπῳ ὑπάρχει τὸ ζῶν· γνωριμωτέρων δὲ τὸ δι' ἑ τὸ δι' ἐκείνῳ γνωστόντος. id. ib.

τυχέτιν διὰ μέσων ἴσων. id. ib.

δείξας καθόλου ὅτι ἡ δι' ἐλαττόνων, καὶ μὴ προταίς εἴτε τῷ ἀριθμῷ ἐλαττόνων εἴτε τῷ εἶδει, ἀλλὰ ἀπλῶς ὅτι ἡ δι' ἐλαττόνων τῶν αὐτῶν ὄντων βελτίων ἐστὶ, νῦν ἐπὶ τῶν αὐτῶν προκειμένων μεταφέρει τὸν λόγον καὶ φησὶν ὅτι ἡ μὲν ἀποφατικὴ καὶ δι' ἀποφατικῶν καὶ διὰ καταφατικῶν δεικνύει, ἡ δὲ καταφατικὴ διὰ μόνων καταφατικῶν. ὥστε εἰ διὰ πλείονων ἢ ἀποφατικῆς, κρείττων ἄρα ἢ καταφατικῆς. id. f. 64.

εἰπὼν ὅτι "ἐπειδὴ δόδεικτο," ὅτι ἀνταπέδωκε πρὸς τὸ ἐπειδὴ, ὡς ἂν αἰτιολογικῶς εἰρημένον τὸ ἐπειδὴ πρὸς τὰ πρὸ αὐτῶν. id. ib.

τὸτο δοκεῖ μοι ὅτι ἐπιχειρήματα εἶναι ὅτι ὡς συμβαλλόμενον τι εἰς τὰ προειρημένα θετέως, ἀλλὰ ὡς περὶ πόρισμά τι ἐκ τῶν εἰρημένων ἀναφανέν. ἔστι δὲ ἀξιολογώτατον τὸ θεωρήματα ἔχον ὅτι. ἐὰν συλλογισμός, φησὶν, ὑπάρχη ἀποφατικός, εἴτα δέον ἢ τὰς προτάσεις κατασκευάσαι παρεντιθεμένων μεταξὺ ἐκατέρας ὅρων, εἴτα πάλιν τὰς ἐκείνῳ τῶν συλλογισμῶν ἐγκατασκευάσαι προτάσεις, καὶ τὸτο ἐπὶ πολλὴν γίνηται, καταπυκνωμένων μέσοις ὅροις τῶν προτάσεων, ὅς ὡς ἂν τις ὑπολάβοι, ὁμοίως αἰτε καταφατικῶν αὐξάνει προτάσεις καὶ αἱ ἀποφατικαί, ἀλλὰ μόναι μὲν αὐξάνει αἱ καταφατικαί, αἱ δὲ ἀποφατικαὶ ἔκτε· ἐν παντὶ γὰρ ἀποφατικῶν συλλογισμῶν, ἐφ' ὅσων ἂν καταπυκνωθῶσιν αἱ προτάσεις, ἀδύνατον πλέον μίαν ἀποφατικῆς γενέσθαι πρότασιν. ὅπερ δοκεῖ παράδοξον εἶναι· ἀεὶ γὰρ ἐν τῇ ἀποφατικῇ προτάσει ἐμβαλλόμενος μέσος ὅρος ἢ μείζων ἀποφατικῆς γίνετο... πῶς ὅν φησὶ μὴ πλείους μίας γίνεσθαι τὰς ἀποφάσεις; λέγειν ὅτι καλῶς προσέθηκεν "ἐν ἀπαντί συλλογισμῷ." ἐὰν γὰρ συνθῶμεν ὅλας τὰς προτάσεις καὶ ποιήσωμεν ἓνα συλλογισμόν, μία μόνη εὕρεται ἢ ἀποφατικῆς, ὅτι τὸ α' ὁδὸν τῷ ε', τὸ ε' παντὶ τῷ δ', τὸ δ' παντὶ τῷ β', τὸ β' παντὶ

τῷ γ', τὸ α' ἄρα ὑδενὶ τῷ γ'. ὥςτε ἡ μὲν ἀποφατικὴ μία, αἱ δὲ λοιπαὶ πᾶσαι καταφατικαί. ὥςτε πᾶς ἀποφατικὸς συλλογισμὸς, εἴτε ἀπλῆς εἴτε σύνθετος, μίαν ἔχει ἀποφατικὴν πρότασιν, ἀλλ' ὁ μὲν ἀπλῆς καὶ μίαν καταφατικὴν, ὁ δὲ σύνθετος πλείους τὰς καταφατικὰς. ὥσπερ δὲ ἐπὶ τῷ πρώτῳ χήματος, ἔτω καὶ ἐπὶ τῶν 5 λοιπῶν συμβαίνει. πυκνωμένων τῶν συλλογισμῶν μία μὲν ἀποφατικὴ ἔσται, αἱ δὲ λοιπαὶ πᾶσαι καταφατικαί. id. ib.

87^a μετῆλθεν ἐπὶ τὸ τρίτον τῶν προβλημάτων, λέγω δὴ ὅτι ἡ 1 ἐπ' εὐθείας ἀπόδειξις κρείττων τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγύσεως, καὶ συγκρίνει νῦν τὴν ἀποφατικὴν τῆς ἐπ' εὐθείας τῇ διὰ τῶν ἀδυνάτων ἀποφατικῇ. . . . πρώτων ἐκτίθει τὶς τέ ἐξιν ἡ ἐπ' εὐθείας δεῖξις καὶ τὶς ἡ δι' ἀδυνάτου. καὶ ἐνταῦθα λοιπὸν ἐν αὐτῇ τῇ ἐκθέσει τῶν ἀπαξάπαντες οἱ ἐξηγηταὶ ἐπελάβοντο τῶν Ἀριστοτέλους ὡς κακῶς ἐκτιθεμένων. τὴν δι' ἀδυνάτου συλλογισμὸν. ἡμεῖς ἔν πρῶτον μὲν ἐκθώμεθα τὴν ἐπ' εὐθείας καὶ τὴν δι' ἀδυνάτου, ὡς αὐτὸς ἡμῶν 15 ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν Προτέρων Ἀναλυτικῶν παραδέδωκεν, εἴτα ἐκθώμεθα καὶ τὰ ἐνταῦθα αὐτῷ εἰρημένα, καὶ τρίτον τὰς αἰτίας αἷς εὐλόγως δοκῶσιν ἐπιφέρειν οἱ ἐξηγηταί, καὶ μὲν ταῦτα εἴ τινα δυνήσομεθα ἡμεῖς ἀπολογίαν ὑπὲρ Ἀριστοτέλους ἐπινοήσασθαι. . . . τὶς μὲν ἔστιν ἐξιν ἡ ἐπ' εὐθείας δεῖξις καὶ τὶς ἡ δι' ἀδυνάτου, εἰρη. 20 διαφέρουσι δὲ ἀλλήλων ὅτι ἡ μὲν ἐπ' εὐθείας ἐκ τῶν προτέρων τὰ ὕστερα συλλογίζεται (ἐκ τοῦ τῶν προτάσεων τὸ συμπέρασμα), ἡ μὲντοι δι' ἀδυνάτου ἐκ τῶν ὑστέρων τὰ πρότερα. τῷ γ' ψευδὲς εἶναι τὸ συμπέρασμα ἀναιρεῖ καὶ τὴν πρότασιν. ἡ μὲν γ' ἐπ' εὐθείας διὰ τῶν μὴδενὶ τῷ β' τὸ α' ὑπάρχειν καὶ τὸ β' παντὶ τῷ γ', συνήγαγεν 25 ὅτι τὸ α' ὑδενὶ τῷ γ'. ἡ μὲντοι δι' ἀδυνάτου πρότασις τὸ ἀντικείμενον τῷ ἐποίησε, λέγω δὴ τὸ α' τινὶ τῷ γ', καὶ ἐκ ταύτης καὶ ἐτέρας προτάσεως, τῆς δα', ὅτι τὸ δ' παντὶ τῷ α', ὡς ἐξεθέμεθα, συνήγαγεν ὅτι τὸ δ' τινὶ τῷ γ' ὑπάρχει, καὶ τῇ ἀναιρέσει τῶν συμπεράσματος τῶν ἀνείλε καὶ τὴν πρότασιν. ὥςτε ἐκ τῶν ὑστέρων 30 τὰ πρότερα συνήγαγεν. καὶ φύσιν γ' πρῶτον τῶν συμπεράσματος αἱ προτάσεις. καὶ διὰ τῶν κρείττων ἡ ἐπ' εὐθείας τῆς δι' ἀδυνάτου, διότι ἡ μὲν ἐκ τῶν προτέρων τὰ ὕστερα, ἡ δὲ ἐκ τῶν ὑστέρων τὰ πρότερα δείκνυσιν, καὶ ὅτι ἡ μὲν ἐπ' εὐθείας ὁ βάλει ἐξ ἀρχῆς συλλογίζεται, ἡ δὲ δι' ἀδυνάτου συλλογίζεται μὲν ἐξ ἀρχῆς τὸ ἐναντίον. 35 ὁ βάλει, ἀναιρῶσα δὲ ὁ συνεπέρανεν, ἐπ' ἀναιρέσειν ἐπὶ τὸ προκείμενον. διὸ καὶ κύκλῳ δεῖξις καλεῖται, διότι κύκλον τινὰ περιέρχεται. καὶ ὅτι ἡ μὲν ἀπλή, ἡ δὲ δι' ἀδυνάτου μίκτη ἐκ κατηγορικῆς καὶ ὑποθετικῆς, εἰ καὶ συμβαίνει ποτὲ καὶ τὴν ἐπ' εὐθείας δεῖξιν ὑποθέσεως. ἔστι γ' ὅτε τινὰς τῶν προτάσεων δι' ὑποθετικῶν συλλογισμῶν πι- 40 ρῶμεθα, ἀλλ' ἐκ αἱ τῶν συμβαίνει. ἐπὶ μέντοι τῶν δι' ἀδυνάτου αἱ διὰ κατηγορικῆς καὶ ὑποθετικῆς ἡ ὁδὸς γίνεσθαι. ἡμεῖς μὲν ἔν ἐκ τῶν ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν Προτέρων Ἀναλυτικῶν παρ' αὐτῶν εἰρημένων λαβόντες ἐξεθέμεθα τὸν τε δι' ἀδυνάτου συλλογισμὸν καὶ τὴν ἐπ' εὐθείας, αὐτὸς μὲντοι ὁ Ἀριστοτέλης ἐνταῦθα ἄλλως ἐκτίθει τῶν 45 τῶν. λαβὼν γ' τρεῖς ὅρους, α' β' γ', εἴτα ἐκθέμενος τὴν ἐπ' εὐθείας συλλογισμὸν, ὅτι τὸ α' ὑδενὶ τῷ β', τὸ δὲ β' τῷ γ' παντί, τὸ α' ἄρα ὑδενὶ τῷ γ', ἐπὶ τῶν αὐτῶν τῶν ὅρων ἐκτίθει καὶ τὴν

δι' ἀδυνάτου. ἔτω γάρ, φησὶν, ὁφείλον τὸ α' δεῖχθαι ὅτι τῷ β' ὑδενὶ ὑπάρχει δι' ἀδυνάτου, ἐκείνι τὸ συμπέρασμα ὅπερ ἔδει δεῖχθαι ἐπ' εὐθείας, δεικνύς καὶ διὰ τῶν ἀδυνάτου, ἀλλὰ τὴν μετὰ πρότασιν τὴν αβ'. εἰ ἔν, φησὶ, μὴ ἐξιν ἀληθὲς τὸ α' μὴδενὶ τῷ β' ὑπάρχειν; ἀληθὲς ἄρα τῷ β' τὸ α' ὑπάρχειν. ἀλλὰ μὴ καὶ τὸ β' τῷ γ' ὑπάρχειν; συνάγει ἄρα ὅτι τὸ α' τῷ γ' ὑπάρχει. τῶν 5 ἔν ἔτω, φησὶν, ὁμολογούμενον ψευδὸς καὶ ἀδύνατον, ὅπερ συνήχθη καὶ διὰ τὸ τὸ β' ὑπάρχειν τῷ γ' (τῶν γ' ὑπόκεινται ἀληθὲς) ἀλλὰ διὰ τὸ τὸ α' τῷ β' ὑπάρχειν. εἰ ἔν διὰ τῶν συνήχθη ὅτι τὸ α' τῷ γ' ὑπάρχει, ψευδὸς δὲ τῶν, ψευδὸς ἄρα καὶ τὸ ὑπάρχειν τὸ α' τῷ β'. ἀληθὲς ἄρα τὸ μὴ ὑπάρχειν, ὅπερ ἔδει δεῖξαι. ἔτω μὲν ὁ Ἀριστοτέλης. ἐγκαλῶσι δὲ αὐτῷ οἱ ἐξηγηταὶ πρῶτον μὲν τὸ μὴ δι' αὐτῶν τῶν συμπεράσματος, ὅπερ ἡδὴ εἶπον, παύσασθαι τὴν δι' ἀδυνάτου δεῖξιν ἀλλ' ἐπὶ τῆς προτάσεως. δευτερον, πῶς, φασί, λέγειν 10 τὸ α' τῷ β' ὑπάρχειν; πότερον τινὶ ἢ παντί; εἰ μὲν γ' τινὶ, ἀσυλόγιστον ποιεῖ τὴν συλλογισμὸν, μερικὴ γ' ἡ μελίζων. εἰ δὲ τὸ ὑπάρχειν ἀντὶ τῶν παντὶ ὑπάρχειν λήψῃ, καὶ συνάγει ὁ ζητεῖς. ἔτω γ' τὸ α' τῷ β' παντί καὶ τὸ α' τῷ γ' παντί, καὶ ἔτω τῶν ψευδὸς καὶ ἀδύνατον συνάχθαι, διὰ τὸ λαβεῖν τὸ α' τῷ β' παντὶ ὑπάρχειν. εἰ ἔν τῷ λαβεῖν ὅτι τὸ α' τῷ β' παντὶ ὑπάρχει, συνήχθη ὅτι τὸ α' τῷ γ' παντί, τῶν δὲ ψευδὸς, ψευδὸς ἄρα καὶ τὸ α' παντὶ τῷ β' ὑπάρχειν. εἰ ἔν τῶν ψευδὸς, τὸ ἀντικείμενον ἀληθὲς ἔσται, λέγω δὴ τὸ α' παντί. καὶ τῶν δὲ ἔν ὁ ἐβλόμεθα δεῖξαι, ἀλλ' ὅτι τὸ α' ὑδενὶ τῷ β' ὑπάρχει. ἀ μὲν ἔγκαλῶσι τῷ λόγῳ δοκῶντες εὐλόγησιν λέγειν οἱ ἐξηγηταί, ταῦτά ἐστιν. ἀ δ' ὑπὲρ Ἀριστοτέλους ἡμῶν ἀπολογήσασθαι πρόκεινται, ὥτως ἔχουσιν, ὅτι ὁν τρόπον τὴν δια- 15 φορὰν τῶν τριῶν χήματων ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Ἀναλυτικῶν ἐνδεί- ξασθαι ἡμῶν βυλόμενος διάφορα παρελάβετο σοικεῖα, ἐπὶ μὲν τῶν πρώτων χήματος τὸ α' β' γ', ἐπὶ δὲ τῶν δευτέρων τὸ μ' ν' ξ', ἐπὶ δὲ τῶν τρίτων τὸ π' ρ' σ', ἔτω καὶ ἐνταῦθα, ἵνα ἐνδείξῃ ἡμῶν ἐπὶ τῶν αὐτῶν ὅρων τὴν ἐπ' εὐθείας καὶ τὴν δι' ἀδυνάτου δεῖξιν, διὰ τῶν καὶ προσέλαβεν ἔξωθεν ἕτερον ὅρον. καὶ γ' ἐπειδὴν τὸ αὐτὸ συμπέρασμα καὶ ἐπ' εὐθείας καὶ δι' ἀδυνάτου δεῖξαι θελήσωμεν, ὑδὲνα ἔξωθεν προσλαμβάνομεν ὅρον ἐπὶ τῆς δι' ἀδυνάτου, ἀλλ' οἷς 20 ἐχρησάμεθα ἐν τῇ ἐπ' εὐθείας δεῖξει, τοῖς αὐτοῖς χρῆσόμεθα καὶ ἐπὶ τῆς δι' ἀδυνάτου, τὴν τάξιν μόνον αὐτῶν ἀμείβοντες. τὸ γ' ἀντικείμενον τῶν συμπεράσματος λαβόντες, καὶ προστιθέντες αὐτῷ μίαν τῶν προτάσεων, ἔτω τὴν λοιπὴν δείκνυμεν. οἷον ἔτω τὸ α' παντὶ τῷ β', τὸ β' παντὶ τῷ γ', καὶ συνάγεις κατ' ἀλλήθην τὸ α' παντὶ τῷ γ'. ἔτω μὲν ἡ ἐπ' εὐθείας. δι' ἀδυνάτου δὲ, εἴ τις μὴ συγχωρήσει τὸ α' παντὶ τῷ γ', δῆλον ὅτι καὶ παντί. ἐπεὶ ἔν τὸ α' καὶ παντὶ τῷ γ', τὸ δὲ β' παντὶ τῷ γ', τὸ α' ἄρα καὶ παντὶ τῷ β'. ἀλλ' ὑπέκειτο παντί. τὸ γοῦν ψευδὸς ἡκολούθησεν ὅτι τὸ β' παντὶ τῷ γ' εἴληπτο ὑπάρχον (τῶν γ' ἀληθὲς ὑπόκεινται) ἀλλ' ὅτι 25 τὸ α' καὶ παντὶ τῷ γ'. ψευδὸς ἄρα τῶν, ἀληθὲς δὲ τὸ παντί. ὥτως. ἔν ἡ δι' ἀδυνάτου δεῖξις τοῖς αὐτοῖς ὅροις χρῆται τῇ ἐπ' εὐθείας, ὅταν δι' ἀμφοτέρων γένῃ ὁ συλλογισμὸς. διὰ τῶν ἔν ἐκ ἡμειψε τῶν ὅρων, τὸ δὲ αβ' διὰ τῶν ἀδυνάτου λαμβάνει δεικνύμε-

νον ἔχ' ὡς προτάσει χρωόμενος αὐτῇ καὶ ταύτην ἀποδείξει βυλό-
μενος διὰ τῶ ἀδυνάτου, ἀλλ' ὡς προβλήματι χρωόμενος (*). λέγω
ἐν ὅτι τὸ μὲν α' ὑπάρχει τῷ β', καὶ προσδιορισμὸν οὐ προσθεῖς οὐ
παντὶ δίδωσι νοεῖν· τὰς γὰρ ἀπροσδιορίστους ὁ Ἀριστοτέλης ἰσοδυνα-
ναμεῖν φησὶ ταῖς μερικαῖς· ἐπεὶ τὸ μὲν β' τῷ γ' ὑπάρχει παντί,
τὸ δὲ α' τῷ γ' τινί, ἀντικειμένως δηλονότι τῷ συμπέρασματι
συνάγει ἐν τρίτῳ χήματι τὸ α' τινὶ τῷ β' ὑπάρχειν· ὑπέκειτο δὲ
ἐδενί. ἠκολούθησε δὲ τὸ ἀδύνατον καὶ διὰ τὴν βγ' ἐλάττωνα πρότα-
σιν ἀληθῆ ἔσαν, ἀλλὰ διὰ τὴν αγ' ψευδῶς ὑποτεθεῖσαν. καὶ γὰρ ἦν
εἰκὸς τὴν Ἀριστοτέλην πρῶτον καὶ μόνον τὰς λογικὰς μεθόδους παρα-
δεδωκότα τηλικύτον ἀμάρτημα ἀμαρτεῖν, ὡς οἱ ἐξηγῆται ὑπε-
νόησαν, καὶ τὰς ἀπροσδιορίστους προτάσεις ἰσοδυναμεῖν ταῖς μερικαῖς
μὴ λογισάμενοι. ἀλλ' ἡμεῖς, ὡς εἰκός, τὴν ὑπὲρ τῆ φιλοσόφου
ἀπολογίαν ποιησάμενοι ἐπὶ τὰ ἐξῆς μετῴμεν. id. f. 64 b.

λέγω ἐν ὅτι τὸ μὲν ὑπάρχειν τὸ α' τῷ β' καὶ παντὶ λέγει ὑπάρ-
χειν, ἀλλὰ τινί· τὰς γὰρ ὑπαρχούσας ὁ Ἀριστοτέλης ἰσοδυναμεῖν
ταῖς μερικαῖς φησὶν. τὸ δὲ τὸ β' παντὶ τῷ γ' ὑπάρχειν λαμβάνει
ἔχ' ὡς ἐλάττωνα πρότασιν, ἀλλ' ὡς μείζονα, ἵνα νοήσωμεν αὐτὴν
ἀνωθεν μετατιθεμένην. ἀπλῶς γὰρ μόνον παραδείγματος ἕνεκεν τῇ
ληφθείσῃ ἐχρήσατο πρότασι, καὶ μὴ ἵνα καὶ τὴν αὐτὴν αὐτῇ μείζονα
τάξιν φυλάττουσα, ἀλλ' ὡς εἶπον, ἵνα νοήσωμεν αὐτὴν μετατιθε-
μένην. καὶ γὰρ ἦν εἰκὸς τὴν Ἀριστοτέλην πρῶτον καὶ μόνον τὰς μεθό-
δους τὰς λογικὰς παραδεδωκότα τηλικύτον ἀμαρτεῖν ἀμάρτημα,
ἀλλ' ὅπερ εἶπον, μόνον ὑποδείγματος ἕνεκεν ἔτως ἔλαβε τὰς προ-
τάσεις, ἐπεὶ πολλάκις καὶ ἐν σοιχείῳ ἀντὶ προτάσεως παραλαμβάνει-
ται, ὡς εἴπομεν ἔμπροσθεν. id. f. 123.

87a τῆς τῆς, ἐπ' εὐθείας ἡ ἀποφατικὴ ἀποδείξις γίνεται. σκοπεῖ
5. ὅτι καὶ τὸ συμπέρασμα τῶ ἐπ' εὐθείας συλλογισμῷ προτιθεῖται καὶ δι'
ἀδυνάτου δεῖξαι, ἀλλὰ τὴν μείζονα πρότασιν τῶ συλλογισμῷ, ἀπο-
φατικὴν ἔσαν καθόλου, μερικὴν καταφατικὴν συνάγει, ὅπερ ἦδη
εἴπομεν. id. f. 65 b.

87a σημειώσαι πάλιν ὅτι ἔκ εἶπε παντὶ ὑπάρχειν ἡ τινί, ἀλλ'
7. ἀπλῶς ὑπάρχειν· ἴσμεν γὰρ ὅτι τὰς ἀπλῶς ὑπαρχούσας προτάσεις
ἡτοὶ τὰς ἀπροσδιορίστους ἰσοδυναμεῖν ταῖς μερικαῖς ὁ Ἀριστοτέλης
φησὶν. καὶ διὰ τούτου τὸ ὑπάρχειν τὸ α' τῷ β' καὶ τὸ α' τῷ γ' ἀντὶ
τῆ τινὶ ὑπάρχειν νοεῖται. id. ib.

87a εἰ γὰρ καὶ ἀληθὲς τι ἐκ ψευδῶν συνάγεται, ἀλλ' ἐπὶ τὰς προ-
9. τάσεις ἀλλὰ διὰ τὴν φύσιν τῶν ἀκρων ὅρων. εἰ δὲ τὸ συμπέ-
ρασμα διὰ τὰς προτάσεις συνάγοιτο, ἐκ ψευδῶν τὸ ψευδὲς συναχ-
θήσεται, καὶ ἐξ ἀληθῶν τὸ ἀληθὲς πάντως ἀν συνάγοιτο. id. ib.

87a ἵνα μὴ τις εἴπῃ ὅτι καὶ ἡ δι' ἀδυνάτου ἐκ τῶν προτέρων τὰ
20. ὑπερα συλλογίζεται, ἐν τῷ λέγειν εἰ τὸ αβ', καὶ τὸ αγ', ἀλλὰ μὴ
τὸ αγ' ψευδός, καὶ τὸ αβ' ἄρα ψευδός· ἔλαβε γὰρ ἐν τῇ ἀναίρεσει
πρότασιν μὴ τὸ αγ', συμπέρασμα δὲ τὸ αβ'. φησὶν ἐν, ἔκ εἴ τι
συναναίρει ἑαυτοῦ, αὐτὸ μὲν ἐστὶν ἐκεῖνος πρότασις, ἐκεῖνο δὲ τούτου

συμπέρασμα, ἀλλ' ἡγούμενον μὴ καὶ ἐπόμενον ἐστὶν ἐν τοῖς ὑποθετι-
κοῖς συλλογισμοῖς, προτάσεις δὲ καὶ συμπέρασμα ἔκ ἔστιν. τῶν γὰρ
προτάσεων, φησὶν, ἡ μὲν ἐστὶ μείζων ἡ δὲ ἐλάττω· ἔκ ἔχουσιν δὲ
ἔτι πρὸς ἀλλήλα ἐν τοῖς ὑποθετικοῖς συλλογισμοῖς τὸ ἡγούμενον
καὶ τὸ ἐπόμενον· ἐδέτερον γὰρ αὐτῶν ἔτε μείζονα πρότασιν ἔτ' ἐλάτ-
τονα ἐστὶν εἰπεῖν. πολλῶν ἐν πλεόν ἐδὲ τὸ ἡγούμενον εἶναι ἀν πρότασις
συλλογισμῷ. τούτου δὲ ἐστὶ συλλογισμὸς, εἴγε ἐκ μιᾶς προτάσεως
συλλογισμὸς καὶ γίνεται. id. f. 66.

τὸ "ἐξ ἑ", τῆς τῆς αἱ προτάσεις. προτάσεις ἐν ἐν συλλο-87a
γισμῷ ἐκεῖναί εἰσιν, ὧν ἡ μὴ μείζων ὅλον τί ἐστὶν, ἡ δὲ ἐλάττω 22.
μόριον αὐτῆς. καὶ ὅτι μὴ ἀμφοτέρων καταφατικῶν ἔσων τῶν προ-
τάσεων ἡ μὴ μείζων ὅλον τί ἐστὶν, ἡ δὲ ἐλάττω μόριον αὐτῆς,
σαφές· αἰεὶ γὰρ τὸ κατηγορούμενον ἐπὶ πλεόν ἐστὶ τῶ ὑποκειμένου, καὶ
περιέχει αὐτό. ἀλλὰ καὶ ἀποφατικῆς ἔσσης τῆς μείζονος ὁ αὐτὸς
λόγος· ἐξιστάζει γὰρ τότε ὁ μέσος ὅρος πρὸς τὴν μείζονα, εἴγε ἀν-
τιτρέφει πρὸς ἑαυτὴν ἡ καθόλου ἀποφατικὴ. ὥστε εἰ ὁ μέσος τῶ
ἐλάττωτος ἐπὶ πλεόν, ἴσος δὲ ὁ μείζων ὅρος τῷ μέσῳ καὶ τὴν ἀν-
τιτροφῇ, ἐπὶ πλεόν ἄρα ἡ μείζων πρότασις. ἐννοεῖ δὲ καθολικω-
τέραν τῆς μείζονος φασὶ τὴν ἐλάττωνα, εἰ καὶ ἡ μείζων μερικω-
τέρα ἐστὶν. id. ib.

τῆς τῆς τὸ ἐν τοῖς ὑποθετικοῖς συλλογισμοῖς ἡγούμενον καὶ ἐπὶ-87a
μενον. προτάσεις δὲ εἶπεν ἀντὶ τῶ ἀποφάσεις. ἔκ ἔχουσιν ἐν, 24.
φησὶν, ἔτι τὸ ἡγούμενον καὶ τὸ ἐπόμενον, ὥστε τὸ μὴ εἶναι καθολικω-
τερον καὶ πρότερον, τὸ δὲ μερικώτερον ἢ τε καὶ ὑστερον. id. ib.

ἀκριβεστέρα δὲ ἐπιστήμη ἐπιστήμης καὶ προτέρα καὶ πλείους τρόπους, 87a
καθ' ἕνα μὴ ἐὰν ἐκ τῶ διότι τὸ ὅτι δεικνύη, ἡ δὲ μόνον τὸ ὅτι χωρὶς 31.
τῶ διότι· ἡ γὰρ τοιαύτη δὴλον ὅτι καὶ διὰ τῶν πρώτων αἰτιῶν ἀλλὰ
διὰ τῶν ὑστερων καὶ τῶν σημείων ἀποδείκνυσιν. Themist. f. 8 b 9.

τούτου ὑπερβατικῶς ἀναγνώσεον, χωρὶς τῆς τῶ διότι, ἀλλὰ μὴ 87a
τῶ ὅτι χωρὶς τῆς τῶ διότι· ὁ γὰρ τὸ ὅτι μόνον εἰδὼς χωρὶς τῶ διότι 32.
ἔκ ἀκριβῶς οἶδε. Ioh. Phil. f. 66 b.

δεύτερος τρόπος ἔστος καθ' ὃν ἐπιστήμη ἐπιστήμης ἐστὶν ἀκρι-87a
βεστέρα. καθ' ὑποκειμένου δὲ καὶ λέγει τὴν καθόλου, ὡς ἐν ταῖς Κα- 33.
τηγορίαις παρέδωκεν· ἔτι γὰρ συνέβαινε τὴν ἀντίον λέγειν ὃ βῆ-
λε· καὶ γὰρ βῆλε τῆς περὶ τῶν καθόλου ἐπιστήμης ἀκριβεστέραν
εἶναι τὴν τῶν μερικῶν καὶ καθ' ἕνα καὶ ἕνα. νῦν δὲ μὴ καθ' ὑποκειμένου
φησὶν, ὡς διὰ τῶν παραδεδειγμένων ἐδήλωσε, τὰ αὐτὰ καὶ νοητά,
καθ' ὑποκειμένου δὲ τὰ αἰδητὰ καὶ ὑλικά. id. ib.

τρίτος ὁδε τρόπος καθ' ὃν ἐπιστήμη ἐπιστήμης ἐστὶν ἀκριβε-87a
στέρα. ἡ γὰρ περὶ ἀπλῶς φησὶν, ἔχουσα τῆς περὶ τὰ συνθετώτερα 34.
ἐχούσης ἀκριβεστέρα· ταῦτα γὰρ φησὶν "ἐκ προθέσεως." οἷον τὰ
Θεοδοσίᾳ σφαιρικὰ ἀκριβεστέρα ἐστὶν ἐπιστήμη τῆς τῶν Αὐτολύνου
περὶ κινημένης σφαίρας· ὁ μὴ γὰρ ἀπλῶς τὰ συμβαίνοντα τῇ
σφαίρᾳ σκοπεῖ, μὴ προσυλλογίζομενος εἴτε κινεῖται εἴτε μὴ, ὁ δὲ
Αὐτολύνος τὰ τῇ κινημένη σφαίρᾳ συμβαίνοντα θεωρεῖ. id. ib.

ἔστιν εἶπε τὴν μονάδα καὶ τὸς Πυθαγορείους, περὶ ὧν πολ-87a
λάκις ἡμῖν εἴρηται, ὅτι συμβεβηκὸς τὰ εἶδη καὶ τὰς τῶν πρῶτων 36.
τῶν φύσεις καὶ ὅσας διὰ τῶν ἀριθμῶν ἐσήμαναν. id. f. 67.

(*) ἐκ οὗδα πᾶ τούτου φησὶν. τὰς ἀπροσδιορίστους οὕδα λέγειν αὐτὸν ταῖς
μερικαῖς ἰσοδυναμεῖν. Ald. 2.

87^a μία δ' ἐπιστήμη ἐστὶν ἢ περὶ ἓν γένος τὰ καθ' αὐτὰ ὑπάρ-
38^a χοντα θεωρῶσα· ἐν δὲ γένος εἰ πρῶτῳ ἀρχαὶ αἱ αὐταί. The-
mist. f. 9.

μέρη δὲ καὶ πάθη φησὶ τούτων, ταῖς τῶν ἀρχῶν, μέρη μὲν,
οἷον ἡμικύκλια τμήματα τῶν τετραπλευρῶν τὰ ὑπὸ τῆς διαμέ- 5
τρως τεμνόμενα τρίγωνα, πάθη δὲ τὸ νεύειν, τὸ κεκλάσθαι, τὸ ἄπτεσθαι
καὶ τὰ ὅμοια. ἔστι δὲ ὅλη τὸ ῥητὸν ἢ σύνταξις καὶ ἡ διάνοια τοιαύτη.
ἔστι δὲ μία ἐπιστήμη ἢ περὶ ἓν τι γένος θεωρημάτων καταγνωμένη·
περὶ ἓν δὲ γένος ἐστὶ θεωρήματα ὅσα σύγκειται ἐκ τῶν αὐτῶν καὶ
πρῶτων ἀρχῶν· ἔστι δὲ τὸ αὐτὸ γένος καὶ ὅσα μέρη ἐστὶν ἢ πάθη 10
τῶν. τὸ δὲ "τέτων" ἔστι τῶν θεωρημάτων ἢ τῶν πρῶτων ἀρ-
χῶν. Joh. Phil. f. 67.

87^a ἀκριβῶς πάντῃ προσέθηκε τὸ "μήθ' ἕτεροι ἐκ τῶν ἐτέρων."
39^a εἰ γὰρ καὶ ἀρχαὶ μὴ ταῖς αὐταῖς μὴ χρῶντο, τοῖς δὲ τῆς ἐτέρας θεω-
ρήμασιν ἀρχαῖς ἢ ἐτέρα χρῶντο, καὶ αὐτῶν αἱ αὐταὶ εἰσιν, ὡς ἐπὶ 15
γεωμετρίας ἔχει καὶ ὀπτική· ὡς γὰρ ἀρχὰς λαβῶσα τὰ ἐν γεωμε-
τρίας δεδειγμένα ἢ ὀπτική, ὅτω τὰ οἰκεία θεωρήματα δεικνυσθαι.
αἱ αὐταὶ γὰρ αὐτῶν. δεῖ ὅτι τὰς ἐτέρας ἐπιστήμας μὴ ταῖς αὐταῖς
κεχρησθῶ ἀρχαῖς, μήτε τὴν ἐτέραν τοῖς τῆς ἐτέρας θεωρήμασιν
ὡς ἀρχαῖς κεχρησθῶ. id. ib.

87^b ὁῦλον, φησὶν, ὡς αὐταὶ εἰσιν ἕτεροι ἐπιστήμαι αἷς εἰρήκαμεν,
1^a ὅταν εἰς τὰς ἐκάστας ἀναποδείκτες ἀρχὰς ἀνέλθῃ· δεῖ γὰρ ἐν ταῖς
ἐτέραις ἐπιστήμας μηδεμίαν ἔχειν ταύτας συγγένειαν. id. ib.

87^b τὸ δὲ πάλιν ἀρχὰς ἐτέρας εἶναι τὰς ἀναποδείκτες, σημειῶν
3^a φησὶν εἶναι τὸ τὰ δι' αὐτῶν ἀποδεικνύμενα μὴ εἶναι ἐν τῷ αὐτῷ 25
γένει, οἷον τὰ ἀριθμητικὰ καὶ τὰ γεωμετρικὰ, τὰ μὲν ἐν τῷ συνε-
χεῖ τὰ δὲ ἐν τῷ διωρισμένῳ· διὸ καὶ ἀρχαὶ ἕτεραι. id. f. 67 b.

87^b ἕκαστος δὲ κατ' ἄλλην καὶ ἄλλην ἐπιβολὴν τὸ αὐτὸ ἀποδείκνυ-
5^a σιν. δυνατὸν γὰρ πλείονας μέσους τὸ αὐτὸ ἀποδείκτες εὑρεῖν, καὶ
ὃ μόνον πλείονας μέσους φησὶν ἐκ τῆς αὐτῆς συστοιχίας, ἀλλὰ καὶ
ἐξ ἄλλης καὶ ἄλλης. ἐκ τῆς αὐτῆς ὅν συστοιχίας φησὶ μέσους τὴς
ὑπαλλήλους. οἷον εἰ θελήσομεν δεῖξαι ὅτι ὁ ἄνθρωπος ὁσια ἐστὶ,
δυνατὸν δεῖξαι διὰ μέσων τῶ σώματος καὶ διὰ μέσων τῶ ζῶν καὶ διὰ
μέσων τῶ λογικῶ. ἀλλὰ ταῦτα ἐκ τῆς αὐτῆς συστοιχίας. δυνατὸν
δὲ καὶ ἐξ ἐτέρας συστοιχίας δεῖξαι, εἰ λάβω τὸ δῖπνον μέσον ἢ τὸ 35
ὀρθοπεριπατητικὸν ἢ τὸ διαλέγεσθαι ἢ τι τοιοῦτον· ταῦτα γὰρ ὅτι ἐκ
τῆς αὐτῆς συστοιχίας τοῖς προτέροις. id. ib.

87^b τὸ μὴ α' β' πρόβλημα λαμβάνει, καὶ τὸ μὴ β' ὑποκείμενον ὅρον,
7^a τὸ δὲ α' κατηγορούμενον, μέσους δὲ ἐκ τῆς αὐτῆς συστοιχίας τὸ γ'
καὶ τὸ δ', ἐξ ἐτέρας δὲ συστοιχίας τὸ δ' καὶ τὸ η'. καλεῖ δὲ τὸ 40
μὴ α' μεταβάλλειν, τὸ δὲ β' ἡδεῖσθαι. δυνατὸν ὅν φησὶ δεῖξαι ὅτι
τὸ ἡδόμενον μεταβάλλει καὶ διὰ μέσους τῆς κινήσεως καὶ διὰ τῶν
ὑπὸ τὴν κίνησιν εἰδῶν. οἷον τὸ ἡδόμενον κινεῖται, τὸ κινούμενον με-
ταβάλλει, τὸ ἡδόμενον ἄρα μεταβάλλει. πάλιν τὸ ἡδόμενον ἀλ-
λοιοῖται, τὸ ἀλλοιούμενον μεταβάλλει, τὸ ἡδόμενον μεταβάλλει· καὶ 45
ἔστι συνεχὲς μὴ τῷ ἡδεῖσθαι τὸ ἀλλοιοῖσθαι, τῷ δὲ ἀλλοιοῖσθαι τὸ κινεῖσθαι.
ὃ μόνον δὲ διὰ τῶν συστοιχιῶν μὴ ὁ συνεχῶν δὲ τὸ αὐτὸ ἔστι δεῖξαι,
ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν μὴ συστοιχιῶν, οἷον τὸ ἡρεμίζεσθαι· τὸ γὰρ ἡδόμε-

μενον ἡρεμίζει, τὸ ἡρεμίζον μεταβάλλει, τὸ ἡδόμενον ἄρα μετα-
βάλλει. ἡρεμίζεσθαι δὲ λέγει ἐν τῷ πέμπτῳ τῆς Φυσικῆς (p. 230)
τὸ πρὸς αὐτῇ λοιπὸν τῇ ἡρεμίας εἶναι· ἄλλο μὴ γὰρ εἶναι τὸ ἡρεμεῖν,
οἷον αὐτὸ τὸ ἐν ἀκινήσει εἶναι. ἄλλο δὲ τὸ ἡρεμίζεσθαι· τὸτο δὲ ἐστὶ
τὸ ἔχαστον τῆς κινήσεως. μέσον ὅν ἐστὶ τῆς κινήσεως καὶ τῆς ἡρεμίας
τὸ ἡρεμίζεσθαι· ὁῦλον δὲ ὅτι ἡ ἡδονὴ ἐν τῇ τῇ μάλας γίνετο τῷ μέρει
τῆς κινήσεως, ἐν ὅσαις τῶν κινήσεων τὸ ἡδεῖσθαι ὑπάρχει. id. ib.

ἔτι φησὶν, καὶ ἐξ ἄλλης καὶ ἄλλης συστοιχίας εἶναι οἱ μέσοι 87^b
τῷ αὐτῷ προβλήματος, ἀνάγκη καὶ αὐτὸς ἐπὶ μέρος ἀλλήλοις 14.
ὑπάρχειν, διὰ τὸ τρίτον ποιεῖν σχῆμα μὴ τὸ ὑποκείμενον, ὥσπερ
εἴπομεν. ὅτω γὰρ καὶ ἐπὶ τῶν προκειμένων· τό τε γὰρ ἡρεμίζεσθαι
τινὶ κινούμενῳ ὑπάρχει, καὶ τὸ κινούμενον ἡρεμίζεσθαι. id. ib.

ἐπειδὴ αὐτὸς ὡς ἐπὶ τῷ πρῶτῳ σχήματος ἐποιήσατο τὸν λόγον, 87^b
ἡμῶν ἐπιτρέπει ζητῆσαι καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων σχημάτων ποσαχῶς τῷ 16.
αὐτῷ γενέσθαι συλλογισμὸν ἐνδέχεσθαι. id. f. 68.

τὸ προκειμένον ἐστὶ δεῖξαι ὅτι ἡ αἰσθησις ὅτι ἐστὶν ἐπιστήμη, 87^b
καὶ γὰρ ὁρᾷεν ἂν τισι ταῦτον εἶναι αἰσθησις καὶ ἐπιστήμη τούτων 23.
τρόπον· εἰ γὰρ ὁ καὶ ἡ αἰσθησις ποιότητων ἐστὶν ἀντιληπτική (χρω-
μάτων γὰρ καὶ χόφων καὶ τῶν τοιούτων), καὶ ἡ ἐπιστήμη δὲ περὶ τὸ ποῖον
20 καταγίνετο· γεωμετρία γὰρ περὶ σχήματα καὶ τὰ τούτοις συμβεβη-
κότα καθ' αὐτό, καὶ ἡ μουσική περὶ τὰς ἀπηχήσεις τῶν φόφων.
ἀλλὰ ὁ καὶ μέγεθος καὶ κίνησις καὶ ἀριθμὸς τῶν κοινῶν αἰσθητῶν,
περὶ δὲ ταῦτα καὶ ἀστρονομία καὶ ἀριθμητικὴ καταγίνετο. εἰ τοίνυν
περὶ τὰ αὐτὰ καὶ αἰσθησις καὶ ἐπιστήμη ἔχει, πῶς ὅτι ἂν εἶεν αἱ αὐταί;
25 ταύτην ὅν τὴν ἀπορίαν ἐπιλυόμενος φησὶν ὅτι εἰ καὶ περὶ τὰ αὐτὰ
ἔχει καὶ ἡ αἰσθησις καὶ ἡ ἐπιστήμη, ἀλλ' ὅχι ὡσαύτως. id. ib.

ταῖς τῶν, εἰ καὶ ἡ αἰσθησις τῷ ποῖῳ ἀντιλαμβάνετο· ὃ γὰρ ὅτι 87^b
λίθος ἀντιλαμβάνετο ἢ αἰσθησις, ἀλλ' ὅτι λευκὸν ἢ ὅτι σκληρὸν ἢ 29.
ὅτι βαρὺ ἢ τι τοιοῦτον, ὡς καὶ ἐπιστήμη ἀντιλαμβάνετο. ἀλλ' ὅτι,
φησὶ, τῷδε τινος αἰσθάνετο, ταῖς τῶν μερικῶν, καὶ τῶν ἐν τῷδε τῷ
τόπῳ ὄντος (τῷτο γὰρ σημαίνει τὸ πᾶν) καὶ τῶν νῦν ὄντος, καὶ ὅχι ἀπλῶς
παντός; ὅπερ ἐστὶ τῆς αἰσθήσεως ἴδιον. ἡ μὲντοι ἐπιστήμη ὃ τῶ
μερικῷ ἀντιλαμβάνετο, ὅθεν τῶ πᾶν κειμένῳ ὅθεν τῶ νῦν ὄντος, ἀλλὰ
τῶ πανταχῶ καὶ ἀεί· τοιοῦτον γὰρ τὸ καθόλου. ὅτι ἄρα τῶν αὐτῶν
αἰσθησις ἀντιλαμβάνετο ἢ ἐπιστήμη. id. f. 68 b.

τῆς καθόλου ἐκλείψεως δηλονότι, εἰ ἡδυνάμεθα. καὶ ὅτι τῷτο 88^a
φησὶ, ὁῦλον ἐξ ὧν ἐπάγει. ἡδυνάμεθα γὰρ ἂν, φησὶ, διότι νῦν ἐκ- 1.
λείπει, καὶ ὃ διότι ὅλως· ὃ γὰρ ἦν τῶ καθόλου αἰσθησις. τῷ μὲντοι
πολλάκις, φησὶ, τὸ αὐτὸ γινώμενον ὁρᾷν, τῷ λόγῳ τῆς αἰσθήσεως, τὸ
καθόλου συνήγομεν, καὶ ὅπως ἂν ἐπιστήμη πάλιν εἴχομεν. id. f. 69.

τῆς μὴ ὅν αἰσθήσεως ἀπλῶς τὸ καθόλου τιμιώτερον, εἴγε τῷ 88^a
ὅλον τῶ μέρους τιμιώτερον, τῆς δὲ νοήσεως πάσης ἀπλῶς καθόλου 5.
ἔσσης (ὃ γὰρ ἐστὶ μερικῶν τινὸς καὶ καθ' ἕκαστα νόησις), εἰ καὶ ἄλλαι
ἄλλων νοήσεις καθολικώτεραι. ἐφ' ὧν ὅν ἕτερον μὲν ἐστὶν αὐτὸ
ἕτερον δὲ τὸ αἴτιον αὐτῶ, ἢ μὴ τῆς αἰτίας νόησις κρείττων τῆς
ἀνευ αἰτίας· ἐφ' ὧν δὲ ὅτι ἐστὶ τι αἴτιον, ἀλλ' αὐτὰ πρῶτιστα ἐστὶ
καὶ τῶν ἄλλων αἰτιώτατα, τῶν τῆς νόησις τιμιωτάτη· τῆς πάν-
των γὰρ αἰτίας ἐστὶ νόησις. id. ib.

88^a 7. ὁσων τοίνυν αἴτιον ἕτερον, περὶ τούτων ἢ τῷ καθόλου γινώσκεις
τιμιωτέρα τῆς αἰδήσεως, καὶ ὁ μόνον δὲ τῆς αἰδήσεως ἐπὶ τούτων
ἀλλὰ καὶ τῆς νόσεως τῆς ἀπλῆς καὶ ἀνευ αἰτίας, οἷον εἴ τις ἀπλῶς
ἐννοοῖ ὅτι τρίγωνον ὅτι δυσὶν ὁρθαῖς ἴσας ἔχει τὰς ἐντὸς γωνίας, οἷχα
τῷ γινώσκων τὴν ἐκτὸς ὅσαν ἴσῃ ταῖς δύο ταῖς ἀπεναντίον καὶ ἐντὸς
ἔσται. ἢ δὲ νόσις ἢ μὲν τῷ διότι τῆς ἀνευ τῷ διότι τιμιωτέρα.
ἀλλ' ὁσων εἵπαμεν ἕτερον τὸ αἴτιον, ἐπεὶ ἢ γε τῶν πρώτων αἰτίων
νόσις καὶ ἀνευ αἰτίας καὶ πασῶν τιμιωτάτη. Themist. f. 9.

88^a 11. τῷτο προσέθηκε τὴν δοκῶσαν ἐναντίωσιν ἐπιλυόμενος. ἐν γὰρ
τοῖς ἔμπροσθεν ἔλεγεν ὅτι εἰ ἐκλείπει αἰδήσις, ἐκλείπει ἂν καὶ ἐπι-
ζήμη. δόξαιεν ὅτι αὐτὴ ἢ αἰδήσις ἐπιστήμη εἶναι, ὅπερ νῦν
εἶχε. διὰ τούτου ὅτι ἵνα ἐπιλύσῃ τὸ δοκῶν ἐναντίον, ἀναλαμβάνει
πάλιν τὸν λόγον ἐκεῖνον. δοκεῖ γάρ, φησί, τῶν προβλημάτων ἔνια,
ὅσων ἢ ἐπιστήμη μὴ κατέληξε; εἰς αἰδήσεως ἐκλείψιν ἀνάγκη.
τῷτο ὅτι ἢ αἰτία τῆς ἀγνοίας αὐτῶν ἐστὶ τὸ ἐκλείπειν αὐτὴν δι'
αἰδήσεως αὐτῶν ἀντίληψιν. οἷον ἀπορεῖ πῶς διὰ τῆς ὑέλης
οἰεῖται τὸ φῶς. οἱ μὲν γὰρ ἑτέρως φασίν, οἱ δὲ ἑτέρως τὴν αἰτίαν δι-
θεν ἀποδιδόντες. εἰ ὅτι ἐωρωντο; φησὶν, οἱ πόροι, ὅτι ἂν ἐν ἀπορίᾳ
ἦν τῷτο ἢ ἐπιστήμη. ἀλλ' ὅμως, εἰ καὶ αἰτία ἐστὶν ἢ αἰδήσις τῆς
ἐκλείψεως τῆς ἐπιστήμης, ἀλλ' ὅτι τῷτόν ἐστιν αἰδήσις καὶ ἐπι-
ζήμη, ὡς εἶρηκε πολλάκις. Ioh. Phil. f. 69.

88^a 16. γράφετο καὶ "καί," ἔστι δὲ ἀντὶ τῷ φαίνει. φησὶν ὅτι εἰ
ἐωρωντο οἱ πόροι τῆς ὑέλης, δὴ καὶ ἂν ἦν ἢ αἰτία τῷ διὰ τῆς ὑέλης
τὸν ἥλιον ἢ τὸ πῦρ φωτίζειν. id. ib.

88^a 18. τὸ προκείμενόν ἐστι δεῖξαι ὅτι ὅτι αἱ αὐταὶ ἀρχαὶ εἰσι πασῶν
τῶν ἐπιστημῶν. ἀρχαὶ δὲ τῶν συλλογισμῶν αἱ προτάσεις. τῶν
δὲ προτάσεων αἱ μὲν εἰσι προσεχεῖς, αἱ δὲ πρώτισται, ἐξ ὧν καὶ αἱ
προσεχεῖς. δαίκνυσιν ὅτι ὅτι αἱ προσεχεῖς ἀρχαὶ τῶν συλλο-
γισμῶν ὅτι αἱ πρώτισται αἱ αὐταὶ πασῶν. καὶ τῶς ὅτι αἱ προσε-
χεῖς ὅτι αἱ αὐταὶ, δαίκνυσιν πρῶτον μὲν λογικῶς θεωρεῖται. λογικῶς
δὲ φησὶν ἀντὶ τῷ κοινότερον ἐπὶ πάντων ἀπλῶς συλλογισμῶν.
ἔπειτα ἰδὲ καὶ ἐπὶ πάντων τῶν ἐπιστημονικῶν δεῖξει. id. ib.

88^a 23. εἰδὲν ὅτι, φησί, μέσα λεγόμενα τῶν προτάσεων τῶν, οἷον μέ-
σον τῷ α' β' καὶ β' γ' ψευδῶν ὄντων, ἀνάγκη καὶ τὰς συναγεσθας
ταῦτα προτάσεις ψευδεῖς εἶναι. τὸ γὰρ ψεῦδος ἐκ ψευδῶν συνά-
γεται. id. f. 69 b.

88^a 27. ὁ μόνον, φησί, διὰ τούτου διάφοροι αἱ ἀρχαὶ τῶν συλλογισμῶν,
διότι οἱ μὲν ἐξ ἀληθῶν εἰσι προτάσεων οἱ δὲ ἐκ ψευδῶν, ἀλλὰ καὶ
αὐτοὶ οἱ ἐκ ψευδῶν ὄντες συλλογισμοὶ διαφορῶς ἔχουσιν τὰς ἀρχάς.
ὅτι τὰ ψευδῶν τὰ αὐτὰ ἀλλήλοις. τῶν γὰρ ψευδῶν τὰ μὲν ἐστὶν
ἐναντία, τὰ δὲ ἀδύνατον συνυπάρχειν, τὰ δὲ ὅτι ἐναντία ὅτι ἀδύ-
νατα ἀπλῶς ἀλλ' ἐνδεχόμενα μὲν συνυπάρχειν ὅμως δὲ μὴ συνυ-
πάρχοντα. οἷον εἰδὲν ὅτι εἶπω ὅτι ἡ δικαιοσύνη ἀδικία ἐστὶν ἢ ὁ δι-
καιος ἀδικος ἢ ἡ σωφροσύνη ἀκολασία, ψεῦδος ἐναντίον εἶπον.
εἰδὲν δὲ εἶπω ὁ ἄνθρωπος ἵππος ἐστὶν ἢ ὁ λίθος ξύλον, ψεῦδος ἀδύ-
νατον εἶπον. ὁ γὰρ ἐναντία ταῦτα ἀλλήλοις, ἀλλὰ μόνον ἀδύνατα
συνυπάρχειν ἀλλήλοις. εἰδὲν δὲ καθήμενος Σωκράτης εἶπω ὅτι Σω-
κράτης ὁ καθήμενος, ἢ βαδίζοντος ὅτι ὁ βαδίζων, ὅτι ἐναντίον εἶπον

ψεῦδος ὅτι ἀδύνατον, ἀλλ' ἐνδεχόμενον. εἰ τοίνυν πολλαχῶς μὲν
τὸ ψεῦδος, ταῦτα δὲ τὰ αὐτὰ εἶναι ἀλλήλοις ἀδύνατον, δὴλον
ὅτι ἀδύνατον τῶν ψευδῶν συλλογισμῶν τὰς αὐτὰς εἶναι ἀρχάς.
ὡς εἰ μὴδὲ τῶν ψευδῶν αἱ αὐταὶ ἀρχαί, πολλῶν γε δὴ περ πάν-
των. id. ib.

δεῖξας, ὡς αὐτὸς εἶπε, λογικῶς ὅτι ὅτι εἰσι πάντων τῶν συλ-
λογισμῶν αἱ αὐταὶ ἀρχαί (λογικῶς δὲ, διότι ἐπὶ πάντων ἀπλῶς
τῶν συλλογισμῶν καὶ ψευδῶν καὶ ἀληθῶν), νῦν βέβαιον ἐπὶ μόνων
τῶν ἀληθῶν γυμνάσαι τὸν λόγον, μάλλον δὲ τῶν ἀποδεικτικῶν.
τῷτο γὰρ φησὶ τὸ "ἐκ τῶν κειμένων συλλογισμῶν," λέγει δὴ τῶν
ἀποδεικτικῶν, δεῖξομεν ὅτι ὅτι εἰδὲν τε πάντων τῶν τοιούτων συλ-
λογισμῶν τὰς αὐτὰς εἶναι ἀρχάς. δαίκνυσιν δὲ τῷτο πλείους ἐπι-
χειρήμασιν, ὅτι ὅτι τὰς προσεχεῖς ἀρχὰς τῶν ἀποδεικτικῶν συλ-
λογισμῶν οἷον τε τὰς αὐτὰς εἶναι ὅτι τὰς πρώτας. ὅτι γὰρ
διάφοροι εἰσι, φησὶν, ὡς μὴδὲ ἐφαρμόττειν ἀλλήλοις, τῷτο μὴ
κατηγορεῖται τὴν ἑτέραν τῆς ἑτέρας καταφατικῶς. τῷτο γὰρ ἐστὶ
τὸ ἐφαρμόττειν. ἐστὶ γὰρ ἐν μὲν ἀριθμητικῇ ἀρχῇ ἢ μονάς, ἐν δὲ
γεωμετρικῇ τὸ σημείον. ταῦτα δὲ ὅτι ἐφαρμόττει ἀλλήλοις, εἴ γε
τὸ μὲν θέσιν ἔχει τὸ δὲ ὅτι ἔχει θέσιν. id. ib.

ἐπειδὴ εἶπεν ὅτι ὅτι ἐφαρμόττειν, δαίκνυσιν ἐνταῦθα τί ση-
μαίνει τὸ ἐφαρμόττειν, ἀντὶ τῷ τὸ κατηγορεῖται τὸ ἕτερον τῷ ἑτέρῳ,
ἢ ὑποκαίει. ἢ ὅτι εἰς μέσῃ ἐφαρμόττει, φησὶν, ὡς ἐπὶ τῷ πρώτῳ
χρήματος, ὡς τῷ μὲν τῶν ἄκρων ἡ γὰρ τῷ μείζονι ὑποκαίει τῷ δ'
ἐλάττωτος κατηγορεῖται, ἢ ἀνωθεν, ὡς ἐπὶ τῷ μέσῳ, ὡς ἀμφο-
τέρων τῶν ἄκρων κατηγορεῖται, ἢ κάτωθεν, ὡς ἐπὶ τῷ τρίτῳ,
ὡς ἀμφοτεροῖς τοῖς ἄκροις ὑποκαίει. ὅτι δὲ καὶ ἐν τοῖς Προτέ-
ροις Ἀναλυτικοῖς (1 4) τὸς μέσους ὠνόμαζε. ζητῶσι δὲ καὶ ἐν
τούτοις πῶς φησὶν ἐν τῷ δευτέρῳ χρήματι ἐφαρμόττειν τὸν μέσον
τοῖς ἄκροις. εἰ μὲν γὰρ καταφατικὰς ἀμφοτέρας λαβοίμεν τὰς
προτάσεις, ἵνα καὶ ἐφαρμόττει ὁ μέσος τοῖς ἄκροις, ἀσυλλόγιστος ἢ
συζυγία γίνετο. εἰ δὲ δύο συλλογιστικὴν γενέσθαι, τὴν ἑτέραν ἀπο-
φατικὴν δεῖ εἶναι. πῶς ὅτι φησὶν ἀνωθεν ἐφαρμόζειν τοῖς ἄκροις;
καὶ φάμεν ὅτι ὁ πρόκειτο νῦν αὐτῷ περὶ συλλογιστικῶν ἢ ἀσυλλο-
γιστῶν συζυγιῶν παραδῆναι, ὅτι ἀπλῶς συλλογιστικὴν ἐκθέσει
συζυγίαν, ἀλλὰ μόνον ἡμῖν παραδῆναι ποσαχῶς ἐστὶν ὅρον ὅρις
ἐφαρμόσαι. id. f. 70.

δεῖξας ὅτι ὅτι αἱ αὐταὶ πασῶν τῶν ἐπιστημῶν αἱ προσεχεῖς
ἀρχαί, δαίκνυσιν νῦν ὅτι ὅτι αἱ καθόλου καὶ κοιναὶ ἐννοιαὶ πάντως αἱ
αὐταὶ ἐπὶ πάσης ἐπιστήμης. ἐπειδὴ γὰρ ὑπενόησεν ὅτι τις ταύτη
τὰς αὐτὰς εἶναι τῶν ἐπιστημῶν ἀρχάς, τῷ τὰ κοινὰ ἀξιώματα τὰ
αὐτὰ εἶναι οἷς πᾶσαι αἱ ἐπιστήμαι κέχρηται, οἷον ὅτι ἐπὶ παντὸς ἢ
ἢ κατὰ φασιν ἢ ἢ ἀπόφασιν ἀληθεύει, καὶ ὅτι τὰ τῷ αὐτῷ ἴσα καὶ
ἀλλήλοις ἐστὶν ἴσα, καὶ τὰ ὅμοια, διὰ τούτου φησὶν ὅτι ὅτι ταύτη
ἐνδέχεται τὰς αὐτὰς εἶναι πασῶν τῶν ἐπιστημῶν ἀρχάς. κέχρηται
μὲν γὰρ τοῖς κοινῶς ἀξιώμασι πᾶσαι αἱ ἐπιστήμαι, οὐ μὴν δὲ δι'
αὐτῶν μόνων τὰ προκείμενα θεωρήματα ἀποδεικνύουσιν, ἀλλὰ
πάντως ἐκάστη ἐπιστήμη πρὸς τῷ κοινῷ ἀξιώματι καὶ ἑτέραν λαμ-
βάνει πρώτασιν ἐκ τῶν ὑποβεβλημένων αὐτῇ γένεσις ἢ συμπλέξασα

κοινῷ ἀξιώματι ἔτω ποιῶν τὴν ἀπόδειξιν... ὁδὲ τὰ ἀξιώματα τὰ αὐτὰ εἰσιν ἐπὶ πασῶν τῶν ἐπιστημῶν, ὁδὲ τοῖς κοινοῖς κέχρηται αἱ ἐπιστήμαι, ἀλλὰ προσοικεῖσθαι αὐτὰ ἐκάστη τῇ ἰδίῳ γένει τὰς ἀποδείξεις ποιῶν. οἷον κοινὸν μὲν ἔστιν ὡς ἐὰν τέσσαρά τινα ἀνάλογον ᾧσι, καὶ ἐναλλάξ ἀνάλογον ἔσονται· κέχρηται δὲ τῷ τῷ ἀξιώματι ὁ γεωμέτρης ἐπὶ μόνων τῶν μεγεθῶν, ἐὰν τέσσαρα μεγεθὲς λέγων ἀνάλογον ᾧσιν, ὁ δὲ ἀριθμητικός, ἐὰν τέσσαρες ἀριθμοί, ὁ δὲ φυσικός, ἐὰν τέσσαρες κινήσεις ἢ τέσσαρες χρόνοι. ὥστε ὁδὲ τοῖς ἀξιώμασιν ἀπαρραλλάκτως τοῖς αὐτοῖς χρῶνται αἱ ἐπιστήμαι. id. ib.

88b ἕτερον ἐπιχείρημα. εἰ ἦσαν, φησὶν, αἱ αὐταὶ ἀρχαὶ πασῶν 3. τῶν ἐπιστημῶν, ἦσαν ἂν καὶ ἀριθμῷ ὠρισμέναι· ὁδὲ ἥ ἂν ἄλλως γνωσθῇαι ἠδὲν ἴσται ὅτι κοινὰ εἰσι πάσης ἐπιστήμης, εἰ ἦσαν ἀόριστοι κατ' ἀριθμὸν καὶ οἷον ἀπειροι. νῦν δὲ τὸ εἶναι τυχὸν ὠρισμένας δηλονότι ἔτις ἐγνωκότες οἱ τῷ ἀποφαινόμενοι, ὅτι ταῖς αὐταῖς 15 πᾶσα ἐπιστήμη χρῆται, ἔτις ἀποφαίνονται τὰς αὐτὰς εἶναι ἀρχὰς πασῶν τῶν ἐπιστημῶν. ὥσπερ ἥ καὶ παντὸς λόγου κοινὰ εἰσιν αἱ ἀρχαί, καὶ διὰ τῷ καὶ ἀριθμῷ ὠρισμέναι, λέγω δὴ τὰ εἰκοσιτέσσαρα στοιχεῖα, καὶ παντὸς σώματος κοινὰ αἱ ἀρχαί, αἵ τε προσεχεῖς, τὰ τέσσαρα στοιχεῖα, καὶ αἱ πρῶται, ἡ ὕλη καὶ τὸ εἶδος, ἔτις δὴ 20 πᾶν ἀνάγκη καὶ εἰ τῶν ἐπιστημῶν κοινὰ ἦσαν αἱ ἀρχαὶ ἀριθμῷ ταύτας ὀρίσασθαι. νῦν δὲ πολλῶν πλείους εἰσι τῶν προβλημάτων ἦτοι τῶν συμπερασμάτων. ταῦτα δὲ ἀόριστα καὶ ἀπειρα κατ' ἀριθμὸν καὶ αἱ ἀρχαὶ ἄρα ἀπειροι καὶ ἀόριστοι κατ' ἀριθμὸν. τοιαῦται δὲ εἶναι πασῶν αἱ αὐταὶ εἶναι ὁ δὲ δύναται, ὡς εἴπομεν ἥδη... ἰσαριθμῶς 25 τοῖς συμπεράσμασι συναυξῶν καὶ αἱ προτάσεις, μονάδι μόνῃ πλεονάζουσιν τῶν προτάσεων, διὰ τὸ καὶ τὴν πρῶτον συλλογισμὸν δεῖν πάντως δύο προτάσεων ἔσθαι ἐν συμπεράσματι γίνεσθαι. εἰ δὲ ἔτις ἔχουσιν αἱ προτάσεις πρὸς τὰ συμπεράσματα ὥστε ἡ διπλασίως αὐτῶν εἶναι, εἰ μέσος ἐμβάλλοιτο ὁ προσίων ὅρος, ἡ μονάδι 30 πλείους, εἰ ἔξωθεν προσθίγοιτο, πῶς αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης φησὶν ὅτι αἱ ἀρχαί, ταῦτάς τις αἱ προτάσεις, καὶ πολλῶν ἐλάττω τῶν συμπερασμάτων; καίτοι ἐδείχθησαν πλείους εἶναι. φησὶ ὅτι καὶ ἐπὶ αὐτῶν περὶ τῶν ἀκριβολογῆσαι, ὅπως ἔχουσιν, ἀλλ' ἐπειδὴ τοὶ ἀόριστοι εἶναι τὰ συμπεράσματα καὶ ταύτη ἀπειρα 35 ὡς λόγῳ, ἠρκέσθαι τοσούτον μόνον εἰπὼν, ὅτι εἰ μὴ πολλῶν ἐλάττω ἦσαν, ἔτις οἷον τε ἦν κοινὰς εἶναι τῶν ἐπιστημῶν τὰς ἀρχὰς. id. f. 70 b.

88b ἀδύνατον ἐπὶ πάσης ἐπιστήμης τὰς αὐτὰς εἶναι ἀρχὰς· ὡς 7. ἥ ἐνδεχόμενα τὰ συμπεράσματα, ταῦτα ἔστιν αἱ ἀρχαὶ 40 ἀναγκαῖαι, ὅθεν ὡς ἀναγκαῖαι, ἐνδεχόμενα. id. f. 71.

88b ἔτι φησὶν, εἰ ἔτι λέγω τις εἶναι τὰς αὐτὰς ἀρχὰς πασῶν 10. τῶν ἐπιστημῶν ἔτι ὡς ἐκ τῶν αὐτῶν πάντα δεικνύει, ἀλλ' εἶναι μὴ διαφόρους ἀρχὰς κατ' ἐκάστην ἐπιστήμην, καὶ ἄλλως μὴ τὰ ἰατρικὰ θεωρήματα δεικνύει ἄλλως δὲ τὰ γεωμετρικὰ ἄλλως δὲ ἄλλα, 45 ἔτις δὲ λέγει τὰς αὐτὰς ἀρχὰς εἶναι τῶν ἐπιστημῶν ὡς ὅτι αὐταὶ αὐταῖς αἱ αὐταὶ εἰσιν, οἷον αἱ ἰατρικαὶ ἀρχαὶ αὐταὶ αὐταῖς αἱ αὐταὶ εἰσιν, ὁμοίως καὶ αἱ γεωμετρικαὶ καὶ τῶν λοιπῶν, γελοῖον τι

λέγει, φησὶν· ἔτις πάντα τὰ αὐτὰ εἶναι ἂν ἀλλήλοις· ἔκαστον ἥ αὐτὸ ἐαυτῷ καὶ αὐτὸ ἐξιν. id. ib.

ὁδὲ ἔτι, φησὶν, ἐνδεχέσθαι εἶναι τὰς αὐτὰς πάντων ἀρχὰς 88b ὡς ἐκ τῆς τυχεύσης ἀρχῆς πάντων δυναμένων δεικνύειν, καὶ 15 ἀπλῶς ἐκ πασῶν τῶν ἀρχῶν πάντα κατ' ἐκάστην. τῷτο ἔν, φησὶ, ψευδὸς ὅν ἐλέγχετο καὶ ἐκ τῆς ἐναργείας καὶ ἐκ τῆς λόγου. ὁδὲ ἥ ἔτις ὁρῶμεν ἐν τοῖς μαθήμασιν ἐκ τῆς αὐτῆς ἀρχῆς πάντα δεικνύμενα, καὶ μόνον τὰ καὶ διαφόρους ἐπιστήμας, οἷον ἔκ ἐκ τῶν αὐτῶν τὰ γεωμετρικὰ καὶ τὰ ἰατρικὰ δεικνύει ἡ φυσικὰ, ἀλλ' ὁδὲ 20 τὰ καὶ τὰς αὐτὰς· ἐξ ἄλλων μὴ ἥ δεικνύει ὅτι τὰς τριγώνων αἱ τρεῖς γωνίαι δυσὶν ὀρθαῖς ἴσαι εἰσίν, ἐξ ἄλλων δὲ ὅτι ἡ διάμετρος ἀσύμμετρος τῇ πλευρᾷ, καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν ὡσαύτως. ὥστε ἐπεὶ τῷτο ὁρῶμεν γινόμενον ἐκ τῆς ἐναργείας, ψευδὸς τὸ λέγειν ἐξ ἀπάντων τὰ πάντα δεικνύειν, καὶ τῷ λόγῳ δὲ τῷτο ἀδύνατον 15 δεικνύειν ἔτις. ἀναλύοντες γὰρ, φησὶ, τὴν συλλογισμὸς εἰς τὰς ἀμέσους καταντῶμεν προτάσεις· μέχρι τῶν ἀναλύμενων, μέχρις ἂν ἡ εἰς ὅρισμὸς ἢ εἰς ἀμέσους καταντήσωμεν προτάσεις· ἔτις δὲ οἱ ὅρισμοι οἱ αὐτοὶ πάντων, ἔτις αἱ ἀμεσοὶ προτάσεις αἱ αὐταί. . . τὸ δὲ “ἐν τοῖς φανεροῖς μαθήμασι,” ταῦτά τις τοῖς δὴλοις 20 καὶ συνεγνωσμένοις ἡμῶν. id. ib.

εἰς ἔτι, φησὶ, παραλείπει τὸν τρόπον κατ' ὃν δύναται τὰς αὐτὰς 88b εἶναι λέγειν ἀρχὰς. ἔτις ἥ ἐρεῖ τις ὅτι ἔτις αἱ αὐταὶ εἰσιν 23. ἀρχαί, ἔτις ὅτι διὰ τῶν αὐτῶν πάντα δεικνύει, ἀλλ' ὅτι συγγενεῖς μὴ πᾶσαι, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἄλλην ἐπιστήμην χρήσιμοι, ὥσπερ καὶ αἱ γεωμετρικαὶ ἀρχαὶ αὐταὶ μὲν εἰσι πᾶσαι γεωμετρίας, ἄλλη δὲ πρὸς ἄλλην χρησίμη θεωρίαν. . . ὅτι δὲ ὁδὲ ἔτις, φησὶν, ἐνδεχέσθαι, καὶ τῷτο δὴλον ἐκ τῶν προαποδεδειγμένων. δεδεικνύει ἥ ὅτι αἱ ἀρχαὶ συγγενεῖς εἰσι τοῖς ἀπ' αὐτῶν, τὰ δὲ πράγματα διάφορα τοῖς γένεσιν, ὥστε καὶ αἱ ἀρχαὶ διάφοροι τοῖς γένεσι· διττῶν ἥ 30 ἔστιν τῶν ἀρχῶν, ὡς δεδεικνύει, ἐξ ὧν αἱ ἀποδείξεις, αὐτῶν δὲ εἰσιν αἱ κοινὰ ἔννοια, καὶ περὶ αὐτὰ ἀποδείξεις· αὐτῶν δὲ εἰσιν αἱ ἀμεσοὶ ἀρχαὶ ἡγὼν προτάσεις, ἐξ ὧν αἱ ἀποδείξεις αἱ αὐταί. καὶ φησὶ δὲ ὅτι πᾶσαι αἱ κοινὰ ἔννοια τὰ αὐτὰ γένεσι εἰσίν, ἀλλ' ὅτι πᾶσαι αἱ ἐπιστήμαι χρῶνται αὐταῖς. id. f. 71 b.

δόξαν φησὶ τὴν ἀληθῆ· ταύτην ἥ βούλει διακρίναι τῆς ἐπι-88b στήμης· τῇ ἥ ψευδεὶς δόξα κατ' ὃδὲν ἔοικεν ἐπιστήμῃ. id. ib. 31.

εἰπὼν ὅτι ἔτις τινὰ ἀληθῆ, προσέθηκε “καὶ ὅντα.” ὁ μὴ Ἀλέξ-88b ανδρὸς ἐξηγούμενος τὸ χωρίον φησὶν ὅτι διὰ τῷτο προσέθηκε “καὶ 32. ὅντα,” ἐπειδὴ καὶ ἐπὶ τῶν μὴ ὄντων ἐστὶ τὸ ἀληθές, ὡς ὅταν εἴπω ὅτι ἔκ ἐστι τραγέλαφος. ἔλεγε δὲ ὁ φιλοσόφος μὴ καλῶς λέγειν τῷτο τὴν Ἀλέξανδρον· καὶ ἥ δόξης, φησὶ, τὸ τὰ ταῦτα εἰδέναι, ἀλλ' ἐπιστήμης· καὶ ἥ μὴ ὅν μὴ ἀληθῶς δὲ λεγόμενον ὅτι ἔκ ἐστι, τῷτο ἀδύνατον ἄλλως ἔχειν· αὕτη δὲ ἡ δόξης ἀλλ' ἐπιστήμης ἢ ὑπόληψις. ἐκ παραλλήλου ἔν ἔλεγε δεῖν ἀκρίβειαν τὸ ἀληθῆ μὴ ὄντα ἐπὶ τῷ αὐτῷ· ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ἐπὶ τῶν μὴ ὄντων ἐστὶ τὸ ἀναγκαῖον, μᾶλλον δὲ τὸ ἀδύνατον, ἔτις δὲ καὶ τὸ ἐνδεχόμενον (ὅταν μὴ ἥ εἴπω τραγέλαφος ἔκ ἐστιν, ἀληθές εἶπον καὶ ἀδύνατον εἶναι· ὅταν δὲ εἴπω νῦν καὶ λείπει, νῦν καὶ βαδίζω, μὴ λείπει μὴ καὶ βαδίζων,

ἀληθὲς μὲν εἶπον μόνον, μὴ ἐνδεχόμενον μέντοι εἶναι), δὴλον ὅτι τῷ ἐνδεχομένῳ μὴ ὄντος δόξα ἀντίειναι, ἔκ ἐπιστήμης. ὥς ἐκ χωρὶν ἔχει ἡ τῷ Ἀλεξανδρῷ ἐξηγήσει. id. f. 72.

88^b 35. βεβλημένοι δὲ εἶναι περὶ τὰ ἐνδεχόμενα καὶ ἄλλως ἔχειν μόνῃ τῶν λογικῶν τῆς ψυχῆς δυνάμεων ἢ δόξα καταγίνεσθαι, δια- 5 ρεσιν ἡμῖν παραδίδωσι τῶν λογικῶν τῆς ψυχῆς δυνάμεων, καὶ καλεῖ τὴν μὲν τινὰ νῦν, τὴν δὲ ἐπιστήμην, τὴν δὲ δόξαν. τὴν δὲ ἐπιστήμην διαρεῖ διχα, εἰς τε τὴν διὰ συλλογισμῶν γνῶσιν τῶν ἀναγκαίων καὶ αἰεὶ ὡσαύτως ἐχόντων καὶ εἰς τὴν ἀναπόδεικτον ἐπι- 10 στήμην· τὴν δὲ ἀναπόδεικτον, ἥνπερ καὶ πρότερον διεῖλεν εἰς τε τὴν τῶν ἀμέσων προτάσεων ὑπόληψιν καὶ εἰς τὴν τῶν κοινῶν ἐννοῶν γνῶσιν, ἐξ ὧν καὶ τῶν ἀμέσων οἱ ἀποδεικτικοὶ συλλογισμοὶ γίνονται, καλεῖ ἀναπόδεικτον ἐπιστήμην. ὁμοίως δὲ καὶ τὴν δόξαν διαρεῖ, ὡς ἡδὴ φθάσαντες εἴπομεν. νῦν δὲ φησι τὴν ἀκροτάτην τῆς ψυχῆς δύναμιν, καθ' ἣν ἡ τῶν θεῶν ἀντίληψις καὶ τὰς καλεσμένας ἀπλᾶς 15 ἐπιβολὰς γίνεσθαι. id. ib.

88^b 36. λέγω ὅτι νῦν ἐν τῷ παρόντι τὴν ἀρχὴν τῆς ἐπιστήμης, ὣς τὸς ὅρους γνωρίζομεν. Themist. f. 9 b.

88^b 37. εἰ γὰρ τινι δόξῃ ὡμολογήσῃ τὴν ἡδονὴν καὶ φύσιν εἶναι ἐνέρ- 20 γειαν, τὸ τοιοῦτον διαλεκτικῇ ἐξὶ πρότασις ἀμεσος. Ioh. Phil. f. 72 b.

89^a 13. “ἀκαλυθῆσαι” ἀντὶ τῷ ἀναλύσει τὴν συλλογισμόν, ἕως εἰς τὰς ἀμέσους ἔλθῃ προτάσεις διὰ τῶν μέσων ὅρων. οἷον ἐξὶ δι' ἐνδεχομένῳ προτάσεων κατασκευάσαι ὅτι ἀθάνατοι αἱ ψυχαί, τῷτον τὴν τρόπον. πάντες ἄνθρωποι τιμῶσι τὸς τάφους τῶν προ- 25 γόνων, οἱ τιμῶντες τὸς τάφους τῶν προγόνων θεραπείας ἕνεκα τῶν κατοικομένων τούτο ποιεῖν, οἱ θεραπείας ἕνεκα τούτο παιδ- 25 ντες εἶναι τούτους ἡγῶν) ὅς θεραπεύουσιν (ἐδίδει ὅτι τὴν μὴ ὄντα θερα- 25 πεύσειεν αὐτὸν). εἰσὶν ἄρα τῶν κατοικομένων αἱ ψυχαί, καὶ ἐ συνε- 25 φθάρησαν τοῖς σώμασιν· αἱ δὲ τῷ σώματι φθαρέντι μὴ συμ- 30 φθαρεῖσαι ἀλλ' ἔσθαι μὲν τὴν ἐκείνῃ φθορὰν ἀθάνατοι αὐτοὶ εἶναι· αἱ ψυχαὶ ἄρα τῶν ἀνθρώπων ἀθάνατοι. id. ib.

89^a 21. τατέσιν, εἴπερ ὁ ἐπιστήμων μέχρι τῶν ἀμέσων ἀνῶν ἐ μόνον 21. τὸ ὅτι οἶδεν ἀλλὰ καὶ τὸ διότι· ἔγωγε καὶ ὁ δόξαζων διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν. ὅτι ὅτι τούτο φησί, δὴλον ἐξ ὧν ἐπήγαγεν. ὥσπερ γὰρ, 35 φησί, τὸ ὅτι δόξασι καὶ εἰδέναι, ἔγωγε καὶ τὸ διότι· ὁ ὅτι σύνδεσμος ὁ γὰρ αἰτιολογικός ἐστιν. εἰ μὲν ὅτι ὁ μέσος ὅρος δι' ὃ ὁ συλλο- 35 γισμὸς ἐνδεχόμενος εἶναι, τὸ ὅτι ἐστὶν ἢ δόξα, εἰ μέντοι ἀναγκαῖος, τὸ διότι ἐστὶν ἐπιστήμη. ὥσπερ ἔν τῷ ὅτι ἐστὶν ἐπιστήμη καὶ τὸ διότι, ἔγωγε δὴ καὶ τὸ δόξαζω. εἰ ἔν ἐνδέχεται τὸ αὐτὸ ποτὲ μὲν δι' ἀμέσων 40 ἀναγκαίων γινώσκειν ποτὲ δὲ δι' ἐνδεχομένων, τὸ αὐτὸ ἄρα ἔστι καὶ δόξασαι καὶ ἐπίστασθαι, ὅπερ ἔδει δεῖξαι. id. f. 73.

89^a 22. προσυπαγεσθὲν τὸ διότι, τατέσιν τὸ διότι δόξαν ἔχει. εἰπὼν 22. ὅτι δόξασαι καὶ ἐκ ἐπιστήμης ἀληθῶς, καὶ τὸ ὅτι καὶ τὸ διότι, πρὸς τὸ διότι τὸ συνεχὲς τὰ ἐξῆς ἐπήγαγεν εἰπὼν ἐὰν μὲν διὰ τῶν ἀμέ- 45 σων δόξασθαι, τὸ διότι δὴλον ὅτι. id. ib.

89^a 23. ἀπορήσας ὅτι τὸ αὐτὸ εἰ ἐνδέχεται δόξαν καὶ ἐπιστήμην εἶναι, 23. πῶς ἐχέει ταυτὴν ἐπιστήμην καὶ δόξαν; νῦν ἐν τούτῳ τῷ μέσῳ καὶ τῇ

ἀπορίᾳ τὴν λύσιν ἐπιτίθησι, καὶ φησὶν ὅτι ἐ τὸ αὐτὸ ἐνδέχεται εἶναι δόξαν καὶ ἐπιστήμην, ὥσπερ ψευδὴ καὶ ἀληθῆ δόξαν ἐνδέχεται τὸ αὐτὸ εἶναι. id. ib.

ἔτι ἐπὶ παραδείγματός τινος λόγον ποιεῖ καὶ φησί, τὸ μὲν 89^a λέγειν ἔγωγε τὸ αὐτὸ εἶναι τὴν ἀληθῆ καὶ ψευδῆ δόξαν ὡς τὰς 29. αὐτὰς εἶναι ἀλλήλους, ἀτοπον, οἷον τὴν λέγουσαν ὅτι σύμμετρος· ἔσαι ὅτι ταυτὴν τὴν ἀληθῆ τῷ ψευδεῖ. πῶς ἔν τῷ αὐτῷ ἀληθῆ δόξα καὶ ψευδὴς; τῷ περὶ ἐν εἶναι καὶ ταυτὴν ὑποκείμενον τὴν διά- 30 μετρον. id. f. 73 b.

ἕτερος ὅτι ὁρίσμος, δὴλον ὅτι τῆς ἀληθῆς δόξης καὶ ψευδῆς, ἔτι 89^a δόξης καὶ ἐπιστήμης. id. ib. 32.

καλῶς προσέθηκε τὸ “ἀμα” ἐν ἄλλῳ μὲν καὶ ἄλλῳ χρόνῳ 89^a δυνατόν. δυνατόν ὅτι πρότερον δόξαζοντας ὅτι καθ' ὑποδρομὴν τῆς 33. σελήνης ὁ ἥλιος ἐκλιμπάνει, ὡς ἐκ ἐξ ἀνάγκης τότε γινομένου, ὥσπερ ἐν Ἐπικυρόν φασι δόξαζω, ὕστερον ἐπιστημονικὴν περὶ τούτου ὑπόληψιν κτήσασθαι τοῖς ἀστρονόμοις ἐντυχόντα. id. ib.

ἀλλ' ἐν ἄλλῳ μὲν εἶναι περὶ τούτου δόξαν, ἐν ἄλλῳ ἐπιστήμην 89^b συμβαίνει· ἐν Ἐπικύρῳ μὲν ὅτι δόξα ἦν ὅτι τῆς σελήνης ὑπό- 2. τρεχέσης ὁ ἥλιος ἐκλιμπάνει (ἔπειτα ὅτι αὐτὸ ἐνδέχεται καὶ ἄλλως ἔχειν), ἐν Ἰππάρχῳ δ' ἐπιστήμη. τὴν δ' αὐτὴν ψυχὴν περὶ τῷ αὐτῷ καὶ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ ἀμήχανον δόξαζω τε καὶ ἐπίστασθαι. Themist. f. 9 b.

φησὶν ὅτι ἐ τῆς προκειμένης ἦν πραγματείας τὸ περὶ τούτων 89^b διαλαβεῖν, ἀλλὰ περὶ τινῶν μὲν ἡθικῆς περὶ τινῶν δὲ φυσικῆς 7. πραγματείας· προδείχμεν δ' ἂν καὶ ἡμεῖς ὅτι περὶ τινῶν καὶ θεολο- 25 γίας. διελέκτο μὲν ἔν τῇ ἡθικῇ πραγματεῖᾳ περὶ φρονήσεως καὶ τέχνης (περὶ ὅτι τὰ πρακτὰ καὶ τέχνη ἔχει καὶ φρόνησις), ἐν δὲ τῇ θεολογικῇ, λέγω δὴ τῇ Μετὰ τὰ Φυσικὰ ἐν τῷ ἐλάττονι ἀλφα, περὶ νῦ καὶ σοφίας, περὶ δὲ ἐπιστήμης καὶ διανοίας καὶ δόξης ἐν ταῖς 30 λογικαῖς καὶ φυσικαῖς πραγματεῖαις· ὁ δὲν δὲ χεῖρον ἴσως ὀλίγα περὶ αὐτῶν εἰπεῖν ἐν τῷ παρόντι. Ioh. Phil. f. 73 b.

φυσικὴν θεωρίαν λέγει ἐ τὴν περὶ τῶν φυσικῶν πραγμάτων 89^b διαλεγομένην, ἣν ἰδίως καλεῖται φυσιολογίαν, ἀλλ' ἀπλῶς τὴν 9. περὶ τῶν ὄντων διαλεγομένην ἢ ὄντα ἐστίν, εἴτε φυσικὰ εἴτε ταῦτα 10. ἢ ὑπὲρ ταῦτα. id. f. 74.

τὸ “ἐν ἀσκέπτῳ χρόνῳ” ἀντὶ τῷ ἐν ἀκαριαίῳ, ἐν ᾧ δὴ 89^b τὸ σκέψασθαι ἢ εὐρεῖν τὸ μέσον γίνεσθαι. καὶ τὰ παραδείγματα. 10. δὴλα. id. ib.

ὁ ἀγχνύς, φησὶν, ὁ ἰδὼν τὰ ἄκρα ἐγνώρισε τὰ μέσα, ἀπερ 89^b εἰσὶ τὰ αἰτία καὶ τῶν ἄκρων συναγωγὰ. καὶ διάγραμμα· ἐφεξῆς 14. τίθησι, τίνα τε τὰ ἄκρα καὶ τί τὸ μέσον ὁ ἐγνώρισε. σαφὴ δὲ τὰ λεγόμενα, καὶ ἡδὴ ἡμῖν εἶρησεν. id. f. 74 b.

ὅταν τις ἰδὼν ἡ ἀκύντας τὰ ἄκρα ἀλλήλοις ἐνυπάρχειν εὐθὺς 89^b τὸν μέσον νοήσῃ, ἔπος λέγει ὁ ἀγχνύς εἶναι, καὶ τοιαύτη δύναμις 15. ἐστὶν ἡ ἀγχνύοια, οἷον ἀναλύσις τις ἔσται τῷ συμπεράσματος εἰς τὰς προτάσεις καὶ εὐρεῖς ταχέως τὸ μέσον. Themist. f. 9 b.

Ἐν μὲν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ τῆς Ἀποδεικτικῆς ἐδίδακται ὡς ἔστιν 89^b ἀπόδειξις καὶ τί ἐστὶν ἀπόδειξις καὶ διὰ τίνων προτάσεων αὕτη γίνεσθαι, 23.

ἔτι καὶ τί διαφέρει ὁ ἀποδεικτικὸς συλλογισμὸς τῶν ἄλλων συλλογισμῶν, καὶ ὅτι ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις συλλογισμοῖς ὁ μέσος αἰτιὸς ἦν τῷ συμπεράσματος, καὶ μὴν δὲ καὶ τῷ πράγματι, ἐν δὲ τῷ ἀποδεικτικῷ συλλογισμῷ ὁ μέσος αἰτιὸς ἐστὶ καὶ τῷ συμπεράσματος καὶ τῷ πράγματι. καὶ λοιπὸν ἔδει διδάσκειν καὶ περὶ τοῦ μέσου, πῶς ἐστὶν αἰτιὸς τοῦ πράγματος, καὶ διὰ τοῦτο ἰδίαν διδασκαλίαν καὶ περὶ τοῦ καὶ τὴν ἀπόδειξιν μέσου ποιῶν, ἐπεὶ καὶ ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς βιβλίου ὁ περὶ τῶν τεσσάρων λόγος ζητημάτων ἔδεν ἄλλο ἐστὶν ἄλλῃ ἢ κατασκευὴ τῆς δεῖν ζητῆσαι καὶ ἐξετάσαι περὶ τοῦ καὶ τὴν ἀπόδειξιν μέσου, ὡς ἂν καὶ ἔτος μετ' ἐπιστήμης λαμβάνηται. τεσσάρων γὰρ ὄντων καθόλου τῶν ζητημάτων, ἐν ἑκάστῳ τῶν περὶ τοῦ μέσου ἐστὶν ἡ ζήτησις, καὶ ἐπεὶ ἔτος ἀναγκαῖος ὁ μέσος ἐστὶν ὡς ἐν ἀρχῇ παντὶ ζητηματί τῷτο εἶναι τὴν ζήτησιν, ἔδει περὶ αὐτῶν καὶ παρέργον εἰπεῖν ἄλλ' ἰδίαν ποιῆσαι πραγματείαν. ἐπεὶ δὲ ὁ μέσος ὅρος ἐστὶν ὁρισμὸς ἐν τῇ ἀποδείξει, καὶ συμβεβηκὸς διδάσκει περὶ ὅρου κυρίως ἢ διδάσκει περὶ ὁρισμοῦ ἐν τῷ ἐβδόμῳ τῆς Μετὰ τὰ Φυσικὰ πραγματείας, ἐνταῦθα δὲ ἔχ' ὡς περὶ ὅρου διδάσκει ἄλλ' ὡς περὶ αἰτίας καὶ μέσου. ἐπεὶ δὲ ἡ ἀπόδειξις ἀναλύσις λέγεται, μέρος δὲ τῆς ἀποδείξεως ἡ παρῶσα πραγματεία ὡς περὶ τοῦ μέσου τῶ ἐν αὐτῷ διδάσκει, διὰ τοῦτο καὶ ἡ παρῶσα πραγματεία Ἀναλυτικὰ ἐπιγέγραπται. ἡ δὲ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν ἐπιγέγραπται Ἀναλυτικὰ, ἡ διότι ἐν τῇ ἀποδείξει τὸ κύριον ἔχει ὁ μέσος ὅρος, ἔτος δὲ ὁ μέσος ὁρισμὸς ἐστὶ τῷ πράγματι, ὁ δὲ ὁρισμὸς ἐξ ἀναλύσεως εὐρίσκει. ὁρῶν γὰρ τὴν ἀνθρωπίνην, ἀναλύω τῶν εἰς τὰ ἐξ ὧν ἡ φύσις συνίσταται, ἢ γινώσκω τὸ λογικόν, τὸ θνητόν, τὸ νῦν καὶ ἐπιστήμης δεκτικόν, καὶ ἔτω λαμβάνων συνίστημι τὸν ὁρισμόν. ἀναλύσις ἐστὶν ἡ ἀπὸ τῶν μερικῶν καὶ καθ' ἑκάστη ἐπὶ τὰ καθόλου ἀνοδος ἄνω καὶ αὐτῶν τῶ γενικωτάτων. ἐστὶν ἀναλύσις καὶ ἡ ἀπὸ γνωστῶν τῶν εἰς τὰς ἀρχὰς καὶ εἰς τὰ αἰτία ἐπ' ἀνόδου, ἐξ ὧν τὸ εἶναι ἔχει καὶ τὸ γινώσκω, καθ' ὃ σημασιώμενον τῆς ἀναλύσεως καὶ ἡ ἀπόδειξις ἀναλύσις λέγεται. ἀναλύσις ἐστὶ καὶ ἡ ἐκ τῶν αὐτῶν καὶ ὑψέρον ἀναδρομὴ ἐπὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰ αἰτία, ἐξ ὧν τὰ αἰτιατὰ τὴν σύστασιν ἔχει. εἰληται δὲ ἡ λέξις μεταφορικῶς ἀπὸ τῶν ἀποδήμων καὶ ἀναγραφέντων εἰς τὰ οἰκεία, καὶ ἡ εἰς τὰ οἰκεία ἀπὸ τῶν ξένων ἐπ' ἀνόδου ἀναλύσις λέγεται. λέγεται ἀναλύσις καὶ ἡ ἀπὸ τῶν συνθετῶν ὁδὸς ἐπὶ τὰ ἀπλά ἐξ ὧν συνετέθησαν. ἐστὶ δὲ συλλογισμὸς ἀναλύσις εἰς τὰ χήματα. ἀναλύομεν γὰρ τὸν συλλογισμόν εἰς τὰς προτάσεις καὶ τὰς ὁρῶν. Ioh. Phil. f. 75.

ἡ διὰ τῶν ἀποδεικτικῶν ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ τῆς Ἀποδεικτικῆς περὶ ἀποδεικτικῶν συλλογισμῶν καὶ ἀποδεικτικῆς ἐπιστήμης, καὶ διατάξας περὶ τῆς φύσεως τῆς ἀποδείξεως καὶ ἐξ ὧν προτάσεων ὁ ἀποδεικτικὸς ὁφείλει πλέκεσθαι συλλογισμὸς. καὶ καθόλου πάντων τῶν πρὸς ἀπόδειξιν τι συντέλόντων προβλημάτων μνημονεύσας ἐν τῷ διαληφθέντι πρώτῳ βιβλίῳ τῆς Ἀποδεικτικῆς, ἐπεὶ ἔκ ἐφ' ὅλως ἐν αὐτῷ περὶ τοῦ μέσου μνησθῆναι ὅρου, νῦν δὲ ἐν τῷ δευτέρῳ βιβλίῳ τῆς Ἀποδεικτικῆς ἡ καὶ περὶ τοῦ μέσου διαληφόμενος. τὸ γὰρ κύριον ἐν συλλογισμῷ τὸ μέσον ἐστὶν. ἐπεὶ δὲ τὸ μέσον ἐν ἀποδείξει κυριώτερον τὸ εἰδικόν ἐστὶν ἡτιόν, εἰδικόν

δὲ αἰτιον ὁ ὁρισμὸς, ζητεῖ περὶ ὁρισμῶν καὶ προηγουμένων λόγον, ὡς Ἀλεξάνδρῳ δοκεῖ τῷ Ἀφροδισιεῖ, ὅς καὶ τὸν Θεόφραστον αὐτὸν ἐπιφέρει μάρτυρα, ἀλλὰ καὶ δευτέρον λόγον καὶ καὶ συμβεβηκὸς ζητεῖ περὶ ὁρισμῶν. cod. 1917 in marg. f. 257 et 272.

τὸν σκοπὸν τῷ δευτέρῳ βιβλίῳ τῶν Ὑψέρων Ἀναλυτικῶν τῷ Ἀριστοτέλει περὶ τοῦ ὁρισμοῦ εἶναι ὁ Ἀλεξάνδρος εἰρήκεν. ἐπεὶ γάρ, φησὶ, δύο λόγοι τῆς καὶ λόγος καὶ διανοίας θεωρίας, ὁ μὲν δι' ὁρισμῶν ὁ δὲ δι' ἀποδείξεως, περὶ ἐπιστήμης εἰπεῖν ἐξ ἀρχῆς προθέμενος, καὶ τὴν ἀπόδειξιν παραδὸς πρότερον τί τέ ἐστι καὶ πῶς γινεῖται, νῦν διδάσκει καὶ περὶ ὁρισμῶν. καὶ ἑτέροι δέ τινες τῶν μεταγενεστέρων ἐξηγητῶν περὶ τῆς τῷ ὅρου κατασκευῆς ἔφασαν ἐνταῦθα τῷ Ἀριστοτέλει προκείμεν. δοκεῖ δὲ ταῦτα πρὸς τὴν ἐπιγραφὴν ἀκατάλληλα. εἰ γὰρ ἔτος αὐτῷ ὁ σκοπός, ἔδει μὴ Ἀναλυτικὰ τὴν πραγματείαν ἀλλ' ὁριστικὰ ἐπιγράφεσθαι, ἢ περὶ ὅρου, ἢ ἄλλως πῶς, ὡς ἂν ἡ τῷ σκοπῷ καὶ ἡ ἐπιγραφὴ συνωδός. νῦν δὲ αἱ μὲν ἐπιστήμαι αὐτῷ πρὸς ἀλλήλας ἀντιδιήκονται, λέγω δὲ ἀναλυτικὴν τε καὶ ὁριστικὴν, καὶ ἑτεραι ἀλλήλων τῷ εἶδει εἰσὶν. . . . τεσσάρων δὲ καὶ τῶν μεθόδων ὧν καὶ γένος δι' ὧν πάντα διδασκαλία καὶ μάθησις ἐπιστημονικὴ παραγίνεται, ὁριστικῆς τε καὶ ἀποδεικτικῆς, διαιρετικῆς τε καὶ ἀναλυτικῆς, καὶ ἂν δικαίως περιττὴν δόξῃ ἐν τῷ περὶ ἀποδείξεως λέγειν καὶ ὁρισμῶν, εἰπεῖν ἀπλῶς περὶ τῶν τεσσάρων τί τέ εἰσι καὶ διὰ τί, τί τε τὸ ἔργον ἑκάστῳ καὶ πῶς πρὸς ἀλλήλας ἔχουσιν. Ἐξέρχεται ὁποιήμα. f. 1.

ἵνα τῷ σκοπῷ τῷ προκειμένῳ βιβλίῳ παρακολουθήσωμεν καὶ τῇ γριφώδει τῷ ῥητῷ ἐπαγγελίᾳ, φέρε ὡς περὶ κοινὰ θεμέλια τῆς τῷ ῥητῷ ἐξηγήσεως προλάβωμεν τὰ περὶ τῶν δ' διαλεκτικῶν. ὁ γὰρ ἐστὶ τὰ προσπαρεκείμενα ἀλλήλοις, τί ἐστὶν, εἰ ἐστὶν, ὅποιον τί ἐστὶ καὶ διὰ τί ἐστὶν. ταῦτα γὰρ ἐπὶ τῆς τελείας τῆς διδασκομένης διδασκαλίας προπαραλαμβάνεται, οἷον εἰ ἐστὶν ἡ λογικὴ ψυχὴ καὶ τί ἐστὶν. τῶν δὲ τῶν προβλημάτων ἀπλῆστερα τὸ εἰ ἐστὶ καὶ τί ἐστὶ, συνθετικώτερα δὲ τὸ διὰ τί ἐστὶ καὶ τὸ ὅποιον τί ἐστὶ. . . καὶ ἐν τούτοις ἡ προκειμένη πέρας εἰληκε θεωρία. ἐπειδὴ μεμαθήκαμεν τὰ περὶ τῶν δ' προβλημάτων, φημι τῷ εἰ ἐστὶ, τῷ τί ἐστὶ, τῷ ὅποιον τί ἐστὶ καὶ διὰ τί ἐστὶ, φέρε δὲ ἀκολούθως καὶ τὸν σκοπὸν τῷ βιβλίῳ ζητήσωμεν. σκοπὸς γὰρ τῷ βιβλίῳ περὶ ὁρισμῶν, τῷτο δὲ διότι περὶ ἀποδείξεως ὁ σκοπός, αἱ δὲ κυρίως ἀποδείξεις ἐκ τῶν καθ' αὐτὰ τοῖς πράγμασι ὑπαρχόντων λαμβάνονται, δύο δὲ εἰσι τῶ καθ' αὐτὰ οἱ τρόποι, ὡς εἴρηται, ἡ ὅτε ἐν τῷ ὅρῳ τὸ ὑποκείμενον συμπεριλαμβάνεται (ὀριζόμενοι γὰρ τὴν σιμότητα φαῖν κοίλῃσιν ἐν ῥήματι, καὶ τὸ ὑποκείμενον τῇ σιμότητι, φημι δὲ τὴν ῥῖναι, ἐν τῷ ὁρισμῷ συμπεριλαμβάνομεν), ἡ ὅτε αὐτὸ τὸ γένος ἐν τῷ ὁρισμῷ εἰσάγεται. . . καὶ ἐν τούτοις ἡ προκειμένη περαιώσω θεωρία. τὰ ζητούμενα ἐστὶν ἴσα τὸν ἀριθμόν. τὸ προκείμενον περὶ τῶν δ' διαλέγεται προβλημάτων. ποσαῦτα γάρ, φησὶν, ἐστὶν ἡ ζητῆμεν, ὅσα περὶ γινώσκοντες ἐπιστάμεθα. καλῶς δὲ ὥτως ἐχρήσατο, καὶ ἔκ ἐφ' ἑκ τῶ ἐναντίον, ὅσα περὶ ἐπιστάμεθα ποσαῦτα ἐστὶ καὶ ἡ ζητῆμεν. . . τὰ ζητούμενα. . . ἐπιστάμεθα. . . ὅτι φύσει πρότερον. τῷ αὐτῷ Φιλόπῳ ἐκ τοῦ δευτέρου τῆς ἀποδεικτικῆς cod. 1917 f. 257 sqq.

ἔτε τῆς Ἀριστοτέλους μεγαλονοίας ἔτε τῆς ἡμετέρας ὑθεθείας ἐπιλαθόμενοι ἔτε πολὺ πρότερον τῶν τὸ παρὸν ἐξηγησαμένων καταγνόντες βιβλίον, σφᾶς ἑαυτοὺς εἰς τὴν παρόντα πόνον καθήκαμεν, ἀλλὰ τὸ μὴ ὅλον εἰπεῖν γυμνασία τις χυ πείρα τῆς ἡμετέρας περὶ ταῦτα τὸ πρᾶγμα ἰσχύος, ἔπειτα ὕδὲ τὸτο ἀπὸ γνῶμης 5 Ἀριστοτέλους ἐκλέγειν καὶ ἀποσημεῖωσθαι ὡς ἔκαστα· καὶ ἄλλως δὲ χαριέστερον πεφύκασιν ἄνθρωποι τοῖς ἐπιτομωτέροις ὁμιλεῖν τῶν λόγων καὶ τοῖς μακροῖς καὶ πλατυκυτέροις, καὶ μάλιστα ὁπόταν ὑπὸ σμῆνης τύχῃσι προκατειργασμένοι βιβλίων. Θεόδωρος τῷ Πρωτοκρητοδρόμῳ παραφράστῃ εἰς τὸ ὕστερον τῶν Ὑστερῶν Ἀναλυτικῶν. Ἀριστ. quae exit 10 in haec (f. 324): ἀλλ' ἔγωγε μὴ ἡμῖν τὰ κατὰ τὴν παρῶσαν σκέψιν Ἀριστοτέλους ἐγκαίμενα σκῶλα ὡς οἱ αὐτοὶ τε ἤμεν διωμάλιδα. τὴν δὲ παρόντα λόγον συγγνώμῃσιν εἴη ἐντυγχάνειν διαιτηταῖς. cod. Reg. 1917.

“ὅσα περ ἐπιστάμεθα” ἀντὶ τῶ ὅσων ἐπιστήμην λαμβάνομεν. καὶ γὰρ ἂν ἡδὴ ἐπιστάμεθα, ταῦτα ζητῶμεν, ἀλλὰ ἂν γινώσκειν θέλομεν. Anonym. f. 102.

τῶτων τὸ εἶ ἐξί καὶ τὸ τί ἐξιν εἰσὶν ἀπλᾶ, τὸ δὲ ὅτι καὶ τὸ διότι 24. σύνθετα. ἐκεῖνα μὴ γὰρ περὶ ἀπλᾶ τινὸς καὶ ἑνὸς ὅρου τὴν ζήτησιν ἔχουσιν, οἷον εἰ ἐξί τις αἰτία τῆς ὑπάρξεως τῆς σελήνης, καὶ εὐρόν- 20 τες ὅτι ἐξί, ζητῶμεν τὸ διὰ τί τὸ ἐκλείπειν ὑπάρχει τῇ σελήνῃ. τὸ ὅτι καὶ τὸ διότι ὡς ἐπὶ σύνθετα τὴν ζήτησιν ἔχοντα προέταξε τῷ εἰ ἐξί καὶ τί ἐξί, τῶν ἐπὶ ἀπλῶν τὴν ζήτησιν ἔχόντων· πρότερα γὰρ ἡμῖν καὶ γνωριμώτερα τὰ σύνθετα, ὡς τῇ φύσει τὰ ἀπλᾶ. ἀντὶ δὲ τῷ εἰπεῖν “τί εἰσὶ σύνθετα προβλήματα ζητῶντες” εἶπε τὸ “εἰς 25 ἀριθμὸν θέντες.” ὁ γὰρ ἀριθμὸς ἐκ συνθέσεως καὶ πλήθους μονάδων συνίσταται, ὡς ἡ δυὰς καὶ τριάς, ἡ δὲ μονὰς ἀπλὴ ἐξί. καὶ διὰ τῷτο τὰ ἀπλᾶ προβλήματα λέγειν μοναδικὰ καὶ ἐνιαῖα. Ioh. Phil. f. 75 b.

μὴ θορυβείτω δὲ ἡμᾶς εἰ ἕτερον ἐν τοῖς Τοπικοῖς τῶν προβλημάτων τὴν διαίρεσιν πεποιήμεθα· μόνον γὰρ ἐκεῖ τῶν διαλεκτικῶν 30 προβλημάτων ἐρρήθισαν αἱ διαφοραί. ἅπαντα δὲ ἐκεῖνὰ ἐξιν ἐν συνθέσει καὶ μόνῃ τῷ τρόπῳ τῆς προτάσεως διαφέρει· καὶ γὰρ ὡς γένος τότε τῷδε ὑπάρχει ἡ ἡπερ ἴδιον τότε τῷδε ἡ συμβεβηκὸς τότε τῷδε, ἡ εἴπερ ὁρισμὸς τότε τῷδε· καὶ γὰρ ἂν ὑπὲρ ὁρισμῷ. ζητῶμεν διαλεκτικῶς, προτάσιν αὐτὴν ποιήσαντες ἔγωγε ζητῶμεν, 35 οἷον. “ἄρ’ ἐξιν ἡ ψυχὴ ἀριθμὸς ἑαυτὴν κινῶν, ὡς ἐνόμιζε Ξενοκράτης;” ὅταν δὲ ἐπιστημονικῶς μετέωμεν τὸ τί ἐξιν, ὕδὲ πρὸτασις ἡμῶν τὸ ζήτημα. ἀλλ’ ὕδὲ τὸ διὰ τί ἐξί πρόβλημα διαλεκτικόν· καὶ γὰρ οἰδῶσιν ὁ πυνθανόμενος ἐλέσθαι τὸ ἕτερον μῦθον τῆς ἀντιφάσεως· καὶ γὰρ ἐλέγχον χάριν πυνθάνει. Themist. f. 10.

ἀναγκαῖα ἐξιν ἡ καθόλου περὶ τῶν ζητημάτων παραδόσις. ἐπεὶ δὲ καὶ ἄλλη τις τοῖς παλαιότεροις ἐξηγηταῖς παραδίδοι, δεῖ μὴ ἐκείνην παραλιπεῖν· ὅσων γὰρ πλείω τὰ αἰτία ἀποδίδοι, τοσούτω καὶ ὁ περὶ τῶν ζητημένων λόγος ἀναγκαῖότερος ἀναφαίνεται. Eustrat. f. 2.

εἰπὼν τὸ εἰ ἐξί, τὸ “ἀπλῶς” προσέθηκε, δεικνύς αὐτῷ τὴν 89 b 33. διαφορὰν τὴν πρὸς τὸ ὅτι ἐξιν, ὃ εἶπεν ἐν ἀριθμῷ καὶ ἔχ. ἀπλῶς. Anonym. f. 102.

τὸ μὴ ἐπὶ μέρος τὸ ὅτι ἐξί ζητεῖ, τὸ δὲ ἀπλῶς τὸ εἰ ἐξιν. id. ib. 90 a ἐπὶ μέρος δὲ λέγει ἐκεῖνο ἡ ὅτι εἰς δύο μερίζεται πράγματα 24. (ἐξ ὅσων γὰρ τι σύγκειται, καὶ μερίζεται εἰς τοσαῦτα), ὡς εἶναι τὸ ἐπὶ μέρος ἀντὶ τῶ μεμερισμένως, ὡς φησὶν Ἀλέξανδρος, ὅπερ ἀρχόμενος τῶ βιβλίου ἀριθμὸν εἰσῆκεν. καὶ ὡς αὐτὸς καὶ τῷτο φησιν, ὅτι ὁ ζητῶν εἰ τῷδε τότε ὑπάρχει, εἰ τότε τῷδε τί ἐξί ζητεῖ, οἷον εἰ γένος τῷδε, ὡς εἰ ὁ ἄνθρωπος ζῶν, ἡ συμβεβηκὸς τῷδε ὡς ἡ χιών λευκή, ἡ εἰ πάθος τῷδε ἐξιν, ἡ ἡ σελήνη ἐκλείπει. Eustrat. f. 5.

ὅτι ἐν ταῖς τέσσαρσι ζητήσεσι τὸ αἴτιον ζητεῖται, ὅπερ μέσον 90 a ἐξιν· ἀλλ’ ἐπὶ μὴ τῷ ὅτι ἐξί καὶ εἰ ἐξί, τὸ αἴτιον ζητεῖται, ἐπὶ δὲ τῷ 6. τί ἐξί καὶ διὰ τί ἐξί, τί τὸ αἴτιον. Anonym. f. 102.

τὸ δὲ “ἡ ἐν μέσῳ ἡ μή” τῷτο δηλοῖ, ὡς ἄρα γὰρ ἐξί τις 90 a αἰτία τῷ εἶναι τὴν γῆν μέσῃ καὶ ἐκ ἐξί (κέντρον γὰρ λόγον ἐπέ- 13. χει). καθ’ ἣς γῆς τὸ μὴ αἰδητὴν κατηγορεῖται καὶ συμβεβηκὸς, τὸ δὲ ἐν τῷ μέσῳ εἶναι τόπω καθ’ αὐτό. τὸ δὲ ἔχειν τὰς δύο πλευρὰς ἀνίσως ἦσαν μεζύς τῆς μίας, καὶ συμβεβηκὸς. συνηριθμῶσε δὲ ταῖς ὕψαις τὸ τρίγωνον ὡς μαθηματικὴν ὕψιν· τῶν γὰρ ὕψων αἱ μὲν εἰσὶ νοηταί, ὡς ὁ νῦς καὶ ἡ ψυχὴ, αἱ δὲ αἰδητικαί, ὡς ὁ 20 Σωκράτης καὶ ὁ Πλάτων, αἱ δὲ διανοηταί, ὡς τὸ τρίγωνον καὶ τετράγωνον. Ioh. Phil. f. 76.

λόγος δὲ ἐξιν ἐν ἀριθμοῖς θεωρούμενος ὁ ἐπίτριτος, ὁ ἡμιόλιος 90 a καὶ ὁ διὰ πασῶν. διὰ πασῶν δὲ λέγω τὴν διπλάσιον λόγον, ὅταν 22. ὁ βαρὺς φθόγγος περιέχῃ τὴν ὀξύν. τὴν ἐπίτριτον ἔχει λόγον, ὅταν ὅλον ἔχῃ τὴν ὀξύν καὶ τὸ τρίτον αὐτῷ. id. f. 76 b.

καὶ ἐ λέγω ὅτι τὸ αἰδάνεσθαι τῆς αἰτίας ταύτην ἂν ᾖ τῷ ἐπὶ- 90 a σαδῷ, ἀλλ’ ὅτι ἐκ τῷ αἰδάνεσθαι τὸ καθόλου ἂν ἐγένετο καὶ τὸ ἐπὶ- 25. σαδῷ. ζητῶντες μὴ εἶναι τὸ διότι τὸ ὅτι γνωρίμων ἔχομεν, ἀποδεικνύντες δὲ τὸ ὅτι, τὸ διότι πάντως συνεξευρίσκομεν· ἐπὶ γὰρ τῆς κυρίως ἀποδείξεως τῷ ὅτι καὶ τὸ διότι συναναφαίνεται, εἴπερ ὁρθῶς ἐλέγτο ἐπὶ τῆς ἀποδείξεως τὸ μέσον αἴτιον εἶναι μὴ τῷ συμπεράσματος μόνον ἀλλὰ καὶ τῷ πράγματι. Themist. f. 10.

τῷτο λύσις ἐξιν ἐνστάσεως. ἴσως γὰρ τις ἠπόρησεν, εἰ ἡ 90 a ἐκλείψις τῆς σελήνης ἐξί πρᾶγμα ἐπιστητόν, τὸ δὲ ἐπιστητόν καὶ 23. αἰδητόν ἐξιν ἕτερον ὡς καὶ ἡ ἐπιστήμη καὶ ἡ αἰδησις, πῶς τὴν ἐκλείψιν ἐπιστητὴν ὅσαν φασιν εἶναι καὶ αἰδητὴν; φησὶν εἶναι, ἐ λέγω τὴν καθόλου ἐκλείψιν τὴν αἰετινὴν γινόμενὴν διὰ τὴν ἀντιφράξιν αἰδητὴν, ἀλλ’ αἰδητὴν λέγω ἐκλείψιν ἣν νῦν ὁρῶ γινόμενὴν. Ioh. Phil. f. 76 b.

καὶ ταυτὸ δὲ τὸ ἐκλείπον καὶ ἀντιφράττον, εἰ καὶ ἴσως ἔτις ἀπὸ 90 a τῆς λέξεως φαίνεται, ἀλλὰ τὸ μὴ σελήνη τὸ δὲ γῆ, ἡ τὸ μὴ ἥλιος τὸ 29. δὲ σελήνη. Eustrat. f. 8.

μνημονεύσας τῷ διὰ τί, καθόλου καὶ κοινῶς περὶ αὐτῶ λέγει, 90 a ὅτι διττὴ ἡ περὶ τῷ διὰ τί ζήτησις. καὶ γὰρ ἀπλῶς ζήτησις καὶ ἐκ ἐν 31. 45 ὑπάρξει ἄλλα, ἀλλ’ ὡς ἐπὶ τῆς τῷ τί ἐξί ζητήσεως, ἡ τῶν ὑπαρχόντων τισὶ τὸ διὰ τί ζητεῖται, ὡς περὶ ἐφ’ ὧν παρέθετο παραδειγματικῶν, διὰ τί δύο ὁρθαῖς τὸ τρίγωνον ἴσον καὶ διὰ τί ἡ ἴρις ἐ μεζύον ἡμικυκλίου. τῷτο δὲ ἀπλῶς καὶ μὴ τῶν ὑπαρχόντων τι

ἔοικε διὰ τούτων λέγειν, ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν ἀπλῶς τὸ τί ἐστὶν αἴτιον, ἔστιν αὐτοῖς τὸ εἶναι, ὅσον τί ἐστι τρίγωνον· τὸτο γὰρ αἴτιον τῷ εἶναι τῷ τριγώνῳ. Anonym. f. 102 b.

90^a δείξας ὅτι καὶ τὰ τέσσαρα ζητήματα περὶ τῷ μέσῳ ζητῶσι, 35
ζητεῖ περὶ τῷ ὄρν, εἰ δυνατόν ἐστιν ἀποδείκνυσθαι ὡς τότε ἐστὶν ὀρι- 5
σμός τῷδε, καὶ τίς ἐστιν ὁ τρόπος τῆς ἀναγωγῆς, ἤγουν καὶ πῶς ἀνα-
γοντὶ εἰς τὴν ἀπόδειξιν, καὶ τίς ἐστιν ὁρος, καὶ τίνων ἐστὶν ὀρισμός.
Ioh. Phil. f. 76 b.

90^b διότι ὁ μὲν συλλογισμός δείκνυσθαι τι πάθος ὑπάρχον ἐν τινι 7
ὑποκειμένῳ. id. f. 77.

90^b τὸτο λύσις ἐστὶν ἐνστάσεως καὶ ἀπορίας. ἴσως γὰρ τις ἐζητή- 13
σεν, ἀρὰ γε ἔκ ἐστι δυνατόν τὸ αὐτὸ γινώσκειν καὶ δι' ὀρισμῶν καὶ δι'
ἀποδείξεως; ἀλλ' ἔκ ἅμα ἤγουν ὡσαύτως, ἀλλὰ κατ' ἄλλον καὶ
ἄλλον λόγον. id. ib.

90^b ἴσως δὲ τὸ "τὸ γὰρ ἐνός ἢ ἐν μίᾳ ἐπισήμῃ" ἔκ ὡς λήμμα 15
20. προτέτακτο, ἀλλ' ὡς κατασκευαστικὸν τῷ τὸ ἐπίστασθαι τὸ ἀποδει-
κνὲν εἶναι τὸ ἔχειν τὴν ἀπόδειξιν. ἐπειδὴ γὰρ κυρίως ἐπισήμας
ταύτας τὰς δύο τίθει, ὀριστικὴν τε καὶ ἀποδεικτικὴν, ὡς Θεόφρα-
στος μαρτυρεῖ καὶ Ἀλέξανδρος, φησὶν ὅτι ἔκ ἐνός ἐστι τῷ ἐνός ἢ ἐν
ὀρισμῶν εἶναι καὶ ἀποδείξιν. διὸ ὅτε ὀριστὸν ἢ ἐν ἀνευ ὀρισμῶν γνω- 20
στὸν ἐστὶν, ὅτε ἀποδεικτὸν ἀνευ ἀποδείξεως. Eustrat. f. 11.

90^b ἀλλ' ὅδε καὶ τῷ ἀνθρώπῳ κατηγορεῖται ὁ ὀρισμός· ὅδε γὰρ μέ- 35
ρος ὁ ἀνθρώπος τῷ ὀρισμῷ, ὡς περὶ μέρος τῷ συμπεράσματος ὁ
ὑποκειμένος. ὁ δὲ εἰπὼν "ἀνθρώπος ἐστὶ ζῶον πεζὸν δίπουν" ἔκ
ὀρισμῶν εἰρήκεν ἀλλὰ πρότασιν τὴν ὀρισμῶν κατηγορούμενον ἔχουσαν. 25
Themist. f. 10 b.

91^a ἀπόδειξιν ἐνταῦθα τὴν γνώσιν ἔλαβεν, εἰ γὰρ τῶν ἐτέρων καὶ 91^a
2. διαφερόντων αἱ γνώσεις ἕτεραί εἰσι, τὸ δὲ ὀριστὸν καὶ τὸ ἀποδεικνὲν
ἕτερα. Ioh. Phil. f. 77 b.

τὸτο λύσις ἐστὶν ἐνστάσεως. ἴσως γὰρ τις ἐνέστη λέγων, πῶς 30
φησὶ τῶν ἐτέρων ἕτερας εἶναι τὰς γνώσεις; ἰδοὺ τὸ ἰσοσκελὲς καὶ
τρίγωνον ἕτερα, ἀλλὰ καὶ ἔκ τοι δι' ἧς ἀποδείξεως γινώσκουμεν ὡς τὸ
τρίγωνον δύο ὀρθὰς ἔχει, δι' αὐτῆς γινώσκουμεν ὡς καὶ τὸ ἰσοσκελὲς
ἔκ τῳ ἔχει. λύων ἔν τῃ ἐνστάσει φησὶν, εἰ καὶ ἕτεραί εἰσι ταῦτα,
ἀλλ' ἔν τῷ μὲν τριγώνῳ ἐστὶν ὅλον, τὸ δ' ἰσοσκελὲς μέρος, καὶ διὰ 35
τὸτο μίαν ἔχουσιν ἀπόδειξιν. id. ib.

91^a ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὅτι ἔκ ἐστὶ ταῦτα ὁ ὀρισμός καὶ ἡ ἀπόδειξις, 91^a
12. διηπορήσω ἔκ τῳ, ἤγουν διαπορητικῶς καὶ διαλεκτικῶς καὶ κοινότερον
δοδεῖχθωσαν. διαπορητικὰ δὲ λέγονται τὰ κοινότερα καὶ διαλεκτικὰ
ἐπιχειρήματα· ἴδιον γὰρ τῷ διαλεκτικῷ ἐστὶ τὸ διαπορεῖσθαι. id. f. 78. 40

91^a εἰ πᾶς συλλογισμός τι κατὰ τινος ἀποδείκνυσθαι διὰ τινος μέσου, 91^a
14. δεῖ δὴ πᾶσιν καὶ τὴν ὀρισμῶν, ὅταν ἀποδείκνῃ ὅτι ἀνθρώπῳ ἐστὶ, διὰ
τινος ἀποδείκνυσθαι μέσου. τὴν δὲ δὴ μέσον τῷτον ἀνάγκη καὶ αὐτὸν
ὀρισμῶν εἶναι ἀνθρώπῳ· ἔκ τῳ γὰρ ἔκ ἐστι ἀπόδειξις· ἐπειδὴ γὰρ ἀνθρω-
πός ἐστι ζῶον λογικὸν θνητόν, ζῶον ἐστὶ πεζὸν δίπουν. ἐτέρως δ' 45
ἔκ ἔκ ἐστι συλλογισμός τῷ τί ἦν εἶναι· εἴτε γὰρ ἐπὶ πλεόν ὁ μέσος
ληφθεὶς τῷ ἀνθρώπῳ εἴτε ἐπ' ἑλάττω, εἴτε ἀντιτρέφει μὴ μὴ ἐν
τῷ τί ἐστι δὲ κατηγοροῦτο, ὅδε ποτε ὁ μετρίων ἀκρος ἐν τῷ τί ἐστι

κατηγορηθῆσθαι. εἰ δὲ ταῦτ' ἐστὶν ἀληθές, τὴν ἀποδείκνυσθαι τὸ τί 91^a
ἦν εἶναι τῷ ἀνθρώπῳ ἄλλο τι δεῖ προλαβεῖν τῷ αὐτῷ τὸ τί ἦν εἶναι.
Themist. f. 10 b.

ὁ ὀρισμός ἴδιον λέγειται τῷ ὀρισμῷ, καὶ ἐν τῷ τί ἐστὶ κατηγορεῖται. 91^a
εἰ συνδράμωσι καὶ ἄμφω ἐν τῷ αὐτῷ καὶ ἐν ὀρισμῷ, δύνανται ἀντι- 15
τρέφειν καὶ ὁ ὀρισμός πρὸς τὸ ὀριστὸν καὶ τὸ ὀριστὸν πρὸς τὴν ὀρισμῶν,
καὶ ἀντικατηγορεῖσθαι ἀλλήλων. Ioh. Phil. f. 78.

ὅτι τῷ τί ἐστὶν ἔκ ἐστι συλλογισμός καὶ ἀπόδειξις. ὅτι ὁ ὀρι-
σμός ἴδιον ἐστὶν ἐν τῷ τί ἐστὶν κατηγορούμενον· τὸ γὰρ ἄλλως ἴδιον 10
συμβεβηκός καὶ οὐκ ἐν τῷ τί ἐστὶν κατηγορούμενον. Anonym.
f. 103 b.

ἐνταῦθα τὸ "γὰρ" ἢ ἀντὶ τῷ δὲ ληπτέον ἢ ἀντὶ τῷ δὴ, εἰ 91^a
λάβῃς τὰ λήμματα ἀπηρτισμένα ἄχρι τῷ "ἀντιτρέφειν." εἰ δὲ 16
ἄχρι "ἐν τῷ τί ἐστὶν κατηγορεῖται," ὁφείλεις λαβεῖν τὸ γ' α' κατα-
σκευαστικὸν τῷ πρὸ αὐτῷ· ἀλλὰ προθεωρητέον τὸτο. εἰ μέλλει
τις ἀποδείξει ὡς τὸ α' ὀρισμός ἐστὶ τῷ γ', διὰ μέσου τῷ β' ὁφείλει
καὶ τὸ α' καὶ τὸ β' ὀρισμῶν λαβεῖν. ἔκ τῳ τὸ α' ζῶον πεζὸν δίπουν, τὸ
δὲ β' ζῶον λογικὸν θνητόν, τὸ δὲ γ' ἀνθρώπος. ἄλλως γὰρ ἔκ ἐστι
δειχθῆναι τὸ α' ὀρισμῶν εἶναι τῷ γ', εἰ μὴ καὶ ὁ μέσος ληφθεὶς ὀρι-
σμός· ἀρχὴ γὰρ ἀποδείξεως ὁ ὀρισμός. εἰ μέλλει δειχθῆναι τὸδε
ὀρισμός τῷδε, ταῦτα τὰ εἰς ἀπόδειξιν αὐτῷ μέλλοντα ληφθῆναι
ἀνάγκη ἀντιτρέφειν, ἤγουν ὀρισμός εἶναι. εἰ γὰρ τὸ α' ἐστὶν ἴδιον καὶ
ὀρισμός τῷ γ', ὁ γὰρ ὡς τὸ α' καὶ τῷ β' ἔκ ἐστι ὀρισμός, καὶ τὸτο τὸ β'
τῷ γ' ὀρισμός. ὥς πάντας τὰς ὁρὰς ἀντιτρέφειν καὶ ἀντικατηγο-
ρεῖσθαι, καὶ ἐν τῷ τί ἐστὶν. Ioh. Phil. f. 78.

δείξας ὅτι δεῖ ἐν ἀμφοτέραις ταῖς προτάσεσιν εἶναι τὸ τί ἐστι, 91^a
τῷδε τὴν ὀρισμῶν, ἐπήνεγκε "τὸ δὲ τί ἐστὶν ἄμφω ταῦτα ἔχει," 24
τῷ δὲ ἀντὶ τῷ δὴ χρῆσάμενος. ἐστὶ δὲ τὸ λεγόμενον ὅτι τὸ δὴ
τί ἐστὶν ἄμφω ταῦτα ἔχει, τό τε αβ' καὶ τὸ βγ' δηλονότι. ἔκ γὰρ
μόνη ἢ αβ' πρότασις, ἀλλὰ καὶ ἢ βγ' ἔχει τὸ τί ἐστὶν. Anonym.
f. 103 b.

ἢ "τὸτο δ' ἔκ ἐστι ἄλλος λόγος μέσος," ὁ δυνάμενος δεῖξαι ὅτι 91^a
τὸ β' τῷ γ' ὀρισμός ἐστὶν. ἢ "τὸτο δ' ἔκ ἐστι ἄλλος λόγος," τῷδε 30
τῷ β' ἔκ ἐστι ἄλλος ὀρισμός, καὶ τῷ γ' ἔκ ἐστι ὀρισμός. id. ib.

δείξας ὡς ἔκ ἐστι δυνατόν ἀπόδειξιν τῷ ὀρισμῷ γενέσθαι, καὶ 91^a
ἐν τῷ μετρίων ὄρν καὶ τῷ μέσῳ ὀρισμοὶ κείνῳ, νῦν δείκνυσθαι ὅτι καὶ 35
ἐὰν λόγος λάβῃς ἀντιτρέφοντας, ὅδε ἔκ τῳ ἀποδείξεως τόνδε ὀρι-
σμῶν εἶναι τῷδε· τὸ γὰρ ἐν ἀρχῇ καὶ ἔκ τῳ αἰτεῖ. ὡς ὁ Πεινοκράτης
βεβλόμενος δεῖξαι τὸ ἀριθμὸς αὐτὸς ἑαυτὸν κινῶν ὀρισμῶν εἶναι
τῆς ψυχῆς, ἔλαβε μέσον ὄρν τὸ αἴτιον αὐτὸ ἑαυτῷ τῷ ζῆν. οἱ δ'
ὅροι ἔτοι ἀντιτρέφουσιν· εἰ τι γὰρ ψυχῇ, τὸτο αὐτὸ ἑαυτῷ αἴτιον
τῷ ζῆν, καὶ εἰ τι αὐτὸ ἑαυτῷ αἴτιον τῷ ζῆν, τὸτο καὶ ψυχῇ· ταῦτί-
ζον γὰρ. ὡσαύτως καὶ εἰ τι ψυχῇ, ἀριθμὸς ἐστὶν αὐτὸς ἑαυτὸν κι-
νῶν, καὶ εἰ τι ἀριθμὸς αὐτὸς ἑαυτὸν κινῶν, ψυχῇ, καὶ εἰ τι αἴτιον ἑαυτῷ
τῷ ζῆν, ἀριθμὸς ἐστὶν αὐτὸς ἑαυτὸν κινῶν, καὶ τὸ ἀνάπαλιν. Ioh.
Phil. f. 78 b.

ἤγουν ἀληθὲς εἰπεῖν ὡς τὸ ἀριθμὸς αὐτὸς ἑαυτὸν κινῶν ἐπεὶ 91^a
ψυχῇ καὶ ὑπάρχει αὐτῇ, ἔκ μέντοι γε καὶ ὀρισμός ἐστὶν αὐτῆς. id. ib. 3.

91^b πρὸς πᾶσι τούτοις φησὶν δ' Ἀλέξανδρος ὅτι ἐπεὶ ἀντιγράφου-
 9. σιν, ὁδὸν ἂν ἤττον διὰ τῶ ἑτέρου τῶν ὀρισμῶν ὁ ἕτερος ἀποδει-
 κνύοιτο, καὶ ὅπως ἂν εἴεν δι' ἀλλήλων δεικνύμενοι· τῷτο δ' ἀλλό-
 τριον ἀποδείξεως. ἀλλὰ καὶ ἄμφω οἱ ὀρίσμοι ὁμοίως καὶ αὐτὸν καὶ
 προλαμβάνον· ὁδὸν γὰρ μᾶλλον ὁ ἕτερος τῷ ἑτέρῳ. ἐρῶμεν δὲ καὶ 5
 ὅπως. ὁ μὲν ὀρίσμος τὴν ὑπόστασιν παρίσχησιν, ἡ δὲ ἀπόδειξις τὰ ἐπό-
 μενα ἤτοι τὰ καθ' αὐτὴ συμβεβηκότα συνίστησιν. προτέρα δὲ φύ-
 σει ἡ ὑπόστασις τῶν ἐπομένων αὐτῇ, καὶ ὁ ὀρίσμος ἄρα τῆς ἀποδείξεως.
 καὶ αὐτὴ φύσει πρότερον τὸ εἶναι ἀπλῶς τῷ πῶς ἦν, καὶ συμβεβήκει
 τῷτο ἐκείνῳ. τὸ εἶναι δὲ ὁ ὀρίσμος ἀποδίδωσιν· τὸ δὲ πῶς εἶναι 10
 ἐκ τῆς ἀποδείξεως ἐπισημαίνεται. Eustrat. f. 15 b.

91^b οἱ περὶ Πλάτωνος ἐπειρῶντο διὰ τῆς διαιρητικῆς μεθόδου συλ-
 12. λογιζέσθαι καὶ ἀποδεικνύειν τὸδε ὀρισμὸν εἶναι· τῷδε, λέγοντες ὡς εἰ
 ὁ ὀρίσμος ἐκ γένους καὶ συζυγιστικῶν διαφορῶν σύγκειται, ἐδείξαμεν
 διὰ τῆς διαιρητικῆς καὶ τὸ ζῶον ὑπάρχειν τῷ ἀνθρώπῳ, ἐκάστην δια- 15
 φοράν, ἣν καὶ περὶ τὸ ζῶον ὀρισμὸν εἶναι τῷ ἀνθρώπῳ. Ioh.
 Phil. f. 78 b.

ἔστιν ὅτι καὶ ἐπὶ τούτῳ ἐρωτῆσαι τὸ διότι. ἡ ὥς φησὶν δ' Ἀλέ-
 ξανδρος, περὶ τοιούτων ἂν εἴη ὁ λόγος συμπερασμάτων οἷα περ ἐν
 τῷ περὶ ἀναλύσεως συλλογισμῶν ἔθετο, ἀσυναρτήτων ἀλλήλοις 20
 προσηγασμένων προτάσεων αὐτὰ ἐπόμενα. οἷον τῆς μὴ ὑπόστασις
 ἀναιρεμένης ἐκ ἀναιρέει· ἡ ὑπόστασις τῶν μέρων ἀναιρεμένων ἀναι-
 ρεῖται· τὸ ὅλον· τὰ μέρη ἄρα τῆς ὑπόστασις ὑποκείνται. ἔστι γὰρ καὶ ἐπὶ
 τῶν τοιούτων ἐρωτῆσαι τὸ διότι, ὡς παραλείμεν τὸ μέσον, καὶ
 ἐπ' ἐκείνων τῶν λόγων· οἱ μὴ ἄμφω τὰς προτάσεις λαμβάνουσιν, 25
 ἀλλὰ μόνος μίας ληφθείσης, ἡ τῆς μετέχουσας ἡ τῆς ἐλάττωσας, ἐπα-
 γουσι τὸ συμπέρασμα. Eustrat. f. 17.

91^b οἱ δὲ διὰ τῆς διαιρητικῆς μεθόδου ἀποδεικνύοντες τὸ ζῶον ἢ τὸ
 14. περὶ τὸν ὅρον ὀρισμὸν ὑπάρχειν τῷ ἀνθρώπῳ, ἐκ ἐξ ἀνάγκης
 συνάγουσι ταῦτα ἀπὸ τῶν κειμένων, ὡς καὶ ἔχειν χώραν τῷ βυλο- 30
 μένῳ ζητεῖν διὰ τί ὁ ἀνθρώπος ζῶον περὶ τὸν, ὥσπερ διὰ τῆς ἐπα-
 γωγῆς τῶν μερικῶν ὁ δεικνύων τὸ καθόλου ἐκ ἀποδεικνύουσιν. Ioh.
 Phil. f. 79.

ὥσπερ γὰρ ὁ ἐπακτικῶς τι δεικνύων λαμβάνει μὲν τινα δι' ὧν
 δεικνύει τι πειράζον, καὶ μὴν συλλογίζετο, διότι καὶ ἐξ ἀνάγκης τοῖς 35
 ληφθεῖσιν ἔπειτα τὸ δεικνύμενον, ὅπως καὶ ἐπὶ τῆς διαλέξεως ἔχει.
 Anonym. f. 104.

91^b τὸ γὰρ ἀντὶ τῷ δὲ ληπτέον· καὶ γὰρ τῷ προσλαμβάνοντι ἐξ
 24. κατασκευαστικόν, ἀλλ' ἕτερον ἐπιχειρήματα. φησὶν ὅτι, ὡς ἐκ ἂν
 δοίημεν ἕκαστον μέρος τῷ ὀρισμῷ τῷ ζῶον περὶ τὸν ὅλον κατηγο- 40
 ρεῖται τῷ ἀνθρώπῳ ἀληθῶς, ὡσαύτως δὲ καὶ τὸν ὅλον ὀρισμὸν, ἀλλ'
 ὑδεμία ἀνάγκη ὡς ὀρισμὸν κατ' αὐτὸν φέρεται· καὶ γὰρ πᾶς λόγος
 κατὰ τινος ἀληθῶς λεγόμενος ἦν καὶ ὀρίσμος ἐστὶν αὐτῷ· ἐστὶ γὰρ
 ἐκ συμβεβηκότων εἶναι λόγον. Ioh. Phil. f. 79.

91^a τρόπος τινὸς τίθησι καθ' ὅς ἐγγωρεῖ τὸ κατηγορούμενον ἀλη- 45
 26. θῶς κατὰ τινος μὴ ὀρισμὸν εἶναι αὐτῷ. id. ib.

μάλιστα δὲ ἡ διαίρεσις χρήσιμος ἂν γένοιτο καὶ τὸν τρόπον, 50
 πρῶτον μὲν λαμβάνοντα τὰ ἐν τῷ τί ἐστιν ἅπαντα, εἶτα μηδὲν

τι παραλείποντα μὴ ὑπερβαίνοντα μέχρι τῶν ἀτόμων εἰδῶν.
 ὑπερβαίνει μὲν ὅτι τὸ ζῶον εὐθὺς εἰς δύο καὶ πολὺν διαιρῶν.
 Themist. f. 11.

ἣν καὶ παρὲν καὶ συμβαίνει γίνεσθαι ταῦτα, ἣν καὶ τὴν πρόθεσιν 91^b
 τὴν ἀφαίρεσιν καὶ τὴν ὑπερβάσιν ἐν τοῖς ὀρισμοῖς, ἀ καὶ αὐτὴ γίνοντι 23.
 τῷ ὀρισμῷ. Ioh. Phil. f. 79 b.

“τῷτο δ' ἀναγκαῖον,” ἣν καὶ εἰ ἅπαντα τὰ ὑποκείμενα ὑπάρχοντα 91^b
 τῷ ὀρισμῷ λαβὼς εἰς τὴν διαίρεσιν, εὐρήσεις ταῦτα καὶ λήψῃ ἐν τῷ 31.
 ὀρισμῷ. τῷτο δὲ τὸ μηδὲν παραλείπειν ἐν τῷ ὀρισμῷ ὧν εἴπομεν
 ἀναγκαῖον εἶναι. id. ib.

τὸ μὲν πρότερον ἀναγκαῖον ὡς ἀναγκαῖως ἐπόμενον εἶρηται, τῷτο 91^b
 δὲ γε τὸ δεύτερον καὶ τὸ χρεώδους σημαίνοντα θέτει· ἀναγ- 32.
 καίως γὰρ ὅπως τὰς διαίρεσεις ποιεῖν δεόμεθα ὡς μηδὲν ἐλλείπειν
 κατιόντας. κανὼν δὲ τούτῳ τῆς διαγνώσεως, δι' ὅτι τὸ μηδὲν ἐλλεί-
 πειν ἐπιγνωσόμεθα, εἴπερ εἰς ἄτομον καταντήσομεν, ἣν καὶ ὅταν
 ἔχατον ἢ τὸ ληφθὲν τελευταῖον. Eustrat. f. 18 b.

ἔστι δὲ καὶ ἐμπόδιον εἰς πᾶσαν τὴν διαίρεσιν τὰ γένη, ὅπως
 ἀνωτέρω ἦν. τὰ δ' ἄτομα εἶδη εἰς πᾶσαν ἐμπέπτει τὴν διαίρεσιν,
 οἷον ὁ ἀνθρώπος. Anonym. f. 104.

προθέσεις μὲν ὅτι γίνονται ἐν τῇ διαίρεσει, ὅταν διαιρῶν καὶ λαμβάνω 92^a
 βάνη μόνον τὰς ὑποκείμενας καὶ εἰδικὰς διαφορὰς ἀλλὰ καὶ τὰς ὑλικὰς 2.
 καὶ καὶ συμβεβηκότας. . . παραλείψας δὲ λέγει, ὅταν καὶ λαβὼς ἐν
 τῇ διαίρεσει πάντα τὰ ἀντιδιγρημένα, ἀλλὰ διαίρησεις τὸ ζῶον εἰς
 τε περὶ τὸν πτηνόν, ἐκάστης δὲ τὸ ἐνυδρον. ὑπερβάσεις δὲ γίνονται, εἰ
 διαιρῶν εἰς τὸ ζῶον εἰς τὸ ὑπόπτεον καὶ ἄπτεον· ὑπερέβης γὰρ τὸ περὶ τὸν.
 Ioh. Phil. f. 79 b.

ζητεῖ εἰ οἷον τε τὸν ὀρισμὸν ἐξ ὑποθέσεως συλλογισάμεθα τε 92^a
 καὶ δεῖται. τὸν δὲ ὀρισμὸν τὸ τί ἐστι κατ' ὑπόστασιν εἶπε. τὸ γὰρ πρὸς 6.
 τῷ ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορεῖται τινος καὶ τὴν ὑπόστασιν σημαίνει αὐτῷ
 ὀρίσμος ἐστὶν ἐκείνου· ὁ γὰρ ὀρίσμος ἡ ἐκάστη ὑπόστασις καὶ τὸ εἶναι. “ἐξ
 ὑποθέσεως” δὲ εἶπεν καὶ τὸ δι' ὑποθετικῶν συλλογισμῶν ἀλλὰ διὰ
 τῶν ὑποθέσεων τινὰ, καὶ τούτοις πρὸς τὴν δεῖξιν χρήσασθαι. . . δεικνύουσι
 δὲ τι καὶ ἄλλο ἄτοπον τῇ τοιαύτῃ δεῖξει ἐπόμενον· ὅτι γὰρ μὴ
 ὑποθέσεις ἐν τῷ συλλογισμῷ, δεόντως λαμβάνεται. Anonym.
 f. 104 b.

ἔτι χερόν ὁδὸν διαφέρει συλλογιζομένους τι καὶ ἀντὶ λήμματος 92^a
 τοῦ ποιεῖν τὸν λόγον τῷ συλλογισμῷ καὶ ὀρισμῷ ἀποδεικνύοντας 11.
 ἀντὶ προτάσεως τίθενται τὸν λόγον τῷ τί ἦν εἶναι· ἀλλ' ὥσπερ ἐν
 τῷ συλλογισμῷ καὶ λέγομεν τί ἐστι συλλογισμὸς, ὅπως ὁδὸν ἐν τῷ
 τὸν ὀρισμὸν ἀποδεικνύειν λέγειν καὶ τί ἐστιν ὀρίσμος· δεῖ μὲν γὰρ
 ἀκριβῶς ἐγγνωκεῖν καὶ τί ἐστι συλλογισμὸς καὶ τί ἐστιν ὀρίσμος, ὥστε
 αὐτὸς γνωσκῇ ὅποταν ταῦτα ποιῶμεν, καὶ τὸς ἀμφισβητῶντας
 δύνασθαι πείθειν, μέρος δὲ τῶν ἀποδείξεων μὴ οἶεσθαι τὸς λόγους
 τέτους. Themist. f. 11.

φησὶ γὰρ ὡς πολλοὶ οἱ τρόποι εἰσὶ καθ' ὅς τὰ ἀγνοούμενα
 δῆλα ἡμῖν γίνονται. ἡ γὰρ διὰ τῆς διαιρητικῆς μεθόδου τὸ ἀγνοούμενον
 γνωσκόμενον ἢ δι' ὀρισμῶν ἢ δι' ἀποδείξεως ἢ δι' ἀναλύσεως ἢ
 διὰ συλλογισμῶν. ἐν ὑδεμίᾳ γὰρ τῶν μεθόδων τούτων λαμβάνεται 50

ὁ ὁρισμὸς τῆς μεθόδου ἐκείνης δι' ἣν τὸ ἀγνούμενον ἔγνωμεν. ἐάσας γὰρ τὸ δεῖξαι τὸ ἐπὶ πασῶν τῶν μεθόδων, λαμβάνει μόνον τὴν συλλογιστικὴν μέθοδον, καὶ φησὶν, ὥσπερ συλλογίζομεναι ὡς ὁ ἄνθρωπος ὕψος, λαμβάνομεν μέσον ὅρον τὸ ζῶον καὶ φασί "ὁ ἄνθρωπος ζῶον, τὸ ζῶον ὕψος," ἐν ὑδεμῶ δὲ τῶν δύο προτάσεων 5 καὶ ὁ συλλογισμὸς τῷ ὁρισμῷ, ὅπως ὕδὲ τὸν ἀποδεικνύοντα ὅτι τὸδε ἐστὶν ὁρισμὸς τῷδε, δεῖ λαμβάνειν μέσον τὸν ὁρισμὸν τῷ ὁρισμῷ. Ioh. Phil. f. 80.

92^a ἀπὸ τῷ εἰπεῖν "ὅλην" ἐδήλωσε τὴν μείζονα πρότασιν ὡς 12. περιεχομένην ὑπὸ τῆς ἐλάττωτος, ἀπὸ δὲ τῷ εἰπεῖν "μέρος" ἐδήλωσε τὴν ἐλάττωτα περιεχομένην ὑπὸ τῆς μείζονος. δύο γὰρ εἰσὶν αἱ προτάσεις ἐξ ὧν ὁ συλλογισμὸς περαίνει· ἐν ὑδεμῶ γὰρ τῶν δύο ὁ ὁρισμὸς τῷ συλλογισμῷ καί. id. ib.

92^a ἡ τὸν ὁρισμὸν τῷ ὁρισμῷ ἢ τὸν ὁρισμὸν τῷ συλλογισμῷ δεῖ 13. εἶναι ἐκτὸς τῶν κειμένων καὶ ληφθεῖσιν προτάσεων. πρὸς δὲ τὸν 15 ἀμφόβητῶντα καὶ ἐνιστάμενον ὡς καλῶς ὁ περιέβη ὁ συλλογισμὸς, ἢ ὅτι ὕδὲ τότε ὁ ἀπέδειξε ὁρισμὸς ἐστὶ τῷδε, ἀπαντᾶν καὶ προβάλλει τὸ ὅτι καλῶς συλλελογισμαι· τὸτο γὰρ ἐστὶν ὁ συλλογισμὸς, λόγος ἐν ᾧ τεθέντων τινῶν ἕτερόν τι τῶν κειμένων συνάγει· ἐξ ἀνάγκης. ἢ ὅτι καλῶς ἀπέδειξε τὸδε ὁρισμὸν εἶναι 20 τῷδε· ὁρισμὸς γὰρ ἐστὶ λόγος σύντομος δηλωτικὸς παριστῶν τὴν φύσιν τῷ πράγματι ἀπὸ τῶν ὕσινδω ὑπαρχόντων αὐτῷ. ὥστε ἀνάγκη συλλογίζεσθαι καὶ ἄνευ τῷ λαβεῖν τὸ τί ἐστὶ, καὶ τὸν ὁρισμὸν τῷ συλλογισμῷ ἀποδεικνύειν, ὡς τὸδε ἐστὶν ὁρισμὸς τῷδε, ἄνευ τῷ λαβεῖν τὸν ὁρισμὸν τῷ ὁρισμῷ. id. f. 80 b.

92^a ἐπεὶ ἥσαν τινες πειρώμενοι δι' ὑποθετικῶν συλλογισμῶν ἀπο- 20. δεικνύειν τὸδε ὁρισμὸν εἶναι τῷδε, ἐλέγχει καὶ αὐτὸς ὡς τὸ ἐν ἀρχῇ αἰτῶντας... καὶ τὸ μὴ κακὸν λέγει διαιρετὸν ὡς ὑπερβολῇ καὶ ἐκλείπει θεωρούμενον (κακὸν γὰρ καὶ ἡ θρασυτήτης καὶ ἡ δειλία), τὸ δὲ ἀγαθὸν ἀδιαίρετον, διότι ἐν μεσότητι θεωρεῖται, ἢ δὲ μεσότης μία, 30 τὸ δὲ ἐν ἀδιαίρετον. id. ib.

92^a τὸτο λύσις ἐστὶν ἐνστάσεως. ἴσως γὰρ τις ἐνέστη λέγων, τί 23. κακίσεις τὸν δείξαντα τὸ ἀδιαίρετον ὁρισμὸν τῷ ἀγαθῷ, ἐκ τῷ λαβεῖν τὸ διαιρετὸν ὁρισμὸν τῷ κακῷ; ἀρὰ γε ὁ καὶ λαβεῖν ἐν ταῖς ἀποδείξεσιν τινα δι' ὧν ἀποδείξομεν τὸ ζητούμενον; λύων ἔν τῇ 35 ἐνστάσει ταύτῃ φησὶ, λαμβάνειν καὶ εἰς τὸ ἀποδείξαι τὸ τί ἦν εἶναι ἤγαν τὸ ἀδιαίρετον ὁρισμὸν τῷ ἀγαθῷ τινά, πλὴν ὅτι αὐτὸ τὸ προκείμενον καὶ ζητούμενον, ἀλλ' ἕτερόν τινα. id. ib.

92^a τατέστιν, εἰς τὴν δεῖξιν τῷ τί ἦν εἶναι καὶ τῷ ὁρισμῷ ἕτερόν τι 24. λαμβάνει ὁ καὶ κεχωρίσαι· διὰ γὰρ τινος ληφθέντος μέσου ἑτέρου τῶν 40 ἐξ ὧν τὸ συμπέρασμα ὅρων ὁ συλλογισμὸς, καὶ ἐκ προτάσεων τινῶν, ὁ ἐδήλωσεν εἰπὼν "καὶ γὰρ ἐν ταῖς ἀποδείξεσιν ὅτι ἐστὶ τὸδε καὶ τῷδε λαμβάνειν," τατέστιν· προτάσεις. ὁ μὴν αὐτὸς δὲ δεῖ δεῖξαι, ἢ ὁ τὸ αὐτὸ ἐστὶ τῷ δεικνυμένῳ ἢ ἀντιτρέφει αὐτῷ· ὁ γὰρ τοῖσιν τι λαμβάνων τὸ ἐν ἀρχῇ αἰτεῖται, λαμβάνων πρὸς ἄλλο. Anonym. 45 f. 104 b.

92^a ἤγαν ὕδὲ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν ἔχει πρὸς τὸ ζητούμενον, ὕδὲ 27. ἀντιτρέφει πρὸς αὐτό. τὸ δὲ ἀγαθὸν καὶ κακὸν καὶ τὴν αὐτὴν ἀντιλο-

γίαν ἔχει, ὡς ἐδείξαμεν, καὶ ἀντιτρέφουσιν ἤγαν δι' ἀλλήλων δεικνύ. Ioh. Phil. f. 80 b.

τάχα ἔν εἰποι τις ἂν ὅτι δι' ἐπαγωγῆς δυνατόν. καὶ πῶς; 92^a ἐπαγωγῇ μὴ γὰρ ἐκ τῶν καθ' ἑκάστον, ὁρισμὸς δὲ ὕδὲ τῶν καθ' 37. ἑκάστον, καὶ ἐπαγωγῇ μὴ ἄλλο κατ' ἄλλο, ὁρισμὸς δὲ τῶν ἄνευ συμπλοκῆς λεγομένων. Themist. f. 11.

δέδεικεν ὅτι ἔστιν ὡς ἀναγκαῖον ἐστὶν ἅπαν πρᾶγμα δεικνύειν 92^a ὅτι ἐστὶ δι' ἀποδείξεως, εἰ μὴ ὕψος εἴη. ἀντὶ τῷ εἰπεῖν ὁρισμὸν 12. εἶπεν ὕψος· τατέστι, μόνον ὁ ὁρισμὸς καὶ ἀποδεικνύει δι' ἀποδείξεως. Ioh. Phil. f. 81 b.

ἤγαν τὴν φύσιν τῷ πράγματι δι' ὁρισμῷ τὸ εἰ ἐστὶ τρίγωνον, 92^a καὶ εἴσετο δι' ὁρισμῷ ἄλλα δι' ἀποδείξεως. ἀλλὰ τὸτο ἀδύνατον 17. δέδεικεν, τὸ δὲ εἶναι τί ἐστὶ τρίγωνον ἐν τῷ ἀγνοεῖν εἰ ἐστὶ ὅπως τρίγωνον. id. ib.

φησὶ γὰρ, εἰ καὶ ἐστὶ τι ἔχον τὸ ἴσον ἀπὸ τῶν μέσων ἀφίσταται, 92^a ἤγαν τὸ ἐπίσης ἀπὸ τῶν κέντρων ἀφίσταται, ἀλλ' ὅτος ὁ ὁρισμὸς ὅτε 21. δεικνύει διὰ τί τὸ ὁριζῶν ἐστὶν ἐπίσης ἀπὸ τῶν κέντρων ἀφίσταμενον, ὅτε δεικνύει διὰ τί τὸτο ἤγαν ὁ ὁρισμὸς τῷ κύκλῳ ἀφίσταται ὅτος· ὅσον γὰρ ἀπὸ τῶν ὁρισμῶν καὶ δεικνύει ὅτι τῷ κύκλῳ ἐστὶν ὅτος ὁ ὁρισμὸς· εἴη γὰρ ἂν ἴσως ὁ τῷ κύκλῳ ἄλλα τῷ ὁριζῶν. τὸ δὲ ὁριζῶν χαλκὸν ἐστὶν εἶδος ὕλης μὴ νῦν εὐρισκομένης, ἢ ὁριζῶν χαλκὸς ἐστὶν ὁ λευκὸς χαλκός, ὡς Ἡσίοδος ἐν τῇ Ἀσπίδι φησὶν "ὡς εἰπὼν κνημῖδας ὁριζῶν χαλκίῳ φαεινὸν δύσατο"... ἀλλ' αἰετὶς ἐξέστι τῷ βυλομένῳ ἐρωτᾶν τὸ διὰ τί, ἤγαν πόθεν δῆλον ὅτι τὸν ἄνθρωπον δηλοῖ 25 ἢ ὅτι ὁ ἄνθρωπος τοιούτῳ ἐστὶν. id. f. 82.

ἤγαν ὁ ὁρισμὸς καὶ ἐστὶ δηλωτικὸς τῷ τί ἐστὶν ἤγαν τῆς 92^a φύσεως τῷ πράγματι. ἐξῶθεν δὲ προσληπτέον τὸ δηλωτικόν, 27. ἵνα σαφὲς τὸ λεγόμενον ἦ. "εἴη... ἄτοπον" ἤγαν ὀνοματώδης. ἀλλ' ἄτοπον ἐστὶ τὸ δῆναι τὸν ὁρισμὸν ὀνοματώδῃ εἶναι· ὅτω γὰρ 30 ἔσαι καὶ τῶν μὴ ὄντων ὁρισμὸς, εἴγε τὰ μὴ ὄντα ὀνόματα ἔχουσι καὶ ὁρισμὸς ὀνοματώδης, ἤγαν παριστῶντας ὅτι σημαίνει τὸ ὄνομα. id. ib.

ἄρχεται ἐντεῦθεν θεωρεῖν πῶς ἐστὶ δυνατόν ἀποδείξιν γενέσθαι 93^a τῷ ὁρισμῷ. ἵνα δὲ σαφέστερος ὁ ἐφερμηνευτικὸς λόγος τῷ κειμένῳ 3. γένῃ, θεωρητέον ποσαυχῶς ὁ ὁρισμὸς... ἀλλὰ σαφηνιστέον τὸ κείμενον. ἐπεὶ δὲ τὸ εἶδέναι τὸ τί ἐστὶ καὶ τὸ εἶδέναι τὸ αἶτιον τῷ εἰ ἐστὶ τὸ πρᾶγμα ταῦτά εἰσιν (τὸ γὰρ τί ἐστὶν ὁρισμὸς ἐστὶν, ὁ δὲ ὁρισμὸς εἶδος, τὸ δὲ εἶδος αἶτιον), τὸ τί ἐστὶν ἄρα αἶτιον· ὁ γὰρ ὁρισμὸς δηλοῖ τὴν αἰτίαν τῷ εἶτε ἐστὶ τὸ ζητούμενον πρᾶγμα ὕψους εἶτε καὶ μὴ. προδετέον δὲ τούτῳ τὸ ἐγχαρῆ γενέσθαι ἀποδείξιν τῷ ὁρισμῷ... εἰ τοῖνυν τὸ αἶτιον, ἤγαν ὁ ὕψους ὁρισμὸς, ἕτερός ἐστι παρὰ τὸ ὁριζῶν, καὶ ἐνδὲχεται ἀποδείξαι αὐτόν, ἀνάγκη μέσον λαβεῖν ἐν συλλογισμῷ τὸ αἶτιον ἤγαν τὸν εἰδικὸν ὁρισμὸν, καὶ ἐν πρώτῳ χηρίματι συλλογισθῆναι διὰ τὸ εἶναι τὸ ἀποδεικνύμενον καὶ καθόλου καὶ κατηγορικόν· ἀποδεικνύμενον δὲ ἐστὶ τὸ πᾶς θυμὸς ζῶντων τῷ περικαρδίας αἵματος. εἰς μὴ δὴ τρόπος ὅτος ὁ ἐξητασμένος καὶ ἀποδοθεὶς, καθ' ὃν ἐνδὲχεται τὸ τί ἐστὶν ἤγαν τὸν ὕψους ὁρισμὸν ἀποδείξαι δι' ἄλλου ὁρισμῷ τῷ εἰδικῷ. id. f. 82 b.

93^a δύναντο τὸ "ὅτι τοῦτο ἢ ταυτὲ ἢ ἄλλο" εἰρηκέναι οὐχ ὡς
5. συγχωρῶν εἶναι τὸ αὐτὸ αὐτῷ αἰτίον (δοκεῖ γὰρ ἄλλο εἶναι τὸ
αἰτίον καὶ τὸ ὅτι ἐστὶν αἰτίον ἐν πᾶσιν) ἀλλ' ὑπὲρ τῷ ολοκληρῶ
χρησάσθαι διαιρέσει. καὶ εἴη ἂν τὸ "εἰ τοίνυν ἐστὶν ἄλλο" ἐπενή-
νεγμένον σημαντικὸν τῷ ὁφείλειν τὸ αἰτίον ἄλλο εἶναι. Anonym. f. 105 b.

93^a ἦγον ἄλλον μὴ τὸν ὁρισμὸν τῷ πράγματι τὸν ὑλικὸν ἀποδεί-
12. ξει, τὸν δὲ, τὸν εἰδικόν, ὅς ἀποδείξει διὰ τὸ εἶναι ἄμεσον. Ioh. Phil. f. 82 b.

93^a λογικὸν συλλογισμὸν τὸν μὴ ἀποδεικτικὸν ἀλλὰ διαλεκτικόν 10
15. τε καὶ δι' ἐνδόξων συνάγοντα εἴωθε λέγειν. εἰπὼν δὲ τὴν τοιαύτην
δείξιν λογικὴν εἶναι ἀλλ' ὅς ἀποδεικτικὴν, ἐξῆς προτίθει ζητῆσαι,
εἰ ὅλως ἐνδόξεον, πῶς καὶ τίνα τρόπον. καὶ ὑπομνήσας ἡμᾶς τῶν
κατ' ἀρχὰς εἰρημένων, ἀποδείξει καὶ τὴν πρὸς αὐτὰ ἀκολουθίαν
ὅτι ἀποδείξιν ὅς οἷον τε ὁρισμὸς γενεᾶς, ἐστὶ μέντοι δι' ἀποδείξεως 15
τρόπον τινα ὁρισμὸν εὐρεῖν. Anonym. f. 105 b.

τὸ δι' ἀδήλων ἀδήλων δεικνύειν ἐν ἀρχῇ αἰτεῖσθαι ἐστίν. λε-
γεῖσθαι γὰρ ὁ συλλογισμὸς ὅτος λογικός, ἀλλὰ μὴ ἀποδεικτικός·
πολλὰ γὰρ ἔχει τὰ αἰτήματα. Ioh. Phil. f. 83.

93^a τὸ εἶναι πολλαχῶς ἐν ταῖς ἀποδείξεσι μέτεται· ἐνίοτε μὲν γὰρ 20
21. ἀπὸ συμβεβηκότος καὶ πόρρω τῆς ὑσίας τῷ πράγματι, ἐνίοτε δὲ
ἀπὸ τῷ πράγματι καὶ τῷ ἐκείνῳ τι ἔχειν, οἷον ὅτι εἰσὶ θεοὶ ἀπὸ
συμβεβηκότος μὲν, ὅτι εἰσὶ βωμοί, ὡς Χρυσίππος φησιν, ἀπὸ
δὲ τῷ πράγματι, ὅτι θεραπεύουσιν, ὅτι προλέγουσιν, ὅτι κινῶν
τὸν ἄπειρον χρόνον ποικίλας κινήσεις. ἐστὶ δὲ καὶ τῶν ἀπ' αὐτῶν τῶν
πράγματι τὰ μὲν ἐγγυτέρω τὰ δὲ πορρωτέρω, καθάπερ δὴ καὶ
ἐπὶ τῶν εἰρημένων παραδειγμάτων. ὅσα μὲν ἔν ἀπὸ συμβεβηκό-
των γνωσόμενα ὅτι ἐστίν, ἀπὸ τῶν ὑδεμίαν ἔχομεν ἀφορμὴν
πρὸς τὸ εἰδέναι καὶ τί ἐστίν. Themist. f. 11 b.

τῷ δὲ γνωσκῶν τὸ εἰ ἐστίν ἀπὸ συμβεβηκότων, παραδείγ- 30
ματα ταῦτα, οἷον γνωρίζομεν βροντὴν εἶναι ἀπὸ τῷ γίνεσθαι καὶ
εἶναι τινος ἐμβροντήτους ἀπὸ τῷ ψόφῳ. ἐμβροντήτοι δὲ εἰσιν οἱ
τὸν νῦν ἀπολέσαντες ἀπὸ τῷ ψόφῳ. Ioh. Phil. f. 83.

93^a δοκεῖ δὲ μοι ὁ μὲν σύνδεσμος ἐκ περιττῶ καὶ ἴσως, ἵνα ἦ, ὡν
29. ὅν ἔχομεν τῷ ὅτι ἐστὶ γνωστὸν διὰ τινος τῶν ἐν τῷ τί ἐστὶ καὶ ἐν τῇ
ὑσίᾳ αὐτῶν ὄντων, ἐξ ὧν πρῶτον δεικνύμενον καὶ ἐχέτω ὅ. ὡν γὰρ,
φησὶν, ἔχομεν ἐν τῇ τῷ εἶναι γνωστῇ, περιέχομεν τὸ τί ἐστίν. ἐξ ὧ
παραδεικτικὸν ὁ παρατίθει. Anonym. f. 106.

93^a εἰ δὲ τὸ μέσον ὅς ἐστιν αἰτίον ὑσιώδες, καὶ διὰ τῆς τῷ μὲν 40
36. συμπεράσματος ἐστὶν αἰτίον τῷ δὲ πράγματι ὅς, τὸ ὅτι μόνον
γνωσόμενον, τὸ δὲ διότι ἀγνωσόμενον. Ioh. Phil. f. 83 b.

τὸ "ἀν διὰ μέσων ἦ" δηλωτικὸν τῷ ἂν δι' οἰκείων καὶ αἰτίων,
μὴ τῷ συμπεράσματος μόνον ἀλλὰ καὶ τῷ πράγματι. ταῦτα
γὰρ κυρίως μέσα. ἢ γὰρ διὰ τῶν μέσων, ἃ καὶ κυρίως ἐστὶ μέσα,
γνωστὸς τῷ ὅτι ἐστὶ, καὶ τῷ διὰ τί ἐστίν. ἀλλὰ καὶ τῷ τί ἐστὶ γνωστὸς 45
ἐστίν, ὡς ἐρεῖ. ὁ γὰρ τῶν ὁρισμῶν ἐστὶ τῷ ἑτέρῳ τῶν ἄκρων. εἰ
δὲ μή, διὰ μέσων, τατέστι, εἰ δὲ μή δι' αἰτίων ἀλλὰ διὰ τινος
συμβεβηκότος. Anonym. f. 106.

εἴη ἂν καταλλήλοτερον ἢ λέξεις, εἰ ἔχοι ἀντὶ τῷ "ταῖνυν" τὸ εἰ 93^a
γὰρ τῷ γ' ὑπάρχει· τὸ β' τῶ γὰρ ἀκολουθεῖ τῷ "εἰ δὲ μή, τὸ ὅτι," 39.
τὸ διότι δὲ ὅ. id. ib.

ἐλεγόν τινες τὴν ἐκλείψιν καταστροφὴν τῆς σελήνης· τὸ γὰρ 93^b
5. μέρος αὐτῆς τὸ πρὸς ἡμᾶς ἔλεγον εἶναι πεφωτισμένον ὑπὸ τῶν
ἀκτίνων τῷ ἡλίῳ ὑπὸ τὴν γῆν ὄντος, τὸ δὲ μέρος αὐτῆς τὸ πρὸς
ἑαυτὸν εἶναι ἀφώτιστον, ὅπερ καὶ σφαιρόμενον πρὸς ἡμᾶς ποιεῖ τὴν
ἐκλείψιν. Ioh. Phil. f. 84.

παραδίδωσι κανόνα, πῶς ἐν τῇ τοιαύτῃ ἀποδείξει εὐρήσεις 93^b
12. τὸς ὁρισμούς, καὶ φησὶν, ἐπειδὴ καὶ αἱ δύο προτάσεις ἑμμεσοὶ εἰσι,
πρὸς ἀπόδειξιν μὲν τῆς ἐλάττονος λάβε τὸ ὑπὸ ἐμφυχος αἰδητικῆς,
ὁ ἐστὶν ὁρισμὸς τῷ ζῶντι, ἐν δὲ τῇ ἀποδείξει τῆς μεζζονος λάβε
μέσον ὅρον τὸ ἀνὰ μέρος δεικτικὸν εἶναι τῶν ἐναντιῶν, ὁ ἰδιὸν ἐστὶ
τῆς ὑσίας. id. ib.

ἐκὼν ὅδε τί ἐστὶ θεός, δι' ἀποδείξεως γίνεσθαι γνωρίμων· ὁ γὰρ 93^b
ἀποδεικτὸν τὸ θεὸς εἶναι· ὁ γὰρ ἐστὶ λαβεῖν αἰτίον ἕτερον· τὸ γὰρ 22.
ὡφείλει καὶ τὸ κινεῖσθαι τὸν ἅπαντα χρόνον δεικτικὰ μὲν τῆς ὑσίας καὶ
ἐξ αὐτῶν τῷ πράγματι, ὁ μὴν αἰτία τῷ εἶναι. ἢ τάχα ἐστὶ καὶ ἐκ
τῶν τοιούτων ὁρισμὸν τινα ἀποδοῦναι, οἷον θεός ἐστὶ ζῶν ἀίδιον,
εὐποικητικὸν ἀνθρώπων. ἢ εἴπερ ἐστὶ καὶ ὁρισμὸς ταῦτα, εὐθύς καὶ
αἰτίον τῷ εἶναι· τὸ γὰρ τί ἦν εἶναι αἰτίον καὶ ἀρχή. Themist.
f. 11 b.

ἦγον λέγειν εἰς λόγος καὶ ὁ εἰδικὸς ὁρισμὸς, ὁ ἐν καθ' ἐνός 93^b
δηλῶν καὶ καὶ συμβεβηκός, ὡς τὸ θυμὸς ἐστὶν ὁρεξὶς ἀντιλυπῆσεως... 36.
εἰς μὲν δὲ ὁρισμὸς ἐστὶ τῷ ὅρῳ κυρίως τὸ λόγος ἐν καθ' ἐνός κατη-
γορῶν μὴ καὶ συμβεβηκός, ἄλλος δὲ ὁρισμὸς τῷ ὅρῳ ἐστὶ λόγος ὁ
δηλῶν διὰ τί ἐστίν, ἦγον ὁ ἔχων τὴν αἰτίαν τῷ πράγματι ἅμα καὶ
τὸ αἰτίατόν. Ioh. Phil. f. 84 b.

εἶπε δὲ τὸ "συνεχῆς," διότι ἡ ἀπόδειξις τὸ πᾶν δεικνύσιν. τῶ 94^a
δὲ ἐν μόνῳ τῷ πρώτῳ σχήματι δεικνύσιν. ἐν δὲ τῷ πρώτῳ σχή- 6.
ματι συνεχῆς καὶ κατ' εὐθείαν κείνῳ οἱ ὅροι, καὶ ὅς ὡς ἐν τῷ δευ-
τέρῳ σχήματι ἢ ἐν τῷ τρίτῳ ὁ μέσος ἔξω κείνῳ τῶν ἄκρων.
id. f. 85.

ἀποδείξιν δὲ συνεχῆ ἐφη ἢ ὅτι ἐν πρώτῳ σχήματι (τὰ γὰρ 94^a
ἐν τῷ πρώτῳ συνεχῆ τὴν τάξιν καὶ τὴν ἀκολουθίαν λαμβάνει τῷ τὸν
μέσον μὴ ἔξω τῶν ἄκρων ἀλλὰ μεταξὺ καὶ) ἢ συνεχῆ, ὅτι
μὴ διηρημένης εἰς προτάσεις ἀλλ' ὅτι ἐν ἐξενηγεμένης· ὁ γὰρ λέ-
γων λόγος "διὰ τὸ ἀποσβέννυσθαι τὸ πῦρ ἐν τοῖς νέφεσιν ὁ ἐγγνω-
μένος ἐν αὐτοῖς ψόφος βροντῆς ἐστίν" ὅς ἔχει διηρημένον τὸν λόγον
εἰς τὰς προτάσεις, ὅδε δὲ τὸν μέσον λαμβανόμενον, ἀλλὰ συνε-
χεῖς εἴρηκε τὸς ὅρους. Anonym. f. 107.

ὁ δὲ ὁρισμὸς ὁ εἰδικός, ὅς καὶ ἀμέσως ὑπάρχει τῷ ὁρισμῷ, 94^a
θέσις ἐστὶ δηλωτικὴ τῷ τί ἐστὶ τὸ πᾶν, ἦγον τῆς ὑσίας τῷ 9.
πράγματι ἀναπόδεικτος. Ioh. Phil. f. 85.

εἰς μὲν ἐστὶν ὁρισμὸς λόγος δηλωτικός, τατέστι τὸ πᾶν, 94^a
ἀναπόδεικτος, οἷος ἐστὶν ὁ εἰδικός· εἰς δὲ ἐστὶν ἦγον ἕτερος συλλο- 11.
γισμὸς, τατέστι διαφέρων τῆς ἀποδείξεως τῇ πτώσει ἦγον τῇ
θέσει, οἷος ἐστὶν ὁ σύνθετος· τρίτος δὲ ἐστὶν ὁρισμὸς ὁ ὑλικός, ὅς καὶ

ἀποδείκνυσι καὶ συμπέρασμα τῆς ἀποδείξεως γίνεσθαι, τωτέστιν ὅστις ἐστὶ καὶ ἀποδεικτικός, ἀποδείκνυσι διὰ μέσων τῶν εἰδικῶν. id. ib.

- 94a αἰτία εἰσι τέσσαρα, εἰδικὸν ποιητικὸν ὑλικὸν καὶ τελικόν.
21. τότε γὰρ λεγόμεθα ἐπίστασθαι τὸ πρᾶγμα ὅταν γνωσκώμεν τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἔστιν, εἴτε τὴν ὑλικὴν αὐτῆς αἰτίαν εἴτε τὴν εἰδικήν 5 εἴτε τινὰ τῶν ἄλλων. ἀντὶ δὲ τῆς εἰπεῖν εἰδικὸν αἰτίον, εἶπε "τὸ τί ἦν εἶναι." τὸ ἥτις τί ἦν εἶναι ὁρισμὸς ἐστὶν ὑσιώδης, ὁ δὲ ὑσιώδης ὁρισμὸς εἰδικὸν αἰτίον ἐστὶν ὡς τὸ εἶδος καὶ τὴν ὑπόστασιν. παριστῶν τὸ πρᾶγμα. τὸ τί ἦν εἶναι εἰδικὸν αἰτίον ἐστὶν. ἀντὶ δὲ τῆς εἰπεῖν ὑλικόν, εἶπε "τὸ τίνων ὄντων ἀνάγκη τῷτο εἶναι" ἥγυν τὸ 10 εἶδος. τὸ δὲ "τίνων ὄντων" παριστᾷ τὴν ὕλην. ἐν χρεῖα γὰρ γνωσόμεθα τῆς ὕλης διὰ τὴν ὑπόθεσιν τῶν εἶδους. αὐτὴ γὰρ καθ' αὐτὴν ἡ ὕλη τὸ ἀναγκαῖον ἔχει, ἀλλὰ διὰ τὸ εἶδος. ἐν χρεῖα ἔν γνωσόμεθα τῶν ὑλικῶν. id. ib.

- 94a διὰ τῶν "τινὸς ὄντος ὁρθῆς" ἐδήλωσε τὴν τρόπον τῆς αἰτίας, 15
25. ὅτι τὴν ὡς ὕλην αἰτίαν ζητεῖ. τῶν δὲ συμπεράσματος, τῶν τὴν ἐν ἡμικυκλίῳ γνωρίαν ὁρθὴν εἶναι, αἰτίον ὡς ὕλη μέσος. ὅρος ληφθεὶς τὸ δὲ ὁρθῶν ἡμίσεια. δεδεικνύει δὲ καὶ τῷτο ἐν τῷ τρίτῳ τῶν Εὐκλείδους στοιχείων. Anonym. f. 107 b.

- 94a ἥγυν ἀλλὰ μὴ καὶ ὁ ὑλικὸς ὁρισμὸς δεδεικνύει μέσος λαμβανόμενος ἐν τῇ ἀποδείξει. "τὸ μέσον." ἐνταῦθα τὸ τὸ ὡς παρελκόν ληπτέον. Ioh. Phil. f. 85 b.

- 94b φέρεται πρὸς τῆς τῶν κειμένων ἐξηγήσεως περὶ αὐτομάτου καὶ τύχης 23. μικρόν τι φιλοσοφῆσμεν, ἵνα μὴ ἡ ἀκολουθία τῆς τῶν κειμένων ἐξηγήσεως ἐκκλινῇ. id. f. 86 b.

ἡ γένεσις ἔν τῷ μέσῳ καὶ αἰτίᾳ τὴν αὐτὴν ἔχει τάξιν ἐφ' ἀπάντων, ἀλλ' ὅτι πρῶτην, ὡς ἐπὶ τῶν κινήτικῶν, ὅτι δὲ τελευταίαν, ὡς ἐπὶ τῶν τελῶν καὶ ὧν ἔνεκεν, ὅτι δ' ἅμα, ὡς ἐπὶ τῶν ὁρισμῶν καὶ τῶν τί ἦν εἶναι. Themist. f. 12.

- 94b ἐνταῦθα ὁ Ἀριστοτέλης ἄλλο θεώρημα λέγει. μὴ ἀκριβο- 30
27. λογόμενος δὲ ἀντὶ τῆς εἰπεῖν ὅτι ἔνεκα εἶπεν "ἔνεκα τίνος." ἕτερα γὰρ ἀλλήλων εἰσὶ τὸ ὅτι ἔνεκα καὶ τὸ ἔνεκα τίνος. ἔνεκα γὰρ τίνος λέγει πάντα τὰ πρὸ τέλους γινόμενα, ἀφορῶντα δὲ πρὸς ἀπλότητα τῶν τέλους, ὡς ὁ θεμέλιος οἱ τοῖχοι καὶ ὁ ὄρφος ἔνεκα τῶν τέλους εἰσὶ τῆς οἰκίας. ὅτι δὲ ἔνεκα λέγει τὸ τελικὸν αἰτίον ἥγυν 35 ἡ οἰκία. Ioh. Phil. f. 86 b.

- 94b λαμπτήρας νοεῖ ἡ τὰ ὑελία, ἀ διὰ τῆς γυψεμπλαστικῆς 25. τέχνης ἐπιτίθει τὰς οἰκίας χάριν τῶν φωτίζεσθαι ταύτας, ἡ τὸ ἐκ δορᾶς λεπτῆς κατασκευαζόμεν ἐξ ἐπινοίας τῶν ἀνθρώπων χάριν τῶν μὴ τοῖς λίθοις προσκύνει τὴν νύκτωρ βαδίζοντα. ἡ γὰρ δορὰ 40 καὶ τὰ ὑελία φυσικὰ εἰσιν, ὧν τὸς πόρους ἡ φύσις μεγάλως πεποίηκε, τεχνικὰ δὲ εἰσὶ τὰ γυψεμπλαστικά, οἷς ἐντίθει τὰ ὑελία, ὡσαύτως καὶ τὸ κατασκευαζόμεν ἐκ τῆς δορᾶς. τὸ δὲ πῦρ λίαν ἐπὶ λεπτομερέστατον. id. f. 87.

- 94b ζητεῖ γὰρ, ἅρα ὡς περὶ ἐπὶ τῶν ὄντων τῶν καθ' ὁλοκληρίαν 45
31. ὑφεσώτων πραγμάτων, ἀποδοῖν καὶ ὑλικά αἰτία καὶ τελικά. γνωσόμενον δὲ πρᾶγμα ἐστὶ καὶ ἡ βροντὴ διὰ τὸ καὶ μέρος συνίστασθαι. καὶ δείκνυσιν ὡς ἀπὸ τῶν παραδείγματος, ὅτι καὶ ἐπ' αὐτῶν ἀποδο-

δον καὶ ὑλικά αἰτία καὶ τελικά. οἷον πρὸς τὴν ζητῶντα εἰ βροντᾷ, ἔρεϊς ὑλικὸν αἰτίον τὸ ἀποσβέννυσθαι τὸ πῦρ. οἱ δὲ Πυθαγόρειοι τελικὸν αἰτίον ἀποδοῖν τῆς βροντῆς τὸ διὰ τῶν φύσεων τὴν Δία ἐπαπειλεῖν καὶ φοβεῖν τὸς ἐν τῷ Ταρτάρῳ Τιτᾶνας. id. ib.

τὴν αἰτίαν ἐνταῦθα ἀποδοῖν δι' ἣν ἐν τοῖς φυσικοῖς πράγ- 94a
μασι δύο αἰτίαι ἀποδοῖμεν, ὑλικὴν καὶ τελικὴν, καὶ φησὶν, ἐπειδὴ 36. ἔκαστον τῶν φυσικῶν πραγμάτων ἐξ ὕλης καὶ εἶδους σύγκειται. λέγει δὲ καὶ τὸ ἔνεκα τῶν ἥγυν τὸ ὅτι ἔνεκα φύσις, λέγει καὶ τὰ ἐξ ἀνάγκης ἥγυν ἡ ὕλη φύσις. ἐπὶ δὲ τῶν φυσικῶν πραγμάτων τὸ εἶδος καὶ τὸ τέλος ταῦτα. . . ἐπεὶ δὲ ἐκόλλεσε τὴν ὕλην ἀνάγκην, διαιρεῖ τὸ ἀναγκαῖον εἰς τὴν καὶ φύσιν ὁρμήν καὶ κίνησιν καὶ εἰς τὴν βίαν παρὰ τὴν ὁρμήν καὶ εἰς τὴν παρὰ φύσιν κίνησιν. ἐν δὲ τέταρταις πραγματεῖαις αὐτῶν διαιρεῖ τὸ ἀναγκαῖον εἰς τὸ ἀπλῶς καὶ κυρίως ἀναγκαῖον, ἀ ἐντεῦθεν παρέλπει. id. ib.

ἀνάγκην, ὡς εἵπομεν, λέγει τὴν ὕλην. ὕλη δὲ τῶν ἀνδριαν- 95a
τοποιῶν ὁ χαλκός, τῆς δὲ οἰκίας οἱ λίθοι καὶ τὰ ξύλα. φησὶ γὰρ 4. ὅτι οἱ λίθοι καὶ τὰ ξύλα καὶ καὶ τὴν φυσικὴν αὐτῶν δύναμιν δύναμις κινήσθαι καὶ ἀποτελεῖσαι οἰκίαν, εἰ μὴ παρὰ τῶν οἰκοδόμων κινήσθω- σιν, εὐάρμοστον σύνθεσιν χοῖεν. id. f. 87 b.

τὸ αὐτό, φησὶν, αἰτίον εἶναι δεῖ τῷ εἶδει. τῷτο γὰρ ἐνδοεῖ τῇ 95a
λέξει. Anonym. f. 108 b.

περὶ αἰτίας λέγει ἐνταῦθα εἰδικῶς, ὅπερ ἅμα ἐστὶ τῷ αἰτιατῷ, 95a
καὶ ἐξ ἀνάγκης γίνεσθαι ἀκολουθησὶς τῶν αἰτίων καὶ αἰτιατῶν, ὅθεν ἀν- 22.
τις ἀρξῇ, ἥγυν εἴτε ἀπὸ τῶν αἰτίων εἴτε ἀπὸ τῶν αἰτιατῶν. ἀντι- 25
25. φρέψουσιν γὰρ πρὸς ἀλλήλους. Ioh. Phil. f. 88.

αἰτία λέγει μὴ ἅμα ὄντα τοῖς αἰτιατοῖς, ἀλλὰ προηγμένα 95a
αὐτῶν καὶ τὴν χρόνον, τὸ ὑλικὸν καὶ ποιητικόν. id. ib.

ἥγυν ὡς περὶ καὶ ἡμεῖς δεῖξασθαι ταῦτα μὴ ἅμα τοῖς αἰτια- 95a
τοῖς θεωρεῖσθαι. ζητῶμεν ἅρα ἐστὶν ἐν τῷ συνεχεῖ χρόνῳ τῷτο 25.
γενέσθαι, ἥγυν οἰκίαν, ἕτερον ἀποδοῖν αἰτίον γινόμενον, ἥγυν τὸ εἶναι λίθος καὶ ξύλα. . . πᾶσα δὲ γένεσις καὶ κίνησις ἐν χρόνῳ ἐστὶν, ὁ δὲ χρόνος ἐστὶ συνεχὴς ὅτι, διότι μέτρον ἐστὶ κινήσεως ὅτις ἥγυν μετρώμενος, ἥγυν τῶν ἡλίου, ἥτις κύκλῳ γίνεσθαι, ἡ δὲ κύκλῳ κίνησις συνεχὴς ἐστὶ καὶ ἀδιάκοπος, ἡ δὲ κατ' εὐθείαν κίνησις δια- 35
κόπτεται. id. ib.

"τῶν δὲ γενέσθαι ἕτερον γινόμενον" ἀντὶ τῶν τῶν δὲ γεγονό- 95a
τος ἕτερον πρὸ αὐτῶν γεγονότος, ὡς ἅμφω ἐπὶ τῶν γεγονότων εἶναι, 26.
καὶ μὴ καὶ ἅμα, ὡς περὶ τὸ β' ἅμφω ἐπὶ τῶν ἐσομένων καὶ τὸ γ' ἅμφω ἐπὶ τῶν γενομένων. τοῦτο γὰρ καὶ τῶν γίνεσθαι δεῖ τι ἐμ-
προθεῖν ἐγένετο. γράφει δὲ καὶ "τῶν γίνεσθαι τῷ τῷτο γεγονέναι." διὰ γὰρ τῶν εἰληφε ποτὲ μὲν ἐπὶ τῶν παρεληλυθότων χρόνων ἀμφό-
τερά, τό τε αἰτίον καὶ τὸ αἰτιατόν, ποτὲ δ' ἐπὶ τῶν μέλλοντος. σαφὲς δ' ἐπὶ τῶν αἰτίων ἡ ἀκολουθία, ἐὰν ἀπὸ τῶν ὑφ' ἑρῶν γένῃ καὶ τῶν αἰτιατῶν. Anonym. f. 109.

ὅθεν τὴν αὐτὴν ἀνάγκην λαμβάνει κάτωθεν καὶ ἄνωθεν ἀρχο- 95a
μένας, ἀλλ' ἀρχομένων μὲν ἀπὸ τῶν αἰτίων ὑδεμίαν ἀνάγκην ἔχει 27.
τὰ συμπεράσματα, ἀρχομένων δὲ ἀπὸ τῶν αἰτιατῶν τὴν ἀνάγκην ἔχουσιν οἱ συλλογισμοί. Themist. f. 12 b.

95a ταῦτα ἀπορήσας φησίν, εἰ καὶ τὸ προγενέστερον ἀνάγκη πρῶ-
28. τον ὑπάρχειν τῷ αἰτιατῷ ἐπὶ τῆς τῶν πραγμάτων γενέσεως. . .
ἀλλ' ὅν ἐν τῷ συλλογισμῷ δεῖ προλαμβάνειν τὰ ὕστερα, ὡς ὅτως
ἐξ ἀνάγκης ἐπακολουθήσῃ τῷ πρότερον. Ioh. Phil. f. 88.

95a ἦγυν ἀπὸ τῶ ὕστερου ἄρθρου τῷ συλλογισμῷ, οἷον εἰ Σωκρά-
31. τῆς ἔσαι, ἐξ ἀνάγκης ἔσαι καὶ Σωφρονίσκος. . . γυμνάζει τὴν
λόγον ἐπὶ τῶν γεγονότων καὶ ὑποτίθῃσι γεγονότα καὶ τὴν Σωκράτην
καὶ τὴν Σωφρονίσκον, καὶ φησιν, εἰ ἐφ' ὧν τὸ αἰτίον καὶ αἰτιατὴν γε-
νέσῃ, ἀπὸ τῶν ὕστερων δεῖ ἄρχειν. id. f. 88 b.

95a δεῖ δὲ τὸ "ὥς" ἐπεὶ τὸτο ἀληθές" τοῖς πρὸ αὐτῶ συνάπτειν. 10
32. ἔτι καὶ ὅτε ἀόριστον ὅτε ὀριζάντος ἔσαι χρόνον. . . ὁ ἐδήλωσε διὰ
τῶ, ὡς δ' ἐπὶ τῶν γεγονότων ψευδὴς ἢ ἀκολουθήσῃ, ὅτω καὶ ἐπὶ
τῶν ἐσομένων. καὶ καὶ ἀληθὲς ἐπὶ τῶν λεγομένων ἔσαι αἰεὶ, ὅτι
εἰ τὸ α' ἔσαι, καὶ τὸ μετ' αὐτό. ὅδε ἐπεὶ τότε γέγονε, τότε ἔσαι.
καὶ λέγει τὸτο τὸ αἰτίον, ὁ καὶ τῶν φθασάντων ἐστὶν αἰτίον, ὅτι τὸ 15
μέσον δεῖ, τὴν τῆς αἰτίου τὸ κυρίως αἰτίον, τοῦτον ὅσον πάντως τὸ
αἰτιατὴν συνυπάρχει, ὁμόγονον εἶναι τῷ αἰτιατῷ, τὴν τῆς αὐτῶ
χρόνον, καὶ συνυπάρχει καὶ ὁμοῦ γίνεσθαι. Anonym. f. 109.

15a τὸ μέσον ἦγυν τὸ αἰτίον ὁμόγονον δεῖ εἶναι τῷ αἰτιατῷ, ἦγυν
36. ὁμόχρονον τῶν γεγονότων πραγμάτων καὶ τὸ αἰτίον ἔσαι γινόμενον 20
καὶ καθεξῆς. ἐπὶ δὲ τῷ γέγονε καὶ τῷ ἔσαι καὶ ἐνδέχεται εἶναι τι
ὁμόγονον. καὶ καὶ γεγονός πῶς ἔσαι τῷ ἐσομένῳ ὁμόγονον, εἴγε
τὸ μὴ παρεληλυθός ἐστὶ χρόνον τὸ δὲ μέλλοντος; Ioh. Phil.
f. 88 b.

15b τὸ προκείμενον ζήτημα τοῖς περὶ κινήσεως ἐστὶν οἰκειότερον, 25
1. ἔνθα καὶ πλατύτερον περὶ τῆς γενέσεως διαλαμβάνει ἐν τῷ τετάρτῳ
τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως. ἐνταῦθα δὲ μικρόν τι παρεκβάς ἀφ'
ὧν ἔλαβε παραδίδωσι τὴν τῶν αἰτίων καὶ αἰτιατῶν ἀκολουθίαν. καὶ
ἐπειδὴ διαφέρειν ἔλεγε τὰ αἰτία καὶ τὴν χρόνον, ἢ καὶ ὡς ὄντα
καὶ ἀποδίδοντι τὰ αἰτία, ἢ ὡς γεγονότα καὶ τὰ ἐξῆς, ἐπειδὴ 30
μὴ τὴν τῶν αἰτίων τῶν τοῦτων γενέσιν τὰ αἰτιατὰ ὁρῶμεν γι-
νόμενα. . . ζητεῖ πότερον αἰ γενέσεις τῶν αἰτίων καὶ αἰτιατῶν
συνεχεῖς εἰσιν. id. ib.

15b ἦγυν τοῖς αἰτίοις καὶ αἰτιατοῖς τοῖς μὴ ἅμα οὖσι τὸ μέ-
15. σον, ἦγυν τὸ αἰτιατόν, καὶ τὸ α', ἦγυν τὸ αἰτίον, ἅμεσα εἶναι. 35
id. f. 89:

15b εἰπὼν ὅτι εἰς ἅμας προτάσεις καταντῶμεν τῇ λήφει τῶν
22. μέσων, τῆς τε μετέχουσας καὶ ἐλάττωσας προτάσεως, προσέθετο τότε
"αἰεὶ παρεμπεσεῖν," ἀναιρῶν ὑπόνοιαν τινά. ἴσως ἂν τις ὑπέλαβε
μὴ εἰς ἅμας ποτὲ καταντῆσαι προτάσεις τὰ αἰτία καὶ τὰ αἰτιατά, 40
διὰ τὸ ἐν χρόνῳ εἶναι ταῦτα, τὴν δὲ χρόνον συνεχῆ, τὸ δὲ συνε-
χὲς ἐπ' ἀπειρον διαιρετόν, καὶ τὸ ληφθέντος αἰεὶ χρόνον ἔξιν ἐπι-
νοεῖν ἕτερον χρόνον. . . ἀναιρῶν γὰρ τὴν ὑπόνοιαν ταύτην φησίν,
εἰ καὶ ὁ χρόνος συνεχὴς καὶ διὰ τὸτο ἐπ' ἀπειρον διαιρετός, ἀλλὰ τὰ
ἐν αὐτῷ πράγματα συνεχῆ καὶ εἰσὶν ἄλλα διηρημένα. id. f. 89 b.

15b τομὴ τῆς προτάσεως ἐστὶν ὁ μέσος ὅρος. εἰ καὶ ληφθῇ πρό-
29. τας ὡς ὁ ἀνθρώπος ζῶν ἐξιν, ἐπεὶ ἑμμέσος ἐστὶν αὕτη, λαβὼν
μέσον τὸ λογικὸν διαιρήσεις αὐτὸ εἰς δύο. id. ib.

δεῖ δ' ἐπὶ τῶν ἐσομένων καὶ τῶν ἐπ' ἐκείνων συλλογισμῷ 95b
ἀρχὴν λαμβάνειν ἅμας προτάσεις. καὶ καὶ εἰ πάντων τῶν ἐσο- 31.
μένων χρόνος μεταξὺ, ἦδη καὶ τῶν ἐσομένων ἐσόμενόν τι, ὡς περ
ὅδε τῶν γεγονότων γεγονός. ἢ ἅμεσον ἀρχὴν εἶπεν ἀντὶ τῶ ἔχα-
τόν τι ὀρίσαντα ἐσόμενον, ἀφ' οὗ ἢ ἀνοδος ἐπὶ τὰ πρὸ αὐτῶ ἐσό-
μενα, ἢ ἀρχὴ ἅμεσος. ληπτέα αὐτῶ προτάσεις τις χωρὶς μέσων,
ἦτις ἐστὶν ἀρχὴ τῷ συλλογισμῷ. Anonym. f. 109 b.

γινόμενα λέγει τὰ μὴ ὄντα καὶ ὑφιστάμενα καθ' ὁλοκληρίαν, 95b
ἀλλὰ ἔχοντα. τὸ εἶναι ἐν τῷ αἰεὶ πεφυκέναι γίνεσθαι καὶ ἄλλως καὶ 33.
ἄλλως καιρῶς. Ioh. Phil. f. 90.

λάβει μέσον ὅρον, ἡλικίας γενομένης τῷ ἄρρενος λιγνώσῃ καὶ 96a
καπνώσῃ ἀναθυμίασιν ἐκ τῶ πύγματος ἀναδίδου, ἥτις ἀπογεννᾷ 10.
τὴν τρέχουσαν. id. f. 90 b.

ζητήσας ὅπως πολλὰ περὶ ὀρισμῶ, ἐπεὶ ἠῤῥισκε τὴν ὀρι- 96a
σμὸν μὴ μόνον μέσον ὅρον ἀποδείξει λαμβανόμενον, ἀλλὰ καὶ τὰ 20.
ἄλλα αἰτία, τὸ τελικόν τὸ ποιητικόν καὶ τὸ ὑλικόν, τῶν χάριν
ἐδίδαξε καὶ περὶ τῶν ἄλλων αἰτίων, ὅπως μέσοι ὅροι λαμβάνοντι,
καὶ καὶ τί ἄλλῃων διαφέρουσιν, καὶ πῶς ἐν συλλογισμῷ ἢ ἀκολουθή-
σις ἐν αὐτοῖς γίνεσθαι. καὶ καὶ τὴν συμπλήρωσιν τῶν πάλιν
ἀνατρέχει εἰς τὴν συλλογισμὸν, καὶ ἀνακεφαλαιωσάμενος εἶπε περὶ
αὐτῶ. ἔτι προσέθησιν καὶ ἕτερα, ἃ εἶπε περὶ ὀρισμῶ. πῶς μὲν ὅν τὸ
τί ἐστὶ καὶ ὁ ὀρισμὸς εἰς τὸς ὅρους ἀποδίδοντι, τρεῖς ὅροι ἐν τῷ ἀπο-
δεικτικῷ συλλογισμῷ λαμβάνοντι. ἐν τίνι γὰρ τῶν τριῶν ὅρων
τέταρτον ὁ ὀρισμὸς; εἴρησιν ὅτι ὡς μέσος ὅρος λαμβάνεσθαι, καὶ τίνα
τρόπον ἐστὶν ἀποδείξει αὐτῶ. ἀποδείξει μὲν καὶ ἐκ αὐτῶ, ὡς
μὴ γενομένης συμπεράσματος ἀποδείξεως, ἐστὶ δὲ καθόσον συνθη-
ρᾷ ἐκ τῆς ἀποδείξεως. καὶ τίνα τρόπον ἐστὶν ὀρισμὸς αὐτῶ καὶ ἐκ
ἐστὶ, τέτταρσι τρόποις ὀρισμῶς τῶ ὀρισμῷ ἀποδεδωκεν. id. ib.

ἦγυν καὶ ἀμφοτέρα πρῶτος, ὡς μήτε ἐξ ἀριθμῶν συγκαί- 96a
μενος μήτε ἐξ ἀριθμῶν μετρίμενος. τὸ δὲ τελευταῖον τὸ κατ' 33.
ἀμφοτέρα πρῶτον. id. f. 91.

τὸ δὲ ἀντὶ τῶ γάρ. τὰ καὶ καθόλου ἀναγκαῖα. id. ib. 96b
δεῖ ἀντὶ τῶ "ταῦτα" καθόλου δ' ἀναγκαῖα γεγράφθαι. τὰ 3.
καθόλου καὶ ἀναγκαῖα. ὡς καὶ αἰτίον τῶ τὰ ἐν τῷ τί ἐστὶ κατηγο-
ρέμενα ἀναγκαῖα εἶναι παρέθετο τὸ τὰ καθόλου ἀναγκαῖα εἶναι.
Anonym. f. 110 b.

τῷ δὲ ὑποκείμενῳ ἀντὶ τῶ κείμενῳ καὶ ὁμολογείνῳ κέχρηται. καὶ 96b
καὶ ἀμφισβητεῖ κατ' αὐτῶ. id. ib. 8.

καὶ καὶ μόνον ἐπὶ τῆς τριᾶδος εὐρήσεις ὅτω τὴν ὀρισμὸν, ἀλλ' 96b
ὁμοίως καὶ ἐπὶ ἄλλῃ ὁμοῦν πράγματος ἔσαι τὸ εἶναι καὶ ὁ ὀρισμὸς 14.
αὐτῶ ἀπὸ τῶν ὅτων δειχθέντων ἦγυν ἀπὸ τῶν ἐν τῷ τί ἐστὶ κατη-
γορευμένων θηρώμενος. ἐπὶ τῶν δὲ ἀντιγράφων εὐρήσεις "τῶν
ὅτων ληφθέντων." Ioh. Phil. f. 91 b.

εἰπὼν τὸ χρήσιμον τῆς διαιρέσεως, διασύρει πάλιν τὴν Πλά- 96b
των καὶ λέγοντα διὰ τῆς διαιρέσεως συλλογίζεσθαι καὶ ἀποδεικνύειν 23.
τὰ μέρη τῶ ὀρισμῷ τὰ ἐν ταῖς ὀρίσει θεωρούμενα. id. f. 92.

ἐνταῦθα λέγει τὸ χρήσιμον τῆς διαιρέσεως. πρῶτον λέγει τὰς κα- 96b
θόλου διαφορὰς τὰς περιεχούσας, ὕστερον δὲ τὰς περιεχομένας. id. ib. 30.

96^b δλόπτερα λέγει) ἢ τὰ ὑμενόπτερα, ὡς αἱ νυκτερίδες, ἢ τὰ
39^a καλλόπτερα, ὡς οἱ τέττιγες καὶ αἱ μαῖαι. id. f. 92 b.

97^a σημειωτέον δὲ ὅτι ἀντὶ τῆς εἰπεῖν διαφορὰς εἶπε διαφορὰν·
1^a πᾶν ᾧ γένος εἰς δύο διαφορὰς τελέαχισον διαιρεῖ. id. ib.

97^a ἔξω γένῃ ἢ τὰ ἀνωτέρω καὶ κοινότερα αὐτῶ τῶ ζῶν ὃ ἐμνη- 5
3^a μόνουσεν. ἢ ἔξω τὰ ἕτερα καὶ κεχωρισμένα τῶ ζῶν καὶ τῆς φύσεως,
ὡν εἷς ἂν τὰ ὑπὸ τὰς ἄλλας κατηγορίας. ἢ τῶν ἔξω καὶ τῶν ὑφ'
αὐτὰ ἀντὶ τῆς καὶ μὴ ὑπαλλήλων ὄντων ἀλλὰ κεχωρισμένων καὶ
μὴ ὑπαλλήλων· τοιαῦτα δὲ ἢ τε ὄρνις καὶ ὁ ἰχθύς. Anonym.
f. 111 b.

97^a “ἐδὲν δὲ δεῖ τὸν ὀρίζομενον καὶ διαίρομενον.” τὸτο λέγει ἀναι-
6^a ρῶν τὸς λόγους δι’ ὧν μετεχίρει ὁ Σπεύσιππος ἀναιρῆσαι καὶ τὴν
διαίρεσιν καὶ τὸς ὀρισμούς. ἐπεχίρει ᾧ ἔτῳ δεικνύειν καὶ ὡς ἐκ
ἐξιν ἀποδοῦναι ὀρισμὸν τινος, λέγων ὡς ὁ θέλων δι’ ὀρισμὸν παρα-
στῆσαι τὴν φύσιν τῶ ἀνθρώπου ἢ τῶ ἵππου ἢ ἄλλῃ τινὸς ὀφείλει 15
γινώσκειν πάντα τὰ ὄντα καὶ τὰς διαφορὰς αὐτῶν καθ’ ἃς διαφέ-
ρουν ἀλλήλων· ἔτῳ ᾧ παρίστα ἢ φύσιν τῶ ἀνθρώπου ἢ τῶ ἵππου ἢ
ἄλλῃ τινός, ἐν τῷ χωρίζεσθαι τῶν ἄλλων πάντων. Ioh. Phil. f. 92 b.

Σπεύσιππος δὲ ἐ καλῶς λέγει φάσκων ἀναγκαῖον εἶναι τὸν
ὀρίζομενον πάντα εἰδέναι· “δεῖ μὲ γὰρ” φησὶν “γινώσκειν τὰς δια- 20
φορὰς αὐτῶ πάσας αἷς τῶν ἄλλων διενήνοχεν.” ἀδύνατον δὲ
εἰδέναι τὰς διαφορὰς τὰς πρὸς ἕκαστον μὴ εἰδότας αὐτὸ ἕκαστον.
Themist. f. 13.

97^a Σπεύσιππος ταύτην τὴν ὁξάν Εὐδήμος· εἶναι λέγει τὴν ὅτι
7^a ἀδύνατον ἐξιν ὀρίσασθαι τι τῶν ὄντων μὴ πάντα τὰ ὄντα εἰδότα. 25
Anonym. f. 111 b.

97^a πρῶτον μὲ ἐλέγχει τῶτον ψευδόμενον ὡς ἀγνοῶντα τὰ τῆς
11^a διαφορὰς σηματούμενα· ἐ ᾧ καὶ πᾶσαν διαφορὰν ἕτερα κρίνον
εἶναι τὰ πράγματα, ἀλλὰ καὶ μόνας τὰς ἐσιώδεις. Ioh. Phil.
f. 92 b.

97^a ἐ ᾧ ἐκ τῶ εἰδέναι πάντα τὰ τῶν ζῶν γένῃ γινώριμον γί-
20^a νεῖ τὸ πᾶν ζῶον, ἢ λογικὸν ἢ ἄλογον, ἀλλ’ ἐκ τῶ εἰδέναι ὅτι μη-
δὲν ἐξιν τῶν μετὰξὺ. Anonym. f. 111 b.

97^a ἐπὶ τινων ᾧ ἀντιγράφων κείῳ “διὰ τῶν θέσεων,” ἐπὶ τινῶν
23^a δὲ “διὰ τῶν διαιρέσεων.” λέγοντι ᾧ καὶ ἀντικείμεναι διαφοραὶ 35
θέσεις, καθὸ ἕκαστον τῶν ὄντων ὑφ’ ἐν αὐτῶν τίθεῖ ἀνάγκη. . .
εἶπε δὲ “κατασκευάζειν” καὶ ἐ συλλογίζεσθαι ἢ ἀποδεικνύειν, εἰκό-
τως· ἐ ᾧ πᾶς ὁ κατασκευάζων τι διὰ συλλογισμῶ ἢ δι’ ἀπο-
δείξεως τὸτο κατασκευάζει, ἀλλὰ γίνεῖ καὶ ἀπὸ ἀναλύσεως ἢ
διαιρέσεως. Ioh. Phil. f. 93.

κατασκευάζειν δὲ ὅρον ἐ τὸ ἀποδεικνύειν εἶπεν· ἐδὲ γὰρ
ἐξιν ἀποδείξει ὅρον· ἐδὲ ᾧ πᾶν εἴ τι κατασκευάζεῖ, τὸτο καὶ
ἀποδεικνύει. κατασκευάσαι ἔν τ’ εὐρεῖν τε καὶ συνθεῖναι καὶ ἀπο-
δοῦναι εἶπε. τὸ δὲ “διὰ τῶν διαιρέσεων” προσέθηκεν· εἰσὶ γὰρ τι-
νες ἀποδοδομένοι ὅροι ἐκ ἐκ διαιρέσεως, ὡς οἱ τῶν πρῶτων γε- 45
νῶν. Anonym. f. 112.

97^a ἐπεὶ ἐν τοῖς ὀρισμοῖς πρῶτον κείῳ τὸ γένος, δεῖ σε προαπο-
26^a δεικνύειν ὅτι γένος ἐστὶ τὸ προηγούμενον τῶν ἄλλων μερῶν τῶ

ὀρισμῶ, καὶ ἐκὶ ὁμῶνυμος φωνή. ἔστι δὲ ἐν παρατήρημα ἀπὸ τῶ-
των τῶν τριῶν τὸ καὶ προταγὲν τῶν ἄλλων διὰ τὸ δύνασθαι κατα-
σκευάσαι τὸ πρῶτον κείμενον ἐν τῷ ὀρισμῷ ἦγεν τὸ γένος, ὅτι
ὑπάρχει γένος, δεῖξαι δὲ τὸτο καὶ διὰ τῶ γένους, ἦγεν διὰ τῶν ἐπι-
χειρημάτων δι’ ὧν κατασκευάζοντι καὶ δεικνύοντι ὅτι γένος
εἰσὶν, ὥσπερ ἐστὶ συλλογίζεσθαι καὶ ἀποδεικνύειν ὅτι συμβέβηκε τῷδε
διὰ τῶν ἐπιχειρημάτων τῶν συμβαλλομένων πρὸς τὸ συμβεβηκός,
ἦγεν πρὸς ἀπόδειξιν τῶ συμβεβηκός. Ioh. Phil. f. 93 b.

ἀφορμὰς δ’ εἰληφάμεν ἐκ τῶν Τοπικῶν, ὥσπερ ὅτι συμβέ-
10^a βηκε τότε τῷδε, ἔτω καὶ ὅτι γένος τότε τῷδε κατασκευάζειν καὶ ὅτι
διαφορὰ ἐσιώδης. Themist. f. 13 b.

ἀλλ’ ἐδὲ διαφορὰ ἐστὶ τὸ καταλειφθέν· πᾶσαι ᾧ αἱ διαφοραὶ 97^a
εἶχοντο ἦγεν ἐλήφθησαν· ἐ γὰρ ἐστὶ καταλειφθεῖσα ἢ ὑτέρα
4^a διαφορὰ. Ioh. Phil. f. 94.

μεταφορικῶς λέξεις λέγοντι αἱ τροπαί, αἱ κυρίως μὲ τότε ση- 97^a
μαίνουσι, μεταφέροντι δὲ παρ’ ἡμῶν ἐπὶ ἕτερόν τι σηματούμενον,
37^a οἷον τὸ μέανδρος καὶ σκέπαρνον. εἰσὶ δὲ καὶ τινες λέξεις καθ’ ὁμοί-
τητα, καὶ ἀναλογίαν ἔχουσι πρὸς τὸς πόδας τῶ ζῶν· ὡς ᾧ ἐν τοῖς
ζῴοις τῷ ἀνθρώπῳ μέρος τῶ σώματος ὑπερίδεῖ καὶ ἀνέχεῖ ὑπὸ
τῶν ποδῶν, ἔτω καὶ ἡ κλίνη ἀνέχεῖ ὑπὸ τῶν ποδῶν αὐτῆς. ἀντὶ
δὲ τῶ εἰπεῖν τὰς λέξεις τὰς καθ’ ὁμῶνυμίαν καὶ ἀναλογίαν ἀναφε-
ρομένας εἶπεν ὅσα λέγει. id. f. 95.

διαλέγεσθαι φησι τὸ διαλεκτικῶς ὁμιλεῖν. Anonym. 97^a
f. 112 b. 39^a

ἕτερον θεωρήμα, ἐν ᾧ παραδίδωσι πόθεν μέλλεις εὐρεῖν τὰ 98^a
μέσα καὶ τὰ αἷτια τῶν προκειμένων προβλημάτων εἰς ἀπόδειξιν. 1^a
τὸ δὲ “λέγειν” ἀντὶ τῶ ἐκλέγειν καὶ συνάγειν ἐκληπτέον. Ioh.
Phil. f. 95 b.

παραδίδωσιν ἡμῶν διὰ τῶν μέθοδον δι’ ἧς εὐπορεῖν δύνη-
30^a σόμεθα εἰς τὸ λέγειν τὰ προβλήματα. λέγειν δὲ προβλήματα
ἐστὶ τό τε αὐτὰ συντιθέναι δύνασθαι καὶ προβάλλειν, καὶ τὸ τὰς
αἰτίας αὐτῶν ἀποδοῦναι. ἐφ’ ὃ καὶ νῦν αὐτὸς τῷ λέγειν κέ-
χρηται· ἐπὶ ᾧ τῶ λέγειν τὰς αἰτίας τῶν ζητημένων, ὡς καὶ πρῶτον
δηλώσει. λέγει ᾧ προβλήματα, ἐν οἷς ζητεῖται τὸ διὰ τί, ἢ δι’ ὃ
παραδίδωσι τρόπον. ἢ ὁ ἅμα ἀμφοτέρω δεικνύμενα, καὶ ἡ εὐρε-
σις τῶν προβλημάτων καὶ ἡ εὐρεσις τῆς αἰτίας. ἔστι δ’ αὐτῷ
πολλὰ βιβλία τοιούτων προβλημάτων. πῶς ἔν εὐπορήσομεν τῶ
τὴν αἰτίαν ἐν τοῖς προβαλλομένοις ἀποδοῦναι, ὑπογράφει. ἐ ᾧ
περὶ ὀρισμῶν ἐστὶν ἃ λέγει νῦν, ὡς ὠγήθησάν τινες. Anonym.
40 f. 112 b.

λέγει τοίνυν ὅτι πρὸς τὸ ἐκλέγειν, τυτέσι πρὸς τὸ ἐκφράζειν
καὶ αἰτιολογεῖν τὰ προστιθέμενα προβλήματα, δεῖ διαλέγειν, τυτέσιν
ἀνερευνᾶν τὰς τε ἀνατομὰς καὶ τὰς διαιρέσεις, ὡς εὐπορίαν ἐχούσας
ἡμῖν τῆς τῶ μέσῃ ἀποδόσεως. Eustrat. f. 56.

ἔτι δ’ ἄλλος τρόπος ἐστὶ καὶ τὸ ἀνάλογον ἐκλέγειν τὰ ἐπόμενα 93^a
τοῖς εἰδῶσιν, ὅταν εἰσὶ διάφορά τινα, ὡς τὸ σηπλὸν καὶ ἡ ἀκανθα καὶ 20^a
τὸ ὁσθῖν, τὴν αὐτὴν χρειαὶ ἀποπληρῶνται ἐν τοῖς ζῴοις. ἐπεὶ ἐκ
ἐστὶ δύνασθαι δι’ ἐνὸς ὀνόματος ταῦτα δηλῶσαι, ἀνάγκη ἐν ταῦτα

ὑπὸ τὸ ἀναλογον, καὶ ἐξί τῷτο ὡς κοινον ὄνομα δηλωτικὸν τῶτων ἀπάντων. Ioh. Phil. f. 95 b.

98^a 24. τὰ δὲ αὐτὰ προβλήματα ἐξί τῷ τὸ αὐτὸ αἰτιὸν τε καὶ μέσον ἔχειν, οἷον διὰ τί ἡ λίθος ἢ Μαγνητὶς ἔλκει καὶ τὸ ἤλεκτρον καὶ ἡ σι- κινᾶ· πάντων γὰρ τὸ αὐτὸ μέσον τε καὶ αἰτιον ἢ ἀντιπερίσσειαι, ὡς 5 φησι Πλάτων. ἐξί δὲ ταυτὴν τὸ μέσον ἢ εἶδει ἢ γένει, εἶδει μὲν ὁ προεῖρη (ἀέρος γὰρ ἀντιπερίσσειαι ἀπάντων αἰτία), γένει δὲ οἷον διὰ τί ἡ γῆ, καὶ διὰ τί ἐν τοῖς κατόπτοις ἑαυτὸς ὀρώμεν, καὶ διὰ τί ἱρις· πάντα μὲν γὰρ δι' ἀνάκλασιν, ἀλλ' ὅ μὲν ἀέρος, ὅ δὲ ὄψεως, ὅ δὲ φωτός. Themist. f. 13 b.

Θεόφραστος δὲ καὶ ἐπαγματεύσατο περὶ τῆς συναγωγῆς τῶν ὁμοίων προβλημάτων. Ἀριστοτέλης δὲ νῦν διδάσκει τίνι κρι- νόμεν τὰ ταῦτα ἀλλήλοις προβλήματα. λέγει δὲ διχῶς ταῦτα εἶναι προβλήματα ἀλλήλοις, ἢ τῷ τὸ αὐτὸ μέσον ἔχειν, οἷον ὅτι πάντα ἀντιπερίσσειαι· ἐξί δὲ εἰ ἐπὶ τῶν τοιούτων προβλημάτων 15 κοινὸν μέσον ἢ τὸ θερμὸν ἀντιπερίσσειαι. οἷον διὰ τί χειμῶνος μᾶλλον πέττομεν, διὰ τί καθεύδοντες πυκνὸν ἀναπνέομεν, διὰ τί αἱ πηγαὶ τῷ χειμῶνος θερμότεραι· πάντων γὰρ τῶτων αἰτιον τὸ αὐτό, ἢ τὸ θερμὸν ἀντιπερίσσειαι, ὃ καὶ μέσος ὅρος ἐστίν. καὶ τῶτων πάλιν τῶν διὰ τὸ τὴν αὐτὴν μέσον ἔχειν τῶν αὐτῶν ὄντων 20 ὑποδιαίρεσιν ποιεῖ τινά. Anonym. f. 113.

98^a 29. τὰ δὲ τῶν προβλημάτων λέγονται ταῦτα διὰ τὸ τὸ αἰτιον καὶ μέσον τῷ ἑτέρῳ ὑπὸ ἑτερον μέσον ἀναφέρειν. μέλλων δὲ εἰπεῖν ὅτι ταῦτα εἰσὶ τὰ τοιαῦτα προβλήματα, ταῦτα μὲν ὅτι εἶπεν, ἀλλ' ὅτι διαφέρουσι καὶ ἑτέρα εἰσιν· ἑδὲ δὲ μὴ ἑτέρα ταῦτα εἰπεῖν καὶ 25 διαφέροντα ἀλλὰ μᾶλλον ταῦτά, διότι ὅδε ζητεῖ ἐνταῦθα τίνα εἰσὶ τὰ ἑτέρα προβλήματα ἀλλὰ τίνα ταῦτά. καὶ λέγομεν, ἐπειδὴ τῶν προβλημάτων τῶτων ἐφ' ὧν τὸ αἰτιον θατέρῳ ὑπὸ τὸ αἰτιον θατέρῳ ἀναφέρειν, ὡς καὶ δοκεῖ ἐντεῦθεν τὸ ἀπαράλλακτον ἔχειν τὰ προβλήματα τὰ τοιαῦτα, διὰ τῶτο ἡναγκάσθη τὴν διαφορὰν 30 αὐτῶν εἰπεῖν. Ioh. Phil. f. 96 b.

ἐξί δὲ καὶ καθ' ἕτερον τρόπον τὰ αὐτὰ ἀλλήλοις προβλήματα, ὅταν θατέρῳ τὸ αἰτιον ἐξηρηγμένον ἢ τῆς θατέρῳ αἰτίας καὶ τάττηται ὑπ' ἐκείνην, οἷον διὰ τί ὁ Νεῖλος φθίνοντος τῷ μηνὸς μᾶλλον βεῖ; διότι χειμεριώτερος φθίνων ὁ μήν· καὶ ἐστὶν ἐν πρόβλημα τῶτο. 35 διὰ τί δὲ φθίνων χειμεριώτερος ὁ μήν; διότι τῇ σελήνῃ τμηκαῦτα ἀπολείπει τὸ φῶς. καὶ δύο ἡδὴ προβλήματα σχεδὸν ὑφ' ἐν μέσον ἐστὶ καὶ μίαν αἰτίαν τὴν σύνοδον, ἀλλὰ τὰ μὲν προσεχῶς αἰτιον, τὰ ἀπολείπειν τὸ φῶς, καὶ δεύτερον δὲ λόγον τῷ γενέσθαι τὴν μῆνα χει- μεριώτερον, καὶ τρίτον δὲ τὸ μᾶλλον βεῖν τμηκαῦτα τὴν ποταμόν. 40 Themist. f. 13 b.

98^a 35. λέγω αἰτιον μὲν τὸ μέσον, οὗ αἰτιον δὲ τὸ συμπέρασμα. id. f. 14.

98^b 25. λύσας τὸ ἄπορον καὶ εἰπὼν μὴ δι' ἄλογον ἀποδείξιν γίνεσθαι, ὅταν τὸ αἰτιον ἅμα καὶ τὸ αἰτιατόν εἰσιν, ἀλλὰ τὴν μὲν συλλογισμόν 45 τὴν διὰ μέσον τῷ αἰτίῳ κυρίως εἶναι ἀποδείξιν καὶ τὸ διότι, τὴν δὲ διὰ τῷ αἰτιατῷ τεκμηριώδη εἶναι συλλογισμόν, νῦν ἐπάγει καὶ ἐτέ- ραν λύσιν, ὅτι ὅταν μὲν διὰ τῷ αἰτίῳ γένῃ ὁ συλλογισμός, ἐξ

ἀνάγκης ἐπεὶ τὸ αἰτιατὸν καὶ κυρίως ἀποδείξεις γίνεσθαι, ὅταν δὲ τὸ αἰτιατὸν μέσον ληφθῇ, ὅκ ἐξ ἀνάγκης ἐπεὶ τὸ αἰτιατόν. Ioh. Phil. f. 97 b.

πλείω δὲ τῷ αὐτῷ μέσα τε καὶ αἰτία εἶναι ὅκ οἷον τε, εἰ μὴ ἄρα διὰ συμβεβηκότος ἢ δεῖξις ἢ διὰ σημείῳ προῖοι. The- mist. f. 14.

ὅκ ἀποδεικτικῶς ἀποδέδεικται ἢ προτέρα λύσις διὰ τὸ πᾶσαν 98^b ἀποδείξιν καθόλου γίνεσθαι. ἐνταῦθα δὲ καθόλου ἢ ἀποδείξεις ὅ 31. γέγονεν ἀλλὰ καὶ μέρος, καὶ ὅ διὰ τῷ αὐτῷ μέσον ἀλλὰ δι' 10 ἄλλων. Ioh. Phil. f. 97 b.

μεταβαίνει εἰς ἕτερον θεωρήμα, καὶ ζητεῖ εἰ ἐνδέχεται τῷ αὐτῷ 99^a καὶ ἐνὸς πράγματος, ἦγον τῷ τὰ δένδρα φυλλορροεῖν, εἶναι τὸ αὐτὸ 1. καὶ ἐν αἰτίῳ ἢ ἕτερον καὶ ἕτερον, ἦγον εἰ ἐνδέχεται ἐν αἰτίῳ εἶναι ἢ πολλὰ τῷ αὐτῷ πράγματος. καὶ φησὶν ὡς εἰ μὲν καθ' αὐτὸ τὸ αἰτιον ὑπάρχει τῷ αἰτιατῷ, ἀνάγκη εἶναι ἐν, οἷον αἰτιον τῷ φυλλορροεῖν 2 τὸ πηγνυῖν καθ' αὐτὸ τὸν ὅπον. εἴτα λέγει καὶ τὴν αἰτίαν, πῶς εἰ καθ' αὐτὸ αἰτιον ὁρισμός ἐστι τῷ αἰτιατῷ, ὃ δὲ ὁρισμός ἐκάστω πράγματος εἰς ἐξί, καὶ διὰ τῶτο καὶ τῆς σεληνιακῆς ἐκλείψεως τὸ καθ' αὐτὸ αἰτιον ἐν ἐστίν, ἢ ἀντίφραξις τῆς γῆς· εἰ δὲ τὸ ἀποδοθὲν αἰτιον καὶ σημειῖον ἐστίν ἢ καὶ συμβεβηκός, ἐνδέχεται 3 πολλὰ αἰτία εἶναι τῷ αὐτῷ. id. ib.

ὁρισμός γὰρ τῷ ἄλλῳ ἐστὶ τῷ κατηγορουμένῳ καὶ τοῖς πλείοσιν 99^a ὑπάρχοντος ἢ αἰτία δι' ἧς δείκνυται, καὶ ὅτος ὁ μέσος ὅρος· ἢ γὰρ 3. τοιαύτη αἰτία καὶ κοινόν τι καὶ ταυτὴν τοῖς πλείοσιν ὑπάρχει. εἰ δὲ μὴ εἴη ἀποδεικνύμενον διὰ τῷ αἰτίῳ ἀλλὰ διὰ σημείῳ ἢ διὰ συμ- βεβηκότος μέσον λαμβανομένῳ, ἐνδέχεται ἄλλο δι' ἄλλῳ τὸ αὐτὸ ὑπάρχον δείκνυται. Anonym. f. 113 b.

ἀντὶ τῷ εἰπεῖν αἰτιατὸν εἶπεν "ὅ αἰτιον," ἀντὶ δὲ τῷ εἰπεῖν 99^a ἐλάττονα ὅρον εἶπεν "ὡ," ἦγον ὡ τινὶ τῷ ἐλάττονι ὅρῳ ὑπάρχει 5. τὸ μείζον ἄκρον διὰ μέσον αἰτίῳ τινός. ἐξί γὰρ σκοπεῖν εἰ συμ- βεβηκός ἐστι τὸ ὅ αἰτιον, ἦγον τὸ αἰτιατόν, καὶ εἰ καὶ συμβεβηκός κατηγορεῖται τῷ ἐλάττονος, ὡ τινὶ ἐνυπάρχει. ὅ μὴν δοκεῖ πρό- βλημα εἶναι ἀποδεικτικόν, εἰ καὶ τὸ μείζον καὶ συμβεβηκός ἐστι καὶ τὸ μέσον τῷ ἐλάττονος κατηγορούμενον· εἰ δὲ μὴ, ὅ δοκεῖ. ὃ 3 ταυτὸν ἐστὶ τῷ. εἰ δοκεῖ πρόβλημα εἶναι, λοιπὸν καὶ τὸ μέσον ἔσαι συμβεβηκός ὅμοιον τῷ μείζονι. καὶ εἰ τὸ μείζον ὡς ἐν γένει ἐστίν, ἦγον γένος τῷ ἐλάττονος, καὶ τὸ μέσον γένος ἔσαι τῷ ἐλάττονος. Ioh. Phil. f. 98.

τῶτο παράδειγμα ἐστὶ τῷ μείζονος ὡς γένος ληφθέντος. καὶ 99^a λαμβάνει ὡς μείζον τὸ μείζον ἄκρον· τὸ ἐὰν τέσσαρά τινα ἀνά- 8. λογὸν ἔχωσι, καὶ ἐνάλλαξ ἀναλογον ἔχωσι, τῶτο θεωρεῖται ἐπὶ πολ- λῶν, ἦγον γραμμῶν ἀριθμῶν καὶ ἄλλων μεγεθῶν. id. ib. τὸ "ὅ αἰτιον" δηλοῖ τὸ μείζον ἄκρον, τὸ δὲ "ὡ τὸ αἰτιον" τὸ 99^a ἐλάττον. ἕτερον τῶτο θεωρήμα. ἐπεὶ γὰρ ὁ ἀποδεικτικὸς συλλο- 16. γισμός τρεῖς ὅρους ἔχει, παραδίδωσιν ἐνταῦθα πῶς οἱ τρεῖς ὅροι ἀλλήλοις ἀκολουθήσονται, καὶ φησὶν ὅτι εἰ μὲν ἐν τῷ ἐλάττονι ὅρῳ λάβῃς πάντα τὰ εἶδη τὰ ὑπὸ τὸ μείζον ἄκρον, ἔσονται καὶ οἱ τρεῖς καθόλου ὅροι καὶ ἐξισάζοντες καὶ ἀντιστρέφοντες, εἰ δὲ ἐν τῷ ἐλάττονι

λάβης ἐν τι εἶδος τῶν ὑπὸ τὸ μείζον ἀναγομένων, ἀποδείξεις
 ὃ γίνετο· ὃ γὰρ ἐξισάζει ὁ ἐλάττων τῷ μέσῳ ἢ τῷ μείζονι. id.
 f. 98 b.

τὸ μὲν ἔχει δ' ὅτω τὸ παρακολυθεῖν· εἶπεν ἀντὶ τῆς ἔχει δὲ
 ὅτω περὶ τῆς παρακολυθεῖν. τῷ δὲ παρακολυθεῖν ἀντὶ τῆς ἀντι-
 5 φρέφει κέρρη. τὸ δὲ καταλλήλῳ τῆς λέξεως τοῦτον, ἔχει
 δὲ ὅτω τὸ παρακολυθεῖν ἀλλήλοις τὸ αἴτιον καὶ ὃ αἴτιον καὶ ὃ αἴτιον.
 ἔστι δὲ τὸ μὲν ὃ αἴτιον, τὸ ὑποκείμενον, τὸ δὲ ὃ αἴτιον, τὸ τῷ
 ὑπάρχον. λέγει δὲ ταῦτα περὶ τῶν ἐν ταῖς ἀποδείξεσιν αἰτίων.
 Anonym. f. 114.

99 a ἀλλ' εἰ πάντα ληφθῶσιν ὁμοῦ τὰ ὑποπίπτοντα τῷ φυλ-
 24 λορροεῖν, ἐξισάζουσιν αὐτῷ. πρῶτον μὲν λέγει τὸ πῆγνυξ τὸν ὁπόν,
 ὅπερ ἐστὶν ὅρος τῆς φυλλορροεῖν. ἔστι γὰρ τὸ πρῶτον μέσον ἐπὶ
 θάτερα τὰ ἄκρα. Ioh. Phil. f. 98 b.

99 b σπέρμα λέγει τὸ ἄκρον τῶ ὀχάνου, καθ' ὃ συνάπτει τῷ 15
 29 φύλλῳ. σπέρμα δὲ λέγει τὸ ἄκρον διὰ τὸ ἐγκεισθῆναι ἐν αὐτῷ τὴν
 σπερματικὴν ἀρχὴν καὶ δύναμιν, ἐξ ἧς φύει τὸ φύλλον. id. ib.

99 a ἐπὶ δὲ τῶν πραγμάτων, φησὶν, ἐδείξαμεν πῶς οἱ ὅροι ἐν ταῖς
 30 ἀποδείξεσιν ἀκολουθεῖσιν ἀλλήλοις· δείξομεν δὲ καὶ ἐπὶ χημάτων
 στοιχεῖα. id. ib.

99 a ἅπαντα δὲ ὁμοῦ συλλληφθέντα τὰ πλατύφυλλα ἐξισάζουσι
 35 τῷ πῆγνυξ τὸν ὁπόν, καὶ ἀντιτρέφουσι καὶ παρεκτείνουσιν ἡγν
 συνεξισάζουσι, id. f. 99.

ἐκεῖνο δὲ, φησὶν, ἐστὶ πρῶτον καθόλου, ἥτοι προσεχὲς καὶ ἀμέ-
 σως ὃ κατηγορεῖται κατηγορούμενον, πρὸς δ' ἕκαστον μὲν τῶν ὑπὸ τὸ
 25 ὑποκείμενον εἰδῶν μὴ ἀντιτρέφει, ἅπαντα δὲ ὁμοῦ ληφθέντα καὶ
 ἀντιτρέφει καὶ συνεκτείνει τῷ ἥτοι ἐξιστῶ· τῷ γὰρ ἐστὶ τὸ παρὲ-
 κτείνειν. Eustrat. f. 62.

99 a εἰ γὰρ μὴ ἐστὶν ἐπὶ πλεόν αὐτῶ, τί μᾶλλον; ἡγν ὅθεν μᾶλ-
 37 λον τῷ τὸ β' ἔστι αἴτιον ἐκεῖνο τῷ α'. δύναμις γὰρ τὸ α' γενέσθαι 30
 αἴτιον τῷ β'. τὰ γὰρ ἐξισάζοντα ἀλλήλων αἰτία γίνονται· εἰ γὰρ
 τὸ α' ἐπὶ πλεόν ὑπάρχει τῷ β', ὑπάρξει ἄρα πᾶσι τοῖς ε', καθ'
 ὧν τὸ β' ὃ λέγει. Ioh. Phil. f. 99.

99 b ἀντὶ τῆς εἰπεῖν τι αἴτιον εἶπε "τι ἐν." id. ib.

10 τὸ δὲ "τοῖς καθ' ἕκαστον." λέγει ἂν ἀντὶ τῆς τὸ πρῶτον 35
 καθόλου ὑπάρχει τοῖς καθ' ἕκαστον. φησὶ δ' ὅτι τὸ ἐγγύτατον
 ἐκάστῳ αἴτιον, τῷ καθόλου αὐτῷ ὑπάρχει, καὶ προσίθισι τὴν αἰτίαν.
 Anonym. f. 115.

99 b τὸ ἀποδεικτικὸν τῇ ἐπιστήμῃ προσέθηκεν, ἐπεὶ κοινότερον ἐπι-
 15 στήμη καὶ κατ' ἄλλων κατηγορεῖται. ἔκτε δὲ τῆς ὀριστικῆς πρα-
 γματείας, περὶ ἧς καὶ αὐτῆς ἐν τῷ λόγον πεποιθῆναι, ἐμνημό-
 νευσεν ἰδίᾳ, ἐπεὶ καὶ αὐτὴ πρὸς τὴν τῶν ἀποδείξεων γένεσιν τε καὶ
 σύστασιν συντελεῖ. περὶ γὰρ ὀρισμῶν προηγουμένως ἐν τῷ ζ' τῆς
 Μετὰ τὰ Φυσικὰ λέγει. id. ib.

100 a ἐπεὶ δὲ τὸ καθόλου τριττόν ἐστι, ἢ τὸ πρὸ τῶν πολλῶν, ὅπερ 45
 6 εἰσὶν αἱ ἰδέαι αἱ παρὰ τῷ Πλάτῳ, καὶ ἐπὶ τοῖς πολλοῖς καὶ ἐν
 τοῖς πολλοῖς, ἐφερμηγνέων πῶς σηματούμενον τῷ καθόλου ἐκ τῆς
 ἐμπειρίας ἐνεπαύη τῇ ψυχῇ καὶ ἐδραῖω, ἐπάγει ὡς καθόλου φησὶ

τὸ ἐν δ' ἕτερον μὲν ἐστὶ παρὰ τὰ πολλὰ ἡγν τὰ μερικά... "ἢ ἐκ
 παντὸς ἡρεμίσαντος τῷ καθόλου." ἡγν τὸ ἢ ἀντὶ τῆς καὶ ληπτέον.
 Ioh. Phil. f. 100.

ὡς γὰρ ἐπὶ τῆς μάχης διαφθοραεῖς συνέβη πάλιν συζηταῖ 100 a
 12 ταύτην ἐκ τῆς ἐπισυναχθῆναι τὴν καθ' ἓνα τῶν φυγόντων, ὅτω καὶ
 ἐπὶ τῆς ψυχῆς γέγονεν. τῶν γὰρ ἀλόγων οὐδυνάμειν τῆς ψυχῆς,
 θυμῷ λέγω καὶ ἐπιθυμίας, ἐπικρατησάντων τῆς λογικῆς ψυχῆς,
 συνέβη φθορῆναι τὴν τῷ καθόλου γνώσιν τὴν ἐν αὐτῇ ὅταν· εἴτα
 ἐκ τῆς αἰσθησεως ἐνὸς αἰσθηματος ἐντυπωθέντος ἐν τῇ φαντασίᾳ,
 10 καὶ αὐθις ἕτερον τοῦτον, καὶ ὅτω πολλῶν αἰσθημάτων ἐπισυναχθέν-
 των, μνημαὶ πολλὰ γίνονται, ἐκ δὲ τῶν μνημῶν ἐμπειρία μία,
 ἐκ δὲ τῆς ἐμπειρίας, ὃ ἐπάγει αὐθις τῇ ψυχῇ, ἢ τῷ καθόλου
 γνώσει. Ioh. Phil. f. 100 b.

τὸ δ' "ὥς ἐπ' ἀρχὴν ἦλθεν" ἥτοι ἐπὶ τῶν ἐν τῇ ψυχῇ νο-
 μένων τε καὶ ἀθροισμένων εἶπεν (ἢ γὰρ ἐπὶ τοῖς αἰσθητοῖς καθόλου
 σύνθεσις τε καὶ ζῴσις, καὶ ἢ ἐπὶ τοῖς πρῶτοις καθόλου λήψις τῆς
 ἀρχῆς καὶ τῆς πρῶτης κοινῆς λήψις)· ἢ ἀρχὴν καὶ ἐν τῷ ζατο-
 πέδῳ εἶπεν τὴν ἀριθμὸν καὶ τὴν ζῴσιν τε καὶ παράταξιν τῆς παντὸς
 ζατοπέδου. λέγει δ' ἐπιτηδεύματα καὶ δύναμιν τὴν ψυχὴν ἔχειν
 20 τῷ δυνάμει φυλάττειν τὰ ἀπὸ τῶν αἰσθητῶν πάθη. Anonym.
 f. 115 b.

οἷον ἐν μάχῃ τροπῆς γενομένης εἰς ἕξιν καὶ πάλιν ἕτερος ἕξιν
 καὶ πάλιν ἄλλος καὶ ἕξιν τοσούτοις ὥς παράταξιν καὶ ἀρχὴν αὐθις μά-
 χης γενέσθαι· ὅτω μείναντος ἐν τῇ ψυχῇ τύπος συνηρμώδη καὶ
 25 ἄλλος καὶ αὐθις ἄλλος καὶ τοσούτοις ἕξιν τὸ πλῆθος ὡς ἰχυρὸν τὸ κα-
 θόλου γενέσθαι. ἢ ψυχῇ ἐν αἰτία τοιαύτην ἔχουσα φύσιν ὥς τῶν
 αἰσθητῶν παραρρεόντων ἐπιλαμβάνεσθαι τῶν ὁμοίων τύπων καὶ ἐνα-
 ποτιθεσθαι τῇ μνήμῃ συναύσαν τὸ καθόλου· ἐν τοῖς καθ' ἕκα-
 στον ὁμοίων, ὃ καὶ αὐτῇ πως ἢ αἰσθησις συνεπαίπτει. Themist.
 f. 14 b.

ἀδιάφορα λέγει καὶ τὰ κατ' εἶδος ὄντα ἀδιάφορα καὶ ὁμοία, 100 a
 15 ὡς ὁ Σωκράτης καὶ ὁ Πλάτων· ζῶν γὰρ ἄμφω. καὶ ὡς ἐπισυνα-
 γεῖ τὸ εἶδος τὸ εἰδικώτατον ἐκ τῶν μερικῶν, ὅτω αὐθις τὸ γένος
 ἐκ τῶν εἰδῶν. καὶ διασαφὲς πῶς τῷ γίνετο· ἢ αἰσθησις ἐνεργεῖσα
 35 ὡς μέρη τινα μερικά ἀδιάφορα κατ' εἶδος ἄπαξ τὸ ἐν τῷ αἰσθημα-
 τὶ ἔζησεν ἐν τῇ φαντασίᾳ καὶ ἐνετύπωσεν, ὃ μόνον ἔχον ἀπόμορξιν
 ἰδιωμάτων καὶ συμβεβηκότων τιμῶν, ἐξ ὧν τὰ μερικά συνίστανται
 καὶ γνωρίζονται, ἀλλὰ καὶ ἀπομάσσεται τι τῷ καθόλου. καθόλου δὲ
 ἐστὶν ἡ κοινότης, καθ' ἣν κοινωῦσιν πάντα τὰ μερικά. Ioh.
 Phil. f. 100 b.

λέγει τὴν αἰσθησιν αἰσθάνεσθαι μὲν ὧν ἂν αἰσθάνηται καὶ ἐπὶ τῶν 100 a
 17 καθ' ἕκαστον (τῶν γὰρ ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα καὶ ἀτόμοις ἢ αἰσθησις αἰσθη-
 τική), ἢ δ' ἀντίληψις αὐτῇ τὸ καθόλου γίνετο. ὃ βυολόμενος δεῖξαι
 πῶς εἶρη, παραδείγματι ἐχρήσατο τῷ ἀνθρώπῳ καὶ τῷ Καλλιᾷ.

Anonym. f. 115 b.

ὥς τρόπον τινα καὶ αἰσθησις τῷ καθόλου, ἀλλ' ὅχι ὅτω ὡς 100 b
 1. αὐτὸ χωρίσαι καὶ ἀφελεῖν καὶ καθ' ἑαυτὸ γινώσκειν, ἀλλὰ συγκεχυμέ-
 νον τε τῷ καθ' ἕκαστον καὶ μᾶλλον εἰς ἐκεῖνο ἀποτετραμμένον.

ἀλλ' ἑτέρα δύναμις ἐστὶν ἢ τῆς αἰσθήσεως περὶ τὸ κῆ' μέρος ἐνεργούσης τὸ ἐν ἐκ πολλῶν καὶ τὸ ἀδιάφορον ἐκ διαφόρων καὶ ταῦτ' ἐξ ἑτέρων συνάγει, οἷον τὸν ἄνθρωπον ἐκ Καλλίης καὶ Ἀρίστωνος καὶ τὸ ζῶον ἐξ ἀνθρώπου καὶ λέοντος καὶ τὴν ὕψιν ἐκ φυτῶν καὶ ζῶων· ἀνεῖσι γὰρ μέχρις ἂν εἰς ἐν παντελῶς τὰ πολλὰ ἀναγάγῃ τε καὶ συνήσῃ. ὥστε ἐπαγωγὴ ὁ τρόπος εἰκοι τῆς συστάσεως τὴ καθόλου καὶ τῆς γνώσεως, καθὼ λέγει ἐπαγωγὴ πᾶς ὁ ἐκ τῶν κῆ' μέρος τὴ καθόλου κεφαλαίως λόγος. ἥδη δὲ τὸ ταῦτα λόγος τὰ μὲν λήμματα θήσων αἱ αἰσθήσεις (ἀρχαὶ γὰρ αὐτῶν) καὶ αἰτίαι τῶν κῆ' μέρος ὑπολήφω, τὴν δὲ καθόλου ἐπιφορὰν ὁ νῦν ποιήσῃ. τότε γὰρ ἔργον ἥδη τὰ πολλὰ ἐνὸν καὶ περαίνειν τὰ ἄπειρα, ὅπερ φησὶ Πλάτων πέρατι συνθήσας. καὶ γὰρ διαιρετικὸς καὶ συνθετικὸς καὶ μεταβατικὸς καὶ ἄλλως πολυτρόπως εὐκρινέστατος. Themist. f. 14 b.

ΕΙΣ ΤΑ ΤΟΠΙΚΑ.

Τὴν μὲν πρόθεσιν τὴν κῆ' τὴν Τοπικὴν πραγματείαν, καὶ πρὸς 15 πόσα τε καὶ τίνα χρήσιμός ἐστι τῷ φιλοσόφῳ ἥδε ἡ μέθοδος, καὶ τί τὸ τέλος αὐτῆς, αὐτὸς λέγει, τὸ μὲν ἀρχόμενος εὐθὺς τὸ δὲ ἐλπίγον προελθὼν, δι' ὃν γινώσκον ποιεῖν ὅτι καὶ τοῖς προηγουμένως φιλοσοφῶσιν ἀξία σπουδῆς ἡ διαλεκτικὴ πρὸς τὴν εὕρεσιν τῆς ἀληθείας αὐτῆς συντελεῖσα, ὁ τέλος ἐστὶ τῆς φιλοσοφίας θεωρίας. ἡμᾶς δὲ 20 καλῶς ἔχει προεῖναι ὅτι τὴν διαλεκτικὴν ὄνομα ἔκ ἐπὶ ταῦτ' ὀνομαζόμενον πάντες οἱ φιλόσοφοι φέρουσιν, ἀλλ' οἱ μὲν ἀπὸ τῆς Στοᾶς ὀρίζονται τὴν διαλεκτικὴν ἐπιστήμην τὴν εὐ λέγειν ὀρίσκειν, τὸ δὲ εὐ λέγειν ἐν τῷ τὰ λήθη καὶ προσήκοντα λέγειν εἶναι τίθενται, τὸτο δὲ ἴδιον ἡγούμενοι τῷ φιλοσόφῳ κῆ' τῆς τελευτάτης φιλοσοφίας φέρουσιν αὐτό, καὶ διὰ τὸτο μόνος ὁ φιλόσοφος κατ' αὐτὸς διαλεκτικός. Πλάτων δὲ τὴν διαιρετικὴν μέθοδον ἐξυμνῶν καὶ θριγκὸν αὐτὴν φιλοσοφίας λέγων, ταύτης δὲ θέμενος ἔργον εἶναι τὸ δύνασθαι τὸ τε ἐν πολλὰ ποιεῖν καὶ τὰ πολλὰ εἰς ἐν συνάγειν, ὅπερ ἂν εἴη ἴσον τῷ τὰ γένη δύνασθαι διαιρεῖν εἰς εἶδη καὶ εἰς τὰ ὑπὸ 30 ταῦτα καὶ πάλιν τὰ ἅτομα συντιθέναι τε καὶ εἰς ἐν γένος ἀνάγειν τε καὶ συγκεφαλαιῶσαι, τὴν αὐτὴν ταύτην καὶ διαλεκτικὴν καλεῖ. Ἀριστοτέλης δὲ καὶ οἱ ἄπ' αὐτῶν ταῦτα περὶ τῆς διαλεκτικῆς φέρουσιν, ἀλλὰ τίθεντ' αὐτὴν μέθοδον τινα εἶναι συλλογιστικὴν, ἡγούμενοι δὲ τὸν συλλογισμόν, καθὼ συλλογισμός ἐστι, μὴδὲν ἄλλον 35 ἄλλω διαφέρειν, εἶναι δὲ αὐτῶν τὴν διαφορὰν τὴν μὲν κῆ' τὰ εἶδη τῶν προτάσεων τὴν δὲ κῆ' τὸς τρόπους καὶ τὰ σχήματα τὴν δὲ κῆ' τὴν ὕλην περὶ ἣν εἰσιν, ὣν ἡ μὲν πρώτη διαφορὰ ποιεῖ τῶν συλλογισμῶν τὸς μὲν διαλεκτικούς, ὅς κατηγορικὸς καλεῖται, τὸς δὲ ὑποθετικούς, ἡ δὲ δευτέρα τὸς μὲν τελείους τὸς δὲ ἀτελείς, καὶ 40 τὸς μὲν ἐν πρώτῳ τὸς δὲ ἐν δευτέρῳ τὸς δὲ ἐν τρίτῳ σχήματι, ὡς ἐν τοῖς Προτέραις Ἀναλυτικαῖς δεικνύει. ἡ δὲ τρίτη ἡ κῆ'

πρῶτα λέγει τὰς ἀρχὰς ἡγὼν τὰς ἀμέσους προτάσεις, αἱ 100 αἱ τινες γνωρίζοντ' καὶ συνάγοντ' ἐν τῇ ψυχῇ ἐξ ἀπαγωγῆς. ὡς γὰρ ἐν 4 τῇ ἀπαγωγῇ γνωσκόμενα τὴ καθόλου διὰ τῶν μερικῶν, ὥτω καὶ ὁ νῦν ἐπισυνάγει τὴ καθόλου ἢ τὰς ἀμέσους προτάσεις ἢ καὶ τὸς 5 ὀρισμούς. Ioh. Phil. f. 100 b.

εἰ μὴδεμία τῆς λογικῆς ψυχῆς καθ' αἷς ἀληθεύομεν ἐστὶν ἀληθ- 100 αἱ θέζερον ἀλλ' ἢ ὁ νῦν μόνος, νῦν ἄρα εἴη ἀρχὴ τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς 15 γνώσεως τῶν ἀρχῶν, καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς γνώσεως τῆς ἀρχῆς ἡγὼν τῶν ἀμέσων προτάσεων. ἡ δὲ πᾶσα ἐπιστήμη ἡ δι' ἀποδείξεως γινώσκει τὰ πράγματα ἐπιστητά, ἡγὼν ὡς ὁ νῦν γινώσκει τὰς ἀρχὰς τῆς ἀποδείξεως, γινώσκει τὰ ἐπιστητά πράγματα καὶ ἀποδεικτά. id. f. 101.

νῦν ἔν ἀρχῇ ἐπιστήμης. καὶ ἡ μὲν ἀρχὴ τῶν ἀρχῶν γινώσκει, ἡ δὲ πᾶσα ἐπιστήμη τὴ πάντες ἐπιστητά· ὡς γὰρ ἀρχὴ πρὸς τὴν ἀρχὴν, ὥτω καὶ πᾶσα πρὸς πᾶσαν. Themist. f. 15.

τὴν ὕλην τὸς μὲν ποιεῖ ἀποδεικτικὸς τὸς δὲ διαλεκτικὸς. ὡς γὰρ αἱ 15 τέχναι καθὼ τέχναι μὴδὲν ἀλλήλων διαφέρειν, παρὰ τὴν τῆς ὕλης περὶ ἣν εἰσι διαφορὰν καὶ τὴν τῆς χρήσεως τρόπον τὴν διαφορὰν λαμβάνουσιν ὡς εἶναι τὴν μὲν αὐτῶν τέχνην τεκτονικὴν τὴν δὲ οἰκοδομικὴν τὴν δὲ ἄλλην τινὰ, ὥτω καὶ οἱ συλλογισμοὶ ὁ μὲν ἐξ ἀληθῶν τε καὶ οἰκείων τῷ προκειμένῳ καὶ πρώτων τε καὶ γνωριμωτέ- 20 ρων δεικνύς καὶ συνάγων τὸ προκείμενον συλλογισμὸς ἀποδεικτικός ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν καλεῖται, καὶ ἀποδείξειν λέγουσιν αὐτὴν τὴν μέθοδον τὴν διὰ ταῦτων συλλογιστικὴν, τὴν δὲ δι' ἐνδόξων συλλογιστικὴν διαλεκτικὴν, καὶ διαλεκτικὴν ἀκολούθως τὴν διὰ ταῦτων συλλογιστικὴν, τὴν δὲ ἐκ φαινομένων ἐνδόξων σοφιστικὴν, καὶ σοφιστικὴν τὴν 25 τῷτοις χρωμένην. καὶ εἰκότως ἡ τοιαύτη μέθοδος διαλεκτικὴ καλεῖται. ἡ γὰρ διαλεκτικὴ ἀπὸ τῶν διαλέγεσθαι, τὸ δὲ διαλέγεσθαι ἐν ἐρωτήσῃ τε καὶ ἀποκρίσει, ὁ δὲ ἐρωτῶν ἐρωτᾷ περὶ πάντες τὴ προβεβλημένον ὑπὸ τῶν ἀποκρινομένων, δι' ὃν ἂν ἐκ τῆς ἐρωτήσεως παρ' αὐτῶ πάντως λάβῃ συλλογισμένους, καθόσον μὲν περὶ πάντες τὴ προτεθέντος πειρᾷ συλλογίζεσθαι, ἔκ ἐξ ἀληθῶν ἔσται συλλογιστικός. ἔτε γὰρ πᾶν τὸ προτιθέμενον ἀληθές. διὸ οἱ ἐπ' 30 ἄλλο τι σημαζόμενον μεταφέροντες αὐτὴν ἐκ οἰκείως καταχρῶντ' αὐτῇ τῆς διαλεκτικῆς ὀνόματι. τοιαύτην δὲ ἔσαν αὐτὴν εἰκότως καὶ ἀντίστροφον φησιν ὁ Ἀριστοτέλης εἶναι τῇ ῥητορικῇ (Rhet. 1 1), ἐπειδὴ κατέκρινε περὶ τὰ πιθανά, ἃ τῷ ἐνδόξῳ εἶναι καὶ αὐτὰ ἐξοικιστά. τὸ γὰρ ἀντίστροφον ἀντὶ τῶν ἰσάστροφον τε καὶ περὶ τὰ αὐτὰ σφραγισμένη καὶ καταγνωμένη λέγει. ὁ δὲ δια- 35 λεκτικός τε καὶ ὁ ῥήτωρ ὁμοίως τὴν τῶν ἀντικειμένων δεῖξιν σκοπὸν ἔχουσι. διὸ καὶ δυνάμεις αὐτὰς καλεῖται. τὸ γὰρ κυρίως δυνάμενόν τι τὰ ἀντικείμενα δύναται. λέγουσι μὲν γὰρ τινες αὐτὰς δυνάμεις καλεῖσθαι διὰ τὸ ἐν δυνάμει τινὶ καὶ ὑπεροχῇ ποιεῖν τὸς χρω-

μένους αὐταῖς· οἱ γὰρ πολλοὶ τὸς τοῖς τε θαυμαμάκασιν ὡς πλέον
τῶν ἄλλων δυναμένους. ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ δύνασθαι καὶ εὖ κακῶς
αὐταῖς χρῶναι τὸς ἔχοντας· διὰ τὸτο γὰρ καὶ τῶν ἀγαθῶν τὰ ὄργανα
νικᾷ δύναμεις καλεῖσθαι. ἀλλ' ὅτι καὶ ταῦτα αὐταῖς παρακολουθεῖ,
ἀλλὰ κυρίως εἰς δύναμεις διὰ τὸ ὁμοίως τὰ ἀντικείμενα δύνασθαι.
ἔδὲ γὰρ μᾶλλον ὁ διαλεκτικός, καθὼς τοῖς τοῖς, τότε καὶ τὸ ἀντικείμενον
αὐτῷ συλλογίζεται, ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ῥήτωρ... περὶ δὲ τῆς ἔτι
λεγομένης διαλεκτικῆς Ἀριστοτέλης μὲν καὶ ἐν ἄλλοις βιβλίοις πε-
πραγμάτευει, μάλιστα δὲ ἐν τοῖς, ἃ ἐπιγράφει Τопικά ἀπὸ
τῆς τόπης τινὰς ἐν αὐτῇ παραδίδωσθαι ἀφ' ὧν ὁρμύμενοι δυνήσ-
μεθα περὶ παντὸς τοῦ προτεθέντος δι' ἐνδόξων συλλογίζεσθαι, ὡς
φησὶν αὐτός. ἔστι γὰρ ὁ τόπος, ὡς λέγει Θεόφραστος, ἀρχὴ τις ἢ
ζοικεῖον, ἀφ' ὧν λαμβάνομεν τὰς περὶ ἕκαστον ἀρχάς, ἐπιστήσαντες
τὴν διάνοιαν, τῇ περιγραφῇ μὲν ὁρίσμενους (ἢ γὰρ περιλαμβάνει τὰ
κοινὰ τε καὶ καθόλου, ἃ ἐξὶ τὰ κύρια τῶν συλλογισμῶν, ἢ δύνα-
ταί γε ἐξ αὐτῶν τὰ τοιαῦτα δεικνύσθαι τε καὶ λαμβάνεσθαι), τοῖς
δὲ καθ' ἕκαστα ἀορίστως· ἀπὸ τούτων γὰρ ὁρμύμενον ἔστιν εὐπορεῖν
προτάσεως ἐνδόξου πρὸς τὸ προκείμενον· τὸτο γὰρ ἡ ἀρχή (*). ἐξ
ἐνδόξων δὲ εἴρηκε συλλογίζεσθαι ὅτι ἔχον ὅσον τε περὶ παντὸς τοῦ
προτεθέντος ἐξ ἀληθῶν συλλογίζεσθαι, ὡς προείρηκεν. Alexander
Aphrodis. p. 3-5.

100 α προσκείμενον τὸ "περὶ παντός" χωρίζει πως τῆς ῥητορικῆς
19 τὴν διαλεκτικὴν· ὅ γὰρ ὁμοίως περὶ παντὸς προβλήματος ἡ ῥητο-
ρικὴ συλλογιστικὴ· ὅλη γὰρ μᾶλλον τῷ ῥήτορι τὰ ἡθικά τε καὶ πο-
λιτικά προβλήματα, ὡς προειρήκαμεν, ἃ δι' ἐνδόξων πειρᾶται καὶ
αὐτῇ ἀποδεικνύναι. κοινότερον δὲ τὸ περὶ παντὸς εἶπε, καθόσον καὶ
περὶ φυσικῶν καὶ περὶ ἡθικῶν καὶ περὶ λογικῶν προβλημάτων ὁ δια-
λεκτικός διαλαμβάνει. id. p. 5.

100 α "ἔστι δὲ συλλογισμὸς λόγος ἐν ᾧ τεθέντων τινῶν ἕτερόν τι
25 τῶν κειμένων συμβαίνει τῷ ταῦτα εἶναι. λέγω δὲ τῷ ταῦτα
εἶναι, διὰ τὸ ταῦτα εἶναι." περὶ τῶ ὅρα τῶ συλλογισμῷ καὶ τῶν
πρὸς αὐτὸν ὑπὸ τινων προσαπορεμένων εἴρηκε μὲν ἡμῶν καὶ ἐν τοῖς εἰς
τὰ Πρῶτερα Ἀναλυτικά ὑπομνήμασιν· καὶ γὰρ προηγουμένως καὶ ὁ
περὶ συλλογισμῶν λόγος ἐν ἐκείνοις, ἐν οἷς παραδίδωσιν ὁ Ἀρι-
στοτέλης πᾶσαν τὴν συλλογιστικὴν μέθοδον· καὶ νῦν δὲ ὅσα πρὸς
σαφήνειαν τῷ ὅρα φέρει, τούτων μνημονεύομεν. ἐν γένει μὲν ὅτι
τῷ λόγῳ τὸν συλλογισμὸν ἔθετο, ἐπεὶ ὁ λόγος κατηγορούμενος τῷ
συλλογισμῷ συνωνύμως ὁ καὶ τῶ μόνου κατηγορεῖται ἀλλὰ καὶ
καὶ ἄλλων κατ' εἶδος τῶ συλλογισμῷ διαφερόντων... διὰ μὲν τῶ
"τεθέντων" χωρίζει τὸν συλλογισμὸν τῶν ἄλλων λόγων ἐν οἷς ἔδεν
τίθεται, οἷος ἐστὶ καὶ ὁ διηγηματικός. σημαίνει δὲ αὐτῷ τὸ "τεθέν-
των" ληφθέντων τε καὶ συγχαρηθέντων, συγχαρηθέντων δὲ ἔστι
ὑπὸ τῶ προσδιαλεγόμενου, εἰ πρὸς ἄλλον ὁ συλλογισμὸς γίνοντο,
ἢ ὑφ' ἑαυτοῦ, εἰ ἐφ' ἑαυτοῦ τις δεικνύς συλλογίζεται... ὅτι δὲ

καλῶς τῇ τεθέντων φωνῇ κέχρηται, δῆλον ἐκ τῶ μὴ ὅσον τε αὐτὴν
εἰς εὐδολογότεραν μεταλαβεῖν. συγχαρησάσαι δὲ καὶ λαβεῖν ὅ πάν-
τως καταφατικά· τίθεται γὰρ καὶ συγχαρηεῖται ὅθεν ἔστι τῶν κατα-
φατικῶν καὶ τὰ ἀποφατικά, καὶ ὅ πάντως ὁ συλλογισμὸς καταφα-
τικῶν πάντων δεῖται ὧν τιθεμένων. δύναται τὸ "τεθέντων" ἐμφαί-
νειν καὶ τὸ κατηγορικόν· τίθενται γὰρ κυρίως ταῦτα ἐν τῷ ὑπάρχειν
ἢ μὴ ὑπάρχειν λαμβανόμενα· τὰ γὰρ ὑποθετικά ὅ τίθεται ἀλλ'
ὑποτίθεται. δοκεῖσι γὰρ τῷ Ἀριστοτέλει ἀπλῶς καὶ κυρίως ἔχειν συλ-
λογισμοί, ὡς ἐν τοῖς Προτέροις Ἀναλυτικοῖς δεικνύσιν, οἱ κατηγο-
ρικοί· οἱ δὲ ὑποθετικοὶ ἔχον ἀπλῶς εἰς συλλογισμοί, ἀλλὰ μὲν
προδίδηκεν. ἔτι δ' ἂν εἴη τῶ ἀπλῶς καὶ κυρίως συλλογισμῷ τὸν
λόγον ἀποδιδόναι. "τεθέντων" δὲ εἶπεν ἀλλ' ὅ τεθέντος, ὡς τινες
ἄξιον αἰτιώμενοι τὸν λόγον, ὅτι μὴδὲν συλλογιστικῶς δι' ἐνός
τεθέντος δεικνύει ἀλλ' ἐκ δύο τὸ ἐλάττω. ὅ γὰρ οἱ περὶ Ἀντί-
πατρον μονολημμάτων συλλογισμὸς λέγουσιν, ὅτι εἰς συλλογι-
σμοί, ἀλλ' ἐνδεῶς ἐρωτῶνται, ὡς ἔστι "ἡμέρα ἐστὶ, φῶς ἄρα ἐστίν·
ἀναπνεῖς, ζῆς ἄρα." διότι γὰρ ἡμέρας ὅσης φῶς ἐστίν, ἡμέρα δὲ
ἐστὶ, διὰ τούτου φῶς ἐστὶ, συλλογιστικῶς δεικνύει· καὶ ὅτι ὁ ἀνα-
πνέων ζῆς, σὺ δὲ ἀναπνεῖς, διὰ τούτου τὸ ζῆς συνάγει, ἢ διότι πᾶς
ὁ ἀναπνέων ζῆς, σὺ δὲ ἀναπνεῖς· ἀλλ' ἔχον ἀπλῶς διὰ τῶ ἡμέρα ἐστὶ
τὸ φῶς ἐστίν, ἀλλ' ὅθεν διὰ τῶ ἀναπνεῖς τὸ ζῆς. ἐφ' ὧν ὅτι μὴ ἐστὶ
τὸ συνημμένον γνωρίζομεν, ὅτι ἀρκεῖ πρὸς τὸ συμπέρασμα ληφθεῖσα
μόνη ἢ πρόσληψις. τῷ γὰρ κινήσεις ἐστὶν ὅ δοκεῖ ἔπειτα τὸ ὅτι
ἐστὶ κενόν, καίτοι καὶ τούτου δόδεκεν ὑπὸ Ἀριστοτέλους ἀληθὲς ὅτι. τῷ
ὅτι γνωρίζομεν τῶ συνημμένον καὶ ἐναργεῖ χρωόμενοι, ἢ τῷ τῆς κα-
θόλου προτάσεως φανερώ, ἡ γὰρ δι' ἐνός τεθέντος συλλογίζεσθαι
τι. σημείον δὲ τούτου φανερώτατον τὸ μὴ γίνεσθαι παρέλκοντα τὸν
λόγον τὸν μὲν τῶ συνημμένον λαμβανόμενον, τὸν εἰ ἡμέρα ἐστὶ,
φῶς ἐστίν, ἀλλὰ μὴ ἡμέρα ἐστὶ, φῶς ἄρα ἐστὶ· καίτοι εἰ διὰ τῶ
ἡμέρα ἐστὶ τὸ φῶς δεικνύει, παρέλκον γίνεται τὸ συνημμένον· τὸ γὰρ
τοῖς συλλογιστικῶς δεικνύουσιν ἔξωθεν προστιθέμενον πρὸς τὸν τῶ
αὐτῷ δεῖξιν παρέλκον. ὅτι ὅθεν δὲ παρέλκον ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ δει-
κνύσιν ὅτι ἐν ἐκείνῳ λείπει, ἢ ἐνδεῶς ὁ λόγος καὶ ὁ συλλογισμὸς.
ὅ γὰρ πάντως εἰ τι ἔπεται τινι ἐξ ἀνάγκης, ἢ διὰ καὶ συλλογιστικῶς
ἔπειτα· ὅ γὰρ ἐπεὶ τὸ συλλογιστικῶς ἐπόμενον ἐξ ἀνάγκης ἔπειτα, ἢ διὰ
καὶ ὅτι ἐξ ἀνάγκης ἔπεται τινι, συλλογιστικῶς ἔπειτα· ὅ γὰρ ἀντι-
σφύρειται· ἐπὶ πλέον γὰρ τὸ ἀναγκαῖον τῆς ἐν συλλογισμοῖς ἀνάγκης.
ταῦτα δὲ εἰσι καὶ οἱ ῥητορικοὶ συλλογισμοί, ὅς ἐνθυμήματα λέγο-
μεν... ὅθεν συλλογισμὸς ὅτι ἐστὶ ἂν ὁ μὴ τὴν χρεῖαν σωζῶν
τὴν τῶ συλλογισμῷ· τοῖς τοῖς δὲ ὁ λόγος ἐν ᾧ τὸ αὐτὸ συμπέρα-
σμα τινι τῶν κειμένων, οἷος εἰσι καὶ τὸς ἀπὸ τῆς Στωικῆς οἱ διαφο-
ρεμένοι· τε καὶ οἱ διαφορῶς περαίνειν ὑπὸ αὐτῶν λεγόμενοι. διαφο-
ρεμένοι μὲν γὰρ εἰσι κατ' αὐτὸς οἱ τοῖς τοῖς "εἰ ἡμέρα ἐστίν, ἡμέρα ἐστίν·
ἀλλὰ μὴ ἡμέρα ἐστίν· ἡμέρα ἄρα ἐστίν," διαφορῶς δὲ περαίνον-
τες ἐν οἷς τὸ συμπέρασμα ταυτόν ἐστιν ἐπὶ τῶν λημμάτων, ὡς
ἐπὶ τῶν τοῖς τοῖς "ἔστι ἡμέρα ἐστίν ἢ φῶς ἐστίν· ἀλλὰ μὴ ἡμέρα
ἐστίν· ἡμέρα ἄρα ἐστίν." εἰ δὲ τις λέγοι καὶ τὸς τοῖς τοῖς λόγους συλ-
λογισμῶς, ὁμωνύμως ἂν λέγοι· πῶς γὰρ ὅτι ἀποπον τὸ ἢ διὰ κείμε-

(*) post ἀρχή codices Regii 1874 et 1917: ἀξίον δὲ τινες τὸ
πρῶτον βιβλίον μὴ Τопικά ἀλλὰ πρὸ τῶν Τόπων ἐγγράφεσθαι.

νον συνάγεσθαι καὶ ἐνδείκνυσθαι λέγειν· πῶς δ' ἔστι τὰ ἐν ἀρχῇ λαμβάνοντα. . . ἔτι οἱ διαφορέμενοι ἀσυλλογιστοί, καθόσον ἡ ἀμφοτέρω προσλαμβάνουσιν ἢ τὸ ἐπόμενον· τί γὰρ μᾶλλον τὸ ἡγούμενον ἢ τὸ ἐπόμενον; οἱ δὲ ἐξ ἀντιφάσεως διαιρετικοὶ ἔστι τὰ τῶν κειμένων τινὶ ἐπιφέρουσιν ἀλλὰ τὸ ἀντικείμενον τῷ λοιπῷ λόγῳ, ὡς συμβαίνει διὰ τὸ ἐκ τοιούτων εἶναι τὸ διαιρετικόν, τὸ αὐτὸ γίνεσθαι τῇ προσλήψει. ἐπὶ γὰρ τῶν μὴ ἐκ τοιούτων διαιρετικῶν ἀσυλλογιστος ὁ μὴ τὸ ἀντικείμενον τῷ λοιπῷ ἐπιφέρων. ἀλλ' ὅτε λέγοι τις συλλογισμόν εἶναι τὸν ἐκ διαιρετικῶν καὶ ἐνὸς τῶν ἐν τῷ διαιρετικῷ τὸ λοιπὸν ἐπιφέροντα· ἐπεὶ γὰρ τῷ ἐπιφερομένῳ ἐν τῷ διὰ τοιούτου διαιρετικῷ συλλογισμῷ συμβεβήκει ὅτι ἀντικείμενόν τῷ ἐτέρῳ τῶν ἐν τῷ διαιρετικῷ τῷ αὐτῷ καὶ κατὰ τὴν λέξιν εἶναι τῷ προσειλημμένῳ, ὁ μὴ ταυτόν ἐστι μὴδὲ κατὰ τὸν, ἀντικείμενόν τε τῷ ἐτέρῳ τῷ καταλειπομένῳ ἐκ τῷ διαιρετικῷ, καὶ ταύτην τῷ προσειλημμένῳ, δεῖ ζητῆσαι κατὰ πότερον λαμβανόμενον τῶν συμβεβηκότων αὐτῷ καὶ εἰς ταύτην συνδεδραμηκότων ποιεῖ συλλογιστικὸν τὸν λόγον· ὅτι γὰρ μὴ ταυτόν ἐστιν ἀμφω μὴδὲ κατὰ τὴν αὐτῷ ὑπάρχει, ὁ δὲ μὴ ἐν πᾶσι τοῖς διαιρετικοῖς τῷ αὐτῷ ἀμφω ὑπάρχειν. . . τὸ δ' ἐξ ἀνάγκης προσκείμενον ἐν τῷ ὅρῳ τῆς ἐπαγωγῆς χωρίζεται τὸν συλλογισμόν· ἐπεὶ γὰρ ἡ ἐπαγωγὴ λόγος ἐν ᾗ τεθέντων τινῶν ἕτερον τι τῶν κειμένων συμβαίνει, ἀλλ' ἔτι ἐξ ἀνάγκης. . . τὸ δὲ “διὰ τῶν κειμένων” προσκείμενον εἴη μὴ ἀντὶ καὶ τὸς μονολημμάτους λόγους λεγόμενους ἀποκρίνον τῶν συλλογισμῶν (ὅ γὰρ διὰ τῶν κειμένων τὸ ἐπιφερόμενον αὐτοῖς δεικνύει)· λείπει γὰρ ἐν αὐτοῖς πρὸς τὴν συλλογιστικὴν δεῖξιν τὸ παραλειπόμενον, ὡς εἰρήκαμεν), ἀλλὰ καὶ τὸς παρέλκοντας· ἐν οἷς γὰρ λόγοις πρότασις τις εἴληπται παρέλκυσσα, ὅτι καὶ διὰ τῶν κειμένων συναγνῶσιν τὸ συμπέρασμα, εἴ γε καὶ ἀφαιρεθείσης ἐκείνης ἔτι ὅσον τε τὸ αὐτὸ συνάγεσθαι. . . ἀλλ' ὅτε ἐν οἷς μὴ τὸ οἰκεῖον συμπέρασμα ἐπιφέρει, ἄλλο δὲ τι ἐπόμενον ἐκείνῳ ἢ συμβεβηκός, ὅδ' ὅτοι συλλογισμοί· ὁ γὰρ διὰ τῶν κειμένων· ὅσον εἰ λάβῃ τις τὴν ἡδονὴν κατὰ φύσιν καὶ τὴν κατὰ φύσιν αἰρετόν, συμπεραίνεται δὲ τὴν ἡδονὴν ἀγαθὸν εἶναι· ὁ γὰρ τὸ τοῦτο δεικνύει ἐκ τῶν κειμένων, εἰ καὶ ἐπεὶ ἐξ ἀνάγκης τῷ συναγομένῳ. τοιοῦτος καὶ ὁ περὶ τῶν θανάτων ὑπὸ Ἐπικύρου λόγος εἰρημένος· ὁ γὰρ ἐκ τῶν λεγουσῶν προτάσεων “τὸ διαλυθὲν ἀνακίηται, τὸ ἀνακίητὸν ὁδὸν πρὸς ἡμᾶς” συνάγει τὸ ὁ θάνατος ὁδὸν πρὸς ἡμᾶς, ὡς αὐτὸς ἡγεῖται, ἀλλ' ὅτι τὸ διαλυθὲν ὁδὸν πρὸς ἡμᾶς· ἀλλ' ὅτε ὁ θάνατος τὸ διαλυθὲν ἐστὶν ἀλλὰ διάλυσις. . . τοιοῦτοι δὲ εἰσι λόγοι καὶ οἱ ὑπὸ τῶν ἀπὸ τῆς Στωικῆς λεγόμενοι ἀμεθόδως περαίνοντες. ὁ γὰρ εἰ τὸ α' ἴσον τῷ β', ὁμοίως δὲ καὶ τῷ γ' τὸ β' ἴσον, διὰ τοῦτο καὶ τὸ α' τῷ γ' ἴσον ἂν εἴη δεδειγμένον συλλογιστικῶς· ὁ γὰρ διὰ τῶν κειμένων τὸ ἀναγκαῖον· ἐπεὶ γὰρ τοῖς κειμένοις τὸ τοῦτο διὰ τὸ ἀληθὲς εἶναι τὸ καθόλου τὸ τῷ αὐτῷ ἴσα καὶ ἀλλήλοις εἶναι ἴσα. διὸ ἐκείνους τε κειμένους καὶ τὴν διηρημένον τὴν συντεθέντος καὶ συναχθέντος εἰς μίαν πρότασιν, τὴν δὲ δὲ α' καὶ γ' τὰ αὐτὰ τῷ β' ἐστὶν ἴσα, συνάγει συλλογιστικῶς ἡδὴ καὶ τὸ α' τῷ γ' εἶναι ἴσον. τοιοῦτον καὶ τὸ λέγειν ὅτι ἡμέρα ἐστίν· ἀλλὰ καὶ σὺ λέγεις ὡς ἡμέρα ἐστίν· ἀληθεύεις ἄρα. ἐπεὶ γὰρ

καὶ ἐνταῦθα τοῖς κειμένοις τὸ ἐπενεχθέν, ὁ μὴ διὰ ταῦτα τὸ ἀναγκαῖον ἀλλὰ διὰ τὸ τὸ καθόλου ἀληθὲς εἶναι τὸ πᾶς ὅς ἡμέρας ὅσης ἡμέραν εἶναι λέγει, ἀληθεύει. τὴν γὰρ ληφθέντος, ἂν συνέλη τις τὰ κείμενα εἰς μίαν πρότασιν τὴν σὺ δὲ ἡμέρας ὅσης λέγεις ἡμέραν εἶναι, συλλογιστικῶς συνάγει τὸ σὺ ἄρα ἀληθεύεις· ἐν πᾶσι γὰρ τοῖς τοιούτοις λόγοις τὸ μὴ καθόλου ἀληθὲς ὃν παραλέλειπται, ἢ δὲ ἑτέρα πρότασις εἰς δύο διαιρεῖται ἢ καὶ πλείω, ὡς ἐπὶ τούτῳ τῷ λόγῳ· ὁ νόμος ἀνομία ἐναντίον· ἀλλὰ καὶ ὁ νόμος ὁ κακόν· ἀλλὰ καὶ ἡ ἀνομία κακόν· ἀγαθὸν ἄρα ὁ νόμος.” ἐν γὰρ τούτῳ παρὲν μὴ τὸ καθόλου ὃν τοιοῦτον “ὁ μὴ ὃν κακόν ἐναντίον ἐστὶ κακῷ, ἀγαθὸν ἐστίν,” διήρηται δὲ εἰς τρία ἢ πρότασις ἢ ἑτέρα, ἔχουσα ὅπως “ὁ δὲ νόμος ὅς ὃν κακόν κακῷ ὅσης τῇ ἀνομίᾳ ἐναντίος ἐστίν.” ταύτης γὰρ μέρη τὰ τε ὁ νόμος ἀνομία ἐναντίον, καὶ τὸ ἀλλὰ καὶ ὁ νόμος ὁ κακόν, καὶ ἔτι τὸ ἀλλὰ καὶ ἡ ἀνομία κακόν. ἐκ γὰρ τῶν προειρημένων δύο προτάσεων συλλογιστικῶς συνάγει τὸ ἀγαθὸν εἶναι τὸν νόμον· ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς μιᾶς τῆς εἰς τρία διηρημένης. id. p. 6-10.

κοινότερον μέντοι καὶ πάντα τὰ ἐξ ἀληθῶν συλλογισμὸν ἀποδεικνύει λέγει. λέγει μὴ ὅτι περὶ ἀποδείξεως καὶ τῶν ἀποδεικτικῶν συλλογισμῶν προηγουμένως τε καὶ ἐπὶ πλέον ἐν τοῖς Ἰσχυρίσιν Ἀναλυτικοῖς, νῦν δὲ ἐπὶ τοσούτον περὶ αὐτῶν εἰρήκειν ἐφ' ὅσον αὐτῷ χρησιμὸν ἐστὶ πρὸς τὸ χωρίσαι τῶν ἄλλων συλλογισμῶν τὸν διαλεκτικόν. ἐστὶ δὲ συλλογισμὸς αἱ προτάσεις μὴ τῶν συμπεράσματος. id. p. 11.

διαφέρει δὲ τὸ ἐνδοξον τῷ ἀληθῶς ὁ τῷ ψευδὲς εἶναι (ἐστὶ γὰρ τινὰ ἐνδοξον καὶ ἀληθὲς) ἀλλὰ τῇ ἐπικρίσει. ἐστὶ γὰρ τῷ μὴ ἀληθεῖ ἀπὸ τῶν πραγμάτων περὶ ὧν ἐστὶν ἢ ἐπικρίσεις (ὅτε γὰρ τὸ τοῦτο αὐτῷ ὁμολογῇ, τότε ἐστὶν ἀληθές), τῷ δὲ ἐνδοξῳ ὅς ἀπὸ τῶν πραγμάτων ἢ ἐπικρίσεις, ἀλλὰ ἀπὸ τῶν ἀκούστων καὶ τῶν τούτων ὑπολήψων ὡς ἔχουσι περὶ τῶν πραγμάτων. id. p. 12.

εἰρήκει μὴ περὶ τῶν ἐριστικῶν ἐν τοῖς Σοφιστικῶς Ἐλεγχμοῖς, ἐνθα ἦν καὶ προηγουμένως περὶ τῶν ταύτων αὐτῷ ὁ λόγος, ὁρίζεται δὲ κἀνταῦθα ὁμοίως ὡς ἀκείνῳ τὸν ἐριστικὸν συλλογισμόν. διττὸν δὲ φησιν εἶναι τὸν τοιοῦτον συλλογισμόν, τὸν μὴ παρὰ τὴν ὕλην ἡμαρτημένον τὸν ἐριστικὸν ἔχοντα, ἐκείνῳ δὲ παρὰ τὸ ἡμίμα. . . ἐπιπόλαιον δὲ ἐστὶ τὸ ἐκ βραχείας ἐπιστάσεως ἐλεγχόμενον. . . ἐστὶ δὲ τις ἐριστικὸς συλλογισμὸς ὁ κατὰ τὸ εἶδος ἡμαρτημένος· ὅτος δὲ ἐκείνῳ ὅδ' ἐστὶν συλλογισμὸς ἀπλῶς ἐστίν, ἀλλὰ τὸ ὅλον τὸ τοῦτο ἐριστικὸς συλλογισμὸς τοιοῦτος, οἷοι εἰσιν οἱ ἐν ἀσυλλογισμῷ συζυγία ἐρωτῶμενοι λόγοι, οἷον. . . εἰ λάβοι τις τὰ νεκρά τῶν σωμάτων κινεῖσθαι καὶ ἀλλοιῶσθαι, ἀλλὰ καὶ τὰ αἰθανόμενα κινεῖσθαι, καὶ ἐκ τούτων οἶοιτο δεικνύναι ὅτι τὰ νεκρά τῶν σωμάτων αἰσθάνονται, ὡς ἔμετο Δημόκριτος. ὁ τοιοῦτος παραλογισμὸς γίνεσθαι μὴ δύναται καὶ ἐξ ἀληθῶν, ὥσπερ ὅς προειρήκαμεν. id. p. 12 et 13.

παρὰ τὸς προειρημένους φησὶ πάντα συλλογισμὸς, τὸν ἀποδεικτικόν ὅς ἐξ ἀληθῶν ἢ καὶ πρώτων, τὸν διαλεκτικόν ὅς ἐξ ἐνδοξῶν, τὸν ἐριστικόν ὅς ἐκ φαινομένων ἐνδοξῶν συλλογίζεται, ἄλλο φησὶν εἶδος εἶναι συλλογισμῶν· τὸν γὰρ καθ' ἑκάστην ἐπιστήμην ἐκ

τῶν οἰκείων ἀρχῶν τῇ ἐπισήμῃ γινόμενον παραλογισμόν, ὅποιά φαιεν εἶναι ἐν γεωμετρίᾳ τὰ ψευδογραφήματα. συγγενεῖς δὲ λέγοι ἂν γεωμετρία ἐπισήμας ἀριθμητικὴν (ἢ ἢ αὕτη περὶ ποσόν, ἀλλὰ διωρισμένον), ἔτι δὲ ἀστρολογίαν ἢ ὀπτικήν ἢ μηχανικήν· προχωρῶν ἢ αὖτις ταῖς γεωμετρικαῖς ἀρχαῖς. τὸτο δὲ ἐ 5 εἶδος τῶν συλλογισμῶν ὅτι τῶν προειρημένων ἐστὶν ἄλλα, δείκνυσιν ἐκ τῆς μηδένια τῶν λόγων τῶν ἀποδεδειγμένων ἐφαρμοῇ αὐτῶν. . . ἄλλο ὅρα τι εἶδος τῶτο παραλογισμῶν ἐστὶν, ὃ ὅτε ὁ διαλεκτικὸς ὅτε ὁ σοφιστικὸς χρῆται, ἀλλ' οἱ κτ' τὰς ἐπισήμας πείρας χάριν τῶν περὶ αὐτὰς καταγινομένων καὶ γυμνασίας, πρὸς ἐ 10 διορατικωτέρως αὐτὰς γίνεσθαι τῶν ἐν αὐτοῖς ἀληθῶν. id. p. 14.

101a 14. ὅτι λήμματα αἱ προτάσεις παρὰ Ἀριστοτέλει, σημειωτέον. τῷ δὲ "τῷ ἢ ἢ τὰ ἡμικύκλια περιγράφειν μὴ ὡς δεῖ ἢ γραμμάς τινας ἀγεῖν μὴ ὡς ἂν ἀχθεῖσαν" δύναται καὶ ἀπλῶς κεχρησθῆ, καθόλου περὶ τὰ τοιαῦτα γινόμενων τῶν ψευδογραφημάτων, δύναται καὶ ὡς παράδειγμα αὐτῶν εἰρηκεῖν ψευδογραφημάτων. ἔστι 15 ἢ κτ' γεωμετρίαν ψευδογράφημα παρὰ τὸ μήτε τὰ ἡμικύκλια περιγράφειν ὡς δεῖ μήτε τὰς γραμμάς ἀγεῖν ὡς ἂν ἀχθεῖσαν. id. ib.

101a 18. ὡς ὑπογραφῇ τινὶ καὶ ἐκ ἀκριβῶς. ὅπως δὲ ἴσως εἶπεν ἦτοι 20 ὡς μὴ ἀκριβῇ ἐν ὁρισμῶν ἀποδεδωκώς ἐκάστην, ἢ μάλλον ὡς μὴ ἐξεργασμένος αὐτὰ διὰ τὸ μὴ περὶ τούτων αὐτῷ τὴν προθεσιν εἶναι, ἢ ἐπεὶ προσέθηται τοῖς τρισὶ τοῖς πρώτοις εἰρημένους ἐν ἄλλοις καὶ ἐν πειραστικῶν ὡς ἄλλον ὅντα παρὰ τὴν νῦν εἰρημένους. ἢ ὁ αὐτός ἐστιν ὁ πειραστικὸς τῷ προειρημένῳ τῷ ἐκ τῶν περὶ τινος 25 ἐπισήμας οἰκείων γινόμενῳ παραλογισμῷ. καὶ ἢ τῆς πειραστικῆς τὴν λόγον ἀποδιδῶς ἐν τοῖς Σοφιστικῶς Ἐλέγχους (c. 2) ὅπως ἀποδεδωκε "πειραστικοὶ δὲ οἱ ἐκ τῶν δοκάντων τῷ ἀποκρινομένῳ καὶ ἀναγκαῖον εἶδέναι τῷ προσποιούμενῳ ἔχειν τὴν ἐπισήμην," ὁ ἴσον ἂν εἴη τῷ τε "καὶ ἐκ τῶν περὶ τινος ἐπισήμας οἰκείων γινόμενοι 30 παραλογισμοί" καὶ τῷ "ἀλλ' ἐκ τῶν οἰκείων μὴ τῇ ἐπισήμῃ λημμάτων." τῷ ἢ προσποιούμενῳ τὴν ἐπισήμην ἔχειν δεῖ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰ οἰκεία ἐκείνῃ τῇ ἐπισήμῃ εἶδέναι καὶ κατ' ἐκείνα ἀποκρίνασθαι. καὶ εἴη ἂν πειραστικὸς μὴ ἀπὸ τῆς τῆς ἐρωτῶντος προθέσεως λεγόμενος, ψευδογράφημα δὲ καὶ παραλογισμὸς ἀπὸ τῆς γενομένης. ἀλλὰ 35 καὶ τὸ ἐνθύμημα, εἰ καὶ μὴ ἀπλῶς συλλογισμὸς ἀλλὰ ῥητορικὸς γε, ὁδὲ αὐτῷ ἐν μνημονεύσας εἰκότως ἂν λέγοιτο ὡς τύπῳ εἰπεῖν. ἢ "ὡς τύπῳ" εἶπε διὰ τὸ καὶ τὰς τῶν χημάτων διαφορὰς εἶδη γίνεσθαι συλλογισμῶν. id. p. 15.

101a 23. τὰ ἢ ἐνδοξα καὶ δι' ἐνδόξων δεικνύμενα κεχώριται τῆς ἐπι- 40 ζημονικῆς ἀκριβολογίας. τοιαῦτα δὲ τὰ προκείμενα. . . λέγει δὲ περὶ ὁρισμῶν καὶ ἐν τοῖς Μετὰ τὰ Φυσικά, ἀλλὰ καὶ περὶ γενῶν ἀπάντων. καὶ ἐν τούτοις μὴ μνημονεύει, ἀλλὰ ἐπιπολαύτερον· εἰ ἢ τὰ ἐν ἐκείνοις εἰρημένα ἐνταῦθα τις μεταφέρει, ἐκβαίνει ἂν ἐν ὅρον τῆς διαλεκτικῆς, ὅσης, ὡς εἶπεν, ἐξ ἐνδόξων συλλογισ- 45 κῆς. id. p. 16.

101a 28. πρὸς τρία φησὶν εἶναι χρήσιμον τὴν διαλεκτικὴν πραγμα- 28. τεῖαν, πρὸς τε γυμνασίαν· λέγει δὲ γυμνασίαν ἦτοι τὴν γυμ- 30

μένην ἐν τῷ διαλέγεσθαι πρὸς τινος· δεχόμενοι γὰρ τινὰ προβλήματα παρὰ τῶν προσδιαλεγόμενων, γυμναζόμενοι παρ' αὐτῶν τῆς παρίστασθαι, δι' ἐνδόξων τὰς ἐπιχειρήσεις ποιῶμενοι. ἢ γυμνασίαν λέγοι ἂν τὴν εἰς ἑκάτερον μέρος ἐπιχειρήσιν. ἢ δὲ συνήθως ἐ 5 τοῦτον εἶδος τῶν λόγων τοῖς ἀρχαῖς, καὶ τὰς συνουσίας τὰς πλείους τούτων ἐποιῶντο τὴν τρόπον, ἐκ ἐπὶ βιβλίων ὥσπερ νῦν (ἢ ἢ ἢ πῶ τότε τοιαῦτα βιβλία), ἀλλὰ θέσεως τινος θεείσης εἰς ταύτην γυμναζόντες αὐτῶν ἐπὶ πρὸς τὰς ἐπιχειρήσεις εὐρετικὸν ἐπεχείρουν, κατασκευάζοντες τε καὶ ἀνασκευάζοντες δι' ἐνδόξων ἐ 10 κείμενον. καὶ ἔστι βιβλία τοιαῦτα Ἀριστοτέλει τε καὶ Θεοφράστῳ γεγραμμένα, ἔχοντα τὴν εἰς τὰ ἀντικείμενα δι' ἐνδόξων ἐπιχειρήσιν. πρὸς δὲ τὴν τοιαύτην γυμνασίαν χρήσιμον εἶναι φησὶ τὴν διαλεκτικὴν· μέθοδον γὰρ τινὰ εὐρετικὴν τῶν ἐπιχειρημάτων ἔχοντες (αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ τῶν τόπων γνωστὴ) ῥᾶν ἐπιχειρεῖν δύνησθαι 15 μεθα. id. ib.

ἐντεῦθεν λέγει τὰς πρὸς τὴν πολλὰς συνουσίας, οἷς δεῖ μὴ ἐν- 101a 30. τυγχάνειν κοινωνίας τε ὄντας καὶ φιλανθρώπων καὶ ἐντυγχάνειν ὠφελίμως. διὰ μὴ ἐν ἀληθῶν καὶ ἀποδεικτικῶν ἔχῃ ὅσον τε κοινωνο- γείας πρὸς αὐτὴν. ὁδὲ ἢ τὴν ἀρχὴν συνιέναι τῶν τοιούτων δύ- νανται, ἀλλ' ὁδὲ μανθάνειν ὑπομένονσι· διὸ ὁδὲ ὠφελείας δύνανται ἂν ὑπὸ τινος τῶν τοιούτων, ὅν γε τὴν ἀρχὴν μὴδὲ συνιέναι δύνανται. εἰ δὲ διὰ τῶν ἐνδόξων καὶ δοκάντων καὶ αὐτοῖς ἐκείναις τὰς πρὸς τὴν πολλὰς συνουσίας ποιῶμεθα, παρακολουθεῖν τε ἂν τοῖς λεγομένοις καὶ ῥᾶν μεταβιβάζοντο διὰ τῶν τοιούτων λόγων, εἴ τι μὴ εἶεν 25 ὁρθῶς τιθέμενοι. id. p. 17.

καὶ φιλοσοφίαν δὲ ἐπισήμας εἶπε τὴν φυσικὴν, τὴν ἠθικὴν, 101a 34. τὴν λογικὴν, τὴν μὴ τὰ φυσικά. οἱ ἢ δυνάμενοι τὰ πιθανὰ πρὸς τὰ ἀντικείμενα συντελεῖν διορᾶν καὶ εἰς ἀμφοτέρω ἐπιχειρεῖν ῥᾶν ἂν εὐρίσκον ἐν ποτέρῳ αὐτῶν μέρος τῆς ἀντιφάσεως ἐ 30 ἀληθές ἐστιν. id. ib.

προεῖπων πρὸς τρία ταῦτα χρήσιμον εἶναι τὴν διαλεκτικὴν, καὶ 101a 36. ἐκθέμενος τινὰ, προσέθηται τοῖς τρισὶ καὶ τέταρτον, ἦτοι ὑποδιαίρεσιν τινὰ τῆς τρίτης ποιῶμενος (ἢ δὲ τῶτο πρὸς τὰς καὶ φιλοσοφίαν ἐπισήμας· εἰ ἢ περὶ τὰ πρώτα τῶν περὶ ἐκάστην ἐπισήμην, εἴη ἂν καὶ πρὸς τὰ καὶ φιλοσοφίαν πρώτα) ἢ προστίθεις ὡς ἄλλο τῶτο παρὰ τὰ προειρημένα. ἔστι δὲ ὁ προσέθηται· χρήσιμόν φησιν εἶναι τὴν διαλεκτικὴν καὶ πρὸς τὰς καθ' ἐκάστην ἐπισήμην ἀρχὰς· περὶ 35 ἢ τῶν οἰκείων ἀρχῶν ὑδεμία τῶν ἐπισημῶν οἷα τε λέγειν διὰ τὸ δεῖν μὲν, εἰ ἐπισημονικῶς λέγοι περὶ αὐτῶν καὶ δεικνύει, ταῦτα ἐκ πρώτων αὐτῶν δεικνύει (τοιαῦτα) ἢ αἱ ἐπισημονικαὶ τε καὶ ἀπο- δεικτικαὶ δεῖξεις, μὴδὲν δὲ ἔχειν τῶν ἀρχῶν πρώτων· τὰς ἐν δεο- μένας τῶν ἀρχῶν τῶν καὶ τὰς ἐπισήμας συστάσεως τινος τῷ μὴ δύνασθαι δεικνύσθαι δι' ἀληθῶν τε καὶ πρώτων, καὶ δι' ἐνδόξων τινῶν δεῖ δεικνύσθαι τε καὶ πισθῆναι· ἐ 40 δὲ διὰ τούτων συλλογίζεσθαι δια- λεκτικῆς ἴδιον· ἴδιον δὲ αὐτῆς καὶ ἡ δι' ἐπαγωγῆς τῆς προκειμένης σύστασις, ὡς προῖον ἐρεῖ, μάλιστα δὲ ἐπὶ τὴν ἀρχαίαν δι' ἐπαγωγῆς περιγίγει. ὡς διαλεκτικὸς ἐν περὶ τῶν ἀρχῶν τῶν ἰδίων ὁ ἐπισημῶν ἐρεῖ, ἢ ὁ διαλεκτικὸς ὑπερ' αὐτῶν. εἰ δὲ πρὸς

τὰ πρῶτα καὶ τὰς ἀρχὰς τὰς καθ' ἑκάστην ἐπισημνῶν ἐστὶ χρήσιμος, εἴη ἂν, ὡς εἶπε, καὶ πρὸς φιλοσοφίαν τε καὶ τὰς ταύτης ἀρχάς, παρεχόμενη καὶ ταύτῃ τὴν χρήσιμον. καὶ ὅπως ἂν δύναιτο καὶ τὴν τέταρτον τῶτο ὑπάρχει τῷ πρὸς φιλοσοφίαν χρησίμῳ, προσκεῖται δὲ αὐτῷ τὸ ὅτι ὁμοίως φιλοσοφία καὶ τῶτο καὶ πρὸς ἄλλας ἐπισημνίας ἐστὶ 5 χρήσιμος ἢ διαλεκτική. καὶ αὐτὸς δὲ πολλάκις δεικνύς τινα τῶν καὶ φιλοσοφίαν προσέθῃσι τὴν λογικῶς, λέγων διαλεκτικῶς, ὡς δεομένων τινῶν τῶν καὶ φιλοσοφίαν καὶ τοῖσιν δεῖξαι. . . ὅτι δὲ διαλεκτικῶς ἐστὶ περὶ ἀρχῶν λέγειν, ἐντεῦθεν δὴλον ἂν γένοιτο. ὁ γεωμέτρης τίθει μὴ ἐν ταῖς ἀρχαῖς καὶ τὴν ἐπιφάνειαν μὴ εἶναι ὁ 10 μήκος καὶ πλάτος ἔχει μόνον, γραμμὴν δὲ μήκος ἀπλάτεις, σημειῶν δὲ τὸ μέρος ὑδέν. ἐνίσταντο δὲ πρὸς ταῦτα τινες λέγοντες μήτε τι μέγεθος δύναται διασημνῶν δύο ἔχειν μόνον, ἔτι δὲ ἦττον ἐν. ἀλλὰ μὴδὲ σημειῶν τι ὅλως εἶναι. μὴδὲν γὰρ εἶναι ὁ μήτε ἀφαιρέμενον μείον τι μήτε προσθέμενον αὐξάνει, ὡς ὁ Ἐλεάτης 15 Ζήνων. ἔλεγεν· ἀδιασάφης γὰρ μὴδὲ φαντασίαν τινὰ δύναται λαβεῖν. γεωμετρικῶς μὴ ἐν ὅσιν οἷόν τε ἐστὶ τῶτο ὡς ἂν δεῖξαι, ὁ δὲ διαλεκτικὸς ἐκ ἀπορήσει δι' ἐνδόξων αὐτὰ συζητῶν. λαβὼν γὰρ ἐνδόξον τὴν ἐπιφάνειαν πέρας εἶναι τῷ σώματος, καὶ τὴν πέρας εἶναι ἄλλο τὸ ἐστὶ πέρας, καὶ τῶτο τῇ ἐπαγωγῇ συζησας, συνάγει 20 τὴν ἐπιφάνειαν ἄλλο εἶναι σώματος, ταῦτέστι τῷ τριχῇ διεσῶτος. εἰ δὲ ἄλλη, ὅσον τε ἔχειν αὐτὴν διασάφεις τρεῖς. ἦν γὰρ ἂν ὅπως ἡ αὐτὴ τῷ σώματι. id. p. 17.

101b. . . τὸ τῶτο δὲ ἴδιον ἢ μάστις οἰκεῖον τῆς διαλεκτικῆς ἐστίν" τὸ 2. ἐξ ἐνδόξων συλλογίζεσθαι εἶπεν, ἦτοι διὰ τὴν ῥητορικὴν, ἐπειδὴ καὶ 25 αὐτὴ διὰ τοῖσιν, καὶ ὅτι καὶ ὁ φιλόσοφος ποτε διὰ τοῖσιν δεικνύσι τινα, ὡς προείρηται. . . "ἐξεταστική" δὲ ἀντὶ τῷ ζητητικῇ καὶ ἐπιχειρηματικῇ. id. p. 19.

01b. . . δυνάμεις εἶπε τὴν ἱατρικὴν καὶ τὴν κυβερνητικὴν τε καὶ δια- 6. λεκτικὴν ἦτοι ὅτι ἔνεστιν αὐταῖς καὶ εὖ καὶ κακῶς χρῆσθαι, ἢ μάλλον 30 ὅτι σοφιστικῶς ὄναι καὶ καὶ ὠρισμένα τινὰ προἰστίει, ἀλλὰ δὲ καὶ οἰκείας συνέσεως αὐταῖς πρὸς τὸ ἀρμόσασθαι τε πρὸς τὰ προσπίπτοντα καὶ τάξαι τὰ γινόμενα τε καὶ λεγόμενα ὡς ταχθέντα χρήσιμα. ἢ δυνάμεις κοινότερον τὰς τέχνας ὡσανεὶ ἐξέειλε γενεαὶ αὐτάς, καὶ εἴη ἂν τῶν τοῖσιν τεχνῶν, ταῦτέστι τῶν σοφισ- 35 τικῶν. id. ib.

11b. . . ἐστὶ τὸ μὴ πρὸς πόσα τε καὶ ποῖα" εἰρημένον περὶ τῶν προβλη- 12. μάτων, ὡς ἔρεϊ· περὶ γὰρ τινος προκειμένου προβλήματος ὁ δια- λεκτικὸς τὴν λόγον κινεῖ καὶ τὴν συλλογισμὸν ποιεῖ. δὲ ἔν ἐιδέναι 40 πόσα τε καὶ τίνα ἐστὶ τὰ γένη τῶν προβλημάτων τῶν διαλεκτικῶν. τὸ δὲ "ἐκ τίνων" περὶ τῶν προτάσεων. ὅσον ἀπλῶς δὲ σημαίνει ἂν τὸ "ἐκ τίνων" τὸ ὅτι ἐκ προτάσεων, ἀλλὰ λέγοι ἂν καὶ ἐπὶ τῶν ἐκ πόσων καὶ τίνων. ὅσον γὰρ ἐκ πάσης προτάσεως ὁ διαλεκτικὸς συλλογισμὸς. ἂν ἔν ἐιδῶμεν τὰ τε προβλήματα τὰ διαλεκτικὰ πόσα ἐστὶ καὶ ποῖα, "πόσα" μὴ τῷ γένει δηλονότι, "ποῖα" δὲ ἀντὶ 45 τῶν τίνων (ὑδέπω γὰρ οἶδε τίνα ἐστὶ τὰ γένη τῶν προβλημάτων ὁ μόνον εἰδὼς ὅτι τέσσαρα), εἰδῶμεν δὲ καὶ τὰς προτάσεις, ἐξ ὧν οἱ πρὸς τὰ τοιαῦτα προβλήματα γίνονται συλλογισμοί (λόγους γὰρ

ἂν λέγοι τὰς συλλογισμῶς ἢ καὶ τὰς ἐπαγωγὰς· καὶ γὰρ ὁ ἐπακτικὸς λόγος διαλεκτικὸς, ὡς ἔρεϊ), πρὸς δὲ τούτοις εἰ εἰδείμεν καὶ ταῦτα δι' ὧν οἷον τε ἐξιν εὐπορεῖν τῶν (λέγοι ὁ ἂν τῶτο ἦτοι καὶ περὶ τῶν προβλημάτων καὶ τῶν προτάσεων, ἐπεὶ μὴ πᾶν πρόβλημα 5 διαλεκτικόν ἀλλὰ καὶ τὸ τοῖσιν οἷον ἔρεϊ προελθόν, ἢ περὶ τῶν προτάσεων δι' ὧν οἱ συλλογισμοὶ μόνον λέγει τὸ "πῶς τῶν εὐπορήσομεν." ἐν γὰρ τῇ τῶν προτάσεων εὐπορίᾳ τὸ πλείστον τῶ συλλογίζεσθαι. ἢ λέγοι ἂν τὸ "καὶ πῶς τῶν εὐπορήσομεν" περὶ τῶν διαλεκτικῶν λόγων, ταῦτέστι τῶν τε συλλογισμῶν καὶ τῶν ἐπα- 10 γωγῶν εἴμεν ἂν θεωρηκότες ἐκ τίνων ἢ μεθόδους ἐξιν ἢ διαλεκτικῇ. ὅτι γὰρ τῶτο λέγειν δοκεῖ διὰ τῶ "καὶ πῶς τῶν εὐπορήσομεν" (τῶν γὰρ λόγων περὶ ὧν προείρηκεν, ἀλλ' ὅσον τῶν προβλημάτων τε καὶ προτάσεων), δηλοῖτο ἂν ἐκ τῶ μὴ τὸ εἰπεῖν αὐτὸν περὶ τῶν προβλημάτων τῶν διαλεκτικῶν καὶ τῶν προτάσεων, καὶ 15 τί ἐξιν ἑκάτερον αὐτῶν ἐπιδείξει, ὅτι πᾶν τὸ διαλεκτικόν πρόβλημα, ὁμοίως δὲ καὶ πρότασις, ἢ περὶ τινος τῶν πρὸς αἰρεσίν καὶ φυγῇ τὴν ἀναφοράν ἐχόντων ἐστὶν ἢ περὶ τινος τῶν πρὸς ἀλήθειαν καὶ γνῶσιν ἢ περὶ τινος τῶν συνεργῶν πρὸς τι τῶν, λέγειν αὐτὸν "τὰ δὲ ὅργανα, δι' ὧν εὐπορήσομεν τῶν συλλογισμῶν, ἐστὶ 20 τέσσαρα" (p. 105 a 21). τῶτο γὰρ εἰρηκέναι δοκεῖ ἀποδοῦναι πρὸς τὸ "καὶ πῶς τῶν εὐπορήσομεν." διὰ γὰρ τῶν ὁργάνων καὶ τῶν τόπων ἢ τῶν εὐπορία. ἢ καὶ ἢ τῶν προτάσεων τε καὶ προβλημάτων εὐπορία εἰς τὴν τῶν συλλογισμῶν εὐπορίαν συντελεῖ, ὡς ἔρεϊ καὶ αὐτὸς προελθόν. δύναται δὲ τὸ "πρῶτον ἔν θεωρητέον ἐκ τίνων ἐστὶν ἢ με- 25 θόδους" ἴσον τῷ πρῶτον ἔν θεωρητέον ἐκ τίνων ἂν τις διαλεκτικὸς γένοιτο. ὁ γὰρ εἰδὼς ἐν τίσιν τῇ διαλεκτικῇ τὸ εἶναι, οἶδε καὶ διὰ τίνων ἂν διαλεκτικὸς τις γένοιτο. id. p. 20.

τὰ τοιαῦτα τε καὶ τοιαῦτα εἶναι τὰ διαλεκτικὰ προβλήματα 101b νῦν μὴ πῶς λαμβάνει τὴν ἐξ ἐπαγωγῆς, ὅτι εἰ πᾶν πρόβλημα καὶ 17. πᾶσα πρότασις τῶν τι σημαίνει καὶ μὴδὲν παρὰ ταῦτα ὑπὸ πρόβλημάς τινος δηλοῖ, εἴη ἂν ταῦτα τε καὶ τοιαῦτα γένη τῶν προβλημάτων. πειράσει δὲ αὐτὸ προελθόν δεῖξαι καὶ διὰ συλλογισμῶν. ὁ μὴ ἔν αὐτὸς τίθησιν, ἐρεῖμεν ἄταν καὶ αὐτὸς αὐτὸ μνημονεύει, ἐνεστὶ δὲ καὶ ὅτω συλλογίζεσθαι. id. p. 21.

διὰ τί δὲ ἡ διαφορὰ γενική; ὅτι ἐν τῇ ἑστία ἐστὶ τῶτο τὸ κα- 101b τηγορεῖται, ὡς περὶ καὶ τὸ γένος, καὶ ἐξιν ἀμφω συμπληρωτικὰ τῶ 18. εἶναι ἑκάστω ὧν ἐστὶν οἰκεῖα. ὅτι τε καὶ ἐπὶ πλέον ἐστὶ καὶ αὐτῇ, καὶ καὶ πλείστον καὶ καὶ τὸ εἶδος διαφέροντων κατηγορεῖται. μόνον γὰρ τῷ μὴ ἐν τῷ τί ἐστὶ κατηγορεῖται ἢ διαφορὰ τῶ γένους διαφέρει, ἐπεὶ 40 ἡ διαφορὰ δοκεῖ καὶ καθ' αὐτὴν λαμβανόμενῃ τῶ εἶδος εἶναι μάλλον, ἀλλ' ὅσον τῶ συναμφοτέρω δηλωτική, ἐν οἷς ἐστὶ τὸ ὑποκείμενον τοῖσιν, τὸ δὲ γένος τῶ συναμφοτέρω. id. p. 22.

ἦτοι τῶτο λέγει, ὅτι μὴδὲς ὑπολαμβάνετω λέγειν ἡμᾶς ὅτι 101b αὐτὰ τὰ ὀνόματα τὰ ῥηθέντα προβλήματα ἐξιν, ἐπεὶ εἴπομεν ὅτω 26. τέσσαρα τὰ πάντα συμβαίνει γενεᾷ προβλήματα, ἢ ὅσον ἢ ἴδιον ἢ γένος ἢ συμβεβηκός· ὅσον οἷον τὸ ὄνομα ἢ πρόβλημα ἢ πρότα- σιν εἶναι. ἢ ἐστὶ τὸ λεγόμενον ὅτι μὴδὲς ὑπολαμβάνετω τὴν ὀρι- σμὸν ἀπλῶς ῥηθέντα ἢ τὸ ἴδιον ἢ τὸ γένος ἢ τὸ συμβεβηκός ἢ

πρόβλημα ἢ πρότασιν εἶναι διαλεκτικὴν· δεῖ γὰρ αὐτοῖς παιᾶς συντάξεώς τε καὶ προφορᾶς, ἵνα γένηται πρόβλημα ἢ πρότασις. id. p. 23.

101 b 23. λέγει δὲ περὶ προτάσεως τῆς διαλεκτικῆς· αὕτη γὰρ ἐρωτή-
σις ἐστίν. τῷ δὲ τρόπῳ τῷ τῆς ἐκφορᾶς φησὶν αὐτοῖς εἶναι τὴν
διαφορὰν· τῆς γὰρ ἀντιφάσεως ἀν μὴ τὸ πότερον προτάξωμεν, πρό-
βλημα, οἷον πότερον ὁ κόσμος σφαιροειδὴς ἐστίν ἢ ὅ; ἀν δὲ τὸ
ἄρα, πρότασις, οἷον ἄρα γε ὁ κόσμος σφαιροειδὴς ἐστίν ἢ ὅ; ὁ
ὅ προσέθηκεν ἑλλειπέστερον εἰπὼν. ἔστι δὲ ἡν ἐξέθετο διαφορὰν
προβλημάτων τε καὶ προτάσεως κατὰ τινα χρῆσιν καὶ συνηθειαν· καὶ
γὰρ τῷ προβλήματι ἐφαρμόζει ὁ τῆς προτάσεως τῆς ἐν ἐρωτήσῃ
λόγος· ἐρωτήσις γὰρ ἐστὶ τῆς ἀντιφάσεως, καὶ ἐρωτήσις ἐξ ἧς δι-
δοται τῷ ἀποκρινομένῳ ἐλέγξαι ὁπότερον βύλει μέρος τῆς ἀντιφά-
σεως· τοῦτο δὲ καὶ τὸ πρόβλημα. ἢ διαφέρει ἀν ὅτι ἡ μὲ ἐρω-
τήσις ἀποκρίσεώς ἐστιν αἰτήσις τῷ ἑτέρῳ μορίῳ τῆς ἀντιφάσεως,
τὸ δὲ πρόβλημα ὅκ ἀποκρίσεως ἀλλὰ δείξεως τῷ ἑτέρῳ μορίῳ τῆς
ἀντιφάσεως αἰτήσις ἐστίν· διὰ τὸ δοκεῖ πυσματικῇ μὲ ἐρωτήσῃ τὸ
πρόβλημα εἰσκέλει (αἰτήσις γὰρ κατασκευῆς ἐστὶ καὶ δείξεως καὶ δια-
λεκτικῇ λόγῳ), διαλεκτικῇ δὲ ἐρωτήσῃ ἢ πρότασις. ἀν δὲ τις
τάτῳ βύλει διακρίνει τῷ τὸ μὴ πρόβλημα τὴν ἀντίφασιν ἐρωτᾶν
τὴν δὲ πρότασιν τὸ ἕτερον μέρος τῆς ἀντιφάσεως, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς
ὕτως εἶπεν (ἐπὶ μὴ γὰρ τῷ προβλήματος εἶπεν “πότερον τὸ ζῶον πε-
ζὼν δῖπεν ὁρισμὸς ἐστίν ἀνθρώπῳ ἢ ὅ;” προαίει καὶ τὸ “ἢ ὅ;” ἐπὶ
δὲ τῆς προτάσεως ἡκέσθαι μόνῳ τῷ ἑτέρῳ, εἰπὼν “ἄρα γε τὸ ζῶον
γένος τῷ ἀνθρώπῳ;” ἑλλειπῶς εἰπὼν), ἀν δὲ ταύτην τις αὐτῶν
διαφορὰν λέγει, πῶς ἔτι ἔσται ὁρος τῆς διαλεκτικῆς προτάσεως
ἐρωτήσις ἀντιφάσεως, ὃν ἀποδίδωσιν αὐτῆς ὅρον αὐτός; ἀλλ’
ὅδὲ τῷ τρόπῳ μόνον ἐπιγίνεται αὐτῶν ἢ διαφορὰ, εἴγε τὸ μὴ πρό-
βλημα καὶ ἀντίφασιν περιέχει, ἢ δὲ πρότασις τὸ ἕτερον μέρος τῆς
ἀντιφάσεως. id. ib.

101 b 39. πρῶτον περὶ τῶ ὁρισμοῦ τὴν λόγον ποιεῖ· τελειότερον γὰρ ὁ
ὁρισμὸς καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ ἔχον· καὶ γὰρ τὸ γένος ἐν τῷ ὅρῳ καὶ
τὸ ἴδιον καὶ τὸ ὑπάρχον, ταῦτά τινεσιν συμβεβηκός· τῷ γὰρ ὀρίζεται καὶ
ταῦτα, καὶ τί ποτε σημαίνει τὸ ὄνομα, ὁ ὁρισμὸς ἀποδίδωσι.
μετενήκεται δὲ τὸ τῷ ὁρισμῷ καὶ ὅρον ὄνομα ἀπὸ τῶν ὅρων τῶν ἐπὶ
τῶν χωρίων, οἷς περιγράφουσιν αὐτὰ καὶ τῶν ἄλλων χωρίζουσιν.
ὅκ εἰ ὁρισμὸς δὲ ὁρισμὸν ἀποδίδωσι, διὰ τὸτο εἰς ἀπειρον προελεί-
σεται· πάντες γὰρ ὁρισμοὶ, καθὼς ἐστίν ὁρισμός, ὅτος ἔσται λόγος, καὶ
ὅκ ἄλλος ἄλλος. λόγον δὲ φησὶν εἶναι τὴν ὁρισμὸν τὴν τὸ τί ἦν εἶναι
σημαίνοντα, ὁ μόνῳ τῷ λόγῳ ὑπάρχει. τὸτο δὲ τὸ τί ἦν εἶναι
ὡς ὀνοματικὸν μὴ συλλαβῶν ἐξενήνοχε, σημαίνει δὲ ὁ τὸ τί ἐστὶ
εἶναι σημαίνων τῷ ὀρίζῳ, ταῦτά τινεσιν λόγος ἐστὶ δηλωτικὸς τῷ τί ποτέ
ἐστὶ τὸ εἶναι ἐκεῖνῳ ὅ ἐστιν ὅρος. τῷ γὰρ “ἦν” ὅχ ὡς τῷ παρελθόν-
τος χρόνου δηλωτικῷ κέχρηται νῦν, ἀλλ’ ἀντὶ τῶ ἐστίν. συνηθὺς δὲ
ἢ τοιαύτη ἐστὶ χρῆσις· ὁ γὰρ λέγων “τὸτο ἦν” ἴσον λέγει τῷ τὸτό
ἐστίν, τῷ ἦν ἀντὶ τῶ ἐστὶ χρώμενος, καὶ ὁ λέγων “τίς ἦν ὁ κόπτων
τὴν θύραν;” ἀντὶ τῶ τίς ἐστίν ὁ κόπτων τὴν θύραν; λέγει γὰρ ὅρος
τὴν ὕσταν, καὶ ἐν ᾧ ἐστίν ἐκάστῳ τὸ εἶναι, τὸτο δηλοῖ, ὅ συμβεβη-

κός τι ὅδὲ παρεπόμενον ἄλλως. πλείονων γὰρ ὄντων τῶν ὑπαρχόν-
των ἐκάστῳ, ὁ ὅρος τὸ εἶναι ἀποκρίνων, τὰλλα μόνον δηλοῖ ταῦτα
τῶν ὑπαρχόντων οἷς ὀρίζεται καὶ ἐν οἷς ἐστίν αὐτῷ τὸ εἶναι, καὶ καθὼς
διαφορὰ τῶν ἄλλων ἐστὶ τῷ ᾧ εἶναι λέγει. ὁ μάλιστα δὲ ὅδὲ
ἐκ περισσῶ τῷ “ἦν” τὸ “εἶναι” πρόσκειται, ἀλλὰ ἀναγκαίως· εἰ
γὰρ τὸ ἦν τὸ ἐστὶ σημαίνει, εἴη καὶ ὁ λόγος ὁ τὸ τί ἦν σημαίνων ὁ
αὐτὸς τῷ λόγῳ ὁ τὸ τί ἐστὶ σημαίνων, δηλὸν ὅτι τὸ προκειμένον
πράγμα ὅ ἀποδίδοι. ἀλλ’ εἰ τὸτο, πᾶς ὁ τῶν ἐν τῷ τί ἐστὶ κα-
τηγορουμένων τῷ προκειμένῳ ἔχων τὸν λόγον ὁρισμὸς αὐτῷ ἔσται.
ἐν τῷ τί ἐστὶ δὲ κατηγορεῖται τῶν εἰδῶν τὰ γένη· συνωνύμως γὰρ
ὁ ἐν τῷ γένει ἄρα τὸ εἶδος τιθεὶς λόγος εἴη ἀν ὁρισμὸς τῷ εἶδους
δηλῶν τὸ τί ἐστίν· ὅπερ ὅκ ἀληθές. ὅκ ἄρα αὐταρχεῖ τὸ ἦν, ὡς
τινες ἡγῶνται, ὡς δοκεῖ πρῶτος μὴ Ἀντισηνῆς εἶναι, εἴτα δὲ καὶ τῶν
ἀπὸ τῆς Στωικῆς τινέων, ἀλλὰ εὐλόγως τὸ εἶναι πρόσκειται. ὁ γὰρ τί
ἐστὶ τὸ εἶναι αὐτῷ δηλῶν λόγος ὅκ ἐστίν ὁ τὸ γένος ἢ ἄλλο τι τῶν ἐν
τῷ τί ἐστὶ κατηγορῶν αὐτῷ· ὁ γὰρ τὸτο ἐστὶ τὸ εἶναι τῷ εἶδει τὸ γέ-
νος αὐτῷ κατηγορεῖσθαι, ὅτι μὴ ταυτόν ἐστὶ τὸ εἶδος τῷ γένει τῷ
αὐτῷ. καὶ ἐστίν ἴσον τὸ εἰρημένον τῷ λόγῳ ὁ τῆς τῷ πράγματος
ὕστας δηλωτικὸς, καὶ καθὼς ἐστίν αὐτῷ τὸ εἶναι. οἱ δὲ λέγοντες
ὅρον εἶναι λόγον καὶ ἀναλύσιν ἀπαρτιζόντως ἐκφερόμενον (ἀναλύ-
σιν μὴ λέγοντες τὴν ἐξάπλωσιν τῷ ὀρίζῳ καὶ κεφαλαιωδῶς, ἀπαρτι-
ζόντως δὲ τὸ μῆτε ὑπερβάλλειν μῆτε ἐνδοῦν) ὅδὲν ἀν λέγοιεν τὸν
ὅρον διαφέρειν τῆς τῷ ἰδίῳ ἀποδόσεως· λόγος γὰρ καὶ τὸ ζῶον γε-
λαστικόν, καὶ ἀπερίττως τε καὶ ἀνελλιπῶς σημαίνει τὸν ἄνθρωπον
(ἔτε γὰρ ἐπὶ πλέον ὅτε ἐπὶ ἑλαττόν ἐστι τῷ ἀνθρώπῳ)· ἀλλὰ πλείον
ὁρισμὸς ὁ διὰ τῶ ἰδίῳ λόγῳ ἀποδιδόμενος διαφέρει, ὅτι μὴ σημαί-
νει ἐν τίνι ἐστὶ τὸ εἶναι τῷ ἀνθρώπῳ· ὅτι γὰρ μὴ ἐν τῷ γελαστικῷ
τῷ ἀνθρώπῳ τὸ εἶναι, δηλὸν ἐκ τῶ τὰς καθὼς ἐστίν ἕκαστον ἐνε-
ργείας ταῦτα τελείων αὐτό· ὅκ ἐστὶ δὲ τελειώτης ἀνθρώπου τὸ
γελαῖν. id. p. 24.

ὁριστικά δὲ λέγει προβλήματα εἶναι καὶ ἐν οἷς ζητεῖται εἰ τότε
τῷδε ταυτόν, οἷον εἰ ταῦτὸν αἰδήσις ἐπιστήμη ἢ ἕτερον, καὶ πότε-
ρον ταῦτὸν ἀκολασία καὶ ἀκρασία ἢ ἐγκράτεια καὶ σωφροσύνη ἢ ὅ.
καὶ τῷ ταῦτα ὁριστικά εἶναι τὴν αἰτίαν ἀποδεδωκε· διότι γὰρ καὶ ἐν
τοῖς περὶ τῶν ὁρισμῶν προβλήμασι, πότερον τὸ αὐτὸ ὁ ἀποδοθεὶς
ὁρισμὸς σημαίνει καὶ τὸ ἀνθ’ ὅ ἀποδοθέν ὀνόματος ἢ λόγου ἢ ἑτέρου,
ἢ πλείον γίνεται ζητήσις· τὴν γὰρ ὁρισμὸν πρῶτον δεῖ τὸ ταῦτὸν
ἔχειν. id. p. 25.

λέγει γὰρ τὸ ταυτόν, ὡς ὀλίγον προελθὼν δείξει, πλεοναχῶς, 102 a
καὶ ὅτε τὸ τῷ γένει ταῦτὸν ὅτε τὸ τῷ εἶδει ὁρισμὸς, ἀλλ’ ὅδὲ τὸ τῷ
ἀριθμῷ πάντως. ὅτι τε ὅν τὸ ταῦτὸν χρήσιμον πρὸς τὰ ὁριστικά
προβλήματα δέδεικται, καὶ ὅτι μὴ πάντῃ ταυτόν ἐστίν ἢ τε περὶ ταῦτὸ
ζητήσις καὶ ἢ περὶ τῶ ὁρισμῷ. ὁ γὰρ ἐπεὶ ταυτόν ἐστὶ τὸ ὁρατόν τε
καθ’ αὐτὸ καὶ χρώμα καὶ ἀκρῶς καὶ ψόφος, καὶ χυμὸς ὁμοίως καὶ
γευστόν, διὰ τὸτο ἢ τῷ χρώματος ὅρος ἐστὶ τὸ καθ’ αὐτὸν ὁρατόν,
ἢ ὡς τινες ὀρίζονται, τὸ ἴδιον ὕψους αἰσθητὸν· ὁ γὰρ καθὼς χρώμα καὶ
καθὼς ψόφος τοιαῦτά ἐστίν, ἀλλὰ καὶ τὴν χεῖσιν τὴν πρὸς τὸν αἰσθα-
νόμενον αὐτῷ· ταῦτα εἰπὼν περὶ τῶ ὁρισμῷ ὡς πρὸς τὴν προ-

κειμένην μέθοδον αὐτάρκη, ἐπεὶ περὶ γε ὁρισμῷ καὶ ἐν τε τοῖς Ὑπερταύταις Ἀναλυτικαῖς καὶ ἐν τοῖς Μετὰ τὰ Φυσικὰ πραγματεύεσθαι ἀκριβείας τε καὶ θεωρίας πλείονος, μέτεσιν ἐπὶ τὴν περὶ τῶν ἰδίων λόγον. δεῖ δὲ μὴ ἀγνοεῖν ὅτι Θεόφραστος τὰ περὶ ταυτῶν προβλήματα ὑποτάσσει τοῖς γενικοῖς, ὥσπερ καὶ τὰ ἀπὸ τῶν διαφορῶν λέγει ὅτι "καὶ τὴν διαφορὰν καὶ τὴν ταυτότητα γενικὰ θῶμεν." καὶ ταῦτα μὲν ἐξωθεν προσιστορήσω. id. ib.

102^a κυρίως δ' ἂν εἴεν ὅροι ὡς ἔχοντες πρὸς τέτταρ' καὶ καθ' ὁ μάλιστ' ἐστὶ τῷ ὁρισμῷ τὸ εἶναι, ὡς τῷ ἀνθρώπῳ καὶ τῷ λογικῷ. διὸ καὶ εἰς ὁ κυρίως ὁρισμὸς ἐκάστου ἐστίν· τὴν γὰρ ὅρον δεῖ ἐκ διαφορῶν εἶναι· αὐτὴν γὰρ τὴν γένος εἰς τὰ εἶδη διαιρῶσιν καὶ καὶ συμβεβηκότα τινὰ ἀλλὰ καὶ τὴν ὕψιν. τὸ δὲ ἴδιον ἔστι διαφορὰ. id. p. 26.

102^a 32^a ἡ δὲ γε διαφορὰ καὶ πλείονων μὴ καὶ διαφερόντων τῷ εἶδει κατηγορεῖται καὶ αὐτῇ, ἢ μὴ ἐν τῷ τί ἐστιν, ἐπεὶ ὅπως ἂν ὁ αὐτὸς λόγος εἴη γένος τε καὶ διαφορᾶς, ἀλλ' ὡς ἐν ἄλλοις λέγει, ἡ διαφορὰ ἐν τῷ ποῖόν τι μᾶλλον κατηγορεῖται, ὡς ἂν ὡς διαφορὰ κατηγορεῖται· ποῖον γὰρ τι τὸ πρᾶγμα ἐστίν, δηλοῖ. ὅθεν καὶ ἡγήτεον τὸ ἐν Κατηγορίαις (p. 3 a 22) εἰρημένον ἀναγκαῖοτάτον, τὸ ὅτι αἱ διαφοραὶ καθ' ὑποκειμένην κατηγορεῖται, περὶ τῶν κυρίως λεγομένων εἰρημῶς διαφορῶν, ἀλλὰ τῶν ἡδὴ συνειλημμένων τῇ ὕλῃ· τὸ γὰρ 20 καθ' ὑποκειμένην κατηγορεῖται ἅπαν ἐν τῷ τί ἐστιν ἐκείνου κατηγορεῖται, κατηγορούμεναι δὲ ἐν τῷ τί ἐστιν αἱ διαφοραὶ γένῃ ἂν εἴεν, ἀλλ' ἢ διαφοραί. id. ib.

102^b 6^a ἐφ' ὧν μὴ οἷόν τε ἐστὶ τοιαύτῳ λόγῳ περιλαβεῖν πᾶν τὸ ὁρίζον, ἀγαπήτην καὶ δι' ἀποφάσεως αὐτὴν δηλώσαι. ἐπεὶ οὖν δὲ ὅπως τὸ συμβεβηκός, διότι μὴ ἐστὶ μιᾶς φύσεως· τὰ γὰρ ἑνὲα γένη τὰ παρὰ τὴν ὕψιν συμβεβηκότα, διὸ ὅδε οἷόν τε ἕνα τινὰ λόγον ἀποδοῦναι αὐτῷ. ἴδιον δ' ἂν εἴη αὐτῶν τὸ ἐν ὑποκειμένῳ, εἰ πάντα ὅσα μὴ ἐν ὑποκειμένῳ ἀλλὰ καὶ τὰ εἶδη καὶ αἱ διαφοραὶ ἐν αὐτῇ ἀποκρίνεται τῷ ἐν ὑποκειμένῳ. αὐτὸς μὲντοι τὴν τοιαύτην ἀκρι- 30 βολογίαν παραιτέμενος ὡς καὶ οἰκείαν τῇ προκειμένην πραγματεία ἀρκεῖ τοῖς ἀποδοδομένοις λόγοις τῶν συμβεβηκότος. id. p. 28.

102^b 14^a καὶ γὰρ τὰ συμβεβηκότα μόνον ἢ σύγκρισις. ἡ καὶ τὸ μᾶλλον τε καὶ ἥττον ἐστὶ τινὸς ὅτε γένος ὅτε ὁρισμὸς ὅτε ἴδιον, ἀλλὰ τῶν 35 συμβεβηκότων μόνων τὸ τοιαῦτον πάθος· τούτων γὰρ ποτὲ μὴ ζητεῖται εἰ ὑπάρχει ἢ μὴ ὑπάρχει τινί. . . τὸ δὲ "ὅπως" πρόσκειται ἥτοι ἀντὶ τῶν καθ' ὅτι ἂν ἢ σύγκρισις γένῃ, ὡς καὶ αὐτὸς ἐκ τῶν παραδειγμάτων ἐνδοκίμου, ἢ ἐπεὶ ἢ σύγκρισις καὶ πλείους γίνεται τρόπος. . . δύνανται τὸ "ὅπως" καὶ καὶ ταῦτα προσκείσθαι, ὅτι καὶ τὰ 40 συμβεβηκῶς ἐχόμενα προβλήματα καὶ αὐτὰ συγκριτικὰ πως ἐστὶ, διὸ καὶ ὑπόκειται ἂν τοῖς ἀπὸ τῶν συμβεβηκότος. . . εἰσὶ δὲ οἱ λέγουσι τὰ τοιαῦτα προβλήματα ἀπὸ γένους εἶναι· ζητεῖται γὰρ ἐν αὐτοῖς εἰ τὸ αἰρετὸν γένος, καίτοι καὶ ζητεῖται εἰ ἐν τῷ τί ἐστὶν κατηγορεῖται αὐτῶν τὸ αἰρετόν, ἀλλ' εἰ μόνον ὑπάρχει αὐτοῖς, καὶ οἱ ἀνα- 45 σκευάζοντες ὅτι μὴ γένος ἐστὶ δεικνύουσι τὸ ἀγαθὸν φέρε εἰπεῖν τῆς ἡδονῆς, ἀλλ' ὅτι μὴ ὑπάρχει αὐτῇ· δεῖ δὲ ἐν τοῖς ἀπὸ τῶν γένους προβλήμασι προσκείσθαι τὸ γένος. id. p. 29.

καὶ γὰρ εἰ αἱ ἀνασκευαὶ τῶν ἄλλων ἀνασκευάζουσι καὶ τὴν ὁρι- 102^b σμόν, ἡδὴ καὶ αἱ κατασκευαὶ αὐτῶν πρὸς τὴν τῷ ὁρισμῷ κατασκευὴν χρήσιμοι· ὁ γὰρ κατασκευάζων συμβεβηκός εἶναι τὸ ἀπο- 35 διόρμενον διὰ τῶν δεικνύουσι οἷον τε αὐτὸ ὑπάρχειν καὶ μὴ ὑπάρχειν τῷ πράγματι, ἐστὶ μὲν ὑπὸ τὸ συμβεβηκός, ἢ μόνον δὲ ἢ συντελεῖ τι πρὸς τὴν τῷ ὁρισμῷ δεῖξιν ἀλλὰ καὶ ἀναιρετικὸν αὐτῶν· ἢ γὰρ ὁ αὐτὸς τρόπος τῆς τε τῶν συμβεβηκότος ὑπάρξεως καὶ τῆς τῶν ὁρι- σμῶν. ἔτι δὲ ὅδε συμβεβηκός πᾶσα ἀνασκευὴ ἀναιρεῖ τὸν ὅρον· ὁ γὰρ δεῖξας ὡς ἴδιον τὸ ὑπάρχον τινί, ἀνήρκεε μὲν τὸ συμβεβηκός, 10 καὶ ἀνήρκεε δὲ τὸν ὅρον. ὥστε καὶ ἀληθὲς πάντα καὶ πρὸς τὸς ὁρι- σμῶν ἀρμόζειν. ἀλλὰ καὶ ὁ δεῖξας ὅτι ἐν τῷ τί ἐστὶ μὴ καὶ ἐν τῇ ὕψι κατηγορεῖται τὸ πρᾶγμα, ἐπ' ἴσης δὲ ἀλλ' ἢ καὶ πλείονων, ἀνήρκεε μὲν τὸ γένος, καὶ ἀνήρκεε δὲ τὸν ὁρισμόν. ὥστε ἢ μόνον τὰ πρὸς κατασκευὴν τῶν ἄλλων χρήσιμα πρὸς τὸς ὅρους, ἀλλ' ὅδε 15 τὰ πρὸς ἀνασκευὴν τέτων ῥηθέντα χρήσιμα πάντα πρὸς τὴν τῷ ὁρισμῷ ἀνασκευὴν. διὰ μὲν ὅτι ταῦτα ὅτε οἷον τε ὁρικὰ πάντα λέγειν τὰ προβλήματα ὅτε μίαν τινὰ καθόλου μέθοδον περὶ αὐτῶν εὑρεῖν. καὶ Θεόφραστος δὲ ἐν τοῖς αὐτοῖς Τοπικοῖς, καθὼς μίαν μέθοδον παραδίδοναι σπουδάσας, ἐχωρίσσε μὲν τῶν ἄλλων τὸ 20 συμβεβηκός ὡς μὴ ὑπαγόμενον τῷ ὅρῳ, τὰ ἄλλα δὲ πειραδεῖς τῷ ὁρισμῷ ὑποτάσσειν ἀσαφεσέραν ἐποίησε τὴν πραγματείαν. id. p. 30.

διὸ φησὶν, ὥσπερ εἴρηται, καθόλου μὲν εἰς τὰ προειρημένα γένη 103^a τέσσαρα τὴν διαίρεσιν ποιητέον (τὸ γὰρ "τύπων" τὰ καθόλου δηλωτι- 1^a κόν) τῶν δὲ ἄλλων τὰ μάλιστα οἰκεία ἐκάστῃ προσαπτέον τε καὶ ὑπακτέον, τῷ μὲν ὅρῳ καὶ τὴν τῶν σαφεσέρων ὀνομάτων ἐκ τῶν ἀσαφεσέρων μεταλήψιν καὶ τὴν περὶ ταυτῶν ζήτησιν, τῷ δὲ γένει τὰ ἀπὸ τῶν διαφορῶν, καὶ τῷ ἴδιῳ τὰ ποτὲ καὶ πρὸς τι ἴδια, τῷ δὲ 30 συμβεβηκῷ τὰ συγκριτικά. id. p. 31.

παισάμενος τὴν διαίρεσιν τῶν γενῶν, ἐν οἷς τὰ τε προβλή- 103^a ματα καὶ αἱ προτάσεις, μέλλων δεικνύουσι ὅτι ταῦτα μόνον γένη τῶν 6^a προβλημάτων, καὶ ἐπὶ τούτοις ἐν τίσιν ἐστὶ τὰ γένη τῶν προβλη- μάτων ταῦτα καὶ τὰ ἄλλα ὅσα χρήσιμα ὄντα τοῖς προκειμένοις διὰ τῶν ἐξῆς προσέθῃσι, πρῶτόν φησι τῶν ἄλλων δεῖν περὶ ταυτῶν 35 διορίσασθαι ποσαυτὶς λέγει· ἐπεὶ γὰρ τὰ τε ἄλλα πρὸς πολλὰ χρή- σιμος τῶν καὶ διαλεκτικῇ ἢ τῶν ταυτῶν διαίρεσις, προεῖρηκε δὲ καὶ ὅτι προβλήματά τινὰ ἐστὶν ἔχοντα ζήτησιν περὶ ταυτῶν, ἢ ὑπά- γεας δεῖν εἶπε τοῖς ὁριστικοῖς προβλήμασιν, καὶ οἷον τε δὲ ζητεῖν ὅπως εἰ ἄλλῳ ἄλλο ταυτὸν ἐστὶν ἢ ἕτερον ἀγνοῦντα τὴν ταυτῶν 40 διαίρεσιν, εὐλόγως τε τὰ γένη τῶν προβλημάτων ὠρίσασθαι ὑπὲρ τῶν ὁρίων εἶναι τὰ κατ' αὐτὰ προβλήματα, ὅπως καὶ τὴν τῶν ταυτῶν διαίρεσιν ποιεῖται πρὸς τὸ γνωρίμα γενέσθαι τὰ περὶ ταυτῶν προβλή- ματα. . . τὸ μὲν "ὡς τύπων εἰπεῖν" εἶπεν ἀντὶ τῶν ὡς κοινότερον καὶ καθόλου εἰπεῖν· ἐν ἄλλοις γὰρ εἴθε πρὸς τοῖς τρισίν οἷς νῦν ἐκ- 45 τίθει σημαινόμενοις τρόποις τῶν ταυτῶν καὶ τέταρτόν τινα προσθέτουσαν κατ' ἀναλογίαν, πορρωτέρων ὄντων ἐν ταῦτα νῦν εἰρημένον· εἰς οὗς δὲ νῦν διαίρει τὸ ταυτὸν, καὶ οἷς συνήθως χρῆται, εἰσὶ τρεῖς. id. p. 32.

103^a τὸ "διὰ τὸ ἔχειν τινα ὁμοιότητα" ἐπὶ τῷ ὕδατος εἶπεν ἀντὶ
20. τῷ διὰ τὸ ἔναι αὐτὸν εἶναι λόγον τὸν καθὼς ὕδωρ· τοιαῦτα γὰρ τὰ
ὁμοιοειδῆ. id. p. 33.

103^a ἐπεὶ κυριώτερον καὶ πρῶτον ὡς εἰπεῖν ὁρισμός, εἰκότως τῷ
26. ὁρισμῷ ὑπέταξε τὰ περὶ ταύτῃ προβλήματα, ἀλλὰ ὃ τῷ
ιδίῳ. id. ib.

103^a ἐν ἑν λέγοι ἂν κατ' ἀριθμὸν σημαίνεσθαι ὑπὸ τε τῷ ὁρισμῷ
29. καὶ τῷ ἰδίῳ, ὅτι ἐν κατ' ἀριθμὸν τὸ εἶδος ἢ τὸ γένος ὃ ὁρισμός
ἢ τὸ ἰδίον, ἀλλ' ὅτι ἀπὸ τῶ αὐτοῦ τῷ ἀριθμῷ ὑπὸ τὸ γένος ἢ τὸ
εἶδος ὁμοίως ἐστὶν ἀμφοτέρω ἀληθῆ, καὶ ὅτι ἄλλο κατ' ἄλλω. τρί-
τον δὲ φησὶν ἀποδίδοσθαι τὸ ἐν κατ' ἀριθμὸν ἀπὸ τῶ συμβεβηκό-
τος. id. ib.

103^b εἰπὼν "ἐκ τούτων οἱ λόγοι," πῶς ἐκ τούτων ἐδήλωσεν ἐπενε-
2. κῶν "καὶ διὰ τούτων καὶ πρὸς ταῦτα;" "διὰ τούτων" μὲν λέγων τῶν
πρότασεων, "πρὸς ταῦτα" δὲ τὰ προβλήματα. id. p. 34.

103^b ἐπιζητῆσαι δ' ἂν τις ὑπὸ τί γένος τῶν προβλημάτων ὑπάρ-
6. χθῆσθαι τὰ τοιαῦτα προβλήματα, διὰ τί ἡ λήθης ἢ Μαγνήτις λε-
γομένη ἔλκει τὸν σίδηρον, καὶ τίς φύσις μαντικῶν ὑδάτων; δοκεῖ
γὰρ μηδεὶ τῶν κειμένων ὑπάγεσθαι ταῦτα. ἢ ὅδε διαλεκτικὰ προ-
βλήματα ταῦτα, περὶ δὲ τούτων ὁ λόγος καὶ τούτων αἱ διαιρέσεις...
ἀλλὰ ἔτι τὰ ἑταυροβαλλόμενα φυσικὰ προβλήματα, ὡς ἐν τῷ
περὶ Προβλημάτων εἴρηκεν· ὧν γὰρ φυσικῶν ὄντων τὰ αἰτία
ἀγνοεῖται, ταῦτα φυσικὰ προβλήματα... καὶ εἴη ἂν τὰ διαλε-
κτικὰ προβλήματα πάντα ἀναγόμενα εἰς τὴν ζητήσιν τῶ τε ὅτι
ἐστὶ καὶ τῶ εἶ ἔστιν, ἃ ἔστι δὴ τῶν τεσσάρων ἃ εἶπεν ἀρχόμενος τῶ
25. δευτέρου τῶν Ὑσέρων Ἀναλυτικῶν· τὸ γὰρ διότι ἐστὶ καὶ τί ἐστὶν ὃ
διαλεκτικὰ προβλήματα. id. p. 34.

103^b τὸ "ἐν αἷς ὑπάρχουσιν αἱ ῥηθεῖσαι τέσσαρες" ἑλλειπῶς εἶπε·
23. λείπει γὰρ τὸ διαφορὰ τῶν προβλημάτων τε καὶ προτάσεων.
id. p. 35.

103^b ἀντὶ δὲ τῆς ὁσίας τὸ τί ἐστὶν ἔλαβε· κυρίως τε γὰρ ὅτι ἡ ὁσία,
22. καὶ κυρίως τὸ τί ἐστὶ καὶ ὁ ὁρισμὸς ὁσίας, εἰ καὶ πλεοναχῶς τὸ τί ἐστὶν.
τῷ δὲ ἐν ταῖς δέκα κατηγορίαις εἶναι τὰ γένη τὰ προειρημένα τῶν
τε προβλημάτων καὶ τῶν προτάσεων δεικτικὸν παρέθετο τὸ καὶ τὸ
συμβεβηκός καὶ τὸ γένος καὶ τὸ ἰδίον καὶ τὸν ὁρισμὸν τούτων τι σημαί-
35. νειν· πᾶσαι γὰρ αἱ διὰ τούτων τῶν γενῶν προτάσεις (τὸτο γὰρ τὸ τῆς
λέξεως πλήρες) ἢ ὁσίαν ἔχουσι τὸ κατηγορούμενον ἢ ποιότητα ἢ
τινα τῶν ἄλλων κατηγοριῶν... τὸν μὲν ὅτι ὁρισμὸν καὶ τὸ ὁριστικὸν
πρόβλημα ἐν πάσαις ἐνδέχεται ταῖς κατηγορίαις εἶναι, ἐπεὶ οἷον τε
ὁρίσασθαι τινα τῶν ὑφ' ἑκάστην κατηγορίαν. ὁμοίως καὶ τὰ γένη
40. καὶ τὰ γενικὰ προβλήματα. id. f. 36.

103^b ὅταν δὲ τὸ κατηγορούμενον μὴ τῷ αὐτῷ γένει ἢ τῷ ὑποκει-
37. μένῳ ἀλλὰ περὶ ἄλλου λέγηται (τὸτο γὰρ ἐστὶ τὸ "ὅταν δὲ περὶ
ἐτέρου"), ἐξ ἧς ἂν κατηγορίας ἢ τὸ κατηγορούμενον, ἐξ ἐκείνης καὶ τὸ
γένος τῷ προβλήματος ἔσται. id. p. 37.

104^a εἰ δὲ τὰ προβλήματα καὶ τὰ γένη τῶν προβλημάτων ἐν ταῖς
1. κατηγορίαις, δηλὸν ὡς χρήσιμος ἢ περὶ τὰς κατηγορίας πραγμα-
τεία πρὸς διαλεκτικὴν, εἴγε χρησίμους τὸ εἰδέναι ἐν ποίῳ γένει τῶν

ὄντων τὸ προκείμενον πρόβλημα... "ταῦτα καὶ τὰς αὐτὰ ἐστὶ."
λέγει τὰ προβλήματα καὶ τὰς προτάσεις. ταῦτα δὲ καὶ τὰς αὐτὰ
τῷ γένει δηλονότι. id. ib.

ζητῆσαι δ' ἂν τις πῶς εἰπὼν ἴσα καὶ ταῦτα τὰ τε προβλή- 104^a
ματα καὶ τὰς προτάσεις, καὶ τῷ τρόπῳ μόνῃ τὴν διαφορὰν αὐτῶν 8.
εἶναι, νῦν ὑπεναντίον πῶς φησὶν εἶναι τὸ διαλεκτικὸν πρόβλημα καὶ
τὴν διαλεκτικὴν πρότασιν τῷ τὸ μὴ ἀπορεῖσθαι τὴν δὲ γνωρίμους εἶναι.
ἢ ὃ τὰ διαλεκτικὰ προβλήματα ταῖς διαλεκτικαῖς προτάσεσιν
ἴσα καὶ τὰ αὐτὰ εἶπεν, ἀλλὰ καθόλου τὰ προβλήματα καὶ τὰς προ-
τάσεις τὰς ἐν τῇ τῆς ἀντιφάσεως ἐρωτήσῃ, ἐν οἷς προβλήμασι
καὶ ἐν αἷς προτάσεσιν ἐστὶ καὶ τὰ διαλεκτικὰ προβλήματα τε καὶ αἱ
πρότασεις, ὧν νῦν λέγει τὴν διαφορὰν· τό τε γὰρ γνωρίμους καὶ ἐν-
δοξον, ὅποια ἡ πρότασις ἢ διαλεκτικὴ εἶναι βέβαιον, καὶ τὸ ἀμφιδο-
ξεύμενον τε καὶ ἀπορρέμενον, ὅποσον δεῖ φησὶν εἶναι καὶ τὸ διαλεκτικόν
15. πρόβλημα, πάντα ἐν ἀντιφάσει προτείνεται τε καὶ προβάλλεται, ὧν
τὰ μὲν ἐνδοξα προτάσεις, τὰ δὲ ζητούμενα προβλήματα. τὴν δὲ
καὶ τὴν τῆς διαφορὰν εἶπε, τὴν καὶ τὸ ἄρα καὶ πότερον, ὑπὲρ τῶ
ἐνδείξασθαι τὴν καὶ τὴν λέξιν ὁμοιότητα αὐτῶν, καὶ πῶς ἕκαστον
αὐτῶν προτείνεται τε καὶ προβάλλεται· πᾶσα γὰρ πρότασις πρόβλημα
γίνεται, ἀλλὰ γένος τῶ καὶ τὴν ἐκφορὰν τῶν, καὶ τὴν λέξιν, ὃ μὴ
διαλεκτικὸν ἦδη τὸ ἀπὸ προτάσεως μεταληφθέν, ὅτι μὴ ζητούμε-
νον. "ἔστι μὲν ὅτι πρότασις διαλεκτικὴ ἐρωτήσις ἐνδοξος." ὅτε ὅτι
πᾶσα πρότασις ἐρωτήσις, ἀλλ' ἢ διαλεκτικὴ, ὅτε πᾶσα ἐρωτήσις
πρότασις ἀλλ' ἢ διαλεκτικὴ. ἔστι γὰρ εἶδη πλείω τῶν ἐρωτήσεων·
καὶ γὰρ μόνον ἐρωτήσις προτάσεων γίνεται, ἀλλ' ὡς Εὐδόκιμος ἐν τοῖς
περὶ Λέξεως διήρκεν, οἱ ἐρωτῶντες ἢ περὶ συμβεβηκός ἐρωτῶ-
σιν· ἢ γὰρ προθέτες τι καὶ ὀρίσαντες πυνθάνονται τὸ τούτω συμβεβηκός,
ὡς οἱ ἐρωτῶντες τίς τῶ πυρὸς ἢ καὶ φύσιν κινήσις ἢ τί Σωκράτει
συμβέβηκεν, ἢ ἔμπαντα τὸ μὲν συμβεβηκός ὀρίσασθαι τε καὶ λαμβά-
30. νειν ἐν τῇ ἐρωτήσῃ, ὧν δὲ τούτω συμβέβηκεν ἀξιῶσι μαθεῖν, ὡς ὁ
ἐρωτῶν τίς τὸ λευκὸν ἢ τὸ μέλαν τῶν ζώων συμβέβηκεν, καὶ τί τῶν
ἀγαθῶν δι' αὐτό ἐστιν αἰρετόν, καὶ τίς ἐστὶν ὁ καθήμενος. καὶ τούτω μὲν
ἐν εἶδος ἐρωτήσεως, ἄλλο δὲ περὶ ὁσίαν, ὅταν προενηγόμενοι τί
ποτέ ἐστὶ τούτω, διὰ τῆς ἐρωτήσεως ἐξετάζωμεν, ὡς ὁ ἐρωτῶν
τί ἐστὶν ἄνθρωπος· ὁ γὰρ ὅπως ἐρωτῶν τὴν ὁσίαν τῶ πράγματος
ἀξιῶσι, ἀλλ' ὅτι συμβέβηκεν αὐτῷ, μαθεῖν. τρίτον εἶδος ἐρωτή-
σεως ἐστὶν ὅταν περὶ προτάσεως τις τὴν ἐρωτήσιν ποιῇ, εἴτα ἀπό-
κρισιν αὐτῆς αἰτῶν τὸ ἕτερον τῆς ἀντιφάσεως μέρος προτείνῃ,
οἷον ἄρα γε ὁ κόσμος σφαιροειδής; ὑπὸ τούτω τὸ εἶδος τῆς ἐρωτή-
σεως ἐστὶ καὶ ἡ διαλεκτικὴ πρότασις· ὃ γὰρ πᾶσα ἐρωτήσις πρότα-
σις διαλεκτικὴ ἐστὶν, ἐν ἐρωτήσῃ μέντοι ἢ πρότασις ἢ διαλεκτικὴ·
τῶν γὰρ προτάσεων, ὡς προείρηται, αἱ μὲν εἰσιν ἀποδεικτικαί, οἷαι
εἰσιν αἱ ἀμείσι καὶ πρῶται, αἱ δὲ διαλεκτικαί, οἷαι εἰσιν αἱ ἐνδοξοί,
αἱ δὲ ἐριστικαί. ὅτε δὲ αἱ ἐπιστημονικαὶ ἐν ἐρωτήσῃ εἶναι διαλεκτικαὶ
45. γίνονται· ὃ γὰρ διαλεκτικὴ ἢ τοιαύτη, οἷον ἄρα γε φοιτᾷ τῶν ὄν-
των εἶδος καὶ ὕλη; ἀλλ' ὅδε ἢ ἐριστικὴ, οἷον ἄρα γε ὁ ὄρων ὀφθαλ-
μὸς ἔχει ἢ ὄχι; ἀλλ' εἰσὶ προτάσεις διαλεκτικαὶ τῶν ἐν ἐρωτήσῃ
πρότασεων αἱ ἐνδοξοί, οἷον ἄρα γε ἡ ὕψις ἀγαθὸν ἢ ὄχι, ἄρα γε

οἷον τέ τι ἐκ τῶ μὴ ὄντος γενέσθαι ἢ ὅ; ὅδεις γὰρ ἂν προτείνεον νῦν ἔχων τὸ μηδενὶ δοκῶν· ἢ γὰρ ἔνδοξος ἐρώτησις διαλεκτικὴ πρότασις ἐστίν. εἰπὼν δὲ τῷτο, τίνα ἐστὶ τὰ ἐνδοξα, πάλιν ὑπομνηστικῶς ἡμᾶς προσέθισιν. id. p. 38.

104^a 11. ἐνταῦθα ἔνδοξον μάλλον τὸ τοῖς πολλοῖς δοκῶν, ἐπεὶ ὅτι γε μὴ ἐστίν ἢ ὑγίεια ἀγαθόν, σοφῶν τινῶν ἐστὶ δόξα, ἀλλ' ὅδεις ἂν τῷτο ἔνδοξον εἴποι· μάχεσθαι γὰρ ταῖς πάντων προλήψεσιν. ἀλλὰ καὶ ὅτι τὸ ὄν ἀκίνητόν τε καὶ ἕν, Παρμενίδου γάρ, καὶ ὅτι τὰ ἐναντία ταῦτά, Ἡρακλείτου γάρ, καὶ ὅτι ἕκ ἐστὶν ἀντιλέγειν, Ἀντιθένης γάρ. προτάσεις μὲν ἔν ἕκ εἰσὶ τὰ τοιαῦτα, θέσεις δέ, ὡς προῖον ἐρεῖ. id. p. 39.

104^a 16. χρῆ τῶν παραδειγμάτων μὴ ἀκριβοθυμένους ἀκθεῖν, ἐπεὶ δόξει γε ἐναργέστερόν τε καὶ ἐνδοξότερον εἶναι τὴν αἰῶνην τῶν ἐναντίων εἶναι ἢ τὴν ἐπιστήμην. πάλιν εἰ ἔνδοξον τὸ μίαν ἀριθμῶ τὴν γραμματικὴν εἶναι, ἔνδοξον ἂν φανείη καὶ τὴν αὐλητικὴν μίαν τῷ ἀριθμῷ εἶναι· καὶ εἰ πλείους γραμματικὰς εἶναι ἔνδοξον, καὶ τὸ αὐλητικὰς πλείους εἶναι ἔνδοξον ἔσται· ὁμοία γὰρ καὶ τὰ αὐτὰ λόγῳ ἡντιῶν τέχνην εἶναι ἢ ἀριθμῷ μίαν ἢ εἶδει· συγγενῇ γὰρ τὰ τοιαῦτα καὶ ὑπὸ ταυτὸ γένος, καὶ ὥσπερ τὸ πρῶτον περὶ αὐτοῦ ἀναλογία ὁμοίων, ὥτως τῷτο τῷ γένει· διὸ εἶπε συγγενῇ. εἴη δ' ἂν τὸ μίαν τῷ ἀριθμῷ γραμματικὴν ἢ πλείους τοιούτων· εἰ λέγοι τις τὴν Ἀριστάρχου γραμματικὴν καὶ ὅλως ἐκάστην τῶν ἐν τῷ ἀτόμῳ μίαν κατ' ἀριθμὸν εἶναι, ὅτι καὶ τὸ ὑποκείμενον αὐτὸ τοιούτων, ἢ εἰ πάλιν λέγοι τις μίαν εἶναι τῷ εἶδει αὐτὴν τῷ ταῖς ἐνεργείαις συνδιαίρειν αὐτήν, τὰς δὲ ἐνεργείας πλείους κατ' ἀριθμὸν εἶναι. id. ib.

104^a 23. ἔστι τὸ "ἐν παραβολῇ" τὸ ἐν παραθέσει... καὶ γὰρ εἰ καθ' αὐτὸ ῥηθὲν τὸ δεῖν τὴν ἐχθρὴν κακῶς ποιεῖν μὴ ἔνδοξον, ἀλλὰ ἔνδοξον αὐτὸ φαίνεσθαι ποιεῖ παρατεθέν τὸ δεῖν τὴν φίλῃς εὖ ποιεῖν· τῷτο γὰρ σημαίνει τὸ ἐν παραβολῇ. id. p. 40.

104^a 30. τὸ τῷ ἐνδοξῷ ἐναντίον ἔχει οἷον τε ἔνδοξον εἶναι. φανείη μὲν ἂν ἂν τισι, φησί, καὶ ταῦτα ἐναντία εἶναι· πότερον δὲ ἔχει ὥτως ἢ ὅ, ὑπερτίθει σαφὴ ποιῆσαι εἰς τὸν περὶ τῶν ἐναντίων λόγον. ἐρεῖ δὲ περὶ αὐτῶν ἐν τῷ δευτέρῳ· εἴρηκε δὲ περὶ τούτου καὶ ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας ἐπὶ τέλει. id. ib.

104^a 33. ὁῖλον, φησὶν, ὅτι καὶ ὅσαι καὶ τὰς τέχνας εἰσὶν εὐρημέναι δόξαι ὑπὸ τῶν ἐπιστημόνων τε καὶ τεχνιτῶν, καὶ αὐτῷ διαλεκτικῷ προτάσεις εἰσὶ, ταῖς ἐν ἔνδοξοι. καὶ διὰ τὴν δόξαν, προσέθισιν. id. ib.

104^b 1. φησὶ δὲ τὸ διαλεκτικὸν πρόβλημα εἶναι θεωρήμα, λέγων θεωρήμα ἀντὶ τῷ ζητήμα· καὶ γὰρ τὸ θεωρεῖν ἀντὶ τῷ ζητεῖν ἔθος αὐτοῖς λέγειν... εἴη δ' ἂν τὸ θεωρήμα λόγος· γνωστικὸς τις τῶν προειρημένων αἰτίος, ἀπὸ τῷ θεωρίας καὶ γνώσεως αἰτίον ἡμῶν εἶναι ὠνομασμένον θεωρήμα. καὶ ἔστι πᾶν μὲν πρόβλημα διαλεκτικὸν θεωρήμα ἢ ἡθικόν ἢ φυσικόν ἢ λογικόν· τούτων γὰρ δηλωτικὰ τὰ προειρημένα... ὅσα δὲ μήτε ὡς πρακτικὰ ζητεῖται μήτε τέλος ἔχει τὴν γνώσιν τῆς ἐν αὐτοῖς ἀληθείας, ἀλλ' ὡς συνεργὰ ἢ πρὸς τὴν τῶν αἰρετῶν τε καὶ μὴ γνώσιν ἢ πρὸς τὴν τῶν ἀληθῶν τε καὶ ψευδῶν εὐρεσιν ζητεῖται, ταῦτα προβλήματα λογικά· ἢ γὰρ λογικὴ πραγματεία ὁργανὸν χώραν ἔχει ἐν φιλοσοφίᾳ... σαφῶς δὲ καὶ

ἐνταῦθα τὴν λογικὴν πραγματείαν ὄργανον εἶναι λέγει διὰ τὸ συνεργεῖν αὐτὴν πρὸς τὴν τῶν πρώτων ῥηθέντων εὐρεσιν τε καὶ γνώσιν, ἀξίαν εἶναι τῷ ζητεῖσθαι λέγων. id. p. 40 et 41.

δυνατὸν τὸ "ἔστι δὲ προβλήματα καὶ ὧν εἰσὶν ἐναντίοι συλλογισμοί" εἰρησθαι ἔχει ὡς προστεθέντος αὐτῷ ἄλλα τινα προβλημάτων εἶδη, ἀλλ' ὡς περὶ τῶν προειρημένων λέγοντος. ἐν ἴσῳ δὲ τῷ ἔστι καὶ ταῦτα ἀκείνα προβλήματα ἐναντία. id. p. 43.

διὰ δὲ καὶ τὸν προσάτην τῆς δόξης τὸν συνιστάτα τὴν θέσιν προσκεῖσθαι τῷ τοιούτῳ προβλήματι, οἷον πότερον πάντα συνεχῶς

104^b 23. ῥεῖ καὶ αἰετὶ γίνεσθαι, ὁδεποτέ δὲ ὁδὸν ἐστὶ καθ' Ἡρακλείτου, ἢ ὅ, καὶ πότερον ἐστὶν ἐν καὶ ἀκίνητον τὸ ὄν, ὡς Παρμενίδου δοκεῖ, ἢ ὅ, καὶ πότερον κίνησις ἐστὶν ἢ ὅ, ὡς δοκεῖ Ζήνωνι, καὶ πότερον ἢ ὑγίεια ἀγαθόν ἢ ὅ, ὡς Χρυσίππος λέγει, καὶ πότερον ἔστιν ἀντιλέγειν ἢ ὅ, ὡς Ἀντιθένης δοκεῖ. ἀναρωτῶν γὰρ Ἀντιθένης τὸ εἶναι ἀντιλέγειν, ἔλεγε δεῖν μὲν τὴν περὶ τίνος λέγοντος ἐκεῖνο λέγειν καὶ σημαίνειν δι' ὧν λέγεται τὸ περὶ ὅ λέγουσιν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀντιλέγοντος ἀλλήλοισι περὶ τῷ αὐτῷ ὀφείλειν λέγειν. ταῦτα προλαμβάνων ἔλεγεν, οἱ ἀντιλέγειν δοκῶντες ἀλλήλοισι περὶ τίνος ἥτοι ἀμφοτέρωι λέγοντες τὸν τῷ πράγματος λόγον ἀντιλέγουσιν ἢ ὁδετερος ἢ ὁ μὲν λέγων ὁ δὲ ὅ λέγων. ἀλλ' ὅτε εἰ ἀμφοτέρωι λέγοιεν τὸν τῷ πράγματος λόγον, ἀντιλέγοιεν ἂν, ταῦτα γὰρ ἂν λέγοιεν· εἴτε μὴδετερος τὸν τῷ πράγματος λέγοι λόγον, ὁδὲ τὴν ἀρχὴν ἂν λέγοιεν περὶ τούτου, οἱ δὲ μὴ λέγοντες περὶ αὐτῷ τούτου ὁδὲ ἂν ἀντιλέγοιεν περὶ αὐτῷ. εἰ δ' ὁ μὲν λέγοι ὁ δὲ μὴ, ὁδὲ ὥτως ἂν ἀντιλέγοιεν· ὁ γὰρ μὴ λέγων τὸν τῷ πράγματος λόγον ὁδὲ ὥτως ἂν λέγοι περὶ αὐτῷ, ἀλλὰ περὶ ἐκεῖνον ὁ σημαίνει δι' ὧν λέγει· ὥτως δὲ ὁδὲ ἂν ἀντιλέγοι περὶ αὐτῷ. τούτων δὲ ὥτως ἐχόντων ὁδὲ ἂν ἀντιλέγειν εἴη. ψευδὸς δὲ λαμβάνει τὴν τὴν μὴ λέγοντος τὸν τῷ πράγματος λόγον ἢ τὸν μὴ λέγοντα μὴδ' ὥτως ἀντιλέγειν περὶ αὐτῷ. id. ib.

"ἢ ὁποτέρωσιν ἑαυτοῖς." οἱ γὰρ τὸν λόγον καὶ οἱ τὸν συλλογισμόν λέγοντες ἢ σοφοὶ ὄντες πρὸς σοφῶς ἂν μάχωντο ἢ πρὸς τὴν πολλῶν, ἢ τῶν πολλῶν ὄντες μάχωνται ταῖς δόξαις ταῖς τε τῶν σοφῶν καὶ ταῖς τῶν πολλῶν· ὁ γὰρ τοιούτος συλλογισμὸς παράδοξος ὑπόληψις ἐστὶ καὶ αὐτός. ἔστι μὲν ἔν καὶ ἢ θέσις πρόβλημα, ὅ μὴ ἀντιστρέφει. id. p. 44.

ἤδη δὲ τινες θέσεις καὶ τὰ ῥητορικὰ καλῶσι προβλήματα, ἐφ' ὧν τὸ τῆς ὑποθέσεως ὄνομα συνηθέσεν τῷ δοκεῖν τὰ τοιαῦτα ἐπὶ ὑποκειμένοις τισὶ καὶ ὠρισμένοις συνίστασθαι· κοινότερα γὰρ τὰ διαλεκτικά καὶ καθολικώτερα. ὅτι δὲ θέσεις καλῶσι καὶ ταῦτα οἱ αἰτῶντες τὰς ὑποθέσεις λέγουσιν. id. p. 45.

ὡς εἰώθασιν ποιεῖν οἱ ἄλλοι μὲν ἡδονὴν ἄλλο δὲ χαρὰν λέγοντες, καὶ ἄλλοι μὲν αἰρετὴν ἄλλο δὲ ληπτὸν. id. ib.

λέγοι ἂν νῦν ἐκ παραλλήλων τὸ πρόβλημα καὶ τὴν θέσιν. id. ib. 105^a 3.

ἥτοι ἔν λέγει ὅτι τὰ τοιαῦτα μέρη τῶν προβλημάτων ὅδε εἰς ἐπισκοπεῖν, ἢ ὁδὲ ὥτως τὰ τοιαῦτα προβλήματα διαλεκτικά· ὧν γὰρ ἀντιφάσεων τὸ ἕτερον μόνον ὅδε λέγων ἀλλὰ κολλήσεως δεῖται διὰ τὸ ἄδοξον εἶναι, τούτων ὁδὲ τὸ ἕτερον δεῖται λέγων διὰ τὸ ἐναργές τε καὶ ἔνδοξον. πρόβλημα γὰρ ἐστὶ τὸ δεόμενον δειξέως.

τὰ ᾧ ὅτω πεπιςευμένα ὁ πειρώμενος κατασκευάζειν διὰ λόγων πολὺ τῆς περὶ αὐτῶν προειλημμένης πίσεως ἀδιενεστέραν τὴν διὰ τῶν λόγων παρέξει) σύγασιν. διὸ ὅθ' ὅλως τὰ τοιαῦτα ἦν προβλήματα διαλεκτικά, ἀλλὰ προτάσεις μᾶλλον διὰ τὸ ἐνδοξον. ἔτι καὶ διὰ τὸτο χρὴ τὰ τοιαῦτα τῶν προβλημάτων φυλάσσειν, ὅτι ἡ πρὸς ταῦτα εὐπορία τῶν ἐπιχειρημάτων χεῖρας τὰ ἥθη ποιεῖ πολλάκις καὶ τὸς λέγοντας καὶ τὸς ἀκρόντας, ὅπερ ἐναντιωτάτον ἐστὶ τῇ γυμναστικῇ, εἶγε προπαρασκευὴ πρὸς φιλοσοφίαν ἐστίν. ἡ εἰ καὶ μὴ ποιεῖ χεῖρας, ἀλλὰ φαίνεται γὰρ χεῖρας ποιεῖ. id. p. 46.

105 α τοιαῦτά ἐστι καὶ τὰ ἐν τοῖς περὶ καθηκόντων ὑπὸ τῶν ἀπὸ τῆς 10
9. Στοᾶς ζητούμενα, οἷον πότερον χρὴ συναρισῶντά τις ἢ τῷ πατρὶ ἐκτείνειν ἐπὶ τὰ πορρωτέρω μέρη, ἂν ἢ μείζω, ἢ μή, ἀλλὰ ἀρκείει τοῖς παρακειμένοις; ἢ εἰ χρὴ ἀκρόντας φιλοσόφους ἐπὶ ἡλαχύναι τὸς πόδας. ἀλλ' ἐδὲ περὶ τῶν σοφιστικῶς καὶ ἐπιπολαιῶς συγκειμένων προβλημάτων ποιήσας τὸν λόγον· παραχρῆμα ᾧ 15
κατὰ φῶρον γίνετο) τὸ ἐν αὐτοῖς ἀμφισβητεῖν δοκῶν, οἷον πότερον ὁ ἀνδρεῖος ἀνδρείαν ἔχει ἢ ὅ;.. ἐδὲ τῶν καὶ φιλοσοφίαν ἐστὶ πάντα τὰ τοιαῦτα διαλεκτικά προβλήματα, οἷον πότερον μία ὕλη πάντων ἢ ὅ, καὶ πότερον ἡ ὕλη ἥνωτο) ἢ ὅ, καὶ πότερον αἱ ἄτομοι ἀρχαὶ τῶν ὄντων ἢ ὅ, καὶ πότερον πᾶν τὸ κινῶν κινούμενον κινεῖ ἢ ὅ, καὶ 20
πότερον αἰδῖος ἐστίν ἢ κίνησις ἢ ὅ. πλείονος ᾧ καὶ ἀκριβεστέρας τὰ τοιαῦτα ἐπιστάσεως δεῖ. id. ib.

105 α προτίθει) εἰπὲν πόσα καὶ τίνα εἶδη τῶν λόγων ἐστὶ τῶν δια- 10
10. λεκτικῶν, καθ' ὅς τὸ γυμνάσειν γίνετο) καὶ πρὸς ὅς χρησίμα τὰ παραδοχθέντα ὄργανα... ὅτι δὲ ταῦτα τῶν λόγων δι' ὧν αἱ 25
δείξεις γίνονται τινῶν τὰ ἀνωτάτω γένη, ὁῦλον ἐκ τῶ πάντων τὸν δεικνύντα τι ἢ διὰ τινος καθόλου τε καὶ κοινοτέρου δεικνύναι αὐτὸ ἢ διὰ τινῶν τῶν ὑπ' αὐτό. αὐτὸ ᾧ δι' αὐτῶ ἐδὲν δεικνύει. εἴη δ' ἂν καὶ τὸ ἴσον καθόλου. ἡ μὲν ἐν διὰ τῶ καθόλου δείξεις συλλογιστικῇ, ἡ δὲ διὰ τῶν ὑπὸ τὸ καθόλου ἐπακτικῇ. ὑποτάσσας) δὲ τῷ μὲν συλλογισμῷ τὸ ἐνθύμημα, τῇ δὲ ἐπαγωγῇ τὸ παράδειγμα, τὸ μὲν ἐν- 30
θύμημα ῥητορικῶς συλλογισμὸς ὅν, τὸ δὲ παράδειγμα ῥητορικῇ ἐπαγωγῇ. λέγει δὲ τὴν ἐπαγωγὴν εἶναι τὴν διὰ τῶν καθ' ἕκαστα ἐπὶ τὸ καθόλου πρὸσδόν. διὸ ὅτι ὅπως λέγουσιν οἱ λέγοντες τὴν ἐπαγωγὴν λόγον εἶναι τὴν ἀπὸ ὁμοίων ἐπὶ ὁμοίων· ὅ ᾧ ὁμοίων τὸ 35
καθόλου τοῖς ὑπ' αὐτό, τῆς δὲ τῶ καθόλου δείξεως χάριν ἢ ἐπαγωγῇ μάστις. ὁ δὲ ἀπὸ ὁμοίων ἐπὶ ὁμοίων λόγος μᾶλλον ἂν τὸ παράδειγμα σημαίνει. id. p. 47.

105 α τὰ μὲν ἐν γένει λέγει ἀ' ἐξέθετο τέσσαρα, τὸν ὅρον, τὸ ἴδιον, τὸ 20
γένος, τὸ συμβεβηχός· περὶ τε ᾧ ὧν οἱ λόγοι, ἅπερ ἐστὶ τὰ προβλήματα τὰ ἐν τοῖς γένεσι τέτοις, καὶ ὁμοίως ἐξ ὧν οἱ λόγοι, ἃ εἰσιν αἱ προτάσεις, ἐν τέτοις καὶ αὐτοῖς... "τὰ δ' ὄργανα δι' ὧν εὐπορήσομεν συλλογισμῶν εἰσὶ τέσσαρα." περιττεύον ἦν ἔτι τῶτο καὶ τελευταῖον τῶν ἐν οἷς εἶπεν εἶναι τὴν μέθοδον τὴν διαλε- 40
κτικὴν· εἰπὼν ᾧ (p. 101 α 11) "πρῶτον ὅν θεωρητέον ἐκ τίνων ἢ μέθοδος," ἐπηνέγκαν "εἰ δὲ λάβοιμεν πρὸς πόσα καὶ ποῖα καὶ ἐκ τίνων οἱ λόγοι, καὶ πῶς τῶν εὐπορήσομεν, ἔχοιμεν ἂν ἱκανῶς τὸ προκειμένον." εἰπὼν ὅν περὶ τε τῶν προτάσεων, ὧν ἦν δηλωτικόν

τὸ "ἐκ τίνων," καὶ περὶ τῶν προβλημάτων, ὁ ἐδὴν διὰ τὸ "πρὸς πόσα τε καὶ ποῖα," νῦν καὶ περὶ τῶν ὀργάνων προτίθει) λέγειν, ἃ ἐστὶ συντελόντα πρὸς τὴν εὐρεσίαν τε καὶ εὐπορίαν τῶν διαλεκτικῶν λόγων. ταῦτα δὲ ἐστὶ συλλογισμὸς τε καὶ ἐπαγωγῇ, ὡς προείρηκεν, 5
αὐτὸς μέντοι τῶν συλλογισμῶν ἐμνημόνευσε μόνων. καὶ ἐστὶ τὸ λεγόμενον ἴσον τῷ, τὰ δὲ ὄργανα δι' ὧν εὐπορήσομεν τῶν διαλεκτικῶν λόγων, ἐστὶ τέσσαρα· ὧν ἐν μὲν φησὶν εἶναι τὸ προτάσεις λαβεῖν, ὃ τὰς προτάσεις λέγων ὄργανα τῶν διαλεκτικῶν λόγων· μέρη ᾧ αὐτοῖς καὶ τῶν συλλογισμῶν καὶ τῶν ἐπαγωγῶν, ὃ ἐστὶ 10
δὲ τὰ μέρη τινὸς ὄργανα ἐκείνων, ἀλλὰ ὄργανον λέγει τὸ δι' ὅ δι- νησόμεθα προτάσεων εὐπορεῖν· ὃ ᾧ αἱ προτάσεις ἀλλὰ τὸ εὐπορεῖν δύνανται προτάσεων ὄργανον. id. p. 48.

περὶ τῆς τῶν προτάσεων ἐκλογῆς πρῶτον λέγων, τόπως τινὰς 105 α
καὶ ἀφορμὰς τῆς τε ἐκλογῆς καὶ τῆς εὐπορίας αὐτῶν παραδίδω- 34
σιν... ἀλλὰ καὶ τὰ ἐναντία ταῖς ἐνδόξεσι φησὶ δεῖν ἐκλέγειν· ἐκ τῆς τῶν ἐκλογῆς εὐπορίας προτάσεων διαλεκτικῶν γίνετο) καὶ ἀντίφασιν προτεινόμενων. ὁ ᾧ ἔχων τὴν ὅτι ὃ δεῖ τὸς φίλους κακῶς ποιεῖν, ἐναντίαν ὅσαν ἐνδόξῳ προτάσει, ἐν τῇ χρεῖα ἀποφατικῶς αὐτὴν προτείνει εὐπορήσει διαλεκτικῆς προτάσεως, ὁ καὶ 20
αὐτὸς ἐδὴλωσε διὰ τῶ ἐπενεγκεῖν τὸ "δεῖ δὲ προτείνειν καὶ τὰς ἐναντίας ταῖς φαινομέναις ἐνδόξεσι κατ' ἀντίφασιν." πῶς ᾧ δεῖ χρῆσθαι καὶ λαμβάνειν τὰς ἐναντίας ταῖς φαινομέναις, διώρισε διὰ τῶν. δεῖν δὲ φησὶ καὶ ὅσαι καὶ τὰς τέχνας δόξαι εὐρημέναι εἰσὶ καὶ ταύτας ἐκλέγειν, οἷον τὰς ἐν γεωμετρίᾳ ὑπὸ τῶν γεωμετρῶν καὶ τὰς ἐν μουσικῇ ὑπὸ τῶν μουσικῶν, ἢ τῶν διαφερόντων ἐν αὐταῖς· 30
θεῖη ᾧ ἂν τις ὡς ἐνδοξον τὸ ὑπὸ Ἰπποκράτους λεγόμενον ἐν ἱατρικῇ καὶ τὸ ὑπὸ Ἀρχιμήδους ἐν γεωμετρίᾳ καὶ τὸ ὑπὸ Ἀριστοτέλους ἐν μουσικῇ. id. p. 49.

οἷον Ἰπποκράτης τὸ ἐν τοῖς ὁξέσι νοσήμασιν ἢ τῶν ἀκρωτη- 105 β
ρίων ψύξις κακόν, Ἀρχιμήδους τὸ ἐν ἡλίῳ ἐπτακαίκοισι πλάσιον 1.
εἶναι τῆς γῆς, Ἀριστοτέλους δὲ τὸ ἐν ἡμιολίῳ λόγῳ εἶναι τὴν διὰ πέντε συμφωνίαν. cod. 1917 in margine. οἷον ὁ Ἰπποκράτης ἐδόξασεν ὅτι αἱ ὕγραὶ οἰαί) τοῖς πυρέττοις σύμφοροι. τῶτο δὲ ἐδόξασεν ἀπὸ τῶν οἰκειακῶν πόνων ὀρμηθεῖς. εὕρισκε ᾧ ὅτι τὰ ἐναντία τῶν 35
ἐναντίων ἰάματα· ἐπεὶ δὲ καὶ ὁ πυρετὸς ξηραίνει, λοιπὸν τὸ ἐναντίον τῇ ξηρότητι εἶη ἂν θεραπευτικὸν τῶ πυρετῶ. 1845 in marg.

τῷ τῆς θέσεως ὀνόματι νῦν ἐπὶ τῶ συγχαρεῖς καὶ τίθει 105 β
κέχητο). - Alex. Aphrodis. p. 50. 11.

ἐπιζητήσαι δὲ ἂν τις τίνι διαφέρει τὰ τοιαῦτα τῶν πᾶσιν ἢ 105 β
τοῖς πλείοσι δοκῶντων. ἡ λέγει ἂν ὅτι τὰ τοιαῦτα ἐδὲ ἐρωτᾷν 12.
τὴν ἀρχὴν δεῖ, ἀλλὰ χρῆσθαι αὐτοῖς ὡς ὁμοιογενέσι καὶ ὡς ἀρχαῖς· ἐδὲ ᾧ τὰς ἀρχὰς ἐδὲ ἐρωτᾷ ἄλλ' ὡς ὁμοιογενέσι χρῆσθαι. ἦν δὲ μὴ δοκῇ τὰ τοιαῦτα, ἐπακτικῶς αὐτὰ δεῖν φησὶ λαμβάνειν ὡς τοιαῦτα. id. ib.

δεῖν δὲ φησὶ τὰς ἐκλογὰς ποιεῖν καὶ πεφυρμένως, ἀλλὰ καὶ 105 β
διαγραφὰς καὶ κεχωρισμένως καὶ ἰδίᾳ καθ' ἕκαστον γένος. id. ib. 14.
δύνατο) τὸ ἀρξάμενον ἀπὸ τῶ τί ἐστιν περὶ τῶ ἀγαθῶ εἰρηάζει, ἐπεὶ δοκεῖ ἐν τοῖς δέκα γένεσιν εἶναι· περὶ πάντες ᾧ τῶ ἀγαθῶ

λέγων φησὶ δεῖν ἀρξάμενον ἀπὸ τῆ ἐν ὑσίᾳ ἀγαθῇ· ἢ τί ἐστι κυρίως ἐν ὑσίᾳ. id. p. 51.

105^b πρὸ ὀλίγου λέγων περὶ τῆ προβλήματος εἶπε (p. 104 b 1)

19. “πρόβλημα δὲ ἐστὶ διαλεκτικὸν θεωρήμα τὸ συντείνον ἢ πρὸς αἵρεσιν καὶ φυγὴν ἢ πρὸς ἀλήθειαν καὶ γνώσιν, ἢ αὐτὸ ἢ ὡς συνεργὸν πρὸς 5 τὴν ἕτερον τῶν τοιούτων.” ὁ δὲ τότε περὶ τῆ προβλήματος εἶπε, καὶ ἐπεσημηνάμεθα ὅτι ὅτι τὰ προβλήματα μόνον ἀλλὰ καὶ αἱ προτάσεις ἐν ταῖς, ταῦτα καὶ αὐτὰς νῦν λέγει· μέρη γὰρ ἀντὶ τῆ εἰδῆ καὶ τῶν προτάσεων καὶ τῶν προβλημάτων κοινὰ καθόλου φησὶν εἶναι, ταῦτα λέγων τῶν διαλεκτικῶν, ἐπεὶ ἔστι τινα καὶ προβλήματα καὶ 10 προτάσεις ὅτε ἡθικὴ ὅτε φυσικὴ ὅτε λογικαί· αἱ γὰρ καὶ τὰς τέχνας τε καὶ ἐπιστήμας, οἷον ἐν γεωμετρίᾳ, ἐν μουσικῇ. id. ib.

105^b ἐπιφέρειν· τὸ “ὁμοίως· καὶ τὰ προβλήματα,” καὶ τὰ παρα-
25. δείγματα λέγων ἐξημάτισεν ὡς προβλήματα· ἢ γὰρ πότερον εἶπεν ὅτι προβλήματος οἰκείον, ὥσπερ τὸ πρῶτον γὰρ προτάσεως, ἴσως 15 ἕκῃ τῇ λέξει τὴν διαφορὰν αὐτῶν τηρῶν. id. ib.

105^b ἐν μὲν ταῖς πολιτικαῖς τε καὶ ἡθικαῖς ἀκροάσεσι περὶ τῶν ἡθι-
30. κῶν (τὴν πραγματείαν ποιεῖν) ὁ φιλόσοφος), ὥς τε τὰς ἀληθῶς πρὸς αἵρεσιν καὶ ἀληθῶς πρὸς φυγὴν συντείνουσας προτάσεις ἐκ- λέξει καὶ περὶ τῶν ἀληθῶς αἰρετῶν, ἐν δὲ ταῖς θεωρητικαῖς τε καὶ 20 φυσικαῖς τὰ ὡς ἀληθῶς ἀληθῆ ζήτησει, ἐν δὲ τοῖς Ἀναλυτικοῖς καὶ ἐν τοῖς περὶ προτάσεων καὶ ἐν τῇ τῶν πολλαχῶς λεγομένων διαι- ρέσει καὶ ὅσα τοιαῦτα τῶν ἀληθῶς χρησίμων τὴν ἐκλογὴν ποιήσῃ λογικῶς· διαλεκτικῶς δὲ πρὸς ὁῦσαν, ὡς ἐν τε ταύτῃ τῇ πραγ- ματείᾳ καὶ ἐν τοῖς ῥητορικοῖς καὶ ἐν τοῖς ἐξωτερικοῖς· καὶ γὰρ ἐν ἐκεί- 25 νοις πλείους καὶ περὶ τῶν ἡθικῶν καὶ περὶ τῶν φυσικῶν ἐνδόξως λέ- γει. id. p. 52.

105^b ἀλλὰ καὶ ψυχρῶ καὶ θερμῷ ἢ αὐτῇ (αἰδήσις), ἀφ’ ἧ γάρ, 33. ὁμοίως καὶ ξηρῷ καὶ ὑγρῷ. ἐπιστήμην δ’ ἂν κοινότερον τὴν γνώσιν λέγοι, ἢ τις γνώσις δι’ αἰδήσεως γίνετο. ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων 30 ὁμοίως. καὶ ἐπὶ μὲν τῶν πρὸς τι διπλασίως καὶ ἡμίσεως ἢ αὐτῇ, καὶ βα- ρυτέρῃ καὶ κωφτέρῃ ἢ αὐτῇ. ἀλλὰ καὶ τῶν ὁμοίων ἢ αὐτῇ, καὶ ἐπὶ ἔξωθεν δὲ καὶ ἐσθῆτος τυφλῷ καὶ βλέποντος ἢ αὐτῇ γνωστικῇ, καὶ κωφῷ καὶ ἀκρόντος. ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ἀντιφάσεως τῆ εἰδότητος ὅτι ἦδε ἢ κατὰφασιν ἀληθῆς ἐστὶ, ἢ καὶ τὴν ἀντικειμένην αὐτῇ ἀπόφασιν 35 εἰδέναι ὅτι ψευδὴς, καὶ ἔμπαλιν. πάλιν ὅτι πᾶσα κίνησις μετα-βολὴ πόθεν ποῖ ληπτέον, ἀλλ’ ὅτι ἡ τοπικὴ κίνησις· ἔχοντες γὰρ ἐκεῖνο, ἔχομεν ὅτι καὶ ἡ γένεσις καὶ ἡ φθορὰ καὶ ἡ ἀλλοίωσις καὶ ἡ αὐξήσις καὶ ἡ φθίσις. id. ib.

106^a διττῷ ὄντος τῆ πολλαχῶς, τῆ μὲν ἐν ὀνόμασιν, ἢ ὁμώνυμα 40 2. καλεῖται, τῆ δὲ ἐν λόγῳ, ἢ εἰώθαμεν ἀμφίβολα λέγειν, πῶς τὸ ἐν ὀνόμασι διττὸν γνωρίζειν δυνήσμεθα, νῦν δείκνυσιν. πρὸ δὲ τούτων πρῶτον παράγγελλε τι ἡμῖν παραδίδωσι, διδάσκων πῶς δεῖ τὴν τῶν πολλαχῶς λεγομένων διαίρεσιν τε καὶ ἀπόδοσιν ποιεῖν. id. ib.

106^a τῷ “πότερον πολλαχῶς ἢ μοναχῶς” τὸ “τῷ εἶδει” προσέ- 45 9. θηκεν εὐλόγως· ὅταν γὰρ τῷ εἶδει καὶ τῷ λόγῳ καὶ αὐτῷ τῷ ὀρίσμῳ διαφέρει ἀλλήλων τὰ σημασιόμενα, τότε ἐστὶν ὁμώνυμα καὶ ἀμφί-βολα καὶ πολλαχῶς λεγόμενα, ἐπεὶ πολλαχῶς γὰρ καὶ τὸ γένος καὶ τὸ

εἶδος λέγεται· καὶ πλείονων γὰρ ἑκάτερον κατηγορεῖται... ὅτι δὲ “τῷ εἶδει” ἀντὶ τῆ τῷ λόγῳ εἶπεν, αὐτὸς ἐδήλωσε δι’ ὧν ἐπιφέρει, “ἂν τε τῷ εἶδει” λέγων “ἂν τε καὶ τῷ ὀνόματι διαφωνῇ.” id. p. 53.

σημειωτέον δὲ ὅτι διὰ τῶν ἐξῆς (c. 32) αὐτὸς τῷ χυμῷ 106^a 13. ὁξεί· τὸ ἐναντίον ἀμβλύνει ὀνομάζει. id. ib.

εἰπὼν δὲ “ὅτε ἐπ’ αὐτῶν ὅτε ἐπὶ τῶν ἐναντίων,” πῶς ὁξεί 106^a 34. ἐπὶ τῶν ἐναντίων διαφωνεῖ τοῖς ὀνόμασιν, ἔδειξεν εἰπὼν “ἀμβλύνει γὰρ καὶ τὸ ἐναντίον ἑκατέρῳ.” αὐτὸς δὲ ὅτι ἐν ὅγκῳ ἔλαβεν, ἀλλὰ τὸ ἐν χυμῷ. id. p. 54.

λέγει δὲ τὸ αἰσθάνεσθαι καὶ τὴν ψυχὴν· ἢ γὰρ συνιέναι τε καὶ 106^b 24. νοεῖν αἰσθάνεσθαι λέγει. id. p. 55.

εἰπὼν δὲ καὶ περὶ τῶν καὶ ἐσθῆτος καὶ ἔξιν ἀντικειμένων, ἕκῃ 106^b 28. τῶν καὶ τὸ πρὸς τι ἀντικειμένων ἐμνημόνευσεν. πρὸ ὅλῃον γὰρ ἐπ’ ἐκείνων ἀπ’ αὐτῆς τῆ τῶν πρὸς τι λόγῳ, ὅτι ἀνάγκη, ἂν θάτερον αὐτῶν λέγῃ πλεοναχῶς, καὶ θάτερον ὅτῳ λέγεσθαι, ἐπεὶ τοῖς πρὸς τι τὸ εἶναι ταυτόν ἐστι τῷ πρὸς τι πῶς ἔχειν. διὸ ἐπεὶ τὸ φιλήτην πλεοναχῶς, καὶ ἡ φιλία τοσαυταχῶς εἴη ἂν φιλία πρὸς τὸ φιλεῖμε- νον. ἔτι δὲ φανερώτερον, ἐπεὶ ἡ ἐπιστήμη διχῶς καὶ δυνάμει καὶ 20 ἐνεργείᾳ, καὶ τὸ ἐπιστήμην ἰσαχῶς. ὁ αὐτὸς καὶ ἐπὶ τῆς αἰδήσεως λόγῳ. ἔτι εἰ τὸ ὑπερέχον πολλαχῶς (καὶ γὰρ καὶ ποσὸν καὶ κατὰ τινα δυνάμει ἢ ἔξιν ἢ ἐνεργείαν), καὶ τὸ ὑπερεχόμενον ἰσαχῶς ἐστὶ λεγόμενον. καὶ ἐπεὶ τὸ κινήτην πολλαχῶς (καὶ γὰρ ἐν ποσότητι καὶ ἐν ποσότητι καὶ ἐν τῷ πᾶσι), καὶ ἡ κίνησις πλεοναχῶς. ἀλλὰ καὶ ἡ ἔξις καὶ 25 ἔχοντος καὶ ἐχομένου, καὶ τὸ ἐκτὸν πλεοναχῶς. id. p. 56.

πτώσει λέγουσι κοινότερον καὶ τὰς ὅπως ἐγκλίσεις τε καὶ 106^b 29. ἐκφοράς· ὅ μὴν καὶ νῦν ὅπως, ἀλλὰ ἐστὶ σύσειχα καὶ πτώσεις καὶ πα- ρώνυμα, παρακεῖται μὲν ἀλλήλοις δοκούντα διαφέροντα δέ. σύσειχα μὲν γὰρ λέγει ἀλλήλοις καὶ τὰ ὁμοίως ἔχοντα πρὸς τινα, ἢ καὶ καὶ ἀνα- λογίαν εἴη ἂν, ὡς τὰ τοιαῦτα, ἢ ἐπιστήμη καὶ ἡ αἰδήσις· ἑκάτερον γὰρ αὐτῶν ὁμοίως ἔχει πρὸς τὰ ὑφ’ αὐτὰ ὁμοίως καὶ τὸ αἰσθάνεσθαι τὸ ἐπιστήμην· ἑκάτερον γὰρ αὐτῶν ὁμοίως ἔχει πρὸς τὰ ὧν ἐστὶν. σύσειχα λέγουσι καὶ πάντα τὰ ἀπὸ τίνος παρωνομασμένα ἀλλήλοις τε καὶ ἐκείνῳ ἀφ’ ὧ παρωνόμασαι, οἷον ἀπὸ τῆς δικαιοσύνης παρωνόμασαι ὁ δι- 30 καιος, τὸ δίκαιον, τὸ δίκαιός· ταῦτα δὲ καὶ ἀλλήλοις ἐστὶ σύσειχα καὶ αὐτῇ τῇ δικαιοσύνῃ. παρώνυμα δὲ μόνον τὰ ἀπὸ τίνος παρω- νομασμένα ἐκείνῳ λέγουσιν ὧ παρωνόμασαι, ἀλλ’ ὅτι ἀλλήλοις, ὅθεν ἐκεῖνα ταῖς· τῇ γὰρ γραμματικῇ ὁ γραμματικός, ἕκῃ δὲ καὶ ἡ γραμματικὴ τῷ γραμματικῷ. πτώσεις δὲ τὰ ἰδίως ὅπως παρὰ 35 τινα ἐχηματισμένα, ὡς τὸ γραμματικῶς. id. ib.

δεῖν φησὶν ἐπισκοπεῖν καὶ τὰ γένη τῶν κατηγοριῶν, ὑφ’ ἧς 107^a 3. ἐστὶ τὰ ὑπὸ ταύτῃ ὄνομα, τατέστι τὰς κατηγορίας, ταῦτα δὲ ἐστὶ τὰ ἀνωτάτω γένη. δεῖν δὲ φησὶ καὶ τὰς τῶν σημασιόμενων ὑπὸ τῶν ὀνομάτων τῶν προκειμένων κατηγορημένας κατηγορίας ἐπι- σκοπεῖν, εἰ καὶ πάντων τῶν ὑπὸ τῆ ὀνόματος σημασιόμενων αἱ αὐταὶ κατηγορεῖται· ἂν γὰρ ὑπὸ πλείους κατηγορίας ἢ τὰ σημασιό- 40 μενα ὑπ’ αὐτῆς καὶ πλείους αὐτῆς κατηγορεῖται, ὁμώνυμον ἔσται, ὡς ἐπὶ τῷ ἀγαθῷ. id. p. 57.

107^a λευκή λέγει φωνή ἡ εὐήκοος, εὐήκοος δὲ ἐστὶν ἡ τὴν ἀκοὴν
 13. σφοδρῶς καὶ ταχέως ἀλλοῖσθαι. ὁμοίως καὶ τὸ ὅξυ δεικνύουσι ἂν
 ὁμῶνυμον. ὃ καὶ πάντα ὧν κατηγορεῖται ὑπὸ ταυτὸν ἐστὶ γένος· τὸ
 μὲν γὰρ ἐν φωνῇ ὅξυ ὑπὸ τὸ ποιεῖν, εἰ γὰρ ἐστὶν ὀξεῖα φωνή ἡ ταχεῖα·
 ταχύ γὰρ τὴν ἀέρα τέμνει τε καὶ διαιρεῖ ἡ τοιαύτη πληγὴ τε καὶ φωνή·
 ταχεῖα γὰρ ἡ κίνησις αὐτῆς. φασὶ γὰρ οἱ περὶ τῆς ἀριθμῆς ἀρμο-
 νικοὶ (ἔτι δὲ εἰσι τῶν Πυθαγορείων οἱ μάλιστα περὶ τὰ μαθηματικά
 γεγυμνασμένοι, περὶ τῆς ἀριθμῆς δὲ ἀρμονικοὶ οἱ τὰς ἀρμονίας
 καὶ σύνθεσιν ἀριθμῶν ποιῶντες· πάντα γὰρ ἀνάγοντες εἰς τῆς ἀριθ-
 μῆς καὶ τὰς ἀρμονίας ἀνήγον) ἔτι δὲ λέγουσιν ὅτι πληγῆς περὶ
 τὴν ἀέρα γενομένης καὶ κινήσεως δι' αὐτῆς τὸ ἀέρος οἱ ψόφοι γί-
 νονται, ὧν εἰσὶ καὶ αἱ φωναί. ἀλλὰ ταχεῖας μὲν τῆς κινήσεως γινο-
 μένης ἐν ἀριθμῶν ἀναλογίᾳ τοιαύτῃ ὁ ψόφος· γίνετο δὲ
 τοιαύτη ἡ κίνησις ὑπὸ σφοδρότητος τῆς πληγῆς· εἰ δὲ βρα-
 δεῖα ἡ κίνησις, βαρὺς ὁ ψόφος, ὥσπερ καὶ ἀθρόας μὲν καὶ πολ-
 λῆς τῆς κινήσεως τὸ ἀέρος γενομένης μέγας τε καὶ σφοδρὸς
 ὁ ψόφος, ἡρεμαῖας δὲ καὶ ὀλίγης καὶ ὁ ψόφος ἡσυχὸς τε καὶ μι-
 κρός. id. ib.

107^b πολλάκις δέ, φησί, καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς λόγοις τε καὶ διορισμοῖς
 6. τοῖς λαμβανομένοις ἢ τῶν συγκεκριμένων ἢ ὅλων τῶν αὐτῶν αὐτῶν
 εἰ πολλαχῶς λέγει, λανθάνει παρακολυθῆσα ἡ ὁμωνυμία, ὡς
 μήπω καταδόχῳ εἶναι τὸ προκείμενον, ὃ ἐστὶ τῶν πολλαχῶς λεγο-
 μένων. διὸ καὶ δεῖ ἀφίστασθαι, ἀλλὰ ζητεῖν πάλιν, καὶ τὸ ἐν τῇ
 ὁρισμῷ κοινῷ λόγῳ ποιεῖν τὸ ἴδιον· ἔτι γὰρ αὐτῶν εὐρεθῆσετο ἡ
 πρὸς ἀλλήλα διαφορά. id. p. 59.

107^b δεῖ ἔτι, ὡς φησι, πάλιν καὶ αὐτὸ τὸ συμμετρῶς ἔχειν καθ' ἑκά-
 10. τερον ζητεῖν τί σημαίνει· ἔτι γὰρ εὐρεθῆσετο ἡ τῆς ὑγιεινῆς ὁμωνυ-
 μίας. σημαίνει γὰρ ἐν μὲν τῇ ποιητικῇ τὸ ποσόν· τὸ γὰρ καὶ τὸ ποσόν
 σύμμετρον ποιητικὸν ὑγιείας· ἐν γὰρ τῇ τοσαύτῃ συμμετρίᾳ τὸ ὡς
 ποιητικὸν ὑγιεινόν. ἐν δὲ τῇ ὡς σημειῖον τὸ συμμετρῶς ἔχειν ἕκαστον
 σημαίνει τὸ τοσούτων ἀλλὰ τὸ τοσούτων εἶναι, ὡς σημαίνει τὴν ἑξῆς
 ὅτι τοιαύτη. id. ib.

107^b ἐπιζητῆσαι δὲ τις ἂν πῶς τὸ λεγόμενον ἀληθὲς ἐπὶ πάντων·
 19. τὸ γὰρ οἷον δοκεῖ καὶ τῇ ζῳῃ περὶ τὴν ζῳὴν πτηνῶν διαφορά εἶναι
 ἐτέρων γενῶν καὶ μὴ ὑπ' ἀλλήλα ὄντων, καὶ ἕκ ἑξιν ὁμῶνυμον. ἡ
 δεῖ ἐπὶ τῶν τῶν γενῶν χρῆσθαι τῷ προκειμένῳ, ἂν ἕτερά ἐστιν
 ἀλλήλων καὶ μὴ ὑποκείμενα, ὥσπερ ἐφ' ὧν αὐτὸς τὸν λόγον ἐποιή-
 σατο· ζῶν γὰρ καὶ ἐπιζήμιον καὶ φωνὴ καὶ ὄγκος ἔτι ἕτερα, τὰ δὲ
 προειρημένα εἰ καὶ μὴ ὑπ' ἀλλήλα ἐστὶν ἀλλὰ ὑπὸ ἑν γε κοινὸν γένος
 τὸ ζῶν. διὸ καὶ διαφορά ἡ οἷον ὥσπερ ἑκατέρω τῶν ἐξὶ δια-
 40. φορά, ἔτι καὶ τῇ ζῳῇ εἴη ἂν διαφορά· ἔτι δὲ ἐν ἐνὶ γένει ἡ
 αὐτὴ ἂν εἴη καὶ τὸ εἶδος. id. p. 60.

107^b λέγει γὰρ τι καὶ μεσικὴν χρωμα. τρία γὰρ μέρη τῆς μελω-
 29. δίας οἱ ἀρμονικοὶ εἶναι φασιν, ἀρμονίαν, χρωμα, διάτονον· ὧν
 τὸ χρωματός διαφοράς φασιν, ὡς ἰδίως χροῖας καλεῖσθαι, τὴν τε
 τὸ μαλακὸν χρωματός καὶ τὴν τὸ ἡμιολίαν καὶ τὴν τὸ τονίαίαν χρω-
 ματός. ἐπεὶ ἔτι εἰσὶν ἄλλαι μὲν διαφοραὶ τῶν ἐν τοῖς σύμμασι χρω-
 ματός, ὡς τὸ συγκριτικὸν καὶ διακριτικὸν ὅψεως, ἄλλαι δὲ τῶν ἐν

τοῖς μέλεσι (τὸ γὰρ ἡμιτοναῖον καὶ διεσταῖον καὶ τὸ μαλακόν), ὁμῶ-
 νυμον τὸ λευκόν. id. ib.

τὸ μὲν γὰρ ποιητικὸν ἐστὶν εἶδος ἡ διαφορά, τὸ δὲ γινομένον ὑπ' αὐτῆς
 αὐτῆς τὸ εἶδος, καὶ τὸ μὲν ἐν τῇ τῇ ἐστὶν κατηγορεῖται τὸ εἶδος, τὸ δὲ ἐν
 τῇ τῶν, καὶ τὸ μὲν εἶδος ὅπερ τὸ γένος ἐστὶν, ἡ δὲ διαφορά τὸ μὲν
 γένος ἐστὶν, ἕκ ὅπερ δὲ τὸ γένος· καὶ εἶδη μὲν ἐστὶν εἰς τὰ γένη
 διαιρεῖται, διαφοραὶ δὲ καθ' ἃς διαιρεῖται ἡ καθ' ἃς τὰ εἶδη διαφέρει
 ἀλλήλων. id. p. 61.

ἐπεὶ ἐνδέχεται τινὰς καὶ παρὰ τῆς εἰρημένης τόπῳ εὐρεθῆναι
 107^b 38. τρόπῳ τῆς τῶν πολλαχῶς λεγομένων εὐρέσεως, διὰ τὸτο εἶπε
 “διὰ τῶν τε καὶ τῶν τοσούτων.” δύναται γὰρ τις γνωρίζειν τι
 ὁμωνύμως λεγόμενον καὶ ἀπὸ τῆς τῶν σημασιμῶν ὑπ' αὐτῶν τὸ
 μὲν εἶδος εἶναι τὸ δὲ ἄτομον, ὡς τὸ ἄνθρωπος· ἡ γὰρ καὶ ἴδιον ὄνομα
 τῶν τῶν Ὀλυμπιονίκων πύκτε, ἔτι ἐν Ἡθικοῖς ἐμνημόνευσεν... “τὰς
 δὲ διαφοράς ἐν αὐτοῖς τῶν γένεσι πρὸς ἀλλήλα θεωρητέον.” τρί-
 15. τον ἡν εἶδος τῶν ὀργάνων τῶν πρὸς τὴν εὐπορίαν τῶν διαλεκτικῶν
 λόγων συναίρεσθαι κειμένων ἢ τῶν ἐν ἑκάστοις διαφορῶν γνωστῶν·
 περὶ ὧν νῦν τὸν λόγον ποιεῖται. χρησίμος δὲ ἡ τῶν διαφορῶν γνω-
 σις, ὡς ἔρεται, πρὸς τε τὰ περὶ ταυτῶν προβλήματα... λέγων δὲ περὶ
 τῶν διαφορῶν, τόπῳ μὲν καὶ παραδίδωσι δι' ὧν γνωστέα αὐτάς,
 ὥσπερ παρεῖχε ἐπὶ τῶν προτάσεων καὶ ἐπὶ τῆς τῶν ὁμωνύμων
 διαιρέσεως· ἐν οἷς δὲ δεῖ ζητεῖν τὰς διαφοράς, καὶ περὶ τὰς γυμνά-
 25. ζεσθαι πρὸς τὴν ῥαδίαν ἐπίγνωσιν τῶν ἐν ἑκάστοις διαφερόντων,
 ὑποτίθει. id. ib.

ἡ δὲ γὰρ τινὲς διὰ τὴν ὁμοιότητα αὐτῶν ταυτὴν ἐπιζητῆσαι τε
 108^a 4. καὶ αἰσθῆσαι εἶπον εἶναι· διαφέρουσι δὲ ἀλλήλων. id. p. 62.

“τὴν δὲ ὁμοιότητα σκεπτεῖν ἐπὶ τῇ τῶν ἐν ἐτέροις γένεσι.” 108^a
 7. τὸτο ἔτι ὑπελείπετο τῶν προτεθέντων ὑπ' αὐτῶν τεσσάρων ὀργά-
 νων ὡς χρησίμων πρὸς τὴν εὐρεσίαν τε καὶ εὐπορίαν τῶν διαλεκτι-
 κῶν λόγων, ἡ τῶν ὁμοίων γνωστῶν. ἐμπαλιν δὲ φησι δεῖν τὴν τῶν
 ὁμοίων θήσαναι ποιεῖσθαι τῆς τῶν διαφορῶν... καὶ ἔστιν ἴσον τὸ εἰρημέ-
 νον ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν λεγομένων ὑπὸ τῶν ῥητορικῶν, τὰ κοινὰ
 ἰδίως καὶ τὰ ἴδια κοινῶς δεῖ λέγειν· ὁ μὲν γὰρ ἀξιῶν τὰ κοινὰ ἰδίως
 λέγειν, ἀξιῶν ἐν τοῖς ὁμογενέσι τε καὶ κοινῶς εὐρίσκει τινὰς δια-
 35. φοράς, ὁ δὲ τὰ ἴδια κοινῶς ἐν τοῖς διαφέρουσιν ἀξιῶν πάλιν λαμ-
 βάνειν ὁμοιότητας. id. ib.

ἀλλὰ δὲ ὑποτίθει ἀφορμὴν τῆς τῶν ὁμοίων ζητήσεως τῆς ἐν 108^a
 14. τοῖς διαφέρουσιν γένεσιν, ἂν λαβόντες γένος τι ὅν ἐν τινι ζητήσω-
 μεν τί ἔτι ἄλλο ἐν ἄλλῳ γένει ἐστὶν... λέγει δὲ δεῖν καὶ ἐπὶ
 τῶν ὁμογενῶν μὲν ἀλλήλοισι ἀνομοιοειδῶν δὲ τί πᾶσιν αὐτοῖς ὑπάρ-
 χει ταυτὴν ζητεῖν· καὶ γὰρ τὸ κοινὸν τῶν καίτοι ὄντα ἀνομοιοειδῶν
 ὁμοία εἶναι... πάλιν ἐπὶ δένδρων πλατάνῃ μὲν καὶ ἀμπέλῳ καὶ συκῇ
 τὸ ληπτόφυλλον τε καὶ πλατύφυλλον κοινόν, διὰ φυλλορροεῖ, ἐλαίᾳ
 δὲ καὶ ὀφύλῃ καὶ μυρρῖνῃ τὸ πύφυλλον τε καὶ γροφύλλον, διὰ ἀεί-
 45. φυλλα ταῦτα. id. p. 63.

εἰπὼν περὶ ἑκάστων τῶν τεσσάρων, ὅτι ὅργανα εἶπεν εἶναι τῆς 108^a
 18. εὐπορίας τῶν διαλεκτικῶν τε λόγων καὶ συλλογισμῶν, ἀκολούθως
 τί ἕκαστον αὐτῶν συντελεῖ πρὸς αὐτάς, καὶ καὶ τί ὅργανα λέγει,

δείκνυσιν. ἡ δὲ μὴ ἀπὸ τῆς τῶν προτάσεων ἐκλογῆς τε καὶ παρασκευῆς γινόμενον χρήσιμον πρὸς τὴν τῶν συλλογισμῶν εὐπορίαν ὡς γνωρίζον παρέλπειν εἰπεῖν· ὅλη γὰρ καὶ μέρη τῶν συλλογισμῶν αἱ προτάσεις· ἐκ γὰρ τῶν προτάσεων οἱ συλλογισμοί, καὶ ὅλον ὅτι ἡ τέτων εὐπορία τε καὶ παρασκευή εὐπορίαν ἡμῖν συλλογισμῶν παρέξει. . . διὰ γὰρ τὴν μὴ διελέσθαι τὸν ποσᾶν λέγει Παρμενίδην τε καὶ Μελισσον, ἀδελφὸς ἐστὶ νῦν ἡ δόξα αὐτῶν ἡ περὶ τὸ ἐν τὸ ὂν εἶναι. τὸ δὲ “μᾶλλον γὰρ ἂν τις εἰδείη ὅτι τίθῃσιν” εἴη ἂν λέγων περὶ τῶ ἀποκρινομένου καὶ συγχωρῶντος ταῖς προτάσεσιν. id. ib.

108^a 22. ἀπλῶς μὴ γὰρ κειμένη τῇ ἐπισήμῃ μὴ χωρίζεσθαι τῆς ψυχῆς, δύναται τις ἐπιχειρῶν συλλογίζεσθαι ὅτι πᾶσα ψυχὴ ἥν ἔχει ἐπισήμην· αἰεὶ ἔχει· εἰ γὰρ ἀχώριστος ἡ ἐπισήμη τῆς ψυχῆς, τὸ δὲ ἀχώριστον ἀχωρίζεται ἀχώριστον, καὶ ἡ ψυχὴ ἂν ἀχώριστος εἴη τῆς ἐπισήμης, εἰ δὲ τῷτο, σύμφυτος ἂν αὐτῇ ἡ ἐπισήμη αἰεὶ εἴη. 15 διοριζέμεναι μέντοι τῷ ἀχωρίσῃ, ὅτι τὰ μὴ ὅπως ἀχωρίζεται ὡς τὰ ἐν τῇ ὁσίᾳ ἐκάστω, τὰ δὲ ὅπως ἀχωρίζεται ὅτι μὴ δύναται καθ’ αὐτὰ εἶναι ἀλλ’ ἐξιν αὐτοῖς φθορὰ τὴν μὴ σὺν ἐκείνοις εἶναι, ὡς ἐπὶ καὶ ἡ ἐπισήμη καὶ πάντα τὰ ἐν ὑποκειμένῳ, ἐκείν’ ἂν δεικνύοιτο σύμφυτον τῇ ψυχῇ καὶ ἐν τῇ ὁσίᾳ αὐτῆς ἡ ἐπισήμη διὰ τὸ ἀχωρίζεσθαι. 20 εἴη δ’ ἂν τὸ μὴ πρῶτον εἰρηκῶς περὶ τῶν ἀποκρινομένων, τὸ δὲ δευτερον περὶ τῶν ἐρωτῶντων τε καὶ συλλογίζομένων. id. p. 64.

108^a 32. τὸ γὰρ “Αἴας ἐπὶ Ἰλιον ἐστράτευσεν” ἀληθὲς ἐπ’ ἀμφοτέρων τῶν Αἰάντων· διὸ ἐφ’ ὃν ἂν μεταφέρῃ, ὅθεν γίνεται παραλογισμός. τὸ μέντοι “Αἴας Ἐκτορι ἐμονομάχησεν” ἔκ ἐπ’ ἀμφοτέρων ἀληθές. id. p. 65.

108^b 3. λέγει νῦν ἐξ ὑποθέσεως (συλλογισμῶς) τῆς ὅς λέγομεν ἐξ ὁμολογίας. . . “πρὸς δὲ τὴν ἐξ ὑποθέσεως συλλογισμῶς,” ὅτι τῷ ὁμοίᾳ ἀλλήλοις εἶναι ἀξίωμεν ὃ ἂν ἐφ’ ἑνὸς δειχθῇ, τῷτο καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων δεδειχθαι· ὃ γὰρ ἐν τοῖς τυχεῖσιν ὃ ἐξ ὑποθέσεως συλλογισμῶς ἀλλὰ ἐν ὁμοίᾳ· ὃ γὰρ ἐξ ὑποθέσεως συλλογισμῶς νῦν λεγόμενος ἐξ ὁμολογίας ἐστίν, ὡς προείρηται. id. ib.

108^b 22. δυνάμενοι γὰρ συνορᾶν τί ἐν τοῖς διαφέρουσιν ἀλλήλων ὅμοιον καὶ τί κοινόν, δυνάμεθα ἂν τὸ γένος αὐτῶν λαμβάνειν· τὸ γὰρ τῶν κοινῶν τισὶν ἐν τῷ τί ἐστὶν αὐτῶν κατηγορούμενον μάλιστα τῷτο 35 ἐστὶν αὐτῶν γένος, ἡ δὲ τῷ γένους εὐρεσις χρήσιμος πρὸς τὴν τῶν ὁρισμῶν ἀπόδοσιν. . . δύναται καὶ τὸ “τῶν γὰρ κοινῶν τὸ μάλιστα ἐν τῷ τί ἐστιν κατηγορούμενον” ὅπως εἰρηάζει, τῶν γὰρ κοινῶν τὸ μάλιστα κοινόν καὶ ἐν τῷ τί ἐστιν κατηγορούμενον γένος· καὶ εἴη ἂν τῷ μάλιστα κοινῷ χωρίζων τὸ γένος ἀπὸ τῶ εἶδους· ἀμφοτέρω μὴ γὰρ ἐν τῷ τί 40 ἐστὶν, ἀλλὰ μάλιστα κοινόν ὃ ἐν πᾶσιν ἐστὶ καὶ τοῖς πλείοσι. id. p. 66.

108^b 23. “ἡγεῖται δὲ καὶ οἱ ὀρίζομενοι.” ὅπως εἰώθασιν ἀποδιδόναι τὴν ὁρισμῶς ἥτοι καὶ σύνθεσιν τῶ γένους καὶ τῶν συστατικῶν διαφορῶν, καὶ ἔχει καὶ διαίρεσιν, ὡς οἱ καὶ Πλάτωνας ὅτω διαιρῶντες τὴν ὁρισμῶς τῶν προκειμένων ὁριστῶν ἀπεδίδον. cod. 1917 in marg.

108^b 37. Ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Τοπικῶν εἰπὼν περὶ ὧν ἦν ἀναγκαῖον εἰπεῖν πρὸ τῆς τῶν τόπων παραδόσεως. . . ἐν τῷ δευτέρῳ τῆς τῶν τόπων τῶν πρὸς ἕκαστον προβλήμα χρήσιμων παραδόσεως

ἀρχεῖ. ἔστι δὲ ὁ τόπος ἀρχὴ καὶ ἀφορμὴ ἐπιχειρήματος, ἐπιχειρήματα δὲ καλεῖται τὰν διαλεκτικῶν συλλογισμῶν. . . διὸ καὶ ὀρίζεται ὁ Θεόφραστος τὸν τόπον, ὡς ἦδη ἡμῖν ἐν τοῖς πρώτοις εἰρηται, ὅπως “τόπος ἐστὶν ἀρχὴ τις ἢ κοιχέειον, ἀφ’ ὃ λαμβάνομεν τὰς περὶ ἕκαστον ἀρχάς, τῇ περιγραφῇ μὴ ὠρισμένους, τοῖς δὲ καθ’ ἕκαστον ἀόριστος.” οἷον τόπος ἐστὶν εἰ τὸ ἐναντίον τῷ ἐναντίῳ ὑπάρχει καὶ τῷ ἐναντίῳ τὸ ἐναντίον. ὅπως γὰρ ὁ λόγος καὶ ἡ πρότασις αὕτη τῷ μὴ καθόλου ὥρισται (ὅτι γὰρ περὶ ἐναντίων καθόλου λέγειται, δηλοῖ), ἐκείναι μέντοι εἰ περὶ τῶνδε ἢ τῶνδε τῶν ἐναντίων λέγειται, ἐστὶν ὠρισμένον 10 ἐν αὐτῷ. ὃ μὴν ἀλλ’ ἀπ’ αὐτῶ ὁρμωμένους ἐστὶν ἐπιχειρεῖν περὶ ἕκαστου τῶν ἐναντίων. . . ποιεῖται δὲ πρώτην τὴν τῶν τόπων τῶν πρὸς τὰ ἀπὸ τῶ συμβεβηκότος προβλήματα παραδόσιν, ὅτι τε κοινότερον τῷτο καὶ κατ’ αὐτὸ πρῶτον· τὸ γὰρ ὑπάρχον πᾶσιν ὑπάρχει· ὅτω γὰρ τεταγμένη γίνεται καὶ διακεκριμένη ἡ τῶν τόπων παραδόσις. ἐστὶ γὰρ συμβεβηκός, ὡς εἶπεν ἐν τῷ πρὸ τῶτο, ὃ μήτε γένος ἐστὶ μήτε ὅρος μήτε ἴδιον, ὑπάρχει δὲ τῷ πράγματι. ἀλλὰ μὴν τὸ ὑπάρχειν καὶ τοῖς ἄλλοις παρακολουθεῖ· ὅτε γὰρ γένος ὅτε ἴδιον ὅτε ὅρον ὅσον τε εἶναι τινος μὴ ὑπάρχοντα αὐτῷ· διὸ ἀναιρεμένη τῷ ὑπάρχοντος ὡς τὸ συμβεβηκός ὀρίζεται, ἀναρεῖται καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον, ἐκείναι μέντοι ἐκείνων τινὸς ἀναιρεμένης συναναιρεῖται τὸ συμβεβηκός. ὥστε πρῶτον τῇ φύσει κατ’ αὐτὸ τῶν ἄλλων τὸ συμβεβηκός, ἔτι καὶ διότι ἀπὸ τῶ συμβεβηκότος αὐτῷ τῆς τῶν τόπων ἀρχομένη παραδόσεως ἐμελλε τεταγμένη τε γίνεσθαι καὶ διακεκριμένη ἡ τῶν τόπων παραδόσις, ὡς ἄλλως μὴ εἶναι τὴν πρὸς τὸ συμβεβηκός, ἄλλως δὲ τὴν πρὸς τὸ γένος, ἄλλως δὲ τὴν πρὸς τὸ ἴδιον καὶ ἄλλως τὴν πρὸς τὸν ὁρισμόν. εἰ γὰρ ἀπὸ τῶ ὁρισμοῦ τὴν ἀρχὴν τῆς τῶν τόπων παραδόσεως ἐποιεῖτο, ἐπειδὴ δεῖ τὸν ὁρισμόν μὴ μόνον τὸ τί ἦν εἶναι σημαίνειν, ἀλλὰ πρῶτον μὴ ὑπάρχειν ἐκείνῳ ὃ ἐστὶν ὁρισμός, ἔπειτα καὶ ἐν τῷ τί ἐστὶν αὐτῷ κατηγορεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ ἀντικατηγορεῖσθαι αὐτῷ, ἀναγκαῖως ἂν καὶ τῶν τῷ ὑπάρχειν κατασκευαστικῶν τόπων ὡς ὁριστικῶν ἐμνημόνευσεν, οἵτινες εἰσιν οἰκείαι τῷ συμβεβηκότητι, καὶ τῶν δεικνύντων ὅτι ἐν τῷ τί ἐστὶν κατηγορεῖται, οἱ πάλιν εἰσιν οἰκείαι τῶν γενικῶν προβλημάτων, ἀλλὰ καὶ τῶν δεικνύντων δυνάμενων ὅτι ἀντικατηγορεῖται, οἱ τῶν ἀπὸ τῶ ἴδιου προβλημάτων εἰσιν οἰκείαι. ὅπως τε καὶ τὴν τῶν ἄλλων προβλημάτων οἰκείας τόπους ὁρίζεται ἂν ἔλεγε. πάλιν τε περὶ ἐκείνων λέγων καὶ μνημονεύων αὐτῶν, τὴν μὴ ἀπὸ τῶ γένους ἔλεγεν ἂν αὐτῶν τὴν δὲ ἀπ’ ἄλλου τινός, ὡς γίνεσθαι τὴν αὐτῆς πλείονων οἰκείας. νῦν δὲ ἀρχόμενος ἀπὸ τῶ συμβεβηκότος, ὃ κοινωτάτον τέ ἐστι καὶ ἀπλάτυστον, τὴν μὴ περὶ τῶ ὑπάρχειν ἢ μὴ ὑπάρχειν τόπος ὡς ἴδιος τῷ συμβεβηκότος παραδίδωσιν, ἐξ ὧς δὲ μνημονεύων τῶν πρὸς τὸ γένος, ὅσοι παρὰ τὸ ὑπάρχειν περιτεύουσιν ἐν τῷ γένει, τῶν ὡς ἴδιος τῷ γένους ἀποδίδωσι, καὶ ὅσοι πάλιν παρὰ τὸ γένος ἐν τῷ ἴδιῳ ὡς αὐτῷ οἰκείας, καὶ ὅσοι παρὰ τῷτο ἐν τῷ ὁρισμῷ πρὸς τὴν ὁρισμῶς μὴς. ἀρχεῖ μὴ ἂν διὰ ταῦτα ἀπὸ τῶν πρὸς τὸ συμβεβηκός τόπων, πρῶτον δὲ διαίρεσιν τινὰ τῶν προβλημάτων ποιεῖται, ἥτις δύναται μὴ γενεᾷ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων, μάλιστα δὲ ἐστὶν ἐν τοῖς ἀπὸ τῶ συμβεβηκότος. . . προβλήματα νῦν ὅπως λέγειν ὃ τὰ προτεινόμενα

(ἐκεῖνα γὰρ τὴν ἀντίφασιν περιέχει) ἀλλὰ τὰ ὠρισμένα ἤδη κτ' ἐξέτερον μέρος τῆς ἀντιφάσεως, πρὸς ἃ δεῖ μὴ αἰεὶ εὐπορεῖν ἐπιχειρημάτων. ὡς γὰρ τῶν προτάσεων αἱ μὲν εἰσιν ἐν ἐρωτήσῃ τὴν ἀντίφασιν περιέχονται, αἱ δὲ ἤδη ὡς συλλογισμῷ μέρος λαμβάνονται, θάτερον μέρος ὅσαι τῆς ἀντιφάσεως (αὐτῇ) γὰρ εἰσιν αἱ ἐνδοξοί, ἔχ' αἱ ἐρωτήσεις, ἀλλ' αἱ ἤδη συγκεχωρημένοι τε καὶ κείμενοι, δι' ὧν ὁ διαλεκτικός συλλογισμός), ὅτω καὶ τῶν προβλημάτων τὰ μὲν ἐξιν ὡς προβαλλόμενα τὰ δὲ ὡς ὠρισμένα ἤδη, περὶ ὧν νῦν λέγει. καθόλου δὲ νῦν λέγει ἃ εἶπεν ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας καθόλου ὡς καθόλου· ἢ μὴ γὰρ κοινὸν πᾶν καθόλου, καὶ ἀδιορίστως 10 λέγειν, ἢ δὲ τοιοῦτον καθόλου τῷ καθ' ἕκαστα ἀντιδιαρεῖν. Alex. Aphrodis. p. 67 - 69.

διδάξας καὶ εἰπὼν ὁ τεχνικός περὶ τῶν ὀργάνων τῆς διαλεκτικῆς, ἃ εἰσιν αἱ προτάσεις καὶ τὰ προβλήματα, νῦν διδάσκει καὶ περὶ τῶν τόπων καὶ ἀφορμῶν τῶν ἐπιχειρημάτων, δι' ὧν κατασκευάζομεν ὅτι τὸδε ἐστὶ γένος τῶδε. cod. 1845 in marg.

109^a ἵνα ἡ γνωρίμων ὅτι οἱ αὐτοὶ καὶ ἐπὶ μέρος τι ἡ πρόβλημα 2^a χρήσιμοι ἡμῖν ἔσονται, προλέγει περὶ αὐτῶν. ἐρεῖ δὲ τὸτο αὐτὸ φανερώτερον ἔτι καὶ ἐν τῷ τρίτῳ ἐπὶ τέλει. Alexander p. 70.

109^a ἐπεὶ, ὡς ἐμνημόνευσεν ἤδη, τὰς θέσεις καὶ τὰ προβλήματα 9^a ὡς ἐπὶ τὴν πλείστον καταφατικὰ κομίζουσιν οἱ διαλεγόμενοι, πρόκεινται δὲ τῷ διαλεκτικῷ ἀνασκευάζειν τὸ τιθέμενον καὶ εἰς τὸ ἀντικείμενον ἐπιχειρεῖν (τοιαύτη γὰρ ἡ ἐν τοῖς λόγοις γυμνασία), ὁῦλον ὡς τὸ καταφατικὸν ἀποφατικῶς ἀνασκευάζοιτο ἄν. ἢ μὴ ἔν ἀποφατικὸν τῷ καταφατικῷ πρῶτον, διότι πολὺν χρησιμώτερον τῷ δια- 25 λεκτικῷ, ἢ δὲ καθόλου ἀποφατικὸν τῷ ἐπὶ μέρους, διότι κοινὸν τὸ καθόλου καὶ πρὸς τὸ ἐπὶ μέρος. ὅτι δὲ οἰκειότερον τῷ διαλεκτικῷ τὸ ἀνασκευάζειν τῷ κατασκευάζειν, ἐν τῷ πρῶτῳ τῶν ἐπιγραφόμενων Εὐδημείων Ἀναλυτικῶν (ἐπιγράφει) δὲ αὐτὸ καὶ Εὐδήμῳ ὑπὲρ τῶν Ἀναλυτικῶν ὅπως λέγει, ὅτι ὁ διαλεκτικός ἃ μὴ κατασκευάζει μικρὰ ἐξιν, ἢ δὲ πολὺ τῆς δυνάμεως αὐτῷ πρὸς τὸ ἀναρεῖν 30 τι ἐξιν. θέσιν δὲ δὴ τὸ πρόβλημα κοινότερον λέγει. id. ib.

109^a 10^a ἢ μὴ χαλεπώτατον λέγοι ἄν, ὅτι μὴ ἀπλῶς μὴδὲ πρόχειρον ὡς ἐπὶ τῶν ἄλλων. ἀντιστροφὴν δὲ νῦν ἄλλην λέγει παρὰ τὰς εἰρημένας ἐν τοῖς Ἀναλυτικαῖς· ἐκεῖνων γὰρ ἦν ἡ μὴ κτ' οὕτως 35 ὅπως ἡ δὲ κτ' τὸ καταφατικὸν καὶ ἀποφατικόν, ὡς αἱ ἐνδεχόμεναι ἀντρέφον. τὴν δὲ νῦν λέγει κτ' ὅνομα· ἢ γὰρ τῷ τῷ ὑπάρχειν τι κείμενον ὀνόματι ὑποκείμενον καλεῖν ἀντιτρέφειν λέγει. οἷον τὸ ζῶον ὑπάρχει ἀνθρώπῳ, ἀντιτρέφοντες λέγομεν, ὁ ἄνθρωπος ζῶον ἐξιν· ὁ γὰρ ἐλαβόμενος ὑπάρχειν τῷ ὑποκειμένῳ, 40 τὸτο ὑποκείμενον εἶναι λέγομεν. εἴη δ' ἂν ἀντιστροφή τῶτο, καθόσον πρῶτον ἀπὸ τῷ ὑποκειμένου ἀρχόμενοι μὴ ταῦτα ἀπὸ τῷ ὑποκειμένου τὴν ἀρχὴν ποιήμεθα. ὅταν ἔν ὅπως μεταλαμβανόντων ἡμῶν ἀληθὲς ἢ τὸ λέγειν καὶ ὀνομάζειν ἀπλῶς καὶ χωρὶς τινος προσημίας τὸ ὑποκείμενον τῷ τῷ ὑπάρχοντος αὐτῷ ὀνόματι, τὰ 45 ὅπως ὑπάρχοντα ἀντιτρέφειν λέγει κτ' ὅνομα. "κτ' τὴν ἀπὸ τῷ συμβεβηκότος "ὅδε ἀντὶ τῷ τῷ τῷ συμβεβηκότος οἰκίω ὀνόματι ὀνομάζουσιν τὸ ὑποκείμενον αὐτῷ. ἢ τὸ ἀντιτρέφειν τὴν

ἀπὸ τῷ συμβεβηκότος οἰκίαν ὀνομασίαν εἶπεν· ὀνομάζει γὰρ τὸ ὑποκείμενον τῷ τῷ κατηγορούμενον ὀνόματι ὡς οἰκίω ἐν τῇ τοιαύτῃ ἀντιστροφῇ. ἐφ' ὧν δὲ μηκέτι τῶτο ἀληθές, ταῦτα δὲ ἔκ ἀντιτρέφει ταύτην τὴν ἀντιστροφήν τὴν κτ' ὅνομα. τὰ μὴ ἔν ὡς γένη 5 ὑπάρχοντα τισιν ἢ ὡς ὀρισμοὶ ἢ ὡς ἴδια ἀντιτρέφει... ὥστε εἰ τὸ πᾶν ὑπάρχειν τῷ ὑποκειμένῳ αἴτιον τῷ μὴδὲ ἀντιτρέφειν, μόνον δὲ τῶτο οἶον ἐπὶ τῷ συμβεβηκότος, ἐπὶ μόνῳ ἂν τῷ συμβεβηκότος εἴη ἀληθὲς τὸ μὴ αἰεὶ ἀντιτρέφειν· ἢ γὰρ ἔτι τὸ ὑποκείμενον ἔξαι τῶτο εἶναι εἶπεν, τὸ συμβεβηκότος πᾶν καὶ μὴ ἀπλῶς ὑπάρχειν· ἔκ ἀναρεῖν δὲ τὸ συμβεβηκέναι τινὶ ὑπὸ τῷ μὴ ἀντιτρέφειν. ἢ γὰρ εἰ μὴ ἀντιτρέφει, διὰ τῶτο ὅδε συμβεβηκεν. ἀλλ' ὅδε δεικνύει 10 τὸ ὑποκείμενον ὀνομαζόμενον τῷ τῷ συμβεβηκότος ὀνόματι, ἂν δειχθῇ αὐτῷ συμβεβηκότος. μέλλων δὲ τῶν πρὸς τὸ συμβεβηκότος τόπων τὴν παράδοσιν ποιεῖς, τίνα ἴδια ἐξιν αὐτῶν παρὰ τὰ ἄλλα προβλήματα τῶν ἀπὸ τῷ συμβεβηκότος προβλημάτων πρῶτον ἐξετέτο, ὧν ἐν μὴ ἦν τὸ καθόλου καὶ ἐπὶ μέρους ἐν τῷ γίνεσθαι τίνα προβλήματα. εἰ τῷ ἐν μέρει ὅτω τις ἀκκοῖ ὡς ἐπὶ ἀτόμων λεγομένων, δευτέρον δὲ τὸ μὴ ἀντιτρέφειν τὴν προειρημένον τρόπον τῆς ἀντιστροφῆς πάντα τὰ ἀπὸ τῷ συμβεβηκότος προβλήματα. τῶτο 20 δὲ γνωρίζομεν ὅν χρησίμων πρὸς τὰς ἐπιχειρήσεις. id. ib.

ἐξήγηται πῶς οἷον τε λέγειν πρόβλημα ψευδές· εἰ γὰρ τὸ πρό- 109^a βλημα τὴν ἀντίφασιν περιέχει, πῶς ἂν εἴη λέγειν τὸ ψεύδεται ἢ τὸ 27^a ἀληθεύειν ἐν τοῖς προβλήμασι; μή ποτε ἔν πρόβλημα, ὡς προεῖπον ἤδη, ἢ τὸ προτεινόμενον τε καὶ προβαλλόμενον ἔτι λέγει, ἀλλὰ τὸ ὠρισμένον ἤδη καὶ κείμενον, ὡς εἶπεν ἤδη καὶ ἀρχόμενος, ὃ προῖ- 25 σαταί τις, ἐν ὁ διαλεκτικός ἐλέγχειν ἐπιχειρεῖ. id. p. 71.

ψεύδει γὰρ γὰρ ὁ τὴν ἡδονὴν τέλος τιθέμενος καὶ τῷ παριστά- 109^a 30^a μένος· τὸ γὰρ μὴ ὑπάρχειν τῇ ἡδονῇ ὑπάρχειν αὐτῇ λέγει. ὁμοίως ψεύδει καὶ ὁ τὴν κίνησιν διὰ κενὸν γίνεσθαι λέγων, ἀλλὰ καὶ ὁ ἄτομα μεγέθη τιθέμενος, ἀλλὰ καὶ ὁ ἐξ ἐπιπέδων γενῶν τὰ σώματα, ἀλλὰ καὶ ὁ τὴν ψυχὴν χωρίζον τε καὶ ἀθάνατον τιθέμενος, ἀλλὰ καὶ ὁ μόνον τὸ καλὸν ἀγαθὸν λέγων, ὥσπερ καὶ τὰ οἷς δύο πέντε λέ- 35 γων. παραβαίνει δὲ τὴν κειμένην λέξιν ὁ τὴν μὴ ὑποκειμένην φύσιν ἢ τίς ποτέ ἐστι γνωρίζων, μὴ τῷ συνήθει δὲ καὶ κειμένῳ ὀνόματι ὀνομάζων αὐτήν, ἀλλὰ προχαράσων καὶ ἰδίῳ ὀνόμασι χρω- μένος κατ' αὐτῶν, ὡς οἱ λέγοντες μόνον τὴν σοφὸν πλείστον ἢ μόνον καλὸν ἢ μόνον εὐγενῆ ἢ μόνον ῥήτορα. id. p. 72.

δεῖ μὴ ἀγνοεῖν ὅτι Θεόφραστος διαφέρειν λέγει παράγγελλμα 109^a 34^a καὶ τόπον· παράγγελλμα μὴ γὰρ ἐστὶ τὸ κοινότερον καὶ καθολικώτερον ἀπλῶς λεγόμενον, ἀφ' ὃ ὁ τόπος εὐρίσκει· ἀρχὴ γὰρ τόπος τὸ παράγγελλμα, ὥσπερ ὁ τόπος ἐπιχειρήματος. οἷον παράγγελλμα μὴ τὸ ὅτω λεγόμενον, ὅτι δεῖ ἐπιχειρεῖν ἀπὸ τῶν ἐναντιῶν, ἀπὸ τῶν συσφίχων, τόπος δέ, εἰ τὸ ἐναντίον πολλαχῶς, καὶ τὸ ἐναντίον, ἢ εἰ τὸ ἐναντίον τῷ ἐναντίῳ ὑπάρχει, καὶ τῷ ἐναντίῳ ὑπάρχει τὸ ἐναντίον, καὶ πάλιν ὡς ἐν τῶν συσφίχων, ὅτω καὶ τὰ λοιπὰ. ὁ γὰρ τόπος πρότασις ἤδη τις ἀπὸ τῷ παραγγέλλματος γεγονυῖα. ταύτην δέ, λέγω τὴν διαφορὰν παραγγέλλματος τε καὶ τρόπου, εἰδὼς ὁ Θεόφραστος, τὰ τοιαῦτα ὁποῖος ἐξιν ὁ πρῶτος εἰρημέκος τόπος,

παραγγέλματα λέγει ὁ τόπος παραγγελματικός· τὸ γὰρ “ἐπι-
βλέπειν δὲ εἰ τὸ κατ’ ἄλλον τινὰ τρόπον ὑπάρχον ὡς συμβεβηκὸς
ἀποδεδώκε” παραγγελματικός· τόπος δ’ ἂν ἀπ’ αὐτῶ εἴη ὁ λέ-
γων “εἰ τὸ ὡς συμβεβηκὸς ἀποδεδωμένον κατ’ ἄλλον τινὰ τρόπον
ὑπάρχει, ἢ καλῶς ἀποδεδόθη.” ἢ ἔτι προσεχέζον, εἰ τὸ ὡς συμ-
βεβηκὸς ἀποδεδωμένον γένος εἴη ἢ πάλιν ὅρος ἢ ἴδιον. ὁ μέντοι
Ἀριστοτέλης τόπος καὶ τὰ τοιαῦτα καλεῖ, ἢ ὅτι μὴ τῷ παραγγέλ-
ματος ἡδὴ καὶ τὸν τρόπον ἔλαβεν, ἀεὶ δὲ ἀπὸ τῶν ἐιδικωτάτων καὶ
τὰς ὀνομασίας ποιούμεθα τῶν πραγμάτων, οἷον τὴν ὕσιν ἢ τὴν
μᾶλλον ἢ ὕσιν ὀνομάζομεν, ἢ τὴν ποσότητα ὄν, ἀλλὰ μᾶλλον
ἰδίως ποσότητα. ἐπεὶ ὅν ταῦτα ἢ καὶ ἔξω λόγῳ, τόπος καὶ τὰ τοι-
αῦτα καλεῖ τῶν παραγγελμάτων. id. ib.

109 a
36. μαλιστα δὲ φησι τὴν τοιαύτην ἀμαρτίαν γίνεσθαι περὶ τὰ
γένη. τῷτο δέ, ἐπεὶ τὰ γένη ὁμοιότητα τινα μᾶλλον τῶν ἄλλων
ἔχειν δοκεῖ πρὸς τὸ συμβεβηκός· τὸ μὴ γὰρ ἴδιον καὶ ὁ ὁρισμὸς μόνω
καὶ παντὶ ὑπάρχεισι, διὸ καὶ ἀντιτρέφουσι τοῖς πράγμασιν ὧν εἰσὶν,
τὸ δὲ γένος καὶ τὸ συμβεβηκὸς ἐπὶ πλεόν εἰσὶ τότε ὧς ὑπάρχεισι,
διὸ καὶ ἢ ἀντικατηγορεῖν. id. p. 73.

109 b
10. ἐντεῦθεν ἔστιν ὁρμωμένους ἐλέγχειν τὰς λέγοντας τὴν ἀνθρωπὸν
ἐξωμῶς ἢ τὴν Σωκράτην ἡνθρωπῶς, καίτοι τὸ λογικὸν παρῶν-
των ὄν διαφορὰ ἔστιν, ἢ τὸ τρίγωνον ἐχρηματίως, ἢ τὸ μέγεθος διε-
σκηναί, ἢ τὸ ζῶον ἐψυχῶς. καὶ γὰρ ἢ διαφορὰ γενικὸν καὶ ἢ πα-
ρωνύμῳ τινὸς κατηγορούμενον. id. p. 74.

109 b
12. καὶ ὅτος ὁ τόπος παραγγελματικός· ἐκ διαιρέσεως δὲ τὴν
ἐπιχειρήσιν λαμβάνει. id. ib.

109 b
16. διαιρέμενον δὲ μὴ εὐθέως εἰς τὰ ἄτομα ποιεῖσθαι τὴν διαίρε-
σιν (ἄτομα δὲ τὰ εἶδη ἂν λέγοι), οἷον μὴ εἰς λευκὸν καὶ μέλαν καὶ
διπλάσιον καὶ ἡμισυ, ἀλλ’ ἐπεὶ τετραχῶς τὰ ἀντικείμενα, εἰς ταῦτα
πρῶτα χρὴ διελόμενους τὰ ἀντικείμενα ἐφ’ ἑκάστη αὐτῶν ὁρᾶν εἰ
τὸ λεγόμενον ἀληθές. . . παραδείγματα δὲ παρέθετο τῆς μὴ τῶν
ἀντικειμένων διαιρέσεως τὰ δίκαια καὶ ἀδίκαια, τῆς δὲ τῶν πρὸς τι
τὸ διπλάσιον καὶ ἡμισυ, τῶν δὲ καὶ ἔξιν καὶ ἐρήσιν τυφλότητα καὶ
ὄψιν, τῶν δὲ καὶ ἀντίφασιν τὸ εἶναι καὶ μὴ εἶναι. id. ib.

109 b
24. δείξομεν ὅτι μὴ πᾶσα ἀρετὴ ἐπιστήμη, διελόντες τὴν ἀρετὴν
εἰς τε τὴν διανοητικὴν καὶ τὴν ἡθικὴν, καὶ τὰς ἡθικὰς δείξαντες ὅτι
μὴ ἔχουσιν ἐν τῇ γνώσει τὸ εἶναι. ἀλλὰ καὶ τὸ ὅτι ὅδεις ἔρως ἀρετῆς,
πρόβλημα καθόλου ὃν ἀποφατικόν, ἀνασκευάσομεν, ὅτι μὴ πᾶς
ἔρως φαῖλος, διελόντες τὴν ἔρωτα εἰς τε σύντονον ὅρεξιν ἀφροδι-
σίῳ, ὡς Ἐπίκουρος λέγει, ὃν ἔχουσιν οἷον τε ἀρετῆς εἶναι, καὶ εἰς ἐπι-
βολὴν φιλοποιίας διὰ κάλλος ἐμφαινόμενον, ὡς οἱ ἀπὸ τῆς Στωϊκῆς,
ἢ ἀνάμνησιν τῷ ποτὲ ὁραθέντος κάλλους, ὡς Πλάτων· ἀρεταὶ γὰρ
ἔσονται οἱ ἔρωτες. ἢ μόνον δὲ τὸν ὑποκείμενον ὅρον ἐν τῷ προβλή-
ματι διαίρειν δεῖ, ἀλλὰ πολλὰς καὶ τὴν κατηγορούμενον, ἂν ὅπως
τὴν διαίρεσιν δέχῃ ὡς ἐπὶ τῶν τοιούτων προβλημάτων, ὁ σοφὸς
πολιτεύει, ὁ σοφὸς γὰρ ἔσται ὁ μετέχει. τό τε γὰρ πολιτεύει τῷ
σοφῷ ἔχῃ ἀπλῶς ὄν, διαίρεθαι καὶ μὲν τι σημαίνονμενον δεῖξει
προσῆκον τὸ πολιτεύειν τῷ σοφῷ, καὶ δὲ τι ἀλλότριον αὐτῷ.
ὁμοίως καὶ τὸ γὰρ ἔσται ὁ μετέχει διττόν· ἢ γὰρ ὅτι χρὴ νοσήσῃ τῇ

πατρίδι συννοεῖν, καθὰ ἔστιν Σόλων (πολιτικὸν γὰρ τὸ μὴ ἀπάγειν
αὐτὴν τῆς κοινῆς συμφορᾶς, καὶ ὅπως ἂν καταπαύσαι τι τῆς γὰρ-
σεως ἴσως, εἰ φαίνοιντο συναγῶν καὶ ἐν τοῖς αὐτοῖς ὧν), ἢ πάλιν
ὅτι κατὰρχιν ἢ χρὴ τῆς γὰρσεως καὶ ἡγεμόνα γίνεσθαι. id. p. 75.

ὁ τόπος ὅτος ὧν ἀπὸ ὁρισμῶ καθόλου ἀνασκευαστικός τοῖς
τός ἔστιν. ἐπεὶ τὸ πρόβλημα πρὸς ὁ τὰς ἐπιχειρήσεις ποιούμεθα
τῷ γένει πρότασις ἐστὶ κατηγορικὴ (τοιαῦτον γὰρ ἂν κατασκευάσαι
ἢ ἀνασκευάσαι βεβλήμεθα), πᾶσα δὲ πρότασις κατηγορικὴ ἐξ
ὑποκειμένου ὅρου καὶ κατηγορούμενου, καὶ ἐν τοῖς ἀπὸ τῶν συμβεβηκόντος
προβλήμασιν ὁ κατηγορούμενος ὅρος ὡς συμβεβηκός τι δηλοῖ, φησὶ
δεῖν διαλαμβάνοντας τὰς τῶν προβλήματος ὁρᾶς, τὸν τε ὑποκεί-
μενον καὶ τὸν κατηγορούμενον, κατ’ ἴδιον ἐκάτερον αὐτῶν ἐρίξεσθαι,
ἰδίᾳ μὲν τὸ συμβεβηκός, ὃ ἐστὶν κατηγορούμενον, ἰδίᾳ δὲ τὸ τῷ
ὑποκείμενον· τῷτο γὰρ ἐστὶ τὸ “ἀμφοτέρων καθ’ ἑκάτερον. id.
p. 76.

ἔτι δεξιόστερον καὶ ὅτι μὴ ἔστιν εὐδαίμων ὁ τύραννος· εἰ γὰρ ὁ
μὴ τύραννός ἐστιν ἀρχὴν παράνομος, εὐδαίμων δὲ ἔστιν ὁ κατ’
ἀρετὴν ἐνεργῶν, ἔχῃ οἷον τε τὸν τύραννον εὐδαίμονα εἶναι· τὸ γὰρ
παράνομως ἀρχεῖν ἢ κατ’ ἀρετὴν ἐνεργῆναι. ἀλλὰ καὶ ὅτι μὴ
πλάσιος ὁ σοφός. id. ib.

τῷτο καὶ ἐν τῷ πρώτῳ ἡδὴ φθάσας εἶπεν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ
τῶν τόπων ὅς πρὸς τὴν εὐρεσιν τῶν πολλαχῶς λεγομένων παρε-
δίδε (c. 15). id. p. 77.

ἔστι μὲν ὅν καὶ ὅτος ὁ τόπος παραγγελματικός, τὸ δὲ δι’ αὐτῶ
25 λεγόμενον ἔστιν ὅτι δεῖ τὸ πρόβλημα εἰς καθολικὴν πρότασιν με-
ταλαβόντα, αὐτῷ προτείνοντα ταύτην, ἔνθασιν πειράσθαι φέρειν
πρὸς αὐτήν, ὡς ἂν εἰ καὶ ἄλλης προτείναντος αὐτήν καὶ λαβεῖν ἀξίῳ-
τος ἐνέζημεν· ἢ γὰρ ἔνθασιν εὐρίσκομεν πρὸς τὴν πρότασιν, αὕτη
ἐπιχειρήματος ἡμῶν ἀρχὴ καὶ ἀφορμὴ γένοιτ’ ἂν πρὸς τὴν τῷ προ-
κειμένῳ προβλήματος ἀνασκευήν. τῷτο δ’ ἐπεὶ συνηθεστέρα ἢ πρὸς
τὰς προτάσεις ἔνθασις τῆς εἰς τὰ προβλήματα ἐπιχειρήσεως.
ἐπεὶ δὲ ἢ πρὸς τὰς καθόλου προτάσεις ἔνθασις ἀπὸ τινος τῶν ὑπὸ
τῷ καθόλου γίνεσθαι, ὁ τῷ ἐπιβλέπειν τὰ ὑπὸ τῷ καθόλου εὐρίσκεσθαι, ἔ-
δον φησὶ τὸν αὐτὸν τρόπον εἶναι τῷ πρὸς ὅλην εἰρημένῳ τῷ
ἐκ τῆς τῷ καθόλου διαιρέσεως. id. p. 78.

ἀπὸ τῶν τῷ τῷ ἐπιχειρήσει τις ἂν καὶ πρὸς τὰ ὑπὸ τῶν
Στωϊκῶν παράδοξα λεγόμενα. εἰ γὰρ τῶν πολλῶν πλάσιον λεγόν-
των μόνον τὸν πολυκλήμονα, μὴ καὶ τῷτο τις χρωτῶ τῷ ὀνόματι
τῷτο μὴδὲ λέγοι τὸν πολυκλήμονα πλάσιον, καὶ δὲ τῷτο σοφῷ καὶ
τῷ τῷ ἀρετᾷ ἔχοντος, παραβαίνειν ἂν τὸν κείμενον τῆς τῶν ὀνο-
μάτων χρήσεως διορισμόν· τίς μὲν γὰρ ἐστὶ πολυκλήμων, ἢ τῶν
πολλῶν εἶδεναι ἀλλὰ τῶν τὰ τοιαῦτα ἐξεταζόντων, ὅτι δὲ δεῖ καὶ
τῷ πολυκλήμονος τῷ πλάσιος ὀνόματι χρῆσθαι, ἰκανὴ ἢ τῶν πολ-
λῶν χρήσις. ὁ δὲ ὁμολογῶν μὴ εἶναι τινὰ πολυκλήμονα, μὴ ὀνο-
μαζῶν δὲ τῷτο πλάσιον, ἢ δεόντως ἂν χρωτῶ τῷ ὀνόματι. ἀλλ’
ἐδὲ ὁ χρωμῶν αὐτῷ πάλιν ἐπὶ τῷ τῷ ἀρετῇ ἔχοντος. πάλιν
οἱ μὲν πολλοὶ εὐτυχίᾳ λέγουσι τὸν ἐν τοῖς τυχεροῖς ἀγαθοῖς εὐθη-
νῶντα, οἱ δὲ τὸν τῷ ἀρετῇ ἔχοντα φασὶν εὐτυχίᾳ, ὃ καὶ ἐστὶ τῶν

τυχρῶν ἀγαθῶν· παραβαίνουσιν ἔν χ' ὅτι τὴν προσήκυσαν χρῆ-
σιν τῶν ὀνομάτων. εἰπὼν δὲ ὑγιεινὸν μὴ ῥητέον τὸ ποιητικὸν ὑγιείας,
προσέθηκε τὸ "ἡ ὡς οἱ πολλοὶ λέγουσιν," ὃ ἴσον ἐστίν, ὅπως ἂν ὦσιν
οἱ πολλοὶ λέγοντες· ἡ γὰρ κατ' ἄλλων τινῶν οἱ πολλοὶ τῷ ὑγιεινῷ
ὀνόματι χρῶντο, ὃ καὶ μόνον τῷ ὑγιείας ποιητικῷ ἀλλὰ ἡ καὶ τῷ
σημαντικῷ. ἡ εἶπε τὸ ὅπως ἂν οἱ πολλοὶ λέγουσιν, ἐνδεικνύμενος
ὅτι μὴ περὶ τῷ ὀνόματος τύτῃ διατείνεσθαι χρῆ, ἀλλὰ περὶ τῷ
χρηστικῷ τῷ ὅτι οἱ πολλοὶ· ἡ γὰρ εἰ μὴ τὸ τοιοῦτον ἀλλ' ἄλλο τι εἴη,
ἐκείνῳ χρῆσθαι· ἡ ἔκ ἐξ ἡ καὶ τῷ "ἡ" ἀλλὰ χωρὶς· λέγει γὰρ ὡς
οἱ πολλοὶ λέγουσιν· τὸ γὰρ ποιητικὸν ὑγιείας ὑγιεινὸν τοῖς πολλοῖς
σύνθηες λέγειν. id. p. 79.

110 a οἱ τρεῖς τόποι, ὅτις τε ἡ καὶ οἱ μὴ τὸν δύο, τὴν ἀφορμὴν
23. τῆς ἐπιχειρήσεως ἀπὸ τῶν πολλαχῶς λεγομένων λαμβάνουσιν.
id. ib.

110 a ἔστι δὲ ἐφ' ὧν ἡ πάντα τὰ σημαίνοντα λαμβάνοντες ἔστιν
25. ἐπὶ πάντων αὐτῶν ἀνασκευάζειν τὸ κείμενον. οἷον εἰ λέγοι τις ὅτι
μὴ χρῆ φιλοσοφεῖν, ἐπεὶ φιλοσοφεῖν λέγει ἡ τὸ ζητεῖν αὐτὸ τὸ
εἶτε χρῆ φιλοσοφεῖν εἶτε ἡ μὴ, ὡς εἶπεν αὐτὸς ἐν τῷ Προτρε-
πτικῷ, ἀλλὰ ἡ τὸ τὴν φιλόσοφον θεωρίαν μετιέναι, ἐκότερον
αὐτῶν δείξαντες οἰκτεῖν τῷ ἀνθρώπῳ πανταχόθεν ἀναιρήσασθαι τὸ
τιθέμενον. id. p. 80.

110 a ἂν γὰρ μὴ λανθάνῃ, προχειρῶς ἐνστήσει ὁ τῷ προβλήματι
26. παριστάμενος ὅτι μὴ καθ' ὅτι τιθεῖ τὴν ἐνστασιν τὴν πρὸς αὐτὸ ἡ
τὴν ἀνασκευὴν ποιεῖ, ἀλλὰ κατ' ἄλλο, πρὸς τὸν ὄνομα ἡ σοφιστι-
κῶς τὴν ἀπάντησιν ποιήμενος. id. ib.

110 a ἔστι τὸ "ἐξ ὁμολογίας," ὃ εἶπεν ἐν τῷ πρώτῳ ἐπὶ τέλει
33. (p. 108 b 7) ἐξ ὑποθέσεως· λέγων γὰρ πρὸς τί χρῆσιμος ἡ τῷ
ὁμοίᾳ θεωρία, εἶπε "πρὸς τε τὴν ἐπακτικὴν λόγους ἡ τὴν ἐξ ὑπο-
θέσεως συλλογισμῶν." εἰσὶ γὰρ οἱ ἐξ ὁμολογίας ἐξ ὑποθέσεως,
ὡς ἐν τοῖς Προτέραις Ἀναλυτικαῖς δεδειχεν· ὃ μὴ ἀντιγράφει.
ὅπως δὲ γίνονται, ἐδήλωσε προσθεὶς "διότι ἐνδοξόν ἐστιν, ὡς ποτε
ἐφ' ἐνὸς τῶν ὁμοίων ἔχει, ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν." ὃ δὲ ἐκεῖ ἐξ
ὑποθέσεως κοινότερον εἶπε, τὸ νῦν ὠνόμασε προσεχέστερον ἐξ
ὁμολογίας. ἐπεὶ γὰρ μὴ αὐτάρκες τὸ ἐφ' ἐνὸς τινος δεικνύμενον
τῶν ὑπὸ τι κοινὸν πρὸς τὴν τῷ κοινῷ τε ἡ καθόλου κατασκευὴν (ὃ
γὰρ ἐστὶ τὸ ἐν μέρει τῷ καθόλου δεικτικόν), δεῖν φησὶ προσδιομοιο-
γεῖσθαι ἡ συντίθεσθαι ὅτι ὡς ἐφ' ἐνὸς, ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. ἂν
γὰρ προσυμφέμενοι, ὡς ἐπὶ τινος ψυχῆς ἔχει, ὅτι καὶ ἐπὶ πάσης
ἔχειν, δεῖξαι μὲν τινὰ ψυχὴν ἀθάνατον, ἔχομεν ἂν διὰ τὴν ὁμολο-
γίαν ἡ τὸ πᾶσαν ἀθάνατον εἶναι. id. p. 81.

110 b τὸ τοιοῦτον δὲ φησὶ δεῖν ποιεῖν, τὸ διαιρεῖν ἡ ἐπὶ τίνος ὅχι ὅτι ζη-
4. τεῖν, ἡ ὅτις ἐξ ὁμολογίας δεικνύται, ὅταν μὴ εὐπερῶμεν διὰ
τίνος κοινῆς ἡ πᾶσιν ἐφαρμοζοντός τῆς ὑπὸ τὸ καθόλου τὴν δεῖξιν
ποιήσας. ἂν γὰρ οἷόν τε ἡ, ἐκείνῳ δεικνύται χρῆ, ὡς ὁ γεωμέ-
τρης δεικνύει καθόλου τὸ τρίγωνον δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχον, ἡ μὴ
δι' ὁμολογίας ἡ συνθήκης αὐτὸ λαμβάνει. id. ib.

110 b οἷον τὸ πολιτεύεσθαι τὸν σοφὸν καὶ μὴ τὸ καλὸν δέον, καὶ δὲ τὸ
10. συμφέρον ὃ δέον. id. ib.

ἐπεὶ τῶν πολλαχῶς λεγομένων τὰ μὴ ἐν ὀνόματι τὸ διττὸν
ἔχει, ἀ καλῶμεν ὁμῶνυμα, τὰ δὲ ἐν λόγῳ, ἀ ἀμφίβολα καλεῖν
αὐτοῖς ἔθος, εἰπὼν πῶς δεῖ πρὸς τὰ προβλήματα ἐπιχειρεῖν ἐν
οἷς ὁμῶνυμόν τι κεῖται, νῦν λέγει περὶ τῶν ἐν λόγῳ τὸ διττὸν ἐχόν-
των, τατέτι τῶν ἀμφιβόλων. id. ib.

δύναται τις ἡ ὡς καθόλου λεγομένη τῷ "διαιρεῖσθαι δὲ ὅσα χῶς
χρήσιμον" ἐπὶ πάντων τῶν πολλαχῶς λεγομένων ἀκρίβειν, ὡς τισιν
ἔδοξεν, ὅχι ἐπὶ μόνον τῷ ἐπιστήμῳ εἶναι μίαν πλείονων. διττὸ γὰρ
ὄντος τῷ "ἐπίσταμαι πάντα τὴν τὰς πλείους εἰληφότα ψήφους ὅτι
νενίκηκεν" (ἡ γὰρ καθὼ ὠρίσαι τὸ τοιοῦτον καθόλου, ἡ ὅτι τὸς καθ' ἕκαστον
πάντας, ὅπερ ὅχι οἷόν τε) χρῆ ἐπὶ τὸ τοιοῦτον ἀγοντας δεικνύει "ἡ
μὴν τόνδε ὅχι οἷον ὅτι νενίκηκεν· ὅχι ἄρα πάντας τὸς νενικηκότας
ἡ τὰς πλείους εἰληφότας ψήφους ἐπίσταται." ὅμοιον τὸ τοιοῦτον, ὃ ἡ
αὐτὸ Θεόφραστος ἐν τῷ περὶ τῶν ποσαχῶς μέμνηται, οἷον ἐπίστασθαι
πᾶν τρίγωνον ὅτι δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχει τὰς τρεῖς γωνίας· ἡ γὰρ
ὡς καθόλου ἡ ὡς καθ' ἕκαστα πάντα. ἀνασκευάζειν ἔνθεν θέλοντας
τὸ ὅτι ὁ γεωμέτρης ἐπίσταται πᾶν τρίγωνον δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχον
τὰς τρεῖς γωνίας, χρῆ ἐπὶ τὰ καθ' ἕκαστα μεταγαγεῖν τὸν λόγον (ἡ
γὰρ τὸ τοιοῦτον σημαίνει), ἡ λαβόντας ὅτι ὁ μὴ οἷον τις ὅτι ἐστὶ τρίγω-
νον, ὅδε εἰ δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχει οἷον, τότε τι προχειρισσάμενος
λέγειν ὅτι τὸ τοιοῦτον δὲ ὅχι οἷον· ὅχι ἄρα εἰ δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχειν
οἷον· ὃ πᾶν ἄρα οἷον. id. p. 83.

ὁ τόπος ἐκ μεταλήψεως· ἐπεὶ γὰρ πᾶν εὐεπιχειρητότερον γί-
νεσθαι σαφέστερον γινόμενον, φησὶ δεῖν μεταλαμβάνειν τὸ ἀσαφέστε-
ρον εἰς τὸ σαφέστερον, ἡ ὅτις ἐπιχειρεῖν πειρᾶσθαι· εὐπεριώτερον γὰρ
ἡ πρὸς τὸ σαφὲς ἐπιχειρήσεις... ἀνασκευάσαι μὴ γὰρ βεβημένοι ἡ
δεῖξαι ὅτι ὁ σπυδαῖος ὅχι ἐστὶ πολυπράγμων, τὴν πολυπραγμοσύ-
νην μεταλαμβάνοντες εἰς φιλοπραγμοσύνην ῥᾶον ἀνασκευάσομεν τὸ
προκείμενον· ὁ μὴ γὰρ πολυπράγμων ὁ δέπῳ φανεράν ἀμαρτίαν
σημαίνειν δοκεῖ εἰ γε πολυπράγμων μὲν ἐστὶν ὁ ἐν πολλοῖς κυλιό-
μενος πρᾶγμασιν, δύναται δὲ τὸ τοιοῦτον ἡ ἀπὸ τύχης τινὸς περιγενέσθαι
ὁ δὲ φιλοπράγμων διαβεσθὶν ἡδὴ ἡ οἰκειότητα τὴν πρὸς τὰ πρᾶγ-
ματα δηλοῖ ἡ σπουδὴν ἡ αἵρεσιν, ὁ ἄλλοτριον τῷ σπυδαίῳ. πάλιν
δὲ εἰ κατασκευάσαι βεβημένοι ὅτι πᾶσα ὑπόληψις τῷ σπυδαίῳ
ἀκριβής, ἐπεὶ τὸ ἀκριβὲς ὁ δέπῳ γνώριμον (δοκεῖ γὰρ ἡ τὸ ἀναγ-
καῖον σημαίνει· ἀκριβὲς γὰρ δοκεῖ εἶναι ἡ δι' ἀναγκῶν γενομένη,
ὁ ὃ πᾶσα σπυδαῖος ὑπόληψις ἔχει, γίνονται γὰρ ὑπόληψις τῷ σπυ-
δαίῳ ἡ περὶ τῶν ἐνδοχόμενων), μεταλαμβάνοντες τὸ ἀκριβὲς εἰς
τὸ σαφὲς ἡ εἰς τὸ ἀληθὲς εὐκολώτερον τὸ προκείμενον δεῖξαι
πᾶσα γὰρ ἡ τῷ σπυδαίῳ ὑπόληψις σαφὴς τε ἡ διηρθρωμένη ἡ
ἀληθής... ὅτι καὶ ὁ Δημοκρίτης κατασκευάσαι βεβημένοι ὅτι μὴ
δεῖ χάριν ἔχειν Φιλίππῳ ὑπὲρ ὧν ἔδωκε, μετέλαβε τὸ ἔδωκεν εἰς τὸ
ἀπέδωκεν· ἀλλὰ καὶ ὁ Θεκυδίδης βεβημένοι παροξύνει τὸς Ἀθηναίους
πρὸς τὸς Μιτυληναίους, τὴν ἀπόστασιν αὐτῶν εἰς τὴν ἐπανάστασιν
μετέλαβεν... ὅτι καὶ ὁ Καλλιμάχης ἐν τῷ Γοργία παρὰ τῷ Πλά-
τωνι τὸς σὺφρονας εἰς τὸς ἡλιθίους μεταλαμβάνει. id. p. 84.
τῷ τῆς ἐπιστήμης ὀνόματι κοινότερον ἀντὶ τῆς τέχνης χρῆται. 111 a
id. p. 85. 21.

111a συμβεβηκέναι τῷ γένει λέγει) καὶ ὅσα ἐνί τινι εἶδει τῶν ἐν
25 τῷ γένει συμβεβηκεν, ἢ καὶ ἐν τῇ οὐσίᾳ ἐστὶν αὐτῷ. id. ib.

111a ὁ τόπος τοιούτος. ἐπεὶ τὰ γένη ἐκ ἐστὶν αὐτὰ καθ' αὐτά,
33 ἀλλ' ἐν τοῖς εἰδοσὶν αὐτοῖς ὧν κατηγορεῖται ἐστὶν ἔχει, ἀναγκαῖον,
εἰ τὸ γένος ὡς γένος τινὸς κατηγορεῖται, τότε καὶ εἶδος τι κατηγο-
ρεῖται, εἰ μὴ προσεχῆς εἶδος εἴη αὐτὸ τῷ κατηγορουμένῳ γένει.
id. p. 86.

111b ὄντος δὴ τότε τῷ προβλήματος, καὶ ἐπὶ τὰ εἶδη τῆς κινή-
5 σεως ἐπιβλέψαντα (ἐστὶ δὲ ταῦτα αὐξήσεως μείωσις φορὰ ἀλ-
λοιώσεως γένεσις καὶ φθορά. καινότερον γὰρ νῦν καὶ ταύτας κινήσεις
λέγει, ὡς περ καὶ αὐτὴν τὴν κίνησιν γένος εἶναι) ἀπὸ τῶν τῶν, εἰ
οἷον τέ γε, τῆς ψυχῆς παρώννυμον τὴν κατηγορίαν ποιήσας, καὶ εἴη
ἀν. κατασκευαζόμενον τὸ κινεῖσθαι αὐτὴν, οἷον εἰ γίνεσθαι ἢ φθεῖρεσθαι
ἢ ψυχῇ, εἰ αὐξεῖσθαι, εἰ μειῖσθαι, εἰ ἀλλοιῖσθαι, εἰ φέρεσθαι. εἰ δὲ μηδὲν
τῶν, ἀνασκαυάζοιτο ἂν καὶ τὸ κείμενον τὴν ἀρχήν, τὸ κινεῖσθαι
15 αὐτὴν. εἰ δὲ καὶ Ξενοκράτην ψυχῇ ἐστὶν ἀριθμὸς ἐαυτὸν κινῶν, ἢ
αὐξοῖτο ἂν αὐτὸν ἢ μειοῖτο ἢ ἀλλοιοῖτο ἢ φέροιτο ἢ φθεῖροιτο ἢ γεννώσθαι. ἀλλ'
ὅτε αὐξεῖται αὐτὸ ἐαυτό. id. p. 87.

111b δοκεῖ τῷ ἀπὸ τῶν ὁρισμῶν τόπος ἦδη ἐν τοῖς προειρημένοις
12 ἐμνημονευκέναι, δι' ὧν εἶπεν (p. 109 b 30) "ἄλλος τὸ λόγος
ποιεῖν τῷ τε συμβεβηκότος καὶ ὧν συμβεβηκεν, ἢ ἀμφοτέρων καθ'
ἐκάτερον ἢ τῷ ἑτέρῳ." ἀπὸ γὰρ τῶν ὁρισμῶν ὡς ἀπὸ φανερωτέ-
ρων ἐν ἐκείνῳ τε τῷ τόπῳ ἤξιώσατο τὰς ἐπιχειρήσεις ποιεῖσθαι, ἐν-
ταῦθα τε τὸ αὐτὸ λέγει. ἐστὶ δὲ τὸτο ἔχον ὁρίσκειν ἀλλὰ δι' ὁρισμῶν
τῷ συμβεβηκότος ἀνασκευὴ καὶ κατασκευὴ. ταῦτα δὲ ὁρίσκει ἐν
25 οἷς ζητεῖται εἰ ὁρισμὸς τὸ κείμενον. ἢ δὲ χρήσις ὁρισμῶν ἔχον ὁρίσκειν.
εἴη δ' ἂν προστιθέμενον διὰ τῶν τῶν τόπος τὸ πλεονεξίᾳ αὐτῶν ὅροις
χρησθῆναι δεῖν, ἔχον ὡς τῇ ἀληθείᾳ πλειονῶν ὅρων τῷ αὐτῷ ὄντων,
ἀλλ' ὡς καὶ δόξαν. διὰ τὸτο γὰρ προστέθηκεν "ἢ τῶν δοκούντων."
τῶν γὰρ τῷ προκειμένῳ φερομένων ὁρισμῶν τὸν χρησιμώτερον πρὸς
30 τὸ προκείμενον λαβόντας δεῖν ἄξιόν ἀπὸ τῶν ἐπιχειρῶν πρὸς τὸ
πρόβλημα τὸ κείμενον, ὁ θέσιν εἶπεν. . . οἷον ζητημένῳ εἰ ἡδονὴ
ἀγαθόν, τῆς ἡδονῆς ἀποδοτέον πλείους ὄρας, τὸτο μὲν ὅτι ἀλογία
κίνη-
σις, τὸτο δὲ ὅτι γένεσις εἰς φύσιν αἰδητή, τὸτο δὲ ὅτι ἀλογος
διάχυσις, τὸτο δὲ ὅτι ἐνέργεια τῆς καὶ φύσιν ἔξωθεν ἀνεμπόδιτος,
35 ἢ τι τὸ παρακαλοῦν τέλος ταῖς τελευταῖαις ἐνεργείαις. . . δύναται
τὸ "μὴ εὐπορεῖν δὲ ἐπιχειρήματος" εἰρηκέναι ἔχον ὡς ἄλλῃ τινος
τόπος μνημονεύων, ἀλλ' ὡς προστιθεῖς τῷ προειρημένῳ. εἰ γὰρ διαι-
ρέμενοι τὰ γένη εἰς τὰ εἶδη, μηδέπω φανερώς ἀνασκαυάζειν δυ-
ναίμεθα τὸ πρόβλημα τῷ καὶ ἐπὶ τῶν εἰδῶν ἀμφισβήτησιν τινα
καταλείπεσθαι. id. ib.

111b εἰ γὰρ μὴ τὸ ἐπόμενον, ὅθεν τὸ ἡγούμενον καὶ τὸν δευτέρον λεγό-
22 μενον ἀναπόδεικτον, ὅς ἐστιν ἐξ ἀκολουθίας ἀνασκευαστικός. οἷον
εἰ προκείμενον ἡμῖν εἴη τὸ δεῖξαι μὴ πᾶσαν ἡδονὴν ἀγαθὸν εἶναι,
δείξαντες τὸ ἐπόμενον τῷ πᾶσαν ἡδονὴν ἀγαθὸν εἶναι μὴ ὄν, δε-
45 δείχοντες ἂν εἴημεν τὸ προκείμενον. . . ὅτι μὴ σύμμετρος ἢ διά-
μετρος τῇ πλευρᾷ δεῖξαι βυλόμενοι, λαβόντες τὸ σύμμετρον εἶναι
τὸ ἐπόμενον, καὶ δείξαντες ἀποπνέον τὸτο ὄν, ἀναιρεῖται τὸ εἶναι τὴν

διάμετρον τῇ πλευρᾷ σύμμετρον. ἐπεὶ γὰρ αὐτῷ τὸ τὰ περιττὰ
τοῖς ἀρτίοις ἴσα εἶναι, ὡς ἐν τοῖς εἰς τὰ Ἀναλυτικά δέδεικται.
ἀδύνατον δὲ τὸτο, ἀδύνατον ἄρα καὶ τὸ τὸτο ἐπεὶ. id. p. 89.

ὁ τόπος ὅν νῦν παραδίδωσιν, ἐστὶ τὸ μεταφέρειν τὸ πρό-
5 βλημα καὶ τὸν λόγον πρὸς τὸτο πρὸς ὃ εὐπορεῖται ἐπιχειρημάτων.
ὅν σοφιστικὸν εἶπεν εἶναι τρόπον, ἐπεὶ τοῖς σοφισταῖς σύνθηες τὸ
καταλιπόντας τὸ περὶ τῷ προκειμένῳ ποιεῖσθαι τὸς λόγους, μεταφέρειν
αὐτὸς καὶ μεταφέρειν πρὸς τὸτο πρὸς ὃ εὐπορεῖται ἐπιχειρημά-
των, ὡς ἐν τῷ Πρωταγόρᾳ τῷ Πλάτωνος ὁ Πρωταγόρας ποιεῖ.
id. p. 90.

πάλιν ἂν βυλόμενός τις δεῖξαι ὅτι ἡ ψυχὴ ἀθάνατος, λαμ-
111b βάνη ὅτι κινεῖται πρὸς τὸ δεῖξαι ὅτι καὶ ὡς αὐτῆς, μὴ συγχωρῇ δέ
33 τις αὐτὴν κινεῖσθαι, ὃ δὲ ἀπορῶν πρὸς αὐτὴν ἐπιχειρημάτων μεταλα-
βὼν πρὸς τὸτο ποιῇ τὸς λόγους, δεικνύς ὅτι κινεῖται τὸτο μὲν
νοῦσα, τὸτο δὲ μαθάνουσα, τὸτο δὲ ἡδονή καὶ λυπημένη, τὸτο
δὲ αἰσθανομένη, τὸτο δὲ ἐλπίζουσα, τὸτο δὲ φοβούμενη. εἰς γὰρ
ἀναγκαῖον πρὸς τὸ προκείμενον ἢ μεταβάσις αὐτῆς. καὶ ἐστὶν ὁ
τοιούτος τρόπος τῆς μεταβάσεως ἐπαγωγῇ, ὡς εἴρηκεν ἐν τῷ
δευτέρῳ τῶν Προτέρων Ἀναλυτικῶν (c. 23). τὸ δὲ "ὁμοίως δὲ
καὶ ὅταν ἐπαγωγὴν πρὸς τι διὰ τῷ προκειμένῳ ποιησάμενος ἀναιρεῖν
ἐπιχειρῇ" τοῦτον ἂν εἴη. ὁ ἐνιστάμενος πρὸς τὴν ἐρωτωμένην
πρότασιν ὡς χρήσιμον πρὸς τὴν τῷ προκειμένῳ δεῖξιν, δύναται καὶ
ἀπλῶς μὴ συγχωρεῖν λέγων μὴ ἀληθὴ εἶναι πρότασιν τὴν λέγου-
σαν πᾶν τὸ καὶ φύσιν ἀγαθὸν εἶναι, δύναται δὲ καὶ δι' ἐπαγωγῆς
αὐτὸ ἀναιρεῖν λέγων τὸ ἀποθανεῖν καὶ φύσιν ὃν μὴ εἶναι ἀγαθόν,
ὁμοίως καὶ τὸ ἀλγεῖν καὶ τὸ νοσεῖν. ὅθεν γὰρ τῶν ἐστὶ καὶ συνθήκην
ἀλλὰ καὶ φύσιν. τὸ δὲ "διὰ τῷ προκειμένῳ" σημαίνει ἂν τὸ δι'
αὐτῆς τῆς τιθεμένης προτάσεως. ἢ μὲν γὰρ πρότασις τὸ πᾶν τὸ καὶ
φύσιν ἀγαθὸν εἶναι, ἢ δὲ ἐπαγωγὴ δι' αὐτῆς ταύτης τῆς προτά-
σεως δοκεῖ γνωμένη δεικνύουσα αὐτὴν ψευδῆ. λαμβάνει γὰρ καθ'
ἐκαστὰ τινα καὶ φύσιν δοκῶντα φανερώς μὴ εἶναι ἀγαθὰ. ὁ δὲ
πρὸς τὸ δι' ἐπαγωγῆς δεικνύμενον καὶ τιθέμενον μεταβάς καὶ τὸτο
ἀναιρῶν εἰς τὸ ἀναγκαῖον πρὸς τὸ προκείμενον τὴν μετάληψιν
ποιεῖ. . . ἀναγκαῖα ἔν ἐν τοῖς τοιούτοις πρὸς τὸ προκείμενον ἢ
μετάθεσις τῷ προβλήματος ἢ εἰς τὰ τοιαῦτα. ἢ δύναται ταῦτα
περὶ τῷ ἀποκρινόμενῳ λέγειν, ὡς κάκεῖν διὰ τῆς ἐνστάσεως πρὸς
ὃ εὐπορεῖ ἀπάγοντος, τῇ ἐπαγωγῇ χωμένῳ. δόξει γὰρ μηδὲ ὅτος
ἀποπνέει τι ποιεῖν, εἰ διὰ τῆς ἐπαγωγῆς πρὸς ἣν εὐπορεῖ λόγων
ἀναιροῖ τὴν θέσιν. ἢ μᾶλλον τὸ λεγόμενον τοῦτον ἐστὶ διὰ τῆς
λέξεως τῆς "ὁμοίως δὲ καὶ ὅταν ἐπαγωγὴν πρὸς τι διὰ τῷ προκει-
μένῳ ποιησάμενος ἀναιρεῖν ἐπιχειρῇ." τότε γὰρ ἀναιρεθέντος καὶ τὸ
προκείμενον ἀναιρεῖται, ὡς εἶναι τὴν γραφὴν "ποιησάμενος," ἀλλ'
ἐχέει "ποιησάμενος." λέγοιτο γὰρ ἂν ὁμοίως δὲ καὶ ὅταν ἐπαγωγὴν
πρὸς τι ποιησάμενος διὰ τῷ προκειμένῳ τῶν, δηλονότι τῷ εἰς ὃ ἢ
μετάληψις γίνεσθαι καὶ πρὸς ὃ εὐπορεῖ ἐπιχειρημάτων, ἀναιρεῖν ἐπι-
χειρῇ τὸτο ὃ ἀποκρινόμενος τῷ ἐνστάσῳ αὐτῷ. τὸ γὰρ τῶν ἀναι-
ρεθέντος δι' ὃ κατεσκευάζετο τὸ προκείμενον πρόβλημα, ὃ καὶ αὐτὸ
προκείμενον εἶπεν, ἀναιρεῖται καὶ τὸ πρόβλημα. ἀναγκαῖα ἔν γίνεσθαι

ἢ εἰς τὴν τότε κατασκευὴν μετάληψις τῷ λόγῳ τῷ ἐρωτῶντι. εἰ γὰρ τι εἴη κατασκευαζόμενον πρόβλημα. ὑπὸ τῷ ἐρωτῶντος δι' ἐπαγωγῆς (ἔδεν γὰρ ἔλαττον διαλεκτικῶς τὸ δι' ἐπαγωγῆς δεικνύναι τὸ προκείμενον ἢ διὰ συλλογισμῶς), ἔπειτα ἐν τῷ ἐπακτικῷ λόγῳ καὶ τοῖσιν τι λαβόντος ὡς χρησίμους πρὸς τὴν δεῖξιν πρὸς τὸ εὐπορεῖ λόγων πλείονων, ὁ διαλεγόμενος αὐτῷ πρὸς τὸτο τὴν ἔνστασιν ποιήσῃ, ἀναγκαῖα γίνεσθαι τῷ κατασκευαζοντι τὸ προκείμενον ἢ τῷ λόγῳ μετάληψις εἰς τὸτο. εἰ γὰρ τῷ ἀποκρινομένῳ λέγοντος μὴ εἶναι τὸ κατὰ φύσιν ἀγαθόν, ὁ ἐρωτῶν δι' ἐπαγωγῆς κατασκευάζει αὐτό, λαμβάνων ἐφ' ἑκάστῃ ζῶν ὅτι τὰ κατὰ φύσιν ἑκάστῃ αὐτῶν ἀγαθὰ, ἵππων μὲν τὰ ἵππων, κυνῶν δὲ τὰ κυνῶν καὶ λέοντι τὰ λέοντι, λαμβάνοντι δὲ αὐτῷ ὅτι καὶ τὰ ἀνθρώπων κατὰ φύσιν ἀγαθὰ ἀνθρώπων, ἐνστασίᾳ πρὸς τὸτο ὁ προΐστας τῶν ἀντικειμένων τῷ δεικνυμένῳ, ὁ δὲ εὐπορεῖ πρὸς τὸτο δεῖξαι πλείονων ἐπιχειρημάτων, μεταλήψῃ μὲν ὅτι πρὸς τὸ εὐπορεῖ πλείονων, ἢ μὴν δέ, ἀλλὰ καὶ ἀναγκάως, εἴγε τότε μὴ δεχθέντος ἀναρῇ καὶ τὸ ἐξ ἀρχῆς δεικνύμενον, τὸ εἶναι πᾶν τὸ κατὰ φύσιν ἀγαθόν. δεικνύει δὲ τὸτο λαβὼν τὸ πᾶν τὸ κατὰ φύσιν ἀνθρώπων ἢ καλὸν εἶναι ἢ ἡδὺ ἢ συμφέρον, καὶ ἕκαστον τῶν πιεσάμενος μὲν ταῦτα προσλαμβάνοιτο ὅτι πάντα δὲ ταῦτα ἀγαθὰ. ἔσται γὰρ τότε δεδειχώς τὸτο πρὸς τὸ ἢ ἔνστασις. ὁ συγχωρηθέντος δεικνύει τὸ πᾶν τὸ κατὰ φύσιν ἀγαθόν εἶναι. ὡς εἰς φαινόμενον δὲ ἀναγκαῖον, ἢ ἀναγκαῖον δέ, τὴν μετάληψιν ἔστι ποιῆσαι, ὅταν περὶ τίνος μὲν τῶν ἐν τῷ προβλήματι ὀνομασμένων ποιῇ λόγον ὁ ἐρωτῶν, ἔδεν μὲντοι συντελεστος ὅτε πρὸς ἀνασκευὴν ὅτε πρὸς κατασκευὴν τῷ προβλήματος. ὁ γὰρ εἰς τοῖσιν τὴν μετάληψιν ποιῶμενος φαντασίαν ἀποτελεῖ ὡς περὶ τίνος χρησίμους πρὸς τὴν θέσιν καὶ τὸ πρόβλημα ποιῶμενος τὸς λόγους. id. p. 90.

112a 16. ἔτος ὁ τόπος ὁ αὐτός ἐστι τῷ πρὸ ὀλίγης εἰρημένη τῷ ἐξ ἀκολουθίας ἀνασκευαζικῷ. διαφέρει δ' ἂν τὸ νῦν λεγόμενον ἐκεῖνον, ὅτι ἐκεῖ μὲν ἔφη δεῖν ζητεῖν τίνα ἔπει τῷ κειμένῳ, ἐνταῦθα δὲ καὶ τὴν εὐρεσιν τῶν ἐπομένων ὑπογράφει. id. p. 92.

112a 24. ἐκθέμενός τινος τόπος ἐξ ἀκολουθίας κατασκευαζικῶς, μὲν ταῦτα παραδίδωσι τόπον ἐκ μάχης κατασκευαζικόν τε καὶ ἀνασκευαζικόν. ἔστι δὲ ὁ τόπος ἐπὶ τῶν ἀμέσων ἐναντιῶν ἀρμόζων. ἀρμόζει δ' ἂν ὁ τόπος καὶ ἐπὶ τῆς ἀντιφάσεως. ἄμεσος γὰρ ἀντίθεσις καὶ αὐτή, ὅς ὡς τὰ ἐναντία τὰ ἄμεσα ἐπὶ τῶν δεκτικῶν τὴν προειρημένην ἀνάγκην ἔχουσα, ἀλλὰ ἐπὶ πάντων. ἀνάγκη γὰρ ἐπὶ πάντες ἢ τὴν κατάφασιν ἢ τὴν ἀπόφασιν. καὶ ἔστι τοῖς μὲν ἀμέσοις ἐφαρμόζουσα μᾶλλον ἢ δεῖξις ἢ διὰ τῶν πέμπτων λεγόμενα ἀναποδείκνυται, ὅς ἐστιν ἐκ διαιρετικῶν καὶ τῶν ἀντικειμένων ἐν τῶν ἐν τῷ διαιρετικῷ τὸ λοιπὸν συνάγων. τοῖς δὲ ἐμμέσοις ἢ διὰ τῶν τετάρτων, ὅς ἐστιν ἐκ διαιρετικῶν καὶ τῶν ἑτέρων τῶν ἐν τῷ διαιρετικῷ ἀναιρῶν τὸ ἕτερον. id. p. 93.

112a 32. τόπον ἡμῶν ἀπὸ ἐτυμολογίας παραδίδωσιν. ἂν γὰρ τὰ ὀνόματα μεταφέρωμεν ἐπὶ τῶν κατὰ τὴν ἐτυμολογίαν λόγους (τὸτο γὰρ σημαίνει τὸ "μεταφέροντα τὸ ὄνομα κατὰ τὴν λόγον") ὡς τῶν μᾶλλον ὄντα σημαντικά, καὶ προσήκον ὅν ὅπως ἀκρίβειαν τῶν ὀνομάτων

τῶν ἢ ὡς καὶ, ἀπορήσομεν ἐπιχειρημάτων πρὸς τὸ προκείμενον. id. p. 94.

εἰ δὲ δαίμων ἑκάστῃ ἢ ψυχῇ, καθὰ Πειρακράτει δοκεῖ, εἴη ἂν εὐδαίμων ὁ εὖ τὴν ψυχὴν ἔχων. εὖ δὲ τὴν ψυχὴν ἔχει ὁ σπουδαῖος. σπουδαῖος ἄρα ὁ εὐδαίμων. id. ib.

ὁ τόπος ἔτος τὴν ἀφορμὴν ἀπὸ τῆς τῶν πραγμάτων διαφορᾶς λαμβάνει, καὶ ἔστι ἐπὶ πλέον τῶν πρώτων παραδοθέντων τῶν ἀξιῶν. τὸς ἐπιβλέπειν εἰ τὸ κατὰ ἄλλον τρόπον ὑπάρχον ὡς συμβεβηκὸς ἀποδεδώκεν. id. p. 95.

ὁ γὰρ τὸς ἀποκηρύκτες φαῦλους εἶναι λέγων ἀπλῶς δόξει ἂν λέγειν ἐξ ἀνάγκης καὶ καθόλου τοῖσιν αὐτοῖς εἶναι. ἢ μὴ ὅπως ἔχει. ἐνδέχεται γὰρ τίνα καὶ μὴ τοῖσιν εἶναι ἀποκηρύκτον γενόμενον. Θεμιστοκλέα γὰρ ἀποκηρύκτον μὲν φασὶ γενέσθαι, ἢ μὴν φαῦλος ἦν. id. p. 96.

ὁ μὲν τόπος ἀπὸ τῶν πολυνυνύμων, ἔστι δὲ τὸ δι' αὐτῶν λεγόμενον. ἐπεὶ ἔδεν αὐτῷ ὅσον τε συμβεβηκέναι (τὸ γὰρ συμβεβηκὸς ἐν ὑποκειμένῳ, καὶ ἄλλο τῷ ὧ συμβέβηκε, καὶ ὅσον τε ὑπάρχειν καὶ μὴ), ὅτε δὲ αὐτό τι αὐτῷ ὑπόκειται καὶ ἄλλο τί ἐστιν αὐτῷ, ὅτε ὅσον τέ τι αὐτῷ ὑπάρχειν τε καὶ μὴ. ἂν δὲ τις πλανηθεῖς ἐπὶ τῶν πολυνυνύμων ὡς κατὰ τὴν τῶν ὀνομάτων διαφορὰν ἐχούτων καὶ πραγμάτων διαφορὰν, τὸ ἕτερον τῷ ἑτέρῳ εἴη συμβεβηκέναι, ὅσον τὸ ἐξίφος τῇ μαχαίρᾳ, ἢ τῷ βροτῷ τὴν ἀνθρωπίνην, ἢ τῷ φάρει τὸ ἱμάτιον, ἢ τῷ ἡδέει τὸ χαίρειν, ἢ τῷ χαίρειν τὸ εὐφραίνειν, ἔτος ἐλέγχεται ἂν αὐτό τι αὐτῷ συμβεβηκέναι λέγων. ταῦτα γὰρ κατὰ τὸ ὑποκείμενον τε καὶ σημανόμενον ἡδονὴ καὶ χαρὰ καὶ εὐφροσύνη καὶ τέρψις. Πρόδοκος δὲ ἐπειράτο ἑκάστῃ τῶν ὀνομάτων τῶν ἰδίων τι σημανόμενον ὑποτάσσειν, ὡς περὶ καὶ οἱ ἀπὸ τῆς Στωαῖς, χαρὰν μὲν λέγοντες εὐλογον ἔπαρσιν, ἡδονὴν δὲ ἄλογον ἔπαρσιν, τέρψιν δὲ τὴν δι' ὥτων ἡδονὴν, εὐφροσύνην δὲ τὴν διὰ λόγων. νομοθετήτων δὲ ἐστὶ τὸτο. τὸ μὲν εἰπεῖν τὴν ἡδονὴν χαρὰν ἔχει ἀμάρτημα, ὡς περὶ ὅτε τὴν μονάδα ἀδιαιρέτον. ὅτε γὰρ τὴν χαρὰν χαρὰν εἰπεῖν ἢ τὴν μονάδα μονάδα. τὸ δὲ συμβεβηκέναι θατερον θατέρῳ λέγειν ἄτοπόν τε καὶ ψευδός. id. ib.

σαφές ἂν τὸ λεγόμενον γίνοιτο, εἰ ἐκθέμενοι τὰς ἐναντιώσεις καὶ τὰς συζυγίας τὰς γινόμενας κατὰ τὰς συμπλοκάς αὐτῶν, δείξαιμεν πῶς μὲν ἐξ ἅπασαι γίνονται, πῶς δὲ αἱ τέσσαρες εἰσιν ἀπὸ τῶν ἐξ αἱ τὴν ἐναντίωσιν ἔχουσαι, καὶ τίνες αὐτῶν. id. p. 97.

εἰπὼν δὲ ἀμφοτέρω φευκτὰ εἶναι τὰ δεύτερον εἰρημένα καὶ αὐτῶν ἡθους, καὶ προσθεῖς ὅτι φευκτὴν φευκτῷ ἢ καὶ ἐναντίον, ἐπεὶ ἔκειτο ἐν Ἠθικοῖς καθ' ἑκάστην ἀρετὴν ἡθικὴν εἶναι τις κακία, ἢ μὲν ἐν ὑπερβολῇ ἢ δὲ ἐν ἐνδεῇ, ἀλλὰ καὶ ἀλλήλαις, προσέθηκε τὸ "ἐάν μὴ ἢ τὸ μὲν καθ' ὑπερβολὴν τὸ δὲ κατὰ ἐνδεῖαν." id. p. 98.

λαμβάνειν φησὶ δεῖν τῶν ἐναντιῶν ὁποῖον ἂν ἢ πρὸς τὴν θέσιν χρησίμους. τὸτο βραχέως μὲν καὶ διὰ τὸτο ἀσαφῶς εἶρηται, ἔστι δὲ τοῖσιν. ἔστι μὲν ὁ ἐπὶ τῶν ἐναντιῶν τόπος πρὸς ἀνασκευὴν χρησίμους, ἐκείνῳ δὲ καὶ πρὸς κατασκευὴν καθόλου. ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν ἀμέσων ἐναντιῶν καὶ πρὸς κατασκευὴν, ὅταν ἐπὶ τῶν δεκτικῶν αὐτῶν

ὁ λόγος γίνῃ, ὡς ἤδη προεῖρη. ἐπεὶ δὲ ἐστὶ τινα καὶ ἔμμεσα ἐναντία, ἐφ' ὧν ὑκεῖται ἢ τῷ ἑτέρῳ ἀναιρέσει θάτερον αὐτῶν κατασκευάζει, ἀλλὰ μόνον ἢ θάτερον θέσις θάτερον ἀναιρεῖ (εἰ γὰρ λευκόν, ἢ μέλαν· ἢ μὴ εἰ μὴ λευκόν, ἢ δὴ καὶ μέλαν· δύναται γὰρ καὶ τῶν μεταξὺ τι εἶναι), διὰ τούτο, ὡς εἶπον, ὁ προεῖρημένος τόπος πρὸς ἀνασκευὴν μόνον χρήσιμος· ἀδύνατον γὰρ συνυπάρχειν τὰ ἐναντία· ὅταν ἔν προβλήματι τι ἢ ἐξ ἐναντίων συγκεῖμενον, ὧ πλείω ἐστὶν ἐναντία, ἀνασκευάζοντας αὐτὸ χρὴ τίνα ἐστὶ τὰ ἐναντία αὐτῷ λαμβάνειν, καὶ τούτων δ' ἂν μάλλον ἢ δι' ἐνέργειαν πρὸς τὸ τεθῆναι χρήσιμον, τούτο προχειρίζομενος καὶ δεικνύντας ὅτι ἀληθές ἐστιν, ἀναιρεῖν τὸ καίμενον τούτῳ ἐναντίον ὡς ἔκ ἀληθές. . . ἐπιζητήσαι δ' ἂν τις πῶς πάλιν ἐνταῦθα πλείω ἐν ἐναντία εἶναι ἔλαβεν, ἀρεσκόμενος τῷ ἂν ἐν ἐναντίον εἶναι. ἢ ὅταν μὴ ἀπλῶν τὸ ἐν ἢ, ἀνάγκη τούτῳ ἐν ἐναντίον εἶναι· ὅταν δὲ μὴ ἀπλῶν, ὑδὲν κωλύει τούτῳ καὶ πλείω εἶναι ἐναντία, ἢ καὶ ταυτέν, ἀλλὰ ἄλλω κατ' ἄλλο τῶν λαμβανόμενῶν ἐναντίων ὄντος ἐναντίον τῷ ἐνί. . . ἢ γὰρ δὴ καὶ ταυτέν τῷ ἢ ἡδονὴ ἀγαθόν, ἐστίν, ἐναντίον ἐστὶ τὸ ἢ ἡδονὴ κακόν καὶ ἢ λύπη ἀγαθόν, ἀλλ' ἢ μὴ πρώτη, ὅτι τὸ ἐναντίον τῷ αὐτῷ καταγόρησεν, ἢ δὲ δευτέρα, ὅτι τῷ ἐναντίον τὸ αὐτό· οὐδὲ γὰρ τὰ συγκεῖμενα, καὶ ἑκατέρω αὐτῶν ἰδιόν τι ἐστίν ἐναντίον· ὑδ' ἐνταῦθα ἔν αὐτῷ τι μαχόμενον λέγει, ὥσπερ ὑδὲ ἐν τοῖς Ἡθικοῖς. ἐδείξαμεν καὶ ἐν τοῖς εἰς ἐκείνα ὑπομνήμασιν. id. p. 99.

113a ἄλλος εἰ ἐστὶ τι ἐναντίον τῷ συμβεβηκότι. εἰ τίς τινι συμβεβηκέναι τι εἶποι, δεῖ, φησὶν, ἐφορᾶν εἰ τῷ συμβεβηκότι ἐστίν ἐναντίον. ὅπως ὁ τόπος ὁ αὐτός ἐστι τῷ πρὸ αὐτοῦ ἐν τισὶ φερομένῳ, καὶ τὴν λέξιν μόνον αὐτῷ διαφέρων, ὡς τὸ εἰκὸς Ἀριστοτέλους διαφέρει λέξει τὸν αὐτὸν ὑποσημνημαμένον τόπον· διὸ ἐν τισιν ὁ πρὸ τούτου περιήρηται. ἐστὶ δὲ ὁ τόπος καὶ αὐτὸς ἀπὸ τῶν ἐναντίων ἀνασκευαστικός. . . διαφέρει δ' ἂν ὅπως ὁ τόπος τῷ πρὸ ὀλίγου ἔρθεντος, τῷ ὅσοις δὲ ἀνάγκη θάτερον μόνον ὑπάρχειν" (p. 112 a 24), ὅτι ἐκεῖνος μὴ ἦν ἐπὶ ἀμέσῳ λεγόμενος (διὸ ἦν καὶ κατασκευαστικός, ἢ μόνον ἀνασκευαστικός), ὅπως δὲ ἐπὶ τῶν ἑμμέσῳ ἐναντίων· διὸ μόνον ἐστὶν ἀνασκευαστικός. id. p. 100.

113a εἰ γὰρ τις λέγοι τὰς ιδέας ἐν ἡμῖν εἶναι, ὡς εἶναι τὰ ἡμέτερα εἶδη τὰς γε ιδέας, τούτῳ ἀκολουθεῖ τὸ ἅμα μὴ ἀκινήτως τὰς ιδέας λέγειν. ἅμα δὲ κινημέναις, καὶ ἅμα μὴ νοητάς ἅμα δὲ αἰσθητάς. καθ' ὅσον μὴ γὰρ τὰς ιδέας λέγουσι νοητάς τε καὶ ἀκινήτως; ταῦτα αὐταῖς ὑπάρξει, καθ' ὅσον δὲ ἐν ἡμῖν αὐτάς εἶναι λέγουσι, κινημένων τε ἡμῶν συγκινήθησιν καὶ ἐπὶ αἰσθηταῖς ἔσονται· τὴν γὰρ ἐκάστη μορφὴν τῇ ὅφει γινώριζομεν, ἥτις εἰ ἐστίν ιδέα, αἰσθητὴ ἂν εἴη. ἔνεστι δὲ προχωρημένους τῷ τόπῳ τούτῳ ἀναιρεῖν τό τε ἐγὼ ψεύδομαι, πρότασιν εἶναι· εἰ γὰρ πρότασις, ἅμα ἔσται ἀληθὴς τε καὶ ψευδής, ὡς δεικνύει· ἀδύνατον δὲ τούτο, ἐναντία γὰρ ταῦτα· ἔκ ἄρα πρότασις τὸ ἐγὼ ψεύδομαι. . . ἀλλὰ καὶ τῷ τὸ πᾶν ἐν παντὶ μεμῖχθαι λέγοντι ἐπεὶ τὸ ἅμα εἶναι τάναντία. ἀλλὰ καὶ τῷ τὸ ἐν ἐν τε εἶναι καὶ ἄπειρον λέγοντι ἐπεὶ τὸ ἐν ἐν τε εἶναι καὶ πολλὰ· τὸ γὰρ ἄπειρον τῷ ποσῷ, τὸ δὲ ποσὸν συμβεβηκός· ἔσται ἔν καὶ ὅσα καὶ ποσόν. ἀλλὰ καὶ τῷ πάντα κινεῖσθαι τιθεμένῳ ἐπεὶ τὸ τὸ αὐτὸ

ἅμα κινεῖσθαι τε καὶ ἡρεμεῖν· αὐτὸ γὰρ τὸ πάντα κινεῖσθαι, καθ' ὅσον ἀληθές τε καὶ βέβαιον μένει, ἀκίνητον ἔσται, καθ' ὅσον δὲ τῶν πάντων ἐστὶ, καὶ αὐτὸ κινήθησεται· διὰ τῷ εἰπεῖν "διὰ γὰρ τῆς περὶ τὴν ὅψιν αἰσθήσεως τὴν ἐν ἐκάστῳ μορφὴν γινώριζομεν" ἔδειξε πῶς εἶπεν ἐν ἡμῖν εἶναι τὰς ιδέας· ὡς γὰρ τὸ ἐκάστη εἶδος καὶ τὴν μορφὴν. διὰ τῷ τόπῳ τούτῳ ἀναιρεθῆσεται καὶ τὰ τοιαῦτα "ἐπίσταται Δίῳ ὅτι τέθηκεν." ἅμα γὰρ τούτῳ καὶ τὸ τεθῆναι καὶ τὸ ζῆν ἐπεὶ. ὁμοίως τούτῳ καὶ τὸ ἐκ ἔξιν αὐτῇ ἡμέρᾳ. id. ib.

ὁ τόπος ὅπως τοιαύτος. ἐπεὶ δοκεῖ τὸ αὐτὸ τῶν ἐναντίων εἶναι δεκτικόν, εἰ τίς τινι συμβεβηκέναι τί φησιν, ἀξιοῖ σκοπεῖν εἰ τῷ συμβεβηκέναι λεγομένῳ ἔστι τι ἐναντίον, καὶ ὅπως, ὁρᾶν εἰ τὸ ὑποκαίμενον δεκτικόν ἐστὶ καὶ τούτῳ· δεκτικὸν μὴ γὰρ ὄντος κατασκευάζοιτο ἂν καὶ τὸ τούτῳ δεκτικόν αὐτὸ εἶναι, ἢ μὴν ἤδη τὸ καὶ πάντως αὐτὸ ἐν αὐτῷ εἶναι, ὡς καὶ αὐτὸς εἶρε. . . τούτῳ προχωρημένους ἐστὶ δεικνύναι ὅτι μηδεμίαν τῶν ἡθικῶν ἀρετῶν ἐπιστήμη· τὸ γὰρ ἐπιστήμης δεκτικόν καὶ ἀγνοίας, ὥστε εἰ ἀγνοίας τὸ λογιστικόν, καὶ ἐπιστήμης τούτο. ἀλλ' ὑδὲ τὸ παθητικόν ἐν ᾧ αἰ ἡθικὴ ἀρεταί. id. p. 101.

ὁ τόπος ἐκ τῶν καὶ τὰς ἀντιθέσεις ἀκολουθήσεων. ἀντίκεινται δὲ τὰ ἀντικείμενα τετραχῶς· ἢ γὰρ ὡς κατάφασις καὶ ἀπόφασις, ἢ ὡς τὰ ἐναντία, ἢ ὡς ἔξις καὶ ἐσθλότης, ἢ ὡς τὰ πρὸς τι. καὶ ἐστὶ καθ' ἐκάστην ἀντίθεσιν οἰκεία τις ἀκολουθία, ἀφ' ἧς ἀκολουθίας ὑπαγράφει πῶς οἶόν τε ὁρμώμενος καὶ κατασκευάζειν τι καὶ ἀνασκευάζειν. οὐκ ἐπὶ πασῶν δὲ τῶν ἀντιθέσεων ἡ ἀκολουθία ὁμοίως, ἀλλ' ἐπὶ μὴ τῆς ἀντιφάσεως ἀνάπαλιν ἢ γινομένη ἀκολουθία ἔχει. . . διὰ τούτο καὶ εἰ τὸ γινόμενον ἀρχὴν ἔχει, τὸ μὴ ἔχον ἀρχὴν ὑδὲ γέγονεν, ἀλλ' ἔκ ὡς ὁ Μελισσος ὤφειτο, τὸ μὴ γινόμενον ἔκ ἔχον ἀρχὴν. ψεῦδος γὰρ τούτο· πολλὰ γὰρ ἀγέννητα ὄντα ἀρχὰς ἔχει. καὶ εἰ τὸ ἀμερές ἀδιάστατον, καὶ τὸ μὴ ἀδιάστατον ἔκ ἀμερέως. γίνεσθαι μὴ ἔστι ποτὲ καὶ ἐπὶ τὰ αὐτὰ ἡ ἀκολουθία ὡς ἐπὶ τῶν ἰδίων καὶ τῶν ὁρισμῶν· εἰ γὰρ ἄνθρωπος γελαστικός, καὶ εἰ μὴ ἄνθρωπος ἢ γελαστικός. . . ἢ τῇ ἀντιφάσει δὲ τὸ ἐπόμενον λαμβάνει, ὡς ἂν ἐκ τῆς φωνῆς ὁρᾶται, ἀλλὰ ἑκατέρα τῶν προτάσεων ἐξ ὧν ἡ ἀντιφάσις, ὡς δέδεικται τε καὶ αὐτὸς εἶπε διὰ τῷ "ὁ γὰρ ἔστιν ὅτι πρὸς ἅμῃ καὶ τῇ ἀντιφάσει ἀκολουθήσεις ἀνάπαλιν γινομένη." id. p. 101-103.

τὸ δὲ "ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων" εἶπε λέγων τῶν ἀρετῶν καὶ τῶν κακιῶν. id. f. 103.

πάλιν ἐπὶ τῶν καὶ ἐσθλότης καὶ ἔξιν ἀντικειμένων ἢ μὴ ἀκολούθως ἐπὶ ταῦτά, ἀλλ' ἔκ ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἐναντίων ποτὲ, καὶ ἀνάπαλιν. . . τότε ἔν καὶ τῷ ἑτέρῳ τὸ ἕτερον, ὅταν τῷ ἑτέρῳ τὸ ἕτερον μόνον ἀλλὰ μὴ ἀμφοτέρω ἐπὶ γὰρ. ἢ γὰρ δύναται ὧ ἢ ἔξις, τούτῳ καὶ ἢ ἐσθλότης ἐπέσθαι. id. p. 104.

λέγοιτο ἂν σύσσειχα ταῦτα ὅσα πράγματα τινα ὄντα ἀπὸ τινος παρωνόμαζαι ἀλλήλοισ τε καὶ ᾧ παρωνόμαζαι, οἷον γραμματικὴν γραμματικὸν γραμματικός, ἱατρικὴν ἱατρικὸν ἱατρικός, μουσικὴν μουσικὸν μουσικός. ἢ μόνον δὲ τὰ καὶ ἱατρικὴν ἢ μουσικὴν ἢ τινὰ ἄλλην ἔξιν παρωνόμασμένα τῷ καὶ ἐκείνῃ γεγενῆσιν σύσειχα τῇ ἔξει, ὡς τὸ γραμματικὸν καὶ μουσικόν, ἀλλὰ καὶ ὅσα κα-

θόλῃ ὁμοίως καὶ τὴν λέξιν ἐχημάτιζαι, καὶ λεγόμενα ἕτως τῷ ποιητικῷ ἐκείνῳ εἶναι ὧ παρωνύμαζαι ἢ φυλακτικά, καὶ ταῦτα σύζοιχα ἐκείνῳ. . . ὡς δὲ συνήθως τῶν τοιούτων τε καὶ ἕτως παρωνομασμένων τισὶ συζοίχων λεγόμενων ἕτως λέγει· διὸ καὶ πρόσέθηκεν “σύζοιχα μὲν ὅν τα τοιαῦτα εἰσθεὶς λέγεσθαι”. . . διαφέρει δὲ ἂν τὰ σύζοιχα τῶν πτώσεων, ὅτι ἐκεῖνα μὲν πράγματα τινὰ ἐξιν, αἱ δὲ πτώσεις δὲ πραγμάτων ὑποκειμένων εἰσὶ δηλωτικά, ἀλλὰ τρόπῳ ἐνεργείας ἢ διαθέσεως τινός. . . ὁ γὰρ δὲ ὅτι ἐπὶ τῷ γνωριμώτερον τῶν ἐν τῇ συζοίχῃ καὶ ῥᾶον δυνάμενον δευχθῆναι ἢ μεταβάσας ἔξαι· τῇ μὲν γὰρ φύσει πρώτη ἢ ἕξις τῶν παρωνομασμένων αὐτῇ, καὶ διὰ τὸ ἐκείνην τινὰ συμβεβηκέναι καὶ τούτοις συμβέβηκεν· ἐν δὲ ταῖς δεξιῇσι πρῶτον γίνεσθαι τὴν ἡμῶν γνωριμώτερον, καὶ ὑπερὸν ἢ τῇ φύσει. καὶ ἀνασκευάσαι δὲ τι βυλῶμεθα, οἷον ὅτι τὸ δίκαιον ἐκ ἕξιν ἀσύμφορον, ὡς οἶονταί τινες, δεῖξαντες ἐν τῶν συζοίχων μὴ ὑπάρχον αὐτό, οἷον τῇ δικαιοσύνῃ (ἀρετῇ γάρ, καὶ ὁδεύει ἀρετῇ ἀσύμφορος τῷ ὅ ἐστιν ἀρετῇ), δεδεικνύοντες ἂν εἴημεν ὅτι ὁδὸς τὸ δίκαιον τοιούτον. id. p. 105.

114b δὲ ὅν, φησὶ, καὶ ἀπὸ τῶν ἐναντίων τῷ προκειμένῳ, ὃ μόνον 6. ἀπὸ τῶν συζοίχων, τὴν ἐπιχείρησιν ποιεῖσθαι, σκοπῶντας εἰ τῷ ἐναντίῳ τὸ ἐναντίον. . . εἴη δ' ἂν οἰκείμηνον τὸ ἀπὸ τῶν ἐναντίων τῷ ἀπὸ τῶν συζοίχων καθ' ὅσον καὶ τὴν αὐτὴν κλήσιν τε καὶ πτώσιν τὸ ἐναντίον λαβόντες δι' ἐκείνῳ καὶ τὸ προκειμένον δείκνυμεν· οἷον εἰ ζητοῖτο εἰ τὸ δίκαιός ἐπαινετὸς, τὸ ἀδίκως λαβόντες ζητήσομεν εἰ ψεκτὸς. εἰ δὲ μὴ τὸ δίκαιός ἀλλὰ τὸ δίκαιον, ὃ τὸ ἀδίκως πάλιν ἀλλὰ τὸ ἀδικον ληψόμεθα, καὶ τὰς αὐτὰς συζοίχας τὰ ἐναντία λαμβάνοντες καθ' ὅς ἐστιν καὶ τὰ προκειμένα περὶ ὧν ζητῶμεν· εἰ γὰρ ἡ πτώσις τῷ ἐναντίῳ ὑπάρχει τῇ πτώσει τῷ ἐναντίῳ, καὶ τῇ πτώσει τῷ ἐναντίῳ ὑπάρχει ἢ πτώσις τῷ ἐναντίῳ. id. p. 106.

114b 16. ἔστι τρόπον τινὰ καὶ ὅτος ὁ τόπος ἀπὸ τῶν συζοίχων, πλὴν ὅτι 30 σύζοιχα μὲν εἴρησθαι ὄντα, οἷον τὸ ὑγιεινὸν ὑγιαίνειν καὶ ὑγιεινὸς ὑγιενῶς, ἐκείνῳ δὲ καὶ τὸ ὑγιαίνειν τῇ ὑγιείᾳ σύζοιχον. ἕτω δεικνύοντες ἂν ὅτι ἐπεὶ παιδεία ἀγαθόν, καὶ τὸ παιδευέσθαι ἀγαθόν· γένεσις γὰρ τούτου παιδείας. ἢ γένεσιν λέγει νῦν ὃ δι' ἧς γίνεσθαι, ἀλλ' αὐτὸ τὸ γίνεσθαι· εἰ γὰρ ἀγαθόν τὸ γίνεσθαι ὑγιεινόν, καὶ ὑγιεία ἀγαθόν, καὶ εἰ ἡ ὑγιεία ἀγαθόν, καὶ τὸ γίνεσθαι ὑγιεινόν ἀγαθόν. . . ἐπιζητήσαι δ' ἂν τις ἐπὶ τῶν ποιητικῶν εἰ ὥσπερ ὧν τὰ ποιητικὰ ἀγαθὰ καὶ αὐτὰ, ἕτως καὶ ὧν τὰ ποιητικὰ κακά καὶ αὐτὰ κακά, καὶ ἔτι εἰ τῶν ἀγαθῶν καὶ τὰ ποιητικὰ ἀγαθὰ· εἰ γὰρ τούτου, δόξει καλῶς ὑπὸ τῶν ἀπὸ τῆς Στωϊκῆς λέγεσθαι “τὸ διὰ κακῶν γινόμενον ἐκ ἕξιν ἀγαθόν, πλῆτος δὲ καὶ διὰ πόρνοβοσκίας κακῶν ὄντος γίνεσθαι, ἐκ ἄρα ὃ πλῆτος ἀγαθόν.” ἢ ὁ τόπος ἐνδοξος μὲν ἐξιν, ὃ μὴ καὶ ἀληθές· ὃ γὰρ κεκώλυται τι ἀγαθόν ὅν ὑπὸ κακῶν γίνεσθαι, ὡς ὑγιεία διὰ καύσεως καὶ τομῆς κακῶν ὄντων. ἢ τούτου καὶ αὐτὸς δόξει λέγειν καὶ διαίρειν· εἰπὼν γὰρ “ὃ δ' αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῶν ποιητικῶν καὶ τῶν φαρμακῶν” προσέθηκεν πῶς ὅτος καὶ τί εἶπεν· ὧν μὲν γὰρ τὰ ποιητικὰ ἀγαθὰ ἦν, καὶ αὐτὰ τῶν ἀγαθῶν, ὧν δὲ τὰ φαρμακικὰ τῶν ἀγαθῶν, αὐτὰ τῶν κακῶν· ἐκείνῳ δὲ προσέθηκεν ὅτε τὸ ὧν τὰ γνω-

μεν ἀγαθὰ, καὶ τὰ ποιητικὰ τούτων ἀγαθὰ, ὅτε τὸ ὧν τὰ ποιητικὰ κακά, καὶ τὰ γνωόμενα ὑπὸ τούτων κακά· ὡς γὰρ ἐξ ἀληθῶν μὲν πάντως ἀληθές συνάγεται, ὃ μὴ πάντως καὶ τὸ ἀληθές ἐξ ἀληθῶν (ἐκ ψευδῶν γὰρ ἀληθές), ἕτως καὶ τὸ ὑπὸ μὲν ἀγαθῶν γενοῦν ἀγαθόν, ὃ μὴ πάντως τῷ ἀγαθῷ καὶ τὰ ποιητικὰ ἀγαθὰ· δύναται γὰρ καὶ ὑπὸ κακῶν ἀγαθόν γενέσθαι. id. p. 107.

ἢ νῦν μνημονεύει τόπος ἐξὶ καὶ αὐτὸς ἐξ ἀκολουθίας τῆς ἐπὶ τῶν καὶ ἀναλογίαν τῶν αὐτῶν καὶ ὁμοιότητος. id. p. 108.

καὶ ὅτος ὁ τόπος ἐξ ἀκολουθίας. ἐξὶ δὲ τοιούτος· εἰ ἐφ' ἐνός 114b 25. ἐν τι, καὶ ἐπὶ τῶν πολλῶν πολλὰ τὰ τοιαῦτα· ἀκολουθεῖ γὰρ· οἷον εἰ τὸ διδάσκειν ἕνα ὠφελεῖν ἕνα ἐξί, καὶ τὸ πολλὰ διδάσκειν πολλὰ ὠφελεῖν ἔξαι· ἢ εἰ μὴ τούτου, ὁδὸς τὸ πρῶτον. . . καὶ εἰ τὸ ἐπίστασθαι διανοεῖσθαι ἐξί, καὶ τὸ πολλὰ ἄμα ἐπίστασθαι πολλὰ διανοεῖσθαι ἄμα ἔξαι. εἰ δὲ ἀδύνατον ἄμα πολλὰ διανοεῖσθαι, ὁδὸς ἂν τὸ ἐπίστασθαι διανοεῖσθαι εἴη. . . ὃ καὶ αὐτὸς δοκεῖ λέγειν· προδίδας γὰρ τὸ “ἐνίαχθαι γὰρ διαφωνεῖ,” ἐπήνεγκεν “οἷον εἰ τὸ ἐπίστασθαι διανοεῖσθαι, καὶ τὸ πολλὰ ἐπίστασθαι πολλὰ διανοεῖσθαι. τούτου δὲ ἐκ ἀληθούς.” ἢ τὸ “ἐνίαχθαι γὰρ διαφωνεῖ” εἶπεν ἐκ ἐπὶ διαβολῇ τῷ τόπῳ, ἀλλὰ δεικνύοντες ἐφ' ὧν χρῆσιμος ὁ τόπος πρὸς ἀνασκευὴν· ἐφ' ὧν γὰρ φαίνεται μὲν ἐφ' ἐνός ἕτως ἔχειν, ἐκείνῳ δὲ ἐπὶ τῶν πολλῶν δύναται τούτου, ἐπὶ τούτων ἀπὸ τῶν πολλῶν ἀρχόμενοι ἀνασκευάζομεν καὶ ἐπὶ τῷ ἐνός φαινόμενον, ὡς ἐκεῖ ἐπὶ τῷ ἐν ἐπιστάμενον διανοεῖσθαι· τούτου γὰρ ἕτω ἔχειν δοκῶντι ἐναντιῷ τὸ μὴ δύνασθαι τὸν πολλὰ ἐπιστάμενον ἄμα καὶ διανοεῖσθαι πολλὰ· διὸ ὁδὸς ἐκείνῳ ἂν ἀληθές εἴη. ἢ καὶ ἐπὶ ἐνός ἐπιστήμονος ὄντος ἐκ ἀνάγκης καὶ πολλὰς, καὶ ἐνός μέλανος ἐκ ἀνάγκης καὶ πολλὰς, καὶ ἐνός ἐξαδακτύλου ἐκείνῳ καὶ οἱ πολλοί. ἢ ὁ τόπος ἐπὶ τῶν φύσει καὶ καὶ φύσιν ὑπαρχόντων προῖοι ἂν. id. p. 108.

δόξα δ' ἂν ὁ τόπος ἐνδοξος μᾶλλον ἢ ἀληθές εἶναι· πολλῶν 115a 5. γὰρ αἱ μὲν ὑπερβολαὶ πρὸς τῷ μὴ εἶναι ἀγαθὰ καὶ κακά ἐξιν, αὐτὰ μὲντοι ἀγαθὰ ἐξιν, οἷον τὸ γυμναζεσθαι συμμετρῶς ἀγαθόν ὅν (ποιητικὸν γὰρ ὑγιείας) τὴν ὑπερβολὴν κακὸν ἔχει· τὰ γὰρ ὑπερβάλλοντα γυμνάσια φαρμακικὰ τῆς ὑγιείας· καὶ ἡ μὲν ὑπερβολὴ τῷ πλῆτος ἐκ ἀγαθόν, ὃ δὲ πλῆτος ἀγαθόν. ἢ ἐκ ἐξιν κακόν τὸ μᾶλλον ἐν τῷ πλῆθει τῷ πλῆτος, εἰ ὡς ὁργάνῳ χρῆσθαι τις αὐτῷ ἀγαθῷ, ὃ τοιούτος δὲ ἀγαθόν. ἀλλὰ καὶ εἰ γυμνάσια ὠρίσται τῷ ὑγιείας ἢ εὐεξίας εἶναι ποιητικά, τὰ μὴ ταῦτα παῖντα ὃ γυμνάσια ἐξιν· ὃ γὰρ ὑποπίπτει τῷ τῶν γυμνασίων ὅρισμῳ· ἐπὶ τούτων γὰρ τὸ μᾶλλον ἐν τῷ μᾶλλον σώζειν τὴν οἰκείαν φύσιν. id. p. 109.

δεύτερον τόπον ἀπὸ τῷ μᾶλλον παραδίδωσι, τὸ ἐνός περὶ 115a 6. δύο λεγόμενον, ὅς ἐστι τοιούτος. εἰ ζητοῖτο περὶ τίνος ἐνός πλείοσις ὑπάρχειν δοκῶντος, πότερον ὑπάρχει τινὶ ἐξ αὐτῶν ἢ ὅ, ζητεῖν δεῖ εἰ μὲν μᾶλλον αὐτῶν δοκεῖ ὑπάρχειν μὴ ὑπάρχει, καὶ μὲν μὲν μᾶλλον ὑπάρχειν δοκεῖ μὴ ὑπάρχει, ὁδὸς ἂν τῷ προκειμένῳ ὑπάρχει· ἂν δὲ ὅ ἦν ὑπάρχειν δοκεῖ ὑπάρχειν δευχθῆναι, καὶ ποιητικὰ ἀγαθὰ, καὶ τὰ γνωόμενα ἀγαθὰ, καὶ εἰ φαρμακικὰ ἀγαθὰ αὐτὰ τῶν κακῶν, ὃ τῷ προκειμένῳ ἂν ὑπάρχει. τὸ μὲν γὰρ ὅ μᾶλλον ὑπάρχει, ἂν

μη ὑπάρχον ἢ, ὅδ' ἂν ᾧ ἦττον ὑπάρχοι· τὸ δὲ ᾧ ἦττον εἰκὸς ὑπάρχειν, ὑπάρχοι ἂν καὶ ᾧ μᾶλλον... καὶ εἰ ἀξιωμαχώτεροι τῶν ἄλλων Ἕλληνας ὄντες Λακεδαιμόνιοι μὴ εἰσιν ἀξιόμαχοι, ὅδ' ἂν οἱ ἄλλοι Ἕλληνες εἴεν ἀξιόμαχοι. id. ib.

115^a οἷον εἰ ὁ θρασὺς μᾶλλον ἀνδρείος ἢ φρόνιμος ὡς μὴ ἐστὶν 5
8 ἀνδρείος, ὅδ' ἂν φρόνιμος εἴη. πάλιν εἰ ὁ ἐπιεικής ἦττον δοκῶν δίκαιος ἢ φιλάνθρωπος εἶναι δίκαιός ἐστιν, εἴη ἂν καὶ φιλάνθρωπος. καὶ εἰ τὸ ἀδικεῖν μᾶλλον συμφέρον ἢ καλόν, εἰ μὴ ἐστὶ συμφέρον, ὅδ' ἂν καλὸν εἴη. id. p. 110.

115^a οἷον εἰ ἦττον ἡ ἡδονὴ ἀγαθὸν ἢ ὁ πόνος κακόν, ἐστὶ δὲ ἀγαθὸν 10
11 ἡ ἡδονή, καὶ ὁ πόνος ἂν εἴη κακόν. καὶ εἰ ὁ ἄσωτος μᾶλλον δοκεῖ ἐλεύθερος εἶναι ἢ ὁ ἀνελεύθερος σῶφρων, μὴ ἐστὶ δὲ ὁ ἄσωτος ἐλεύθερος, ὅδ' ἂν ὁ ἀνελεύθερος εἴη σῶφρων. id. ib.

115^a τρεῖς φησὶ καὶ τούτους εἶναι τὸς τόπους, ἀνάλογον ἔχοντας τοῖς 15
16 τρισὶ τοῖς ἐτέροις ῥηθείσιν ἀπὸ τῶ μᾶλλον τε καὶ ἦττον· τῷ γὰρ πρῶτῳ ῥηθέντι τῶν ἀπὸ τῶ μᾶλλον, δι' ὃ ὑπάρχειν ἐν τι ἐνὶ ἐδεικνύετο, ὅτι καὶ τῇ ἐπιτάσει αὐτῶ ἡ ἐπίτασις, ἕκ ἐστὶ τὸ πρὸς ἀνάλογον ἀπὸ τῶ ὁμοίου· δεῖ γὰρ τὸ δεικνύμενον ἐν τοῖς ἀπὸ τῶ ὁμοίου τόποις διὰ τῶ ὁμοίου τὸ ὅμοιον δεικνύναι, ἕκ ἐστὶ δὲ τὸ διὰ τῶ μᾶλλον ὑπάρχοντος ἢ ἦττον δεικνύμενον διὰ τῶ ὁμοίως ὑπάρχοντος 20 δεικνύμενον· ὃ γὰρ τὸ μᾶλλον τῷ αὐτῷ καὶ ἦττον ὑπάρχον ἢ ὁμοίως αὐτῷ ὑπάρχοι ἂν. id. ib.

115^a δύο τόπους παραδίδωσιν ἐκ τῆς ἄλλης ἄλλῃ προτάσεως κα- 25
26 τασκευαστικὸς μόνον. ἐστὶ δὲ ὁ μὲν πρῶτος αὐτῶν τοῖστος· ὁ προσθεθὲν τινι τοιόνδε αὐτὸ ποιεῖ, μὴ πρότερον ὢν τοῖστος, αὐτὸ πολὺ πρότερον τοῖστος ἐστίν... ὁ γὰρ δὲ ὡς χρὴ ἐπὶ τῶν φύσει ἄλλ' ὃ νόμῳ τινὶ καὶ συνθήκῃ τοιῶνδε λεγομένων χρῆσθαι τῷ τόπῳ· ἡ γὰρ ἔγκια ταῖς ἑνδεκα ἔγκιας ἕκ ὅσα ἤδη προσθεῖσα λίτραν ποιεῖ, ὃ μὴν διὰ τούτου ἐστὶν αὕτη λίτρα. ἡ γὰρ ἔγκια καὶ ἡ λίτρα καὶ συν- 30 θήκην... ἄλλη γὰρ παρ' ἄλλοις ἔγκια τε καὶ λίτρα... ἡ διὰ τούτου ὃ ἔγκια ὃ λίτρα, ὅτι συντελεῖ πρὸς τὴν λίτραν τὸ ὅλον εἶναι, καὶ τὰ οἷς προστίθενται αἱ ἑνδεκα ἔγκιαι, ἕκ ἐστι πρὸς τὴν βαρυτέρας τὰς ἑνδεκα ἔγκιας γίνεσθαι συντελεῖσθαι αὐτῇ. τὸ γὰρ βαρὺ παρ' αὐτῶν εἶχον, τὸ δὲ βαρυτέρον παρὰ τῶ προστιθεμένῳ. διὸ ἐπεὶ τὸ ὅλον βαρυτε- 35 ρον γίνεσθαι τῇ τῆς ἔγκιας προτάσει, ἀνάγκη καὶ αὐτὴν βαρεῖαν εἶναι, ὡς δεικνύσιν, ὁ δεύτερος τόπος... ἔτω καὶ Πλάτων εἰδείξει τὴν ψυχὴν ζῶντα. id. p. 111.

115^a ὡς λέγομεν ἐπὶ τῆς ἔγκιας, ἔτω δεικνύοιτ' ἂν ἕκαστον τῶν 30
29 λεγομένων ἀδιαφόρων τε καὶ προηγμένων ὑπὸ τῶν νεωτέρων αἰρετόν τε καὶ ἀγαθόν· ἕκαστον γὰρ αὐτῶν προστιθέμενον τῇ ἀρετῇ τὸ ὅλον αἰρε- 40 τώτερον τῷ σπουδαίῳ ποιεῖ... εἰπὼν δὲ εἰ τὸ προσθεθὲν τινὶ μᾶλλον αὐτὸ τοῖστος ποιεῖ, προσέθηκεν "ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων," ὅτι μὴ μόνον ἐπὶ τοῖς τούτοις ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ποσὶ· εἰ γὰρ προσθεθὲν μείζον αὐτὸ ποιεῖ, καὶ αὐτὸ ἐν μεγέθει, καὶ εἰ πλείον, καὶ αὐτὸ ἐν πλήθει. ἡ εἰπὼν "εἰ πρὸς τὸ ὑπάρχον προσθεθὲν τι μᾶλλον ποιεῖ τοῖστος" ὡς ἐπὶ τινος ἐνός 45 καὶ ὡρισμένως, προσέθηκε τὸ "ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων," δεικνύς ὅτι ἕκ ἐπὶ τούτοις μόνον τῶ μᾶλλον τοῖστος ἡγενομένη πρόεισιν ὁ τόπος, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν ὅπως ἐχόντων. id. p. 112.

ὃ μὴν πάν ἀγαθὸν κακῷ προσθεθὲν ἀγαθὸν τὸ ὅλον ποιεῖ· 115^b
πλάτος γὰρ νόσῳ προσθεθὲς ὃ ποιεῖ τὸ ὅλον αἰρετόν. εἴη δ' ἂν 1.
προσκειμένον τούτο οἰκειότερον τῷ πρὸ τούτου τόπῳ, δι' ὃ ἔστιν τὸ ἐὰν ἕτερον πρὸς ἕτερον προσθεθὲν ποιῇ ἀγαθὸν ἢ λευκόν, μὴ δὲ πρότερον ἀγαθὸν ἢ λευκόν, τὸ προσθεθὲν γίνεσθαι λευκὸν ἢ ἀγα-
θόν. id. ib.

δοκεῖ ἔνστασις ὁ τόπος ἔχειν· γὰρ γὰρ γῆς κυφωτέρα λέγεσθαι, καὶ 115^b
ἕκ ἐστὶν ἀπλῶς αὐτῇ τὸ κυφον ὑπάρχον. ἡ ὃ κυρίως τὸ κυφωτέρα 7.
ἐπὶ τῆς γῆς λέγεσθαι, ἀλλὰ ἀντὶ τῶ ἦττον βαρεῖα. ἀλλ' ὃ δὲ πενία ἀπλῶς αἰρετή, καίτοι αἰρετωτέρα λέγεσθαι νόσον. ἡ ὃ δὲ ἐπὶ τῶν τοῖστων τὸ αἰρετώτερον κυρίως, ἀλλ' ἀντὶ τῶ ἦττον φευκτῶ. πρὸς μὲν ὅν κατασκευῇ, ὡς εἶπεν, ὁ τόπος χρησίμος, ἕκ ἐστι δὲ καὶ πρὸς ἀνασκευῇ· ὃ γὰρ ἀληθές· τὸ εἰ τι μὴ ἐπιδέχεται τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἦττον, τούτο μὴδὲ ἀπλῶς εἶναι, ἡ εἰ τι μὴ ἀπλῶς ἐστὶ, τούτο καὶ μᾶλλον τινος καὶ ἦττον εἶναι· ἔτε γὰρ ἡ ὁσία τὸ μᾶλλον καὶ ἦττον ἐπιδέχεται, ἔτε τῶν ποσῶν τι, ὡς ἐν Κατηγορίαις δέδεικται... ἐπὶ μὲν ὅν τῶν τοῖστων παραδειγμάτων συναρᾶσιν οἱ τόποι, ὃ μὴν ἐπὶ πάντων εἰσὶν ἀληθεῖς· διὸ χρὴ ὡς πιθανοῖς αὐτοῖς ἀλλ' ὅς ὡς ἰχθὺν ἔχουσι χρῆσθαι. ἡ δὲ πιθανότης αὐτῶν τῆς κατασκευῆς ἐστὶν ἡ ἐχρήσατο αὐτός· εἰ γὰρ ὁ ὅλως, τατέσιν ἀπλῶς, ἀδύνατον ὑπάρχειν τινὶ, τούτο ἔτε κατὰ τι ἔτε ποτὲ ἔτε πᾶς οἷον τε ὑπάρ-
χειν αὐτῷ, εὐλογον δοκεῖ ὁ κατὰ τι ἡ πᾶς ἡ ποτὲ ὑπάρχει τινὶ, τούτο καὶ ἀπλῶς ὑπάρχειν. ὃ μὴν ἀληθές τούτο· ὃ γὰρ ἐπεὶ τῇ ἀντιστροφῇ τὸ ἀπλῶς ὑπάρχειν, ἀλλὰ τὸ δύνασθαι ὑπάρχειν, ὃ ἐστὶν ἀληθές. id. ib.

καὶ τὴν λέξιν τὴν "ἀπλῶς δ' ἕκ εἰσι" τὸ "φύσει" περισσῶς 115^b
προσκεισθαι· ἐστὶ γὰρ αὐταρκες τὸ ἀπλῶς δ' ἕκ εἰσι σπουδαῖοι ῥηθέν. 16.
id. p. 113.

Ἐκθέμενος ἐν τῷ δευτέρῳ τὸς πρὸς τὴν συμβεβηκὸς τόπος, 116^a
δι' ὧν δυνατόμεθα ἢ κατασκευάζειν τι ὡς συμβεβηκὸς ἄλλο 3.
ἄλλῳ ἀπλῶς ἢ ἀνασκευάζειν καὶ ὅτι μὴ συμβεβηκὸς τὸ λεγόμενον συμβεβηκέναι δεικνύναι, ἐν τῷ τρίτῳ τόπῳ ἐκτίθει δι' ὧν δυ-
νητόμεθα περὶ τῶν συγκριτικῶν προβλημάτων διαλαμβάνοντες ἐπιχειρεῖν καὶ δεικνύναι ἢ μᾶλλον τι ὑπάρχον ἄλλο ἄλλῳ ἢ ἦττον. εἶπεν δ' ἂν καὶ ὅτι οἱ τόποι ἀπὸ τῶ συμβεβηκός, ὡς καὶ αὐτός γε φθάσας ἐν τῷ πρῶτῳ τοῖς ἀπὸ τῶ συμβεβηκός προβλήμασι συνετάξε πάντα τὰ καὶ σύγκρισιν λεγόμενα, προδίδει μὲν τὸ περὶ τῶ συμβεβηκός εἰπεῖν (p. 102 b 14) "προσκεισθῶσαν δὲ τῷ συμβεβηκῷ καὶ αἱ πρὸς ἄλληλα συγκρίσεις, ὅπως ἂν ἀπὸ τῶ συμβεβηκός λεγόμεναι." καὶ ἄλλως δὴλον ὅτι σύγκρισις ἐν 40 μόνον γίνεσθαι τοῖς συμβεβηκός· μόνον γὰρ μᾶλλον καὶ ἦττον ὑπάρ-
χειν δύναται τισὶ τὸ συμβεβηκός· ἔτε γὰρ τὸ γένος οἷον τε τῷ μὲν μᾶλλον τῷ δὲ ἦττον ὑπάρχειν τῶν οἷς προσεχῶς ὑπάρχει, ἔτε τὸ ἴδιον ἔτε ὁ ὁρίσμός· τὸ δὲ συμβεβηκός τῷ ἔξωθεν εἶναι τῆς τῶ πράγματος ᾧ συμβεβηκεν ὅτις, οἷον τε καὶ μᾶλλον τινὶ ἢ τισὶ καὶ ἦττον ὑπάρχειν τὸ αὐτό, καὶ ἄλλο ἄλλῳ μᾶλλον καὶ ἄλλῳ ἄλλο ἦτ-
τον, ὅπως γὰρ καὶ κατὰ τι. ὅλη δὲ τοῖς συγκριτικοῖς προβλήμασι ἐστὶ μὲν καὶ καὶ φιλοσοφίαν πᾶσαν ὑποβεβημένη· καὶ γὰρ τὴν ἡθι-

κὴν... ἔ μὴν ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰς ἄλλας ἐπιτήμας τε καὶ τέχνας εὐρεῖν ἔστι τινα συγκριτικῶς ζητούμενα· μουσικὸν γὰρ προβλήμα ποτέρα ὀξυτέρα ἀρμονία, ἢ Ἀλφειὸς ἢ Φρύγιος· ἀλλὰ καὶ τῶν μέτρων κάλλιον εἶναι τὴν ἡρώων ἐπὶ μουσικῆς ὕλης ἢ τις ζητήσῃ... κατηγορία δὲ ἐν αἷς ἐστὶ τὰ κατὰ σύγκρισιν ζητούμενα, ἐνέα δοκῶσιν εἶναι· κατὰ τὴν ὅσιν μόνον ἔ δοκεῖ συνίστασθαι συγκριτικὰ προβλήματα· κατὰ γὰρ συμβεβηκὸς ἡ σύγκρισις, ὅσα δὲ ὁδὸν συμβεβήκε. πάντα μὲν ὅν σύγκρισις ὑπὸ τὴν πρὸς τι· καθ' ἃ δὲ σύγκρισις γίνεσθαι, ποτὲ μὲν ποιότης ἐστίν... δοκεῖ δὲ καὶ κατὰ ὅσιν γίνεσθαι σύγκρισις, ὅταν ζητῶμεν εἰ ἡ πρώτη ὅσα μᾶλλον ὅσα τῆς δευτέρας. ὡς δὲ ἡ σύγκρισις γίνεσθαι, ποτὲ μὲν δύο ἐστὶ κατὰ τι συμβεβηκὸς ἐν συγκρινόμενα... ποτὲ δὲ πλείονων πρὸς πλείω γίνεσθαι σύγκρισις κατὰ τι κοινὸν ὑπάρχον αὐτοῖς... ἄξιον δὲ ζητῆσαι τί δὴ ποτε ἐν τούτῳ τῷ βιβλίῳ περὶ τῶν συγκριτικῶν λέγων, ἔ πάντας ἐτήρησε τὰς συγκριτικὰς τῶν εἰς τὸ βιβλίον τούτο, ἀλλ' εἰπέ τινας καὶ ἐν τῷ πρὸς τούτῳ συγκριτικῶν γὰρ ἦσαν οἱ τε ἀπὸ τῶ μᾶλλον καὶ οἱ ἀπὸ τῶ ὁμοίου, καὶ ὁ ἕτερος τῶν ἐκ τῆς προσθέσεως δεικνύων, καὶ ἀπὸ τῶ μᾶλλον τι ἢ ἥττον ἄλλο ἄλλω λέγεσθαι δεικνύς ὅτι καὶ ἀπλῶς. ἢ ἔ πρόκειτο αὐτῷ ἐν τούτῳ περὶ συγκριτικῶν τόπων λέγειν, ἀλλὰ περὶ συγκριτικῶν προβλημάτων· συγκριτικὰ δὲ ἐστὶ προβλήματα, ἐν οἷς συγκριτικὸν τὸ ζητούμενον τε καὶ δεικνύμενον· περὶ ὧν πάντων πῶς οἷον τε αὐτὰ δεικνύσθαι κατασκευαστικῶς ἢ ἀνασκευαστικῶς, ἐν τούτῳ λέγει. οἷς δὲ ἐχρήσατο τοῖσι συγκριτικοῖς ἐν τῷ πρὸς τούτῳ, ἔκ ἦσαν συγκριτικὸν τι δεικνύοντες, ἀλλ' ἀπλῶς ὑπάρχον ἢ μὴ ὑπάρχον. καὶ ταῦν δὲ τὸ διὰ συγκριτικῶν τι δεῖξαι καὶ τὸ συγκριτικόν, περὶ ὧν ἐν τούτῳ λέγει. ποιεῖν δὲ τὴν διδασκαλίαν τὴν περὶ τῶν συγκριτικῶν προβλημάτων ἢ τόπων ἐπὶ παραδείγματός τῶ αἰρετῶ, ἐπεὶ σαφέστερα ἔτις ἐμελλεν ἢ παράδοσις αὐτῶν ἔσσεσθαι γνωμὴν ἐπὶ τῶν ὠρισμένων· τὸ δὲ αἰρετώτερον προσχειρίσασθαι, ἐπεὶ πλείους κατὰ φιλοσοφίαν τὰ κατὰ τούτο ζητήματα, καὶ χρησιμωτάτη ἢ γινώσκῃς τε καὶ ἐπικρίσις τῶ αἰρετωτέρου ἢ τῶ μειζονος καὶ θερμότερου ἢ τινος τῶν τοιούτων. id. p. 114-116.

ἀκολουθία τῷ πρὸς αὐτὸ βιβλίῳ· καὶ ἐν τούτῳ περὶ τῶν χρησιμεύοντων τόπων εἰς τὰ τῶ συμβεβηκότος προβλήματα. cod. 35 Reg. 1845 in marg.

116a ἔχ' ὡς ἐκ παραλλήλων κειμένων τῶ αἰρετωτέρου τε καὶ βελτιώ-
3. νος ἀκυστέον· ἐπὶ πλείον γὰρ τὸ βέλτιον τῶ αἰρετωτέρου. τὸ μὲν γὰρ αἰρετώτερον ἐν τοῖς αἰρετοῖς καὶ μόνοις, τὸ δὲ βέλτιον καὶ ἐν ἄλλοις· καὶ γὰρ ἐν τοῖς θεωρητικοῖς καὶ φυσικοῖς καὶ λογικοῖς ἢ ζήτησις ἢ τῶ βελτιόνος... τὸ δὲ "δυσὺν ἢ πλείονων" εἶπεν, ἐπεὶ, ὡς προειρήκαμεν, ποτὲ μὲν περὶ δύο ἢ κατὰ τὴν σύγκρισιν ζήτησις κατὰ ἐν συγκρινόμενων, ποτὲ δὲ πλείονων πρὸς πλείω, ἢ ἐνὸς κατὰ πλείονα συμβεβηκότα, ἢ πλείονων κατὰ πλείονων· ἐν γὰρ ἔ γίνεσθαι σύγκρισις εἰ μὴ κατὰ χρόνον. id. p. 116.

116a ἐπεὶ τὰ συγκριτικὰ προβλήματα ἔ μόνον ὑπαρξὶν τινος
11. ἀπαιτεῖ ἀλλὰ καὶ ὑπεροχήν, τῶ μὲν ὑπερέχοντος καθὼς ἡ σύγκρισις γίνεσθαι, τῶ δὲ ὑπερχομένῳ, δεῖ καὶ τὰς ἐπιχειρήσεις καὶ τὰς τόπους

τούτο ποιεῖν, μὴ ὑπάρχειν μόνον δεικνύναι, ἀλλὰ τῶ μὲν ὑπεροχὴν τῶ δὲ ἑλλείψει· καὶ γὰρ ὁ δεῖξας τι ἀγαθὸν ἤδη καὶ αἰρετώτερον δεῖξαι, ἀν' μὴ δεῖξαι καὶ ὅτι μᾶλλον τούτο ἀγαθὸν τούτῳ ὧς συγκρίνεσθαι. id. p. 117.

ἀλλ' ἔστιν ἐφ' ὧν διαφανεῖν δοκεῖ· δύνασθαι γὰρ ἄλλο ἄλλω βε-
13. βαιότερον εἶναι, ἥττον δὲ αὐτὸ πολυχρόνιον, ὡς ἐπιτήμη αἰδήσεως· ἢ μὲν γὰρ αἰδήσις πολυχρονιώτερον (ἀπὸ πρώτης γὰρ ἡλικίας αἰδανόμεθα), ἢ δὲ ἐπιτήμη γίνεσθαι μὲν ἐν τελείοις, βεβαιωτέρα μέντοι γίνεσθαι καὶ δυσκινητοτέρα τῆς αἰδήσεως· ἐστὶν δὲ κατὰ αὐτὴν ἡ χρησίμῳ ἡμῶν μεταχειρίζεσθαι τὴν τόπον. τούτῳ τῷ τόπῳ χρωμέ-
15. νος ἐνεστὶ δεικνύναι αἰρετωτέραν πλὴν εὐκλειαν... ὅπερ μὲν ὅν προδήκη τινὸς αἰρετῶ γίνεσθαι, τὸ ὕστερον, καὶ ὀλιγοχρονιώτερον ἢ αἰρετώτερον· ὅπερ δὲ τὸ ἕτερον τῶ ἑτέρῳ αἴτιον, τὸ πρῶτον πάλιν αἰρετώτερον, καὶ ὀλιγοχρονιώτερον ἢ... καὶ ὁ μέσος βίος αἰρετώ-
20. τερος τῶ ἐν ὑπεροχῇ. λέγει γὰρ "πολλὰ μέσοισιν ἄριστα· μέσος βέλῳ ἐν πόλει εἶναι." μαρτυρεῖ τούτῳ καὶ τὸ Εὐριπίδου "ζηλῶ δ' ἀνδρῶν ὅς ἀκινδύνον βίον ἐξεπέρας" ἀγνώως ἀκλεῆς. τὸς δ' ἐν τιμαῖς ἥττον ζηλῶ." πολυχρονιώτερον καὶ μνημὴ αἰδήσεως καὶ συγγενῆς φίλων. ταῖς δ' αὐταῖς ἀφορμαῖς χρωμένους ἐνεστὶ καὶ φευκτό-
25. τερον ἄλλο ἄλλω δεικνύναι. id. ib.

τὸ "ὁ φρόνιμος ἢ ὁ ἀγαθός" ἔχ' ὡς ἐκ παραλλήλων εἶπεν· ἢ 116a
15. γὰρ ἐπ' ἴσης ὁ φρόνιμος καὶ ὁ ἀγαθός, ἀλλ' ἐπὶ πλείον ὁ ἀγαθός· ἀγαθός μὲν γὰρ καὶ ὁ φρόνιμος, ἔ μὴν μόνος· καὶ γὰρ ὁ ἀνδρείος καὶ ὁ σώφρων ἀγαθός. ἴσον ἔν τῳ εἰρημένον τῷ ὁ φρόνιμος ἢ ὅλως ὁ ἀγαθός· πᾶς γὰρ ὁ ἀγαθός, ἔ μόνον ὁ φρόνιμος, ἀξιοπιστότερος περὶ τὰς αἰρέσεις τῶ μὴ τοιούτου. δύνασθαι καὶ τὸν μὲν φρόνιμον κατὰ τὴν λογικὴν ἀρετὴν εἰρηνεῖν, τὸν δὲ ἀγαθὸν κατὰ τὴν ἡθικὴν· ἰδίως γὰρ λέγει τὸς κατὰ τὰς ἀρετὰς ταύτας ἀγαθός, ὡς περὶ πάντων σοφὸς τὸς κατὰ τὰς λογικάς, ὅτι κατὰ ταύτας πρακτικώτεροι τῶν καλῶν· ἢ μὲν γὰρ φρόνιμος κριτικὴ· αἱ δὲ τῶ ἥθους ἀρεταὶ πρακτικά· τὸ μὲν ἔν τῶ ἀγαθὸς δεῖν πρὸς τῶν ἄλλων τιμᾶν αἰρετώτερον, ὅτι τοῖς φρονίμοις ἔτις δοκεῖ· αὕτη γὰρ ἢ τῶ φρόνιμος κρίσις. ἀλλὰ καὶ τὸ δεῖν τὰ κοινὰ τῶν ἰδίων προτιμᾶν· τὸ μὲν γὰρ κοινὸν συνδεῖ, τὸ δ' ἰδίον διασπᾶ τὰς πόλεις, ὡς Πλάτων καὶ ὡς Θεκυδίδης... πάλιν
30. ἐπεὶ ἔ πάντες οἱ νόμοι ὀρθοί, εἰσὶ δὲ τινες καὶ ἐπαινώμενοι ὡς ὀρθοί, οἷον οἱ Λυκάργων, οἱ Ζαλευκῶν, οἱ Σόλωνος, ὅταν ἀμφισβητούμενον τι ἢ τῶν ὑπὸ νόμων διωρισμένων, ὁ οἱ ὀρθοὶ νόμοι ὀρίζουσιν αἰρε-
40. τώτερον. εἰ καὶ οἱ ὀρθοὶ δὲ νόμοι κατὰ φρόνησιν κείνῳ, ἔκ ἡδὴ ταῦτ' ἡγήσας δεῖ τὸ φρόνιμος ἢ ὀρθὸς νόμος· τὸ μὲν γὰρ τῶν νόμων ὠρι-
45. σται καὶ περὶ ὠρισμένων λέγει, καὶ δὲ τῶ φρονίμου καὶ πρὸς τὸς κα-
45. ρῶς καὶ πρὸς τὰς περιπτώσεις καὶ πρὸς τὰς τύχας ἀρμόζει, καὶ ἄλλα ἐπ' ἄλλων ἐστίν. ἔτις δεικνύσθαι τὰ συσσίτια αἰρετώτερα ἐν ταῖς πόλεσιν ὄντα, ἐπεὶ ὀρθοὶ νόμοι ὠρίκασιν αὐτὰ εἶναι. id. p. 118.

τὸ "ἡ τοιούτων" προσέθηκεν, ὅτι περὶ μὲν ἱατρικῶν τοῖς ἱατροῖς
16. καὶ τοῖς καὶ τῇ τέτῳ αἰρέσει ἐπακολουθήσαν, περὶ δὲ τῶν μουσικῶν τῇ
45. τῶ μουσικῶν. id. p. 119.

Πλάτων γὰρ τούτῳ χρωόμενος ὡς ὄντι ἐνδόξῳ τὰ ἀγαθὰ ἐλε-
116a γέν εἶναι ἔ πάντα ἐφίεσθαι. ἀλλὰ καὶ Εὐδόξος ἐδόκινε τὴν ἡδονὴν
19.

ἢ μέγιστον τῶν ἀγαθῶν ἐκ τῶ πάντα μὴ τὰ ζῶα ταύτην αἰρεῖσθαι, μὴ δὲ τῶν ἄλλων ἀγαθῶν κοινὴν ἕως ἔχει τὴν αἵρεσιν. διὰ τὸτο καὶ ὑγίεια δόξης αἰρετώτερον, ὅτι πάντες μὴ ἀνθρωποὶ ὑγιαίνειν αἰροῦντο, ὃ πάντες δὲ τὴν δόξαν. id. ib.

116a 22. ἐπεὶ δὲ περὶ αἰρετώτερον τὴν λόγον ἐποίησατο, ἐκείνῳ δὲ τὸ 5 αὐτὸ πᾶσιν αἰρετώτερον, καὶ περὶ τούτου διαίρει τε καὶ λέγει τὰ μὴ ἀπλῶς εἶναι αἰρετώτερα τὰ δὲ τισιν, ἀπλῶς μὴ αἰρετώτερα καὶ τὰς βελτίους ἐπιστήμας. οἷον εἰ βελτίων ἐπιστήμη φιλοσοφία τεκτονικῆς, καὶ ἀπλῶς αἰρετώτερα τὰ καὶ φιλοσοφίαν τῶν καὶ τεκτονικῆς τῷ μέντοι τέκτονι τὰ καὶ τεκτονικῆς τῶν καὶ φιλοσοφίαν, καὶ τῷ 10 δεσμένῳ τεκτονικῆς τινὸς αἰρετώτερον τὸ τῷ τέκτονι δοκῶν. δύναται τις καὶ ὡς τόπῳ χρῆσθαι τῷ εἰρημένῳ εἰς ἐπικρίσιν τῶ ἀπλῶς αἰρετώτερον. id. ib.

116a 23. τὸ "ὅπερ" αὐτῷ τῷ κυρίως ἐστὶ δηλωτικόν, καὶ ὧς ἂν προσεβῇ 15 τὸ ὅπερ τὸ κυρίως ἐκεῖνο εἶναι σημαίνει, οἷον ὅπερ ἄνθρωπος ὁ κυρίως ἄνθρωπος, καὶ ὅπερ ὅν τὸ κυρίως ὅν, καὶ ὅπερ ἀγαθόν τὸ κυρίως ἀγαθόν. καὶ τῶν κατηγορουμένων δὴ κατ' ἄλλαν, ὧς ἂν τὸ ὅπερ προσεβῇ, τὸ κυρίως τὸτο ἐκεῖνα κατηγορεῖσθαι σημαίνει, καὶ τὸ εἶναι τὸ ὑποκείμενον κυρίως ἐν τούτῳ τε καὶ τούτῳ. ἐπεὶ ὅν τὰ γένη τῶν ὑπ' αὐτὰ κυρίως κατηγορεῖται, ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορούμενα, ἐν τῷ 20 ὅπερ αὐτὰ κατηγορεῖσθαι λέγει, καὶ τὰ ὑπὸ τὸ γένος εἶναι φησιν, οἷον τὸ χρῶμα ἐν τῷ ὅπερ τῷ λευκῷ κατηγορεῖται, καὶ τὸ λευκόν ἐστιν ὅπερ χρῶμα. πάλιν τὸ ζῶον τῷ ἀνθρώπῳ ἐν τῷ ὅπερ, καὶ τὸ ἀνθρωπος ζῶον. ἐπεὶ ὅν τῶν κατηγορουμένων τὰ αὐτὰ τῶν μὴ ὡς γένη κατηγορεῖται τῶν δὲ ὡς συμβεβηκότα (τὸ γὰρ χρῶμα τῷ μὴ ὡς 25 χρωμάτος λευκῷ ὡς γένος κατηγορεῖται, τῷ δὲ σώματος τῷ λευκῷ ὡς συμβεβηκός), τόπον τινὰ ἀπὸ τούτου παραδίδωσιν ἡμῖν δι' ὅ τὸ αἰρετώτερον γνωρίσομεν. id. ib.

116a 25. τὸ "ὅθεν" γὰρ λέγει ὅπερ τὸ γένος, ὃ μὴ τυγχάνει ἐν τῷ γένει 30 ὅν ἴσον ἐστὶ τῷ ὅθεν γὰρ λέγει ὅπερ καὶ κατηγορούμενον αὐτὸ εἶναι, εἰ μὴ εἴη ὡς ἐν γένει ὅν τῷ κατηγορουμένῳ. id. p. 120.

116a 27. δύναται τὸ "ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων" προσκείμενον δηλω- 35 τικόν εἶναι τῷ, ὡς ἐπὶ τῶν αἰρετῶν καὶ ἀγαθῶν αἰρετώτερον τὸ ὡς ἐν γένει ὅν τῷ ἀγαθῷ τῷ μὴ ὡς ἐν γένει ὄντος αὐτῷ, ἕως καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων μᾶλλον ἕκαστον ἐκεῖνο ὃ ἐν γένει ἐστὶ τούτῳ, καθὼς ἢ σύγκρισις αὐτοῖς, τῷ ὄντος μὴ ἐν ἐκείνῳ μὴ ὡς γένος δέ. εἴη δὲ καὶ τὰ ὡς ἐν εἶδει. καὶ τὰ εἶδει γὰρ ὡς ἐστὶν εἶδος ἐν τῷ ὅπερ κατηγορεῖται. καὶ γὰρ φευκτὴν μᾶλλον τὸ ὡς ἐν γένει ὅν τῷ φευκτῷ τῷ μὴ 40 ὡς ἐν γένει ὄντος τῷ φευκτῷ. id. ib.

116a 31. ἔστι καθ' αὐτὸ μὴ αἰρετὴν ὃ διὰ τὴν οἰκείαν φύσιν τε καὶ παρα- 40 σίαν αἰρετόν, καὶ συμβεβηκός δὲ ὧς ὡς ἔκ ὅντι τῇ οἰκείᾳ φύσει αἰρετῷ συμβεβηκε κατὰ τινὰ περίεσιν εἶναι αἰρετῷ. id. ib.

116a 35. μόνον δὲ εἶναι αὐτῷ τὴν διαφορὰν εἶπε καὶ τὴν τρόπον τῆς ἐκ- 45 φορᾶς, ὅτι ἐπὶ μὴ τῷ δι' αὐτὸ καὶ δι' ἕτερον χρωμάθει, ἐπὶ δὲ τῷ καθ' αὐτὸ καὶ καὶ συμβεβηκός. ἢ ἐπὶ μὴ τῶν εἰρημένων παρα- 45 δειγμάτων τῷ τρόπῳ μόνον τῆς ἐκφορᾶς ἢ διαφορᾶς, ἐπὶ δὲ ἄλλων ἔστιν εὐρεῖν πλείονα καὶ τὴν τῆς ἐκφορᾶς τρόπον τὴν διαφορὰν ἐν αὐταῖς. ἔστι δὲ ὃ καθ' αὐτὰ μὲν ἐστὶν αἰρετὰ ὃ μὴν δι' αὐτὰ.

τοῖς γὰρ ῥιγῶσι καθ' αὐτὸ ἐστὶν αἰρετὴν ἢ θερμὴ ἐξίς, εἰ δὲ καθ' αὐτὸ, ὃ καὶ συμβεβηκός, ὃ μὴν καὶ δι' αὐτὴν ἐστὶν αἰρετὴ, ἀλλὰ δι' ἄλλο. . . ἔστι ὅν τὸ μὴ καὶ συμβεβηκός αἰρετὴν πάντως δι' ἄλλο αἰρετόν, τὸ δὲ δι' ἄλλο αἰρετὴν ὃ πάντως καὶ καὶ συμβεβηκός. 5 δι' ἄλλο μὴ γὰρ αἰρετὰ πολλὰ τῶν τῇ αὐτῶν φύσει ἀγαθῶν, καὶ συμβεβηκός δὲ μόνον ὃ διὰ τὴν συμβεβηκός αὐτοῖς ἔχει τὸ αἰρετόν. ἕως γὰρ αἰρετὴν γίνεται ποτε καὶ πένια καὶ νόσος καὶ θάνατος. ὥς εἰ μὴ τὸ καθ' αὐτὸ ταύτην τῷ δι' αὐτὸ μήτε τὸ δι' ἄλλο τῷ καὶ συμβεβηκός, ὅδ' ἂν οἱ τόποι οἱ αὐτοὶ εἴεν. id. p. 121.

ἔστι μὴ καὶ ἕως ὁ τόπος δυνάμει ὁ αὐτὸς τῷ πρὸ αὐτῷ. τὰ γὰρ 116a τῇ αὐτῶν φύσει ἀγαθὰ καὶ ἀπλῶς ἐστὶν ἀγαθὰ, τὰ δὲ ἐπικτήτα 8. ἔχ' ἀπλῶς ὅδ' ὅσον. διαφέρει δ' ἂν τῇ ἐπιβολῇ. ὃ γὰρ διότι ἀπλῶς, ἀλλὰ διότι τῇ αὐτῇ φύσει τοῦτον. καθόλου δὲ τὰ φύσει συνεχῶτα τῶν μὴ φύσει ἀλλὰ ἐπικτήτων τε καὶ καὶ τέχνας καὶ 15 νενομισμένων βελτίῳ. τὰ τε γὰρ καὶ τὰς τέχνας μιμήματα ὄντα τῆς φύσεως δεύτερα ἂν εἴη τῆς φύσεως, ἀλλὰ καὶ τὰ καὶ ἔθνη τε καὶ συνθήκας καὶ νόμους δεύτερα τῶν φύσει. id. p. 122.

δοῖν μέντοι διασολῆς τινὸς ὁ τόπος. εἰ μὴ γὰρ ἀπλῶς τῇ 116b αὐτῇ φύσει τὸ αἰρετώτερον λαμβάνειν ἔοικεν, ἀλλὰ μὴ τῷ τῇ 12. ἐπικρίσιν αὐτῶν ποιημένῳ, ἀπλῶς ἀληθὴς ὁ τόπος. ἐπεὶ δὲ τὸ τῷ βελτίονι καὶ τιμιωτέρῳ καθὼς βελτίον ἐστὶ καὶ τιμιώτερος αἰρετὴν αἰρετώτερον τῷ αἰρετῷ τῷ μὴ τοῖς καὶ μᾶλλον ἀγαθόν (τὰ γὰρ ὅσον τοῖς θεοῖς αἰρετὰ ἀπλῶς αἰρετώτερα καὶ βελτίῳ τῶν τοῖς ἀνθρώποις αἰρετῶν, οἷον ἀθανασία ἢ ἡ τῶν ὄλων διακόσμησις καὶ ἀπάθεια σο- 25 φίας ὑγείας ἀρετῆς πλάττει φιλοσοφίας, τῶν τοῖς αὐτοῖς ἀνθρώποις ἐστὶν αἰρετὰ), εἰ δ' ἡ κρίσις τῷ αἰρετώτερον τῷ αἰρε- 25 μένῳ γίνετο, ἐκείν' ἂν ἀπλῶς ὑγίης ὁ τόπος εἴη. ὃ γὰρ τὰ τοῖς θεοῖς αἰρετὰ αἰρετώτερα ἡμῖν τῶν ἡμῖν αἰρετῶν, εἴη ἀδύνατα μὴ ἡμῖν πολλὰ τῶν ἐκείνοις αἰρετῶν, ἡλίθιος δὲ τὸ αἰρεῖσθαι τὰ ἀδύ- 30 νατα. διὰ δέοιτο ἂν προδικῆς τῆς δυνατῶν ὄντων ἀμφοτέρων. . . διαφέρει δ' ἂν ἕως ὁ τόπος τῷ ἡδὴ εἰρημένῳ, τῷ "καὶ ὁ μᾶλλον ἂν ἔλοιτο ὁ φρόνιμος ἢ ὁ ἀγαθὸς ἀνὴρ" (p. 116 a 14), ὅτι ἐν ἐκείνῳ μὴ ἀπὸ τῷ μᾶλλον αἰρετῷ τῷ βελτίονι ἢ ἐπιχειρήσις ἐγένετο ἀμ- 35 φοτέρων ὄντων αἰρετῶν τῷ αὐτῷ, ἐνταῦθα δὲ ὅταν ἄλλο μὴ ἢ τῷ βελτίονι αἰρετὴν ἄλλο δὲ τῷ χείρονι, τὸ τῷ βελτίονι δέειν αἰρε- 40 τώτερον, ὡς ἔχει ἢ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα. ὃ γὰρ ἀμφω ἐκατέρῳ αἰρετὰ. καὶ ἐκεῖ μὴ ἐζητεῖτο τὸ τῷ αἰρημένῳ αἰρετώτερον, ἐνταῦθα δὲ τὸ ἀπλῶς αἰρετώτερον, ὃ τὸ τινί. id. p. 123.

παραδὸς τόπον τὸν ἀπὸ τῷ τῷ βελτίονι αἰρετῷ συνιστάμενον τὸ 116c αἰρετώτερον, ἐπεὶ ὃ πάντως τὸ αἰρετόν τινι ἡδὴ καὶ ἰδίον ἐστὶν αὐτῷ 13. (ὑγίεια γὰρ αἰρετὴν μὴ ἀνθρώπῳ, ὃ μὴν καὶ ἰδίον τὸ ὑγιαίνειν ἀνθρώπῳ), νῦν ἀπὸ τῷ ἰδίῳ τόπον παραδίδωσι. . . δοκεῖ δέ μοι τὸ βέλτιον καὶ τὸ χεῖρον ἐν τοῖς ὁμογενέσι λαμβάνειν, ἐπειδὴ καὶ ἡ σύγκρισις ἐν τοῖς κοινωνοῦν ἔχουσι πρὸς ἀλλήλα. διὰ καὶ εἶπε "καὶ μὴ γὰρ τὰ κοινὰ 45 ἐν ἀμφοτέροις ὅδ' ἐκφέρει," ὡς τῶν συγκρινομένων ὀφειλόντων ἔχειν τινὰ καὶ κοινὰ. id. ib.

πάλιν εἰ ζητῶτο πότερον αἰρετώτερον ὑγίεια ἢ ἰσχύς ἢ κάλ- 116d λος, δεικνύουσιν ἂν ἡ ὑγίεια ὅτι ἐν προτέροις, εἴη ἢ μὴ ὑγίεια ἐν 13.

συμμετρία τῶν πρώτων σωματικῶν δυνάμεων, ἃ ἐξὶ θερμότης ψυχρότης ὑγρότης ξηρότης, ἐκείνων δὲ ἢ μὴ ἰσχύς ἐν συμμετρίας τῶν ὁμοιομερῶν, νεύρων τε καὶ ὀστέων καὶ πνεύματος, τὸ δὲ κάλλος ἐν συμμετρίας τῶν ἀνομοιομερῶν ἐν ἡμῖν μερῶν, προσώπων τραχήλων χειρῶν, τῶν ἄλλων μερῶν, ἃ ὕψος ἐξὶ τῶν πρώτων δυνάμεων. 5 τῷ δὲ αὐτῷ λόγῳ πάλιν δεικνύοιτο ἂν καὶ ἰσχύς αἰρετώτερον τῷ κάλλει. id. p. 124.

116b 22. χεδὸν ὅτος ὁ τόπος ἐμπεριέχει τῷ ἤδη εἰρημένῳ πρὸ ὀλίγου, τῷ καὶ δι' αὐτὸ αἰρετὸν τῷ δι' ἕτερον αἰρετὸν. τὸ μὴ γὰρ τέλος δι' αὐτὸ αἰρετόν, τὸ δὲ πρὸς τὸ τέλος δι' ἕτερον. διὰ γὰρ τὸ τέλος. διαφέ- 10 ροι δ' ἂν ὅτι ἐκεῖ ἔσται πρὸς τὸ τέλος συνεκρίνετο τῷ τέλει ἀλλὰ τοῖς δι' αὐτὰ αἰρετοῖς τὰ ὅπως δι' ἄλλο αἰρετὰ καθόλου, καὶ μὴ δι' αὐτὸ τὸ ὅς ὄντα τέλος αὐτῶν ἦν αἰρετὰ, διὰ δὲ τι ἄλλο. ἐνταῦθα δὲ τῶν τελῶν καὶ τῶν πρὸς αὐτὰ ἡ σύγκρισις. id. ib.

116b 23. δυνάμει δὲ καὶ ὅτος ὁ τόπος ἐστὶν ἐν τῷ πρὸ αὐτοῦ. ἐπεὶ γὰρ ἐν 15 τῷ τελειοτάτῳ ἐστὶ τέλος (καὶ γὰρ τὰ ἄλλα ὅσα δοκεῖ τέλη ἄλλων εἶναι τῷ τελειοτάτῳ τέλους χάριν ἐστὶ), καὶ τὰ ἄλλων τινῶν τέλη καὶ αὐτὰ τῷ τελείῳ τέλει χάριν δηλονότι ὄντα. διαφορὰ δὲ αὐτῶν, ὅτι τὰ μὴ ἐγγύς τῷ τελειοτάτῳ τέλους ἐστὶν, τὰ δὲ πόρρω, οἷον εὐδαιμονία μὴ τὸ τελειοτάτον τέλος, φρόνησις δὲ τέλος καὶ αὐτὴ 20 ἄλλα τινὸς ὅσα, τῆς εὐδαιμονίας χάριν ἐστὶ καὶ αὐτή. γίνεσθαι ἔν καὶ αὐτῇ καὶ τὰ δι' αὐτὴν τέλος ἔχοντα τὴν εὐδαιμονίαν. ἀλλ' ἢ μὴ φρόνησις ἐγγύς τῆς εὐδαιμονίας. id. ib.

116b 26. ἐκέτι τὸτο ἀπλῶς αἰρετώτερον, ἀλλὰ τῷ αἰρημένῳ. σαφὴς δὲ ὁ τόπος. id. p. 125.

ἀσφαῶς εἶρη διὰ βραχύτητα, ὁ τόπος δὲ ἐξὶ τοιούτου. εἰ δύο εἴη τινὰ δύο τελῶν ποιητικά, ὅτε τέλος βέλτιον καὶ αἰρετώτερον, καὶ αὐτὸ βέλτιον. ὅπως παιδεία γυμνασίων δεικνύοιτο ἂν ἀμείνων, εἴγε γυμνάσια μὴ ὑγιεῖς ἐστὶ ποιητικά, παιδεία δὲ φρο- νήσεως, καὶ ἔστιν ἡ φρόνησις τῆς ὑγιείας αἰρετώτερον. id. ib.

116b 27. εἰπὼν διὰ τὸ πρὸ τούτου τόπου τὸ βελτίονος ποιητικὸν τέλος βέλτιον εἶναι, ὡς ἀναλογίαν ἔχόντων πρὸς ἄλληλα τῶν τελῶν καὶ τῶν ποιητικῶν αὐτῶν (ὅσον γὰρ ἂν τὸ τέλος τῷ τέλει ὑπερέχη, τοσούτον καὶ τὸ ποιητικὸν τῷ ποιητικῷ), ταύτῃ τῇ ἀναλογίᾳ προχω- 35 μένος τόπον τινὰ ἡμᾶς διδάσκει ὡς προχωρῶμενοι δυνήσομεθα συνεκρίνειν τέλος τινὸς καὶ ποιητικὸν τι ἄλλο τέλος. πάνυ γὰρ γλαφυρὰ ἢ τῷ τόπῳ εὐρεσις. φησὶ γὰρ ὅτι ἐκ τῆς ἀναλογίας εὐρήσομεν καὶ ἐν τούτοις τὴν τε ὑπεροχὴν καὶ τὸ αἰρετώτερον. . . ὁ μόνον δὲ εὗρε τὸν τόπον περιττῶς, ἀλλὰ καὶ ἡμίσησεν ἰσχυρῶς τε καὶ βρα- χέως. id. ib.

116b 37. κοινότερον τοῖς ὀνόμασι νῦν χρῆσθαι, τῷ τε καλλίονι καὶ τιμω- 37. τέρω καὶ τῷ ἐπαινετώτερω. ἐν μὴ γὰρ τῇ τῶν ἀγαθῶν διαιρέσει τί- μα μὴ τῶν ἀγαθῶν εἶπεν εἶναι τὰ ἀρχικώτερα, ὡς θεὸς γονεὺς εὐδαιμονίαν, καλὰ δὲ καὶ ἐπαινετὰ τὰς ἀρετὰς καὶ τὰς κατ' αὐτάς ἐνεργείας, δυνάμεις δὲ οἷς ἔνεστιν εὖ καὶ κακῶς χρῆσθαι, ὡφέλημα 45 δὲ τὰ τούτων ποιητικὰ τῶν ἀγαθῶν καὶ ἐς ταῦτα συντελεῖν. νῦν δὲ καὶ τὸ καλὸν καὶ τὸ ἐπαινετὸν καὶ τὸ τίμιον ἔοικε καὶ κατὰ τῶν ὡς δυνά- μεων ἀγαθῶν φέρεται. . . ἐπιζητήσαι δ' ἂν τις τίνι διαφέρει ὅτος

ὁ τόπος τῷ πρὸ ὀλίγου ῥηθέντος (p. 116 a 29), ἐν ᾧ ἔλεγε τὰ καθ' αὐτὰ αἰρετὰ τῶν κατὰ συμβεβηκὸς αἰρετώτερα εἶναι, ἢ τὰ δι' αὐτὰ τῶν δι' ἄλλα. ἐν ἐκείνοις μὴ τὰ δι' αὐτὰ αἰρετὰ τῶν δι' ἄλλα ἔλεγεν αἰρετώτερα εἶναι καὶ τὰ καθ' αὐτὰ αἰρετὰ τῶν κατὰ συμβεβηκὸς, τὰ ὡφέλημα τῶν ἀγαθῶν συγκρίνων τοῖς δι' αὐτὰ αἰρετοῖς (ὅ γὰρ δεῖ τὰς τόπους ἀπὸ τῶν παραδειγμάτων κρίνειν). ἐνταῦθα δὲ τῶν καλῶν καὶ τιμῶν τὰ δι' αὐτὰ τὸ καλλίον ἔχοντα καὶ τιμωτέρον καὶ ἐπαινετώτερον αἰρετώτερά φησιν, ὡς ἀμφοτέρων μὴ ἔχόντων τὸ δι' αὐτό, μάλλον δὲ τῶν ἐτέρων. ὅπως δ' ἂν δια- 10 φέροι ὅτος ὁ τόπος καὶ ἐκεῖνος δι' ὃ ἔλεγε καὶ τὸ φύσει τῷ μὴ φύσει. ταῦτα γὰρ ἀμφοτέρω φύσει. id. p. 126.

τόπον ἡμῖν παραδίδωσιν ἀπὸ τῶν παρεπομένων. . . ὅπως 117a 5. δευθέρῃ καὶ ἐγκράτεια καρτερίας αἰρετώτερον, εἴγε τῇ μὴ ἐγκρα- τείᾳ ἔπειτα τὸ νικᾶν, τῇ δὲ καρτερίᾳ τὸ μὴ ἡττᾶσθαι, αἰρετώτερον δὲ 10 τὸ νικᾶν τῷ μὴ ἡττᾶσθαι. id. p. 127.

ὁμοίως ἢ ἐπιστήμη μὴ τῷ μανθάνειν ὅτι ἐστὶν αἰρετωτέρα τῆς 117a 20. ἐπιστήμης, μᾶλλον ὅσης δύο ὄντα, ὅτι τὸ μανθάνειν διὰ τὴν ἐπιστήμην αἰρέμεθα. ἀλλ' ὅδε εὐδαιμονία μὴ τῶν ἀρετῶν αἰρετωτέρα τῆς εὐδαιμονίας μόνης, ἐπεὶ ἐν τῇ εὐδαιμονίᾳ περιέχοντα καὶ αἰρετά. . . 25 ὅ γὰρ συναριθμεῖται τοῖς περιέχουσιν τινὰ τὰ περιεχόμενα ὑπὸ αὐτῶν, ὡς ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Ἠθικῶν ἐρρήθη. id. p. 129.

λέγει ὅτι καὶ ἀγαθὸν τι μὴ ἀγαθὸν ὅδε καὶ κωλύει πλειόνων 117a 21. ἀγαθῶν αἰρετώτερον εἶναι. . . δυνάμει δὲ τὴν ἔνστασιν ἢ ἡμῶς εἰρήκαμεν πρὸς τὸ πρῶτον εἰρημένον, ὅτι τὰ πλείω ἀγαθὰ τῶν 25 ἐλαττόνων ἀπλῶς αἰρετώτερα, τίθησι διὰ τούτων. id. ib.

δύναμις ἔκαστος πλεῖον, ὅτε μάλιστα ἐστὶν αὐτῷ χρεῖα. δεικνύσιν 117a 26. γὰρ τὴν ἐκάστη δύναμιν ἢ χρεῖα μάλιστα, καὶ εἰκότως. id. ib.

εἰπὼν "ἐν παντί" ἀσφαλέστερον ἐποίησε τὸ λεγόμενον προ- 117a 35. βλεῖν τὸ "ἐν πλείοσι." σαφὴς δὲ καὶ ὅτος ὁ τόπος. . . ὁ περὶ τῶν τελείων δὲ ἀρετῶν λέγει ἂν. ἐκείναι γὰρ αἶμα εἰσὶν ἀλλή- 30 λαις, ἀλλ' ὅχι καὶ αἱ κατὰ ταύτας ἐνεργεῖαι αἶμα, ὅδε ἢ χρεῖα αὐτῶν. id. p. 130.

τὸ τῶν ἀποβολῶν ἦτοι ἐκ παραλλήλων εἶπε "τῶν φθορῶν." 117b 3. τὰ γὰρ αὐτὰ ἐπὶ τῶν φθορῶν ἀρμόζει καὶ ἐπὶ τῶν ἀποβολῶν. ἢ φθορὰ μὴ ἂν εἴη τούτων ὧν ἔστιν ἐπ' ἀνόδου ὅδε ἀνάληψις, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν σερήσεων, ἀποβολὴ δὲ τούτων ἢ καὶ ἀναλαβεῖν ἀπο- 40 βαλόντα πάλιν οἷον τε. . . ἀλλ' εἰ ἐπὶ τούτων αἱ φθοραί, πῶς ἂν ἔτι εἴεν ἀρεταὶ τινες φθοραί; αὐτὸ γὰρ ἔστιν τῶν σερήσεων φθορ- αῖ, ὅχι οἷον τε δὲ σερήσεων εἶναι φθοράν. μήποτ' ἔν φθορὰ μὴ 45 ἐπὶ τῶν ἀχωρίστων λέγει, ὧν ἢ ἀποβολὴ διὰ φθορᾶς γίνεσθαι διὰ τὸ μὴ δύνασθαι αὐτὰ σώζεσθαι χωριζόμενα τῶν ἐν οἷς ἐστὶν (ταυτὰ εἰσιν αἱ τε ποιότητες καὶ ἔξεις), ἢ δὲ ἀποβολὴ ἐπὶ τῶν χωρίζεσθαι δυνάμενων, ὅποια ἐστὶ τὰ κτήματα. id. ib.

ἔτοι εἰ ὡς δύο τόποι λαμβάνοντο, εἴη ἂν πρῶτος ὁ λέγων 117b 10. "τὸ ἐγγυτέρω τῷ ἀγαθῷ βέλτιον," ὁ αὐτὸς τῷ ἤδη προειρημένῳ τῷ "καὶ οὖν τὸ ἐγγιον τῷ τέλει" (p. 116 b 23). ἴσον γὰρ τὸ ἐγγυτέρω τῷ ἀγαθῷ καὶ τὸ ἐγγιον τῷ τέλει. ὁ δὲ γὰρ ὅτι τὸ ὡς ἀγαθὸν τέλος λέγει. ἢ δὲ τούτου ὁ αὐτὸς ἔχει ἢ τῷ προειρημένῳ τῷ "ἔπειτα δὲ

τὸ ὅπερ τόδε τι τῷ μὴ ἐν γένει" (p. 116 a 23). καὶ γὰρ τὰ παραδείγματα οἷς ἐπ' αὐτῷ χρῆσι τοιαῦτα εἶναι δοκεῖ· ἡ γὰρ δικαιοσύνη, φησί, τῷ δικαίῳ ἐγγυτέρω τῷ ἀγαθῷ· τὸτο δὲ ἐστὶν ὅτι ἡ μὲν δικαιοσύνη ἐν γένει ἐστὶ τῇ ἀρετῇ καὶ ἀγαθῷ, ὁ δὲ δίκαιος ἐκεί· ἡ δὲ τῷτον δίκαιον λέγει τὸν ἔχοντα τὴν δικαιοσύνην, ἀλλὰ δίκαιόν τι, ὁ δὲ δύνανται θέσει καὶ νόμῳ καὶ ἐ φύσει εἶναι τοιοῦτο. καὶ ἔτι δὲ ἡ διαφορὰ αὐτοῖς, ὅτι ἡ μὲν δικαιοσύνη ἐν γένει τῷ ἀγαθῷ, τὸ δὲ δίκαιον ἐ πάντως· πῶς γὰρ ἄλλως ἐγγυτέρω ἂν ἡ δικαιοσύνη ληφθεῖ τῷ ἀγαθῷ, εἰ μὴ τις λέγοι ὅτι τῷ τέλει καὶ τῇ εὐδαιμονίᾳ. καὶ ἔτι δὲ ὁ τόπος προείρηται, ὡς εἶπον. εἰ δὲ εἰς εἴη ὁ τόπος, λέγοι ἂν δι' αὐτῷ ὅτι τὸ ἐγγυτέρω τῷ ἀγαθῷ βέλτιον· ἐξηγησάμενος δὲ πῶς ἐγγυτέρω εἶπε, προσέθηκε "καὶ τὸ ὁμοιότερον ἂν τῷ ἀγαθῷ." τὸ γὰρ ἔτι ἐγγυτέρω καὶ ὁμοιότερον αὐτῷ εἶναι τὸτο αἰρετώτερον. εἰ δὲ τὸτο εἴη λέγων, τὰ παραδείγματα αὐτῷ δύο εἶναι, ἡ ὅτι ἡ δικαιοσύνη ὁμοιότερόν ἐστι τῷ ἀγαθῷ, ταῦτέστι τῇ εὐδαιμονίᾳ, ἡ τὸ δίκαιον πρᾶγμα, ἡ ὁ δίκαιος· καὶ γὰρ ὅδε εἶπε τὸ ἐγγυτέρω ἀγαθῷ καὶ τὸ ὁμοιότερον τῷ ἀγαθῷ, ἃ σημαίνει ἂν τὸ κυριώτατον τῶν ἀγαθῶν. ἔτι ὁ μὲν τῷτον τόπος ἐστὶν ἀπὸ τῆς πρὸς τὰ ἄλλα ἀγαθὰ ὁμοιότητος. ἔτι δὲ ἂν δεικνύοιτο καὶ ἀρετῇ εὐτυχίας αἰρετώτερον (ἐγγυτέρω γὰρ καὶ ὁμοιότερον εὐδαιμονίᾳ) καὶ εὐκλείᾳ ἡδο- 20 νῆς· ὁμοιότερον γὰρ τῷ καλῷ. id. p. 131.

117 b δὲ τῆς λέξεως ἀκρίβειαν τῆς "τῷ ἑτέρῳ ὄντος μὴ ἀγαθῷ μὴ 16 ὁμοίᾳ δέ," ὡς λεγόντων τὸ "μὴ ὁμοίᾳ δέ" ἀντὶ τῷ μὴ ἐπ' ἴσης δὲ ὁμοίᾳ· ἔτι γὰρ τὸ συγκριτικὸν σώζοιτο ἂν. ἡ δὲ δύνανται καὶ ἀπλῶς εἰρηάζει· καὶ γὰρ ἐπὶ τῷ ἐπιφερομένῳ ἔχει ἡ τὸν λέγει τὸν ἵππον τῷ 25 ἀνθρώπῳ ὁμοίον εἶναι τῷ πτόχῳ, ἀλλὰ τὸν μὴ πτόχον ἐπὶ τὰ γελούτερα ὁμοίον, τὸν δ' ἵππον ἔδ' ὅλους ὁμοίον. id. p. 132.

117 b εἰ γὰρ ὁ μὴ Ὀδυσσεὺς ἡρέμα εἴη τῷ Νέστορι ὁμοίος, ὄντι τῷ 24 Ἀχιλλέως βελτίονι, ὁ δὲ Αἴας σφόδρα τῷ Ἀχιλλεῖ, ἔκ ἡδὴ Ὀδυσσεὺς βελτίων ἂν εἴη τῷ Αἴαντος· ἔτι δὲ μέντοι διὰ τῷ πα- 30 ραδείγματος ὡς βελτίονα τὸν Ἀχιλλεῖα τῷ Νέστορος λαβὼν ἔτι τὴν σύγκρισιν πεποιήσῃ. δὲ δὲ λαμβάνει τὰς ὁμοιότητας καθ' ἑκάτερον τῶν πρὸς ἃ ἡ ὁμοιότης ἔχει τι ἀγαθόν. id. ib.

117 b καὶ εἰ τὸ βέλτιον δὲ τῶν ἐν τινὶ γένει τῷ βελτίονι τῶν ἐν 36 ἄλλῳ γένει βέλτιον, καὶ ἀπλῶς τὸ γένος τῷ γένει βέλτιον ἔσται. 35 ἔτι δὲ τὸτο ἀντιστροφὴ τῷ πρώτῳ τόπῳ· εἰ γὰρ ὁ ἄριστος ἀνὴρ τῆς ἀρίστης γυναικὸς βελτίων, καὶ ἀνὴρ γυναικὸς βελτίων, καὶ εἰ ὁ ἄριστος ἀνθρώπος τῷ ἀρίστῳ ἵππῳ βελτίων, καὶ ἀνθρώπος ἵππῳ βελτίων. ἐνίσταται δ' ἂν τις τῇ ἀντιστροφῇ, λέγων τὸν μὴ ἄριστον θάνατον τῷ ἀρίστῳ περιπατῶν βελτίονα εἶναι, καὶ μὴ καὶ ἀπλῶς 40 θάνατον περιπατῶν αἰρετώτερον. ἡ ἔκ ἔξιν ὁ ἄριστος θάνατος ἐν εἶδει τῷ θανάτῳ, ὡς ἄριστος ἀνθρώπος ἐν εἶδει τῷ ἀνθρώπῳ. id. p. 133.

118 a 4. χρῆσι μεμνησθῆναι ὅτι ἐνδοξοὶ καὶ πιθανοὶ ἐπιχειρήσεις εἰσὶν. δει- 45 κνύει δ' ἂν τις ἔτι καὶ τὸ χρῆσι τῷ δανείσαι αἰρετώτερον· ἡ μὲν γὰρ χρῆσι πρὸς τὸς φίλους, τὸ δὲ δανείσαι πρὸς τὸς τυχεύοντας. καὶ τὸ διδάσκειν τῷ ἐπιδοκίμῳ· διδάσκειν μὲν γὰρ τὸς φίλους αἰρέμεθα, ἐπιδοκίμῳ δὲ καὶ τοῖς τυχεύουσιν. id. p. 134.

τὸ γὰρ φιλοσοφεῖν τε καὶ θεωρεῖν βέλτιον μὲν ἐστὶ τῷ χρημα- 118 a τίζεσθαι, καὶ μὴ καὶ αἰρετώτερον τοῖς ἐν ἐνδοξῇ ἔστι καὶ μὴ δυναμένοις 10 ἄλλως εἶναι· καὶ γὰρ τὸν Φωκυλίδην δεῖ ζητεῖν βιοτήν, ἀρετὴν δ' ὅταν ἡ βίος ἡδὴ. ἔτι δὲ καὶ τὸ ὑγιαίνειν τῷ φιλοσοφεῖν αἰρετώτε- 5 ρον ἂν εἴη τῷ νοσῶντι. διὸ καὶ "χεδόν" φησι βελτίον μὲν εἶναι τὰ ἐκ περιστάσεως, αἰρετώτερα δὲ τὰ ἀναγκαῖα, τὸ χεδόν καὶ τοῖς βελτίοσι προδοῖς ἀλλὰ τοῖς αἰρετωτέροις· καὶ γὰρ δοκεῖ καὶ φύσιν εἶναι ἡ τῶν ἐκ περιστάσεως αἵρεσις μὲν τὰ ἀναγκαῖα. id. ib.

δοκεῖ δὲ παρὰ μὲν τῆς ἀνδρίας ἡμῖν περιγίνεσθαι ἡ ἐκ τῶν κιν- 118 a δύνων σωτηρία, παρὰ δὲ τῆς δικαιοσύνης τὸ ἴσον διανεμητικὸς 16 εἶναι. τῶν δ' ἡ μὲν σωτηρία παρὰ τῆς ἀνδρίας γνωσμένη δύνανται καὶ παρ' ἄλλων ἡμῖν περιγίνεσθαι μὴ ἔστιν αὐτοῖς ἀνδρείους, τὸ δὲ διανεμητικὸς εἶναι τῷ ἴσῳ χωρὶς τῆς οἰκείας δικαιοσύνης ἐκ ἂν τινι περιγένοιτο· διὸ αἰρετώτερα ἀνδρίας δικαιοσύνη. id. p. 135.

καὶ μόνον δὲ ἐπὶ τῆς ἰδίας δυνάμεως λεγομένης τὸτο, ἀλλὰ 118 a καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀγαθῶν, ἃ ἔθος αὐτῷ δυνάμεις λέγειν, ὁμοίως 19 ὁ λόγος· ὅθεν γὰρ αὐτῶν αἰρετόν ἐστι χωρὶς φρονήσεως. id. ib.

ἐπεὶ ἡ οἰκεία ἀρετὴ ἐκάστῃ ἀκρότης ἐστὶ καὶ τελειότης τῆς 118 a οἰκείας φύσεως αὐτῆς, πᾶν δὲ αἰρετώτερον τέλειον ἀπλῶς, εἰκό- 27 τως τῶν ὑπὸ τὸ αὐτὸ εἶδος τὴν οἰκείαν ἔχον ἀρετὴν αἰρετώτερον τῷ μὴ ἔτι. id. p. 136.

ἐπεὶ τὰ ἀγαθὰ πολλαχῶς λέγει, καὶ τὰ μὲν αὐτῶν τῇ οἰκείᾳ 118 a παρὰ τῇ ἀγαθῇ ποιεῖ τὸς ἔχοντας αὐτὰ, ὡς αἱ ἀρεταί, τὰ δὲ ἄ, 29 ὡς πλάτος εὐγένεια ἡδονή, τὰ τοιαῦτα αἰρετώτερα τῶν ἀγαθῶν ἀ ἀγαθῶν παρόντα ποιεῖ. id. ib.

ὥσπερ τὸ αἰρετὸν ἐν τῷ πρὸ τῶν ἀπλῶς ἀπὸ τῶν πτώσεων 118 a καὶ τῶν συστάσεων ἔδειξε δεικνύσθαι δυνάμενον, ἔτι καὶ τὸ αἰρετώτε- 34 ρον· κοινὸν γὰρ οἱ τόποι καὶ ἔτι, ὥσπερ καὶ οἱ ἀπὸ τῶν γενεσέων τε καὶ φθορῶν ἐδείχθησαν... καὶ ἐμπαλιν δύνανται καὶ ἄλλος μὲν εἶναι τόπος ὁ ἀπὸ τῶν πτώσεων, ἄλλος δὲ ὁ ἀπὸ τῶν πράξεων καὶ ἄλλος ὁ ἀπὸ τῶν ἔργων· καὶ γὰρ αἱ χρήσεις κυρίως λέγονται τῶν χρησίων· τῶν γὰρ χρησίων ἡ χρησις· ἐνέργεια γὰρ ἐστὶ τις ἡ περὶ τὴν χρησίμω καὶ χρησίμω, χρησίμω δὲ λέγει τῶν ἀγαθῶν ἰδίως τὰ ὀργανικά. 5 ὦν ἔν αἱ χρήσεις αἰρετώτεροι, καὶ αὐτὰ αἰρετώτερα. id. ib.

ἔτι εἰ τις τῶν αὐτῶν τὸ μὲν μείζον ἀγαθόν ἐστι τὸ δὲ ἔλαττον, 118 b αἰρετώτερον τὸ μείζον, ὡς τὸ μείζονος τις μεγέθυς μείζον καὶ 2 τὸ ἔλαττονός ἐστι μείζον... ἔτι δὲ δεῖχθῆσεν ἀρετῇ ἡδονῆς αἰρε- τώτερον, ἐπεὶ τῆς ὑγιείας, ἡ ἐστὶ τῆς ἡδονῆς αἰρετώτερον, ὑπερέχει τῷ αἰρετῷ. id. p. 137.

ὅσον ἐπεὶ πλάτος ἀρετῇ καὶ ὑγίεια αἰρετώτερα, πλείων δὲ ἡ 118 b τῆς ἀρετῆς ὑπεροχὴ ἡ ἢ τῆς ὑγιείας, ἡ ἀρετῇ τῆς ὑγιείας αἰρετω- 3 τέρα. id. p. 138.

ἐκ ἔξιν ὁ τόπος ἔτις ὁ αὐτὸς τῷ πρὸ ὀλίγου εἰρημένῳ (p. 118 118 a α 16) τῷ "καὶ ὁ μὴ ἐστὶ παρ' ἄλλης πορίσας ἡ ὁ ἐστὶ καὶ παρ' 7 ἄλλης." ἐκεί μὲν γὰρ ὁ μὴ ἐστὶ παρ' ἄλλης πορίσας ἀλλὰ δι' αὐτῷ μόνον, ἐνταῦθα δὲ ὁ αἴτιος αὐτὸς μᾶλλον ἢ ὁ ἕτερος· καὶ γὰρ τὸ δυνάμενος δι' ἄλλης ἐστὶν ἃ αἰρέμεθα μᾶλλον τῶν δι' αὐτῶν ἡμῶν. id. ib.

118b 10. ἔκ ἐπὶ πάντων δόξει ὁ τόπος ἀληθὴς εἶναι· ὃ ᾧ ἐπεὶ ἔλευ-
 10. θεριότης ἢ μὲν πλῆτος αἰρετωτέρα τῆς μὲν ἰχθύος ἐλευθεριότητος,
 ἥδη καὶ πλῆτος ἰχθύος αἰρετωτέρος. ὃ δὲ πάλιν ἐπεὶ ἰχθύς μὲν ἀν-
 δρίας αἰρετωτέρον ἢ πλῆτος μὲν ἀνδρείας, διὰ τὸτο πάλιν ἰχθύς
 αἰρετωτέρον πλῆτος. εἴη ᾧ ἂν τὸ αὐτὸ αὐτῷ ἦττον αἰρετωτέρον
 καὶ μᾶλλον, εἴη ἐπὶ μὲν τῆς ἐλευθεριότητος ὁ πλῆτος τῆς ἰχθύος,
 ἐπὶ δὲ τῆς ἀνδρίας ἢ ἰχθύς αἰρετωτέρα τῷ πλῆτι. ὅπερ ἄτοπον.
 ἀλλ' ὃ δὲ εἰ ἰχθύς μὲν ἀνδρίας αἰρετωτέρον ἢ μὲν σωφροσύνης, ἥδη
 καὶ ἀνδρία σωφροσύνης αἰρετωτέρα. αἴτιον δὲ τὸ μὴ ἐπὶ πάντων
 ἀληθὴ γίνεσθαι τὸν τόπον, ὅτι ἐπὶ πολλῶν τὸ κοινὸν ὧ ἢ προδήκη
 γίνεσθαι τῷ ἐτέρῳ τῶν προσθεμένων ἢ χρηστῷ ἢ ὅπως ἐστὶν αὐτῷ
 συνεργόν· διὸ ἔκ ὅντος αὐτῷ αἰρετωτέρας, ὅμως τὸ ὅλον αἰρετω-
 15. τερον γίνεσθαι· τῷ μὲν ᾧ πλῆτος ἢ ἐλευθεριότης χρηστῷ, μὴ χρω-
 μένῃ τῇ ἰχθύϊ καὶ τὴν οἰκείαν ἐνέργειαν, πάλιν δὲ τῇ ἰχθύϊ ἢ
 ἀνδρία, μὴ χρωμένῃ τῷ πλῆτι, καὶ ἢ ἰχθύς τῇ μὲν ἀνδρίᾳ συνε-
 15. γός ἐστι, τῇ δὲ σωφροσύνῃ ὑδαμῶς. διὸ καὶ αὐτὸς εἶπε δεῖν εὐλα-
 βεῖσθαι. id. ib.

118b 17. τὸτο προδηλότατον μὲν ἐπὶ μεγεθῶν τε καὶ ἀριθμῶν ἐστίν.
 17. ἐλαττωτέρῳ ᾧ τὰ δέκα καὶ τῇ τῶν τριῶν καὶ τῇ τῶν πέντε ἀφαιρέ-
 σει· ἀλλ' ἐπειδὴ μᾶλλον ἐλαττωτέρῳ τῇ τῶν πέντε ἀφαιρέσει ἢ τῇ
 τῶν τριῶν, τὰ πέντε τῶν τριῶν πλείω. id. p. 139.

118b 21. ὠρίσατο καὶ τὸ πρὸς δόξαν αἰρετόν· ὃ ᾧ μηδεὶς συνειδότης
 21. μὴ ἂν σπουδάσαι τις ὑπάρχειν αὐτῷ, τῷτ' ἐστὶ τὸ διὰ δόξαν αἰρε-
 τόν. id. ib.

118b 23. ὅθεν εἶρησεν καὶ τὸ "ἀγνοῶντων μὴδὲν ἔχοιμι καλόν." ὁμοίως δ'
 23. ἂν δεικνύοιτο καὶ φευκτότερον, ὃ καὶ δι' αὐτὸ καὶ διὰ τὴν δόξαν φευ-
 κτόν ἐστι, τὸ διὰ θάτερον μόνον. id. p. 140.

118b 33. ὁ τόπος δυνάμει ἥδη καὶ ἐν τοῖς πρώτοις εἶρησεν· ὧν ᾧ τὰ
 33. τέλη αἰρετωτέρα, καὶ αὐτὰ αἰρετά. id. p. 141.

119a 7. ἐκείν' ὁμοίως φανερώς τὸ αἰρετὸν ἐν τῇ καὶ τὸ χρησίμῳ συγ-
 7. κρίσει περιέχει. ἔστιν ὅν ὁ λέγει, ὅτι ἐπ' ἐνίῳ καὶ δεῖ κατασκευῆς
 πρὸς τὸ δεῖξαι αἰρετωτέρον τῶν καὶ τὴν σύγκρισιν λεγομένων·
 ἴσως μὲν ᾧ πρὸς τὸ δεῖξαι τὸ χρησίμῳ αἰρετὸν ἢ τὸ ἡδὺ ἢ τὸ ἄλυπον
 ἢ τὸ πολυχρόνιον λόγῳ δεῖ· ἐν οἷς δὲ καὶ τὸ ἀγαθόν ἢ σύγκρισις,
 ταῦτα προδήλως τὸ αἰρετὸν ἔχει· τὸ ᾧ αἰρετὸν ἀγαθόν. ἢ τὸ τῷτ'
 35. ἐστὶ τὸ λεγόμενον διὰ τὸ "ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων, ὅσα τοιαύ-
 την ἔχει τὴν σύγκρισιν," ἀλλὰ ἐπεὶ ἔστι τῶν καὶ σύγκρισιν λεγο-
 μένων καὶ πάντως καὶ τὸ ἀπλῶς ἐμφαινόμενον ἔχει· καὶ ᾧ εἰ τὸ ἐνὶ
 ὑπερέχον τινὸς πλείον ἐκείνου, καὶ διὰ τὸτο τὰ τρία τῶν δύο πλείω,
 ἥδη καὶ τὸ πολλὰ εἶναι τὰ τρία οἷον τε διὰ τὸ κειμένον τόπος δεικνύ-
 40. ναι, ἀφελόντας αὐτῷ τὴν πρὸς τὰ δύο ὑπεροχὴν. ἀλλ' ὃ δὲ ἐπεὶ
 πᾶν τὸ ληφθὲν μέγεθος, καὶ ἢ μικρόν, ὑπερέχει τινός, τὸ δ' ὑπερέχον
 τινὸς μείζον, ἥδη, διότι μείζον, καὶ μέγα. διὰ τὸτο ὅν προσέθηκε
 τὸ "ὅσα τοιαύτην ἔχει." τοιαύτην δὲ ἔχει τὴν σύγκρισιν τὸ αἰρε-
 45. τώτερον ἄλλο ἄλλῃ δεικνύει τι τῷ πολυχρονιωτέρῳ ἀγαθῷ, τῷ
 βεβαιοτέρῳ, τοῖς τοῖσιν... ἐπιζητήσαι δ' ἂν τις εἰ ἐπὶ πάν-
 των ὕμεις τὸ μᾶλλον τι ὅν καὶ ἀπλῶς εἶναι. λέγει ᾧ καὶ γὰρ γῆς
 κυφοτέρα, ἔκ ὅσα ἀπλῶς κύφη. id. ib.

περὶ τὸ μᾶλλον καὶ τὸ μείζονος καὶ ὅπως τῶν ἐν συγκρίσει 119a
 παραδὸς ἡμῶν τῆς συγκριτικῆς τόπως ἐπὶ ὠρίσμενός τινός (ἐπὶ ᾧ 12.
 τὸ αἰρετὸν)... δεῖν φησὶ τῆς συγκριτικῆς τόπως, ὡς ἐδήλωσε τῇ
 προδῆσει τῇ περὶ τὸ μᾶλλον καὶ μείζον, ὡς καθολικωτέρως λαμ-
 5. βάνειν· ὅτω ᾧ λαμβανόμενοι πρὸς πλείω χρήσιμοι ἔσονται, καὶ ὃ
 μόνον πρὸς τὰ αἰρετά καὶ φευκτά, πρὸς ἃ νῦν αὐτοῖς κεχρήμεθα.
 id. p. 142.

ἂν δὲ εἴπωμεν ἀντὶ τὸ φύσει ἀγαθόν τὸ φύσει τοῦτον τῷ 119a
 μὴ φύσει τοῦτον μᾶλλον τοῦτον, καθόλου τε ἐποίησάμεν τὸν τόπον, 16.
 καὶ χρηστῷ αὐτῷ πρὸς πάντα δυνησόμεθα ἐν οἷς ἐστὶ τὸ φύσει καὶ τὸ
 μὴ φύσει. id. p. 143.

τὸ τόπος τὸ λέγοντος, εἰ τὸ μὲν ἀγαθὸν τινὸς μείζον εἴη ἀγα- 119a
 θόν, τὸ δὲ ἀγαθόν μὲν εἴη μηδεὶς δὲ ἀγαθὸν μείζον, αἰρετωτέρον 21.
 τὸ ἀγαθὸν τινὸς μείζον. καὶ καθόλου ἐστὶν ὅπως ὅν ἐκτίθει· δυνά-
 μεθα ᾧ δι' αὐτῷ καὶ θερμότερον ἄλλο ἄλλῃ ὅν δεικνύει καὶ γλυ-
 15. κύτερον καὶ ἄλλα μυρία, τῷ τὸ τοῦτο πολλοῖς ἐφαρμόζειν, καὶ μὴ
 τοῖς αἰρετοῖς μόνοις. ἔοικε δὲ ἄλλος τις παρὰ τῆς εἰρημένους ὁ
 τόπος ὅπως εἶναι, ἂν ὅτω τις αὐτῷ ἀκῆ· τὸ ᾧ θερμόν, εἰ τὸ
 μᾶλλον θερμὸν θερμότερον, μᾶλλον θερμόν, καὶ τὸ τὸ μᾶλλον γλυ-
 20. κέος· ὁμοίως καὶ ἐπὶ ψυχρῷ καὶ πικρῷ καὶ τῶν τοῖσιν. id. ib.

τὸ ᾧ μᾶλλον τοῦτον καθολικωτέρον τὸ αἰρετωτέρον, ἀρμό- 119a
 ζον καὶ ἐπὶ λευκῷ καὶ γλυκέος καὶ κακῷ καὶ τῶν τοῖσιν. id. ib. 23.
 δυνάσθαι καὶ ἀπὸ τῶν τελευταίων εἰρημένους τόπος ὅπως μετενηγέσθαι, 119a
 τὸ "ἐπὶ εἰ τὸ ὁμοίως δεικνύει φευκτόν." id. p. 144. 27.

ἴσως καὶ παραδέδωκε τὸτον τὸν τόπον ἐπὶ τῶν τὰ αἰρε- 119a
 τώτερα δεικνύοντων τόπων, ὅτι μήτε τὸ αἰρετὸν ἀγαθὸν εἰς ἣν 28.
 λόγος· τῶν ᾧ πολλαχῶς λεγομένων τὰ ἀγαθὰ καὶ αἰρετά.
 id. ib.

εἰπὼν ἐν τῷ δευτέρῳ καὶ ἐν τῷτῳ περὶ τῶν καθόλου προβλη- 119a
 30. μάτων, ὅσα τὸ συμβεβηκότος ἔχει τὸ ἀπλῶς τὴν ζητήσιν ἔχοντα 32.
 ἢ συγκριτικὴν, τίνες ἀρμόσκει πρὸς αὐτὰ τόποι, νῦν περὶ μὲν τῶν
 συγκριτικῶν προβλημάτων ἐκείνῃ λέγει, δεικνύει δὲ πῶς οἷον τέ
 ἐστὶ τοῖς παραδοδομένοις τοποῖς χρηστῷ καὶ πρὸς τὴν τῶν ἐπὶ μέρος
 προβλημάτων κατασκευὴν τε καὶ ἀνασκευὴν... τῶν δὲ ἐμνη-
 35. μόνευσεν, ὡς εἶπον, καὶ τὸ δευτέρῳ ἀρχόμενος, δι' ὧν εἶπεν (p. 109
 α 1) "ἐστὶ δὲ πρὸς ἀμφοτέρω τὰ γένη τῶν προβλημάτων κοινὰ τὰ
 καθόλου κατασκευαστικά καὶ ἀνασκευαστικά." νῦν δὲ σαφέστερον
 ἐξεργάσαι. id. ib.

μάστιχα ἐπικαίρους καὶ κοινὰς φησὶν εἶναι τόπους πρὸς τε τὰ 119a
 40. καθόλου καὶ τὰ ἐπὶ μέρος προβλήματα τῆς τε ἐκ τῶν ἀντικειμένων 36.
 καὶ τῶν συζούων καὶ τῶν πτώσεων· καὶ ᾧ πάντα τὰ ἐπὶ μέρος οἷον
 τε διὰ τῶν καθόλου δεδειχθαι, τῷ εἶναι τινὰ τῶν ἐπὶ μέρος καὶ
 αὐτὰ ἀληθῆ τε καὶ ψευδῆ· διὸ δεῖ πρὸς αὐτὰ καὶ ἰδῶν τινῶν τό-
 45. πων... καὶ ἐπεὶ τετραχῶς λέγει τὰ ἀντικείμενα, ἐφ' ἐκάστῃ εἰδῆς
 ἀντιθέσεως χωρὶς τῶν καὶ ἀντίφασιν ἀντικειμένων δεικνύειν ὅτι ὁ
 αὐτὸς τόπος ὁμοίως ἀρμόσκει, καθόλου τε ὅντος τὸ προβλήματος καὶ
 ἐν μέρει μεταφερόμενος ἐπὶ ταῦτα ἀπ' ἐκείνου. καὶ πρῶτον γὰρ ἐπὶ
 τῶν ἐναντίων δεικνύει τὸτο. id. ib.

119b πάλιν ἐπεὶ τοῖς κτ' ἐρέσιν καὶ ἔξιν ἀντικειμένους τόποις ὕτως
 1. ἔρεσι χρῆσθαι καὶ πρὸς τὰ καθόλου προβλήματα καὶ πρὸς τὰ ἐπὶ μέ-
 ρους, μόνον ἐμνημονεύσεν ὡς ἐν τοῖς πρώτοις εἰρηκῶς περὶ τῶ κα-
 θόλου· ἔστι μὲν γὰρ ἔξιν καὶ ἐρέσιν ἀντικείμενα αἰδιότης καὶ ἀναι-
 διησία. id. p. 145.

119b παρατίθεσθαι παραδείγματα καὶ τῶν κτ' πρὸς τὴν ἀντικειμένων...
 3. ἔκείτι δὲ ἐμνημονεύσεν τῶν κτ' κατάφασιν καὶ ἀπόφασιν ἀντικειμέ-
 νων, ὅτι μὴδὲ ἔξιν ἐν μέρει ἀντίφασιν· τῷ γὰρ τι εἶναι τό τι μὴ
 εἶναι ἔκ ἀντίκειναι. id. ib.

119b εἰπὼν περὶ τῶν ἀντικειμένων, καὶ δείξας πῶς ἔνεστι τοῖς αὐτοῖς 10
 5. τόποις καὶ ἐπὶ τῶν καθόλου χρῆσθαι καὶ ἐπὶ τῶν ἐπὶ μέρους, πάλιν δεί-
 κνυσι πῶς τῷ ἀπὸ τῶν πτώσεων καὶ ἐπὶ τῶν ἐπὶ μέρους προβλη-
 μάτων οἷον τε χρῆσθαι. πτώσις μὲν γὰρ τὸ ἀδίκως, τὸ ἀδικον· ζητη-
 μέν δὲ ἐπὶ μέρους εἴ τι ἀδικον ἀγαθόν, ἀπὸ τῶν πτώσεων ὕτως
 ἀν ἐπιχειρήσαι τις· εἴ τι τῶν ἀδίκως γνωμένων ἀγαθόν, καὶ τι 15
 ἀδικον ἀγαθόν. εἰ δὲ καθόλου ἐζητεῖτο εἴ τι ἀδικον ἀγαθόν, ἀπλῶς
 ἀν ἐλαμβάνετο ἢ πτώσις· εἰ τὸ ἀδίκως ἀγαθῶς, καὶ τὸ ἀδικον
 ἀγαθόν· ὅμοιον γὰρ ὡς ἐπὶ τῷ καθόλου τὸ καθόλου, ὕτω καὶ ἐπὶ τῷ
 ἐπὶ μέρους τὸ ἐπὶ μέρους λαμβάνειν. ἔξῃς δὲ τὴν ἀπὸ τῶν συσσί-
 χων τόπον δείκνυσιν ἐφαρμόζοντα τοῖς ἐπὶ μέρους. id. ib.

119b κοινότερον τῷ τῆς ἐπιστήμης ὀνόματι ἀντὶ τῆς γνώσεως χρῆσθαι.
 9. id. p. 146.

119b τὸ "τῶν ἄλλων" ἦτοι πρὸς τὰ παραδείγματα εἴρηκεν· ὃ γὰρ
 15. μόνον ἐπὶ τῶν εἰρημένων ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων, ἀν προχειρισώ-
 μεθα, ἀληθές. τὸ ὅτι τὸ φθαρτικὸν αἰρετὸν αὐτὸ φευκτὸν εἶναι, καὶ 25
 ὃ ἢ γένεσις τῶν κακῶν καὶ αὐτὸ κακόν, ἔκ ἐπὶ ἐπιστήμης μόνον ἢ
 ἐπὶ τῶν ἄλλων λέγει τῶν παρεπομένων ταῖς γενέσεσι καὶ ταῖς φθο-
 ραῖς, οἷον τῶν ποιητικῶν, τῶν χρήσεων, τῶν λύσεων. id. ib.

119b καὶ οἱ ἀπὸ τῶ μᾶλλον καὶ ἥττον καὶ ἀπὸ τῶ ὁμοίως παραδεδο-
 17. μένοι τόποι, ὁ μὲν ἐκ τῶ μᾶλλον ἀνασκευαστικός μόνον (εἰ γὰρ τὸ 30
 μᾶλλον τι ὂν μὴ ἔξιν, ὅδ' ἀν τὸ ἥττον ὂν εἴη), ὁ δὲ ἐκ τῶ ἥττον
 κατασκευαστικός· εἰ γὰρ τὸ ἥττον τι ὂν ἔξιν, καὶ τὸ μᾶλλον τὸ αὐτὸ
 εἴη ἀν. καὶ ὁ ἀπὸ τῶ ὁμοίως ὕτως πρὸς ἀμφω χρήσιμος, καὶ πρὸς
 κατασκευὴν καὶ ἀνασκευὴν. id. ib.

119b φησὶ καὶ τῶς τῶς τῶς ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν ἐπὶ μέρους 35
 24. προβλημάτων τὸ πιθανὸν ἔχειν ὡς καὶ ἐπὶ τῶν καθόλου, ἔκείτι δὲ
 τῆς διαφορᾶς αὐτῶν μνημονεύει, ἣν ὅτε τὴν παράδοσιν αὐτῶν
 ἐπαιεῖτο ἐξεθέτο, εἰπὼν ἐν περὶ δύο λέγεσθαι ἢ δύο περὶ ἐνὸς ἢ
 δύο περὶ δύο· φθάνει γὰρ ἐνὶ χρῆσθαι. χρῆσθαι μέντοι παραδείγματι
 ἐν ᾧ ἐν περὶ δύο λέγει. . . πάλιν δὲ καὶ ἐπὶ τῶν τῶν μὲν καθόλου 40
 ὃ μνημονεύει, ὡς εἰρηκῶς ἦδη περὶ αὐτῶν, δείκνυσιν δὲ τὴν τῶν
 ἐπὶ μέρους ἐν αὐτοῖς ὁμοιότητα. id. p. 147.

119b τί δὲ ἔστι τὸ ἐξ ἄλλης γένεως, αὐτὸς διὰ τῶ παραδείγματος
 31. ἐδήλωσεν εἰπὼν (v. 19) "οἷον εἰ μᾶλλον μὲν ἐπιστήμη τις ἀγαθὸν ἢ
 ἡδονή, μὴδεμία δὲ ἐπιστήμη ἀγαθόν, ὅδ' ἀν ἡδονὴ εἴη." ἄλλο γὰρ 45
 γένος ἢ ἐπιστήμη καὶ ἄλλο ἢ ἡδονή. id. ib.

119b τὸ δὲ ὑπ' αὐτῶ εἰρημένον εἴη ἀν ἴσον τῷ, εἰ εἴη τὸ πρόβλημα
 32. εἴ τις ἐπιστήμη ἀγαθόν, ὃ ἴσον ἀν εἴη τῷ εἴ τις ἀρετὴ ἀγαθόν,

ἀν δειχθῇ ὅτι ἡ μάστις ἐπιστήμη, τῷ τῶν ἢ μάστις ἀρετὴ, μὴ
 ἔξιν ἀγαθόν, ὅδ' ἀν ἄλλη τις ἀρετὴ ἀγαθόν εἴη. id. p. 148.

τίς ἔστιν ὁ ἐξ ὑποθέσεως τόπος, ἐδήλωσεν προαίτις "ὁμοίως 119b
 ἀξιόσαντα, εἰ ἐν, καὶ πᾶσιν ὁμοίως ὑπάρχειν." καὶ γὰρ κατασκευα- 35.
 5 στικός καὶ ἀνασκευαστικός ὕτος ὁ ἐξ ὑποθέσεως τόπος. id. ib.

ἀδιορίζοντος τῶ προβλήματος, καὶ τὰ αὐτὰ ἔστι περὶ τῶν 120a
 ἐπὶ μέρους προβλημάτων. τὰ μὲν γὰρ ἀπλῶς καὶ ἀδιορίζως λέγει, 6.
 τὰ δὲ μὲν διορισμῶς τινὸς καὶ ἢ πλείονων. δείκνυσιν ὅτι πῶς μὲν τὰ
 ἀδιορίζα ἐπὶ μέρους ἀνασκευάζειν οἷον τε πῶς δὲ τὰ διορισμένα,
 καὶ τῶν πῶς μὲν τὰ ἥττον πῶς δὲ τὰ μᾶλλον, καὶ ὅτι τὰ ἀδιορίζα
 κατασκευαζήναι βῶμα ἢ ἀνασκευαζήναι. εἰκότως δὲ ἐν τοῖς περὶ
 τῶ συμβεβηκότος λεγομένοις καὶ περὶ τῶν ἐπὶ μέρους προβλημάτων
 διέξεισιν· ὡς γὰρ ἡδὴ πλεονακίς ἐρρήθη, ἐν μόνῳ τῷ συμβεβηκότι
 μάστις τὰ ἐπὶ μέρους ἔστι προβλήματα. id. ib.

αὐτὴ μὲν ὅτι ἐπὶ μέρους ἀδιορίζοι, καὶ διότι ὃ διορίζαι πότερον 120a
 διὰ τὸ καθόλου ἢ καθ' αὐτὰς τίθεσθαι τὸ ἐν μέρει. διορισμένους δὲ 20.
 ἐπὶ μέρους λέγει τὴν τε λέγουσαν τίς μὲν ἡδὴ ἀγαθόν τίς δὲ ὅ, καὶ
 τὴν θεωρητικὴν ἡδονὴν μόνον ἀγαθόν. ὕτων δὲ διαφορῶν τῶν
 ἐν ταῖς ἐπὶ μέρους, πρώτων μὲν περὶ τῆς ἀδιορίζας ἐπὶ μέρους τὴν λό-
 20 γον ποιεῖ, καὶ φησὶ τὴν τοιαύτην ἐπὶ μέρους ἀνασκευάζειν μὲν
 μοναχῶς κατασκευάζειν δὲ διχῶς. . . εἰ δὲ διορισμένον εἴη τὸ
 πρόβλημα, ὃ θέσιν εἶπε, καὶ εἰ εἴη ὁ διορισμὸς ταῖστας ἐν τῷ προ-
 βλήματι εἰ τίς μὲν ἡδὴ ἀγαθόν τίς δὲ ὅ. δοκεῖ δὲ μοι τὸ "τίς
 δὲ ὅ" προσθεσθαι ὅτι ὡς πάντως ὀφείλον ἐν τῇ προτάσει κεῖσθαι,
 25 ἀλλ' ὡς δηλωτικὸν ὃ τὴν ἐπὶ μέρους μὴ εἶναι καθ' αὐτὴν ἀληθὴ
 μόνον ἀλλὰ διὰ τὴν καθόλου ὑπ' ἣν ἔστι, μὴδὲ ἀδιορίζως· καὶ γὰρ εἰ
 εἴεν δύο προτάσεις κείμεναι, ἔκείτι ἢ μία πρότασις διχῶς ἀναιρε-
 θήσεται, ἀλλὰ δύο ὅσαι ὑπὸ δύο, ἢ μὲν καταφατικὴ ὑπὸ τῆς κα-
 θόλου καταφατικῆς, ἢ δὲ ἀποφατικὴ ὑπὸ τῆς καθόλου ἀποφατικῆς.
 διχῶς δὲ, φησὶν, ἐνδέχεται τὴν ὕτω διορισμένην ἐπὶ μέρους ἀναιρεῖσθαι.
 id. p. 149.

ἀλλὰ καὶ εἰ κείμενον εἴη τρεῖς μόνες τῶσδε τινὰς ἀρετὰς 120a
 ἐπιστήμας εἶναι, πενταχῶς ἀν ἀναιροῖτο καὶ τὴν ὑψηλόμενον τρῶ- 31.
 πον· καὶ γὰρ διὰ τῶ πᾶσα καὶ διὰ τῶ ὁδεμία καὶ διὰ τῶ πλείους καὶ διὰ
 τῶ ἐλάττω καὶ δι' αὐτῶ ὅ καὶ αὐτὴ αἱ τρεῖς, αἱ ἦσαν ὀνομασμέναι
 ἐν τῷ προβλήματι. περὶ τῶν τῶν καὶ Θεόφρατος ἐπὶ τέλει τῶ περὶ
 Καταφάσεως δοκεῖ πεποιθῆσθαι λόγον. id. p. 150.

ὡς ἐν τῷ δευτέρῳ ἔξιν περὶ τῶν καθόλου προβλημάτων, . . . 120a
 ὅτι ὕτω φησὶ δεῖν ποιεῖν καὶ ἐπὶ τῶν ἐν μέρει προβλημάτων· τῷ 32.
 γὰρ εἶπε διὰ τῶ "ἐν οἷς ὑπάρχειν τι ἢ μὴ εἶρη." id. ib.

ἦν καὶ τῷ ἐπὶ τῶν καθόλου προβλημάτων εἰρημένον ἐν τῷ 120a
 δευτέρῳ. . . ἔξιν δὲ ὃ πολὺ διαφέρων ὕτος τῶ πρὸ αὐτῶ, πλην 34.
 ὅτι ὕτος μὲν τῶ γένους τὴν διαίρεσιν εἰς εἶδη πρῶτον ἔξιν ποιεῖσθαι,
 εἰθ' ὕτως ἐπὶ τὰ εἶδη τῇ τάξει προϊόντας ἐπὶ τὰ καθ' ἕκαστα ἐρ-
 χεσθαι· ὁ δὲ πρὸ τῶ, εἰ καὶ μὴ γένος ἦν τὸ λαμβανόμενον, κοινὸν
 δὲ τι, ἔξιν ἐπιβλέπειν εὐθύς ἐπὶ τὰ ὑπ' αὐτῶ ἄτομα. id. ib.

δοκεῖ μέντοι αὐτὸς διὰ τῶν παραδειγμάτων τῶν καθόλου προ- 120b
 βλημάτων ἀλλ' ὃ τῶν ἐπὶ μέρους ἔτι μνημονεύειν. id. p. 151. 6.

120b Παράδωκε διὰ τῆς δευτέρας τε καὶ τρίτης τῆς τοπικῆς πραγμα-
 12. τείας τὸς τόπους δι' ὧν οἶόν τε πρὸς τὰ ἀπὸ τῆ συμβεβηκότος
 προβλήματα ἐπιχειρεῖν κατασκευαστικῶς τε καὶ ἀνασκευαστικῶς,
 εἴτε ἀπλῶς πότερον ὑπάρχει ἢ μὴ ὑπάρχει τὸ συμβεβηκὸς τῷ
 ὑποκειμένῳ ζητοῖτο, εἴτε καὶ συγκριτικῶς πρὸς ἄλλο, ἐπειδὴ καὶ τὰ
 συγκριτικὰ προβλήματα ὑπῆγετο τοῖς ἀπὸ τῆ συμβεβηκότος,
 ἐξῆς περὶ τῶν ἄλλων γενῶν τῶν προβλημάτων ποιεῖν τὴν λόγον.
 ἔστι δὲ τὰ τε ἀπὸ τῆ γένεως καὶ τὰ ἀπὸ τῆ ἰδίου καὶ τὰ ἀπὸ τῆ ὀρι-
 σμῆ· ἐν ᾧ τῆς τοῖς γένεσι τὰ διαλεκτικὰ πάντα προβλή-
 ματα... παραδίδωσι δὲ καὶ πρὸς τὰς κατασκευὰς τε καὶ ἀνα-
 10 σκευὰς τῶν ἐν τούτοις τοῖς γένεσι προβλημάτων τόπους οἰκείους, καὶ
 πρῶτόν γε τὸς πρὸς τὰ γενικά προβλήματα, ἐπεὶ μὲν τὸ συμβε-
 βηκὸς κοινότερον τῶν ἄλλων τὸ γένος· τὸ μὲν ᾧ συμβεβηκὸς κοι-
 νότατον καὶ ἀπλῆστατον τῶν προβλημάτων· ἐν ᾧ ὑπάρχει μόνη
 τέτρη τὸ εἶναι, ταῦτα δέ, τό τε γένος καὶ τὸ ἴδιον καὶ ὁ ὀρισμὸς, ἐν
 15 ποιεῖ μὲν ὑπάρχει πάντα... συντάσσει δὲ τοῖς ἀπὸ τῆ γένεως προ-
 βλήμασι καὶ τὸ ἀπὸ τῶν διαφορῶν, ὡς εἶπε καὶ ἐν τῷ πρώτῳ, διὰ
 τὴν διαφορὰν ἔσαν ἐν τῇ ὑπόθεσιν τῆ πράγματος ὅ ἐξὶ διαφορὰ,
 ὥσπερ καὶ τὸ γένος, κοινὴ καὶ αὐτὴν εἶναι καὶ ἐπὶ πλείον ὁμοίως τῷ
 γένει. ὑπόκειται δ' ἂν τοῖς γενικοῖς προβλήμασι καὶ τὰ ἀπὸ τῶν
 20 εἰδῶν προβλήματα, εἴ τινα εἴη, ἐπεὶ καὶ τὸ εἶδος καὶ πλείονων τε
 καὶ ἐν τῷ τί ἐστιν. id. p. 152.

διδάσκει περὶ τῶν συγκριτικῶν προβλημάτων, ἐν οἷς ἀναγ-
 καῖον ἦν μόνον δεῖξαι ὅτι ὑπάρχει τόδε τῷδε, ὅς τόπος καὶ ὡς
 ἀπλῆστέρως τῶν περὶ γενῶν καὶ ἰδίων προέταξε. cod. Reg. 1845
 in marg.

120b λέγει ἐπιλόγις περὶ τῶν ἀπὸ γένεως καὶ ἰδίου καὶ ὀρισμῆ προ-
 13. βλημάτων γίνεσθαι τὴν λόγον τοῖς διαλεκτικοῖς· τὰ ᾧ πλείον τῶν
 διαλεκτικῶν προβλημάτων περὶ συμβεβηκότος τινὸς τὴν ζήτησιν
 ἔχει. Alexander p. 153.

120b ἔτω καὶ Πλάτων ἐπεχείρησεν ἐν Φιλήβῳ, λαβὼν ἥδεσθαι μὲν
 19. τὴν ἀκολασαίνοντα, ἥδεσθαι δὲ καὶ τὴν σωφρονεῖντα, ἥδεσθαι δ' αὖ καὶ
 τὴν ἀνοηταίνοντα καὶ ἀνοήτων δοξῶν καὶ ἐλπίδων μεσόν· οἷς ἐπὶ ἡγε-
 κεν ὅτι ἀνόητος ἂν φαίνοιτο ἐνδοξῶς ἀνομοίας αὐτὰς ἔτῳ αὐταῖς
 ἔσας εἰς ἐν γένος συνάγων τὸ ἀγαθόν. id. ib.

120b ἔτω δεχθῆσθαι μὴτε τὸ λευκὸν γένος ὅν τῆς χιόνος, μὴτε ἢ
 22. κίνησις ἢ ἡ αὐτοκίνησις τῆς ψυχῆς, ὡς δοκεῖ Πλάτωνι. id. ib.

120b τὸ ἔτι ἢ ψυχὴ ὅπερ κινεῖται εἴη ἂν λέγων ἀντὶ τῆ ὅπερ
 24. κίνησις. id. p. 154.

120b διαφέρει δ' ἂν ἔστος ὁ τόπος τῶ πρὸ αὐτῆς, ὅτι δι' ἐκείνης μὲν
 26. ἐδείκνυτο τὸ ὑποκείμενον μὴ ὅν ὅπερ τὸ κατηγορούμενον, ἐν τούτῳ
 δὲ ἔμπροσθεν τὸ κατηγορούμενον μὴ σημαῖνον τί ἐστὶ τὸ ὑποκείμε-
 νον. id. ib.

120b ἐπιζητῆσαι δ' ἂν τις πῶς ἢ τῇ χιόνι τὸ λευκὸν ἢ τῇ ψυχῇ τὸ
 32. αὐτοκίνητον οἷον τε ὑπάρχειν τε καὶ μὴ καὶ τὸς ἀεικίνητον τιθεμέ-
 νος τὴν ψυχὴν. ἢ ὅτι τούτοις αὐτὰ λέγει οἷα τε ὑπάρχειν τε καὶ μὴ,
 ἀλλὰ καθόλου τε καὶ ἀπλῶς πάσης ὑπόθεσιν ὑπάρχει· εἰ ᾧ τούτοις ὡς
 εἶδεν, καὶ ταῖς ἄλλαις ἂν ὑπόθεσιν δέοι αὐτὰ, αἷς ὑπάρχει ὡς εἶδε-

σιν, ὑπάρχειν· εἰ δὲ ἔστιν αἷς οἷα τε ἔστιν ὑπάρχειν τε καὶ μὴ, ἔκ-
 ὄντα ἐκείνων γένεσι, ὅθεν ἂν τούτων εἴη τῶν ἐκείνων ὄντων ἀνάλογον.
 ὥσπερ δὲ τὸ λευκὸν ὑπάρχον τισὶν ὑπόθεσιν οἷον τε ὑπάρχειν τε καὶ
 μὴ, ἔτω καὶ αὐτοκίνησις· τὰ ᾧ ζῷα αὐτοκίνητα ὄντα ἔκ-
 5 κινεῖται. ὡς εἶναι τὸ λεγόμενον ἴσον τῷ μᾶλλον τῶν ὁρίων τέ τισιν
 ὑπάρχειν τε καὶ μὴ γένος τινῶν οἷς ὑπάρχει εἶναι δύνασθαι, εἰ καὶ
 τισιν αὐτῶν ἔτῳ ὑπάρχει ὡς εἶναι αὐτῶν ἀχώριστον. id. ib.

διὰ ταῦτα ὅθεν τῆς ψυχῆς ἡ κίνησις ἂν εἴη γένος, εἴγε ἢ μὲν
 121a ψυχὴ ὑπόθεσις, ἢ δὲ κίνησις ἔκ ὑπόθεσιν ἄλλῃ ἢ πάθος τι καὶ ποιότης ἢ
 πρὸς τι ἢ ποσόν. ἀλλ' ὅθεν τῆς ἐπιστήμης τὸ ἀγαθὸν ἂν εἴη γένος,
 ἢ τὸ καλόν, εἴγε τὸ μὲν καλὸν ποῖον, ἢ δὲ ἐπιστήμη τῶν πρὸς τι.
 ἐπιζητῆσαι δ' ἂν τις πῶς ἢ ἐπιστήμη γένος ἔσται γεωμετρίας καὶ
 μουσικῆς καὶ τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν, εἴγε ἢ μὲν ἐπιστήμη πρὸς τι,
 ἐκείναι δὲ ποιότητες. ἢ ὅθεν κωλύει τὴν ἐπιστήμην καὶ ποιότητα
 15 εἶναι, ἔστιν ἔσαν καὶ πρὸς τι, καὶ εἶναι αὐτὴν καθὼς ποιότης ἐστὶ γένος
 τῶν προειρημένων. id. p. 155.

οἷον ἂν λέγοι τις τὸ ὄντος γένος τὸ τί ἦν εἶναι, ἢ τὸ ἐνός· τὸ 121b
 ᾧ τούτων τινὸς ἀποδοθῆναι ὡς γένος πάντως ἐπιδοξάζει τὸν τε τῶ ὄν-
 20 τος λόγον καὶ τὴν τῶ ἐνός· πᾶν ᾧ τὸ ἐν ὑπάρχει ὅν καὶ ὅν ἐν ἐστίν.
 ἔτω δεικνύει ἂν ὅτι μὴ καλῶς τὸ τί οἱ ἀπὸ τῆς Στωικῆς γένος τῶ
 ὄντος τίθενται· εἰ γὰρ τι, ὁ ὅλον ὅτι καὶ ὄν, εἰ δὲ ὄν, τὸν τῶ ὄντος
 ἀναδέχεται ἂν λόγον. ἀλλ' ἐκείνοι νομοθετήσαντες αὐτοῖς τὸ ὄν καὶ
 σωμάτων μόνων λέγεσθαι διαφεύγειν ἂν τὸ ὑπορούμενον· διὰ τού-
 25 τῳ ᾧ τὸ γενικώτερον αὐτῶ φασὶν εἶναι, κατηγορούμενον ὅ καὶ σω-
 μάτων μόνων ἀλλὰ καὶ ἀσωμάτων. ἀλλ' ἐπεὶ γενικώτατον τὸ
 τί, εἴη ἂν ὑπ' αὐτῆς καὶ τὸ ἐν· ἀλλ' ἔστι καὶ τὸ τινὸς αὐτῶ τὸ ἐν
 κατηγορηθῆναι· ὥστε ὅ γένος τὸ τί τῶ ἐνός, ἐπιδοχόμενον αὐτῶ τὴν
 λόγον. id. ib.

ἂν δὲ τι ὡς γένος τινὸς ἀποδοθῇ, ζητητέον εἰ τούτῳ ὅ γένος 121c
 30 ἀπεδοθή, μῆτε καὶ τὴν πρώτην διαίρεσιν ἐστὶ τῶ ἀποδοχόμενον γέ-
 νος μῆτε τινὸς τῶν εἰδῶν αὐτῶ μετέχει· ἂν ᾧ ἔτῳ ἔχῃ, ἀδύ-
 νατον αὐτῶ γένος εἶναι τὸ ἀποδοχόμενον. οἷον εἰ λέγοι τις τὴν ἡδο-
 νὴν ἐν γένει εἶναι τῇ κινήσει, ἐπεὶ μὴ καὶ τὴν πρώτην διαίρεσιν τῆς
 κινήσεως ἔστιν ἢ ἡδονή (διαίρεσις) ᾧ προσεχῶς ἢ κίνησις εἰς τε τὴν
 35 καὶ τὸν καὶ εἰς τὴν καὶ ποσόν καὶ εἰς τὴν καὶ ποιότητα καὶ εἰς τὴν
 κατ' ὑπόθεσιν, ἀλλ' ἔκ εἰς ἡδονήν, δεῖ τὴν ἡδονήν, εἰ ἔστιν ὑπὸ τὸ γέ-
 νος τὴν κίνησιν, τούτων τινὸς μετέχειν τῶν εἰδῶν τῆς κινήσεως...
 κοινότερον δὲ νῦν εἶδη τῆς κινήσεως λέγουσιν· ἂν τὰ εἰρημένα· ὅ ᾧ
 γένος ἢ κίνησις, ἀλλὰ τῶν πολλὰ καὶ λεγομένων. id. p. 156.

εἰπὼν ὅτι μὴ εἶδος ἢ ἡδονή τῆς κινήσεως, προσέθηκεν ὅτι 121d
 ἀλλ' ὅθεν τῶν ἀτόπων τι τῶν ὑπὸ τὴν κίνησιν ἢ ἡδονή· ὑπὸ ᾧ τὰ 36
 εἶδη τῆς κινήσεως τὰ ἄτομα τὰ ἐν αὐτῇ. εἰπὼν δὲ ὅθεν τῶν ἀτό-
 μων, ἐκ παραλλήλου εἶπε τὸ ὅθεν τῶν ὑπὸ τὸ εἶδος τῆς κινήσεως
 ὄντων· πάντα ᾧ τὰ ἐν κινήσει ἄτομα. id. p. 157.

δοξεῖ δὲ ὁ τόπος ἔστος ὁ αὐτὸς εἶναι τῷ πρὸ ὀλίγου εἰρημένῳ 121e
 τῷ ἔτι εἰ κατὰ τῶς τὸ εἶδος ἀποδοθῆναι ἀληθεύει, τὸ δὲ γένος μὴ, 1
 καὶ μάστις ἐπεὶ καὶ τῷ αὐτῷ παραδείγματι ἐπ' ἀμφοτέρων κέ-
 2 χροῖται. ὅ μὴν ἀλλ' εἴη ἂν τις αὐτῶν διαφορὰ ἐπὶ μὲν ᾧ τὸ πρῶτον

ῥηθέντος τόπου ἔτι ἐπὶ πλέον λέγεσθαι τὸ εἶδος τῷ γένει ἀνήρητο τὸ γένος, ἀλλὰ τῷ μὴ ἐφ' ὧν τὸ εἶδος καὶ τὸ γένος· δύναμις δὲ ἐπὶ πλείονων μὴ λέγεσθαι τὸ ἀποδοθέν τινας ὡς γένος, μὴ μέντοι καὶ πάντων κατηγορεῖσθαι καθ' ὧν καὶ τὸ εἶδος, ἀλλὰ κατ' ἄλλων τινῶν... διὸ καὶ οἰκειότερον ἂν εἴη τῷ τόπῳ μᾶλλον τὸ 5 τῷ ὄντος καὶ τῷ δοξαζομένου παράδειγμα· ἐπὶ πλέον γὰρ τὸ δοξαζόν, εἴ γε καὶ κατ' αὐτῶν ὄντων πάντων καὶ τῶν μὴ ὄντων. εἰ δὲ μὴ πάντα τὰ ὄντα δοξαζά, ἐκείνους ἂν εἴη τὸ τοιοῦτον τὸ παράδειγμα οἰκεῖον. id. ib.

121 b ἐκότερον γὰρ αὐτῶν τῷ πᾶσι τοῖς ὅσι παρέπεσθαι ἐπ' ἴσων 7 κατηγορεῖται. id. ib.

121 b ὁ τόπος, εἰ τὸ ἀποδοθέν τινας ὡς γένος τῶν ὁμοειδῶν αὐτῷ 15 καὶ ἀδιαφόρων κατ' εἶδος μὴ εἴη γένος, ὅθεν ἂν τῷ, ὅ ἀποδοθέν ὡς γένος, εἴη γένος· πάντα γὰρ τὰ ἀδιαφόρα κατ' εἶδος ἀλλήλοις ὑπὸ ταῦτον γένος... δεῖ δ' ἐν ἀτόμοις εἶδεσι ζητεῖν τὸ εἰρημένον εἰ ἔστιν, ἐπεὶ ἐπὶ γε τῶν ὡς γενῶν εἰδῶν ὅθεν κωλύει τινος τῶν 15 ὑπὸ τὸ εἶδος γένος τι ληφθῆναι μὴ πάντων δὲ τῶν ὁμοειδῶν αὐτῷ γένος... εἴη δ' ἂν ὅτος ὁ τόπος ὑπὸ τὸν πρῶτον τὸν εἰρημένον ἐν τῷ τῷ βιβλίῳ, δι' ὃ ἤξις ἐπιβλέπειν ἐπὶ πάντα τὰ συγγενῆ τῷ ζῷ, ὧν γένος ἀπεδοθή... ἡ ἐκεῖ μὴ ἀπλῶς ἀποδοθέντος τῷ γένος ὡς πᾶσι ὑπάρχοντος, ἤξις ἐπὶ τὰ ὁμοειδῆ βλέπειν, εἴ τι 20 αὐτῶν μὴ ὑπάρχοι· ἐνταῦθα δὲ εἰ καὶ ἀφορίσας τινὰ τῶν ἐκ τῷ αὐτῷ εἶδος καὶ χωρίσας ἐκείνων γένος λέγοι τῶν τὸ ἀποδοθέν γένος ὁμοειδῆ τοῖς ὧν ἀποδοδῶκε τὸ γένος, ὅπως τὸ γένος ἀναίρειν... ἀνασκευάζειν μὴ ὅπως ἔστιν, κατασκευάζειν δὲ δείξαντας 25 ὅπως τινος τῶν ὁμοειδῶν τὸ ἀποδοδῶκεν γένος· εἰ γὰρ ἐνός, ἀνάγκη καὶ πάντων. id. ib.

121 b ἐπεὶ μὴ δοκεῖ δύνασθαι τὸ αὐτῷ γένει εἶναι ὄνομα, εἰ μὴ εἴη τὸ 24 ἕτερον αὐτῶν ὑπὸ τὸ ἕτερον. id. p. 158.

121 b πρὸς τὴν ἔνστασιν πρῶτον μὴ λέγει ὅτι μὴ ὁμολογούμενον ἐστὶ 32 τὴν φρόνησιν ἐπιστήμην εἶναι· εἰ γὰρ ἐστὶ περὶ τὰ ἐνδεχόμενα καὶ ἄλλοτε ἄλλως ἔχοντα, ὅθεν ἂν εἴη ἐπιστήμη ἢ φρόνησις. εἰτα φησὶν ὅτι εἰ καὶ συγχωρηθεῖ εἶναι τὴν ἐν δύο γένεσι μὴ ὅσον ὑπ' ἄλληλα· καὶ γὰρ εἰ μὴ ἢ φρόνησις ἀρετὴ ὅσα συγχωρεῖται ἐπιστήμη εἶναι, ἀλλ' ἢ γε σοφία ὑπ' ἄμφω ἔστιν· καὶ γὰρ ἀρετὴ καὶ ἐπιστήμη 35 ὅθεν ἔστιν ὑπ' ἄλληλα. id. ib.

122 a φθάνει τὸν τόπον τῶν προειρηκέναι δι' ὧν εἶπε (p. 121 a 10) 7· “πάλιν εἰ ἀνάγκη ἢ ἐνδεχέσθαι τῷ τεθέντος ἐν τῷ γένει μετέχειν τὸ γένος.” πρόσκειται δὲ ἐν τῷ τῷ καὶ τῶν ἐπαναβεβηκότων τι τῷ ἀποδοθέντος ὡς γένος. δοκεῖ δὲ καὶ ἔξωθεν παρεμβεβηκότος ὁ τόπος 40 ὅτος· τὰ γὰρ ἐπιφερόμενα ἀκόλουθα ἐστὶ τῷ πρὸ τῶν εἰρημένων τόπων τῷ “σκοπεῖν δὲ καὶ τὸ γένος τῷ ἀποδοθέντος γένος.” εἰπὼν γὰρ δι' ἐκείνους τὴν ἀνασκευὴν τῷ γένει, πῶς ἂν γένοιτο λαμβανομένων τῶν τῷ ἀποδοθέντος γένος ὡς γενῶν, ἔξῃς ἐπιφέρει, δεικνύς πῶς οἷον τε δι' αὐτῶν τῶν πάλιν κατασκευάζειν ὅτι τὸ ἀποδοθέν 45 ἐστὶ γένος. id. p. 159.

122 a ὅτι τῶν ὅπως ἔχει, δι' ἐπαγωγῆς φησὶ δεῖν δεικνύειν· 19 ὅθεν γὰρ γὰρ διαφωνῶν εἰρηθεῖται. id. p. 160.

τὸ “μᾶλλον” προσέθηκεν, ὅτι μὴ ἔστιν ἀπλῶς ποῖον ἢ δια- 122 b φορά· ἢ γὰρ ἐν ὅσῃ διαφορά περὶ ὅσῃ μὴ τὸ ποῖον ἀφορίζει, ὅ 17 μὴ ποῖον ἐστὶν ἀλλὰ ὅσῃ. λέγει δ' ἂν διαφοράν ποῖον τὴν χωρὶς τῷ ὑποκειμένῳ καὶ τῇ ὕλης ὑπολαμβάνομένην. id. p. 162.

ὁμοίως ἀμαρτάνει, φησὶ, καὶ ὅ τὴν διαφοράν ὡς εἶδος ἐν τῷ 18 γένει τιθεῖς, ὅ ἐστὶ διαιρετικὴ ἢ διαφορά. id. ib.

τὸ “ὡς ἐν δὲ τὸ περιττὸν εἶδος ἂν εἴη ἀλλὰ διαφορά, ἐπειδὴ ὅ 122 b μετέχει τὸ γένος” δοκεῖ μὴ ἔμπαλιν εἰρηθεῖ. ὅ γὰρ διότι ὅ μετέχει, 23 διὰ τῷ διαφορά, ἀλλὰ διότι διαφορά, διὰ τῷ ὅ μετέχει τῷ γένος· γνωριμώτερον γὰρ τὸ διαφοράν αὐτὸ εἶναι ἢ τὸ μὴ μετέχειν τῷ αἰριθμῷ. ἔτι καὶ αὐτὸς ὡς ὁμολογούμενον τὸ διαφοράν αὐτὸ εἶναι λαβὼν, προσέθηκε τὸ “ὅ δοκεῖ δὲ μετέχειν ἢ διαφορά τῷ γένος.” id. ib.

ὅπως ἀμαρτάνει ὁ τῇ συνάφει γένος τὴν συνοχήν ἀποδι- 122 b δας· εἶδος γὰρ τῇ συνάφει ἢ συνοχή· ὅ γὰρ πᾶν τὸ συναπτόμενον 25 συνεχῇ. id. ib.

εἶπε τὸ “ἀκυσίως” ἀντὶ τῷ ὅ ἐκυσίως μὴ κινεῖται, ὅ μὴ καὶ 122 b ἀκυσίως. εἰ ἔν τινά ἐστιν ὅ ἐκυσίως καὶ τόπον μεταβάλλοντα, ἐξ 33 δὲ τινὰ καὶ ἐκυσίως τῷ ποῖοντα, καὶ τόπον μεταβάλλοντα, ὡς τὰ βαδίζοντα, εἴη ἂν ἐπὶ πλέον ἢ καὶ τόπον κίνησις, ὅ πᾶσα δὲ ἢ καὶ τόπον κίνησις φερά. συμβαίνει μὴ ἔν καὶ τῷ τῷ ποῖοντα τὸ ἐπ' ἔλαττον λεγόμενον τῷ ἐπὶ πλέον λεγόμενον γένος λέγειν· ὅ μὴ ἀλλὰ καὶ διαφέρει ἂν ὅτος ὁ τόπος ἐκείνους, ὅτι τὸ εἶδος αὐτῷ ὅ εἶδος ἐστὶ, γένος ἀποδοδῶκεν δεικνύσιν, ὅ πλείον ἐστὶ τῷ ἐπ' ἔλαττον λέγειν. Πλάτωνος δὲ ἐμνημόνευσεν ὑπὲρ τῷ ἐνδεχόμε- 30 ρον ποιῆσαι τὸν τόπον καὶ τὸ χρησίμον ἐνδεχόμενον αὐτῷ, ὡς καὶ ἐνδε- ξων τινῶν καὶ τῷ εὐθύνησιν δυναμένων. ἔλαθε δὲ καὶ ἐαυτὸν εὐθύ- νων· ἐν γὰρ τῷ πέμπτῳ τῇ Φυσικῇ (p. 226 a 32), εἰπὼν ἀνώ- 35 νυμον εἶναι τὴν καὶ τόπον κίνησιν, φεράν αὐτὴν ὀνομάζει. id. ib.

ὁ γὰρ τῷ ποῖον ἀμαρτάνει, καθὸ τὸ ἐπὶ πλέον λεγόμενον 122 b ὑποτάσσει τῷ ἐπ' ἔλαττον λεγόμενον· ἐπὶ πλέον γὰρ ἢ διαφορά τῷ 37 εἶδος. καὶ λαμβάνει ἢ διαφορά ὡς ἢ συναμφοτέρον, ὅπως ἀμαρτάνει ὁ τῷ ἀθάνατον κατηγορῶν τὸν θεόν (διαφορά μὴ γὰρ τὸ ἀθάνατον, εἶδος δὲ ὁ θεός, καὶ ἐπὶ πλέον τὸ ἀθάνατον, εἴγε μὴ πᾶν τὸ ἀθάνατον θεός) καὶ ὅ τῷ λογικῷ τὸν ἀνθρώπον. “συμβήσεται γὰρ ἐπ' ἴσης ἢ ἐπὶ πλέον τὸ εἶδος λέγειν.” τῷ εἶπεν ὅτι τὸ γένος ἐπ' ἴσης ποτὲ λέγει τῷ εἶδει, ἀλλ' ὅτι πᾶν τὸ κατηγορούμενον τινας ἀληθῶς ἢ ἐπ' ἴσης ἐστὶν αὐτῷ ἢ ἐπὶ πλέον. εἰ ἔν καὶ τὸ εἶδος τῇ διαφοράς τις κατηγορεῖ, λέγει ἂν ἢ ἐπ' ἴσης ἢ ἐπὶ πλέον εἶναι τὸ εἶδος τῇ διαφοράς. ἔχει δὲ ὅ ὅπως· ἢ γὰρ διαφορά ἢ ἐπ' ἴσης ἐστὶ τῷ εἶδει ὅ κατηγορεῖται, ὅταν ἢ ἰδίως καὶ προσεχῶς εἰδοποιῶσα ληφθῇ τὸ εἶδος. ὅπως τὸ περὶ εἰδοποιῶς ὅσα διαφορά τῷ περὶ ζῶντος (εἶδος γὰρ τῷ τῷ ζῶντος) ἐπ' ἴσης ἐστὶν αὐτῷ. ἢ ἔν ἐπ' ἴσης, ὡς τὸ πτηνόν, ἢ ἐπὶ πλέον, ὡς τὸ ἀνθρώπινον τὸ δῖον ἢ τὸ λογικόν· εἴη γὰρ ἂν ἐπ' ἴσης τῷ ἀνθρώπῳ τὸ ἐπιστήμης δεκτικόν, εἰ διαφορά καὶ τῷ. id. p. 163.

φανερῶς ἀμαρτάνει καὶ ὁ τῷ γένει τὴν διαφοράν κατηγορῶν· 123 a ἐπ' ἔλαττον γὰρ ἢ διαφορά τῷ γένει, καὶ ἐπὶ ὅθεν τὸ γένος τῇ δια- 1

φορᾶς τὴν ἀρχὴν ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορεῖται, καίτοι ἔσης ὑπ' αὐτό· εἰ δὲ τῷτο, πολὺν ἂν ἐπ' ἑλαττον ἢ διαφορὰ τῷ γένους· ἀντέστρεψε δὲ ἀμφοτέρους τὰς τόπους τὰς πρώτως ἀποδοθέντας. id. ib.

123^a ἐπιζητήσαι δ' ἂν τις τίνι διαφέρει τῷ τ' γένους εἰς τ' εἶδος
3^a θείναι, τ' γένους ὡς διαφορὰν τῷ εἶδος ἀποδοῖναι· ὅσον ἥ ἐπὶ τοῖς 5
παραδείγμασι τ' γένους ὡς εἶδος εἰληπὶ τῷ ἰδίῳ εἶδος. ἢ διαφέ-
ροι ἂν, εἰ εἴη προστιθέμενον τ' τῆς διαφορᾶς ὄνομα τῷ γένει, ὡς
μὴ λέγειν τὴν μῆξιν κρᾶσιν, ἀλλὰ τὴν μῆξιν διαφορὰν τῆς κρᾶ-
σεως. id. ib.

123^a ἔτι ἐπεὶ ἡ μῆξις ἐν τῷ τί ἐστι τῆς κρᾶσεως κατηγορεῖται, με- 10
7^a θέξει τ' γένους τῆς διαφορᾶς. τοῦτόν ἐστι τ' εἰρημένον νῦν, ὃ τῷ
τὴν διαφορὰν μὴ μετέχειν τῷ γένους, ὃ πρότερον ἔρρεθη, ἀλλὰ τῷ
τ' γένους τῆς διαφορᾶς· τῷτο γὰρ ἐστὶ σημαϊνόμενον ὑπὸ τῷ "ὅ
μὴ μετέχειν τῆς διαφορᾶς," ὃ ἴσον ἂν εἴη τῷ ὅ μὴ ἐν τῷ τί ἐστι
τὴν διαφορὰν κατηγορεῖται τῷ γένους. id. p. 164.

123^a ἐπεὶ ἐκ τῷ γένους διακριμένον κ' τὰς διαφορὰς ἢ τῶν εἰδῶν
11^a αὐτῷ γένεσις, ὁ ἅλον ὡς πᾶν εἶδος γένους τινὸς ἔχει, καὶ διαφορὰν
τινα ἢ τινὰς τῶν τῷ γένους κατηγορουμένων αὐτῷ· διὰ τῷτο ἥ καὶ
ὁ τῶν εἰδῶν ὁρισμὸς ἐκ γένους καὶ διαφορῶν... ὃ καὶ δὲ ἀκρίβει
τῷ κατηγορεῖται τῷ εἶδος τὴν διαφορὰν ὡς ἐν τῷ τί ἐστι λέγοντος
αὐτῷ· ἔδειξε ἥ ὅτι ἔτε ἢ διαφορὰ ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορεῖται τι-
νων τῶν ὑπὸ τ' γένους, ὅταν καθ' αὐτὴν λαμβάνῃται, ἔτε τι τῶν
ὑπὸ τ' γένους ἢ τ' γένους αὐτῆς τῆς διαφορᾶς. id. ib.

123^a σαφὲς ἔστος ὁ τόπος· γνωρίμων ἥ ὅτι τὰ γένη τῶν εἰδῶν
14^a πρότερα τῇ φύσει· συναναίρει μὲν ἥ αὐτὰ, ὃ συναναίρειται δὲ ὑπ' 25
αὐτῶν τὰ γένη. εἰ ἔν τ' ὑποτεθεὶν εἶδος συναναίρει τ' ὡς γένους
ἀποδοθὲν αὐτῷ, ὅκ ἂν αὐτῷ εἶδος εἴη... ἔστι δὲ δύναμις ὁ αὐτῷ
ἔστος τόπος τῷ εἰ τ' γένους τις εἰς τ' εἶδος θείη, διαφέρει δὲ τῷ
τρόπῳ τῆς ἀνασκευῆς. ἔστι δὲ μόνον ἀνασκευαστικὸς ὁ τόπος,
ὃκέτι δὲ καὶ κατασκευαστικὸς. id. ib.

123^a ἐπεὶ ἀδύνατόν ἐστιν ἅμα τι τὸς τῷ ἐναντίῳ ἐπιδέχεσθαι λόγους,
20^a ἔστι δὲ καὶ τ' γένους ἀχωρίζον ἐκείνους ὃ ἐστὶ γένους, δεῖν φησὶν, ὅταν
ἀποδοθῇ τι ὡς γένους τινός, ἐπισκοπεῖν εἰ τ' ὑποκείμενον ὡς εἶδος
καὶ τῷ ἐναντίῳ αὐτῷ ἀποδοθέντι γένει ἐστὶν ἐπιδεκτικόν. id. p. 165.

123^a ὅτι τὰ γένη συνωνύμως τῶν εἰδῶν κατηγορεῖται καὶ ἐπιδέχεται 35
27^a τὰ εἶδη τῶν γενῶν λόγον· ἂν ἔν τ' ἀποδοθὲν τινος ὡς γένους
ὁμῶνυμον ἢ καὶ μὴ ἔχῃ τινὰ λόγον ὃς κατηγορηθῇται καὶ τῷ ὡς ἐν
εἶδει αὐτῷ τεθέντος, ἀλλὰ μόνον ὀνόματος αὐτῷ κοινῶν, ὃ γένους
ἔσται τ' ἀποδοδομένον. ζηχοίαις δὲ χρῆσθαι πρὸς τὴν γνωσιν
τῷ ὁμῶνυμα αὐτὰ εἶναι τοῖς εἰρημένοις, φησί, πρὸς τὴν ὁμῶνυ- 40
μίαν, ἥτοι λέγων τοῖς ἐν τῷ ὁρισμῷ τῷ ὁμῶνυμα λεγομένοις,
ἢ μᾶλλον τοῖς ἐν τῷ πρώτῳ παραδοδομένοις τοῖσι πρὸς τὴν
τῶν ὁμῶνυμων εὐρεσίν τε καὶ γνωσιν... ὅτι ἥ τ' "εἰ ὁμῶνυ-
μον τ' εἶδος τῷ γένει" εἴρηκεν ἀντὶ τῷ εἰ ὁμῶνυμων αὐτῷ κατη-
γορεῖται, ὁ ἅλον ἐξ ὃ ἐπὶ ἡγεγεν εἰπὼν "συνωνυμον ἥ τ' γένους καὶ τ' 45
εἶδος." id. ib.

123^a ἔτω δευθῆται τῆς γραμμῆς μὴ ὃν τ' μήκος γένους, ὡς οἱ
31^a λέγοντες αὐτὴν μήκος ἀπλατές· ὅδε ἥ ἄλλο μήκος παρὰ τὴν

γραμμὴν· ἢ ἥ ἐπιφάνεια μήκος μὲν ἔχει, ὅκ ἐστὶ δὲ μήκος ἀλλ'
ἐκ μήκους καὶ πλάτους. id. p. 166.

ἔτε ἀγροικίας σκληρότης, ὡς τινες ὀρίζονται αὐτὴν λέγεσθαι 123^a
σκληρότητα ἔθους· ἢ ἥ σκληρότης κυρίως ἐπὶ σωματῶν· πάθος 35
ἥ σώματος. id. ib.

δεῖν φησὶ σκοπεῖν εἰ τ' ὡς εἶδος κείμενον ἐναντίον τινὶ ἐστὶν. 123^a
id. ib.

τὰ ἥ ἐναντία ἢ ἐν τῷ αὐτῷ γένει ἢ ἐν τοῖς ἐναντίοις γένει- 123^a
σιν ἢ αὐτὰ γένη. γένους μὲν ἔν ὅκ ἂν εἴη τ' κείμενον ἐν γένει. 3^a
ἀλλ' ὅδε ἐν ἐναντίῳ γένει, εἰ μὴ γένους εἴη τῷ ἀποδοθέντι γένει
ἐναντίον. λείπειται ἄρα καὶ τ' ἐναντίον τῷ τεθέντι ὡς εἶδος ἐν τῷ
αὐτῷ εἶναι γένει. ἂν ἔν ἐκείνῳ μὴ ἦ, ὅδ' ἂν τῷτο εἴη· ἐν ὅ ἥ
τ' λευκόν, ἐν τῷτο καὶ τ' μέλαν· ἐν ἥ χρώματι ἀμφοτέρω, ἐπεὶ
τῷ χρώματι μηδὲν ἐστὶν ἐναντίον. ὁμοίως ἐπεὶ τ' περιττὸν ἐν
15 ἀριθμῷ ἐναντίον, καὶ τ' ἄρτιον ἐν ἀριθμῷ. διὰ τῷτο δεικνύοις τις
ἂν μὴ ἔσαν τὴν φιλικὴν ὑπὸ τ' γένους τὴν ὁμοθελίαν, ὅτι ἢ ἔχθρα
ἐναντίον ἔσται αὐτῇ ἔτε ὑπὸ τὴν ὁμοθελίαν ἐστὶν ἔτε ὑπὸ τὴν ἐναν-
τίαν τῇ ὁμοθελείᾳ. id. ib.

ἔθος αὐτῷ καὶ τ' ἀγαθόν καὶ τ' κακὸν γένει λέγειν, καίτοι ὁμῶ- 123^a
νύμως λεγόμενα, ὡς ἐν Ἡθικοῖς ἐδείξεν. id. p. 167. 11^a

δεῖν φησὶ ζητεῖν πάλιν εἰ ὁμοίως τὰ τε εἶδη ἀλλήλοις ἐναν- 123^a
τία καὶ τὰ γένη. τ' δὲ ὁμοίως ἐστὶν, εἰ ἀμφοτέρω τῶν ἀμέσων 12^a
ἐστὶν ἐναντίων ἢ ἀμφοτέρω τῶν ἐμμέσων· εἰ ἥ τῶν μὲν ἐστὶ τι
μέσον τῶν δὲ μηδὲν, ὃ δόξει τὰ ἀποδοθέντα εἶδη ὑπὸ τὰ ἀποδε-
δομένα εἶναι γένη· δοκεῖ ἥ ἐνδοξον εἶναι τ' ὁμοίως ἐπ' ἀμφοῖν
ἔχειν. id. ib.

ἐντασιν πρὸς τὸν τόπον ὡς πιθανὸν μόνον, ὃκέτι δὲ καὶ ἀληθῆ, 123^a
ὑποφέρει τ' ὑγείας μὲν καὶ νόσος μηδὲν εἶναι μεταξὺ, ἀγαθὸν δὲ καὶ 17^a
κακὸν ἐναντίων ὄντων γενῶν, ὅφ' ἂ ἢ τε ὑγεία καὶ ἢ νόσος, εἶναι
30 τινὰ μεταξὺ αὐτῶν· τ' ἥ ἔτε ἀγαθόν ἔτε κακόν μεταξὺ αὐτῶν.
δεῖ δὲ τῷ ἀγαθῷ καὶ τῷ κακῷ ἀκρίβει τῶν σωματικῶν, ἀλλὰ μὴ
τῶν ὁμῶνυμως λεγομένων· καὶ ἥ τῷτο ἐστὶ τινὰ ἐμμεσά· καὶ ἥ
εὐεξία καὶ καχεξία σωματικὰ ὄντα, τ' μὲν ἀγαθόν τ' δὲ κακόν, ἐμ-
μεσά ἐστὶν· μέσον ἥ αὐτῶν τ' ὑγιαίνειν καὶ αἰσχος καὶ κάλλος καὶ
ἰσχυρὸς καὶ ἀσθενεία. ἢ ταῦτα ὃ γένη τῶν προκειμένων, ὅδε καὶ ἀπό-
φασιν τῶν ἄκρων μέσων, ὡς τῷ ἀγαθῷ καὶ τῷ κακῷ. id. ib.

ἔτω δεικνύοις ἂν τῷ κυρτῷ μὴ ὃν γένους τ' περιφερέες· εἰ ἥ 123^a
τ' μὲν κυρτὸν καὶ τ' κοῖλον ἐναντία ὄντα ὑπὸ τ' περιφερέες, τ' δὲ με- 27^a
ταξὺ τῷ τε κυρτῷ καὶ τῷ κοίλῳ, ὅπερ εἴη ἂν ἢ τ' εὐθύ ἢ εὐθεία,
μηκέτι ὑπὸ τ' περιφερέες, ὅδ' ἂν ἐκείνων γένους εἴη τ' περιφερέες.
ἐντασιν δὲ φέρει καὶ πρὸς τὸν τόπον τῷτο· ἐπὶ ἥ τῶν ἡθικῶν ἀρε-
τῶν αἰ μὲν ὑπερβολαὶ καὶ αἰ ἐνδοιαὶ ἐναντία ἔσται ἀλλήλαις ὑπὸ τὴν
κακίαν εἰσίν, αἰ δὲ ἀρεταὶ μέσται αὐτῶν ἔσται ὑπ' ἄλλο γένους
εἰσίν· ὑπὸ ἥ τὴν ἀρετὴν. ἢ ὅτι συμβέβηκε ταύταις ὃ μόνον μέ-
σαις εἶναι, ἀλλὰ καὶ ἐναντία ἐκατέρω τῶν ἄκρων. id. p. 168.

ἔτως ἐπεὶ ἀρμονία μὲν ἀναρμοζία ἐναντίον, ψυχῇ δὲ ὅδε ὅδε ἐστὶν 123^a
ἐναντίον, ὅκ ἐστὶν ἢ ψυχῇ ἀρμονία, ὡς Πλάτων ἐπεχείρησεν ἐν τῷ 31^a
Φαίδωνι. id. ib.

ὥς ἐκ ἑξιν ἐν τῇ ὑστάτῃ τῆς ὀργῆς ἡ λύπη· ἡ γὰρ ποιητικὸν τινος
 καὶ προὑπάρχον καὶ χρόνον ἐν τῷ αὐτῷ ὁ γένος. id. p. 176.
 126 a πῶς· εἶπε τὴν αἰχλὺν ἐν τῷ λογιστικῷ, ἀξίον ζητεῖν, εἴγε
 8. πάθος, τὰ δὲ πάθη ἐν τῷ παθητικῷ γίνετο. ἥτοι ὅν ἀπλῶς ἐρον καὶ
 κοινότερον κέχρητο τῷ παραδείγματι, ἡ διὰ τὴν αἰδῶ· δοκεῖ γὰρ
 ἡ αἰδῶς μὲν λόγος τινός εἶναι. id. p. 177.
 126 a καὶ ἡ φίλα ὥσπερ φίλησις ἀν εἴη λεγομένη ὑπ' αὐτῆς. ἔτω
 13. δὲ ἡ ἀνδρία ἐπιστήμη· ἡ μὲν γὰρ ἐν τῷ λόγῳ τῷ θυμικῷ, ἡ δὲ ἐπι-
 στήμη ἐν τῷ λογιστικῷ. λέγει δὲ χρησίμους ἐν τόποις τῶν εἶναι
 καὶ πρὸς τὸ συμβεβηκός· δοκεῖ γὰρ καὶ τὸ συμβεβηκός καὶ τὸ ὡς συμ-
 βέβηκεν ἐν τῷ αὐτῷ εἶναι. τὸτο δὲ ἐπὶ τούτων ἀν λέγοιτο ἐν
 οἷς καὶ τὰ ὑποκείμενα ἐν ἄλλοις πέφυκε γίνεσθαι. id. ib.
 126 a εἰς ὁμοίως, εἴ τι τῷ γένος μετέχει, καὶ τὸ συμβεβηκός· τὸ
 17. μὲν γὰρ συμβεβηκός οἷον τέ τι καὶ κατὰ τι μετέχειν, ὡς τὸ λευκὸν
 τὸ σῶμα, ὁμοίως καὶ τὸν ἄνθρωπον· τὸ δὲ γένος ἀδύνατον. id. ib.
 126 a εἰπὼν "οἷον τὸν σοφιστὴν ἢ διὰβολον ἢ κλέπτην," μόνον τὸ
 31. κλέπτειν παραδείγμα ἐπὶ ἡγεῖται, συνάφας τοῖς προειρημένους τὸ "ἐν
 δυνάμενον λάθρα τὰ ἀλλότρια κλέπτειν." διὸ καὶ ἀσφαφέρεα ἡ
 λέξις εἶναι δοκεῖ. ἔνεστι δὲ ἀπὸ τῶν κλέπτειν καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων κατ'
 οἰκειότητα τὴν δύναμιν μεταφέρειν. id. p. 176.
 126 b ὁ μόνον τὰ ψεκτά ὁ δὲ ἐν γένει τῇ δυνάμει τίθενται, ἀλλ'
 4. ὁ δὲ τὰ δι' αὐτὰ ἀν αἰρετώτερα καὶ τίμια· ἡ γὰρ δύναμις ὀργανικὸν
 ἀγαθόν, πᾶν δὲ τὸ τοιούτων δι' ἄλλο αἰρετόν. id. ib.
 126 b ζητήσεται ἀν τις εἰ οἷον τε ἐν δύο τοῖς γένεσιν εἶναι μὴ ὑπαλ-
 11. λήλους ὅσιν, ἡ μὴ ὑπὸ ταύτην γένος καὶ ἐν γένος ἀμφοτέρων ὄντων
 25 γενῶν. ὁ δοκεῖ δὲ ὅτε ὑπαλλήλα εἶναι ἡ τε προαίρεσις καὶ δύνα-
 μίς, ὅτε ὑφ' ἐν τι, εἰ μὴ τις ἀμφω ὑπὸ τὴν ποιότητα εἶναι λέγοι,
 ἡ κοινόν τι γένος ἐξ ἀμφοτέρων συγκαίμενον ἀνώνυμον. πολλὰ
 δὲ γένη ἐνὶ ὀνόματι ἀνώνυμα. id. ib.
 127 a σημειῖον ποιεῖ τὸ πάθος ἀλλὰ μὴ εἶδος εἶναι τὸ θεῖον ἐν τῷ
 1. γένει τὸ μόνον τὸ αὐτὸ καὶ τὸ ὑποκείμενον καὶ τὸν ἀριθμὸν τὸ ἀποδο-
 θέν. γένος πάθος τι προσλαβόν ἡ καὶ πάθος μεταβάλλον γίνεσθαι
 τοιούτον, ὁ ὅχι αἶον τε ἐπὶ τῶν γενῶν γίνεσθαι. id. p. 178.
 127 a ἀμαρτάνειν φησὶν ὁμοίως τοῖς εἰρημένους καὶ τὸς τὸ πάθος λέ-
 3. γοντας εἶδος εἶναι ἐκείνους ὅ ἐστι πάθος, δηλονότι τὸ πάχοντος. οἱ
 35 γὰρ τὸτο ποιῶντες πάλιν γένος πεπονθὸς τὸ πάθος λέγουσι. καὶ
 δοξεῖ ἀν μὴ εἶναι ὅτος ὁ τόπος ἄλλος τῷ πρὸ αὐτῶν, τῷ τρόπῳ
 μόνῳ τῆς λήψεως τῷ πρὸ αὐτῶν διαφέρων· ἐπὶ μὲν γὰρ τὸ εἰρημένον
 ἀπλῶς ἦν, εἰ γένος τὸ πεπονθὸς τὸ πάθος, ἐνταῦθα δὲ πρόσκειτο
 καὶ ὁ τρόπος τῆς λήψεως· οἱ γὰρ τὸ πάθος ἐκείνο δηλονότι τὸ πεπον-
 40 θὸς ὅ ἐστι πάθος λέγοντες εἶναι γένος καὶ ὅπως ὁρίζομενοι τὸ πάθος
 τὸ πεπονθὸς λέγουσιν εἶναι γένος. ἡ ὅχι οἱ αὐτοὶ τόποι, ὁ δὲ καὶ
 τὴν λέξιν αὐτοῖς ἡ διαφορὰ μόνη, ὡς δοκεῖ, ἀλλ' ἔστιν ὁ μὲν πρῶτος
 ὡς διαμαρτανόντων τῶν ὅπως ὁρίζομενων, καὶ δι' ἀγνοίαν τὸ πάθος
 ἐν τῷ πεπονθέντι τίθεντων· διὸ καὶ αὐτὸς ὅπως εἶπεν "ἐνίοτε δὲ δια-
 45 μαρτάνουσι καὶ ὅσοι τὸ πάθος εἰς γένος τὸ πεπονθὸς τίθεσσι." διὸ καὶ
 ἡρκεῖται ἐπ' ἐκείνους τὸ τόπος τῷ δεῖξαι ὅτι ἡ ἀθανασία πάθος τῆς
 ζωῆς, δείξας ὁ ἡγνόησαν. ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ ἔλαβεν ὡς εἰδόμενος

ὅτι τὸ πάθος ἐν γένει τῷ πεπονθέντι τίθεντο, τὸς λέγοντας τὸ πνεῦμα
 αἶρα κινούμενον· διὸ καὶ ἡλεγξε τούτους ὁ τῷ δεῖξαι τὸ πνεῦμα πάθος
 ἐν τῷ αἵματι, ἀλλὰ τῷ δεῖξαι μὴ οἷον τε ὅν τὸ πεπονθὸς γένος εἶναι
 τὸ ἰδίον πάθος τῷ τὸ αὐτὸ κατ' ἀριθμὸν διαμένειν τὸ ὑποκείμενον
 5 τῷ πάθει, καὶ μηκέτι ὄντος τὸ πάθος... ἀλλὰ τὸτο μὲν ὅτι
 τούτοις ἀποδεδώκε, βραχυλογίας φροντίζων· ἔχει δὲ ζήτησιν ἀξιό-
 λογον, πῶς εἰ ὑποτεθεῖ τὸ πνεῦμα εἶδος εἶναι κινούμενον αἵματι,
 ἐλέγχεται ἡ τοιαύτη ἀπόδοσις μὴ καλῶς ἔχουσα. ἐπειδὴ, φησὶν, ὁ
 αἷρ καὶ κινούμενος καὶ μὴ κινούμενος ὁ αὐτὸς μένει, τὸ δὲ πνεῦμα μὴ
 10 ἐκείνους κινούμενος ἀναιρεῖτο. φαίνεται γὰρ ἀν' οἱ ἐκείνους τίθενται ὅτι ἀκό-
 λυθον ἐξὶ τούτου τῷ λόγῳ αὐτῶν· γένος γὰρ ὡν ὁ αἷρ τὸ πνεύματος
 συναναιρεῖ καὶ ὁ συναναιρεῖτο ὑπ' αὐτῶν. διὸ ἡμεῖς πειρασόμεθα καὶ
 τὸ ἐγχεῖν τὸ ἀμφισβητούμενον λῦσαι. ἔχει δὲ ἔτω. τὰ γένη ὅτε
 κατ' αὐτὰ ἔστιν ὑφεστώτα περὶ ὅτε ἐπὶ ψιλὰ χωρὶς ὑπάρξεως νοή-
 15 ματα. id. ib.

ἀναιροῖτο δ' ἀν καὶ τὸ ὑπὸ Ἑμπεδοκλέους περὶ τῶν οἷων λεγόμε-
 127 a νον, ὅτι οἷος ἐξὶ σαπνὲν ἐν βύλῳ ὕδωρ· ὁ γὰρ ἔστιν ὁ οἷος ὕδωρ,
 17. ἐν ᾧ ὡς γένει ἐβλήθη αὐτὸν ὁ ὅπως ἀποδιδύς. id. p. 179.

ἐπεὶ τὸ τινός γένος καὶ γένος ἐστίν, εἴ τι ἀποδοθέν τινος ὡς
 127 a γένος μὴδὲ ὅπως εἴη γένος, ὅδ' ἀν τῶν ὅ ἐκ ἀποδοθέν γένος εἴη,
 20 τοιαῦτα δὲ ἐξὶ τῶν ἁτομα εἶδη. id. ib.

προδετέον τὸ συνωνύμως. ἡ τὸ "κατ' ἐξουσίας" γὰρ γένος ἀλλ'
 127 a ἡ καὶ τῶν εἰδῶν κατηγορεῖται" εἴρηκεν ὡς ἀκολουθῶν τοῖς λέγουσι τὸ
 29. τισὶν ἐπόμενον γένος αὐτῶν εἶναι, τὸ ὡν κατηγορεῖται ὡς καίμενον
 γένος εἶναι, ὅ ἐκείνους τὸ κατηγορεῖται. εἰ δὲ ὅτι καὶ τὸ ἐν τῷ ἐνός, εἴη
 ἀν ὡς εἶδος αὐτῶν κατηγορούμενον. αὐτὸ δὲ κατηγορηθήσετο, ἀν ἡ
 35 τις εἰς αὐτὸ λόγος. προδετέον δὲ ὅτι καὶ τὸ ἐν ἔξαι τὸ ὄντος, ἀν
 πάλιν τούτου τῷ πᾶσιν ἔπεσθαι γένος τις πάντων ἀποδοῦ· κατηγορού-
 μένον γὰρ καὶ τούτου τὸ ὄντος εἴη ἀν καὶ τούτου γένος, ὡς τὸ αὐτὸ
 αὐτῶν καὶ εἶδος καὶ γένος εἶναι. id. p. 180.

οἷον εἰ τὸ μὲν ἐν γένος, τὸ δὲ ἐν διαφορᾷ τις λέγοι τὸ ὄντος,
 127 a ὡς διαιρεμένον τὸ ὄντος τῷ ἐν τῷ πλῆθει (καὶ γὰρ τὸ πλῆθος ἐν τι),
 36. ἐπὶ πλεον τὴν διαφορὰν ποιήσει. πάλιν εἰ τὸ γένος μὴ τῶν πᾶσι
 ἐπομένων εἴη (ἔξαι γὰρ αὐτῶν ἐπὶ πλεον ἡ διαφορὰ ὅσα γε τῶν
 πᾶσι τοῖς ὅσιν ἐπομένων), ἔτω δειχθήσετο μὴδὲ τὸ τί γένος ὅν τῶν
 πάντων· ἔξαι γὰρ καὶ τὸ ἐνός γένος ἡ ἐπ' ἴσης ὄντος αὐτῶν καὶ ἐπὶ
 πλεον, εἴγε τὸ μὲν ἐν καὶ καὶ τὸ ἐννοήματος, τὸ δὲ τι καὶ μόνων
 σωμάτων καὶ ἀσωμάτων, τὸ δὲ ἐννοήματος μὴδὲτερον τούτων καὶ τῶν
 ταῦτα λέγοντας. ὅπως ἀμαρτάνου ἀν ὁ τὸ ὄντος διαφορὰν τὸ δο-
 40 ξασὶν ἀποδιδύς· ἐπὶ πλεον γὰρ τὸ ὄντος τὸ δοξασόν, εἴγε δοξασόν
 καὶ τὸ μὴ ὄν. id. ib.

ὅχι εἰ παρακολουθεῖ τοῖς ὑποκειμένοις ὅστις τὸ μὴ συνωνύμως
 127 b εἶναι τοῖς ἐν οἷς ἐστὶ, διὰ τούτου ἡγήτεον τὸν αὐτὸν τόπον εἶναι τῷ
 5. ἀπὸ τῶν ἐν ὑποκειμένῳ τὸν ἀπὸ τῶν συνωνύμων· ἄλλος γὰρ λόγος
 τὸ ἐν ὑποκειμένῳ καὶ ἄλλος τὸ συνωνύμως. id. p. 181.

ὁ τόπος τοιούτος. ἀν ἡ καὶ τῷ εἶδει τῷ τιθεμένῳ καὶ τῷ γένει
 127 b τῷ ἀποδομένῳ αὐτῶν ἐναντία τινά, ἐπεὶ τῶν ἐναντίων τὸ μὴ βέλ-
 8. τιον τὸ δὲ χεῖρον, δεῖ σκοπεῖν εἰ τὸ βέλτιον τῶν ἐναντίων ἐν γένει

τῷ χείρονι τῶν ἐναντίων καὶ· δεήσει γὰρ καὶ καταλειπόμενον τὸ χείρον ἐν γένει τῷ βελτίονι εἶναι, ἐπειδὴ καὶ ὅτι τὸ ἐναντίον ἐν τῷ ἐναντίῳ. ἔσται ἔν τῳ βέλτιον γένος τῷ χείρονος, τὸ δὲ χείρον τῷ βελτίονος. δοκεῖ δὲ καὶ τὰ ὑπὸ τὸ βέλτιον γένει ἢ εἶδη βελτίῳ εἶναι τῶν ὑπὸ τὸ χείρον. τὰ γὰρ ὑπὸ τὴν ἀρετὴν βελτίῳ τῶν ὑπὸ τὴν κακίαν. id. ib.

127 b αἱ ἔν κ' φύσιν τοῖς σύμασι (κινήσεις) τέλος ἔχουσι τὴν ἐν τοῖς οἰκείοις μονήν. ἀλλὰ καὶ τῶν ὅσων αἱ ἀκίνητοι βελτίως. ἀλλὰ καὶ τῷ μανθάνοντι τέλος τὸ μανθάνειν τε καὶ ἐν τῷ ζῆναι. εἰ δὲ τῷτο, ὃ καλῶς οἱ ἐν γένει τὴν ψυχὴν τῇ κινήσει θέμενοι. τὸ δὲ 15 "ὅπερ κίνησιν ἢ κινούμενον" εἶπε, διὰ τῷ ὅπερ κίνησιν δηλώσας τὸ γένος αὐτῆς τὴν κίνησιν λέγεσθαι. ὡς οἱ λέγοντες αὐτὴν κίνησιν αὐτοκίνητον. id. ib.

127 b ληπτέον τὸ δοκῶν μᾶλλον αὐτῶν εἶναι γένος, ἢ δεικτέον μὴ εἶναι τῷτο. εἰ γὰρ μὴ τὸ μᾶλλον δοκῶν εἶναι γένος γένος ἐστίν, ὅδὲ 30 τὸ λοιπὸν τὸ ἦτον. . . ἀπὸ μὲν ἔν τῷ μᾶλλον ὅπως, ὡς εἴρηξεν, δεῖξομεν τὸν χρόνον μὴ ὄντα ἐν γένει τῷ ἀριθμῷ. εἰ γὰρ μᾶλλον ὁ χρόνος κίνησις ἢ ἀριθμός, ἐνδοξον συνεχὲς συνεχὲς μᾶλλον εἶναι γένος, μὴ ἐστὶ δὲ κίνησις ὁ χρόνος, ὅτι πᾶσα μὲν κίνησις τινὸς τι καὶ πρὸς τι, ὁ δὲ χρόνος ὁ πρὸς τι. ὁ χρόνος ἄρα ὁ κίνησις. ὅδὲ ἢ κί- 20 νησις ἄρα γένος τῷ χρόνῳ. id. p. 182.

128 a ἐπειδὴ ἢ μὲν ὡς συναμφότερος λαμβανομένη ὅτω κατηγο- 20 ρεῖται, ἐκτεῖ δὲ καὶ ἢ χωρὶς τῆς ὕλης τῆς συναμφοτέρης διαφορᾶς, ἥς καὶ ἐν Κατηγορίαις ἐμνημόνευσεν (c. 3), ἐν οἷς εἶπε τὴν τῶν διαφορῶν λόγον ἀναδέχεσθαι καὶ τὰ ἄτομα καὶ τὰ εἶδη, ἃς ἰδίως ὅσας 25 διαφορὰς ἐκ εἶπεν εἶναι ὅσας ἐκεῖ, ὅτι μήτε γένει μήτε εἶδη μήτε ἄτομα· αἱ γὰρ τῶν εἰδῶν κατηγοροῦμεναι ὡς γένει ἢ κατηγοροῦντο. ὅτι δὲ μὴ γένει αἱ διαφοραὶ. νῦν δὲ κινῶνται, ὅδὲ εἶδη δὲ αἱ ἰδίαι καὶ χωρὶς τῶν γενῶν λαμβανόμεναι διαφοραί, εἰ καὶ συναμφότεραι, αἱ αὐταὶ δὲ ἐν ἐκείνῳ τῷ βιβλίῳ ὅσας καὶ τὰ ἄτομα τὰ ὑπ' αὐτάς. 30 τῆς δ' ὅτω λαμβανομένης διαφορᾶς καὶ τὰ γένει τὰ διαιρέμενα ὑπ' αὐτῆς συνωνύμως κατηγορεῖται, εἴγε, ὡς εἴρηκε νῦν, τὸ πεζὸν σημαίνει ζῶον ποῖον· καίτοι ὃ δοκεῖ αὐτῷ τὸ γένος τῆς οἰκείας διαφορᾶς ὅτω κατηγορεῖται. τῆς μέντοι χωρὶς τῆς ὕλης ἐν τῇ ὅσας διαφορᾶς λαμβανομένης ὅτε τὸ διαιρέμενον ὑπ' αὐτῆς γένος 35 συνωνύμως κατηγορεῖται, ὅτι μὴδὲ ἄλλο τι ὅλον ἀνομοιομερές τῶν μερῶν. ἐκάσθ' ὅτω κατηγορεῖται, μέρος δὲ ἢ τοιαύτη διαφορὰ τῷ διαιρεμένῳ ὑπ' αὐτῆς ὅτε αὐτὴ ἢ τῷ εἶδος ἢ τῷ ἀτόμῳ, ὅτι μὴδὲ τὸ μέρος τῷ ὅλῳ. ἐπεὶ δὲ δοκεῖ τισὶ καὶ ἢ διαφορὰ ἐν τῷ τί ἐστι τῶν εἰδῶν κατηγορεῖται, εἶπε μὲν ἐν τῷ πρώτῳ ὅτι καὶ τὴν διαφορὰν 40 καὶ τὰ ἀπὸ διαφορᾶς προβλήματα ὅμῃ δὲ τῷ γένει τάσσειν, ὡς τῶν αὐτῶν τόπων καὶ πρὸς τὰ ἀπὸ τῶν διαφορῶν προβλήματα χρησίμων ὄντων· ὅτι δὲ μὴ πάντα ταῦτα ἢ διαφορὰ τῷ γένει, εἰ καὶ ὅτι μάλιστα καὶ αὐτὴ ἐν τῷ τί ἐστι δοκεῖ τῷ εἶδος κατηγορεῖται καὶ κ' πλείονων γε καὶ διαφορῶν τῷ εἶδει ἢ διαφορὰ, τίσι τὴν διαφο- 45 ρὰν δυνήσμεθα χωρίζειν τῷ γένει, φοιχεῖα τινα καὶ θεωρήματα ἡμῶν παραδίδωσιν, ἃ τῷ φθάνειν εἰρηξῆς ἡδὴ εἶπεν ἐν τοῖς εἰρημέ- ναις. id. p. 183.

τόπον ἡμῶν παραδίδωσιν ὅς προχωρῶμενοι δυνήσμεθα κατα- 128 a σκευάζειν τε καὶ ἐπικρίνειν τι ὃν ἐν γένει τινί· φησὶ γὰρ δεῖν ἐπὶ τὰ 31 τὰς ἔξεις ἔχοντα καὶ τὰ ἀπὸ τῶν ἔξων παρωνύμως λεγόμενα ἐπιβλέπειν, καὶ ἐπ' ἐκείνων τὸ παρωνομασμένον τινὶ φαίνοιτο ὑπὸ 5 τὸν γένος ἄλλο ὅς παρωνομασαι τι, καὶ τὸ ἀφ' ὅς προκείμενον παρωνομασαι λέγειν γένος εἶναι τῷ παρωνύμως ἀπὸ τῷ λεγο- μένῳ γένος. τῷτο δὲ ὅπως ἔχειν διὰ τῆς ἐπαγωγῆς πρὸς τὸν . . ἢ λέξεις ἢ "ἐπειδὴ δὲ δοκεῖ τὸ μυσικὸν ἐπιστήμον εἶναι, ἢ μυσικὴ ἐπιστήμη τις," εἴη ἂν σαφεστέρα εἰ ὅπως ἔχοι, ἐπεὶ δὲ δοκεῖ 10 διότι τὸ μυσικὸν ἢ μυσικὸν ἐστίν, ἢ μυσικὴ ἐπιστήμη εἶναι. id. p. 183.

αὐτὸς μὲν ἔν φησιν ὡς ἐνδόξῳ δεῖν τῷτο χρῆσθαι τῇ προειρημένῃ 128 b ἀκολουθίᾳ πρὸς τὴν τῷ γένος κατασκευὴν, εἰ δὲ ἄλλος τις αὐτῷ 5 χρῆται, μὴ συγχωρεῖν ὡς ἐπὶ πάντων ὅπως ἔχοντι· ἐστὶ γὰρ τινα αἱ ἀκολουθεῖ μὲν καὶ ἀντιγράφει, ὃ μὴ καὶ γένει ἐστὶ τῶν οἷς ὅπως ἀκολουθεῖ. id. p. 184.

Παραδὸς ἡμῶν ἐν τῷ πρὸς τῷτο, τυτέσι τῷ τετάρτῳ τῆς τῶν 128 b Τοπικῶν πραγματείας, τὸς τόπος δι' ὃν οἷον τε πρὸς τὰ ἀπὸ τῷ 14 γένος προβλήματα ἐπιχειρεῖν κατασκευαστικῶς τε καὶ ἀνασκευα- στικῶς, μεταβαίνει ἐντεῦθεν ἐπὶ τὰ ἐπὶ τῷ ἰδίῳ προβλήματα καὶ παραδίδωσι καὶ πῶς πρὸς ταῦτα ἐπιχειρεῖν δεῖ. . . τὸς δὲ τόπος 20 τὸς πρὸς τὰ γενικά προβλήματα προέταξε πρὸ τῶν εἰδικῶν, διότι τὰ γενικά προβλήματα ὁσιώδη εἰσὶ, τὰ δὲ εἰδικὰ ἐπισυσιώδη, τι- μιώτερα δὲ τὰ ὁσιώδη τῶν ἐπισυσιωδῶν. πάλιν δὲ τὸς τόπος τὸς περὶ τῶν εἰδικῶν προβλημάτων προέταξε τῶν πρὸς τὰ ὀρίκα, διότι οἱ περὶ τῶν εἰδικῶν προβλημάτων τόποι χρησιμεύουσιν ἡμῶν καὶ ἐν τοῖς ὀρίκοις προβλήμασι. id. p. 185.

σκοπὸς τῷ ἐ' τῶν Τοπικῶν παραδέναι τόπος καὶ ἀφορμάς πῶς δεῖ τὰ πρὸς τὸ ἰδίον ἐπιχειρεῖν, καὶ ποσάχως τὸ ἰδίον, ὅτι τετρα- 30 χῶς, καὶ τίς ἢ πρὸς ἄλλα τῶν διαφορᾶς. ἀποδίδει δὲ τὸ ἰδίον ἢ καθ' αὐτὸ καὶ αἰεὶ ἢ πρὸς ἕτερον καὶ ποτέ. codd. Reg. 1845 et 1972 in marg.

ἰστέον ὅτι ἐπὶ πλέον τὸ αἰεὶ τῷ καθ' αὐτό· τὸ μὲν γὰρ καθ' αὐτὸ 128 b ἰδίον καὶ αἰεὶ, ὃ μὴ τὸ αἰεὶ πάντως καὶ καθ' αὐτό. . . πρόσκειται "τῇ φύσει," διότι ἐμφαίνει τὸ ἡμέρον καὶ τοῖς ἀλόγοις ζώοις, ἀλλ' ἐκ ἔστιν αὐτοῖς φύσει ἀλλ' ἐκ χειροθεσίας καὶ τιθασσεύσεως. Alexan- 35 der p. 185.

ὅτι ἢ μὲν ἀρετὴ ἐν πλείοσι (καὶ γὰρ ἐν τῷ παθητικῷ 128 b καὶ τῷ λογιστικῷ), ἢ δὲ ἐπιστήμη ἐν μόνῳ τῷ λογιστικῷ. id. 33 p. 186.

λογικά προβλήματα λέγει τὰ ἐπιχορηγῶντα πολλὰς λόγους 129 a καὶ πολλὰ ἐπιχειρήματα καὶ ἰχυρά. εἰσὶ δὲ ταῦτα τὰ τε καθ' αὐτά 17 καὶ αἰεὶ καὶ τὰ πρὸς ἕτερον. id. ib.

λογικὸν γὰρ φησὶ τῷτο ἐστὶ πρόβλημα πρὸς ὃ λόγοι γίνονται καὶ 129 a συχνοὶ καὶ καλοὶ· τὰ γὰρ εὐεπιχειρήματα καὶ πολλὰς ἀφορμάς πε- 30 ριέχοντα λογικά καλεῖ. τὸ δὲ ποτέ πρὸς τὸ νῦν λεγόμενον χρόνον ἐπισκοπεῖται καὶ γὰρ τῷτο τὸν χρόνον. . . codd. Reg. 1917 et 1874.

πρὸς ᾧ τὸτον τὸν χρόνον ἐν ᾧ ὑπάρχειν αὐτῷ λέγει· τὸ ποτὲ ἴδιον. ἐκ εὐπορίας δὲ πρὸς τὸ ὅτι ἴδιον ἢ ἐπιχειρήσεις ἀπὸ ἐνός τινος γινόμενῃ χρόνῳ. Alexander p. 187.

129 b πρῶτον τόπον ἐκτίθησιν ἀνασκευαστικόν, τὸν δεικνύοντα τὸ ἴδιον μὴ διὰ γνωριμωτέρων καὶ σαφεσέρων λόγων ἀποδοδόμε- 5 νον. id. ib.

129 b προαίρει τὸ “ὅ ᾧ ἔξαι καλῶς κείμενον ἴδιον” τῆς προδηκῆς 7 ταύτης αἰτίαν ἀπέδωκεν, εἰπὼν τῶν ᾧ κατασκευαστικῶν τόπων τῷ καλῶς ἀποδοδόμενῳ τὸ ἴδιον οἱ μὲν τὸ καλῶς ἀπλῶς κατασκευάζουσιν, ὧν ὑπερον μνημονεύσει, οἱ δὲ τὸ καλῶς καὶ τὸτο. id. 10 p. 188.

129 b ἀμφισβητεῖ· ᾧ εἰ ἐν τῷ ἐμφύτῳ θερμῷ ὑπάρχει ἡ ψυχὴ· 21 ἄλλοι ᾧ ἐν τῷ πνεύματι ἀπέδωκεν εἶναι τὴν ψυχὴν, καὶ ἄλλοι ἐν τῇ καρδίᾳ, ὥς ἐκ ἑξαι καλῶς ἔχον τὸ ἀποδοθὲν ἴδιον. . . σαφηνιστέον δὲ τὸν περὶ τούτου λόγον. πῦρ μὲν λέγουσιν οἱ τὸτο τιθέμενοι 15 τὸ ἐμφύτον θερμόν, ὃ φασὶν ὅχημα εἶναι τὴν ψυχὴν. ἐν τούτῳ ᾧ φαίνεται καὶ ἔνεστιν αὐτῇ, καὶ χωρὶς αὐτῆς ὁ δύναται τι ἐνεργῆσαι· νεκροποιῶν ᾧ τὸ ψυχρὸν καὶ ἀκινήσιον ἐμποιοῦν· ἡ ᾧ κινήτικὴ καὶ ἡ θρεπτικὴ ψυχὴ καὶ αἱ ἄλλαι δυνάμεις αὐτῆς διὰ τῶν ἐμφύτων θερμῶν 20 ὡς δι’ ὀργάνων τινὸς τὰς πέφεισι καὶ θρέφεισι τῷ ζῳῷ καὶ τὰς κινήσεις καὶ τὰς αὐξήσεις καὶ τὰς ἄλλας ἐνεργείας ἀποτελεῖσιν. id. ib.

129 b εἰκότως δὲ προσέθηκε τὸ “ἡ καὶ ὅλως ὁ λόγος·” ὃ μόνον ᾧ 31 ἐπὶ τῶν ὁμωνύμων φωνῶν εὗρίσκει τὸ πλεοναχῶς λέγεσθαι, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῷ λόγῳ, ὃ καλεῖται ἀμφιβολία, ὡς ἐν τῷ “γένετο Ζεῦ τὸν σὺν καταβαλεῖν ἐμέ.” δύναται ᾧ καὶ διὰ λόγον ἀποδοδόμενῳ τὸ ἴδιον. 25 id. p. 189.

130 a ἔστι γὰρ τινα ἃ καθ’ αὐτὰ μὲν λεγόμενα πλείω σημαίνει, συν- 8 τεθέντα δὲ ἑκάτε, ὡς ἐν τῷ περὶ τῶν Πολλαχῶς Θεόφραστος φησὶν· ἐν ᾧ τῷ ἐπίστασθαι γράμματα τὸ συναμφότερον ἀμφίβολον, μηδετέρου τῶν ὀνομάτων ὁμωνύμου ὄντος καθ’ αὐτό. καὶ τὸ ἐν Δίῳνα 30 τὸν Πλάτωνα τύπτειν· τὰ μὲν ᾧ ὀνόματα ἀπλῶς, ὃ δὲ ἐξ αὐτῶν συγκαείμενος λόγος ἀμφίβολος. πάλιν ἐν τῷ ἀετὸς πέτεται, κύων ὑλακτεῖ, τὰ μὲν ὀνόματα ὁμωνύμα, οἱ δὲ λόγοι ἀπλοῖ. τὸ δὲ “καὶ τὸτο” προσέθηκε καὶ ἐνταῦθα, ὅτι καὶ ἐνδέχεται ὡς ἴδιον τινος ἀποδο- 35 δόμενῳ ἐκ τῶν ἴδιον χωρὶς ἀμφιβολίας ἢ ὁμωνυμίας, καὶ κατ’ ἄλλην τινα ἀμαρτίαν ἀμαρτάνειν τὸν ἀποδιδόντα τὸ ἴδιον. ὥς ἐν πάντως τὸ ἴδιον, ὃ μὴ τέτων τι ἔχει, ἀλλ’ ὅσον γε καὶ τὸτο ὑγιῆς ἢ ἀπόδοσις· δι’ αὐτὸ δὲ αἰτίας, ἐκ ἀδελφῶν ἐστὶν ἐκ τῶν πρότερον εἰρημέ- 40 νων. καὶ ᾧ εἰ ἀσαφὲς τὸ λεγόμενον τῷ μὴ γνωρίμων εἶναι, τινὸς τῶν σηματομένων ὑπὸ τῶν ὁμωνύμων τὸ ἴδιον ἀποδίδωσι, καὶ ἀφορ- μὴν ἀνασκευῆς ποιεῖται, ἀν’ ἄλλο τι τῶν σηματομένων ὑπὸ τῶν ὀνομα- 45 ματος, ὃ μὴ ἐστὶ τὸ ἀποδοθὲν ἴδιον, προχειριστάμενος ἐπ’ αὐτῷ ποιῇ τὸν ἔλεγχον. οἷον ἐπεὶ τὸ ἐπίστασθαι τὸτο πολλὰ σημαίνει· τὸ ᾧ ἐπίστασθαι ὄνομα σημαίνει, ἢ τὸ ἐπιστήμην αὐτὸ ἔχειν ἢ τὸ ἐπιστήμην αὐτοῦ εἶναι, καὶ ἑκάτερον διχῶς, ἢ καθ’ ἑξῆς ἢ καὶ προχειρί- 50 σιν. id. ib.

130 b “ἐσώων ποιωνδὶ” τατέστι τριχῇ διασατῶν· τὰ ᾧ τέσσαρα 3. σοιχεῖα τριχῇ διασατὰ εἰσὶν. id. p. 190.

τὸ λέγειν ἴδιον τῷ ζῳῷ τὸ ψυχὴν ἔχειν ὅμοιος γραφικόν· εἶναι 130 b σφάλμα· ὃ ᾧ ἠγνόησεν ὁ φιλόσοφος μὴ εἶναι ἴδιον τῷ ζῳῷ τὸ 20 ψυχὴν ἔχειν (κοινὸν ᾧ τὸτο καὶ τοῖς φυτοῖς)· καίτοι ᾧ μάλλον ὀφείλει ζῷον ἴδιον εἶναι τὸ αἰσθητικόν εἶναι, ὡς τὸ αἰσθητικὸν μόνον τῷ ζῳῷ ἐφαρμόζοντος. id. ib.

ἀλλ’ ἔστιν ἐνταῦθα τούτου· ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα ἑκάτερον 131 a τῷ ζῳῷ ἐστὶν, ὥς ἐκ ἀν’ εἰς καλῶς ἀποδοδόμενον τὸ ἴδιον. καὶ 14 δὲ ἡ ἐνταῦθα ὅτι, ὅτι εἰ καὶ εἰς μέρη τῷ ζῳῷ τὸ σῶμα καὶ ἡ ψυχὴ, ἀλλ’ ἐκ εἰσὶν ὑπερογενῆ τῷ ζῳῷ ἀλλ’ ἅμα· ὃ δὲ ᾧ δυνατόν ἐστι νοῆσαι ζῶον, μὴ εὐθὺς συνεπινοῶντας καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα. id. p. 191.

εἴ τι, φησὶν, ἀντικείμενον τῷ ἴδιῳ προσκέρχεται τις εἰς τὴν 131 a τῷ ἴδιῳ ἀπόδοσιν, ὃ καλῶς ποιεῖται τὴν ἀπόδοσιν τῷ ἴδιῳ· τὰ ᾧ 14 ἀντικείμενα ἅμα εἰς τὴν φύσει, τὰ δὲ ἅμα τῇ φύσει ἢ ὑπερα ὃ ποιεῖ τὸ ὑποκείμενον γνωριμωτέρων. . . ἐπιζητήσεται δ’ ἂν τις ἐπὶ τῶν πρὸς τι, εἰ μὴ διὰ τῶν ἀντικειμένων ἐπὶ τέτων ἢ τε τῷ ὀρι- 15 σμῷ ἀπόδοσις καὶ ἡ τῷ ἴδιῳ γίνετο· τούτοις ᾧ τὸ εἶναι ταυτόν ἐστι τῷ πρὸς τι πῶς ἔχειν. ἢ ὡς ἐνδόξως λεγομένοις δεῖ προσέχειν τοῖς ἐνταῦθα. καλῶς δὲ προσέθηκεν “ἡ ὅλως ἅμα τῇ φύσει,” 20 ἐπειδὴ καὶ τὰ ἐκ τῶν αὐτῶν γένους ἀντιδιηρημένα ἅμα τῇ φύσει. . . πόθεν ληπτέον τὰ ἴδια, εἰ μήτε ἐκ τῶν ἅμα μήτε ἐκ τῶν ὑτέρων μήτε ἐκ τῶν προτέρων; ἵνα μὴ γένῃ ὁ ὅρος ἐκ τῶν ὑτέρων ὃ τῇ 25 γνώσει ἀλλὰ τῷ πράγματι. id. ib.

ἀντὶ τῶν εἰπεῖν ὃ γίνεται ποτε μὴ ὑπάρχον, εἶπεν “ὃ γίνεται 131 a ποτε μὴ ἴδιον.” τὸ ᾧ τοῦτον ὅδ’ ὅτε ὑπάρχει ἴδιον ἐξὶ διὰ τὸ μὴ 23. ἀντιγράφειν πρὸς τὸ ὃ λαμβάνεται ἴδιον. . . ὅτος δὲ ὁ τόπος καὶ οἱ ἐξῆς ὃ μόνον τῷ καλῶς ἢ μὴ καλῶς λαμβάνεσθαι εἰς δεικτικοί, ἀλλὰ καὶ τῷ εἰ ἴδιον ἐστὶν ἢ μὴ. id. p. 192.

ὅτος ὁ τόπος ἐστὶν ἀπὸ τῆς ὑπάρξεως. id. ib. 131 a 32. πρῶτον λέγει καχεῶδες ἢ ἐπιφάνεια, ἐπειδὴ τῆς ἐπιφάνειας 131 b ἐν παντὶ σῶματι ὅσης πρῶτον αὐτῆς ἀντιλαμβάνεται ἢ αἰσθησις, 34. καὶ διὰ τῆς ἐπιφάνειας λέγει ὁράσθαι τὸ σῶμα. id. p. 193.

οἷον εἰ ἀποδοθῇ ἴδιον τῆς ἰδέας εἶναι τὸ αἰτίαν τῶν δημιουργ- 132 a γημάτων καὶ τῶν ἐν κινήσει, καὶ τῆς ἐπιστήμης ἴδιον τὸ ἀγνοίας εἶναι 1. ἀποβολήν. id. ib.

οἱ μὲν κατασκευάζοντες τόποι ὅτι καλῶς ἀποδοθῇ τὸ ἴδιον ἢ δὴ 132 a παρεδόθησαν, οἷον τὸ μὴ λαμβάνειν ὁμωνύμους φωνάς, τὸ ἀντι- 22. γράφειν τὸ ἀποδοδόμενον ἴδιον πρὸς τὸ ὑποκείμενον, τὸ διὰ γνωριμωτέρων τῶν ὑποκειμένων ἀποδίδοσθαι· ἅμα δὲ τούτοις καὶ οἱ ἀνα- 40σκευάζοντες τὰ μὴ ὅπως ἀποδιδόμενα ἴδια, ἤγουν εἰ δι’ ὁμωνύμων φωνῶν ἐκφέρουν, εἰ μὴ ἀντιγράφουσι πρὸς τὰ ὑποκείμενα, εἰ μὴ διὰ γνωριμωτέρων τῶν ὑποκειμένων ἀποδίδουν, καὶ ὅσα ἄλλα οἱ προειρημένοι περιέχουσι τόποι. νῦν δὲ προτίθεται εἰπεῖν περὶ τῶν ἀπλῶς καὶ κυρίως, καλῶς· ὃ ᾧ πᾶν τὸ ἀπηλοτριωμένον τέτων καὶ 45 μὴ ἔχον ὁμωνύμους φωνάς ἢ τι τῶν εἰρημένων καὶ ἴδιον ῥητέον ἐξ ἀνάγκης. id. p. 194.

“ἐν ἐκείνοις ἐν ῥηθήσει” ἀντὶ τῶν ἐν ἐκείνοις ὁμοίως ῥηθῇ- 132 a σε· συναποδώσει ᾧ ἅμφω. id. ib. 23.

132^a μόνον τῷ πρώτῳ παράδειγμα παρέθετο, ὅτι ἐκ ἑξιν ἰδίων τὸ
28. μὴδενὶ ὑπάρχον ἔστιν ἰδιὸν ἀποδοθέν, ὡς εἰ τις, φησὶν, εἰποι ἰδιὸν εἶναι
τῷ γεωμέτρῳ τὸ ἀνεξαπατήτων εἶναι ὑπὸ λόγῳ· μὴδενὶ γὰρ γεω-
μέτρῳ τὸ ἀνεξαπατήτων ὑπάρχει. τὸ δὲ “εἰ μὴ καὶ τὸτο ἀληθεύει”
ἀντὶ τῷ εἰ μὴ μόνῳ αὐτῷ ὑπάρχει ἀλλὰ καὶ ἄλλοις εἶδουσιν. ἐν-
δέχεσθαι γὰρ τὸ ἀποδοθῆναι ἰδιὸν τινος παντὶ μὴ ὑπάρχειν τῷ εἶδει ἐκείνῳ
ἢ ἀποδοθῆναι ἰδιὸν, μὴ μέντοι ἐκείνῳ μόνῳ ἐνεῖναι ἀλλὰ καὶ ἄλλοις. . .
τὸ δὲ “ἢ εἰ μὴ ἑξιν ἰδιὸν ἐκάστῳ αὐτῶν κατ’ ἐκεῖνο ἢ τὸ ἰδιὸν ἀπο-
δεδωκεν” ἀντὶ τῷ εἰ μὴ ἐστὶ τὸ ἰδιὸν καθ’ αὐτό. id. ib.

132^b τὸ “εἰ μὴ καθ’ ὅ τὸνομα καὶ ὁ λόγος ἀληθεύει” λέγεται· ἀν-
8. ἐπὶ τῶν μὴδενὶ ἢ μὴ παντὶ ὑπαρχόντων, τὸ δὲ “εἰ μὴ καθ’ ὅ ὁ
λόγος καὶ τὸνομα” ἐπὶ τῶν ἐπὶ πλείονι λεγομένων. id. ib.

132^b οὐ δεῖ, φησὶ, τὸ ὑποκειμένον ἰδιὸν ἀποδιδόναι τῷ ἐν ὑπο-
19. κειμένῳ· τὸ γὰρ ἰδιὸν ὑπάρχειν δεῖ ἐν ἑτέρῳ, ἔκ ἑτερον ἐν αὐτῷ,
ὅτι τὸ αὐτὸ πλείονων καὶ διαφερόντων τῷ ἀριθμῷ ἐστὶν ἰδιὸν. id. 15
p. 195.

132^b εἰ τις τῷ ὑποκειμένῳ ἰδιὸν τὸ ἐν ὑποκειμένῳ βεῖν, καὶ ἔστι τὸ
29. τοῦτον ἰδιὸν μόνῳ τῷ αὐτῷ ὑποκειμένῳ ὑπάρχον, καλῶς ἀν ἀπο-
δοίῃ τὸ ἰδιὸν· οἷον εἰ τις σῶμα τὸ βαρύτερον τῷ εἶδει ἀπέδωκε τῷ
ὑποκειμένῳ ἦγεν τῆς γῆς, καλῶς ἀπέδωκε τὸ ἰδιὸν, ἐπεὶ καὶ καὶ
μόνης τῆς γῆς λέγει τὸτο καὶ ἀντιστρέφει· τὸτο γὰρ δηλοῖ τὸ “ὡς
τὸ ἰδιὸν κατηγορεῖ,” ἥτοι ὡς πέφυκε τὸ ἰδιὸν λέγεσθαι· πέφυκε δὲ
λέγεσθαι καὶ τὸ ἀντιστρέφειν. εἰ ὅν λέγοντός τινος μὴ εἶναι τὸτο
ἰδιὸν γῆς, καλῶς ἀν κατασκευαζόμενος καὶ τὴν τοῦ τόπου τῆς
παράδοσιν. id. ib.

132^b “τῷ εἶδει” προσέθηκεν ἀντὶ τῷ φύσει· τῇ γὰρ οἰκείᾳ φύσει
32. ἢ γὰρ βαρυτάτη τῶν σωμάτων, καὶ εἰ εὐρίσκεται ποτε διὰ πάθος
καυτοτέρα γεγονῶτα. c. 1917.

133^a ἐκ ἰδίων τῷ ἰδίῳ τὸ πρότερον ἢ ὕστερον εἶναι τῷ ὑποκειμένῳ,
12. ἀλλὰ τὸ ἅμα ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχον καὶ ἀεί· τὸ γὰρ ἰδιὸν ὅτε ὅρος ἐστὶν
ὅτε διαφορὰ, ἃ εἰσι πρότερα τῇ φύσει τῷ ὑποκειμένῳ, ἀλλ’ ἅμα
τε ὑπάρχει τῷ ἑστὶν ἰδιὸν καὶ ἀεί. Alexander p. 195.

133^a τὸ ταῦτον ἢ γένει λέγει· ἢ εἶδει ἢ ἀριθμῷ ἢ καὶ ἀναλογίᾳ·
24. ἀν ὅν γένει τινὶ ἰδιὸν ἀποδοθῇ, ἀνάγκη αὐτὸ πάντων τῶν ὑπὸ τὸ
αὐτὸ γένος εἰδῶν ἰδιὸν εἶναι, εἰ δὲ εἶδει τινὶ, πάντων τῶν ὑπὸ τὸ
αὐτὸ εἶδος ἀτόμων. ἀν ὅν μὴ ἦ, φησὶ, τινὸς τῶν αὐτῶν ἢ καὶ γένος
ἢ καὶ εἶδος ἢ ἀποδοθῇ ἰδιὸν, ἐκ ἀν εἶναι ἰδιὸν τὸ ἀποδοθῆναι ἰδιὸν. ἀλλ’
ἐδὲ εἰ μὴ τῶν αὐτῶν τῷ ἀριθμῷ, οἷον τὸ διωκτὲν ταῦτον τῷ αἰρετῷ
ἐστὶ τῷ ἀριθμῷ. id. p. 196.

133^a ὁ τόπος ὅτος καὶ ἀσαφῶς εἶρηται καὶ κατὰ τι ψευδὴς ἔστιν, ὡς
35. ἔρεϊ καὶ αὐτός. καὶ πρῶτον μὲν, ὅτι τῷ εἶδει ἀντὶ τῷ γένει παρέ-
λαβεν, ὃ τινες τῷ ῥητῷ προσέθηκεν σαφηνείας χάριν. ὁ δὲ τόπος
ἀνασκευαστικός ὡν τοῦτός ἐστιν. τῶν τῷ γένει ταυτῶν, ταῦτα δὲ
ἐστὶ τὰ κατ’ εἶδος ἀλλήλων διαφέροντα, τῶν ἀνάγκη καὶ τὰ
ἴδια ταῦτα τῷ γένει εἶναι. id. ib.

133^b τὸ “ἢ ζῶν ἐστὶν ἐκατέρῳ αὐτῶν τὸ συμβεβηκέναι” τοῦτον
5. ἀν εἶναι, ἦγεν καθὸ τὸ συμβεβηκέναι, ἦγεν δὲ ἰσαδὲ καὶ κινεῖσθαι, ἐκα-
τέρῳ αὐτῶν, ἦγεν τῷ ἵππῳ καὶ τῷ ἀνθρώπῳ, καθὸ ζῶν, καὶ ἀμφο-

τέροις ἔνεσθαι ἦγεν ὁμογενέσι. ψευδοῦ δὲ φησιν εἶναι τὸν τόπον καὶ
ἐκ ἀληθεύοντα ἐπὶ πάντων ἐν τῷ κατασκευάζειν, ὅταν τὸ μὴ ἐν
τῶν λεχθέντων ἰδίων εἶδει ἐν ὑπάρχει, ὡς τὸ πεζὸν ὅππῃ τῷ ἀν-
θρώπῳ, τὸ δὲ ἕτερον πολλοῖς, ὡς τὸ πεζὸν τετράπεν. id. ib.

ἐνταῦθα τόπον τινὰ παραδίδωσι σοφιστικόν, ὃ χρῶμενοι οἱ 133^b
σοφισταὶ πᾶν τὸ ἀποδιδόμενον ἰδιὸν τινος κατασκευάζουσι, καὶ δει- 15
κνύνειν πειρῶν· ὅτι μόνῳ τῷ ὑπάρχει τῷ ἑστὶν ἀποδοθῇ ὡς ἰδιὸν.
παραδίδωσι δὲ καὶ τὸτον τὸν τόπον ὅπερ τῇ ἐνστάσει δεῖ χρῆσθαι πρὸς
τὸς ἐπιχειρῶντας δεικνύνει· ὁ δὲ τόπος ἐστὶ τοῦτος, ὅθεν τὴν ἀφορ-
μὴν τῆς ἐπιχειρήσεως λαμβάνουσιν, ὅτι τὸ ταῦτον καὶ τὸ ἕτερον πλεο-
ναχῶς λέγει· καὶ γὰρ καὶ γένει καὶ εἶδει καὶ ἀριθμῷ καὶ ἀναλογίᾳ. id. ib.

τὸ ἐφεξῆς προσκειμένον “τὸ γὰρ τῇ ἑξεί ὑπάρχον” καὶ τὰ λοιπὰ 133^b
ἀξιώμα ἐστὶ τῶν χρωμένων ἐπὶ τῶν τοῦτων τῇ ταυτότητι τῷ τε 25
ὑποκειμένῳ καθ’ αὐτὸ καὶ τῷ ὑποκειμένῳ σὺν τῷ συμβεβηκέναι.
εἴτα τὸ ὑπόδειγμα τῷ διὰ τῆς ἑτερότητας ἀποδεικνύοντος τὸ ὅτως
ἀποδιδόμενον ἰδιὸν κατασκευαστικόν ἐστιν· κατασκευάζοντας γὰρ
δεῖ λέγειν ὡς ἐκ ἑξιν ἀπλῶς ἦγεν καθόλου ἕτερον ἀνθρώπος καὶ
ἕτερον ἀνθρώπος λευκός, ἀλλὰ καὶ τὸν ὅρισμόν καὶ τὸ εἶναι. id.
p. 197.

φύσει ὑπάρχοντά τισι ταῦτα δεῖ λέγειν, ὡν τὰ ὑποκείμενα, 134^a
οἷς ὅτω λέγει ὑπάρχειν, ἐπιδεκτικὰ μὲν εἰσιν αὐτῶν, καὶ μὴν ἀεί 5
αὐτοῖς ἐδὲ ἐξ ἀνάγκης ἐνεργεῖα πάρεστιν. id. ib.

κοινώτερον νῦν καὶ τὸ φῶς πῦρ λέγει καὶ δόξαν τινῶν, ἐπεὶ 134^b
αὐτῷ ἐδοκεῖ τὸ φῶς πῦρ εἶναι, ὅτι ἐδὲ σῶμα, πᾶν δὲ πῦρ σῶμα. 29
25 id. p. 199.

ἰσέον δὲ ὅτι καὶ δόξαν Πλατωνικὴν εἶδος τὸ φῶς ἐνταῦθα
φησὶ τῷ πυρός, αὐτὸς τῷ μὴ συντιθέμενος· φησὶ γὰρ ἐν ἄλλοις
“εἰ πᾶν πῦρ σῶμα, τὸ δὲ φῶς ἐστὶ σῶμα, ἐκ ἀν εἶναι τὸ φῶς πυρός
εἶδος.” c. 1917 in marg.

συμβήσεται, φησὶν, ἐπὶ τῶν τοῦτων ἰδίων τὸ αὐτὸ καὶ ἐν ἰδιὸν 135^a
πλείονων εἶναι, τῷ τε ἀπλῶς καὶ κοινῶς λεγομένῳ, οἷον τῷ πυρός, 1
καὶ τῷ μάλιστα ὄντος ἐν τῷ τοῦτω κοινῷ, ἦγεν τῷ φωτός· τῷ μὴ
γὰρ πυρός ἔστιν ἰδιὸν, ὅτι ἀποδοθῇ τῷ τῷ, τῷ δὲ φωτός, ὅτι μάλιστα
ὑπάρχει τῷ μὴ ὄντι μάλιστα πυρί. Alexander p. 199.

αὐτῷ δὲ, ἦγεν σοί, ἐδοτέον ἐστὶ ταύτην τὴν ἐνστασιν· τῷ τε 135^a
ἐστὶν εἰ δὲ σὺ τοῦτον ἀποδοίης ἰδιὸν, καὶ δεῖ ἐπιφέρειν ἑαυτῷ τὴν 6
ἐνστασιν, ἦγεν αἰτίαν διδόναι τῷ προσδιαλεγόμενῳ ἐνίστασθαι σοί,
ἀλλὰ δεῖ σε εὐθύς διορίζειν ὅν τρόπον ἀποδίδωσι τὸ ἰδιὸν καθ’ ἑνα
τῶν ἐκτεθέντων. id. ib.

ζητήσεται δ’ ἂν τις ἐπὶ τῶν λεγομένων ἑτερωνύμων, εἰ μὴ 135^a
οἷον τε θατέρῳ ἕτερον ἀποδίδωσθαι, οἷον τὸ σημείον, τὸ ἀμερές, τὸ 19
ἐλάχιστον ἢ τὸ ἀδιάστατον· δοκεῖ γὰρ ἐπὶ τῶν καὶ τὰ σημανόμενα
διαφέρειν· οἷς δ’ ἂν προσῇ, καὶ σαφεσέως καὶ γνωριμωτέρως μάλ-
λον ἐναρμόττει. id. ib.

5 ὁ γὰρ ἐστὶν ἢ τις θαλάττα· ἐδὲ γὰρ ἐγγυρεῖ πώποτε ἐπὶ τινος 135^a
μικροτάτης θαλάττης ἰδιὸν λέγεσθαι τὸ εἶναι τὸ πλείονον ὕδωρ ἀλ- 30
μυρὸν ἀλλὰ τὸ βραχυτάτον, ὅτι ἐπὶ πρόσφορον τῇ μικροτάτῃ θα-
λάττῃ. ἄλλως. τὸ εἶναι τὸ πλείονον ὕδωρ ἀλμυρὸν, καίτοι μάλλον

ἴδιον τῆς ὕλης θαλάττης τὸ εἶναι τὸ ὅλον ὕδωρ ἀλμυρὸν ὥφειλε λέγεσθαι. ἀλλὰ διὰ τὸς ἐπιβάλλοντας ποταμούς καὶ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτῆς τὸ πλείονος λέγειν ὕδωρ εἶναι ἀλμυρὸν καὶ τὸ ὅλον. c.1917 in marg.

ἐπειδὴ ἡ τις θάλασσα μέρειν ἐξιν ἐλάχιζον τῆς ὕλης, πῶς 5 ἂν ἔν ἐποίμεν ἐπ' αὐτὴ τὸ πλείονος; Alexander p. 200.

135b 5. ἐξί καὶ τῆς τινὸς γῆς, καθόσον ἐξί γῆ, ἴδιον τὸ κάτω φέρεσθαι καὶ φύσιν, ὡς καθὸ ὁμοιομερῆς, ὥσπερ ἐδὲ τῆς πάσης καθὸ πᾶσα. τὸ δὲ "ἐξί δὲ αὐτῶ ἴδιον καὶ τὸ σύμπαν" δηλωτικὸν ἐξί τῷ τε ὡς ὅλα λαμβανομένη καὶ τῶν μερίων ἐκάστω. id. ib.

135b 7. ἐκ τῶν ἀντικειμένων παραδίδωσι καὶ πρὸς ἀνασκευὴν καὶ κα- τασκευὴν τῶν ἰδίων τόπων, ὥσπερ ἐποίησε καὶ ἐπὶ τῶν πρὸς τὸ συμβεβηκότος καὶ πρὸς τὸ γένος παραδοθέντων τόπων. id. ib.

135b 24. ἀντίκειναι καὶ τὸ μὴ διπλασίον πρὸς τὸ ἥμισυ, τὰ δὲ δύο πρὸς τὸ ἓν, τὸ δὲ ἓν πρὸς δύο, καθόσον τὰ μὴ δύο πρὸς ἓν διπλασίον 15 σημαίνει λόγον, τὸ δὲ ἓν πρὸς δύο ἡμίσεος. ταῦτα δὲ ὡς πρὸς τι κυρίως. ὡς καὶ λέγειν τὰ δύο τῷ ἐνὸς δύο καὶ τὸ ἓν τῶν δύο ἓν, ἐδὲ ἓν τῇ πρὸς ἀλλήλα χεῖρε τὸ εἶναι ἔχει. εἴη δ' ἂν οἰκειότερον τῷ προκειμένῳ παραδείγματι, εἰ ληφθεὶς ἡμῶν μία μὴ ἀντίθεσις τῶν πρὸς τι αἰσθησις αἰσθητόν, ἑτέρα δὲ ἀντιληψίς διὰ σώματος καὶ 20 ἀντιληπτόν διὰ σώματος. id. ib.

135a 6. φάσιν τὴν κατάφασιν λέγειν. ἐπιζητήσκειν ἂν τις ὅπως ὡς πρὸς κατασκευὴν χρησίμος ὁ τόπος. ὁ καὶ τὸ ἕτερον τῆς ἀντιφάσεως 25 δεῖξας μὴ ὑπάρχον, τὸ ἕτερον ὑπάρχον ἐδείξεν. ὅθεν καὶ μεταξὺ τῆς ἀντιφάσεως. ἡ ὅτι ὑπάρχει μὴ αὐτῷ δείκνυσθαι δυνατόν, ὡς μὴ καὶ ὡς ἴδιον αὐτῷ. ἡ δὲ δύναμις καὶ τὴν ἀρχὴν ὑπάρχειν αὐτῷ τὸ ἀντικείμενον τῷ μὴ ἴδιῳ. ἡ τὸ δειχθὲν μὴ ἴδιον ὑπάρχει μὴ αὐτῷ, μὴ ὡς ἴδιον δέ. ὡς καὶ εἰ τῷ ἀνθρώπῳ μὴ ἐξιν ἴδιον τὸ ἐμψυχον, ὅθεν αὐτῷ καὶ ὅχι ὑπάρχει. οἰκειότερον δὲ ἐπὶ τῷ ζῳῳ τὸ αἰσθητικὸν μεταλαμβάνειν ἀπὸ τῶ ἐμψύχου. τὸ καὶ ἐμψυχον 30 ὑπάρχει μὴ αὐτῷ, ὅχι ὡς ἴδιον δὲ αὐτῷ ἐξιν. ἐξί δὲ ὁ μὴ πρῶτος τόπος ἐκ μάχης, καὶ ἀνασκευαστικὸς μόνον, ὁ δὲ δεύτερος ὡς καὶ ἀμφοτέροις ἐν τοῖς ἐξῆς φησὶ μὴ δεῖν ἴδιον ἀποφατικὸν εἶναι, ὡς καὶ τὸ μὴ ὅς ὑπάρχειν, ἀπόφασις δὲ φάσει ὑπάρχει μὲν, ὅχι ὡς ἴδιον δέ. id. ib.

135a 35. ἔν δὲ κατασκευάζοντα τόπον ἐν τοῖς τοιαῖσι ψευδῇ εἶναι φησὶ, καὶ τίθησι καὶ τὴν αἰτίαν, λέγων ὅτι ὅτε ἡ φάσις τῆς ἀποφά- 35 σεως ὅτε ἡ ἀπόφασις τῆς φάσεως ἐξιν ἴδιον. τὴν μὴ καὶ φάσιν ὡς θέσιν ἀδύνατον ὑπάρχειν ἴδιον τῆς ἀποφάσεως, ἥτις ἀναίρεσις ἐξί καὶ ἀνυπαρξία, τὴν δὲ ἀπόφασιν τῇ καταφάσει ἐνδέχεται μὴ 40 ὑπάρχειν, ἀλλ' ὅχι ὡς ἴδιον. id. p. 201.

135b 3. ἀντιδιηρημένα ἀλλήλοις λέγειν, ὅσα ἐκ τῶ αὐτῷ γένους καὶ τὴν αὐτὴν διαίρεσιν κεχωρίζαι ἀλλήλων. ἂν ἔν τις τῶν ἀντιδιη- 45 ρημένων ἀλλήλοις τι ἀποδοῦν ἴδιον ἄλλω τινὸς τῶν καὶ αὐτῶν ἀντιδιηρημένων ἀλλήλοις κατ' ἄλλην διαίρεσιν ἐκ τῶ αὐτῷ γένους, ἡ κατ' ἄλλην ἐπιβολὴν ἐξ ἄλλου γένους, ἐπιβλεπτόν φησὶν ἐν ἄλλῳ τῷ καὶ τὴν αὐτὴν διαίρεσιν τῷ ἀποδομένῳ ἴδιῳ, εἰ ἄλλω τινὸς ἐξιν ἴδιον τῶν ἀντιδιηρημένων τούτων, ὡς ἐκείνο ἴδιον ἀπεδόθη. ἂν

καὶ μὴδὲν τῶν ἐκείνῳ ἀντιδιηρημένων, ὡς ἂν τὸ ἀποδομένον ἴδιον εἴη τῷ ὡς ἀποδοῦν. εἰ δὲ τὸ ἕτερον τῷ ἑτέρῳ ἴδιον, ἡ πᾶσα τῶν ἄλλων, εἰ πλείω εἴη τὰ ἀντιδιηρημένα, εἴη ἂν διὰ τούτου δεῖκνυ- 5 μενον ὅτι καὶ τὸ ζητούμενον ἴδιον ἐξιν ὡς ἀπεδόθη. εἰδὲν ἀντιδιηρη- μένα ὡς ἴδια τὰ τε ζῶον αἰσθητὴ καὶ τὸ ζῶον νοητόν, καὶ ἀντιδιη- ρημένα ὡς ὑποκειμένα τὰ τε θνητὰ ζῶα καὶ ὁ ἀθάνατος θεός. φησὶν ἔν, εἰ τὸ ζῶον αἰσθητὴν ἔκ ἂν εἴη ἴδιον τῶν θνητῶν ζῶων, ἐδὲ τὸ ζῶον νοητὸν εἴη ἂν ἴδιον τῷ ἀθάνατῳ θεῷ. ἐπὶ δὲ τῷ κατα- 10 σκευαστικῷ τόπῳ κέχρηται παραδείγματι τοιαύτου. λαβὼν ὡς ὅλα τῆς ψυχῆς ἀντιδιηρημένα μέρη ἀλλήλοις τὰ τε λογικὸν καὶ τὸ θυ- μικὸν καὶ τὸ ἐπιθυμητικόν, λαβὼν δὲ καὶ τῆς ἀρετῆς τὰς ἀντιδιηρη- μένας ἀλλήλαις ἀρετάς, φρόνησιν ἀνδρίαν σωφροσύνην, δείκνυ- σιν ὅτι ἐπεὶ τῆς φρονήσεως ἴδιον ἐξί τὸ καθ' αὐτὸ πεφυκέναι τῷ 15 λογικῷ ἀρετὴν εἶναι καὶ τῆς ἀνδρίας τῷ θυμικῷ, εἴη ἂν καὶ τῆς σω- φροσύνης τῷ ἐπιθυμητικῷ τὸ καθ' αὐτὸ ἀρετὴν εἶναι. id. ib.

ἐν τοῖς πρότερον μὴ πτώσεις ἔλεγε τὸ μὴ δικαίως τῷ δίκαιος, 136a 15 τὸ δὲ ἀνδρείως τῷ ἀνδρείος, νῦν δὲ πτώσεις ἐκατέρωθεν ἐκατέρωθεν λέγει. ἔθος δὲ αὐτῷ καὶ τὰ σύσειχα πάντα πτώσεις λέγειν. σύ- σειχα δὲ ἀλλήλοις τὸ δικαίως καὶ τὸ δίκαιον καὶ ἡ δικαιοσύνη. ταῦτα 20 καὶ ὅμοια ἀλλήλοις. id. ib.

ἐπιζητήσκειν ἂν τις πῶς ἔτι δύναμις τὸ αὐτὸ ὁμοίως πρὸς ἄμφω 137a 18 ἔχειν, εἰ ἐξί μόνον τῷ ἑτέρῳ αὐτῶν ἴδιον. ἡ καὶ τῷ συναποδεί- κνυσι τὸ δοκῆν ὁμοίως ἔχειν μὴ ἔχειν ὁμοίως. πρὸς δὲ κατα- σκευὴν μὴ εἶναι φησὶ τὸν τόπον χρησιμὸν τῷ, τὴν δὲ αἰτίαν ὡς 25 προσέθησιν, ἀλλ' ἡ μόνον "τὸ καὶ ὡσαύτως ἔχον ἐν πρὸς πλείω συγκρίνειν." καὶ ἔοικε διὰ τούτου δύναμει λέγων. ὡς καὶ τὸ εἶναι τῷ ἑτέρῳ αὐτῶν ἴδιον τὸ πρὸς ἄμφω ὡσαύτως ἔχον κατασκευαστικόν. ἐξί τῷ καὶ τῷ ἑτέρῳ αὐτῶν αὐτὸ ἴδιον εἶναι, ἀλλ' ἀνασκευαστικόν. ὡς καὶ ἂν δειχθῇ τῷ ἑτέρῳ ἴδιον ὅτι καὶ τῷ λοιπῷ. 30 ἐναντίον καὶ ἀνασκευάζειν. ἐν καὶ πρὸς δύο συγκρίνειν, καὶ τὸ ἴδιον πλείονος εἶναι ἴδιον ὡς δύναμις. id. p. 202.

κοινότερον ὡς ἐν τοῖς πλείοις καὶ νῦν τῷ παραδείγματι καὶ 137b 11 χρησὶ, τὸ τὴν ιδέαν τῷ ζῳῳ ἥγαν τὸ αὐτοζῶον συγκρίνειν ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος. ἐπεὶ μὴ καὶ ἴσως τούτου, ὡς μὴν συγχωρεῖται γε ὑπὸ 35 τῶν τὰς ιδέας τιθέντων. id. ib.

"ἔπειτα ἐκ τῶ μᾶλλον καὶ ἥττον." καὶ ἐκ τῶν ὑπερθέσεων τῷ 137c 14 τε μάλιστα καὶ ἥκιστα καὶ ἐλάχιστα, ὅτι ὡς ἔχει ἐπὶ τῷ ἐνός, καὶ τῶν λοιπῶν ἡ τῶν πλείων, καὶ ὡς ἐπὶ τῶν ἀπλῶν, ὅταν καὶ ἐπὶ τῶν συγκριτικῶν, τέσσαρας τόπους παραδίδωσιν ἀπὸ τῶ μᾶλλον, ἐν περὶ ἐνός, δύο περὶ δύο, δύο περὶ ἐνός, καὶ ἐν περὶ δύο... ἐπιζητήσκει δ' ἂν τις εἰ πάντως ἐπεὶ δεῖ τοῖς συγκριτικοῖς τὰ ἀπλά. δοκεῖ καὶ ἐπὶ 20 τινων μὴ ἐπεὶ. μᾶλλον καὶ ἥττον ἀλλ' βαρύνει, ὡς μὴν καὶ ἀπλῶς βαρύνει, καὶ γὰρ μᾶλλον καὶ ἥττον κούφει. ἡ ἐπὶ τούτων ὅχι ἐπεὶ τῶν καὶ συγκρίσιν τὸ ἀπλῶς, ὅτι μὴ κυρίως ἐπ' αὐτῶν λαμβάνειν τὰ καὶ συγκρίσιν λεγόμενα, τὸ βαρύνει καὶ τὸ κούφον, ἀλλ' ὁμοιωμένως. ὡς καὶ ἐν τοσούτοις μᾶλλον, ἀπλῶς δ' ὡς. τοῖς δὲ παραδείγμασι 25 τούτοις καὶ ἐπὶ τῶν τόπων τούτων κοινότερον κέχρηται. ἐπὶ καὶ ὡς αὐτῶν αἰ ἐκ ἐπιδέχον τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον πεποιθὲν τὸν λόγον. εἴη

δ' ἂν αἰκειότερον ἐπὶ ἡδονῆς καὶ ἀγαθῶν ἐν λόγον πεποιθῆς. id. p. 203.

138b τρίτον ἀνασκευαστικὸν μόνον, εἰ ἐν δύο τισὶν ὁμοίως ὑπάρχει. 10. ἐν τούτῳ θεωρεῖ· εἰ δύο ἴδια ὁμοίως ἐν ὑπάρχει ἢ μὴ ὑπάρχει, καὶ ἐπὶ μὴ τῷ μὴ ὑπάρχειν τίθησι παραδείγματα σαφές, τὸ ὅρᾶν καὶ τὸ ἀκύνειν τῷ ἀνθρώπῳ, ἐπὶ δὲ τῷ ὑπάρχειν ἀσαφές. ἔτι δ' ὁ λέγει τοῖσιν. εἰ ὁμοίως ἐστὶ ψυχῆς ἴδιον τὸ μέρος αὐτῆς ἐπιθυμητικὸν εἶναι πρῶτον, καὶ λογιστικὸν ὡσαύτως μέρος πρῶτον, εἴη ἂν ἴδιον αὐτῆς τὸ λογιστικὸν μέρος πρῶτον, ὡς περ καὶ τὸ ἐπιθυμητικὸν μέρος πρῶτον ἴδιον αὐτῆς. τὸ δὲ τῆς ψυχῆς πρῶτον μέρος εἶναι καὶ τὸ ἐπιθυμητικὸν καὶ λογιστικὸν ἐν τοῖς παραδείγμασι βλάβην, ὅτι καὶ ἀνθρώπῳ ἴδιον ἔστιν ὅτε τις λέγει τὸ μὴ θυμικὸν εἶναι τὸ δὲ ἐπιθυμητικὸν, ἀλλ' ὃ πρῶτον. id. ib.

139a Διδάσκας ὁ Ἀριστοτέλης περὶ τῶν γενικῶν καὶ εἰδικῶν προβλη- 24. μάτων, καὶ πρὸ αὐτῶν δ' ὁμοίως περὶ τῶν ἀπὸ τῶ συμβεβηκότος, καὶ τὰς τόπους τὰς τε κατασκευάζοντας ὅτι τούτῳ γένος ἐστὶ τῷδε ἢ ἴδιον ἢ συμβεβηκε τῷδε καὶ αὐτῆς ἀνασκευάζοντας καὶ δεικνύοντας ὅτι ἐκ ἑστὶ παραδός, νῦν διδάσκει καὶ περὶ τῶν ὀρικῶν, ὅτι τὸ τί ἐστὶν ἡ φύσις τῶ ὄρου, καὶ εἰ ἄρα πλείω γένη δεῖ ἐν τῷ ὀρισμῷ παραλαμβάνεσθαι μίαν δὲ διαφορὰν ἢ τέναντίον, καὶ τίνων ἐστὶν ὀρισμός, 20 ὅτι τῶν ἐσωδῶν κυρίως, καὶ δευτέρου δὲ λόγον καὶ τῶν συμβαινόντων (περὶ τοῦ πάντων τέτων ἐδίδαξεν ἐν τοῖς Μετὰ τὰ Φυσικά, καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ τῆς Ἀποδεικτικῆς περὶ τῶ εἰ δεῖ τῶν ὀρισμῶν ἀποδείξειν γίνεσθαι), ἀλλ' εἰ ὁ ἀποδιδόμενός τινι ὄρος ὅρος ἐστὶν αὐτῷ ἢ ἐκ ἑστὶν· περὶ τούτου γὰρ ἔστιν ἡ πρόθεσις αὐτῷ ἐν τῷ παρόντι 25 τῶν Τοπικῶν βιβλίῳ. id. p. 205.

ἐν τῷ δευτέρῳ τῆς Ἀποδεικτικῆς περὶ ὅρου ἐδίδαξεν, οἷον τί ἐστὶν ὀρισμός, καὶ τίνων ἐστὶν ὀρισμός, καὶ ἐκ τίνων μερῶν σύγκειται, καὶ πότερον ἔστιν ἀποδείξεις τῷ ὀρισμῷ ἢ μὴ. ἐνταῦθα δὲ παραδίδωσι τόπους κατασκευαστικὰς τε καὶ ἀνασκευαστικὰς τῶν ὀρισμῶν. 30 τοιαύτη γὰρ ἐστὶν ἡ διαλεκτική. cod. 1972.

39b ὁ ἐνδεέστερον ἀποδίδει καὶ ταύτη ἀμαρτάνει, ὃ τῷ μὴ καλῶς 17. ἀλλὰ τῷ μὴ ὅλως ὀρίσθαι· ὁ γὰρ ἐνδεὴς λόγος καὶ τούτῳ ἐνδεὴς ἐστὶν, ὅτι ἐκλείπει τι αὐτῷ πρὸς τὸ ὀρίσασθαι ἢ γινῆναι δηλωσάτω τὸ τί ἦν εἶναι· ὁ δὲ μὴ δηλῶν τὸ τί ἦν εἶναι ἔχει ὀρισμός. Alexander 35 p. 206.

39b ὁμῶνυμος γὰρ ἢ ἢ τε ἀγωγή καὶ ἢ συμμετρία ἐστὶν, ὅτι ἢ μὴ 20. ἀγωγή σημαίνει τινῶν φορὰν, ὃ καὶ παρακομίζειν λέγει, ὡς λέγει σίτες ἀγωγή ἢ οἶνον. λέγει καὶ ἢ διὰ τῶν ἡθῶν τῷ τρόπῳ κατακόσμησις, ὡς λέγει παίδων ἀγωγή. λέγει ἀγωγή καὶ ἢ με- 40 ταβολή· ἐφ' ὃ σημαίνοντες ὅτι τῶν γένεσιν ὀριζόμενος κέχηται τῷ τῆς ἀγωγῆς ὀνόματι. ἀλλὰ καὶ ἢ συμμετρία ὁμῶνυμον, ὡς περ καὶ τὸ σύμμετρον· σύμμετρα γὰρ τὰ τῷ αὐτῷ μέτρῳ μετρίμενα, ὡς ἐπὶ ἀριθμῶν καὶ μεγεθῶν, καὶ τὰ ἐκάστῳ ἀρμόζοντα καὶ ἀρκούντα, ὡς ἱμάτια ἢ ὑποδήματα, ἢ καὶ πλῆθος ἢ καὶ μέγε- 45 θος καὶ τὴν τῶν ποιότητων κράσιν, τῷ μὴ ὑπερβαλλεῖν ἑτέραν τῆς ἑτέρας ἀλλ' ἐπ' ἴσης εἶναι ἐν τῇ συνθέσει, ἢ καὶ τὰς δυνάμεις ἀνάλογον ἔχοντα. id. ib.

εὐλόγως προσέθηκε τὸ "συκοφαντεῖν" ἐπὶ τῷ τοιαύτῳ ἐλέγχῳ· 139b ὁ γὰρ τὸν ἀποδοδόμενον τῷ ἄνθρωπῳ λόγον ἀξίων πᾶσι τοῖς ὑπὸ τῷ ὀνόματος τῷ κυνὸς σημαίνοντες ἀρμόζειν, ὡς ὄντος τῷ κυνὸς μιᾶς τινὸς φύσεως, συκοφαντεῖν. id. ib.

μεταφορὰ μὲν ἐστὶν, ὅταν τὸ κυρίως ἐπὶ τινος λεγόμενον ἐφ' 139b ἑτέρον μὴ κυρίως ὑπ' αὐτῷ σημαίνοντος μεταγώμεν τὴν φωνήν, 32. ὃ καλεῖται παρὰ τοῖς γραμματικοῖς καὶ παράχρησις. εἰ ἔστι τις ὀρι- σάμενος τὴν ἐπιτήμη ἀμετάπτωτον φησείεν, ἐπεὶ τὸ ἀμετάπτω- τον κυρίως ἐπὶ τῶν σωμάτων λέγει τῶν δὲ ἰσχύων μὴ τρεπομένων ἢ δὲ ἰσότητά καὶ συμμετρίαν μὴ μεταβαλλόντων, ἀσαφὲς ἐποίησε τὸ λεγόμενον. ὡσαύτως καὶ ὃ τιθήνην τὴν γῆν ὀρισάμενος· ἢ γὰρ τιθήνη κυρίως ἐπὶ τῆς τιθηνῆς καὶ ἀνατρεφῆς παιδίον λέγει. ἐνδεχέσθαι ἔστιν, φησί, καὶ τὸν μεταφορικῶς ὀρισάμενον συκοφαντεῖν ἢ γενεῇ ἐλέγχειν ὡς μὴ ἀποδιδόντα ὅρον ἐφαρμόζοντα τῷ ὑποκειμένῳ, οἷον εἴ τις τὴν σωφροσύνην ὀρίσαιο συμφωνίαν. id. p. 209.

καὶ ὅτος ὁ τόπος τῷ ἀνὴρ καὶ παράχρησιν ἔχει. κείμενα 140a ἔστιν ὀνόματα λέγει τὰς συνήθειας καὶ κατατετριμμένας λέξεις, καὶ μὴ 3. οἷας ὁ Λυκόφρων χρῆται, σκληραῖς τε καὶ τροπικαῖς, πεφναῖαν λέ- γων τὴν φονικὴν καὶ κύνα τὴν γυναικα διὰ τὸ ἀναιδέες. id. ib.

τὸ φαλάγγιον ζῶν τί ἐστὶν ὅπερ δάκνον ποιεῖ σῆψιν. c. 1917 in 140a marg. φαλάγγιον ἐστὶ ζῴφιον ἐν τοῖς ξύλοις γεννώμενον. c. 1972. 4. ἢ ἀσάφεια ἢ τοι δὲ ὁμῶνυμίαν ἢ ἐν τῷ ὄρω ἢ ἐν τῷ ὀριζῶ 140a ἢ διὰ μεταφορὰν ἢ διὰ κατάχρησιν. Alexander p. 210. 16.

τὸ μὴ ἂν ἀσαφές, φησὶν, ἐκ τῶν εἰρημένων κριτέον, καὶ χεῖρον 140a ἄπειρ ἐρίσκει ἐν τοῖς τῆς λέξεως πάθεσι· πάθος γὰρ λέγει καὶ ἢ 23. ὁμῶνυμία καὶ ἢ μεταφορὰ καὶ ἢ κατάχρησις. τὸ δὲ περίεργον καὶ περιττὸν ἐν μὴ τῇ πρώτῃ τῶν ἐφεδῶν ὁδεῖται ἂν ὁ Ἀριστοτέλης μεταγῶν εἰς τὰς πραγματικὰς ἐξετάσεις· ἀντικρὺς γὰρ τὴν ἐκ τῷ πλεονάζειν κακίαν καὶ πλείω τὰ πράγματα παραλαμβάνει ὁ τόπος· ἐλέγχειν μὴ γὰρ φαίνεται, ὃ μὴ ἀληθῶς, ἀλλ' ὅταν μὴ ὅλῳ τῷ ὄρω ἅμα συμβῇ τὸ λέγεσθαι ἐπὶ πλεον τῷ πράγματι, ὃ πρὸς τὸν τρό- πον ἢ ἐπιτήμησις ὃ δὲ πρὸς τὸ καλῶς. id. ib.

καὶ γὰρ τὸ αὐτὸ ἐαυτὸν κινῶν χωρὶς τῷ ἀριθμῷ τὴν ψυχὴν δηλοῖ, 140b καθάπερ Πλάτων ἐν τῷ Φαίδρῳ φησί... ὡς περ δὴ τινος ἐνισα- 3. μένος καὶ λέγοντος "πῶς φησὶ ὅτι ἀφαιρεθέντος τῷ ἀριθμῷ ὃ λυμαινεῖται ὁ ὀρισμός; γένος γὰρ ἐστὶ τῆς ψυχῆς ὁ ἀριθμὸς καὶ Ξενοκρά- την καὶ Πλάτωνα, καὶ δεῖ τῆς προδικῆς τῷ ἀριθμῷ ὡς γένος ἐν τῷ ὀρισμῷ" φησὶν ὅτι εἰ δώσωμεν ὅτι ὁ ἀριθμὸς γένος ἐστὶ τῆς ψυχῆς, ἀφαιρεθέντος τούτου τὸ καταλειφθὲν ἐκ ἑστὶ ὄρος ἀλλ' ἴδιον, ὃ μὴ 40 δὲ καὶ τὴν ἐσίαν δηλώσει τῷ πράγματι. id. p. 211.

ὡς Ξενοκράτης ὠρίετο λέγων τὴν ψυχὴν ἀριθμὸν αὐτὸν ἐαυτὸν κινῶντα. καὶ τὸν μὴ ἀριθμὸν λαμβάνει ὡς γένος, τὸ δὲ λοιπὸν ὡς διαφορὰν. c. 1917 in marg.

ἐστὶ σαφέστερον εἰπεῖν περὶ τούτου ὅτι ὡς τῷ ἀνθρώπῳ τὸ 140b ὀλίγον κατηγορεῖται, ὡς καὶ τῷ ὀρισμῷ αὐτῷ τῷ ζῴῳ πεζῷ καὶ ὀλίγῳ, 31. καὶ ὃ οἷς τὸ ὀλίγον κατηγορεῖται ἀλλ' ἄπασι· ὃ γὰρ μόνον τῷ ζῴῳ πεζῷ κατηγορεῖται τὸ ὀλίγον, ὡς ἐξ ἀνάγκης, ὅταν ἀκρίτως ζῶν πεζόν, νοῶμεν αὐτὸ καὶ ὀλίγον εἶναι, ἀλλ' ὅλῳ τῷ ζῴῳ πεζῷ ὀλιποδός, ὅπερ

ἐξ ἑνὸς ἀνθρώπου. ἐπεὶ ἔν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τὸ δῖπεν ὃ δὲς κατηγορεῖται, ὅθεν ἐν τῷ ὁρισμῷ αὐτῷ, ὃς ταυτὸν ἐξεν αὐτῷ, δὲς τὸ δῖπεν παραληφθήσεται, εἴπερ ἀνθρώπου ὁρισμὸς ἀποδοθεὶς τὸ ζῶν πεζὸν δῖπεν. ὁμοίως ἔν ὅθεν ἐπὶ τῆς ἐπιθυμίας δὲς τὸ ἡδὺ κατηγορηθήσεται. Alexander p. 212.

141a 10. ὃς ταυτὸν ἐξεν εἰπεῖν φέρησιν τῷ κτ' φύσιν ὑπάρχοντος καὶ φέρησιν κτ' φύσιν. ἐπεὶ γὰρ ἡ τῆς τῷ πεφυκότος ὅτε πέφυκεν ὑπάρξεως ἀπουσία φέρησις ἐστίν, τῶν φέρησεων δ' αἱ μὴ βίαιοι καὶ παρὰ φύσιν γινόμεναι, ὡς εἴ τις ἐκκοπήν τὴν ὀφθαλμῶν, αἱ δὲ κτ' φύσιν, ὡς ὁ ὕπνος φέρησις ἐστίν τῆς ἐγγρηγόρευσης, ὁ εἰπὼν μὴ 10 φέρησιν τῷ κτ' φύσιν περιπίπτει τῷ ἀτοπήματι τέτρω, καθάπερ ὁ φιλόσοφος ἀποφαινέται, ὁ μὲντοι εἰπὼν τὸν ὕπνον φέρησιν ἐγγρηγόρευσης κτ' φύσιν ὃ περιπίπτει τῷ τοῦτῳ ἀτοπήματι, καθάπερ ὁ Σωτῖων αἶψα, τὸν ἔτῳς ὁριστάμενον εὐθύνην. id. p. 213.

“πᾶσα γὰρ φέρησις ἐστίν τῷ κτ' φύσιν ὑπάρχοντος,” εἴτε ἡ τῷ πεφυκότος, ὅτε πέφυκεν ὑπάρχειν, ἀπουσία φέρησις, αὐτὴν μὴ ὀρίζομενος τὸν ὕπνον φέρησιν ἐγγρηγόρευσης ὃ περιπίπτει τῷ εἰρημένῳ, ὡς αἶψα ὁ Σωτῖων. ἄλλο γὰρ ἐξεν εἰπεῖν τῷ κτ' φύσιν καὶ ἄλλο τὸ κτ' φύσιν. πᾶσα μὴ γὰρ φέρησις τῷ κτ' φύσιν, ἀλλ' αἱ 20 μὴ βίαιοι καὶ παρὰ φύσιν γινόμεναι, ὡς εἴ τις ἐκκόπτει τὴν ὀφθαλμῶν, αἱ δὲ κτ' φύσιν, ὡς ὁ ὕπνος ἐστίν. ὁμοίον ἀμαρτήματα ἀμαρτάνουσι καὶ οἱ τὴν γραμμὴν ὀρίζομενοι τῶν διασπαρῶν τὸ ἐφ' ἐν διασπαρῶν. A B. de Sotione nihil in codd. 1845 et 1972.

141a 15. διαφέρει δ' ἂν ἔστος ὁ τόπος τῷ πρὸ αὐτῷ, ὅτι ἐκεῖ μὴ ἐδείκνυτο τὸ προσκείμενον ταυτὸν ὅν τινι τῶν κειμένων, ἐνταῦθα δὲ τὸ ταυτὸν ὑπὸ τι τῶν δεδομένων λαμβάνεται. δοξεῖ ἔντασιν ἔχειν ὁ τόπος. Alexander p. 213.

141a 23. γνωρίζομεν δὲ ἔκ ἐκ τῶν τυχόντων ἄλλ' ἐκ τῶν προτέρων 30 καὶ γνωριμωτέρων, ὡς ἐν τῇ Ἀποδεικτικῇ δεδῶλται. id. ib.

142a 4. ἀκριβεστέρω δὲ γενομένων, ταυτέστιν ἐπιστήμονι καὶ εἰδοτῇ ἀκριβῶς τὰ πράγματα διακρίνει, τὰ μὴ αἰδητὰ ἀγνωστα δοκεῖ εἶναι καὶ ἐν ῥύσει συνεχεῖ, τὰ δὲ νοητὰ καὶ λῆαν γνωριμα ὡς ἐξῶτα καὶ μόνημα. id. p. 215.

142a 16. οἷον εἴ τις εἴποι, ὁ ἀνθρώπος ζῶν ἐξεν ὑδροφορικῶς κινέμενον ἢ φύρδην καὶ κτ' τύχην φερόμενον. τὸ γὰρ ὑδροφορικῶς καὶ τὸ φύρδην ἔτε τῇ φύσει ἔθ' ἡμῖν γνωρίμων, τροπικῶς ἔσται φωνὰ καὶ ὃ κυρίως λεγόμενα. id. ib.

142a 20. ὡς οἱ τὴν ἰδέαν ὀρίζομενοι διὰ τῶν αἰτιατῶν, αἰτίαν λέγουσι 40 τῶν πρὸς αὐτήν. γνωσμένων. τῶν γὰρ αἰδητῶν τὰ πρὸς αὐτήν τὸ εἶναι ἔχοντα αὐτὰ μὴ ἐν κινήσει. ἐστὶ καὶ ἀόριστος, ἡ δὲ ἰδέα ἀκίνητος τε καὶ ὠρισμένη. καὶ ὁ τὴν ἐπιστήμην αὐτὴν λέγων ἔξεν διὰ μαθησεως κινήτην, τὸ ἀκίνητον διὰ τῶν ἐν κινήσει ὀρίζεται. ἡ γὰρ μαθησις κινήσις τις. ἀλλὰ καὶ ὁ λέγων τὴν ἰδέαν ὅτιαν εἶναι ἀχηματίζον 45 καὶ ἀναφῇ τὸ ὠρισμένον διὰ τῶν ἀορίστων ὀρίζεται δοκεῖ, καὶ ὁ τὴν ἀρετὴν λέγων μεσότητα ὑπερβολῆς καὶ ἐνδείας εἶναι τὸ ὠρισμένον διὰ τῶν ἀορίστων ὀρίζεται. id. ib.

καθ' αὐτὰ δὲ πρὸς τι εἶρηται, ἐπεὶ ἐξεν τινὰ αὐτὴν ἐπ' 142a ἄλλο τι ἀναφορὰν ἐξεν πρὸς τι, ἀλλ' ὃ πρὸς τι καθ' αὐτὰ. id. 23. p. 216.

ἢν δεύτερος τόπος εἰρημένος ὑπ' αὐτῷ δεικτικὸς ὡς ὅτι μὴ 142b 5 διὰ προτέρων ὁ διὰ τῶν αὐτῶν. εἰς ὃν ἔοικεν ἀναγεῖν καὶ τῶν 15 διὰ τῶν ὑποκάτω τὸ ἀνω ὀρίζομενον. διὸ καὶ τρεῖς εἶπεν εἶναι τόπους τῶν μὴ διὰ τῶν προτέρων, ἀλλ' ὃ τέσσαρας. τῶν ἔν μαλιστα τρόπον. εἴποι τις ἂν τῷ διὰ τῶν αὐτῶν καὶ ἕκ ἰδιον. εἰ δ' ἔν τέσσαρες ἂν εἶναι μαλιστα καὶ ὃ τρεῖς. id. p. 217.

ἀποδοῦς ὡς ἕνα τῶν τρεῖς δεικτικὸν ὄντα τῷ μὴ ὠρίζεται τὸν 142b 20 δεικνύντα ὅτι μὴ διὰ προτέρων καὶ γνωριμωτέρων, δεύτερον τόπον τῶν παραδιδωσι δεικτικὸν τῷ μὴ ὠρίζεται τὸ γένος ἔχον, εἰ μὴ παραλάβοι ἐν τῷ ὁρισμῷ τὸ γένος αὐτῷ. ἀσαφῶς δὲ εἰρηκε τὸ “εἰ ἐν γένει τῷ πράγματος ὄντος,” ὁφείλων εἰπεῖν εἰ τὸ πρᾶγμα ἐξεν 15 ὑπὸ γένος. ἐξεν γὰρ τινὰ ὡς ἕκ ἐξεν γένος, ὡς τὰ γενικώτατα. id. ib.

ἰστέον ὅτι ἡ ῥηθεῖσα τεχνολογία τῷ ἡ γὰρ τὸν τόπον. cod. 1917.

ὑποτίθει εἶπεν, ὅτι μὴ καὶ ἀπόδειξεν λαμβάνεται. ἐξεν δὲ ἡ 142b 23 μὴ ὑπόθεσις ἀντιδιγρημένη τῷ ὁρισμῷ, ἡ δὲ θέσις κοινὸν κατ' αὐτῶν. id. ib.

πῶς δυνασόμεθα γνωρίζειν εἰ τὸ ἀποδοθὲν γένος ἐν τῷ 143a 13 λόγῳ οἰκείον; ἀναπέμπει ἡμᾶς εἰς τὴν τῶν τόπων τῶν πρὸς τὸ γένος ἀποδοθὲν γένος. ἐν ἐκείνοις γὰρ περὶ τούτου ἐπραγματεύσατο. ἡ δὲ δὲ τούτῳ κατ' ἀρχὰς εἶπε τούτῳ τῷ βιβλίῳ. ζητεῖα δὲ τῶν τόπων 25 εἶπεν, ἐπειδὴ ἔστοι ζητεῖα καὶ ἀρχαὶ καὶ ἀφορμαὶ τῶν ἐπιχειρημάτων καθ' ἕκαστον γένος προβλημάτων εἰσίν. εἰπὼν δὲ μὴ ὀρίζεται τῶν μὴ ἐν τῷ οἰκείῳ γένει τὸ προκείμενον τιθέντας, ὃ φησιν ὀρίζεται ὅθεν τῶν ἐν τῷ μὴ προσεχεῖ γένει τιθεμένων τὸ ὀρίζον, ἀλλ' ὑπερβαίνοντας καὶ τὸ κοινότερον λαμβάνοντας. τὸ γὰρ ὑπερβαίνειν 30 αὐτῶν εἶπεν εἶναι τὸ μὴ ἐν τῷ ἐγγυτάτῳ γένει θῆναι. id. ib.

προσέθηκε τὸ “ἐξεν δὲ τούτῳ ταυτὸν τῷ μὴ εἰς τὸ ἐγγυτάτῳ 143a 19 γένος θῆναι,” ὑπομνησάμενος ἡμᾶς τὸν τόπον τῶν ἐν τοῖς τόποις τοῖς πρὸς τὰ ἀπὸ τῶν γενῶν προβλήματα κειμένων. id. p. 218.

νῦν δείκνυσιν καὶ τὰς παρὰ τὰς διαφορὰς ἀμαρτίας τῶν 143a 29 ὄρων. id. ib.

φησὶν ἔν ἐπ' ἐκείνων ἀρμόζειν τὸν τόπον πρὸς κατασκευὴν, 143b 1 οἱ τὸ γένος ἐν τι τῷ ἀριθμῷ λέγουσιν. ἔστοι δ' εἰσὶν οἱ τὰ γένη ἰδέας εἶναι λέγοντες. ἐν γὰρ τι τῷ ἀριθμῷ ἡ ἰδέα, οἷον τὸ αὐτοζῶν. οἱ ἔν τιθέμενοι τὰς ἰδέας φασίν, εἰ τὸ αὐτοζῶν ἐν τί ἐστὶ τῷ ἀριθμῷ, ἕκ ἐπιδέξει τὸν διορισμὸν τὸν πᾶς ἡ τὸν ὅτι πᾶς, ἀλλ' ἐπ' αὐτῷ ἐνὸς ὄντος τῷ ἀριθμῷ τὸ λογικὸν καὶ ἀλογον κατηγορηθήσεται. ὁμοίως καὶ εἰ τὸ αὐτομῆκος ἐν τί ἐστὶ τῷ ἀριθμῷ, ἀληθὲς ἐπ' αὐτῷ ἐξαι καὶ τὸ πλάτος ἔχειν καὶ μὴ ἔχειν, ὡς εἰκότως ἐν τῷ ὁρισμῷ πρόσκειναι τὸ μήκος ἀπλάτης. id. p. 219.

καὶ ὁ πηλὸς ὃ γὰρ ὑγρῷ φυραθείσα, ὡς Πλάτων, ἀλλὰ φύ- 144a 8 ραμα γῆς. γένος γὰρ τῷ πηλῷ τὸ φύραμα, ἀλλ' ὃ διαφορὰ. id. ib. ὁ τόπος ἔστος κοινότερος ἐστὶ τῶν προειρημένων δύο. τὸ γὰρ 144b 23 εἶδος καὶ τὸ γένος τούτῳ τι σημαίνει. ἀλλ' ὅθεν τι τῶν ἐν τῇ ἔσται.

συμβεβηκός οὐδὲν τε εἶναι· τὸ μὲν γὰρ συμβεβηκός οὐδὲν τε ὑπάρχειν καὶ μὴ ὡς συμβεβηκε, τὸ δὲ ἐν τῇ ὑπόστασι τινός ἐν ἀχώριστον ἐστὶν αὐτῷ. id. p. 220.

144b ἐν ταῖς ταῖς εἰσὶν διαδοχῇ ἐν Κατηγορίαις (c. 3),
1. ὅτι τῶν ἑτερογενῶν καὶ μὴ ὑπ' ἄλληλα τεταγμένων ἑτεραι τῷ εἶδει 5 καὶ αἱ διαφοραί. ἡ κακὴ διωρίσατο τὸτο τῇ προδήκῃ τῷ εἶδει. ἡ ἐν Κατηγορίαις ἑτερογενὴ λέγει τὰ ὑπ' ἄλλο καὶ ἄλλο γενικώτατον ἀναγόμενα, ἐπεὶ τῶν ἑτερογενῶν καὶ μὴ ὑπ' ἄλληλα τεταγμένων μὴδ' ἀμφω ὑπὸ ταύτην ὄντων γένος ἑτεραι τῷ εἶδει αἱ διαφοραί. id. ib.

144b τὸ γὰρ ὅτι ἐν τῷ τῷ ἀνθρώπῳ ὁρισμῷ ἐκ ἐπιφέρει ἀμφοτέρω 26. τὰ γένη, τὸ πτηνόν καὶ τὸ πεζόν, ἀλλὰ τὸ πεζόν μόνον καὶ τὸ ὑπὲρ τῷτο, ἐν οἷς ἀμφοτέροις τὸ ζῶον. id. p. 221.

144b ἐπεὶ τὸ πᾶν εἶναι καὶ ἐν τόπῳ τινὶ ἐκ ἐστὶν ὑπόστασις τινός ἐστι τὴν 31. εἶναι σημαίνον, ὁ δὲ ὅρος τὸ τί ἦν εἶναι σημαίνει, φησὶ δὲ ὅταν εἴ τις ὁρίζομενος ὑπόστασις τινὰ λαμβάνει διαφορὰν ἐν τῷ ὁρισμῷ τὸ πᾶν εἶναι σημαίνουσιν. τὸ γὰρ ἐν τινι πλεοναχῶς λεγόμενον νῦν ἐπὶ τῷ ἐν τόπῳ εἶναι λέγει. . . εἰκότως δὲ καὶ τὸ "ὑπόστασις" προσέθηκεν. ὑπόστασις γὰρ διαφορὰ ὁ ὄντως τὸ πᾶν εἶναι, τῶν μέντοι πᾶν ὄντων ἀναγκαῖον καὶ τὸν ὁρισμὸν ἔχειν τινὰ διαφορὰν τοῦ ποῦ δηλωτικῇ. 20 id. ib.

145a τῇ γὰρ ὡς ἐλεγγίδι ὁ πρὸς τὸ παραξύνεον χρησαί· ἂν τις μό- 23. νον ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ ὕδωρ ἀρύσατο. . . ἔτι δὲ ἐλεγγίς, ὡς μὲν τινες λέγουσι, τὸ κτένιον, ὡς δὲ ἕτεροι, ὄργανον τι κοῖλον δι' ὃ τὸς ἰδρωτὰς ἀπέχεον· ὁ δοκεῖ βέλτιον ἐκ τῷ δι' αὐτῷ κοῖλον ὄντος 25 καὶ ὕδωρ ἀρύεσθαι. τὸ δὲ τῆς ἐλεγγίδος ὄνομα ἐν τῷ Λυκόφρονι· φησὶ γὰρ ἐκεῖνος ἐλεγγίσματα τὰ ἀποξύνματα. εἰς τὸ αὐτό. ὁ μόνον, φησὶ, καὶ τὰς διαφορὰς τὰς ἐν τοῖς ὁρισμοῖς τῶν πρὸς τι λαμβανομένης κακείνας πρὸς τι εἶναι, ἀλλὰ δεῖ τὸν προσδιαλεγόμενον σκοπεῖν καὶ εἰ ἕκαστος ὁρίζον τῶν πρὸς τι ἀποδίδωσιν ὁ ὁρί- 30 ζόμενος, πρὸς ὁ κυρίως πέφυκε λέγεσθαι ὡς ἡσὶν ἔχον. . . ἐλεγγίδα δὲ τινες λέγουσι τὸ ὁρεῖωδες κτένιον, ἄλλοι δὲ εἶδος σπόγγου δι' ὃ ἀποψύσῃ τὸς ἰδρωτὰς τῶν νοσούντων οἱ ἱατροί. id. ib.

ἐλεγγίδα οἱ μὲν τὸ κτένιον λέγουσιν, οἱ δὲ ὄργανον κοῖλον δι' ὃ τὸς ἰδρωτὰς ἀπέχεον. τῷ Λυκόφρονι τὸ τῆς ἐλεγγίδος ἐφεύρητο ὄνομα· 35 ἐλεγγίσματα γὰρ ἐκεῖνος τὰ ἀποξύνματα φησίν. cod. 1843.

145a φέρεται καὶ τοιαύτη γραφὴ ἐν τισιν ἀντιγραφοῖς, "ἔτι εἰ μὴ 33. δεκτικὸν εἴρηκεν ὁρίζομενος πάθος ἢ διάθεσιν ἢ ὅτιον ἄλλο, ἡμάρτηκεν." id.

145b ἐπεὶ ὁ ἕκαστος ὁρισμὸς τῆς ὑπόστασις αὐτῷ ἐστὶν δηλωτικός, δεῖ, 40 φησίν, ἀποδοθέντος τινός ὁρισμῷ ἐπισκοπεῖν εἰ κατὰ τινὰ ἄλλον λόγον ὄντως λέγεσθαι τὸ προκείμενον ὁρίζον· εἰ γὰρ εἴη μᾶλλον ὑπὸ ἑτέρου τινός δηλούμενον, ἐκ ἑξαι ὁ εἰρημένος λόγος ὁρισμὸς αὐτῷ· ὁ γὰρ λόγος ὁ μᾶλλον δηλῶν τὸ προκείμενον αὐτός ἐστι κυρίως αὐτῷ ὁρισμὸς. εἴη δ' ἂν ὁ τόπος ἔτος ἐκ παραβολῆς. Alex. p. 224.

146a πάλιν εἰ δοθείη τοῦ πυρὸς ὁρισμὸς σῶμα τὸ καυσικόν, λη- 18. πτέον δύο εἶδη αὐτῷ τῷ πυρὸς τὴν φλόγα καὶ τὸν ἀνθρακα, καὶ σκεπτέον εἰ τὸ πῦρ ὁμοίως ἀμφοτέρων κατηγορεῖται, καὶ ὁ μᾶλλον ἢ

φλόξ ἢ ὁ ἀνθραξ ἐκείνῃ ἐν πῦρ, τὸ δ' ἕτερον, ἦν ὁ ὁρισμὸς τοῦ πυρός, ταῦτά· τὸ σῶμα καυσικόν, μᾶλλον καὶ τῆς φλογὸς ἢ καὶ τῷ ἀνθρακι, ὁ καλῶς ἀποδέδοται ὁ ὁρισμὸς τῷ πυρός, σῶμα τὸ καυσικόν. id. ib.

τῶν πρὸς τι τὰ μὲν καθ' αὐτὰ ἐστὶν, ὡς ἐπιστήμη αἰσθησις 146a διπλάσιον (καθ' αὐτὰ γὰρ ἀποδίδον) ἐπιστήμη μὲν πρὸς ἐπιστητόν, 36. αἰσθησις δὲ πρὸς αἰσθητόν, καὶ ὁμοίως διπλάσιον πρὸς ἡμισυ), τὰ δὲ ὁ καθ' αὐτὰ ἀλλὰ καὶ τὸ γένος, ὡς γεωμετρία γραμματική· ταῦτα γὰρ διὰ τὴν ἐπιστήμην γένος ἔσαν αὐτῶν εἰς πρὸς τι 10 καὶ ὁ καθ' αὐτὰ· καθ' αὐτὰ γὰρ ποιότητές εἰσιν, ὡς ἐν ταῖς Κατηγορίαις (c. 8) δέδοικται. id. p. 225.

τὸ δὲ γὰρ πρὸς ὁ αὐτὸ λέγειται ἢ πρὸς τὸ γένος ἐν τῷ ὁρισμῷ 146b ἀποδίδον· εἴη ἂν εἰρημένον ὅτι τῶν πρὸς τι τὰ μὲν καθ' αὐτὰ ἐστὶ 7. πρὸς τι, πρὸς ὁ δὲ ἀποδίδον· ὁ γὰρ λέγων τὴν ἐπιστήμην ὑπόληψιν τῶν ἐπιστητῶν, ὁ πρὸς ὁ ἢ ὑπόληψις λέγει, ὁ γένος ἔλαβε τῆς ἐπιστήμης, ἐν τῷ ὅρῳ θέτεικεν, ἀλλὰ πρὸς ὁ ἢ ἐπιστήμη· καθ' αὐτὴν γὰρ ἢ ἐπιστήμη πρὸς τι· ὁ δὲ τὴν γραμματικὴν λέγων ἐπιστήμην ἐπιστητῶν, πρὸς ὁ τὸ γένος λέγει τῷ ὁρίζομένῳ, τὸτο ἔλαβεν, ἐπειδὴ καὶ τὸ ὁρίζον ἢ γραμματικὴ καὶ γένος πρὸς τι. id. p. 226.

ἐπεὶ γίνονται τινες ἀμαρτίαι ἐν τῷ ὁρισμῷ καὶ κατ' ἑλλειψιν, 146b νῦν παραδίδωσι τόπον πῶς φησὶν τὸς ἔτος ἀμαρτάνοντας δυ- 20 νησόμεθα. . . οἷον εἰ εἴποι τις φιλοτιμὸς ἐστὶν ὁ τιμῆς ὁρεγόμενος, μὴ προΐεις ποίας, παρὰ βασιλέως ἢ παρὰ μεγιστάνων, μὴδὲ πόσης. id. ib.

ὁ τόπος ἔτος κοινός ἐστι παντός, ὅ ἐν τῷ ὁρισμῷ ὡς γένος ἢ 146b ὁρεξις παραλαμβάνεται· γένος δὲ ἢ ὁρεξις καὶ βελήσεως καὶ ἐπιθυμίας καὶ θυμῷ. id. p. 227.

ταῦτ' εἰπὼν προσέθηκε τὸ δεῖν πάλιν τὸς τῇ ὁρέξει προσθέν- 147 τας τὸ φαίνεσθαι ἐν τοῖς τῶν προκειμένων λόγοις ἐλέγχεσθαι ὡς μὴ 5. καλῶς ὁρίζομενος, ἄγοντας ἐπὶ τὰς ἰδέας ἢ καὶ μεταφέροντας ἐπ' ἐκείνας τὸς ἀποδιδόμενους λόγους, εἴπερ δηλονότι ἐκεῖνοι οἱ ἔτος ὁρίζομενοι τίθενται τὰς ἰδέας. ἐπεὶ γὰρ ἢ ἰδέα πρὸς ἰδέαν λέγειται, ὅχι οἷον τε τὸ εἶναι αὐτοαγαθὸν καὶ φαινόμενον ἀγαθόν· ὁ δὲ γὰρ ἐν τῇ ἰδέᾳ φαινόμενον. id. ib.

ὁ τόπος ἔτος ἀπὸ τῶν συσφίχων ἢ καὶ ἀπὸ τῶν ἐναντίων ἐπι- 147a χειρεῖν ὑποτίθησιν. ἐπειδὴ γὰρ τὰ μὲν σύσφαια ἀλλήλοις ὁμοίως 12. ἔχει, τὰ δὲ ἐναντία ἐναντίως, δεῖν φησὶν ἀποδοθέντος τινός ὁρισμῷ μεταφέρειν τὸν ἀποδοθέντα ὁρισμὸν ἐπὶ τὰ σύσφαια δηλονότι ἀρμόζοντα καὶ τὴν λέξιν ἐκείνῃ αὐτῶν οἰκείως τὸν ἀποδοθέντα ὁρισμὸν, καὶ ἐπὶ τινος διαφωτῆ, ἀνασκευάζειν τὸν ὁρισμὸν ὡς μὴ ὄντα ἐκεῖνος ὁ ἀποδέδοται. id. ib.

ἐπεὶ καὶ πολλὰς τρόπους τὰ ἐναντία λαμβάνεται ἐν ταῖς συμ- 147a πλοκαῖς, ἀξιότι ζητεῖν πάσας προχειρίζομενον, εἴ τις τῶν συμ- 33. πλοκῶν τῶν ποιησῶν τὴν ἐναντίωσιν ἀρμόσει τῷ ἐναντίῳ τῷτο, ὅ ὁ ὁρισμὸς ἀποδέδοται. ἢ δὲ συμπλοκῇ τῶν ἐναντίων ὅτι πολλὰ καὶ λέγειται, ἐδεῖχθη ἐν τῷ δευτέρῳ βιβλίῳ (c. 7) τῆς παρῆς πρᾶγματείας. id. p. 228.

148^a 10. ἕτος ὁ τόπος χεῖρον ὁ αὐτός ἐστι τῷ τεσσαρακοσῷ ἐναντιῷ·
 καὶ ὃ ἀξιῶ νῦν ταῖς πτώσεσι τοῦ ὀριζῆ τὰς πτώσεις τοῦ ὀρισμοῦ
 ἐφαρμόζειν. id. p. 229.

148^a 21. τὸ πρὸς δὲ ταῖς καὶ οἱ τοιαῖτοι λόγοι χρήσιμοι λέγονται
 ἂν ᾗτοι περὶ τῶν ἐφεξῆς λεγομένων τόπων ἢ περὶ τῶν πρὸς τὰς
 ιδέας εἰρημένων· καὶ εἰ τὸτο, εἴη μᾶλλον ἀρμολιώτερον “πρὸς τὰ-
 τας” γράφειν ἢ “πρὸς ταῖς.” τὸ δὲ λέγειν τὸν αὐτοάνθρωπον θνη-
 τὸν εἶναι, ὃ τῷ ἀποθνήσκῃ λέγει· ἀλλὰ τῷ λόγῳ τὸ θνητὸ θνητὸν
 εἶναι, καθ’ ὃν τὰ θνητὰ τοιαῦτά εἰσιν, ὅτι ὅσας ἐξὶ ποιόντων τὰς
 ιδέας αὐτὰς καθ’ αὐτὰς πρώτας τε καὶ αἰδιούς, ἀλλὰ τὸς λόγους τε
 καὶ ὀρισμούς τῶν τι ποιόντων ιδέας. id. ib.

148^b 8. τὸ “ὁπότερον ἂν ᾖ” ἀντὶ τῶ ἢ ἑτερώνυμον ἢ πολυνύμον.
 id. p. 230.

148^b 17. νῦν πολλαχῶς φησὶ τὰ δυνάμιν, καίτοι γε καὶ τῶν ἄλλων
 πολλαχῶς λεγομένων, ὅσον συνωνύμων. id. ib.

148^b 22. ὃ καὶ χρηρὸς τοῖς πολλοῖς ἔτε τὸν εὐτυχῆ εὐδαίμονα κα-
 λεῖν, ἔτε οικονομικὸν τὸν ἀνελεύθερον, ἔτε τὸν δεινὸν φρόνιμον,
 ἔτε τὸν τολμηρὸν ἀνδρείον, ὡς εἰώσθαι οἱ πολλοί. id. p. 231.

148^b 23. ὅτι ἐπὶ τῶν ὀρισμῶν τῶν συνθέτων, εἰ εἴη τὸ σύνθετον ὃ ὁ
 ὀρισμὸς ἀποδέδοται ἐκ δύο τινῶν συγκείμενος, δεῖ ἀφελόντα ἀπὸ
 τῶ ὅλου λόγου τὸν τῷ ἑτέρῳ τῶν ἐν τῷ ὀρισμῷ λόγον, ἐπισκοπεῖν εἰ
 τὸ καταλειπόμενον μέρος τῷ ἀποδοδεμένῳ λόγῳ τῷ καταλειπο-
 μένῳ τῷ ὀρισμῷ τῷ συνθέτῳ ὀρισμῷ ἐξῆν· εἰ καὶ μή, ὅθ’ ὅλος ὁ
 λόγος εἴη ἂν ὀρισμὸς ὅλος τῷ συνθέτῳ ὀριζῆ. id. ib.

149^a 2. τὸ “μάλιστα μὲν τῶν πάντων, εἰ δὲ μή, τῶν πλείων” εἶπεν
 ὡς καὶ πάντων ὀφειλόντων ἐξ ἀνάγκης τῶν ἐν συνθέσει ὀνομάτων
 ἐν τῷ ὀρισμῷ αὐτῶν μεταλαμβάνεσθαι εἰς λόγον· ἵκανόν γὰρ ἐν
 τισὶ τὸ τὰ πλείετα μεταληφθῆναι... ἢ καὶ πάντων ἀλλ’ ὅμως
 τῶν πλείων καὶ ἀσαφές· ὅσον συλλογισμὸς ἀποδεικτικὸς ἐστὶ
 συλλογισμὸς ἐν ᾧ τεθέντων τινῶν καὶ τὰ ἐξῆς· ἐνταῦθα τὸ μὲν
 συλλογισμὸς ὃ μετεἰληπὶ εἰς λόγον διὰ τὸ σαφές. id. ib.

149^a 27. τὸ “ἥττον γὰρ ἢ διαφορά τῷ γένεσι γνωρίμος” δοκεῖ καὶ ὁμο-
 λογον εἶναι τῷ μικρῷ πρότερον εἰρημένῳ· ἔλεγε γὰρ δύνασθαι εἶναι
 τὴν μὲν διαφοράν γνωρίμως ὀνομάζεσθαι, τὸ δὲ γένος μὴ· διὸ καὶ ἔφη
 δεῖν τὸ σαφέστερον μεταλαμβάνειν. ἢ εἰ καὶ τὸ ὄνομα ποτε τὸ τῆς
 διαφοράς γνωριμώτερον τῷ γένεσι εἴη, ἀλλ’ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα τὸ
 ὑπὸ τῆς διαφοράς δηλούμενον ἥττον γνωρίμον τῷ ὑπὸ τῷ γένεσι δη-
 λούμενον· τὸν μὲν γὰρ τὴν διαφοράν γνωρίζοντα δεῖ καὶ τὸ γένος γνωρί-
 ζειν, ὃ μὴν ἐν τῇ τῷ γένεσι γνωσέει καὶ διαφορά περιέχεσθαι. id.
 p. 232.

149^a 29. πάλιν δεῖν φησὶν, ὅταν μεταληφθῇ ἢ διαφορά εἰς λόγον,
 σκοπεῖν εἰ ὁ ἀποδοδεμένος λόγος τῆς διαφοράς καὶ ἄλλῃ τινὶ
 ἐφαρμόζει· ἂν γὰρ ἢ καὶ ἄλλῃ τινὶ ἐφαρμόζων, ὅτι ἐξῆν ὁ ὀρι-
 σμὸς τῆς μετεἰλημμένης διαφοράς· δεῖ γὰρ τὸν ὅρον ἴδιον εἶναι
 τῷ τῷ ἐξῆς, καὶ πρὸς μηδὲν ἄλλο κοινόν. ὃ μόνον δὲ ἀμαρτάνει
 ὁ ἀποδοδὲς τῷ ὡς διαφοράς κειμένη λόγον· τὸν καὶ ἄλλοις ἐφαρμό-
 ζοντα, ἀλλὰ καὶ μὴ παντὶ ἐφαρμόζει τῷ ὃ ἀποδέδοται, καὶ ὅπως
 ἡμάρτη. id. ib.

τίς ὁ ἀπλῶς (ψευδόμενος) ἐπὶ τῆς ἱατρικῆς, εἶπεν τὸ “εἰ μὲν 149^b
 γὰρ μηδενὸς τῶν ὄντων ἢ ἱατρικὴ ἐπιστήμη” ἴσον λέγων τῷ εἰ μὲν γὰρ
 μὴ εἴη ὑπὸ τὸ ἀποδοδεμένον ταῦτα ὡς ἐξῆν ἐπιστήμη ἢ ἱατρικὴ,
 ἀπλῶς ἐψευσαι. id. p. 233.

ὃ γὰρ μόνον ἢ ἱατρικὴ ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν αἱ πολ- 149^b
 λαί. τὸτο ἢ ἀπλῶστερον εἴρηκεν, ἢ ὅτι δοκεῖ καὶ ἢ σοφιστικὴ ἐπι- 19.
 στήμη τις ὅσα περὶ τὸ ὄν μὴ εἶναι, ὡς ἐν τῷ Σοφιστῇ τῷ Πλάτῳ
 δέδεικε. id. p. 234.

σφαλλόντων δ’ ἐνίοτε καὶ οἱ μὴ ὀρίζομενοι καθ’ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, 149^b
 ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα εὖ ἔχον ἢ τετελεσμένον. id. ib. 24.

σκοπεῖν δὲ δεῖ, φησὶ, καὶ εἰ τινος ὀριζῆ, ὅσον οἰκίας, ἀποδοῦς 150^a
 ὀρισμὸν ὠρίσαστο ὅτι οἰκία ἐστὶ τάδε, ἥγυν λίθου καὶ ξύλου, ἢ ἐκ 1.
 τῶτων, ἥγυν ὅτι δικαιοσύνη ἐστὶν ἐξ ἀνδρίας καὶ σωφροσύνης, ἢ
 οἰκία ἐκ λίθων καὶ ξύλων· ἢ τόδε μὲν τῶδε, ὅτι δικαιοσύνη ἐστὶ
 15 σωφροσύνη μὲν ἀνδρίας, ἢ οἰκία σκέπη μὲν λίθων καὶ ξύλων. id.
 p. 235.

πρῶτον μὲν ἀξιῶ δεῖν ἐπισκοπεῖν, εἰ ἐκ τῶτων ὠρίσαστο τις 150^a
 εἶναι ἐξ ὧν ὅσον τε συντιθεμένων ἐν τι γίνεσθαι, ἐνὸς ὄντος τοῦ 23.
 ὀριζῆ. id. ib.

πάλιν ἐάν τι, φησὶ, λεγόμενον ἐκ βελτίονος καὶ χείρονος μὴ ᾖ 150^b
 τῷ μὲν βελτίονος χείρον τῷ δὲ χείρονος βέλτιον, ὅτι ἂν δεόντως ἐκ 14.
 τῶτων εἶναι λέγοιτο. τὸ γὰρ ἐκ τοιαύτων συγκείμενον μέσον γίνεσθαι
 ἐκατέρῃ αὐτῶν ἀκράτῃ λαμβανομένη, διὰ τὴν μίξιν τῶν ἐναντίων
 ἐκατέρῃ αὐτῶν φέρον τὰ δεύτερα. διὸ ἢ ἐγκράτεια συγκειμένη
 ἐκ τε ὀρθῆς λογισμῆς καὶ φανύλης ἐπιθυμίας τῆς μὲν φανύλης ἐπιθυ-
 μίας ἐστὶ βελτίων, χείρων δὲ τῷ ὀρθῷ λογισμῷ. καὶ πρὸς τὸτο δὲ
 τὴν αὐτὴν ἔνστασιν φέρεται ἡνπερ καὶ πρὸς τὰ πρότερον. id. p. 236.

σημαίνει τὸ “τόδε μὲν τῶδε” ἢ τὸ μὲν τῷ αὐτῷ ὑποκειμένῳ 150^b
 ἢ τὸ ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ ἢ τὸ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ εἶναι. προστίθεται 34.
 δὲ ὅτι καὶ τὰ ἀποδοδεμένα δύναται ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ εἶναι, μὴ
 πρὸς τὸ αὐτὸ δὲ ἐκάτερον λέγειν, ἢ εἰ καὶ πρὸς τὸ αὐτὸ μὲν ἀμφω
 λέγειν, ὃ μέντοι πρὸς τὸ τῷ προκειμένῳ ὀριζῆ τέλος, ὅδε ὅπως
 ὡρίσται· ἔτε γὰρ πρὸς ἕτερον δεῖ λέγεσθαι ἔτε πρὸς ταῦτα τὸ
 τυχόν, ἀλλὰ πρὸς τὸ τέλος τῷ ὀριζῆ. id. p. 237.

ἔτι δὲ τὸ ὅλον ὀρίζομενος εἶναι τὴν τῶνδε, τατέσι μερῶν, σύν- 151^a
 θεσιν ἀμαρτάνει· ὃ γὰρ ἢ τυχεῖσα σύνθεσις τὸ ὅλον ἐστίν. id. 20.
 p. 238.

εἴη ἂν ὅν ἢ τοιαύτη δεῖξις δι’ ὁμολογίας ἀπὸ τῶν ὁμοίων· 151^a
 εἰ δὲ καὶ σύνθεσις ὅλων, ὅθ’ ὅποιον συνθεσις εἴη ἂν. id. ib. 29.

ὅσον εἰ ἀποδοίη τις ὀρισμὸν τῆς ψυχῆς ὅτι ἀριθμὸς ἐστὶν 40
 αὐτῆς ἐαυτὴν κινῶν, δεῖ σε μεταλαμβάνειν αὐτὴν διὰ τὸ ἀσαφές
 εἰς σαφὴ καὶ τοιαῦτον ἀπ’ ὅ ἂν ἔχῃς ἐπιχείρημα, ἥγυν τόπον ἀνα-
 σκευάσαι αὐτόν... ἐστὶ δὲ Ξενοκράτης. εἰπέ ὅν “εἰ ὁ ἀριθμὸς ὡς
 Ξενοκράτης ἢ περιττός ἐστὶν ἢ ἄρτιος, ἢ ψυχὴ ἢ ἄρτιος ἐστὶν ἢ
 περιττός.” καὶ ὅπως ἀνασκευάσεις, καίτοι τῷ ὀρίζομένῳ τὴν
 ψυχὴν ὅτω καὶ τὸς Πυθαγόρειους ὀρίζομενος· ὅτοι γὰρ εἶδη ἐκάλεον
 τὸς ἀριθμούς, καὶ ἔλεγον ὅτι ὡς περὶ ὁ ἀριθμὸς φέρεται εἰπεῖν ὁ δέκα
 ῥηθεὶς περιόριζεν τὴν διάνοιαν καὶ ὅτι ἐὰν πλανᾷται ταύτην περὶ τὸ

ποσόν, ἔτω χὺ ἡ ψυχὴ τὸ σῶμα περιορίζει χὺ αὐτὴ ἐξιν ἡ διδῶσα
τῷ ζῳῇ τὰς ἀφορμὰς τῆς κινήσεως, καθ' ὃν τρόπον κινεῖται. τῆς
χάριν ᾧ εἶπε κινῶν αὐτὸς ἐαυτόν. αἱ γὰρ κινήσεις καθ' ἃς κινεῖται
τὸ ζῳόν, ἡ ψυχικαὶ εἰσιν ἡ φυσικαί, χὺ φυσικὴ μὲν αἱ εἰς τὸ ἄνω χὺ τὸ
κάτω κινήσεις, ὡς ἡ τῆς πυρὸς ἡ τῆς λίθου, ψυχικὴ δὲ αἱ ἀπὸ τόπου
εἰς τόπον προαιρετικῶς. id. ib.

151b
25. Εἰπὼν ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Τοπικῶν ὀρικὰ εἶναι τὰ προβλή-
ματα χὺ τὰ ἔχοντα ζήτησιν περὶ τῆς εἰ ταύτην τότε τῷδε ἡ ὅ, χὺ
κῆ' τί δειξάς ἐκεῖ, εἰκότως τοῖς ὀρικοῖς προβλήμασι περὶ ὧν εἶπεν
ἐν τῷ ἕκτῳ συντάσσει τὰ περὶ τῆς αὐτῆς χὺ τῆς ἀρμολογίας τόπους
πρὸς τὰ τοιαῦτα ἀνασκευαζικῶς τε χὺ κατασκευαζικῶς, ἐν τῷ
ἑβδόμῳ ὄντι τῆς πραγματείας παραδίδωσι τὸς περὶ τῆς ταύτης
ἐπομένως τοῖς περὶ τῶν ὀρισμῶν. χρησιμεύουσι δὲ ἔτι οἱ περὶ
τῆς ταύτης τόποι εἰς τὰ ὀρικὰ προβλήματα. id. p. 239.

152a
6. ἀποδείκνυσι τὴν αὐτὴν τῷ ἀριθμῷ χὺ αἰρετωτάτον, καθάπερ
ἡ ἐνοκράτης. ἐπειδὴ τὸ αἰρετωτάτον κατηγορεῖται κῆ' τῆς εὐδαίμονος
βίης, ὁμοίως χὺ κῆ' τῆς σπουδαίας βίης, ὡς ὁ ἐνοκράτης ἐπεχειρεῖ
δεικνύναι, λοιπὸν ἄρα ταῦτα ὁ εὐδαίμων βίος χὺ ὁ σπουδαῖος.
τὸτο δὲ ἐκ ὁρθῶς ἔλεγε διὰ τὸ ἕτερον εἶναι τὰ ὑποκείμενα πρά-
γματα. ὁ μὲν γὰρ εὐδαίμων βίος ἐν ὅλῳ τί ἐστιν, ὁ δὲ σπουδαῖος
βίος μέρος ἐστὶν αὐτῆς, περιέχει γὰρ ὑπὸ τῆς ἑτέρας. cod. 1917
in marg.

152a
33. δόξειε δ' ἂν ὁ τόπος ἔτος ὁ αὐτὸς εἶναι τῷ πρὸ αὐτῆς, ὃ μὴν
ἔτος ἔχει. ἐπ' ἐκείνῳ μὲν γὰρ ἐξήτει εἰ μὴ ὑπὸ τὴν αὐτὴν κατηγο-
ρίαν εἴη, νῦν δὲ τῆς προσεχῆς γένους τὸν λόγον ποιεῖται. id. p. 241.

152b
18. τῷ "ἀλλὰ χὺ εἰ δυνατόν ἐξ ὑποθέσεως ὑπάρξει τὸ ἄτοπον"
λείπει τὸ ἀδύνατον. κειμένη γὰρ τῆς τὸ κενόν τε χὺ πλήρες ἀέρος
ταύτην εἶναι ὑποθεθέντι τῷ ἀνγρῷ τὸν ἀέρα ἔπεται τι ἀδύνατον
τὸ εἶναι ταύτην κενόν τε χὺ πλήρες ἀέρος. id. ib.

152b
25. δοκεῖ χὺ ἔτος ὁ τόπος ὁ αὐτὸς εἶναι τοῖς πρὸ ὀλίγου δύο τόποις
τοῖς ἀπὸ τῆς συμβεβηκότος ἀποδοδομένοις, ὃ μὴν πάντως ἐστὶν
ἔτος ἐκείνοις ὁ αὐτός, ἀλλ' ἔτος καθολικώτερος. id. ib.

153a
6. "διὰ τῶν" λέγει τῶν τε ἐν τῷ πρὸ τῆς βιβλίου εἰρημέ-
νων τόπων πρὸς ἀνασκευὴν ὅρα, χὺ διὰ τῶν ἐν τῷ ἀνασκευαζι-
κῶν τῆς ταύτης. ἐξῆς δὲ παραδίδωσι τινὰς τόπους δι' ὧν κατα-
σκευάζειν οἷοι τε ἐσόμεθα ὅρον. id. p. 242.

153a
11. δευτέρον (ὑπομνησκαι ἡμῶς) ὅτι ἡ ἀκριβὴς περὶ ὅρων
πραγματεία ὃ τῆς διαλεκτικῆς ἀλλὰ τῆς πρώτης φιλοσοφίας
ἐστίν. "ὥς τε τοῦτον μόνον λεκτέον ὅτι δυνατόν γενέσθαι ὅρον χὺ τῆς
τί ἦν εἶναι συλλογισμὸν," τυτέτι διὰ συλλογισμῶν δειχθῆναι ὅτι
ὀρισμός. καίτοι μὴ εἶναι ἀποδείξιν ὅρα ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν Ἰστέ-
ρων Ἀναλυτικῶν ἔδειξεν. ἀλλὰ λέγομεν ὅτι τῇ μὲν ἀληθείᾳ τῆς
ἀκριβείας ὃ ἐστιν ἀποδείξει, καθὼς χὺ ἐκεῖ ἔδειξε, διαλεκτικῶς
δὲ χὺ πιθανῶς συλλογίζεσθαι τὸν ὅρον οἷον τε, ὡς ἐνταῦθα λέγει.
id. ib.

153a
24. "διωρίζαι μὲν ἐν ἑτέροις ἀκριβέστερον," ἔν τε τῷ δευτέρῳ τῶν
Ἰστέρων Ἀναλυτικῶν χὺ ἐν τῷ ἑβδόμῳ τῶν Μετὰ τὰ Φυσικά.
id. ib.

ἐκέτι προσέθηκεν ἡ αὐτὰ γένη εἶναι, ὡς ἐν Κατηγορίαις 153a
(p. 14 a 19) εἶπεν, ὅτι μὴδὲ χρήσιμον ἦν πρὸς τὸ προκείμενον τὸτο
προσθεῖν. ὃ γὰρ ἐστὶν ἡ ζήτησις νῦν εἰ γένος ἐστὶ τὸ προκείμενον,
ἀλλ' ὑπὸ τι γένος. id. p. 243.

ὃ τὸ αὐτὸ τῷ προειρημένῳ νῦν λαμβάνει. ἐκεῖ μὲν γὰρ ἡ κῆ' ἀνα-153b
λογίαν ὁμοιότης ἐλαμβάνετο, ἐνθάδε δὲ ἡ ἀπλῶς χὺ κυρίως λεγο-
μένη. id. p. 244.

λείπει δὲ τὸς ὅς ἐν τῷ δύο ἦν τὰ ὑποκείμενα χὺ δύο τὰ περὶ
αὐτῶν λεγόμενα, εἰ τὸ μὲν μᾶλλον τῷ ἑτέρῳ ὑπάρχει, τὸ δὲ ἕττον
τῷ ἑτέρῳ, ἢ ἑκάτερον ἑκατέρῳ ὁμοίως. κῆ' τῶν ἐν μόνον τὸν
τρόπον ἐστὶ κοινὸν ἀπὸ τε τῆς μᾶλλον χὺ ἕττον χὺ ἀπὸ τῆς ὁμοίως
κατασκευάζειν ὅρον. id. ib.

ἀπόρη, φησὶν, ἀνασκευάζοντι καθόλου τὸ δεῖξαι ὅτι μὴ-154b
δενὶ ὑπάρχει ὁ ἀποδοδομένος λόγος τῶν ὑπὸ τῆς νομα, ἐκέτι αὐτὸ
κῆ' κατ' ἀντιστροφὴν δεῖξαι, ἥτις ἐστὶ τὸ καθ' ὧν ὁ λόγος κατη-
γορεῖται, κατ' ὅθεν τῶν τῆς νομα κατηγορεῖται. ὃ γὰρ χρήσι-
μον πρὸς ἀνασκευὴν τῆς ὀριζῆς τῆς τοῦ ἰκανόν γὰρ τὸ δεῖξαι τὸ καθ'
ὧν τῆς νομα, κατ' ὅθεν τῶν τῆς νομα ὁ λόγος. δοκεῖ μέντοι αὐτὰ μὴ
ἀποφαντικῶς ἐπενηγοχῆναι τὸ ἀντιτρέφειν τῷ πρώτῳ, ἀλλὰ τὸ
αὐτό. ταύτ' γὰρ τό τε κατ' ὅθεν τῶν τῆς νομα κατηγορεῖται χὺ ὁ λό-
γος κατηγορεῖται, χὺ τὸ καθ' ὧν ὁ λόγος μὴ κατηγορεῖται τῆς νομα
κατηγορεῖται. ἐστὶ γὰρ τὸ ἀντιτρέφειν τῷ προειρημένῳ τὸ κατ' ὅθεν
τῶν τῆς νομα κατηγορεῖται, τὸ ὅτι καθ' ὧν μὴ κατηγορεῖται ὁ λόγος,
τῆς νομα. ἴσον μέντοι χὺ τὸτο ἐκείνῳ δύναιτο. ἡ ἀντιτρέφειν εἶπε
τῷ ὅτι κατ' ὅθεν τῶν τῆς νομα κατηγορεῖται χὺ ὁ λόγος κατηγορεῖται,
τὸ ὅτι καθ' ὧν ὁ λόγος κατηγορεῖται τῆς νομα κατηγορεῖται. ἀλλ'
ἔστιν ἴσον τὸ εἰρημένα, τὸ ὅθεν συντελεῖ πρὸς τὸ δεῖξαι ὅτι κατ'
ὅθεν τῶν τῆς νομα κατηγορεῖται χὺ ὁ λόγος κατηγορεῖται, τῷ αὐτῇ
τὴν πρότασιν ἀντιτρέφειν. ἴσως δὲ χὺ τὸ ἐκ ἀναγκαῖον ἀντιτρέ-
φειν δεικνύει τὸ ἀνασκευάζειν καθόλου ὅτι τὸ καθόλου ἀποφατικόν
ἀντιτρέφει χὺ ὃ δεῖται δεῖξαι. id. p. 246.

ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ φησι τὸ ἴδιον ἐν συμπλοκῇ, τυτέτι μὲν τῆς
γένους λέγεσθαι. εἶπε γὰρ ἐν τῷ περὶ ἰδίου λόγῳ ὅτι δεῖ μὲν τὸ γένος
τὴν ἀπόδοσιν τῆς ἰδίου ποιεῖσθαι. ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δὲ εἶπεν, ἐπειδὴ
ἀποδοδοταί ποτε χὺ διὰ μόνον τῆς ὀνόματος. id. ib.

πολλὰ εἰσι χὺ τὰ παραδοδομένα ἐν αὐτοῖς πρὸς ἀνασκευὴν. 155a
id. p. 247.

Ὡς περ ἐν τῷ πρώτῳ προτεχνολογεῖται τινὰ χρήσιμα κῆ' τὴν
πραγματείαν, ἔτος χὺ ἐν τῷ ὀγδόῳ ἐπιτεχνολογεῖται τινὰ. πρό-
κειν τοῖνυν αὐτῷ περὶ τριῶν εἰπεῖν κεφαλαίων, πρῶτον μὲν περὶ
ἐρωτήσεως χὺ ἀποκρίσεως, πότε ὀρθῇ ἑκατέρῃ χὺ πότε ἡμαρτη-
μένη. παράκειν δὲ τῷ μὲν περὶ τῆς ἐρωτήσεως τὰ τε πρὸς κρύψιν
παραλαμβανόμενα, χὺ ὅπως δι' ὧν ἂν ὁ ἐρωτῶν ἐπάγοιτο τὸν ἀπο-
κρινόμενον τὴν καθόλου πρότασιν αὐτῷ τιθέναι, ἐπεὶ περ ἄνευ ταύ-
της ἀδύνατόν ἐστι συλλογίσασθαι. τῷ δὲ περὶ ἀποκρίσεως λόγῳ
παράκειν ὁ περὶ τε διαιρέσεως λόγος προτάσεων χὺ σημασινομένων
ἀμφιβάλλων χὺ ὅπως ὁ περὶ ἐνστάσεως. διὸ χὺ περὶ τῶν λέγει.
ἐπεὶ δὲ τῶν προβλημάτων ὅσα εὐχερές ἐστι φυλάξαι, ταῦτα δυ-

χερές ἐξ ἑνὸς θέμενον ἐλέγχει, ἐξ ὁ δὲ τῷ μὴ ἀποκρινόμενῳ τὴν ἔθετο θέσιν φυλάττει, τῷ δὲ ἐρωτῶντος τὴν θέσιν ἐλέγχειν, κοινὸς ἂν εἴη τῷ ἐρωτῶντι καὶ ἀποκρινόμενῳ ὁ περὶ τούτων λόγος. διόπερ καὶ περὶ τούτων ὕψερν μὴ τῆς ἐρωτήσεως πρότερον δὲ τῆς ἀποκρίσεως λέγει. τὸ δὲ πρῶτον κεφάλαιον τούτο, τὸ δὲ δεύτερον, ποσα- 5
 ὡς ἐπὶ λόγος ψεκτὲς καὶ ἐπαινετός, ὅτι τριχῶς, ἢ καθ' αὐτὴν ἢ ὡς πρὸς τὸ πρόβλημα ἢ παρὰ τῶν διαλεγομένων τὴν ἔτερον: ἐν-
 δέχει ἢ καὶ τὴν λόγον αὐτὴν καθ' αὐτὴν ψεκτὴν εἶναι ἢ ἐπαινετόν, καὶ τούτων ὁποτέρων ὄντα καθ' αὐτὴν πρὸς τὸ πρόβλημα τὰ ἐναν-
 τία εἶναι. ποτὲ δὲ καὶ δυνάμενος καλῶς ἐρωτηθῆναι παρὰ τὴν 10
 θατέρω τῶν διαλεγομένων μοχθηρίαν ψεκτὲς ἂν γένοιτο: τούτο δὲ τὸ δεύτερον κεφάλαιον. τρίτον δὲ πῶς ἂν γυμναζέσθην πρὶν
 εἰς λόγους εἰσελθεῖν, καὶ τίς ἢ προκατασκευῇ. ἄλλως. ἐν τῷ πρώτῳ
 τὴν διαίρεσιν ποιησάμενος... διὰ τούτο δὲ καὶ ἀξιοῦσι τινὲς ἐπι-
 γράφειν τὸ βιβλίον τούτο περὶ Ἐρωτήσεως καὶ Ἀποκρίσεως, ἄλλοι 15
 δὲ περὶ Τάξεως καὶ Ἀποκρίσεως, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς περὶ τούτων εἰπεῖν
 ἀρχόμενος προτίθει. ἄλλως. ἑτέρω. διδάξας ἐν ἀρχαῖς τῆς
 παρύσης πραγματείας ὅτι τέσσαρα γένη προβλημάτων εἰσὶν...
 id. p. 248.

ἐν μὴ τῷ πρώτῳ βιβλίῳ τῶν Τοπικῶν ἐδίδαξε πάντα τὰ συν- 20
 τελεῖντα πρὸς τὴν διαλεκτικὴν πραγματείαν· ἔδει γὰρ παραστῆσαι
 τίς ἐστιν ὁ διαλεκτικὸς συλλογισμὸς καὶ καὶ τί διαφέρει τῷ ἀποδει-
 κτικῷ καὶ σοφιστικῷ καὶ πειρατικῷ συλλογισμῷ. cod. 1972.

ἀναγκαίως λέγει ταύτας ὅτι ἀναγκαίως εἰσὶν ὕλης, ἀλλ' 155b
 19. ὅτι ἐκ τούτων δύο ὄντων τὸ ἑλάττω ἀναγκαίως συνάγει τὸ συμ- 25
 πέρασμα. ἀλλ' οἱ διαλεκτικοὶ καὶ πλείονας τῶν δύο λαμβάνουσιν·
 αὐτῷ δὲ αἱ πλείονες εἰσι τέσσαρες ἢ γινεῖ καὶ τέσσαρας τρόπους
 λαμβάνοντι. Alexander p. 250.

155b ἢ δι' ὅγκον λόγου, τατέσιν ἵνα δόξῃ τοῖς ἀκροαταῖς σοφός, 22.
 παρενεῖρει τῷ λόγῳ περιττὰς προτάσεις καὶ εὐμήκη τούτων ποιεῖ... 30
 ἢ πρὸς κρίνῃν τῷ συμπεράσματος, ὅταν λαμβάνῃ καὶ τὸς προ-
 συλλογισμὸς τῶν ἐναντίων προτάσεων. id. ib.

155b “τὰς μὴ ἔν ἀναγκαίως ἔκ εὐθύς προτατέον, ἀλλ' ἀποσάτεον 29.
 ὅτι ἀνωτάτω” τατέσιν ἐπὶ τὰ καθολικώτερα καὶ κοινότερα, ἐάν
 διὰ συλλογισμῷ τὴν λήψιν τῶν ἀναγκαίων ποιῶμεθα. “ἐάν δὲ μὴ 35
 τιθῇ, δι' ἐπαγωγῆς ληπτέον,” τατέσιν, ἐάν τὸ καθόλου καὶ τὸ ἀνω-
 τέρω τῆς ἀναγκαίας προτάσεως βυλῶμεθα λαβεῖν, μὴ συγχωρῇ
 δὲ ὁ ἀποκρινόμενος, πειρατέον δι' ἐπαγωγῆς λαβεῖν ἢ τὴν κα-
 θόλου καὶ ἀνωτέραν ἀλλὰ τὴν ἀναγκαίαν· ἐργωδέσθην γὰρ τὸ κοι-
 νότερον τῶν ἐλαττόνων. id. p. 251.

156a εἰπὼν πῶς δεῖ τὰς ἀναγκαίας λαμβάνειν προτάσεις, ἂν μὴ 1.
 λῖαν ὥσι προφανεῖς, ὅτι διὰ συλλογισμῷ τὰ ἀνώτερα λαμβάνον-
 τας ἢ δι' ἐπαγωγῆς γὰρ, τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἔτω χρὴ λαμβάνειν
 ἀποδιδῶσιν. ἀδηλότερον γὰρ, φησί, γίνεσθαι τὸ συμβητόμενόν τε καὶ
 ἀχθιστόμενον ἐν τῇ ἀποσάσει, τατέσιν ἐν τῇ τῷ καθολικώτερω λή- 45
 ψει καὶ ἐν τῇ ἐπαγωγῇ... εἰς τὸ αὐτό. τὸ ἀδηλότερον γὰρ αἰεὶ ἐν
 τῇ ἀποσάσει κατασκευαστικόν ἐστι τῷ ἐπάνω, ὅτι δεῖ πρὸς τὸ κα-
 θολικώτερον ἀνατρέχειν ἢ χρῆσθαι τῇ ἐπαγωγῇ· ὅσων γὰρ χρῆται

τις τοῖς καθολικώτεροις, καὶ ὅσον ἀφίστασθαι ἀπὸ τῶν προσεχῶν προτά-
 σεων ἐπὶ τὰ πόρρω, ὅσον εἰ ἀντὶ τῶν ἐναντίων λάβοι τὰ ἀντικείμενα,
 ἢ ἐπαγωγῇ ὅτι τῷ ἡρμοσμένῳ καὶ ἀναρμόστῳ ἢ μυσικῇ ἐπιστήμῃ, τοσού-
 τον ἀδηλότερον γίνεσθαι τὸ συμβητόμενον συμπεράσμα. id. ib.

αἱ παρὰ ταύτας λαμβανόμεναι τέσσαρες εἰσιν, ὅτι αἱ παρὰ 156a
 τὰς ἀναγκαίας προτάσεις τέσσαρες εἰσὶ, τατέσιν καὶ τέσσαρας 4.
 τρόπους· ἢ γὰρ ἐπαγωγῆς χάριν τῷ δοθῆναι τὸ καθόλου, ἢ εἰς ὅγκον
 τῷ λόγῳ, ἢ πρὸς κρίνῃν τῷ συμπεράσματος, ἢ πρὸς τὸ σαφέστε-
 ρον εἶναι τὴν λόγον. cod. 1874.

δύνασθαι τὸ “ἀθρόα συλλογίζεσθαι” εἰρηκέναι ὅτι ἵνα πάντα τὰ 156a
 τῶν συλλογισμῶν συμπεράσματα ἀθρόον τις λέγῃ, ἀλλ' ἐπὶ πρῶ- 12.
 ταις ταῖς τῶν συλλογισμῶν προτάσεσιν ἀθρόον τὸ τελευταῖον
 ἐπάγειν συμπεράσμα, ὃ καὶ μάλλον ἔοικε λέγεσθαι ἐκ τῶν ὕψερν
 ἐπαγομένων· λέγει γὰρ “μόνον τῷ ἐχάστῳ ῥηθέντος συμπεράσμα-
 τος.” τῷ μὴ ἔν ἀδηλόν εἶναι τὸ δεικνύμενον ὑπὸ τῶν ὕψερν ἐρω-
 τωμένων συγχωρῆσαι ταῖς προτάσεσιν, τῷ δὲ συγχωρηθείσας δει-
 κνύσθαι διὰ τῆς ἀναλύσεως τῷ λόγῳ ἐπόμενον ὅτι τὰ συνακτικά
 τῷ προκειμένῳ ἐκείνῳ ἀνανεύειν ἔχουσιν. Alexander p. 252.

σημειωτέον ὅτι κοινῶς τοῖς ἀξιωμασιν ἀντὶ τῶν προτάσεων 156a
 κέχρηται. id. p. 253. 23.

διὰ τῷ εἰπεῖν “τὸ καθόλου” τὸ προκειμένον ἐσήμανε. id. ib. 156b
 ζητῶσιν ἔνστασιν φέρειν πρὸς αὐτά. γίνονται δ' ἂν τούτο, εἰ 11.
 ὡς ἐνδοιάζοντες καὶ αὐτοὶ ἐρωτῶντες καὶ ὡς ἐκ εἰδότες, ὁ πολλάκις ὁ 24.
 Σωκράτης ποιεῖ παρὰ Πλάτωνι· ὡς γὰρ ἐκ εἰδώς τὸ συμβητόμε-
 νον καὶ ὡς τούτο ληψόμενος ὁ ἂν ἐκ τῷ λόγῳ φαίνοιτο ἄριστα ἔχειν,
 ὥτως ἐρωτᾷ. id. p. 254.

ὁ ποιεῖν φησὶ καὶ τὸς ψευδογραφῶντας ἐν γεωμετρίας· πολλὰς 157a
 γὰρ ἄγοντες γραμμάς μηδὲν χρησίμους πρὸς τὸ ψευδογράφημα τὸ 2.
 δεικνύμενον, καὶ τινα περὶ αὐτῶν λέγοντες, λεληθότως καὶ τὰς εἰς
 τὸ ψεῦδος φερύσας ἐγγράφουσιν. ἀδηλότερον γὰρ καὶ ἀφανέστερον τὸ
 ψεῦδος ἐν πλείοσι καὶ ἐν παραβύσει τεθέν. id. ib.

ὅτι τὸ παράδειγμα τῆς ἐπαγωγῆς ἄλλο, καὶ ἐν τῇ Ἀναλυ- 157a
 τικῇ (Πρωτ. 2 24) εἶρηται... παραδείγματος καὶ παραβολῆς δια- 14.
 φορὰ ἔστιν, ὅτι τὸ μὴ παράδειγμα δοκεῖ γεγονότος τι εἰς δεῖξιν τινος
 παρατίθεσθαι μηδέπω γεγονότος καὶ διὰ τούτο ἀδήλων, ἢ δὲ παραβολῇ
 εἰκὼν ἐστιν ὁμοιότητα πρὸς τι γεγονότος σημαίνουσα. ἔοικε μέντοι
 αὐτὸς νῦν ἐπὶ τῷ αὐτῷ κεχρηθῆναι τῷ παραδείγματι καὶ τῇ παρα-
 βολῇ, δι' ὧν λέγει· “παραδείγματα ὅς οἱ οἰκεία ἐξ ὧν ἴσμεν, οἷα
 “Ὀμηρος, μὴ οἷα Χοιρίλος.” ἐναργεῖς γὰρ καὶ διὰ γνωρίμων αἱ παρ'
 40 Ὀμήρῳ παραβολαί, ὅς οἱ αὐτῷ δὲ αἱ Χοιρίλων. id. ib.

ὁ μὴ γὰρ Ὀμηρος κύνας καὶ σὺς καὶ τέκτονες εἰς παραδείγματα 157a
 λαμβάνει, ὁ δὲ Χοιρίλος ζῦα εἰς παραβολὴν λαμβάνει σκυῖνας καὶ 15.
 ὄρνυγας ἰννομαζόμενα, ὃ ὅτε αὐτὰ ἴσμεν ὅτε τὰς πράξεις αὐτῶν
 ἢ τὰ ἔργα αὐτῶν. cod. 1917 in marg.

ἀλλὰ καὶ τῷ Χοιρίλῳ τὸ “ὥσπερ ῥάνις τῇ ἐνδολεχείῃ κοιλάειν
 πέτρων, ὥτως καὶ συνεχὴς ἀνάγνωσις ἀπεργάζεσθαι σοφίαν.” ἀδήλων
 γὰρ κέχρηται παραδείγματι· ἀδήλων γὰρ ὅπως ἡ πέτρα κοιλάειται ὑπὸ
 ῥανίδος, πότερον ἐκάστῃ ῥανίδι ἀφαιρεῖται τι τῆς πέτρας ἢ ὅχι. id.

157^a λέγει πρῶτον περὶ τῶν ἐπακτικῶν λόγων, πῶς χρῆσθον
18. αὐτοῖς· καὶ πρῶτον μὲν δυσχεραίνει τίνα πολλάκις ἐπὶ τῶν ἐπακτικῶν
λόγων ἀπαντῶσαν μὴνύει. Alexander p. 255.

157^b ὅτι καὶ μὴ ἐνδασίν τινα φέρη ὁ ἀποκρινόμενος, ἀρνήσῃ μὲν-
24. τοι τὸ καθόλου ὑφορώμενός τι τοῖσιν, ἀξιῶ αὐτὸς προλαβόντας
διορίζειν τὰς ἐρωτήσεις καὶ ἀφαιρεῖν καθ' ἃ αἱ ἐνδασίσεις χώραν
ἔχουσιν· τῶν γὰρ ταῖς προδήκταις ἀφαιρεμένων, ἀναγκασθῆσθαι
τοῖς ἀξιωμένοις συγχωρεῖν τῷ μηκέτι συνορᾶν ἐπὶ τίνος ἔχῃ ὅπως
ἔχει τῶν ὑποτιθεμένων. id. p. 256.

157^b τοῖς γὰρ αὐτοῖς ὡς ἐναργέσι καὶ ὁμολογημένοις χρῆσθαι καὶ ὁ δει- 10
36. κτικῶς δεκνύς καὶ ὁ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, ὡς ἐδείχθη
ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν Προτέρων Ἀναλυτικῶν (c. 14). id. ib.

158^a πολλάκις γὰρ ἀρνεῖται ὁ προσδιαλεγόμενος καὶ μὴ ἐρωτῶντός
9. οὐ τὸ συμπέρασμα, ἀλλ' ἐπιφέροντος καὶ συναγοντος αὐτὸ καὶ συμ-
βαῖνον ἐκ τῶν προκειμένων προτάσεων. καὶ τῷτο ἦγυν τὸ ἀρνεῖσθαι
ποιῶντες ὃ δοκῶσιν ἐλέγχεσθαι τοῖς μὴ ἀκριβεῖς διαλεκτικοῖς.
id. p. 257.

158^a “τὸ καθόλου” ἦται ἐπὶ τῶν προτάσεων λέγει, ὅτι μὴ πᾶσα
14. πρότασις διαλεκτική, ἢ ἀντὶ τῶ ὃ δοκεῖ δὲ καθόλου πᾶν τὸ ὅπως
ἐρωτῶμενον διαλεκτικὴ πρότασις εἶναι, ἢ πᾶν τὸ καθόλου... τῶν 20
δὲ εἰρημένων ἐν τῷ πρώτῳ καὶ νῦν ἡμᾶς ὑπομνήσκαι· καὶ γὰρ ἐν
ἐκείνῳ εἶπεν μὴ εἶναι διαλεκτικὰς ἐρωτήσεις τὰς τί ἐστι τὸ προκείμε-
νον ἐξετάζοντας, ἃ πύσματα ἔθος λέγειν τοῖς νεωτέροις. id. ib.

158^a εἰ μὴ ἀποκρινόμενος πρὸς τὰ ἐρωτῶμενα ἐνδιατρίβει ταῖς
29. ἐρωτήσεσιν, ἀμαρτάνει, ὅτι μὴ ἐπιτιμᾷ αὐτῷ καὶ ἀφίσταται ἀπ' 25
αὐτῶ ὡς ὃ διαλεγόμενος. ἔκαστος δὲ τῶν ἐξ ἐν εὐρείᾳ παρὰ Πλά-
τωνι. ὃ δὲ ἐπὶ ἡγεῖσθαι αὐτὸν ἐναντιώμενα λέγειν τοῖς εἰρημένοις
περὶ τῆς κρύψεως, ὅτι οὐ πολλὰς ἐρωτᾶν προτάσεις καὶ ἐναλλάσ-
σοντα αὐτὰς τίθεναι· ὃ γὰρ ἦν ταῦτα ἐπὶ ἐνὸς λεγόμενα λόγου,
ἀλλ' ἐπὶ τῶ ἐν ᾧ προσυλλογισμῶν ἔδει. id. p. 258.

158^a ὑποθέσεις νῦν μὲν λέγει τὰ προβλήματα, ἃ καὶ θέσεις ἐστὶν
31. ἔθος αὐτῷ λέγειν. ἐπιχειρεῖν δὲ λέγει τὸ ἐρωτᾶν τε καὶ συλλογί-
ζεσθαι· τὸ γὰρ ἐπιχειρήματα διαλεκτικὸς ἐστὶ συλλογισμὸς. ὑπέχειν
δὲ λέγει τὸ ἀποκρίνεσθαι. id. ib.

158^b εἴ τις ὀρίζει τὴν μονάδα τὸ ἐν ἀριθμοῖς ἀπειρον, καὶ ἀμφοτέρω 35
12. ἀσαφές· ὅτε γὰρ γνώριμον εἰ ἀπλὴν ἐστὶν ἢ ὁμώνυμον, ὅτε φανε-
ρόν ἐστιν εἶτε κύριως ἢ μεταφορικῶς αὐτῷ κέχρηται. βέβαιον γὰρ
λέγειν τὸ πέρασ μὴ ἔχον· ἀόληον δὲ εἰ κύριως ἀπειρον τὸ τοῖσιν.
id. p. 259.

158^b τὸ γὰρ “ὃ ῥάδιον ἀπογράφει” εἶπεν ἀντὶ τῶ ὃ ῥάδιον ἀπο- 40
30. δείκνυσθαι, συνιστᾷς ὅτι ἐν πολλοῖς τῶν ἔντων προβλημάτων ὁρισμὸς
δεῖ. παραδείγματι δὲ τῷδε ὡς δεικνυμένῳ καὶ ἀσαφεῖ κέχρηται
τῷ ὅτι “ἡ περὶ τὴν πλευρὰν τέμνουσα τὸ ἐπίπεδον ὁμοίως διαίρει
τὴν τε γραμμὴν καὶ τὸ χωρίον.” ἔστι δὲ τὸ λεγόμενον, ὅτι ἐὰν ἐπί-
πεδον παραλληλόγραμμον εἴη, ἀχθεῖν δ' ἐν αὐτῷ μία τῶν πλευ- 45
ρῶν παράλληλος, ἢ παράλληλος ὁμοίως διαίρει τὴν γραμμὴν καὶ τὸ
πᾶν χωρίον, τῷδε ἐν τῇ αὐτῇ ἀναλογίᾳ· τῷτο γὰρ παραπλη-
σίως μὲν λεγόμενον ὅτι ἔστι γνώριμον, ῥηθέντος μέντοι τῷ ὁρισμῷ

τῷ ἀνάλογον γνώριμον γίνεσθαι τὸ εἰρημένον, ὅτι ἀνάλογον ὑπὸ τῆς
ἀχθείσης παραλλήλου τέμνεσθαι ἢ γραμμῇ καὶ τὸ χωρίον. ἔστι δὲ ὁρι-
σμὸς τῶν ἀναλόγων, ὡς οἱ ἀρχαῖοι ἐχρῶντο, ὅπως· ἀνάλογον ἔχει
μεγέθει πρὸς ἄλληλα καὶ ὁμοίως ἔχει πρὸς ἄλληλα, ὡς ἡ αὐτὴ ἀν-
5 θυφαίρεσις. αὐτὸς δὲ τὴν ἀνθυφαίρεσιν ἀντανάφρεσιν εἴρηκε. τὰ
δ' ἀνάλογον ἔχοντα πρὸς ἄλληλα καὶ ὁμοίως ἔχουν πρὸς ἄλληλα λέ-
γεσθαι. διὸ εἶπεν “ἔστι δὲ ὁρισμὸς ὅπως τῷ αὐτῷ λόγος πρώτος
ἔστος,” ἀντὶ τῶ ἔστι δὲ ὁρισμὸς τῷ ἀνάλογον, ὃ ῥηθέντος τῷ ὅπως
δῆλον γίνεσθαι ὅτι ἢ παράλληλος ἀγομένη πλευρὰ ἐν παραλληλο-
γράμμῳ χωρίῳ ὁμοίως τέμνει καὶ ἀνάλογον τὴν τε γραμμὴν καὶ
τὸ χωρίον. id. ib.

θέσιν μὲν τὸ πρόβλημα λέγει, ἀξιῶμα δὲ καὶ πρότασιν ἐκ πα- 159^a
ραλλήλου εἶπεν. λέγει δὲ περὶ τῶν εἰς τὴν τῶ προβλήματος δεῖξιν 3.
λαμβάνομένων προτάσεων. ἔστι δὲ ὁ ζητεῖ, ἃν ἢ χαλεπώτατον,
τῷδε δυσκολώτατον, τὸ δεῖξαι τὴν λαμβανομένην εἰς τὸ προκεί-
μενον πρόβλημα πρότασιν, ὅτι ὅπως ἔχει τὸ πρόβλημα αὐτῷ,
τί χρὴ ποιεῖν, πότερον ἐπιχειρητέον καὶ εἰς τὴν πρότασιν καὶ πρό-
βλημα τὴν αὐτὴν ποιητέον, ἢ αὐτὴν μὲν θέτον χωρὶς δεῖξεως ὅπως
ἔχουσαν, τὸ δ' ἐξ ἀρχῆς προκείμενον μόνον δεικτέον ἔχον τὴν ἀπο-
15 ρίαν... σημειωτέον δὲ ὅτι ἀξιῶματα λέγει καὶ τὰς δεομένας
ἀποδείξεως προτάσεις, ἀλλ' ὃ μόνως τὰς ἀναποδείκτους, ὡς ἔθος
αὐτῷ λέγειν ἐν τοῖς Ὑστεροῖς Ἀναλυτικαῖς. δοκεῖ δὲ τι ἀκατάλ-
ληλον ἢ λείψαι ἔχειν ἢ “ὅταν δὲ ἢ πρὸς τὸ ἀξιῶμα τὴν πρότασιν
μεῖζον εἶναι διαλεγῆναι,” ὅτι προδεῖξαι τὸ ἢ τὸ εἶναι πάλιν ἐπὶ ἡγε-
25 κέν. διὸ καὶ παρὰ τισι τῶν ἀντιγράφων ἐκβέβληται. ἔστι δὲ ὁ νῦν
τῶν εἰρημένων· ὅταν δὲ ἢ πρὸς τὸ ἀξιῶμα, μεῖζον ἔργον διαλε-
γῆναι ἢ πρὸς τὴν θέσιν. id. p. 260 et 261.

“ἔστι δὲ τῷ μὲν ἐρωτῶντος τὸ ὅπως ἐπάγειν τὸν λόγον,” τῷδε 159^a
τὰς ἐρωτήσεις ὅπως ποιεῖσθαι ὡς δὲ αὐτῶν ποιεῖν τὸν ἀποκρινόμε- 18.
30 νον τὰ ἀδοξότατα λέγειν τῶν διὰ τὴν θέσιν ἀναγκαίων, τῷδε
τῶν τῇ θέσει καὶ τῷ προβλήματι, ὡς προῖκαται ὁ ἀποκρινόμενος,
ἀναγκαιῶς ἐπομένων ἢ τῶν δυναμένων δειχθῆναι διὰ συλλο-
γισμῷ ὡς ἐπομένων αὐτῷ. ἢ τὸ ἀναγκαῖον τῆς διὰ συλλογισμῷ
δεῖξεως δηλωτικόν ἐστιν. id. p. 261.

ἐπεὶ μὴ διώριζαι, φησὶν, ὑπὸ τινων τῶν πρὸ ἡμῶν ὃ χρὴ 159^a
σοφάζεσθαι τὸν ἀποκρινόμενον ἐν ταῖς πειρασιαῖς καὶ διαλεκτικαῖς 25.
συνεστίαις. id. ib.

τὸ ἱκανῶς γὰρ ἂν δόξειε διειλέχθαι δηλωτικόν ἐστι τῷ ὃ γὰρ 159^b
δόξει παραβαίνειν τὴν διαλεκτικὴν συνήθειαν ὁ ἀποκρινόμενος ὅπως· 19.
δεῖ γὰρ τῶς γυμνασίας χάριν τὰς συνεστίαις ποιημένους συνεργεῖν
ἀμφοτέρους πρὸς τὸ διαλεκτικὸν γίνεσθαι τὸν συλλογισμὸν. ἐπὶ τῶν
τοιαύτων δὲ προβλημάτων ὁ τοῖς ἐνδόξοις μόνως συγχωρῶν δια-
λεκτικὸς ἐμποδίζει τὸ προκείμενον· ὃ γὰρ ῥάδιον διαλεκτικὰς ἐνδο-
20 ξως προτάσεις εὐρεῖν. id. p. 263.

οἱ γὰρ παριστάμενοι τῇ Ἡρακλείτῃ δόξῃ τῇ λεγούσῃ τὸ ἀγαθὸν 159^b
καὶ τὸ κακὸν εἶναι ταῦτόν, ὃ συγχωρεῖσιν τῷ λέγοντι μὴ δύνασθαι τὰ 30.
ἐναντία συνπαρῆχειν, ὅτι ὡς αὐτοῖς δοκῶν, ἀλλ' ὡς Ἡρακλείτῃ
ὅπως ἐκ ἐδόκει, προτιθέντες δηλόντι τῷτο. id. ib.

159^b 34. ὡς ποιεῖ ἐν τῷ Πλάτωνος Φιλήβῳ Πρώταρχος, διαδεξάμε-
νος παρὰ Φιλήβου τὸ πρόβλημα. id. p. 264.

159^b 36. εἰπὼν τὰς τῶν προβλημάτων διαφορὰς, καὶ δείξας πῶς πρὸς
ἕκαστον αὐτῶν χρή τὰς ἀποκρίσεις ποιεῖσθαι καὶ τίνος σοχάξεσθαι, νῦν
περὶ αὐτῶν τῶν ἐρωτωμένων λέγει, καὶ τῶν τὴν διαίρεσιν ποιῶν. id. ib.

160^a 1. ἔστι πρὸς μὲν τὸν λόγον ταῦτα ὅσα συντελεῖ εἰς τὸν τῷ προ-
βλήματος συλλογισμόν, καὶ πρὸς τὸν λόγον δὲ ὅσα μὴδὲν εἰς τὸ
προκείμενον συντελεῖ ἀλλ' ἔστι μάλιστα ἐρωτώμενα. id. ib.

160^a 12. εἶπε γὰρ ἔργον εἶναι τὸ καλῶς ἀποκρινομένον, ὅτε ὁ ἐρωτῶν
δυνήσεται συλλογίζεσθαι διαλεκτικῶς, συγχωρησθέντων αὐτῷ τῶν
ἐνδοξοτέρων τῶν συμπερασμάτων. ἔστι δὲ διαλεκτικὴ συνθεσία,
ὅταν μὴδὲτερος τῶν ἐν τῷ λόγῳ τι παραρρομῇ, ἀλλὰ τὸ αὐτῷ
προσῆκον ποιῇ. id. ib.

160^a 17. πῶς ἐπὶ τῶν ἀσφαῶς καὶ πλεοναχῶς λεγομένων ἐρωτωμένων
καὶ πῶς ἐπὶ τῶν ἀσφαῶς καὶ ἀπλῶς ἀποκριτέον, νῦν διδάσκει. . .
τὸ ὁμοίως δὲ εἰπὼν ὅτι ὡς προεῖρηται παρίσχησι (περὶ γὰρ ἄλλων
προεῖρητο), ἀλλὰ τὸ "ὁμοίως" λέγει ἂν ἀντὶ τῆς κατὰ τὴν προεῖρη-
μένον τρόπον. id. p. 265.

160^a 29. εἰδὼν δὲ, φησί, μὴ προεῖδῃ ὅτι ἀμφίβολον, ταῦτά τινεσσι πολλὰ-
χῶς λεγόμενον (εἶδος γάρ τι τῶν πολλαχῶς λεγομένων τὸ ἀμφί-
βολον, ὡς εἴρηται ἐν τοῖς Σοφιστικοῖς Ἑλεγχοῖς) εἰ ἔν μὴ προεῖδῃ
τὸ διττὸν τῶν λεγομένων. id. ib.

160^a 35. συλλογιστικὴν μὲν πρότασιν λέγει τὴν συντελεῖσθαι εἰς τὸν προ-
κείμενον συλλογισμόν, ἣν εἶπε πρὸ ὀλίγου πρὸς τὸν λόγον. id. ib.

160^a 38. εἰπὼν τὸ "ἢ δι' ἐπαγωγῆς," προσέθηκε τὸ "ἢ δι' ὁμοιότητος."
τῷ γὰρ πολλὰ ὅμοια λαμβάνεσθαι δείκνυσιν ἢ ἐπαγωγῇ τὸ καθόλου
διὰ τῶν καθ' ἕκαστα. ἢ εἰπὼν τὴν ἐπαγωγὴν, ὡς κοινότερον τὴν
ὁμοιότητα ἐπήνεγκε· δι' ὁμοιότητος γὰρ καὶ αἱ παραδείγματα προ-
τάσεις δεικνύουσιν, καὶ μόνον αἱ ἐπακτικαὶ ἀλλὰ καὶ αἱ διὰ παραβολῆς
καὶ δι' ἀναλογίας. . . πρὸς δὲ τὸ καθόλου πειρατέον τὸ τοῖς καθ'
ἕκαστα ἐπιφερόμενον ἐνίστασθαι. καὶ γὰρ ὡς περὶ ἐπὶ τῶν συλλογισμῶν ἐξ
ἀνάγκης ἔπειτα τοῖς τεθείσιν τὸ ἐπ' αὐτοῖς συμπέρασμα, ὅτω καὶ
τοῖς ἐπακτικῶς λαμβανομένοις ἀναγκαίως ἔπειτα τὸ καθόλου. id.
p. 266.

160^b 5. ἔστι τὸ ἀντεπιχειρεῖν τὸ πρὸς τὰ λεγόμενα μὴ μὴ φέρειν ἐντα-
σιν, ἐπιχειρεῖν δὲ δι' ἄλλων τινῶν καὶ αὐτὸ πάλιν συλλογίζεσθαι ὅτι
μὴ ἀληθὲς τὸ δεικνύμενον. . . καὶ γὰρ εἴ τις λόγος ἐναντίος ταῖς κοι-
ναῖς ἐννοίαις δύσολυτος ὢν παρέχεται, τίς ἀντεπιχειρεῖν πρὸς τὰ δει-
κνύμενα ἤδη διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν καὶ χρὴ τιθέναι τὰ ἐναργεῖς τὰ
δεικνύμενα. id. ib.

161^a 1. εἰπὼν πῶς ἔστι λύειν τὸν ψευδῆ λόγον, νῦν λέγει πῶς καὶ κατ'
ποσὺς τρόπους ἐνίσταμενον ἔστι τὴν ἀρχὴν κωλύσαι συμπεραίνεσθαι
τινα λόγον. καὶ γὰρ ταῦτα λῦσαι τε καὶ κωλύσαι· λύειν μὲν γὰρ ὁ ἤδη
συμπεπερασμένος, κωλύειν δὲ ὁ πρὸς τὸ συμπεραίνεσθαι. διὸ καὶ ἡ
μὲν λύσις μοναχῶς, ἡ δὲ κωλύσις τετραχῶς. id. p. 268.

161^a 15. ὅτι ὅτι καὶ αὐτὴ ἐπιτίμησις γίνεσθαι ἐν λόγῳ καθ' αὐτόν τε ἐξε-
ταζομένῳ, καὶ ὅταν ὡς ἐν ἐρωτῇ γινόμενος εὐθύνηται· καθ' αὐτὴν

μὲν γὰρ ἐξεταζόμενος ὁ λόγος ἐπιτιμάται, ἂν ἀσυλλόγιστος ᾖ, ἄντε
διὰ ψευδῶν δεικνύη ἄντε δι' ἀγνωστοτέρων, ὡς μικρὸν προελθὼν
ἔρεϊ· λέγει γὰρ πέντε ἐπιτιμήσεις εἶναι τῶν καθ' αὐτὸ ἐξεταζομέ-
νων λόγων. id. p. 269.

ὁποῖός ἐστιν ὁ ἐν τῷ Πλάτωνος Γοργία Καλλικλῆς μὴδὲν 161^a
μήτε τῶν ἀληθῶν μήτε τῶν ἐνδόξων συγχωρῶν. id. ib. 18.

λέγει γίνεσθαι καὶ ἐν τῷ διαλέγεσθαι καθ' αὐτὸ ἀμαρτίας ἐν 161^a
λόγοις καὶ παρὰ τὴν ἀγνοίαν, καὶ ὅτι καὶ διώριζαι πότε τὰ ἀντικεί-
μενα καὶ πότε τὰ ἐν ἀρχῇ λαμβάνεσθαι· διὰ γὰρ τὸ ἀγνοεῖν τὸτο
πολλάκις ἐν τοῖς λόγοις ἀμαρτάνεσθαι. καὶ ταῦτα συμβαίνει καὶ ἐφ'
ἑαυτῶν λέγοντας καὶ ἀποκρινομένους. ὁ γὰρ λέγων πάντα εἶναι καθ'
εἰμαρμένην καὶ εἶναι τινα ἐφ' ἡμῶν, τὰ ἀντικείμενα λέγων αὐτῷ
λανθάνει. ἀλλὰ καὶ ὁ ἀπειρον λέγων ὑπὸ ἀπείρου περιέχεσθαι, τὰ
ἀντικείμενα ἑαυτῷ λέγων ἀγνοεῖ. id. p. 270.

ταῦτά τινεσσι ἢ ψευδῶν ἢ ἐνδόξων ἐν τῇ πρώτῃ ἐπιτιμήσει. καὶ εἴη 161^a
ἂν μὲν τὴν πρώτην ἐπιτίμησιν, ἣτις ἐγένετο ἐπὶ τῷ πάντα ἡμαρ-
τημένως ἔχοντι λόγῳ, δευτέρα ἢ ἐπὶ συλλογίζομένῳ μὲν, ὅτε δὲ
τὸ προκείμενον ὅτε δι' ἀληθῶν τε καὶ ἐνδόξων. id. p. 271.

"ἀφαιρεθέντων τινῶν." ἀφαιρεθεισῶν τινῶν προτάσεων ἀπὸ 161^a
τῶν τοιαύτων συλλογισμῶν, ὡς περὶ πολλάκις συμβαίνει γίνεσθαι ἐπὶ 29.

τοῖς συλλογισμοῖς τοῖς λεγομένοις διὰ τριῶν, οἷός ἐστιν ὁ λέγων
ὅτι ἢ ψυχὴ αὐτοκίνητος, τὸ αὐτοκίνητον ἀκίνητον, τὸτο δὲ ἀθά-
νατον, ἢ ψυχὴ ἄρα ἀθάνατος. . . τότε δὲ τὸ ἐν ἀρχῇ λαμβάνειν,
οἷον τυχὸν ὡς ὅταν ἐρωτώμενος διὰ τί ὁ ἄνθρωπος ἄνθρωπος ἐστίν,
ἔρεϊ διότι ἄνθρωπος. ἀκολούθως δὲ τέτοις τὸ ἐν ἀρχῇ αἰτεῖν καὶ οἱ
καὶ τὰς Στωϊκῶν ἀδιαφόρως συλλογίζόμενοι ὅτωσι· εἰ ἡμέρα
ἐστίν ἡμέρα ἐστίν, ἀλλὰ μὴ ἡμέρα ἐστίν, ἡμέρα ἐστίν. τὸ ἐν ἀρχῇ
δὲ αἰτεῖσθαι ἐστὶ τὸ τὸ ζητούμενον λαμβάνειν ὡς ὁμολογούμενον καὶ
ποιεῖν αἴτημα καὶ ὁμολογούμενην πρότασιν. cod. 1917 in marg.

ἀδοξότερα μὲν ἔν λανθανόμενα ἐν τῷ λόγῳ, εἰ βωμοὶ εἰσι 161^a
θεός. πλείονος δὲ πράγματος δεόμενα, εἴ τις δεικνύει τὴν ψυχὴν 31.

ἀθάνατον διὰ τὸ κίνησιν αὐτὴν αὐτοκίνητον εἶναι· τό τε γὰρ τὴν
ψυχὴν κίνησιν δεῖξαι χαλεπόν, τό τε κίνησιν ὅταν κινεῖσθαι χαλε-
πώτερον. Ἑρμῆνος μέντοι τὴν ἀπὸ τῆς θέσεως καὶ τῆς ἀφαιρέσεως
ἐπιτίμησιν μίαν φησὶν εἶναι, τὴν δ' ἀπὸ τῶν δι' ἀδοξοτέρων ἢ δι'
ἀληθῶν πλείονος δεομένην λόγῳ εἰς δύο ἐπιτιμήσεις διαιρεῖ. τὸτο
δὲ ποιῶν ποιεῖ καὶ τὴν δευτέραν ἐπιτίμησιν τὴν αὐτὴν τῇ τετάρτῃ,
ἢ οἷς παραλαμβάνομενον τὸ ἐξ ἀδοξοτέρων· καὶ γὰρ ἡ δευτέρα τὸτο
εἶχεν, εἰ καὶ μὴ τὸ προκείμενον συλλογίζεσθαι ἀλλ' ἄλλο τι. Alex.
p. 271.

γράφει καὶ "δικαίον" καὶ "ὁ δικαίον" καὶ τὰ προσεθέντα εἰσὶ 162^a
μᾶλλον ἀκόλουθα εἶναι τῷ καὶ δικαίον. ἐπεὶ γὰρ δέδεικται ἐν τοῖς 9.
ἀναλυτικοῖς ὡς ὅτι ἐστὶν καὶ μόνον δι' ἀληθῶν ἀλλὰ καὶ διὰ ψευδῶν
συλλογίζεσθαι, ὅταν τὰ ψευδῆ δι' ὧν τὰ ἀληθῆ δεικνύει ἐνδοξα
καὶ εὐπαρακολούθητα ἢ μᾶλλον τῶν ἀληθῶν, καὶ δικαίον ἐπιτιμᾶν καὶ
τοῖς διαλεκτικῶς δεικνύουσιν τὸ προκείμενον. εἰδὼν δὲ ὅτι δικαίον ἐπι-
τιμᾶν, λέγει ἂν ὅτι ἄξιον ἐπιτιμᾶν τέτοις οἷς ἐνδὸν δι' ἀληθῶν τὸ
προκείμενον δεικνύειν αἰρεῖν μᾶλλον διὰ ψευδῶν. id. p. 272.

162^a "φιλοσόφημα μέν." φιλοσόφημα λέγει) τὸ συμπέρασμα τὸ
 15 συναγόμενον ἀπὸ προτάσεων ἀμέστων καὶ προσεχῶν τῷ συμπε-
 ράσματι. μνηθεῖς δὲ τῷ σοφίσματος χωρίζει διὰ τῶν ὅρων
 τὰ δοκῶντα αὐτῷ κοινωνεῖν, διαφέροντα μέντοι ὡς αὐτὸς καθ'
 ἑκαστον ὀρίζει), τέσσαρα ταῦτα ἀριθμηθέντες. cod. 1917 5
 in marg.

162^a ὁ δὲ ταῦτα εἰς τὴν τῷ προκειμένῳ δεῖξιν λαμβάνων ἔχει ἐν
 31 αὐτοῖς ἡτημένον καὶ κείμενον τό γε εἶναι τινα δόξαν αὐτοαληθῆ.
 τὸ γὰρ "ἡττηθῇ" δὲ καὶ αὐτὸ δόξαν ἀληθῆ εἶναι" τῷτο σημαίνει τὸ εἶναι
 τινα καὶ αὐτοδόξαν. ἀλλὰ καὶ τῷτο εἰληφε τὸ μάλιστα εἶναι ἑκαστον 10
 ὃ λέγει) αὐτό, ἐξ ὧν τὸ προκείμενον συναγέται, τὸ εἶναι τινα δόξαν
 ἀκριβεστέραν, τυτέτι μᾶλλον τῶν ἄλλων. ἡ γὰρ ἀκριβεστέρα δόξα
 μᾶλλον τῶν ἄλλων δόξα. ἐν ᾧ γὰρ αὐτό, ἐν τῷ μάλιστα καὶ
 ἀκριβεστέρον· ἐν δὲ δόξῃ τὸ αὐτό· ἐν δόξῃ ἄρα τὸ μάλιστα καὶ ἀκρι-
 βέστατον. ἄλλως. ὅτι ἔστι τις δόξα μᾶλλον ἑτέρας. τῷτο γὰρ 15
 ἔσαι δι' ὁλίγων δεῖξαι ἔτως. id. p. 273.

162^a ὁ δὲ λόγον λέγει τὴν φανερόν τε καὶ ἀληθῆ. λέγει δὲ τοῖσιν
 35 γίνεσθαι τριχῶς. id. ib.

162^b τρίτον τρόπον τῷ δὲ λέγει, εἰ ἔλλειπει μὴ καὶ εἴη πάντα
 2 εἰλημμένα τὰ ἐφ' οἷς τὸ συμπέρασμα ἢ διὰ τὸ εἶπεν σφόδρα ἐν-
 δοξόν τε καὶ γνωρίμον. τοῖστος καὶ ὁ δοκῶν μονολήμματος· ἀνα-
 πνεῖς, ζῆς ἄρα· γνωρίμον γὰρ τὸ παραλειπόμενον τὸ πᾶν ἀνα-
 πνεόν ζῆ. τοιαῦτά ἐστι καὶ τὰ ἐνθυμήματα· ἔστι κολάσεως ἀξιοί,
 ἱεροσουλὸι γὰρ· παρεῖ) γὰρ τὸς ἱεροσουλὸς ἀξίους εἶναι κολάσεως.
 id. p. 274.

162^b τῷτο ἂν λέγοι, ἥτοι ὅτι πάντες οἱ εἰς ἀδύνατον ἀπάγοντες
 7 συλλογίζον) μέν, ὃ μὴ τὸ προκείμενον, ἀλλ' ἔστιν ὁ συλλογισμὸς
 ψευδής· ἔτω γὰρ δεῖκνυσαι τὸ προκείμενον διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον
 ἀπαγωγῆς, ὃ τῷ τὰ αὐτὰ δεῖκνύναι διὰ συλλογισμοῦ. ἡ ἔν
 τῷτο λέγει, ὡς Ἑρμίνῳ δοκεῖ, ἡ μᾶλλον ὡς ἅπασι λέγει συμ- 30
 βαίνειν μάλιστα τοῖς εἰς ἀδύνατον ἀπάγουσι τὸ μηδὲν πρὸς τὸ προ-
 κείμενον συλλογίζεσθαι πολλάκις, ὅταν ἀλλοτρίως τῆς ὑποθέσεως
 προτάσεις λαβῇ, καὶ συμπεραίνοντός τι ἀδύνατον ἀξιῶσι, ἐπεὶ
 τῷτο ἀδύνατον, τὸ ἀντικείμενον τῆς ὑποθέσεως λαμβάνειν· τὸ γὰρ
 μὴ παρὰ τὴν ὑπόθεσιν γεγονέναι τὸ ἀδύνατον (καὶ γὰρ χωρὶς ταύτης 35
 ἐκ τῶν καταλειπομένων τὸ αὐτὸ ἀδύνατον συναγέται) ὅθεν πρὸς τὸ
 προκείμενον· τῷτο δ' ἦν τὸ ἀντικείμενον τῆς ὑποθέσεως κατα-
 σκευάσαι. εἶπε δὲ καὶ ἐν τοῖς Ἀναλυτικοῖς (Πρ. 2 17) ὅτι τὸ μὴ
 παρὰ τῷτο ἐν τοῖς ἀδύνατον λέγεσθαι λόγοις. id. ib.

162^b ἔστι γὰρ τις λόγος διὰ ψευδῶν ψευδὲς τι δεῖκνύς, ὃν πολλῶν 40
 19 ἀληθινῶν λόγων μᾶλλον ἀποδεχόμεθα ὡς μᾶλλον δεῖκνύντα καὶ
 συνιστῶντα τὸ προκείμενον. ἔστι δὲ ἔτος ὁ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον
 ἀπαγωγῆς γινόμενος· ἐν γὰρ τῷ τοῖσιν λόγῳ ὑπόθεσιν τινα λαμ-
 βάνοντες καὶ ἐπὶ ταύτῃ πρότασιν τινα ὅτι μάλιστα δοκῶσαν (περὶ
 γὰρ ταύτης εἶπε τὸ "ἐξ ὅτι μάλιστα δοκῶντων ἀναρρεῖν τὸ ἀληθές," 45
 ἡ δὲ ἀσάφεια ἐν τῇ λέξει ὅτι μᾶς ἔσσης τῆς τοιαύτης προτάσεως
 περὶ πλείονων εἶπεν) ἐκ ταύτης τῆς ὑποθέσεως συναγόμεν τι
 ψεῦδος, δι' ὃ ἀναρρεῖται τι τῶν ἀληθῶν. id. ib.

τὸ "φαίνον) προσέθηκεν, ὅτι πρὸς ἀλήθειαν ἢ ἐν ἀρχῇ αἵτη-162^b
 σις τοσαυταχῶς λέγει), ὡς ἐν τοῖς Ἀναλυτικοῖς ἐδείχθη, φαν- 34
 τασίαν μέντοι τῷ τὰ ἐν ἀρχῇ λαμβάνειν τινα ἀποτελεῖσθαι καὶ τὸς
 πέντε τρόπους, ὅς ἐκτίθη. id. p. 275.

"ἐν δὲ τοῖς συνωνύμοις" ἀντὶ τῷ πολυνύμοις καὶ ἐν ὅσις τὸ 162^b
 ὄνομα καὶ ὁ λόγος τὸ αὐτὸ σημαίνει, ἥγαν τοῖς κυρίως συνωνύμοις, 36
 λαμβάνει μᾶλλον. id. ib.

γράφει) δὲ "τῷ ἐξ ἀρχῆς," τυτέτι τῷ ἐν ἀρχῇ. id. p. 276. 163^a
 ὁ τόπος ὁ αὐτὸς εἶναι δοκεῖ τῷ πρότερον εἰρημένῳ, τῷ "εἴ τις 14
 17 τὰ ἀντικείμενα αἰτήσαιο φάσιν καὶ ἀπόφασιν." διαφέρει δὲ ἔτος ὁ
 τόπος ἐκεῖνος, ὅτι ἐπὶ μὴ ἐκεῖνος δοκεῖ αὐτόθεν φανερώς λαμβάνεσθαι,
 ἐνταῦθα δὲ δυνάμει· ὃ γὰρ ἐξιν ἀντίφασιν "πάντων τῶν ἐναντιῶν
 μία ἐπιστήμη ἐστίν." διὸ ἐκεῖνος μὴ ὁ τόπος καταφορώτερος τῆς
 τῶν ἀντικειμένων λήψεως, ἔτος δὲ μᾶλλον λαμβάνων. εἴη δ' ἂν
 15 διαφορὰ τῶν εἰρημένων τρόπων καθόσον ἐκεῖνος μὴ κατάφασιν καὶ
 ἀπόφασιν ἐλάμβανε τὰς ὁπωσθ' ἀντικειμένας, ἀντικειν) δὲ κα-
 θόλιαι αἱ ἐναντίαι, διὸ ὅδε ἐμνημόνευσεν ἐπὶ τῆς τοιαύτης τῶν ἀν-
 τικειμένων λήψεως, ἐνταῦθα δὲ τὰς ἀντιφατικάς. id. ib.

πέμπτον φησὶ τρόπον, εἴ τις αὐτὰ μὴ μὴ λάβῃ τὰ ἀν-163^a
 22 τικείμενα τῷδε, τοιαῦτα δ' αἰτήσαιο δύο ἐξ ὧν ἔσαι ἡ ἀντι-
 κειμένη ἀντίφασιν. ἔνεσι μὴ καὶ ἔτως ἀκῶσαι· εἴ τις αἰτήσαιο
 τοιαῦτά τινα δύο, οἷς ἀκολουθεῖ ἀντίφασιν. τὸ δ' "ἡ ἀντικειμένη
 ἀντίφασιν" ἴσον ἐστὶ τῷ κατάφασιν καὶ ἀπόφασιν αἱ ἀντικείμε-
 ναι· ὃ γὰρ πᾶσα κατάφασιν πάσῃ ἀποφάσει ἀντικεῖται. ὅθεν γὰρ 25
 διαφέρει τῷ τὴν ἀπόφασιν αἰτῆσαι τὸ ταῦτα αἰτῆσαι οἷς ἀντίφασιν
 ἔπει. ἔνεσι δὲ ἀκῶσαι τὸ τοιαῦτα δ' αἰτῆσαιο δύο συμπλοκάς
 προτάσεων ἐξ ὧν συναφθῇ) ἡ ἀντίφασιν. id. p. 277.

καὶ ἐάν τις μὴ λάβῃ τὰ ἀντικείμενα φανερώς, ὡς ἐν τούτοις 163^a
 27 πᾶσιν εἴρηται, λάβῃ δὲ τοιαῦτα δύο ἥτοι ποιητικά καὶ φθαρτικά τι-
 νων ἐξ ὧν ἔσαι ἡ ἀντικειμένη ἀντίφασιν, οἷον ἄρα γε τῷ μήκωνι
 ὕλη τὸ βόειον κρέας ὑγιεινόν ἐστιν, φθαρτικὸν δὲ νόσος, ὡς περὶ τῷ
 καχεκτικῷ τὸ ἀνάπαλιν. ὧν δὲ τὸ ποιητικὸν καὶ φθαρτικὸν ταυτόν,
 καὶ αὐτὰ ταῦτά· ἔσαι ἄρα ὑγεία καὶ νόσος ταυτόν. ὁρᾷς ὅπως ὃ
 φανερώς ἔλαβε τὰ ἀντικείμενα ἀλλὰ συνεσκιασμένως τῷ λαβεῖν
 35 τοιαῦτα ἰσοδυναμᾷ. id. ib.

ἐκθέμενος τὸς τόπους ἀφ' ὧν εὐπόρησομεν τῶν πρὸς ἑκαστον 163^a
 29 πρόβλημά οἰκείων συλλογισμῶν, ὑποθέμενος δὲ καὶ τὴν προσήκ-
 σαν χρῆσιν αὐτῶν ἑκατέρῳ τῷ ἐρωτῶντι καὶ τῷ ἀποκρινομένῳ, ἐπὶ
 τούτοις ὁργανικά τινα πρὸς γυμνασίαν καὶ μελέτην τῶν διαλεκτικῶν
 λόγων παραδίδωσιν. id. ib.

"περὶ τῶν πρώτων θέσεων" λέγει ἂν περὶ τῶν ἀρχῶν· αὐτ) 163^b
 γὰρ πρῶτ) θέσεις, καὶ περὶ τῶν τοῖσιν προβλημάτων ἐξεπίστασθαι 18
 λόγους. τῷτο δ' ἐπεὶ χαλεπὸν εἰς τὰ τοιαῦτα ἐπιχειρημάτων
 εὐπορεῖν· δεῖ γὰρ ἢ διὰ πρώτων ἢ δι' ἐνδόξων ταῦτα δεῖκνύναι.
 ἀλλὰ καὶ ἀποκρίνεσθαι περὶ τῶν τοῖσιν χαλεπόν. ἥτοι ἔν λέγει
 διὰ τῷτο δεῖ πρὸς τὰς τοιαύτας θέσεις παρασκευάζειν λόγους τινάς,
 ὅτι ἀπορήσαιο πρὸς ταῦτα ἀποκρίσεων οἱ ἐρωτῶμενοι, διὸ οἱ πα-
 ρεσκευασμένοι πρὸς ταῦτα λόγοι βραδίως ἂν περιγένοιτο τῶν ἀπο-

κρινομένων, ἡ καθόλου ἀξιόι πρὸς τὰς τοιαύτας θέσεις ἔχειν τινὰς λόγους παρεσκευασμένους, ἐπεὶ δύσκολος ἡ περὶ αὐτῶν ἐπιχειρήσις τε καὶ ἀπόκρισις. id. p. 278.

163b κεφαλαισμός λέγει τὸς τῶν πρώτων ἀριθμῶν τῶν μέχρι δε-
25. κάδος πολλαπλασιασμός. id. p. 279.

τόπος τινὰς καὶ ἐν τῷ περὶ Μνήμης καὶ Ὑπνῶν καὶ τῆς καθ' 163b
Ὑπνῶν Μαντικῆς παρέθετο, δι' ὧν ἔστιν ἀναμνηστικὸς καὶ ἀπὸ 29.
τῶν ἐναντίων καὶ ἀπὸ τῶν ὁμοίων καὶ ἀπ' ἄλλων πολλῶν. . . πρό-
τασιν κοινῇ τὴν τὸπον λέγει. id. ib.

5 φθάνει μὲν δὴ πως περὶ τούτου εἰρηκέναι, λέγει δὲ καὶ νῦν. id. p. 281. 164b

ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΣΟΦΙΣΤΙΚΟΥΣ ΕΛΕΓΧΟΥΣ.

Ὅτι μὲν ὁ περὶ ἀποδείξεως λόγος τέλος ἐστὶ τῆς λογικῆς ἀπά-
σης πραγματείας, ἥδη φθάσαντες εἵπομεν ἐν οἷς τε περὶ τῆ ἀπλῆς
συλλογισμῷ διελέγετο ὁ Ἀριστοτέλης καὶ ἐν οἷς τὴν ἀποδεικτικὴν
παρεδίδου μέθοδον. ἐπεὶ γὰρ ἰκανῶς τὰ περὶ ἐκείνης ἡμῶν τῆς με-
θόδου ἐξήγηται, ἀκόλουθον ἂν εἴη εἰπεῖν τι καὶ περὶ τῶν Σοφιστικῶν
Ἑλέγχων, τίς τε ὁ σκοπὸς τῆς παρύσης πραγματείας ἐστὶ, καὶ διὰ
τί τάξιν ἔχει τὴν τελευταίαν, καὶ ὅτε χάριν Σοφιστικοὶ ἐπιγράφου
Ἑλεγχῶν· ὡς γὰρ ἐν πολλοῖς εἵπομεν, ἔθθα μὴ αὐτῶν ἐστὶ δὴλη
ἡ ἐπιγραφὴ τῆ συγγραμμάτος, χρὴ καὶ ταύτην σαφηνίσαι. σκο-
πὸς ὅν ἐστὶ τῆς παρύσης πραγματείας καὶ μὲν τινὰς, ὡς ἂν ἡμῶν 15
τὴν μέθοδον παραδῶ δι' ἧς τὸς ἐλέγχους συνίσταν οἱ σοφισταὶ καὶ
τὸς ἀπείρους τῆς συλλογιστικῆς μεθόδου ἡπάτων. ἐστὶ δὲ αὕτη οἱ
μέλλοντες παραδοθῆναι παρ' αὐτῶν τῶν Ἀριστοτέλους δεκατρεῖς τρό-
ποι, οἱ καὶ ὡς περὶ τινὲς εἰσι γενικοὶ σοφισμοὶ τῶν σοφισμῶν. οἱ
δὲ τῶτον εἶναι τὴν σκοπὸν τῆς παρύσης πραγματείας τιθέμενοι καὶ 20
διὰ τούτο ἐπιγεγράφθαι τὸς Σοφιστικὸς Ἑλέγχους φασίν, ὡς τῆς
παρύσης πραγματείας περὶ τῶ πῶς ἤλεγχον οἱ σοφισταὶ διαλαμ-
βανύσης, καὶ περὶ τῆς συστάσεως τῶν σοφισμῶν αὐτῶν, καὶ περὶ
τῶ πῶς ἂν τοῖς σοφισταῖς ἀντιλέγομεν. ἄλλοι δὲ καὶ τῶτον τὴν
σκοπὸν εἶναι τῶ βιβλίῳ εἰσάγαγον, ἀλλὰ μᾶλλον σκοπὸν ἔχειν τὴν 25
Ἀριστοτέλην εἰπεῖν περὶ τῶ πῶς ἂν αὐτοὶ μάθοιμεν ἐλέγχειν καὶ
ἀντιλέγειν τοῖς πειρωμένοις σοφίζεσθαι ἡμᾶς· διὰ τούτο γάρ, φα-
σίν, ὅδε περὶ τῶν σοφιστικῶν συλλογισμῶν ἐπιγράφεται τὸ βιβλίον
ἀλλὰ Σοφιστικοὶ Ἑλεγχῶν, ὡς καθόλου παραδιδόμενης δι' ἧς ἂν
τὸς σοφιστὰς ἐλέγχειν δυναίμεθα. . . περὶ δὲ γε τῆς τάξεως ἀμ- 30
φισβητεῖται πολλοῖς. οἱ μὲν γάρ φασιν ὡς ἔδει τὴν Διαλεκτικὴν
πραγματείαν, ὁμοίως δὲ καὶ ταύτην τὴν Σοφιστικὴν τῆς Ἀποδει-
κτικῆς προταχθῆναι· χρῆναι γὰρ πρότερον τοῖς πιθανοῖς χρονοτριβή-
σαντας εἶναι τῶν τοῖς ἀναγκαίοις καὶ ἀληθεῖσι προσδιατρίβειν. καὶ
καλῶς δὲ οἱ ταῦτα λέγοντες ἀποφαίνουσι. . . Πλάτων μὲν ἐν τῷ 35
Εὐθύδημῳ καὶ Ἀριστοτέλης ἐν προοιμίῳ εὐθύς τῆς Διαλεκτικῆς
πραγματείας τὴν αὐτὴν εἶναι λέγουσιν ἐριστικὸν καὶ σοφιστικὸν συλλο-
γισμόν· τούτοις δὲ τὸς συλλογισμὸς ποτὲ μὲν καὶ τὴν ὕλην διημαρ-
τῆσθαι λέγουσι τῆς συλλογιστικῆς συζυγίας ὅτι ἐκπίπτοντας, ὅς καὶ
συλλογισμὸς ὀνομάζουσι, ποτὲ δὲ τὸ συλλογιστικὸν εἶδος μὴ ἔχον- 40
τας, ἀληθῆ δὲ τὴν ὕλην, ὅδε συλλογισμὸς ἀξιόσι καλεῖν ἀλλὰ
φαινόμενος συλλογισμὸς. . . καὶ πολλὰ τούτων τὰ παραδείγματα
ἐν ταῖς πονηθείσαις ἡμῶν εἰς τὴν Διαλεκτικὴν ἐξηγήσεσιν. ἄλλοι
δὲ τινες σοφιστικὸν καὶ ἐριστικὸν συλλογισμόν διαφορὰν τοιαύτην παρα-

δεδώκασιν, ἐριστικὸν μὲν εἰπόντες εἶναι τὴν καὶ τὸ συλλογιστικὸν εἶδος
μὴ ὕμῳ ἔχοντα, σοφιστικὸν δὲ τὴν τὴν ὕλην ἔχοντα διημαρτημέ-
νην, ὕμῳ δὲ τὸ συλλογιστικὸν εἶδος. ἀλλ' ἐλέγχουσι ὅτοι παρ'
αὐτῶν τῶν Ἀριστοτέλους ψευδόμενοι· προῖον γὰρ ἐν οἷς τὴν ἀποδεικτι-
κὸν λόγον τῶ διαλεκτικῷ διίησι, καὶ τῶτον τῶ σοφιστικῷ (c. 2),
φησὶν ὅτι ὁ μὲν καὶ τὸ πρᾶγμα θεωρῶν τὰ κοινὰ διαλεκτικὸς, ὁ
δὲ τούτο φαινόμενος ποιῶν σοφιστικὸς καὶ συλλογισμὸς ἐριστικὸς.
ἐπειδὴ τοίνυν ὁ ἐριστικὸς συλλογισμὸς ὁ αὐτὸς ἐστὶ τῷ σοφιστικῷ
ἐλέγχῳ, εἰπὼν περὶ τῶν σοφιστικῶν ἐλέγχων ἐπιγράγει "καὶ τῶν
φαινόμενων ἐλέγχων ὄντων δὲ παραλογισμῶν," ἐκ παραλλήλου τὸ
αὐτὸ θεῖς· κοινὸν γὰρ πάντων τῶν σοφιστικῶν ἐλέγχων τὸ φάνεσθαι.
καὶ τούτων τὴν διαίρεσιν ποιῶν εὐθύς ἐν τοῖς ἐξῆς. . . ἀλλ' ἀναγ-
καῖον ἔστιν εἰπεῖν τί τέ ἐστι σοφισμα καὶ τί ἀληθὲς ἔλεγχος καὶ τί
φαινόμενος ἔλεγχος καὶ τί παρεξέλεγχος καὶ τί παραλογισμὸς. . .
ὅταν ὅν μὴ καὶ τὴν διορισμὸν τούτου τῶ ἐλέγχου, λέγω δὲ τῶ ἀλη-
θὲς, ἐλέγχῳ τὸς τὴν προσδιαλεγόμενον, ἀλλ' ἡ καθ' ὁμωνυμίαν ἡ
κατὰ τινὰ τῶν σοφιστικῶν τρόπων, τῆνικαὶ αὐτὰ ἐλέγχου ἂν ὅτι ἀλη-
θὲς ἀλλὰ σοφιστικῶς· καὶ τὴν ταῦτον ἔλεγχον ὅδε ἔλεγχον ὀνομά-
ζει ὁ Ἀριστοτέλης, ἀλλὰ φαινόμενον ἔλεγχον καὶ παρεξέλεγχον,
ὡς ἔξω ὄντα τῶ κυρίως καὶ ἀληθὲς ἐλέγχου, περὶ ὅ καὶ αὐτὸς ὁ Ἀρι-
στοτέλης ἐρεῖ μὲν μικρόν. Alexander f. 2 - 4.

τινὲς τῶν ἐξηγησαμένων ἐνταῦθα ἐκ παραλλήλου, ὡς ἔφα- 164a
μεν, τεθείσθαι φασὶ "τῶν σοφιστικῶν ἐλέγχων καὶ τῶν φαινομέ- 20.
νων," ὡς πάντων τῶν σοφιστικῶν ὅτι ὄντων κυρίως ἐλέγχων ἀλλὰ
φαινόμενων. εἴη δ' ἂν τις καὶ διαφορὰ σοφιστικῷ ἐλέγχου καὶ φαινο-
μένῳ ἐλέγχου· σοφιστικὸν μὲν γὰρ ἔλεγχον ἐρεῖς τὴν τὴν ὕλην ἔχοντα
ψευδῆ καὶ ἀπὸ φαινόμενων ἐνδόξῳ ἐπιχειρῶντα, τὸ δὲ καὶ ὕμῳ ὕμῳ
ἔχοντα, φαινόμενον δὲ ἔλεγχον καὶ παραλογισμόν τὴν καὶ τὸ συλλο-
γιστικὸν εἶδος ἐσφαλμένον, τῆς ὕλης ὅπως ὅποτε ἔχουσης, ἐπειδὴ
προεῖρηκαμεν ὅτι ὁ παραλογισμὸς κυρίως τῷ Ἀριστοτέλει ἐπὶ τῶν
μὴ καλῶς ἔχοντων καὶ τὸ καὶ ὕμῳ εἴληπται. id. f. 4.

προθέμενος δὲ περὶ τῶν σοφιστικῶν ἐλέγχων εἰπεῖν, οἱ καὶ ἦσαν 164a
φαινόμενοι ἔλεγχου, πρῶτον διὰ βραχείων ὑπομνηστικῶν ἡμᾶς τῆς 23.
ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Τοπικῶν (c. 1) γενομένης παρ' αὐτῶν διαιρέ-
σεως τῶ ἐριστικῷ συλλογισμῷ· τῶν γὰρ σοφιστικῶν συλλογισμῶν,
ταύτην δὲ εἰπεῖν καὶ ἐριστικῶν, οἱ μὲν εἰσι συλλογισμοὶ ἐκ φαινομέ-
νων καὶ ἐνδόξων, ὡς ἐκεῖ εἶπεν, οἱ δὲ φαινόμενοι συλλογισμοὶ ὅτι
ὄντες δέ. καὶ πιστῶ τούτο δι' ὧν ἐπάγει. . . οἱ δὲ προσπαθῶν τὸ
εὐεκτήειν καὶ διὰ τῶν ἐπιτεχνήσεων περὶ τὸ σῶμα τῶν εὐεκτῶντας

μιμῶν) εὐλογοῦντες ἑαυτοὺς παχυτάτοις ἐνδύμασι, καὶ ὅπερ αἱ φυ-
λαὶ ἐν ταῖς προσαγωγαῖς τῶν ἱερῶν ἐποιοῦν (σπεύδοντα ἢ ἑτέρα
τῇ ἑτέραν ὑπερβαλεῖν ἐν ταῖς ἐορταῖς καὶ ταῖς πανηγύρεσι, ταῖς
τῶν θυμάτων ἐν τοῖς βωμοῖς γνωμέναις προσαγωγαῖς, ἐνεφύσα
τῷ λειποκρέῳ καὶ λιπωδὲς ἐποίει φαίνεσθαι τὸ μὴ ὂν ἐκ τῶ ἐμφυσή-
ματος, ὥσπερ Ἀθηναῖος ἐν τῷ Δειπνοσοφιστῇ καὶ Πρόκλος ἐν τῇ
τῶν ἐορτῶν ἀπαριθμῆσαι εἰρήκασιν). τὸτο δὲ καὶ οἱ καχεκτῶντες
ποιῶντες, καὶ μὴ καὶ οἱ δυσειδεῖς καὶ τὴν ὄψιν αἰσχίονες καὶ τὴν ἀληθινὴν
μὴ ἔχοντες κάλλος, ἐπιτρίμμασιν ἑαυτοὺς καταχρῶννόντες σπεύ-
δοντες τὰς ὁρῶντας ἐξαπατᾶν. id. f. 4 b.

164 b
27. οἱ ἀπειροί, φησὶν, ὥσπερ ἂν ἀπέχοντες πόρρω θεωρᾶσιν. ὁ
διττὴν ἔχει τὴν ἐξηγήσιν· ἡ ἢ τὸτο φησιν, ὅτι οἱ ἀπειροὶ περὶ ὧν
ἀπειρώς ἔχουσιν, ὅπως πεφύκασιν ταῦτα νοεῖν καὶ διακρίνειν ὡς ἂν
τῆς τῶν φύσεως πόρρω διακείμενοι καὶ μὴ εἰδότες ὅπως τί ἐστι τὸ
περὶ ὃ ἡ διαλέξις γίνεσθαι· ἀπέχουσι ἢ ὄντως καὶ πόρρω εἰσὶ τῆς περὶ
αὐτῶν γνώσεως· ἡ γὰρ ὅτω νοητέον καὶ μάλιστα ὅτι ὥσπερ οἱ ἀπὸ
πολλῆς διαστήματος ὁρῶντες τινα πολλὰς ἀπατῶν) ἐκ τινος βρα-
χείας ὁμοιότητος, καὶ διὰ τὴν τῶ διαστήματος ἀσυμμετρίαν καὶ τῆς
ὄψεως τὴν ἀξένειαν καὶ τὴν διάκλασιν αὐτῶν καὶ ἀνάκλασιν τὴν μὴ
Σωκράτην Σωκράτην οἶον) καὶ τὰ χολοβαφίνα διὰ τὸ ὁμοίωχρῶμα
χρυσῶ καὶ τὰ λιθαργύρνα καὶ τὰ καττιτερινὰ ἀργυρᾶ, ὅτω καὶ οἱ
ἀνεπισήμονες τῆς συλλογιστικῆς μεθόδου ἐλέγχους ἡγῶν) καὶ συλ-
λογισμὸς ἀπὸ τινων μικρῶν ὁμοιοτήτων τὰς ἔχ' ὅπως ἔχοντας,
δι' ἀπειρίαν τὴν ὁρᾶν ταύτην λαβόντες· ὁ μὲν ἢ συλλογισμὸς ἐκ
τινῶν ἐστὶ θεθέντων ἥτοι ὁμολογημένων καὶ ἔχ' ὑποθετικῶς λαμ-
βανομένων. τί ἐστι συλλογισμὸς καὶ ἐλεγχος, εἰρη) ἐν τοῖς προ-
τέροις Ἀναλυτικοῖς (1 1) καὶ ἐν τοῖς δευτέροις. . . ἐν δὲ τοῖς δευ-
τέροις τῶν Προτέρων Ἀναλυτικῶν ὅτι ἐλεγχὸς ἐστὶ συλλογισμὸς
μὲν ἀντιφάσεως τῶ συμπεράσματος. id. ib.

165 a
4. αἰτίας λέγει τὰς δεκατρεῖς τρόπους δι' ὧν ἀπατῶσι τὰς
προδιαλεγόμενας, ὧν ἕνα τόπον εἶναι φησιν ἐπικάμρον τε καὶ κοι-
νὸν τοῖς πολλοῖς καὶ διὰ τὸτο δημοσιώτατον, τετρεῖς κοινότατον·
κατακόρως ἢ τῶτω καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ χρῶν) οἱ σοφισταί. εὐφυνέ-
στατον δὲ ὡς ῥάδιον τὴν διὰ τῶν ὀνομάτων, ὅς εἴη ἂν ἡ ὁ καθ'
ὁμωνυμίαν λεγόμενος ἡ καὶ ἀμφιβολίαν ἡ τάχα καὶ ἀμφοτέρως.
id. f. 5.

165 a
8. ὁ ἢ εἰ τὸ βασιλῆος ὄνομα ἔστιν ἐν τι, ἥδη καὶ τὸ σημα-
νόμενον παρ' αὐτῷ πράγματι ἔστιν ἐν· ἄλλος ἢ ὁ τοῖς πολλοῖς
ἐγνωσμένος βασιλῆος καὶ ἄλλος ὁ τοῖς ἐπισήμοισιν, ὁ ἐπὶ τῆς
καρδίας δηλονότι ὧν τῶ ἀστυὶ λένοντας. id. f. 5 b.

165 a
9. παραδείγματι χρῆ) τῶν ἐπὶ τῶν ψήφων τοῖς λογιζομένοις·
ἂ ἢ ἐπὶ τῶν δακτύλων ἐν τοῖς ψήφοις συλλογιζόμενοι εὐρίσκουσιν,
ταῦτα καὶ ἐπ' αὐτῶν τῶν πραγμάτων μεταφέρουσι, καὶ τοσαῦτα
φασιν ἔχειν καὶ ταῦτα εἶναι τὰ δακτυλομετρεμένα. . . ταῦτα
εἰπὼν καὶ δείξας πῶς ἀπατῶμεθα, δηλονότι δι' ἀπειρίαν καὶ ἄνοιαν
καὶ μᾶλλον διὰ τὴν ὁμωνυμίαν, μεταφερόντων τῶν σοφιστικῶν τὴν
ἐπὶ τῶν ὀνομάτων ἀπάτην εἰς τὰ πράγματα, ὥσπερ καὶ οἱ λογα-
ρισταὶ μεταφέρουσι τὰς ἀριθμοὺς ἐπὶ τὰ ἀριθμητὰ, δείκνυσθαι τὸτο

διάφορον εἶναι καὶ ἔχ' ὅμοιον, διὰ τῶ εἰπεῖν “τὸτο δὲ ἐκ ἔστιν
ὅμοιον.” ἐπὶ μὲν ἢ τῶν ἀριθμῶν καὶ τῶν ἀριθμητῶν καὶ ἀμφω
ἀπειρά εἰσι καὶ ἀπερίληπτα, καὶ εὐδὴλον ὅτι ὡς ἂν ἔχοι τὸ ἕτερον
ὅπως ἔξει καὶ θάτερον· ἐπὶ δὲ τῶν ὀνομάτων καὶ τῶν πραγμάτων
ἔχ' ὅπως ἔχει. id. ib.

ἔχ' ὅτι δὲ διὰ τὸτο μόνον αἱ ὁμωνυμίαι λέγει, ἀλλ' ὅτι διὰ τὸτο
τὸτο ἐξ ἀνάγκης, εἰ καὶ δι' ἄλλας αἰτίας τινὰς αἱ ὁμωνυμίαι. ἡ
ἢ μὲν ὁμωνυμία ἐξ ἀνάγκης διὰ τὸτο· πάντως ἢ ὁ τίθεμένος τινι
ὄνομα τι χρῆσθαι φωνῇ κατ' ἄλλαν τινὸς εἰρημένη. ἡ μέντοι πρὸς
τόνδε ἢ τόνδε ὁμωνυμία ἐκ ἔστιν ἀναγκαῖα· ἀδύνατον ἢ ἄλλω τινι
καὶ μὴ τῷτῳ ὁμωνυμίαν εἶναι. id. f. 6.

δηλοῖται δὲ τὸτο Ἰππία καὶ Πρωταγόρῃ καὶ Γοργίῃ καὶ Πρόδῳ·
καὶ ὧν ὁ βεβλόμενος τὴν σοφίαν καὶ τὴν πλῆστον ὂν ἐκ ταύτης συνή-
θροισαν μαθεῖν ἐντυγχανέτω τοῖς ὁμωνύμοις τῶν διαλόγοις τῶ
Πλάτωνος. id. f. 6 b.

ἔστιν ὡς ἐν πρὸς ἐν, ἵνα συνελὼν εἴπω ὡς ἐν πρὸς ἐν τὰ ἀμ-
φοτέρων ἔργα. τῷ μὲν καλῶς ἐρωτῶντος ἔργον ἐστὶ τὸ λαμβάνειν
προτάσεις κυρίως καὶ μὴ ἀμφιβολίας, τῷ δὲ γε ἀποκρινομένῳ ἔργον
ἐστὶ τὸ δύνανθαι τὴν ἐρωτῶντα ἐλέγχειν ψευδόμενον. τὸ δὲ δύνανθαι
τὴν ψευδόμενον ἐλέγχειν γίνεσθαι παρὰ τὸ εἰδέναι τὰ τε ὁμωνύμα καὶ
ἀμφίβολα καὶ τὰ ἄλλα δι' ὧν ἀπατᾶν πειρᾶ) ὁ ἐρωτῶν. ἡ τοίνυν
τὸ ἐν πρὸς ἐν ὅτω νοητέον, ἡ καὶ ὅτω ὀφείλει νοεῖσθαι, ὅτι ἐπειδὴ με-
ερωτᾶν βέλπει, γίνωσκε ὅτι, εἰ θέλεις μὴ παρατραπῆναι, ἐρώτα
καλῶς καὶ ἀληθῶς, ὅπερ ἐστὶν ἔργον τῶ ἐπιστημόνως ἐρωτῶντος, καὶ
σπῆδαζε τὴν ψευδόμενον ἐλέγχειν δι' ὧν εἵπομεν, ὅπερ ἐστὶν οἰκείον
ἔργον τῶ ἐπιστημόνως ἀποκρινομένου. ἡ τοίνυν καὶ τὸ πρότερον νοη-
τέον τὸ ἐν πρὸς ἐν ἢ καὶ τὸ δευτέρον· σώζει ἢ καὶ ἐπὶ τέτοις· δύο
γὰρ τινα εἶπε, τό τε πῶς δεῖ ἀποκρίνασθαι καὶ τὸ ἐρωτᾶν. ταῦτα δὲ
εἰπὼν ὑπομνησκει ἡμᾶς ὧν ἔδειξε. id. ib.

τὸ δὲ “πόσα ἐστὶν εἶδη τῶν λόγων καὶ ἐκ πόσων τὴν ἀριθμὸν”
ἢ ἐκ παραλλήλων καί), ἡ τὸ μὲν πόσα ἀντὶ τῶ τίνα εἰσὶ τὰ εἶδη τῶν
λόγων καὶ ἐκ πόσων τὴν ἀριθμὸν. ἡ τὸ μὲν πόσα ἀντὶ τῶ πόσα εἶδη
τῶν σοφιστικῶν ἐλέγχων, ἅπερ εἰσὶ δύο, τὰ παρὰ τὴν λέξιν καὶ τὰ
ἐξ ὧ τῆς λέξεως, τὸ “ἐκ πόσων” δὲ ἀντὶ τῶ πόσα μέρη ἐνὸς ἐκάστου
τῶν τῷτῳ εἰδῶν· μέρη ἢ τῶν εἰδῶν τὰς ὑποδιαίρεσεις τῶν
εἰδῶν λέγει. δύναν) καὶ τὸ “πόσα μέρη τῆς πραγματείας τυγχά-
νει” λέγειν ὡς ἴσον τῷ καὶ πόσων οἱ σοφισταὶ εὐχόμενοι· ὁ ἢ
μόνον τῶ ἐλέγχειν δοκεῖν ἄλλα καὶ ἄλλων τινῶν ἀ μὲν ὀλίγον ἐρεῖ.
δύναν) δὲ λέγειν τὴν σοφιστικὴν ἥτοι ὅτι μὴ τέχνη μὴδ' ἐπιστήμη·
περὶ τὰ λήγη ἢ ἐκείνων ἑκατέρω, ἡ τε τέχνη ἔστι ὅσα μὲν λόγῳ
ἀληθῶς ποιητικῇ, καὶ ἡ ἐπιστήμη ἔστι ἀποδεικτικῇ περὶ τὸ ἀεὶ ὡσαύ-
τως ἔχον. ἡ τέχνην εἶπε τὴν σοφιστικὴν κοινῶς καὶ γενικῶς. ἡτοι
δύναμις λέγει ἢ αὐτὴν καὶ τέχνην, κοινότερον χρωμένους τῷ τῆς
τέχνης ὀνόματι. id. f. 7.

ἀπορεῖν δὲ ἄξιον πῶς εἰπὼν τῶν ἐν τῷ διαλέγεσθαι λόγων
εἶναι τέσσαρα γένη, ἐπήνεγκε τὰς διδασκαλικὰς λόγους προηγου-
μένους, οἷον ἐστὶν ἀποδεικτικαί· ὁ ἢ οἱ ἀποδεικτικοὶ λόγοι ἐξ
ἐνδόξεων εἰσὶν, ὅτε ἐκ τῶν πᾶσι δοκούντων ὅτε ἐκ τῶν τοῖς πλείστοις

ἔτε ἐκ τῶν τοῖς σοφοῖς ἢ τῶν πᾶσι δοκούντων σοφοῖς ἢ τῶν τοῖς πλείστοις καὶ τῶν μάλιστα γνωρίμων καὶ φιλοσοφίαν. ὅδε περὶ πάντες τῷ προκειμένῳ συλλογίζοντο· τὸ γὰρ ἐκ τούτων συλλογίζεσθαι, ὡς ἡ πρόθεσις τῆς Διαλεκτικῆς σημαίνει, ἔκ ἑξιν ἀποδείξεως καὶ ἀποδεικτικῆς λόγῳ ἀλλὰ τῆς διαλεκτικῆς. ἡ ληπτέον ἐπὶ τῷ συλλογίζεσθαι νῦν τὸ διαλέγεσθαι· ὁ γὰρ ἀποδεικνύων ἢ διαλέγει ἀλλὰ συλλογίζει, καθάπερ ἐπὶ γεωμετρίας ἔχει καὶ ἄλλων τῶν. id. ib.

165 b γράφει δὲ ἐν τισὶ καὶ “ἀναγκαῖον” διὰ τῷ ο μικρῷ, καὶ εἴη ἂν 5. ἐλλειπτικὸν ὡς ἔξωθεν λαμβάνεσθαι τὸ ὅτι τὴν ἐπισημνῆν ἔχεν ἀναγκαῖον τῷ προσποιμένῳ εἰδέναι. ἐν τισὶ μέντοι ἀντιγράφοις ἢ 10 τέτταρα γένη ἀλλὰ τρία φέρεται, ἐπεὶ τῷ πειραστικῷ δοκεῖ ὡς μέρους τῷ διαλεκτικῷ μνημονεύειν προελθόν. πολὺ δὲ καὶ τῆς πειραστικῆς εἶδος παρὰ Πλάτῳ ἔξιν εὑρεῖν ἐν τε τῷ Εὐθύφρονι καὶ ἐν ἅπασιν σχεδὸν αὐτῷ τοῖς διαλόγοις. μνημονεύει δὲ τῶν πειραστικῶν καὶ ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Τόπων (1 2: cf. 8 4), ἐνθα διέξεισι πρὸς τῶν 15 χρησίμους ἔξιν ἢ διαλεκτικῇ. id. f. 7 b.

165 b τὸ δὲ “ἢ τὸ μὴ ὄν ἀλλὰ τὸ φαινόμενον ἕκαστον εἶναι τούτων” 17. τοῖσιν ἐξίν· ἀπαριθμησάμενος γὰρ τῶν οἰσφιζαὶ σοφιστῶν, λέγει ὅτι ἕκαστον τούτων τῶν παρ’ αὐτῷ σοφιστῶν ἔκ ἑξιν ἀληθῶς ὄν ἀλλὰ φαινόμενον. ἔξιν δὲ ἡ λέξις ἔστω, τὸ ἕκαστον τούτων μὴ εἶναι ὄν ἀλλὰ φαινόμενον· ὅτε γὰρ ἀληθῶς δεικνύσι ψευδόμενον τὸν ἀποκρινόμενον ἀλλὰ φαινομένους, ὅτε σολοικίζοντα τὸν δοκῶντα σολοικίζω· ἐν γὰρ τῇ ἐρωτῇ τῇ “ἄρα ὁ λέγεις εἶναι, ἔξιν τούτο; λέγεις εἶναι Σωκράτην, ἔξιν ἄρα Σωκράτην” ἔκ ἀληθῆς ἐστὶ τούτο σολοικισμὸς ἀλλὰ φαινόμενος. τὸ δὲ “ἢ τὸ μὴ 25 ὄν ἀλλὰ τὸ φαινόμενον” ἔξιν καὶ ἔστω ἐκλαβεῖν, ὡσεὶ ἔλεγεν ἢ ὡς εἶναι τούτο τῆς δοκῆς ἀπορίας τῷ πῶς ἐλέγχουσιν οἱ σοφισταὶ λυτικόν, εἰ καὶ ψεύδους καὶ ἐλέγχου καὶ τῶν τοῦτων σοφιστῶν, ἀλλ’ ἕκαστον τούτων μὴ ὄν ἐστὶ καὶ φαινόμενον· ὅτε γὰρ ὁ ἐλεγχος ἀληθῆς ἔξιν ἐλεγχος, ὅτε μὴν ὁ σολοικισμὸς σολοικισμός, ὅτε μὴν τῶν 30 ἄλλων ὅθεν τοῖσιν οἷον καὶ φαίνεται· ἀληθῆς μὲν γὰρ ἐλεγχος ὁ τὴν ἀντίφασιν τῷ συμπεράσματος καὶ μίαν τῶν προτάσεων λαβὼν καὶ ἀνελὼν τι τῶν κειμένων, ὁ δὲ λέγων “ἄρα ἔξιν σιγῶντα λέγειν; ὅτι. δέ, ὅταν εὖλα καὶ λίθους λέγῃς; ἔξιν ἄρα σιγῶντα λέγειν” ἔκ ἐλέγχου· διττὸν γὰρ ἐστὶ τὸ σιγᾶν. τὸ δὲ “ἢ τὸ μὴ ὄν ἀλλὰ τὸ 35 φαινόμενον ἕκαστον ἐστὶ τούτων” ἔστω εἰρήκεν ὡς εἴπομεν. δῆλον καὶ αὐτὸς πεποιθεὶς διὰ τῷ “μάλιστα μὲν προαιρῶν” φαίνεσθαι ἐλέγχοντες καὶ τῶν ἑξῆς. ἔφη δὲ τις καὶ ἔστω ἐρμηνεύεσθαι τὸ ῥητόν, ὅτι τὸ πειρᾶσθαι ἐλέγχειν τὸν σοφιστὴν ἔκ ἑξιν μὴ ὄν τοῖσιν ὡς τὸ τῇ ἀληθείᾳ καὶ τῷ φαινομένῳ, οἷον τὸ μὴ ἀμύχανον μὴ δοκῶν, ἀλλὰ μὴ 40 ὄν ὅσον καθ’ ἑαυτὸ, ὄν δὲ ὅσον καὶ τὸν δοξάζοντα καὶ διὰ τούτου φαινόμενον. id. ib.

165 b εἴη δ’ ἂν ἀντὶ τῷ εἶδος τρόπον παραλαμβάνων, καὶ ἔξιν τῷ 23. πον τινὰ λέγων ὅτι εἶδη τῶν σοφιστικῶν ἐνοχλήσεων εἰσι δύο, καὶ τὸ μὴ ἐν τῶν εἰδῶν ἐξ τρόπου περιέχει τὸς παρὰ τὴν λέξιν 45 λεγομένους, τὸ δὲ ἕτερον ἐπτά, ὅς ἔξω καλεῖ τῆς λέξεως... ἐπεὶ δὲ ἡ τῶν ὄντων ἀνωτάτη διαίρεσις εἰς φωνὰς ἐστὶ καὶ πράγματα, καὶ τούτων τὰ μὲν εἰσι λεκτὰ τὰ δὲ τυγχάνοντα, λεκτὰ μὲν αἱ φωναὶ

τυγχάνοντα δὲ τὰ πράγματα, καὶ ἡ τῶν σοφιστικῶν ἐλέγχων διαίρεσις τὴν πρώτην ἔχει διαίρεσιν ἢ περὶ φωνὰς ἢ περὶ πράγματα, ἕκαστον δὲ τούτων εἰς πλείους διαίρει, καὶ εἰ μὴ περὶ φωνὰς, περὶ ταύτας ἔσονται οἱ παρὰ τὴν λέξιν ἐξ τῶν σοφισμάτων τρόποι· εἰ δὲ περὶ πράγματα, οἱ τῶν ἔξω τῆς λέξεως λοιποὶ ἐπτά τρόποι. id. f. 8.

“ἄντε ληφθῇ τις ἕτερος.” ἕτερον δὲ λέγει τὸς προσυλλογισ- 165 b μὸς ἑκατέρας τῶν προτάσεων τῷ παρ’ αὐτῷ τιθεμένῳ συλλογισμῷ. καὶ αὐτὸς ὅτος ὁ προσεχῶς τοῖς λεγομένοις παρ’ αὐτῷ 23. τῷ τιθέμενος, εἰ καὶ ἀσαφῶς καὶ οἷον εἰπεῖν αἰνιγματωδῶς· πῶς δὲ ταῦτα ὅτως ἔχει, λεκτέον τῷ σαφῶς ἕνεκα. ὁ συλλογισμὸς ἐν πρώτῳ χήματι γίνεσθαι καὶ πρώτῳ τρόπῳ τῷ πρώτῳ χήματος· ὁμοίως καὶ ἕκατερος προσυλλογισμὸς ἑκατέρας προτάσεως. ἔχει δ’ ὁ συλλογισμὸς ὅτως, ὡς καὶ Γαλήνης φησιν. τὰ παρὰ τὴν λέξιν σοφίσματα γίνεσθαι παρὰ τὸ μὴ τὰ αὐτὰ τοῖς αὐτοῖς ὀνόμασι καὶ λόγοις δηλούμενα ἐξαχῶς συμβαίνει γίνεσθαι· πάντα ἄρα τὰ παρὰ τὴν λέξιν σοφίσματα ἐξαχῶς συμβαίνει γίνεσθαι. τοῖσιν μὲν ὁ συλλογισμὸς. ἄλλον δὲ συλλογισμὸν λέγει ἂν τὸν κατασκευάζοντα τὴν μείζονα πρότασιν τὴν λέγεσσαν ὅτι πᾶν τὸ μὴ ταῦτ’ τοῖς αὐτοῖς ὀνόμασι καὶ λόγοις δηλούμενον ἐξαχῶς συμβαίνει γίνεσθαι, ἔτι τὸν κατασκευάζοντα τὴν ἐλάττωσαν τὴν λέγεσσαν, τὰ παρὰ τὴν λέξιν σοφίσματα γίνεσθαι παρὰ τὸ μὴ τὰ αὐτὰ τοῖς αὐτοῖς ὀνόμασι καὶ λόγοις δηλούμενα. δεικνύει δὲ ἡ ἐλάττωσαν αὐτὴ πρότασις, ἂν ληφθῇ μέσος ὅρος τὰ παρὰ τὴν κακίαν τῆς λέξεως... λεχθεῖν δ’ ἂν σαφέστερον ὁ συλλογισμὸς καὶ ὅτως. πόθεν δῆλον ὅτι πάντα τὰ μὴ τὰ αὐτὰ τοῖς αὐτοῖς ὀνόμασι καὶ λόγοις δηλούμενα ἐξαχῶς συμβαίνει γίνεσθαι; ἢ πάντως τῷ ἢ δυνάμει ἢ ἐνεργείᾳ ἢ φαντασία τὸ διττὸν ἔχειν. πάντα δὲ τὰ ὅτως ἔχοντα ἐξαχῶς συμβαίνει γίνεσθαι, καὶ διὰ τούτου τὰ μὴ τοῖς αὐτοῖς ὀνόμασι καὶ λόγοις δηλούμενα ἐξαχῶς συμβαίνει γίνεσθαι... πολλὴν δὲ τὴν ἀσάφειαν ὁ Ἀριστοτέλης ἐπαίησε τὸν συλλογισμὸν ἐκτιθεῖς· σαφηνιστῶν δὲ ἡ λέξις αὐτὴν αὐτὴν ἀναλαβόντων ἡμῶν. πῆστις ἐστὶ τῷ ἐξ εἶναι τὸν ἀριθμὸν τὰ παρὰ τὴν λέξιν σοφίσματα ἢ ἐπαγωγῇ καὶ ὁ συλλογισμὸς ἂν τε ληφθῇ τις ἄλλος, ἄλλον συλλογισμὸν ὥσπερ λέγων τὸς προσυλλογισμὸς τὸς τὴν μείζονα καὶ ἐλάττωσαν πρότασιν συνιστάσας. τὸ δὲ καὶ ὅτι τοσαυταχῶς ἂν τοῖς ὀνόμασι τοῖς αὐτοῖς καὶ λόγοις καὶ μὴ ταῦτα δηλώσομεν, ἢ μείζων ἐστὶ πρότασις τῷ παρ’ αὐτῷ τιθεμένῳ συλλογισμῷ. ἴσον δὲ ἐστὶ τὸ “τοσαυταχῶς ἂν τοῖς ὀνόμασι τοῖς αὐτοῖς καὶ λόγοις δηλώσομεν μὴ ταῦτον” τῷ πᾶν τὸ μὴ τοῖς αὐτοῖς ὀνόμασι καὶ λόγοις δηλούμενον ἐξαχῶς συμβαίνει γίνεσθαι. ἐγένετο δ’ αὕτη ἡ ἀσάφεια ἐκ τῷ ταύτην δὴ μόνον θέναι τὴν πρότασιν, τὴν δὲ ἐλάττωσαν καὶ τὸν συμπεράσμα καὶ τὸς προσυλλογισμὸς ἀφεῖναι. id. f. 8 b.

τὸ δὲ σοφίσμα, ὡς ἐν προοιμίῳ εἰρήκαμεν, ἐκ τῷ Πλάτῳ 165 b νος εἰληπῇ ἔχον ὅτως· ἡρώτα ὁ Εὐθύδημος τὸν Κλεινίαν “ὡ 31. Κλεινία, πότεροι τῶν ἀνθρώπων μανθάνουσιν, οἱ σοφοὶ ἢ οἱ ἀμιαθεῖς;” (Euthyd. p. 275). id. f. 9.

165^β σημαίνει τὸ δέον καὶ τὸ συμφέρον· δέον γὰρ φάμεν ἥτοι συμ-
 36. φέρον γυμνασίας χρᾶν τοιαύδε. τριχῶς ἔν λεγομένον τῷ δέον-
 τος, ὁ Ἀριστοτέλης τὸ ἐν σημαίνοντα παρείς, τὸ καὶ τὸ συμφέρον,
 ἐκ τῶν δύο ἐμφανίζει τὰς μοχθηρίας τῶν παραλογισμῶν...
 γέγονε τοίνυν ὁ παραλογισμὸς διὰ τὴν μέσον ὅρον ἄλλον καὶ ἄλλον
 λαμβανόμενον. τοιαῖτοι εἰσι καὶ οἱ. ἕχι ὁ κόραξ πτηνὸν ἐστὶ; τί
 δέ, ἕχι τὸ ὄργανον καὶ κλείομεν τὰς θύρας κόραξ ἐστὶ; τὸ ὄργανον
 ἄρα πτηνὸν ἐστίν. ὁ μὲν γὰρ καὶ τὸ κόραξ. καὶ πάλιν, ἕχι ὁ ἀεὶς
 πτηνὸν ἐστὶ; ναί. τί δέ, ἕχι ὁ ἰχθυὸς ἀετός ἐστιν; ὁ ἰχθυὸς ἄρα
 πτηνὸν ἐστίν. id. f. 9 b.

166^α ἦν δ' ἂν σαφέστερον εἴ ἕτως ἔκειτο· τὸ γὰρ ὑγιαίνειν τὴν κάμ-
 2. νοντα καὶ ἐξηκέναι τὴν ἀνιστάμενον ἕχι ἐν σημαίνει, διότι ὅτε μὴ διὰ
 τῷ λόγῳ τῷ λέγοντος ὅτι ὁ ὑγιαζόμενος ὑγιαίνει, σημαίνει ὅτι ὁ
 ὑγιαζόμενος νῦν ὑγιαίνει, ὅπερ ἐστὶ καὶ ψευδές (ἀδύνατον γὰρ ἐξ
 ἐνεργείας ἔχειν τὴν ὑγίανσιν τὴν νῦν ὑγιαζόμενον καὶ τὴν ὑγίαν κατ'
 15 ὁλίγον προσκτωμένον), ὅτε δὲ σημαίνει πάλιν διὰ τὴν ὅτι ὁ
 ὑγιαζέτω πρὸ δέκα τυχὸν ἡμερῶν, ταῦτα πρὸς τὴν ὑγίαν ἀνή-
 γετο, νῦν ὑγιαίνει. ταῦτα δὲ εἰπὼν ἐπάγει "πλὴν ὑγιαζέτω μὴ καὶ
 κάμνων καὶ ὁ κάμνων" καὶ τὰ ἐξῆς, ὅπερ ὡς λύσεις ἐστὶ τῶν σοφισ-
 μάτων. ἐστὶ δὲ ὁ λέγει τοιαῦτον· ὑγιαζέτω μὴ λέγει καὶ ὁ κάμνων
 νῦν καὶ ὁ κάμνων πάλαι, ὑγιαίνειν δὲ ἕχι ὁ νῦν ὑγιαζόμενος ἀλλ'
 ὅστις πάλαι ὑγιαζέτω. "κάμνων" δὲ εἰληπὶ τῷ Ἀριστοτέλει ὁ νῦν
 κάμνων, "ὁ κάμνων" δὲ ὁ ποτὲ κάμνων. id. f. 10.

166^α τὸ δὲ σόφισμα τὸ ἄρα ἐξι σιγῶντα λέγειν, ἕτως Εὐθύδημος
 12. ἠρώτα. id. f. 10 b.

166^α σημειωτέον δὲ ὅτι σύνθεσιν λέγει ὁ Ἀριστοτέλης καὶ τὸ χωρὶς
 25. τῷ δυνατῷ τὸ βαδίζειν κατηγορεῖται. εἰπὼν ἔν ὅτι καὶ ταῦτα ση-
 μαίνει ἂν τὸ βαδίζειν χωρὶς τῷ δυνάμει καὶ τῷ καθήμενῳ κατηγο-
 ρήσῃ, ὅπερ διὰ τῷ "ἂν διελθὼν τις εἴπῃ" ἐσήμανε, καὶ ὅταν αὖθις τὸ
 βαδίζειν μετὰ τῷ δυνάμει διὰ τῷ "καὶ συνθεῖς" ὡς δυνατὸν τὴν καθή-
 30 μενον. τῷ μὴ ἐνὸς τρόπῳ, καθ' ὃν τὸ βαδίζειν μετὰ τῷ δυνάμει κατη-
 γορεύμεν, παράδειγμα τέθεικε τὸ ὡς δυνατὸν τὴν καθήμενον βαδί-
 ζειν καὶ τὴν μὴ γράφοντα γράφειν· ἐν ᾧ καὶ αὐτῷ προσπακύνει δεῖ
 τὸ δυνατόν, ἵνα καὶ καὶ δυνατὸν τὴν μὴ γράφοντα γράφειν. τῷ δὲ
 λοιπῷ τρόπῳ, καθ' ὃν συντίθεμεν τῷ καθήμενῳ τὸ βαδίζειν χωρὶς
 35 τῷ δυνατῷ, μηνυτικὸν ἐπήγαγε τὸ "καὶ τῷ" ὡσαύτως ὅταν συνθεῖ
 τὴν μὴ γράφοντα γράφειν." id. f. 11.

166^α τὴν μὴ τὰ πέντε συνάγοντα παραλογισμὸν καὶ ἄρτια εἶναι καὶ
 34. περισσὰ πάνυ σαφῶς ὁ Ἀριστοτέλης ἐξέθετο, τὴν δὲ τὰ μείζονα
 ἴσα τοῖς ἐλάττοσι συνάγοντα πάνυ βραχέως καὶ διὰ τῷ ἀσαφῶς
 ἀπαγγέλλειν δοκεῖ. δεῖ δὲ προσπακύνει ἐν τῷ "τὸ μείζον ἴσον"
 τὸ τῷ ἐλάττοσι, ἵνα καὶ τὸ πλῆρες τῆς λέξεως τοιαῦτον· ἡ δ' ἀγωγή
 τῷ σοφίσματος ἕτως ἠρωτᾶτο "ἕχι ὁ ὀκτώ εἰς ἕξ καὶ δύο διαι-
 40 ρεῖται; ναί. τί, ἕχι εἰς τρία καὶ πέντε; ναί. ὁ ὀκτὼ ἄρα εἰς ἕξ
 καὶ δύο καὶ τρία καὶ πέντε διαιρεῖται." τὰ δὲ ἕξ καὶ δύο καὶ πέντε καὶ τρία
 ἐκκαίδεκα ἐστίν· ὁ ὀκτὼ ἄρα εἰς ἐκκαίδεκα διαιρεῖται· ἴσος ἄρα ὁ
 ἐκκαίδεκα τῷ ὀκτῷ, ὁ μείζων τῷ ἐλάττω. παρὰ δὲ τὴν διαιρε-
 σιν καὶ τῷ τῷ τὸ σόφισμα· δυνάμει γὰρ ἐν τῷ ὀκτῷ ταῦτα. τὸ δὲ

"τοσῶτον γὰρ τὸ μείζον καὶ ἔτι πρὸς" ἕτως ἐπὶ καὶ ὡς εἴπῃ ὡσεὶ ἔλεγεν, ὁ
 ἐκκαίδεκα, ταῦτα τὸ μείζον, τοσῶτος ἐστὶν ὅσος ὁ ὀκτὼ καὶ ἔτι
 πρὸς· αἰνιξάμενος γὰρ ἐν παρὰ τὴν διαιρέσιν παραλογισμὸν δι' ὧν
 ἐπήνεγκε σοφισμάτων, ἐπάγει καὶ παραδείγματα δεικνύοντα τὴν
 5 αὐτὴν λόγον διηρημένον καὶ συγκείμενον μὴ ταῦτα σημαίνει· τὸ γὰρ
 "ἐγὼ σε ἔθικα ὀθλον" αὐτὸ λεγόμενον καθ' αὐτό, καὶ αὐτὸ πάλιν
 τὸ ἐγὼ σε ἔθικα ἐλευθέρων, ἐ ταῦτα σημαίνει καὶ ὅταν ἀμφό-
 τερα συντεθέντα λόγον ἀπαρίστωσι τὴν λέγοντα "ἐγὼ σε ἔθικα
 ὀθλον ὄντα ἐλευθέρων." ὅμοιον τῷ τῷ καὶ τὸ ἐφεξῆς τῷ κείμενον·
 10 καὶ γὰρ ὡς σόφισμα τέθεικε, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ ὡς παράδειγμα
 εἰληπὶ τῷ μὴ ταῦτα σημαίνει τὴν λόγον τοῖς μέρεσιν. ἐστὶ δὲ
 τῷ τὸ "πεντήκοντα" ἀνδρῶν ἑκατὸν λίπε διὸς Ἀχιλλεύς." ἄλλο γὰρ
 δηλοῖ διαιρημένον τῶν ἀνδρῶν ἀπὸ τῶν πενήκοντα, καὶ ἄλλο συν-
 τιθεμένον· εἰ μὴ γὰρ ὑποτίθωμεν εἰς τὸ πενήκοντα, λέγοντες
 15 ὅτι πενήκοντα ἑκατὸν ἀνδρῶν, σημαίνει ὅτι διὸς Ἀχιλλεύς ἀπὸ
 τῶν ἑκατὸν ἀνδρῶν κατέλιπε πενήκοντα· εἰ δὲ εἰς τὸ ἑκατόν,
 ἕτερον πάλιν δηλοῖ, ὅτι ἀπὸ τῶν πενήκοντα ἀνδρῶν κατέλιπε
 ἑκατόν. id. f. 11 b.

ὀνομάζει δὲ παρὰ τὴν προσωδίαν ὅτι ὁ τόνος πρὸς ὃν ἔδομεν
 166^β καὶ τὰς λόγους ποιῶμεθα, ποιεῖ τὴν παραλογισμὸν, νῦν μὴ ἕτως ἄλ-
 1. λοτε δ' ἄλλως καὶ ἄλλα καὶ τίθεμενος, οἷον τί φημι; ἐν μὴ ὁμιλία
 καὶ διαλέξει καὶ ἀπατήσῃ ποτὲ ὁ λέγων "ἐταῖρα χρυσία εἰ φοροῖ,
 δημοσία ἔξω" εἰληπὶ γὰρ ὁ λέγων παροξυνώσας τὴν λόγον ἐξενεγ-
 κῶν, ἡ τυχὸν καὶ παροξυνώσας, καὶ καὶ ἂν σοφίσαιτο ποτε τὴν
 25 ἡχοαμένον, νῦν μὴ παροξυνώσας λέγων, νῦν δὲ εἰς παροξυνώ-
 στον μεταλαμβάνων· ὅπως γὰρ εἰρηκῶς ἐσήμανε τὸ ἑαυτὸ βύ-
 λημα. εἰ δὲ ἐν γραφῇ εἴη κείμενον τὸ "δημοσία" ὅθεν τόνον
 ἔχον, τότε δῆτα καὶ τὴν παραλογισμὸν ἀπέκη. εἴρηκε δὲ τὸ ἐν ῥα-
 θίως γίνεσθαι λόγον ἐν τοῖς ἀνευ γραφῆς, διότι ἐξιν ὅτε καὶ ἐν αὐτοῖς
 30 ὅσος ἀποτελεῖται, ὡς περὶ ὅταν τις εἴπῃ "ἄρ' ἐστὶ τὸ καταλύεις οἰκία;
 ναί. τὸ δὲ καὶ καταλύεις τὴν καταλύεις ἀπόφασις; ναί. ἡ οἰκία ἄρα
 ἀπόφασις." παρὰ τὴν προσωδίαν τὸ σόφισμα. id. f. 12.

παράδειγμα δὲ ἐπιφέρει τὸ παρὰ τὴν προσωδίαν, ὅπερ ἐν 166^β
 παίημασιν ἐφῇ μάλιστα γίνεσθαι, παρὰ τῷ Ὀμήρῳ. καὶ δὲ ἐν τῷ
 3. ψ' τῆς Ἰλιάδος (328), ἔθθα καὶ ἐπὶ τῷ Πατρόκλῳ ὁ ἱππικὸς ἀγὼν
 ἐτετέλεστο... τινὲς ἔν ἐκάκιζον τὸν Ὀμηρον, περισπωμένως τὸ
 ἀναγινώσκοντες καὶ λέγοντες ἀτοπὸν τι αὐτὸν εἰρηκῶς διὰ τῷ, ὡς
 λέγοντα δῆθεν ὅτι τῷ ἔθθα ἐκείνῳ τῷ ἐξανέχοντος, ὁ δρύνειν καὶ
 πεύκινον ὀνομάζει, τί μὴ κατασῆπει; τί δὲ καὶ κατασῆπει; εἰ γὰρ καὶ
 40 μὴ τῷ ἐδήλωσεν ἐναργῶς τὸ τί δὲ καὶ κατασῆπει, λέγουσιν ἀντι-
 κρυσ δηλοῦν διὰ τῷ εἰρηκῶς τῷ τὸ μὴ καταπύθει, ὡς τινὲς μὴ ἐκ τῷ
 δένδρῳ τῆς πεύκης σηπομένης τοῖς ὀμβρίοις ὕδασι τινὲς δὲ μὴ σηπο-
 μένῃ. τινὲς μὴ ἔν ἐκάκιζον τὸν Ὀμηρον, ὡς εἶπον, ἀτοπῶς τότε εἰρη-
 κῶτα· ἐπιδιορθῶν δὲ τῷ τῷ ἐν τῷ περὶ Παιητικῆς, ὡς αὐτὸς Ἀριστοτέ-
 45 λης ἐν τῇ Ῥητορικῇ (immo Παιητ. c. 26) φησὶν, Ἰππίας ὁ Θάσιος
 μὴ περισπωμένως ἀναγινώσκων τὸ ἕτερον ἀποφατικῶς, ὅπερ αὐτὸς
 ὀξυνώσας εἴρηκεν, ἵνα καὶ τὸ λεγόμενον ὡς ἡ πεύκη τὸ δένδρον καὶ κα-
 ταπύθει ὀμβρῳ. λέγει δὲ καὶ ὁ Θεόφραστος τὰ φυτὰ τῆς πεύκης

ὁμβρίοις ὕδασι καὶ πηγαίοις μὴ σήπεδς, θαλαττίοις δὲ μάλισα. ἀλλὰ τοῦτον μὲν ἐν παράδειγμα· τὸ δὲ ἕτερον τὸ ἐπαγομένον τὸ περὶ τὸ ἐνύπνιον τὸ Ἀγαμέμνονος, ὃ φησὶ ἐν Δία εἰπεῖν τὸ "δίδομεν δὲ οἱ εὖχος ἀρέδς," ὁ δὲ αὖ καὶ ἐν τῇ Ἰλιάδι· τὰ μὲν γὰρ περὶ τὸ ὄνειρον ἐν τῇ ἀρχῇ τὸ βῆτα ἐστίν, ὁ δὲ ὅλως δ' εὐρήσει τις τὸ πρὸς ἔπος ἐκεῖ κείμενον, καὶ ἔοικε τὸν μὲν νῦν ἐκεῖθεν λαβεῖν, αὐτὸν δὲ πλάσας τὸ τὸ ζῆχον τεμάχιον, τὰ ἔπη τὰδε μεταβαλὼν "θωρήξαι ἔκλεψε καρχομόνωντας Ἀχαιοὺς πανσυδίῃ· νῦν γὰρ κεν ἔλοι πόλιν· εὐρυάγειαν." τοιαῦτα μὲν τὰ ῥητά· αὐτὸς δὲ καὶ οἰκοθεν βυλάμενος ποιῆσαι τὸ παρὰ προσωπίαν παράδειγμα ὡς ἐκ τῶ Ὀμήρου τὸτο ἐπήγαγεν. φασὶν ὅτι τινὲς ὅτι εἰς τὸ "δέ οἱ" ἐστὶν ὁ παραλογισμὸς καὶ ἡ ἀμαρτία τὸ Ὀμήρου· ἐκεῖνο μὲν γὰρ ὅπως ἔγραψε "δίδομεν δὲ οἱ εὖχος ἀρέδς," ταῦτα φησὶν ὁ Ζεὺς τῷ ὄνειρῳ ὡς ἀπελθὼν ἀπαγγεῖλον τῷ Ἀγαμέμνονι ὡς οἱ θεοὶ πάντες ἐψηφίσαντο τό σοι τὴν νίκην δίδου. εἰσὶν ὅτι τὰ ῥήματα τῶ Διὸς πρὸς τὸν ὄνειρον ὅτι βὰς ταῦτα εἰπὲ τῷ Ἀγαμέμνονι ὅτι δίδομεν αὐτῷ πάντες οἱ θεοὶ τὴν νίκην. φασὶν ὅτι ταῦτα λέγοντες ὡς ἐνταῦθα ἀμαρτάνει ὁ ποιητὴς εἰσάγων τὸν Δία διαλεγόμενον ταῦτα τῷ ὄνειρῳ καὶ τρόπον τινὰ ψευδόμενον, ὅπερ ἐκ ἐξὶ θεῶ. οἱ γὰρ ἐπιδιορθώμενοι τὸτόν φασιν ὡς ὁ τῷ Ἀγαμέμνονι ὁ Ζεὺς ἔλεγε τὸ εὖχος δοθῆναι ἀλλὰ τῷ ὄνειρῳ καὶ τῷ Ἀγαμέμνονος· ἀναγινώσκουσι δὲ ὅπως "δίδομεν δὲ οἱ" ἀντὶ τῶ σοί, τῷ ὄνειρῳ. ἐστὶ δὲ καὶ τὸτο ψεῦδος· ὁ γὰρ αὐτὸς νῆς ἐστὶ καὶ ὁ τόνος ἀναβιβάζει καὶ περισπαζείῃ ἡ ἀντωνυμία ἡ ὅ. πᾶς γὰρ ἐστὶν ἡ ἀμαρτία; ἡ ἐκ εἰς τὸ "δέ οἱ" ἀλλ' εἰς τὸ "δίδομεν." ἐπεὶ δὲ γὰρ ἰδιὸν ἐστὶ τῆς Δωρικῆς διαλέκτου τὸ ἀντὶ τῶ δίδου λέγειν δίδουμαι καὶ ἀντὶ τῶ εἶναι τὸ ἔμμεναι; τῆς αὐτῆς δὲ καὶ τὸ ἀποκόπτειν πολλάκις τὸ αἰ τῆς ἀπαρεμφάτου ἐγκλίσεως, τὸτο καὶ ἐνταῦθα εὐρίσκει. εἰ γὰρ τὸ "δίδομεν δὲ οἱ εὖχος ἀρέδς" ἀναγνῶ τις τὸν τόνον θείας εἰς τὸ δίδομεν, τὸν Δία ποιεῖ ψευδόμενον. . .

166^b 11. οἷον τί φημι; τὸ παθητικὸν διὰ τὸ ὁμοίωχμον εἶναι τῷ ἐνεργητικῷ ὡς ἐνεργητικὸν λαμβάνει ὁ σοφιστὴς καὶ παραλογίζεται, ὡς ἐπὶ τῷδε. "πότερον τὸ μανθάνειν ἐνεργεῖν ἐστὶ περὶ τὴν μάθησιν; ναί. τὸ ἐνεργεῖν περὶ τὴν μάθησιν διδάσκειν ἐστίν; ναί. τὸ ἄρα μανθάνειν διδάσκειν ἐστίν." παρὰ τὸ χῆμα ὅτι τῆς λέξεως λέγει, ὅτι ἔχρημάτισαι τὸ παθητικὸν εἰς τὸ ἐνεργητικὸν καὶ ἀνάπαλιν τὸ ἐνεργητικὸν εἰς τὸ παθητικόν, καὶ διότι τὸ ἐνεργεῖν περὶ τὴν μάθησιν δηλοῖ καὶ ἀμφότερον· παρίσχει γὰρ καὶ ἐνεργεῖαν τὸ διδάσκοντος, ὁμοίως δὲ καὶ πάθος τὸ διδασκόμενος, ἡ μᾶλλον εἰπεῖν τὴν γένεσιν, καθὼς ἐν τῇ περὶ Ψυχῆς πραγματείᾳ (25) φησὶν. id. f. 12 b.

166^b 14. καὶ τὰλλα, φησὶν, ὡς διήρηθ' (ταῦτα καὶ τὰς ἄλλας κατηγορίας ὡς ἐν ταῖς Κατηγορίαις ἐδίδαξε), δύνανται ὁ σοφιστὴς ἐν παραλογισμῷ παραλαμβάνειν; καὶ τὸ ποῖον ὡς πρὸς τι δεικνύει καὶ τὸ πᾶν ὡς πρὸς τι καὶ τὸ πρὸς τι ὡς ποῖον καὶ τὸ ποιεῖν πάχειν. τίθησι δὲ τὴν παράδειγμα τοῦτον "ὅχι τὸ ὑγιαίνειν ἀπαρέμφατον; ὅχι τὸ τέμνειν ἀπαρέμφατον; τὸ ὑγιαίνειν ἄρα καὶ τὸ τέμνειν ταῦτόν." ἀλλὰ τὸ μὲν ὑγιαίνειν πάχειν τί ἐστίν, εἴπερ ἡ ὑγεία διαθεσις σώματος ζῆς ἐν συμμετρίας θερμῶν καὶ ψυχρῶν καὶ ξηρῶν καὶ

ὕγρῶν (τὴν γὰρ ἐστὶ δηλωτικὸν τὸ "καίτοι τὸ μὲν ποῖον τι καὶ διακείμενόν πως δηλοῖ"), τὸ δὲ τέμνειν καὶ οἰκοδομεῖν ποιεῖν. τὴν γὰρ πάλιν ἐστὶ δηλωτικὸν τὸ "τὸ δὲ ποιεῖν τι." ἡρώτα δὲ καὶ τοῦτον λόγον ὁ Εὐθύδημος. "πότερον ὁρῶσι καὶ οἱ Σκυθαὶ καὶ οἱ ἄλλοι ἰσθρῶν ποι τα δύνατα ὁρᾶν ἢ τὰ ἀδύνατα; τὰ δύνατα δήπου. ὅχι καὶ σὺ καὶ ἐγώ; ναί. ὁρῶσι δὲ τὰ ἡμέτερα ἰμάτια; ναί. δύνατα ὅχι ὁρᾶν ἐστὶ ταῦτα. ὁρᾷ ἄρα τὰ ἰμάτια." id. f. 13.

ὅταν ὅχι, φησὶ, τίς ἀξιοῖ ὁμοίως ὑπάρχειν τι τῷ πράγματι καὶ τῷ συμβεβηκότι; πρᾶγμα μὲν λέγει τὸ σύνθετον καὶ ὑποκείμενον, καὶ τῷ συμβεβηκότι δὲ ἀπλῶς πᾶν κατηγορούμενον, καὶ τῶν ὑποκειμένων καὶ καθ' αὐτὸ ὑπαρχόντων τῷ καθ' ὃ κατηγορεῖται ἐστὶ, καὶ τῶν καὶ μή. φησὶ γὰρ ὡς ἐκ ἀνάγκης ἐστίν, ὅσα συμβεβηκε τῷ κατηγορούμενῳ, καὶ τῷ ὑποκειμένῳ ταῦτα συμβαίνειν. . . ὅχι ὅσα καὶ τὸ κατηγορούμενον λέγει, ταῦτα πάντα καὶ καὶ τὸ ὑποκείμενον ῥηθήσεται, ὡς ἐν ταῖς Κατηγορίαις ἐμάθομεν. . . ἡ μᾶλλον τὸ "ἐπεὶ γὰρ τῷ αὐτῷ πολλὰ συμβεβηκεν, ἐκ ἀνάγκης πᾶσι τοῖς κατηγορούμενοις καὶ καθ' ὃ κατηγορεῖται" τοῦτόν ἐστιν. συμβεβηκε τῷ Σωκράτει ἀνθρώπῳ εἶναι· ἐπεὶ ὅχι τῷ αὐτῷ πολλὰ ὑπάρχει, ἐκ ἀνάγκης ταῦτα πάντα ὅσα πᾶσι τοῖς κατηγορούμενοις ἔπει (τὸτο γὰρ λέγει) καὶ τῷ ὑποκειμένῳ ἔπει. τὸτο γὰρ εἶπε "καθ' ὃ κατηγορεῖται." ὅχι ὅσα ὑπάρχει τῷ ζῳῳ καὶ τῷ λογικῷ, ταῦτα καὶ τῷ Σωκράτει ὑπάρχει. ὅχι γὰρ ὁ Σωκράτης διαφορὰ ἐστίν, ἐπεὶ δὲ τὸ λογικὸν τὸ καὶ τὸ Σωκράτους λεγόμενον, ὅχι δισύλλαβον, διότι καὶ τὸ ζῳον δισύλλαβον. id. f. 13 b.

ἡ μὲν τῶν λεγομένων διάνοια τοιαύτη τις ἐστίν. καὶ δὲ τὴν λέ- 166^b 32. ξιν εἰ μὲν τὸ "ὁ Κορίσκος ἕτερον ἀνθρώπου" ὡς ἴσον ληφθῆναι τῷ ὁ ἀνθρώπος ἕτερον Κορίσκου (συνήθης δὲ ἐστὶ τῷ Ἀριστοτέλει τὸτο ποιεῖν καὶ πολλὰς τοιαύταις ἐρμηνείαις κεχρησθῆναι); σαφές ἐστὶ τὸ λεγόμενον; καὶ εἴη ἡ μέζων πρότασις τὸ παραλογισμῷ αὐτῇ. τὸ γὰρ "ἐστὶν ἀνθρώπος" ἡ ἐλάττω· ὡς γίνεσθαι τὸν συλλογισμόν ἐν πρώτῳ χῆματι ὅπως "ὁ Κορίσκος ἀνθρώπος· ὁ ἀνθρώπος ἕτερος Κορίσκου· ὁ Κορίσκος ἄρα αὐτὸς αὐτῶ ἕτερος." εἰ δὲ μὴ ὅχι τὸ χωρίον μεταληφθῆναι ἐρμηνευθείη, ἀλλ' ὡς περὶ καὶ ἐν τῷ ἐδαφίῳ γεγραμμένον ληφθῆναι, δύο συλλογισμῶς ἐντεῦθεν μανθάνομεν, παριστῶντος τῷ μὲν ἐνὸς τὸν Κορίσκον ἐκ ἀνθρώπου, τὸ δὲ ἕτερον τὸν Κορίσκον ἕτερον αὐτῶ. λέγει δ' ὅχι καὶ ἑκατέρω μόνως τὰς ἡμέτερας προτάσεις. id. f. 14.

τῶν κατηγορούμενων ὅσα μὲν καὶ συμβεβηκὸς τῶν ὑποκειμένων 166^b 37. νων κατηγορεῖται, ὡς ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας (c. 7) δέδεικται, οἷον τὸ ἀνθρώπου τὸ λευκὸν καὶ τὸ μυσικόν, ταῦτα ὅχι δύναται καὶ διηρημένως καὶ συνημμένως κατηγορεῖσθαι, ἐπεὶ συμβεβηκασιν ἀμφὶ τῷ αὐτῷ. id. ib.

λέγει ὁ σοφιστὴς "ὅχι ὁ τραγέλαφος μὴ ὅχι ἐστίν; ὅχι ὁ τρα- 167^a γέλαφος δοξαζόν ἐστίν; τὸ μὴ ὅχι ἄρα ἐστίν." ὁ συλλογισμὸς ἐν 1. τρίτῳ χῆματι, τὸ σόφισμα δὲ παρὰ τὸ πᾶν καὶ ἀπλῶς. id. f. 14 b. ὁ τρίτος τρόπος τῶν ἐκ τῆς λέξεως σοφισμάτων ἐστὶν ὁ 167^a 21. παρὰ τὴν ἀγνοίαν λεγόμενος, ὅς ὅτι λέγει, ὅτι ὁ εἰδὼς τί ποτέ ἐστιν ἐλεγχος, ἐπεριπέσει τῷ τοῦτω σοφίσματι. id. f. 15 b.

167^a 23. ἔλεγχος ἐστὶν ἀντίφασις τῷ αὐτῷ καὶ ἐνός· εἰ γὰρ μέλλομεν
ἐλέγχειν τὴν ἡμῶν προσηλαγόμενον παρὰ τὸ εἰκὸς ἐνιστάμενον, ὁφεί-
λομεν αὐτὴν ἐαυτῷ μαχόμενον ἀπελέγχειν καὶ τὰ ἐναντία ἀποφαί-
νομενον· τὸτο γὰρ καὶ ἀντίφασις λέγεται, ὅταν περὶ τοῦ αὐτοῦ καὶ ἐνός
τὰ ἐναντία λέγοι τις· ὅ περὶ ἄλλου καὶ ἄλλου. . . ὁ λέγων πάντα
ἀγγελοῦ ἀγαθὸν καὶ ὑδὲνα δαίμονα ἀγαθόν, ὅς ἐλέγχει τὴν λέ-
γοντα τὰς ἐναντίας προτάσεις ἐπὶ τῆς ἐνδεχομένης ὕλης συμφυέ-
δεας· ὅ γὰρ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ὑποκειμένη ἀλλ' ἐπ' ἄλλου καὶ ἄλλου τὴν
λόγον συνεπεράνατο. δεῖ δὲ ἐφ' ἐνός καὶ τοῦ αὐτοῦ. id. f. 15 b.

167^a 25. μὴ συναριθμημένον δέ, φησί, τὸ ἐν ἀρχῇ, τετέστι μὴ λαμ-
βανομένον τῷ ζητημένῳ εἰς τὴν λόγον τῆς ἀποδείξεως. ὅ γὰρ δι'
ἐαυτοῦ χρὴ δεικνύειν τὸ μὴ δι' ἐαυτοῦ δῆλον, ὅτι μὴδὲ ἔλεγχος τὸ
τοιῦτον. ἔστι δὲ τὸ τοῦτον ὅταν ὁ μέστος ὅρος ὁ αὐτός τινι τῶν
ἄκρων ληφθῇ, μετονομαζόμενος μέντοι καὶ ἄλλως καὶ τὴν προφο-
ρὰν ἐκφερόμενος· ζητημένον γὰρ τὸ εἰ ἀθάνατος ἡ ψυχὴ, τὸ ἕτως
εἰπεῖν, ὅτι ἡ ψυχὴ ἀθάνατος, καὶ ἑτέραν σὺν ταύτῃ ἐπαγαγεῖν
πρότασιν, κομιδὴ ἡλιθίον ἐστίν. id. ib.

167^a 36. εἰρη) δὲ τελειώτερον ἐν τοῖς δυοῖν τῶν Προτέρων Ἀναλυτι-
κῶν, ὅ μὴν ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ ὀγδόῳ τῶν Τοπικῶν σαφέστατα εἰρη)
ὡς πενταχῶς εἰρη). id. f. 16 b.

167^b 1. ὁ παρὰ τὸ ἐπόμενον ἔλεγχος πέμπτος ἐστὶ τρόπος τῶν ἐκτὸς
τῆς λέξεως φαινομένων ἐλεγχῶν, μέρος δὲ ἐστὶ τῷ παρὰ τὸ συμ-
βεβηκὸς παράλογισμός, ὃς πρῶτον ἐστὶ τῶν ἐκτὸς τῆς λέξεως σο-
φισμάτων. τὸτο δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης προῖον ἐρεῖ. ἀμφο-
τέροι γὰρ εἴησι οἱ σοφισμοὶ ἀπὸ συμβεβηκῶν ὥρμητοι, διαφέρου-
σιν δὲ ὅτι ὁ μὲν παρὰ τὸ συμβεβηκὸς ἐκ ἀντιστρέφει τὸς ὅρους ἀλλ'
ὅπως συλλογίζεται ὁ Σωκράτης ζῶον, τὸ ζῶον γένος, ὁ Σωκρά-
της ἄρα γένος, ὁ δὲ παρὰ τὸ ἐπόμενον ὡς ἀντιστρέφοντας λαμβάνει
τὸς ὅρους, καὶ γίνετο ὅταν καὶ τὰ μὴ ἀντιστρέφοντα ὡς ἀντιστρέφοντα
λαμβάνει· ἐπειδὴ γὰρ ἔπει) τῷ κλέπτῃ τὸ νύκτωρ πλανᾷ, 25
ἀντιστρέφοντες οἱ σοφισταὶ λέγουσι, καὶ ὁ νύκτωρ πλανώμενος κλέ-
πτῆς ἐστίν. id. ib.

167^b 11. τὸ δὲ "πολλοῖς μὲν ταῦτα ὑπάρχει," ἦγυν τὸ καλλωπίζεσθαι καὶ
τὸ νυκτοπορεῖν, τὸ δὲ κατηγορούμενον ὅχι ὑπάρχει," ἦγυν τὸ μοι-
χὸς καὶ τὸ κλέπτῃς, ὅτις ἐστὶν· κατηγορούμενον δὲ λέγει τὸν μοι-
χόν, κατηγορούμενον τὸ καλλωπίζεσθαι, τὸ δὲ νυκτὸς βιάσκειν τὸν
κλέπτην, ὅχι ὡς ἀληθῶς κατηγορουμένων (εἰρη) γὰρ ὡς ἐκ ἀνάγκης
ἀντιστρέφειν) ἀλλ' ὡς ὑπὸ τῶν σοφιστῶν ὡς κατηγορουμένων λαμ-
βανομένων. id. f. 17.

167^b 13. τέτοις τῷ λόγῳ πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα τὰ αἰτιάματα ἐν τῷ πρώτῳ 40
τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως (c. 3) εἰρη) τῷ Ἀριστοτέλει, ἀπεδείχθη
δὲ καὶ τὸ ἡμαρτημένον, ἢ σὺν ἀντιθέσει ἀντιστροφῇ. id. ib.

167^b 17. εἰσὶ τινὰ ἀρχὴν μὲν ἔχοντα μὴ γεγονότα δέ, καθ' Ἑλλήνας,
ὡς τὰ θράνα καὶ θεῖα σώματα· εἰ γὰρ τὸτο ψεύδος, δῆλον ὡς
ὅδὲ τὸ μὴ γενόμενον καὶ τὸ μὴ ἀρχὴν ἔχον ταῦτά εἰσιν. "ὁ δὲ παρὰ 45
τὸ μὴ αἰτίον ὡς αἰτίον, ὅταν προσληφθῇ τὸ ἀναίτιον." ἕτος ὁ τρό-
πος ἐκτος ἐστὶ τῶν ἐκτὸς τῆς λέξεως παραλογισμῶν. ὁ δὲ ἐνταῦθα
παρὰ τὸ μὴ αἰτίον ὡς αἰτίον καλεῖ, τὸτο ἐν τοῖς δυοῖν τῶν Προ-

τέρων Ἀναλυτικῶν μὴ παρὰ τὸτο ὠνόμασε. γίνετο δὲ τὸτο ἐν
τοῖς δι' ἀδύνατον συλλογισμοῖς, ὅταν καὶ διχα τῆς ὑποθέσεως ὅδὲν
ἦττον περαινῇ τὸ ἀδύνατον. id. f. 17 b.

ἔστι δὲ τὸ λεγόμενον τοῦτον. λέγει τις ἀληθῶς ὅτι ἡ ψυχὴ 167^b
καὶ ἡ ζωὴ ταῦτ' ἐν τῷ αἰτίῳ. πειρᾷ) ὅν ὁ σοφιστὴς δεικνύει
ψεύδος τὸτο, καὶ φησιν, εἰ ἔστιν ἡ ψυχὴ καὶ ἡ ζωὴ ταῦτ' ἐν τῷ αἰτίῳ,
εἴτα πειρᾷ) δεικνύειν ἀδύνατόν τι τῶτον τὴν τρόπον. . . φαμὶ ὅν
πρὸς τὸτο ὅτι ὁ παρὰ τὸτο· ὅ γὰρ παρὰ τὸ λέγειν ἡμᾶς τὴν ψυχὴν
καὶ τὴν ζωὴν ταῦτ' ἐν συνήχῃ τὸ ζῶον καὶ ζῆ γίνετο, ἐπεὶ καὶ τέτοι
μὴ κειμένης ὅδὲν ἦττον διὰ τῶν λοιπῶν προτάσεων τὸ ἀδύνατον
συναχθῆσεται, ἀλλὰ τὸ ἀδύνατον συνήχῃ παρὰ τὸ λέγειν σε τὴν ζωὴν
ἐναντίαν τῷ θανάτῳ ὄντι φθορᾷ· ἡ γὰρ φθορὰ ὁ τῇ ζωῇ ἐναντία
ἐστὶν ἀλλὰ τῷ ἐμφύτῳ σώματι, τῇ δὲ ζωῇ ἡ διάλυσις ἐστὶν ἐναν-
τία. ἡ διάλυσις δὲ ὁ ταῦτ' ἐν τῇ φθορᾷ· ὅ γὰρ ἀνάγκη τὰ διαλυό-
μενα καὶ ἀπ' ἀλλήλων χωριζόμενα φθερεῖσθαι· ἰδὲ γὰρ τις διέλυσε
μὲν ἀπ' ἀλλήλων τὰ ἐξ ἐρίου καὶ ἐκ σπέρων νήματα ἀλλήλοις συνημ-
μένα καὶ κεκλωσμένα, ἡ δὲ τῶν διάλυσις ἐκ ἡδὴ γέγονεν αὐτοῖς
καὶ αἰτία φθορᾶς. . . τὸ δὲ "ἐάν ὅν ἐγκαταριθμηθῇ ἐν τοῖς ἀναγ-
καίοις ἐρωτήμασι πρὸ τῷ συμπεράσματος τὸ συμβαῖνον ἀδύνα-
τον" τοῦτόν ἐστιν· ἐάν ἐν τοῖς ἀναγκαίοις ἐρωτήμασι, τετέστι
ταῖς παρὰ τὸ ἐρίζοντος λεγομέναις προτάσεσι (ταύτας γὰρ ἀναγ-
καῖα λέγει ἐρωτήματα, ὅχι ὅτι ἀναγκαῖον τι συναγασθῇ ἀλλ' ὅτι
τέτοις μὴ ληφθέντων ἐκ ἀν συνήχῃ τὸ προκείμενον ἀδύνατον),
ἐάν ὅν ἐν ταῖς τοιαύταις τῷ ἐρίζοντος προτάσεσιν ἐγκαταμειχθῇ
περὶ αὐτῶν δὴ τέτοι ὑπὸ τῷ σοφιστῇ, πρὸς τὸ ἐπενεχθῆναι παρ' αὐτῷ
τὸ συμπεράσμα, τὸ συμβαῖνον ἀδύνατον, τετέστιν ἡ ψευδὴς πρότα-
σις ἡ αἰτία γνωμένη τῷ συμβαῖνοντος ἀδύνατος (δι' αὐτῆς γὰρ
περαινέ) τὸ τοῦτον ἄτοπον), ὁδοῖ πολλὰκις παρὰ τὸτο γίνετο ὁ
ἔλεγχος, εἴπερ δὴ καὶ ἐνταῦθα γέγονε· συγκατεμήχθη γὰρ τοῖς
ἀναγκαίοις ἐρωτήμασι τὸ ἡ ζωὴ ἐναντία τῷ θανάτῳ ὄντι φθορᾷ.
ὅ γὰρ ἐστίν, ὡς εἰρη), ὁ θάνατος φθορὰ ἀλλὰ διάλυσις ψυχῆς καὶ
σώματος. id. ib.

ἀλλὰ καὶ οἱ ἐρωτῶντες αὐτὸς τὸτο πάχυσιν, ὥσπερ καὶ ὁ 167^b
Πῶλος τὴν βύλησιν καὶ τὴν δόκησιν ταῦτ' ἐν νομίζων ὡς ἐν ὄντων 36.
ἡρώτα τὸν Σωκράτην (Plat. Gorg. p. 466). id. f. 18.

τοῦτόν τι πεποίηκε καὶ ὁ Πῶλος ἐν τῷ Γοργία (p. 466), τὰ 168^a
πλείω ὡς ἐν ἐρωτήσας τὸν Σωκράτην. ἦν δὲ ἡ ἐρώτησις τοιαύτη 1.
"εἰπέ μοι ὦ Σωκράτες, ὅ δοκᾷ σοι οἱ ῥήτορες, ὥσπερ καὶ οἱ
τύραννοι, ποιεῖν ἅπαντα ὅ βούλονται καὶ δοκεῖ αὐτοῖς βέλτιον
εἶναι; . . ἐπ' ἐνίῳ μὲν ὅν, φησί, ῥαδιόν ἐστιν ἰδεῖν ὅτι δύο τυγ-
χάνει τὰ ἐρωτήματα· ἔδει γὰρ ὅπως ἐρωτῆσαι, πότερον ἡ ἡ
θάλαττα ἐστίν, εἴτ' αὐθις πότερον ὁ ἕρως θάλαττα ἐστίν. id.
f. 18 b.

τὸ δὲ "ἡ πάλιν, ὡς τὰ μὲν ἐστὶν ἀγαθὰ τὰ δὲ ἐκ ἀγαθῶν, 168^a
πάντα ἀγαθὰ καὶ ἐκ ἀγαθῶν" καὶ τὸτο παράδειγμα ἐστὶ τῶν πλείω 7.
ὡς ἐν ἐρωτῶντος· ἔδει γὰρ ὅπως εἰπεῖν, πότερον ἡ σωφροσύνη ἀγα-
θὸν ἢ φαῦλον καὶ πότερον ἡ ἀκολασία ἀγαθὸν ἢ φαῦλον; ὁ δὲ
μίξας ἀμφοτέρω καὶ ὡς περὶ ἐνός ἐρωτήσας ἐκ ἀδύνατον ὅτι ἀπατή-

σει τὴν ἀποκρινόμενον, εἴγε συνυπαχθεὶς τῇ ἐρωτῇ καταφύγει ἢ ἀποφύγει. id. ib.

168^a 11. ποτὲ δὲ συμβῆσει καὶ ἐλεγχον γενέσθαι ἀληθινὸν προσληφθέν-
των τινῶν· οἷον εἰ τις ἔροιτο “ἀρά γε ὁ ἐφ’ ἐνός, τὸτο καὶ ἐπὶ πολ-
λῶν;” καὶ τὸτο λαβὼν προσλάβει “ἐπεὶ τυφλὸν ἐστὶ τὸ μὴ ἔχον ὄψιν 5
πεφυκὸς δὲ ἔχειν, καὶ τυφλὰ ἔσται τὰ μὴ ἔχοντα ὄψιν πεφυκὸς
δὲ ἔχειν,” καὶ “εἰ λευκὸν ἐστὶ τὸ ἔχον χρώμα διακριτικὸν ὄψεως, καὶ
λευκὰ ἐστὶ τὰ ἔχοντα χρώμα διακριτικὸν ὄψεως.” καὶ ἥ ἐπὶ τούτων
ἢ μία ἐστὶν ἡ ἐρώτησις· τὸ ἥ ἀρά γε εἰ τυφλὸν ἐστὶ τὸ μὴ ἔχον
ὄψιν πεφυκὸς δὲ ἔχειν, καὶ τυφλὰ ἐστὶ τὰ μὴ ἔχοντα ὄψιν πεφυ- 10
κὸς δὲ ἔχειν; ἢ ἔστιν ἐν ἐρώτημα. id. ib.

168^a 23. “τῶν μὲν γὰρ ἐν τῇ λέξει οἱ μὲν εἰσι παρὰ τὸ διττόν.” εἰπεν ὅτι
τῶν παραλογισμῶν ἕκαστος ἀναχθῆσει εἰς τὴν τῷ ἐλέγχῳ ἀγνοίαν,
καὶ ἀπλῶς μὲν ἐν ἑκάστῳ ἀπέλεγχον καὶ τὸς παραλογισμὸς τῷ μὴ ἐκ
τῶν κειμένων αὐτὸς συναγέσθαι, ὅπερ καὶ ἐν τῷ διορισμῷ τῷ ἐλέγχῳ 15
εἴρητο· νῦν δὲ καὶ παρ’ ἐν ἑκάστῳ τῶν μερῶν τῷ ἐλέγχῳ γίνεσθαι
τὸ αὐτὸ διδάσκει. καὶ πρότερον ἐν ἐκ τῆς ὁμωνυμίας φησὶ γίνεσθαι
παρὰ τὸ μὴ ἐν εἶναι τὸ ὄνομα καὶ τὸ πρᾶγμα, καὶ ἐν ἐκ τῆς ἀμφιβο-
λίας· τῆτος γὰρ ἐδήλωσε διὰ τῶν “ἢ τε ὁμωνυμία καὶ ὁ λόγος.” ὅτοι-
τε ἔν καὶ ἡ ὁμοιοχημοσύνη τῆς λέξεως, τατέστιν οἱ παρὰ τὸ χῆμα 20
τῆς λέξεως, ὅτι παρὰ τὴν τῷ ἐλέγχῳ ἀγνοίαν γίνονται, δῆλον... τὸ
δὲ “σύνθηες γὰρ τὸ πάντα, ὡς τότε τι σημαίνειν” περὶ τῆς ἀμφι-
βολίας δοκεῖ εἰρηάζει, ἢ περὶ τῶν παρὰ τὸ χῆμα τῆς λέξεως παραλο-
γισμῶν, ὃν ὁμοιοχημοσύνην, ὡς εἴρηκεν, ἐνταῦθα λέγει· σύνθηες γὰρ
σιγῶντα λέγειν μὴ μόνον τὴν σιγῶντα ἀλλὰ καὶ τὰ σιγῶμενα, καὶ 25
ὁρῶντα τὸν τε ὁρῶντα καὶ τὰ ὁρῶμενα. ἐπήγαγε δὲ τὸτο ἀναμ-
μνήσκων τῷ ἔμπροσθεν εἰρημένῳ, ὅτι εἰς τρόπον τῶν παρὰ τὴν
ὁμωνυμίαν καὶ τὴν ἀμφιβολίαν, καὶ ὅταν εἰσθότες ὦμεν ὅτι
λέγειν. καὶ ἡ ἀπὸ τῆς συνθέσεως, φησὶ, καὶ τῆς διαιρέσεως ἀπάτη
εἰς τὴν τῷ ἐλέγχῳ ἀγνοίαν ἀναχθῆσει· δεῖ γὰρ ἐπὶ τῷ κυρίως ἐλέγχῳ 30
τὸ αὐτὸ δηλῶσαι καὶ χωρὶς καὶ μὴ τῆς συνθέσεως, ὅπερ ἐπὶ τῆς συν-
θέσεως καὶ τῆς διαιρέσεως συμβαίνει. ἀλλ’ ἕτερον μὲν ἐστὶ τὸ χω-
ρὶς ὑπὸ τῶν ὀνομάτων ἢ ῥημάτων δηλούμενον, ἕτερον δὲ τὸ ὑπὸ
τῆς τέτων συνθέσεως. id. f. 19 b.

168^a 34. ἀνήγαγε μὲν ἐν τοῖς ἀνωθεν εἰρημένους τὰς παρὰ τὴν λέξιν πα-
ραλογισμὸς εἰς τὴν τῷ ἐλέγχῳ ἀγνοίαν, νῦν δὲ καὶ τὴν πρῶτον τῶν
ἐκ τῆς λέξεως τὴν παρὰ τὸ συμβεβηκὸς εἰς τὴν τῷ ἐλέγχῳ ἀγνοίαν
ἀνάγει, καὶ φησιν ὡς ἀπὸ τῶν ὀρισμῶν τῶν συλλογισμῶν φανερὸν γε-
νήσει ἡ εἰς τὴν τῷ ἐλέγχῳ ἀγνοίαν τῶν τοῖσιν σοφισμῶν
ἀναγωγὴ. ὅτι δὲ ἀπὸ τῶν ὀρισμῶν τῶν συλλογισμῶν εἰς τὴν ῥηθῆσαν 40
ἀνάγει τῷ ἐλέγχῳ ἀγνοίαν, πιστὸν ἐκ τῶν ἐν συλλογισμῶν ὀρι-
σάσθαι· εἰ γὰρ συλλογισμὸς ἐστὶ λόγος ἐν ᾧ τεθέντων τινῶν ἕτερον
τι τῶν κειμένων συμβαίνει, ἐπὶ δὲ τῷ συμβεβηκὸς ἢ ἀπὸ τῶν
κειμένων ἕτερον τι συμβαίνει ἢ συνάγει, ὁ ἀπὸ τῶν συμβεβηκό-
τος ἄρα ἢ ἐστὶ συλλογισμὸς, διὰ ὃδ’ ἐλεγχος... ὅτι μὲν ἔν 45
ἐλεγχος συλλογισμὸς ἀντιφάσεως, εἴρηται τε καὶ δέδεικεν· ὅτι δὲ
καὶ περὶ ἄλλων τινῶν, ἢ μὴν ἀλλὰ καὶ περὶ τούτων καὶ Ἀριστοτέλης
αὐτὸς ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν Προτέρων Ἀναλυτικῶν εἴρηκε καὶ ἡμεῖς

ἐν ταῖς ἡμετέραις εἰς ἐκεῖνα χολαῖς, οἱ τῷ τοῦτω ἐντυχόντες
ὑπομνήματι γνωστοῖ. . . ἀσάφειαν δὲ τῷ λόγῳ ἐνεποίησε διὰ
τε τῷ τὴν ἐλάττω ἀφ’ ὧν παραλείπειν, εἰ καὶ μὴ πάντῃ, καὶ διὰ τὸ
τόδε τι ἐπὶ τῷ συνθέτῳ λαβεῖν, ἐπ’ ὅσας μόνους λεγόμενον· πάντα
γὰρ ὅσα τότε τι σημαίνειν δοκεῖ. δεῖ ἔν καταστῆσαι τὴν λέξιν καὶ
ὅπως εἰπεῖν “ἢ γὰρ εἰ τέτων ὄντων ἀνάγκη τότε εἶναι,” ἥτοι ἢ γὰρ
εἰ Σωκράτης ὄντος λευκὸν ἐστὶ, τὸ δὲ λευκὸν χρώμα διακριτικὸν
ὄψεως (ἀντὶ γὰρ τῷ χρώματος τὸ λευκὸν παρέλαβεν), ἀνάγκη ἐν
Σωκράτῃ χρώμα εἶναι διακριτικὸν ὄψεως διὰ τὴν ἐπισυναχθέντα
ψευδῆ συλλογισμόν· τότε γὰρ δηλωτικὸν τὸ “διὰ τὴν συλλογισμόν.”
ἢ τὸ “διὰ τὴν συλλογισμόν” ἀντὶ τῷ διὰ τὴν φαινόμενον μὲν εἶναι
συλλογισμόν, μὴ ὄντα δὲ διὰ τὸ ἀπὸ τῶν συμβεβηκὸς συναγέ-
μενον ψεύδος· ἢ γὰρ συλλογισμὸς ὁ τοῖσιν διὰ τὸ μὴδὲ τὴν αὐτὴν
μέσον ἐν ἀμφοτέροις λαμβάνεσθαι ταῖς προτάσεσιν, εἰ καὶ τοῖς ἀτέ-
χνους συλλογισμὸς καὶ τὸ τοῖσιν δοκεῖ... μᾶλλον δὲ εἶμαι τὸ
τοῖσιν σόφισμα ἀπὸ τῶν Φαίδρου (p. 259) καὶ ἐνταῦθα παρελ-
φθαι διὰ τὸ ἐκεῖσε τὴν Σωκράτην ὁμολογεῖν ἑαυτὴν ἀποφαίνειν τῷ
κύκλῳ· ἢ ἡ ὁ λόγος ὅπως ἐν δευτέρῳ χήματι ἐκ δύο καταφα-
τικῶν μερικῶν συναγόμενος “ὁ Σωκράτης λευκός, ὁ κύκνος λευ-
κός, ὁ Σωκράτης ἄρα κύκνος.” ὡς εἶναι τὸ “τὸτο δὲ ἐστὶ λευκόν”
ἴσταν τῷ τῷ δὲ τὸ λευκὸν κύκνος ἐστίν. καὶ δεῖ παραλαμβάνειν
ἀντὶ τῷ λευκῷ τὸν κύκνον. id. f. 20.

οἷον ὁ περὶ τὰ μαθηματικά ἢ τὰ φυσικά ἐπιστήμων, ἀγνοῶν 168^b
τὴν ἀπὸ τῶν συμβεβηκὸς συλλογισμόν ἢ ἐλεγχον, ἀπατηθῇ.
σεῖ· ἀπὸ γὰρ τῶν συμβεβηκῶν ποιεῖν πρὸς τὸς ἐπιστήμονας οἱ
ἀνεπιστήμονες τὸς συλλογισμῶν, οἱ δὲ ἐπιστήμονες εἰ τυχῶσι μὴ
δυνάμενοι διακεῖν καὶ διακρίνειν ποῖοι οἱ ἀπὸ τῶν καθ’ αὐτὴν συλλο-
γισμοὶ καὶ ποῖοι οἱ ἀπὸ τῶν κατὰ συμβεβηκός, ἢ ἐρωτῶμενοι συγ-
χωρεῖται τὰ ἐρωτηθέντα καὶ ἐλέγχον, ἢ μὴ συγχωρῶντες ἀλλὰ
τὴν σιωπὴν τιμῶντες, καὶ ὅπως συγκατανεύειν τῇ ἐρωτῇ παρὰ
τῶν ἀκρόντων ὑπολαμβάνον, διὰ τὸ τὴν σιωπὴν συγκαταθέσεως
εἶναι δηλωτικὴν. id. f. 21.

τὸ δὲ “παρὰ γὰρ τῷ λόγῳ τὴν ἑλλειψιν ἢ φαντασίαν γίνεσθαι,” 168^b
τῷ δοκεῖν ἐλέγχειν καὶ ἀπατᾶν καθολικῶς λέλεκται. τοῖσιν δὲ ἐστὶ
τὸ διὰ τούτου δηλούμενον, ὅτι πᾶς οἰσδῆποτε παραλογισμὸς καὶ
πᾶσα φαντασία παραλογισμῶν παρὰ ἑλλειψίν τινα γίνεσθαι τῷ λόγῳ,
τατέστι τῷ ὀρισμῷ τῷ ἐλέγχῳ. ἢ λόγῳ τῷ συλλογισμῷ φησὶ, καθ’
ὃν ὁ ἀληθὴς ἐλεγχος γίνεσθαι. id. ib.

οἱ μὲν παρὰ τὸ συμβεβηκός “ἐφ’ ἐνός μόνου” λαμβάνον, τε- 168^b
τέστιν ἐφ’ ἑαυτοῦ, καὶ ἢ ἀντιτρέφον· ἐφ’ ἐνός γὰρ μόνου λήψιν τὸ μὴ
ἀντιτρέφειν λέγει, ὡς ἐπὶ τούτῳ “τὸ μέλι ξανθόν, τὸ ξανθὸν χρώμα,
τὸ χρώμα ποιότης, τὸ μέλι ἄρα ποιότης.” ἢ τὸ “ἐφ’ ἐνός λαβεῖν”
τοῖσιν ἐστὶν ἢ τι τοῖσιν σημαίνει, ὡς ὁ σοφιστὴς τὸ συμβεβηκός
καὶ τὸ ὑποκείμενον ὡς ἐν καὶ ταῦτ’ ἐν λαμβάνει καὶ μίαν φύσιν αἰετῇ
ἐκατέρων· ἐπειδὴ γάρ, φησὶ, τὸ μέλι καὶ τὸ ξανθὸν ταῦτόν, τὸ δὲ
ξανθὸν χρώμα, τὸ μέλι ἄρα χρώμα, καὶ πάλιν ἐπειδὴ τὸ λευκὸν
κύκνος, ὁ δὲ κύκνος ὅσα, καὶ τὸ λευκὸν ὅσα. ἢ ὅπως, ὁ ἐγὼ
εἰμι σὺ ἢ ἐγώ, ἄνθρωπος δ’ εἰμὶ ἐγώ, σὺ ἄρα ἄνθρωπος ἢ ἐγώ.

οὐ μὲν παρὰ τὸ συμβεβηκὸς ἐφ' ἑνὸς μόνου λαμβάνοντι, οἱ δὲ παρὰ τὸ ἐπόμενον αἰεὶ ἐν πλείοσι, τῷ τε ἐν ἀντιστροφῇ, ὅσον εἰς ὁ κλέπτῃς νύκτωρ πλανᾷ, καὶ ὁ νύκτωρ πλανώμενος κλέπτῃς ἐστίν. . . ἀλλ' ἴσως ἐρωτήσῃ τις ὅτι διὰ τί οὐκ εἶπεν, οἱ παρὰ τὸ ἐπόμενον αἰεὶ ἐν ἀντιστροφῇ, ἀλλ' "αἰεὶ ἐν πλείοσι." ἡ δὲ αἰτία ἄλλο μὲν ἐστὶ τὸ λέγειν ὁ κύκνος λευκός, καὶ ἄλλο τὸ λέγειν τὸ λευκὸν κύκνος· ἐκείνῳ μὲν γὰρ ὁ κύκνος ἐστὶν ὑποκείμενον, τὸ δὲ λευκὸν κατηγορούμενον, ὥτως δὲ καὶ τὸ ἐμπαιλὺν ὑπόκειναι μὲν τὸ λευκόν, κατηγορεῖν δὲ ὁ κύκνος. οἱ μὲν ἔν παρὰ τὸ ἐπόμενον παραλογισμοὶ τοῖσιν εἰσι, δηλονότι ἀντιστρέφοντες τὰς ὁρὰς καὶ ἕτερον προσλαμβάνοντες καὶ τοῖσιν ἀποτελέμενοι. ὅρα δὲ καὶ τὸ Ἀριστοτέλους παράδειγμα. id. f. 21 b.

168 b τὸ δὲ "ἡ τὸ ἴσως γίνεσθαι καὶ τὸ αὐτὸ μέγεθος λαμβάνειν" ὅτι 36. μὲν παρὰ τὸ ἐπόμενον ἐστὶ, δηλόν· ἐστὶ δὲ καὶ τὸ σόφισμα τόδε τοῖσιν. εἰ τὰ τὸ αὐτὸ καὶ ἐν μέγεθος λαμβάνοντα ἴσα ἐστί, καὶ τὰ ἴσα γινώ- 15 μενα τὸ αὐτὸ μέγεθος καὶ ἐν λαμβάνοντα, Σωκράτης δὲ καὶ Θεαίτητος ἴσα ἐστί, Σωκράτης ἄρα καὶ Θεαίτητος τὸ μέγεθος ταῦτον καὶ ἐν ἐστίν. ἀλλὰ μὴν οὐκ ἐστὶ ταῦτον. . . ὁμοίως φησὶ καὶ ἐπὶ τῶν ἴσων γινόμενων. γίνεσθαι γὰρ καὶ ὁ παραλογισμὸς ὅτος παρὰ τὸ ἐπόμενον· τὰ μὲν γὰρ τὸ αὐτὸ μέγεθος καὶ ἐν λαμβάνοντα ἴσα γίνεσθαι, 20 ἀληθές, οὐ μὴν καὶ τὰ ἴσα γινώμενα τὸ αὐτὸ μέγεθος λαμβάνει. γίνεσθαι δὲ ὁ παραλογισμὸς διὰ τὸ ἐκεῖ μὲν τὸ αὐτὸ καὶ ἐν μέγεθος ταῦτον λέγειν τῷ ὄρωι. id. ib.

169 a τὸ δὲ "ὁ γὰρ αὐτὸς ὅρος ἐνός μόνου καὶ ἀπλῶς τὸ πρᾶγμα" 8. τοῖσιν ἐστίν, ὅτι καὶ τὸ κατηγορούμενον ἐν ὀφείλει εἶναι καὶ τὸ ὑποκεί- 25 μενον ἐν, καὶ ὁ αὐτὸς ὅρος ἀμφοτέρων. ἡ μᾶλλον ὥτως· ὁ αὐτός, φησὶν, ὅρος ἐνός μόνου, τῷ τε ἐν καὶ μόνον ὀφείλει εἶναι τὸ κατηγορούμενον, καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν καὶ τὸ ὑποκείμενον· πρᾶγμα γάρ, ὡς πολλάκις εἶπομεν, τὸ ὑποκείμενον λέγειν. τὸ δὲ "ὅσον ἀνθρώπου καὶ ἐνός μόνου ἀνθρώπου" παράδειγμα ἐπήγαγε κατηγορούμενον καὶ ὑπο- 30 κείμενον, ἀνθρώπου μὲν λέγων τὸν κατηγορούμενον, ἕνα δὲ μόνον ἀνθρώπου τὸν ὑποκείμενον· εἰ γὰρ κατηγορεῖται ὁ ἀνθρώπος, καθ' ἑνός μόνου κατηγορηθῆσθαι τὸ Σωκράτους, οὐ καὶ Σωκράτους καὶ Πλάτωνος καὶ Ἀλκιβιάδου. καταχρηστικώτερον δὲ τῷ τοῖσιν ἐχρήσατο παράδειγμα. σαφὲς δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης τὰ ἐξῆς ἀπαγ- 35 γέλλει· πλὴν ἐν τῇ λέξει τῇ "φανερὸν ὅτι καὶ ὅτος ἐν τῇ τῷ ἐλέγχῃ ἀγνοία" τὸ "ὅτος" περὶ τὸ παραλογισμὸν εἶρηκε τὸ ἐκ τῶν πλείων ἐρωτήματα ἐν ποιεῖν ὠρμημένον. id. f. 22.

169 a ἀλλὰ τότε δὴ μὴ δεδωκὼς φαίνεται δεδωκέναι; ἡ δηλονότι 13. ὅταν τὸ ἴσως ἢ τὸ τρόπον τινὰ ἢ τὸ ἔξω ἐν ταῖς ἀποκρίσεσι προσεπι- 40 φθέγγῃ, ὅσον εἴ τις ἤρετο ἄρα γε ὁ τῶν καὶ τῶν τύπων ἀνθρώπων τύπτει; ὁ δὲ ἀποκρινόμενος φησὶ ἴσως ἢ ὅτι τρόπον τινὰ ἢ ὅτι ἔξω, ἐκ τῶν λόγων μὲν φαίνεται δεδωκέναι, οὐ δέδωκε δέ. ὥτως καὶ Πρωταγόρας καὶ Θρασύμαχος καὶ ἄλλοι πολλοὶ τὰς ἀποκρίσεις φαίνοντι ποιεῖν· τὸ γὰρ ἴσως ἢ τὸ ἔξω καὶ τὰ τοιαῦτα οὐ δόξαν εἶναι 45 συγχωρόντων ἀλλὰ μὴ ἀρεσκομένων τῇ ἐρωτήσει. id. ib.

169 a καὶ οἱ μὲν παρὰ τὴν λέξιν ὥτως ἀναγόντι εἰς τὴν τῷ ἐλέγχῃ 23. ἀγνοίαν, οἱ δ' ἄλλοι (ἄλλως δὲ λέγει τὸς ἐκ τῆς λέξεως πα-

ραλογισμὸς) εἰς τὴν τῷ ἐλέγχῃ ἀγνοίαν ἀναγόντι περὶ τὴν τῷ συλλογισμῷ ὅρον· εἰ γὰρ συλλογισμὸς ἐστὶν ἐν ᾧ τεθέντων τινῶν ἕτερον τι τῶν κειμένων συμβαίνει, οἱ δὲ παρὰ τὸ συμβεβηκὸς καὶ τὸ ἐπόμενον καὶ οἱ λοιποὶ οὐκ ἐκ τῶν τεθέντων τῷ ἀποκρινόμενῳ τὰ συναγόμενα συμπεραίνοντι, δηλόν ὅτι παρὰ τὴν τῷ συλλογισμῷ ὅρον ταῦτα συνάγουσιν. καὶ εἴη ἂν τὸ "παρὰ τὴν τῷ συλλογισμῷ ὅρον" ἴσον τῷ ἀσυλλόγιστοι δὲ εἰσιν οἱ ἐκ τῆς λέξεως παραλογισμοί. id. f. 22 b.

ἡ ἀπάτη, φησὶ, γίνεσθαι ἐπὶ τῶν ὁμωνύμων καὶ τῶν ἀμφιβό- 169 a λων (λόγον γὰρ τὴν ἀμφιβολίαν λέγει) διὰ τὸ μὴ δύνασθαι διαιρεῖν 22. ποσαχῶς τὸ πρᾶγμα λέγειν. id. ib.

οὐκ ἴσασιν οἱ ἐρωτῶμενοι ὅτι ἄλλο σημαίνει ὁ λόγος ἀνέμε- 169 a νος καὶ ἐπιτενόμενος, τῷ τε ἐν δυνάμενος ἢ περισπώμενος· ἐπ' 23. ὁ δὲ ἐνός γὰρ τὸ αὐτὸ σημαίνει ἐπιτενόμενος καὶ ἀνέμενος, ἡ μάλιστα οὐκ ἐπὶ πολλῶν, ἐπ' ὀλίγων δὲ πάντῃ. Θαλῆς γὰρ καὶ Θαλῆς τὸ αὐτὸ δηλοῖ· καὶ ἀμφω γὰρ ἐνόματα κύρια· ἄγνος δὲ καὶ ἀγνός καὶ ἄργος καὶ ἀργός ἄλλο καὶ ἄλλο δηλοῖ, καὶ χεδὸν ἐπὶ πάντων. id. ib.

τῷ δὲ εἰρηῇ διὰ τὰ ἐνεργητικῶς ἐκφερόμενα παθῶν δὲ 169 a ὄντα σημαντικά, ὅσον ἐστὶ τὸ ὄραν, τὸ ἀκούειν καὶ τὸ μανθάνειν. . . ὁ 30 δυνάμενος διαίρεσιν ποιῶν τῶν ἐνεργείας καὶ πάθος σημαντικῶν, ναὶ μὴν καὶ τῶν ὅσα διαίρεται μὲν ἄλλο τι σημαίνει, συντιθέ- μενά δ' ἕτερον, οὐ καὶ ἡ καὶ δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ὁμωνύμων, καὶ συνιᾷς τῶν πολλαχῶς εἶναι λεγομένων τὸ ἐρωτῶμενον, ὁ τοῖσιν ὡς 35 δυνάμενος ἐπὶ πάντων διαίρεσιν ποιῶν οὐ καὶ ῥαδίως ἀπατηθῆσθαι, καὶ μὴ ἀπατῶμενος ἐγγύς ἐστι τῷ θεωρῶντος τὸ ἀληθές. . . μά- λιστα δέ, φησὶ, δύνασθαι συμπεῖθαι, ἢ ὥτως, μάλιστα δὲ δύνασθαι πείθειν εἰς τὸ συνεπιτενέειν καὶ ὁμολογεῖν τὰς τῶν σοφιστῶν προτά- σεις. ὁ πάλιν ταῦτον ἐστὶ τῷ μάλιστα καὶ ἀπάτῃς συμβαίνει ἡμᾶς διὰ τὸ νομίζειν ὅτι πᾶν τὸ κατηγορούμενον τίνος τόδε τί ἐστὶ καὶ ἐν καὶ ταῦτον ὑποκείμενον. γίνεσθαι δὲ τῷ διὰ τὸ ἐν ὁμοίῳ χήματι τῷ ἀνθρώπου τῷ ἐνικῷ ἀμφοτέρω, τὸ κατηγορούμενον καὶ τὸ ὑπο- 40 κείμενον, σημαίνει· τῷ δὲ οὐκ ἐστὶν ἀληθές, ὡς ἐν ταῖς Κα- τηγορίαις (c. 5) εἶρηται. τῷ μὲν ἐν καὶ τῇ πρώτῃ ὕσσει τὸ τόδε τι ἀρμόττει· ἄτομον γὰρ καὶ ἐν ἀριθμῷ τὸ δηλούμενον ἐστίν, ἐπὶ δὲ τῶν δευτέρων ὕσσει φαίνεται μὲν ὅσον τῷ χήματι τῆς προσηγορίας ὅτι τόδε τι σημαίνει, ὅταν εἴπῃ ἀνθρώπου ἢ ζῴον, οὐ μὴν ἀληθές· ἢ γὰρ δευτέρα ὕσσει οὐκ ὡς τόδε τι δείκνυται ἢ λέγειν, ἀλλὰ ὡς τοῖον- 45 δε, διότι παρὰ ὕσσει τὸ ποῖον, ὡς ἐν ἐκείνοις εἶρηται, ἀφορίζεται. id. f. 23.

οἶμαι δὲ μὴ ἐπὶ πάντων ἀπλῶς τῶν παρὰ τὴν ὁμοιότητα τῆς 169 a λέξεως εἰπεῖν τῷ, ἀλλ' ἐπ' ἐκείνων μόνων ἐφ' ὧν διὰ τὴν ὁμοιό- 36. τητά τὰς καθόλου ὕσσει τὰς αὐτὰς εἶναι τῷ ἀριθμῷ ταῖς μερικαῖς συνάγειν πειρῶν· διὰ τῷ γὰρ εἶπε "διὰ καὶ τῶν παρὰ τὴν λέξιν ὅτος ὁ τρόπος θετέος" ὁ τὸ καθόλου ἐν τῷ μερικῷ ταῦτον συνάγειν διὰ τὴν τῆς λέξεως ὁμοιότητα, ὡς εἰ ἔλεγεν, οὐ μόνον τὸς ἥδη ῥηθέντας ἀλλὰ καὶ τὰς τὰ καθόλου τοῖς μερικαῖς τὰ αὐτὰ συνάγον- 45 τας διὰ τὴν τῆς λέξεως ὁμοιότητα ταῖς παρὰ τὴν λέξιν ἀπάταις

συντάττει. εἰπὼν δὲ ὅτι καὶ τὸτον τὴν τρόπον ἐν τοῖς παρὰ τὴν λέ-
ξιν θετέον, αἰτίας τῆς οὗτο ἐπήγαγε. id. ib.

169^b 3. νῦν καὶ περὶ τῶν ἐκτὸς τῆς λέξεως ἐπὶ παραλογισμῶν, πῶς
συμβαίνει ἡμᾶς καὶ ἀπὸ τούτων ἀπατᾶς, διέξεις, καὶ φησὶν
αἰτίαν περὶ τῶν παρὰ τὸ συμβεβηκὸς παραλογισμῶν τὸ μὴ δύνασθαι
κρίνειν τὸ ταῦτον καὶ τὸ ἕτερον καὶ ἐν καὶ πολλὰ. . . τὸ δὲ “μὴδὲ τοῖς
ποίοις τῶν κατηγορημάτων πάντα ταῦτα καὶ τῷ πράγματι συμ-
βεβηκεν” ἴσον ἐστὶ τῷ ποίοις τῶν κατηγορημένων πάντα ταῦτα καὶ
τοῖς ὑποκειμένοις συμβεβηκεῖν, ὡς εἶναι τοῖσιν τὸ λεγόμενον·
ἐν τοῖς περὶ τὸ συμβεβηκὸς παραλογισμοῖς γίνεσθαι ἡ ἀπάτη παρὰ τὸ
μὴ δύνασθαι διακρίνειν τὸ ταῦτον καὶ τὸ ἕτερον καὶ ἐν καὶ πολλὰ, καὶ παρὰ
τὸ μὴ δύνασθαι διακρίνειν ποῖα τῶν κατηγορημένων πάντα ὅσα κατ’
αὐτῶν λέγεσθαι, δύνασθαι καὶ κατ’ τῶν ὑποκειμένων λέγεσθαι. ἐπεὶ δέ,
ὡς δέδεικται, μέρη τῶν παρὰ τὸ συμβεβηκὸς οἱ παρὰ τὸ ἐπόμενον,
ὁμοίως ἔχει καὶ ἐπὶ τῶν παρὰ τὸ ἐπόμενον παραλογισμῶν. id. 15
f. 23 b.

169^b 18. τὸ δὲ “παρ’ ὅσα γίνονται οἱ φαινόμενοι” ἴσον ἐστὶ τῷ δι’ ὅσα.
id. f. 24.

169^b 22. ὁ μόνον ἐν φησὶ τὴν φαινόμενον συλλογισμὸν γίνεσθαι περὶ
τῆς εἰρημένης τρόπου ἀλλὰ καὶ τὴν ὄντα μὲν, φαινόμενον δὲ οἰκείον
τῷ πράγματι, μὴ ὄντα δὲ οἰκείον· τὸτο γὰρ δεῖ προσυπακύνειν.
ὅτος δὲ ἐστὶν ὁ ὑγιῶς μὴ συλλογιζόμενος μὴ κατ’ τὸ πρᾶγμα δέ,
ὅπερ ἐκ τῆς σοφιστικῆς λέγει εἶναι ἀλλὰ τῆς πειραστικῆς. id. ib.

169^b 26. ὁ μὴ διαλεκτικός καὶ πειραστικός δὴλον ποιεῖ τὴν ἀποκρινόμενον
ὡς ἀγνοεῖ, διὰ τὸ τὰ συμπεράσματα συνάγειν ἐκ τῶν δοκούντων
καὶ συγκεχωρημένων τῷ ἀποκρινόμενῳ. ἔχομεν δὲ τούτων πολλὴν
ἀφθονίαν, ὡς ἐν τῷ Πρωταγόρᾳ καὶ Γοργίᾳ καὶ τοῖς ἄλλοις διαλέ-
γοις τῷ Πλάτῳ, ἐν οἷς μὲν τῶν σοφιστῶν ἀγωνίζεσθαι. ὁ δὲ σο-
φιστικός, ἂν συλλογιζέσθαι τὴν ἀντίφασιν, ἐκ ποιεῖ δὴλον εἰ ἀγνοεῖ
ὁ ἀποκρινόμενος. id. ib.

169^b 34. “ὁ γὰρ μὴ ἐρωτηθεὶς οἶσθαι δέδωκεναι, καὶ ἐρωτηθεὶς θεῖναι,”
ταῦτάς τινες ἐν τῇ οἰκείᾳ διανοίᾳ καλῶς ἠρωτῆσθαι ἐνόμισεν καὶ ὡς
ἀληθῆ συνένευσεν, καὶ ἐρωτηθεὶς, ἐδεδώκει ἂν, πλήν, φησὶν, ἐπὶ
τινων, οἷον ἐν τοῖς περὶ τὴν λέξιν καὶ τὴν σολοικισμὸν ἐκ ἀφωνοῖ
διατελέσθαι οἱ ἀποκρινόμενοι τὴν λόγον συμπεράσαντος τῷ σοφιστῇ,
ἀλλὰ προσερωτῶσι τὸ ἐνδεὲς καὶ τὸ ψεῦδος ἐμφανίζουσιν. id. 35
f. 24 b.

170^a 1. ἐλλείψαντός τινος μορίου τῶν τῷ ἀληθινῷ συλλογισμῷ σοφι-
στικός φανείη ἂν ἔλεγχος. συνίστησι τὸτο διὰ τῆς ἐπαγωγῆς,
λέγων “ὅταν ὁ παρὰ τὸ μὴ συμβαῖνον διὰ τὴν λόγον καὶ ὁ εἰς τὸ
ἀδύνατον.” τὸ δὲ λεγόμενον ἐστὶ δύναμει τοῖσιν· ἐπεὶ συλλο-
γισμὸς ἐστὶ λόγος συνάγων ἕτερον τι τῶν κειμένων ἐκ τῶν κειμέ-
νων, ὁ τὸ μὴ αἴτιον ὡς αἴτιον τῷ συνηγμένῳ ἀδύνατον λαβὼν
δὴλον ὅτι παρὰ τὸ μόνον τῷ συλλογισμῷ τὸ ψεῦδος συνήγαγεν.
ἐστὶ δὲ τὸ κατάλληλον τῆς λέξεως τοῖσιν· ὁ εἰς τὸ ἀδύνατον δο-
κῶν ἄγειν τὴν λόγον γίνεσθαι παρὰ τὸ μὴ συμβαῖνον διὰ τὴν λόγον ἢ
παρὰ τὸ τὸ μὴ αἴτιον ὡς αἴτιον λαβεῖν. ὁμοίως δὲ καὶ ὁ τὰς δύο ἐρω-
τήσεις μίαν ποιῶν περὶ τὴν ὁρισμὸν τῆς προτάσεως τὸ ψεῦδος συνά-

γει, καὶ ὁ ἀπὸ τῷ συμβεβηκὸς ψεῦδος τι συλλογιζόμενος περὶ
τὸ μόνον τῷ ἀληθινῷ συλλογισμῷ τὸτο συλλογιζέσθαι. ἐκ τῶν καθ’
αὐτὸ ὑπαρχόντων ὁ ἀληθὴς συλλογισμὸς, ἀλλ’ ἐκ ἀπὸ συμβεβη-
κόντων. ἀλλὰ μὴν καὶ ὁ παρὰ τὸ ἐπόμενον, ὅστις μόνον ἐστὶ τὸ παρὰ
τὸ συμβεβηκὸς, ὡς δέδεικται, διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν γίνεσθαι. “ἔτι
τὸ μὴ ἐπὶ τῷ πράγματι.” καὶ ὁ παρὰ τὴν ἀμφιβολίαν τρόπος
σοφιστικός· τὸτον γὰρ δηλοῖ λέγων τὸ “μὴ ἐπὶ τῷ πράγματι ἀλλ’
ἐπὶ τῷ λόγῳ συμβαίνει,” διότι τὸ ἐστὶ σιγῶντα λέγειν ἐκ
ἐπὶ τῷ πράγματι ἀλλ’ ἐπὶ τῷ λόγῳ συμβαίνει, καὶ ὅτος δηλονότι
παρὰ τὸ μόνον ἐστὶ τῷ ἀληθινῷ λόγῳ. καὶ ὁ παρὰ τὸ πᾶν καὶ ἀπλῶς
παρὰ τὸ μόνον ἐστὶ τῷ ἐλέγχῳ· τὸτο γὰρ σημαίνει διὰ τῷ “εἴτ’
ἀντὶ τῷ καθόλου τὴν ἀντίφασιν,” καὶ τὸ μὴ καθόλου θέτειν ἀντὶ τῷ
ἀπλῶς, τὴν ἀντίφασιν δὲ ἀντὶ τῷ πᾶν. id. f. 25.

ἐν τῷ “ἀπειροὶ γὰρ ἴσως αἱ ἐπιστήμαι” τὸ “ἴσως” εἶπε κατ’ τὴν 170^a
αὐτὴν δόξαν· αἰδῶν γὰρ ὅντος κατ’ αὐτὴν τῷ κόσμῳ, ὡς ἐν τῷ περὶ 22.
Οὐρανῷ αὐτῷ δέδεικται, ἐπ’ ἀπειρον καὶ αἱ ἐπιστήμαι αὐξήθησιν.
id. f. 25 b.

ψευδεῖς δὲ ἐλέγχους ἐκ τῆς σοφιστικῆς φησὶν ἐνταῦθα ἀλλὰ 170^a
τὸς δοκῶντας μὴ εἶναι ἀπὸ τῶν οἰκείων ἀρχῶν τῆς ἐπιστήμης περὶ 30.
τῆς τὴν λόγον ποιῶν, μὴ ὄντας δέ. . . ὁ μόνον δὲ τὸς μὴ ἀπὸ
τῶν ἀρχῶν ὠρμημένους τῆς ἐπιστήμης ὑφ’ ἣν ἐστὶ τὸ πρόβλημα,
δοκῶντας δὲ εἶναι, ψευδεῖς ἐλέγχους φησὶν, ἀλλὰ καὶ τὸς ἐκ τῶν
οἰκείων μὴ τῆς ἐπιστήμης ἀρχῶν, κατὰ τι δὲ παραλογισζόμενος,
οἷα εἰσι τὰ τῷ Εὐκλείδῳ ψευδογραφήματα. id. ib.

τὸ “πρὸς τὴν διάνοιαν” ἀντὶ τῷ “περὶ τὴν διάνοιαν” εἰληπῇ. 170^b
id. f. 26 b. 13.

τὸ μὴ πρὸς τὴν διάνοιαν διειλέχθαι τί, φησὶν, ἄλλο ἐστὶν ἢ 170^b
ὅταν μὴ χρῆσθαι ὁ ἐρωτῶν τῷ ὀνόματι, ἐφ’ ᾧ οἰόμενος ἐρωτᾷς ὁ 16.
ἐρωτῶμενος ἔδωκε τὴν ἀπόκρισιν· τὸτο γὰρ ἐστὶ τὸ τῆς λέξεως
κατάλληλον. . . ὅτως ἐμπαλιν πρὸς τὴν διάνοιαν ἐστὶ συλλογιζό-
μενος, ὅταν χρῆσθαι τῷ ὀνόματι κατ’ τὸ πρᾶγμα ὁ διανούμενος
κατέφησεν ὁ ἐρωτηθεὶς· ὁ καὶ αὐτὸς ἐδῆλωσε διὰ τῷ “τὸ δὲ πρὸς
τὴν διάνοιαν, ὅταν ἐφ’ ᾧ δέδωκε διανοηθεῖς.” διανοηθέντα δὲ λέ-
γει τὴν ἀποκρινόμενον· εἰ γὰρ μὴ πρὸς τὴν διάνοιαν ἐστὶ τὸ μὴ χρῆσθαι
ἐφ’ ᾧ δέδωκε, τὸ χρῆσθαι ἐφ’ ᾧ δέδωκε πρὸς τὴν διάνοιαν εἴη ἂν.
εἰ δὲ ταῦτα ἀληθῆ, ἄτοπον τὸ ὑπολαμβάνειν ἄλλως μὴ εἶναι πρὸς
τὸνομα λόγους, ἑτέρας δὲ περὶ τὴν διάνοιαν. id. ib.

ὑπόθεσις τὴν Παρμενίδην ἐν ἡγόμενον σημαίνει τὸ ὅν καὶ τὸ ἐν, 170^b
ὁμοίως δὲ ἔχειν τῷ καὶ τὴν αὐτὴν ζήτησιν τὴν Ζήνωνα. ὁ ἐν Παρ- 23.
μενίδῃ ἐρωτῶν τὴν Ζήνωνα εἰ ἐν τῷ ὄν, τῷ κατάφασαντος καὶ
ὁμολογῶντος, ἐκ ἂν ἐπ’ ἄλλῃ τινὸς ἐκείνου μεταλλάξει ἀλλὰ καὶ
πρὸς τὸνομα καὶ πρὸς τὴν διάνοιαν τῷ ἀποκρινόμενῳ ἔσται διει-
λεγμένος. id. ib.

τὸ πᾶν τοῖσιν ἐστὶν· δὴλον ὅτι ἐκ πρὸς τὴν διάνοιαν ἀλλὰ 170^b
πρὸς τὸνομα διέλεκται. τὸτο εἰπὼν ἐπιφέρει, τὸ γὰρ πρὸς τὸνομα 26.
καὶ μὴ πρὸς τὴν διάνοιαν διειλέχθαι πρῶτον μὴ περὶ τῶν ταῦτων
ἐστὶ λόγους, δύναμει τὰδε λέγων, ὡς ψεῦδος ἐστὶ τὸ λέγειν ὅτι
πάντες οἱ παραλογισμοὶ εἰς τὸ πρὸς τὸνομα καὶ περὶ τὴν διάνοιαν

ἀνάγον· πρῶτον μὲν ἢ περὶ τὰς τοιαύτας ἐστὶ λόγους ὅσοι πλείω σημαίνουσιν· ἔτι δ' ἂν εἴεν αἱ ὁμώνυμοι καὶ ἀμφίβολοι, οἱ δ' ἄλλοι ἔχῃ· “εἴτα περὶ ὄντων ἐστὶ,” λέγων “ὄντων” τὸν ἐρωτῶντα καὶ ἀποκρινόμενον· ἐνδέχεται ἢ τῷ λόγῳ ἢ τῆς λέξεως μὴ πλείω σημαίνοντος τὸν ἐρωτῶντα ἢ τὸν ἀποκρινόμενον οἷον πλείω σημαίνου· καὶ ἔξαι τότε ἕκ ἐν τῷ λόγῳ τὸ παρὰ τὴν διάνοιαν καὶ πρὸς τὸ νομα ἀλλ' ἐν τῷ τὸν ἀποκρινόμενον ἔχειν πῶς πρὸς τὰ δεδομένα. ὅτι δὲ τὸ “περὶ ὄντων” τὸτο σημαίνει, ὁ λόγος ἐκ τῷ ἐπαγομένῳ, id. ib.

170 b εἰ δὲ εὐρεθῶσιν τινες, ὡς δειχθήσε, μὴ ὄντες πρὸς τὸ νομα, 10
32. ἔτι ὅδε πρὸς τὴν διάνοιαν ἔσονται. καὶ ἔσονται τινες παραλογισμοὶ τῆς παρέσης ἔξω πίπτοντες μεθόδῳ. id. f. 27.

170 b “ὅσοι συλλογισμοὶ εἰσι παρὰ τὸ πλεοναχῶς,” ταυτέσιν ὅσοι 35.
35. ἕκ ἐστὶ τῶν πλεοναχῶς τισὶ χωρῶν, ἀλλ' ἐκτός εἰσι τέτων, ὡς ἐπὶ τῷ “Σωκράτης κάθη, ὁ καθήμενος δύνα” βαδίζειν, ὁ 15 Σωκράτης ἄρα βαδίζει.” ἔτι ἕκ ἐκ τῶν πλεοναχῶς ἀλλ' ἐκ τῶν παρὰ τὸ πλεοναχῶς, ὥς ὅδε πρὸς τὸ νομα ἔσονται ὅδε πρὸς τὴν διάνοιαν. τὸ δὲ “τέτων εἰσὶ τινες οἱ παρὰ τὸ νομα” ταυτὸν ἐστὶ τῷ τέτων εἰσὶ τινες οἱ μὴ πρὸς τὸ νομα ὄντες. πῶς ἂν ἀναχθῶσιν; ἔτι εἰς τὸ παρὰ τὴν διάνοιαν; ἢ μόνον γὰρ, φησὶν, ἀποπὸν ἐστὶ τὸ 20 τὸς τρεισκαίδεκα τρόπους λέγειν πρὸς τὸ νομα, ἀλλ' ὅδε αὐτὸς τὸς παρὰ τὴν λέξιν ἔξ εἰς τὸς παρὰ τὸ νομα ἀνάγειν χρεών. id. ib.

171 a καὶ δοκεῖ ἐκ τούτου ὁ Ἀριστοτέλης ὅτι πρὸς τινὰς ἀντιλέγει 1.
1. γράφοντας καὶ αὐτὸς πραγματείας περὶ τῶν σοφιστικῶν ἐλέγχων. P in margine.

171 a ἔξιν ὁ σοφιστικὸς ἔλεγχος φαινόμενος συλλογισμὸς ἀντιφά- 4.
4. σεως· διὸ ἂν ἢ φαινόμενος ἔλεγχος (ἔτω ἢ συντακτέον τὸ χωρίον), ταυτέσιν εἰ μέλλει φαινόμενος ἔλεγχος καὶ σοφιστικὸς συλλογισμὸς γενήσεσθαι, δεῖ τὸ αἴτιον τῆς ἀπάτης καὶ τὸ ψεύδους ἢ ἐν τῷ συλλογισμῷ, ταυτέσιν ἐν τῷ συμπεράσματι, εἶναι, ἢ ἐν τῇ ἀντι- 30 φάσει, ταυτέσιν τῇ τῆς ἀντιφάσεως ἐρωτήσει· προσκεῖται ἢ δεῖ ἐν τῇ ἐρωτήσει τὴν ἀντίφασιν, οἷον ἄρα ἔξιν σιγῶντα λέγειν ἢ ἔ; ποτὲ δὲ ἐν ἀμφοῖν, καὶ ἐν τῇ ἀντιφάσει καὶ ἐν τῷ συμπεράσματι. ἐν μὲν τῇ ἀντιφάσει καὶ ἕκ ἐν τῷ συμπεράσματι τὸ τῆς ἀπάτης αἰτίον ἐστίν, ὡς ἐπὶ τούτῳ· ἄρ' ἔξιν σιγῶντα λέγειν ἢ ἔ; ὁδομῶς. 35 τί δέ, ὅταν εὖλον λέγῃς καὶ λίθος καὶ σίδηρα, ἢ σιγῶντα λέγεις; ναί. ἔξιν ἄρα εὖλα καὶ λίθος καὶ σίδηρα λέγειν, ταυτέσιν ἄρα σιγῶντα λέγειν. τὸ μὲν ὁ σόφισμα τοῦτον, τὸ δὲ αἴτιον τῆς ἀπάτης ἕκ ἐν τῷ συμπεράσματι (ἀληθὲς γὰρ ἐστίν· λέγομεν ἢ καὶ εὖλα καὶ λίθος, ἄπερ ἐστὶ σιγῶντα), ἀλλ' ἐν τῇ ἀντιφάσει, τῇ τῆς 40 ἀντιφάσεως φημι ἐρωτήσῃ, ἥτις εἶχε τὸ διττόν· τὸ ἢ ἄρ' ἔξιν σιγῶντα λέγειν; δηλοῖ δὴ καὶ τὸν σιγῶντα καὶ τὰ σιγώμενα. ἢ ἔτῳς. ἄρ' ἔξιν λέγοντα σιγᾶν; ἢ ὁῦτα. τί δέ, ὅταν σιγᾷς, ἢ πάντα σιγᾷς; ἕκον τὰ λέγοντα σιγᾷς· ἐκ τῶν πάντων γὰρ εἰσιν. ἔξιν ἄρα λέγοντα σιγᾶν. ἐνταῦθα ἢ λέγοντα τὰ λεγόμενα ἔλαβεν ὁ 45 ἐρωτῶν, ὁ δὲ ἀποκρινόμενος ἐπὶ τῷ λέγοντος ἔδωκε. καὶ ἔτος μὲν ὁ παραλογισμὸς ὡς καὶ ὁ πρὸ αὐτῶ ἐν τῇ ἀντιφάσει ἔχει τὸ αἴτιον, ὁ δὲ “ὁ μὴ ἔχει τις, δοῖν ἂν;” ἐν ἀμφοῖν, καὶ ἐν τῇ ἀντιφάσει καὶ

ἐν τῷ συμπεράσματι... ἀλλὰ καὶ ὁ λέγων “τὰ ἔπη κύκλος, ὁ κύκλος χῆμα, τὰ ἔπη χῆμα” ἐν τῷ συμπεράσματι μόνον ἔχει τὸ αἴτιον. Alex. f. 27 b.

πάλιν ἐπὶ τὸ προκείμενον ἐπαγγέλλετο, καὶ δεικνύσι μὴ ἕτερον 171 a
εἶναι τὸ πρὸς τὸ νομα καὶ πρὸς τὴν διάνοιαν συλλογίζεσθαι ἀλλ', ὡς 12.
δέδεικται, ταυτὸν, καὶ φησιν ἐρωτῶν, πότερον οἱ ἐν τοῖς μαθήμασι σοφιστικοὶ λόγοι καὶ ἀπατητικοὶ (μαθήματα λέγων ἀριθμητικὴν γεωμετρίαν καὶ τὰ συγγενῆ ταύταις), πότερον οἱ ἐν τοῖς μαθήμασι πρὸς τὴν διάνοιαν εἰσι, ταυτέσιν καὶ διάνοιαν εἰσι τῷ ἐρωτω- μένῳ; καὶ ἐρωτήσας ἀποκρίνεσθαι λέγων “ἢ ἔ;” δηλῶν διὰ τούτου ὅτι ἢ καὶ τὴν ἐκείνην διάνοιαν, ὡς ἴσα ὄντος τῷ “ἢ ἔ;” τῷ δηλῶν ὅτι περὶ τὴν διάνοιαν εἰσι τῷ ἀποκρινόμενῳ... ἰστέον δὲ ὅτι ἐφ' ἐκάστης τῶν αὐτῶ ἐρωτήσεων τὸ “ἢ ἔ;” ὡς ἀποκρίσις ἐστὶ καὶ οἰονεὶ ἀπόφασις καὶ ἀπαρνήσις, ἀντὶ τῷ φανερόν ὅτι ἕκ ἐξιν πρὸς τὴν διάνοιαν. id. f. 28.

τὴν δὲ λέξιν τὴν “ἔτι εἰ πολλὰ μὲν σημαίνει τὸ νομα, ὁ δὲ μὴ 171 a
νοεῖ μὴ” οἰεταί πως, ἔτος ἢ πρὸς τὴν διάνοιαν διελεχθῇ” τριχῶς 17.
ἔξιν ἐκλαβεῖν. καθ' ἕνα μὲν τρόπον ἔτῳς· εἰ τὸ ὀνόματος διττὸ ὄντος μὴ νοεῖ τούτο ὁ ἀποκρινόμενος, πῶς ἔτος ἡπάτη, καὶ διάνοιαν ἢ ἔ; καὶ πρὸς τούτο λύσις, ἢ πρὸς τὴν διάνοιαν ἦγεν ἢ καὶ τὴν διάνοιαν. ἢ κατ' ἐρωτήσιν ἀναγνωσέον καὶ ὑπερβατικῶς ἔτῳς· ἄρα γε ἔτος πρὸς τὴν διάνοιαν διελεχθῇ; καὶ ἔτῳς ἐπακτέον ὡς ἀρνητικόν τε καὶ ἀποφατικόν τὸ ἔ; σύνθετος ἢ αὐτῷ τούτῳ, ὡς καὶ ἐν τῇ Φυσικῇ Ἀκροάσει (p. 185 a 18) εἶπεν “ἀλλ' ἐπειδὴ περὶ φύσεως 25 μὲν ἔ; φυσικὰς δὲ ἀπορίας συμβαίνει λέγειν αὐτοῖς.” ἢ ἔν ἔτω τὴν λέξιν ἀναγνωσέον ἢ ἀποφαντικῶς ὡς “ἔτι εἰ πολλὰ μὲν σημαίνει τὸ νομα, ὁ δὲ μὴ νοεῖ μὴ” οἰεταί πως,” καὶ ζήσαντας ἐπαγαγεῖν “ἔτος ἢ πρὸς τὴν διάνοιαν διελεχθῇ” ὡς ἴσον τῷ πάντως ὁ τοιαύτος ὁ λόγος ἐστὶν ὅτι ἢ πρὸς τὴν διάνοιαν διελεχθῇ ἀλλὰ παρὰ τὴν διάνοιαν. ἀλλὰ μὴ καὶ τούτῳ καὶ πρὸς τὸ νομα ἔξιν· ταυτὸν ἄρα τὸ πρὸς τὸ νομα καὶ τὸ παρὰ τὴν διάνοιαν. id. ib.

τίς δὲ ἢ καὶ διαίρεσιν ἐρωτήσις καὶ πῶς εἰσαχθήσε, σαφῶς 171 a
παριστῶν φησὶν “εἴτ' ἐρωτήσῃ τις εἰ ἔξιν σιγῶντα λέγειν ἢ ἔ; ἢ 19.
ἔξιν μὲν ὡς ἔ; ἔξιν δ' ὡς ναί;” τοιαύτῳ τι διὰ τέτων παριστῶν, ὡς ὁ διαλεκτικῶς ἐρωτῶν ἢ προάγει τὴν ἐρωτήσιν ἔτῳς ὡς ἄρ' ἔξιν σιγῶντα λέγειν ἢ ἔ; ἀλλὰ καὶ τόνδε τὸν τρόπον, ἄρα ἔξιν σιγῶντα λέγειν ἢ ἕκ ἐξιν ἀλλ' ἔξιν μὲν ὡς ἔξιν ἔξιν δ' ὡς ἕκ ἐξιν; ταυτέσιν ἄρ' ἔξιν λέγειν σιγῶντα; ἢ ἀπλῶς μὲν ὁ σιγῶν ἢ λέγει, τρόπον δὲ τινὰ ἔξιν λέγειν τὸν σιγῶντα, τρόπον δὲ τινὰ ἔ; ταυτέσιν καὶ τὸ μὲν λέγει ὁ σιγῶν, καὶ τὸ δὲ ἔ;. φησὶν ἔν πρὸς τούτῳ ὁ Ἀριστοτέλης ὡς καὶ καὶ διαίρεσιν ἢ ἐρωτήσις γένῃ, οἱ συναχθῆσόμενοι πάλιν λόγοι εἰς αὐτὸ καὶ πρῶτον ἀνήγοντο, καὶ πάλιν εἰς ταῦτα ἀναχθῆσονται, εἴτε τὸ πρὸς τὸ νομα καὶ πρὸς τὴν διάνοιαν, ὅπερ ἐδείχθη ταυτὸν... τὴν λέξιν τὴν “ἄρα ἢ πρὸς τὴν διάνοιαν διελεχθῇ” ὁζητώνως ἀναγι- νώσκων δεῖ καὶ καὶ ἀπόφασιν ἀλλ' ἔχῃ κατ' ἐρωτήσιν. ἵνα ἔν συν- τόμῳ εἰρήμην, τούτ' ἔξιν ὁ φησιν, ὡς εἰ καὶ καὶ διαίρεσιν καθ' ὑμᾶς ἢ ἐρωτήσις γένοιτο, ἢν δὴ καὶ προλαβόντες εἰρήκαμεν, καὶ τῆς διαι- ρέσεως γενομένης ὁ μὲν ἀποκρινόμενος εἴπῃ μηδαμῶς λέγειν τὸν

σιγῶντα ἤγαν ὅδ' ὅλως, ὁ δ' ἐρωτῶν συμπερανεῖ λέγειν αὐτόν, ἄρ' ἔστι καὶ διάνοιαν τῆ γ' ἀποκρινομένη διελικῶν, ἢ ἢ τὴν "ἄρα" συμπερασματικόν. καίτοι ὅτος ὁ λόγος, τετέστιν ὁ παρὰ τὴν διάνοιαν, καὶ παρὰ τὸ νόμα ἐστίν· ὅτε γὰρ ἡ αὐτὴ διάνοια τῶ ἐρωτῶντος καὶ τῶ ἀποκρινομένου, ὅτε πρὸς τὸ αὐτὸ πρᾶγμα, πρὸς ὃ ἡ τῶ ἀποκρινομένου ἀποκρίσις γέγονε, πρὸς ἐκεῖνο καὶ τὸ συμπεράσμα ἐξήνεκῶν, καὶ τὸ αὐτὸ νόμα ἦν· ὥστε τὸ αὐτὸ ἐστὶ τό τε πρὸς τὸ νόμα καὶ πρὸς τὴν διάνοιαν. τὸ δὲ "ὅτι ἄρα ἐστὶ γένος τι λόγων τὸ πρὸς τὴν διάνοιαν" τοῦτον ἐξιν, ἵνα καὶ τὸ πλήρες τῆ λέξεως προῖδομεν· ἐπεὶ ἀπεδείχθη τὸ τὸ αὐτὸ εἶναι τὸ πρὸς τὸ νόμα καὶ πρὸς τὴν διάνοιαν, ὅτι ἐξιν λοιπὸν τὸ γένος τῶν παρὰ τὴν διάνοιαν λόγων ἄλλο παρὰ τὸ νόμα ἄλλὰ ταῦτό. ὁμοίως καὶ τὸ "ἀλλ' οἱ μὴ πρὸς τὸ νόμα εἰσι" τοῦτον ὅτι ἀλλ' οἱ μὲν, ἤγαν τινὲς τῶν ψευδῶν συλλογισμῶν, πρὸς τὸ νόμα καὶ παρὰ τὴν διάνοιαν εἰσι, πλὴν ὅτι πάντες εἰς ταῦτα ἔχουσι τὴν ἀναγωγὴν. id. f. 28 b.

171a εἰπὼν ὡς ὅτι ἐγγυρῶν τὰ σοφίσματα πάντα εἰς τὸ πρὸς τὸ νόμα ἀνάγεσθαι, καὶ πρὸς τὴν διαίρεσιν ἀπαντήσας τε καὶ πρὸς τὴν ἴσως ἀντιπεσόντας καὶ φήσαντας δυνατὸν εἶναι διὰ τῆς διαίρεσεως ἀνάγεσθαι εἰς αὐτό, καὶ δείξας ὅτι καὶ δύνωμεν πάντα εἰς ταῦτα ἀνάγεσθαι, ἀλλ' ὅτι πάλιν καὶ ὅπως οἱ παρὰ τὴν διαίρεσιν καὶ οἱ πρὸς τὸ νόμα οἱ αὐτοὶ εἰσι, νῦν εὐθύνει καὶ τὴν ἀξιῶντα λόγον καὶ διαίρεσιν ἐρωτᾷ, καὶ πειρᾷ ἀνατρέπει αὐτόν, λέγων ὡς εἰ τις ὅπως ἀξιῶν λέγων, ὅπως καὶ ἐρωτῶν, ἄρ' ἔστι σιγῶντα λέγειν; ἐξιν δὲ σιγῶντα ὁ τε μὴ λαλῶν ἄνθρωπος καὶ τὰ σιγῶμενα (τὸτο γὰρ δηλοῖ διὰ τῶ "τὰ μὴ ὡδὶ τὰ δὲ ὡδὶ," τὰ μὴ ὅπως εἰσὶ σιγῶντα ὡς δύναμιν μὴ ἔχοντα τῶ λαλεῖν νῦν δὲ σιγῶντα, τὰ δὲ ὅπως ὡς μὴ πεφυκότα λαλεῖν), εἰ τις ὅπως ἐρωτᾷ, ὁ καλῶς ἀξιῶν, ὅτι καίπερ τῆς ἀξιῶσεως εὐπρεπὲς ὅσης, ἐπὶ μὴ τῶν πολλαχῶς λεγομένων ἴσως ἂν τις καὶ διαίρεσιν ἐρωτήσῃ, ἐπὶ δὲ τῶν μὴ πολλαχῶς πῶς ἐνδέχεται διαίρεσιν; id. f. 29.

171a εἰπὼν ὅτι ἐνίοτε τὸ ἐρωτῶμενον, καίτοι πολλαχῶς λεγόμενον, ὅτι εὐδοκεῖ πολλαχῶς λέγεσθαι, ὁ δὲ μὴ οἶε πολλαχῶς λεγόμενον, πῶς ἂν διέλαι ὁ ἐρωτῶν, νῦν ὡς ἀπ' ἐκεῖνων ἐπάγει τὸ λεγόμενον τὸ "ἐπεὶ καὶ ἐν τοῖς μὴ διπλοῖς," ἐξιν δὲ τὸ λεγόμενον τοῦτον, ὅτι πῶς φῆς, Ἀριστοτέλης, ὅτι δεῖ τὸ ἐρωτῶμενον ὁμῶνυμον εἶναι, ἵνα ἡ καὶ διαίρεσιν προβαίῃ ἐρωτήσις; δυνατὸν γὰρ ἐστὶ καὶ ἐν τοῖς μὴ διπλοῖς, τετέστι μὴ ὁμῶνυμοις, τὸτο ποιῆν, ἤγαν τὸ καὶ διαίρεσιν ἐρωτᾷ. εἴτα καὶ πῶς ἐνδέχεται τὰ μὴ πολλαχῶς ἀλλὰ μοναχῶς λεγόμενα διαιρῶντας ἐρωτᾷ, διδάσκων ἐπάγει ἄρα γε αἱ ἐν ταῖς τέσσαρσι μονάδες ἴσαι εἰσὶ ταῖς δυοῖς δυάσιν; ἤγαν ἄρα αἱ τέσσαρες μονάδες ἴσαι εἰσὶ ταῖς δυοῖς δυάσιν; λέγω ὅτι ἐκάστην τῶν μονάδων ἴσην τῇ δυάδι, ἀλλ' ὁ μὴ τὰς τέσσαρας μονάδας ἴσας ταῖς δυοῖς δυάσιν. τὸ δὲ "εἰσὶ δὲ δυάδες αἱ μὴ ὡδὶ ἐνῶσαι αἱ δὲ ὡδὶ" ἴσον ἐστὶ τῷ λέγω δὲ ὡδὶ μὴ ἴσας ὡδὶ δὲ μὴ, ὁ μὴ μὴ τὰς δύο δυάδας ἴσας ταῖς τέσσαρσι μονάσιν, καὶ δὲ τῶν μονάδων ἐκάστας τῶν δυάδων ὅτι ἴσας. καὶ ἵνα δι' ἕτερον ὁ λόγος γένηται, ὅπως αὐτὸν δέξῃ· αἱ τέσσαρες μονάδες ὡδὶ μὴ ἐνῶσαι καὶ λαμβανόμεναι ἴσαι εἰσὶ ταῖς δυοῖς δυάσιν, ὡδὶ δὲ ἤγαν μία ἐκάστη

τῶν μονάδων μιᾷ ἐκάστῃ τῶν δυάδων ὅτι. εἰ τις ὅπως φῆσιν ἐκεῖνοι, τὴν ἐρώτησιν ποιήσῃ, καὶ διαίρεσιν ἠρώτησῃ, καίτοι μήτε τῶν μονάδων μήτε τῶν δυάδων πλεοναχῶς λεγομένων. id. ib.

ἔτι ἀναίρει τὸς καὶ διαίρεσιν ἐρωτῶντας, καὶ φησὶ τὸ τὴν 171b πρότασιν ὅπως ἐρωτᾷ ὡς ἀναγκάζει τὴν ἀποκρινομένην ἢ τὸ ναί ἢ τὸ οὐ λέγειν (ταῦτα γὰρ εἶπε φάναι ἢ ἀποφάναι) ὁ δεικνύντος ἐξιν ἀλλὰ πείραν λαμβάνοντος τῶ ἀποκρινομένου εἰ γνωστικὸν τὸ ἐρωτῶμενον. πῶς ὅτι ἐνδέχεται τὴν ἀποπείραν ποιῶμενον διαίρεσιν καὶ διδάσκειν τὴν ἐρωτῶμενον ὁ ζητεῖ μαθεῖν εἰ οἶδεν; id. f. 29 b.

δύο ὅν, φησὶν, εἰσὶ συλλογισμοὶ ἐριστικοί, εἰς μὴ ὁ προειρημέ- 171b νος ὁ ἀσυλλόγιστος ἔχων τὸ ὁχῆμα, ἕτερος δὲ ὅς ὅτι ἐκ τῶν οἰκείων ἀρχῶν τῆς προκειμένης ὡς μεθόδου μὴδὲ ταῖς οἰκείαις τῶ πράγμα- 15 τος χρώμενος προτάσσει δοκεῖ εἶναι καὶ τὴν τέχνην ἤγαν τῶν οἰκείων τῇ τέχνῃ. διὰ τῶτα τὰ ψευδογραφήματα ὅτι ἐριστικά 15 ἀλλὰ διαλεκτικά· ἐκ γὰρ τῶν οἰκείων ἀρχῶν ὡρμηγὴ τῆς γεωμετρίας, αἱ γραφαὶ δὲ ὅτι γίνονται ὡς δεῖ. καὶ εἴρηξεν ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Τοπικῶν (c. 1 p. 101 a 15) περὶ τούτων· λέγει γὰρ ἐν ἐκείνοις "τῷ γὰρ ἢ τὰ ἡμικύκλια περιγράφειν μὴ ὡς δεῖ, ἢ γραμμάς τινὰς ἄγειν μὴ ὡς ἂν ἀχθείησαν, τὴν παραλογισμὸν ποιῶν ὁ ψευδο- 20 γραφῶν." οὐκ ἐριστικά οὖν τὰ ψευδογραφήματα, ὅτι ἀπὸ τῶν οἰκείων ἀρχῶν παραλογίζονται, ὅθεν εἰ τί ἐστι ψευδογραφία περὶ ἀληθῆς, ἐριστικὸν ἔσται, οἷος ὁ τῶ Ἰπποκράτους καὶ ὁ διὰ τῶν μηνίσκων τῶ Ἀντιφώντος τῶ κύκλου τετραγωνισμός· ὁ γὰρ εἰς ἐρισ- 25 τικούς, ὅτι τηρεῖται τὰς οἰκείας ἀρχὰς τῆς γεωμετρίας. ἀλλ' ὁ τῶ Βρύσσωνος τετραγωνισμός τῶ κύκλου ἐριστικός ἐστὶ καὶ σοφιστικός, ὅτι ὅτι ἐκ τῶν οἰκείων ἀρχῶν τῆς γεωμετρίας ἀλλ' ἐκ τινων κοινοτέρων· τὸ γὰρ περιγράφειν ἐκτὸς τῶ κύκλου τετράγωνον καὶ ἐντὸς ἐγ- 30 γράφειν ἕτερον καὶ μεταξὺ τῶν δύο τετραγώνων ἕτερον τετράγωνον, εἴτα λέγειν ὅτι μεταξὺ τῶν δύο τετραγώνων κύκλος, ὁμοίως 30 δὲ καὶ τὸ μεταξὺ τῶν δύο τετραγώνων τετράγωνον τῶ μὴ ἐκτὸς τετραγώνου ἑλαττόν ἐστι τῶ δὲ ἐντὸς μείζον, τὰ δὲ τῶν αὐτῶν μείζονα καὶ ἑλαττόνα ἴσα ἐστίν, ἴσος ἄρα ὁ κύκλος καὶ τὸ τετράγωνον, ἐκ τινων κοινῶν ἀλλὰ καὶ ψευδῶν ἐστὶ, κοινὸν μὴ ὅτι καὶ ἐπ' ἀριθμῶν καὶ χρόνων καὶ τόπων καὶ ἄλλων πολλῶν ἀρμόσει ἂν, ψευδῶν 35 δὲ ὅτι ὁ κύκλος καὶ ἐννέα τῶν δέκα καὶ ἑπτὰ ἑλαττόνες καὶ μείζονες εἰσι, καὶ ὁμοίως ὅτι εἰσὶν ἴσοι. id. f. 30.

ἐλλιπῶς ἔχει ἡ λέξις, ἐστὶ δὲ τὸ πλήρες τοῦτον· ἐκ γὰρ τῶν 171b αὐτῶν τῇ διαλεκτικῇ παραλογίζονται, ὥστε ὁ ψευδογράφος ἐκ τῶν αὐτῶν τῷ γεωμέτρῳ. πῶς δὲ ἐκ τῶν αὐτῶν; ὅτι καὶ ὁ δια- 36 λεκτικός καὶ ὁ ἐριστικός ἐξ ἐνδόξων, ἀλλ' ὁ μὴ ἐκ δοκάντων καὶ ὄντων, ὡς εἴρηξεν, ὁ δὲ ἐκ δοκάντων μὴ ὄντων δέ. διὰ τῶτο ὅτι ἐξιν ἐριστικός ὁ ψευδογράφος, ὅτι ὅτι ἐκ δοκάντων μὴ ἐνδόξων μὴ ὄντων δέ, ἀλλ' ἐκ τῶν ἀρχῶν καὶ συμπερασμάτων τῶν ὑπὸ τὴν τέχνην ψευδογραφῶν. id. f. 30 b.

ὁ δὲ διὰ τῶν μηνίσκων ὅτι ἐριστικός, ὅτι ἐκ τῶν ἀρχῶν τῆς 172a γεωμετρίας τὸς λόγους ποιῶν, καὶ διὰ τῶτο τὸν μὴ ὅτι ἐξιν μετενεγ- 3. κῆν ἐπ' ἄλλα, ὅτι τὰς ἀρχὰς τῆς τῆς ἐπιστήμης ἀδύνατον ἐπ' ἄλλην μεταφέρειν, τὴν δὲ τῶ Βρύσσωνος πρὸς πολλὰ, ὥστε καὶ ἐν τῇ

Ἀποδεικτικῇ (19) εἰρήνῃ τῷ Ἀριστοτέλει, ὅτι “καὶ κοινὸν τε γὰρ δεικνύουσιν οἱ τῶν Βρύσωνος λόγοι, ὃ καὶ ἐτέρῳ ὑπάρχει.” διὰ καὶ ἐπ’ ἄλλων ἐφαρμόττεσιν οἱ λόγοι ἐ συγγενῶν· οἷς γὰρ ὁ Βρύσων ἐπὶ ποσὸν ἐχρήσατο, ταῦτα ἔτι μετενεγκεῖν καὶ ἐπὶ παιδ· ἔτι γὰρ ὅπως εἰπεῖν “τὸ ψιμύθιον καὶ ὠν χιόνος μὴ μελάντερα, τιτάνη δὲ λευκότερα, τὰ δὲ τῶν αὐτῶν λευκότερα καὶ μελάντερα ὁμοίως εἰσὶ λευκά, τὸ ὠν ἄρα καὶ τὸ ψιμύθιον ὁμοίως εἰσὶ λευκά.” πάλιν ὁ γλήχων καὶ τὸ σκόροδον πυρὸς μὴ ψυχρότερα ἐλαίης δὲ θερμότερα, τὰ δὲ τῶν αὐτῶν θερμότερα καὶ ψυχρότερα ὁμοίως εἰσὶ θερμά, ὁ γλήχων ἄρα καὶ τὸ σκόροδον ὁμοίως εἰσὶ θερμά. ὥστε τὸν Βρύσωνος 10 συλλογισμόν δυνάμεθα μετενεγκεῖν καὶ εἰς ἄλλα, ὅταν οἱ ἀποκρινόμενοι ἢ ἀκρωμέναι ἀγνοῶσι καὶ ἢ ἴσασι. δεῖ δὲ ἔξωθεν ὑπακῆσαι τὸ ἀληθῶς ἐκ τινῶν μὴ συνάγειν τὸ ἀδύνατον, ἐκ τινῶν δὲ ἢ ἀληθῶς. ἢ καὶ ὅπως συμβιβάζσεις τὸ ἀπορρέμενον ὡδὶ λέγων· τὸν μὴ τῶν Ἀντιφώντος (δηλονότι τὸν διὰ τῶν μνηίσκων) ἢ καὶ μετενεγκεῖν, 15 τὸν δὲ ὡς ἀπὸ κοινῶς λαμβάνοντα ἔτι μετενεγκεῖν τὸν τῶν Βρύσωνος πρὸς πολλὰς διαλεγόμενῳ, ὅσοι μὴ ἴσασιν ἀληθῶς τὸ δύνασθαι ἐν ἐκάστῳ καὶ τὸ ἀδύνατον· ἀρμόζει γὰρ ἐπὶ πολλὰ μεταχθῆναι ὅτος παρ’ ὃ ὁ τῶν Ἀντιφώντος. id. ib.

172a λέγει “ὅδὲ τοῖσδε ἐξῆς οἷος ὁ καθόλου,” λέγων καθόλου τὸν 20 θεολόγον. . . ὅτι δὲ ἢ καὶ ἐξῆς ὠρίσμένης τινὸς φύσεως ἢ διαλεκτικῇ, καὶ διὰ τῆτο ὅδὲ ἢ μιμημένη ταύτην ἐριστικῇ, εἰρήνῃ καὶ ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Τοπικῶν. δείκνυσιν δὲ καὶ ἐνταῦθα λέγων “ὅτε γὰρ ἐξῆς ἅπαντα ἐν ἐνὶ τινὶ γένει,” τυτέστιν, εἰ μὴ ἢ κοινὸν πάντων γένος τὸ ἐν ἐν, ἢ ἴσως λέγειν, ὅτι περὶ τι ὠρισμένον εἰσὶν ἢ 25 διαλεκτικῇ καὶ ἢ πειραστικῇ· ἐπεὶ δὲ δέκα τὰ γένη, ἢ καὶ λέγειν ὅτι περὶ μίαν τινὰ ὠρισμένην φύσιν εἰσὶν. ἀλλὰ καὶ ἢ, φησὶν, ἐν κοινὸν γένος πάντων τὸ ἐν, ἢ ὡς ὅσον τε ἢ ὑπὸ τὰς αὐτὰς ἀρχὰς εἶναι πάντα τὰ ὄντα. . . δείκνυσιν δὲ τὸ προκείμενον καὶ ἄλλως, δυνάμει συλλογίζόμενος ὅπως· αἱ μὴ τινὸς φύσεως καὶ ἐνὸς ὑπο- 30 κειμένης ὅσαι ἢ ἐρωτῶσιν, ἢ διαλεκτικῇ καὶ ἢ πειραστικῇ ἐρωτᾷ, ἢ διαλεκτικῇ ἄρα καὶ ἢ πειραστικῇ ἢ εἰς μίαν τινὸς ὠρισμένης φύσεως· ὅδὲ ἐνὸς τινος ὑποκειμένου· ἢ γὰρ ἔξῆς ὅποτερον τῶν μορίων δῶναι. . . ἢ ἀπόδειξις ἐκ τῶν οἰκείων καὶ καθ’ αὐτὰ καὶ ἢ αὐτὰ, ὡς ἐν τῇ Ἀποδεικτικῇ (14) δέδεικται, τῶν δεικνυμένων γίνεσθαι, 35 ἐκ δὲ τῶν καθ’ αὐτὰ ὑπαρχόντων ἐν τι δεικνύειν τὰ λήθεις. ὥστε ἐπεὶ ἢ καὶ ἐξῆς αὐτῶν δύνασθαι ἐκ τῶν αὐτῶν καὶ τὸ ἀντικείμενον δεικνύειν, ἢ ἐρωτᾷ. id. f. 31.

172a νῦν αὖτ’ ἐπὶ τῆτο πάλιν κατασκευάζει, ὅτι ἢ ἀποδεικνύει ὁ 13. διαλεκτικός· φησὶ γὰρ “εἰ δὲ δέδεικνυεν ὁ διαλεκτικός, ἢ καὶ ἢ ἡρώτα, 40 εἰ καὶ μὴ πάντα, ἀλλὰ τὰ γε πρῶτα καὶ τὰς οἰκείας ἀρχὰς.” τὸ γὰρ ἐξῆς τῆς λέξεως ἢ πλῆρες τοῖσδε· εἰ δέδεικνυε, φησὶν, ἢ καὶ ἢ ἡρώτα. διὰ τὴν· ὅτι ἢ ἐρωτᾷ ἀλλὰ λαμβάνει ὁ ἀποδεικνύων, ὡς ἐν τοῖς Ἀναλυτικαῖς εἰρήνῃ, ὥστε ἢ περὶ ὅθεν ἢ ἡρώτα ὅλως ἀλλὰ τὰ οἰκεία τῶν δεικνυμένων λαμβάνων συνεπέρανεν ἢ τὸ προ- 45 κείμενον, ἢ εἴπερ ὅλως ἢ ἡρώτα, ἀλλ’ ἢ περὶ τῶν πρώτων καὶ τῶν οἰκείων ἀρχῶν ἢ καὶ ἢ ἡρώτα, καὶ ἀπὸ τινῶν ἐνδόξων συνελογίζετο καὶ ῥαπὴν ἐοῖον πρὸς τὴν συγκατάθεσιν αὐτῶν· ὅθεν μάλιστα γὰρ ἐπιστήμη

περὶ τῶν οἰκείων διαλέγεσθαι ἀρχῶν, ἀλλ’ ὡς ὅπως ἔχουσιν χρωμένη τὸ ἐξῆς συμπεραίνει. ὅτι δὲ καὶ τὰς ἀρχὰς ὁ διαλεκτικός συλλογίζεσθαι, ὅλον. id. f. 31 b.

πειραστικῇ δὲ ἐνταῦθα λέγει ἢ τὴν ἐν τοῖς μαθήμασι γινο- 172a μένην (αὕτη γὰρ ἐν λόγοις τῶν ἐξῆς), ἀλλὰ τινὰ ἄλλην καθόλου 21. καὶ ἐν ἐνθυμήμασι καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις τέχναις εὐρίσκομένην καὶ τὸ προσωπεῖον τῆς διαλεκτικῆς ὑποδομένην καὶ ἐπιχειρῶσαν περὶ παντὸς τῶν προτεθέντων, ὡς καὶ ἢ διαλεκτικῇ· πλὴν ἢ ἐπισημονικῶς καὶ αὕτη ἐπιχειρεῖ, ὡς ἢ ἐν τοῖς μαθήμασι πειραστικῇ, ἀλλὰ φαινο- 10 μένης τε καὶ τὸ ὅλον ὡς ἔτυχε. id. f. 32.

ἔτι δὲ καὶ τὸ διὰ τῶν λεγόμενων τοῖσδε· ὅθεν κωλύει τὸν 172a εἰδῶτα τὰ ἐπόμενα τῷ πράγματι, περὶ ἢ τὴν πείραν λαμβά- 26. νει, τὴν τέχνην ἀγνοεῖν, ὥστε καὶ οἱ ἐμπειρικοί τῶν ἰατρῶν. id. ib.

περὶ τῆς ἀτέχνης ταύτης πειραστικῆς καὶ ἐν τοῖς εἰς τὴν Ῥητο- 172a ρικὴν πονηθεῖσι διελήφασιν. id. f. 32 b. 28.

ἢ καὶ ἐξῆς ὁ ἐριστικός ὅπως ἔχων πρὸς τὸν διαλεκτικὸν ὡς ὁ ψευ- 172b δογραφῶν πρὸς τὸν γεωμέτρην· εἰ γὰρ ἢ τῆτο καὶ ἢ ἴσως ὠρισμένα 2. αὐτῶν τὰ ὑποκείμενα ὥστε δὴ τὰ τῶν ψευδογραφῶντος, ἢ καὶ ἢ ὅδυνατο περὶ παντὸς τῶν προκειμένων παραλογίζεσθαι. id. ib.

φησὶ πρῶτον μὴ γίνεσθαι τῆτο ἐκ τῶν πυνθάνεσθαι πως, τυτέστιν 172b κρυπτικῶς· ἢ γὰρ ἀπλῶς τις προάγων τὴν ἐρώτησιν ἐλέγξει ψευ- 12. δόμενον τὸν ἀποκρινόμενον, ἐκ δὲ τῶν πῶς ἐρωτᾷν, τυτέστι μετ’ ἐπικρίψεως. . . εἰσὶν ἐλλειπτικῇ εἶναι ἢ λέγειν, εἰ δ’ ἢ ἐν ὁλόκληρος εἰ ὅπως ληφθεῖν, τό γε ἐρωτᾷν πολλὰ, καὶ ὠρισμένον ἢ πρὸς ὁ διαλέγεσθαι, εἰς ὅδον δύναιτο ἀγαγεῖν. ἐπὶ τῆτω καὶ τῆτο κατορθοῖ τὸ σπυδαζόμενον, τὸ ἔξῆς τὸν ἀποκρινόμενον λέγειν τὰ δοκῶντα τοῖς πολλοῖς. πλὴν ὅταν ἢ, φησὶν, ὠρισμένον τὸ πρόβλημα, ἢ ττον κακουργεῖν οἱ σοφιστεύοντες δύνανται, καὶ πολλὰ τινὰ ἐρωτῶσιν. id. ib.

ὅπερ ἀνυθεν ἐλέγετο καὶ ἐπὶ τὸ αὐτό φησι, σαφέστερον δὲ νῦν 172b τὸν λόγον μεταχειρίζεσθαι, λέγων ἀρχὴν εἶναι καὶ οἰοῖναι σοικεῖον τῶ 22. ἐλέγξει τινὰ ψεύδος ἢ ὅδον λέγοντα τὸ μὴ δῆλον ποιεῖν τὸ βέβλημα μὴδὲ τὸ πρόβλημα τιθέναι καὶ ἐρωτᾷν, ἀλλὰ λέγειν μὴ πει- 30 ραστικῶς διαλέγεσθαι, ἐρωτᾷν δὲ χάριν μαθήσεως. id. f. 33.

ὡς ἐν τῷ ὁγδόῳ τῶν Τοπικῶν (c. 1) ἐδίδαξε, χάριν τεσσά- 172b ρων ἀναχωρεῖ τις τῶν προβλήματος, ἢ χάριν κρύψεως ἢ χάριν 26. ὅγκου ἢ ἐπαγωγῆς χάριν τῶν δοθῆναι τὸ καθόλου ἢ πρὸς τὸ σαφέστερον γενέσθαι τὸν λόγον. id. ib.

εἰ βέβαιον γὰρ, φησὶ, ποιεῖν τὸν ἀποκρινόμενον παράδοξα λέ- 123b γειν, σκόπει καὶ ἐξέταζε ὅποιος τις ἐξῆς ὅτος καὶ ποίας αἰρέσεως καὶ 29. ποῖος δόγματος ἀντέχει τῆς φιλοσοφίας, εἰ Περιπατητικός ἐξῆς ἢ Στωικός. καὶ εἰ Περιπατητικός ἐξῆς, ἐρεῖνα ὅπερ εἶπον ὅτοι παράδοξον καὶ ἐναντίον τοῖς λοιποῖς, ὅσον ὅτι πέμπτη σώματος ἐξῆς ὁ ἕρως. καὶ ἐρώτα τῆτο, εἴτα παράγαγε τὸς πολλὰς· τῶν γὰρ ἀνόητον πάντη καὶ παράδοξον τὸ τοῖσδε φανεῖται. ὅτι δὲ ἐκάστη αἵρεσις ἔχει τι παράδοξον, ἐδήλωσεν εἰπὼν “ἐξῆς γὰρ ἐν ἐκάστῳ τι τοῖσδε.” id. f. 33 b.

173^a γίνε[το] δὲ τῷτο ἐπ' ἐκείνων, ὅταν ὄνομα ἢ λόγον ὑδὲν διαφέ-
 34 ρει εἰπεῖν, οἷον διπλάσιον καὶ διπλάσιον ἡμίσεος, ὃ ἐστὶ λόγος τῷ δι-
 πλάσιον· ἐπεὶ γὰρ τὸ διπλάσιον πρὸς τὸ ἡμισυ λέγε[το] (πρὸς τι γὰρ ὅν
 αὐτὸ ὅπερ ἐστὶ πρὸς ἄλλο τὴν ἀναφορὰν ἔχει), καὶ μόνον λεγόμενον
 διπλάσιον ποιεῖ συνεξακνέει πάντως καὶ τὸ ἡμίσεος. εἰ γὰρ ἀντὶ 5
 τῷ εἰπεῖν τὸ ὄνομα ἦτοί τὸ μέγεθος τότε διπλάσιον, ἔρεῖς τότε
 τὸ μέγεθος διπλάσιον ἡμίσεος, ἡδολέχυσας· ἐν οἷς γὰρ εἶπας δι-
 πλάσιον, ἐδῆλωσας αὐτό· εἰ γὰρ ἐν τῷ διπλάσιον τὸ ἡμισυ ἐμφαί-
 νεται εἰλημμένον ἐνεργείᾳ τῷ ἡμίσεος, δις εἰληπ[το] τὸ ἡμίσεος. εἰ
 τοῖνυν ὅτω λέγεις, τότε διπλάσιον ἡμίσεος, ὑδὲν ἄλλο λέγεις 10
 ἀλλ' ἢ τότε διπλάσιον ἡμίσεος ἡμίσεος· ἀπαξ μὲν γὰρ τὸ ἡμίσεος
 συνεμφαίνεται ἐν τῷ εἰπεῖν σε διπλάσιον, καὶ ἔτι ἐν τῷ προσθεῖναι
 σε ἐνεργείᾳ τὸ ἡμίσεος. πάλιν ἀν' ἀντὶ τῷ εἰπεῖν διπλάσιον τὸ δι-
 πλάσιον ἡμίσεος ληφθῆ, τρίς ἔσται εἰρημένον τὸ ἡμίσεος. εἰσὶ δὲ
 πάντες οἱ τοῖστοι τῶν λόγων ἐν τε τοῖς πρὸς τι. id. f. 34.

173^b ἀλλὰ καὶ ἐν ἐκείνοις, ὅσων μὴ ὄντων πρὸς τι κατηγορουμένων
 5 δὲ καὶ ὅσας τινός, παραλαμβάνει ἐν τῷ ὀρισμῷ αὐτῶν ἢ ὑπο-
 κειμένη αὐτοῖς ὅσας, καὶ ὅλως ἐν ἐκείνοις ὧν ἔξεις εἰσὶν ἢ πάθῃ
 καθ' αὐτὴν κατηγορούμενα τῶν ὑποκειμένων. id. ib.

173^b τοῖστος ἐστὶ καὶ τὸ ἀριθμὸς ἐστὶ μέσον ἔχων τὸ περιττόν· ἐπειδὴ 20
 8 γὰρ καὶ τῷτο πάθος ἐστὶ τῷ ἀριθμῷ κατηγορούμενον, ὁπνήκα τὸ περιτ-
 τὸν ὀρίζομενος τὸ ἀριθμὸς παραλήφωμαι, δις εἰλήφειν· περιττὸν
 γὰρ εἰπὼν τρόπον τινὰ καὶ ἀριθμὸν εἰρήκειν, προσέθηκεν δὲ καὶ ἐνε-
 γεία τὸ ἀριθμὸς. id. ib.

173^b σολοικίζειν ἐστὶ τὸ ποιῆσαι τὸν ἀποκρινόμενον τῇ λέξει βαρβα- 25
 17 ρίζειν ἐκ τῷ λόγῳ. γίνε[το] δὲ καὶ τρεῖς τρόποις, καὶ πρῶτον μὲν ὅταν
 ἀληθῶς τις σολοικίζει λέγων “Δάχης Δάχης·” δευτέρον δὲ ἐστὶ μὴ
 ποιεῖν, φαίνε[το] δὲ ποιεῖν, ὡς οἱ σοφιστικοὶ ἐπιχειροῦσι λέγοντες
 “Ἄρα ὁ σὺ φῆς εἶναι ἔξιν; φῆς δὲ λίθον εἶναι,” εἴτα ἐπάγασιν “ἔξιν
 ἄρα λίθον.” τὸ τοῖστον σολοικισμὸς μὲν εἶναι δοκεῖ, κυρίως δὲ ἐκ 30
 ἔξιν· ἔδει γὰρ ὅτως ἐπάγαγεῖν τὸς σοφιστάς “ἔξιν ἄρα λίθον εἶναι.”
 ἐνίοτε δὲ ποιῶν τις σολοικισμὸν ὃ δοκεῖ ποιεῖν, ὡς Πρωταγόρας·
 ὅτος γὰρ τὸν μῆνιν καὶ τὸν πῆληκα ἔλεγε, καὶ ποιῶν σολοικισμὸν ἐκ
 ἐνόμιζε σολοικίζειν, τοῖς δ' ἄλλοις ἐφαινότο, ὥς ἐκείνῳ μὲν ἐφαί-
 νετο σολοικίζειν ὃ λέγων τὴν μῆνιν καὶ τὴν πῆληκα, τοῖς δὲ πολλοῖς 35
 ὅ· ὃ δὲ λέγων “ἐλόμενον μῆνιν” ἐφαινότο μὲν τοῖς ἄλλοις σολοικί-
 ζειν, ἀλλὰ τῷ Πρωταγόρᾳ ὃ σολοικίζειν ἐδόκει. id. f. 34 b.

174^a τρόπον τινὰ, φησὶν, ὁμοίως ἐστὶν ὁ σολοικισμὸς τοῖς περὶ τὸ
 6 χῆμα τῆς λέξεως γινόμενος ἐλέγχους· ὥσπερ γὰρ ἐν ἐκείνοις ἐπὶ
 τῶν πραγμάτων τις ἀπατά, ὅτως ἐνταῦθα ἐπὶ τῶν ὀνομάτων 40
 συμβαίνει τινὰ σολοικίζειν. id. f. 35.

174^a ὅτι δὲ ὁ μὲν περὶ τὸ χῆμα τῆς λέξεως δοκεῖ ὁμοίως εἶναι κατὰ
 8 τι τῷ σολοικισμῷ, δῆλον ὡς ἐπὶ παραδείγματος. ἄνθρωπος γάρ,
 φησὶ, καὶ λευκὸν καὶ πράγμα ἐστὶ καὶ ὄνομα. εἰ μὲν ὅν ὡς πράγμα
 τις αὐτὰ ἐξετάσει, ποιήσει καθ' ὑπόθεσιν τὸν παρὰ τὸ χῆμα τῆς 45
 λέξεως ἔλεγχον, εἰ δὲ ὡς ὀνόματα, τὸν σολοικισμὸν. ἐκ ἐπὶ τῷ
 ἀνθρώπῳ δὲ καὶ τῷ λευκῷ ποιήσει τις καὶ τὸν παρὰ τὴν ὁμοιοχημοσύ-
 νην ἔλεγχον καὶ τὸν σολοικισμὸν, ἀλλ' ἐφ' ἐτέρων τινῶν· ταῦτα

γάρ, τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸ λευκόν, χάριν παραδείγματος ἔλαβεν, ὡς
 εἰ ἔλεγε, τότε καὶ τότε καὶ πράγμα ἐστὶ καὶ ὄνομα. εἰ μὲν ὅν ὡς
 πράγμα τις αὐτὰ λαμβάνει, ποιήσει τὸν παρὰ τὴν ὁμοιοχημο-
 σύνην ἔλεγχον, εἰ δ' ὡς ὀνόματα, τὸν σολοικισμὸν. id. ib.

ὁμοῖον τῶν σοφιστικῶν λόγων ἀνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς ἀπέδωκε. 174^a
 λέγει ἔν καὶ πάλιν τὰ αὐτά, ὅτι εἶδη μὲν εἰσι τῶν σοφισμάτων 12
 ταῦτα, μέρη δὲ τῷ μὲν ἐνός εἶδους τῷ παρὰ τὴν λέξιν ἔξ, ὁμῶνιμον
 ἀμφίβολον καὶ τὰ λοιπὰ τέσσαρα, τῷ δὲ ἐτέρῳ εἶδους τῷ ἐκτὸς τῆς
 λέξεως τὰ πολλάκις ἀπρηθρημένα ἑπτὰ σοφίσματα, καὶ τρόποι
 οἱ δέκα καὶ τρεῖς. ἔφασαν δὲ τινες τρόπος ὃ καὶ λόγον, ὡς αἶμαι,
 καὶ τὰ παρὰ τῶν σοφιστῶν σπυδαζόμενα, τὸ φαίνε[το] ἐλέγχειν, τὸ
 εἰς ψεύδος ἄγειν καὶ παραδόξον, τὸ εἰς ἀδολοχίαν, καὶ τὰ ἐξῆς-
 μέλων δὲ εἰπεῖν πῶς ὁ σοφιστὴς τάττει τὰς ἑαυτοῦ ἐρωτήσεις καὶ
 συντήρησι καὶ περὶ τῶν πλατύτερον διαλαβεῖν, λέγει ὅτι ὥσπερ ἐν 15
 τοῖς διαλεγόμενοις ὃ μικρὰ συμβάλλει τὸ προσκλήτως ταχθῆναι
 τὰ ἐρωτήματα (καὶ τῷτο ἐδείξαμεν ἐν τῇ διαλεκτικῇ ἐν τῷ ὀγδόῳ
 τῶν Τοπικῶν), ὅτως ἔχει καὶ ἐν τοῖς ἀγωνιστικοῖς τῶν λόγων. ἐπεὶ
 ἔν ὠφέλει καὶ τὸν ἀγωνιζόμενον τὸ ὅτως ἢ ὅτω τάττει τὰς
 ἐρωτήσεις, ἄγε δὴ καὶ περὶ τῶν εἰπῶμεν. id. ib.

ὅτι μὲν σοφιστὴς καὶ ἀρχαῖς προειρημένους τὰ ἐν τῷ ὀγδόῳ τῶν 174^a
 Τοπικῶν εἰρημένα λέγει, δῆλον. ταῦτα δὲ ἦσαν τὸ παρεμβάλ- 18
 λειν καὶ ἐρωτᾶν μὴ μόνον τὰ αἷτια τῷ συμπεράσματος ἀλλὰ καὶ τὰ
 μὴ τοιαῦτα, παραβολαῖς τε καὶ παραδείγμασι καταποικίλλειν τὸν
 λόγον. ἔτι γε μὴν δῆλον τῷτο πεπαίχκε διὰ τῷ μετ' ὀλίγον βῆθη-
 σμένῳ τῷ “ὅλως δὲ πάντα τὰ πρὸς τὴν κρίσιν βῆθέντα πρότερον
 χρήσιμα καὶ πρὸς τὸς ἀγωνιστικὰς λόγους.” id. f. 35 b.

ταραττόμενοι γάρ, φησὶν, οἱ ἀποκρινόμενοι πάντες ἦσαν 174^a
 δύναμις φυλάττε[το]. ἐν τοῖς δὲ “πάντα” γράφε[το]· καὶ εἰ ὅτως 20
 ἔχει, δηλοῖ ὅτι ὃ δύναμις θυμύμενοι πάντα ὁρᾶν καὶ φυλάττε[το]
 τὰ ἐρωτώμενα, κἀντεῦθεν πρὸς ἀπάτην ἀπάγον[το]. id. ib.

εἰρη[το] περὶ τῶν καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν Προτέρων Ἀναλυτι- 174^a
 κῶν (c. 15) καὶ ἐν τῷ ὀγδόῳ τῶν Τοπικῶν (c. 1). id. ib. 23
 καὶ ὅλως τὰ λεχθέντα ἐν τῷ ὀγδόῳ τῶν Τοπικῶν, ὡς εἴρη[το], 174^a
 χάριν κρίσεως χρήσιμα εἰσι καὶ τοῖς ἀγωνιζομένοις. id. ib. 26

ἐπεὶ δὲ πολλάκις ὁ ἀποκρινόμενος ἐρωτώμενός τινα καὶ συνιᾷ 174^a
 ὅτι ταῦτα συντελεσσι τῷ ἐρωτῶντι πρὸς κατασκευὴν ὃ βύλει 30
 αὐτὸς ὁ ἐρωτῶν, ὃ δίδωσι ταῦτα ἀλλ' ἀνανεύει, διδάσκει καὶ περὶ
 τῶν πῶς χρὴ ποιεῖ[το] τὴν ἐρώτησιν, καὶ λέγει δεῖν εἶναι τὸ τε
 καὶ ἀπόφασιν ἐρωτᾶν. . . ἢ καὶ ἐξ ἴσου ποιητέον τὴν ἐρώτησιν, οἷον
 ἄρα γε ἢ ἡδονὴ καὶ φύσιν ἢ ἐκ ἑξὶ καὶ φύσιν; id. ib.

καὶ ὅταν, φησὶν, ὁ ἐρωτῶν ἐπαγωγὴν ποιέμενος τῶν καθ' 174^a
 ἑκάστον ἔχη καὶ τὸν ἀποκρινόμενον διδόντα τὸ μικρόν, ὁπνήκα μέλλει 37
 ἐρωτῆσαι τὸ καθόλου, ὃ δὲ κατ' ἐρώτησιν τῷτο πράγειν ἀλλὰ
 ἀποφαντικῶς καὶ ὡς δοθέν παρ' αὐτῶν τῶν ἀποκρινόμενων· καὶ γὰρ
 ἐνίοτε αὐτὸ τὸ καθόλου δεδωκασί καὶ ἀπὸ μόνης τῆς ἐπαγωγῆς καὶ τῷ
 καθόλου μὴ μνημονευθέντος, καὶ τοῖς ἀκροάταις φαίνον[το] δεδωκέ-
 ναι ὅτι μὴδὲ μάτην καὶ χωρὶς τινος λόγου ἢ ἐπαγωγῆς ἐγένετο. . .
 ἐπεὶ δὲ ἐπὶ τινῶν ἐπαγωγῆν ποιέμενους ἐκ ἔξιν εὐχέρως ἐρωτῆσαι

ἢ τὸ καθόλου διὰ τὸ μὴ εἶναι ὠνομάσμενον, λέγει πῶς ἔτι τότε
 ὀφειλομένον ἐπάγειν τὸ καθόλου, καὶ φησιν ἐν οἷς μὴ ἐξιν ἐν ὄνομα
 τὴν ὁμοιότητα περιέχον αὐτῶν, ὡς ἐπὶ τῶν τετραπόδων ζώων·
 τῆτοις γὰρ ἔκ ἐξιν ἐν ὄνομα. . . διὰ τὴν ὁμοιότητα λαμβάνει πολ-
 λάκις ὁ τοιαύτην ποίεστος τὴν ἐπιφορὰν. ἔφησε δὲ τις ἔτι ὅτι
 τὸ ῥῆτον ἐρμηνεύει, ἢ μάστιγα τῆς τῷ Ἀριστοτέλει δεινότητος κα-
 θαπτόμενος· ἐπὶ τινῶν μὲν ἐπαγαγεῖν δυνατὸν διηλωσάτω τὸ καθόλου
 δι' ὀνόματος, ἐπὶ δὲ τινῶν ἔκ ἐξιν δυνατὸν ὀνόματι διηλωσάτω τὸ κα-
 θόλου ἀλλὰ λόγῳ· τὸ γὰρ τοῖσιν, φησί, καθόλου τὸ μὴ δι' ὀνόμα-
 τος ἀλλὰ τὸ διὰ λόγου ἐπαγόμενον ἐνίοτε πίπτει ὑπὸ ἑντασιν, ὡς
 χρησιμεύει σοὶ τῷ ἐρωτῶντι ἐπαγε· εἰ μὲν γὰρ αὐτὸς ἐπάγει, λέγει
 τὸτο ὡς ἀληθὲς ἢ ὅτις ἔχον, εἰ δὲ ἕτερος λέγει τὸτο, ἐπαγε
 αὐτὸς τὴν κειμένην πρὸς τὸτο ἑντασιν. ἀλλὰ σαφηνιστῶν ἔτι διὰ
 παραδειγμάτων τὸ λεγόμενον. δι' ὀνόματος μὲν ἐπάγει) ἢ διηλῶν
 τὸ καθόλου ὡς ἐπὶ τῷδε “ὁ Σωκράτης ὅστις πλάτυνυτον ὦν γε-
 λασικὸν ἐστίν, ἀλλὰ ἔτι ὁ δεινὰ ἢ ὁ δεινὰ, ἢ πᾶς ἄρα ἄνθρωπος ὅ-
 πῃς πλάτυνυτος ὦν γελασικὸς ἐστίν.” ἰδὲ δι' ὀνόματος τῷ ἄν-
 θρώπῳ ἐπὶ καὶ μοι τὸ καθόλου. ἐπὶ δὲ τῷδε ἔκ ἐξιν δυνατὸν ὀνόματι
 διηλωσάτω “τὸ πρόβατον πεζὸν τετράπῃν ὃν ἔκ ἀμφόθεν ἐστίν, ὁμοίως
 ἢ ἢ ἔλαφος ἢ ἢ αἶξ, πᾶν ἄρα κερασφόρον ἔκ ἀμφόθεν.” τὸ γὰρ
 κερασφόρον ἔκ ὄνομα ἀλλὰ λόγῳ. ἑνταῦθα ἔκ ἐξ ὁμοιότητος
 εἰληπ) τὸ καθόλου· ἐπειδὴ γὰρ τότε ἢ τότε ὁμοίαι εἰσι κερασφόρα
 ὄντα, λοιπὸν συνήκ) ἢ πᾶν κερασφόρον. ἔστιν ἔν πρὸς τὸτο ἑν-
 τασιν ἐπαγαγεῖν τὸν ἄγριον ὄνον, ὃς ἐν Ἰνδία λέγεται γινεσθαι, κερα-
 σφόρον ὄντα ἢ ἀμφόδοντα. id. f. 36.

ἐξ ἀρχῆς,” δυνάμει λέγων, εἰ περιέχει ἐν ἑαυτῇ ἢ ἡρωτημένη
 πρότασις τὸ κείμενον ἐξ ἀρχῆς, δηλὸν ὅτι τὸ προκείμενον ἀξιοῖ
 ἀποκρίνεσθαι. ὅσον κείμενον, ἀδοξὸν ἐστὶ τὴν ἀδικίαν εὐδαιμονίαν
 εἶναι. τὸτο γὰρ οἱ σοφισταὶ βυλόμενοι κατασκευάσαι ἐρωτῶσι
 ἢ ἀξίωσι τὴν προσδιαλεγόμενον ἀποκρίνεσθαι τὸ φαινόμενον ἀδοξόν,
 ἢ τὴν ἐρώτησιν ὅτω πως ποιεῖν. . . δεῖ ἔν, φησί, ἢ ἐν τῆτοις
 ὅτις ἐρωτᾷ. πότερον σοὶ εὐδαιμὺν δοκεῖ εἶναι ὁ Ἀρχέλαος ἢ
 ἄθλιος; ἢ εἰ μὲν δόξῃ ὁ ἀποκρινόμενος, ὁ λέγων κακὸν εἶναι τὸ ἀδι-
 κεῖν, εὐδαιμόνα εἶναι τὸν Ἀρχέλαον, ἐλεγχθήσεται ὅτι ἔκ ἐξιν
 κακὸν ἀλλ' ἀγαθόν· εἰ δὲ μὴ δόξῃ μηδὲ φάσκει δοκεῖν εὐδαιμόνα
 εἶναι, ἀδοξὰ ἢ παραδόξα λέγειν ὁδοῖ. χεδὸν γὰρ οἱ πλείους εὐδαι-
 μὸνα τὸν Ἀρχέλαον εἶναι ἔλεγον. εἰ δὲ μὴ συγχωρεῖ, ὅμως δὲ
 φάσκει δοκεῖν εὐδαιμόνα, ἐλεγχοιδέσθαι. id. f. 36 b.

ὥσπερ, φησὶν, οἱ ῥήτορες (ῥήτορας δὲ λέγει τὸς ὑπὲρ τινος
 λόγους ποιέμεν) ἢ βοηθῶντας αὐτῷ) σπυδαῖσιν τὸς ἀντιλέγον-
 τας σφίσι αὐτοῖς περὶ τινος δεῖξαι τάναντία λέγοντας τοῖς ὑπὸ
 τῶν νόμων λεγομένοις ἢ τοῖς τῆς πόλεως ἔθεσιν, ὅτω ἢ τοῖς
 ἐλέγξαι βυλομένοις ποιητέον ἢ ἐπιχειρητέον δεῖξαι τὸν ἀποκρινόμε-
 νον ὅτι τάναντία λέγει τῆς κειμένης θέσεως ὑπ' αὐτῷ) (τῶν γὰρ
 ἐστὶ μνηστικὸν τὸ “ἢ πρὸς τὰ ὑφ' ἑαυτῷ λεγόμενα”) ἢ τάναντία
 οἷς ὁμολογεῖ καλῶς λέγειν ἢ πράττειν· ὅς γὰρ ὁμολογεῖ καλῶς λέ-
 γειν, τῆτοις εἰ δεῖξομεν τάναντία λέγοντα, ἐλέγξομεν. id. f. 37.

οἱ ἀποκρινόμενοι, φησί, πολλάκις ἐλεγχθέντες ἔκ ὁμολογῶ-
 σιν ἐπὶ τῷ συμπεράσματι, ἀλλὰ διενίσταν) ἐπ' ἄλλῃ μὲν τὴν πρό-
 τασιν αὐτοὶ δύναι, ἐπ' ἄλλῃ δὲ συμπεράναι τὸν ἐρωτῶντα. ὅθεν
 ἢ ἐλεγχθέντες ποιεῖσι διττόν, ἢ γὰρ διαιρεῖται τὸ ὄνομα ἐκείνο ἐφ' ᾧ
 ἢ ἐλεγχθήσαν, ἢ λέγῃσι τότε δύναι. id. f. 37 b.

ἐπειδὴ πολλάκις οἱ ἀποκρινόμενοι εἰς τὴν τῶν ἐρωτῶντων
 τάξιν μεταπίπτουσιν (ἐρωτῶντος γὰρ τινος πρότασιν συντελεῖσαν
 εἰς κατασκευὴν τῆς κειμένης θέσεως τῷ ἐρωτῶντος οἱ ἀποκρινόμε-
 νοι ἀντεπιχειροῦσι πρὸς τὴν πρότασιν ἢ ἐρωτῶσι τινα δι' ὧν νομίζουσιν
 ἀποφαίνειν ψευδῇ τὴν ἡρωτημένην πρότασιν), λέγει ἀφίστασθαι ἐρω-
 τήσαντα τὴν πρότασιν τῷ λόγῳ τῷ δεικνύντος αὐτὴν ψευδῇ, ὥσπερ
 ἢ ὁ Καλλικλῆς (Plat. Gorg. p. 505) ποιεῖ· ἐρωτήσας γὰρ πρότασιν
 ψευδῇ ἢ τῷ Σωκράτῳ ἐπιχειρήσαντος ἐλέγξαι ἢ δεῖξαι ψευδῇ,
 ἀπέσθαι τῷ λόγῳ φήσας “ἔκ οἷα τί λέγεις, Σωκράτες· ἄλλον τινα
 ἐρώτα.” δεῖ ἔν, φησὶν, ἀφίστασθαι τῷ λόγῳ, ἄνπερ γνώης εὐπο-
 ρῶντα τὸν ἀποκρινόμενον ἐπιχειρημάτων εἰς τὸ δεῖξαι ψευδῇ τὴν
 πρότασιν, ἢ ἐπιτέμνειν τὰ λοιπὰ τῶν ἐπιχειρημάτων· καὶ προαί-
 νη) τὸτο ἐπιχειρῶν ὅτι ἀποχωρεῖ ἢ ἀφίσταται τῷ λόγῳ, προσα-
 γορεύειν ὡς ἔκ ἀφίσταμαι, οἷον ἢ ὁ Καλλικλῆς (ib. p. 497) “ἐρώτα
 σὺ τὰ μικρὰ ταῦτα ἢ γενὰ,” μονονχ) λέγων τί δεῖ ἀφίστασθαι;
 ὅπως εὐεξέλεγκτα ἢ εὐτελῆ εἰσὶν ἄ μ' ἐρωτᾷς. ἢ τὸ λεγόμενον
 ἐστίν· ὅταν διὰ μακρῶν τὸ προκείμενον συλλογισθῇ τῷ μὴ δύναν-
 τὸς διὰ βραχέων (εὐφώρατον γὰρ γίνεσθαι) τὸ συμβαῖνον ἐξ ἐλέγων συναγόμε-
 νον), δεῖ, φησὶν, ἀφίστασθαι τῷ λόγῳ, τῆς τῆς μακρολογίας,
 ἢ τὰ λοιπὰ τῶν ἐπιχειρημάτων ἐπιτέμνειν, καὶ προαιδέμενος τὸ
 συμβαῖνον ἐνίστη) ὅτι ἔκ ἐξιν ὁ μέλλει συνάγειν, προσαγορεύειν

174a πρὸς τε τὸ λαβεῖν τὴν πρότασιν χρῆσθαι ἐστὶ ἢ συντελεῖν τῷ
 14 ἐρωτῶντι εἰς τὸ λαμβάνειν τὴν πρότασιν ἢ τὸ μὴ αὐτὸ ἐκείνο μόνον
 ὁ βυλῶν) ἐρωτᾷν ἀλλὰ προσκίθεσθαι ἢ τὸ ἐναντίον. id. f. 36 b.

174b ἐν τῷ μὲν ἔν τὸ πρόκει) τὸ “συγχωρητέον,” ἢ ἔστι σαφὲς τὸ
 4 λεγόμενον. εἰ δὲ ἢ τότε ἔγκει) ὅτω ληπτέον· πότερον συγ-
 χωρητέον τὸ πολλὰ πείθεσθαι τῷ πατρὶ ἢ ὀλίγα; μάλλον γὰρ ἂν δό-
 ξειεν εἶναι τὰ πολλὰ συγχωρεῖν, εἴπερ ἀναγκαῖον ἐστίν, ἢ τὰ
 ὀλίγα. τὸτο εἰπὼν ἢ τὴν αἰτίαν προσκίθεσθαι δι' ἣν λέγει συμβαλ-
 λειν. id. ib.

174b ἔστι δὲ ὁ λέγει τοῖσιν. μάστιγα φαντασίαν ἀποτελεῖ ἐλέγχου, 35
 8 ὅταν μὴ συλλογισαμένον τῷ ἐρωτῶντος μὴ ἐν ἐρωτῇ τὸ τὸ τελευ-
 ταῖον ἦγεν τὸ συμπεράσμα ἐξάγει) ἀλλ' ἀποφαντικῶς ἐπάγει)
 τὸτο γὰρ ἐστὶ τὸ “συμπεραντικῶς,” ἀλλὰ διὰ τί ἔκ ἐῖπε μὴ ἐν
 ἐρωτῇ τὸ συμπεράσμα, ἀλλὰ “τὸ τελευταῖον;” ἢ ὅτι συμπε-
 ρασμα κυρίως λέγεται τὸ συλλογιστικῶς ἢ κατὰ μέθοδον συλλογισ-
 κῆν συναγόμενον. τὸ δὲ μὴ ὅτω πῶς ἂν συμπεράσμα ῥηθῇ;
 τὸ γὰρ λέγον ὅτι τὸ παρὰ τὸ ὃν ἔκ ἂν, τὸ ἔκ ὃν ὅθεν, ἐν ἄρα τὸ ὃν,
 τὸτο τελευταῖον μὲν ῥηθήσεται) ὡς ὕστερον ἐπαχθέν, συμπεράσμα δὲ
 ἔ. δεῖ ἔν, φησί, συμπεραντικῶς ἐπάγειν, ἔκ ἄρα πολλὰ τὸ ὃν,
 ἔκ ἄρα πεπερασμένον τὸ ὃν· φαίνεται) γὰρ ὅτι ὡς ἀποδείξας ἢ θαρ-
 45 ρῶν τῇ ἀποδείξει ὅτω ἐπάγει. id. ib.

174b “τὸ φαινόμενον” ἀντὶ τῷ προκείμενῳ εἰληπ). ἢ πῶς τὸ προ-
 12 κείμενον ἀξίω), ἐξηγούμενος ἐπήγαγε “προκείμενον τῷ δοκῶντος

ἔ τ' ἔχ' τ' πρὸ ὀλίγων ὠμολόγησας; ἔστι πολλά τοιαῦτα εὐρεῖν παρὰ τῷ Πλάτῳ. καλλίων δὲ οἶμαι ἢ προτέρα ἐξήγησις· τὸτο γὰρ ἔστι σοφιστικόν, τ' τὰ προεξιμολογηθέντα ἔχ' προδειχθέντα διαρθεῖν, ἀλλὰ διαλεκτικόν. ἔχ' ὁ βυλόμενος ἀκριβεστέρως μαθεῖν πῶς ἀφίσταται ἔχ' ἐπιτέμνει τὴν λόγον ὁ ἀποκρινόμενος, ἀναγνῶτω τ' πρῶτον τῶν Πολιτειῶν τῷ Πλάτῳ. . . ἢ ἔν τῷτο ἔστιν ὁ λέγει, ὅτι δεῖ μετὰγειν τὴν λόγον πρὸς ὁ εὐπορῶμεν ἐπιχειρημάτων, ἢ ὅτι πρὸς ἄλλο τῷ κειμένῳ. id. f. 37 b.

174 b ὡςπερ ἔχ' Ἰσοκράτης ποιεῖ· μὴ δυνήθεις γὰρ αὐτόθι τὴν Ἑλέ-
30 νην ἐγκωμιάσαι, ἐπαινεῖ τὴν αὐτῆς ἐραστὰς ἔχ' ἐκ τῆς συνάγει τὴν ἔπαινον εἰς αὐτήν· ἢς γὰρ οἱ ἥρωες ἦσαν, πῶς ἔχ' καθέστηκεν ἀξία ἐπαινῶν; ἔχ' ὁ σοφιστὴς Δυσκόφρων τὴν λυρικὴν ἐπαινῶν ἐπὶ τὴν λύραν μετένεγκε τὴν ἔπαινον· ἢ μᾶλλον, ἐπειδὴ ὑπὸ τινων ἡναγάζετο ἐπαινεῖσαι τὴν λύραν, εἴτα μὴ λόγων εὐπείρει πολλῶν, μικρὸν τι ἐπαινεσάς τὴν αἰδητὴν ταύτην λύραν ἐπὶ τὴν ἑρμῆνιον ἀνέχεσθαι· ἔστι γὰρ ἐν ἑρμῶν ἄστρον τι ἐξ ἄστρον πολλῶν συγκείμενον λύρα ὀνομαζόμενον, εἰς ἣν πολλὰς ἔχ' καλὰς ἔχ' ἀγαθὰς λόγους ἔξευρεν. id. f. 38.

174 b ἢ δὲ λέξις ἡ “λεχθέντων δ’ ἐνίων εὐφυλακτότερον τ’ καθόλου
35 συμβαῖνον ἐν τοῖς ἐλέγχῳ” πάντῃ ἀσαφές, καθὼς τὸν δὲ σύνδεσμον ἐκ περιττῷ συμβαίνει κείῳ ἔχ' διὰ τὸ ἐλλείπειν τινά. ἢν δ’ ἂν σαφές εἰ ἔτιω εἶχε· λεχθέντων δὲ ἐνίων εὐφυλακτότερον τὸτο καθὼς συμβαῖνον ἐν τοῖς ἐλέγχῳ, τ’ λέγειν τὴν ἀντίφασιν. ἔχ' εἴη ἂν τὸ λεγόμενον τοῦτο· λεχθέντων ἐνίων, οἷον ἡρμοσμένους ἔχ' ἀναρμόστους ἔχ' περιττῷ ἔχ' ἀρτίῃ ἢ αὐτῇ ἐπιστήμῃ, τῶν λεχθέντων εὐφυλακτότερον ἐστὶ ἔχ' ἀσφαλέστερον εἰς τὸ ἐλέγχειν τὸν ἀποκρινόμενον (τ’ γὰρ “ἐν τοῖς ἐλέγχῳ” ἀντὶ τῷ ὅτε ἐλέγχει βυλόμεθα) τ’ εἰπεῖν “ἀλλὰ μὴν τῶν ἔτιω ἔχ' ὄντων ὑγιεινὸς ἔχ' νοσώδης ἢ αὐτῇ ἐπιστήμῃ ἔχ'αι· ἔχ'αι δὲ καὶ σὲ ἔχ' ἢ αὐτῇ· συναλθεύσει ἄρα ἢ ἀντίφασιν.” εὐφυλακτότερον ἔν τ’ λέγειν ὅτι συναλθεύσει ἢ ἀντίφασιν τῷ λέγειν τὸ καθόλου συμβαῖνον ἢτοι τῷ λέγειν ὅτι συμβαίνει τῶν κειμένων τ’ καθόλου· ἔστι δὲ τὸ καθόλου τ’ πάντων τῶν ἐναντιῶν τὴν αὐτὴν ἐπιστήμην εἶναι ἢ ἔχ' τὴν αὐτήν. id. f. 38 b.

174 b τ’ δὲ “ἔνια δ’ ἔχ' ἐρωτητέον” τινὲς μὲν ἐπὶ τῶν συμπερασμάτων
39 λέγουσιν, ὡς ἔχ' δεῖ τὰ συμπεράσματα ἐρωτηματικῶς προγεῖν. τ’ δ’ ἀληθὲς μᾶλλον ἔχ' ὡς διὰ τὰς προτάσεις εἶρηται· τινὰς γὰρ τῶν προτάσεων ἔχ' δεῖ ἐρωτᾶν ἀλλὰ λαμβάνειν ὡς ὁμολογημένας. id. ib.

175 a πλεονεξία γὰρ ὄντως ἐστὶ τὰ ὁμῶνυμα ἀναγκάζειν τὸν ἀποκρινόμενον ὁμολογήσαι. id. f. 39.

175 a φησὶν ὅτι ὡςπερ ἐπὶ τῶν διαγραμμάτων εὐρόντες τὰς τῷ
26 θεωρήματος δεικτικὰς προτάσεις συνθεῖναι ἔχ' εἰς χῆμα ἀναγαγεῖν ἀδυνατῶμεν διὰ τὸ δυσεώρητον εἶναι ποῖα τῶν προτάσεων ἐστὶ μείζων ἔχ' ποῖα ἐλάττω, ὡςπερ ἐπὶ τῷ ἀσύμμετρον εἶναι τὴν πλευρὰν τῇ διαμέτρῳ ἔχ' ἐπ’ ἄλλων πολλῶν συμπίπτει· ὡς ἔν ἐπὶ τῶν ἔτιω, ἔτιω ἔχ' ἐν τοῖς ἐλέγχῳ· διὰ γὰρ τὸ συμβαίνειν πλείονας ἀμαρτίας εἶναι τῷ λόγῳ ἀδυνατῶμεν συνιδεῖν ποῖα ἐστὶ καθ’ ἣν ὁ ἔλεγχος γίνεται. id. ib.

ἐπειδὴ ὁ ἀληθὴς ἔλεγχος ἀντίφασιν ἔστιν ἐκ τινων μὴ ὁμῶν-175 a
νυμος, ἔχ' χρὴ τὸν ἀποκρινόμενον ἄλλο τι προσδιορίσειν ἐν τοῖς
36 ὁμῶνυμοῖς ἢ ἀμφιβόλοις ἐλέγχῳ, ἀλλὰ λέγειν μόνον ἀμφίβολα ἔχ' ὁμῶνυμα εἶναι. τὰ ἐρωτώμενα, ἔχ' ὅτι τὸ συμπεράσμα φαίνεται μὲν ἐλέγχειν, ἔχ' ποιεῖ δὲ τὸτο ὁμῶνυμον ὄν. id. f. 39 b.

πολλάκις εἰ διείλεν ὁ σοφιστὴς τὰ ὁμῶνυμα ἔχ' ἠρώτησεν, 175 a
ἐποίησεν ἂν ἔλεγχον κυρίως, οἷον εἰ διείλεν τὰ τῷ κυνὸς σημαίν-
41 μενα ἔχ' ἠρώτησέ τι περὶ ἐνὸς τῶν, ἠπάτησεν ἂν· νῦν δὲ μὴ ποιῶν τὸτο, πολλάκις συμπερασιμῶς τι ἄτοπον, εὐρίσκει τὸν ἀποκρινόμενον ἀντιτάσσοντα ἔχ' λέγοντα μὴ ἐπὶ τῷ καταφύγειν καθ’ ὅ ἠπέφησεν ὁ σοφιστὴς· ἔχ' ἴσως ἐφ’ ὅ ἔδωκεν ἐκείνους ὁ ἀποκρινόμενος, ἐπὶ τῷ συνεπεράνατο ἂν ἔχ' ὁ ἐρωτῶν, ὡς ἀδελφὸν ποιεῖ τὸν ἐλεγχόμενον· ἀδελφὸν γὰρ εἰ ἀληθῶς νῦν λέγει ὁ ἀποκρινόμενος λέγων μὴ δῶναι ἐπὶ τῷ ἐφ’ ὅ συνεπεράνατο ὁ σοφιστὴς. τὸτο δὲ ἐκ ἂν ἐγίνετο, εἰ διελὼν τὰ ὁμῶνυμα ἠρώτα. id. ib.

εἰ διελὼν τὰ ὁμῶνυμα ὁ σοφιστὴς ἠρώτα, ἐγίνετο ὅπερ νῦν 175 a
μὲν ἦττον ἐπιζητῶσιν οἱ σοφισταί· μᾶλλον δ’ ἐν τοῖς καὶ Πλάτωνος
8 χρόνοις. τί δὲ ἦν ἐκεῖνο ὁ ἐζήτην, ἐπάγει, τὸ ἀποκρινόμενον ἢ καὶ ἢ ἔ. id. ib.

τὸ “τρόπον τῶν” προσέθηκε διότι μὴ κυρίως ἔστιν ἔτος ἔλεγχ-175 a
χος. . . περικαλύψαντες τὸν μουσικὸν Κορίσκον ὁδὸν ἢ ἄλλῳ τινὶ
16 οἱ σοφισταί ἠρώτων ἄρ’ οἶδας ὅτι ὁ Κορίσκος μουσικός ἐστιν; καί. τί δέ, οἶδας τὸν κεκαλυμμένον ὅστις ἐστίν; ἔ. εἴτα ἀφελάντες τὸ περικάλυμμα, τί δέ, οἶδας, ἔλεγον, τῶν ὅστις ἐστίν; καί. οἶδας ἄρα τῶν ἔχ' ὅτι μουσικός ἐστιν. ἀλλὰ μὴν ἔχ' ἐκ οἶδας· ὅν γὰρ ἠγνῶσις ὅτε περικεκαλυμμένος ἦν ὅστις ἦν, τῶν ὅδε εἰ ἦν μουσικός ἐγίνωσκες. οἶδας ἄρα τὸν αὐτὸν ἔχ' μουσικὸν ἔχ' μὴ μουσικόν, ἦτοι μουσικὸν ἔχ' ἀμυστον, ὡς ὁ ἀπέφησας ἀπ’ αὐτῆς ὄνομα τὸ μουσικός, τὸτο κατέφησας κατ’ αὐτῆς. id. f. 40.

ἀνατρέψας ἔν τῷ κακῶς λύνοντάς φησὶν “ἀλλ’ ἴσως ἔχ' ταὐτὸν 175 a
σημαίνει.” ὁ δυνάμει τοῦτο ἂν εἴη· ἴσως ἔχ' ἔτιω δεῖ διορθῶσαι
23 ὅτι ὅδε ὁ Κορίσκος μουσικός ἔχ' ὅδε ἀμυστος, ἀλλ’ ὅτι ἔχ' ταὐτὸν σημαίνει, τῷ ἐστὶ τὸ Κορίσκος ἔχ' ἐν σημαίνει· ἔχ' γὰρ ἐστὶ ἐνὸς δηλωτικὸν τὸ Κορίσκος ὄνομα, ὡςπερ ὅδε ὁ Σωκράτης ἔχ' ὁ λευκὸς Σωκράτης· εἰ γὰρ ἔχ' τῷ ὑποκειμένῳ ἐν ἐστὶν ὁ Κορίσκος ἔχ' ὁ κεκαλυμμένος Κορίσκος, ὡςπερ ἔχ' ὁ Σωκράτης ἔχ' ὁ λευκὸς Σωκράτης, ἀλλὰ τῷ λόγῳ ἔχ' εἰς ἐστίν· ὡς ῥητέον ὅτι ἐλεγχσοῖδες ἔχ' παρὰ τὸ συμβεβηκός. εἴτα ἐπειδὴ εἶπεν εἰ τις ὑπολήψεται τὸν καὶ τὴν ὁμῶνυμιαν, ἔτος δὲ τῷ παρὰ τὸ συμβεβηκός τέθεικε παρὰ
40 δειγμα, ἐπιφέρει “ἔχ' ἐκεῖ τὸνομα,” ἐκεῖ λέγων ἐπὶ τῷ καθ’ ὁμῶνυμιαν· ἐπὶ τῷ γὰρ ἔχ' ταὐτὸν σημαίνει τὸ ὄνομα, ὡς τι διαφέρει τὸ ἀπλῶς περὶ Κορίσκου ἐρωτᾶν ἔχ' κεκαλυμμένον. id. f. 40 b.

εἰ ἐν “τῷ μὲν” ἦγον ἐπὶ τῶν προτάσεων, ὡς ἐκείνοι λέγουσιν 175 a
25 ἀπλῶς δεῖ λέγειν, ὅτι ὁ Κορίσκος μουσικός, ἐν δὲ τῷ συμπεράσματι προσεβήσετο τὸ ὅδε, ἄτοπον. τὸ δὲ “ἔχ' ὅδε” γὰρ μᾶλλον θατέρω” τοιούτων ἐστιν, ὅτι ἐπ’ ἴσης ἔδει ἔχ' ἐν ταῖς προτάσεσι ἔχ' ἐν τῷ συμπεράσματι τεθεῖς τὸ τόνδε· ἢ γὰρ ἔχ' ἐν ταῖς προτάσεσι

προκειώω τ' ὅδε, ἢ εἰ μὴ ἐν ἐκείναις, μηδὲ ἐπὶ τῷ συμπεράσματος. id. ib.

175^b εἰ γὰρ μὴ ἦν ὁ τὰ πλείω ἐρωτήματα ἐν ποιῶν παραλογισμός, ἔκ ἂν ἦν ὁ περὶ τὴν ὁμῶνυμίαν καὶ τὴν ἀμφιβολίαν· εἰ δὲ μὴ ἦν ἀμφιβολία ἢ ὁμῶνυμία, ἢ ἀληθὲς ἐγίνετο ἔλεγχος ἢ ὅδ' ὅλως ἐγίνετο. id. f. 41.

176^a ἀλλ' ὅδε ἐὰν καὶ πάντων τῶν πραγμάτων τῶν ὑπὸ τῷ ὁμῶνυμῷ ὀνόματος σημασινομένων ἐστὶν ἀληθὲς τὸ κατηγορούμενον, οἷον εἰ ἐρωτήσῃ τις ἄρα ὁ Αἴας ζῶν δῖπεν; τὸτο ἀληθὲς μὲν ἐστὶ καὶ κατ' ἀμφοτέρων τῶν Αἰάντων, ὃ δεῖ δὲ ἀποκρισὶν μίαν ποιῆσαι. id. ib.

176^a τὸτο, φησί, τὸ πολλὰ ἐρωτηθέντα ἐρωτήματα μίαν ἀποκρισὶν δῆναι ταυτὸν ἐστὶ τῷ ἐρωτηθέντι τι ὁμῶνυμον· τάττα γὰρ ἐστὶ δηλωτικὸν τὸ "τὸ αὐτὸ ὄνομα τεθεῖν τοῖς ἑτέροις." διαφοροῖς γὰρ πράγμασι τὸ αὐτὸ καὶ ἐν ἐπικειῶ ὄνομα. id. ib.

176^a τὸ δὲ "ἀλλ' ἀξιῶνται πῶς ἐν τοῖς διαλεγομένοις" ἴσον ἐστὶ τῷ 16. ἀλλ' εἰ καὶ μὴ κατ' ἀληθὲς ἀποκρίνοντι ἐν τοῖς ὁμῶνυμοις τὸ ναί ἢ τὸ οὐ λέγοντες, ὅμως ἀξιῶντι, ταυτέσι νομίζοντι καὶ ὑπολαμβάνοντι ὅτι ἀποκρισὶν ἐποίησαντο. νομίζοντι δέ, φησὶν, ἀποκρίνεσθαι διὰ τὸ λανθάνειν τὰς ἀκροατάς τὰ συμβαίνοντα ἤγαν τὸ μᾶς ἐρωτήσεως μίαν ἀποκρισὶν εἶναι καὶ τῶν πολλῶν πολλὰς, ἢ μάλιστα διὰ τὸ λανθάνειν αὐτὰς ὅτι ἐν τοῖς ὁμῶνυμοις ἔκ ἑξῶν ἀποκρίσεις· τὸτο γὰρ εἶπε συμβαίνει· συμβαίνει γὰρ ἐν τοῖς ὁμῶνυμοις τὴν νομίζομένην ἀποκρισὶν μὴ εἶναι ἀποκρισὶν. ὅπερ δὲ ἐν τῷ ὁγδόῳ τῶν Τοπικῶν (c. 11) εἶπε, τὸτο καὶ ἐνταυθα φησιν, ὅτι πολλάκις ἀποκρίσεις δοτέον ψευδεῖς μᾶλλον ἢ ἀληθεῖς. id. f. 41 b.

176^a ὁδαμῶς καὶ τέττονι προσλεγόμενον δυνήσεσθαι γίνεσθαι ὁ σοφιστικός ἔλεγχος· τὸτον γὰρ καλεῖ παρεξέλεγχον διὰ τὸ ἔξω εἶναι τῷ κυρίως καὶ ἀληθὲς ἐλέγχῳ. "ἐπεὶ δὲ πῶς αἰτεῖται τὸ ἐν ἀρχῇ δῆλον." ἐπειδὴ, φησὶ, δῆλόν ἐστι τί τὸ ἐν ἀρχῇ αἰτεῖσθαι (τότε δὲ οἰόμεθα τὸ ἐν ἀρχῇ αἰτεῖσθαι καὶ λαμβάνειν τὴν ἐρωτῶντα, ὅταν ἢ συνέγῃ καὶ ταυτὴν τὸ ἐρώτημα τῷ προβλήματι), λέγει ἐπὶ τῶν τοιούτων εὐθὺς ἀναιρεῖν ἕνια τῶν ἐρωτημάτων καὶ μὴδ' ὅλως συγχωρεῖν λέγοντος τῷ ἀποκρινόμενῳ τῷ ἐρωτῶντι τὸ ἐν ἀρχῇ αἰτεῖσθαι· ἐγγύς γάρ εἰσι καὶ ταυτά τὰ ἐρωτώμενα τῷ προκειμένῳ προβλήματι· οἷον εἰ προκείμενον συμπερασθῆναι τὴν ἡδονὴν ἀγαθόν, ἔροτο ἄρα γε ἢ χαρὰ ἀγαθόν; ὃ δοτέον, ἀλλὰ ῥητέον ὅτι τὸ ἐν ἀρχῇ αἰτεῖ. ἔτι ὅταν τις ἀξιοῖ τι συμπεράσμα ψευδὲς τε καὶ ἄδοξον, ὃ ἐξ ἀνάγκης ἐκ ψευδῶν συνήχθη προτάσεων (τὸ γὰρ ψευδὲς αἰεὶ ἐκ ψευδῶν), τὸτο καὶ ἐπὶ τῶν προτάσεων ῥητέον, ὅτι ψευδεῖς ἢ ἄδοξοι αἱ προτάσεις αἱ τὸ τοῦτον συνάγασθαι συμπεράσμα· τὰ γὰρ συμπεράσματα, ἅπερ αὐτὸς συμβαίνοντα εἶπε, τῆς αὐτῆς εἰς θέσεως. θέσεις δὲ λέγει νῦν τὰς προτάσεις· ὁποῖα γὰρ εἰσιν αἱ προτάσεις, τοιαῦτα καὶ τὰ συμπεράσματα, ὥστε εἴπερ ἄδοξον τὸ συμπεράσμα, ῥητέον ὅτι καὶ αἱ προτάσεις ἄδοξοι. "ἔτι ὅταν τὸ καθόλου μὴ ὀνόματι ληφθῇ." ὡς ἐν παραβολῇ λαμβάνεσθαι ὃ βυλόμεθα λαβεῖν, ἐν τῷ ὁγδόῳ τῶν Τοπικῶν (c. 1) εἰρήκεν, ὅταν ὃ βυλόμεθα λαβεῖν ὅπως ἐρωτῶ-

μεν ὡς ἔκ αὐτῷ θέλοντες ἀλλὰ δι' αὐτὸ ἄλλο βυλόμενοι λαβεῖν. id. ib.

κύρια ἐκεῖνα λέγει ὀνόματα τὰ οἰκεῖα τοῖς ὑποκειμένοις πράγμασιν, οἷον ἄνθρωπος, ἵππος. id. f. 42.

ἐνταυθα γὰρ ἐρωτηθέντος κολοβῶς τῷ προβλήματος συνέβη ὃ παραλογισμός· ἔδει γὰρ εἰπεῖν· ἄρα ὃ ἂν ἦ Ἀθηναίων κτήμα, κατῆμα ἐστὶν Ἀθηναίων, καὶ ὃ Λακωνίων κτήμα, κατῆμα τέττονι. "ὅταν δὲ δυοῖν ὂντοι." τὸτο δῆλον ἔσται, εἰ ἀναμνησθήμεν ὡς εἶπεν ἐν τῷ ἐλέγχῳ τῷ γινομένῳ παρὰ τὸ ἐπόμενον. εἶπε δὲ τῷ μὴ γενομένῳ ἔπεσθαι τὸ ἀρχὴν ἔχειν, καὶ ὅντος τῷ γενομένου ἐξ ἀνάγκης ἐστὶ καὶ τὸ ἀρχὴν ἔχειν· εἰ γὰρ γέγονεν, καὶ ἀρχὴν ἔχεν. ὃ μὴν εἰ ἀρχὴν εἶχε, καὶ γέγονε· πολλὰχῶς γὰρ ἢ ἀρχή. ἐπὶ τέττονι δεῖν φησὶν ἐρωτῶμενον τὸ μὴ μερικώτερον (τὸτο γὰρ εἶπεν "ἐλαττον") διδόναι καὶ συγχωρεῖν, ἀληθὲς γάρ, τὸ δὲ ἕτερον μὴ διδόναι· τὸτο γὰρ δεῖ προσπακέειν... εἶπε δὲ τὸ μερικώτερον πλείονα ἢ διότι συνθετώτερά ἐστι καὶ πλείονον (ὃ γὰρ ἄνθρωπος ἐκ πλείονων μᾶλλον ἐστὶν ἢ περὶ τὸ ζῶον· ἔχει γὰρ καὶ τὰ τῷ ζῳῳ, οἷον τὴν ὕσταν τὸ ἔμψυχον καὶ τὸ αἰσθητικόν, ἔχει δὲ καὶ τὸ λογικόν καὶ τὸ ἐπιστήμης δεκτικόν, ἅπερ τὸ ζῶον ἔκ ἑχει), ἢ εἶπεν αὐτὸ πλείονα, ὅτι τὸ καθόλου τρόπον τινὰ ἔν ἐστι, τὰ δὲ μερικὰ πλείονα. καλλίων δὲ ἢ προτέρα ἐξηγήσεις. "ἐὰν δὲ ἐπιχειρῇ ὅτι τῷ μὲν." εἰρηγὶ ἐν τοῖς Τόποις (43) ὅτι εἰ τῷ γένει ἐστὶν ἐναντίον, καὶ τῷ τῷ γένους εἶδει ἀνάγκη εἶναι εἶδος ἐναντίον· τῇ γὰρ ἀρετῇ γένος ὕσῃ καὶ ἐναντίας ὕσῃ αὐτῇ τῆς κακίας, καὶ τῷ τῆς ἀρετῆς εἶδει τῇ ἀνδρίᾳ ἐστὶν ἐναντία ἢ δειλία. τάττα ὅπως ἔχοντος, εἰ τις ἀληθῶς ἔδειξε τῆς ψυχῆς μὴ εἶναι γένος τὴν ἀρμονίαν διὰ τὸ τῇ μὴ ἀρμονίᾳ εἶναι ἐναντίον τὴν ἀναρμοσίαν, τῇ δὲ ψυχῇ ὕσῃ ὕσῃ μὴ εἶναι ἐναντίον τι, ῥητέον, φησὶν, ὅτι ἐστὶ καὶ τῇ ψυχῇ ἐναντίον ἀλλ' ὃ κείνῳ ὀνόματι αὐτῷ, ἐστὶ δὲ ἀνωνυμον. id. ib.

ἐν τοῖς ἀμφιδόξοις ἔν ταῖς ὅδε ἀπλῶς ἀποκρίνεσθαι (τὸτο γὰρ λέγει), ἀλλὰ σκοπεῖν ὅπως βυλέῃ ὃ ἐρωτῶν, ἵνα αὐτὸς μὴ λάβῃς αὐτό. ἐν δὲ τῇ λέξει, ὡς εἰρηγὶ, τῇ "ἐν οἷς ἔν ἄδελον ποτέρως εἴωθε λέγεσθαι" λέγει τὸ ἐν ταῖς ὅδε μὴ συγχωρεῖν. ἐστὶ γὰρ τὸ πληρες· ἐν οἷς ἔν ἄδελον ποτέρως εἴωθε λέγεσθαι, ὃ δεῖ συγχωρεῖν τὸ ναί ἢ τὸ οὐ, ἀλλ' ἀπλῶς λέγειν ὅτι ἄδελον τὸ προτεινόμενον. λέγει δὲ λέγεσθαι γνώμας καὶ τὰς ἀληθεῖς δόξας, ὁποῖαί εἰσιν αἱ δοκῆσαι πᾶσιν ἢ τοῖς πλείστοις ἢ τοῖς σοφοῖς, καὶ ταῖς ἢ πᾶσιν ἢ τοῖς πλείστοις ἢ τοῖς μάλιστα γνωρίμοις (περὶ ὧν ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Τοπικῶν εἰρηγὶ), καὶ τὰς ὅλας ἀποφάσεις, λέγων ὅλην ἀπόφασιν τὴν καθόλου ἀπόφασιν, οἷον τὴν ὁδεῖς. id. f. 42 b.

ἐφ' ὧν, φησὶν, ἔκ ἐστι τὸ ἀληθὲς ὁμολογούμενον ἀλλ' ἀμφιδόξῳ, μάλιστα τις μεταφέρων καὶ μεταλαμβάνων τὰ ὀνόματα πρὸς τὸ χρησίμον αὐτῷ διαλανθάνειν ἄν... ἢ λέγει ἂν διὰ τὸ μεταφέρειν τὸ μεταφορᾶς χρῆσθαι· εἰ γὰρ τις θεῖν τὴν ψυχὴν βνητὴν, χρῆσθαι δὲ τῇ μεταφορᾷ καὶ εἰπῇ "εἰ ἡ ψυχὴ ἀρμονία ἐστὶ ζωὴ ὕστα," ὡς ὁ Πλάτων ἐν τῷ Φαίδρῳ πεποίηκεν, "ἔκ ἂν γένοιτο ποτε ἀναρμοσία ἢ τοῦ θανάτου· εἰ γὰρ ἡ ψυχὴ ζωὴ ὕστα ἀρμονία ἐστὶ, πάντως ὁ θάνατος ἀναρμοσία ἐστὶν· εἰ δὲ ἡ ἀρμονία μὴ γίνετο

ἀναρμωσία, πάντως οὐδὲ θάνατος· ἀθάνατος ἄρα ἡ ψυχή·
καλλίων δὲ ἢ προτέρα ἐξήγησις διὰ τὰ εὐθὺς ἐπενηγεμένα.
id. ib.

176b μέλλων χωρῆσαι· εἰς τὸ παραδῶναι ἡμῶν μέθοδον δι' ἧς ἂν
29. δυνάμεθα διαλύειν τὰ σοφίσματα, εἴτε καθ' ὁμωνυμίαν εἰσὶν
εἴτε κατ' ἀμφιβολίαν ἢ καθ' ἑτερόν τινα τρόπον τῶν ἀπρηθμη-
μένων δέκα καὶ τριῶν, ἀνάγει τὴν λόγον ἐπὶ τὸ καθολικώτερον καὶ
φησιν ὅτι ἐπεὶ πᾶς συλλογισμὸς σοφιστικὸς ἢ παρὰ τὴν ὕλην ἐστὶ,
τὰς προτάσεις ἔχων ψευδεῖς, ἢ παρὰ τὸ ἡχῆμα καὶ τὸ ὡς ἀσυλ-
λόγιστος, τὸ μὴ καὶ τὸ ἡχῆμα ὅντος ἐρρωμένον ψευδεῖς δὲ τὰς προ-
τάσεις ἔχοντος δεῖ ἀναιρεῖν μίαν τῶν κειμένων προτάσεων παρ'
ἣν τὸ ψεῦδος, ἢ εἰ τύχοι καὶ ἀμφοτέρως, ἀλλὰ μᾶλλον τὴν μεί-
ζονα, ὡς πολλὰκις εἰρήκαμεν, καὶ διαλύειν ὅπως αὐτόν, τὸ δὲ τὸ
ἡχῆμα ἡμαρτημένον ἔχοντος τὴν ἀσυλλογιστίαν αὐτὴς ἀπελέγχειν
καὶ ὅπως αὐτὴν ἀνατρέπειν. id. f. 43.

176b εἰρημένον δὲ νῦν λύσιν λέγει τὴν προσεχῶς ῥηθεῖσαν, τὴν ὅτι
33. ὁ συλλελογισμὸς ἀλλ' ἀσυλλόγιστος ἦ διὰ τὸ ὁμωνυμία ἢ ἀμφίβολα
εἶναι τὰ ῥητωρῆματα ἢ τι τοῖσιν, ἢ ὅτι ἐκ δύο μερικῶν συλλογισμῶν
ἢ ἐκ δύο ἀποφατικῶν ἢ τι τοῖσιν· καὶ ἡ διόρθωσις τῆς ὁμωνυμίας
ληφθεῖσης προτάσεως παρ' ἣν τὸ ψεῦδος συνάγετο. id. ib.

177a τὸ μὴ “διαίρωντες” ἀντὶ τῶ ἀναλύοντες εἰς τὰς προτάσεις,
4. ὡς περὶ καὶ τὸ “ἀναιρῶντες ὧδε ἢ ὧδε” ἀντὶ τῶ ἢ τὸ συμπέρασμα
μόνον ἢ τὸ συμπέρασμα καὶ τὰς προτάσεις. id. f. 43 b.

177a οἱ μὴ παρὰ τὴν ὁμωνυμίαν ἐλέγχοντες ἔν τι τῶν ἐρωτημάτων
10. ἔχουσι πολλὰ σημάτων, τὸ ὄνομα δηλαδὴ· ἐπεὶ δὲ τὸ ἔχουσι 25
πολλὰ σημάτων, καὶ ὁ λόγος διττὸς ἔσται ὡς συνεπλάκη τὸ ὄνομα.
προσπακυσθέν ἔν τι καὶ τὴν λόγον, ἢ ἢ τὴν πλῆρες ὅπως· οἱ μὴ
παρὰ τὴν ὁμωνυμίαν ἔχουσι καὶ τὸ ὄνομα καὶ τὴν λόγον πλείω σημαί-
νοντα. id. ib.

177a τῶν μὴ ἀπὸ τῆς ὁμωνυμίας ἐκ-ῥηκε παραδείγματα, τοῖς δὲ 30
12. παρὰ τὴν ἀμφιβολίαν δύο τέθεικε παραδείγματα, τὸ μὴ ἔχον διττὸν
καὶ τὰς προτάσεις καὶ τὸ συμπέρασμα, τὸ δὲ τὴν πρότασιν μόνον.
εἰδέναι ὅτι τὸ μὴ σιγῶντα λέγειν διττὸν μὴ τὸ συμπέρασμα
καὶ ἢ πρότασις, τὸ δὲ μὴ συνεπίστατο τὸν συνεπίσταντον ἢ μὴ πρό-
τασις διττὴ τὸ δὲ συμπέρασμα ὅχι. τὸ ὅτι συμπέρασμα τὸ “ἔτος 35
ἄρα συνεπίστατο καὶ τὰ ἰαμβεῖα” ὁ διττὸν. ἦν δ' ἂν σαφεστέρα ἢ
λέξις ἢ “ἐν δὲ τῷ μὴ συνεπίστατο τὸν ἐπιστάντων,” εἰ ὅπως
εἶχεν· ἐν δὲ τῷ ἐλέγχῳ τῷ λέγοντι, ἐκ ἄρα συνεπίστατο ὁ ἐπιστάν-
μενος, τὸ ἐρώτημα διττὸν καὶ ἀμφίβολον, τὸ δὲ συμπέρασμα
ἀπλῆν. τὸ δὲ “καὶ τὸ διττὸν ὅτε μὲν ἔστιν ὅτε δὲ ἐκ ἔστιν” εἶπε 40
περὶ τῶν δύο προτάσεων τῶν τὰ πολλαχῶς λεγόμενα συνισών-
των, τὸ τε χωρὶς μὴ ἔκαστον ἔχοντος ἀπλῆν, συντεθέντος δὲ ἐκ
ἀπλῆν, καὶ περὶ τῶ ἀντιστρόφως τῷ ἔχοντος... τὸ δὲ “ἀλλὰ
σημαίνει τὸ διττὸν ὅτε μὴ ἂν ὅτε δὲ ἐκ ὂν” ἴσον ἐστὶ τῷ τί μὴ τὸ
διττὸ ἐστὶν ὂν καὶ ἀληθές, τί δὲ μὴ ὂν καὶ ψεῦδος· ἐπὶ τῷ τὸ ἄρ' ὁ 45
ἐπιστάντων λέγειν καὶ ἐκείνο συνεπίστατο λέγειν· πᾶ μὴ ἀληθές πᾶ
δὲ ψεῦδος· ἐπὶ μὴ τὸ ἐπιστάντων ἀληθές (ἔτος ὅτι συνεπίστατο),
ἐπὶ δὲ τὸ παιδίον ἢ τὸ ἰδιώτη ψεῦδος. id. f. 44.

τὸ “ὅσοις μὴ ἔν ἐν τῷ τέλει” ἴσον ἐστὶ τῷ ἐν ὅσοις μὴ ἔν ἐν 177a
τῷ συμπεράσματι· τὸ τὸ ὅτι εἶπε τέλος. ἐν ὅσοις μὴ ἔν ἐν τῷ 16.
τέλει ὁρᾷ τὸ πολλαχῶς λεγόμενον, τῷ τῷ ἢ ἀντίφασιν, δεῖ
εἰδέναι ὅτι ἢ πρότασις ἔχουσα τὴν ἀντίφασιν ἐλήφθη· εἰ ὅτι μὴ
προσλάβῃ ἐν τῇ προτάσει τὴν ἀντίφασιν, ὁ γίνετο ἔλεγχος ἐξ ἐνός
συλλογισμοῦ τάναντία συνάγων. εἴτα ὡς περὶ ἀναμνησκῶν ἡμᾶς
τῶν ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν Προτέρων Ἀναλυτικῶν (c. 11) εἰρημέ-
νων ἐπήγαγεν “ἀνεῖν ὅτι ἀντιφάσεως ἐκ ἣν ἔλεγχος ὡς ἔλεγχος.”
εἴρητο ὅτι καὶ ἐν ἐκείνοις ὅτι ἀνεῖν τὸ προσλαβεῖν τὴν ἀντίφασιν ὁ
δύνατο γενέσθαι ἔλεγχος, ὅτι τὸ ἀγαθὸν ἐκ ἀγαθόν· τὰ ὅτι δευτέρα
τῶν Προτέρων τὰς ἀρχὰς περιέχει τῶν σοφιστικῶν ἐλέγχων. ἢ
μᾶλλον τὸ λεγόμενον ἐστὶν· ἐν ὅσοις μὴ ἔν ἐν τῷ συμπεράσματι
ἀμφιβολία ἐστὶ (ταύτην ὅτι εἶπε “πολλαχῶς”), ἂν μὴ προσλάβῃ
τὴν ἀντίφασιν, ὅπως δὴλον εἰ ἐλέγχει· τῷ γὰρ ἐστὶ δηλωτικόν
15 τὸ “ὁ γίνετο ἔλεγχος.” id. f. 44 b.

ἐν ὅσοις δέ, φησὶν, ἐν τοῖς ἐρωτήμασιν ἐστὶ τὸ διττὸν, ἐκ 177a
ἀνάγκη προαποφάσκειν, τῷ τῷ ὁ ἀπλῶς ἀποφάσκειν καὶ λέ- 18.
γειν ὅτι ὁ, ὅταν πᾶ μὲν ἐστὶ ἀληθές πᾶ δὲ ψεῦδός. ἐπὶ τῶν
δὴ ἔν ἐκ ἀνάγκη προαποφάσκειν· ψευδῶς ὅτι ἀποφάσκειν ἂν...
20 εἰπὼν δὲ ὅτι ἐκ ἀνάγκη προαποφάσκειν τὸ διττὸν, τὴν αἰτίαν ἐπὶ
γαγε τῷ διὰ τὸ “ὁ ὅτι πρὸς τὸ ἄλλὰ διὰ τὸ ὁ λόγος,”
τῷ τῷ ὅτι πρὸς τὸ τὸ ἐρώτημα ἐστὶν ὁ λόγος, ἀλλὰ διὰ τὸ
ἦτο τὸ συμπέρασμα· διὰ ὅτι τὸ συμπέρασμα ἐστὶ τὸ ἐρώτημα.
id. ib.

ἐπὶ γὰρ τὸ αὐτὸ, ὅσον τὸ βαδίζειν, ἄμα καὶ διαίσεις καὶ σύν- 177a
θεσις γίνετο, ἀλλ' ἀπ' ἄλλου μὴ διαίσεις, ὅσον τὸ δύνατο, ἄλλω 35.
δὲ σύνθεσις, ὅσον τῷ Σωκράτης. διὰ τὸ εἶπεν “εἰσὶ δὲ παρὰ
τὴν σύνθεσιν ἢ διαίρεσιν.” ἐδὲν ὅτι διαφέρει ὅπως ὁ ὅπως λεγόμε-
νον. διὰ καὶ ὁ Γαληνὸς τὸς παρὰ τὴν σύνθεσιν καὶ διαίρεσιν ὡς ἕνα
τρόπον ἔλαβεν, εἰπὼν “παρὰ δὲ τὴν σύνθεσιν καὶ διαίρεσιν ὅταν αὐτὴ
ποιῇ τὸ σημαίνον τὴν διαφορὰν.” ὅτι δὲ καὶ τὸ παρὸν σό-
φισμα τὸ “ἄρ' ὅτι εἶδες σὺ τὸν τυπτόμενον, τῷ ἐτύπτετο;”
παρὰ τὴν σύνθεσιν ἐστὶ, δὴλον ἔσται εἴπερ τὸ ὅλον ἐκφύσσομεν σό-
φισμα. ἐστὶ δὲ τὸ. ἄρ' ὅτι εἶδες τὸν τυπτόμενον, τῷ
ἐτύπτετο; ναί. εἶδες δὲ αὐτὸν τῷ ὀφθαλμῷ τυπτόμενον. τῷ
ἄρα ὀφθαλμῷ ἐτύπτετο καὶ ὁ μάστιγι. ὅπερ ψεῦδος· τὸ ὅτι ἀληθές
ἦν, τῷ ὀφθαλμῷ ἄρα εἶδες τὸν τυπτόμενον. γέγονε δὲ ὁ πα-
ραλογισμὸς ἐκ τῶ διελείν τὸ “τὸν τυπτόμενον” ἀπὸ τῶ “εἶδες,”
προϋεῖναι δὲ τῷ ὀφθαλμῷ. id. f. 45.

καὶ ὅτι ἢ σύνθεσις ἢ τὸ ὅπως μὴ τὸ προτέρω πεποιήκε τὸ 177b
διττὸν σαφηνίζων, ἐπήγαγεν “εἴπερ μὴ καὶ τὸ ὅρος καὶ ὅρος,” δυνά- 3.
μει λέγων ὅτι ὡς περὶ ὁδὸς τὸ ὅρος καὶ ὅρος σημαίνει ἕτερον τῇ αὐτῇ
προσωπῶν λεχθέν (τὸ γὰρ ἐστὶ τὸ πλῆρες τῆς λέξεως), ὅταν δὲ
καὶ αὐτὰ καὶ αἱ διαφοραὶ προσωπῶν συντεθῶσι, τότε γίνετο διττὸς ὁ
λόγος, ὅπως καὶ ἐπὶ τῶ προκειμένῳ· τῇ ὅτι σύνθεσις γέγονε καὶ ἔτος
διττός... τὸ δὲ “ὁ γὰρ ἐστὶ διττὸν τὸ παρὰ τὴν διαίρεσιν” ὅχι ὡς
κατασκευαστικὸν οἶμαι ἐπὶ τῇ τῷ μὴ εἶναι τὸ παρὸν σόφισμα παρὰ
τὴν ἀμφιβολίαν· ὁ ὅτι κυριώτατος τρόπος ὁ ἐκ τῆς ἀμφιβολίας

μᾶλλον ἢ ἐν αὐτῶν ὀνομάτων ὅθεν ἐστὶ διττόν, ἀλλ' ἐν αὐτῷ τῷ λόγῳ, ὡς ἐπὶ τῷ γένει καταβαλεῖν τὸ νῦν ἐμέ· ἐνταῦθα γὰρ τῶν μὲν ὀνομάτων ὅθεν διττόν, ὁ δὲ λόγος· ὁ δὲ ὡς κατασκευαστικὸν ἐπὶ τῷ· δοκεῖ γὰρ λέγειν ὅτι εἰ διαιερέντος τῷ λόγῳ ἦσαν τὰ μέρη αὐτῶ διττά, τότε ἦν ἂν τῶν ἀμφιβόλων, ὡς τῶν ἀμφιβόλων πάντων ἐχόντων τὰ μέρη διττά. ὅπερ ψευδὸς· τεσσάρων γὰρ ὄντων τρόπων, ὡς καὶ πρὸ ὀλίγου εἰρήκαμεν, ἐξ ὧν τὰ δύο εἶδη συνίστανται, τό τε ἐκ τῆς ὁμωνυμίας καὶ ἀμφιβολίας, πρῶτος μὲν ὅταν ὁ λόγος ἦ τὸ ὄνομα πλείω σημαίνει, ὅς ἐστι κοινὸς ἀμφοῖν ἐπ' ἴσης, δεύτερος δὲ ὅταν εἰσώθῃς ὡς ἔγω λέγειν, ὅς ἐστι καὶ αὐτὸς κοινὸς ἐστὶ, τρίτος ὅταν τὸ συντεθεὶν πλείω σημαίνει, κεχωρισμένον δὲ ἐστὶν ἀπλὸν, ὅς ἐστιν ἴδιος τῷ καὶ ἀμφιβολίαν μόνον, τέταρτος δὲ τῷ ἀντιφρόνως τῷ ἔχοντος, ἡνίκα τὸ μὲν συντεθεὶν ἐν σημαίνει, κεχωρισμένον δὲ πολλαχῶς λέγει, ὅς ὡς ἐπίπαν τὸν πρῶτον τρόπον ποιεῖ, ἐπ' ἑλαττον δὲ καὶ τὸν δεύτερον, — τεσσάρων ὅντων τρόπων καὶ κυριωτάτων ὄντων παρὰ τὴν ἀμφιβολίαν, ὅταν τῶν ὀνομάτων ὅθεν ἐξῇ τὸ διττόν, ἕκαστος τὸ ὅθεν γὰρ ἐστὶ διττὸν τὸ παρὰ τὴν διαίρεσιν. ὅπως ἐπενεχθῆναι ὡς λέγον ὅτι ἂν διαιερέν ἐῖχε τὸ διττόν, ἦν ἂν παρὰ τὴν ἀμφιβολίαν, ἐπεὶ δὲ ἕκαστος ἐστὶ διττόν, ἕκαστος παρὰ τὴν ἀμφιβολίαν· ἀλλ' ἐστὶν ὁ λέγει, ἐπεὶ δὲ συντεθεὶς ἔχει τὸ διττόν, διαιερέντος δὲ ἕκαστος ἔχει, παρὰ τὴν σύνθεσιν ἐστὶ τὸ σόφισμα. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ἄρα οἶδας σὺ νῦν ὅσας ἐν Πειραιεὶ τριῖναι ἐν Σικελίᾳ ὦν" παρὰ τὴν σύνθεσιν ἐστὶν· ἄλλο γὰρ ὁλοῖ διαιερέντων τῶν τριῖναι ἀπὸ τῆς Πειραιεὶ, καὶ ἄλλο συντιθεμένων... ἐν δὲ τῷ ἄλλ' ἐν μὲν τοῖς γεγραμμένοις τὸ αὐτὸ ὄνομα" λέγει ἂν, ἕκαστος ἐστὶ διττόν. ἐστὶ δὲ ὁ λέγει τοῖσιν· ἐν τοῖς γεγραμμένοις ἕκαστος ἐστὶ διττὸν τὸ αὐτὸ ὄνομα ἢ τὰ αὐτὰ ὀνόματα· ὅταν γὰρ ἐκ τῶν αὐτῶν ἢ γεγραμμένα σοικῶν καὶ ὡσαύτως, ταῦτα διὰ τῶν αὐτῶν τόνων καὶ πνευμάτων, ἢ ἢ ἀμφοτέρωθεν δασύνῃ ἢ ἀμφοτέρωθεν φιλῶν, καὶ ἢ ἀμφοτέρωθεν διὰ διχρόνων ἢ ἀμφοτέρωθεν διὰ μακρῶν· τὸ γὰρ ἦχος καὶ ἦχος ὁ διττόν. ὅταν δὲ μὴ διὰ τῶν αὐτῶν ἢ γεγραμμένα ἀλλὰ δι' ἄλλων καὶ ἄλλων, διττόν, ὡς περ ἐπὶ τῷ κλήμα καὶ κλίμα· τὸ μὲν γὰρ διὰ τῶν ἢ σημαίνει τὸν ἀμπελον, τὸ δὲ διὰ τῶν ἢ τὸ μῆμα τῆς γῆς, οἷον εἰ τύχοι τὸ διὰ Ῥόδου κλίμα ἢ τὸ διὰ Βορυσθένης· παρὰ τὸν γὰρ τὰ σοικῶν. ἴσως δὲ καὶ τῶν τόνων, μᾶλλον δὲ ἀμφοτέρωθεν εἰρήκεν· ἐπεὶ δὲ τὰ φθεγγόμενα καὶ δηλωμένα διὰ τῶν τοιούτων ὀνομάτων, λέγω δὲ τῷ κλήματος καὶ κλίματος, καὶ τὰ αὐτὰ ἐστὶ, παρεσημειώσαντο πρὸς δῆλωσιν τῶν δηλωμένων τὸ μὲν γράφει διὰ τῶν διχρόνων τὸ δὲ διὰ τῶν φύσει μακρῶν. ἐν δὲ τῇ λέξει τῇ "τὰ δὲ φθεγγόμενα καὶ τὰ αὐτὰ" ἦν ἂν σαφέστερον εἰ ἀντὶ τῶν· ὅς ἦν ὁ γὰρ σύνδεσμος γεγραμμένος· ὡς αἰτίαν γὰρ τῶν διὰ τί τὰ παρὰ τὸν γὰρ ποιεῖν, τὸ "τὰ φθεγγόμενα καὶ τὰ αὐτὰ" ἐπὶ γὰρ. τὸ δὲ ὡς ἐστὶ διττὸν τὸ παρὰ τὴν διαίρεσιν ἴσον ἐστὶ τῷ ὡς ἐστὶ διττὸν ὅθεν παρὰ τὴν ἀμφιβολίαν ῥηθῆναι ἂν τὸ σόφισμα. id. f. 45.

177b καὶ δεῖ τὸ ἄρα οἶδας" ἐξύνειν ἄλλα μὴ περισπᾶν. τὸν δὲ λόγον ἡρώτα ὁ Εὐθύδημος ἐν Πειραιεὶ τυγχάνων, ὅτε αἱ τῶν Ἀθηναίων τριῖναι εἰς Σικελίαν ἦλθον. ἐστὶ δὲ ἡ τῶν σοφίσματος

ἀγωγή τοιαύτη ἄρα γε σὺ νῦν ἐν Πειραιεὶ εἶ; ναί. ἀρ' οἶδας ἐν Σικελίᾳ τριῖναι ὅσας; ναί. ἄρα οἶδας σὺ νῦν ὅσας ἐν Πειραιεὶ τριῖναι ἐν Σικελίᾳ ὦν;" παρὰ τὴν σύνθεσιν τὸ σόφισμα (cf. Rhetoric. 2 24). id. f. 46.

καὶ πάλιν "ἀρ' ἐστὶν ἀγαθὸν ὅτα σκυτεῖα μοχθηρὸν εἶναι." καὶ τὸ τῷ ἐξύνειν δεῖ· συμπέρασμα γὰρ ἐστὶ τῶν σοφίσματος ἔχον τὸ διττὸν παρὰ τὴν σύνθεσιν. id. ib.

τὸ δὲ ἔλυσεν δυνάμει καὶ ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας λέγων "ὅσα χωρὶς λέγει, καὶ ἅμα δυνάμει λέγει." id. ib.

ἐν δὲ τῷ "ἀρ' ὡς αἱ ἐπιστῆμαι σπουδαῖαι, σπουδαῖα τὰ μαθήματα" καὶ δύο ἡμάρτην ὁ λόγος, καθ' ἕνα μὲν ὅτι ἐκ δύο καταφατικῶν ἐν δευτέρῳ χήματι συλλογίζετο, καθ' ἕτερον δὲ ὅτι ὅθεν συνάγει ὅπερ φαίνεται ἐκ τῶν κειμένων συμβαίνειν, ἀλλ' ἄλλο τι. ὁ γὰρ δὲ τῷ ἐντεῦθεν. f. 46 b.

τὸ δὲ ἄλλα μὴ κακὸν καὶ σπουδαῖον μάθημα τὸ κακόν" καὶ δὲ δυνάμει καὶ ὡς ἀπὸ τῶν σοφιστῶν λεγόμενον νοεῖται ἐπιτελούντων τὸ ἄτοπον, ὡς ἀντὶ "λεγόντων σπουδαῖον ἄρα μάθημα τὸ κακόν, ἀλλὰ μὴ κακόν," ὅπερ ἄτοπον· τὸ δὲ "καὶ μάθημα τὸ κακόν" ὡς κατασκευαστικὸν ὑπ' αὐτῶν λέγειται τῷ καὶ τὸ κακόν μάθημα εἶναι καὶ μὴ μόνον τὰ καλὰ εἶναι μαθήματα ἀλλὰ καὶ τὰ κακά. δυνάμει μὲν καὶ ὅπως ὡς εἰπομεν νοεῖται, δυνάμει δὲ καὶ ὡς λύσιν τις τῷ τῷ σοφίσματος ἐπινοεῖν, δυνάμει λέγοντος τῷ Ἀριστοτέλει, πρῶτον μὲν ἕκαστος μάθημα τὸ κακόν, εἰ δὲ καὶ θῆσει τις μάθημα εἶναι καὶ τὸ κακόν, κακὸν ἔστι μάθημα· καὶ γὰρ τὸ σπουδαῖον εἶναι συνάγει διὰ τῶν ἡρωτημένων, ἀλλὰ τὸ τῶν κακῶν σπουδαῖον εἶναι τὴν ἐπιστήμην· τῷ δὲ ὅθεν ἐστὶν ἄτοπον. id. ib.

ἐπιμέμφετο τὸς ἕχ ὅπως λύοντας μὴδὲ λέγοντας ὅτι παρὰ τὴν σύνθεσιν ὁ παραλογισμός, ἀλλ' ἐπ' ἄλλου φερομένους καὶ λέγοντας μὴ ὁ δυνάμει ποιεῖν πάντως, ταῦτα καὶ ἐξ ἀνάγκης δυνάμει· εἰ γὰρ ταῦτα ἦν, φασί, τὸ δύνασθαι τῷ ἀναγκαίῳ, τότε δεῖ λέγειν μὴ καθαρίζων καθαρίζουσιν ἂν... καὶ γὰρ ταῦτα ἐστὶ τὸ δύνασθαι καὶ τὸ ἀναγκαῖον· τότε γὰρ ἐστὶ δηλωτικὸν τὸ "καὶ ταῦτα δὲ εἶναι ὡς δυνάμει, καὶ πάντως ὡς δυνάμει ποιεῖν". καὶ πάντως, φασί μὴ καλῶς λύοντες, ὡς δυνάμει ποιεῖν, δεδοχθῇ ποιῆσιν, ταῦτα καὶ καὶ πάντων σημαίνοντων τὸ δύνασθαι δέδωκε τὸ δυνάμει καθαρίζειν ἢ καὶ τὸ μὴ καθαρίζειν, δυνάμει δὲ καθαρίζειν· ἀλλὰ τὸ μὲν ὡς δυνάμει καθαρίζειν καθαρίζει, δηλοῖ ὅτι δύναμιν ἔχον μὴ καθαρίζων νῦν μὲν ταῦτα καθαρίζαι, τὸ δὲ πάντως δυνάμει καθαρίζειν δηλοῖ καὶ τὸ ὅτι καὶ καθαρίζει ὅτι ἡδη καθαρίζει, ὅπερ ψευδὸς τὸ λέγειν ὅτι δύναμιν ἔχει, ὅτε καὶ καθαρίζει, τότε καθαρίζειν, ὡς ἅμα εἶναι καθαρίζοντα καὶ μὴ καθαρίζοντα. id. ib.

ἐνταῦθα καὶ περὶ τῶν παρὰ τὸ χῆμα τῆς λέξεως γνωσμένων ἐλέγχων φησίν. ὁ γὰρ ὅν, φησί, πῶς ἀπαντητέον πρὸς τούτους, εἴπερ ὡρίζαι ἡμῖν ὅτι δέκα τὰ ἀνώτατα γένη. ὁ μὲν ἂν ἀποκρινόμενος ἐρωτηθεὶς εἰ ὁ Σωκράτης, ὅς ἐστιν ὅσια, πρὸς τί ἐστὶν, ἀναινεύει· τῷ γὰρ δηλοῖ τὸ "μὴ ὑπάρχειν τι τούτων," ταῦτα τῶν ἐννέα γενῶν ὅσα τί ἐστι καὶ ὅσια σημαίνει· ὁ δὲ ἐρωτῶν δεικνύει τὴν ὅσια ἢ ποσὸν ἢ πρὸς τι ἢ ἄλλο τι νομιζόμενον ὅσια εἶναι, οἷον

ἐρωτῶν εἰ ὁ Σωκράτης πατήρ, ὁ δὲ ἐρωτώμενος ὁμολογεῖ
τῷτο, ἔχι πρὸς τι καὶ συμβεβηκὸς τὴν Σωκράτην νομίζων ἀλλ'
ὡς υἱὸν ἔχοντα, ὁ δὲ συνάγει εὐθὺς τῷ τὴν Σωκράτην πατέρα
εἶναι, τῷτον δὲ πρὸς τι, τὸ δὲ συμβεβηκὸς, καὶ αὐτὸν εἶναι
συμβεβηκὸς. ἔστι δὲ ἡ παραγωγὴ τῆ σοφίσματος τοιαύτη. id. f. 47.

173^a τοῦτον καὶ τὸ τοῖονδε σόφισμα "ὁ ἐγὼ εἰμι, σὺ ἔκ εἶ, ἄν-
24. θρωπος δὲ εἰμι ἐγώ, σὺ ἄρα ἄνθρωπος ἔκ εἶ." κἀνταῦθα τὸ μὴ
ἐγὼ καὶ σὺ ἐπὶ τῶν ἀτόμων λέγεσθαι, ὁ δὲ ἄνθρωπος ἐπ' ὑδενὸς τῶν
ἐν μέρει. γέγονεν ἔν ὁ παραλογισμὸς διὰ τὸ ἔστιν ὡς τῷ χρή-
σασθαι. id. f. 47 b.

173^a ἐκ τῶτων λύει καὶ τὸ σόφισμα τὸ λέγον μὴ εἶναι τὴν κίνησιν
25. ἐν τῷ κινουμένῳ· εἰ γὰρ ἔστιν ἡ κίνησις ἐντελέχεια τῷ κινητῷ ἢ κί-
νητόν, ὡς ἐν τῷ τρίτῳ τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως δέδεικεν, ὁ γὰρ
ὅτι ἐν τῷ κινουμένῳ ἔστιν. πρὸς τῷτο δὲ ἐνίσταντο οἱ σοφισταὶ λέ-
γοντες· ὁ λέγομεν ὁρᾷ ὁρᾷ ὅρασις καὶ ἀκύνει ἀκύνει ἀκύνσις,
ἀλλὰ μὴν ἢ ὅρασις ἐν τῷ ὁρῶντι καὶ ἢ ἀκύνσις ἐν τῷ ἀκύνοντι καὶ ἢ
κίνησις ἐν τῷ κινῶντι. παρὰ τὸ χῆμα τῆς λέξεως ὁ παραλο-
γισμὸς· τὸ γὰρ ὁρᾷ καὶ ὅλως τὸ αἰδάνεαδς πάχειν ἔστιν ἀλλ' ὁ
ποιεῖν. id. f. 48.

173^a τὸ σόφισμα τοῦτον "ἄρα δοίη ἂν τις ὁ μὴ ἔχει· ὅδε δὲ
36. ἔκ εἶχε μόνον ἕνα ἀσράγαλον, δέδωκε δὲ ἕνα. δέδωκεν ἄρα ὁ ἔκ
εἶχε· μὴ ἔχων γὰρ ἕνα δέδωκεν ἕνα. δοίη ἂν τις ὁ μὴ ἔχει." ἢ
λύσις, ὅτι ὁ δέδωκεν ὁ ἔκ εἶχε· πολλὰ γὰρ ἔχων εἶχε καὶ ἕνα,
ὥστε ὁ δέδωκεν ὁ ἔκ εἶχε (εἶχε γὰρ τὸν ἕνα), ἀλλ' ὡς ἔκ εἶχε· μὴ
ἔχων ἕνα μόνον δέδωκεν ἕνα μόνον. ὡς γὰρ τὸ "μόνον" ἔτε
τόδε τι σημαίνει, οἷον ὑσιαν, ἔτε ποῖον (ὑδενὸς γὰρ τῶτων ἐστὶ ση-
μαντικόν), ἀλλ' ὡς ἂν εἴπῃ τις ἄχετον χέσις, οἷον ὅτι καθ' ἑαυτὸν
ἔστιν ἀλλ' ὁ κατὰ τινος ἄλλου, ὥτως καὶ τὸ μὴ μόνον τὸ μετ' ἄλλου
ὅν δηλοῖ. id. ib.

173^b συνεπεραίνεται δὲ τὰ σοφίσματα ἐπὶ τῷ ἔχοντος δύο χεῖρας
8. καὶ δύο ὀφθαλμῶς καὶ πλείω ψηφίσματα ἑνὸς ὥτως. "ἄρα ἢ μὴ
ἔχει τις χεῖρὶ τύπτει ἂν; ὅδε δὲ ἔκ ἔχει μίαν χεῖρα μόνην ἀλλὰ
δύο, τύπτει δὲ τῇ μιᾷ. ἢ ἄρα χεῖρὶ ἔκ ἔχει τύπτει· μὴ ἔχων γὰρ
μίαν μόνον τύπτει τῇ μιᾷ μόνον." ἢ λύσις ὅτι ὁ τύπτει ἢ ἔκ ἔχει
ἀλλ' ὡς ἔκ ἔχει. id. f. 48 b.

173^b ἐν δὲ τῇ λέξει τῇ "οἱ δὲ καὶ ὁ ἔχει ἔλαβε" τὸ λεγόμενον
11. ἔστιν, ὅτι λαβὼν ἕνα καὶ ἕνα ἐκ τῷ λαβεῖν ἔχει. τὸ δὲ "ἐδίδου μίαν
μόνον ὅτος ψῆφον" κατασκευαστικόν ἐστι τῷ ὅδε δὲ λαβὼν μίαν
μόνην ψῆφον παρὰ τῷδε ἔκ ἔχει μίαν· εἰ γὰρ, φασί, μίαν μόνην
ὅδε ἐδίδου, καὶ μίαν ὁ λαβὼν ἐλάμβανεν. ὁ δὲ διὰ τῷ "οἱ δὲ εὐθὺς
τὴν ἐρωτήσιν ἀναίρωντες" τοῦτον ἔστιν· τῶν λόντων τὰ προρη-
θέντα σοφίσματα οἱ μὴ πρὸς τὸ συμπέρασμα ἐνίσταντο, οἱ δὲ πρὸς
τὴν πρότασιν, οἷον ἐρωτῶσιν οἱ σοφισταὶ "ἄρ' εἰκὸς τύπτειν τινα ἢ
μὴ ἔχει χεῖρὶ; ὅδε δὲ μὴ ἔχων μίαν χεῖρα ἀλλὰ δύο, ἔτυψε
τῇ μιᾷ. ἔτυψε λοιπὸν ἢ ἔκ ἔχει χεῖρὶ· ὅδε γὰρ εἶχεν ἐκείνην
μόνην." οἱ μὴ ἔν εὐθὺς ἐνίσταντο πρὸς τὸ συμπέρασμα μίαν αὐτὴν
λέγοντες ἔχων τὴν ἐνεργῶσαν· ἄλλοι δ' ἐνίσταντο πρὸς τὴν πρότα-

σιν καὶ ἀληθῆ ταύτην εἶναι φασιν. ἔγω γὰρ, φησίν, ἐπειδὴ ψεύ-
δος τὸ μὴ τύπτειν, ἀληθὲς τὸ τύπτειν μετ' ἢ ἔκ ἔχει χεῖρας, ὁ
βῆλον· οἱ σοφισταὶ συνάγειν ὡς ἄτοπον καὶ ἀδύνατον. καὶ γὰρ ἀλη-
θές, ὅδε λῦσιμον ἔσαι. ἀλλὰ μὴν λύσει ὑποπίπτει· ἐρᾶμεν γὰρ
πρὸς τὴν σοφιστὴν ὅτι ὁ ἀποκρινόμενος δέδωκεν τύπτειν μετ' ἢ ἔκ
ἔχει χεῖρας, ἔκ τῆς μὴ ὥσως ὅλως, ἀλλὰ τῆς λαβῆς· τύπτειν γὰρ
ἔφησε μὴ τῆς δεξιᾶς ἢ ἔκ ἔχει λαβάν, ἢ τῆς τῷ Σωκράτους χε-
ρός. τὸ δὲ "εἰ γὰρ ἢν αὐτὴ λύσις, ὅλως τὸ ἀντικείμενον ἔκ οἷον
τε λύειν" ἴσον ἐστὶ τῷ, εἰ γὰρ αἱ ἀληθεῖς καὶ τῷ πράγματι αὐτῷ
ἦσαν λύσεις, εἰ τις δοίη τὸ ἀντικείμενον, ἔκ ἂν λυθεῖεν τὰ σοφί-
σματα· τὰ γὰρ ἀντικείμενα τοῖς κειμένοις ἀληθῆ ἔσαι, ὥστε καὶ τὰ
διὰ τῶν κειμένων συναγόμενα. id. ib.

καὶ τίνα τὰ ἄλλα, ἐπήγαγε λέγων "οἷον εἰ ἔστι μὴ ὁ ἔστι δὲ ὁ 173^b
ἔ." φέρεσθαι δὲ καὶ ἄλλη γραφὴ ἔχουσα ὥτως "οἷον εἰ ἔστι μὴ ἔστι δὲ
ἔ." δι' ἀμφοτέρων δὲ τὸ αὐτὸ δηλοῖ. . . . ἔστι δὲ ἔν τὸ "οἷον εἰ
ἔστι μὴ ὁ ἔστιν, ἔστι δὲ ὁ ἔ." ἴσον τῷ οἷον εἰ τὸ μὲν ἔστιν ἀληθὲς τὸ
δὲ ψεύδος, τεθέντος τῷ ἀληθὲς, ὅπερ "ὁ" εἶπεν, ἄλυστον ἂν ἦν.
ταῦτα εἰπὼν ἐπάγει "ἢ λύσις, ἂν ἀπλῶς δῶ λέγεαδς, συμπεραί-
νεσθαι," δυνάμει λέγων· ἢ μὴ ὑπ' ἐκείνων λεγομένη λύσις μοχθηρὰ
καὶ ἀδόκιμος, ἢ δὲ ἀληθὴς, ὅτι εἰ μὴ ἀπλῶς δῶ λέγεαδς, τετέστιν εἰ
μὴ τὰ μὴ ὡσαύτως λεγόμενα ὡσαύτως δῶ λέγεαδς, συμπεραίνεισθαι
καὶ ἐλέγχει· εἰ δὲ μὴ δῶ, ὁ συμπεραίνεισθαι· εἰ δὲ μὴ συμπεραίνεισθαι,
ἔκ ἂν εἴη λύσις, καὶ οὐδὲ προσπαχεῖν τὸ ἢν ἐκεῖνοι μοχθηρῶς
λύνοντες ἐπάγουσιν· ἀλλὰ λύσις ἔσαι, ἢν αὐτὸς εἶπε. τὸ "ἐν δὲ
τοῖς εἰρημένοις πάντων διδομένων" ἴσον ἐστὶ τῷ ἐν δὲ τοῖς εἰρη-
μένοις ἐλέγχους καὶ σοφίσμασι πάντων συγχωρημένων αὐτοῖς, τῷ
τύπτειν ἢ μὴ ἔχει χεῖρὶ, τῷ ὁρᾷ ἢ μὴ ἔχει ὀφθαλμῶν, ὁ συμ-
περαίνεισθαι ὁδὲ ἐλέγχον ὅτοι συλλογίζοντο. ὥστε ὁδὲ ὅτοι καλῶς
λύουσι. id. f. 49 b.

30 ὅταν τὴν ἐρωτήσιν πρῶτειν τὴν "ἄρα ὁ γέγραπτο γέγραφε 173^b
τις," ἐπὶ ποσῷ μόνον ταύτην ἠρώτησας· ἐπὶ γὰρ λόγῳ ἠρώτησας ἢ
24. συλλαβῆς ἢ λέξεως, ἄτινα ὑπὸ τὸ ποσὸν ἀνάγοντο, ὡς μεμαθή-
καμεν· ὅταν δὲ συνῆξας τὸ συναχθέν, ἐπὶ ποσῷ συνῆξας· τὸ γὰρ
ψευδὲς καὶ ἀληθὲς τῷ ποσῷ εἰσιν. id. ib.

τὴν δὲ λύσιν τῷ σοφίσματος ἐνέφηκε διὰ τῷ "ἢ ὁ μὴ ἄπαν, 173^b
τὸ δὲ ἔκ ἄπαν." ἔστι δὲ ὁ λέγει ὅτι τὸ μὴ πᾶν, ἦγον οἷον καὶ ποῖον,
τὸ δὲ ὁ ποῖον ἀλλὰ ποσόν· τὸ γὰρ ὡν τὸ μὴ τὸ δ' ὁ τὸ ποσόν. ἐρω-
τήσας ἔν ἐπὶ τῷ ὅ, συνάγει ὅσα. ἔτι ἔστι καὶ ἄλλως εἰπεῖν τὸ "ἢ ὁ
μὴ ἄπαν, τὸ δ' ἔκ ἄπαν," τετέστιν ὅτι δυνατόν ἐστιν ἐπὶ μὲν τινος
μαθήματος ἄπαν εἰπεῖν, οἷον ὅτι καὶ εὐρον ἐγὼ καὶ ἐμαθον παρ'
ἄλλου, ἐπὶ δὲ τινων ἔκ ἄπαν ἀλλ' ἢ τὸ εὐρεῖν μόνον ἢ τὸ μαθεῖν
παρ' ἄλλου. "καὶ ὅτι ἔστι τις τρίτος ἄνθρωπος παρ' αὐτόν." ὁ λε-
γόμενος ὑπὸ τῶν σοφιστῶν λόγος καὶ τὸν τρίτον ἄνθρωπον εἰσάγων
τοῦτος, οἷον λέγοντες, φασίν, ἄνθρωπος περιπατεῖ, ἔτε τὴν ἰδέαν
ἄνθρωπον περιπατεῖν λέγομεν, ἀκίνητος γὰρ ἐκείνη, ἔτε τῶν καθ'
ἐκαστὸν τινα, πῶς γὰρ ὅν μὴ γνωρίζομεν; τὸ μὴ γὰρ ἄνθρωπον περι-
πατεῖν γνωρίζομεν, τίς δὲ τῶν καθ' ἕκαστά ἐστιν ἐφ' ᾧ λέγομεν, ὁ
γνωρίζομεν. ἄλλον ἄρα τινα παρὰ τούτους τρίτον ἄνθρωπον λέγομεν

περιπατεῖν· τρίτος ἄρα ἄνθρωπος· ἔσαι ὃ τὸ περιπατεῖ κατηγορεῖ-
μεν. ἡ λύσις ὅτι ὁ ἄνθρωπος καὶ πᾶν τὸ κοινὸν ἔτι τὸδε σημαίνει
ἀλλὰ τοῖονδε· ὁμοίωμα γὰρ ἐστὶ τῶν καθ' ἕκαστα. id. f. 50.

178 b 39. ὥσπερ ὁ μουσικός Κορίσκος ἕτερος ὢν τῷ Κορίσκῳ ἔκ
καθ' αὐτόν, ὁδὲ ὑπαρξῶν ἔχει ἰδίαν (τῷ τῷ σημαίνει τὸ ὥστε ἔκ
ἐστὶν αὐτὸ ἐκθέσθαι), διότι ἔκ· ἐστὶ τὸδε τι καὶ ὑσία ἀλλὰ τοῖονδε καὶ
ποιόν, ὥτως ὁδὲ ἄνθρωπος περιπατεῖ. id. ib.

179 a 3. φησὶν ὃ τὸ ἐκτίθεσθαι δὲ ποιεῖ τὸν τρίτον ἄνθρωπον, δύναμι
τῷτο διὰ τῶν λέγων, ὃ τὸ ἀπαριθμεῖσθαι τὸς καθ' ἕκαστα ἀνθρώ-
πους καὶ ἕτερον ἐκείνων λέγειν τὸν τρίτον ἄνθρωπον ποιεῖ, ἀλλὰ τὸ
διδόναι καὶ συγχωρεῖν εἶναι ὅπερ τὸδε τι, τῷ τῷ ἀλλὰ τὸ ὑσίαν καὶ
τὸδε τι λέγειν αὐτόν. τῷ δὲ τὸδε τι ὅσος αὐτῷ ἐπὶ τῆς ἀτόμου
χρήσθαι ὑσίας. id. ib.

179 a 14. βαρεῖαν γὰρ προσωδίαν πανταχῶς τὴν περισπωμένην λέγει. id.
f. 50 b.

179 a 17. εἰ ἔκ τῆς ὁμωνυμίας τὸ ἄψυχον ἐμφυχον συνελογίστατο,
λυτέον ἀποφύσαντας, εἰπόντας μὴ τὸδε δεδωκεναι ὃ σημαίνει τὸ
ἄψυχον ἀλλ' ὃ δηλοῖ τὸ ἐμφυχον· εἰ γὰρ ἔροιτο ἄρα γε τὸ διδά-
σκον ἐμφυχόν ἐστιν; εἰποὶς δὲ ναί, εἴτα εἴποι τὸ δε· βιβλίον διδά-
σκει, ἐμφυχον ἄρα τὸ βιβλίον, ῥητέον ὅτι ὃ τὸ ἄψυχον διδά-
σκειν εἶπον ἀλλὰ τὸν διδάσκαλον. ὁμοίως ποιητέον καὶ ἐπὶ τῷ ἀνά-
παινον· εἰ γὰρ ἔροιτο ἄρα γε τὸ διδάσκον ἐμφυχόν ἐστιν; εἰποὶς δὲ
ναί, εἴτα εἴποι ὁ δὲ Πλάτων διδάσκει, ἐμφυχον ἄρα τὸ διδάσκον,
εἰπὲς ὡς ἐπὶ τῷ βιβλίῳ τὸ διδάσκει εἶπον. id. ib.

179 a 27. ὁ λέγει, τοῦτων ἐστὶν. εἰσὶ τινὰ τῶν τῷ συμβεβηκότι ὑπαρ-
χόντων ἀληθεύοντα καὶ ἐπὶ τῷ υποκειμένῳ τῷ συμβεβηκότι, φημί
δὲ τῷ πράγματι, τινὰ δὲ τῷ μὴ συμβεβηκότι ὑπάρχει τῷ δὲ
πράγματι ἔχ ὑπάρχει· τὸ γὰρ δισύλλαβον λέγει· μὴ καὶ τῷ λευκῷ,
ἀληθεύει· δὲ καὶ τῷ ἵππῳ τῷ τινός, ὃ συμβεβηκέναι τὸ λευκόν, ὥστε
ἐπὶ τούτοις ἀληθὲς ὄναι τὰςδε τὰς προτάσεις. id. ib.

179 a 31. καὶ ἔτι· δεῖ προφέρειν καὶ τὸ ὅταν ἦγυν τὸ ὅποιον, ὥσπερ ἐν τῷ
Μινωί τῷ Πλάτωνος (γέγραπτο). ἔχει δὲ ὅτω τὰ ἐκεῖσε ὁ νόμος
ἡμῖν τί ἐστιν ὅποιον καὶ ἐρωτῶ τῶν νόμων. τὰ δὲ ἐπαγόμενα σο-
φίσματα τοιαῦτα εἰσιν ὅτι· οἶδας ὁ μέλλω σε ἐρωτᾶν; ὃ. ἄρ'
οἶδας ὅτι ἡ ἀρετὴ ἀγαθόν; ναί. τῷτο δὲ σε μέλλω ἐρωτᾶν, οἶδας
ἄρα ὁ μέλλω σε ἐρωτᾶν. ἡ λύσις ὅτι ὃ ταῦτόν ἐστι τὴν ἀρετὴν
ἀγαθὸν εἶναι καὶ τὸ μέλλειν ἐρωτᾶσθαι εἰ ἐστὶν ἀγαθόν, ἀλλ' ἀγαθὸν
ἔστιν συμβεβηκέναι αὐτῇ τὸ μέλλειν ἐρωτᾶσθαι εἰ ἐστὶν ἀγαθόν. πάλ-
ιν ἄρ' οἶδας τὸν προσιόντα καὶ κεκαλυμμένον; ὃ. εἴτα ἀφελόν-
τες τὸ περικαλυμμμα, τί δὲ, οἶδας τῶτον; ναί. τὸν αὐτὸν ἄρα
οἶδας καὶ ὃ οἶδας. πάλιν ἄρα γε ὁ ἀνδρίας ἔργον ἐστὶν; ναί. ἄρα
γε σὸς ἐστὶν; ναί. σὸν ἄρα ἔργον ἐστὶν ὁ ἀνδρίας. ἀλλὰ μὴν καὶ
ὃ ἐστὶν· τῷ Φειδῳ γὰρ ἐστὶν. πάλιν ἄρα γε ὁ κύων πατήρ ἐστιν;
ναί. ἄρα γε σὸς ἐστὶν; ναί. σὸς ἄρα ὁ κύων πατήρ. πάλιν
ἄρα γε τὰ ὀλιγάκις ὀλίγα ὀλίγα; ναί. ἀλλὰ μὴν τὰ ἑκατὸν πρὸς
τὰ δεκάκις μύρια ὀλιγάκις ἐστὶν ὀλίγα. τὰ ἑκατὸν ἄρα ὀλίγα·
ἀλλὰ μὴν καὶ πολλὰ. φανερόν ἐστιν ὡς πάντες ὅτι οἱ παραλογισμοὶ
παρὰ τὸ συμβεβηκὸς λύνονται. id. f. 51.

ἀξίωμα δὲ λέγει τὴν πρότασιν. τὸ δὲ σόφισμα ὥτως ἡρώ- 179 b
τάτο. ἔσω δὲ λόγον χάριν ἐπὶ Γλαύκωνος τῷ Πλάτωνος ἀδελφῷ, 14.
ὅστις δὴ Γλαύκων ὁ μόνον ἀδελφὸς ἦν Πλάτωνος ἀλλὰ καὶ πατήρ·
εἶχε γὰρ παῖδας. id. ib.

ἔλεγεν ὁ Ζήνων μὴ εἶναι κίνησιν. εἰ τις ἔν, φησὶν, ἐπιχειροῦ 179 b
συνάγειν τε καὶ δεικνύειν τὸν Ζήνωνος λόγον τὸν ἀναιρῶντα τὴν κίνη- 20.
σιν ἐκ τῷ συνάγειν ἀδύνατόν τι, τεθείσης τῆς τῷ Ζήνωνος ὑποθέ-
σεως, ἀμαρτάνει· ὁδὲ γὰρ λέλυκε τὸν παραλογισμόν· εἰ γὰρ λέγει
ἔγω μὴ ὡς Ζήνων εἶναι κίνησιν φημι· εἰ δὲ ψεῦδος τῷτο, ἀληθὲς
δὲ ὁ σὺ φῆς τὸ μὴ εἶναι κίνησιν, ἔσω τῷτο καὶ κείῳ ὅτι ἔκ ἐστι
κίνησις ὁδὲ τὸ κινεῖσθαι. ἀλλ' εἰ μὴ ἐστὶ τῷτο, ὁδὲ τὸ πόθεν ποῖ
κινεῖσθαι ἔσαι· εἰ δὲ τῷτο, ὁδὲ ὁ ἥλιος ἀπ' ἀνατολῆς εἰς δύσιν κινη-
θήσεται ὁδὲ ἀπὸ δύσεως εἰς ἀνατολήν· εἰ δὲ μὴ τῷτο, ὁδὲ ἡμέραι
καὶ νύκτες ἔσονται. ὅπερ ἀδύνατον· εἰ δὲ τῷτο ἀδύνατον, ψευδὴς καὶ
ἡ σὴ ὑπόθεσις, ἥ τὸ ἀδύνατον ἠκολούθησεν, — ὁ ταῦτα συλλογίζο-
μενος, καὶ εἰ μυριάκις ἢ συλλογιστικῶς καὶ ἀληθῶς συμπεριαινόμε-
νος καὶ συνάγων ὡς ἀδύνατον μὴ εἶναι κίνησιν ἐκ τῷ συνελαύνειν
τὴν Ζήνωνος ὑπόθεσιν εἰς τὸ ἀδύνατον, ὃ λέλυκε τὸ σόφισμα τὸ
τῷ Ζήνωνος, ἀλλ' ὁ λέγων ὅτι ἐνεργεῖα τὰ ἀπειρα λαμβάνεις, καὶ
ὅσα ἄλλα αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῷ ἐβδόμῳ τῆς Φυσικῆς
Ἀκροάσεως εἴρηκε καὶ ἡμεῖς ταῦτα ἐξηγούμενοι τεθεωρήκαμεν.
id. f. 51 b.

καὶ ἀληθὲς, φησί, καὶ ψεῦδος ἥ τὸ ἐξ ἀσυλλογιστῶν τρόπῳ 179 b
συναχθέν, ἡ τῆς ἐμφάνεισός ἐστι λύσις. id. ib. 24.

ἔτω δὲ, φησὶν, ἐπὶ τινῶν ὁδὲν κωλύει λύνειν τὸν λόγον διὰ τῷ 179 b
δεικνύειν ἀδύνατόν τι ἐπόμενον, ἀλλ' ἐπὶ γε τῷ παρόντος ἔκ ἀπό- 26.
χρη τῷτο. ἡ μάστις τῷτο λέγει, ὅτι ἐπὶ τινῶν μὴ ὁδὲν κωλύει
λέγειν τὸ αὐτὸ εἰδέναι καὶ μὴ εἰδέναι, κατ' ἄλλο μέντοι καὶ ἄλλο, ἐπὶ
δὲ τῷ προσιόντος Κορίσκου ἔκ ἀρκεί τῷτο. οἶδε γὰρ ὁ ἀποκρινόμενος
καὶ τὸ προσιόν. ὅτι προσέρχεται καὶ τὸν Κορίσκον ὅτι Κορίσκος. ἀλλὰ
καὶ οἱ λύνοντες τὸ σόφισμα τὸ ὅτι τὰ ἑκατὸν καὶ πολλὰ καὶ ὀλίγα συμ-
περιαινόμενον, λέγοντες ὅτι πᾶς ἀριθμὸς καὶ πολὺς καὶ ὀλίγος, ὁμοίως
τούτοις ἀμαρτάνουσιν ὅς εἰπομεν ἀμαρτάνειν ἐν τῷ εἰς τὸ ἀδύνα-
τον ἀπάγειν τὴν τυχεύσαν λύσιν ἐπαγόντας καὶ μὴ παρ' ὃ τὸ ψευ-
δος ἐστὶν. καὶ εἴη ἂν λέιπον τῷ ὥσπερ ὅς εἰπομεν τὸ ἡμαρτάνον·
ὡς καὶ ἐκεῖνοι ἡμαρτάνον, ὥτω καὶ ὅτι. id. ib.

εἰ γὰρ καὶ τινες, φησί, παρὰ τὴν ὁμωνυμίαν ἢ τὴν ἀμφιβο- 179 b
λίαν (ταῦτα γὰρ εἰσι τὰ διττά) λέγουσιν εἶναι τὸ σόφισμα, ἀλλ' 38.
ἔν, ὡς δέδεικται, παρὰ τὸ συμβεβηκὸς ἐστὶν. id. f. 52 b.

εἰ δ' ἄρα πολλαχῶς καὶ γὰρ τὸν ἄνθρωπον τῶν ζώων φαμὶ 180 a
εἶναι. λείπει ἂν τῷ λόγῳ τὸ ὃ καλῶς λέγει, καὶ εἴη ἂν τὸ πλη- 10.
ρες ταῦτον· εἰ δὲ τις τὸ τῷτο τῶν ἢ τὸ ὅσος τῶν πολλαχῶς
λέγεσθαι φησιν, ὅτι καὶ ὁ λόγος ὁ λέγων τὸν ἄνθρωπον τῶν ζώων
πολλαχῶς λέγει, — εἰ ἔν. τῷτο τις εἴποι, ὃ καλῶς λέγει. καὶ τὴν
αἰτίαν τῷ μὴ καλῶς λέγειν τὸν εἰπόντα τῷτο γοργῶς τεθεῖκε διὰ
τῷ ἄλλ' ὃ κτῆμα, ὅπερ ἴσον ἐστὶ τῷ ὃ γὰρ λέγει κτῆμα. ἐστὶ
δὲ καὶ ἡ σύμπασα τῶν λέξεων διάνοια τοιαύτη· εἰ μὴ γὰρ ὁ ἄνθρω-
πος καθ' ἑνα μὴ τρόπον ἐλέγετο τῶν ζώων, διότι ζῶον ἐστὶ (πᾶν

ἢ ζῶν ἢ τῶν μὴ ζῶν ἀλλὰ τῶν ζῶν), κατ' ἄλλον δὲ πάλιν ἐλέγετο τῶν ζῶν ὡς περὶ ὁ Περαιεύς, μᾶλλον δὲ ἡ Τύναιγρα τῶν Ἀθηναίων (λέγει) ἢ ταῦτα τῶν Ἀθηναίων ὡς κτήματα), τότε δὴ τότε καὶ τὸ "τόδε τῶδε" ἢ τὸ "τὸτο τῶτων" ἐλέγετο ἂν πολλαχῶς. ἐπεὶ δὲ ὁ ἄνθρωπος τῶν ζῶν ἢ λέγει πολλὰ καὶ 5 (ἔδεις ἢ ἀκούσας αὐτὸν τῶν ζῶν, ὡς κτήμα εἶναι τῶν ζῶν ἀκούει ἀλλ' ὅτι ζῶν ἐστίν· ἢ ἢ λέγει κυρίως ὁ ἄνθρωπος τῶν ζῶν ὡς κτήμα τῶν ζῶν), ἔδ' ὁ τῶτο λέγων κυριολεκτεῖ. ἐπεὶ ἔν ὁ ἄνθρωπος τῶν ζῶν ἢ λέγει πολλὰ καὶ, ἔδ' ὁ "τῶτο" δηλωτικὸν ἐστίν. τὸ δὲ "τῶτο τῶτων" διττὸν ἐστίν. ὥς ἔδ' ὁ σημαντικὸν τῶ δὲ καὶ δεσπότη. ἐστὶ δὲ καὶ αὐτὸ τὸ "τῶτο τῶτων" διττὸν, καὶ εἴρη διὰ τὸ πρῶτον διὰ τὸ. τὸ δὲ "καὶ ἐάν τι πρὸς τὰ κακὰ λέγει" ὡς τινός" ταῦτόν ἐστι τῶ καὶ ἐάν τι πρὸς τὰ κακὰ λέγει καὶ γενικὴν πτωσίαν, καθάπερ ἡ φρόνησις λέγει, τῶν κακῶν ῥηθήσει μὲν, ἀλλ' ἔχ' ὅτι κακὴ ἐστὶ τῶν κακῶν ἀλλ' ὅτι ἐπιτήμη ἔσται τῶν 15 κακῶν· ὁ ἢ φρόνησις ἐπίσταται τὰ κακὰ. ὥς τὰ σοφίσματα ταῦτα, ἃ μικρῶ πρῶτον εἰρήκαμεν, παρὰ τὸ συμβεβηκὸς γέγονεν ἀλλ' ἢ τῶ διττῶ. πῇ δὲ καὶ ἀπλῶς αὐτὸ τὸ παρὰ συμβεβηκὸς ὠνόμασαν· πῇ ἢ ὡν ὅδε τῶδε, οἷον ὁσῶς δεσπότης, καὶ ἀπλῶς καὶ πάντων καθ' ὅσων τὸ "τόδε τῶδε" λέγει δὴ δὴ, ἐπιφέρει ἀξιόσιν. καίτοι ἐνδέχεται, φησὶν, ἴσως ἀγαθὸν εἶναι τι τῶν κακῶν, ὡς ἡ ἀνδρεία ἀπλῶς ἔσται ἀγαθὸν δοκεῖ τισὶ διὰ τὰ ἐν πολέμοις τραύματα εἶναι κακόν. διὰ τῶτο ἢ καὶ αὐτὸ τὸ "ἴσως" προσέθηκεν· ὥς ὁ λόγος ὁ λέγων "ἡ ἀνδρεία τῶν κακῶν" διττός· ἢ ἢ ὅτι κακὸν τί ἐστὶν ἡ ἀνδρεία, ἢ ὅτι ἐπίσταται τὰ κακὰ. id. ib.

180 a
16. "ἀλλ' εἴ τι δὲλον εἴη ἀγαθὸν μοχθηρῶ." φέρεται δὲ καὶ ἄλλη γραφὴ ἔχουσα ὅτως "ἀλλ' εἴ τι δὲλον εἴη ἀγαθὸν ὄνομα μοχθηρῶ." ὁ δὲ λέγει τοῦτον ἐστίν· ἐάν τις δὲλος ἀγαθὸς ὦν, ἢ εἰ γὰρ τις δὲλος ὄνομα ἔχῃ κεκληῖται Ἀγαθός, τύχοι δελευέν μοχθηρῶ, λέγει δὲ τίς τὸ ἀγαθὸν μοχθηρῶ, ὁ δὲ εἰς ἂν διττός ὁ λόγος εἶναι. . . 30 ταῦτα μὲν διὰ τῆς μιᾶς τῶν γραφῶν λέγονται· ἂν· διὰ δὲ τῆς ἑτέρας καὶ τὸ "ὄνομα" προσκείμενον λέγει ἂν· ἢ ἢ εἰ τῶ δὲλοι καὶ ὄνομα τὸ ἀγαθὸν ὡς μὴ καλεῖται Νικοκλέα ἢ Πλάτωνα ἢ Ἰππώνικον ἢ ἄλλο τι τοῦτον ἀλλ' Ἀγαθόν, ὡς περὶ καὶ ὁ Ὀλυμπιονίκης ὠνομάζετο αὐτὸ τῶτο Ἀνθρώπος, ἢ δὴ καὶ τὸ ἀγαθὸν μοχθηρῶ διττόν. 35 id. f. 53.

180 a
19. ἐπειδὴ τὸ "μῆνιν αἰεὶ θεά" ἀφελόντες ὠρισμένως οἶδαμεν ὅτι ἡμισυ γίγνεται ἐστὶ καὶ τῆς Ἰλιάδος, ὁ λέγων ὅτι δός μοι τὸ "μῆνιν αἰεὶ θεά," τὸ ἡμισυ τῶ ἔπος, διττός ἂν ᾖ· ἀλλὰ μὴν ἢ διττός· καθ' αὐτὸ ληφθέν τὸ "μῆνιν αἰεὶ θεά" δῆλον γέγονε τίνος 40 ἐστὶν ἡμισυ, ὥς καὶ ὁ τῶτο σημαίνων λόγος ἢ διττός. εἰ δὲ τῶτο, ἔδ' ὁ λέγων "ἄρα ὅδε σός" διττός· δῆλον γὰρ ἐστὶν ὅπως ἔστος τῶτο ἐστίν. ὥς ἢ λέγει πολλὰ καὶ τὸ τῶτο τῶτο. ὅταν ἀφελόντες τι γνωρίμιον ὅν τι ἐστὶ, ταύτῃ τῇ προσηγορίᾳ ὀνομάζομεν, λέγω δὴ προσηγορίαν τὸ τῶτο τῶτο· ἢ ἢ τὸν Πλάτωνα καὶ Ἀρί- 45 σωνα καθ' αὐτὸς λαβὼν καὶ ἐρωτῶν "ἄρα γε ἔστος τῶτο ἐστὶ" ταῦτον λέγει τῶ ἄρα ὁ Πλάτων υἱός ἐστιν Ἀρίστωνος, καὶ ἢ διττὸν ἐνταῦθα τὸ ἐρώτημα διὰ τὸ τὰ ληφθέντα γνωρίμια τυγχάνειν πῶς ἀπ' ἀλ-

λήλων εἰσίν. ἔτι τὸ ἔδ' ἢ εἴ ποτε τί τίνος ἀφελόντες τοῦτον ἐστίν· ἢ ἢ τῶ τῶτο λέγει πολλὰ καὶ, εἴ ποτε τίνος ἀφελόντες σημαίνομεν τῇ προσηγορίᾳ τῇ τῶτο τῶτο· καὶ ἢ εἰπόντες δός μοι τὸ ἡμισυ τῶ ἔπος τὸ "μῆνιν αἰεὶ θεά," δυνάμει σημαίνωμεν τῇ προσηγορίᾳ τῇ τῶτο τῶτο· εἰ ἢ ἂν διττόν (τῶτο ἢ διττὸν προσπαθεῖν εἰπόντες, δός μοι τῶτο τῶτο ἢ γίγνεται τῶ ἡμισυ τῶ ἔπος, οἷον τὸ "μῆνιν αἰεὶ θεά"), σημαίνωμεν τὸν Ἰλιάδα ἢ σημαίνωμεν ὅτι δός μοι τὸ ἡμισυ τῆς Ἰλιάδος· ἀλλ' ἢ τῶτο σημαίνωμεν. ἐν δὲ τῇ λέξει τῇ "καὶ ἢ τὸ ἡμισυ εἰπόντες δός μοι" ὑποσικτέον εἰς τὸ "δός μοι," εἴτα ὑπακτέον τὸ "Ἰλιάδα σημαίνωμεν." ἐστὶ δὲ τὸ τῆς λέξεως κατάλληλον τοῦτον· καὶ ἢ τὸ ἡμισυ τῶ ἔπος εἰπόντες, οἷον τὸ "μῆνιν αἰεὶ θεά," Ἰλιάδα σημαίνωμεν. λέγει δ' ἂν δι' αὐτὸ· εἰ πᾶν τὸ τῶτο τῶτο διττόν, καὶ τὸ δός μοι τὸ ἡμισυ τῶ ἔπος διττόν ἐστὶ, καὶ τῶτο λέγοντες λέγομεν ἂν δός μοι 15 τὸ ἡμισυ τῆς Ἰλιάδος. id. ib.

τὰ σοφίσματα τοιαῦτα. ἄρ' ἐνδέχεται τὸ μὴ ὂν εἶναι; ἢ. 180 a
ἄρ' ἢ τὸ μὴ ὂν δοξαζόν ἐστίν; ναί. τὸ μὴ ὂν ἄρα ἐστίν. τὸ ἢ 32.
"ἀλλὰ μὴν ἐστὶ γέ τι μὴ ὂν" ὡς ἴσον ἐστὶ τῶ ἀλλὰ μὴν τὸ μὴ ὂν ἐστὶ τι, οἷον δοξαζόν. πάλιν τὸ ὂν συνάγουσι μὴ εἶναι ὅπως· εἰ ἐστὶ τὸ ὂν, ἢ ἄνθρωπος ἐστὶν ἢ ἵππος ἢ βῆς ἢ τι τῶν τοῦτων· ἔδ' ὂν δὲ τῶτων ἐστίν· ὥς ἔδ' ἐστίν· ἔκ ἄρα ἐστὶ τὸ ὂν. πάλιν ἄρ' ἐνδέχεται τὸν αὐτὸν ἄμα εὐορκεῖν καὶ ἐπιορκεῖν; ὁ δὲ ὁμοῦς ἐπιορκήσιν ἐπιωρκήσιν, ὥς εὐορκήσιν· ἢ ἢ εὐορκήσιν τὸ πεποινηκὸς ὁ ποιεῖν ὡμοσεν· ὁμοῦς ἢ ἐπιορκήσιν ἐπιωρκήσιν· ὁ αὐτὸς ἄρα ἄμα 25 ἐπιορκεῖ καὶ εὐορκεῖ. πάλιν ἄρα τὸν αὐτὸν ἐγγραφεῖ ἄμα τῶ αὐτῶ πείθεσθαι καὶ ἀπειθεῖν; ἢ. ἀλλὰ μὴν ὅδε πείθεθαι μὲν τῶ γεωμέτρῳ ἀσύμμετρον εἶναι τὴν πλευράν, ἀπειθεῖ δὲ σύμμετρον εἶναι, καὶ πείθεθαι μέζονα εἶναι τὸν ἥλιον τῆς γῆς, ἀπειθεῖ δὲ τῶ αὐτῶ ἐλάττονα εἶναι· ὁ αὐτὸς ἄρα τῶ αὐτῶ πείθεθαι καὶ ἀπειθεῖ. θεὸς δὲ τὰ σοφίσματα συντόμως λυεῖ αὐτὰ λέγων "ἢ ἔτε τὸ εἶναι τι ταυτόν," ταυτέστιν ἢ ταυτόν ἐστὶ τὸ λέγειν τὸ μὴ ὂν ὅτι ἐστὶ τι; οἷον δοξαζόν, καὶ ἀπλῶς ὅτι ἐστίν· εἰ μὲν ἢ τὸ ὂν ταυτὸν ἢ τῶ ἀπλῶς ὂντι, ἢ ἂν τὸ μὴ ὂν ὂν· ἐπεὶ δὲ ἕτερον, ἔκ ἑκάς τὸ μὴ ὂν ὂν. λυεῖ δὲ σαφῶς καὶ τὸν αὐτὸν ἄμα ἐπιορκεῖν καὶ εὐορκεῖν λέγων "πλὴν τῶτο μόνον, εὐορκεῖ δὲ ἢ," ὁ ἴσον ἐστὶ τῶ ἀπλῶς μὲν ἔκ εὐορκεῖ, ἀλλὰ τῶτο μόνον ὅτι ὁμοῦς ἐπιορκήσιν ἐπιωρκήσιν, ὥς καὶ τῶτο μόνον, ἀπλῶς δὲ ἔκ εὐορκεῖ ἀλλὰ τῶτο μόνον ὅτι ὁμοῦς ἐπιορκήσιν ἐπιωρκήσιν. id. f. 53 b.

ἢ δὲ ἀγωγή τῶ σοφίσματος τοιαύτη. ἄρ' ἢ ἐνδέχεται τὸν 180 b
αὐτὸν ἄμα ψευδεῖσθαι καὶ ἀληθεύειν; ἢ. εἴτα ἐπὶ γον, ἀλλὰ μὴν ὁ 2.
εἰπὼν τὸν ὀφθαλμὸν λευκὸν ψευδεῖσθαι. ἀλλὰ καὶ ἀληθεύει· ἄμα γὰρ ἐστὶ λευκός καὶ ἢ λευκός. λέγει δὲ καὶ τῶ τῶ τῶ αὐτῶ εἶναι λύσις, ἀλλὰ διὰ τὸ μὴ εἶναι εὐθεύρητον, καὶ μάλιστα ἐν οἷς τὰ ἀντικείμενα ὁμοῦς ὑπάρχει, πότερον δὲ φάσκειν, ἄρα τὸ ἀληθεύειν ἢ τὸ ψευδεῖσθαι, τὴν δυσκολίαν παρέχει. ἔδ' ὂν δὲ κωλύει τὸν αὐτὸν ἀπλῶς μὲν εἶναι ἀληθῆ πῇ δὲ ψευδῆ, ὡς ἐπὶ τῶ Λιθίος καὶ τῶ μὴ ὄντος· ὁ ἢ τὸν Λιθίος μέλανα λέγων ἀπλῶς μὲν ἐστὶν ἀληθὴς πῇ δὲ ψευδής, ὁ δὲ λέγων αὐτὸν λευκὸν ἀπλῶς μὲν ψευδής

πῇ δὲ ἀληθῆς. τὸ δὲ “ἡ τινός” λέγειν ἂν ἐφ’ ὅτ’ ἡμισυ λευκὸν τὸ δὲ ἡμισυ ὁ λευκόν. ἔτος γὰρ ὅτε ἀπλῶς ἐστὶν ἀληθῆς πῇ δὲ ψευδοῦς, ὅτε ἔμπαλιν ἀπλῶς μὲν ψευδοῦς πῇ δὲ ἀληθῆς, ἀλλὰ τινος ἦγεν ἐπ’ ἴσης καὶ ψευδοῦς καὶ ἀληθῆς. δύναται καὶ ἐκ παραλλήλου τὸ τινός κείῳ. ὁ γὰρ πῇ ψευδόμενος ἢ ἀληθεύων καὶ τὸ ψεύδεται ἢ ἀληθεύει καὶ ὅχι ἀπλῶς. τὸ δὲ “καὶ εἶναι ἀληθῆ τινά, ἀληθῆ δὲ μὴ” ἴσον ἐστὶ τῷ εἶναι καὶ τὸ μὴ ἀληθῆ, ἀπλῶς δὲ μὴ ἀληθῆ. ὁ γὰρ κατὰ τι ἀληθεύων ἐπὶ τι ἀληθῆ καὶ ὅχι ἀπλῶς ἀληθῆς ἐστίν. δύναται δὲ τις καὶ ὅπως ἐρωτωμένῳ τῷ σοφίσματος ἀκθεῖν. ἀρὰ γε ἐνδέχεται τὴν αὐτὴν ἄμα καὶ ψεύδεσθαι καὶ ἀληθεύειν; οὐκ ἄλλα μὲν ὁ λέγων “ἐγὼ ψεύδομαι” ἄμα καὶ ψεύδεται καὶ ἀληθεύει. ψεύδος ἄρα τὸ ἐκ ἐνδέχεται τὴν αὐτὴν ἄμα καὶ ἀληθεύειν καὶ ψεύδεσθαι. τὰ δὲ ἐφεξῆς κείμενα σοφίσματα σαφῆ εἰσὶ, καὶ πλείστα τῶν τὰ παραδείγματα καὶ ἐν τοῖς Τοπικοῖς. id. f. 54.

180 b 17. ἐστὶ δὲ ἡ ἀγωγή τῷ παραλογισμῷ τοιαύτη. ἀρὰ γε βύλεται τις τὸ ἑαυτοῦ κακόν; οὐκ. τί δέ, τὸ κλέπτειν κακόν; ναί. βύλεται δὲ ὁ κλέπτης κλέπτειν; ναί. τὸ ἑαυτοῦ ἄρα βύλεται κακόν. λαβεῖν δὲ ἀντὶ τῷ κλέπτειν ἐνταῦθα εἰληπτό, ἐν οἷς λέγει “ὅ γὰρ εἰ κακόν ἐστὶν ὁ κλέπτης, καὶ τὸ λαβεῖν ἐστὶ κακόν.” τὸ δὲ ὅτι κακόν τὸ κλέπτειν κατεσκευάζον οἱ σοφισταὶ δεικνύντες κακόν τὴν κλέπτειν, ἐδείκνυντο δὲ αὐτὴν κακὸν ἐκ τῷ ὀρισμῷ τῷ κλέπτειν, ὃν αὐτοὶ κλέπτειν λόγον εἶπεν. id. ib.

180 b 22. χρεῶν δ’ ἐστὶ πρὸς σαφήνειαν πρότερον τῷ λεγομένῳ τῷ ἐν τῷ πέμπτῳ τῶν Ἠθικῶν εἰρημένῳ ἀναμνησθῆναι, ὅπερ ἐστὶ τὸ ἄλλο μὴ εἶναι τὸ φύσει δίκαιον, ἄλλο δὲ τὸ καὶ ὁδῶν τῷ κρίναντος, ἄλλο δὲ τὸ καὶ τὴν διάταξιν τῷ νόμῳ περαιωθέν. ὡς περὶ καὶ ὁ Καλλι- κλῆς ἐν τῷ τῷ Πλάτωνος Γοργία πρὸς τὴν Σωκράτην λέγει. ὅπως ὅν τῷ δίκαιον τριχῶς διαιρημένον ἀφορμαὶ πολλαὶ παραλο- γισμῶν ἐντεῦθεν τοῖς σοφιστεύουσιν δέδοντο, ὡς καὶ ἐπὶ τῷ παρόντος. ἔλεγον γάρ, ἄρα δίκαιόν ἐστι τὸ ἕκαστον ἔχειν τὰ ἑαυτοῦ, ἀδικον δὲ τὸ τὰ ἀλλότρια; ἢ ὅπως. πρότερον ποτὲ φάμεν εἶναι δίκαιον καὶ κρίσιν δίκαιαν (τὸ γὰρ δίκαιον ἀντὶ τῷ δίκαιον εἰληπτό) ὡς μηδὲν δια- φέρον, ὅχι. τὸ ἕκαστον τῶν κρινόμενων ἔχειν τὰ ἑαυτοῦ καὶ ὁ δὲ ἔχειν αὐτόν; ναί. ἀδικον δὲ καὶ κρίσιν ἀδικον ὅχι τὴν κυρώσανταν τὰ ἀλλότρια ἔχειν τὴν μὴ κύριον; ναί. εἴτα ἐπῆγον. ἀλλὰ μὲν ὅδε ἔχει τὰ χρήματα τέττα λαβών. καὶ ἡ μὲν ἐκ τῷ νόμῳ καὶ τῆς ὁδοῦ τῷ κριτῇ ἔλαβε (τέττα γὰρ λείπει), ἡ μὲν ὅν ἐκ τῶν ἑλαβε, τὰ ἑαυτοῦ ἔχει, τὸ δὲ τὰ ἑαυτοῦ ἔχειν καὶ δίκαιον εἶναι. εἰ δὲ δι- καίως ἔχει, δίκαια ἢ κρίσις. καὶ νόμος γὰρ ἔχει. ἡ δὲ πάλιν τῷ ἀποσερηθέντος ἦσαν, ἀδικος ἢ κρίσις. ἡ αὐτὴ ἄρα δίκαια καὶ ἀδι- 40 κος. οἷον εἴ τις συκοφάντης ἔλεγε τὴν οἰκίαν ἢ τὴν ἀγρόν τῷ Πλάτωνος, ὃ κατεῖχε μίσθωμα καὶ φόρος τελῶν Πλάτωνι, μὴ τῷ Πλάτωνος εἶναι ἀλλ’ οἰκεῖα, ἔκρινε δὲ ὁ δικαστὴς ὁμωμοκῆναι τὴν Πλάτωνα καὶ γενέσθαι κύριον τῷ ἀγρῷ καὶ τῆς οἰκίας, ὁ δὲ Πλά- των διὰ τὴν περὶ τὸν ὅρκον εὐλάβειαν τὴν συκοφάντην εἶπεν ἔχειν 45 τὰ ἑαυτοῦ. ὅπως ὁ συκοφάντης τὰ μὴ ἑαυτοῦ ἔχει. ὁ γὰρ ἀπὸ νόμου τις ἔχεν, ὡς ἴδια ἔλαβε. τὸ δὲ τὰ ἴδια ἔχειν καὶ δίκαιον εἶναι, ὡς δὲ δίκαια ἢ κρίσις, ἀδικος δὲ τῇ φύσει. id. f. 54 b.

νόμος ἦν Ἀθηναίοις τὰς δικαιοσύνας δίκας κυρίας εἶναι. καὶ 180 b τὸτο δὴλον πεποίηκε καὶ ἐν τῷ Κρίτωνι τῷ Πλάτωνος Σωκράτης. λέγει γὰρ ἐν ἐκείνοις ὁ Σωκράτης “τί ἐρῶμεν πρὸς ταῦτα ὡς Κρι- των καὶ ἄλλα τοιαῦτα; πολλὰ γὰρ ἂν τις ἔχη ἄλλως τε καὶ ῥητῶς εἰπεῖν ὑπὲρ τούτων τῷ νόμῳ ἀπολλυμένῳ, ὃς τὰς δίκας τὰς δικαιο- σύνας προσάττει κυρίας εἶναι.” id. f. 55.

ἐν δὲ τῷ “πότερον δεῖ κρίνειν τὴν τὰ ἀδίκως λέγοντα ἢ δίκαια” 180 b τὸ κρίνειν ἴσον ἐστὶ τῷ κατακρίνειν καὶ καταδικάζειν ὑποβάλλειν. τίνα γάρ, φασί, δεῖ καταδικάζειν ἀδικῶν, τὴν τὰ δίκαια λέγοντα ἢ τὰ ἀδίκως; εἰπόντος γὰρ τῷ ἀποκρινόμενῳ ὅτι τὴν τὰ ἀδίκως λέγοντα καταδικάζειν δεῖ, ἐπῆγον περὶ τῷ ἀδικηθέντος λέγοντες ὅδε δὲ ἀδίκως λέ- γει. ὁ γὰρ ἔπαθεν, ἐκεῖνα καὶ διηγείτο καὶ λέγει, ἔπαθε δὲ ἀδίκως, ἀδίκως ἄρα λέγει. ὡς εἰ τὴν τὰ ἀδίκως λέγοντα κρίνειν δεῖ καὶ καταδικάζειν, ἔτος δὲ ἀδίκως λέγει, τούτων ἄρα δεῖ καταδικάζειν. ἔτος δὲ ἐστὶν ὁ ἀδικηθεὶς, δεῖ ἄρα τὴν ἀδικηθέντα καταδικάζειν, δικαίῳ δὲ τὴν ἀδικον. τὸ δὲ “ἀλλὰ μὲν καὶ τὴν ἀδικηθέντα δίκαιον ἐστὶν ἰκανῶς λέγειν ὃ ἔπαθεν” ὡς αἰτία ἐπῆγον τῷ ἀδίκως λέγειν τὴν ἀδικηθέντα. δίκαιον γάρ φασιν οἱ σοφισταὶ λέγειν τὴν ἀδικηθέντα ὃ πέπονθε, πέπονθε δὲ ἀδίκως, ἀδίκως ἄρα λέγει. μέχρι μὲν τούτων ἐτέθη μόνον αὐτὰ τὰ σοφίσματα, τὸ δὲ ἐντεῦθεν τὰς λύσεις αὐτῶν ἐπάγει. id. ib.

τὸ δὲ “καὶ τὸ ἔχειν τὰ ἑαυτοῦ δίκαιον, τὰ δὲ ἀλλότρια ὁ δίκαιον” 180 b λύσεις ἐστὶ τῷ σοφίσματος τῷ τὸ τὰ ἑαυτοῦ ἔχειν ἕκαστον δίκαιον εἶναι ἀδικῶντος. λέγει δὲ ἀληθῆς μὲν εἶναι τὸ δίκαιον λέγειν τὰ ἑαυτοῦ ἔχειν, ἀδικον δὲ τὸ τὰ ἀλλότρια. κρίσιν μέντοι τοιαύτην, εἰ καὶ ψευδοῦς ἐστὶ, τυτέστιν εἰ καὶ ἡμαρτημένη ἐστὶ τῷ πρὸς τὸ φύσει δι- καίον βλέποντι, ὅμως ὅδὲν κωλύει λέγειν δίκαιαν εἶναι, ἐπειδὴ καὶ τὴν τῶν νόμων πρόσταξιν πεπέρασαι, καὶ πολλὰ μὲν εἰσὶν ὃ φαίνεται ἀδίκως μὴ διὰ τὸ μὴ καὶ νόμῳ προβῆναι, δίκαια δὲ ὅμως ὄντα τῇ φύσει, καὶ πολλὰ ἔμπαλιν. id. ib.

τὸ δὲ “ὅ γὰρ εἰ λέγειν δίκαιον, ἀνάγκη δίκαια εἶναι” ἐναντίως 180 b ἔχειν μοι δοκεῖ τοῖς εἰρημένους. ἔδει γὰρ ὡς ὅμαι ὅπως εἰπεῖν. ὁ γὰρ ἀνάγκη ἀδίκως εἶναι, ἐπειδὴ δίκαιόν ἐστι λέγειν αὐτὰ ὃ καὶ πέ- πονθε τίς ἀδίκως, λέγει, καὶ ἐκ ἀνάγκης ἀδίκως λέγει. ἡ εἴη ἂν λέγων ὅτι ἐκ ἀνάγκης τὴν τὰ ἀδίκως λέγοντα κατακρίνειν. ὁ γὰρ εἰ δίκαιόν ἐστι τὸ λέγειν ὃ τις πέπονθεν, ἀνάγκη καὶ τὰ λεγόμενα δι- καία εἶναι. πῶς γὰρ ἐπειδὴ ἀδίκων εἰσὶ σημαντικά ἢ μηνυτικά; ἐστὶ γὰρ, ἵνα σαφέστερον εἴπωμεν, ὃ λέγει τοῦτο, ὅτι ἐκ ἀνάγκης ἀδικον εἶναι, ἐπειδὴ δίκαιόν ἐστι λέγειν αὐτὰ. ὁ γὰρ πέπονθεν, ἀδίκως ἐκεῖνα λέγει. καὶ δίκαια ἐστὶ λέγεσθαι ταῦτα, ὡς ὁ δὲ τὴν ἀδικη- 35 θέντα κατακρίνειν. id. ib.

ἴσον ὅν ἐστὶ τὸ “ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν δικαίων” τῷ ὁμοίως 180 b δὲ ὅδε εἰ λέγει τις δίκαια, ἀνάγκη δίκαια λέγειν. ὁ γὰρ εἰ ὁ ὑβρι- στής λέγων ὅτι ὑβρίζῃ ἀδίκως λέγει (ὁ γὰρ πέπονθεν ἀδίκως ὄντα λέγει), ὁ ὑβρίζας δηλονότι λέγων μὴ ὑβρίζειναι τὰ δίκαια λέγει, τὸ δὲ μὴ ὑβρίζειν δίκαιον, τούτο δὲ λέγει, τὸ δίκαιον ἄρα λέγει. ἀλλ’ ὅχι, εἰ τὰ δίκαια λέγει, καὶ ἀπλῶς δίκαια ἐστὶν ὃ λέγει. ψευδὴ γὰρ ἐστὶν. ὡς εἰ ὃ λέγει ὁ ἀδικηθεὶς δίκαια ἐστὶ λέγεσθαι,

καίπερ ἄδικα ὄντα, τὴν νικῶσαν λήψει· δίκαιον γὰρ ἐστὶ λέγειν ἃ λέγει, καὶ ἢ μὴ δίκαιά ἐστι λέγεσθαι, δίκαιά ἐστιν, ἄλλως δὲ ἄδικα· μνηστικά γ' ἄδίκων. id. f. 55 b.

181a 5. ἔστι τὸ ῥῆτ' ἐν ὑπερβατὶ καὶ μὴ κατ' εὐθεΐαν κείμενον. εἰ γὰρ ὅπως εἰληπτο, ἦν ἂν σαφὲς τὸ λεγόμενον. καὶ εἰ ἂν ἐν ἀρχῇ τις προστέρη, ὡς ἄρα γε ἀδύνατον τὸ αὐτὸ εἶναι διπλάσιον καὶ μὴ διπλάσιον· ὅχι ὁμοιογενέον. ἔστι δὲ τοῖσιν· εἰ ἂν, φησὶν, ἔρηται τις, ἄρα γε ἀδύνατον τὸ αὐτὸ εἶναι διπλάσιον καὶ μὴ διπλάσιον· μὴ ὁμοιογενέον ἀδύνατον, ἀλλὰ φατέον τὸ "ναί, μὴ μέντοι ὡδί," ταῖς πρὸς τὸ αὐτό (τὸτο γὰρ ἐστὶν ὁ κυρίως ἔλεγχος), ἀλλὰ πρὸς ἄλλο καὶ ἄλλο. id. ib.

181a 16. εἰρη) πότε ἐστὶ δῆλον καὶ πότε ἀδῆλον, ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν Προτέρων· Αναλυτικῶν καὶ ἐν τῷ ὀγδόῳ τῶν Τοπικῶν. ἂν δὲ, φησί, δῆλον ᾖ, ὅτι δοτέον, ῥητέον δὲ ὅτι τὸ ἐν ἀρχῇ αἰτεῖται... τὸ δὲ τοῖσιν εἰς ἐνδοξον, φησὶν, ἐστὶν, ὅμως ὅτι δοτέον. ἢ εἴη ἂν λέγων διὰ τὸ "ὅτι" ὅταν ἐνδοξον ᾖ, λέγοντα τὰληθές," ὅτι καὶ δοκεῖ μὴ λαμβάνειν τὸ ἐν ἀρχῇ, τῇ δὲ ἀληθείᾳ τὸ ἐν ἀρχῇ αἰτεῖται, ὅτι δοτέον λέγοντα τὰληθές, ταῖς δὲ ἄλλαις ῥητέον πρὸς αὐτὴν τὰληθές· ἔστι δὲ τὸ ἀληθές ὁ δὲ πρὸς τὸν ἐρωτῶντα λέγειν, ὅτι φαίνεται μὴ τὸ ἐν ἀρχῇ λαμβάνων, τῇ δὲ ἀληθείᾳ ὁ ἔδει συμπεράνασθαι αἰτεῖται. id. f. 56.

181a 19. εἶτα, φησί, ῥητέον δεδοῦν ὅχι ὡς χρησάμεν τῷ δοθέντι σοι ὡς προτάσει, ἀλλὰ δεδοῦν ὡς πρόβλημα, ἵνα πρὸς τὸτον συλλογῇ, ταῖς δὲ ἵνα λαβὼν πρότασιν συλλογισάμενος δείξῃς τὸ ἐναντίον. σὺ δὲ ὡς προτάσει χρησάμενος συνελογίσω τὸ συμπερανθέν... καὶ ὅπως, φησί, δεῖ τὰς ἀποκρινομένους τὸ ἐναντίον ποιεῖν τῶν παρεξελέγχων· ἐκεῖ γ' τεθέντων τινῶν καὶ ἐπαχθέντος τὸ συμπεράσματος συγχωρεῖν μὲν φασιν ὅπως ἔχουν, ὅτι μὴ τὸτο ἐβελόμεθα δειχθῆναι, ἀλλὰ δι' αὐτὸ ὡς διὰ προτάσεως ἄλλο τι. id. ib.

181a 22. τὰς διὰ τὸ παρεπομένους συλλογισμὰς τὰς παρὰ τὸ ἐπόμενον λέγει συμβαίνοντας· φησὶν ὅτι ὡς ἐπ' αὐτὸ τὰ λόγους, ταῖς δὲ συλλογισμῶν, δεικτέον ὅτι τὸ σόφισμα παρὰ τὸ ἐπόμενον συμβέβηκεν, ἢ γὰρ παρὰ τὸ μὴ ἀντιτρέφειν. id. ib.

181a 30. ἔδει γ' ὅπως εἰπεῖν· εἰ τὸ γεγονός ἀρχὴν ἔχει, τὸ μὴ ἔχον ἀρχὴν ὃ γέγονεν. περὶ τῆς ἀντιτροπῆς ταυτησί πολλά μὲν καὶ ἐν τοῖς εἰς τὰ Φυσικά ἡμετέροις εἰρήκαμεν θεωρήμασι. id. ib.

181a 31. περὶ τὸ προστιθέναι τι συλλογίζεσθαι λέγει τὰς παρὰ τὸ μὴ αἷτιον ὡς αἷτιον τιθέντας, ὅς γ' ἐκτος τρόπος τῶν ἔξω, τῆς λέξεως παρалоγισμῶν. id. ib.

181a 33. εἰπὼν δὲ ὅτι ἐμφανιστέον, ἐπήγαγε "καὶ λεκτέον ὡς δέδωκα," ὅχι ὅτι μοι δοκεῖ ἄλλα χάριν τὰ λόγους, ἵνα μὴ δυσκολεῖται ἢ ἐρίζειν δόξαιμι· εἰδὼς γ' αὐτὸ μὴ θαυμάσιον ἐν πρὸς τὸν λόγον μὴδὲ αἷτιον αὐτὸ δέδωκα, σὺ δὲ ἐχρήσω τούτῳ ὡς πρὸς τὸν λόγον ὄντι καὶ οἰκείῳ ὑπάρχοντι τῷ λόγῳ. τὸ δὲ πλήρες τὸ "ὅτι δὲ κέρρη" ὅθεν πρὸς τὸν λόγον" τοῖσιν ἐστὶν· σὺ δὲ κέρρησαι πρὸς τὸν λόγον καὶ ὡς οἰκείῳ ὄντι τὸ προβλήματος ὅθεν ὄντι πρὸς τὸν λόγον. id. f. 56 b.

181a 1. ὅταν δὲ δι' ὧν ἐπάγει, τὸτο λέγει, ὅτι πολλάκις δὲ μὴ ἀπλῶς ὅσῃς τῆς ἐρωτήσεως δόντα τινα ἀπλῆν τὴν ἀπόκρισιν ὅθεν συμβαίνει αὐτὴν ἀμαρτάνειν· ὡς περ γὰρ, φησὶν, ἐπὶ τῶν ὁμωμένων,

ὅτε μὴ ἀμφοῖν ὅτε δὲ ὑδετέρῳ ὑπάρχει... καὶ ὅτι τὸτο ἐστὶν ὁ λέγει, δῆλον πεποίηκε διὰ τῶν ἐφεξῆς εἰπὼν "ὅταν μὴ ἔν τὰ πλείω τῷ ἐνὶ τῇ τὸ ἐν τοῖς πολλοῖς ὑπάρχει." ἐν μὴ τοῖς πολλοῖς τὸ εἰς Ἴλιον ἀπελθεῖν ὑπάρχει τῷ Αἴαντι, μᾶλλον δὲ τοῖς Αἰᾶσι, πλείω δὲ τῷ ἐνὶ ὡς τῷ Κορίσκῳ τὸ λευκὸν καὶ τὸ μυσικόν. εἰ ἔν τις ἔροιτο πότερον ὁ Κορίσκος μυσικός καὶ λευκός ἐστιν, ὁ εἰπὼν ὅτι ναὶ ὅδαμῶς ἂν ἐλεγχεθείη, καίτοι ἡμαρτημένως τὸ ναὶ ὀύς· ὅ γ' δεῖ ἐπὶ τῶν πολλὰ καὶ ἀπλῶς φάσκειν ἢ ἀποφάσκειν. id. ib.

ἢ δὲ λέξις ἢ "ἐπεὶ δὲ ὅχι ἄλλοις τὰ αὐτὰ ἀλλ' αὐτοῖς" ἔλλα... πέφερον ἀπήγγελον. εἴη δ' ἂν τὸ πλῆρες τοῖσιν· ἐπεὶ δὲ ὅχι ἄλλοις μὲν εἰσι τὰ αὐτὰ καὶ ἕτερα, ἀλλ' ἑαυτοῖς εἰσι τὰ αὐτὰ καὶ ἕτερα ἑαυτῶν, συμβαίνει τὰ αὐτὰ καὶ ἕτερα εἶναι ἑαυτῶν καὶ τὰ αὐτὰ ἑαυτοῖς. id. f. 57.

λέγει δὲ ἐμπίπτειν τῆς καὶ εἰς ἄλλας λύσεις, οἷον εἰς τὴν ἀμφιβολίαν· τὸ γ' ἐρωτῶν πότερον ἀμφω ταῦτα ἢ πάντα ταῦτα ἴσα ἐστὶν ἢ ἄνισα, καὶ ἀμφιβολίαν ἐστὶν· δύνανται γὰρ τις ἀκρίβειαν τῆς ἐρωτήσεως ἢ ὡς λέγοντος. ἄρα γε ἴσα ἀλλήλοις ἐστὶν, ἢ ὡς ἴσα αὐτὰ ἑαυτοῖς· ὁμοίως δὲ καὶ ἄρα ἄνισα ἑαυτοῖς εἰσιν, ἢ ἄνισα πρὸς ἀλλήλους· ὅχι, φησὶν, ἐπὶ τῶν ἀμφιβολῶν ἢ ἐπὶ τῶν πλείω ἐρωτῶντων ταῦτά, ταῖς δὲ αὐτὴν πράγμα φάσκει καὶ ἀποφάσκει, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὄνομα καὶ ἄλλῃ καὶ ἐπ' ἄλλῃ τῶν ὑπὸ τὸ ὄνομα. τὸτο δὲ ὅχι ἔλεγχος· ὅ γ' ἔλεγχος γίνετο ὅταν συμβαίνει τὸ αὐτὸ πρᾶγμα καὶ τὸ αὐτὸ καὶ ἐνὸς πράγματος ἅμα λέγεσθαι καὶ μὴ λέγεσθαι ἐκ τῆς τῆς ἀποκρινομένης θέσεως. τὸ δὲ "ἀλλὰ φανερόν, ὅτι μὴ μᾶς ἐρωτήσεως" καὶ τὰ ἐξῆς τοῖσιν ἐστὶν, ὅτι ὅχι συμβέβηκε τὸ ἀδύνατον, ἢ γὰρ ὅχι ἔλεγχος, ἂν ὅχι ποιησῇται τις τὰ πολλὰ μίαν ἐρωτήσιν ἀλλ' ἐν καθ' ἑνὸς εἴπῃ, ἢ γὰρ κατηγορούμενον καθ' ἑνὸς ὑποκειμένου· εἰ γ' ἐν καθ' ἑνὸς εἴπῃ, ὅχι δυνήσεται ἐλέγξαι τὸν ἀποκρινομένον ὁ σοφιστής. ἢ καὶ ὅπως φανερόν, φησὶν, ὅτι μὴ μᾶς ἐρωτήσεως γινόμενης καὶ τῶν πολλῶν, ἀλλ' ἐνὸς πράγματος καθ' ἑνὸς ἐρωτηθέντος ὅ γ' γίνετο ἔλεγχος· ὅταν γὰρ τις τὰ πολλὰ ὡς ἐν ἐρωτησῇ, ἢ τὸ ναὶ ἢ τὸ ὀύς, ὅχι ἂν ἐλεγχεθείη ἀληθῶς ἀλλὰ μόνον φαινομένως· ὅταν δὲ ἐν καθ' ἑνὸς φήσῃ, εἰ μὴ ἀληθῶς φήσῃ, ὅχι ἔστι ἔλεγχος, εἰ δὲ ψευδῶς, ἔλεγχος, καὶ ἔλεγχος ὅχι φαινομένως ἀλλὰ ἀληθῶς. id. ib.

περὶ τῆς ὅτι διδάσκει ἡμᾶς καὶ παρανοεῖ, εἰ ἐρωτῶμεθα πότερον τὸ διπλάσιον καθ' ἑαυτὸ λεγόμενον καὶ μὴ τὸ ἡμίσεος ταῦτόν ἐστι καὶ τὸ αὐτὸ σημαίνει ἢ ὅχι, μὴ διδοῖναι ἀλλὰ φάσκειν ὅτι ἄλλο μὲν ἐστὶ τὸ εἰπεῖν διπλάσιον καὶ ἄλλο τὸ διπλάσιον ἡμίσεος· εἰ γ' καὶ ἐμφανέει καὶ συνεπινοεῖται ἐν τῷ εἰπεῖν διπλάσιον τὸ ἡμίσεος, ἀλλ' ὅχι ἄλλο ἐστὶ τὸ εἰπεῖν καὶ τὸ ἡμίσεος καὶ ἄλλο τὸ μὴ εἰπεῖν. καὶ συνίστησι τὸτο διὰ τῆς ἐπαγωγῆς λέγων "καὶ γ' τὰ δέκα ἐν τοῖς ἐνὸς δέσσι δέκα," ταῖς δὲ καὶ γ' τὰ δέκα ἐμφανέει, ἐν τῷ περὶ μονάδα δέκα λέγων· καὶ γ' περὶ μονάδα δὲ δέκα ἐστὶ τὰ ἐννέα· τοῖς γ' ἐννέα εἰ προσθεῖη μονάς, δέκα ἐστὶν· τὰ γ' ἐννέα λέγοντες· ὅχι δέκα, ἐν ὅσῳ ταῦτα ὅχι δέκα φαινομέν, συνεμφαινόμενα ἐν τούτοις καὶ δέκα. ὡς γ' ἐν τοῖς μὴ τὰ Φυσικά δέδεικεν, αἱ καταφάσεις ἐκφαίνονται ἐν ταῖς οἰκείαις ἀποφάσεσιν... ὅπως καὶ ὁ διπλάσιον λέ-

γων ἔκ ἐξ ἀνάγκης καὶ ὁ διπλάσιον λέγει, ὅπερ ἐστὶν ἡμισυ· τὸ γὰρ ἡμισυ ὁ διπλάσιον. καὶ τὸ μὴ διπλάσιον, φησὶν, “ὅθεν σημαίνει ὅθεν ἴσως,” ταυτέστιν ἴσως ὅθεν σημαίνει τὸ ἡμισυ. τὸ δὲ “ἴσως” πρόσκειται ὅτι δυνάμει, ἐνέργεια δὲ ὄν. εἰ δὲ γε καὶ σημαίνει, ἀλλ’ ὅταν ταύτῃ διηρημένως καὶ συνημμένως. τὸ δὲ “διηρημένως” ἴσον ἐστὶ τῷ 5 καθ’ αὐτό, τὸ δὲ “συνημμένως” τῷ μὲν τῶν ἡμίσεος... καὶ τὴν αἰτίαν ταύτη συντόμως ἐπήγαγε διὰ τῶν “ἐκεῖνο δὲ ἦν ἡ ἐπιστήμη ἐπιστητῆ,” δυνάμει λέγων ὅτι ἡ ἐπιστήμη λέγει ἐπιστητῆ, ἡ δὲ ἰατρικὴ ὁ λέγεται τινος· ὅτε γὰρ ἡ γραμματικὴ τινος λέγει γραμματικὴ ὅτε ἄλλη τῶν τεχνῶν καὶ μέρος ὁδεμία, ὡς ἐν ταῖς Καν- 10 τηγορίαις (c. 9 p. 11 a 24) μεμαθήκαμεν. id. f. 57 b.

181 b λέγει κατηγορούμενα τὰ κοινότερα καὶ περιληπτικώτερα τῶν 35 ὑπ’ αὐτὰ. ἐστὶ δὲ ἡ λέξις ἐλλιπής, τὸ δὲ πλήρες τοῦτον· ἐν δὲ τοῖς κατηγορούμενοις καὶ υποκειμένοις, δι’ ὧν υποκειμένων δηλῶν ἤτοι ὀρίζον (ἡ γὰρ σημάτης διὰ τῆς ῥίνας ὀρίζεται), ὡς τὰ κατη- 15 γορούμενά διὰ τῶν υποκειμένων δηλῶν), ἐν δὲ ταῖς, φησὶ, ῥητέον ὅτι ὁ αὐτὸς δηλοῖ χωρὶς καὶ καθ’ αὐτὸ λεγόμενον καὶ ἐν τῷ λόγῳ, ταυτέστι ὅταν μετὰ τινος υποκειμένου συνδυαζὲν λόγῳ λέ- γη καὶ μὴ ὀνόματι. καὶ τὸτο λίαν ἐναργῶς παρέστη διὰ τῶν κοινῶν. id. f. 58.

181 b ὁ εἰπὼν σκέλος κοῖλον ὠρισμένως δι’ αὐτὸ τὸ ῥαϊβὸν δηλοῖ, 35 ὥσπερ καὶ ὁ εἰπὼν κοῖλην ῥίνα τὸ σημά. ταύτη γὰρ ἐστὶ δηλωτικὸν τὸ “ὅθεν κωλύει,” τὸ ὠρισμένον τι ἀλλὰ μὴ συγκεχυμένον. ὡς γὰρ ἐνταῦθα ὁ ταυτόν ἐστιν εἰπεῖν κοῖλον καὶ κοῖλην ῥίνα, ὅπως ὁδὲ τὸ λέγειν διπλάσιον ταυτὲν ἔχει τῷ λέγειν διπλάσιον ἡμίσεος. 25 id. ib.

182 a καὶ μή τις ὑπολάβῃ ἀποπνίγειν τὴν Ἀριστοτέλην ἐκ τούτου 3 τῶ ῥητῆ. ὀρμηθεὶς (ἔοικε γὰρ ὅτος ἐν τούτῳ τῷ ῥητῷ παραλαμβά- νειν οἷς τὴν ῥίνα), λέγοντα “ὡς ὁδὲν ἀποπνίγει ἡ ῥίς ἡ σιμή, ῥίς ἐστὶν ἔχουσα κοιλότητα ῥίνας.” ὁ γὰρ οἷς παραλαμβάνει τὸ ῥίς· 30 ὑποσκητέον γὰρ εἰς τὸ “ῥίς ἐστὶν ἔχουσα κοιλότητα ῥίνας.” ὅταν γὰρ ἐρωτώμεθα τι, συμπεριλαμβανόμενον κακῶς ὅχι ὡς μέρος ἐν τῷ ὀρισμῷ ἀλλ’ ὡς ἐρωτηθέν. οἷον ἐρωτώμενοι τί δὲ ἐστὶ τόδε; λέ- γομεν τόδε ἐστὶ τόδε καὶ τόδε. id. ib.

182 a “ἄρ’ ὁ λέγεις ἀληθῶς, καὶ ἐστὶ τούτο,” ἐνταῦθα μὴ ὡς ἐπ’ 35 εὐθείας ἐρωτηθέν τὸ “τούτο” καὶ ὅτω παρὰ τῷ ἀποκρινόμενῳ συγχω- ρηθέν συμπεραίνει ἐπὶ αἰτιατικῆς, λέγων “φῆς δὲ εἶναι τὴν λίθον; ἐστὶν ἄρα τι λίθον.” ἡ τὸ λέγειν λίθον ὅχι ἐστὶν λέγειν εὐθείαν, ὅπερ εἶπεν αὐτὸς “ὄχι,” ἀλλ’ αἰτιατικῆς, ὅπερ ἐδήλωσεν αὐτὸς διὰ τῶν “ὄχι.” εἰ ὅν ἐροῖτο τις “ἄρ’ ὁ ἀληθῶς λέγεις,” ὥσπερ, φησὶν, εἰ ἐροῖτο 40 τις “ἄρ’ ὁ ἀληθῶς λέγεις, ἐστὶ τούτο.” τὴν τοῦτον δὲ ὅχι ἂν τις φαίη ἐλλογιζέσθαι ἀλλὰ σολοικίζειν. id. f. 58 b.

182 a τὸ δὲ “ἐξ ὧν εἶπεν ὅτος” ἐπήγαγεν ὡς εἰ ἔλεγεν, εἰ ἐλλογι- 15 ζειν τις τὸς ὅτω λέγοντας φησὶ, συμβήσεται τὸ αὐτὸ καὶ θηλυκῶς καὶ ἀρσενικῶς καὶ ὑδετέρως λέγεσθαι. id. ib.

182 a ἐπὶ δὲ τῷ “ἄρ’ ὅτος ἐστὶν αὕτη; τί δὲ, ὅχι ὅτος Κορίσκος,” 19 καὶ συμπεριλαμβανόμενον “ἐστὶν ἄρα ὅτος αὕτη,” ὁ συλλελογίζεσθαι φησὶ σολοικισμόν, καθὸ μὴ τὴν αἰτιατικὴν, δοτικὴν ἢ εὐθείαν συνελογι-

σατο· εἶπε γὰρ “αὕτη ὅτος, ὅτος Κορίσκος, αὕτη ἄρα Κορίσκος.” ὁρᾷς πῶς ὁ σολοικίζει ἐν πτωσεσθαι. ἐστὶ δὲ τούτο σολοικισμός· φησὶ γὰρ ὁ φιλόσοφος ἐν τῷ περὶ Μνήμης καὶ Ἀναμνήσεως ὡς ὁ μὴ τὰ πράγματα οἰκείας ὀνομασίαν ὀνομαζῶν σολοικίζει. id. ib.

ἐκ περιουσίας ἐστὶ τὸ ἐπιχείρημα. τὸ δὲ διὰ τούτου λεγόμενον 182 a τοῦτον ἐστὶν· καὶ δόκειεν τὴν Κορίσκον καὶ θηλυκῶς λέγεσθαι, οἷον 21 καὶ ὅτος καὶ αὕτη, μὴ δόξαι δὲ τούτο ὁ ἀποκρινόμενος, ὁ συλλελο- γισθαι τὴν σολοικισμόν, ἀλλὰ δεῖ ἐρωτῆσαι τὴν ἀποκρινόμενον. καὶ εἰ δίδωσι· μὴ λέγει δὲ, γίνεσθαι μὴ σολοικισμός ἀλλ’ ὅχι ἀπλῶς ἀλλὰ πρὸς τὴν ἀποκρινόμενον· εἰ δὲ μήτε λέγει μήτε δίδωσι, ὅχι ἀπλῶς γίνεσθαι ὅτε πρὸς τὴν ἀποκρινόμενον. ἐν δὲ τῷ “ὁμοίως ὅν δεῖ κακεῖ” λείπει ἂν τὸ προσερωτηθῆναι εἰ δίδωσι τὴν λίθον σημαίνει ὅτος. id. ib.

τὸ “πολλάκις οἱ αὐτοὶ ἐκείνοις ὄντες” τοῦτον ἐστὶν· οἱ αὐτοὶ 182 b ἀλλήλοις εἰσὶ πάντες οἱ παρὰ τὴν ὁμωνυμίαν, ὥσπερ καὶ οἱ παρὰ τὴν 8 ἀμφιβολίαν πᾶσι τοῖς παρὰ τὴν ἀμφιβολίαν καὶ οἱ παρὰ τὴν συμβε- βηκὸς πᾶσι τοῖς παρὰ τὴν συμβεβηκός. ὁ δὲ λέγει ἐστὶν ὅτι τινὲς μὴ ὄντες παρὰ τὴν ὁμωνυμίαν ἐλεγχῇ καὶ φαίνοντο ὅτι παρὰ τὴν ὁμω- νυμίαν εἰσὶ, τινὲς δὲ εἰσὶ μὴ παρὰ τὴν ὁμωνυμίαν, ὁ φαίνεται δὲ 20 ὄντες παρὰ τὴν ὁμωνυμίαν· ὅτω καὶ οἱ παρὰ τὴν συμβεβηκός. ὅμως, φησὶ, τὸς παρὰ τὴν συμβεβηκός πάντας τὸς αὐτοὺς δεῖ καλεῖν, ταυτέστι παρὰ τὴν συμβεβηκός δεῖ λέγειν εἶναι, καὶ μὴ φαίνοντο ὄντες παρὰ τὴν συμβεβηκός. ὅτι δὲ εἰσὶ παραλογισμοὶ παρ’ ἄλλο μὴ φαινόμε- νοι δὲ εἶναι παρ’ ἄλλο, εἴρηται πρὸς ὀλίγους. id. f. 59.

“μεταφερόμενον” δὲ λέγειν ἂν τὸ ἐπαγόμενον, ὥσπερ καὶ τὸ 182 b ἄρ’ ὡς εἶδες σὺ τούτον τυπτόμενον, τούτω ἐτύπτετο ὅτος, καὶ ὡς ἐτύ- 12 πτετο, τούτο σὺ εἶδες; τούτο γὰρ καὶ μὴ τὰ ἠρωτημένα δοκεῖ παρὰ τὴν ἀμφιβολίαν εἶναι, καὶ δὲ τὸ ἐπαχθὲν παρὰ τὴν σύνθεσιν. id. ib.

τὸ παρὸν σόφισμα τὸ “ἀνὴρ ἐφέρετο καὶ κλίμακος δίφρον” 182 b παρὰ τὴν χῆμα τῆς λέξεως ἐστὶν· τὸ γὰρ ἄρρεν τὸν ἀνδρὰ ὑδετέρον ἐρ- 16 μνηνεῖ· λέγει γὰρ τὸν ἀνδρὰ δίφρον ὑπάρχοντα φέρεσθαι καὶ κλί- μακος, τὸ ἀρσενικῶς λεγόμενον ὑδετέρως ἐρμηνεύειν... ἐστὶ δὲ καὶ παρὰ τὴν ἀμφιβολίαν. καὶ εἴη ἂν τὸ σόφισμα τοῦτον· τὸ ἄρμα δίφρον σημαίνει, ἀνὴρ δὲ ἐφέρετο καὶ κλίμακος δίφρον, ὁ ἀνὴρ ἄρα καὶ κλίμακος ἐφέρετο ἄρμα, ὡς ὁ ἀνὴρ ἄρμα ὡν καὶ τῆς κλίμακος ἐφέρετο. καὶ ὅτι ὅπως ἐγένετο ἡ ἀγωγὴ τῶν λόγων, δηλὸν ἀπὸ τῶν καὶ προσωδῶν ταύτη τῷ σοφίσματος. τὸ κῆρ ψυχὴν ση- μαίνει, Ἀγαμέμνονι δὲ τὸ πολεμεῖν “κῆρ εἶδετο εἶναι,” Ἀγαμέ- μνονι ἄρα τὸ πολεμεῖν ψυχὴ εἶδετο εἶναι. ἐστὶν ὅν τῆς τῶν σοφι- σμάτων ἀγωγῆς ἡ ὁμοίότης τοιαύτη· τὸ κῆρ ψυχὴν σημαίνει, Ἀγαμέμνονι δὲ τὸ πολεμεῖν “κῆρ εἶδετο εἶναι,” Ἀγαμέμνονι ἄρα τὸ πολεμεῖν ψυχὴ εἶδετο εἶναι. τὸ ἄρμα δίφρον σημαίνει, ἀνὴρ δὲ ἐφέρετο καὶ κλίμακος δίφρον, ἀνὴρ ἄρα ἐφέρετο καὶ κλίμακος ἄρμα. δυνάμει τὸ “ἀνὴρ ἐφέρετο καὶ κλίμακος δίφρον” καὶ παρὰ τὴν 45 ἀμφιβολίαν εἶναι· ἡ γὰρ τὸ ἀνὴρ ἐφερεν ἐπὶ τῷ ὡς καὶ δίφρον καὶ κλί- μακος φερόμενος, ἡ ὅτι ὁ ἀνὴρ δίφρον ὡν καὶ ἄρμα καὶ κλίμακος ἐφέρετο. ὅτι μὴ ὅν τὸ “ἀνὴρ ἐφέρετο καὶ κλίμακος δίφρον” παρὰ τὴν λέξιν ἐστὶ, δηλόν... εὐρήσεσθαι δὲ καὶ ἄλλη γράφῃ ἔχουσα ὅτως

“ἀνὴρ ἐφέρετο κτ' κλίμακος διάφορον,” καὶ εἴη ἂν τὸ λεγόμενον διὰ ταύτης τοῦτον· εἰπὼν “καὶ ἥ οἱ λόγοι χεῖρον γελοῖοι εἰσι πάντες παρὰ τὴν λέξιν,” ἐπάγει τῶν ὑποδείγματα, δυνάμει λέγων· τὸ ἥ “ἀνὴρ κτ' κλίμακος ἐφέρετο” ὅχι ἀπλὸν ἐστὶν ἀλλὰ διάφορον καὶ ἀμφίβολον, τὸτο δὲ παρὰ τὴν λέξιν. ὅτι δὲ διάφορόν ἐστι καὶ 5 ἀμφίβολον, δῆλον· ἢ ἥ ὅτι ἀνὴρ κτ' κλίμακος ἐφέρετο ἢ ὅτι αὐτὸς ἐφέρει τι. καὶ μήποτε ἀπλῶς αὕτη ἡ γραφή. id. f. 59.

182b 17. ἢ τὸ “ποῖ γέλλεδε πρὸς τὴν κεραίαν” ἀγωγή σοφίσματος τοιαύτη τις ἂν εἴη· ποῖ γέλλεδε πρὸς τὴν κεραίαν; καὶ δὲ γέλλεδε πέμπεσθαι ἐστίν, πέμπεδε ἄρα πρὸς τὴν κεραίαν. διττὸν τὸ γέλλεδε, τό τε ἐξ αὐτῶν καὶ ἀπὸ ἰδίας προαιρέσεως καὶ ὅπως τὸ πορεύεσθαι, ὡς τὸ ἐξελάμην ταύτην τὴν ὁδὸν ἀντὶ τῷ ἐπορεύθην, καὶ τὸ παρ' ἄλλων ἢ ἄλλῃ ἀποσέλλεσθαι, ὡς τὸ “ἐπεμψεν ἡμᾶς ὁ βασιλεὺς, ἄνδρες Ἕλληνες.” ἐν τῷ ὅν “ποῖ γέλλεδε” ἐκείνοι μὴ τὸ γέλλεδε ὡς τὸ πορεύεσθαι δεδωκάσιν, ὁ δὲ σοφιστὴς ἐπὶ τῷ πέμπεσθαι ἔλαβε. τὸτο δὲ τὸ σόφισμα δύνανται καὶ παρὰ τὴν ὁμωνυμίαν εἶναι, μάλιστα δ' ἂν εἴη παρὰ τὴν ἀμφίβολίαν· ἢ ἥ ὅτι ποῖ πορεύεσθαι; ἢ ὅτι ποῖ παρ' ἄλλῃ πέμπεσθαι; μήποτε δὲ καὶ παρὰ τὸ χῆμα τῆς λέξεως ἂν εἴη, τὸ “γέλλεδε” ἀντὶ τῷ πέμπετε τῶν σοφιστῶν λαμβανόντων, τὸ παθητικὸν ἀντὶ τῷ ἐνεργητικῷ. καὶ τὸ 20 “ἐμπροσθεν” δὲ δηλοῖ μὴ καὶ τὸ πρότερον χρονικὸν ἐπίρρημα, δηλοῖ δὲ καὶ τὸ ἐμπροσθεν τῷ ζῴῳ μέρος. ἀλλὰ καὶ τὸ “καθαρός” σημαίνει μὴ καὶ τὸ ὑγιεινός (καθαρός ἥ ὁ Βορρᾶς ὁ ὑγιεινός λέγει), σημαίνει δὲ καὶ τὸ ἀμολυντον καὶ ἀχραντον, ὥστε εἰ ὁ μὴ ἐπὶ τῷ ὑγιεινῷ δοῖν, ὁ δὲ ἐπὶ τῷ ἀχραντῷ συμπερανεῖν, καὶ συλλελογισθῆναι. τὸ δὲ 25 “ἄρ' Εὐαρχος; καὶ δῆτα, ἀλλ' Ἀπολλωνίδης” παρὰ τὴν σύνθεσιν ὅπως. ἄρα γε Εὐαρχος; καὶ δῆτα. ἀλλ' Ἀπολλωνίδης; ναί. Εὐαρχος ἄρα, ἀλλ' καὶ δῆτα Ἀπολλωνίδης· παρὰ τὴν σύνθεσιν ἥ τὸ ἀλλὰ συνδέσμων τὸ σόφισμα ἐστίν. ἢ καὶ ὅπως· ἄρ' Εὐαρχος; καὶ δῆτα. ἀλλ' Ἀπολλωνίδης; ναί. ὁ Εὐαρχος ἄρα Ἀπολλωνίδης 30 ἐστίν. τὸ δὲ παρὸν σόφισμα ἡρωτάτο πρὸς τὸν ἀδελφὸν τῷ Εὐαρχῳ· ἦσαν δὲ ὅτε Εὐαρχος καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ οἱ τῷ Ἀπολλωνίδῃ, ἦν δὲ ὁ Εὐαρχος καὶ πατήρ. ἡρώτων ὅν τὸν ἀδελφὸν Εὐαρχον ὅπως, ἄρα γε Εὐαρχος σὸς ἐστίν; ναί. τί δέ, ὅχι ὁ Εὐαρχος πατήρ ἐστιν; ναί. σὸς ἄρα ὁ Εὐαρχος πατήρ ἐστιν. ἀλλὰ μὴν καὶ 35 καὶ πατήρ· ἀδελφός ἥ σὺ ἐστίν. ἢ μὴ ὅν ἀγωγή τῷ σοφίσματος τοιαύτη, ὁ δὲ Ἀριστοτέλης διὰ τὴν βραχυλογίαν καὶ τὸ φθάσαι τὰ ἀπὸ τῷ συμβεβηκότος σοφίσματα ὧν καὶ τὸτο ἐστίν, καὶ δι' ἄλλων ὀνομάτων ἐκθέσθαι τὴν μίαν πρότασιν, θεῖς καὶ ταύτην ἐλλιπῆ, τὰλλα παρήκεν· ἦν ἥ ἂν πλήρης εἰ ὅπως εἶχεν “ἄρα γε Εὐαρχος σὸς 40 ἐστίν;” τέθεικε δὲ αὐτὸς ἐλλιπῆ διὰ τὸ δύνανθαι τὸ “ἄρα γε ὁ Εὐαρχος” ποτὲ μὴ συμπλέκεσθαι τῷ σοφισματικῷ ἐστίν, ποτὲ δὲ τῷ πατὴρ ἐστίν. τὸ δὲ “καὶ δῆτα, ἀλλ' Ἀπολλωνίδης” ἢ λύσις ἐστὶ τῷ σοφίσματος, δυνάμει λέγων “ὅχι ἐστὶ μοι ὁ Εὐαρχος πατήρ ἀλλὰ ὁ Ἀπολλωνίδης.” δύνανται τὸ Εὐαρχος καὶ ὡς παράδειγμα τῶν ὁμωνυμιῶν νοεῖσθαι· τὸ ἥ Εὐαρχος διττόν, ἢ ὁ εὖ τὴν ἀρχὴν διέπων ἢ ὁ καλὴν ἀρχὴν ἔχων. καὶ ἴσως ἂν ἡρωτάτο ὁ λόγος ἐπὶ τῷ Ἀπολλωνίδῃ καλὴν μὴ ἔχοντος ἀρχήν, καὶ καλῶς δὲ αὐτὴν κυβερνῶντος. ἴσως ἂν

καὶ ὅπως ἡρωτάτο· ἄρ' Εὐαρχος ὅδε; ναί. τί δέ, ὅδε ὁ τῷ Πλάτωνος, εἰ τύχοι, διάλογός ἐστιν; ὅτι δὲ καὶ τὸ ὅν καὶ τὸ ἐν οἱ ὁμῶνιμα καὶ πολυλαχῶς λέγεσθαι φασιν, ὅχι ἄλλῃ. Παρμενίδης ἥ ἂν τὸ ὅν φησι, Πλάτων δὲ τὸ ἐν μοναχῶς λέγεσθαι, ὁ δὲ Ἀριστοτέλης ἀμφοτέρω πολλὰ καὶ τὸν Ζήνωνος δὲ λόγον καὶ Παρμενίδου λένει λέγει ὅχι ἄλλον τινα ἀλλ' ἢ αὐτόν. ὅτος κυρίως λέλυκε τὸς Παρμενίδου καὶ Μελισσοῦ λόγους ἐν τοῖς Φυσικοῖς (1 2 et 3), τὸς δὲ Πλάτωνος ἐν τοῖς Μετὰ τὰ Φυσικά. id. f. 59 b.

δεύτερον δὲ εἶναι λέγει δριμύν τὸν ἐξ ἀπάντων ὁμοίων, τυτέσι 183a τὸν τὰς προτάσεις μὴ ὁμοίας ἔχοντα αὐταῖς, ἀνομοίας δὲ τῷ συμπεράσματι, ὥστε εἶναι ἐνδοξότερον τὸ συμπεράσμα τῶν προτάσεων. ἐπὶ μὴ ὅν τῷ προτέρῳ, ὁμοίως ὅσων τῶν προτάσεων ἐνδοξῶν τῷ συμπεράσματι, ὅχι ἐστὶ δῆλον εἰ γέγονε παραγωγή, ἐπὶ δὲ τῷ δευτέρῳ, ἐπειδὴ δῆλόν ἐστιν ὅτι τὸ συμπεράσμα ἐνδοξότερον 15 τῶν προτάσεων ἐστίν, προφανές ἐστιν ὅτι παραγωγή γέγονεν. καὶ ἥ δεῖ τὸ συμπεράσμα ἐνδοξότερον εἶναι τῶν προτάσεων ἀλλὰ τὰς προτάσεις τῷ συμπεράσματος, εἴπερ ἐκ πιστοτέρων καὶ γνωριμωτέρων δεῖ τὸς συλλογισμὸς γίνεσθαι. ὥστε ἐπεὶ ἡττόν εἰσι τῷ μὴ συμπεράσματος ἐνδοξοί, αὐταῖς δὲ ὅμοιοι, ὅτι μὴ παραγωγή γέγονε, δῆλον, παρ' ὅποιαν δέ, καὶ δῆλον, ὁμοίων ὅσων ἀλλήλῃς... 20 πλήρες δὲ τοιούτων συλλογισμῶν τῶν ὁμοίας μὴ ἀλλήλῃς τὰς προτάσεις ἔχόντων ἀνομοίας δὲ τῷ συμπεράσματι, τὸ δεύτερον τῶν Μετὰ τὰ Φυσικά Ἀριστοτέλους βιβλίων. id. f. 60 b.

τὸ “καὶ πότερον παρὰ τὸ ψεῦδος ἢ λύσις ἢ παρὰ διαίρεσιν” ἴσον 183a ἐστὶ τῷ πότερον ἢ λύσις παρὰ τὸ συμπεράσμα τὸ συνάξαν τὸ ψεῦδος, ὅπερ εἶπεν αὐτὸς παρὰ τὸ ψεῦδος, ἢ παρὰ ἀναιρέσιν ἐστὶ τινος τῶν προτάσεων, ὅπερ εἶπεν αὐτὸς διαίρεσιν. id. f. 61.

“ὅτι παρὰ τὴν διαίρεσιν ἢ ἀναιρέσιν ἐστίν” ἴσον ἐστὶ τῷ ὅδε 183a ὅτι παρὰ τὴν ἀναιρέσιν ἐστίν· τῷ ἥ παρὰ διαίρεσιν τὸ “ἀναιρέσιν” ἐστίν· ἐφερμηνευτικόν. διαφέρει δὲ ὁ δεύτερος τρόπος τῷ προτέρῳ, ὅτι ὁ μὴ δεύτερος φανερόν ἔχων ἐστὶ τὸ συναχθέν, εἰ καὶ μὴ καὶ τὸτο φανερόν ἔχει τὸ τίνος ἀναιρεθέντος ἀναιρεθῆσθαι καὶ τὸ συναχθέν, πότερον τῷ συμπεράσματος ἢ τινος τῶν προτάσεων, ὁ δὲ πρότερος ἀόητος εὐθύς ἦν ἔχων τὸ εἶτε συλλογισμός ἐστίν ἢ οὐ. καὶ τῷ μὴ ἀπάτας γίνεσθαι περὶ τὰ ἡρωτημένα πλήρες ἦν τὸ παρὸν βιβλίον. id. ib.

ἔξωθεν δὲ ἐλλείπειν λέγει προτάσεις τὰς δεικτικὰς τινος τῶν 183a πρὸς κατασκευὴν τῷ προκειμένῳ εἰλημμένων· ταύτας γὰρ, εἰ μὴ 19 παραμυθίας τις ἀξιώσας δεομένης συστάσεως λαβῶν συμπερανέει, ἐλλείπειν ἂν τι τῶν ἔξωθεν ἐν τῷ συλλογισμῷ λέγεται, καὶ μὴ εἴποις ὡς καὶ δεῖ τὰς σοφιστικὰς τὰς προτάσεις δεικνύναι· κοινὰ ἥ ταῦτα, καθάπερ εἶρη. id. ib.

δύναμιν συλλογιστικὴν τὴν τῶν Τόπων λέγει πραγματείαν, 183a καὶ εἶρη ἐν ἐκείνοις διὰ τί λέγει δύναμις. id. f. 61 b.

ἐπειδὴ ἡ σοφιστικὴ πάντα εἰδέναι ἐπαγγέλλεται, τὸν δὲ λέγοντά 183b πάντα γινώσκων μᾶλλον προσήκει ἐρωτάσθαι καὶ φανερά ποιεῖν ἄπερ 2. ἐπίσθαι ἢ περ ἐρωτᾶν, φαίνεται ὅτι καὶ τῆς διαλεκτικῆς ἐστὶν ἔργον καὶ μόνον τὸ ἐρωτᾶν ἀλλὰ καὶ τὸ ἐρωτάσθαι καὶ λόγον ὑπέχειν, καὶ μᾶλλον

τῆτο· εἰ γὰρ τῆς σοφιστικῆς μᾶλλον ἐστὶ τὸ λόγον διδόναι ὡς λεγόν-
σης πάντα εἰδέναι, γεινιῶσαι δὲ καὶ ἡ σοφιστικὴ τῇ διαλεκτικῇ,
εἴη ἂν καὶ τῆς διαλεκτικῆς ἔργον τὸ ὑπέχειν λόγον. διὰ ταύτην ἔν,
φησί, τὴν αἰτίαν εἶπον· ἐκεῖ ἔργον εἶναι τῆς διαλεκτικῆς μὴ μόνον
λαμβάνειν δύνασθαι λόγον ἀλλὰ καὶ διδόναι. ἐν δὲ τῇ λέξει τῇ
“τὴν δὲ αἰτίαν εἰρήκαμεν τῷ” ἐλλείπει τὸ “νῦν,” εἰρήκε γὰρ ἔκ
ἐκεῖ ἀλλὰ νῦν. id. ib.

1536 λέγει δὲ δεδηλωδὺς αὐτῷ ἐν τοῖς Τοπικοῖς (ταῦτα γὰρ εἶπε
9. “πρόδεξ.”) καὶ ἐκ τίνων καὶ πρὸς πόσα ἐστὶ τὸ τε ἐρωτᾶν καὶ λόγον
ὑπέχειν. ἡ λέγει ἂν “πρόδεξ” καὶ τὰ ἐνταῦθα εἰρημένα· εἰρήκε 10
γὰρ ἐκ τίνων οἱ παραλογισμοὶ γίνονται καὶ πρὸς πόσα δεῖ βλέποντα
τόν τε ἐρωτῶντα ἐρωτᾶν καὶ τὸν ἀποκρινόμενον ὑπέχειν λόγον. δῆλα
δὲ καὶ τὰ ἐξῆς. ἐν δὲ τῇ λέξει τῇ “τὰ μὲν παρ’ ἐτέρων ληφθέντα
πρότερον πεπονημένα” ὑποσικτέον· εἰς τὸ “πρότερον,” εἴτα ἐπανα-
κτέον τὸ “πεπονημένα” καὶ τὰ συνεχῆ τέτων. ὁ δὲ λέγει ἐστὶν ὅτι 15
τὰ μὲν ὑπὸ τινων πρότερον εὐρεθέντα παραλαμβάνοντες οἱ ἀπ’ ἐκείνων

ἐφεξῆς ἅπαντες καὶ βραχὺ μὲν πόνων καὶ φροντίδων ταῖς καθ’ ἐκά-
στην προδήχαις ἐπὶ μέγα ἠύξησαν. τῷτο δὲ εἶπεν ἐν τῷ ἐλάτ-
τονι πρώτῳ τῶν Μετὰ τὰ φυσικά. id. f. 62.

πραγματεῖαν λέγοι ἂν ἡ τὴν Τοπικὴν ἢ πᾶσαν τὴν λογικὴν 183b
μάλισα. μιλῶντες δὲ καλεῖ τὸς σοφιστὰς ὡς ἀπὸ φαινομένης 34.
πληθύνοντας σοφίας. τίς δὲ ἡ τὸ Γοργίου πραγματεία, ἢ ὁμοίαν
λέγει τὴν σοφιστικὴν, δῆλη τοῖς τὸν Πλάτωνος Γοργίαν ἀνεγνω-
κόσι. id. ib.

ἐν δὲ τῇ λέξει τῇ “ἐξ ἀρχῆς ὑπαρχόντων ἔχειν ἢ μέθοδος 184b
ἰκανῶς” τὸ “ἰκανῶς” θαρρύντως ἐπῆκε· αἱ μὲν γὰρ ἄλλαι τέχναι ἔκ 4.
ἐξ ἀρχῆς ἔδὲ ἀπ’ αὐτῶν τῶν εὐρόντων τὸ τέλειον ἔχον ἀλλ’ ἀπὸ
τῶν διαδεξαμένων αὐτάς, ἡ δὲ λογικὴ πραγματεία τῷ Ἀριστο-
τέλει πρώτως εὐρεθεῖσα καὶ παρ’ αὐτῷ τετελειώθη, ὥς δὲ πάντας
ἡμᾶς ἔ πολλήν, ὡς αὐτὸς ἔφη, ἀλλ’ ἔδ’ ὅσην εἶπεν ἔχειν χάριν.
id. f. 62 b.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΦΥΣΙΚΗΝ ΑΚΡΟΑΣΙΝ.

Τὸν σκοπὸν τῆς Ἀριστοτέλους Φυσικῆς Ἀκρόασεως (*) μαθεῖν
ἐστὶ ῥαδίως, εἴπερ τῆς κατ’ αὐτὴν διαιρέσεως τῆ φυσικῆς μέρους τῆς
φιλοσοφίας ὑπομνηθεῖμεν. ὁ χεῖρον δὲ ἴσως καὶ τὴν ὅλην τὴν
κατ’ αὐτὴν τῆς φιλοσοφίας ἐκθέδω διαιρέσειν. . . τῆς δὲ προκει- 20
μένης πραγματείας ὁ σκοπὸς περὶ τῶν κοινῇ πᾶσιν ὑπαρχόντων
τοῖς φυσικοῖς πράγμασι καθ’ ὅσον εἰσι φυσικά, ταῦτ’ δὲ εἰπεῖν
σωματικά, διδάξαι. κοινὰ δὲ πάντων αἱ ἀρχαὶ καὶ τὰ ταῖς ἀρχαῖς
παρακολουθῶντα. ἀρχαὶ δὲ εἰσι τὰ τε αἰτία κυρίως λεγόμενα καὶ
τὰ συναίτια, καὶ αἰτία μὲν τὸ τε ποιητικόν ἐστὶ καὶ τὸ τελικόν καὶ τῆς 25
συναίτια δὲ τὸ τε εἶδος καὶ ἡ ὕλη καὶ ὅλως τὰ στοιχεῖα. Πλάτων
γὰρ τοῖς μὲν αἰτίαις τὸ παραδειγματικὸν προσέθηκε, τοῖς δὲ συναίτιοις
τὸ ὀργανικόν. καὶ ὅτι μὲν περὶ τῶν κοινῇ πᾶσιν ὑπαρχόντων τοῖς φυ-
σικοῖς ὁ τῆς πραγματείας ἐστὶ σκοπός, δηλοῖ μὲν εὐθὺς καὶ τὸ προεί-
μιον, ἀναγκαῖον εἶναι λέγων τῷ φυσικῷ πρώτῳ διορίσας τὰ περὶ 30
τὰς ἀρχάς, δηλοῖ δὲ καὶ ἐν ἀρχῇ τῆ τρίτης βιβλίου (p. 200 b 28) λέγων
“ὅλην ἔν ὡς διὰ τε ταῦτα, καὶ διὰ τὸ πάντων εἶναι κοινὰ καὶ καθόλου
ταῦτα, σκοπεῖον προχειρισάμενοις περὶ ἐκάστης τέτων.” ὑτέρα γὰρ
ἢ περὶ τῶν ἰδίων θεωρία τῆς περὶ τῶν κοινῶν.” ἐπεὶ δὲ ἡ φύσις
ποιητικὸν πως προσεχῶς αἰτίον ἔσται τῶν φυσικῶν ἀρχῇ κινήσεως 35
ἔσται δειχθήσεται, καὶ πᾶν φυσικὸν σῶμα ὃν ἀρχὴν ἐν αὐτῷ κινή-
σεως ἔχει, ὁ περὶ κινήσεως λόγος ἀναγκαῖος τῷ φυσικῷ. ἐπεὶ
δὲ τὸ κινούμενον ὑπὸ χρόνου μετρεῖται καὶ τὴν κίνησιν καὶ σῶμα ὃν ἐν
τόπῳ ἐστὶ, δεῖ καὶ περὶ χρόνον καὶ περὶ τόπον διδάξαι. ἐπειδὴ δὲ καὶ τὸ
σῶμα καὶ ὁ τόπος καὶ ὁ χρόνος καὶ ἡ κίνησις συνεχῆ ἐστὶ, καὶ περὶ συνε- 40

χῆς ἀνάγκη διαλαβεῖν. καὶ ταῦτα μὲν παρακολουθεῖ ταῖς φυσικαῖς
ἀρχαῖς, ἐμπίπτει δὲ ζητήματα καὶ περὶ ἀπείρου καὶ περὶ κενῆ. . .
καὶ ἡ αἰτία τῆς ἐπιγραφῆς λοιπὸν δῆλη· περὶ γὰρ τῶν κοινῶς πᾶσι
τοῖς φυσικοῖς καθὼ φυσικά ἐστὶν ὑπαρχόντων διδάσκειν εἰκότως
τὸ κοινὸν ὄνομα ἀπηνέγκατο φυσικὴ ἐπιγραφείσα, Ἀκρόασις δὲ
ὡς κατ’ ἀκρίβειαν ἔστω ἡσχημένη ὡς εἰς ἀκρόασιν ἄλλων προτε-
θεῖσθαι. Ἀδραστὸς δὲ ἐν τῷ περὶ τῆς Τάξεως τῶν Ἀριστοτέλους
συγγραμμάτων ἰσορεῖ παρὰ μὲν τινων περὶ Ἀρχῶν ἐπιγραφῆσθαι
τὴν πραγματεῖαν, ὑπ’ ἄλλων δὲ Φυσικῆς Ἀκρόασεως. τινὰς δὲ
πάλιν τὰ μὲν πρῶτα πέντε περὶ Ἀρχῶν ἐπιγράφειν φησί, τὰ δὲ
λοιπὰ τρία περὶ Κινήσεως. ἔστω δὲ φαίνεται καὶ Ἀριστοτέλης αὐτῶν
πολλὰ καὶ μεμνημένος. . . εἰ δὲ καὶ περὶ τῆς τάξεως τῆς συγγράμ-
ματος χρὴ λέγειν, ὅτι μὲν τῶν φυσικῶν προηγείτω πάντων ὡς τὰς
ἀρχὰς διδάσκον τὰς φυσικάς, πρόδηλον ἐκ τῆς παρατεθείσης ῥή-
σεως· μὲν δὲ τὰς ἡθικάς πραγματείας τὰς τὸ ἦθος ἡμῶν καταρ-
τιζέσας, καὶ τὰς λογικάς τὰς τὸ κριτήριον ἡμῶν τῆς ἀληθείας εὐτρε-
πίζέσας, τὰς φυσικάς χρὴ πραγματείας παραλαμβάνεσθαι. ὅτι
δὲ γνήσιον τῷ Ἀριστοτέλει τὸ βιβλίον, περιττὸν κατασκευάζειν,
ἀναμφίλεκτον ὑπάρχειν καὶ ἐν πολλοῖς τῶν ἀναμφιλέκτων συγ-
γραμμάτων μνήμης παρὰ τῷ Ἀριστοτέλει τυγχάνον, καὶ τῶν σπυ-
δαιστατῶν αὐτῷ μαθητῶν καὶ τῶν ἀπὸ τῆς αἰρέσεως πάντων με-
μνημένων, τῶν δὲ καὶ κεφάλαια αὐτῆς καὶ συνόψεις ποιημένων.
διηχῆ δὲ τὴν πρώτην τῆς ὅλης πραγματείας διηρημένης τὰ μὲν πρῶτα
Ἀδραστὸς λέγει πέντε βιβλία περὶ τῶν φυσικῶν ἀρχῶν εἶναι πασῶν
καὶ τῶν ταύταις ἀκολουθόντων καὶ εἰς ζήτησιν παρεμπιπτόντων, ἀπὸ
δὲ τῶν ἑκτῶ βιβλίων τὴν περὶ κινήσεως ἀναλαβὼν λόγον ἐν τοῖς τριῶ
τοῖς λοιποῖς τὰ παντοδαπὰ περὶ κινήσεως φυσικά θεωρήματα
παραθῶσι. διὸ τὰ μὲν πρῶτα πέντε περὶ ἀρχῶν εἶωθε καλεῖν ὁ

(*) Ad scholia e Simplicii commentariis excerpta codd. Reg.
Paris. 1908. 7. 6 et cod. Oxon. Collegii Novi 244 passim col-
lati sunt; ad Ioannis Philoponi quaedam loca inuspexi cod.
Reg. 1853.

Ἀριστοτέλης, τὰ δὲ ἐφεξῆς περὶ Κινήσεως. τῶν δὲ περὶ ἀρχῶν ἐν μὲν τῷ πρώτῳ περὶ τῶν συναιτιῶν διδάσκει, τῆς τε ὕλης φύσιν καὶ τὸ εἶδος καὶ τῆς ἀντικειμένης τῇ εἰδὲι φέρεισιν, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ περὶ τῆς προσεχῶς ποιητικῆς αἰτίας, ὅπερ τὴν φύσιν εἶναι φησι, καὶ μέντοι καὶ περὶ τῆς τελικῆς. . . ὁ γὰρ Πλάτων τὰ τῶν Πυθαγορείων καὶ τῶν Ἑλεατικῶν ἐπὶ τῇ σαφέστερον προαγαγὼν τὰ τε ὑπὲρ τὴν φύσιν ἐξυμνήσεν ἀξίως, καὶ τοῖς φυσικοῖς καὶ γενητοῖς τὰς σοικειώδεις ἀρχὰς τῶν ἄλλων διέκρινε καὶ σοικεῖα πρῶτος αὐτὸς ὠνόμασε τὰς τοιαύτας ἀρχάς, ὡς ὁ Εὐδόμημος ἰσχυρεῖται. καὶ τῇ ποιητικῶν αἰτίων καὶ τῇ τελικῶν καὶ ἐτι πρὸς τούτοις τῇ παραδειγματικῶν τὰς 10 ἰδέας αὐτὸς θεασάμενος διέκρινε. Simpl. f. 1-2.

τὸ προκείμενον βιβλίον ἐστίν, ὡς εἴρηξεν, περὶ τῶν κοινῇ πᾶσι τοῖς φυσικοῖς πράγμασι παρακολυθόντων· διὸ καὶ ἰδίως φυσικὴν τὴν πραγματείαν ὠνόμασε. ταῦτα δὲ ἐστὶ πέντε, ὕλη εἶδος τόπος χρόνος κίνησις. καὶ ἐν μὲν τοῖς πρώτοις τέτρασι βιβλίοις διδάσκει 15 περὶ τῶν τεσσάρων, ἐν δὲ τοῖς τελευταίοις τέτρασι περὶ κινήσεως· ποικίλος γὰρ ἐστὶν ὁ περὶ κινήσεως λόγος καὶ πολλὰ τούτῳ ἐστὶ τὰ παρακολυθήματα, ὅθεν καὶ τὴν ὅλην πολλὰκις πραγματείαν περὶ Κινήσεως ὀνομάζει, «εἴρηξεν» λέγων «ἡμῖν ἐν τοῖς περὶ Κινήσεως», τούτεστι ἐν τῇ φυσικῇ, ἐκ τῆς μέρους ὅλην πραγματείαν ὀνομάζων. 20 Philop. α f. 1.

πρόκειτο τῇδε τῇ συγγραφῇ ἐπιστήμην τινὰ πορίσασθαι τῆς τε φύσεως καὶ τῶν ὑπ' αὐτῆς γιγνόμενων. τὸ μὲν γὰρ ἄνευ λόγου ταῦτα γινώσκειν ῥάδιον καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις· ἅπαντες γὰρ ἂν εἰπεῖν ἔχομεν οἷον γὰρ τὴν αἰσθησὶν ὑγιαίνοντες ὅτι τὸτο μὲν ἐστὶ γῆ, τὸτο δὲ ὕδωρ, 25 τὸτο δὲ φυτὸν, τὸτο δὲ ζῶον· ἀλλὰ τῷ μετ' ἐπιστήμης γινώσκοντι καὶ τὰς ἀρχὰς αὐτὰ πρότερον ἀνάγκη γινώσκειν. δηλοῦσι δὲ τὸτο καὶ αἱ λογικώτεροι τῶν τεχνῶν· γραμματικὸς γὰρ λέγομεν ὅτι τὰς ἐπακούοντας τῶν ὀνομάτων ἀλλὰ τὸς εἰπεῖν ἔχοντας ἐξ ὧν ἕκαστον ὄνομα σύγκειτο σοικεῖων, μουσικός τε αὖ ὁ τὸς αἰδανό- 30 μένους τῶν μελῶν διὰ τῆς ἀκοῆς, ἀλλὰ τὸς διαλύειν δυναμένους εἰς τόνους καὶ ἡμιτόνια. πῶς ἂν ἔν τι περὶ τῶν ἀρχῶν μὴ ἀποδείξεως ἔχομεν λέγειν, εἴγε ἢ μὴ ἀποδείξεις ἐκ προτέρων, εἰ δὲ τὰ πρότερα ἐπιζητοῦμεν, ἀρχὰς τῶν ἀρχῶν εὐρεῖν βυλησόμεθα; τὸ πρότερον ἔν διχῶς, καὶ πρὸς ἡμᾶς καὶ πρὸς τὴν φύσιν. πρὸς ἡμᾶς 35 μὲν ἔν πρότερον τὸ γνωριμώτερον ἡμῖν καὶ ὁ ῥᾶον ἂν καταλαβοίμεν, οἷον τὰ ὀνόματα καὶ αἱ συλλαβαὶ τῶν γραμμάτων, πρὸς δὲ τὴν φύσιν πρότερα τὰ κατὰ τὴν ὕσιν ἀπλῆστερα, οἷον τὰ γράμματα τῶν ὀνομάτων. ἀνάπαλιν δὲ ἡ πορεία· ἡμεῖς μὲν γὰρ ἀπὸ τῶν συνθέτων ἐπὶ τὰ ἀπλῆστερα καὶ πρότερα ἀναλύομεν, ἡ φύσις δὲ ἐκ τῶν 40 ἀπλῶν τὰ σύνθετα μηχανᾷ. ὅταν μὲν ἔν περὶ τῶν συγκειμένων ποιούμεθα λόγον, ἐκ τῶν φύσει προτέρων αὐτὴ ἐπιδείξομεν, ὅταν δὲ περὶ τῶν ἀρχῶν, ἐκ τῶν πρὸς ἡμᾶς προτέρων. καὶ ἔτι ἐκείνη μὲν ἡ κυρία ἀποδείξεις, αὕτη δὲ, εἰ καὶ μὴ κυρία, ἀλλ' ἡμῖν ἱκανῶς. ἐὰν ἔν ἀρχώμεθα τῇ περὶ τῶν ἀρχῶν λόγῳ ἀπὸ κοινῶν τινῶν καὶ 45 πλείοσιν ὑπαρχόντων, ὁ ταραττέτω κτλ. Cod. Vat. 1025.

τὸ προοίμιον εὐθὺς τὴν σκοπὸν ἐμφαίνει τῷ βιβλίῳ, ὅτι περὶ τῶν ἀρχῶν τῆς φυσικῆς πραγματείας. ἔστι δὲ τοῦτο ὁ λέγει.

ἐπειδὴ περὶ πάσας τὰς μεθόδους τὰς ἀρχὰς ἔχουσας καὶ αἰτία καὶ σοικεῖα ἐκ τῆς ταῦτα γνωρίζειν συμβαίνει τὸ εἰδέναι αὐτάς καὶ ἐπίστασθαι (εἰ μὴ γὰρ αἱ ἀρχαὶ πάντες πράγματος γνωριμῶσιν, ἔκ ἂν ὅλως ἀκριβῶς τι ἐπιστήσεται τις), ἐπειδὴ γὰρ ἐκ τῆς γνώσεως τῶν ἀρχῶν ἡ εἰδήσις καὶ ἡ ἐπιστήμη συμβαίνει ταῖς μεθόδοις ἀπάσαις, ἔστι δὲ καὶ ἡ φύσις μεθόδος τε ἀρχὰς ἔχουσα καὶ αἰτία καὶ σοικεῖα, δεῖ δὲ ἡλονότι καὶ ταύτας εἰδέναι τὰς ἀρχάς. ὁ συλλογισμὸς δὲ τοιοῦτος. . . «τὸ εἰδέναι καὶ ἐπίστασθαι» ἢ ὡς ταῦτ' ἀμφοτέρω ἔλαβεν, ἢ τὸ εἰδέναι καθολικώτερον· εἰπὼν ἐπήγαγεν ὡς εἶδος τὸτο τὸ ἐπίστασθαι. . . «μεθόδους» μεθόδους ἐστὶ πάντα ἔστι θεωρητικὴ τῶν ὑπ' αὐτὴν μὲν λόγῳ, τούτεστι μετ' αἰτίας, ταῦτ' ὁ δ' εἰπεῖν ἡ μὲν ὁδὸς τινὸς εὐτάκτε 10 πρόδος ἐπὶ τὸ γνωστόν. cod. Vat. 1028.

τὸ παρὸν βιβλίον, ὅσον συνθετὸν ἀρχόμεθα, ἐστὶ μὲν τὸτο ἐκ μέσης τῆς φιλοσοφίας, ὁ ὑπὸ τῇ θεωρητικῇ ἀνάγκῃ, καὶ εἴρηξεν καὶ ἀρχὴ τῶν φυσικῶν, ἐπειδὴ περὶ τῶν φυσικῶν ἀρχῶν ζητεῖ· γέγραπτο δὲ τῷ Ἀριστοτέλει καὶ φυσικὴ καλεῖτο. Ἀκρόασις, ὅτι ἀπάντων τῶν φυσικῶν τούτων ἀκροαματικῶν ὄντων, ὡς καὶ τῶν ἄλλων συγγραμμάτων αὐτοῦ, βαθέων, ὁ δὲ λέγει, δεομένων κολυμβητῶν, τὸτο τέτευχε μάστιγα τῆς προσρήσεως· πανταχὺ γὰρ αἱ ἀρχαὶ τὸ ἐργωδέστατον εἰσὶν, εἰκότως ἄρα καὶ τῶν φυσικῶν. ἀλλὰ ζητητέον τῷ φιλοσόφῳ ἐνταῦθα ζητούμενον τί ἐστὶ, πρότερον αἱ ἀρχαὶ τῶν φυσικῶν πραγμάτων ἢ αἱ ἀρχαὶ τῆς τῶν φυσικῶν γνώσεως. καὶ ἔτι εἰπεῖν ὅτι καὶ ἀμφοτέρω, ὅτι καὶ αἱ γνώσεις πρὸς τὰ γνωστά τῶν πρὸς τι εἰσὶν, ὧν ἕξ ἀνάγκης μία καὶ ἡ αὐτὴ ἐπιστήμη. συλλογίζετο μὲν γὰρ ὡς περὶ αὐτῆς τῆς ἀρχῆς τῆς τῶν φυσικῶν γνώσεως ὕψους, λειψύσης τῆς ἐλάττους ἐν πρώτῳ τρόπῳ τῇ πρώτῃ σχήματος· ἡ φυσικὴ ἐπιστήμη καὶ μεθόδος, πάντα ἐπιστήμη καὶ μεθόδος γινώσκει τῶν ἀρχῶν αὐτῆς γνωσκομένων, ἡ φυσικὴ ἄρα γινώσκει τῶν ἀρχῶν γνωσκομένων αὐτῆς. προῖον δὲ περὶ τῆς ἀρχῆς τῶν φυσικῶν πραγμάτων διαλαμβάνει. ὅρα δὲ καὶ πῶς ὁ τὸ συμβεβηκός εἶπεν ἀλλὰ τὸ ἀκλόνητον τῷ συμπεράσματι, δηλοῦν ὅτι καὶ τῆς περὶ φύσεως ἐπιστήμης πειρατέον διορίσασθαι ὅτι τὰς ἀρχὰς ἀλλὰ τὰ περὶ τὰς ἀρχὰς συμβαίνοντα· περὶ γὰρ τῶν ἀρχῶν καὶ οἱ πρότερον εἶπον, εἰ δὲ καλῶς ἢ κακῶς ἢ τελείως ἢ ἐλλιπῶς, ζητεῖ «εἰδέναι καὶ ἐπίστασθαι» ἢ ἐκ παραλλήλου τὸ αὐτὸ λέγει (ἢ γὰρ εἰδήσις καθολικώτερα τῆς ἐπιστήμης), ἢ τὸ εἰδέναι μὲν περὶ τῶν ἀπλῶς γνωσῶν καὶ γινώσεων, τὸ δ' ἐπίστασθαι περὶ τῶν αἰετῶν καὶ ὡσαύτως ἐχόντων. διαφέλλων δὲ λέγει «ὧν εἰσὶν ἀρχαί», ἀρχὰς λέγων τὸ ὑλικόν καὶ εἰδικόν, «ἢ αἰτία» τὸ ποιητικόν καὶ τὸ τελικόν, τὸ δ' ὑλικόν σοικεῖον εἰδικῶς· ὁ δὲ καὶ αὐτὰ ἀρχαὶ κληθεῖεν, τὸ μὲν γὰρ τὸ ὑπ' ὁ, τὸ δὲ ὡς πρώτως κινήσαν· πρὸς γὰρ τὸ τέλος βλέποντες πράττομεν. τί δὲ ποτε δὲ διαφέλλει ὅτι ὁ πᾶσαι μέθοδοι ἀρχὰς ἔχουσιν; καὶ γὰρ μᾶλλον αἱ πρακτικαὶ φανεράς ἔχουσιν τὰς ἀρχάς. ἀλλ' ὅμως τῶν θεωρητικῶν τινὲς ὡς αὐτῶν καὶ μὴ ὅν ἔχουσιν τὰ καθ' αὐτὰ καὶ εἰδοποιήματα ἀρχὰς ἔκ ἔχουσιν, ἀλλ' ἅμα τὸς ἐπιβάλλει καὶ γινώσκει αὐτάς, καὶ δόξα ἀρχῶν προηγησάμενων. οἷα δὲ διδασκαλίαν ἀπὸ τῶν ἡμῖν γνωρίμων ποιεῖ τὴν ἀρχὴν καὶ ἀπὸ τῶν συνθέτων, ὁ καὶ συγκειμένα λέγει, ὡς ἀπλῶς ἐπιβαλλέσθης ἐπ' ἐκείνοις καὶ τῆς

αἰδήσεως καὶ τῆς γνώσεως· ὕψερρον δὲ γίνονται ὁῦλα τὰ τῇ φύσει
 πρότερον καὶ ἀπλᾶ· ἡ γὰρ φύσις ἐκεῖνα· πρῶτον οἶδεν ὡς ἀρχὰς καὶ
 αἰτία, καὶ ὁ τρόπος καὶ ἀναλύειν· “διὸ ἐκ τῶν καθόλου” (v. 23). εὐθε-
 τον ποῶν τὴν τρέπον τῆς διδασκαλίας αὐτῆ ἐκ τῶν ἡμῶν ἀρχῶν
 προτέρων καὶ γνωριμωτέρων, ἐπιβάλλει θέλων τοῖς προτέροις τῇ
 φύσει ἢ ταῖς ἀρχαῖς καὶ τοῖς αἰτίαις. τὰ γὰρ σύνθετα καὶ ἡμῶν πρό-
 τερά φησι καὶ καθόλου ἄλλον τρόπον ἢ ὡς πρότερον ἐν ἄλλοις ἔλεγε·
 τὸ γὰρ ζῶον καὶ ὁ ἄνθρωπος καθόλου, ὁ δὲ Σωκράτης καθ’ ἑκάστον·
 ἐνταῦθα δὲ καθόλου λέγει τὰ σύνθετα ὡς συγκεῖμενα ἐκ πολλῶν,
 καθ’ ἑκάστα δὲ τὰ ἀπλᾶ ὧν συντιθεμένων τὸ σύνθετον γίνετο. πῶς
 δὲ τὸ τοῦτον καθόλου γνωριμωτέρων, συλλογίζετο. τὸ καθόλου ὅλον
 τι, τὸ ὅλον τῇ αἰδήσει γνωριμωτέρων· πολλὰ γὰρ περιλαμβάνει, καὶ
 ἡ αἰδήσις παχυμερῶς οἶδεν καὶ ὁλοτελῶς ἀντιλαμβάνετο, ἡ δὲ φύσις
 τῶν ἀπλῶν ἐπιδράττει. πέπονθε τῷ τρόπῳ τινά, φησί, καὶ τὸ
 ὄνομα πρὸς τὴν λόγαν· τὸ γὰρ ὄνομα ὀρισμός συνεπτυγμένος, ὁ δὲ
 λόγος πλατυκὸν ὄνομα· τὸ δὲ τρόπον τινά (p. 184 b 10) εἶπεν
 ὅτι κυρίως ἐκ τῶν τῶ ὀρισμῶ μὴ ὁ σύνθετον τὸ ὄνομα, ἀλλὰ τὸ
 τῷ ὀνόματι δηλούμενον πρᾶγμα· τὰ γὰρ μέρη τῶν ὀρισμῶν δευτε-
 ραί εἰσὶν εἰσὶ, τὸ δὲ ὄνομα καὶ συνθήκη, ὡς ἐν ἄλλοις φησί, καὶ
 ὥσπερ ὄνομα σύνθετον ὁ τραγέλαφος, ὅπως ὄνομα ἀπλὸν ὁ ἄν-
 θρωπος. καὶ ὀνομάζοντο μὴ καὶ τὰ μὴ ὄντα, ὀρίζοντο δὲ μόντα τὰ ὄντα.
 ὅμως τὸ κύκλος ὄνομα ἀδιορίστως ὅλον τι σημαίνει, τὰ δὲ μέρη τῶ
 ὀρισμῶ τῶν καθ’ ἑκάστα εἰσὶν. ὁμοίως καὶ ἄλλο τίθησι δεικτικὸν
 τῷ λόγῳ ἐκ τῶν ἰδιωτικῶν καὶ καθ’ ἡμᾶς, ὁ καὶ αὐτὸς ἔθος Ἀριστοτέ-
 λειον, ὅτι καὶ τὰ παῖδια ἔτι παιῶσι, συγκεχυμένως πρῶτον νοῦντα
 καὶ λέγοντα, ὕψερρον δὲ διευκρινέοντα μερικῶς τὸς ἐνήσαντας. καὶ
 ἔτι οὐδὲν προαιμιασάμενος εἰσβάλλει εἰς τὴν περὶ τῶν ἀρχῶν ζητή-
 σιν ἐκ διαιρέσεως. ἰσέον δὲ ὡς ἀπαξ ἐμβαλὼν τοῖς τοῖσιν εἰ
 διασέλλει τὰς ἀρχὰς τὰς παρὰ τῶν προτέρων ῥηθείσας, ποῖαι αἱ
 φυσικαὶ καὶ ποῖαι αἱ θεολογικαί, ὡς ἂν περὶ τῶν φυσικῶν διαμάχεσθαι
 μόνον εἶχεν, ἀλλὰ περὶ πασῶν ἀπλῶς διαλαμβάνει, καὶ ὡς φυσι-
 κῶς ἀπάσας ἀπελέγχει. τὰς δὲ Πλατωνικὰς ἐγκρίνει, ἀλλὰ καὶ
 ταύτας ὡς ἐλλειπεῖς διορθῶ. ὅρα δὲ καὶ τὴν διαιρέσεως ἀνελ-
 λιπές, καὶ πῶς καθ’ ἑκάστον τὸς περὶ τῶν ἀρχῶν εἰπόντας ἐκβάλλει.
 εἰπὼν δὲ ὡς οἱ φυσικοὶ, δηλαῖ ἐντεύθεν ὡς Παρμενίδης καὶ Μέλισ-
 σος μακρὰν ἦσαν τὴν περὶ φυσικῶν ἀρχῶν λέγειν· τὴν γὰρ Ἰταλικὴν
 διδασκαλίαν ἦσαν, ὅπου θεολογία ἡκριβέστα, ὥσπερ οἱ φυσικοὶ τὴν
 Ἰωνικὴν, ὅπου φύσις καὶ φυσικὰ διηρευνῶντο. “ὥσπερ Δημόκριτος”
 (v. 20). Δημόκριτος Ἰων καὶ Ἀβδηρίτης ἦν καὶ τῶν πάντων κατα-
 γελῶν, ὅμως περὶ ἀρχῶν διαλαμβάνων φυσικῶν τὸ μὴ γένος τῶν
 ἐπιθεῖν ἐν (ἀτόμῳ γὰρ ἐπὶ οἷσι), τὸς δὲ σχηματισμὸς αὐτῶν διαφόρος,
 κύκλον τρίγωνον τετράγωνον εὐθὺ περιφερὲς καὶ τὰ λοιπὰ· ὁμοίως
 καὶ τὰ εἶδη, θερμὸν ψυχρὸν γλυκὺ πικρὸν σκληρὸν μαλακὸν καὶ τὰ
 λοιπὰ. “ὁμοίως δὲ ζητῶσι” φησί “καὶ οἱ τὰ ὄντα ζητῶντες,” ἥτοι καὶ
 ταύτην τὴν ἀνελλιπῆ διαιρέσιν ζητῶσι καὶ ἔτι. ὄντα δὲ λέγει τὰ
 ἐν τῇ ὕλῃ εἰδοποιημένα, ἃ δὲ καὶ ἀπλῶς σοικεῖα φασιν, ὡς ὁ
 Θαλῆς τὸ ὕδωρ καὶ ὁ Διογένης τὸν αἶρα καὶ Ἡράκλειτος τὸ πῦρ. ἡ
 δὲ γῆ κριτὴν, φησὶν ἐν τῇ περὶ Φυλῆς (1 2), ἐκ ἔχεν· εὐδὲς γὰρ

ἐνέκρινεν αὐτὴν σοικεῖαν ὡς παχέαν καὶ μὴ ἀφ’ ἑαυτῆς ἔχουσαν κί-
 νησιν. ἄλλοι δὲ δύο εἶπον, σύγκρισιν καὶ διάκρισιν, ἡ μᾶλλον πῦρ
 καὶ γῆν, ὡς Παρμενίδης· ἄλλοι δὲ καὶ τρία, καὶ Ἐμπεδοκλῆς τέσ-
 σαραι. καὶ Ἰπποκράτης τὸ ἐν ἀποδοκιμάζων φησὶν, εἰ ἐν, ἄνθρω-
 πος ἐκ ἂν ἤλγει· ὄντα δὲ λέγει ταῦτα πρὸς τὴν ὕλην ἀντιδιά-
 σέλλων· ὕλη γὰρ μὴ ὄν καὶ καὶ Πλάτωνος φάσιν τὸ ἀληθινὸν ψεύδος,
 ὁ καὶ εἰδοποιήθη ἐν ἐξὶ καὶ ἄπειρα ἐκ ἔστιν. τὸ δὲ εἶδος ὃν μὲν ἐξὶ καὶ
 Πλάτωνα καὶ κυρίως ὄν, καὶ κυρίως ὄν ὡς ὄντοτος παρεκτικόν· καὶ
 δὲ τὸν Ἀριστοτέλην ἐδὲν, ἡ μὲν τὰ πολλὰ, ὡς ἐν ἄλλοις φησὶν. διὰ
 τῷ ὄντα φησὶ τὰ σοικεῖα καὶ ὄντα τὰ ἐξ αὐτῶν. ἐπαποδύει δὲ
 πρῶτον καὶ Μελίσσον, ὅστις λέγει τὸ ὄν ἐν καὶ ἀκίνητον. καθάπτει
 δὲ τῷ ὅτι εἶπεν ἐν τὴν ἀρχήν· ἡ γὰρ ἀρχὴ τινὸς ἢ τινῶν ἐστίν·
 πῶς ἔν ἐν; εἰ καθαρώς δὲ πρὸς τὸ ἐν ἀπομάχετο· ἡδύνατο γὰρ τις
 εἰπεῖν “καὶ τί κωλύει ἀρχὴν μὴ εἶναι μίαν, τινῶν δὲ εἶναι ἂν ὑπερο-
 γενῶν καὶ ἐξ αὐτῆς ἀποσάντων;” ἀλλὰ συνδυάζων καὶ τὸ ἀκίνητον
 ποιεῖ τὴν ἐνστασιν ἰσχυράν· τὸ γὰρ ἐν καὶ ἀκίνητον ἐκ ἂν κινήσει
 ποτὲ πρὸς ὑπαρξιν ἄλλαν. ἀπομάχετο δὲ καὶ πρὸς τὸ ἀκίνητον ἰδίως,
 μᾶλλον δὲ παραιτεῖτο λέγειν πρὸς τὸ ἀναρῶντα τὰς τῆς φύσεως
 ἀρχὰς. ἡ γὰρ φύσις ἀρχὴ κινήσεως· ὥσπερ ἔν ἐκ ἐξὶ λόγος τῷ
 γεωμέτρῳ πρὸς τὸ ἀναρῶντα τὰς ἀρχὰς τῆς γεωμετρίας ἀπο-
 σροφῇ, ὅπως ἐδὲ τῷ φυσικῷ πρὸς τὸν Μελίσσον· ὡς θέσιν γὰρ
 τινὰ λέγει τοῦτο, καθὼς καὶ ἄλλοι παραδόξως ὑπολήψεις ἔχον περὶ
 τινων, ὡς ὁ Ἡράκλειτος ὅτι πάντα κινεῖται καὶ αἰεῖ. ἐριστικοὶ ἔν οἱ
 λόγοι... “ἐπεὶ πολλαχῶς λέγεται τὸ ὄν” (p. 185 a 21). ὥς Ἀριστο-
 τέλης εἰ πάμπαν ἐκδήλον ἦν τὸ ὁμῶνυμον, ἀλλὰ Πλάτων τὸ ἥρατο
 περὶ τῶν ἡ μᾶλλον ἐκεῖνα Σωκράτης, καὶ ὅπως πολλὰ περὶ αὐτῶ
 ἐν πολλοῖς εἶπε, μάλιστα δὲ καὶ περὶ τῶν σκέψιν εἰς ὄργανον τάττει
 τὸ μέγιστον καὶ δευτέρον ἐκ τῶν τεττάρων ὀργάνων τῆς διαλεκτι-
 κῆς, καὶ πολλὰ τῶν παλαιῶν διὰ τῶν διορθῶ. τὸ γὰρ ὄν ὁμῶνυμόν
 ἐστὶ, φησὶν... ἐξ ἀδιαίρετων ἄρα τὸ πᾶν (p. 186 b 35) συμπεραι-
 νόμενος φησὶν· ὁ δὲ διττῶς νοοῖται ἂν, ἡ ἐξ ἀδιαίρετων ἀντὶ τῶ ἀδιαί-
 ρετον, Ἀττικῇ συνθεῖα, ὡς τὸ ἐκ τρίτων ἀντὶ τῶ τρίτον. καὶ ἐπεὶ
 πρότερον ἔλεγεν ὅτι τριχῶς τὸ ὄν, ἡ τῇ συνεχείᾳ ἢ τῇ λόγῳ ἢ τῇ
 ἀδιαίρετῳ, περὶ τῶν δύο εἰπὼν ὅτι ἔτε τῇ συνεχείᾳ ἐστὶν ἐν ἔτε τῇ
 λόγῳ, συμπερανόμενος λέγει, λοιπὸν τῷ ἀδιαίρετῳ ἐν ἔσαι. ἀλλὰ
 καὶ τῷ ἀδύνατον, καθὼς ἀπέδειξε πρότερον. πῶς γὰρ μέγεθος ἔξει
 καὶ ἡ πεπερασμένη ῥηθήσει, ὥσπερ Παρμενίδης ἔλεγεν, ἡ ἄπειρον,
 ὡς ὁ Μελίσσος; τὸ γὰρ ἀδιαίρετον πέρας, εἰ πεπερασμένον. ἡ γὰρ
 ἔτι καὶ πρὸς τὸ σύνεγγυς· ἐκ μερῶν ἄρα αὐτῶ ἀδιαίρετων ἐστὶ τὸ
 ὄν, καὶ ἐκ ἐκ συμβεβηκότων ἡ αὐτῇ ἢ ἐτέρῳ. καὶ ἔστιν ἀπληστέρα
 ἢ ἐκδοσις αὐτῇ. οἱ περὶ Πλάτωνος δὲ, φησὶ, καὶ Ξενοκράτης ἐνεδί-
 δασαν τοῖς λόγοις ἀμφοτέροις ἢ συνεχῶν τῷ τε λέγοντι τὸ παρὰ
 τὸ ὄν ἐκ ὄν ἐστὶ καὶ τῷ τῆς διχοτομίας, τῷ μὴ λέγοντες ὅτι ἐστὶ τὸ μὴ
 ὄν, τῷ δὲ ποῶντες ἄτομα μεγέθη. τί δὲ ταῦτα εἰσὶν, ἀνωθεν ῥη-
 τέον. εἰς τὸ ὄν, ἐνὶ δὲ ἐνεδύσαν. ἐν τῷ Σοφιστῇ (p. 235) ἔτι
 λέγει περὶ τῶ μὴ ὄντος ὁ Πλάτων. τὸ Σωκράτης λέγοντος πρὸς τὸν
 σοφιστὴν ὅτι γόγης εἶ περὶ τῶ μὴ ὄντος καταγόμενος, ὁ σοφιστὴς λέ-
 γει ὅτι λοιπὸν ἐστὶ τὸ μὴ ὄν· πρὸς ὃν ἀντεπιφέρει ὁ Σωκράτης ὅτι

πολλαχῶς τὸ μὴ ὄν· τὸ ἄρρητον ὅπερ ἐστὶ τὸ μηδαμῇ μηδαμῶς, δεύτερον τὸ καθ' ἑτερότητα, τὸδε μὲν μὴ ὄν τὸδε δὲ ὄν, τρίτον τὸ κρείττον τῷ ὄντος, δηλαδὴ τὸ ὑπερέσιν, τέταρτον τὸ χεῖρον τῷ ὄντος, ὃ καὶ μετέσιν λέγει, καὶ ἄλλο τὸ ψευδὲς τὸ τῆς φαντασίας, ὅπερ ἐστὶν ἐκ δόξης καὶ αἰσθήσεως, ὡς ἡ φαινόμενη κώπη ἐν τῇ ὕδατι, ἢ ἡ δόξα ἔχει ἀκλασον, ἢ δὲ αἰσθησις κεκλασμένην. cod. Vat. 1730.

ἔθος τῷ Ἀριστοτέλει ἀπὸ κοινῶν τινῶν ἀξιωματικῶν ἀρχῶν τῶν πραγματικῶν. ἔτω γὰρ καὶ ἐν τῷ Μετὰ τὰ Φυσικὰ ἀπὸ τινος κοινῆς ὁμολογήματος ἤρξατο· “πάντες” γὰρ φησιν “ἄνθρωποι τῷ εἰδέναι ὁρέγοντο φύσει. σημειῖον δὲ ἡ τῶν αἰσθήσεων ἀγάπησις.” καὶ ἐν τῇ Ἀποδεικτικῇ “πᾶσα διδασκαλία καὶ πᾶσα μάθησις ἐκ προὑπαρχούσης γίνετο γνώσεως,” καὶ ἐν Ἠθικοῖς “πᾶσα τέχνη καὶ πᾶσα μέθοδος, ὁμοίως δὲ πρᾶξις τε καὶ προαίρεσις ἀγαθῶν ὁμοίως ἐφέει δοκεῖ.” ἔτι καὶ ἐν ταύτῃ ἀπὸ κοινῆς τινὸς ἀξιωματικῆς τὴν ἀρχὴν ποιεῖ. . . ἀρχὰς τῶν πραγμάτων πάντων Πλάτων μὲν ἔξ φησιν εἶναι, ὕλην, εἶδος, ποιητικὸν αἶτιον, παραδειγματικόν, ὁργανικόν, τελικόν. Philop. a p. 2. 3.

134^a τὸ προοίμιον εὐθὺς τὴν σκοπὸν ἐκφαίνει τῷ συγγραμματος, 10. ὅτι περὶ τῶν φυσικῶν ἀρχῶν ἐστὶν. . . ἀλλ' ὅτι μὲν εἰσιν ἀρχαὶ τῶν φυσικῶν, ἐφεξῆς ἅπας ὁ λόγος δείξει, καὶ ὅτι τῶν ἀποδείξεως· διό, οἶμαι, ταύτην αὐτὴν τὴν πρότασιν παρήκεν. ὁ μὲντοι Θεόφραστος ἐν ἀρχῇ τῶν αὐτῶν Φυσικῶν καὶ ταύτην ἀπέδειξε λέγων “τὸ μὲντοι τῶν φυσικῶν ἀρχὰς εἶναι ὁλόν ἐκ τῶν μὲν φυσικῶν σώματα σύνθετα εἶναι, πᾶν δὲ σύνθετον ἀρχὰς ἔχειν τὰ ἐξ ὧν 25 σύγκειται· ἅπαν γὰρ τὸ φύσει ἢ σῶμα ἐστὶν ἢ ἔχει γὰρ σῶμα· ἀμφω δὲ σύνθετα.” ὁ δὲ Πορφύριος ὁδὲ φυσικῶν φησὶν εἶναι τὸ ζῆτεν εἰ εἰσιν ἀρχαὶ τῶν φυσικῶν, ἀλλὰ τῷ ἀναβεβηκότος. . . ὁ μὲντοι Εὐδόκιμος ἀρχόμενος τῶν φυσικῶν ἀνωτέρω τὴν λόγον ἐπήγαγε, καὶ δείξας ὅτι πρὸς μὲν τὰς πράξεις εὐχρηστότερον εἰδέναι τὰ καθ' ἑκάστα, πρὸς δὲ θεωρίαν τὰ κοινὰ, κοινώτατον, φησὶ, φαίνεται περὶ τὰς ἐπιστήμας τὸ τῶν ἀρχῶν· ὑπάρχουσι γὰρ τινες καθ' ἑκάστην. 30 τῶν δὲ ἔτι καὶ ἔχοντων ἀναγκαῖον τῷ φυσικολογῶντι τὰς ἀρχὰς πρῶτον ἐπισκεψάσθαι. καὶ ὁ μὲν ὅλος τῶν λεγομένων νῦν τοῦτος, ἐστὶ δὲ ἄξιον ζητεῖν τί ἀρχὴ καὶ τί αἶτιον καὶ τί φοιτῶν. καὶ γὰρ ὁ μὲν 35 Ἀλέξανδρος διαφέρει ταῦτα ἀλλήλων φησὶ τῷ ἀρχὴν μὲν λέγεσθαι ἰδίως τὸ ποιητικόν, ὅθεν ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως, αἶτιον δὲ τὸ ἕνεκα καὶ τὸ εἶδος (ἐν γὰρ τοῖς φύσει τὸ ἕνεκα τούτου), φοιτῶν δὲ τὸ ἐνυπαρχόν ὡς τὴν ὕλην. εἰκοι δὲ τῷ Εὐδόκιμῳ κατακόλυνθαι ὁ Ἀλέξανδρος λέγοντι ὅτι τῷ αἰτίῳ τετραχῶς λεγόμενον τὸ μὲν φοιτῶν καὶ τὴν ὕλην λέγει. . . θαυμάζον δὲ εἰ μὴ ἐνυπαρχεῖ τὸ εἶδος ἐν τῷ αἰτιατῷ, εἰ μὴ ἄρα εἶδος τὸ καθόλου λέγεται. ὁ μὲντοι Πορφύριος ἕνα μὲν τρόπον ἀρχὴν λέγει, ὅθεν ἡ πρώτη κίνησις γίνετο· ἐστὶ δὲ τοιαύτη ἡ ἀφ' ἧς, ὡς ὁδὸς τὸ πρῶτον, ἔτω δὲ καὶ νεῶς μὲν τῶν οἰκίας δὲ θεμελίου. τῷ δὲ τῷ σημειοποιημένῳ ἀντίκειναι τὴν τελευταίαν. 45 ἔτερον δὲ τρόπον ὡς τὸ ὑφ' ἧς, ὡς ἡ φύσις τῶν φυσικῶν καὶ ἡ τέχνη τῶν τεχνητῶν. ἀρχὴ δὲ καὶ τὸ ἕνεκα, οἷον ἀσθένει ἡ νίκη. κατ' ἄλλον δὲ τρόπον ἀρχὴ λέγεται, ἐξ ἧς πρῶτον ἐνυπαρχόντος

γίνεται τι, ὡς οἰκίας λίθου καὶ ὕλης ἀρχὴ ὡς ὕλη· ἀρχὴ δὲ καὶ ἡ μορφή καὶ τὸ σχῆμα καὶ ὅλος τὸ εἶδος. . . τῶν δὲ ἡμῶν ἰσορρομημένων, πρὸς μὲν τὸν Ἀλέξανδρον καὶ πρὸς τὸν Εὐδόκιμον ἐκτέον ὅτι τὸ ἕνεκα τέλος ὄν καὶ ἀρχὴ· εἴη ἂν πάντως καὶ κυριώτερα τῷ ποιητικῷ ἀρχή. . . πρὸς δὲ τὸν Πορφύριον, ὅτι πρῶτον μὲν ἔξ ὧν καὶ αὐτὸς διεσῆστο, καὶ λέγει ἰσαχῶς· τὸ αἶτιον καὶ ἡ ἀρχή, ἀλλὰ τὸ μὲν αἶτιον πᾶν καὶ ἀρχή, ἡ δὲ ἀρχὴ τὸ πρᾶγματος, οἷον τῆς ὁδοῦ ἢ τῆς δρόμου, καὶ ἂν λέγοιτο αἶτιον· δεύτερον δὲ ὅτι καὶ προεπινοεῖται τῷ αἰτίῳ ἡ ἀρχή. . . μήποτε ἔνθα ὁ Ἀριστοτέλης τὴν ἀρχὴν ὡς κοινὴν λαβὼν διεῖλεν αὐτὴν εἰς τὰ κυρίως αἰτια· οἷον ἐστὶ τὸ ποιητικόν καὶ τελικόν, καὶ εἰς τὰ συναίτια ὑπὸ τινων λεγόμενα, οἷα ἐστὶ τὰ φοιτῶν. . . τὸ δὲ εἰδέναι καὶ τὸ ἐπίστασθαι καὶ ἐκ παραλλήλων εἶρηται, ὡς ἐπέστησεν ὁ Ἀλέξανδρος, εἰπὼν τὰ ἐκ παραλλήλων λεγόμενα ὁνομάτων μόνον ἔχει διαφορὰν ἐν πράγματι· ποιότητι, καὶ διὰ τούτου καὶ ἐν τῶν τοιούτων ἴσον δύναται τοῖς ἅπασιν· τὸ δὲ εἰδέναι καὶ τὸ ἐπίστασθαι καὶ ταῦτα δύναται τῷ εἰδέναι μόνον· εἰδέναι γὰρ λεγόμενα καὶ τὰ δι' αἰσθήσεως καὶ δόξης καὶ τὰς ἀμέσους προτάσεις, ὧν ὁδὸν ἴσμεν δι' ἀποδείξεως, ταῦτα δὲ εἰπεῖν καὶ κατ' ἐπιστήμην. ταῦτα μὲν ἔνθα καλῶς εἶρηται· πῶς δὲ ἐν ταύτῃ παρελήπτῃ ἀμφω, καὶ ἐκείνῃ προσέθηκεν. εἰκοι δὲ γένος ἔσαν τὴν εἰδησιν τῆς ἐπιστήμης προτάσεις, ὡς εἰ ἔλεγε τὸ γινώσκον ἐπιστημονικῶς. . . μήποτε δὲ ὁ Ἀριστοτέλης νῦν εἰδησιν τὴν κυρίως λαβὼν, εἰς ταύτην αὐτὴν ἤγαγε τὴν ἐπιστήμην καὶ γὰρ ὁ Πλάτων μὴ εἰδέναι φησὶ τὰς ἑαυτῶν ἀρχὰς τῆς μαθηματικῆς. . . ἀλλὰ πῶς εἰπὼν “τὸ εἰδέναι καὶ τὸ ἐπίστασθαι συμβαίνει περὶ πάσας τὰς μεθόδους,” ἐπήγαγεν “ὡς εἰσιν ἀρχαὶ ἢ αἰτία ἢ φοιτῶν;” ἢ ὡς ἴδιον πασῶν τῶν ἐπιστημονικῶν εἰδησῶν τούτου προσέθηκεν; ἢ γὰρ ἐπιστήμη συλλογισμὸς ἔσται ἀποδεικτικὸς ἐξ ἀρχῶν πάντως ἐστὶ τῶν ἀμέσων προτάσεων. Simpl. f. 2 b et 3.

“ὡς εἰσιν ἀρχαὶ ἢ αἰτία ἢ φοιτῶν.” εἰ μὲν τὴν ἡ σύνδεσμον διαζευκτικὸν λάβωμεν, καθολικώτερα καὶ ἐπὶ πλείονων γίνετο ἢ προτάσεις· τὰ γὰρ μὴ φυσικὰ ἀλλὰ λογικὰ καὶ νεοῖα ἀρχὰς μὲν ἔχει καὶ αἰτία, φοιτῶν δὲ καὶ ἔχει. ἐὰν δὲ παραδιαζευκτικὸν λάβωμεν τὴν ἢ ἀντὶ τῆς καί, ἐπὶ τῶν φυσικῶν μόνων χωρήσει ὁ λόγος, ὧν εἰσιν αἱ ἀρχαὶ καὶ αἰτία καὶ φοιτῶν. Philop. a p. 3.

πᾶσα γὰρ διδασκαλία καὶ πᾶσα μάθησις διανοητικὴ, τατέστιν 16. ἔκ ἐξ αἰσθήσεως ὁδὸς καὶ νῦν γινόμενη ἀλλὰ συλλογιστικὴ τε καὶ ἀποδεικτικὴ, ἐκ προὑπαρχούσης γίνετο γνώσεως, ὡς ἐν τοῖς Ἰστέροις Ἀναλυτικοῖς μεμαθηγόμενα. . . δύναται δὲ τρόπον τινὰ καὶ ἐκ τῶν ἐπομένων ταῖς ἀρχαῖς καὶ ἀπ' αὐτῶν συντιθεμένων, καὶ ἐκ τῶν αἰτίων ἀλλ' ὡς ἀπὸ γνωριμωτέρων, τὰ περὶ τῶν ἀρχῶν τῶν φυσικῶν συλλογίζεσθαι, καὶ ἐπιστῆμεν αὐτὰ ἀλλὰ γνωρίζοντα μόνον. διὸ καὶ εἶπεν ἐπιστημονικῶς γινώσκειν τὰς ἀρχὰς, ἀλλ' ἐκ τῶν γνωρίζειν αὐτάς, διότι ἀπὸ τῶν ἐπομένων ἢ γνωστῶν αὐτῶν. Simpl. f. 4.

ὅτι δὲ γνωριμώτερον ἡμῶν τὸ ἀδιόριστον καὶ συγκεχυμένον, οἷον 184^a τὸ ὅλον δοκεῖ, περὶ δὲ μὲν ὄνομα ἕκαστον ὡς ὅλον τι λαβὼν, τὸν δὲ 21. τὸ ὄνομα ὁρισμὸν ὡς τὴν διάρθρωσιν τῷ ὄνοματι μερῶν καὶ φοιτῶν παραδιδόντα. . . ἀλλὰ τούτου μὲν ὡς πρὸς τὸ σύνθετον καὶ ὅλον οἰκίαν ἔχει τὸ παράδειγμα· συνήρηται γὰρ καὶ συγκεχυται τῷ

ἐνόματι, ὡς ἐν ὁλότῃ μιᾷ, τὰ ἐν τῷ ὁρισμῷ πάντα μέρη καὶ στοι-
χία· ἔκτε δὲ τῷ καθόλου προσέκει· τὸ μὲν γὰρ καθόλου ἑκάστῃ τῶν
συμπληρύντων αὐτὸ ἐφαρμόζεται· διὸ τὸ δευτέρον ἐπὶ γὰγε
παράδειγμα, τὸ ἐπὶ τῆς καθ' ἡλικίαν προκοπῆς θεωρούμενον...
ἐλέγετο δέ, φησὶν ὁ Ἀλεξάνδρος, δύνασθαι τινα λέγεσθαι καθόλου 5
ὑπ' αὐτῷ νῦν καὶ τὰ ἀξιωματικά, οἷς πρὸς ἅπαντα μὴ τὰ δεικνύμενα
χρῶμεθα διὰ τὸ εἶναι ἐναργῆ, ὁδεὸς δὲ τῶν δι' αὐτῶν δεικνυμέ-
νων ἐστὶν ἴδια... ἐπιστῆσαι δὲ ἄξιον πρῶτον μὴ ὅτι τοῖς προκει-
μένοις οἰκεῖον τὸ τῷ ὅλῳ καὶ συνθέτῳ ἄλλ' ἔχει τὸ καθόλου παρά-
δειγμα... δευτέρον δὲ ἐπιστάσεως ἄξιον ὅτι διττὴ ἐστὶ τῷ ὅλῳ καὶ 10
τῷ καθόλου ἡ γνῶσις, ὥσπερ καὶ τῷ ὀνόματος, ἡ μὲν ὁλοκληρὴ καὶ
συγκεχυμένη καὶ κατ' ψιλὴν ἐπίνοιαν τῷ γνωστῷ γινωσκόμενη, ἥτις καὶ
παχυτέρα ἐστὶ τῆς κατ' ἐν ὁρισμὸν γνῶσεως, ἡ δὲ συνηρημένη καὶ
ἡνωμένη καὶ τὰ κατ' μέρος περιειληφύια, νοερὰ τις αὐτῇ καὶ ἀπλῇ,
φανταστικῇ δὲ μᾶλλον ἐκείνῃ καὶ ἀπεσυνωμένη... ἡ δὲ κατ' ἐν 15
ὁρισμὸν καὶ ἡ διὰ τῶν στοιχείων γνῶσις μέση τις ἐστὶν ἀμφοῖν, δια-
νοητικῇ μᾶλλον ὅσα ἡ καὶ δοξαστικῇ, καὶ τῆς μὲν χείρονος κατ' ἀκρι-
βὲς ὑπερέχουσα, τῆς δὲ κρείττονος ἀπολειπομένη κατ' ἐξηρημένον
καὶ μᾶλλον κεκνηνός... τρίτον δ' ἐπιστάνειν ἄξιον ὅποια τις ἐστὶν
ἡ περὶ τῶν φυσικῶν πραγμάτων γνῶσις τοῖς τὰς ἀρχὰς καὶ τὰ 20
αἰτία τῶν φυσικῶν ἐγνωκόσι, ταύτας δὲ ἐκ τῶν συνθέτων ἡδὴ καὶ
συγκεχυμένων εὐρίσκουσιν, ἅπερ ἔκ ἐξιν ἀκριβῶς γινώσκαι μὴ τῶν
αἰτίων ἐγνωσμένων ἀκριβῶς. ὁ γὰρ ὅτι τεκμηριώδης ἐστὶν ἡ
γνῶσις ἡ περὶ τῶν ἀρχῶν, ἀλλ' ἔκ ἀποδεικτικῆς. καὶ καλῶς ὁ
Πλάτων τὴν φυσιολογίαν εἰκοτολογίαν ἔλεγεν εἶναι, ὅτι καὶ Ἀριστο- 25
τέλης συμμαρτυρεῖ, τὴν κυρίως ἀποδείξειν ἐξ ἀμέσων καὶ αὐτοπί-
στων ἀρχῶν καὶ ἐκ τῶν κυρίως αἰτίων καὶ τῇ φύσει προτέρων εἶναι
βυλόμενος. ἀλλ' ἔκ ἀτιμαστέον διὰ τῆς φυσιολογίας, ἀλλ' ἀρ-
κεῖται χρῆσθαι τῷ κατ' ἐν ἡμετέραν χρῆσιν καὶ δυνάμει, ὡς καὶ Θεο-
φράστῃ δοκεῖ. τέταρτον δὲ πρὸς τοῖς εἰρημένοις ἄξιον ζητεῖν, πῶς 30
τὰ κοινὰ σαφέστερα μὴ ὡς πρὸς ἡμᾶς, ἀσαφέστερα δὲ τῇ φύσει
λέγει ὁ Ἀριστοτέλης... καὶ τίνα μὲν ἐστὶ τὰ κοινὰ, τίνα δὲ τὰ τῇ
φύσει πρότερα, ἅπερ καὶ ἀρχαὶ τῶν φυσικῶν; ὁ μὲν ὅτι Ἀλεξάνδρος
πρῶτον, φησὶ, δείξει ὅτι πλείους αἱ ἀρχαὶ καὶ ὅτε ἅπτεροι ὅτε μία,
εἴτα ὅτι δεῖ καὶ ἐναντίωσιν ἐν αὐταῖς εἶναι καὶ τῇ ἐναντιώσει τι ὑπο- 35
κεῖσθαι. ἀφ' ὧν κοινῶν ὄντων μετελθὼν δείξει καὶ τίνες εἰσὶν αὐτῶν.
ὁ γὰρ ἐκεῖνα εἰδὼς ὁδεῖται τὰς ἀρχὰς οἷδε τίνες εἰσιν... μήποτε
ὅτι ἀμεινον ἐκ τῶν τοῖς φυσικοῖς πράγμασιν ἐναργῶς καὶ γνωρίμως
τῇ αἰδήσει ὑπαρχόντων τὰς ἀρχὰς εὐρίσκειν τῶν φυσικῶν, ὥσπερ
καὶ τῷ Ἀριστοτέλει δοκεῖ, ὅσον ὅτι καὶ μία ἀρχὴ ἐκ τῆς τῶν ὄντων 40
διαφορᾶς, ὡς μαθητόμεθα... ὅλως δέ, ὡς κοινῶς εἰπεῖν, ἀπὸ
τῶν αἰδησεων καὶ τῶν αἰδητῶν τὴν περὶ τῶν φυσικῶν ἀρχῶν ἀλη-
θειαν ἀνιχνεύον καὶ Θεοφράστῃ πειθομένοις, ὅς περὶ τῶν ζητῶν
ἐν πρώτῳ τῶν Φυσικῶν τάδε γέγραπεν... id. f. 4 b et 5.

ἐάν ὅτι ἀρχώμεθα τῷ περὶ τῶν ἀρχῶν λόγῳ ἀπὸ κοινῶν τινῶν 45
καὶ πλείοσιν ὑπαρχόντων, καὶ ταρακτέον· ἀπὸ γὰρ τούτων ἐπὶ τὰ ἴδια
βαδίζομεθα. γνωριμώτερα δ' ἡμῖν τὰ κοινὰ τῶν ἰδίων ἐστὶν, εἴγε
σύγκειται μᾶλλον... ὅτω καὶ ἐν τοῖς ἀναλυτικοῖς ὁ περὶ τῶν συλ-

λογισμῶν λόγος προτάττεται τὸ τε ἀποδεικτικὸν καὶ διαλεκτικὸν καὶ σο-
φιστικὸν· ἀπὸ γὰρ τῶν κοινῶν ὁρμώμενοι ῥᾶρον ἑκάστῃ τὰ ἴδια καὶ προ-
σεχῇ διακρίνομεν. Themist. f. 15 b.

καλῶς τὸ "τρόπον τινὰ" προσέθηκε, διότι ἔχει ὥσπερ τὸ ὅλον
αὐτὸ διαιρεῖται εἰς τὰ μέρη, ὅτω δὲ καὶ τὸ ὄνομα ἐστὶ καὶ ὑπὸ τῷ ὁρισμῷ
διαίρεται, ἀλλὰ τὸ ὑπὸ τῷ ὀνόματος σημαίνονμενον διαίρει δὲ ὁρί-
σμός, καὶ ἔχει ὅπερ τρόπον τὸ καθ' ἑκάστα μέρος τυγχάνει τῷ κα-
θόλου ὀνόματος, μέρη ἐστὶ τὰ μέρη τῷ ὁρισμῷ. Philop. a p. 9.

ἀκόλουθον μὴ ἂν ἦν πρῶτον ζητεῖν εἰ εἰσὶν ὅλως ἀρχαὶ τῶν 184 b
φυσικῶν, καὶ τότε τίνες εἰσὶ καὶ πόσαι· αὐτῇ γὰρ ἡμῶν ἡ τάξις τῶν 15
προβλημάτων ἐν τοῖς Ἀποδεικτικοῖς ὑπ' αὐτῷ παραδέδοται. ἀλλὰ
τούτο, φασίν, ἔκ ἦν τῷ φυσικῷ θεωρεῖν ἀλλὰ τῷ ἐπαναβεβηκότος·
ὁ γὰρ φυσικός ὡς δεδωμένῳ τῷ τῷ χρῆσθαι... ἐπιστῆσαι δὲ ἄξιον,
μήποτε καὶ τὸ πόσαι καὶ τίνες αἱ ἀρχαὶ καὶ ὅλως ὁ περὶ τῶν ἀρχῶν
λόγος τῷ ἐπαναβεβηκότος κατ' ἐν τὸν λόγον εἶναι δοκεῖ, μήποτε
δὲ καὶ ἀνάγκη τὸν φυσικὸν ὅτι σώματά ἐστι τὰ φυσικὰ εἰδέναι, καὶ
ὅτι πᾶν σῶμα σύνθετόν ἐστι, καὶ ὅτι τὸ σύνθετον ἀρχὰς ἔχει τὰ ἐξ
ὧν σύγκειται, ὡς καὶ ὁ Θεόφραστος ἀπέδειξεν. ἀμεινον ὅτι ἴσως λέ-
γειν ὅτι ἔκ ἐν πᾶσι προβλήμασι τὸ εἰ ἐστὶ ζητεῖν, ἀλλ' ἐν οἷς τούτο
ἀμφιβάλλεται... δυνατὸν δὲ ὄντος καὶ τὰς μίαν λέγοντας εἰς τὸ
ἅπειρον καὶ τὸ πεπερασμένον διελθὲν καὶ τὰς πολλὰς εἰς κινεμένας ἢ
ἀκινήτας, τὸ οἰκειότερον, φησὶν ὁ Ἀλεξάνδρος, ἐκατέρῃ τῶν ἐκ
τῆς διαιρέσεως ὑπέταξεν. οἰκειότερον δὲ τῇ μὴ μιᾷ τὸ κινεῖσθαι ἢ μὴ,
τοῖς δὲ πολλοῖς τὸ πεπερασμένον ἢ ἅπειρον... καὶ Εὐδόκιμος ὡς ἂν,
φησὶν, ὑπάρχουσιν αἱ ἀρχαί, ἥτοι κινῶνται ἢ ἀκίνηται εἰσὶν. ἀλλὰ 25
τούτο μὴ τὸ διαιρετικὸν παρήκεν ὁ Ἀριστοτέλης διὰ τὸ μὴ γεγενῆσθαι
δόξαν πολλὰς καὶ ἀκινήτας τὰς ἀρχὰς λέγεσθαι. τὸ δὲ πεπερασμέ-
νον καὶ ἅπειρον ἐπὶ τῆς μιᾶς διὰ τὴν συντομίαν νῦν παραδραμεῖν
ἔοικεν· ἐν γὰρ τοῖς πρὸς Παρμενίδην, ὡς εἶπον, καὶ Μελίσσον λόγοις
καὶ αὐτὰ βασανίζει. Simpl. f. 5 b.

ἀνάγκη τὴν ἀρχὴν ἢ μίαν ἢ πλείους εἶναι. ἀλλ' εἰ μίαν, ἡ
κινεμένην γε ἢ ἀκίνητον, ἢ πεπερασμένην ἢ ἅπειρον. εἴτε πλείους,
καὶ ταύτας γε αὐτὴν ἢ κινεμένας γε ἢ ἀκινήτας, ἢ πεπερασμένας
κατ' ἀριθμὸν ἢ πάλιν ἀπείρους. Themist. f. 15 b.

ἔχει ὡς Παρμενίδης, φησὶν ὁ Ἀλεξάνδρος, καὶ Μελίσσον μίαν 184 b
ἀρχὴν τιθεμένων καὶ ταύτην ἀκίνητον λεγόντων, ὅτω εἶπε τὸ "ὡς 16
Παρμενίδης καὶ Μελίσσος" (ὅτω γὰρ ὁδε ὅλως ἀρχὴν ἐτίθεντο· ἐν
γὰρ ἔλεγον τὸ πᾶν, ὁ μαχόμενός ἐστι τῷ ἀρχὴν λέγειν εἶναι· οἱ γὰρ
ἀρχὴν τιθέμενοι ὁμολογοῦσι πλείω τὰ ὄντα εἶναι, τῇ ἀρχῇ καὶ τὰ ὅντα
ἐστὶν ἀρχὴ συνεισάγοντες), ἀλλ' εἰπὼν τὸ πρῶτον διαιρετικόν, τὸ ἡ
μίαν εἶναι τὴν ἀρχὴν ἢ πλείους, ἐπὶ τῷ ἑτέρῳ τῶν ἐν τῇ διαιρέσει
πάλιν διαιρετικῷ χρῆσθαι τῷ εἰ μίαν ἢ ἀρχὴν ἥτοι ἀκινήτος ἢ κινε-
μένης. ὅτι δὲ ἀπίθανον τὸ ἀρχὴν μίαν καὶ ἀκίνητον ταύτην λέγειν,
κατ' ἀριθμὸν εἶπε... ταῦτα ὅτι αὐτῇ λέξει τῷ Ἀλεξάνδρῳ λέ-
γοντος, τὸ μὴ τῷ μᾶλλον ἀπίθανον παραμυθεῖσθαι τὴν ἀπίθανον βέβαιον
ἔκ ἦν, οἶμαι, τῆς Ἀριστοτέλους μεγαλονοίας... ἐξ ὧν γὰρ τὰ ὄντα
ἐστὶ ζητῶσι πρῶτον αὐτά, πότερον ἐν ἢ πολλὰ· ὥστε περὶ ἀρχῆς
τῶν ὄντων εἶπε τὸς ἀνδρὸς τούτους φιλοσοφεῖν. Simpl. f. 8 b.

184b εἰώθασι τὰς περὶ τι μέρος φιλοσοφίας σπυδάσαντας ἢ μόνον
 17. ἢ μάλιστα ἀπ' ἐκείνου καλεῖν, ὡς ἡθικὸν μὲν ἐκάλεον τὸν Σωκράτην, φυσικὸς δὲ τὰς περὶ Θαλῆν καὶ Ἀναξίμανδρον καὶ Ἀναξίμενην καὶ Ἀναξαγόραν καὶ Δημόκριτον καὶ τὰς τοιαύτας. παραιτῶμαι δὲ κἀνταῦθα τὸν Ἀλέξανδρον πρότερον μὲν εἰπόντα ὅτι τὰς φυσικὰς ἀντι-
 5 διέφευγε πρὸς τὰς ἐν καὶ ἀκίνητον λέγοντας, ὕστερον δὲ ὅτι ἔθος Ἀριστοτέλει φυσικὰς καλεῖν τὰς περὶ τῆς ἀληθείας φιλοσοφούντας, ἐπεὶ καὶ τῆς φυσικῆς τὸ τέλος ἔστι πρᾶξις ἀλλὰ γινώσκεις ἐξ ἑνός. τίς γὰρ ἡγνῶσι ὅτι καὶ Παρμενίδης, πρὸς ὃν ἀντιώρισθαι λέγει τὰς φυσικὰς, περὶ τῆς ἀληθείας ἐφιλοσόφει; . . . καὶ τῶν μίαν καὶ κινουμένην λεγόντων Ἀναξίμανδρος ὁ Πραξιόδου Μιλήσιος ἀπειρὸν τινα φύσιν, ἄλλην ἔσαν τῶν τεσσάρων στοιχείων, ἀρχὴν ἔθετο, ἥς τὴν αἰδίον κίνησιν αἰτίαν εἶναι τῆς τῶν ὄντων γενέσεως ἔλεγε. καὶ Ἀναξίμενης δὲ ὁ Εὐρυστράτου Μιλήσιος καὶ αὐτὸς ἀρχὴν μίαν ἔθετο καὶ ἀπειρον, ἀέρα ταύτην λέγων, ἐξ ὧν ἀραιωμένον καὶ πυκνωμένον τὰ ἄλλα γίνεσθαι. ὅσης ἔν καὶ τοιαύτης διαιρέσεως παρήκε νῦν αὐτὴν ὁ Ἀριστοτέλης, ὡς ὁ Ἀλέξανδρος φησι, διότι ὑδεμίαν ἢ διαιρέσεις αὐτῇ διαφορὰν γενέσεως τοῖς ἐξ αὐτῆς γινομένοις παρέχει. ἢ γὰρ ἄλλα μὲν εἰ ἀπειρος ἄλλα δὲ εἰ πεπερασμένη γενήσεται, ὥσπερ ἄλλα μὲν εἰ μία, ἄλλα δὲ εἰ πολλά. id. f. 9.

184b ὁ μέντοι εὐφραδὴς Θεμιστοχίδης παραφράζων τὸ ῥητόν, καὶ τὰς
 18. πλείους ἢ κινουμένας φησὶν ἢ ἀκίνητους, καὶ ἢ πεπερασμένας κατ' ἀριθμὸν ἢ πάλιν ἀπείρους. καὶ Εὐδήμος δὲ, ὡς καὶ πρότερον εἶπον, ἐν τοῖς Φυσικοῖς, ὡς ἂν ποτε ὑπάρχουσιν αἱ ἀρχαί, φησὶν, ἤτοι κινῶν ἢ ἀκίνητοι εἰσὶν. καὶ ὅλῳ ὅτι τὴν ἀνάγκην ἔσται τῆς ἀντιφατικῆς διαιρέσεως ἀποδεῶναι. . . καὶ ἔοικε, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, ἀμφοτέρως τὰς διαιρέσεις ἐκατέρω τῶν ἐκ τῆς πρώτης διαιρέσεως μὴ προσαγαγεῖν διὰ τὸ μὴ πολλάκις περὶ αὐτῶν λέγειν, ἀλλὰ δείξας ὅτι ἐπὶ τῆς μιᾶς ἔχοντες οἷον τε τὴν ἀρχὴν ἀκίνητον εἶναι, ἐκ τῆς μάλ्लον συναποδείξει ὅτι ὑδὲ τὰς πλείους οἷον τε εἶναι ἀκίνητους. διὸ ἐπὶ τῶν πολλῶν ἐκέτι ἐχρήσατο τῷ ἢ κινουμένας ἢ ἀκίνητους. id. f. 9 b.

184b τὸ "ἢ καὶ ἐναντίας" ὁ μὲν Πορφύριος καὶ ὁ Θεμιστοχίδης ἀνταποδόσιν
 21. οἶον τὸ "ἢ ὅπως ὥσπερ Δημόκριτος," περὶ Ἀναξαγόρου λεγομένην. καὶ γὰρ τῶν ἀπείρους τὰς ἀρχὰς ὑποθεμένων οἱ μὲν περὶ Δημόκριτον ὁμοσιῶς τὰς ἀτόμους ὑποθέμενοι καθ' ἑν γένος τὸ πλῆρες θεωρουμένας χήματι καὶ θέσει καὶ τάξει διαφέρειν αὐτὰς φασιν, οἱ δὲ περὶ Ἀναξαγόραν καὶ ταῖς ὑστάσις ἐναντίας τίθενται. θερμότητος γὰρ καὶ ψυχρότητας, καὶ ξηρότητας καὶ ὑγρότητας, μανότητάς τε καὶ πυκνότητάς, καὶ τὰς ἄλλας καὶ ποιότητα ἐναντιότητάς ἐν ταῖς ὁμοιομερείαις ἀποτιθεῖν, αἷς διαφέρειν τὰς ὁμοιομερείας ἀρχὰς κατ' αὐτὰς ὅσας φασί, κυρίως τῆς ἐναντιότητος ἐν ταῖς ποιότητι θεωρουμένης, ἀλλ' ἔκ ἐν ταῖς χήμασι. ὁ μέντοι Ἀφροδισιεύς Ἀλέξανδρος οἶδε μὲν καὶ ταύτην τὴν ἐξηγήσιν, ἐκ ἀποδοχῆς δὲ αὐτὴν, ἀλλ' οἶδ' ἄλλο μᾶλλον τὸ ὅλον περὶ Δημοκρίτου λέγεσθαι, ὡς τὰς ἀρχὰς τῶν τιθεμένων τὸ μὲν γένος (ἐν), ταῖς καὶ τὴν ὑποκειμένην φύσιν, χήματι δὲ ἢ εἶδει διαφερέσας ἢ καὶ ἐναντίας. ὅτι γὰρ ὡς ἐναντίας λέγοντες τὸν Δημοκρίτου τὰς ἀρχὰς ὁ Ἀριστοτέλης ἀπομνημονεύει

δι' ἐκείνων, ὁμοῖον τῶν ῥητῶν (p. 188 a 22) "καὶ Δημόκριτος τὸ πλῆρες καὶ τὸ κενόν, ὧν τὸ μὲν ὡς ὃν τὸ δὲ ὡς ἐκ ὃν εἶναι φησιν. ἔτι θέσει, χήματι, τάξει. ταῦτα δὲ γένη ἐναντίων, θέσεως ἄνω κάτω, πρόθεν ὀπίθεν, χήματος γωνία τὸ εὐθύ καὶ τὸ περιφερές." καὶ γὰρ αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης φησὶν ἐναντίον μὴ εἶναι χήμα χήματι, ἐκ ἧς καὶ Δημόκριτον ἀνάγκη ταύτης εἶναι τῆς δόξης. ἔγωγε δὲ τῇ ἐξηγήσει ταύτῃ συμπέπονθεν ὁ Ἀλέξανδρος ὡς αἰρέσας τοῦ ἑτέρου λέγειν, ἢ τὴν συγγραφὴν ἡμαρτήσας, περιττῶς παρεγκειμένον τῷ ἢ, ὅπως τὴν πρὸς Δημοκρίτον ἀνταπόδοσιν ἀπαιτῶντος. ὀφείλειεν γὰρ εἶναι "καὶ εἰ ἀπείρους, ὥσπερ Δημόκριτος, τὸ γένος ἐν, χήματι δὲ ἢ εἶδει διαφερέσας, ἢ καὶ ἐναντίας." ἢ εἰ ὁρθῶς ἔχει, φησὶν, ἢ γραφὴ, παρήκε τὸ ἀνταποδοῦναι τὰς λέγοντας μὴδὲ τῷ γένει τὰς αὐτὰς εἶναι τὰς ἀρχὰς, ὡς ἔλεγον οἱ περὶ Ἀναξαγόραν. εἰ ἔν καὶ τὰς γραφὰς ἀθετεῖν τὰς ἐν πᾶσι τοῖς ἀντιγράφου συμ-
 15 φωνουμένας ἄτοπον, καὶ τὸ ἑλλειπὴν τὸν λόγον ἀποδείξαι καὶ κατ' τὴν φράσιν καὶ κατ' τὰ τμήματα τῆς διαιρέσεως, ἔχοντες ἄτοπον, καὶ μάλιστα ὅτι Ἀναξαγόρου δόξα παραλιμπνάνει, πρὸς ἣν πολλὰς λόγους ὁ Ἀριστοτέλης κατατείνει. ἀλλὰ καὶ τὴν Ἀριστοτέλους περὶ Δημοκρίτου δόξαν ἀθετεῖν, οἰομένην σαφῶς ἐναντίωσιν ἐν ταῖς
 20 ἀρχαῖς ἀποτιθεσθαι, ὅπερ οἱ ἕτεροι ποιῶσιν ἐξηγηταί, ἐκ εὐπαραδεκτον φαίνεται. μήποτε τὸ τῷ μὲν χήματι καὶ τῇ καθ' αὐτὴν μορφῇ διαφέρειν ὡς τὸν Δημοκρίτου ἴδιον ἀποδεδωκεν, κατ' ὅσιν μὴδὲν λέγοντος διαφέρειν τὰς ἀτόμους, τὸ δὲ μὴ διαφέρειν μόνον τὰς ἀπείρους ἀρχὰς ἀλλὰ καὶ ἐναντίας εἶναι, ἐκ τῆς Δημοκρίτου μόνον θέσει ὑπάρχον ἀλλὰ καὶ τῇ Ἀναξαγόρου, κοινῶς ἀμφοτέραις ἀποδεδωκεν. id. f. 10.

ἀλλὰ Δημόκριτος μὲν μίαν ὕσιν ταῖς ἀτόμοις ὑποτιθεῖς ταῖς χήμασι αὐτὰς ἐξαλλάττει μόνους, Ἀναξαγόρας δὲ ἐν ταῖς ὁμοιομερείαις ἐναντιότητος, θερμότητος, ψυχρότητας, λευκότητος καὶ μελανίας. Themist. f. 15 b.

γένος φησὶ τὸ ὑποκείμενον καὶ τὴν ὕσιν τῶν ἀτόμων. ἔλεγε γὰρ μίαν μὲν ὕσιν εἶναι πάσας τὰς ἀτόμους, διαφέρειν δὲ ἀλλήλων τοῖς χήμασι τῷ τὰς μὲν εἶναι σφαιρικός, τὰς δὲ κυβικός ἢ πυραμοειδής ἢ ἕτερον τι τῶν σχημάτων ἔχειν. ἔγωγε δὲ πολλάκις καὶ ἐν ταῖς ἀποδεικτικαῖς τὸ ὑποκείμενον γένος ὠνόμασε. "χήματι δὲ ἢ εἶδει" ἐκ παραλλήλου τὸ αὐτὸ φησιν. εἶδους γὰρ λόγον ἐν ταῖς ἀτόμοις τὸ χήμα ἔλεγε ἔχειν ὁ Δημόκριτος. Philop. a p. 11.

τὸ αὐτὸ τείνει πρὸς δεῖξιν τὸ ἀναγκαῖον εἶναι τὸν περὶ τῶν ἀρχῶν λόγον, εἶπερ καὶ τοῖς μὴ περὶ τούτων προθεμένοις ὁμοῖον ἢ ζήτησις ἢ περὶ αὐτῶν ὑπὸντα πρώτη, ὡς ἐκ ἄλλως εἰσομένους περὶ τῶν ὄντων. ἔγωγε μὲν ἔν ὁ Ἀλέξανδρος ἐξηγεῖται τὴν λέξιν, καὶ περὶ πάντων φησὶ τὸ το λέγεσθαι τῶν φυσικῶν. μήποτε δὲ ἔτε περὶ πάντων τῶν φυσικῶν ἐξ ἑνός ὁ λόγος, ἔτε ὡς ἄλλα μὲν προτιθεμένων ζητεῖν, ἄλλης δὲ πρὸς ἐκείνων αὐτοῖς ζητήσεως τῆς τῶν ἀρχῶν ὑπαντώσεως, ἀλλ' ἐπειδὴ Παρμενίδης καὶ Μελίσσος περὶ τῆς ὄντος ἐζήτησαν, πότερον ἐν ἢ πολλὰ, καὶ εἰ ἀκίνητον ἢ κινούμενον, καὶ ἔσται, φησὶν, ἢ περὶ τῶν ὄντων, ὡς ἂν τις οἰκείῃ, ἀλλὰ περὶ τῆς

ἀρχῆς τῶν ὄντων ἐξήτην, εὐγνωμόνως τὸτο αὐτῶν ὁ Ἀριστοτέλης ἀποδεχόμενος. Simpl. f. 10.

ὄντα ᾗ ἐνόμιζον τὰς ἀρχὰς ἐκείνοι, καὶ ζητῶντες ὁποῖα τὰ ὄντα, τὰς ἀρχὰς ἐξήτην ὁποῖας θετέον ἐσίν. Themist. f. 16.

184 b 25. διὰ τούτων, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ τὸ δοκεῖν παραλελειφθαι πρόβλημα, εἰ εἰσὶν ὅλως ἀρχαί, προστίθω, ἀντιλέγων πρὸς τὴν μηδὲ ὅλως ἀρχὴν εἶναι τιθεμένους τῶν φυσικῶν. . . μήποτε δὲ περινενοημένη μᾶλλον ἐσίν ἡ τοιαύτη ἐξηγήσις· ὅτι εἰσὶν ἀρχαί φυσικαί, διὰ τούτων ὁ Ἀριστοτέλης δεῖξαι προτίθει, ἀλλ' ὁμολογούμενον τὸτο λαβὼν καὶ κατ' αὐτὸς, εἶπερ τὸ ὅτι ἀντὶ τῆς ἀρχῆς ἔλεγον, ἐκ τούτου πειρᾶται τὴν ἐν λέγοντας τὸ ὅτι ἀρχὴν λέγοντας διασαλευεῖν. . . ἀνάγκη τὰς ἐκείνων ἀρχὰς ἢ τὰς ἐπιναβεβηκυίας προσεχῶς αὐτῶν ἐπιστήμης ἐπιδεικνύναι, ὡς τὰς ἱατρικὰς τῆς φυσικῆς καὶ τὰς μηχανικὰς τῆς γεωμετρίας, ἢ πασῶν τινὰ κοινῇ, οἷα ἐσὶν ἡ διαλεκτικὴ τῶν Περιπατητικῶν· καὶ ᾗ ἐν τοῖς Τόπικοις (1 2) χρησίμεον ἐκείνην εἶπε τὴν μέθοδον καὶ πρὸς τὰς κατὰ φιλοσοφίαν ἐπιστήμας. . . καὶ ἡ πρώτη δὲ φιλοσοφία πασῶν ἀποδείξει τὰς ἀρχὰς· διὸ καὶ τέχνη τεχνῶν καὶ ἐπιστήμη ἐπιστημῶν ἀνευφημεῖται. . . ζητεῖ δὲ ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Μετὰ τὰ Φυσικά (B 2) πότερον τὰς ἐκείνης ἐπιστήμης ἀρχὰς καθ' ἐκάστην μία τις ἐσὶν ἡ δεικνύσασα, ἢ μίαν ἐπιστήμης ἔτι θεωρῆσαι κοινῇ τινὸς πασῶν τῶν ἐπιστημῶν. καὶ Εὐδόκιμος δὲ ἀρχόμενος τῶν Φυσικῶν ζητεῖ μὴ φιλοκαλῶς τὸ πρόβλημα, τὴν δὲ λύσιν εἰς ἄλλας πραγματείας τελεωτέρας ὑπερτίθει. λέγει δὲ ὕτως. Simpl. f. 10 b.

185 a 10. μᾶλλον φορτικὸν εἶναι τὴν Μελίσσου φησὶ, διότι μὴ μόνον ἐν ἑστος καὶ ἀκίνητον τὸ ὅτι ἔλεγεν, ὥσπερ ὁ Παρμενίδης, ἀλλὰ πρὸς τούτῳ καὶ ἄπειρον αὐτὸ ἐτίθετο. τοιγαρὶν κοινῶς πρὸς αὐτὸς ἀντιπῶν ἐπήγαγε "Μελίσσος δὲ τὸ ὅτι ἄπειρον εἶναι φησιν. πόσον ἄρα τι τὸ ὄν." id. f. 11 b.

185 a 16. τὴν τετραγωνισμόν τῷ κύκλῳ πολλῶν ζητήτων (τὸτο δὲ ἦν τὸ τῷ κύκλῳ ἶσον τετραγώνον θέξαι) καὶ Ἀντιφῶν ἐνόμισεν εὐρίσκειν καὶ Ἰπποκράτης, ὁμοίως ψευδέντες. ἀλλὰ τὸ μὴ Ἀντιφῶντος ψεύδος διὰ τὸ μὴ ἀπὸ γεωμετρικῶν ἀρχῶν ὠρμῆσαι, ὡς μαθησόμεθα, ὅτι ἐξ ἑνὸς γεωμετρικοῦ λύειν, τὸ δὲ Ἰπποκράτους, ἐπειδὴ τὰς ἀρχὰς φυλάξας τὰς γεωμετρικὰς ἐψεύθη, γεωμετρικῶς λύειν. . . ὁ δὲ Ἀντιφῶν γράφας κύκλον ἐνέγραψε τι χωρίον εἰς αὐτὸν πολυγώνον τῶν ἐγγράφεαυ δυνάμενων. . . καὶ μέντοι τέμνων αἰεὶ τὸ μεταξὺ τῆς εὐθείας καὶ τῆς τῷ κύκλῳ περιφερείας ἐπίπεδον, καὶ δαπανῇ αὐτό, ὅδε καταλήφεται ποτε τὴν τῷ κύκλῳ περιφέρειαν, εἶπερ ἐπ' ἄπειρον ἐξὶ διαίρειν τὸ ἐπίπεδον. εἰ δὲ καταλαμβάνει, ἀνῆρηται τις ἀρχὴ γεωμετρικὴ ἢ λέγουσα ἐπ' ἄπειρον εἶναι τὰ μεγέθη διαίρετά. καὶ ταύτην καὶ Εὐδόκιμος ἀναίρειν φησιν ὑπὸ τῷ Ἀντιφῶντος. τὴν δὲ διὰ τῶν τμημάτων, φησὶ, τετραγωνισμόν γεωμετρικῶς διαλύειν ἐσὶν· λέγει δὲ ἂν τὴν διὰ τῶν τμημάτων τὴν διὰ τῶν μηνίσκων, ὃν Ἰπποκράτης ὁ Χῖος ἐφεῦρε· κύκλῳ ᾗ τμήμα ὁ μηνίσκος ἐσίν. ἢ δὲ δεῖξαι τοιαύτην. . . τὸ δὲ ψευδογράφημα γέγονεν παρὰ τὸ μὴ καθόλου δεδειγμένον ὡς καθόλου λαβεῖν· καὶ ᾗ ἐδείχθη πᾶς μηνίσκος τετραγωνιζόμενος, ἀλλ'

ὁ περὶ τὴν τῷ τετραγώνῳ πλευρὰν τῷ εἰς τὸν κύκλον ἐγγραφομένῳ. ὅτι οἱ μηνίσκοι περὶ τὰς τῷ ἑξαγώνῳ πλευρὰς εἰσι τῷ εἰς τὸν κύκλον ἐγγραφομένῳ. ἐξὶ τις καὶ τοιαύτη δεῖξαι διὰ τῶν μηνίσκων τετραγωνίζειν οἰομένη τὸν κύκλον, ἀπλῶς ἐκ τῆς ἐλεγχόμενῃ παρὰ τί γέγονεν ἐν αὐτῇ τῷ ψευδογράφημα. . . ὅτι ἰκανὸν ἔστι αἶμα τὸ εἰρημένον εἰς ἀπόγνωσιν καταστῆσαι τῆς εὐρέσεως τῷ τετραγωνισμῷ· καὶ ᾗ ὁ Ἰάμβλιχος ἐν τῷ εἰς τὰς κατηγορίας ὑπομνήματι τὸν μὴ Ἀριστοτέλη φησὶ μήπω ἴσως εὐρηκεῖν τὸν τῷ κύκλῳ τετραγωνισμόν, παρὰ δὲ τοῖς Πυθαγορείοις εὐρήσας, ὡς ὁ γὰρ ἐξὶ, φησὶν, ἀπὸ τῶν Σέξτων τῷ Πυθαγορείῳ ἀποδείξεων, ὅς ἄνωθεν κατὰ διαδοχὴν παρέλαβε τὴν μέθοδον τῆς ἀποδείξεως. καὶ ὕστερον δὲ, φησὶν, Ἀρχιμήδης διὰ τῆς ἐλικοειδοῦς γραμμῆς καὶ Νικομήδης διὰ τῆς ἰδίας τετραγωνιζούσης καλεμένης, καὶ Ἀπολλωνίος διὰ τινος γραμμῆς ἣν αὐτὸς μὴ κοχλιωδὲς ἀδελφὴν προσαγορεύει, ἢ αὐτὴ δὲ ἐξὶ τῇ Νικομήδους, καὶ Κάρπος διὰ τινος γραμμῆς ἣν ἀπλῶς ἐκ διπλῆς κινήσεως καλεῖ, ἄλλοι τε πολλοί, φησὶ, ποικίλως τὸ πρόβλημα κατεσκεύασαν. καὶ μήποτε ὅτι πάντες ὀργανικὴν ἐποίησαντο τῷ θεωρήματος κατασκευὴν. ὁ μὴ ἔν Ἀλέξανδρος ὕτως ὡς εἶπον οἱεῖ τὸ ψευδογράφημα ἐλέγχεται, παρ' ὅσον τὸν περὶ τὴν τῷ τετραγώνῳ πλευρὰν μόνον τετραγωνίσας μηνίσκον ὁ Ἰπποκράτης ὡς καὶ ἐπὶ τῆς τῷ ἑξαγώνῳ πλευρὰς αὐτῷ δεδειγμένῳ ἀπεχρήσατο. ὁ μὲντοι Εὐδόκιμος ἐν τῇ Γεωμετρικῇ Ἱστορίᾳ ὅτι ἐπὶ τετραγωνικῆς πλευρὰς δεῖξαι φησὶ τὸν Ἰπποκράτη τὸν τῷ μηνίσκῳ τετραγωνισμόν, ἀλλὰ καθόλου, ὡς ἂν τις εἴποι· εἰ ᾗ πᾶς μηνίσκος τὴν ἐκτὸς περιφέρειαν ἢ ἴσην ἔχει ἡμικυκλίῳ ἢ μείζονα ἢ ἐλάττωνα, τετραγωνίζει δὲ ὁ Ἰπποκράτης καὶ τὸν ἴσην ἡμικυκλίῳ ἔχοντα καὶ τὸν μείζονα καὶ τὸν ἐλάττωνα, καθόλου ἂν εἴη δεδειχώς, ὡς δοκεῖ. ἐκλήσθαι δὲ τὰ ὑπὸ τῷ Εὐδόκῳ κατὰ λέξιν λεγόμενα, ὀλίγην τινὰ προδεῖξι σφαιρικήν ἀπὸ τῆς τῶν Εὐκλείδους στοιχείων ἀναμνήσεως, διὰ τὴν ὑπομνηματικὸν τρόπον τῷ Εὐδόκῳ κατὰ τὸ ἀρχαῖον ἔθος συντόμως ἐκθεμένους τὰς ἀποδείξεις. id. f. 11 b - 13 b.

τὰς ἀρχὰς φυλάττων παραλογίζετο (ὁ Ἰπποκράτης) τῷ μόνον μὴ ἐκείνον τὸν μηνίσκον τετραγωνίσαι, ὅς γράφει περὶ τὴν τῷ τετραγώνῳ πλευρὰν τῷ εἰς τὸν κύκλον ἐγγραφομένῳ, πάντα δὲ μηνίσκον οἷον τε τετραγωνίζειν καὶ λαβεῖν εἰς ἀπόδειξιν. πρὸς Ἀντιφῶντα δὲ ὅτι ἔτι ἂν ἔχοι λέγειν ὁ γεωμέτρης, ὅς ἐγγράφων τρίγωνον ἰσόπλευρον εἰς τὸν κύκλον, καὶ ἐπὶ ἐκάστῃ τῶν πλευρῶν ἕτερον ἰσοσκελὲς συνιστᾷ πρὸς τὴν περιφέρειαν τῷ κύκλῳ, καὶ τὸτο ἐφεξῆς ποιῶν, ὥστε ποτε ἐφαρμόσειν τῷ τελευταίῳ τριγώνῳ τὴν πλευρὰν εὐθείαν ὅταν τὴν περιφέρειαν. τὸτο δ' ἦν ἐπ' ἄπειρον τομὴν ἀναιρῶντος, ἣν ὑπόθεσιν ὁ γεωμέτρης λαμβάνει. Themist. f. 16.

Ἰπποκράτης Χῖος τις ὢν ἔμπορος ληστρικῇ νηὶ περιπεσὼν καὶ πάντα ἀπολέσας ἦλθεν Ἀθήνας γραφόμενος τὴν λησῆα, καὶ πολὺν παραμένον ἐν Ἀθήναις διὰ τὴν γραφὴν χρόνον ἐφοίτησεν εἰς φιλοσόφους, καὶ εἰς τοσούτων ἔξεως γεωμετρικῆς ἦλθεν ὡς ἐπιχειρήσαι εὐρεῖν τὸν κύκλον τετραγωνισμόν. Philop. a p. 13.

185^a διχῶς γίγας ὁ Ἀλέξανδρος διττὴν ἐποιήσατο τὴν ἐξηγήσιν
17. πρῶτον μὲν ἀκῶσας ὅτι περὶ φύσεως μὲν λέγασιν ὅτι, ὃ φυσικὰ δὲ
τὰ ὑπ' αὐτῶν λεγόμενα· ὃ γὰρ ἀναιρῶν τι, εἰ καὶ μὴ χρῆζι ἐκείνου,
ἀλλ' ὅν περὶ ἐκείνου τὸς λόγους ποιεῖ. τῷ ὅν ὅλως περὶ φύσεως
αὐτοῖς γεγενῆσθαι τὸς λόγους εὐλογον ἀν εἰς λέγειν τι τῶν φυσι-
κῶν πρὸς αὐτὸς· καθόσον δὲ ὃ φυσικὰ λέγουσι, πρὸς ὅλιγον ἐν-
διατρίψει τοῖς πρὸς αὐτὸς λόγοις. καὶ ταύτῃ ἔοικεν ἀρέσκεσθαι τῇ
φιγμῇ καὶ ὁ Πορφύριος ὅτως ἐπιτρέχων τῇ λέξει. . . καὶ ἔχει πολὺν
λόγον ἢ ἐξηγήσας, εἴπερ, ὡς καὶ πρότερον ἔφην, ὁ Μελίσσος καὶ τὴν
ἐπιγραφὴν ὅτως ἐποιήσατο τῷ συγγράμματος, περὶ Φύσεως ἢ
περὶ τῷ ὄντος. ἔστι δέ, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, τὴν προειρημένην
λέξιν καὶ ὅτω διατέλλειν, "ὃ μὴν ἀλλ' ἐπειδὴ περὶ φύσεως μὲν ὅ,"
εἴτα ἀπὸ ἄλλης ἀρχῆς "φυσικὰς δὲ ἀπορίας." ἔστι γάρ, φησὶν, καὶ
ὁ τρόπος αὐτῷ τῆς ἐρμηνείας ὅτος συνήθης· ἐν γὰρ Σοφιστικαῖς
Ἑλέγχαις χρῆζι αὐτῷ λέγων "ἔστι μὲν ὅ, φαίνεται δὲ" (p. 160 b 22)
καὶ πάλιν "οἱ δὲ τὸτο ποῖσι μὲν ὅ, δοκοῖσι δὲ" (p. 161 a 3), καὶ τὸ
λεγόμενον, φησὶ, καταλλήλως ἀν ἔχοι· κυρίως γὰρ περὶ τίνος λέγει
ὁ διεξιὼν περὶ αὐτῷ ὁποῖον τι ἐστίν. . . καὶ ἀκόλουθον δὲ τοῖς προει-
ρημένοις, φησὶ, τὸ ὅτω διατελλέσθαι· εἴρηκε γὰρ "τὸ μὲν ὅν εἰ ἐν καὶ
ἀκίνητον τὸ ὄν σκοπεῖν ὃ περὶ φύσεως ἐστὶ σκοπεῖν," ὃ συνάδει τὸ
"ἀλλ' ἐπεὶ περὶ φύσεως μὲν ὅ." ταύτῃ καλῶς εἰρημένη τῇ ἐξηγή-
σει συνάδει καὶ ἡ τῷ Θεμιστίῳ παράφρασις. ἐπάγει δὲ τῷτοίς ὁ
Ἀλέξανδρος ὅτι ὁδὲ εἰρηκασί τι περὶ φύσεως ἐκείνοι· ὃ γὰρ προ-
θέμενοι περὶ φύσεως εἰπεῖν ἔπειτα ἀναιρῶσι τὴν φύσιν, ἀλλ'
ἠκολούθησεν αὐτοῖς ἐξ ὧν ἔλεγον τὴν φύσιν ἀναιρεῖν. Simpl. 25
f. 15.

ὃ μὴν ἀλλ' ἐπειδὴ περὶ φύσεως μὲν ὅδὲν λέγασιν (πῶς γὰρ οἱ
γε ἀναιρῶντες τὴν φύσιν;) φυσικὰς δὲ ἀπορίας συμβαίνει λέγειν
αὐτοῖς (τὰς γὰρ ἐκ τῷ κενῷ καὶ τῷ ἀπείρῳ καὶ τῆς κινήσεως), ὅτως
ἔχει καλῶς ἐπὶ μικρὸν διαλεχθῆναι περὶ αὐτῶν. εἰ γὰρ καὶ φυσικῶ
μὴ προσήκων ὁ λόγος, ἀλλὰ φιλοσόφου γε ὅν ἀλλοτρίος. ἐρῶμεν
δὲ πρὸς τὸς ἀνδρας ὅχ' ἵνα κινήσαντες αὐτῶν τὴν δόξαν θάμμεθα
ὅτω φύσιν καὶ κίνησιν (ταῦτα γὰρ ἡμῖν διὰ τὸ ἐναργὲς ὑποκείμεν),
ἀλλως δὲ ἐκ περιόντος ἀ λέγασιν ἐξετασέον, καὶ πρῶτον γε αὐτὴν
τὴν δόξαν καθ' ἑαυτήν, χωρὶς τῶν λόγων οἷς ἐπιχειροῦσιν αὐτὴν
κατασκευάζειν. Themist. f. 16.

τῷ γὰρ ἐν εἶναι τὸ ὄν ὑποτίθεσθαι καὶ ἀκίνητον ἀναιρῶσι τὴν φύ-
σιν, τῷ δὲ ἀναιρεῖν τὴν φύσιν συμβαίνει φυσικὰς αὐτὸς ἀπορίας
λέγειν. Philop. a p. 13.

185^a τὴν Παρμενίδου λόγον καὶ Μελίσσου ἐλέγχειν ὁ Ἀριστοτέλης 40
20. προθέμενος πρῶτον μὲν καθολικὴν πρὸς αὐτὸν ποιεῖ ἐνστασιν, τὸ ἐν
εἶναι τὸ ὄν, εἴ τις καὶ τὸ πρόχειρον ἀκούει, ἐκ διαιρέσεως ἀνασκευά-
ζων, εἴτα καὶ τὸς λόγους αὐτῶν ἀνατρέπων, εἴ τις αὐτὸς ὡς κατα-
σκευαστικὸς τοῦτο ἐνός ὄντος ἀποδέχοιτο. γίνεσθαι δὲ διαλεκτικὴν
αὐτῷ ἢ ἐπιχείρησιν ἀπὸ τῆς τῶν ὄντων διαιρέσεως ὁρμηθεῖσα. . .
ἀλλ' ἐγὼ μὲν τῷ Πορφύριῳ τὸ πλέον ἀκολουθῶν ὅτω τὴν τε διαιρέσιν
τῷ Ἀριστοτέλει ἐποισάμενον καὶ τὴν καθ' ἑκάστην τῆς διαιρέσεως ἐν-
στασιν. ὁ μέντοι ἐπιμελέστατος Ἀλέξανδρος συνήψε τὴν καὶ τὸ ὄν

καὶ τὴν καὶ τὸ ὄν διαιρέσιν ὅτως. . . ὁ μέντοι Εὐδόμος συντομώτε-
ρον ὅτως ἐπιχειρεῖ τῷ λόγῳ. Simpl. f. 16.

ἀρχὴ δὲ οἰκειοτάτη πασῶν, τί σημαίνει τὸ ὄν αὐτοῖς ἐρωτη-
σαι, πότερον εἶναι πολλὰ καὶ αὐτὸ λέγεσθαι ἢ μοναχῶς. εἰ μὲν γὰρ
πολλὰ καὶ ὡς ἡμεῖς ἐν Κατηγορίαις ἐδείξαμεν, καὶ τὸ ὄνομα ἀν
λέγειν τὸ ὄν ἐν, πολλὰ δὲ καὶ τὴν ὑπόστασιν καὶ τὰ πράγματα· εἰ
γὰρ ἔστι καὶ ὅσια καὶ ποῖον καὶ ποσόν, εἴτε καὶ ἀπολελυμένα ταῦτα ἀπ'
ἀλλήλων, εἴτε σὺν ἀλλήλοις τὸ εἶναι ἔχοντα, πολλὰ τὰ ὄντα γέ-
νησθαι, καὶ μία φωνὴ πάντων κατηγορεῖ· εἰ δὲ μοναχῶς, ὅτω
ὁ δὲ τῷ πράγματι λέγειν ἀν ἐν καὶ τῷ σημαίνοντι. ἀλλ' εἰ ἐν
πρᾶγμα σημαίνει, ἢ ὡς γένος ἐν ἀν σημαίνει ἢ ὡς εἶδος ἢ ὡς
ἄτομον. ἀλλ' εἴτε ὡς γένος, πολλὰ τὰ ὄντα, εἴτε ὡς εἶδος,
ὁμοίως· καὶ γὰρ πλείονων καὶ διαφερόντων ταῦτα κατηγορεῖ. λεί-
πει τῶν ὡς ἄτομον ἐν εἶναι τὸ ὄν, ὡς ὁ Καλλίας, ὡς ὁ Βακέ-
φαλος ἵππος, ὡς τοῦτο τὸ μέλαν. πότερον ὅν ὅσιν αὐτὸ ἐρῶσιν ἢ
συμβεβηκός; οἷον μὲν γὰρ συμβεβηκός. Themist. f. 16.

τὴν δὲ ὑπέλαβον διὰ τῶν τῶν καθόλου μᾶλλον τῆς διαιρέσεως
αὐτὴν ἐκτίθεσθαι, καὶ διὰ μὲν τῷ εἰπεῖν "πότερον ὡς ὅσιν ἅπαντα ἢ
ποσὰ ἅττα ἢ ποιά" τὸ καὶ γένος ἐν λέγειν, διὰ δὲ τῷ "καὶ πάλιν
πότερον ὅσιν, μίαν δὲ πάντα, οἷον ἀνθρώπων ἕνα ἢ ἵππων ἕνα" τὸ
καὶ τὸ εἶδος ἐν· τὸ γὰρ μερικὸν μετ' ὀλίγα ἐκτίθεσθαι ἕνα λέγει
(p. 185 b 7) "λέγεσθαι" δὲ ἐν ἢ τὸ συνεχὲς ἢ τὸ ἀδιαίρετον ἢ ὅ
λό-
γος ὁ αὐτός." ἡμεῖς δὲ φάμεν ὅτι ἐπειδὴ ὅταν ἀκῶσμεν ἀνθρώπων
ἕνα ἢ ἵππων ἕνα, εὐθύς ἢ διάνοια ἡμῶν εἰς τὸ μερικὸν ἀναφέρεται,
διὰ τῷτο φάμεν ὅτι διὰ μὲν τῷ "πότερον ὡς ὅσιν ἅπαντα ἢ ποσὰ
ἅττα ἢ ποιά" τὸ καθόλου αὐτὴν ἐκτίθεσθαι κοινῶς τό τε καὶ τὸ γένος
καὶ τὸ καὶ τὸ εἶδος, διὰ δὲ τῷ "οἷον ἀνθρώπων ἕνα ἢ ἵππων ἕνα"
τὸ μερικόν. ἐφεξῆς δὲ, ὥσπερ ἤδη εἶπον, αὐτὸ τὸ μερικὸν διαιρεῖ.
Philop. a p. 15.

"εἰ δὲ ἄτοπον λέγειν τὸ ἀδύνατον." καὶ γὰρ ἄτοπον μὲν καὶ τὸ 185^a
ἀπλῶς ψεῦδος, ἐπίτασις δὲ τῷ ψεύδους τὸ ἀδύνατον. καὶ τὸ μὲν 30.
ἄτοπον τῷ εὐλόγῳ ἀντίκειναι, σημαίνει ἥτοι τὸ παράδοξον, ὃ μὴ
τοπάζει ἀν τις, ἢ τὸ χωρὶν μὴ ἔχον· τὸ δὲ ἀδύνατον τῷ ἀναγκαίῳ
ἀντίκειναι. πῶς ὅν τῷτο ἀδύνατον; ὅτι ὅσιν μὲν ὅσιν ἥτοι ταῦτον
ἔστι ὅσιν καὶ ποῖον, ἢ ἅμα ἐν τε καὶ ὅχ' ἐν τὸ ὄν. μὴ ὅσιν δὲ, ἐπεὶ
μὴδὲ ἐστὶ χωρὶς τῆς ὅσιν τὸ ποῖον, ὅδ' ἀν αὐτὸ εἴη. ὡς ὅν τῷ
εὐλόγῳ τὸ ἀναγκαῖον ἐπίτασις ἐστίν, ὅτω καὶ τῷ ἀτόπῳ τὸ ἀδύνατον.
πρῶτον δὲ εἶπε τὰ ἐπόμενα ἅττα τοῖς ποῖον εἶναι λέγουσι τὰ
πάντα ἢ τι τῶν ἄλλων γενῶν, εἴτε ὅσιν ὅσιν εἴτε μὴ ὅσιν. καὶ
γὰρ ὅσιν μὲν ἔστι καὶ αὐτὸ καὶ τὸ ἄλλο γένος, μὴ ὅσιν δὲ χωρὶς ὅσιν
ἔστι τὰ συμβεβηκῶτα. Simpl. f. 16 b.

τῷ "καθ' ὑποκειμένην" χρῆζι νῦν ὃ τῷ τὸ καθόλου σημαίνοντι, 185^a
ἀλλ' ἀντὶ τῷ ἐν ὑποκειμένην· εἴθε γὰρ τὰ μὴ καθ' αὐτὰ ὄντα ἀλλ' 32.
ἐτέρη πρὸς τὸ εἶναι δεόμενα καθ' ὑποκειμένην λέγειν, ὡς λεγόμενα
κατηγορεῖ, ἀλλὰ τὰ συμβεβηκῶτα καὶ τῶν ὑποκειμένων. id. ib.
ἐν τισὶ δὲ τῶν ἀντιγράφων ὅτω γέγραπται "Μελίσσος δὲ τὸ 185^a
ὄν ἀπειρον εἶναι φησιν· ποσὸν ἄρα τι τὸ ὄν." καὶ εἴη ἀντὶ αὐτοῖς 33.

τὸ ἐν λέγον ὅπερ ἦν τὸ ὄν. ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἀφροδισιεύς Ἀλέξανδρος
καὶ δι' οἰκείων ἐπιχειρημάτων ἀντιλέγειν ἀξιοῖ τοῖς ἐν τῷ ὄν λέγουσι,
φέρει συντόμως ἰδωμεν πῇ καὶ αὐτὸς εὐ λέγειν δοκεῖ καὶ ἡ παλαιὰ
σοφία μένει ἀνελεγκτος. id. f. 17.

185 b οἰκεία τῷ ἐνός χρηστὸν διαίρεσει, ὅκ ἀρεσκόμενος οἶμαι τοῖς 5
5. ὑπὸ τῷ Πορφύριον λεγομένοις ἐνταῦθα. λέγει γὰρ ὅτι καὶ τὸ ἐν πολλὰ
σημαίνει, πρῶτον μὲν ὅσα καὶ τὸ ὄν, καὶ διελόμενοις τὸ ἐν εἰς τὰ αὐτὰ
τῷ ὄντι παραπλησίως ἐστὶν ἐπιχειρεῖν, ἀπαιτῶντας πῶς ἐν λέγουσιν
εἶναι τὸ ὄν, πότερον ὡς ὅτιαν ἢ ὡς ποιὸν ἢ κατὰ τι τῶν ἄλλων.
ἀκριβέστερον γὰρ ὁ Ἀριστοτέλης ἄλλην μὲν τῷ ὄντος ἄλλην δὲ τῷ ἐνός 10
τῶν σημαινόμενων οἰκείαν πεποίησιν τὴν διαίρεσιν. τὸ γὰρ ἐν ἢ γένει
ἢ εἴδει ἢ ἀριθμῷ ἐν ἔσται. ἀλλὰ τὸ μὲν γένει ἢ εἴδει ἐν ὅκ ἡξίωσεν
ὁ Ἀριστοτέλης θέσθαι νῦν, ὡς προφανῶς εἰσάγοντα τὸ πλῆθος. . .
τὸ δὲ ἐν τῷ ἀριθμῷ καὶ αὐτὸ πᾶσι λέγειν. ἢ γὰρ ὡς τὸ συνεχές,
ὡς μίαν εἵποιμι ἂν τὴν γραμμὴν, ἢ ὡς τὸ ἀδιαίρετον φύσει, ὡς 15
τὸ σημεῖον καὶ ἡ μονάς, ἢ ὡς τὰ ἐν αὐτὴν ἔχοντα λόγον καὶ ὁνό-
μασι διάφερον, ὡς λῶπιον καὶ ἱμάτιον. κατ' ἄλλην δὲ πάλιν διαί-
ρεσιν. τὸ μὲν δυνάμει ἐν λέγειν τὸ δὲ ἐνεργείᾳ. . . διὰ ὅτι ταῦτα εἰ
μὲν ὡς συνεχὲς ἐρῶσι τὸ ὄν ἐν, ἔσται ἐνεργεία μὲν ἐν δυνάμει δὲ πολλὰ
καὶ ἀπειρα. . . εἰ δὲ ὅπως ἐν τῷ ὄν ὡς ἀδιαίρετον, ἐπεὶ τὸ ἀδιαίρετον 20
πολλαχῶς, οἷον τὸ μῆκος διηρημένον οἷον τε δὲ διαίρεθῆναι, καθά-
περ ἔκαστον τῶν συνεχῶν, ἢ τὸ μῆδος ὅλως πεφυκὸς διαίρεσθαι τῷ
μὴ ἔχειν μέρη εἰς ἃ ἂν διαίρεθῇ, ὥσπερ στήλη καὶ μονάς, ἢ τὸ
μόρια μὲν ἔχον καὶ μέγεθος, ἀπαθὲς δὲ ὄν δια σφαιρικότητα καὶ σφαι-
ρικότητα, καθάπερ ἕκαστη τῶν Δημοκρίτου ἀτόμων. εἰ μὲν ὅν ὡς τὸ 25
συνεχὲς ἐν τῷ ὄν, πολλὰ πάλιν ἔσται τὸ ὄν. εἰ δὲ ὡς ἡ ἀτομος,
πρῶτον μὲν ἀτοπον καὶ ἀπεμφανὸν ἐστὶ τὸ μίαν λέγειν ἀτομον τὰ
πάντα, εἴτα καὶ αὐτὴ συνεχὴς καὶ διαίρετὴ ἐπ' ἀπειρον. . . κἀν-
ταῦθα δὲ ὁ Ἀριστοτέλης τῷ τῷ μόνον τῷ διαίρετῷ τὸ σημαινόμενον
ἀντιλογίας ἡξίωσεν, ὡς τῶν ἄλλων εὐδιαλυτῶν ὄντων. καὶ πρὸς 30
τῷ τῷ δὲ ὅκ ὡς πρὸς σημεῖον ἀντίειπεν, ὥσπερ οἱ ἐξηγηταί, ἀλλ'
ὡς πρὸς τοῦτον οἷον ἂν ὑπέθετο καὶ οἱ περὶ Παρμενίδην, τὸ ἀποσόν
τε καὶ ἀπειρον. . . αὐτὸς δὲ πρὸς τὸ πρῶτον τμήμα τῆς διαίρεσεως
τὸ ὅπως ἐν τῷ ὄν ὡς συνεχὲς λέγον ἀπαντήσας, πρὸ τῷ τὰ λοιπὰ
διαλύσαι, ἀπορίαν τινὰ παρεμβάτων περὶ τῷ ὄν καὶ τῷ μέρει, εἰ 35
ταῦτον ἢ ἕτερον ἐστὶ, μᾶλλον δὲ εἰ ἐν ἄμφω, ἀσαφέστερον τὸν λόγον
πεποίηκε. τὴν δὲ ἀπορίαν ταύτην Πορφύριος προβεβλήσκει φησιν
ὡς τινὸν ἐνσησομένων αὐτῷ τρεῖς εἰπόντι τρόπος τῆς τῷ ἐνός ὑπο-
στάσεως καὶ μὴ προσθέντι τὸν τέταρτον, ὅν τινες εἰσῆγον, νομίζον-
τες τὸ μέρος τὸ μὴ συνεχὲς ἄλλω μέρει καὶ τὸ ὅλον ταῦτον εἶναι. . . 40
ὁ δὲ Ἀλέξανδρος λύσαι τὴν περὶ τῷ μέρει καὶ τῷ ὄν ἀπορίαν φησιν
αὐτὴν τὴν λέγουσαν τὸ μέρος τῷ ὄν ταῦτον εἶναι, ἵνα δείξας μὴ
ὄν ταῦτον βεβαιώτερον ἔχει, ὅτι ὁ μόνον διαίρεθέντα τὰ μέρη ἀπὸ
τῷ ὄν πλείω γίνεσθαι, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ συνεχείᾳ λαμβανόμενα, εἴγε
καὶ ἀλλήλων καὶ τῷ ὄν ἕτερα ἐστίν. τὸ δὲ ἴσως ὁ πρὸς τὸν λόγον, 45
καίτοι πρὸς λόγον ὄντων τῶν εἰρημένων, λέγεσθαι φησι, διότι
ικανὰ ἦν τὰ παρελεγεμένα τὸς ὅπως ἐν τῷ ὄν λέγοντας ὡς συνεχὲς
διελέγεσθαι. ἴσως δὲ ὅτι ἡ ἐφ' ἑκάτερα ἀπορία τῷ λόγῳ ἐξωτερικὴ

τις ἦν, ὡς Εὐδοκὸς φησι, διαλεκτικὴ μᾶλλον ὅσα. . . ὁ μὲντοι
Εὐδοκὸς ὅτι μὲν διὰ τὸ δειχθῆναι τὸ συνεχὲς μὴ ὄν ἐν εἴρη, σαφῶς
λέγει, μερῶν δὲ καὶ αὐτὸς ποτὲ μὲν διωρισμένων ποτὲ δὲ συνεχῶν
μέμεναι. ἔχει δὲ ὅπως ἢ τῷ Εὐδοκῷ λέξεις. id. f. 17 b.

“καὶ εἰ τῷ ὄν” κτλ. εἰ μὲν γὰρ, φησί, ταῦτα τὰ μέρη τῷ 185 b
ὄν εἵπομεν, συμβήσεται καὶ ταῦτα εἶναι ἀλλήλοις. τὰ γὰρ τῷ αὐτῷ 15
ταῦτα καὶ ἀλλήλοις ταῦτα ἐστίν. cod. Vat. 1028.

ἀλλ' ὡς ἀδιαίρετον δεῖ λαμβάνειν τὸ μέρος τῷ ὄν; ταύτη
γὰρ λέγει συνεχές, ἢ κατ' ἐνεργείαν ἐστὶν ἐν. ἀλλὰ πρῶτον μὲν
ἐδάμῳ διασέλλοντι τὸ κατ' ἐνεργείαν τῷ δυνάμει. ἔπειτα, συγ-
κεχωρήσας γὰρ αὐτοῖς τῷ τῷ, ἐκεῖνο γε πάντως ὁμολογήσασιν, ὅτι
συνεχὴς τε καὶ ἡνωμένα ὅκ ὁμοιομερῆ μένον ἐστίν, πλείω δὲ καὶ ἄνο-
μοιομερῆ, τὰ σώματα λέγω τῶν ζώων καὶ τῶν φυτῶν. ἦν γὰρ γὰρ
καὶ τῶν τὰ μέρη, καὶ ὁ σύγκειται ὥσπερ σωρός. διὰ τί ὅν, εἰ τῆς
γραμμῆς τὸ μέρος ἐν τε καὶ ταῦτον τῇ γραμμῇ, ὅτι μὴ διήρηται τῆς
ὅλης, ὅκ ἔσται καὶ ἡ χεὶρ ταῦτον Σωκράτει, καὶ ὁ πᾶς δὲ ὁμοίως; ὁ
γὰρ αὐτὸς λόγος. εἰ δ' ἄμφω τὰ αὐτὰ τῷ αὐτῷ, καὶ ἀλλήλοις δῆλον
τὰ αὐτά. ἔσται ὅν ταῦτον πᾶς χεὶρ ὀφθαλμὸς Καλλίας. τῷ τῷ
ζητήμα κατ' ἰδίαν ἐτύγχανε λόγος παρὰ τοῖς παλαι, πότερον
ταῦτον τῷ ὄν τὸ μέρος ἢ ἕτερον. ἀπάντα γὰρ ἀτοπον ἐξ ἑκατέρου.
Themist. f. 16 b.

ἰστέον ὅν ὅτι τὸ ὄν πᾶσι μὲν ταῦτον ἐστὶ τοῖς μέρεισι πᾶσι δὲ ἕτε-
ρον. ἕτερον μὲν γὰρ ἐστὶ τῶν μερῶν ὡς ἐπιγινόμενον τῇ πάντων
συνθέσει καὶ ἀποτελέσματι αὐτῆς ὄν, ταῦτον δὲ πάλιν τοῖς μέρεισι
τὸ ὄν ὡς μηδὲν ἐπιγινόμενον ἔξωθεν τῶν μερῶν εἰς τὴν τῷ ὄν
ὑπαρξιν. . . τὸ μὲν ἐν ἀντὶ τῷ ταῦτον ἔθηκε, τὸ δὲ πλείω ἀντὶ τῷ
ἕτερον, “καὶ πᾶς ἐν ἡ πλείω” ἀντὶ τῷ καὶ πᾶς ταῦτον ἢ πᾶς ἕτερον.
καὶ περὶ τῶν μερῶν τῶν μὴ συνεχῶν λέγει, ἢ τῶν καὶ παράθεσιν ἢ
τῶν ἀφεσχηκῶν. . . εἰ ἑκάτερον, φησί, τῶν μερῶν ταῦτον ἐστὶ τῷ
ὄν διότι ἀδιαίρετόν ἐστι, πρόδηλον ὅτι καὶ αὐτὰ ἑαυτοῖς ταῦτα
εἰσιν. τὸ ὅν “ὡς ἀδιαίρετον” αἰτίας ἐστὶν ἀπόδοσις διὰ τί τῷ ὄν
τὸ μέρος ταῦτον. τὸ δὲ “ἑκάτερον” ἀντὶ τῷ ἔκαστον, τῷ τῷ, εἰ
διὰ τὸ ἀδιαίρετα εἶναι τῷ ὄν τὰ μέρη ἔκαστον τῶν μερῶν τῷ ὄν
ἐστὶ ταῦτον. τὸ γὰρ ἐν πάλιν ἀντὶ τῷ ταῦτον καί, καὶ τὰ μέρη αὐτὰ
ἑαυτοῖς, τῷ τῷ ἀλλήλοις, ταῦτα ἔσται. ὅκ ὅν ἡ κεφαλὴ τῇ χειρὶ
ἢ αὐτῇ ἔσται. Philop. b p. 2.

ὁ Λυκόφρων ἀφ' ἧς τὸ ἐστὶ τῶν κατηγορημάτων, λέγων Σω-185 a
κράτης λευκός, ὡς αὐτῶν καθ' αὐτῶν τῶν συμβεβηκότων ἀνευ τῷ 25
ἐστὶ μὴ ποίντων ὄντος προδήκην. καίτοι, εἰ μὴ προδήκην ἐποίησε,
ταῦτον ἂν ἦν Σωκράτης λέγειν καὶ Σωκράτης λευκός. ἔπειτα ἡ
ταυτὴ προφορὰ ἀποφαντικὸν λόγον ὁ ποιῶν. ὅτε γὰρ ἀλήθειαν ὅτε
ψευδὸς δηλοῖται. ὁ μὲντοι ὅδε ἄλλο εἶδος λόγου ποιῶν, ὅδε λόγος
ἐστὶν. . . ἀλλὰ δὲ ἀποφαντικὸν λόγον ποιεῖν βεβλημένοι εἰς ῥήματα
μετέπλεκτον τὰ κατηγορούμενα, ἄνθρωπος ὁ λευκός ἐστὶ λέγοντες
ἀλλὰ λευκῶν, καὶ ὁ βαδίζων ἐστὶν ἀλλὰ βαδίζει, ἵνα μὴ τὸ ἐστὶ
προσάπτοντες πολλὰ ποιῶσι τὸ ἐν, ἀλλ' ἡ δὴ δῶλον ὅτι ὑφειμένον
ἔχει φύσιν τὰ συμβεβηκότα, ὥσπερ καὶ τὸ ῥῆμα ἐνεργείαν ἢ πάθος
δηλοῖ, ὑφειμένα τῆς ὁσίας ὄντα. καὶ δηλονότι ὅδε ὅτε τὴν ἀπο-

ρίαν ἐξέφυγον, καὶ εἰ ἐκκλίνοντες καὶ μεταρρυθμίζοντες τὴν λέξιν τὴν κατηγορίαν ἐποιῶντο· πᾶν γὰρ ῥῆμα εἰς μετοχὴν καὶ τὸ ἐξιν ἀναλύεται, βαδίζει-βαδίζων. ἐξιν. οἱ δὲ ἐκ τῆς Ἑρετρίας ἔτῳ τὴν ἀπορίαν ἐφοβήθησαν, ὡς λέγειν μηδὲν καὶ μηδενὸς κατηγορεῖσθαι, ἀλλ' αὐτὸ καθ' αὐτὸ ἕκαστον λέγειν, οἷον ὁ ἄνθρωπος ἄνθρωπος καὶ 5 τὸ λευκὸν λευκόν. καὶ εὐδὲ ἔτσι μὲν ἐξέφυγον τὴν ἀπορίαν. καὶ γὰρ ὁ ἄνθρωπος πολλὰ ἐξί καὶ τὸ λευκόν πολλὰ, ὡς οἱ ὀρίσμοι δηλαδί. καὶ τῷ ἑτέρῳ δὲ τῶν ἀτόπων περιπεπτῶκασιν τῷ ἐν ἀποφαντικὸν λόγον ἀναρῶντι. . . τοιαύτη μὲν ἡ καὶ τὸ πρόχειρον ἔννοια τῆς Ἀριστοτελικῆς λέξεως εἶναι δοκεῖ. τῷ δὲ Πορφύριῳ καινοπρεπῶς αὐτὴν 10 ἐπιδραμόντος, ἄξιον ἂν εἶναι μηδὲ τὰ ἐκείνῳ δοκῶντα παραλιπεῖν, τὰ μὲν συντέμνοντα τῶν λεγομένων, τὰ δ' ἐπ' αὐτῆς τῆς λέξεως παρατιθέντα. . . τὴν τοῖνυν τοιαύτην καὶ τηλικαύτην ἀπορίαν μόνος ὁ Ἀριστοτέλης συνοῖεν ὥπως λύνειν χρή. τὰ γὰρ ὄντα φησὶ μὴ ὁμοίως ὄντα εἶναι, διὸ μὴ εἶναι αὐτῶν γένος τὸ ὄν, ἀλλὰ τὸ μὲν τοιούτον 15 εἶναι ὁ καὶ αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ ὑποσχεῖται δύναμι, χαρακτήρα ἐμφαίνον ἴδιον, τὰ δὲ ὄντα μὲν, ἔχ' ὁμοίως δὲ μετεκληφότες τῷ ὄντος ἀλλὰ κατ' ἄλλον τρόπον τῷ ἐν ἐκείνοις εἶναι καὶ ἡρτῶσθαι ἀπ' ἐκείνων πρὸς τὸ εἶναι. ὁ μὲν γὰρ πατήρ τε καὶ ὁ υἱὸς καὶ τύχη ὑπέστησαν, καὶ ὁ δεσπότης καὶ ὁ οὐλός. διὸ πολλαχῶς ἔφη τὸ ὄν, πλην ὅτι τὰ 20 ἄλλα ἐπὶ τῇ ὑσίᾳ συμβέβηκε, καθ' ἣν καὶ χαρακτηρίζεται τὸ ὑποκείμενον. διὸ οἱ μὲν ἀνὴρ ἦν τὰ ἄλλα, καθάπερ οἱ ἀπὸ τῆς Στωικῆς ἐποίου, πλην τὰ ἐναργῆ. ὁ δὲ ὁμοίως τῇ ὑσίᾳ καταλιπὼν ἐν μάκρον ἀμαρτάνει. πολλὰ γὰρ ποιήσει τὰ ὄντα καὶ σωρεύσει, ὥσπερ τὰ ἄτομα σώματα. ὁ δὲ πῶς μὲν λέγων εἶναι, τῷ ἐπὶ τῇ ὑσίᾳ 25 θεωρεῖσθαι καὶ μετ' ἐκείνην εἶναι, πῶς δὲ μὴ εἶναι, τῷ μὴ ἄνευ αὐτῆς ὑποσχεῖται δύναμι, ἔτος ἐπέληπτο τῷ ὀρθῷ. . . ὅπερ ἴσως καὶ νῦν ἠνέξατο, μηδὲν ἄτοπον εἰπὼν τὸ αὐτὸ ἐν καὶ πολλὰ εἶναι, πολλὰ μὲν καὶ τὸς πολλῶν συμβεβηκότων λόγους. ἐν δὲ καὶ τὸ ὑποκείμενον καὶ τὴν ὑσίαν, ὅπερ αὐτὸ μένον ἐν πολλὰ ἐξί κατ' ἐκεῖνο. . . 30 ὥστε εἰ μέλει καὶ ἡ ἀπὸ τῶν συμβεβηκότων ἀπορία λύεσθαι, καλῶς ὁ Πορφύριος τὸ ὑπὸ τῷ Ἀριστοτέλει ἡνιγμένον διὰ τῷ "ὡς μοναχῶς λεγομένη καὶ τῷ ἐνὸς καὶ τῷ ὄντος, πολλὰ δὲ τὰ ὄντα" ἐνόησεν τε καὶ ἐξέφηνεν, ἐνδείξαμένον μὲν πως καὶ τῷ Εὐδόκῳ τὸ τοῦτο, καὶ αὐτὸ δὲ τὴν λύσιν εἰς τὸ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ κατακλείσαντος. 35 εὐδὲν δὲ ἴσως χεῖρον καὶ τὰ Εὐδόκῳ παραθέσθαι. . . ταῦτα ὅν τῷ Εὐδόκῳ λέγοντος ὁ Ἀλέξανδρος Πλάτωνα φησὶν εἶναι ἐν τὴν λέξιν μεταρρυθμίζοντα τῶν συμβεβηκότων, καὶ ἴσως διότι ὁ Εὐδόκος μὲν τὸς ἀφαιρῶντας τὸ ἐξί τῆς δόξης ταύτης ἐμνήσθη. ὅτι δὲ ἐκ τῶν ἐπὶ τῇ ἀπορίᾳ θεωρηθέντων ὁ Πλάτων, εὐδὲ τῶν οὗ 40 Ἀριστοτέλης αἰνίττει, δῆλον ἐξ ὧν ἐν Φιλήβῳ μὲν παῖδων ἐρεχελάντων ἀδολεχίαν εἶναι τὴν τοιαύτην ἀμφισβήτησιν φησὶν, ἐν Σοφιστῇ δὲ (p. 251) καὶ τὴν ὅλην ἀπορίαν σαφῶς ἐκτίθει καὶ διαπαικίζει πᾶν τὸς ἐσπυδακίας περὶ αὐτὴν, γράφων ὥτως. Simpl. f. 20.

185 b Πλάτων δὲ μετερρυθμίζει τὴν λόγον, ἀντὶ τῷ λευκῷ ἐξί 45 23. λέγων λελεύκω. ἡμεῖς δὲ φάμεν ταῦτον εἶναι δύναμι ἐν τε καὶ ἐκ ἐν, ἀλλ' ὅ καὶ ταῦτον εὐδὲ ἄμα. τούτο μὲν γὰρ ἀμήχανον ὄντως. Themist. f. 16 b.

ὡς Μενέδημος ὁ Ἑρετριεύς. καὶ ὁ μὲν Ἀριστοτέλης ἀνωνόμως εἶπε, τινὲς δὲ ὑπενόησαν εἰς τὸν Πλάτωνα αὐτὸν αἰνίττειν, παντελῶς ἀπειροὺ ὄντες καὶ αὐτῆς τῆς Πλατωνικῆς λέξεως. Philop. b p. 3.

τὴν καθολικὴν ἀνάλυσιν τῆς ὑποθέσεως προλαβόντων, ἵνα μὴ 186 a δοκῇ διὰ σαφρότητα τῶν παρισταμένων αὐτῇ λόγων ἐλέγχεσθαι, 4. μέτεστι λοιπὸν ἐπὶ τὸ καὶ τὸς λόγους διελέγχειν αὐτὸς, οἷς πείθοντες ἐν ἀπεφάναντο τὸ ὄν. Simpl. f. 22.

τὸ μὲν ὁ συλλόγιζον αὐτοῖς ἐγκαλεῖ, διότι ἀμφοτέρω κακῶς 186 a τῇ ἀντιστροφῇ ἐχρήσαντο, ἐκ τῷ ἡνιγμένῳ ποιησάμενοι αὐτὴν. καὶ 8. γὰρ καὶ ὁ Παρμενίδης τῷ αὐτῷ τῆς ἀντιστροφῆς ἐχρήσατο τρόπον. τὸ παρὰ τὸ ὄν γάρ, φησὶν, ἐκ ὄν, τὸ ἐκ ὄν εὐδὲν, τὸ ὄν ἄρα ἐν. συνήγετο μὲν γὰρ ἐκ τῶν προτάσεων τὸ παρὰ τὸ ὄν ἄρα εὐδὲν. ὁ δὲ τὸ 15 συμπεράσμα τούτο ἀντιτρέφας ἐκ τῷ ἡνιγμένῳ ἀντρέτρεψε, δέον ἐκ τῷ ἐπομένῳ. Philop. b p. 7.

τὸ μὲν ὁ συλλόγιζον ἐκ τῷ τῇ ἀκολουθίᾳ ἀνάπαλιν ἢ ἐχρῆν 186 a λαβεῖν ἡτιάσατο. ὁ γὰρ ἐπεὶ τῷ τὸ γινόμενον ἀρχὴν ἔχειν τὸ 10. μὴ γινόμενον ἀρχὴν μὴ ἔχειν, ἀλλὰ τὸ μὴ ἔχον ἀρχὴν ὁ γένονεν. ἐν γὰρ τοῖς συνημμένους τότε ὑγιῆς ἢ καὶ ἀντιστροφῇ ἀκολουθία, ὅταν τὸ ἀντικείμενον τῷ ἐπομένῳ λαβόντες ἐπενέγκωμεν τὸ τῷ ἡνιγμένῳ ἀντικείμενον. . . ὁ μὲντοι Εὐδόκος καὶ διὰ τούτων τῶν λημμάτων εὐδὲν ἄλλο δεικνύσθαι φησὶν ὅπερ ἐξ ἀρχῆς, ὅτι τὸ ὄν ἀγένητόν ἐστιν. ἢ γὰρ ὑγιῆς ἀντιστροφῇ ἐξί, τὸ μὴ ἔχον ἀρχὴν ἀγένητόν ἐστι, τὸ δὲ ὄν ἀρχὴν ἐκ ἔχει. λέγει δὲ ὥτως. Simpl. f. 22 b.

καὶ τοῖνυν ὅταν λέγῃ Μελισσος ἅπαν τὸ γινόμενον ἀρχὴν 186 a ἔχειν, ποῖαν ἀρχὴν, ἐρησόμεθα αὐτόν. ἅπαν μὲν γὰρ ἀρχὴν ἔχει τὴν 11. καὶ χρόνον, ὁ γίνεσθαι κατ' ὑσίαν ἀπλῶς, ὡς ἄνθρωπος ἵππος ἐλαία πλάτανος, ἔχ' ἅπαν δὲ τὴν καὶ μέγεθος, οἷον ὁ γίνεσθαι κατ' ἀλλοίωσιν καὶ ἀθρόαν μεταβολὴν. γίνεσθαι γὰρ καὶ κρύσταλλος καὶ τυρός, ὁ μὴ ἐξί λαβεῖν ἀρχὴν τῷ μεγέθει, ὅθεν ἤρξατο πρῶτον τῆς πῆξεως. πάλιν δὲ, ὅταν ἐπαγάγῃ τὸ μὴ γινόμενον ἀρχὴν ἐκ ἔχει, παραπλησίως ἐξετασέον, τίνα λέγει τὴν ἀρχὴν; τὴν μὲν γὰρ καὶ χρόνον ἐκ ἔχει τὸ μὴ γινόμενον, τὴν καὶ μέγεθος δὲ εὐδὲν κωλύει ἔχειν. Themist. f. 17.

δείξας τὸ τῆς συμπλοκῆς ἀσυλλόγιζον ἐφεξῆς τὸ ψευδὸς 186 a διαβάλλει τῶν λημμάτων, τὸ συνημμένον αἰτιώμενος, τὸ τὸ γινόμενον ἀρχὴν ἔχειν ὡς ἀληθὲς ὑποτιθέμενον μὲν ἐπὶ τῆς χρονικῆς, μεταλαμβάνον δὲ ἐπὶ τῆς καὶ πρᾶγμα ἀρχῆς καὶ παρὰ τὴν ἐπωνυμίαν σεσοφισμένον. . . ἐπειδὴ δὲ καὶ τὰ ἀλλοιούμενα γίνεσθαι λέγει, καὶ γένεσις τις ἐξί καὶ ἡ ἀλλοίωσις (γίνεσθαι γὰρ θερμὸν ἐκ ψυχροῦ καὶ λευκὸν ἐκ μέλανος), ἐπὶ τούτων ἐκ ἀληθὲς ὅτι πᾶν τὸ γινόμενον ἀρχὴν ἔχει τὴν καὶ πρᾶγμα, ἀλλ' ἐνταῦθα καὶ ἀθρόως καθόλου τὰ μετὰ αὐτῶν ἀρχεῖ ἀλλοιῶσθαι, ὡς ἔχει τὰ πηγνύμενα, ὧν ἐκ ἀπὸ τῶς μέρους ἢ καὶ πᾶν ἀρχεῖ μεταβολή, ἀλλ' ἀθρόως ἀρχεῖ καὶ 13. προκύπτει κατ' αὐτὴν ἀθρόως πάντα, τῷ ἀθρόω, ὡς οἶμαι, ὁ τὸ ἄχρονον δηλῶντος, ὡς ὁ Πορφύριος ἤκουσε καὶ πειρᾶσθαι ἄχρονον κατασκευάζειν τὴν ἀλλοίωσιν, ἀλλὰ τὸ ὁμοῦ πάντων τῶν μερῶν. ἢ γὰρ πᾶσι καὶ ὁ φωτισμὸς τῷ ἀέρος ἐκ ἀχρονος γίνεσθαι, ἀλλ' ἔχει τὴν καὶ

χρόνον ἀρχὴν τότε τῷ χρόνῳ τὸ μέρος, ἀθρόα δὲ πάντα πάχει τὰ μόρια τὸ πάθος, ἢ οὕτως μέρος ἀθρόως ἀλλοιῖται, καὶ αὐτὸ ἐπ' ἀπειρον ὃν διαιρετόν, καὶ ἔκ' ἑκάστης μορίου τι πρῶτον πάχον, ὡς καὶ αὐτὸς Ἀριστοτέλης ἐν τῷ Ζ' ταύτης τῆς πραγματείας δεῖξει λέγων "ὅδε δὲ τῷ μεταβεβληκότος ἐστὶ τὸ πρότερον ὃ μεταβεβλήκει" (p. 236 a 27). ἔτι δὲ σαφέστερον ἐν τῷ τελευταίῳ βιβλίῳ ταῦτα γέγραφε, "ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ ἀλλοιώσεως ὁποιασὼν· ἢ ἥδι εἰ μεριστὸν εἰς ἀπειρον τὸ ἀλλοιούμενον, διὰ τῆτο καὶ ἡ ἀλλοίωσις, ἀλλ' ἀθρόα γίνετο πολλάκις, ὥσπερ ἡ πῆξις" (p. 253 b 23). καὶ ὁ Θεόφραστος δὲ ἐν τῷ ἐνδεκάτῳ περὶ Κινήσεως τὰ αὐτὰ 10 ταῦτα περὶ τούτου δοξάζων φαίνει· λέγει δὲ ὕτως. Simpl. f. 23.

186 a 16. ὁ Μελίσσος δεῖξας τὸ ἀπειρον ἐκ τῆς μήτε ἀρχῆς· μήτε τέλους ἔχειν, ἐκ δὲ τῆς ἀπείρου τὸ ἐν εἶναι, ἐφέξετο ἢ ὅτι ἀκίνητον δεικνυσιν, ὡς ὁ Ἀλέξανδρος φησὶ, τῷ τὸ κινούμενον ἢ διὰ πλήρως ὀφείλει κινεῖσθαι ἢ διὰ κενῶ, ὅτω δὲ καὶ ἄλλοι τι ἔσεαθ'· ὅτι δὲ ἔχ' ὡς Ἀλέξανδρος ἤκουσεν, ὕτως ἡ ἀπόδειξις προήλθεν, ἐκ τῆς τὸ κινούμενον ἢ διὰ πλήρως ὀφείλει κινεῖσθαι ἢ διὰ κενῶ, ἀλλ' ὅτι δεῖ αὐτὸ τὸ ἐν πλήρως εἶναι, δηλοῖ καὶ ὁ Εὐδόμημος λέγων "ἀκίνητον δὲ δὴ πῶς; ἢ ὅτι πλήρες. πλήρες δὲ, ὅτι· ἔχει ἀπειρον κενῶ μετέχον." ἀλλ' 20 ἐπειδὴ καὶ ἀρχαιοπρεπῶς ἀλλ' ἔκ' ἀσφαῶς ταῦτα καὶ ὁ Μελίσσος ἔγραψε, παρακείδω καὶ αὐτὰ τὰ ἀρχαῖα γράμματα πρὸς τὸ δύνασθαι τὸς ἐντυγχάνοντας ἀκριβεστέρως γίνεσθαι κρίτας τῶν προσφυεστέρων ἐξηγήσεων. id. f. 24.

186 a 18. ἔκεικε δὲ ἡ τῆς Ἀριστοτέλους βραχυλογία σφάλλειν πολλαχῶς 25 τὸς ἐξηγητάς. εἰπόντος ἥδι αὐτὸς "ἐπειτα ἀλλοιούσις διὰ τί ἔκ' ἂν εἴη;" ὁ Ἀλέξανδρος ὕτως ἐξηγεῖται ὡς Μελίσσος διὰ τὸ δεῖξαι μὴ δυνάμενον τὸ ἐν τὴν ἑκάστον κίνησιν κινεῖσθαι, τὸ πάντῃ ἀκίνητον αὐτὸ κατηγορήντος (ταῦτα ἥδι αὐτῇ λέξει γέγραφε ὁ Ἀλέξανδρος), καίτοι τῷ Μελίσσῳ καὶ πρὸ τῆς ἑκάστον κινήσεως τὰς 30 ἄλλας ἀναγνόντος, ὡς ἡ προεκτεθεῖσα βῆσις δηλοῖ. ὡς δὲ τῷ ἐνὸς ἀλλοιῶσθαι καὶ ἑτεροῦσθαι δυνάμενον, καὶ μένοντος ἔτι ἐνὸς ἑκάστον τὴν ὕσταν, ὅτω νῦν ὑπὸνῃτησεν ὁ Ἀριστοτέλης, τὸ ἐν ὁλοκληρῶς ἑκάστον τὴν συνήθειαν λαβόν. id. f. 24 b.

ἀλλοιῶσιν δὲ ἤτοι κίνησιν ἢ ἐνενόμεικας, ἢ διὰ τί καὶ ταύτην 35 προσαφήρηται τῷ ἀπείρῳ; ἢ ἥδι ὅτι καὶ θερμαίνεσθαι καὶ τὸ ψύχεσθαι τόπον προσδοεῖται. φορτικὸς ἔστι, ὅπερ ἔφη, ὁ λόγος, καὶ ἐφ' ἐνὶ σαλεύων ἀτόπων, τῷ μοναχῶς λέγεσθαι τὴν ἀρχήν, ὅπερ εἰ μὴ συγχωρεῖτο, εὐφωράτος ἢ κακουργία. Themist. f. 17.

186 a 19. ἐν τοῖς καθόλου λόγοις· τῶν τῷ ἐνὸς σημαινόμενων ἀφορι- 40 ζόντων, τῷ τε ἑκάστον συνέχειαν καὶ τῷ ὡς ἀδιαιρέτου καὶ τῷ τῷ λόγῳ ἐνός, δεῖξας ὅτι κατ' ὅσον τῶν σημαινόμενων τῶν ἐν εἶναι δύνασθαι τὸ ἐν, καὶ ὑπαντήσας πρὸς αὐτὸς τὸς τῷ Μελίσσῳ λόγους, κοινὸν αἶμα τῶτον ἐπάγει λόγον, ὅτι ὅλως τῷ εἶδει ἐν ἔχ' οἷον τε τὸ ἐν εἶναι, πλὴν τῷ ἔξ' ἑκάστον πλὴν ἑκάστον τὴν ὑλικὴν αἰτίαν. καὶ 45 ταύτην γὰρ, ὡς ὁ Ἀλέξανδρος ἐξηγεῖται, δύνασθαι τῷ εἶδει ἐν λέγειν τὸ ἐν, ὥσπερ καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν φυσικῶν ἔλεγον. Simpl. f. 24 b.

φασὶ δὲ καὶ γεγράφθαι αὐτῷ (τῷ Ἀρ.) ἰδίῳ βιβλίῳ πρὸς 186 a τὴν Παρμενίδου δόξαν, ὃ νῦν αἰνίττεται διὰ τῆς εἰπεῖν "καὶ εἴ τινας 23. ἄλλοι ἕτεροι." Philop. b p. 9.

ὅτι μὴδὲ συλλογίζετο (ὁ Παρμενίδης), ὅλον ἂν γένοιτο ἐξ 186 a 5 ὑποθέσεως, εἰ τῷ αὐτῷ χήματι τῷ λόγῳ ἕτερα λήμματα ἐναρμόσωμεν. ὑποκείδω ἥδι ὑπὸ τῷ ὄντος μόνον σημαίνεσθαι τὸ λευκόν, τὸ δὲ παρὰ τὸ λευκὸν μὴδὲν εἶναι, καὶ πλεονάζω παραπλήσιος ὁ λόγος. εἴ τι παρὰ τὸ λευκὸν ἔστιν, ἔκ' ἔστιν ἐκεῖνο λευκόν, τὸ δὲ μὴ λευκὸν ὅδὲν ἔστιν. τί δὴ συνάγει; τὸ παρὰ τὸ λευκὸν μὴδὲν εἶναι. εἰ γέ- 10 γονας ἐν τοῖς Ἀναλυτικαῖς, οἷδας ὅτι τῶτο συνάγει. ὁ δὲ ὑπάγει, μόνον τὸ λευκὸν ἔστιν. . . τί ἔστιν κωλύει πολλὰ εἶναι τὰ λευκά, κύκλον, χιόνα, ψιμμύθιον, γάλα; καίτοι τί λέγω; ταῦτα μὴ διεξήκεν ἀπ' ἀλλήλων, καὶ τὸ πλῆθος εὐφωράτον ἅπαντι. ἀλλ' ἐν μόνον ἔστιν τὸ λευκόν, συνεχὲς καὶ ἡνωμένον. ἀλλ' ὅδε τῶτο ἐν ἔστιν, 15 εἰ σκοποῖς καὶ τὸν λόγον, ἀλλὰ δύο τὸ λαχίζον ἐν αὐτῷ, τό τε ὑποκείμενον σῶμα καὶ ἡ λευκότης. δύο δὲ ἔχ' ὡς δυνάμενα χωρὶς ἀλλήλων ὑποστῆναι ποτέ. Themist. f. 17.

ἐπὶ τῷ λευκῷ δεικνυσὶ τὸ ἀσυμπεράντον (ὁ Ἀρ.), νῦν μὴ ὡς 186 a 26. συμβεβηκός τι λαμβάνων τὸ ἐν, μετ' ὀλίγον δὲ ὡς ὕσταν, καὶ καθ' ἑκάτερον δεικνύς μὴ δυνάμενον ἐν εἶναι τὸ ἐν. . . τῶτο δέ, φησὶ Παρμενίδης ὅτω ἐώρα, ὅτι δύνασθαι τὰ τῇ ὑπόστασει ἐν ὄντα λόγους διαφόρους ἔχειν καὶ ἑκάστον πολλὰ εἶναι. καὶ ὅδὲν ἦν θαυμαστὸν τὸς κανόνας τῶν λόγων μήπω τότε διακεκρίσθαι, ἀλλὰ φωραθέντας ὕψον ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων ὕτως ἐξενεχθῆναι πρὸς πλείονα 20 συντελόντας ἀκρίβειαν, ὡς καὶ ὁ Εὐδόμημος μαρτυρεῖ λέγων. . . διὰ δὲ τὴν περὶ ταῦτα ἀγνοίαν καὶ οἱ Μεγαρικοὶ κληθέντες φιλόσοφοι λαβόντες ὡς ἐναργὴ πρότασιν ὅτι ὡς οἱ λόγοι ἕτεροι, ταῦτα ἕτερα ἔστι, καὶ ὅτι τὰ ἕτερα κεχωρίζονται ἀλλήλων, ἐδόκην δεικνύναι αὐτὸν αὐτῷ κεχωρισμένον ἕκαστον. Simpl. f. 25 b.

ἐπειδὴ εἶπεν ὅτι ἕτερον ἐστὶ τὸ λευκὸν τῷ ὑποκειμένῳ, ἵνα μὴ 186 a 30. τις ὑπονοήσῃ ὅτι τῷ εἶναι ἰδέαν τινὰ τῷ λευκῷ χωριστὴν καὶ ἔκ' ἐν ὑποκειμένῳ τινί, ταύτῃ ἕτερός ἐστιν ὁ τῷ λευκῷ λόγος παρὰ τὸ ὑποκείμενον, διὰ τῶτό φησιν ὅτι ἕκαστος χωρίζεται τι εἶδος ἕτερον παρὰ τὸ λευκὸν τὸ ἐν ὑποκειμένῳ τῷ σῶματι τὸ εἶναι ἔχον, ὥσπερ 35 τυχὸν ὑποτίθεται Πλάτων. Philop. b p. 8.

δύνασθαι καὶ τὰ προσεχῶς εἰρημένα καὶ ταῦτα μὴ πρὸς Παρμε- 186 a 32. νίδην λέγεσθαι μόνον ἀλλὰ καὶ πρὸς Μελίσσον. ἐπειδὴ ἥδι τῶν ὄντων τὰ μὴ ὕτως ἐστὶν ὡς συμβεβηκότα, τὰ δὲ ὡς ὑποκείμενα οἷς τὰ συμβεβηκότα συμβεβήκε, καὶ ταῦτα ἔκ' μόνον τὰ αὐτὰ ἔκ' ἐστὶν ἀλλήλοις ἀλλὰ καὶ ὑπεναντία πως, τό τε καθ' αὐτὸ ὑφεστῶς καὶ τὸ ἐν ἄλλῳ τὸ εἶναι ἔχον, ἀνάγκη τὸ ἕτερον τῶτων τὸ ἐν λέγειν, ἢ τὸ συμβεβηκός ἢ τὸ τῶτον ὑποκείμενον. . . αἶμα δὲ καὶ ἀτοπον ἦν ὅτω κλεινοῖς ἀνδράσιν ἐγκαλεῖν ὡς ἀγνοῦσιν ὅτι τὸ συμβεβηκός συνά- 40 γει πάντως ἑαυτῷ καὶ ἄλλοι τὸ ὡς συμβεβήκε. δεῖ τοίνυν ὑποθέσθαι τὸ ἐν ἐν λέγειν αὐτὸς τὸ κυρίως ἐν καὶ μάστιγα τὸ ἐν, καὶ ὡς ἂν Πλάτων μὴ εἰποῖ τὸ αὐτόν, Ἀριστοτέλης δὲ τὸ ὅπερ ὄν. τῶτο ἥδι αὐτῷ σημαίνει τὸ κυρίως ἐν καὶ μάστιγα ὄν, ὅπερ νομίζει τὴν ὕσταν ὡς καὶ καθ' αὐτὴν ὑφεστῶσαν καὶ τοῖς ἄλλοις τῷ εἶναι αἰτίαν. . . ὁ δὲ 45

Ἄδραστος βυλόμενος δηλῶσαι τὸ ὅπερ ὄν, παρεξήλθεν μὲν ὀλίγον τῶν προκειμένων, χρήσιμα δὲ ὄντα τὰ παρ' αὐτῷ ῥηθέντα, ὧν καὶ Πορφύριος ἐμνημόνευσε, κάλλιον οἶμαι μὴ παραδράμειν. . . καί μοι δοκεῖ διὰ τούτων ὁ Ἀριστοτέλης τῷ Παρμενιδῇ ἐνδείκνυσθαι ὅτι βυλόμενος τὸ μὴ ὄν ἀνελκύν, καὶ διὰ τούτου ἐν τῷ ὄν υποτιθέμενος, ἐπειδὴ τὸ παρὰ τὸ ὄν ὑδὲν ἔστιν, ὃ μόνον εἰσάγει τι μὴ ὄν διὰ τῆς υποθέσεως, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ ὄν μὴ ὄν εἶναι δείκνυσσι. καὶ τούτο μὲν ἤδη καὶ παρὰ τῷ Πλάτῳ ἐν Σοφιστῇ δέδεικται, καὶ ὅτι τὸ ὄν ἐν μὲν ἐστὶ πολλὰ δ' ἔκ ἔστιν· ὅτε γὰρ κίνησις ὅτε στάσις ὅτε ἄλλα γένεσι τὸ ὄν. ὁ μέντοι Ἀριστοτέλης, ὅτι τοῖς λέγεσθαι ἐν τῷ ὄν ἔχει τι μὴ ὄν μόνον 10 δειχθήσεσθαι τὸ ὄν, ἀλλὰ ἀπλῶς μὴ ὄν. ἐν δὲ τῇ λέξει πολλὴν ἀσάφειαν ἐποίησε τῷ υποθέμενον αὐτὸν ὑπόκειναι τὸ ὄν, πάλιν ὅτι μὴ συμβεβηκός δεικνύναι ἐν τῷ "τὸ γὰρ συμβεβηκός" καὶ τοῖς ἐξῆς. Simpl. f. 26 b.

ἀλλ' ἔκ ἔχει καλῶς ἀνδρὶ παλαιῷ τοσαύτην ἐναντιολογίαν προσάπτειν, ἀλλ' ἔγω· δεδωδῶ τὸ ὄν αὐτὸ σημαίνειν τὸ μάλιστα ὄν 15 καὶ τὸ ὅπερ ὄν καὶ τὴν ὑπόκειναι καὶ τὸ αὐτὸν καὶ ὁ μὴ ἀμῶς συμβεβηκεν ἄλλῳ, μᾶλλον τὸ ὅπερ τὰ ἄλλα συμβεβηκεν. ἀλλὰ καὶ ὅπως αὐτὸ τὸ ὅπερ ὄν ἔστι μὴ ὄν. ἄρα γὰρ εἴποις ἂν τὸ ὅπερ ὄν τούτο καὶ λευκὸν καὶ μέλαν ἢ ὁτιδήποτε· ὑπάρχειν γάρ τι τῇ ὑπόκειναι δηλονότι συγχωρήσεις, εἴπερ ὑπόκειναι πᾶσιν. ἔγω δὲ τὸ ὅπερ ὄν τούτο καὶ λευκόν. 20 ἀλλὰ τὸ λευκὸν ἔκ ἔστι ὅπερ ὄν· ἐκείνο μὲν γὰρ ἐσήμαινε τὴν ὑπόκειναι, τούτο δ' ἐστὶ συμβεβηκός. εἰ δὲ μὴ ὅπερ ὄν τὸ λευκόν, ὅθεν ὄν ὅλως· μόνον γὰρ ὑπόκειναι εἶναι τὸ ὅπερ ὄν. ἔκ ὅπως ἔστι μὴ ὄν τὸ λευκόν ὡς πᾶν μὲν εἶναι πᾶν δὲ μὴ, ἀλλ' ὡς παντελῶς μὴ εἶναι διὰ τὴν ὑπόθεσιν. Themist. f. 17 b.

δείξας ὅτι ἔκ ἔστιν ὡς τῷ λόγῳ ταύτην ἐν τῷ ὄν, βάλειν νῦν δεῖξαι ὅτι ὅθεν ὡς συνεχές. εἰρησὶ δὲ ὅτι εἰ ὡς συνεχές ἐν, ἢ ὡς ὑπόκειναι μόνον ἔστιν, ἢ συμβεβηκός μόνον, ἢ μικρὸν ἐξ ἀμφοῖν. τέως ἔστιν ὅτι ὃ δύναιτο ὑπόκειναι μόνον εἶναι δείκνυσιν. . . ὃ γὰρ δὲ, φησὶ, τὸ συμβεβηκός ἂν λέγοιεν τὸ ὄν. τούτο δὲ ἐσήμαινε εἰπὼν "τὸ γὰρ 30 συμβεβηκός καθ' ὑποκειμένης τινὸς λέγειν," τῷ τῶν ἐν ἄλλῳ τὸ εἶναι ἔχει. Philop. b p. 10.

186 b δείξας ὅτι ἀδύνατον τὸ ὄν συμβεβηκός αὐτὸς ὑποτίθεσθαι, 4. ἀνατρέχει ἐπὶ τὸ ἐξ ἀρχῆς, ὅτι ὅθεν ὑπόκειναι μίαν δύναμιν εἶναι. διχῶς δὲ σικτέον. ἢ ὅπως "εἰ ὄν τὸ ὅπερ ὄν μὴδὲν συμβεβηκεν, 35 ἀλλὰ μᾶλλον ἐκείνῳ ἑτερόν τι συμβεβηκεν," εἴτα ὑποτίξαντας ὡςδε ἐπαγαγεῖν "τὸ ὅπερ ὄν σημαίνει τὸ ὄν ἢ τὸ μὴ ὄν." ἢ μᾶλλον εἰς τὸ "ἀλλ' ἐκείνῳ" σικτέον, εἴτα ἐφεξῆς "τί μᾶλλον τὸ ὅπερ ὄν" καὶ τὰ ἐξῆς. ὁ δὲ νῦν, εἰ ὄν ἀδύνατον τὸ ὅπερ ὄν συμβεβηκέναι τινί, ἀλλ' ἐκείνῳ τῷ ὅπερ ὄντι συμβεβηκεν ἑτερόν τι, τῷ τῶν 40 ὑπόκειναι τὸ συμβεβηκός, τί μᾶλλον τὸ ὅπερ ὄν, τῷ τῶν ἢ ὑπόκειναι, τὸ μὴ ὄν σημαίνει; τῷ τῶν ὅθεν μᾶλλον ἔστιν ὄν ἢ ἔκ ὄν ἢ ὑπόκειναι. πῶς δὲ τούτο συμβαίνει, ἐπήγαγεν. id. ib.

186 b εἰ ἀποπον, φησὶ, τὸ ὅπερ ὄν τὸ αὐτὸ καὶ μὴ ὄν εἶναι, διότι τὸ ὅπερ 11. ὄν ἐστὶ καὶ λευκόν, τὸ δὲ λευκόν μὴ ὄν ἐστὶ, ψευδὸς ἄρα τὸ λευκόν 45 μὴ ὄν εἶναι, ὄν ἄρα τὸ λευκόν. πᾶν δὲ ὄν εὐθύς καὶ ὅπερ ὄν, ὡς καὶ τὸ λευκόν ὅπερ ὄν. εἰ δὲ τούτο, ἐστὶ δὲ καὶ ἢ ὑπόκειναι ὅπερ ὄν, πλείω ἄρα σημαίνει τὸ ὄν καὶ ἔκ ἔστιν. id. ib.

μήποτε δὲ ὃ τούτο αὐτοῖς ἐπάγει τὸ ἀποπον ὁ Ἀριστοτέλης 186 b ὅπερ οἱ πολλοὶ τῶν ἐξηγητῶν οἴοντο, τὸ μὴ ἔχειν ἂν μέγεθος τὸ ὄν, 12. καίτοι ἄπειρον ἢ πεπερασμένον ὑπ' αὐτῶν λεγόμενον (ὃ γὰρ ἡγήσεται ὅτι ἀμέγεθες αὐτὸ καὶ ἀδιαίρετον ἐβύλοντο εἶναι καὶ ἀπεδείκνυσαν), 5 ἀλλ' ὅτι εἰ ἐν μόνον ὑποτεθῇ τὸ ὄν, ὅθεν ἐν τοῖς ὅσιν ἔστι μέγεθος ἔχον, ὅθεν ὅλως καὶ μέρος· πολὺ δὲ τούτο παρὰ τὴν ἐν ἀργεῖν ἐστὶ διὰ τὸ τὰ αἰσθητὰ καὶ φυσικὰ πάντα σώματα εἶναι μέγεθος ἔχοντα. Simpl. f. 27 b.

ὁ Ἀλέξανδρος φησιν ὅτι δείξας συνεισάγει καὶ τὰ συμβε- 186 b βηκότα τῷ ὅπερ ὄντι, νῦν δείκνυσιν ὅτι καὶ δοθῇ αὐτοῖς τὸ ὅπερ ὄν 14. μόνον εἶναι τῷ κυρίως τούτο εἶναι, τὰ δὲ συμβεβηκότα ἄλλον τρόπον, καὶ ὅπως αὐτῷ τὸ ὄν ἔκ ἔστι ἀλλὰ πολλὰ ὅπερ ὄντα· ἢ τε γὰρ ὡς μέγεθος αὐτῷ διαίρεσις, ἢ ἐμνημόνευσεν, εἰς ὅπερ ὄντα ἔστιν. ἀνάγκη δὲ καὶ καὶ τὴν λόγον διαίρειν εἰς ὅπερ ὄντα πλείω, τῷ τῶν καὶ τὸν ὅρισμόν. id. ib.

ἀλλ' ὅθεν σώμα ὅπως τὸ ἄπειρον ὅθεν μέγεθος ἔχειν ἐρῶσιν, ἵνα μήτε εἰς μόρια πολλὰ διαίρειν ἀναγκάσωντο μήτε συμβεβη- 15 κότα προσάπτωσι. πότερον ὅν ὅρισεν τὸ ὅπερ ὄν καὶ λόγον τινὰ αὐτῷ τῆς ὑπόκειναι ἀποδώσας, ἢ καὶ τούτο ἀφαιρήσωντο; εἰ μὲν γὰρ ἀφαιρήσωντο τὸν ὅρισμόν, ἔκ οὕτω τί λοιπὸν ὑπὲρ αὐτῶν δύνησονται λέγειν ἢ γράφειν, εἰ μήτε ὡς συμβεβηκός μήτε ὡς γένος μήτε ὡς εἶδος μήτε ὡς διαφορὰν μήτε ὡς ὅρισμόν ὅλως μὴδὲ ὡς ἐπι- 20 γραφὴν ἔξωσιν αὐτῷ κατηγορίαν. εἰ δὲ ποιήσονται τινὰ λόγον, τούτων ἀνάγκη διαίρειν εἰς ὅπερ ὄντα. . . εἰ γὰρ μὴ ὅπερ ὄντα, 25 συμβεβηκότα πάλιν γενήσονται. ἀλλ' ἔκ ἐνδοχῇ τινὶ συμβεβη- κέναι τὰ τὸν ὅρισμόν αὐτῷ συμπληρῶντα. ὅτι δὲ τούτο ἀληθές, βραδύς οἶμαι διδάξειν. τὰ συμβεβηκότα τοίνυν ἢ τὰ τοιαῦτα ἔστιν ὡς οἶα τε ὑπάρχειν καὶ μὴ ὑπάρχειν, ὡς τὸ καθῆκεν καὶ διαλέ- γεσθαι, ἢ τοιαῦτα ὡς ἐν τῷ λόγῳ τῷ συμβεβηκός τὸ ὑποκειμένην περιέχειν, ὡς σιμότης ἐν ῥήτι καὶ τὸ περιττὸν ἐν ἀριθμῷ καὶ τὸ ἄρτιον. Themist. f. 17 b.

εἶπε δὲ ἂν τις τὸ μήποτε δεῖ ὅλως ὑποτίθεσθαι εἶναι τὰ συμ- 30 βεβηκότα, ἀλλὰ μόνον τὴν ὑπόκειναι εἶναι. διὰ τούτου νῦν τούτο προτί- θεσθαι δεῖξαι, ὅτι καὶ τὸ ὄν τὴν ὑπόκειναι ὑποθώμεθα εἶναι καὶ ταύτην ἀριθμῷ μίαν καὶ μὴ ὅλως ὑπάρχειν αὐτῇ τὰ συμβεβηκότα, καὶ ὅπως δειχθήσεσθαι ὅθεν ἦν πολλὰ τὰ ὄντα καὶ ἔκ ἔστι. . . ἢ ὅν εἰς τὸ "καὶ τῷ λόγῳ" ὑποσικτέον, ἵνα γὰρ, ὅτι δὲ ἢ ὑπόκειναι διαίρειν εἰς ὑπόκειναι ἑτέρας διαίρεσας ἀλλήλας τῷ λόγῳ τῷ ὅριστικῷ, εἰ καὶ μὴ τῷ ὑποκειμένῳ. ἢ σικτέον εἰς "ὅπερ ὄν τι ἄλλο," εἴτα ἐφεξῆς τὸ "καὶ τῷ λόγῳ φανερόν" ἀντὶ τῶν καὶ τῷ λόγῳ δεῖξαι δύνασθαι ὅτι ἢ ὑπόκειναι διαίρειν εἰς ἑτέρας ὑπόκειναι, ὡς δὲ τῶν φανερῶν μὲν καὶ τῆς ἐναρ- 35 γείας ὄντος, δεικνυμένων δὲ καὶ λόγῳ. Philop. b p. 12.

καὶ εἰ συμβεβηκότα, ἦτοι αὐτῷ τῷ ἀνθρώπῳ ἢ ἄλλῳ τινί· 186 b ἀμφοῖν δὲ ἀδύνατα. εἰ γὰρ συμβεβηκεν τῷ ἀνθρώπῳ, ἦτοι ὡς χω- 17. ριστὰ αὐτῷ συμβεβηκεν αὐτῷ, ὡς τὸ καθῆκεν, καὶ ἔστι ποτὲ ὁ ἀν- θρώπος μὴ ζῶν ἢ μὴ πεζὸν ἢ μὴ θηλαῖον, ὅπερ ἀποπον· ἢ ὡς ἀχώριστα. ἐστὶ δὲ ἀχώριστον συμβεβηκός, ὃ ἐν τῷ λόγῳ ὑπάρχει τὸ ὅπερ συμβεβηκε· τὸ γὰρ σιμὸν ἀχώριστον συμβεβηκός ἐστὶ τῆς ῥήσεως.

διὰ τὴν σιμότητα ἐρίζοντες τὴν ῥῖνα παραλαμβάνομεν· σιμότης γὰρ ἐστὶ κοιλότης ἐν ῥίνῃ. ταῦτα δὲ καὶ αὐτὰ ὑπάρχειν ἐν τοῖς Ὑγέροις Ἀναλυτικῶς φησίν. Simpl. f. 27 b.

136 b 23. ὁ Ἀλέξανδρος τὸ "ἐξ ἀδιαίρετων ἄρα τὸ πᾶν" ἀξιοῖ καὶ ὥτως ἀκρίβειαν, ὡς ἐκ μὴ συμβεβηκότων μὴδὲ χωρίζεσθαι δυναμένων ἀπ' αὐτῶ μὴδὲ ἄλλης ὄντων φύσεως, ἀλλὰ τῆς αὐτῆς τῇ παντί. ὅσα δὲ τὸ πᾶν καὶ τὸ ὅν, καὶ τὰ μέρη ἄρα αὐτῶ ὅσα. ὡς αὖτε ἔλεγε, ἐξ ὅσων ἄρα τὸ πᾶν, καὶ ἐξ ὧν ἐστὶ, καὶ διαιρεῖται εἰς ταῦτα. ὥς δὲ δέδεικται τὸ προκείμενον, ὅτι διαιρεῖται τὸ ὅπερ ὄν εἰς ὅπερ ὄντα. ὥς μὴ ὡς ἀποτοπὴν ἐπὶ χεῖρα τὸ "ἐξ ἀδιαίρετων ἄρα τὸ πᾶν," ἀλλ' ὡς ἀκόλουθον μόνον τοῖς εἰρημένους. αὐτῇ μὲν ἡ ὅλη τῶν εἰρημένων ἐννοια. καὶ δὲ τὴν λέξιν, ὅταν λέγῃ "ὅσα ἐν τῇ ὁριστικῇ λόγῳ ἐνεσιν ἢ ἐξ ὧν ἐστὶ," δηλοῖ ὅτι καὶ ἐν οἷς μὴ ἐστὶν ὁρισμός, ὡς περ ἐν ταῖς ἀτόμοις ὅσαις, ἐξ ὧν ὅμως τινὰ τὰ ἐξ ὧν ἐστὶν. τὸ δὲ "καθ' ὃ ἀμφω καὶ ἐκάτερον καὶ τὸ ἐκ τούτων λεγέσθω," ἦτοι καθόλου τὸ ἐκ τῶν μερῶν συγκείμενον, τὸτο ἔστω καὶ λεγέσθω ὅπερ καὶ τὰ μέρη ἀμφω, καὶ ἐκάτερον, εἰ τὰ μέρη συμβεβηκότα, καὶ τὸ ὅλον. ἢ μᾶλλον ἀνάπαυον, ὅτι καὶ τὰ μέρη λεγέσθω τὸτο ὅπερ καὶ τὸ ἐκ τῶν μερῶν. τὸ δὲ ἐκ τῶν μερῶν ὅσα ἦν καὶ ὅπερ ὄν καὶ ὅθεν συμβεβηκός ὄν. καὶ τὰ μέρη ἄρα ὅσα καὶ ὅπερ ὄντα καὶ ὅ συμβεβηκότα. γράφει δὲ "καὶ καθ' ὃ ἀμφω, καὶ ἐκάτερον, καὶ τὸ ἐκ τούτων λεγέσθω," τῷ τε καὶ καθ' ὃ ἀν λέγει καὶ ἐκάτερον ἦν ἕκαστον τῶν μερῶν, καὶ τούτοις καὶ τὸ ἐκ τῶν μερῶν λεγέσθω. τούτω δὲ ἀν εἴη ἀκόλουθον τὸ "καὶ ὁ ἄνθρωπος ἀν εἴη τῶν συμβεβηκότων ἐτέρω." ὡν μεταξὺ παρέλαβε τὸ "ἀλλὰ τὸ ὅπερ ὄν ἐστὶν μὴδὲν 25 συμβεβηκός." ἐν τούτοις δὲ καὶ τὸτο προδιτεόν, ὅτι τὸ διαιρέμενον ὡν ὅπερ ὄν ὅτε ὡς γένος ὅτε ὡς εἶδος διαιρεῖται. δηλον ὅτι τὸ ἄνθρωπον ὅτι εἰς τὸς ἀτόμους ἀλλ' εἰς τὴν ὁρισμὸν διελείν. id. f. 28.

136 b 31. δείξας ὅτι ἀδύνατον τὰ μέρη τῶ ὁρισμῷ αὐτῷ ἐκείνῳ συμβεβηκέναι καὶ ὁ ὁρισμός, βύλεται δὲ δείξαι ὅτι ὅθεν ἄλλω δύναται αὐτὰ συμβεβηκέναι. εἰ γὰρ, φησί, τὰ μέρη τῶ ὁρισμῷ μὴ εἰσιν ὅσαι (τὸτο γὰρ σημαίνει τὸ "καὶ μὴ ἐστὶν ἐκάτερον ὅπερ ὄν τι"), συμβεβηκε δ' εἰ ἐν ἄλλῳ τινί, ἐπειδὴ καὶ τὰ μέρη ὑπάρχει, τούτω καὶ τὸ ὅλον, καὶ τὸ ὅλον συμβεβηκός ἀν εἴη ἐτέρω, ὥς ὁ ἄνθρωπος καὶ ἀπλῶς ἢ 35 ὅσα τῶν συμβεβηκότων τινὶ ἔσται. ὅπερ ἀποτοπὴν καὶ ἀδύνατον τὴν ὅσαν συμβεβηκός εἶναι. Philop. b p. 14.

136 b 34. ἐὰν δὲ ἔχῃ ἡ γραφὴ τὸ "καὶ ἐκάτερον," ὥτως ἐξηγητέον. καὶ καθ' ὃ ἀμφω ἅμα τὰ μέρη κατηγορεῖται καὶ ἐκάτερον ἰδίᾳ, κατηγορηθῆσθαι καὶ τὸ ὅλον τὸ ἐκ τούτων συγκείμενον. ἐὰν δὲ ἡ γραφὴ "καὶ καθόλου," ὥτω νοητέον. καὶ καθόλου λόγῳ ἀμφω ἐπὶ τῶ αὐτῷ κατηγορητέον, ἐφ' ὃ τὰ μέρη, ἐπὶ τούτω καὶ τὸ ὅλον, καὶ ἐμπάλιν. "ἐξ ἀδιαίρετων ἄρα τὸ πᾶν." τὸτο διττῶς ἐξηγητέον. ἢ γὰρ ἐξ ἀδιαίρετων, τῷ τε καὶ ἐκ σημείων. ἢ ὅτι ὥς ὥτως τὸ "ἐξ ἀδιαίρετων," ἢ "ἐξ ἀδιαίρετων" ἀντὶ τῶ ἐξ ὅσων. καὶ ἐπὶ τῶ ὥς ὥτως εἶπε τὸ πᾶν καὶ τὸ ὅν, πληκτικώτερον ποιῶν τὸ πᾶν, ἐπειδὴ ἐκ διωρισμένων ἐστὶ ποσῶν. τὸ ὅν πᾶν, φησίν, ὅπερ ἔφη ἐν εἶναι, καὶ ὥτως ἐκ πλειόνων ὅσων ἔσται, καὶ ὅθεν ἐν ἀν εἴη ἀλλὰ πολλά. id. ib.

ἐλέγξας τὴν Παρμενίδου λόγον αὐτὸς ὡς καὶ τὰς προτάσεις 187 α ψευδεῖς λαμβάνοντα (ἦν δὲ ἡ πρότασις τὸ μοναχῶς λέγεσθαι τὸ ὄν, ἢ τὸ παρὰ τὸ ὄν ὅτι ὄν, ἢ τὸ ὅτι ὄν ὅθεν. ταῦτα γὰρ ἰσοδυναμεῖ), καὶ ὡς ἀσυλλογίστως συναγόντα (μὴ γὰρ ἀκόλουθον τὸ ἐπιφερόμενον συμπεράσμα), ἐνῆς φησὶν ἀμφοτέρωθεν ἐνδύναται τοῖς λόγοις, τῷ τε εἰρημένῳ παρὰ Παρμενίδου καὶ τῷ τῷ Ζήνωνος, ὃς βοήθει ἐβόλετο τῷ Παρμενίδου λόγῳ πρὸς τὸς ἐπιχειρῶντας αὐτὸν κωμωδεῖν, ὡς εἰ ἐν ἐστὶ πολλά καὶ γελοῖα συμβαίνει λέγειν τῷ λόγῳ καὶ ἐναντία αὐτῷ, δεικνύς ὁ Ζήνων ὡς ἐπὶ γελοῖα παρὰ τὸν αὐτῶν ἢ ὑπόθεσις ἢ λέγουσα "πολλά ἐστὶν" ἢ περὶ ἢ τῷ ἐν εἶναι, εἰ τις ἰκανῶς ἐπεξῆλοι. ἐνδύναται δὲ ἐστὶ λόγῳ τὸ συγχωρεῖν ταῖς προτάσεσι ταῖς κατασκευάζουσαις αὐτὸν ἢ τῇ συμπλοκῇ. τὸ ὅν Παλάτων φησὶν ἐνδύναται τῇ προτάσει τῇ λεγούσῃ τὸ παρὰ τὸ ὄν ὅτι ὄν (καὶ γὰρ τὴν κίνησιν καὶ τὴν ἡσυχίαν καὶ ταῦτα καὶ ἕτερον ἐν Σοφιστῇ τῷ ὄντος ἕτερα εἶναι φησὶ), τὸ δὲ ὅτι ὄν ὅθεν ὅθεν ἐκτετακτο συγχωρεῖν. καὶ γὰρ τὰ ἕτερα τῷ ὄντος, καὶ μὴ ὄντος ἢ, ἀλλ' ὅμως εἶναι φησὶ, καὶ ταύτη τὸ μὴ ὄν εἰσαγάγει. καὶ ὁ μὲν Ἀλέξανδρος φησὶν αὐτὸν τὸ μὲν εἶναι τὸ ὄν συγχωρεῖν, πάντα δὲ ἐν εἶναι μηκέτι συγχωρεῖν, τιθέντα τῶν πάντων μὴ μόνον τὸ ὄν, ἀλλὰ καὶ τὸ μὴ ὄν. ὁ δὲ Περφύριος τὴν Παλάτων φησὶ καὶ τὸ μὴ ὄν λέγειν εἶναι, ὥτω μέντοι εἶναι ὡς μὴ ὄν. ἀλλὰ πρὸς μὲν Ἀλέξανδρον ἀρκεῖ τὴν Παλάτωνος παραθέσθαι ῥῆσιν, ἣς αὐτὸς Ἀλέξανδρος ἐμνημόνευσε, δεικνύσαν οἷμαι σαφῶς ὡς ὁ Παλάτων ὅτι ἀπλῶς μὴ ὄν ἀλλὰ τὸ μὴ ὄν εἰσῆγεν. ἔχει δὲ ἡ ῥῆσις ὡς. ὁ δὲ γὰρ Περφύριος ὅτι μὲν ὅτι ἀπλῶς μὴ ὄν ὁ Παλάτων εἰσάγει καλῶς ἐθεάσατο, ὅτι δὲ μὴ ὄν τὸ γεννητὸν ὄν ἐν Σοφιστῇ φησὶ παραδιδόναι, περὶ ὃ λέγει ἐν Τιμαίῳ "καὶ τί τὸ γινώμενον μὲν ὄν δὲ ὁδὸς ποτε," τὸτο ἐπιστάσεως ἄξιον εἶναι μοι δοκεῖ. τὸν δὲ δευτέρου λόγον τὸν ἐκ τῆς διχοτομίας τῷ Ζήνωνος εἶναι φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, λέγοντος ὡς εἰ μέγεθος ἔχει τὸ ὄν καὶ διαιρούτο, πολλά τὸ ὄν καὶ ὅθεν ἐν ἐσσεσθαι, καὶ διὰ τούτου δεικνύοντος ὅτι μὴδὲν τῶν ὄντων ἐστὶ τὸ ὄν. περὶ δὲ τῶ λόγῳ τούτω καὶ διὰ τῶν ἐμπροσθεν εἰρηκέναι φησὶ τὸν Ἀριστοτέλην, ἐν οἷς ἔλεγε "ἐθροβύοντο δὲ καὶ οἱ ὕστερον τῶν ἀρχαίων" (p. 185 b 26). καὶ τὴν λύσιν παρέθετο διὰ τῶ "ὡς περὶ ὅτι ἐνδοχόμενον ἐν καὶ πολλά ταῦτα εἶναι, μὴ τὰ ἀντικείμενα δέ. ἐστὶ δὲ τὸ ὄν καὶ ἐν δυνάμει καὶ ἐντελεχείᾳ" (p. 186 a 1). τούτω δὲ τῷ λόγῳ φησὶ τῷ περὶ τὰς διχοτομίας ἐνδύναται Περφύριος τὴν Χαλκιδόνειον δεξάμενον μὲν τὸ πᾶν τὸ διαιρετὸν πολλά εἶναι (τὸ γὰρ μέρος ἕτερον εἶναι τῷ ὅλῳ), καὶ διὰ τὸ μὴ δύνασθαι ταῦτα ἐν τε ἅμα καὶ πολλά εἶναι, διὰ τὸ μὴ συναληθεύειν τὴν ἀντίφασιν, μηκέτι συγχωρεῖν πᾶν μέγεθος διαιρετὸν εἶναι καὶ μέρος ἔχειν. εἶναι γὰρ τινος ἀτόμους γραμμάς, ἐφ' ὧν ὅθεν ἀληθεύει τὸ πολλάς ταύτας εἶναι. ὥτω γὰρ ὥς τὸ τὴν τῶ ἐνὸς εὐρίσκει φύσιν, καὶ φεύγειν τὴν ἀντίφασιν, διὰ τῶ μήτε τὸ διαιρετὸν ἐν εἶναι ἀλλὰ πολλά, μήτε τὰς ἀτόμους γραμμάς πολλά ἀλλ' ἐν μόνον. ταῦτα τῷ Ἀλεξάνδρῳ λέγοντος, ἐφιστάνειν ἄξιον πρῶτον μὲν εἰ Ζήνωνος οἰκεῖν τούτω, τὸ μὴδὲν τῶν ὄντων λέγειν τὸ ὄν, ὅς γε τὸναντίον πολλά γέγραφε ἐπιχειρήματα, τὸ πολλά εἶναι ἀναιρῶν, ἵνα διὰ τῆς τῶν πολλῶν ἀναιρέσεως τὸ ἐν εἶναι

πάντα βεβαιωθῇ, ὅπερ καὶ ὁ Παρμενίδης ἐβάλετο. ἔπειτα ἔδει τὴν χρείαν εἰπεῖν τῆς μνήμης τῆς Ζήνωνος λόγῳ καὶ τῶν μάτην ἐν-
 δεδωκότων αὐτῷ... ἀλλ' ἔοικεν ἀπὸ τῶν Εὐδήμου λόγων ὁ
 Ἀλεξάνδρος δόξαν περὶ τῆς Ζήνωνος λαβεῖν ὡς ἀναίρηντος τὸ ἐν·
 λέγει γὰρ ὁ Εὐδήμος ἐν τοῖς Φυσικαῖς... καὶ ταῦτα ἔχῃ τὸ ἐν 5
 ἀναιρῶν ὁ Ζήνων λέγει, ἀλλ' ὅτι εἰ μέγεθος ἔκαστον ἔχει τῶν πολ-
 λῶν καὶ ἀπειρῶν, ὁδὲν ἔξαι ἀκριβῶς ἐν διὰ τὴν ἐπ' ἀπειρον τομὴν.
 δεῖ δὲ ἐν εἶναι, ὁ δεικνύσι, προδείξας ὅτι ὁδὲν ἔχει μέγεθος, ἐκ
 τῆς ἔκαστον τῶν πολλῶν αὐτῷ ταύτην εἶναι καὶ ἐν. καὶ ὁ Θεμιστοχίδης
 δὲ τὴν Ζήνωνος λόγον ἐν εἶναι τὸ ἐν κατασκευάζειν φησὶν ἐκ τῆς 10
 συνεχῆς τὸ αὐτὸ εἶναι καὶ ἀδιαιρέτον· εἰ γὰρ διαιροῖτο, φησὶν, ὁδὲν
 ἔξαι ἀκριβῶς ἐν διὰ τὴν ἐπ' ἀπειρον τομὴν τῶν σωμάτων. ἔοικε
 δὲ μᾶλλον ὁ Ζήνων λέγειν ὡς ὁδὲν πολλὰ ἔξαι. ὁ μέντοι Πορ-
 φύριος καὶ ἐν ἐκ τῆς διχοτομίας λόγον Παρμενίδου φησὶν εἶναι, ἐν
 τὸ ἐν ἐκ ταύτης πειρωμένῳ δεικνύειν. γράφει δὲ ὕτως... ἐπι- 15
 σφάνειν δὲ ἄξιον εἰ Παρμενίδου καὶ μὴ Ζήνωνος ἔστιν ὁ λόγος, ὡς καὶ
 τῷ Ἀλεξάνδρῳ δοκεῖ. ὅτε γὰρ ἐν τοῖς Παρμενιδείοις ἔπεισι λέγε-
 ταί τι τοῖσιν, καὶ ἡ πλείστη ἱστορία τὴν ἐκ τῆς διχοτομίας ἀπορίαν
 εἰς τὴν Ζήνονα ἀναπέμψει. καὶ οὕτως ἐν τοῖς περὶ κινήσεως λόγοις
 ὡς Ζήνωνος ἀπομνημονεύει. καὶ τί δεῖ πολλὰ λέγειν, ὅτε καὶ ἐν 20
 αὐτῷ φέρεται τῷ τῆς Ζήνωνος συγγραμμάτι; Simpl. f. 29.

τάτῳ μέντοι τῷ λόγῳ καὶ προσέτι γε Ζήνωνος, ὅς ἐκ τῆς
 συνεχῆς τε εἶναι καὶ ἀδιαιρέτον ἐν εἶναι τὸ ἐν κατασκευάζει, λέγων
 ὡς εἰ διαιρεῖται, ὁδὲν ἔξαι ἀκριβῶς ἐν διὰ τὴν ἐπ' ἀπειρον τομὴν
 τῶν σωμάτων, ἣν ἐνέδοσαν τινες ἥδη καὶ ὑπεχώρησαν· λύειν γὰρ 25
 αὐτὸς ἐπεχείρειν ἢ αὐτὸς ἐκείνους κινῶντες, ἀλλὰ ἕτερα εἰσάγον-
 τες ἀπορωτέρα, Ξενοκράτης μὲν πρὸς τὴν ἐπ' ἀπειρον τομὴν τὰς
 ἀτόμους γραμμάς, ἵνα φεύγη ταύτην ἐν τε καὶ πολλὰ λέγειν...
 Πλάτων δὲ τὸ παρὰ τὸ ἐν ἢ ἐν εἶναι διδόν, τὸ πρότερον λῆμμα τῆς
 Παρμενιδείας λόγῳ, ἀλλὰ καὶ ἐν εἶναι τὸ ἐν συγχωρῶν, ὅπερ ἥτο οὗτο 30
 λόγος συνάγειν, ἔκτετι τὰ πάντα ἐν εἶναι συνωμολογεῖ· εἶναι γὰρ
 ἐφασκεῖ πως καὶ τὸ μὴ ὂν· τὸ μὲν γὰρ ἔντως ἐν ἀπέφαινε τὴν ἰδέαν,
 τὴν δὲ ἀμορφον καὶ πρώτην ὕλην εἶναι μὲν, μηδὲν δὲ τῆς ὄντος
 εἶναι· συγκρίνεται γὰρ τὸ ἐν πάλιν ἐκ τε τῆς ὄντος, ὁ καὶ ἐν εἶναι ἐοῖδεν,
 καὶ τῆς μὴ ὄντος, ὁ τὴν ὕλην ὑπελάμβανεν. Themist. f. 18.

“ἐνιοι δὲ” οἷον ὁ Πλάτων καὶ ὁ Ξενοκράτης συνεχώρησαν,
 φησὶν, ὡς ἀληθεῖς ἀμφοτέρως τὸς λόγους, Πλάτων καὶ ἐν τῆς Παρ-
 μενίδου, Ξενοκράτης καὶ ἐν τῆς Ζήνωνος. Πλάτων μὲν γὰρ τὸ παρὰ τὸ ἐν
 ἢ ἐν ἀληθὲς ἔλεγεν εἶναι· κινήσεις γὰρ καὶ ἡσυχίας καὶ ταυτότητος καὶ ἐτε-
 ρότητος καὶ ἡ ἀνείδεος ὕλη ἢ ὄντα· ἢ μὴ τὰ ἢ ὄντα ὁδὲν· εἰσι γὰρ 40
 τὰ εἰρημένα, εἰ καὶ ἢ ὄντα εἰσι. Ξενοκράτης δὲ τῆς Ζήνωνος λόγον
 ἀπεδέχετο τὸ κυρίως ἐν, εἰ καὶ μέγεθος ἔχει, ἀδιαιρέτον εἶναι λέ-
 γοντα· εἶναι γὰρ καὶ τινὰ μεγέθη διὰ σμικρότητα ἀδιαιρέτα. εἰ γὰρ
 καὶ ὁδοῖν, φησὶ Ξενοκράτης, πᾶν μέγεθος διαιρεῖται εἶναι, τὸ αὐτὸ
 ἐν καὶ πολλὰ ἔξαι. καίτοι καὶ ὕτως ἀντίφασιν γίνετο, εἰ ἔστι μέγεθος 45
 ἀδιαιρέτον· ἔξαι γὰρ μέγεθος ἀμέγεθες. cod. Reg. Par. 1947.

187^a “τῷ δὲ ἐκ τῆς διχοτομίας.” τῆς Ζήνωνος λέγοντος ὡς εἰ μέ-
 2^a γέθος ἔχει τὸ ἐν καὶ διαιροῖτο, πολλὰ τὸ ἐν καὶ ἢ ἐν τι ἔσεται, καὶ διὰ

τῷ δεικνύντος ὅτι μηδὲν τῶν ὄντων ἐστὶ τὸ ἐν, ἐνέδωκε τῷ λόγῳ
 τῷ Ξενοκράτῃ ὁ Χαλκηδόνιος. cod. Vat. 1028.

ὅτι ἢ ἀνάγκη τῷ συλλογισμῷ τῷ Παρμενίδου ἔπειτα τὸ μὴ 187^a
 εἶναι τὸ μὴ ὂν, διὰ τῶν κατασκευάζει. ἐν ὅντι δὲ συνδέσμων 6.
 ἀντὶ τῆς γὰρ ἐπακρόσας. Philop. c p. 1.

τῶν ἐν λεγόντων δύο τρόποις εἶναι φησὶ τῆς ἐξ ὧν τῶν ὄντων 187^b
 γενέσεως. πάντες μὲν γὰρ σωματικόν τι τὸ ἐν ὑποτίθεται τῷ τῷ, ἀλλ' 12.
 οἱ μὲν ἐν τι τῶν τριῶν στοιχείων, ὡς περὶ Θαλῆος μὲν καὶ Ἰππῶν τὸ ὕδωρ,
 Ἀναξίμενης δὲ καὶ Διογένης τὴν ἀέρα, Ἡράκλειτος δὲ καὶ Ἰππασος
 τὸ πῦρ (τὴν δὲ γὰρ ὁδοῖς ἤξωσαν ὑποθέσθαι μόνον διὰ τὸ δυστα-
 λώωτον), τινὲς δὲ ἄλλο τι τῶν τριῶν ὑπέθεντο, ὅ ἐστι πῦρ μὲν
 πυκνότερον ἀέρος δὲ λεπτότερον, ἢ ὡς ἐν ἄλλοις φησὶν, ἀέρος μὲν
 πυκνότερον ὕδατος δὲ λεπτότερον. καὶ ὁ μὲν Ἀλεξάνδρος Ἀναξί-
 μανδρον οἶδε τὴν ἄλλην τινὰ φύσιν σώματος παρὰ τὰ στοιχεία τὴν
 ἀρχὴν ὑποθέμενον, ὁ μέντοι Πορφύριος, ὡς τῷ Ἀριστοτέλει ἀντι-
 διαίρηντος τὸς σῶμα τὸ ὑποκείμενον ἀδιόριστον ποιήσαντας πρὸς
 τὸς ἢ τῶν τριῶν τι στοιχείων ἐν ἢ ἄλλο τι τὸ μεταξὺ πῦρ καὶ
 ἀέρος, σῶμα μὲν τὸ ὑποκείμενον ἀδιόριστος Ἀναξίμανδρον λέγειν
 φησὶν ἀπειρον, ὁ δὲ ἀδιόριστον τὸ εἶδος, εἴτε πῦρ εἴτε ὕδωρ εἴτε ἀήρ,
 τὸ δὲ μεταξὺ καὶ αὐτὸς, ὡς περὶ Νικόλαος ὁ Δαμασκηνός, εἰς Διογέ-
 νην τὴν Ἀπολλωνιάτην ἀνέπεμψεν. αὐτοφύεζον δὲ μοι δοκεῖ
 καὶ τὴν λέξιν μὴ ὡς ἀντιδιωρημένον τὸ σώματος πρὸς τὰ στοιχεία
 καὶ τὸ μεταξὺ ἀκρίβειν, ἀλλ' ὡς διαιρημένον μᾶλλον εἰς τε τὰ τρία καὶ
 τὸ μεταξὺ. σῶμα γὰρ τὸ ὑποκείμενον φησὶν ἢ τῶν τριῶν τι ἢ ἄλλο,
 ὁ ἐστὶ πῦρ μὲν πυκνότερον ἀέρος δὲ λεπτότερον... λέγει δὲ ὁ
 Ἀλεξάνδρος ὅτι καὶ Πλάτωνα πάντων ἀρχὴ καὶ αὐτῶν τῶν ἰδεῶν
 τό τε ἐν ἐστὶ καὶ ἡ ἀόριστος οὐσία, ἣν μέγα καὶ μικρὸν ἔλεγεν, ὡς καὶ
 ἐν τοῖς περὶ τῆς Ἀγαθῆς Ἀριστοτέλης μνημονεύει. λάβοι δὲ ἂν τις
 καὶ παρὰ Σπευσίππῃ καὶ παρὰ Ξενοκράτῃ καὶ τῶν ἄλλων, οἱ παρε-
 γένοντο ἐν τῇ περὶ ἀγαθῆς τῆς Πλάτωνος ἀκρόασει· πάντες γὰρ
 συνέγραψαν καὶ διεσώσαντο τὴν δόξαν αὐτῶν. Simpl. f. 32.

ἕτεροι δὲ τῶν στοιχείων μὲν ὁδὲν, ἄλλο δὲ, ὁ πῦρ μὲν πυκνό-
 τερον ἀέρος δὲ λεπτότερον, ὡς Ἀναξίμανδρος. ὅτος δὲ ἔκτετι
 ἀλλοιωθεῖν χρῆται πρὸς τὴν γένεσιν τῶν ἐφεξῆς, ἀλλ' ἐκκρίνεται
 φησὶν ἐξ ἀπείρου τῶν στοιχείων τὰς ἐναντιότητας ἐνυπαρχούσας ὡς περ
 γε καὶ οἱ πολλὰς ὑποθέμενοι τὰς ἀρχάς, ἐν δὲ αἴτιον τὸ ποιητικόν,
 Ἀναξαγόρας τε καὶ Ἐμπεδοκλῆς. Themist. f. 18.

δεῖ προσπαθεῖν ὡς οἱ φυσικοὶ λέγουσιν ἐν εἶναι τὸ ἐν· καὶ
 κοινῶς γὰρ, ἐν εἶναι τὸ ἐν... δεῖ μικρὸν μεταρρυθμίσαι τὴν λέξιν,
 ἵνα τὴν ἀκόλουθον ἀνταπόδοσιν ἴδωμεν. ὕτως ἐν ὑπερβιβάζειν τὴν
 λέξιν· ὡς δὲ οἱ φυσικοὶ λέγουσι, δύο τρόποι εἰσὶν· ἐν γὰρ ποιήσαν-
 τες τὸ ἐν, σῶμα τὸ ὑποκείμενον καὶ τὰ ἐξῆς τὰ ἄλλα γεννώσιν, οἱ
 μὲν πυκνότητι καὶ μανότητι, οἱ δὲ ἐκ τῆς ἐνός ἐνός τὰς ἐναντιότη-
 τας ἐκκρίνειν λέγουσι. τὸ δὲ “ὡς οἱ φυσικοὶ λέγουσιν” ἢ ἔστι
 καθόλου καὶ πάντων τῶν φυσικῶν· δῆλον γὰρ ὅτι ὡς οἱ φυσικοὶ οἱ
 ἐν εἶναι τὴν ὑποκείμενην ὕλην ὑποτιθέμενοι. καὶ πρὸς τῷ τῷ δὲ τὴν
 ἀνταπόδοσιν ἐπάγει λέγων “ὅτι δὲ ἐν καὶ πολλὰ, ταῦτα δὲ ἐξιν
 ἐναντία.” Philop. c p. 3.

187^a 14. τινες δὲ ἀέρος (ἐκτὸς?) τῶν τριῶν ὑπέθεντο ὃ ἐστὶ πυρὸς μὴ πυ-
κνότερον ἀέρος δὲ λεπτότερον, ἢ ὡς ἐν ἄλλοις, ἀέρος μὴ πυκνότερον
ὑδατος δὲ λεπτότερον. καὶ οἷον τὸν Ἀναξίμανδρον εἶναι. . .
Πλάτων δὲ τὰ δύο τὸ μικρὸν καὶ τὸ μέγα ὕλην καὶ ὑποκείμενον, διὸ καὶ
δυάδα τὴν ὕλην φησί, τὸ εἶδος δὲ ἓν. μικρὸν δὲ καὶ μέγα τὴν ὕλην
φησί παρ' ὅσον μικρὸν μὲν ἐστὶν ὡς ἀνείδεος καὶ ἀσώματος καὶ ἀμε-
γέθους, ὡς δὲ παντὸς ὄγκου καὶ πάσης διαστάσεως αἰτία μέγα. cod.
Reg. 1947.

187^a 17. ὁ Πλάτων ἔλεγε τὴν ὕλην μέγα καὶ μικρὸν, μικρὰν μὴ ὡς
ἀσώματον καὶ ἀμεγέθη, μεγάλην δὲ ὡς παντὸς ὄγκου καὶ πάσης δια-
στάσεως αἰτία. "ὁ μὴ ταῦτα ποιεῖ ὕλην." ὁ Πλάτων τὴν ὑπερο-
χὴν καὶ τὴν ἑλλείψιν μέγα καὶ μικρὸν ὠνόμαζεν. ἢ καὶ ὕλη τῷ με-
γάλῳ καὶ τῷ μικρῷ, ἥτοι τῇ μανύσει καὶ τῇ πυκνώσει ἢ τῇ ὑπεροχῇ
καὶ τῇ ἑλλείψει, τὸ καθολικώτερον, μὴ τὸ ἑνός, ὃ ἐστὶ τὸ εἶδος, τὰ
σοιχεῖα ποιεῖ καὶ Πλάτωνα, ἐξ ὧν τὰ ἄλλα πάντα τὰ φυσικὰ. 15
καὶ συνάδει καὶ ταῦτα τῷ Ἀριστοτελεῖ ἀρχὰς τῶν φυσικῶν εἰπόντι
τὴν ὕλην καὶ τὸ εἶδος. cod. Vat. 1028. cf. Simpl. f. 32 b.

187^a 21. καὶ ὁ Ἀναξαγόρας τὰς ὁμοιομερείας καὶ τὸ ὑποκείμενον ἀρχὰς
θέμενος ἀπείρους ἔλεγε ταύτας, καὶ τὸ ποιητικὸν δὲ αἴτιον ἐν ἔλεγε
εἶναι, τὸν διακρίνοντα νῦν. Ἐμπεδοκλῆς δὲ πλείους καὶ τὸ ὑποκεί-
μενον ἀρχὰς ἔθετο, τὰ τέσσαρα σοιχεῖα, ἐν δὲ τὴν φιλίαν καὶ τὸ
νεῖκος, ὅτι παρὰ μέρος ἑκάτερον αὐτῶν ἐπικρατεῖ καὶ ποιεῖ, καὶ ἔχ-
ῃ αἶμα αἶμω· αἰεὶ γὰρ αὐτῷ ἔτις ἐν τὸ παῖδιν γίνεσθαι. ἢ ἔχῃ τὸ ποιη-
τικὸν αὐτὸς ἐν λέγειν ῥητέον, ἀλλ' αὐτὸ τὸ μίγμα, ὃ ἦν καὶ μὴ
Ἀναξαγόραν ἐκ τῶν ὁμοιομερῶν ἀπείρων τῷ πληθει μεμιγμένον, 25
καὶ δὲ Ἐμπεδοκλέα ἐκ τῶν τεσσάρων σοιχείων, ποτὲ μὴ συγκρινο-
μένων ὑπὸ τῆς φιλίας ποτὲ δὲ διακρινομένων ὑπὸ τῶ νεῖκος, καὶ
ποιόντων τόνδε τὸν κόσμον. καὶ Θεόφραστος δὲ τὸν Ἀναξαγόραν εἰς
τὸν Ἀναξίμανδρον συνωθῶν, καὶ ἔτις ἐκλαμβάνει τὰ ὑπὸ τῶ
Ἀναξαγόρου λεγόμενα ὡς δύνασθαι μίαν αὐτὴν φύσιν λέγειν τὸ
ὑποκείμενον. γράφει δὲ ἔτις ἐν τῇ Φυσικῇ Ἱστορίᾳ. . . διαφέ-
ρσι δὲ ἐκείνων μὴ τῶν μίαν μόνην λεγόντων τῷ αὐτοῖ μίαν καὶ
πολλὰς λέγειν, ἀλλήλων δὲ πρῶτον μὴ τῷ τὸν Ἀναξαγόραν λέγειν
ἅπαξ γενόμενον τὸν κόσμον ἐκ τῶ μίγματος διαμένειν λαιπὸν ὑπὸ
τῶ νῦ ἐφεστώτος διοικημένον τε καὶ διακρινόμενον, τὸν δὲ Ἐμπεδο- 35
κλέα παρὰ μέρος αἰεὶ καὶ περιόδους τινὰς ποτὲ μὴ συγκρίσιν τῶν
τεσσάρων σοιχείων ὑπὸ τῆς φιλίας γινομένην ὑποτίθεσθαι, ποτὲ δὲ
διακρίσιν ὑπὸ τῶ νεῖκος, ἔπειτα δὲ τῷ τὰ πολλὰ ἐξ ὧν τὸ πᾶν
τὸν μὴ Ἀναξαγόραν ἄπειρα ὑποτίθεσθαι, τὰς ὁμοιομερείας, τὸν δὲ
Ἐμπεδοκλέα πεπερασμένα· τέσσαρα γὰρ τὰ καλέμενα σοιχεῖα. 40
καὶ τὸν μὴ ὁμοιομερείας, τὸν δὲ σοιχεῖα. καὶ τὰναντία δὲ προσέθηκεν
ἐπὶ Ἀναξαγόρου, φησὶν Ἀλέξανδρος, διότι αἱ ἐναντιώσεις ἐν ταῖς
ὁμοιομερείαις εἰσὶν, ὥσπερ καὶ αἱ διαφοραὶ πᾶσαι. διὸ, φησί, καὶ τὸ
ἐπ' αὐτῷ ῥηθὲν τὸ "ἢ καὶ ἐναντίας" (c. 2) ἐπὶ τῆς Ἀναξαγόρου δόξης
ἀκυστόν μᾶλλον. μήποτε δὲ καὶ ἐν ταῖς σοιχείαις εἰσὶν ἐναντιώσεις, 45
θερμὸν ψυχρὸν, ὑγρὸν ξηρὸν καὶ βαρέος καὶ κέφης καὶ τῶν τοιούτων, καὶ
καὶ αὐτῶν ἑκατέρω δόξη προσήκει τὸ "καὶ τὰναντία." εἰ μὴ ἄρα ἐν μὴ
ταῖς σοιχείαις εἰσὶν ἐναντιώσεις τινές, ἐν δὲ ταῖς ὁμοιομερείαις

ἀπαξάπαντα τὰ ἐναντία, ὥσπερ καὶ πᾶσαι αἱ διαφοραί, καὶ διὰ
τῆτο μᾶλλον τῇ Ἀναξαγόρου δόξει προσήκει μὴ τῶ ἄρθρου λεγόμε-
νον "καὶ τὰναντία." ἢ ἄρα καὶ ἐν ταῖς σοιχείαις πάντα τὰ ἐναντία,
εἴπερ ἀρχαὶ τὰ σοιχεῖα, ἀλλ' ὃ προσεχῶς πάντα, ὡς ἐπὶ τῶν
ὁμοιομερειῶν. Simpl. f. 33:

καὶ ἐν τούτῳ τὴν Πλάτωνος εὐγνωμοσύνην ὁ Ἀριστοτέλης ζη- 187^a
λῶν βύλεθ' "μὴ ὡς πάντῃ ἄλογα λέγοντας παλαιὸς καὶ κλεινὸς ἀν- 26.
δρας εἰσαγεῖν, μὴδὲ ἐρήμην καταφθιφισμένους περιορᾶν, ἀλλὰ
λογισμὸς ἐκτίθεσθαι τινὰς καθ' ὅς ἐπὶ τὰς ἀπεμφαίνεν δοκῦσας
δόξας προήχθησαν. . . τὸ δὲ "καὶ τὸ γίνεσθαι τοῖνδε καθέστηκεν ἀλ-
λοῖσθαι" ὡς πρὸς Ἀναξαγόραν ὁ Ἀλέξανδρος εἰρηάζει φησι, διότι
καὶ ἐν τῇ περὶ Γενέσεως (1 1) ἐμέμφατο τῷ Ἀναξαγόρᾳ ὡς τὴν
σύγκρισιν καὶ τὴν διακρίσιν, καθ' ἃς λέγει γίνεσθαι τὰ γινώμενα,
ἀλλοιῶσιν καλέσαντι, λέγων "καίτοι Ἀναξαγόρας γε τὴν οἰκίαν
φωνὴν ἠγνόησεν." λέγει γὰρ ὡς τὸ γίνεσθαι καὶ τὸ ἀπόλλυσθαι τοῖνδε
καθέστηκεν ἀλλοῖσθαι. ὃ γὰρ οἰκίῳ ὀνόματι τῷ τῆς ἀλλοιωσεως καὶ
τῆς συγκρίσεως ἐχρήσατο. Πορφύριος δὲ τὸ μὴ "ἢ ὁμοῖ πάντα
χρήματα" εἰς Ἀναξαγόραν ἀναπέμπει, τὸ δὲ "γίνεσθαι εἶναι τὸ ἀλ-
λοῖσθαι" εἰς Ἀναξιμένην, τὴν δὲ σύγκρισιν τε καὶ διακρίσιν εἰς Δη-
μόκριτον τε καὶ Ἐμπεδοκλέα. σαφῶς δὲ Ἀναξαγόρας ἐν πρώτῳ
τῶν Φυσικῶν τὸ γίνεσθαι καὶ τὸ ἀπόλλυσθαι συγκρίνεσθαι καὶ διακρίνεσθαι
λέγει, γράφων ἔτις. id. f. 34 b.

καίτοι γε Ἀναξαγόρας ἀλλοῖσθαι τὸ γίνεσθαι λέγει. ἀλλ' ἐκ
τῶν πραγμάτων ὁλόως ἐστὶν ὃ γινώσκων τὴν οἰκίαν φωνήν· τὴν
γὰρ σύγκρισιν ἀλλοῖσθαι ὀνομάζει. Themist. f. 18.

πρὸς δὲ τὰ τοιαῦτα τῶ Ἀναξαγόρου ἀξιώματα ἀντιλέγων ὁ 187^b
Ἀριστοτέλης πρῶτον πρὸς τὸ ἀπείρους εἶναι τὰς ἀρχὰς ἀντείρηκε. 7.
κοινὴ δὲ ἡ ἐπιχείρησις ἂν εἴη, ὡς φησι Πορφύριος, καὶ πρὸς Δεύκιπ-
πον καὶ Δημόκριτον καὶ Μητρόδωρον καὶ πρὸς ἅπαντας τὰς ἄπειρα τὰ
σοιχεῖα λέγοντας. διττὴ δὲ ὄντος τῶ ἀπείρου, ἢ καὶ τὸ ποσὸν ἢ καὶ
τὸ ποιόν, καὶ τῶ καὶ τὸ ποσὸν ἢ καὶ πλῆθος ἢ καὶ μέγεθος, καὶ πλῆθος
μὴ ἄπειρα τὰ σοιχεῖα οἱ εἰρημένοι φασι πάντες, καὶ μέγεθος δὲ οἱ
περὶ Δεύκιππον καὶ Δημόκριτον, τὸ κενὸν ἄπειρον εἶναι λέγοντες,
κατ' εἶδος δὲ ἀπείρους τὰς ὁμοιομερείας Ἀναξαγόρας δοκεῖ λέγειν,
εἴγε ἕτερόν φησιν ὑδὲν ἐστὶν ὁμοῖον ὑδενὶ ἑτέρῳ ἀπείρων ὄντων.
Simpl. f. 35.

"ἔτι δ' εἰ ἀνάγκη." Παρμενίδης (1. Ἀναξαγόρας) καὶ τῶ συμ- 187^b
κροτάτῃ σμικρότερα ἔλεγεν εἶναι καὶ τῶ μεγίστῃ μεῖζον ἐν ταῖς ἀρ- 13.
χαῖς. λέγει γὰρ Ἀριστοτέλης δι' ὑποθετικῶν συλλογισμῶν ἔτις· εἰ
τὰ μόρια ὅλα τινὸς ἐνδέχεται ὀηλικαῶν εἶναι καὶ μέγεθος καὶ καὶ
σμικρότητα, καὶ αὐτὸ τὸ ὅλον ἐνδέχεται ὀηλικαῶν εἶναι καὶ μέγεθος
καὶ καὶ σμικρότητα. cod. Reg. 1947.

εἰπόντος τῶ Ἀναξαγόρου ὅτι ἔτε τῶ σμικροῦ ἐπὶ τὴν ἀνάγκην
ἀλλὰ τὸ ἔλασσαν αἰεὶ, ἔτε τὸ μέγιστον, ὡς καὶ αὐτὴ ἡ λέξις τῶ
Ἀναξαγόρου δηλοῖ, καὶ μέντοι Θεόφραστος ἐν τῷ περὶ Ἀναξαγόρου
δευτέρῳ τὰδε γράφων "ἔπειτα τὸ διὰ τῆτο λέγειν πάντα ἐν
παντί, διότι καὶ ἐν μεγέθει καὶ ἐν σμικρότητι ἄπειρα, καὶ ἔτε τὸ ἐλά-
χιστον ἔτε τὸ μέγιστον ἐπὶ λαβεῖν, ἔχῃ ἰκανὸν πρὸς πῖσιν," αἶμα μὴ

ἀναιρεῖ τὸτο ὁ Ἀριστοτέλης, ἅμα δὲ ὡς χρήσιμον αὐτῷ τὸ εἶναι τὴν ἐλαχίστην πρὸς τὰ ἐφεξῆς σχεδὸν ἅπαντα, προαποδείκνυσιν διὰ τοῦδε τινος συλλογισμοῦ. . . εἰ δὲ λέγοι τις ὅτι πᾶν μέγεθος ἐπὶ ἄπειρόν ἐστι διαιρετόν, καὶ διὰ τὸτο παντὲς τῶ λαμβανομένων ἐστὶν ἔλασσον, ἴστω ὅτι αἱ ὁμοιομερείαι ἔκ εἰσὶν ἀπλῶς μεγέθη ἀλλ' ἤδη τοιαῦτα μεγέθη. . . διὸ καὶ ὁ Ἀριστοτέλης ἀσφαλῶς προσέθηκε "λέγω δὴ τῶν τοιούτων τι μορίων εἰς ὃ ἐνυπάρχον διαιρεῖ" τὸ ὅλον." ἢ ἢ διαιρεῖ" εἰς σώματα ἢ ἀσώματα τὸ ὅλον, ἀλλ' εἰς σάρκας καὶ ἐστὶ καὶ τὰ τοιαῦτα, ἃ καὶ ἀφθάρτα καὶ Ἀναξαγόραν ἐστίν. . . τὸ δὲ "καὶ οἱ καρποὶ τῶν φυτῶν," φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, ἀντὶ τῶ τὰ σπέρματα εἶπεν· ἐκ τῶ τῶν ἢ τῶν φυτῶν σύνθεσις εἶναι. καὶ διὰ τὸτο μετ' ὀλίγον ἀντὶ τῶ καρπῷ σπέρμα ἔλαβεν ὡς μόριον τῶ φυτῷ, ἐν οἷς λέγει "ὥς ἔτε σὰρξ εἶναι ὀηλικηρὴν ἔτε ὅσον ἔτε σπέρμα τῶν φυτῶν." ἐκ τῶν τῶν ἢ ἑκάτερα αὐτῶν σύγκειται." ἀλλὰ τὰ μὲ εἰς ἐμὲ ἐλθόντα βιβλία τὸτο τὸ ῥησιδίον ἔκ ἔχει, ὥσπερ ἐδὲ τὸ ἕτερον ὁ παρέθετο ὁ Ἀλέξανδρος, ἔχον ἔτως "εἰ ἔν τὰ ζῶα καὶ τὰ φυτὰ μήτε πηλίκα ἐστὶ μήτε ποσά," τῆς τε, φησί, μήτε ὡς συνεχῆ μήτε ὡς διωρισμένα ἐπ' ἄπειρον ἔχει τὴν ἐπίδοσιν, "ἐδὲ τὰ μόρια αὐτῶν ὀηλικαῖν ἔσαι, ἔτε αὐξήσιν ἔτε ἐλάττωσιν ἐπ' ἄπειρον ἔξει." καὶ ὅρα ὅτι πρὸς τὸ πη- 20 λίκον ἀπεδόθη τὰ εἰρημένα μόνον, ἔκείτι δὲ καὶ πρὸς τὸ ποσόν, ὅπερ ὡς διωρισμένον ποσὸν ἀντιτεθῆναι τῷ πηλίκῳ φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος· ἔκείτι ἢ ἔδειξεν ἐν τούτοις ὅτι ἔκ ἐξ ἄπειρων τῶν πηλίκων σύγκειται, ἀλλὰ κυρίως ἀν ἡρμηνεύετο, εἰ ἔλεγεν, εἰ ἔν τὰ ζῶα καὶ τὰ φυτὰ μήτε ὀηλικαῖν ἐστὶ μήτε ὀποσαῖν, ἀντὶ τῶ 25 μήτε καὶ μέγεθος μήτε καὶ πλῆθος εἰς ἄπειρον ἐπιδίδωσιν. ἢ ἢ ταῦτόν ἐστι πηλίκον καὶ ὀηλικον, ὅπερ σημαίνει τὸ καὶ τὸ πηλίκον εἰς ἄπειρον ἐπιδιδόναι. τὸ δὲ σπέρμα, φησί, παρατίθει ὡς ὅσων τινῶν ὁμοιομερειῶν καὶ τοιούτων, ἐξ ὧν πλεοναζουσῶν τὰ φυτὰ γίνεσθαι, καὶ τῶν φυτῶν αἱ διαφοραὶ παρὰ τὴν διαφορὰν 30 τῶν ἐν αὐτοῖς πλεοναζόντων σπερμάτων. καίτοι τὸ σπέρμα ἐξ οὗ γέγονε τὸ φυτόν, οὐκ ἐστὶ τῶν τοιούτων μορίων εἰς ὃ ἐνυπάρχον διαιρεῖ" τὸ ὅλον· ἐδὲ ἢ ἐν τῷ ζῳῷ τὸ σπέρμα ἐξ οὗ γέγονε σωξέσθαι, ὡς διαιρεῖσθαι καὶ εἰς ἐκεῖνο τὸ ζῷον. ἀλλ' ἔοικε τὰ πολλὰ τῶν ἀντιγράφων ὁρθῶς ἔχειν, τὰ λέγοντα "καὶ οἱ 35 καρποὶ τῶν φυτῶν." ὡς ἢ κλάδοι καὶ φύλλα, ἔτω καὶ καρποὶ καὶ περικάρπιοι μέρη τῶν ἐγκάρπων φυτῶν ἐστὶ, καὶ διαιρεῖ" τὸ ὅλον καὶ εἰς ταῦτα ἐνυπάρχοντα καὶ χωρίζεσθαι δυνάμενα. ἀλλὰ ταῦτα μὲ ἀρκείτω πρὸς τὸ τῆς γραφῆς παρηλλαγμένον. Simpl. f. 35 b.

137 b ὁμολογεῖ" μὲ ἅπαν τὸ σύνθετον ἐκ μερῶν· ἐκ μερῶν δὲ λέγω 15 τοιούτων ὧν καὶ χωρίζονται δυνάμει κατ' ἐνέργειαν ἀλλήλων τε καὶ τῶ ὅλου, καὶ τὸ ὅλον τοῖς μέρεσιν ἀκολουθεῖν καὶ τὸ μέγεθος, οἷον εἰ μικρὰ τὰ μέρη, μικρόν καὶ τὸ ὅλον, εἰ μεγάλα ἐκεῖνα, μέγα καὶ τὸτο, καὶ εἴγε εἰς ἄπειρον ἐκείνων ἢ πρόδος ἐπ' ἀμφοτέρω, ἐπ' ἄπειρον εἶναι 45 καὶ τὸ σύνθετον. Themist. f. 18 b.

137 b διττῶς τὸ ἐνυπάρχον δυνάμει ἐκλαβεῖν, ἢ ὡς πρὸς τὸ μέρος 17 ἢ ὡς πρὸς τὸ ὅλον. πρὸς τὸ μέρος μὲ ἔτως· μόρια δέ, φησί, ταῦτα

λέγω, ἃ τινὰ καὶ μὲ τὴν ἐκ τῶ ὅλου διαίρεσιν ὑφεξῆσται καὶ ἢ φθεῖρον· αἰετὶ ἢ ἀπόρροιαί τινες ἐκ τῶ σώματος γίνονται· τὰ ἔν ἀπορρέοντα σώματα καὶ μὲ τὴν ἐκ τῶ ὅλου διαίρεσιν δύνανται καὶ καθ' ἑαυτὰ ὑποσῆναι. εἰ δὲ τὸ ἐνυπάρχον πρὸς τὸ ὅλον ἀκυσόμεθα, 5 ἔτω· μόρια, φησί, λέγω ταῦτα ὧν καὶ διαιρεθέντων ἐκ τῶ ὅλου ἐδὲν ἦττον σωξέσθαι τὸ ὅλον. τοιαῦτα δὲ ἐστίν, ὡς εἶπον, τὰ αἰετὶ ἐξ ἡμῶν ἀπορρέοντα σώματα. Philop. c p. 9.

ὁ μὲ Ἀλέξανδρος φησι τῷ δεδεγμένῳ προσεχῶς ἐπιχειρή- 187 b ματι προχωρῶμενον ἐν Ἀριστοτέλει δεικνύναι νῦν ὅτι ἔτε ἐκκρίσει 22 ἢ γένεσις ἔτε πάντα ἐν πᾶσιν, ὡς τοῖς περὶ Ἀναξαγόραν δοκεῖ. λαβὼν ἔν ἐνταῦθα ὡς ὁμολογῶμενον ὅτι ἐστὶν ἐλάχιστον· σῶμα, διὰ τῶ εἰπεῖν "εἰ καὶ αἰετὶ ἐλάττων ἔσαι ἢ ἐκκρινόμενη, ἀλλ' ὅμως ἔχ ὑπερβαλεῖ μέγεθος τι τῇ σμικρότητι." ἔχ ὑπερβαλεῖ ἢ τῇ σμικρότητι δηλονότι τὸ ἐλάχιστον. . . ἔτω μὲ ἔν ὁ Ἀλέξανδρος καὶ ὁ Θεμιστίους ἐξηγήσαντο. μήποτε δὲ καὶ δυνάμει ἀποδείξει χωρὶς τῶ προαποδεδειγμένου συμπεράσματος τὸ νῦν ἐπιχειρήμα, ἴσως δὲ τῶ Ἀριστοτέλει, ὅπερ ἐκεῖ ἀπέδειξε, τὸ ἀδύνατον ὀηλικονεῖν εἶναι μέγεθος, συγχωρῶντός πως αὐτοῖς ὑποτιθεσθαι, ἐν οἷς φησὶν "εἰ καὶ ἐλάττων αἰετὶ ἔσαι ἢ ἐκκρινόμενη, ἀλλ' ὅμως ἔχ ὑπερβαλεῖ 20 μέγεθος τι τῇ σμικρότητι." καὶ ἔχ ὅτι ἐπιλείπει ἢ ἐκκρίσις ἀπλῶς δεικνύει νῦν ὁ Ἀριστοτέλης, ὡς οἶμαι, ἀλλ' ὅτι καὶ τῷ ἐπιλείπειν καὶ τῷ μὴ ἐπιλείπειν ἄτοπόν τι ἀκολουθεῖ τοῖς πᾶν ἐν παντὶ λέγεσθαι καὶ πᾶν ἐκ παντὸς ἀποκρίνεσθαι, ταῦτόν δὲ εἰπεῖν γίνεσθαι ἀξίως. . . δοκεῖ δὲ μοι τὸ "ἴσα πεπερασμένα" καὶ τὸ "ἔχ ὑπερβαλεῖ μέγεθος 25 τι τῇ σμικρότητι" αἰτίαν γενέσθαι τῷ Ἀλεξάνδρῳ τῆς τοιαύτης ἐξηγήσεως. Simpl. f. 36.

ἀλλ' ἴσως φαίη ἀν πρὸς τὰς ἔτως αὐτῷ μαχομένους Ἀναξαγόρας ὡς ἔκ ἀν ἐγὼ συγχωρήσαιμι τῇ τῶν ὁμοιομερῶν αὐξήσῃ τε καὶ μειώσει καὶ τὰς διαφορὰς ἀκολουθεῖν τὰς καὶ μέγεθος τῶν τε ζῳῶν καὶ τῶν φυτῶν. τὸτο ἢ ὑπῆρχεν ἀν, εἰ τὰ ζῶα καὶ τὰ φυτὰ ἐξ ἐκάστων τῶν ὁμοιομερῶν εἶδος μίαν ὁμοιομερείαν εἶχεν, μίαν ὁσθ καὶ μίαν αἵματος καὶ πρὸς τούτοις μίαν ἐφ' ἐκάστων τῶν ἄλλων· νῦν δὲ πλῆθος ἐφ' ἐκάστων τῶν ὁμοιομερῶν εἶδος καθ' ἑκάστων εἶδος τῶν ζῳῶν. ἐδὲν ἔν ἄτοπον σάρκα μὲ ἐπ' ἄπειρον καθαιρεῖν, ζῷον δὲ μηκέτι· τὴν ἢ ἐν τῷ ζῳῷ σάρκα ἐκ πλείονων σαρκῶν εἶναι τῶν ὡς ἀρχῶν καὶ σοικείων. ἀλλ' εἰ καὶ τὸτο ἔτως ἔχει, ἀλλ' ὀρίσαι γε χρὴ τῶν σοικείων τῶν τῶν τὸ μέγεθος· ὅρος ἢ δώσει δῆλον τινὰ ἀριθμόν, ἀφ' οὗ συντεθέντα τὰ σοικεῖα ταῦτα τὴν ἐν ζῳῷ σάρκα ποιεῖσιν. Themist. f. 18 b.

40 τὸ δὲ "ἀναιρεῖ" ἀντὶ τῶ καταμετρεῖ· τὸ ἢ μετρώμενον 187 b ἴσα αἰετὶ τῷ μέτρῳ ἀφαιρῶμενον ἐπιλείπει καὶ καταδαπανᾷ. 26. Philop. c p. 9.

τὸ πᾶν ἐν παντὶ εἶναι καὶ πᾶν ἐκ παντὸς ἐκκρίνεσθαι καὶ διὰ τούτου 187 b σαλευεῖ τὸ ἐπιχειρήματος, προσλαβὼν αὐτοῖς ἐναργὲς ἀξίωμα, 35 ὅτι πᾶν σῶμα ἀφαιρεθέντος τινὸς ἐλάττων γίνεσθαι ἀνάγκη, ἐπειδὴ καὶ προσεθέντος μεῖζον, καὶ πρὸς τούτῳ τῷ ἀξιώματι τῷ ἦδη δεδειγμένῳ χρωόμενος ἐνταῦθα, τῷ μὴ ὀηλικηρὴν εἶναι σάρκα, ἀλλ' εἶναι τὴν ἐλαχίστην ὠρισμένην, ὥσπερ καὶ τὴν μεγίστην.

τότων δὲ προειλημμένων συλλογίσαιτο ἂν τις ἔτως. Simpl. f. 36 b.

188^a 2 ἔσαι ἔν ἄπειρα μεγέθη πλείονα κατ' ἀριθμόν, μᾶλλον δὲ ἀπειράκις ἄπειρα (καθ' ἐκάστην ᾧ ὁμοιομέρειαν), ὅπερ ἄλογον· ἀπειρον γὰρ μέγεθος ἐκείνῳ ἐστὶν ὅ μὴδὲν ἐκτός τι μέγεθος. καὶ ὅ δυνάμει τὸ ἀπειρον, ὡς ἐπὶ τῶν ἐπ' ἀπειρον γινομένων ἢ διαιρουμένων, ἀλλ' ἐνεργείᾳ ἤδη τὸ ἀπειρον· ἤδη γὰρ ὑφέστηκε κεχωρισμένα ἀπ' ἀλλήλων, καὶ ὁδὸν ἤττον ὄντα τῶν ἐν αὐτῷ ἐστίν. ἔτι δὲ ἀλογώτερον τὸ κεχωρισμένα ὄντα ἄπειρα ὅμως εἶναι· τὰ γὰρ κεχωρισμένα ἀπ' ἀλλήλων περαίνει πρὸς ἀλλήλα. κεχωρισμένα 10 δὲ ταῦτα τὰ ἄπειρα εἶναι φησὶν ὅ μόνον ὅτι ἐν κεχωρισμένοις ἐστὶ τοῖς ἀπείροις ὁμοιομερέσις ἢ σάρξ καὶ τὸ ὄζον καὶ τῶν ἄλλων ἑκάστη, ἀλλ' ὅτι καὶ αὐτὸς Ἀναξαγόρας ἑτερόν φησὶν ὁδὸν ἐστὶν ὁμοίον ὁδὸν· καὶ αὐτὰ ἔν τῇ οἰκείᾳ φύσει ἀπ' ἀλλήλων κεχωρίζεται. καὶ κατ' ἄλλον δὲ τρόπον ἔτι ἀτοπώτερον ὁδοῖται τὸ ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους 15 συναγόμενον... πολλὰ καὶ ἔν τῷ ἀλογον ἐν τῇ τοιαύτῃ ὑποθέσει· καὶ ὅτι ἐν πεπερασμένῳ μεγέθει ἀπειρον εἶναι μέγεθος ἄλογον, μᾶλλον δὲ ἄπειρα καὶ ἀπειράκις ἄπειρα... ἀλλὰ μήποτε, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, ὅτι ἔτι καὶ τὴν λόγον εὐθύνει· τὸ γὰρ πάντα ἐν πᾶσι μεμικθῆαι ὅτι ἐπὶ τῶν ἀρχῶν ἴσως ἔλεγεν ὁ Ἀναξαγόρας, 20 ὡς ἐν ἐκάστῃ τῶν ἀρχῶν πάντων ὄντων (ἔτι γὰρ ὁδὸν ἀρχαί ἂν ἦσαν ἔτι, εἴπερ συγκρίματα ἦν), ἀλλ' ἐν ἐκάστῃ τῶν αἰδητῶν σωμάτων τῶν ἐκ τῶν ἀρχῶν συγκεκριμένων πάντα ἔλεγε μεμικθῆαι· ἐκ τούτων γὰρ καὶ αἱ γενέσεις καὶ αἱ ἐκκρίσεις· τὰ γὰρ χοιχεῖα τὰ εἰλικρινῆ μήτε αἰδητὰ εἶναι τὴν ἀρχήν, ἀλλὰ μὴδὲ εἶναι καθ' 25 αὐτὰ· μὴδὲ γὰρ διακριθῆναι ταῦτα δυνάμει. ἀλλ' ὁ λέγων ταῦτα ὁδὸν ἄλλο ἢ μεταφέρει τὴν ἔλεγχον εἰς τὰ συγκρίματα... ἔτι μὲν τὴν δοκῶσαν εἶναι τῷ λόγῳ βοήθειαν ἐνεγκὺν ἀνέειλε καὶ ταύτην ὁ Ἀλέξανδρος. μήποτε δὲ ἔτι μᾶλλον ἂν εἴη πιθανώτερος ὁ τοῦ Ἀναξαγόρου λόγος, εἰ μὴ ἐξ ἐνός μὲν αἰδητῶν λέγοι ἐκκρίνεσθαι τι 30 αἰδητόν, οἷον ἐκ τῆσδε τῆς σαρκὸς μόνης ὁδὸν αἰδητῶν καὶ ἐκ τούτου πάλιν ἄλλο τι αἰδητόν, ἀλλὰ ἐνεῖναι μὲν ἐκάστῃ τῶν αἰδητῶν πάντα, ἀναίδητα δέ, καὶ ἐκκρίνεσθαι μὲν ἅπαντα ἀπὸ ἐκάστη τῶν αἰδητῶν, ἀλλ' ἀναίδητα μένειν· ἔως ἂν ἀπὸ πλείονων αἰδητῶν πλείονα τὰ ὁμοειδῆ ἐκκριθέντα συγκριθῇ καὶ ἀναίδητα γένηται, πάντων μὲν πᾶ 35 λιν ἐνόντων ἐκάστῃ τῶν συγκριμάτων, καὶ δὲ τὴν ἐπικράτειαν ἐκάστη χαρακτηρίζομεν. ἀλλ' εἰ καὶ τὸτο ἔτος ἔλεγον, πρῶτον μὲν ὅτι ἢ πᾶν αἰδητῶν ἐκ παντὸς αἰδητῶν γενήσεται, ὅπερ ἔστι βέλυν, ἢ ὁμοίως τὸ ἀπειράκις ἀπειρον ἀκολουθήσει... εἰ μὲντοι μὴ ἔτως ἀπειρα ἔλεγεν Ἀναξαγόρας τὰ χοιχεῖα ὡς τῇ φύσει ἄπειρα καὶ ἀνάριθμα, ἀλλ' 40 ὡς πρὸς ἡμᾶς ἀπερίληπτα, ἐπεὶ καθ' αὐτὰ πεπερασμένα καὶ ὁρισμένα τῷ εἶδει καὶ τῷ ἀριθμῷ... καὶ ἔτι πάντα τὰ ἐπαχθέντα ἐγκλήματα διαφενέσεται Ἀναξαγόρας... ἐπιστῆσαι δὲ ἄξιον ὅτι τὴν ἐγκέφαλον ὡς ὁμοιομερές τι παρέλαβεν ὁ Ἀριστοτέλης, καίτοι ὁργανικὸν ὄντα μέρος, εἴπερ καὶ φλέβας ἔχει καὶ ἀρτηρίας τὰς συμ- 45 πληρούσας αὐτόν, καὶ ὑπὸ μηνίγγων διελήθη. Simpl. f. 37.

188^a 5 τὸτο, φησὶν, ὅτι εἰδότες μὲν λέγει· ὅ γὰρ διὰ τὸ πάντα ἐν πᾶσι εἶναι συμβαίνει τὸ μὴ διακρίνεσθαι· συμβαίνει μὲντοι διὰ

καὶ μὴ εἰδότες, ἀλλ' ὅμως ἀληθῶς λέγει· τὰ γὰρ πάθη, ταῦτά τε συμβεβηκότα, ἀχωρίζεται τῆς ὕλης ἐστίν. οἷον τὰ χρώματα καὶ αἱ ἑξεις· μεμικθῆναι γὰρ τῆς ὕλης καὶ τῶν συμβεβηκότων, ἐὰν διακριθῇ τὸ συμβεβηκός, ἔσαι ἔκτετι συμβεβηκός ἀλλ' ὕλη, ἄτε 5 καθ' αὐτὴν ὑφεςτῶς καὶ ὅτι ἐν ὑποκειμένῳ τὸ εἶναι ἔχον· ὅπερ πάλιν ὅ καθ' ὑποκειμένον ἐκάλεσεν. καὶ ὅπερ Εὐδόμος καλῶς ἐπέστησεν, ὅ μόνον τὰ πάθη τῶν ὑπὸ τῶν ὅτι οἷον τε χωρίζεται, ἀλλ' ὁδὸν πάντα ὁμοῦ τὰ πάθη εἶναι δυνατόν, ὡς πάντα ἐν πᾶσι εἶναι. Simpl. f. 37 b.

καίτοι τὸ μὴδέποτε τὰ ὄντα διακριθῆσθαι καὶ τὴν ὁρθῶς φησὶν Ἀναξαγόρας· ἀχωρίζεται γὰρ τὰ συμβεβηκότα ὕλης ἐστίν. Themist. f. 19.

ἔλεγεν Ἀναξαγόρας ὅτι ἐπιχειρῶν ὁ νῦν διακρίναι τὰ ὄντα ὅτι ἔχουσε διακρίναι πάντα· πάλιν γὰρ πᾶν ἐν παντὶ μεμικθῶν. πρὸς τὸτο ἔν φησὶν ὁ Ἀριστοτέλης ὅτι ὅτι εἰδότες μὲν λέγει· ἢ ὅτι ἐμπεί- 10 ρως ἀλλ' ἀνοήτως, ἀληθῶς δὲ ὅμως λέγει. cod. Vat. 1028.

ὁ Ἀναξαγόρας ἐκκρίσει λέγων τὴν γένεσιν, καὶ ἔκαστον ἀπὸ 188^a τῶν ἐν αὐτῷ πλεονάζοντος χαρακτηρίζων, πάντων ἐν πᾶσι ὄντων, 13. ὁ γὰρ ἐστὶ τὴν γένεσιν ἐκάστη τῶν συνθετῶν καὶ τὴν τῶν ὁμοίων σύνθεσιν ἐπιτελεῖσθαι βολόμενος, διότι καὶ διακρίνεται εἰς τὰ ὅμοια εἶδη, σάρκα καὶ εἰς σάρκα καὶ ὄζον εἰς ὄζον, δοκεῖ δὲ ἔκαστον εἰς ἐκεῖνα διακρίνεσθαι ἐξ ὧν καὶ σύγκειται. ὅ μὲντοι ἀναγκαῖον τὴν γένεσιν ἐξ ὁμοειδῶν γίνεσθαι, καὶ μάλιστα τὴν ὡς ἐκ χοιχεῖων. μᾶλλον δὲ ἀναγκαῖον μὴ ἔτι γίνεσθαι· ὅλα μὲν γὰρ ἐκ μερῶν γένοιτο ἂν 15 τὰ ὁμοειδῆ ἐκ τῶν ὁμοειδῶν, ὡς περὶ πηλὸς ὁ μείζων ἐκ πηλῶν πλείονων βραχυτέρων. τὸ δὲ ὡς ἐκ χοιχεῖων ἐκ τῶν ἀνομοίων καὶ ἀπληγῶν τῇ φύσει γίνεσθαι, καὶ εἰς αὐτὰ διακρίνεσθαι, ὡς ὁ πλίνθος ἐκ τῆς γῆς καὶ ὕδατος καὶ ἀχύρου, εἰς ἃ διακρίνεται. καὶ ὅσον μᾶλλον 20 εἰς χοιχεῖα γίνεσθαι ἢ ἀνάλυσιν, τοσούτω μᾶλλον εἰς τὸ ἀνόμοιον καθίσταται... διχῶς δὲ τὴν σύνταξιν τῆς λέξεως ὁ Ἀλέξανδρος ἐξηγήσατο. ἢ γὰρ, φησὶ, τὸτο λέγει, ὅτι ὅτι ὁρθῶς τῶν ὁμοιομερῶν τὴν γένεσιν ποιεῖ συνθεσέ, ἢ ὅτι ὅτι ὁρθῶς τὴν γένεσιν ποιεῖ ἐκ τῶν ὁμοιομερῶν, ἢ ὅτι ὅτι λείπον τῇ λέξει τὸ ἐκ. Simpl. f. 38.

ὅσοι μὲν κόσμος ἀπείρως ὑπέθετο, ὡς περὶ Δημόκριτος, ἀναγ- 188^a 17. καίως καὶ τὰ χοιχεῖα ἄπειρά φασι εἶναι τῷ ἀριθμῷ· τῷ γὰρ εἶδει ὁδὸν ἔστι ἄπειρα λέγειν ἀναγκάζον. ὅσοι δὲ ἕνα τὸν κόσμον φασίν, ὡς περὶ Ἀναξαγόρας καὶ Ἐμπεδοκλῆς, ὁδὸν τῆς ἀπειρίας ἀνάγκην ἔχουσιν· διὰ ἃ μιν Ἐμπεδοκλῆς πεπερασμένα λέγει τὰ χοιχεῖα. id. f. 38 b.

δείξας ὅτι ἔτε μία ἢ ἀρχὴ ἔτε ἄπειροι, καὶ συναγαγὼν ὅτι 188^a 19. ἄμεινον λέγουσιν οἱ πλείονας καὶ πεπερασμένας τιθέντες, ὡς περὶ Ἐμπεδοκλῆς, ὡς φησὶ μὲν εὐθύς ἀποδείξαι πόσαι εἰσὶν αἱ πλείους αὐτοῦ. ὁ δὲ τὸτο παρὲς τίνες εἰσὶ πρῶτον δεικνύουσιν, ὅτι ἀλόγως τὸτο ποῶν. id. ib.

Ἐμπεδοκλέα δὲ καὶ Ἀναξαγόραν παρέλιπε νῦν, τὴν μὲν ὅτι 188^a 26. πρῶτος κατ' αὐτὴν ἢ ἐναντίως ἐν τε τοῖς χοιχεῖοις καὶ καὶ τὸ νεῖκος καὶ τὴν φιλίαν, καὶ μὲντοι καὶ σύγκρισιν καὶ τὴν διακρίσιν· λέγει γὰρ ὅτι ὁδὸν ἄλλο ἐστὶν ἢ γένεσις ἀλλ' ἢ μόνον μίξις τε καὶ

διάλλαξις τῶν μιν γέντων. Ἀναξαγόρου δὲ καὶ πρότερον ἐμνημόνευσεν ὡς τάναντία τιθέντος ἐν ταῖς ἀρχαῖς, ὅτε τὴν διαφορὰν αὐτὴ πρὸς Ἐμπεδοκλέα παρεόδον. . . καὶ οἱ Πυθαγόρειοι δὲ ὅτι τῶν φυσικῶν μόνον ἀλλὰ καὶ πάντων ἀπλῶς μὴ τ' ἐν, ὁ πάντων ἀρχὴν ἔλεγον, ἀρχὰς δευτέρας καὶ φοιχειώδεις τὰ ἐναντία ἐτίθεσαν, αἷς καὶ τὰς δύο συστοιχίας ὑπέταττον, ἐκείνι κυρίως ἀρχαῖς ὕσαι. γράφει δὲ περὶ τούτων ὁ Εὐδωρος τάδε. id. f. 39.

τὸ "πῶς" προσέθηκε διὰ τὸ ὡς φέρησιν καὶ ἔξιν ἀντικεινῶς τὸ εὐθὺ τῷ καμπύλῳ καὶ τὸ γεγωνιζόμενον τῷ ἀγωνίῳ. cod. Vat. 1028.

188^a 27. ἀπορία. ἀλλὰ πῶς τὰ ἐναντία ἐκ ἑξ ἀλλήλων; αὐτὸ γὰρ τὸ ἐναντίον δειχθήσετ' ὅτι ἐξ ἀλλήλων τὰ ἐναντία. ἐκ γὰρ μέλανος καὶ λευκὸν καὶ ἐξ ἀμύσῃ καὶ μυσικόν. λύσις. ἢ ὡς μὴ μετ' ἀλλήλα γινόμενα ἐξ ἀλλήλων λέγοιτο, ὡς δὲ ἐκ φοιχείων καὶ ὑπομενόντων, ὡς ἐκ ἐξῶν κλίνῃ λέγετ' γίνεσθαι, ἐκ ἂν λέγοιτο τὸ ἐναντίον ἐκ τῶ ἐναντίου. ὅτος δὲ ἐστὶν ὁ κύριος ἐκ τινὸς τῆς γενέσεως τρόπος. καὶ γὰρ οὖν τε ὕλην εἶναι τὸ ἐναντίον τῇ ἐναντίῳ. καὶ γὰρ δὴ δέχετ' ἐναντίον ὑπομένον τὸ ἐναντίον. τὸ δὲ "ἐκ τούτων τὰ ἄλλα" ταῖς μὴ ἀρχαῖς ἀναμφιλέκτως προσήκει (ἀπὸ γὰρ τῆς ἀρχῆς τὰ μὴ τὴν ἀρχὴν, εἴπερ ὅντως ἀρχὴ εἴη), προσήκει δὲ καὶ τοῖς ἐναντίοις, διότι καὶ μεταβολὴν ἢ γένεσιν τῶν μὴ τὰς ἀρχὰς γινόμενων. πάντα δὲ μεταβολή, ὡς δειχθήσετ', ἀπὸ τῶ ἐναντίου γίνετ' εἰς τάναντία. cod. Vat. 1028 et Simpl. f. 39 b.

ἀλλὰ πῶς τὰ ἐναντία ἀρχαί, εἴπερ αὐτὲς ἐν τῇ Μετὰ τὰ Φυσικά (Α 10 extr.) ἐνθὺς ἀνεβόησεν "ἐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίῃ." ἢ φυσικῶν πραγμάτων ἀρχὰς ζητῶμεν νῦν, καὶ ταύτας καὶ τὰς ἐξηρημένους ἀλλὰ τὰς φοιχειώδεις, καὶ τὰς ἐξ ὧν ἐνυπαρχουσὶν γίνετ' τὰ γινόμενα, ὡς καὶ αὐτὲς προσελθὼν ἐνδεῖκνυ. Simpl. f. 39 b.

188^a 31. λόγον γάρ, οἶμαι, τὴν αἰτίαν καλεῖ. id. f. 40.

188^b 9. ἔχῃ ὡς ἐξεληφασί τινας, τὰ μὴ ἐπάνω περὶ τῶν καὶ συμβεβηκότος μεταβαλλόντων εἶρη, ταῦτα δὲ ἐπὶ τῶν κατ' ὕψος, ἵνα σύνθετον τὴν ὕψος ἀκώσωμεν. εἰ γὰρ σύνθετον τὴν ὕψος εἶπε διὰ τὸ ἐξ ὑποκειμένου εἶναι καὶ εἶδος, ὡς φασιν, ὅδε τὰ ἐν ὑποστάσει ποῖα ἄνευ τῶ ὑποκειμένου θεωρεῖν. καὶ ἄλλως, εἰ περὶ πάσης ὕψος ἔλεγε τὸ "ἐπεὶ καὶ τὰ μὴ ἀπλᾶ τῶν ὄντων ἀλλὰ σύνθετα," πῶς φησὶ μὴ ὠνομάζεσθαι τὰς ἀντικειμένας διαθέσεις τῶν ὕψων, καθ' ὅς γίνετ'; ἐπὶ γὰρ τῶν ἀπλῶν πρόδηλοι αἱ ἀντικείμεναι διαθέσεις ἐξ ὧν μεταβάλλουσι, λέγω δὴ ἐπὶ τῶν φοιχείων. Philop. c p. 16. cf. Simpl. f. 40.

188^b 21. πόθεν δὲ ὁ λόγος ὅτι τὰ ἐναντία ἐστὶ τὰ πεφυκότα ποιεῖν εἰς ἀλλήλα καὶ πάχειν ὑπ' ἀλλήλων; καὶ γὰρ ψυχὴ ὑπὸ θεῶ ἐλλάμπεσθαι λέγετ', ἀλλ' ἐκ ἐναντίας ὅσα ὑπὸ τῶ ἐναντίου. ἢ ὡς ἐνδεῖς ὑπὸ πᾶσι πάχειν αὐτῇ, καὶ μεταβάλλει ἀπὸ τῶ ἀθὲν εἰς τὸ ἐνθεον. . . ἐπιτηθεῖ δὲ χρὴ ὅτι ἄλλο μὲν ἐστὶ σύνθεσις ἄλλο δὲ τάξις, καὶ ἢ μὴ σύνθεσις ἐπὶ τῶν σύνθεσιν ἐχόντων λέγετ' μετ' ἀλλήλων, πληθύνονται οἱ τῶν κειμένων εὐάρμοστος, καὶ μὴ μετὰ τάξις ὑπάρχει, ὡς ἐπὶ ἐξῶν ὅταν μὴ μέλη τῷ συντιθέντι τί πρῶτον ἢ τί δεύτερον; εἰ μόνον ἀρμόζοντο. ἢ δὲ τάξις λέγετ' μὴ καὶ ἐπὶ

τῶν σύνθεσιν ἐχόντων (ἐν τάξει γὰρ δεῖ κεῖσθαι τὰ τῶ ἀνδριάντος μέρη, ὥστε τὰ μὴ πρῶτα τὰ δὲ δεύτερα εἶναι τὰ δὲ ἐφεξῆς), λέγετ' δὲ καὶ ἐπὶ τῶν μὴ ἐχόντων σύνθεσιν, ὡς ἐπὶ τῶν ἀριθμῶν. Simpl. f. 40 b.

διὰ τί μὴ πρότερον ἔλεγε μὴ γίνεσθαι τὰ ἐναντία ἐξ ἀλλήλων, νῦν δὲ ἐκ τῶ ἐναντίου τὸ ἐναντίον, εἶρη κατωτέρω. καὶ ταύτην δὲ τὴν ἐξηγήσιν τίθησιν ὁ Σιμπλίκιος ὅπως ῥητῶς ἔχουσιν ὅσον τῶς πρὸς τὸ γίνεσθαι τὸ ἐναντίον ἐκ τῶ ἐναντίου, ἐνταῦθα δὲ ἵτοι ὅπως φησὶν ὁ Ἀριστοτέλης γίνεσθαι τὸ ἐναντίον ἐκ τῶ ἐναντίου, ὅτι τῶ ἐναντίου ἐκ τῶ ἐναντίου εἶδος ἐκ τῶ παύσαντος. ἀλλ' ὅτι μὴ ὅδε ἐπέφυκε ποιεῖν εἰς τὸ τυχερὸν ὅδε πάχειν ὑπὸ τῶ τυχόντος, ἔξω ὁ λόγος. cod. Vat. 1028. cf. Simpl. f. 40 b.

τὸ "χερὸν" ἢ πρὸς τὸ "οἱ πλείους" δι' εὐλάβειαν φιλόσοφον πρόσκει, ἢ πρὸς τὸ "συνηκολυθῆκασιν," ὅτι ἔχῃ ἀπλῶς ὅδε ἐκείνοι τὰ ἐναντία ὡς ἐναντία ἔλεγον ἀρχὰς, ἀλλ' ἄπειρ ἔλεγον, ταῦτα καὶ ἐναντία ἦν, ὡς φῶς καὶ σκότος, καὶ νεῖκος καὶ φιλία, καὶ σύγκρισις καὶ διάκρισις, καὶ τὰ τοιαῦτα. δηλοῖ δὲ μάλιχα τὴν αὐτοφυῆ τῶ δόγματος ἀλήθειαν καὶ τὴν καὶ τὰς κοινὰς ἐνοίας προσειλημμένην πεποιοῦσιν τὸ ἄνευ λόγου, ταῦτέστιν ἄνευ ἀποδεικτικῆς αἰτίας, λέγοντας αὐτὸς ὅπως ὅτω λέγειν, ὥστε ὑπ' αὐτῆς τῆς ἀληθείας, ἐναγόμενος. Simpl. f. 40 b.

τὴν μὴ διαφορὰν δηλοῖ, τὸς μὴ πρότερα τῇ φύσει τὸς δ' ὕψος λαμβάνειν εἰπών, καὶ τὸς μὴ γνωριμώτερα καὶ τὴν λόγον τὸς καὶ τὴν αἰτίαν, ἵτοι τὰ αὐτὰ λέγων τὰ τε πρότερα τῇ φύσει καὶ τὰ γνωριμώτερα καὶ τὴν λόγον, καὶ αὐτὸ πάλιν τὰ ὕψος τῇ φύσει καὶ καὶ τὴν αἰτίαν γνωριμώτερα. . . καὶ τὸ μὴ θερμὸν καὶ ψυχρὸν Παρμενίδης φησὶ, τὸ δὲ ὕψος καὶ ξηρὸν Ἀλέξανδρος μὴ ἵτοι αὐτόν φησιν εἰρηκέναι τὴν θερμὸν καὶ ψυχρὸν εἰπόντα, ἢ Ἐμπεδοκλέα πρὸς τῷ νεῖκει καὶ τῇ φιλίᾳ τὰ τέσσαρα φοιχεῖα ἀρχὰς θέμενον. ὁ μὲν τοι Πορφύριος οἰκειότερον εἰς Ἀναξίμενην (I. Ξενοφάνην) τὴν δόξαν ἀνέπεμψε ταύτην, εἰπόντα "γὰρ καὶ ὕδωρ πάνθ' ὅσα γίνονται ἢ δὲ φύονται." . . μήποτε δὲ τῶν μὴ καὶ τὴν λόγον γνωριμωτέρων καὶ τῶν πρὸς αἰτίαν παραδείγματα τὰ εἰρημένα παρέθετο, τῶν δὲ προτέρων καὶ ὕψων ἐκεί. πρότερα μὴ γὰρ δεῖ εἶναι τὰ ὑλικώτερα καὶ περιεκτικώτερα, ὕψος δὲ τὰ μερικώτερα καὶ περιεχόμενα, τὰ δὲ ῥηθέντα ἐκ ἔχει ὅτω, πρὸς ἀλλήλα, ὥστε ἐκ αὐτῆς διαφέρει. ἢ ὅτι προεῖρηκεν ὁ γὰρ περὶ τῶν ἐναντίων τῶν καὶ τὸ πρότερον καὶ ὕψος διαφερόντων, ὅτε ἔλεγε (p. 187. a 15) "τὰλλα γεννώσι πυκνότητι καὶ μακρότητι πολλὰ ποιοῦντες. ταῦτα δὲ ἐστὶν ἐναντία, καθόλου δὲ ὑπεροχὴ καὶ ἔλλειψις; ὥστε τὸ μέγα φησὶ Πλάτων καὶ τὸ μικρόν," εἰ μὴ ἄρα καὶ τούτων τὰ μὴ νοητὰ καὶ λόγῳ θεωρητὰ, ὡς νεῖκος καὶ φιλία καὶ περιτὴν καὶ ἄρτιον, περιέχειν λέγοντο ἂν ἅτε ἐπὶ πάντα φθάνοντα τὰ ἄλλα, τὰ δὲ αἰδητὰ καὶ ὑλικά ἅτε ὑπ' ἐκείνα τεταγμένα καὶ μετέχοντα αὐτῶν περιεχόμενα. . . ὁ δὲ Ἀλέξανδρος τὰ μὴ εἰδικώτερα τούτων περιέχειν φησὶ, τὰ δὲ ὑλικώτερα περιέχεσθαι, εἰδικώτερα μὴ ἐν ταῖς προειρημέναις ἐναντιώσεσι λέγων θερμὸν ξηρὸν περιτὴν φιλίαν, ὑλικώτερα δὲ τὰ τούτοις ἀντικεί-

μενα. καίτοι τὰς μὲν τὰ πρότερα καὶ περιέχοντα λαμβάνειν (λαμβάνειν cod. Vat. 1028) φησί, τὰς δὲ τὰ ὑστερα καὶ περιεχόμενα, ὅθενος ὡς θερμὸν καὶ ξηρὸν εἰπόντος, ὅδὲ ἄλλω πάλιν ὡς ψυχρὸν καὶ ὑγρὸν, ἀλλὰ τὰ ἀντικείμενα ἅμα. id. f. 41.

138 b 33. ὁ Πορφύριος φησὶ τὴν Ξενοφάνην τὸ ξηρὸν καὶ τὸ ὑγρὸν δοξάσαι ἀρχάς, τὴν γῆν λέγων καὶ τὸ ὕδωρ. καὶ ῥῆσιν αὐτῆς παρατίθει τὸτο δηλῶσαν, “γῆ καὶ ὕδωρ πάντ’ ἔσθ’ ὅσα φύοντι ἢ δὲ γίνονται.” Philop. d p. 12.

οἱ μὲν γὰρ θερμὸν καὶ ψυχρὸν καὶ ξηρὸν καὶ ὑγρὸν ὑπερά τε καὶ εἰδικώτερα καὶ γνωριμώτερα τῇ αἰδήσει (λαμβάνουσιν), οἱ δὲ τὰ μέγα καὶ τὸ μικρὸν καὶ τὸ ἄριστον καὶ τὸ περιττον καὶ νεῖκος καὶ φιλίαν πρότερά τε καὶ γενικώτερα καὶ γνωριμώτερα τῷ λόγῳ. Themist. f. 19 b.

“οἱ δὲ ὑγρὸν καὶ ξηρὸν.” Ἀναξιμένης τὸτο λέγει· ἀρχὰς γὰρ ἔλεγε γῆν καὶ ὕδωρ, ὡς περ Παρμενίδης γῆν καὶ φῶς, ἥτοι θερμὸν καὶ ψυχρὸν. cod. Reg. 1947.

189 a 14. ἐν δὲ τούτοις χρὴ ζητῆσαι πρῶτον μὲν τίς ἡ μία ὁσία καὶ τί σημαίνει νῦν τὸ τῷ γένους ὄνομα, καὶ τίς ἡ μία ἐναντίωσις ἡ περὶ τὸ γένος τῆς ὁσίας θεωρημένη, καὶ διὰ τίνα αἰτίαν πάντων κοινῶς προθέμενος τῶν φυσικῶν τὰς ἀρχὰς εὑρεῖν τὴν ὁσίαν μόνην καὶ τὴν κατ’ αὐτὴν ἐναντίωσιν παρέλαβε· πῶς γὰρ ταῖς καὶ τὰς ἄλλας κατηγορίας γενέσεσιν ἐφαρμόσει ἢ καὶ τὴν ὁσίαν ἐναντίωσις; ὁ μὲν ἔν Ἀλέξανδρος ὁσίαν μὲν ἀκνέει τὸ ἐνυλον εἶδος, μᾶλλον δὲ τὸ σύνθετον ἐξ ὕλης καὶ εἶδους, ὅπερ ἐστὶν ἐν γένος τῆς ὁσίας, τριῶν ὄντων αὐτῶν, τῆς τε ὕλης καὶ τοῦ εἶδους καὶ τοῦ συνθέτου... πρὸς δὲ τὸ δευτέρου ἔλεγεν ὁ ἡμέτερος καθηγεμὼν Ἀμμώνιος ὅτι τῆς τῶν ὁσιῶν ὑποστάσεως τὰς ἀρχὰς ζητῶμεν, ἐν αἷς καὶ αἱ ἄλλαι κατηγορίαι τὸ εἶναι ἔχουσιν, ὅπερ καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ἐπέστησεν ἐξηγούμενος τὸ (p. 189 a 22) “ἅμα δὲ καὶ ἀδύνατον. πλείους εἶναι ἐναντιώσεις τὰς πρώτας.”... ἀλλ’ ὁ μὲν μέγας Συριανὸς μήποτε φησὶ γένος μὲν τὴν κατηγορίαν λέγει, μίαν δὲ ἔχειν ἐναντίωσιν, ἐπεὶ καὶ ὡς πολλοί, ὑπὸ μίαν ἀνάγκην τὴν ὑπερχῆν καὶ τὴν ἑλλειψιν, ἥτις καθ’ ἑκάστην κατηγορίαν οἰκείως λαμβάνει... ὁ δὲ Ἀμμώνιος ἔλεγε μὴ περὶ τῶν κυρίως γένους λέγεσθαι νῦν, μήτε τῶν προσεχῶς μήτε τῶν ἀνωτάτω· ὁ γὰρ ἡ ἐναντίωσις ἢ καὶ τὰς διαφορὰς ὁποτέρω τῶν ποιῇ τὴν γένεσιν καὶ τὴν φθοράν, ἀλλ’ ὅπερ, φησὶ, καὶ ὁ Ἀλέξανδρος πρὸς τῷ τέλει τῆς τῶν ῥήτων τῶν ἐξηγήσεως ἐπέστησε, γένος ἐν καλεῖ νῦν τὸ ἐν ὑποκείμενον... ἐὰν ἔν ὁ Ἀλέξανδρος ὁσίαν ἐνταῦθα τὴν καὶ τὸ ἐνυλον εἶδος ἀκνέει, εἰ μὲν τὴν κυρίως ὁσίαν τὴν ταῖς ἄλλαις κατηγορίαις ἀντιδιηρημένην, ἑλλειψὶς ὁ λόγος, εἰ δὲ τὴν κοινῶς ἐπὶ πάντων τῶν γενητῶν εἰδῶν λεγομένην, εὖ ἂν ἔχοι. καὶ τὰ Εὐδόκη δὲ τῶν Ῥοδίων πρὸς ταύτην μοι δοκεῖ τὴν ἔννοιαν φέρεσθαι, εἰ καὶ ἀσαφῶς εἶρηγ’ καὶ ἐκέλευα. ἔχει δὲ ὕτως. Simpl. f. 41 b. cf. Phil. d p. 3.

γένος λέγειν αὐτὸν ὁ Θεμιστοκλής ἐξέλαβεν τὴν διαίρεσιν ἐπὶ εἶδη μόνον καὶ ἐκ εἰς γένη ποιεῖν... τὸτο δ’ ἐκ ἐστὶ σύμφωνον τῇ Ἀριστοτελικῇ ἐννοίᾳ· περὶ γὰρ πᾶν τὸ γένος τῆς ὁσίας τὴν μίαν ἐναντίωσιν φησιν εἶναι· ἐκ ἐστὶ δὲ τῆς κοινοτάτης ὁσίας ἡ διαίρεσις προσεχῶς εἰς εἶδη, ἀλλ’ εἰς ὑπάλληλα γένη, ἐναντιώσεις δὲ ἐστὶν ἡ χεῖς τῶν δύο ἐναντίων. Philop. d p. 6.

ταύτην δευτέραν αἰτίαν ὁ Ἀλέξανδρος ἐπάγειται φησὶ τῷ 189 a δεῖν ἐν ταῖς ἀρχαῖς μίαν ἐναντίωσιν τιθέναι καὶ μὴ ἀπείρους. καὶ ὡς μὲν μίαν ἐναντίωσιν τὴν ἀρχὴν δεικνύσα δευτέρα ἂν εἴη· ὡς δὲ ὅτι ἐκ ἀπείρου αἱ ἀρχαί, τετάρτη ἐστὶν ἐπιχείρησις. Simpl. f. 42 b.

189 a 19. ἀλλὰ πῶς τὰ ἐναντία ἀρχὰς τῶν γινομένων καὶ φθειρομένων εἰπὼν ἐπήγαγε “τὰς δὲ ἀρχὰς δεῖ δεῖ μένειν;” ὁ μὲν ἔν Ἀλέξανδρος αἰδώς φησὶν εἶναι τὰς ἀρχὰς· εἰ γὰρ γίνονται, πᾶν δὲ τὸ γινόμενον φθαίρει, φθαίροντο ἂν αἱ ἀρχαί, ὥστε καὶ τὰ ἐκ τῶν ἀρχῶν, ὥστε ἐπιλείπει ποτὲ ἢ γένεσις, μηδενὸς ὄντος ἐξ ὅτι γιγνέσθῃ· εἰ δὲ ἄτοπον τὸτο, δεῖ τὰς ἀρχὰς δεῖ εἶναι. εἴτα καὶ τὴν Πλάτωνος ἀπόδειξιν προστίθῃσι περὶ τῶν ἀρχῶν... ταῦτα τῷ Ἀλεξάνδρῳ κατ’ αὐτῆς τῆς λέξεως εἰπόντος, ἄξιον ἂν εἴη καὶ πρὸς αὐτὸν καὶ πρὸς Ἀριστοτέλην ζητῆναι πῶς ἀρχὰς λαμβάνουν τὰς προσεχεῖς καὶ φοιχωδεῖς, ἀλλ’ ἐχὶ τὰς παικτικὰς καὶ ἐξηρημένας, πῶς δὲ καὶ τὰ ἐναντία ἐκ τῶν ἐναντίων γίνεσθαι λέγων καὶ φθαίρεσθαι εἰς τὰ ἐναντία, ταῦτα τιθεὶς ἀρχὰς, ὅμως αἰδώς λέγει τὰς ἀρχὰς;... μήποτε ἔν καὶ τὸτο κάλλιον ὡς ὁ ἡμέτερος διορθῶν καθηγεμὼν, λέγων τὸ “ἀεὶ δεῖ μένειν” ὅτι αἰδῶν σημαίνειν, ὅδὲ ἀγενήτως καὶ ἀφθάρτως δηλῶν ταύτας τὰς ἀρχὰς περὶ ὧν ὁ λόγος· πῶς γὰρ ἔτι καὶ τὴν τῶν μεταβολῆν ἢ γένεσις ἔσαι καὶ φθορά; ὅπερ ἐστὶ τὸ ζητούμενον ἐν τούτοις· ἀλλὰ τὸ “ἀεὶ δεῖ μένειν” εἶρηγ’ ὡς δέον ὅν ἐπὶ ἐκάστῳ τῶν γινομένων καὶ φθειρομένων εὐρίσκεσθαι πάντως ἢ εἶδος ἢ σφῆρσιν ἐν τῷ μεταβάλλοντι, μᾶλλον δὲ καὶ εἶδος καὶ σφῆρσιν. id. f. 43.

πρὸς πῶς τῶν καὶ τρίτῳ δεῖν τινὸς τοῖς ἐναντίοις, παρέθετο τινὰς μὲν ἐν μόνον ποιῇ τοῖς ἐναντίοις ὑποκείμενον ἀλλὰ πλείονα, ὡς Δημόκριτος μὲν ἀπείρους ἀτόμους τοῖς ἐναντίοις ὑποθεῖς τοῖς κατ’ αὐτόν, τοῖς τε καὶ τὸ χῆμα καὶ τὴν θέσιν καὶ τὴν τάξιν, Ἐμπεδοκλῆς δὲ τὰ τέσσαρα στοιχεῖα τῷ νεῖκει καὶ τῇ φιλίᾳ. id. f. 43 b.

τὸτο τὸ ῥῆγ’ εἰς δύο συλλογισμὸς ὁ Ἀλέξανδρος διεῖλε, τῷ 189 a μὲν “εἰ μή τις ἐτέραν ὑποθήσει τοῖς ἐναντίοις φύσιν” ὡς ἕνα 27. συναχόντα ὕτως· τὰ ἐναντία ὅθεν ὑπόκεινται, αἱ δὲ ἀρχαὶ ὑπόκεινται, ἐκ ἄρα ἀρχαὶ τὰ ἐναντία. ἐν δὲ δευτέρου τοῖσιν· αἱ ἀρχαὶ ὅθεν ὑπόκεινται, τὰ ἐναντία καθ’ ὑποκείμενον, ὥστε τὰ ἐναντία ἐκ ἀρχαί. μήποτε δὲ τὸ μὲν “ἔτι καὶ τότε τις ἀπορήσειεν, εἰ μή τις ἐτέραν ὑποθήσει τοῖς ἐναντίοις φύσιν” ἐκ ἀποδείξεως ἐστὶν ἀλλὰ τὸ πρόβλημα, τὴν δὲ ἀπορίαν ἢ ἂν τις ὑποθήσει πρὸς τὰς μὴ ὑποτιθέντας ἐτέραν φύσιν, ἐφεξῆς ἐπάγει. διὸ καὶ τὸν γὰρ προσέθηκεν... ὁ δὲ συλλογισμὸς, αἶμαι, τοῖσιν· τὰ ἐναντία ἐν ὑποκείμενῳ καὶ συμβεβηκότα, αἱ ἀρχαὶ ὅθεν συμβεβηκότα, τὰ ἄρα ἐναντία ἐκ ἀρχαί. καὶ ὅτι μὲν τὰ ἐναντία συμβεβηκότα, προσέλαβεν ἐκ τῶν μηδενὸς τῶν ὄντων ὁρᾶσθαι ὁσίαν τὰ ἐναντία· εἰ δὲ μὴ ὁσία, ὁλόν ὅτι συμβεβηκότα. id. ib.

πρὸς τούτοις δὲ ὅρα καὶ ἐκ τῶν λόγων τὸ ἀναγκαῖον. τὰς ἀρχὰς ἐκ ἐν ὑποκείμενῳ θετέον· εἴη γὰρ ἂν ὕτως τῆς ἀρχῆς ἀρχή· τὸ γὰρ ὑποκείμενον πρότερον καὶ ἢ ὁσία τῶν ἐν αὐτῇ, τὰ ἐναντία δὲ ἐν ὑποκείμενῳ πάντως. ἐκ ἄρα ἀρχαὶ τὰ ἐναντία. πάλιν ὅθεν τῶν ὄντων ὁρῶμεν ὑποκείμενα τὰ ἐναντία, τὰς δὲ ἀρχὰς ὑποκαίει δὲ πᾶσιν. ἐκ ἄρα ἀρχαὶ τὰ ἐναντία. Themist. f. 20.

189^a 32. ὁ μὲν Ἀλέξανδρος τῷ "ἐκ εἰναί φαρμεν ὑσία ὑσίαν ἐναντίαν" προσυπακούει φησὶ δεῖ τῇ κτ' τὸ ὑποκείμενον· τῷ γὰρ εἶδει ὑσία ὄντι ἢ φέρησις δοκεῖ ἐναντία εἶναι. εἰ μὴ ἄρα, φησί, κοινότερον ἢ φέρησις ἐναντίον εἶρη. θαυμάζω δὲ εἰ καὶ τὴν ὕλην ἀκύνει χρὴ τὴν ὑσίαν νῦν· ὅδε γὰρ ἡ ὕλη καθ' αὐτὴν ἀρχὴ ἐστὶν ὅδε ὑσία κυ- 5 ρίως, ἀλλ' εἶπερ ἄρα, κτ' τρίτον λόγον. . . μήποτε ἔν τῆς συνθέσεως ὑσίας, ἣν καὶ κυρίως ὑσίαν ἐν τοῖς ἐξῆς ἐρεῖ, τὰ φοιχεῖα ζητῶν, τὴν ἀντίθεσιν τῷ εἶδος καὶ τῆς φερήσεως ὅ φησιν ἀρκεῖν. Simpl. f. 43 b.

189^b 10. ἡ καὶ οἱ μανότητι καὶ πυκνότητι τὰ ἄλλα γεννῶντες τῷ ἐπιεί- 10 νειν ἦν ἔχει ποῖότητα ἢ ἀνείναι ποῖωσιν· ἡ μὲν γὰρ μάνωσις ἀνεσις, ἡ δὲ πύκνωσις ἐπίτασις, ὧν ἡ μὲν ἐπίτασις ἐπὶ τὸ μᾶλλον, ἡ δὲ ἀνεσις ἐπὶ τὸ ἥττον, πάντα δὲ εἰς ὑπεροχὴν ἀνάγει καὶ ἔλλειψιν. id. f. 44 b.

189^b 13. "ἀλλ' οἱ μὲν ἀρχαῖοι" οἱ πρὸ τῷ Πλάτωνος, οἷς δ' Ἀριστοτέλης 15 ἐπηκολούθησε. τὸ δὲ ἐν πάχειν, τὴν ὕλην. τῶν δ' ὕψερων τινέες, τῶν Πυθαγορείων, οἷς δ' Πλάτων ἠκολούθησε. cod. Reg. 1947:

189^b 15. δοκεῖ δὲ ὁ Πλάτων ὕτω λέγειν, τὸ μὲν ποῖον ἐν τῇσι, τὸ δὲ 15 πάχον ἦτοι τὴν ὕλην ὑπερβολὴν καὶ ἔλλειψιν καλῶν καὶ μέγα καὶ μικρόν, καὶ ταύτην δύο λέγων αὐτό. Simpl. f. 44 b.

189^b 16. σημειωτέον ὅτι ἐκ εἶπε τὸ μὲν ἔν τρεῖς φάναι τὰς ἀρχάς, 16 ἀλλὰ "τὸ μὲν ἔν τρία φάναι τὰ φοιχεῖα," σημαίνειν ὅπερ κατ' ἀρχὰς ἡμῖν εἶρη, ὅτι τὰ μὲν φοιχεῖα καὶ ἀρχαί, αἱ δ' ἀρχαὶ ἐκείναι φοιχεῖα. Philop. d p. 11.

189^b 19. ἐλλειπέστερον εἶρη κατ' τὴν λέξιν. δεῖ ἔν ἔξωθεν τι προσυπα- 25 κῶσαντα τὸ ἐντελές δεῖξαι. εἰ δὲ τεσσάρων ὄντων δύο ἔσονται ἐναντιώσεις, δεήσει ἢ χωρὶς ἑκατέρας ὑπάρχειν ἑτέραν τινα μεταξὺ φύσιν, ἢ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἀμφοτέραις ταῖς ἐναντιώσεσιν. εἰ γὰρ μὴ τὸτο προσυπακύνόμενον, ὅδε τὸ ἀναγκαῖον ἔχει ὁ λόγος. id. ib.

189^b 21. ὁ μὲντοι Πορφύριος τὸ "ἐξ ἀλλήλων γεννᾶν" ὕτως ἀκύνει, ὡς 30 εἰ ἢ ἑτέρα τῶν ἐναντιώσεων τὴν ἑτέραν γεννᾷ, ὅσον εἴ τις λέγει ἀραιὸν καὶ πυκνόν, θερμὸν καὶ ψυχρὸν ὡς πρῶτα, ἔπειτα τὸ μὲν θερμὸν ἐκ τῷ ἀραιῷ, τὸ δὲ ψυχρὸν ἐκ τῷ πυκνῷ· ἀρκεῖται γὰρ ἢ τῷ ἀραιῷ καὶ πυκνῷ ἐναντιώσεσιν. καὶ εἰ μὲν ἐξ ἀλλήλων γεννᾷς ἔλεγεν, εἶχεν ἂν τι ἀκόλουθον ἢ ἐξηγήσεις· νῦν δὲ γεννᾶν εἶπεν ἐξ ἀλλήλων. 35 Simpl. f. 45.

189^b 24. ἡ ὑσία ἐν γένος ἐστὶ τὸ αὐτό, ἐν δὲ ἐνὶ γένει μία ἐναντιώσις. . . 40 προσεχέως μὲν γενέσεως ἀρχαὶ κατ' αὐτὴν δύο εἰσὶν ἐναντιώσεις, θερμότης ψυχρότης, ξηρότης ὑγρότης, ὡς ἐν τῷ δευτέρῳ τῆς περὶ Γενέσεως (c. 4) ἔδειξεν· ἐπεὶ δὲ καὶ αὐτὴ ὑπὸ μίαν ἀνάγονται τὴν τῆς ἔξεως καὶ τῆς φερήσεως, διὰ τὸτο μία ἢ ἀρχικὴ κατ' αὐτὴν ἐναντιώσις. ὕτως δ' Ἀλέξανδρος καὶ νῦν ἐξηγήσατο τὸ χω- 45 ρίον· τὸ δὲ "αἰετὸν γὰρ ἐν ἐνὶ γένει μία ἐναντιώσις ἐστὶν" ἐπὶ τῆς προσεχέως ταῖς γένεσιν ἐναντιώσεως ἀκύνει. . . ὁ μὲντοι Πορφύριος ὑσίαν ἀκύνει τὴν ὕλην, καὶ περὶ ταύτην μίαν λέγει ἐναντιώσιν τὴν 45 πρῶτην, διότι γένος ἢ ὑσία, ἐν παντὶ δὲ γένει μία ἐναντιώσις ἢ πρῶτη. . . καὶ ὡς πλείους, τῷ πρότερον καὶ ὕψερων διοίσασιν, ἀλλ' ὅ τῷ γένει· αἰετὸν γὰρ ἐν ἐνὶ γένει μία ἐναντιώσις. καὶ ἄμεινον οἶμαι

ὕτως ἢ περὶ ἐκείνης τῆς ὑσίας ἀκύνει τῆς ὅλης τῆς τοῖς ἄλλοις γένεσιν ἀντιδιωρημένης. id. ib.

εἴτε μέντοι δύο ἀρχαὶ εἴτε τρεῖς (τὸτο γὰρ ἐστὶ τὸ "καθὰ- 189^b περ εἴπομεν"), ζητήσεως ἀξίον ἐστίν. καὶ γὰρ εἰ μὲν ὡς μία ἀρχὴ τὰ 23 ἐναντία λαμβάνοιτο, δύο ἂν εἴεν ἀρχαὶ ἢτε ὕλη καὶ τὰ ἐναντία· εἰ δὲ ὡς δύο τὰ ἐναντία, τρεῖς εἰσὶν αἱ ἀρχαί. ἄμεινον δὲ διὰ τὴν φερήσιν ἀμφιβόλως εἰρηάζει, ἢ ταύτην δοκῶσαν τῇ ὕλει, ἢ καὶ εἰ διαφέρει κατ' συμβεβηκὸς ἀρχὴν ἔσσαν. ἄπορον ἔν εἴτε δύο ἀρχαὶ τὸ εἶδος καὶ ἡ ὕλη, εἴτε τρεῖς, καὶ τῆς φερήσεως προσλαμ- 25 βανομένης, εἴτε πῶς μὲν δύο πῶς δὲ τρεῖς, ὅπερ καὶ ἀληθὲς φανή- 30 σε. id. f. 45 b.

ἐντεῦθεν καὶ τὴν τῷ ὑποκειμένῳ φύσιν εὐρεῖν ἐναργέστερον προ- 189^b τίθει, καὶ ἡδὴ ταύτην ὅτι ἐστὶν εὐρὲς τε καλῶς καὶ ἐβεβαιώσατο. καὶ 30 μέντοι καὶ διαφορὰν ἡμῖν τῆς φερήσεως πρὸς τὸ ὑποκείμενον παρα- δίδωσι, πρῶτον μὲν ἀπὸ τῷ λέγεσθαι διαφόρως ἐπιχειρῶν. εἴτα καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς τῶν πραγμάτων φύσεως. μεταχειρίζεται δὲ τὴν λόγον ὕτω. . . τῶν ἔν διωρισμένων, τῷ τε διχῶς λέγεσθαι τὰ γινόμενα, ἢ ὡς ἀπλᾶ ἢ ὡς σύνθετα, καὶ τῷ διαφέρειν τὸ γινόμενον κατὰ τε τὸ λέγεσθαι καὶ κατὰ τὸ ὑπομένειν καὶ μὴ ὑπομένειν, πανταχόθεν τὸτο ἐστὶ 20 λαβεῖν, ὅτι δεῖ τι πάντως ὑποκείσθαι τὸ γινόμενον. τὸτο δὲ ἐστὶν ἢ τὸ ἐξ ὅ λέγομεν γίνεσθαι, ὅσον τὸ ἄμυσον, ἢ τὸ λεγόμενον γίνεσθαι, ὅσον τὸν ἄνθρωπον· ἄπερ καὶ εἰ ἀριθμῷ ἔν ἐστι, διότι τὸ ἔτερον καθ' ἑαυτὸ ὑποστῆναι ὅ δὲ δύναται, ἀλλὰ τῷ λόγῳ ἕτερα· ὅ γὰρ ταύτην ὁ ἄνθρωπος καὶ τὸ ἄμυσον. καὶ προσαρμόττει λατὸν τὰ ἐρηθέντα τῷ ὑποκειμένῳ καὶ τῇ φερήσει. καὶ πρῶτην τὴν κατὰ τὸ πρᾶγμα διαφο- 25 ρὰν διανέμων λέγει ὅτι τὸ μὲν ὑποκείμενον τὸ ὑποκείμενον ἐστὶ, τὸ δ' ἐξετάμενον ἢ φέρησις, μεγίστην ταύτην εὐρὴν διαφορὰν καὶ τὴν αἰ- 30 τίαν πρόδηλον ἔχουσιν. . . εἰ δὲ καὶ κατὰ διόριζεν ὅλως, τὸ μὲν ἐκ τῶδε γίνεσθαι μᾶλλον τῷ μὴ ὑπομένοντι, ταύτῃ τῇ φερήσει, προσήκει (δύναται) γὰρ καὶ τὸ μὲν τότε δηλωσαί, τὸ μέντοι τότε γίνεσθαι τότε τῷ ὑπομένοντι μᾶλλον ἀρμόττει. . . αὕτη μὲν ἡ ὅλη τῶν λεγο- 35 μένων ἐννοία· ἐν δὲ τοῖς κατὰ μέρος τὸ μὲν συγκείμενον καὶ γινόμενον τὸ ὑποκείμενον καὶ τὴν φερήσιν φησιν, ὅσον τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸ ἄμυσον, τὸ δὲ ὁ γίνεσθαι, τὸ εἶδος. . . ὅτι δὲ ἢ φέρησις καὶ ὑπάρχει τῇ ὕλει καὶ ὡς συμβεβηκὸς ὑπάρχει, καὶ προῖσθαι μὲν ἔχει δῆλον, λεγέσθω 40 δὲ καὶ νῦν. μὴ ὑπαρχέσθαι μὲν γὰρ τῆς φερήσεως ἐκ ἂν εἴη γένεσις. . . ἀλλ' εἰ τὸ ὑποκείμενον δύναται, τὸ δὲ δύναται ἐν φερήσει, πῶς ὅ τῷ οἰκείῳ λόγῳ φερήσις ἐστὶ τὸ ὑποκείμενον; ἢ φησὶ ἐνεργεῖα ὑπο- 45 κείμενον αὐτὸ εἶναι· ὅ γὰρ δὴ καὶ τὸτο δύναται ἔχει, συμβέβηκε δὲ αὐτῷ τὸ δύνασθαι κοινωνεῖν τοῖς εἶδεσιν· ὥς καὶ ἢ φερήσις τῶν εἰδῶν ὧν μέλλει δέχεσθαι συμβεβηκὸς ἂν αὐτῷ εἴη. ὅταν γὰρ, φη- 50 σιν Ἀλέξανδρος, ὡς ὕλη τινὸς λαμβάνηται, τότε ἐστὶ κατὰ φερήσεως, ὅταν δὲ αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ τὸ ὑποκείμενον, ὅ μὲν φερήσεως. ὁ μὲν 55 τοι Βοηθὸς ἔλεγεν ὅτι ἄμωρος μὲν ἔσσαν καὶ ἀνείδεος ὕλη λέγει· ἢ γὰρ ὕλη πρὸς τὸ ἐσόμενον ὠνομάσθαι δοκεῖ· ὅταν δὲ δέξηται τὸ εἶδος, ἐκείνη ὕλη ἀλλ' ὑποκείμενον λέγει· ὑποκείσθαι γὰρ τοι λέγει τῷ εἶδει ἐνόντι. μήποτε δὲ ὕλη μὲν ὡς ἐκείνη λέγει, ὑποκείμενον δὲ ὡς πρὸς τὸ εἶδος, εἴτε ἔχει ἢ ὅτι τὸ εἶδος εἴτε μέλλει δέχεσθαι αὐτό.

ἄποιοι δέ, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ τὴν αὐτῆς λόγον ἢ ὕλην, ὅχι
ὡς ἐν φερῇται ὅσα ποιότητος (καὶ γὰρ ἡ φέρησις ποιότης) ἀλλ' ὡς
ἐν ἀποφάσει· ὥσπερ γὰρ τῷ εἶδους, ὅτω καὶ τῆς φερῆσεως ἐστὶ δεκτικὴ.
ταῦτα τῷ Ἀλεξάνδρῳ λέγοντος ἐπιστήσειεν ἂν τις πρῶτον μὲν.
Simpl. f. 45 b. cf. Themist. f. 21.

189 b 31. πάσης δὲ γενέσεως φησὶν ὁ μόνον τῆς κατ' ἐξέως ἀλλὰ καὶ
τῆς κατ' ἐνδομῆς. καὶ δὲλον ὅτι καὶ ἐντεῦθεν σαφές ἐστιν ὅπως
ἔλεγε ἐν ἀρχῇ ἐκ τῶν καθόλου δεῖν ἀρξάμενος ὡς σαφές ἐστιν καὶ τῇ
αἰτιώσῃ γνωριμωτέρων, καθόλου λέγων ὅτι τὰ κοινὰ γένεσι καὶ ἐξήρη-
μένα τῶν μερικῶν, ἀλλὰ τὰ μερικὰ μὴ πλείοσι δ' ἐφαρμόττονται.
Philop. d p. 12.

190 a 2. γινόμενον νῦν λέγει τὸ ὑποκείμενον· ἐφεξῆς δὲ γινόμενον λέ-
γει τὸ εἰς ὃ γίνετο ἢ μεταβολῇ, ὃ δὲ γίνετο, τὸ εἶδος, ὡς δηλοῖ καὶ
τὰ παραδείγματα. id. p. 13.

190 a 31. ὅτι δ' ὡς σῶμα ἀμετάβλητόν ἐστι τὸ δεύτερον ὑποκείμενον, 15
δέδεικται ἡμῖν ἐν τοῖς Συμμετρίοις Θεωρήμασι. id. p. 14.

190 b 1. καὶ δὲ τὴν ἐπαγωγὴν καθολικὴν φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος ἀπο-
δείξει χρῆσθαι τὴν Ἀριστοτέλην δεικνύοντα ὅτι καὶ πάντας τὰς τῶν γί-
νεσθαι τρόπους ἐξ ὑποκειμένου γίνετο τὰ γινόμενα, καὶ τὸ καθόλου συνα-
ποδεικνύοντα καὶ τὸ ἐπὶ τῆς ἐξέως, εἶγε καὶ ἡ ταύτης γένεσις ὑπὸ τῆς
ἐκτεθειμένης τρόπος ἐστίν. διὸ καὶ τὰ γινόμενα ἀπλῶς ἀντὶ τῆς κα-
θόλου καὶ καθάπαξ ἀκρίβειας, ὡς ἐπαινόντος αὐτὸ πάλιν ἐπὶ τῆς κοινῆς
τῆς γενέσεως τρόπος, ἐν οἷς καὶ ὁ κατ' ἐξέως συνεληφθῇ. τῇ γὰρ
ἀλλοιωσέτω, φησὶν, ὑποτάσσεται καὶ ἡ κατ' ἐξέως γένεσις, καὶ ὥς εἴποι
ἂν ὅτι ἀλλοιωσέτω ἐστίν, ἀλλ' ὅτι ὅχι ἀνευ ἀλλοιώσεως. ὅτω μὲν
ἐν ὁ Ἀλέξανδρος. καὶ εἰκοι καὶ Σουριανὸς ὁ μέγας τὴν τριακοντὴν
ἐξηγήσιν ἀποδέξατο. μήποτε δὲ τῶν κατ' ἐξέως γινόμενων ἐστίν
ἢ διαίρεσις αὐτῆς. . . μήποτε ἐν καὶ ἐνταῦθα γινόμενα ἀπλῶς εἶπε
τὰ κυρίως καὶ κατ' ἐξέως γινόμενα. . . καὶ εἴη ἂν ἢ διαίρεσις τοι-
αυτή. τῶν γινόμενων κατ' ἐξέως τὰ μὴ ὡς ἀπλῶς γίνετο. τὰ δὲ ὡς
σύνθετα. τὰ μὴ ἐν σύνθετα συνθέσει, ὡς ἡ οἰκία, τῶν δὲ ἀπλῶν
τὰ μὴ διὰ βάθους τὰ δὲ ἐπιπολῆς, καὶ τὰ ἐπιπολῆς μετασχηματίζει
(καὶ γὰρ αὕτη ἐξέως γένεσις, ὅταν ἐκ σφαίρας ἀνδρίας γέννηται),
τῶν δὲ διὰ βάθους τὰ μὴ καθόλου, ὡς ἀνθρώπος ἐκ σπέρματος ἀλ-
λοιωμένος, τὰ δὲ κατ' μέρος, καὶ τῶν τὰ μὴ ἐν προῤῥεσει, ὡς τὰ
αὐξανόμενα, τὰ δὲ ἀφαιρέσει, ὡς τὰ μεινόμενα. καὶ ἐπίστησεν
ὅτι ὁ παρέλαβεν ἀλλοίωσιν ἐνταῦθα τὴν κατ' ἐξέως ποιότητα μόνον ἢ με-
ταβολήν, ἀλλὰ τὴν κατ' ἐξέως τῆς ὕλης, οἷον τῷ σπέρματος ἐπὶ
τῶν φυτῶν καὶ τῶν ζώων, καθ' ἣν ἢ κατ' ἐξέως γένεσις ἐπιτελεῖται.
εἰ δὲ τὰς μεταβολὰς ἀριθμῶ, πῶς τὴν κατ' ἐξέως τὸν ὅτι παρέλαβον
βανε; πῶς δὲ τὴν κατ' ἐξέως ἀντιδιῶκει πρὸς τὴν ἀλλοίωσιν.
Simpl. f. 46 b.

190 b 13. ἀντιγράφως νῦν τῷ πρότερον γινόμενον μὴ τὸ εἶδος καλεῖ, ὃ γί-
νετο δὲ τὴν ὕλην καὶ τὴν φέρησιν, ἐνδεικνύμενος, οἶμαι, ὅτι ἐκατέρως
καλεῖν δυνατόν. id. f. 47.

190 b 17. σημειώσας ὅτι τὸ τῆς αἰτίας καὶ ἀρχῆς ὄνομα καὶ ἐπὶ τῆς ὕλης
τίθησιν ὁ Ἀριστοτέλης, ἐν οἷς φησὶν ὡς, εἴπερ εἰσὶν αἰτίαι καὶ
ἀρχαὶ τῶν φύσει ὄντων. τὸ δὲ ἐξ ὧν πρῶτον εἰσὶν ἢ γεγό-

νασι καὶ τὰ ἐξῆς εἴρηται δηλώντα ὅτι τὰς φοιτιώδεις ἀρχὰς ὁ
λόγος ζητεῖ, ἐξ ὧν ἐστὶν ὅτε ἐστὶ καὶ γέγονεν ὅτε γέγονεν τὰ φυσικὰ
πάντα. . . τὸ δὲ ἐκαστον ὃ λέγει καὶ τὴν ἐξέως ὁμοίον ἐστὶ τῷ
ἐν ταῖς Κατηγορίαις (p. 1 a 4) ἐπὶ τῶν ὁμωνύμων εἰρημένῳ, ὃ
5 δὲ κατ' ἐξέως λόγος τῆς ἐξέως ἑτερος. id. f. 47 b.

καλῶς τὸ εἰσὶν ἢ γεγόνασι. τὸ μὲν γὰρ εἰσὶν ἐπὶ τῶν φοι-190 b
χείων τῶν ἐλκυστικῶν καὶ τῶν ἐρανίων, τὸ δὲ γεγόνασι ἐπὶ τῶν
κατ' ἐξέως πάντων τῶν γινόμενων καὶ φθειρομένων. Phil. d p. 15.

ἐν γὰρ λόγον τῷ μουσικῷ ἀνθρώπῳ ἀναλύσεις εἰς τὰς λόγους 190 b
ἐξ ὧν συνεσχηκε. . . γράφει δὲ καὶ εἰς τὰς ὅρας. ἀναλύει γὰρ ὁ
μουσικὸς ἀνθρώπος εἰς τὸν ἀνθρώπον καὶ εἰς τὸν μουσικόν. id. p. 16.

τὴν κοινωνίαν πάλιν ἐνταῦθα τῆς τε ὕλης καὶ τῆς φερῆσεως 190 b
καὶ τὴν διαφορὰν αὐτῶν παραδίδωσι. καθόσον μὲν γὰρ σὺν τῇ ὕλει
καὶ ἡ φέρησις ἐστὶ πρὶν ἐπιγενέσθαι τὸ εἶδος, καὶ σὺν αὐτῇ θεωρεῖται ὡς
ὑποκείμενον, καὶ τοσοῦτον ἐν τῷ ἀριθμῷ ἐστὶ τὸ ὑποκείμενον τὸ ἐξ
ὕλης καὶ φερῆσεως, καθόσον δὲ ἡ μὲν ὕλη ὑπομένει, οἷον ὁ ἀνθρώπος
ἢ ὁ χρυσὸς ἐν τῇ μεταπλάσει τῶν χρυσῶν σκευῶν, καὶ ὑπὸ δέξει
πίπτει, καὶ τότε τι λέγει (χρυσὸς γὰρ καὶ ὁ μανιάνης, χρυσὸς καὶ ὁ
δακτύλιος, ἐνυπαρχήσεως αἰετὶ συνθέτω καθ' αὐτὴν τῆς ὕλης), καὶ
τῷτο καὶ ἀριθμητὴ ἐστὶν αὐτή. . . ἐπεὶ δὲ προσέθηκε τῷτο καὶ
ὅλως ἡ ὕλη, ἢ δὲ πρώτη ὕλη ἐκείνη ὁμοίως τῷ ἀνθρώπῳ ἀριθμητὴ
καὶ τότε, ἐπεὶ δὲ ἐπὶ δύναντα καὶ χωρὶς εἶδος ὑπὸ δέξει πίπτει, διὰ
τῷτο προσέθηκε τῷτο γὰρ τι τὸ μαλλόν. ὁ γὰρ ἀπλῶς ἢ
ὕλη τότε, ἀλλὰ καθόσον συνεργεῖ τῷ συναμφοτέρῳ πρὸς τὸ εἶναι
αὐτὸ τότε τι, οἷον γενετὴν καὶ αἰδιότητον, ὑπομένοντά τε καὶ σωζομένην
ἐν αὐτῷ. ὅπερ ἐδήλωσε διὰ τῶν καὶ κατ' ἐξέως συμβεβηκότος ἐξ αὐτῶν
γίνετο τὸ γινόμενον. . . διαφέρει δὲ ἡ φέρησις τῆς ἀποφάσεως τῷ
προσημαίνειν τὸ ἐν ὧ ἐστίν. . . ἄξιον δὲ ἐν τῷτο ἐπιστήσαι πῶς
ἀκόλουθα τοῖς ἐν Τιμαίῳ περὶ τῆς ὕλης εἰρημένους τῷ Πλάτῳ
γέγραφε νῦν ὁ Ἀριστοτέλης. Simpl. f. 47 b.

δύο μὲν, εἰ τὰς κυρίως τις ἀρχὰς λαμβάνοι, τό τε ὑποκεί-190 b
μενον καὶ τὸ εἶδος, τρεῖς δέ, εἰ τὴν κατ' ἐξέως συμβεβηκότος ἀρχὴν ταῖς
δύο προσλαμβάνοι, τὴν φέρησιν. προσθήσεται δὲ καὶ ἄλλον τρόπον,
καθ' ὃν ἐστὶ μὲν ὡς δύο ἐστὶ δὲ ὡς τρεῖς δυνατὸν λέγεσθαι τὰς ἀρχὰς.
δύο-μὲν γὰρ, εἴ τις τὰ ἐναντία λέγοι ἀρχὰς, τό τε εἶδος καὶ τὴν φέρ-
ησιν. . . τὸ δὲ τρόπον τινὰ καὶ τὸ ὅτι ὡς εἰπεῖν εἴρηται, ὡς ὁ
Ἀλέξανδρος φησι, διότι ὁ δύο κατ' ἀριθμὸν ἢ ὕλη καὶ τὸ εἶδος, τῷ
μὴ οἷον τε εἶναι ἰδίᾳ ἐκάτερον αὐτῶν ὑποστῆναι, τὰ δὲ τῷ ἀριθμῷ
ἕτερα ἐπὶ ἰδίας ἐξέως κεχωρισμένα εἶναι. ἢ εἰπὼν δύο τρόπον
τινὰ ἐξηγήσεται τὸν τρόπον, εἰπὼν ἀλλὰ δύο ὡς εἰπεῖν τῷ ἀριθμῷ.
ἐν γὰρ τῷ ἀριθμῷ ἢ ὕλη κατ' ἐξέως φερῆσεως, καὶ ἐν τῷ εἶδος. id. f. 48.

πάνυ ἀκριβῶς εἶπε τὰς ἀρχὰς εὐρήσας τῶν ἐν γενέσει φυσικῶν 191 a
κῶν. ὅτε γὰρ τῶν γινόμενων ἀπλῶς ἀπάντων, ὁ γὰρ δὴ καὶ προαιρέ-
σεως ἀρχαὶ αὐτῶν, ὅτε τῶν φυσικῶν πάντων. ὁ γὰρ δὴ τῶν θείων
45 τε καὶ αἰδίων, οἷον τῶν ἐρανίων. καὶ γὰρ φυσικὰ μὲν ἐστὶν ἐκείνα διὰ
τὸ ἐν κινήσει εἶναι, ὁ μὲντοι γενετὰ διὰ τὸ αἰδιότα δεδεῖχθαι. . . διὸ
καὶ αὐτὸς ἐν τῷ ὁγδόῳ τῆς Μετὰ τὰ Φυσικὰ (H 4 p. 1044 a 32)
τάδε φησὶν. ὅταν δὲ τις ζητῇ τὸ αἶτιον, ἐπεὶ πλεοναχῶς τὸ αἶτιον

λέγει, πάσας δεῖ λέγειν τὰς ἐνδεχομένας αἰτίας.”. ὅτι δὲ μέσα πως βύλετο εἶναι τὰ ὑράνια καὶ ἰδίας πραγματείας δεόμενα, ἐδήλωσεν ἐν τῷ δευτέρῳ τῆσδε τῆς συγγραφῆς (c. 7 p. 198 a 29), τριχῇ διαιρῶν τὰς πραγματείας. id. ib.

191a διὰ τῶ “ικανόν γ’ ἢ ἕτερον τῶν ἐναντίων ποιεῖν τῇ παρουσίᾳ 5
6 τὴν μεταβολήν” ἐνδείκνυται φησιν ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι ἕκ ἑξιν ἢ ἐξήρσις φύσις τις καὶ εἶδος, ἀλλ’ ἢ ἀπουσία τῆ πεφυκότος, ἥτις ἀπουσία ἕκ ἑξιν ἐν τῇ φύσει τῶ ὑποκειμένου... τῆτο δὲ τῶ Ἀριστοτέλους τὸ ῥῆθ’ ἐν παντί τοῖς Πλατωνικοῖς ἀρέσκει, διότι καὶ ὁ Πλάτων ὁ δύο ἀλλ’ ἐν ποιεῖ τὸ ὑποκείμενον, καὶ τοῖς ἀντικειμένοις 10 αὐτὸ προσήμασι καλῶ, μέγα καὶ μικρὸν προσαγορεύων, διὰ τὴν πρὸς τὰ ἀντικείμενα ἐπιτηδεύοντα, τὴν ἐξήρσιν ὁ βυλάμενος ἐν ὑποσάσει τινὶ θεωρεῖν. id. f. 49.

191a ἐπεὶ δὲ τὰ παρατεθέντα τῆς ὕλης παραδείγματα, οἷον ὁ ἀν-
7 θρωπος καὶ τὰ σπέρματα καὶ εἴ τι τοῦτο, καὶ ὕλης εἶχε λόγον πρὸς 15 τὰ γινόμενα, ἀλλ’ εἶδη τινα ἦν καὶ αὐτά, πᾶς ἂν ἐπιζητήσοι μαθεῖν τί ποτε ἂν εἴη αὐτὴ καθ’ αὐτήν ἢ ὑποκειμένη τοῖς εἶδεσιν ὕλη... τὴν δὲ καὶ ἀναλογίαν ταύτην γινώσκον νόθον λογισμὸν ἐκάλεισεν ὁ Πλάτων, διότι ὁ κατ’ ἐπέρευσιν εἶδος ἀλλὰ καὶ ἀναγύμνωσιν καὶ ἀπόφασιν γίνετο τῶν εἰδῶν... ἀλλ’ ἐπεὶ δὲ τινες, καὶ 20 ὁ δὲ οἱ τυχόντες ἐν φιλοσοφίᾳ, τὸ ἀποῖον σῶμα τὴν πρωτίστην ὕλην εἶναι φασὶ καὶ καὶ Ἀριστοτέλη καὶ Πλάτωνα, ὥσπερ τῶν μὲ παλαιῶν οἱ Στωϊκοί, τῶν δὲ νέων Περικλῆς ὁ Λυδός, καλῶς ἂν ἔχοι ταύτην ἐπισκεψάμενος τὴν δόξαν... ταύτην δὲ περὶ τῆς ὕλης τὴν ὑπόνοιαν εἰκάσιν ἐξηκέναι πρῶτοι μὲ τῶν Ἑλλήνων οἱ Πυθαγό- 25 ρεῖοι, μὲ δ’ ἐκείνους ὁ Πλάτων, ὡς καὶ Μοδεράτος ἱστορεῖ... καὶ ταῦτα δὲ ὁ Πορφύριος ἐν τῷ δευτέρῳ περὶ ὕλης τὰ τῶ Μοδεράτου παραβέμενος γέγραπεν. id. f. 50.

191a ἰστέον ὅτι ὁ Πλάτων πρὸ αὐτῆς δύο τρόπους φησὶν εἶναι καθ’
18 ὅς δύναται εἰς τὴν τῆς ὕλης γινώσκον ἐλθεῖν, ἓνα μὲ ἐν ἐξ ἀφαιρέ- 30 σεως, λεγόντων ἡμῶν ὅτι ὕλη ἐστὶν ὁ μήτε ἵππος ἐστὶ μήτε ἀνθρωπος καὶ καθόλου μήτε σῶμα μηδὲν. Philop. d p. 16.

191a καὶ τὴν λέξιν τὸ μὲ “μία δὲ ἢ ὁ λόγος” σημαίνει μὲ τὴν μίαν
13 εἶναι τὴν καὶ τὴν λόγον καὶ καὶ τὸ εἶδος ἀρχήν, ἀσάφειαν δὲ ποιεῖ τὸ “ἢ” τῷ “ὁ λόγος” προσκειμένου, καὶ θηλυκὸν ἄρθρον τῷ ἀρσε- 35 νικῶ συντεταγμένον. συντέτακτο δὲ ὁ τῷ “ὁ λόγος” ἀλλὰ τῇ ἀρχῇ, ὡς εἶναι ἴσον τῷ μία δὲ ἢ καὶ τὴν λόγον, ἢ μᾶλλον μία ἀρχὴ ὁ λόγος καὶ τὸ εἶδος. γράφει δὲ, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ χωρὶς τῆς ἢ, τινῶν ἴσως διὰ τὴν ἀσάφειαν ἀφελόντων αὐτό, καί- 40 τοι μετ’ αὐτῆς τῆς ἐρμηνείας ἐρχομένης περὶ τῆς ὕλης. Simpl. f. 51.

μία δὲ ἢ ὁ λόγος. τὸ ἢ καὶ τὸ ὁ ἀμφοτέρωθεν ἄρθρα ἐξίν. λόγον δ’, ὡς πολλὰκις εἴρηται, τὸ εἶδος φησιν. εἰπὼν ὅτι τὴν ἀρχὴν τὴν ὕλην λέγει καὶ τὴν εἰδικήν, καὶ φησὶν ὅτι ἐστὶ καὶ τὸ εἶδος μία ἀρχή. ἔταξε δὲ τὰ δύο ἄρθρα καὶ τῶ αὐτῆς, καθότι ὁ λόγος ὡς μὲ ἀρχή 45 θηλυκὸν ἐστίν, ὡς δὲ λόγος ἀρσενικόν. διὰ τῆτο ὅτι τὰ δύο ἄρθρα καὶ τῶ αὐτῆς ἔταξε, τό τε θηλυκὸν καὶ τὸ ἀρσενικόν. Phil. e p. 3 et cod. Vat. 1028.

τὸ μὲ ὅτι θηλυκὸν ληπτέον πρὸς τὴν ἀρχήν, τὸ δὲ ἀρσενικὸν πρὸς τὴν λόγον, ὡς ἂν ἔλεγεν, ἢ δ’ ἑτέρα ἀρχὴ ὁ λόγος ἐστὶ, τατέστι τὸ εἶδος. cod. Vat. 1028.

πῶς ἔχουσιν αἱ ἀρχαὶ τὰ ἐναντία λέγει, ὅτι ἀπουσία τῆς ἐτέ- 191a ρας ἢ ἑτέρα, καὶ τί τὸ ὑποκείμενον, ὅτι τὸ καὶ ἀναλογίαν λαμβανό- 17 μενον καὶ ὁ μὴ ἔχει ἐναντίον. Simpl. f. 51.

ἐν τῷ τῶν δέκα Κατηγοριῶν βιβλίῳ (c. 5) τὴν ὕλην ὁ 191a Ἀριστοτέλης εἰς τε τὴν πρώτην ὕλην καὶ εἰς τὴν δευτέραν διείλε, 19. τατέστιν εἰς τε τὴν ἄτομον καὶ εἰς τὴν εἰδικήν τε καὶ γενικήν, ὁ δὲ Ἀρχύτας εἰς τε τὴν ὕλην καὶ εἰς τὸ εἶδος καὶ τὸ σύνθετον, ὡς καὶ Ἀριστοτέλης συνακολυθήσας ἐν τῇ Μετὰ τὰ Φυσικὰ (Z 2) ἀκριβέ- 20 ζερων ἔδοξε καὶ αὐτὸς τριχῇ διελών, καὶ λέγει μάλιστα μὲ ὕλην τὸ συναμφοτέρον ἐπὶ τῶν γενητῶν, δευτέρως δὲ τὸ εἶδος καὶ τὴν ὕλην, ἐξ ὧν τὸ συναμφοτέρον συνέστηκε. τάτων δὲ καὶ μὲ τὸ αἰδίον καὶ 20 ὑποκειδὲς τὴν ὕλην μᾶλλον ὕλην φησὶν· καθόσον δὲ τὸ εἶναι ἐκάστῳ τῆτο ὅ ἐστι καὶ τὸ εἶδος ἐστὶ καθ’ ὃ καὶ διαφέρουν τῶν ἄλλων ἐπ’ οἰκείας ἐστὶ φύσεως, καὶ τῆτο μᾶλλον ὕλη τὸ εἶδος αὐτῷ δοκεῖ. ταύτην ὅτι ἐνδείκνυται νῦν τὴν σύγκρισιν, ἀρκέμενος ἐν τῷ περὶ τῶν φυσικῶν ἀρχῶν λόγῳ, πόσαι καὶ τίνες εἰσὶν αἱ ἀρχαί, παρα- 20 δῶναι. ἀλλ’ εἰ φέρεται, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, τὸ εἶδος, πῶς ἀρχὴ τῆτο; ἀφθαρτος γὰρ ἢ ἀρχὴ δοκεῖ εἶναι. id. f. 51 b.

ὅτι καλῶς πρὸς τῇ ὕλῃ καὶ τῇ ἐξήρσιν ἐν ταῖς ἀρχαῖς ἔθετο, 191a δεικνύσιν ἐκ τῶ τινὰς τῶν ἀρχαίων φιλοσόφων μὴ ἐνοήσαντας 23 αὐτὴν ἀναιρεῖν τὴν γένεσιν καὶ τὴν φθοράν, ὑπὸ ἀπορίας τινὸς ἡ- 25 τηθέντας, καὶ ἄλλοις ἀτόποις περιπεσεῖν. πρῶτος δὲ καὶ φιλοσοφίαν λέγει ὁ μόνον τὸς τῷ χρόνῳ προσηλφύτας, ἀλλὰ καὶ τὸς πρῶτως τὴν ἀλήθειαν ἐζητηκότας. ὁ περὶ πάντων δὲ λέγει νῦν, ἀλλὰ περὶ ἐκείνων ὅσοι γένεσιν ἀνέηκον. διήρην δὲ ὅτι διχῇ, μᾶλλον δὲ τριχῇ. οἱ μὲ γὰρ αὐτῶν ἐν τῷ ὅτι ἔλεγον καὶ ἀγένητον 25 τῆτο, οἱ δὲ πολλὰ μὲ ἐνυπάρχοντα δὲ ἐκκρίνεσθαι ἔλεγον, τὴν γένεσιν ἀναιρῶντες, ὡς Ἀναξίμανδρος καὶ Ἀναξαγόρας, οἱ δὲ συγκρίσει καὶ διακρίσει τὴν γένεσιν τῶν πρῶτων στοιχείων ἐποίησαν, ὡς Δημόκριτος καὶ Ἐμπεδοκλῆς. id. ib.

πρῶτος φησὶ καὶ φιλοσοφίαν ὁ τῷ ἀξιωματικῇ πρῶτος ἀλλὰ 191a τῷ χρόνῳ. “τὴν δὲ ἀλήθειαν” φησὶ “καὶ τὴν φύσιν” ἀντὶ τῆς τὴν ἐν 25 τῇ φύσει ἀλήθειαν. Philop. e p. 5.

“ὅλην ὅτι καὶ τὸ ἐκ μὴ ὄντος.” τό τε κυρίως καὶ καθ’ ὅτι μὴ 191a ὄντος γίνεσθαι, ὅταν καθ’ αὐτὸ ἐκ μὴ ὄντος γίνηται τι, ὅπερ οἱ ἀρ- 9. χαῖοι ὁ διελόντες ἀπὸ τῶ καὶ συμβεβηκὸς γίνεσθαι ἐκ μὴ ὄντος, ἀλλ’ ὡς μοναχῶς λεγόμενον λαβόντες τὸ ἐκ μὴ ὄντος γίνεσθαι, ἀπέστησαν τῆς φύσεως τῶν ὄντων καὶ τῆς κατ’ αὐτὰ ἀληθείας. cod. Vat. 1028.

οἱ ἀρχαῖοι μονοτρόπως τὸ μὴ ὄν καὶ τὸ κυρίως καὶ καθ’ ὅτι μὴ 191a λαβόντες, καὶ μὴ διελόντες τό τε καθ’ αὐτὸ καὶ ἢ μὴ ὄν καὶ τὸ καὶ 10. συμβεβηκὸς, ἀπέστησαν τῶ γίνεσθαι τι ἐξ ὄντος ἢ ἐκ μὴ ὄντος· καὶ διὰ τὴν ἀγνοίαν τῶ καθ’ αὐτὸ καὶ τῶ καὶ συμβεβηκὸς προσηγνόησαν καὶ ἄλλα, ὥστε μηδὲν οἶεσθαι γίνεσθαι, εἴπερ ἐκ μὴ ὄντος ἢ μὴ ὄν μὴ- 15 θεν γίνετο... ἡμεῖς δὲ τὸ μὲ ἀπλῶς ἐκ μὴ ὄντος, τατέστι καθ’ ὅτι μὴ

ἐν, μὴ γίνεσθαι τι ὁμολογῶμεν, κτ' συμβεβηκός δὲ γίνεσθαι λέγομεν ἐκ μὴ ὄντος· ἐκ γὰρ τῆς ὕλης, καθόσον ἐνυπάρχει αὐτῇ ζήτησις, ἥτις ἐστὶ καθ' αὐτὴν μὴ ὄν, γίνεται τι. καὶ Πλάτων (Sophist. p. 258 c) δὲ περὶ αὐτῆς φησιν... καὶ ἐστὶ μὴ καὶ τὸ ὑπὸ τῷ Πλάτωνος διωρισμένον πᾶν μὴ ὄν πᾶν δὲ μὴ ὄν, καὶ καθ' αὐτὴν μὴ ὄν κτ' συμβεβηκός δὲ ὄν, ὅτι τοιαῦτό τι συμβεβηκε. πλὴν διαφέρει τὸ κτ' ἑτερότητα μὴ ὄν τῷ κτ' ζήτησιν, καθόσον τὸ μὴ εἰδῶν ἐστὶ πρὸς ἄλληλα, τὸ δὲ τῇ ὕλῃ συνυπάρχει. ταύτην μὴ ὄν ἐγκρίνει τὴν ἐξηγήσιν ὁ Ἀλέξανδρος, τὴν τὸ μὴ ὄν διαιρῶσαν εἰς τε τὸ μὴ ὄν, ταυτέστι τὸ κυρίως μὴ ὄν, καὶ εἰς τὸ κτ' συμβεβηκός, προσέθισι δὲ καὶ ἄλλην. δύναμις γὰρ, φησί, τις ἐκ τῶν λεγομένων ἀκύνει ὅτι καὶ τὸ μὴ ὄν μοναχῶς λέγει, κτ' τὸ κυρίως καὶ ἡ μὴ ὄν, ἀλλὰ τὸ ἐκ τῆς γίνεσθαι διχῶς δύναται λέγειν· ἡ γὰρ καθ' αὐτὴν καὶ κτ' συμβεβηκός ἐστι... ὥστε καὶ τὸ "ἡμεῖς δὲ φαμεν γίνεσθαι μὴ μὴ ὄν ἀπλῶς ἐκ μὴ ὄντος" διχῶς ἀκύνει· ἡ γὰρ μὴ ὄν ἐκ τῶ ἀπλῶς μὴ ὄντος γίνεσθαι, ἡ μὴ ὄν κυρίως καὶ ἀπλῶς γίνεσθαι ἐκ μὴ ὄντος. Simpl. f. 52 b.

191 b γράφει καὶ ὅτως "οἷον εἰ κύων ἐκ κυνὸς ἢ ἵππος." καὶ γὰρ 20
ἐκ τινος ζῶντι τι ζῶν γίνετο, οἷον εἰ κύων ἐκ κυνὸς ἢ ἵππος ἐξ ἵππου, ὅχι ἢ κύων ὅδε ἢ ἵππος γίνετο, ἀλλ' ἢ τις κύων ἢ τις ἵπ-
πος. id. ib.

191 b λέγει γὰρ ὅτι ὅχι ἀναιρῶμεν· ὁ γὰρ κτ' τὸ αὐτὸ εἶναι τε καὶ μὴ 26
εἶναι λέγομεν, ἀλλ' ἐκ τῆ καθ' αὐτὴν μὴ ὄντος κτ' συμβεβηκός δὲ μὴ ὄντος τὴν γένεσιν φαμεν· τοιαῦτο γὰρ ἡ ὕλη. δύναται δὲ τὸ "ὅχι ἀναιρῶμεν τὸ εἶναι ἅπαν ἢ μὴ εἶναι" εἰπεῖν δηλόντα ὅτι τὴν μὴ 25
διαίρεσιν ὅδε ἡμεῖς ἀθετοῦμεν, τὴν λέγουσαν πᾶν τὸ γινώμενον ἢ ἐξ ὄντος ἢ ἐκ μὴ ὄντος γίνεσθαι (ἴσμεν γὰρ ὅτι ἐπὶ παντὸς ἀληθές ἢ τὸ εἶναι ἢ τὸ μὴ εἶναι), ἀλλὰ καὶ τηρῶντες τὸτο σὺζομεν ἅμα γένεσιν καὶ φθοράν, τῷ καθ' αὐτὴν καὶ τῷ κτ' συμβεβηκός διελόντες τὸ ὄν καὶ τὸ μὴ ὄν. καὶ ὅτω μὴ καθ' ἓνα τρόπον ἢ ἀπορία λυθήσεται· τὸν δ' 30
ἕτερον ἐφεξῆς ἐπάγει. id. f. 53.

191 b γίνετο γὰρ ἐκ τῆς δυνάμει μὴ ὄντος ἐνεργείας δὲ μὴ ὄντος· ἡ γὰρ 27
ὕλη δυνάμει μὲν ἐστὶν ὅπερ γίνετο, ἐνεργεία δὲ ὄν. καὶ εἰλητο μὴ ἀπὸ τῆς ὕλης ὅτος ὁ διορισμός· αὐτὴ γὰρ ἐστὶν ἡ δυνάμει μὴ ὄντος ἐνεργεία δὲ μὴ ὄντος τὸτο ὅπερ γίνετο. αἰτία δὲ τῇ ὕλῃ τῆς τοιαύτης φύσεως ἐστὶν ἡ ζήτησις, ἀπυσία δὲ ὄντος ἐν τῷ πεφυκότι, διὰ μὴ τὸ ἀπυσία εἶναι ποιεῖ μὴ εἶναι ἐνεργεία, διὰ δὲ τὸ ἐν τῷ πεφυκότι τὸ δυνάμει εἶναι παρέχει. διωρίζαι δὲ περὶ τῆς δυνάμει καὶ ἐνεργείας τελευτέρον ἐν τῷ ἐννάτῳ τῶν Μετὰ τὰ Φυσικά. id. ib.

ἐν τῷ θ' τῆς Μετὰ τὰ Φυσικά. Philop. c p. 8.

191 b ὁ μὴ Ἀλέξανδρος ταυτὶ τὸ ῥησείδιον (ὡς... μεταβολὴν) ἀνεξή- 30
γητον οἶμαι κατέλιπεν, ὁ δὲ μέγας Σωκράτης τῶν εἰρημένων ἓνα ἀναιρῶν φησὶν αὐτὸς διὰ τὴν ἀπορίαν, ἐπειδὴ γένεσιν ἀναιρῶντες δι' αὐτὴν καὶ τὴν ὕλην καὶ τὴν ζήτησιν συναναιρῶσιν, ἅπερ ἓνα τῶν εἰρημένων ἀρχῶν ἐστίν... καὶ ὅτι ταῦτα λέγει "τῶν εἰρημένων 45
ἓνα," δηλοῖ καὶ τὰ ἐξῆς ἐπαγόμενα. δύναται δὲ ἴσως "τῶν εἰρημένων ἓνα" μὴ τῶν ἀρχῶν ἀκύνει (καὶ γὰρ καὶ τὸ εἶδος ἀναιρῶσιν οἱ ὅτω λέγοντες τὸ μεταβαλλόμενον, ὥστε ὅχι ἓνα τῶν ἀρχῶν)

ἀλλὰ τῶν περὶ φύσεως εἰρημένων, ὧν ἡ γένεσις καὶ ἡ φθορά. Simpl. f. 53.

Σωκράτης. ἐπειδὴ γένεσιν ἀναιρῶσιν, δι' αὐτὴν καὶ τὴν ὕλην καὶ τὴν ζήτησιν συναναιρῶσιν, ἅπερ δὲ ἓνα τῶν εἰρημένων ἀρχῶν εἰσίν. διὰ γὰρ τὴν ἀπορίαν ἀναιρῶντες τὴν γένεσιν προϋπάρχειν λέγουσι τὰ ὅντα ἢ τὸ ὄν ἐν εἶναι. Σωκράτης. δύναται δὲ ἴσως τῶν εἰρημένων ἓνα μὴ τῶν ἀρχῶν ἀκύνει. cod. Vat. 1028.

τὴν ζήτησιν φησὶν ὀφθεῖσθαι πάσης τῆς καὶ λόγον ἀπορίας 191 b
λύσιν ἔχειν... ὅτω μὴ ὄν ὁ Ἀλέξανδρος ἐξηγήσατο. μήποτε 33.
δὲ "αὐτὴ ὀφθεῖσα ἡ φύσις" εἶπεν, ὅχι ἡ τῆς ζήτησεως μόνον ἀλλὰ καὶ ἡ τῆς ὕλης· τὸτο γὰρ καὶ αὐτὸς Ἀλέξανδρος προῖον ἐφιστάει. Simpl. f. 53.

εἴτε ἡ τῆς ζήτησεως φύσις ἐστὶ καὶ τῆς ὕλης, ἥτις ὀφθεῖσα 191 b
πᾶσαν ἀνὰ διέλυσεν ἀπορίαν, εἴτε ἡ τῆς καθ' αὐτὴν καὶ κτ' συμβεβη- 35.
κός καὶ τῆς δυνάμει καὶ ἐνεργείας, εἴτε ἡ συναμφότερος (διὰ γὰρ τὴν ἑτέραν ἢ ἑτέραν), ταύτης, φησί, τῆς φύσεως οἱ μὴ ὅδε ὅλως ἐφήψαντο, ὅσοι τὸ ὄν ἐν ποιῶσιν, ἢ ὅσοι πάντα ἐνεργείας προϋπάρχειν λέγουσι, καὶ ἀπλῶς ὅσοι γένεσιν ἀναιρῶσιν· τινὲς δὲ αὐτῆς ἡψαντο μὴ ἀλλ' ὅχι ἰκανῶς. καὶ δοκεῖ ταῦτα ἀποτεινόμενος πρὸς Πλάτωνα λέγειν· αὐτὸς γὰρ ἐν Τιμαίῳ (p. 50) λέγων μὴ ὄντος τῶν ὄντων ἐνεργείας τὴν ὕλην εἶναι, ἐν οἷς φησὶν ὅτι τοῖς εἰδῶσιν ὑποκείμενον ὅχι ἀνὰ εἴη παρεσκευασμένον εἶναι, πλὴν ἄμορφον ὄν ἐκεῖνον πασῶν τῶν ιδεῶν, ὅσας μέλλει δέχεσθαι, ἐφάπαδι πῶς δοκεῖ καὶ τῆς ὕλης καὶ τῆς ζήτησεως· τὸ γὰρ πεφυκός δέχεσθαι καὶ μὴ, μὴ ἔχον δὲ, ἐφεξῆς ἀνὰ λέγεται δικαίως. καὶ τὸ δυνάμει καὶ ἐνεργείας καὶ τὸ καθ' αὐτὴν καὶ κτ' συμβεβηκός πρῶτος φαίνεται διόριστας ὁ Πλάτων, καὶ τὸ πᾶν μὴ ὄν πᾶν δὲ μὴ ὄν, ὡς εἴρηται πρότερον. καὶ γὰρ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁ Πλάτων τὰ πολλαχῶς λεγόμενα διεσείκατο, ὡς καὶ ὁ Εὐθύδημος ἐν τοῖς Φυσικοῖς μαρτυρεῖ λέγων "Πλάτων τε γὰρ εἰσαγαγὼν τὸ διττὸν πολλὰς ἀπορίας ἔλυσε πραγμάτων". ὥστε ἐπαινέσας Παρμενί-
δην ὡς ἐν τῷ ὄν εἰπόντα, ἐκ τῆς ἀπλῶς μὴ ὄντος φαίνεται ποιοῦν αὐτὸς τὴν γένεσιν. καὶ ὅτω μὴ χεδόν τι πάντες οἱ ἐξηγηταὶ τὴν λέξιν ἐξηγήσαντο, ὡς τῷ Πλάτωνος ἀποδεχομένου Παρμενίδην ἐν τῷ ὄν λέγοντα. καὶ θαυμάζω τὸτο· σαφῶς γὰρ ἐν Σοφιστῇ πρὸς τὸν Παρμενίδην λόγον ὑπὸνῆται διὰ πολλῶν ἐπιχειρημάτων ἐν τῷ ὄν λέγοντα... ἵνα ὄν καὶ οἱ ἐξηγηταὶ μὴ παρὰ θύρας ἐξηγῶνται, τάχα λέγομεν ὅτι πρὸς τὰ ἐν τῷ διαλόγῳ τῷ Παρμενίδῃ παρὰ τῷ Πλάτωνος εἰρημένα ἀπετεινέοντο νῦν ὁ Ἀριστοτέλης, ἐν οἷς τὸ ὄν ὅχι ὑποτιθέμενον τὸν Παρμενίδην καὶ ἀποδεικνύοντα θαυμάζων ἔκρινεν ὁ 40
Πλάτων. δῆλον δὲ ὅτι καὶ πολλὰ δείκνυσιν τὸ ὄν ἐκεῖνο, κατ' ἄλλην καὶ ἄλλην αὐτὴν τάξιν θεωρῶν. ταῦτα μὴ ὄν ὑπὸ ἀπορίας ἐγὼ περιφερόμενος γέγραφα· εἰ δὲ τις προσφύερον ἀπολογῆσται, πῶς ἐκ τῆς μὴ ὄντος λέγει τὴν γένεσιν ὁ Πλάτων, διότι Παρμενίδην ὀρθῶς λέγειν ὁμολογεῖ, φίλος ὡν ὅτος ἀλλ' ὅχι ἐχθρὸς κρατεῖ. id. f. 53 b.

λέγει νῦν ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι ἐκ τῶν νῦν εἰρημένων δῆλον 192 a
γέγονεν ὡς καὶ τὸ "ἡμῶν μὴ ὄν καὶ ἕτεροι τινὲς εἰσιν αὐτῆς" ἐπὶ 1.
τῆς ὕλης εἴρηκεν, ὅτι τῆς ζήτησεως· περὶ γὰρ τῆς ὕλης λέγει τὸ "φαί-

νεῖ αὐτοῖς ὡς τῷ ἀριθμῷ μία ἔτω καὶ τῇ δυνάμει·” ἔνδ’ ἡ φέρησις ἀριθμῷ μία. ἢ, φησί, τὸ μὴ πρῶτον εἰρημένον τὸ “ἡμμένοι μὴ ἔν καὶ ἕτεροι τινὲς εἰσιν αὐτῆς” ἐπὶ τῆς φερέσεως εἰρηῖ, τὸ δὲ νῦν λεγόμενον ἐπὶ τῆς ὕλης. . . ῥητέον δὲ πρὸς τὴν Ἀλέξανδρον ὅτι ἄμεινον καὶ πρότερον καὶ νῦν περὶ τῆς ὑποκειμένης ἀκρίβειας φύσεως, ἐξ ἧς ἡ γένεσις, ἣτις ἐστὶν ἡ ὕλη μὲν τῆς φερέσεως· ὅτι καὶ περὶ τῆς αὐτῆς καὶ τὰ πρότερα λέγει καὶ τὰ νῦν, δηλοῖ ἡ τῶν λεγομένων συνέχεια. καὶ μέντοι ἀριθμῷ μὴ ἐν λόγῳ δὲ δύο ἔκ ἀν εἴη καθ’ αὐτὴν ἡ ὕλη, ἀλλ’ ἡ μὲν τῆς φερέσεως. εἰ δὲ πρὸς Πλάτωνα ἀποτεινόμενος ὁ Ἀριστοτέλης λέγει τὸ μὴ διορίζειν τῷ λόγῳ τὴν ὕλην καὶ τὴν φέρησιν, διὰ τὸ τοῦ λέγει, ὅτι ὁ Πλάτων δύο τὰ στοιχεῖα παραδίδωσι, τὴν ὕλην καὶ τὸ εἶδος, προτάξας τῶν δύο τὸ ἐξηγημένον καὶ παραδειγματικὸν ἅμα καὶ ποιητικὸν αἴτιον. λέγει καὶ ἐν τῷ Τιμαίῳ (p. 52) ταυτί. id. ib.

Πλάτων τὴν ὕλην μὴδὲν τῶν ὄντων εἶναι εἰπὼν ἐπέβαλέ πως καὶ τῇ φερέσει, ἀλλ’ ἔχ’ ἰκανῶς· συμβαίνει καὶ αὐτῷ ποιῆν τὰς γενέσεις ἐκ τῆς μὴ ὄντος ἢ μὴ ὄν. καθὼς καὶ ἐπαίνει Παρμενίδην ἐν εἶναι τὸ ἐν λέγοντα, καὶ τὸ παρὰ τὸ ἐν ἔκ ὄν, καὶ τὸ τοῦ ἀν ἐκ τῆς ἀπλῶς μὴ ὄντος ποιῶτο τὰς γενέσεις· ἔνδ’ οἷόν τε ἐνὸς ὄντος τῆς ὄντος καὶ τῆς παρὰ τὸ τοῦ μὴ ὄντος, ἔνδ’ οἷόν τε ἐνὸς ὄντος τῆς βηκὸς μὴ ὄντος ἀλλ’ ἀπλῶς μὴ ὄντος, ὡς ὤτε Παρμενίδης, σῶζεσθαι τὴν τῆς ὕλης φύσιν. . . ἀλλ’ ἐνὸς ἐκείνου ὁρθῶς, ὅτι μὴ χωρίζει καὶ τὴν λόγον τὴν ὕλην τῆς φερέσεως. Themist. f. 22.

192^a 6. εἰ πρῶτως μὴ καὶ κυρίως ὅσια ἢ σύνθετος ἐστὶ, δευτέρως δὲ τὸ εἶδος, δεκτικὴ δὲ τῆς ἐστὶν ἡ ὕλη, ἐγγὺς ἀν εἴη ὅσια, ἢ δὲ φέρησις ἀπυσία τῆς εἶδος ὅσα καὶ καὶ τὸ τοῦ πόρρω ἀν εἴη τῆς ὅσιας. ἔτι ἢ ὅσια καὶ τὸ ὑποκείμενον λέγει ἀπ’ αὐτῆς, ὑποκείμενον δὲ πως καὶ ἡ ὕλη, καὶ εἰ ὡς μέρος τῆς συναμφοτέρης λαμβάνει, ὅπερ τῷ κυρίως ὑποκειμένη ἔχ’ ὑπάρχει. ἐγγὺς ἄρα ὅσιας ἡ ὕλη. ἔτι δὲ εἰ ὁ τῆς ὅσιας ὁρισμός, ὁ λέγων ὅσιας εἶναι τὸ ταυτὲν καὶ ἐν ἀριθμῷ τῶν ἐναντιῶν δεκτικόν, ὑπάρχει καὶ τῇ ὕλῃ, ἢ μάλλον ἐγγὺς ὅσια, ὅτι καθ’ αὐτὴν τὸ ἐν ἀριθμῷ ἔκ ἔχει, ἀλλὰ καὶ τὸ μὴδὲν εἶναι αὐτῇ ἐναντίον. . . ἐπειδὴ πολλαχῶς μένεται τῆς Πλάτωνος ὁ Ἀριστοτέλης ὡς τὴν ὕλην μέγα καὶ μικρὸν λέγοντος, ἰστέον ὅτι ὁ Πορφύριος ἰσορεῖ τὴν Δερκυλλίδην ἐν τῷ ἐνδεκάτῳ τῆς Πλάτωνος φιλοσοφίας, ἔνθα περὶ ὕλης ποιεῖ τὴν λόγον, Ἐρμούδωρ τῆς Πλάτωνος ἐταίρος λέξιν παραγράφειν ἐκ τῆς περὶ Πλάτωνος αὐτῆς συγγραφῆς, ἐξ ἧς δηλαδὴ ὅτι τὴν ὕλην ὁ Πλάτων καὶ τὸ ἀπειρον καὶ ἀόριστον ὑποτιθέμενος ἀπ’ ἐκείνων αὐτὴν ἐδήλωσεν τῶν τὸ μάλλον καὶ ἥττον ἐπιδεχομένων, ὧν καὶ τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν ἐστιν. Simpl. f. 54.

192^a 13. διὸ καὶ ὁ Πλάτων ποτὲ μὴ μῆτέρα ποτὲ δὲ χώραν αὐτὴν καλεῖ· ἀναλογεῖν δ’ ἀν μῆτρὶ λέγοις καὶ καθόσον διαστατικὴ καὶ διαιρετικὴ τῶν εἰδῶν ἐστὶν ἡ ὕλη, ὡς περὶ τῶν πατριῶν σπερμάτων αἱ μῆτρες καὶ τῶν βρεφῶν, τρέφονται καὶ αὐξάνονται αὐτὰ εἰς μεῖζονα ὄγκον. διὸ καὶ τιθῆναι αὐτὴν ὁ Πλάτων καλεῖ. . . καὶ λέγει ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι αὕτη (ἡ φέρησις) καὶ τῶν κακῶν αἰτία· καὶ καὶ ἡ ὕλη δοκῇ τῶν κακῶν αἰτία, ἀλλὰ καὶ αὕτη διὰ τὴν φέρησιν ἐδυναμένη τὴν τῶν αἰδίων εὐταξίαν ἐπιδέχεσθαι. id. f. 54 b.

καλῶς καὶ Πλατωνικῶς τὸ “συναίτια.” τὸ καὶ κυρίως ἐν ἐξηγητῇ δὲ τὸ ἀποτελέσματος, ὡς περὶ τὸ ποιητικὸν καὶ τὸ παραδειγματικόν, συναίτιον δ’ ἡ ὕλη. Philop. c p. 10.

τὴν διαφορὰν τῆς ὕλης καὶ τῆς φερέσεως παραδίδωσι, καὶ καὶ τὴν πρὸς τὸ εἶδος ἀμφοῖν χέσιν παραδίδωσιν αὐτὴν· θεῖον καὶ ἀγαθόν καὶ ἐφετὸν ἐστὶ τὸ εἶδος, καὶ τῆς ἐφίεῖ μὴ ἡ ὕλη καὶ τὴν αὐτῆς φύσιν, ὑπεναντίον δὲ ἐστὶν ἡ φέρησις, καὶ ἔκ ἀν ἐφίετο. καὶ εἰ μὴ θεῖον καὶ ἀγαθόν καὶ ἐφετὸν τὸ πρῶτον εἶδος λέγοι τὸ χωριστόν, ὃ καὶ νῦν καὶ πρῶτον αἴτιον καλεῖ, τῷ ὄντι πάντα τὰ καὶ φύσιν συνιστάμενα ἐφίεῖ τῷ τοῦ, ὑπ’ αὐτῆς τῆς φύσεως θεῖον καὶ αὐτῆς ἔσσης καὶ αἰτίαν ἔτω κατεσκευασμένα, ὡς ἔκαστον καθ’ ἡν ἔχει δύναμιν ἐφίεσθαι τῆς πρὸς ἐκεῖνο ὁμοιώσεως. ὁμοίως δὲ αὐτοῖς ἡ οἰκεία τελειότης· τελειότης δὲ τοῖς μὴ συνθέτοις ἢ καὶ τὸ εἶδος φάσις, τῇ δὲ ὕλῃ ἢ τῷ εἶδους μεθεξῆς. . . ἀλλὰ πῶς τῷ πρῶτῳ εἶδει ἐναντίον ἡ φέρησις, εἴπερ μὴδὲν ἐκείνῳ ἐναντίον; . . ἢ λέγεται ἀν ἐναντία εἶναι τῷ πρῶτῳ εἶδει ἡ φέρησις, καθόσον ἐναντία ἐστὶ τῷ εἶδει τῷ διὰ τὴν ἐφεσιν τῶ πρῶτῳ εἶδους ἐγγινομένου. ἢ θεῖον καὶ ἀγαθόν καὶ ἐφετὸν καλεῖ τὸ προσὶν αὐτῇ τῇ ὕλῃ εἶδος, ὡς τῆς θείας μοίρας ἐκγονον ὑπάρχον. Simpl. f. 55.

διὰ τὸ τοῦ φησὶ δόξει μὴδὲ εἶναι ὅλως ἡ φέρησις. πάλιν δ’ αὖ εἶναι καὶ αὐτὴν ἀνάγκη, ἐπειδὴ ἔκ ἀνεν ταύτης ἡ γένεσις. τῷ καὶ ὄντι, ὡς Θεμιστίδης φησι, θαυμάζον μὴ εἰ ἐστὶ φθίρεσθαι τὸ εἶναι, θαυμάζον δὲ εἰ μὴ ἐστὶ ποιῆσαι τὸ γίνεσθαι· ἔνδ’ ἀν γένοιτό τι μὴ φθειρομένον τινός, ἀλλ’ ἢ ἅπαντα αἰδία. Philop. c p. 10 et 11. cf. Themist. f. 22 b.

ἐφεξῆς καὶ ὅτι ἀφθαρτος (ἡ ὕλη) ἐστὶ καθ’ αὐτὴν δείκνυσιν, εἰ καὶ καὶ συμβεβηκὸς φθίρει. . . κυρίως μὴ τὸ “ἐν ᾧ” τὸ ὑποκείμενον δηλοῖ (ἄλλο καὶ τὸ ἐν ᾧ τὸ ἐστὶ, καὶ ἄλλο τὸ ἐν ἐκείνῳ ὄν), κατεχρήσατο δὲ αὐτῷ ἐπὶ τῷ ἐν ὑποκειμένῳ. ἀντὶ δὲ τῆς εἰπεῖν ὡς δὲ καὶ τὴν αὐτῆς φύσιν ἢ φθίρει καθ’ αὐτὴν “ὡς δὲ καὶ τὴν δύναμιν” εἶπε, διότι τῇ ὕλῃ τὸ εἶναι ὕλην τὸ δυνάμει ἐστὶν· καὶ καὶ τὸ δυνάμει ἐστὶν. . . μῆποτε δὲ καὶ ὁ Ἀριστοτέλης τὴν ὕλην ἐκ τῆς δυνάμει καὶ τῆς ἐν τῷ φερέσει θεασάμενος, καὶ μὴ τὸ ἐν ᾧ, τῆς καὶ τὴν φέρησιν, φθίρεσθαι τὴν ὕλην καθ’ αὐτὴν φησι, καὶ δὲ τὴν δύναμιν ἀφθαρτον εἶναι καὶ ἀγέννητον. ἔτω δὲ, οἶμαι, καὶ ἡ λέξις καταλληλοτέρα φανήσεται ἡ λέξις “ὡς μὴ τὸ ἐν ᾧ,” εἰ ὡς ἐπὶ τῆς ὕλης λέγεται ὅτι καὶ μὴ τὴν φέρησιν καθ’ αὐτὴν φθίρει, καὶ δὲ τὸ δυνάμει ἀφθαρτός ἐστι καὶ ἀγέννητος· καὶ καὶ ἐνὸς εἶπεν ὅτι καὶ συμβεβηκὸς φθίρει ἡ ὕλη, ἀλλ’ ὅτι ὡς μὴ φέρησις καθ’ αὐτὴν φθίρει, ὡς δὲ τὸ δυνάμει ἔτε γίνεσθαι ἔτε φθίρει. οἱ δὲ ἐξηγηταὶ καὶ συμβεβηκὸς φθίρεσθαι λέγουσι, διότι τὸ ἐν αὐτῇ ὄν ἡ φέρησις φθίρει. Simpl. f. 55 b.

τέσσαρα δυνάμει προλαβὼν ἐναργῆ ἀξιώματα διὰ μὴ τῶν δύο δείκνυσιν ὅτι ἀγέννητος ἡ ὕλη, διὰ δὲ τῶν δύο ὅτι ἀφθαρτος. ἐστὶ δὲ δύο μὲν, ὅτι τε τὸ γινόμενον ἐκ τινος γίνεσθαι ὑποκείμενον πρῶτον, καὶ ὅτι τὸ γινόμενον ἐδέχθη ἐπὶ τῷ τῷ γίνεσθαι. καὶ τὰ λοιπὰ δὲ δύο τέτοις ὅμοια, ὅτι πᾶν τὸ φθειρόμενον εἰς τὸ τοῦ φθίρει ἐξ ἑ πρώτου γίνεσθαι, καὶ ὅτι τὸ φθειρόμενον ὅτε φθίρει ἐδέχθη ἐφθαρῶν.

πρὸς τούτοις καὶ τὴν ὁρίσμον τῆς ὕλης ἀξίωμα προσλαμβάνει. ἐξ
ὧν δείκνυσσι πρῶτως ὅτι ἀγέννητος ἡ ὕλη, ὅπως... τὸ δὲ "ἐξ ὅ
γίνεται τι ἐνυπάρχοντος μὴ καὶ συμβεβηκός" πρὸς ἀντιδιαβολὴν
εἶρησεν τῆς φερέσεως· καὶ ἢ λέγειν καὶ ἐκ ταύτης γίνεσθαι τὸ γινώ-
μενον, ἀλλ' ὅτε ἐνυπαρχούσης ὅτε καθ' ἑαυτὴν ἐκ ταύτης, ἀλλὰ
καὶ συμβεβηκός· τῷ ἢ ἀπεινᾶν αὐτὴν ἐξ αὐτῆς λέγειν γίνεσθαι τὸ
γινώμενον. ἢ φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος τὸ μὴ καὶ συμβεβηκός προ-
σκεῖσθαι, ὅτι ἐνυπαρχει τῷ γινόμενῳ καὶ τὰ τῷ ὑποκειμένῳ συμβε-
βηκότα, οἷον τῷ ἀνδριάντι τὸ χρῶμα τὸ συμβεβηκός τῷ χαλκῷ,
ἀλλ' ὅ καὶ αὐτὸ ὑπάρχει· ἀλλὰ καὶ συμβεβηκός, διό ὅδε ὕλη
ἐστὶν αὐτῷ, ὅδε συντελεῖ τῷ ἀνδριάντι πρὸς τὸ εἶναι... εἰ ἔν
φθείροισι ἡ ὕλη, εἰς τὸ τοιαῦτον ἀναλύειν ὅ ἐστιν αὐτῇ, καὶ ἔσται
ἐφθαρμένη ἡ ὕλη ὅσα· ὕλη δὲ ἐστὶ πρὸ τῷ φθείρεσθαι, ὥστε ἐφθα-
μένη ἔσται πρὸ τῷ φθαρῆναι... τὸ ἀφθαρτον δὲ τῆς ὕλης ἀπὸ τῷ
Πλάτωνος καὶ τῶν Πυθαγορείων ὁ Ἀριστοτέλης παρέλαβε. id. ib. 15

192a 34. περὶ μὲν τῆς κυρίως καὶ τὸ εἶδος ἀρχῆς τῆς χωριστῆς καὶ νοητῆς
καὶ ἀκινήτου, εἴτε μία ἐστὶν εἴτε πολλαί, ἢ ὅπερ ἀληθές εἶπεν, καὶ μία
καὶ πολλαί, καὶ τίς ἢ τίνες, ὅτι αὐτοὶ καὶ νοηταὶ καὶ πάντῃ τέλειαι
ὅσαι τῇ ὁσίᾳ ἐνέργειαι, ταῦτα ἔν δι' ἀκριβείας τῆς πρώτης φιλο-
σοφίας ἔργον ἐστὶ διορίσαι, ταῦτα δὲ εἰπεῖν τῆς ὑπὲρ τὰ φυσικὰ
πραγματείας... τάχα δὲ δύνασθαι λέγειν ὅτι περὶ τῆς καὶ τὸ εἶδος
ἀρχῆς ἔχει τῆς χωριστῆς εἶπε νῦν, ἀλλὰ τῆς κοιχειώδους... καὶ δὴ καὶ
ἔρεϊ περὶ τούτων ἐν τοῖς περὶ Γενέσεως καὶ Φθορᾶς, ἀπερ ὕστερον
δείκνυνταί φησιν ὡς μὲν ταύτην τεταγμένα τὴν πραγματείαν.
καλλίων δὲ ἢ προτέρα ἐξηγήσεις, ὅτι ποιητικὸν τῷ ἑαυτῷ οἶδεν ὁ 25
Ἀριστοτέλης. ἐπειδὴ δὲ τινες οἴοντο ποιητικὸν αἴτιον τῷ παντὸς μὴ
λέγειν τὴν Ἀριστοτέλη ἀλλὰ μόνον τελικόν, καὶ τούτο καὶ τὴν Ἀλέξ-
ανδρον ἀρέσκειν νομίζουσιν, ἀναγκαῖον δοκεῖ μοι τῶν ἐνταῦθα λε-
γομένων ὑπὸ Ἀλεξάνδρου τῷ γνησιωτάτῳ τῶν Ἀριστοτέλους ἐξηγη-
τῶν ἀκύνει αὐτῆς, ἐχόντων ὅπως. id. f. 56 b.

Προθέμενος ἐν ταύτῃ τῇ πραγματείᾳ τὰς ἀρχὰς καὶ αἰτίας
τῶν φύσει συνεστώτων παραδόναι, ἐπειδὴ τῶν ἀρχῶν αἱ μὲν εἰσι
κοιχειώδεις αἱ δὲ ποιητικαὶ αἱ δὲ τελικαί, πρῶτον δὲ προσπίπτουσιν
ἡμῖν αἱ κοιχειώδεις, διότι τὸ γνωστὸν πρὸς τὴν ζήτησιν τῶν ἑαυτῷ
αἰτίων ἀνερεθίζει τὴν γινώσκοντα ἐκ τῆς οἰκείας φύσεως καὶ συστά-
σεως, ἢν τὰ ἐνυπάρχοντα αὐτῷ κοιχεῖα συνίστησι, διὰ τούτο ἐν
τῷ πρώτῳ βιβλίῳ μὲν τὰς δόξας ἰσορῆσαι τε καὶ βασανίσαι τῶν
φυσικῶν τὰς κοιχειώδεις ἀρχὰς ἀνευρίσκει πρώτας... ταῦτα
ἐν πάντα δείξας, καὶ μέλλων ἀκολούθως καὶ περὶ τῆς καὶ τὸ εἶδος ἀρ-
χῆς λέγειν τῆς κοιχειώδους τὰ σύμμετρα τῷ φυσικῷ, καὶ ὅπως 40
ἐπὶ τὸ ποιητικὸν καὶ τελικὸν αἴτιον μεταβαίνειν, ἐπειδὴ τὸ εἶδος καὶ
ὡς κοιχεῖον ὑπάρχει τῷ συνθέτῳ καὶ ὡς ποιητικὸν αἴτιον καὶ φύσιν
καὶ τὴν λόγον θεωρούμενον, εἰκότως καὶ περὶ τῷ εἰδικῷ καὶ περὶ τῷ ποιη-
τικῷ αἰτίῳ διδάσκειν ὀφείλων περὶ τῆς φύσεως ἐν ἀρχῇ διαλέγεσθαι,
ἢν καὶ ὡς εἶδος καὶ ὡς ποιῶν αἴτιον ὅσαν ἀποδείξει. id. f. 57.

ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ παραδόντες πόσαι αἱ τῶν φυσικῶν ἀρχαί,
ὅτι ἡ ὕλη καὶ τὸ εἶδος καὶ ἡ φέρσις, καὶ διδάξας περὶ τῆς ὕλης καὶ τῆς
φερέσεως τί τε ἐκάτερον αὐτῶν ἐστὶ καὶ τί ἀλλήλων διαφέρουσιν,

ἔμελλεν ἀκολούθως διδάξαι καὶ περὶ τῆς καὶ τὸ εἶδος ἀρχῆς, καὶ ὅπως
ἐπὶ τὸ ποιητικὸν καὶ τελικὸν αἴτια μεταβῆναι, ἐπειδὴ ταῦτα μάλ-
λον αἱ κύρια ἀρχαί. ἐπεὶ δὲ τὸ εἶδος καὶ κοιχεῖον ἀρχὴ ἐστὶν ὡς
ἐνυπάρχον τῷ συνθέτῳ καὶ ὡς ποιητικὸν αἴτιον καὶ τὴν φύσιν καὶ τὴν
λόγον θεωρούμενον, εἰκότως καὶ περὶ τῷ εἰδικῷ καὶ περὶ τῷ ποιητικῷ
αἰτίῳ διδάσκειν ὀφείλων περὶ τῆς φύσεως ἐν ἀρχῇ διαλέγεσθαι·
ταύτην ἢ ὡς εἶδος καὶ ὡς ποιῶν αἴτιον ὅσαν ἀποδείξει. ἄλλως τε
τῷ περὶ τῶν φυσικῶν πραγματευομένῳ ἀναγκαῖον τὸ γινώσκων
τὴν φύσιν. διὰ τούτο διδάσκει πρῶτον εὐθὺς περὶ τῆς φύσεως καὶ
περὶ τῷ φυσικῷ ἔχειν, τί ἐστὶν ἕκαστον αὐτῶν καὶ τί διαφέρουσιν
ἀλλήλων. ἐπειδὴ δὲ τινες καὶ τὴν τύχην καὶ τὸ αὐτόματον αἴτιον
λέγουσι, διὰ τούτο καὶ περὶ τύχης καὶ αὐτομάτου διδάσκει, ἐπισκή-
πτων τοῖς πρὸ αὐτῷ ὅτι ὡς αἴτια ταῦτα παραλαμβάνοντες ὁδὸν
περὶ αὐτῶν εἶπον. πρῶτον δὲ περὶ φύσεως διδάσκει, εἴτα περὶ
τῷ φύσει καὶ τῷ καὶ φύσιν καὶ τῷ φύσιν ἔχοντος, ἐπειδὴ τούτων πάν-
των ἡ γνώσις τῆς φύσεως προηγείτο· μὴ γνωσθέντος ἢ τί ἐστὶν ἡ
φύσις, ὁδὸν τὸ τί τῇ φύσει καὶ τὰ λοιπὰ ἀρκούντως γνωσθήσετο.
cod. Vat. 1028.

ὅτε ἢ προαίρεσις τούτων αἰτία, εἴπερ ὁρίστος μὲν ἡ προαίρε- 192b
σις, ὠρίσμένη δὲ ἡ τούτων γένεσις, ὅτε ἀπὸ τύχης ἢ ἐκ ταῦτο- 9.
μάτων· τὰ ἢ τοιαῦτα ἐπ' ἔλαττον, τὰ δὲ διὰ φύσιν ὡς ἐπὶ πλεῖ-
στον· ὅτε ἀπὸ τέχνης· τὰ ἢ ἀπὸ τέχνης ἔξωθεν γίνετο, ταῦτα δὲ
ἐνδοθεν... εἰπὼν δὲ "καὶ τὰ ζῶα," προσέθηκε "καὶ τὰ τούτων
μέρη," διότι, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, τῶν φύσει ὄντων καὶ τὰ μέρη
φύσει· τῶν μὲν ἢ τῷ τεχνητῶν τὰ μέρη ὅ πάντα τεχνητά... ἐπὶ
δὲ τῶν φυσικῶν, εἰ καὶ τὸ ἔχοντος ὑποκείμενον μὴ ἐστὶ φυσικόν,
οἷον ἡ ὕλη, ἀλλὰ τὰ προσεχῆ φυσικὰ ἐστὶν, ὡς τὰ τέσσαρα κοι-
χειά· καὶ εἴη ἂν τις ὅπως καὶ τούτων φύσει καὶ τῶν μὴ φύσει
διαφορά. ἀλλὰ πῶς τὰ ζῶα καὶ τὰ φυτὰ φύσει καὶ διὰ φύσιν
εἶναι φησὶν, ἐμφυλῶς ὄντα ταῦτα, καὶ διὰ ψυχὴν ὄντα ἀπερ ἐστὶν...
μήποτε ἔν φυσικὰ μὲν μόνον τὰ ἀπλὰ τῶν σωμάτων ἐστὶ, καὶ ἔχει
δὲ ψυχὴν τὰ ζῶα καὶ τὰ φυτὰ, τὰ μὲν φυτικὰ τὰ δὲ ὀρεκτικὰ,
ἀλλὰ καὶ φύσιν ἔχει τὴν ἐνταῦθα ζητημένην... καὶ διὰ τούτο ὅπως
καὶ τὰ μέρη αὐτῶν προσέθηκε· τὸ ἢ ὁρῶν καὶ τὸ ἐξυλὸν ὁρεξιν μὲν ἢ
φυτικὴν ψυχὴν ἐκείνη ἔχει, φύσιν δὲ ἔχει... καὶ ὅτι τὰ ζῶα καὶ
φυτὰ ὅ καὶ ζῶα καὶ φυτὰ, παρέλαβεν ἐν τούτοις ὁ Ἀριστοτέλης
ὡς φύσει ὄντα, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ φυσικὰ, δηλοῖ καὶ Εὐδόμημος
ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Φυσικῶν τὰδε γράφων. Simpl. f. 57 b.

ἐφιστάνει ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι τούτων ἕκαστον εἶπεν ἐν ἑαυτῷ 192b
ἔχειν ἀρχὴν κινήσεως καὶ στάσεως, ὅτι προείρηκε, τούτοις τὰ ζῶα καὶ 14.
τὰ φυτὰ καὶ τὰ ἀπλὰ τῶν σωμάτων, ἀλλ' ὅχι πάντα τὰ φυσικὰ·
καὶ ἢ τὸ κυκλοφορητικὸν σῶμα φυσικόν καὶ αὐτὸ ὅν κινήσεως μὲν
ἀρχὴν ἔχει ἐν ἑαυτῷ, στάσεως δὲ ὅχι ἔχει ἀπαύστως κινούμενον.
μήποτε δὲ καὶ τὰ ὑράνια, καὶ μὴ μεταβάλλη ἀπὸ κινήσεως εἰς
στάσιν, ἀλλ' ὅμως ἔχει στάσιν καὶ αὐτὰ καὶ τὸ κέντρον, καὶ τὴν ἄξονα,
καὶ τὰς πόλους, καὶ τὴν ὁλότητα. καὶ εἴπερ ἡ κίνησις αὐτῶν φυ-
σική, καὶ στάσις ἂν εἴη τοιαύτη. ἀλλ' ὅτι πᾶσα στάσις ἡρεμία ἐστὶν,
ἀλλ' ἡ μὲν κίνησις. καλλίον ἔν ὁ Πορφύριος ἐφιστάνει, μήποτε ἐν

τῷ ἀρχῆς τινός καὶ αἰτίας τῆ κινεῖσθαι καὶ ἀντὶ τῆς ἡ παρελπίσθαι, διὰ τὸ τινὰ τῶν φύσει κινεῖσθαι μὴ αἰετῶς, μηδέποτε δὲ ἡρεμῆν. id. f. 58.

ἐπιστάσεως δὲ ἄξιον ὅτι ὅστις ὁ ὁρισμὸς ἐκ ἐστὶ τῆς τίς ἐστὶν ἡ φύσις σημαντικός, ἀλλὰ τῆς ἐνεργείας τῆς φύσεως· ὃ γὰρ τίς ἐστὶν ἡ φύσις ἐμαρτομένη διὰ τῆς μαθεῖν ὅτι ἀρχὴ ἐστὶ κινήσεως καὶ ἡρεμίας, ἀλλὰ τί ποιεῖ. ἵνα ὅν καὶ τῆς φύσεως αὐτῆς τὸν ὁρισμὸν ἀποδῶμεν, λεκτέον ὅτι, ὅτι ἐστὶν ἡ φύσις ζωὴ ἥτις δύναμις καταδεδικυῖα διὰ τῶν σωμάτων, διαπλαστικὴ αὐτῶν καὶ διοικητικὴ, ἀρχὴ κινήσεως καὶ ἡρεμίας ὅσα ἐν ᾧ ὑπάρχει πρῶτως καθ' αὐτὴ καὶ ὡς συμβεβηκός. Philop. c p. 15.

1926 καὶ κινεῖν τὰ μὴ κατὰ τὸν τρόπον, ὡς γὰρ μὴ κατὰ πῦρ δὲ ἄνω, τὰ 15 δὲ κατὰ ἀντίθεσιν καὶ φύσιν, ὡς αὐτὸ τὸ πῦρ καὶ εἰς τινες πέτρας ἱσχυρῶς καθ' ὅλον τὸν ὄγκον ἐπιδοῦσθαι. cod. Reg. 1947.

1926 ὁρμὴν κυρίως τὴν ἐνδοθεν ἀρχὴν ἐκάλεσε τῆς κινήσεως. τινὲς 15 18 δὲ ἀντὶ τῆς ὁρμῆς ἀρχὴν γράφουσιν· τὰ γὰρ φυσικὰ τὴν αἰτίαν τῆς κινήσεως ἐν ἑαυτοῖς ἔχει, τὰ δὲ τεχνητὰ ἐξωθεν... πάντι δὲ ἀναγκαίως πρόσκειται τὸ ἐν ᾧ ὑπάρχει πρῶτως καθ' αὐτὴ καὶ μὴ κατὰ συμβεβηκός. καὶ γὰρ καὶ ἡ κλίνη ἀρχὴν ἔχει κινήσεως καὶ ἡρεμίας ἐν ἑαυτῇ· ἀφεθεῖσα γὰρ ἐπὶ τὸ κατὰ ὅπως καὶ λέγει 20 φυσικὴ ὅδε φύσιν ἔχειν ὡς κλίνη, διότι ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως ἐστὶ τῇ κλίνῃ πάντως ὑπάρχει, ἀλλὰ τῷ ἔξωθεν, δι' ἐκεῖνο δὲ καὶ τῇ κλίνῃ διαφέρει δὲ τὸ πρῶτως τῷ καθ' αὐτό· ὅδε γὰρ τὸ καθ' αὐτὴ πᾶν πρῶτως ἐστὶν, ὅδε τὸ πρῶτως καθ' αὐτό... ἐστὶ δ' ὅτε καὶ συντρέχει εἰς ταύτην ἄμφω, ὅταν καὶ συμπληρωτικὰ τῆς φύσεως καὶ ἡ ἀμέσως 25 ὑπάρχει, ὡς τὸ λογικὸν τῷ ἀνθρώπῳ καὶ καθ' αὐτὴ καὶ πρῶτως ὑπάρχειν λέγεται ἄν... ὃ συγχωρητέον δὲ τῷ Ἀλεξανδρῷ ὅτι λέγοντι κινεῖν ἑαυτὴν τὴν ψυχὴν ὡς τὴν κυβερνήτην, τῷ κινεῖν τὸ σώμα ἐν ᾧ ἐστὶν, ὡς ὁ κυβερνήτης τὴν ναῦν... ἐφιστάνει δὲ ὁ μέγας Συριακὸς ὅτι ὁ ἀποδοθεὶς ὅστις τῆς φύσεως ὁρισμὸς πᾶσι 30 χεδὸν ἀρμόττει τοῖς τῆς φύσεως σημαינוμένοις, οἰκείως ἐφ' ἑκάστῳ λαμβανόμενος. Simpl. f. 58 b.

1926 τῷτο ὅτι ὡς ἀποδείξιν ἐπήγαγεν, ἀλλ' ὡς ἐναργῆς μὴ παρ- 32 ληπτῶν, χρειαν δὲ παρέχει αὐτῷ νῦν ἀναληφθῆναι ἢ πρὸς τὸ διαρίσαι τί τὸ φύσιν ἔχειν καὶ τί τὸ κατὰ φύσιν, ὅπερ ἐφεξῆς ποιεῖ, πρὸς 35 τὸ συναγαγεῖν ὅτι τὸ φύσιν πᾶν ὅσα ἐστὶ σύνθετος, ἔχουσα μὲν τι ὑποκείμενον τὸ ἐν ᾧ ἐστὶν ἡ φύσις, εἴπερ ἡ φύσις ἀρχὴ καὶ αἰτία ἐστὶ τῷ ἐν ᾧ ἐστὶ καθ' αὐτό, ἔχουσα δὲ καὶ ἐν ὑποκείμενῳ τι τὴν φύσιν αὐτήν... δεικτικὸν ὅτι τὰ ἔχοντα φύσιν ὅσα εἶναι, τὸ ὑποκείμενον τι εἶναι καὶ ἐν ὑποκείμενῳ, ὅσα δὲ ἐκάτερον εἶναι καὶ 40 μᾶλλον τὸ συναμφοτέρον. ἢ τὸ καὶ ταῦτα πάντα ὅσα ἀναγκαῖον, ὅτι καὶ τὸ ἔχον φύσιν, ταῦτάς τὸ ὑποκείμενον, ὅσα ἐστὶ, καὶ ἡ φύσις ὅσα, καὶ πολὺ πλέον δηλοῦναι τὸ συναμφοτέρον ὅσα. ἐστὶ γὰρ ὑποκείμενον τι καὶ ἐν ὑποκείμενῳ. ἢ εἰπὼν ὅτι εἰσὶ ταῦτα πάντα ὅσα, ταῦτάς τὸ τε ὑποκείμενον καὶ τὸ ἐν ὑποκείμενῳ, τῷτο δεικνύσι 45 διὰ μέσης τῆς φύσεως, λέγων ὅτι ἡ φύσις ὑποκείμενον τι καὶ ἐν ὑποκείμενῳ ἐστὶν αἰετῶς. εἰ ὅν ἡ φύσις ὅσα, τὸ δὲ ὑποκείμενον φύσις καὶ τὸ ἐν ὑποκείμενῳ φύσις, ταῦτάς τὴν ἢ ὅλη καὶ τὸ εἶδος, ὅσα ἂν

εἶεν ταῦτα πάντα. καὶ ταύτη δοκεῖ τῇ ἐννοίᾳ συνάδειν καὶ τὸ μετ' ὀλίγον ζητούμενον, πότερον ἡ ὅλη καὶ τὸ ὑποκείμενον ἐστὶν ἡ φύσις ἢ τὸ εἶδος καὶ τὸ ἐν ὑποκείμενῳ. ἀμείνων δὲ ἡ πρότερον ἐξηγήσις καὶ διὰ τὰ ἐφεξῆς ἐπαγόμενα, καὶ ὅτι ἐκ ἂν τὸ ὑποκείμενον καὶ τὸ ἐν ὑποκείμενῳ δύο ὄντα πάντα ὁ Ἀριστοτέλης ἐκάλεσε, ὅς γε ἐν τῇ περὶ Οὐρανῶ (11 p. 268 a 16) τάδε γέγραφε "τὰ γὰρ δύο ἄμφω μὴ λέγομεν καὶ τὸς δύο ἀμφοτέρους, πάντας δὲ ὡς λέγομεν, ἀλλὰ καὶ τῶν τριῶν ταύτην τὴν κατηγορίαν φαμὶ πρῶτον." διὸ καὶ τὰς λοιπὰς ἐξηγήσεις τῶν Ἀλεξανδρῶν εἰς τούτων τὸν νῦν τεινύσας παρατρέχω... σημειῶ δὲ ὁ Ἀλεξανδρὸς ὅτι καὶ τὸ εἶδος καὶ τὴν φύσιν, καίτοι ὅσα εἶναι βυλόμενος, ἐν ὑποκείμενῳ λέγει, ἐν Κατηγορίαις (c. 5) εἰπὼν μηδεμίαν ὅσιν ἐν ὑποκείμενῳ εἶναι. καὶ παραμυθεῖ τὴν ἐνέσασιν λέγων... ὃ μὲντοι ταυτόν ἐστι τὸ "φύσει" καὶ τὸ "κατὰ φύσιν," ἀλλ' ἐπὶ πλέον ἐστὶ τὸ φύσει τῷ κατὰ φύσιν. id. f. 59.

ἡ φύσις αἰετῶς τι ὑποκείμενον ἔχει καὶ ἐν ὑποκείμενῳ ἐστὶν, ἐν 1926 ὑποκείμενῳ δὲ ὅτι ὡς τὰ συμβεβηκτά, ἀλλ' ὅτι ἀρχὴ ἐνυλὸς καὶ 34 ὃ τῶν καθ' αὐτὰ ἀσωμάτων. Themist. f. 23.

τὰ γὰρ ἐναργῆ τὴν ὑπόστασιν ἔχοντα ὃ δεικνύει τῆς τῆς ὅτι ἐστὶν 193a ἀποδείξεως, ὡς καὶ τῷτο αὐτὸς ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν Ἰσχυρῶν Ἀνα- 3. λυτικῶν (c. 8), εἰ τι μέμνημαι, διωρίσατο... ὅτι δὲ τὰ φα- νερά διὰ τῶν ἀφανῶν περὶ αὐτῶν δεικνύειν συμβαίνει τοῖς τὸ κριτή- ριον τῶν φανερῶν ἀπολέσασιν, τὸν τυφλὸν ποιεῖν μάρτυρα τὸν περὶ τῶν χρωμάτων συλλογιζόμενον. Simpl. f. 60.

εἰπὼν πρότερον ὅτι τὰ φύσιν ἔχοντα ὅσα εἰσὶ, διότι ὑποκεί- 193a μένον τι ἐστὶ τὸ ἔχον καὶ ἐν ὑποκείμενῳ ἡ φύσις ἡ ἐχόμενη, ἢ διότι 9. ἡ φύσις ὑποκείμενον τι ἐστὶ καὶ ἐν ὑποκείμενῳ, ὡς ἦκε κατὰ μίαν ἐξηγήσιν ὁ Ἀλεξανδρὸς, εἰκότως τὰς ὁδὸς παρατίθει τῶν τε τὴν φύσιν τὸ ὑποκείμενον λεγόντων καὶ τῶν τὸ ἐν ὑποκείμενῳ, καὶ τὰς κατασκευὰς τὰς ἐκατέρωθεν τῶν οἰκείων λόγων προτίθησι, καὶ ὅπως αὐτῶν τὴν ἐπίκρισιν ποιεῖ... πρῶτον δὲ λέγει περὶ τῶν τὴν ὅλην φύσιν ἔχοντων νομιζόντων... σημειῶν δὲ τῶν τὸ ὑποκείμενον ἀλλ' ὃ τὸ εἶδος εἶναι τὴν φύσιν ὁ Ἀντιφῶν ὁ σοφιστὴς ἐποιοῖτο τὸ φύσιν μὴ εἶναι τὴν φύσιν ἥτις τὴν ἐκφυσιν, καὶ διανέσασιν ὅσα εἰς κίνησιν καὶ τὸ ὅμοιον ἀπογεννήσιν... ὥς ὁ μὴ Ἀντιφῶν κοινῶς ἐνέκει λέγειν τὸ ὑποκείμενον τὴν φύσιν, τῶν δὲ ἄλλων ἐκάστος ὅπερ ἔλεγε πρῶτον ὑποκείμενον, τῷτο καὶ φύσιν ἐκάλεσε τῶν ὄντων... γὰρ δὲ μόνον ὁδοὶ εἶπεν, ἀλλὰ τῇ συνεκδρομῇ τῶν ἄλλων καὶ ταύτην τέθεικεν ὁ Ἀριστοτέλης. id. ib.

τινὲς ἀντὶ τῶν κατὰ νόμον διάθεσιν τὴν κατὰ φύσιν ὅσην γρά- 193a φουσιν. καὶ ἐστὶ τῷτο γνωριμώτερον· ὅσην γὰρ ἡ μορφή λέγει. 15. id. f. 60 b.

εἰπὼν δὲ ὡς τὸ μὴ κατὰ συμβεβηκός ὑπάρχον, τί τῷτο φήσας ἐπήγαγε "τὴν κατὰ νόμον διάθεσιν καὶ τὴν τέχνην," τὸ εἶδος λέγων τῆς κλίνης, ὅτι διατίθει ὡς ἂν τοῖς τῆς τέχνης νόμοις δοκῇ. γρά- 45 φει δὲ καὶ "τὴν κατὰ φύσιν διάθεσιν" κατὰ τινὰ γὰρ συμμετρίαν τῆς τῶν μελῶν πρὸς ἀλλήλα ἀναλογίας τὸ εἶδος ἀποτελεῖ τῆς κλίνης. εἰ δὲ εἴη "τὴν κατὰ νόμον," σημαίνει τὴν θέσει καὶ μὴ φύσει διάθεσιν. Philop. f p. 5.

193^a ἐπεὶ διττόν ἐστι τὸ εἶδος, τὸ μὲν κτ' τὴν μορφήν τὸ δὲ κτ' τὴν λό-
 30 γον ὄν, ὁρίζομενοι τί ἐστὶν ἕκαστον, ἀποδίδομεν τὸ μὲν κτ' τὴν μορφήν
 μόνον τὸ ἐπιπολὴς χῆμα καὶ χρώμα καὶ μέγεθος, τὸ δὲ κτ' τὴν λόγον
 τὸ κτ' τὴν μονοειδήν τύπον τῶ ἀνιληγμένου ὁρισμῷ, ὃ καὶ συντρέχει
 τῷ ὁρισμῷ, ὥσπερ καὶ τὸ ὄνομα, τὸτο δὲ καὶ τὴν μορφήν περιέχει.
 τὸτο ὅν τὸ εἶδος τὸ κτ' τὴν λόγον ἦτοι τὴν τοιαύτην μορφήν εἶναι
 τὴν φύσιν λέγει. διὸ καὶ προστίθῃσι τῷ εἶδει τὴν μορφήν, λέγων
 ἄλλον δὲ τρόπον ἢ μορφήν καὶ τὸ εἶδος, καὶ πάλιν ἢ μορφήν καὶ τὸ εἶδος
 ὃ χωριστὸν ὄν. Simpl. f. 61.

193^b εἰ δὲ ὅτι ὡς χῆμα, ὁδὲ ὡς εὐεῖδὲς ἐλέγομεν ἢ δυσεῖδὲς, 10
 4 ἀλλὰ καθ' ὃ ἕκαστον ὁρίζομενοι τὸ τί ἐστὶν ἀποδίδομεν. καὶ γὰρ ὅν
 καὶ τὸτο ἴσμεν ὅτι φύσις μὲν ἕκαστος τὸ εἶναι ἕκαστος, καὶ καθὼ ἐστὶν
 ἕκαστον ὃ ἐστίν. ἐστὶ δὲ ἕκαστον ὃ ἐστὶ καὶ τὸ εἶδος, καὶ κατὰ τὸ ὑποκει-
 μένον ὥστε τὸ εἶδος ἢ φύσις. τὸτο δὲ ἡμεῖς τὸ εἶδος ὅτι ἐλέγο-
 μεν χωριστὸν καθ' ὑπόθεσιν, ἀλλὰ μόνον κατὰ λόγον. Themist. 15
 f. 23 b.

193^b ὁ μόντοι Πορφύριος τὸ "καὶ μᾶλλον αὕτη φύσις τῆς ὕλης"
 6 περὶ τῶ συνθέτου ἀκούει, ὅπερ καὶ εἰ μὴ φύσις ἐστὶ κυρίως ἀλλὰ
 φύσει, ἀλλ' ὅμως μᾶλλον φύσις ἐστὶ τῆς ὕλης, διότι τὸ εἶδος
 μᾶλλον φύσις ὄν ἐν αὐτῷ ἔχει. ἐστὶ δὲ τὸ πρῶτον ἐπιχείρημα 20
 τοῦτον· ἡ φύσις αἰτία ἐστὶν ἕκαστου τῶν φυσικῶν τῶ εἶναι τὸτο
 ὅπερ λέγει, τὸ δὲ αἷτιον τῶ εἶναι ὅπερ λέγει. ἐστὶ τὸ αἷτιον τῶ ἐν-
 τελεχείᾳ εἶναι καὶ μὴ μόνον δυνάμει, τὸ δὲ αἷτιον τῶ ἐνεργείᾳ εἶναι
 τὸτο ὅπερ λέγει τὸ εἶδος ἐστίν, ἢ φύσις ἄρα τὸ εἶδος ἐστίν. ὁ δὲ
 Ἀλέξανδρος ὅταν συνήγαγε τὴν λόγον. ἕκαστον τῶν ὄντων τότε 25
 ἐστὶν ὃ ἐστίν, ὅταν ἢ ἐντελεχείᾳ· ἐντελεχείᾳ δὲ ἐστὶ πᾶν ὅταν τὸ
 εἶδος ἔχη· ἀλλὰ μὴν ὃ παρυσία τὰ φύσει φύσει ἐστὶ, τὸτο ἐστὶ
 φύσις· τῇ δὲ τῶ εἶδος παρυσία τὰ φύσει φύσει ἐστίν· τὸ εἶδος
 ἄρα φύσις. τὸ δὲ "μᾶλλον" προῖδῃς ἐδήλωσεν ὅτι καὶ τὰ δυνάμει
 ὄντα, εἰ καὶ μὴ ὁμοίως τοῖς ἐντελεχείᾳ, ἀλλ' ὅμως λέγει καὶ αὐτά, 30
 ὥστε καὶ ἡ ὕλη φύσις, εἰ καὶ ἦττον τῶ εἶδος. τὸ δὲ τῆς ἐντελεχείας
 ὄνομα λέγει μὲν αὐτὸ τῶ Ἀριστοτέλους ἴδιον, σημαίνει δὲ τὸ εἶδος
 τὸ ἐνεργείᾳ ὄν, παρὸς καὶ τὸτο ἐστὶν ἢ τῶ ἐνὸς τέλους ἀπόληψις,
 ἦτοι ἢ τῶ ἐν καὶ τέλειον εἶναι ἀπόληψις, ἦτοι ἢ τῶ ἐντελεῖς συνέχεια,
 τατέστιν ἢ καὶ τὸ ἐντελεῖς ἔστις... προαναφωρηθὲν δὲ τὸ ὅσον συμ- 35
 πέρασμα, τὸ "γίνεσθαι ἀνθρώπου ἐξ ἀνθρώπου," ἀσάφειαν ἐποίησε
 τῷ λόγῳ. ἐστὶ δὲ ἡ ἐπιδρομὴ τῶ λόγου τοιαύτη· γίνεσθαι ἀνθρώπου
 ἐξ ἀνθρώπου φυσικὸν εἶδος ἐκ φυσικῶν, καὶ μόντοι τεχνῆν ἐκ
 τεχνῆν· εἰς δὲ ἀποβλέψαντες ἐκείνοι λέγουσι μὴ εἶναι τὸ εἶδος
 φύσιν. καίτοι ἔδει μᾶλλον εἰς τὰ φυσικὰ ἀποβλέψαι τὰ ὅμοια 40
 τῷ εἶδει γεννηνῶντα, καὶ εἴπερ τὸτο φύσεως ἴδιον, τὸ εἶδος φύσιν
 λέγειν. id. f. 61 b.

193^b πρὸς Ἀντιφῶντα δὲ καλεπὸν εἰπεῖν, ὡς εἰ διὰ τὸτο τὴν
 11 ὕλην ᾤετο φύσιν, ὅτι γένοιτο ἂν ἐκ κλίνης, εἰ λαβεί σιγηδόναν,
 βλάστημα τὸ ξύλον, καὶ κλίνην, γίνεσθαι δὲ καὶ ἐξ ἀνθρώπου ἀνθρώπου,
 πῶς ὅτι ἂν εἴη τὸ εἶδος φύσις; ὁ γὰρ ἀνθρώπου εἶδος, ὡς ἐκ τῶ
 ὁρισμῷ δῆλον. τὸ μὲν γὰρ τεχνικὸν εἶδος ὁδὲ ἡμεῖς ἂν εἰπομεν φύ-
 σιν· διόπερ ὁδὲ τῆς κλίνης τὸ εἶδος φύσις ἐστίν· καὶ γὰρ ἐστὶν ἀρχὴ

κινήσεως ἐνυπάρχουσα. τὸ μόντοι φυσικὸν καὶ ἐνυλον εἶδος αἰεὶ ἐξ
 ὁμοίᾳ τὴν γένεσιν ἔχει. Themist. f. 24.

τρίτον τὸτο τίθησιν ἐπιχείρημα δεικτικὸν τῶ τὴν φύσιν τὸ 193^b
 εἶδος εἶναι, πάνν ἐντρεχῶς προαχθέν. ἡ γὰρ φύσις ἢ ὡς ἐκφυσις καὶ 12
 γένεσις λεγομένη φύσις ὁδὸς ἐστὶν εἰς τὴν φύσιν προῖδσα τῶ γνω-
 μένῃ καὶ εἰς αὐτὴν τελευτῶσα. ὥσπερ ὅν ἐπὶ τῶν τεχνῆν...
 ὅτως καὶ τὸ φύσιν, ἐπειδὴ εἰς φύσιν ἔρχεσθαι, λέγει φύσεως, ἀλλ'
 ὅτι ἀπὸ φύσεως. ἔρχεσθαι δὲ ἐπὶ τὸ εἶδος· τὸ εἶδος ἄρα ἢ φύ-
 σις... τὸ γὰρ θερμὸν θερμὸν ποιεῖ, καὶ ἡ μεταξὺ ὁδὸς θερμανσις.
 ἐν δὲ τισιν ἑτερώωνμον, ὡς ἱατρικὴ ὕγιαιν. Simpl. f. 61 b.

τὸ ἡ δυνάμει παραδιαζευκτικὸς εἶναι, ἵνα ἢ ὅτω· τὸ γινώμενον 193^b
 ἐκ τινος εἰς τι ἔρχεσθαι ἦγον φύσει· ταυτὲν γὰρ ἀμφοτέρω. δυνάμει 17
 δὲ καὶ ἐπὶ ῥρημα εἶναι προσγραφόμεν τῶ ἰ, ἀντὶ τῶ καθὼ φύσει·
 καθὼ γὰρ φύσει, εἰς τι ἔρχεσθαι. εἰς τί ὅν φύσει; φησὶν· ὅχι εἰς τὸ
 ἐξ ὅ, τατέστιν εἰς τὴν ὕλην, ἀλλ' εἰς τὸ εἰς ὅ, τατέστι τὸ εἶδος.
 Philop. f. p. 7.

εἰ ὅν τὸ τέλος εἶδος καὶ φύσις ἐστὶ, πῶς ἂν εἴη ἡ σέρεσις τέ- 193^b
 18 λος, ἀντικειμένη τῷ εἶδει; ἐπὶ δὲ τὰ σιχηῖα τῶν ἐν γενέσει τὴν
 ὕλην ἔθετο καὶ τὰ ἀντικείμενα· ἐπεὶ ὅν τὸ ἕτερον τῶν ἀντικειμένων
 ἔθετο νῦν τὴν φύσιν, πρόχειρον ἦν ἀπορεῖν πῶς αἷτια μὲν ἀμφο-
 φύσις δὲ θάτερον. διὸ καὶ τῇ σέρεσει καὶ τοσούτον τῆς φύσεως
 μετέδωκε καθ' ὅσον καὶ τῶ εἶδος, εἰπὼν "καὶ γὰρ ἡ σέρεσις εἶδος πῶς
 ἐστίν." ἐστὶ δὲ εἶδος πῶς ἦτοι ὡς πρὸς τὸ ὑποκείμενον ἀντιδιαζε-
 λομένη, διότι ἐν ὑποκειμένῳ ὅσα καὶ αὐτὴ ὥσπερ τὸ εἶδος, μορφή
 τις καὶ αὐτὴ καὶ εἶδος γίνεσθαι τῶ ὑποκειμένου... ἡ λέγοιτο ἂν εἶδος
 πῶς ἢ σέρεσις καὶ πᾶσα, ἀλλ' ἢ καὶ τὸ χεῖρον τῶν ἐναντίων θεωρη-
 μένη· τὸτο γὰρ ὑπὸ τὴν σέρεσιν τὸ εἶδος, ὡς ἐν τοῖς περὶ Γενέσεως
 (13) ἀποδείκνυσιν... λέγοιτο ἂν φύσει καὶ τὰ ἐν σέρεσει, καὶ μὴν
 ἐπὶ καὶ κατὰ φύσιν, διότι τὸ τέλος καὶ ὃ ἐφίεσθαι τὸ ὑποκείμενον, τὸτο
 ἐστὶ τὸ κατὰ φύσιν, ἐφίεσθαι δὲ τῶ εἶδος. διὸ καὶ ἐπὶ πλέον τὸ φύσει τῶ
 κατὰ φύσιν, διὰ τὴν σέρεσιν. ἀλλὰ πῶς ἢ ἐπὶ τὴν σέρεσιν ὁδὸς
 φύσις λέγοιτο ἂν, ὅτι ὅσα ἐκφυσις; φθορὰ γὰρ ἐστὶ καὶ ὅχι γένεσις.
 Simpl. f. 62.

σέρεσιν λέγει ἢ τὸ χεῖρον τῶν ἐναντίων, ὅταν τὸ μέλαν, εἶδος 193^b
 19 δὲ τὸ κρεῖττον, ὅταν τὸ λευκόν· διὸ καὶ τὴν ἐκ μέλανος μὲν εἰς λευκόν
 μεταβολὴν ἀπλῶς μὲν γένεσιν καλεῖ καὶ φθορὰν δὲ τινος, τὴν δὲ ἀπὸ
 λευκοῦ εἰς μέλαν ἀνάπαλιν. ἢ τὴν κυρίως σέρεσιν εἶδος καὶ μορφήν
 καλεῖ διὰ τὸ εἶναι διαθέσιν τινὰ τῶ ὑποκειμένου. εἰ μὲν γὰρ μὴ πάντα
 τὰ ὄντα εἶδη εἰσίν, ἀλλ' ἐστὶν τινὰ καὶ ἀνείδεα, ὅτι εἶδος ἢ σέρεσις·
 εἰ δὲ πᾶν τὸ ὅπως ὄν εἶδος καλεῖμεν, δηλονότι ἐπειδὴ ἢ σέρεσις
 τῶν πᾶν μὴ ὄντων ἐστὶ καὶ πᾶν εἶδος ἂν εἴη. διάκειναι γὰρ καὶ μεμρφω-
 ταί πῶς κατὰ αὐτὴν τὸ ὑποκείμενον· διατίθῃσι γὰρ πῶς καὶ ἡ τυ-
 φλότης τὸ ὑποκείμενον καὶ πᾶσα σέρεσις. ἐπειδὴ ὅν πᾶσαν διά-
 θεσιν μορφήν τῶ ὑποκειμένου καὶ εἶδος λέγομεν, διὰ τὸτο αὐτὸ
 ἐπεσημῆματο, καὶ ἀπλῶς δὲ γένεσιν τὴν ἐσιώδη λέγει. cod.
 Vat. 1028.

πενταχῶς λέγει ἢ φύσις, καθ' ἕνα μὲν τρόπον ἢ ἐν ἕκαστῳ 193^b
 ὕλη· αὕτη δὲ ἐστὶ τὸ πρῶτως ἐν ἕκαστῳ τῶν φυσικῶν ὑπάρχον 22.

ἀρρυθμίον. . . κτ' δευτερον δὲ σημαίνονμενον τὸ περὶ τὴν ὕλην εἶδος. . . κτ' δὲ τρίτον τὸ ἐκ τῆς ὕλης καὶ τοῦ εἶδους συγκεείμενον, οἷον ὁ ἄνθρωπος. . . εἰ μέντοι τὸ "μᾶλλον αὕτη φύσις τῆς ὕλης" ἐπὶ τῆς συνθέσεως εἶρη, ὡς ἤκουσεν ὁ Πορφύριος, δηλονότι κυρίως μὴ φύσις ἐκ ἑξὶ τὸ σύνθετον. . . κτ' τέταρτον δὲ σημαίνονμενον λέγει φύσις ἡ οἷον ἐκφυσις καὶ γενεσις καὶ κίνησις, καθ' ἣν ὑπὸ τοῦ φύοντος φύει τὸ φύόμενον. . . κτ' πέμπτον δὲ σημαίνονμενον κυριώτατον φύσις ἐστὶ τὸ τῷ κινεῖσθαι τοῖς φυσικοῖς αἰτίαι. . . ὁ μέντοι ὁρισμὸς πᾶσι τοῖς σημαίνονμένοις ἐφαρμόσει οἰκείως ἐφ' ἑκάτερα λαμβανόμενος· καὶ γὰρ ἡ μὴ κυρίως φύσις ἀρχὴ καὶ αἰτία κινήσεως ἐστὶ καὶ ἡρεμίας, ἡ δὲ ὡς κίνησις φύσις ὡς ὀργανική· διὰ τὴν ταύτης ἡ ποιητικὴ φύσις τὴν ἐν τοῖς φυσικοῖς κίνησιν καὶ ἡρεμίαν ἀποτελεῖ, ὡς ὁ ἱατρὸς διὰ τῆς ἱατρούσεως τὴν ὑγίειαν. ἡ δὲ ὕλη καὶ τὸ εἶδος ἀρχαὶ τῆς κτ' φύσιν ἀποδιδομένης ἐνεργείας εἰσὶν ὡς στοιχεῖοι. καὶ λέγει ὁ Εὐδήμος ὅτι ἐπιδέχει καὶ ταῦτα τὴν λόγον τῆς φύσεως· ἀρχὴ γὰρ δοκεῖ κινήσεως εἶναι καὶ ἡ ὕλη καὶ τὸ ἔνεκα. . . ἀλλὰ πῶς τὸ σύνθετον ἀρχὴ ἂν εἴη καὶ αἰτία, ἀποτελεσματὸν μόνον ὑπάρχον; ἡ καὶ τὸτο ὡς τέλος ἂν εἴη ἀρχή. . . οἱ δὲ παλαιότεροι φαίνοντι μὴ καὶ αὐτοὶ τοιαύτην τινὰ τῆς φύσεως ἔννοιαν ἐχρησάμενοι, ὡς κτ' τὴν ἐπιτηδεύματα τὴν πρὸς κίνησιν ἐκάστων θεωρημένης, καθ' ἣν χαρακτηρίζεται τὰ φυσικὰ πράγματα. Simpl. f. 62 b.

193b
20. εἰ δὲ καὶ ἡ ψυχὴ ἀρχὴ κινήσεως ἐστὶ καὶ ἡρεμίας τοῖς ἐμφύχοις σώμασι καὶ κτ' Πλάτωνα καὶ Ἀριστοτέλην, τίς ἡ διαφορὰ; ὅτι γὰρ καὶ ἡ ἐκάτη ψυχὴ ἡ φυτικὴ καλυμένη ἄλλη καὶ κτ' τὴν Ἀριστοτέλην ἐστὶ παρὰ τὴν φύσιν, ἐκ τῶνδε δῆλον, καὶ πολλάκις φύσιν καλῶσι τὴν φυτικὴν ψυχὴν ὡς ἐγγὺς ἔσαν τῆς φύσεως. πᾶσα ψυχὴ καὶ ἡ ἐκάτη ἐντελέχεια σώματος φύσιν ὀργανικὴν ἔχει παρ' αὐτῷ, ὥστε φύσιν ἔχοντι σώματι ὑπάρχει ἡ φυτικὴ ψυχὴ, ἄλλη δηλονότι ἔσα παρὰ τὴν φύσιν. ἀλλ' ὅδε μόνον τὰ ὀργανικὰ σώματα φύσιν ἔχει, ἀλλὰ καὶ τὰ ὁμοιομερῆ καὶ τὰ ὁμοιομερῆ. ἔτι δὲ ἐμφυχα μὴ λέγονται τὰ ἔχοντα αἰτίαν ἐν ἑαυτοῖς τὸ τρέφεσθαι καὶ αὐξεσθαι καὶ γενεᾶν ὁμοίαν, φυσικὰ δὲ τὰ μὴ τοιαῦτα, οἷον λίθοι καὶ τὰ ἄλλα μέταλλα καὶ τὰ νεκρὰ σώματα καὶ τὰ ἀπλά. ἔτι δὲ πᾶν σῶμα φύσιν ἔχει· καὶ γὰρ τὰ τῶν τεχνητῶν, οἷον τὸ τῷ ἀνδριάντος καὶ φυσικῶν ἐστίν, ὥσπερ καὶ τῆς κλίνης ξύλον· καὶ πᾶν δὲ σῶμα ἐμφυχόν ἐστιν, ὥς ἐκ αὐτῶν εἴη ψυχὴ ἡ φύσις. δῆλον δὲ ὅτι χεῖρόν ἐστιν ἡ φύσις τῆς φυτικῆς ψυχῆς, εἴπερ ὡς εἶδος ὕλη τῷ φυσικῷ σώματι ἡ τοιαύτη ψυχὴ ἐπιγίνεται. πῶς ἔν Ἀριστοτέλης τὴν πρὸς ψυχὴν αὐτῇ διαφορὰν ἀποδέδωκεν; ἐγὼ μὴ οἶμαι καὶ τὸ ἐν ᾧ ἐστὶν ἀρκεῖν πρὸς τὸτο καὶ τὸ ἐφεξῆς σαφέστερον εἰρημένον τὸ ἐν ὑποκειμένῳ εἶναι τὴν φύσιν. cod. Vat. 1028 ex Simpl. f. 63 b.

193b
22. διαφέρει ὁ μαθηματικὸς τῷ φυσικῷ πρῶτον μὴ ὅτι ὁ φυσικὸς καὶ περὶ τῶν συμβεβηκότων μόνον τοῖς φυσικοῖς λέγει ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς ὕλης, τῷ μαθηματικῷ μὴδὲν περὶ ὕλης πολυπραγμονούντος. ἔπειτα καὶ περὶ τῶν συμβεβηκότων, περὶ ὧν ἀμφότεροι λέγουσιν, καὶ κτ' τὴν αὐτὴν λέγουσι τρόπον, ἀλλ' ὁ μὴ φυσικὸς περὶ ἐπιπέδων

λέγει καὶ γραμμῶν καὶ σημείων ὡς περὶ περάτων τῷ φυσικῷ καὶ κινητῷ σώματος, ὁ δὲ μαθηματικὸς καὶ τὴν κίνησιν προσποιεῖται τὴν ἐμφυτον, ὥστε ὡς περάτα φυσικῷ σώματος παραλαμβάνει. . . ὥστε εἰ μήτε ὡς περὶ φυσικῶν λέγει μήτε ὡς φυσικοῖς ὑπαρχόντων, ὥστε φυσικὸς ἂν εἴη ὁ μαθηματικὸς ὥτε μέρος ἡ μαθηματικὴ τῆς φυσικῆς. ἀλλ' ὅδε ἡ ἀστρολογία. . . ὁ δὲ Ἀλέξανδρος φιλοπόνως λέγειν τινὰ τῷ Γεμίνῳ παρατίθησιν ἐκ τῆς ἐπιτομῆς τῶν Ποσειδωνίων Μετεωρολογικῶν ἐξηγήσεως, τὰς ἀφορμὰς παρὰ Ἀριστοτέλους λαβῶσαν. ἔχει δὲ ὧδε. . . διὸ καὶ παρελθὼν τις, φησὶν Ἡρακλείδης ὁ Ποντικός, ἔλεγεν ὅτι καὶ κινημένης πως τῆς γῆς, τῷ δ' ἡλίου μένοντός πως, δύναται ἡ περὶ τὴν ἡλίου φαινομένη ἀνωμαλία σωζεσθαι. ὅπως δὲ ἐκ ἑξῆς ἀστρολόγου τὸ γινῶναι τί ἡρεμίων ἐστὶ τῇ φύσει καὶ ποῖα τὰ κινητά. . . περὶ τὴν τῶν ὀνομάτων δὲ χρησὶν ἐπιστημὴν ἀξιὸν ὅτι μαθηματικὸν νῦν τὴν γεωμετρίαν εἰκοι καλεῖν· ἔτος γὰρ ἐστὶν ὁ ἐπίπεδος καὶ σφαιρὸς καὶ μήκη καὶ σιγμάς ἔχων, καίτοι τῆς κυρίως μαθηματικῆς καὶ τὴν ἀριθμητικῆς καὶ τὴν ἀστρολογίαν ἦτοι σφαιρικὴν καὶ τὴν ἀρμονικὴν ἦτοι τὴν κανονικὴν περιεχέσσης. καὶ τῆς ἀστρολογίας ὄνομα, μήπω τότε τῆς ἀποτελεσματικῆς εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ἐλθούσης, ὡς εἰκοιεν, ἐπὶ τῆς νῦν καλεσμένης ἀστρονομίας ἔφερον. οἱ δὲ νεώτεροι διεκλόντες τὸνομα τὴν μὴ τὰς κινήσεις τῶν ὁρατῶν ἐπισκοποῦσαν ἀστρονομίαν καλεῖσιν, τὴν δὲ περὶ τὰ ἀποτελέσματα ἐξ αὐτῶν ἀστρολογίαν ἰδίως ἐπὶνομάζουσιν. Simpl. f. 64 b.

ὁ γὰρ Θεοδόσιος ἐν τῇ Σφαιρικῇ διδάσκων τὰ συμβαίνοντα πᾶσι τῇ σφαίρᾳ ὅθεν προσλογίζετο ὕλην, ἀλλὰ χωρίσας πάσης ἐξίας τὸ σφαιρικὸν χῆμα, ὥτα τὰ συμβαίνοντα αὐτῷ ἐπισκέπτει, ὅτι ἐὰν σφαῖρα ἐπιτέδῃ τμηθῇ κύκλον ποιεῖ, καὶ ὅσα ἄλλα. ὁ δὲ Αὐτόλυκος περὶ κινημένης σφαίρας γράφας καὶ ὅσα συμβαίνει τῇ κινημένῃ σφαίρᾳ, μερικυτέρως ἐστὶ τῷ Θεοδόσιῳ καὶ μᾶλλον τῷ φυσικῷ προσεγγίζων. Philop. f. p. 8.

οἱ μὴ μαθηματικοὶ γραμμὰς καὶ ἐπίπεδα καὶ τὰ τοιαῦτα χωρίζουσιν ἀπὸ τῶν φυσικῶν σωμάτων, ἅπερ εἰ καὶ τῇ ὑποζάσει ἀχώριστα ἐστίν, ἀλλὰ τῇ γε ἐπινόῃ χωρίζόμενα ὅθεν ἀδύνατον ἐπόμενον ἔχει· ἔτσι δὲ τὰ φυσικὰ εἶδη χωρίζει ἐπιχειροῦσιν, οἷον ἄνθρωπον καὶ σάρκα καὶ τὰ τοιαῦτα, ἅπερ ἦττόν ἐστι χωρίζει τῶν μαθηματικῶν. τὸ δὲ "ἦττον" δοκεῖ δι' εὐλόγειαν λέγειν ὁ φιλόσοφος, καίτοι βεβλόμενος αὐτὰ μηδαμῶς εἶναι μηδὲ τῇ ἐπινόῃ χωρίζεσθαι. . . ὅτι δὲ ἐκ πάντων δύναται χωρίσαι τῶν φυσικῶν, δείκνυσιν καὶ διὰ τῶν μαθημάτων καίτοι χωρίζειν πεφυκότων, ὅμως τὰ φυσικὰ τετρα καὶ κινήσει προχωρήματα, οἷα ἐστὶν ἡ ὀπτική καὶ ἡ ἀρμονική καὶ ἡ ἀστρολογία, αἰσθήσεων ἢδὲ προχωρήματα καὶ κινημένοις ὑποκειμένοις μὴ δύναται χωρίσαι ταῦτα τῆς ὕλης καὶ τῆς φύσεως. . . ταῦτα καλῶς ὁ Ἀριστοτέλης πρὸς τὰς δημῶδες περὶ τῶν ἰδεῶν ἐννοίας ἀντίειρκεν, ὅσαι τῶν μὴ ἐκεῖ μηδενὸς συναϊδάνοντι, τὰ δὲ ἐνυλὰ εἶδη μὴδὲ ἀποδύσαι τελῶς τῆς ὕλης ἐν τῷ δημιουργικῷ νῷ προϋπάρχειν φαντάζοντι. Simpl. f. 65.

λαβῶσαι ἔν τὴν τοιαύτην γραμμὴν, ἐπειδὴ χρῆσθαι αὐτῆς κατ' ἐνέργειαν ὑφ' ἐξουσίας, ἐκείνη χωρίζουσιν κινήσεως καὶ ὕλης, 9.

ἀλλὰ κέχρηται ὡς φυσικῇ τε καὶ κινουμένῃ· τῇ γὰρ ἐκ τῆς
διόπτρας εὐθεία μεθ' ὕλης ἥδη χρῶνται καὶ κινήσεως. Themist.
f. 24.

194^a 12. διχῶς δὲ ἡ φύσις κατὰ τὴν ὕλην καὶ κατὰ τὸ εἶδος, καὶ κυ-
ρωτέρον κατὰ τὸ εἶδος· εἰκότως ὅν τ' συναμφοτέρων γινώσκει κατὰ
τὸ εἶδος. καὶ εἴπερ ἡ μὲν ὕλη κατ' ἀναλογίαν ἐστὶ γνωστή, τὸ δὲ εἶδος
κατ' ἐπέρευσιν, εἰκότως κατὰ τὸ εἶδος ἢ τὸ συνθέτεον γνωστὸς ἐπιτελεῖται.
Simpl. f. 66 b.

194^a 20. Ἐμπεδοκλῆς μὲν τὸ νεῖκος καὶ τὴν φιλίαν ὡς εἰδοποιῶν αἰτίας
ἐν ταῖς ἀρχαῖς ἀποθέμενος, Δημόκριτος δὲ τὸ χῆμα καὶ τὴν θέσιν
καὶ τὴν τάξιν, τὸ εἶδος οἶμαι κατὰ τὸν λόγον ἀφορίζει καθ' ὃν ἕκαστος
ἐποίειν... Ἀναξαγόρας δέ, φησὶν Ἀλέξανδρος, ὅτι ἐμνημόνευσε,
καίτοι τὸν νῦν ἐν ταῖς ἀρχαῖς τιθέντος. ἴσως, φησὶν, ὅτι μὴ προ-
χρῆται αὐτῷ ἐν τῇ γενέσει. ἀλλ' ὅτι μὲν προχρῆται, δῆλον, εἴπερ
τὴν γένεσιν ὁδὸν ἄλλο ἢ ἐκκρίσιν εἶναι φησὶ, τὴν δὲ ἐκκρίσιν ὑπὸ
τῆς κινήσεως γίνεσθαι, τῆς δὲ κινήσεως αἰτίον εἶναι τὸν νῦν. λέγει
καὶ ὅτις Ἀναξαγόρας... ἀλλὰ διὰ τὸτο τῷ Ἀναξαγόρῃ ὅτι
ἐμνήσθη, ὅτι τὸν νῦν ὁ Ἀναξαγόρας ὅτι ἔλεγεν εἶδος ἐνυλον, οἷον
ἦν τὸ νῦν ζητέμενον, ἀλλὰ διακριτικὸν καὶ κοσμητικὸν αἰτίον, χω-
ριστὸν ἀπὸ τῶν κοσμημένων καὶ ἄλλης ὅν ὑποστάσεως παρὰ τὰ κο-
σμήμενα... μήποτε δὲ καὶ διὰ τὸτο ὅτι ἐμνημόνευσεν Ἀναξα-
γόρας, ὅτι ὁ παρ' αὐτῷ νῦν ὅτι ποιεῖν ἀλλὰ διακρίνειν ὅντα τὰ εἶδη
δοκεῖ... δευτέρῳ δὲ χρῆται ἐπιχειρήματι τοιούτῳ. εἰ τῆς αὐτῆς
ἐστὶν ἐπιστήμης τὸ τέλος καὶ τὸ ὅτι ἕνεκα γινώσκειν καὶ τὰ πρὸς τὸ τέ-
λος, οἷον οἰκοδομικῆς τὴν ὁροφὴν καὶ τὰς τοίχους, ἢ δὲ φύσις καὶ τὸ
εἶδος τέλος ἐστὶ καὶ τὸ ὅτι ἕνεκα, δηλονότι τῆς φυσικῆς εἴη ἂν μὴ
μόνον τὴν ὕλην γινώσκειν, ὡς οἱ παλαιοὶ φυσικοὶ λέγουσιν, ἀλλὰ
καὶ τὸ εἶδος, ἢ μὴ μόνον τὸ εἶδος, ὅπερ ἐστὶν ἡ κυρίως φύσις, ἀλλὰ
καὶ τὴν ὕλην· ὅτι καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ἀκρίβει. δύναται δὲ ἀμφοτέρως.
ἀλλ' ἡ μὲν ἀπόδειξις τῶν καὶ τῶν εἶδους εἶναι τὴν φυσικὴν ὁρθῶς ἔχει
ὡς πρὸς τὰς φυσικὰς λεγομένης, ἢ δὲ τῶν καὶ τῆς ὕλης πρὸς τὰ
ἐφεξῆς ἐπαγόμενα. id. ib.

194^a 29. ὁ Ἀλέξανδρος ἀμεινὸν φησι γεγράφθαι ὡς καὶ συνεχῆς τῆς
κινήσεως ὅσης ἐστὶ τι ἔχατον, τὸτο τέλος καὶ τὸ ὅτι ἕνεκα, ἐπεὶ μὴ
πάν ἔχατον τέλος. καίτοι καὶ αὐτὸς Ἀριστοτέλης ὁμολογεῖ μὴ
πάν τὸ ἔχατον εἶναι τέλος. μήποτε ὅν μεταγράφειν ὅτι ἀνάγκη
τὴν λέξιν. id. f. 67.

ὡς καὶ συνεχῆς τῆς κινήσεως ὅσης ἐστὶ τέλος, τὸτο ἔχατον
καὶ τὸ ὅτι ἕνεκα. μικρὸν δὲ τὴν λέξιν μεταρρυθμίσαι, ὡς καὶ συνε-
χῆς τῆς κινήσεως ὅσης ἐστὶν ἔχατόν τι, τὸτο τέλος καὶ τὸ ὅτι ἕνεκα.
ὁ δὲ νῦν τῶν προκειμένων ὅτος. Philop. f. p. 14.

194^a 30. ποιητὴν τὸν Εὐριπίδην λέγει. ὅτι, φησὶ, καλῶς ὠρισάμεθα
τὸ τέλος καὶ τὸ ὅτι ἕνεκα, καὶ ὅτι ἐπὶ τῆς ἀδιακόπῃς κινήσεως, πρὸς τὴν
Εὐριπίδους, ἐκ κοινῆς μὲν ἐννοίας τὸτο λαβόντες, ὅτι τῆς συνεχῆς κι-
νήσεως τὸ ἔχατον τέλος καὶ τὸ ὅτι ἕνεκα ἐστὶ, γελώως δὲ τὴν κοινὴν
ταύτην ἐννοιαν καὶ καθολικὴν ἐφαρμόσας τοῖς κατὰ μέρος. ἐπεὶ γὰρ
συνεχῆς τινὸς τῆς ζωῆς τέλος ἐστὶν ὁ θάνατος, ἐνόμισεν τὸτο τέλος
καὶ τὸ ὅτι ἕνεκα εἶναι. ὅθεν ἐπειδὴ τὰ πρὸ τῶν τελῶν πρὸς τὸ τέλος ἀνα-

φέρει πάντα, ὑπενόησε διὰ τὸτο γίνεσθαι τὸν ἄνθρωπον ἵνα ἀπο-
θάνῃ. id. p. 15.

ὅτι συνήρτηται ἀλλήλοις τὸ τέλος καὶ τὰ πρὸς τὸ τέλος, δεῖ-194^a
κνυσιν ἐκ τῶν καὶ ἡμῶν τέλη ὄντας χρῆσθαι ἐκείναις τοῖς ἡμῶν ἕνεκα
34. παραλαμβάνομενοι. καὶ δηλονότι καὶ τὸ ἐπὶ τῶν τεχνῶν εἰρημένον
καὶ τὸ ἐπὶ τῶν τελῶν κατ' ἐπίτασιν δείκνυσιν τὸ προκείμενον· περι-
τενεῖ καὶ τὸ ποιεῖν καὶ χρῆσθαι τῷ γινώσκοντι μόνον. ἀλλὰ πῶς ἡμεῖς
τέλη, καὶ πῶς χρῶμεθα πᾶσιν; ἢ ὅτι διχῶς τὸ τέλος, τὸ μὲν ὡς τὸ
ὅτι ἕνεκα ἢ ἐφεσιν, ὅπερ σκοπὸν οἱ νεώτεροι καλεῖσιν, οἷον ἡ ὑγίεια,
ἢ ὁ ἰατρὸς σοφάζει, τὸ δὲ, ἐν ᾧ τὸτο ἐστὶ καὶ ᾧ περιγίγνεται, ὡς περ
ὁ ὑγιαίνων· τὸτο γὰρ ἐστὶ τέλος ὡς τὸ ᾧ, ὃ καὶ ἡμεῖς ἐσμέν. τέλος
καὶ τῷ ἰατρῷ ὁ ὑγιαίνων ὅτι ὡς τὸ ὅτι σοφάζει, οἷον ἡ ὑγίεια, ἀλλ'
ὡς τὸ ᾧ βούλει αὐτὴν περιποιῆσαι. γέγονε δὲ ἡ διαίρεσις αὐτῶν
ἐν τοῖς Νικομαχείοις Ἠθικοῖς, ἀπερὶ φιλοσοφίας καλεῖται, φιλοσο-
φίαν ἰδιαίτερον καλῶν πᾶσαν τὴν ἡθικὴν πραγματείαν. Simpl.
f. 67 b.

“καὶ ἐν τοῖς περὶ φιλοσοφίας.” λέγει δὲ τοῖς Ἠθικοῖς, ἀπερὶ
φιλοσοφίας, διότι τὸ φιλόσοφον ἦθος δι' αὐτῶν παραδίδεται. αὕτη
μὲν ὅτι ἡ σύνταξις, τὰ δὲ μεταξὺ τὰ μὲν ἐστὶ προκατασκευῆ
τῶν ὅτι τὸ ὅτι ἕνεκα τέλος, τὰ δὲ πρὸς ἐλεγχον τῶν Εὐριπίδους.
Philop. f. p. 15.

εἰρηται δὲ περὶ τῶν ἐν τοῖς Ἠθικοῖς τοῖς Νικομαχείοις·
ταῦτα καὶ φιλοσοφίαν καλεῖ ὡς περὶ ἀρετῆς διδάσκοντα. cod.
Reg. 1947.

εἰπὼν ὅτι εἶναι τῶν τεχνῶν καὶ ποιῆσαι τὴν ὕλην καὶ ὅτι μόνον
γνωρίζουσι, νῦν δείκνυσιν ὅτι καὶ αἱ ἀρχιτεκτονικαὶ τῶν τεχνῶν αἱ
μάστιγες δοκῶσαι πρὸς τὸ εἶδος ὁρᾶν, ὅθεν αὐταὶ τὴν ὕλην ἀγνοοῦσιν.
Simpl. f. 67 b.

προσέθηκε τὸ “πῶς” διὰ τὸ μὴ τεκταίνεσθαι τὴν κυβερνητικὴν. 194^b
ἀρχεῖ μὲν καὶ μᾶλλον τῆς ναυπηγικῆς, ὅτι τεκταίνει δὲ. πρὸς τὸ
3. τεκταίνεσθαι ὅν τὸ “πῶς,” ὅτι πρὸς τὸ ἀρχεῖν. Philop. f. p. 16.

καὶ μοι δοκεῖ καταλλήλως ἡ λέξις φαίνεσθαι, ἐάν καὶ ἐπὶ τῇ 194^b
“μέχρι τίνος” βαρύνωμεν τὸ τίνος (ταῦτ' ἐστὶν γὰρ ἐστὶ τῷ μέχρι πόσῳ)
11. καὶ ἐπὶ τῷ “τίνος” ἕνεκα ἕκαστον” βαρυνόμενον προεργαζόμενον τὸ τί-
νος· δηλοῖ γὰρ τὸ ἄχρι τῶν τελῶν καὶ ἄχρι τῶν τίνος ἕνεκα. εἰ δὲ καὶ
ἐγγράφοιτο “μέχρι τίνος, ἕνεκα τίνος, τίνος καὶ ἕνεκα ἕκαστον” (λέ-
γει καὶ τὸ τοιαύτην γραφὴν ὁ Ἀλέξανδρος), τὸ μὲν πρῶτον τίνος βα-
ρυνόμενον, τὸ δὲ δεύτερον ὀξυνόμενον... σημειῖται δὲ ὁ Ἀλέξανδρος
καὶ ἐκ τῶν ἐνταῦθα λεγομένων ὅτι κατ' Ἀριστοτέλην συνήπει τῷ
θεῷ σώματι ἢ τῶν ἐνταῦθα γένεσις καὶ ὅτι ἀπὸ τῆς ἀπ' αὐτῶν.
Simpl. f. 68.

τῆς πραγματείας ὅσης περὶ τῶν ἀρχῶν καὶ αἰτίων τῶν φυ-194^b
σικῶν, διότι, ὡς αὐτὸς ἀρχόμενος εἶπε, “τότε οἰόμεθα γινώσκειν
16. ἕκαστον, ὅταν τὰ αἰτία γνωρίσωμεν τὰ πρῶτα καὶ τὰς ἀρχὰς τὰς
πρῶτας καὶ μέχρι τῶν σοικίων,” περὶ τῶν ἀρχῶν τῶν ὡς σοικίων
πρῶτον προέβητο σκοπεῖν... ἐπειδὴ πολλὰ μεταξὺ τῆς τῶν
αἰτίων πρὸς ἀλλήλα συντάξεως ἐρρήθη, ἀναλαβόντες τὸν λόγον ἐφε-
ξῆς αὐτὰ ἀπαριθμήσει, τὰς προσήκοντας ἕκαστῳ ἐπάγων διορι-

σμός, ἡ μὲν τὰ καθ' αὐτὴ αἰτία ἡ τὰ καὶ συμβεβηκός ὑπ' ὅψιν ἄγων. id. f. 68 b.

194 b 23. τὸ ἐστὶ τὸ ὑλικὸν ἡ ὑποκείμενον, ὅπερ καὶ μὴ τὸ ἐξ αὐτῆς γίνεσθαι τι τῇ φερέσει ἐπικαινοῦν δοκεῖ, καὶ δὲ τὸ ἐνυπάρχοντος τῆς διαφέρει. id. f. 69.

194 b 26. καλεῖ παράδειγμα τὸ εἶδος, ὅχ ὡς οἱ τὰς ἰδέας λέγοντες αὐτὴν καθ' αὐτὴν εἰδικὴν ὕσιν ὑποτιθέμενος, πρὸς ἣν τὰ ἐνθάδε ἀφωμοίω. ὅδε γὰρ τὰ φύσει ποῖοντα, φησὶν Ἀλέξανδρος, πρῶτον νοήσαντα ἂ ποιεῖ ὅτι ποιεῖ... ἀλλὰ τὸ γινώμενον περὶ τῇ ὕλῃ εἶδος, τὸτο καλεῖ παράδειγμα... ὅχ ὁμοίως δέ, φησὶν Ἀλέξανδρος, ἐν τοῖς ἔνεκα τε ποῖσι πᾶσιν ἔχει τὸ τέλος ἡ τὸ παράδειγμα... παράδειγμα δὲ τὸ ἐνυλὸν εἶδος ὁ Ἀριστοτέλης καλεῖ, ἴσως μὴ ἡ ὡς σκοπὸν τῆς φύσεως, εἰς ὃν ὁ γνωστικὸς ἀλλ' ὅτι ὡς ἀποτεινομένη πάντα ποιεῖ. id. ib.

194 b 28. ἔστιν ἡ διὰ πᾶσιν ἀρμονία, ἐν ἣ ἡ ὑπάτη δις ἔχει τὴν νήτην, τῆς διπλασίονα αὐτῆς φθογγὸν ἔχει. ἔστιν ὅν εἶδος ταύτης τὰ δύο πρὸς ἑν. ὃν γὰρ λόγον ἔχει τὰ δύο πρὸς ἑν, τῶτον τὸν λόγον ἡ ὑπάτη πρὸς τὴν νήτην. Philop. g p. 2.

194 b 30. δεῖ μεμνηθῆς ὅτι ἐνταῦθα ὁ Ἀλέξανδρος ὁμολογεῖ μὴ εἶναι κυρίως ποιητικὸν αἷτιον τὴν φύσιν ἀλλ' εἰδικὸν μᾶλλον, διὰ τὸ μὴ εἶναι πρῶτον ἐν τοῖς ποιητικοῖς. ἡ ὅργανα δὲ δοκεῖ κινήσεως αἷτια γίνεσθαι, ἀλλ' ὅδε ταῦτα κυρίως ποιητικὰ ἐστίν, ὅτι μὴ πρῶτως ἀλλὰ κινέμενα κινεῖ. Simpl. f. 70.

195 a 3. τὸ χεδόν εἶπε διὰ τὴν πρὸς τὸν Πλάτωνα εὐλάβειαν ἐξ τὰ αἷτια λέγοντα. cod. Reg. 1947.

τὸ χεδόν πρόσκειναι ἡ ὅτι τὰ κυρίως αἷτια τοσαυταχῶς, πολλῶν ὄντων ἡ καὶ συμβεβηκός αἷτιων, ὡς εἶρε, ἡ δι' εὐλάβειαν εἶρηαι τῷ Πλάτωνα τὸ μὴ παραδειγματικὸν αἷτιον τοῖς κυρίως αἷτιοις συναριθμήσαντος, τῷ τελικῷ ἡ τῷ ποιητικῷ, τὸ ὅργανικὸν τοῖς συναιτίοις, τῷ τε ὑλικῷ ἡ τῷ εἰδικῷ... ἡ ὅτι μὴ ταῦτα αἷτια τῶν γινόμενων ἐστὶ, ὁλόν· ὅτι δὲ ἡ μόνον ταῦτα, ἐκ τῆς διαιρέσεως ἐπιβλεπτόν. Simpl. f. 70 b.

195 a 15. ἅπαντα μέντοι γε, ὥσπερ ἔφη, εἰς τέτταρας τρόπους πίπτει τὰς φανερωτάτας, ἡ πάλιν γε αὐτὰς ἀκριβείας ἔνεκα ἐξαριθμητέον. πρῶτον μὴ εἰς τὴν ὕλην ἡ τὸ ὑποκείμενον. ὅχ εἰς δὲ ὁ τρόπος τῆς ὕλης· ἄλλως γὰρ ὑπόκειναι τὰ φοιχεῖα ταῖς συλλαβαῖς (καὶ σύνθεσιν γάρ), ἡ ἄλλως ἡ κυρίως ὕλη δέχεσθαι τὸ εἶδος (καὶ ἀλλοιώσεις γάρ), γὰρ δὲ ἡ ὕδωρ κατ' ἄμφω τοῖς τῶν ζώων σώμασιν, ἡ τὰ μέρη τῷ ὅλῳ καθ' ἕτερον τρόπον, ἡ αἱ προτάσεις τῷ συλλογισμῷ τῷ συμπεράσματι. δεύτερον δὲ τὸ τί ἦν εἶναι ἡ ὅν λόγον. ἡ τὸτο δὲ λέγεσθαι πολλαχῶς, ὅλον μὴ ἐπὶ τοῖς ἐκ μερῶν. συγκειμένοις, ὅλον δὲ ὁ συν. τοῖς μέρεσιν (τὸτο γὰρ ἡ ὅν συν. ἀμφότερον) ἀλλὰ τὸ ἐπὶ πᾶσιν αὐτοῖς ἐπιθεωρούμενον τε ἡ ἐπιγινώσκον. Themist. f. 25.

195 a 19. συντάξας τὰ εἶδη τοῖς ὑποκειμένοις εἰκότως ἐπήγαγε "τὰ τῶν δὲ τὰ μὲν"... μεμνηθῆς χρὴ ὅτι τὴν ὕλην καὶ ἀλλοιώσιν ἀναλαμβάνειν τὸ εἶδος ὁ Ἀλέξανδρος φησιν. διὰ ἡ ἐξ ὕλης ἡ εἶδος τὸ σύνθετον οἱ Περιπατητικοὶ λέγουσιν, ὡς συνεξαλλοιούμενον

ἀλλήλοις τῶν ἀπλῶν ἐν τῇ τῷ συνθέτῳ γενέσει, οἱ δὲ Πλατωνικοὶ τὴν ὕλην ἀρπυτον λέγουσιν, τοῖς ἐν Τιμαίῳ (p. 50) λεγομένοις ἀκολουθόντες. Simpl. f. 71 b.

τρίτον πάλιν ἀπαριθμεῖν τὸ ποιητικὸν αἷτιον, παραδείγματα ἡ ἐνταῦθα παρατιθεῖς, δι' ὧν, ὡς οἶμαι, ἡ τὰς τῷ ποιητικῷ αἷτιον διαφορὰς, ὡς τὰς τῷ ὑλικῷ ἡ τὰς τῷ εἰδῶς πρότερον ἐνεδείξατο· ἄλλως γὰρ ὁ βελεύσας ποιεῖ, ἡ ἄλλως ὁ ἱατρός, ἡ ἄλλως τὸ σπέρμα. id. ib.

τὸ δὲ ὡς τέλος ἡ τὸ ἀγαθὸν τῶν ἄλλων. ἡ φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος τὸ ἀκόλουθον εἶναι καὶ τὴν λέξιν, τὸ δὲ ὡς τέλος τῶν ἄλλων, ἡ τὸ ἀγαθόν. τῶν ἄλλων, δηλονότι ὧν ἐστὶ τέλος. μήποτε δὲ κοινῶς καὶ κοινῶς ἡ τῷ τέλει ἡ τῷ ἀγαθῷ ἐπῆρξαι τὸ "τῶν ἄλλων"... τοσάτων ὅν ὄντων τῶν αἷτιων λέγει ὁ Εὐδήμος ὅτι τὸ μὴ ὑποκείμενον ἡ τὸ κινῶν πρῶτως πάντες ἡτιῶντο. τὴν δὲ μορφήν πολλοί, τὸ δὲ ὅτι ἔνεκα ἐλάττωτες ἡ ἐπὶ μικρόν. ἡ μὴ δὲ τῶν πλείων φαίνεσθαι τὸ αἷτιον· φαίνεσθαι γὰρ πολὺ ἡ εἶναι. id. ib.

πρότερον μὴ ὅτε ἔλεγεν (p. 194 b 23) "ἔνα μὴ ὅν τρόπον αἷτιον λέγεται τι, τὸ ἐξ ὅ γίνεσθαι τι ἐνυπάρχοντος," τρόπος ἔλεγε τὰς πρὸς ἄλληλα τῶν πρῶτων αἷτιων διαφορὰς, ὅσον τὰς τῆς ὕλης μόνης ἡ τῷ εἶδῶς μόνῃ ἡ τῶν ἄλλων αἷτιων· νῦν δὲ τρόπος τὰς διαφορὰς τῶν μερικῶν αἷτιων φησὶν, αἷτινες τῶν ὁμοειδῶν εἰσίν. id. f. 72.

εἰς κατασκευὴν τῷ προτέρῳ τὸτο ἐπήγαγεν, ὅτι ἐστὶ τῷ συμβεβηκότος τὸ μὴ προσεχὲς τὸ δὲ πόρρω, ἵνα τὸν δὲ ἀντὶ τῷ γὰρ ἀκόσωμεν. ἡ βάλει διὰ τῶν δειξάει ὅτι ἡ τῶν τῆς αὐτῆς τάξεως συμβεβηκότων τὰ μὴ οἰκειότερα μᾶλλον ἐστὶ τοῖς καθ' αὐτὴ αἷτιοις, τὰ δὲ ἥττον, ἵνα τὸ πορρώτερον ἡ ἐγγύτερον ἀντὶ τῷ οἰκειότερον ἡ ἀνοικειότερον ἀκόσωμεν· ὅθεν ἡ τὰ παραδείγματα τὰ τοιαῦτα ἔθηκε, τὸν λευκὸν ἡ τὸν μαυρικόν, ὧν ὁ δεύτερον περιεκτικώτερον ἐστίν, ἀλλὰ τὸ μὴ μαυρικὸν οἰκειότερον, ὅπερ ὁ δὲ ἄλλῳ συμβαίνει ἡ τῷ ἀνθρώπῳ, ὥσπερ ἡ αὐτῷ τῷ μαυρικῷ συμβέβηκεν, ἥττον δὲ οἰκεῖον τὸ λευκόν· ἡ γὰρ ἄλλοις πολλοῖς παρὰ τὸν ἄνθρωπον. Philop. g p. 7.

καινὴν τινὰ διαφορὰν ἐπάγει πᾶσι τοῖς εἰρημένοις αἷτιοις, τοῖς τε καθ' αὐτὴ ἡ τοῖς καὶ συμβεβηκός, τοῖς τε ἀπολελυμένοις δηλονότι ἡ τοῖς συμπεπλεγμένοις, τὴν καὶ τὸ δυνάμει ἡ ἐνεργείᾳ· ὥς ἐξ ὅσων τῶν διαφορῶν ἡ διπλασιαζομένων τῷ δυνάμει ἡ ἐνεργείᾳ, δώδεκα γίνεσθαι τὰς πάσας, ἃς ἡ αὐτὴ σαφῶς ἀπαριθμεῖ. Simpl. f. 72 b.

ὅσον αἷτια τὴν ἀνδρίας ἐστίν ὅδε προσεχῶς, ὅσον ὁ Μίλωνες, πορρώτερον δὲ ἀνδρίας ἀπλῶς, ἡ ἐστὶ τῷ πορρώτερον ἡ ἑκόν. id. ib.

Πολύκλειτος δὲ ἔτος ἐστίν ὁ ἀνδριαντοποιός, ὅς ἡ Γαληνός ἐμνημόνευσεν, ὅς τὸν ἀνδριάντα ἐδημιούργησε πᾶσαν ἔχοντα μελῶν συμμετρίαν καθ' αὐτὰ τε ἡ πρὸς ἄλληλα, ὡς διὰ τὸτο τὸ Πολύκλειτον καλεῖσθαι κανόνα. id. f. 73.

εἰπὼν τὰ ἐνεργῆντα, προσέθηκε, "ἡ τὰ καθ' ἑκάστων." ὅχ ὡς ἄλλα παρὰ τὰ ἐνεργῆντα λέγων, ἀλλ' ὅτι τὰ ἐνεργῆντα τὰ καθ' ἑκάστων ἐστίν. id. ib.

195 δ. ἀκρότατον μὲν λέγει αἴτιον τὸ κυριώτατον λεγόμενον, ὃ ἄλλοι
21. συνεκτικὸν ὀνομάζουσιν. ἀσαφές δὲ αὐτὸ διὰ τὸ παραδείγματος
ἐποίησε. διὰ τί ᾧ ἄνθρωπος οἰκοδομεῖ ἐρωτῶντες ἀνέχοντες ὅτι
οἰκοδόμος. διὰ τί δὲ οἰκοδόμος; ὅτι καὶ τὴν οἰκοδομικὴν. καὶ ἐν
τῷτοις παύει) ἢ τὸ διὰ τὴν ζήτησιν, διὸ καὶ ἀκρότατον τὸτο καλεῖ,
ὅτι μέχρι τούτου ἀναβαίνοντες ἐξάμεθα. id. ib.

195 δ. εἰπὼν τίνα τε καὶ πόσα τὰ αἴτια, καὶ τίνες τρόποι καὶ διαφοραὶ
31. θεωρεῖν) καθ' ἑκάστην, ἐπειδὴ λέγει) καὶ ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτόματον
αἴτια, καὶ πολλὰ καὶ εἶναι καὶ γίνεσθαι διὰ τὴν καὶ τὸ αὐτόματον,
ἀκόλουθον. ἦν ζητεῖν εἰ ἐξί καὶ τί ἐξί καὶ ὑπὸ τί τῶν εἰρημένων αἰτίων
ἀνάγει) ταῦτα. ὁ μὲν δὲ εἶπεν ὁ Ἀριστοτέλης λέγεσθαι ταῦτα·
καὶ ᾧ οἱ μὲν πολλοὶ καὶ αὐτόθεν οἰοῦν) πολλῶν αἰτίαν εἶναι τὴν τύχην
καὶ τὸ αὐτόματον, οἱ δὲ φυσιολόγοι καὶ μὴ λέγουσι τί περὶ αὐτῆς
ἀλλ' ὅτι ὡς ὅσην καὶ ὀνομάζουσι. καὶ ᾧ Ἐμπεδοκλῆς ἐν οἷς
φησὶν "ἔγωγε ᾧ συνέκυρσε θεῶν τότε, πολλὰ καὶ ὁ ἄλλως," καὶ
15. πάλιν. "ὅσην συνέκυρσεν ἅπαντα," τὴν τύχην αἰτιάσθαι δοκεῖ. καὶ
οἱ θεοὶ ἢ ὕλην τὰς ἀρχὰς λέγοντες ἢ ἀγαθὸν καὶ κακόν, τὴν διά-
τασιν αὐτῶν καὶ ἐν μερισμῶν τῶν πόνων καὶ τὰ τοιαῦτα ὡς ἐκ
τύχης ἢ ἐκ ταυτομάτου λέγειν ἀναγκαζήσονται. ἀλλὰ καὶ Δημό-
κριτος ἐν οἷς φησὶ "δεῖν ἀπὸ πάντες ἀποκρίνεσθαι παντοίων εἰδῶν,"
20. πῶς δὲ καὶ ὑπὸ τίνος αἰτίας μὴ λέγει, ἔοικεν ἀπὸ ταυτομάτου καὶ
τύχης γενεῶν αὐτά. καὶ Ἀναξαγόρας δὲ ἐν νῦν ἐάσας, ὡς φησὶν
Εὐδόκιμος, καὶ αὐτοματιζῶν τὰ πολλὰ συνίησι. καὶ τῶν ποιητῶν
δὲ ἐννοίᾳ πάντα σχεδὸν εἰς τὴν τύχην ἀγασιν, ὥστε καὶ τῆς τέχνης
οἰκίαν αὐτὴν ποιεῖν, λέγοντες "τέχνην τύχην ἔφερε καὶ τύχην
25. τέχνην." ἐν εὐτυχῆσθαι δὲ καὶ φρονεῖν φασί. πρὸς δὲ τούτοις
ὁρῶμεν ἕνια τῶν ἀπὸ τέχνης γινόμενων καὶ ἀπὸ τύχης γινόμενα·
καὶ ᾧ ὕγεια καὶ ἀπὸ τύχης δοκεῖ γίνεσθαι ὥσπερ ἀπὸ τέχνης· διψή-
σας ᾧ καὶ πῶν τις ψυχρὸν ὕδωρ γέγονεν ὕγιος. ἀλλ' ἴσως ὅτι φησὶ
Δημόκριτος τὴν τύχην αἰτίαν εἶναι ἀλλὰ τὸ διψῆσαι. id. f. 73 b.

196 α. "ἀγοράσαι" τῆς εἰς ἀγορὰν διατρίβειν. Ἀριστοφάνης
5. "πῶς δὲ Κλειθένης ἀγοράσει καὶ Στράτων;" Philop. g p. 10.

196 α. ἡτίαστο ὁ Ἀλέξανδρος τὴν λέξιν ὡς ἀκατάλληλον τὴν λέ-
8. γουσιν "τί δήποτε ὁδεῖς περὶ τύχης ὁδὸν διώρισεν." ἔδει γὰρ, φη-
σὶν, ἐπενεγκεῖν περὶ τύχης τι διώρισε, διότι πρόκει) τὸ ἀποφαντι-
κὸν ἐν τῷ ὁδεῖ. καὶ δηλονότι πολλῶν μᾶλλον ἢ μὲν φαινο τῷ
Πλάτῳ λέγοντι "ὁδεῖς εἰς ὁδὸν ὁδεῖν ἢ γένοιτο ἄξιος." ἀλλὰ
καὶ θαυμάσαι μᾶλλον ἔδει τὸ χωρίον καὶ σαφῶς καὶ ἀκριβῶς καὶ ἐν-
τρεπτικῶς ἡρμηνευμένον. (Simpl. f. 73 b.

196 α. πρὸς τὴν δύο λόγους τὴν δεικνύντας μὴ εἶναι τὴν τύχην καὶ τὸ
11. αὐτόματον ἀντικείμεν, καὶ πρότερον πρὸς τὴν πρῶτον, ὅς ἀναρεῖ τὴν
τύχην διὰ τὸ ὠρίσθαι πάντων τὰ αἴτια, τὴν δὲ τύχην ὠρίσσειν εἶναι.
ἀντικείμεν δὲ τὸναντίον· ἢ βέβαιον δεικνύς τὴν τοῖσιν λόγον περ-
αινοντα. καὶ τὸ "καθάπερ ὁ παλαιὸς λόγος ὁ ἀναιρῶν τὴν τύχην"
πρὸς Δημόκριτον ἔοικεν εἰρηάζειν· ἐκεῖνος ᾧ καὶ ἐν τῇ κοσμοποιᾷ
45. ἐδόκει τῇ τύχῃ χρῆσθαι, ἀλλ' ἐν τοῖς μερικωτέροις ὁδεῖς φησὶν
εἶναι τὴν τύχην αἰτίαν, ἀναφέρειν εἰς ἄλλας αἰτίας, οἷον τὸ θη-
σαυρὸν εὐρεῖν τὸ σκάπτειν, ἢ τὴν φυτεῖαν τῆς ἐλαίας, τὸ δὲ κα-

ταγῆναι τὸ φαλακρὸν τὸ κρανίον. ἐν αὐτῇ εἰς τὴν χελώνην,
ὅπως τὸ χελωνίον φαγῇ. ἔτι καὶ ὁ Εὐδόκιμος ἰσορεῖ. πρὸς δὲ ἐν
δεύτερον λόγον· ἐν λέγοντα ἀποπὼν τι καὶ ἄπορον ἀκολουθεῖν τοῖς
τιθεῖσι τὴν τύχην· τὸ (τὸς προτέρους φυσιολόγους μὴδὲν περὶ αὐτῆς
εἶπεν, πρὸς τούτον ὅτι ἀπαντῶν τὸ ἀποπὼν φησὶν ὅτι τοῖς λέγουσιν
αἴτιον τὴν τύχην ἀκολουθεῖν, ἀλλὰ τοῖς παλαιοῖς φυσιολόγοις...
ἀλλ' ὅτις μὲν ἐπὶ σμικροῖς τῇ τύχῃ καταχρῆσθαι δοκῶν ἡττονος ἂν
εἴη ἐπιστάσεως ἄξιος, τί ποτὲ ἐξί ἡ τύχη μὴ παραδῇς· οἱ περὶ
Δημόκριτον δὲ διχῶς ἀποπὼν τι πεπονθέναι δοκεῖσι, πρῶτον μὲν ὅτι
καὶ θραύσθαι τῶδε, τί λέγω τῶδε τὸ θραύσθαι; ὅτι καὶ τῶν κόσμων ἀπάν-
των πολλῶν ἢ καὶ ἀπείρων ὄντων τῶν κατ' αὐτὴς αἰτιώμενοι τὸ
αὐτόματον (ἀπὸ ταυτομάτου γὰρ φασὶν τὴν δύναν καὶ τὴν κίνησιν
τὴν διακρίνασαν καὶ καταστήσαν εἰς τὴνδε τὴν τάξιν τὸ πᾶν),
ὅμως ὁ λέγουσι τί ποτὲ ἐξί τὸ αὐτόματον... ἀπολογεῖται) δὲ ὁ
Εὐδόκιμος ὑπὲρ τῶν παραλιπόντων ἐν τοῖς αἰτίοις τὴν τύχην, λέ-
γων "εὐλόγως δὲ αὐτὴν παρέλιπον καὶ συμβεβηκός ἔστιν· τὰ
ᾧ τοιαῦτα ὁδεῖ εἶναι δοκεῖ, ἀλλὰ τὰ καθ' αὐτά." ἐν δὲ τούτοις
πᾶσι τοῖς χωρίοις ὁ μὲν Ἀριστοτέλης σαφῆ καὶ τεταγμένην ἐποίη-
σατο τὴν παράδοσιν, τὰ δὲ τῶν Ἀλεξάνδρου ὑπομνήματα καὶ ἑλλι-
20. πέσερὰ πῶς ἐν τούτοις καὶ ὑποσυγκεχυμένα μοι δοκεῖ, τάχα τὸ
μεταγραφασμένον τὴν τάξιν τῶν εἰρημένων παραξάντος. ἀξίω δὲ
τὸς ἐγκαλῶντας Ἀριστοτέλει ὡς ποιητικὸν αἴτιον τὸ θραύσθαι μὴ λέ-
γοντι τῶν ἐνταῦθα λεγομένων εὐγνωμότως ἀκείνῳ. id. f. 74.

"καθάπερ ὁ παλαιὸς λόγος," ὁ τὸ Δημόκριτος· καὶ ᾧ ὅτις καὶ 196 α
ἐν τῇ κοσμοποιᾷ τῇ τύχῃ κέχρηται, ἀλλ' ἐν τοῖς καὶ μέρος ὁδεῖς
14. φησὶν εἶναι τὴν τύχην αἰτίαν. cod. Reg. 1947.

πολλῆς ὅτι ἐμβροντησίας ἂν εἴη τῶν μὲν αἰεὶ ὡσαύτως ἐχόντων 196 α
τὸ αὐτόματον αἰτιάσθαι, τῶν δὲ μὴ αἰεὶ ὡσαύτως ἐχόντων ἀλλ' 33.
ἐξί ὅτε καὶ τὸ σκοπῆσαι τὸ φυσικὸν ἀποτυγχάνοντων, οἷα ἐξί τὰ ἐν
γενέσει, τούτων πρόνοιαν τινα καὶ μὴ τὸ αὐτόματον αἰτιάσθαι, εἰ
μὴ τις διὰ τὸ ἀνόητον τὸ λόγος ἀπολογεῖται ὑπὲρ αὐτῶν εἰποι ὅτι
αὐτόματον ἔλεγεν τὴν ὕλικὴν αἰτίαν. Philop. g p. 11.

ὥσπερ οἱ Στωϊκοὶ δοκεῖσι λέγειν. καὶ ὅτι μὲν πολλοὶ ταύτης 196 α
γεγόνασιν τῆς δόξης, δῆλον ἐκ τῶν προσκυνεῖν τὴν τύχην ὡς θεόν, 5.
καὶ ἱερὰ οἰκοδομεῖν αὐτῇ, καὶ ὕμνος εἰς αὐτὴν ἄδειν. ἔοικε δὲ ἡ μὲν
ὡς περὶ θεῶν τῆς τύχης ἔσα δόξα καὶ πρὸ τῶν Ἀριστοτέλους
εἶναι παρὰ τοῖς Ἑλλησι, καὶ ὅτι ὑπὸ πρώτων νομιζήναι τῶν Στωϊ-
κῶν, ὡς τινες οἰοῦντο. καὶ ᾧ Πλάτων ἐν τοῖς Νόμοις ὡς θεὸς μὲν
πάντα καὶ μὴ θεὸς φησὶ τὴν τύχην καὶ καιρὸς τὰ ἀνθρώπινα διακυβεῖν
ἐξυμπαῖν. τὸ δὲ καὶ τινος τῶν πόλεων Τύχας τιμᾶν καὶ ναὺς
οἰκοδομεῖν ὕψερτον ἔοικεν νομιζήναι. καὶ ᾧ ἔχομεν παρὰ τοῖς πα-
λαιαῖς Τυχῶν πόλεων ἱερὰ ἰσορημένα ἢ ἐορτὰς ἀναγεγραμμένας.
καίτοι τὸ τύχης ὄνομα καὶ παρὰ τοῖς παλαιαῖς τιμώμενον ἴσμεν· ἐν
Δελφοῖς δὲ καὶ προκατῆρχεν ἐν ταῖς ἐρωτήσεσιν "ὦ Τύχη καὶ Λοξία
τῷδε· τί τι θεμιστεύεις;" καὶ παρ' Ὀρφεῖ δὲ μνήμης τετύχηκεν.
Simpl. f. 74 b.

"καὶ δαιμονιώτερον." οἱ Στωϊκοὶ τὴν τύχην θεῖον τι καὶ δαιμό- 196 α
νιον ὑπελάμβανον, διὸ καὶ ἱερὰ τῇ τύχῃ ἐποίησαν. cod. Reg. 1947. 7.

196b περὶ τύχης καὶ αὐτομάτου προθέμενος εἰπεῖν, καὶ πρῶτον τὸ εἰ
 10. ἔστιν ἢ μὴ ἔστι προβαλλόμενος ζητεῖν, καὶ δείξας ὅτι ἔστιν ἀπὸ τῆς
 πάντων κοινῆς μαρτυρίας... ὠρμήσε μὲν ἐπὶ τὰ ἐξῆς προβλή-
 ματα, τί τέ ἐστιν ἐκάτερον εἰς ζητήσιν προβαλλόμενος, καὶ τί δια-
 φέρετον ἀλλήλοισιν, καὶ πῶς εἰς τὰ διωρισμένα αἷτια ἀναχθῆσονται...
 τὰ ἕκαστα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἢ ἐπ' ἴσης ἢ ἐπ' ἑλαττον· καὶ τὸ ἐπ' ἴσης
 δὲ ἐπ' ἑλαττόν ἐστι τῶν τε αἰδῶ καὶ τῶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ. καὶ διὰ τῆτο,
 οἶμαι, καὶ Ἀριστοτέλης τό τε ἐπ' ἴσης καὶ τὸ ὡς ἐπ' ἑλαττον κοινῶς
 παρὰ τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ διετέλεσε λέγων. Simpl. f. 75.

196b τῆτο, φησὶν Ἀλέξανδρος, ὃ τὸ ἀπὸ τύχης ἀπλῶς ἀλλ' ἀγαθῆς
 33. τύχης ἐστὶ παράδειγμα. ὅτι δὲ καὶ τὸ "ἄμφω δὲ ἐν τοῖς ἑνεκά
 τα," τὸ πρότερον εἰρημένον, ὃ περὶ τῶν καὶ προαίρεσιν εἴρηκε, ὡς
 τινες ὑπέλαβον, ἀλλὰ περὶ τῆς τύχης καὶ τῆς αὐτομάτου, δηλοῖ τὸ
 ἐν τῇ προσεχῶς ἐκτεθείσῃ ῥήσει διὰ τῶν αὐτῶν συλλαβῶν προα-
 χθέν... ὁ δὲ Εὐδόκιμος ἔτι δεικνυσὶν ὅτι ἡ τύχη ἐν τοῖς ἑνεκά
 τα. ἐν οἷς, φησὶ, τὸ εὐτυχεῖν καὶ τὸ ἀτυχεῖν, ἐν ταῖς ἐξῆς ἢ τύχῃ·
 ταῦτα δὲ ἐν οἷς ἀγαθὰ ἐπίτευξις καὶ ἀπώτευξις καὶ τὸ ἑνεκά τα·
 πᾶς γὰρ ὁ ἑνεκά τα πράττων ἀγαθὰ ἐφίει. ὁ δὲ λόγος ἕτος τὴν
 τύχην μόνην ἐν τοῖς ἑνεκά τα τέθεικεν, ὅκετι δὲ καὶ τὸ αὐτόματον.
 id. f. 75 b.

196b τὸ γὰρ δεδανεισμένον κομιζόμενον τὸν ἔρανον, εἰ ἥθει ὁ χρεω-
 34. σμένος, ἦλθεν ἂν ἐπὶ τῷ τῷ· ὅκ ἦλθεν δὲ ἐπὶ τῷ τῷ· ὅκ ἄρα ἡ
 αἰτία τῆς ἀπολήψεως, ἣν φάμεν εἶναι τὴν τύχην, τῶν ἑνεκά τα ἐστὶν
 ἀλλὰ τῶν καὶ συμβεβηκόσ. τὸ δὲ "κομιζόμενον" γράφει καὶ
 "κομισόμενος" μέλλοντος, ἵνα ἐπὶ τῷ χρεωσμένῳ γ. μάλλον δὲ
 τὸ πρότερον. Philop. g p. 14.

196b ὡς γὰρ ὅν, φησὶ, τὸ μὲν ἐστὶ καθ' αὐτὸ τὸ δὲ καὶ συμβεβηκόσ
 24. (λέγει δὲ ὅν καθ' αὐτὸ μὲν τὴν ὕσιν, καὶ συμβεβηκόσ δὲ τὰ τῇ
 ὕσιν συμβεβηκότα), ἔτι καὶ τὸ αἷτιον τὸ μὲν ἐστὶ καθ' αὐτὸ τὸ δὲ
 καὶ συμβεβηκόσ, ὡς φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος. μήποτε δὲ καὶ ἀπλοῖ-
 κώτερον ἀκωσέν τὸ ὅν πᾶν τὸ αἷτιον, ἵνα ἡ λέγων, ὡς αἷτιον τὸ
 μὲν καθ' αὐτὸ τὸ δὲ καὶ συμβεβηκόσ, ἔτι καὶ αἷτιον. Simpl. f. 76.

197a οἷδε δὲ καὶ τοιαύτην γραφὴν ὁ Ἀλέξανδρος "ἀλλὰ τῶν
 2. ἀπροαίρετων καὶ ἕκ ἀπὸ διανοίας." καὶ ἔτι εἴη, φησὶ, γεγραμ-
 μένον, λέγει ἂν τότε ἀπὸ τύχης εἶναι τὸ τέλος, ὅταν μὴ προελο-
 μένοις ἡμῶν μὴδὲ διανοηθεῖσι περὶ αὐτῶ μὴδὲ τῷ χάριν τὰ πρὸ
 αὐτῶ ποιήσασιν ἀπαντήσῃ, ἐπεὶ ὅτι γε τὸ ἀπὸ τύχης γινόμενον
 τῶν ὑπὸ προαίρεσιν τε καὶ διανοίαν πιπτόντων ἐστὶν, ὁλίγω πρότερον
 εἴρηκε. δοκεῖ δὲ τῇ γραφῇ ταύτῃ καὶ τὸ ἐπαγόμενον συναρᾶν, τὸ
 "εἰ δὲ προελομένον τῷ ἑνεκά" πρὸς γὰρ τὸ ἀπροαίρετον ἐπὶ ἔχειν
 δοκεῖ τὸ "εἰ δὲ προελομένον." ἡ δὲ προτέρα γραφὴ τὸ ἀπὸ τύχης
 τέλος ὀρίζει τῷ φυσικῷ· τὰ γὰρ φυσικὰ τέλη ἕκ ἐστὶ προαιρετὰ
 ὅδε ἔξωθεν, ἀλλ' ἐν αὐτοῖς τοῖς τῇ φύσιν ἔχουσιν... δύναμις δὲ
 καὶ ἔτι ἀκωσέν τὸ λέχθέν, ὅτι τὸ τέλος, ὅπερ ἐστὶ κομιδή, ὃ τῶν
 ἐν αὐτῷ αἷτιον ἀποτελεσμα καὶ τέλος, ἔστι δὲ ἐν αὐτῷ αἷτιον ἢ
 φύσις· ἡ γὰρ φύσις ἀρχὴ κινήσεως, ἐν ᾗ ὑπάρχει πρῶτως. ὥστε
 τὸ ἀπὸ τύχης γινόμενον ἕκ ἔχει ποιητικὸν αἷτιον τὴν φύσιν, ἀλλὰ
 διανοίαν καὶ προαίρεσιν· διὸ περὶ αὐτὸ διάνοια καὶ τύχη· περὶ γὰρ

προαίρεσιν καὶ πράξιν ἡ τύχη, ὡς δειχθήσε, ἡ δὲ προαίρεσις ἕκ
 ἀνευ διανοίας. id. f. 76 b.

εἰπὼν τί ἐστὶν ἡ τύχη, καὶ δι' ἐρισμὸν παραδὸς αὐτὴν... ἐφε- 197a
 8. ἔξῃς, οἶμαι, βάλει καὶ τὸ συνήθες συμψήφους ἑαυτῷ δεῖξαι καὶ τὸς
 5 οἷσιν περὶ τύχης λέγοντας. τῆτο δὲ ποιεῖ τὴν ἀποδομένην τῆς τύ-
 χης ἔννοιαν ἐφαρμόζουσιν τοῖς περὶ αὐτὴν λεγομένοις δεικνύς...
 ἐπιστῆσαι δὲ ἄξιον ὅτι πρότερον ἀδελφὸν ἀνθρώπινῃ διανοίᾳ τὴν τύ-
 χην ἔλεγε δοκεῖν τισὶν, ὃ διὰ τὸ ἀόριστον ἀλλὰ διὰ τὸ θεῖον τι εἶναι ἢ
 δαιμόνιον. ἀλλ' ἴσως καὶ τῆτο ἐπενοήσαν ἐκεῖνοι διὰ τὸ μὴ ἔχειν τι
 ὠρισμένον προφανὲς αἷτιον τῶν ἔτι γινόμενων ἀποδιδόναι. id. ib.

ὅταν γὰρ νοσούντος τινος καὶ ἀποκαρῆτος διὰ τὴν τῶν τριχῶν 197a
 23. ἀπόθεσιν ἢ πνεῦμα ἐπιγένῃ διαφορητικὸν ἢ εἰλησις (ταῖς ἐξ ἀπὸ
 ἡλίου θερμῇ· εἰλη γὰρ ἡ τῷ ἡλίου θερμῇ, ὅθεν καὶ τὸ εἰληθερεῖν) καὶ ἀκο-
 λυθῇ ἡ ὕλη, ἄρα τῆς καὶ τύχην ὕλης ὁμοίως αἷτιον ἐστὶ τὸ
 πνεῦμα ἢ ἡ εἰλησις, ἀλλ' ὃ τὸ ἀποκεκάρθαι· id. f. 77 b.

ὅτι ἐν μεγέθει ἡ εὐτυχία ἐστὶ, δεικνυσὶν, οἶμαι, δυνάμει συλ- 197a
 27. λογιζόμενος ἔτι. ἡ εὐτυχία καὶ δυστυχία, καὶ παρὰ μικρὸν
 ἔχουσι τὸ μέγιστον ἀγαθὸν καὶ κακόν, εὐτυχία καὶ δυστυχία εἰσὶν· τὰ
 παρὰ μικρὸν ἔχοντα ὅθεν ἡττόν ἐστι τῆτο ὅπερ λέγει· ταῦτα δὲ
 20 ἐν μεγέθει ἐστὶ, διότι ἐν τοῖς μεγέθεσι τὸ παρὰ μικρὸν ὅθεν ἀπέχειν
 δοκεῖ τῷ ὅλῳ· ἡ ἄρα εὐτυχία καὶ δυστυχία ὡς μέγεθος ἔχοντα λέ-
 γει ἔτι. καὶ μάλλον ὁ Πορφύριος ἔτι ἐπέβαλε, καὶ Ἀλέξανδρος
 καὶ πρῶτην ἐξηγήσιν, τῇ παρὰ μικρὸν ἐνταῦθα ἕκ ἐπὶ τῇ παρὰ
 μικρὸν ἐλθόντος τῇ τυχεῖν καὶ ἐμποδιζέμενος ἀνοόμενος, ἀλλ' ἐπὶ
 25 τῇ τῷ ὅλῳ κακὸν καὶ ἀγαθὸν παρὰ μικρὸν λαβόντος, διότι καὶ τὸν τὸ
 μέγιστον ἀγαθὸν παρὰ μικρὸν λαβόντα εὐτυχῇ καλεῖται ὁμοίως
 τῷ τῷ ὅλῳ μέγεθος λαβόντι καὶ τὸν τὸ μέγιστον κακὸν παρὰ μικρὸν
 δυστυχῇ, ὡς τῇ μικρῷ μὴδὲν ὄντος. καὶ ἄλλως δὲ δύναται ἀκωεῖν
 τῷ εἰρημένῳ· εἰ γὰρ τὸ παρὰ μικρὸν ἐπὶ μεγέθους λέγεσθαι εἴωθε, λέ-
 γομεν δὲ δυστυχῇ ἐκεῖνος ὅσοι παρὰ μικρὸν κακὸν ἂν τι μέγα
 ἔλαβον, καὶ εὐτυχῇ ἐκεῖνος ὅσοι παρὰ μικρὸν ἀγαθὸν τι μέγα
 ἔλαβον, δηλονότι ἐν μεγέθει τὸ εὐτυχῇ καὶ δυστυχῇ ἐστὶν. καὶ ἐτί-
 μων τῶν παρὰ μικρὸν καλεσμένων θεῶν οἱ Λακεδαιμόνιοι ὡς σωτή-
 ρας, ὅτι τῶν μέλλοντος κινδυνεύειν τὸ παρὰ μικρὸν τῷ κινδυνεύσαι
 διδόντες ἔσωζον. καὶ ταύτῃ μάλλον τῇ ἐξηγήσει τίθει ὁ Ἀλέξαν-
 40 δρος. τὸ δὲ ἐπαγόμενον, "ὅτι ὡς ὑπάρχον λέγει ἡ διάνοια· τὸ γὰρ
 παρὰ μικρὸν ὥσπερ ὅθεν ἀπέχειν δοκεῖ," μάλλον τῇ προτέρᾳ
 συναρᾶι ἐξηγήσει. id. ib.

καὶ τὸ παρὰ μικρὸν μέγα ἀγαθὸν λαβεῖν, καὶ γινόμενον ἐγγύς,
 εὐτυχία μεγάλη, ὅτε ὡς ὑπάρχον αὐτὸ ἥδη λέγει ἡ διάνοια· τὸ γὰρ
 παρὰ μικρὸν ὥσπερ ὅθεν ἀπέχειν δοκεῖ. Themist. f. 26 b.

ὅταν τις περιτυχὼν μεγάλῳ κινδύνῳ ἐγγύς γένῃ τῷ κινδυν-
 νεῦσαι καὶ μεγάλῳ περιπεσεῖν κακῷ, οἷον ναυαγίῳ ἢ ἄλλῳ τινί,
 εἴτα μικρῷ λείποντος τὸν κινδύνον ἐκφυγῇ, εὐτυχῇ τὸν τοῖτον κα-
 λῶμεν, διότι παρ' ὀλίγον τῷ κινδύνῳ προσομιλήσας ἐξέφυγεν...
 ἐπειδὴ γὰρ τὸ παρὰ μικρὸν ὅθεν δοκεῖ τῷ τέλει ἀπέχειν, ὃ λογιζο-
 μένη τὸ μικρὸν τῆτο ἡ διάνοια, ὥσπερ ἐκβεβηκότων τέτων, ἔτι
 εὐτυχῇ ἢ δυστυχῇ τὸν πεσόντα καλεῖ. Philop. g p. 16.

197¹ δ τὸ ὡς περ φησὶ Πρώταρχος· ὁ πρὸς τὸ “εἰ μὴ καθ’ ὁμοιό-
9. τητα.” ὅθεν γὰρ καθ’ ὁμοιότητα ἔλεγεν. Πρώταρχος εὐτυχεῖς εἶναι
τὸς λίθους, ἀλλ’ ἀπλῶς εὐτυχεῖς. ὥτως δὲ ἀναγνωσέον, ὅθεν
ὡς περ φησὶ Πρώταρχος, εὐτυχία ἢ δυστυχία ὑπάρχει τέτοις.
εἴτα τὸ “εἰ μὴ καθ’ ὁμοιότητα” αὐτὸ ἐξ ἰσχυρῶς πῶς δυνατὸν
10 καὶ ἐπὶ ἀφύχων εὐτυχίαν εἰπεῖν καὶ δυστυχίαν. Πρώταρχον δὲ ἵτοι-
κον ἐν Φιλήβῳ φησὶν ἢ ἕτερον τινα. Philop. h p. 3.

197² δ ζωγράφῳ δὲ ποτε ἰστογράφῳ ἵππων καὶ ῥίψαντος ἀκυσίως τὴν
11. σπογγίαν ἀφ’ ὧς ἐν τῷ σφύματι τῷ γραφομένῳ ἵππῳ καὶ τυχῇ ἀπε-
τυπώθη. Simpl. f. 78.

197³ δ Ἀλέξανδρος “καὶ τοῖς ἀλόγοις ζώοις” γράφει, “καὶ τοῖς ἀφύ-
14. χους,” ὅθεν διάφορον σημαίνουσα τῆς γραφῆς. ἀποδείξεις δὲ τὸ
ἐστὶ τῷ τὸ αὐτόματον ἐπὶ πλέον εἶναι τῷ ἀπὸ τυχῆς. . . ὁ πάντως
δὲ, φησὶν Ἀλέξανδρος, ἐν οἷς παρὰ τὴν προαίρεσιν ἄλλο τι ὑπὴν-
τησεν, εὐθὺς τυχὴ τὸ καὶ ἀπὸ τυχῆς, ἀλλ’ ἂν τοῖσιν ἢ οἷον
15 μὴ ἀναγκαιῶς μὴδὲ ὡς ἐπὶ τὸ πολλὸν ἀκολουθεῖν τῷ ἄλλῳ χάριν γι-
νομένη· τῷ γὰρ ἰσχυρὸς χάριν γυμνασασμένῳ πλείον καὶ διὰ κόπον
πυρέξαντι ἀπροαίρετον μὴ τὸ πυρέξαι, ὅτι ἀπὸ τυχῆς μέντοι. id.
f. 78 b.

197⁴ δ ἐστὶ δὲ καὶ ἄλλη γραφὴ τῆς ἐν ἀρχῇ λέξεως τοιαύτη “ση-
22. μεῖον δὲ τὸ μάτην, ὅτι λέγει· ὅταν μὴ γένῃ· τὸ δ’ ἕνεκα, ἀλλ’ ὁ
ἐκεῖνος ἕνεκα.” τὸ δὲ αὐτὸ καὶ αὐτὴ δηλοῖ· μάτην γὰρ λέγεται τι
γίνεσθαι, ὅταν μὴ γένῃ· τὸ δ’ ἕνεκα, ἀλλ’ ὁ ἂν τι προσγενέτο, δι’
ἐκεῖνο τὸ προγενόμενον ἀκολουθήσει τῷ καὶ συμβεβηκὸς αἰτίῳ. . .
ἄξιον δὲ οἶμαι τοῖς ἐνταῦθα λεγομένοις ὑπ’ Ἀλεξάνδρου ἐπιστῆσαι.
25 ὁ γὰρ λέγει, φησὶν, ὁ Ἀριστοτέλης ταῦτα εἶναι τὸ αὐτόματον καὶ τὸ
μάτην, ὡς τινες ψήθησαν, ἀλλ’ ὅτι διαφέρει τυχὴ καὶ τὸ ἀπὸ τυχῆς,
τῷ καὶ τὸ μάτην τῷ αὐτομάτῳ. id. f. 79.

197⁵ δ εἰ δὲ ποτε καὶ τῷ αὐτομάτῳ ἀντὶ τῷ ἐκ αὐτομάτου χρῆσθαι,
15. θαυμάσιον ὅθεν· καὶ γὰρ Ὁμηρὸς ὥτω χρῆσθαι, ἐν οἷς φησὶν “αὐτό-
ματος δὲ οἱ ἦλθε βοῖν ἀγαθὸς Μενέλαος” (Il. 2 408) καὶ “αὐτό-
ματοι δὲ πύλαι μύκον ἔραυν, ἃς ἔχον ὦραι” (5 749), τὸ ἐκ μὴ
προηγνησασμένης αἰτίας προφανὲς ἀποτέλεσμα αὐτομάτου λέγων.
id. f. 79 b.

197⁶ δ “παρὰ φύσιν” ἀντὶ τῷ παρὰ τὴν φύσιν, τετέστι παρὰ τὴν
34. σκοπὴν τῆς φύσεως. Philop. h p. 5.

198¹ α “ἀλλὰ τῶν τῶν πλείους ἀρίστον,” ἀντὶ τῷ ἀλλὰ ταῦτα καὶ
4. συμβεβηκὸς· ὡς γὰρ τὸ πλείους ἀρίστον, ταῦτα καὶ συμβεβηκὸς
ἔστιν, ἐπειδὴ καὶ τῶν μὴ καὶ συμβεβηκὸς ἀλλὰ καθ’ αὐτὸ αἰτίων τὸ
πλείους ὠρισμένον ἐστίν. Simpl. f. 80.

198² α ἔχει ἢ λέξις ἀκατάλληλόν τι· εἰπὼν γὰρ τὸν νῦν καὶ τὴν φύ-
5. σιν καὶ συμβεβηκὸς αἰτία, ἐπειδὴ, φησὶ, πρότερον τὰ καθ’ αὐτὸ
αἰτία τῶν καὶ συμβεβηκὸς αἰτίων, πρότερον ἄρα τῷ αὐτομάτῳ
καὶ τῆς τυχῆς νῦν καὶ φύσις· καίτοι εἰ τὸν νῦν καὶ τὴν φύσιν καὶ
συμβεβηκὸς εἶπεν εἶναι αἰτία, τὰ αὐτὰ δὲ καὶ καθ’ αὐτὸ εἰσιν
45 αἰτία, αὐτὰ αὐτῶν ἄρα καὶ πρότερον ἂν εἴη καὶ ὕστερον, εἴγε τῶν
αὐτῶν καὶ καθ’ αὐτὸ εἰσιν αἰτία καὶ καὶ συμβεβηκὸς. Philop.
h p. 6.

ἐν δὲ τέτοις ὁ Ἀλέξανδρος, ὅπερ, φησὶν, ὁ Πλάτων ἐν τῷ 198³ α
δεκάτῳ τῶν Νόμων βύλεσθαι δεῖξαι, καὶ διὰ πολλῶν αὐτὸ δεικνύσι,
τὸ τοιοῦτον διὰ βραχέως ὁ Ἀριστοτέλης ἔδειξεν ἐνταῦθα, τὴν τῆς τυχῆς
φύσιν ἥτις ποτὲ ἐστὶν ὀριστέα, καὶ δεῖξας ὅτι ὕστερα. . . λέγει
δὲ ὁ Πλάτων, ὡς εἶπον, ὅτι φύσεως καὶ νῦν ἢ τυχῆς ἐστὶν ὕστερα,
ἀλλ’ ὅτι φύσεως καὶ τυχῆς πρότερον ἐστὶν ἡ ψυχὴ καὶ ἡ τέχνη, γρά-
φον ὥτως (p. 889). . . ὁ δὲ Εὐδήμος τὴν μὴ φύσιν τῆς τέχνης,
τὴν δὲ τέχνην τῆς τυχῆς πρότερον δεικνύσιν. ἄξιον δὲ πάλιν τοῖς
ἐνταῦθα λεγομένοις ὑπὸ τῷ Ἀριστοτέλει ἐφιστάνειν τὸς οἰομένους τὸ
10 ποιητικὸν αἴτιον τῷ παντὲς μὴ λέγειν τὸν Ἀριστοτέλην. . . ἀλλ’
ἐπειδὴ μέχρι τῶδε τοῖς περὶ τυχῆς καὶ αὐτομάτου λόγοις ὑπ’ Ἀρι-
στοτέλους παρακολυθῆσας ὡς δυνατὸν ἦν ἐμὸι τῶν εἰρημένων ἕκαστα
διήρθρωσα, καλῶς ἂν ἔχοι συντόμως ἐκθέμενον καὶ τὰ τῷ Ἀρι-
στοτέλει δοκούντα περὶ τῶν, ὥτω τὰ τοῖς νεωτέροις φιλοσόφοις δε-
δογμένα προδεῖναι καὶ δεῖξαι μὴδὲν τῆς παλαιᾶς παραδόσεως δια-
φέροντα. Simpl. f. 80 b.

ζητήσας ὅπερ ἐν ἀρχῇ πρόσθετο. . . ἐπειδὴ μέγα τὸ ἐγγεῖ- 198⁴ α
ρημα τὸ πλείους τοσούτων τῶν καὶ μέρος αἰτίων εἰς ὥτως ἐλάττω
γένῃ συναγαγεῖν, εἰκότως παραμυθίας ἀξιοῖ τὸν λόγον, καὶ ὅτι το-
σαῦτα τὸν ἀριθμὸν καὶ γένος ἐστὶ τὰ αἰτία δεικνύσι δυνάμει ὥτως. . .
ἐρωτηθέντες διὰ τί ἐπολέμησαν Φωκεῦσι Θηβαῖοι, ἐρῶμεν διότι
ἐσύλησαν οἱ Φωκεῖς τὸν νεῶν, τὸ ποιητικὸν ὥτως αἴτιον ἀποδοδόν-
τες. . . λέγει δὲ ὁ Πορφύριος [ὅτι τὸ μὴ διὰ τί τετραχῶς ἐστὶν
ἀποδοῦναι, τὸ δὲ τίνος ἕνεκα ἐπὶ τῷ τελικῷ μόνον ἐρωτᾶ]. τίνος
γὰρ ἕνεκα ἐπολέμησαν; ἵνα ἄρξωσι. φυλάττων δὲ καὶ τὸ πρότερον
εἰρημένον ὑπ’ αὐτῷ ὁ Ἀλέξανδρος, τὸ τὰ μαθηματικά μὴ ἔχειν
τελικὸν αἴτιον, καὶ τὸ εἰρημένον ἐνταῦθα ὑπὸ τῷ Ἀριστοτέλει, ὅτι τὸ
διὰ τί εἰς τὸ τί ἔχοντος ἀνάγει· ἐν τοῖς ἀκινήτοις, οἷον ἐν τοῖς μα-
θήμασι, αὐτὸς ἐξηγεῖται· ἐπειδὴ, φησὶν, ὅτι ἐστὶν ἐν τοῖς μαθήμα-
20 σιν ἄλλο τῷ εἶδος τὸ δ’ ἕνεκα (ἐκεῖνο γὰρ ἂν ἦν ἐν αὐτοῖς τελικὸν
καὶ ἔχοντος αἴτιον), διὰ τὸ τοιοῦτον ἐν αὐτοῖς γίνεσθαι τὸ εἶδος καὶ ὁ
ὀρισμός. καὶ ὅτι μὴ ἐστὶ τι τῶν μαθηματικῶν τέλος, καὶ πρότερον
εἶπον καὶ νῦν ἐρῶ. id. f. 81 b.

ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἀλέξανδρος “ἢ ἐν τοῖς γνωμένοις ἢ ὕλη” γράφει, 198⁵ α
καὶ τῆς τῆς ἐξηγήσεως ἀκυσέον. ἢ γὰρ πρὸς ἀντιδιαστολήν, φησὶ,
τὴν πρὸς τὰ ἀγένητα εἶπεν, ὡς ὅτι ὅσῃς ἐν τοῖς αἰδέοις ὕλης, ἢ
ὅτι ἐπὶ τῶν κυρίως γινόμενων ἐστὶν εὐρεῖν τὴν ὕλην, ταῦτα δὲ
ἐστὶν· τῶν γὰρ καὶ συμβεβηκὸς γινόμενων τε καὶ ὄντων ὅτι ἐστὶν ὕλη
καθ’ αὐτά, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀναφορὰν τὴν ἐπὶ τὴν ἐστὶν ἐν τέτοις ἢ
40 ὕλη. id. f. 82.

τὸ ὅθεν ἢ ἀρχὴ τῆς κινήσεως καὶ ὅταν ταῦτα γένῃ τέτοις, ὅ 198⁶ α
καὶ τὸ ὑποκείμενον ὅθεν τῷ ἀριθμῷ ταῦτόν ἐστιν, ἀλλὰ τῷ εἶδει
μόνον. . . μήποτε διὰ τὸ “καὶ ὅσῃς ὅσα κινούμενα κινεῖ” πάρρωθεν
ἐνίστασθαι πρὸς τὸς τὰς ἰδέας ὁμοειδεῖς αἰτίας τῶν τῆδε νομίζοντες
ἀκινήτους ὄντας· τὸ γὰρ ὁμοειδὲς συνώνυμον, ταῦτα δὲ ὁμώνυμα ἢ
ὡς ἀφ’ ἐνός. ὥτω μὴ ἂν τις ἐξηγήσασθαι, εἰ πάντα τὰ ποιητικά
τὰ αὐτὰ τοῖς εἰδικαῖς τῷ εἶδει νομίζον εἶναι, ἐὰν κινούμενα κινῇ.
id. f. 82 b.

198^a τὸτο τὸ ῥῆν ἦτο πρὸς τὸ προσεχὲς συντακτέον, ἵνα λέγῃ ὅτι
27. τὸ προσεχὲς ποιητικὸν αἴτιον ταυτόν ἐστι τῷ εἶδει καὶ τῷ τέλει, καὶ
καθόλου φησὶ ὅτι ὅσα τῶν ποιητικῶν προσεχῇ ὄντα κινούμενα κινεῖ,
ταῦτα τῷ εἶδει καὶ τῷ τέλει τὰ αὐτὰ εἰσιν... ἡ ὅπερ καὶ μάλ-
λον, τοῖς ἀνωτέρω συνεχῆς ἂν εἴη τὸ ῥῆν τὸτο "καὶ εἰς πάσας
ἀνάγων τὸ διὰ τί ἀποδώσει φυσικῶς, τὴν ὕλην, τὸ εἶδος, τὸ κινῆ-
σαν." εἴτα ἐφεξῆς "καὶ ὅσα κινούμενα κινεῖ," ταῦτα τὰ αἴτια
ἀποδώσει ὁ φυσικός, ὅσα τῷ αὐτὰ κινεῖσθαι ὥτως κινεῖ. Philop.
h p. 9.

198^a δύναντο, φησὶν Ἀλέξανδρος, ἡ λέξις ἡ λέγουσα "περὶ γενέ-
33. σεις ἢ μάλιστα" ἀκολουθεῖν τοῖς ἀνωτέρω εἰρημένοις, ἐν οἷς ἔλε-
γεν (v. 22) "ἐπεὶ δὲ αἰτίαι τέσσαρες, περὶ πασῶν εἰδέναι τὸ
φυσικόν, καὶ εἰς πάσας ἀνάγων τὸ διὰ τί ἀποδώσει, τὸ εἶδος, τὴν
ὕλην, τὸ κινῆσαν, τὸ ἕνεκα· περὶ γενέσεως ἢ μάλιστα τὸτον τὴν
τρόπον τὰς αἰτίας ζητῶσι," τῶν μεταξὺ παρεμβεβλημένων εἰς
διορισμὸν τῆς ταυτότητος τῶν αἰτίων, καὶ τὸ ποιητικὸν αἴτιον τῆς
διαφορᾶς, εἶπερ τὸ μὴ ἀκίνητον τὸ δὲ κινούμενον, καὶ τὸ μὴ ἀφθα-
τον τὸ δὲ φθαρτόν. τὸ δὲ "καὶ ὥτως τὸ ἐφεξῆς ἀεὶ" δύναντο μὴ λέγειν,
ὅτι βοτάνη πρῶτον ἀπὸ πυρὸς, καὶ ἐφεξῆς καλάμη, καὶ ἐπὶ ταύτῃ
ἄσφατος· δύναντο δὲ, ὡς Ἀλέξανδρος ἀκρίει, τὸτο ἐπιῆχθαι, ὅτι μὴ
τὸ πρῶτον ποιῶσαν ἐπὶ τὸ προσεχὲς ποιητικὸν μετέρχοντο, καὶ μὴ
τὴν πρώτην ὕλην ἐπὶ τὴν προσεχῇ καθ' ὁμοιότητα, ἕκαστον ἄλλο
τι εἶδος αἰτίας τὸ ἕνεκα μεταβαίνοντες· μάλλον δὲ ὅτι ἐφ' ἑκάστῃ
αἰτίᾳ τὸ ἐφεξῆς ζητῶσι. Simpl. f. 83.

198^b ὥτω μὴ ἔν, ἔάν εἰς τὸ "ἕνεκά τε" ὑποσείσωμεν, καὶ τῷ "πάν-
4. τως" πρόσκειτο ὁ καὶ σύνδεσμος. εἰ μέντοι μὴ πρόσκειτο ὅστος, ὡς
ἐν τισιν ἀντιγράφοις φέρεται, εἰς τὸ "καὶ ταύτην εἰδέναι δεῖ" ὑπο-
σικτέον, ἵνα λέγῃ αἴτιον τὸ τὸ διὰ τί ἀποδοῖναι τὸ τὴν φύσιν δεῖν
εἰδέναι ἕνεκά τε ποιεῖσαν... διὰ δὲ τὸ "ὅτι τὸτο ἦν τὸ τί ἦν εἶναι"
τὴν καὶ τὸ εἶδος αἰτίαν ἐνδείκνυται, διὰ δὲ τὸ "διότι βέλτιον ὥτω"
τὸ τελικὸν μέντοι αἰτίαν. καὶ ἢ καὶ Πλάτων καὶ Ἀριστοτέλης τῷ
φυσικῷ προσήκειν φασὶ τὴν διττὴν αἰτίαν ἀποδοῖναι, τὴν μὴ τὸ
ἀναγκαῖον τὴν δὲ τὸ εὖ... καὶ ἐξὶ τοιαύτης πραγματείας τῷ Ἀρι-
στοτέλει ἡ περὶ Ζώων Μορίων, ἐνθα καὶ τὴν διττὴν τρόπον φυσιολο-
γεῖ, καὶ τὸ ἀναγκαῖον καὶ τὸ εὖ. id. f. 83 b.

198^b δύο προτίθεντο προβλήματα ἐν τούτοις, ἐν μὴ ὅτι τῶν ἕνεκά τε
10. ποιόντων αἰτίων ἡ φύσις ἐστὶν ἀποδείξαι, διότι πολλάκις ἐχρήσατο
τῷ ἀντιλογίαν ἔχοντι, δεύτερον δὲ περὶ τὸ ἀναγκαῖον, πῶς ἔχει
ἐν τοῖς φυσικοῖς. id. ib.

198^b τὸτο δὲ καὶ ὁ ἐν τῷ Φαίδωμ (p. 97 sq.) Σωκράτης ἐγκαλεῖ
15. τῷ Ἀναξαγόρᾳ δοκεῖ. id. ib.

198^b προβαλόμενος ὁ Ἀριστοτέλης δεῖξαι ὅτι ἡ φύσις ἕνεκά τε
16. ποιεῖ, πρῶτον, ὥσπερ εἶωθε καὶ αὐτὸς καὶ ὁ τότε διδάσκαλος Πλά-
των, κρατύνει τὴν ἐναντίον λόγον... ταύτης δὲ δοκῶσι τῆς δόξης
τῶν μὴ ἀρχαίων φυσικῶν ὅσοι τὴν ὑλικὴν ἀνάγκην αἰτίαν εἶναι τῶν
γνωσμένων φασίν, τῶν δὲ ὑγέρων οἱ Ἐπικύρειοι. ἡ δὲ πλάνη
γέγονεν αὐτοῖς, ὡς φησὶν Ἀλέξανδρος, ἀπὸ τῆς ἡγεῖσθαι πάντα τὰ
ἕνεκά τε γνωσμένα, καὶ προαίρεσιν γίνεσθαι καὶ λογισμῶν, τὰ δὲ φύ-

σει μὴ ὥτως ὁρᾶν γινόμενα· τὰ δὲ ἔχ' ὥτως ἔχει, φησὶν, ὡς ἡδὴ
προειρήκαμεν. id. f. 84.

δεύτερον τὸτο ἐπιχείρημα. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ὥτως ἐξηγεῖτο 199^a
τὸ χωρίον. δείξας, φησὶν, ὅτι τὰ φύσει ἕνεκά τε (ἐστὶ ἢ ἐν αὐτοῖς 3.
τέλος τι ἕνεκα), προσλαμβάνει τὸτο ὡς ἐπόμενον, ἐν οἷς τέλος
τί ἐστι καὶ ἕνεκά τε, τῷ χάριν τὰ πρὸ αὐτῶ πρόσσει· ὡς ἔπειτα
τὸ καὶ ἐν τοῖς φύσει γνωσμένοις τὸ τέλος ἕνεκα γίνεσθαι τὰ πρὸ τῆ
τέλους. ἐγὼ δὲ ἔοικα μὴ νοεῖν τὸ λεγόμενον· δοκεῖ γὰρ μοι λέ-
γειν ὅδ' ἄλλο ἢ ὅτι λαβὼν ὅτι τὰ φύσει ἕνεκά τε, συνάγει τὸ
τὰ φύσει ἕνεκά τε... ὁ μέντοι Ἀλέξανδρος τέλος, φησὶ, λέγει
ἔχ' ἀπλῶς τὸ ὑγέρων ἐπιγινόμενον, ἐπεὶ καὶ τοῖς αὐτομάτως γνωμέ-
νοις ὑγέρων τι ἀπαντᾷ, ἀλλ' ὡς τὸ ἕνεκα. καὶ ἐπάγει ὅτι τὸτο
βυλόμενος καὶ νῦν ἐνδείξατο προσέθηκε τὸ "ἐπὶ ἐν οἷς τέλος ἐστὶ τὸ
ἕνεκά τε..." ὁ ἢ ἀπλῶς ἡρέκει τέλος εἰπὼν, ἀλλὰ προσέθηκε τὸ
ἕνεκά τε, δεικνύς ὅποιον τὸ τέλος εἶναι βύλει. καὶ ταῦτα ἐπισά-
σεως ἄξιόν μοι δοκεῖ, πρῶτον ὅτι ἔχ' ὥτως ἔχει ἡ γραφὴ τῶν ἐμοὶ
συνεγνωσμένων ἀντιγράφων πάντων, ἀλλ' ὥτως "ἐπὶ ἐν οἷς τέ-
λος τι ἐστὶ, τῷ ἕνεκα πράττει" τὸ πρότερον," ἔπειτα ὅτι τὸ ἕνεκά
τε ἕκ ἐξὶ τέλους, ἀλλὰ τὸ ἕνεκα. βυληθεὶς δὲ ὥτω συντάξαι,
ὅτι ἐν οἷς ἕνεκά τε τέλος τι ἐστὶν, εὐρίσκω μὴ προχωρῶσαν τὴν
σύνταξιν διὰ τὸ ἐνικὸν ἄρθρον τῷ ἕνεκά τε προσκείμενον. ὅπως
δὲ, ὅπερ εἶπον, τὸτο ἦν τὸ ζητούμενον, εἰ ἕνεκά τε ποιεῖ ἡ φύσις,
ὅπερ ἐνδείκνυται διὰ τὸ ἐφεξῆς καὶ ἐν τάξει τὴν ὁδὸν ποιημένην εἰς
πέρας τι καταντᾶν· τὸ δὲ τοῦτο πέρας ἕνεκα ἐστὶν. φύσει δὲ
τὸ ὥτως ὁδεύον, ὡς καὶ πρότερον εἶπε, καὶ ἐφεξῆς δηλώσει λέγων
"φύσει ἢ ὅσα ἀπὸ τίνος ἐν αὐτοῖς ἀρχῆς συνεχῶς κινούμενα ἀφι-
κνεῖ" εἰς τέλος." id. f. 85.

ὁ μὴ Ἀριστοτέλης ὥτω, δοκεῖ δέ μοι μὴ ὑγιῶς ἔχειν τὸτο 199^a
τὸ ἐπιχείρημα. πρῶτον μὴ ἢ τὸ πρῶτον τῶν ἀξιωματικῶν ὁδεῖ μὴ 10.
καλῶς εἰληφθαι, τὸ λέγον, ἐν οἷς λόγος τις ἐστὶν, ἐν τούτοις πάντα
τὰ πρὸ τῆς τέλους τῆς τέλους ἕνεκα πράττει. ποῖον ἢ τέλος ἐν-
ταῦθα φησὶν; Philop. h p. 11.

ὁ μέντοι Πορφύριος ἐκ τῆς μάλλον καὶ ἥττον γίνεσθαι τὴν ἐπι- 199^a
χείρησιν ἐνταῦθα φησὶν· εἰ ἢ ἡ τέχνη τῆς φύσεως χείρων ὅσα, 15.
ὥσπερ καὶ ἡ εἰκὼν τῆς παραδείγματος, τὰ πρὸ τῆς τέλους ἕνεκα τῆς
τέλους ποιεῖ, πολλῷ μάλλον ἢ φύσις κρείττων ὅσα τῆς τέχνης
ὥτω ποιήσει. πῶς δ' ἂν λέγοι χείρονα τῆς φύσεως τὴν τέχνην,
εἴπερ ἐκεῖνα φησὶν ἀποτελεῖν τὴν τέχνην ἅπερ ἡ φύσις ἀδυνατεῖ
ἀπεργάσασθαι; εἰ μὴ ἄρα τὸτο ὥτως εἶπεν ὡς τῆς τέχνης τὸ λεί-
πον ἀναπληρῆσαι· τὸτο δὲ καὶ τὸ χείρων ποιεῖν δυνατόν. ἡ καὶ ὡς
μιμημένης. Simpl. f. 85 b.

τῷ ἢ ὅτι φύσεις ζῶων ἀδίδακτοι, ὡς καὶ Ἰπποκράτει δοκεῖ. 199^a
Philop. h p. 12. 20.

τὸ δὲ ἐπὶ τῶν θαυμασιώτερον, ὅτι τὸς αὐτῶν φωλεῖς, ὅς 199^a
χρεῖας καλῶμεν, τριχῇ διαιρῶντες (οἱ μὲν ὀφθαλμοὶ) ἐν μὴ τῷ ἐν μέ- 23.
ρει διαιτῶν, ἐν δὲ τῷ ἐτέρῳ τὰς τροφὰς ὑποτίθεν, καὶ ἐν τῷ
τρίτῳ θάπτουσι τὸς νεκρούς. καὶ χειλῶν δὲ καὶ ἀκρῶν οἰκοδομεῖ τὴν
νεοστιάν, πηλὸν τε τὴν εὐεργότατον ἐκλεξαμένη, ὡς καὶ τὸς ἰατροὺς

αὐτῷ ἀντὶ τῶν ξηραντικωτέρων χρῆσθαι φαρμάκων, καὶ ἀρφέσει συνδέσσει ἐν πηλόν, καὶ χῆμα πολυχωρητότατον καὶ ἰχυρότατον. καὶ ἡ μέλιττα τῆς τῶν ἐξαγώνων χωρημάτων συνθέσεως. τῆς δὲ ἀλκυόνης τὴν καλιὰν ἐν ὕδατι γνωμένην ἤριζα ἀν' ὕδωρ λυμῆναιτο. Simpl. f. 86.

199^a 30. μήποτε ἔν ὁ Ἀριστοτέλης φύσιν καλεῖ καὶ τῆς ψυχῆς πᾶν τὸ περὶ σῶμα καταγινόμενον. διὸ καὶ τὴν περὶ ψυχῆς πραγματείαν τὰ πολλὰ περὶ τὴν τοιαύτην ψυχὴν πραγματευομένην τῆς φυσικῆς θεωρίας ὑπολαμβάνουσιν. . . δοκεῖ δέ μοι, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, διὰ τούτων ἐνδείκνυσθαι ὅτι κυριωτέρα αἰτία ἐστὶ τὸ εἶδος καὶ 10 ἔτι ἡ ὕλη, ὡς οἱ ἀρχαῖοι λέγειν ἐδόξαν εἰς τὴν ὑλικὴν αἰτίαν πάντα ἀνάγοντες· εἰ γὰρ καὶ ἡ ὕλη τῷ εἶδους χάριν ἐστί, κυριωτέρα ἀν' εἰς αἰτία τῆς ὕλης τὸ εἶδος. id. ib.

199^a 33. καὶ γὰρ ὁ γραφεὺς σκοπὸν ἔχων τῷ καλῶς γράφει διὰ τὴν χάριτι πολλὰκις μανώτερον ὄντα ἢ διὰ πλεονεξίαν ἢ διὰ ἀνεπιτη- 15 δεσιότητα τῷ μέλανος ἀμαρτάνει τῷ σκοπῷ. ὁμοίως καὶ ὁ ζωγράφος τὰ αὐτὰ ἀν' πάθαι ἢ διὰ τὴν τῶν χρωμάτων ἢ τῆς συνδόξης ἐν ἡ γράφει ἀνεπιτηδεσιότητα. Philop. h. p. 15.

πρὸς τὰς λέγοντας ἕνεκά τε ποιεῖν τὴν φύσιν ἕνσας ἦν ἀπὸ τῶν τεράτων· τίνος γὰρ ἕνεκα τὰ βυγενῇ ἀνδρόπρωρα γίνονται 20 ἀν' τὰ καὶ Ἐμπεδοκλέα; λυεῖ ἔν καὶ ταύτην τὴν ἕνσασιν νῦν λέγων. Simpl. f. 86 b.

199^b 9. εἰ μὴ γὰρ ἔξω, ἀτόπως αὐτὰ παραλέλοιπεν Ἐμπεδοκλῆς· εἰ δὲ μὴ ἔξω, πῶς ἐπὶ μὴ τῶν ζώων ἐστίν, ἐπὶ δὲ τῶν φυτῶν ἔκ 25 ἔστι; δοκεῖ δέ μοι, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, τῷ ἔτι καὶ ἐν τοῖς φυτοῖς ἔνεστι τὸ ἕνεκά τε προσκείμενον τὸ ἥττον δέ· ἐπιχειρήσιν τινα ἀπὸ τῷ μᾶλλον καὶ ἥττον ἐνδείκνυσθαι τοιαύτην· εἰ ἐν οἷς ἥττον φα- νερὸν τὸ τέλος ἐστὶ γνωμένους φύσει, ταῦτα ἔκ ὡς ἔτυχε γίνεσθαι ἀλλ' ἕνεκά τε, ὅδε ἐν οἷς μᾶλλον ὡς ἔτυχε γίνεσθαι. ἐν δὲ τοῖς φυτοῖς, ἐν οἷς ἥττον διήρθρωσθαι τὸ τέλος, ἔκ γίνεσθαι ἀπὸ τύχης τὰ 30 γινόμενα ὅδε ἀμπελογενῇ ἐλαϊόπρωρα· ὅδε ἐν τοῖς ζώοις ἄρα, ἐν οἷς μᾶλλον διήρθρωσθαι τὸ ἕνεκά τε, γίνεσθαι τὸ ἀπὸ τύχης, ὥς ὅδε βυγενῇ ἀνδρόπρωρα συνίστασθαι. id. ib.

199^b 18. ἐπειδὴ καὶ ἐν τοῖς ἀπὸ τύχης εἶναι δοκεῖ τὸ ἕνεκα καὶ τὸ ἕνεκά τε, ὅταν λέγωμεν ὅτι ἀπὸ τύχης ἦλθεν ὁ ξένος καὶ λυτρωσά- 35 μενος. ἐν αἰχμαλώτῳ, ὡς ὁ παρὰ Μενάνδρῳ Δημέας τὴν Κράτειαν, ἀπῆλθεν (ἢ ἀφῆκε· γράφει) γὰρ ἀμφοτέρως, ὥσπερ καὶ ἀντὶ τῷ λυτρωσάμενος τὸ λυσάμενος), καὶ πράξει τῷτο ὥσπερ ἕνεκα τῶτος ἐλθόν, καὶ μὴ διὰ τῷτο ἐλθῇ· τῷτο γὰρ κατὰ συμβεβηκὸς αἴτιον, καὶ διὰ τῷτο ἀπὸ τύχης λέγει, καὶ 40 θεωρεῖ πάντως καὶ ἐν τῷτο τὸ ἕνεκα καὶ τὸ τῷτο ἕνεκα. id. f. 87.

γράφει καὶ “λυτρωσάμενος” ἀντὶ τῷ λυσάμενος, οἷον εἴ τις ἐν πόλει ἐλθὼν εὖροι ἀν' τινα δέσμιον, εἴτα λυτρώσασθαι τῷτον. λέγομεν γὰρ ἐν τοῖς τοῖς τοῖς ὅτι ἦλθεν ἵνα λυτρώσῃ αὐτόν, καί- 45 τοι ἔκ τῶτος ἕνεκεν ἦλθεν, ἀλλὰ τὸ ἐκβαλόν ἔτι γέγονεν ὡς ἀν' εἰ τῷτο ἕνεκεν ἦλθεν· ἀπερχόμενος γὰρ ἀγωνίσασθαι Ὀλύμπια, καὶ εὖρων ἐν Αἰγίνῃ Πλάτωνα δεδεμένον, ἀγοράσας ἐλυτρώσασθαι,

εἰπὼν ὅτι ἔκ ἀν' πολλὰς νίκας ἐν Ὀλυμπίᾳ ἀντηλλάξατο τῆς πρά- ξεως ταύτης. Philop. i p. 2.

γράφει δὲ καὶ λυσάμενος, ὃ ἐστὶ λυτρωσάμενος. ἐλθὼν γὰρ τις ἀπὸ ξένης εὖρων τινα τῶν φίλων ἐν δεσμοῖς ἐλυτρώσασθαι. 5 Philop. cod. Reg. 1853 in mg.

ὡς ὅταν ἀπὸ τύχης ἦλθεν ὁ ξένος καὶ λυτρωσάμενος ἐν αἰχμα- λωτῳ, ὡς παρὰ Μενάνδρῳ Δημέας τὴν Κράτειαν ἀφῆκε. διπλῇ δὲ ἡ γραφή, ἢ μὴ “λυσάμενος” ἢ δὲ “λυσάμενος,” καὶ πάλιν ἢ μὴ “ἀφῆκεν” ἢ δὲ “ἀπῆλθεν.” cod. Reg. 1947.

τὴν ὁμοιότητα τῆς φύσεως δηλοῖ πάλιν πρὸς τὴν τέχνην διὰ 199^b τῷ “καὶ ἐν τῷ ἐξ ὕλης ἢ ναυπηγικῇ, ὁμοίως ἀν' ἐποίει ναῦν,” 28. ὡς κατ' ὅδε ἄλλο διαφερόντων τῶν φύσει ἢ τέχνῃ γινόμενων ἢ καὶ τὰ μὴ φύσει ἐνδοθεν γίνεσθαι τὰ δὲ τέχνῃ ἐξωθεν. διὸ καὶ ἐπ' ἄλλο τι παράδειγμα προσεχέστερον μεταβάς, μάστιγα, φησὶ, δήλη ἢ πρὸς τὴν φύσιν τῆς τέχνης ὁμοιότης, ὅταν τις ἰατρὴν αὐτὸς 15 ἐαυτόν. Simpl. f. 87 b.

μὴ τὸ συμπληρῶσαι τὴν περὶ τῶν αἰτίων, δύο πρᾶπτο ζῇ-199^b τήματα οἰκεῖα τῷ περὶ τῶν αἰτίων λόγῳ· διαρθρῶν γὰρ τὰ περὶ τε 34. τῷ ὑλικῷ καὶ ποιητικῷ αἰτίῳ ἀδιαρθρώτως παρὰ τισιν ὑπονοηθέντα· καὶ πρῶτον μὴ ὅτι ἡ φύσις τῶν ἕνεκά τε ἐστὶν αἰτίων καὶ τῶν εἰκῇ καὶ ὡς ἔτυχε ποιούντων, ὅπερ ἐδόκει τισί, δευτέρον δὲ πῶς τὸ ἐξ ἀνάγκης διὰ τὴν ὕλην λεγόμενον ὑπάρχει τοῖς φυσικοῖς. . . συγ- χωρεῖ μὴ καὶ αὐτὸς τὸ ἀναγκαῖον τῇ ὕλει, ἀλλ' ἔκ ὡς τῷ εἶδους ἐξ ἀνάγκης ἀκολουθόντος, ἀλλ' ὡς τῶν ὧν ἔκ ἀνευ λόγον ἐχέσης 25 τῆς ὕλης· ἔκ γὰρ τὸ τέλος ἐξ ἀνάγκης, ἀλλὰ διὰ τὸ τέλος τὸ ἐξ ἀνάγκης. καὶ ἐν τῷτο δὲ τῷ κεφαλῷ Πλατωνικῶς ὁ Ἀριστοτέ- λης ἀνασχετόμενος φαίνει. λέγει γὰρ καὶ ὁ Πλάτων ἐν Τιμαίῳ “ταῦτα δὲ πάντα τότε ταύτῃ πεφυκότα ἐξ ἀνάγκης” (p. 68 sq.)... τὰ αὐτὰ δὲ περὶ τούτων τῶν διττῶν αἰτίων καὶ ἐν Φαίδρῳ διωρίζαι, 30 σαφῶς, ἐν οἷς φησὶν “τὸ γὰρ διελέσθαι” (p. 99 b)... ἀπορῶ δὲ ἔγωγε πῶς ὁ Ἀλέξανδρος τὸ ἀπλῶς ἀναγκαῖον ἀναιρετικὸν τῷ ἕνεκά τε λέγει εἶναι· ἀπλῶς γὰρ ἀναγκαῖον φησιν, ἐν οἷς ἐξ ἀνάγ- κης τοῖς πρὸ αὐτῶν τὸ τέλος ἀκολουθεῖ· καίτοι ἐν τοῖς αἰτίοις καὶ ἐξ ἀνάγκης ἀκολουθεῖ τοῖς πρὸ αὐτῶν τὸ τέλος, οἷον τῇ ἀνατολῇ τῷ 35 ἡλίῳ ἢ κατὰ δύσιν αὐτῷ, καὶ τῷ χειμῶνι τὸ ἔαρ καὶ τῷτο τὸ θέρος, καὶ ὁμοῦς ἕνεκά τε τούτων ἕκαστον. id. ib.

ὁποῖον ἐστὶ τὸ ἐξ ὑποθέσεως ἀναγκαῖον, καὶ διὰ τῆς ἐν μαθή-200^a μασι ἀκολουθίας ὑπομνησκει. . . ἐπειδὴ δὲ ἀσαφῶς εἴρηξεν τὸ 15. τῷ τριγώνῳ παράδειγμα, ἐνδείξαμένον μόνον αὐτῷ τὴν ἀπόδειξιν, ἰστέον ὅτι δέδεικεν παντὲς εὐθυγράμμου τὰς ὀκτώ πάσας γωνίας τέτρασιν ὀρθαῖς ἴσας εἶναι, καὶ ὅτι αἱ τῷ τριγώνῳ πᾶσαι γωνίαι αἱ ἐντὸς καὶ αἱ ἐκτὸς ἐξ ὀρθαῖς ἴσαι εἰσίν. ἐπεὶ ἔν τῷ τριγώνῳ εὐθύ- γραμμένον ἐστίν, ὅπερ εἶπεν αὐτὸς “εὐθύ τοῦτο,” τῷτο δὲ αἱ ἐντὸς καὶ αἱ ἐκτὸς ἐξ ὀρθαῖς ἴσαι εἰσίν, ὧν αἱ ἐκτὸς τέτρασιν, λοιπαὶ αἱ ἐντὸς 40 δυσὶν ὀρθαῖς ἴσαι εἰσίν. id. f. 88 b.

ὑποθεμένοις γὰρ τὸ εἶδος ἔτυς εὐρίσκει καὶ τῆς ὕλης τὸ ἀναγ- καῖον. τὸ δὲ ἐξ ὑποθέσεως ἀναγκαῖον ἐστὶ πῶς καὶ τοῖς μαθήμα- σιν· ὑποθεμένοις γὰρ τὰς προτάσεις ἐξ ἀνάγκης ἐπεὶ καὶ τὸ συμ-

πέρασμα· ὃ μέντοι εἰ τὸ συμπέρασμα τῆτο, τὰ δὲ διὰ πάντως
 καὶ τὰ λήμματα· δύναμις ἣν ταῦτ' ἐν ἀποδείκνυσι διὰ πλειόνων,
 καθάπερ ἐν τοῖς ἀριθμοῖς. Themist. f. 28 b.

διὰ τί δὲ δύο αἱ ἐφεξῆς ἴσαι δύο ὀρθοῖς εἰσίν; διότι τῆτο
 ἐστὶν ὁ ὀρισμὸς ὀρθῆς, ὡς ἂν εὐθεία ἐπ' εὐθείαν σταθεῖσα τὰς ἐφε-
 ξῆς γωνίας ἴσας ἀλλήλαις ποιῇ, ὀρθὴ ἑκατέρω τῶν γωνιῶν ἐστίν.

Philop. i p. 5.

200 a 19. ἄρ' ὅν ὁμοίως ἔχει ταῦτα τοῖς φυσικοῖς τὸ ἐξ ὑποθέσεως
 ἀναγκαῖον; ὁμοίως, ἀλλὰ ἡ τάξις ἀντέστραπτο· ἐνταῦθα μὲν ἡ εἰ
 αἱ προτάσεις, καὶ τὸ συμπέρασμα, τατέστιν εἰ τὰ πρῶτα, καὶ τὸ
 ὕστερον, ἐπὶ δὲ τῶν φύσει τῷμαλιν· εἰ ἡ δὲ τὸ ὕστερον, καὶ τὰ
 πρῶτα· εἰ ἡ δὲ μορφή, καὶ ἡ ὕλη, ἐπεὶ τὰ γε ἄλλα ὁμοίως ἔχει.

Themist. f. 29.

200 a 23. εἴρη) αὐτῷ ἐν τοῖς Ἑλλήκοις ὅτι ἡ πρᾶξις τῇ θεωρίᾳ ἐναν-
 τίως ἔχει· ἡ μὲν ἡ θεωρία τὴν ἀρχὴν ἔχει ἀπὸ τῆς τέλους τῆς πρά-
 ξεως, ἡ δὲ πρᾶξις τὴν ἀρχὴν ἔχει ἀπὸ τῆς τέλους τῆς θεωρίας.

Philop. i p. 6.

200 b 4. εἰπὼν τὸν ὀρισμὸν καὶ τὸν λόγον ἀρχὴν εἶναι καὶ αἰτίαν τῆς ὕλης,
 ἥτις ἦν τὸ ἀναγκαῖον ἐν τοῖς αἰτίοις, ἐπεὶ δὲ ἐν πολλοῖς ὀρισμοῖς
 ἐμπεριλαμβάνει καὶ ἡ ὕλη, ποτὲ μὲν δυνάμει ἐν τῷ τῷ εἶδος ὀρισμῷ,
 ὡς αὐτὸς παρατίθει, ποτὲ δὲ ἐνεργείᾳ, ὡς ἐν τῷ συνθέτῳ, καὶ τότε
 δῆλον ὅτι ὁ ὀρισμὸς ἐκείνῃ ἀρχὴ καὶ αἰτία τῆς ὕλης ἔσται ἐμπεριέχων
 αὐτὴν ἐν ἑαυτῷ, διὰ τῆτο προσέθηκεν ὅτι “ἴσως καὶ ἐν τῷ λόγῳ
 ἐστὶ τὸ ἀναγκαῖον.” Simpl. f. 89.

200 b 12. Ἐν τῷ πρὸ τούτου βιβλίῳ περὶ τῶν αἰτίων διαλεχθεὶς, καὶ ποιη-
 τικὸν αἰτίον τὴν φύσιν εἰπὼν, καὶ διορισάμενος αὐτὴν ἀρχὴν κινή-
 σεως, εἰκότως ἐφεξῆς περὶ κινήσεως διδάσκει. . . ἰστέον δὲ ὅτι ἐν
 πολλοῖς χωρίοις διάφορος ἡ γραφή τούτου τῷ βιβλίῳ φέρεται. id.
 f. 89 b.

200 b 16. σημειῖται ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι τὴν κίνησιν συνεχῆ λέγων ἐν τῷ
 ποσῷ πάντως αὐτὴν τίθησι (τῷ ἡ ποσὴ ἐστὶν εἶδος τὸ συνεχὲς καὶ τὸ
 διωρισμένον), ἐν μέντοι ταῖς Κατηγορίαις εἰ τίθησιν αὐτὴν ἐν τῷ
 ποσῷ, καὶ ἐνταῦθα δὲ μετ' ὀλίγον ὑπὸ τὸ πρὸς τι τὴν κίνησιν ὑπά-
 ξει. ἦτοι ὅν, φησί, διὰ τούτου ὅπως εἶπε, “δοκεῖ δὲ ἡ κίνησις εἶναι
 τῶν συνεχῶν,” ὡς ἐκ ἀρεσκόμενος τούτῳ, ἢ μάλλον ἢ κίνησις πῶς
 μὲν καὶ συνεχὲς ἐστὶ καὶ ποσόν, πῶς δὲ πρὸς τι, κατ' ἄλλο καὶ ἄλλο
 λαμβανόμενῃ· αὐτὴ μὲν ἡ κίνησις ποσόν, τὸ δ' ἐν κινήσει πρὸς
 τι, αἶτε ἐν χέσει τινὶ ὑπάρχον τῇ πρὸς τὸ κινῆν. τὸ δὲ “δοκεῖ”.
 φησί, σημειῖται ἐστὶ τῷ ἀπὸ τῶν φαινομένων καὶ ἐναργῶν ἄρχεσθαι.
 εἰπὼν δὲ τὸ ἀπειρον ἐμφαίνεισιν πρῶτον ἐν τοῖς συνεχέσι, δηλοῖ διὰ
 τῷ “πρῶτον” ὅτι κυρίως καὶ καθ' αὐτὸ καὶ ὁ δὲ ἄλλος μέσος τὸ ἀπει-
 ρον ἐμφαίνει ἐν τῷ συνεχεῖ. . . τὸ δὲ “πολλάκις” προσέθηκεν,
 ὅτι ἐκ αἰετὸς συνεχὲς ὅπως ὀρίζομεθα, συνεχὲς λέγοντες τὸ εἰς
 ἀπειρα διαιρετόν, ἀλλὰ καὶ ἄλλος τις ἐστὶν ὀρισμὸς, ὃν αὐτὸς τέθει-
 κεν ἐν Κατηγορίαις (c. 6), συνεχὲς λέγων ὅτι τὰ μόρια πρὸς τινα
 καινὸν ὅρον συνάπτει. ἐκείνῳ δὲ, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ τὸ διω-
 ρισμένον ποσὸν ὀρίζομενοι προχωρῶμεθα τῷ ἀπειρῳ. . . ὅταν δὲ
 λέγῃ “πρὸς δὲ τούτοις ἀνευ χρόνου καὶ κενὸ καὶ τέπος κίνησιν ἀδύνατον

εἶναι,” ὅχι ὡς αὐτῷ δοκεῖν τούτο λέγει, ἀλλ' ὡς τῶν πρὸ αὐτοῦ
 φυσικολόγων τοῖς περὶ Δημόκριτον ἀρέσαν τὸ διὰ κενῆ τὴν κίνησιν
 γίνεσθαι καὶ τὸ κενὸν εἶναι τόπον ἐξερρημένον σώματος. . . ἔτι δὲ
 σπευδῆς ἄξιός ἐστι περὶ κινήσεως λόγος καὶ ὅτι ἡμέλει τῷ τοῖς παλαιο-
 τέροις, ὀλίγα περὶ αὐτῆς τῷ Πλάτῳ εἰρηκότος. id. f. 90.

“δοκεῖ δέ” ἦτοι τοῖς πολλοῖς δοκεῖ, ἢ δοκεῖ καθόλου πᾶσι καὶ
 αὐτῷ, ἀντὶ τῷ φαίνει. . . τὸ “πρῶτον” ἦτοι ἀντὶ τῷ καθ' αὐτὸ
 εἶπε, καὶ τὸ δεύτερον σημαίνον τὸ καθ' αὐτό, τῆτο δὲ ὅπερ ἐν
 τῷ τῷ ὑποκειμένῳ λόγῳ παραλαμβάνει. . . ἢ τὸ “πρῶτον” ἀντὶ
 τῷ προηγμένῳ καὶ καὶ πρῶτον λόγον. Philop. i p. 16.

ὁ Πορφύριος ἐκ ἀποδόξεως τὸν Ἀλέξανδρον ὅτι ὡς εἰς 200 b
 τῷ “ἐντελεχεία μόνον” ἀντιδιῶριζεν τὸ “δυνάμει καὶ ἐντελεχείᾳ.”
 εἰπὼν γὰρ, φησὶν, ὅτι τὰ μὲν ἐντελεχεία τὰ δὲ δυνάμει, ἀναλαμβάνων
 τὰ ἐντελεχεία, καὶ ἐντελεχεία φησὶ τὸ μὲν τότε τι τὸ δὲ τούτῳ
 καὶ τὰ ἐξῆς, τὸ δὲ δυνάμει ὃ διαιρεῖται εἰς τὰς κατηγορίας· ὃ γὰρ
 ἐστὶ τὸ δυνάμει δεκαχῶς ἀλλ' ἑναχῶς· ἢ ἡ ἀνωτάτω ὕλη, ἥπερ
 ἐστὶ τὸ δυνάμει, μία. εἴτε δὲ τὸ ἐντελεχεία λαμβάνει, ὅπερ ἐστὶ
 τὸ σύνθετον, οἷον τὸν ἀνδριάντα, εἴτε τὴν ἐντελέχειαν, ὅπερ ἐστὶ
 τὸ ἀπλῆν, οἷον τὸ εἶδος, δεκαχῶς ἑκάτερον. καὶ μήποτε, φησὶ, καὶ
 δυνάμει δεκαχῶς· προσελθὼν ἡ δὲ Ἀριστοτέλης αὐτὸς ὅπως εἶπε
 “διηρημένον δὲ καθ' ἑκάστον γένος τῷ μὲν ἐντελεχείᾳ τῷ δὲ δυνάμει”
 (p. 201 a 9). ταῦτα μὲν ὁ Πορφύριος, τὸ δυνάμει τῷ ἐντελε-
 χείᾳ μόνον βυθολόμενος ἀντιτεθῆναι παρὰ τῷ Ἀριστοτέλει, ἀλλ' ὅχι
 τὸ δυνάμει καὶ ἐντελεχείᾳ. καὶ ἴσως ἐκ τούτου τῷ ῥήτῳ ταύτῃ ἔχει
 τὴν ὑπόνοιαν τῷ λέγοντος “διηρημένον δὲ καθ' ἑκάστον γένος τῷ μὲν
 ἐντελεχείᾳ τῷ δὲ δυνάμει.” ἀλλ' εἰ μὲν ὡς τὰ πολλὰ τῶν ἀντι-
 γράφων φέρεται, ὅπως ἔχει καὶ ἡ ἀρχαία γραφή, “ἐστὶ δὴ τι τὸ μὲν
 ἐντελεχεία μόνον, τὸ δὲ δυνάμει καὶ ἐντελεχείᾳ, τὸ μὲν τότε τι τὸ
 δὲ τούτῳ” καὶ τὰ ἐξῆς, σαφῶς τὸ μόνον προσκείμενον δηλοῖ τὴν
 διαίρεσιν τῷ ἐντελεχείᾳ μόνως πρὸς τὸ ἐντελεχεία ἅμα καὶ δυνάμει
 γεγενῆσθαι, ὡς Ἀλέξανδρος καὶ Θεμίστιος ἐξεδήσαντο. εἰ ἡ δὲ τῷ
 ἐντελεχείᾳ τὸ δυνάμει μόνον ἀντιτίθει, μηδαμῶς τὸ συναμφότερον
 παραλαμβάνων, διὰ τί προστίθει τὸ μόνον ἐπὶ τῷ ἐντελεχείᾳ;
 πῶς δὲ κατάλληλος ἂν ἦν ἡ ἐρμηνεία μὲν ἀποσάσεως λέγουσα “τὸ
 μὲν τότε τι τὸ δὲ τούτῳ;” εἰ μέντοι ὡς τινα τῶν βιβλίων γέ-
 γραπτοῦ ὅπως ἔχει τὸ ῥητόν, “ἐστὶ δὴ τι τὸ μὲν ἐντελεχεία τὸ δὲ δυνά-
 μει, καὶ ἐντελεχεία τὸ μὲν τότε τι τὸ δὲ τούτῳ,” δύναμις μὲν ὅτι
 εἰς τὰς δέκα διαιρεῖται κατηγορίας, καίτοι καὶ τῷ δυνάμει ἐν πάσαις
 θεωρημένῳ, ὡς αὐτὸς ὁ Πορφύριος ὡμολόγησε, καὶ τὴν Ἀριστοτέ-
 λους παραθέμενος ῥῆσιν τὴν λέγουσαν “διηρημένον δὲ καθ' ἑκάστον
 γένος τῷ μὲν ἐντελεχείᾳ τῷ δὲ δυνάμει;” μήποτε ὅτι ἡ μὲν ἐξ ἀρχῆς
 διαίρεσις εἰς τὸ “ἐντελεχεία μόνον” γέγονε καὶ τὸ “ἐντελεχεία καὶ δυ-
 νάμει,” καὶ τῆτο διηρηθῆναι φησὶν εἰς τὰς δέκα κατηγορίας. . . χρη-
 σιμεύει δὲ αὐτῷ, ὡς εἶπον, τὸ λήμμα τῆτο, τὸ διαιρῆν τὰ ὄντα εἰς
 τε τὰ ἐντελεχεία καὶ εἰς τὰ δυνάμει καὶ ἐντελεχεία, πρὸς τὴν ἀπό-
 δοσιν τῷ τῆς κινήσεως ὀρισμῷ, ὡς προϊόντες εἰσόμεθα. Simpl.
 f. 90 b.

τῶν ὄντων τὰ μὲν ἐντελεχεία μόνον, οἷον τὰ αἶψα εἶδη καὶ
 πρῶτα (ὅθεν γὰρ ἄλλο γενέσθαι δύναται παρ' ἃ ποτὲ ἐστὶν ἐξ ἀρχῶν),
 τὰ δὲ ἐντελεχεία τε καὶ δυνάμει, οἷον τὰ σύνθετα ἐξ ὕλης καὶ εἶδους,
 ἐντελεχεία μὲν ὅτι ἔχει τινα ἥδη μορφήν, δυνάμει δὲ ὅτι καὶ ἑτέραν
 οἶα τε δέξασθαι. τὸ δὲ αἰθέριον σῶμα καὶ μὲν τὴν ὕσιν ἐντελεχεία
 μόνον ἐστὶν (ὅ γὰρ ἂν μεταβάλλοι ποτὲ κατ' ὕσιν), μετέχει δὲ
 πῶς καὶ τὴν δυνάμει διὰ τὴν κίνησιν τὴν τοπικὴν. ὅ γὰρ πανταχῶς
 ἅμα ἐστὶν. ὅσα δὲ ἐντελεχεία ἐστὶν, ἢ ὡς ὕσιν εἶσιν ἢ ὡς ποσὰ
 ἢ ὡς ποιὰ ἢ ὡς τις ἄλλη κατηγορία. εἶεν. τῷτο μὲν δὴ κείνῳ
 χωρὶς λόγου, τὸ εἶναι τινα τῶν ὄντων ἔχοντα καὶ τὴν δυνάμει. Themist. 10
 f. 29 b.

τὸ μὲν τῆς ἐντελεχείας ὄνομα σημαίνει παρὰ τῷ Ἀριστοτέλει
 τὴν ἐνέργειαν καὶ τὴν τελειότητα. σύγκειται γὰρ παρὰ τὸ ἐν καὶ τὸ τέ-
 λειον καὶ τὸ ἔχειν. ὅταν ὅν ἕκαστον ἔχῃ τὴν ἑαυτοῦ τελειότητα, ἐν-
 τελεχεία λέγεται εἶναι. Philop. i p. 9.

200 b
 23. ἀντιθεὶς τῷ ποιητικῷ τὸ παθητικὸν καὶ τὴν συνήθειαν τῶν ὀνο-
 μάτων, ἐπεὶ καὶ καὶ τὸ ὁχλῆμα τῆς λέξεως τῷ μὲν ποιητικῷ τὸ ποιητὴν
 ἀντίκειναι τῷ δὲ παθητικῷ τὸ παθητὴν, ὅκα ὠνόμασαι δὲ τὸ παθη-
 τικὸν ἐπὶ τῷ πάθος ἐμποῦντος ἀλλ' ἐπὶ τῷ αὐτῷ τῷ παθητῷ,
 ἐπὶ τὰ σαφέστερα καὶ τοῖς προκειμένοις οἰκειότερα μετέστη, ἐπὶ τῷ
 κινήτικῳ τῷ κινήτῳ, ἐν οἷς τὸ μὲν ἐνεργητικὸν ἐστὶ σαφές, τὸ δὲ πα-
 θητικὸν καὶ καὶ τὴν λέξιν. ὅτι δὲ τὸ καθ' ὑπεροχὴν καὶ ἑλλειψιν τῶν
 πρὸς τι ἐστὶ, δηλοῖ τὸ μέγα καὶ τὸ μικρόν. Simpl. f. 91.

200 b
 32. καὶ ὅκα ἂν εἴη κίνησις καθ' ἑαυτήν, ὅτε ὡς ἰδέα κινήσεως αὐτὴ
 τῷτο κίνησις ὅσα, μηδενὸς δὲ κίνησις, ὡς δοκεῖ λέγειν ὁ Πλάτων 25
 καὶ ἐν Σοφιστῇ καὶ ἐν Παρμενίδῃ, ὅτε ὅσα τις κίνησις αὐτὴ τῷτο ὅσα,
 ὡς ὁ Πλάτων ὀρίξει τὴν ψυχὴν, κίνησιν αὐτοκίνητον λέγων. εἰ
 γὰρ ἐν τοῖς κινημένοις πράγμασιν ἢ τοῖς κινῶσιν ἐστὶν ἢ κίνησις,
 συμβεβηκὸς τι ἐστὶν ἢ κίνησις καὶ ὅχι ὅσα καθ' ἑαυτήν θεωρημένη...
 διὰ τούτων δὲ, ὡς ἔφαμεν, ὑπομνησθεὶς τὸ δεδειχθαι μὴ εἶναι κοι- 30
 νὸν γένος τῶν δέκα κατηγορημάτων τὸ ὄν... ἐπεὶ δὲ ὁ ἐκ τῆς
 Δυσκίας φιλόσοφος ἐν τῷτο καὶ μόνον διάφωνόν φησι τὸ δόγμα περὶ
 κινήσεως τῷ Ἀριστοτέλει καὶ τῷ Πλάτῳ, τῷ μὲν λέγοντος "ὅκα ἐστὶ
 δὲ τις κίνησις παρὰ τὰ πράγματα" καὶ ἀναιρῶντος τὸ γένος εἶναι
 τὴν κίνησιν, τῷ δὲ γένος ἐν τῷ ὄντος τὴν κίνησιν λέγοντος, ὡς τὴν 35
 ὕσιν, ὡς τὸ αὐτόν, ὡς τὸ ἕτερον, κάλλιον, εἴ περ δυνατόν, τὴν ἐν
 τῇ δοκῇ διαφωνίᾳ συμφωνίαν ἐπιδεικνύναι. id. f. 91 b.

ἐντεῦθεν δὲ λαβόντες οἱ ἐξηγηταὶ ἀφορμὰς φασὶ μὴ εἶναι
 τὴν κίνησιν γένος ἀλλ' ὁμῶνυμον φωνήν. εἰ γὰρ ὅκα ἐστὶ κίνησις παρὰ
 τὰς κατηγορίας, τῶν δὲ κατηγοριῶν κοινὸν γένος ὅκα ἐστὶ, δηλόν 40
 δήπε ὅτι ὅδε κινήσεως γένος ἂν εἴη... καὶ πολὺς ἐστὶν ὁ Ἀλέξαν-
 δρος αὐτὴ τῷτο κατασκευάζων, ὅτι ἢ κίνησις ὅκα ἐστὶ γένος ἀλλ'
 ὁμῶνυμος φωνή. μήποτε ὅν ἐστιν εἰπεῖν ὅτι ὅ καὶ μὴ εἶναι κίνησιν
 παρὰ τὰ πράγματα, τῷτο ἐλέγχει τὴν κίνησιν μὴ ὅσαν γένος.
 Philop. i p. 11.

201 a
 3. τέταρτον ἀξίωμα προλαμβάνει, ὅτι ἕκαστον τῶν εἰρημένων
 ἐν οἷς ἢ κίνησις, τετέστιν ἢ τε ὕσιν καὶ τὸ ποσόν καὶ τὸ ποιόν καὶ τὸ πῶς,
 διχῶς ὑπάρχει τοῖς ὅσι πᾶσι... διὸ καὶ τὰ χεῖρνα τῆς τῷ κατῷ

καὶ βαρέος ἐπὶ φύσεως, καὶ τὴν γῆρας κάμπτει, καὶ ἢ νόσος βαρύνει,
 καὶ τὰ θεῖα ἄνω τὰ δὲ θνητὰ κάτω, καὶ ἢ ἀρετὴ ἀπὸ τῷ αἰρεῖν ἄνω
 λέγειται, ἢ δὲ κακία ἀπὸ τῷ κλῆν, ἢ δὲ κλάσις τὴν κλῶμενον κάτω.
 τοιαῦτα μὲν ὅν ὁ Πορφύριος φιλολογεῖ. μήποτε δὲ κυριώτερον ὁ
 Ἀριστοτέλης ἐπὶ μὲν τῆς ὕσιν εἶδος τέθεικε καὶ ἐξήρσιν, ἐπὶ δὲ τῶν
 ἄλλων τὰ ἐναντία παρατέθεικε... δειξας δὲ, φησὶν ὁ Ἀλέξαν-
 δρος, ὅτι τῶν ἐν οἷς ἢ κίνησις ἕκαστον διχῶς ὑπάρχει πᾶσιν, εἰκό-
 τως ἐπήνεγκεν "ὅτε καὶ κινήσεως καὶ μεταβολῆς εἶδη τοσαῦτα ὅσα
 τῷ ὄντος"... ἦν δὲ, φησὶν, οἰκειότερον ἢ λέξις αὐτὴ κειμένη πρὸ
 τῆς "ἕκαστον δὲ διχῶς ὑπάρχει," συντεταγμένη τῇ "ὅκα ἐστὶ δὲ κί-
 νησις παρὰ τὰ πράγματα." μήποτε δὲ, εἰ πρῶκειτο νῦν αὐτῇ
 τὴν διπλὴν παραλαβεῖν τῶν κινήσεων, καλῶς πρότερον δειξας ἐν
 τοῖς γένεσι τῷ ὄντος ἐν οἷς ἢ κίνησις τὴν διπλὴν ὅσαν, καὶ καὶ ταύ-
 τὴν διπλασιῶν τὰ γένη, τότε ἐπήγαγεν "ὅτε καὶ κινήσεως καὶ
 15 μεταβολῆς εἶδη τοσαῦτα ὅσα τῷ ὄντος," ταῦτέστι διπλασιαζόμενα
 καὶ ταῦτα... εἰ δὲ, ὡς ὁ Ἀλέξανδρος ἤξει, ταύτην ἔδει τὴν λέξιν
 προτετάχθαι τῆς λεγόμενης "ἕκαστον δὲ διχῶς ὑπάρχει," τί ἐτι ἦν ἢ
 χρεῖα ἐκείνης ἐπαγομένης; εἶδη δὲ λέγει νῦν κινήσεως καὶ μεταβο-
 λῆς ὅκα ὡς ἐξ ἐνός γένους διαιρεθέντα, ἀλλ' ὡς διαφόρους ιδιότητας.
 καλῶς δὲ ὅ καὶ κινήσεως μόνης εἶπεν ἀλλὰ καὶ μεταβολῆς, διότι περὶ
 τῆς κατ' ὕσιν, ἢ τις ἐστὶ γένεσις καὶ φθορά, ὕστερον ζητεῖ, μήποτε
 ὅκα ἐστὶ κίνησις ἀλλὰ μεταβολή... ἀλλ' ἄξιον ζητεῖν διὰ τί τῷ δυ-
 νάμει καὶ ἐντελεχείᾳ ἐν πᾶσιν ὄντος τοῖς γένεσι τῷ ὄντος, καὶ τῆς
 κινήσεως ὅσης ἐνεργείας τῷ δυνάμει ἢ τοῖσιν ἐστὶν, ἐν τέτρασι

μόνοις γένεσι τῷ ὄντος, τῇ ὕσιν καὶ τῷ ποιῷ καὶ τῷ ποσῷ καὶ τῷ πῶς,
 ἔστιν ἢ κίνησις, ὡς καὶ ἐν Κατηγορίαις (c. 14) δεδεικται καὶ ἐν τῷ
 πέμπτῳ τῆς πραγματείας ταύτης σπουδάσει δειξαι, ἐν δὲ τοῖς
 ἄλλοις ἐκείνῳ καίτοι ἐν πᾶσιν ἐστὶν ἢ τῷ δυνάμει ἐνέργεια, μένον-
 τος δυνάμει... ἀλλ' ὁ μὲν Ἀριστοτέλης ἐν τῷ πέμπτῳ τῆς
 πραγματείας τὰς αἰτίας λέγει τὴν κίνησιν ἐν μόναις ταῖς τέ-
 τρασι καὶ ταῖς τρισὶ κατηγορίαις ὕψιστάς, καὶ οἱ ἐξηγηταὶ τῷ Ἀρι-
 στοτέλει εἰς ἐκείνον ἀναβάλλοντες τὸν τόπον τὴν τῆς ἀπορίας ταύτης
 λύσιν. ὅθεν δὲ ἴσως χεῖρον καὶ νῦν συντόμως τὰς ἐκεῖ λεγομένας
 αἰτιολογίας ἐπισκέψασθαι... ἐπεὶ δὲ ἐκάστη μεταβολὴ κατὰ
 τινα γίνεται τῶν ὄντων, τὰ δὲ ὄντα ταῖς κατηγορίαις συνδιήρηται,
 λεγέτω τις ἐκάστη τῶν εἰρημένων μεταβολῶν καὶ τίνα τῶν κατη-
 γοριῶν ἄλλην γίνεται, εἰ μὴ καὶ τὴν οἰκείαν. καὶ οἶα μὲν ὅτι προπε-
 τές εἶναι δοκεῖ τὴν ἐναντίαν ἀφίεσθαι τῷ Ἀριστοτέλει φωνήν,
 ἔως δ' ἂν γινώσκαι δυνήθωμεν ἀκριβῶς τὴν αἰτίαν τῆς τοιαύτης
 αὐτῇ διατάξεως, ἀρκέμεθα πρὸς παραμυθίαν τῇ τε Εὐδόκῳ συ-
 νηγορίᾳ ἐπὶ τῆς ποτὲ κατηγορίας ῥηθείσῃ, καὶ ἐτι μάλλον τῇ Θεο-
 φράστῃ, σαφῶς τὴν κίνησιν καὶ μεταβολὴν ἐν πάσαις ταῖς κατη-
 γορίαις θεωρῶντος. λέγει γὰρ ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν περὶ Κινήσεως.
 Simpl. f. 92 b.

45 ἐπεὶ τοίνυν καὶ ἢ κίνησις ὅθεν ἄλλο παρὰ ταῦτά ἐστιν, εἰκότως 201 a
 καὶ αὕτη διττὴ τις ἂν εἴη καθ' ἕκαστον γένος. πῶς δὲ ἔξει, τῷτο 9.
 ἐν τοῖς ἐφεξῆς ἐρῶμεν... λέγω τοίνυν κίνησιν εἶναι τὴν τῷ δυνά-
 μει κινήτῳ ἐντελεχείαν ἢ τοῖσιν. τί ὅν πρόσκειται "ἢ τοῖσιν;"

ἵνα ἐντελέχεια γένῃ, μενέσσης ἔτι καὶ σωζομένης τῆς δυνάμεως, ὥσπερ ἦν ἐντελέχεια. Themist. f. 30.

201^a τῷ τῷ, φησί, τῷ δυνάμει καὶ ἐντελεχείᾳ τὴν τῷ δυνάμει ὄντος.
11. ἐνέργειαν, ἣ τοῖσιν ἐστὶ, λέγω κίνησιν... ὅτι θαυμασιῶς ὠρί-
σατο τὴν κίνησιν, μάθοιμεν ἂν ἐντεῦθεν... ὥτως ἄρα καθὼς ἐνερ-
γείᾳ ἐστὶν, ὅθεν κινεῖται. ὁ μὲντοι ὅθεν καθὼς δυνάμει, μένον δυνά-
μει καὶ ἐν μόνῃ τῇ ἐπιτηδεύοντι, οὐκ ἂν λέγοιτο κινεῖσθαι· ἀλλ' ὅταν
ἀπὸ τῷ δυνάμει μεταβάλλῃ εἰς τὴν ἐνέργειαν, μένοντος ἐν αὐτῷ τῷ
δυνάμει, τότε λέγεται κινεῖσθαι. εἰκότως ἔν προσέθηκεν "ἣ τοῖσιν,"
ἵνα ἡ ἐνέργεια τῷ δυνάμει μένοντος ἐπιτελεῖται· παυσαμένῳ γὰρ τῷ
δυνάμει ἐκείνῃ ἐστὶ κίνησις... ἐπισηῖσαι δὲ ἄξιον ὅτι ὁ μὲν Ἀριστο-
τέλης ὁρίζομενος τὴν κίνησιν ἐν ἀρχῇ ἐνέργειαν αὐτὴν εἶπε τῷ
κινήτῳ ἣ τοῖσιν. Ἀλέξανδρος δὲ καὶ Πορφύριος καὶ Θεμισίος καὶ οἱ
ἄλλοι τὸν ὁρισμὸν ἐξηγούμενοι, ἀκούσαντες μετ' ὀλίγα τῷ Ἀριστο-
τέλει καὶ ἐντελέχειαν καλῶντος αὐτήν, ἐν τισιν ἀντιγράφοις ὥτως 15
εὐρηκότες τὴν γραφὴν "ἣ τῷ δυνάμει ὄντος ἐντελέχεια, ἣ τοῖσιν,
κίνησις ἐστὶν," εἰς ἐντελέχειαν τὴν ἐνέργειαν ἐν τῷ ὁρισμῷ τῆς κί-
νήσεως μεταλαμβάνουσιν, ὡς ταύτην ὅν παρὰ τῷ Ἀριστοτέλει.
μήποτε δὲ τὴν ἐντελέχειαν ὁ Ἀριστοτέλης ἐπὶ τῆς τελειότητος
ἀνάγει, καὶ εἴ ποτε ἐπὶ ἐνέργειας αὐτὴν τίθῃσιν, ὅς τῆς τυχεύσης ἀλλὰ 20
τῆς τελείας, καθότι ἔχει τελειον... τῷ τῷ καλῶς ἐπέστησε καὶ ὁ
Ἀλέξανδρος, ὅτι καὶ τῷ δυνάμει, εἰ λέγοιτο ἐντελέχεια ὑπὸ τῷ
Ἀριστοτέλει καὶ κίνησις, καὶ τῷ ἐντελέχειᾳ λέγεται καθόσον τε-
λειότης ἐστὶ τῷ δυνάμει ἡ κατ' αὐτὴν ἐνέργεια... διττὴ ἔν ἡ κυ-
ρίως ἐντελέχεια, ἡ μὲν οὖς εἶδος τελειον ἡρεμῶν, ὡς ἡ ψυχὴ λέγεται 25
ἐντελέχεια, ἡ δὲ ἡ καὶ τῷ ἐνέργεια... ὁ δὲ Πορφύριος τὴν κί-
νησιν ἀτελεῖ μὲν ἐντελεχείᾳ φησὶν εἶναι, ἐνέργειαν δὲ τελείαν. καί
τοι εἰ τῷ δυνάμει ἐστὶν ἐνέργεια, τὸ δὲ δυνάμει ἀτελής, πῶς ἡ τῷ
ἀτελεῖς ἐνέργεια τελεία ἂν εἴη ἐνέργεια; ὅλως γὰρ εἰ ἐστὶν ἀτελής
ἐνέργεια, ἡ τῷ ἀτελεῖς ἂν εἴη. καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Ἀριστοτέλης μετ' 30
ὀλίγα (p. 201 b 31) "ἣ τε κίνησις" φησὶν "ἐνέργεια μὲν εἶναι τις
δοκεῖ, ἀτελής δέ." προσεκτέον δὲ ὅτι τὸ τῆς ἐνέργειας νῦν ὄνομα
κοινῶς τέθεικεν ὁ Ἀριστοτέλης ἐπὶ τε τῷ ποιῶντος καὶ τῷ πάσχοντος·
κοινῶς γὰρ ἐπ' ἀμφοῖν ἡ τῷ δυνάμει ἐπὶ τὴν ἐνέργειαν διανύσας κί-
νησις ἐστὶν. Simpl. f. 94.

ἀποδώσει τὴν κίνησιν ὁ Θεμισίος ὀλίγον μεταβαλὼν, ὅτι
ἐστὶν ἡ τῷ δυνάμει ὄντος πρώτη ἐντελέχεια, ἣ τοῖσιν ἐστὶν· ὥσα-
ν μὲν γὰρ εἶναι ἐντελέχειαν τὴν εἰς τὸ εἶδος μεταβολὴν, ἐν ᾗ ἡρε-
μῇ λοιπόν, πρώτην δὲ τὴν ἐπ' ἐκεῖνο πορείαν, ἥτις ἐστὶ κίνησις.
Philop. i p. 12.

201^a πολλὰ καὶ τῶν ὀνομάτων ἐπιλειπόντων ἐπισημαίνετο καλῶς ὁ
12. Ἀριστοτέλης ὅτι ἐπὶ μὲν τῷ ποιῶντι κοινὸν ὄνομα κείμενον τὴν τῆς
ἀλλοιωσέως. Simpl. f. 94 b.

201^a σκληρότερον δοκεῖ τὸ τὸ δυνάμει ἐνέργειαν λέγειν, ὅταν ἐνεργῇ
15. καὶ τὸ δυνάμει. ἀλλ' ἐπειδὴ ὅλως ἐνεργῶν ὑπόκειται, τὸ δὲ ἐνεργῶν 45
ἐνέργειαν λέγειν, διὰ τὸ τῷ καὶ τὸ δυνάμει ἐνέργειαν εἶπεν. ὁ δὲ
Ἀλέξανδρος δύνανται τις φησὶν ἐκ τῶν εἰρημένων μεταβαλὼν λέ-
γειν κίνησιν εἶναι τὴν τῷ δυνάμει ὄντος πρώτην μεταβολὴν καὶ

πρώτην ἐντελέχειαν· ὥσαυτὴ μὲν γὰρ ἐστὶν ἡ εἰς τὴν τελειότητα με-
ταβολή, καθ' ἣν ἐνέργεια γινόμενον τὸ τῷ ὅπερ ἦν δυνάμει ἡρεμῇ
καὶ τῷ λοιπόν, πρώτη δὲ ὁδὸς ἡ ἐπ' ἐκεῖνο· ταῦτα τῷ Ἀλεξάν-
δρῳ λέγοντος αὐτῇ λέξει, ἀποδεκτὸν μὲν, εἰ μὴ αὐτῆς τῆς ἀτε-
λεῖς δυνάμεως πρώτην λέγοι μεταβολὴν τὴν κίνησιν, ὥσπερ δὲ
τὴν εἰς τὸ εἶδος, ἀλλ' αὐτῷ τῷ δυνάμει καὶ πεφυκτός· τὸ τῷ
διὰ κινήσεως ἐκ τῷ ἀτελεῖς μεταβάλλει εἰς τὸ τελειον... ἐπιση-
σαι δὲ ἄξιον ὅτι τὰ ἐκτεθέντα παραδείγματα τῶν εἰδῶν ἐστὶ τῆς
κινήσεως, μάθησις μὲν καὶ ἰατρικαὶ ἀλλοιώσεις τις, ἡ μὲν περὶ ψυχὴν
ἡ δὲ περὶ σῶμα, κύλισις δὲ καὶ ἄλλαι φορὰ, ἡ μὲν ἀφ' ἐαυτῶν ἡ δὲ
ἐξωθεν, ἀνδρῶνσι δὲ ἡ καὶ ποσότητι καὶ γήρανσις ἡ κατ' ἐστίαν,
ἡ μὲν αὐξήσεως ἡ δὲ φθορά, ὧν καὶ τὰ ἀντικείμενα δέδωκεν ἐννοεῖν.
δύναμις δὲ ἡ μὲν οἰκοδόμησις τῆς ἐστίας εἶναι, ἡ δὲ ἀνδρῶνσι καὶ γή-
ρανσις τῷ ποσῷ. id. f. 95.

ἀπορίαν τινα πρὸς τὴν τῆς κινήσεως ὁρισμὸν ὑποφερομένην 201^a
διαλύει καλῶς. ἡ δὲ ἀπορία τοιαύτην ἔχει τὴν ἐρώτησιν ἐν πρώτῃ 19.
χρήματι. τινα κινούμενα καὶ αὐτὰ κινεῖ· πάντα τὰ κινῶντα ἐνέργειαν
ἐστὶν, ὁ δυνάμει. τινα ἄρα κινούμενα ἐνέργειαν ἐστὶν, ὁ δυνάμει, ὥστε
ὁ πᾶσα κίνησις τῷ δυνάμει ἐστὶν ἐνέργεια ἣ τοῖσιν. λύει ἔν
αὕτῃ ἡ ἀπορία διὰ τῷ κινεῖσθαι μὲν πᾶν τὸ κινούμενον καὶ πάσχειν καθὼς
δυνάμει ἐστὶ, κινεῖν δὲ καὶ ποιεῖν καθὼς ἐνέργειαν· ἄλλο γὰρ αὐτῷ τὸ
δυνάμει καὶ ἄλλο τὸ ἐνέργειαν εἶναι. id. ib.

δηλονότι ταύτης εἰσὶ τῆς δόξης τῶν τε παλαιῶν φυσικολόγων 201^a
ὅσοι σωματικὴν ἢ μίαν ἢ πλείους ὑπέθετο τὴν ἀρχήν, καὶ τῶν νέων 25.
οἱ Στωϊκοί· καὶ γὰρ τὴν τῶν ἀρχῶν διάκρισιν ἢ σύγκρισιν ἢ ἀλλοιω-
σιν ἔλεγον οἱ παλαιοὶ γινεσθαι τὰ γινόμενα. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος Πλά-
τωνος εἶναι τὴν δόξαν φησὶν. καὶ ὅτι μὲν ἐν καὶ ἀτάκτῳ καὶ ὅλως τὸ
πρῶτον αἴτιον, κινῶν πρὸς ἐαυτὸ πάντα ὡς ἐφεστὸν, ἀκίνητον εἶναι
φησὶν ὁ Πλάτων, δηλοῖ σαφῶς τὰ καὶ τὴν πρώτην ὑπόθεσιν τῷ
Παρμενίδῳ λεγόμενα· μὲν γὰρ τὸ ἐκάστην τῶν κινήσεων ἀνελεῖν ἀπ'
αὐτῆς, ἐπάγει καὶ πᾶσαν ἄρα κίνησιν τὴν ἐν ἀκίνητον. καὶ τὰς ἰδέας
δὲ αὐτὸς Ἀλέξανδρος ὁμολογεῖ ἀκίνητους λέγειν τὸν Πλάτωνα· διὸ
καὶ σύγκρισιν τινα τῶν Πλατωνικῶν λόγων οἶετο ἀποδεικνύειν...
ὥστε τὸ ἀκίνητον εἶναι τὸν νῦν καὶ τὰς φυσικὰς κινήσεις ὁ Ἀριστο-
τέλης παρὰ τῷ Πλάτωνος ἔχει μαθὼν. ἀλλ' εἴπερ ἄρα πρὸς
Πλάτωνα ὁ λόγος τείνει, εἰς τὴν περὶ ψυχῆς αὐτῆς δόξαν ἀποβλέ-
πειν ἔοικεν... καὶ ὅθεν ἐν τούτοις ἐστὶ διάφωνον Πλάτωνι καὶ Ἀρι-
στοτέλει, πλὴν τῷ ὀνόματος τῷ αὐτοκινήτῳ, ὅτι ὁ μὲν Πλάτων αὐτο-
κίνητον τὴν ψυχὴν καλεῖ, ὁ δὲ Ἀριστοτέλης τὸ ζῶον κινῶν μὲν καὶ 40
τὴν ψυχὴν, ἀκίνητον ἔσσαν ἣν κινεῖ κίνησιν, κινούμενον δὲ καὶ τὸ
σῶμα. id. f. 95 b.

διχῶς φέρεται ἡ τῆς λέξεως ταύτης γραφή, καὶ μὲν τὴν Ἀσπα- 201^a
σιον καὶ Θεμισίον καὶ τὰ πολλὰ τῶν ἀντιγράφων ὥτως ἡ δὲ τῷ 27.
δυνάμει ὄντος, ὅταν ἐντελεχείᾳ ὅν ἐνεργῇ, καὶ ἡ αὐτὴ ἀλλ' ἡ κινή-
τόν, κινήσις ἐστὶν, καὶ ὁ δὲ Ἀλέξανδρος καὶ Πορφύριος ὥτως ἡ δὲ
τῷ δυνάμει ὄντος, ὅταν ἐντελεχείᾳ τι ὅν ἐνεργῇ, ἥτοι αὐτὴ ἢ ἄλλα,
ἢ κινήτόν, κίνησις ἐστὶν. οἷδε δὲ καὶ τὴν Ἀσπασίαν γραφὴν ὁ
Ἀλέξανδρος, ἀλλ' ἀρέσκει ταύτην μάλλον ὡς προστιθεῖσιν τινα καὶ

διαφορὰν τῆς κινήσεως. ἢ ὅτ' "αὐτὸ ἢ ἄλλο" προσκείμενον δηλω-
τικόν ἐστι τῷ τινὰ μὴ κίνησιν ἐξ ἑαυτοῦ ἐνέργειαν εἶναι καὶ τὴν δύνα-
μει, ὡς τὴν αὐξησιν καὶ μείωσιν ἐνδοθεν ἔσαν, καὶ τὴν κατὰ τόπον
φυσικὴν φορὰν, καὶ τὴν καθ' ὁρμὴν τῶν ζώων μετάβασιν, ὅτε
ἄλλοι δέ, ὡς τὰ βία κινούμενα καὶ τὰ κατὰ τέχνην πάντα γινόμενα.
καὶ ἐστὶ τὸ μὴ ἐνεργεῖν ἢ δὲ ἐνεργεῖσθαι, καὶ οὐδὲν ἐπ' αὐτοῖς ἢ ἐνέρ-
γεια ἢ κατὰ δύναμει, ἥτις ὅθεν ἤπτον πάθος ἐστὶν ἢ ἐνέργεια.
ἐπιστῆσαι δὲ ἄξιον, μήποτε ἢ βίαιος καὶ ἢ κατὰ τέχνην ἕκαστος ἐστὶν φυσικὴ
κίνησις, νῦν δὲ περὶ τῆς φυσικῆς ἐστὶν ὁ λόγος, ἥς ἡ ἀρχὴ ἢ φύ-
σις. . . καὶ ἴσως ἀσφαλεστέρα ἐστὶν ἢ τῷ Ἀσπασίῳ γραφῇ. εἰ δὲ
ἔχει τινὰ λόγον καὶ ἢ κατὰ τὸν Ἀλέξανδρον προδήκη, ἢ ἐξ ἑαυτοῦ ἔχ-
ῳς ἐφ' ἐνός ἀκυσέον, ἀλλ' ὡς ἐνδοθεν ἔχοντος τὸ κινῶν αἰτίον, εἰ καὶ
ἄλλο παρὰ τὸ κινούμενον ἐστὶν, ὡς ἢ ψυχὴ καὶ ἢ φύσις. καὶ ἀντι-
διαίρει τὸ τῷ ἐξ ἄλλου καὶ ἐξωθεν ἐναργῶς, ὡς ἐπὶ τῶν βία καὶ
τῶν τεχνικῶς κινουμένων ὁράει. μήποτε δὲ καὶ τὸ "ἐξ ἄλλου" οἰκεί-
ον ἐστὶν ἐπὶ τῶν ἐξωθεν μὴ ἀλλὰ φυσικῶς κινουμένων, οἷον ὅταν
ἐξ ὕδατος πυρκαμμένη ἀπὸ γίνῃ καὶ πῦρ, καὶ ἐπὶ τῶν ἀλλοιωμένων.
ἕκαστος μὲντοι διὰ τί οἷον ὁ Ἀλέξανδρος ταύτην μάλλον τῇ γραφῇ
συνάδειν τὰ ἐφεξῆς λεγόμενα ἢ τῇ ἑτέρᾳ. ὕδατος γὰρ οἶμαι
ἐξ αὐτῶν ἐν τοῖς παραδείγμασιν διαφαίνεται τεχνικῶς ἔσιν, εἰ καὶ ἢ
ὕγεια καὶ ἢ νόσος ἔχει τι φυσικόν. id. f. 96.

τὸν ὅρισμόν τῆς κινήσεως ἀναλαμβάνει. διττὴ δὲ φέρεται ἢ
γραφῇ, μία μὲν αὕτη "ἢ δὲ τὸ δύναμει ὄντος, ὅταν ἐντελεχέαι
ὄν ἐνεργῇ, ἔχῃ ἢ αὐτὸ ἀλλ' ἢ ἄλλο, κίνησις ἐστὶ," ταύτην ἢ δὲ ἐνέρ-
γεια τὸ δύναμει ὄντος, ὅταν τὸ τὸ δύναμει ἐντελεχέαι ἄλλο τι
ὑπάρχον ἐνεργῇ, ἔχῃ ἢ ἐστὶν ἐντελεχέαι ἀλλ' ἢ δύναμει, τὸ τὸ ἐστὶν
ἢ κίνησις. γράφει δὲ καὶ ἑτέραν γραφὴν ὁ Ἀλέξανδρος φερομένην
ἐν τοῖς παλαιότεροις τῶν ἀντιγράφων, "ἢ δὲ τὸ δύναμει ὄντος,
ὅταν ἐντελεχέαι ὄν ἐνεργῇ αὐτὸ ἢ ἄλλο, ἢ κινητόν, κίνησις ἐστὶν."
ὑπερβατικῶς δὲ ἀναγνωσκέον. ἢ δὲ τὸ δύναμει ὄντος ἐνέργεια, ὅταν
ἄλλο τι ὄν ἐντελεχέαι ἐνεργῇ, ἢ κινητόν ἐστὶ, τὸ τὸ ἐστὶ κίνησις.
Philop. i p. 14.

τὸ μὴ εἶναι ταυτὸν τὴν ἀπλῶς εἶπεν ἀντὶ τῆς παντοίας, ὡς
μὴ μόνον τῷ ὑποκειμένῳ ἐν εἶναι, ἀλλὰ καὶ τῷ λόγῳ. Simpl.
f. 96 b.

νῦν δὲ τὸ τὸ πρόκειτο ζητεῖν, ἐν τίνι τὸ ὑγιαίνειν καὶ τὸ νοσεῖν
πρώτως, ὡς περὶ ἐξ ἑνὸς τινός, ἀρὰ ἐν ὑγρότητι καὶ ἐν χυμοῖς ἀπλῶς,
ἢ ἐν αἵματι ὡς καὶ τὰς ἄλλας ἐχόντι χυμῶς, ἢ ἐν πνεύματι, ὡς οἱ
πολλοὶ τῶν παλαιῶν ἰατρῶν, ἢ ἐν τοῖς σερείοις, ἢ ἐν τῇ συμμε-
τρίᾳ τῶν πρώτων ποιότητων. πολλοὶ γὰρ περὶ τῆς γενομένης δόξης,
τῶν μὴ τοῖς προσεχεστέροις ὡς πρώτοις προσβαλλόντων, τῶν δὲ τοῖς
μέσοις, τῶν δὲ καὶ μέχρι τῶν κυρίως πρώτων ἀναβεβηκότων, οἷον
Ἱπποκράτης καὶ οἱ ἀπ' αὐτοῦ εἰς τὰς πρώτας ποιότητας τῶν πρω-
των στοιχείων ἀναδραμόντες. ὅτι δὲ ἐν ταυτὸν ἐστὶ τῷ λόγῳ τό-
τε δύναμει καὶ τὸ δυνάμενον, καὶ τῷ ὑποκειμένῳ ταυτὸν γὰρ δεικνύσι
καὶ διὰ παραδείγματος τὰ χρώματός καὶ τὰ ὁράτῃ. . . ὁμοίως δὲ
ἀμαρτάνει καὶ οἱ τὴν φωνὴν τὸ ἴδιον αἰσθῆναι ἀκοῆς ὁρίζονται.
ἀκούει γὰρ ἔστος ὁ ὅρισμός, ὁ συμβέβηκε τῇ φωνῇ. ὅθεν γὰρ αὕτη

μόνη ἀκυσή, εἴγε καὶ ὁ ψόφος ἄλλος ὢν παρὰ τὴν φωνὴν ἀκυστός
ἐστίν. καὶ οἱ ἀέρα δὲ πεπληγμένον τὴν φωνὴν ἀποδιδόντες, ὡς περ
Διογένης ὁ Βαβυλωνίος, ἀμαρτάνουσι. σῶμα γὰρ ἔστος ἔσται ἢ
φωνή, εἴπερ ἐν γένει τῷ ἀέρι ἐστίν, καὶ τὸ πεπονθός, ταύτην τὴν πε-
πληγμένον ἀέρα, ἀντὶ τῆς πάθους, ὅπερ ἐστὶν ἢ πληγῇ, ἀποδιδόασι.
id. f. 97.

ἐφιστάνει ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι ἐν τισιν ἀντιγράφοις ἐφ' αὐτῇ
ἢ λέξεις, ἴσως, φησί, τινῶν παρατηρησάμενων αὐτὴν διὰ τὴν ἀσά-
φειαν, καὶ ὅτι τὰ φθάνοντα εἰρήνην αὐτῆς λέγει. ἀλλ' ὅτι μὴ
ἐκ ἀποδόεικα πρότερον ἔστος ἐναργῶς τὰ ἐν τῷ ὅρισμῳ τῆς κί-
νήσεως παραληφθέντα, πρόδηλον. ὅτι δὲ, εἰ τὰ ἀσαφῆ διαγρά-
ψαιμεν, πολλὰ ἀν' τῶν Ἀριστοτέλους διαγραφείη, καὶ τὸ τὸ προδη-
λότερον. ἰστέον μὲντοι ὅτι καὶ ὁ Θεμιστοχίδης καὶ ὁ Πορφύριος ἐξηγη-
μένοι ἐν τῷ τῷ τῷ ῥήτῃ ἐξηγήσαντο. ἰστέον δὲ ὅτι ὁ Πλά-
των μὴ πᾶσαν ἐνέργειαν κίνησιν εἶναι φησί, καὶ τὴν ἀπὸ τῆς ἐσίας
ἐξανέστασιν τῶν ἐνεργούντων θεωρῶν τὴν ἐνέργειαν, Ἀριστοτέλης δὲ
καὶ οἱ τῆς φιλοσοφίας τὴν μὴ κίνησιν ἐνέργειαν λέγουσιν, ἐπὶ πᾶσαν δὲ ἐνέρ-
γειαν κίνησιν. ἐπὶ δὲ καὶ τὴν τελείαν. id. f. 97 b.

εἰπὼν τὴν ἑαυτοῦ δόξαν καὶ ἐπὶ τὰς τῶν προτέρων περὶ κινή-
σεως μεταβέβηκεν, ἐπισκεπτόμενος ἐκεῖνας. καὶ ὁ μὴ Ἀλέξανδρος
καὶ τὰ ἄλλα μὴ ἐκ οἷα ὅπως ἐρμηνεύει τῶν ἐν ταύτῃ λεγομένων,
καὶ τὸ ἐν ἀρχῇ λεγόμενον τὸ "ὅτι δὲ καλῶς εἶρηται, δηλον καὶ ἐξ ὧν οἱ
ἄλλοι περὶ αὐτῆς λέγουσι," καὶ τὸ μὴ ἐν ἄλλῳ γένει τὴν κίνησιν
εἶναι δυνατόν. πρὸς γὰρ, φησὶν, ἐκ τῆς τῶν ἀρχαίων δόξης, οἷον
ἐξ ὧς τοιαύτης ἐνεργείας τὴν κίνησιν τιθέμενοι ὅθεν εἶπον ὕγιες
περὶ αὐτῆς. μήποτε δὲ εὐγνωμονέσμενοι ἐξ ἑνὸς ἀκούειν, ὅτι τὴν μὴ
ὀλοχερεστέραν ἐκδοχὴν τῶν ταῖς ἀρχαίαις εἰρημένων διελέγχει, δη-
λοῖ δὲ καὶ ἐκ τῆς ἐκεῖνων ἐννοίας ὅτι καλῶς αὐτὸς ὠρίσατο τὴν κί-
νησιν. καὶ ἐκεῖνοι γὰρ εἰς ἀνιστότητα καὶ ἑτερότητα καὶ τὸ μὴ ὄν τιθέα-
σιν, ὅτι ἀόριστον τι δοκεῖ ἢ κίνησις. δύο γὰρ ἔστων συστοιχιῶν παρὰ
τοῖς Πυθαγόρειοις, ὧν ἐν τῇ ἑτέρᾳ ἐστὶν ἢ κίνησις τῇ τῶν ἀρχαίων
ἐχούσῃ σφαιρικῆς καὶ ἀόριστης, ἐν αἷς καὶ ἑτερότητος καὶ ἀνισότητος καὶ
μὴ ὄν (καὶ γὰρ δέκα ἀντιθέσεις ὡς ἀρχαῖα παρελήφθησαν), εἰκότως
ἀόριστον τι δοκεῖ ἢ κίνησις καὶ ἐκεῖναι, ὡς περ καὶ ἡμῶν. . . καὶ ἐγὼ
μὴ οἶμαι ταῦτα πρὸς ἐκεῖνο ἀποδοδόντες τὸ λέγον "ὅτι δὲ καλῶς
εἶρηται, δηλον καὶ ἐξ ὧν οἱ ἄλλοι περὶ αὐτῆς λέγουσιν." ὁ δὲ Ἀλέ-
ξανδρος τῷ μὲν φησὶν ὅθεν ἀκόλουθον ἀποδιδόναι, τῷ δὲ δευτέρῳ
τῷ λέγοντι "καὶ ἐκ τῆς μὴ ῥάδιον εἶναι διορίσαι ἄλλως αὐτὴν" ἐπὶ
χθραὶ φησὶ τὸ "ἔτε γὰρ τὴν κίνησιν καὶ μεταβολὴν ἐν ἄλλῳ τινὶ τιθέ-
ναι δύναται ἂν τις." καὶ ἀσάφειαν καὶ ἀκαταλληλίαν ἐγκαλεῖ τῇ
λέξει, διότι τῷ προσεχῶς εἰρημένῳ ἐκ ἐπὶ γὰρ τὸ ἔτε τῶν εἰρη-
μένων τι περὶ αὐτῆς ὑπὸ τῶν ἄλλων ὕμῳς εἶρηται. τῷ γὰρ προ-
ρηθέντι, φησὶν, ἀκόλουθον ἐστὶν ὁ ἐπιφέρει, τὸ "δηλον δὲ σκοπεῖσθαι ὡς
τιθέσθαι αὐτὴν ἐννοῖα ἑτερότητα" ὥς τὰ "χαλεπὴν μὴ ἰδεῖν ἐνδε-
χομένην δὲ εἶναι" (p. 202 a 2). καὶ κατ' ἄλλον δὲ τρόπον τὸ ῥήτῃ
ἐκδοχόμενος ἀμεινόν φησι τὸ "ἔτε γὰρ τὴν κίνησιν καὶ μεταβολὴν
ἐν ἄλλῳ γένει τιθέναι δύναται ἂν τις" ἀντὶ τῆς ἐν ἄλλῃ φύσει
ἀκούειν. καὶ εἴη ἂν ἐπόμενον αὐτῷ τὸ "δηλον δὲ σκοπεῖσθαι ὡς τιθέα-

σιν αὐτὴν ἔνιοι ἑτερότητα.” ἐν πολλοῖς δὲ ὁδὲ φέρεται λέγει ταύτην τὴν λέξιν, καὶ διὰ τὸτο μὴδὲ ὑπεμνηματίζῃ. καὶ αὐτὸς δὲ, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, συγκεχυμένως αὐτῆς τὴν ὑπομνηματισμὸν ἐποιήσατο. πολλὰ δὲ ἀντεῖπεν ὡς ἑτερότητας παρὰ τῷ Πλάτῳ λεγομένης τῆς κινήσεως, ὧν τὰ κυριώτερα ταῦτα νομίζω. . . νῦν δὲ τοσούτον ἰστέον, ὅτι καὶ Εὐδήμος πρὸ τῷ Ἀλεξάνδρῳ ἰσορῶν τὴν Πλάτωνος περὶ κινήσεως δόξαν καὶ ἀντιλέγων αὐτῇ, τὰδε γράφει: “Πλάτων δὲ τὸ μέγα καὶ μικρὸν καὶ τὸ μὴ ὂν καὶ τὸ ἀνώμαλον, καὶ ὅσα τούτοις ἐπὶ ταύτῃ φέρει, τὴν κίνησιν λέγει. φαίνεται δὲ ἀτοπον αὐτὸ τὸτο τὴν κίνησιν λέγειν· παρὰ τῆς καὶ κινήσεως δοκεῖ κινεῖσθαι τὸ ἐν 10 ὧ, ἀνίστα δὲ ὄντος ἢ ἀνωμαλίας προσαναγκάζειν ὅτι κινεῖται, γελοῖον. βέλτιον δὲ αἰτία λέγειν ταῦτα, ὥσπερ Ἀρχύτας.” καὶ μετ’ ὀλίγον “τὸ δ’ ἀόριστον” φησὶ “καλῶς ἐπὶ τὴν κίνησιν οἱ Πυθαγόρειοι καὶ οἱ Πλάτων ἐπιφέρουσιν.” id. f. 98.

201 b 20. ὁ μὲν γὰρ Πλάτων ὑπεροχὴν καὶ ἑλλειψιν ἔλεγε τὰ τῆς κινήσεως αἰτία, ἀνισότητά λέγων καὶ ἀνομοιότητά καὶ ἑτερότητα τῷ κινῆντος πρὸς τὸ κινούμενον. ὁ δὲ Ἀριστοτέλης ἔκ ἐν τούτῳ τῷ εἶδει τὴν διαφορὰν ἔλεγε τῷ κινῆντος πρὸς τὸ κινούμενον, ἀλλ’ ἐν τῷ ποιητικῷ καὶ παθητικῷ καὶ ὅλως κινήτικῷ καὶ κινητῷ. cod. Reg. 1947.

201 b 26. ζητῶσιν ἐνταῦθα οἱ ἐξηγηταί, πῶς φησὶν ὁ Ἀριστοτέλης τὴν 20 ζήτησιν ἀόριστον εἶναι διὰ τὸ ὑπὸ μηδεμίαν τῶν κατηγοριῶν ἀναγεῖσθαι· καίτοι τῶν ἐναντίων τὰ αὐτὰ εἰσι γένη. καὶ φασὶν ὅτι ἡ μὲν ἐκάστη ζήτησις τῷ ὄντι ἢ πρᾶσιν ἀντικειμένη αὐτῷ, ἐξ ἧς καὶ εἰς τὴν ἔξιν γίνεσθαι μεταβολήν, ὑπὸ τὸ αὐτὸ γένος ἀναγεῖται ὑφ’ ὃ καὶ ἡ ἔξις. Philop. k p. 2.

202 a 3. βάλειν νῦν ἅμα μὲν τεκμήρια παραθέσει ἐναργῆ τῶν ἐν τῷ κινεῖν ἀντικινυμένων, ἅμα δέ, ὡς φησιν Ἀλεξάνδρος, καὶ χωρίσαι τὸ θεῖον σῶμα τῷ ἀντικινεῖσθαι καὶ ἀντιπάσχειν. . . ἰστέον δὲ ὅτι ὁ μὲν Ἀσπασίος ἔτι γράφει τὴν λέξιν “κινεῖται” δὲ καὶ τὸ κινῆν, ὥσπερ εἴρηται, πᾶν τὸ δυνάμει ὂν κινητικόν.” καὶ συνάδει τούτῳ τὸ μετ’ ὀλίγον ἐπαγόμενον ἔτι: “τὸ γὰρ πρὸς τὸτο ἐνεργεῖν, ἢ τοῦτο, αὐτὸ τὸ κινεῖν ἐστίν· τὸτο δὲ ποιεῖ θίγει, ὥστε ἅμα καὶ πάσχει.” δυνάμει γὰρ ὂν κινητικὸν καὶ θίγει κινῆν ὅταν κινῇ, καὶ ἀντικινεῖται· τοιαῦτα γὰρ τὰ ἐν γενεῇ καὶ φθορᾷ. ὁ δὲ Ἀλεξάνδρος οἶδε μὲν καὶ ταύτην τὴν γραφὴν, καὶ ἐξηγεῖται προσφόρως ταύτην ὡς ὑφ’ ἑτέρων νομοθε- 35 νην, πρῶτην δὲ τίθησι τὴν ἑτέραν τὴν λέγουσαν “κινεῖται” δὲ τὸ κινούμενον, ὥσπερ εἴρηται, πᾶν τὸ δυνάμει ὂν κινητικόν.” καὶ σαφέστερα ἐστὶν αὐτῇ, διορίζουσα ποῖα τῶν κινῶντων ἀντικινεῖται, ὅτι ἔστι πάντα. . . καὶ δοκεῖ, φησὶν ὁ Ἀλεξάνδρος, σαφέστερον νῦν λέγειν τί ποτὲ ἐστὶν ἡ κίνησις, ἥπερ ὅτε ἔλεγεν αὐτὴν ἐντελέχειαν τῷ δυνατῷ ἢ δυνα- 40 τόν. . . ὁ δὲ Θεμίστιος καὶ ἐνταῦθα ἀξιῶ μὴ εἶναι κίνησιν καὶ τὰ πρὸς τι, διότι ἡ καὶ τὰ πρὸς τι ἐνεργεῖα ἢ διασώζει τὸ δυνάμει. . . τινὲς δὲ αἰτιῶν τὴν ὅρον τῆς κινήσεως, διότι τῷ κινητῷ ὁμοίως ὄντι, ὡς φασιν, ἀδύνατον τῇ κινήσει καὶ γνωρίζομένῳ διὰ τῆς κινήσεως, προσκέρχεται. ἀπολογεῖται δὲ ὁ Ἀλεξάνδρος λέγων. Simpl. 45 f. 99 b.

ἄρα ὅν ἔχει καλῶς ὁ τῆς κινήσεως ὁρίσμός, καὶ πᾶσα ἡ τῷ δυνατῷ, καθὼς δυνατόν, ἐντελέχεια κίνησις ἐστίν, ἢ τι προσδιορί-

ζέον· φαίνεται γὰρ ἂν τις ὅτι τὸ δυνάμει δεξιόν, ὅταν γένηται ἐνεργεῖα, μεταστάντος ἐμὲ φέρε πρὸς τὰ εὐνύμια, μεταβάλλει μὲν εἰς ἐντελέχειαν ἐκ τῷ δυνάμει, ἢ κινεῖται δέ. λέγει μὲν ὅν καὶ τὸτο καλῶς πρὸς τὴν ἀπορῶντας, ὅτι τὸ δυνάμει εὐνύμια ἐκινήθη, μία δὲ ἡ 5 δυνάμει τῶν πρὸς τι· αὐτὴ γὰρ ἡ χέσις ἢ δυνάμει ἐστὶν ἡ ἐνεργεῖα, ἐν ἣ καὶ τὸ δεξιόν καὶ τὸ εὐνύμια πρὸς ἀλλήλα ἐστὶν τε καὶ λέγειται, ὥστε εἰ τὸ ἕτερον ἐκινήθη, πάντως καὶ τὸ ἕτερον. ἐγὼ δὲ φημι τὴν καὶ τὸ πρὸς τι ἐνεργεῖαν μὴ διασώζειν τὸ δυνάμει, ἀλλὰ ἀθρόαν γίνεσθαι μεταβολὴν ἐκ τῷ δυνάμει εἰς ἐντελέχειαν. Themist. f. 31.

δείξας ὅτι τὸ κινούμενον, ὥς ἂν κινῇται, φυλάττει τὸ ἀτελές 202 a καὶ τὸ δυνάμει, εἰκότως ἐπισημαίνει περὶ τῷ κινῆντος, ὅτι τὸτο 9 τέλειον εἶναι καὶ εἶδος ἔχειν. . . ἡ γὰρ ψυχὴ κινεῖ μὲν τὸ σῶμα τοπικὴν κίνησιν, ἢ μὴν ἐν τόπῳ ἔσται. καὶ ἴσως διὰ τὸτο ὁ Ἀριστοτέλης ἀσφαλέςτερον ποιῶν ἐκ εἶπεν ὅτι εἶδος αἶσθησι τὸ κινῆν οἶον καὶ τὸ κινούμενον, ἀλλ’ ὅτι τότε ἢ τοῖονδε ἢ τοσούδε. Simpl. f. 100 b.

μετ’ ὃ ἀποδοῦναι τὴν τῆς κινήσεως ὁρίσμον καὶ τὴν προσήκουσαν 202 a αὐτῇ διαφύρασιν ποιήσας, μεταβαίνει λοιπὸν ἐπὶ τὸ δεύτερον 13. τῶν περὶ κινήσεως προβλημάτων, ζητῶν καὶ διακαθαίρων ἐν τίνι ἐστὶν ἡ κίνησις, πότερον ἐν τῷ κινῆντι ἢ ἐν τῷ κινουμένῳ, ἢ ἀπὸ τῷ κινῆντος ἐν τῷ κινουμένῳ, ὡς ἔχει καὶ ἡ τῶν πρὸς τι χέσις. διὰ τὸτο καὶ τὴν τῷ πρὸς τι χέσιν διέλαβεν. . . ὑπεναντιῶν δὲ φησιν Εὐδήμος τοῖς λέγουσιν ἐν τῷ πάσχειν καὶ κινουμένῳ εἶναι τὴν κίνησιν τὸ περὶ τὰς αἰδήσεις· λέγομεν γὰρ ὁρᾷ ὁρᾷ ὅρασις, ἀκούει ἀκούει 25 ἀκουσις· δοκεῖ ὅν ἡ ὅρασις ἐν τῷ ὁρῶντι εἶναι καὶ ἡ ἀκουσις ἐν τῷ ἀκούοντι. ὁμοίως καὶ αἱ γεύσεις καὶ αἱ λοιπαί. ταῦτα δὲ καὶ ἐν τῇ τῷ ποιῶντος καὶ κινῆντος εἶναι δοκεῖ συσχεῖσθαι. ἀπατώμεθα δὲ, φησὶ, τῇ λέξει ἐπακολουθῶντες καὶ μὴ ἐνούμεντες ὅτι τὸ αἰδανόμενον πάσχει. . . ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τούτῳ τῷ χωρίῳ οἱ μὲν πολλοὶ σαφέστερον ἔτι γρά- 30 φουσι ταύτην τὴν λέξιν “ἐντελέχεια γὰρ ἐστὶ τούτῳ ὑπὸ τῷ κινητικῷ,” ὁ δὲ Ἀνδρόνικος ἔτι: “ἐντελέχεια γὰρ ἐστὶ τῷ κινητῷ καὶ ὑπὸ τούτῳ.” καὶ ἐξηγεῖται ὅτι καὶ ἐξῴθεν ἢ τὸ κινῆν, ἐκ τῆς ἐνστάσεως δυνάμει εἰς ἐνεργεῖαν ἀγόμενον, ὑφ’ ἑαυτῷ κινεῖσθαι δοκεῖ τὸ κινούμενον. id. ib.

λογικὴν καλεῖ (τὴν ἀπορίαν) ἢ ὡς προῖσαν ἐξ ἐνδόξεων, ἢ 202 a ὡς ἐν λόγῳ μόνῳ τὸ πιθανὸν ἔχουσαν καὶ ἐκ ἀπὸ τῶν πραγμάτων 21. βεβαιωμένην· ἔτι γὰρ λόγοι λέγουσι οἱ τῷ Ζήνωνος οἱ πιθανοὺς τὴν κίνησιν ἀναιρῶντες. ἢ λογικὴν λέγει τὴν κοινοτέραν καὶ ἢ προσεχῆ ὁδὲ ἰδὼν τῷ προκειμένῳ, ὁδὲ ἐξ οἰκείου ἀρχῶν· ἢ μὲν γὰρ ἐκ τῶν οἰκείων ἐπιχειρήσεως ἢ λογικῆς, ὡς ἡ τὴν ψυχὴν ἀθάνατον δεικνύουσα ἐκ τῷ αὐτοκινήτῳ (ἀπὸ γὰρ τῆς ὑσίας τῆς ψυχῆς βάλει) προῖναι, ὡς φησιν Ἀλεξάνδρος), ἢ δὲ ἐκ τῷ τὰ ἐναντία ἐκ τῶν ἐναντίων γίνεσθαι τὸ ἀθάνατον δεικνύουσα λογικῆς. id. f. 101.

λογικὴν ἀντὶ τῷ ἀξίαν τινὸς λόγου, αἰνεῖ πιθανὴν καὶ ἀξίαν 202 a ἔσαν λόγου τυχεῖν καὶ ἐπιλύσεως. Philop. k p. 6.

τὸ τρίτον τμήμα τῆς διαιρέσεως, τὸ λέγον ἢ ἄμφω ἐν τῷ 202 a κινῆντι, παραλέλοιπε καὶ ὡς ἐναργῶς ἀτοπον. . . ὡς ἐν τοῖς 26. πλείοσι γέγραπται τῶν ἀντιγράφων. ἐν τισὶ δὲ καὶ τὸτο πρόσκειται,

τῆς γραφῆς ἐχέσης ὅτως "ἡ γὰρ ἀμφω ἐν τῷ πάχοντι καὶ ποιη-
μένῳ, ἡ ἐν τῷ ποιῶντι καὶ διατιθέντι, ἡ ἢ μὴ ποίησις ἐν τῷ ποιῶντι
ἡ δὲ πάθησις ἐν τῷ πάχοντι." περιττὴ δὲ ἡ προδήκη, εἴπερ
μὴδὲ ἀντιλέγει πρὸς ἐκεῖνην τὴν θέσιν ὁ Ἀριστοτέλης. . . ὁ μέντοι
πιθανὸς Θεμιστίας τὸ "εἰ δὲ δεῖ καὶ ταύτην ποίησιν καλεῖν, ὁμω-
νύμῳ ἂν εἴη" πρὸς ἐνδείξιν τέτῃ τῇ τμήματος εἰρηάζει νομίζει, ὡς
εἰ μὲν τὸ εἰπεῖν "ἡ ἢ μὴ ποίησις ἐν τῷ ποιῶντι ἡ δὲ πάθησις ἐν τῷ
πάχοντι" ἐπήγειν ἀνάπαυλιν γὰρ ἔκ ἐνδότης, ὅσον τὴν ποίησιν ἐν
τῷ πάχοντι εἶναι, εἰ μὴ τις τὴν τῷ πάχοντος ἐνέργειαν ὁμωνύμῳ
ποίησιν ὀνομάζειν ἐθέλοι. καίτοι εἰ τέτῃ ἔνεκεν εἴρητο, ἀνάγκη
ἦν καὶ τὴν πάθησιν ἐν τῷ ποιῶντι ὁμωνύμῳ λέγεσθαι, ὅπερ ἔκ εἴρη
ἐπιπύλαιον ὄν. **Simpl. f. 101.**

πρὸς τὸ προσεχῶς ἐπαχθὲν τμήμα τὸ λέγον "ἡ μὴ ποίησις ἐν
τῷ ποιῶντι ἡ δὲ πάθησις ἐν τῷ πάχοντι" πρῶτον ὑπαντά. . .
τῷτὸ δὲ δεῖξας ἄτοπον μεταβέβηκεν ἐπὶ τὸ ἕτερον τμήμα τῆς
διαίρεσεως τὸ πρῶτον ῥηθέν, καὶ τὰ ἄτοπα λοιπὸν ἐπάγει τοῖς ὑπο-
τιθεμένοις ἀμφω ἐν τῷ κινημένῳ καὶ πάχοντι, τὴν τε ποίησιν καὶ
τὴν πάθησιν, καὶ τὴν διδασκίαν καὶ τὴν μαθήσιν. . . δυνάτην δέ, φησὶν
ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ ἄλλως ἀναγινώσκων, ὁξύνοντας ἀλλὰ μὴ βαρύν-
οντας τὸ "τίνες" (v. 35). εἰ γὰρ δύο αἱ κινήσεις ἅμα, δύο τίνες
ἔσονται καὶ ἐναντία ἀλλοιούσεις τῷ ἐνός καὶ εἰς ἐν εἶδος, ἅπερ ἀδύνατα.
δυνάτην δέ, φησὶ, καὶ ὑπερβιβάζοντας σαφεσέραν τὴν λέξιν ποιῆσαι
ὅτως "ἐῖτα ἄτοπον τὸ δύο κινήσεις ἅμα κινεῖσθαι καὶ εἰς ἐν εἶδος,"
καὶ ὁ μόνον ἄτοπον ἀλλὰ καὶ ἀδύνατον τῷτὸ. εἴτα ἐπὶ τούτοις τὸ
"τίνες γὰρ ἔσονται ἀλλοιούσεις τῷ ἐνός." διὰ τῷτὸ γὰρ ἀδύνατα, ὅτι
ἔχουσιν οἷον τε λαβεῖν τίνες ἔσονται ἀλλοιούσεις τῷ ἐνός. καὶ ἄλλως
δὲ ἐκατέρω τῶν ἀτόπων ἰδιάν τι δηλωτικὸν ἐπήνεγκε, φησὶν ὁ
Ἀλέξανδρος, τῷ ἀτόμῳ. ἔστι δὲ τὰ ἄτοπα τό τε δύο κινήσεις
ἅμα κινεῖσθαι καὶ τὸ δύο εἰς ἐν εἶδος εἶναι. . . μήποτε δὲ ὁ Ἀρι-
στοτέλης ἀρκεῖν οἰόμενος πρὸς ἔχατον ἀτοπίαν τὸ δύο εἶναι τὰς κί-
νήσεις ἐνός εἶδος, τῷ ἐναντίας εἶναι ἔκ ἐμνημόνευσε. διὸ δύο τὰ
ἄτοπα ἐπήγαγε, τό τε δύο ὅλως εἶναι ἐνός εἶδος καὶ τὸ δύο ὅσας
διαφόρους εἰς ἐν φέρεσθαι, καὶ μὴ ὥσιν ἐναντία. ἐπιτείνει δὲ τὸ
ἄτοπον ἡ ἐναντιώσις. **id. f. 101 b.**

τὰς ἀπορίας ὅσας ἐντεῦθεν ἄρχεται λύειν, ἀλλ' ὅσαι πρὸς
ἀληθῆ δόξαν ἐνίστανται τὴν λέγουσαν μίαν μὴ εἶναι τῷ ὑποκειμένῳ
τὴν κίνησιν, δύο δὲ καὶ τὴν λόγον. διὸ τὰς μὴ πρὸς τὴν μίαν εἶναι
τὴν κίνησιν ἀπορίας, ὅσας ὕψερρον τέθεικε, πάσας διαλύει, τὰς δὲ
πρὸς τὸ δύο εἶναι τὰς κινήσεις ὅσας, ἀλλ' ὅσαι δύνανται καὶ πρὸς
τὴν μίαν καὶ ἐν τῷ κινημένῳ ὅσας ὑπαντᾷ. καὶ τῷτὸ εἰκότως. . .
διὰ τῷτὸ ὅταν μὴ καὶ ἀποτομὴν αὐτὴν ὀρῶμεν (τὴν κίνησιν), ἐν τῷ
κινημένῳ θεωρῶντες αὐτήν, ἐπειδὴ ἐν ἐκεῖνι ὑφέστηκεν, ἐντελέ-
χειαν λέγομεν τῷ κινήτῳ, ἢ κινήτῳ. ὅταν δὲ καὶ συμπλοκὴν ἀπὸ
τῶ κινήτῳ ἀρξάμενοι, λέγομεν ἐνέργειαν τῷ κινήτῳ ἐν τῷ κινη-
μένῳ, ὡς ὀρίει ἐπὶ τέλει τῷ περὶ κινήσεως λόγῳ. φερομένης δὲ
καὶ τοιαύτης γραφῆς "ἔστι μέντοι καὶ ἔκ ἀποτετμημένους, ἀλλὰ τῷδε
ἐν τῷδε," ὁ Ἀλέξανδρος ἔκ ἀπλῶς φησὶ καὶ ἀποτετμημένους ἐν
τινι, ἀλλ' ἐν ὀρισμένῳ τινί, καὶ τῷτὸ πρὸς ὃ λέγει. λέγει δὲ πρὸς

τὸ μαθηματικόν. καὶ θαυμαστὸν ἔμοιγε δοκεῖ πῶς τὸ "ἔκ ἀποτε-
τμημένους" ἀντὶ τῶ ἔκ ἀορίστως ἦκασε, καίτοι πρότερον καλῶς τὸ
"ἐν τινι μέντοι καὶ ἔκ ἀποτετμημένῳ" ἐξηγήσατο, δηλῶν ὅτι ὁ
κεχωρισμένη τῷ μαθηματικῷ, ὅτε ὡς ἐν τῷ διδάσκοντι μόνῳ ὅσα
ἔτε ὡς καθ' αὐτήν. καὶ ἐπὶ ταύτης γὰρ τῆς γραφῆς τὸ αὐτὸ ἂν ση-
μαίνει τὸ ἐπίρρημα. **id. f. 102.**

δύναται δέ, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, τὸ "ὅ μὴν ἄλλ' ὅδ' εἰ ἡ δὲ
δαξίς τῇ μαθήσει ταύτῃ" καὶ τὰ ἐξῆς ὡς ἐκ περιστάσεως εἰρηάζει, ὡς
εἰ ἔλεγε, καὶ εἰ δοθείη ἡ διδασκίς τῇ μαθήσει ταύτῃ εἶναι, ἔκ ἀνάγκη
καὶ τὸ μαθάνειν τῷ διδάσκοντι ταύτῃ εἶναι. ὁ γὰρ ἐπεὶ ἡ διδασκίς
μία τῶν διεσηκώτων, ἥδη καὶ τὸ διδάσκειν ἐνθένδε ἐκείσε ἢ ἐκεῖθεν
ἐνθάδε ἐν καὶ ταυτὸν ἐστίν. εἴτα ἐπὶ τὸ πρῶτον ἀκόλουθον ἀναδρα-
μῶν, ἀφ' ὅ πάντα ἤρτητο, διελέγχει καὶ τῷτὸ. ἦν δὲ ἐκεῖνο, εἰ
μία ἢ ἀμφὸς ἐνέργεια, ἡ διδασκίς τῇ μαθήσει ταυτὴν. . . καὶ ἔοικε
τὸ γὰρ τῷδε ἐν τῷδε καὶ τὸ τότε ὑπὸ τῷδε" ἐπὶ τῆς κινήσεως ἀκρίβειαν.
ἐγὼ μέντοι ἐπὶ τῆς ποιήσεως καὶ τῆς παθήσεως εἰρηάζει νομίζω καὶ
τῷτὸ καὶ τὸ "ἕτερον τῷ λόγῳ." **id. f. 103.**

εἰδὴ λέγει ἔκ ὡς ἀπὸ γένους τῆς κινήσεως διαίρεσεως (ὁ γὰρ
γένος ἡ κίνησις), ἀλλ' ὡς διαφόρους ιδιότητας. ἐφ' ἐνός δὲ καὶ τῶν
καὶ μέρος εἰδῶν τῆς ἀλλοιούσεως ὑποδείξας ὅπως καὶ τὴν καθόλου
λόγον ἐφαρμόττει τοῖς καὶ μέρος εἰδῶν, ἄλλον τρίτον ὀρισμὸν
τῆς κινήσεως προσέθηκεν, ὃν καὶ γνωριμωτέρον φησὶν ὡς συμπλέ-
κοντα τῷ παθητικῷ τὸ ποιητικόν. . . ἡ δὲ φύσις καὶ προδιατιθεμένη
διατίθησι τὸ ὑποκείμενον ἐνδοθεν καθ' ἑκάστην κινήσεως εἶδος, ὡς καὶ
ὁ Ἀνδρόνικος ἔλεγε. . . ὁ μέντοι Ἀλέξανδρος τὴν γνωριμωτέραν
ἀπόδοσιν μεταλήψιν οἶσθαι τῷ τῆς ἀλλοιούσεως λόγῳ, ἀπιθάνους
οἶμαι λέγων ἀπολογισμῶς. φαίνεται δὲ καὶ ὡς τρίτον ὅρον τῆς κί-
νήσεως ἀποδεχόμενος, καὶ ὡς ἀπὸ παραγραφῆς ἡ λέξις προσε-
θεῖσα συγκεχυμένη ἐν τῷ βιβλίῳ δοκῇ. τὴν δὲ οἰκοδόμησιν καὶ τὴν
ἰατρειὴν ὡς ἀλλοιούσεις παραγωγῶν ἐπήγαγεν ὅτι τὴν αὐτὴν λε-
χθήσετῃ τρόπον καὶ περὶ τῶν ἄλλων κινήσεων. καλῶς γὰρ ὁ Ἀλέξ-
ανδρος ἐπισημαίνει ὅτι πᾶσαι χεῖρον αἱ τεχνικὴς κινήσεις κατ' ἀλ-
λοιοῦσιν εἰσι μάστιγα. **id. f. 103 b.**

περὶ τῶν κοινῶς πᾶσι τοῖς φυσικοῖς πράγμασι παρακολοῦ-
θῶντων ὅσας τῆς πραγματείας, ἐπειδὴ τὰ φυσικὰ σώματά ἐστι καὶ
μεγέθη κινώμενα ἐν χρόνῳ, ἀνάγκη δὲ ἐστὶ καὶ τὸ σῶμα καὶ τὴν κί-
νησιν καὶ τὸν χρόνον μεγέθη ὄντα ἢ πεπερασμένα ἢ ἀπείρα εἶναι,
ἐστὶ δὲ καὶ συνεχὴ τὰ εἰρημένα, ἐν δὲ τῷ συνεχεῖ τὸ ἀπείρον ἐστὶ,
διότι συνεχὲς ἐστὶ τὸ ἐπ' ἀπείρον διαμετρίον, εἰκότως ὁ περὶ τὴν φύ-
σιν πραγματευόμενος καὶ περὶ ἀπείρου τί διαλέξετο. . . τὸ "ἴσως"
προσέθηκε τῷ μὴδὲν τῶν ἀναγκαῶς ἐν θατέρῳ εἶναι, ἢ τῇ
ἀπειρίᾳ ἢ τῷ πέρατι, διότι τὰ πάθη, ὅσον τὸ λευκὸν καὶ τὸ θερμὸν, καὶ
αὐτὰ καθ' αὐτὰ ὅτε ἀπείρα ὅτε πεπερασμένα. ὁ δὲ γὰρ ποσὰ
ταῦτα καθ' αὐτὰ ἐστὶ (καὶ ποσῶν γὰρ τὸ ἀπείρον λέγει) καὶ τὸ πεπε-
ρασμένον, καὶ συμβεβηκὸς μέντοι καὶ αὐτὰ γίνετῃ ποσὰ, καθόσον
ποσὰ τὰ ὑποκείμενα αὐτοῖς ἐστίν. ὁ δὲ φυσικὸς καὶ περὶ τὰ πάθη
ἔχει, καθόσον πάθη ἐστὶ τῶν σωμάτων. διὸ τῆς περὶ Οὐρανῶ ἀρ-
χόμενος. . . **id. f. 104.**

203^a εἶναι δὲ φησιν οἱ ἐτίθεντο καὶ ἔξωθεν τῷ ὕραν καὶ τῷ ἄπειρον, δηλο-
 6. νότι ἐκ αἰσθητόν, εἴπερ αὐτὸς ὁ Τίμαιος λέγει μὴδὲν σῶμα ἔξωθεν
 ὑπολειφθῆναι τῷ κόσμῳ. εὐόκασιν ὅν διττὴν λέγειν καὶ τὴν ἀριθμὸν
 καὶ τὴν ἐν τῷ ἀριθμῷ ἄπειρον, ὅπερ ἔλεγον εἶναι τὸ ἄρτιον, τὸ μὴ
 αἰσθητὸν καὶ δὲ νοητόν, ὅπερ ἔξωθεν τῷ ὕραν ἔλεγον. ὁ μὲντοι
 Πλάτων ἔξωθεν τῷ ὕραν ὅθεν ὑποτίθει τὸ σῶμα, λέγων ἐν Τιμαίῳ
 σαφῶς περὶ τοῦ κόσμου (p. 32 c)... ἀρχὰς γὰρ καὶ τῶν αἰσθητῶν
 καὶ ἐν καὶ τὴν ἀόριστον φασὶν δυάδα λέγειν τὴν Πλάτωνα, τὴν δὲ
 ἀόριστον δυάδα καὶ ἐν τοῖς νοητοῖς τιθεὶς ἄπειρον εἶναι ἔλεγεν, καὶ
 τὸ μέγα δὲ καὶ τὸ μικρὸν ἀρχὰς τιθεὶς ἄπειρα εἶναι ἔλεγεν ἐν
 τοῖς περὶ τ' Ἀγαθῷ λόγοις, οἷς ὁ Ἀριστοτέλης καὶ Ἡρακλείδης καὶ
 Ἐξαίσιος καὶ ἄλλοι τοῦ Πλάτωνος ἐταῖροι παραγενόμενοι ἀνεγρά-
 ψαντο τὰ ῥηθέντα αἰνιγματωδῶς, ὡς ἐρρήθη, Πορφύριος δὲ διαρ-
 θρῶν αὐτὰ ἐπαγγελλόμενος ταῦτα περὶ αὐτῶν γέγραφε ἐν τῷ
 Φιλήβῳ. id. f. 104 b.

203^a 10. ὅτι οἱ Πυθαγόρειοι τὸ ἄπειρον τὴν ἄρτιον ἀριθμὸν ἔλεγον
 διὰ τὸ πᾶν μὴ ἄρτιον, ὡς φασιν οἱ ἐξηγηταί, εἰς ἴσα διαιρεῖται, καὶ
 δὲ εἰς ἴσα διαιρέμενον ἄπειρον καὶ τὴν διχοτομίαν· ἡ γὰρ εἰς ἴσα καὶ
 ἡμίση διαιρέσεις ἐπ' ἄπειρον· καὶ δὲ περιττὴν προσεθεὶν περαίνει
 αὐτό· κωλύει γὰρ αὐτὴ τὴν εἰς τὰ ἴσα διαιρέσιν. ὅτω μὴ ὅν οἱ
 ἐξηγηταί τῷ ἀρτίῳ τὸ ἄπειρον ἀνατιθέσσι καὶ τὴν εἰς τὰ ἴσα διαι-
 ρεσιν, καὶ δηλονότι ἐκ ἐπ' ἀριθμῶν ἄλλ' ἐπὶ μεγεθῶν λαμβάνουσι
 τὴν ἐπ' ἄπειρον τομὴν... ὅλως δὲ ὁ δὲ Ἀριστοτέλης φαίνει τὴν
 εἰς ἴσα διαιρέσιν αἰτιασάμενος τὸ ἀπεῖρον. μήποτε ὅν ἐν πάσῃ
 τομῇ τὸ ἄρτιον αἰτίον ἐστὶ πάσης διαιρέσεως... δύναται γὰρ καὶ ἐκ
 25 ἐνεργείᾳ ἔχει τὰς τομὰς τὰς ἐπ' ἄπειρον. διὸ καὶ ἐναπειληφθαί
 φησι τὸ ἄρτιον, καὶ παρέχειν τοῖς ὅσι τὴν ἀπειρίαν... καὶ ἐν τῷ
 σωματοειδεῖ παντὶ τῶν αἰσθητῶν ἔκαστον καὶ μὴ τὴν ὕλην καὶ τὸ ὑπο-
 κείμενον διαιρετόν ἐστι, καὶ ταύτῃ ἄρτιόν τε καὶ ἄπειρον, καὶ δὲ τὸ εἶναι
 τόδε τι ὥρισται τε καὶ ἀδιαιρετόν ἐστι καὶ ταύτῃ περιττόν. σημεῖον δὲ
 30 τῷ ὅν περιττὸν ἀριθμὸν εἰδοποιῶν καὶ περατωτικὸν εἶναι, τὸν δὲ ἄρτιον
 ὕλικόν καὶ ἀπειροειδῆ, οἱ Πυθαγόρειοι ποιοῦν τὸ συμβαῖνον ἐπὶ τῆς
 τῶν ἀριθμῶν προθέσεως· οἱ μὴ γὰρ περισσοὶ προστιθέμενοι ἐξῆς τῷ
 τετραγώνῳ ἀριθμῷ φυλάσσουν αὐτὸν τετράγωνον καὶ ἰσάκεις ἴσον, ὁ
 δὲ ἄρτιος προστιθέμενος αἰεὶ τῷ τετραγώνῳ ἐναλλάσσει τὸ εἶδος
 35 ἑτερομῆκην ποιῶν, ἄλλοτε κατ' ἄλλην πλευρὰν παρηυξημένον...
 γνωμόνες ὅν καὶ οἱ περιττοὶ ἀριθμοὶ λέγονται, ὅτι προστιθέμενοι τοῖς
 ἡδὴ ὅσι τετραγώνοις ποιοῦσιν αἰεὶ τὸ τετράγωνον... καλῶς δὲ
 ὅτως ἐπέβαλε τῇ ἐξηγήσει ὁ Ἀλέξανδρος, ὅτι τὸ μὴ "περιτιθεμέ-
 νων τῶν γνωμόνων" τὴν καὶ τὸς περιττοὺς ἀριθμοὺς χηματογρα-
 40 φίαν ἐνδείκνυται, καὶ δὲ "καὶ χωρὶς" καὶ ἀριθμητικὴν προδήκην χωρὶς
 περιθέσεως χηματοκῆς γινόμενῃ ἐπὶ τῶν ἀρτίων· καὶ γὰρ ἔθος ἐστὶ
 τοῖς Πυθαγορείοις χηματογραφεῖν. id. f. 105.

203^a 14. "καὶ δὲ καὶ χωρὶς." ἐμοὶ δοκεῖ τῷτο λέγειν, ὅτι χωρὶς περιτι-
 14. θεμένων τῶν περιττῶν γνωμόνων ἐν τοῖς τετραγώνοις καὶ χωρὶς τῶν
 ἀρτίων γνωμόνων ἐν τοῖς ἑτερομῆκεσιν, ὅτε μὴ ἄλλο αἰεὶ γίνεται
 ἡγὼν ἑτερόμῆκες, ὅτε δὲ τὸ αὐτό, ἡγὼν τετράγωνον. Σημπλί-
 κιος δὲ ὅτω τῷτο λέγει, ὅτι ἡ ἐν χηματογραφίᾳ τοιαύτῃ περιτι-

θεῖται ὁ γνωμὸν καὶ χωρὶς, τατέστιν ἰδίως τὸ ἐν καὶ τὰ γὰρ αὐτὰ καθ'
 αὐτὰ καὶ χωρὶς χηματογραφίας τετράγωνον ποιοῦσιν. ἐμοὶ δὲ ἐκ
 ἀρέσκει ἡ τοιαύτη ἐξηγήσις. cod. Reg. 1947.

μήποτε τὸ "τῶν λεγομένων χοιχείων" ἐπεὶ τῶν τεσσάρων 203^a
 5 εἰρη] τῶν νῦν καθωμιλημένων, ἀλλὰ περὶ τῶν ὑπὸ τῶν φυσικῶν
 τεθέντων, εἴτε ὕδωρ εἴτε ἀήρ εἴτε τι μεταξὺ τούτων, ὁ χοιχείων
 τῶν γινόμενων ἐτίθεντο. καὶ ἄλλως δὲ τὸ "τῶν λεγομένων" ὁ
 Ἀλέξανδρος ἐξηγεῖται, ἀντὶ τοῦ λεγομένων καὶ δοκούντων μόνον χοι-
 χείων, ἐκ ὧν δὲ, διότι ταῦτα σύνθετα καὶ ἐκ χοιχείων ἐστὶ τῆς τε
 10 ὕλης καὶ τῆς εἰδούς... καὶ Εὐδόμημος ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν Φυσικῶν τὸ
 καὶ πληθὺς φησιν ὁμοειδὲς ἄπειρον λέγειν ὅθεν διαφέρει ἡ καὶ τὸ
 μέγεθος ἄπειρον. πανσπερμίαν δὲ χημάτων εἶπε τὴν τῶν Δημο-
 κριτεῶν ἀτόμων, ἐπειδὴ ἀπείρους ὑποτίθετο τῶν ἀτόμων καὶ τὰς
 καὶ τὸ χῆμα διαφορᾶς. Simpl. f. 105 b.

15 δεικνυσιν ὅτι ὁ μόνον τὸ ὅλον μίγμα ἄπειρον ἀνάγκη τῷ με- 203^a
 γέθει λέγειν αὐτόν (τὸν Ἀναξαγόραν), ἀλλὰ καὶ ἑκάστην ὁμοιομέ- 23.
 ρειαν ὁμοίως τῷ ὅλῳ πάντα ἔχουσιν ἐνυπαρχόντα, καὶ ὁδὲ ἄπειρα
 μόνον ἀλλὰ καὶ ἀπειράκις ἄπειρα... εἰκότως δὲ καὶ τῶν αἰσθητῶν
 ἕκαστον κοινῶν πᾶσι καὶ μετέχει πάντων· εὐρύοια γὰρ μία, σύμ-
 20 ποια μία, πάντα συμπαθέα, ὡς Ἰπποκράτης φησὶ, διὰ τὴν ἀρ-
 χέγονον ἐν τοῖς νοητοῖς αὐτῶν προϋπαρχεσαν ἔνωσιν. id. f. 106.

λαμβάνει ὅν ὅτι πᾶν τὸ γινόμενον ἐκ τῶν ὁμοίων γίνεται· τῷτο 203^a
 γάρ ἐστι τὸ "ἐκ τῶν τοιούτων"... μίαν μὲντοι κοινὴν φύσιν ὑποτίθεισιν 33.
 (ὁ Δημόκριτος) σώματος τοῖς χήμασι πᾶσι, τῷτο δὲ μόρια εἶναι
 τὰς ἀτόμους μεγέθει καὶ χήματι διαφερέσας ἀλλήλων. ὁ μόνον
 γὰρ ἄλλο καὶ ἄλλο χῆμα ἔχουσιν, ἀλλ' εἰσὶν αὐτῶν αἱ μὴ μεῖζους αἱ
 δὲ ἐλάττους. Philop. k p. 14.

(ὁ Δημόκριτος) τὸ κοινὸν σῶμα τὸ τῶν ἀτόμων ἐν πάντως 203^a
 ἔλεγε, τὴν διαφορὰν αὐτῶν καὶ μέγεθος καὶ χῆμα τιθεὶς, ἀλλ' ἐ 34.
 καὶ τὸ ὑποκείμενον σῶμα. Simpl. f. 106 b.

τῷτο τὸν λόγον οἶον] παραλογισμὸν εἶναι, νομίσαντες τὸν 203^a
 Ἀριστοτέλη λέγειν ὡς εἰ ἔχει ἀρχὴν τὸ ἄπειρον, ἡ δὲ ἀρχὴ ἡ καὶ 7.
 μέγεθος καὶ πέρας ἐστίν, ἔχει ἂν καὶ πέρας, ὥστε ἐκ ἄπειρον ἀλλὰ
 πεπερασμένον ἔσαι. καὶ γίνεσθαι φασὶ τὴν παραγωγὴν παρὰ τὴν
 τῆς ἀρχῆς ὁμωνυμίαν... ἐκεῖνα ὅν μᾶλλον καλῶς ὑπὸ τοῦ
 Ἀλεξάνδρου λέγειται, ὅτι καθ' οἰονδήποτε τρόπον ἀρχῆς ἂν ὑποτεθῇ
 ἐξ ἀρχῆς γινόμενον τὸ ἄπειρον, πάντως πέρας ἔχει καὶ καὶ τὸ μέγε-
 10 θος, ὥστε μὴ ἄπειρον εἶναι. id. ib. cf. Philop. k p. 16.

εἴτε γὰρ γέγονε ποτέ, ἀρχὴν ἔχον τὴν καὶ μέγεθος· ὁ γὰρ δὴ 203^a
 8. ἀθρόον ἐφάνη καθάπερ τὰ ἀλλοιόμενα. εἴτε φθαρῆσθαι ποτέ, πέ-
 ρας ἔξει τι καὶ μέγεθος, εἰς ὃ ἡ φθορὰ ἀπολήξει. Themist.
 f. 32 b.

τοιοῦτον Ἀναξίμανδρος τὸ μεταξὺ πυρὸς καὶ ἀέρος ἄπειρον 203^a
 ἀρχὴν ἐτίθει. καὶ ὅθεν ἀτοπον, εἰ θεῖον ἐκάλει, μᾶλλον δὲ ἀναγ- 11.
 καῖον· ἐκ τούτου γὰρ εἰδείκνυτο τὸν θεὸν ὑπὲρ αὐτὸ εἶναι· θεῖον γὰρ τὸ
 τῷ θεῷ μετέχον ἐστίν. ὁ δὲ λόγος τοῖς τοιούτοις περὶ τῶν φυσικῶν
 ἀρχῶν ἐγίνετο, ὥσπερ καὶ τῷ Ἀριστοτέλει ἐν ταύτῃ τῇ πραγμα-
 15 τείᾳ, ἀλλ' ἐχὼ περὶ τῶν ὑπὲρ φύσιν. εἰ δὲ καὶ περιέχειν ἔλεγον καὶ

κυβερνᾶν, ὅθεν θαυμαζόν· τὸ μὲν γὰρ περιέχειν ὑπάρχει τῷ ὑλικῷ αἰτίῳ ὡς διὰ πάντων χωρῶντι, τὸ δὲ κυβερνᾶν ὡς καὶ τὴν ἐπιτηδαιότητα αὐτῶν τῶν ἀπ' αὐτῶν γινόμενων. Simpl. f. 107.

203b 15. πρώτην τῆς ἀπειρίας ἐνοίαν τίθησι τὴν ἐκ τῷ χρόνῳ, ἀπείρου τῷ ὄντι τυγχάνοντος· εἰ γὰρ μὴ ἐξιν ἀπείρος ὁ χρόνος, ἦν ὅτε ἕκ 5 ἦν χρόνος, καὶ ἔσαι ὅτε ἕκ ἔσαι, ὥστε καὶ ὅτε ἕκ ἐξιν χρόνος, ἐξιν χρόνος· ἀεὶ ἔν ἐξιν χρόνος, ἀπείρος ἄρα ὁ χρόνος. δευτέρα δὲ πίσις τῷ εἶναι τὸ ἀπείρου ἐκ τῆς ἐν τοῖς μεγέθεσι διαιρέσεως, ἣ ὡς Εὐδήμους φησιν ἐν τοῖς συνεχέσι. id. f. 107 b.

203b 20. τέτρω τῷ λόγῳ ὡς μάλας, ὡς φησιν ὁ Ἀλέξανδρος, οἱ 10 περὶ Ἐπίκουρον πιτσιόντες ἀπείρου ἔλεγον εἶναι τὸ πᾶν, διότι πᾶν τὸ πεπερασμένον παρὰ τι περαινόμενον ἔξωθεν τι ἔχει. ὁ δὲ Ἀριστοτέλης ὡς ἀρχαιότερον μέμνηται τῷ λόγῳ. id. ib.

203b 25. ἐπειδὴ δὲ ἡ ἐπίνοια καὶ τὰ πράγματα δοκεῖ γίνεσθαι, οἷόμεθα 25 τὰ πράγματα ὅπως ἔχουν ὡς φανταζόμεθα. τὸ αὐτὸ δὲ πάχουμεν καὶ περὶ τὸ ἔξω τῷ ἔρανθ· ἀεὶ γὰρ τῷ ληφθέντος ἔξω τι ἐπινοῶμεν, καὶ ὅπως ἀπείρου δοκεῖ τὸ ἔξω. καὶ εἰ μὴ κενόν, ὡς ἐδόκει λέγειν Δημόκριτος, ἀπείροι ἀν εἶναι οἱ κόσμοι· τί γὰρ μάλλον τῷ κενῷ ἐνταῦθα ἢ ἐνταῦθα; ὥστε εἴπερ μοναχῶς, καὶ πανταχῶς ἀν εἶναι τὴν σωματικὴν ὄγκον, ὥστε καὶ αὐτὸν ἀπείρου εἶναι. καὶ ἄλλως... 20 Ἀρχύτας δὲ, ὡς φησιν Εὐδήμους, ὅπως ἡρώτα τὸν λόγον. ἐν τῷ ἐχάτῳ ἦγον τῷ ἀπλανεῖ ἔρανθ γεγόμενος πότερον ἐκτείναιμι ἀν τὴν χεῖρα ἢ τὴν ῥάβδον εἰς τὸ ἔξω, ἢ ἕκ ἀν; τὸ μὲν ἔν μὴ ἐκτείνειν ἀτοπον· εἰ δὲ ἐκτείνω, ἦτοι σῶμα ἢ τόπος τὸ ἐκτὸς ἔσαι. διοίσει δὲ ὅθεν, ὡς μαθησόμεθα. ἀεὶ ἔν βαδιεῖται τὸν αὐτὸν τρόπον ἐπὶ τὸ 25 ἀεὶ λαμβανόμενον πέρας, καὶ ταῦτ ἐρωτήσει, καὶ εἰ ἀεὶ ἔτερον ἔσαι ἐφ' ὃ ἢ ῥάβδος, δηλονότι καὶ ἀπείρου. καὶ εἰ μὴ σῶμα, δέδεικεται τὸ προκείμενον· εἰ δὲ τόπος, ἐξιν δὲ τόπος τὸ ἐν ᾧ σῶμα ἐξιν ἢ δύναται ἀν εἶναι, τὸ δὲ δύναται ὡς ὃν χρὴ τιθέναι ἐπὶ τῶν αἰδίων, καὶ ὅπως ἀν εἶναι σῶμα ἀπείρου καὶ τόπος... ὅπως μὲν ὁ Ἀριστοτέλης 30 ἐκ πέντε μάλλον εἶναι τὴν πίσιν φησὶ τῷ εἶναι τὸ ἀπείρου, ὁ δὲ Εὐδήμους δι' αἰτίας ἔξ φησιν. id. f. 108.

203b 34. εἰ μὴδ' ἑτέρον τις λέγει τῶν, εἶναι δὲ ὅμως ἀπείρου, ἀτο- 34 πον αὐτόθεν δοκεῖ τὸ εἶναι τι, ὅπερ μήτε ὅτι μήτε συμβεβηκός ἐξιν. καὶ ἄλλως δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ἐξηγεῖται τὸ "μὴδ' ἑτέρως," ὅχι 35 ὡς τὸ πρὸς πᾶν συμβεβηκός ἀντιδιακείμενον, ἀλλὰ πρὸς τὸ καθ' αὐτὸ φύσει τῷ ὑπάρχον· ὡς εἰ ἔλεγεν, ἢ ὅθεν ὡς ὅτι ὅθεν ὡς καθ' αὐτὸ συμβεβηκός, ἀλλ' ἄλλως πως συμβεβηκός. id. f. 108 b.

204a 1. περὶ τῷ καὶ πλῆθος ἀπείρου, ὅτι ὃ δύναται εἶναι, ἔδειξε καὶ ἐν 40 τῷ πρώτῳ βιβλίῳ (c. 6) ἐν τοῖς πρὸς Ἀναξαγόραν καὶ Δημόκριτον λόγοις, δείξει δὲ ἀκριβέστερον καὶ ἐν τοῖς περὶ Γενέσεως καὶ Φθορᾶς (13 p. 318 a 20). Philop. l p. 3.

204a 3. ἡ ὁρεπανίς (ἄρνεον τῷ τότ ἐξιν, ὃ κεγχρίδα καλεῖται) ἄπαν 3 λέγει, ὅτι μικρὰ καὶ φαύλας ἔχει τὰς πόδας. Simpl. f. 108 b. 45

204a 5. ὡς ὁ παρὰ Λακεδαιμονίοις ἦν καάδας, εἰς ὃν τὰς κατακρίτας ἐνέβαλλον... ὅτι γὰρ ἔχε μόγις (διέξοδον), ἐδήλωσεν ἡ ἀλώπηξ ἢ τὴν Μεσσηνίαν Ἀριστομένην διεξοδεύσασα. id. ib.

"ἄλλως δὲ τὸ διέξοδον ἔχον." διέξοδον ἔχει ἀτελευτήτων ὁ δακτύλιος ὁ μὴ ἔχων σφενδόνην. μόγις δ' ἔχει διέξοδον, ὡς ὁ λαβύρινθος παρὰ Κρησὶ καὶ παρὰ Λακεδαιμονίοις ὁ καάδας δεσμωτήρια τοῖς κατακρίταις δυσδιέξοδα· ὅτι γὰρ εἶχεν ἐξοδὸν μόγις, ἐδήλωσεν ἡ ἀλώπηξ τὴν Μεσσηνίαν Ἀριστομένην διεξοδεύσασα. cod. Reg. 1947.

ἐπειδὴ ἐπὶ μὲν τῶν ἀριθμῶν καὶ πρόθεσιν μόνως ἐξιν τὸ ἀπείρου 204a (ἢ γὰρ διαιρέσεις εἰς μονάδα ἱσαμένη ἕκ ἐπ' ἀπείρου προχωρεῖ), 7. ἐπὶ δὲ τῶν μεγεθῶν καὶ καὶ διαιρέσειν, ὅταν πᾶν τὸ λαμβανόμενον τέμνηται, καὶ καὶ πρόθεσιν δέ, ὅταν καὶ τέμνηται ἐπ' ἀπείρου καὶ τὰ τμήματα εἰ προσθεῖτο, διὰ τῆτο εἶπεν "ἢ καὶ πρόθεσιν ἢ καὶ διαιρέσειν ἢ ἀμφοτέρως." ὅπως δὲ καὶ ὁ χρόνος καὶ πρόθεσιν ἀπείρου, ὁ μέλλων, καὶ ἀφαιρέσει ὁ παρεληλυθώς. Simpl. f. 108 b.

πρότερα μὲν ἦν περὶ τῷ ἀπείρου προβλήματα, εἰ ἐξιν ἢ μὴ ἐξιν, 204a 8. ὅπως πότερον ὅτι ἐξιν ἢ συμβεβηκός. αὐτὸς δὲ εὐθύς ἀρεῖ- 8. μένος τῆς ζητήσεως ζητεῖ πρότερον εἰ ὅτι ἢ συμβεβηκός τῆτο, διὰ συντομίαν ἴσως. id. f. 109.

"τὸ καὶ συμβεβηκός" οἱ ἐξηγεῖται ἀντὶ τῷ συμβεβηκός εἰρηάζει 204a 14. λέγειν, ἵνα ἢ λέγων, εἰ δὲ μὴ ὅτι ἄλλα συμβεβηκός εἶναι 14. ἀπείρου, ἕκ ἐπὶ εἶναι ὅτι ἐξιν τῶν ὄντων τὸ ἀπείρου, ὡς ἔλεγον καὶ οἱ Πυθαγόρειοι καὶ οἱ Πλάτων καὶ ἔτι μάλλον οἱ Φυσικοί... μὴποτε δὲ τὸ "καὶ συμβεβηκός" ἕκ ἀντὶ τῷ συμβεβηκός, ἀλλὰ κυρίως εἶπεν ὁ Ἀριστοτέλης, ὅπως μετελθὼν ἀπὸ τῆς ὅτι εἰς τὸ ζητεῖν εἰ συμβεβηκός τὸ ἀπείρου ἐξιν, ἀλλὰ καὶ τὸ δειξάμεν ὅτι ἕκ ἐξιν ὅτι εἰς καὶ τὸ ἀπείρου, ὅτε ταῦτόν ἐξιν τὸ ἀπείρου καὶ ὅτι εἶναι, δεικνυσὶν ὅτι ὅτι καὶ συμβεβηκός ὑπάρχει τῷ ἀπείρῳ τὸ ὅτι εἶναι... καὶ ὅτι εἶναι ὅτι δύναται ἦν καὶ ὅπως ἐξηγεῖται ὡς πρότερον εἶρηται· καὶ γὰρ πρὸς τὸ συμβεβηκός καὶ συμβεβηκός καλεῖ· ἐνάγει δὲ με πρὸς ταύτην τὴν ἐξηγήσιν τὸ ἔτι καὶ ἄλλα τινὰ τιθέναι ἐπιχειρήματα πρὸς τὸ μὴ εἶναι ὅτι εἶναι τὸ ἀπείρου, εἰς δὲ τὸ συμβεβηκός μεταβέβηκεν ἐν οἷς φησὶν "καὶ συμβεβηκός ἄρα ὑπάρχει τὸ ἀπείρου" (v. 29), καὶ ἀναίρει μὲν καὶ ἐκεῖ τῆτο ἐκ τῷ μὴ εἶναι ἀρχήν. δὴλον δὲ καὶ ἐκ τῷ τῇ αὐτῇ πως ἐπιχειρήσει χρῆσθαι, ὅτι ἕκ ἢ τῷ συμβεβηκός ἐξιν ἐνταῦθα ὑπόθεσις. id. ib.

εἰ δὲ ἄλλη φύσει τὸ ἀπείρου ἐρῶσιν συμβεβηκάναι, ἕκ ἐπὶ ἀν εἶναι ὅτι ἐξιν τῶν ὄντων τὸ ἀπείρου, ἀλλ' ἐκεῖνη ἢ φύσις ἢ συμβεβηκός τὸ ἀπείρου. Themist. f. 32 b.

οἱ μὲν παλαιότεροι τὸ καὶ συμβεβηκός αὐτὸ τὸ συμβεβηκός λέγειν, Σιμπλίκιος δὲ τὴν ὅτι εἶναι φησὶν· ἐξιν γὰρ καὶ συμβεβηκός τι εἶναι ὅτι εἶναι, ὡς τῷ τὸ λευκὸν Σωκράτην εἶναι καὶ τῷ ἀπείρῳ ὅτι εἶναι. πρότερον ἦν εἰπὼν ὅτι εἰ ἐξιν καὶ αὐτὸ ὅτι εἶναι τὸ ἀπείρου, διὰ τῆτο γὰρ καὶ χωριστὴν αὐτὴν τηλικαῦτα ἐκάλεσε, συμβεβηκός τὸ καὶ τῷ. νῦν δὲ φησιν ὅτι εἰ δὲ μὴ καὶ αὐτὸ καὶ χωριστὴν ὅτι εἶναι τὸ ἀπείρου ἀλλὰ καὶ συμβεβηκός ὅτι εἶναι, ἀλλ' ὅτι εἶναι τὸ ὅτι εἶναι. ὥστε ὅτι εἰ συμβεβηκός τῷ ἀόρατῳ φωνῇ εἶναι ἔσαι τὸ ἀόρατον φοιχεῖον τῆς διαλέκτου ἢ ἀόρατον ἀλλ' ἢ φωνή. τῶν γὰρ ὅτι εἶναι ὅτι εἶναι καὶ τὸ φοιχεῖον. καὶ ἐξιν αὐτὴ κρείττων ἐξηγήσις· πρὸς τὸ δὲ τῆτο

χὺ τὰ μὲν ταῦτα ἐπιχειρήματα ἔτι περὶ τὸ εἶναι ὕσιν τὸ ἄπειρον διαλαμβάνοντα. cod. Reg. 1947.

204a ὁμολογεῖ ὁ Ἀλέξανδρος χὺ τὸτο ἔτι δεικτικὸν εἶναι τὸ ὅτι ὕκ
17. ὕσιν τὸ ἄπειρον αὐτὸ καθ' αὐτό. ἡ δὲ ἐπιχειρήσις ἐκ τῶ μᾶλλον
χὺ ἦντον. Simpl. f. 109.

204a ἐν τούτοις τὸ μὲν "ἐνεργεῖα ὄν" εἶπεν, εἰ ὅπως ὡς ἐνεργεῖα τόδε
20. τι ὕσα, αὐτὸ καθ' αὐτὸ ὑφεσθάναι δυνάμενον, χὺ μὴ ὅπως ἔχον ὡς
τὰ σύνθετα, ἄλλο μὲν τὸ καθ' ὑποκειμένον ἄλλο δὲ τὸ ὑποκείμενον
ἔχοντα. ταῦτα γὰρ ὕκ ἀπλᾶ. ὕδὲ ὡς τὰ συμβεβηκότα τοῖς
σώμασιν. ὕδὲ γὰρ ταῦτα ἀπλᾶ, συναναπεφυρμένα τοῖς ὑποκειμέ- 10
νοις. ἄλλο γὰρ τὸ λευκὸν χὺ ἄλλο τὸ λευκῷ εἶναι. ἀλλ' ὡς ἀπλᾶ·
ὅτω γὰρ ὃν ἀρχὴ ἂν εἴη, ὡς ἀξιοῦσιν. ἡ τὸ "ἐνεργεῖα" πρὸς ἀντι-
διαστολήν εἶρη τὴν δυνάμει, ἐπειδὴ δυνάμει γε ὃν δεικθῆσθαι τὸ
ἄπειρον. "ἐντελεχεῖα" ὅν εἶπεν ἀντιτιθεῖς αὐτὸ πρὸς τὴν δυνάμει,
ὅπερ ὕδὲ κωλύει εἶναι διὰ τὸ ἐπ' ἄπειρον. ἀντέθηκε δὲ τὸ ἐνε- 15
ργεῖα ὑφεσθῶς χὺ πρὸς τὸ μόνον ἐννοούμενον. τάχα δὲ τὸ ἐνεργεῖα
ὑφεσθῶς σῶμα ἄπειρον χὺ πρὸς τὴν ὕλην ἀντέθηκεν, ἥτις ἄπειρος
μὲν, ἀλλ' ὕκ ἐνεργεῖα σῶμά ἐστιν ἄλλὰ δυνάμει. δις δὲ τῷ ὕσιν
χρησάμενος, ἀπαξ μὲν ἐν τῷ λέγειν ὕκ ἐνδέχεται ὕσιν εἶναι τὸ ἄπει-
ρον, δεύτερον δὲ ὅταν λέγῃ "χὺ ὡς ὕσιν χὺ ἀρχήν," τὸ μὲν πρῶ- 20
τον ἀντὶ τῶ φύσιν εἶπε τινὰ ὅπως ὡς ἐνεργεῖα ὕσαν. τὸ γὰρ τῆς
ὕσιν ὄνομα κοινῶς καὶ πάντων κατηγορεῖται, καθὸ λέγομεν ὕσιν
ποσθὴ ἢ ποῦθι χὺ ὅπως συμβεβηκότος. τὸ δὲ δεύτερον ἐπὶ τῆς κυ-
ρίως ὕσιν. μήποτε δὲ κάλλιον ἐπὶ τῆς κυρίως ὕσιν ἀμφω
ἀκείναι· εἰπὼν γὰρ "ὡς ἐνεργεῖα ὄν" ἐπήγαγε "χὺ ὡς ὕσιν," ἵνα 25
δηλώσῃ πῶς τὸ ἐνεργεῖα εἶπε. . . χὺ ἄλλο δὲ τοῖς ὡς ὕσιν χὺ
ἀρχήν ὑποτιθεμένους τὸ ἄπειρον ὡς ἄτοπον ἐπόμενον ὁ Εὐδῆμος
ἐπάγει· εἰ γὰρ ἔστι, φησὶ, φοιχεῖον τὸ ἄπειρον, χὺ κινεῖται τι ἐξ αὐτοῦ,
ἔσαι ἐν τῷ γινομένῳ πεπερασμένον τι. ὕ γὰρ δὴ πάντα γε τὰ γι-
νόμενα ἔσαι ἄπειρα. συμβεβησθαι ὅν τὸ ἄπειρον ἐν τῷ πεπερασ- 30
μένῳ εἶναι. id. f. 109 b.

ὅπως δὲ ἀμύχανον ὅπως εἶναι τὸ ἄπειρον ὡς ἐνέργειαν χὺ
ὕσιν χὺ ὡς ἀρχήν, ἀπλᾶ τινὰ φύσιν, αὐτὸ τὸτο ἄπειρον μόνον,
ὕδὲν ἔχουσαν ὑποκείμενον, ὅταν τὴν ψυχὴν λέγομεν ἡ τὴν νῦν, ὡς
ταύτην εἶναι καὶ τὴν λόγον τό τε ἀπείρῳ εἶναι χὺ ἄπειρον. αὕτη γὰρ 35
ἡ φύσις τῶν ἀπλῶν ἀκριβῶς, μηδὲ τῷ λόγῳ διηρηθῆς εἰς πλείονα,
ὁ τοῖς συνθέτοις ὕδὲ ὅπως ὑπάρχει. ὕ γὰρ ταύτην λευκὸν τε χὺ
λευκῷ εἶναι, ἄλλὰ λευκὸν μὲν σῶμα λελευκωμένον, τὸ λευκῷ
δὲ εἶναι ἐστὶ τὸ χρώματι εἶναι διακριτικῷ ὅφως. ἀλλ' ὅπερ ἔφη,
εἰ τοιαύτη φύσις τὸ ἄπειρον ἀπλῇ χὺ ἀσύνθετος ἄπειρος μόνον, πᾶν 40
αὐτῆς μέρος ἄπειρον ἔσαι. . . πολλὰ ὅν ἄπειρα ἔσαι τὸ ἄπειρον,
εἴγε πολλὰ μέρη. εἴτε ταύτας φεύγοντες τὰς ἀπορίας ἀδιαίρε-
τον αὐτὸ ποιήσουσι, τὸτο ἐκεῖνο πάλιν ὑπομένουσι, σιγμὴν ὑπολαμ-
βάνειν τὸ ἄπειρον. βάλον γὰρ ὅν, ὅτι λέγουσιν ἄπειρον οἱ Πυθαγό-
ρειοι, τὸ ἄπειρον ὕσιν εἶπεν, ὕ φυλάττωσι δὲ ἀλλ' ἀποκλίνουσιν 45
εἰς τὸ συμβεβηκὸς αὐτὸ λέγειν. τὸ γὰρ ἄρτιον ἄπειρον λέγουσιν. . .
ἀλλὰ τὸ μὲν εἰ τοιούτων ἐστὶν ἄπειρον ζητεῖν, ὕδὲν διαφέρει τὸ ζητεῖν
εἰ νοητὸν ἐστὶν ἄπειρον (τοιούτων γὰρ τὸ ἀνευ ὑποκειμένου), χὺ εἰ δύ-

να γὰρ καὶ τοῖς μαθήμασιν εἶναι χὺ ἐν ταῖς ἰδέαις, ἥτις ἔξω τῆς
προκειμένης μεθόδου σκέψις ἐστίν. Themist. f. 32 b.

τὸτο συνεχὲς τῷ ἀνωτέρῳ ῥητῷ. ἔστιν ὅν ἡ ὅλη τὴν ῥητὴν 204a
σύνταξις αὕτη. μὲν τὸ "εἴπερ ὕσιν τὸ ἄπειρον χὺ μὴ καθ' ὑποκει- 23
5 μέν," σύναφον ἐφεξῆς "ὅσπερ γὰρ ἀέρος ἀπὸ μέρους, ὅτω χὺ
ἄπειρον ἀπείρου, εἴγε ἐστὶν ὕσιν τις χὺ ἀρχή." εἴτα σύναφον "ὅσπερ
ἡ ἀδιαίρετον ἡ εἰς ἄπειρα διαίρετον· πολλὰ δὲ ἄπειρα τὸ αὐτὸ εἶναι
ἀδύνατον." εἴτα πάλιν σύναφον "ἀμέρισον ἄρα χὺ ἀδιαίρετον."
Phil. I p. 6.

μνηθεῖς τῶν Πυθαγορείων εὐγνωμόνως ἐπέστησεν ὅτι ἐκείνοι 204a
μὲν κοινὰς ἀρχὰς χὺ ἐν νοητοῖς χὺ ἐν αἰσθητοῖς χὺ ἐν τοῖς μέσοις τό- 34
των τοῖς διανοητοῖς χὺ μαθηματικοῖς ἔλεγον τὸ πέρας χὺ τὸ ἄπειρον,
ὡς ἐνώσεως χὺ διαίρεσεως αἰτία. . . ὁ δὲ Ἀλέξανδρος καθόλου
ταύτην λέγεσθαι τὴν ζητήσιν φησι, διότι δύναται ταύτην χρωμένως
μὴ μόνον ἐπὶ τῶν φυσικῶν ἀλλὰ χὺ ἐπὶ τῶν ἄλλων ζητεῖν. εἰ γὰρ
ἔστι ἐν ταῖς ἰδέαις τὸ ἐνεργεῖα ἄπειρον, ἡ ὡς ὕσιν ἔσαι ἡ ὡς συμ-
βεβηκός. ἐπισηῆσαι δὲ χρὴ ὅτι ὕ προσήκει ταῖς ἰδέαις ἡ τοιαύτη
διαίρεσις. Simpl. f. 110.

πρῶτον μὲν λογικῶς ἐπιχειρεῖ, τετάρτῃ πιθανῶς χὺ ἐνδόξως, χὺ 204b
ἔτι κοινότερον πῶς χὺ διαλεκτικώτερον. ἡ γὰρ διαλεκτικὴ ἡ Ἀριστο- 4
τέλης κοινὴ ἐστὶ μέθοδος περὶ παντὸς τῶ προτεθέντος ἐξ ἐνδόξων
συλλογισμομένη, ὡς αὐτὸς ἀρχόμενος τῶν Τοπικῶν φησὶν. τὸ γὰρ
λογικὸν ὡς κοινὸν ἀντιδιαστέλλειν εἴωθε τῷ οἰκείῳ χὺ καὶ φύσιν τῶ
πραγμάτος χὺ ἀποδεικτικῷ. id. ib.

ὅτι ὅν ὕκ ἔστιν ὕδ' ὅτω τὸ ἄπειρον, πρότερον μὲν, ὡς φησι, λο-
γικῶς δείκνυσιν, τετάρτῃ πιθανῶς χὺ ἐξ ἐνδόξων. ἡ λογικῶς φησὶν
ἀντὶ τῶ κοινότερος· ἐφαρμόσει γὰρ ἡ δεῖξις αὕτη ὕ μόνον ἐπὶ τῶν
φυσικῶν σωμάτων ἀλλὰ χὺ ἐπὶ τῶν μαθηματικῶν. διὰ τὸτο ὅν
λογικῶς φησὶν. ἔπειτα χὺ ἀναγκαστικώτερον ἐξ αὐτῆς τῆς τῶν
πραγμάτων φύσεως. Philop. I p. 6.

ἡ τὸτο φησιν, ὅτι ὁ ἀριθμὸς ὁ τε ἐπὶ τῶν δακτύλων χὺ 204c
αὐτὸς φημὶ ὁ ἀριθμὸς ὁ τε ἐπὶ τῶν πραγμάτων αὐτῶν λαμβανό- 8
μενος, λέγω δὲ τῶν ἀριθμητῶν, πεπερασταὶ πάντως, διότι ἀριθμη-
τὸς ἐκάτερος, τὸ δὲ ἀριθμητὴν ἐνδέχεται διεξελθεῖν. . . πρὸς δὲ ταύ-
την τὴν ἐξήγησιν τὸ "ἡ τὸ ἔχον ἀριθμόν" ἀντὶ τῶ χὺ τὸ ἔχον ἀριθμόν.
ἡ ὅν τὸτο φησιν, ἡ ὅπερ χὺ μᾶλλον, ὅτι ὕδεις ἀριθμὸς χωριστὸς
τῶν ἀριθμητῶν, ἀλλὰ πᾶς ἀριθμὸς ἐν τοῖς ἀριθμητοῖς ἔχει τὸ εἶναι,
τὰ δὲ ἀριθμητὰ ἐνδέχεται διεξελθεῖν. id. p. 11.

ἡ μὲν ἐκ τῆς ὕσιν ἀπόδειξις ἐστίν, ὅτι ὅτε σύνθετον ὅτε ἀπλᾶν 204d
ἐνδέχεται σῶμα φυσικὸν ἄπειρον εἶναι. οἰκεῖον γὰρ τῷ φυσικῷ σώ- 10
ματι τὸ ἀπλᾶν χὺ σύνθετον. λέγει ὅν ὅτι εἰ ἔστιν ὅπως ἄπειρόν τι
σῶμα φυσικόν, δεῖ αὐτὸ ἡ σύνθετον εἶναι ἡ ἀπλᾶν. χὺ εἰ σύνθε-
τον, ἐκ πλείονων πάντως (διὸ χὺ αὐτὸς προσέθηκεν "ἀνάγκη πλείω
εἶναι") χὺ τῷ εἶδει διαφερόντων. ἀνάγκη δὲ τὰ πλείω ταῦτα ἡ
πεπερασμένα εἶναι τῷ ἀριθμῷ ἡ ἄπειρα. ὕδὲ γὰρ τὸτο παρήκε
τμήμα, ὡς οἶετο ὁ Ἀλέξανδρος, ὡς δεδεικῶς αὐτὸ χὺ δεῖξιν,
ἀλλὰ χὺ αὐτὸς ἐλέγξει ἐν οἷς φησὶν "εἰ δὲ ἄπειρα χὺ ἀπλᾶ"
(p. 205 a 29). χὺ γὰρ ὅτι ὕκ ἔστιν ἐν τῷ φοιχεῖον ἐδείξε. χὺ ὅπως

τῷ τελείῳ τῆς ἀποδείξεως ἔνεκεν καὶ ἀπλῶν τὸ ἀπειρον ὑποτίθεσθαι. . .
 ὅθεν σύνθετον τὸ ἀπειρον ἀλλὰ ἀπλῶν, ὅπερ ὀλίγον ὕψερρον ἐλέγξει·
 δεῖ γὰρ ἐξιστάσθαι καὶ ἰσοδυνάμει εἶναι τὰ φοιχέια, εἰ μέλλοι σωζέσθαι.
 εἰ δὲ ὁ μὴ ἀπὸ τῆς φύσεως ἀπείρου εἴη, τὸ δὲ πῦρ πεπερασμένον, κρα-
 τηθήσεται τὸ πῦρ ὑπὸ τοῦ αἰέρος καὶ μεταβληθήσεται εἰς αὐτόν. Simpl. f. 110 b.

204 b
 11. ἔν τε τῷ πρῶτῳ λόγῳ (c. 6) δέδεικται ὅτι ἀδύνατον
 ἀπειρα εἶναι φοιχέια. δείξει δὲ καὶ ἐν τῇ περὶ Οὐρανῶ (3 4) καὶ
 μάστιχα ἐν τῇ περὶ Γενέσεως καὶ Φθορᾶς (1 3). Philop. l p. 7.

204 b
 17. διαλύομεν. φαίη γὰρ ἂν τις ὡς ὅθεν κωλύει τὸ ἀπειρον σῶμα τῷ
 μὴ ὄγκῳ μέγιστον εἶναι, τῇ δυνάμει δὲ ἑλάττω τῶν πεπερασμέ-
 νων, ἐπεὶ καὶ αἰέρος ὄγκον εἰ πολλῶν πλείονα λαβοίς, πυρὸς δὲ
 ἐλάττω, ἢ γε δυνάμει ἢ τῷ πυρὸς ἔξαι πολλῶν πλείων, καίτοι καὶ
 τὸν ὄγκον ὄντος ἐλάττωτος. ἀλλὰ τῷτο, ὅταν μὴ ἀμφοτέρω ἢ πε-
 περασμένα τὰ σώματα, γένοιτο ἂν ἀληθές, ὅταν δὲ τὸ μὴ τὸ δὲ
 μή, λόγον ἔκ ἔχει. πῶς; ὅτι καὶ πολλὸν τῷ πυρὸς ἰσομεγέθους ὁ
 ἀπὸ ἀδυνάτου ἦ, παραυξινάσθαι τε αὐτοῦ εἰς τὸ πολλαπλασίον
 μέγεθος ἔξαι ποτὲ ἀντανισθῆναι τὴν δυνάμιν, εἰ δὲ τῷτο, καὶ
 μεῖζον ποιῆσαι, ἐνόςσης γε ἡμῖν τῆς παραυξίσεως, καὶ εἴγε μὴδὲ
 ποτε ὑπολείπει, καὶ ἀπείρῳ μεῖζον. τί ἔν ἐνταῦθα ὠφέλει, εἰ τὸ
 ἴσον πυρὸς τῷ ἴσῳ αἰέρος ἰσχυρότερον; Themist. f. 33.

204 b
 24. ἦτοι γὰρ ἐν τι τῶν φοιχέιων ἐστίν, οἷον ἀπὸ ὕδωρ ἢ πῦρ, ἢ
 τις ἑτέρα φύσις, ὡς Ἀναξίμανδρος οἶε· ἔστος γὰρ ἦλθεν ἐπὶ τὴν
 ὑπόνοιαν ταύτην, ἐξορίσθαι τῶν φοιχέιων τὸ ἀπειρον, ὅπως μὴ ἐνός
 ὄντος ἀπείρῳ τὰ λοιπὰ φθέρηται αὐτῷ ὑπὸ τῆς ἐν τῷ ἀπείρῳ
 δυνάμεως, ἐπεὶ δὲ ἐν τοῖς φοιχέιοις εἴη πρὸς ἀλλήλα ἐναντίω-
 σις. id. ib.

204 b
 27. ὡς ἐν ὑποθέσει ψυχρὸν εἶπε τὸν αἰέρα· δείκνυσιν γὰρ αὐτὸς ἐν
 τῇ περὶ Γενέσεως (2 3) ὅτι θερμὸς ἐστίν. Phil. l p. 12.

204 b
 33. ἀλλ' ἴσως ἐρεῖ τις ὅτι καὶ κατ' αὐτὴν ἐξ ὕλης καὶ εἶδος ἐστὶ τὸ
 σύνθετον, ὥστε καὶ τὴν ἀνάλυσιν εἰς ταῦτα γίνεσθαι, καὶ ὁμοῦς ὁδὸς
 ποτε φαίνεται ἐνταῦθα γυμνῇ ἢ ὕλῃ, ἀλλὰ ὅθεν τὸ εἶδος καθ' ἑαυτόν...
 εἰκοι δὲ καὶ ὁ Εὐδόμημος ὡς ἀπορήσας τὴν ἀπορίαν ταύτην ἔτω πως
 λύειν... ἐπιστῆσαι δὲ χρὴ ὅτι οἱ ἄλλοι τι παρὰ τὰ τέσσαρα φοι-
 χέια ταῦτα τὸ φοιχεῖον τῶν ὄντων λέγοντες ὡς ὕλην ἐτίθεσαν αὐτὸ
 ὃ θεωρῶντες ἐν αὐτῷ ποιότητας ἐναντίας... καὶ τῷτο δὲ ἄξιον
 ἐπισημῆσαι καὶ ταύτην τὴν λέξιν, ὅτι ἐν τοῖς τῶν φοιχέιων παρα-
 δείγμασι τὸν μὴ αἰέρα ψυχρὸν εἶπεν, τὸ δὲ ὕδωρ ὑγρὸν, ὅπερ ἔκ
 εἴθε· τὸν γὰρ αἰέρα ὑγρὸν καλεῖ ὡς μάλλον ἔχοντα τὸ ὑγρὸν
 ἴδιον τὸ τῷ ἰδίῳ μὴ ὄρω δυσόριστον ἀλλοτριῶν δὲ εὐόριστον. εἰ μὴ
 ἄρα καὶ ἐνταῦθα ἢ κατεφρόνησεν, ὡς διὰ μόνον ἐναντίωσιν χρω-
 μένος τῷ παραδείγματι, ἢ γραφικὸν συνέβη πταῖσμα. Simpl. f. 111.

τὰ μὴ ἐκ γαίης φύντα εἰς γέναν, φησὶ καὶ ἡ τραγωδία, τὰ δὲ
 ἀπὸ αἰθερίου βλαστάντα γονῆς εἰς αἰθέρα. Themist. f. 33 b.
 205 a
 4. καὶ γὰρ ἔστος (ὁ Ἡράκλειτος) ἀλλοίκεται τῷ αὐτῷ λόγῳ τὰς
 τῆς γενέσεως ὑποθέσεις προῖεμενος, ὥστε γε καὶ Ἀναξίμανδρος.

Ἀναξίμανδρῳ γὰρ, ἐπεὶ δὲ πρὸς ὅθεν ἐναντίωσιν ἔχει τῶν τεσσά-
 ρων ἐκείνο τὸ μεταξύ, ὅδ' ἂν εἰς ἐν τέτων μεταβάλλοι. id. ib.

νῦν προτίθεσθαι ἀπλῶς περὶ παντὸς φυσικῆς ὑπὸ σελήνης τῶς 205 a
 σώματος καὶ ἀπλῶς καὶ συνθέτως τὴν ἀποδείξιν ποιήσας, εἰ ἐνδέχεται 7.
 ἢ ἔκ ἐνδέχεται εἶναι ἀπειρον, εἰς ὁμοιομερές αὐτὸ καὶ ἀνομοιομερές
 διελών, ὥστε πρῶτερον εἰς ἀπλῶν καὶ σύνθετον. ὥστε δὲ πρῶτε-
 ρον ἀπὸ τῆς ὑστάτης καὶ ἀπὸ τῶν δυναμένων τῶν φυσικῶν ἐπὶ αἰ-
 ἐπιχειρήσεις, ἔτω νῦν ἀπὸ τῶν τόπων τῶν φυσικῶν ποιήσεται τὴν
 ἐπίβλεψιν. ποιῶν δὲ νῦν τὸν λόγον περὶ τῶ ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ,
 ὅτι ταῦτο σῶμα ἀπειρον ἔκ ἐξαι δεικνύς· περὶ γὰρ τῶ θεῖου καὶ κυ-
 κλοφορητικῆς ἐν τοῖς περὶ Οὐρανῶ (1 5 7) δείξει ὅτι μὴ ἀπειρον...
 παραιτησόμεθα τὸν Ἀλέξανδρον ἐνταῦθα τὸ ἀπλῶν καὶ τὸ ὁμοιομερές καὶ
 τὸ σύνθετον καὶ ἀνομοιομερές ὡς αὐτὸν τιθέντα, καὶ λέγοντα ὅτι καὶ νῦν
 ἔτω διεῖλεν ὡς διεῖλεν ἡδὴ, ὅτε εἰς ἀπλῶν καὶ σύνθετον ἐποιοῖτο
 τὴν διαίρεσιν. ἐπὶ τούτοις ἔν τοις λήμμασι δείκνυσιν ὅτι ἔκ ἐξαι
 σῶμα φυσικόν, ἔτε ὁμοιομερές ἦτο ὁμοιομερές ἔτε ἀνομοιομερές
 ἦτο ἀνομοιομερές, ἀπειρον. Simpl. f. 111 b.

καὶ εἰ μὴ πεπερασμένα τῷ ἀριθμῷ, τῷ ὅλῳ καὶ μέγεθος ἀπείρῳ 205 a
 ὄντος, ἀνάγκη πάλιν ἐν τῇ πλείῳ ἀπειρα εἶναι. εἰ γὰρ πάντα πεπε-
 21.
 ρασμένα, καὶ τὸ ὅλον ἔξαι πεπερασμένον καὶ ἔκ ἀπείρῳ· εἰ δὲ ἐξαι τι
 ἀπείρῳ, ἦξει πάλιν ὁ πρῶτερον ῥηθείς λόγος, ὅτι διαφθαρήσεται
 τὰλλα ὑπὸ τοῦ ἀπείρου, καὶ καὶ τὸ εἶδος καὶ καὶ τὸν τόπον ὑποκειμένῳ
 διαφέρειν. id. f. 112.

ὅτι μὴ ἡ πρόληψις ἀληθῆς καὶ εἰσὶν οἱ τόποι πεπερασμένοι, 205 a
 ὁ δὲ ἄλλος ἐκ τῶν τοπικῶν ἀντιθέσεων· αἱ γὰρ διαφοραὶ τῶν τόπων ἐξ
 30.
 εἰσι, τὸ ἄνω καὶ κάτω, δεξιὰ καὶ ἀριστερά, ἔμπροσθεν καὶ ὀπίσθεν, καὶ
 παρὰ ταῦτα ἔκ ἐξαι... τὸ δὲ “καὶ ἔξαι ἀπειρα τὰ φοιχέια” ὁ-
 ναὶ μὴ καὶ ὡς ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως εἰρηχῶς, ἢ ἐπάγει τὸ “εἰ δὲ τῷτο
 ἀδύνατον” καὶ εἴη ἂν φοιχέια λέγων τὰ ἀπλῶ καὶ ὁμοιομερῆ τῷ
 30 ἀπείρῳ ἀνομοιομερῶς μέρη. δύνανται μέντοι καὶ ὡς ἐπόμενον ἄτο-
 πον τῇ ὑποθέσει καὶ αὐτὸ λέγεσθαι· ἐπεὶ δὲ γὰρ τὸ ἀνομοιομερές ἀπει-
 ρον σύγκειται ἐξ ἀπλῶν ἀπείρων τῷ εἶδει καὶ τὴν ὑπόθεσιν, φοι-
 χεῖα ἐξαι ταῦτα· δέδεικται δὲ ἐν τῷ πρῶτῳ βιβλίῳ (c. 6) ἀδύ-
 νατον ἀπειρα τῷ ἀριθμῷ εἶναι τὰ φοιχέια. εἰκοι δὲ νῦν πρὸς
 τὴν πρώτην ἐξηγήσιν ἀποδοικέναι τῷτο. εἰ δὲ τῷτο, ἀδύνατον,
 ὡς δηλοῖ ἢ τῷ ἀδυνάτῳ αἰτία ἀπὸ τῶν τόπων ἐπαγομένη. id.
 f. 112 b.

τὴν αἰτίαν τῷ μένειν ζήτων ἔκ ἀρκείῃ τῷ μένειν. δείκνυσιν 205 b
 δὲ τῷτο ἔτῳς ἔχον καὶ ἐπὶ τῷ καὶ τὴν γῆν παραδείγματος· καὶ γὰρ 10.
 ἀπείρῳ τις αὐτὴν ὑπόθεσιν, ἵνα μὴ διὰ τῷτο νομίσῃ τι συμβαίνειν,
 ἀλλὰ οἷον ἔμενεν ἂν καὶ ἐξηρίζεν ἑαυτήν. ἀλλὰ ὅθεν διὰ τῷτο ἔμενεν,
 ὅτι ἔκ ἐξαι περὶ ἐνεχθῆναι ὡς ἀπείρος, ὅθεν ὅτι σφριζέει ἑαυτήν, ἀλλὰ
 ὅτι ὑπὸ τῆς τῷ μέσῃ δυνάμεως, ἐν ᾗ πέφυκεν εἶναι, ὑπὸ ταύτης
 εἶργεται κινεῖσθαι... ὁ δὲ ἄλλος ὅτι ἐπὶ μὴ τῷ ὅλῳ διελέγχει τὸν λόγον
 ὡς μὴ φυσικὴν αἰτίαν τῆς μονῆς ἀποδιόντα, ἐπὶ δὲ τῶν μερῶν
 ὡς τῇ ῥηθείσῃ αἰτία ἀδυνάτου τινὸς ἐπομένῳ, τῷ μὴδὲν τῶν φυσι-
 κῶν κινεῖσθαι. ἔτω μὴ ἔν πρὸς τὸ φαινόμενον τῆς Ἀναξαγόρου δόξης
 ὑπὸ ἡγήσεν ὁ Ἀριστοτέλης. id. f. 113.

τὸ ζηρῶν ἐν ἑαυτῷ καὶ ἐπερείδου βλαὴν μονῆς αἰτία μάλ-
λον ἢ τῆς καὶ φύσιν ἐξίν· τόπω γὰρ ἀπορίαν ὑποδύλοι καὶ τὸ μὴ ἔχειν
ὅπου κινήσει, ἀδύνατον δὲ εἰ παρῶσης χώρας ἡρέμῃσεν ἂν ὥσπερ
τὰ πεφυκότα· μένειν γὰρ ἐν πέφυκε. διὰ τούτου καὶ τῇ γῇ τὸ
μένειν καὶ φύσιν ἐξίν, ἐπειδὴ καὶ τόπω ὑπάρχοντος ὁμοῦς ἐκείνῃ, 5
διότι πέφυκεν ἐν τῷ μέσῳ μένειν· ὥστε εἰ καθ' ὑπόθεσιν ἀπειρος
ἦν, ἐν τῷ μέσῳ κειμένη ὡς νῦν ἔχει, ἐπὶ τῷ ἀπειρῷ ἦν καὶ ἐξήρι-
ζεν ἐν ἑαυτῇ, ἔμενεν, ἀλλ' ὅτι μένειν ἐν τῷ μέσῳ βάρους ἔχουσα
ἐπεφύκει. λεκτέον ὅτι τὸ ἀπειρον μένειν αἰτίαν φυσικὴν. The-
mist. f. 35.

205 b ἐνταῦθα μὲν ὅτι δεικνύσιν ὅτι ἐκ ἐξὶ κατ' εὐθείαν κινήσεις
27. ἀπειρος, ἐν δὲ τῇ περὶ Οὐρανῶ (157) ὅτι οὐδὲ κυκλοφορικὴν
κίνησιν ἀπειρον εἶναι ἐνδέχεται. Philop. m p. 3.

205 b ὅτι δὲ εἰ ἀπειρόν τι ἐστὶ σῶμα, ἀδύνατον αὐτὸ βάρος ἔχειν ἢ
28. καφότητα, ἢ ἄνω ἢ κάτω εἶναι, ἔδειξε διὰ τῆς εἰπεῖν "ἀδύνατον
δὲ ἢ πᾶν ὁποτέρων ἢ τὸ ἥμισυ ἐκότερον πεπονθέναι." τῶν δὲ
δυοῖν ὄντων, τῷ μὲν ἁπλῶς ὁποτέρων πεπονθέναι ἐκ ἐπὶ γὰρ ἐπὶ ἐπό-
μενον ἄτοπον ὡς ἐναργές· εἰ γὰρ ἁπλῶς ἢ ἄνω ἢ κάτω, ἐπειδὴ ἐκά-
τερον τῶν πεπερασμένων, εἴπερ ἄνω μὲν ἐστὶ τὸ πρὸς τῷ ἐχάτω
κάτω δὲ τὸ πρὸς τῷ μέσῳ, ἔσται τὸ ἀπειρον σῶμα ἐν πεπερασμένῳ 20
τόπῳ, ὅπερ ἀδύνατον. ἔτι δὲ εἰ ἐν τῷ ἐτέρῳ τῶν τῶν ἀπειρον,
ὁ συναμφοτέρως τόπος μείζων ἔσται τῷ ἀπείρῳ, εἴγε αὐτὸ ἴσον ἐστὶ
τῷ ἐτέρῳ ἐν ᾧ ἐστὶ, τῷ δὲ ἀπείρῳ μείζον ὑδὲν ἐστίν. Simpl.
f. 113 b.

205 b πρῶτον μὲν πῶς τὸ ἀπειρον διαιρεῖ, ἔπειτα εἰ τὸ μὲν ἐν τῷ ἄνω 25
30. τε καὶ ἐχάτῳ, τὸ δὲ ἐν τῷ κάτω τε καὶ μέσῳ, περανθήσεται ὑπὸ τῶν
τόπων· τὸ γὰρ ἔχον καὶ τὸ μέσον περάτων ἐστὶν ὀνόματα. The-
mist. f. 34.

205 b τὸ καὶ φύσει εἶναι τὰς τῶν τόπων ταύτας διαφορὰς αὐτὸς μὲν ἐν
33. τῇ περὶ Οὐρανῶ (41) δεικνύσιν, ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐν τοῖς πρὸς 30
τὴν Ἐπικυρίων Ζηρόβιον ἀντιγεγραμμένοις. Simpl. f. 113 b.

206 a ὁ μέντοι Εὐδόμος ὁμολόγως ἔχειν φησὶ τὸ μὲν τι πρὸς τὸ τότε, 2.
τὸ δὲ ποῖον πρὸς τὸ οἶον, τὸ δὲ ποσὸν πρὸς τὸ ὅσον, τὸ δὲ πᾶν πρὸς τὸ
ἐξ, καὶ τὰ μὲν εἶναι καθόλου τὰ δὲ καθ' ἕκαστα, οἷον τὸ μὲν πᾶν ἐν τόπῳ,
τὸ δὲ ἐν Ἀθήνῃσιν. ὁ μέντοι Ἀριστοτέλης οἶκε τὸ πᾶν ἀντὶ τῆς καθ' 35
ἕκαστον λαμβάνειν. καὶ ἀμείνον οἶμαι καὶ ἐν τῷ "εἰ ὅτι μὴδὲ πο-
σόν" καὶ ἐν τῷ "ποσόν γὰρ τι ἐστίν" ἐκότερον ποσὸν ὀξύνειν, καὶ
μὴ βαρύνειν τὸ "εἰ ὅτι μὴδὲ πόσον," ὡς ὁ Ἀλέξανδρος βούλεται. τὸ
γὰρ ὠρισμένον, ὅπερ τὸ βαρύνοντος δηλοῖ, ἐπὶ τῷ "ποσόν γὰρ τι"
ἀκυστόν· τὸ γὰρ τι προσκείμενον τὸ ὠρισμένον δηλοῖ. δύναται δὲ καὶ 40
καὶ τὸν Ἀλέξανδρον ἀκύνειν. εἰ ὅτι μὴδὲ ὠρισμένον ποσὸν δύναται
εἶναι τὸ ἀπειρον, διότι μερικόν τι τὸ ἀπειρον γίνεσθαι ἔσται, οἷον δι-
πύχου ἢ τρίπυχου, οὐδὲ ἐν τόπῳ δύναται εἶναι, ὅτι ἐν τινι τόπῳ ἔσται,
οἷον ἄνω ἢ κάτω ἢ ἄλλῃ τινι διατάξει τοπικῇ, ἐξ ὧν τῶν τοπι-
κῶν διατάξεων· ἐν τῶν δὲ τινι εἶναι ἐν τῷ δύναται, διότι πέρας ἐστὶν 45
ἐκάστη. ἔσται δὲ εἴπερ καὶ τὸ "ἀλλὰ μὴν τότε πᾶν ἐν τόπῳ καὶ ἐν
τόπῳ πᾶν," τὸ "πᾶν" ἀντὶ τῆς ἐν τινι τόπῳ εἰπῶν, οἷον ἄνω ἢ κάτω,
ὡς ἐδήλωσε μετ' ὀλίγον εἰπῶν ἔσται "καὶ ἐν τῷ τόπῳ ὅτι πᾶν."

τῷ δὲ ἢ ἄνω ἢ κάτω. κάλλιον ὅτι ἴσως, εἴπερ βαρυντοῖν καὶ τὸ
ἕτερον ποσόν, ἐκ τῶν πρῶτον ἀλλὰ τὸ δεύτερον βαρυντοῖν, τὸ "πό-
σον γὰρ τι ἐστίν," ὡς ἢ τὸ μὲν ποσόν βαρυντοῖν καὶ ὠρισμένον δηλοῖν,
τὸ δὲ τὸ τὸ διπύχου καὶ τρίπυχου. id. f. 114.

παράδειγματι τῷ τῷ ποσῷ κέχρηται. τὸ μὲν ὅτι πρῶτον ποσόν
ὁξύνοντος ἀναγνωσέον (σημαίνει γὰρ τὸ τῷ ποσῷ γένος), τὸ δὲ δεύτε-
ρον βαρυντόντος, πόσον, ὡς νόθον· σημαίνει δὲ τὸ ὠρισμένον ποσόν,
οἷον τὸ διπύχου ἢ τὸ τρίπυχου, ὡς αὐτὸς εἶπεν. Philop. m p. 7.

δηλονότι τῷ διαιτήσαντος χρεῖα καὶ δείξαντος πῶς μὲν ἐστὶ 206 a
10 πῶς δὲ ἐκ ἐξὶ τὸ ἀπειρον. Simpl. f. 114. 13.

εἰ τοίνυν, φησὶ, καὶ ὁ ἀνασκευάζοντες τὸ ἀπειρον λόγῳ καὶ οἱ εἰσά-
γοντες ἀληθείας, διαιτητῶν χρηζέσθαι τῷ διαιτήσαντος ἐναντίως λόγοις
καὶ δείξαντος καὶ τί μὲν ἀληθείας εἰσὶ καὶ τί δὲ ὄχι. Philop. m p. 5.

γέγραπται βιβλίον αὐτῷ πρὸς τὰς Ἀτόμους Γραμμάς, καὶ ἐν 206 a
ταύτῃ δείξει τῇ πραγματείᾳ ὅτι ἐκ ἐξ ἀμερῶν σύγκειται τὰ με- 17.
γέθη. δῆλον δὲ τούτου καὶ ἐκ τῶν μαθημάτων. Simpl. f. 114 b.

ὁλόκληρον γὰρ βιβλίον πρὸς Ἀναξαγόραν (l. Ξενοκράτην)
αὐτῷ γέγραπται περὶ Ἀτόμων Γραμμῶν, ὅτι ἀδύνατον ἄτομα
εἶναι μεγέθη... εἴπομεν δὲ καὶ ἐν τῷ πρώτῳ λόγῳ ὅτι τινες τὴν
Ξενοκράτην ὑπώπτευσαν τὰς ἀτόμους εἰσηγεῖσθαι γραμμάς, καὶ
ἐδείξαμεν ὡς ψευδὴς ἡ ὑπόνοια. Philop. m p. 8.

ἐνίστανται τινες τῷ Ἀριστοτέλει εἰς τὴν ἐπ' ἀπειρον τῷ μεγέ-
θος τομὴν λέγοντες, εἰ ἔτι φησὶ ἐπ' ἀπειρον διαιρεῖσθαι τὸ μέγεθος,
διελκοῖς ἂν αὐτὸ εἰς ἀτόμους γραμμάς ἢτοι σημεία. ἦν οὐδὲ διαι-
ρεσιν ἀξιόφθαι ὁ Ἀριστοτέλης· ἢ γὰρ εἰς σημεία διαίρεσις οὐδὲ
διαίρεσις ἐστίν. διὸ καὶ φησιν, ἐκ χαλεπὸν καταλύσαι αὐτὰς ὡς τὸ
παράπαν μὴ ἔσσαι. cod. Reg. 1947.

διχῇ διαιρεῖ τὸ δύναται καὶ τὴν τῷ ἐνεργεῖα διαίρεσιν· ἐπειδὴ 206 a
γὰρ τὸ δύναται πρὸς τὸ ἐνεργεῖα λέγει, ὅσα καὶ τὸ ἐνεργεῖα τοσαυ- 13.
τα καὶ τὸ δύναται ῥηθήσεται. τὸ δὲ ἐνεργεῖα διχῶς· ἢ γὰρ ὡς τὸ
ὑφ' ἑαυτοῦ ὅλον τούτου ὅπερ ἐστίν, ὥσπερ ἀνθρώπος ἢ οἰκία, ἢ ὡς τὸ ἐν
τῷ γένει τὸ εἶναι ἔχον, ὡς ὁ ἀγών καὶ ἡ ἡμέρα· καὶ γὰρ καὶ ταῦτα
ἐνεργεῖα λέγομεν, ὅταν ᾖ. διττὴν ἄρα καὶ τὸ δύναται... εἰκότως
ἄρα ἐν τῷ δύναται λέγει εἶναι τὸ ἀπειρον καὶ ἐκ ἐν τῷ ἐνεργεῖα·
τὸ μὲν γὰρ μεριδὲν ὠρίζεται αἰεὶ, ὡς φησιν Εὐδόμος, καὶ ἐκ ἐξιν ἀπει-
ρον· πεπερασμένον γὰρ πεπερασμένῳ προστίθεται, ἢ δὲ διαίρεσις ἐκ
ὑπολείπει· ὁ γὰρ γένεται ἂν ἐκ ὠρίζεται, τὸ δὲ ἀόριστον ποσὸν ἀπειρον.
ἐντεῦθεν δὲ οἶκε καὶ Πλάτων τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν ἀπειρον λέγειν,
ὅτι ἐφ' ἐκότερον ἐστὶν ἡ ἀπειρία δύναται. Simpl. f. 114 b.

ἀπορήσει δ' ἂν τις πρὸς τὴν λόγον, πῶς φησὶν αἰεὶ τὸ λαμ- 206 a
βανόμενον τῷ ἀπείρῳ μᾶλλον πεπερασμένον ἐστίν. ἐπὶ μὲν γὰρ τῷ 23.
ἀριθμῷ καὶ τῇ διαίρεσει τῶν μεγεθῶν ἀρχομένου ἀπὸ μονάδος
ἀληθὴς ὁ λόγος· αἰεὶ γὰρ πεπερασμέναι καὶ αἱ τομαὶ τῷ μεγέθει καὶ
αἱ μονάδες τῷ ἀριθμῷ· ἐπὶ δὲ τῷ χρόνῳ καὶ τῶν ἀνθρώπων ἕκαστος
εἰ γὰρ αἰεὶ ὁ κόσμος, ἐπὶ πᾶν μᾶλλον ἔτε τῆς ἀπειρίας τῷ χρόνῳ
ἔτε τῷ ἀριθμῷ τῶν ἀνθρώπων λαμβανόμενον πεπερασμένον ἐστίν...
ἢ τοίνυν ἐκ ἀναρχος ὁ κόσμος, ἵνα μὴ ἀπειρος ᾖ ἐπὶ θάτερον ὁ
χρόνος καὶ ὁ τῶν ἀνθρώπων ἀριθμός, ἢ ἔξεστι λαμβάνειν ἡμῖν τῷ

ἀπείρου μόριόν τι καὶ αὐτὸ ἀπειρον, ἢ κατ' ἀριθμὸν ἢ κατ' τὴν διαίρεσιν τῶν μεγεθῶν. Philop. m p. 9.

206^a δοκεῖ δὲ πως τὰ αὐτὰ λέγεσθαι, ἀπὸ τῶ "ἔτι τὸ εἶναι πλεοναχῶς λέγειν" τῶν αὐτῶν πάντων ἐπαγομένων καὶ ἐπ' αὐτῆς λέξεως τῶν πλεονόντων. ἀλλ' εἰ μὴ ὡς καὶ πολλὰ τῶν ἀντιγράφων ἔχει, καὶ ὁ 5 'Ἀλέξανδρος καὶ ταύτην οἶδε τὴν γραφὴν, κατ' τὸ "καὶ λαμβανόμενον αἰεὶ πεπερασμένον εἶναι" συνήπῃ τὸ "ἀλλ' αἰεὶ γε ἕτερον καὶ ἕτερον," καὶ τὸ προσέχῃς ἀλλὰ τὸ κατωτέρω, γενομένων μεταξὺ πάντων ἐξηρημένων, ἀπλῶς ἂν εἴη καὶ σαφὴς ὁ λόγος. εἰ δὲ πρόσκειναι τὸ "ἔτι τὸ εἶναι πλεοναχῶς λέγειν" καὶ τὰ ἐξῆς, μήποτε τὸ "ἔτι" ἕκ 10 ἄλλης ἐστὶν ἐπιχειρήσεως δηλωτικόν, ἀλλὰ σαφές ἐστιν τῆς αὐτῆς ἐκθεσιν ποιῆσαι, ὅπερ καὶ πάντῃ Ἀριστοτέλει συνείθισται, βραχυλογίαν τιμῶντι. εἰ μὴ ἄρα τὴν αἰτίαν τῶ ἀπείρου προδείξαι, τὸ ἐν τῷ γίνεσθαι τὸ εἶναι ἔχειν, συνυφαίνει τὰ ἐφεξῆς. Simpl. f. 115.

ἔτι τὸ εἶναι πλεοναχῶς λέγειν, ὥστε τὸ ἀπειρον καὶ δεῖ λαμβάνειν ὡς τότε τι. . . ἐντεῦθεν μέχρι τῶ "ἀλλὰ εἴγε ἕτερον καὶ ἕτερον" ἕκ ἐστιν ἐν τοῖς ἀκριβεστέροις τῶν ἀντιγράφων. τὰ αὐτὰ γὰρ εἰσι τοῖς εἰρημένους ἀπαρραλλάκτως. περιγραφτέον ἔν αὐτὰ. Philop. m p. 9.

206^b τὸ "ἀντεγγραμμένως" δύνανται μὴ καὶ κατὰ τὸ λέγεσθαι, ὅτι ἀντί- 20 γροφὸς ἐστὶ τῇ διαίρεσει ἢ πρόδεσει, δύνανται δὲ καὶ ὅτι κατὰ θάτερον μέρος τὸ μὴ τεμνόμενον γίνεσθαι ἢ πρόδεσις. ἔτι δὲ ἀμφοτέρω ὁμοίως τὸ ἀπειρον ἔχουσιν, ἢ τε διαίρεσις καὶ ἢ πρόδεσις, καὶ ἐκ τῶν αὐτῶν, ἀλλ' εἰ μὴ τῇ συνθέσει ἢ δὲ τῇ διαίρεσει. τὴν δὲ διαφορὰν ἀμφοῖν σαφές ἐστιν αὐτὸς ἐν τοῖς ἐξῆς παραδῶσει. . . τὸ ἐν 25 γὰρ τῷ πεπερασμένῳ μεγέθει," δοκῶν μάτην ἔχειν τὴν αἰτιολογικὴν σύνδεσμον, τοιαύτῃ ἐστιν. εἰπὼν διαίρειν καὶ προστίθεσθαι ἐπ' ἀπειρον, αἰτίαν ἐπάγει τῆς τὴν ἐν λόγῳ ὠρισμένην ἀλλ' ἕκ ἐν μεγέθει ὠρισμένην γινομένην διαίρεσιν, ὡς εἰ ἔλεγεν, ἐάν γάρ τις τοιῷσδε ποιῇ τὴν διαίρεσιν ἀλλὰ μὴ τοιῷσδε, εἰς ἀπειρον 30 διελεί. τὸ δὲ "τῷ αὐτῷ λόγῳ μὴ τὸ αὐτό τι τῷ ὅλῳ μεγέθει τῷ ὅλῳ περιλαμβανών," εἰ μὴ ὅπως εἴη γεγραμμένον, σαφὴ παρέχει τὴν ἔννοιαν. εἰ γὰρ ὁ μὴ λόγος ὁ αὐτὸς εἴη ἐν ἐκάστῳ τῶν τμημάτων, οἷον πάντες τῶ αἰεὶ λαμβανόμενος καὶ ἡμισυ ἢ τὸ τρίτον, μὴ τὸ αὐτὸ δὲ ἢ μεγέθος τὸ ἀπὸ ἐκάστων ὅλων τῶ αἰεὶ προτιθεμένων εἰς διαί- 35 ρεσιν ἀφαιρούμενον, οἷον δακτυλιαῖον, καὶ διέξεισι τὸ πεπερασμένον. εἰ δὲ ὡς ἐν τισὶ φέρεται, "μὴ τὸ αὐτό τι τῷ λόγῳ μέρος περιλαμβανών," ἀσαφές ἐστιν μὲν ἐστὶ τὸ λεγόμενον, σημαίνει δ' αὖ τὸ αὐτὸ τῷ πρότερον εἰρημένῳ. μὴ τὸ αὐτὸ γὰρ τῷ λόγῳ μέρος λέγειν ἕκ ὡς μεριζομένον τῷ λόγῳ, ὥστε τῶ ὅλῳ, ἀλλ' ἀντὶ τῶ μὴ τὸ αὐτὸ 40 ὠρισμένον μεγέθος ἀπὸ τῶ λόγου ἀφορίζον περιλαμβανών, ὅπερ ἦν καὶ ἐν τῷ ἐξ ἀρχῆς προκειμένῳ εἰς διαίρεσιν μέρος τῶ λόγου. Simpl. f. 115.

206^b καὶ πάντα δὲ διαίρεσις ἐπ' ἀπειρον, καὶ δὲ πρόδεσις. ἂν γὰρ ἴσα 8. τις ἀλλήλοισι τὰ μεγέθη αἰεὶ λαμβάνῃ διαίρων, ποτὲ ἀναλώσει τὸ ὅλον, ὁπληκτικὸν ἂν ᾖ. ἀλλὰ χρὴ ποιῆσαι τὴν τομὴν τῷ αὐτῷ μὴ λόγῳ, καὶ τῷ αὐτῷ δὲ μεγέθει. ἐάν γὰρ ἐξ ἀρχῆς εἰς ἡμισυ διαίρων αἰεὶ τὸ ἡμισυ λαμβάνῃς τῶ λειπομένου, τὸν μὴ αὐτὸν φυλάξεις

λόγον ἐν τῇ τομῇ, καὶ τὸ ἴσον δὲ μεγέθος, καὶ μόνως ὅπως ἢ διαίρεσις ἕκ ὑπολείψει. ὅτω δὲ καὶ ἢ πρόδεσις. καὶ τὸ ἀπειρον ἐστὶ μὴ ἐν ἀμφοτέροις δυνάμει. Themist. f. 34 b.

διαφέρει ἀλλήλων, ὅτι ἐπὶ μὴ τῶ κατὰ διαίρεσιν πάντες τῶ λη- 206^b φθέντος μεγέθους ἔστιν ἔλαττον μέγεθος λαβεῖν, ἐπὶ δὲ τῶ κατὰ 17. πρόδεσιν καὶ πάντες μεγέθους ἐστὶ τι μεῖζον λαβεῖν. καὶ γὰρ πάντες μεγέθους ἐστὶ τι ἐκτός, εἴπερ ὁ κόσμος πεπεραμένη καὶ καὶ ἐξ ἐκτὸς αὐτῶ, ὡς δὲ δεικνύει ἐν τῷ πρώτῳ τῆς περὶ Οὐρανῶ, ἀλλ' ἐκεῖνος τῶ μεγέθους ἐστὶ τι ἐκτός, ὁ τεμνόμενος ἐπὶ θάτερα ὑπὸ τῶν τῶ ἑτέρω τμημάτων καὶ καὶ ἐξέρχεται. τὸ μὲντοι κατὰ πρόδεσιν ὑπερβαλλεῖν αἰεὶ πάντες τῶ ληφθέντος καὶ δὲ δυνάμει ἔστιν, ὥστε ἦν ἐπὶ τῆς ἑτέρας προδείξεως καὶ τῆς διαίρεσεως. Simpl. f. 116.

πάντῃ μέλει τῷ Ἀριστοτέλει, εἰ μὴ δυνατόν, καὶ κατὰ τὸ φαινόμενον 206^b συμφωνῶν τοῖς κλεινοῖς ἀνδράσι τὸς αὐτῶ λόγους ἐπιδεικνύναι, εἰ 26. δὲ τῷτο μὴ δυνατόν, ταῖς ἐννοίαις γὰρ τῶν παλαιῶν ὁμολογούντας αὐτῶς ἀποδιδόναι. τὸν γὰρ Πλάτωνά φησιν ὑπὸ τῶν αὐτῶ ἐννοιῶν κινήθοντα ποτὲ μὴ ἀόριστον δυάδα ποιῆσαι τὸ ἀπειρον, αἰνιττόμενον τὸ ἀόριστος καὶ ἐπ' ἀπειρον προῖον τῆς τε διαίρεσεως καὶ τῆς συνθέσεως, ποτὲ δὲ μέγα καὶ μικρὸν λέγειν, τὴν μὴ ἐπὶ τὸ ἔλαττον γινομένην ἐπ' ἀπειρον διαίρεσιν διὰ τῶ μικρῶ δηλῶντα, τὴν δὲ ἐπὶ τὸ μεῖζον κατὰ πρόδεσιν διὰ τῶ μεγάλῳ. id. ib.

ὁ Πλάτων ἀόριστον λέγων δυάδα τὸ μέγα καὶ μικρὸν, ἦτοι μέγα μὴ τὴν τῶ ἀριθμῷ πρόδεσιν, μικρὸν δὲ τὴν τῶ μεγέθους ἐπὶ τὸ ἔλαττον κατατομήν, ὅμως καὶ χρὴ ἀπείρους ἀρχαῖς. ἀρχαῖς μὴ γὰρ λέγει τὰς ιδέας, ταύτας δὲ ἀριθμούς, τὸν δ' ἀριθμὸν ὠρισμένον, καὶ ἐπὶ τὸ ἔλαττον εἰς τὴν μονάδα καὶ ἐπὶ τὸ μεῖζον τὴν δεκάδα. cod. Reg. 1947 cf. Simpl. f. 116.

σημειωτέον ὅτι αὐτὸς ἐν τοῖς ἐμπροσθεν ἔλεγε τὸ μέγα καὶ τὸ 206^b μικρὸν τὸ ἀόριστον καὶ τὴν ὕλην σημαίνειν τῷ Πλάτῳ, νῦν δὲ ὡς 30. ἐπὶ τῶν ἀριθμῶν αὐτῶ λέγοντος, ὅπως ἐπιλαμβάνει τῶ λόγου. ὡς δηλονότι πανταχῶ τὸ φαινόμενον ἐλέγχει καὶ καὶ τὴν διάνοιαν τῶν ἀρχαίων. Philop. m p. 11.

τῷτο μὴ ὅμοιον ἔχει τῷ ἀπείρῳ ὁ κρικωτὲς δακτυλῖος ἦτοι ὁ 207^a κύκλος, ὡς ὕψερτον ὀνομάσει. διαφέρει δὲ καθόσον ἐπὶ τῶ κύκλῳ, 3. καὶ αἰεὶ τι ἕτερον λαμβανόμενον, ἀλλὰ καὶ πάλιν τὸ αὐτὸ κατὰ τὴν περιστροφὴν, ἐπὶ δὲ τῶ ἀπείρου αἰεὶ μὴ ἕτερον, καὶ δὲ ποτὲ δὲ τὸ αὐτό. . . μήποτε δὲ διὰ τῶ "κατὰ τὸ ποσόν" τὴν διαφορὰν τὴν πρὸς τὸς κύκλους τῶ κυρίως ἀπείρου ἐνεδείξατο. ἐπὶ μὴ γὰρ τῶ κύκλῳ, ὅταν συμπεράναντες αὐτὸν πάλιν ἀπὸ τῶ αὐτῶ ἀρχώμεθα, ἕκ ἐστὶ τι κατὰ τὸ ποσόν ἔξω (καὶ γὰρ προστίθεται τι τῷ κύκλῳ), ἐπὶ δὲ τῶ κυρίως ἀπείρου αἰεὶ τι τῶ εἰλημμένον ποσὸν ἐστὶν ἔξω, ἢ ἐπὶ τὸ μεῖζον, ὡς ἐπὶ τῆς προδείξεως; ἢ ἐπὶ τὸ ἔλαττον, ὡς ἐπὶ τῆς διαίρεσεως, ἐστὶ δὲ καὶ διαίρεσις ἔξω καὶ πρόδεσις αἰεὶ τῆς λαμβανομένης. καὶ ἄλλως δὲ τὸ "κατὰ τὸ ποσόν" οἰκείως πρόσκειναι, διότι καὶ κατὰ τὸ εἶδος ἀλλὰ κατὰ τὸ ποσόν ἐστὶν ἢ προδήκη. ὡς γὰρ σώματι καὶ προστίθεται, ἀλλ' ὡς τοσῶδε σώματι. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος τὸ "κατὰ τὸ ποσόν" καὶ ὅπως ἐξηγεῖται. ὁ γὰρ ζητῶμεν, φησὶ, καὶ περὶ τῶ λεγόμενον ἀπειρον, τὸ ἐν ποσῷ ἐστὶν. εἰ δὲ τὸ ἐν ποσῷ ᾖ, ἐλέγχεται ἂν, καὶ κατὰ τὸ ποσόν λαμ-

βάνυσιν αεί τι ἔστιν ἔξω. μήποτε δὲ τὸ ποῖον καθὼς ποῖον, ἕκ ἂν μετέχει τῆς τῷ πεπερασμένου καὶ ἀπείρου διαφορᾶς, καθὼς δὲ τὸ ποσὸν μετέχει τὸ ποῖον, καὶ τὸτο καὶ αὐτὸ πεπερασμένον ἢ ἀπείρον ὁπωσὺν ἐλέγετο. Simpl. f. 116 b.

ἢ καὶ σφενδόνῃ ἢ ἀνομοειδῆς ὅσα τῷ ὅλῳ ὅσον πέρας ἐστὶν ἢ ἀρχή. ὅσοι δὲ μὴ ἔχουσιν σφενδόνῃ, οὗς καλεῖται κρίκους, ὁμοιομερεῖς ὄντας ἑαυτοῖς, ἕκ ἔχουσιν πέρας τι ὠρισμένον. Philop. m p. 11.

207a ὑπομνήσας ἐκ τῶν καθ' ἑκάστον τεχνητῶν καὶ φυσικῶν, οἷον
11 ἀνθρώπων καὶ κιβωτίων, ὅτι ὅλον ἐστὶν ὃ μὴδὲν ἄπειρον, ἐπήγαγεν ὅτι 10
ὡς ἐπὶ τῶν καθ' ἑκάστα ὅλον ἐστὶν ἑκάστον ὃ τῶν μερῶν μὴδὲν ἄπειρον, ὅτω καὶ ἐπὶ τῷ κυρίως καὶ ἀπλῶς ὅλον. κυρίως δὲ ὅλον ἐστὶ τὸ ὅν ὅλον. τῶν μὲν γὰρ μερικῶν ὅλον ἑκάστον ἕκ ἔστι κυρίως ὅλον, διότι μέρος ἐστὶ τῷ ὅλῳ ὄντος, καὶ τότε μὲν ἐστὶ τότε δὲ ἕκ ἔστιν. καὶ δὲ ὅν ὅλον κυρίως ὅλον ἐστὶν, ὅτι ὁδεός ἐστι μέρος, πάντα ἐν ἑαυτῷ 15
τὰ ὄντα συνειληφός. δυνάμει δὲ τάχα τις τὸ κυρίως καὶ ἐπὶ τῷ καθόλου τῷ παρ' αὐτῷ λαβεῖν. πρὸς γὰρ τὸτο μάλιστα τὸ καθόλου ἑκάστον ἀντιδιαίρει. εἴτε δὲ ὅτως εἴτε ἐκείνως, ἐπιζητῆσαι ἄξιον ὅτι ἕκ τὰ καθ' ἑκάστα κυρίως ἐστὶ παρ' αὐτῷ. τὸτο ὅν κυρίως ὃ μὴδὲν ἄπειρον. καλῶς δὲ τὸ ὅλον καὶ τέλειον ἢ τὸ αὐτὸ πάμπαν ἢ σύνεγγυς 20
τὴν φύσιν εἶναι φησὶν. καὶ γὰρ τῷ μὲν ὑποκειμένῳ τὸ αὐτὸ ἐστὶ, τῷ δὲ λόγῳ διάφορα μὲν σύνεγγυς δὲ ἀλλήλων. Simpl. f. 116 b.

207a ἕκ τὰ συγκληθέντες πεφυκότα συγκληθεὶς ὃ τὸ ἀπείρον ὅλον καὶ
17 πᾶν λέγων. ἐπὶ τούτων γὰρ λέγεσθαι ἢ παροιμία. id. f. 117.

τὰ ἀσύγκλητα, φησὶ, συγκληθεὶς ὁ Μέλισσος, καὶ ὁ λίνον 25
λίνω καὶ τὴν παροιμίαν, ἅπερ πέφυκε συνδυάζεσθαι. Philop. m p. 13.

207a δείξας ὅτι περιέχει μᾶλλον τὸ ἀπείρον ἢ περὶ περιέχει, καὶ ὅτι
29 ἄγνωστον ἐστὶ τῇ ἑαυτῇ φύσει, τὴν ἐπιπόλαιον ἐκδοχὴν ἐλέγχει τῶν τῷ Πλάτῳ λόγων. τῷ γὰρ Πλάτῳ ἐν τοῖς περὶ τ' 30
'Αγαθὸν λόγος εἰπόντος τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν τὴν ὕλην, ἣν καὶ ἀπείρον ἔλεγε, καὶ περιέχεσθαι ὑπὸ τῷ ἀπείρῳ πάντα τὰ αἰσθητά, καὶ ἄγνωστα εἶναι διὰ τὸ ἐνυλὸν καὶ ἀπείρα καὶ βεβηλὴν ἔχειν τὴν φύσιν, ἀκόλουθον φησὶ δοκεῖν τῷ τοιαύτῳ καὶ ἐν τοῖς νοητοῖς ὑπὸ τῷ ἐκεί μὲν ὅσον καὶ μικρῷ, ὅπερ ἐστὶν ἡ ἀόριστος δύναμις, ἀρχὴ καὶ αὐτὴ ὅσα 35
μὲν τῷ ἐνὸς παντὸς ἀριθμῷ καὶ πάντων τῶν ὄντων (ἀριθμοὶ γὰρ καὶ αἱ ἰδέαι), ἀκόλουθον ὅν τὸ καὶ ἐν τοῖς νοητοῖς ὑπὸ τῷ ἐκεί ἀπείρῳ καὶ ἄγνωστον περιέχεσθαι καὶ ὀρίζεσθαι τὰ νοητά, γνωστὰ ὄντα φύσει καὶ ὠρισμένα αὐτὴ εἶδη ὄντα. Simpl. f. 117.

207a δείξας ὅτι ἕκ περιέχει τὸ ἀπείρον ἀλλὰ περιέχει ἐν τοῖς 40
33 μεγέθεσιν, αἰτίον τούτῳ φησὶ τῷ ἐν τῷ ἀπείρῳ ἀνομοίῳ, διότι τὸ μὲν ἐπὶ τὴν πρόθεσιν ἕκ ἔστιν ἀπείρον ὅτως ὥστε παντὸς ὑπερβάλλειν μεγέθους, καὶ δὲ ἐπὶ τὴν διαίρεσιν ἔστιν ὥστε παντὸς ἐλλείπειν. id. ib.

207b εἰπὼν τὴν ἐν τῷ μεγέθει καὶ τὴν ἀπειρίαν διαφοράν, καθ' ἣν 45
1 ἐπὶ μὲν τὸ ἔλαττον ἐστὶν αἰεὶ τῷ ληφθέντος ὑπερβάλλειν, ἐπὶ δὲ τὸ μέιστον ἕκ ἔστι, νῦν τὴν αἰτίαν παραδίδωσι τῆς ἐν τῇ ἀπειρίᾳ διαφορᾶς τῇ τε ἀριθμῷ καὶ τῷ μεγέθει. id. f. 117 b.

ταύτης ἐκ ἄλλο ἐστὶν ἀριθμὸς ἢ μονὰς πολλὰς ληφθεῖσα. 207b
τὸ δὲ "ἕκ ποσὰ ἄττα" τὸ αὐτὸ ἐκ παραλλήλου, ταύτης ποσὰ τινες 7
μονάδες. Philop. m p. 17.

τὸ "ὠρισμένον" ἀντὶ τῷ εἰλημμένῳ. παντὸς ὅν τῷ εἰλημ- 207b
μένῳ, φησὶν, ὑπερβάλλει ὁ ληφθῆσόμενος, καὶ ἕκ ἐκλείπει ἢ λήψις. 12.
id. ib.

ἕκ γὰρ ἔζηκεν ἡ ἀπειρία, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τῆς κινήσεως καὶ τῷ χρόνῳ 207b
καὶ τῷ ταῦτα μετρώμεντος ἀριθμῷ, ἕκ μένει ἡ ἀπειρία ἀλλ' αἰεὶ γίνεσθαι, 13.
πλὴν ὅτι ἐπὶ μὲν τῆς ἐκ τῶν διαιρημάτων προθέσεως ὑπομένον τὸ πρότερον δέχεσθαι τὸ ἐπὶ, καὶ τὸ ἀπείρον καὶ ἐπὶ ταύτης ἕκ ὑπομένει ἀλλ' ἐν τῷ γίνεσθαι τὸ εἶναι ἔχῃ, ὡς καὶ ἐπὶ κινήσεως καὶ χρόνῳ καὶ τῷ μοναδικῷ ἀριθμῷ. ἀριθμὸν δὲ χρόνῳ φησὶ, καθ' ὃν ἀριθμεῖ καὶ ἀριθμεῖ ὁ χρόνος. Simpl. f. 118.

τῷ μὲν ἐπ' ἀπείρον αὐξέει τὸ μέγεθος αἰτίον φησὶν εἶναι τὸ 207b
προχωρεῖν ἡμῶν ἐπὶ τὸ μέιστον τὸ ὅλον ὑπαντᾶν καὶ τὸ πᾶν, ὅπερ 15
ἐστὶν ὠρισμένον. ὅσον γὰρ ἐνδέχεσθαι δυνάμει εἶναι, καὶ ἐνεργείᾳ ἐνδέχεσθαι. ὥστε ἐπειδὴ ἀπείρον ὁδὸν ἐστὶν ἐνεργείᾳ μεγέθους αἰσθητόν, ὡς δέδεικται, ὁδὸν ἐπ' ἀπείρον προϊόντας ἐνδέχεσθαι παντὸς ὑπερβάλλειν ὠρισμένον μεγέθους, ἵνα μὴδὲν ἢ ἐνεργείᾳ τῷ κόσμῳ μέιστον, ὅσπερ ἐστὶ τὸ ὅλον καὶ πᾶν μεγέθους ἢ καὶ Πλάτῳ μόνον ἀλλὰ καὶ καὶ Ἀριστοτέλει. καλεῖται δὲ ἄμφω καὶ τὸν ὅλον κόσμον ὑπεράνω, ἢ ἐκ τῷ ἐν αὐτῷ κυριωτέρῳ καὶ πλείονι τὸ ὅλον προσαγορεύοντες, ἢ ὅτι τὸ πρὸς τὸν ἑαυτῷ δημιουργὸν ἐξράφθαι καὶ ὁρᾶν ἄνω, ἀφ' ὃ καὶ ὑπεράνω καλεῖται, ἢ τῷ αἰδῶ μόνῳ σώματι ὑπάρχει ἀλλὰ καὶ τῷ παντὶ κόσμῳ. id. ib.

ἕκ δαμῶν γὰρ τῷ κατ' ἐνεργείαν ἀπείρῳ μεγέθει χρόνῳ οἱ μα- 207b
θηματικοί, ἀλλὰ πάντα τὰ δεικνύμενα διὰ πεπερασμένων περαι- 29
ναι γραμμῶν καὶ ἐπιπέδων, ὥστε ὁδὸν δέον τῷ κατ' ἐνεργείαν ἀπείρῳ μεγέθει, ἀλλ' ὑπὲρ τῷ ἔχειν ὅσον ἂν βάλων, τὰς ἀπείρους γραμμάς ὑποτίθεν. ἕκ μόνον δὲ τὴν ἀπείρον ἀλλ' ὁδὸν τὴν μεγίστην λαμβάνουσι καταγράφοντες. τίς γὰρ τὴν τῷ κόσμῳ διάμετρον ἐν τοῖς διαγράμμασι παραλαμβάνει; καλῶς δὲ ἐπὶ τῆς ἀναλόγου τομῆς ὁδεῖε τὸ μὴ δεῖσθαι τῆς ἀπείρου, ἐξ ἣς δεικνύται παρὰ τοῖς γεωμέτραις τὸ ἐπὶ τὴν διαίρεσιν ἀπείρον, ὡς εἰ ἔλεγε ὅτι καὶ ἐξ ὧν αὐτοὶ δεικνύουσι, τῆς μὲν ἐνεργείᾳ καὶ ἐπὶ τὴν αὐξήσιν ὑπερβαλλέσθαι ἀπείρου ἢ δέον, τῇ δὲ ἐπὶ τὴν διαίρεσιν ἀπείρου χρόνῳ, καὶ ταύτην ἀποδεικνύουσιν. ἅπερ δι' ἐνὸς τῷ παρ' αὐτοῖς θεωρήματος δεικνύται τῷ ἐν τῷ ἔκτῳ τῶν στοιχείων, ὃ ἡ πρότασις ἐστὶ τοιαύτη, τὴν δοθεῖσαν ἀτμήτην εὐθείαν τῇ δοθείσῃ τετμημένη ἀνάλογον τεμεῖν. εἰπὼν δὲ ὅτι πρὸς τὴν ἀπόδειξιν ὁδὸν δώσει τὸ ἐπ' ἐλάττωτος γραμμῆς ἣν καὶ ἐκβάλλειν δυνατὴν ποιήσασθαι τὴν δεῖξιν, ἐπήνεγκε "τὸ δὲ εἶναι ἐν τοῖς ὅσιν ἔσαι μεγέθεσιν." ταύτης καὶ τὴν ἀπόδειξιν δυνατὴν ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν μὴ ὄντων ἀλλ' ἐπινοουμένων μεγεθῶν ποιέει, ἀλλὰ τὰ γε ὑφ' ἑσῶτα χήματα ἕκ ἐν πᾶσι μεγέθεσιν. ἕκ γὰρ δὴ ἐν τοῖς ἐπινοουμένοις ἀλλ' ἐν τοῖς ὅσιν ἐστὶν. ζητήσας δὲ ὁ Ἀλέξανδρος πῶς ἕκ ἀναίρει τὸ πρῶτον θεωρημα τῶν Εὐκλείδους στοιχείων, εἴπερ μὴ καὶ ἔξω τῷ παντὸς δυνατὴν εὐθείαν ἐκβάλλειν ἢ κύκλον γράφειν. id. f. 119.

207 b. ὅτι δὲ ἔκ ἐστιν ἐν τόπῳ τὰ μαθηματικά, φησὶν Ἀριστοτέλης
31. ἐν τῷ ἔχοντι σύγγραμματι. δηλοῖ γὰρ τὰ μαθηματικά ἔκ ὄντα
ἐν τόπῳ, ὅμως καὶ τὴν πρὸς ἡμᾶς χάσιν. ἀλλὰ τίς ἀν βλάβῃ
γεωμετρίαν τῶν περὶ φύσεως λόγων; ὁ δὲ ἀμερῇ καὶ ἐλάττω
ἀρχὰς ὑποτιθέμενος καὶ φοιχῆα· τὴν γὰρ εἰς ἀπειρον τομὴν ἀναιρεῖ,
ἢ συναναιρεῖ πολλὰ τῶν ἐν τοῖς μαθήμασι νῦν προχείρως δει-
κνυμένων. Themist. f. 35 b.

καλῶς δ' Ἀλέξανδρος ἐνταυθα φησὶν ὅτι δείξας ὁ Ἀρισ-
τοτέλης ὅποιον ἀπείρου ἢ προσδέοντος εἰς τὰςδείξεις οἱ γεωμέτραι, ὅτι
τῷ καὶ τὴν ἔκτασιν ἀπείρου ἢ δέοντος, νῦν λέγει πάλιν χωρῶν, ὅτι τῷ
καὶ διαίρεσιν ἀπείρου χωρῶν. ἔτι γάρ, φησὶ, τῷ μεγίστῳ μεγέθει καὶ
τὸν αὐτὸν λόγον ὁπληκτικῶν ἄλλο μέγεθος τμηθῆναι. Philop. m
p. 18.

208 a. 1. φέρησις γὰρ τῷ εἰδητικῷ πέρατος ἐστὶ τὸ ἀπείρον τῆτο, καὶ φέρη-
σις τοιαύτη ὡς ἀπασία ἐν τῷ πεφυκότι δέχεσθαι τὸ πέρασ καὶ τὸ
εἶδος· πλὴν ὅτι ὡς μὴ φέρησις εἶδος ἀντικεῖται, ὡς δὲ ἀπείρον πέρα-
σι. ἀλλὰ τί τὸ ἐφεξῆς ὁ φησὶ, “τὸ δὲ καθ’ αὐτὸ ὑποκείμενον τὸ
συνεχὲς καὶ αἰδιότῳ;” εἰ γὰρ ἡ ὕλη ἐστὶ τὴν φέρησει καὶ ἀπειρίᾳ ὑπο-
κείμενον, τὸ δὲ τῇ φέρησει καὶ ἀπειρίᾳ τῆς ἐπ’ ἀπείρον διαίρεσεως
ὑποκείμενον καθ’ αὐτὸ τὸ συνεχὲς καὶ αἰδιότῳ, τῆτο δὲ ἐστὶ τὸ φυ-
σικὸν σῶμα, συνάγεσθαι δοκεῖ λαμπρῶς ὅτι ἡ ὕλη τὸ σῶμα ἐστίν,
ὅπερ τινὲς δεύτερον ὑποκείμενον λέγουσιν. ἢ ἢ μάτην πρόσκειται
τῷ ὑποκειμένῳ τὸ “καθ’ αὐτό.” ἢ γὰρ ἡ ὕλη μόνῃ ὑπόκειται τῇ εἰς
ἀπειρα διαίρεσει καὶ τῇ κατ’ αὐτὴν φέρησει, ἀλλὰ τῆτο ἥδη τὸ
συνεχὲς σῶμα καὶ αἰδιότῳ. δεῖ γὰρ ἐνεργεῖα διεσῶς τὸ διαίρεθῆσθαι
μενον εἶναι, καὶ μὴ δύναμει μόνον ὥσπερ ἡ ὕλη. πῶς ἔν λέγει
περὶ τὴν ὕλην τὸ ἐν τῇ διαίρεσει ἀπείρον; ἢ ὅτι τὸ συνθετὸν σῶ-
ματος εἰς ἀπειρα τεμνομένη, ἐπειδὴ μὴ καὶ τὸ εἶδος ἢ τομὴ γίνετο.
Simpl. f. 119 b.

208 a. 5. δείξας ἐν δυνάμει τὸ ἀπείρον καὶ ἔκ ἐνεργείας, καὶ τὰ οἰκεῖα
πάντα τῆτω τῷ λόγῳ διαρθρώσας προβλήματα, βάλει λοιπὸν
λῦσαι τὴν λόγους τὴν προεκτεθέντας, ὅσοι τὸ ἐνεργεῖα ἀπείρον κα-
τεσκεύαζον. id. f. 120.

208 a. 11. ὅτις ἐστὶν ὁ τέταρτος τῶν ἐκεῖ κειμένων λόγων, ὁ παντὸς
πεπερασμένῳ λέγων τι εἶναι ἔξω, πρὸς ὁ περαίνει, καὶ τῆτω αἰεὶ
γινόμενον τὸ ἐνεργεῖα ἀπείρον εἰσάγων. πρὸς τῆτον ἔν τὸν λόγον
ἀληθῶς ἐνίστασθαι δυνατόν, λέγοντας ὅτι ἕτερόν ἐστι τὸ πεπεράνθαι
τῷ ἀπτεσθαι. τὸ μὴ γὰρ ἀπτεσθαι τῶν πρὸς τι (τὸ γὰρ ἀπτόμενον τινὸς
ἀπτεσθαι) ἀπτόμενον καὶ ἄλλῃ παρ’ αὐτὸ ὄντος), τὸ δὲ πεπεράνθαι ἐν
τῷ ποσῷ ἐστίν. id. ib.

208 a. 13. κάλλιον οἶμαι τὸ ἔξω τῷ ἄσπερος ὥτως ἀκύνειν, ὡς ὁ Εὐδόξος
ἐνόησε τὰ τῷ καθηγεμόνος, ὡς μελίσσονα τῆς πόλεως τὴν Διάρη φαν-
ταζομένων, καὶ μὴ ὡς Ἀλέξανδρος ἐξηγεῖται, ὅταν ἡμᾶς αὐτὸς
ἐνδον ὄντας ἄσπερος ἔξω νοήσωμεν, ἢ πολλαπλασιῶν καὶ τὸ μέγεθος,
ὡς τῷ ἔξω τῷ ἄσπερος καὶ τὸν τόπον ἔχοντος μόνον τὴν παραλλα-
γὴν. καὶ ὅμοιον ὥτως ἐξηγεῖται διὰ τὸ ἐπ’ ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ ἀκύνειν
τὸ “ἀλλ’ ἢ διὰ τῆτο ἔξω τῷ ἄσπερος τί ἐστὶ” καὶ τὸ “ἢ τῷ τηλικύτῳ
μεγέθους ὁ ἔχομεν.” εἰρησὶ δὲ ἐκάτερον ἐπὶ τῆς τῷ μεγέθους πα-

ραυξήσεως, ἢ ὡς τὸ ἄσπερος ὑπερβάλλοντος, ἢ ἀπλῶς ὁ ἔχομεν. id.
f. 120 b.

τὰ ἀκριβέστερα τῶν ἀντιγράφων ἔκ ἔχει τὸ “τῷ ἄσπερος,” ἀλλὰ
μόνον “ἔξω τῷ τηλικύτῳ μεγέθους,” ταυτέστιν ὁ ἔχομεν οἱ ἄνθρωποι.
5 Philop. m p. 19.

Ἐν τῷ παρόντι βιβλίῳ (τῷ Δ) περὶ τόπου καὶ χρόνου καὶ κενὸ δια-
λαβεῖν βυθόμενος πρῶτον περὶ τόπου διδάσκει, δεικνύς ὅτι ἀναγκαῖα
ἐστὶ τῷ φυσικῷ ἢ περὶ τῆτο ζητήσις, πότερον καθ’ αὐτὸν ὑφέστηκεν
ἢ ἐν ἄλλῳ τὸ εἶναι ἔχει, καὶ πότερον κενὸν ἐστὶν ἢ διάστημα ἢ πέρασ.
δηλοῖ ἐκ τῆτο ὁ λόγος ὅτι πάντα τὰ τε νοητὰ καὶ αἰδιότα σώματα
ἐνόμιζον εἶναι. συνελογίζοντο δὲ τῆτο ὥτως, εἰ τὸ μὴ ὄν ὁδομῆ,
τὸ ὄν ἄρα πῶ, τὴν σὺν ἀντιθέσει ἀντιστροφὴν ἐκ τῷ ἡγούμενῳ ποιή-
σαντες, δέον ἐκ τῷ ἐπομένῳ, οἷον ὅτι τὸ πῶ ἄρα ὄν. λέγουμεν δὲ
ὅτι ἢ καὶ τῆτο ἐλέγχοντος. σφάλλοντες. ἐπειδὴ γὰρ ἐκείνοι πάντα
σώματα ὑπελάμβανον ἐπὶ τριῶν ἐξισαζόντων, ἀδιάφορόν ἐστιν
εἴτε ἀπὸ τῷ ἡγούμενῳ εἴτε ἀπὸ τῷ ἐπομένῳ ἢ ἀντιστροφῇ γένετο.
προέταξε δὲ τὸ πῶς ἐστὶ τῷ τί ἐστιν ὡς ἰσοδυναμῶμεν τῷ ὁποῖον τί
ἐστίν. τῆτο δὲ τὰ καθ’ αὐτὸ ὑπάρχοντα τῷ πράγματι δηλοῖ. ἐκ
δὲ τῶν καθ’ αὐτὸ λαμβάνει τὸ τί ἐστιν. cod. Palat. 237.

συμπληρώσας τὸν περὶ τῶν φοιχῆων καὶ τῶν ἄλλων αἰτίων
λόγον, καὶ ἐπὶ τὸν περὶ τὰς ἀρχὰς ὑποδομῶν, ἐφεξῆς λοιπὸν περὶ
τῶν ἔξωθεν ὑπαρχόντων τοῖς φυσικοῖς σώμασιν ἢ τοιαῦτα, ζητεῖ
τε καὶ παραδίδωσιν οἷος ἐστὶν ὅ τε τόπος καὶ ὁ χρόνος. . . εἰκότως δὲ
περὶ προτέρου λέγει τὸ τόπος· προηγείτω γὰρ ὁ τόπος ἢ μόνον τῷ
χρόνῳ ἀλλὰ καὶ τῆς κινήσεως καὶ αὐτῷ τῷ σώματος. Simpl.
f. 121.

αὕτη ἡ ἐρώτησις, ὡς ὁ Ἀλέξανδρος φησιν, ἢ πάντων ἀπλῶς
ἐστίν, ἀλλὰ τῶν μόνῃ τὰ σώματα ἡγούμενων εἶναι καὶ μόνῃ τὰ
ἐνυλῶ, ἀναρῶντων δὲ τὴν ἀσώματον φύσιν. καὶ κατὰ γε τὸ φαι-
νόμενον ἀμεθόδως τὴν ἀντιστροφὴν ἐποίησαντο. . . ὅμοιος δὲ τὴν ἐν
Τιμαίῳ τῷ Πλάτωνος (p. 52) βῆσιν παρωδεῖν ὁ Ἀριστοτέλης, ἐν
οἷς φησὶν ἐκεῖνος, πρὸς ὃν δὴ καὶ ὀνειροπολῶμεν βλέποντες, καὶ φησὶ
ἀναγκαῖον εἶναι πῶς τὸ ὄν ἄπαν ἐν τινι τόπῳ καὶ κατέχον χωρὶν
τινῶν. . . εἰ δὲ παλαιοῖς ἀνδράσι μὴ μάτην δεῖ ἐπισκῆπτειν, εἰκός
ἐστὶ τὸ πῶς ἢ τὴν ἐν τόπῳ τῆτω τῷ νῦν ζητούμενον χάσιν δηλῶν,
ἀλλὰ τὸν τῆς τάξεως ἀφορισμόν, καθ’ ὃ σημαίνόμενον καὶ ὑπερβα-
νιον τόπον οἶδεν ὁ Πλάτων, καὶ τὸν νῦν ἐν τῷ νοητῷ λέγουμεν. . .
καὶ κοινὴν μὴ ταύτην ἐκάλεσε τὴν κίνησιν, ἢ ὡς κοινὴ ὑπὸ πάντων
ὁμολογούμενη. πάντες γὰρ τῆς καὶ τῶν κινήσεως μᾶλλον ἢ τῶν
ἄλλων αἰδιανόμεθα. τοιγαρὶν καὶ φθορὰν ἀνείλον τινες ὡς οἱ περὶ
Ἀναξαγόραν, καὶ ἀλλοίωσιν, ὡς οἱ νόμου χρῆται λέγοντες, τὴν δὲ
καὶ τῶν κινήσιν ὁδοῖς σπυδῇ λέγων. ἐάτω γὰρ ἡ Ζήνωνος ἀπορία.
ἢ κοινὴν αὐτὴν εἶπεν ὡς ταύτην μόνῃ πᾶσι τοῖς φυσικοῖς σώ-
μασιν ὑπάρχουσαν. τὰ γὰρ ἐράνια τῶν ἄλλων πασῶν κινήσεων
ὑπερέχοντα ταύτην ὅμως κινεῖται. διὸ καὶ κυριωτάτην αὐτὴν καλεῖ.
κυριωτάτη γὰρ ἡ τῶν πρωτίτων καὶ ἀρχηγικωτάτων. καὶ μέντοι ὡς
δείξει προῖων, πρώτη τῶν κινήσεων ἐστὶν ἢ φορὰ καὶ χρόνος καὶ
φύσει καὶ αἰτία, κυριωτάτη δὲ εὐλόγως ἢ τοιαύτη. ἐν τισὶ δὲ

ἀντὶ τῆ κοινῇ "πρώτῃ." καὶ ἔτω γράφει καὶ ὁ Εὐδήμος. id. f. 121 b.

208a καὶν ἔδοξεν Ἡσιόδου λέγειν "ἦτοι μὲν πρώτιστα χάος γένητο,"
34 καὶ μυθικῇ ἐστὶ καὶ ἐκ ἀποδεικτικῇ ἢ τῇ Ἡσιόδου παράδοσις, καὶ το-
σῆτον, εἴπερ ἄρα, ἐνδεύξατο καλῶς, ὅτι δεῖ τι προϋπάρχειν ἐν ᾧ
τὰ γινόμενα ἔξαι. καὶ ὁ Πλάτων δὲ ἐν Τιμαίῳ ὅσα περὶ τῆ τῶν
δοκεῖ λέγειν, περὶ τῆς ὕλης εἴρηκεν. ὁ δὲ Εὐδήμος τῆς δυσκο-
λίας τῆ περὶ τῶν προβλήματος καὶ τῆτο αἰτίαν εἶναι φησί, ὅτι μὴ
ῥᾶδιον εἶναι ἐπιλαβέσθαι τῆ τῶν, διότι ὑποφύγει πάντως ἐξαίρου-
μένῃ τῇ ἐν τόπῳ σώματος, καὶ καθ' αὐτὴν μὲν ἐκ ἔξιν αὐτὴν νοῆσαι, 10
εἴπερ δὲ ἄρα, μετ' ἑτέρου, ὥσπερ τῶν τῶν ἀφώνων καλυμμένους
φθόγγους. id. f. 122.

208b ὁ Ἀλέξανδρος τὴν λέξιν τὴν λέγουσαν "ὡς τὰ μόνον λεγό-
24 μενα διὰ θέσιν ἐκ ἔχοντα φύσει τέτων ἔκαστον" ἔτω μεταγράφει
"ὥστε μόνον νοεῖς αὐτῶν τὴν θέσιν." εἰπὼν γὰρ, φησὶν, ὅτι 15
τὰ μαθηματικά καὶ τὴν πρὸς ἡμᾶς θέσιν ἔχει τὰ δεξιὰ καὶ ἀριστερά,
ποῖαν θέσιν προσέθηκεν, ὅτι τὴν κατ' ἐπίνοιαν· εἰ γὰρ τὴν ἀρχὴν
μὴδ' ἔστι καθ' αὐτά, ὅδ' ἂν θέσιν ἔχοι καθ' αὐτά. ἐνταῦθα δὲ
σαφῶς ὁ Ἀλέξανδρος ὁμολογεῖ ὅτι ἀπὸ τῶν μαθημάτων παρά-
δειγμα μὴ εἶναι ἴδιον ἐπιχείρημα, ἀλλ' εἰς πῶς εἰληφθαι τὸ καὶ 20
φύσιν διωρίζεται τὰς τῶν τόπων διαφορὰς, εἴπερ τὰ μὴ καὶ φύσιν
διωρισμένους ἔχοντα τὰς τόπους, ὥσπερ τὰ μαθηματικά, ὅδε ὅπως
ἔξιν ἐν τόπῳ. μήποτε δὲ δύναται καὶ ἴδιον ἐπιχείρημα εἶναι τῆτο,
ὥσπερ ὡς πρότερον ὁ Ἀλέξανδρος, ὅτι τρίτον ἐπιχείρημα τῶν
εἶναι τὴν τῶν δεικνύντων, ὅτι ἀπὸ τῶν μαθημάτων εἶναι λέγων. 25
ἔχοι δ' ἂν ἔτως· εἰ τὰ μαθηματικά καίτοι μὴ ὄντα φύσει ἐν
τόπῳ, ὅμως καὶ τὴν πρὸς ἡμᾶς θέσιν ἔχει τὰς τῆ τῶν διαφορὰς,
δηλονότι ἐστὶ τι ὁ τόπος· τὰ γὰρ θέσει ἀπὸ τῶν φύσει μετατρέχει, ὡς
τὰ φαντασά ἀπὸ τῶν αἰδητῶν. id. f. 122 b.

208b τῇ Ἡσιόδου ἐν τῇ Θεογονίᾳ λέγοντος "ἦτοι μὲν πρώτιστα χάος 30
29 γένητο," καὶ τῇ χάος ἀπὸ τῆ χῶς ῥήματος δοκῶντος γεγενῆσθαι καὶ
διὰ τῆτο ὅτι χωρητικὸν δηλῶν, ὅπερ ταυτὸν ἐστὶ τῷ τοπικῷ, ἐκ
τῆτο δύο συλλογιζέσθαι ὁ Ἀριστοτέλης... ἔοικε δὲ τοιαύτῃ τις
τότε τῶν Ἡσιόδου ἐπὶ ἐπιπολάζον ἐξήγησις, ὅτι χάος εἰς χώραν
μεταλαμβάνουσα. δηλοῖ δὲ ὅτι χώραν ἀλλὰ τὴν ἀπειροειδῆ καὶ πε- 35
πληθυμένην τῶν θεῶν αἰτίαν, ἣν Ὀρφεὺς χάσμα πελώριον ἐκά-
λεσε. id. f. 123.

διὰ τῆτο γὰρ πρὸ πάντων ὑποσηναί φησι τὴν τῶν, ἀπὸ
τῆς χώρας καὶ τῆ χωρητικὸν πάντων εἶναι χάος αὐτὴν ὀνομάσας.
Philop. n p. 2.

209a ζητεῖ πρῶτον ἐν τίνι γένει χρὴ τιθέναι τὴν τῶν· ἀρχὴν γὰρ 40
3. τῇ τί ἐστι καὶ τῇ ὀρισμῷ ὅτι γένος ἐστίν. ὅτερον ἂν σῶμα ἢ ἀσώ-
ματον ὁ τόπος. εἰκότως δὲ ἐκ εἴπεν ἢ ἀσώματον, ἀλλ' "ἢ τις
ἑτέρά φύσις," ἐπειδὴ ὅτι πάντῃ σώματος ἐκτὸς αὐτὴν εἶναι τίθῃσι,
πέρας λέγων αὐτὴν σώματος, ὡς μαθησόμεθα. Simpl. f. 123 b 45
et cod. Pal. 237.

209a ὅτι σῶμα διὰ σώματος χωρεῖν οἱ μὲν ἀρχαῖοι ὡς ἐναργῆς ἀπο-
6. πον ἐλάμβανον, οἱ δὲ ἀπὸ τῆς Στωϊκῆς ὑστερον προσήκοντο ὡς ἀκο-

λυθῆν ταῖς σφῶν αὐτῶν ὑποθέσειν, ὡς ἐνόμιζον ἐν παντὶ τρόπῳ
δεῖν κυρῆν. Simpl. f. 123 b.

εἰ γὰρ καὶ ὁ τόπος σῶμα, καὶ ὅτι γινόμενον ἐν αὐτῷ σῶμα, καὶ
ἴσα τοῖς διαστήμασιν ἄμφω, ὅτι σῶμα ἔξαι ἐν ἑαυτῷ ἑτέρῳ σώματι.
τῆτο δὲ Χρυσίππῳ μὲν καὶ τοῖς ἀπὸ Ζήνωνος δόγμα ἐστίν, οἱ παλαιοὶ
δὲ ἀπάγουν ὡς εἰς ἀδύνατον ἐναργῶς, καὶ πολλοὶ παρίσαντο τῷδε
τῷ λόγῳ γενικῶς, ὅτι τῇ Ἀφροδίσειος Ἀλέξανδρος ἐν τῷ περὶ
Κράσεων γράμματι καὶ τοῖς ὑπομνήμασι τοῖς Φυσικοῖς, καὶ ἄλλοι
τινές, οἷς ὅτι χαλεπὸν ἐντυχῆν. Themist. f. 37.

τῆτο εἶπε, διότι δοκεῖ Πλάτων τὴν τῶν τῶν ὕλην λέγειν, 209a
ὅπερ ἐφεξῆς ἐλέγξει. Philop. n p. 7. 15.

ἐπισηῆσαι ἄξιον πῶς εἶπε τὰ τῶν αἰδητῶν χοιρεῖα σώματα 209a
εἶναι· ἢ γὰρ ὕλη καὶ ὅτι εἶδος ἐστὶ τὰ πρῶτα χοιρεῖα τῶν αἰδητῶν, 17.
ἀσώματα ὄντα ἄμφω. μήποτε ἂν ὅτι μάτην εἶπε "τὰ μὲν τῶν
αἰδητῶν χοιρεῖα σώματα," ἵνα δείξῃ πῶς λαμβάνει σύνθετα,
ὅτι ὅτι ἐξ ὕλης καὶ εἶδος προσεχωῖς, ἀλλὰ τὰ ἐκ τῶν ἀπλῶν σω-
ματικῶν χοιρεῶν τῶν τεσσάρων, ἄτινα ἐκ ἔξιν αἰδητῶν καθ'
ἑαυτά, ὅδε ἔξιν ὅπως καθ' ἑαυτά... καὶ μοι δοκεῖ συναίσθη-
μος ὁ Ἀριστοτέλης ὅτι ὅτι πάντων τῶν χοιρεῶν ἐποικήσατο τὴν
ἀναίρεσιν (ὅτι γὰρ δὴ τῆς ὕλης καὶ τῆς εἶδος) ἀλλὰ μόνων τῶν σωμα-
τικῶν, καὶ διὰ τῆτο ἐπάγειν ὅτι ἐξῆς ἐπιχείρημα, ἐν ᾧ δὲ δείξει ὅτι
ἔτε ὡς ὕλη ἔτε ὡς εἶδος ἐξιν ἀρχὴ καὶ χοιρεῖον ὁ τόπος. Simpl. 20
f. 124.

ὅτι δὲ ἔτε εἶδος ἔτε ποιητικὸν ἔτε τελικὸν αἰτίαν ὁ τόπος, 209a
αὐτὸς μὲν παρήκε δεικνύει... ὁ Εὐδήμος ἐν τῷ τρίτῳ τῶν Φυ- 21.
σικῶν παρακολοῦσιν τοῖς ἐνταῦθα λεγομένοις, καὶ ὡς ὁμολογέμε-
νον ἔκαστον τῶν αἰτίων ἀφαίρων τῇ τῶν, ἀλλ' ἄρα γε φησὶν ὡς
ὅτι κινήσαν; ἢ ὅδε ἔτως ἐνδέχεται ὡς Δημόκριτες; δεῖ γὰρ κινήτικόν
εἶναι καὶ ἔχειν τινα δύναμιν... ἢ δὲ ἐπιχείρησις αὕτη συντελεῖ μὲν
πρὸς ὅτι μὴδὲν εἶναι τῶν ὄντων τὴν τῶν, μήτε ἀρχὴν μήτε ἀπ'
ἀρχῆς, μάστις δὲ τείνει πρὸς ὅτι μὴ εἶναι ἀρχὴν αὐτόν, ὅπερ ἐδό-
κον λέγειν οἱ τῇ Ἡσιόδου χάος καὶ ὅτι κενὸν τῇ Δημόκριτος προφέρου-
τες, καὶ τὴν φυσικὴν τῶν σωμάτων κίνησιν ὡς ἀπ' αἰτίας τῇ τῶν
γινομένην. id. ib.

εἰ μὴ λυθείη ἡ Ζήνωνος ἀπορία (ὅπερ σημαίνει ὅτι ζητεῖν τινα 209a
λόγον αὐτήν), δηλονότι ἀναίρεται ὅτι εἶναι τόπον. id. f. 124 b. 24.

ἢ γὰρ Ζήνωνος ἀπορία ζητεῖ τινα λόγον, τυτέσι λύσιν καὶ ἀπο-
λογίαν, ἴσως τῇ Ζήνωνος τῆτο ἀπορῶντος καὶ ἀναίρεντος ἐκ τῶν
ὄντων τὴν τῶν τῶν διαφορὰν διὰ τῇ καθόλου τὴν τῶν ἀναίρεσιν,
40 διὰ ὅτι δεῖξαι ἐν ὅτι ὄν ὑπάρχον· ἢ γὰρ τῶν τῶν διαφορὰ σαφῶς
ὅτι πληθος τῶν πραγμάτων παρίσῃσι. ταῦτα δὲ ἐκ σοφισμῶν
φαμέν· ὅτι γὰρ ἔχομεν εἰπεῖν σαφῶς, τί βεβλόμενος ὁ Ζήνων τῆτο
ἠπόρει. ἴσως δὲ καὶ ὅτι ἀπειρον εἰσαγαγεῖν βεβλόμενος. Phi-
lor. n p. 7.

ὅτι γὰρ προσέθεν σῶμα ἢ ἐκ ἔξαι ἐν τόπῳ, ὅπερ ἀδύνατον καὶ 209a
τῆς τὴν τῶν εἰσάγοντας, ἢ ἐν τίνι προϋπάρχοντι κενῷ γέγονεν, 27.
ὅπερ καὶ αὐτὸ ἐλεγχθήσεται· ἢ ὁ τόπος ἡύχθη καὶ ἐκ μικρῶς μέζων
γέγονεν, ὅπερ καὶ αὐτὸ γελοῖον. id. p. 8.

209 α ἐν τοῖς περὶ ἑκαστον προβλήμασι μὲν τὸ εἶς καὶ τί ἐστίν, τρι-
31. τον τὸ ὅποιον τί ἐστὶ προβληθέντα. τὸ δὲ ὅποιον τί ἐστίν ἐκ τῶν
κατ' αὐτὸ ὑπαρχόντων τῷ ὑποκειμένῳ γνωρίζομεν. . . ὅτι τὸ
"καθ' αὐτό" νῦν ἀντὶ τῆς πρώτης εἶπε, δηλοῖ μὲν καὶ ἡ πρὸς τὸ κατ'
ἄλλο ἀντίθεσις, δηλοῖ δὲ καὶ αὐτὸς μετ' ὀλίγον εἰς τὸ πρῶτως με-
ταλαβών. . . τὸ "ἐν τῷ ἀέρι ὅτι καὶ ἐν τῇ γῇ" εἶπεν ἀντὶ τῆς ὅτι
ἐν τῷ περὶ τὴν γῆν ἀέρι. Simpl. f. 124 b.

209 β θαυμασὸν ὅτι καὶ τὸ διδάσκειν τὴν ὕλην ἐξωμοίωσε τῷ τόπῳ,
6. καὶ ἐκ τῆς ὑποδεκτικῆς. ἀλλ' ἴσως τὸτο τῷ Πλάτῳ παρήκεν,
ὡς μαθησόμεθα, ἢ μᾶλλον τὸ διδάσκειν ὡς ὑποδεκτικὸν ἐθεάσατο.
ἀλλ' εἰ τὸ διδάσκειν τὸ μεγέθος ποσόν τι ἐστὶ καὶ μετρεῖται, τὸ δὲ
ποσὸν εἶδος, πῶς ὕλη λέγεται τὸ τῶν μεγέθους διδάσκειν; ἢ τὸ ὑλικὸν
διδάσκειν ἐκ ἐξῆς ποσὸν μεμετρημένον, ὅθεν εἶδος, εἰ μὴ μετασχη-
τῶ καὶ τὸ ποσὸν καὶ τὸ μέγεθος εἶδος, ἀλλ' ἐξὶ χύσις ἀόριστος. δηλοῖ
δὲ καὶ Ἀριστοτέλης τοιαύτην ἔχον ἐννοίαν περὶ αὐτῶ ἐν οἷς φησὶν
"ἐξὶ δὲ τοῖσιν ἡ ὕλη καὶ τὸ ἀόριστον." διδάσκειν δὲ μεγέθος λέγει
τὸ ὑποκείμενον ἀόριστον, ὃ καὶ ἀπειρον ἔλεγε πρότερον. . . ὁ μὲντοι
Ἀλέξανδρος, καίτοι πολλὰ εἰπὼν πρὸς τὸ διορίσαι τὴν διάστασιν
τὴν ὑλικὴν ἀπὸ τῶν μεγέθους, ταράττεται ὅμως ὥς πάσης
διαστάσεως μεγεθικῆς καὶ πεποσωμένης εἰδητικῆς ὕλης. διὸ καὶ
πρόηλθεν ἐπάγειν τοῖς εἰρημένοις τάδε. ἢ τῶν νῦν λεγομένων περὶ
τῆς ὕλης ὅπως ἀκύνει χρῆμα ὡς ἐκ ἀκριβοῦς λεγόμενων, ἀλλὰ
πρὸς τὴν χρεῖαν τῶν δεχθῆναι προκειμένων. καίτοι, ὅπερ εἶπον, σα-
φῶς τὸ Ἀριστοτέλης διορίσαντος τῷ ἀόριστῳ καὶ ἀπερατῶ τῇ
ὕλικῃ διδάσκειν τῆς μεγεθικῆς, καὶ ἐναργῶς εἰπόντος ὅτι τὸ διδά-
25. σκειν τὸτο ἕτερον τῶν μεγέθους ἐστὶ, καὶ ὕλη τῆς τῶν μεγέθους τελειό-
τητος, καὶ περιέχει ὑπὸ τῶν εἰδῶν ὡς ὑπὸ ἐπιπέδου καὶ πέρατος, καὶ
ἐστὶν ἀόριστον τῇ ἐαυτῇ φύσει. id. f. 125.

209 β τὸ πέρασ, τετέστιν ἡ ἐπιφάνεια καὶ τὸ σφαιρικὸν σχῆμα. τὰ
10. δὲ πάθη, τετέστιν αἱ παθητικαὶ ποιότητες, τὸ χρῶμα, τὸ βάρος καὶ
τὰ λοιπὰ. Philop. n p. 10.

209 β διὰ τὸ προσοικεῖναι τῇ ὕλῃ τὸν τόπον καὶ ὁ Πλάτων ἐν τῷ Τι-
μαίῳ τὴν ὕλην ταυτὴν εἶναι φησι τῇ χώρᾳ. ἡ δὲ χώρα τόπος ἐστίν,
ὡς ἐταυτὴν εἶναι τὴν ὕλην τῷ τόπῳ. μεταληπτικὸν δὲ καλεῖ τὴν
ὕλην ὡς τῶν εἰδῶν μεταλαμβάνουσαν καὶ μὴ μεταλαμβάνουμένην.
35. χώραν δὲ ὅτι κατ' ἀναλογίαν, ὅτι ὡς περὶ ἅπαν σώματα ἐν τόπῳ,
ὅτω καὶ ἅπαν εἶδος φυσικὸν ἐν ὕλῃ. καὶ ὅτι τῆς σφαίρας φησὶν, ἀφε-
λοῖμεθα τὰ πάθη καὶ τὸ σχῆμα καὶ τὰ πέρατα, ὅθεν ἄλλο περιλεί-
πει ἢ διασητὰ, οἷον καὶ ἀπερατῶν. ἐν ἐκείνοις ὅτι τὴν ὕλην ἐκά-
λεσε τὸ μέγα καὶ τὸ μικρόν, ὡς δεκτικὴν τῶν ἐναντίων. cod. 40.
Pal. 237.

ἐν οἷς καὶ τὸ ἀπερατὸν ἐγκαλεῖν τῷ Πλάτῳ δοκεῖ, καὶ τὸτο
ἐνεκάλεισεν ὅτι τὴν ὕλην τόπον εἶπεν ὁ Πλάτων τῶν εἰδῶν. ἡ δὲ
ὅτι καὶ αὐτὸς ἄλλο σημαίνοντο τὸ τόπον τῶν εἰδῶν δεκτικῶν, ὅτε
ἔλεγεν ἐν τῇ περὶ ψυχῆς (3.4 p. 429 a 27) "καὶ εὖ γε οἱ λέγοντες
τὴν ψυχὴν τόπον εἰδῶν, πλην ἐκ ἐντελεχείας ἀλλὰ δυνάμει τὰ
εἶδη." . . ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ὁμολογεῖ μὲν καὶ αὐτὸς κατ' ἄλλο ση-
μαίνοντο τὴν ὕλην ἐν Τιμαίῳ χώραν κληθῆναι, εὐλόγως δὲ φησι

τὴν Ἀριστοτέλην λαμβάνειν τὸ Πλάτωνος, διότι καὶ μεταφορικῶς
τις αὐτὴν λέγει τὴν ὕλην τόπον καλεῖν, ἔδει τὴν μεταφορὰν χρῶ-
μενον πρῶτον ἔχειν κείμενον. τί ἐστίν ὁ κυρίως τόπος. . . ἄλλον δὲ
τρόπον ἐν Τιμαίῳ τὴν ὕλην καὶ ἄλλον ἐν ταῖς ἀγράφοις συνουσίαις
5. ὀνομάσαι φησὶν. ἐν Τιμαίῳ μὲν γὰρ τὸ μεταληπτικὸν αὐτὴν φησι
(μεταλαμβάνειν γὰρ τὴν ἀπειρότητα τῶν νοητῶν), ἐν δὲ ταῖς ἀγρά-
φοις συνουσίαις μέγα καὶ μικρὸν ἐκάλει. Simpl. f. 125 b.

δοκεῖ μὲν εἶναι ὁ τόπος διδάσκειν τὸ μεγέθος καὶ τὸ σῶματος,
τοῖσιν δὲ τι καὶ ἡ ὕλη φαντασθεῖ. ὁριθεῖσα μὲν γὰρ ὑπὸ τῶν εἰδῶν καὶ
περιχωρεῖσα ἐπιπέδοις καὶ πέρασι μεγέθους γίνεσθαι καὶ σῶμα, καθ'
ἐαυτὴν δὲ διδάσκειν μέν ἐστιν, διδάσκειν δὲ ἀόριστον. ὅταν γὰρ
ἀφαιρεθῇ τῆς σφαίρας τὸ πέρασ καὶ τὰ συμβεβηκότα, λείπει ὅθεν
παρὰ τὴν ὕλην καὶ τὸ διδάσκειν. καὶ γὰρ ἐν τῷ πέρατι τὸ διδάσκειν,
ἀλλὰ ὀρίξει. μὲν γὰρ ὑπὸ τῶν, ἐστὶ δὲ ἐκ ἐν ταῖς ἄλλ' ἐν τῷ ὑπο-
κειμένῳ. ἐστὶ μὲν γὰρ καὶ διὰ τὸτο προσοικεῖν τῇ ὕλῃ τὸν τόπον,
μᾶλλον δὲ ὅτι δέχεσθαι πλείους μορφὰς τε καὶ εἶδη τὰ ἐν τοῖς σώμα-
σιν ὁ αὐτὸς μένων. ἀπὸ γὰρ ταύτης τῆς ὁμοιότητος καὶ Πλάτων τὴν
ὕλην καὶ τὴν χώραν ταυτὴν φησὶν εἶναι ἐν τῷ Τιμαίῳ. τὸ γὰρ μετα-
λαμβάνον τῶν εἰδῶν, ὅπερ ὕλη, καὶ τὴν χώραν, ὅπερ ἐστὶν ὁ τόπος,
20. ταυτὰ λέγει. καίτοι τὴν ὕλην ἄλλως μὲν ἐν Τιμαίῳ φησὶ δέχεσθαι
τὰ εἶδη, ἄλλως δὲ ἐν τοῖς ἀγράφοις δόγμασιν. ἐκεῖ μὲν γὰρ καὶ μέ-
θεξιν, ἐν τοῖς ἀγράφοις δὲ καθ' ὁμοίωσιν. Themist. f. 37.

μεταληπτικὸν καλεῖ τὴν ὕλην. (ὁ Πλάτων), ὡς ἦδη εἶπον,
ὡς τῶν εἰδῶν μεταλαμβάνουσαν, καὶ μόνως μεταλαμβάνουσαν,
ὡς ὅμως δὲ μεταλαμβάνουμένην. . . τὰς ἀγράφους συνουσίας τῶν
Πλάτωνος αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης ἀπεγράφει. Philop. n p. 10.

εἰ καὶ ἀρχαί εἰσιν ἡ τε ὕλη καὶ τὸ εἶδος, αἱ ἀρχαὶ τὴν ἀκροτάτην
209 β ἔχουσι θεωρίαν, καὶ μέντοι χωρὶς ἀλλήλων ἀδύνατον αὐτὰ γνωρίζειν.
20. Simpl. f. 126.

εἰπὼν ἐκ τίνων ἂν τις ὕλην ἢ εἶδος ὑπονοήσῃ τὸν τόπον εἶναι, 209 β
δείκνυσθαι δι' ἐπτά ἐπιχειρημάτων ὅτι ἑδέτερον τῶν δυοῶν εἶναι
21. τὸν τόπον, id. ib.

δύνασθαι μὲν τις τὸ μὲν μόριον ἐπὶ τῆς ὕλης ἀκύνει τὴν δ' ἔξιν
209 β ἐπὶ τῶν εἰδῶν, ἵνα ἢ ἡ τε ὕλη καὶ τὸ πάθος μόριον καὶ ἔξιν, ὅπερ πρό-
27. κειν. ἔξιν δὲ ἐστὶ τὸ ὡς τελειότης συμβεβηκός, οἷον ἐστὶ τὸ εἶδος.
ὡς ὅτε ὕλη ὅτε εἶδος ἐστὶν ὁ τόπος. δύνασθαι δὲ καὶ καθολικώτερον
ἀκύνει, τὸ μὲν μόριον ἐπὶ πάντων τῶν ὁμοιωμένων συμπληρῶντων, τὴν
δὲ ἔξιν ἐπὶ τῶν συμβεβηκόντων. ὅτε γὰρ πάθος ὅτε δύναμις ὅτε
ἄλλο τι τῶν ἐν τόπῳ ὁ τόπος ἐστίν. id. f. 126 b et cod. Pal. 237.
μόριον μὲν, οἷον χεῖρ ἢ πῦρ ἢ τῶν ὁμοιομερῶν τι, ἔξιν δὲ
ἡτοῖ τὸ εἶδος φησι τὸ ὁμοιωδὲς ἢ ἀπλῶς πᾶν εἶδος καὶ τὸ καὶ συμβε-
βηκός. . . δύνασθαι δὲ μόριον ἀντὶ τῶν φοιτῶν ἀκύνει, οἷον τὸ εἶδος
καὶ τὴν ὕλην, ὅπερ καὶ μᾶλλον, ἵνα εἴη συμπέρασμα τὸ ὡς ὅτε
μόριον ὅτε ἔξιν, ἀντὶ τῶν ὁρίων ἐν ὅτι ὅτε εἶδος ὅτε ὕλη ὁ τόπος.
Philop. n p. 11.

τὸτο οἱ ἐξηγηταὶ συνάπτουσι τῷ προσεχῶς εἰρημένῳ δευτέρῳ
209 β συμπεράσματι. τὸ αὐτὸ δὲ δείκνυσθαι καὶ ἐκ τῆς τῶν ἀγγείων πρὸς τὸν
23. τόπον ὁμοιότητος. Simpl. f. 126 b.

209 b καλῶς ὁ Ἀλέξανδρος ἐπιβάλλει τῷ χωρίῳ λέγων, νῦν ᾧδ
30. ἀπὸ τῆς μάστιγας ἐκατέρω ὑπάρχοντος, τῷ τε εἶδει φημί καὶ τῇ ὕλῃ,
τὴν πρὸς τὸ τόπον λαμβάνει διαφορὰν. id. ib.

209 b τὸτο οἱ μὴ ἐξηγηταὶ ὡς ἄλλο τέταρτον ἐπιχείρημα τίθεασιν,
32. ἀπὸ τῆς ἄλλο μὴ εἶναι τὸ ἐν τόπῳ ἄλλο δὲ τὸ ἐν τόπῳ τῷ ἐν ᾧ, ἐκτὸς
ὄντος τῆς ἐν αὐτῷ· εἰ ὅν τὸ ἐν τόπῳ ἡ ὕλη καὶ τὸ εἶδος ἐξίν, ἄλλο
ἂν εἴη παρὰ ταῦτα ὁ τόπος. δύναται δὲ καὶ κοινὸν συμπέρασμα
εἶναι τῶν πρὸ αὐτῶν ἐπιχειρημάτων, ἀπὸ τῆς ἐναργείας εἰλημμέν-
νον. καὶ τῇ γε τοιαύτῃ ἐννοίᾳ συνάδει μᾶλλον ἢ τοιαύτῃ γραφῇ,
αιτιολογικὸν ἔχουσα τὴν γὰρ, "δοκεῖ ᾧ δὲ αἰεὶ τὸ ὄν περ," ἐν τισιν
ἀντιγραφαῖς ἔτι φερομένη. ἐπεὶ δὲ ᾧ δοκεῖ ἄλλο μὴ εἶναι τὸ ἐν
τόπῳ ἐξ ὕλης καὶ εἶδος ὄν, ἄλλος δὲ ὁ τόπος, εἰκότως ἄλλος μὴ ὁ
τόπος ἄλλο δὲ τὸ εἶδος καὶ ἡ ὕλη ἐξίν. id. ib.

209 b τὸ "εἰ δὲ παρεκβάντας εἰπεῖν" εἶρηκε, διότι τὸ μὴ δεῖξαι ὅτι
33. ὕλη τόπος ἔκ ἐξίν, ἀκόλουθον ἦν τῇ προκειμένῃ θεωρίᾳ· τὸ μὲντοι
λέγειν ὅτι εἰ τόπος εἴη ἡ ὕλη, ἔσονται τὰ εἶδη ἐν τόπῳ, τὰτο ὅθεν
τῷ παρόντι λόγῳ συμβαλλόμενον ἦν, εἴτε ἐν τόπῳ εἴεν τὰ εἶδη
εἴτε μὴ. δύναται δὲ καὶ τὸτο ὡς εἰς τὸ προκείμενον συντελεῖν λα-
βεῖν· εἰ ᾧ ἄτοπον τὸ τὰ εἶδη ἐν τόπῳ εἶναι, δῆλον ὅτι ἔκ ἂν εἴη
ἡ ὕλη τόπος. Philop. n p. 12.

209 b τὸ μεθεκτικὸν ἐν μὴ ταῖς ἀγράφοις ταῖς περὶ τ' Ἀγαθῶν συν-
34. στίαις μέγα καὶ μικρὸν ἐκάλεσε, ἐν δὲ τῷ Τιμαίῳ ὕλην, ἣν καὶ χώραν
καὶ τόπον ὠνόμαζε. καὶ δηλονότι φαινομένη τίς ἐξίν ἐναντίωσις
αὕτη, ὃ μὲντοι ἐξίν ἐναντία... θαυμαστὸν δὲ πῶς ὁ Ἀλέξαν-
δρος, καίτοι συννοήσας ὅτι εἶδη τὰς ἰδέας λέγει νῦν ὁ Ἀριστοτέλης,
ὅμως ἀναγκάζει νομίζει τὸν Πλάτωνα ἐν τόπῳ λέγειν τὰς ἰδέας,
καίτοι αὐτὰς λέγοντα, ἐπεὶ δὲ τόπον καὶ χώραν τῶν ἐνύλων
εἰδῶν εἶπε τὴν ὕλην. Simpl. f. 127.

Πλάτων εἰ σφόδρα βύλει τὴν ὕλην ποιεῖν τὸν τόπον, ὅρα
αὐτὸν καὶ τὰς ἰδέας ἐν τόπῳ λέγειν καὶ τὰς εἰδητικὰς ἀριθμούς· καὶ
ᾧ τούτοις ὑποτιθῆσι τὴν ὕλην, ὥσπερ ἔφη, ἣν ποτὲ μὴ τὸ μέγα καὶ
τὸ μικρὸν ποτὲ δὲ τὸ μεθεκτικὸν ὀνομάζει. Themist. f. 37 b.

210 a τὸ ἐφεξῆς λεγόμενον "ἀδύνατον ᾧ δὲ μὴ κίνησις μὴδὲ τὸ ἄνω
3. ἢ κάτω, τόπον εἶναι" ἄλλον λόγον ὁ Ἀλέξανδρος φησι συνημμέ-
νον τῷ πρὸ αὐτῶν τοῖσιν "ἐφ' ὃ μὴ ἐξίν κίνησις, τὸτο τόπος ἔκ
ἐξίν· ἐπὶ δὲ τὴν ὕλην καὶ τὸ εἶδος ἔκ ἐξίν κίνησις· ὅθεν ἄρα ἡ ὕλη ἢ
τὸ εἶδος τόπος ἐξίν." δύναται δὲ, φησί, καὶ τὸ τούτω συγκείμενον ἄλλος
εἶναι λόγος τοῖσιν "ὃ μὴ ἔχει διαφορὰς τὴν τε ἄνω καὶ τὴν κάτω,
ἔκ ἐξίν τόπος· ἢ δὲ ὕλη καὶ τὸ εἶδος ἔκ ἐξίν διαφορὰς τὸ ἄνω καὶ τὸ
κάτω· ἔκ ἄρα ἡ ὕλη καὶ τὸ εἶδος τόπος." αὐτὸς δὲ, φησί, συνθεῖς
πάντα ὡς ἕνα ἡρώτηκε λόγον, προδίδει τὸ "πῶς ἂν φέροιτο ἔτι τὰ
κινούμενα εἰς τὰς αὐτῶν τόπους, εἰ ἡ ὕλη ἢ τὸ εἶδος τόπος, ὡς ὅν
τὰτο ἐναργεῖς, ὅτι ὅθεν ἐπὶ τὸ ἴδιον εἶδος ἢ τὴν ὕλην κινεῖται. ἔτι
ἔτι ὁ Ἀλέξανδρος καὶ ὁ Ἀσπασίος. μήποτε δὲ εἰς μὲν ἐξίν ὁ ὅλος
λόγος, ὡς καὶ Ἀλέξανδρος ἐπέστησεν, συνημμένον ἔχων τὸ πρότερον
ῥηθὲν τοῖσιν "εἰ ὁ τόπος ἡ ὕλη ἢ τὸ εἶδος ἐξίν, ὅθεν ἂν τῶν κινου-
μένων ἐπὶ τὸν αὐτὸν τόπον φέροιτο." ἐν δὲ τούτῳ τὴν μὴ πρόσλη-
ψιν ὡς σαφῆ παρήκε, τὸ δὲ συνημμένον ἀποδείκνυσιν... ἐνάγει

δὲ με πρὸς τὴν τοιαύτην τῶν εἰρημένων ἀποδοχὴν καὶ ὁ γὰρ αἰτιο-
λογικὸς σύνδεσμος. Simpl. f. 127.

ἔκτον τούτω ἐπιχείρημα, ὡς αἶμαι, δεικνύον ὅτι ἔτε τὸ εἶδος
ἔτε ἡ ὕλη τόπος ἐξίν, διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς καὶ τούτω...
ἀπορεῖ δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ἐν τούτοις, μήποτε ἔκ ἀνάγκη, εἴ τι ἐξίν
ἐν τόπῳ, καὶ τὰ ἐν αὐτῷ ὄντα ἐν τόπῳ εἶναι, εἰ μὴ ἄρα καὶ συμ-
βεβηκός... ἔτι δ' ὅθεν ἄτοπον καὶ τὸν τόπον ἐν τόπῳ εἶναι· καὶ
ᾧ αὐτὸς λέγων εἶναι τόπον τὸ τῷ περιέχοντος πέρασ, ἐν τῷ αὐτῷ
εἶναι τόπῳ φησί τὸ τε τῷ περιέχοντος πέρασ καὶ τὸ τῷ περιεχομένου·
αἱ ᾧ ἐπιφάνειαι ἀπτόμεναι ἀλλήλων ἐν τῷ αὐτῷ εἰσίν. λύων δὲ
τὴν ἀπορίαν, εἰ ἐξίν, φησί, τὸ εἶδος ἢ ἡ ὕλη τόπος τῷ συνθέτω, ἴσα
αὐτῷ ἐξίν· ὁ ᾧ τόπος ἴσος τῷ ἐν τόπῳ... τὸ δὲ ἐν τόπῳ ἴσον
τῷ τόπῳ καθ' αὐτὸ ἐν τόπῳ ἐξίν καὶ ὁ καὶ συμβεβηκός. id.
f. 127 b.

τὸτο τὸ ἐπιχείρημα ἕτερον φασὶ καὶ ἀπορίαν ἰδίαν ἔχειν περὶ
τόπου, ὅτι δοκεῖ ἀπόλλυται ὁ ἕκαστος τόπος τῶν σωμάτων, ὅταν εἰς
ἄλλο σῶμα μεταβῇ αὐτοῖς γένηται· τὸ δὲ ἀπολωλέναι τὸν τόπον
σημαίνει, ὅτι ἔκ ἐξίν ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ. ἀλλ' ἄτοπον· τίς ᾧ
ἂν γένοιτο τόπος φθορά; μήποτε δὲ τὸ "ἔτι" προσκείμενον δηλοῖ
περὶ τὸ αὐτὸ τῷ προσεχῶς εἰρημένῳ προβλήματι γράφει τὸ ἐπι-
χείρημα. εἴπερ δὲ ἄρα ἄλλην ἔχει ἀπορίαν, ἔτι μᾶλλον αὐτὴν
ἐκδεκτέον ὡς Ἀσπασίος ἐκδέχεται· ὅταν ᾧ ἐξ ἀέρος ὕδωρ γένηται,
ταύτην ἐκ μείζονος σώματος ἔλαττον, ἀπόλλυται τὸ τόπος μέρος·
ὁ ᾧ τοῦτο ἐξίν ὁ τῷ γνωμένῳ ὕδατος τόπος, ὅσος ἦν τῷ ἀέρος
τῷ εἰς αὐτὸν μεταβαλόντος. τίς δὲ τόπος φθορά, πᾶν χαλεπὸν
ἀποδοῦναι, ὡς μαθησόμεθα. καὶ εἴη ἂν τούτω συγγενὲς ἐκείνῳ τῷ
ἐπιχειρηματί τῷ ἀπὸ τῆς αὐξήσεως τῷ τόπῳ, ἐν ᾧ ἔλεγε· "πῶς
ἔν περὶ τῶν αὐξανόμενων ἐρῶμεν" (p. 209 a 27)... κάλλιον δὲ
τὸ αὐτὸ προβλήματος εἶναι τὸ ἐπιχείρημα τῷ δεικνύοντος ὅτι ἔτε ἢ
ὕλη ἔτε τὸ εἶδος ὁ τόπος ἐξίν· καὶ μᾶλλον ἐπὶ τῷ εἶδος ἀποδεί-
κνυσθαι φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος ἔτις ἐκδεχομένων ἡμῶν... καὶ τῷ
μὴ Ἀλεξάνδρῳ μᾶλλον δοκεῖ ἐπὶ τῷ εἶδος ἀληθεύειν τὸν λόγον·
πῶς δὲ τὸ μὴ εἶδος τόπον ὑποθέμενος ἔλεγε ὅτι τῷ μὴ εἶδος φα-
νερά ἢ φθορά;... μήποτε ἔν ἐν ἀμφοῖν ὁμοίως ἀληθεύει, ἐν
ταῖς μεταβολαῖς τῶν σωμάτων τὸ ἀπολωλέναι τὸν τόπον, εἴπερ ἢ
ἢ ὕλη ἢ τὸ εἶδος ἐξίν ὁ τόπος... ὁ δὲ Εὐδόκιμος δεικνύει ὅτι ἔκ
ἐξίν ὁ τόπος ἢ ὕλη, καὶ τούτω προσέθισιν "ἔτι δὲ ἢ μὴ ὕλη κινεῖται, ὁ
δὲ τόπος ἀκίνητος." δῆλον δὲ ὅτι καὶ τῷ εἶδει ἐφαρμόττει ὁ αὐτὸς
διορισμός· καὶ ᾧ αὐτὸ κινεῖται. id. ib.

συμπερανάμενος τὰς λόγους, ἐξ ὧν τε ἀναγκαῖον εἶναι τι τὸν
τόπον δοκεῖ, καὶ πάλιν ἐξ ὧν ἀπορήσειεν ἂν τις περὶ τῆς ὑσίας αὐτῷ
τί ποτὲ ἐξίν ὁ τόπος, καὶ ὅλως εἰ ἐξίν... ἐπὶ τὴν εὐρεσιν λοιπὸν
τῆς τῷ τόπῳ φύσεως παρασκευάζει· ἐπεὶ δὲ ἀπὸ τῶν ἐν τόπῳ
ὄντων εἰς ἐννοίαν ἐρχόμεθα τῷ τόπῳ, τὸ δὲ ἐν τόπῳ ὄν ἐν τινι ἐξίν,
διαιρεῖται πρῶτον πολλαχῶς λεγόμενον τὸ ἐν τινι... χρησιμεύσει δὲ
αὐτῷ μάλιστα ἢ διαίρεσις καὶ εἰς τὴν λύσιν τῷ ἐν τόπῳ
ἔσεσθαι καὶ τὴν Ζήνωνος ἀπορίαν, ἣν εἶπε ζητεῖν τινα λύσιν... τὰ
ἔν ἐν τινι καὶ ὅκτω ἢ ἐννέα τρόποις λέγεσθαι φησιν... καὶ ἕνα ὡς

τὸ γένος ἐν εἶδει, ὡς ζῶον ἐν ἀνθρώπῳ, ἥπῳ καὶ τοῖς ἄλλοις, ὅτι ἐν τῷ ἑκάστῳ τῶν εἰδῶν λόγῳ περιέχεται. διὰ "εἶδει" εἶπεν, ὅτι ἀδυσιν... καὶ Εὐδήμος δὲ τέτοις παρακολουθῶν, καὶ εἰπὼν "ἄλλως δὲ τὰ πάθη καὶ αἱ ἕξεις ἐν ταῖς ὑσείαις," ἐπήγαγεν "ἐπισκεπτέον δὲ εἰ ἔτω καὶ τὸ χῆμα καὶ ὅλως ἡ μορφή ἐν τῇ ὕλῃ," καὶ αὐτὸς δηλονότι τὴν διαφορὰν ἐνδεικνύμενος... εἰ δὲ ἐν Κατηγορίαις ἐνδεκαχῶς οἱ ἐξηγηταὶ ἀπαριθμῶν τὸ ἐν τινι, ἀναμνησέον ὅτι ἐκεῖ ἄλλο μὴ τὸ ὡς εἶδος ἐν ὕλῃ, ἄλλο δὲ τὸ ὡς συμβεβηκὸς ἐν ὑσείᾳ καὶ ὅλως ἐν ὑποκειμένῳ λέγουσι, καὶ ἄλλο μὴ τὸ ἐν τόπῳ ἄλλο δὲ τὸ ἐν ἀγγείῳ, ἐκ τῶν ἐνταῦθα λεγομένων τὰ δέκα σημαίνοντα διακρίνοντες, καὶ ἄλλο τι παρὰ ταῦτα προσθέντες τὸ ἐν χρόνῳ, οἷον ὅτι Ἀριστοτέλης ἐγεννήθη ἐπὶ τῆς τοσούτου Ὀλυμπιάδος· ὁ νῦν ἔσως ἔ προσέθηκε διὰ τὸ μήπω διδάξαι ὅλως περὶ χρόνον. λέγει δὲ ἐν τινι καὶ τὸ ὑποκείμενον ἐν τῷ συμβεβηκότι, ὡς λέγομεν τὸ σῶμα ἐν νότῳ εἶναι καὶ τὸν ἀνθρώπον ἐν περιτάσει. εἰκὸς δὲ καὶ ἄλλα εἶναι τὰ ἐν τινι σημαίνοντα. id. f. 128.

λέγει τοσαυταχῶς τὸ ἐν τινι λέγει, ὅσα καὶ ὑπὸ τῶν ἐξηγητῶν αὐτῷ εἴωθε λέγει ἐν τῷ τῶν Κατηγориῶν ὑπομνήματι... ὁ δὲ Ἀλέξανδρος καὶ ἕτερα σημαίνοντα τὰ ἐν τινι παρὰ τῆς, καὶ ἐν μὴ ὡς τὰ ἅμα ὄντα φησί, λέγω δὲ τὰ καὶ τὰς ἐπιφανείας ἀπτόμενα ἀλλήλων· λέγοντο γὰρ ἂν ταῦτα ἐν ἀλλήλοις εἶναι· ἄλλα δὲ ὅλον ὅτι τὰ ἅμα πάντως ἢ ὡς ἐν χρόνῳ λέγονται εἶναι ἢ ὡς ἐν τόπῳ. Philop. n. p. 13.

210 α τὸ καὶ αὐτὸ ἐνταῦθα ἀντὶ τῶ πρώτως ἀκυσέον· ἰσέον γὰρ ὅτι τῷ μὴ καὶ αὐτὸ ἀντίκειναι τὸ καὶ συμβεβηκὸς, τῷ δὲ πρώτως τὸ κατ' ἄλλο. id. p. 14.

210 α εἰ τὴν ἐπιφάνειαν μέρος λέγει τὸ λευκὸ σῶματος, καίτοι 30 πέραις ἔσαν αὐτῷ, πρώτων μὴ ἐπιστῆσαι χρὴ ὅτι καὶ τὸ λευκὸν μέρος καλεῖ τὸ λευκὸ σῶματος, καίτοι, ὡς ὁ ὀρισμὸς τῶν συμβεβηκῶτων λέγει, μὴ ὡς μέρη ὄντα δεῖ νοεῖν· εἰκοι γὰρ μέρη τὰ ὅπως ἐν συμπληρῶντα καλεῖν. ἔπειτα εἰ τὸ σῶμα ἐκ τῶν τριῶν διαστάσεων συνέστηκε, μία δὲ τῶν διαστάσεων ἡ ἐπιφάνεια, ὡς φησιν ὁ Ἀλέξανδρος, διὰ τί μὴ μέρος ἂν λέγοιτο τὸ σῶματος;... ὅτι ἀνάγκη θέ, οἶμαι, ὡς ὁ Ἀλέξανδρος ἐπέστησε, τὸ καὶ αὐτὸ ἀντὶ τῶ πρώτως ἀκύνειν κυριωτάτῃ γὰρ ἀντίθεσις τῷ καὶ αὐτὸ πρὸς τὸ καὶ ἕτερον. Simpl. f. 129.

210 α ἵνα σαφὴς ἡ ἡ διαφορὰ, διδάσκει πρῶτον τί ἐστὶ τὸ πρώτως 34 καὶ τὸ κατ' ἄλλο· τὸ γὰρ χρωμα ἐν μὴ τῷ σῶματι κατ' ἄλλο, ἐν δὲ τῇ ἐπιφάνειᾳ πρώτως. id. ib.

δεῖξας πῶς ἐνδέχεται τὸ αὐτό τι ἐν ἑαυτῷ εἶναι, ὅτι κατ' ἄλλο, νῦν φησὶν ὅτι πρώτως ὅτι ἐνδέχεται, ὅτε καὶ αὐτὸ ἔτε καὶ συμβεβηκὸς. ἐπεὶ ἔν πρῶτον τὸ καὶ αὐτὸ δεικνυσιν, ἐνταῦθα τὸ πρώτως καὶ αὐτὸ πρώτως ἀκυσέον· εἰπὼν δὲ ὅτι πρώτως ὅτι ἐνδέχεται, τὰ παραδείγματα ἐκείνι πρὸς τὸτο ἐπήγαγεν ἄλλα πρὸς τὸ ἀνωτέρω, ὅτι λέγονται τινα ἀπὸ μέρους. Philop. n. p. 15.

210 α λέγοι δ' ἂν φύσιν, ὅτι τὸ μὴ ποιότης ἐστὶ καὶ χρωμα, ἡ δὲ ἐπιφάνεια πέραις σῶματος καὶ τὸ ποσὸν, δύναμιν δέ, ὅτι ἡ μὴ ὑποκείμενον, τὸ δὲ ὡς ἐν ὑποκειμένῳ. id. ib.

ἔτω μὴ ἐκ τῆς ἐπαγωγῆς τῶν τῶ ἐν τινι τρόπῳ ἔξιν ἰδεῖν, ὅτι κατ' ὑδὲνα τέτων δύναται τι αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ εἶναι. καὶ ἐκ τῶ λόγῳ δὲ δύναται τὸ αὐτὸ γινῶναι· χρεια γὰρ καὶ τῆς λογικῆς ἀποδείξεως μάστις, ὅτι μὴ ἐκ διαιρέσεως ἀναγκασικῆς ἐλήφθη τὰ τῶ ἐν τινι σημαίνοντα, ἵνα τῇ κατ' ἑκάστον αὐτῶν ἐφόδῳ θαρρήσωμεν... καὶ πάνυ καλῶς ἐπὶ τῷ αὐτῷ παραδείγματος ἐποιήσατο τὸν λόγον, ἐφ' ὃ τὸ κατ' ἄλλο ἐν ἑαυτῷ εἶναι δύναται ἔδειξε. Simpl. f. 129 b.

ἀκόλουθον μὴ ἔν ἡν συμπέρασμα ἐπαγαγεῖν ἔτος "ὅτι μὴ ἔν 210 β ἀδύνατον αὐτό τι ἐν ἑαυτῷ κατ' αὐτὸ εἶναι, δῆλον." ὁ δὲ τὸτο μὴ ὅτι εἶπεν, ἐξ ὃ δὲ ἔδειξε ὅτι κατ' αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ εἶναι, τὸτο συμπεραίνει; λέγω δὲ τὸ ἕτερον μὴ εἶναι τὸν τόπον φύσει, ἕτερον δὲ τὸ ἐν τόπῳ. Philop. o. p. 1.

ἔτος ἔν καὶ εἰ τι ἐν αὐτῷ καὶ συμβεβηκὸς εἶναι, ἀνάγκη συμ- 210 β βεβηκέναι μέρος εἶναι τῷ κατ' αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ ὄντος. τῷ δὲ ἀκόλουθῷ τὸ εἰ ἔστι τι καὶ συμβεβηκὸς ἐν ἑαυτῷ, δεῖν πάντως εἶναι πρὸ τῆς κατ' αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ, ὅπερ ἀδύνατον ἀποδείκναι γὰρ. διὰ νῦν τὸτο παρήκε τὸ ἄτοπον ἐπάγειν. ἀκόλουθῷ δὲ καὶ τὸ ἅμα δύο ἐν τῷ αὐτῷ εἶναι, σῶματα δηλονότι· περὶ γὰρ τῶν τῶν ὁ λόγος· εἰ γὰρ τις λέγοι τὸν ἀμφορέα ἐν ἑαυτῷ καὶ συμβεβηκὸς εἶναι, ἐπειδὴ ἐκεῖνο ἐστὶ καὶ συμβεβηκὸς ἐν τινι ὁ τῷ κατ' αὐτὸ ἐν τινι συμβεβηκεν, ἐπειδὴ ὁ οἶνος ἐν τῷ ἀμφορεῖ κατ' αὐτό, ἐὰν ὁ ἀμφορεὺς ἐν τῷ οἶνῳ καὶ συμβεβηκὸς ἦ, ἔσαι ὁ ἀμφορεὺς ἐν ἑαυτῷ καὶ συμβεβηκὸς, καὶ ὁ οἶνος εἰ οἶνος ἐστὶν ἀμφορεὺς ἐν αὐτῷ κατ' αὐτό. ἔτω μὴ οἶμαι ὁ Ἀσπάσιος, ὁ Ἀλέξανδρος δὲ γράφει ἔτος "οἶον εἰ ὁ οἶνος ἐν τῷ ἀμφορεῖ εἶναι, ὡς συμβεβηκὸς αὐτῷ ἢ ὡς μέρος αὐτῷ, ὁ δὲ ἀμφορεὺς ἐν τῷ οἶνῳ κατ' αὐτό." ἔτω γὰρ ἂν ὁ οἶνος αὐτὸς ἐν ἑαυτῷ καὶ συμβεβηκὸς εἶναι, ὅπερ τῷ κατ' αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ ὄντος ὑδὲν διαφέρει. ἀγνοῶ δὲ πῶς τὸν οἶνον ἐν ἑαυτῷ καὶ συμβεβηκὸς εἶπε, τὸ Ἀριστοτέλης ἀκύνων λέγοντος "αὐτὸς τε γὰρ ἐν ἑαυτῷ ὁ ἀμφορεὺς ἔσαι."... τὸ δὲ "εἰ ὃ ἡ φύσις δεκτικὴ τὸτο ἐνδέχεται" ἐν ἑαυτῷ εἶναι." ἀσάφειαν μὴ ἐποίησε τῷ λόγῳ μεταξὺ παραληφθέν, ἄτοπον δὲ τι ἄλλο τῇ τοιαύτῃ ὑποθέσει ἀκολουθῶν ἐνεδείξατο, εἰ ὃ ἡ φύσις δεκτικὴ ἐστὶ, τὸτο ἐν τινι γίνεσθαι, ἀλλὰ μὴ ἄλλο ἐν ἑαυτῷ· συμβαίνει γὰρ τὸτο τῷ λέγοντι τὸν ἀμφορέα αὐτὸν ἐν ἑαυτῷ εἶναι. δῆλον δὲ ὅτι καὶ τὸν οἶνον τις ἐν ἑαυτῷ λέγει, συμβήσεται τὸ ὃ ἡ φύσις ἐν ἄλλῳ εἶναι ἐστὶ, τὸτο δεκτικὸν εἶναι... τὸ δὲ "ἅμα γὰρ δύο ἐν τῷ αὐτῷ ἔσαι" ὅτι μὴ ὡς ἄτοπον εἶρη καὶ ἀδύνατον, δῆλον. δοκεῖ δὲ ἀδύνατον εἶναι τὸ δύο ἅμα σῶματα ἐν ταύτῳ εἶναι, καὶ πάντες οἱ ἐξηγηταὶ οἷς ἐγὼ προσυκῆς γέγονα, τὸ ἀδύνατον ὡς ἐπὶ σωματικῶν ἀκύνουσι. μὴ ποτε δὲ ἔ μάτην ὅτι ὡνόμασε σῶματα ὁ Ἀριστοτέλης, ἀλλ' ἀπλῶς εἶπεν "ἅμα γὰρ δύο ἐν τῷ αὐτῷ ἔσαι," τό τε δεκτικὸν καὶ τὸ ὑποδεχθέν, ἕτερα τῷ εἶδει ὄντα κατ' αὐτὸ τὸτο καὶ ἄλλην φύσιν ἔχοντα, ὡς ἔλεγε πρότερον... ἀπορεῖ δὲ ὁ Ἀλέξανδρος πῶς λέγει μῆτε κατ' αὐτὸ μῆτε καὶ συμβεβηκὸς ἐν ἑαυτῷ εἶναι· εἰ γὰρ τὸ ὅλον ἐν ταῖς μέρεσι, τὰ δὲ μέρη ἐν τῷ ὅλῳ, ἔσαι τὸ ὅλον ἐν τῷ ὅλῳ, τῷ τῷ ἐν ἑαυτῷ. ἀλλ' ὅ συνάγει, φησὶν... ὁ μὴ

Ἀλέξανδρος, καίτοι εἰσθῶς καὶ ἐφ' ᾧ μὲν πρὸς ἔπος τὴν Πλάτωνα παράγειν εἰς ἐξέτασιν, ἐκ οἷα ὅπως ἐνταῦθα τῷ Πλάτωνος ἐπελάθετο μάλλον. ἔτι δὲ ὁ δεικνύς τ' ὅλον ἐν αὐτῷ λόγος ἐκ τῷ Παρμενίδῃ (p. 145 b) ἔχων ἄνωγας περὶ τῷ ἐνὸς τῷ ὅλῳ δεικνύοντος. Simpl. f. 130.

ὁ ταῦτ' ἐκ' συμβεβηκὸς τῷ κ' μέρος, εἰ καὶ ἀμφω κατ' ἄλλο, ἀλλὰ πάμπαν διαφέρει· τ' μὲν γὰρ ζῶν ὁρᾷ λέγειν κ' μέρος (μέρος γὰρ αὐτὸ τὰ ὅμματα, οἷς ὁρᾷ), ὁ δὲ ἰσὸς κινεῖν κ' συμβεβηκὸς ἐν τῷ πλοῖν, ἐπεὶ τῷ πλοῖν συμβεβηκέν, ὁ κινεῖν, καὶ ἡ λευκότης κινεῖν κ' συμβεβηκός, ἐπεὶ ὁ ἄνθρωπος ὡς ὑπάρχει. δύο γὰρ ἔτσι τρόποι τῷ κ' συμβεβηκός, ὅταν ἡ τ' μᾶλλον τῶς ταῦτ' ἐκ' λέγειν πάχειν ὅπερ καὶ τ' ὅλον, ἡ τ' συμβεβηκός ὅπερ καὶ ὡς συμβεβηκέν. πῶς ἂν ἔν εἴη τι κ' συμβεβηκός ἐν αὐτῷ; δεῖ γὰρ αὐτὸ ἡ μέρος ἡ πάθος αὐτῷ εἶναι, ὅπερ ὁδὲ ἐπινοεῖται δυνατόν. Themist. f. 38.

210 b
24. εἰ μὴ μοναχῶς τ' ἐν τινὶ ἐπὶ τῷ ἐν τόπῳ ἐλέγγο, αὐτὸς ἂν ἦν ἡ τῷ Ζήνωνος ἀπορία, εἴπερ πᾶν τ' ὅν εἴτε τ' ἀπλῶς εἴτε τ' σωματικὸν ἐν τινὶ ἐξίν, ὡς οἱ παλαιοὶ πάντες ἐδόξαζον, ὄνειροπολῶντες τὴν ἐν τῇ ὕλῃ, ὡς ὁ Πλάτων φησί, τῶν εἰδῶν ὑπόστασιν. ἐπεὶ δὲ πολλαχῶς λέγειν τ' ἐν τινὶ, ὁδὲν κωλύει τὸν τόπον ἐν ᾧ ἐξί· τ' 20 σῶμα, εἶναι μὴ καὶ αὐτὸν ἐν τινὶ, καὶ μὴν ἐν τόπῳ. καὶ ὁ Εὐδόμημος δὲ ἔτι ἰσχυρῶς τὴν Ζήνωνος ὁδὲν, λέγων "ἐπὶ ταῦτ' ἐν καὶ ἡ Ζήνωνος ἀπορία φαίνεται ἄγαν. ἀξίον γὰρ πᾶν τ' ὄν πᾶσι εἶναι· εἰ δὲ ὁ τόπος τῶν ὄντων, πᾶσι ἂν εἴη. ἐκὼν ἐν ἄλλῳ τόπῳ, κακεῖνος δὲ ἐν ἄλλῳ, καὶ ἔτι εἰς τ' πρῶτον." καὶ ὁρᾷς ὅτι καὶ ὁ Εὐδόμημος πρὸς τ' 25 τῆς ἀπορίας χρησίμους τ' πᾶσι εἰς τ' ἐν τόπῳ μετέλαβεν. ὅπως δὲ καὶ αὐτὸς ἐξέλαβε τ' πᾶσι, καὶ ὅτι κ' κοινὸν σημαίνοντες, δῆλον γίνεσθαι ἐν οἷς λύει καὶ αὐτὸς ἐν τῷ Ζήνωνος λόγῳ, γράφων ἔτι "πρὸς δὲ Ζήνονα φήσομεν πολλαχῶς τ' πᾶσι λέγειν." Simpl. f. 130 b.

210 b
31. πανταχόθεν ἐρέτας τὸς περὶ τόπου λόγους ἐπάγει "ταῦτα μὴ ἡμῶν ἔξω διηγορημένα," ὅτι μὲν τῶν μέχρι νῦν εἰρημένων ἀποδεικτικῶς εἶρη (πολλὰ γὰρ ἔτι ἔρρηθη), ἀλλ' ὡς ἀπὸ καὶ τῷ εἶναι τὸν τόπον φανέντος διὰ τ' δυσκατάληπτον τῆς ὑσίας αὐτῷ. id. f. 131 b.

210 b
32. ἐπὶ τὴν τόπον εὐρεσι νουπὸν τραπείας, ἐπεὶ ὁ δύσκολος ἐφάνη πανταχόθεν ὁ λόγος, ὥσπερ ἔθος ἐπὶ τῶν μὴ αὐτόθεν φαινομένων ὀρισμῶν, ἀπὸ τῶν καθ' αὐτὸ ὑπαρχόντων τῷ τόπῳ τὸν ὀρισμὸν αὐτῷ συνάγειν πειράσας. id. ib.

211 a
2. τέταρτον (ἀξίωμα) τ' μήτε ἀπολείπεσθαι ἑκάστου καὶ χωριστὸν 40 εἶναι, ταῦτά μὴτε εἶναι ποτε καθ' αὐτὸν ἐκτὸς σώματος, καὶ ὅμως μὴ σώματος ὄντα χωριστὴν τῷ ἐν αὐτῷ σώματος ἔχειν τὴν ὑπόστασιν. τ' δὲ μὴ εἶναι ἐκτὸς σώματος ἴσως τῇ τῷ κατὰ ἀναίρεσιν θαρρῶν ἡξίωσε. καὶ ἔτι αὕτη ἡ γραφή καὶ πλέον τι δηλοῖ καὶ καινοπρεπέστερον τὰ ἀντικείμενα δοκούντα συνάγεσθαι. ἔτι καὶ ἄλλη 45 τοιαύτη "ἐπὶ ἀπολείπεσθαι ἑκάστου καὶ χωριστὸν." καὶ ἔτι αὕτη σαφής· ἴσον γὰρ τ' ἀπολείπεσθαι τῷ χωριστῷ. καὶ λέγει ἂν ταῦτα εἶναι τὸν τόπον, ὡς μεταχωρῶντος τῷ ἐν αὐτῷ αὐτὸν ἀπολείπεσθαι καὶ χω-

ρίζεσθαι. id. ib. et cod. Pal. 237, qui codex post lacunam 7 vel 8 litterarum addit ὅτι ἐκάτερον ἐν τῷ ἐτέρῳ, ἀλλ' ὅτι τ' ἑτερον καὶ τῷ ἐτέρῳ.

τὸν προσεχῇ δηλαδὴ καὶ πρῶτον τόπον· ἐφαρμόζοντι γὰρ ἀλλήλαις αἱ ἐπιφάνειαι. εἰ μὴ εἴη ἡ γραφή "ἀπολείπεσθαι" περὶ τῷ καθ' ἑκάστα τόπου φησὶ τῷ προσεχῶς ἑκάστα περιέχοντος· τῶτον γὰρ ἀπολείπεσθαι τῷ ἐν τόπῳ καὶ χωρίζεσθαι αὐτῷ. εἰ δὲ "μὴ ἀπολείπεσθαι," καὶ περὶ τῷ καθ' ἑκάστα τόπου, ἀλλὰ περὶ τῷ ἀπλῶς· ὁ γὰρ ἀπλῶς τόπος ἐκ ἀπολείπεσθαι τῶν σωμάτων· εἰ γὰρ καὶ τῶτον ἀπολείπει, πάντως ἐν ἄλλῳ τινὶ ἔσται. τ' δὲ χωριστὸν κ' τὴν γραφήν ταύτην ἀντὶ τῷ μὲν εἶναι τῷ πράγματι, ἀλλ' ἐκτὸς τῆς ὑσίας αὐτῷ. cod. Pal. 237.

διττὴ φέρεται ἡ γραφή, ἡ "ἀπολείπεσθαι ἑκάστου," ἡ μὴ ἀρνήσεως "μὴ ἀπολείπεσθαι." εἰ μὴ ἔν "ἀπολείπεσθαι" εἴη ἡ γραφή, ὡς 15 καὶ τὰ πλείω τῶν ἀντιγράφων ἔχει, περὶ τῷ καθ' ἑκάστα τόπου φησὶ τῷ ἑκάστου προσεχῶς περιέχοντος, ὃν φησὶν ἀπολείπεσθαι τῷ ἐν τόπῳ καὶ χωρίζεσθαι αὐτῷ· ἔτι γὰρ τῷ ἀπολείπεσθαι ἐξηγητικὸν τ' χωρίζεσθαι. εἰ δὲ εἴη "μὴ ἀπολείπεσθαι," λέγειν ἂν καὶ περὶ τῷ καθ' ἑκάστα τόπου ἀλλὰ περὶ τῷ ἀπλῶς τόπου. Philop. o p. 2.

ἔτι πρὸς τούτοις ἀπολείπεσθαι καὶ χωριστὸν εἶναι τῷ σώματος (ἀξίωμεν τὸν τόπον). ἔτι γὰρ καὶ ἐξ ἀρχῆς ἐνοήθη ἐκ τῆς ἀντιμεταστάσεως τῶν σωμάτων. Themist. f. 38.

ἰστέον δὲ ὅτι καὶ Θεόφραστος καὶ Εὐδόμημος ἐν τοῖς περὶ τόπου 211 a ἀξιώμασι καὶ τ' ἀκίνητον εἶναι τὸν τόπον προλαμβάνοντι· διὰ τί δὲ ὁ 25 ὁ Ἀριστοτέλης τούτο παρήκει, δῆλον γενήσεθαι ὅτε τὴν διαφορὰν τῷ τόπῳ πρὸς τ' ἀγγεῖον παραδώσει. Simpl. f. 131 b.

μὴ πάντα τὰ κινέμενα εἰς τὴν περὶ τῷ τόπῳ ἔνοιαν ἡμῶν 211 a προήγαγεν, ἀλλὰ μόνον τὰ καθ' αὐτά, τὰ δὲ κ' συμβεβηκός, 13. ὥσπερ ὁδὲ κινεῖται κυρίως, ἔτι εἰς τῷ πρόσδεῖν ἔτι εἰς τὴν 30 γῆυσιν αὐτῷ συντελεῖ. καίτοι διαφέρει μὲν τίς ἐστὶ τῶν κ' συμβεβηκὸς κινεμένων. Themist. f. 38.

τ' "δοκεῖ" ἀντὶ τῷ φαίνεσθαι καὶ ἔστιν. Philop. o p. 4. 211 a
28. ὁ μὲντοι Ἀλέξανδρος οἶετ' διὰ τῶν δεικνύοντων ὅτι μὴ ἐστὶ 211 a τὰ συνεχῇ μέρη τῷ ὅλῳ τῷ ὄντος ἐν τόπῳ καθ' αὐτὰ ἐν τόπῳ, 29.

35 ἀλλ' ἐν ὅλῳ τῷ ἐν τόπῳ. καίτοι σαφῶς περὶ τῆς τῷ περιέχοντος διαιρέσεως οἶμαι καὶ συνεχείας πρὸς τ' ἐν αὐτῷ λέγει γράφων "ὅταν μὴ ἔν μὴ διηρημένον ἢ τ' περιέχον ἀλλὰ συνεχές" καὶ πάλιν "ὅταν δὲ διηρημένον καὶ ἀπτόμενον." συμφωνότερον ἔν οἶμαι καὶ τῇ λέξει καὶ τοῖς προκειμένοις ἐστὶν ἀκίσει ὅτι ὅταν μὴ συνεχές ἢ τ' 40 περιέχον τῷ περιεχόμενῳ, τότε ὡς μέρος ἐν ὅλῳ ἐστὶ τ' περιεχόμενον ἐν τῷ περιέχοντι, ὅταν δὲ διηρημένον, τότε ὡς ἐν τόπῳ τῷ ἐχάτῳ τῷ περιέχοντος τ' περιεχόμενον, καὶ ἐν πρώτῳ τῷ. καὶ τῷ ἐφαρμόττει τὰ προληφθέντα περὶ τόπου ἀξιώματα. Simpl. f. 132 b.

ὅταν δὲ διηρημένον ἢ καὶ ἀπτόμενον, ὡς ἐν τόπῳ ἔσται τῷ 211 a περιέχοντος· τούτο δὲ ὁδὲ μέρος τῷ σώματος (ἐξωθεν γὰρ), ἔτι 31. μείζον ἔτι ἔλαττον, ἀλλ' ἴσον πάντα τῷ τοῖς πέρασι τῷ σώματος ὁ περιέχει· ἅμα γὰρ ἐστὶ τὰ ἔχοντα τῶν ἀπτόμενων. τὰ μὴ ἔν

μάρια τῷ συνεχῆς ἔκ ἐν τῷ ὅλῳ κινεῖται· ἀλλὰ μὴ τῷ ὅλῳ, τὰ διηρημένα δὲ ἐν τόπῳ, ἢ μὴ τόπῳ κινεῖται. πλὴν εἰ μὴ τὰ ἐν ἀγγείῳ· μεταφορητὰ γὰρ ἐστὶ τὰ ἀγγεῖα. ἀλλὰ ταῦτα ἔκ ἐστὶν οἱ πρῶτοι τόποι (μεῖζον γὰρ τῶν σωμάτων), ἀλλὰ τὰ ἔσχατα αὐτῶν. Themist. f. 38 b.

211 a
33. ὁ Ἀλέξανδρος τὸ “ἐν τῷ αὐτῷ” καὶ τὸ ἅμα ἀκεί, ἄλλο τι τῷ λέγων παρὰ τὰ ἀπαριθμηθέντα τῷ ἐν τινι σημαινόμενον· ὁ δὲ Ἀσπάσιος ἐν τῷ αὐτῷ· μὴ ὡς ἐν τόπῳ ἀκεί. ἔτω μέντοι ὁ ἀμφορεύς τῷ οἶν ἐν αὐτῷ ἐλέγετο, διότι μέρος ἐν μέρει. καὶ ἡ ἐπιφάνεια τῷ ἐν τόπῳ ἐν τόπῳ, μᾶς γνωμένης τῆς ἐπιφανείας 10 διὰ τὸ ἄβαθες. ἀλλ’ εἰ μία, πῶς ἐν τινι; ἢ ὡς ἐν τῷ τῷ περιέχοντος σώματι. Simpl. f. 132 b.

211 a
34. καὶ τῷ δεικτικὸν οἶμα τῷ θεῖν τὸ ἐν τόπῳ μὴ εἶναι συνεχῆς πρὸς τὸν τόπον, ἀλλ’ ἀπολελυμένον. δείκνυσσι δὲ ἀπὸ τῆς ἐν τόπῳ κινήσεως. . . ὁ μέντοι Ἀλέξανδρος καὶ τῷ δεικτικόν φησι τῷ τὰ 15 μέρη τὰ συνεχῆ μὴ εἶναι ἐν τόπῳ, εἴ γε τὸ μὴ ἐν τόπῳ ὃν ἐν τόπῳ κινεῖται, τὸ δὲ ἐν ὅλῳ ἔ, τοῦτον δὲ τὸ συνεχῆς μέρος, ἔκ ἐν ἐκείνῳ ἀλλὰ σὺν ἐκείνῳ κινεῖται. ἔτω δὲ ἐξηγούμενος τὰ ἐφεξῆς ἀπὸ τῷ “ἔτι” ἕως τῷ “ἥδη τοῖνον φανερόν ὅτι ἐστὶν ὁ τόπος,” τὰ αὐτὰ τοῖς προειρημέναις εἶναι φησὶ, καὶ διπλὴν αἰτίαν γραφῆν, ὡς εἴ γε 20 τὰ πρότερα τὰ ἀπὸ τῷ “ὅταν μὴ ἔν μὴ διηρημένον ἦ” περὶ τῆς διαφορᾶς ἦκε τῶν ἐν τόπῳ ὄντων πρὸς τὰ ἐν ὅλῳ, τὰ δὲ ἐφεξῆς τὰ ἀπὸ τῷ “συνεχῆς μὴ ὃν ἔκ ἐν ἐκείνῳ κινεῖται” περὶ τῆς διαφορᾶς τῶν ἐν τόπῳ κινουμένων πρὸς τὰ μέρη τὰ μὴ τῷ ὅλῳ κινουμένα. δύναται ταῦτα συντόμως μὴ παραδειγματικῶν περὶ τῶν 25 αὐτῶν λέγειν, τὰ μὴ πρῶτα περὶ τῶν ἐν ὅλῳ ἢ ἐν τόπῳ, τὰ δὲ ἐφεξῆς περὶ τῶν μὴ τῷ ὅλῳ ἢ ἐν τόπῳ κινουμένων. id. f. 133.

211 b
6. τὸ διάστημα τῷ οἱ μὴ περὶ Δημόκριτον καὶ Ἐπίκουρον κενόν εἶναι λέγουσιν ὥστε ποτὲ μὴ πληρῶς σώματος ποτὲ δὲ καὶ κενόν ἀπολείπει, οἱ δὲ Πλάτωνικοι καὶ οἱ Στωϊκοὶ εἶναι μὴ ἄλλο 30 παρὰ τὰ σώματα φασίν, αἰεὶ δὲ σῶμα ἔχειν, ὡς μηδέποτε κενόν ἀπολείπει. ἀλλ’ αὐτὸς μὴ ἄτε μὴ προαίρει τὴν ἀνάγκην τῆς διαίρεσεως τὸ “κενόν” προσέταξεν. ἐπειδὴ δὲ, εἰ μὴ ἀνελλιπὴς ἡ διαίρεσις φανῇ, σαθρὰ δοκεῖ ἡ ἀπόδειξις, πειρατέον τὴν ἀνάγκην εὑρεῖν. . . μεταβάλλει τὸ καὶ τὸν τόπον κινούμενον ἢ κατὰ τι τῶν ἐν 35 αὐτῷ ἢ κατὰ τι τῶν προσεχῶς περὶ αὐτό. ἀλλὰ τὰ μὴ ἐν τῷ κινουμένῳ ὅλῳ καὶ εἶδος ἐστὶ, καὶ παρὰ ταῦτα ὁδόν· τὰ δὲ προσεχῶς τὸ τε πέρας τῷ περιέχοντος αὐτὸ καὶ τὸ μεταξὺ τῷ πέρας ἐκείνου διάστημα, εἴπερ ἐστὶ ταῦτο, καὶ ἄλλο ὁδόν παρὰ ταῦτα. id. ib.

211 b
14. λέπει τῷ τοῖνον ἡμῖν ὅτι μὴδὲ τὸ διάστημα ὁ τόπος ἐστὶν ἀπο- 40 δεῖξαι, διάστημα δὲ τὸ μεταξὺ νοούμενον τῶν περάτων τῷ περιέχοντος, οἷον τὸ μεταξὺ τῆς κοίτης ἐπιφανείας τῷ κάδῳ. παλαιὰ μὴ ἔν ἡ δόξα, καὶ τοῖς τὸ κενόν τιθεμένοις προσήκουσα. ἠκολούθησε δὲ ὁ μῶς αὐτῇ καὶ ὁ περὶ Χρύσιππον χρόνος καὶ Ἐπίκουρος ὕστερον· εἰσ- ποιεῖσι δὲ τινας καὶ τὸν Πλάτωνα τῷ δόγματι. ἤρτη δὲ ἐκ πίθα- 45 νης μὴ αἰτίας, ψευδὲς δὲ ἰκανῶς. ἐπειδὴ γὰρ εἰς ἐπίνοιαν ἡλθομεν ὅλως τῷ τόπῳ ἐκ τῆς ἀντιμεταστάσεως τῶν σωμάτων καὶ τῷ γίνεσθαι συνεχῶς ἄλλοτε ἄλλα ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ, διὰ τῷ αὐτοῖς ὁ τό-

πος ἔδοξεν εἶναι τὸ διάστημα τὸ μεταξὺ, ὁ αὐτὸς μένον ὑπελάμ- βανον ὑποδέχεσθαι τὰ ἀντιμεταστάμενα σώματα, κεχωρισμένον ἐκάστῃ τῶν εἰσόντων σωμάτων. . . ἀλλ’ ἔκ ἐστι τῷ ὅλῳ. εἰ μὴ οἶόν τε ἦν κενόν σώματος γενέσθαι ποτε τὸ ἀγγεῖον, ὥστε ἀν 5 ἐφευρέθη καθ’ αὐτὸ τὸ λεγόμενον τῷ διάστημα· νῦν ἅμα ἐκχεῖται τὸ ὕδωρ καὶ ὁ ἀὴρ ἀντείσρχειται. ἀντεῦθεν ἡ πλάνη· ἐπεὶ γὰρ σῶμα πᾶν μὴ διαστήματος, μεταφέρειται τῷ τῶν σωμάτων διάστημα ἐπὶ τὸν τόπον, ἔκ ἐννοήσαντες ὅτι διὰ τῷ αἰεὶ διάστημα ἐστὶν ἐν τόπῳ, ἐπειδὴ καὶ σῶμα αἰεὶ. δηλοῖ δὲ τὰ χαλκὰ καὶ σιδηρὰ πανταχόθεν ἀγγεῖα. . . ἀλλ’ ὑποθώμεθα ἐξαίρεθέντος τῷ ὕδατος μὴδὲν ἕτε- ρον εἰσρῆναι σῶμα· μένει τοῖνον μεταξὺ τῆς ἐπιφανείας διά- 10 στημα κεχωρισμένον. ἀλλὰ ἄλογος ἡ ὑπόθεσις, ὡς σοφώτατε Γαληνέ· αὐτὸ γὰρ ὑποτίθει δὲ ζητῶμεν. . . τὰ μὴ ἔν αἰτία τῆς πλάνης τοῖς ἐπὶ ταύτην ἐλθούσι τὴν δόξαν ταῦτα ἐστὶν. ὅτι δὲ ἔκ ἐστι τὸ μεταξὺ τῶν ἐσχάτων τῷ περιέχοντος διάστημα τόπος, ἀναμνησθῆναι σε δεῖ μόνον ὅσα ὑπάρχειν τῷ τόπῳ ταῖς κοιναῖς ἀκολουθῶντες ἐννοίαις ἐξ ἀρχῆς διωρισμένα, τὸν τόπον δὲ περιέ- 15 χειν, ἀλλ’ ἐμπεριέχει τὸ διάστημα· τὸν τόπον δὲν χωρίζου τῶν σωμάτων, ἀλλὰ τὸ διάστημα ἐκάστῳ τῶν σωμάτων σὺνείσι τε καὶ συνυπάρχει. . . ἀ μὴ ἔν ἡμεῖς λέγομεν πρὸς τὴν δόξαν, ταῦτα ἐστὶν· οἷς δὲ χρῆται Ἀριστοτέλης, ἀσαφέστερον μὴ ἔχει, πειρατέον δὲ, ὅπως ἐνδέχεται, ἀκείνα, ὡς ἐξ ἀρχῆς πρυθέμεθα, ἐκκαλύπτειν. εἰ φησὶν ἦν τι διάστημα καθ’ αὐτὸ πεφυκὸς εἶναι καὶ μένειν ἐν αὐτῷ, ἀπειροὶ ἀν ἦσαν οἱ τόποι. τί δὴ ποτε; ὅτι ἡνίκα ἀν με- 20 ταφέρῃ τὸ ἀγγεῖον, πλήρες ὃν ὕδατος ἢ ἀέρος, ὁ ποιεῖ τὸ ὅλον ὕδωρ ἐν τῷ ἀγγεῖῳ, τῷ ποιήσει καὶ τὰ τῷ ὕδατος μόρια· ὡς ἔν τὸ ὅλον ὕδωρ κατέχον τὸ οἰκεῖον διάστημα σὺν τῷ ἀγγεῖῳ κινεῖται μεταφερομένῳ, ὥστε ἕκαστον τῶν μορίων κατέχον τὸ οἰκεῖον διά- 25 στημα κινηθήσεται σὺν τῷ ἀγγεῖῳ. ὅταν τοῖνον ἐν ἄλλῳ τόπῳ γέ- νῃ δὲ ἀμφορεύς, δηλονότι καθέξει τι διάστημα, τὸ μεταξὺ τῶν ἐσχάτων τῷ περιέχοντος ἀέρος, ὃ διαστήματος καὶ τὸ ὕδωρ μέρος καθέξει καὶ τὰ τῷ ὕδατος μόρια. ὅρα δὲ πόσα ἐν ταύτῳ γίνονται διαστήματα· ὁ κατέχον ὅλος ὁ ἀμφορεύς, ὁ κατέχει τὸ τῷ μέρος τὸ ὕδωρ, ὁ κατέχον ἕκαστον τῶν μορίων τῷ ὕδατος, πάλιν ὁ κα- 30 τέχον ὅλον τὸ ὕδωρ ἐν τῷ ἀμφορεῖ· ἦν γὰρ ἐν τόπῳ τῷ ἀμφορεῖ καὶ τὸ μεταξὺ τῶν ἐσχάτων αὐτῷ τῆς κοίτης ἐπιφανείας. πρὸς τούτοις ὁ κατέχον ἕκαστον τῶν μορίων τῷ ὕδατος. τούτοις εἰ προ- αἰεῖ καὶ τὸ τῷ ἀμφορέως ὡς τῷ ὕδατος σώματος καὶ τὸ τῷ μέρος ὡς σώματος, πολλὰ εὐρήσεις ἐν ταύτῳ διαστήματα. ἐν μὲν γε 35 τοῖς μορίοις καὶ ἕτερον ἔγωγε ἀποπώτερον ὑφορῶμαι· ἕκαστον γὰρ ἐν τε τῷ οἰκείῳ διαστήματι ἔχει καὶ ἐν τῷ μεζζονος μέρει. γιγνομέ- νης δὲ εἰς ἀπειρον τῆς τομῆς, εἰς ἀπειρον καὶ ἡ τῶν τόπων προαἰε- σις προσελύσει· ὅλως γὰρ εἰ διάστημα ὁ τόπος, ὁδὸν ἀποπον καὶ τῶν μορίων ἕκαστον ἐν τόπῳ εἶναι καθ’ αὐτό. . . ὅτι δὲ καὶ ὁ τόπος 40 ἐν τόπῳ, γίνεται ὅλον· τὸ γὰρ διάστημα τὸ μεταξὺ τῶν κοίλων τῷ ἀμφορέως ἔχει ἐν ἄλλῳ διαστήματι, μετατεθέντος τῷ ἀμφορέως. ὅρα ἔν ταῦτα ἀτοπα ἀπαντὰ τοῖς τῷ ἔχοντος τῷ περιέχοντος λέ- 45 γουσι τὸν τόπον· ὁδομῶς. διὰ τί; ἐκείνῳ γὰρ ἀν εἴπομεν ἐν ἄλλῳ

τόπω γενέσθαι τὸ ὕδωρ ἢ τὰ τῷ ὕδατος, κινεμένα τῷ ἀμφοτέρως· ἐν τῇ αὐτῇ γὰρ ἐστὶν ἐπιφανεία, καὶ ἔκ ἐξαλλάξει ταύτην ἐν δὲ ἑτέραν προσεπιλαμβάνει τινα, ὡς περ ἕτερον καὶ διάστημα. **Themist. f. 38 b.**

211 b
16. νῦν τῷ ἄλλο τι ἀντεισέναι διαζατόν, ἄπτεσθαι δυνάμενον τῷ 5
περιέχοντος, ἀλλὰ μὴ ἠνωμένον πρὸς αὐτό, δοκεῖ μένειν τὸ διά-
στημα. διὰ τὸτο ᾧ προσέθηκε τὸ “τῶν ἄπτεσθαι πεφυκότων,”
ἀλλὰ μὴ ἐνθ᾽· τὰ ᾧ ἐνέμενα, οἷον ἀπὸ πρὸς αἶρα καὶ ὕδωρ,
ἐκείνῃ ὡς ἐν τόπῳ ἐστίν, ἐδὲ ὡς ἐν ἀγγείῳ τῷ πρὸς δὲ συνεχι-
ζεῖ. . . ὑποθώμεθα, φησὶν ὁ Γαληνός, ἐξαιρεθέντος τῷ ὕδατος 10
ἐκ κεράμῳ, μὴδὲν ἕτερον εἰσρυθναί σῶμα· μένει τοίνυν τὸ μεταξὺ
τῆς ἐπιφανείας τῷ ἀγγείῳ διάστημα κεχωρισμένον. ἀλλὰ ἄλογος
ἢ ὑπόθεσις· τὸ ᾧ ζητούμενον ὑποτίθει. **Simpl. f. 133 b.**

211 b
19. ἀντὶ τῷ εἰπέναι ὅτι καὶ τὰ μέρη ἐκείνῃ ἐστὶν συνεχὴ τῷ ὅλῳ, 15
ἀλλὰ καθ’ αὐτὰ ἐστὶν ἐν τόπῳ, εἶπεν ὅτι πάντα τὰ μόρια τὰ ἐν
τῷ ὅλῳ τὸτο ποιήσει ὅπερ τὸ ὅλον ὕδωρ ἐν τῷ ἀγγείῳ. τὸ δὲ
ὅλον ὕδωρ καθ’ αὐτὸ μεθίστατο καὶ καθ’ αὐτὸ ἦν ἐν τόπῳ διωρισμέ-
νον· ὥς τε τὸ διάστημα τόπος ὑποτεθέν ἀίτιον γέγονε τῷ τὰ μόρια
καθ’ αὐτὸ κινεῖσθαι καὶ τόπον καὶ ἐν τόπῳ εἶναι, τὸτο δὲ τῷ διωρίσθαι
τὰ μόρια καὶ τὴν τόπον, τὸτο δὲ τῷ καὶ τὰ μόρια ἀπειρα εἶναι καὶ 20
τὴν τόπον ἐνεργεῖν. ἐπειδὴ δὲ περὶ τόπον νῦν ὁ λόγος, τὴν τῶν
τόπων ἀπορίαν καὶ ἐξὶ τῶν μορίων ὡς ἄτοπον ἐπήνεγκεν. εἰ δὲ
ἀπειροὶ τῷ πληθεῖ κατ’ ἐνέργειαν διαστήματα ὄντες οἱ τόποι, καὶ ἐν
τῷ κυάθῳ ἐστὶν τὸ μέγεθος ἀπειρον. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν μορίων
τῶν ἐν τοῖς ἀπείροις τόποις ἀπείρων ῥητέον· τὸ ᾧ ἐξ ἀπείρων τῷ 25
πληθεῖ μεγεθῶν ὀνηλικονῶν ἐστὶν καὶ τῷ μεγεθεῖ ἀπειρον. ἔτω μὲν
ἐν συνάγει, εἰ ἐστὶ τὸ διάστημα ἐν τῷ αὐτῷ, οἷον ἐν κυάθῳ, ἀπεί-
ρος εἶναι τόπος. ἀκολουθεῖ δὲ καὶ τὸ δευτέρον ῥηθέν ἄτοπον, τὸ ἅμα
δὲ καὶ ὁ τόπος ἐστὶν μεταβάλλον, ὥς τε τὸ τόπος ἐστὶν τις ἄλλος τό-
πος. εἰ ᾧ μετασταίη τὸ ἀγγεῖον ἔχον ἐν αὐτῷ διάστημα, ἐστὶν τὸ 30
διάστημα τὸτο ἐν τῷ διαστήματι ἐν ᾧ τὸ ἀγγεῖον γέγονε, καὶ ἔτι
ἐστὶν τὸ τόπος τόπος, ὅπερ ἄτοπον. καὶ τρίτον δὲ ὅτι πολλοὶ τόποι
ἅμα ἔσονται· μεταφερομένη ᾧ τῷ ἀγγείῳ μεταφέρει· καὶ τὸ με-
ταξὺ τῶν περάτων αὐτῷ διάστημα. . . ἄρ’ ἐν μὴ τὰ αὐτὰ ἄτοπα
ἀκολουθεῖ καὶ τοῖς τὸ ἔχοντος τῷ περιέχοντος λέγουσι τὴν τόπον; ἢ 35
ἐδαμῶς. . . προσεκτέον τῷ Ἀλεξανδρῷ τὸ “καὶ πολλοὶ ἅμα τόποι
ἔσονται” ἐξηγημένῳ ἔτι. ἐστὶν γὰρ, φησὶ, τὰ ἐν τοῖς ἀγγείοις, εἰ
διάστημα ὁ τόπος εἶναι, ἅμα τε ἐν τοῖς ἐξ ἀρχῆς τόποις τε καὶ δια-
στήμασιν, εἰς ὧς γέγονε πάλιν σὺν τῷ ἀγγείῳ. καὶ πάλιν μετα-
κομιδῇ, ὁμοίως πάλιν συμμετακομιζοίτο ἂν ἐν τοῖς διαστήμασιν 40
ἐν οἷς ἦν· ἔτω δὲ γίνοντο ἂν ἐκάστῳ τῶν ἐν τοῖς ἀγγείοις ἀπειροὶ
τόποι καὶ ἀπειρα διαστήματα, καθ’ ἑκάστην μεταφορὰν τῷ ἀγγείῳ
διάστημα τι ἴσον αὐτῷ καὶ τὸ ἐν αὐτῷ προσλαμβάνοντος, ταῦτά
τόπον. πῶς δὲ τὸτο ἀληθές; τάχα μὲν ᾧ ἐδὲ τὸ ἐν τῷ κεράμῳ
διάστημα συμβαίνειν συγχωρήσασιν οἱ τὸ διάστημα λέγοντες τόπον, 45
ἀλλ’ αἰεὶ ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ γίνεσθαι τῷ διαστήματος μέρος. εἰ δὲ καὶ
τὸτο δώσει τις, ἀλλ’ ἔκ ἀνάγκης καὶ ἐκεῖνο εἰς δὲ ἐγένετο ὁ κέραμος
μεταβαίνειν· ἄλλοτε ᾧ ἐν ἄλλῳ μέρος τῷ διαστήματος γίνεσθαι.

ἀμεινον ἔν οἷμαί τὸ “πολλοὶ ἅμα ἔσονται.” ἐπὶ τῶν μεθισταμένων
πολλῶν ὄντων, καὶ εἰς ὧς μεθίστανται, ἀκίνητοι, ὡς εἶρηται πρότερον. τὸ
δὲ “ἐκ ἐστὶ δὲ ἄλλος ὁ τόπος τῷ μορίῳ ἐν ᾧ κινεῖται” εἶρηται πρὸς
τὸ ἄτοπον τὸ λέγον ὅτι ἐστὶν τόπος τόπος καὶ πολλοὶ τόποι ἅμα,
ὅπερ ἠκολούθησε διὰ τὸ ἄλλο μὲν εἶναι διάστημα ὁ ἦγαγε μεθ’ αὐτοῦ
τὸ ὕδωρ, ἄλλο δὲ τὸ ἐν ᾧ ἐγένετο. λέγει ἔν ὅτι ἐκ ἐστὶν ἄλλος καὶ
ἄλλος τόπος ἀλλ’ ὁ αὐτός, ἐπειδὴ ἐδὲ τὸ διάστημα ἐστὶν ὁ τόπος
ἀλλὰ τὸ πέρας τῷ περιέχοντος. **id. f. 134.**

ὅτι ἐδὲ διάστημα τι ἐστὶν μεταξὺ τῶν περάτων, δείκνυσιν
ἔτι. ἀσαφὴς δὲ πάντῃ ὁ τῶν λέξεων νόμος, καὶ εἰ μὴ αὐτὸς ἐν τοῖς
τῷ κενῷ λόγοις ἠρμήνευσεν αὐτόν, ἔμεινεν ἂν ἀνερμήνευτος.
ἄλλοι δὲ ἄλλως τῇ τῷ ῥήτῃ ἐπιβάλλουσιν ἐννοίαν. . . ὁ Θεμίστιος
δὲ ἐξηγεῖται τὸ χωρίον ἔτι. . . “πεφυκός” μὲν εἶπε διὰ τὸ μαθη-
ματικόν· ἐκεῖνο ᾧ ἐ φύσει ἐστὶν ἄλλ’ ἐπινόη. **Philop. o p. 5.**

ἅμα τὴν τῷ Πλάτωνος ἐρμηνεύει σκοπόν, δι’ ὃν τὴν ὕλην 211 b
ἐκείνος χωρὶν καὶ τόπον ἐκάλεσεν. ἔπειτα τὴν λογισμὸν ἐπάγει, 29.
δι’ ὧς ἐν δυνάμει νομίζει τὴν ὕλην εἶναι τὴν τόπον. . . ἀμεινον ἔτι
ὁ Ἀσπασίος τὴν τὴν ὁμοιότητα τῆς ὕλης καὶ τῷ τόπῳ εἰσάγοντα
παραπέμφας δεῖν φησὶν ὅτι ῥεῖ ἡ ὕλη· ὁ ᾧ τόπος ἡρεμεῖ καὶ
ἀκίνητός ἐστιν ἔως ἂν ᾧ. **Simpl. f. 135.**

“μὴ κεχωρισμένῳ” ἐκ παραλλήλου τὸ αὐτὸ τῷ ἡρεμῶντι, τὸ 211 b
δὲ “συνεχεῖ” ἀντὶ τῷ συνημμένῳ· καὶ ᾧ κυρίως τὸ συνεχὲς ἐν 31.
ταῦθα. **Philop. o p. 8.**

ἢ κινήσας καὶ φορὰν λέγει τὸ πεφυκός ποτὲ μὲν κινεῖσθαι ποτὲ 212 a
δὲ ἡρεμεῖν, ὁ δὲ ἕρως καὶ κινήσας ἀλλ’ αἰεὶ κινεῖται· ἢ ἄλλο ἐστὶ, φη- 7.
σιν ὁ Ἀλέξανδρος, τὸ καὶ φορὰν καὶ ἄλλο τὸ καὶ περιφορὰν, τὸ μὲν ἐπ’
εὐθείας καὶ ὅλον τόπον ἐκ τόπου μεταβάλλον, τὸ δὲ κύκλῳ καὶ ἐν τῷ
αὐτῷ φερόμενον καὶ μόρια κινεῖται, διὰ ἐδὲ ἐν τόπῳ ἐστὶν ὅλον, ὅτι
μηδὲ κινεῖται καὶ τόπον ὅλον. ὁ μέντοι Ἀσπασίος καὶ ἀντιγράφει
φησὶν· καὶ ᾧ ἀνάγκη, εἰ πάντῃ ἐν τόπῳ κινήσας καὶ φορὰν, καὶ τὸ κί-
νησας καὶ φορὰν ἐν τόπῳ εἶναι. καίτοι γε ἐχρήσθη αὐτῷ λέγοντος
ἀκῶσαι μετ’ ὀλίγον τῷ Ἀριστοτέλει, ὅτι πάντῃ σῶμα ἢ καὶ φορὰν ἢ
καὶ αὐτῇσιν κινήσας, καθ’ αὐτὸ πᾶν. εἴτα μεταφράζει λύων, ὡς ἔοικε,
ταύτην τὴν ἀπορίαν ὁ Ἀριστοτέλης. **Simpl. f. 135.**

ἐν τόπῳ δὲ ἐστὶ πᾶν σῶμα, ὁ καὶ φορὰν οἷον τε κινεῖσθαι καὶ
πάλιν ἡρεμεῖν. καὶ ταύτην δὲ ἐστὶ περιφορὰ τε καὶ φορὰ. **Themist. f. 39 b.**

τὸ “καὶ φορὰν” ἀντὶ τοῦ κατ’ εὐθυρίαν· φορὰ καὶ ἢ
κατ’ εὐθείαν κίνησις, ἢ δὲ κύκλῳ οὐ φορὰ ἀλλὰ περιφορὰ. **Philop. o p. 8.**

ἐπειδὴ ᾧ ἡ ἀντιμετάστασις τῶν σωμάτων ἐν τῷ περιέχοντι 212 a
γίνεσθαι ἡρεμῶντι, ὅπερ καὶ τὴν Ἀλεξανδρῶν σημαίνει τῷ ἀκινήτῳ 9.
ὄντι, διὰ τὸ μὴ συγκινεῖσθαι τῷ ἐν αὐτῷ τὴν τόπον, τὸ τὸ περιέχο-
μενον σῶμα καὶ αἰεὶ ἐν τόπῳ περιέχοντι γινώμενον διάστημα ἔχειν
φαντασίαν τισὶ παρέχεν ὡς ὅν διάστημα ἄλλο παρὰ τὰ διαστή-
ματα τὰ ἐν τοῖς σώμασι τοῖς κινουμένοις καὶ ἀλλάσσουσι τὴν τόπον,
ἴσον ὅν αὐτοῖς καὶ τὸ μέγεθος. μήποτε δὲ τὸ “ἐν ἡρεμῶντι” ἔχῃ
ὡς ἀκινήτῳ καὶ τὴν τόπον εἶπεν, ἀλλ’ ὡς τῷ αὐτῷ μένοντι καὶ μὴ

ἀμειβομένῳ· ὅτε ἂν ἀποδεδεικταί πῶς τὸ ἀκίνητον εἶναι ἐν τόπον, ὅτε χρεῖωδές ἐστιν ὅτι πρὸς τὴν τῆ διαζήτητος ἔννοιαν· τὸ δὲ μένεν τὸ αὐτὸ χρεῖωδες. *Simpl. f. 135 b.*

212^a 14. τάχα ἐν τοῖς περὶ τόπου ἀξιωμασι δια τῆτο ὃ προέλαβεν ἀκίνητον εἶναι ἐν τόπον, ὅτι χρεῖαν εἶχεν ὡς ἀγγεῖν τῷ τόπῳ τῶς χρῆσασθαι διὰ τὴν ἀπὸ τῆ ἀγγείν πολλὰχὺ πρὸς τὸν τόπον χειρωγῶσαν, καίτοι καὶ τῆ Θεοφράστου καὶ τῆ Εὐδόξου, ὡς εἶρηται καὶ πρότερον, τὸ ἀκίνητον ὡς ἐν τῶν περὶ τόπου ἀξιωματικῶν προσηλφῶτων. προστίθεται δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι εἶπερ καὶ τὸ ἀγγεῖν τόπος ἐστὶ, καὶ τὰ ἐν ἀγγεῖν ἐν τῷ τῷ περιέχοντος αὐτὸ σώματός ἐστι πέ- 10 ρατι. *id. f. 136.*

212^a 19. τὸ “μᾶλλον” προσέθηκε, διότι ὃ κυρίως ὁ πᾶς ποταμὸς τόπος ἂν εἴη τῆς νεῦς (ὃ ἂν πέρασ τῷ περιέχοντός ἐστι τὸ πᾶν τῆ ποταμῷ ὕδωρ, ὃδὲ ἐπιφάνεια ὅλως, ἀλλὰ σῶμα), ἀλλὰ καὶ τῆτο μᾶλλον ὁ πᾶς καθόσεν μὴ συγκινεῖται, τόπος δὲ ὅλος τῆς νεῦς, 15 ὅτι ἐν μέρει αὐτὸ φέρεται ἢ ναῦς. ἢ ὃδὲ τόπος τῆς νεῦς ὁ ποταμός, ἀλλ’ εἴη ἂν ὁ μὲ ποταμὸς πᾶς ἐν τόπῳ, ὡς φησὶν Ἀλέξανδρος, τῷ μὴ συγκινεῖται αὐτῷ τὸ πέρασ τῷ περιέχοντος αὐτόν, ἢ δὲ ναῦς ἐν ἀγγεῖν. καὶ ἴσως ἂν λέγοι, φησὶν, ὃ τῆς νεῦς ἐν πάντα ποταμὸν τόπον, ἀλλὰ τῷ ἐν αὐτῷ ὄντος. ἔστι δὲ τὸ ὕδωρ, εἶπερ 20 ποταμὸν ἀκύνομεν μὴ τὸ ὕδωρ ἀλλὰ τὴν ὕδωρ περιέχουσαν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς· καταλληλότερον γὰρ ἂν ἐπ’ αὐτῆς λέγοιτο τὸ “διὸ ὁ πᾶς ποταμὸς μᾶλλον τόπος.” *id. ib.*

212^a 21. ὅτι ἀκίνητος ὁ τόπος, συνίστησι καὶ ἐκ τῶν τῶ τόπον κυριωτατων διαφορῶν· αὐτῷ δὲ ἦσαν, ὡς εἶρηται πρότερον, τό τε ἄνω καὶ 25 κάτω. καὶ μοι δοκεῖ τοιοῦτόν τινα συνάγειν συλλογισμόν· ὁ τόπος διαφορὰς ἔχει τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω, τὸ διαφορὰς ἔχον τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω τὸ μέσον καὶ τὸ ἔχατον ἔχει διαφορὰς, τὸ διαφορὰς ἔχον τὸ μέσον καὶ τὸ ἔχατον ἀκινήτως ἔχει διαφορὰς, τὸ ἀκινήτως ἔχον διαφορὰς ἀκινήτῳ ἐστιν, ὁ τόπος ἄρα ἀκινήτός ἐστιν. *id. f. 136 b.*

διότι, φησὶν, ὁ τόπος τὸ πέρασ ἐστὶ τῷ περιέχοντος, ἔστι δὲ ἐν τῷ τόπῳ τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω, διὰ τῆτο, φησὶ, πᾶσι δοκεῖ ἢ μὲ κύλιη ἐπιφάνεια τῆς σεληνιακῆς σφαίρας ἄνω εἶναι (ἐπὶ ταύτην γὰρ τὰ κύβηα φέρεται σώματα), τὸ δὲ μέσον τῷ παντὸς κάτω. *Philop. p. p. 6.*

212^a 27. τὸ μὲ “πρὸς τὸ ἔχατον” εἰκόδες καὶ τὴν λέξιν τῷ πρὸς τὸ μέσον, ὅχι τὸν τόπον τὸν ἄνω ἀλλὰ τὸ ἐν τῷ ἄνω τόπῳ εἶπε, τὸ δὲ ἔχατον, εἰκόδες τῷ μέσῳ, ὅχι τὸ ἐν τῷ ἄνω ἀλλὰ τὸ ἄνω. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος καὶ ἄλλην ἐξηγήσιν ἐπάγει τῇ λέξει, καθ’ ἣν καθ’ ἑκάτερον ἀμφω ἐπὶ τῷ τόπῳ ἀκύνει. . . “πρὸς δὲ τὸ ἔχατον” λέγοι 40 ἂν τὸ ἔχατον περιεχόμενον, εἶον τὸν αἰθέρα· ὅτι γὰρ περὶ τῷ τόπῳ ἀμφω ἐπὶ τῷ αὐτῷ πέρατος λεγόμενα δύναται ἀκύνει, ὅπερ ἐπὶ τῷ μέσῳ ὅχι ἦν· ἐκείνῳ γὰρ ἄλλα μὲ πέρασ ἦν τὸ πρὸς τὸ μέσον, ἄλλο δὲ τὸ τῷ μέσῳ. καὶ ὁ Παρφύριος διττὸν φησὶ τὸ κάτω· ἢ γὰρ τὸ πέρασ τῷ μέσῳ, ὃ ἐστὶν ὁ τόπος, ἢ αὐτὸ τὸ μέσον, ὃ ὁ τόπος τὸ ἔχα- 45 τον. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ἄνω διττὸν· ἢ τὸ πέρασ τῷ ἔχατον, εἶον τῷ αἰθέρος, ὃ ἐστὶν ὁ τόπος, ἢ αὐτὸ τὸ ἔχατον, ὅπερ ἐστὶν ὁ αἰθήρ. . . ἐπιπέδον αὐτὸν ἐκάλεσεν (τὸν τόπον) ὡς τῶν παλαιῶν πᾶσαν ἐπι-

φάνειαν ἐπιπέδον καλόντων· οἱ γὰρ νεώτεροι διαφορὰς ἐπιφανείας ἔλεγον τὴν ἐπιπέδον καὶ ἄλλην τὴν σφαιρικὴν καὶ κυλινδρικήν. . . τὸ ἐξῆς δὲ τὸ “ἔτι ἅμα τῷ πράγματι πῶς ὁ τόπος· ἅμα γὰρ τὰ πέρατα” πρὸς τὸ αὐτὸ τείνειν ἔοικεν, ἀπολογίαν τινα 5 πορίζον τοῖς οἰηθεῖσι τὸ εἶδος εἶναι τὸν τόπον. *Simpl. f. 136 b.*

ἐν μὲ ὅν κάτω ποιεῖ τόπον αὐτὸ τε τὸ μέσον καὶ περὶ τὸ μέσον ἢ γῆ καὶ τὸ ὕδωρ καὶ ὁ ἀήρ· ἔκαστον γὰρ τῶν βαρέων σωμάτων ὑπὸ τέτων περιέχεται τῶν φοιχείων, καὶ πάντων, ὡς οἱ τῶν ποταμῶν ἀνέχοντες λίθοι, καὶ τῶν δυοῖν, ὡς οἱ βαδίζοντες καὶ νηρόμενοι. ἐν 10 δὲ ἄνω τόπον τό τε ἔχατον τῆς κύκλιω φορέας καὶ εἴ τι πρὸς ἐκείνῳ ἐστὶν. *Themist. f. 40.*

καιρὸς δὲ λοιπὸν καὶ τὰ παρ’ ἡμῶν προσεθῆναι τῷ λόγῳ, καὶ 212^a 30. τῶς ἰδεῖν εἰ ἔνεστι τις ἐν τοῖς Ἀριστοτελικαῖς ἐπιχειρήμασιν ἀνάγκη, δι’ ἧς δεικνύεται ὡς ἀδύνατον διαζήτημα τὴν τριχῇ διαζήτην ἐν τόπον εἶναι. . . ταύτη γὰρ τῷ μὴ ὀρθῶς ὑπ’ Ἀριστοτέλους ἀποδεδόχθαι ἐν περὶ τόπον λόγον, καίτοι παντὸς σώματος ἐν τόπῳ ὄντος, ὅχι ἐπὶ πάντων αὐτῷ εὐδοῖ τῶν σωμάτων ὁ λόγος. ὅθεν ἀποδῶναι βυλόμενοι πῶς ἂν ἡ ἀπλανὴς κινεῖτο καὶ τόπον, μὴ ὅσα ἐν τόπῳ, πάντα κυκῶσι μᾶλλον ἢ λέγουσι τι σαφὲς καὶ πείσαι δυνάμενον. ἀρνήσασθαι μὲ γὰρ τὸ μὴ καὶ τόπον κινεῖται τὴν ἀπλανὴ καὶ δύναται (ὃδὲ γὰρ ὃδὲ πλάσας δύναται τίνα ἂν κινεῖτο κίνησιν), τίς μέντοι ἂν εἴη ὁ τόπος καθ’ ὃν κινεῖται, ἀποδῶναι ὅχι ἔχουσιν, ἀλλ’ ὥσπερ τῆς κύβης οἱ πεττεῦντες, ἄλλοτε ἄλλως ἐν λόγον μεταφέρουσιν, καὶ διὰ πάντων τὰς ἐξ ἀρχῆς θέσεις καὶ ὁμολογίας ἀναιρῶσιν. ὁ μὲ γὰρ Ἀρι- 35 στοτέλης τὸ ἀδυνάτον τῷ λόγῳ τῇ ἀσφαλείᾳ περικαλύψας δέδωκε τοῖς βυλόμενοις ὡς ἂν ἐθέλωσι μεταστρέφειν τῆς λόγους· διὸ τῶν ἐξηγητῶν οἱ μὲ τόπον εἶναι φασὶ τῆς ἀπλανὸς τὴν κυρτὴν τῆς τῆ Κρόνος σφαίρας ἐπιφάνειαν, ἀντικρὺς πάντα τὰ κοινὰ περὶ τῶ τόπου ἀναιρῶντες ὁμολογήματα, ὅπερ αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης ἔθετο. . . οἱ 30 δὲ τὰ συνεχῇ αὐτῆς μόρια ἀλλήλοις εἶναι τόπον· περιέχεσθαι γὰρ ἔκαστον ὑπὸ τῶν πέριξ μορίων, καὶ ὅτι πάλιν τὰ ὁμολογημένα ἀναιρῶντες. *Philop. o p. 9 et 12.*

ὁριστάμενος τὸν τόπον. . . ἐπιφάνειαν καλῶς ὅτι καὶ ταύτην τὴν 212^a 31. ἀπόδοσιν ὃ πᾶν σῶμα ἐν τόπῳ ἐστὶν, ἀλλ’ ὃ μὲ ἔστι τι ἐκτὸς σώματος τὸ περιέχον αὐτὸ τῷτό ἐστιν ἐν τόπῳ, ὃ δὲ μὴ ὅ. ὥστε ὅτε ἡ ἀπλανὴς σφαῖρα ἔσται ἐν τόπῳ (ὃ γὰρ ἔστι τι ἐκτὸς τὸ περιέχον αὐτήν, εἶπερ ἐστὶν ἐχάτη πασῶν) ὅτε ὁ ὅλος κόσμος. . . βυλόμενος ὅχι πείσαι ὅτι ὅχι ἐστὶν ἐν τόπῳ τὸ πᾶν καὶ ὁ ὕψανός, ἐπὶ παραδοξότερας ὑποθέσεως πειρᾶται συνεβάζειν ἡμᾶς. καὶ γὰρ ὕδωρ, φησὶν, ὑποτεθῇ τὸ πᾶν, ὁ μάλιστα δεῖται τῷ ἐν τόπῳ ἢ ἐν ἀγγεῖν εἶναι διὰ τὸ μὴ 40 δύνασθαι χωρὶς τῷ περιέχοντος αὐτὸ κρατεῖν, καὶ τὸ τοιοῦτον ὅμως πᾶν ὅχι ἂν εἴη ἐν τόπῳ. . . ὁ γὰρ τοιοῦτος τόπος ὁ ἐν τοῖς κύκλιω κινουμένοις, καθ’ ὃν ἀλλήλων ἀπτόμενα τὰ μόρια τόποι γίνονται ἀλλήλων καὶ τὰ πέρατα, οἰκείος τῶν τοιούτων μορίων ἐστὶν ἀλλ’ ὅχι τῷ ὅλῳ· ὃ γὰρ ἀπτεταί τι ἐξωθεν τῷ ὅλῳ. διὸ ἄνω καὶ κάτω ὃ δύναται κινεῖται (ἢ γὰρ ἂν ὅλον μετέβαινε τόπον ἐκ τόπου), κύκλιω δὲ μόνον. τῶν δὲ μορίων αὐτῶ τὰ μὲ κύκλιω τὰ ἐν αὐτῷ τῷ ὕψανῳ, τὰ δὲ κάτω καὶ ἄνω, ὅσα ἔχει πύκνωσιν καὶ μάνωσιν, ταῖς τι τὰ

τέσσαρα σφαίρια τὰ καὶ εἰς ἀλλήλα μεταβάλλοντα. ἀλλ' εἰ πᾶν
 τὸ κ' φορὰν κινέμενον ἐν τόπῳ ἐλέγγοτο εἶναι, τὸ δὲ κύκλῳ κινέ-
 μενον κ' φορὰν κινεῖ, πῶς ἔκ' ἂν εἴη ἐν τόπῳ; ἢ ἔσ' ταυτὸν, φησὶν
 Ἀλέξανδρος, τὸ κ' φορὰν καὶ κ' περιφορὰν. εἰ δὲ ἡ κύκλῳ περι-
 φορὰ ἐστίν, ἀλλὰ τῶν μερῶν ἐστὶ περιφορὰ, ὅχι τῷ ὅλῳ. τὰ γ' 5
 μέρη καὶ ἀμείβει τὸς τόπους. εἰ δὲ τις ἀκριβολογοῖτο, ὅδε τὰ
 μέρη τῷ κυκλοφορητικῷ σώματι ἐν τόπῳ ἐστίν, ὅτε κινεῖται κ' τὸν
 τόπον, ὅτε καθ' αὐτὰ ὅτε κ' συμβεβηκός... πῶς ἔν λέγει τῶν
 μορίων γ' ὅτος ὁ τόπος; ἢ τῶν ἀποτομένων μορίων ἐστὶν ἀκίνη-
 οὖν τῶν σφαιρῶν τῶν ὑπ' ἀλλήλων περιεχομένων. ἐπὶ γ' τῶν 10
 συνεχῶν ἔχ' ἀρμόττει λεγόμενον. ὃ γὰρ ἐστὶ ταῦτα ἐν τόπῳ. ἔπειτα
 δὲ εἰ τὰ μόρια τόποι γίνονται ἀλλήλων, πῶς ἔτι ἀκίνητος ὁ τόπος
 τῶν μορίων κινεμένων καὶ τῶν περάτων αὐτῶν; ἀλλὰ μόρια ἀκί-
 νητα ὃ τὰ τῷ ἐξωτάτῳ σώματι τὰ συνεχῆ αὐτῷ, ἀλλὰ περιεχο-
 μένα ὑπ' αὐτῷ. ἢ γ' κοίλῃ τῆς ἀπλανὸς ἐπιφάνεια τόπος γίνε- 15
 ται προσεχῶς τῆς τῷ Κρόνῳ σφαίρας, καὶ ἡ ἐκείνης τῆς ἐξῆς, καὶ δηλα-
 νότι καθόσον μὴ συμπεριέχον τῇ ἀπλανεῖ, ὡς ἐν ἀγγείῳ ἂν εἴην
 ἐκείνη, καθόσον δὲ καὶ ἐκάστη κίνησιν ἰδίαν ἔχει, ὡς ἐν ἀκίνητῳ
 αὐτῇ κινέμεναι, ὡς ἐν τόπῳ εἰσὶν. πρὸς ταύτην δὲ τὴν ἔννοιαν καὶ
 τὸ "κύκλῳ δὲ κινεῖται" τῶν μορίων γ' ὅτος ὁ τόπος" εἰρηζάται φησὶν 20
 ὁ Ἀλέξανδρος... καὶ ταῦτα δὲ ἐπὶ τῶν μορίων τῷ πάντες ὁ
 Ἀλέξανδρος ἀκίνητος, "καὶ ἂνω μὴ καὶ κάτω ὅ, κύκλῳ δέ," καὶ κάτω καὶ
 ἂνω τὸ μὴ ἐπὶ τῶν πλατυμένων σφαιρῶν τὸ δὲ ἐπὶ τῶν ἐν γενέσει.
 καὶ γ' εἰ τὸ "κύκλῳ δέ" περὶ τῷ πάντες εἴρητο, οἶμαι, ὡς τῷ κύκλῳ
 δὲ καταλληλότερον περὶ πάντες τῷ ἑαυτοῦ λεγόμενον, ὅπερ ὡς ταῦτα 25
 τῷ παντὶ λαμβάνει. τινὲς δ' ὃ γράφουσιν "ἐνια," ἀλλὰ "τὰ δὲ καὶ
 ἂνω καὶ κάτω." καὶ εἴπερ αὕτη καταλληλότερα ἢ γράφῃ, καὶ τὸ
 "τῶν μορίων γ' ὅτος ὁ τόπος" πρὸς τὸ "ὡς μὴ γ' ὅλον ἅμα ἐν τῷ
 πον ὃ μεταβάλλει" ἀποδοτέον, ἵνα ἡ λέγων ὅτι τὸ πᾶν ἦτοί ὁ
 ἑαυτοῦ ὅλον μὴ ἅμα ἐν τόπον ὃ μεταβάλλει. ὅδε γ' ἂνω καὶ κάτω 30
 κινεῖται, ἀλλὰ κύκλῳ μόνον, ἐν αὐτῷ αἰεὶ κατέχον τόπον, τὰ δὲ
 μόρια ἂνω κινεῖται καὶ κάτω. καὶ πολλὴν ἀσάφειαν ἐποίησε τῷ λόγῳ
 τὸ λαβεῖν τὸ πᾶν ἀντὶ τῷ ἑαυτοῦ. Simpl. f. 137.

212b εἴη δ' ἂν τῶν μορίων τόπος κ' μὴ Ἀριστοτέλην αὐτὰ τὰ
 1. μόρια ἀλλήλοις, διὰ τὸ περιέχεσθαι ἕκαστον ὑπὸ τῶν πέριξ (οἷον γ' 35
 τόποι εἰσὶν ἀλλήλων τὰ μόρια, ἕκαστον κύκλῳ ὑπὸ τῶν πέριξ περιεχο-
 μένον). ὡς δὲ τοῖς ἐξηγηταῖς αὐτῷ δοκεῖ, εἴη ἂν τόπος τῆς ἀπλα-
 νῆς κ' τὰ μόρια ἢ κυρτῇ ἐπιφάνειᾳ τῆς ἐντὸς σφαίρας, ἥς ἄλλοτε
 ἄλλα μορία ἐφάπτεται τὰ τῆς ἀπλανὸς μόρια, δηλονότι κ' ἀναλο-
 γίαν τόπον τῶν καλόντων ἡμῶν. ὃ γ' ἐξωθεν περιέχει, ἀλλὰ κ' 40
 τὸ ἀφοριστικὸν ἔχει τινὰ πρὸς τὸν τόπον ὁμοίτητα. Philop. p. 8.

πῶς ἔν κινεῖται ὁ ἑαυτοῦ, μὴ ὡς ἐν τόπῳ; ἢ ἐστὶ μὴ ὡς κινεῖται
 ἐστὶ δὲ ὡς ὅ. ὅλος μὴ γ' ὃ κινεῖται (ὅδε γ' ἀμείβει ἐν ὅλον τόπον.
 αὕτη γ' κίνησις τῶν ὅλων, ὡς περὶ τῶν ἐπ' εὐθείας μεθισταμένων),
 κύκλῳ δὲ κινεῖται. αὕτη δὲ ἡ κίνησις τῶν μορίων ἐστίν, καὶ τῷ 45
 ἐστὶ τόπος. ἐκάστη γ' σφαῖρα τῶν ἐν κύκλῳ φερομένων ἀμείβει
 τῆς ἐφεξῆς σφαίρας ἐκείνης τὴν ἐπιφάνειαν. ταύτης ἔν καὶ τόπος
 ἐστίν. περιέχον γ' ὑπ' ἀλλήλων. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ πᾶν καὶ τὸ ὅλον

αὐτὸ μὴ ἐν τόπῳ, τὰ μόρια δέ. τὰ μὴ γ' αὐτῶν κύκλῳ κινεῖται,
 τὰ δὲ ἂνω καὶ κάτω, ὅσα ἔχει πύκνωσιν καὶ μάκρυνσιν. ταῦτα δὲ
 Εὐδόκιμος ἐν τῷ τρίτῳ τῶν ἑαυτοῦ Φυσικῶν παρίστησιν. λέγει δὲ
 ὅτως... ἵνα δὲ σαφέστερον γένῃ πῶς λεγόμενον ἐν τόπῳ εἶναι
 ἐν ἑαυτοῦ καὶ πῶς ὃ μικρὸν ἂνωθεν εἰπωμεν ἀναλαβόντες. ὡς περ
 γ' ἐλέχθη, τὰ μὴ καὶ δύναμιν ἐστὶν ἐν τόπῳ τὰ δὲ κατ' ἐνέργειαν...
 πῶς ἔν ὁ ἑαυτοῦ ἐν τόπῳ; ἄρα κατ' ἐνέργειαν; ἀλλ' ὑπ' ὁδεῖος
 ἐξωθεν περιέχειται. ἀλλὰ κ' δύναμιν, ἀλλ' ὅδε ἂν περιχεθεῖ ποτέ.
 ἀλλὰ καθ' αὐτόν; ἀλλ' ἔκ' ἐστὶ κίνησις κ' φορὰν. ὃ γ' ταῦτα τὸ
 φέρεσθαι τῷ περιφέρεσθαι, ἀλλὰ τὸ μὴ ὅλον ἀμείβει τόπον, τὸ δὲ ἐν
 ταῦτῳ μένον ἐν ταύτῳ κινεῖται. ἄρα ἔν κ' συμβεβηκός; Ἀρι-
 στοτέλης μὴ ὅτω βάλει καὶ οἱ ἐξηγηταὶ συγχωρῶσιν. φησὶ γ' "τὰ
 δὲ κ' συμβεβηκός, οἷον ἡ ψυχὴ καὶ ὁ ἑαυτοῦ." ἐγὼ δὲ ἀπορῶ
 πῶς ὃ μάχοιτο ἂν πρὸς αὐτόν, νῦν μὴ κ' συμβεβηκός ταῦτα ἡγε- 15
 μένος τῷ κ' μόρια, πρὸ τῷ δέ, ἐν οἷς ἐπεδείκνυε μηδὲν εἶναι ἐν
 ἑαυτοῦ ὡς τόπος. τὸ κ' μόρια συγχωρῶν, τὸ κ' συμβεβηκός
 ὃ διόδε. ἴσως ἔν ἐν ταῦτα κοινότερον κέρρη γ' τῷ κ' συμβεβηκός
 ἀντὶ τῷ κατ' ἄλλο. ἔθος δὲ αὐτῷ πολλάκις τοῖς εἰδῶσιν ἀντὶ τῶν
 γενῶν κεχερῆσθαι. Themist. f. 40.

μορίων ἐστὶν ἀκίνητος ἐν ταῦτα τῶν σφαιρῶν τῶν ὑπ' ἀλλήλων
 περιεχομένων. ἐπὶ γ' τῶν συνεχῶν ἔχ' ἀρμόττει τὸ λεγόμενον.
 ὃ γὰρ ἐστὶ ταῦτα ἐν τόπῳ. cod. Pal. 237.

προθέμενος δεῖξαι ὅτι ὁ ὅλος ἑαυτοῦ καὶ ὁ πᾶς κόσμος ἔκ' ἐν 212b
 ἐν τόπῳ, τὸς πάντας διαίρει τῷ τρόπῳ καθ' ὃς λέγεται τι ἐν τόπῳ. 3.
 Simpl. f. 138.

εἰπὼν ὅτι ὅλος ἔκ' ἐστὶν ἐν τόπῳ, διότι ὅδε κινεῖται κ' τόπον 212b
 ὅλος, ἐπηγάγεν "ἐφ' ὃ δὲ κινεῖται, ταύτη καὶ τόπος ἐστὶ τοῖς μο-
 8. ρίοις." κινεῖται γ' ὅτε ἐπὶ τὸ ἂνω ὅτε ἐπὶ τὸ κάτω, ἀλλ' ἐπὶ τὸ κύ-
 κλῳ. διὸ αὐτὸς μὴ ἔκ' ἐστὶν ἐν τόπῳ ὅτε μὴ κ' τόπον μεταβαίνειν,
 γίνεται δὲ ὁ τόπος τοῖς μορίοις... τὰ γ' συνεχῆ μέρη τῆς ἀπλα-
 νῆς, εἴπερ ἐξωτάτῃ αὐτῇ, ἔκ' ἀμείβει τόπον, ὅτι μήτε ἐν τόπῳ
 μήτε περιέχειται ὑπὸ τινος ἐξωθεν. ὁ δὲ Μαξιμὸς καινοπρεπέστερον
 ἐξηγήσατο τὸ "ἐφ' ὃ δὲ κινεῖται, ταύτη καὶ τόπος ἐστὶ τοῖς μορίοις."
 κινεῖται γὰρ, φησὶ, τὸ πλατύνμενον, ὡς ἐν τῷ δευτέρῳ περὶ Οὐρανῶ
 (c. 5) δείκνυσιν, ἐπὶ τὰ ἀριστερά. ἐν τούτῳ ἔν καὶ τὰ μόρια ὡς
 ἐν τόπῳ. τὰ γ' δεξιά καὶ ἀριστερά τόπος διαφοραῖ... τὸ δὲ "πῶς"
 (v. 13) προσέθηκε, φασί, διὰ τὴν ἀπλανῆ, ὅτι ἐκείνη ἔκ' ἐν τόπῳ.
 καίτοι εἰ δι' ἐκείνην προσετέθη, ἔκ' ἂν ἐπῆγε τὸ "πάντα." εἰ γ' ὃ
 μέρος μὴ τῷ ὅλῳ ἑαυτοῦ ἦτοί τῷ παντός ἐστὶν ἡ ἀπλανῆς, μὴ ἐστὶ δὲ
 αὕτη ἐν τόπῳ, ἔκ' ἂν εἴη πάντα ἐν τόπῳ. εἰ μὴ ἄρα τὸ "πῶς
 πάντα" εἶπεν, ὃ τῷ τόπῳ ἀλλὰ τῷ πάντα τὸ "πῶς" προστίθεις,
 ὅτι ἔκ' ἀπλῶς πάντα ἀλλ' ἐγγὺς πάντα, εἴπερ πάντα παρὰ ἔν.
 ὃ δὲ Θεμίστιος τὸ "πῶς" ἤκουσεν ὡς εἴρη, διότι ἡ ἐξωτάτῃ σφαῖρα
 κ' μὴ τὸ ἐντὸς εἴη ἂν ἐν τόπῳ (ἄπτε γ' τῆς τῷ Κρόνῳ καὶ περιέχεται
 πῶς), κ' δὲ τὸ δεξιὸν παντελῶς ἀμοιρεῖ τόπον. ὁ γὰρ δὲ ὅτι ὁ
 ὅλος ἐκδεχόμενος πανταχῶ καὶ ἐν τόπον ἐν τόπῳ ἔρεῖ, ὅτι κ' τὴν
 ἐνδοθεν ἐπιφάνειαν ἄπτε γ' τῷ ἐν τόπῳ, καὶ τόπος ἔσται τὸ ἐν τόπῳ.
 μήποτε δέ, ὅπερ καὶ πρότερον εἶπον, ὅτε κ' συμβεβηκός ἐστὶν ἐν

τόπω ὅτε τὸ πᾶν ὅτε ὁ ἀπλανὴς ὕρανός. . . καὶ ὁ μὲν Ἀλέξανδρος ὕρανόν λέγειν νῦν φησὶν ἐπὶ τῶν ἀπλανῶν σφαῖραν ὅδ' ἐπὶ τοῦ θείου σώμα μόνον, ἀλλὰ τὸν κόσμον πάντα, διότι τότε μὲν τὰ μέρη πλὴν τῆς ἀπλανὸς ἐν τόπῳ ἐστὶν τῆς δὲ ἀπλανὸς τὰ μέρη ἔκτε. . . μήποτε δέ, ὡς καὶ αὐτὸς Ἀλέξανδρος ἐπέστησεν, ἐφαρμόσει· ἀντὶ τῆς ἀπλανείας τὰ λεγόμενα. . . τὸ δὲ "ὁ γὰρ ὕρανός ἐστι πᾶν ἴσως" ἀντὶ τοῦ ὅς ὁ κόσμος δοκεῖ λέγεσθαι. τὸ γὰρ πᾶν δεῖξας μὴ δὲ ἐν τόπῳ, εἰκότως συνήψεν ἐπὶ τὸν κόσμον τὸ πᾶν εἶναι. τὸ δὲ "ἴσως" πρόσκειται, φασίν, ἢ διὰ τὸ μηδέπω εἰρηχθῆναι περὶ τοῦ κενῆς, ὅτι ἐκ ἐξιν ὁ φασὶν ὅτι περιέχειν τὸ πᾶν, ἢ διὰ τὸ μηδέπω δεδειχθῆναι ὅτι εἰς ἐξιν ὁ κόσμος, ἢ ὅτι ἐξιν τινὰ ἀσώματα εἶδη καθ' αὐτά, ἢ διὰ φιλοσοφον εὐλαβεῖαν. . . καὶ ἐνταῦθα φησὶν· ὁ Ἀλέξανδρος δὲ οὖν σημειώσας ὅτι μέχρι νῦν τῷ τῷ ὕρανῳ ὀνόματι χρησάμενός ἐπὶ τῷ κόσμῳ παντός, νῦν τὸν ὕρανόν βύλεται τὴν ἐξωτάτην σφαῖραν τὴν τῶν ἀπλανῶν λέγειν. καὶ αὐτὸς ὅτε ἔλεγεν ἐν τῷ ὕρανῳ πάντα, ἐπεὶ τὸν κόσμον ἔλεγεν, ὡς ἐδήλωσεν ἐφεξῆς εἰπὼν "ἔτι δὲ ὁ τόπος ἔχει ὁ ὕρανός ἀλλὰ τῷ ὕρανῳ τι τὸ ἔχον." καὶ μέντοι ἐν τοῖς Ἀσπασίους ἐπὶ τῆς τῶν ἀπλανῶν σφαίρας ἔοικε λέγειν, ὡς φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, ἀλλὰ πᾶν τὸ θεῖον σῶμα ὕρανόν καλεῖ, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ ἔχον αὐτὸ καὶ ἀπτόμενον τῷ κινήτῳ σώματος τόπον εἰπὼν (κινήτῳ γὰρ λέγει τὰ ἐπ' εὐθείας κινεῖσθαι πεφυκῶτα), καὶ τὸ "ὁ δὲ αἰθέρ ἐν τῷ ὕρανῳ". . . ὁ μέντοι Ἀλέξανδρος αἰθέρα φησὶ τὰς τῶν πλανημένων σφαίρας εἶπε. . . πολλὴν δὲ τοῖς προκειμένοις ἀσάφειαν ἐποίησε τὸ ποτὲ μὲν τὸ πᾶν ποτὲ δὲ τὸν ὕρανόν ὀνομάζειν. . . ὁ δὲ Εὐδόμημος τὸ μὲν πᾶν ὅδ' ὀνομάζει, ἐπὶ δὲ τῷ ὕρανῳ τὴν ζήτησιν ποιεῖ τῷ ὅλῳ, καὶ αὐτός, ὡς αἶμαι, γράφων ὕτως. id. ib.

2126 10. τῷ ἑκάστῳ τῶν μορίων τῷ ὕρανῳ, λέγω δὴ τῷ ὅλῳ σφαίρῳ κύκλῳ, κινεῖσθαι, ταύτῃ αἰετὶ τὰ ἐξωτέρω τόπος εἰσὶ τοῖς ἐντός. μόρια ὅν λέγοι ἂν ἐκάστην τῶν σφαῖρων. δηλοῖ δὲ καὶ τὸ ἐπαγομένον· "ἕτερον γὰρ" φησὶν "ἕτερον ἔχον τῶν μορίων ἐξιν. . . ἢ δὲ ἐξωτάτῃ σφαίρῳ ἐκ ἐν τόπῳ, εἰ μὴ καὶ ἀναλογίαν, ὥσπερ εἰρηχθῇ, καὶ τὴν κυρτὴν ἐπιφανείαν τῆς ἐντὸς σφαίρας. . . καλῶς τὸ "πῶς" προσέθηκεν. . . καὶ γὰρ πάντα κυρίως ἐν τόπῳ τὰ μόρια ὅτε γὰρ ἢ ἐξωτάτῃ σφαίρῳ κυρίως ἐν τόπῳ, ὅτε τὰ συνεχῆ τῶν μορίων. . . σύμφωνος, φησὶ, τοῖς ἡμετέροις λόγοις, τῷ μὴ εἶναι ἐν τόπῳ τὸν ὕρανόν, καὶ ἢ παλαιὰ περὶ αὐτῶν δόξα ἢ λέγεσθαι πάντα εἶναι ἐν τῷ ὕρανῳ. . . τὸ "ἴσως" προσέθηκεν, ἐπειδὴ ἔγω ἀπέδειξεν ὅτι ἄδεν ἐξιν ἔξω τῷ ὕρανῳ. Philop. p p. 11.

2126 13. οἱ μὲν διὰ τὴν ἀπλανῆ τὸ "πῶς" προσέθηκεν φασίν, ὁ δὲ Σιμπλικίος μήποτε φησὶν ὅδ' ἐκ συμπεριβηκῶς ἐξιν ἐν τόπῳ ὅτε τὸ πᾶν ὅτε ὁ ἀπλανὴς ὕρανός. . . τὸ "πῶς" προσέθετο ὅτι ἐπὶ πάντα κυρίως ἐν τόπῳ τὰ μόρια. . . ὅτε γὰρ ἢ ἐξωτάτῃ σφαίρῳ ὅτε τὰ συνεχῆ τῶν μορίων. . . ὕρανόν ἐνταῦθα τὸν κόσμον δοκεῖ λέγειν, ὡς τινὲς φασίν. τῷ δὲ Σιμπλικίῳ ἔχει ὕτως δοκεῖ. cod. Pal. 237.

2126 29. τὸτο ἐκ ἀπορίας λύσιν ἔχει, ἀλλὰ τελευταῖον ἔκειτο τῶν περὶ τοῦ αἰετῶν φύσεως καὶ μένειν ἐν τοῖς οἰκείοις τοῖσις ἑκάστῳ τῶν σωμάτων. δείκνυσιν ὅτι καὶ τὸτο ἀκόλουθον ἐν

τῷ τῷ τοῦ ὀρισμῶ, αἶμα καὶ ἐνταῦθα ὑποφερομένην αἶμα λύων τῶν. διὸ καὶ τὰ ἡμέτερά τε τῶν ἀποριῶν διαλύσει. - πῶς γὰρ, φαίη τις ἂν, τῆς γῆς τόπος ἂν εἴη τὸ τῷ ὕδατος πέρασ, ἢ τῷ ὕδατος τὸ τῷ ἀέρος. . . καλῶς ἐ μόνον ἐφεξῆς εἶπεν ἀλλὰ καὶ ἀπτόμενα. . . δεῖ γὰρ καὶ τῷ ἄπτεσθαι, ἵνα ἢ ἐν τόπῳ. καὶ τὸ "μὴ βία" δὲ ἀναγκαῖως πρόσκειται. ὅτι γὰρ τινὰ ἄπτεσθαι ἀλλήλων μὴ καὶ φύσιν ἀλλὰ βία. . . τὰ μὲν συμπεφυκῶτα καὶ συνεχῆ ἀλλήλοις ἀπαθῇ ὑπ' ἀλλήλων ἐξιν εὐλόγως· δεῖ μὲν γὰρ ἄλλο εἶναι τὸ ποῖον καὶ ἄλλο τὸ πάχον, τὰ δὲ συνεχῆ καὶ συμπεφυκῶτα ἐν ἐξιν. . . εἰπὼν δὲ αἰτίαν ἐναντίαν εὐλόγως ἐπὶ τὸν οἰκεῖον τόπον φέρεται τὸ συγγενὲς τῷ σώματός, καὶ πέρασ ἐξιν ὁ τόπος πρὸς τὸ ἐν τόπῳ, καὶ τὸ μένειν εὐλόγως ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ τὸ αὐτὸ αἰτίον φησὶν. Simpl. f. 139 b.

ἐν μὲν ἀκριβῆ περὶ τῶν διορισμῶν εἰς τὴν περὶ Γενέσεως καὶ 213 a Φθόρας (13) πραγματεῖαν ὑπερτίθει, δοκεῖ δὲ ἢ μὲν τῷ ὕλικῳ. 6. τέρας καὶ παχυτέρας σώματος εἰς τὸ λεπτότερον μεταβολὴ γενέσθαι εἰκέναι, ἢ δὲ τῷ λεπτοτέρῳ εἰς τὸ παχυτέρον φθόρα. id. f. 140.

ἔγω μὲν ὅτι περὶ τόπον λόγος τῷ Ἀριστοτέλει διάκειται, πολ- 213 a λας ἔχων ἀπορίας καὶ πολλὰς εὐθύνας τοῖς μετ' αὐτὸν ὑποχών. 11.

βέλομαι ὅτι τὰς τε πρὸς αὐτὸν ἐνστάσεις ἐκθέσει καὶ τὴν αἰτίαν τῷ παραλογισμῷ τῷ περὶ τὸν τόπον ἀποδείξει. καὶ ὅδ' ἔγω πέρασ ἔχων ὁ λόγος μοι δοκεῖ καὶ γὰρ καὶ ἄλλαι γεγόνασιν μετ' Ἀριστοτέλη περὶ τοῦ ὅδ' αἰετῶν, ὡς τὴν ἐξέτασιν, εἰ πρὸ αὐτῶν ἐγγενέσθαι, αὐτὸς ἂν ἡμῖν παρεδεδύκει. . . ἰστέον ὅτι τῶν περὶ τοῦ τοῦ γραφάντων οἱ μὲν σῶμα τὸν τόπον οἱ δὲ ἀσώματον ὑπέθετο, σῶμα μὲν ὥσπερ Πρόκλος ὁ ἐκ τῆς Λυκίας φιλόσοφος. τῶν δὲ ἀσώματων λεγόντων οἱ μὲν πάντα ἀδιάστατον οἱ δὲ διασπέν λέγουσι, καὶ τῶν πάντῃ ἀδιάστατον οἱ μὲν ὑποκείμενον τοῖς σώμασιν, ὡς ὁ Πλάτων τὴν ὕλην τόπον λέγων, οἱ δὲ τελεσιουργόν τῶν σωμάτων, ὡς ὁ ἡμέτερος Δαμάσκιος. τῶν δὲ διασπέν λεγόντων οἱ μὲν ἐπὶ δύο διεσπῶτα, ὡς ὁ Ἀριστοτέλης τε καὶ ὁ Περίπατος ἅπας, οἱ δὲ ἐπὶ τρία, καὶ τέττων οἱ μὲν πάντα ἀδιάφορον καὶ ποτὲ καὶ ἀνευ σώματος μένον, ὡς οἱ περὶ Δημόκριτον καὶ Ἐπίκουρον, οἱ δὲ διάστημα καὶ αἰετὶ σῶμα ἔχον καὶ ἐπιτήθειον πρὸς ἑκάστῳ, ὡς οἱ κλεινοὶ τῶν Πλατωνικῶν καὶ ὁ Λαμψακηνὸς Στράτων. . . ἰστέον δὲ ὅτι καὶ ὁ Θεόφραστος ἐν τοῖς Φυσικαῖς ἀπορεῖ πρὸς τὸν ἀποδοθέντα τῷ τόπῳ λόγον ὑπὸ τῷ Ἀριστοτέλει τοιαῦτα, ὅτι τὸ σῶμα ἔχει ἐν ἐπιφανείᾳ, ὅτι κινούμενος ἔχει ὁ τόπος, ὅτι ἐπὶ πᾶν σῶμα ἐν τόπῳ (ὅδ' γὰρ ἢ ἀπλανῆς), ὅτι ἐάν συναχθῶσιν αἱ σφαῖραι, καὶ ὅλος ὁ ὕρανός ἐκ ἑξαι ἐν τόπῳ, ὅτι τὰ ἐν τόπῳ ὄντα μηδὲν αὐτὰ μετακινήθαι, ἐάν ἀφαιρεθῇ τὰ περιέχοντα αὐτά, ἔκτετι ἑξαι ἐν τόπῳ. ἀλλ' ἰδόμεν εἰ καὶ τοῖς προληφθεῖσι περὶ τῶν τόπων ἀξιώμασι σύμφωνός ἐξιν ὁ ἀποδοθείς τῷ τόπῳ ὀρισμός. . . τὸ ἀκίνητον εἶναι τὸν τόπον ὁ μὲν Θεόφραστος καὶ Εὐδόμημος ὡς ἀξίωμα καὶ αὐτὸ προσλαμβάνουσιν, ὁ δὲ 45 Ἀριστοτέλης τῷ ὀρισμῷ προσέθησιν. . . πάλιν αὖ τῶν τὸ κενὸν αὐτὸ τιθεμένων οἱ μὲν ἀπειρον εἶναι φασὶ καὶ ὑπερβάλλον ἀπειρίαν τὰ σώματα, καὶ διὰ τῶτο ἄλλο ἐν ἄλλοις αὐτῶν μέρεσι καταδεχόμενον, ὡς ἂν ἔτυχον, εἴπερ μέρη λέγειν ἐπὶ τῷ ἀπείρῳ κενῷ δυνατόν.

τοιαύτην δὲ περὶ αὐτῆς δόξαν ἐχθρῆναι δοκῶσιν οἱ περὶ Δημόκριτον ἀρχαῖοι φυσιολόγοι. οἱ δὲ ἰσόμετρον αὐτῇ κοσμικῷ σώματι ποιεῖσι, καὶ διὰ τὸτο τῇ μὲν αὐτῇ φύσει κενὸν εἶναι λέγουσι, πεπληρωμένον δὲ αὐτῇ σωματίων ἀεί, καὶ μόνῃ γε τῇ ἐπινοίᾳ θεωρεῖσθαι ὡς καθ' αὐτὴν ὑφεζῶς, οἷοι τινες οἱ πολλοὶ τῶν Πλατωνικῶν φιλοσόφων γεγόνασι, καὶ Στράτων δὲ οἶμαι τὴν Λαμψακηνὸν τῆς τοιαύτης γενέσθαι δόξης. τῶν μέντοι καὶ εἶδος ἔχειν αὐτῇ τιθεμένων καὶ δυνάμει τῶν σωματίων ὑπερτέραν ἔχειν λεγόντων Συριανὸν ἔγωγε θείην ἂν τὴν μέγαν τῇ Δυκίᾳ Πρόκλῳ καθηγμένην. . . ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ταύτην τὴν περὶ τῶ τόπου ἐννοίαν, ὡς ἦν ἐμοὶ δυνατόν 10 διήθρῳσα, καὶ τὰς τε ἀπορίας τὰς πρὸς αὐτὴν ἐξεθέμην καὶ τὰς τῶν ἀποριῶν λύσεις ἐπήγαγον, ὅτι μὴ πάντα καινοπρεπὲς ἐστὶ μὴδὲ τοῖς κλεινοῖς τῶν φιλοσόφων ἀγνοηθεῖσα βέλομαι δεῖξαι. καὶ ἥδη καὶ Θεόφραστος ἐν τοῖς Φυσικαῖς φαίνει τὴν ἐννοίαν ταύτην ἐχθρῶς περὶ τῶ τόπου, ἐν οἷς φησὶν ὡς ἐν ἀπορίᾳ προάγων τὴν λόγον 15 "μήποτε ἔκ ἐστι καθ' αὐτὴν ὅσα τις ὁ τόπος, ἀλλὰ τῇ τάξει καὶ θέσει τῶν σωματίων λέγει" καὶ τὰς φύσεις καὶ δυνάμεις. id. f. 140 b - 149 b.

213 a 12. ἀρχόμενος τῇ τρίτῃ βιβλίᾳ καὶ περὶ κινήσεως ὡς ἀναγκαίας τῇ φυσικῇ προθέμενος εἰπεῖν, ἐπήγαγεν ὅτι ἄνευ τόπου καὶ 20 χρόνου κίνησιν ἀδύνατον εἶναι δοκεῖ. . . ὅτι μὲν ταῦτον σημαίνει τὸ πῶς ἐστὶ καὶ τί ἐστι, καλῶς δ' Ἀσπασίους ἐπέσχετο. καὶ ἥδη ἐπὶ τόπου τὸ εἰ ἐστὶ καὶ τί ἐστι ζητῶν ὅπως εἶπεν (p. 208 a 28) "εἰ ἐστὶ τι ἢ μή, καὶ πῶς ἐστὶ καὶ τί ἐστιν." ἀλλὰ δοκεῖ τὸ πῶς ἐστὶ καὶ τί ἐστιν ἐπὶ τῷ κενῷ μὴ ἔχειν χώραν, εἴπερ δεικνύει μὴδὲ ὅπως ἂν τὸ κενόν. 25 μὴ ἄρα τὸ πῶς καὶ τί ἐστὶ πρὸς τὴν ὑπόστασιν ἀναφέρων τῷ κενῷ προβάλλει, ἀλλὰ πρὸς τὰς τιθεμένους αὐτό, πῶς ἄρα αὐτὸ καὶ τί τίθει. ἢ ἐπειδὴ αἴτιον τῷ κινεῖσθαι λεγόντων ἐκείνων τὸ κενόν, αὐτὸς αἴτιον τῷ κινεῖσθαι τὴν ὕλην φησὶν, ἢν κενὸν λέγεσθαι συγχωρεῖ. διὰ τὸτο τρόπον τινα εἶναι τὸ κενόν συγχωρεῖ. . . ἔθος αὐτῷ 30 ταῖς κοιναῖς ἐννοίαις κριτηρίῳ χρωμένῳ πρὸς ταύτας παραβάλλειν καὶ βασανίζειν τὰς ἀντικειμένους δόξας. id. f. 151.

213 a 26. οἱ περὶ Ἀναξαγόραν ἀναιρεῖν οἶον τὸ εἶναι τι κενόν, εἰ μόνον δεῖξαιεν ὅτι ἐστὶ τι ὁ ἀήρ. καὶ ἐδείκνυν ὅτι καὶ σῶμα ἐστὶ καὶ ἀντίτυπον σῶμα, εἰς τὰς ἀσκάς συνθλίβοντες αὐτόν. ἢ καταλ- 35 ληλότερόν ἐστιν ἀκύνειν τῷ Ἀριστοτέλει λέγοντος ὡς τὰς πεφυσγημένους παραφερόντων καὶ δεικνύντων ὅπως δύσκολόν ἐστι τὸ φρεβλῆν αὐτὰς ἐγκειμένον τῷ ἀέρος, καίτοι τὰς μὴ πεφυσγημένους φρεβλῆν πάνυ ῥαδίον ἐστιν. καὶ μέντοι καὶ τὰς κλεψύδρας ἐπιδεικνύντες, τῷ τῆς ἀρπαγας, ὅταν μὲν ἔχωσιν ἀέρα, μὴ δεχομένης ὕδωρ, 40 ἐκμυζήθέντος δὲ αὐτῷ εὐθέως ἀρπάζουσι τὸ ὕδωρ, καὶ ἐπὶ πρότερον ἀφαιῶσι πρὶν τὴν ἐπιπωματίζοντα τὴν ὁπὴν δάκτυλον ἀφελῶν τις τῇ ἐξιόντι ὕδατι ἀνάλογον εἰσελθεῖν ἀέρα συγχωρήσει. id. f. 151 b.

κλεψύδρας δὲ λέγει ἦτοι τὰ παρὰ τοῖς μηχανικοῖς, δι' ὧν τὰς συριγμὰς ἀποτελεῖσι καὶ τὰς ἄλλας ποιάς φωνάς. ἢ ὅπερ καὶ 45 μᾶλλον, κλεψύδρας φησὶν ὅπερ ἦδη εἶπον ἀγγεῖον, ὁ καλῶσιν οἱ πολλοὶ ἀρπάγιον. τὸτο ἥδη φανερὸν μὲν ἔχει τὸ ἔσθμα, τὸ δὲ ὑποκάτωθεν φενοτάταις ὁπαῖς τετραγμένον. Philop. p. 15.

ὁ μέντοι Πορφύριος καὶ γράφει "ἄτε χωρίζον ἔτε ἐνεργεῖα 213 a ἐν," ἀλλ' "ἔτε ἀχωρίζον αὐτῶν ἔτε χωρίζον." ἀχωρίζον μὲν ἥδη 32. ἔθεντο, φησὶν, αὐτὸ οἱ περὶ Δημόκριτον, διόπερ μὴδὲ συνεχὲς τὸ πᾶν, μεσολαβεμένων τῶν σωματίων ὑπὸ τῷ κενῷ. χωρίζον δὲ οἱ λέγοντες ἔξω τῷ κόσμῳ κενόν, συνεχὲς δὲ ἀπολείποντες τὸ πᾶν, ὡς οἱ Πυθαγορικοί. ἀμείνων δέ, οἶμαι, ἡ πρότερά γραφή. ἔχει δὲ καὶ αὕτη λόγον. . . ὥς οἱ διὰ τῶ δεικνύειν ὅτι ἐστὶ τι ὁ ἀήρ βεβλόμενοι πρὸς τὸ κενόν ἐνίστασθαι, ἔκ ἐπὶ τὰς οἰκείας θύρας καὶ ὅσον εἰσόδους πρὸς τὴν ἐννοίαν ταύτην ἔρχοντο τῷ κενῷ, ἀλλὰ παρὰ θύ- 35 ρας, τῷ τῆς ἐξουθεν καὶ ἐπ' ἄλλας θύρας. ἢ ὅσον διὰ τοῖς τινας εἰσεῖναι πειρώμενοι τῷ μὴ εἰσάγοντος. ἐπὶ τούτων ἥδη καὶ ἡ παροιμία λέγει. ἔτοι ἐν καὶ θύρας ἀπαντῶσιν. Simpl. f. 152 et cod. Pal. 237.

ὁ γὰρ οἷοι τῆς θέσεως τῷ κενῷ τόποι, ἢ παρεσπάρθαι τοῖς 213 a σώμασιν αὐτό, καθάπερ λέγουσι Δημόκριτός τε καὶ Λευκίππος καὶ 34. ἄλλοι πολλοὶ καὶ Ἐπίκουρος ὕψον (οἷοι ἥδη πάντες τὴν τῷ κενῷ παρεμπλοκὴν αἰτιῶν) τῆς διαρέσεως τῶν σωματίων, ἐπεὶ τόγῃ ἀληθῶς συνεχὲς ἀδιαίρετον κατ' αὐτὸς), ἢ κεχωρισμένον καὶ ἀθρόον εἶναι καθ' αὐτὸ περιέχον τὴν ὑπὸ τῶν, ὡς πρότερον μὲν ὥντο τῶν ἀρ- 40 χαίων τινές, μὲν δὲ ταῦτα οἱ περὶ Ζήνωντα τὴν Κιττίαν. Themist. f. 40 b.

τέσσαρα τίθησιν ἐπιχειρήματα τῶν τὸ κενόν εἶναι λεγόντων, 213 b ἐν μὲν καὶ τὴν ἐννοίαν τῶ χωρίζον κενῷ, τὰ δὲ τρία καὶ τὴν τῷ παρε- 4. σπάρμενον ἐν τοῖς σώμασι, καὶ πέμπτον ἐπ' αὐτοῖς ἐπάγει τὸ παρὰ τοῖς Πυθαγορείοις δοξαζόμενον. Simpl. f. 152.

ἐπειδὴ ἥδη τὸ μέγα δύναται εἰς πολλὰ ἴσα τῷ μικρῷ τῷ ἔξῃ 213 b ἀρχῆς ὑποκειμένῳ διαιρεθῆναι (πολλὰ ἥδη μικρὰ τὸ μέγα ἐστίν, ὡς 10. φησὶν, ἑκάστῃ τῶν ἐν τῷ μεγάλῳ μικρῶν τῶν ἴσων τῷ ὑποκειμένῳ γινομένων ἐν τῷ ἔξῃ ἀρχῆς μικρῷ), καὶ τὸ ὅλον ἂν ἐν αὐτῷ γέ- νοιτο, καὶ τὸ σμικρότατον δέξεται τὸ μέγιστον, ὅπερ ἐστὶν ἐναργῶς ἄτο- 15 πον. id. ib.

διὰ τί οὐ καὶ πάλιν καὶ ἄλλο (δέξει) καὶ αὐτὸς ἄλλος καὶ ὅπως ἐστὶ ἐν τῷ σμικροτάτῳ τὸ μέγιστον. πολλὰ ἥδη μικρὰ τὸ μέγα ἐστίν. καὶ μόνον τοῖνυν τὰ ἴσα σώματα ἐαυτῷ, ἀλλ' ἥδη καὶ ἄνισα δέξει. 20. πλείω ἥδη ἴσα, πλείω καὶ ἄνισα, ἐτέρως καὶ ἐτέρως διαιρέμενα, γί- νεται. ὥς ἀνάγκη κενόν εἶναι. Themist. f. 40 b.

τὸτο δὲ μὲν Ἀλέξανδρος ἤκουσεν ὡς τῷ πίθῳ, καὶ εἰς ἀσκάς 213 b ἐμβληθῇ ὁ πληρὺν αὐτὸν οἶνος, δέχεσθαι αὐτὸν μὲν τῶν ἀσκῶν. μή- 15. ποτε δὲ τὸτο μὲν περιττόν καὶ διὰ τὴν δυσκολίαν τῆς συνθέσεως. ἀλλ' ὅτι ὁ αὐτὸς πίθος μετὰ τὸν οἶνον καὶ τὰς ἀσκάς τὰς δεχομένης τὴν ἐν αὐτῷ οἶνον προσέμβληθέντα δέξει καὶ ἔκ ὑπερχειν. ὅπερ ἀδύνατον ἦν, φασί, τὸ οἶνον μὴ συμπίπτοντα. τὸτο δὲ ἔκ ἂν ἐγέ- 20 νετο μὴ κενῶν ὄντων μεταξὺ διασημάτων, ὧν συμπίπτοντων ἀποτελεῖται ἡ πλῆσις. Simpl. f. 152 b et cod. Pal. 237.

τὸτο καὶ μὲν ὡς τέταρτον ἐπιχείρημα κατασκευαστικόν τῷ 213 b κενῷ, ἐστὶ δὲ ταῦτόν πως τῷ περὶ τῶ οἶνον καὶ τῶν ἀσκῶν, ἀπὸ 21. τῆς πίλῃσεως τῶν σωματίων καὶ αὐτῷ προσυγόμενον. Simpl. f. 152 b.

213b χρεῖαν δὲ παρέχεσθαι (οἱ Πυθ. ἔλεγον τὸ κενόν) πρὸς τὸ μὴ
23. συνεχῆ πάντα εἶναι τὰ σώματα ἀλλήλοις, ὡς δ' Ἀλέξανδρος
ἀνάει. ὁ μὲντοι Ἀριστοτέλης ἐκ ἐπὶ σωμάτων ἤκαστον, ἀλλὰ
διορίζει, φησί, τὰς φύσεις, ὡς αἰτία ὄντος τῷ κενῷ χωρισμῷ τινὸς
τῶν ἐφεξῆς καὶ τῆς διορίσεως αὐτῶν. τὰ γὰρ ἐφεξῆς ἀλλήλοις, ὡν
μὴδὲν ἐστὶ μεταξύ, ταῦτα διορίζει τὸ κενόν. id. ib.

τὸ ἔξω τῷ ὕραν ἄπειρόν τι κενόν οἱ Πυθαγόρειοι ὑποτιθέμενοι
τῷτο αὐτὸ καὶ πνεῦμα ἐκάλεον. cod. Pal. 237. in quo quae se-
quuntur e Simplicio transcripta sunt.

ταύτην καὶ οἱ Πυθαγόρειοι αἰτίαν τῷ κενῷ προστίθεσιν, ἐκ
οὗ ὅπως αὐτὸ καὶ εἰσπνεῖσθαι λέγοντες ὑπὸ τῷ παντός, ἔξωθεν περι-
κεχυμένον, ἐπεὶ καὶ τῶν ἀριθμῶν τὴν φύσιν μίαν εἶναι διωρισμέ-
νην, μάλλον δὲ μὴδ' ἂν ἀριθμὸς εἶναι μὴ τῷ κενῷ διακρίνοντος τὰς
μονάδας. Themist. f. 41.

213b ταῦτα μὲν ἔν τὰ ἐπιχειρήματα τέθεικεν ὁ Ἀριστοτέλης τῶν
29. λεγόντων εἶναι τὸ κενόν. ὁ δὲ Δαμψακηνὸς Στράτων ταῦτα μὲν
εἰς δύο συνήγαγε τὰ τέσσαρα, εἰς τε τὴν κατὰ τὸν τόπον κίνησιν καὶ εἰς
τὴν τῶν σωμάτων πύλησιν, τρίτον δὲ προσέθηκεν τὸ ἀπὸ τῆς ὁλκῆς.
τὴν γὰρ σιδηρεῖαν λίθον ἕτερα σιδηρεῖα δι' ἐτέρων ἔλκειν συμβαίνει,
ὅταν ἐπισπᾶσθαι τὸ ἐκ τῶν πόρων τῶ σιδηροῦ ἢ λίθος, ὃν σώματι καὶ
συνέλκει· ὁ σιδηρεὺς, καὶ ὅπως πάλιν τὸν ἐφεξῆς ἔλκει καὶ ὅπως ἄλλον,
καὶ ὅπως ὁρμαθὸς σιδηρεῖαν ἀποκρεμάννυσι τῆς λίθου. Simpl. f. 153.

213b καὶ τὸς μὴ εἶναι τὸ κενόν καὶ τὸς εἶναι λέγοντας παραθέμενος
30. εἰκότως λοιπὸν καιρὸν ἔχειν φησὶ διαίτην αὐτοῖς, πότερον ὅπως ἢ
ἐκείνως ἔχει τὸ πρόβλημα. ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ οἱ μὴ εἶναι, τάχα δὲ καὶ
οἱ εἶναι δεικνύντες ἀδιάρθρωτον ἐφαινότο τὴν περὶ αὐτῶ ἔνοιαν
ἔχοντες, διὰ τῷτο πρότερόν φησι δεῖν τί σημαίνει τὸνομα διορί-
σατο· ὁ γὰρ ὅτι τῷτο τὸ πρόβλημα καὶ τὸ εἰ ἐστὶ προηγεῖτο, ὡς
ἐν τοῖς Ὑστέροις Ἀναλυτικοῖς μεμαθήκαμεν. id. ib.

213b ἐπειδὴ πᾶν τὸ ἐν σώμα λέγεσθαι οἱ φυσικοὶ λογίζοντες ἢ οἱ μήπω
33. τὴν ἀσώματον θεασάμενοι φύσιν, δηλονότι τὸ μὴ σώμα ὃν ὑδὲν
εἶναι φασίν. ταῦτ' ἔν ἐστὶν εἰπεῖν, ἐν ᾧ μὴδὲν ἐστὶ σώμα, καὶ ἐν
ᾧ μὴδὲν ἐστὶν. id. ib.

214a εἰ δ' ὅτω λέγοιεν ἀδιορίστως τὸ ἐν ᾧ τιθέντες, ἔπειτα καὶ τὸ ση-
4. μεῖον αὐτῶς καὶ τὴν γραμμὴν καὶ τὸς ἀριθμὸς κενὸν λέγειν. id. ib.

214a εἰπὼν τὸ ἐπόμενον τῇ ἀδιορίστως εἰρημένην σημασίᾳ τῷ κενῷ
6. ἄτοπον, ἐπάγει καὶ τὸς ὡς διάστημα λέγοντας τὸ κενόν. τὸ γὰρ πλῆρες
ἢ μὴ πλῆρες αἰδητὸ σώματος κατὰ τὴν ἀφήν (γράφει) γὰρ ἐκάτε-
ρον, τῷτο δὲ ὡς διάστημα λαμβάνει, ὡς δηλοῖ καὶ ἡ ἐφεξῆς ἀπο-
ρία ἢ λέγεσθαι "εἰ ἔχει τὸ διάστημα." καὶ εἰ μὴ εἴη γεγραμμένον τὸ
"μὴ πλῆρες αἰδητὸ σώματος κατὰ τὴν ἀφήν," λέγοι ἂν διάστημα τι
πεφυκὸς μὲν δέχεσθαι αἰδητὸν σώμα κατὰ τὴν ἀφήν καὶ πληρῶς ὑπ'
αὐτῷ, μὴ δεδεγμένον δὲ μὴδὲ πεπληρωμένον. εἰ δὲ εἴη "τὸ πλῆ-
ρες αἰδητὸ σώματος κατὰ τὴν ἀφήν," καὶ ὅπως ὡς πεφυκὸς πληρῶς
ἀκυσέον, ἀλλ' ὅχι ὡς πεπληρωμένον, ὅπερ διεσάφησεν εἰπὼν "ἢ
δηλον ὅτι εἰ μὴ δέχοιτο σώμα ἄπτόν, κενόν." εἴτε δὲ ὅπως εἴτε
ἐκείνως, τὸ ἐπιφερόμενον ἄπορον τοῖσιν ἐστίν. . . ὁ δὲ Ἀλέξαν-
δρος εἶπε εἴη φησὶ γεγραμμένον τὸ "πλῆρες αἰδητὸ σώματος

κατὰ τὴν ἀφήν," δυνάμει λέγειν τὸ μὴ κατὰ ἄλλην αἰδητὸν ἀλλὰ κατὰ
μόνην τὴν ἀφήν. τοῖσιν δὲ τὸν αἶρα λέγειν αἰδητὸν σώμα κατὰ τὴν
ἀφήν, ἐπειδὴ ἦν τις περὶ κενῷ δόξα λέγεσθαι κενόν εἶναι τὸν αἶρα
ἄπτόν ὄντα τῷ ῥοπῇ τινα ἔχειν βάρος ἢ κυφότητος. ταύτην δὲ
τὴν δόξαν οἱ περὶ τὸν Ἀναξαγόραν ἀνατρέπειν ἐπεχείρουν ἐρεβλάν-
τες τὸς ἀσκή. . . λέγει δὲ ὁ Ἀλέξανδρος καὶ τρίτην τινὰ φέρεσθαι
γραφὴν, τὴν λέγεσθαι "τὸ πλῆρες αἰδητὸν σώματος κατὰ τὴν ἀφήν."
καὶ εἴη ἂν αἰδητὸν σώμα τὸ διάστημα λέγων τὸ τρεῖς ἔχον διαστά-
σεις, καὶ διὰ τῷτο σώμα λεγόμενον καὶ πλῆρες, ἐπειδὴ σώματος
ἕρισμός ἐστιν δοκεῖ τὸ τὰς τρεῖς ἔχον χεδὸν διαστάσεις. ὑδὲ ταύτη
δὲ τῇ γραφῇ συνάδειν φησὶ τὴν ἐπαγομένην λύσιν ὁ Ἀλέξανδρος.
ἐκ οὗτα διὰ τί, εἴπερ ὡς διάστημα εἴληπτο· ἀλλ' ἀκατάλληλος ἢ
προφορὰ διάστημα κενόν εἰπεῖν τὸ πλῆρες αἰδητὸν σώματος κατὰ
τὴν ἀφήν. τὸν δὲ αἶρα φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος τῇ αὐτῷ φύσει ἄλ-
λαις μὲν αἰδητῶσιν αἰδητῶν ποιοτήτων μὴ μετέχειν, ἄπτόν δὲ μό-
νον εἶναι. id. ib.

τινὰ τὸ πλῆρες ἔχει. καὶ εἰ πλῆρες, πῶς κενόν; πλῆρες ἔν
ἀντὶ τῷ πληρῶ, καὶ δεκτικὸν αἰδητὸν σώματος κατὰ τὴν ἀφήν.
Philop. q p. 2.

γράφει ἐν τοῖς "τὸ πλῆρες," ἐν τοῖς δὲ "τὸ μὴ πλῆρες." καὶ
εἰ μὴ εἴη γεγραμμένον "τὸ μὴ πλῆρες." . . λέγοι ἂν διάστημα τι
πεφυκὸς μὲν δέχεσθαι αἰδητὸν κατὰ τὴν ἀφήν σώμα καὶ πληρῶς ὑπ'
αὐτῷ, μὴ δεδεγμένον ἢ πεπληρωμένον. εἰ δὲ εἴη "τὸ πλῆρες," . .
καὶ ὅπως ὡς πεφυκὸς πληρῶς ἀκυσέον, ἀλλ' ὅχι ὡς πεπληρωμέ-
νον. cod. Palat. 237.

διαφέρει ἂν αὕτη τῆς προτέρας ἢ σημασίᾳ τῷ ἐκεί μὲν κενόν
λέγεσθαι ἐν ᾧ μὴδὲν ἐστὶ σώμα αἰδητὸν ἀφήν, κατὰ τὴν ἀντιτυπίαν
11. χαρακτηριζόμενα τῷ τοῖσιν σώματος, ἦν τῷ αἶρα μὴ ἐνορῶντες
κενόν ἔλεγον τὸ διάστημα ἐν ᾧ ἀήρ. ἐνταῦθα δὲ λέγει κενόν, ἐν ᾧ
μὴδὲμία ἐστὶν ὅσῃ σωματικῇ, ἢ δὲ σωματικῇ ὅσῃ ὁ μόνον βάρος
ἔχει καὶ κυφότητα, ἀλλὰ καὶ χρώματα καὶ οἰήματα καὶ μετέσθ. διὸ
κατὰ τὴν προτέραν ἀπόδοσιν τὸ διάστημα, ἐν ᾧ ὁ ὕρανός, κενόν
ἂν εἴη, ὅτι τὸ ὕρανιον σώμα ὅτε βάρος ἔχει ὅτε κυφότητα, κατὰ
ταύτην τὴν ἀπόδοσιν ἐκ ἂν εἴη κενόν, εἴπερ κενόν μὲν ἐστὶ ἐν ᾧ
μὴ ἔστι σώματος ὅσῃ, τὸ δὲ ὕρανιον σώμα ὅσῃ ἐστίν. Simpl.
f. 153 b.

νῦν δ' ἐπειδὴ αὐτὸ τῷτο πρόκειτο σκοπεῖν, λοιπὸν μὲν τὸ τί
σημαίνει τὸνομα τῷ κενῷ, εἰ ἔστιν ὅπως τὸ κενόν, ταῦτα τὸ διὰ-
16. στήματα τὸ εἰρημένον, χρὴ δεῖξαι λοιπὸν ὅτι ἐκ εἰς τι τοῖσιν, ὅτε
μὴ ἔχον ἐν αὐτῷ σώμα, ὅπερ σημαίνει τὸ κεχωρισμένον, ὅτε
ἔχον, ὅπερ τὸ ἀχώριστον. καὶ γὰρ τῶν λεγόντων τὸ κενόν εἰ μὴ ὅπως
ἔλεγον ὡς εἶναι τι καθ' αὐτό, τὸ μὲν αἰ μὴδὲν ἔχον σώμα, ὡς τὸ
ἔξω τῷ ὕρανῳ, τὸ δὲ ποτέ, ὡς τὸ ἐν τοῖς μανῶσι καὶ τὸ διαλαμβάνον
τὰ σώματα πρὸς τὸ μὴ συνεχιδῆναι. οἱ δὲ, ὡς ἔχον μὲν τινα καὶ
καθ' αὐτὸ φύσιν τῷτο τὸ διάστημα, αἰ δὲ σώματος πεπληρωμέ-
νον. δυνάμει δὲ καὶ κεχωρισμένον μὲν τὸ εἰρημένον ἔξω τῷ ὕρανῳ παρ'
αὐτῶν λέγειν, ἀχώριστον δὲ τὸ τοῖς σώμασιν ἐμπεφρόμενον, ἀλλ'
ὅχι τὸ αἰ εἶναι ὡς σώμα. αὕτη γὰρ ἡ ὑπόθεσις μετ' αὐτὸν ἐν τοῖς

ρισον. οἱ δὲ τὸ διάστημα λέγοντες εὐθὺς χωρίζον αὐτὸ βάλοντι εἶναι τῶν φυσικῶν. καὶ ἀπλῶν σωμάτων. ὅθεν ἔν διαίσει τὸ ἐν πυρὶ πᾶν ἐν ὕδατι· ὅδε γὰρ ἀπολαύει· τὸ σῶματος, ἀλλ' ἔτι καθ' αὐτό, καθάπερ· οὐ γὰρ τὸ κενόν, εἴπερ ἔστιν. εἴρηκε γὰρ ὅτι τὸ κενόν ὅθεν ἄλλο ἢ τόπον ἤσθην· οἱ δὲ διάστημα παράγοντες εἰς τὸν τόπον. εἰ ἔν τῷτο μὴ αἴτιον κινήσεως, τὸ διάστημα ἀνάτιον. ὁμοίως γὰρ τὸ κενόν· καθάπερ γὰρ ἄλλα συναίσταται, ὅπως ἀλλήλοις καὶ συναπολλύει· προσέθισθαι δὲ Ἀριστοτέλης ὅτι τῷ διαστήματι τι λέγονται τὸν τόπον ἔπει· καὶ τὰ μέρη καθ' αὐτὰ ποιεῖν ἐν τόπῳ· τῷτο δὲ προλαβόντες ἡμεῖς ἐν τοῖς περὶ τῶ τόπου τί ἂν πάλιν λέγωμεν; 10 συμβαίνει δὲ τοῖς λέγεσθαι ἀναγκαῖον εἶναι κενόν, εἴπερ ἔστι κινήσεις, τὸναντίον μᾶλλον, ἔάν τις ἐπισκοπῇ, μὴ ἐνδέχεσθαι κινεῖσθαι μὴδὲν, ἂν ἢ κενόν. Themist. f. 41 b.

τὸ αὐτὸ δὲ εἶπε καὶ ἐν τοῖς περὶ τόπου λόγοις, ἀλλ' ἐκεῖ μὴ πάνυ ἀμυδρῶς καὶ ἀσαφῶς, ἐνταῦθα δὲ σαφέστερον. Philop. q p. 8. 214 b. εἰ μὴ αὕτη μόνῃ ἢ λέξει ἔπει· τοῖς προειρημένοις, ὅθεν ἀσαφές ἔσται. εἰπὼν γὰρ ὅτι τὸ τεθὲν ἐν τῷ κενῷ σῶμα ὅτε κινήσῃ ὅτε μινεῖ, εὐλόγως· ἐπιφέρει τὸ "πῶς δὲ ἐνεῖναι ἐν τόπῳ ἢ ἐν τῷ κενῷ;" πῶς γὰρ ὅλως ἔσται ἢ ὡς ἐν τόπῳ ἢ ὡς ἐν κενῷ· ἐν τῷτο ἔν ὃ μῆτε κινεῖσθαι μῆτε ἡρεμεῖν δύναται, καίτοι καὶ τῶν κινουμένων καὶ τῶν ἡρεμούντων ἢ ὡς ἐν τόπῳ ἢ ὡς ἐν κενῷ κινεῖσθαι δοκούντων ἢ ἡρεμεῖν. ἐπειδὴ δὲ ἐν τισιν ἀντιγραφوا μὴ τὴν εἰρημένην λέξιν ἐπάγει· ταῦτα "ὅ γὰρ συμβαίνει ὅταν ὅλον τεθῇ ὡς ἐν κεχωρισμένῳ τόπῳ καὶ ὑπομένοντι σώματι· τὸ γὰρ μέρος ἂν μὴ χωρὶς τίθῃ, ὅκα ἔσται ἐν τόπῳ ἀλλ' ἐν τῷ ὅλῳ," εἴη ἂν τι καὶ τῷτο ἐπιχειρήματα πρὸς τὸ μὴ εἶναι τὸ χωρίζον τῷτο διάστημα, μῆτε ὡς τόπον μῆτε ὡς κενόν. . . τότε τὰ μόρια ἐν τόπῳ, ὅταν χωριδῇ τὸ ὅλον καὶ τῆς πρὸς αὐτὸ συνεχείας ἀπολυθῇ. ὥς δ' ἂν ἢ συνεχῇ τῷ ὅλῳ, ἐν ὅλῳ ἔστιν ὁ τόπος, καὶ τὰ συνεχῇ τῷ ὅλῳ μέρη καὶ αὐτὰ καθ' αὐτὰ ὅθεν ἤττον τὸ ὅλον ἐν τόπῳ ἔσται· ὁμοίως γὰρ καὶ ταῦτα ἴσον ἑαυτοῖς κατέχει διάστημα. τὰ δὲ τῷτο ἐπόμενα ἄτοπα ἐν τοῖς περὶ τόπου λόγοις εἶπεν (c. 3 p. 211 b 20). Simpl. f. 156.

214 b. 23. ὅτι ὁμοίως ἔχον πρὸς πᾶν μόριον τὸ ἐν ὃ ἔστιν, ἀκίνητον ἂν μένη, ἐπιστάτω καὶ ἀπὸ τῶ Πλάτωνος τὴν ἐν μέσῳ τῆς γῆς μονὴν ἐκ τῶτα κατασκευάζοντος, ἐν οἷς φησὶν ἐν Τιμαίῳ (p. 40 et 63). . . σημειωτέον δὲ, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, ὅτι ἐν τισιν ἀντιγραφوا ἢ ἐπιχειρήσεις αὐτῇ· ὅ φέρεται, ἴσως ὡς εἰρημένη ἤδη, ἀλλ' ἢ μὴ ταύτην "πρῶτον μὲν." id. f. 156 b.

δείξας ὅτι ὅκα ἔστιν αἴτιον κινήσεως τὸ κενόν, ὅτε ὡς ποιητικόν ὅτε ὡς τελικόν, βάλει· λοιπὸν δεῖξαι ὅτι ὅτε ὡς τὸ δι' αἴτιον κινήσεως τὸ κενόν ἐνδέχεται εἶναι, οἷον ὀργανικόν. πρότερον δὲ ἀναλαμβάνει τὰ εἰρημένα, καὶ δείκνυσιν τὸ ἐκ τῶτων ταῖς ἐκείνων ὑποθέσεων ἐπόμενον· τοῖς γὰρ λέγεσθαι, φησὶ, τὸ κενόν κινήσεως εἶναι αἴτιον τὸναντίον συμβαίνει ἢ λέγεσθαι. Philop. q p. 8.

215 a. 10. ὥσπερ γὰρ τὸ μὴδὲν ὅδε μὲν ἐστὶ διαφορά, ὅτω καὶ τὸ κενόν. τὸ γὰρ κενόν μὴ ὂν τι καὶ ἐξήρην λέγει Δημόκριτος. ὥσπερ ἢ καὶ φύσιν κινήσεως διαφοράς δεῖ· τὸ περιέχοντος. Themist. f. 42.

τῆς βιαιῆς κινήσεως διχῶς γνωμένης, ἢ παρόντος τὸ βιαζο-215 a μέν καὶ ὄχνητος ἢ ὠθέντος ἢ ἔλκοντος, ἢ μὴ παρόντος, ὡς ἐπὶ τῶν 14. ῥιπτεμένων, ἐπὶ ταύτης ποιεῖ τὴν ἀπόδειξιν, τὴν ἑτέραν διὰ τὸ ἐναργές, ὡς ὁ Ἀλέξανδρος φησὶ, παραλιπών. . . νῦν ἔν περὶ τῆς ἀπόντος τὸ βιαζομένον, τῷτῃ τῆς καὶ ῥίψιν, δείκνυσιν ὡς ὅκα ἐσομένης ἐν τῷ κενῷ· ἐν μὴ γὰρ πλήρει γνωμένης τῆς ῥίψεως τὰ ῥιπτεμένα κινεῖ· ἢ τῷ ἀντιπερίσσειαν τὴν πρὸ τῶ ῥιπτεμένου προωθούμενον ἀέρα ὑπὸ τῆς τῶ ῥιπτεμένου ῥύμης· εὐκίνητοτερος γὰρ ὢν τῶ ῥιπτεμένου ὁ ἀήρ προωθείται, καὶ τῇ βίᾳ ἀθρόος ἀντιπερισσεύμενος ἐπωθεῖ τὰ κινούμενα. τῷτο δὲ καὶ συνεχῆσαν γνωμένης, συνεχῆς ἢ κινήσεως τὸ ῥιπτεμένου μένει, ὥς ἂν κατ' ὀλίγον ἐκλυομένης τῆς τῶ ἀντιπερισσεύμενου ἀέρος ῥύμης ἐπικρατήσῃ ταύτης ἢ οἰκείᾳ τῶ ῥιπτεμένου καὶ φύσιν φορά. ταύτης δὲ τῆς δόξης ὁ Πλάτων δοκεῖ, τὴν ἀντιπερίσσειαν ὅπως ἐξηγήμενος ἐν Τιμαίῳ (p. 59). . . ἢ ὅπως ἢ τῶν ῥιπτεμένων κινήσεως μένει συνεχῆς, ἢ διὰ τὸ ἐπωθεῖν τὴν συναπιδέντα ὑπὸ τῶ ῥιπτεμένου τὴν βίᾳ φερόμενον ἀέρα. . . εἰπὼν δὲ ὅτι ὅθεν τῶτων ὑπάρχει ἐν τῷ κενῷ, ὅδε ἐνδέχεται φέρεσθαι ἐν αὐτῷ, ἐπήγαγεν "ἀλλ' ἢ ὡς τὸ ὄχνημενον," ἐνδείκνυμενος ὅτι καὶ μὴ τὴν τῆς ῥίψεως τρόπον ἀδύνατον φέρεσθαι ἐν κενῷ τὸ φερόμενον, εἴπερ δὲ ἄρα, ὡς τὰ ὄχνημενα φέρεται. εἰ δὲ τῷτο, ἢ ἐπ' αὐτῷ τὸ κενόν ὄχει· ἢ ἐπὶ τινος σώματος. ἀλλ' ἐπὶ τῷ κενῷ ἀδύνατον. Simpl. f. 157.

εἰ οἱ ἐξηγηταὶ καὶ τῷτο ἐπιχειρήματα λέγεσθαι, ὅτι ὅκα ἔσται κίνη-215 a σις καὶ φύσιν ἐν τῷ κενῷ, διότι τὰ καὶ φύσιν κινούμενα ἐπὶ τῷ 19. οἰκείῳ φέρεται τόπον, ὅκα ἔστι δὲ οἰκείος τόπος ἐν τῷ κενῷ διὰ τὸ ἀδιάφορον, ἀμεινον οἶμαι τῆς κινήσεως πρότερον ἀναιρεθείσης νῦν τὴν εἶναι ἀναιρεθείσας, καὶ τῷτο τῇ λέξει συμφωνώτερον μοι δοκεῖ. id. f. 157 b.

τῷτο ἕτερον ἐπιχειρήματα ἐξ ὧν λέγεσθαι οἱ τὸ κατεσπαρμένον 215 a κενόν ἐν τοῖς σώμασιν ὑποτιθέμενοι. ἔλεγον γὰρ πάντα ἐκ τῆς τῶ 22. κενῶ συμπλοκῆς καὶ τῶν ἀτόμων γίνεσθαι, διὰ δὲ τὸ κενόν καὶ μείζονα καὶ ἐλάττωνα εἶναι μὴ γίνεσθαι ὁμοίαν τὴν συμπλοκὴν, ἀλλ' ἐν μὴ τῷ ἀέρι, διὰ τὸ μεγάλα μέρη εἶναι τὰ ἐν αὐτῷ κενά, γίνεσθαι βάττον τὴν κίνησιν, ἐν δὲ τῷ ὕδατι βραδύτερον διὰ τὸ μικρότερα, ἐν δὲ τῇ γῇ μὴδὲ μῶς διὰ τὸ εἶναι μικρομερῆ. cod. Pal. 237. ἐν δὲ τῇ γῇ, διὰ τὸ πᾶν μικρομερῆ εἶναι τὰ κενά, κινήσεως ὅ γινεῖ. Philop. q p. 11.

λέγει ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι δυνατὸν τῷτο τῷ ἐπιχειρήματι καὶ πρὸς τὸς Στωϊκούς χρησάσθαι, ἀπειρον κενόν λέγοντας ἐκτὸς περιέχειν τὸν κόσμον. διὰ τί γὰρ ἀπείρος ὄντος τῶ κενῶ, ἐνταῦθα ὅτι ἐστὶ μένει ὁ κόσμος καὶ ὅ φέρεται; ἢ εἰ φέρεται, τί μᾶλλον ἐνταῦθα ἢ ἀλλὰ καὶ; Simpl. f. 157 b.

τῷτο καὶ πρὸς τὸς περὶ Χρύσιππον ῥητέον. διὰ τί ὁ κόσμος ὅκα εἰς ἀπειρον οἰσθήσεται, φερόμενος ἐπὶ πᾶν τὸ κενόν μέρος ὁμοίως; ἢ διὰ τί ἐνταῦθα μὴ βάλοντι ζητῶσιν αὐτόν; πρὸς μὴ γὰρ τὸ μὴ διασπᾶσθαι ἀρκεῖται ἢ συνεχῆσαν ἔστι· πρὸς δὲ τὸ ὅλον μὴ τῆς συνεχῆσεως ἔξεως ἐνταῦθα μένειν τί ἂν ποιοῖ; Themist. f. 42.

ταῖς πραγματικωδὲς νῦν ἀποδείξεις προσάγει τῷ λόγῳ, 215 a δείκνυς ὅτι ὅκα ἔστι κινήσεως ἐν κενῷ. τεττάρων δὲ ὄντων τῶν καὶ 24.

ταύτην τὴν μέθοδον ἐπιχειρημάτων διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς περαινομένων, τὸ μὲν πρῶτον συνάγει ὅτι ἔξαι κινήσεις ἄχρονος, τὸ δὲ δευτέρον ὅτι τὸ κενὸν λόγον ἔξει πρὸς τὴν πλῆρες, τὸ τρίτον ὅτι ἔξαι μόνον λόγον ἔξει τὸ κενὸν πρὸς τὴν πλῆρες, ἀλλὰ καὶ ἐν πλῆρες πρὸς πλῆρες, τὸ τέταρτον ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ τό τε κενὸν καὶ τὴν πλῆ- 5 ρες διελεύσει) τὸ κινούμενον. προσλαμβάνει δὲ τὰς αἰτίας τῆς ἀνισοταχῆς κινήσεως δύο ὕσας. . . ὅτι δὲ σὺν τῇ κινήσει καὶ τὴν χρόνον παραλαμβάνει, ὁῦλον καὶ ἐκ τῶν ἐξῆς ῥηθησομένων γενήσε). Simpl. f. 157 b.

215^a παραδείγματος ἕνεκεν τὴν γῆν ἔλαβεν, ὅχ ὡς δι' αὐτῆς γι- 10 νομένης κινήσεως. ἡ γῆν φησὶ χωρίον τι τελματωδες. ὅθεν ἐπὶ σαφέστερα παραδείγματα μεταβαίνων τὴν ἀέρα λαμβάνει καὶ τὸ ὕδωρ. Philop. q p. 14.

215^b "καὶ ἦντο ἐμπ. ἀλλ' εὐδ." τὴν ἀλλὰ σύνδεσμον ἀντὶ τῆ καὶ 11 τέθεικεν, ἐπειδὴ καὶ ἰσοδύναμος. id. ib.

215^b νῦν εἰπὼν ὅτι ἡ τῆ κενῶ κινήσεις ἐν ὕδατι ἔξαι λόγῳ ὕδὸς πρὸς 21 τὴν διὰ λεπτότατον τῷ ἄχρονον εἶναι τὴν διὰ τῆ κενῶ, τὰ ἐπόμενα τοῖς μὴ ἔτω λέγεσθαι ἄτοπα ἐπάγει. καὶ ὁ μὲν Ἀλέξανδρος τὸ "ἀλλ' εἰ διὰ τῆ λεπτότατον ἐν τοσούτῳ τὴν τοσηνδὴ φέρε) διὰ τῆ κενῶ, παντὲς ὑπερβάλλει λόγῳ" συμπέρασμα τῆ προτέρᾳ ἐπιχειρήμα- 20 τος ποιησάμενος; τῆ νῦν προκειμένην ἤρξατο ἀπὸ τῆ "ἔξω γὰρ τὸ ζ' κενόν." ἀμείνων δὲ οἶμαι μὴ ὡς ἀρχὴν τῆτο λέγειν. ἡ πῶς ἔχει λόγον ὁ γὰρ σύνδεσμος; ἀλλὰ διὰ τῶτων δεικνύσι τὰ ἐπόμενα τοῖς ἔγχαρον ὑποτιθεμένοις τὴν διὰ τῆ κενῶ κινήσιν καὶ λόγον εἶναι λέγεσθαι τῶν κινήσεων καὶ τῶν χρόνων. Simpl. f. 158 b.

215^b ἐπὶ ταῖς αὐταῖς ὑποθέσει τρίτον ἀδύνατον συνάγει, ὅτι ἐν 26 ἴσῳ χρόνῳ πλῆρες τι διελεύσει) καὶ κενὸν τὸ κινούμενον. . . ἀναγὼν δέ, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, εἰς τῆτο τὴν λόγον κατέλιπε τὸ δεῖξαι τὸ ἐπόμενον ἄτοπον. ἦν δὲ τῆτο τὸ ἴσον ἔξιν λόγον τὸ κενὸν πρὸς τὴν πλῆρες, ὅν τὸ πλῆρες πρὸς τὴν πλῆρες. . . μήποτε δὲ συνάγει) μὴ 30 καὶ τῆτο τὸ ὑπ' αὐτῆ λεγόμενον ἄτοπον, ὁ δὲ Ἀριστοτέλης ὡς ἐναργῶς ἄτοπον καὶ ἀδύνατον συνήγαγε τὸ ἐν ἴσῳ χρόνῳ πλῆρες τι διεξιέναι καὶ κενόν. id. ib.

215^b διὰ τῶτων, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, προσέθησιν ὅτι καὶ τοσούτῳ 27 τῇ λεπτότητι διαφέρει τῶ δ' σώματος ὅσω ὁ ε' χρόνος ὑπερέχει 35 τῶ ἡ', τὸ α' ἐν τῷ ἡ' χρόνῳ ἴσον ἐκείνῳ τῶ σώματος τῶ λεπτοῦ διελεύσει) ὅσον τῶ δ' τῶ παχυτέρῳ ἐν τῷ ε'. τίθησι δὲ νῦν λεπτότερον τῶ δ' σώματος τὸ ζ', ὅπερ πρότερον κενὸν ἐτίθει. ἀν γὰρ ἡ τοσούτον τὸ ζ' σῶμα λεπτότερον τῶ δ' ὅσον ὑπερέχει ὁ ε' χρόνος τῶ ἡ', ἀντεγραμμένως τὸ μὲν ὑπερέχον τῇ λεπτότητι σῶμα ἐν τῷ 40 ὑπερεχομένῳ χρόνῳ διελεύσει), τὸ δὲ ὑπερεχόμενον σῶμα λεπτότητι ἐν τῷ ὑπερέχοντι χρόνῳ. ἐν μὲν γὰρ τῷ πλείονι τὸ παχύτερον, ἐν δὲ τῷ ἐλάττω τὸ λεπτότερον. καὶ ἐξηγήσατο μὴ καλῶς καὶ κατὰ πόδας τῶν εἰρημένων ὁ Ἀλέξανδρος, τίνα δὲ χρῆσαν τοῖς προκειμένοις ταῦτα παρέχει) ὅκ εἶπεν. ὁ μὲντοι, οἶμαι, ὕδὸς ὡς προῶν ταῦτα 45 λέγει) φησὶ δὲ μὴδὲ ἀνάγκη ἔχειν τὴν λόγον τῆτον. id. f. 159.

216^a ὁ Ἀλέξανδρος "ἅμα δὲ ἀδύνατον" γράφει ἀντὶ τῶ "ἀλλὰ 17 ἀδύνατον," καὶ ἐξηγεῖ) ἡ ὅτι ἀδύνατον ἅμα φέρεσθαι τὸ κρυφότε-

ρον καὶ τὸ βαρύτερον, ἡ ὅτι συμβαίνει τὸ βαρύτερον διὰ μὲν τὴν φύ- σιν αὐτῆ ἀναγκαῖον εἶναι θάπτον κινεῖσθαι, διὰ δὲ τὸ κενὸν μὴ θάπ- τον κινεῖσθαι. ταῦτα δὲ ἅμα συντρέχειν ἀδύνατον. τὸ δὲ "καὶ" τὴν λόγον ὅν ἔχουσι τὰ μεγέθη πρὸς ἀλλήλα" τὰ φερόμενα λέγει σώ- ματα καὶ τὴν λόγον ὅν ἔχουσι πρὸς ἀλλήλα τῆς ῥοπῆς φέρεσθαι. το- σούτῳ γὰρ θάπτον ἡ βραδύτερον. id. f. 159 b.

εἰπὼν "οἱ μὲν οἶον) τὸ κενόν" ὅκ ἀποδέδωκεν εὐθέως τὴν "ὁέ," 216^a ἀλλ' ἀντιπῶν πρὸς τούτους πρότερον, ἔτω περὶ τῶν ἄλλως τιθεμέ- 23 νων τὸ κενὸν προσέθησι λέγων "εἰσὶ δὲ τινες οἱ διὰ τῆ κενῶ καὶ πυ- κνῶ." id. f. 160.

ἐντεῦθεν αὐτὸ καθ' αὐτὸ τὸ πρόβλημα προβεῖς διελέγχει, καὶ 216^a δεικνύσιν ὅτι ὅκ ἔστι κενόν, εἰς ἀδύνατον πάλιν ἄγων τὸ σῶμα διὰ 25 σώματος χωρεῖν, εἴπερ εἴη κενόν, ὅπερ ἐκείνῳ φεύγοντες ὑπετί- θεντο τὸ κενόν. ὅταν γὰρ ἄλλο σῶμα ἐν ἄλλῳ σῶματι τεθῇ, οἶον λίθινος κύβος ἐν ὕδατι ἡ ἀέρι, ἀναγκαῖον ἐκστῆναι τῷ ἐπεισιόντι τὸ προὔπαρχον, ἡ ἄνω, εἰ πῦρ, ἡ κάτω, εἰ γῆ, ἡ εἰς τὸ μεταξὺ, εἴ τι τῶν μεταξὺ σοικεῖων εἴη, καὶ τοσούτον ἐκστῆναι ὅσον ὁ τῶ τιθεμένου ὄγκος ἐστίν. . . ἐπ' ἐνίων δὲ τῇ μὲν αἰσθησί προδῶλος ὅκ ἔστιν ἡ ὑποχώρησις, καταλαμβάνει) δὲ ἐκ κατασκευασμάτων τινῶν. ἐν γὰρ ταῖς ὑδραύλεσιν, ὅταν μεσαῖς ὕσας ἀέρος ἐγχέῃ) ὕδωρ, γλῶσσαι τινες σαλπύγων ἡ αὐλῶν ταῖς ὁπαῖς προστιθέμεναι, δι' ὧν ἔξωσι τὸ πνεῦμα, διὰ τῶ φύσιν τὴν ἔξωδον διελέγχεσθαι τὴν δι' αὐτῶν τῶ ἀέρος. . . τῶτων ὅν ἔτῳς ἐναργῶς φαινόμενων, ἐπὶ τῶ κενῶ τί φησομεν συμβαίνειν, ὅταν ἐν αὐτῷ τι τεθῇ σῶμα; πότε- 25 ρον ὑπεξίστασθαι τὴν ἴσον ὄγκον τῶ κενῶ; ἀλλὰ γελοῖον τῆτο, εἴπερ γελοῖον τὸ ἀδύνατον. τί γὰρ ὅν ὑπεξίστασθαι; ἀλλὰ μένειν; ὅκ ἐν δόξει διὰ τῶ κύβου τὸ ἴσον διάστημα τῶ κενῶ. id. ib.

"καθ' αὐτό," τετέστι χωρὶς τῆς καὶ τόπον κινήσεως. Philop. r p. 2.

"ἔχοντι μετάστασιν" εἶπε διὰ τὰ μεγέθη καὶ μαθηματικά. . . 216^a τὸ δὲ "ἀν μὴ συμπιλεῖ), οἶον ὡς ἐπὶ τῶ ἐρίῳ. τῆτο γὰρ συμπιλε- 30 μένον εἰς ἑαυτὸ ἀντιπαραχωρεῖ μὲν τῷ ἐντεθέντι, ὁ μὲντοι ἐπὶ τὸ ἄνω ἡ ἐπὶ τὸ κάτω κινεῖ), ἀλλὰ μόνον εἰς ἑαυτὸ συμπιλεῖ). id. p. 3.

"ἡ ὁποῖον ἀν τι ἡ τὸ ἐντιθέμενον." εἰ μὲν ἔτῳς ἔχει ἡ γραφή, 216^a λέγει ἀν περὶ τῶ χήματος τῶ ἐντιθέμενου, ὅτι τὸ αὐτὸ συμβήσε), 33 καὶ μὴ κύβος ἡ τὸ ἐντεθέν ἀλλὰ ἄλλο ὁποιοῦν χήμα. εἰ δὲ ἔστι "ὅποι ἀν εἴη," τετέστιν ἐφ' ὃ ἀν ἔχῃ τὴν κινήσιν τὸ ἐντιθέμενον, λέγει ἀν ὅτι τὸ σῶμα ἐν ᾧ ἐντίθει) ὁ κύβος, ἐπὶ τῆτο χωρήσει ἐφ' ὃ ἀν καὶ τὸ ἐντιθέμενον χωρῇ, δηλονότι δρακιωτέρας ὕσας τῆς ῥοπῆς τῶ ἐντιθέμενου. . . τὸ δὲ "ἡ ἐπ' ἀμφῶ" ὁ πάνυ ἀρμόσει καὶ ταύτην τὴν ἐξηγήσιν. ἡ τὸ "ἐπ' ἀμφῶ" ὡς ἐν ὑποθέσει εἰρη), ὅτι εἰ εἴη τοῖσιν ὡς καὶ ἄνω καὶ κάτω χωρεῖν. τὸ δὲ "ἐφ' ὃ πέφυκε συνίστασθαι" ἴσον ἐστὶ τῷ μεθίστασθαι. τὸ δὲ "ἔχοντι μετάστασιν," τετέστι πεφυκότι μετακινεῖσθαι. ἀν γὰρ ἀκίνητον ἦ, ὅδ' ὅλως γενή- 40 σε) ἐν τόπῳ αὐτῷ τὸ ἐντιθέμενον. id. ib.

δευτέρον τῆτο τίθησιν εἰς τὸ αὐτὸ τείνον ἐπιχείρημα. εἰ γὰρ τὸ 216^b ἐν ἐκάστῳ διάστημα χωριζόμενον τῷ λόγῳ τῶν παθῶν, τετέστι τῶν 12.

συμβεβηκότων, ὅθεν διαφέρει τῷ κενῷ, κινούμενα δὲ καὶ μεταφερόμενα τὰ σώματα συν τοῖς οἰκείοις κινεῖται διαστήμασι, τί δὲ τοῖς σώμασιν ἄλλων τοιῶν διαστημάτων; εἰ γὰρ καθὼς διάστημα ἔχει ἕκαστον ἐτέρω δεῖται διαστήματος, πῶς ἔχει καὶ τὸ κενὸν ἄλλω δεῖται, καὶ ἐκεῖνο ἄλλω, καὶ ἐπ' αὐτοῖς ὅτι πορευσόμεθα. Simpl. f. 160 b.

216 b τῶν περὶ τῷ κενῷ λεγόντων οἱ μὲν κεχωρισμένον τι καθ' αὐτὸ
22. ὃν τὸ κενὸν ἔλεγον ὡς διὰ πάντων τῶν σωμάτων χωρεῖν, καὶ καὶ
τὸ μὲν αὐτῷ ἔχειν σῶμα καὶ τὸ δὲ ὄν, ὅπερ καὶ κυρίως κενὸν ἔλε-
γον, ὡς περὶ τὸ ἔχον τόπον· οἱ δὲ ἐν τοῖς σώμασι καὶ μικρὰ παν-
τα καὶ διεσπαρμένον. εἰπὼν ὅτι πρὸς τὴν προτέραν δόξαν προ-
βάλλει νῦν τὴν λοιπὴν, τῷ μὲν ἐκείνῳ τῷ ὅτε ἔλεγεν "οἱ μὲν ὅν
οἶον" τὸ κενὸν εἶναι, εἴπερ ἔξαι ἢ καὶ τόπον κινήσεως, ἀποκεκριμένον
καθ' αὐτό" (α 23), τὸν δὲ νῦν ἐπαγαγὼν ἐν τῷ "εἰσὶ δὲ τινες οἱ διὰ
τῷ μανῷ καὶ τῷ πυκνῷ οἶον" φανερόν εἶναι ὅτι ἐστὶ τὸ κενόν". . . ἔλε-
γον ὅτι ὡς εἰ μὴ ἐστὶ κενόν, ἔκ ἐστι μάνωσις καὶ πύκνωσις· εἰ δὲ μὴ
εἴη μάνωσις καὶ πύκνωσις, ἔκ ἐστι κίνησις· εἰ δὲ μὴ ἦσιν μανώ-
σεως καὶ πυκνώσεως εἴη κίνησις, κυμανεῖ τὸ πᾶν, ὡς φησι Πυθαγορικός,
ὁ Πυθαγορικός, καὶ ὑπερχυθῆσθαι καὶ ἐπὶ πλέον ἐκταθῆσθαι, ὡς ἡ θά-
λασσα διὰ τῶν κυμάτων εἰς τὰς αἰγιαλὰς ὑπερχεῖται. τὸτο ὅν
συμβαίνει τῶν τε τοπικῶς ἐπ' εὐθείας κινουμένων προσωθέντων
τὰ παρακείμενα, καὶ τῶν ἀντιμετρώμενων ὁμοίως, διὰ τὸ μὴ εἶναι πύκ-
νωσιν, δι' ἣν χώρα τοῖς προσέσθαι γενήσθαι· ἐπὶ μόνων γὰρ τῶν κύκλῳ
κινουμένων τὴν ἀντιμετάστασιν γίνεσθαι· ἐπὶ τῶν γὰρ μόνων ἐδέ-
χοντο τὴν ἀντιπερίστασιν. καὶ ὅταν δὲ τι τῶν πεπυκνωμένων σω-
μάτων εἰς μανότερον μεταβάλλῃ, προωθεῖται πάλιν ἀνάγκη καὶ
ὑπερχεῖται· ἢ δὲ ὑπερχυθὶς ἔκ ἂν γένοιτο πάλιν μὴ ὄντος κενῷ τῷ
κεχωρισμένῳ ὁληνόντι ἔξω τῷ παντός. ὡς εἰς τὸ αὐτὸ πάλιν ἔκει-
ται ὁ λόγος. . . ἔστι δὲ τις καὶ ἄλλη πλασματώδης ὑπόθεσις ἐπὶ τῶν
γενέσεων. εἴποι γὰρ ἂν τις ὅτι ὅταν μεταβάλλῃ κυμαθιαῖον ὕδωρ
εἰς μεῖζον αέρα, ἄλλος ἀπὸ ὅπου ἴσος τῷ μεταβάλλοντι εἰς
κυμαθιαῖον ὕδωρ φυλάττει τὴν ἰσότητά, ἢ καὶ πῦρ ἐνίστε εἰς αέρα
μεταβαλὼν τὴν ἀναλογίαν τηρεῖ. ὅτω γὰρ οἶμαι κάλλιον ἀκρίβειαν
ὡς ὁ Θεμισκλῆς ἔκασεν, ὅτι ἀνάγκη ἐξ ὕδατος κυμαθιαῖον
αἶρα γίνεσθαι. τὸτο δὲ ἀδύνατον. τάχα δὲ καὶ ὁ Ἀλέξανδρος
35 ὅτως ἐξηγεῖται λέγων ἴσον εἰς ἴσα γίνεσθαι τὴν μεταβολήν. id. ib.
cf. Philop. r p. 6.

216 b παραστὰς ὡς οἶον τε ἦν τοῖς ἀπὸ τῷ μανῷ καὶ τῷ πυκνῷ τὸ
30. κενὸν εἰσάγει λόγους καὶ προθέμενος ὑπαντῆσαι πρὸς αὐτὸς, διαι-
ρεῖ πάλιν τὸ κενὸν εἰς τε τὸ κεχωρισμένον καὶ τὸ ἀχώριστον, καὶ κεχω-
ρισμένον μὲν κενὸν λέγει καθ' αὐτὸ ὃν διάστημα συνεχές, δεκτικὸν
μὲν σώματος μὴ μέντοι δεδεγμένον, μὴ χωριστὸν δὲ τὸ διεσπαρμέ-
νον ἐν τοῖς σώμασιν· αὐτὸ γὰρ ἦσαν αἱ δύο τῶν τὸ κενὸν λεγόντων
ὑποθέσεις. διαιρεῖ δὲ οἶμαι νῦν τὸ διεσπαρμένον εἰς τε τὸ καὶ με-
γάλα διεσπαρμένον καὶ εἰς τὸ μὴ καὶ μέγαλα. . . προσφυῶς δὲ καὶ
45 χαριέντως εἰς παράδειγμα παρέθετο τὸ ἐν ὕδατι πεφυσχημένῳ
ἀσκή, οἷτινες τὰ ὑποκείμενα καμφίζουσιν ὡς τὰ ἐν θαλάττῃ δι-
κτυα, καὶ τὰ ἐπικείμενα αὐτοῖς· πολλοὶ γὰρ ποταμὸς διαπεραῖον

πορθεῖται τοῖς ἀσκήσις χρωμέναι. ὅτω δὲ καὶ τὸ κενὸν δοκεῖ τὰ
σώματα τὰ ἐν οἷς ἐστὶ καμφίζουσιν τῷ αὐτῷ ἄνω φέρεσθαι. εἰ δὲ τοιοῦτο
τὸ κενόν, δύο ἄτοπα ἐπάγει τῶς. Simpl. f. 161.

ἀρμυζει ἔστος ὁ λόγος πρὸς τὰς πάντα τὰ σώματα φύσει 216 b
5 βαρέα καὶ κατώφορα λέγοντας. τῷ δὲ ἄλλα ἄλλοις ἐπιπολάζειν 34.
οἱ μὲν τὸ κενόν οἱ δὲ τὴν τῶν βαρυτέρων ὑφίζησιν αἰτιῶν. id.
f. 161 b.

τὸ "ἴσως" προσέθηκεν ὅτι κυρίως μὲν λαμβανόμενον τὸ κενόν 217 a
καὶ μανῷ σώματος ἀναμφισβήτητον τὸ λεγόμενον. τὸ δὲ ὑπ' 8.
αὐτῶν λεγόμενον κενόν, ὃ παρὰ τὴν αὐτῷ φύσιν ὃν κενόν ἄλλα
διὰ τὸ μεμῆχθαι κενῷ, εἰ μὲν καὶ τὸ σῶμα τὸ ἐν αὐτῷ πρὸς τὸ κενόν
συγκρίνοιτο, ἀσύμβλητα ἂν εἴη, εἰ δὲ καὶ τὸ κενόν πρὸς τὸ κενόν,
ἔκ ἀσύμβλητα τὰ κενά. id. ib.

εἰ γὰρ μὴ ἐστὶ μάνωσις καὶ πύκνωσις τῷ ὄντι, ἢ ἔκ ἐστι κίνησις 217 a
10 ἢ κυμανεῖ τὸ πᾶν, ἢ εἴη μὴ ταῦτα ἀνάγκη, εἰ γίνοντο ἐνταῦθα 10.
ὑδωρ ἐξ αέρος, ἀλλαχθ' ἐξ ἴσου ὕδατος ἴσον αέρα γίνεσθαι ὃ τῷ
ὑδατι ἄλλα τῷ αέρι ἐξ ὃ τὸ ὑδωρ. ὅτι γὰρ ἔκ ὡς ἔκαστος οἱ ἐξη-
γῆται ἴσον τῷ ὄγκῳ τὴν αέρα τῷ ὑδατι λέγει, αὐτὸς παρίστησιν
εἰπὼν "ὅλην γὰρ ὅτι ὁ πλείων ἀπὸ ἐξ ὕδατος γίνεσθαι." καὶ οἷα μὲν
ὅτι τὸτο ὡς ἔλεγχον ἀκρίβειαν τῷ "αἰεῖ ἴσον ὕδωρ ἐξ αέρος ἔξαι"
οἱ ὅτω τὸ ἴσον ἐκλαβόντες, ὅτι δὲ ἔκ ὅπως εἴρηται, ἀλλ' ὡς ἐρμη-
νεύομενον πῶς χρὴ τὴν ἰσότητα λαμβάνειν, ὅτι τὸ γενομένον ὃ
πρὸς τὸ ἐξ ὃ γίνεσθαι, οἷον εἰ ἐξ αέρος ὕδωρ ἐνθάδε, ἀλλαχθ' ἐξ ἴσου
τῷ ἐνθάδε γενομένῳ ὑδατι ἴσον αέρα γενομένον τῷ ἐξ ὃ γέγονεν
ἐνθάδε τὸ ὑδωρ. ὅτι γὰρ ὅπως ὁ Ἀριστοτέλης τὴν ἰσότητα εἶπε, δι-
λοῖ συμπεριαιρέμενος καὶ λέγων "ἀνάγκη τοῖνον, εἰ μὴ ἐστὶ πύκνωσις,
ἢ ἐξωθέν γενομένον τὸ ἐχόμενον τὸ ἔχον κυμαίνειν ποιεῖν, ἢ ἀλλοθὶ πε-
ῖσον μεταβάλλειν ἐξ αέρος εἰς ὕδωρ, ἵνα ὁ πᾶς ὄγκος τῷ ὅλῳ
ἰσωθῇ, ἢ μὴθεν κινήσῃ." τὸ γὰρ "ἀλλοθὶ" ἔκ ἂν προσέθηκεν, εἰ ἴσον
ἔλεγε τῷ ὄγκῳ τὸ ὑδωρ τῷ αέρος εἶναι τὸ γινόμενον τῷ ἐξ ὃ γίνεσθαι.
πῶς δὲ δῆλον ὅτι πλείων ὁ ἀπὸ ἐξ ὕδατος γίνεσθαι; ἢ ὅτι ἐκ τῶν
ἀγγείων δῆλον τῶν ῥηγνυμένων τῆς τῷ ὑγρῷ εἰς πνεῦμα μεταβο-
λῆς, ὡς ἐπὶ τῶν πύθων τῷ γλεύκος συνεχῶς ὁρατὴ γινόμενον διὰ
τὴν εἰς πλείονα ὄγκον μεταβολήν. id. ib.

ὅτι ἔκ ἐκείνων ἦν τὸ πιθανόν τὸτο τῆς ἀπορίας, ἀλλ' αὐτὸς 217 a
τῷ λόγῳ παραστὰς τοιοῦτον αὐτὸν ὑπέδειξε, ἵκανῶς οἶμαι τὸ "φαῖεν 20.
ἂν" ἐνδείκνυσθαι, ὡς ἔκ εἰπόντων μὲν, ἐρῶντων δὲ ἡδέως, εἴ τις
αὐτοῖς τὴν τοιαύτην μεταχειρίσιν ἐπιδείξειεν. id. f. 167.

μέχρι μὲν ὅν τῶν ἐνταῦθα πέρας ἔχοντι τῷ Ἀριστοτέλει οἱ
περὶ τῷ κενῷ λόγοι. δεῖ δὲ ἡμᾶς ἀνωθεν ἀναλαβόντας τὴν λό-
γον ἕκαστον τῶν ἐπιχειρημάτων ἐπισκέψασθαι. . . ὅτι μὲν ὅν ὅθεν
τῶν ἐπιχειρημάτων τῶν ἀναιρέντων τὸ κενόν ἔχει τὸ ἀναγκαῖον,
ἵκανῶς εἴρηται. δεῖξωμεν δὲ ἡμεῖς πρῶτον μὲν ὅτι καὶ εἰ κενόν ἦν
κεχωρισμένον καὶ παντὸς ἐξεργημένον σώματος, ὅθεν ἐκώλυε δι'
αὐτὸ γενέσθαι τὴν καὶ τόπον κινήσιν· ἔπειτα, ὅπερ ἤδη εἶπον, ὅτι
ὅθεν οἶον τε ἦν ὅλως κίνησιν εἶναι τὴν καὶ τόπον μὴ ὄντος τινὸς
τοιοῦτο διαστήματος, καὶ μὴδέποτε χωρὶς σώματος ἦ. Philop. r
p. 7 et 12.

217^b δείξας ἐπὶ τῶν ἄλλων ποιότητων ὅτι τὸ αὐτὸ μένον ὑποκεί-
 2 μνον δέξει) τὸ μᾶλλον τε καὶ ἥττον, δείκνυσιν αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῷ ὀφέ-
 ματος, ἐπειδὴ καὶ ποῖον ἦ, ἀλλὰ πολλὴν ἔχει πρὸς μέγεθος τε καὶ
 ποσότητα κοινωνίαν. ἐὰν γὰρ μείζονος κύκλου περιφέρεια εἰς ἐλάτ-
 5 τονος κύκλου κατακαμψθῇ σύσασιν, ὃ τῷ τινὰ μέρει τῆς περιφε-
 ρείας πρότερον μὴ ὄντα κυρτὰ ἀλλ' εὐθεῖα νῦν κυρτωθῆναι εἰς
 ἐλάττωνα συνάγει) κύκλον, ἀλλὰ τῷ τὰ ἥττον κυρτὰ μᾶλλον
 γενέσθαι κυρτὰ. καὶ τε ὅν ἡ αὐτὴ λέγεται περιφέρεια ἢ πρότερον μὴ
 ὅσα κυρτὰ ὕψερρον δὲ γενομένη μᾶλλον, καὶ τε ἄλλη μὴ ἐκείνη
 ἄλλη δὲ αὐτῇ, τὸτο πρόδηλον ἐστίν, ὅτι ὅχι ὡς εὐθεῖα κυρτότης ἐπε-
 10 γένητο, ἀλλ' ὅτι τὸ ἥττον κυρτὸν μᾶλλον κυρτὸν γέγονεν. καὶ ὅμοι-
 α τὸ ἡ ἄλλη) προδεῖναι εἰς περισσίσαν ἀποδείξεως. καὶ γὰρ μὴ βύ-
 ληται τις τὴν αὐτὴν εἶναι περιφέρειαν τὴν πρότερον μὴ ἥττον κυρ-
 τὴν τὰ νῦν δὲ μᾶλλον γενομένην, ἀλλ' ἄλλην καὶ ἄλλην λέγοι, καὶ
 ὅπως ὅχι ὡς εὐθεῖα κυρτὸν ἐπεισῆλθεν, ἀλλὰ τὸ ἥττον κυρτὸν μάλ-
 15 λον ἐγένετο κυρτόν. . . ἐπιστῆσαι δὲ ἄξιον ὅτι καὶ τὸ μέγεθος εἰδός
 τι εἶναι βυλεῖ, καὶ τὸ μικρόν καὶ μέγα μεγέθους εἰδητικὰς διαφορὰς.
 λόγοι γὰρ καὶ ὅτοι συμπληρωτικοὶ τῶν εἰδῶν προέρχον) εἰς τὴν ὕλην.
 Simpl. f. 162 b.

217^b ὅπως γὰρ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον λέγει) ὅτι ἐν τῷ διαλείπειν τι καὶ 20
 5 αὐθις μὴ διαλείπειν, ἀλλὰ τῷ δι' ὅσον ἐπιτείνεσθαι ἢ ἀνέειναι, ὡς τὸ
 θερμότερον, ὡς τὸ γλυκύτερον, ὡς τὸ λευκότερον. ὅπως δὲ καὶ ἐπὶ
 σμικρότητος καὶ μεγέθους ὃ προσλαβῶσα ἢ ὕλη ἔτερον μέγεθος
 ἐπεκτείνει) ἢ ἀποβαλῶσα συσέλλει, ὡς λέγασιν οἱ τὸ κενὸν
 αἰτιώμενοι. Themist. f. 44.

217^b αὐτὴ ἡ ῥῆσις δοκεῖ τὰ πρότερον εἰρημένα πάλιν λέγειν. . .
 12 διὸ καὶ ἐν τισιν ἀντιγράφοις ὃ φέρεται) ὡς ἀπὸ παραγραφῆς εἰσενε-
 χθεῖσα (τοῦτος καὶ ὁ τῷ λόγῳ χαρακτήρ), ἀλλ' ἐπεὶ τῇ δέξει τῇ
 λεγέσθαι "ἐστὶ δὲ τὸ μὴ πυκνὸν βαρὺ τὸ δὲ μανὸν κῶφον" ἢ λέγουσα
 "ὁὖο γὰρ ἐστὶν ἀφ' ἑκατέρω τῶν τε πυκνῶ καὶ τῶ μανῶ" καὶ τὰ ἐξ ἧς. 30
 Simpl. f. 163.

"ἐστὶ ὥσπερ . . . ὕλης." τὰ αὐτὰ πάλιν ἐν ταῖς λέγει. ὅθεν
 ἀπὸ ταύτης τῆς ῥήσεως ἦς παρεθέμεθα ἕως τῆς "συναγωγῆς καὶ δια-
 35 σολῆς τῆς αὐτῆς ὕλης" νοθεύουσιν οἱ ἐξηγηταί. ἵσως δὲ ἐπανα-
 ληφίς ἐστιν. Philop. s p. 2.

217^b τὴν χρεῖαν τῆς τῶ μαλακῶ καὶ σκληρῶ προδήκης μετ' ὀλίγων
 16 εἰσόμεθα, ὅταν διὰ ταύτης τῶν ἄλλων τριῶν κινήσεων τῶν παρὰ
 τὴν τοπικὴν αἰτίαν τὴν ὕλην δείκνῃ. Simpl. f. 163.

217^b δυνάμει, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, λέγοι ἂν τὸτο, πρὸς ὃ τὸς
 20 ὕψερως ἐποιήσατο λόγους, ὃ τῷ ἐγκρατῶς καὶ μεμῖχθαι τοῖς σώ-
 40 μασι μανότητος καὶ κωφότητος αὐτοῖς αἰτίον ἐλέγετο γίνεσθαι. τὸτο
 δ' ἂν εἴη οἶμαι τὸ παρειαρμένον κενόν. ὅτι δὲ μὴ εἰσάγει τὴν
 μανότητα τὸ κενόν, δέδεικται. ταῦτα μὴ ὁ Ἀλέξανδρος. ἐπιστῆσαι
 δὲ ἄξιον, εἰ τὸ δυνάμει κενόν αἰτίον εἶρη) μανώσεως, ἀλλ' ὅχι τὸ
 ἐνεργείᾳ παρειαρμένον. μὴ ποτε ὅν δυνάμει λέγει κενόν τὸ μὴ
 45 πῶ μὴ ὄν, καὶ διάσασιν δὲ τῶν σωμάτων ἄλλοτε ἄλλως γινόμενον,
 ὥσπερ ἡμεῖς τὸς πόρους γίνεσθαι φαμεν, ἐν οἷς ἐστὶν αἰεὶ τι λεπτότε-
 ρον τῷ περιέχοντος σώματος. δῆλον δὲ ὅτι εἰ τὸ ἐνεργείᾳ κενόν

ὅχι ἔχει πάροδον εἰς τὰ ὄντα, ὅδε τὸ δυνάμει ἔχει. . . ἔδειξεν ὅν
 εὐθύς διὰ τῶν ὄντων καὶ τῆς καὶ ἀλλοίωσιν κινήσεως ἢ ὕλη ἐστὶν αἰτία,
 καὶ ὅχι τὸ κενόν, εἴπερ ἢ ἀλλοίωσις τῇ σκληρότητι καὶ μαλακότητι
 ἀκολουθεῖ, αὐτὴ δὲ τῇ μανώσῃ καὶ πυκνώσῃ, αὐτὴ δὲ διὰ τὴν ὕλην.
 5 ἀλλοίωσιν δὲ νῦν ἀκυσέον ὃ τὴν καὶ ποιότητα μόνην μεταβολήν,
 ἀλλὰ καὶ τὴν καὶ ποσότητα καὶ τὴν κατ' ὅσιν. id. ib.

"ἀπλῶς" μέν, ὅτι ὅχι ἐξιν ἔξω τῶν σωμάτων ἀπρόσον κενόν, 217^b
 ὥσπερ ὑπελάμβανόν τινες τὴν ἀέρα μὴ εἶναι σῶμα τι ἀλλὰ κενόν, 21.
 ἦγον ὡς οἱ Πυθαγόρειοι τὸ ἔξω τῶ ὕψερ. . . τὸ δὲ "ἔτε δυνάμει"
 10 ἀντὶ τῶ ὡς ἐγκεκραμένον. Philop. s p. 3.

ὁ μέντοι Λαμψακηνὸς Στράτων δείκνυναι πειρᾶται) ὅτι ἐστὶ τὸ 217^b
 κενὸν διαλαμβάνον τὸ πᾶν σῶμα, ὥστε μὴ εἶναι συνεχές, λέγων
 27 ὅτι ὅχι ἂν δι' ὕδατος ἢ ἀέρος ἢ ἄλλης σώματος ἐδύνατο διεκίπτεται
 τὸ φῶς ὅδε ἢ θερμότης ὅδε ἄλλη δύναμις ἐδεμία σωματική.
 πῶς γὰρ ἂν αἱ τῶ ἡλίου ἀκτῖνες διεξέπιπτον εἰς τὸ τῶ ἀγγείῃ ἐθα-
 30 φος; εἰ γὰρ τὸ ὕγρον μὴ εἶχε πόρος, ἀλλὰ βία διέσειλλον αὐτὸ αἱ
 αὐγαί, συνέβαιεν ὑπερεκχεῖσθαι τὰ πλήρη τῶν ἀγγείων, καὶ ὅχι ἂν
 αἱ μὴ τῶν ἀκτίνων ἀνεκλῶντο πρὸς τὴν αἰῶν τὸπον αἱ δὲ κάτω διεξέ-
 35 πιπτον. ἀλλὰ ταῦτα μὴ οἶμαι λύειν δύνασθαι καὶ τὰς Περιπατητι-
 40 κας ὑποθέσεις. Simpl. f. 163 b.

ὅτι μὴ ὁ περὶ κινήσεως λόγος οἰκειότατός ἐστι τῷ φυσικῷ, 217^b
 29 πρόδηλον. . . εἰ δὲ πᾶσα κίνησις ἐν χρόνῳ, καὶ οἱ μὴ τὴν κίνησιν
 αὐτὴν οἱ δὲ τῆς κινήσεως τι τὴν χρόνον ὥρθησαν, δῆλον ὅτι καὶ ὁ περὶ
 χρόνος λόγος ἀναγκαῖος τῷ φυσικῷ. id. f. 164.

25 ἐξωτερικὰ ἐστὶ τὰ κοινὰ καὶ δι' ἐνδόξων περαινόμενα, ἀλλὰ 217^b
 31 μὴ ἀποδεικτικά μὴδὲ ἀκροαματικά. . . σημειωτέον δέ, φησὶν
 ὁ Ἀλέξανδρος, ὅτι ἐπὶ μὴ τῶ κενῶ, ὃ ἐμελλε δεῖξιν μὴ ὄν, εἶπεν
 ἀρχόμενος τῶ περὶ αὐτῶ λόγῳ τί σημαίνει τὸνομα, ἐπὶ δὲ τῶ
 χρόνῳ, ὃς ἐξιν ὁμολογούμενως, τίς ἢ φύσις ζητεῖ. . . ταῦτα δὲ
 30 πῶς εἶρη) σκοπεῖν ἄξιον. καὶ γὰρ ἐπὶ τῶ χρόνῳ ἀπὸ τῶ εἰ ἐξιν ἡρῆατο,
 ὅχι ἀπὸ τῶ τί ἐστιν. ἔπειτα καὶ ἐπὶ τῶν ὁμολογούμενως ὄντων, ὅταν
 ἀσαφέστερα ἢ τὰ ὀνόματα, τὸ τί σημαίνει τὸνομα προηγεῖται) τῶ εἰ
 35 ἐστιν. καὶ ταύτην τὴν τάξιν τῶν προβλημάτων ἐν τοῖς Ἀποδεικτι-
 40 κοῖς παρελάβομεν. id. ib.

35 πρῶτον δὲ καλῶς ἔχει διαπορῆσαι περὶ αὐτῶ καὶ διὰ τῶν ἔξω-
 40 θεν λόγων, πρότερον εἰ ἐστίν, εἴτα τί ἐστιν ἐφεξῆς. Themist. f. 44.
 ἐξωτερικὸς λόγους φησὶ πρὸς ἀντιδιαβολὴν τῶν ἀκροαματικῶν
 καὶ ἀποδεικτικῶν τὸς ἐξ ἐνδόξων καὶ πιθανῶν ὠρμημένους. εἶρη) δὲ
 ἐν Κατηγορίαις ὅτι ἐξωτερικοὶ εἰσι λόγοι οἱ μὴ ἀποδεικτικοὶ μὴδὲ
 πρὸς τὸς γνησίους τῶν ἀκροατῶν εἰρημένοι, ἀλλὰ πρὸς τὸς πολλὰς
 45 ἐκ πιθανῶν ὠρμημένοι. Philop. s p. 4.

διαφέρει τὸτο τὸ ἐπιχείρημα τῶ προτέρω, καθόσον ἐκείνο μὴ 218^a
 κατηγορικῶς πρόεισι τὸτο δὲ ὑποθετικῶς, καὶ τὸ μὴ καὶ τὴν ἐκ τῶν
 3 μερῶν σύνθεσιν τὸ δὲ καὶ τὴν εἰς τὰ μέρη διαίρεσιν. διὸ καὶ ἐκεῖνα
 μὴ ὡς σύνθετον τὸτο δὲ ὡς μεριστὸν λαμβάνει τὴν χρόνον. . . ὁ
 Ἀλέξανδρος γράφας τὸ "μετρεῖται" παθητικῶς ἐν τῷ "μετρεῖται" γὰρ
 τὸ μέρος, περισκελέσθαι ἐξηγεῖται) λέγων ὅτι διάστημα ἔχει. τῶ
 γὰρ ἐν διασάσει καὶ συνεχῆς καὶ τὰ μέρη ἐν διασάσει, τὸ δὲ νῦν ὅχι

ἐστὶ μετρητόν, ὅτι μὴδὲ διαζατόν. ἀλλ' ἔχ' ὡς παθητικὸν τὸ με-
τρεῖν ληπτέον, ἀλλ' ὡς ῥῆμα τὸ μετρεῖν καὶ σύνδεσμον τὸν τέ· τὸ γὰρ
μέρος ἐπὶ τῷ ποσῷ μετρεῖν λέγεσθαι τὸ ὅλον, ἀλλ' ἔχ' αὐτὸ μετρεῖσθαι.
καὶ οἶδε καὶ ταύτην τὴν γραφὴν ὁ Ἀλέξανδρος. ὁ δοκεῖ δέ, εἶπε,
συγκεισθαι ὁ χρόνος ἐκ τῶν νῦν, ὅτι μὴδὲ πῶ δέδεικται τὸτο. 5
καθ' ἣν δὲ ἐν τοῖς ἐφεξῆς. . . λέγει αὖ τὸ "ἡ μάλιστα ἀμυδρῶς"
(p. 217 b 32) καὶ ὅτι τὸ μὴ γέγονεν αὐτῷ τὸ δὲ μέλλει, τὸ δὲ μὴδὲ
ὅλως ἐν ὑπάρξει ὄντος ἢ τῷ τελείως ὄντος ἔχ' οἷον τε τὸ μὴ γηγονέ-
ναι τὸ δὲ μέλλειν. Simpl. f. 164 b.

ὁ Ἀλέξανδρος οἶδε μὴ καὶ ταύτην τὴν γραφὴν τῷ "μετρεῖ τε"
ἥτοι διὰ τῷ ε' ψιλῷ, σύνδεσμον ἐκλαμβάνων συμπλεκτικὸν καὶ
αὐτός. γράφας δὲ τὸτο καὶ παθητικῶς "καὶ μετρεῖν" ἀκέρως
περισκελέςτερον ἐξηγήσατο, λέγων ὅτι διάστημα ἔχει· τὸ γὰρ ἐν δια-
στάσει καὶ συνεχῆς καὶ τὰ μέρη ἐν διαστάσει, τὸ δὲ νῦν ἔχ' ἐστὶ μετρη-
τόν, ὅτι μὴδὲ διαζατόν. ταῦτα μὴ ὁ Ἀλέξανδρος. ἡμῖν δὲ ἔχ' 15
ὡς παθητικὸν τὸτο ληπτέον ἀλλ' ὡς ῥῆμα τὸ μετρεῖν καὶ σύνδεσμος
τὸ τέ· τὸ γὰρ μέρος ἐπὶ τῷ ποσῷ μετρεῖν λέγεσθαι τὸ ὅλον, ἀλλ' ἔχ' αὐ-
τὸ μετρεῖσθαι. cod. Pal. 237.

218 a. ἔτι πᾶν μεριστὸν ἔσ' αὖν ὑφέστηκη, πάντως αὐτῷ καὶ τῶν με-
4. ρῶν ἢ τινὰ ὑφέστηκεν ἢ καὶ σύμπαντα, σύμπαντα μὲν, ὡς ἐπὶ 20
τῆς πηχυαίας γραμμῆς, ἔνια δέ, ὡς ἐπὶ πολέμου καὶ πομπῆς καὶ
ἀγωνος. Themist. f. 44.

218 a. τὸ δὲ νῦν προέφηγε εἶναι μὴ μέρος· ἦν γὰρ αὖν καὶ αὐτὸ μεριστόν,
6. καὶ κατεμέτρεται τὸ ὅλον, καὶ εἶχεν αὖν τι διάστημα. id. f. 44 b.

218 a. ἅμα γὰρ εἶναι πλείω τὰ νῦν, παντελῶς ἀμχανωτάτων. ὅθεν 25
11. ἄλλα μέρη τινὰ τῷ χρόνῳ δύνασθαι ἅμα πλείω συνυπάρχειν ἀλλή-
λοις, εἰ μὴ τὸ μὴ αὐτῷ ὡς περιέχον τὸ δὲ περιεχόμενον ὑπολαμβάνει-
νομεν, ὡς φασὶ ἐνεσθῆναι τὸν μῆνα καὶ τὴν νουμήναιον. ἐπὶ δὲ τῷ
ἀκριβῶς νῦν κυρίως τῷ ὑπονοεῖν ἔχ' ἔστιν· ὁ γὰρ ἐστὶ τὸ μὴ περιεχό-
μενον νῦν τὸ δὲ περιέχον νῦν, ὅθεν τὸ μὴ πλεον τὸ δὲ ἔλαττον, ὥστε 30
ἀνάγκη φθεῖρεσθαι τὸ πρότερον νῦν, ἵνα γένῃ τὸ ἐφεξῆς. ἐπεὶ τοί-
νυν πᾶν τὸ φθειρόμενον ἐν χρόνῳ φθεῖρεται, καὶ τὸ νῦν ἢ ἐν αὐτῷ
φθεῖροιτ' αὖν ἢ ἐν ἄλλῳ χρόνῳ. ἀλλ' εἰ μὴ ἐν αὐτῷ, ἅμα ταῦτα
εἶναι τε καὶ μὴ εἶναι καὶ γίνεσθαι τε καὶ φθεῖρεσθαι συμβήσεσθαι, ὥσπερ εἰ
καὶ τὸτο τὸ εὖλον ἐν αὐτῷ τις φθεῖρεσθαι λέγει καὶ εἰς αὐτὸ μετα- 35
βάλλειν. εἰ δὲ ἐν ἄλλῳ χρόνῳ, πρότερον κακεῖνό ἐστι νῦν ἢ ἔτε-
ρον τῷ νῦν; εἴτε γάρ, δύο ἅμα γίνεσθαι νῦν, τὸ φθειρόμενον νῦν καὶ
ἐν ᾧ φθεῖρεται. εἰ δ' ἕτερον, ἢ τὸ παρελθὸν ἔσται ἢ τὸ μέλλον· ἐν
ὁδετέρῳ δὲ τῶν φθεῖρεσθαι δυνατόν. Themist. f. 44 b.

218 a. δείξας ὅτι ἄλλο καὶ ἄλλο νῦν ἀδύνατον εἶναι, ἐφεξῆς δείκνυσσι 40
21. διὰ δύο ἐπιχειρημάτων ὅτι ὅθεν αἰετὸν αὐτὸ καὶ ἀριθμὸν διαμένειν
δυνατόν, εἰ μὴδὲν συνεχῆς πεπερασμένον ἐν πέρας ἔστιν, εἴτε ἐφ'
ἐνὶ ᾧ συνεχῆς ὡς ἡ γραμμὴ, εἴτε ἐπὶ δύο ὡς τὸ ἐπίπεδον, εἴτε
ἐπὶ τρία ὡς τὸ σῶμα, ἀλλ' ἢ μὴ γραμμῇ δύο σημείοις ὠρίζεται, τὸ
δὲ ἐπίπεδον τοσούτοις ὅσαι εἰσὶν αἱ γραμμαὶ αἱ περιέχουσαι, τὸ δὲ 45
σφαῖραν τοσούτοις ὅσαι ἐστὶ τὰ περιέχοντα ἐπίπεδα· δηλονότι καὶ τὸ
νῦν πέρας ὃν τῷ πεπερασμένῳ χρόνῳ ἔχ' αὖν εἶναι καὶ τὸ αὐτό. . .
καὶ δευτέρον δὲ τρόπον δείκνυσιν ὅτι ὁ αὐτὸ αἰετὸν νῦν ἐπιμένει. εἰ

γὰρ τὸ αὐτὸ αἰετὸν νῦν ἐστὶ, πάντα ἐν τῷ αὐτῷ νῦν ἔσται, καὶ ὅτε πρό-
τερον ὅτε ἔσται. τὰ δὲ ὅτε ὄντα ἅμα ἐστὶ, καὶ τὰ ὅτε γεγο-
νότα ἅμα γέγονε, καὶ ἔσται τὰ προσβύτατα καὶ παλαιότατα ἅμα
τοῖς ἄρτι γεγονόσι καὶ ὕσιν· ἐν γὰρ τῷ αὐτῷ νῦν ἐστὶν ἀμφοτέρω.

Simpl. f. 165.

οἱ μὴ τὴν τῷ ὅλῳ κίνησιν καὶ περιφορὰν τὸν χρόνον εἶναι φασίν, 218 a
ὡς τὸν Πλάτωνα νομίζουσιν ὁ τε Εὐδήμος καὶ ὁ Θεόφραστος καὶ ὁ 31.
Ἀλέξανδρος, οἱ δὲ τὴν σφαῖραν αὐτὴν τῷ ἔρανθαι, ὡς τὸς Πυθα-
γορικὰς ἰσορῶσι λέγειν οἱ παρακύναντες ἴσως τῷ Ἀρχύτῃ λέγον-
τος καθόλου τὸν χρόνον διάστημα τῆς τῷ παντὸς φύσεως, ἢ ὡς τινες
τῶν Στωϊκῶν ἔλεγον· οἱ δὲ τὴν κίνησιν ἀπλῶς. τρεῖς γὰρ ἰσορεῖ
περὶ χρόνον δόξας, τὰς μυθικωτέρας παρείς. . . τὸ δὲ τὴν σφαῖραν
αὐτὴν τῷ ἔρανθαι εἶναι τὸν χρόνον ὡς ἄγαν ἀπίθανον ὅθεν ἀντιλογίαν
ἠξίωσεν ὁ Ἀριστοτέλης. διὰ τῷτο γὰρ ἐδόκει τὸν ἔρανθαι λέγειν τὸν
χρόνον, ὅτι ἐν τε τῷ ἔρανθαι τὰ πάντα καὶ ἐν τῷ χρόνῳ τὰ πάντα·
καὶ ὁ γὰρ ὅτι οἱ ἔτῳ λέγοντες πρῶτον μὴ τῷ ἐν τινι τὴν ὁμωνυμίαν
ἠγνόησαν. . . πρὸς δὲ τὴν ἑτέραν ὑπὸνῆσε τὴν λέγουσαν χρόνον
εἶναι τὴν τῷ παντὸς κίνησιν τε καὶ περιφορὰν. . . ὁ δὲ Εὐδήμος καὶ
ἄλλας ἐπιχειρήσεις τίθησιν, ὧν ὁδὸν ἀποπνέει αὐτῆς ἀκέρως τῆς
λέξεως λεγούσης. . . ὁ δὲ Ἀλέξανδρος φιλοεικῶν δεῖξαι τῷ Πλάτω-
νος δόξαν εἶναι τὴν λέγουσαν χρόνον εἶναι τὴν τῷ ἔρανθαι φορὰν, πρῶ-
τον μὴ τὸν Εὐδήμον μαρτυρεῖ λέγοντα "ἡκολούθησε δὲ καὶ Πλάτων τῇ
λέξει ταύτῃ καὶ μάλα ἀτόπως". . . ἐμὲ δὲ ὑποδείξαι χρεών, πρῶτον
μὴ πόθεν Εὐδήμος ὑπένοησε χρόνον λέγειν τὸν Πλάτωνα τὴν τῷ ἔρανθαι
περιφορὰν, εἴτα ὅτι ἔχ' ἀκολουθεῖ τῷτο τὸ ἀποπνέει τῷ Πλάτῳ, ὡς ὁ
Ἀλέξανδρος συνελόγισατο, τὸ χρόνον εἶναι πρὸ χρόνου. id. ib.

ἔτι εἰ πλείους ἦσαν οἱ ἔρανοι, καθάπερ Δημόκριτος λέγει, 218 b
πλείους αὖν ἦσαν καὶ χρόνοι ἅμα καὶ ἐν τῷ αὐτῷ. ἀλλ' ἄλογον. 4.
Themist. f. 44 b.

τρίτην νῦν προτίθει (δόξαν) τὴν τῶν τριῶν πιθανωτέραν, τὴν 218 b
λέγουσαν τὸν χρόνον κίνησιν εἶναι καὶ μεταβολὴν τινα. καὶ δηλονότι 9.
ἄλλη τις ἐστὶν ὑπόθεσις αὕτη παρὰ τὴν λέγουσαν τὴν τῷ παντὸς
περιφορὰν εἶναι τὸν χρόνον, καὶ ἔχ' ἀναγκαιῶς νῦν ὁ Ἀλέξανδρος
ἐπήγαγε, διὸ καὶ Πλάτων τε καὶ ἄλλοι τινὲς κίνησιν εἶπον αὐτόν·
ὅ γὰρ Πλάτων, εἶπερ ἄρα, τὴν τῷ παντὸς περιφορὰν εἶπε τὸν χρόνον·
ἔτῳ γὰρ αὐτὸν μέχρι νῦν ἠύθυνεν ὁ Ἀλέξανδρος. δοκεῖ δὲ ἡ αὕτη
πῶς ἔνοια εἶναι χρόνον καὶ κινήσεως. . . διὰ τῷτο δέ, φησὶν ὁ
Ἀλέξανδρος, τὸτο προσέθηκεν, ὅτι ἐπὶ μὴ τῶν ἄλλων μεταβολῶν
ἐν αὐτῷ τῷ μεταβάλλοντι ἐστὶν ἐκεῖνο τὸ καθ' ὃ ἡ μεταβολή. . .
ὁ δὲ τόπος καθ' ὃν μεταβάλλει τὸ καὶ τὸ πᾶν κινούμενον ἔχ' ἔστι ἐν
τῷ κινουμένῳ, ἀλλ' ὅπως ἐπὶ τὸ μεταβάλλον, ἐκεῖ καὶ ἡ κίνησις. ἔτῳ
μὴ ὁ Ἀλέξανδρος. μήποτε δὲ καὶ ἡ καὶ τὸ πᾶν κινούμενον ἐν τῷ κινου-
μένῳ ἐστὶν· ὁ γὰρ ὁ τόπος καθ' ὃν κινεῖται τὸ κινούμενον ὑποτίθειτο χρό-
νος, ἀλλ' ἡ καὶ τὸ πᾶν κίνησις, ἢ δὲ κίνησις ἐν τῷ κινουμένῳ ἐστὶν
αἰετὸν, ὡς δέδεικται ἐν τοῖς περὶ κινήσεως λόγοις. ὁ δὲ τῷτο ὅν ἐν
τῷ τόπῳ πρόσκειται, ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ἐν τῷ τόπῳ ἐν ᾧ ἐστὶ τὸ κινέ-
μενον ὁ μόνον τὴν καὶ τὸ πᾶν κίνησιν ἀλλὰ καὶ τὰς ἄλλας λέγομεν
κινήσεις. Simpl. f. 166.

218δ ἡ μὲν ἕκαστη κίνησις ἐν τῷ κινημένῳ μόνον ἐστὶν καὶ ὅπου ἂν ᾖ
12. τὸ κινούμενον (ὃ περιγράφει) ᾗ τῇ ἐξέτασι τῷ κινημένῳ), ὃ δὲ χρόνος
ὁμοίως καὶ πανταχῶς καὶ παρὰ πᾶσιν. Themist. f. 45.

218δ ὁ μόνον δὲ καὶ τὸ ποῖον, τατέστι καὶ τὰ καλὰ καὶ βραδύ, διαφέ-
17. ρουσιν ἡ κινήσεις καὶ ὁ χρόνος, ὅτι τῇ μὲν ὑπάρχει τῷ δ' ὅ, ἀλλὰ καὶ
καὶ τὸ ποσὸν τὴν αὐτὴν τρόπον. τῆς μὲν ᾗ κινήσεως καὶ τὸ ποσὸν ὀρί-
ζετο χρόνον· μακρὰ ᾗ καὶ πολλὰ κινήσεις ἡ ἐν τῷ πολλῷ χρόνῳ.
id. ib.

ἡ μὲν ᾗ κινήσεις καὶ καὶ ποσὸν καὶ καὶ ποῖον χρόνον ὠρίζαι, καὶ μὲν
τὸ ποσόν, ὅτι μακρὰν λέγομεν κίνησιν τὴν ἐν πολλῷ χρόνῳ γινο-
μένην, βραχεῖαν δὲ τὴν ἐν ὀλίγῳ, καὶ δὲ τὸ ποῖον, ὅτι θάττονα λέ-
γομεν κίνησιν τὴν πολλὴν μὲν ἐν βραχεῖ δὲ χρόνῳ γινομένην, βρα-
δεῖαν δὲ τὴν ὀλίγην ἐν πολλῷ. Philop. s p. 8.

218δ ὁ δὲ γε Πλωτῖνος καὶ ἄλλο προσέθησαν ἐπιχείρημα δεικτικόν
20. τῷ μὴ εἶναι κίνησιν τὸν χρόνον· κινήσεις μὲν ᾗ φησὶ καὶ παύσαιτο ἂν
καὶ διαλείπει, χρόνος δὲ ὅ. Simpl. f. 166 b.

218δ δεῖξαι ὅτι ἔκ ἐξιν ὁ χρόνος κίνησις, ἐφεξῆς δεικνυσιν ὅτι ὁδ'
21. ἄνευ κινήσεως ἐστίν... καὶ ἐκ τῶ ἐναντίου δύναται ἰδεῖν ὅτι οἱ ἀλ-
γύντες καὶ τάλαιπωρομένοι ἢ ἐν ἐνδείᾳ καὶ ἐπιποθήσει τινὸς ὄντες,
πολλὰ τὸ τοῦτο κίνημα νομίζοντες, πολλὴν ἡγῶντο καὶ τὸν χρόνον.
λέγει γὰρ ἐκεῖνος ἐν τῇ κωμικῇ "ὁδὲ ποθ' ἡμέρα γενήσετο, καὶ
μὴν πάλα γ' ἀλεκτρυόνος ἦεν" ἐγώ," καὶ ἄλλος "οἱ δὲ ποθὺντες
ἐν ἡματι γηράσκουσιν." ὅτι δὲ οἱ τῇ κινήσει μὴ παρακολυθύντες
ὁδὲ τῷ χρόνῳ συναϊδάνοντο, ἡμεῖς μὲν, ὡς εἶπον, ὁσημέραι ἐκ τῶν
ὑπνῶν γινώσκουμεν, ὁ δὲ Ἀριστοτέλης ἀπὸ μακροτέρου πιθεῖται τῷτο
ὑπνῶν τῶν ἐν Σαρδοὶ τῇ νήσῳ παρὰ τοῖς ἥρωσι μυθολογημένων
καθευδεῖν· ἐννεῖα ᾗ τῷ Ἡρακλεῖ γεγονότων παίδων ἐκ τῶν Θε-
σίων τῶ Θεσπιέως θυγατέρων, ἐν Σαρδοὶ τελευτησάντων, ἔλε-
γον ἕως Ἀριστοτέλους, τάχα δὲ καὶ Ἀλεξάνδρου τῷ ἐξηγητῇ τῶν
Ἀριστοτέλους, ἀσχηπτά τε καὶ ὀλοκλήρα διαμένειν τὰ σώματα
καὶ φαντασίαν καθευδόντων παρεχόμενα... ὁ μὲντοι Εὐδή-
μος τὴν ἀπὸ τῆς Σαρδοῦς παρὲς πῖσιν ἐκ τινος Ἀθήνησι συμ-
βεβηκότος αὐτὸς τὸ λεγόμενον πιθεῖται. λέγειτο γάρ, φησὶ, θυ-
σίας ὕψους δημοτέλους ἐξιδῶν τινὰς ἐν καταγείῳ σπηλαίῳ, με-
θυδέντας δὲ κατακοιμηθῆναι πρὸς ἡμέραν ἥδην καὶ αὐτὸς καὶ τὸς
οἰκέτας, καὶ καθευδεῖν τὸ λοιπὸν τῆς νυκτὸς καὶ τὴν ἡμέραν καὶ ἐπὶ
τὴν νύκτα· ἐπεγεγνῆντα ᾗ ἕνα τινὰ, ὡς εἶδεν ἀστέρας, πάλιν
ἀπελθόντα ἀναπαύεσθαι. τῆς δὲ ἐπιστάσεως ἡμέρας ὡς ἡγέρθησαν,
τὴν Κυρεῶτιν ἄγειν ὕψερρον τῶν ἄλλων ἡμέραν, ὅθεν δὴ καὶ
κατανοηθῆναι τὸ συμβάν. Κυρεῶτις δὲ ἦν ἡ τρίτη τῶν Ἀπα-
κυρίων ἡμέρα, ὥσπερ ἡ πρώτη Δορπία καὶ ἡ δευτέρα Ἀνάρρυ-
σις καὶ ἡ τετάρτη Ἐπίβδα... ἐκ δὲ τῶν ἐνταῦθα ῥηθέντων ὁ
θαυμάσιος Γαληνὸς ἐν τῷ ὁγδόῳ τῆς ἐαυτοῦ Ἀποδεικτικῆς ὑπο-
νοεῖ λέγειν τὸν Ἀριστοτέλην διὰ τῷτο μὴ εἶναι χρόνον ἄνευ κινή-
σεως, ὅτι κινούμενον νοῦμεν αὐτόν, καὶ ἐπάγει τι τῷ λόγῳ ἄτο-
πον, ὅτι καὶ τὰ παντάπασιν ἀκίνητα μὲν κινήσεως ἀνάγκη εἶναι,
εἴπερ καὶ τῶν ἡ νόησις ἡμῶν μὲν κινήσεως ἐστίν· ὁδὲ ᾗ ἡμεῖς ἀκι-
νήτῳ νοήσει νοῦμεν... ἀλλὰ πρῶτον μὲν ἔχρησεν ἐννοῶσαι ὅτι ὁ Ἀρι-

στοτέλης ἐβύλετο κινεῖσθαι τὴν ψυχὴν ἀλλ' ἐνεργεῖν, μόνος ἀξιών
τὰς φυσικὰς μεταβολὰς κινήσεις καλεῖν. id. f. 167 et cod.
Pal. 237.

ἐλέγοντο τινες ἀρρωσθέντες ἀπιέναι πρὸς τὴν ἡρώας ἐν Σαρ-
δοὶ καὶ θεραπεύεσθαι, ἀπιόντας δὲ κοιμάσθαι ἐφεξῆς δύο ἡμέρας, εἴτα
ἐξυπνιζομένους νομίζον ἐκείνην εἶναι τὴν ὥραν καθ' ἣν ἐπέστησαν
τοῖς ἥρωσι. Philop. s p. 8.

ὅλως ᾗ ὅταν ἡ μὴδὲν αὐτοὶ μεταβάλλωμεν καὶ κινώμεθα, ἡ
λανθάνωμεν αὐτοὶ μεταβάλλοντες καὶ κινούμενοι, ὁδεμίαν αἰσθῆσιν
ἔχομεν χρόνον. ὅτω καὶ ἔλαθε νύξ ἐπελθούσα πολλάκις, καὶ ἄσιτοι
διάγομεν, ὅταν ἐνεργούντες τι μετ' ἡδονῆς καὶ προσκείμενοι πρὸς τὸ
ἔργον διὰ μὲν τὴν ἡδονὴν μὴ κάμνωμεν ὑπὸ τῆς κινήσεως, διὰ δὲ
τὸ μὴ κάμνειν μὴδὲ αἰδανώμεθα τῆς κινήσεως, ἐπεὶ ὅσοις γε ἡ
ἐνέργεια σὺν πόνῳ καὶ ἀλγυδίᾳ, ὅτοι διὰ τὸ σφόδρα αἰδανέσθαι τῆς
κινήσεως σφόδρα αἰδάνοντο καὶ τὸν χρόνον. διὰ τῷτο καὶ οἱ νοσούντες
μεῖζος ὑπολαμβάνουσι τὰς ἡμέρας, καὶ φροντίζοντες ἀναβῶσιν
ὡς Ζεὺ βασιλεῦ, τὸ χρῆμα τῶν νυκτῶν ὅσον." ἐκ δὲ πάντων τῶν
εἰρημένων δὴλον ἐστὶν ὡς τῇ τῆς κινήσεως αἰσθῆσει συνυφίσταται καὶ
ἡ τῷ χρόνῳ καὶ συνέχευται ἐκείνη καὶ συνήρτηται ἀκριβῶς. δὴλον ὅτι
ὡς ἐκ ἐξιν ὁ χρόνος ἄνευ κινήσεως. ἄνευ κινήσεως δὲ ἔχον τὸν
ποῖον αἰσθῆσιν Γαληνός, ἐπειδὴ κινούμενοι νοῦμεν τὸν χρόνον (ὅτω ᾗ ὑπο-
λαμβάνει λέγειν Ἀριστοτέλην), ἀλλ' ἐπειδὴ τῇ τῆς κινήσεως ἐννοίᾳ
συνήρτηται ἡ τῷ χρόνῳ. τί ὅτι μάλιστα ἡβλει πρὸς τὸ δῆθεν ἀντιλέγειν
ἐπιχειρῶν; καὶ ᾗ τὰ ἀκίνητα, φησὶ, κινούμενοι νοῦμεν, οἷον τὸς πό-
λεις τὸ κόσμον καὶ τὸ κέντρον τῆς γῆς, καὶ ὅμως ἐκ ἐξιν ταῦτα με-
τὰ κινήσεως... ἀλλ' ὅτος μὲν πολλοῖς τριῖτος... Γαληνῷ δὲ
ἐπὶ προσεκτέον οἰομένῳ τὸν χρόνον ἀφορίζεσθαι δι' αὐτὸ. πολλὰ ᾗ
ἐξαριθμησάμενος σημαινόμενα τῷ προτέρῳ τε καὶ ὕστερον, τὰ μὲν
ἄλλα ἐκ ἐφαρμόζειν φησὶ τῷ ὀρισμῷ, τὸ καὶ χρόνον δὲ μόνον,
ὡς εἶναι τὸν χρόνον ἀριθμὸν τῆς κινήσεως καὶ χρόνον. ἀλλ' ἴσον
ὅτι τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον ἐν κινήσει καὶ διὰ τὸν χρόνον τὸ μὲν πρότε-
ρον ἐστὶ τὸ δὲ ὕστερον, ἀλλὰ αὐτὰ μᾶλλον ποιεῖ τὸ ἐν χρόνῳ πρότε-
ρον καὶ ὕστερον. Themist. f. 45 et 46.

πρῶτον μὲν προσκατασκευάζει τοῖς ἡδὲ εἰρημένοις ὅτι ἅμα
αἰσθῆσιν ἔχομεν κινήσεώς τε καὶ χρόνον· καὶ ᾗ σκότος ἦ, φησὶν,
ὡς μὴ ἡμᾶς σωματικῶς κινεῖσθαι μήτε ἄλλων κινημένων αἰσθῆ-
σεως, κινήσεις δὲ τις ἐν τῇ ψυχῇ ἐν ἡ νόησις τι τῆς ψυχῆς, ὅπερ
ἴσον ἐστὶ, φησὶν ὁ Ἀλεξάνδρος, τῷ ἐννοίᾳ δὲ τινὰ κινήσεως ἔχω-
μεν, ὅπερ ἐστὶ δὴλον ὅτι ἐπιστάσεως τῆς κινήσεως, εὐθύς ἅμα τις
δοκεῖ γεγονέναι καὶ χρόνος. ὅτω δὲ ὁ Ἀλεξάνδρος ἐξηγεῖται εἰδὼς
ὅτι ἐβύλετο ὁ Ἀριστοτέλης κινεῖσθαι τὴν ψυχὴν, ἀλλὰ κίνησιν ἐν
τῇ ψυχῇ εἶπε τὴν ἀκίνητον ἐννοίᾳ τῆς ὁποιασὺν κινήσεως. μὴ
ποτε δὲ καὶ μὲν τὰς φυσικὰς κινήσεις ἀκινήτως αἰσθῆσιν τὰς ψυχικὰς
ἐννοίας ὁ Ἀριστοτέλης, ἄλλο δὲ εἶδος κινήσεως ἐνοῶν. Simpl.
f. 167 b.

καὶ ᾗ ἂν σκότος ἦ καὶ μὴδὲν διὰ τὸ σώματος πάσχωμεν, φαν-
ταζώμεθα δὲ ἄλλως ἢ καὶ αὐτὸς ὁδοιπορῶντας ἢ πλέοντας ἢ γυμνα-
ζομένους ἢ πολεμούντας, εὐθύς ἡμῶν καὶ χρόνος δοκεῖ γεγονέναι.

μόνον δὲ ὁ χρόνος ἀκολουθεῖ τῇ κινήσει, ἀλλὰ καὶ ἡ κίνησις τῷ χρόνῳ.
Themist. f. 45.

219^a παραλιπὼν μίαν πρότασιν, τὴν λέγουσαν ὅτι τὸ ἐκ τίνος εἰς
10. τὴν κινούμενον ἐπὶ μεγέθους κινεῖται, ἀσάφειαν ἔδοξε μικρὰν ἐμποιεῖν
τῇ λέξει. καὶ ὁ Εὐδόμημος δὲ ἐν τῷ τρίτῳ τῶν Φυσικῶν τὴν αὐτὴν
ἔχων γνώμην φαίνει, ὅτι διὰ τοῦτο τὸ μέγεθος ἡ κίνησις συνεχής,
διὰ δὲ τὴν κίνησιν ὁ χρόνος, γράφων ἕτως. . . ὁ δὲ Λαμψακη-
νὸς Στράτων ἐκ ἀπὸ τοῦ μεγέθους μόνον συνεχῆ τὴν κίνησιν εἶναι
φησὶν, ἀλλὰ καὶ καθ' ἑαυτήν. . . ἴσως καὶ πρὸς τὸτο βλέπων, ἵνα
μὴ μόνον ἐπὶ τῆς κινήσεως ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων πα- 10
σῶν συνάγῃ τὰ λεγόμενα. Simpl. f. 167 b.

219^a ὁ τῶν λεγομένων ὅλος σκοπὸς ἐστὶν ὅτι ὥσπερ τὸ συνεχὲς ἡ
14. κίνησις ἀπὸ τοῦ μεγέθους ἔχει τὸ ἐφ' ὅ ἡ κίνησις, ἕτω καὶ τὸ πρότε-
ρον καὶ τὸ ὕστερον ἐν τῷ μεγέθει καὶ θέσιν ὑπάρχον ἡ κίνησις οἰκείως
ἀπ' αὐτῆς μεταλαμβάνει, καὶ ἀπὸ τῆς κινήσεως ὁ χρόνος, ὥσπερ 15
καὶ τὸ συνεχές. id. f. 168.

219^a ταύτην ἄρα ὁ χρόνος ἐστὶ καὶ τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον, ὅταν
31. διαρρίξῃ ταῦτα. διαρρίξῃ δὲ, ὅταν προσπέσῃ τῇ ψυχῇ τὰ νῦν, τὸ
μὴ ὡς ἀρχὴ τῆς κινήσεως τὸ δὲ ὡς πέρας. τότε γὰρ τὴν μεταξὺ
τῶν νῦν χρόνον εὐθὺς ἐννοῶμεν ἕτερον αὐτῶν ὄντα, πολλάκις δὲ καὶ 20
ἐν νῦν λαμβάνοντες, τὸ μὴ παρεληλυθότος ὡς πέρας τῶ δὲ μέλ-
λοντος ὡς ἀρχήν, ἐννοιοιαν πάλιν τὸν χρόνον λαμβάνομεν τὸ τε προ-
τέρως καὶ τὸ ὕστερον. ἕτω γὰρ ἄμεινον οἶμαι ἀκρίβειαν τὸ "ἡ ὡς τὸ αὐτὸ
μὴ προτέρως δὲ καὶ ὕστερον τὸν" ἢ περὶ ὅ Ἀλέξανδρος ἐξηγήσατο
τὸ αὐτὸ λέγων καὶ ἐν τῷ νῦν, ἐν προτέρῳ δὲ καὶ τινὶ ὕστερῳ ὄν, ὥσπερ 25
παραγόμενον αὐτὸ καὶ ἄλλοτε κατ' ἄλλο γινόμενον τῆς κινήσεως
ἐπινοῶντες. id. f. 168 b.

219^b ὁ δὲ θαυμαστὸν εἰ τὸ ἀριθμώμενον τῆς κινήσεως χρόνον
3. εἶναι βεβλημένος ἐν τῷ ὅρισμῳ καὶ τὸ ἀριθμητὸν εἶπεν ἀλλὰ τὸν ἀριθ-
μόν. λέγει γὰρ καὶ τὸ ἀριθμώμενον ἀριθμός, ὡς καὶ τὸ μετρεῖμενον 30
μέτρον. id. ib.

219^b ἐπεὶ δὲ εἶπεν ἀριθμὸν εἶναι κινήσεως τὸν χρόνον, πολλὰ καὶ δὲ
6. ὁ ἀριθμός, ἀπαριθμεῖται ποσᾶ καὶ καὶ ποῖον σημαίνοντος ὁ χρό-
νος ἀριθμός ἐστι κινήσεως. εἰπὼν δὲ διχῶς λέγει τὸν ἀριθμὸν,
τρία σημαίνοντα δοκεῖ λέγειν, τὸ ἀριθμώμενον καὶ τὸ ἀριθμητὸν καὶ 35
ὃ ἀριθμῶμεν. ἀλλὰ φαμεν ὅτι τὰ πρότερα δύο καθ' ἑνὸς ση-
μαινομένων τέθεικεν, ἀλλὰ τὸ μὴ ἐπὶ τῷ ἐνεργείᾳ, τὸ ἀριθμώμενον,
τὸ δὲ ἐπὶ τῷ δυναμεί, τὸ ἀριθμητόν. ἡ ἵνα σαφέστερον δεῖξῃ τί
λέγει τὸ ἀριθμώμενον, ἐπήγαγε τὸ ἀριθμητόν, αὐτὸ τὸ μετρεῖμενον
πρᾶγμα. Philop. s p. 11.

219^b ἐπεὶ δὲ ὑπὸ τοῦ χρόνου μετρεῖται δοκῶμεν (τοσῶνδε γὰρ λε-
8. γόμεθα ἐτῶν εἶναι, καὶ τοσῶνδε ἡμερῶν ἡ ἑορτή), διὰ τούτου τινες
μεταγράφουσι τὴν λέξιν, ὡς ὁ Ἀσπασίος φησὶν, ἕτως "ὁ δὲ χρό-
νος ἐστὶν ὃ καὶ ἀριθμώμενος ἀλλ' ὃ ἀριθμῶμεν" (*). ἀλλὰ δὲ ἄλλον
ὅτι καὶ ὁ χρόνος ὑπὸ τοῦ μοναδικῆς ἀριθμοῦ μετρεῖται. λέγομεν γὰρ 45

πόσοι χρόνοι διελθύνουσιν; ὁ δὲ ἴσως κωλύει ἀριθμῶν ὄντα
καὶ ἀριθμῶν. καὶ τὴν ἐφεξῆς δὲ λέξιν ὁ Ἀσπασίος ἕτως ἐκτίθει,
ἐστὶ δ' ἕτερον ὃ καὶ ἀριθμῶμεν ἀλλὰ τὸ ἀριθμῶμενον. καὶ φησὶν ὅτι
ἐὰν δεχόμεθα εἶναι κυρίως ὃ ἀριθμῶμεν τὸν μοναδικὸν ἀριθμὸν,
ἐστὶ λέγειν ὅτι καὶ οἷον τε ἕτερον εἶναι ὃ ἀριθμῶμεν. τὴν γὰρ μο-
νάδα πολλάκις λαμβάνομεν, μονὰς δὲ μονάδος ἕτε γένει ἕτε
εἶδει ἕτε ἀριθμῶ διαφέρει. τὸ γὰρ ἀριθμῶ διαφέρει ἢ μορφῇ
διαφέρει, ὡς Σωκράτης Πλάτωνος, ἡ τάξει, ὡς σιγῇ σιγῆς,
ἢ τῷ νῦν τῷ νῦν τῷ πρότερον τῷ ὕστερον, ἢ θέσει, ὡς ἄνω καὶ
κάτω, ἢ κατ' ἄλλαν τινα τοιαύτην ἐπίνοιαν, ὥστε ἐπὶ μονάδων
ἐκ ἕξιν. ἄμεινον δέ, φησὶ, τὸ νῦν λαμβάνειν ὃ ἀριθμῶμεν, μή
τοτε δὲ τὸ ἀριθμῶν πανταχῶς τὸ αὐτὸ πλείονων. ὁ μὴ ἐν τῶν λεγο-
μένων σκοπὸς τοῦτο. καλῶς δὲ πάντα σχεδὸν ἐξηγούμενος ὁ
Ἀλέξανδρος τινὰ μικρὰ παρεμβέβληκεν ἐπιστάσεως ἕνεκα. . . ὁ
μέντοι Εὐδόμημος ἐν τῷ τρίτῳ τῶν Φυσικῶν τάδε γέγραφε· περὶ
δὲ χρόνου τάχα ἂν τις ἀπορήσειε τίνος ἢ ποίας κινήσεως ἀριθμός
ἐστίν. . . ἐπεὶ δὲ ἔδοξε τῷ Ἀλεξάνδρῳ μὴ τὴν αὐτὴν ἐννοιοιαν
ἔχειν ὁ ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους ἀποδοθεὶς ὁρισμὸς τοῦ χρόνου τοῖς εἰρη-
μένους ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος περὶ αὐτοῦ, φέρε καὶ τούτοις παραβάλλω-
μεν τὰς λόγους. . . ἐπεὶ δὲ καὶ πρὸς τινὰ τῶν ἐνταῦθα λεγομέ-
νων ὁ πολυμαθέστατος ἐνέστη Γαληνὸς λέγων τὸν χρόνον δι' ἑαυτοῦ
δηλοῦν, φέρε καὶ ταύτην τὴν ἐνστασιν προβαλόμεθα. Simpl.
f. 168 b.

εἰπὼν τὴν κοινωνίαν τοῦ χρόνου πρὸς τὴν κίνησιν εἰκότως ἐπα- 219^b
γει τὴν διαφορὰν. καὶ γὰρ ἡ μὴ κίνησις καὶ μόνον ἢ πρότερα τῆς μετ' 9.
αὐτὴν ἄλλη, ὅπερ κοινὸν ὑπάρχει καὶ τῷ χρόνῳ, ἀλλὰ καὶ αἱ ἄμα
ἔσται διαφέρουσιν ἀλλήλων, αἱ μὴ καὶ τῷ εἶδει, εἰ τὸ μὴ φθέραιτο τὸ
δ' αὐτοῖο τὸ δ' ἀλλοιοῖτο, αἱ δὲ τῷ ἀριθμῷ μόνον. id. f. 170.

αἰτίαν τούτου φησὶ τὸ τὸ νῦν τὸ αὐτὸ εἶναι τῷ ὑποκειμένῳ· τούτου 219^b
γὰρ σημαίνει τὸ "ὁ ποτε ἦν." ὡς γὰρ ἐπὶ τοῦ προτέρως καὶ ὕστερον ἔλεγε 10.
ὅτι ὁ μὲν ποτε ὃν κίνησις ἐστίν, τὸ δὲ εἶναι αὐτῷ ἄλλο καὶ ἡ κίνησις,
ἕτω καὶ περὶ τοῦ νῦν εἶπεν, ὅτι τῷ μὴ ὑποκειμένῳ ἐν τι καὶ ταυτόν
ἐστίν, τῷ δὲ λόγῳ διάφορον, καθόσον τὸ μὴ πρότερον ἐστὶ τὸ δ' ὕστε-
ρον. . . ἀσάφειαν δὲ μικρὰν ἢ λέξις ἔχειν δοκεῖ τοῦ Ἀριστοτέλους
παρὰ τὴν ἑαυτοῦ συνήθειαν τὸ αὐτὸ διαφόρως ἐρμηνεύσαντος, ἡ
μᾶλλον τὸ πρότερον διὰ τοῦ ἐξῆς σαφηνίσαντος. εἰπὼν γὰρ "τὸ γὰρ
νῦν τὸ αὐτὸ ὁ ποτε ἦν, τὸ δὲ εἶναι αὐτῷ ἕτερον," εἶτα ἐπαγαγὼν
ὅτι τὸ νῦν τὸν χρόνον μετρεῖ, καθὼς πρότερον καὶ ὕστερον, βεβλημένος
σαφηνίσαι πῶς ἕτερον τὸ νῦν, πάλιν τὸ διαιρετικὸν ὅλον τέθεικεν
40 εἰπὼν "τὸ δὲ νῦν ἐστὶ μὴ ὡς τὸ αὐτό, ἐστὶ δὲ ὡς καὶ τὸ αὐτό." ἢ μὴ γὰρ
ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ, ἕτερον" (τούτου δ' ἦν αὐτῷ πρῶτον καὶ ὕστερον λέ-
γειν) εἶτα πάλιν ἐπήγαγεν "ὁ δὲ ποτε ὃν τὸ νῦν ἐστίν, τὸ αὐτό," ὅπερ
ταυτόν ἐστι τῷ "τὸ γὰρ νῦν τὸ αὐτὸ ὁ ποτε ἦν." ἐκ ὃν δὲ ἀναμφί-
λεκτον, οἶμαι, τὸ τὸ νῦν ταύτην μὴ εἶναι τῷ ὑποκειμένῳ τῷ δὲ λόγῳ
ἕτερον καὶ τὸ ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ λαμβανόμενον πρότερον καὶ ὕστερον
γίνεσθαι, κατασκευάζειν πειρᾶται διὰ τῆς πρὸς τὰ σύνορα αὐτῷ
ἀκολουθίας. . . ὅτι δὲ διαφορὰ τις αὐτῇ δοκεῖ, ἐκ τῶν σοφιστικῶν
λόγων κατασκευάζει, οἵτινες τὴν διαφορὰν ταύτην ἐπὶ τὸ ὑποκει-

(*) τινὲς μεταγρ... ἀριθμῶμεν. ὅλον δὲ ὅτι τὸν χρόνον ἀριθμητὸν ὄντα καὶ
ἀριθμῶν κωλύει ἔδωκεν. cod. Pal. 237.

μενον μεταφέροντες ἄτοπον ἐδόκην συνάγειν τὸ τὸ αὐτὸ ὃν ἕτερον
ἐαυτῷ γίνεσθαι... ὁ Εὐδόμημος δὲ τὰ αὐτὰ περὶ τῶ νῦν ἐν τῷ τρίτῳ
τῶν Φυσικῶν φησὶ γράφων ὕτως... ἐν δὲ τούτοις ἐπιστάσεως
ἄξιον εἶναι μοι δοκεῖ, πῶς τὸ πρότερον καὶ ὕστερον τῷ ὑποκειμένῳ τὸ
αὐτὸ φησιν εἶναι... id. ib.

219b καὶ εἰς μὴ χρόνος, ὅταν ἐν τῷ νῦν, πλείω δέ, ὅταν πλείω καὶ
13. διαφέροντα. πλείω δὲ καὶ διαφέροντα γίνετο τὰ νῦν, ὅταν τὸ μὴ ὡς
πρότερον τὸ δὲ ὡς ὕστερον λαμβάνηται... ἐλέχθη τῷ μὴ μεγέθει
τὴν κίνησιν ἀκολουθεῖν, τῇ κινήσει δὲ τὸν χρόνον· εὐλογον τοῖνυν καὶ
τὰς ἀρχὰς τούτων καὶ ὅσον τὰ ποιητικὰ καὶ τὰ γεννητικὰ ἀλλήλοις
ἔπεσον. ποιητικὸν δὲ μεγέθους μὴ ζυγμῇ, κινήσεως δὲ τὸ φερόμε-
νον, χρόνος δὲ τὸ νῦν· ὥσπερ τοῖνυν μία ζυγμῇ καὶ ὁ λίθος εἷς, ἄντε
ἐνθάδε ἄντε ἀλλαχθὲ φέρεται, τῷ λόγῳ δὲ διαφέρει, ὕτω δὲ καὶ τὸ
νῦν... τὸ δὲ ἀριθμύμενον πρότερόν τε καὶ ὕστερον τὸ νῦν ἐστίν.
ὥς καὶ ἐν τούτοις τῷ μὴ ὑποκειμένῳ ταύτῃ τὸ πρότερον νῦν καὶ τὸ
ὕστερον, τῷ λόγῳ δὲ ἕτερα. Themist. f. 46.

219b ταύτη μὴ ὅν ἕτερον τὸ πρότερον νῦν τῷ ὑσέρει, “ὁ δὲ ποτε ὅν
14. ἐστίν” φησὶ “τὸ αὐτὸ,” τῷ τῷ καὶ τὸ ὑποκείμενον. εἴτα τὸτο κατα-
σκευάσαι βεβλόμενος ἐπήγαγεν, ἀκολουθεῖ γὰρ, ὥσπερ ἐλέχθη,
τῷ μὴ μεγέθει ἢ κινήσει, ταύτῃ δὲ ὁ χρόνος, ὡς ἔφαμεν. Philop. 20
s p. 13.

220a εἰπὼν “χρόνος μὴ ὃ τῆς φορᾶς ἀριθμός,” δέον ἐπαγαγεῖν
4. τὸ νῦν δὲ ἀριθμός τῷ φερόμενῳ, εἶπε “τὸ νῦν δὲ ὡς τὸ φερόμενον.”
διὸ καὶ ἀσφαφέσαν τὴν λέξιν ἐποίησε. πῶς δὲ τὸ νῦν ἀριθμός ἐστι
τῷ φερόμενῳ, ἐπήγαγεν “ὅσον μονὰς ἀριθμῷ.” id. p. 14.

220a ὅτι ἐν φησὶ τὸ φερόμενον “καὶ ὅ ὅποτε ὃν (καὶ ὃ ἂν διαλύτοι)
7. ἀλλὰ τῷ λόγῳ,” τῷ τῷ ἐὰν τὸ κινούμενον ἐν τῷ. ἐὰν δὲ μὴ μόνον
τῷ ὑποκειμένῳ (τὸ ὃ ὅποτε ὃν τῷ δηλωτικόν), ἀλλὰ καὶ τῷ
λόγῳ, τότε καὶ ἡ κίνησις μία. id. p. 15.

220a εἰ μὴ ὕτως εἴη γεγραμμένον ὡς Ἀλέξανδρός τε καὶ Ἀσπά- 30
18. σιος γράφουσιν “καὶ ἔτι φανερόν ὅτι ὅδεν μέρος ὁ χρόνος τῆς κινή-
σεως, ὥσπερ ὅδε ἡ ζυγμῇ τῆς γραμμῆς,” χρόνον, φασί, λέγει τὸ
νῦν, ὁ ὅτε τῆς κινήσεως ὅτε τῷ χρόνῳ μόριον· πέραν ὃ αὐτῷ, τὸ
δὲ πέραν ὅ μέρος· ὅδε ὃ τὸ σημειῖον μέρος τῆς γραμμῆς, γραμ-
μῆς ὃ μέρος γραμμῆς. ὕτω μὴ ὁ Ἀλέξανδρος. ὁ δὲ Ἀσπάσιος 35
ὁ χρόνος φησὶν ὅτι ἐστὶ μόριον τῆς κινήσεως, διότι ἀριθμῷ μὴ αὐτὴν
καὶ τὸ νῦν, τὸτο δὲ πέραν ἐστὶ τῆς κινήσεως, μέρος δὲ ὅ. πῶς δὲ
τὸ νῦν πέραν ἂν λέγοιτο κινήσεως; ὡν ὃ ἄλλη ἢ ὑπόστασις, τέτων
καὶ τὰ πέρατα ἄλλα. εἰ ὅν διαφέρει χρόνος κινήσεως, καὶ τὰ πέρατα
αὐτῶν διοίσει. ἀμείνων ὅν, οἶμαι, ἢ ἐν πολλοῖς τῶν ἀντιγράφων 40
φερομένη γραφή, ἣν Πορφύριος καὶ Θεμισίος εἰδότες φαίνοντο,
ἔχουσιν ὕτως “καὶ ἔτι φανερόν ὅτι ὅδεν μόριον τὸ νῦν τῷ χρόνῳ, ὅδε
ἢ διαίρεσις τῆς κινήσεως, ὥσπερ ὅδε αἱ ζυγμαὶ τῆς γραμμῆς· αἱ
δὲ γραμμαὶ αἱ δύο τῆς μιᾶς μόρια.” γραμμαὶ ὃ γραμμῆς δη-
λονότι μόρια, ἀλλ’ ὅχι ζυγμαὶ. Simpl. f. 171.

δείξας ὅτι ὅχι ὅδεν ἀριθμὸν εἶναι τὸν χρόνον, τῷ τῷ τὰ νῦν
καθ’ ὃ ἀριθμῷ τὸ χρόνος, ὥσπερ καὶ ἡ αὐτὴ ζυγμῇ δις λαμβανο-
μένη καὶ ὡς πέραν καὶ ὡς ἀρχή, ἀλλ’ ὡς τὰ πέρατα τῆς πεπερασμέ-

νης, δείκνυσιν ὅτι ὅτε ὕτως ἀριθμός ὥσπερ τὰ μόρια τῆς γραμ-
μῆς. δέον δὲ εἰπεῖν, καὶ ἔτι φανερόν ὅτι ὅδε μόρια τῷ χρόνῳ τὰ νῦν,
φησὶν “ὅδε μόριον ὁ χρόνος τῆς κινήσεως,” χρόνον λέγων τὰ νῦν.
Philop. s p. 16.

5 ἔτι φανερόν ὅτι ὅδε μόριον τὸ νῦν τῷ χρόνῳ· ὅδε ὃ τὸ φερό- 220a
μενον τῆς φορᾶς, ὅδε ἢ ζυγμῇ τῆς γραμμῆς. Themist. f. 46 b. 19.

ζητήσας ὁ Ἀλέξανδρος πῶς εἶπεν ἀριθμῷ τὸ νῦν (ὅ ὃ ἦν 220a
ἀριθμός ὁ χρόνος ὡς ἀριθμῶν ἄλλ’ ὡς ἀριθμύμενος), ἦτοι φησὶν ἢ 22.
γραφή ὅτι ἐστὶν “ἀριθμῷ” ἀλλ’ ἀριθμῷ, ἢ ἀριθμῷ μὴ τὰ νῦν ἐν
τῇ κινήσει, ἀριθμῷ δὲ τὸν χρόνον· καὶ ὃ τὰ νῦν ἢ διαίρεσις τῷ
χρόνῳ, καὶ τούτοις ἀριθμύμενον αὐτόν, ὡς εἶναι τὸ νῦν ἀριθμύμενον μὴ
ὡς ἐν κινήσει, ἀριθμῷ δὲ ὡς πρὸς τὸν χρόνον. Simpl. f. 172. cf.
Philop. t.

καίτοι ὁ χρόνος ἀριθμός ὅχι ὡς ἀριθμῶν ἄλλ’ ὡς ἀριθμύμε-
νος, ἢ ὁ χρόνος πρὸς μοναδικὸν ἀριθμὸν, ἀλλ’ ὅμως ἀναδέχεται μό-
νος τὸ τῷ ἀριθμῷ ἰδίῳ· πανταχῇ ὃ ἅμα καὶ τῶν πολλῶν
κινήσεων ἐν καὶ ταύτῃ τὸ ἀριθμύμενον, αὐξήσεως, φορᾶς, ἀλλοιω-
σεως. Themist. f. 46 b.

εἰπὼν ὅτι καὶ ἀριθμός ἐστὶν ὁ χρόνος καὶ συνεχής, βέλετο τὴν 220a
δοκῆσαν ἐν τοῖς εἰρημένους εἶναι μάχην παραμυθήσασθαι· ὁ μὴ ὃ 27.
ἀριθμός διωρισμένος ἐστὶ ποσόν, τὸ δὲ συνεχὲς ὅ διωρισμένον...
ἐφιστάνει καλῶς ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι ἐλάχιστον ἀριθμὸν τὴν δυάδα
εἰπὼν καὶ ὅχι τὴν μονάδα, διότι ἡ μονὰς ὅσον ἀριθμός, εἴπερ ἀριθ-
μός ἐστὶ τὸ ἐκ μονάδων συγκείμενον πλῆθος, ἀσύνητον δὲ ἡ μονὰς,
25 γραμμῇ ὅμως μίαν καὶ χρόνον ἕνα ὡς ἐλάχιστα κατ’ ἀριθμὸν δυ-
νάμενα λέγεσθαι ἐλαβε. Simpl. f. 172 b.

δοκεῖ μὴ λέγειν ὅτι διὰ τὸτο ὅτι ἔχει ὁ χρόνος τὸ ταχὺ καὶ 220b
βραδύ, διότι ὅδε ὁ ἀριθμός ὃ ἀριθμύμενον τὸν χρόνον, τῷ τῷ ἐν 1.
τῇ ψυχῇ. ὅ τὸτο δὲ φησιν (ὅδε ὃ τῇ ἡμετέρᾳ διανοίᾳ ἔπετο) τὰ
πράγματα), ἀλλὰ τὸν ἀριθμὸν ὃ ἀριθμύμενον φησὶ τὸν ἡριθμημένον
ἀριθμὸν, ἐξ ὅπερ καὶ ὁ χρόνος ἐστὶ, λέγω δὲ τὴν ἡριθμημένην κίνη-
σιν. Philop. t p. 3.

νῦν, οἶμαι, διαρθροῖ πῶς τότε τὸ αὐτὸ ἔλεγε, καὶ ὅτι ὕτως ὥσπερ 220b
ἢ κινήσις τῷ πάλιν καὶ πάλιν, τῷ τῷ τὴν αὐτὴν ὅσον κατ’ εἶδος 12.
πάλιν γίνεσθαι καὶ πάλιν... ὕτω δὲ καὶ οἱ Πυθαγόρειοι τὰ αὐτὰ πῶς
καὶ τῷ ἀριθμῷ τῷ πάλιν καὶ πάλιν ἔλεγον γίνεσθαι. ὅδεν δὲ ὅτως χεῖ-
ρον καὶ τῆς Εὐδόμημος ῥήσεως ἐκ τῷ τρίτῳ τῶν Φυσικῶν τὰ ἐνταῦθα
λεγόμενα παραφραζέσθους ἀκρίβειαν. Simpl. f. 173.

ἀντιμετρεῖται ὃ ὑπὸ τῶν μετρεμένων τὰ μέτρα· τῷ ὃ τῶν 220b
πυρῶν μεδόμενῳ κρῖνον τὸ ἐξυλινον μεδόμενον εἰ μὴ μεῖζον ἢ ἑλασ- 29.
σον ἐστίν, καὶ τῇ κοτύλῃ τῷ οἶνον τὴν χαλκῇ μετρεμένη κοτύλῃ. καὶ
τί θαυμαστὸν ἐπὶ τῶν συνεχῶν μέτρων τὸτο συμβαίνειν, ὅποτε καὶ
αὐτὸς ὁ μοναδικὸς ἀριθμός τρόπον τινὰ ὑπὸ τῶν ἀριθμύμενων ἀν-
ταριθμῷ· ὥσπερ ὃ τὰ δέκα δέκα ἵππους φαμέν, ὕτως καὶ τὰς
45 μονάδας. Themist. f. 46 b.

διάφορος φέρεται ἢ γραφῇ ἢ ἐπὶ τῷ τέλει ταύτης τῆς ῥήσεως. 220b
καὶ μὴ ὕτως ἔχει “καὶ τὸν χρόνον, ἂν ἢ κίνησις, καὶ τὴν κίνησιν, ἂν ὃ 31.
χρόνος,” ὥσπερ ἐν τοῖς πλείοσι φέρεται, σαφές ἐστὶ τὸ λεγόμενον·

εἰ δὲ "χρὸν ἂν ἡ κίνησις καὶ τὴν κίνησιν ὁ χρόνος·" φέρεται
 ἢ αὕτη ἡ γραφή, καὶ ἀποσκευάζει αὐτὴν ὁ Ἀλέξανδρος, δι'
 ἀμφοτέρων τὸ αὐτὸ λέγων σημαίνοντες, ὅτι ὁ χρόνος ὑπὸ τῆς κινή-
 σεως μετρεῖται. καίτοι πῶς τὸ "χρὸν ὁ χρόνος τὴν κίνησιν" σημαίνει
 ἂν ὅτι καὶ ὁ χρόνος ὑπὸ τῆς κινήσεως μετρεῖται; ἀλλὰ τὸ "χρὸν χρό-
 νον ἂν ἡ κίνησις" εἰπὼν εἰς πίσιν τῷ ὅτι ἡ κίνησις τὸν χρόνον με-
 τρεῖ, καὶ ταύτην τὴν ἔννοιαν ἐπήγαγεν γοργῶς "καὶ ὁ χρόνος τὴν
 κίνησιν". . . δυνατὸν δὲ καὶ καὶ ἀναλογίαν τῷ τάχους τὸ πολὺ καὶ τὸ
 ὀλίγον τῷ χρόνῳ λαμβάνειν. τῷ ἢ ταχυτάτῳ πολλὸς ἂν εἴη ὁ
 χρόνος ὁ τῆς μιᾶς ἡμέρας, ὡς ἐξ Ἡλίου εἰς Ἐπίδαυρον πολλὴν
 ὁδὸν διατρέχειν. Simpl. f. 173 b.

πολλὴν γὰρ φαμεν τὴν ὁδόν, ἐὰν ἡ πόρεϊα πολλή, καὶ πολλὴν
 τὴν πορείαν, ἐὰν ἡ ὁδὸς πολλή. ὁμοίως δὲ καὶ τὴν κίνησιν πολλήν,
 ἐὰν ὁ χρόνος, καὶ τὸν χρόνον, ἐὰν ἡ κίνησις. Themist. f. 47.

μακροαπόδοτος γενόμενος ὁ λόγος ἀσάφειαν ἔχε τινά. ἡ 15

δὲ ἀπόδοσις· τῷ "ἐπεὶ δὲ ἐστὶν ὁ χρόνος μέτρον κινήσεως καὶ τῷ κί-
 νησὶς," τῷ ἐστὶ τὸ ἐν χρόνῳ εἶναι, καὶ τῇ κινήσει καὶ τοῖς ἄλλοις, τὸ
 μετρεῖσθαι αὐτῶν τὸ εἶναι ὑπὸ τῷ χρόνῳ. ὁ δὲ καὶ σύνδεσμος ἐν
 τῷ "καὶ τῷ ἐστὶν" ἔκ ἐστιν, οἷμαι, περιττός, ὡς Ἀλέξανδρος ἐνό-
 μισε, πρὸς τὰ προσεχῶς εἰρημένα συμπλέκων. ἴσως δέ, ὡς καὶ
 Ἀλέξανδρος ἐγκρίνει, ἡ ἀπόδοσις ἀπὸ τῷ "ὅλον ὅτι καὶ τοῖς ἄλ-
 λοις τῷ ἐστὶ," τῷ τοῖς ἄλλοις καὶ τῇ κινήσεως ἀντὶ τῷ πᾶσιν
 εἰλημμένῳ· διὰ ἢ μέσης τῆς κινήσεως κατασκευάζει ὅτι πᾶσι
 τῷ ἐστὶ τὸ ἐν χρόνῳ εἶναι, τὸ μετρεῖσθαι αὐτῶν τὸ εἶναι ὑπὸ τῷ
 χρόνῳ. . . ἰδὲ νῦν, ὡς οἷμαι, ὁ Ἀριστοτέλης σαφῶς παραδέδωκε
 πῶς μέτρον κινήσεως ὁ χρόνος, ὅτι ὡς καὶ τὴν τῷ εἶναι παράτασιν
 αὐτῆς, καθ' ἣν μάστιγα καὶ ὑφέστηκεν· ἐπὶ ἢ τῆς κινήσεως, ὡς
 φησιν Ἀλέξανδρος, ταύτην τὸ εἶναι καὶ τὸ κινῆσαι εἶναι, ὥσπερ καὶ
 περὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐν τῷ γίνεσθαι τὸ εἶναι ἐχόντων. καὶ διὰ τῷ
 ταυτόν ἐστι τὸ μετρεῖν τὴν κίνησιν καὶ τὸ εἶναι τῆς κινήσεως. ὅλον
 δὲ ὅτι ἄλλο ἐστὶ τῷ τὸ εἶναι παρ' ἐκείνῳ τὸ συνήθως ὑπὸ τῷ Περι-
 πάτῳ λεγόμενον καὶ τὸ εἶδος σημαίνει. Simpl. f. 173 b.

ἐπειδὴ δὲ ἐστὶν ἡ κίνησις ἐν χρόνῳ τῷ καταμετρεῖσθαι τὸ εἶναι
 αὐτῆς ὑπὸ τῷ χρόνῳ (ὅ καὶ ἄλλο τὸ εἶναι τῆς κινήσεως ἢ τὸ γίνεσθαι,
 ὃ συμπαρεκτείνετο) ὁ χρόνος καὶ ὁ καταμετρεῖται, ὅλον ὅτι καὶ τοῖς
 ἄλλοις τὸ εἶναι ἐν χρόνῳ ἐστὶ τὸ καταμετρεῖσθαι αὐτῶν τὸ εἶναι ὑπὸ
 τῷ χρόνῳ. τὸ ἢ ἐν χρόνῳ διττόν ἐστιν. Themist. f. 47.

τὸ σκοπὸν τῶν προκειμένων ἄλλοι ἄλλον ἀφορίζουσι. καὶ ὁ
 καὶ Ἀλέξανδρος φησιν ὅτι πρόκειται αὐτῷ δεῖξαι ὅπως λέγει τὴν
 κίνησιν ὁ χρόνος μετρεῖν ὅπως ὅλως ἐν χρόνῳ λέγει εἶναι ἡ κίνη-
 σις, καὶ ἀπλῶς τὰ ἄλλα πάντα πῶς λέγονται εἶναι ἐν χρόνῳ. ἄλλοι
 δὲ φασὶ σκοπὸν εἶναι τῶν προκειμένων δεῖξαι ὅτι ὁ μόνον τὴν
 κίνησιν μετρεῖ ὁ χρόνος ἀλλὰ καὶ ἡρεμίαν. Philop. τ. p. 4.

περιττεύειν φασὶ τὸν καὶ σύνδεσμον· εἶναι ἢ τὴν ἀπόδοσιν
 τῆς συντάξεως ὅπως· ἐπεὶ δὲ ἐστὶν ὁ χρόνος μέτρον κινήσεως καὶ
 τῷ κινεῖσθαι, "ἐστὶ τῇ κινήσει τὸ ἐν χρόνῳ εἶναι τὸ μετρεῖσθαι τῷ χρόνῳ
 καὶ αὐτὴν καὶ τὸ εἶναι αὐτῆς." οἱ δὲ ἀποδίδουσι τὸν λόγον φασὶν ἐν
 τῷ χρόνῳ· "ὅλον ὅτι καὶ τοῖς ἄλλοις τῷ ἐστὶ τὸ ἐν χρόνῳ εἶναι". .

πρὸς τῷ δὲ περιττεύειν ἂν ὁ δὲ σύνδεσμος τῷ "ὅλον δὲ ὅτι."
 οἱ δὲ καὶ πάντων πολλὰ ἀποδίδουσι τὸν λόγον φασὶν, "ἐπεὶ δὲ ἐστὶν ὁ
 χρόνος μέτρον κινήσεως, ἐστὶ καὶ ἡρεμίας μέτρον" (b 7). διό, φασί,
 καὶ ἀνείληφε τὸ "ἐπεὶ δὲ ἐστὶν," ἵνα σώσῃ τὴν συνέχειαν, ἐπειδὴ
 πολλὰ ἦν τὰ μεταξὺ εἰρημένα. ἡμεῖς δὲ φαμεν ὅτι πρὸς ταῦτα
 πάντα ἀποδέδωκε, καὶ ἐστὶν ἡ συνέχεια ὅπως. id. p. 6.

ὅρα ὅπως ὁ Ἀριστοτέλης τὴν κοινωνίαν τῷ χρόνῳ τὴν πρὸς τὸν
 τόπον καὶ τὸν ἀριθμὸν πρὸ τῶν ὕστερον αὐτὴν ἐκφραζάντων ἐνόησε. . .
 διό, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, τὰ αἰδία ἔκ ἐστιν ἐν χρόνῳ (ὅ καὶ περιέχει
 αὐτῶν ὁ χρόνος τὸ εἶναι). καὶ εἰ μὴ αἰδία τὰ αἰώνια λέγει, ὥσπερ καὶ
 Πλάτων ὠνόμασεν ἐν Τιμαίῳ περὶ παραδείγματος εἰπὼν "ἡ μὲν ἔν
 ζῶν φύσις ἐτύγχανεν ὅσα αἰδία," καλῶς ἂν λέγοι· τὸ αἰώνιον
 ἔκ ἐν χρόνῳ, ὅδὲ περιέχει ὑπὸ τῷ χρόνῳ. εἰ δὲ αἰδία λέγει τὸ
 καὶ πάντα τὸν χρόνον ὑφηρεχόμενος, ἔκ ἐστιν ἀληθές ὅτι ἔκ ἐστι τῷ ἐν
 χρόνῳ, εἰ μόνον ὅπως ὑποτεθεῖται ὡς ἐν χρόνῳ τὸ εἶναι ἔχειν. Simpl.
 f. 174 b.

τὸ δὲ λέγειν ἐν χρόνῳ εἶναι, ἐπειδὴ τότε ἐστὶν ὅτε ὁ χρόνος
 ἐστὶν, καὶ τὸ ἐν κινήσει εἶναι, ἐπειδὴ τότε ἐστὶν ὅτε κίνησις ἐστὶν, ὅθεν
 διαφέρει τὸ λέγειν καὶ τὸν ὕψον ἐν κέντρῳ εἶναι, ἐπειδὴ τότε ἐστὶν
 ὅτε καὶ ἡ κέντρος ἐστὶν. ἀλλὰ τὸ μὴ ἄμα εἶναι πολλοῖς συμβέβη-
 κεν, τὸ δὲ εἶναι θάτερον ἐν θατέρῳ τὸ περιέχεισθαι ἐστὶν ὑπὸ τῷ ἐτέρῳ
 τὸ ἔτερον. Themist. f. 47.

ἀσφαλῶς τὸ "μᾶλλον" προσέθηκε τῷ "φθορὰς ἢ αἴτιος καθ' αὐτόν,"
 καὶ διότι ὅδὲ τῷ πάχειν αἴτιος ὁ χρόνος αὐτῷ δοκεῖ ἀπλῶς
 τε καὶ καθ' αὐτὸν εἶναι, ἀλλὰ καὶ τοσούτον καθ' ὅσον τοῖς ἐν χρόνῳ
 ὅσι πᾶσι τὸ πάχειν ὑπάρχει. ὅλον δὲ καὶ ὅτι ὁ μόνον φθορὰς
 ἀλλὰ καὶ γενέσεως καὶ ἐκφάνσεως αἴτιος ἐδοκεῖ τῷ εἰπόντι "ἀπανθ'
 ὁ μακρὸς κἀναρίθμητος χρόνος φύει τ' ἄθλα καὶ φανέντα κρύπτει."
 καὶ ὁ μόνος λήθης ἀλλὰ καὶ μαθήσεως· ὁ ἢ χρόνος τί μὲν εἰδέναι
 ποιεῖ, λέγοντος ἐστὶν ἀκάνειν ἐκείνους. ὁ δὲ Σιμωνίδης τὸ σοφώτατον
 τῷ χρόνῳ περιῆψε· τέττω ἢ ἔφη πάντας πάντα εὐρίσκειν καὶ μαν-
 θάνειν. Εὐνὸς δὲ ἐξ ἀμφοῖν πεποιήκε τὸν σοφώτατον τε καὶ ἄμα-
 θέατον χρόνον. καὶ αὐτὸς δὲ Ἀριστοτέλης ἔλεγεν ἐν τῷ τρίτῳ βι-
 βλίῳ τὴν κίνησιν διττήν, τὴν μὲν ἀπὸ εἶδος εἰς ἐσθῆσιν τὴν δὲ ἀπὸ
 ἐσθῆσεως εἰς εἶδος. Simpl. f. 175.

τὸ "ἢ αἰεὶ ὄντα" προσέθηκε, διότι ἡ ὑπαρξὶς ἐστὶν αὐτῶν ἡ
 παρισυμμένη τῷ χρόνῳ, αἱ μέντοι κινήσεις αὐτῶν καὶ αἱ μεταβολαὶ
 ἐν χρόνῳ τῷ ἐκάσθῃ αὐτῶν εἶναι πλείω λαβεῖν. τί ἔν ἡ αἰδία
 κίνησις (δειχθήσε) ἢ αἰδία ἡ κυκλοφορία, ἄρα ἐν χρόνῳ ἐστὶν ἡ
 ἢ; εἰ μὴ ἢ μὴ ἐν χρόνῳ, ὁ πάσης κινήσεως ἀριθμὸς ὁ χρόνος, εἰ δὲ
 ἐν χρόνῳ, πῶς ἐν χρόνῳ τῷ ὅ καὶ μὴ υπερβάλλει χρόνος; ἢ ὅτι αἰεὶ
 ἄλλη καὶ ἄλλη καὶ ὅδὲ ποτε κατ' ἀριθμὸν ἡ αὐτή, διὰ τῷ ἐστὶ τῆς
 λαμβανομένης πλείονα χρόνον λαβεῖν. ὁ δὲ Θεμιστοκλῆς καὶ μὴ περι-
 τεύει φησὶ τῆς κινήσεως ὁ χρόνος, μηδὲ ὅπως αὐτὴν περιέχει, ἀλλ'
 ὅτι γὰρ ἀλλήλοις συνήρμοσαι συμπαρεκτενέμενα καὶ συνετεροίμενα,
 καὶ δεῖται ἀλλήλων, διὰ τῷ ἐστὶν ἡ κίνησις ἐν χρόνῳ. id. f. 175 b.

πῶς ἔν ἡ κίνησις ἐν χρόνῳ, καίτοι δέδεικεται αἰδία καὶ δειχθή-
 σε; ἢ ὅτι αἰεὶ ἄλλη καὶ ἄλλη καὶ ὅδὲ ποτε κατ' ἀριθμὸν ἡ αὐτή;

ἀλλὰ συμπάρεσιν καὶ συνετεροῖσι τῷ χρόνῳ. μάλλον δὲ ὁ χρόνος ταύτη, καὶ δεῖδι ἀλλήλων πρὸς τὴν ὑπαρξιν. ὥς εἰ καὶ μὴ περιτεύει τῆς κινήσεως ὁ χρόνος, μηδὲ ὅπως αὐτὴν περιέχει, ἀλλ' ὅτι γε ἀλλήλοις συνήρμοςται, διὰ τὸ τὸ ἐξιν ἡ κίνησις ἐν τῷ χρόνῳ. ἐπειδὴ δὲ ἐξιν ὁ χρόνος μέτρον κινήσεως, ἔσαι καὶ ἡρεμίας μέτρον· 5 ἡρεμίας καὶ ἡ κίνησις, τοῖς δὲ αὐτοῖς κρίνομεν τὰς τε ἔξεις καὶ τὰς φερήσεις. Themist. f. 47.

221 b 8. ὁ μὲν Ἀλέξανδρος ἀριθμὸν τῆς ἡρεμίας ἐν χρόνῳ φησὶν, ὅτι συμβέβηκε τῇ κινήσει ἡ φέρησις τῆς κινήσεως, ἥς καθ' αὐτὸ ἀριθμὸς ἐξιν ὁ χρόνος· ὁ δὲ Θεμιστίας τῷ κινήσει ἄλλην μετρεῖν· ἡ 10 ἢ νῦν μέτρον μὲν καθ' αὐτὴν τῆς τῆς ἡλίου φορᾶς τῆς ὑπὸ γῆν, καὶ συμβεβηκὸς δὲ καὶ τῆς τῶν ζώων ἡρεμίας. λέγοιτο δ' ἂν τάχα καὶ ἄλλως. Simpl. f. 175 b.

ἰστέον ὅτι τὰ πολλὰ τῶν βιβλίων οὐκ ἔχει τὸ "καὶ συμβεβηκός," ἀλλ' ὅδε ὁ Ἀλέξανδρος αὐτὸ μέμνηται. Philop. i p. 9.

221 b 22. "ὁ δὲ χρόνος κινήσεως καὶ ἡρεμίας μέτρον ἐξιν," ὅς δὲ προσυπακούσαι τὸ μόνων, ὡς ἦδη δεδειγμένων. εἰ δὲ τούτων μόνων, δῆλον ὅτι ἀληθὲς ἐξιν ὅτι τὸ μῆτε κινούμενον μῆτε ἡρεμὸν ἢ μετρεῖται ὑπὸ τοῦ χρόνου. Simpl. f. 176 b. cf. Philop. i p. 10.

221 b 23. δέικνυσι νῦν ὅτι ὅτε τὰ πάντα μὴ ὄντα ἐν χρόνῳ ἐξιν, ὅτε 20 τὰ αἰδιότως ὄντα, ὅδε ὅπως ὦν ὑπερβάλλει χρόνος, ἀλλ' ἐκείνα μόνον ὦν ἐστὶ γένεσις καὶ φθορά. Simpl. f. 176 b.

221 b 31. τῶν δὲ μὴ ὄντων ὅσα μὲν περιέχει ὁ χρόνος, ταῦτα ἐν χρόνῳ. περιέχει δὲ ἡ ὁ παρελθὼν ἡ ὁ μέλλον καὶ ἡ ἀμφοτέρω. αὐτὸ μὲν ὅν ὁ παρελθὼν, ταῦτ' ἦν, οἷον Ὁμηρος, αὐτὸ δὲ ὁ μέλλον, ταῦτ' ἔσαι, 25 οἷον ἑκλειφίς· αὐτὸ δὲ ἀμφω, ταῦτα καὶ ἦν καὶ ἔσαι, οἷον ὁ πόλεμος ὁ Περσικός. ὅσα δὲ μὴ περιέχει, ταῦτα δὲ ὅτε ἦν ὅτε ἔσαι. Themist. f. 47 b.

222 a 10. περὶ τοῦ νῦν, καθὼς μάλιστα δοκεῖ εἶναι χρόνος, εἰπεῖν προτίθεσθαι, τὸ τε κυρίως καὶ τὸ ἐν πλάτει λεγόμενον. καὶ πρῶτον περὶ 30 τοῦ κυρίως, περὶ τοῦ καὶ πρότερον εἰρήκεν. . . ὁ Ἀλέξανδρος τὴν μὲν συνέχειαν δηλοῦν νομίζει ὥς τὸ "συνέχει καὶ τὸν χρόνον τὸν παρελθόντα καὶ ἐσόμενον," τὰ δ' ἐντεῦθεν περὶ τῆς διαιρέσεως ἀκρίβει, διότι τὸ μὲν ἀρχὴν τὸ δὲ τελευτὴν εἶπε τὸ νῦν. οὐχ ὅπως μόνον ὥσπερ ἐπὶ τῆς σιγῆς ὑπομένον συνέχει· τὸ νῦν τὸ χρόνον ῥέοντος 35 οὐχ ὑπομένει. διαφέρει δὲ ὅπως τῆς γραφῆς, καὶ τῆς μὲν ἐκφράσεως καὶ ὅπως χρόνος, τῆς δὲ "καὶ πέραν χρόνος," ἀμφοῖν μὲν ἡ αὐτὴ ἐννοία (καὶ ἡ προελθὼν τὸν κοινὸν ὅρον πέραν ἀμφοῖν καλεῖ καὶ ἐνότητά), οἰκειότερος δὲ ὁ ὅρος, διότι συνέχει λέγομεν ἐκείνα τὰ πρὸς κοινὸν ὅρον συνάπτοντα. καὶ ὁ Ἀλέξανδρος τὸ "διαίρει δὲ δυνάμει" ἀκρίβει 40 πρὸς τὸ προειρημένον, ὅτι οὐχ ὡς ἐπὶ σιγῆς μενέσης φανερόν, ἀλλὰ δυνάμει διαίρει τὸ νῦν. καὶ ἔχει λόγον ὅπως ἡ ἐρμηνεία. Simpl. f. 177.

222 a 11. καὶ ἡ συνέχει τὸν χρόνον τὸν παρεληλυθότα καὶ τὸν ἐσόμενον· συνάπτει καὶ πρὸς κοινὸν τῶν ὅρων ἀμφοτέρω. καὶ αὐτὸς διαίρει, 45 καθάπερ καὶ σημειῖον τὴν γραμμὴν. διαφέρει δὲ, ὅτι τὸ μὲν σημειῖον ὑπομένει, τὸ δὲ νῦν ὅ, ἀλλ' αἰεὶ ἄλλο καὶ ἄλλο, καὶ τὸ μὲν ἐνεργεῖα διαίρει τὴν γραμμὴν, τὸ δὲ δυνάμει τὸν χρόνον. Themist. f. 47 b.

"δυνάμει" φησὶν ἀντὶ τοῦ κατ' ἐπίνοιαν. διὰ τὸ τοῦ κατ' ἐπίνοιαν 222 a 14. ῥεσις τοῦ χρόνου κατ' ἐπίνοιαν· ὅς ἡ δὲ δυνάμει διαίρει τὸν χρόνον τὸ νῦν, ἐπεὶ καὶ ἐνεργεῖα διείλετο ἂν, νῦν δὲ εἰς τὴν συνέχειν ἐξιν ὁ χρόνος, ἐπινόα μόνον τὸ διαίρειν ἔχων. . . ἔχει δὲ ἡ λέξις ἐν τισὶ καὶ ὅπως "ἡ μὲν ἐν, ταύτη αἰεὶ μία ἡ σιγῆς," τὴν ἐξιν καθὼς ἐξιν τὸ σημειῖον ὅ μόνον τῷ ὑποκειμένῳ ἀλλὰ καὶ τῷ λόγῳ, ταύτη μία ὅσα ἡ σιγῆς συνέχεια γίνεσθαι τῆς γραμμῆς, τῇ νοήσει δὲ διαίρειν τῶν αἰεὶ ἄλλη καὶ ἄλλη, τὴν ἐξιν ταύτην τὴν μίαν σιγῆς ἄλλην καὶ ἄλλην ποιεῖμεν τῷ λόγῳ, τῇ νοήσει διαίρειντες τὴν γραμμὴν. Philop. i p. 12.

καθὼς μὲν τὴν αὐτὴν ὅσαν σιγῆς καὶ τὸ ὑποκείμενον λαμβάνον· 222 a 16. μὲν ὡς διαίρειν τῷ λόγῳ καὶ τῇ νοήσει τὸ μῆκος, καὶ τὸ μὲν πέραν τὸ δὲ ἀρχὴν γνωσμένην, πλείους αὐτὴν ποιεῖμεν τῷ λόγῳ τὴν αὐτὴν ὅσαν καὶ τὸ ὑποκείμενον (ἄλλος ἢ λόγος τῆς ὡς πέρατος, 15 καὶ ἄλλος τῆς ὡς ἀρχῆς λαμβανόμενης)· καθόσον δὲ ὡς μίαν αὐτὴν ὅ τῷ ὑποκειμένῳ μόνον ἀλλὰ καὶ τῷ λόγῳ λαμβάνομεν ὡς συνέχουσαν τὴν γραμμὴν, καὶ δὴ τὸ τοῦ πάντῃ μία γίνεσθαι, τὴν ἐξιν ὅ καὶ τὸ ὑποκείμενον μόνον, ὅπερ καὶ τῇ διαίρειν ὑπῆρχεν, ἀλλὰ καὶ καὶ τὸν λόγον. δυνάμει δὲ, φησὶν Ἀλέξανδρος, τὸ "τῇ νοήσει" μὴ πρὸς τὴν διαίρειν συντάττεσθαι, ἀλλὰ πρὸς τὸ "ἄλλη." τῇ ἢ νοήσει ἄλλη καὶ ἄλλη γίνεσθαι ἡ διαίρειν σιγῆς· ὅς ἡ δὴ τῷ ὑποκειμένῳ. Simpl. f. 177.

καθάπερ ἐπὶ τῶν μαθηματικῶν γραμμῶν ἡ σιγῆς, εἰ μὲν διαίρειν αὐτὴν λαμβάνομεν, ἄλλη καὶ ἄλλη τῷ λόγῳ καὶ τῇ νοήσει, εἰ δὲ ὡς συνέχουσαν, μίαν καὶ τὴν αὐτὴν, ὅπως δὴ καὶ τὸ νῦν τῷ μὲν ὑποκειμένῳ πάντως ἐν, τῷ λόγῳ δὲ ἐν καὶ οὐκ ἐν. Themist. f. 47 b.

ἐφεξῆς περὶ τοῦ ποτὲ ἐπιρρήματος καὶ τῶν ἄλλων ὅσα χρόνος 222 a 24. νικᾷ ἐξιν πειράσει διδάσκειν. ἅμα δὲ καὶ τὰ πρὸς τὸ νῦν ἔχοντα τὴν χεῖρ διαίρειν. πρὸς δὲ τούτοις ἵνα δείξῃ δι' αὐτὸ ὅτι ὅδε χρόνος λαμβάνεσθαι ἀπείρος. Simpl. f. 177 b.

ὅτι δὲ ἡ κίνησις αἰεὶ ἐξιν, ἐν τῷ ἡ ταύτης τῆς πραγματείας 222 a 30. πειράσει μὲν δεικνύναι, πᾶν δὲ μάλλον δεικνύναι ἡ τὸ τοῦ, ὡς ἐν ταῖς χολαῖς ἐκείναι τὸ βιβλίον ἐδείξαμεν. Philop. i p. 11.

ὁ μὲν Ἀριστοτέλης ὡς ἐπὶ μόνον τὸ παρεληλυθός τὸ ἄρτι λε- 222 a 12. γόμενον ἀκρίβει, ὡς καὶ τὸ παράδειγμα δηλοῖ, ὁ δὲ Ἀλέξανδρος καὶ Ἀσπασίος καὶ ἐπὶ τὸ μέλλοντος λέγεσθαι φασιν· ποτὲ ἢ ἔξει ἐρωτηθέντες, λέγομεν ἄρτι, ἐὰν εὐθὺς μέλλῃ ἀφικνεῖσθαι. ὅπως δὲ, φησὶν Ἀλέξανδρος, ὅδε διόσει τὸ ἄρτι τὸ ἦδη, εἰ μὴ καὶ τὸ ὄνομα μόνον. . . ἀλλ' ὅδε τὸ νῦν ταῦτα διόσει, φησὶν Ἀλέξανδρος, τό τε ἦδη καὶ τὸ ἄρτι, τὸ λεγόμενον ἐπὶ τοῦ χρόνου καὶ ἐν πλάτει, ὁ ἐγγὺς ἐστὶ τὸ κυρίως λεγόμενον νῦν· διὸ καὶ αὐτὸ ὅπως ὀνόμαζαι, ὡς, φησὶ, τὸ νῦν τὸ ἐν πλάτει λεγόμενον καὶ τὸ ἦδη καὶ τὸ ἄρτι τὸ αὐτὸ χρόνον δηλωτικὰ. ὁ δὲ Ἀσπασίος τὸ νῦν σφοδρότητα τὸ 45 ἐγγὺς εἶναι δηλῶν φησὶν. μήποτε δὲ τὸ μὲν νῦν τὸ ἐν πλάτει, ὅτε ἐγγὺς ὅν τὸ κυρίως νῦν, ταύτης ἔτυχεν τῆς ἐπωνυμίας· τὸ δὲ ἦδη μὲν τὸ ἐγγὺς καὶ συμπερασματικὸν ἔχει τι σημαίνον, καὶ ἐπὶ τὸ μέλλοντος λέγειν χρόνον· τὸ δὲ ἄρτι τὸ νεωστὶ δηλῶν φαίνεται. καὶ

τάχα μὴ καὶ ἐπὶ τῷ μέλλοντος λέγοντο τὸ ἄρτι, ἢ δὲ πολλή συνήθεια ἐπὶ τῷ παρελθούσῳ αὐτῷ προσκέρχῃ. Simpl. f. 178.

222 b 15. τὸ ἐξαίφνης λέγει μὴ καὶ ἐπὶ τῶν ἀπροσδοκίως γινομένων, λέγει δὲ μάλιστα ἐπὶ τῶν ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ καὶ διὰ σμικρότητα χρόνου ἀναϊσθητός ἐξαίφνης. Themist. f. 47 b.

Ζητεῖ ὁ Ἀλέξανδρος πῶς ἀναϊσθητον τὸν χρόνον λέγει διὰ μικρότητα, καίτοι ἐν τοῖς περὶ Αἰσθήσεως καὶ Αἰσθητῶν (c. 6 et 7) μηδὲνα χρόνον βεβλημένος ἀναϊσθητον εἶναι τῇ αὐτῇ φύσει. μήποτε ὅν, φησὶν, ἐπειδὴ ὁ αἰσθητὴς καὶ ἀναϊσθητός χρόνος τῷ αἰσθητῷ καὶ μὴ αἰσθητῷ πάθει κρίνεται, ὅταν τινὸς γενομένου ἀντίληψιν μὴ δυνήσῃ 10 μὲν ἔχειν διὰ ταχύτητα μὴ τῆς ἐκείνου κινήσεως ὀλιγότητα δὲ τῷ χρόνῳ ἐν ᾧ ἐγένετο ἢ ἐκινήθη, τότε ἐπ' ἐκείνῳ ἀναϊσθητός ὁ χρόνος εἴη ἂν ὅπως, ὅχι ἀπλῶς ἀναϊσθητός. . . ἐν τισὶ δὲ τῶν ἀντιγράφων "διὰ σμικρότητα" γέγραπται, καὶ σημαίνει ἂν κινήθην. Simpl. f. 178. Ζητεῖ ὁ Ἀλ. . . ἀναϊσθητός. cod. Pal. 237.

222 b 18. εἰκότως οἱ μὴ σοφώτατον οἱ δὲ ἀμαθέστατον λέγουσιν εἶναι τὸν χρόνον. Σιμωνίδης μὴ γὰρ σοφώτατον, ὅτι γίνονται ἐπιστήμονες ὑπὸ χρόνου, Παρῶν δὲ ὁ Πυθαγόρειος ἀμαθέστατον, ὅτι ἐπιλανθάνονται ὑπὸ χρόνου. ὅτος δ' εἰσικεν εἶναι καὶ Ἐὐδήμος ἀνωδυνάμως ἐμνήσθη, λέγων ἐν Ὀλυμπίᾳ Σιμωνίδῃ τὸν χρόνον ἐπαινούντος ὡς σοφώτατον, εἴπερ ἐν αὐτῷ αἱ μαθήσεις γίνονται καὶ αἱ ἀναμνήσεις, παρόντα 20 τινὰ τῶν σοφῶν εἰπεῖν, τί δὲ ὡς Σιμωνίδῃ; ὅχι ἐπὶ λανθανόμεθα μέντοι ἐν τῷ χρόνῳ; καὶ μήποτε καὶ παρὰ Ἀριστοτέλει ἐν τῷ "ὅ δὲ Πυθαγόρειος παρῶν" τὸ παρῶν ὅχι εἶναι ὄνομα κύριον ἀλλὰ μετοχήν. Simpl. f. 178 b. ὑπὸ χρόνου. ὅτος δ' ἐνίκα 25 Εὐδ. cod. Pal. 237.

Σιμωνίδης μὴ γὰρ σοφώτατον (λέγει εἶναι τὸν χρόνον), ὅτι γίνονται ἐπιστήμονες ὑπὸ χρόνου, Παρῶν δὲ ἀμαθέστατον, ὅτι καὶ ἐπιλανθάνονται ὑπὸ χρόνου. Themist. f. 47 b.

Παρῶν δὲ φησὶν ὁ Πυθαγόρειος κτλ. Philop. τ p. 13.

222 b 30. εἰπὼν πρὸ ὀλίγου ὅτι πάντα ἐν χρόνῳ καὶ γίνονται καὶ φθίβονται, νῦν τῷτο δεῖξαι προτίθεται καθολικωτέραν ποιήσας τὴν ἀποδείξιν, ὅτι πᾶσα μεταβολὴ καὶ πᾶσα κίνησις ἐν χρόνῳ γίνονται. Simpl. f. 179.

223 a 6. τὸ γὰρ νῦν ὅρος τῷ παρελθόντος καὶ τῷ μέλλοντος. id. ib. et Themist. f. 48.

223 a 18. λέγει πάθος τῆς κινήσεως τὸν χρόνον ὡς συμβεβηκός, ὡς τῶν ἀριθμητῶν ὁ ἀριθμὸς πάθος, ἔξιν δὲ διότι ἔχει ὑπὸ τῆς κινήσεως. ἀλλ' εἰ δυνάμει κινούμενον τὸ ἡρεμῶν λέγει νῦν, ὡς ὁ Ἀλέξανδρος ἤκασεν, ἐν ᾧ δὲ δυνάμει ἢ κίνησις ἐν τῷτῳ δυνάμει καὶ ὁ χρόνος, δηλονότι ἐν τῷ ἡρεμῶντι δυνάμει ἂν εἴη ὁ χρόνος. καίτοι ὁ μόνον 40 τὰ κινούμενα ἀλλὰ καὶ τὰ ἡρεμῶντα ἐν χρόνῳ εἶναι ἐλέγεται κατ' ἐνέργειαν. . . μή ποτε ὅν πρὸς τὸν χρόνον καὶ τὰ ἡρεμῶντα δυνάμει κινούμενα ἀκχεῖται, ἀλλὰ τὰ μήπω μὴ παρελθόντα εἰς γένεσιν, δυνάμει δὲ γενέσθαι. . . ἰσορεῖ δὲ καὶ ἄλλην γραφὴν ὁ Ἀλέξανδρος διὰ τὴν εἰρημένην ἴσως ἀπορίαν μεταπλαθεῖσαν ὅτω "ὅ δὲ 45 τόπος καὶ ἡ κίνησις ἅμα κατὰ τε δυνάμειν καὶ ἐνέργειαν," εἰς πίσιν τῷ κινητῷ εἶναι τὰ εἰρημένα, γῆν θαλάτταν ἕρανόν, προζέοντος αὐτῷ τὸ νῦν εἰρημένον, ὡς τῶν μὴ ἐνεργεῖα ὄντων ἐν τόπῳ ἐνεργεῖα

καὶ καθ' αὐτὴν κινουμένων, τῶν δὲ δυνάμει ἐν τόπῳ, ὡς περὶ τὰ μέρη τῷ ὅλῳ ἔχει, τῷτῳ καὶ κινητῶν δυνάμει ὄντων. Simpl. f. 179 b.

ἐνίσταται πρὸς τὸν λόγον τῷτῳ ὁ Βοηθὸς λέγων μηδὲν καυλῶν 223 a τὸ ἀριθμητὸν εἶναι καὶ δῖχα τῷ ἀριθμῶντος, ὡς περὶ καὶ τὸ αἰσθητὸν δῖχα 21.

5 τῷ αἰσθανομένῳ. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος καὶ τὴν ἐκτασιν διὰ πλειόνων τέθεικε καὶ τὴν λύσιν ἐπήγαγεν, ἀκολουθῶν τῷ Ἀριστοτέλει. . . λύων δὲ τὴν ἀπορίαν φησὶν, ἢ ὅχι ἀριθμητὸν ἔσται, ἀλλὰ τὸ μὴ ὡς συμβεβηκέναι ἀριθμητῷ γινέσθαι ἔσται, οἷον ἵπποι ἢ ἄνθρωποι. . . ταύτην δὲ τὴν λύσιν συντόμως ὁ Ἀριστοτέλης παραδέδωκε διὰ τῷ "ἀλλ' ἢ τῷτο ὅ ποτε ἐστὶν ὁ χρόνος." τὸ γὰρ ὑποκείμενον τῷ χρόνῳ ἦτοι τῷ ἀριθμητῷ ὅθεν καυλῶν εἶναι καὶ μὴ ὅσης ψυχῆς, εἰ ὅλως οἷον τε κίνησιν χωρὶς ψυχῆς εἶναι, χρόνος δὲ ὅχι ἔσται. . . πάντῳ δὲ ἀκριβῶς προσέθηκε τὸ "εἰ ἐνδέχεται κίνησιν εἶναι ἄνευ ψυχῆς." ὅσον μὴ γὰρ ἐπὶ τῇ κατὰ τὰ πρὸς τὴν ἀντιθέσει καὶ ἀναιρεθείσης 15 τῷ λόγῳ τῆς ψυχῆς, καὶ μὴ χρόνον ἀλλὰ κίνησιν γε ὅθεν καυλῶν εἶναι. εἰ μέντοι μὴ δυνάμει κίνησις ἄνευ ψυχῆς εἶναι, καὶ μόνον ὁ χρόνος ἀλλὰ καὶ ἡ κίνησις ἀναιρεθείσῃ ψυχῆς μὴ ὅσης. εἰ γὰρ ἡ κυκλοφορία, ἐξ ἧς καὶ αἱ ἄλλαι κινήσεις καὶ μεταβολαὶ τὸ εἶναι ἔχουσιν, ὑπὸ νῦν καὶ κατ' ὅρεξιν ἐστὶν, ὡς ὁμολογεῖ καὶ Ἀλέξανδρος, ἀναιρεθείσης ψυχῆς ἀναιροῖτο ἂν πᾶσα κίνησις. . . καὶ ὅρα πῶς 20 κἀνταῦθα ὁ Ἀριστοτέλης σύμφωνα γέγραφε τῷ σφετέρῳ καθηγεμόνι, εἰπὼν "εἰ ἐνδέχεται κίνησιν εἶναι ἄνευ ψυχῆς," τῷτῳ ἄνευ τῷ κινῶντος, ἐκείνῳ λέγοντι ὅτι τοῖς ἄλλοις ὅσα κινεῖται πηγὴ καὶ ἀρχὴ κινήσεως ἐστὶν ἡ ψυχὴ, καὶ ὅτι ἐξ ἀρχῆς ταύτης πᾶν τὸ γινόμενον γίνεσθαι. id. f. 180.

καίτοι, φησὶ γε ὁ Βοηθός, ὅθεν καυλῶν τὸν ἀριθμὸν εἶναι καὶ δῖχα τῷ ἀριθμῶντος, ὡς περὶ οἷμαι τὸ αἰσθητὸν καὶ δῖχα τῷ αἰσθανομένῳ. σφάλλεται δὲ ἅμα γὰρ τὰ πρὸς τι, καὶ τὰ δυνάμει πρὸς τὰ δυνάμει, ὡς εἰ μὴ καὶ ἀριθμητικόν, ὅθεν τὸ ἀριθμητόν. . . μάλ- 30 λον δὲ ὅθεν κίνησιν εἶναι δυνατὸν ἄνευ ψυχῆς. ἀρχὴ μὴ γὰρ πάσης κινήσεως ἢ κυκλοφορίας. ὑπὸ γὰρ ταύτης ἀλλοιῶν τὰ πάθη τὰ σωματικά, καὶ αὐξάνει καὶ φθίνει, αὐτὴ δὲ ὑπὸ νῦν καὶ κατ' ὅρεξιν. καὶ τῶν ζώων δὲ ἡ κίνησις ψυχῆς ἔργον ἐστὶν. Themist. f. 48.

ἐπειδὴ εἶπεν ὅτι ἀδύνατον χρόνον εἶναι ψυχῆς μὴ ὅσης "ἀλλ' 223 a 35 ἢ τῷτο ὅ ποτε ὄν ἐστὶν ὁ χρόνος," τῷτῳ τὸ ὑποκείμενον τῷ χρόνῳ 23. (τῷτο γὰρ αὐτῷ σημαίνει τὸ ὅ ποτε ὄν), ὑπόκειται δὲ τῷ χρόνῳ ἢ κίνησις, τῷτο αὐτῷ πάλιν καὶ ἐνταῦθα ἡβελήθη κατασκευάσαι ὅτι τὸ ὑποκείμενον τῷ χρόνῳ ἢ κίνησις ἐστὶν. Philop. v p. 1.

καὶ γὰρ καθὼς φθορὰ ἢ ἀλλοίωσις ἢ τις ἄλλη μεταβολὴ ἐστὶ, κατὰ 223 a τῷτο ἀριθμὸς αὐτῆς ἐστὶν ὁ χρόνος, ἀλλὰ κινήσεως καὶ μεταβολῆς 33. καθὼς τοιαύτη, ὁ κοινὸς ἐστὶ πᾶσαι ταῖς εἰρημέναις κινήσεσι. . . καλῶς δὲ εἰπὼν ὅτι κινήσεως ἐστὶν ἀριθμὸς ὁ χρόνος τὸ "συνεχῆς" προσέθηκεν ἀλλ' ὅτι τινός. καθὼς γὰρ συνεχῆς ἢ κίνησις, κατὰ τῷτο ἔχει τὸ πρότερόν τε καὶ ὕστερόν τε κατὰ χρόνον ἀριθμῶμενον. εἰ γὰρ διηρημένη ληφθεῖ, ὅχι ὑπὸ χρόνον ἀλλ' ὑπὸ ἀριθμῷ μετρεῖται. . . ἀπο- 45 ρητέον ὅτι καὶ πρὸς τὸν Ἀριστοτέλη ταῦτα, ὅπερ καὶ ἐγὼ πρότερον οἶμαι συντομώτερον καὶ ὁ Θεμιστοκλῆς πλατύτερον ἀπορεῖ. εἰ γὰρ τὸ πρότερόν τε καὶ ὕστερόν τε πρῶτόν ἐστιν ἐν τῷ μεγέθει τε καὶ τῷ διαστή-
Ddd

ματι, ἐφ' ὃ ἡ κίνησις, εἴθ' ὅτως ἐν τῇ κινήσει καὶ τῷ χρόνῳ, πῶς ἐπὶ τῆς αὐξήσεώς τε καὶ ἀλλοιούσεως τὸ πρότερον καὶ ὕστερον; Simpl. f. 180 b.

ἀ δ' ἂν τις ἀπορήσειε πρὸς τὰ εἰρημένα, εἰς κοινὸν προκείτω σκοπεῖν. Themist. f. 48 b.

223b 3. λύων τὴν ἀπορίαν ἔχ' ὅτως ἔχειν φησὶν· ὃ γὰρ πλείους ἅμα χρόνοι γίνονται, ἀλλ' ὁ ἴσος χρόνος πᾶς ἐν τῷ ἐνεσῶτι ὁ αὐτὸς εἰς ἅμα ἐστὶ τῷ ἀριθμῷ, εἶδει δὲ οἱ αὐτοὶ εἰσι καὶ οἱ μὴ ἅμα, τετέστιν ὁ παρεληλυθὺς τῷ μέλλοντι. τὸτο δὲ εἰπὼν ὅπως πλειόνων ὅσων κινήσεων εἰς ὁ χρόνος ἐστὶ, καίτοι ἀριθμὸς ὧν κινήσεως, διδάσκει· ὡς γὰρ ἐπὶ τῷ μοναδικῷ ἀριθμῷ ὃ τῇ τῶν ἀριθμημένων διαφορᾷ ὁ ἀριθμὸς συνδιαίρει, . . . ὅτως ὁδὲ ἐπὶ τῶν κινήσεων καὶ τῷ χρόνῳ ἀριθμῷ ὄντος. . . ἐπεὶ μὴ καθὸ διαφέρουσιν, ἀριθμὸς ἐξὶν αὐτῶν ὁ χρόνος, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐν αὐταῖς πρότερον καὶ ὕστερον, ὃ ἔχουσιν ἀδιάφορον. ὁ γὰρ τέτων ἀριθμὸς ἀδιάφορος, ὁ δὲ ἀριθμὸς, φησὶν 15 Ἀλέξανδρος, ὅτι ἐξὶ τῶν ἐνυπαρχόντων τῷ ἀριθμητικῷ· ὡς ἐθ' ὁ χρόνος ἀριθμὸς ὧν ὅτως ἐν κινήσει. . . καὶ ταῦτα δὲ προσέθηκεν ὁ Ἀλέξανδρος· δηλῶν ὅτι μὴ ὅτως ἐν τῇ κινήσει ὁ χρόνος, ὡς ὁ συνδιαίρεστος αὐτῇ ἀριθμὸς, τὸ εἶναι ἔχει ἐν τῷ ἀριθμῷ. . . τοῖς δὲ ὑπὸ τῷ Ἀριστοτέλει ῥηθεῖσι προσαπορεῖ καλῶς ὁ Θεμισ- 20 τος. . . εἰ γὰρ κοινῶς, φησὶ, πάσης κινήσεως ἀριθμὸς ἐξὶν ὁ χρόνος, φαίνεται ὃ παρά τῆς κινήσεως τὸ εἶναι ἔχον· εἰ γὰρ μὴ παρά τῆσδε ἢ τῆσδε, ὁδὲ παρά κινήσεως ὅλως. . . εἰ δὲ μὴ πλείω ἀλλ' ἐν καὶ ταυτὸν, ἐξηρημένον ἔσαι καὶ ὁδὲ τῆς κινήσεως ὁ χρόνος. . . τὸτο δὲ ἐπὶ τῷ χρόνῳ πῶς εὐλογον, ἐννοίαν μόνον εἶναι τῆς ἡμετέρας 25 ψυχῆς τὸν χρόνον, φύσιν δὲ οἰκείαν μὴ ἔχειν, ὥσπερ ἔοικε δώσειν Ἀριστοτέλεις ὅταν συγχωρῇ μὴ ὅσης ψυχῆς μηδὲ τὸν χρόνον ὑπάρχειν, ἐπεὶ καὶ τὸ μέτρον καὶ τὸ ἀριθμὸν λέγειν τὸν χρόνον τοιαύτην ἐξὶν ὑπόνοιαν ἐνδοιόντος, ὥσπερ καὶ Βοηθὸς φησὶν ὅτι ὁδὲ μέτρον ὑπὸ τῆς φύσεως γίνεσθαι, ἀλλ' ἡμέτερον ἔργον ἐστὶ τὸ μετρεῖν καὶ ἀριθμεῖν. 30 τοιαῦτα καὶ τῷ Θεμιστῇ γράφοντος τὰ μὴ ἄλλα καλῶς ἀντιδιατεταχθαι νομίζω. . . τὸ μέντοι λέγειν ὅτι ἡ κοινότης τῶν ἐν μετέξει ἀριθμῶν τῆς ἡμετέρας ἐπινότης ἐστὶ, Περιπατητικῶν μὴ εἶναι δοκεῖ, δεῖξθαι δὲ, ὡς οἶμαι, διορισμῷ τινός. Simpl. f. 181. cf. Themist. f. 48 b.

223b 16. ἀριθμὸν τῆς κυκλοφορίας ὁ Ἀλέξανδρος τὸν χρόνον ἦκεσε τὴν πρώτην ὡς γνωριμώτατον τῶν χρόνων· ἡμέραι γὰρ καὶ νύκτες ὁ τῆς κυκλοφορίας ἀριθμὸς, ὃς γνωριμωτάτος ἐστὶ τῶν χρόνων. ἢ τὸν τῆς ὁμαλῆς, φησὶ, κινήσεως ἀριθμὸν γνωριμώτατον εἶπε, διότι ἴσον ἐπὶ ταύτης τὸ ἀριθμῶν καὶ τὸ ἐν τῷ ἀριθμῷ αὐτῷ τὸ εἶναι ἔχον, 40 ὅπερ ἐξὶν ὁ χρόνος, καὶ ὅτι ἐξὶν ἐπ' αὐτῆς λαβεῖν τὴν μὴ θάπτοντα τὴν δὲ βραδυτέραν, ὧν ἂν ὡς χρόνοι. . . ἀπορήσοι δ' ἂν τις, ὅπερ καὶ Πλωτῖνος ἠπορηκέναι δοκεῖ· εἰ μὴ γὰρ τῆς ὁμαλῆς καὶ συνεχῆς κινήσεως ἀριθμὸς ἢ μέτρον ὁ χρόνος, τί ἂν εἴη μέτρον τῆς ἀνωμαλῆς καὶ ἀτάκτου κινήσεως; . . . εἰδέναι δὲ χρὴ ὅτι ὁ μὴ Ἀλέξανδρος 45 γράφας "τὸτο δ' ἐξὶν ὅτι τῆς ὠρισμένης κινήσεως χρόνος," ἀντὶ τῷ "ὑπὸ τῆς ὠρισμένης κινήσεως" ὑπὸ χρόνον εἰρηδῶς φησὶν. τινὰ δὲ τῶν ἀντιγράφων "ὑπὸ τῆς ὠρισμένης κινήσεως" ἔχει τὴν

γραφὴν, ἐπὶ τὸ σαφέστερον ἴσως τινῶν προϋέντων τὴν πρόθεσιν. Simpl. f. 182.

δύο αἰτίας φησὶν εἶναι ἐξ ὧν δείκνυσι ἡ τῆς ἀπλανὸς περι- 223b φορὰ μέτρον ὅσα τῶν ἄλλων πασῶν· δεῖ γὰρ τὸ μέτρον καὶ ἐλάχι- 19. 5 ζον εἶναι καὶ γνωριμώτατον. Philop. v p. 4.

τὸ μὴ λεγόμενον τὸτο ἐξὶν ὅπερ καὶ πρότερον εἶρηξεν, ὅτι ὥσπερ 224a ἀριθμὸς ὁ αὐτὸς ἐστὶ τῶν ἴσων καὶ διαφερόντων ἀριθμῶν, οἷον ἐπτά 2. ἵππων καὶ ἐπτά κυνῶν ἢ ἐβδομάδος, ὅτω καὶ ὁ χρόνος ἀριθμὸς καὶ αὐτὸς ὧν εἰς καὶ ὁ αὐτὸς ἐστὶ τῶν διαφερόσων καὶ ἅμα ὅσων κινήσεων. 10 τίθεικε δὲ αὐτὸ πάλιν ἔχ' ὅτι περιττολογεῖν εἴωθεν Ἀριστοτέλης, ἀλλ' ἅμα μὴ ἀκριβέστερον ἐπιχειρεῖ περὶ αὐτῶν διαρθρῶσαι πολλὴν ἔνστασιν ἔχοντος, ἅμα δὲ καὶ τὸτο τοῖς ἀπὸ τῶν ἄλλων συμφωνο- μένοις συνέταξε. . . διδάσκει δὲ ἡμᾶς, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, διὰ τέτων, τίνι χρὴ κρίνειν τῶν ὑπὸ τι ταύτην ὄντων τὰ διαφερόντα 15 ἀλλήλων καὶ τὰ ταῦτά· ὅσα μὴ γὰρ μὴ διαφέρει οἰκεία διαφορὰ τέτω καθὸ λέγειν τὰδε τινὰ, ταῦτα τὰ αὐτὰ ἐξὶν ἀλλήλοις καὶ τῷτο. . . ἐν δὴ τέτοις ἐπισηῆσαι χρὴ πρῶτον μὴ τίνι διαφέρει ὁ κοινὸν ὅτος τῆς ταυτότητος καὶ ἐτερότητος τῷ συνήθως λεγόμενος τῷ γένει ἢ εἶδει ἢ ἀριθμῷ τὰ ταῦτα καὶ ἕτερα διακρίνοντας, ἥτοι ἐν καὶ 20 πολλὰ. . . ἐκεῖ μὴ ἢ ταυτότης καὶ ἐτερότης καὶ τὸ γένος ἦν καὶ τὸ εἶδος, ἐνταῦθα δὲ καὶ τὰς διαφοράς. μὴ ποτε δὲ καὶ καὶ τὸ εἶδος εὐθύς· αἰ γὰρ ἕτεραι διαφοραὶ μὴ τῷ αὐτῷ γένει ἕτερα καὶ τὰ εἶδη ποιεῖσιν. ἐκ δὴ τῶν εἰρημένων, οἶμαι, φανερόν γεγενῆσθαι ὅπως ὁ Ἀριστοτέλης τὸ νῦν τὸ καὶ τὸ ἐνεσῶτα, καὶ διάφορα ἢ τὰ ἐν αὐτῷ, 25 τὸ αὐτό φησὶν εἶναι ὡς μὴ διαφέρων ταῖς τῷ νῦν διαφοραῖς. Simpl. f. 182 b.

ἐπεὶ δὲ ὃ τὸτο πρόκειναι μόνον τέλος ἡμῶν τῆς φιλομαθῆς 224a γυμνασίας, τὸ τὴν Ἀριστοτέλεις δόξαν ἥτις ποτὲ ἐστὶ περὶ χρόνον 17. μαθεῖν, ἀλλὰ μᾶλλον τί ποτὲ ἐξὶν ὁ χρόνος καταμαθεῖν (ὅτω γὰρ οἶμαι καὶ τῶν Ἀριστοτέλεις ἐννοίων τῶν περὶ χρόνον ἐγγυτέρω γενη- σόμεθα), τὸτο συντόμως διευκρινήσωμεν, μὴ δὲ τὸτο καὶ τῶν περὶ χρόνον φιλοσοφησάντων τὰς ἐννοίας ἐπισκεψώμεθα. . . ἔοικε καὶ Ἀρχύτας ὥσπερ καὶ Ἀριστοτέλεις τὴν τῶν νῦν συνεχῆ καὶ ἀδια- 35 ρετον ῥοὴν τίθεσθαι τὸν χρόνον, καὶ τὸτον μάλιστα παραδιδόναι τὸν ἐν τῇ γενέσει σύζοιχον καὶ κυρίως λεγόμενον χρόνον εἰκόνα ὄντως τῷ αἰώνος. ὁ δὲ γε Πλάτων καὶ Ἀριστοτέλεις ἦν ἐχέτην περὶ χρόνον δόξαν, εἶρηξεν πρότερον. καὶ Θεόφραστος δὲ καὶ Εὐδόμος οἱ τῷ Ἀρι- 40 στοτέλει ἐταίροι τὰ αὐτὰ φαίνοντι τῷ Ἀριστοτέλει περὶ χρόνον δόξαντας τε καὶ διδάξαντας. ὁ μέντοι Λαμψακηνὸς Στράτων αἰτιασάμενος τὸν ὑπ' Ἀριστοτέλεις τε καὶ τῶν Ἀριστοτέλεις ἐταίρων ἀποδοθέντα τῷ χρόνῳ ὀρισμὸν, αὐτὸς καίτοι Θεοφράστει μαθητῆς ὧν τῷ πάντα ἀκολούθησαντος τῷ Ἀριστοτέλει καινοτέραν ἐβλάδισεν 45 ὁδόν· ἀριθμὸν μὴ γὰρ κινήσεως εἶναι τὸν χρόνον ὅτι ἀποδέχεται, διότι ὁ μὴ ἀριθμὸς διωρισμένον ποσόν, ἢ δὲ κίνησις καὶ ὁ χρόνος συνεχῆς, τὸ δὲ συνεχῆς ὅτι ἀριθμητόν. . . καὶ ἄλλα δὲ πολλὰ ἀντεπιπὼν πρὸς τὴν Ἀριστοτέλεις ἀπόδοσιν ὁ Στράτων αὐτὸς τὸν χρόνον τὸ ἐν ταῖς πράξεσι ποσόν εἶναι τίθει. . . καὶ πάντες οἱ εἰρημένοι περὶ τὸν φυ- σικὸν χρόνον διέτρεψαν, καὶ ἐνεδείξαντο τινες αὐτῶν περὶ τῷ χω-

βολή, ὡς ἐπὶ τῶν γινομένων, ὅτε ἐν τῷ πάθει, ὡς ἐπὶ τῶν ἀλλοι-
μένων, ὅτε ἐν τόπῳ, ὡς ἐπὶ τῶν φερομένων. Simpl. f. 191.

224 b δειξας ὅτι ἐν τῷ κινημένῳ ἢ κίνησις ὅς ἐκ ἐν ἄλλῳ τινὶ τῶν
16 τῇ κινήσει συνυπαρχόντων, ἐφεξῆς ὅπερ πρότερον ἐδείξεν ἐπὶ τε
τῷ κινηθέντι καὶ ἐπὶ τῷ κινημένῳ, ὅτι τὸ μὲν τι ἐστὶν αὐτῶν καὶ συμ-
βεβηκός, τὸ δὲ καὶ μέρος, τὸ δὲ καθ' αὐτὸ καὶ πρώτως, νῦν λέγει
ὅτι καὶ ἐπὶ τὰ ἄλλα τὰ τῇ κινήσει συνυπαρχόντα ἢ διαίσεις αὐτῇ
ἐκτείνετο, τό τε ἐν ᾧ καὶ τὸ ἐξ ὧ καὶ τὸ εἰς ὧ, τὰ τρία· ταῦτα γὰρ
ἐσημάνειν εἰπὼν "ἐξὶ δὲ καὶ ἐν ἐκείνοις." ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν ἐν ᾧ,
ὅπερ ἐστὶν ὁ χρόνος, ἀπέδειξεν ἐν τοῖς περὶ χρόνου, περὶ δὲ τῶν δύο
προθέμενος ποιεῖν τὴν λόγον ἐφ' ἐνὸς τῶν εἰς ὃ ἢ μεταβολὴ πάθος ἢ
εἶδος ἢ τόπος... καὶ ἐπὶ τῷ ἐξ ὧ δέ, καὶ αὐτὸς παραλείπειν
αὐτό, τὰ αὐτὰ πως δύναται λέγειν. id. f. 191 b.

224 b "ἐν πᾶσι" μὲν, ὅτι ἐν τοῖς δέκα γένεσιν ἐστὶν ἡ καὶ συμβε-
27 βηκός μεταβολή· τῷ γὰρ τὴν ὑσῖαν εἶναι τὴν κινημένην, τὰ δ'
ἄλλα πάντα τῇ ὑσῖα συμβεβηκέναι, ἔκαστον αὐτῶν δύναμεθα
λέγειν κινεῖσθαι, ὅταν ἢ ὑποκειμένη αὐτοῖς ὑσῖα καθ' αὐτὴν κινῇ.
τὸ δὲ "καὶ πάντων" ἦτοί ὅτι πάντων ἐστὶ κατηγορεῖσθαι τῶν κινημέ-
νων καὶ ἀκινήτων τὸ κινεῖν καὶ κινεῖσθαι, ὅταν καὶ συμβεβηκός κατηγο-
ρῶμεν, ὥσπερ τῆς ψυχῆς· ἀκίνητος γὰρ ὅσα ἢ ψυχὴ καὶ τὴν
ἐαυτῆς φύσιν λέγοιτο· ἂν καὶ συμβεβηκός κινεῖσθαι. ἢ πάντων ἀντὶ
τῶν πάντων εἰς πάντα... τὸ δὲ "ἀεὶ" σημαίνει ἂν ὅτι καὶ ὅτε μὴ
κινεῖται τι οἷον τε κινεῖσθαι αὐτὸ καὶ συμβεβηκός τῷ ἐν τῷ κινημένῳ
εἶναι, ὡς ὁ ἐν τῇ πλάσῃ νῆϊ ἡρεμῶν. ἢ ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν μηκέτι
ὄντων ἐστὶν ὅτω κατηγορεῖν τὸ κινεῖσθαι. id. ib.

225 a ἢ ἐξ ὧ ὑποκειμένης εἰς ὧ ὑποκείμενον, ἢ ἐξ ὧ ὑποκείμενης εἰς
5 μὴ ὑποκείμενον, ἢ ἐκ ἐξ ὑποκείμενης εἰς ὑποκείμενον. Themist.
f. 49 b.

ἢ ἐξ ὧ ὑποκείμενης εἰς ὧ ὑποκείμενον, ἢ ἐξ ὧ ὑποκείμενης
εἰς ὑποκείμενον... τί τὸ ὑποκείμενον αὐτῷ σημαίνει, δεδηλωκεν
εἰπὼν "λέγω δὴ τὸ ὑποκείμενον τὸ καταφάσκει δηλόμενον," ἵνα μὴ
τὴν ὑσῖαν μόνον ὑποκείμενον νομίζωμεν, ἀλλὰ καὶ τὸ ποῖον καὶ τὸ
ποσὸν καὶ πᾶν ὃν τὸ καταφάσκει δηλόμενον. καταφάσκει δὲ δη-
λόμενον ὃ τὸ διὰ προτάσεως καταφατικῆς σημαίνον, ἀλλὰ τὸ
ἄνευ ἀποφατικῆς μορίῃ, ὡς ἄνθρωπος καὶ τὸ λευκὸν καὶ ὅσα τοιαῦτα·
καὶ ταῦτα γὰρ καταφάσεις ἐκάλειν καὶ ἀπλᾶ ὄντα καὶ σύνθετα· τὰ δὲ καὶ
τῶν ἀρνητικῆς μορίῃ ἀποφατικὰ ὀνόματα καλεῖσιν... ὁ δὲ Εὐδη-
μος καὶ τὰς σφάσεις ὑποκειμένοις εἰσφέρει φησὶν· ὃ γὰρ ὁμοίως λέ-
γει τὸ τυφλὸν καὶ τὸ μὴ ἔχον ὀφθαλμούς, ὅδὲ τὸ φαλακρὸν καὶ τὸ μὴ
ἔχον τρίχας. ὑποκείμενα ἔν καὶ τὰ τοιαῦτα φησιν, ὧς ὁμοίως δὲ
ταῖς καταφάσεσιν. Simpl. f. 192.

225 a καλῶς τὸ "καὶ ἀντίφασιν" προσέθισιν· ὃ γὰρ ἐκ μὴ λευκῆ εἰς
13 γλυκὴ ἢ μεταβολὴ γίνετο, πλὴν εἰ μὴ καὶ συμβεβηκός, τὴν δὲ
καθ' αὐτὴν πᾶσαν ἐκ τῶν μὴ ὑποκειμένων εἰς ὑποκείμενον μεταβολὴν
ἀνάγκη κατ' ἀντίφασιν γίνεσθαι. id. f. 192 b.

225 a ἀπλῶς δὲ μὴ ὄν ὃ τὸ μηδὰ μὴ μηδὰ μὴ ὄν λέγει (ἐκ γὰρ τῶν
15 ὅτω μὴ ὄντος ὅδὲ γίνεταί τι), ἀλλὰ τὸ ἐνεργεῖν μὴ μὴ ὄν δύναται
δὲ ὄν... καὶ τῷ τὸ δὲ καλῶς προσέθισιν ὁ Ἀσπάσιος εἰς διάκρισιν

τῆς ἀπλῶς γενέσεως καὶ τῆς τινός, ὅτι ἢ ἀπλῶς γένεσις ἄνευ
προθέσεως λέγειτο, ἄνθρωπος γὰρ λέγειτο γινόμενα καὶ ἵππος, λευκὸν
δὲ καὶ προσηκῆς, ἄνθρωπον γὰρ λευκόν. id. ib.

τὸ μὴ προκειμένον ἐστὶ δειξαι ὅτι ὅτε γένεσις ὅτε φθορὰ κινή- 225 a
σεις εἰσὶν· ἐπεὶ δὲ ἢ γένεσις ἐκ τῶν μὴ ὄντων εἰς τὸ ὄν εἴρηται μετα- 20
βολή, ἢ δὲ φθορὰ ἐκ τῶν ὄντων εἰς τὸ μὴ ὄν, πολλαχῶς δὲ λέγειτο
τὸ μὴ ὄν, τὰς σημασίας αὐτῇ πρώτον ἀπαριθμεῖτο. id. f. 193.

εἰ δὲ τῶν ὅπως ἔχει, δηλονότι πλεοναχῶς τὸ μὴ ὄν· καὶ γὰρ τὸ
ὃ λευκὸν μὴ ὄν, καὶ τὸ ὃ ἄνθρωπος μὴ ὄν, λέγειτο δὲ καὶ τὸ ψευδὸς
μὴ ὄν. ἀλλὰ τῷ τὸ μὴ ἀφείδω· περὶ λόγου γὰρ ἐστὶ συνθέσεις καὶ
διαίσεις. τῶν δὲ προειρημένων δυοῖν ποῖον ἂν κεκινήσθαι λέγοιτο;
ἐγὼ δὲ φημι τὸ ὅπως μὴ ὄν ὡς τὸ μὴ λευκόν, ὡς τὸ μὴ ἀγαθόν,
ὅτι αὐτὸ τὸ μὴ λευκὸν κινεῖτο καὶ αὐτὸ τὸ μὴ ἀγαθόν· πῶς γὰρ ἂν
ὃ ὃ ἐκ ἐστὶ ὅπως, κινεῖτο δύναται; ἀλλὰ Καλλίας ὁ μὴ λευκός καὶ
Καλλίας ὁ μὴ ἀγαθός κινεῖτο. ὅθεν ὅδὲ ἀπλῶς τὰ τοιαῦτα κί-
νεῖσθαι λέγω, ἀλλὰ καὶ συμβεβηκός... ἀδύνατον τοίνυν τὰ ὅπως
μὴ ὄντα κινεῖσθαι· εἰ δὲ τῷ, ἀδύνατον καὶ τὴν γένεσιν κίνησιν
εἶναι... ὃ μόνον δὲ ἢ γένεσις ὃ ἐκ κινήσεως, ἀλλ' ὅδὲ ἢ φθορὰ.
κινήσει γὰρ ἢ κινήσεως ἐστὶν ἐναντίον ἢ ἡρεμία. εἰ δὲ κινήσεως ἢ φθορὰ,
ἢ γένεσις εἴη ἢ κινήσεως ἢ ἡρεμία. Themist. f. 49 b.

εἰπὼν ὅτι τὸ μὴ ὄν ἐξ ὧ ἢ γένεσις, ὃ κινεῖτο μὴ γίνετο δὲ ("γίνετο" 225 a
γὰρ" φησι "τὸ μὴ ὄν"), πῶς εἶπε γίνεσθαι τὸ μὴ ὄν ἐξηγεῖτο, ὅτι ὃ 27
καθ' αὐτὸ μὴ ὄν γίνετο, ἀλλ' ὧ συμβεβηκε τὸ μὴ ὄν· ἢ γὰρ ὅλη
καὶ ὅπως τὸ δύναται, ἐξ ὧ γίνετο τὸ γινόμενον, ὃ καθ' αὐτὸ μὴ ὄν ἐστὶν,
ἀλλ' ὅτι συμβεβηκεν αὐτῷ τὸ μὴ ὄν, οἷον ἢ σφάσεις, ἥτις ὃ
ὑποκείμενον ἐν τῇ γενέσει. πλὴν καθόσον τὸ γινόμενον διὰ τὴν σφά-
σιν ὃ ἐκ ἐστὶ τῷ γίνετο, ἀληθὲς εἶπεν ὅτι ὑπάρχει τὸ μὴ ὄν καὶ
τῷ γινόμενον ἀπλῶς... λέγει δὲ καὶ ἄλλην ἐξηγήσιν ὁ Ἀλέξαν-
δρος τῶν προκειμένων τοιαύτην. τῷ ἀπλῶς μὴ ὄντι, τετέστι τῷ
δύναται, ἐξ ὧ γίνετο τὸ γινόμενον, καὶ συμβεβηκός ὑπάρχει τὸ γί-
νεσθαι, ὅτι ὧ συμβεβηκε τὸ ἀπλῶς μὴ ὄν, τετέστι ἢ σφάσεις, τῷ
γίνετο· τὸ δὲ κινεῖσθαι καὶ συμβεβηκός ὑπάρχει αὐτῷ, εἴπερ μὴδὲ
ἐστὶ ὅπως, ἀλλ' εἴπερ ἄρα, τὸ κινεῖσθαι τῷ μὴ ὄντι ὑπάρχει, ὃ
ἀντίκειτο τῷ τινὶ ὄντι, ὅπερ ἐστὶν ὃ ἀπλῶς μὴ ὄν ἀλλὰ τότε μὴ
ὄν, ἐφ' ὧ ἢ τῆς γένεσις κατηγορεῖτο, καὶ τῷ τὸ δὲ καὶ συμβεβηκός·
ὃ γὰρ καθὸ μὴ ὄν, ἀλλὰ καθὸ ἄλλο τι ὄν· δεῖ γὰρ τὸ γινόμενον εἶναι
ὄν· ὅπως γὰρ ἐνεργεῖν ἢ κίνησις. τεκμήριον ὅτι τὸ μὴ κινεῖσθαι
γινόμενον ἔλαβε τὸ ὑπάρχειν αὐτῷ τὸ μὴ ὄν. ὁ δὲ Ἀσπάσιος ὅπως
ἐξηγεῖτο τὴν λέξιν ταύτην. εἰπὼν, φησὶν, ὅτι τὸ μὴ ὄν ἐστὶ τὸ γινό-
μενον, ἐπειδὴ τῷ ἀμφισβητήσιμον ἦν (εἴποι γὰρ ἂν τις μὴ εἶναι
τὸ μὴ ὄν τὸ γινόμενον, ἀλλ' ἐκ τῶν μὴ ὄντων), διὰ τῷ λέγει ὅτι
καὶ ὅτι μάλιστα συγχωρήσωμεν τὸ μὴ ὄν καὶ συμβεβηκός λέγεσθαι
γίνεσθαι καὶ μὴ κυρίως, ἀλλ' ὅμως τό γε ἀνασφάσιν αὐτῷ ἀληθὲς
ἐστὶν, ὅτι τὸ γινόμενον τὸ μὴ ὄν ἐστὶν· ὃ γὰρ ἂν ἔτι γίνετο, εἴπερ ὄν
ἦν. ἐπεὶ ὅτι τὸ γινόμενον ὃ ὄν ἐστὶν, τὸ δὲ ὃ ὄν ὃ κινεῖτο, τὸ γινό-
μενον ὃ κινεῖτο, ὅδὲ ἢ γένεσις ἂν εἴη κίνησις. Simpl. f. 193 b.
ὁ Ἀσπάσιος ὅπως... τὸ γινόμενον ὃ κινεῖτο. ὁ δὲ Θεμ-
ίστιος ὅπως· γίνετο γὰρ τὸ μὴ ὄν, τὸ δὲ γινόμενον ἐνεργεῖν ὃ ἐστὶν τὸ

ἐνεργεία μὴ ὄν ἐν τόπῳ ἔκ ἔστιν, εἰ δὲ μὴ ἐν τόπῳ, ὅδὲ κινεῖται.
cod. Pal. 237. cf. Themist. f. 50.

225 b παράδειγμα τῷ τὴν κίνησιν καταφάσκει δηλοῦν τὴν γυμνὸν
4 λαβὼν ἐπήγαγε καὶ τὸ λευκὸν καὶ τὸ μέλαν, δεικνύς ὅτι ὡς ταῦτα
καταφάσκει δηλοῦν, ὅτι καὶ τὸ γυμνόν. μή ποτε δὲ καὶ ἄλλο τι
ἐνεδείξατο διὰ τούτου, ὅτι τὰ ἐξ ἀλλήλων γινόμενα ἐναντία ἑ
μόνον ὡς ἐξ ἐναντίων γίνετο ἀλλὰ καὶ ὡς ἐξ ἀποφάσεων· τὸ γὰρ λευκόν
ἐκ τοῦ μέλανος γίνετο, ὅτι τὸ μέλαν ἑ λευκόν ἐστίν, καὶ μέντοι καὶ ὡς
ἐκ κινήσεως... ὅτι μὴ ὅν ὁ Ἀριστοτέλης τὴν κίνησιν τινὰ μετα-
βολὴν λέγει, ἐπὶ πλεόν ὅταν τὴν μεταβολὴν τῆς κινήσεως, τὴν
γένεσιν καὶ τὴν φθορὰν μεταβολὰς λέγων, κινήσεις δ' ἔσονται. ὁ δὲ γε
Πλάτων τὸναντίον δοκεῖ τὴν κίνησιν ἐπὶ πλεόν τῆς μεταβολῆς λέ-
γειν· καὶ γὰρ τὰς μὲν μεταβολὰς τὰς αὐτὰς τῷ Ἀριστοτέλει λέγει,
κινήσεις αὐτὰς εἶναι βυθόμενος· καὶ γὰρ καὶ τὴν γένεσιν καὶ τὴν φθορὰν
ἐν τῷ δεκάτῳ τῶν Νόμων (p. 894 sqq.) ταῖς φυσικαῖς κινήσεσι
15 συναριθμεῖ, κίνησιν δὲ καὶ τὴν τῷ ὄντι ἐνέργειαν ὀνομάζει, σφαίρας
ἐν τῷ τόπῳ κινῆσει τὴν ἐπιστρεπτικὴν τῷ ὄντι κίνησιν ἀπεικάζων...
ταῦτα μὲν ἐμοὶ φίλων ὅτι περὶ φίλων ἀνδρῶν ἀλλήλοις τε καὶ τῇ
σοφίᾳ ἐννοεῖν. εὐθύνοσι δὲ τὸν Ἀριστοτέλην τὴν γένεσιν καὶ τὴν
φθορὰν ἐκβάλλοντα τῶν κινήσεων ἐκ τῶν τῷ κινούμενον ἐν τόπῳ
εἶναι, τὸ δὲ μὴ ὄν, ἐξ ὅ ἢ γένεσις καὶ εἰς ὃ ἢ φθορά, μὴ εἶναι ἐν
τόπῳ, λέγοντες κακῶς τὸ μὴ ὄν ἐξ ὅ ἢ γένεσις τὴν ὕλην λαμ-
βάνει... ὁ μὲν Πλάτων πάσας τὰς φυσικὰς μεταβολὰς κινήσεις
ἡξίωσε καλεῖν, ἣν ἐξήλωσε δόξαν καὶ Ἀριστοτέλης ἐν ταῖς Κατη-
γορίαις (c. 14) καὶ ἐν ταύτῃ τῇ πραγματείᾳ μέχρι τούτου. τὸν γὰρ
ὅρον τῆς μεταβολῆς ὡς κινήσεως ἀπέδωκεν ἐν τῷ τρίτῳ, εὐρύν
δὲ τὴν εἰρημένην ἐν ταῖς μεταβολαῖς διαφορὰν, καὶ ταύτην διέ-
σχεσε τὴν κίνησιν ἀπὸ τῆς γενέσεως καὶ φθορᾶς. Simpl. f. 194.

225 b ἐν τῇ ἀπαριθμῇ τῶν κατηγοριῶν παρέλειπε τὸ ποτέ καὶ τὸ
5 κείναι καὶ τὸ ἔχειν, ὡς προδήλως ἐν τέτοις μὴ ὕψους τῆς κινήσεως,
καθὰ φησιν ὁ Ἀλέξανδρος, διότι μὴ ἔστιν ἐν αὐτοῖς ἐναντίωσις (ἔτε
γὰρ ἐν τῷ κείναι ἔτε ἐν τῷ ἔχειν ἔτε ἐν χρόνῳ), ἡ δὲ κίνησις ἐξ
ἐναντίου εἰς ἐναντίον, τὸ δὲ γε κείναι καὶ τὸ ἔχειν ἡρεμῶς μᾶλλον
ἔοικεν ἢ κινήσει. ἐπειδὴ δὲ ἐν τῷ χρόνῳ δοκεῖ τις εἶναι ἐναντίωσις
τῷ παρελθόντος πρὸς τὸ μέλλον καὶ τῷ νεωτέρῳ πρὸς τὸ πρεσβύτε-
ρον, ὁ Ἀλέξανδρος σπουδάζει διὰ πλειόνων δεικνύειν ὅτι ἔκ ἔστιν ἐν
τῷ χρόνῳ κίνησις... ἐκεῖνο δὲ μάλα σπουδῆς ἄξιον ζητεῖν, ἐν
τίσι κατηγορίαις ἐστὶν ἡ κίνησις, καὶ πρὸς τούτων ζητεῖν εἰ τὴν κίνησιν
ἀποφάσκει μόνον τινῶν κατηγοριῶν ὁ Ἀριστοτέλης ἢ καὶ τὴν μετα-
βολὴν. ἀκολουθῶντες ὅν τοις ὑπὸ τῷ Ἀριστοτέλει λεγομένοις ταῦτα
ζητήσωμεν. id. f. 195 b et 196.

σημειωτέον ὅτι τὰς τρεῖς ταύτας κατηγορίας, τὸ ποτέ καὶ τὸ
κείναι καὶ τὸ ἔχειν, παραλείπει ἐν ταύτῃ διὰ τὴν αἰτίαν δι' ἣν καὶ ἐν
Κατηγορίαις τὴν διδασκαλίαν αὐτῶν παραλείπει, ἀρκεῖται
μόνη τῇ ὑπογραφῇ τῷ σημειομένῳ. αἴτιον δὲ ἐστὶ τὸ ἀμενῆς
ταύτας εἶναι. cod. Pal. 237.

225 b ἐκθέμενος τὰς ἀξιολόγους τῶν κατηγοριῶν, ἐν τρισὶ τέτῳ
10 φησὶν εἶναι κίνησιν, ἐν τῷ ποῦ, ἐν τῷ ποῦ καὶ ἐν τῷ πῶ, καὶ

πρῶτον μὲν δεικνύει ὅτι ἐν ταῖς ἄλλαις κατηγορίαις ἔκ ἔστι κίνησις...
ζητήσῃ δ' ἂν τις πῶς ἔκ εἰσὶν ἐναντία ὅσῃς ἄλλῃς τὸ πῶ
καὶ τὸ ὕδωρ, ὥστε εἶναι ἐναντίαν ὅσῃς ὅσῃς· εἰ δὲ τούτο, πῶς ἢ εἰς
ἄλλῃς πυρὸς καὶ ὕδατος μεταβολῇ ἐξ ἐναντίου εἰς ἐναντίον ὅσῃς
ἔκ ἔστι κίνησις, ὥστε καὶ ἐν ὅσῃς εἶναι κίνησιν. ἡ ῥητέον ὅτι ἐν ὕδατι
καὶ πυρὶ ἐναντία ποιότητές εἰσι τινες, ψυχρὸν θερμὸν καὶ ὑγρὸν
ξηρὸν, ἐν οἷς ἔκ ἔστι μόνους τῷ πυρὶ τὸ εἶναι, ἀλλὰ καὶ ἐν κηφότητι
καὶ λαμπρότητι, καθ' ἃ τῷ πυρὶ δόξει μᾶλλον ἢ γὰρ εἶναι ἐναντία.
Simpl. f. 196 b. cf. Themist. f. 50.

ἐφεξῆς δεικνύειν ὅτι ὅδὲ ἐν τῷ πρὸς τι ἐστὶ κίνησις καθ' 225 b
αὐτήν· ὅ γὰρ καὶ τὴν οἰκίαν μεταβολὴν τὰ πρὸς τι αἰεὶ μετα- 11
πίπτει, ἀλλὰ καὶ μηδὲν αὐτὰ κινούμενα ἄλλοτε ἄλλως ἔχει ἄλλων
κινουμένων, ὥστε ὅ δια κινήσεως οἰκίαις ἢ καὶ τὸ πρὸς τι μεταβολῇ...
ἐφιστάνοι δὲ ἂν τις ὅσῃς πρῶτον μὲν εἰ τὴν κίνησιν ἀποφάσκει
μόνον τῷ πρὸς τι ἢ καὶ τὴν μεταβολὴν... δευτέρον μὴ ποτε ἢ τῷ
πρὸς τι κατηγορία ὑποκείμενον μηδὲν ἔχοντα ἴδιον ἀλλὰ χέσις μό-
νον ὅσῃς ἐν ὅσῃς καὶ ποιότητι καὶ ποσότητι καὶ ταῖς ἄλλαις κατηγο-
ρίαις, καὶ ἐν ἀμφοτέροις ὑφεσώσα τοῖς τὴν χέσιν πρὸς ἄλλῃς
ἔχοντα, τῷ ἑτέρῳ κινουμένῳ ποιεῖ πάντως καὶ τὸ ἕτερον κινεῖται ὅ καὶ
συμβεβηκὸς ἀλλὰ καθ' αὐτό, διότι μέντοι ἢ χέσις ἐν ἀμφοτέ-
ροις ἢ αὐτὴ κινεῖται... ἐφιστάνειν ὅ καὶ περὶ τῷ ἔχοντος τὴν
χέσιν, ἀλλὰ περὶ τῆς χέσεως αὐτῆς, εἴτε καθ' αὐτὴν εἴτε καὶ συμ-
βεβηκὸς αὐτὴν καὶ λέγειν κινεῖται. Simpl. f. 196 b.

ἀλλ' ὅδὲ καὶ τὸ ποιεῖν ἢ τὸ πάχειν (κίνησις ἂν εἴη). τί δὴ ποτε; 225 b
ὅτι τὸ ποιεῖν ὑπὸ τὸ κινεῖν ἐστίν, καὶ τὸ πάχειν ὑπὸ τὸ κινεῖν. ἔτε δὲ 7
κινεῖν ἐστὶν καὶ τὸ κινεῖν, ἔτ' ἔτι μᾶλλον καὶ τὸ κινεῖν· καὶ γὰρ εἰπεῖν
τούτο γελοῖον, καὶ νοῆσαι πολλῷ γελοιώτερον. Ἀριστοτέλης δὲ καὶ
πλείω προσάγει τῇδε τῇ ὑπόθεσιν τὰ δυσχερῆ. Themist. f. 50.

προσέθηκε, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, "ὅδὲ πάντες κινούμενοι καὶ 225 b
κινῶντες," δεικνύς τὸ προκείμενον καθολικώτερον· ἐστὶ γὰρ τὸ μὲν ποιεῖν 14
ὑπὸ τὸ κινεῖν, τὸ δὲ πάχειν ὑπὸ τὸ κινεῖν. ἀλλ' εἰ τούτο ἀληθές,
καὶ τὸ μὲν ποιεῖν καὶ πάχειν ὑπὸ τὸ κινεῖν καὶ κινεῖται, τὸ δὲ κινεῖν καὶ κιν-
εῖται ὑπὸ τὸ μεταβάλλειν καὶ μεταβάλλεται, πάντες οἷμαι ζητεῖν
διὰ τί ἐν ταῖς κατηγορίαις τὸ ποιεῖν καὶ τὸ πάχειν ἔταξεν ὡς καθο-
λικώτερα, ὅχι δὲ τὸ κινεῖν καὶ κινεῖται, ἢ μᾶλλον τὸ μεταβάλλειν καὶ
τὸ μεταβάλλεται. μή ποτε ὅν καθολικώτερα ἐστὶ τέτων τὸ ποιεῖν
καὶ τὸ πάχειν. καὶ γὰρ τὸ ἡρεμίζειν καὶ τὸ ἐν αὐτῷ συνέχειν ποιεῖν τί
ἐστίν, ὅ μὲντοι κινεῖν ὅδὲ μεταβάλλειν. εἰ δὲ τούτο ἀληθές, τὸ
ποιεῖν καὶ τὸ πάχειν ὅχι ὡς εἰς καθολικώτερα ἀνήγαγε τὸ κινεῖν
καὶ κινεῖται, ἀλλὰ μετέγαγεν αὐτὰ πρὸς τὴν ὑπόθεσιν. Simpl.
f. 197 b.

τὸ "εἰς ἕτερον εἶδος" καλῶς πρόσκειται, καὶ τὴν αἰτίαν αὐτῆς 225 b
ἐπήγαγεν εἰπὼν "αὕτη γὰρ ἢ κίνησις ἐξ ἄλλου εἶδους εἰς ἄλλο ἐστὶ 22
μεταβολή." καὶ ὅ μόνῃ ἢ κίνησις ἀλλὰ καὶ ἢ γένεσις καὶ ἢ φθορά
ὡσαύτως ἔχει. id. ib.

ἐπειδὴ ὅχι ἦν ὠρισμένον τὸ εἰς ὅποιον, διὰ τούτο ὅταν νοσήσῃ, 225 b
φησὶ, μεταβεβηκὸς ἐστὶν εἰς ὅποιον· ἐνδέχεται γὰρ καὶ μεταβάλ- 29
λειν τὸ μεταβάλλειν, καὶ ἡρεμῆσαι παυσάμενον τῆς μεταβολῆς.

ὅταν μέντοι ἐκ κινήσεως εἰς κίνησιν κινεῖσθαι λέγηται, ἀνάγκη εἰς ὁποιαῦν κίνησιν μεταβεβληκέναι, καὶ ὑκέτι εἰς ἡρεμίαν. . . καὶ ἔτι ὅταν ἢ πρὸς τὸ ἕτερον μεταβεβληκός, ὅπερ εἶπεν αὐτὸς ὅταν νοσήσῃ, τότε καὶ εἰς ἕτερον ὁποιοῦν ἔσται μεταβεβληκός. ὥςτε πρῶτον μὲν ἄτοπον τὸ ἐπὶ πλείω ἅμα καὶ διαφέροντα κινεῖσθαι, ἔπειτα τὸ ἐν πλείοσιν ἅμα εἶναι. τρίτον δὲ εἰ ἡ κίνησις μεταβολὴ ἐστὶν ἐξ ἐναντίας εἰς ἐναντίον, καὶ μεταβάλλει τι ἐκ κινήσεως εἰς κίνησιν, δηλονότι ἐκ τῆς ἐκ τῶ ἐναντίας εἰς τὸ ἐναντίον μεταβάλλοι ἂν εἰς τὴν ἐξ ἐναντίας εἰς ἐναντίον. αὐτὴ γὰρ εἰσιν ἐναντία κινήσεις. . . ὥςτε συμβῆσθαι καὶ τῶν πρῶτον ἀτοπώτερον. ὃ μόνον ἂν ἐπὶ πλείω ἅμα καὶ διαφέροντα κινήσῃ, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ἐναντία. . . τὸ δὲ ἐπὶ τὰ ἐναντία ἅμα κινεῖσθαι καὶ ἐν τοῖς ἐναντίοις ἅμα εἶναι ἐσήμενε διὰ τῶ καὶ ἔτι εἰς μὴ τὴν τυχεύσαν ἀεὶ, κακείνην ἐκ τινος εἰς τι ἕτερον, ὥςτε καὶ ἡ ἀντικειμένη ἔσται ὑγίανσις. τί ἔν τῃ μεταβάλλει τι ἐκ τῶ ἀναμιμνήσκουσιν εἰς τὸ ἐπιλανθάνεσθαι, καὶ ἐκ τῶ νοσίζουσιν εἰς ὑγίανσιν ἢ εἰς τὸ ὑγιαίνειν; εἰ ἔν κινήσει αὐτὴ καὶ ἐναντία, πῶς ἔκ ἂν εἴη μεταβολὴ μεταβολῆς καὶ κινήσεως κινήσεως; ταύτην δὴ λύει τὴν ἐνστασιν. φησὶ γὰρ ὃ καὶ αὐτὸ ἐκ κινήσεως εἶναι εἰς κίνησιν τὴν μεταβολήν, ἀλλὰ καὶ συμβεβηκός. . . πῶς δὲ καὶ συμβεβηκός τὸ ἀναμιμνήσκουσιν μεταβάλλει εἰς τὸ ἐπιλανθάνεσθαι, ἐδήλωσεν εἰπὼν ὅτι ὅ ὑπάρχει παρὰ μέρος ταῦτα, τυτέστιν ὁ ἄνθρωπος ἢ ἡ ψυχὴ, ἐκείνο μεταβάλλει καὶ ταῦτα. . . ἐπισημαίνει δὲ ἐν τούτοις οἶμαι ἄξιον ὅτι ὃ πᾶσαν μεταβολὴν ἀποφάσκει τῆς κινήσεως, ἀλλὰ τὴν κίνησιν μόνην. id. f. 198.

226^a 1. διαφόρῃ ὕσῃ ἐν τούτῳ τῷ χωρίῳ τῆς γραφῆς ὁ Ἀλέξανδρος τὴν σαφεσέραν ἔγραψεν ἔχουσαν ὕτως "οἷον εἰ ἡ ἀπλὴ γένεσις ἐγίνετο ποτε, καὶ τὸ γινόμενον ἐγίνετο, ὥςτε ὕπω ἦν ἡδὴ." καὶ ἐξηγεῖται ἀπλὴν γένεσιν τὴν χωρὶς τῶ γινόμενου νοσημένην, περὶ τῆς ζητούμενης εἰ γίνετο. εἰ ἔν αὕτῃ ἡ γένεσις ἐγίνετο ποτε, τὸ δὲ γινόμενον γίνετο τέως καὶ ὕπω ἐστὶν (ὃ γὰρ οἷον τε αὐτὸ γινόμενον μὴ γίνεσθαι), ὕπω ὅσα ἡ γένεσις ἡδὴ ἦν. ὃ γὰρ ἡδύνατο γενεῖσθαι μὴ ὕσῃς γενέσεως. οἶδε δὲ καὶ τούτῳ τῷ εἰρημένῳ προσκείμενον ὁ Ἀλέξανδρος "ἀλλὰ γινόμενον ἦν, γινόμενον ἡδὴ," ὅπερ τῷ εἰρημένῳ ἀτόπων, τῷ μήπω γένεσιν ὅσαν ἡδὴ εἶναι, τὸ ἀντίστροφον ἄτοπον ἀποδίδωσι, τὸ ἡδὴ ὅσαν τὴν γένεσιν γινόμενον ἔτι εἶναι, τυτέστι μήπω εἶναι. καὶ ἄλλην δὲ γραφὴν προσέθηκε τοιαύτην "ὥςτε ὕπω ἦν τὸ γινόμενον ἀπλῶς, ἀλλὰ τι γινόμενον ἡδὴ." καὶ εἴη ἂν τὸ λεγόμενον ὅτι ἡ ἀπλὴ γένεσις ἐγίνετο ἡδὴ, τινὸς γενέσεως ὕσῃς. δι' ἧς γὰρ ἡ ἀπλὴ γένεσις ἐγίνετο, αὕτῃ γένεσις ὅσα ἡδὴ ἦν. καὶ ἐν πολλοῖς ἀντιγράφοις αὕτῃ φέρεται ἡ γραφή. μήποτε δὲ ὕτως αὐτὴν ἐξηγή- 40 τέον. εἰ γίνετο ἡ γένεσις, ὕπω ἦν ἀπλῶς ἡ γένεσις τὸ γινόμενον, ἀλλὰ τι γινόμενον ἡδὴ, τυτέστιν ἀλλὰ καὶ ἄλλο τι μὴ τῆς γενέσεως πεπονηδὸς τὴν γένεσιν, ὥςτε τὸ ὅλον γινόμενον εἶναι, ὥςπερ ἐστὶ γινόμενον ὁ ἄνθρωπος. εἰ ἔν γίνετο ἡ γένεσις, ὃ γένεσις ἔσται ἀπλῶς, ἀλλὰ ἔν τι τῶν γινόμενων. ταῦτα ἔν μεταξὺ τὰ ἄτοπα 45 προσενδοεξάμενος, ἐφεξῆς προσέθηκε πῶς ἐπ' ἀπειρον προελύσει ἡ γένεσις, καὶ πῶς ἀναμνησθήσεται, εἰ ἔστι γενέσεως γένεσις. . . ὃ δὲ Ἀσπασίος ἐὰν γράφῃ, φησὶν, "ὡς εἴη ἀπλὴ γένεσις ἐγίνετο ποτε,

καὶ τὸ γινόμενον ἐγίνετο, ὥςτε ὕπω ἦν γινόμενον ἀπλῶς ἀλλὰ γινόμενον ἡδὴ," ἔσται μόνον, φησὶ, δεικνύμενον διὰ ταύτης τῆς λέξεως ὃ προέθετο, ὅτι ἐπ' ἀπειρον προῖκε ἡ γένεσις. εἰ γὰρ ἡ γένεσις ἐγίνετο, ἀπλῶς δὲ γινόμενον ἐστὶ τὸ εἰς ὕσαν ἐρχόμενον, εἰ ἔν τῇ γινόμενον γινόμενον ἐστὶν, ὕπω ἦν γινόμενον ἀπλῶς. ὃ γὰρ ἐρχετο εἰς ὕσαν, ἀλλ' εἰς τὸ ἀπλῶς γινόμενον. πάλιν δὲ ἐκείνο ἐξ ὃ γινόμενον ἐγίνετο, δεῖ γινόμενον εἶναι, καὶ τούτῳ ἐπ' ἀπειρον. καὶ τῷ ἐπὶ τῆς κινήσεως δέ, φησὶ, λόγῳ συμφωνοτέρα ἔσται ἡ τοιαύτη γραφή. ἐπὶ γὰρ τῆς κινήσεως ὕτως ἡ ἀπειρία μόνον δεικνύει καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον, εἰ ἔστι κινήσεως κίνησις. . . ἐφιστάνει δὲ ἄξιον, ὡς οἶμαι, πῶς ἐπὶ τῶν ἐπ' ἀπειρον, εἰ μὴ ἔστι τὸ πρῶτον, ὅδε τὸ ἐχόμενον ἐστὶν, ὡς εἶπεν ὁ Ἀριστοτέλης. id. f. 198 b.

τούτῳ τὸ ῥῆθ' ἐν προσφύεσθαι, οἶμαι, τῶν ἄλλων ὁ Ἀσπασίος ἐξηγήσατο, ἐὰν γράφῃ λέγων, οἷον εἰ ἡ ἀπλὴ. . . δεῖ γιν. εἶναι, καὶ τούτῳ ἐπ' ἀπειρον. διαφόρῃ ὕσῃ ἐν τούτῳ τῷ χ. τ. γρ. ὁ Ἀλέξ. . . τυτέστι μήπω εἶναι. cod. Pal. 237.

λέγουσι καλῶς οἱ ἐξηγηταὶ ὅτι διὰ τῆς ἡρεμίας ἐνεδείξατο καὶ ἐπὶ κινήσεως ἀρμόττειν τὸν αὐτὸν λόγον. εἰ γὰρ ἡ κίνησις κινεῖται, τὸ δὲ κινούμενον τινα κίνησιν καὶ ἡρεμῆν πέφυκε τὴν ἐκείνην τῇ κινήσει ἀντικειμένην ἡρεμίαν, δηλονότι καὶ ἡ κίνησις ἡρεμῆσαι κίνησις ὅσα, ὅπερ ἄτοπον. ἔτι δὲ ἀτοπώτερον τὸ ἅμα αὐτὴν κινεῖσθαι καὶ ἡρεμῆν. εἰ γὰρ εἶναι δεῖ τὸ ἡρεμῆν ὥσπερ καὶ τὸ φθειρόμενον, ἡ δὲ κίνησις εὐθύς μὲν ἀρχομένη ὕπω ἐστὶ, παυσταμένη δὲ ὑκέτι ἐστὶν, ἀλλ' ἐν τῷ κινεῖσθαι τὸ εἶναι ἔχει, εἶπερ κινεῖται, δηλονότι ἅμα κινήσεται καὶ ἡρεμῆσαι. Simpl. f. 200.

καὶ τούτῳ κοινὸν ἐπὶ πάσης μεταβολῆς ἐστὶ τὸ ἐπιχείρημα. . . 226^a 10. εἰ δὲ λέγει τις τὴν κίνησιν κινεῖσθαι καὶ τὴν γένεσιν γίνεσθαι, ἔκ ἔχει τι εἰπεῖν εἰς ὃ κινεῖται ἡ κίνησις καὶ εἰς ὃ γίνετο ἡ γένεσις ἄλλο τι παρὰ ταῦτα, ὥςπερ ὅδε τὸ ἐξ ὃ ἔχομεν εἰπεῖν πρότερον. ταῦτα μὲν ἔν, εἰ ὕτως εἴη γεγραμμένον "δεῖ γὰρ εἶναι τὴν τῶδε ἐκ τῶδε εἰς τόδε κινήσιν τε καὶ γένεσιν." ὃ δὲ Ἀλέξανδρος καὶ ἄλλην θείαν γραφὴν τὴν λέγουσαν "ἐκ τῶδε εἰς τόδε κινήσιν μὴ κίνησιν" ἐξηγεῖται καὶ ταύτην ὕτως. εἰ ἡ κίνησις κινούμενον ἐστὶν, ἄλλο δὲ τι τὸ κινούμενον καὶ ἄλλο τὸ καθὼς ἡ κίνησις, οἷον τὸ σῶμα καὶ ἡ λεύκανσις, δηλονότι ἡ κίνησις τῆς κινήσεως ἢ ἐκ τῶδε εἰς τόδε ἔκ ἂν εἴη κίνησις. ὥςτε ἔκ ἀληθὲς ὅτι κινεῖται ἡ κίνησις. καὶ ὁ Θεμίστιος ταύτην ἔοικεν ἀποδέχεσθαι τὴν γραφὴν. ἐφιστάνει δὲ καλῶς ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι ἡ πρότερα γραφὴ μάλλον οἰκεία τοῖς προκειμένοις, διότι τούτῳ τὸ συμπέρασμα τὸ τὴν κίνησιν μὴ εἶναι κίνησιν ἐφεξῆς δεικνύσιν ὁ Ἀριστοτέλης. id. f. 200 b.

ἔτι ἄλλο τὸ κινούμενον καὶ ἡ κίνησις. ἄλλο γὰρ ὁ ἄνθρωπος καὶ ἡ κίνησις, καὶ ἄλλο ἵππος καὶ δρόμος, ἄλλο ἂν καὶ ἡ κινημένη κίνησις εἴη κινήσεως. ὥσθ' ἅμα τε κίνησις καὶ ὃ κίνησις ἐστὶν. γελοῖον φέρεται τὴν ἀλλοίωσιν, ἢ τὴν φορὰν ἀλλοιωθῆσαι, ἢ τὴν αὐξήσιν τούτων θάτερον ὑπομένειν. ταῦτα γὰρ πάντα ἐν ὑποκειμένοις ἑτέροις, καὶ ὅδ' ἐστὶν ὅλως καθ' ἑαυτά. καὶ συμβεβηκός μέντοι μεταβάλλειν τὴν μεταβολὴν καὶ κινεῖσθαι τὴν κίνησιν λέγειν ἐνδέχεται. οἷον εἰ συμβαίη τινὶ τρέχοντι ὑγιαίνειν, λέγομεν ἂν τὸν δρόμον ὑγιαίνειν

τινα μεταβολήν, ἔχ' ὅτι ὁ δρόμος αὐτός, ἀλλ' ὅτι ἄνθρωπος ὡ συμβέβηκεν ὁ δρόμος. Themist. f. 50.

226 a 14. πέμπτον οἶμαι τὸτο ἐπιχείρημα, δεικνύον ὅτι ἔτε γένεσις γενέσεώς ἐστιν ἔτε κινήσεως κίνησις. ἀπάγει δὲ χ' τὸτο εἰς ἄτοπον· εἰ γὰρ ἐστὶ κινήσεως κίνησις καὶ γενέσεως γένεσις, ἔτε ἡ τῆς κινήσεως κίνησις δύναμις κίνησις εἶναι ἔτε ἡ τῆς γενέσεως γένεσις. δεικνύσι δὲ καὶ αὐτὲ ἐξ ὁμοίας παραθέσεως. . . διὰ τὸτο ἔν ἀρχόμενος τῷ ἐπιχειρήματος ἔτως εἶπεν "ἀμα δὲ πῶς καὶ ἔσαι," ἢ "ἀμα δὲ καὶ πῶς ἔσαι." ἑκατέρως ἢ εὐρίσκειν γεγραμμένον, τὸ δὲ αὐτὸ σημαίνει. Simpl. f. 200.

226 a 20. ἰσέον ὅτι τὰ μὲν τῶν βιβλίων ἔτως ἔχει τὴν γραφὴν. "καὶ συμβεβηκός μόνως ἂν ἐνδέχοιτο μεταβάλλειν τὴν μεταβολήν, οἷον εἰ ὁ ὑγιαζόμενος τρέχει ἢ μανθάνει," τὰ δὲ ἔτως "καὶ συμβεβηκός μόνως ἂν ἐνδέχοιτο μεταβάλλειν τὴν μεταβολήν, εἰ συμβαίνει τῇ τροχάσαντι ὑγιαίνειν, οἷον ὁ ὑγιαζόμενος τρέχει ἢ μανθάνει." καὶ οἷδε καὶ ταύτην τὴν γραφὴν ὁ Ἀλέξανδρος. καὶ ἔτω δὲ ἡ γεγραμμένη, ἔχ' ἔτως οἶμαι λέγεσθαι, ὡς τῷ τρέχειν αἰτίᾳ τῆς ὑγείας γινομένην, ἀλλ' ὡς ἀμφοῖν τῷ αὐτῷ ὑπαρχόντων. καὶ τὸτο οἶμαι ἐνδεικνύμενος ὁ Ἀριστοτέλης ἐπήγαγε τὸ "ἢ μανθάνει." ἢ ἢ ὁ ὡς περὶ τὸ τρέχειν ἔτω καὶ τὸ μανθάνειν αἰτίον ὑγείας δοκεῖ, ἀλλὰ τὸ τρέχειν ὡς κινήσιν τινα παρέλαβεν, ὡς περὶ καὶ τὸ μανθάνειν. μόνως ἂν καὶ συμβεβηκός, δύνασθαι εἶναι κινήσεως κίνησις, καὶ ἔτε καθ' αὐτό, ὡς δέδεικεν πρότερον, ἔτε καὶ μέρος. id. f. 201.

226 a 23. ὁ μὲν Εὐδόμος ἐν τοῖς ἑαυτῷ Φυσικαῖς παραφράζων τὰ τῷ Ἀριστοτέλει καὶ εἰπὼν ὅτι ἐν τῷ πρὸς τι ἔκ ἐστὶ κίνησις πλὴν καὶ συμβεβηκός, καὶ τὴν αἰτίαν προσεῖς (γίνεσθαι γὰρ, φησί, καὶ ἐστὶ τὸ διπλῶν διπλάσιον ἀκίνητον ὃν πάντῃ πάντως γινομένην πηχυαίαν), καὶ εἰπὼν ὅτι τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν πρὸς τι συμβαίνει, ἐπήγαγεν "εἰ ἐν χρόνῳ δὲ πάντα κινεῖται, τρόπον δὲ ἄλλον," τὸτο οἶμαι ἐνδεικνύμενος, ὅτι κίνησις μὲν τῶν ὑποκειμένων ἐστὶν ἢ καὶ τὰς χέσεις, ἄλλον δὲ τρόπον ἢ περὶ τὰς διαθέσεις, ὡς περὶ ἄλλον τρόπον καὶ τὴν ὕσιν, ὅτι ὕδὲ κίνησιν καλεῖν ἄξιον οἱ ἀπὸ τῷ Περιπατῶν, ἀλλὰ γένεσιν καὶ φθοράν, διὰ τὸ μὴ ὑπομένειν τὸ μεταβάλλον. ὁ μόνος Θεόφραστος ἐν τῷ πρώτῳ τῶν ἑαυτῷ Φυσικῶν καὶ καθ' ἕκαστον γένος τῶν κατηγοριῶν τὴν κίνησιν θεωρεῖσθαι φησὶ γράφων ἔτως. . . ἔοικε δὲ νῦν κίνησιν κοινῶς τὴν μεταβολὴν λέγειν. καὶ ἢ ὁ ὅρισμός ὁ λέγων ἐντελέχειαν τῷ δυνάμει ἢ τοῦτον ἐστὶν, ἢ τῆς κυρίως κινήσεως ἐστὶν, ἀλλὰ καὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς καὶ ὅλης πάσης μεταβολῆς. . . κατ' ἄλλον δὲ τρόπον τῆς κινήσεως ὁ Εὐδόμος εἶπε, καὶ ἢ κατ' ἐκείνον καθ' ὃν αἱ καὶ διαθέσεις μεταβα- 40 λαι γίνονται. . . ὥς καὶ ὁ Θεόφραστος ἐν πάσαις εἶναι λέγει ταῖς κατηγορίαις τὴν κίνησιν, ἀδιορίστως εἶπε, μήπω μήτε τὴν κίνησιν τῆς μεταβολῆς διορίσας μήτε τὸ καθ' αὐτὸ καὶ τὸ καὶ συμβεβηκός. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐπὶ πλέον ζητεῖσθαι, εἴπερ ὁρᾷς ζητήσεως ἄξια, διὰ τὴν ἐν αὐτοῖς τῶν ἐξηγητῶν παραδρομήν. id. f. 201 b.

226 a 23. ποιότητες λέγονται αἱ συστατικαὶ τῶν εἰδῶν διαφοραὶ, καίτοι ὕσιν ἔσαι, ὅτι περὶ ὕσιν τὸ ποῖον ἀφορίζουσιν. ἔοικε δὲ τὸ τῆς ἀλλοιώσεως ὄνομα αὐτὸς ἐπιθεῖναι τῇ καὶ τὸ ποῖον κινήσει. id. f. 202.

φορὰν τὸ κοινὸν αὐτὸς καλέσας ἢ καὶ ἔτω καλούμενον εὐρών, 226 a ὅτι μὴ κυρίως καλεῖται δεικνύουσιν. . . ἐν τούτοις ὁ Εὐδόμος προσέ- 33. θησιν ὅτι πᾶσαι αἱ κινήσεις καὶ αἱ μεταβολαὶ ἀπὸ τῶν εἰς ὁ μᾶλλον λέγονται ἢ ἀπὸ τῶν ἐξ ἑ, αὐξήσεως μὲν ἢ ἐπὶ τὸ μέγα, μείωσις δὲ ἢ ἐπὶ τὸ μικρόν, καὶ ἐπὶ ἀλλοιώσεως μάθησις ὑγίανσις, καὶ ἐπὶ τῶν καὶ τόπον εἰς Ἀθήνας, εἰς Κόρινθον μᾶλλον ἢ ἀνάπαλιν. id. ib.

εἰπὼν ὅτι ἢ μὲν καὶ τὸ ποῖον κίνησις κοινὸν ὄνομα ἔχει τὴν ἀλ- 226 b λούωσιν, ἢ δὲ καὶ τὸ ποσὸν κοινὸν μὲν ἔκ ἔχει, ἰδίᾳ δὲ τὴν αὐξήσιν καὶ 1. τὴν μείωσιν, ἢ δὲ καὶ τὸν τόπον ἔτε κοινὸν ἔτε ἰδίον, ἐπειδὴ τὰ καὶ 10 ποιότητα μεταβάλλοντα ποτὲ μὲν ἐξ ἄλλης εἰδὸς εἰς ἄλλο μεταβάλλει, ὡς ἐκ τῷ μέλανος εἰς τὸ λευκόν, ποτὲ δὲ ἐν τῷ αὐτῷ εἶδει μένοντα ἐπὶ τὸ μᾶλλον αὐτῷ καὶ ἔττον τὴν μεταβολὴν ποιεῖται, ἐφιστάνει καλῶς ὅτι ἢ καὶ τὸ μᾶλλον καὶ ἔττον ἐν τῷ αὐτῷ εἶδει μεταβολὴ ἀλλοιώσεως ἐστὶ καὶ ἢ χρὴ ζητεῖν ἕτερον ἐπ' αὐτῆς ὄνομα. 15 ὅτι δὲ τὸτο ἔτως ἔχει, δεικνύουσιν ἐκ τῶν πᾶσαν κίνησιν δεδειχθαι ἐκ τῶν ἐναντίων εἰς ἐναντίον γινομένην ἢ ἀπλῶς ἢ πῃ. ἐστὶ δὲ "ἢ πῃ" ἐκ τῶν μεταξὺ γινομένην καὶ τὴν ἐν τῷ αὐτῷ εἶδει ἐπίτασιν. . . ὁ μὲν ἔν Ἀλέξανδρος καὶ ὁ Θεμιστοφάνης τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἔττον ἐπὶ μόνῃς τῆς καὶ τὸ ποῖον μεταβολῆς ὑπὸ τῷ Ἀριστοτέλει εἰληφθαι νομίζου- 20 σιν, ἴσως ἐπειδὴ τῷ ποῖον τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἔττον ἰδίᾳ ἐστὶν. ὁ δὲ Πορφύριος ἐπειδὴ, φησὶν, ἐν πάσῃ κινήσει ἐστὶ τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἔττον (καὶ ἢ ἐν τῇ καὶ τῷ τόπον ἐπίτασις καὶ ἄνεσις καὶ ἐν τῇ καὶ αὐξήσιν καὶ φθίσιν καὶ ἐν τῇ κατ' ἀλλοιώσιν), ζητεῖ τὴν καὶ τὸ μᾶλλον καὶ ἔττον κίνησιν, τίνος χρὴ γένος θεᾶσθαι, καὶ φησὶν ὅτι ἢ ἐπὶ τὸ αὐτὸ εἶδος με- 25 ταβολῇ ἐπὶ τὸ μᾶλλον καὶ ἔττον ἀλλοιώσεως ἐστὶν. . . εἰκὸς δὲ τὴν Πορφύριον εἰς ταύτην ἐλθεῖν τὴν ἔννοιαν διὰ τὸν ὅρισμόν μηδαμῶς παρενδείξασθαι ὅτι τῆς καὶ ποιότητα μόνῃς κινήσεως τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἔττον ζητεῖ. εἰ δὲ καὶ τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἔττον ποιότητος ἰδία εἶναι δοκεῖ, χρὴ γνωστικῶς ὅτι παντὸς εἰδὸς αἱ συστατικαὶ δια- 30 φοραὶ ποιότητές τινες εἰσιν. id. f. 202 b.

ἀλλὰ περὶ γε τῆς ἀλλοιώσεως καὶ τὸτο μᾶλλον ἐπισκεπτόμεν, 226 b ὅταν εἰς τὸ λευκότερον ἐκ λευκοῦ μεταβάλλῃ τὸ σῶμα ἢ τὸ ὑμπα- 2. λιν ἐκ τῷ μᾶλλον εἰς τὸ ἔττον λευκόν, πῶς ἂν γίνωτο τῆς μεταβολῆς ἐξ ἐναντίων εἰς ἐναντία; ἢ καὶ τὸ μᾶλλον λευκὸν καὶ τὸ ἔττον μίξει τῶν ἐναντίων ἐστὶν. μᾶλλον ἢ λευκὸν τὸ ἐλάττωτος μετέχον μέ- 35 λανος, καὶ ἔττον λευκὸν πλείονος. ὅταν μὲν ἔν ἀπλῶς εἰς τὸ λευκόν ἐκ τῷ μέλανος μεταβάλλῃ, ἐκ τῷ ἀπλῶς ἐναντίον κινεῖται εἰς τὸ ἐναντίον, ὅταν δὲ ἐπὶ τὸ λευκότερον ἐκ τῷ λευκοῦ, ἐκ τῷ πῶς ἐνυπάρχοντος ἐναντίον. τῷ ἢ ἔττον λευκῷ τὸ μέλαν πῶς ἐνυπάρχει. Themist. f. 50 b.

τῶν πέντε πρώτων βιβλίων τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως σκο- 226 b κὸν ἐχόντων περὶ τῶν φυσικῶν ἀρχῶν καὶ τῶν κοινῇ πᾶσι τοῖς φυ- 18. σικοῖς πράγμασι παρακολουθόντων διδάξαι, τὸ πέμπτον τὸτο βιβλίον τὴν περὶ μεταβολῆς λόγον ἐτελειώσατο. . . καὶ μοι δοκεῖ 45 τὰ μὲν περὶ τῶν μεταβολῶν ἐν τούτοις εἰρημένα τοῖς ἐν τῷ τρίτῳ βιβλίῳ περὶ κινήσεως ῥηθείσι τὸ πλήρες ἀποδοῦναι, τὰ δὲ ἐντεῦθεν ῥηθησόμενα τοῖς περὶ τῆς λόγους ἀκολουθεῖν, ὅς ἐν ἀρχῇ τῶ τε- 45 τάρτε βιβλίῳ συνεπεράνατο. ἔχει δὲ τινα χρεῖαν ταῦτα τὰ μὲν

πρὸς τὰ ἐφεξῆς ἐν τοῖς τρισὶ βιβλίοις περὶ κινήσεως ῥηθσόμενα, τὰ δὲ πρὸς τὴν μὴ συνεχῆς τι γίνεσθαι ἐξ ἀμερῶν δεῖξαι. . . ὅτι δὲ ὡς τῷ φυσικῷ χρησίμων ὄντων μνημὴν αὐτῶν ποιῇ νῦν, δῆλον εὐθύς ἀπὸ τῶ ἅμα· ἐν μὲν γὰρ ταῖς Κατηγορίαις (c. 13), ὅπου περὶ τῶν σημαντικῶν φωνῶν ἦν ὁ λόγος, ὡς πλεοναχῶς λεγόμενον τὸ ἅμα διελὼν εἰς τὰ σημανόμενα τὰ μὲν τῷ χρόνῳ εἶπεν ἅμα, τὰ δὲ τῷ συναναιρεῖν ἀλλήλα, καὶ μᾶλλον εἶναι θατέρῃ τῶ εἶναι αἴτιον, τὰ δὲ τῷ ἐκ τῶ αὐτοῦ γένους ἀντιδιηρῆσθαι. ἐνταῦθα δὲ τέττων μὲν ὁδὸν μνημονεύει, τίνα δὲ λέγει καὶ τόπον ἅμα εἶναι, νῦν λέγει. Simpl. f. 203 b.

ἐπειδὴ πᾶσα μεταβολὴ ἐν ἀντικειμένοις, ὡς ἐπεδείξαμεν, τὰ δὲ ἀντικείμενα τὰ τε ἐναντία καὶ ἡ ἀντίφασις, ἀντιφάσεως δὲ ὁδὸν μέσον, φανερόν ὅτι ἐν τοῖς ἐναντίοις τὸ μεταξύ. μεταξύ δὲ ἐστὶν εἰς ὃ πέφυκε πρότερον ἀφικνεῖσθαι τὸ μεταβάλλον, ἢ εἰς ὃ ἔχατον μεταβάλλει, ὅταν μεταβάλλῃ συνεχῶς καὶ κατὰ φύσιν. ἐν 15 ἐλαχίστοις δὲ ἐστὶ τὸ μεταξύ τρισίν. Themist. f. 50 b.

226 b τίς ὁ εἰς τόπος καὶ τίς ὁ πρῶτος, διακριτέον. εἰς μὲν ἔστιν, 21. ὡς φησὶν Ἀλέξανδρος, ὁ μὴ διηρημένος ἀλλὰ συνεχῆς, τῷ καὶ αὐτὰ ἅμα λεγόμενα ἐν τόπῳ συνεχῆ ἀλλήλοισιν εἶναι, ὡς τὰ τῶ συνεχῆς μέρη. . . ἀλλ' ἕνα τόπον ῥητέον τῶν ἅμα καὶ τόπον λε- 20 γομένων τὴν προσεχῶς διηρημένα αὐτὰ περιέχοντα, τὴν πόλιν, εἰ ἐν πόλει, καὶ τὴν περιβολὴν, εἰ ἐν περιβολῇ. τὸ δὲ "πρῶτον" πρόσκειται μνηστικὸν τῶ προσεχῶς οἰκίαν τόπον τῶν ἅμα λεγομένων ἐν τόπῳ εἶναι. . . κυριώτερον δὲ ἅμα λέγει τὰ ἐν ἐλάσσονι τῷ αὐτῷ. . . καὶ ἀπλῶς τὰ ἐν τῷ πρῶτῳ ἀτόμῳ τῷ αὐτῷ τῷ μὴ καὶ 25 ἄλλα σώματα σφαιρὰ περιέχοντι, καὶ ἀνὰ τὴν ἢ μεταξύ, καὶ μὴ συνεχῆ ἢ μὴδὲ ἀπτόμενα, ταῦτα κυρίως ἅμα. τοῖς κεκραμένοις δὲ φησὶ μάλιστα τὸτο ὑπάρχειν ὁ Εὐδοκῆς. Simpl. f. 203 b.

226 b ζητεῖ μὲν ἐν τέτοις καλῶς ὁ Ἀλέξανδρος, ἐπειδὴ διχῶς τὰ 23. ἄκρα λέγει, τὰ μὲν ὡς μέρη τῶν ὧν ἐστὶν ἄκρα, τὰ δὲ ὡς πέρατα, 30 ποῖα ἄρα τῶν ἀπτομένων εἶναι ἅμα φησὶν. . . δύναται δὲ, φησὶ, τὰ ἅμα νῦν ἀντὶ τῶ ἐφαρμόζειν λέγειν· τὰ γὰρ ἐφαρμόζοντα ἀλλήλοισιν καὶ ἅμα· ἀπτεῖται γὰρ ταῦτα ἀλλήλων, ὧν τὰ πέρατα ἐφαρμόζει ἀλλήλοισιν, καὶ ὅπως ἐστὶν ἅμα· τὸ γὰρ πρότερον εἰρημένον ἅμα ἔχει ἀπλῶς, ἀλλ' ὡς προσέθηκε καὶ τόπον. καὶ εἴη ἂν, φησὶ, τὸτο 35 ἄλλο σημανόμενον τῶ ἅμα. ἐν δὲ τέτοις ἀπορεῖ δικαίως ὁ Ἀλέξανδρος, τὴν τῶ ἅμα ἐξηγήσιν ἑαυτῷ φυλάττων, καθ' ἣν ἔλεγε τὰ ἅμα συνεχῆ εἶναι, πῶς τῶν ἀπτομένων ἅμα τὰ πέρατα ἔσται; καὶ ἀναγκάζει ἄλλο τῶ ἅμα σημανόμενον εἰσάγειν, τὸ ἐφαρμόζον. ἔστι δὲ ἕκ ἄλλο, ἀλλὰ ἄλλων. id. f. 204.

226 b ἐπειδὴ ἡ μεταβολὴ διττὴν ἔχει τὸ συνεχές, τὸ μὲν ἀπὸ τῶ χρόνου 23. τὸ δὲ ἀπὸ τῶ ὑποκειμένου, καθ' ὃ ἡ μεταβολὴ γίνεσθαι. . . λέγει ὅτι ὁ τῶ καὶ χρόνον συνεχῶς χρειαί τῷ μεταβάλλοντι πρὸς τὴν εἰς τὸ μεταξύ ἀφίξιον πρὸ τῶ εἰς τὸ πέραν ἐλθεῖν· τὸ πρᾶγμα γὰρ ἢ τῶ χρόνον εἶπεν ἀντὶ τῶ πρᾶγματος ἢ περὶ τῶ χρόνου· καὶ γὰρ διαλεί- 45 ποντος τῶ χρόνου τῆς βαδίσσεως, ὥστε τὸ βαδίζον ἀναπαυσάμενον πάλιν βαδίζειν, ὁδὸν κωλύει ἐλθεῖν εἰς τὸ τῆς βαδίσσεως μεταξύ καὶ τῶ ὑποκειμένου μήκους, καὶ μὴ διαλείποντος δὲ τῶ χρόνου ἀλλὰ

συνεχῶς ὄντος ἐνδέχεται ἀπὸ τῶ ἐναντίου εἰς τὸ ἐναντίον μεταβάλλειν εὐθύς. . . ἀρχαιοπρεπῶς δὲ ἀπὸ γαλλοῦ τὸ "ὅθεν γὰρ κωλύει δια- λείποντα καὶ εὐθύς δὲ μὲν τὴν ὑπέρτατην φθέρουσαν τὴν νεάτην." εἰπὼν δὲ συνεχῶς κινεῖσθαι καὶ τὸτο τὸ συνεχές τὸ μὴδὲν ἢ τὸ ἐλά- χιστον διαλείπον τὸ πρᾶγματος ἢ περὶ τῶ χρόνου, ὅτι ὁ χρειαί τῶ χρόνου, ἐδήλωσεν. id. f. 204 b.

ἐπειδὴ γὰρ ἡ εὐθεία ἐλαχίστη ἐστὶ τῶν τὰ αὐτὰ πέρατα ἔχον- 226 b τῶν γραμμῶν, ἡ δὲ ἐλαχίστη ὥρισται (τὸτο γὰρ αὐτῷ σημαίνει τὸ 33. "πεπεράν") ἢ δὲ ὥρισμένη μεμέτρηται, καὶ τὸ κατ' εὐθείαν πλείονον 10 μεμετρημένον ἂν εἴη καὶ ὥρισμένον, ὥστε καὶ πλείονον κυρίως λέ- γεται. id. ib.

ἐπεὶ τοίνυν τῶ συνεχῶς κοινότερον τὸ ἐχόμενον, τῶ δὲ ἔχον- 226 b μέν τὸ ἐφεξῆς, πρῶτον τὸ ἐφεξῆς διδασκτέον. . . τὸ δὲ ἐφεξῆς 34. αἰεὶ δευτερόν τι, καὶ ὁ ἄλλο πρῶτον ἐστίν. πρῶτον δὲ ἢ τῇ θέσει, ὡς ἐπὶ τῶν γραμμῶν καὶ τῶν οἰκιῶν, ἢ τῇ φύσει, καθάπερ ἐπὶ μονάδος καὶ δυάδος ἐφεξῆς δυάς μονάδι. Themist. f. 50 b.

τὸ ἐφεξῆς αὐτὸ πολλαχῶς λέγεται· ἢ γὰρ θέσει ἢ τάξει ἢ εἰδὲ 226 b ἢ πάθει ἢ χρόνῳ ἢ γενέσει ἢ ἀριθμῷ ἢ ἄλλῳ τινὶ τῶντων, θέσει 35. μὲν ὅσα πᾶς ἐστίν. . . εἶδει δὲ, οἷον εἰ τὰ χρώματα ἐφεξῆς καθ' ἕκαστον λαβοίμεν, ἀπὸ τῶ λευκοῦ ἀρχαίμενοι μέχρι τῶ μέλανος, εἴτε ἐπὶ τὰ εἴη ταῦτα εἴτε καὶ πλείονα. καταριθμεῖται δὲ αὐτὰ ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῷ περὶ Αἰσθητῶν. . . ἐπὶ δὲ τῶ χρόνῳ καὶ τῶν βεόντων καὶ γινομένων φύσει τὸ πρότερον πρότερον ἐστίν· αἶς δὲ ἡμεῖς ποιήμεθα ἀρχαίς ἐνιαυτῷ μὲν περὶ θερινὰς τροπὰς, ὡς Ἀθηναῖοι, ἢ περὶ μετοπωρινὰς, ὡς οἱ περὶ τὴν νῦν καλυμένην Ἀσίαν, ἢ περὶ χειμερινὰς, ὡς Ῥωμαῖοι, ἢ περὶ ἱερωνίαν, ὡς Ἀρραβες καὶ Δαμα- σκηνοὶ καὶ Μίνωες, οἵτινες ἀρχὴν τὴν πανσέληνον λέγουσιν ἢ τὴν νέαν, ἔσονται θέσει αὐτῶν. . . λέγει δὲ ἐφεξῆς καὶ τίνα μὴ ὁμοιοῦν πολλαχῶς· ἐφεξῆς γὰρ ὁ ἀγὼν τῇ πομπῇ καὶ τῇ νυμφαίῳ τῷ γυμνα- σίῳ. ἰστέον δὲ ὅτι τῶν πολλῶν ἀντιγραφῶν ἐχόντων "ἐφεξῆς δὲ ὁ μὲν τὴν ἀρχὴν ὄντος ἢ θέσει ἢ εἰδὲ," ὁ Ἀλέξανδρος ὅτω γράφει "ὁ μὲν τὴν ἀρχὴν μόνον ὄντος," τὸ "μόνον" προσθίς, καὶ ἐξηγεῖται ὅτι δηλωτικὸν ἐστὶ τὸ μόνον τῶ μὴ κυρίως πάντως τὴν ἀρχὴν λαμ- βάνεσθαι. Simpl. f. 205. τὸ "μόνον" προσθήσιν ὁ Ἀλέξανδρος καὶ ἐξηγεῖται. cod. Pal. 237.

ὁ δὲ δὲ ἀγνοεῖν ὅτι κυρίως γίνεσθαι συνεχῆ ὧν ἡ ἀφῆ σύμ- 227 a φυσιν ἀπεργάζεσθαι, ὡς ἐπὶ τῶν γραμμῶν καὶ τῶν ἐγκεντριζομένων 15 φυτῶν καὶ τῶ χρόνου. γίνεσθαι δὲ καὶ ἐπὶ τεχνήσεως τίνα συνεχῆ, οἷον ξύλα γόμοις ἢ κόλλῃ, ἅπερ ὁδὸν συνεχῆ κυρίως. Themist. 40 f. 50 b.

καὶ γένεσιν τελευταῖον τῇ ἐπινοίᾳ τὸ συνεχές· πρῶτον γὰρ αἰ 227 a μονάδες, ἐν αἷς τὸ ἐφεξῆς, θέσιν δὲ λαβυσίων τὸ ἀπτεῖται ἐπιγι- 19. νεῖται, τῆς δὲ ἀφῆς συμφύσεως τὸ συνεχές, καὶ ὁδὸν ἐπὶ μὲν τῶτο. ὁ μέντοι Εὐδοκῆς τὸ συμφύεσθαι τῶ συνεχῶς μᾶλλον θεασάμενος ἠνωμένον, καὶ ἴδιον τῶν φυσικῶν αὐτὸ εἰπὼν, τῶτο, φησὶ, καὶ τὴν λό- γον πρῶτον ἐστὶ καὶ ἀρχή· τῶτον γὰρ ἐπεὶ τὸ συνεχές καὶ ἐχόμενον τε καὶ ἐφεξῆς· καὶ δὲ τὴν γένεσιν, φησὶ, τελευταῖον τὸ συμφύεσθαι. δὴ- λον δὲ ὅτι τῷ λόγῳ τῶτο πρῶτον εἶπεν ὡς ἐξ ἐκείνων συνεχῶς.

ὁ δὲ Ἀριστοτέλης τὴν ἐφεξῆς τὴν ἀπτεῖς πρῶτον εἶπε τῷ λόγῳ, ὡς ὁλικώτερον καὶ ἀπλῶτερον καὶ συναναιρεῖν καὶ συνεπιφερόμενον. ὕστατον ἔν κτ' γένεσιν τὴν συνεχῆς. Simpl. f. 206.

227^a οἱ Πυθαγόρειοι τὴν σιγὴν λέγουσι μονάδα θέσιν ἔχουσαν καὶ
27. τὴν μὲν σιγὴν ἀθετον, καὶ εἰς ταύτην φέρουσι τὴν σιγὴν τῇ μονάδι.
εἰ γὰρ αἱ σιγαί δύνανται ἐφαρμόζεσθαι ἐπ' ἀλλήλαις καὶ ἐν τῇ ποιῆν,
αἱ δὲ μονάδες ἢ δύνανται, ὁ γὰρ ὅτι ἢ ταύτην εἰς μονάδα καὶ σιγὴν.
αἱ γὰρ μονάδες ἐφεξῆς μόνον εἰσὶν, αἱ δὲ σιγαί καὶ ἀπτεῖς δύνανται.
cod. Reg. 1853.

227^a ὑπάρχει δὲ ταῖς σιγαῖς τὴν ἀπτεῖς ἢ καθ' ἑαυτὰς (ἀμερεῖς
29. γὰρ εἰσι, τὰ δὲ ἀπτόμενα μεριστὰ ἀνάγκη εἶναι), ἀλλ' ὅτι ἡ τὴν
ἀπτεῖς ἀντὶ τῆς ἐφαρμόζεσθαι εἶπε· σημειῖον γὰρ σημειῖον συντεθέν
σημειῖον ποιῶν· ἔτι δὲ αὐτὸ ἔκτισεν ὁ Ἀλέξανδρος. ἡ μάλλον ὅτι
κτ' τὰ σημεία ὑπάρχει τὴν ἀπτεῖς ταῖς γραμμαῖς. . . τὸ ἔκ
ἀνάγκη μεταξὺ ἀντὶ τῆς ἀνάγκης μὴ εἶναι μεταξὺ εἰρηγῶν· οἱ
γὰρ ἀριθμοί, ὡς οἱ Πυθαγόρειοι λέγουσι, τῷ κενῷ ἀπ' ἀλλήλων
χωρίζονται, ὅθεν ἔχοντες ἀλλήλων μεταξὺ. ἰστέον δὲ ὅτι διχῶς
φερομένης τῆς γραφῆς ἐν τοῖς βιβλίοις, ὅπως μὲν "πᾶσα γὰρ γραμμὴ
μεταξὺ σιγῶν," ὅπως δὲ "πᾶσης γὰρ γραμμῆς μεταξὺ σιγῆς,"
τὴν προτέραν σαφέστεραν ὅταν ἴσασιν οἱ ἐξηγηταί. πᾶσα γὰρ
20 γραμμὴ πεπερασμένη μεταξὺ δύο σιγῶν ἐστὶ τῶν τὰ πέρατα
αὐτῆς ὀρίστων. . . καὶ ἔχου ἀντὶ τὴν πλεον καὶ γραφὴ αὐτῆς ἡ λέγουσα
"πᾶσης γὰρ γραμμῆς μεταξὺ σιγῆς," τὸ μὴ ἐπὶ τῆς πεπερασμέ-
νης μόνης γραμμῆς ἀληθεύειν τὸ ἐνδέχεται εἶναι μεταξὺ τῶν
σιγῶν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς ἀπείρου. Simpl. f. 206.

γράφει "καὶ πᾶσης γὰρ γραμμῆς μεταξὺ σιγῆς." ἡ δὲ
γραφὴ αὐτῆς πλεον ἀντὶ τὴν ἔχου τῆς ἔσθωθεν κειμένης τὸ μὴ ἐπὶ τῆς
πεπερασμένης ἀληθεύειν τὸ ἐνδέχεται εἶναι μεταξὺ τῶν σιγῶν,
ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς ἀπείρου. cod. Pal. 237.

227^a καὶ σημειῖον μὲν ἐστὶν μεταξὺ γραμμῆς, μονάδων δὲ ὅθεν, ἀλλ'
31. ὅθεν δυάδος καὶ μονάδος. ὁ γὰρ ὅτι τὸ μὲν ἀπτεῖς ἐν τοῖς θέσιν
ἔχουσι μόνον, τὸ δὲ ἐφεξῆς καὶ ἐν τοῖς μὴ ἔχουσι θέσιν, ὥστε καὶ τὸ
ἔχοντες. Themist. f. 51.

227^b ἀκολουθεῖν γὰρ μὲν τὰ περὶ κινήσεως ἡδὴ ῥηθέντα, ἐν οἷς διέκρινε
3. τὴν κίνησιν τῆς γενέσεως καὶ τῆς φθορᾶς καὶ τὰς κατηγορίας ἐν αἷς
κινήσεις ὑπάρχει παραδεδωκε, ταῦτα τὰ νῦν ῥηθησόμενα περὶ κί-
νήσεως ἐπαγαγεῖν, τίς ἢ μία κίνησις. . . αὐτὸ μὲντοι τῆτο τὸ
πρόβλημα τὸ δεικνύον τίς ἢ μία κίνησις, ἐστὶν μὲν καθ' αὐτὴν τῆς φυ-
σικῆς θεωρίας οἰκειότατον, ὡς δηλώσει τὰ περὶ αὐτῆς λεγόμενα,
καὶ πρὸς τὸ τέλος δὲ τῆς ὅλης πραγματείας τῆς Φυσικῆς συντελέ-
σει τὸ σκοπιμώτατον· ἀπ' αὐτῆς γὰρ δεικνύσθαι τίς ἢ μία καὶ συνε-
χῆς ἐν τῷ κόσμῳ κίνησις, ὅτι ἡ κυκλοφορία, καὶ τί τὸ προσεχὲς
ταύτην κινῶν, ὅτι ἀκίνητον καὶ ἀμερὲς καὶ αἰδίων αἰτίον. Simpl.
f. 206 b.

227^b τὸ "πῶς" πρόσκειται διὰ τὴν ἐπαχθησομένην ἀπορίαν πρὸς τὴν
11. μίαν τῷ εἶδει κίνησιν. ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τισι τῶν βιβλίων τῆτο τὸ
ῥηθὲν ἢ φέρεται "λευκότητος δὲ ἔκ ἐξ, διόπερ εἶδει μία πῶς λευ-
κάνσεις λευκάνσει." καὶ οἱ ἐξηγηταί δὲ φαίνονται παρατρέχοντες

αὐτό. εἰπὼν δὲ μίαν εἶναι τῷ εἶδει κίνησιν τὴν ἐν ἀτόμῳ μίαν
ἔσαν, ἐπειδὴ ἐστὶν τινὰ εἶδη ἃ ὅθεν καλύπτει καὶ γένει ἄλλων εἰδῶν
εἶναι διὰ τὸ μὴ εἶναι ἄτομα εἶδη, ὥστε τὸ ἔρρεον εἶδος ἐν τῷ
ζῳῇ καὶ γένος ἐστὶν εἰδῶν τινῶν, ὅσον αὐτὸ καὶ ἰέρακος, λέγει ὅτι αἱ
κτ' τὰ τοιαῦτα εἶδη αἱ αὐταὶ κινήσεις ἀπλῶς μὲν ἔκ εἰσὶν αἱ αὐταὶ
τῷ εἶδει. id. ib.

ἡ ἀπορία αὕτη καὶ λύσις ἔοικεν ἐπὶ ἡχθῆαι πρὸς διορισμὸν ἀκρι-
βέστερον τῆς μίαν τῷ εἶδει κινήσεως, δι' ὅ τὸ μὲν ἔτι εἶδος ἐν ὡς
ὑπαλλήλων καὶ διαιρέμενον εἰς εἶδη καὶ αὐτὸ διαιρεῖται δεικνύσι μὴ
ποῖν μίαν κατ' εἶδος κίνησιν. τὸ γὰρ εἶδος τῆτο, καθ' ὅ τὸ αὐτὸ
ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἐπὶ τὸ αὐτὸ πάλιν καὶ πάλιν κινεῖται, εἴ τις λέγει κυρίως
ἐν εἶδος, ὁμοίως καὶ τὴν κυκλοφορίαν καὶ εὐθυφορίαν κυρίως ἐν εἶδος
ἔρεϊ. ἐπεὶ δὲ ἔκ ἐξιν ἄτομον τὸ εἶδος τῆτο τῆς κινήσεως, ἀλλὰ
διαιρεῖται εἰς ταῦτα, πῶς μὲν τὰ αὐτὰ τῷ εἶδει ἐστὶ ταῦτα, ἀπλῶς
δὲ ἔκ ἐξιν τὰ αὐτὰ. id. f. 207.

ἐπαγεί ὅτι καὶ τὴν χρόνον ἐν τῇ συνεχείᾳ ἔνα εἶναι χρόνῳ, ὅσον εἰ
ὁ Σωκράτης μανθάνει γραμματικὴν ἐν συνεχείᾳ χρόνῳ· μία γὰρ
αὕτη κίνησις ἐστὶν, ὅτι τὸ ἐν ὁ χρόνος κτ' τὴν συνεχῆς ἔχει καὶ ἢ
κτ' τὸ ἀριθμῷ κυρίως ἐν, ὡς τὸ ὑποκαίμενον. ὁ δὲ Εὐδῆμος φησὶν
ὡς ὁ χρόνος· ὅθεν γὰρ ἡ ἀλλοίωσις, φησὶν, ὑπομένει ὅθεν ἡ φθορά,
ἀλλ' ὥστε ὁ χρόνος ὑπορρεῖ καὶ ἄλλη γίνεσθαι αἰετὶ, διὸ τῷ εἶδει ἐν
τῆτο ῥητέον ἀλλ' ἢ τῷ ἀριθμῷ. . . τῆτο δὲ τὸ ζήτημα τῇ τῶν
Στωϊκῶν ἐστὶ μάλλον ἀρμόττον παλιγγενεσία· λέγοντες γὰρ ἐκείνοι
ἐν αὐτὸν με πάλιν γενέσθαι τῇ παλιγγενεσίᾳ ζήτησιν εἰκότως πό-
25 τερον εἰς εἰμὶ τῷ ἀριθμῷ ὁ νῦν καὶ τότε, διὰ τὸ τῇ ὕστατῃ εἶναι ὁ
αὐτός, ἡ τῇ κατατάξει τῇ εἰς ἄλλην καὶ ἄλλην κοσμοποιίαν διαφο-
ρεῖται. id. ib.

τῆτο δὲ τὸ ζήτημα τῇ τῶν Στωϊκῶν κτλ. cod. Pal. 237.

χρῆσι τῷ Ἡρακλείτῃ λόγῳ τῷ λέγοντι πάντα εἶναι καὶ μὴδέ-
ποτε τὸ αὐτὸ εἶναι, καὶ λέγει ὅτι εἰ μία κατ' ἀριθμὸν ἢ ὕψος ἐστὶν
ἡ ἔσθωθεν ἄχρις ἐσπέρας, συνεχῆς ὄντος τῆς χρόνου, καίτοι καὶ τῶν
σωμάτων καὶ τῶν ἔξεων καὶ τῶν παθῶν πάντων ῥεόντων, ὡς φησὶν
Ἡρακλείτης, διὰ τί καὶ ἐστὶ ὅταν διαλείπων ταῦτα νοσήσας ὑγιαίνει,
τὴν αὐτὴν τῷ ἀριθμῷ ῥηθῆσθαι εἰληφέναι; . . αὐτὸ ἔν, φησὶν, αἱ
ἀπορίαι ἔξω τῆς νῦν εἰσὶ σκέψεις καὶ ὅπως τῆς περὶ κινήσεως πραγ-
ματείας. Simpl. f. 207 b.

τῆτο δὲ καὶ περὶ τῶν ἔξεων ἀντὶ τις διαπορήσεις, πῶς μία
ὕψος ἔκ ἐνὸς ὄντος τῆς ὑγιαίνοντος. ἡ ταῦτα ἔξω τῆς σκέψεως
τῆς προκειμένης· πῶς γὰρ αἱ αὐταὶ μένουν ὕψος, καίτοι συνεχῶς
μεταβάλλονται, τῆτο ἀποδοῦναι ἔκ ἐξιν οἰκεῖον τῷ περὶ κινήσεως
λόγῳ. πλην τῆτο γε παρακείμενον μὴ παρέλθωμεν, ὡς τὴν ἔξιν
μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ποιῆν τὴν χθρὲς καὶ τὴν τήμερον, ὅσον τὴν ὕψος
ἢ τὴν ἐπιστήμην, ὅθεν ἄτοπον· συνεχῆς γὰρ ἐστὶ πᾶσης ἔξεως ὁ
χρόνος· τὴν ἐνέργειαν δὲ μίαν ἔκ ἐγχωρεῖ, εἰ μὴ συνεχῆς ἀπο-
δοθῇ. τῆτω δὲ ἀκολουθεῖ τὸ μίαν μὲν ἐνεργείαν μίαν εἶναι πάντως
καὶ ἔξιν, μίαν δὲ ἔξεως καὶ πλείους τὰς ἐνεργείας. Themist. f. 51.

τὸ "εἰ μὲν δύο, δι' αὐτὸ τῆτο" βραχέως ἀπαγγελλθὲν ἀσά-
φειαν ἐποίησε. λέγει δὲ ὅτι ὁ αὐτὸς λόγος ἐπὶ τῶν ἔξεων καὶ τῶν

κινήσεων ἀρμόζει, πλὴν τοσούτον διαφέρει ὁ τῶν ἔξεων λόγος πρὸς τὴν τῶν κινήσεων, ὅτι εἰ μὴ δύο αἱ ἔξεις αἱ ἐκ διαλείμματος ἐγγινόμεναι, δι' αὐτὸ τὸτο δύο καὶ αἱ ἀπὸ τῶν ἔξεων ἐνέργειαι καὶ κινήσεις, ὅπερ ἐλλείπει τῷ λόγῳ. δέικνυσι δὲ τὸτο ἐκ τῆ ἀντιστροφῆς αὐτῶν. . . καὶ ἄλλην δὲ γραφὴν τῷδε τῷ ῥήτῃ φέρεται φησιν ὁ Ἀλέξανδρος τοιαύτην "ὅτι εἰ μὴ δύο ἔτω τῷ ἀριθμῷ, καὶ τὰς ἔξεις ἀνάγκη· μία γὰρ ἀριθμῷ ἐνέργεια ἐνὸς ἀριθμῷ." καὶ ἀνέειπε "εἰ μὴ δύο ἔτω τῷ ἀριθμῷ" ἐκ ἐπὶ τῆς ἔξεως ἄλλ' ἐπὶ τῷ ὑποκειμένῳ τῇ ἔξει, ὅπερ διὰ τὴν συνεχὴν ῥύσιν ἔ μένει ἐν τῷ ἀριθμῷ, καὶ διὰ τὸτο καὶ τὰς ἔξεις ἀνάγκη πλείους εἶναι τῷ ἀριθμῷ. 10 Simpl. f. 208.

223 α 27. ἐχόμεναι μὴ ἔν ἀλλήλων εἶεν ἀν καὶ αἱ μὴ αὐταὶ τῷ εἶδει μήτε τῷ γένει. δραμῶν γὰρ ἂν τις πυρέξειεν εὐθύς, καὶ οἷον ἡ λαμπὰς ἢ ἐκ διαδοχῆς φερομένη ἐχομένης μὴ κινεῖται κινήσεις καὶ ἀλλήλαις ὁμοειδεῖς, συνεχεῖς δὲ ἔ· ἔ γὰρ γίνετο ἐν τῷ ἔχατον τῶν 15 δρόμων, ἀλλ' ἐκάστῃ τῶν τρεχόντων οἰκεῖν τὴν τῷ δρόμῳ πέρασ ἐστίν. ὥστε δῆλον ὅτι ἔχεις μὴ ἀλλήλων δύναντο κινήσεις καὶ διὰ μόνον τὸν χρόνον, ὅταν συνεχῇ ἡ, καὶ αὐτὴν πάμπαν διαφέρωσι, συνεχεῖς δὲ γίνεσθαι ἔ δύναντο διὰ μόνον τὸν χρόνον, ἀλλ' ἐὰν καὶ ταύτην ἔχωσιν εἶδος· ἔτω γὰρ ἂν τὰ ἔχματα ἀμφοῖν ἕνα θείη. 20 Themist. f. 51.

223 α 28. τὴν τῷ εἶδει μίαν (κίνησιν) ἐκ ἀνάγκης καὶ τῷ ἀριθμῷ μίαν εἶναι. ἐπὶ δὲ τῆς φορᾶς τῆς λαμπάδος τῆς ἐκ διαδοχῆς μετὰ δρόμου διαδομένης ἀλλήλοις ὑπὸ τῶν τρεχόντων οἱ μὴ ἐξηγγεῖται μίαν καὶ συνεχῇ δοκεῖν τὴν τῶν τρεχόντων κίνησιν φασίν, ὁμοειδῆ 25 ἔσαν, μὴ μέντοι κυρίως εἶναι μίαν μηδὲ συνεχῇ, τῷ μὴ τὸ αὐτὸ εἶναι τὸ κινούμενον. ἀλλ' ἔστι, φησίν, ἐχομένη καὶ αὐτή· ἐδὲ γὰρ τῶν τῶν κινήσεων τὰ ἔχματα ἔν, ἀλλ' ἐκάστῃ τῶν τρεχόντων οἰκεῖν τὴν δρόμον τι πέρασ ἐστίν, καὶ ἐκ ἐξὶ τῷ τῷ φθάσαντος δρόμου πέρασ ἀρχὴ τῷ μετ' αὐτὸν τρέχοντος, αἱ δὲ τοιαύτῃ κινήσεις ἐχόμεναι εἰσι τῷ 30 τὸν χρόνον ἐν ᾧ γίνονται συνεχῇ εἶναι, ἀλλ' ἐκ τῆς αὐτῆς αἱ κινήσεις συνεχεῖς. μήποτε δὲ ἔ τὴν τῶν τρεχόντων κίνησιν δοκῶσαν μίαν ἐχομένην εἶναι καὶ ἔ συνεχῇ φησιν ὁ Ἀριστοτέλης, ἀλλὰ τὴν τῆς λαμπάδος φορὰν καὶ κίνησιν μίαν δοκῶσαν, ὡς ἐνὸς ὄντος τῷ φερομένῳ, καὶ διὰ τὴν τῆς λαμπάδος συνέχειαν μηδὲ αὐτὴν μίαν καὶ 35 συνεχῇ εἶναι ἀλλ' ἐχομένην. ὁ μὴ γὰρ τῶν πολλῶν δρόμος ἐκ ἀν εἷς, πολλῶν ὄντων τῶν τρεχόντων, ἢ δὲ τῆς λαμπάδος φορᾶ, καὶ μᾶς ἔσης καὶ τὴν αἰγλήν ἐχέσης συνεχῇ, μία δοκῶσα ἐκ ἔξιν ἐδὲ αὐτὴ μία, ὅτι διωρίζεται τὰ πέρατα καὶ γράσσει διαλαμβάνει τῇ διαδοχῇ. διχῶς δὲ τὴν γραφὴν ταύτην εὗρον φερομένην, ὅπου μὴ 40 "οἷον ἡ λαμπὰς ἐκ διαδοχῆς φορᾶς γενομένη, συνεχῆς δ' ἔ," ὅπου δὲ "οἷον ἡ λαμπὰς ἐκ διαδοχῆς φορᾶς ἐχομένη, συνεχῆς δ' ἔ." καὶ ἔοικεν ἐκατέρωθεν ἡ λαμπὰς ἔ τὴν δᾶδα λέγειν, ἀλλὰ τὴν ἐκλαμψιν καὶ διαδρομὴν τῷ φωτός. . . καὶ τάχα τῆς ἐν Πειραιεὶ λαμπάδος τῆς ἐν Βενδοιδίῳ μνημονεύει, περὶ ἧς ὁ Πλάτων ἐν ἀρχῇ τῆς 45 πολιτείας. Simpl. f. 208 b. cod. Pal. 237.

223 β 11. ὁ Ἀλέξανδρος ἐν τέτοις τοῖς Πυθαγορείῳ αὐτὸν καὶ τοῖς Πλατωνικοῖς φησὶ κατακολουθεῖν, οἱ τινες τὸ ἐν ἄριστον ὑπολαμβάνει

νοντες τῷ τελείῳ ἀπένεμον καὶ ολοκληρῶ, καὶ διὰ τὸτο ἀρχὴν ἔλεγον αὐτό, ὡς καὶ τῆς κοινῆς χρήσεως κατὰ τῶν τελείων καὶ ὅλων τὸ ἐν κατηγορήσεως. εἰκὸς δὲ καὶ τὴν Ἀριστοτέλη καὶ τὴν Ἀλέξανδρον εἰς τὰ ἐν τῷ Πλάτωνος Παρμενίδῃ καὶ τὴν δευτέραν ὑπόθεσιν λεγόμενα ἀφορᾶν. Simpl. f. 209.

λέγει πρῶτον τίς ἡ ὁμαλὴς κίνησις καὶ τίς ἡ ἀνωμαλὸς. καὶ 223 β 15. δεῖγμα τῆς ὁμαλῆς τὴν εὐθείαν παρήγαγεν, ὡς φησιν ὁ Ἀλέξανδρος, διὰ τὸ καὶ τῆς κινήσεως τῆς ἐπ' εὐθείας ὁμοία εἶναι πάντα τὰ μόρια καὶ παντάπασιν ἐφαρμόζων, ὥστε καὶ τῆς εὐθείας γραμμῆς, ἐφ' ἧς ἡ τοιαύτη κίνησις γίνετο. ἐμοίως δέ, φησὶ, καὶ ὁ κύκλος ἔχει καὶ ἡ ἐπὶ τῷ κύκλῳ κίνησις· ὁμαλὴς γὰρ καὶ αὕτη διὰ τὸ πανταχόθεν ὁμοίως περιαγῆς τῆς κυκλικῆς γραμμῆς. ἀνωμαλοὶ δὲ εἰσιν αἱ κεκλασμέναι γραμμαὶ καὶ μὴ ὁμοίως περιηγμέναι, ὡς πᾶν μόριον παντὶ ἐφαρμόττειν, καὶ αἱ ἐπὶ τῶν τοιούτων κινήσεις. μήποτε δὲ τὸ 20 "ὥστε καὶ εὐθεῖα" ἔ τὴν κίνησιν τὴν ἐπὶ τῆς εὐθείας γραμμῆς ἐνδείκνυσι, ἀλλ' ἔτῳς ἔχον πᾶσαν ὁμαλὴν κίνησιν φησι καὶ πᾶν εἶδος κινήσεως, ἔ μόνον φορᾶς ἀλλὰ καὶ ἀλλοιώσεως καὶ αὐξήσεως, ὡς ἔχει ἡ εὐθεῖα· ὁμαλὴς γὰρ αὕτη διὰ τὸ πᾶν μόριον παντὶ ἐφαρμόττειν. . . διαφέρειν δὲ φησι τὴν ὁμαλὴν τῆς ἀνωμαλῆς καὶ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον, ὡς μὲν φησιν ὁ Ἀλέξανδρος, ὅτι μᾶλλον μία ἡ ὁμαλὴς τῆς ἀνωμαλῆς καὶ ἥττον ἐκείνη ταύτης· συνεχεῖς γὰρ ἀμφοτέραι. μήποτε δὲ ἔ πρὸς τὸ μία τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον λέγει νῦν, ἀλλὰ πρὸς τὸ εἶδος ἐν ᾧ εἰσίν. εἰ μὴ κατ' εὐθείαν ἡ κύκλον τὸ ὁμαλὲς καὶ ἀνωμαλον, ὅτι μᾶλλον εὐθεῖα καὶ κύκλῳ ἡ ὁμαλὴς τῆς 25 ἀνωμαλῆς. . . εἰπὼν δὲ ὅτι ἐν πάσῃ κινήσει ἔστι τὸ ὁμαλῶς καὶ μὴ, καὶ γὰρ ἀλλοιοῖτο ἂν τι ὁμαλῶς, ἐπήγαγε "καὶ φέροιτο ἂν ἐφ' ὁμαλῶς" ἢ "ἐφ' ὁμαλῶς," ὡς ὁ Ἀλέξανδρος καὶ ὁ Πορφύριος λέγουσιν, οἷον κύκλῳ ἢ εὐθείᾳ. ἐπειδὴ γὰρ ἀδύνατόν τι ὁμαλῶς ἐνεχθῆναι μὴ ἐπὶ ὁμαλῆς φερόμενον τὴν ὁμαλὴν φορὰν, ἀπέδωκεν ἐπὶ τῶν 30 ἐφ' ὧν οἷον τε γενέσθαι αὐτὴν, εἰπὼν "οἷον κύκλῳ ἢ εὐθείᾳ." δύναντο μὴ γὰρ καὶ ἐπὶ τῶν ἀνωμαλῶν φορὰ γενέσθαι. id. f. 209 b.

τοῖς εἰρημένῳ περὶ κινήσεως καὶ μεταβολῆς προβλήμασι καὶ 229 α τὸτο προσέθησιν ἀναγκαῖον, ποῖα κινήσις ποῖα κινήσει ἐναντία. ζητῆσαι δὲ καὶ περὶ μονῆς ἥτοι ἡρεμίας τὰ αὐτὰ ζητήματα. καὶ ἔστιν ἀναγκαῖον τὸ πρόβλημα· ἐκ τούτου γὰρ καὶ αἱ φυσικαὶ κινήσεις δεικνύει, καὶ ἡ τῶν σοικείων πρὸς ἄλληλα ἐναντιώσεις, καὶ τίνα ἐκ τῶν γίνετο, καὶ ἄλλα πλείστα τῶν ἐν φυσιογνωσίᾳ. id. f. 210 b.

τοῖτο δὲ καὶ τὸ μανθάνειν καὶ τὸ ἀπατάσθαι ὑφ' ἑτέρου φησὶ, τὸ 229 β "ὑφ' ἑτέρου" προδίδει ἢ ὅτι τὸν ὑφ' ἑαυτοῦ ἀπατῶμενον δυνάμεν μὴ 5. ἔξ ἐναντίας δόξης μεταβάλλειν μηδὲ γεγονέναι ἐν τῇ ἀληθείᾳ πρότερον δόξῃ περὶ τὸ προκειμένον, ἀλλ' εὐθύς ἐξ ἀρχῆς περὶ αὐτὰ ψευδοδοξῆσαι· ὁ δὲ τοιοῦτος ἐκ ἐξ ἐναντίας εἰς ἐναντίον μεταβάλλει. ὁ μέντοι ὑφ' ἑτέρου παραγόμενος εἰς τὸ ἀντικείμενον περιάγει, ἀπὸ ἀληθῆς εἰς ψεύδος μετισταμένως. ἔτω μὴ ἔν ὁ Ἀλέξανδρος. μήποτε δὲ ὥστε ὁ μανθάνων ποτὲ μὴ ἐκ ψεύδους εἰς ἀλήθειαν μετὰγει, ποτὲ δὲ ἐδὲ περὶ τῷ προκειμένῳ ἐννοῶν, ἔτ' εἰ ψεύδος ἔτ' ἀληθές, ἐπιστήμην αὐτῷ λαμβάνει, ἔτω καὶ ὁ ἀπατῶμενος ἢ ἀπὸ ἀληθῆς εἰς ψεύδος μεταβάλλει, ἢ ψευδῇ δόξαν ἔχει

εὐθὺς ὑπὸ τῷ ἀπατῶντος. . . εἰκότως ἔν τῇ μαθήσει ἔχ ἀπλῶς ἀπάτην ἀλλὰ τὴν ὑφ' ἑτέρου ἀπάτην ἀντιτίθεικεν. id. f. 211 b.

229 b 9. καὶ ἡ εἰς δεξιὰ τῇ εἰς ἀριστερά ἐναντία ὡς ἐν πλατεί, καὶ ἡ εἰς τὴν ἔμπροσθεν τῇ εἰς τὴν ὀπίσθεν ὡς ἐν βάθει. id. ib.

229 b 23. δεῖξας ποῖαι κινήσεις ἐναντίαι εἰσὶν ἀλλήλαις, ἐπειδὴ καὶ ἡρεμία πρὸς κίνησιν ἀντίκεινται καὶ δοκεῖ ἐναντία εἶναι, ζητεῖ καὶ περὶ ταύτης. . . καὶ πρῶτον λέγει ὅτι ἡ ἐν τινι γένει ἡρεμία ἐναντία τῇ ἐν τῷ αὐτῷ γένει κινήσει· τῷτο γὰρ δι' ἐνὸς γένους κινήσεως ἐστήμανεν, εἰπὼν τῇ κτ' τόπον ἢ κτ' τόπον. δῆλον γὰρ ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων κινήσεων, ἀλλοιωσέως τέ φημι καὶ αὐξήσεως, ὁ αὐτός ἐστι λόγος. id. f. 212.

230 a 4. ἄλογον δὲ ἐναντίαν ποιεῖν ἡρεμίαν τὴν ἐν ἐκείνῳ εἰς ὃ σπεύδει μεταβάλλειν· τέλος γὰρ ἐκεῖνο καὶ ἔρχατο, εὐδὲν δὲ τέλος ἐναντίον τῇ ἐπ' αὐτῷ σπεύδει, ἀλλὰ μᾶλλον οἰκεῖόν τε καὶ προσήγορον. ἔτι τὰ κτ' φύσιν κινούμενα τέλος ἔχει τῆς κινήσεως τὴν ἐν ἐκείνοις ἡρεμίαν ἐφ' ἧς κινεῖται, τὸ δὲ τέλος τινὸς πῶς ἂν αὐτῷ ἐξέρχεται εἶη; λείπει δὲ ἄρα τὴν ἐν ἐκείνῳ μονὴν ἐναντίαν εἶναι τῇ ἐξ ἐκείνου κινήσει. Themist. f. 51 b.

230 a 7. ἡ ἐν ἀρχῇ ταύτης τῆς λέξεως γραφὴ τριχῶς φέρεται. ἡ γὰρ ἔτις "ὅσοις δὲ μὴ ἔξιν ἐναντία, μεταβολὴ μὲν ἔξιν ἀντικειμένη ἢ ἐξ αὐτῆς τῇ εἰς αὐτό, κινήσις δὲ ἔκ ἔξιν." ἡ ἔτις "ὅσοις δὲ μὴ ἔξιν ἐναντία, τῶτων μεταβολὴ μὲν ἔξιν ἀντικειμένη" καὶ τὰ ἐξῆς· τὰ δὲ αὐτὰ τοῖς προτέροις καὶ ταῦτα σημαίνει. ἔτι δὲ καὶ τρίτη τοιαύτη "ὅσοις μὴ ἔξιν ἐναντία, ὧν μεταβολὴ μὲν ἔξιν ἀντικειμένη ἢ ἐξ αὐτῆς τῇ εἰς αὐτό, κινήσις δὲ ἔκ ἔξιν." καὶ ταῦτα μᾶλλον ὁ Ἀλέξανδρος ἀποδέχεται· ὡς γὰρ σημαίνων, φησὶ, τίνων ἔκ ἔξιν ἡρεμία ἀλλὰ ἀμεταβλησία λέγει, ἀλλ' ἔκ ὡς δεικνύς ὅτι μὴ εἰσὶ κινήσεις αἱ τοιαύται μεταβολαί, μᾶλλον ὡς κινήσεις ἀλλήλαις ἀντίκεινται, ἀλλ' ὡς μεταβολαί· τῷτο γὰρ ἡδὴ δέδεικται. Simpl. f. 212 b.

230 a 29. ἀπορήσας ἔτι καὶ μὴ ἀμφω τὰς ἀντικειμένας, οἷον λεύκανσιν καὶ μέλανσιν, καὶ αὐξήσιν καὶ μείωσιν, καὶ γένεσιν καὶ φθοράν, καὶ φύσιν εἶναι ἐνδοῖσι· καὶ γὰρ ἐπὶ τῆς κτ' τόπον ἢ ἄνω καὶ ἡ κάτω ἀντικείμεναι ἀμφω εἰσὶ καὶ φύσιν, εἰ καὶ ἐπὶ ἄλλων καὶ ἄλλων. τὸ δὲ ἐπὶ τῷ αὐτῷ εἶδος, οἷον αὐξήσεως ἢ γενέσεως καὶ φθορᾶς, εἶναι τὴν μὴ καὶ φύσιν τὴν δὲ παρὰ φύσιν, ὡς ἐπὶ τῆς ἄνω κινήσεως ἢ ἐπὶ τῆς κάτω, δεικνύσιν ἐκ τῆς τῆς βίαιον ἐν πάσαις ὁρᾶσθαι, τὸ δὲ βίαιον παρὰ φύσιν εἶναι. καὶ φθορὰ ἂν ἔν εἴη φθορὰ ἐναντία ἢ βίαιος τῇ καὶ φύσιν. ἀλλ' ἐπὶ μὴ φθορᾶς τὸ βίαιον δῆλον· καὶ γενέσεις δὲ εἰσὶ βίαιοι καὶ ἡ καὶ τὴν εἰρμὸν τῆς φύσεως γινόμεναι, ὡς ἔκ εἰμαρμένης εἶπεν, ὅταν πρὸ ἡλικίας γενῶν τινα. καὶ σημειῖται ἐντεῦθεν οἱ ἐξηγηταὶ ὅτι τὴν εἰμαρμένην οἱ ἀπὸ τῆς Περιπάτου ἐν τοῖς καὶ φύσιν τίθενται, εἶπερ τὰς βιαιότητας καὶ παρὰ φύσιν κινήσεις ἔκ εἰμαρμένης εἶπε. καὶ αὐξήσεις δὲ παρὰ φύσιν εἶναι φησὶ τινος, ὡς τῶν ταχὺ διὰ τρυφὴν ἰσχυρόντων, οἱ καὶ γεννῶντες ἂν παρὰ φύσιν καὶ βίαια καὶ σίτος δὲ διὰ θερμὴν ταχὺ φύει καὶ αὐξέει ἐν τοῖς Ἀδωνίδος καλεσμένοις κήποις, πρὸ τῆς ῥιζωθῆναι καὶ πλιθῆναι ἐν τῇ γῇ. id. f. 213.

καὶ δεῖ δὲ ὑπολαμβάνειν ἕτερον τρόπον ἀντιθέσεως εἶναι τὴν νῦν εἰρημένον, ἀλλ' ὡς ἐθέμεθα ἡδὴ, κινήσεις τε καὶ μονὰς ἐναντίας, καὶ καθ' ὅν ἐθέμεθα τρόπον, αὐτῷ διανεμένῳ τὸ καὶ φύσιν καὶ παρὰ φύσιν. Themist. f. 52.

ἐν τισι τῶν ἀντιγράφων μὲν τὸ τέλος τῆς ῥήσεως ταύτης τὸ λέγον "ἡ μὴ γὰρ καὶ φύσιν αὐτῶν ἢ ἄνω ἢ κάτω, ἢ δὲ παρὰ φύσιν" πρόσκειται τῷτο "καθόλου δὲ καὶ πρῶτως ταῦτα κυρίως ὑπάρχει." ἴσασιν δὲ ἐν τισι τῷτο προσκείμενον καὶ οἱ ἐξηγηταί. λέγου δὲ ἂν ὅτι ταῦτα τὸ καὶ φύσιν καὶ παρὰ φύσιν κινεῖσθαι κυρίως τοῖς ἀπλοῖς τῶν φυσικῶν σωμάτων ὑπάρχει καὶ πᾶσι καὶ πρῶτως, ἐν τῇ καὶ τόπον αὐτῶν κινήσει καὶ ἡρεμίᾳ, ἐν δὲ ταῖς ἄλλαις κινήσεσιν ἔστι μὴ καὶ ἐν αὐταῖς τὸ καὶ φύσιν καὶ παρὰ φύσιν, ὡς εἴρηκεν, καὶ κυρίως δὲ εὐδὲ πρῶτως ἀλλὰ καὶ τὴν ἀπὸ τῶτων μεταφοράν. δοκεῖ δὲ ἐλκεῖν τῷ "καθόλου δὲ καὶ πρῶτως ταῦτα κυρίως ὑπάρχει" τὸ τῷτο τοῖς ἀπλοῖς σώμασιν, ὧν ἐν τῇ ἄνω καὶ κάτω φορᾶ τὸ καὶ φύσιν καὶ παρὰ φύσιν ἐτεχνολόγησεν. Simpl. f. 213 b et cod. Pal. 237.

ὅτι τὸ ἴσαδς ἔκ ἔξιν ἐπὶ τῆς βιαιότητος, δεικνύσι δυνάμει ἔτις. τὸ ἴσαδς καὶ φύσιν φέρεται ἐπ' ἐκεῖνον τὸν τόπον ἐν ᾧ ἔξιν ἐξῆς καὶ καὶ φύσιν ἐπὶ τινι τόπον φερόμενον ἐν ᾧ ἔξιν ἐξῆς, πλησιαιότερον ἐκεῖνον γινόμενον τῷ τόπῳ θάττον κινεῖται, δυναμύμενον ἔτι μᾶλλον ὑπ' αὐτῆς. καὶ συμπέρασμα τῶτων τῶ λόγῳ, ὅτι τὸ ἴσαδς καὶ φύσιν, τῶτεσι τὸ ἐπὶ τὸ ἐξάναι φερόμενον, θάττον κινεῖται πλησιαιότερον τῷ τόπῳ ἐν ᾧ ἔξιν. . . καὶ πάσης ἄρα ἡρεμίας γένεσις ἔξιν, εἶπερ τῆς βιαιότητος μὴ ἔξιν. ἐφεξῆς δὲ δοκεῖ ὡς ἄλλο ἐπιχειρημα ἐπάγειν διὰ τῆς "ἔτι δοκεῖ τὸ ἴσαδς κυρίως λέγεσθαι ἐπὶ τῷ καὶ φύσιν" καὶ τῶν ἐξῆς, μᾶλλον δ' οἶμαι τὸ συνεκτικὸν τῷ προτέρῳ λόγῳ διὰ τῶτων ὑποδεικνύσαι· συνήχθη γὰρ ὁ λόγος ἐκεῖνος ὡς τῷ ἴσαδς μὴ δυναμύμενον τῷ βίᾳ φερομένῳ προσεῖναι, ἀλλὰ τῷ καὶ φύσιν ἐπὶ τὸ ἐξάναι κινούμενον· τῷ γὰρ τὴν ὁρμὴν καὶ τὴν σκοπὸν ἐπὶ τὸ ἐξάναι ἔχοντι, τῶτω προσήκει τὸ ἴσαδς, ὡς τὸ ἡρεμίζεσθαι τῷ εἰς ἡρεμίαν σπεύδοντι καὶ τὸ λευκαίνεσθαι τῷ εἰς τὸ λευκανθῆναι. εἰπὼν δὲ ὅτι τὸ ἴσαδς δοκεῖ κυρίως λέγεσθαι ἐπὶ τῷ καὶ φύσιν εἰς τὸν οἰκεῖον τόπον ἰόντος, ἔκ ἐπὶ τῷ παρὰ φύσιν, ἐπήγαγεν, εἶπερ, ὡς φησιν ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ τῷτο εἴη γεγραμμένον, "ἡ ὅλως εἶναι." καὶ σημαίνει ἂν, φησὶν, ὅτι τὸ ἴσαδς δοκεῖ ἡ ὅλως εἶναι ἐνεργεῖα τῶν φυσικῶν σωμάτων ἐκάσῳ τῷτο εἶναι τὸ εἰς τὸν αὐτὸν καὶ εἰς τὸν οἰκεῖον φέρεσθαι τόπον· ἄμα γὰρ ἐστὶ γεγονὸς καὶ ἐνεργεῖα ὅν, καὶ κινεῖται εὐθέως ἐπὶ τὸν οἰκεῖον τόπον σπεύδον ἐπὶ τὴν καὶ τῷτο τελειότητα, εἰ μὴ τι ἐμποδίζει, ὃ ἐστὶ, φησὶ, δεικτικὸν τῷ τὸ ἴσαδς λέγεσθαι τε καὶ εἶναι ἐπὶ τῆς καὶ φύσιν λεγομένης κινήσεως. ἔτι μὴ ὅ Ἀλέξανδρος, ἀφάμενες οἶμαι καὶ τὸ μέλλοντος ὑπ' ἐμῶ λέγεσθαι. μήποτε δὲ τὸ "ἡ ὅλως εἶναι" πρὸς τὸ λέγεσθαι ἀποδεδόται, ὅτι δοκεῖ τὸ ἴσαδς κυρίως λέγεσθαι, ἢ ὡς λέγεσθαι μόνον ἀλλὰ καὶ εἶναι ὅλως ἐπὶ τῷ καὶ φύσιν. . . ἐπειδὴ τῷτο, τὸ πρὸς τοῖς οἰκεῖαις τόποις γινόμενα θάττον φέρεσθαι τὰ καὶ φύσιν φερόμενα, ὡς ἀξίωμα πάντες προφέρουσι, καὶ τὴν μὴ αἰτίαν εὐλογον ἀποδιδόασιν, δυναμύσας λέγοντες αὐτὴ μᾶλλον πλησιαιότερον τῇ οἰκείᾳ ὁλότητι ὡς τελειούμενον

τότε μάλλον κῆ' τ' εἶδος, ἄλλοι δὲ τ' πλῆθος τῷ μεταξὺ αἰέρος ἐμποδίζων λέγουσι τοῖς ἐπὶ τ' ἄνω ἢ κάτω κινουμένοις, ὥς ἂν πλησιάζοντα τοῖς οἰκείοις τόποις ἀπολίπῃ ὀλίγον τ' μεταξὺ, τὴν δὲ πῖσιν τῷ ὕψους ἔχειν ὅτι τὰ κῆ' φύσιν φερόμενα θάττον κινεῖται πρὸς τοῖς οἰκείοις τόποις γινόμενα ὀλίγοι προσιθέασιν, ὅθεν ἴσως κωλύει τὰ ὑπὸ τῷ φυσικῷ Στράτωνος εἰρημένα τεκμήρια παραγράφαι... ὁ Ἀσπάσιος εἰς ταύτην τὴν λέξιν ἐπεράτωσε τ' βιβλίον. Simpl. f. 213 b.

230 b 32. λύνει τὴν ἀπορίαν λέγων μηδὲν ἄτοπον συμβαίνειν ἐκ τῷ λόγῳ, ἐὰν ἢ περὶ τ' αὐτὸ τὰ ἐναντία, μὴ κῆ' τ' αὐτὸ δὲ ἀλλὰ κατ' ἄλλο καὶ ἄλλο... ὃ γὰρ κῆ' τ' αὐτὸ ἡρεμεῖ καὶ κινεῖται, ἀλλὰ κατ' ἄλλο καὶ ἄλλο... ὃ γὰρ ἀμερές τ' κινούμενον· δειχθήσετ' ὅτι ὅθεν ἀμερές κινεῖται... τὸτο ἔν διὰ βραχέων ἐνδοξαίμενος, διὰ τῷ εἰπεῖν "εἴ πῃ ἡρεμεῖ ἢ ἔτι μένει," τυτέστιν εἰ κατὰ τι ἡρεμεῖ ἢ κατὰ τι μένει, ὅτι ὅθεν ἐναντία ἡρέμῃσι τῇ κινήσει κυρίως ἐπιφέρεται· σφῆρσις γὰρ μᾶλλον ἐστίν. ἀλλ' ἔστι κυρίως κίνησις κινήσει ἐναντία ἢ ἐξ ἐναντίας εἰς ἐναντίον τῇ ἐξ ἐναντίας εἰς ἐναντίον, ὡς περ εἴρηται. id. f. 214 b.

γράφει καὶ ὕψους "ἢ πῃ ἡρεμεῖ ἢ ἔτι μένει." cod. Pal. 237.

231 a 4. μέχρη τούτου τ' πέρας τῷ βιβλίῳ ἐστίν ἐν τισιν ἀντιγράφοις, ἐν 20 δὲ ἄλλοις καὶ τὰ ἐξῆς ῥηθησόμενα πρόσκειται, ἅπερ ὁδὸς Πορφύριος συνοψίζειν ὁδὸς ὁ Θεμίστιος παραφράζειν εἴλετο. ὁ μέντοι Ἀλέξανδρος ἐπισημηνάμενος ὅτι ἐν τισιν ἀντιγράφοις ὃ φέρεται, ἐξηγεῖται ὁμῶς αὐτά. Simpl. f. 214 b.

231 a 5. εἴπερ μὴ ὡς ἔτυχε ταῦτα πρόσκειται, τὰ αὐτὰ τοῖς πρότερον 25 εἰρημένοις λέγουσιν, ἐν οἷς ἀναιρεῖν δοκεῖ τ' ἴσαδ' ἐπὶ τῶν παρὰ φύσιν ἡρεμνάντων καὶ παρὰ φύσιν κινουμένων... βυλεῖται δὲ, ὡς ὅποιον, ἐφ' ἐκάτερα κρατυνέσθαι τὴν ἀπορίαν. διὰ τὸτο νῦν τ' ἕτερον μέρος αὐτῆς ἀνέλαβε, τ' δεικνύον ὅτι καὶ ἐπὶ τῆς βιαιῆς κινήσεως καὶ τῆς βιαιῆς ἡρεμίας τῆς ἀντικειμένης αὐτῇ ἀνάγκῃ εἶναι τ' ἴσαδ'· εἰ γὰρ μὴ, μένει δὲ τι βία, ἔξαι ἡρεμνν τ' ἔκ ἀεὶ ἀνευ τῷ γενέσθαι, ὅπερ εἶπε πρότερον, ὅτι ὃ γινόμενον ἄρα ἡρεμνν ἔξαι ἡρεμνν. νῦν δὲ προσέθηκε τῷ ἡρεμνν τ' ἔξαι ἔκ ἀεὶ, περιττῶς οἶμαι· εἰ γὰρ ἡρεμεῖ τ' πεφυκὸς κινεῖται, ἔκ ἂν εἴη αἰδίος ἡρεμία... ἀκριβέστεροι δὲ μοι δοκῶσιν οἱ ταύτην τὴν λέξιν τ' αὐτὴ ἀπαρалаλλάτως τῇ πρότερον 35 εἰρημένην λέγουσαν ὡς ὕστερον ὑπὸ τινων προσθεῖσιν ὃ προσιέμενοι. id. ib.

231 a 10. τ' μὴ λεγόμενον ἐστίν — ἐπειδὴ τῷ μὴ πυρὶ ἢ μὴ ἄνω κίνησις κῆ' 10. φύσιν ἢ δὲ κάτω παρὰ φύσιν, τῇ δὲ γῇ ἢ μὴ κάτω κῆ' φύσιν ἢ δὲ ἄνω παρὰ φύσιν, πότερον τῇ τῷ πυρὸς κῆ' φύσιν ἢ αὐτῷ τῷ πυρὸς παρὰ φύσιν ἐναντία ἔξαι, ἢ ἢ τῆς γῆς κῆ' φύσιν; καὶ ἐπικρίνει ὅτι ἄμφω ἐναντίαι, ἀλλ' ἔκ ὡσαύτως, ἀλλ' ἢ μὴ τῆς γῆς κῆ' φύσιν τῇ τῷ πυρὸς κῆ' φύσιν, ὡς κῆ' φύσιν ἄμφω, ἢ δὲ τῷ πυρὸς κῆ' φύσιν τῇ παρὰ φύσιν αὐτῷ, ὡς ἢ παρὰ φύσιν τῇ κῆ' φύσιν. καὶ αὕτη δὲ ἡ λέξις ἐκ περιττῷ πρόσκειται, ἥδη ῥηθεῖσα συντομώτερον 45 ὕψους, "φέρεται δὲ" (p. 230 b 12)... ὅτι δὲ ἐκ περιττῷ ταῦτα πρόσκειται, δηλοῖ πάλιν ὁ αὐτὸς ἐπιλογος καὶ τούτοις ἐπαγόμενος... κῆ' δὲ τὴν κῆ' μέρος ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ διαθρῶσιν καλὸν ἂν

οἶμαι καὶ τὰ κεφάλαια αὐτῷ συντόμως τε καὶ ὡς δυνατὸν ἀπαρалаίπτως ἀναγράφας. id. f. 215.

Ἔθος ἔχοντες οἱ ἐκ τῷ Περιπάτῳ τὴν τῶν βιβλίων τάξιν ἐπι-231 a γράφειν κῆ' τὴν τάξιν τῶν τῷ λόγῳ σφαιρίων, ἄλφα βῆτα γάμμα 21. καὶ ἐφεξῆς, εἰκότως εἰς τ' ἕκτον τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως ἐπιγράφουσι ζήτα, ὅπερ ἐν ἀριθμοῖς ἐν ἐπτά ἀριθμὸν δηλοῖ, ἐν δὲ τοῖς σφαιρίοις τὴν ἕκτην τάξιν ἀποκεκλήρωται. εἴρηται δὲ καὶ πρότερον ὅτι τὰ μὴ πάντε βιβλία τὰ πρὸ τούτου Φυσικὰ καλεῖσθαι, τὰ δ' ἐντεῦθεν τρία περὶ Κινήσεως· ὕψους γὰρ καὶ Ἀνδρόνικος "ἐν τῷ τρίτῳ βιβλίῳ τῶν Ἀριστοτέλους περὶ Κινήσεως" διατάττει, μαρτυρῶντος περὶ τῶν πρώτων καὶ Θεοφράστου γράψαντος Εὐδότῃ περὶ τίνος αὐτῷ τῶν διημαρτημένων ἀντιγράφων κῆ' τ' πέμπτον βιβλίον· "ὑπὲρ ὧν" φησὶν "ἐπέσειλας κελεύων με γράψαι καὶ ἀποσεῖλαι ἐκ τῶν Φυσικῶν, ἥτοι ἐγὼ ὃ ἐξυνήμι, ἢ μικρόν τι παντελῶς ἔχει τῷ ἀναμέσον τῷ ὅπερ ἡρεμεῖν καλῶ τῶν ἀκινήτων μόνον· ἐναντίον γὰρ ἡρεμία κινήσει, ὡς σφῆρσις ἂν εἴη τῷ δεκτικῷ." ὡς καὶ τ' πέμπτον βιβλίον ὁ Θεοφράστου ἐκ τῶν Φυσικῶν νομίζει. αὐτὸς δὲ ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῷ ὁγδόῳ κατ' ἀρχὰς φησιν "ἀρξάμεθα δὲ πρώτων ἐκ τῶν διωρισμένων ἡμῶν ἐν τοῖς Φυσικοῖς πρότερον. φανερὸν δὲ τὴν κίνησιν ἐνέργειαν εἶναι τῷ κινήτῳ ἢ κινήτῳ." τὸτο δὲ εἴρηκεν ἐν τῷ τρίτῳ. καὶ πάλιν "ἐτέθη μὴ γὰρ ἡ φύσις ἐν τοῖς Φυσικοῖς ἀρχὴ κινήσεως καὶ ἡρεμίας." τὸτο δὲ ἐν τῷ δευτέρῳ εἴρηκεν. ἐπὶ δὲ τῇ τελευτῇ τῷ ὁγδόῳ φησὶν "ἄπειρον μὴ ἔν ὅτι ἔκ ἐνδὲξεται μέγεθος εἶναι, δέδεικται πρότερον ἐν τοῖς Φυσικοῖς." εἴρηκε δὲ καὶ περὶ τούτου ἐν τῷ τρίτῳ. καὶ ὅτι τὰ μὴ πάντε Φυσικὰ ἐκάλεσαν, διὰ τούτων δηλον· ὅτι δὲ τὰ τελευταῖα περὶ Κινήσεως, δηλοῖ σαφῶς ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῷ πρώτῳ τῶν περὶ Οὐρανῶ (c. 5 p. 272 a 28) λέγων "ἀλλ' ἐκεῖνο γε φανερόν, ὅτι ἀδύνατον τὴν ἄπειρον διελθεῖν ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ. ἐν ἀπείρῳ ἄρα· δέδεικται γὰρ τὸτο πρότερον ἐν τοῖς περὶ Κινήσεως." καὶ πάλιν (c. 7 p. 275 b 21) "λόγος ἐν τοῖς περὶ Κινήσεως ὅτι ὅθεν ἔχει ἄπειρον δύναμιν τῶν πεπερασμένων, ὁδὸς τῶν ἀπείρων πεπερασμένη." εἴρηται δὲ περὶ τούτων ἐν τοῖς τρισίν. ὅτι δὲ τὰ τρία ἐστὶ τὰ περὶ Κινήσεως καὶ τὰ πάντε Φυσικὰ, μαρτυρεῖ καὶ Δάμασος ὁ ἐν βίῳ Εὐδότῃ γράψας λέγων "καὶ τῶν ἐκ τῆς περὶ Φύσεως πραγματείας τῆς Ἀριστοτέλους τῶν περὶ Κινήσεως τρία." Φυσικὰ δὲ ἐκάλεσαν ὃ τὰ ἐκ τῶν μόνων, ἀλλὰ καὶ τὰ περὶ οὐρανῶ καὶ περὶ ψυχῆς καὶ ἄλλα πλείεσθαι· ἰδίως δὲ Φυσικῆς Ἀκροάσεως τὰ πάντε. ὅτι δὲ τ' νῦν προκείμενον βιβλίον τῇ τάξει μὴ τ' πέμπτον ἐστὶ, δηλοῖ μὴ καὶ ὁ Εὐδότῃς τ' τῷ Ἀριστοτέλει ὡδὲ εἰρημένον συνάψας τοῖς ἐν τῷ πέμπτῳ βιβλίῳ ῥηθεῖσι, τ' μηδὲν τῶν συνεχῶν ἐξ ἀμερῶν συγκεῖται. καὶ Ἀνδρόνικος δὲ ταύτην τὴν τάξιν τούτοις τοῖς βιβλίοις ἀποδίδωσι. καὶ μέντοι καὶ ὁ Ἀριστοτέλης τοῖς ἐν τῷ πέμπτῳ βιβλίῳ προαχθεῖσι, τῷ συνεχεῖ καὶ ἀπομένῳ καὶ ἐφεξῆς, εὐθύς ἐν ἀρχῇ τούτου τῷ βιβλίῳ προσεχρήσατο. ὅτι δὲ καὶ πρὸ τῷ ἐβδόμῳ τούτου, δηλον ἐξ ὧν ἐν τῷ πέρατι τούτου τῷ βιβλίῳ δείξας ὅτι ὅθεν ἀμερές κινεῖται, καὶ ὅτι ὁδεμία μεταβολὴ ἄπειρος, ἐν τῷ ἢ, ὅπερ ἐφεξῆς ὁν τούτῳ ἐβδόμῳ ἐστίν, ὡς δεδειγμένους χρῆται τούτοις. ὁμοίως δὲ καὶ τ' μὴ εἶναι κίνησιν ἄπειρον

ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ, μήτε ἀπείρῳ ὄντος τῷ κινημένῳ μήτε πεπερασμένῳ, ἐνταῦθα μὲν δείκνυσι, χρῆν δὲ αὐτῷ ἐν ἐκείνῳ ὡς δευγμένῳ. id. f. 216.

231 a 21. οἱ μὲν ἐπ' ἀπειρον πάντ' ἡλθόντες μέγεθος εἰς μεγέθη διαιρεῖσθαι νομίζουσιν, ὡς μὴδέποτε τῆς διαιρέσεως εἰς ἀμερῇ καταληγέσθης, καὶ διὰ τούτου καὶ ἐκ μερισμῶν συγκειῖσθαι τὰ μεγέθη λέγουσι καὶ ἐκ ἀμερῶν. οἱ δὲ τῆς ἐπ' ἀπειρον τομῆς ἀπενωικότες, ὡς ὁ δυναμένων ἡμῶν ἐπ' ἀπειρον τέμνειν καὶ ἐκ τούτου πτωσάσθαι τὸ ἀκατάληκτον τῆς τομῆς, ἐξ ἀδιαίρετων ἔλεγον ὑφίστασθαι τὰ σώματα καὶ εἰς ἀδιαίρετα διαιρεῖσθαι. πλὴν ὅτι Δευκίππος μὲν καὶ Δημόκριτος ὅτι μόνον τὴν ἀπάθειαν αἰτίαν τοῖς πρώτοις σώμασι τῷ μὴ διαιρεῖσθαι νομίζουσιν, ἀλλὰ καὶ τὸ σμικρὸν καὶ ἀμερές, Ἐπίκυρος δὲ ὕψερρον ἀμερῇ μὲν ἔχει ἡγεῖν, ἄτομα δὲ αὐτὰ διὰ τὴν ἀπάθειαν εἶναι φησιν. καὶ πολλὰ καὶ μὴ τὴν Δημοκρίτου δόξαν καὶ Δευκίππου ὁ Ἀριστοτέλης διήλεγεν, καὶ δι' ἐκείνους ἴσως τὴν ἐλέγχου πρὸς τὸ ἀμερές ἐνιστα- 15 μένος ὁ Ἐπίκυρος ὕψερρον γενόμενος, συμπαθῶν δὲ τῇ Δημοκρίτου καὶ Δευκίππου δόξῃ περὶ τῶν πρώτων σωμάτων, ἀπαθῇ μὲν ἐφύλαξεν αὐτά. . . δέδεικται ὅτι ἀδύνατον ἐξ ἀμερῶν εἶναι τὸ συνεχές. τὰ γὰρ ἐπὶ γραμμῆς εἰρημένα καὶ ἐπὶ ἄλλων συνεχῶν ῥηθήσεται. ὁ γὰρ δῶκεν τριγμῶν ἀλλ' ὅτι ἀμερῇ, ἀληθὴ τὰ περὶ αὐτῶν εἰρημένα. 20 ἀμερῇ δὲ καὶ τὰ νῦν καὶ αἰ μονάδες, ὡς καὶ εἰ σώματά τις ἀμερῇ λέγει, ὡς ὁ Διόδωρος οἶε δεικνύναι, καὶ ἐπὶ ἐκείνων τὰ αὐτὰ ῥηθήσεται. id. ib.

οἱ μὲν ἐπ' ἀπ... διὰ τὴν ἀπάθ. φησὶν εἶναι. cod. Pal. 237.

231 a 29. ἐπειδὴ δοκεῖ τινὰ μεγέθη καὶ συνεχῇ γίνεσθαι ἐκ μὴ συνεχῶν 25 ἀλλὰ ἀποτομένων, ὡς ὁ τοῦχος ἐκ τῶν πλίνθων, ὅτι μὴδὲ ὕτως ἐκ σημείων ἢ ἐξ ἀμερῶν ὅπως δυνατόν μέγεθος τι γίνεσθαι δείκνυσι. Simpl. f. 216 b.

231 b 3. ὁ γὰρ δὴπε μέρεσιν ἢ πέρασιν ἄπτεται ἀλλήλων τὰ ἀμερῇ, ἀλλ' ἅμα ὅπως ἐνδύσεται καὶ ὅλα δι' ὅλων χωρήσει, εἴπερ ὅλα δεῖ 30 καλεῖν ὧν μὴδὲν μόνον. ἐκὼν ὁ δὲ ἡ σύνθεσις αὐτῶν ποιήσει τι μέγεθος περιττόν, ὡς διαιρεῖσθαι εἰς ἄλλο καὶ ἄλλο μέρος. ὁ γὰρ ἂν τόπος ἔξαι μείζων τῶν παμμυρίων συντεθέντων ἢ ἐνός κατ' αὐτό. ὁ δὲ γὰρ προσοίσει διάστημα τὸ προτιθέμενον τῷ προλαβόντι. καίτοι πάντες μεγέθους συνέχευς μείζων ὁ τόπος τῷ ὅλῳ ἢ τῶν μο- 35 ρίων ἐκάστω. Themist. f. 52.

231 b 6. δεῖξας ὡς ὁ δὲ ἐκ συνεχῶν τριγμῶν ἢ τῶν νῦν ὁ δὲ ἐξ ἀπο- 6 μένων δυνατόν ἐν τι γενέσθαι μέγεθος, ἐκ περιουσίας δείκνυσιν ὅτι ἐκ τῶν ἐφεξῆς τριγμῶν ἢ τῶν νῦν εἴ τις νομίζοι γίνεσθαι τι μήκος ἢ χρόνον, ὁ καλῶς οἶε. πρῶτον μὲν κἀν ἐφεξῆς ἦν ταῦτα ἀλλή- 40 λους, ἐκ ἐποίει τι ἓν, ἀνομογενῆς τινὸς ὄντος μεταξὺ. ἔπειτα ὅτι ὁ μόνον συνεχὲς ἀλλήλοις ἀδύνατον εἶναι τὰς τριγμῶν καὶ ἀποτομέ- νας, ἀλλ' ὁ δὲ ἐφεξῆς ἀλλήλοις αὐτὰς εἶναι δυνατόν. . . ὁ δὲ Εὐδόμηος τῷ ἐπιχειρήματι ὕτως ἐχρήσατο. εἰ γὰρ ἔξιν ἐφεξῆς, φησὶν, τὰ ἀμερῇ, δεῖ πάντως εἶναι τι αὐτῶν μεταξὺ μὴ ὁμογενές, 45 ὡς τριγμῇ μὲν ἐκ ἂν εἴη, γραμμῇ δὲ ὡς κενόν μεταξὺ τριγμῶν ἐν μήκει. εἰ μὲν ἔν γραμμῇ, ἐκ ἔξαι ἐκ τῶν τριγμῶν ἢ γραμμῇ. ὁ γὰρ ἐν αὐτῇ αἰ ἐφεξῆς τριγμῶν. εἰ δὲ κενόν, πλέον ἔξαι τὸ κενόν

ἐν τοῖς συνεχέσι τῶν ἐξ ὧν, τούτοις τῶν ἐφεξῆς λεγομένων τριγμῶν, ἢ ὁ δὲ ἔξαι ὅπως μέγεθος. ὡς περὶ γὰρ ἀποτομῆς δύο τριγμῶν μή- 5 κος ὁδὸν ποιῶσιν, ὕτως ὁ δὲ τριγμῶν καὶ κενόν. μήποτε ἐν ὁρθῶς ἐννοῆσαι δοκεῖ τὸ ὑπὸ τῷ Ἀριστοτέλει ῥηθὲν ὁ Εὐδόμηος, ὅτι ἐκ ἀναίρεται ἀπλῶς τὸ ἐφεξῆς εἶναι τριγμῶν τριγμῇ ἢ τὸ νῦν τῷ νῦν, ἀλλὰ τὸ ὕτως εἶναι ἐφεξῆς ὡς ἐκ τούτων εἶναι τὸ μήκος ἢ τὸν χρόνον. . . ὁ δὲ Ἀλέξανδρος καὶ ὕτως ἐπεχείρησε τῷ λόγῳ. Simpl. f. 216 b.

καὶ τούτοις οἷμαι τὸ ἐπιχειρήμα τῷ αὐτῷ δεικτικόν εἶναι, τῷ μὴδὲ 231 b 10. ἐφεξῆς εἶναι τὰ ἀμερῇ, ὡς ἐκ τούτων εἶναι τὸ μήκος ἢ τὸν χρόνον. δηλοῖ δὲ καὶ τὸ ἔτι προσκειμένον ὅτι πρὸς τὸ αὐτὸ καὶ ὕτως ὁ λόγος πεπορίσται. . . τὴν δὲ πρόσληψιν τὴν λέγουσαν μὴδὲν τῶν συνεχῶν εἰς ἀμερῇ διαιρετὴν εἶναι δείκνυσι, μεταλαβὼν τὸ συνεχὲς εἰς τὸ μεταξὺ (τὸ γὰρ μεταξὺ ἦν γραμμῇ καὶ ὁ χρόνος), καὶ λέγει ὅτι ἄλλο γένος ἔχει ὅσον τε εἶναι μεταξὺ τῶν ἀδιαίρετων (ὁ γὰρ ὅσον τε με- 15 ταξὺ τούτων εἶναι τὸ φαῖν ἢ τὸ χλιαρόν), ἀλλ' ἢ τὸ διαιρετὴν ἢ τὸ ἀδιαίρετον, καὶ μάλα εἰ ἐκ τῶν ἀδιαίρετων συγκειῖσθαι λέγει τὸ μεταξὺ. . . ζητεῖ δὲ ὁ Ἀλέξανδρος πῶς ὑγιῆς ἢ δεῖξις, εἰ διὰ μὲν τῷ μὴ διαιρεῖσθαι τὸ συνεχὲς εἰς ἀμερῇ δείκνυσιν ὅτι μὴδὲ σύγ- κειται ἐξ ἀμερῶν, ὅτε ἔλεγεν "ἀλλ' ὁ δὲ ἦν τι τῶν συνεχῶν εἰς ἀμερῇ διαιρετόν," τὸ δὲ μὴ διαιρεῖσθαι εἰς ἀμερῇ δείκνυσι διὰ τῷ μὴ ἄπτεται τὰ ἀμερῇ ἀλλήλων, τούτοις μὴ συγκειῖσθαι ἀλλήλοις, δι' ὃ δέδεικται ἥδη ὅτι ἐξ ἀμερῶν ἔχει ὅσον τε συγκειῖσθαι τὸ μέγεθος. καὶ λύει τὴν ἐνστάσιν λέγων ἄλλο εἶναι τὸ ἐπιχειρήμα τὸ ἀπὸ τῷ με- 20 ταξὺ, τὸ λέγον ὅτι ἢ διαιρετόν ἐστιν ἢ ἀδιαίρετον, καὶ εἰ διαιρετόν, ἢ εἰς ἀδιαίρετα ἢ εἰς αἰεὶ διαιρετά. . . μήποτε δὲ ὁ δὲ, ὡς εἴρηται, πρό- τερον, διάλληλος ἢ δεῖξις ἐστίν, ἀλλ' ἐκ τῷ μὴ ἄπτεται ἀλλήλων τὰ ἀμερῇ πρώτων μὲν δέδεικται ὅτι ὁ σύγκειται ἐξ ἀμερῶν τὰ συνεχῇ. . . νῦν δὲ δείκνυσιν ἐκ τῷ αὐτῷ πάλιν ὅτι ὁ διαιρεῖται εἰς ἀμερῇ τὰ 25 συνεχῇ, ἐκ δὲ τούτου ὅτι ὁ δὲ σύγκειται ἐξ ἀμερῶν. ὡς εἰ ἀμφω μὲν ἐκ τῷ μὴ ἄπτεται δείκνυνται, τὸ δὲ μὴ συγκειῖσθαι ἐκ τῷ μὴ διαι- ρεῖσθαι, ἐκ ἔξιν αὐτῇ διάλληλος ἢ δεῖξις. μήποτε δὲ ἐπὶ τῶν τοιού- των ὁ δὲ ἔξιν ἄτοπος ἢ διάλληλος δεῖξις. . . προσέθηται δὲ καὶ τοιαύτας τινὰς ἐπιχειρήσεις ὁ Ἀλέξανδρος ἐκ τῷ Εὐδόμηου λαβὼν. id. f. 217.

δεῖξας ἐν τοῖς προτέροις ἐπιχειρήμασιν ὅτι τὸ συνεχὲς ὁ σύγ- 231 b 15. κειται ἐξ ἀμερῶν, δείκνυσιν νῦν ὅτι ὁ δὲ διαιρεῖται εἰς ἀμερῇ. . . και- νότερον δὲ, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, τὸ ἐξ ἀποτομένων συγκειμένον μέγεθος λέγεσθαι συνεχές, καὶ ὕτως ἀκρίβει ἐπὶ τῷ Ἀριστοτέλει εἰπόν- τος "ἐν γὰρ τὰ ἔχοντα, ἢ ἄπτεται τὰ ἔχοντα τῶν συνεχῶν." μή- 30 ποτε δὲ ὁ δὲ ἐξ ἀποτομένων εἶπε συνεχὲς ὁ Ἀριστοτέλης, ἀλλ' ὅτι τὸ ἔχον τῶν συνεχῶν τῶν ἐμποιούντων τι μείζον συνεχὲς ἐξ ἑαυτῶν ἐν ἐστίν. εἰ δὲ ἐν, καὶ ἄπτεται ἀνάγκη, ὡς εἴρηται. ὁ γὰρ γίνεται ἐν, μὴ πρότερον ἀψάμενα. id. f. 217 b.

δεῖξας κοινῶς ὅτι ὁ δὲ συνεχὲς ἐξ ἀδιαίρετων σύγκειται ὁ δὲ 231 b 18. διαιρεῖται εἰς ἀδιαίρετα, ἐπειδὴ τῶν συνεχῶν ὡς συνελόντι εἰπεῖν τρία ἐστίν, μέγεθος κίνησις χρόνος, δείκνυσιν νῦν ὅτι ὁ αὐτὸς ἐστίν ἐπ' αὐτοῖς λόγος, καὶ ὁμοίως ἢ ἐξ ἀδιαίρετων πανταχῇ σύγκειται καὶ

διαίρειν εἰς ἀδιαίρετα, ἢ ὅθεν αὐτῶν. καὶ πρῶτον δείκνυσιν ὅτι ὁμοίως ἔχει τῷ μεγέθει ἡ κίνησις, καὶ τότε ὅτι καὶ ὁ χρόνος τὴν αὐτὴν ἔχει τύποις λόγον. id. f. 218.

231 b 19. ἔτι εἰ μέγεθος ἐξ ἀμερῶν, καὶ γραμμὴν μείζων σημείν γραμμῆς δυνατὴν γενέσθαι. ἀλλ' εἰ τῷτο, δίχα διαιρεθῆσεται ὅτι σημείον. 5 εἰ γὰρ πᾶσα γραμμὴ δίχα διαιρετή, καὶ ἡ μείζων σημείν καὶ ἡ ἐλάττω. ὅταν τοῖνον ἡ μείζων τέμνῃ δίχα, καὶ ὅτι σημείον δίχα τμηθήσεται, καὶ ὅλως ἡ ἐκ περισσῶν συγκειμένη, καὶ κύκλος δ' ἂν εἴη τις ἐκ περισσῶν σημείων συγκείμενος. πῶς ὅν ὅτος διαιρεθῆσεται δίχα; οἷον δὲ καὶ τὴν διαμέτρου δίχα τέμνεσθαι τὴν κύκλον, μᾶλλον δὲ ὅθεν ὅλως ἔσται διάμετρος. ὅτι γὰρ κέντρον ἀμερὲς ὑποκείμενον τὴν δι' αὐτῷ γραφομένην εὐθεῖαν ὅτι παραδέχεται, ὥστε εἰς δύο γενέσθαι. ὅθεν ὅθεν ἡμικύκλιον ἔσται, ἀλλὰ ὅτι κέντρον ἀεὶ θατέρῳ μέρει τῷ κύκλῳ προσνεμόμενον ἐν τῇ τομῇ μείζων ἐκείνου ποιήσει. πολλὰ ἕτερα ἂν τις προσεπιλάβοι τὰ Ἀριστοτέλους ἔξερ- 15 γάσας φιλοτιμύμενος. Themist. f. 52 b.

231 b 27. συνδιαίρειν γὰρ ἀεὶ τὴν κίνησιν ὅτι διάστημα. ἔσται τοῖνον καὶ ὅτι ἡμισυ τῆς κινήσεως ἐφ' ἡμισυ τῷ α'. ἀλλ' ὑποκείνεται ἀδιαίρετον εἶναι ὅτι α'. ὅτι δὲ ἀμύχανον κίνησιν τινὰ ἐξ ἀδιαίρετων εἶναι κινήσεων, λέγομεν πάλιν. φανερόν τοῖνον ὅτι ὅτι κινεῖσθαι παρυσία 20 κινήσεως γίνεσθαι, καὶ ὅπως ἂν ἔχη ἡ κίνησις, ὅπως ἔχει καὶ ὅτι κινεῖσθαι. εἰ τοῖνον ἡ κίνησις ἀδιαίρετος γινόμενη ἐπὶ τῷ α', ἀδιαίρετον ἔσται καὶ ὅτι κινεῖσθαι ἐπὶ τῷ α'. τῷτο δὲ ἀμύχανον, ὥστε ὅθεν ἡ κίνησις ἀδιαίρετος. πῶς ὅν ἀμύχανον ἀδιαίρετον εἶναι ὅτι ἐπὶ τῷ α' κινεῖσθαι; ἀνάγκη ὅτι κινώμενον πόθεν ποῖ μὴ ἅμα κινεῖσθαι καὶ κενεῖσθαι ὅτι ἐκί- 25 νεῖτο, τῷτέσιν ἅμα πορεύεσθαι ὅθεν βαλεῖ καὶ πεπορεύεσθαι καὶ εἶναι ἐν ὅθεν βαλεῖ. ἀλλ' ὅτι σοφώτατος ἡμῶν Ἐπίκουρος ὅτι αἰχύνεται χρῆσθαι φαρμάκῳ τῆς νόσου χαλεπωτέρῳ, καὶ ταῦτα Ἀριστοτέλους τὴν μοχθηρίαν τῷ λόγῳ προεπιδείξαντος. ἐπὶ μὲν γὰρ τῆς ὅλης τῆς αβγ' κινεῖσθαι, φησί, ὅτι κινώμενον, ἐφ' ἐκάστῳ δὲ τῶν ἀμερῶν ἐξ 30 ὧν σύγκειται ὅτι κινεῖσθαι ἀλλὰ κενεῖσθαι. εἴτ' ὅτι αἰδάνει περιπίπτων ἀναριθμήτοις τισὶν ἀτομίαις. id. ib.

232 a 6. εἴτα προσεθήσιν τι, ὅπερ εἰκὸς ἦν τινὰ εἰπεῖν, ὅτι ἐπὶ μὲν τῷ ὅλῳ μεγέθει τῷ αβγ' τῷ ἐξ ἀμερῶν συγκειμένῳ, μὴ ὅντος δὲ ἀμερῶς, ὅτι ὅτι κινεῖσθαι τὴν δεξ' κίνησιν, μηκέτι δὲ ἐκάστην τῶν 35 τῶν ἀμερῶν κινεῖσθαι ἀλλὰ κενεῖσθαι. ὅτι γὰρ ὅθεν ὅθεν ἀποκλινεῖν ὅτι ἅμα τε κινεῖσθαι καὶ κενεῖσθαι. ἐπὶ μὲν γὰρ τῆς ὅλης ἔσται κινώμενον, ὅκετι μέντοι καὶ καθ' ἕκαστον τῶν μορίων αὐτῆς τῶν ἀδιαίρετων ἔσται κινώμενον. θεὸς δὲ τῷτο, τὰ ἐπόμενα ἀτοπα τῇ τοιαύτῃ ὑπονοῖα ἐπάγει. ἦτε γὰρ κίνησις ἔσται συγκειμένη ὅτι ἐκ κινήσεων 40 ἀλλ' ἐκ κινήματων, τῷτέσιν ἐκ τῶν περάτων τῆς κινήσεως, καὶ ἐκ τῶν κενεῖσθαι. ἡ γὰρ δεξ' κίνησις ὅτι ἔχει τὰ μόρια τὰ δ' καὶ ὅτι ἐξ' ὅτι ἐξ' ὅτι κινεῖσθαι. κενεῖσθαι γὰρ ἔκκειται ταῦτα, ὅτι κινεῖσθαι. ὁμοίως δὲ καὶ τῷ κινεῖσθαι τὰ μόρια ἔσται ὅτι κινεῖσθαι ἀλλὰ κενεῖσθαι, καὶ διαιρεθῆσεται ὅτι κινεῖσθαι εἰς μόρια ὅτι ὅτι κινεῖσθαι ἐστὶν ἀλλὰ κενεῖσθαι. 45 ἐπάγει δὲ καὶ ἄλλο ἀτοπον ἀποκλινεῖν ταύτῃ τῇ ὑποθέσει, ὅτι κενεῖσθαι εἰς τὴν μὴ πρότερον κινώμενον. ὅτι ὅτι πάντα ἀπίθανον ταύτην τέθεικε τὴν ἔξασιν, ὅλοι ὅτι καὶ θέντος αὐτὴν καὶ διαλύσαντος τῶς

περὶ Ἐπίκουρον ὅπως ὕστερον γενομένου ὅτι λέγειν τὴν κίνησιν γίνεσθαι. ἐξ ἀμερῶν γὰρ καὶ ὅτι μέγεθος καὶ τὴν κίνησιν καὶ τὴν χρόνον εἶναι λέγοντες, ἐπὶ μὲν τῷ ὅλῳ μεγέθει τῷ ἐξ ἀμερῶν συνεστώτος κινεῖσθαι λέγουσι ὅτι κινώμενον, καθ' ἕκαστον δὲ τῶν ἐν αὐτῷ ἀμερῶν ὅτι κινεῖσθαι ἀλλὰ κενεῖσθαι, διὰ ὅτι ἐπὶ τεθείη καὶ ἐπὶ τῶν κινεῖσθαι ὅτι ἐπὶ τῷ ὅλῳ κινώμενον, διαιρετὰ αὐτὰ ἔσσεσθαι. Simpl. f. 218.

γράφειν καὶ ὅτι κινεῖσθαι τι μὴ κινώμενον. cod. Pal. 237. 232 a 9. τέταρτον δὲ ἀτοπον ἐπάγει τῷ λόγῳ σποράδην μὲν ἐν τοῖς 15 προδεδειγμένοις εἰρημένον, νῦν δὲ ἐν ἰδίῳ καταταχθεὶς ἐπιχειρήματι. τὰ γὰρ δεξ' ἀδιαίρετα ἦτοι κινήσεις εἰσὶν ἡ ὅτι κινήσεις. ἀλλ' εἰ μὲν κινήσεις, ἔσται τι παρῆς κινήσεως αὐτῷ μὴ κινώμενον ἀλλὰ ἡρεμῶν. . . εἰ δὲ μὴ κινήσεις τὰ δεξ', ἡ κίνησις ἔσται ὅτι ἐκ κινήσεων συγκειμένη, ὅθεν τὰ μέρη αὐτῆς κινήσεις ἔχουσα. Simpl. f. 218 b.

καὶ μὲν τὴν γραφὴν τὴν λέγουσαν "εἰ γὰρ πᾶσα διαίρετος," 232 a 18. τῷτέσιν εἰ διαίρετες πᾶσα γραμμὴ ἡ διάσασιν (ἔθος γὰρ τῷ Ἀριστοτέλει θηλυκῶς τὰ μεγέθη καλεῖν διὰ ὅτι γραμμὴν ἀντὶ μεγέθους ἐκτιθέσθαι), εἰ ὅν διαίρετες ἡ γραμμὴ ἡ ὅτι κίνησις, ἐπειδὴ ὅτι ἰσοταχῶς κινώμενον ἔλαττον μέγεθος ἡ ἔλαττον μέρος κινήσεως ἐν ἔλαττον χρόνῳ οἰεῖσιν (ὅτι γὰρ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ καὶ ὅτι μείζων καὶ ὅτι ἔλαττον ἡ τῷ μεγέθει ἡ τῆς κινήσεως κινήσεται), ὅτι ἰσοταχῶς κινώμενον συνδιαιρεθῆσεται τῇ κινήσει ἡ τῷ μεγέθει καὶ ὁ χρόνος. . . εἰ μέντοι εἴη γεγραμμένον ὡς ἐν τισιν ἀντιγράφῳ εὐρίσκειν "εἰ γὰρ πᾶς διαίρετος," ἐξηγεῖται ὅτι Ἀλέξανδρος ὅτι εἰ πᾶς ὁ χρόνος ἐστὶ διαίρετος, συνδιαιρεθῆσεται τῷ χρόνῳ διαιρεμένη καὶ ὅτι μέγεθος. καίτοι ὅτι Ἀριστοτέλης ὅτι τῷτο ἐπάγει, ἀλλ' ὅτι καὶ ὁ χρόνος διαίρετος ἔσται. καὶ τῷτο ὅτι Ἀλέξανδρος ὕστερον ἐπιτήσας λέγει ὅτι δείξας ὅτι ὅτι μέγεθος πάντῃ διαίρετον ἡ, καὶ ὁ χρόνος ἔσται διαίρετος, ἐπάγει πάλιν ὅτι ἀντίστροφον διὰ τῷ "εἰ ὁ χρόνος διαίρετος ἐν ὅτι φέρεται τι τὴν α', καὶ ἡ ὅτι α' ἔσται διαίρετη." ὅ μέντοι Ἀσπασίος καὶ ἄλλῃ οἶδε τῆς τοιαύτης γραφῆς διασολῆν. "εἰ γὰρ πᾶς," εἴτα ἐπάγει "ἀδιαίρετος," καὶ ἐξηγεῖται ὅτι εἰ πᾶς ὑποτεθείη ἀδιαίρετος χρόνος, ἐν τῷ ἔλαττον δὲ ὅτι ἰσοταχῶς οἰεῖσιν ἔλαττον, διαίρετος ἔσται καὶ ὁ χρόνος ὅτι ὑποτεθείη ἀδιαίρετος. καλῶς δὲ ὅτι Ἀσπασίος ἐνταῦθα ὑπέστη, ὅτι ὅτι μόνον ἀποκλινεῖν δείκνυσιν ὡς θατέρῳ ὅντος διαίρετος καὶ θατέρῳ ἔσται, ἀλλὰ καὶ προσαναγκάζει διαίρετα εἶναι καὶ τὴν χρόνον καὶ ὅτι μέγεθος, ὡς περ καὶ τὴν κίνησιν. id. ib.

ὅ μὲν Ἀλέξανδρος ἐν τοῖς φησὶ, μὲν ὅτι δεῖξαι ὅτι ὡς ἔχει ὅτι 232 a 23. μέγεθος καὶ ἡ κίνησις πρὸς ὅτι ἐξ ἀμερῶν εἶναι ἡ μὴ εἶναι, ὅπως ἔχει καὶ ὁ χρόνος, νῦν δείκνυσιν ὅτι μὴ σύγκειται ὅτι χρόνος ἐξ ἀμερῶν μὴ ὅτι ἐκ τῶν νῦν. μήποτε δὲ ἦδη καὶ τῷτο δέδεικται, ὅτι ἔλεγε καὶ ὁ χρόνος διαίρετος ἔσται, τῷτέσιν πᾶν μόριον χρόνου. χρόνος γὰρ ὅτι τῷ χρόνῳ μόριον. ἀλλ' ὡς εἴρηται, μὲν ὅτι ἐκ τῆς ἰσοταχῆς τῷ κινώμενῳ κινήσεως δεῖξαι καὶ ὅτι διαίρετα ἐπ' ἀπειρὸν ἐστὶν ὅτι τε χρόνος καὶ ὅτι μέγεθος, καὶ δηλονότι καὶ ἡ κίνησις, καὶ ὅτι ἀνάλογον ἀλλήλοις διαίρετον, νῦν ἐκ τῷ θατέρῳ καὶ βραδύτερον τὰ αὐτὰ δείκνυσιν. ὅ γὰρ μόνον ὅτι ὁ χρόνος διαίρετος, ἀλλ' ὅτι καὶ ὅτι μέγεθος. καὶ τῷτο καὶ αὐτὸς ὁμολογεῖ ὅτι Ἀλέξανδρος. καὶ ὅτι Ἀριστοτέλης δὲ λέγει πρὸς

τῷ τέλει τῆς ῥήσεως ὅτι διαιρεῖ τὸ μὴ θάττον τὸν χρόνον, τὸ δὲ βραδύτερον καὶ τὸ μῆκος. προηγουμένως μέντοι τὸν χρόνον ἀποδεικνυσιν ἐν τέτοις διαιρετόν, καὶ σὺν τῷ χρόνῳ τὸ μέγεθος, εἰς ὃ καὶ ἀπέβλεψεν ὁ Ἀλέξανδρος. id. f. 219.

ὁ δὲ ἀμερεῖς ὑποτιθέμενος χρόνος διαφθείρει τὸ θάττον καὶ βραδύτερον, πράγματα ἐν ὀφθαλμοῖς ὄντα καὶ πᾶσι γνωρίμα. . . ὥσπερ ἐγὼ καὶ οἱ ἐμοὶ παῖδες τὴν αὐτὴν ὁδὸν τὴν ἐκ Νικαίας εἰς τὴν πατρίδα, ἐγὼ μὲν ἀπὴν δημοσίαν ἔχων οἱ δὲ ἄμαξαν, ἕκ ἐν ἴσῳ διηλύσαμεν χρόνῳ, ἀλλ' ἐγὼ μὲν ἐν δύο νυχθημέροις, οἱ δὲ ἐν τέτταρσιν. Themist. f. 53.

233 b 20. δείξας ὅτι τὸ θάττον ἴσον διάστημα ἐν ἐλάττω χρόνῳ κινεῖται καὶ τὸ βραδύτερον ἐν τῷ ἴσῳ ἔλαττον, τέτοις προχωρῶμενος δείκνυσιν ὅτι ὁ χρόνος ὅς σὺγκειται ἐκ τῶν νῦν ὄντων ἀμερῶν, ἀλλ' ἔστι συνεχὴς τε καὶ εἰς αἰεὶ διαιρετὰ διαιρετός, ὁμοίως δὲ καὶ τὸ μέγεθος, καὶ τὸ μὴ θάττον διαιρεῖ τὸν χρόνον, τὸ δὲ βραδύτερον τὸ μέγεθος. . . 15 καὶ ἀπορεῖ καλῶς ὁ Ἀλέξανδρος, πῶς ἐπὶ τῷ κυκλοφορητικῷ σώματος ἀληθὲς ὁμοίως κινημένοι τὸ θάττον καὶ βραδύτερον κινεῖται. . . καὶ παράγει καὶ τὸν Εὐδήμον ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν Φυσικῶν ὅπως ἀποδεικνύεται τὸ εἰρημένον. . . εἰκὸς δὲ τινὰς καὶ ἐναυθα μέμφεσθαι τὴν ἀπόδειξιν καὶ ὡς διάλληλον καὶ ὡς αὐτὸ δι' αὐτὴν δεικνύσαν. . . 20 ἐπιστῆσαι δὲ χρὴ ὅτι διὰ τῆς κινήσεως νῦν τὸν χρόνον καὶ τὸ μέγεθος ἐδείξε διαιρετὰ. Simpl. f. 220.

233 a 3. ἐπεὶ τοίνυν τὸ βραδύτερον ἐν τῷ ζθ' χρόνῳ τὴν γκ' διήκει, τὸ θάττον ἐν τῷ ἐλάττω χρόνῳ ἔκτετι τὴν γκ', ἀλλ' ἐλάττω τῆς γκ', τὴν γ' μόνον. νοήσομεν τοίνυν ὡς αἰεὶ τὸ θάττον ἡμῖν καὶ βρα- 25 δύτερον μεταλαμβάνονσι, καὶ τῷ ὑποδοδεγμένῳ τρόπῳ χρωμένοις τῆς μεταλήψεως τὸ μὴ θάττον αἰεὶ διαιρήσει τὸν χρόνον, τὸ βραδύτερον δὲ αἰεὶ διαιρήσει τὸ μέγεθος. τὸ μὴ ἢ θάττον αἰεὶ τὴν αὐτὴν εὐθείαν ἐν τῷ ἐλάττω χρόνῳ, τὸ βραδύτερον δὲ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ τὴν ἐλάττω εὐθείαν διήξει. αἰεὶ δὲ ὅσης δυνατῆς τῆς μεταλή- 30 ψεως (αἰεὶ ἢ δυνατὴν τὸ θάττον νοεῖν καὶ τὸ βραδύτερον), αἰεὶ καὶ τὸν χρόνον καὶ σὺν τῷ χρόνῳ τὸ μέγεθος διαιρεῖν δυνασόμεθα. ἀκολουθεῖ ἢ ταῦτα ἀλλήλοις. Themist. f. 53.

233 a 13. δείξας δι' ἐκθέσεως ὅτι τῇ τῷ χρόνῳ διαιρέσει συνδιαρεῖται καὶ τὸ μέγεθος, τὸ αὐτὸ δείκνυται λέγει καὶ ἐξ ἄλλων λόγων συνειθισμέ- 35 των, ὡς ἔοικε, τότε τοῖς περὶ τέτων διαλεγομένοις. . . ἐπειδὴ δὲ ὁ χρόνος καὶ τοῖς ἐσχάτοις ἀπειρός ἐστι μήτε ἀρχὴν ἔχων μήτε πέρασ, ἐν τῷ τελευταίῳ ταύτης. δείκνυται τῆς πραγματείας πῶς ἀληθὲς ὅτι καὶ τὸ μέγεθος ὅπως ἀπειρὸν ἐστίν. αὐτὸ ἢ τὸ νῦν ἐν τῷ τρίτῳ ταύτης δέδεικται τῆς πραγματείας, ὅτι ὁδὲ μέγεθος ἀπειρὸν ἐστὶ 40 τοῖς ἐσχάτοις. μήποτε ἔν ὥσπερ ὁ χρόνος διττός ἐστίν, ὁ μὴ ἀπειρος τοῖς ἐσχάτοις ὁ τὴν ἀναρχὸν καὶ ἀτελεύτητον κυκλοφορίαν μετρώων, ὁ δὲ τοῖς ἐσχάτοις μὴ πεπερασμένος, ἐν δὲ τῇ διαιρέσει μόνῃ τὸ ἀπειρον ἔχων, ὡς ὁ μερικὸς ὁ τὰς ἐπ' εὐθείας κινήσεις μετρώων, ὅπως καὶ τὸ μέγεθος διττόν ἐστι, τὸ μὴ ἀπειρον τοῖς ἐσχάτοις, ὅπως 45 ἀρίστον, οἷον ἀπεγίνωσκεν ἐν τῷ τρίτῳ βιβλίῳ, ἀλλ' ὡς κυκλικὸν καὶ μήτε ἀρχὴν ἔχον μήτε πέρασ, τὸ δὲ καὶ ἀρχὴν ἔχον καὶ πέρασ, οἷα τὰ ἐν γενέσει, ἐπ' ἀπειρον δὲ ὄντα διαιρετὰ τῷ συνεχῇ εἶναι.

ἀμφοῖν δὲ τοῖν ἀπειρίαν καὶ ὁ ὅλος χρόνος μετέχει καὶ τὸ κυκλοφορητικὸν σῶμα. καὶ ἢ ἀναρχα καὶ ἀτελεύτητα καὶ συνεχῇ ὄντα ἐπ' ἀπειρὸν ἐστὶ διαιρετὰ. ἐμοὶ μὲν ἐν ἐπὶ ἤλθεν ὅπως καὶ ἀπορῆσαι ταύτην τὴν ἀπορίαν καὶ διαλύσαι παρ' ὁδὸν τῶν ἐξηγητῶν αὐτὴν εὐρηκότε. εἰ δὲ τις πιθανωτέρως ἐπιβάλλοι, φίλος ὢν ἀλλ' ἕκ ἐχθρὸς κρατεῖ. Simpl. f. 221.

ἔστιν ὁ λόγος ὁ τῷ Ζήνωνος τοῖστος. εἰ ἔστι κίνησις, ἐνδέχεται 233 a 21. ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ τὰ ἀπειρα διελθεῖν ἀπτόμενον αὐτῶν ἐκάστου. ἀλλὰ μὴν τῷτο ἀδύνατον. ἕκ ἄρα ἐστὶ κίνησις. καὶ τὸ μὴ συνημ- 10 μένον ἐδείκνυτο χρωόμενος τῇ τῶν μεγεθῶν ἐπ' ἀπειρον διαιρέσει. . . τὴν δὲ πρόσληψιν τὴν λέγεσθαι "ἀλλὰ μὴν ἀδύνατον τὰ ἀπειρα διελθεῖν καὶ ἀφραδὲς ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ" δείκνυσιν ἐκ τῷ τὸ ἀπειρον ἀδιεξίτητον εἶναι. . . ὁ δὲ Ἀριστοτέλης τὴν πρόσληψιν αἰτιᾷ. ὅς ἢ ἀδύνατον ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ τὰ ἀπειρα διελ- 15 θεῖν. . . τὸ ἐν σόφισμα τῷ Ζήνωνος ἐγένετο παρὰ τὴν τῷ ἀπειρὸν ὁμωμυμίαν, καὶ τὸ μεταλαμβάνειν τὸ κατὰ διαιρέσειν ἀπειρον εἰς τὸ τοῖς ἐσχάτοις ἀπειρον. . . ὁ δὲ Ζήνων τὸ μὴ μέγεθος εἰς τὰ ἀπειρα διηρημένον ἐνεργεῖα ἐλάμβανεν, τὸν δὲ χρόνον ἐκτετι, καίτοι ὁμοίως ἔχοντα τῷ μεγέθει. . . ἐν δὲ τῷ τελευταίῳ ταύτης τῆς πραγμα- 20 τείας τὴν λύσιν ταύτην πρὸς μὴ τὸν ἐρωτῶντα ἰκανῶς ἔχειν ταύτην φησὶν (ἐρωτᾷ ἢ εἰ ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ ἀπειρα ἐνδέχεται διελθεῖν), πρὸς δὲ τὸ πρᾶγμα καὶ τὴν ἀλήθειαν ἕκ ἰκανῶς. ὁδὲ ἢ ὁ χρόνος τὸ ἀπειρον ἐνεργεῖα ἔχει ἀλλὰ δυνάμει. διὸ ἀκριβεστέρον ἐκεῖ λυεῖ. id. ib.

τῷτο δὲ ἀγνοεῖ Ζήνων, ἢ προσποιεῖται, ὅταν οἴηται τὴν κίνησιν ἀναιρεῖν ἐκ τῷ μὴ δυνατὴν εἶναι λέγειν ἐν πεπερασμένῳ τῷ χρόνῳ τὰ ἀπειρα διελθεῖν τὸ κινούμενον καὶ ἀφραδὲς τὸ ἀ' ἀπειρον καὶ καθ' ἕκαστον, εἰ τὸ μὴ μῆκος τὸ ποδιαῖον εἰς ἀπειρα διαιρετὸν καὶ ἐπ' ἀπει- ρον, ὁ δὲ χρόνος τῆς κινήσεως τῆς ἐπ' αὐτῷ πεπερασμένος. οἱ ἢ ἐπὶ τῷ τῷ τῷ κυκλικῷ τῶν τροχῶν τῶν ἀρμάτων ὁδὸν δὴ πε, φησὶ, παραλείπονται τῆς διαιρέσεως τῷ τῷ τῷ, ἀπείρῳ δὲ ὅσης αὐτῆς καὶ τῶν ἐπ' αὐτῆς γιγνομένων μερῶν πῶς ἀπειρα διαθέσιν ἐν χρόνῳ 30 πεπερασμένῳ. τῷτο ἢ αὐτῷ τὸ ἀδύνατον ἡκολύθησεν ἐκ τῷ μὴ κατιδεῖν, ἢ μὴ ἐθελῆσαι, ὅτι διχῶς λέγει ἀπειρον καὶ μῆκος καὶ χρόνος καὶ πᾶν ὅπως τὸ συνεχές, ἢ τῷ διαιρεῖται ἐπ' ἀπειρον, ἢ τῷ μὴ ἔχοντα ἔχειν μὴδὲ πέρασ τι τῷ μεγέθει. Themist. f. 53 b.

ὁ Ζήνων ἀναιρῶν τὸ εἶναι κίνησιν ἐκέρχρητο τοῖστω συλλογισμῷ. εἰ ἔστι κίνησις, ἐνδέχεται τὸ ἀπειρον ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ διελθεῖν. ἀλλὰ μὴν τῷτο ἀδύνατον, ἕκ ἄρα ἐστὶ κίνησις. εἰ ἢ κινῶντι τι ἐπὶ πηχυσὶ μεγέθει ἐν μιᾷ ὥρᾳ, ἐπειδὴ ἐν παντὶ με- 35 γέθει ἀπείρῳ ἐστὶ σημείον, ἀνάγκη πάντων ἀφραδὲς τῶν σημείων τῷ μεγέθει τὸ κινούμενον. διελύσει ἄρα τὸ ἀπειρον ἐν πεπε- 40 ρασμένῳ χρόνῳ, ὅπερ ἀδύνατον. cod. Reg. 1853.

δείξας ὁμοίως συνεχῇ τὸν τε χρόνον καὶ τὸ μέγεθος, καὶ ὁμοίως 233 a 31. διαιρετὰ ἐπ' ἀπειρον, καὶ τὸν Ζήνωνος λόγον ἐκ ταύτης διαλύσας τῆς ὁμοιότητος, προστίθεται τι τοῖς προαποδοδεγμένοις ὡς ἀκολουθόν τε καὶ ὡς ἐξ ἐκείνων δεικνύμενον, τὸ μήτε τὸ ἀπειρον διάστημα καὶ

ὑποτεθῆ εἶναι ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ δύνασθαι τι κινήσθαι, μήτε ἐν ἀπείρῳ χρόνῳ πεπερασμένον. ἄπειρον δὲ νῦν λαμβάνει τὸ κυρίως ἄπειρον τὸ κατ' ἐνέργειαν, ὅπερ τοῖς ἐχάτοις ἔλεγεν ἄπειρον... μεταξὺ δὲ ἐνστασιν λύνει τὴν λέγουσαν ὅτι τὸ βέ' μέγεθος ὃ πάντως καταμετρεῖ τὸ ὅλον τὸ αβ', ὥστε καὶ ἀληθῶς εἰπεῖν ὅτι τριπλάσιον, εἰ τύχοι, ἢ τετραπλάσιον ἢ ὁποσαπλασιονῶν ἐστὶ τὸ αβ' τῷ βέ'. δυνατὸν γὰρ καὶ ἐλλείπειν ἐν τῇ μετρήσει καὶ ὑπερβάλλειν. λέγει ἔτι ὅτι ὁδὸν διαφέρει, καὶ ἐλλείπει καὶ ὑπερβάλλει, εἰ μόνον τὸ ἴσον τῷ βέ' μεγέθει ἐν ἴσῳ τῷ χρόνῳ τῷ γδ' διεξέρχεται... διχῶς δὲ φερομένης τῆς γραφῆς τῆς ἐν τῷ τέλει τῆς ῥήσεως ταύτης (b 6), εἰ μὴ εἴη γεγραμμένον "εἰς ἴσα γὰρ διαιρεθῆσεται" καὶ τὸ μέγεθος, ἀσάφειαν ἔχει, λέγοι δ' ἂν, εἰς ἴσα γὰρ διαιρεθῆσεται εἰς ὅσα καὶ τὸ μέγεθος. εἰ δὲ ὡς Ἀλέξανδρος καὶ Θεμισίος καὶ Ἀσπασίος γράψουσιν "εἰς ἴσα γὰρ διαιρεθῆσεται" ὡς καὶ τὸ μέγεθος, σαφὲς ἂν εἴη τὸ λεγόμενον, ὅτι καὶ ὁ χρόνος εἰς ἴσα τῷ ἀριθμῷ διαιρεθῆσεται εἰς ὅσα καὶ τὸ μέγεθος· περὶ γὰρ τῷ χρόνῳ λέγει, τῶτον δεικνύς ὅτι μὴ ἄπειρος. Simpl. f. 221 b.

233a 35. τῷτο τοῖνον τὸ μέρος τῷ μήκους, λέγω δὲ τὸ βέ', ὅλην καταμετρήσει τὴν αβ', ἢ ὑπερβαλεῖ τῷ μέρει τῷ τελευταίῳ· διαφέρει γὰρ ὁδὸν, εἴγε αἰετὸ ἴσον τῷ βέ' μέρει ἐν ἴσῳ διήξει, τῷτο δὲ καταμετρεῖ τὸ ὅλον μέγεθος, καὶ ὑπερβάλλει τῷ μέρει τῷ τελευταίῳ· πεπερασμένον γὰρ πᾶς ἔσται χρόνος ἐν ᾧ διήλθεν τὸ ὅλον· εἰς ἴσα γὰρ μέρη διαιρεθῆσεται εἰς ὅσα περ καὶ τὸ μέγεθος. εἰ δὲ σε ταραττει τὸ μὴ πάντως ἀπαρτίσκειν τὸ βέ' καὶ τὸ μετρεῖν τὴν αβ', ἔξεστι σοὶ τὸ βέ' τηλικῶτον ποιῆν ἡλικόν καταμετρήσει τὴν βα'. εἰ γὰρ καὶ τῷ τὴν πᾶσαν ἐν ἀπείρῳ χρόνῳ διέξεισιν, ἀλλὰ τό γε βέ' πάντως ἐν πεπερασμένῳ. ὥς' εἴπερ τὸ βέ' καταμετρεῖ τὴν βα', καὶ ὁ χρόνος ἐν ᾧ, φαίη τις ἂν ὅτι καὶ τὸ βέ' μέρος ἐν ἀπείρῳ χρόνῳ διέξεισιν. ἀλλ' ἀδύνατον. εἰ γὰρ ὥρισται καὶ θάτερον πέρασ ὁ χρόνος, καὶ ἀρχεται ποτε τῆς κινήσεως τὸ κινούμενον ἀπὸ τῷ β' σημείῳ, ἀνάγκη τὴν βέ' διελθεῖν ἐν χρόνῳ πεπερασμένῳ. ἐπεὶ γὰρ ἐν ἐλάττω χρόνῳ τὸ μέρος οἰεῖται ἢ τὸ ὅλον, ἀνάγκη τὴν ἐλάττω τῷτο καὶ πεπερασμένην, τὴν μὴ ἀρχὴν τὴν αὐτὴν ἔξει τῷ ὅλῳ, τὸ δὲ πέρασ ἐκ τῷ ἐλάττω εἶναι προσληψέτω. ἢ αὐτὴ δὲ ἀπόδειξις καὶ εἰ τὸ μὴ μήκος ἄπειρον ὑποθαίμεθα, τὸν χρόνον δὲ πεπερασμένον· ἔσται γὰρ ἡμῶν πάλιν καὶ τὸ μήκος πεπερασμένον, τῇ παραπλησίᾳ μεθόδῳ χρωμένους. ἢ δὲ αὐτὴ ἀπόδειξις ἡμῶν, καὶ μὴ ἰσοταχὴ τὴν κίνησιν ὑποθαίμεθα... ταῦτα μὴ ἔξωθεν τῷ προκειμένῳ προσεληφεν ἡμῶν ὁ λόγος διὰ τὴν Ζήνωνος ἀπορίαν. ἐπαινῶμεν δὲ ὅθεν ἐξέβημεν, ὡς ὅτε γραμμὴν ἔτε ἐπίπεδον ἔθ' ὅλως ὁδὸν τῶν συνεχῶν ἔτε ἄτομον ἐνδέχεται εἶναι ὅτε ἐξ ἀτόμων συγκείσθαι, ὃ μόνον διὰ τὰ πρότερον εἰρημένα, ἀλλ' ὅτι καὶ διαιρεῖσθαι τὸ ἄτομον ἐξ ἀνάγκης συμβήσεται. Themist. f. 53 b.

233b 7. λαβὼν πρότερον τὸ βέ' μέγεθος ἀδιοριστότερον καὶ ὡς μὴ πάντως καταμετρεῖν τὸ αβ', ἀλλὰ καὶ ὑπερβάλλον ἐνίοτε ἢ ἐλλείπον, καὶ ὑπὸ τῷ γδ' χρόνῳ πεπερασμένον μετρεμένης τῆς ἐπ' αὐτῷ κινήσεως, ἄπερ ἄμφω ἐνστάσεις ἔχειν δοκεῖ τινάς, διὰ τὰς τῷ ἐπιχειρήματος τοῖστον ἀφαιρεῖ τὸ βέ' ὡς καταμετρεῖν τὸ ὅλον, καὶ ἐξ

ὑποθέσεως λαμβάνει τὸ ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ διέναι αὐτὸ τὸ δι' αὐτῷ κινούμενον, καὶ δείκνυσιν ὅτι καὶ καταμετρεῖν ἐξ ἀρχῆς ὑποτεθῆ τὸ βέ', τῷ γδ' χρόνῳ ληφθέντος πεπερασμένον καὶ ὅλος ὁ χρόνος δειχθήσεται... καλῶς δὲ ἐπέστησεν ὁ Θεμισίος ὅτι εἰ καὶ μὴ ἐν ἴσῳ χρόνῳ τὸ ἴσον κινεῖται διάστημα, ἀλλὰ ποτὲ μὴ ἐν πλείονι τὸ ἴσον ποτὲ δὲ ἐν ἐλάττω, διαιρεθέντος καὶ ἔτι τῷ πεπερασμένῳ διαστήματος εἰς τὰ ἴσα μέρη συνδιαιρεθῆσεται καὶ ὁ χρόνος εἰς τοσαῦτα μέρη, ὅσα καὶ εἰς ἴσα ἀλλήλοις, ἀλλὰ πρὸς γε τὸ πεπερασμένον αὐτὸν ἐπιδείξαι ἐξαρκεῖ τὸ ἐκ μορίων πεπερασμένων αὐτὸν ἐπιδείξαι καὶ τῷ ἀριθμῷ καὶ τῷ μεγέθει, καὶ ἄνισα τυγχάνη τὰ μέρη. Simpl. f. 222.

τινὰ τῶν βιβλίων ὑποτίθουσιν εἰς τὸ "τῷτο," εἴτα ἐπάγουσι τὸ 233b 13. "ἀνάγκη πεπερασμένη," τὸν χρόνον δηλαδὴ. cod. Pal. 237.

λέγει νῦν ὅτι δεδεδειγμένον ἡμῶν τῷ τὰ συνεχῆ μὴ διαιρεῖσθαι εἰς 233b 15. ἄτομα, φανερὸν ἐκ τούτου ὅτι ὁδὸν μῶριον τῶν συνεχῶν ἄτομόν ἐστι καὶ ἀδιαιρέτον, εἴπερ μὴ διαιρετὰ εἰς ἄτομα τὰ συνεχῆ. δείξει δὲ καὶ ἐπ' αὐτῶν τῶν μορίων ὁ λόγος ὅτι ἀδύνατον αὐτὰ ἄτομα εἶναι, πρῶτον μὴ τὸ τῷ μεγέθει, εἴτα καὶ τῷ χρόνῳ. διαφέρει δ' ἂν ἢ ἀπόδειξις αὐτῆς τῆς προτέρας, ὅτι ἐκείνη μὴ ἐδείκνυ μὴ ὄντα αὐτὰ ἀδιαιρέτα, αὕτη δὲ δείκνυσιν προηγουμένης ὅτι διαιρετὰ ἐστὶ, καὶ τὴν ἀνάγκην τῆς διαίρεσεως ἐπιδείκνυσιν. Simpl. f. 222 b.

δείξας διαιρετὰ τὰ μέρη τῶν συνεχῶν, τῷ τε χρόνῳ καὶ τῷ 233b 33. μεγέθει καὶ δηλονότι καὶ τῆς μέσης τούτων κινήσεως, ἐκ τῷ εἰ μὴ διαιρετὰ εἴη διαιρεῖσθαι τὸ ἄτομον, ὅπερ ἀδύνατον, ἐπειδὴ καὶ τὸ νῦν τῷ χρόνῳ τί ἐστιν, εἰκότως ἐφεξῆς τὰ περὶ αὐτῷ διαβροῦ. διττὸ δὲ ὄντος τῷ νῦν, τῷ μὴ ὡς ἀρχῆς καὶ πέρατος τῷ χρόνῳ, ὃ ἀναλογεῖ τῇ σιγῇ τῇ ἐν τῇ γραμμῇ, τῷ δὲ καὶ τὸν ἐνεσῶτα χρόνον λεγόμενον, ὃς ἀντιδιήρηται πρὸς τὸν παρεληλυθότα καὶ τὸν μέλλοντα, τὸ μὴ ὡς ἀρχὴν καὶ πέρασ, ὃ καὶ ἀδιαιρέτον ἐστὶ, καθ' αὐτὸ καὶ πρῶτως νῦν λέγεσθαι φησι, τὸ δὲ ἕτερον ὃ καθ' αὐτὸ ὁδὸν πρῶτως, ἀλλὰ καθ' ὅσον ἔχει ἐν αὐτῷ τὸ πρῶτως καὶ καθ' αὐτό... ἀλλ' ὃ μὴ Ἀριστοτέλης ἐπὶ τὰδε ἀμφοῖν εἰπών, καὶ τῷ πέρατος καὶ τῆς ἀρχῆς, ἀσαφῆ τὸν λόγον ἐποίησεν· ὁ δὲ Εὐδόμος ὁδὸν φησιν ἐπὶ τὰδε τῷ πέρατος ὁδὸν ἐπέκεινα τῆς ἀρχῆς. id. f. 223.

δείξας ὅτι ἕτερον καὶ ἕτερον ὃ δύναται εἶναι τὰ ἔχματα ὡς ἀπτό- 234a 7. μενα ἀλλήλων, δείκνυσιν ἐφεξῆς ὅτι ὁδὸν ὡς κεχωρισμένα καὶ ἀφεσῶτα ἀλλήλων ἔσται ὅλως δύο τὰ ἔχματα τῷ χρόνῳ· εἰ γὰρ εἴη δύο, ἀνάγκη χρόνον εἶναι μεταξὺ... δυνατὸν δὲ καὶ ἐπὶ ἑκατέρῳ μέρει τῆς διαίρεσεως συνάγειν τὸ ἄτοπον, ὡς Ἀσπασίος συνήγαγεν. ἐπεὶ γὰρ ἢ τῷ μεταξὺ διαίρεσις τὸ μὴ παρεληλυθὸς ποιεῖ τὸ δὲ μέλλον, ἢ ἑκάτερον τῶν τμημάτων τῷ ἐνεσῶτος διαιρεθῆναι, εἰς παρεληλυθὸς πάλιν καὶ μέλλον διαιρεθῆσεται, καὶ ἔσται καὶ ἐν τῷ παρεληλυθότῳ τῷ μέλλοντός τι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι τῷ παρεληλυθότος. id. f. 223 b.

δεύτερον ἐπιχείρημα τῷτο, ἐνστάσεως οἶμαι τινὸς λυτικὸν τῆς 234a 14. λεγούσης ὅτι ὁδὸν ἄτοπον μεταξὺ τῷ παρεληλυθότος καὶ τῷ μέλλοντος εἶναι τὸ νῦν τὸ ὡς ἐνεσῶτος. καὶ λέγει ὅτι τὸ μεταξὺ τῷτο ὅτι καὶ καθ' αὐτὸ νῦν· ἀμερές γὰρ τὸ καθ' αὐτό, τῷτο δὲ διαιρεῖν διότι

χρόνος ἐστίν. καὶ λέγει ὅτι νῦν, ὅχι ὡς καθ' αὐτὸ ὑπάρχοντος αὐτῷ τῷ ὀνόματος λέγεσθαι, ἀλλ' ὡς καθ' ἕτερον. . . ἔστι δὲ καὶ ἄλλη γραφή τοιαύτη ἥ ἣν διαίρεσις καθ' αὐτό, καὶ λέγοι ἂν ὅτι τὸ μεταξὺ τούτου καθ' ἕτερόν ἐστι νῦν· ἡ ἣν διαίρεσις ἐστι τὸ καθ' αὐτὸ νῦν, ἀλλ' ὅτι τὸ διαίρεσθαι. id. ib.

γράφει ἥ ἣν διαίρεσις ἡ καθ' αὐτό, καὶ λέγοι ἂν διαίρεσιν τὸ ἀμερές νῦν, ὃ καὶ καθ' αὐτό ἐστιν. cod. Pal. 237.

234a εἰ δὲ γράφει "καθ' αὐτό," λέγοι ἂν ὅτι τὸ μεταξὺ τούτου
16. καθ' ἕτερόν ἐστι νῦν· ἡ ἣν διαίρεσις ἐστι τὸ καθ' αὐτὸ νῦν, ἀλλ' ὅτι τὸ διαίρεσθαι. id. ib.

234a ὅτι ἐν τῷ νῦν γὰρ ἐστὶ μόνον, καὶ διὰ τούτου φησὶν ὅτι τῆς ἐν
31. αἰῶνι τῶν θεῶν γένεως καὶ ἀκινήσεως ἑλλαμνίς τις εἰς ἡμᾶς καταπεφύσθηκε τὸ νῦν· μιμνῆσθαι ἣν τὸ γένεσθαι τῶν αἰδίων. id. ib.

234b δειξάς πρότερον ὅτι καὶ τὸ μέγεθος ἐφ' ὃ ἡ κίνησις διαιρετόν
10. ἐστὶν εἰς αἰεὶ διαιρετά, καὶ ἡ κίνησις αὐτὴ καὶ ὁ χρόνος, νῦν δεικνύσιν ὅτι καὶ τὸ κινούμενον αὐτὸ ἀδύνατον ἀμέγεθες εἶναι καὶ ἀδιαιρετόν. καὶ τοῖς προσεχέως δὲ εἰρημένους ἀκολούθως ἐπὶ τῇ τὰ νῦν λεγόμενα. . . ἐκ δὲ τούτου τὸ ἐπιχειρήματος δυνατὸν ἐστὶ λύειν τὴν κίνησιν ἀναιρῶντα λόγον ἐκ τῆς δυνάμει τὸ κινούμενον ἢ ἐν τῷ ἔξ ὃ ἡ κίνησις εἶναι ἢ ἐν τῷ εἰς ὃ ἡ κίνησις, μηδέντερον δὲ δύνασθαι εἶναι· ἐν τε 20 ἣν τῷ ἔξ ὃ ὅν ἔπω κινεῖται, καὶ ἐν τῷ εἰς ὃ ὅν ἐκτε κινεῖται ἀλλ' ἡρεμεί. ἐδείχθη ἣν ὅτι ἐν ὑδετέρῳ ὅλον, ἀλλὰ τὸ μὲν τι αὐτὸ ἐν τούτῳ τὸ δὲ ἐν ἐκείνῳ. ἐν δὲ τούτοις ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὴν οἰκείαν περὶ ψυχῆς ὑπόθεσιν πάντα ἔλκων τὴν λέγουσαν ἀχώριστον εἶναι τὴν σώματος τὴν ψυχὴν, καὶ ἐκ τῶν νῦν λεγομένων φησὶ ὅτι ὅλον εἶναι 25 τούτο. . . ῥητέον δὲ αἶμαι πρὸς μὴ τὸ κινεῖται τὴν ψυχὴν ἀμερῆ ἔσαν, ὅτι σωματικὴν μὴ ὁ κινεῖται κίνησιν. . . ταῦτα δὲ καὶ τῷ κορυφαίῳ ἀρέσκει τῶν Ἀριστοτέλους ἐταίρων Θεοφράστου ἐν τῷ πρώτῳ τῶν περὶ Κινήσεως αὐτῶν λέγοντι ὅτι αἱ μὴ ὀρέξεις καὶ αἱ ἐπιθυμίαι καὶ ὀργαὶ σωματικῆς κινήσεως εἰσὶ καὶ ἀπὸ τούτων ἀρχὴν ἔχουσιν, ὅσαι 30 δὲ κρίσεις καὶ θεωρίαι, ταύτας οὐκ ἔστιν εἰς ἕτερον ἀγαγεῖν, ἀλλ' ἐν αὐτῇ τῇ ψυχῇ καὶ ἡ ἀρχὴ καὶ ἡ ἐνέργεια καὶ τὸ τέλος. . . καὶ Στράτων δὲ ὁ Λαμψακηνός, ὁ Θεοφράστου γεγονὼς ἀκροῦ καὶ τοῖς ἀρίστοις Περιπατητικοῖς ἀριθμύμενος, τὴν ψυχὴν ὁμολογεῖ κινεῖσθαι μόνον τὴν ἀλογον ἀλλὰ καὶ τὴν λογικὴν, κινήσεις λέγων εἶναι τὰς 35 ἐνεργείας τῆς ψυχῆς. λέγει οὖν ἐν τῷ περὶ Κινήσεως πρὸς ἄλλοις πολλοῖς καὶ τάδε. . . ἀπορῶσι δὲ καλῶς πρὸς τὸ εἰρημένον ὑπὸ τῷ Ἀριστοτέλει, ὅτι τὸ κινούμενον τὸ μὲν τι ἔχει ἐν τῷ ἔξ ὃ κινεῖται, τὸ δὲ ἐν τῷ εἰς ὃ ἡ τῷ μεταξὺ· εἰ ἣν τούτου ἀληθές, πῶς ἐν τῷ πρώτῳ ταύτης τῆς πραγματείας (c. 3 p. 186 a 15) αὐτὸς αἰτιώμενος 40 Μελισσον ὡς ἀρχὴν λέγοντα τῆς ἀλλοιούσεως, ἐπήγαγεν ὥσπερ οὐκ ἀθρόας γινόμενης τῆς μεταβολῆς. . . ὅτι δὲ οὐ περὶ μόνων τῶν τοπικῶς κινουμένων ἀλλὰ περὶ πάντων ὁ λόγος αὐτῷ, ἐδήλωσε καὶ διὰ τῆς παραδείγματος ὃ παρέθετο· τὸ ἣν φαῖον καὶ τὸ λευκὸν καὶ τὸ μέλαν παρέλαβε, καθ' ὃ ἡ ἀλλοιούσις ἀλλ' οὐχ ἡ τοπικὴ κίνησις 45 ἐπιτελεῖται. Simpl. f. 224 b.

πότερον δὲ ἅπαν τὸ μεταβαλλὼν διαιρετόν, ἢ καὶ ἀμερές ἐνδέχεται, καθάπερ οἱ μαθηματικοὶ φασὶ τὴν στεγνὴν φέ-

ρεῖσθαι καὶ ποιεῖν τῇ φορά τὴν γραμμὴν, ἐπισκεπτέον. Themist. f. 54 b.

ἀλλὰ τούτο ἐπὶ μὴ τῆς κατὰ τὸν μεταβολῆς καὶ αὐτόθεν ἐναρ- 234b γὰς ἐκ τῆς ἐπαγωγῆς, γνωριμώτερον δὲ ἐπὶ ἀλλοιούσεως ἢ αὐτῆς 17. σεως. ἐφ' ὧν δὲ συμβαίνει ποτὲ ἀθρόαν εἶναι τὴν μεταβολὴν, πῶς ἀναγκαῖον τὸ μὴ ἐν τῷ λευκῷ εἶναι τὸ δὲ ἐν τῷ μέλανι; τούτο δὲ ὁ Θεόφραστος ἀπορεῖ διαρρηθὼν ἐν τῷ περὶ Κινήσεως πρώτῳ, καὶ τοῖς ἐξηγηταῖς ὅχλον παρέχεν. τὸ μὴ ὅτι λέγειν ὡς οὐκ ἔστιν ὑδετός ἀθρόα μεταβολὴ καθ' ὅλα τὰ μόρια παραπλησίως, ἀλλ' ἐν πᾶσιν 10 οἷς ἀθρόα δοκεῖ γίνεσθαι μεταβολή, τὸ μὲν τι πρότερον μεταβάλλει μέρος τὸ δὲ ὕστερον, καὶ ἐπὶ τῷ πηγνυμένῳ γαλακτος καὶ ἐπὶ τῷ μελαινόμενῳ σώματος ἐκ τῆς ἀκτίνος (ἢ ἣν τὸ εὐπαθέστατον μόριον πρῶτον, ἢ τὸ ἐγγύτερον τῷ τὴν κίνησιν ἐνδιδόντος), τὸ δὲ ταῦτα λέγειν οὐ σφόδρα ἀληθές· δεικνύσι ἣν ἡμῶν ἡ αἰσθησις ὅτι γίνονται 15 τινες ἀθρόαι μεταβολαὶ σωμάτων καὶ ἀλλοιώσεις, καὶ πρὸς τὴν Μελισσον θέσιν ἔτις ἐξ ἀρχῆς ἀντεθήκαμεν. ἀλλ' ὑδὲ ἐκείνῳ γε, ὅτι μόνον ἐπὶ τῶν κατὰ τὸν μεταβολῶν τὴν δεῖξιν Ἀριστοτέλης πεποιθὴς· φανερώς ἣν περὶ παντὸς λέγει τὸ μεταβάλλοντος. αὐτοῖν ἡμῶν ἐπὶ τῶν εἰς βοήθειαν τῷ λόγῳ, ταῦτά ἐστιν. οἰόμεθα τὴν Ἀριστοτέλην περὶ τῶν ἀθρόως μεταβαλλόντων, ὅτι διαιρετά ἐστὶ καὶ μεγέθη, μηδὲ λόγους προσοδεῖσθαι νοῆσαι. εἰ ἣν ἀθρόως ἐκείνα μεταβάλλειν φαῖναι ὧν ἅπαντα τὰ μέρη καθ' ἓνα χρόνον ἢ ἀλλοιῶν 20 ἢ αὐξάνει, ὁ δὲ ὡς ἐπὶ μέρη τινὰ κεκμημένων ἢ τοιαύτη μεταβολή· αὐτὸ δὲ ὑδὲν κέντηται μέρος, πῶς ἀλλοιοῖτο ἂν ἅμα καθ' ὅλα τὰ μέρη; ἢ τοῖνυν οὐ τούτο ἐστὶ μεταβάλλειν ἀθρόως, τὸ τὰ πάντα ὁμοῦ τὰ μόρια μεταβάλλειν, ἢ εἰς τὸ ἀθρόως τούτο ἐστὶ γελοῖον τὸ ζητεῖν εἰ διαιρετά τὰ τοιαῦτα. διόπερ Ἀριστοτέλης ἐπὶ μὴ τούτων ὅλως ὑδὲ ἐποιήσατο λόγον, ἐπὶ δὲ τῶν κατὰ τὰς ἄλλας τρόπους με- 25 ταβαλλόντων. id. ib.

"παντὸς δὲ τῷ μερισμῷ" εἶπεν ἡ ἀντὶ τῶν κινουμένων (ἐδείξε ἣν 235a ὅτι πᾶν τὸ κινούμενον μεριστόν ἐστιν), ἢ παντὸς τῷ μερισμῷ εἶπεν ἀντὶ 10 τῶν πάντων τῶν μορίων τῶν κινουμένων· εἰ δὲ πάντων τῶν μορίων τῶν κινουμένων ἐστὶν ἡ κίνησις, καὶ διαιροῖτο ἂν κατὰ τὰ μόρια τῶν κινουμένων. ὁ δὲ Εὐδόμημος καὶ ἔτις ἐδείξε τὸ προκείμενον· εἰ γὰρ ἐστὶ τῶν ὅλων κίνησις, ἔστι δὲ καὶ τῶν μορίων ἐκάστω, ἔτεροι δὲ αὐτῷ καὶ μέρος ἐκάστω τῆς ὅλης, αἱ τῶν μορίων κινήσεις μόρια ἔσονται τῆς ὅλης, τοσούτων ἕκαστον ὁποσημόριον καὶ αὐτὸ τῷ κινουμένῳ ἐστὶν, ὥστε εἰ τὰ τῶν κινουμένων μόρια ἰσάζει τῷ ὅλῳ, καὶ αἱ κινήσεις αἱ τῶν κινουμένων ἴσαι ἔσονται τῇ ὅλῳ. καὶ ἀπορίαν δὲ τίνα φαίνεται περὶ τὰ εἰρημένα φησὶν ὁ Εὐδόμημος, πῶς χρὴ λέγειν τὰ μόρια κινεῖσθαι· οὐ γὰρ ἐστὶν ἐνεργεία, ἢ πάντα ἔσαι τὰ μερὶς πολλὰ καὶ ἀπειρα, ἐν δὲ ὑδέν. Simpl. f. 227.

εἴη ἂν, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, ἡ μὴ κατὰ τὸν χρόνον γινόμενη 235a διαίρεσις τῆς κινήσεως ὥσπερ κατὰ μῆκος, ἢ δὲ κατὰ μέρη τῶν 11. κινουμένων ὥσπερ ἂν εἴη κατὰ πλάτος· καὶ ἣν ὁ μὴ χρόνος κατὰ γραμμὴν πρόεισιν ὑδὲν ἐμφαίνων πλάτος, τὸ δὲ κινούμενον πλάτος ἔχον ὡς ἐπὶ ἐπιφανείας κινεῖται, ἀλλ' οὐχ ὡς ἐπὶ γραμμῆς. id. f. 227 b.

235^a τῷ "χ. παντός ἐστιν ἡ κίνησις" ἢ ἑλλείπει τὸ κινημένον, ἵνα
 14. ἢ, παντὸς τῷ κινημένῳ ἐστὶ κίνησις, ὅπερ εἶπε πρότερον, ὅτι πᾶσα
 κίνησις τινὸς ἐστίν, τῷ κινημένῳ δηλονότι. τὴν γὰρ καὶ τὸ ἢ
 κίνησις. καὶ ὁ χρόνος ἐν ᾧ κινεῖται. ἢ παντός ἐστι κίνησις, διότι τὸ
 κινούμενον καθ' αὐτὸ ὅλον ἐν καὶ πᾶν κινεῖται. καὶ τὸ ἐν τινι δὲ τὸ καθ'
 ὁ. ἢ κίνησις θηλοῖ. τό τε καὶ τόπον καὶ τὸ καὶ ποσὸν καὶ τὸ καὶ ποῖον.
 εἰπὼν ἔν τὴν αὐτὴν εἶναι τῶν πάντων διαίρεσιν, ἐπειδὴ τὸ ποῖον
 δοκεῖ μὴ διαιρεῖσθαι καθ' αὐτὸ. τὴν εἰς μέρη διαίρεσιν, ὅτι μηδὲ
 ποσὸν ἐστίν, διὰ τὸτο προσέθηκεν ὅτι καὶ ὁμοίως πάντα διαιρεθῆσθαι
 τὰ καθ' ἃ ἡ κίνησις γίνεται. ὁ μὲν γὰρ τόπος καθ' ὃν ἡ καὶ τόπον κίνη-
 10 σις, καὶ τὸ μέγεθος καθ' ὃ ἡ αὐξήσις καὶ μείωσις, ποσὰ ὄντα καθ'
 αὐτὰ διαιρεθῆσθαι, τὸ δὲ ποῖον καθ' ὃ ἡ ἀλλοίωσις ἐκείνη καθ' αὐτὴν
 ἀλλὰ καὶ συμβεβηκὸς διαιρεῖται. τῷ γὰρ τὸ σῶμα διαιρεῖται ἐν ᾧ
 τὸ ποῖον, τῷ καὶ αὐτὸ τὸ ποῖον διαιρεθῆσθαι. θέσις δὲ τὸ τῷ μὲν τόπῳ
 καθ' αὐτὸ εἶναι τὴν διαίρεσιν, ἐκείνη προσέθηκε τὸ καὶ τὸ μέγεθος,
 15 καθ' ὃ ἡ καὶ αὐξήσις καὶ μείωσις κίνησις, ἀλλ' ὡς γνωρίζον τὸτο
 παρὲς ἐπήγαγε "τὸ δὲ ποῖον καὶ συμβεβηκός." ἢ δεῖ, φησὶν ὁ
 Ἀλέξανδρος, γεγραφθῆναι ἀντὶ τῶ "τὸ μὲν τόπον καθ' αὐτό" τὸ τῷ μὲν
 ποσῷ καθ' αὐτό. ὅπως γὰρ περὶ τόπον τε καὶ περὶ μέγεθος ἔλεγε.
 ποσὸν γὰρ ἑκάτερον. id. ib.

235^a δεῖξας τὸν χρόνον καὶ τὴν κίνησιν ἀλλήλοις ὁμοίως διαιρέμενα,
 25. δεικνυσιν ὅτι καὶ τὸ κινεῖσθαι, ὃ ἐστὶν ἐνέργεια καὶ τὴν κίνησιν ἢ πάθος,
 ὁμοίως τῇ κινήσει διαιρεῖται. id. ib.

235^b ζητεῖ πάλιν ὁ Ἀλέξανδρος πῶς ἡ καὶ ἀλλοίωσις κίνησις τὴν
 5. διαίρεσιν καὶ τὴν τῷ κινημένῳ μέγεθος διαίρεσιν ἔχει, εἰπερ τινὰ καὶ
 ἀθρόως μεταβάλλει, ὥσπερ αὐτὸς φησι πρὸς Μελίσσον ἀποτενέ-
 μενος ἐν τῷ πρώτῳ ταύτης τῆς πραγματείας. ἐνταῦθα δὲ καὶ
 ἐφιστάνει ὁ Ἀλέξανδρος, ὅτι καὶ μὴ πᾶν ἀλλὰ μέρος τι αὐτῷ
 ἀθρόον μεταβάλλει, ἐκείνῃ τῇ τῷ μορίῳ διαίρεσει τὴν συνδιαίρεσιν
 αὐτὴν ὅτε ἡ κίνησις ὅτε ὁ χρόνος, καὶ ἐπικρίνει λέγων, ἢ ἐπὶ πᾶσι τοῖς
 30 μορίοις αὐτῷ συνδιαίρεται, ἀλλὰ τοῖς ὡς κινημένῳ καθὼς κινεῖται.
 id. f. 228 b.

235^b τὸ προκείμενόν ἐστι δεῖξαι ὅτι τὸ μεταβεβληκός ὅτε πρῶτον
 6. μεταβεβληκεν εἰς ὁ μεταβεβληκεν, ἀνάγκη ἐν τῷ εἶναι εἰς ὁ
 μεταβεβληκεν. ὃ γὰρ ἀπλῶς τὸ μεταβεβληκός ἀνάγκη ἥδη εἶναι
 35 ἐν τῷ εἰς ὁ μετέβαλεν. id. ib.

235^b ἀξιώσας, ὡς ἐπὶ τῆς γενέσεως ἔχει, ὅπως ἔχει καὶ ἐπὶ τῶν
 19. ἄλλων μεταβολῶν τὸ μεταβεβληκός, εἶναι γὰρ ἐν ἐκείνῳ τὸ μετα-
 βεβληκός εἰς ὁ μετέβαλεν, νῦν καὶ ἐφ' ἐκάστης μεταβολῆς πειρᾶται
 αὐτὸ τὸτο δεικνύει. ὅπως ἔχον, καὶ χαρῇ δεῖξει καθολικῇ ἐπὶ πάσης
 40 μεταβολῆς ἀρμόσαι δυνάμει. ἅμα δὲ διὰ ταύτης τῆς ἀποδεί-
 ξεως καὶ ἔνστασις λήγει φερομένη πρὸς τὴν προτέραν ἀπόδειξιν.
 εἰποι γὰρ ἂν τις ὅτι τὸ μεταβεβληκός, καὶ ἀπολέλοιπεν ἐκείνο ἐξ ὃ
 μεταβάλλει, δύναται μὴ πόρρω εἶναι ἐν τοῖς εἰς ὁ μεταβάλλει,
 ἀλλ' ἐν μεταξὺ τινι. ἔστι γὰρ ἐν ταῖς πλείους μεταβολαῖς τὸ με-
 45 ταξύν. id. ib.

235^b δύναται δέ, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, διὰ τῶ "συνεχῆς δὲ ἡ με-
 24. ταβολή" δεικνύσθαι ὅτι ὅδε ἐν ἄλλῃ τινι ἔξαι τὸ ἀπὸ τῶ α' εἰς τὸ

β' μεταβεβληκός, ὅπερ ἐκτός ἐστι τῆς αβ' καὶ κεχωρίζεται αὐτῆς. εἰ
 γὰρ συνεχῆς ἡ μεταβολή, ἡ δὲ συνεχῆς ἐπὶ συνεχῆς καὶ ὁ διαλεί-
 πυστα, ἐκ αὐτῆς τῇ αβ' συνεχῆς τὸ κεχωρισμένον αὐτῆς. λύσας
 ἔν καὶ τὴν εἰρημένην ἔνστασιν, ἐπιφέρει ὅτι φανερόν καὶ νῦν γέγονεν
 5 ὅτι ἀληθές ἐστι τὸ εἰρημένον καὶ ἐπὶ τῆς καὶ ἀντίφασιν μεταβολῆς.
 id. f. 229.

πῶ γὰρ ἔξαι τὸ μεταβεβληκός, εἰ μὴ ἐν ᾧ μεταβεβληκεν; τὸ
 μὲν γὰρ ἐξ ὃ καὶ ἀπολελοιπέναι, ἐν ἄλλῳ δὲ τινι αὐτῆς, φαίη τις
 ἂν, ὡς ἐν τῷ μεταξύν. ὃ γὰρ πᾶσαι καὶ ἀντίφασιν αἱ κινήσεις.
 ἀλλ' εἶπερ ἐν τῷ μεταξύν, μεταβάλλον αὐτὸ ποῖον, ὃ μεταβε-
 βληκός, ὡς ὑπεθέμεθα. εἰ δὲ μεταβεβληκεν ἥδη, πῶς ἂν εἴη ἐν
 τῷ μεταξύν; πῶς γὰρ ἂν δύναίτο τὸ μεταβεβληκός, ὅτε μεταβε-
 βληκεν, ἔτι μεταβάλλειν εἰς ὁ μεταβεβληκεν; φαίμεν τοῖνον ὅτι
 καὶ τὸ γεγονός, ὅτε γέγονε πρῶτον, εὐθύς ἐστιν, καὶ τὸ ἐφθαρμένον,
 10 ὅτε ἐφθαρῇ πρῶτον, ἐκ ἐξιν. τὸ δὲ πρῶτον τῶτο, ἐν ᾧ λέγει
 πρῶτον μεταβεβληκεναι τι καὶ γεγονέναι καὶ ἐφθάρθαι ἢ ἡλλοιωθῆναι,
 ἀνάγκη ἀμερές καὶ ἐν μέρει εἶναι. Themist. f. 54 b.

νῦν δεικνυσιν ὅτι τὸτο τὸ ἐν ᾧ πρῶτον μεταβεβληκεν τὸ μετα-
 235^b βεβληκός ὁ χρόνος ἐστίν, ἀλλὰ ἀτόμον τι χρόνος πέρας, ὅπερ νῦν
 32. καλεῖται, ὅπερ Πλάτων ἐξαίφνης ἐκάλεσεν. . . διὰ τὴν δέ, φη-
 σὶν ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ τὴν λύσιν ἡμῶν ἐνεδείξατο τὸ ὑπὸ τῶν σοφι-
 στῶν ἐρωτωμένους λόγῳ, ἐν ποίῳ χρόνῳ Δίῳ ἀπέθανεν. ἢ γὰρ ὅτε
 ἔζη ἢ ὅτε τέθνηκεν. ἀλλ' ὅτε ἐν ᾧ ἔζη (ἐν ἐκείνῳ γὰρ ἔζη) ὅτε
 ἐν ᾧ τέθνηκεν (ἐν παντὶ γὰρ τῷ τεθνήκει). εἰ ἔν μήτε ἐν ᾧ χρόνῳ
 20 ἔζη μήτε ἐν ᾧ τέθνηκεν ἀπέθανεν ὁ Δίῳ, ἐκ ἀπέθανεν. ση-
 μαίνει δὲ τὸ μὲν ἀπέθανε τὴν πρώτην ἀπὸ τῶ ζῆν μεταβολήν, τὸ δὲ
 ὅτε τέθνηκε, τὸν χρόνον ἐν ᾧ τεθνηκὺς ἐστίν. ἐπεὶ ἔν ἐκ ἐν χρόνῳ
 τὸ μεταβεβληκός μεταβεβληκεν, ὃ φοβητέον τὸ ὑδέποτε ἀπέθα-
 νεν ὁ Δίῳ. ὑδέποτε γὰρ ὡς ἐν χρόνῳ, εἶπερ ἐν ἀτόμῳ μετα-
 βεβληκεν ἀπὸ τῶ ζῆν. Simpl. f. 229 et inde a v. 20 cod.
 Pal. 237.

φανερόν τοῖνον ὅτι καὶ τὸ γεγονός καὶ τὸ ἐφθαρμένον ἐν ἀτόμῳ
 236^a τὸ μὲν ἐφθαρῇ τὸ δὲ γέγονε, καὶ ἐκ ἀπορήσομεν τοῖς σοφισταῖς ἀπο-
 5. κρίνασθαι, πότε ἀποτέθηκεν τὸ τεθνηκὸς πυνθανομένους καὶ ἐν ποίῳ
 χρόνῳ. εἴτε γὰρ ἐν ᾧ ἔζη, γίνεται ζῶν ἅμα καὶ τεθνηκός, εἴτε ἐν ᾧ
 τέθνηκε, γίνεται πάλιν τεθνηκός, ἥνικα ἥδη τεθνήκει, εἰ δὲ ἐν μη-
 δενί χρόνῳ, ὑδέποτε ἔξαι τεθνηκός. ἀλλὰ τὸτο ἐκ ἀληθές. τέ-
 θνηκε γὰρ ἐκ ἐν χρόνῳ, ἀλλ' ἐν πέρατι χρόνου, καθάπερ ἐδείχθη.
 Themist. f. 54 b.

ἀντὶ τῶ μεταβάλλειν τῷ μεταβεβληκεναι χαρῇ, ἐπειδὴ τὸ
 236^a μεταβάλλειν εἰς τέλος τῶ μεταβάλλειν ἐρχόμενον μεταβεβλη-
 10. κε. ἐν δὴ τούτοις ἀπορον δοκεῖ, πῶς πέρας μὲν εἶναι λέγει καὶ τῆς
 κινήσεως καὶ τῶ χρόνου, καθ' ὃ τὸ μεταβάλλειν μεταβεβληκεναι λέ-
 γεται, ἀρχὴ δὲ μὴ εἶναι. καὶ γὰρ ὁ Θεόφραστος ἐν τῷ πρώτῳ τῶν
 περὶ Κινήσεως θαυμάσας φησι φαίνειν κατ' αὐτὴν ὄντα τὴν φύσιν
 τῆς κινήσεως, οἷον εἰ μὴ ἐστὶν αὐτῆς ἀρχή, πέρας δὲ ἐστίν. πῶς δὲ
 τὸ μὲν πέρας ἀδιαίρετον ἐλαμβάνομεν, τὴν δὲ ἀρχὴν ἐπ' ἀπειρον
 διαίρετον. δυνατὸν γὰρ τοῖς αὐτοῖς χρόνῳ μὲν λόγῳ καὶ τὸ πέρας τῶ

συνεχῶς ἐπ' ἀπειρον διαιρετὴν λαβεῖν καὶ τὴν ἀρχὴν ἀδιαίρετον. οἷακιν ἔν καὶ τὸ πέρασ διττὸν εἶναι καὶ ἡ ἀρχὴ διττὴ τῆς τε κινήσεως καὶ τῆς χρόνου καὶ παντὸς συνεχῶς, καὶ μὴ ὡς τὸ πρῶτον καὶ τὸ ἔχατον μέρος τῶ συνεχῶς, καὶ δὲ ὡς ἀρχὴ καὶ πέρασ, τὰ μηκέτι μέρη μηδὲ ὅμοια τῶ ὅλῳ. Simpl. f. 230. cod. Pal. 237.

θαυμαστὸν τοίνυν, καθάπερ φησὶν ὁ Θεόφραστος, καὶ λίαν παρὰ τὰς ἐννοίας, εἰ μὴ ἔστιν ἀρχὴ κινήσεως, πέρασ δὲ ἔστιν, καὶ ὅλως εἰ μὴ ἀμφω πεπερασμένα, ἀλλὰ τέλους μὲν ἐστὶ τῷ βαδίζειν, ἀρχὴ δὲ ἔστι, καὶ τέλος μὴ τῷ πλεῖν, ἀρχὴ δὲ ἔστιν, καὶ ἡνίκα μὴ ἐπαύσατο τῷ τρέχειν ὁ ἵππος ἔστιν εἰπεῖν, ἡνίκα δὲ ἤρξατο ἔστιν ἔστιν. καὶ ἔτι τὸ φησιν, ὡς ἔστιν ἀρχὴ τῆς κινήσεως, ἀλλ' ὡς ἔστιν αὐτὴν λαβεῖν. Themist. f. 55.

236 b ἐστὶ καὶ λαβεῖν τῷ χρόματός τὸ πρῶτον, εἰς ὃ γίνεσθαι ἢ μετα-
5 βολὴν τῷ θερμῷ καὶ τῷ ψυχρῷ· πάθη καὶ ταῦτα ἄδιαίρετα· διαι-
ρεῖσθαι καὶ συμβεβηκὸς τῷ τοῖς διηρημένοις ὑπάρχειν. id. ib.
δείξας ὅτι ἔτε τῷ τόπῳ ἔτε τῷ μεγέθους ἐστὶ τι πρῶτον λα-
βεῖν, διὰ τὸ συνεχὴ εἶναι καὶ διαιρετὰ εἰς αἰεὶ διαιρετὰ, ἐπὶ γὰρ
ὅτι μόνων τῶν καθ' ἃ ἡ κίνησις τὸ ποῖον καθ' αὐτὸ ἀδιαίρετον ἐνδέ-
χεσθαι εἶναι. ὁ δὲ ὅτι καὶ συμβεβηκὸς καὶ τὸ διαιρετὸν, καὶ
ἀδιαίρετον δὲ καὶ τῇ αὐτῇ φύσει, ὅθεν ἐν αὐτῷ ἔστι τι πρῶτον· καὶ
πρῶτον ἐν διαιρεμένῳ καὶ μέρη ἔχοντι. ἀλλὰ καὶ καθ' ὃ τῷ ὑπο-
κειμένῳ ὡς συνδιαίρεσθαι ἔστι ἐστὶ τι πρῶτον, ὅθεν αὐτῷ τῷ συνδιαι-
ρημένῳ εἴη ἂν τι πρῶτον. συνδιαίρεσθαι δὲ ἢ ἀλλοίωσις, εἰ μὴ
ἀθρόα γίνετο ἢ μεταβολή, ἣν αὐτὸς ἡδὲ γίνεσθαι ἐν τῷ πρώτῳ
βιβλίῳ πρὸς Μελίσσον διαλεγόμενος, ὅτε ἔλεγεν· ὡς περὶ ἔστι
ἀθρόα μεταβολὴς ὅσης· ὁ μὲντοι Εὐδόμηος εὐλαβέστερον περὶ
τῆς διεσφάξετο ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν Φυσικῶν γραφῶν ὥτως· τὰ
δὲ ἀλλοιωμένα πῶς καὶ λαμβάνειν μεταβάλλοντα· εἰ μὴ καὶ ἡ πο-
σὸν τὸ σῶμα ἀλλοιῖσθαι, καὶ μὴ πᾶν ἅμα θερμαίνεισθαι καὶ ψυχραίνεισθαι, ἐν
τούτοις ἔστι τὸ πρῶτον· εἰ δὲ πως ἄλλως πάσχουσιν, ἄλλος λόγος. 30
Simpl. f. 231.

236 b δείξας ὅτι ἔστι ἐστὶ ἐν τῷ χρόνῳ, ἐν ᾧ τι μεταβάλλει, καὶ
19 πρῶτον λαβεῖν, ἐπειδὴ λέγεται τι ἐν πρώτῳ χρόνῳ μεταβάλλειν
τὸ μὴ ἐν τινὶ μέρει τῷ λεγομένῳ χρόνῳ ἀλλ' ἐν αὐτῷ τῷ προσε-
χῶς, προτίθεσθαι δεῖξαι ὅτι καὶ τὸ πρῶτον διαιρετὸν ὅν καὶ συγχω-
ρεῖ τὸ κυρίως πρῶτον λαβεῖν. . . ἐπειδὴ δὲ ἀναγκαῖον ἐστὶ τὸ πρό-
βλημα, ὅθεν ἀποπον οἶμαι καὶ τὰ τῷ Εὐδόμῳ περὶ τῆς γεγραμ-
μένα παραθέσθαι, πάντων μᾶλλον τῶν ἐξηγητῶν τὴν τῷ Ἀριστοτέ-
λης γνώμην ἐπισταμένῳ. γράφει δὲ ὁ Εὐδόμηος ἐν τῷ δευτέρῳ
τῶν Φυσικῶν ταῦτα. id. ib.

236 b δεδειγμένον τῷ πάντα χρόνον καὶ πᾶν μέγεθος καὶ τὸ πρῶτον
32 λεγόμενον ἐπ' ἀπειρον διαιρετὴν εἶναι, ἔπειθ' ὅτι φησὶ τὸ πᾶν τὸ
κινούμενον ἐξ ἀνάγκης πρότερον κινηθῆσθαι. ἔτι ὡς πεπαυμένον δὲ τῆς
κινήσεως λέγεσθαι κινηθῆσθαι τὸ κινούμενον, ἀλλ' ὡς ἡδὲ τι διεληλυθέ-
ναι τὸ διόν. id. f. 231 b.

237 a σαφέστερα ἂν ἦν ἡ λέξις, εἰ τῷ ἅμα καὶ ἂν εἴη καὶ ἐν τῷ α'
22 καὶ ἐν τῷ β' ἐπαγαγὼν τὸ ὅπερ ἀδύνατον, τότε ὑπέμνησε τῆς
τῷ ἀδυνάτου αἰτίας, λέγων· τὸ καὶ μεταβεβηκὸς, ὅτε μεταβε-

βληκεν, ὅτι ἔστι ἐνταῦθα, δεδεικνύει πρότερον. εἰ ἔν μὴ ἐν
τῷ αὐτῷ νῦν ἀπὸ τῶ α' εἰς τὸ β' μεταβεβηκεν, ἀλλ' ἐν ἑτέρῳ καὶ
ἑτέρῳ, πάντων δὲ δυοῖν νῦν μεταξὺ χρόνος ἔστιν, εἴπερ μὴ ἐχό-
μενά ἐστι τὰ νῦν, δηλονότι ἐν χρόνῳ τὴν μεταβολὴν ὑπέμεινε·
5 τὸ τῷ σημαίνει νῦν καὶ ἐν τῷ χρόνῳ μεταβεβηκεν, ἀλλ' ἔτι
ἐκεῖνο δὲ πέρασ ἐστὶ τῷ μεταβάλλειν. id. f. 232.

ἐπειδὴ ἡ προσεχὴς ἀπόδειξις ἢ ἀπὸ τῶ μεγέθους ἦτοι τῷ 237 b
συνεχῶς ἔστι ἐπιβάλλει τοῖς καὶ ποιότητα, ἅπερ εἶπεν ἐναντία, ὅθεν 1.
τοῖς καὶ γένεσιν καὶ φθορὰν μεταβάλλουσιν, ἅπερ ἐν ἀντιφάσει κα-
λεῖ, καὶ ἐν τούτοις φησὶν εἶναι τὴν αὐτὴν ἀπόδειξιν ἀπὸ τῶ χρόνου
λαμβανομένην ἐν ᾧ μεταβεβηκε. id. f. 232 b.

διὰ τί εἰπὼν· ἀλλὰ ἄλλο τι, προσέθηκε· ἐνίστε; αἰεὶ καὶ 237 b
ἐπὶ τῷ ἐστὶ γινόμενον μέρος τι αὐτῷ προέγεγεν. καὶ ὅτι τὸ ἐνίστε 11.
πρόσκει· ἔτι ἐφ' ᾧ τὸ γεγενῆσθαι προηγεί· τῷ γίνεσθαι, ἀλλ' ἐφ'
15 ᾧ τὸ γίνεσθαι τῷ γεγενῆσθαι· καὶ καὶ ἐνίστε αὐτὸ τὸ ἐλέγετο γίνεσθαι
δὲ νῦν γεγενῆσθαι λέγεσθαι, οἷον ἡ οἰκία καὶ ὁ θεμέλιος, ἐνίστε δὲ τὸ γι-
νόμενον πρότερον καὶ τὸ τῷ ὅν νῦν γέγονεν, ἀλλὰ ἄλλο τι καὶ μέρος
αὐτῷ. . . τὸ ὅσα διαιρετὰ καὶ συνεχὴ προσκεισθαι φησὶν ὁ Ἀλέξαν-
δρος, ὅτι ἐστὶ τινὰ ἐφ' ᾧ τὸ γενεσθαι κατηγοροῦμεν, καὶ διὰ γενέσεως
20 τὸ εἶναι ἔχοντα· τὰς καὶ ἀφὰς γεγενῆσθαι λέγομεν, ἔτι γίνεσθαι. . .
δοκεῖ δὲ ὁ Θεόφραστος ἀπορεῖν, εἰ πᾶσα μεταβολὴ ἐν χρόνῳ, ὑφο-
ρώμενος ἴσως τὰς ἀπὸ σκότους εἰς φῶς μεταβολάς, ὅταν εἰσχο-
μιθέντος εἰς τὸ φωμαίνον λύχνῃ πᾶς ἀθρόως ὁ οἶκος ἀναπληρῇ
τῷ φωτὶ ἀνευ χρόνου. καὶ δὲ ἀφ' εἰ μὴ διὰ γενέσεως τὸ εἶναι ἔχει,
25 ὅθεν γεγενῆσθαι λέγεσθαι, ἀλλ' εἶναι ἀνευ γενέσεως. διὰ ἐν τῷ πρώτῳ
τῶν περὶ Οὐρανῷ (c. 11) ἐν τῶν τῷ ἀγενήτε σημασινομένων καὶ
καὶ τὴν ἀφ' Ἀριστοτέλης εἶναι φησιν. id. f. 233.

Ἀλέξανδρος μὴ ἔν οἷον πᾶσαν μεταβολὴν εἶναι ἐν χρόνῳ,
Θεόφραστος δὲ οἷακιν διαπορῶντι, καὶ ἴσως ὑφωρᾶτο τὰς ἀπὸ σκό-
τους εἰς φῶς μεταβολάς, ὅταν εἰσχομιθέντος εἰς τὸ φωμαίνον
λύχνῃ πᾶς ἀθρόως ὁ οἶκος ἀναπληρῇ τῆς αὐγῆς καὶ τῷ φωτὶ ἀνευ
χρόνου. ἀλλὰ τὸ μὴ καὶ αὐτὸς σκεπτέον. Themist. f. 55 b.

πρόκει· μὴ αὐτῷ δεῖξαι ὅτι ἔτε ἐν ἀπείρῳ χρόνῳ δυνατόν 237 b
ἐστὶ πεπερασμένην κινεσθαι γραμμὴν καὶ κίνησιν ἔτε ἐν πεπερασμένῳ 23.
ἀπειρον. . . ὥστε καὶ τὴν ὅλην πεπερασμένην ἔσαν ἅπαξ λέγειν ἐν
παντὶ τῷ ἀπείρῳ διελθεῖν, καὶ μὴ τὴν αὐτὴν πολλάκις, ὡς περ
ὁρῶμεν ἐπὶ τῷ κυκλοφορητικῷ σώματος γινόμενον, καὶ τῆς αὐτῆς τι
πάλιν καὶ πάλιν (ἔτω καὶ ἐνδέχεσθαι), ὥστε δὲ ἅπαξ τὴν αὐτὴν κινήθη-
ναι ἐν τῷ ἀπείρῳ χρόνῳ ἀδύνατον. . . τὸ δὲ κινούμενον καὶ ἴστα-
40 χῶς καὶ ἀνίσταχῶς κινούμενον, ἐπὶ πρώτῳ τῷ ἴσταχῶς κινούμενον
δείκνυσθαι τὸ προκείμενον, ἐφ' ᾧ καὶ προχειρότερα ἐστὶν ἢ ἀπόδειξις. . .
εἰ ἔν τὰ μέρη τῆς γραμμῆς καὶ τῆς κινήσεως πεπερασθαι καὶ τῷ με-
γέθει καὶ τῷ ἀριθμῷ (τὸ τῷ αὐτῷ σημαίνει τὸ ποσὸν ἕκαστον καὶ τὸ
ποσάκις), καὶ τὰ τῷ χρόνῳ μόρια ὁμοίως ἂν εἴη καὶ τῷ μεγέθει καὶ
45 τῷ ἀριθμῷ πεπερασμένα. Simpl. f. 233 b.

καὶ καὶ μὴ ἴσα καὶ τὰ τῷ χρόνῳ μόρια διὰ τὸ ἀνίσταχῶς τῆς 238 a
κινήσεως, ἀλλὰ πεπερασμένα γε ἔντα τῷ ἀριθμῷ, καὶ ἕκαστον τῷ 14.
μεγέθει πεπερασμένον, τὸ ὅλον πεπερασμένον ποιεῖ, καὶ τε ἴσα

κάν τε ἀνίστα ἤ· καὶ εἴη ἂν ὁ συλλογισμὸς ἐν δευτέρῳ χήματι τοιούτος· id. ib.

238^a 15. εἰ μὴ ἡ ἡρεμίας τὴν ἡρεμίαν αὐτῷ δηλοῖ νῦν τὴν ἀντικειμένην τῇ κινήσει, ἐπειδὴ καὶ τὴν ἡρεμίαν ἐν χρόνῳ ἡρεμεῖ, λέγει ἂν ὅτι ὥσπερ κίνησιν πεπερασμένην ἀδύνατον ἐν ἀπείρῳ χρόνῳ γίνεσθαι, ὅτω καὶ ἡρεμίαν. εἰ δὲ ἡ ἡρεμίας καὶ τὴν ἡρεμίζεσθαι τὴν κίνησιν δηλοῖ τὴν ἐπὶ ἡρεμίᾳ, ὅπερ ἐν τοῖς ἐξῆς ἱσαδὺς καλεῖ ὡς ἐπὶ γάσιν ἰόν, εἰκότως τοιαῦτα καὶ ἐπὶ ἡρεμίας αἰσιό· ἄπερ καὶ ἐπὶ τῆς κινήσεως. id. f. 234.

238^a 21. εἰ τὴν ἡρεμίζεσθαι τὴν ἡρεμεῖν σημαίνει τὴν ἀντικείμενον τῷ κινήσει, λέγει ἂν ὅτι ὅδε ἄπειρον ἡρεμίαν οἶον τέ τι ἡρεμεῖν ἐν ἀπείρῳ χρόνῳ. τὸ δὲ ὅτε ὁμαλῶς κινούμενον ὅτε ἀνωμαλῶς εἰ μὴ καὶ κοινῶς ἐπὶ τῷ κινεῖσθαι καὶ ἡρεμίζεσθαι, εἴη ἂν τὴν ἡρεμίζεσθαι σημαίνει τὸ πρὸς ἡρεμίαν ἵσαδὺς, εἰ δὲ πρὸς μόνον ἐπὶ τῷ κινεῖσθαι, μάλλον ἂν ὑπὸ τῇ ἡρεμίζεσθαι τὴν ἡρεμεῖν σημαίνοιο. id. ib.

238^b 17. δέδεικται μὴ ἤδη πρότερον μὴ τὸ μεγέθυς ἐφ' ὃ ἡ κίνησις, ὅτι ὅδε κίνησιν ἄπειρον ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ κινήσει τὸ κινούμενον, ὅδε ἐν ἀπείρῳ πεπερασμένῳ· κοινῇ γὰρ ἡν ἡ ἀποδείξις· ὅσον γὰρ τὸ διασηματὸν δι' ὃ ἡ κίνησις, τοσαύτη καὶ ἡ κίνησις ἐστίν. διὸ καὶ ἐγὼ τὴν κίνησιν ἐν τῇ ἀποδείξει τῷ μεγέθει συμπαρελάμβανον, αὐτὸς δὲ ἐν τῇ ἀρχῇ μὴ τῷ θεωρήματος εἰπὼν “ἀδύνατόν ἐστιν ἐν τῷ ἀπείρῳ χρόνῳ πεπερασμένην κινεῖσθαι, μὴ τὴν αὐτὴν αἰεὶ καὶ τῶν ἐκείνης τι κινούμενον” (p. 237 b 24), ἵσως μὴ ὡς περὶ γραμμῆς λέγων δι' ὃς ἡ κίνησις, θηλυκὸν ὄνομα θέθεικεν, ἵσως δὲ τὴν κίνησιν ἐνοῶν. εἰ δὲ καὶ περὶ ἡρεμίας τῆς ἀντικειμένης τῇ κινήσει τὰ αὐτὰ ἠξίωσε, δηλονότι καὶ περὶ κινήσεως ἦν τὰ πρότερον ἀποδειγμένα· καὶ γὰρ εἰς τὸτο ἔτεινεν ὁ λόγος αὐτῷ. νῦν μέντοι ἐκ τῶν περὶ μεγέθους δειχθέντων, δι' ὧν ἡ κίνησις ἐπιτελεῖται, συνάγει τὸ μὴδὲ κίνησιν ἄπειρον εἶναι ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ. id. f. 235.

238^b 23. τὸ μὴ προκείμενόν ἐστιν αὐτῷ, καὶ παραδοξολογεῖν δοκῇ καὶ τὸ φαίνόμενον, δέδεικται ὅτι τὸ ἱσάμενον ταυτόν ἐστι τῷ κινουμένῳ, καὶ ὅτι ὅσα τῷ κινουμένῳ ὑπάρχει τοσαῦτα καὶ τῷ ἱσαμένῳ. λαβὼν δὲ ἄλλο μὴ τὴν ἡρεμίαν τῷ κινουμένῳ ἀντικείμενον καὶ ἐν ταύτῳ μένον, ἄλλο δὲ τὴν ἡρεμίζόμενον, τὸ κινούμενον ἐπὶ τὴν ἡρεμεῖν ὥσπερ τὸ λευκανόμενον ἐπὶ τὸ λευκὸν εἶναι, τῷ μὴ ἡρεμεῖν ταυτόν φησιν εἶναι τὸ ἐξῆς, τῷ δὲ ἡρεμίζόμενῳ τὸ ἱσάμενον, ὅπερ ἐστὶ τὸ ἐπὶ γάσιν ἰόν. καὶ πρῶτον δείκνυσιν ὅτι κινεῖται τὸ ἱσάμενον, προλαβὼν ἀναγκαῖον τι διαιρετικόν, τὸ λέγον ὅτι πᾶν ἢ κινεῖται ἢ ἡρεμεῖ, τὸ πεφυκὸς δηλονότι. . . τὸτο δὲ προδείξας, ἐφεξῆς δείκνυσιν ἐκ τῆς ὅτι ὥσπερ τὸ κινεῖσθαι ἔκ ἐστι πρῶτον λαβὼν ἐν τῷ κινεῖται τι, ὅπως ὅδε τὸ ἱσαδὺς. δείκνυσιν δὲ καὶ τὸτο διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς. id. ib.

τὸ ἱσαδὺς τὸ εἶναι πολὺ διαφέρει· εἶναι μὴ γὰρ ἐστὶ τὸ παύσασθαι τῆς κινήσεως, ἱσαδὺς δὲ τὸ ἐπὶ τὴν παύσαν ταύτην ἵεναι. ἐστὶ δὲ τὸ μὴ ἱσαδὺς ταύτην τῷ ἡρεμίζεσθαι, τὸ δὲ εἶναι τῷ ἡρεμίζεσθαι τὸ τοῖνον ἱσάμενον καὶ τὸ ἡρεμίζόμενον κινεῖται· πᾶν γὰρ κινεῖται ἢ ἡρεμεῖ. εἰ δ' ὅπωπα ἡρεμεῖ τὸ ἱσάμενον, ὁ γὰρ ὡς κινεῖται. ὁ γὰρ ὅν ὡς καὶ ἐν χρόνῳ ἱσαδὺς ἀνάγκη. Themist. f. 55 b.

μὴ τὸ δέδεικται ἐπὶ πάσης κινήσεως, τῆς τε ἀπλῆς καὶ τῆς καὶ τὸ 239^a ἱσαδὺς λεγομένης, ὅτι ἔκ ἐστι τὸ πρῶτον λαβεῖν αὐτῆς, ἀλλ' ὅπερ 10. ἂν τις ὡς πρῶτον λάβῃ, ἐστὶ τι καὶ τὸτο πρότερον, νῦν τὰ αὐτὰ περὶ τῆς ἡρεμίας δείκνυσιν τῆς τῇ ὅλῃ κινήσει ἀντικειμένης. αἰτία δὲ ἡ αὐτὴ καὶ ἐπὶ τῆς ἡρεμίας, ἥτις καὶ ἐπὶ τῆς κινήσεως· διὸ καὶ ἀποδείξει τῇ αὐτῇ χρῆται. Simpl. f. 235 b.

τὰ παραδόξα τῶν περὶ κινήσεως θεωρημάτων, ἄπερ ἔκ ἐστιν 239^a 23. τὸ ἐννοήσῃ ῥαδίως ὅδε πιστεύσειε, ταῦτα μὴ ἀποδείξας ἐν τῇτοις παραδόξῳ ὁ Ἀριστοτέλης. καὶ ἦν μὴ κάκεῖνα θαυμάσαι τὰ προσεχῶς ἀποδεδειγμένα, ὅτι ἔκ ἐστιν ἀρχὴν λαβεῖν ὅτε κινήσεως ὅτε ἡρεμίας· ὁ γὰρ δὲ ὅτι ὅδε τέλος διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν. ἐστὶ δὲ μάλλον ἀπεμφαίνει τὸ νῦν δεικνύμενον, ὅπερ καὶ διὰ τὸ λῦσαι τὴν Ζήνωνος περὶ κινήσεως λόγον ἔοικε παραδιδόναι ἐν τούτοις. ἐπειδὴ γὰρ, φησὶν, ἐν χρόνῳ κινεῖται τὸ κινούμενον, ἐν τῷ χρόνῳ κινεῖται 15 καθ' αὐτό, τῷ γὰρ ἐν τῷ ὅλῳ, καὶ μὴ τῷ ἐν τινὶ τῶν ἐκείνων κινεῖσθαι, ὅπερ ἐν πρῶτῳ πρῶτον ἐλέγετο (ταῦτ' ἐν τῷ αὐτῷ ταῦτα ἐπὶ τῷ χρόνῳ σημαίνει τὸ ἐν πρῶτῳ καὶ τὸ καθ' αὐτό καὶ τὸ μὴ ἐν τῷ ἐκείνῳ τινί), ἀδύνατον ἐν τῷ τῷ χρόνῳ κατὰ τι εἶναι τὸ διασηματὸς ἐν τῷ κινεῖται. ὥστε καὶ αὐτὸ τὸ κινούμενον καὶ τῶν μερῶν ἕκαστον αὐτὸ ἐν τῷ αὐτῷ εἶναι καὶ ἴσῳ ἑαυτοῖς διασηματὸς. δείκνυσιν δὲ αὐτὸ ὅτως. id. f. 236.

ἐπεὶ δὲ πᾶν τὸ κινούμενον ἐν χρόνῳ κινεῖται, ἀδύνατον ἐν τῷ πρῶτῳ κινεῖται χρόνῳ, ἐν τῷ τῷ κατὰ τι εἶναι τὸ διασηματὸς. λέγω δὲ τὸ κατὰ τι εἶναι τὸ καὶ αὐτὸ τὸ κινούμενον καὶ τῶν μερῶν ἕκαστον ἐν ταύτῳ εἶναι καὶ ἴσῳ διασηματὸς· ἡρεμεῖν γὰρ ἂν ὅτω τε ἅμα καὶ κινεῖσθαι αὐτῷ συμβαίνει. Themist. f. 55 b.

αἱ τὸ θεσπεσίον Ζήνωνος τὸ Ἐλεάτη ἀπορίαι, περὶ ὃ ὁ σιλ- 239^b 5. λογράφος εἶπε τὸ

ἀμφοτερογλωσσόισι μέγα θένος ἔκ ἀλαπαδόν
Ζήνωνος,

καὶ τῶν θαυμασῶν τῶν περὶ κινήσεως θεωρημάτων τὸ Ἀριστοτέλης γεγόνασιν ἡμῖν αἰτίαι· ὡς γὰρ χρησίμων πρὸς λύσιν τῶν Ζήνωνος λόγων τὸ προειρημένον ἡμῖν περὶ τῆς κινήσεως παραδεδώκεν. διὸ καὶ τῆς ἀπορίας εὐθὺς ἐμνήσθη τῆς Ζήνωνος, καὶ τὴν λύσιν αὐτῆς ἀπὸ τῆς προσεχῶς ῥηθέντος ἐποιήσατο. ὁ δὲ Ζήνωνος λόγος προλαβὼν ὅτι πᾶν ὅταν ἢ καὶ τὸ ἴσον ἑαυτῷ ἢ κινεῖται ἢ ἡρεμεῖ, καὶ ὅτι ὅδε ἐν τῷ νῦν κινεῖται, καὶ ὅτι τὸ φερόμενον αἰεὶ ἐν τῷ ἴσῳ αὐτῷ ἐστὶ καθ' ἕκαστον νῦν, εὐκίως συλλογίζεσθαι ὅτως· τὸ φερόμενον βέλος ἐν παντὶ τῷ νῦν καὶ τὸ ἴσον ἑαυτῷ ἐστίν, ὥστε καὶ ἐν παντὶ τῷ χρόνῳ· τὸ δὲ ἐν τῷ νῦν καὶ τὸ ἴσον ἑαυτῷ ὅν ἐν κινεῖται· ἡρεμεῖ ἄρα, ἐπειδὴ μὴδὲν ἐν τῷ νῦν κινεῖται, τὸ δὲ μὴ κινούμενον ἡρεμεῖ, ἐπειδὴ πᾶν ἢ κινεῖται ἢ ἡρεμεῖ. τὸ ἄρα φερόμενον βέλος ὥς φέρεται ἡρεμεῖ καὶ πάντα ἐν τῇ φορᾷ χρόνον. ὅτι ἂν εἴη παραδοξότερον; . . . ὁ Ζήνωνος λόγος ὡς ἐκ τῶν νῦν συγκαίμενος τὸ χρόνον τὴν ἀπορίαν ἐκίνησεν· ὡς εἴγε μὴ τὸτο δοθεῖται αὐτῷ, ἔκ ἐστιν ἀληθὲς ὅτι ἐστὶν αἰεὶ ἐν τῷ ἴσῳ τὸ φερόμενον. Simpl. f. 236 b. cod. Pal. 237.

“Ζήνων δὲ παραλογίζετο.” ἄπαν, φησὶν, ἐν τῷ ἑαυτῷ τῷ ὑπάρχον ἢ ἡρεμεῖ ἢ κινεῖται· ἀδύνατον δὲ ἐν τῷ ἑαυτῷ κινεῖσθαι.

ἡρεμεῖ ἄρα. τὸ τοῖνον φερόμενον βέλος ἐν ἑκάστῳ τῷ νῦν τῷ χρόνῳ· καθὼ κινεῖται, ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ ὑπάρχον· ἡρεμῆσει. εἰ δὲ ἐν πᾶσι τοῖς τῷ χρόνῳ νῦν ἀπείροις ὅσων ἡρεμεῖ, καὶ ἐν παντὶ ἡρεμῆσει. ἀλλὰ ὑποκείνῳ κινούμενον· τὸ βέλος ἄρα κινούμενον ἡρεμῆσει. cod. Reg. 1853.

Ἔτω καὶ ὁ Ζήνων παραλογίζετο· εἰ γὰρ ἡρεμεῖ, φησὶν, ἅπαντα, ὅταν ἢ καὶ τὸ ἴσον αὐτῷ διάστημα, ἔστι δὲ αἰεὶ τὸ φερόμενον καὶ τὸ ἴσον αὐτῷ διάστημα, ἀκίνητον ἀνάγκη τὴν οἰζὺν εἶναι τὴν φερομένην. τὸτο δὲ ψευδὸς· ὃ γὰρ αἰεὶ τὸ φερόμενον καὶ τὸ ἴσον διάστημα. μάλλον δὲ ὅδε ὅλως ἐν χρόνῳ ἐστίν, ἀλλ' ἐν τῷ νῦν μόνον, καθὰ 10 προεῖρητο. Themist. f. 55 b.

239 b τέσσαρας εἶναι λόγους φησὶ τὰς δυσκολίας παρέχοντας τοῖς
9. λυεῖν ἐπιχειρῶσιν, ἢ ὅτι τέσσαρες ἦσαν πάντες οἱ περὶ κινήσεως λόγοι δυσαντίβλητοι πάντες τυγχάνοντες, ἢ ὅτι πλειόνων ὄντων τέσσαρες εἰσιν οἱ πραγματευόμενοι... τῶν δὲ τεττάρων λό- 15 γων ἀδύνατά τινα ἔπεσθαι δεικνύντων τῷ εἶναι κίνησιν ὁ πρῶτος τοιοῦτός ἐστιν. εἰ ἔστι κίνησις, ἀνάγκη τὸ κινούμενον ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ ἀπειρα διεξιέναι· τὸτο δὲ ἀδύνατον, ὅτι ἄρα ἔστι κίνησις. Simpl. f. 236 b.

239 b ἔστι δὲ ὁ μὲν πρῶτος (λόγος τῶν Ζήνωνος) τοιοῦτος· εἰ ἔστι κί- 20 νησις, ἀνάγκη τὸ κινούμενον τὸ ἥμισυ πρῶτον διεξιέναι τῷ διαστήματι· ἀπειρα δὲ τὰ ἡμίση (αἰεὶ γὰρ τῷ ἥδῃ ληφθέντος ἡμίση σημεία δύνασθαι λαβεῖν), ὅχι οἷον τε δὲ τὰ ἀπειρα διεξελεῖν ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ, ὅχι οἷον τε ὅν ἔτε κινεῖται. Themist. f. 55 b.

239 b καὶ ὁ δεύτερος ὁ λόγος ἐκ τῆς ἐπ' ἀπειρον διαιρέσεως ἐπιχειρεῖν 25 κατ' ἄλλην διασκευήν. καὶ εἴη ἂν τοιοῦτος. εἰ ἔστι κίνησις, τὸ βραδύτερον ὑπὸ τῷ ταχίῳ ὁδῶν καταληφθήσετο· ἀλλὰ μὴν τὸτο ἀδύνατον· ὅτι ἄρα ἔστι κίνησις. καὶ ἢ μὲν πρόσληψις ἐναργής ἐστιν, τὸ δὲ συνημμένον κατεσκευάσθη, τὸ λέγον ὅτι εἰ ἔστι κίνησις, ἀδύνατον τὸ βραδύτερον ὑπὸ τῷ ταχίῳ καταληφθῆναι, βραδύτερον 30 μὲν λαμβάνων τὴν χελώνην, ἢ καὶ ὁ μῦθος ὡς φύσει βραδεῖαν ἐν τῇ πρὸς τὴν ἵππον ἀμίλλῃ παρέλαβε, ταχύτατον δὲ τὴν Ἀχιλλεῖα, ὅς ἔτι εὐδὲ ποδωκέατος ὡς τὸ ποδάρκης ἴδιον αὐτῷ δοκεῖν ὄνομα παρ' Ὀμήρῳ. Simpl. f. 237.

δεύτερος δὲ ἐστὶν ὁ λόγος ὁ καλόμενος Ἀχιλλεύς, τετραγ- 35 ων δὲ τῷ ὀνόματι. ὃ γὰρ ὅπως, φησὶ, τὴν Ἑκτορα καταλήψετο ὁ ποδωκέατος Ἀχιλλεύς, ἀλλ' ὅδε τὴν βραδυτάτην χελώνην. εἰ γὰρ τὴν διώκοντα ἀνάγκη πρότερον ἐλθεῖν ἐπὶ τὸ πέρασ τῷ διαστήματος ὅ τὸ φεῦγον προελήλυθεν, ἀδύνατον ἄλλο ὑπ' ἄλλης καταληφθῆναι. ἐν ᾧ γὰρ ὁ διώκων τὸτο οἰεῖται τὸ διάστημα, δῆλον ὡς ὁ 40 φεύγων ἕτερον τι προσέθισται· εἰ γὰρ καὶ ἔλαττον αἰεὶ τῷ βραδύτερος ὑποκείσθαι, ἀλλ' ὅν προσέθιστο γέ τι... τοσοῦτον γὰρ ὅτος τῷ πρὸ αὐτῷ διαφέρει τῷ μὴ ποιεῖν εἰς ἡμίση τὴν διαίρεσιν ἐπ' ἀπειρον, ἀλλ' ἴσον δὴ ποτε λόγον. εἰ δ' ἄλλως συγχωρηθεῖ τὴν πεπερασμένην δύναμιν τὸ κινούμενον διεξελεῖν, ὡς ἐδείξαμεν, κατα- 45 λήψετο πάντως ὑπὸ τῷ θάττονος τὸ βραδύτερον... κἀντεῦθεν δὲ παραλογισμὸς ἐκ τῆς εἰς ἀπειρον διαιρέσεως. ἡμεῖς δὲ μέρος μὲν τι πρῶτον κινεῖται τῷ ὅλῳ φαμέν, ὀρίσαι δ' αὐτὸ ὅχι οἷον τε εἶναι·

διαίρειτο γὰρ ἂν ἡδὴ καὶ τὸ μέγεθος καὶ ἡ κίνησις, καὶ ὅτι ἂν φυλάττοιο συνεχῆς ἔτε ἡ κίνησις μία. Ζήνων δὲ προσεαυτιεύετο ἐν τῷ λόγῳ· τὸ γὰρ προέχον φησὶν ἀδύνατον καταληφθῆναι. ἡνίκα μὲν ἐν προέχῃ, καὶ ἡμεῖς λέγομεν ὡς ἀδύνατον· ἅμα τε γὰρ ἂν προέχῃ καὶ 5 ὃ προέχῃ· ἀλλ' ὅτι αἰεὶ προέχῃ αὐτῷ συγχωρησόμεθα, ὅτε αἰεὶ τι προσλαμβάνειν ὠρισμένον μέρος τῷ διαστήματος, ἀλλ' ἔξειν ποτὲ ἐπὶ τὸ πέρασ, ὡς καὶ τὸ θάττον ὁμοίως. Themist. f. 56.

τρίτον εἶναι φησὶ τῷ Ζήνωνος λόγον, ὃν πρὸ ὀλίγου διέλυσε, 239 b λέγοντα ὅτι τὸ φερόμενον βέλος ἐν τῷ φέρεσθαι ἴσατο, εἴπερ ἀνάγκη 30 πᾶν ἢ κινεῖται ἢ ἡρεμεῖ, τὸ δὲ φερόμενον αἰεὶ καὶ τὸ ἴσον αὐτῷ ἐστὶ, τὸ δὲ αἰεὶ καὶ τὸ ἴσον αὐτῷ ὃν ὃ κινεῖται· ἡρεμεῖ ἄρα. ψευδὸς δὲ λαμβάνει ὁ λόγος ὅτος ὅτι αἰεὶ καὶ τὸ ἴσον αὐτῷ ἐστὶ τὸ φερόμενον· δέδεικετο γὰρ ὅτι ἐν τῷ νῦν μόνον καὶ τὸ ἴσον αὐτῷ ἐστίν. καὶ τὸτο μὲν συγχωρεῖ, ὅτι ἐννοεῖ δὲ ὅτι ἐν τῷ νῦν ὅδε ὅτε ἡρεμεῖ ἔτε κινεῖται. Simpl. f. 237 b.

τρίτος δ' ἦν λόγος ὁ περὶ τῆς οἰζὺς τῆς φερομένης, ὃν φθάσαντες ἡδὴ λελύκαμεν. αἰεὶ μὲν γὰρ ἕκαστον τῶν κινουμένων ἐν τῷ νῦν τὸ ἴσον αὐτῷ κατέχει διάστημα, ἀλλ' ὃ σύγκειται ἐκ τῶν νῦν ὁ χρόνος, ὅτε εἰς τὰ νῦν διαιρεῖται· μὴ συγχωρημένον δὲ τῷ ὅτι ὃ προέχῃ 25 συλλογισμὸς. τέταρτος δὲ ἐστὶ λόγος ὁ περὶ τῶν ἐν τῷ νῦν φερομένων. τρεῖς γὰρ ὄντας ἴσους καὶ τὸ μῆκος ποιήσας τὴν μὲν κινεῖ, τὴν δὲ ἴσῃ, τὴν δὲ ἀντικινεῖ. ἐπεὶ δὲ θάττον ὁ κινούμενος οἰεῖται τὴν ἀντικινούμενον ὄγκον ἢ τὴν ἐξῶτα, οἷον σόφισμα πλέκειν ἐντεῦθεν. τὸ γὰρ ἴσον διάστημα, φησὶν, (ἴσῃ γὰρ ὃ τε μένων ὄγκος καὶ 30 ὁ φερόμενος ἐξ ἐναντίων) ὅτι ἐν ἴσῳ οἰεῖται χρόνῳ. καὶ σφόδρα γε, ὡς θαυμάσιε· τὸ μὲν γὰρ ἔστηκεν, ὁ δὲ ἀντικινεῖται. εἰ δὲ ἔμενον ἄμφω, τότε ἂν παράλογον ἦν. Themist. f. 56.

καὶ ὁ τέταρτος τῶν περὶ κινήσεως τῷ Ζήνωνος λόγων, εἰς ἀδύ- 239 b νατον ἀπάγων καὶ ὅτος τὸ εἶναι κίνησιν, τοιοῦτός τις ἦν. εἰ ἔστι κί- 33 νησις, τῶν ἴσων μεγεθῶν καὶ ἰσοταχῶν τὸ ἕτερον τῷ ἑτέρῳ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ διπλάσιον κίνησιν κινήσει καὶ ὅτι ἴσῃ. καὶ ἔστι μὲν καὶ τὸτο ἄτοπον, ἄτοπον δὲ καὶ τὸ τῷ ἐπόμενον, τὸ τὴν αὐτὴν καὶ ἴσον χρόνον ἅμα διπλάσιον τε καὶ ἡμισυν εἶναι. δείκνυσθαι δὲ αὐτὸ ὁμο- λογούμενον λαβὼν τὸ τὰ ἰσοταχῇ καὶ ἴσα ἐν τῷ ἴσῳ χρόνῳ ἴσον 35 διάστημα κενεῖται, καὶ ἔτι μέντοι τῶν ἰσοταχῶν καὶ ἴσων ἂν τὸ μὲν ἡμισυ τὸ δὲ διπλάσιον εἴη κενεῖται, ἐν ἡμίσει μὲν χρόνῳ τὸ ἡμισυ, ἐν διπλάσιον δὲ τὸ διπλάσιον εἶναι κενεῖται. τῶν προληφθέντων σαδίων ὑποτίθετο, ἐφ' ὅ τὸ δέ, καὶ τέσσαρα μεγεθῆ ὁσαῦν, ἄρτια μόνον, ὡς ἔχειν ἡμίση, ἰσόγῃ, ὡς δὲ ὁ Εὐδόμηος φησι, κύβους, ἐφ' ὧν τὰ α' α' α' α', ὡς τὸ μέσον διάστημα ἐπέχειν τῷ 40 σαδίῳ ἐξῶτα ταῦτα. ὧν ἐξῶτων πρῶτον ὀρίζει τὸ πρὸς τῇ ἀρχῇ τῷ σαδίῳ τῇ καὶ τῷ δ', ἔχοντες δὲ τὸ πρὸς τῷ ε', καὶ λαμβάνει ἄλ- λως τέσσαρας ὄγκους ἢ κύβους, ἴσους τοῖς ἐξῶσι καὶ τὸ μέγεθος καὶ τὴν ἀριθμὸν, ἐφ' ὧν τὰ β' β' β' β', ἀρχομένους μὲν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῷ σαδίῳ, τελευτῶντας δὲ καὶ τὸ μέσον τῶν τεσσάρων α' α' α' α', κινουμένους δὲ τῶν ὡς ἐπὶ τὸ ἔχοντες τῷ σαδίῳ τὸ ε'. διὸ καὶ πρῶτον λέγει τὴν καὶ τὸ μέσον τῶν α' α' α' α' ὡς ἐμπροσθεν ὄντα τῶν λοι- πῶν ἐν τῇ ἐπὶ τὸ ε' κινήσει. διὰ τὸτο δὲ ἀσπίς ἐλαβε τὰς ὄγκους,

ἵνα ἔχωσιν ἡμίση· δεῖν γὰρ τέτων, ὡς μαθησόμεθα· διὸ καὶ τὸ
 πρῶτον β' καὶ τὸ μέσον τίθησι τῶν ἐξῶτων α' α' α' α'. εἴτα καὶ
 ἄλλους ἴσους τῷ μεγέθει καὶ τῷ ἀριθμῷ, τοῖς β' β' β' β' δηλονότι καὶ
 τοῖς α' α' α' α', λαμβάνει, ἐφ' ὧν τὰ γ' γ' γ' γ', ἀντικειμένους
 τοῖς β' β' β' β'. τῶν γὰρ β' β' β' β' ἀπὸ τῶν μέσων τῶν σαδίων, ἐν
 ᾧ καὶ τῶν α' α' α' α', τὸ μέσον ἦν, ἐπὶ τὸ ἔχατον τῶν σαδίων τὸ ε' κινε-
 μένων, οἱ γ' γ' γ' γ' ἀπὸ τῶν ἐχάτων μέσων, ἐν ᾧ τὸ ε', ἐπὶ τὸ δ'
 κινῶν) τὸ ἐν τῇ ἀρχῇ τῶν σαδίων· καὶ πρῶτον δηλονότι τῶν τεσσα-
 ρων γ' γ' γ' γ' τὸ πρὸς τὸ δ' νενευκός, ἐφ' ὃ ἡ κίνησις τοῖς γ' γ' γ' γ'.
 τίθησι δὲ τὸ πρῶτον γ' καὶ τὸ πρῶτον β'. τοιαύτης ἔν τῆς ἐξ ἀρ-
 χῆς θέσεως ὑποθεσίσης, ἐὰν τῶν α' α' α' α' ἐξῶτων τὰ μὲν β' β' β' β'
 κινεῖν) ὡς ἀπὸ τῶν μέσων τῶν τε α' α' α' α' καὶ τῶν σαδίων ἐπὶ τὸ τέ-
 λος τῶν σαδίων τὸ ε', τὰ δὲ γ' γ' γ' γ' ὡς ἀπὸ ἐχάτου τῶν σαδίων ἐπὶ
 τὴν ἀρχὴν δηλονότι (ὃ γὰρ ὡς ἀπὸ τῶν ἐχάτων β', ὅπερ, ὡς ἔειπεν,
 ἐν τισιν ἀντιγράφεις εὐρων ὁ Ἀλέξανδρος ἡναγκάσθη λέγειν ὅτι
 ὁ πρότερον εἶπε πρῶτον β', τὸτο νῦν ἔχατον ἐκάλεσε), συμβαίνει
 τὸ πρῶτον β' ἅμα ἐπὶ τῷ ἐχάτῳ εἶναι τῆς αὐτῆς κινήσεως καὶ τὸ
 πρῶτον γ', παρ' ἄλληλα κινυμένων αὐτῶν καὶ ἰσοταχῶς ἐπὶ τῷ
 ἐχάτῳ ἀλλήλων. τὸ γὰρ πρῶτον γ' καὶ τὸ πρῶτον β' ὄντος ἐξ ἀρχῆς,
 καὶ ἀντικινυμένων αὐτῶν ἰσοταχῶς, καὶ διεξελεθόντων ἀλλήλα, τὸ μὲν
 πρῶτον β' ἐπὶ τῷ ἐχάτῳ ἔξαι γ', τὸ δὲ πρῶτον γ' ἐπὶ τῷ ἐχάτῳ
 β'. καὶ τὸτ' ἂν εἴη τὸ ἅμα τὸ πρῶτον β' ἐπὶ τῷ ἐχάτῳ εἶναι συμ-
 βαίνειν καὶ τὸ πρῶτον γ', παρ' ἄλληλα κινυμένων· ἡ γὰρ παρ' ἄλληλα
 κινήσις ποιεῖ τὸ ἐν τοῖς ἐχάτοις ἀλλήλων γίνεσθαι. συμβαίνει δέ,
 φησί, καὶ τὸ γ' τὸ πρῶτον δηλονότι παρὰ πάντα τὰ α' διεληλυθέναι,
 τὸ δὲ β' παρὰ τὰ ἡμίση α'. καὶ ὅτι μὲν τὸ β' τὸ ἀπὸ τῶν μέσων τῶν α'
 ἀρχόμενον διὰ τῶν δύο α' α' ἐκινήθη, ἡ διὰ τῶν ἡμίσεων, ὅποσα
 ἂν ᾖ ἄρτια, ἐν ὅσῳ τὸ γ' διὰ τῶν διπλασίων β' δίδεισι, ὅγλον· τὸ
 γὰρ πρῶτον β' ἀπὸ τῶν μέσων τῶν α' τὴν ἀρχὴν ἐποιήσατο. καὶ ἐν
 ὅσῳ τὸ β' παρὰ τὰ δύο α' α' τὰ ἔχματα τὰ ἐξῶτα κινεῖν), τὸ γ' τὸ
 πρῶτον ἀντικινυόμενον τοῖς β' διὰ τῶν τεττάρων β' β' β' β' δίδεισι·
 αἱ γὰρ δύο κινήσεις τῶν ἀντικινυμένων διπλασίον ἀνύσει διάστημα
 τῆς μιᾶς, ἣν κινεῖν) τὸ β' παρὰ τὰ ἰσάμενα α'. καὶ τὸτο μὲν ὅγλον·
 πῶς δὲ παρὰ πάντα τὰ α' τὸ γ' διεληλυθεν; ὅτε γὰρ παρὰ ταῦτα
 ἐκινεῖτο, ἀλλὰ παρὰ τὰ β', ὅτε ἀπ' ἀρχῆς τῶν α' ἐκινεῖτο, ἀλλ'
 ἀπ' ἀρχῆς τῶν β', ἥτις ἦν καὶ τὸ μέσον τῶν α'. πᾶς ὅν τὸ γ'
 παρὰ πάντα τὰ α' κεκίνην); ἡ ὅτι καὶ τὰ β' ἴσα ἦν τοῖς α'. τὸ ὅν
 γ' ἐν ὅσῳ χρόνῳ παρὰ τὰ β' κεκίνην), εἴη ἂν καὶ παρὰ τὰ α' τὰ
 ἴσα τοῖς β' κεκινυμένων. καὶ ὁ παραλογισμὸς ἐνταῦθα ἐστίν, ὅτι
 ἔλαβεν ἀπλῶς ἐν ἴσῳ χρόνῳ κινυόμενον τὸ παρὰ ἴσα κινυόμενον, 40
 μὴ προσλογίζομενος ὅτι τῶν ἴσων τὰ μὲν ἀντικινυόμενα ἦν τὰ δὲ
 ἐξῶτα... δύνανται δέ, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, τῷ "συμβαίνει δὲ
 τὸ γ' παρὰ πάντα τὰ α' διεληλυθέναι" (p. 240 a 10) ἐξῆς εἶναι
 τὸ "ἴσον χρόνον παρ' ἕκαστον γινόμενον τῶν β' ὅσον περ τῶν α',"·
 εἴτα ἐφεξῆς "τὸ δὲ β' παρὰ τὰ ἡμίση" ἕως τῶν "ἅμα γὰρ ἔξαι τὸ
 πρῶτον γ' καὶ τὸ πρῶτον β' ἐπὶ τοῖς ἐναντίοις ἐχάτοις," ἐφεξῆς δὲ
 τούτοις τὸ "διὰ τὸ ἀμφοτέρω ἴσον χρόνον καὶ τὸ α' γίνεσθαι." ὁ μὲν
 λόγος τοιαύτος ἐστίν, εὐηθέατος ὢν, ὡς φησὶν ὁ Εὐδόκιμος, διὰ τὸ

προφανῆ τὸν παράλογισμὸν ἔχειν, εἴπερ ἀξιοῖ τὰ ἴσα καὶ ἰσοταχῆ,
 ἐὰν τὸ μὲν παρὰ κινυόμενον κινῇ) τὸ δὲ παρὰ τὸ ἡρέμῳ, τὸ ἴσον διά-
 στημα ἐν τῷ ἴσῳ χρόνῳ κινεῖσθαι. ὅπερ ἐστὶν ἐναργῶς ἀποπον· τὰ γὰρ
 ἀντικινυόμενα ἀλλήλοις ἰσοταχῆ διπλασίαν ἀφίστασθαι διάσασιν ἐν τῷ
 αὐτῷ χρόνῳ ἐν ᾧ τὸ παρ' ἡρέμῳ κινυόμενον τὸ ἡμισυ διάστασθαι, καὶ
 ἰσοταχῆς ἐκείνοις ᾗ. Simpl. f. 237 b.

ἔρωτᾷ δὲ τις καὶ ἕτερος λόγος παρὰ τῆς τέσσαρας τῆς εἰρη- 240 a
 μένων περὶ τῆς καὶ ἀντίφασιν μεταβολῆς. ἐπειδὴ γὰρ κινεῖν) τὸ κιν- 19
 νυόμενον, καὶ ἕκ τινος εἰς τι μεταβάλλον ἐν μηδετέρῳ εἶναι ὅτε κιν-
 νεῖν), μήτε ἐξ ὅ μὴτε ἐν τῷ εἰς ὅ, ἥνικα ἂν γίνηνται, φασί, καὶ
 ἀντίφασιν ἢ μεταβολή... ἡμεῖς δὲ φάμεν, ὡς ἀμφοτέρω μάλλόν
 ἐστὶ τὸ μεταβάλλον, ὅχι ὡς ὑδέτερον. Themist. f. 56.

διαλύσας τῆς τῆς Ζήνωνος λόγους τῆς ἀναρρεῖν δοκούντας τὴν
 κίνησιν, παράγει καὶ ἄλλους λόγους εἰς τὸ αὐτὸ ἐρωτωμένους σοφιστι-
 κῶς, ἵνα καὶ αὐτῶν διαλύσῃ τῆς σοφισμῶς. ὢν ὁ πρῶτος ὁ ἐκ
 τῆς καὶ ἀντίφασιν μεταβολῆς ἐπιχειρῶν τὴν κίνησιν ἀναρρεῖν ἐστὶ
 τοιαύτος. ἐπειδὴ κινεῖν) τὸ κινυόμενον ἕκ τινος εἰς τι μεταβάλλον,
 ἐν μηδετέρῳ δὲ ἐστὶν ὅτε κινεῖν), ὅτε ἐν τῷ ἐξ ὅ (ἐκείνῳ γὰρ κινεῖν)
 τῷτο) ὅτε ἐν τῷ εἰς ὅ (ἔγω γὰρ κινεῖν) τῷτο, ὡς καὶ αὐτὸς Ἀριστο-
 τέλης ἐν τῷ τῷ βιβλίῳ διδάσκει), ἐστὶ δὲ καὶ καὶ ἀντίφασιν με-
 ταβολή, τὸ μεταβάλλον καὶ ἀντίφασιν ἐν ὑδέτέρῳ μορίῳ ἔξαι τῆς
 ἀντιφάσεως, ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ. ὅπερ ἀποπον· ὅτι ἐστὶ γὰρ μεταξὺ
 τι τῆς ἀντιφάσεως. ἡ εἰ μὴ τῷτο, ὅχι ἀληθὲς ὅτι τὸ μεταβάλλον
 ὅτε ἐν τῷ ἐξ ὅ μεταβάλλει ἐστίν, ὅτε ἐν τῷ εἰς ὅ μεταβάλλει,
 ἐν ᾧ μεταβάλλει χρόνῳ· καὶ γὰρ ἡ καὶ ἀντίφασιν μεταβολή τὸ μὲν ἐξ
 ὅ ἔχει, τὸ δὲ εἰς ὅ· ἐκ γὰρ λευκῆ εἰς μὴ λευκὴν καὶ ἐκ μὴ λευκῆ
 εἰς λευκὴν μεταβάλλει, καὶ ἐξ ὄντος εἰς μὴ ὄν, καὶ ἐκ μὴ ὄντος εἰς
 ὄν. εἰ ὅν μεταβολῆς ὕψης ἀνάγκη ἐν μηδετέρῳ τῆς ἀντιφάσεως
 εἶναι τὸ μεταβάλλον, τῷτο δὲ ἀδύνατον, ὁδίοι ὑδὲν ἐκφεύγει τὴν
 ἀντίθεσιν τῆς ἀντιφάσεως, ὅχι ἂν εἴη μεταβολή. τῷτον δὲ λύων
 τὸν λόγον, φησὶν ὅτι ὅλον μὲν τὸ μεταβάλλον καὶ ἀντίφασιν ἐν ὑδέ-
 τέρω μορίῳ τῆς ἀντιφάσεως ἐστὶ, μέρος δὲ τὸ ἐν ἑκατέρῳ. καὶ δέ-
 δεικν) τῷτο πρότερον... λύσας ὅν ὅτως ἐπὶ τῷ λευκῷ καὶ ὃ λευκῷ,
 ἐπήγαγεν ὅτι ὁμοίως ἔχει καὶ ἐπὶ τῷ ὄντος καὶ μὴ ὄντος, ἐφ' ὧν κυ-
 ριωτέρων ἐστὶν ἰδεῖν τὴν καὶ ἀντίφασιν μεταβολὴν μόνην ὅσαν· τὸ
 μὲν γὰρ λευκὸν καὶ εἰς τὸ ἐναντίον κυρίως μεταβάλλει τὸ μέλαν καὶ εἰς
 τὸ μεταξὺ, τὸ δὲ ὄν εἰς τὸ μὴ ὄν μόνον, καὶ τὸ μὴ ὄν εἰς τὸ ὄν. προ-
 δεῖς ὅν καὶ τὸ ὄν καὶ τὸ μὴ ὄν, κοινῶς ἐπήγαγεν ὅτι καὶ πᾶσαν ἀντί-
 φασιν ὅτω λυτέον τὴν ἀπορίαν. Simpl. f. 238 b.

ὅτι μὲν ἔτι πρὸς λόγον ἐνίσταται τινα τῶν ἀναρρεῖν τὴν κίνη- 240 a
 σιν, ὅγλον ἐκ τῶ καὶ τὸ πρὸ τῆς ἐπιχειρήματος ὡς ἀκόλουθον τοῖς πρὸς 29
 τὸν Ζήνωνά εἰρημνεῖς ὅτως ἀρξαδὲ "ὅδὲ δὲ καὶ τὴν ἐν ἀντιφάσει
 μεταβολὴν ὑδὲν ἡμῶν ἔτι ἔξαι ἀδύνατον πρὸς τὸ εἶναι κίνησιν"
 (v. 19)· ὅγλον ὅν ὅτι καὶ νῦν ὡς περὶ αὐτῆς λέγων πάλιν φησὶν ἐπὶ
 τῷ κύκλῳ καὶ τῆς σφαίρας καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς κινυμένων, ὅτι συμ-
 βῆσθαι αὐτὰ ἡρεμεῖν, ὡς οἰοῦν) οἱ σοφίζόμενοι, ὑδὲ τῷτο ἀδύνα-
 τόν τι ἐπάγει τῷ εἶναι κίνησιν. καὶ ὁ Ἀσπάσιος δὲ τῷτον ἔχειν τὸν
 σκοπὸν καὶ τῷτον φησι τὸν λόγον, καὶ πρὸ αὐτῶ ὁ Εὐδόκιμος. ὁ μὲν-

τοι Ἀλέξανδρος νομίζει τὸ νῦν λεγόμενον πρὸς τὰς ἀναιρῦντας τὴν ὑποθεθέντα ὑπ' αὐτῆς ὁρισμὸν τῆς ἡρεμίας λέγει· ἐπειδὴ γὰρ ἡρεμείν εἶπε τὸ ἐν ταύτῃ χρόνον τινὰ εἶναι, καὶ αὐτὴ καὶ τὰ μέρη δεικνυσιν ὅτι ἐδὲ τῷτο ἀναιρεῖ· διὰ τῶν ἐν τῇ αὐτῇ τόπῳ κινημένων, ὡς οἶον· τινέες. τοιαῦτα δὲ ἐστὶ τὰ περιφερόμενα, ἃ δοκεῖ ἐν τῇ αὐτῇ εἶναι χρόνον τινὰ καὶ αὐτὰ καὶ τὰ μέρη καίτοι κινέμενα. δεικνυσιν ἔν, φησὶν, ὅτι ἔχ' ὑποπίπτει ταῦτα τῷ τῆς ἡρεμίας ὁρισμῷ. καὶ ὅτι μὴ τῷτο δεικνύσιν, ὅλον· δεικνύσιν δὲ αὐτὴ τὴν τῆς ἡρεμίας ὁρισμὸν βεβαιώμενος, ἀλλὰ τὸ μὴδὲ ἐκ ταύτης τῆς ἀπορίας ἀναιρεῖ τὴν κίνησιν. ἐφίκει δὲ τοιαυτὴ τις εἶναι ἡ ἀπορία. 10 δειξας δὲ ἐπὶ τῷ κύκλῳ τὸ μήτε τὸ ὅλον μήτε τὰ μέρη ἡρεμείν, μὴδὲ γὰρ ἐν τῷ αὐτῷ μένειν, τὴν αὐτὴν λόγον φησὶν ἔσεσθαι καὶ ἐπὶ τῆς σφαίρας καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐν αὐτοῖς κινημένων. καὶ μὴ ἐξισταμένων τῶ ἐαυτῶν τόπῳ, οἷον καὶ οἱ ἐρόμβοι εἰσὶ, καὶ εἴ τι ἄλλο περιδιώσῃ. ἰστέον δὲ ὅτι τὸ Ἀριστοτέλης εἰπόντος μὴ τὴν αὐτὴν 15 εἶναι περιφέρειαν πρῶτον τὴν ἀπὸ τῆς α' λαμβανομένην τῇ ἀπὸ τῆς β'· ὁ φιλαλήθης Εὐδόξος πότερον φησὶ τὴν αὐτὴν φατέον εἶναι περιφέρειαν τὴν ὅλην ὁποθενδὲν ἀρξαμένην ἢ ἑτέραν, ἔχει ζήτησιν. id. ib.

ἡ σφαῖρα· δὲ κινεμένη περὶ μένοντα τὴν ἄξονα καὶ ὁ κύκλος ὁ 20 περὶ τὸ κέντρον ὁμοίως πως ἡρεμῶσιν. οἶον γὰρ καὶ τῷτο παραλογίζεσθαι· μένουσι γάρ, φησὶν, ἐν ταύτῃ τόπῳ. ἀλλὰ πρῶτον μὴ τὰ μόρια τῶν ἔσω κινημένων εἶναι ὅλως ἐν ταύτῃ μένειν, ἀλλ' ἕκαστον αὐτῶν ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ γίνεσθαι συνεχῶς· ἔπειτα ἐδὲ τὸ ὅλον· ὃ γὰρ ἡ αὐτὴ ἐστὶ περιφέρεια ἀπὸ τοῦ ἑτέρου καὶ ἄλλης λαμ- 25 βανομένη, εἰ μὴ καὶ συμβεβηκός, ὅτι παρὰ ταῦτ' ἐν ὑποκείμενον. Themist. f. 56.

240 δὲ δειξας πρότερον ὅτι ἔτε κινεῖται τι ἐν ἡμερεῖ ἔτε ἡρεμῇ, 8 ἀλλὰ μὴ κινεῖσθαι μὴ ἀληθὲς ἦν εἰπεῖν ἐν ἡμερεῖ, ἔτε μέντοι ἡρεμείν, καὶ διὰ τῷτο μνημονεύσας τὸ Ζήνωνος λόγῳ ὡς παραλογίζο- 30 μέν, ὅταν ἄξιόν πᾶν ἢ ἡρεμείν ἢ κινεῖσθαι, ὅταν ἢ καὶ τὸ ἴσον, καὶ διαλύσας ἐκ τούτου τὴν ἀναιρεῖν πειρώμενον λόγον τὴν κίνησιν, εἴτα καὶ τὸς ἄλλους τῶ Ζήνωνος λόγους παραγωγῶν τὸς ἀναιρεῖν σοφιστικῶς καὶ αὐτὸς πειρωμένος τὴν κίνησιν, καὶ διαλύσας αὐτούς, καὶ μνημονεύσας δυσὶν ἄλλων λόγων τὴν αὐτὴν ἐχόντων σκοπόν, καὶ διαλύ- 35 σας καὶ ἐκείνους, ἀποδεδειγμένων, φησὶ, τῶν τε περὶ κινήσεως προσεχῶς ῥηθέντων καὶ τῶν πρότερον περὶ τῶ μήτε κινεῖσθαι τι ἐν ἡμερεῖ μήτε ἡρεμείν, λέγομεν ἐφεξῆς ἐκείνοις ὅτι τὸ ἡμερὲς ἔκ ἐνδὲ- 40 χεῖ κινεῖσθαι πλὴν καὶ συμβεβηκός, τῷ εἶναι ἐν τῷ κινημένῳ σώματι ἢ μεγέθει. πῶς δὲ λέγει, ἐδήλωσεν ἐπὶ τῷ καὶ τὸ πλοῖον 40 παραδείγματός· τὰ γὰρ ἐν αὐτῇ μὴ κινέμενα καθ' αὐτὰ τῷ ἐν κινημένῳ εἶναι τῷ πλοῖῳ καὶ αὐτὰ φέρεσθαι καὶ συμβεβηκός. τῷ δὲ σώματι τὸ μέγεθος προσέθηκεν, ὡς μὴ Ἀλέξανδρος φησὶν, μέγε- 45 θος τὴν γραμμὴν καὶ τὴν ἐπιφάνειαν λέγων, ἅπερ ἔκ ἐστι σώματα ἐδὲ χωριστὰ σώματος. ὁ δὲ Ἀσπάσιος ἐκ παραλλήλου ταῦτα λέγεσθαι φησὶν· ὃ γὰρ κινεῖται τι καθ' αὐτὸ ἄλλο μέγεθος πλὴν τὸ σώμα· καὶ γὰρ καὶ ἡ γραμμὴ καὶ ἡ ἐπιφάνεια καὶ συμβεβηκός κινεῖται τῷ ἐν κινημένῳ εἶναι τῷ σώματι. μὴ πότε δὲ ὁρμήσας εἰπεῖν

οἷον κινημένον τῷ σώματος τῷ ἐνυπάρχειν, ἐπέστησεν ὅτι ἔκ ἐν τῷ σώματι πρῶτον τὸ ἡμερὲς ἐστὶν ἄλλ' ἐν τῇ γραμμῇ· διὸ προσέ- 50 θεκεν ἢ τὸ μέγεθος, τῷ ἐνυπάρχειν ἐν κινημένῳ μὴ τῷ τῆς γραμμῆς μεγέθει. Simpl. f. 239 b.

εἰπὼν "σώματος" προσέθετο τὸ μέγεθος, ὡς μὴ ὁ Ἀλέξαν- 55 δρος, δηλῶν δι' αὐτῆς τὴν γραμμὴν καὶ τὴν ἐπιφάνειαν, ἅπερ ἔκ ἐστι σώματα ἐδὲ σώματος χωριστὰ, ὡς δὲ ὁ Ἀσπάσιος, ἐκ παραλλήλου· ἐδὲ γὰρ κινεῖται ἄλλο τι μέγεθος καθ' αὐτό, πλὴν τὸ σώμα· καὶ γὰρ καὶ ἡ γραμμή καὶ ἡ ἐπιφ. καὶ συμβεβηκός. ὡς δὲ ὁ Σιμπλικίος, 60 ἵνα δηλώσῃ ὅτι ἔκ ἐν σώματι πρῶτον τὸ ἡμερὲς ἄλλ' ἐν γραμμῇ, διὸ προσέθηκεν· ἢ τὸ μέγεθος τῷ ἐνυπάρχειν ἐν κινημένῳ τῷ τῆς γραμμῆς μεγέθει· καὶ αὐτὸ δὲ καὶ συμβεβηκός κινούμενον τῷ ἐνυπάρχειν τῷ καθ' αὐτὸ κινημένῳ σώματι. cod. Pal. 237.

ὁ δὲ δὴ φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, τὸ "τῶν πρὸς τῷ κέντρῳ καὶ τῶν 240 δ ἐκτὸς" λέγειν περὶ τοῦ τῶν διὰ τῶ κέντρου γραφομένων μεγίστων κύ- 16 κλων, ὡς τὸ ἰσημερινὸν καὶ τὸ ζωδιακόν, καὶ τῶν περὶ τὸς πόλους· οἷον γὰρ ἐκτὸς εἰσὶ τῆς σφαίρας τὰ κέντρα, καὶ δηλονότι ἀνάπαλιν ἐπὶ τούτων θάπτοντες μὴ ὡς μέζοντες οἱ πρὸς τῷ κέντρῳ, βραδύτεροι δὲ οἱ ἐκτὸς, εἴπερ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ συναποκαθίσταται τὰ ἐν αὐτοῖς 25 σῆμενα. ἔτω μὴ ἔν διαφέρουσιν ἀλλήλων αἱ τῶν μορίων κινήσεις. καὶ τῆς ὅλης θέ, ἢ ἡ ὅλη κινεῖται σφαῖρα, διαφέρουσιν, εἴπερ ἐκείνη μὴ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ πάντα δίδεισι τὰ ἐν τῇ σφαίρᾳ διαστήματα, τῶν δὲ μερῶν ἕκαστον τὸ καθ' αὐτό, καὶ ἐδὲ μέρους κινήσεις ἢ αὐτῇ ἐστὶ τῇ ὅλῃ· ὥστε καὶ τὰ μόρια κινεῖται τινα κίνησιν καθ' αὐτὰ 30 παρὰ τὴν τῶ ὅλην, καὶ ὃ μόνον καὶ συμβεβηκός ἢ τούτων κινήσεις, ὡς ἢ τῶν ἡμερῶν. ταῦτα περὶ τῶν μερῶν δειξας μεταβαίνει λοιπὸν ἐπὶ τὸ ἡμερὲς, ὅτι τῷτο καὶ συμβεβηκός μόνως ἐνδὲχεσθαι κινεῖσθαι, ὡς ὁ ἐν τῷ πλοῖῳ καθήμενος τῷ πλοῖῳ θέοντος, καθ' αὐτὸ δὲ ἔκ ἐνδὲχεσθαι. Simpl. f. 239 b.

καὶ ἄλλως δεικνύσιν ὅτι ἔχ' οἶον τε κινεῖσθαι τὸ ἡμερὲς. ἢ δὲ 241 α δειξας αὐτὴ ὅτι μὴ καὶ φορὰν κινεῖται δεικνύσιν, καὶ ἐπὶ τούτοις γίνεσθαι 6 προσμολογούμενον ὅτι τὸ κινούμενον ἢ μεῖζόν τι τῶ οἰκείῳ ὄγκῳ το- 7 πικὸν διάστημα διεξέρχεται ἢ ἴσον ἢ ἑλαττον· ὃ γὰρ ἀδύνατον καὶ ἑλαττον αὐτῷ κινηθῆναι διάστημα... ἐπεὶ δὲ ἑλαττον ἀδύνατον, 8 ἐδὲ γὰρ ἑλαττον τῶ ἡμερῶς, δηλονότι ἴσην ἐαυτῇ διάσασιν αἰεὶ κινεῖται ἢ στιγμῇ· εἴπερ κινεῖται, καὶ καὶ μεῖζονα κινηθῆ, ὡς ἐξ ἴσων 9 πολλῶν συγκειμένην τὴν μεῖζονα κινεῖται. εἰ δὲ αἰεὶ καὶ τὸ ἴσον ἐαυτῇ κινηθῆσθαι, ὅταν διεξέλθῃ τὴν γραμμὴν, ἔσται αὐτὴν κατα- 10 μεμετρικῆ· εἰ δὲ τῷτο, ἔσται ἡ γραμμὴ ἐκ στιγμῶν τοσούτων ἡμερῶν συγκειμένη, ὅσας ἐστὶ αὐτῆς κινούμενον τὸ ἡμερὲς καὶ τὰ 11 ἴσα ἐαυτῇ ἐγένετο. id. f. 240.

τρίτος ἔστος λόγος, δεικνύς ὅτι τὸ ἡμερὲς ἀδύνατον κινεῖσθαι. 241 α 15 καὶ πρόεισι μὴ καὶ ἔστος ὡς ἐπὶ στιγμῶν, ἢ δὲ δειξας ἐπὶ πάσης ἀρ- 16 μόττει μεταβολῆς, προλαμβάνουσα προδεδειγμένον ὅτι πᾶν τὸ κινούμενον ἐν χρόνῳ κινεῖται, ἐν δὲ τῷ νῦν ἐδὲν κινεῖται, καὶ εἰς ἀδύ- 17 νατον ἀπάγουσα καὶ αὐτὴ τὸ διαιρετὸν εἶναι τὸ ἀδιαίρετον, εἰ κινεῖται τὸ ἡμερὲς, ὁ δὲ λόγος ταῦτος. εἰ κινεῖται τὸ ἡμερὲς, ἐν χρόνῳ 18 κινεῖται· πᾶς δὲ χρόνος διαιρετός· εἴη ἂν ἔν ἐπὶ παντὲς κινούμενον

εἴτε μερισθῇ εἴτε ἀμερῶς ἐλάττων τις χρόνος τῷ ἐν ᾧ τὸ ἴσον ἐαυτῷ κινεῖται ἢ κινούμενον, καὶ ἐν αὐτῷ ἐλαττον ἀνάγκη τι κινεῖσθαι, ὥστε ἔξαι τι τὸ ἀδιαίρετον ἐλαττον. . . ὥσπερ δὲ πρότερον ἐπήγαγε τῇ ἀποδείξει ὅτι μοναχῶς ἂν ᾖ ἔτω κινήσεις τῷ ἀμερῶς, εἰ ὁ χρόνος ᾖ ἐκ τῶν νῦν, ἔτω νῦν λέγειν ὅτι μοναχῶς ἂν κινεῖτο τὸ 5 ἀμερῶς, εἰ ἐν τῷ νῦν δυνατὸν ᾖ κινεῖσθαι αὐτό. id. f. 240 b.

241 a 26. ἐπειδὴ δέδεικται πρότερον ὅτι παντὶς τῷ κινεῖσθαι προηγεῖται ἢ κενεῖσθαι καὶ τῷ κενεῖσθαι ἢ κινεῖσθαι, καὶ ἐδόκει τῷ τοῖς προχείρως ἀκέραιον ἀπειρον ἐκείνην ὑποτιθεῖσθαι μεταβολήν, διὰ τὸ τῷ προσέθῃ ἢ θεώρημα, δεικνύον ὅτι ἐκ ἔξιν ἀπειρος μεταβολή. 10 δεικνύσι δὲ ἐκ τῷ πᾶσαν μεταβολήν εἶναι ἐκ τινος εἰς τι, ταῦτα δὲ ὠρίσαι. id. ib.

241 a 30. τὰ ᾗ ἐναντία πλείον διέσκηκε, τὰ δὲ πλείον διεσώτα ὠρίσαι. καὶ ἡ αὐξήσις δὲ καὶ ἡ μείωσις πέρατα ἔχει, ἡ μὲν τὴν οἰκείαν φύσιν τέλειον μέγεθος, ἡ δὲ τὴν ἀπὸ τούτου ἔκτασιν. ἐπὶ 15 δὲ τῆς φορᾶς ἢ πανταχῶς τὰ πέρατα ὠρισμένα ἐστίν· ἐπὶ μὲν τῇ τῆς κατ' εὐθείαν τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω ἐναντία καὶ ὠρισμένα ἐστίν, ἐκείναι δὲ καὶ τῶν ζώων κινήσεις, ἣν κινεῖται μεταβατικῶς, ὠρισμένα ἔχει τὰ πέρατα. καὶ ἡ ἐγκύκλιος δὲ φορὰ ἐκ ἐξ ἐναντίων εἰς ἐναντίον· ἢ ᾗ ἔστι τι τῇ κύκλῳ φορὰ ἐναντίον· ἀπὸ ᾗ τῷ αὐτῷ ἐπὶ τὸ 20 αὐτὴ ἡ κύκλοφορία, ἀλλ' ἐκ ἀπὸ ἐναντίων εἰς ἐναντίον· ἐδὲ ᾗ αὐτὴ αὐτῷ ἐναντίον. εἰ ἔν μὲν ἔξιν ἐναντίωσις ἐν πάσῃ φορᾷ, καὶ ταύτην μὲν ἐκ ἔξιν δεῖξαι τὸν τῶν περὶ τὸν ὀρισμὸν, κατ' ἄλλην δὲ μέθοδον δεικνύσιν ἐπὶ πάσης μεταβολῆς ἀρμυζέσθαι, προλαβὼν ὅτι τὸ ἀδύνατον τμηθῆναι ἐκ ἐνδοχέως τέμνεσθαι. πολλαχῶς δὲ τῷ 25 ἀδύνατον λεγομένον· καὶ ᾗ τὸ μόνον καὶ τὸ χαλεπῶς, ὡς ἐν τῇ τῷ ἀδύνατον διαίρεσει καὶ τῷ δυνατῷ μεμαθήκαμεν, καὶ ὁ ἐκ ἐνδοχέως ὅλως, τῷ νῦν τῷ ἀδύνατον τὸ σημαίνον ἐκλέγετο. id. ib.

241 b 12. δειξάς μηδεμίαν κίνησιν ἔτῳς ἀπειρον ὡς μὴ ἔχειν πέρατα τὸ τε ἐξ ἢ καὶ τὸ εἰς ὅ, ἐπὶ τούτοις ζητεῖ εἰ ἐνδοχέως ἀπειρον κίνη- 30 σιν τῷ χρόνῳ γίνεσθαι, τὴν αὐτὴν καὶ μίαν κατ' εἶδος πάλιν καὶ πάλιν γινομένην, ἐπειδὴ τὸ ἐπ' εὐθείας ἀπειρον ἀδύνατον ἐδείχθη. μήποτε ἔν δυνατὸν μίαν κατ' ἀριθμὸν εἶναι συνεχῆ κίνησιν τῷ πάλιν καὶ πάλιν γίνεσθαι τὴν αὐτὴν. καὶ ἐπέσχεσε καλῶς ὅτι μὴ μίαν μὲν μὴδὲ τὴν αὐτὴν ἐδὲν κωλύει εἶναι τῷ χρόνῳ ἀπειρον, εἰ ἄλλη ἄλ- 35 λην διαδέχεται. . . μίαν δὲ φησι μόνον δύνασθαι τοιαύτην γίνεσθαι τὴν κύκλῳ, διότι ἐν ταῖς ἄλλαις κινήσεσιν ἡ ἐπὶ τὰ αὐτὰ πάλιν καὶ πάλιν ἐπ' ἀνέκδοτος γράσσει διαλαμβάνει· ἡ κύκλῳ ἄρα μόνον δύναται μία τε καὶ συνεχὴς γίνεσθαι ἀπειρος τῷ χρόνῳ. καλῶς δὲ τῷ χρόνῳ προσέθηκεν, ὅτι ἢ τῷ μεγέθει ἐδὲ τῇ ἐφ' ἐν τῇ κινήσεως 40 ἐκτάσει. ἀλλὰ ταῦτα νῦν μὲν προανεφθέγγετο, ὡδίνων ἤδη τὴν ἐπ' αὐτοῖς ἀλήθειαν, ὅσον δὲ ἀποδείξει. ἡ μὲν ἔν τῶν κατ' μέρος ἐν τῷ τῷ βιβλίῳ σαφὴν κατα γὰρ τὴν ἐμὴν δύναμιν ἔτῳς ἔχεται· ἡ δὲ σύντομος ἐπὶ κεφαλαιῶν ἐπιδρομὴ τοιαύτη τις ἔστω. id. f. 241. cod. Pal. 237.

241 b 21. Ἐστὶ μὲν ἔβδομον τῷ τῆς φυσικῆς ἀκροάσεως βιβλίον, ὅπερ ἡ ἐπιγράφειν ἔθος ἐστὶ τοῖς ἐκ τῷ Περιπατῶν, διχῶς δὲ φέρεται καὶ τὴν λέξιν μόνον ἔχον ὀλίγην τινὰ διαφοράν· τὰ ᾗ προβλήματα

καὶ αἱ ἀποδείξεις αὐτῶν ἐπὶ τῆς αὐτῆς τάξεως ἐν ἀμφοτέροις τὰ αὐτὰ φέρεται. ὅπερ δὲ ἐπ' ἀμφὸν οἱ τῷ Ἀριστοτέλει ἐξηγηταὶ σαφηνίσουσι, τὸ καὶ νῦν προχειρισάμεν. ἴσον δὲ ὅτι τῶν ἐν τῷ ἔβδωμῳ τῷ βιβλίῳ κειμένων προβλημάτων τὰ κυριώτερα καὶ πρὸς τὴν προκειμένην πραγματείαν οἰκειότερα ἐν τῷ μὲν τῷ βιβλίῳ τῷ τελευταίῳ τῆς ὅλης πραγματείας καὶ μὲν ἀποδείξεων ἀσφαλεστέρων· διὸ καὶ παρέλκειν ἐδοξε τισὶ τῷ τῷ βιβλίῳ ἐν τῇ πραγματείᾳ, μαλθακωτέροις ἢ ὡς φησὶν Ἀλέξανδρος λογικωτέ- 5 ραις ταῖς ἀποδείξεσι χρωμένον. καὶ ὁ γὰρ Εὐδόμος μέχρι τῶν τοῖς ὅλοις σχεδὸν τῆς πραγματείας κεφαλαιῶν ἀκολουθήσας, τῷ παρελθόν ὡς περιττόν, ἐπὶ τὰ ἐν τῷ τελευταίῳ βιβλίῳ κεφάλαια μετέβη. καὶ ὁ Θεμιστίας δὲ τὴν ὅλην πραγματείαν παραφράζων, ἐν τῷ τῷ βιβλίῳ γενόμενος πολλὰ τῶν ἐν αὐτῷ κεφαλαιῶν κατενωτίσατο. ἀλλ' ἐπειδὴ φαίνεται καὶ τῷ τῷ μὴ πάντις τῆς πρὸς τὰ ἄλλα βιβλία συγγενείας τὰ ἐν ταύτῃ τῇ πραγματείᾳ ἀπαρτίζον, 10 μὴδὲ τῆς τῷ Ἀριστοτέλει ἀρχινοίας ἀνάξιον, τάχα ἂν εἴποιμι πρότερον μὲν ὑπὸ τῷ Ἀριστοτέλει γραφῆναι τῷ, ὅσον δὲ ἐν τῷ τελευταίῳ βιβλίῳ τῶν ἐν τῷ κεφαλαιῶν ἀκριβέστερον διαβρῶ- θέντων τινὰς ὡς οἰκεῖον αὐτῇ τῇ πραγματείᾳ συντάξαι. καὶ ἔχοι ἂν οἷμαι χρεῖαν ἐκ ἀπόβλητον προγυμνάζον ἡμᾶς καὶ συνεχίζον εἰς τὴν τῶν μεγάλων ὄντως καὶ συνεκτικῶν τῆς ὅλης φυσιολογίας θεωρημάτων κατανόησιν, ὡς ἐν τῷ τελευταίῳ βιβλίῳ παραδίδω- 15 σιν ὁ Ἀριστοτέλης. αὐτίκα γὰρ πρῶτον ἐν τῷ ὑπ' αὐτῷ προβληθέν· τὸ πᾶν τὸ κινούμενον ὑπὸ τινος κινεῖσθαι, ἀκριβεστέρας ἐκεί- τετύχηκεν ἀποδείξεως. ἀλλὰ τοῖς γὰρ ἐνταῦθα παρακολουθόντες τῶς παραδιδομένοις τὴν ἔννοιαν αὐτῶν ὡς δυνατὸν ἀνιχνεύσωμεν. Simpl. f. 242.

τὸ μὲν προκειμένον ἐστὶν ὅτι πᾶν τὸ κινούμενον ὑπὸ τινος κινεῖται, 241 b 24. ἀφ' ὅ πάντα τὰ ἐφεξῆς ἡρηγὴ φυσικὰ θεωρήματα. ἐπὶ δὲ τῶν κινουμένων τὰ μὲν ἐξώθεν κινεῖται τὰ δὲ ἐκ ἐξώθεν, ἐξώθεν μὲν τὰ βί- 25 α κινούμενα, ἐκ ἐξώθεν δὲ τὰ τε καὶ φύσιν κινούμενα σώματα καὶ τὰ καὶ ὁρμὴν ψυχικὴν. ὅτι μὲν τὰ ἐξώθεν κινούμενα ὑπὸ τινος κινεῖται, ἐκ ἡξίωσε δεῖξαι, προφανῶς ὄντος τῷ κινουμένου ἢ τῷ ὠθεῖν ἢ τῷ ἔλκεν· ἢ τῷ ὀχεῖν ἢ τῷ δινεῖν. ἐπὶ δὲ τῷ δοκῶντος ἐξ ἐαυτοῦ καὶ μὴ ἐξώθεν κινεῖσθαι δεικνύσι, διαρίσας πρότερον τὸ καθ' αὐτὸ καὶ πρῶτως κινούμενον ἀπὸ τῶν κατ' ἄλλο καὶ ὅλως καὶ συμβεβηκός κινουμένων, οἷα καὶ τὰ κατ' ὁρμὴν κινούμενα ἐστίν, ὡς ἐν ἀρχῇ τῷ πέμπτῳ βιβλίῳ διήρηται. . . πρῶτον δὲ τὴν νόησιν ἡμᾶς ἀπευθύνει, διδάσκων μὴ διὰ τῷ τῷ νομίζειν τὸ ἐξ ἐαυτοῦ ὅλον κινούμενον ὑπὸ 30 μηδεὶος κινεῖσθαι, ὅτι μὴ φαίνεται ἐξώθεν τὸ κινεῖν αὐτό. δύναται ᾗ μὴ εἶναι φανερόν τὸ κινεῖν ὡς τὸ κινούμενον, καὶ ἐφ' ὧν προδήλως ἄλλο. ἐστὶ τὸ κινεῖν καὶ ἄλλο τὸ ὑπὸ τέτῳ κινούμενον, ὡς ἐπὶ ἐκθετικῇ παραδείγματός τῷ δεικνύσιν αὐτός. id. ib.

ταύτην τὴν ἀπόδειξιν αἰτιατὴν μὲν καὶ ὁ φιλοπικνύτατος Γαληνός, 241 b 33. αἰτιῶν δὲ καὶ ἄλλοι ὡς ἀδυνάτῳ χρωμένῳ ὑποθέσει τῇ λεγούσῃ τῷ αβ' πρῶτως καὶ καθ' αὐτὸ κινούμενον τὸ γβ' μὴ κινεῖσθαι. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος, καίτοι πολλαχῶς τὴν ἀπόδειξιν ὑποπτεύων, εἰλητα λέγειν ὅτι ἐκ ἔξιν πρὸς ὑποθέσιν ἀδύνατον τὸ τῷ καθ' αὐτὸ καὶ

πρώτως κινούμενον μέρος υποθέσθαι ἰσάμενον· μόνα γάρ, φησίν, πρὸς ὑπόθεσιν. ἐξ ἡ ἀδύνατα ὅσα ἀλλήλων ἐξ ἡ ἀναιρετικά, ὡς τὸ διὰ πέρας πλεῖν. μήποτε δὲ καὶ τὸ τοῦτο ἐξ ἡ· εἰ γὰρ τὸ καθ' αὐτὸ καὶ πρώτως κινούμενον τὸ τοῦτο ἦν τὸ ὅλον αὐτὸ κινούμενον καὶ ἐξ ἡ τῷ μέρους τι αὐτὸ κινεῖσθαι κινούμενον, πῶς δύνασθαι τῷ καθ' αὐτὸ καὶ πρώτως κινούμενον συνυπάρχειν τὸ μέρος μὲν τι αὐτὸ κινεῖσθαι μέρος δὲ μὴ κινεῖσθαι; ἀλλ' ἡ μὲν ἀκολουθία ὑγιής (εἰ γὰρ σαφὴς τι μόνον τῷ καθ' αὐτὸ κινούμενον, καὶ τὸ ὅλον στήσθαι, καὶ ἐκείνῳ ὅλον καθ' αὐτὸ κινηθῆσθαι καὶ πρώτως), τὸ δὲ τῷ καθ' αὐτὸ κινούμενον στήσθαι τι μόνον, ἕως ἂν καθ' αὐτὸ κινούμενον ὅλον ὑποκείσθαι, τὸ ἀδύνατον. 10 εἰμοὶ δὲ καὶ τὸ τοῦτο ἀπορροῶν δοκεῖ, πῶς εἰληπθῆναι τὸ ἀγβ' κινούμενον. εἰ μὲν γὰρ ὡς σῶμα μόνον, τί ἂν εἴη ἐν αὐτῷ τὸ κινεῖν; εἰ δὲ ὡς ζῶον, τῷ μὲν γὰρ κινούμενον μόνον ὡς σώματος ὄντος, τῷ δὲ ἀγ' καὶ τὴν τῷ ζῶον ψυχὴν τεταγμένην καὶ διὰ τὸ τοῦτο κινητόν τε ἅμα καὶ κινούμενον, πῶς τὸ ὅλον καθ' αὐτὸ καὶ πρώτως λέγειν κινεῖσθαι, εἴπερ τὸ 15 ἀγ', ταυτέστιν ἡ ψυχὴ καὶ συμβεβηκόσιν κινεῖσθαι τῷ ἐν κινούμενῳ εἶναι τῷ σώματι; πῶς δὲ ὅλως τὸ ἀγ' κινεῖται ἂν τῷ γὰρ ἡρεμύοντος, εἴπερ ἡ ψυχὴ καθ' αὐτὴν μὲν ἀκίνητος ἐστίν, κινεῖσθαι δὲ τῷ ἐν κινούμενῳ εἶναι τῷ σώματι; ὥστε ὅθεν καὶ μέρος ἂν τὸ ἀβ' λέγοιτο κινεῖσθαι, ὡς τῷ ἀγ' ἐν αὐτῷ κινούμενον. εἰ γὰρ τὸ γὰρ ἡρεμῶν καὶ τὸ σῶμα τεταγμένον, καὶ τὸ ἀγ' ἡρεμῶν ἂν ἀντὶ τῆς ψυχῆς παρειλημμένον. ἐγκαταστήσθαι δὲ τῷ λόγῳ καὶ ὡς τὸ ἐν ἀρχῇ αἰτῶντι, εἴπερ διὰ τῷ μὴ κινεῖσθαι τὸ μέρος δείκνυσθαι τὸ ὅλον μὴ καθ' αὐτὸ κινούμενον. 20 ἰστέον μὲντοι ὅτι ἐν τῷ ἐφεξῆς βιβλίῳ προτίθεται πάλιν δεῖξαι τὸ τοῦτο, τὸ πᾶν τὸ κινούμενον ὑπὸ τινος κινεῖσθαι, καὶ δείκνυσθαι αὐτὸ ἀκριβέστερον τε καὶ ἐνεργέστερον. id. f. 242 b.

242 a λαβὼν ὡς δεδεδειγμένον τὸ πᾶν τὸ κινούμενον ὑπὸ τινος κινεῖσθαι, 15 τὸ τοῦτο κινούμενον δείκνυσθαι ὅτι ἐστὶν τι τὸ πρῶτον κινεῖν, καὶ ἐκ ἐπ' ἀπειρον ἄλλο ἄλλο κινεῖ, ἀλλ' ἐστὶν τι τὸ κινεῖ μὴ ὑπ' ἄλλου κινούμενον. δείκνυσθαι δὲ αὐτὸ ἐπὶ τῆς καὶ τόπον κινήσεως, ἐπειδὴ αὕτη 30 πρῶτη τῶν κινήσεων, τῷ μὴ ὕστερος αὐτῆς μὴδὲ ἄλλῃ τινὰ κίνησην εἶναι, ὡς ἐν τῷ ἐφεξῆς βιβλίῳ μαθησόμεθα. τὸ δὲ ὑπ' ἄλλου κινούμενον καλῶς εἴρηται, ἵνα μὴ μόνον ὑπ' ἄλλου εἰπὼν δόξῃ τὸ ἐν ἀρχῇ λαμβάνειν, τὸ εἶναι τι τὸ πρῶτον κινεῖν· ὁ δὲ δείκνυσθαι διὰ τῷ δεῖξαι ὅτι ἐκ ἐπ' ἀπειρον ἄλλο πρὸ ἄλλου κινούμενον κινεῖ. ἐάν ἔν 35 ἐπὶ τῆς καὶ τόπον κινήσεως δειχθῇ τὸ εἶναι τὸ πρῶτον κινεῖν, καὶ καθόλου εἴη ἂν δεδεδειγμένον. ἡ δὲ δεῖξις διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς πρόεισιν· ὑποθέμενος γὰρ ἐπ' ἀπειρον ἄλλο ὑπ' ἄλλου κινεῖσθαι, δείκνυσθαι ἐπόμενον τῷ τῷ ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ ἀπειρον γίνεσθαι κίνησην, ὅπερ ἀδύνατον ἐν τῷ πρὸ τῷ τῷ δεδεικνυμένου βιβλίου. 40 ἐπεὶ γὰρ τὸ κινεῖν ὑποκείσθαι κινούμενον αὐτὸ ὑπὸ τινος κινεῖν, δηλονότι ἅμα τε αὐτὸ ἔσθαι κινούμενον ὑπὸ τῷ κινητόντος αὐτὸ καὶ κινεῖν τὸ ὑπ' αὐτοῦ κινούμενον, εἴπερ τῷ ὑπ' ἄλλου κινεῖσθαι κινεῖ. ἐν τῷ αὐτῷ ἄρα χρόνῳ καὶ καὶ τὸ αὐτὸ ἡ τε τῷ κινητόντος καὶ ἡ τῷ κινούμενον κινήσεις ἐπιτελεῖσθαι (ὅτε γὰρ κινεῖσθαι τὸ κινεῖν, τότε κινεῖ), ὥστε ἅμα ἡ κίνησις 45 ἔσθαι πάντων τῶν κινητόντων τε καὶ κινουμένων. ἐπειδὴ ἕκαστον τῶν κινητόντων τε καὶ κινουμένων ἐν κατ' ἀριθμὸν ἐστίν, τῷ δὲ ἐνὸς κατ' ἀριθμὸν μία κατ' ἀριθμὸν ἡ κίνησις· καὶ γὰρ ἡ ἐκ πάντων

μία καὶ συνεχὴς γίνησθαι, ἀλλ' ἡ μία αὕτη σύγκειται ἐκ τῶν κατ' ἀριθμὸν τοσούτων ὅσα ἐπὶ τὰ κινητόντα καὶ κινούμενα· καὶ γὰρ ἅμα πάντα κινῆσθαι, ἀλλ' ἕκαστον αὐτῶν ἰδίαν κίνησην κινεῖσθαι, διωρισμένα κατ' ἀριθμὸν. καὶ ὁ χρόνος δὲ ἂν μὴ εἰς ἡ καὶ συνεχὴς τῆς ἕκ τινος εἰς τι κινήσεως ἀλλὰ διαλείπων, ἐκείνῃ μία ἡ κίνησις· ἂν γὰρ ἐκ τῷδε τῷ λευκῷ εἰς τόδε τὸ μέλαν μεταβάλλῃ, μὴ ἐν ἐνὶ κατ' ἀριθμὸν καὶ συνεχεῖ χρόνῳ, ἀλλ' ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ, καὶ εἰ ὅτι μάλιστα ἐν κατ' ἀριθμὸν εἴη τό τε ἐξ ὅ καὶ τὸ εἰς ὅ, καὶ τὸ μεταβάλλον ἐν, ἐκ ἕσθαι μία κατ' ἀριθμὸν μία κίνησις ἡ διακεκομμένη, ἀλλ' εἴπερ ἄρα, μία τῷ εἶδει. εἰπὼν δὲ περὶ τῆς κατ' ἀριθμὸν μιᾶς κινήσεως, ἐπάγει ὅτι καὶ ἡ κίνησις, ὥσπερ καὶ τὰ ἄλλα, τριχῶς τὸ ἐν εἶναι ἔχει· ἡ γὰρ ἀριθμῶν, ὡς εἴρηται, ἡ γένει ἡ εἶδει. καὶ τίς μὲν ἡ κατ' ἀριθμὸν μία, εἴρηται· γένει δὲ μία κίνησις ἐστὶν ἡ τῆς αὐτῆς κατηγορίας, ὅσον ὕσας, ὡς ἡ γένεσις καὶ ἡ φθορά, ἡ ποιότητος, ὡς ἀλλοιώσεως, ἡ ποσότητος, ὡς αὐξήσεως καὶ μείωσις, ἡ τῆς πᾶς, ὡς ἡ καὶ τόπον. κατηγορίας γὰρ ταῦτα τὰ γένη λέγειν ἔθος αὐτῷ. εἰπὼν δὲ ἡ ἐξ ἀγαθῶν εἰς κακόν (p. 242 b 7), ἐπηγάγεν ἐάν ἡ ἀδιάφορον τῷ εἶδει, τὸ ἀγαθὸν δηλονότι καὶ τὸ κακόν, ὡς σωφροσύνη καὶ ἀκολασία. καὶ χρὴ τοσούτον μόνον προδεῖναι, ὅτι καὶ τὸ κινούμενον εἶναι καὶ γὰρ ἐν κατ' ἀριθμὸν, ἂν μέλλῃ μία κατ' ἀριθμὸν ἡ κίνησις εἶναι. εἴρηται δὲ περὶ τῆς μιᾶς κινήσεως καὶ ἐν τῷ πέμπτῳ τῇδε τῆς πραγματείας, εἰς ὃ ἀναπέμπων ἡμᾶς εἶπεν ἐν τοῖς πρότερον εἰρηξάσθαι. καὶ δὲ τὸ συζητῆσαι ὅτι μίαν κατ' ἀριθμὸν κίνησην ἕκαστον κινεῖσθαι τῶν κινητόντων τε καὶ κινουμένων, λαμβάνει τὸν χρόνον ἐν ᾧ τὸ ἐν τῶν κινουμένων κινεῖσθαι, ὅσον τὸ α', πεπερασμένον ὄντα. 20 ἐπεὶ ἔν ἐν ᾧ τὸ α' κινεῖσθαι χρόνῳ, ταυτέστιν ἐν τῷ κ', ἐν τῷ τῷ καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον τῶν κινουμένων ἀπείρων ὄντων τῷ πλήθει κινεῖσθαι, συμβεβησθαι καὶ τὴν ὅλην τὴν ἐξ ἡ κίνησην ἀπειρον ὕσαν ἐν πεπερασμένῳ γίνεσθαι χρόνῳ τῷ κ'. ἀδύνατον ἄρα τι ἡκολούθησε, τὸ ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ ἀπειρον κινεῖσθαι κίνησην· δεδειχθῇ γὰρ τὸ τοῦτο ἀδύνατον ἐν τῷ πρὸ τῷ τῷ βιβλίῳ. id. f. 243.

καὶ ὅθεν ἀδύνατον ἀκολουθεῖ, ἀλλὰ τὸ ἀδύνατον ἡκολούθησεν 242 b 20. ἐν τῷ μίαν ἀπειρον κίνησην ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ κινεῖσθαι, ἐπεὶ τό γε πλείους τῷ πλήθει καὶ ἀπείρους ἐν πεπερασμένῳ γίνεσθαι ἐκ αἱ ἀπειροὶ τῷ πλήθει κινήσεις εἰς μίαν κίνησην ἀπειρον τῷ μεγέθει συντίθενται ἅμα γινομένην ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ, ἐν ᾧ καὶ μία τῶν πεπερασμένων γίνεσθαι. ὅτω γὰρ ἂν ἡκολούθησε τὸ ἀδύνατον τὸ ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ ἀπειρον εἶναι κίνησην. τὸ τοῦτο ἐν ἐφεξῆς ποιεῖ 24. δεικνύς ὅπως μία ἀπείρος ἡ τοιαύτη κίνησις ἀποτελεῖσθαι. id. f. 244.

πολλῶν μὲν ὄντων καὶ ἀπείρων τῷ πλήθει κινητόντων τε καὶ κινουμένων ὅθεν ἀδύνατον ἔπειτα τῷ τῷ ἀπείρους κινήσεις ἅμα ἐν πεπερασμένῳ γίνεσθαι χρόνῳ. ἀλλ' ἐν τὴν γίγνεται, φησίν, τὸ ἐκ πάντων τῶν κινητόντων καὶ κινουμένων· τὸ γὰρ κινεῖν τι καὶ τόπον πρῶτον, ταυτέστι προσεχῶς καὶ μὴ δι' ἄλλου, καὶ σωματικὴν κίνησην κινεῖν ἀνάγκη συνεχῶς ἐν τῷ κινουμένῳ κινεῖν, ἡ ἀπτόμενον αὐτὸ ὅτω κινεῖν αὐτό. σωματικὴν δὲ λέγει κίνησην τὴν ἀντερεστικὴν· κινεῖ μὲν γὰρ

χὺ τὸ πρῶτως κινῶν χὺ τὸ ἔρειζόν. χὺ εἰ χὺ κτ' τόπον κινεῖ ταῦτα, ἀλλ' ὃ σωματικῶς· σωματικῶς γὰρ κινεῖ τὸ ὄντων ἢ ἔλκον ἢ δινῶν ἢ ὄχυν. τὰ δὲ τοιαῦτα ἄπειρος ἀνάγκη τῶν ὑπ' αὐτῶν κινουμένων, χὺ διὰ τῆς ἀφῆς τρόπον τινα ἐνθαῦς αὐτοῖς. καὶ πλείον ἔν καὶ ἄπειρα τὰ κινῶντα χὺ κινέμενα ἐκ διαδοχῆς, χὺ ταῦτα γὰρ ἐν ἔξαι κτ' τὴν ἀφῆν. εἴτε δὲ ἄπειρον, φησὶν, τὸ ἐν τῷτο εἴτε πεπερασμένον, ὃδὲν διαφέρει, ὅτι ἀδύνατον ἐξ ἀπείρων τῷ πληθεὶ μεγεθῶν ἀπτόμενων ἀλλήλων, καὶ τῶν Δημοκρίτου ἀτόμων εἴη τῷ μεγέθει βραχυτέρα, πεπερασμένον τι ἐν γίνεσθαι, ἀλλ' ὅτι ὃ πρόκειτο νῦν σκοπεῖν εἴτε ἐξί τι ἄπειρον μέγεθος εἴτε ὅκ ἐξιν. . . τὸ δέ, ὃ γὰρ ἐνδεχέσθαι, ληφόμεθα ὡς ὑπάρχον περὶ τῶ ἴσας ἢ ἀνίσως λαβεῖν εἶπεν. ἐπεὶ γὰρ ἀμφοτέρω ἐνδεχέσθαι, ὅπερ ἂν ὑποτεθῇ, τῷτο ἔσομεν ἀκόλουθον τὸ ἀδύνατον. . . μὲν δὲ τὸ διαλυτοῦ τὴν ἐκ τῶ ἀορίστου ὑποτεθέντος ἔνσασιν συμπεραίνειτο λοιπὸν ἐν λόγον· ἀδύνατον γὰρ δευχθέντος τῶ ἐπ' ἄπειρον εἶναι τὰ κινῶντα χὺ κινέμενα, εἴπερ ἀδύνατόν τι αὐτῷ ἡκολούθησεν, ἀνάγκη τὸ ἀντικείμενον τῷτο ἄλγεθες εἶναι, τὸ ἴσας τὴν πρόδον ταύτην χὺ μὴ ἐπ' ἄπειρον ἰέναι, ἀλλ' εἶναι τι τὸ πρῶτως κινῶν μηκέτι αὐτὸ ὑπ' ἄλλου κινέμενον. id. ib.

243^a ἵνα δείξῃ μίαν τῷ ἀριθμῷ γινουμένην κίνησιν τὴν ἐκ τῆς ἐπ' ἄπειρον τῶν κινῶντων χὺ τῶν κινουμένων ὑποθέσεως, χὺ τῷτο τὸ ἀδύνατον ἐπαγάγῃ τὸ ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ ἄπειρον κίνησιν κινεῖσθαι, ἐχρήσατο τῷ τὸ προσεχῶς κινῶν ὀφείλειν ἄπειρος τῶ κινουμένου ἢ συνεχῆς αὐτῷ εἶναι. τῷτο δὲ τότε μὲν ἀπὸ τῆς ἐπαγωγῆς ἐπισώσατο, εἰπὼν καθάπερ ὁρῶμεν ἐπὶ πάντων, νῦν δὲ ἀποδείξει αὐτὸ καθ' ἑκάστων εἶδος κινήσεως προτίθει, ὅτι τὸ προσεχῶς κινῶν ἀνάγκη ἅμα τῷ κινουμένῳ εἶναι. id. f. 244 b.

243^b εἰπὼν ἵτι πάσαι αἱ συγκρίσεις χὺ διακρίσεις ἔσονται συνώσεις χὺ διώσεις, ἐπήγαγεν "ὅσα ἐν γενέσει χὺ φθορᾷ εἰσίν." ἐπειδὴ γὰρ τοῖς περὶ Ἀναξαγόραν Δευκλίππον χὺ Δημόκριτον πάσα γενέσεις χὺ φθορὰ συγκρίσεις χὺ διακρίσεις γίνεσθαι ἐδόκει, αὐτῷ μὲν τῷτο ὅκ ἀρέσκει, εἰ δὲ γίνετο ὅλως φησὶν τινα χὺ φθεῖρετο κτ' σύγκρισιν χὺ διακρίσιν, ὅκ ἂν ἡ σύγκρισις αὕτη χὺ διακρίσις ἀνάγοιτο εἰς τὴν σύνωσιν χὺ διώσιν, ὃδὲ διὰ τῶτων εἰς τὴν ἔλξιν χὺ τὴν ὥσιν. τὸ μὲν γὰρ διωθόμενον χὺ συνωθόμενον, ὅντα κατ' ἐσίαν χὺ μένοντα ἄπερ ἐξίν, διωθεῖσθαι χὺ συνωθεῖσθαι λέγειτο χὺ ὅλως ὠθεῖσθαι χὺ ἔλκεσθαι, τὰ δὲ γινόμενα χὺ φθειρόμενα ὃ μένοντα ἐπὶ τῆς οἰκείας ἐσίας κτ' γένεσιν χὺ φθορὰν μεταβάλλει, ἐπειδὴ κατ' ἐσίαν εἰσίν αἱ τοιαῦται μεταβολαί. διὸ ὅκ ὥσεις ὃδὲ ἔλξεις αἱ τοιαῦται συγκρίσεις χὺ διακρίσεις· ὃδὲ γὰρ κινήσεις ὅλως εἰσίν αἱ γενέσεις χὺ φθοραί, ὃδὲ ἔλκεσθαι ἢ ὠθεῖσθαι ὅσον τε τὸ ἐπὶ γινόμενον χὺ μήπω ὄν. ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ἐν τῷ ἐτέρῳ ἐβδόμῳ βιβλίῳ τῷ κτ' τὴν ἔλξιν ἐλάγον τι τῷτο διαφέρουσι χὺ τὴν σπάθησιν χὺ τὴν κέρκισιν τῇ ὥσει ὑπάγεσθαι λέγει, ἰστέον ὅτι ἐν οἷς ἔγνων ἐγὼ ὥτως εἶρον γεγραμμένον, χὺ ἡ σπάθησις δὲ χὺ ἡ κέρκισις· τὸ μὲν γὰρ αὐτῶν σύγκρισις δὲ δὲ διακρίσις. ἰστέον δὲ ὅτι ὁ Θεμιστιος ἐν οἷς ἀνέγνων ἐγὼ βιβλίοις, ἀπὸ ταύτης τῆς ῥήσεως τῆς λεγούσης "ἅπαν δὲ τὸ φερόμενον ἢ αὐτὸ ὑφ' ἑαυτῶ κινεῖτο ἢ ὑπ' ἄλλου" ἤρξατο τῷτο τὸ βιβλίον

παραφράζειν, τῶν μέχρις τῶδε ῥηθέντων ἐν αὐτῷ καταφρονήσας, χὺ ὃδὲ ἐν τοῖς ἐξῆς τὴν συνέχειαν φυλάττει. id. f. 245.

εἰπὼν τὰς συγκρίσεις χὺ διακρίσεις τὰς μὲν συνώσεις εἶναι τὰς διώσεις, χὺ διὰ τῷτο τὰς μὲν ὥσεις τὰς δ' ἔλξεις, ἐπειδὴ τινες τῶν φυσικῶν ἀρχῶν ὃ μόνον τῶν κτ' τόπον κινήσεων ἀλλὰ χὺ πασῶν ἐτίθεντο τὴν σύγκρισιν χὺ διακρίσιν, ὃ μόνον κινήσεων ἀλλὰ χὺ μεταβολῶν πασῶν, αὐτὸς ὃ τῷτο μόνον ἀναιρεῖν δοκεῖ τὸ πασῶν ἀρχῶς αὐτὰς εἶναι τῶν κινήσεων, ἀλλ' ὃδὲ ἀρχαί φησιν εἰς τὴν πρῶτην, ὃδὲ γένος τι ὅλως κινήσεως τῷτο παρὰ τὰ τέσσαρα τὰ εἰρημένα, ἀλλ' ὑπ' ἐκεῖνα χὺ ταῦτα ἀνάγειτο χὺ τὰ τῶτων εἶδη. . . ὣτω μὲν ἔν τὴν ἀρχὴν ὁ Ἀλέξανδρος ἐξηγήσατο, τὴν σύγκρισιν χὺ διακρίσιν λέγων δεδειχθαι μὴ ἄλλο γένος ὥσας κινήσεως ἀλλ' ὑπαγομένας αὐτὰς ταῖς προειρημέναις τέτρασιν ὡς μέρη ἐκείνων ὥσας. ἐφεξῆς δὲ ἀναλαβὼν ἐν λόγον, εἴτε κατ' ἄλλην ἐπιβολὴν ὕψερρον προσγραφείσαν, εἴτε ὅκ οἷδ' ὅπως, γενικωτάτας φησὶν ὑπ' αὐτῶ κινήσεις δεδειχθαι τὴν τε σύγκρισιν χὺ διακρίσιν· πάντα γάρ, φησὶν, τὰ εἶδη τῆς κινήσεως ὑπὸ ταῦτα εὑρεθήσονται· εἰ γὰρ πάντα μὲν ὑπὸ τὴν διώσιν χὺ τὴν σύνωσιν, τῶτων δὲ ἢ μὲν σύγκρισιν, ἢ δὲ διακρίσιν, πάντα εἰς σύγκρισιν χὺ διακρίσιν ἀνάγοιτο· ἂν. ταῦτα ὁ Ἀλέξανδρος αὐτῇ τῇ λέξει γέγραπεν, καίτοι τῷ Ἀριστοτέλει εἰπόντος (v. 7) "ὁμοίως δὲ χὺ αἱ ἄλλαι συγκρίσεις χὺ διακρίσεις· ἅπαντα γὰρ ἔσονται διώσεις χὺ συνώσεις, πλην ὅσαι ἐν γενέσει χὺ φθορᾷ." ὥτε ὅκ ἡ σύνωσις σύγκρισίς τις ἐξίν, ὃδὲ ἡ διώσις διακρίσις τις, ὡς ὁ Ἀλέξανδρος φησιν, ἀλλὰ τὸναντίον αἱ συγκρίσεις χὺ διακρίσεις συνώσεις χὺ διώσεις εἰσίν. πῶς δὲ εἰς σύγκρισιν χὺ διακρίσιν πάσαι ἀνάγοιτο· ἂν ἐκ τῶν νῦν εἰρημένων αἱ κινήσεις, εἴπερ πάσας εἰς τέσσαρας τὰς εἰρημένας πίπτειν φησὶν ὁ Ἀριστοτέλης, χὺ τὰς δύο πάλιν τῶν τεττάρων τὴν ὄχρσιν χὺ τὴν δίνησιν εἰς τὰς δύο τὰς λοιπὰς ἀνάγεσθαι τὴν ἔλξιν χὺ τὴν ὥσιν, χὺ ἐπὶ τῶτων ὡς κοινὸν συνήγαγε τὴν προκειμένην λόγον, εἰπὼν (p. 242 a 4) "ὥς εἰ τὸ ὄντων χὺ τὸ ἔλκον ἅμα τῷ ὄντι κινουμένῳ, φανερόν ὅτι τῷ κτ' τόπον κινουμένῳ χὺ κινῶντος ὃδὲν ἐξί μεταξὺ." ἀλλ' ὅκ εἶπεν, ὥς εἰ τὸ συγκρίνον χὺ διακρίνον. ἐν μέντοι τῷ ἐτέρῳ ἐβδόμῳ βιβλίῳ ὥτως αὐτῇ λέξει γεγραμμένον ἐξίν "χὺ πάσα δὲ κινήσις ἢ κτ' τόπον σύγκρισις χὺ διακρίσις ἐξίν." χὺ ἀπὸ ταύτης ἴσως τῆς λέξεως ὁ Ἀλέξανδρος τὰ ὕψερρον ῥηθέντα προσέθηκεν, ὃ συμφωνῶντα ταῖς ἐνταῦθα γεγραμμέναις, ὡς δοκεῖ. δυνατὸν δὲ ἴσως συμφωνῶνς δεικνύειν τῶτος τῶς λόγους τῷ Ἀριστοτέλει τὴν σύγκρισιν χὺ τὴν διακρίσιν ὅκ ἀπλῶς ὑπὸ τὴν σύνωσιν χὺ τὴν διώσιν ἥτοι τὴν ἔλξιν χὺ τὴν ὥσιν ὡς ὑπὸ καθολικωτέρας ἀναγοντος, ἀλλ' ὡς τὰς αὐτὰς ἐκεῖναις ταύτας λέγοντος. ὣτω γὰρ ὁ Ἀλέξανδρος ὕψερρον διατάξατο λέγων "πάσαι ἂν ὑπάγοντο ταῖς δύο ταύταις τῇ ἔλξει χὺ τῇ ὥσει, ὡν ἢ μὲν σύγκρισίς ἐξίν ἢ δὲ διακρίσις· χὺ ὣτω γενικωτάτη ἂν εἶεν κινήσεις σύγκρισίς τε χὺ διακρίσις." id. ib.

ἰστέον δὲ ὅτι τὴν λέξιν ταύτην τὴν λέγουσαν "ὅταν θάττων ἢ κινήσις ἢ τῆς χωρίζουσας ἀπ' ἀλλήλων τὰ συνεχῆ" ἐν τισιν ἀντιγράφοις ὁ Ἀλέξανδρος μὴ φέρεται φησιν. πῶς δὲ ἂν ἔχοι τῷτο λόγον, εἴπερ ἀπὸ ταύτης τῆς προδικῆς ἔνσασιν εὐθὺς ὁ Ἀριστοτέ-

λῆς ἐπάγει· ἐν μέντοι τῷ ἐτέρῳ ἐβδόμῳ βιβλίῳ ἡ λέξις αὕτη ὕτως ἔχει· “ἡ δὲ ἔλξις ὅταν ἦτοι πρὸς αὐτὴν ἢ πρὸς ἕτερον θάττων ἢ κίνησις ἢ τῷ ἔλκοντος μὴ χωρίζομένη τῆς τῷ ἔλκομένης.” id. f. 245 b.

244 a τὴν λόγον ἀποδοῦς τῆς ἔλξεως, καὶ θάττονα ἐν αὐτῷ ἀποδοῦς τὴν 5
11. κίνησιν τῷ ἔλκοντος τῆς τῷ ἔλκομένης καὶ φύσιν κινήσεως, ἐπέστησεν ὅτι τινὰ τῶν ἔλκοντων δοκεῖ ἔλκειν μὴ κινούμενα αὐτά, ὥσπερ τὸ ἐξύλον ἔλκειν δοκεῖ τὸ πῦρ πρὸς ἑαυτό, καὶ ἐτι μάλλον ἡ ἡρακλεία λίθος ἐν σιδήρῳ καὶ τὸ ἤλεκτρον τὸ ἄχυρον καὶ κινούμενα αὐτά. πῶς ὅν θάττων ἢ τῶν κινήσεως εἴη ἂν τῆς καὶ φύσιν τῶν ἔλκομένων 10 κινήσεως; ἢ καὶ ἐπὶ τῶν τὴν φυσικὴν δύναμιν ἐκείνην τὴν ἔλκονσαν βία ἰσχυροτέραν εἶναι καὶ τῆς τῶν ἔλκομένων δυνάμεως, καὶ μὴ κινήσῃ τὰ ἔλκοντα; διό, φησὶν, ὅθεν διαφέρει, εἴτε κινούμενα τῷ ἔλκοντος εἴτε μένοντος γίνεσθαι ἢ ἔλκειν. τὸ δὲ “ὅτε μὲν ἢ ἔλκει ὃ ἔστιν, ὅτε δὲ ὃ ἔστιν,” ὁ Ἀλέξανδρος ἐξηγούμενος τὸ μὲν “ὃ ἔστι” φησὶ 15 σημαίνει τὸ ἀφ’ ὃ ἔστιν, τὸ δὲ ὃ ἔστιν τὸ ἀφ’ ὃ ἔστιν. καὶ λέγει δὲ τὸ μὲν ἀφ’ ἑαυτοῦ πρὸς ἄλλο· ἔλκειν ἀφ’ ὃ ἔστιν αὐτὸ τὸ ἔλκον, ἀπὸ τούτου ἄγει τὸ ἐλκόμενον, τὸ δὲ ἀπ’ ἄλλου πρὸς αὐτὸ ἀφ’ ὃ ἔστιν τὸ ἐλκόμενον, ἀπάγει αὐτὸ προσάγον αὐτῷ. ἀλλ’ ἀπίθανός μοι δοκεῖ ἡ μεταλλάξις τῷ ὃ εἰς τὸ ἀφ’ ὃ. κάλλιον ὅν οἶμαι προελθὼν ἐξηγή- 20 σατο, ὅτι εἰπὼν μὴδὲν διαφέρει ἡ κινούμενον ἐπήγαγεν, ὅτι τὸ μὲν μένον ἔλκει ὅπως ἔστιν αὐτό, τὸ δὲ κινούμενον ἐλθὼν ἐπὶ τὸ ἐλκόμενον ἄγει αὐτὸ εἰς τὸν ἑαυτοῦ τόπον, ἐν ᾧ ἦν πρὸ τῷ ἐπὶ τὸ ἐλκόμενον κινήσῃ. ζητεῖ δὲ ὁ Ἀλέξανδρος καλῶς πῶς τὰ φυσικῶς ἔλκοντα, οἷον ἡ ἡρακλεία λίθος καὶ τὰ τοιαῦτα, ἀπτόμενα τῶν ἔλκο- 25 μένων ἔλκει αὐτά. . . ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐπέστησεν ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ ῥήσει προσέθηκεν ὁ Ἀριστοτέλης τῇ λέξει τὸ “ἀφ’ ἑαυτοῦ πρὸς ἄλλο,” ὅπερ τῆς ὥσεως ἴδιον ἔργον ἐστὶ καὶ τῆς ἀπώσεως. μήποτε δὲ καὶ περὶ τῷ ἔλκοντος ἄμφω εἶπε τὸ “ἀφ’ ἑαυτοῦ πρὸς ἄλλο” ἔργον “ἢ ἀπ’ ἄλλου πρὸς ἑαυτό,” ἀλλὰ τὸ μὲν ἀφ’ ἑαυτοῦ πρὸς ἄλλο περὶ 30 τῷ ὠδόντος, τὸ δὲ ἀπ’ ἄλλου πρὸς αὐτό περὶ τῷ ἔλκοντος. διὸ τὰς τέσσαρας κινήσεις εἰς ὧσιν καὶ ἔλξιν ἀναγαγὼν κοινῶς λοιπὸν συνεπεράνατο, ὅτι τῷ καὶ τόπον κινούμενα καὶ κινῶντος ὁδὸν ἐστὶ μεταξὺ. καὶ δὲ ταύτην τὴν λέξιν ἐν τισιν ἀντιγράφοις ὁ Ἀλέξαν- 35 δρος τὴν αὐτὴν τινα λέξιν γεγράφθαι φησὶν· “ὁμοίως δὲ καὶ εἴ τι ἐστὶ γεννητικὸν καὶ παιητικὸν τῷ παιδί, καὶ τῷ ἀνάγκῃ ποιεῖν ἀπτόμενον βαρὺ καὶ φθον·” ἐφεξῆς δὲ τῶν καὶ φησὶν ὅχι τὸ “ἀλλὰ μὴν ὁδὸν τῷ ἀλλοιούμενῳ,” ὅπερ καὶ τὰ πρότερον εἰρημένα ἐν τοῖς πλεί- 40 σταις γέγραπται, ἀλλὰ τὸ μετ’ ὀλίγον τῷ “ἐν πᾶσι καὶ συμβαίνει ἅμα εἶναι τὸ ἔχατον ἀλλοιοῦν καὶ τὸ πρῶτον ἀλλοιούμενον.” καὶ λέγοι ἂν, φησὶ, διὰ τῆς τοιαύτης λέξεως ὅτι καὶ μόνον τὰ κυρίως κινῶντα καὶ κινούμενα ἅμα ἔστιν, οἷον τὰ καὶ τόπον καὶ ποσὸν καὶ ποιὸν μεταβάλλοντα καὶ μεταβαλλόμενα, ἀλλὰ καὶ τὰ κατ’ εἶδος, κατέστι τὰ κατ’ οὐσίαν, ἅπερ ἐστὶ γενέσεις καὶ φθορά. καὶ ἐν τοῖς τοῖσιν καὶ τὸ μεταβάλλον ἅμα τῷ μεταβαλλομένῳ ἔστιν, ὡς ἐπὶ τῶν βαρέων 45 καὶ καύων γνωμένων ἔχει, κατέστι τῶν σωματικῶν ζοιχείων. τὰ ὅν ποῖντα καὶ γεννῶντα ταῦτα ποῖν τινὸς εἰσι γεννητικά· ποῖα καὶ τὸ βαρὺ καὶ τὸ καύον. καὶ καὶ ἐν τῷ ἐφεξῆς βιβλίῳ δεικνυσιν ὅτι καὶ

ταῦτα κινεῖται ὑπὸ τινος τῷ ποιήσαντος ταῦτα, ὁ νῦν λέγει ὅτι καὶ εἴ τι ἐστὶ παιητικὸν καὶ γεννητικὸν βαρέος καὶ καύου, καὶ τῷ ἀνάγκῃ ποιεῖν ἀπτόμενον· τὸ καὶ ἐφεξῆς τὸ “συμβαίνει ἅμα τὸ ἔχατον ἀλλοιοῦν εἶναι καὶ τὸ πρῶτον ἀλλοιούμενον” περιττὸν αὐτόθεν δοκεῖ καὶ μετακείμενον, ἐπειδὴ ἐφεξῆς περὶ τῷ ἀλλοιούμενῳ καὶ ἀλλοιοῦντος ἔστιν ὁ λόγος, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἀντιγράφοις ἡ ἐφεξῆς ῥηθησομένη λέξις γέγραπται. id. ib.

καὶ τὰ καὶ τόπον κινῶντα καὶ κινούμενα καὶ εἶπερ ἄρα καὶ τὰ 244 b αὐτὰ τὸ εἶδος, περὶ τῷ ἀλλοιούμενῳ καὶ ἀλλοιοῦντος προτίθει εἰπεῖν, 2. ὅτι καὶ ἐπὶ τούτων ὁδὸν ἐστὶ μεταξὺ, ὅπερ διὰ τῆς ἐπαγωγῆς γνω- 3. ριμον εἶναι φησιν· ἐν πάσῃ καὶ ἀλλοιούσῃ ἅμα εὐρίσκειται τό τε ἔχα- 4. τον ἀλλοιοῦν καὶ τὸ πρῶτον ἀλλοιούμενον. λέγει δὲ ἔχατον ἀλλοιοῦν ὁ μέχρι τῷ νῦν πρῶτον ἐκάλει, τὸ προσεχῶς κινῶν καὶ μεταβάλλον. τῷ δὲ πᾶσι μὲν πρῶτον ἐστὶν ὡς προσεχῆς τῷ κινουμένῳ, πᾶσι δὲ ἔχα- 5. τον τῶν κινῶντων, ὅταν διὰ μέσων τινῶν κινήσῃ τὸ πρῶτον καὶ κυρίως κινῶν. πρῶτον δὲ ἀλλοιούμενον λέγει ὁ καθ’ αὐτὸ ἀλλοιοῦν καὶ καὶ συμβεβηκός, ὅτε τῷ τῶν τούτων τι ἀλλοιοῦσθαι· τῷ καὶ ὕτως ἀλλοιούμενῳ ἅμα τὸ ἀλλοιοῦν. id. f. 246.

δεικνύς ὅτι ἡ καὶ ἀλλοιῶσιν κινήσεις ἅμα ὄντων τῷ τε ἀλ- 245 b λιοῦντος καὶ ἀλλοιούμενου γίνεσθαι, συνεχρήσατο τῷ τὴν ἀλλοιῶσιν καὶ 3. πάθος γίνεσθαι, πάθει δὲ τὰ πάχοντα ὑπὸ τῶν αἰδητῶν, ὥς τε τὰ ἀλλοιούμενα ὑπὸ τῶν αἰδητῶν ἀλλοιοῦσθαι. τῷ ὅν χρησάμενος τότε, νῦν δεικνυσιν αὐτό. ὅτι καὶ ἐν μόναις τούτοις, φησὶν, λέγειται ἀλλοιούσας ὅσα καθ’ αὐτὰ πάχει ὑπὸ τῶν αἰδητῶν, καθ’ αὐτὰ μὲν 4. τὰ καὶ συμβεβηκός πάχοντα λέγων (ὁ καὶ Σωκράτης καὶ συμ- 5. βεβηκός ἐρατός, καθ’ αὐτὸ δὲ τὸ χρῶμα), ὑπὸ τῶν αἰδητῶν δὲ τῶν παθητικῶν ποιητῶν, φησὶν ὁδὸν ἐκ τῷ καὶ μηδεμίαν ἄλλην ποιότητα ἀλλοιῶσιν γίνεσθαι. . . καὶ καὶ μὲν τὸ προκείμενον εἰπεῖν ὅτι αἱ 6. χηματίσεις καὶ εἰσὶν ἀλλοιῶσεις· ὁ δὲ ἐπήγαγεν ὅτι αἱ γενέ- 7. σεις καὶ εἰσὶν ἀλλοιῶσεις, δεικνύς ὅθεν ἔχει τὴν ἰσχύν ὁ λόγος, ὅτι ἐκ τῷ τὰς μεταχηματίσεις γενέσεις ὁδὸν τινὰς εἶναι. δέδεικται δὲ ἐν τῷ πέμπτῳ βιβλίῳ ὅτι αἱ γενέσεις καὶ εἰσὶ κινήσεις, ὥς ὁδὸν ἀλλοιῶσεις. id. f. 247.

ζητήσοι ἂν τις, οἶμαι, πῶς τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν κακίαν γενέσιν 246 a καὶ φθορὰν τῆς ψυχῆς δύναται λέγειν, εἶπερ ἔχουσα τὸ εἶδος τῆς ἀν- 12. θρωπίνης ψυχῆς καὶ ὑπομένουσα ἐν τῷ αὐτῷ ποτὲ μὲν ἀρετῇ ποτὲ δὲ κακύνει, διόπερ ὁ αὐτὸς ποτὲ μὲν φαῦλος ποτὲ δὲ σπουδαῖος γί- 3. νεσθαι; πῶς δὲ ὁμοία ἡ τῆς ἀρετῆς πρόσληψις τῇ τῷ κεράμῳ ἢ τῷ περιβάλλει; ταῦτα μὲν καὶ μέρη τῆς οἰκίας εἰσὶ καὶ καὶ ἔξω, ἐκείναι δὲ ἐκ μέρους· εἰ καὶ μέρος ἦν ἡ ἀρετὴ τῆς ψυχῆς, ἀπολύει ἂν ἡ τὴν ἀρετὴν ἀποβάλλουσα. ὅλως δὲ διττὴ ἡ τελειότης, ἡ μὲν τῆς οὐσίας αὐτῆς ὅσα, καθ’ ἣν πρῶται καὶ μέσαι καὶ ἔχαται αὐτῆς μέρεσι συμπεπλήρωται, καὶ ὅσα ἔξω αὐτῆς· τί καὶ τὸ ἔχον, μήπω τῷ εἶδος ἔντος χωρὶς τῆς τοιαύτης τελειότητος; ἡ δὲ καὶ τὴν ἀρε- 4. τὴν καὶ τὴν κακίαν καὶ ὅλως καὶ τὴν ἔξω ἐπέισακτός ἐστι τῷ ὅλῳ εἶδει καὶ ἐπισυμβαίνουσα. . . ὡς μέρος ὅν τὸ κυριώτατον τῆς ὅλης ἐκάσθαι οὐσίας τὴν καὶ φύσιν αὐτῇ προσήκουσαν ἀρετὴν προσλογι- 5. ζέον. id. f. 248.

246^b 3. ὅτι μή εἰσιν ἀλλοιώσεις αἱ κτ' τὰς ἀρετὰς καὶ τὰς κακίας μεταβολαί, δείκνυσιν ἐκ τῆς μηδὲ ποιότητος αὐτὰς εἶναι ἀλλὰ ὑπὸ τὰ πρὸς τι ἀνάγεσθαι· κτ' δὲ τὰ πρὸς τι ἔδειξεν αὐτὸς ἐν τῷ πέμπτῳ βιβλίῳ μήτε ἀλλοίωσιν γίνεσθαι μήτε ὅλως μεταβολήν... εἰ ἔν αἱ ἀρεταὶ καὶ κακίαι τῷ σώματος ἐν τῷ πρὸς τι πῶς ἔχειν εἰσι, δέδεικεν δὲ ἐν τῷ ἐβδόμῳ βιβλίῳ ὅτι ἐν τῷ πρὸς τι ἔκ ἐξί κινήσεις καθ' αὐτὸ ὑδὲ μεταβολὴ ὅλως, δηλονότι ὑδὲ ἀλλοιώσεις εἶναι ἄν... φανερόν ἔν ἐκ τῶν πρότερον εἰρημένων ὅτι ἡ κτ' τὸ χῆμα μεταβολὴ ἔκ ἐξιν ἀλλοιώσεις, ἐκ δὲ τῶν νῦν ὅτι ὑδὲ ἡ κτ' τὰς ἀρετὰς καὶ τὰς κακίας τῷ σώματος μεταβολή, καὶ ὅλως αἱ τῶν ἔξων ἀποβολαὶ καὶ λήψεις ἔκ εἰσιν ἀλλοιώσεις. ἐφεξῆς δὲ τὴν αἰτίαν διδάσκει δι' ἣν ἀλλοιωθεὶς δοκεῖ τὰ κατ' αὐτὰς μεταβάλλοντα... εἰπὼν δὲ ὅτι αἱ ἔξεις ἐγγίνοντο ἀλλοιούμενων τινῶν, οἷον ψυχρῶν θερμῶν ξηρῶν ὑγρῶν, ἐπήγαγεν "ἡ ἐν οἷς τυγχάνουσιν ὅσαι πρῶτοις" (v. 17), ὡς ἔ προκείμενον αὐτῷ νῦν ζητεῖν περὶ τὰ τίνων πάθη καὶ κτ' τίνας μεταβολὰς πρῶτας καὶ ἀλλοιώσεις αἱ ἔξεις ἐγγίνοντο, εἴτε τὰ τῶν ὁμοιομερῶν, ὡς Ἀναξαγόρας, εἴτε τὰ τῶν ἀτόμων, ὡς ὁ Δημόκριτος, εἴτε τὰ τῶν ποιητικῶν, ὡς Ἀριστοτέλης. ὅτι μὴ ἂν ἀλλοιούμενων τινῶν ἐγγίνοντο, πρόδηλον. id. ib.

247^a 6. ἀλλοιωθήσεθι δὲ τὸτο δηλονότι ὑπὸ τῶν αἰδητικῶν, πρὸς αὐτὰς πέφυκεν. τῷ δὲ αἰδητικῷ ἀλλοιούμενός εἶπεν ὡς τῷ παθητικῷ· τὰ γὰρ πάθη, ὡς φησιν ὁ Πλωτῖνος, ἡ αἰδητικὴ εἰσὶν ἡ ἔκ ἀνευ αἰδητήσεων. id. f. 249.

247^a 17. ὅτι δὲ ἡ ἡθικὴ ἀρετὴ περὶ ἡδονὰς ἐξί καὶ λύπας, δέδεικεν μὴ ὥσπερ εἶπον ἐν τοῖς Ἡθικοῖς διὰ πλειόνων, λεγέσθω δὲ καὶ νῦν συντόμως... ἀποδείξας δὲ τὰς προτάσεις συνηρημένως ἐκτίθεθι τὴν συλλογισμὸν ὅτως. ἀρετὴ ψυχῆς καὶ κακία ἐγγίνεθι ἡδονῆς καὶ λύπης ἐγγινομένης, ἡδοναὶ δὲ καὶ λύπαι ἀλλοιώσεις εἰσὶ τῷ αἰδητικῷ· φανερόν ἄρα ὅτι ἀρετὴ καὶ κακία ἐγγίνοντο καὶ φθείροντο ἀλλοιούμενός τῷ αἰδητικῷ, ὥς τότε ἀποβάλλειν αὐτὰς καὶ λαμβάνειν. δῆλον ἔν ἐκ τῶν εἰρημένων ὅτι ἡ μὴ γένεσις τῆς ἀρετῆς καὶ κακίας ἀλλοιούμενων τινῶν ἔπειθι, αὐτὴ δὲ ἡ γένεσις αὐτῶν ἔκ ἐξιν ἀλλοιώσεις, ἀλλ' ἐπιγίνεθι τῇ κτ' τὴν ἡδονὴν καὶ λύπην ἀλλοιώσει τῷ αἰδητικῷ. id. f. 249 b.

247^b 1. δείξας ἐν μέρει ὅτι αἱ ἡθικὴ ἀρεταὶ καὶ κακίαι καὶ αἱ τέτων λήψεις καὶ ἀποβολαὶ ἔκ εἰσιν ἀλλοιώσεις, ἐφεξῆς δείκνυσιν ὅτι ὑδὲ αἱ τῷ νοητικῷ μέρει ὅτε αἱ τέτων λήψεις καὶ ἀποβολαὶ ἀλλοιώσεις εἰσιν. ὥσπερ δὲ ἡθικὴ ἀρετὴ ἦσαν αἱ περὶ τὸ ἄλογον τῆς ψυχῆς, ἐν ᾧ ἡδοναὶ καὶ λύπαι κοινῶς αὐτῷ καὶ τοῖς ἀλόγοις ζώοις ὑπάρχουσιν (πολλὰ γὰρ ἐξί καὶ ἐν τέτοις διὰ συνθεσμῶν κατορθόμενα), ὅτω νοητικῇ ἡ διανοητικῇ (γράφει) γὰρ καὶ ἐκατέρως αἱ περὶ τὸ λογικόν εἰσι τῆς ψυχῆς, περὶ δὲ ἐπιστήμην συνίσταθι καὶ ἡ κατ' αὐτὴν ἀρετὴ. id. ib.

247^b 5. ἐν τέτοις ἔν τῆς τῶν κτ' μέρος πείρας συναχθείσης τὸ δυνατόν ἐπιστήμον τὸ ἐν τῷ νοητικῷ ἐνεργεῖα ἐγένετο, ὑδὲν αὐτὸ κινηθέν. ὅτω μὴ ἔν ὁ Ἀλέξανδρος ἐξηγήσατο, ἐκ τῶν κτ' μέρος συναγέσθαι τὸ καθόλου καὶ τὴν τῷ καθόλου γνώσιν βυλόμενος. καὶ τὸ "ἐπίσταθι γὰρ πῶς τῷ καθόλου τὰ ἐν μέρει" ὡς σημεῖον εἶπεν

εἰρηάζει τὸ διὰ τῶν ἐν μέρει τὴν τῷ καθόλου γνώσιν ἀθροίζεσθαι, εἶπερ ἡ καθόλου ἐπιστήμη ἐκάσθαι τῶν ὑπὸ τὸ καθόλου ἐξί, ἐξ ὧν ἡθροίσθαι περιελήπτῃ γὰρ ἐν τῇ τῷ καθόλου ἐπιστήμῃ τὰ ἐν μέρει, ὡς ἐκ τέτων καὶ ἐπὶ τέτοις ἐκείνης γινομένης. εἰ δὲ μὴ δυνατόν ἐκ τῶν κτ' μέρος ἀπείρων ὄντων τὰ καθόλου συναγέσθαι, μήτε ἐν τῷ αἰδητικῷ καὶ φανταστικῷ γνώσιν τῆς ἐν νῷ ἐπιστήμης ὑποστατικῇ εἶναι, χεῖρονα ὅσαν πολλῷ κρείττονος, ἀπλοϊκώτερον καὶ ἀληθέστερον οἶμαι μάλλον ἐξηγητέον τὸ ὑπὸ τῷ Ἀριστοτέλει εἰρημένον. ὁ γὰρ νῦν ἐπιστήμην ἔχων τῶν μὴ καθόλου ἀεὶ κατ' ἐνεργεῖαν εἴτε πρόχειρον εἴτε μή, τῶν δὲ ἐν μέρει δυνάμει, ὅταν ἡ αἰδητικὴ προσβάλλῃ τῷ μερικῷ, τότε αὐτὸ νῦν ἔ γινώσκει τὸ καθόλου ἐνεργεῖα ἐν τῷ μερικῷ, ἀλλὰ γινώσκει τῷ καθόλου τὰ ἐν μέρει· ὁ γὰρ τις ἄνθρωπος καὶ ἄνθρωπος, ὡς αὐτὸς εἶπεν ἐν ἄλλοις. καὶ διὰ τὸτο τὸ "πῶς" προσέθηκεν, ὅτι ἔκ ἐξί σύνοικος ἡ τῷ καθόλου γνώσιν τῇ τῷ μερικῷ, ἀλλὰ γινώσκει τῇ καθόλου τὸ μερικόν, τῷ περιέχεσθαι ὑπὸ τὸ καθόλου τὸ ἐν μέρει. id. ib.

καλῶς ἀπὸ τῆς ζῆναι τὴν διάνοιαν ὁ Ἀριστοτέλης τὸ ἐπίστασθαι ἐτυμολογεῖ, σύμφωνα κἀνταῦθα τῷ σφετέρῳ καθηγεμένῳ φθεγγόμενος· καὶ γὰρ ὁ Πλάτων ἐν τῷ Τιμαίῳ (p. 44) ταύτας αἰτίας εἶναι φησιν τῆς ἐξ ἀρχῆς τῶν ἀνθρωπίνων ψυχῶν ἀνοίας, καὶ τοιαύτην τὴν τῆς ἐπιστήμης ἀπολήψιν... τὸ δὲ "γένεσις μὴ ἔκ ἐξιν" εἶρηκε μὴ ὡς ἀνταποδώσων τι, ἔ φαίνεται δὲ τι ἀνταποδιδόν, εἰ μὴ ἄρα τὸ μὴ πολλὰ ῥῆθην τὸ "ἐν ἀμφοτέροις δὲ ἀλλοιούμενων τινῶν τῶν ἐν τῷ σώματι" (p. 248 a 3) καὶ πρὸς τὸτο ἀποδέδοθι, ὡς Ἀλέξανδρος φησιν. μή ποτε δὲ τὴν γραφὴν εὐρύνῃ ὁ Ἀλέξανδρος ἔχουσαν "τῷ γὰρ ἡρεμήσῃ καὶ ζῆναι τὴν διάνοιαν," ἐνόμισεν ἑλλειπὴν τὴν λόγον εἶναι, ὡς τῷ δὲ τῷ μὲν μὴ ἀποδομένῳ. ἀλλὰ πρῶτον μὴ καὶ γὰρ, τὴν αἰτίαν λέγων, ἀποδιδόσθαι πῶς οἶμαι πρὸς τὸν μὲν· ἔπειτα δὲ ἐν τισὶ τῶν ἀντιγράφων "τῷ δὲ ἡρεμήσῃ καὶ ζῆναι," γέγραπθι, καὶ εἴη ἂν ἀποδομένον. id. f. 250.

μή ποτε ἔν εἰ ὁμοίως ἔχει ὁ ἐξ ἀρχῆς λαμβάνων τὴν ἔξιν τῷ μεθύνοντι καὶ καθεύδοντι, ἀεὶ ἡ ψυχὴ τὴν ἔξιν ἔχει, καὶ αἱ μαθήσεις ὄντως ἀναμνήσεις εἰσὶν, ὡς ὁ τῷ Πλάτῳ βύλει λόγος. ἀλλ' ἔξί καὶ ἔχειν, ὡς φησιν ὁ Πλωτῖνος, καὶ μὴ πρόχειρον ἔχειν, καὶ τῷ προχεῖρος καὶ τῷ μὴ προχεῖρος πολλὰ αἱ διαφοραί. id. f. 250 b.

ἐν ἀμφοτέροις ἂν λέγοι, τοῖς τε ὑπὸ τῆς φύσεως ἐνδοθεν καὶ καθισταμένοις καὶ τοῖς ἔξωθεν ὑπὸ ἐθῶν καὶ διδασκαλίας. ἡ ἐν ἀμφοτέροις εἶπε τοῖς τε ἐξ ἀρχῆς λαμβάνουσι τὴν ἔξιν καὶ τοῖς μὴ μεθῆναι ἢ ὑπὸν ἢ νόσον ἀποκαθισταμένοις. id. f. 251.

ὑπομνήσκει λοιπὸν ἡμᾶς ὁ χάριν ἐλέχθαι πάντα τὰ προειρημένα. πρῶκειτο γὰρ αὐτῷ δεῖξαι ὅτι ἡ ἀλλοίωσις κτ' τὰς παθητικὰς ποιότητας γίνεθι· αὐτῷ δὲ εἰσιν αἱ αἰδηταί, ὑφ' ὧν ἡ αἰδητικὴ ἀλλοιωθῇ· ὥς τῆς ψυχῆς τὸ αἰδητικόν μόνον ἀλλοιωθῇ καθ' αὐτό... ζητεῖ δὲ ὁ Ἀλέξανδρος εἰ ἡ κτ' ποιότητα μεταβολὴ ἀλλοιώσις ἐξιν, ποιότητος δὲ πρῶτον μὴ εἶδος ἐν Κατηγορίαις ἔξιν καὶ διάθεσις ἀπὸρρίμῃ, τέταρτον δὲ γένος ποιότητος χῆμα τε καὶ ἡ περὶ ἐκάσθαι μορφή, πῶς ἡ κτ' τὴν ἔξιν καὶ τὸ χῆμα μεταβολὴ ἔκ ἐξιν ἀλλοιώσεις. καὶ λυεῖ καλῶς ἐκ τῶν Ἀριστοτέλει· κτ' γὰρ τὰς

παθητικὰς μόνας ποιότητας τὴν ἀλλοίωσιν γίνεσθαι φησιν ὁ Ἀριστοτέλης. id. ib.

248^a 10. συμπερανάμενος τὴν ἐξ ἀρχῆς λόγον τὴν δεικνύντα ὅτι τὸ πρῶ-
τως κινῶν μὴ ὡς τὸ εἶνεκα ἀλλὰ τὸ ὅθεν ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως, καὶ
τὸ προσεχὺς ὑπὲρ αὐτὸ κινούμενον καὶ πᾶν εἶδος κινήσεως ἅμα ἐστὶ
καὶ ὁδὸν ἐστὶ μεταξὺ, καὶ ἕκαστον εἶδος κινήσεως μέχρι νῦν ἐπισκε-
ψάμενος καθ' αὐτό, καὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτῷ παραδύς, ἀπορεῖ καὶ
ζητεῖ ἐντεῦθεν εἰ πᾶσα κίνησις πάσῃ ἐστὶ συμβλητὴ καὶ τὰς ἰδίας
τῆς κινήσεως διαφορὰς, τό τε θάττον καὶ τὸ βραδύτερον. . . ἰστέον
δὲ ὅτι τὸ συμβάλλειν ταῦτον σημαίνει τῷ παραβάλλειν καὶ συγκρί-
νειν καὶ ὅλως συνεξετάζειν. ἀλλ' οἱ μὲν ἀρχαῖοι παραβάλλεσθαι ταῦτα
ἀλλήλοις ἔλεγον, οἱ δὲ νεώτεροι συγκρίνεσθαι, τῶν ἀρχαίων φυσικῶν
τῷ τῆς συγκρίσεως ὀνόματι κεχρημένον ἐπὶ τῷ συνάγοντος
εἰς ταῦτ' τὰ κεχωρισμένα. id. ib.

248^a 12. τὸτο δὲ ἐξετεῖτο μὲν ἔτι, εἰ δύνασθαι εὐθεῖαν ἴσην εἶναι περι-
φέρει, ἀπέγνωσεν δὲ μάλλον, καὶ διὰ τὸτο ὁδὸν ὅ τῷ κύκλῳ τετρα-
γωνισμὸς ἡρῆτό πω. καὶ νῦν δὲ καὶ δοκῇ ἡρῆσθαι, ἀλλὰ μετὰ
τινων ὑποθέσεων ἀντιλεγομένων. id. f. 251 b.

248^b 3. ἴση ἄρα καὶ ὅπως ἔξαι ἡ εὐθεῖα τῇ περιφερείᾳ. ὁ δεδῆλωκεν
διὰ τῷ "ἔξαι τι μέρος τῷ α' ἐν ᾧ τὸ β' τῷ κύκλῳ δίδεισι." λαμ-
βάνει δὲ τὸ β' τὸ μέρος τῷ κύκλῳ, ὁ ἴσον ἐστὶ τῇ γ'. τὸ δὲ "καὶ τὸ
γ' ἐν ὅλῳ τῷ α' τὴν γ'" ἀσάφειαν ἔχει, διότι καὶ τὸ κινούμενον καὶ
τῆς εὐθείας ἐκάλεσε νῦν γ', μὴ πρότερον καλέσας. παραστὰς δὲ
ὅτω τῷ λέγοντι λόγῳ συμβλητὰ εἶναι καὶ τὴν εὐθεῖαν τῇ περιφε-
ρείᾳ καὶ τὰς ἐπ' αὐτῶν κινήσεις (ἐκατέρῳ γὰρ θάτερον ἐπεῖ) τὸ μὲν
ἐλέγξει τὴν παραλογισμὸν τῆς συνηγορίας παρήκε νῦν, ὡς τελειό-
τερον μέλλων τὴν διακριτικὴν αἰτίαν ἐπάγειν τῶν τε συμβλητῶν
καὶ τῶν μὴ, εἰς δὲ τὸ αὐτὸ ἀδύνατον ἀπαγαγὼν πάλιν ἀναίρει τὸ
εἶναι συμβλητὰς τὰς κινήσεις καὶ τὰς γραμμάς, τὴν εὐθεῖαν τῇ
περιφερείᾳ. εἰ γὰρ εἰσιν αἱ γραμμαὶ συμβληταί, φησὶν, συμ-
βαίνει τὸ ἀρτίως ῥηθὲν ἀδύνατον, τὸ ἴσην εἶναι εὐθεῖαν κύκλῳ. id.
f. 252.

248^b 6. ἀπορήσας ἐφ' ἑκάτερα περὶ τῷ συμβλητὰς εἶναι ἢ τὰς τε
γραμμάς, τὴν τε εὐθεῖαν καὶ τὴν περιφερῆ, καὶ τὰς ἐπ' αὐτῶν κι-
νήσεις, βέλετο λοιπὸν φιλοσόφως κανόνα τινα εὑρεῖν καθ' ὃν δυ-
νατὸν ἔξαι τὰς τε συμβλητὰς πάσας καὶ τὰς ἀσυμβλήτους διακρί-
νειν κινήσεις, καὶ ἐπὶ πασῶν κινήσεων τὸ ταχέως καὶ βραδέως κα-
τηγορεῖν. . . εἰπὼν δὲ ὅτι ἡ νῆτη τῇ παρανήτῃ συμβλητὴ, διότι
ταῦτ' σημαίνει τὸ ὅτι ἐπ' ἀμφοῖν, ἐπηγάγεν "ἄρ' ὅν ὁ ταῦτον τὸ
ταχὺ ἐνταῦθα κάκει;" ταῦτες ἐπὶ τῆς ἐπ' εὐθείας καὶ τῆς ἐπὶ
κύκλῳ κινήσεως. πολὺ δὲ ἔτι ἥττον φησὶν τὸ ταῦτον τῷ ταχέως
ἐν ἀλλοιώσει καὶ φορᾷ. πλείων γὰρ ἐνταῦθα ἢ διαφορὰ, εἴπερ ἡ μὲν
ἀλλοιώσις ποιότητος, ἡ δὲ φορὰ τῆς πῶ κατηγορίας ἔστιν, ἡ δὲ
εὐθεῖα καὶ ἡ περιφερὴς ποσὰ ἀμφοῖν, καὶ ἀμφοῖν συνεχὴ ποσὰ, καὶ
γραμμαὶ ἀμφοῖν. τὸτο δὲ προσέθηκε διὰ τὸ μετ' ὀλίγον ῥηθῆναι
μενον, ὅτι εἰσὶ τῶν ὁμωνυμῶν αἱ μὲν πολὺ ἀπέχουσαι αἱ δὲ ἔχου-
σαι τινα ὁμοιότητα. ἰστέον δὲ ὅτι ἡ γραφὴ τῷ ῥητῷ τῷ διαφω-
ρος φέρεται, ὅπως μὲν "ἀλλ' ὅσα μὴ ὁμώνυμα, ἅπαντα συμβλητὰ,"

ὡς καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ἔγραψεν, ὅπως δὲ "ἀλλ' ὅσα μὴ συνώνυμα
ἅπαντα ἀσύμβλητα." τινες δὲ τὴν ἐν τῷ ἑτέρῳ ἐβδόμῳ βιβλίῳ
γραφὴν ἐνταῦθα μετατεθείκασιν ἔχυσαν ὅπως "ἀλλ' ἄρα γε ὅσα
μὴ ὁμώνυμα ἅπαντα συμβλητὰ;" δῆλον δὲ ὅτι πάντα τὴν αὐτὴν
ἐννοίαν ἔχει. id. ib.

ἀσφαλῶς καὶ ἐνταῦθα τὸ πρῶτον προσέθηκεν, εἰπὼν "ἀλλ' ἐν 249^a
ἐνὸς τὸ πρῶτον." δύναται γὰρ τινα δευτέρως ὄντα δεκτικὰ τινος,
διαφέροντα ἀλλήλων κατ' εἶδος, συμβλητὰ ἀλλήλοις εἶναι κατ'
ἐκεῖνο ὁ δευτέρως ἐδέξατο. . . ἀλλὰ δεῖ πρὸς τὸ μὴ εἶναι ὁμώ-
νυμα τὰ συμβλητὰ ὁμογενῆ ὄντα, μηδὲ τὴν κατ' εἶδος ἔχειν
διαφορὰν, ἀλλ' ἐν εἶναι καὶ τῷ εἶδει ἀτόμῳ ὄντι, καὶ μὴ μόνον τῷ
γένει καὶ ἐν ἐνὶ τῷ εἶδει δεκτικῷ. τὸτο γὰρ σημαίνει τὸ "μὴ ἔχειν
διαφορὰν, μήτε ὁ μήτε ἐν οἷς." τὸ μὲν γὰρ ὅ τὸ εἶδος αὐτὸ τὸ συγκρι-
νόμενον λέγει, οἷον τὸ πολὺ καὶ τὸ διπλάσιον, τὸ δὲ ἐν οἷς τὸ ἐφ' ὅ
καθ' ὃ ἡ σύγκρισις. id. f. 253.

καὶ ταῦτον ὅν ἢ τὸ μήκος ἢ ἴσον ἐφ' ὅ ἡ κίνησις, ἀλλὰ δεῖ καὶ 249^a
τὴν κίνησιν τὴν ἐπὶ τῶν ἴσων εὐθειῶν ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ γινομένην
τὸ αὐτὸ εἶδος ἔχειν τῆς κινήσεως, εἰ μέλλοι ἰσοταχῇ εἶναι τὰ κινώ-
μενα. ὡς δὲ αἱ διαφέρουσαι τῷ εἶδει κινήσεις ἐπὶ τῷ αὐτῷ ὑπο-
κειμένῳ γινόμεναι καὶ συμβληταί, ὅθεν αἱ ἀδιάφοροι κατ' εἶδος κι-
νήσεις συμβληταί ἔσονται, ἂν ἢ τὰ ὑποκείμενα αὐταῖς κατ' εἶδος
διάφορα. ὥστε τὰ ἐν ἴσῳ χρόνῳ ἴσον μήκος καὶ φορὰν ἀμφοῖν κι-
νηθέντα ἰσοταχῇ ἂν εἴη καὶ συμβλητά. εἰ ὅν λέγοι τις ἰσοταχῇ
τὰ ἐπ' εὐθείας καὶ περιφερείας, ἴση ἔξαι ἡ εὐθεῖα τῇ περιφερείᾳ. εἰ
ὅν τὸτο ἀδύνατον, τί τὸ αἴτιον τῷ ἀδύνατον ἀκολουθῆσαι τῷ λέ-
γοντι συμβλητὰς εἶναι ταύτας τὰς κινήσεις; ἄρα ὅτι ἡ φορὰ ἕκ
ἐξιν ἔχαστον εἶδος ἀλλ' ἔτι γένος ἔστιν, ὡς διαιρεῖσθαι εἰς εἶδη τὴν τε
ἐπ' εὐθείας καὶ τὴν ἐπὶ κύκλῳ. . . ἔδει γὰρ ἐπὶ τῶν συμβλητῶν τὴν
τε κίνησιν ὁμοειδῆ εἶναι καὶ τὰ ἐν οἷς ἡ κίνησις. πλὴν αὐτὸς ζητεῖ
πότερον ἄρα τῷ ἑτέρῳ τῆς διαφορᾶς αἰτιὸν ἔστιν ἢ φορὰ γένος ἔστι
ἔσται, ἢ ἡ γραμμὴ γένος ἔσται. ὁ μὲν γὰρ χρόνος ὁ αὐτὸς ὅν ὁ τῷ εἶδει
μόνον ὁ αὐτὸς ἀλλὰ καὶ τῷ ἀριθμῷ, ἕκ ἂν εἴη ταύτης τῆς διαφο-
ρᾶς αἰτιος. ἀλλ' ἔοικε τὴν τῶν γραμμῶν διαφορὰν αἰτιάσθαι τῆς
τῶν κινήσεων διαφορᾶς. τὸ γὰρ "ἀν δὲ τῷ εἶδει ἢ ἄλλα" περὶ τῶν
γραμμῶν εἰπὼν, ἐπήνεγκε κατ' ἐκεῖνα εἶδει διαφέρει ἢ τε ἐπ'
εὐθείας φορὰ καὶ ἢ ἐπὶ κύκλῳ, ὡς δηλοῖ τὰ ἐφεξῆς. "καὶ γὰρ ἢ
φορὰ" φησὶν "εἶδη ἔχει, ἂν ἐκεῖνο εἶδη ἔχῃ ἐφ' ὅ κινεῖται." ὁ δὲ
Ἀλέξανδρος εὐρὺν γεγραμμένον "ἀν δὲ τῷ εἶδει ἢ, καὶ ἐπ' ἐκεῖνα
εἶδει διαφέρει," ἐλλείπειν φησὶ τῷ "ἀν δὲ τῷ εἶδει ἢ" τὸ ἕτερον.
ἐγὼ μὲντοι ἐν διαφόροις ἀντιγράφοις ὅπως εὗρον τὴν γραφὴν "ἀν
δὲ τῷ εἶδει ἢ ἄλλα, καὶ ἐκεῖνα εἶδει διαφέρει." καὶ ἄλλην δὲ φησὶν
ὁ Ἀλέξανδρος γραφὴν φέρεσθαι ἔχυσαν ὅπως "ὁ μὲν γὰρ χρόνος ὁ
αὐτὸς αἰεὶ ἄτομος τῷ εἶδει. ἢ ἅμα κάκεῖνα εἶδει διαφέρει." ἀλλὰ
τὴν μὲν γραφὴν ταύτην ἐκ τῷ ἑτέρῳ ἐβδόμῳ βιβλίῳ ἐνταῦθα τις
μετατέθεικε, καὶ ὁδὸν ἔδει πολυπραγμονεῖν αὐτὴν νῦν, ὥσπερ ὁδὸν
τὰ ἄλλα τὰ ἐκεῖ γεγραμμένα. πλὴν ἐπειδὴ ἀσφαλῶς προῆλθε, ὁδὸν
κωλύει τὴν ἐπ' αὐτῇ τῷ Ἀλεξάνδρῳ ἐξηγήσιν παραγράψαι.
παρεμβεβλημένη γάρ, φησὶν, τὸ πάντα χρόνον ἐν ᾧ τὰ ἅμα κινώ-

μενα κινεῖ) τὴν αὐτὴν τῷ ἀριθμῷ καὶ ἄτομον εἶναι, συνάπτεον τῷ
 "πότερον ὅν αἷτιον ὅτι ἔστιν ἡ φορὰ γένος ἢ ὅτι ἡ γραμμὴ γένος;"
 τὴν ἡ ἀμα κάκεινα εἶδει διαφέρει," τῷ τῆς ἀκολουθεῖ θατέρω θά-
 τερον. πότεν δὲ ἀρχομένης τῆς διαφορᾶς ἀκολουθεῖ ἢ τῆς ἑτέρας
 διαφορᾶς, ἐδήλωσε προειδὼς "καὶ γὰρ ἡ φορὰ εἶδος ἔχει, ἃν ἐκεῖνο ἔχη
 εἶδος." ἃν μὲν γὰρ τὰ ὑποκείμενα ἢ τῷ εἶδει διαφέροντα, ἀνάγκη καὶ
 τὰς ἐν αὐτοῖς κινήσεις εἶδει διαφέρειν. ὃ μὴ ἀνάπαλιν, φησὶν ὁ
 Ἀλέξανδρος, ἐπὶ πάντων ἀληθές· ὃ γὰρ αἱ κατ' εἶδος διαφέρουσιν
 κινήσεις αἰεὶ ἐπὶ διαφορῶν κατ' εἶδος ὑποκειμένων γίνονται. . . ἐν
 δὲ τῇ λέξει ταύτῃ ἀσάφειαν ἔχειν ἐκεῖνό μοι δοκεῖ τὸ ῥητόν "εἰ δὲ
 τῆς μήκους ἐν τῷ δὲ μὲν ἡλλοιωθῇ τὸ δὲ ἡνέχθη." πῶς γὰρ λέγει
 ἡλλοιωθῆναι τι ἐν τῷ ἡμίσει, εἰ τύχοι, τῆς εὐθείας; εἰ μὴ ἄρα τὸ
 φερόμενον ἐν μὲν τῷ ἡμίσει τῆς εὐθείας φερόμενον ἄμα καὶ ἡλλοιοῖτο,
 ἐν δὲ τῷ ἡμίσει φέροισι μόνον ἢ αὐτὸ ἢ ἄλλο· ἢ εἰ τι σῶμα συμ-
 παρατεταμένον τῷ ἡμίσει τῆς μήκους καὶ μὲν τὸ τοσῶτον μήκος ἡλ-
 λωιωθῇ, καὶ δὲ τὸ ἕτερον ἡμισυ ἡνέχθη ἐν τῷ ἴσῳ χρόνῳ ἑκάτερον.
 ὃ γὰρ ἔστιν εἰπεῖν τότε ὅτι ἡ ἡλλοίωσις ὁμοταχὴς ἐστὶ τῇ φορᾷ,
 καὶ ὁ χρόνος ἴσος ἦ, καὶ τὰ διαστήματα ἴσα ἢ τῆς μήκους, τό τε
 καθ' ὃ ἡλλοιωθῇ καὶ τὸ καθ' ὃ φέρεται. καὶ ἴσως διὰ τῆς οὗτοι εἶπε τῆς
 μήκους ἐν τῷ δὲ μὲν ἡλλοιωθῇ τὸ δὲ φέρεται, ἵνα δείξῃ ὅτι καὶ τὸ
 μήκει ἴσον τις ὑποβῇ τῆς ἡλλοιώσεως, ὅδε ἔτιω συμβληταὶ εἰσιν
 αἱ κινήσεις. id. f. 253 b.

249 a εἰπὼν πρότερον μὲν ὅτι ἐὰν ἔχη εἶδος τὸ ἐφ' ὃ κινεῖται, καὶ ἡ φορὰ
 17. εἶδος ἔχει, τῷ τῆς διαφορᾶς κατ' εἶδος, νῦν δὲ ὅτι ἐὰν τὸ ὑπο-
 κείμενον ἀδιάφορον ἢ τῷ εἶδει καὶ ἡ κίνησις ἀδιάφορος ἐστὶ, συν-
 25. τομωτέραν ποιῶν τὴν θεωρίαν, ὅταν, φησὶ, ζητῶμεν ποῖα κινή-
 σεις συμβληταὶ καὶ ποῖα ἀσύμβλητοι, ὅρα ἀνάγκη τὸ ὑποκει-
 μενον σκοπεῖν, ἀλλ' ἀρκεῖ τὴν κίνησιν αὐτὴν περὶ ἧς ζητῶμεν εἰ
 συμβλητὴ ἢ ὅ, πρόχειρον ἡμῖν ὅταν σκοπεῖν, εἰ ἔχει διαφο-
 ρὰς κατ' εἶδος· πάντως γὰρ ὁμοίως ἔχει καὶ τὸ ὑποκείμενον, καὶ
 ὅθεν δεόμεθα εἰς ἄμφω βλέπειν. . . πλείονα δὲ φησὶν αὐτὴν ὁ
 Ἀλέξανδρος εἰρηκεῖν περὶ τῆς ἀσύμβλητης κινήσεως, διότι ἔτιω
 δεόμεθα ὅτι ὅρα ἔστιν εὐθεῖα ἴση περιφερεία, ἀλλὰ μεμένηκε ζη-
 τούμενον. διὸ καθὼς λέγει τῇ κατ' εἶδος διαφορᾷ τῶν γραμ-
 μῶν τὴν κατ' εἶδος διαφορὰν τῶν κινήσεων ἀκολουθεῖν. id. f. 254.

249 a εἰπὼν τὰ μὲν διαφέροντα κατ' εἶδος ἀσύμβλητα εἶναι, τὰ δὲ
 25. ἀδιάφορα συμβλητά, ζητεῖ λοιπὸν πότε ἕτερον τὸ εἶδος καὶ διαφο-
 ρον. ἄρα ὅταν τὰ ὑποκείμενα διαφέρῃ καὶ τὸ εἶδος ἕτερον ἐστὶ τὸ ἐν
 τοῖς διαφοροῖς ὑποκειμένοις. id. f. 254 b.

249 a ἵνα ὅν μὴ ἐν τοῖς καὶ μέρος περιπλανώμεθα, τίς ὁρος καὶ κρι-
 23. τήριον ἂν εἴη τῆς τοιαύτης διακρίσεως; ἄρα ὅν, ὥσπερ ἐδόκει
 Πρωταγόρῃ, ἡ αἰσθησις κριτήριον ἱκανὸν τῶν τοιούτων ἐστίν, ὥστε τὸ
 ἐκάστῳ φαινόμενον καὶ τὴν αἰσθῆσιν, τῶν καὶ ἀληθὲς νομίζειν, εἴτε
 ταῦτα εἴτε ἕτερον ἢ αἰσθησις ἀπαγγέλλει; ἢ ὃ καὶ τῇ αἰσθῆσει καὶ
 τῇ ἀπ' αὐτῆς φαντασίᾳ τὴν κρίσιν ἐπιτρέπειν, πολλαχῶς διαφευ-
 δομένας, ἀλλὰ τῷ λόγῳ τὴν φύσιν καὶ τὴν ὑπαρξιν τῶν πραγμά-
 των ζητεῖν. id. ib.

ἀλλ' ἐπὶ ἡλλοιώσεως τί ἂν εἴη τὸ καθ' ὃ ἡλλοιωθῇ τὸ ἡλλοιω- 249 a
 μενον; δηλονότι ποιότης· ἢ γὰρ καὶ ποιότητα μεταβολὴ ἡλλοίωσις 29.
 λέγει· τὸ δὲ ἴσον ὅρα ἔστιν ἐπὶ ποιότητος λεγόμενον, ἀλλ' ὡς ἐν
 τῷ ποσῷ ἰσότης λέγεται, ἔτιω ἐν τῷ ποσῷ ὁμοιότης, ὡς καὶ ἐν Κα-
 τηγορίαις διώρισται. τῷ τῆς καλῶς ἐπισήσας, ἔτιω φησὶν ἰσο-
 ταχὲς εἶναι ἐπὶ ἡλλοιώσεως τὸ τὸ αὐτὸ μεταβάλλειν ἐν τῷ ἴσῳ
 χρόνῳ, κοινὸν ὄνομα τὸ τῷ ταῦτα καὶ τῆς ἰσότητος εὐρών καὶ τῆς
 ὁμοιότητος, καὶ ἀπορεῖ λοιπὸν τὸ ἐν ταῖς συμβληταῖς ἡλλοιωσεῖ
 ταῦτον, πότερον ἐν τῷ ὑποκειμένῳ δεῖ ζητεῖν ἐν ὃ τὸ πάθος, ἢ ἐν
 αὐτῷ τῷ πάθει. id. f. 254 (2).

καὶ τὴν αἰτίαν ἐπήγαγεν· καθ' ὃ γὰρ ἡ τῶν παθῶν διαφορὰ 249 b
 καθ' ὃ ἡ ἡλλοίωσις, εὐθὺς εἶδος ποιεῖ διάφορα ἡλλοιώσεως, καὶ 9.
 περὶ ταῦτα ὑποκείμενον γίνονται. καὶ καὶ ἐν τῷ "ἡ ἡδὴ ταῦτα" τὸ
 ἡ δασύνειν. ἐρρήθη γὰρ καὶ ἐπὶ τῆς φορᾶς, ὅτι αἱ ἀνομοειδεῖς κινή-
 σεις ὅρα εἰσὶ συμβληταί· ὥστε ὅδε ἐπὶ ἡλλοιώσεως αἱ καὶ τὰ δια-
 φέροντα τῷ εἶδει πάθη γινόμενα συμβληταὶ εἰσιν. id. ib.

ὡς γνωρίζον ὅν ἐκ τῶν προειρημένων παρήκε τὴν αὔξησιν καὶ 249 b
 τὴν μείωσιν. ἢ γὰρ τοῖς ὁμοειδεῖς ἐν ἴσῳ χρόνῳ ἴση γνωσμένη 19.
 προειρημένη δι' ὅλα ἰσοταχὴς αὔξεσις, καὶ ἡ ἀφαίρεσις ἡ τοιαύτη
 μείωσις ἰσοταχὴς· τὸ γὰρ ἴσον καὶ ἐπὶ τῆς αὔξεσεως καὶ μείωσεως
 ἔτιω λέγει, ὡς καὶ ἐπὶ τῆς φορᾶς. ἀλλὰ τῶν μὲν ὡς σαφὲς πα-
 ρῆκε, ζητεῖ δὲ ἐπὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς, πῶς γενέσεις γενέσει καὶ
 φθορὰ φθορᾷ ἰσοταχὴς λέγει. καὶ ὥσπερ διαφορῶν καὶ ἐρωτῶν,
 ἄρα φησὶν ἰσοταχὴς λέγει γενέσεις, εἰ ἐν ἴσῳ χρόνῳ τὰ αὐτὰ τῷ
 εἶδει καὶ ἄτομα καὶ τὸ εἶδος γένετο, ὅσον ἄνθρωπος, ἀλλὰ μὴ καὶ
 γένος τὸ αὐτό, ὅσον ζῶον; id. f. 245 (2) b.

βυλάμενος δὲ καὶ ἐπὶ τῆς κατ' ὅσιν μεταβολῆς εὐρεῖν ὁνό- 249 b
 ματα οἰκεία, ἐπειδὴ φησὶν ἡ ὅσιν ἡς ἡ γενέσεις ἐστὶν ἐξ ἀριθμῶν 23.
 σύγκειται, θάττω γενέσιν ῥητέον καὶ βραδυτέραν καὶ ὅλως ἀνισοταχῇ,
 ὅταν ἐν τῷ αὐτῷ ἢ τῷ ἴσῳ χρόνῳ τῶν μὲν πλείων τῶν δὲ ἐλάττων
 ἀριθμὸς ὁμοειδὴς γίνετο, ὡς ὅταν ἀνθρώπων γνωσμένων ἐν τῷ
 αὐτῷ ἢ ἴσῳ χρόνῳ τῶν μὲν πλείων ἀριθμὸς γέννηται, ὅσον πλείονα τῷ
 ἀριθμῷ μόρια, τῶν δὲ ἐλάττων. . . ἀριθμὸν δὲ τὴν ὅσιν εἶπεν ἡ
 τοῖς Πυθαγορείοις ἀκολουθῶν, ἀρχὰς τῶν ὄντων λέγουσι τὰς ἀριθ-
 μῶν ("κέκλυθι κύδιμ' ἀριθμέ, πάτερ μακάρων πάτερ ἀνδρῶν," καὶ
 "ἀριθμῷ δὲ τε πάντ' ἐπέοικεν"), ἢ ὅτι κατ' ἀριθμὸν τινὰς ὠρίσ-
 μένους τῶν τε φοιχείων καὶ τῶν μερῶν ἀπάντων γενέσεις καὶ συστάσεις
 ἐπιτελεῖται· διὸ ὅδε τῶν ἀνθρωπίνων τεχνῶν τῶν τὴν ὅλην δημιουργ-
 γίαν μιμημένων ὕδαρ δὴ δύναται χωρὶς ἀριθμῶν συστήναι. id. ib.

οἰκείος καὶ αὐτὸς ὁ λόγος ἐστὶ τῷ περὶ τῆς τῶν κινήσεων συγ- 249 b
 κρίσεως τε καὶ παραβολῆς· καὶ γὰρ ἐν ταῦτα παραβάλλων τό τε κι- 27.
 νῶν καὶ τὸ κινούμενον τὰς πρὸς ἀλλήλα αὐτῶν ἀναλογίας ἐπιζητεῖ,
 ἐπὶ τε φορᾶς καὶ ἡλλοιώσεως καὶ αὔξεσεως καὶ μείωσεως. ζητεῖ γὰρ εἰ
 ὥσπερ ἡ πολλαπλασία δύναμις τινὸς δυνάμεως κινήσεως τι πολλα-
 πλάσιον κινεῖ ἐκεῖνος, ἔτιω καὶ τὸ πολλασημόριον τῆς κινήσεως τι δυνά-
 μεως πολλασημόριον κινήσει τῶν ὑπ' ἐκεῖνος κινουμένων. id. ib.

τῶν κινουμένων, τὸ βάρος πρῶτον διελὼν φησι, τὴν ἴσην 250 a
 δύναμιν ἢ τὴν αὐτὴν τὴν ἡμισυ τῶν βάρους διπλάσιον διάστημα κινεῖ 1.

ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ. εἶτα καὶ τὸν χρόνον διελών· ἐν τῷ ἡμίσει τῷ
 χρόνῳ φησὶ τὸ ἥμισυ τῆ βαρέως καὶ αὐτὸ τῷ μήκυν διαστήματι καὶ ἐξ
 ἀρχῆς κινήσῃ) καὶ γὰρ ὑπὸ τῆς αὐτῆς δυνάμεως· ἔτι καὶ ἡ ἀναλο-
 γία σαφὲς. εἰ γάρ τι εἴη δεκατάλαντον βάρος κινῶν ἐν ὥρᾳ σα-
 διαίων διάστημα, τὸτο καὶ πεντετάλαντον ἐν ὥρᾳ δύο σαδια κινήσει, 5
 ἐν ἡμιωρίῳ δὲ καὶ σαδιον μόνον. εἶτα καὶ διάστημα διελών, τῷ βά-
 ρει τῷ ἐξ ἀρχῆς μένοντος, συνδιαίρει τὸν χρόνον· τῶν γὰρ αὐτῶν
 υποκειμένων ἡ α' δύναμις καὶ β' βάρος καὶ ἥμισυ τῷ γ' διαστήματος
 κινήσει ἐν τῷ ἡμίσει τῷ δ' χρόνῳ. . . . ἡ δὲ δευτέρα ἀναλογία ἡ καὶ
 ἥμισυ τῷ βαρέει καὶ σαδιαίων διάστημα λέγουσα ἐν τῷ ἡμίσει χρόνῳ 10
 κινεῖται, ἔτι καὶ ἀναγκαῖον. ὡς καὶ ὅλον βάρος πρὸς τὸ ἥμισυ,
 ἔτι καὶ ὁ ὅλος χρόνος πρὸς τὸν ἥμισυν, καὶ ἐναλλάξ ὡς τὰ δέκα τά-
 λαντα πρὸς ὥραν, ἔτι καὶ πέντε πρὸς ἡμιώριον. ταύτην ὁ Ἀλέξ-
 ανδρος πρώτην τέθεικε τὴν ἀναλογίαν, τὴν πρώτην οἶμαι παρεῖς.
 δευτέραν δὲ τέθεικε τὴν λέγουσαν, εἰ ἡ ὅλη δύναμις καὶ ἥμισυ τῷ 15
 βαρέει ἐν τῷ ἡμίσει χρόνῳ καὶ σαδιαίων ἐκίνησε διάστημα, ἐν τῷ
 ὅλῳ χρόνῳ διπλάσιον κινήσει τῷ σαδιαίων διαστήματος· καὶ ἡ ἀναλο-
 γία ὁμοία. . . . καὶ ἔτι μὲν τῇ πρὸ αὐτῆς ἀκολουθῇ πως αὕτη, καὶ μὲν τοῖ
 διάστημα φυλάττουσα καὶ αὐτὴ, τὸν δὲ χρόνον μερίζουσα. καὶ μέντοι
 αὐτὴν οἶμαι παρὰ τῷ Ἀριστοτέλει κεῖσθαι. ἡ δὲ τρίτη ἀναλογία ἡ καὶ 20
 διάστημα διαιρούσα, τῷ βαρέει τῷ ἐξ ἀρχῆς μένοντος, λέγει ὅτι ὡς
 καὶ διάστημα καὶ σαδιαίων πρὸς τὸ ἥμισυ σαδιον, ἔτι καὶ ὥρα πρὸς τὸ
 ἡμιώριον, καὶ ἐναλλάξ ὡς ἡ ὥρα πρὸς τὸ σαδιον, καὶ ἡμιώριον πρὸς
 τὸ ἡμισαδιον, ὥστε εἰ ἡ ὅλη δύναμις καὶ ὅλον βάρος καὶ σαδιον ἐν ὥρᾳ
 ἐκίνησε, καὶ ἡμισαδιον ἐν ἡμιωρίῳ κινήσει. id. f. 254 (3).
 250 a τετάρτην ἀναλογίαν ἐπάγει νῦν, πρῶτως τὴν δύναμιν μερι-
 ζων, ἅμα δὲ καὶ τὸ βάρος, καὶ δεικνύς ὅτι ἡ ἡμίσεια δύναμις καὶ
 ἥμισυ βάρος ἐν τῷ ὅλῳ χρόνῳ, ὡς ἡ ὅλη δύναμις καὶ ὅλον βάρος
 ἐκίνησε, καὶ ἴσον διάστημα τῷ ἐξ ἀρχῆς κινήσει· ἡ γὰρ αὕτη ἀναλογία
 μένει τῆς δυνάμεως πρὸς τὸ βάρος, ὅ καὶ αὐτὸς ἡγήσατο. ὡς γὰρ 30
 ἡ α' ἰσχύς πρὸς τὸ β' βάρος, ἔτι καὶ ἥμισυ πρὸς τὸ ἥμισυ, ὥστε
 ἴσον ἐν ἴσῳ χρόνῳ κινήσουσιν. εἶτα καὶ πέμπτην προσέθηκεν, ἐν ἣ
 τῆς μὲν δυνάμεως πάλιν καὶ ἥμισυ λαμβάνει, βάρος δὲ καὶ ἐξ ἀρχῆς
 καὶ χρόνον ἐκείνον τὸν δ'. id. ib.
 250 a διὰ μὲν τῆς πρὸ ταύτης λέξεως ἔδειξεν ὅτι ἐὰν ἡ ἡμίσεια 35
 12 ἰσχύς καὶ ἥμισυ τῷ βαρέει κινήσῃ διάστημα τι ἐν τινι χρόνῳ, καὶ τὸ δι-
 πλάσιον βάρος κινήσῃ τὴν αὐτὴν ἰσχύϊ καὶ ἥμισυ τῷ διαστήματος
 ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ. διὰ δὲ ταύτης ἀναιρεῖ τὴν ἡμίσειαν ἰσχύϊ
 δύναμιν καὶ ὅλον βάρος κινεῖν ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ καὶ ἥμισυ τῷ δια-
 στήματος. ἔοικεν ἔν τῳ πρότερον εἰρημένον ἐπ' ἐκείνων μόνων 40
 εἰρηθῆς ἐφ' ὧν συγχωρεῖται τὰ μὲν κινεῖν τὰ δὲ κινεῖσθαι. ἔτι γάρ
 τινα ἔτι καὶ πρὸς ἀλλήλα ὡς καὶ ὅλον τῷ ὅλῳ κινήσῃ
 εἶναι καὶ τὸ ἥμισυ τῷ ἡμίσειος ἀναλόγως καὶ τὸ ἥμισυ τῷ ὅλῳ, ἡ καὶ
 διαστήματος ἐλαττωμένη ἡ καὶ χρόνος πλεοναζόμενος. καὶ δὴλον ὅτι
 ἐπὶ τῶν τοιούτων ἀληθὲς εἰπεῖν ὅτι ἐν ὧ χρόνῳ ἡ ὅλη δύναμις καὶ 45
 ὅλον βάρος κινεῖ τοσόνδε τι διάστημα, ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ καὶ ἥμισυ
 τῷ βαρέει ὑπὸ τῆς ἡμισείας δυνάμεως καὶ αὐτὸ διάστημα κινήσῃ,
 καὶ καὶ αὐτὸ βάρος ὑπὸ τῆς ἡμισείας δυνάμεως ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ

καὶ ἥμισυ τῷ διαστήματος, ἡ καὶ ὅλον διάστημα ἐν διπλάσιῳ χρόνῳ·
 καὶ γὰρ περὶ τῶ πάντως κινήσειν ἐκεῖνο εἰρηθῇ, ἀλλ' ὅτι ἀν κινήσῃ τὴν
 ἐκκειμένην ἀναλογίαν κινήσει. . . . καὶ τῷ ἐ' ἐχρήσατο ἀλλὰ τῷ ζ',
 ἵνα καὶ, ὡς ἡ ὅλη δύναμις ἡ α' πρὸς μόριον ἐαυτῆς ὅσοσόνδε καὶ ζ',
 ἔτι καὶ ὅλον διάστημα καὶ γ' πρὸς τι μόριον τῶν ἐν αὐτῷ. ἔτι καὶ
 καὶ ἐ' φησὶν, ὅ ἐστιν ἥμισυ τῆς α' δυνάμεως, κινήσει καὶ β' βάρος
 ἐν τῷ δ' χρόνῳ, ἔτι ἐν τινι τῷ δ' χρόνῳ μόριον μέρος τῷ γ' διαστή-
 ματος, ὅ ἐν αὐτῷ ἐξείη λόγον πρὸς ὅλον καὶ γ' διάστημα, ὃν ἔχει καὶ
 εἰλημμένον μόριον τῆς α' δυνάμεως πρὸς ὅλην τὴν α'. ἐδὲ γὰρ μό-
 ριον τῆς α' ὅλον καὶ β' κινήσει μόριον τῷ γ', ἔτι ἐν τῷ δ' χρόνῳ ἔτι
 ἐν μόριον αὐτῷ· ἐνδέχεται γὰρ καὶ μόριον τῆς α' δυνάμεως μὴδὲ
 ὅλως κινεῖν καὶ β', μὴδὲ ἐν πολλαπλασίῳ τῷ δ' χρόνῳ καὶ τυχὸν
 διάστημα. εἰ γὰρ ἡ κινεῖσα ἰσχύς ἀναλόγως τῷ διαστήματι ἐφ' ἣ
 κινήσει διαιροῖτο, ὡς ἡ ὅλη καὶ ὅλον βάρος καὶ ὅλον διάστημα κεκί-
 νηκε, καὶ τὴν ἡμίσειαν τῆς ἰσχύος καὶ αὐτὸ βάρος καὶ ἥμισυ κινεῖν δι-
 στήμα, καὶ τὴν τρίτην καὶ τρίτον, ἡ καὶ νῦν ἀν ἡ ὑπὸ ἐκατὸν ἀνδρῶν
 νεωλυμένη τοσόνδε διάστημα καὶ ὑπὸ ἐνὸς ἀν ἔλκοιτο καὶ ἐκατοσὸν
 τῷ διαστήματος καὶ οἱ ἐκατὸν ἐκίνησαν νεωλυκαί· ὅπερ ἀδύνατον
 ὁρᾶται. ἐκ δὲ τῆ παραδείγματος δὴλον ὅτι τὸ α' καὶ τὸ ζ' ἐπὶ τῆς
 κινήσεως δυνάμεως τέθεικεν, καὶ μὲν α' ἀντὶ τῆς ὅλης, καὶ δὲ ζ' ἀντὶ
 τῆς ὀποσησῶν, ὅπερ ἀντὶ τῆς ἐπαρέλαβεν, διότι καὶ ἐ' ὠρισμένως
 καὶ ἥμισυ ἐδήλωσε. ἀσάφειαν δὲ ἐποίησεν εἰπὼν ὡς γὰρ καὶ μέρος τῆς
 γ' πρὸς ὅλην αὐτήν, ἔτι καὶ ζ' πρὸς τὸ α'. ἀλλ' ὅτι καὶ α' πρὸς τὸ ζ'.
 εἰ δὲ καὶ ζ' μὴ ὡς μέρος ὀποσησῶν τῆς δυνάμεως ἐλάβεν, ἀλλ' ὡς
 25 τὸ ἥμισυ τῷ βαρέει, ὡς πρότερον ὅτε ἔλεγε καὶ τῷ β' βαρέει καὶ ζ'
 ἥμισυ, ἐπειδὴ ἡ α' δύναμις καὶ β' βάρος ἐν τῷ δ' χρόνῳ καὶ γ' διά-
 στήμα ἐκίνησε, δηλονότι ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ καὶ ἥμισυ τῷ β' βαρέει,
 κατέστι καὶ ζ', διπλάσιον διάστημα τῷ γ' κινήσει. ἀντὶ ἔν τῳ εἰπεῖν
 ὅτι ἐν ἐξείη λόγον καὶ μόριον τῷ γ' διαστήματος πρὸς τὸ ὅλον γ', ἡ καὶ
 ὅλον γ' πρὸς τὸ διπλάσιον αὐτῷ, εἶπεν ὡς καὶ α' πρὸς τὸ ζ'. ἔτι καὶ
 ὁ Ἀλέξανδρος βυλάμενος καὶ ζ' καὶ καινοπρεπῶς ἐνθαῦτα παρεῖλη-
 φθαι, μὴδὲ ἀκαίρως εἰρηθῆς καὶ ὡς καὶ ζ' πρὸς τὸ α' ἀντὶ τῷ ὡς καὶ
 α' πρὸς τὸ ζ', ἀπιθανωτέραν οἶμαι ἐξηγήσιν ἐπενόησεν· καὶ γὰρ ἀν
 εἶπεν ὁ Ἀριστοτέλης ὅτι ἐδὲ ἐν τινι τῷ δ' τὴν γ' ἡ τὴν διπλάσιαν
 αὐτῆς καὶ ἥμισυ τῆς α' δυνάμεως κινήσει. εἰ γὰρ καὶ γ' διάστημα
 μὴ δύναμις κινήσῃ καὶ β' βάρος ἡ ἡμίσεια τῷ α' δυνάμει ἡ ἐ' ἐν τῷ
 δ' χρόνῳ, πολλῷ μᾶλλον καὶ διπλάσιον τῷ γ' μήκυν ἐκ ἀν κινήσει.
 κάλλιον ἔν τῳ ἡ ἀνάλογον πρὸς τὴν ὅλην γ' ἐπὶ μέρος τῆς γ'
 ἀκθεῖν, ὡς εἰρηθῇ πρότερον. id. f. 254 (3) b.
 εἰπὼν ὅτι ἐκ ἀν, εἰ ἡ ὅλη δύναμις καὶ ὅλον βάρος ἐκίνησε ἐν 250 a
 τινι χρόνῳ διάστημα τι, ἡδὴ καὶ ἡ ἡμίσεια τῆς δυνάμεως καὶ ὅλον 19
 βάρος ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ κινήσει ἥμισυ ἡ μόριον τι τῷ διαστήμα-
 τος (ἐδὲ γὰρ πᾶν μόριον τῆς κινήσεως δυνάμεως καὶ ὅλον βάρος κινή-
 σῃ τῷ ὅλῳ ἔσται, ἐδὲ ἐν ὅσῳ χρόνῳ, ἐδὲ ὅσῳ χρόνῳ διάστημα), διὰ
 τούτου λύει καὶ τὸν Ζήνωνος τῷ Ἐλεάτῃ λόγον, ὃν ἤρετο Πρωταγόραν
 τὸν σοφιστήν. εἰπεῖ γάρ μοι, ἔφη, ὦ Πρωταγόρα, ἄρα ὁ εἰς κέγχρος
 καταπεσὼν ψόφον ποιεῖ, ἡ καὶ μυριοσὸν τῷ κέγχρῳ; καὶ δὲ εἰπόν-
 τος μὴ ποιεῖν, ὁ δὲ μέδιμνος, ἔφη, τῶν κέγχρων καταπεσὼν ποιεῖ

ψόφον ἢ ὕ· τὸ δὲ ψοφεῖν εἰπόντος τὸν μεδίμνον, τί ἔν, ἔφη ὁ Ζήνων, ἔκ ἐξὶ λόγος τῷ μεδίμνῳ τῶν κέγχρων πρὸς τὸν ἕνα καὶ τὸ μυριοστὸν τῷ ἑνός· τὸ δὲ φήσαντος εἶναι, τί ἔν, ἔφη ὁ Ζήνων, ὅ καὶ τῶν ψόφων ἔσονται λόγοι πρὸς ἀλλήλους οἱ αὐτοί· ὡς γὰρ τὰ ψοφῆντα, καὶ οἱ ψόφοι. τὰτα δὲ ὅτως ἔχοντος, εἰ ὁ μεδίμνος τῷ κέγχρῳ ψοφεῖ, ψοφήσει καὶ ὁ εἰς κέγχρος καὶ τὸ μυριοστὸν τῷ κέγχρῳ. ὁ μὲν ἔν Ζήνων ὅτως ἡρώτα τὸν λόγον, ὁ δὲ Ἀριστοτέλης λυεῖ λέγων μὴ πᾶσαν δύναμιν πάντες μεγέθους κινητικὴν εἶναι, μηδὲ ἐν ὁσῶν χρόνῳ. καὶ ὁ μεδίμνος ἔν κινή τὸν τοσούτον ἀέρα ὅσος κινούμενος ψόφον ποιήσει, ἔκ ἀνάγκη καὶ τὸ μῶριον τῷ μεδίμνῳ δύνασθαι τοσούτον κινεῖν ἀέρα ὅσος ψοφήσει... ταύτη δὲ τῇ ἀναλογίᾳ τῷ κινῶντος καὶ τῷ κινουμένου καὶ τῷ διαστήματος τὸ φυσικὸν ὄργανον τὸν καλόμενον χαρίζωνα συστήσας ὁ Ἀρχιμήδης, ὡς μέχρι παντὸς τῆς ἀναλογίας προχωρήσας, ἐκάρπασεν ἐκεῖνο τὸ πᾶν καὶ κινῶ τὰν γὰν. ῥητέον ἔν ὅπερ καὶ πρότερον συντόμως ἐρρήθη, ὅτι ὁ πᾶσα δύναμις πᾶν βάρος πέφυκε κινεῖν, ὅτε ὅσον ἢ ἐλάττωσον διάστημα, ὅτε ἐν ὁσῶν πλείω χρόνῳ, ἀλλ' ὅδε πᾶν μέγεθος ψοφεῖν πέφυκεν, ἀλλ' ἔτι τις ὅρος καὶ τῆς δυνάμεως τῆς ἐλαττώσεως, ἥτις διαιρημένη ἐκείνῃ δυνάμει κινεῖν ὅδε ὅσον διάστημα ὅδε ὅτιον βάρος, καὶ τῷ κινουμένῳ βάρος τῷ μεγέθει, ὅπερ αὐξομένη δυνάμει κινεῖται, ὅδε ὅσον διάστημα, ὅδε ὅψ' ἥμισυ τῶν σωματικῶν κινήσεων δυνάμεων. ἐν μέσῳ δὲ εἰσὶν ὅροι τῶν δυνάμεων πρὸς τὰ βάρος καὶ τὰ διαστήματα καὶ τὸς χρόνους, ἐν οἷς καὶ διαιρέσθαι δύναται ἀναλόγως καὶ συντίθεσθαι... ἀλλὰ ταῦτα μὴ καθ' ἑαυτὰ θεωρεῖν ἔχει τινα καὶ ζητησὶν ἀξιόλογον, ἐπὶ δὲ τὰ ἐξῆς ἰτέον. id. f. 255.

250 α 23. δεῖξας ἐπὶ τῆς φορᾶς τὰς τῶν κινούντων καὶ κινουμένων ἀναλογίας μέχρι τινὸς προΐστας, ὅ μὲντοι μέχρι παντός, ζητεῖ λοιπὸν εἰ ὅτως ἔξωσι καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων κινήσεων, τατέστιν ἐπ' ἀλλοιώσεως καὶ αὐξήσεως, καὶ δείκνυσιν ὅτι τῶν ἄλλων τῶν αὐτῶν ὄντων ἀναγκαῖον καὶ τὰς συμμετρίας καὶ ἀναλογίας καὶ ἐπὶ τούτων μέχρι τινὸς προΐεσθαι... τούτο μὲν ἔξω τέλος καὶ τῆς τῷ ἐβδόμῳ τῷδε βιβλίου καὶ τὸ δυνατὸν ἐξηγήσεως· ὁ χεῖρον δὲ ἴσως καὶ τούτο διὰ κεφαλαιῶν ἐπιδραμεῖν. id. f. 255 b.

250 β 9. Τῆς φυσικῆς Ἀκροάσεως τῷ Ἀριστοτέλει τὸ τελευταῖον βιβλίον, ὁ καὶ μὲν τὸν ἀριθμὸν ὀγδοὺν τῆς ὅλης πραγματείας ἐστὶ, καὶ δὲ τὴν τῶν σοικείων ἀξίαν βῆτα τοῖς Περιπατητικοῖς ἐπιγράψαι ἔθος, πολλῶν καὶ καλῶν ἐστὶ θεωρημάτων μεσόν· τῇ τε γὰρ περὶ τῶν φυσικῶν ἀρχῶν πραγματεία τέλος ἄριστον ἐπιτίθησιν, αἰδίων ὤσαν τὴν πρώτην φυσικὴν κίνησιν ἀποδεικνύον, καὶ τὴν αἰδιότητα τῷ παντὶ διὰ τῆς αἰδίου κινήσεως λαμπρῶς ἀνακηρύττον, καὶ τὸ δὴ μέγιστον τὴν φυσικὴν ἀπασαν θεωρίαν τῆς πρώτης ἐξάπτον φιλοσοφίας, καὶ πᾶσαν τὴν φυσικὴν ὑπαρξιν τῆς υπερφυσικῆς αἰτίας ἐξηρητημένην ἀποδεικνύον, ὅταν καὶ κινούμενον πᾶν τὸ σῶμα τὸ φυσικὸν ἀποδείξῃ, καὶ πᾶν τὸ κινούμενον ὑπὸ τινος κινεῖται, καὶ τὸ πρώτως καὶ κυρίως κινῶν τῆς ἀκίνητου καὶ αἰεὶ καὶ τὰ αὐτὰ καὶ ὡσαύτως ἐχούσης ὕλης ἐκφαίνει. τοῦτον ἔν ἔχον σκοπὸν τὸ βιβλίον εἰκότως εἴη πάσης ἀντιληπτικῆς προθυμίας ἐπαξιῶν. ἐπειδὴ δὲ τῶν

ἐφ' ἡμῶν τις γεγονότων Τελχίνων ὁδὸν ἀγόμενος νεανικὸν ἀνθρώποις μόνοις βασκαίνειν, καὶ διὰ τούτο πρὸς τὸν ἑρμῆν αὐτὸν καὶ τὸν ὅλον κόσμον τὴν ἑαυτοῦ βασκανίαν ἐκτείνων, θεῶν ἡγήσῃ τὴν τούτων αἰδιότητα, καὶ παρακυσμάτων τινῶν ἔκ εὐτυχῶς ὁδὸν εὐγνωμόνως ἀπὸ φιλοσοφίας μετασχὼν πρὸς τε τὰ ἐν τῇ περὶ Οὐρανὸς δεδειγμένα περὶ αἰδιότητος αὐτῶν πέντε γέγραφε πολυσχῆς βιβλία, ὧν τὸ σαθρὸν καὶ πρὸς ἀνοήτους μόνως ἀκροατὰς τεθάρρηκός ἐπειράθην ἐπιδείξαι τὸ πρῶτον τῆς περὶ Οὐρανὸς πραγματείας ἐξηγούμενος, τὸ δὲ ἔκτον αὐτῶν βιβλίον πρὸς τὴν αἰδίαν ἐνταῦθα δεδειγμένην κίνησιν καὶ τὸν αἰδίον χρόνον ἀνεζώσατο, διότι τούτων ἀνελέγκτων μενόντων ἀνάγκη πάντως ἢ αἰδίον εἶναι καὶ αὐτὸ τὴν αἰδίαν κίνησιν ἐν χρόνῳ αἰδίῳ κινούμενον, ἔδοξε μοι τούτο τὸ βιβλίον ἐπερχομένῳ καὶ τὰς πρὸς αὐτὴν γενομένας ἀντιλογίας, ὁποιαῖτινές εἰσι καὶ ἀπὸ ποίας ἔξωσι προαγόμεναι, τοῖς φιλομαθεσέροις ἐπιδείξαι. πειράσομαι δὲ κἀνταῦθα μὲν τὴν ἐξήγησιν τῶν Ἀριστοτέλους λόγων τὰς πρὸς αὐτὸς ἐνστάσεις παρατίθειν ὅπως τὴν βάσανον αὐταῖς προσάγειν. id. f. 257.

τὸ "οἷον ζωὴ τις ὅσα τοῖς φύσει συνεζῶσι πᾶσι" καὶ τὴν 250 β Ἀριστοτέλους ἀκρίβειαν εἶρη) συμφωνοῦσαν τῷ Πλάτῳ. Ζῆν γὰρ 14. ἐκεῖνα φαμέν ὅσα ἐνδοθεν ἀφ' ἑαυτῶν κινεῖται· εἰ ἔν καὶ τὰ φυσικὰ πάντα ἀρχὴν κινήσεως ἐν ἑαυτοῖς ἔχει τὴν φύσιν, Ζῆν καὶ ταῦτα εἰκότως ἂν λέγοιτο καὶ τὴν ἐνδοθεν ἐπιτηδεύεσθαι πρὸς κίνησιν. καὶ γὰρ ἐκάστη τὴν ζῶν καὶ φύσις... ὅτι δὲ καὶ τούτο τῷ Πλάτῳ συμφωνῶντος ὁ Ἀριστοτέλης ἐφθέγγετο, οἷον ζῶν εἰπὼν τὴν ὡς φυσικὴν ἐνδοθεν κίνησιν, ἄκουε τῶν ἐν τῷ δεκάτῳ τῶν νόμων γεγραμμένων περὶ τῆς ἐνδοθεν κινήσεως (p. 895)... ὁ δὲ Ἀλέξανδρος τὸ "οἷον ζωὴ τις ὅσα τοῖς φύσει συνεζῶσι πᾶσι" ὡς δεκτικὸν τῷ θάνατον καὶ ἀπαυστον εἶρηξεν τὴν κίνησιν φησιν... μήποτε δὲ ὁ Ἀριστοτέλης ἔκ ἀπὸ τῆς τῶν φυσικῶν αἰδιότητος τὸ αἰδίον τῆς κινήσεως ἔδειξεν (ὅδε γὰρ ἀποδοδεκτικὰ πᾶς τῶς αἰδίας τὰ φυσικὰ), ἀλλὰ ἀπ' αὐτῶν τῶν φυσικῶν κινήσεως ὀρισμῶν, ὡς μαθησόμεθα, τὴν φυσικὴν κίνησιν αἰδίαν δείξει, καὶ ἀπὸ ταύτης τὸ φυσικὸν σῶμα. id. ib.

κοσμοποιεῖν λέγει τὸς φυσικὰς ἔκ ὡς γενεὴν ἀπὸ χρόνου τὸν 250 β κόσμον λέγοντας, ἀλλ' ὡς τὴν σύστασιν αὐτῶν διὰ κινήσεως παρα- 15. διόδοντας. ὅπως γὰρ καὶ Δημόκριτος κοσμοποιεῖ καὶ Ἐμπεδοκλῆς καὶ Ἀναξαγόρας, οἱ μὲν συγκρίνετε καὶ διακρίνετε τὰ άτομα σώματα καὶ τὰ τέσσαρα σοικεῖα λέγοντες, Ἀναξαγόρας δὲ ἐκκρίνετε τὰς ὁμοιομερείας ἀπὸ τῶν μίγματος λέγων... καὶ ἡ σύγκρισις δὲ καὶ ἡ διακρίσις καὶ ἡ ἐκκρίσις κινήσεις τινές εἰσιν. καὶ περὶ γενέσεως δὲ καὶ φθορᾶς διαλέγοντι πάντες, αἵτινες καὶ μὴ κινήσεις ὄντιν, ἀλλ' ἔκ ἀνευ γίνονται κινήσεως. id. f. 257 b.

οἱ μὲν γὰρ ἀπείρους τῷ πλήθει τὸς κόσμους ὑποθέμενοι, ὡς οἱ 250 β περὶ Ἀναξίμανδρον καὶ Λεύκιππον καὶ Δημόκριτον καὶ ὕψερτον οἱ περὶ 18. Ἐπίκουρον, γινόμενοι αὐτὰς καὶ φθειρομένους ὑπέβητον ἐπ' ἀπείρους ἄλλων μὲν αἰεὶ γινόμενων ἄλλων δὲ φθειρομένων, καὶ τὴν κίνησιν αἰδίαν ἔλεγον· ἀνευ γὰρ κινήσεως ἔκ ἐξὶ γενέσεως ἢ φθορᾶς. τῶν δὲ ἕνα μόνον κόσμον λεγόντων οἱ μὲν ἀγενήτῳ τε ἀπὸ χρόνου καὶ ἀφθα-

τον αὐτὸν λέγοντες αἰδίων καὶ τὴν κίνησιν ὑπέτιθετο, ὥσπερ Πλάτων καὶ Ἀριστοτέλης, γενετὴν δὲ καὶ φθαρτὴν τὴν ἑνὰ κόσμον ποιῶσιν ὅσοι αἰεὶ μὲν φασιν εἶναι κόσμον, καὶ μὴν τὴν αὐτὴν αἰεὶ ἀλλὰ ἄλλοτε ἄλλον γινόμενον κατὰ τινὰς χρόνων περιόδους, ὡς Ἀναξίμενης τε καὶ Ἡράκλειτος καὶ Διογένης καὶ ὕπερον οἱ ἀπὸ τῆς Στωᾶς. καὶ ὅλον 5 ὅτι καὶ περὶ κινήσεως ἔσται τὴν αὐτὴν ἔχουσι δόξαν. ὅτε γὰρ κόσμος ἦν, τότε καὶ κίνησιν ἀναγκαῖον εἶναι. Ἐμπεδοκλῆς δὲ, εἰ μὴ καὶ τὸ χημὰ τις ἀκούει τὴν λόγῳ, ὡς ποτὲ μὴ σφαῖρον ποτὲ δὲ κόσμον λέγοντος, δηλονότι καὶ τὴν κίνησιν ἐν τῇ γενέσει τῷ κόσμῳ θεωρῶν γινομένην καὶ φθειρομένην ὑπέτιθετο αἰεὶ, ἐπεὶ καὶ τὴν σφαῖρον εἶναι 10 βύλει· καὶ τὴν κόσμον αἰεὶ, καὶ κίνησιν ἐνόμιζεν ἐν τῷ κόσμῳ εἶναι. ἀπ' ἀρχῆς δὲ χρόνος δοκεῖσι λέγειν γεγονέναι τὴν κόσμον Ἀναξαγόρας τε καὶ Ἀρχέλαος καὶ Μητροδώρος ὁ Χῖος· ἔστι δὲ καὶ τὴν κίνησιν ἀρχαῖοι φασιν. . . φαίνοντι δὲ καὶ ἔστι τάξεως ἕνεκα διδασκαλικῆς ἀρχῆς τῆς κοσμοποιίας ὑποθέμενοι. καὶ ὅ γε Ἀναξαγό- 15 ρας σαφῶς ἀπὸ τῆς νοητῆς ἐνώσεως, ἐφ' ἧς ἦν ὁμῶς πάντα χρήματα, ὡς φησι, τὴν κοσμικὴν διάκρισιν ὑποσητᾷ τὴν νῦν λέγει. ὁ μέντοι Ἀλέξανδρος καὶ τὴν Πλάτωνά φησιν ἀπ' ἀρχῆς χρόνος τὴν κόσμον ὑφίστασθαι, πλὴν ὅτι καὶ πρὸ τῆς τῷ κόσμῳ γενέσεως κίνησιν ἐν τοῖς ἔστι πλημμελεῖ ἄτακτον ἔλεγεν. . . ἀλλὰ γεγονέναι 20 μὴ τὴν ἑνὰ πολλοὶ λέγουσι κοσμοποιῶντες καὶ τῷ λόγῳ τὴν τάξιν τῆς δημιουργίας παραδιδόναι βυλόμενοι, γίνεσθαι δὲ καὶ φθεῖρεσθαι τὸ ἑνὰ κόσμον ὡς μηκέτι εἶναι κόσμον, ὅθεν τῶν φυσικολόγων ἴσμεν λέγοντα. ἔλλειπής δὲ ἡ λέξις δοκεῖ διὰ βραχυλογίαν ἢ λέγουσα "ὅσοι δὲ ἡ ἑνὰ ἢ μὴ αἰεὶ." τῷ μὴ γὰρ ἑνὰ ἐλλείπει τὸ καὶ αἰεὶ, τῷ δὲ 25 μὴ αἰεὶ τὸ καὶ ἑνὰ. id. ib.

250 b ἔστι διὰ τὸ ποιῆναι τινὰς ἐκ μὴ ὄντων τὴν κόσμον. τὸ γὰρ ἐκ μὴ 19. ὄντων εἰς τὸ ὄν παρῆχθαι μεταβολὴ ἐστίν, ἥτις ἡ κίνησις ἐστίν ἢ ἕκ ἄνευ κινήσεως. ἡ κοσμοποιεῖν περὶ συστάσεως τῷ κόσμῳ διαλέγεσθαι, ἥτις διὰ κινήσεως ἐν ἅπασιν εἶναι ἔχει. cod. Reg. 1853. 250 b 23. δύο τρόποις ἐκθέμενος καθ' ὅς δυνατόν ποτε μὴδὲν κινεῖσθαι, καὶ τὴν προῖσταμένην αὐτῶν προσπαραγράφας, Ἀναξαγόραν τε καὶ Ἐμπεδοκλέα, διὰ τὴν τῆς ἀνελευθέρως εἰσάγει τὸ δὲ πάντως αἰδίων εἶναι τὴν κίνησιν. δύο δὲ οἱ τρόποι, διότι κινήσεως νῦν φαινομένης, εἰ ἐνδέχεται ποτε μὴδὲν κινεῖσθαι, ἀνάγκη ἢ ὡς 35 πρότερον μὴ ὕστερον κινήσεως, ὡς ἐδόκει λέγειν Ἀναξαγόρας, τὴν αἰεὶ συνυπάρχουσαν τῶν δευτέρων ἀπὸ τῶν προτέρων ὑπόστασιν διὰ τῆς καὶ χρόνον λέγεσθαι δοκῶσας ἐκφάνσεως σαφεστέραν ποιῶν. ὁ δὲ αὐτὸς τρόπος τῆς ὑποθέσεώς ἐστι, καθ' ὅσον μὴ εἶναι τις κίνησιν ὑπόθεσις. διόπερ ὅδε ἐμνημόνευσεν ὅτι. ἐδόκει δὲ λέγειν ὁ 40 Ἀναξαγόρας ὅτι ὁμῶς πάντων ὄντων χρημάτων, καὶ ἡμερῶν τὴν ἀπειρον πρὸ τῆς χρόνου, βεληθείς ὁ κοσμοποιὸς νῦν διακρίναι τὰ εἶδη, ἅπερ ὁμοιομερείας καλεῖ, κίνησιν αὐταῖς ἐνεπαίχσεν. καὶ γὰρ ἦν διάκρισιν σωματικὴν ἄνευ κινήσεως γενεᾶς. δεύτερος δὲ τρόπος ὁ κατ' Ἐμπεδοκλέα, παρὰ μέρος κίνησιν ποιῶντα καὶ ἡμερῶν. 45 ὑπέθετο γὰρ ἔστος τὸν τε νοητὸν καὶ τὴν αἰδητὴν κόσμον ἐκ τῶν αὐτῶν στοιχείων τῶν τεσσάρων συνεχῶς, τὴν μὴ παραδειγματικῶς δηλονότι τὴν δὲ εἰκονικῶς, καὶ ποιητικὰ αἶτια τὰ μὴ νοητὰ τὴν φιλίαν,

διὰ τῆς ἐνώσεως τὴν σφαῖρον ποιῶσαν, ὃν καὶ θεὸν ἐπονομάζει καὶ ὕπερ τῶς ποτὲ καλεῖ, "σφαῖρον ἔην," τὸ δὲ αἰδητὴν τὸ νεῖκος, ὅταν ἐπικρατῇ μὴ τελείως, διὰ τῆς διακρίσεως τὴν κόσμον τῶν ποιῶν. . . τὴν δὲ ἀκίνησίαν ἔοικεν ὁ Ἐμπεδοκλῆς ἐνορᾶν καὶ τὴν αἰδίων ταυτότητα τῆς εἰς ἄλλα τὰ ἐνὸς καὶ τῶν πολλῶν μεταβολῆς. τοῦτο γὰρ τὸ "ἡ δὲ τὰ δὲ ἀλλὰσσοντα διαμπερὲς ὅσα μὴ λήγει, ταῦτα δ' αἰὲν ἔασσιν ἀκίνητοι καὶ κύκλον." ὁ δὲ Ἀλέξανδρος οἶδε μὴ καὶ τῶν τὴν νῦν, φησὶ δὲ μὴ καὶ τῶν ἐκδέχουσιν τὴν Ἀριστοτέλην, ἀλλὰ καὶ ταῦτα περὶ τῆς μεταβολῆς ἀκούειν, ὅταν λέγῃ "ἡ δὲ τὰ δὲ ἐνθὲν ἀλλὰσσοντα," τῷ τῶν εἰς τὰ δὲ ἐκ τῶνδε μεταβάλλοντα καὶ λήγει. καὶ τὴν ἀμειψίαν ταύτην καὶ τὴν εἰς ἄλλα ἐν μέρει μεταβολὴν καὶ ταύτην αἰδία ἐστίν, τῷ τῶν αἰδίων αὐτῶν ἢ εἰς ἄλλα μεταβολή. ἰδία μὴ γὰρ ὅτι ἕτερον τῶν γινομένων ὑπὸ τῶν νεῖκος καὶ τῆς φιλίας ἐκ τῶν στοιχείων αἰδίων ἐστίν, ὅτι Ἐμπεδοκλῆς αὐτοῖς ὁ αἰὼν, ἢ μέντοι εἰς ἄλλα αὐτῶν μεταβολὴ αἰδίων. τὸ γὰρ σημαίνει τὸ αἰὲν ἔασσιν. ταῦτα καὶ λέγειν εἰπὼν ὁ Ἀλέξανδρος ἐπάγει· εἴτα ἐπὶ τούτοις εἴη ἂν ἰδίᾳ λεγόμενον τὸ "ἀκίνητοι καὶ κύκλον," τῷ τῶν ἀκίνητα γενόμενα καθ' ἑκάστην περίοδον καὶ καθ' ἑκάστην τελειότητα, ἢ κύκλον λέγει. μήποτε δὲ ἀπίθανος ἢ ἀπόφασις τῶν "ἀκίνητοι καὶ κύκλον," ἅμα δὲ καὶ ἀδιάνοτος. δεῖ γὰρ τῶν αἰὲν ἔασσιν. ἀλλὰ μᾶλλον ῥητέον ὅτιως ἀκούειν τὴν Ἀριστοτέλην, ὅτι καθ' ὅσον μὴ εἰς ἄλλα αἰεὶ μεταβάλλει, αἰδίων αὐτῶν ἢ μεταβολὴ καὶ ἡ κίνησις, καθ' ὅσον δὲ ἐνθὲν ἐκείσε μεταβάλλοντα τὰ δὲ γίνεσθαι, ὅταν ἐκ πολλῶν ἐν ἡ ἐξ ἐνὸς πολλὰ, καὶ μὴ τὴν μεταβολὴν ἴσασι ποτὲ μὴ εἰς τὸ εἶναι ποτὲ δὲ εἰς τὸ πολλὰ, ταύτην καὶ περίοδον αἰεὶ μὴ τὴν μεταβολὴν ἀποκαθιστάμενα εἰς τὸ τῶν ἐνὸς ἢ τὸ τῶν πολλῶν εἶδος ἀκίνητά ἐστι καὶ τὴν περίοδον ἐκείνην, ἕως ἂν πάλιν μεταβάλλειν ἄρξῃ. φαίνεται δὲ καὶ ὁ Θεμιστοκλῆς ταύτης τῆς ἐννοίας ἐχόμενος· τὴν γὰρ ἡμερῶν ἐν τοῖς μεταξὺ τῶν μεταβολῶν χρόνοις γίνεσθαι φησιν. Simpl. f. 258.

συντελεῖ δὲ καὶ πρὸς τὴν ἐπὶ τὴν πρώτην ἀρχὴν ἀνοδὸν, ἥς ἡ 251 a θεωρία ἐκείνη φυσικῆς ἐστὶ πραγματείας ἀλλὰ τῆς πρώτης φιλο- 7. σοφίας. id. f. 258 b.

ὁρμήσας ἀποδεῖξαι τὴν κίνησιν αἰδίων ἔσαν διὰ πλείονων ἐπι- 251 a χειρημάτων, τὸ πρῶτον ἀπὸ τῆς ὁρισμῶν ποιῆσιν τῆς κινήσεως, ὃν ἐν 8. τοῖς Φυσικοῖς διοριζομένη φησι, Φυσικὰ καλῶν τὰ πρῶτα τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως πέντε βιβλία, ἅπερ καὶ περὶ ἀρχῶν ἐπονομάζει πολλὰκις· ἐν γὰρ τῷ τρίτῳ τὴν τῆς κινήσεως ὁρισμὸν ἀποδεδωκεν, καὶ καὶ νῦν ὑπομνησθεῖ. id. ib.

ἐπειδὴ ἐν τοῖς φυσικοῖς καὶ γενητοῖς καὶ μόνον τὰ πάσχοντα κα- 251 a νόμενα πάσχει, ἀλλὰ καὶ τὰ κινῶντα κινούμενα ποιεῖ, καὶ δεῖ καὶ ἐπὶ 16. τούτων προϋπάρχειν τὴν κινήσεως τὸ κινητικόν, διὰ τούτο προσέθηκε "καὶ κινητικὸν πρὶν κινεῖν." δὴλον δὲ ὅτι ταῦτα ἕκ ἐπὶ πάσης ἐνεργείας ἐστὶν ἀληθές· καὶ γὰρ ἐπὶ τῶν τελείων καὶ ὑπὲρ τὸ γενητόν, ἀλλ' ἐπὶ τῶν ἀτελῶν, ἐφ' ὧν αἰεὶ συνέσει τὸ δυνάμει τῷ ἐνεργείᾳ. τοιαύτη δ' ἐστὶν ἡ κίνησις ἀμφοῖν ἔσται μῖγμα. id. f. 259.

ἐπεὶ μὴ καθ' αὐτὴν ἡ κίνησις ἀλλ' ἐν πράγμασιν, τὰ πράγματα ταῦτα προϋπῆρχε τὴν ἀπειρον χρόνον καὶ τὴν αἰδία, ἢ καὶ αὐτὰ

γενέσεως ἔχον ἀρχήν· εἰ μὴ τοίνυν ἐγένετό ποτε μὴ ὄντα, ταῦτα κεκίνητο πρότερον κίνησιν δι' ἣν εἰς τὸ εἶναι ἦλθεν ἐκ τῆ μὴ εἶναι. Themist. f. 58.

251^a 20. εἰ δὲ μὴ ἐγένετο τὸ κινῆν καὶ τὸ κινήτικόν, ἀλλ' ὄντα προὔ-
πῃρχεν αἰεὶ, κινήσεως μὴ ὕψους, ἀλογον μὲν φησι καὶ αὐτόθεν ἐπι-
στήσαντι φανεῖν τὸ ἀμφοῖν αἰδίων ὑποκειμένων, τῷ τε κινήτῳ καὶ τῷ
κινήτικῳ, καὶ τὸν ἀπειρον τὸν πρὸ τῆ χρόνον μὴ ἐνεργήσαντα αὐτὰ
καὶ τὰς δυνάμεις αἷς ἔχουσι, νῦν ἀρχεῶς ταύτης τῆς ἐνεργείας ἀναι-
τίως· ὅτι ἔχομεν αἰτίαν ἀποδοῦναι διὰ τί νῦν ἀλλὰ μὴ πρότερον.
ἔτι δὲ μᾶλλον φησι τὸ ἀτοπον φανήσεσθαι προῖσι καὶ τὸν λόγον. εἰ 10
ἂν ὄντων τῶν μὴ κινήτων τῶν δὲ κινήτικῶν καὶ ἡρεμῶντων τὸν πρὸ
τῆ πάντα χρόνον, ὡς μὴ εἶναι τότε κίνησιν, νῦν ἤρξατο τὸ μὴ κί-
νεῖν τὸ δὲ κινεῖσθαι, ἀναγκαῖον μεταβολὴν τινα περὶ αὐτὰ πρότερον
γενέσθαι τῆς αἰτίας, δι' ἣν τὸν ἀπειρον πρὸ τῆ χρόνον ἡρεμῶντα νῦν
ἤρξατο τὸ μὴ κινεῖν τὸ δὲ κινεῖσθαι· εἰ δὲ μεταβολὴν, δηλονότι κίνη- 15
σι. Simpl. f. 259.

πάλιν ὅν ἐρησόμεθα ὁμοίως, τὸ προϋπάρχον αἰδίων ἦν ἡ γενη-
τόν· εἰ ἂν πάλιν λέγομεν ὅτι γενητόν, προήξομεν ταῦτα ἀπορῶν-
τες. Themist. f. 58.

251^a 23. δείξας ὅτι καὶ γενητὰ ὑποτεθῇ τό τε κινῆν καὶ τὸ κινῶμενον, 20
καὶ αἰδία μὴ ἀπ' ἀρχῆς δὲ χρόνος τὸ κινεῖν καὶ τὸ κινεῖσθαι λαβόντα,
ἀνάγκη πρὸ τῆς ὑποτεθείσης ἀρχῆς τῆς κινήσεως ἄλλην λαμβά-
νεσθαι κίνησιν, ὥστε τῆς πρώτης δοκῆσης μεταβολῆς εἶναι πάντως
αἰεὶ προτέραν, καὶ ὅπως αἰδίων δεῖκνυσθαι τὴν κίνησιν τῷ μὴ εἶναι τὴν
πρώτην λαβεῖν, — ταῦτα ὅν δείξας ἀπὸ τῆ κινημένης μάστιχα, ἐφε- 25
ξῆς καὶ ἀπὸ τῆ κινῶντος τὸ αὐτὸ δεῖκνυσι... ἐπειδὴ πολλὴν συρφε-
τόν ὁ γραμματικὸς ἐκείνος κατ' αὐτῶν μὴ ἔχει καὶ δὲ τῶν ἀνοήτων
ἀνθρώπων ἐπεσώρευσε, φέρε τὸν Ἀλφεῖον μετ' Ἡρακλέους παρα-
καλέσαντες τῶν εἰσδεξαμένων αὐτὸν ψυχῶν καὶ τὸν δυνατὸν ἐκκα-
θάρῳμεν. προθεῖς δὲ τὴν Ἀριστοτέλους ῥῆσιν, καὶ τῷ τε Ἀλεξάνδρῳ 30
τὴν ἐξηγήσιν πᾶσαν καὶ τῷ Θεμιστίῳ τὴν παράφρασιν ἐπενεγκών,
ἵνα πολυσίγα μᾶλλον αὐτὸ γενόμενα τὰ συγγράμματα τῷ πλά-
τει καταπλήττη τῆς ιδιότητος, ἐπάγει λοιπὸν τὰς ἑαυτοῦ ἐνστάσεις
τῷ λόγῳ, πρώτην ταύτην... ὅπως μὲντοι τὰς Ἀριστοτέλους ἀρ-
χὰς τῆς ἀποδείξεως περιπτύσσας, αὐτὸς ἡμῖν οἰκίαν εἰσηγήσας 35
βύλην μεθόδον, μόνως ἂν ὅπως λέγων ἀναρχος εἶναι ἡ κίνησις ἀπε-
δείκνυτο, εἴπερ ἦν ἀληθὲς τὸ πολυθρύλλητον τῶν φυσικῶν, ὡς αὐτοὶ
φασιν, ἀξίωμα, τὸ μηδὲν ἐκ τῆ μηδαμῇ μηδαμῶς ὄντος γίνεσθαι,
ἀλλὰ πᾶν ἐκ προϋπάρχοντος ἔχειν τὴν γένεσιν... πλην ἐπειδὴ
ῥαδίως ἀποδεικνύει νομίζων ψευδὴ τὸν λέγοντα λόγον μηδὲν ἐκ 40
τῆ μηδαμῇ μηδαμῶς ὄντος γίνεσθαι, διατείνει μόνως ἂν ὅπως
αἰδίων εἶναι τὴν κίνησιν, εἰ ἀληθὲς ἀποδεχθεῖν τὸ μηδὲν ἐκ τῆ μη-
δαμῇ μηδαμῶς ὄντος γίνεσθαι, φέρε καὶ ταύτας αὐτῶν τὰς ἀδολε-
χίας ἐπισκεψάμεθα, αἷς τελῶς μὴ ἐν τῷ ἐνάτῳ καὶ ἐνδεκάτῳ εἶπε
γεγράφθαι τῶν πρὸς Πλάτωνα, ἀριθμοῖς ἡμῶς βιβλίων κατα- 45
πλήττων πρὸς ἀνδρας εὐκλείης ἀντιγεγραμμένων, καὶ νῦν δὲ ὅτι δι'
ὁλέων ἐκτίθεσθαι... ἀλλ' ἰδῶμεν ὅπως τὸ πολυθρύλλητον ἀξίωμα
τῶν φυσικῶν ἀνατρέπει, δεικνύς αὐτὸς ὅτι ἐκ τῆ μηδαμῇ μηδα-

μῶς ὄντος γίνεσθαι τὰ γινόμενα, καὶ εἰς τὴν μηδαμῇ μηδαμῶς ὄν
φθεῖρεσθαι... ἀλλ' ὅσα μὴ ὅπως πρὸς τὴν πρώτην τῆ Ἀριστοτέλους
ἐπιχείρησιν περὶ τῆς καὶ τὴν κίνησιν αἰδιότητος ἐτόλμησεν ἀντει-
πεῖν, μετρίως οἶμαι τετύχηκεν ἐπικρίσεως. ἐπὶ δὲ τὸ δεύτερον
ἔλθων ἐπιχείρημα σαφηνίζειν τε αὐτὸ πειράσομαι, καὶ τότε τὰς
πρὸς αὐτὸ ἐνστάσεις ἐκθήσομαι, καὶ πῇ σαθρὸν ἐκείναι φθέγγοντο
παραστήσω. Simpl. f. 259 b.

εἰ δὲ χρόνον ἀνάγκη πρὸ τῆς κινήσεως εἶναι καὶ μὴ τὴν κίνη- 251^b
σιν, ὁ δὲ χρόνος ἡ κίνησις ἐξιν ἡ ἀριθμὸς κινήσεως, ὡς δέδεικται, 12.
ἀνάγκη καὶ κίνησιν εἶναι πρὸ τῆς κινήσεως καὶ μὴ τὴν κίνησιν. ὥστε
τοῖς λέγουσιν ὅτι μὴ ὅπως πρότερον κίνησις ὕψερὸν ἐξιν καὶ ὅπως πρό-
τερον ὕψερὸν ἔκ ἐξαι, ἔπειτα τὸ λέγειν ὅτι ἦν ποτὲ κίνησις ὅτε ἔκ
ἦν κίνησις, καὶ ἔξαι ποτὲ κίνησις ὅτε ἔκ ἐξαι κίνησις. ἀλλὰ τὸτο
μὴ αὐτὸς παρῆκεν ἐπαγαγεῖν. id. f. 264 b.

ὁ μὲντοι Δημόκριτος ὅπως αἰδίων ἐπέπεισο εἶναι τὸν χρόνον, 251^b
ὅτι βεβλόμενος δεῖξαι μὴ πάντα γενητὰ, ὡς ἐναργεῖ τῷ τὸν χρόνον 16.
μὴ γεγονέναι προσεχρήσατο. καὶ Ἀναξαγόρας δὲ ὅταν λέγῃ ἦν
ὁμῶς πάντα χρήματα, χρόνον ἐνδείκνυσι πρὸ τῆς κοσμοποιᾶς δια-
κρίσεως· καὶ ἂν τὸ ἦν χρονικόν, καὶ ἀδιάκριτα ὄντα τὸν ἀπειρον πρὸ
τῆ χρόνον ὕψερὸν διακρίναι καὶ κοσμήσαι τὸν νῦν φησίν. καὶ Ἐμπε-
δοκλῆς δὲ ἐξ αἰδίων λέγων ἀνα μέρος τὴν ἐπικράτειαν γίνεσθαι ποτὲ
μὴ τῆς φιλίας ποτὲ δὲ τῆ νεῖκος, δηλὸς ἐξιν αἰδίων τὸν χρόνον οἰόμε-
νος. εἰ δὲ ὁ χρόνος αἰδίων, καὶ ἡ κίνησις. id. f. 265.

τὰ πολλὰς ἐν ἄλλοις εἰρημένα πρὸς ἐμὴ καὶ νῦν ἀναγκαῖον 251^b
εἰπεῖν, ὅτι πολλαχῶς τὸ γενητὸν καὶ ἀγενητὸν λεγόμενον ἄλλως μὴ 17.
ὁ Πλάτων ἄλλως δὲ ὁ Ἀριστοτέλης αὐτῷ χρώμενοι δοκῶσιν ἐναν-
τιῶς πρὸς ἀλλήλους ἔκ ἐναντιώμενοι... ἐπειδὴ ὅν τὸ γενητὸν
συνηθέρερον ἐπὶ τῶν πρότερον μὴ ὄντων ὕψερὸν δὲ ὄντων ἐλέγετο,
διὰ τὸτο πρὸς ταύτην τὴν σημασίαν τῆς ὀνόματος ἀντιλέγων ὁ
Ἀριστοτέλης δοκεῖ μὴ εὐθύνειν τὸν Πλάτωνα ὡς γενητὸν εἰπόντα,
εὐθύνει δὲ καὶ τὸ ἀληθὲς ὅτι τὸν Πλάτωνα ἀλλὰ τὸς ἐπὶ τῷ τῷ
σημαινομένῳ τὸ γενητὸν τῷ χρόνῳ καὶ τῷ κόσμῳ προσάψαντας.
id. ib.

τὰ μὴ ὅν ὑπὸ τῆ Ἀριστοτέλους κἀνταῦθα νοερώς καὶ θείως εἰρη- 251^b
μένα πρὸς ἀπόδειξιν τῆ αἰδίων εἶναι τὴν κίνησιν τῆς δυνατῆς ὑπὸ 19.
τῶν ἐξηγητῶν σαφηνείας τετύχηκεν· ὁ δὲ γραμματικὸς πάλιν
καὶ τῷ τοῖς ἀντιλέγειν πειραθεῖς ἰδῶμεν ὁποῖος ἄρα φανεῖν βασι-
νίζομενος... τί θαυμαστὸν εἴ τις ἐνόμισεν Ἀριστοτέλης καὶ τὸ
πρόχειρον ἀποδέξασθαι τὸ τῆ Πλάτωνος καὶ τῶν ἄλλων γενητόν, ὅτε
μὴ τοσούτους τῶ Πλάτωνος ἐξηγητὰς τῶς τὸ γενητὸν ὅπως εἰρη-
παρὰ τῷ Πλάτῳ διαρβῶσαντας ὁ γραμματικὸς ὅπως συμ-
φωνεῖν ἑαυτῷ τὸν Πλάτωνα νομίζει, τὸν κόσμον καὶ τὸν χρόνον γε-
νητὸν ὅπως ὅπως βύλην λέγοντα, ὡς πρότερον μὴ μὴ ὄντα ὕψε-
ρον δὲ εἰς τὸ εἶναι παρελθόντα, καὶ ἐκ ἤκουσε τῆ Πλάτωνος λέγον-
τος ὅτι ὅμοιον τὸν κόσμον τῷ παραδείγματι καὶ καὶ τὴν αἰδιότητα
βεβλόμενος ὁ θεὸς ἀπεργάσας, ἀντὶ τῆ ἐκεῖ αἰῶνος τῆ τὴν αἰῶνιον
αἰδιότητα παρεχομένῳ τῷ παραδείγματι, εἰκόνα τῆ αἰῶνος τὸν
χρόνον τῷ κόσμῳ παρέχε, τὴν χρονικὴν αἰδιότητα διδόντα· καὶ

παρεθέμην πρό ὀλίγων τὰ τῷ Πλάτωνος αὐτὰ ῥήματα (Tim. p. 37). ἀλλ' ὅδε τὴν πέμπτην ὕσιν εἰσαγαγὼν ὁ Ἀριστοτέλης κ' τὴν ἔκτοσαν διαφέρει πρὸς τὰς ἄλλας καὶ μάλιστα πρὸς τὴν Πλάτωνα. εἰ γὰρ διὰ τὸτο φαίη ἂν ὁ Πλάτων καὶ τὸν ἕρπον ἐκ πυρὸς καὶ γῆς εἶναι καὶ τῶν μεταξὺ, ὅτι ὁρατός καὶ ἀπτός ἐστιν, ὅθεν δὲ ὁρα- 5 τὸν ἄνευ πυρὸς ὅδε ἀπὸν ἄνευ γῆς, ἐρωτητέον καὶ τὸν Ἀριστοτέλην εἰ μὴ καὶ αὐτὸς ἀμφω ταῦτα ὁμολογήσῃ, καὶ τὸ ὁρατὸν καὶ ἀπτόν εἶναι τὸν ἕρπον, καὶ τὰ ταῦτα τῷ πυρὶ καὶ τῇ γῇ πρῶτως ὑπάρχειν. διὰ τί ἔν ἑτος πέμπτην ὕσιν αὐτὸν καλεῖ, ἢ ὅτι καὶ ὁ Πλάτων ἄλλην τῷ ἕρπον τὴν ὕσιν παρὰ τὰ τέσσαρα φοιχεῖα τὰ ὑπὸ σελήνῃν φησίν, 10 εἴπερ τῷ μὲν ἕρπον τὸ δωδεκάεδρον ἀποδέδωκε χῆμα, τῶν δὲ τεσσάρων ἑκάστον ἄλλω καὶ ἄλλω διεζωγράφισε χῆματι. πέμπτην ἔν καὶ ἑτος ὕσιν τὴν τῷ ἕρπον φησίν: ἄλλην γὰρ παρὰ τὰ τέσσαρα τὰ ὑπὸ σελήνῃν φοιχεῖα, εἴπερ πέμπτον ἐστὶ τὸ δωδεκάεδρον χῆμα καὶ ὁμοῦ τὰ χῆματά ἐστιν. ἔτι δὲ τὸτο σαφέστερον πεποίηκε 15 ἑτεροκράτης ὁ γεννησιώτατος τῶν Πλάτωνος ἀκρασιῶν ἐν τῷ περὶ τῷ Πλάτωνος βίβλιν ἀπογεγραμμένον "τὰ μὲν ἔν τῷ ζῶντι ζῶντι πάλιν διηρεῖτο, εἰς ἰδέας τε καὶ μέρη, πάντα τρόπον διαιρῶν, ἕως εἰς τὰ πάντων φοιχεῖα ἀφίκετο τῶν ζῶντων, ἀ δὲ πέντε χῆματα καὶ σώματα ὠνόμαζεν, εἰς αἰθέρα καὶ πῦρ καὶ ὕδωρ καὶ γῆν καὶ ἀέρα," ὥς 20 ὁ αἰθὴρ πέμπτον ἄλλο τι σῶμα ἀπλὸν ἐστὶ καὶ αὐτῷ παρὰ τὰ τέσσαρα φοιχεῖα. ἀλλ' ὅδε ἀσύμφωνον πρὸς ἑαυτὸς λέγουσιν οἱ τὸν μὲν κόσμον γενεὴν κατ' ἄλλο σημαίνοντα λέγοντες, ἢ ὡς ἀπ' αἰτίας ἢ ὡς καθ' ὑπόθεσιν, τὸν δὲ χρόνον ἀγέννητον, ὡς καὶ πρῶτον μὲν καὶ μὴ ὄντα ὕστερον δὲ ὄντα. . . ἔστι μὲν τὸ ἐν ἀρχῇ αἰτεῖσθαι 25 δι' αὐτὸ δεικνύειν τὸ μὴ δι' αὐτὸ δῆλον. τὸτο δὲ γίνεσθαι ἢ ἀντικρὺς καὶ φανερώς ἐξῶντων τὸ προκείμενον, ὥσπερ ἡμῶν λεγόντων τινὰ ἀγαθὰ μὴ εὐθὺς ἀγαθὰ ποιεῖν, οἷον τὰς δυνάμεις, αἷς ἐστιν εὖ κακῶς χρῆσθαι. ἀγαθὴ μὲν γὰρ ἡ ἐφ' ἑκάτερα δυνάμεις, ἀγαθὸν δὲ ὃ ποιεῖ, εἰ μὴ τὸν εὖ χρώμενον αὐτῇ. οἱ Στωϊκοὶ τὸτο ἀναιρῶν- 30 τες, πᾶν φασὶ τὸ ἀγαθὸν ἀγαθὰ ποιεῖ, τὸ ἐν ἀρχῇ λαμβάνοντες. id. f. 265 b.

251 b 23. προθέμενος δεῖξαι ὅτι ὅδε ἐγένετο κίνησις ποτε μὴ καὶ πρῶτον ὕστα, ὅτε φθείρεται ὡς μὴ καὶ ὕστερον εἶναι, ὅσιν ἐχρήσατο ἐπιχειρήμασιν, ἐνὶ μὲν τῷ ἀπὸ τῷ ὁρισμῷ τῆς κινήσεως, ἑτέρω δὲ τῷ 35 ἀπὸ τῷ χρόνῳ, διχῶς ἐκ τούτου τὸ ζήτημα κατασκευάσας, ἐκ τε τῷ πρῶτον καὶ ὕστερον, καὶ ἐκ τῷ νῦν τῷ αἰεὶ ἐν μέσῳ ὄντος τῷ τε παρελθόντος καὶ τῷ μέλλοντος. ἀλλ' ἐν μὲν τοῖς ἀπὸ τῷ χρόνῳ ἐπιχειρήμασιν ἀμφοτέροις ἀμφοτέρωθεν ἔδειξε, καὶ ὅτι καὶ ἦν ὅτε καὶ ἦν κίνησις, καὶ ὅτι καὶ ἔστιν ὅτε καὶ ἔστιν κίνησις. ἐν δὲ τῷ ἀπὸ τῷ 40 ὁρισμῷ τὸ ἕτερον δεῖξας, ὅτι ἀγέννητός ἐστιν ἡ κίνησις καὶ καὶ ἦν ὅτε καὶ ἦν κίνησις, μεταβάς ἐπὶ τὸ ἀπὸ τῷ χρόνῳ ἐπιχειρήματι, τὸ ὅτι καὶ ἀφθαρτός ἐστιν ἡ κίνησις. ὥσπερ γὰρ ἀγέννητον ἔδειξεν ἐν ἐκείνοις τὴν κίνησιν διὰ τῷ προϋπάρχειν αἰεὶ τὸ δυνάμενον κινεῖσθαι τῆς κινή- 45 σεως, ὅπως ἐν τούτοις ἀφθαρτον αὐτὴν δείκνυσιν διὰ τῷ μεθυπάρχειν αἰεὶ τὸ δυνάμενον κινεῖσθαι τῆς κινήσεως. τὸτο γὰρ ἐστὶ τὸ "ὅτι γὰρ ἂν αὐτὸ παύσει κινούμενον καὶ κινητὸν ἂν, ὅδε κινῶν καὶ κινητικὸν

ἂν." . . ἐπὶ κινήσεως γὰρ τούτου τὸν λόγον ἐρωτᾷ, ὡς ὁ Ἀλέξανδρος βάλει. εἰ ἔν παυσάμενον τὸ κινεῖσθαι μένει κινητὸν ἂν, δηλονότι πάλιν κινήσει, καὶ καὶ ἦν ἐχάτη κίνησις ἐκείνη τῆς ἐπαύσατο. καὶ αὐτὸς μὲν ὡς σαφὲς ἤρκεσθαι, ὁ δὲ ἐξηγητὴς προσέθηκε καὶ τὰς αἰτίας. . . καὶ δοκεῖ μὲν ἀσάφειαν ἐμποιεῖν τῷ λόγῳ τὸ καίόμενον λαβὼν εἰς παράδειγμα, ὃ καὶ φθείρεται ἅμα τῷ κινεῖσθαι δοκεῖ, καίτοι τῷ λόγῳ καὶ ἐπὶ τῶν φθειρομένων ἀλλ' ἐπὶ τῶν κινημένων ἀληθεύοντος, ὡς ὁ ἐξηγητὴς φησιν. τὰ γὰρ κινούμενα σώζει ἐν τῷ κινεῖσθαι, καὶ καὶ ἐστιν αὐτῶν ἡ κίνησις φθορά, καὶ τούτω διαφέρει τῆς κινήσεως ἡ φθορά, ὅτι τὸ μὲν κινούμενον ὑπομένει, τὸ δὲ φθειρόμενον οὐκ ὑπομένει. πῶς ἔν τὸ καίόμενον παρέθετο, ὃ φθείρεται ὡς ἐπίπαν; ἢ δυνατὸν μὲν λέγειν ὅτι ἀντὶ κινημένων παρέλαβεν αὐτό, ἢ ὅτι ἐνδέχεται καὶ καυθέντα τινὰ μὴ ἐφθάρθαι, ὡς τὰ χεόμενα, οἷον χρυσὸν μόλυβδον χαλκὸν καὶ τὰ τοιαῦτα. ἢ ὃ μάλιστα τὸ καυσθὲν παρέθετο, ἀλλ' ἐνδεκνύμενος ὅτι καὶ τὰ ὕτω κινούμενα ὡς τὰ καίόμενα καὶ φείρεται δοκῶντα καὶ αὐτὰ μὲν τὴν κίνησιν ἀπολείπει τι κινητὸν καὶ μὲν τὴν καύσιν καυσθόν, ὃ πάλιν καυθήσεται. . . ὁ δὲ γραμματικὸς καὶ ἐν τούτοις ἀνταρῶν μένος, εἰ δι' ὧν φησὶν ἐπεχείρησεν ὁ φιλόσοφος ἀποδείξαι ὅτι ἀγέννητος ἡ κίνησις, διὰ τούτων καὶ ὅτι ἀφθαρτος κατασκευάζει, δι' ὧν ἄρα φησὶ καὶ ἡμεῖς ἐκείνους τὰς λόγους διελυσάμεθα, δι' αὐτῶν καὶ τὰς προκειμένους εὐθύνομεν. ῥητέον ἔν πρὸς αὐτὸν καὶ τὴν διὰ τριῶν λεγομένην παρὰ τοῖς νεωτέροις ἀγωγὴν. . . ταῦτα μὲν ἔν εἰρήδῳ πρὸς τὸ ἔκτον τῷ γραμματικῷ βιβλίῳ, ὃ τὴν αἰδιό- 50 τητα τῆς κινήσεως ἀνελὼν ἐπειράτο, ἵνα μὴ δι' αὐτὴν αἰδιός ὁ κόσμος ἀποδεικνύηται. id. f. 269.

λέγει ἂν, φησὶν Ἀλέξανδρος, πλάσματι μᾶλλον εἰκέναι τὸ 252 a ὕτω λέγειν, καὶ διότι χωρὶς ἀποδείξεως καὶ λόγων εἰκότων οἱ ταῦτα 5 λέγοντες ἔλεγον, ἢ ὅτι ἀκίνητος τῆς κινήσεως δεδειγμένης τὸ φθαρτὸν αὐτὴν λέγειν ἀπίθανον, εἰ μὴ ἄρα τὸ πλασματικῶδες ὃ πρὸς τὸ φθαρτὸν μόνον λέγειν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ γεννητὸν ἀποδέδοται. id. f. 272 b.

τὸ γὰρ ἄλλογον ὃ ἀναίτιον μάλιστα ἐπὶ τῆς φύσεως φυλακτέον, ὡς σχεδὸν ἅπαντες παρορῶσιν, ἐπεὶ καὶ Ἐμπεδοκλῆς. Themist. f. 53 b.

ἀλλ' ὅδε Ἀναξαγόρας τὴν αἰτίαν προσεπιλέγει δι' ἣν τότε 252 a τὸ μίγμα ἡρεμῶν τὸν ἄπειρον χρόνον ἤρξατο ποτε κινεῖν ὁ βραδύ- 10. τας νῆς. διὰ τί γὰρ ὃ θάττον; καὶ τὸ θάττον γε διὰ τί μὴ θάττον αἰεὶ; καὶ ὅθεν γὰρ ἄλλογον ὅτε ἀτακτον ἐν τοῖς παρὰ τῆς φύσεως γνωμομένοις. id. ib.

ὁ δὲ Εὐδόκιμος μέμφεται τῷ Ἀναξαγόρῃ ὃ μόνον ὅτι μὴ πρῶτον ὕσαν ἄρξαται ποτε λέγει τὴν κίνησιν, ἀλλ' ὅτι καὶ περὶ τῷ διαμένειν ἢ λήξειν ποτε παρέλειπεν εἰπεῖν, καίπερ καὶ ὄντος φανερόν. τί γὰρ κωλύει, φησὶ, δόξαι ποτε τῷ νῦν εἶναι πάντα χῆματα, καθάπερ ἐκείνος εἶπε κινῆσαι; καὶ τὸτο δὲ αἰτία τῷ Ἀναξαγόρῃ ὁ Εὐδόκιμος, πῶς ἐνδέχεται ἐρῆσθαι τινὰ πρῶτον εἶναι τῆς ἀντικειμένης ἔξεως. εἰ ἔν ἡ ἡρεμία ἐρῆσις κινήσεως ἐστίν, καὶ ἂν εἴη πρὸ τῆς κινήσεως. Simpl. f. 273.

252^a 19. ἡ γὰρ ἀπλῶς ἔχειν δεῖ τὰ φυσικά, καὶ ὅτε μὴ ὅπως ὅτε δὲ
ἄλλως, οἷον τὸ πῦρ φύσει ἄνω φέρεται καὶ ἡ γῆ κάτω, καὶ τὸ μὴ
ὡσαύτως ἔχειν αἰετὸν λόγον ἀποδοτέον τῷ φυσικῷ. καίτοι ὅδε ὅσα
αἰετὸν ἔστιν ὅπως ἡ γῆ, ὅδε ταῦτα ἅπαντα ἀνευ λόγου τε καὶ ἀρχῆς
(p. 252 b 1). Themist. f. 58 b.

252^a 24. ἀλλ' εἰ μὴ περὶ ἀρχῆς τινὸς ὁ λόγος, δι' ἐπαγωγῆς αὐτὴν
(ἐκ τῆς) πιστεύει (τὰς γὰρ ἀρχὰς ἀπὸ τῶν ὑψέρων ἀνάγκη βε-
βαιῶσαι), εἰ δὲ περὶ τῶν μὴ τὰς ἀρχὰς, δι' ἀποδείξεως. Simpl.
f. 273.

252^a 32. εἰ μὴν ἀρχαὶ καὶ ἀναπόδεικτα, ἀλλ' ἔχει τὸ εἶναι τοιαῦτα
αἰτίας τινὰς καὶ ἀρχὰς, ὥσπερ ἐν τοῖς μαθήμασι. . . διὸ ὅτι ἀπο-
δέχεται Δημόκριτον τὰς περὶ φύσεως αἰτίας εἰς ἀρχὴν ἀνάγοντα
ταύτην, ὅτι ὅταν καὶ τὰ πρότερον ἐγένετο, καὶ μηκέτι ἀξιῶντα τῶν
αἰετῶν γινομένων ἀρχὴν καὶ αἰτίαν ζητεῖν, καὶ μὴ ἐννοῶντα ὅτι
ἐφ' ὧν μὴ τὸ αἰδίον ἀρχὴ ἐστὶν αὐτόπινος καὶ ἀναπόδεικτος, ἐπὶ
τῶν δὲ ὅπως ἔχει τὸ μὴ ζητεῖν αἰτίαν τῷ αἰετῷ ἔχοντος, ἐφ'
ὧν δὲ ὅτι ἔστιν ἀρχὴ τὸ αἰδίον, ἐπὶ τῶν ἀρχὰς καὶ αἰτίας ἀπο-
δοτέον. καὶ γὰρ πᾶν αἰδίον ἀρχὴ, καὶ ἡ ἀρχὴ πάντως καὶ αἰδίως
ἐστίν. id. ib.

252^b 12. ὁμοίαν αὐτὴν ἢ ἐνσασιν εἰ τὸ αἰετὸν εἶναι κίνησιν ἀναιρεῖν. τί γὰρ
κωλύει πρὸ ἐκάστης μεταβολῆς πεπερασμένης ὕλης εἶναι ἄλλην,
καὶ μὴ ἐκάστην ἄλλην; ἀλλὰ τὸ μίαν εἶναι συνεχῆ καὶ αἰδίον κίνησιν
ἢ ἐνσασιν αὐτὴν ἐπιχειρεῖ ἀναιρεῖν. id. f. 273 b.

252^b 27. εἰ δὲ ἐν τῷ κόσμῳ, φησὶ, τὸτο δυνατόν, καὶ ἐν τῷ ἀπείρῳ δυ-
νατόν, ἥτοι τῷ Ἀναξαγόρῳ, ὡς ἤκουσεν Ἀλέξανδρος, διότι τὸ
μῆγμα τὸ ἐκ τῶν ὁμοιομερειῶν ἀπείρων ὅσων ἀπείρον ἀνάγκη
εἶναι, καὶ τῷ Ἀναξιμένῳ καὶ Ἀναξίμανδρῳ καὶ ὅλοις τῶν ἐν τῷ κοί-
τιν ἀπείρον καὶ μέγεθος ὑποθεμένων, καὶ καὶ τῶν καὶ ἐκείνων. προ-
σέθηκε δὲ καὶ τὸ "εἴπερ ἐνδέχεται κινεῖσθαι τὸ ἀπείρον καὶ ἡμεῖν ὅλον,"
ὅτι δέδεικεν τὸ ἀπείρον καὶ μέγεθος μὴ δυνατόν ὄν κινηθῆναι τὴν το-
πικὴν κίνησιν, ἢ κινεῖσθαι τὰ αὐτοκίνητα. μήτε γὰρ ἐπ' εὐθείας, εἰ
μὴ ἔστιν ὅπως προβήσεται τὸ ἀπείρον, μήτε κύκλῳ, εἴπερ μὴ ἔστι τῷ
ἀπείρῳ τὸ μὴ ἄνω τὸ δὲ κάτω, καὶ τὸ ἔξωθεν καὶ μέσον. πολλὰ δὲ καὶ
ἄλλα περὶ τούτου γέγραπται ἐπιχειρήματα ἐν τῷ τρίτῳ τῆςδε τῆς
πραγματείας (c. 5). id. ib.

252^b 31. δειχθήσεσθαι δὲ ὅτι ἀνάγκη τῷ αὐτῷ ὄντος τῷ κινουμένῳ τὰς
ἀντικειμένους κινήσεις εἶναι διαλαμβάνειν. διὰ τὸτο τῶς νῦν
τὸ "ὅπως" προσέθηκεν, καὶ μετ' ὀλίγον τὸ "ἀλλ' ὅμως ὁποτέρως
ποτέ ἔχει," διότι μήπω τὸτο δέδεικεν. εἰπὼν δὲ "εἴπερ μὴ αἰετὸν
μίαν καὶ τὴν αὐτὴν εἶναι δυνατόν," ἐπὶ παραδείγματος σαφὲς ποιεῖ
τὸ λεγόμενον, οἷον τῆς χορδῆς πάλιν καὶ πάλιν κινουμένης καὶ εἰς
τὰναντία μεταχωρήσης καὶ ὁμοίως κινουμένης πότερον εἰς καὶ συνε-
χῆς ὁ αὐτὸς φθόγγος ἐστίν, ἢ αἰετὸν ἕτερος καὶ ἕτερος. id. f. 274.

252^b 33. ὥσπερ ὅδε τῆς χορδῆς εἰς ἀριθμῷ καὶ ὁ αὐτὸς φθόγγος, ὅταν
πλήρηται πάλιν καὶ πάλιν. Themist. f. 59.

253^a 1. λέγει περὶ τῆς κυκλοφορίας. ταύτην γὰρ μόνον δεῖξει μὴ γι-
νομένην εἰς τὰ ἐναντία, ὡς αἱ λοιπαί, καὶ διὰ τὸτο μίαν καὶ συνεχῆ
καὶ αἰδίον. Simpl. f. 274.

λύει (ταύτην τὴν ἐνσασιν) λέγων ὅτι τὸ κινεῖσθαι μὴ κινεῖσθαι-
νον πρότερον τὸ ἀψυχον ἔκ ἐξαιρέτικόν τῷ γεννητῇ εἶναι τὴν κί-
νησιν. καὶ γὰρ ἐν τῷ ταῦτα ἀρχεῖται τε τὸ κινεῖσθαι καὶ παύεσθαι δει-
κνύει καὶ καθόλου ἢ κινήσεως γεννητῇ. id. ib.

5 δρώμεν γὰρ φησὶν αἰετὸν τι κινούμενον ἐν τῷ ζῳῷ τῶν συμφύ-
των, τῶν τε τῶν φυσικῶς αὐτῷ συνόντων. καὶ γὰρ θερμαίνεται καὶ ψύ-
χεται καὶ ξηραίνεται καὶ ὑγραίνεται καὶ κατ' ἄλλην τινὰ τῶν φυσικῶν ποιο-
τήτων παθητικῶς μεταβάλλει. τάχα δὲ ἂν συμφύτους λέγοι τὰς
φυσικάς καὶ παρὰ τοῖς ὑψέρον καλυμμένας δυνάμεις, ἐλκτικήν καὶ
καθεκτικήν, ἀλλοιωτικήν καὶ ἀποκριτικήν. αἰετὸν γὰρ ἐνεργεῖν ἐν
τοῖς σώμασι τῶν ἐμφύων καὶ μάλα τῶν ζῳῶν, καὶ κατ' αὐτο-
κίνητον ταύτας ἐχόντων τῶν ζῳῶν. τοπικὴ γὰρ ἐκείνη κίνησις ἢ κί-
νησις. τῶν δὲ συμφύτων κινήσεων τὸ περιέχον αἰτίον εἰπὼν προ-
σέθηκε τὸ "ὅπως" καὶ νῦν καὶ μετ' ὀλίγον, ὅτι χωρὶς ἀποδείξεως
εἴρηται τὸ τῶν συμφύτων κινήσεων, ὅτι εἰ παῖσαι εἰσιν ἐκ τῶ
περιέχοντος. καὶ γὰρ τρεφόμενα καὶ αὐξόμενα κινεῖται καὶ πάλιν μειώ-
μενα, καὶ αἰετὸν κινεῖται καὶ ταῦτα, ὅτε ὑπὸ τῷ περιέχοντος ἀπλῶς ὅτε
κατ' ἐκείνην τῶν ζῳῶν κίνησιν. τὰς μέντοι καὶ τὰς παθητικὰς ποίε-
τητας κινήσεις, θερμότητος, ὡς εἶπον, καὶ ψυχρότητος καὶ διακρίσεις
καὶ συγκρίσεις καὶ τὰς τοιαύτας, ἐκ τῶν περιέχοντος ἔχει μάλα. . .
ἀκριβέστερον δὲ ἐν τῷ περὶ Ζῳῶν Κινήσεως τὴν αἰτίαν λέγει τῆς
κατ' ἐκείνην κινήσεως. . . ἐπιστῆσαι δὲ ἔστιν ἐν τούτοις εἰ μηδεμιᾶς
κινήσεως τοπικῆς ἀρχὴ τὸ ζῷον ἐστίν, ἀλλ' ἔξωθεν τὴν ἀρχὴν ἔχουσι
πᾶσαι. . . τί ἄρα βάλει δειξάει; ὅτι τῆς κατ' ἐκείνην τῶν ζῳῶν κί-
νήσεως προηγείται ἄλλη κίνησις, ἢ τῆς διανοίας ἢ φαντασίας, καὶ
ἐκείνης ἢ ἐν τῷ σώματι, καὶ ἐκείνης ἢ τῷ περιέχοντος. καὶ τί τούτο;
ὅδε γὰρ μία καὶ συνεχὴς ἢ τοιαύτη κίνησις ἐκ διαφορῶν εἰδῶν συνε-
σῶσα, τῆς κατ' ἐκείνην καὶ τῆς φανταστικῆς καὶ ἀλλοιωτικῆς. ὅτε
μέντοι αἰδίως ἢ τοιαύτη. καὶ πάντως γὰρ ἢ τῷ σώματι ἀλλοιωσὶς
κινεῖται τὴν διάνοιαν ἢ τὴν ὁρεξιν, ὅδε αὐτὴ κινηθεῖσα πάντως κινεῖ
κατ' ἐκείνην τὸ ζῷον, ὅδε ἢ κατ' ἐκείνην τῶν κινήσεων πάντως ἄλλο τι
κινεῖ. πῶς ἔν ἐκ τούτων βεβαιῶται τὸ ἀγένητον καὶ αἰδίον εἶναι τὴν
κίνησιν, μίαν ὅσον καὶ συνεχῆ; μήποτε ἔν ἐ τούτῳ πρόκειται διὰ τῆς
τῶν ἐνσάσεων τούτων λύσεως, τὸ τὰς μερικὰς πάσας κινήσεις μίαν
35 συνεχῆ δεῖξαι κίνησιν ἀγένητον καὶ ἀνέκλειπτον. . . ἀλλ' ὅμως
ὅδε κωλύει εἶναι τινὰ τὴν αὐτὴν τῷ συνεχῇ εἶναι καὶ αἰδίον. αὐτὴ
δὲ ἐστὶν ἡ κυκλοφορία, εἰς ἣν ὁ πᾶς αὐτῷ λόγος τείνει ὁ περὶ τῆς
μιας ἀνάγκης καὶ ἀτελευτήτης κινήσεως, ὡς ἐκείνης προηγουμένης
πασῶν τῶν ἐχουσῶν ἀρχὴν κινήσεων, καὶ δι' ἐκείνην καὶ πρὸ πάσης
μερικῆς κινήσεως καὶ μὴ πᾶσαν ὕλης ἄλλης κινήσεως, διότι εἰς
ἐκείνην ἀναφέρονται. ἔστι δὲ τούτο ἐν τοῖς ἐξῆς σαφέστερον, ὅταν ἢ
μία κίνησις ἢ αἰδίως ζητῇ. id. f. 274 b.

τέλος δέ, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, τὸ εὐρεῖν τι αἰετὸν καὶ συνεχῶς
κινούμενον ὑπὸ αἰδίου τε καὶ ἀκινήτου. μήποτε δὲ ὁ Ἀριστοτέλης
45 αὐτὸ καὶ λύσιν τῶν ἀπορουμένων καὶ τέλος τῇ πραγματείᾳ εἶπε;
τὸ βεβαιώσας τὸ τρίτον ἐκεῖνο, ὅτι τῶν ὄντων τὰ μὴ ἀκίνητά
ἐστὶ τὰ δὲ αἰετὸν κινούμενα, τὰ δὲ ἀμφοτέρω μεταλαμβάνει. id.
f. 275 b.

ἐναντίον, ἀφ' ὧ καὶ ὀνομάζοντο. γένεσις μὲν ἀπὸ τοῦ ὄντος, αὐξήσις δὲ ἀπὸ τῆς προϋστάσεως καὶ λευκάνσις ἀπὸ τοῦ λευκοῦ καὶ ἀναφορὰ ἀπὸ τοῦ ἀνω. ὅτι δὲ μὴ ἔστι συνεχὴς ἡ καὶ τὴν ἀλλοιωσὶν κινήσις, δείκνυσιν καὶ ἐκ τῆς ἐναργείας· ὁ γὰρ λίθος ἐν πολλῷ χρόνῳ ὅτε σκληρότερος γίνετο ὅτε μελακώτερος, ἀλλ' ὁδὲ ἐκάστης ἡμέρας ἀπορρεῖ τι αὐτῷ, ὡς φησιν Εὐδόκιμος· ἐν πολλοῖς γὰρ ἔτεσι πλείων ἔσται ἢ ἀπόρροια τοῦ σώματος. ἀφ' ὧ ἀπορρεῖ. καίτοι διαμένοντά φησι φαίνειν πολλὰ καὶ σμικρά, πᾶμπλήρη χρόνον ἀψαύσα κείμενα. Simpl. f. 277.

254a 9. εἰ γὰρ μὴ ἔστι τὸ ποτὲ μὲν ἡρεμεῖν ποτὲ δὲ κινεῖσθαι, ὅτε ἡ αὐξή- 10
σις ὅτε ἡ βίαιος ἔξαι κινήσις, ἀλλὰ καὶ γένεσις ἀναϊρεθῆσθαι καὶ φθορὰ καὶ χερόν πᾶσα κινήσις, καὶ ἡ καὶ φύσιν καὶ ἡ παρὰ φύσιν, ὡς μαθησόμεθα... πῶς δὲ ἡ αὐξήσις ἐκ τῆς τοιαύτης θέσεως ἀναϊρεῖται, δοκεῖ παραλημπάνειν. καλῶς δὲ ὁ Ἀλέξανδρος καὶ τὸτο διὰ τοῦ αὐτοῦ δείκνυσθαι φησιν. ὁ γὰρ ἔξαι αὐξήσις, εἰ μὴ κινήσει 15
παρὰ φύσιν τὸ ἡρεμεῖν πρότερον· ἡ γὰρ τροφή ἡρεμίσασα πρότερον, εἴτα ἀλλοιωθεῖσα, ἀναφέρει· εἰς τὴν ἀνω τόπον καὶ τὴν πλαγίαν, εἰς ὅς ὁ πέφυκε φέρεσθαι καὶ φύσιν, καὶ ἐξομοιωθεῖσα προσκρίνειται καὶ ὅταν πλείων ἢ τὸ ἀπορρευσάντος, αὐξέσθαι ποιεῖ τὸ δεξιόμενον. ἔστι δὲ καὶ ἀπὸ τῶν πρότερον ῥηθέντων δείκνυσθαι ἅτιναι μὴ ἔστι μὲν 20
κίνησιν ἡρεμεῖν, ὅτι ἔστιν αὐξέσθαι... τὸ γένεσιν ὅν καὶ φθορὰν ἀναϊρεῖ ὅτος ὁ λόγος· δύναται ὡς ἴσον εἰρηάζει τῷ ἔτι γένεσιν καὶ φθορὰν ἀναϊρεῖ ὅτος ὁ λόγος ὁ λέγων μὴ μεταβάλλειν ἐξ ἡρεμίας εἰς κίνησιν καὶ ἐκ κινήσεως εἰς ἡρεμίαν. ἔξαι γὰρ τὸ τὸ γινόμενον πᾶν ἐπ' ἀπειρον γινόμενον, καὶ τὸ φθειρόμενον ὁμοίως. ὅτω δ' ἂν 25
ἀδύνατον εἶναι ἡ γένεσθαι τὴν φθορῇ. εἰ δὲ γένεσιν καὶ φθορὰν ἔτος ὁ λόγος ἀναϊρεῖ, καὶ πᾶσαν ἂν εἶναι κίνησιν ἀναϊρῶν, ἵνα μὴ καθ' ἕκαστον εἶδος τῆς κινήσεως ἦται τῆς μεταβολῆς διατρέβωμεν· τὸ γὰρ κινεῖσθαι κοινῶς λεγόμενον· χερόν πᾶσι γίνεσθαι καὶ φθεῖρεσθαι δοκεῖ. ὁ γὰρ δὲ τὸτο ἦν ἀκριβοῦς εἰπεῖν, ὅτι πᾶσιν ὅτω δοκεῖ. τὴν 30
δὲ αἰτίαν τοῦ πᾶσι χερόν δοκῆντος, ἡ τὸ τὸ κινεῖσθαι χερόν γίνεσθαι τι καὶ φθεῖρεσθαι εἶναι (δύναται γὰρ καὶ ὅτω τὸ χερόν συνταχθῆναι), αὐτὸς ἐπάγει κοινὴν ἐπὶ πάσης κινήσεως. id. f. 277 b.

τὰ γὰρ παρὰ φύσιν κινέμενα ἐκ τῶν ἰδίων τόπων κινεῖται, ἐν αἷς πρότερον ἡρεμεῖ. ἀλλ' ὅτε τὸ γινόμενον αἰεὶ γίγνεται, ἀλλὰ 35
παύεται ταύτης τῆς μεταβολῆς, ὅταν γένῃ, ὅτε τὸ φθειρόμενον φθεῖρεται, ἀλλ' ἔστι πέρας αὐτῷ τῆς φθορᾶς. Themist. f. 59 b.

254a 17. μὲν δὲ τὰ νῦν διοριζόμενα, φησὶν, ἀρχὴν πάλιν ποιεῖν τὴν αὐτὴν ἥνπερ ἡρξάμεθα πρότερον, καὶ τὴν διαίρεσιν τὴν αὐτὴν ἐπα- 40
ναληπτέον, ἣν ἐκτίθει μὲν σαφῶς, ἑλλείψυσαν δὲ ἐν τμήματι τῷ πρὸς ἡμᾶς ἐλεγχθέντι καὶ διὰ τοῦτο ἴσως νῦν παραλειφθέντι. τὸτο δὲ ἦν τὸ λέγον τὰ μὲν αἰεὶ κινεῖσθαι τῶν ὄντων τὰ δὲ ἡρεμεῖν, τὰ δὲ ποτὲ μὲν κινέμενα καὶ ποτὲ ἡρεμίζοντα μὴ εἶναι. δύναται δὲ καὶ διὰ τοῦτο παραλειφθῆναι τὸτο νῦν, ὅτι ὁμοίως ἀδύνατόν ἐστι τῷ πάντα αἰεὶ κινεῖσθαι ἢ πάντα αἰεὶ ἡρεμεῖν, καὶ ὁμοίως ἐκείνοις ἀναϊρεῖται, ὡς 45
προελθὼν ἐρεῖ. Simpl. f. 278.

254a 22. ὅτι γὰρ τὸτο τι ἔξαι καὶ σύμφωνον μόνον πρὸς τὴν ἀλήθειαν, 22.
δείκτεον ἡμῖν πάλιν ἀπ' ἄλλης ἀρχῆς ἀρξάμενοις· ὅτω γὰρ ἂν

καὶ τὴν κίνησιν αἰεὶ εἶναι ἀκριβέστερον πισυσαίμεθα. Themist. f. 59 b.

νῦν πάλιν ἀναλαβὼν τὴν πρὸς ἐκείνους λόγον προσέθηκα, ὅτι καὶ 254a
τοῖς ἀναϊρεῖ τὴν κίνησιν, ἔπειτα τὴν κίνησιν εἶναι. καὶ γὰρ ἀληθὲς ἡ 25.
ὁ φαίνεται, ὅτι τὸ ὄν ἀπειρόν τε καὶ ἀκίνητόν ἐστιν, ὡς ἰσόρησεν ἐν τῷ
πρῶτῳ τῇσδε τῆς πραγματείας Μελίσσον τίθεσθαι, ἀλλ' ἐμφανέ-
σαι γε τὸτο ὅτω ἔχειν καὶ τὴν αἰδήσιν, ἀλλὰ πολλὰ τῶν ὄντων
κινεῖσθαι δοκεῖ. εἰ δὲ ἐστὶ δόξα ψευδὴς καὶ φαντασία, ὁ γὰρ ὡς καὶ
κινήσις ἔστιν... προσέθηκε τὸ ἡ ὅλως δόξα. ὁ γὰρ ἡ ψευδὴς
δόξα καὶ φαντασία κινήσεις, διότι ψευδοῖς. πᾶσα γὰρ φαντασία καὶ
δόξα κινήσις... ὅτω μὲν ὁ Ἀλέξανδρος καὶ αὐτοῖς τούτοις τοῖς
ῥήμασιν ἐξηγήσατο τὰ προκείμενα. ἐπιστάσεως δὲ οἶμαι ἀξιό-
ἐστι, πῶς εἰ καὶ ἀληθεῖαν ὅτω ἔχει ὡς ἀκίνητον εἶναι τὸ ὄν, ὁ
φαίνεται καὶ τὴν αἰδήσιν ὅτω, ἀλλὰ κινεῖται πολλὰ τῶν ὄντων.
πῶς γὰρ τῇ ἀληθείᾳ ἡ αἰδήσις ἡ ἀληθὴς ἀντιφθέγγεται; ἔτι δὲ εἰ
καὶ ἀληθεῖαν ὅτω ἔχει ὡς λέγουσι, πῶς ψευδὴς ἐστὶ δόξα; ὡς γὰρ
τοῖς προτέροις ἐπόμενον εἰρηάζει δοκεῖ τὸ ἔπειτα ὅτι ἐστὶ δόξα ψευ-
δὴς. μὴ ποτε ὅν τοῖς μὲν περὶ Μελίσσον ἀληθῶς λέγειν ἀκίνητον
τὸ ὄν συγχωρεῖ, τὴν δὲ φαινομένην τῇ αἰδήσει κίνησιν ψευδῶς
ὑπαθέμενος δόξαζέσθαι ὡς ἀκόλουθον τῷ ἀληθὲς εἶναι τὸ μὴ κινεῖσθαι
τὸ ὄν· εἰ γὰρ τὸτο ἀληθὲς ψευδὸς τὸ κινεῖσθαι, περιτρέπεται τὴν λόγον
αὐτοῖς, συνάγων ὅτι εἰ ἀληθὲς τὸ ἀκίνητόν ἐστὶν τὸ ὄν, ἐστὶ κινήσις.
καὶ οἶμαι τοιαύτην εἶναι τινὰ τὴν τῷ λόγῳ συναγωγὴν. εἰ ἀληθὲς
τὸ ἀκίνητόν ἐστιν τὸ ὄν, ψευδὴς ἐστὶ δόξα τῶν οἰομένων φαίνεσθαι καὶ
τὴν αἰδήσιν πολλὰ τῶν ὄντων κινέμενα. εἰ δὲ ἐστὶ ψευδὴς δόξα,
καὶ κατ' ἐκείνους ἔστι δηλονότι τὸ μὴ ὄν. εἰ δὲ ἐστὶ τὸ μὴ ὄν, ἐστὶ τὸ
κενόν, εἰ δὲ τὸτο, ἐστὶ κινήσις. ἀνάπαλιν γὰρ ὅτος ὁ λόγος ὁδοῦναι
τῷ παρ' ἐκείνων ἐρωτώμεν. ἐπεὶ γὰρ τὸ μὴ ὄν ἐν τῷ ὄντι, φη-
σὶν, ὅτι ἔστιν, ὅτι ἂν εἴη τὸ κενόν, εἰ δὲ τὸ κενόν μὴ ἔστιν, ὅτι ἔστι κί-
νησις· ἀνάγκη γὰρ ἢ διὰ πλήρως ἢ διὰ κενῷ κινεῖσθαι, τὸ δὲ διὰ πλή-
ρως ἀδύνατον. εἰ ὅν ἐστὶ ψευδὴς δόξα, ἐστὶ τὸ μὴ ὄν, εἰ δὲ ἐστὶ τὸ
μὴ ὄν, ὅτι ἀναϊρεῖται τὸ μὴ ὄν· τὸ δὲ κενῷ ὄντος ὅτι ἀναϊρεῖται ἡ κί-
νησις. εἰς ταύτην δὲ με τὴν ἔννοιαν τῆς ἐξηγήσεως ἐνήγαγε τὸ
μὴ ἂν μάτην τὴν Ἀριστοτέλην εἰπεῖν ἔπειτα ὅτι ἐστὶ δόξα ψευδὴς,
καὶ τότε ἐπαγαγεῖν τὸ ἡ ὅλως δόξα. ἀλλὰ πῶς εἰ δόξα καὶ φαν-
τασία ἐστὶ, καὶ κινήσις ἐστὶ φυσικὴ καὶ σωματικὴ, περὶ ἧς νῦν ζητῶ-
μεν; ὁ γὰρ εἰσὶν ἐκείναι κινήσεις καὶ τὴν Ἀριστοτέλην· ταύτην δὲ
τὴν ἔνστασιν καλῶς ἔλυσεν ὁ Ἀλέξανδρος εἰπὼν κίνησιν εἶναι τὴν
αἰδήσιν, τὴν δὲ φαντασίαν μόνην τῆς κατ' ἐνέργειαν αἰδήσεως, καὶ
τὴν δόξαν συγκατάθεσιν τῆς φαντασίας. εἰ ὅν ἐστὶ δόξα, ἐστὶ φαντα-
σία καὶ ἐνέργεια αἰδήτικὴ, εἰ δὲ αὕτη, καὶ φυσικὴ κινήσις... καὶ ἡ περι-
τροπὴ τῷ λόγῳ ἐκ τῶν κειμένων, πλην ὅτι ἀντὶ τῆς ψευδοῦς δόξης
τὴν φαντασίαν ὁ Ἀλέξανδρος ἔλαβεν. ἐπιστῆσαι δὲ χρὴ ὅτι σαφῶς
ὁ Ἀριστοτέλης εἶπεν ἐν τούτοις ὅτι ἡ φαντασία καὶ ἡ δόξα κινήσεις
τινὲς εἶναι δοκῶσι, καὶ ὅτι κινήσεις ἀκόλουθον. εἰ μὴ ἄρα τὸ δοκῶσι
προκείμενον τὸ καὶ δόξαν ἄλλων εἰρηάζει σημαίνει. Simpl. f. 278.

ἀποδεικνύοντος γὰρ, φασί, γυμναστικῶς τινὸς καὶ τὴν Ζήνωνος 254a
λόγον, ἐκ τῆς ἐπ' ἀπειρον διχοτομίας, ὅτι ὅτι ἂν εἴη κινήσις, Διο- 30.

γένης παρὼν ἀνασας ἐβάδισεν, τὸτο ἐκείνο τὸ τῷ Ἀριστοτέλει συμβαλέων, ἐν οἷς ἔχομεν αὐτάπιστον γνῶσιν, μὴ δεῖξαι περινοίας λογικῆς. id. f. 278 b.

254b χρῆ ἐφιστάνειν ὅτι καὶ ἄλλα δύο τμήματα δύναται ἦν ἐκ τῆς διαιρέσεως ἀναφαίνεσθαι, διχῇ τέμνοντα τὰ ὄντα, τῶν μὲν ἐπαμφοτερίζοντων καὶ ποτὲ μὴ κινουμένων ποτὲ δὲ ἡρεμούντων, τῶν δὲ λοιπῶν ἢ αἰεὶ κινουμένων ἢ αἰεὶ ἡρεμούντων. καὶ ὅ γε Εὐδόκιμος παραφράζων χεδὸν καὶ αὐτὸς τὰ Ἀριστοτέλους, τίθησι καὶ ταῦτα τὰ τμήματα συντόμως, λέγων ἢ πάντα ἐπαμφοτερίζει, ἢ τινὰ αὐτῶν, τὰ δὲ λοιπὰ κινεῖν ἢ ἡρεμεῖν. ὁῖον δὲ ὅτι τῆς τριχῇ ταύτης διαιρέσεως δεικνυμένης ἀληθῆς, καὶ τὰ νῦν διχῇ διαιρεθέντα ἐλέγχεσθαι. id. f. 279.

254b πρὸς τὴν ἀπόδειξιν τῷ τὰ μὲν αἰεὶ ἀκίνητα εἶναι (ὅπερ νῦν 7. αὐτὸς αἰεὶ ἡρεμεῖν εἶπεν, καὶ κυρίως τῷ ἡρεμεῖν ἐπὶ τῶν αἰεὶ ἀκίνητων λεγομένων) τὰ δὲ αἰεὶ κινούμενα, τὰ δὲ ποτὲ μὴ ἡρεμούντα ποτὲ δὲ κινούμενα, διαιρεῖ τὰ τε κινούμενα καὶ κινούντα εἰς τε τὰ καθ' αὐτὰ κινούντα τε καὶ κινούμενα καὶ εἰς τὰ κατ' ἐκείνην συμβεβηκόσ· ὅτι καὶ κατ' ἐκείνην συμβεβηκόσ κινεῖ τινὰ καὶ κινεῖν, δέδεικται πρότερον. τῇ δὲ κατ' ἐκείνην συμβεβηκόσ κινήσει νῦν ὑποτάσσει καὶ τὴν κατ' ἐκείνην μόριον, ὅταν μόριον τινὸς αὐτῶν κινούντος ἢ κινουμένου τὰ ὅλα κινεῖν ἢ κινεῖσθαι λέγηται. καίτοι πρότερον ἐν τῇ τῶν κινούντων τε καὶ κινουμένων διαιρέσει τὰ κατ' ἐκείνην μόρια ταῦτα κινούντα τε καὶ κινούμενα ἀντιδιείλετο τοῖς τε καθ' αὐτὰ καὶ τοῖς κατ' ἐκείνην συμβεβηκόσ· ἀντίκεινται γὰρ τοῖς μὲν κατ' ἐκείνην μόριον κινῶσιν ἢ κινουμένοις, τῷ τε τοῖς κατ' ἄλλο, τὰ πρῶτως, τοῖς δὲ κατ' ἐκείνην συμβεβηκόσ τὰ καθ' αὐτό. νῦν μέντοι πᾶν ὁ μὴ κυρίως καὶ πρῶτως καὶ καθ' αὐτὸ κινεῖ καὶ κινεῖται, κατ' ἐκείνην συμβεβηκόσ ὀνομάζει. διελών δὲ ὅπως τὴν πρῶτην, τὰ μὲν κατ' ἐκείνην συμβεβηκόσ παρήκεν ὡς ἔδδεν αὐτῷ συντελεῖν πρὸς τὴν τῶν προκειμένων ζητήσιν, καὶ ὅτι τὰ ὅτι κινούντα καὶ κινούμενα καὶ αὐτὰ τὴν ἀναφορὰν ἐπὶ τὰ καθ' αὐτὰ ἔχει. id. ib.

254b κινεῖν δὲ καὶ τὰ σώματα τῶν ζώων πολλάκις παρὰ φύσιν 17. τὴν αὐτῶν· βαρέα γὰρ ὄντα καὶ γεγράφα κινεῖν ἄνω πηδῶντων ἢ ἀλλομένων τῶν ζώων. καὶ μὴ δὲ ζῶον ὅτεποτε παρὰ φύσιν κινεῖν (ἐν αὐτῷ γὰρ ἔχει τὴν ἀρχὴν καὶ τῆς τοιαύτης κινήσεως), καὶ σώμα δὲ παρὰ φύσιν· καὶ γὰρ ἢ σώμα, ὅδ' ἢ βαρὺ. ὅσα μὲν δὲ παρὰ φύσιν κινεῖται, ὁῖον εὐθύς ὅτι κινεῖται ὑπὸ τινος· ὑπ' ἄλλου γὰρ βιάζομεν τὴν φύσιν, ἐπεὶ ὅδ' ἂν παρὰ φύσιν ἐκινεῖτο, εἰ μὴ ὑπ' ἄλλου. ὅσα δὲ κατ' ἐκείνην φύσιν, ἐπὶ τῶν ἀμφισβητῶν εἰ πάντα ὑπὸ τινος κινεῖται· διὰ τὸτο γὰρ κινεῖσθαι δοκεῖ κατ' ἐκείνην φύσιν, ὅτι ὑπ' αὐτῶν καὶ ὅτι ὑπ' ἄλλου μὴ δὲ ἔξωθεν. ἐπὶ μὲν τοίνυν τῶν ἐμφύλων φανερόν τὸ ὑπὸ τινος ταῦτα κινεῖσθαι. εἰ γὰρ καὶ μὴ ὑπ' ἄλλου μὴ δὲ ἔξωθεν, ἀλλ' ὅν γε ἐν αὐτοῖς ἐστίν· ἕτερον μὲν γὰρ τὸ κινῶν, ἕτερον δὲ τὸ κινούμενον. καὶ ἐν τῷ ἀμφισβητῶσιν, εἰ μὴ ὑπὸ τινος κινεῖται (κινεῖται γὰρ ὑπὸ ψυχῆς), ἀλλ' ἢ ζήτησις, πῶς δὲ λαβεῖν ἐν αὐτοῖς τὸ κινῶν καὶ τὸ κινούμενον. ἐφ' ὧς γὰρ, ὡς περ ἐν τοῖς πλοίοις καὶ τοῖς μὴ φύσει συνισαμένοις, ὅτω καὶ ἐν τοῖς ζώοις εἶναι διηρημένον τὸ κινῶν καὶ τὸ κινούμενον. Themist. f. 59 b.

εἰπὼν ὅτι καὶ ἐν τοῖς ὑπ' ἄλλων κινουμένοις φανερόν ἐστι τὸ τε 254b κινῶν καὶ τὸ κινούμενον καὶ ἐν τοῖς ὑπ' αὐτῶν, τῷ τε ἐν τοῖς ζώοις, εἰπὼν δὲ ἔτι πρότερον τὰ μὲν ὑπ' αὐτῶν κινούμενα πάντα φύσει κινεῖσθαι, τῶν δὲ ὑπ' ἄλλων κινουμένων τὰ μὲν φύσει τὰ δὲ βίᾳ καὶ παρὰ φύσιν, καὶ περὶ μὲν τῶν ὑπ' ἄλλων βίᾳ κινουμένων εἰπὼν τίνα τέ ἐστι καὶ ὅτι φανερόν ἔχει τὸ τε κινῶν καὶ τὸ κινούμενον, καὶ λοιπὸν ἀπορεῖσθαι φησὶ τῆς διαιρέσεως ταύτης. λέγει δὲ τῶν ὑπ' ἄλλων κινουμένων τὰ φύσει καὶ κατ' ἐκείνην φύσιν κινούμενα· ταῦτα γὰρ μόνον ἀπορίαν παρέχει φησὶν ὑπὸ τινος κινεῖται... ἀπορίαν δὲ ἐπὶ τούτων ἐστίν, διότι καὶ τὸ ὑπ' ἑτέρου κινεῖσθαι αὐτὰ τὴν κατ' ἐκείνην φύσιν κίνησιν ἀποδοκεῖ, εἴπερ ἐν αὐτοῖς ἔχειν λέγεται τὴν τῆς κινήσεως ἀρχήν· διὰ τὸτο γὰρ καὶ τὰ ζῶα ὑπ' αὐτῶν ἐλέγγοτο κινεῖσθαι, καὶ τὸ ὑπ' αὐτῶν αὐτὰ φάναι κινεῖσθαι ἀδύνατόν τι λέγεται ἐστίν. καὶ δεῖξας τὸτο ἀδύνατον, ἔχει λοιπὸν ὅτι ὑπ' ἄλλου κινεῖται, καὶ ζητεῖ τὸ κινῶν αὐτὰ τὴν κατ' ἐκείνην φύσιν κίνησιν, ἄλλο παρ' αὐτὰ ὄν. ὅτι δὲ ἀδύνατον ὑπ' αὐτῶν κινεῖσθαι ταῦτα δεικνύσιν διὰ πλείονων ἐπιχειρημάτων. ὡν τὸ μὲν πρῶτον, ὅτι ὁ ἐξ αὐτῶν κινεῖται ζωτικὸν ἐστίν· καὶ γὰρ ἐξ αὐτῶν κινούμενον ζῆν πάντες λέγομεν, ὡς καὶ ὁ Πλάτων ἐν τῷ δεκάτῳ τῶν Νόμων φησὶν (p. 895) καὶ ἐν τῷ Φαίδρῳ (p. 245)... δεύτερον δὲ ἐπάγει πρὸς τὸτο, ὅτι εἰ κινεῖν αὐτὸ ἐδύνατο, καὶ ἰσθάνειν ἂν ἐδύνατο αὐτό... ἀλλὰ καὶ τὰς ἐναντίας κινήσιν κινήσεις, ἀπὸ τῶν δεξιῶν ἐπὶ τὰ ἀριστερά καὶ ἐμπαλιν, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τοπικῶν διαστάσεων ὁμοίως, ὅπερ αὐτόθεν μὲν ἐπὶ προσέθεικεν ὁ Ἀριστοτέλης, ἐνεδείξατο δὲ αὐτὸ ἐπὶ τῷ πυρὸς εἰπὼν "ὥς εἰ ἐπ' αὐτῷ τὸ ἄνω φέρεται τῷ πυρὶ, δηλονότι καὶ τὸ κάτω" (p. 255 a 9). καὶ διὰ τῶν ἐξῆς δὲ τὸ αὐτὸ ἐνεδείξατο εἰπὼν "ἀλογον δὲ καὶ τὸ μίαν μόνην κίνησιν κινεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν, εἴγε αὐτὰ κινῶσιν," ὡς τῶν ἐξ αὐτῶν κινουμένων μὴ μίαν καὶ ἀπλὴν ἀλλὰ πλείους καὶ τὰς ἐναντίας δυναμένους κινεῖσθαι. καὶ δὲ "ἀλογον δέ," φησὶν Ἀλέξανδρος, ἀντὶ τῷ ἀλογον γὰρ εἶρηται, ὡς τὴν αἰτίαν ἐπάγον τῷ πορηθέντος. εἴτα τρίτον ἐπιχείρημα ἐπάγει, δεικνύς ὅτι τὰ τῶν σωματικῶν σώματα τὰς κατ' ἐκείνην φύσιν κινήσεις καὶ κινεῖται ὑπ' αὐτῶν... καὶ προσέθηκεν ὅτι ὅδ' ἄλλο συνεχὲς ὅδ' ἐν, εἰκότως, εἴπερ καὶ τὰ σωματικὰ διὰ τὸ συνεχὲς εἶναι ἀπαθῆ ὑπ' αὐτῶν ἐστίν. τὰ γὰρ ποιοῦντα καὶ πάσχοντα καὶ συνεχῆ εἶναι ἀλλ' ἀπτεσθαι ἀλλήλων ἀνάγκη, ὡς ἐδείξεν ἐν τῷ πρὸ τούτου βιβλίῳ· κεχωρισταὶ γὰρ τῇ ἐξ ἑαυτῶν τοῖς ποιοῦν καὶ πάσχοντος, εἴπερ τὸ μὴ δύναται τὸ δὲ ἐνεργεῖν ἐστίν... πῶς ἔν, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, τὰ ζῶα αὐτὰ κινεῖ συνεχῆ ὄντα; καὶ λυεῖ προχείρως, ὅτι τὸ κινῶν ἐν τοῖς ζώοις ἐκ ἐξὶ συνεχὲς τῷ κινουμένῳ· ὅτε γὰρ σώμα ἢ ψυχὴ ὅτε ποσὸν ὅλως· διὸ ὅδ' ἀπτεται ἀλλήλων. καὶ εἶπε καὶ ὁ Ἀριστοτέλης πρὸ ὀλίγου ὅτι ὡς περ ἐν τοῖς πλοίοις, ὅτω καὶ ἐν τοῖς ζώοις διηρημένον ἐστὶ φύσει τὸ κινῶν καὶ τὸ κινούμενον... καλῶς δὲ οἶμαι ἐπέβαλεν ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι τὸ "ἀλλὰ συμβαίνει καὶ ταῦτα ὑπὸ τινος αἰεὶ κινεῖσθαι" (p. 255 a 18) δύναται μὴ περὶ τῶν ἐμφύλων εἰρηκεῖν, ἀλλὰ περὶ τῶν κατ' ἐκείνην φύσιν κινουμένων· καὶ γὰρ καὶ ταῦτα δεικνύσιν ὑπὸ τινος τὴν κατ' ἐκείνην φύσιν κίνησιν κινούμενα, καὶ μὴ ὅραται τὸ κινῶν αὐτὰ ταύτην τὴν κίνησιν. Simpl. f. 280.

255^a ἐπὶ δὲ δὴ τῶν ἀψύχων, ὅταν κτ' φύσιν κινήῃ, χαλεπὸν ἀπο-
 1. ὄναι ὑπὸ τίνος· ὅτε γὰρ ὑπ' ἄλλης καὶ ἔξωθεν, ὡς τὰ παρὰ φύσιν,
 ὅθ' ὑπὸ τῆς ἐνδον ἀρχῆς ἐν ἑαυτοῖς καὶ αἰτίας, ὥσπερ ὁρῶμεν τὰ
 ἔμφυχα. ὅδ' ἐν γὰρ ἐστὶν ἐν ἑαυτοῖς τὸ μὴ κινεῖν τὸ δὲ κινούμενον, ὅτε
 διήρηθ' εἰς τὸ πάχον καὶ τὸ ποιῆν, ὥσπερ τὰ ζῶα εἰς ψυχὴν καὶ
 σῶμα· ὅδ' ἐν γὰρ διήρηθ' ὁλῶς, ἀλλ' ἐστὶ συνεχὴ καὶ ἡνωμένα· ἄλλως
 τε εἴπερ εἶχεν ἐν ἑαυτοῖς τὴν αἰτίαν τῆς κινήσεως οἷον τινα ψυχὴν,
 ὃ κινεῖν ἂν αὐτὰ μόνον ἀλλὰ καὶ ἰσάνα ἐδύνατο, ὥσπερ ἐπὶ τῶν
 ζῶων συμβαίνει, καὶ ὃ καθ' ἓνα τρόπον ἐκινεῖτο ἂν ἀλλὰ κατ'
 πλείους, ὥσπερ τὰ ζῶα. Themist. f. 60.

255^a βυλόμενος δεῖξαι ὅτι τῶν ἀψύχων σωματίων καὶ τὰ κτ' φύσιν
 20. κινούμενα ὑπὸ τίνος ἔξωθεν κινεῖται καὶ ὅθ' ὑφ' ἑαυτῶν, συνίστησι τῷ
 διελθόντι καὶ τὰ κινούμενα ὥσπερ τὰ κινούμενα, εἰς τε τὰ κτ' φύσιν κιν-
 ούμενα καὶ εἰς τὰ παρὰ φύσιν. Simpl. f. 280 b.

255^a τέτων ἐμνήσθη τῶν κατηγοριῶν, ὅτι κατ' αὐτάς οἱ μόνες
 25. τὴν κίνησιν γίνεσθαι... ἐκτεῖ δὲ προσέθηκε τίνα τὰ παρὰ φύσιν
 ἐπὶ κινήσιν ἐπὶ τῶν τριῶν κατηγοριῶν. id. ib.

255^a ὁ Ἀλέξανδρος τὰς κατ' φύσιν τοῖς σώμασι τόπως ἐνεργείας
 29. αὐτῶν εἰρηάζει φησὶ, τῷ τετέλει τειρομένης· τότε γὰρ αὐτῷ δοκεῖ,
 φησὶν, ἕκαστον τῶν σωματίων ἐνεργεῖα βαρὺ ἢ κῆφον εἶναι, ὅταν
 ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ ᾖ... εἰ μὴ πλανῶμαι, καὶ κατ' αὐτὸν ὅθ' ὁ
 τόπος ὁ οἰκείος ἐστὶν ἡ οἰκεία ἐνεργεῖα, ὡς ἤρξατο λέγειν, ἀλλ' ἡ
 ἐπὶ τὸν τόπον τὸν οἰκείον κίνησις. id. f. 281.

255^a τὸ δὴ πῦρ καὶ ἕκαστον τῶν ἀπλῶν σωματίων κινεῖται μὲν, ὅταν
 28. κινῶνται, πάντως ὑπ' ἄλλων, ἀλλὰ βίᾳ μὲν, ὅταν παρὰ φύσιν καὶ
 ἐφ' ὃ μὴ πεφύκασιν, φύσει δέ, ὅταν εἰς τὸς οἰκείους τόπους καὶ ἐφ'
 ὅς πεφύκασι φέρεσθαι. ἡ δὲ εἰς τὸν κατ' φύσιν τόπον φορὰ ὅθεν
 ἄλλο ἐστὶν ἢ δυνάμει ἐνεργεῖα καὶ τελειότης, ἣν ἕκαστον εἶχε πρὸ
 τῆς κινήσεως. Themist. f. 60.

255^a καὶ τὸ αἰτίον ἐστὶ τὸ μὴ φανερόν εἶναι τὸ νῦν ζητούμενον, ὑπὸ
 31. τίνος τὰ τοιαῦτα κινεῖται, οἷον τὸ πῦρ ἄνω καὶ ἡ γῆ κάτω. δεῖ μὲν γὰρ
 τὸ ὑπὸ τίνος κινούμενον αὐτὸ μὴ κινεῖται θεῖναι καὶ δυνάμει, ὅθ' ὃ δὲ
 κινεῖται κινήσιν τε καὶ ἐνεργείᾳ· ἀδύνατον δὲ ὅντος ἐν τῷ πυρὶ καὶ τῇ
 γῇ τῶ δυνάμει διατὰ τὸ πλεοναχῶς λέγεσθαι τὸ δυνάμει, ἀδύνατον καὶ
 τὸ κινήσιν αὐτῶ ἐνεργείᾳ ὄν. Simpl. f. 281.

255^a τὸ "ἐνίοτε" ἐν τοῖς μὴ ἀντιγράφοις μὴδὲ προσκεῖσθαι φησιν ὁ
 35. Ἀλέξανδρος. καὶ προσκεῖμενον δὲ ἀληθείας ἀσφαλῶς ἐνδεικτικόν
 ἐστὶ, πρῶτον μὲν ὅτι καὶ ἅμα ἢ τὸ ποιητικὸν τῷ παθητικῷ, εἰ μὴ
 τελείως ἐνεργεῖα ἢ τὸ ποιητικόν, ὥστε καὶ τὴν ἔξω ἔχον καὶ ἀνεμ-
 οδίζως ἐνεργεῖν, ὃ γίνεται ἐνεργεῖα τὸ δυνατόν. τοιαυτὸν καὶ αὐτὸς
 τὸ ἐνίοτε ἐξηγούμενος "ὅταν δέ" φησιν "ὅπως ἔχη, ἂν μή τι κω-
 λυῇ, ἐνεργεῖ καὶ θεωρεῖ." ἔπειτα ἐπὶ μὲν τῶν σωματίων καὶ σω-
 ματικῶν παθῶν ἀρκεῖ τὸ γειννάσθαι καὶ ἅμα γενέσθαι τὸ ποιητικόν
 τῷ παθητικῷ πρὸς τὸ γενέσθαι ἐνεργεῖα τὸ δυνατόν, ἐπὶ δὲ τῶν
 μαθησέων καὶ διδασκαλῶν ἕκ ἀυτάρκες τὸ ἅμα γενέσθαι τὸ διδά-
 σκον καὶ τὸ μαθάνον πρὸς τὸ μὴ διδάσκειν καὶ δὲ μαθεῖν, εἰ μὴ καὶ
 προαίρεσις εἴη καὶ χρόνος. ὥστε χρεῖα τῆς τῶ "ἐνίοτε" προσηκῆς.
 id. f. 281 b.

εἰ γὰρ ὑπὸ μηδενὸς κωλυόμενον καὶ ἐνεργεῖν, εἴη ἂν ἐν ἀντι-
 255^b φάσει καὶ ὅθ' ἀπλῶς ἐν ἀγνοίᾳ, ὡς γράφει ὁ Ἀλέξανδρος... εἰ
 μέντοι εἴη γεγραμμένον, ὡς ἐν τοῖς πλείστοις ἀντιγράφοις, "καὶ ἔσαι
 ἐν τῇ ἀντιφάσει καὶ ἀγνοίᾳ," τὸ αὐτὸ μὲν πως ἐστὶ τὸ λεγόμενον,
 5 λέγει δὲ ὅτι ὁ τὴν ἔξω ἔχον καὶ εἰδῶς κατ' αὐτὴν, μηδενὸς δὲ
 κωλύοντος καὶ ἐνεργῶν, ἔσαι ἐν τῇ ἀντιφάσει, ὅτι καὶ ἐν ἀγνοίᾳ
 ἐστὶ καὶ ἐν τῷ εἰδέναι. οἶδεν δὲ καὶ ταύτην τὴν γραφὴν ὁ Ἀλέξαν-
 δρος. id. ib.

ὁ γὰρ μαθάνων, ὅταν μάθῃ, θεωρεῖ παραχρῆμα, εἰ μὴ τι
 10 ἕτερον ἐμποδίσσειεν, οἷον προαίρεσις ἢ ἀρχολία. ὥσπερ ἔν αἰτίος
 τῷ μαθάνοντι τῆς θεωρίας ὁ ποιήσας οἷον τε θεωρεῖν, ὅπως αἰτίος
 τῷ κῆφῳ τῷ ἄνω φέρεσθαι ἐκ τῶ κάτω ὁ ποιήσας αὐτὸ κῆφον ἐκ
 βαρέος. ἔστι δὲ ἄλλως μὴ δυνάμει κῆφον τὸ ἐξυλόν, ὅτι δύναται εἰς
 πῦρ μεταβάλλειν, ἄλλως δὲ δυνάμει τὸ πῦρ, ὅτι δύναται ἤδη φέ-
 ρεσθαι ἄνω, ὥσπερ ἄλλως μὴ δυνάμει μουσικὸς ὁ μαθεῖν οἷος τε τὴν
 ἐπιστήμην, ἄλλως δὲ ὁ ἔχων μὴ ἤδη, καὶ χρωόμενος δέ. καὶ ἔστι ἐν
 μεθορίῳ τῷ τε ἀπλῶς δυνάμει καὶ τῷ ἀπλῶς ἐνεργεῖν, καθάπερ ὁ
 τὴν ἔξω ἔχων τῆς μουσικῆς τῷ τε μήπω μαθόντος καὶ τῷ χρωόμενος.
 τὸ μὴ δὲ ἐκ τῆς πρώτης ἐκείνης δυνάμειος μεταβάλλειν πάντως
 20 ὑπ' ἄλλης καὶ ἔξωθεν· τὸ γὰρ πῦρ ὅθ' ὑφ' ἑαυτοῦ γίνεται ἀλλ' ὑπ'
 ἄλλης· ὅταν δὲ μεταβάλλῃ καὶ λάβῃ τὴν ἔξω ἣν εἶχε δυνάμει,
 ὑπὸ τῷ κατ' ἐνεργεῖαν αὐτὴν κεκτημένῳ, ἔστι μὲν καὶ τότε δυνάμει
 κῆφον, ἂν μὴ ἐνεργῇ, ἀλλὰ τελειότερα αὕτη ἢ δυνάμει καὶ εὐθύς
 ἔχουσα ἐπομένῃ τὴν ἐνεργεῖαν, εἴπερ μηδὲν ἔξωθεν κωλύει... τὸ
 τοῖνον αἰτίον τῷ τὴν πρώτην δυνάμει εἰς τὴν δευτέραν μεταβάλ-
 λειν αἰτίον εὐθύς δευτέρως τῆς ἐνεργείας. Themist. f. 60.

τὸ "τὸ γὰρ δυνάμει πρῶτον καὶ ἤδη κῆφον" ὁ Ἀλέξανδρος
 255^b ἐπὶ τῷ ἀτελεῖ δυνάμει καὶ κατ' ἐνεργεῖαν βαρέος ἀκρίει. τὸ γὰρ
 9. τοῖσιν φησὶ καὶ ὅπως ἔχον ὡς ἐνεργεῖα ἐστὶ βαρὺ εἶναι, κατ' τὴν πρῶ-
 τὴν ῥηθεῖσαν δυνάμει δυνάμει κῆφον ἐστὶ, μεταβληθὲν δὲ καὶ γενο-
 μένον κῆφον εὐθύς ἐνεργεῖ τὴν τῷ κῆφῳ ἐνεργεῖαν. ὁ δὲ γε
 Ἀριστοτέλης τὸ "καὶ ἤδη κῆφον" ὃ περὶ τῶ κατ' ἐνεργεῖαν μὴ βαρέος
 δυνάμει δὲ κῆφῳ, κατ' ἀτελεῖ δυνάμει, δοκεῖ μοι λέγειν· ὃ γὰρ
 ἀρμόττει ἐκείνῳ τὸ ἤδη κῆφον, ἀλλὰ τῷ κατ' ἐνεργεῖαν ἤδη γενο-
 35 μένῳ κῆφῳ. ἀλλ' ὅδ' ἐπαχθὲν τὸ "καὶ ἐνεργεῖ γὰρ εὐθέως, ἂν
 μή τι κωλύῃ," τῷ ἀτελεῖ δυνάμει ἀρμόττει, ἀλλὰ τῷ κατ' τὴν
 ἔξω. εἰ τοῖνον περὶ τῶ αὐτῷ εἰρηάζει τὸ ὅλον τῷ "τὸ γὰρ δυνάμει
 πρῶτον καὶ ἤδη κῆφον, καὶ ἐνεργεῖ εὐθύς, ἂν μή τι κωλύῃ," τὸ δὲ
 ἤδη κῆφον καὶ τὸ ἐνεργεῖ εὐθύς τῷ τελειότερῳ δυνάμει τῷ κατ' τὴν
 ἔξω προσήκει, ἀνάγκη καὶ τὸ "τὸ γὰρ δυνάμει πρῶτον" ἐπὶ τῷ
 αὐτῷ ἀκρίει, ὃ τὴν κατ' ἐνεργεῖαν τάξιν δηλῶντος τῷ πρῶτῳ, ἐφ' ἧς
 πρῶτον ἐστὶ τὸ ἀτελέστερον, ἀλλὰ τὴν τελειότητα· τελειότερον
 γὰρ τὸ κατ' τὴν ἔξω δυνάμει τῷ κατ' τὴν ἐπιτηδεύσιν. Simpl.
 f. 281 b.

δύναται, φησὶν Ἀλέξανδρος, τὸ "καὶ τὸ ζητεῖν" ὅθ' ὡς νῦν
 265^b ἀπορήθην μόνον ἀλλ' ὡς καὶ καθόλου ζητούμενον εἰρηάζει τὸ
 13. γὰρ ὅπως τί ποτέ ἐστιν αἰτίον τῆς ἐπὶ τῶς οἰκείας τόπως φορᾶς τοῖς
 σώμασιν, εὐρηθὲν δὲ τὸ αἰτίον, ὅτι πέφυκε μὲν πᾶσι εἶναι· τὸτο

γάρ ἐστι τὸ κῶφον καὶ βαρεῖ εἶναι, τὸ δὲ μὴ ἄνω τὸ δὲ κάτω εἶναι.
id. f. 282.

255 b τῆς κτ' φύσιν κινήσεως καὶ ἐνεργείας αἴτιον μέχρι νῦν, ὡς
31. ἐμοὶ δοκεῖ, τὴν τῷ εἶδος λέγει τελειότητα, ἣν ἀπολαβὸν εὐθύς
ἐνεργεῖ καθ' αὐτό, εἰ μὴ τι κωλύσοι· τὸ γὰρ διὰ τὸ ἔττω πεφυκέναι
5 ἔττω κινεῖσθαι, τὴν φύσιν ἐστὶ καὶ τὸ εἶδος αἰτιωμένον· προσελθὼν δὲ
δλίγον, καὶ τὸ γεννησάν καὶ ποιῆσαν τοιοῦτον οἷον ἐστὶν αἴτιον τῆς τοιαύ-
της λέγει κινήσεως, ὅπερ οἱ ἐξηγηταὶ καὶ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν αὐτὴν
αἰτιάσθαι νομίζουσι. πολλαχῶς δὲ τὴν ἐξ ἀπολαβὸν εὐθύς ἐνε-
ργεῖν λέγων, καὶ προστίθει ἂν μὴ τι κωλύῃ, λέγει νῦν ὅτι καὶ ὁ τὸ
10 ὑφισταμένον καὶ κωλύον ἀφαιρῶν ἐστὶν ὡς κινεῖ ἐξ ὧς ἔτι δὲ ὡς ἔτι...
ἐπιζητεῖ δὲ ὁ Ἀλεξανδρὸς ἐν τέτοις πῶς ἔτι τὸ κυκλοφορητικὸν
σῶμα φυσικὸν ἐστὶν, εἰ τὸ μὴ φυσικόν, ὡς Ἀριστοτέλης φησὶν,
ἀρχὴν τῆς πάσης ἔχει, τὸ δὲ κυκλοφορητικὸν ἀπαθὲς ἐστὶν. καὶ λύει
πρῶτον μὴ λέγων ὅτι καὶ ἀκίνητον ἢ τὸ κυκλοφορητικόν, ἀλλὰ
15 ἄλλοτε ἀπ' ἄλλου καὶ ἐπ' ἄλλο κινούμενον ἔχει τὰ δυνάμει ἐν ἑαυτῷ.
ἐφ' ὅσον δὲ τὸ δυνάμει κεκίνηκεν, ἐπὶ τοσούτων καὶ παθητόν πως
ἐστὶν... τί δὲ τὸ λεγόμενον ἐστὶ, τὸ μὴ ὡς ἐπὶ τῶν ἀψύχων σωμα-
των ἐπὶ τῷ ἑαυτοῦ τὴν κτ' φύσιν κίνησιν λαμβάνειν, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τῶν
κτ' ψυχρὴν κινουμένων, εἰσδόμεθα σαφέστερον ὑπομνησθέντες τῆς δόξης
20 αὐτοῦ (τῷ Ἀλεξανδρῷ), ἣν ἔχει περὶ τῆς τῷ ἑαυτοῦ ψυχῆς· τὴν γὰρ
αὐτὴν οἷον ψυχρὴν εἶναι καὶ φύσιν ἐν τῷ ἑαυτοῦ, καὶ γράφει δὲ ἐν τῷ
εἰς τὸ δεύτερον τῆς περὶ Οὐρανῶν ὑπομνήματι ταῦτα. id. ib.

256 b φυσικώτερον νῦν ἔδειξεν ὅτι πᾶν τὸ κινούμενον ὑπὸ τινος κι-
31. νεῖν ἢ περ ἐν τῷ πρὸ τέττα βιβλίῳ. ὁ δὲ Εὐδόμημος ὅτι τὸ κινούμε-
νον ὑπὸ τινος κινεῖν δεικνύσι καὶ ἐκ τῆς τῶν πρὸς τι συνυποστά-
σεως. ὡς γὰρ τὸ τεμνόμενον, φησὶν, ἄλογον μὴ ὑπὸ τινος τέμνεσθαι
καὶ τὸ ἐλκόμενον μὴ ὑπὸ τινος ἔλκεσθαι καὶ ὅλως τὸ ποιεῖν μὴ ὑπὸ
τινος ποιεῖσθαι, ἔττω καὶ τὸ κινούμενον μὴ ὑπὸ τινος κινεῖσθαι. ἀπορή-
σειε δ' ἂν τις, ὡς οἶμαι, πῶς τὰ κτ' φύσιν κινούμενα τὴν τοπικὴν
30 κίνησιν ὑπὸ τῷ κινήσαντος αὐτὰ καθ' αὐτὰ κινεῖσθαι φησιν, εἴπερ
τὸ μὴ γεννησάν καὶ ποιῆσαν τὴν ἑαυτοῦ καὶ τὸ εἶδος ποιεῖ καὶ τῆς κτ' γέ-
νεσιν μεταβολῆς ἐστὶν αἴτιον, ἄλλῃ δὲ ἢ κτ' γενέσιν μεταβολὴ καὶ
ἄλλῃ ἢ τοπικῇ κίνησις. id. f. 282 b.

256 a δειξας ὅτι πᾶν τὸ κινούμενον ὑπὸ τινος κινεῖν, ἐφεξῆς ἀκολού-
35 θως ἀναζητεῖ πότερον ὑπὸ κινουμένου κινεῖν τὸ κινούμενον ἢ ὑπὸ
ἀκινήτου. διὰ δὲ τὸ πᾶσι χροδόν, ὡς φησιν Εὐδόμημος, δοκεῖν τὸ κινῶν
κινεῖσθαι καὶ αὐτό, τῶν δὲ κινουμένων ἅμα καὶ κινουμένων τὸ μὴ αὐτοκί-
νητόν ἐστι τὸ δὲ ὑπ' ἄλλου ἔξωθεν κινεῖν, δύο ὄντων τῶν ἀρχικῶν
τῆς κινήσεως, τὸ τε ἀκίνητον καὶ τὸ αὐτοκίνητον, τὸ αὐτοκίνητον
40 πρῶτον παραδίδωσι, καὶ δεικνύσιν ὅτι ἐστὶ πρῶτον τι ἐν τοῖς κινου-
μένοις καὶ κινουμένοις, ὁ κινεῖ μὴ ὑπ' ἄλλου ἔξωθεν κινούμενον... προ-
τίθεται δὲ ὁ Εὐδόμημος ὅτι καὶ τῶν ἐνταῦθα κινήσεων αἱ ζωτικαὶ φαί-
νοντο κινήσεις αἰτιαται, καὶ ἢ ἀνάσσει τῆς τῶν ζώων ἐκδηλονότι μετα-
βολῆς. δοκεῖ δὲ καὶ αὕτη ζωτικὴ πῶς· ὁ γὰρ ὑπ' ἄλλου κινεῖν ὁ
45 ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὑφ' ἑαυτοῦ. id. f. 283.

256 a ὅτι μὴ ὁ αὐτὸς ἐστὶ λόγος ὅτος τῷ πρὸ αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς λέγει.
21. διαφέρει δέ, φησὶν ὁ Ἀλεξανδρὸς, τῇ ἐφόδῳ, ὅτι ἐκεῖ μὴ ἢ ἀρχὴ

τῆς δειξέως ἀπὸ τῆς τὸ κινούμενον ἢ ὑπὸ αὐτοῦ κινουμένου κινεῖσθαι
ἢ ὑφ' αὐτοῦ ἀλλ' ὑπ' ἄλλου, ἐνταῦθα δὲ ἀπὸ τῆς κινουμένου ἢ δειξέως
αὐτοῦ πρόεισι· λαμβάνει γὰρ πᾶν τὸ κινῶν, ὥσπερ τι κινεῖ (ἀδύνα-
τον γὰρ τι κινῶν μὴ μὴδὲν δὲ κινεῖν), ἔττω καὶ τινὲς κινεῖν. μήποτε
5 ὁ αὐτὴ διεννηχάσιν οἱ λόγοι· καὶ γὰρ καὶ ὁ ἦδη ῥηθεὶς ἀπὸ τῆς κινου-
μενῆς ἐπεχειρήθη λέγων· ἢ γὰρ ὁ δὲ ἑαυτοῦ τὸ κινῶν, ἀλλὰ δι' ἕτερον
ὁ κινεῖ τὸ κινῶν, ἢ δι' ἑαυτοῦ. ἀλλ' ὡς διαφέρει τὸ δι' ἑαυτοῦ κινεῖν
τῷ ἑαυτοῦ κινεῖν καὶ τὸ δι' ἕτερον τῷ ἄλλῳ, ταύτη διεννηχάσιν οἱ
λόγοι... τὸς μὴ ἔν λόγῳ ἔττω οἶμαι χρὴ διακρίνειν, τῷ Εὐδόμῳ
καὶ συνάψαντος αὐτοῦ, ἐν οἷς φησὶ “τὸ δὲ κινῶν ἢ δι' αὐτὸ κινεῖ ἢ
δι' ἄλλο καὶ ἑαυτοῦ ἢ ἄλλῳ.” ἐν δὲ τέτοις δύο μοὶ πρόσεισιν
ἀπορεῖν, ἐν μὴ πῶς ὡς ἄτοπον εἶπε τὸ μὴ εἶναι τι πρῶτον κινῶν
μὴδὲ ἔχατον, εἴπερ καὶ ἡμεῖς λέγομεν τῶν ζώων ἐκ ἀλλήλων
γινουμένων μὴ εἶναι τι τὸ πρῶτως κινῶν ἢ τελευταίως, ἀλλ' ἐπ'
ἀπειρον τὴν κίνησιν εἶναι κύκλῳ περιῶσαν· ἐκ γὰρ γῆς ὑδὼρ καὶ ἐξ
ὑδατος ἀέρα καὶ ἐξ ἀέρος πῦρ καὶ ἐκ πυρὸς πάλιν ἀέρα καὶ γῆν ἐν
τῇ περὶ Γενέσεως (2 3 sqq.) ἐμάθομεν γίνεσθαι. δεύτερον δὲ ἀπο-
ρήσειεν ἂν τις πῶς πᾶν τὸ κινούμενον ὑπὸ πρῶτον τῷ αὐτοκινήτῳ
κινεῖσθαι λέγει, εἴπερ τὰ ζώα κινῶντα ἀλλήλα. μήποτε ἔν πρὸς
ἀμφω ῥητέον τὰς ἀπορίας ὅτι τὰ μὴ ζώα ἐκ ἀλλήλων ὡς ὑλι-
κῶν γίνεσθαι, ἄλλο ἐξ ἄλλου, καὶ ἔττω εἰς κύκλον ἀνακάμπτει ἢ
γένεσις αὐτῶν... νῦν δὲ κινῶν ζητεῖ ὁ λόγος τὸ ποῖν κινεῖσθαι
τὸ κινούμενον, ὡς ἐπὶ τῶν κτ' τόπον κινουμένων καὶ κινουμένων. id.
f. 283 b.

ὁ γὰρ δὲ εἰς ἀπειρον πρόεισι, ὡς ἂν τῷ κινουμένου ἕτερον 256 a
αἴτιον εἶναι τὸ κινήτικόν. πρῶτον μὴ γὰρ ἐκείν' οἷον τε ἔξαι λα-
39. βεῖν ἀρχὴν τῆς κινήσεως· μὴδὲν δὲ ὄντος ὅθεν ἢ ἀρχὴ τῆς κί-
νήσεως, ὅθ' ἂν κινήσις εἴη λοιπόν. ἔπειτα συμβῆσθαι ἐν πε-
περασμένῳ χρόνῳ ἀπειρὸν μεγέθος καὶ ἀπειρον γίνεσθαι κίνησιν.
ὀγδόν γὰρ ὡς, εἴπερ ἀπειρα εἴη τὰ κινουμένα τε καὶ κινούμενα, ἀναγ-
καῖον ἔν τι μέγεθος ἐξ αὐτῶν ἀπειρον γενέσθαι. λέγω δὲ ἐν ὑφ'
ὅτι συνεχές, ἀλλ' ὅτι ἐξ ἀπτομένων· πάντα γὰρ τὰ κινουμένα τῷ
αὐτὸ κινεῖσθαι κτ' τόπον ἀπτόμενα κινεῖ (p. 256 b 18). Themist.
f. 60 b.

αὕτη ἢ ἐπιχειρήσις τισὶ μὴ ἔδοξεν, ὡς ὁ Ἀλεξανδρὸς φησὶ, 256 a
τῇ μετ' αὐτὴν ἀκολουθεῖ ἐπιχειρήσει, τῇ δεικνύσῃ ὅτι τῷ αὐτο-
3. κινήτῳ τὸ μὲν ἐστὶ κινούμενον τὸ δὲ κινῶν ἀκίνητον ὅν, ἥς ἐπιχειρή-
σεως ἀρχὴ “ἀλλὰ μὴν εἴ γε δεοί σκοπεῖν πότερον αἴτιον κινήσεως
καὶ ἀρχή” (p. 257 a 27). δοκεῖ γὰρ ταύτη μὴ ἐπεσθαι τῇ δειξέως τῷ
πρῶτον κινῶν ἀκίνητον εἶναι, τέλος ἔχουσα τὸ ἔτι εἴπερ ἢ ὅλη
αὕτη αὕτη κινεῖ, τὸ μὴ κινήσει αὐτῆς τὸ δὲ κινήσει. ἢ ἄρα β'
ὑφ' αὐτῆς τε κινήσει καὶ ὑπὸ τῆς α' (p. 258 a 3). τέτοις δὲ
ἀκολουθεῖν δοκεῖ τὸ νῦν λεγόμενον διὰ τῶν “πρὸς δὲ τοῖς εἰρημένους καὶ
ὡς σκοπεῖν” καὶ τῶν ἐξῆς· προσκατασκευάζεσθαι γὰρ διὰ τέτων
τὰ δι' ἐκείνων ἀποδεδειγμένα. διὸ καὶ ἀξιοῖ τινες ἐκεῖνα προ-
γεγράφθαι τε καὶ προαναγνωστέα. εἰ μὲντοι ἢ νῦν γεγραμμένη
τηροῦτο τάξις, ὅπερ ὑγιέστερον καὶ ὁ Ἀλεξανδρὸς ἐγκρίνει, ἐπαγγέλλ-

λεῖ) κατ' ἄλλον τρόπον ἀποδείξεως τὸ αὐτὸ δείξω τοῖς φθάσασιν, ὅτι ἐν ταῖς κινεμένοις καὶ κινῶσι πρῶτον ἐστὶ κινῶν τὸ αὐτοκίνητον. μεταξὺ δὲ παρεμβάλων ὅτι τὸ πρῶτον ἀπλῶς κινῶν ἀκίνητον ἀνάγκη εἶναι, συναπτει τὴν περὶ τῆς αὐτοκινήτου λόγον τῶ πρώτου, ἔχῃ τῶν ἀπλῶς κινῶντων ἄλλα τῶν κατ' αὐτὴν κινεῖσθαι καὶ αὐτὰ κινῶντων, ζητῶν τίς ὁ τρόπος τῆς ἐν τούτῳ κινήσεως, καὶ δεικνύς ὅτι τὸ κινῶν ἐν αὐτῷ ἀκίνητον ὅν κινεῖ. ἢ καὶ τούτο μὴ δείκνυσθαι, ὅ μὴν ἄλλα καὶ συναποδείκνυσθαι αὐτῷ τὸ ἀρχὴν κινήσεως ἢ τὸ ἀκίνητον ἢ τὸ αὐτοκίνητον εἶναι. Simpl. f. 284. cf. transposit. in Themistii paraphr. f. 60 b.

256b εἰάν ὅν υποθέμεθα τὸ ἐνδεχόμενον γενέσθαι γένόμενον, τούτο
10 δὲ ἐστὶ τὸ κατ' ἀπὸ συμβεβηκός κινεμένον ποτε μὴ κινεῖσθαι κινῶν, ψευδὸς μὴ δύνασθαι ἀκολουθεῖν, εἰάν μήπω τότε μὴ κινεμένον κινῶν, ὅτε καὶ ἡ ὑπόθεσις ψευδής, ὅ μὴν ἀδύνατον τὸ μὴ κινεμένον κινῶν-
σαι. . . τὸ "ψευδὸς δὲ ἴσως" ὁ Ἀλέξανδρος εἰρήσεται φησιν, ὅτι
15 ἔκ ἀνάγκης, εἰ ψευδὴς ἡ πρότασις, καὶ τὸ συμπέρασμα ψευδὲς εἶναι. δέδεικται ὅτι καὶ ἐκ ψευδῶν ἀληθὲς τι συνάγεται. μήποτε δὲ ὅτι διὰ τούτου νῦν πρόσκειται τὸ "ἴσως", ἀλλ' ὅτι ἀνὰ κατ' ἀπὸ συμβεβηκός ὑποτεθὴ κινεῖσθαι τὸ κινῶν, ληφθῆναι δὲ μὴ κινεμένον, ψευδὸς μὴ ἐνίοτε
ἐστὶ τὸ ληφθῆναι, εἰάν τύχη κινεμένον, ὅ μὴν ἀδύνατον, ὅτι τὸ
20 κατ' ἀπὸ συμβεβηκός ὑποτεθὴν κινεῖσθαι δύναται ποτε καὶ μὴ κινεῖσθαι. Simpl. f. 284 b.

256b ἐλέγχας τὴν λέγοντα λόγον ὅτι πᾶν τὸ κινεμένον καὶ αὐτὸ κατ'
13 συμβεβηκός ἔστω κινεῖ, δέον μεταβιβάσαι ἐπὶ τὸ δεικνύναι ὅτι μὴδὲ καθ' αὐτὸ κινεμένον τὸ κινῶν κινεῖ, πρῶτον τὴν ὅλην ὑπόθεσιν ἀναί-
25 ρεῖ τὴν πρὸ τῆς διαιρέσεως τῆς εἰς τὸ κατ' ἀπὸ συμβεβηκός καὶ τὸ καθ' αὐτό. ἢν δὲ ἡ ὑπόθεσις ἡ λέγεσθαι πᾶν τὸ κινῶν καὶ αὐτὸ κινεμένον ὑπὸ ἄλλου κινεῖν. ἀναίρει δὲ αὐτὴν δεικνύς ὅτι πρὸ τῶν κινεμένων καὶ ἔστω κινῶντων ἔστιν ὁ ἀκίνητος ὅν ἔστω κινεῖ. καὶ τότε τὸ ἕτερον τμήμα τῆς διαιρέσεως ἐλέγχει, τὸ λέγον ὅτι πᾶν τὸ κινῶν καθ'
30 αὐτὸ κινεμένον καὶ αὐτὸ κινεῖ. id. ib.

256b ὅτι μὴ ὅ μόνον τὰ κατ' ἀπὸ τὸν προσεχῶς κινῶντα ἄπτεται τῶν
18 ὑφ' αὐτῶν κινεμένων, ἀλλὰ καὶ τὰ κατ' ἀπὸ τὰς ἄλλας κινήσεις, ἔδειξεν ἐν τῷ πρὸ τούτου βιβλίῳ. νῦν δὲ ὡς ἐπὶ ἐναργεστέρων αὐτὸ τῶν κατ' ἀπὸ τὸν κινῶντων ἀξιῶ θεωρεῖν. προσέθηκε δὲ τὸ μέχρι τινὸς ἄπτεται
35 ἀλλήλων τὰ κατ' ἀπὸ τὸν κινῶντα καὶ κινεμένα διὰ τὰ ῥιπτῶντα καὶ ῥιπτά-
μενά. . . δυοῖν ὅν ὄντων, τῶ τε κινεμένῳ μόνως καὶ τῶ ὅ κινεῖ τὸ
κινῶν, ὅπερ κινεμένον κινεῖ, δεῖ εἶναι καὶ τὸ κινῶν ἔχει ἔστω ὡς τὸ ὅ
κινεῖ τὸ κινῶν, ὅπερ κινεμένον κινεῖ, ἀλλὰ τὸ μόνως κινῶν ἀκίνητον
ὄν, ὥσπερ ἢν τὸ μόνως κινεμένον, ἔκείνῳ δὲ κινῶν ἄλλο. id. ib.
40
256b συνίστησι καὶ δι' ἐνδοξῆς πίσεως τὸ ἀκίνητον εἶναι τὸ πρῶτως
24 κινῶν, τὴν Ἀναξαγόρου δόξαν ἐπαινεσας, ὅς τὴν νῦν τὸ πρῶτον κινῶν ὑποθέμενος ἀκίνητον αὐτὴν καὶ ἀμεινῇ καὶ ἀπλῶς ὑπέθετο, ὡς
ἔστω μόνως δυναμένη τῶ πρῶτως κινῶντος κρατεῖν τῶν ὄλων, εἰ καὶ
ἀκίνητος εἴη καὶ ἀπαθής. εἰ ὅ κινεμένον κινῶν, ἢ καθ' αὐτὸ ἢ
κατ' ἀπὸ συμβεβηκός κινεμένον, ὡν τὸ μὴ κατ' ἀπὸ συμβεβηκός ἀδύνατον τι
ἔχον ἐπόμενον ἐφάνη, τὸ μὴ εἶναι κίνησιν, τὸ δὲ καθ' αὐτὸ δειχθή-
σε) ἐφεξῆς ἀδύνατον. id. f. 285.

τὸ "ἀλλὰ φανερόν ὅτι ἀδύνατον" προηγουμένως μὴ ἐπὶ τῷ 256b
κατ' αὐτὴν εἶδος λέγοντι κινεῖν τε καὶ κινεῖσθαι τὸ κινῶν, ὡς δὴλον ἐκ
34 τῶ "δεῖ ὅ μὴ μέχρι τῶν ἀτόμων διαιρῶντα λέγειν" καὶ τῶν ἐφεξῆς,
ἄπερ ἐπὶ τῶν κατ' αὐτὴν εἶδος τῆς κινήσεως κινῶντων τε καὶ κινεμέ-
νων ἀρμόττει. διὰ μέσης δὲ τούτου τὸ ἀδύνατον δείξει, καὶ τῷ κατ'
ἄλλο μὴ εἶδος κινῶντι κατ' ἄλλο δὲ κινεμένῳ. δείξει ὅτι καὶ
τῶ εἰσέλθῃ ἐπὶ τὸ κατ' αὐτὴν εἶδος κινῶν τε καὶ κινεμένον. τὸ δὲ
ἄτοπον τὸ ἐπὶ τῶ κατ' αὐτὴν εἶδος κινῶν τε καὶ κινεῖσθαι ἐπὶ τῶν ἀτό-
μων μάλιστα φαίνεται φησιν. . . μέχρι δὲ τῶν ἀτόμων εἶπε δὲν
10 διαιρῶντα λέγειν, ὅ τῶν κυρίως λεγομένων ἀτόμων ἄλλα τῶν
κατ' εἶδος, ὡς ἀπὸ γένους διαιρημένων τῶν κατ' αὐτὸ εἶδος κινῶν-
των τε καὶ κινεμένων. τοιαῦτα ὅ καὶ τὰ παραδείγματα. id. ib.
ἐνδείκναι ἐκ τῶν παραδειγμάτων τὸ ἐπόμενον ἄτοπον τῇ 257a
ὑποθέσει τῇ λεγούσῃ πᾶν τὸ κινῶν κινεῖσθαι κατ' αὐτὸ εἶδος ὁ κινεῖ,
3 καὶ μέλλων μετ' ὀλίγον κοινὸν τὸ ἄτοπον ἐπάγειν, ἐπὶ τὸ ἕτερον
τμήμα μετέβη τὸ λέγον κινεῖσθαι μὴ πᾶν τὸ κινῶν, μὴ τὴν αὐτὴν
δὲ κίνησιν ἢν κινεῖ, ἀλλὰ ἄλλην. . . προάγει δὲ τὴν λόγον ἐπ'
ἀξιωματικῶς τῷ λέγοντι πεπερασμένα εἶναι καὶ ἔκ ἀπειρα τὰ τῆς
κινήσεως εἶδη. ἐν τρισὶ ὅ ἦσαν αἱ κινήσεις, τῶ καὶ ποιῶ καὶ
ποσῶ, καὶ ἐν ἑκάστῳ δὲ τούτων τὰ ὡς εἶδη ἄτομα πεπερασμένα.
id. f. 285 b.

δείξας πρῶτον ἀπὸ τῶν τῆς κινήσεως τρόπων, τῶ τε κατ' ἀπὸ συμβε-
257a βεβηκός καὶ τῶ καθ' αὐτό, καὶ τῶν τῶν τε κατ' αὐτὸ εἶδος κινῶν-
14 των τε καὶ κινεμένων καὶ τῶν καθ' ἕτερον, ὅτι ἀδύνατον ἐστὶ πᾶν τὸ
κινῶν ὑφ' ἑτέρου καὶ αὐτὸ κινεμένον κινεῖν, νῦν ταῦτ' ἐπὶ τῶ καθολικώ-
τερον δείκνυσθαι, καὶ διὰ τούτου μᾶλλον ἄλογον φαίνεται τὸ ἔστω δει-
κνύμενον φησιν, ὅτι τὰ καθόλου δεικνύμενα τῶν ἐπὶ μέρους ἐστὶν
ἀναγκασιώτερα. . . καὶ περὶ τῶ πάλιν τὸ καθόλου διὰ τῶν κατ' ἀπὸ μέρους
παραδειγμάτων, ἐφ' ὧν πρότερον ἐποιήσατο τὴν ἀπόδειξιν. id.
f. 286.

ὡς μὴ ὁ Ἀλέξανδρος φησιν, ὅ τῶ λέγει, ὅτι τὸ πλασμα- 257a
23 τῶδες αὐτῶν ἔκ ἀδύνατον (ἄμφω ὅ ἀδύνατον, ἐπὶ ὅ κατ' αὐτὴν
ἄτοπον ἄμφω πρόεισι), ἀλλ' ἔστιν ὁ λέγει, ὅτι τὸ μὴ ἀδύνατον
αὐτῶν, τὸ δὲ πρὸς τῷ ἀδύνατῳ καὶ πλασματῶδες καὶ ἀπίθανον.
35 ἔστι δὲ τὸ ἄμφω ἔχον τὸ κατ' ἄλλο μὴ εἶδος κινήσεως ἔστιν τὸ κινῶν
κινεῖν, κατ' ἄλλο δὲ κινεῖσθαι ἐξ ἀνάγκης. ἄτοπος ὅ ἡ ὑπόθε-
σις, τὸ λέγειν ἐξ ἀνάγκης τὸ ἄλλοις τι ἄλλοις ἀντιθέμενον αὐτό,
ἄλλως δὲ μὴ δύνασθαι. ἔστω μὴ ὁ Ἀλέξανδρος. μήποτε δὲ κυριώ-
τερον ὁ Ἀριστοτέλης ἐπεμέρισε, τὸ μὴ κατ' αὐτὸ εἶδος ἀδύνατον
εἰπὼν (ἀδύνατον ὅ τὸ ποιεῖν καὶ τὸ πάσχειν εἰς ταῦτ' ἀντιθέμενον),
τὸ δὲ κατ' ἄλλο μὴ κινεῖσθαι κατ' ἄλλο δὲ κινεῖν δύνασθαι μὴ ἂν ἦν,
μὴ πεπερασμένων ὄντων τῶν εἰδῶν τῆς κινήσεως, μὴδὲ τῶ πρώτῳ
κινεμένῳ μᾶλλον ὑπὸ τῶ πρώτῳ κινῶντος κινεμένου ἢ ὑπὸ τῶ προ-
σεχῆς. τὸ δὲ τὰ πεπερασμένα ἄπειρα ὑποθέσθαι πλασματῶδες
45 ὄντως ἐστὶ, κενὰς μακαρίας ἀναπλάττον, τὸ δύνασθαι ἄλλην κίνησιν
αἰετ' ἄλλην λαμβάνειν. ἔστω δὲ καὶ τὴν καθολικὴν ἀπόδειξιν
προαγαγὼν ὁ Ἀριστοτέλης συμπέρασμα ἐπήγαγεν, ὅτι ἔκ ἀρα
ἀνάγκης κινεῖσθαι τὸ κινεμένον ὑπὸ ἄλλου, καὶ τῶν κινεμένων, ὅ τῶ

λέγων ὅτι ἐκ ἀνάγκη αἰεὶ ὑπ' ἄλλης κινεῖσθαι τὸ κινούμενον (τὸ γὰρ κινούμενον ὑπ' ἄλλης τινὸς δέδεικται κινούμενον), ὅδε ὅτι ἕκ ὑπ' ἄλλης μὲν τινος κινούμενον δὲ καὶ αὐτὸ κινῆσθαι (δείξει γὰρ ὅτι ὑπὸ τῆς αὐτοκινήτης κινεῖται), ἀλλ' ὅτι ἐκ ἀνάγκη τὸ κινούμενον ὑπὸ τινος κινεῖσθαι, καὶ αὐτὸ αἰεὶ ὑπ' ἄλλης κινούμενον. διὸ καὶ συναγεί λαιπὸν τὸ ἐ 5
πρώτως κινῶν ἢ ἀκίνητον εἶναι ἢ αὐτοκίνητον, ἐξ αὐτῆς καὶ μὴ ὑπ' ἄλλης κινούμενον. id. ib.

257a τὸ γὰρ αὐτὸ καθ' αὐτὸ πρότερον αἰεὶ καὶ αἴτιον τῷ δι' ἑτέρου.

30. Themist. f. 60 b.

ὅτι δὲ τὸ καθ' αὐτὸ αἴτιον κινήσεως τῷ καθ' ἕτερον ἀρχικώ- 10
τερον καὶ αἰτιωδέστερον ἐστίν, καὶ τὸ τοῦ δῆλου. τὸ γὰρ καθ' ἕτερον δι-
χῶς λεγομένον, ἢ καὶ συμβεβηκὸς ἢ δι' ἄλλο, ἔτε-τὸ καὶ συμβεβη-
κὸς ἐστὶ μὴ προτερέοντος τῷ καθ' αὐτό, ἔτε-τὸ δι' ἄλλο μὴ προ-
τέρου ὄντος τῷ δι' αὐτό, ὅπερ ἐστὶ τὸ καθ' αὐτό. . . ἄλλην ἀρχὴν
λαμβάνειν λέγει τὴν ὅτι πᾶν τὸ κινούμενον διαιρετὸν ἐστίν, ἢ ἀπέ- 15
δειξε μὲν ἐν τῷ πέμπτῳ βιβλίῳ (c. 4) ταύτης τῆς πραγματείας,
ὅ μὲντοι ταύτην προσεχρήσατο ἐν τοῖς προλαβούσιν, ἀλλὰ τῇ λε-
γούσῃ πᾶν τὸ κινούμενον ὑπὸ τινος κινεῖσθαι, καὶ τῇ πᾶν τὸ κινούμενον ἢ
καὶ φύσιν ἢ παρὰ φύσιν κινεῖσθαι. διὰ τούτου ὅν εἶπε "λαβούσιν ἄλ-
λην ἀρχήν." ζητεῖ δὲ πῶς τὸ αὐτοκίνητον κινεῖται, καὶ τίς ὁ τρόπος 20
αὐτῷ τῆς κινήσεως, εὐρίσκων ἐκ τούτου ὅτι τῶν ὄντων τὰ μὲν
ἐστὶν ἀκίνητα, τὰ δὲ ἀκίνητα, τὰ δὲ ποτὲ μὴ κινούμενα ποτὲ δὲ
ῥεμύοντα. Simpl. f. 286 b.

257a τούτου τοίνυν αὐτὸ σκεπτέον λαβούσιν ἄλλην ἀρχήν, πῶς τὸ
31. αὐτοκίνητον κινεῖ, καὶ τίνα τρόπον. πρῶτον δὲ ἀπάντων διαιρέ- 25
τέον καὶ πόσους τρόπους τὸ αὐτοκίνητον δύναται λέγεσθαι αὐτοκίνητον.
ἐπειδὴ γὰρ ὁμολογεῖται τὸ κινούμενον μέγεθος εἶναι καὶ συνεχές, ἢ ὅτι
λέγεται ἂν ὡς τὸ ὅλον κινῶντος ἅμα ἑαυτὸ καὶ κινούμενον ὑφ' ἑαυτοῦ,
ἢ ὡς μέρος αὐτοῦ αὐτό τε καὶ τὸ ὅλον κινῶντος ἢ τὸ ὅλον μέρος τι,
ἢ πάλιν μέρος τινὸς τῷ ὅλῳ μέρος ἕτερον τῷ ὅλῳ, καὶ εἰ τούτου, ὅπως 30
ὥστε ἕκαστον ὑπὸ ἑκάστου ἀντικινεῖσθαι, ἢ ὡς τὸ μὴ κινεῖν μόνον τὸ δὲ
κινεῖσθαι. Themist. f. 60 b.

257a ἐν τῷ πέμπτῳ ταύτης τῆς πραγματείας ἔδειξεν ὅτι πᾶν τὸ
34. κινούμενον καθ' αὐτὸ συνεχές τέ ἐστι καὶ διαιρετὸν. . . ἔνεστι δὲ καὶ
ἐντεῦθεν συλλογιζέσθαι ὅτι ἐπειδὴ μὲν ἐν τοῖς περὶ φύσεως εἰρηδαί 35
τι αὐτῷ λέγει, τὰ πάντε λέγει τὰ πρῶτα τῆς τῆς πραγματείας
βιβλίας, ἐπειδὴ δ' ἐν τοῖς περὶ κινήσεως, τὰ τρία ἂν λέγοι τὰ
τελευταῖα. Simpl. f. 286 b.

257b ὁ μὲν ἔν Εὐδήμῳ προῖσθόρησας τὸ αὐτὸ κινῶν ὡς ὑπὸ Πλάτωνος
2. διεδόθη, διαιρεῖ πρῶτον τὴν τρόπον καθ' ὅς ἐνδέχεται τι αὐτοκί- 40
νητον λέγεσθαι, γράφων ὅπως "ἦτοι γὰρ ὅλον ὅλον κινεῖ, ἢ μέρος
ὅλον, ἢ ἀνάπαλιν, ἢ μέρος μέρος." . . ὁ δὲ Ἀριστοτέλης ὅ προέ-
λαβε μὲν τὴν διαίρεσιν ταύτην, προσελθὼν δὲ τίθησιν αὐτὴν συντό-
μως, ὅταν λέγῃ "τὸ γὰρ ὅλον εἰ κινεῖται αὐτὸ ὑφ' ἑαυτοῦ, ἦτοι ὑπὸ
τῶν αὐτῆς τινὸς κινήσει ἢ ὅλον ὑπὸ ὅλου" (v. 28). νῦν δὲ εὐθύς 45
ἕνα ἕκαστον προχειρίζμενος τῶν τρόπων τὰ ἐπόμενα ἄτοπα δεί-
κνυσιν. . . ὅπερ ὁ Εὐδήμῳ διὰ τῶν αὐτῶν ὀνομάτων σαφέστερα
πεποιήκεν γράφων ὅπως. . . τῷ δὲ "ἐν ὄν" προσέθηκεν ὁ Ἀριστο-

τέλης τὸ "καὶ ἄτομον τῷ εἶδει," ἦτοι ὡς φησιν Ἀλέξανδρος, καὶ αὐτὸ
ἐπὶ τῷ κινούμενῳ λεγόμενον, ὡς περὶ καὶ τὸ ἐν ὄν, ὡς ἴσον δυνάμενον
τῷ ἐν τὸ ἐν ἀτόμῳ εἶδει. τὸ γὰρ ἐν ἀτόμῳ εἶδει ὄν καὶ ἀριθμὸν ἐστίν.
ἢ τὸ μὲν ἐπὶ τῷ κινούμενῳ εἶρηται, τὸ δὲ ἄτομον τῷ εἶδει ἐπὶ τῆς
κινήσεως, ἵνα ἢ τὸ ἐξῆς, κινήσει καὶ κινήσει ἢ ἐν τὴν αὐτὴν φοράν
καὶ ἄτομον τῷ εἶδει. ταῦτα τῷ Ἀλεξάνδρῳ λέγοντος, μὴ ποτε
ἄμεινον ἄμφω τό-τε ἐν ὄν καὶ τὸ ἄτομον τῷ εἶδει, ἐφ' ὅλου τῷ
αὐτοκινήτῳ ἀκείνῳ. τὸ δὲ ἄτομον τῷ εἶδει δηλῶν ὅπως εἶρηται τὸ ἐν
ὄν, ὅτι ἐκ ἀριθμῷ ἐν ἄλλ' εἶδει ἐν, τῷ ἀτόμῳ ἀντὶ τῷ ἐνός εἰλημ-
μένῳ. id. ib.

ὅτι δὲ ἄτοπον ὅλον τι ὑφ' ἑαυτοῦ ὅλου κινεῖσθαι, πολλαχόθεν
καταμαθόμεν. πρότερον γὰρ τὴν αὐτὴν κινεῖται κίνησιν ἢν κινεῖ τὸ
αὐτοκίνητον, ἢ ἕτερον; εἰ μὲν δὴ ἕτερον, ἕκείν' ἂν ἀκριβῶς αὐτο-
κίνητον εἴη, μάλλον δὲ ὅλως, ἀλλ' ἕτερον μὲν αὐτὸ τὸ κινῶν ἕτερον
δὲ τὸ κινούμενον, εἴπερ καὶ αἱ κινήσεις αὐτῶν ἕτεραι. εἰ δὲ δὴ τὴν
αὐτὴν, ὅδ' ὑπονοῖται τις ἂν πως φέροι ἂν ἅμα καὶ φέροι τὴν
αὐτὴν φοράν, ἢ ἀλλοιοῖτο καὶ ἀλλοιοῖ. Themist. f. 60 b.

ἀποδείξας ἀπεμφαίνοντα τὸν λόγον τὸν λέγοντα ὅλον τι ὑφ' 257b
ὅλου ἑαυτοῦ κινεῖσθαι, νῦν ὅτι καὶ ἀδύνατον ἐστὶ τούτου, ὡς προείπεν, ἀπό- 6.
δείκνυσιν. δείκνυσιν δὲ αὐτὸ τῷ τῆς κινήσεως ὀρισμῷ προχωρώμε-
νος καὶ τῷ τῷ κινούμενῳ. . . προαγαγὼν δὲ ἐπὶ τῷ θερμῷ τὸν λόγον
ὁ Ἀριστοτέλης ἐπήγαγεν "ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον, ὅσων
τὸ κινῶν ἀνάγκη ἔχειν τὸ συνώνυμον," τατέστιν εἰς συνώνυμον αὐτῷ
ἄγειν τὸ κινούμενον ὑπ' αὐτοῦ, ὅσον τὸ θερμαῖνον θερμὸν ὄν θερμὸν
ποιεῖ τὸ θερμαίνονμενον, καὶ τὸ διδάσκον ἐπιστήμον ὄν ἐπιστήμον ποιεῖ
τὸ διδασκόμενον. τούτου δὲ λέγει, ἐπεὶ μὴ πάντα τὰ ποιῶντα
ὁμοία αὐτοῖς ποιεῖ. ἢ γὰρ μάστιγος τῆς μύλωνος ποιεῖ, ἢ ἔχουσα
αὐτὴ μύλωνος. διαιρεῖ δὲ ὁ Θεόφραστος ἐν τρίτῳ τῶν Φυσικῶν
ἢ περὶ Οὐρανῶ τὰ γινόμενα ὅπως. Simpl. f. 287.

ἅμα τε ἂν δυνάμει εἴη καὶ ἐνεργείᾳ πρὸς τὸ αὐτό, δυνάμει 257b
μὲν καθὼς κινεῖται, ἐνεργείᾳ δὲ καθὼς κινεῖ. καὶ ἀτελὲς ἅμα καὶ τέ- 10.
λειον καὶ ταυτό, ἀτελὲς μὲν καθὼς δυνάμει, τέλειον δὲ ἥδη θερ-
μὸν καὶ ψυχρὸν ἥδη ἐνεργείᾳ. ὥς ἅμα εἴη θερμὸν τε ἥδη καὶ ὅπου
θερμὸν, καὶ ψυχρὸν ἥδη καὶ ὅπου ψυχρὸν. Themist. f. 60 b.

διαιρεῖ δὲ καὶ τούτου ὁ Εὐδήμῳ ὅπως. . . ὁ δὲ Ἀριστοτέλης 257b
πρῶτον ἀναίρει τὸ μόνον μὲν τι κινεῖν, μόνον δὲ τι κινεῖσθαι ὅπως 15.
ὥστε καὶ τὸ κινούμενον κινεῖν πάλιν τὸ κινῶν αὐτὸ καὶ τὸ κινῶν κινεῖσθαι
ὑπὸ τῷ κινούμενῳ ὑπ' αὐτοῦ συμβαίνει γὰρ ὅπως ἕκαστον ὑφ' ἑκα-
τέρου κινεῖσθαι, ὑπὸ τε τῷ κινούμενῳ ὑπ' αὐτοῦ καὶ ὑφ' ἑαυτοῦ. . . τὸ
δὲ "ἐγγύτερον δὲ τὸ πορρωτέρον τῷ κινούμενῳ τῆς ἀρχῆς ἢ τὸ με-
ταξὺ" εἶρηκεν ἀντὶ τῷ συγγενέστερον καὶ οἰκειότερον εἰς ἀρχῆς λό-
γον ἐστὶ τὸ πορρωτέρον τῷ ἐσχάτῳ κινούμενῳ, ἥπερ τὸ μεταξὺ τούτου
τε καὶ τῷ πορρωτέρον ὄντος. . . ὁ δὲ Ἀλέξανδρος διὰ τῶν εἰρημένων
δεδειχθῆναι φησι τὸ μηδέτερον αὐτῶν ὑπὸ τινος ἕξωθεν καὶ ἄλλης κινή-
σεως, ἀλλ' αὐτὰ ὑφ' αὐτῶν. ἄμεινον δὲ ὅμαι λέγειν ὅτι τὸ
μηδὲν εἶναι πρῶτον κινῶν ἀποδέδεικται. καὶ πρὸς τὴν τούτου κατα-
σκευὴν παρελήθη τὸ ἕκαστον αὐτῶν καὶ ἑαυτὸ κινεῖν, ἵνα διὰ τούτου
ἀρχοειδέστερον καὶ πρῶτον δευχθῇ. Simpl. f. 287 b.

257b φέρεται δέ, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ ἄλλη γραφὴ τοιαύτη
 20. "ἔτι ἐκ ἀνάγκῃ τὸ κινούμενον κινεῖν," καὶ ἀρέσκει μάλλον αὐτῷ αὕτη
 ἢ γραφὴ· τὸ γὰρ "ἐλαβον τοῖνον ἐνδόχεαδς μὴ κινεῖν," ὑπὸ τοῦ Ἀρι-
 στοτέλους ῥηθέν, ἀκολουθεῖν μάλλον τῷ "ἐκ ἀνάγκῃ τὸ κινούμενον κιν-
 εῖν." ἀλλ' εἰ ὅτως εἴη γεγραμμένον "ἐκ ἀνάγκῃ τὸ κινούμενον
 κινεῖν," πῶς συνάδει τὸ ἐπαγόμενον τὸ "εἰ μὴ ὑφ' ἑαυτοῦ;" εἰ μὴ
 ἄρα πρὸς τὸ κινούμενον συντάτταται τὸ ὑφ' ἑαυτοῦ. ἀλλ' ἔοικεν ὁ
 Ἀριστοτέλης βυλεῶς δεῖξαι τὰ συντρέχοντα ἀλλήλοις τὸ μῆτε τὸ
 α' ἐξ ἀνάγκῃς κινεῖσθαι ὑπὸ τοῦ β' μῆτε τὸ β' ἐξ ἀνάγκῃς κινεῖν τὸ
 α'. καὶ ἀρχόμενος μὲν περὶ τοῦ α' εἶπεν ὅτι ἐκ ἀνάγκῃς τὸ κινεῖν κιν-
 10 νεῖσθαι, πρῶτον δὲ περὶ τοῦ β' ὅτι ἐνδόχεαδς μὴ κινεῖν. id. f. 288.

257b καὶ τὸτο ὅν τέταρτον ἐπιχείρημα προσέθηκε δεικνύον ὅτι
 25. ἀδύνατον ὅτως αὐτοκίνητον εἶναι ὡς τῶν μερῶν ἀλλήλα ἀντι-
 κινέντων, διὰ τὸ συμβαίνειν καὶ τῶν μερῶν ἕκαστον αὐτοκίνητον
 εἶναι, καὶ συντρέχειν ἐπ' αὐτῇ τὴν ἀντίφασιν. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος
 15 τὴν ῥῆσιν ταύτην ὅτως ἔγραψεν "ὅτι ἢν κινεῖται κίνησιν κινεῖται ἂν,"
 ὅθεν τῆς ἐννοίας διαφερόσης. id. ib.

257b πῶς δὲ τὸτο ὅτι χωριζέμεν τὸ μῆτιν αὐτὸ μὴ αὐτοκίνητον
 31. ἔσαι, τὸ δὲ ὅλον ἐκείν. εἰ δὲ ὅλον ὑφ' ὅλου κινεῖται, ἔχον ἐν ἑαυτῷ
 ἢ ἐν ἡ πλείω μέρη αὐτοκίνητα, ἢν μὲν εἶπεν ὅτι ἀδύνατον δέδεικεν
 20 τὸ ὅλον ὑφ' ὅλου ἑαυτοῦ κινεῖσθαι, ἵνα μὴ συνδράμῃ ἡ ἀντίφασις, νῦν
 δὲ ἐν τούτῳ πρόκειται, ἀλλὰ τὸ δεῖξαι ὅτι ἀδύνατον τὸ ὅλον αὐτοκί-
 νητον ἢ ἐν ἡ πλείω μέρη ἔχειν ἐν ἑαυτῷ αὐτοκίνητα. εἰ ὅν ὅλον
 ὑφ' ὅλου ἑαυτοῦ καθ' αὐτὸ κινεῖται, τὰ μέρη καὶ συμβεβηκὸς ἂν
 αὐτὰ ἑαυτὰ κινεῖ. ὡς γὰρ ἐν τῷ ὅλῳ κινουμένῳ τὰ μέρη τὰ συνεχῆ
 25 καὶ συμβεβηκὸς κινεῖται, ὅτω καὶ τὰ τῷ αὐτοκίνητῳ μέρη καὶ συμ-
 βεβηκὸς ἂν εἴη ἑαυτὰ κινεῖν. εἰ δὲ καὶ συμβεβηκὸς, ἐκ ἐξ
 ἀνάγκῃς, ὥστε ἐὰν ὑποτεθῇ μὴ κινεῖν ἑαυτά, ὅθεν ἀδύνατον ὑπο-
 τεθῆσθαι. καὶ ἐγὼ μὲν οἶμαι μέχρι τούδε τὴν ἀπόδειξιν προσαγαγεῖν
 τὴν Ἀριστοτέλην, δεικνύοντα ὅτι ἐκ ἀνάγκῃς ὅτως αὐτοκίνητον εἶναι
 30 τὸ ὅλον ὡς ἢ ἐν ἡ πλείω μέρη ἐν ἑαυτῷ αὐτοκίνητα ἔχον· εἴτε
 γὰρ ὑπὸ τῶν μερῶν κινεῖται, ἐκ ἐξ τὸ ὅλον πρῶτως αὐτοκίνητον,
 εἴτε ὅλον ὑφ' ὅλου ἑαυτοῦ κινεῖται, ἐκ ἀνάγκῃς ἔχειν ἐν ἑαυτῷ ἢ ἐν ἡ
 πλείω μέρη αὐτοκίνητα, ὅπερ ἔδει δεῖξαι. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος,
 ἐὰν ὑποτεθῇ, φησὶ, τὰ καὶ συμβεβηκὸς αὐτοκίνητα μέρη μὴ ὄντα
 35 αὐτοκίνητα, ἀδύνατον μὲν ὅθεν ὑποτεθῆσθαι, ἐκείνι δέ, φησὶν, ἔσαι
 τὸ ὅλον κινούμενον, εἰ ὅτως ἢν αὐτοκίνητον, διότι τὰ μέρη αὐτῷ
 αὐτὰ ἐκείνι. ἀλλ' εἰ ἡ ὑπόθεσις καὶ ὅλον ὑφ' ὅλου κινούμενον ἐλάμ-
 βανε τὸ ἐν ἡ πλείω μέρη αὐτοκίνητα ἔχον, ταύτης μενύσης τὸ
 ἀδύνατον ἐπὶ τῶν μερῶν χρὴ συναγαγεῖν. id. f. 288 b.

258a ταύτην τὴν ῥῆσιν ὁ Ἀλέξανδρος ἐδοξε μοι καινοπρεπῶς ἐξη-
 3. γειῶς· σκοποὺν μὲν γὰρ αὐτῆς εἶναι φησὶν ἄλλο ἄτοπον προδιδῆναι τῷ
 ὅλον αὐτὸ αὐτὸ κινεῖν λέγοντι λόγῳ ὅτως ὡς ἐκάστω τῶν μερῶν
 αὐτῷ αὐτοκίνητου ὄντος. τὸ δὲ ἄτοπον τοιοῦτον. εἰ ὅτως ἔχει, ὁ-
 45 λον ὅτι τῶν μερῶν ἕκαστον ἐξ αὐτῷ κινούμενον καὶ ἄλλο κινεῖται· ὅτω
 γὰρ ἔσαι τὸ ὅλον αὐτοκίνητον, εἰ καὶ ἀλλήλα κινεῖται τὰ μέρη αὐτῷ,
 ὄντα αὐτοκίνητα... αὐτὸς δέ, φησὶ, διὰ βραχείων θείς τὴν ἐπιχεί-
 ρησιν καὶ χωρὶς ἐξεργασίας ἐπαύσατο. ὅτω μὲν ὁ Ἀλέξανδρος,

ὁ δὲ αὐτὸς Ἀριστοτέλης ὅσον ἐμὲ γινώσκων ὑποθεμένῳ τὰ μέρη
 κινεῖν ἀλλήλα, ἀλλὰ τὴν αβ' ὑφ' αὐτῷ κινεῖσθαι λέγει καὶ ὑπὸ τοῦ α'.
 μήποτε ὅν ἀμείνων ἀσφαλέςτερον ἀκρίβειαν τῷ εἰρημένῳ, ὅτι εἰπὼν
 τῆς ὅλης ἄρα τὸ μὴ κινεῖται ἀκίνητον ὅν τὸ δὲ κινεῖται, ἐπισώστατο
 5 διὰ τοῦ ἐφεξῆς τὸ εἰρημένον. id. ib.

ὁ μὲν Ἀλέξανδρος δεῖξας φησὶν ὅτι τὸ αὐτοκίνητον ἔχει τὸ 258a
 μέν τι κινεῖν ἀκίνητον τὸ δὲ ὑπ' ἐκείνῳ κινούμενον, διὰ τούτων δεῖ-
 5 κνυσθαι ἐκ τίνων ἀνάγκῃς συγκεῖσθαι τὸ αὐτοκίνητον, ὅτι ἐξ ἀκινήτου
 μὴ κινεῖντος δέ, καὶ κινουμένου ὑπὸ τούτου ἐκ ἐξ ἀνάγκῃς δὲ κινεῖντος.
 ἐγὼ δὲ τί ταῦτα διαφέρει ἀλλήλων ἀπλῶς ὅτω λεγόμενα ἐκ
 ἐφιστάνω. μήποτε ὅν τὸ πρότερον συντόμως εἰρημένον ἐξαπλοῖ
 νῦν ὁ Ἀριστοτέλης, διελὼν πρῶτον εἰς τρία τὰ καὶ κίνησιν ποιῶντα
 ἢ πάσχοντα. ἐπειδὴ γὰρ δυοῖν ὄντων τούτων, τὸ τε κινεῖν καὶ τὸ
 κινεῖσθαι, καὶ τὸ κινεῖν ἀκίνητον ὅν κινεῖ ἢ κινούμενον ὑπ' ἄλλου, καὶ τὸ
 κινούμενον ἢ καὶ αὐτὸ κινεῖν κινεῖται ἢ ὅθεν κινεῖν, δύο μὲν ἄκρα ἔσαι
 15 τό τε κινεῖν ἀκίνητον ὅν καὶ τὸ κινούμενον μὴ κινεῖν δὲ ἕτερον, μέ-
 σσον δὲ ἀμφοῖν καὶ κοινὸν τὸ κινούμενον μὴ ὑπ' ἄλλου κινεῖν δὲ ἕτερον·
 καὶ γὰρ καὶ ἐν τῷ κινεῖντι ἢν τὸ κινεῖν καὶ τὸ κινεῖσθαι, καὶ ἐν τῷ κινουμένῳ
 ἢν τὸ κινούμενον καὶ τὸ κινεῖν. ταῦτα ὅν τὰ τρία διασφάμινα,
 καὶ ἐπὶ μιᾷς ἐκθέμενος γραμμῆς, δείκνυσθαι ἐν τίσι τούτων πρῶτως
 20 ἐστὶ τὸ αὐτοκίνητον. ὅτι μὲν γὰρ ὅλον τὸ αβγ' αὐτοκίνητόν ἐστι, ὁ ὅλον,
 εἴπερ ἔχει ἐν ἑαυτῷ τό τε κινεῖν ἑαυτοῦ καὶ τὸ κινεῖσθαι ὑφ' ἑαυτοῦ.
 ἀλλ' ἐὰν ἀφέλω, φησὶ, τὸ γ', ὁ κινούμενος ἢν μὴκέτι δὲ κινεῖν, τὸ
 λοιπὸν τὸ αβ' κινεῖται ἑαυτό, εἴπερ τὸ μὴ α' κινεῖν ἢν ἐν αὐτῷ, τὸ δὲ
 β' κινούμενον, τὸ δὲ γ' ἐκ κινεῖται ἑαυτό, ὅθεν ὅλος κινεῖται καθ'
 αὐτὸ ὄν. ἀλλ' ὅθεν τὸ βγ' κινεῖται ἑαυτὸ τὸ α' ἀφαιρεθέντος· καὶ
 γὰρ κινεῖται β', ἀλλ' ἐκ ἑαυτοῦ κινεῖται, ἀλλὰ τῷ ὑπ' ἄλλου κινεῖσθαι τὸ
 α'. τὸ αβ' ἄρα μόνον ἐν τούτοις αὐτὸ αὐτὸ κινεῖται. ἀνάγκῃς ὅν τὸ
 αὐτοκίνητον συγκεῖσθαι ἐκ τε τοῦ κινεῖντος μὴ ἀκινήτου δὲ ὄντος, καὶ
 25 τοῦ κινουμένου μὴ ἐξ ἀνάγκῃς δὲ κινεῖντος, ἀλλὰ καὶ κινεῖται ἄλλο
 ὡς κινουμένου λαμβανόμενον. ζητήσοι δὲ ἂν τις, ὡς οἶμαι, διὰ τί
 μὴ τὸ αγ' μάλλον αὐτοκίνητον πρῶτως ἀπέδειξεν, εἴπερ τὸ μὴ α'
 κινεῖται μόνον. Simpl. f. 289.

εἰπὼν ὅτι ἀνάγκῃς τὸ αὐτοκίνητον ἔχειν τὸ κινεῖν μὴ κινούμενον 258a
 19. δέ, καὶ τὸ κινούμενον μὴδὲν δὲ κινεῖν ἐξ ἀνάγκῃς ἀλλ' ἑπότερα ἔτυ-
 χεν, ἐπάγει ὅτι ταῦτα ἔχει τὸ αὐτοκίνητον "ἀπτόμενα ἢτοι ἄμφο
 ἀλλήλων ἢ θατέρω θατέρων." εἰ μὲν γὰρ εἴη καὶ τὸ κινεῖν σῶμα καθ'
 ὑπόθεσιν, ὥσπερ καὶ τὸ κινούμενον ὑπ' αὐτοῦ, ἀμφοτέρω ἀλλήλων
 ἄμφο· ἄμα γὰρ αὐτῶν ἔσαι τὰ πέρατα, ταῦτα δὲ ἐστὶ τὰ ἀπτό-
 40 μενα, ὡς ἄμα τὰ πέρατά ἐστιν. εἰ δὲ τὸ μὴ κινούμενον σῶμα πάν-
 τως ἀνάγκῃς εἶναι, τὸ δὲ κινεῖν ἀσώματόν ἐστι καὶ ἀμέγεθες, ἐκείνι
 ἄμφο ἄμφο ἀλλήλων, ἀλλὰ θατέρω θατέρων, καὶ ἐκ κυρίως ἀλλὰ
 μεταφορικῶς· τὸ γὰρ σώματος ἄμφο τὸ ἀσώματος, ὡς εἴρηται ἐν
 τῷ πρῶτῳ τῶν περὶ Γενέσεως (c. 6 p. 323 a 31), ἐν οἷς φησὶν
 45 "ὥστε εἴ τι κινεῖται ἀκίνητον ὄν, ἐκείνο μὴ ἄπτοιο ἂν τὸ κινεῖται, ἐκείνῳ
 δὲ ὅθεν· φαμὲν γὰρ ἐνίοτε τὸν λυπὸντα ἄμφο ἡμῶν, ἀλλ' ἐκ αὐτοῖ
 ἐκείνῳ." τὸ γὰρ ἐνεργεῖν ἄμφο λέγοιτο μάλλον ἢπερ τὸ πάσχειν.
 ταῦτα δὲ εἶπεν, οἶμαι, ἐνδείξας βεβλόμενος ὅτι συνεχῆ μὴ ὁ α-

μῶς ἂν εἴη τό τε κινῶν καὶ τὸ κινούμενον, ἀλλ' εἰ μὴ ἀμφω σώματα, ἀπτόμενα ἂν ἀλλήλων εἴη κυρίως· εἰ δὲ τὸ μὴ σῶμα τὸ δὲ ἀσώματον, ἄπτεός ἂν λέγοιτο μεταφορικῶς τὸ κινῶν τῷ κινούμενῳ ἀσώματον ὃν σώματος. ἐγὼ μὴ ἔν τῇ γραφῇ ἔτως εὗρον "καὶ τὸ κινούμενον μὴ μὴδὲν δὲ κινῶν ἐξ ἀνάγκης, ἀπτόμενα δὲ ἦτοι 5 ἀμφω ἀλλήλων ἢ θατέρω θάτερον." ὁ δὲ Ἀλέξανδρος τὸ ἐξ ἀνάγκης τοῖς ἐφεξῆς προστίθισι γράφων ἔτως "ἀπτόμενα ἐξ ἀνάγκης ἦτοι ἀμφω ἀλλήλων ἢ θατέρω θάτερον." καὶ δυνάμει μὴ ἐκάτερον οἰεῖται τοῖς προκειμένοις ἀποσώζειν ἔννοιαν, οἰκειότερον δὲ οἶμαι τὸ "ἐξ ἀνάγκης" τῷ "μὴδὲν κινῶν" προσάπτειν, διότι τὸ 10 ἐν τῷ αὐτοκινήτῳ κινούμενον, οἷον τὸ σῶμα ἐν τῷ ζῳῳ, κινῶν καὶ αὐτὸ πολλάκις φαίνεται, ὅ μὲντοι ἐξ ἀνάγκης κινῶν. εἰ τοῖνυν μὴ προσεθείη τὸ "ἐξ ἀνάγκης" τῷ κινούμενῳ μὴ μὴδὲν δὲ κινῶν, ἵνα σημαίνη τὸ μὴ ἐξ ἀνάγκης κινεῖν, νομιζέσθαι τὸ κινούμενον ἐν τῷ αὐτοκινήτῳ ὑπὸ τῷ ἀκινήτῳ αἰτίᾳ μὴδὲν ὅλως μὴδ' αὖτως κινεῖν. 15 ὅπερ ἔκ ἐξιν ἀλλήθες· προσεχὲς γὰρ ὃν τῷ πρώτῳ κινῶντι δέχεται τινα καὶ αὐτὸ κινήτικόν ὑπ' αὐτῷ δύνανται, ὡς εἴρηται πρότερον. id. ib.

258 α τὰ τῷ αὐτοκινήτῳ μέρει ἄπτονται ἀλλήλων, εἴπερ ἀμφοτέρα 20 σώματα εἴπεν· ὅσον γὰρ ἐκ τῶν εἰρημένων, ἔπω δὴλον εἰ σῶμα ἢ ψυχὴ ἢ ἀσώματον. εἰ γὰρ σῶμα ἢ ψυχὴ, ἀνάγκη καὶ αὐτὴν ἄπτεός τῷ σώματος, ὡς τὸ σῶμα αὐτῆς· εἰ δὲ μὴ εἴη σῶμα, αὐτὴ μὴ ἄφεσι τῷ σώματος, τὸ δὲ σῶμα αὐτῆς ἔκτε. διὸ εἶπε "θατέρω θάτερον." ὅ γὰρ τῷ τὰ πέρατα συμβάλλειν, ἀλλὰ τῷ 25 πάχειν τι εἰς τὴν ἑστίαν ὑπὸ τῷ ἀσώματὶ τὸ σῶμα, ὡς ἐπὶ λοιδορίας καὶ λύπης· λέγομεν γὰρ ἡψατό με ἢ λοιδορία καὶ ἡ λύπη, ἀλλ' ἔκ ἐγὼ τῆς λύπης ἢ τῆς λοιδορίας. ζῶντι γὰρ ὑπὸ τῆς ψυχῆς τὸ σῶμα καὶ γίνεσι ζῶν καὶ αἰσθητικόν, πάχον εἰς τὴν ἑστίαν ὑπ' αὐτῆς. ἢ μὲντοι ψυχὴ εἰς τὴν ἑστίαν ὅθεν πάχει ὑπ' αὐτῆς, εἰ μὴ τι ὑπὸ τῷ πνεύματι· εἶδος γὰρ ἑστὶ τῷ πνεύματι συμβαίνει 30 ρεῖσι αὐτῷ. cod. Reg. 1853.

258 α ἢ ἐν ἀρχῇ τῆς ὅλης ταύτης ῥήσεως λέξις ἢ λέγουσα "εἰ μὴ ἔν 21 συνεχές ἐστι τὸ κινῶν, τὸ μὴ γὰρ κινούμενον" καὶ τὰ ἐξῆς ἀκαταλληλότερον ἔχειν δοκεῖ τῷ Ἀλεξάνδρῳ· ὡς γὰρ ἀνταποδώσων, φησί, τὸ "εἰ δὲ μὴ συνεχές," ἔτως εἶπεν, ὅθεν δὲ ἀνταποδίδωσι. μὴ 35 ποτε ἔν, φησί, τὸ λεγόμενον ταυτὸν ἐστίν· εἰ μὴ ἔν συνεχές ἐστι τὸ κινῶν, ἔτι ἄδηλον· ἐπεὶ μὲντοι τὸ κινούμενον τὸ ἐν τῷ αὐτοκινήτῳ συνεχές ἐστι, δηλονότι τὸ πᾶν τὸ ἐκ τῷ κινῶντος καὶ τῷ κινουμένου, ὅπερ ἐστὶ τὸ αὐτοκίνητον, αὐτὸ ἑαυτὸ κινεῖ. ἔτω μὴ ὁ Ἀλέξανδρος. μὴ ποτε δὲ ὡς ἐπὶ γραμμῶν παισάμενος τὴν ἀπόδειξιν, ἐξ ὑπο- 40 θέσεως καὶ τὸ κινῶν συνεχές λαμβάνει. δηλοῖ δὲ καὶ ἡ ἐπαγομένη ἀπορία, ἢ συνεχές ὑπέθετο καὶ τὸ κινῶν, λέγουσα "ἀπορίαν δὲ ἔχει, ἐὰν ἀφελῇ τις ἢ τῆς α', εἰ συνεχές μὴ τὸ κινῶν ἀκίνητον δέ" (v. 27). βέλεται ἔν δια τῶ νῦν λεγομένου τὴν τρόπον δεῖξαι τῆς τῷ αὐτοκινήτῳ κινήσεως, προειπὼν ὅτι ἐκ κινῶντος ἀκινήτου σύγκειται, καὶ ἐκ 45 κινουμένου μὴ μὴ ἐξ ἀνάγκης δὲ κινῶντος. καὶ τούτο πάλιν αὐτὸ βεβαιώμενος λέγει ὅτι τῷ μὴ κινουμένου ἐξ ἀνάγκης συνεχὲς ὄντος, ὡς δεδεικνύει πρότερον, τῷ δὲ κινῶντος ὑποτιθεμένου συνεχὲς,

δηλονότι αὐτοκίνητον λέγει, ὡς πᾶν αὐτὸ ἑαυτὸ κινῶν. Simpl. f. 289 b.

ἐν τοῖσι δὲ ἀντιγράφοις μὴ τὸ "κινεῖται" δὲ τὸ β' μόνον" πρό- 258 α σκεῖται "τὸ δὲ γ' ὑπὸ τῷ β' ἔκτε· ἀδύνατον γάρ." ἔκ αὖτε δὲ τὴν 26 προδήκην ταύτην ὁ Ἀλέξανδρος, ὅθεν τὰ πλείω, ὡς ἔοικε, τῶν ἀντιγράφων. εἰ δὲ ἐξ ἀρχαῖς γεγραμμένον εἴη, λέγοι ἂν ὅτι ἡ πρώτη σύστασις τῷ αὐτοκινήτῳ ἐκ κινῶντος ἐστὶν ἀκινήτου καὶ κινουμένου, ἢ κινεῖν μὲν ποτε καὶ αὐτὸ κινούμενον πέφυκεν, ὅ μὲντοι ἐξ ἀνάγκης κινεῖν. id. ib.

ταύτη δὲ τῇ ἐπιχειρήσει καὶ ἐν τῷ πρὸ τούτου βιβλίῳ (7 1) καὶ 258 α τὴν ἀρχὴν ἐχρήσατο, βεβλόμενος δεῖξαι ὅτι τὸ αὐτοκίνητον ὑπὸ 23 τινος κινεῖται. . . πῶς ἔν, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος αὐτὸς ἐνιστάμενος πρὸς τὴν ἀπὸ τῷ μέρους τῷ αὐτὸ κινῶντος καὶ ὅλον ἔτως αὐτοκίνητον λέγοντα, ἔκ ἐφη τὸ ὅλον ἔσεσθαι πρώτως αὐτοκίνητον ἀλλὰ τὸ μέρος αὐτῷ, ὃ καὶ ἀφαιρεθὲν αὐτοκίνητον μένει· καὶ λύει τὴν ἀπορίαν καλῶς, ὅτι ὁ ἔτω λέγων τὸ μέρος ἐν τῷ ὅλῳ αὐτοκίνητον, ὡς ἐνεργεῖα ἑαυτὸ κινῶν ἡδὴ ὑπετίθετο. . . καὶ ἄλλως δὲ τούτῳ ἐπέβαλεν ὁ Ἀλέξανδρος, ὅτι καὶ διαιρετὴν ἢ τὸ κινούμενον, ἔκ ἡδὴ καὶ ὡς κινούμενον διαιρετόν ἐστιν. . . τούτῳ μὲντοι, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, λεγομένου δεῖ ζῆτεῖν πῶς δυνατὴ ἢ ὑπόθεσις ἢ ἐν τῷ πρώτως αὐτοκινήτῳ μέρος τί ὑποτιθεμένη ἡρεμεῖν. id. ib.

ἐπεὶ περὶ τῷ αὐτοκινήτῳ τοῖς λόγοις ὁ Ἀριστοτέλης διαφέ- 258 β ρεῖται πρὸς Πλάτωνα δοκεῖ, καλῶς ἂν ἔχοι καὶ ταύτην ἰδεῖν τὴν 8 διαφορὰν. . . ὁ Πλάτων πρώτως μὴ καὶ κυρίως αὐτοκίνητον εἶναι τὴν ψυχὴν βέλεται πᾶσαν, ἢ ὡς τοῖς ἀκριβεστέροις τῶν ἐξηγητῶν δοκεῖ, τὴν λογικὴν, δια δὲ ταύτην καὶ τὸ ζῶν αὐτοκίνητον γίνεσθαι, ἔκ τῆς αὐτοκινήσεως μεταλαμβάνον. . . ὁ μὲντοι Ἀριστοτέλης μόνως τὰς φυσικὰς μεταβολὰς κινήσεις ἀεὶ καλεῖν, τὴν ψυχὴν ἐνεργεῖν ἀλλ' ἔκτε κινεῖται νομίζει. καὶ δηλὸς ἐστὶν ἐν τῷ πρώτῳ τῆς περὶ Ψυχῆς (1 3) τὰς φυσικὰς κινήσεις τῆς ψυχῆς ἀποφάσκων. . . ταύτας δὲ καὶ ὁ Πλάτων ἀποφάσκει τῆς ψυχῆς, ἐν ταῖς ἐννέα κινήσεσι ταῖς πρὸ τῆς ψυχῆς αὐτὰς ἐν τῷ δεκάτῳ τῶν Νόμων (p. 894) καταριθμύμενος. . . ὥστε ὅ περὶ πρᾶγμα νῦν ἀλλὰ περὶ ὄνομα τοῖς φιλοσόφοις ἐστὶν ἡ διαφορὰ, ὥστε καὶ ἐν τοῖς 10 πλείοσι τῶν ἄλλων. id. ib.

δείξας ὅτι τὸ πρώτως κινῶν καθ' ἑκάστην κίνησιν ἀκίνητόν ἐστι, 258 β νῦν δείκνυσιν ὅτι τὸ πρώτως κινῶν καὶ αἰδίον εἶναι χρή, ὥστε καὶ τῆς 10 τοιαύτης μεταβολῆς τῆς ὡς γενέσεως καὶ φθορᾶς ἀνεπίδεκτον εἶναι. καὶ τὸ μὴ πρῶτον ἐπιχειρήματα κοινόν τε ἐπὶ κινήσεως ἀπλῶς καὶ σύντομον καὶ σαφές ἐστιν. . . τὸ μὴ ἔκαστον τῶν ἀκινήτων μὴ κινῶντων δὲ αἰδίον φησὶν εἶναι ὅθεν πρὸς τὴν παρόντα λόγον. ὅ γὰρ τούτο ζῆτεῖται νῦν, εἰ αἱ ψυχαὶ πᾶσαι ἀθάνατοι εἰσιν (αὐτὴν γὰρ εἰσιν αἱ ἐν τοῖς αὐτοκινήτοις ἀκίνητοι μὴ κινῶσαι δέ). ἄλλης γὰρ πραγματείας ἢ περὶ τῆς ψυχῆς σκέψις. . . πάσης δὲ ἐκτὸς μεταβολῆς εἶπε νῦν, καὶ ὅ πάσης κινήσεως, ἵνα καὶ τὴν γένεσιν καὶ τὴν φθορὰν περιλάβῃ. καὶ καὶ συμβεβηκὸς δὲ τὸ πρώτως κινῶν ἀκίνητόν φησιν· καὶ ταύτην γὰρ διαφέρει τῶν ἐν τοῖς αὐτοκινήτοις ἀκινήτων μὴ κινῶντων δέ, ὅτι ἐκεῖνα καθ' αὐτὰ μὴ ἀκίνητα καὶ συμβεβηκὸς δὲ κινῶ-

πρώτης υποτιθεμένης μεταβολῆς ἄλλην ἐδειξε προτέραν· καὶ μὴ τὴν τελευταίαν ἄλλην ὑφέραν. αἱ δὲ τοιαύτῃ κινήσεις ἐφεξῆς εἰσὶν ἀλλ' ὁ συνεχεῖς... ῥητέον ὅτως ὅτι ἐν ἀρχῇ μὴ ἐδείχθη ὅτι αἰεὶ ἐξὶ κινήσεως ἐφεξῆς· τὸτο γὰρ ἐναργὲς ἦν ἐν τοῖς προσεχέ-
σιν ἡμῖν τοῖς ὑπὸ σελήνην ὑπάρχον, ἐν οἷς πρὸ πάσης κινήσεως
ἄλλην ἀνάγκη προϋπάρχειν καὶ μὴ πᾶσαν ἄλλην μεθυπάρχειν.
ἐλήφθη δὲ λοιπὸν ἐξ ὑποθέσεως, ὅτι πρὸ τῆς ἐφεξῆς αἰεὶ ἐστὶν ἡ
συνεχὴς αἰεὶ, ἢ τῷ ἀνεκλείπτῃ τῆς ἐφεξῆς αἰτία. τὸ ὅν εἰρημένον
ἐνταῦθα "εἰ δὲ αἰεὶ, ἀνάγκη συνεχὴ εἶναι· τὸ γὰρ αἰεὶ συνεχές, τὸ δὲ
ἐφεξῆς· ὁ συνεχές" δηλοῖ ὅτι τὸ ἐφεξῆς καθ' ὃ ἐφεξῆς ἕκ ἐξὶ
συνεχές, ὁ δὲ τὸ αἰεὶ ἐξ ἀνάγκης ἔχει... ὅτι δὲ ἐξ ὑποθέσεως
ἐλήφθη τὸ ἀνεκλείπτῃ δειχθείσης τῆς ἐφεξῆς κινήσεως εἶναι συνεχὴ
κίνησιν, δηλοῖ προελθὼν αὐτός, ἐν οἷς φησὶν "ἄμα δὲ καὶ τὸ νῦν καὶ
πρότερον ὑποτεθέν, ὅτι ἐνδέχεται τινὰ κίνησιν εἶναι συνεχὴ καὶ αἰδίον,
φανερὸν ἔσθαι τῇ αὐτῇ μεθόδῳ" (p. 261 a 28). καὶ δεικνυσιν ὅτι
μόνη τῶν ἄλλων κινήσεων ἡ κυκλοφορία τοιαύτη ἐστίν. Simpl.

f. 292 b.

259 b 15. μία γὰρ ἐξὶ κινήσεως, ὡς καὶ πρόθεν εἶπεν, ἦν ἑαυτὰ κινεῖ. τὰ
ζῶα, ἢ καὶ τόπον μεταβατική, καὶ ὁ δὲ ταύτην κυρίως καὶ πάντῃ ἐξ
ἑαυτῶν κινεῖ· ὁ γὰρ ἐν αὐτοῖς ἡ πρώτη τῆς τοιαύτης κινήσεως
ἀρχή· ἀλλὰ κινεῖ μὲν τινὰς κινήσεις ἄλλας φυσικῶς· καὶ ἕκ ἐξ
ἑαυτῶν, ὡς τὴν καὶ αὐξήσιν καὶ μείωσιν καὶ τὴν καὶ ἀναπνοὴν καὶ
ὑπνον καὶ ἐγρηγόρσιν. ὡς κινήσεων ἕκ αὐτῇ αἰτίῳ τελέως τὸ
ζῶον· ἀλλὰ τὸ κυκλοφορητικὸν σῶμα, καὶ τῆς μὴ ἀναπνοῆς τὸ περιέ-
χον, ἀλλ' αὐξήσεως δὲ καὶ ὑπνος καὶ ἐγρηγόρσεως ἡ τροφὴ αἰτία.
id. f. 293 a.

259 b 15. ἄλλο δὲ λέγει τὸ κυκλοφορητικὸν σῶμα· τὸτο γὰρ ἐστὶ τὸ τὰ
ἔξωθεν προσπίπτοντα κινῶν καὶ μεταβάλλον τῇ ἑαυτῇ συνεχὲς κί-
νῃ πρὸς ἑκάστον, τῷ ἐξὶν οἰκείως ἐκάστῳ τῶν ὑπὸ σελήνην αὐτο-
κινήτων. κινεῖ δὲ τὰ προσπίπτοντα ἔξωθεν τὰς φυσικὰς κινήσεις·
οἷον τὰς κατ' ἀλλοίωσιν. id. f. 293 b.

"ἄλλο γὰρ τὸ κινῶν αὐτὸ τὸ κινούμενον καὶ αὐτὸ καὶ μετ'." ἄλλο ἐξὶ
φησὶ, τὸ κινῶν τὸ ζῶον κινούμενον καὶ αὐτό, καὶ μεταβάλλον πρὸς ἑκά-
στον ἀέρα ἢ καιρὸν ἢ τόπον τὸν κινῶντα αὐτὰ τὰ ζῶα. εἴη δ' ἂν
τὸτο τὸ ἐμφυτον θερμόν, ὅπερ τῇ τῷ ἀέρος συμμεταβάλλον κρά-
σει τοῖς καὶ τοῖς κινεῖ τὸ ζῶον. ἀλλ' ὅτι ἔξωθεν τῆς πέρους δὲ
τῷ ἔξωθεν αἰτίῳ ὁ λόγος· εἰ δὲ ἔχει ἡ λέξις "αὐτὰ," ὅτως νοη-
τέον· ἄλλο γὰρ ἐστὶ τὸ κινῶν τὰ ζῶα, οἷον ὁ ἀλλ' κινούμενος καὶ ἑαυτὸν
μεταβάλλον καὶ ἐφαρμοζόμενος ἄλλως καὶ ἄλλως τοῖς αὐτοκινή-
τοις. καὶ συμπρέπων "αὐτὰ," καὶ μὴ ἔχει τὸ ἐ, δασυντέον αὐτὰ·
κρίεττων γὰρ ἡ δευτέρα ἐξηγήσις. ὁ δὲ λέγει, λέγει καὶ ἄλλως τὸ
κυκλοφορητικὸν σῶμα, ὡς μετ' ὀλίγον δείξει· τὸτο γὰρ συνεχῶς
ἐν αὐτοῖς καὶ αἰεὶ κινούμενον πᾶσι τοῖς κινουμένοις αἰτίῳ γίνεσθαι τῶν
μεταβολῶν, καὶ οὐ καὶ τὰ προσπίπτοντα τοῖς ζῴοις ἔξωθεν καὶ κί-
νῶντα αὐτὰ τὰς φυσικὰς μὴ ἕκ ἐξ αὐτῶν δὲ κινήσεις, οἷον φέρε
τὰς κατ' ἀλλοίωσιν, ὑπ' ἐκείνων κινουμένων τε καὶ μεταβάλλοντα
προσπίπτοντα κινεῖ αὐτά· ποτὲ μὲν θερμαινόμενα ποτὲ δὲ ψυχό-
μενα, καὶ τινὰ ἄλλην μεταβάλλοντα μεταβολήν, ὡς ἔνια ἀπο-

τροφῆς αἰτία γινόμενα τῆς καὶ τόπον τῶν αὐτοκινήτων κινήσεως
τὴν πρώτην ἀρχὴν ἔχει. ἐπεὶ τοῖνυν καὶ τῷ τοῖς ἔξωθεν ἡ ἀρχὴ τῆς
κινήσεως, διὰ τὸτο ὁ συνεχῶς αὐτὰ κινεῖ. εἰ ἂν ἐν τῷ ἡρεμεῖν
τὰ αὐτοκίνητα ἔξωθεν ἐξὶ τὸ κινῶν αὐτάς καὶ ὁ παντελῶς ἡρεμεῖν·
ὅτι ἀρα ὁ παντελῶς ἐν τοῖς ζῴοις γίνεσθαι κινήσεις. "ἐν πᾶσι δὲ τῷ-
τοις." Philop. in cod. Ottob. 32.

ἐφεξῆς δεικνυσιν ὅτι ὁ δὲ ἀκίνητον κυρίως ἐστὶ τὸ ἐν τοῖς αὐτο-
κινήτοις κινῶν... μοχλεῖα δὲ ἀπέκασε τὴν ὑπὸ τῆς ψυχῆς τῷ
σώματος γινόμενῃ ἐν τοῖς ζῴοις κίνησιν, ἢ ὡς καὶ τῆς ψυχῆς ἔξω-
θεν ἐχέσσης τὴν αἰτίαν τῷ κινεῖν τὸ σῶμα, ὡς καὶ οἱ μοχλοὶ ὄργανα
ὄντες τῶν πρώτως κινέντων, ἢ τῷ τῶς μοχλῶς προσκειμένους αἰεὶ
κινεῖν τὰ ἀπωσθέντα καὶ ὁ χωρίζομενος, ὅτω δὲ καὶ τὴν ψυχὴν
συνῶσαν αἰεὶ τῷ σώματι κινεῖν αὐτό· ἢ μᾶλλον διὰ τὸ βίαιον καὶ
μὴ καὶ φύσιν εἶναι τῷ σώματι τὴν τοιαύτην κίνησιν. Simpl.
f. 293 b.

ἀλλ' ὅτι καὶ ἡν δοκεῖ μόνη κίνησιν ὑπ' ἑαυτῶν κινεῖσθαι, λέγω
δὲ τὴν καὶ τόπον, καὶ ταύτης τὸ ἐνδόσιμον ἔξωθεν, ὥσπερ ὅταν τῆς
τροφῆς διακριθείσης ἐγείρων. ὅθεν ὁ δὲ συνεχῶς οἷα τε κινεῖσθαι
ταύτην τὴν κίνησιν· ὁ γὰρ ὕπνος διὰ τὴν τροφὴν ἀναγκαῖος, κα-
θεύδοντα δὲ ἡρεμεῖ τὰ ζῶα καὶ ὁ κινεῖ ὑπ' ἑαυτῶν, ἀλλ' ἕτερον
αἰτίῳ ἐστὶ τῷ ποτὲ μὲν ἡρεμεῖν τὰ ζῶα ποτὲ δὲ κινεῖσθαι, ὁ κινῶ-
μενον μὲν αἰεὶ, ὅτι ὁμοίως δὲ αἰεὶ πρὸς αὐτὰ ἔχον, ὁ δὲ ὁμοίως αὐτὰ
διατίθῃσι. δηλοῖ τοῖνυν ἐξ αὐτῶν τῶν εἰρημένων ὡς εἶναι τι δεῖ
πρῶτον κινῶν ἀκίνητον, εἰ μέλλει, καθάπερ εἶπαμεν, ἔσεσθαι ἀπαυ-
στός τις καὶ ἀθάνατος κινήσις, καὶ διατελέσειν τὸ πᾶν αὐτὸ ἐν αὐτῷ
κινούμενον. Themist. f. 61.

τὸ γὰρ κύκλῳ κινούμενον ἐν ταύτῃ μένον κινεῖσθαι. καὶ ὅτως ἂν
μόνως, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, δύναται μὴδὲ καὶ συμβεβηκὸς κί-
νεῖσθαι τὸ κινῶν, εἰ τὸ κινούμενον ὑπ' αὐτῷ ἐν ταύτῃ μένον κινεῖσθαι.
εἰ γὰρ τὸ μὴ ὅλον ἐστὶν ἐν τῷ τῷ τοῖς κινήτοις, τὸτο δὲ ἐν τῷ αὐτῷ
μένει (καὶ μάλιστα γὰρ τῷ κύκλῳ κινουμένῳ ἢ κινήσεως), ὁ δὲ ἂν τὸ ἐν
αὐτῷ ὅν κινεῖσθαι καὶ συμβεβηκὸς ἐστὶ ὑπ' ἑαυτῶν... ὅτι ἰδίως δὲ
νῦν περὶ τῷ πρώτῳ ἔρασθαι λέγει τῷ προσεχέως ὑπ' αὐτῷ κινουμένῳ
ὅτι αἰδίας (τὸτο γὰρ ἐν τοῖς ἐξῆς δείξει), ἀλλὰ κοινῶς ὅτι τὸ πᾶν καὶ
ὁ κόσμος εἴη ἂν ὅτως αἰδίας, πάντων τῶν ἐν αὐτῷ κινουμένων ἐξ
ἐκείνων τὴν ἀρχὴν ἐχόντων τῆς κινήσεως. Simpl. f. 294.

εἰπόντος αὐτοῦ ὅτι ἐπὶ τῶν ἀκινήτων μὴ κινέντων δὲ καὶ ἑαυτὰ
καὶ συμβεβηκὸς ἀδύνατον συνεχὴ κίνησιν κινεῖν, πάντες ἦν ἀπο-
ρεῖν πῶς οἱ ὅρανοι ζῶα καὶ αὐτοὶ ὄντες αὐτοκίνητα, καὶ ἔχοντες τὸ
κινῶν ἀκίνητον μὴ καὶ αὐτό, καὶ ὁ δὲ καὶ συμβεβηκὸς ἑαυτὸν κινῶν
ἀλλ' ὑπ' ἑτέρου καὶ συμβεβηκὸς κινούμενον (ὑπὸ γὰρ τῷ ἀπλανῶς οἱ
πλανώμενοι τὴν ἐκείνῃ κίνησιν κινεῖσθαι), συνεχὴ ὁμοῦς κινῶν κί-
νησιν ταύτην ἐν τὴν ἀπορίαν λύει λέγων μὴ εἶναι τὸ αὐτὸ τὸ κί-
νεῖσθαι καὶ συμβεβηκὸς ὑπ' ἑαυτῶν καὶ τὸ κινεῖσθαι ὑπ' ἑτέρου. τὸ μὲν γὰρ
ὑπ' ἑτέρου φησὶν ὑπάρχει καὶ ταῖς πλανωμέναις σφαίραις, ἄλλην μὲν
τὴν οἰκείαν κινουμέναις περὶ τῶν ἑαυτῶν πόλιν, ἄλλην δὲ τὴν τῆς
ἀπλανῶς περὶ τῶν ἐκείνῃς πόλιν κινουμένων τῶν οἰκείων αὐτῶν
πόλιν καὶ δύναται συνεχὴ κίνησιν κινεῖσθαι τὴν ὑπὸ τῆς ἀπλανῶς

συνεχῶς κινωμένης καὶ κινήσεως· ὑφ' ἐαυτῶν ἢ ὑφ' ἑκείνου καὶ συμβεβηκός, διότι τὸ κινῶν ἐν ὅλῳ ἐστὶ, τὸ δὲ ὅλον ὑφ' ἐκείνου· καὶ μόρια ἢ κινεῖται τὰ κύκλιω κινούμενα καὶ ὑφ' ὅλα. τὸ δὲ καὶ συμβεβηκός ὑφ' ἐαυτῶν κινεῖται τοῖς φθορτοῖς ὑπάρχει μόνους· τὸ ἢ “μόνον” ἀντὶ τῶ μόνους εἶρη. καὶ ὁ μὲν Ἀλέξανδρος τὰς ἐν ταῖς πλαινωμέναις σφαῖραις ψυχὰς καὶ συμβεβηκός κινεῖται φησιν, ὅτι ὑφ' ἐαυτῶν μέντοι ἀλλ' ὑπὸ τῆς τὰ σώματα αὐτῶν κινήσεως, διότι ἐν τούτοις εἰσὶ κινωμένοις ὅτι ἐπὶ τὰ αὐτὰ ἐφ' ἃ κινεῖται ὑπὸ τῶν ἐν αὐτοῖς ἀκινήτων. τὸ δὲ πρῶτον, φησὶν, αἴτιον τὸ τῆς ἀπλανῆς κινήσεως ὅτι ὑφ' ἐαυτῶν ὅτι ὑπ' ἄλλης κινήσεως ἀν καὶ συμβεβηκός, τῷ μίαν κίνησιν κινεῖται τὴν ἀπλανῆ, καὶ ταύτην ἐν τῷ αὐτῷ μενόντων τῶν πόλων, ἢ τῷ μηδὲ τὴν ἀρχὴν εἶδος εἶναι τῶ κινωμένου σώματος, ἀλλ' ὅτιαν τινὰ κεχωρισμένην. ταῦτα μὲν ὅτι Ἀλέξανδρος λέγει, τὰς ἄλλας πάσας ψυχὰς εἶδη νομίζων ἀχωρίζετα τῶν σωμάτων. ἀλλὰ τὸτο μὲν ἐν ἄλλοις ἐξετάζειν ἐστὶν οἰκιστότερον. id. ib.

259b 32. δέξας πρῶτον ὅτι ἐστὶ κινήσεις ἀεὶ, καὶ ὅτι γέγονε ποτε κινήσεις πρότερον μὴ ὅσα ὅτε φθείρεται ποτε ὥστε μὴ εἶναι κινήσιν, εἴτα ἐφεξῆς δέξας ὅτι τὸ πρῶτως κινῶν καθ' ἑκάστην κίνησιν, ὡς ὁ Εὐδόμημος προσέθηκεν, ἀκίνητον εἶναι χρὴ καὶ καθ' αὐτὴν καὶ συμβεβηκός, εἶναι δὲ καὶ αἰδίων ὡς αἰδίων κινήσεως αἴτιον, ἀνάγκη εἶναι φησὶ τὸ πρῶτως κινούμενον ὑπὸ τῶ ἀκινήτου καὶ αἰδίου κινήσεως αἰδίων καὶ αὐτὸ εἶναι· συνυπάρχει ἢ ἀλλήλοισι τὸ κινῶν ὡς κινῶν καὶ τὸ κινούμενον ὡς κινούμενον. αὐτὸς δὲ καὶ ἄλλην ἀποδείξειν τούτου προσέθηκεν. λαβὼν ἢ ὁμολογούμενον τὸ εἶναι γένεσιν καὶ φθορὰν ἐν τοῖς ὅσι, 25 συννημμένον τι τοῦτον ἐπάγει. εἰ μὴ ἐστὶ τι αἰδίων κινούμενον τε καὶ κινῶν, ὅτι ἂν εἴη γένεσις ἀεὶ καὶ φθορά. ἀλλὰ μὴ ἐστὶ ταῦτα· ἐστὶν ἄρα αἰδίων τι κινούμενον τε καὶ κινῶν. id. f. 294 b.

259b 33. τί ποτ' ὅτι εἶπον τὸ πρῶτον κινούμενον, καὶ ὅτι ἀπλῶς τὸ κινούμενον; ὅτι κινεῖται μὲν καὶ τὰ ἐν γενέσει καὶ φθορὰ ὑπὸ τῆς ἀκινήτου ἀρχῆς, ὅτι πρῶτης δέ, ἀλλὰ διὰ μέσης τινός. ὅτι ἢ ἂν ἄλλως ἦν γένεσις, εἰ καὶ μὴ τι σῶμα ἦν μεταξὺ, κινούμενον μὲν ὑπὸ τῶ πρῶτου καὶ ἀκινήτου, κινῶντος δὲ τὰ ἄλλα, καὶ γινόμενον αὐτοῖς αἴτιον τῆς ἐς ἄλλα μεταβολῆς. ἢ μὲν ἢ ἀκινήτος ἀρχὴ τὴν αὐτὴν ἀεὶ κινήσει τρόπον καὶ μίαν κίνησιν, ἅτε ὅθεν αὐτὴ μεταβάλλουσα πρὸς τὸ 35 κινούμενον ὑπ' αὐτῆς, οἷον ὁ ὕψος. καὶ τὸ ὑπὸ τῶ ὕψους πάλιν κινούμενον, οἷον ὁ ἥλιος, διὰ τὸ ἄλλως καὶ ἄλλως ἔχει πρὸς τὰ πράγματα, ὅτι τῆς αὐτῆς ἐστὶ κινήσεως αἴτιον, ἀλλὰ προσῶν μὲν τῆσδε, ἀπῶν δὲ αὐτῆς ἐτέρας, καὶ ποτὲ ἡρεμεῖν ποιήσει, ποτὲ δὲ κινεῖται. Themist. f. 61.

260a 6. εἰπὼν δὲ “τὸ κινούμενον ὑπὸ τῶ ἀκινήτου” προσέθηκεν “ἢ κινωμένη ἢ ὁδῶ”, διότι ὑπὸ μὲν τῶ ἀκινήτου προσεχῶς κινεῖται ἢ ἀπλανῆς, ὑπὸ δὲ τῶ ἀπλανῆς κινωμένη ἢ ὁδῶ τὸ πλανώμενον. “ἐν ἐναντίοις δὲ τόποις ἢ εἶδεσι” λέγει, ὅτι ποτὲ μὲν πλησιάζει ἡμῶν ὁ ἥλιος καὶ τὰ ἄλλα ἄφρα διὰ τὴν ἔγκλισιν τῶ ζωδιακοῦ, ποτὲ δὲ ἀφίσταται, καὶ 45 πρὸς τὰ νότια ὁμοίως διατίθενται, καὶ ὅτε μὲν ὑψηλότερα γίνονται ὅτε δὲ περιγεγυῖα. ἐν ἐναντίοις δὲ εἶδεσι ψυχροτέραις ἢ θερμότεραις, ὅτι καὶ τὰς διαφορὰς ἐαυτῶν θέσει τῶν ἐναντίων εἰδῶν τούτων καὶ

τῶν τοιούτων ἐστὶ ποιητικά. τάχα δὲ ἂν τις εἴποι τὰ ἐν Φαίδρῳ τῷ Πλάτωνος (p. 246) ἐνταῦθα παραξέειν τὸν Ἀριστοτέλην, ὅταν ἐκεῖνος λέγῃ “ψυχὴ πάντα παντὶ ἐπιμελεῖται” τῶ ἀψύχου, πάντα δὲ ὕψος περιπολεῖ, ἄλλοτε ἐν ἄλλοις εἶδεσι γνωσμένη. πρὸς ἢ τὴν τῶν ἐκεῖ εἰδῶν θεωρίαν διαφορῶν ὄντων καὶ αἱ κινήσεις αὐτῶν γίνονται διαφοροί, καὶ ἢ ἀπὸ τῶν κινήσεων ἐνταῦθα διαφορὰ ὑφίσταται. Simpl. f. 294 b.

ἀρχὴν τῆς σκέψεως εἶναι φησιν, πότερον ἐνδέχεται συνεχῶς 260a κίνησιν εἶναι ἢ ὅτι, καὶ εἰ ἐνδέχεται, τίς αὕτη. αὕτη δὲ καὶ πρώτη τῶν 21 κινήσεων ἐστὶν. ἀλλὰ τὸ μὲν εἰ ἐνδέχεται συνεχῶς κίνησιν εἶναι, νῦν ὑπερβέβηκεν μετ' ὀλίγον ζητήσεται. id. f. 295.

φυσικώτερον λέγει νῦν περὶ αὐξήσεως, τροφῆς προδήκῃ 260a λέγων αὐξέει τὸ αὐξόμενον, ἢ περ ἐν ταῖς Κατηγορίαις (c. 14) 30 ἔλεγε τὸ τετραγώνον αὐξέει τῇ περιθέσει τῶ γνωμόνου. id. f. 295 b.

τὸτο ὁμολογούμενως ἐνδοξον καὶ ὅτι αὐτῷ ἀρέσκει τὸ ἐπιχειρῶν 260b ρημα, ἀλλὰ τοῖς λέγουσι τὰ πρῶτα σοιχεῖα ἀμετάβλητα εἶναι 7. κατ' ὅτιαν, διακρίσει πάντα αὐτῶν καὶ συγκρίσει ποιῶντων ἦν καὶ Ἀναξαγόρας καὶ Ἐμπεδοκλῆς λέγων “ἀλλὰ μόνον μίξις τε διαλλαξίς τε μετέγενεον.” Philop. in cod. Ottob. 32:

τὸτο τὸ ἐπιχειρήμα ὅτι ἀρέσκει αὐτῷ, ἀλλὰ δι' Ἀναξαγόραν καὶ Ἐμπεδοκλέα λέγοντας “ἀλλὰ μόνον μίξις τε διαλλαξίς τε μετέγενεον.” φησὶν ὅτι κατ' ἐκείνους πρώτη ἢ καὶ τόπον κινήσεως· εἰ ἢ πάντα τὰ πάθη πυκνῶσει καὶ ἀραιώσει γίνονται, ὅτι ἐστὶ συγκρίσει καὶ διακρίσει, διακρίσεις δὲ καὶ συγκρίσεις γίνονται συνζυγόντων ἢ διζυγμένων τῶν σωμάτων, πάντα μεταβολὴ δεῖται τῆς καὶ τόπον κινήσεως. ἐκ δὲ τῶ “δοκῶσι” καὶ τῶ “λέγειν” δεικνύσιν ὅτι ὅτι ἀρέσκει τῷ λόγῳ. cod. Reg. 1853.

εἰπὼν τὴν πυκνῶσιν καὶ μανύσιν συγκρίσιν εἶναι καὶ διακρίσιν, 260b προσέθηκεν “καθ' ὅτι γένεσις καὶ φθορὰ λέγειται τῶν ὅσων,” δεικνύς 11. ὅτι ὅτι μόνον ἀλλοιώσεως καὶ αὐξήσεως ἀλλὰ καὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς ἢ καὶ τόπον μεταβολῆς προηγείτο. εἴτε ἢ συγκρίσεις καὶ διακρίσεις ἐστὶν ἢ γένεσις καὶ φθορὰ, ὡς ἡρεσκε Δημοκρίτῳ τε καὶ Ἀναξαγόρᾳ καὶ Ἐμπεδοκλεῖ, καὶ ὅσοι τὰ πρῶτα σώματα ἀπαθῆ ὑποθέμενοι τελέως ἐκ τούτων ἐγένοντο τὰ ἄλλα, ἢ ὅσοι ἐν ὑποθέμενοι τὸ σοιχεῖον, ὥστε Ἀναξίμανδρος τὸ μεταξὺ, πυκνόμενον τὸτο καὶ μανόμενον τὰ ἄλλα ἀποδοιδόμην φησὶν, αὐτόθεν ἀληθὲς τὸ ζητούμενον, εἴτε καὶ κατ' ἀλλοίωσιν ἢ γένεσις καὶ ἢ φθορὰ, καὶ ὅπως ὅπως τὸ καὶ συγκρίσιν καὶ διακρίσιν τὴν γένεσιν καὶ τὴν φθορὰν ἐπιτελεῖται, εἴπερ πάσης 40 ἀλλοιώσεως ὡς εἰπεῖν ἡγεῖται συγκρίσεις καὶ διακρίσεις. εἰπὼν δὲ “καθ' ὅτι γένεσις καὶ φθορὰ λέγειται,” προσέθηκεν “τῶν ὅσων.” αὐτῷ ἢ αἱ κυρίως γένεσις εἰσὶ καὶ φθοραί. . . ἐπισχεῖν δὲ ἄξιον, μὴ ποτε καὶ τὴν αὐτὴν μέθοδον τὴν ἀπὸ τῆς συγκρίσεως καὶ διακρίσεως καὶ τῶ αὐξομένου καὶ μειωμένου προϋπάρχειν ἐνδείκναι τὴν καὶ τόπον μεταβολῆς. καὶ ἢ τούτων καὶ τόπον μεταβολῆς μεγέθους, τῶ μὲν αὐξομένου συγκρινόμενης αὐτῷ τῆς τροφῆς, τῶ δὲ μειωμένου διακρινόμενης ἀπ' αὐτῶ τινός ὅσας, καὶ ἐνταῦθα δὲ ὁ Ἀριστοτέλης συμφωνεῖν βέβηκε τῷ ἐαυτῷ καθηγεμένῳ. καὶ ἢ ὁ Πλάτων ἐν τῷ

δεκάτῳ τῶν Νόμων (p. 893) πρώτην ἀπασῶν εἶναι λέγει τὴν κτ' τόπον κίνησιν, ἀπὸ ταύτης δὲ ὑφίστασθαι τὴν σύγκρισιν καὶ τὴν διάκρισιν, καὶ ἀπὸ ταύτης τὴν αὐξήσιν καὶ τὴν μείωσιν. Simpl. f. 295 b.

260 b 12. γένεσις δὲ καὶ φθορά ὑτέρα φορᾶς, ὅτι εἴτε αὐτόθεν σύγκρι- 5 σις ἢ γένεσις, ὡς Δημόκριτος οἶετο, καὶ διάκρισις ἢ φθορά, εἴτε καὶ ἀλλοίωσιν μὴ ἢ γένεσις, προηγείτο δὲ σύγκρισις καὶ διάκρισις, καὶ ὕτως ἂν ἢ φορὰ πρώτη ὑπάρχοι. Themist. f. 61 b.

260 b 15. ὁρμήσας καὶ ἄλλας ἐπιχειρήσεις παραδόναι δεικνύσας ὅτι πρώτη 10 τῶν κινήσεων ἐστὶν ἢ φορὰ, διαίρεσιν ποιῶν τῶν τῷ προτέρῳ σημαί- νομένων, ὅπερ ἐν ἀρχῇ παραλιπὼν νῦν ἀνεπλήρωσε, καὶ καὶ πάντας τὰς τρόπους καθ' ὅς λέγειτο κυρίως τὸ πρότερον, δεικνύσι πρώτην ἔσαν τὴν φορὰν τῶν ἄλλων κινήσεων. τρεῖς δὲ ἐνταῦθα τῷ προ- 15 τέρῳ τρόπος ἐξεθέτο. . . ἐν δὲ ταῖς Κατηγορίαις (c. 12) πρὸς τῷ καὶ φύσιν καὶ καὶ χρόνον προτέρῳ θέθεικεν ἄλλα τῷ προτέρῳ σημαί- νόμενα. . . ἐν δὲ τῷ δέλτα τῆς Μετὰ τὰ Φυσικὰ (c. 11) πλείο- 20 νας ἐκτίθει τῶν τῷ προτέρῳ καὶ ὑτέρῳ. . . ἐνταῦθα δὲ ἐπὶ κινήσεως ζήτων τὸ πρότερον καὶ ὑπερόν, ὅσα χρήσιμα πρὸς αὐτὴν ση- μαινόμενα παρέλαβεν. τὸ γὰρ καὶ θέσιν εἴπερ ὅλως εἴη ἐν τῇ κινή- σει, καὶ ἐν χρόνον ἂν λαμβάνοιτο, ἢ τάχα ἢ τῶν προτέρων καὶ 25 θέσιν σωματικῶν προτέρα ἂν καὶ αὐτὴ λέγοιτο τῇ θέσει. ἐκεῖν δ' ἐμφανίζειν ἄξιον, ὅτι ἐν μὴ τῇ Μετὰ τὰ Φυσικὰ συνῆλθε τὸ καὶ φύ- σιν καὶ κατ' ὕσιν, ἐνταῦθα δὲ διεῖλεν αὐτό. Simpl. f. 296.

260 b 30. ἐντεῦθεν ἢ ἀπορία· δοκεῖ γὰρ ἐνὸς ἐκάστω ἀτόμῳ ἢ γένεσις 30 πρὸ τῆς καὶ τόπον κινήσεως εἶναι. ἐπιλύειτο γὰρ λέγων ὅτι πρὸ ἐκάστης γενέσεως ἐστὶν ἢ καὶ τόπον κινήσεως τῶν γενητῶν, καὶ πρὸ ταύτης ἢ τῶν ὑρανίων, ἥτις καὶ αὐτὴ γεννᾷ. Philop. in cod. Ottob. 32.

261 a 1. ἄλλα τῶτα δοξεῖεν ἂν ὑπεναντίον εἶναι τοῖς πρότερον εἰρημέ- 1. νοις. εὐρίσκειτο γὰρ γένεσις προτέρα φορᾶς, εἴ γε δεῖ γενέσθαι πρῶ- 30 τον, εἴθ' ὅτω κινεῖσθαι. τῶτο δὲ ἐφ' ἐνὸς μὴ ὅτι τῶν γινόμενων ἀληθές, ἀπλῶς δὲ ὅτι ἀληθές· ἀνάγκη γὰρ ἕτερον τι πρότερον κινή- θῃναι καὶ φορὰν, τὸ γεννητικὸν τῷ γιγνόμενῳ, ὃν ἤδη καὶ ὁ τριηλικαῦτα γινόμενον, καὶ τῶτο ἕτερον πρότερον. ἔτι γένεσιν ἀδύνατον εἶναι 35 πρώτην. Themist. f. 61 b.

261 a 10. ὅτι ἡκριβολογήσατο περὶ τὴν λέξιν· ἔδει γὰρ προτάξαι, ὡς 10 ἄνω προείπομεν, τῆς αὐξήσεως τὴν ἀλλοίωσιν. φθίσεως δὲ καὶ φθορᾶς ἢ μὴ τῇ αὐξήσει ἢ δὲ τῇ γένεσει ἀντίκειντο. "ὅλως δὲ φαί- νειτο τὸ γινόμενον ἀτελές καὶ ἐπ' ἀρχὴν ἰόν." ἐντεῦθεν ὅτι καὶ τῇ φύ- σει προτέρα ἢ καὶ τόπον δεικνύσιν, ὥστε τελειότερα καὶ τοῖς τελειο- 40 τέροις μάλλον ὑπάρχουσα. "ἐπ' ἀρχὴν ἰόν," ταυτέστιν ἐπὶ τὸ τέ- λειον εἶδος. Philop. in cod. Ottob. 32.

261 a 13. τὴν λύσιν τῆς ἐνστάσεως τῆς ἀπὸ τῆς γενέσεως ἐνεχθείσης 13. ἀρχὴν τῷ τρίτῳ ἐπιχειρήματος ἐποίησατο, τῷ δεικνύοντος ὅτι καὶ κατ' ὕσιν πρώτη τῶν ἄλλων ἐστὶν ἢ καὶ φορὰν κινήσεως. τὸ δὲ καὶ 45 φύσιν πρῶτον καὶ κατ' ὕσιν πρῶτον ἐνομαζέει, συμφώνως τοῖς ἐν τῇ Μετὰ τὰ Φυσικὰ (Δ 11) περὶ τῶν εἰρημένων. . . καὶ ὅτι μὴ ἢ φορὰ τελευταία τοῖς ἐν γένεσει ὑπάρχει, δεικνύσιν ἐκ τῶν τὰ μὴ

κατ' ὕσιν ἀτελέσθαι, ὥσπερ τὰ φυτὰ καὶ τῶν ζώων τὰ προσπε- 5 φυκότα, ἅπερ ζωοφυτὰ καλεῖται, ὅδὲ ὅλως κινεῖσθαι καὶ τόπον, τοῖς δὲ τελειωμένοις τελευταῖον ὑπάρχειν τῶτο. ὅτι δὲ τὴν γε- νέσει ὑπερόν τῇ φύσει καὶ τῇ ὕσιν πρότερον ἐστὶ, δεικνύσιν ἐκ τῶν τὸ γινόμενον ἐν τῷ ἔτι γινέσθαι ἀτελές ὃν ὁδεύειν ἐπὶ τὴν αὐτὴ τε- 23. λειότητά ὡς ἐπ' ἀρχὴν καὶ πρῶτον τῇ φύσει· ἢ γὰρ τελειότης ἀρχὴ ὡς τὸ ἔνεκα καὶ τὸ τέλος. Simpl. f. 297.

τῶτο τὸ ἐπιχείρημα δύναντο δεικτικὸν εἶναι τῷ πρώτῳ τῶν 261 a ἄλλων κινήσεων εἶναι τὴν φορὰν καὶ τὰς τρεῖς τῷ προτέρῳ τρόπος 23. ὅς ἀποδέδωκεν. ἐστὶ δὲ τοῦτον. ἐδείχθη πρότερον ὅτι τὸ αὐτο- κίνητον προϋπάρχον καὶ χρόνῳ καὶ ὕσιν τῶν κινόντων καὶ κινουμένων ἀρχὴ τῶν τοιούτων ἐστὶ, καὶ ὅτι τὴν καὶ φορὰν κίνησιν ἰδίως καὶ κυρίως κινεῖτο τὸ αὐτοκίνητον. εἰ γὰρ ἢ καὶ τόπον κινήσεως οἰκεία ἐστὶ τῆς ἀρχῆς καὶ αἰτίας τῶν κινουμένων, ἢ δὲ οἰκεία τῆς ἀρχῆς καὶ αἰτίας 15 τῶν κινουμένων κινήσεως αὐτὴ ἂν εἴη καὶ τῇ φύσει καὶ τῷ χρόνῳ προ- τέρα τῶν ἄλλων κινήσεων, τὸ συμπέρασμα δῆλον, ὅτι ἢ καὶ τόπον κινήσεως καὶ τῇ φύσει καὶ τῇ ὕσιν καὶ τῷ χρόνῳ πρώτη τῶν ἄλλων ἐστὶ κινήσεων. καὶ συμπεραίνειτο λοιπὸν τὰ εἰρημένα. ὅτι δὲ καὶ τῶτο 20 τοῖς ἐν τῷ δεκάτῳ τῶν Πλάτωνος Νόμων κατακολαθῶν ὁ Ἀριστο- τέλης ἀπέδειξε, συνιδεῖν ἐστὶν. id. ib.

ἔτι τὸ αὐτοκίνητον ἀρχὴ καὶ τῶν κινουμένων καὶ τῶν κινόντων. 25 κινεῖτο δὲ τὸ αὐτοκίνητον καὶ μόνον φορὰν. καὶ ὕτως ἄρα πρώτη φορὰ. ἔτι κυρίως κινεῖσθαι φαμεν μόνον τὸ κινούμενον καὶ τόπον· ὅταν δ' ἡρεμῇ μὴ καὶ τόπον, αὐξάνειτο δὲ ἢ φθίνει ἢ ἀλλοιούμενον 30 τυγχάνη, κατὰ τι κινεῖσθαι, ἀπλῶς δὲ κινεῖσθαι ὅτι φαμεν. ὅτι μὴ τοῖνυν τῶν κινήσεων ἢ φορὰ πρώτη, φανερόν ἐκ τῶν εἰρημένων· τίς δὲ φορὰ πρώτη, νῦν δεικτέον. Themist. f. 61 b.

ἐπιστῆσαι χρὴ ὅτι μέχρι νῦν ὡς ὑπόθεσις ἐλαμβάνετο τὸ 261 a εἶναι συνεχὴ κίνησιν· ἢ γὰρ ἐν ἀρχῇ δευχθεῖσα ἀγέννητος καὶ ἀφθαρ- 27. τος κινήσεως ἔχῃ ὡς μία καὶ συνεχὴς, ἀλλ' ὡς αἰεὶ μέν, ἄλλη δὲ καὶ ἄλλη κινήσεως ἐν τοῖς ὅσιν ἀπεδείκνυτο. ἐπιστήμης δὲ ἐστὶν ἀκριβὺς τὸ καὶ μίαν μέθοδον πλείονα καὶ ὅτω καθολικὰ καὶ χρήσιμα θεωρή- ματα εὐρίσκειν. ἢ δὲ εὐρεσις αὐτῷ γίνετο δεικνύντι πρῶτον ὅτι 35 ὁδεμία τῶν ἄλλων κινήσεων ἢ μεταβολῶν παρὰ τὴν φορὰν συνε- χῆς εἶναι δύνατο καὶ μία, ἀλλ' ὅδὲ τῆς φορᾶς ἢ κατ' εὐθείαν ὅδὲ ἢ μικτῇ, ἀλλὰ μόνῃ τῇ κύκλῳ κινήσει τὸ συνεχὲς καὶ αἰδίον ὑπάρχειν 40 δυνατόν. καὶ ὕτως ἐκ τῶν δεικνύσιν ὅτι τῶν φορῶν πρώτη ἢ κύ- κλω τῆς κατ' εὐθείαν ἐστὶν. Simpl. f. 297 b.

ὅτι δὲ λοιπὸν ἔχῃ οἷον τε ἐκ τῶν ἀντικειμένων καὶ ἐναντίων κινή- 261 a 33. σεων μίαν γενέσθαι καὶ συνεχὴ κίνησιν, δῆλον· εἰ γὰρ εἴη μία, τὸ λευκαίνόμενον ἅμα ἂν καὶ μελαίνετο, καὶ εἰς ὕγιαν μεταβάλλον ἅμα ἂν καὶ εἰς νόσον μεταβάλλοι, καὶ τὸ αὐξόμενον ἅμα ἂν καὶ 45 μειοίτο, καὶ τὸ γινόμενον ἅμα ἂν καὶ φθείροιτο. id. f. 298. cf. Themist. f. 61 b.

εἰ δὲ νῦν μὴ ταύτην κινεῖτο, πρότερον δὲ ὅ, ὑπῆρχε δὲ καὶ τό- 261 b τε καὶ νῦν, δῆλον ὡς ἐκ μιᾶς εἰς αὐτὴν μεταβέβληκεν· εἰ γὰρ μὴ 4. ἡρέμῃσεν μεταξὺ, ἐκινεῖτο ἂν ὡς μίαν τὰς ἐναντίας. ὁμοίως δὲ ἔξει καὶ ἐπὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς· καὶ γὰρ αὐτῇ, εἰ μὴ ἐναντία, ἀλλ'

χῆς φορά. ὡς ἐχ' ἴσα καθ' ἕκαστον σημείον τὸ φερόμενον, τῷ
μηδὲ εἶναι τὰ σημεία ἐνεργεῖα ἐν τῷ συνεχεῖ, οὐδ' οὐδὲ μέσα ἐστὶ
κατ' ἐνεργεῖαν. ὅτι δὲ ἐκ ἑξὶ μέσα τῶν ἄκρων κατ' ἐνεργεῖαν
τὰ ἐν τῷ συνεχεῖ σημεία, ὡς ἂν ὡς συνεχῆς λαμβάνηται, δει-
κνύσι τίνα ἐστὶ τὰ κυρίως μέσα τῶν ὁρισάμενος. ἐν οἷς γὰρ ἐστὶν 5
ἀρχὴ καὶ τέλος καὶ μέσον, τὸ μέσον πρὸς ἑκάτερον τῶν μερῶν τὸ
ἕτερον γίνετο, πρὸς μὲν τὴν ἀρχὴν τελευτή, πρὸς δὲ τὴν τελευτήν
ἀρχή, καὶ ὅπως ἀρχὴ γίνετο καὶ τελευτὴ κατ' ἐν λόγον. πρὸς ἑκάτε-
ρον δὲ ἄμφω γίνετο, ὅταν καὶ τῶν ἄκρων ἑκάτερον κατ' ἄμφω
λαμβάνηται καὶ ὡς ἀρχὴ καὶ ὡς πέρασ· τότε γὰρ τὸ μέσον, οἷον τὸ γ'
πρὸς τὸ α', ὡς μὲν πρὸς ἀρχὴν πέρασ γίνετο, ὡς δὲ πρὸς πέρασ ἀρχή,
καὶ πρὸς τὸ β' ὁμοίως. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος τὸ "τὸ μέσον πρὸς ἑκά-
τερον ἄμφω ἐστίν" ὅταν μὲν ἐκ ἀξιοῦ ἀκρίβειαν, ψευδὸς εἶναι νομίζων
τὸ πρὸς ἑκάτερον ἄμφω γίνεσθαι, ἀλλ' ὅτι τὸ μέσον πρὸς ἑκάτερον
ἀντιτιθέμενον ὡς ὅν τὸ ἕτερον ἀμφοτέρω γίνετο. εἰ δὲ καὶ τῶν 15
ἄκρων ἑκάτερον ὡς ἄμφω ληφθῆναι, καὶ ὡς ἀρχὴ καὶ ὡς πέρασ, οἷον
τῆς ἀνωθεν κάτω εὐθείας καὶ τὴν ἀνω πρὸς μὲν τὸ ἀπ' αὐτῆς κινούμενον
ἀρχή, πρὸς δὲ τὸ ἐπ' αὐτὴν τέλος, καὶ τὸ κάτω ὁμοίως ἔσται, καὶ τὸ
μέσον ἄμφω πρὸς ἑκάτερον τῷ λόγῳ· τῷ γὰρ ἀριθμῷ ἔν ἐστιν.
τὰ δὲ ἐν τῇ εὐθείᾳ μεταξὺ τῶν ἄκρων σημεία, ὥς ἂν ὡς μία καὶ 20
συνεχὴς ἡ εὐθεῖα λαμβάνηται, δυνάμει μόνον ἐστὶ, δυνάμει δὲ ὄντα
ἐκ ἂν εἴη μέσα κυρίως. id. ib.

262 a ὅτι δ' ἅπαν τὰ κάμπτον, καὶ ἐπὶ κύκλῳ κινῶν καὶ ἐπ'
19. εὐθείας, ἀνάγκη πρότερον εἶναι, ἢ πίσις ἢ μόνον ἐπὶ τῆς αἰδή-
σεως ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῷ λόγῳ. πᾶν γὰρ τὸ φερόμενον, ἐν ᾧ γενέσθαι 25
τε καὶ ἀπογενέσθαι ἀνάγκη ἔχει, καὶ εἰς ὃ ἐλθεῖν καὶ ἐξ ὃ ἀπελθεῖν, ἐν
τούτῳ καὶ ἴσα ἀνάγκη ἔχει, χρῶμενον αὐτῷ ὡς ἀρχῇ καὶ πέρατι
τῆς κινήσεως· ἢ γὰρ οἷον τε ἐν ταύτῃ νῦν γενέσθαι τε ἐν τινὶ καὶ
ἀπογενέσθαι ἐξ αὐτῆς, καὶ ἐλθεῖν καὶ ἀπελθεῖν. ἅμα γὰρ ἂν εἴη καὶ ἐκ
εἴη ἐν τῷ αὐτῷ, ὡς ἐν ἄλλῳ νῦν καὶ ἐν ἄλλῳ. εἰ δὲ τῆτο, πάν- 30
των δὲ τῶν νῦν χρόνος μεταξὺ, τὸν μεταξὺ χρόνον τῆτον ἂν εἴη
ἡρεμῶν, ἐν ᾧ καὶ γεγενῆσθαι τε καὶ ἀπογενεῖσθαι ἀπ' αὐτῆς. ἐπὶ
μὲν ὅν τῶν μέσων σημείων τῆς πεπερασμένης εὐθείας ἐκ ἀνάγκη
ἔχει τὸ φερόμενον γενέσθαι τε ἐν τινὶ καὶ ἀπογενέσθαι. ὁ δὲ γὰρ αὐτῶν
ἐστὶν ἐνεργεῖα, ὅδ' ὅλως σημείον ἐνεργεῖα· δεῖ γὰρ τὸ ἐνεργεῖα ση- 35
μεῖον καὶ ἐνεργεῖα μέσον καὶ ἀρχὴν εἶναι καὶ πέρασ, καὶ τῷ μὲν ὑποκει-
μένῳ ἔν, τῷ λόγῳ δὲ δύο. τῆτο δὲ ἐκ ἔστιν ἐπὶ τῆς συνεχῆς,
ἔς ἂν ἢ συνεχῆς. ἀλλὰ τότε γίνετο ἐνεργεῖα μέσον ἐνεργεῖα ση-
μεῖον, ὅταν εἴη ἐπ' αὐτῆς τὸ φερόμενον, καὶ ἐπιστὰν πάλιν ἀρετῇ
κινεῖσθαι. Themist. f. 62.

262 a εἰπὼν ὅτι ἐν ὁδῷ χρόνῳ ἐστὶ τὸ συνεχῶς ἐπὶ τῆς εὐθείας κι-
30. νούμενον κατὰ τι τῶν ἐν τῇ εὐθείᾳ σημείων, προσέθηκε "πλὴν ὅτι
νῦν ἐστὶ διαίρεσις," ἴσον λέγων τῷ κυρίως μὲν καὶ αὐτὸ μὴ εἶναι
ἐν χρόνῳ τὸ κινούμενον συνεχῶς ἐπὶ τῆς εὐθείας κατὰ τι τῶν ἐν
αὐτῇ σημείων, κοινότερον μὲντοι καὶ κατὰ συμβεβηκὸς δυνάμει καθ' 45
ἕκαστον τῶν σημείων εἶναι λέγεσθαι ἐν χρόνῳ, τῷ τῶν νῦν ἕκαστον,
καθ' ὃ ἐστὶν ἐφ' ἑκάστῳ τῶν σημείων τὸ κινούμενον ἐπὶ τῆς εὐθείας,
ἐκείνου εἶναι τὸν χρόνον ἐν ᾧ διεξέρχεται τὴν εὐθείαν. τῷ γὰρ ἐν τῷ

νῦν εἶναι, ὅ ἐστι διαίρεσις τοῦ χρόνου, τῆτο λέγειτο ἂν καὶ ἐν τῷ χρόνῳ
εἶναι, ὅτι τὸ νῦν ἐστίν, ἀλλ' ἢ τὸ κυρίως· τὸ γὰρ νῦν ἢ μέρος τοῦ χρόνου
ἐστὶν ἀλλὰ τομὴ αὐτοῦ, καθ' ὃ τέμνεται καὶ δύναται τμηθῆναι ὁ χρό-
νος. Simpl. f. 300.

τὸ δὲ "ἐν ἄλλῳ ἄρα σημείῳ χρόνον" εἶπεν ὡς ἴσον τῷ ἐν 262 b
ἄλλῳ νῦν· τὸ γὰρ νῦν τὸ ἐν τῷ χρόνῳ ἀνάλογον ἐστὶ σημείῳ τῷ ἐν 2.
τῇ γραμμῇ... τὸ δὲ "διὰ τὸ δύο ποιεῖν, ὡς περ ἂν εἰς καὶ νοήσειεν,"
ἴσον ἐστὶ τῷ ὅτῳ γὰρ τὸ ἐν τῷ ἀριθμῷ δύο ποιεῖ τῇ εἰσέσει. ἢ γὰρ
ὁ διαιρεῖ τὸ σημείον ἀδιαίρετον ὄν, ἀλλὰ οἷς αὐτῷ χρῆται, ποτὲ μὲν
ὡς πέρατι ποτὲ δὲ ὡς ἀρχῇ, διὰ τὸ ἴσα εἶναι ἐν αὐτῷ. πῶς δὲ τὸ
ἐν δύο ποιεῖ δεικνύς, προσέθηκεν "ὡς περ ἂν εἰς καὶ νοήσειεν." ἔκειτο
γὰρ τὸ ὅτῳ γινόμενον δύο τῷ λόγῳ γίνεσθαι δύο. εἶπε γὰρ "καὶ τῷ μὲν
ἀριθμῷ ἔν, τῷ λόγῳ δὲ δύο" (p. 262 a 21), ταυτέσι τῇ νοήσει.
id. f. 300 b.

δείξας ὅτι τὸ γινόμενον ἐν τινὶ καὶ ἀπογινόμενον ἀπ' αὐτῆς 262 b
ἀνάγκη ἔχει εἶναι ἐν αὐτῷ, ἀπορίαν πρὸς τῆτο φερομένην ἐπάγει, 7.
καὶ λύει τὴν ἀπορίαν, τὸ ἀδιορίστως ἐν αὐτῇ ληφθῆναι διορίζμενος. καὶ
ἢ μὲν ἀπορία βραχέως καὶ ἀσαφῶς ὑπ' αὐτῆς τεθείσα τοῖσιν ἔχει τὸ
κεφάλαιον. εἰ ἀνάγκη τὸ γινόμενον ἐν τινὶ καὶ ἀπογινόμενον ἀπ'
αὐτῆς χρόνον τινὰ ἡρεμῶν ἐν αὐτῷ, συμβῆσθαι τὰ ἰσοταχῶς κινώ-
μενα ἐπὶ ἴσων εὐθειῶν ἅμα ἀρξάμενα κινεῖσθαι, ἢ ἅμα διέναι
τὰς ἴσας εὐθείας, ὅπερ ἄτοπον· ὡς καὶ τὸ ἡγούμενον ἄτοπον, τὸ
γινόμενον ἐν τινὶ καὶ ἀπογινόμενον χρόνον τινὰ ἡρεμῶν. τὸ δὲ εἰρη-
μένον ἄτοπον συμβαίνει, ἐὰν τῶν ἰσοταχῶς κινουμένων τὸ μὲν ληφθῇ
γεγονέναι καὶ ἀπογεγονέναι κατὰ τι τῶν μεταξὺ σημείων, τὸ δὲ
μὴ ληφθῇ. ἐὰν γὰρ ἢ δύο τινὰ ἰσοταχῶς κινώμενα, οἷον τὰ α' δ',
ἐπὶ δύο τινῶν εὐθειῶν ἴσων τῆς τε ε' καὶ τῆς ζ', ληφθῇ δὲ τὸ α' ἐπὶ
τῆς εγ' ἐν τινὶ τῶν μεταξὺ τῶν ε' καὶ τῆς γ' σημείων, οἷον τῷ β',
μὴ μόνον ὅν ἀλλὰ καὶ γινόμενον καὶ ἀπογινόμενον, εἰ τὸ γεγονὸς ἐν
τινὶ καὶ ἀπογεγονὸς χρόνον τινὰ τὸν μεταξὺ τῶν δύο νῦν, τῶν τε ἐν ᾧ
γίνετο καὶ τῶν ἐν ᾧ ἀπογίνετο, ἡρεμῶν ἀνάγκη, ἀκολουθήσει τὸ θάττον
τὸ δ' τὴν ζ' εὐθεῖαν κινεῖσθαι, τὸ ἰσοταχῆς τε ὅν τῷ α' καὶ ἅμα
ἡγούμενον τῆς κινήσεως. τῆτο δὲ συνέβη διὰ τὸ ἐπὶ μὲν τῶν α' λα-
βεῖν τὸ καὶ γεγονέναι καὶ ἀπογεγονέναι ἐπὶ τινος τῶν μεταξὺ τῶν εγ'
σημείων, ἐπὶ δὲ τῶν δ' μηδὲν τοῖσιν προσλαβεῖν, ἀλλὰ συνεχῇ
τὴν κίνησιν εἶσαι· ὡς καὶ τὰ μεταξὺ τῶν ζ' σημείων δυνάμει
εἶναι, καὶ τὸ δ' συνεχῶς κινώμενον εἶναι μόνον ἐπὶ τῶν σημείων,
ἀλλὰ μὴ γίνεσθαι καὶ ἀπογίνεσθαι. εἰ ὅν ὅτῳ καὶ τὸ α' τὸ ἰσοταχῆς τῷ
δ' ληφθῆναι συνεχῶς κινώμενον, ἐκείνῳ ἐπακολουθεῖ τὸ θάττον τὸ δ'
40 διεξελθεῖν τὴν ζ' ἢ τὸ α' τὴν εγ'· ἀμφοτέρω γὰρ ὁμοίως διεξέρ-
χετο ὄντα ἐν τοῖς μεταξὺ σημείοις τοῖς δυνάμει, ἀλλ' ἢ τῶν ἐτέρω
γινόμενον ἐν τινὶ αὐτῶν καὶ ἀπογινόμενον· ἢ γὰρ ἀνάγκη τὸ ἐν τινὶ ὅν
καὶ γίνεσθαι ἐν αὐτῷ καὶ ἀπογίνεσθαι, ὅπερ ὁ ἀπορῶν λόγος ἐπὶ τῶν ἐτέρω
τῶν κινουμένων τῶν α' λαβὼν συνήγεν τὸ μὴ ἀληθῶς ἀποδεδειχθαι
τὸ ἡρεμῶν μεταξὺ χρόνον τινὰ τὸ γινόμενον καὶ ἀπογινόμενον. ὁ δὲ
Ἀριστοτέλης ἔλαβε γραμμὰς ε' καὶ μὲν τὴν εγ', ζ' δὲ τὴν τὸ ζ'.
ἀσαφὲς δὲ ὅν τὸ ἐπὶ τῶν δ' ῥηθέν (τὸ γὰρ πρότερον ὁρμήσαν καὶ ἀπελ-
θὼν πρότερον ἐλθεῖν ἀνάγκη) καλῶς ὁ Ἀλέξανδρος ἐσαφηνίσεν...
K k k 2

ἢ ἐκεῖνο δὲ πρὸ τῶν ῥητῶν ἀσάφειαν ἔχει τινά "ἅμα δὲ εἴη
τὸ α' ἐπὶ τῷ β' σημείῳ, ἢ τὸ δ' φέροιτο ἀπὸ τῆς ζ' ἄκρας πρὸς τὸ
η'" (v. 11). πῶς γὰρ ἅμα τὸ α' ἐπὶ τῷ β' ἢ τὸ δ' φέροιτο ἀπὸ
τῆς ζ' ἄκρας, εἴπερ ἅμα ἤρξαντο τὸ μὲν ἀπὸ τῆς ε', τὸ δὲ ἀπὸ
τῆς ζ'; ἀλλ' εἴκοι λέγειν ὅτε τὸ α' ἐπὶ τῷ β' σημείῳ ἤρμευε, τότε
τὸ δ' ἀπὸ τῆς ζ' ἄκρας συνεχῶς κινούμενον πρὸς τὸ η' φέρετο, ἢ ἔκ
ἤρμευε πᾶς ὡς τὸ α' καὶ τὴν ὑπόθεσιν. id. ib.

262b ἐντεῦθεν ἡ ἀρχὴ τῆς λύσεως, ἀπὸ τῶν ἡδὴ δεδειγμένων ἐπι-
17. χειρῶσα. id. f. 301.

262b δείξας ὅπως ἐπὶ τῷ συνεχῶς κινωμένῳ ἔκ ἐξὶ λέγειν τὸ γί-
22. νεῖς ἢ ἀπογίνεσθαι, ἐπάγει ὅτι ἐπὶ τῷ ἐπὶ τὸ πέρασ ἐλθόντος ἢ
ἀνακάμπτοντος ἀνάγκη λέγειν τὸ γεγονέναι τε αὐτὸ ἐν τῷ πέρατι
ἢ ἀπογεγονέναι. ἐκείνῳ γὰρ τὸ πέρασ τῆς εὐθείας δυνάμει ἐστίν, ὡς
ἦν τὰ μεταξὺ, ἀλλ' ἔστιν ἐνέργεια, διὸ ἢ γενέσθαι ἐν τῷ πέρατι
ἀνάγκη ἢ ἀπογενέσθαι ἀπ' αὐτοῦ. ἢ δεικνύσι τὸτο πάλιν διὰ τῆς
τῶν φοιχείων ἐκθέσεως, ἐναλλάξας, ὡς φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, τὰ
φοιχεῖα, ἢ ποιήσας νῦν τὸ ἢ κινούμενον, ὡς περὶ πρότερον τὸ δ', ἢ
τὸ δ' πέρασ νῦν τῆς εὐθείας, ὡς περὶ πρότερον ἦν τὸ ἢ. ἢ λέγει ὅτι
τὸ ἢ ἐλθὼν ἐπὶ τὸ πέρασ τὸ δ', ὅταν ἀνακάμψῃ πάλιν, τῷ ἐνὶ ση-
μείῳ ὡς δυσὶν, ὡς γὰρ ἀρχὴ ἢ πέρατι, κέχρητο. τὸτο δὲ ἦν τὸ γε-
20. νέσθαι ἢ ἀπογενέσθαι. διὸ ἐξ ἀνάγκης δεῖ αὐτὸ τὴν μεταξὺ χρόνον
τῶν νῦν, τὸ τε ἐν ᾧ ἐγένετο ἐν τῷ πέρατι τῷ δ' ἢ τῷ ἐν ᾧ ἀπε-
γένετο, ἀνακάμψαν ἀπ' αὐτῆς ἠρεμῆσαι. ἔτι μὲν ὁ Ἀλέξανδρος
τὴν ἐναλλαγὴν τῶν φοιχείων ἐξεδέξατο. μή ποτε δὲ τὸ δ' τὸ κιν-
νόμενον ὡς περὶ πρότερον ἐπ' ἄκρῳ τέθεικε τῆς ζ' εὐθείας, ἵνα ἀπὸ
25 τῆς ἄκρας κινούμενον αὐτὸ λάβῃ, ἔτι καὶ νῦν ἐν τῷ ἄκρῳ φυλάξας,
ἀντὶ τῆς ἄκρας τῆς εὐθείας αὐτὸ παρέλαβεν, τὸ δὲ ἢ, ὁ πέρασ ἦν
τῆς εὐθείας πρότερον, ἐπὶ τὴν ἀρχὴν τῆς εὐθείας, ταῦτάς ἐστιν ἐπὶ τὸ
δ', κινούμενον ἔλαβεν, ἵνα τὴν ἀνακάμψιν ἐν τῇ ἀρχῇ ποιήσας τὴν
ἀρχὴν ἅμα καὶ ὡς πέρασ λάβῃ. id. ib.

262b λύων τὴν ἀπορίαν τὴν λέγουσαν ὅτι εἰ τὸ α' γεγονὸς ἔσται ἐν
23. τῷ β' ἢ ἀπογεγονός, τὸ δὲ γινόμενον ἢ ἀπογινόμενον μεταξὺ
ἴστατο, συμβαίνει τὸ δ' ἴσοσταχὲς ἐν τῷ α' τὴν ζ' εὐθεῖαν ἴσῃ ἔσαν
τῇ ἐγ' ἔβαπτον διέναι ἥπερ τὸ α' τὴν ἐγ', ὅπερ ἄτοπον (τὰ γὰρ ἴσο-
σταχὴ τὰς ἴσας ἐν ἴσῳ χρόνῳ οἰεῖται), ταύτην ἔν λύων τὴν ἀπορίαν
35 ἔλεγεν ὅτι τὸ α' ἢ γίνετο ἐν τῷ β' ἢ ἀπογίνετο ἐν χρόνῳ, ἀλλ' ἦν
ἐν αὐτῷ ἐν τομῇ χρόνῳ ἢ ἐκ ἐν χρόνῳ, διότι μὴ ἔστιν ἐνέργεια ἐν
τῷ συνεχῇ τὰ σημεία, ἀλλὰ δυνάμει. ἢ καὶ ἔν, φησὶ, τὸ αὐτὸ
λέγειν ἐπὶ τῶν ἀνακαμπτόντων, ὅτι ἐξὶ μὲν ἐν τῷ νῦν καὶ τὸ δ', ἢ
μὴν καὶ γέγονεν ἐν αὐτῷ ἢ ἀπογέγονεν ἀπ' αὐτοῦ. . . δεῖ δὲ ἀφί-
40 κέσθαι ποτὲ καὶ ἐπὶ τὸ πέρασ καὶ ἐνέργεια ἐν αὐτῷ γενέσθαι, ὅντι καὶ
αὐτῷ ἐνέργεια ἀλλ' ἢ δυνάμει, ὡς τὰ πρὸ αὐτοῦ. . . οἶδεν δὲ καὶ
ἄλλην γραφὴν ὁ Ἀλέξανδρος, ἣν καὶ προηγουμένως ἀναγράφει
αὐτός, τὴν ἐν τοῖς πολλοῖς βιβλίοις φερομένην, ἣν καὶ ἐξηγησάμε-
νος πέπαυμαι, ὡς ἐτέραν παραγράφω. ἔχει δὲ ἡ ἄλλη ἕως
45 "ἀνάγκη γὰρ ἐπὶ τέλος ἐλθεῖν τὴν ἐνέργειαν ὅν δυνάμει." λέγει δὲ
ἂν ὅτι τὸ κινούμενον τέως ὅν δυνάμει ἐν τῷ τέλει, ἕως ἂν κινήσῃ,
ἀνάγκη ἐπὶ τέλος ἐλθεῖν τὴν ἐνέργειαν ὅν ἡδὴ τέλος, ὅταν ἐπ' αὐτῇ

γένῃ, τὸ δὲ ἐν τῇ ἐνέργειᾳ τέλει γινόμενον ἐν τῷ κατ' ἐνέργειαν
σημείῳ γίνετο ἐν χρόνῳ, καὶ ἐκ ἐν τομῇ χρόνῳ. ἀνάγκη γὰρ τὸ κιν-
νόμενον ἀνακάμπτειν ἀπ' αὐτοῦ, ὅταν μὲν ἐπ' αὐτῇ κινήσῃ, ὡς τε-
λευτῇ αὐτῷ χρόνῳ, ὅταν δὲ ἀπ' αὐτοῦ, ὡς ἀρχῇ. τὸ δὲ πέρα-
5 τος καὶ τῆς ἀρχῆς ἠρεμίας ἀνάγκη μεταξὺ γενέσθαι. id. f. 301 b.

δείξας ὅτι ἐν τῷ συνεχῇ τὰ μεταξὺ τῶν ἄκρων σημεία δυ-
263a νάμει ἐξὶ καὶ ἐκ ἐνέργεια, καὶ διὰ τούτου τὸ κινούμενον συνεχῶς ἐπὶ τῷ
συνεχῆς ὅτε γίνετο κατὰ τι αὐτῶν ὅτε ἀπογίνετο ἀπ' αὐτῶν, ὡς
ἐὰν τούτου ποιήσῃ διήρηκε τὸ συνεχές, τῷ φησὶ δεῖν χρῆσθαι καὶ
πρὸς τὰς ἐρωτῶντας τὴν Ζήνωνος λόγον. περὶ δὲ τῶν Ζήνωνος τῶ
Ἑλεάτου λόγων, ὅς ἡρώτα γυμνάζων τὰς προσδιαλεγόμενας, καὶ
δεικνύειν δοκῶν ὅτι ἐκ ἐξὶ κινήσεως, εἶπεν αὐτὸς ἐν τῷ Ζ' τῆς δὲ τῆς
πραγματείας (c. 9) ὅτι τέτταρες εἰσὶ, καὶ τίνες, καὶ πρὸς ἕκαστον
οἰκείως ἐνέστη. τῶν δὲ τεσσάρων ἐκεῖνων λόγων ἕνα προχειρισά-
μενος νῦν, ὑπομιμνήσκει μὲν ἡμᾶς τῆς τότε ἐρηθείας λύσεως αὐτοῦ,
λέγει δὲ ὅτι προσφύετον λυθῆσθαι μᾶλλον ἀπὸ τῶν προσεχῶς
δεδειγμένων. ἦν δὲ ὁ μὲν ὑπὸ Ζήνωνος λεγόμενος λόγος, ὅς νῦν
μνημονεύει, ταῦτος. εἰ ἐξὶ κινήσεως, ἔσται τὸ ἐν πεπερασμένῳ
χρόνῳ ἄπειρα διεληλυθός. τῷ γὰρ ἐπ' ἄπειρον εἶναι τὴν διχοτομίαν
ἐν παντὶ συνεχῇ ἔσται ἄπειρα ἡμίση, τῷ πᾶν μόνον αὐτὸ ἡμισυ
ἔχειν. ἔσται δὲ τὸ κεκινημένον τὴν πεπερασμένην τὰ ἄπειρα ἡμίση
διεληλυθός ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ, ἐν ᾧ διήλθε τὴν πεπερασμέ-
νην. προσλαμβάνων δὲ τὸ ἀντικείμενον τῷ ἐν τῷ συνημμένῳ
ἐπομένῳ, τὸ μὴ δύνασθαι τι ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ ἄπειρά τινα
25 διεξελθεῖν, διότι ὁ δὲ διεξελθεῖν ὅλως οἶον τε τὰ ἄπειρα, ἀνῆρει τὸ
εἶναι κίνησιν. ἔτι μὲν ὁ Ζήνων. τινὰς δὲ ἄλλως ἐρωτᾶν αὐτόν
φησὶ λέγοντα, εἰ ἐξὶ κινήσεως, ἐπεὶ ἐστὶν ἄπειρά ἡμίση ἐν παντὶ
συνεχῇ, τὸ κινούμενον ἐπὶ τῷ συνεχῆς δύνασθαι καθ' ἕκαστον ἡμισυ
ἀριθμεῖν. ταῦτα δὲ γινόμενα, ὅταν τὸ κινούμενον διεληλυθός ᾖ τὸ
30 πεπερασμένον μέγεθος, ἔσται ὁ ἀριθμὸς ἄπειρα ἡμίση ἡριθμηκώς.
εἰ ἔν τῷ αὐτῷ ἀδύνατον, τὸ ἀριθμεῖσθαι τὰ ἄπειρα, ἀδύνατον ἂν εἴη καὶ
τὸ ὅτι τούτου ἔπει. εἶπετο δὲ τῷ κίνησιν εἶναι. id. f. 302.

ἢ δ' αὐτὴ γίνετο ἀπορία, καὶ αὐτὰς τις τῶν μεγέθους μόνον
263a ἀξιώσῃ τὰ ἡμίση ἀριθμεῖσθαι, ὅταν τὸ κινούμενον διέρχῃ αὐτό, καὶ
14. μὴ προχρήσῃ τῷ χρόνῳ, ὡς Ζήνων ἐποίησε. καὶ διὰ τούτου εἰκοιεν ὁ
Ἀριστοτέλης τῷ Ζήνωνος λόγῳ προδιδόναι τὴν ἄλλοις ἀπὸ τῆς
ἀριθμῆναι ἐρωτῶντα τὴν αὐτὴν λόγον, ὅτι πρὸς τὴν τοιαύτην ἐρώτη-
σιν ἐκ ἦν ἰκανὴ ἢ τότε ἐρηθεία λύσις, ἢ καὶ τὴν χρόνον ὁμοίως ἄπει-
ρον τῷ μεγέθει δεικνύσα, ὡς περὶ ὁ δὲ πρὸς τὴν ἀπὸ τῆς χρόνος μόνον
ἐρωτῶμενον ἢ τῷ μεγέθει. id. f. 302 b.

ἀλλ' ἐρεῖ τις ὅτι εἰ πᾶν συνεχές ἐπ' ἄπειρον διαίρετόν, καὶ
263a πᾶν μόνον τῷ συνεχῆς συνεχές ἐστὶ, καὶ διαίρων τὸ συνεχές ἐκ
26. ἀναίρει τὸ συνεχές εἶναι. ταύτην ἔν λύων τὴν ἔνστασιν λέγει πῶς
ἐστὶ τὰ συνεχῆ ἐπ' ἄπειρον διαίρετά. διότι γὰρ δυνάμει ἔχει τὰ
ἄπειρα, ἐκ ἐντελεχείᾳ. τῷ γὰρ καθ' ὅτι ἐν αὐτῷ μόνον δύνασθαι
τομὴν δέξασθαι. id. ib.

ὡς ὁ διαίρων καὶ ἀριθμῶν τὰ ἡμίση διαφθερίζει τὴν ὑπόθεσιν
τῷ προβλήματος. ἡμεῖς μὲν γὰρ ζητῶμεν εἰ ἄπειρα ἐν τῇ συνεχῇ

τὰ ἡμίση, ὁ δὲ συνεχῇ φυλάττει λαιπὸν ὅτε τὴν εὐθείαν ὅτε τὴν κίνησιν· συνδιαίρει γὰρ τῆς εὐθείας τομῇ καὶ τὴν κίνησιν. ἔτι δὲ καὶ ἐν τῷ χρόνῳ καθάπερ σημειῖον τὸ νῦν· τὸ γὰρ αὐτὸ πέρασ· καὶ ἀρχή, πέρασ μὲν τῷ παρελθόντος, ἀρχή δὲ τῷ μέλλοντος. ἀλλὰ καὶ τὸ πρᾶγμα, καθ' ὃ γέγονεν ἢ μεταβολή, τῷ μέλλοντι μάλλον προσνεμητέον (ὁ 14). λέγω δέ, οἷον ἐπειδὴ τὸ χρόνος ἐν ᾧ ἀπε-
 θνησκε Σωκράτης, πέρασ τί ἐστιν ἐν ᾧ πρῶτον ἀποτέθηκεν, τὸτο ὡς μὲν καὶ χρόνον προσήκει καὶ τῷ παρελθόντι (πέρασ γὰρ ἐκεῖνος ἐστίν), ὡς δὲ καὶ τὸ πρᾶγμα, λέγω δὲ τὸ τεθνηκέναι, μάλλον προσήκει τῷ μέλλοντι, ἐν ᾧ ὅλον λέγει τὸ τεθνηκέναι. εἰ δὲ ἐρεῖ τις, ἐν μὲν τῷ πέρατι τῷ παρελθόντος ἐστὶ ἀποθνήσκων Σωκράτην, ἐπειδὴ καὶ ἐν ὅλῳ τῷ παρελθόντι, ἐν δὲ τῇ ἀρχῇ τῷ μέλλοντος τεθνηκέναι, ἐπειδὴ καὶ ἐν ὅλῳ τῷ μέλλοντι, ἔτος, εἰ μὲν ἐφυλάχθη τὸ νῦν, ὥσπερ καὶ τὰληθές ἔχει, πέρασ τε ὃν ἅμα καὶ ἀρχή, ἅμα ἂν λέγοι καὶ ἀποθνήσκων Σωκράτην καὶ τεθνηκέναι· τὸτο δὲ ὅθεν δια-
 φέρεται τὸ ζῆν τε ἅμα καὶ τεθνηκέναι Σωκράτην. εἰ δὲ δύο ποιήσει τὰ νῦν, ἐφεξῆς ἀλλήλων ποιήσει τὰ νῦν. ἀλλ' αἰτοπον· ὅ γὰρ σύγκει· ὁ χρόνος ἐξ ἡμερῶν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἴσως τοῖς καθόλου περὶ κινήσεως λόγοις οἰκείωτερα. Themist. f. 62.

263b πῶς τὰ δυνάμει ἄπειρα οἷον τε διελθεῖν, δηλοῖ, φησὶν ὁ 20
 6. Ἀλέξανδρος, διὰ τὸ ὅ γὰρ συνεχῶς κινούμενος· καὶ τῶν ἐξῆς. ἐπεὶ γὰρ ἡ γραμμὴ ἢ κενὴ καὶ κενημένη, συμβεβηκός ἔχει τὸ δυνάμει ἐπ' ἄπειρον εἶναι διαιρετὴ καὶ ἄπειρα ἡμίση δυνάμει ἔχειν, τὴν γραμμὴν διεξελθὼν καὶ συμβεβηκός τὰ δυνάμει ἄπειρα ἡμίση διελήλυθε, τατέσι ταύτην διελήλυθεν ἢ καὶ συμβεβηκός ἐστι τὸ ἔχειν ἄπειρα ἡμίση δυνάμει. ὅ γὰρ τὸτο ἢ τῆς γραμμῆς ἢ ὅσας καὶ τὸ εἶναι, τὸ ἔχειν ἄπειρα ἡμίση, ἐπεὶ ὅτι ἂν ἔτι καὶ συμβεβηκός ἦν τὴν γραμμὴν κενημένην ἄπειρα ἡμίση διεληλυθός, ἀλλὰ καθ' αὐτό, εἶγε καθ' αὐτὸ γραμμὴν κενὴν· ἢ τὸ εἶναι ἐν τῇ ἔχειν ἄπειρα ἡμίση. ἐπεὶ δὲ μὴ τὸτο ἐστὶ τῇ γραμμῇ τὸ γραμμῇ εἶναι, ἀλλὰ τὸτο μὲν αὐτῇ συμβεβηκός, ἔστι δὲ αὐτῇ τὸ γραμμῇ εἶναι μῆκος ἀπλατές, τὴν γραμμὴν διελθὼν καθ' αὐτὸ μὲν διελή-
 λυθε μῆκος ἀπλατές, καὶ συμβεβηκός· δὲ ὅσα ἦν τῇ γραμμῇ συμβεβηκότα, οἷον εἰ λευκὴ ἦν, τὸ λευκόν καὶ ὁμοίως τῶν ἄλλων ἕκαστον, ὧν ἐν ἦν καὶ τὸ ἄπειρα ἡμίση ἔχειν δυνάμει. ὅπως ἐξ-
 35 γησαμένον τὸ Ἀλέξανδρος καὶ αὐτοῖς τούτοις τοῖς ῥήμασι τὴν προ-
 κειμένην λέξιν, ἐπιζητοῖ ἂν τις, ὡς οἶμαι· πρῶτον μὲν διὰ τί τῷ συμβεβηκέναι τῇ γραμμῇ ἄπειρα ἡμίση εἶναι, προσέθηκεν αὐτὸς τὸ δυνάμει, καὶ ὅ μόνον τὴν λέξιν ὅπως ἔγραψεν, καίτοι τῶν εἰς ἐμὲ ἐλθόντων βιβλίων ὅτι ἐχόντων τὸ δυνάμει προσκειμένον, ἀλλὰ καὶ ἐξηγήσατο ὅπως· τὸ γὰρ τὴν γραμμὴν, φησὶ, διεξελθὼν καὶ συμβεβηκός τὰ δυνάμει ἄπειρα ἡμίση διελήλυθε, τατέσι ταύ-
 40 την διελήλυθεν ἢ καὶ συμβεβηκός ἐστι τὸ ἔχειν ἄπειρα ἡμίση δυνάμει. πῶς δὲ συμβεβηκός εἶναι λέγει τῇ γραμμῇ τὸ δυνάμει ἐπ' ἄπειρον εἶναι διαιρετῇ, εἰπερ συνεχῆς μένει γραμμὴ, παντὶς δὲ συνεχῆς λόγος τὸ ἐπ' ἄπειρον εἶναι διαιρετόν· ἐπιζητοῖ δὲ χρὴ καὶ ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης ὅτι λέγει τὸτο ὅπερ ὁ Ἀλέξανδρος, ὅτι συμ-
 βεβηκός ἔχει ἢ γραμμῇ τὸ δυνάμει ἐπ' ἄπειρον εἶναι διαιρετῇ,

ἀλλ' ὅτι συμβεβηκός τῇ γραμμῇ ἄπειρα ἡμίση εἶναι. πρὸς δὲ τὴν τὴν Ἀριστοτέλους λέξιν ἀπορητέον, πῶς ὁ συνεχῶς τὴν πεπερασμέ-
 νην καθ' αὐτὸ κινούμενος καὶ συμβεβηκός ἄπειρα διελήλυθε;...
 μὴ ποτε ὅτι συμβεβηκός εἶδος ἄλλο τι νῦν παραδίδωσιν ἡμῖν ὁ Ἀριστοτέλης, τὸ δυνάμει τινὲς ὑπάρχον συμβεβηκός εἶναι λέγων αὐτῷ. ὅτι καὶ τῇ γραμμῇ συμβεβηκός φησὶ τὸ ἄπειρα ἡ-
 μίση εἶναι, ὅτι δυνάμει ἐστὶν ἐν αὐτῇ, καὶ τὸ δυνάμει ἐπ' ἄπειρον διαίρεισθαι λόγος τῷ συνεχῆς ἦ. ἐπειδὴ δὲ ἕκαστον καὶ τὸ ἐνεργεῖα μάλιστα ἐστὶν ὅτι ἐστὶ, καὶ ὅτι καὶ τὸ δυνάμει τὸ ἐν αὐτῷ, διὰ τὸτο καὶ τῆς γραμμῆς τὴν ὅσας καὶ τὸ εἶναι ὅτι καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ἄπειρα φησιν εἶναι, ὅτι δυνάμει ταῦτα ἐν αὐτῇ, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐν καὶ συνεχῆς, ὅπερ ὑπάρχει τῇ γραμμῇ κατ' ἐνέργειαν. Simpl. f. 303.

μνημονεύσας τὸ νῦν, ὅτι τὸ μὲν ἀρχὴ τὸ δὲ πέρασ ἐστὶ, καὶ ὅτι 263b
 διαίρεισθαι ἐστὶ χρόνος, ὅτι χρόνος, καὶ ὅτι ἡμέρας, καὶ ὅτι ἕκ ἐνδὲξαι ἐν
 τῷ αὐτῷ νῦν γενέσθαι καὶ ἀπογενέσθαι ἐν τινὶ καὶ ἀπὸ τινος (εἴη γὰρ ἂν ἅμα τι ἐν τῷ αὐτῷ καὶ ἕκ εἴη), δεικνύσιν ἐφεξῆς τὸ νῦν τὸτο, καθ' ὃ ἡ διαίρεσις γίνεσθαι τὸ χρόνος, ὡς μὲν πρὸς τὸν χρόνον τὸν διαιρέ-
 μένον ὁμοίως ἐν ἀμφοτέροις ἐστὶ τοῖς μορίαις αὐτῷ, τὸ μὲν πέρασ ὃν τὸ δὲ ἀρχή· ὅτι γὰρ συνεχῆς ὁ χρόνος τῷ κοινῷ ἔχειν ὅρον τὰ μόρια αὐτῷ τὸ νῦν... ὅτι δὲ τὸτο ὅπως ἔχει, δεικνύσιν τὸ ἐπόμε-
 νον αἰτοπον τῷ μὴ ὅπως ἔχειν φανερόν ποιῶν. εἰ γὰρ τις, φησὶ, τὸ διαίρειν τὸ πρότερον καὶ ὕστερον σημειῖον, τατέσι τὸ νῦν, μὴ αἰετῶν ὕστερον πράγματι συντάττει, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τῶν χρόνων ὅπως καὶ ἐπὶ τῶν πραγμάτων κοινόν αὐτῷ τὸ πρότερον καὶ ὕστερον λαμβάνει, ὡς ἐν ἀμφοτέροις εἶναι τοῖς πράγμασιν, ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς χρόνοις ἦν, συμβεβηκός αἰτοπόν τι· ἔστι γὰρ τὸ αὐτὸ ἅμα ὃν καὶ ἕκ ὅν, καὶ ὅτε γέ-
 γονέ τι, τότε ὅτι ὅν, ὅπερ ὅπως ἔχον ἀποδείξει. τὸ δὲ τῷ δὲ πράγματι αἰετῶν ὕστερον πάθος ἐστίν· ἴσον ἐστὶ τῷ καὶ τὸ δὲ τὰ πράγματα τὰ ἐν τῷ χρόνῳ λαμβανόμενα αἰετῶν ὕστερον γενο-
 μένα πάθος ἐστίν· πράγματα γὰρ καὶ τὰ πάθη. ἢ τῷ δὲ πράγματι αἰετῶν ὕστερον πάθος ἐστίν, ἀντὶ τὸ καὶ τὸ δὲ τὸ πρᾶγμα τὸ ἐν τῷ χρόνῳ αἰετῶν ὕστερον πάθος γινόμενα ἐν αὐτῷ ἐστίν· ὕστερον δὲ πάθος εἶπε τὸ εἰς ὃ ἡ μεταβολὴ γέγονε, καινῶς τὸ πάθος εἰπὼν ἐπὶ πασῶν τῶν κινήσεων... καὶ τὸ ἀπορούμενον δέ, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, τὸ πότε ἀπέθανε Σωκράτης, λυοῖτο ἂν ὅπως. id. f. 303 b.

ὅτε ἐδείκνυν ὅτι τὸ ἀνακάμπτειν ἀνάγκη ἡρεμῆσαι ἐν ἐκείνῳ 263b
 ἀφ' ὃ ἀνακάμπτει, προχωρησάμενος ἐν τῇ δεῖξει τῷ μὴ δυνάμει ἐν
 τῷ αὐτῷ νῦν, ὅπερ ἐστὶ πέρασ χρόνος ἀλλ' ὅτι χρόνος, γενέσθαι τι ἐν
 τινὶ καὶ ἀπογενέσθαι ἀπ' αὐτῷ, ὅπερ ἡκολούθει τῷ μὴ ἐξ ἡμερῶν συγχεῖσθαι τὸν χρόνον μηδὲ δυνάμει ἔχεισθαι ἀλλήλων τὰ νῦν (τὸτο γὰρ κειμένην ἔπει) τὸ τῶν δυοῖν νῦν, τὸ τε ἐν ᾧ ἐγένετο κινούμενον πέρατι ὅντι τὸ γίνεσθαι, καὶ τὸ νῦν ἐν ᾧ ἀπεγένετο, χρόνον τινὰ με-
 ταξὺ γεγενῆσθαι, ἐν ᾧ ἦν ἀνάγκη ἡρεμῆσαι μὴ πελαζόντων ἀλλή-
 λους τῶν νῦν), τὸτο ὅτι αὐτὸ προσκατασκευάζει νῦν, ὅτι μὴ σύγ-
 κει· ὁ χρόνος ἐξ ἡμερῶν μηδὲ διαίρει· εἰς ἡμέρη. καὶ ἐδείξε μὲν
 τὸτο διὰ πλειόνων ἐν τῷ Ζ τῆσδε τῆς πραγματείας (c. 1), κα-
 θελικώτερον αὐτὸ προβαλλόμενος, ὅτι μὴδὲν συνεχῆς ἐξ ἡμερῶν σύγκει. id. f. 304.

264a εἶτα ἔντασαν λῦει τὴν λέγουσαν ὅτι ἡ αὐτὴ ἀπορία δύναται
 1. ἀπορεῖσθαι καὶ πρὸς τὸς ἕκ ἐξ αὐτῶν λέγοντας συγκεῖσθαι τὴν χρό-
 νον· καὶ γὰρ ἐπὶ τούτων δοκεῖ εὐλόγον εἶναι, ὡς ἐπ' ἐκείνων, εἶναι τινα
 μεταξὺ τῶ τε ἐν ᾧ ἐγίνετο καὶ τῶ ἐν ᾧ ἔστι χρόνον· πάλιν γὰρ ὁμοίως
 ἐν μὲν τῷ α', ἐπειδὴ ἐγίνετο ἐν αὐτῷ, ἕκ ἔστι, ἐν δὲ τῷ β' ἔστι·
 μεταξὺ ἄρα τῶ τε ἀμερὸς τῶ χρόνος καὶ τῶ β', ὃ εἶχeto ἀλλήλων,
 ἔστι τις χρόνος. εἰ ὅν καινὸν τὸ ἀπορον, ὑδέπω ἂν εἴη δεδευγμέ-
 νον τὸ μὴ ἐξ αὐτῶν συγκεῖσθαι τὴν χρόνον. λέγει ὅν ὅτι ἕκ ἔστιν ἡ
 αὐτὴ ἀπορία καὶ πρὸς τὸς μὴ ἐξ αὐτῶν ποιῶντας τὴν χρόνον. καὶ
 τὴν αἰτίαν προσέθησαν· αὐτὰ γὰρ τῶ χρόνος ἐν ᾧ ἐγίνετο, ἐν τῷ
 10 ἐχάτω σημείῳ γέγονε καὶ ἔστιν, ὅς σημείον ὑδὲν ἐχόμενον ἐστὶν ὑδὲ
 ἐφεξῆς, οἱ δὲ ἄτομοι χρόνοι ἐφεξῆς. διὸ ἐπὶ μὲν τῶν ἄτομον λε-
 γόντων εἶναι τὸν α' χρόνον ἕκ ἔστιν εἰπεῖν ὅτι ἐγίνετο μὲν ἐν τινι
 αὐτῶ, ἔστι δὲ ἐν τῷ πέρατι· ὃ γὰρ ἔστι πέρας τῶ ατόμου... ἀπο-
 ρίαν δὲ τούτοις ἐφεξῆς ὁ Ἀλέξανδρος τίθησιν, ὃ πᾶν πραγμα-
 15 τειώδη, ὡς οἶμαι. εἰ γὰρ τις λέγοι, φησὶν, ἐν μὲν τῷ πέρατι τῶ α'
 χρόνος, ἐν ᾧ ἐστὶν ἡδὴ μεταβεβληκός, εἶναι τὸ δ', ἐν δὲ τῷ α'
 χρόνῳ μὴ εἶναι (ἐγίνετο γὰρ ἐν ἐκείνῳ), καὶ χρώμενος τῷ αὐτῷ
 λόγῳ ἀπαιτοῖ μεταξὺ τῶ α' χρόνος καὶ τῶ πέρατος αὐτῶ εἶναι
 τινα χρόνον ἐν ᾧ ἐγένετο, ἔτι δοκεῖ ἡ αὐτὴ ἀπορία μένειν. id. 20
 f. 304 b.

264a δείξας ὅτι ἐν μὲν τῷ α' χρόνῳ ἐγίνετο τὸ δ', ἐν δὲ τῷ πέρατι
 4. τῶ α' γέγονεν, ὅτι ἕκ ἔστι χρόνος τούτο ἐν ᾧ γέγονεν ἀλλὰ πέ-
 ρας χρόνος, δείκνυσιν ἀγχιωσάτα. εἰ γὰρ ἐν μὲν τῷ α' ὅλῳ χρόνῳ,
 φησὶν, ἐγίνετο, ἐν δὲ τῷ πέρατι αὐτῶ γέγονεν, δεῖχθῆναι δὲ ἴσος 25
 ὁ χρόνος ὁ ἐν ᾧ ἐγίνετο συναμφοτέρῳ τῷ τε ἐν ᾧ ἐγίνετο καὶ
 τῷ ἐν ᾧ γέγονε, ὁ γὰρ ὅτι τὸ ἐν ᾧ γέγονε προσεθεῖν τῷ ἐν ᾧ
 ἐγίνετο χρόνῳ ἕκ ἐποίησε μείζονα τὸν χρόνον. ὥστε ἕκ ἦν χρό-
 νος τὸ ἐν ᾧ γέγονε· χρόνος γὰρ χρόνῳ προσεθεμένος μείζονα τὸν
 ὅλον ποιεῖ. ὅτι δὲ ἕκ ἐποίησε μείζονα, ὁ γὰρ, εἰπερ ἐν πέ- 30
 ρατι τῶ α' χρόνος γέγονε, τὸ δὲ πέρας ἀμερὸς ἐστίν. καὶ ἦν μὲν
 αὐτόθεν ὁ γὰρ ὅτι τὸ πέρας τῶ χρόνος ἕκ ἔστι χρόνος, πολλὴν δὲ
 ἐποίησεν ἐνάργειαν ἡ δοκῶσα παραδοξολογία, τὸ μὴ εἶναι πλείονα
 τὸν χρόνον, τὸν τε ἐν ᾧ ἐγίνετο καὶ τὸν ἐν ᾧ γέγονεν, τῶ ἐν ᾧ
 ἐγίνετο μόνον. δοκεῖ δὲ μοι μὴ μάτην προσεθεικέναι τῷ "ἡ ἐν ᾧ 35
 ἐγίνετο μόνον" τὸ "παντί," ἀλλ' εἰς ἐνδείξιν τῶ δεῖν μὲν τῶ
 πέρατος αὐτὸν λαμβάνειν. ἐκ δὲ τούτων τῶν λόγων, φησὶν ὁ
 Ἀλέξανδρος, δύναται ὁρμώμενον δεῖν τὸν αὐτὸν τῶν Στωϊκῶν
 ἀξιώματα, ὃ μεταπίπτοντά τινες λέγουσιν ἀπεριγράψως, μὴ
 ὄντα τοιαῦτα. ἔστι δὲ ταῦτα τοιαῦτα· εἰ ζῇ Δίῳ, ζήσεται 40
 Δίῳ. id. ib.

264a οἰκείως λέγει τὸς ἐκ τῶν οἰκείων τῷ προκειμένῳ γινόμενος
 7. συλλογισμός, ὅς καὶ ἀποδεικτικὸς ἔθος αὐτῷ καλεῖν. ἐφεξῆς δὲ
 τὸ αὐτὸ τούτο λογικῶς δεῖξιν ἐπαγγέλλει. λογικοὶ δὲ εἰσι συλ-
 λογισμοὶ οἱ μὴ διὰ τῶν οἰκείων καὶ προσεχῶν τῷ προκειμένῳ γινώ- 45
 μενοι, ὥσπερ οἱ πρότεροι, διὰ τε τῶν διαφορῶν τῆς κατ' εὐθείαν
 κινήσεως· καὶ διὰ τῶν ὑποκειμένων τῇ τοιαύτῃ κινήσει μεγέθους, ἀλλὰ
 διὰ καινότητος καὶ καθολικωτέρων καὶ δυναμένων καὶ ἄλλοις ἐφαρμο-

ζειν, ὅς ἔθος αὐτῷ διαλεκτικὸς καλεῖν ὡς δι' ἐνδοξῶν γινόμενος
 ἐπιχειρήσεων. θήσει γὰρ ἐφεξῆς λόγους ὅτι τοῖς κατ' εὐθείαν ὑπαρ-
 κινουμένοις προσήκοντας, ὅτε ἐκ τῶν τούτοις μόνους καθ' αὐτὴν ὑπαρ-
 χόντων εἰλημμένους, ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς ἐξ ἀντικειμένων εἰς ἀντι-
 5 κείμενα μεταβάλλουσιν, καὶ ἐκ τῶν ἀντικειμένων εἰλημμένους, ἀπερ
 ὃ μόνον τοῖς κατ' εὐθείαν κινουμένοις κυρίως, ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς
 μεταβάλλουσιν ὑπάρχει. id. f. 305.

ὅτι μηδεμία κίνησις ἐξ ἐναντίας εἰς ἐναντίον γινόμενη συνεχὴς 264a
 εἶναι δύναται, δείκνυσιν προλαβὼν ἀξίωμα καθολικὸν τὸ λέγον ὅτι
 10 πᾶν τὸ διὰ κινήσεως συνεχὲς ἐπὶ τι ἀφικνύμενον ἀκωλύτως εἰς
 ὅπερ ἦλθε πληρῶσαν τὴν κίνησιν, ἐπὶ τούτῳ τὴν ὁρμὴν εἶχε καὶ ὅτε
 τῆς κινήσεως ἤρχετο· πᾶν γὰρ τὸ κινούμενον ὥσπερ ἀπὸ τινος ὠρι-
 σμένον κινεῖται, ὅταν καὶ ἐπὶ τι ὠρισμένον, ἂν μὴ ὑπὸ τινος ἐμποδί-
 ζῇ... τί γὰρ μᾶλλον ἐν τῷδε ἢ ἐν τῷδε γινόμενον; τούτῳ γὰρ
 15 σημαίνει τὸ τί γὰρ μᾶλλον νῦν ἢ πρότερον; ὁμοίως δὲ, φησὶ, καὶ
 ἐπὶ τῶν ἄλλων κινήσεων· ὃ γὰρ ἐπὶ μόνῃ τῆς φορᾶς, ἐφ' ἧς ὡς
 ἐπὶ παραδείγματος ἐγύμνασε τὸ ἀξίωμα, ἀληθὴς φησὶν ἐστὶν ὁ
 λόγος, ἀλλ' ὁμοίως ἀληθὴς καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων κινήσεων, τῆς τε
 ἀλλαιώσεως καὶ τῆς αὐξήσεως τε καὶ μειώσεως καὶ ὅλως τῶν εἰς τὰ
 20 ἐναντία μεταβαλλουσῶν· ὃ γὰρ δὴ ἐπὶ τῆς γενέσεως καὶ φθορᾶς, ὡς
 μαθησόμεθα. τούτῳ ὅν ἀληθὴς ἡξιωμένον, διὰ συνημμένον τινὸς
 τοῦτο δείκνυσιν τὸ προκειμένον, ὡς ἐπὶ παραδείγματος τῆς φορᾶς
 γινόμενον τῶ λόγῳ... ὁ δὲ Ἀλέξανδρος καὶ ταύτην ταῖς εἰρημέ-
 ναις προσέθησι τὴν ἐπιχειρήσιν ἕκ ἀπὸ τῶ αὐτῶ ἀξιώματος ὁρμω-
 μένῃ· εἰ γὰρ ἀδύνατον, φησὶ, τῇ κατ' εὐθείαν κινήσει τὴν παρὰ φύσιν
 εἶναι συνεχὴ καὶ μίαν, τῷ δὲ ἐπὶ τῆς εὐθείας κινουμένῳ καὶ ἀνακάμ-
 πτοντι ἀνάγκη, εἰ τὴν ἐτέραν κινεῖται κατ' εὐθείαν, τὴν ἐτέραν παρὰ
 φύσιν κινεῖται, ἕκ ἂν εἴη συνεχὴς ἡ ἐκ τῆς ἐπὶ τὸ ἄνω καὶ ἐπὶ τὸ
 κάτω συγκεκλιμένη. id. f. 305 b.

τούτῳ δὲ ὄντος ἀληθὸς, τὸ κάτωθεν ἄνω κινούμενον, εἰ γενό- 264a
 μένον ἂν μὴ ἡσυχάζει καὶ ἡρεμεῖ, ἀλλὰ τῇ αὐτῇ ὁρμῇ συνεχῶς
 14. φέρεται ἐπὶ τὸ κάτω, καὶ ὅτε ἤρχετο κάτωθεν κινεῖται, ἐπὶ τὸ κάτω
 ἄρα ἐφέρετο. γελοῖον μὲν δὴ καὶ καθ' αὐτό, μᾶλλον δὲ καὶ ὕψους
 εἰ γὰρ ἅπαν τὸ κάτω φερόμενον ἐκ τῶ ἄνω φέρεται κάτω, ὁ γὰρ ὡς
 τὸ κάτωθεν κινούμενον, εἰπερ συνεχῶς κινεῖται, ἡδὴ φέροιτο ἂν ἐκ
 τῶ ἄνω, καὶ ὕψους γέγονεν ἐν αὐτῷ. τούτῳ δὲ ἀδύνατον. ἀνάγκη
 ἄρα πρότερον ἵστασθαι ἐν τῷ ἄνω. Themist. f. 62 b.

πρότερον μὲν ἐπὶ τῆς κατ' εὐθείαν φορᾶς ἐποιεῖτο τὸν λόγον, 264a
 εἶτα ἐπὶ πάσης τῆς κυρίως κινήσεως, ἐφ' ἧς ἐξ ἐναντίας εἰς ἐναντίον
 21. ἡ μεταβολὴ γίνεται, καὶ ἐπὶ παραδείγματος καὶ τότε τῆς εὐθείας
 ὁ λόγος προήει. νῦν δὲ καθολικωτέρων ἐπὶ πάσης μεταβολῆς ἡ
 ἀπόδειξις γίνεται τῆς καὶ τὴν γένεσιν περιεχούσης καὶ τὴν φθοράν· τῇ
 γὰρ φερῆσαι προχρῆται ὡς πάντων τῶν μεταβαλλόντων εἴτε κατ' εὐ-
 22. πον εἴτε κατ' εὐθείαν ἢ ποσότητα ἢ κατ' εὐθείαν ἐκ τῆς οἰκείας γι-
 νόμενων φερήσεως... εἰπὼν δὲ "τὸ δὲ μὴ αἰετὶ κινούμενον τὴνδε τὴν
 κίνησιν," πῶς χρὴ λαμβάνειν "τὴνδε τὴν κίνησιν" ἐξηγήσατο διὰ
 τῶ "λέγω δὲ ὅσαι ἕτεραι τῷ εἶδει, καὶ μὴ εἴτι μόνον ἔστι τῆς
 23. ὅλης." τὸ γὰρ ἐπὶ τὸ ἄνω κίνησιν κινούμενον, ἥτις τῷ εἶδει τῆς

ἐπὶ τὸ κάτω διαφέρουσα καὶ ἀντικειμένη αὐτῇ, ὃ δὲ δύναμις μίαν συνεχῆ μετ' αὐτῆς ποιεῖν, ἀνάγκη πρὸς τῆς ἐπὶ τὸ ἄνω κινήσεως τὴν ἐναντίαν τῇ κινήσει ταύτῃ ἡρεμίαν ἡρεμεῖν τὴν ἐν τῷ κάτω. ὃ μὲν-
ται δὲ μῶριον τι τῆς ἐπὶ τὸ ἄνω κινήσεως, τὸ πρὸς τὸ ἄνω κινούμενον, πρὸς τὸ ἐκείνο κινεῖσθαι ἡρεμεῖν ἀνάγκη. Simpl. f. 306.

264b δείξας ὅτι μὴ ἔστι συνεχὴς ἡ ἐπ' εὐθείας κίνησις διὰ κοινοτέ-
1. ρων ἐπιχειρήσεων, ἃς καὶ λογικωτέρας ἐκάλεσεν, νῦν πάλιν τὸ αὐτὸ δι' οἰκειοτέρων ἐπαγγέλλει δεικνύει, τατέστιν ἐκ τῶν καθ' αὐτὸ ὑπαρχόντων· τὰ γὰρ καθ' αὐτὸ ὑπαρχόντα τινι οἰκεῖα αὐτῷ ἔσιν· τῶν δὲ καθ' αὐτὸ ὑπαρχόντων τῇ κινήσει τὸ εἶναι αὐτὴν ἐν χρόνῳ, καὶ τὸ μεταβεβληκὸς εἰς τι ἅμα τε μεταβεβληκέναι εἰς ὃ μετέβαλλεν, καὶ ἀπολελοιπέναι ἐκείνῳ ἐξ ὃ μετέβαλλεν. καθ' αὐτὸ δὲ καὶ τὸ τῶν νῦν μεταξὺ εἶναι χρόνον... οἰκειότερα ὅν αὐτῇ τῶν προτέρων ἡ δεξις, ὅτι ἐκεῖ μὴ τὸ ἄτοπον συνήγεται περὶ τὸ ἐναντίας εἶναι τὰς κινήσεις, ἐνταῦθα δὲ παρὰ τὸ ἐν τῷ αὐτῷ νῦν ἅμα 15 ποιεῖν τι μεταβεβληκὸς τε ἐκ τινος εἰς τι καὶ ἐκ τούτου πάλιν εἰς τὸ ἐξ ὃ μετέβαλλεν εἰς αὐτό· ὅσῳ ὅν οἰκειότερον κινήσει χρόνος τῶν ἐναντίων, τοσούτῳ καὶ ἡ δεξις ἥδε τῶν πρὸ αὐτῆς. id. f. 306 b.

264b τούτο πρόσκειται παραμυθούμενον ἡμῶν τὴν φαντασίαν τὴν ἀπὸ 20
6. τῆς τῷ χρόνῳ συνεχείας καὶ τὰς ἐν χρόνῳ ὄσας κινήσεις συνεχιζέ-
σαν. ὃ γὰρ εἴ τι ἐν τῷ συνεχεῖ ἔστιν, ἀνάγκη καὶ αὐτὸ συνεχὲς εἶναι, ἐπεὶ ὅτῳ γε πάντα τὰ ἐν χρόνῳ καὶ πλείστον ἀλλήλων ἀφεσκήκη, καὶ ἀνομοιοτάτα ἦ, συνεχῆ ἔξαι... ὅτι δὲ μὴ οἷον τε συνεχῆ καὶ μίαν κίνησιν εἶναι τὰς ἐναντίας, ἐκ τῆς ὁρίσμου τῶν συνεχῶν 25 ἔδειξε. συνεχῆ γὰρ ἦν ταῦτα ἃ πρὸς ἓνα κοινὸν ὅρον συνήπτετο, καὶ οὖν τὰ πέρατα ἐν ἧν τῶν δὲ ἐναντίων ὅκ ἔστι κοινὸς ὅρος, ὃ δὲ οἷον τε τὰ ἔξχατα τῶν ἐναντίων καθ' ἃ συναφθῆσαν ἐν εἶναι... δύναμις δέ τις, φησὶν Ἀλέξανδρος, τὸ ἔχαστον τῶν ἐναντίων τὸ πέρασ τῷ ὅλῳ συνεχῶς ἀκύνει· μᾶλλον γὰρ καὶ συνεχῶς κινήσεως ἐν πέ- 30 ρας ἔξαι, ὥστε τὸ λευκανόμενον καὶ τὸ μελανόμενον ἐν ἂν ἔχοι πέρασ, τί δὲ ἂν γένοιτο τούτο; ὅτε γὰρ τὸ μέλαν, ὅτι μὴ τῆς λευκάνσεως τούτο πέρασ ἦν, ὅτε τὸ λευκόν· ὃ δὲ γὰρ οἷον τε τούτο πέρασ εἶναι τῆς μελάνσεως, ἀλλ' ὃ δὲ μῆγμά τι ἐξ ἀμφοῖν, ὅτι μὴ ἅμα ἀμφοτέρας ἐκινεῖτο. id. ib.

264b μόνῃ δὲ τῇ κύκλῳ καὶ ἐπὶ γραμμῆς περιφερῆς ὃδὲν ἄτοπον 9.
ἀκολουθεῖ· τὸ γὰρ ἐκ τῆς α' κινούμενον ἅμα καὶ εἰς τὴν α' κινεῖσθαι καὶ τὴν αὐτὴν πρόθεσιν καὶ ὁρμήν· ὃ γὰρ εἰς ἄλλο πρότερον ἤξει ση-
μεῖον· ὃ δὲ γὰρ ἐνεργεῖα σημεῖον ἐπὶ τῷ κύκλῳ. ὃ δὲ ἀνακάμψει ποθὲν ἐπὶ τὸ α', ἀλλ' ἅμα τε ἐπὶ τὸ α' καὶ ἐπὶ τὸ β' κινεῖσθαι, καὶ ὅκ ἅμα τὰς ἐναντίας ὃ δὲ ἅμα τὰς ἀντικειμένας· ὃ γὰρ ἅπαντα ἡ ἐκ τῆς α' τῇ εἰς τὸ α' ἔστιν ἐναντία, ἀλλ' ἡ κατ' εὐθείαν· ἐπ' ἐκείνης γὰρ ἐνεργεῖα τὰ πέρατα καὶ ἀρχαί, καὶ δις κέχρηται τὸ κινούμενον ἐν τῷ αὐτῷ ὡς πέρατι καὶ ὡς ἀρχῇ, καὶ ἀνάγκη γενέσθαι αὐτό τε ἐν αὐτῷ καὶ ἀπογενέσθαι ἀπ' αὐτοῦ. διόπερ ὃ συνεχῶς ἀνεκινεῖται νῦν καὶ ὃ 45 μεταξὺ χρόνος τῆς ἡρεμίας. Themist. f. 62 b.

264b ἐναντίας γὰρ μόνος τὰς ἀπὸ τῶν ἐναντίων εἶναι φασμέν, ἐναν-
14. τία δὲ τὰ καὶ διάμετρον ὡς πλείστον ἀλλήλων διεσῶτα, φησὶν ὁ

Ἀλέξανδρος. μὴ ποτε δὲ ἐναντία πέρατα εὐθείας ἐς καὶ τὰς ἐναντίας τόπους ὀρίζοντα, ὡς πρότερον εἶπον· καὶ γὰρ τῆς ἐκ τῆς κέν-
τρου ἡμισείας ὅσης τῆς διαμέτρου ἐναντία τὰ πέρατα ταύτης, διότι τὸ μὴ ἄνω τὸ δὲ κάτω ἐστίν· δύναμις δέ, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, 5 ἀντικειμένη τὴν καὶ τὸ μῆκος λέγειν, καὶ μὴ ἐπ' εὐθείας γένεσθαι· ἂν γὰρ ἀπὸ τινος σημείου ἐπὶ τι σημεῖον πλείους ἐπιτευχθῶσι γραμ-
μαὶ μὴ ὅσαι εὐθείαι (μία γὰρ ἡ ἀπὸ ἐνὸς σημείου ἐφ' ἓν εὐθεῖα), ἔξαι τὰ ἐπὶ τῶν γραμμῶν τούτων κινούμενα ἀνάπαλιν, ὅκ ἐπ' εὐθείας μὴ ἀντικινούμενα, ἐπὶ δὲ τῷ αὐτῷ μῆκους. αἱ ὅν ἐπὶ τῶν τοιούτων γραμμῶν ἀντικινήσεις ὅκ ἐναντία μὲν, ὅτι ἐπὶ τῆς εὐθείας αἱ ἐναντία, ἀντικειμέναι δέ, ὅτι ἀλλήλων ἀντιῶσι καὶ ἀλλήλων εἰσὶν ἀναιρετικά. εἰ τοίνυν τὰ μὴ ἐπ' εὐθείας κινούμενα καὶ ἀνα-
κάμπτοντα ἢ ἐναντίας κινεῖσθαι κινήσεις ἢ ἀντικειμένας, ὅτε δὲ τὰς ἐναντίας ὅτε τὰς ἀντικειμένας συνεχεῖς ἀλλήλαις εἶναι δυνατόν, 10 ὅκ ἂν αἱ ἐπ' εὐθείας ἀνακάμπτεσθαι συνεχεῖς εἶεν. τὴν δὲ κύκλῳ ἐπὶ τῷ αὐτῷ ὃδὲν κωλύει συνεχῶς γίνεσθαι καὶ μὴδὲν διαλείπειν χρόνον. Simpl. f. 307.

δείξας διὰ τῆς προτέρου ἐπιχειρήματος ὅτι ἡ κύκλῳ κίνησις 264b
ὃ κωλύει εἶναι συνεχῆς, διὰ τὸ μὴ ἐξ ἐναντίων ἢ ἀντικειμένων 15
κινήσεων συγκεῖσθαι ὡς περὶ ἡ ἐπ' εὐθείας, νῦν δεικνυσὶν ὅτι ὃ δὲ κατ' ἐνεργεῖαν ἔστι τι σημεῖον ἐν ᾧ δεήσει γίνεσθαι καὶ ἀπογίνεσθαι καὶ μεταξὺ ἡρεμεῖν, ὡς ἐπὶ τῶν κατ' εὐθείαν ἀνακαμπτόντων ἐδεί-
κνυτο καὶ τούτο ἐν αἰτίῳ τῷ μὴ συνεχῶς κινεῖσθαι. id. ib.

καὶ ἐκ τούτου τῆς ἐπιχειρήματος δεικνυσὶ τὴν διαφορὰν τῆς κύ- 264b
κλῳ κινήσεως πρὸς τὴν κατ' εὐθείαν, καθ' ἣν διαφορὰν ἡ μὴ κύκλῳ 19.
κίνησις δύναμις συνεχῆς εἶναι, ἡ δὲ κατ' εὐθείαν ὃ δύναμις. ἡ μὴ γὰρ ἐν τῷ κύκλῳ, φησὶ, τατέστιν ἡ κύκλῳ, ὃ δὲ ποτε ἐν τοῖς αὐτοῖς. καὶ προσυπακείει ὁ Ἀλέξανδρος τὸ γίνεσθαι, ἵνα ἡ ὃ δὲ ποτε ἐν τοῖς αὐτοῖς γίνεσθαι, τῷ μὴδὲ ἐνεργεῖα τι εἶναι ἐν τῇ περιφερείᾳ σημείον, ἐν ᾧ γινώσκοντες γήσθαι ἢ ὅλως γίνεσθαι καὶ ἀπογίνεσθαι. τὴν δὲ κατ' εὐθείαν καὶ ἐπ' εὐθείας ἐν τοῖς αὐτοῖς ἀνάγκη γίνεσθαι τε καὶ ἀπογίνεσθαι... πῶς ὅν ὅκ καὶ ἡ κύκλῳ πολλάκις ἔξαι καὶ ταῦτα, εἴγε πολλάκις περιφέρει; ἢ ὃ τὸ πλεονάκις καὶ ταῦτα γινώσκοντες εὐθείας ἥδη καὶ 30 πολλάκις ταύτην κενεῖσθαι, ἀλλ' ἂν καὶ μίαν ὁρμήν καὶ τάσιν καὶ ῥο-
πὴν συνεχῶς κινούμενον πλεονάκις καὶ ταῦτα γίνεσθαι, δύναμις ὅν καὶ ἐν ἐνεργείᾳ, ὅπως ὥστε τὸ αὐτὸ ἀρχὴν καὶ πέρασ γίνεσθαι καὶ μὴ ἡρε-
μεῖν μεταξὺ, συνεχῆς ἡ κίνησις ἔξαι· ἐὰν δὲ ἡρεμῆσαν μεταξὺ πάλιν κινῆσθαι τὴν αὐτὴν ἀνάπαλιν, ὡς ἐπὶ τῶν ἀνακαμπτόντων, εἴτε ἐπ' εὐθείας εἴτε ἐπὶ περιφερείας, πλεονάκις καὶ τὸ αὐτὸ γενή-
σεσθαι, τῷ μίαν ἐκάστην τῶν κινήσεων τῶν διαλαμβανόμενων ὑπὸ τῶν ἡρεμιῶν ἰδίᾳ εἶναι, πολλάς τε ὅτῳ τὸ κινούμενον κινεῖσθαι κινή-
σεις καὶ πολλάκις. id. f. 307 b.

μόνη τοίνυν ἡ κύκλῳ κίνησις ἀπ' αὐτῆς εἰς αὐτό, ἡ δὲ κατ' 264b
εὐθείαν ἀπ' αὐτῆς εἰς ἄλλο. καὶ ἡ μὴ ἀπὸ τῆς κύκλῳ ὃ δὲ ποτε ἐπὶ τῷ 27.
αὐτῷ διαστήματος· ὃ δὲ γὰρ ὥρισται ἐπὶ τῷ κύκλῳ διάστημα ἐνε-
ργεῖα, ὃ δὲ ἐστὶν ὅλως περιφερείας τινὸς εἴη τῷ κύκλῳ τὰ πέρατα εἰλημμένα, ἀλλὰ καὶ ἄλλη καὶ ἄλλη, μάλλον δὲ αἰεὶ ἄλλη. ἐπὶ δὲ τῆς εὐθείας ταύτην διάστημα κινεῖσθαι πολλάκις ἐνθένδε ἐκείσε κα-

καίθεν δεῦρο· ὥριζαι γὰρ τὰ πέρατα καὶ εἰληπὶ ἡδὴ· ἴσαδς ἔν ἐν αὐτῷ ἀνάγκη. Themist. f. 62 b.

265 a δῆλον ἔν ἐκ τούτων ὅτι μὴδὲ οἱ φυσιολόγοι καλῶς λέγουσιν, πάντα τὰ αἰδητὰ κινεῖσθαι φάσκοντες αἰεὶ· καίτοι μὴ πάντα λε-
2 γοντες κύκλῳ κινεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ γινόμενα καὶ φθειρόμενα καὶ αὖξα-
νόμενα καὶ μεινόμενα καὶ ὅλως ἀλλοιούμενα· καὶ γὰρ τὴν γένεσιν καὶ τὴν
φθορὰν ἀλλοίωσιν λέγουσιν. id. ib.

265 a τὰς περὶ Ἡράκλειτον φυσιολόγους εἰς τὴν ἐνδελεχῆ τῆς γενέ-
6 σεως ῥοὴν ἀφορῶντας, καὶ ὅτι γινόμενα καὶ ἀπογινόμενα πάντα ἐπὶ
τὰ σωματικά καὶ ὄντως δὲ ἐδέποτε ὄντα, ὡς καὶ ὁ Τίμαιος εἶπεν, 10
εἰκὸς ἐστὶ λέγειν ὅτι αἰεὶ πάντα εἶναι, καὶ ὅτι εἰς τὴν αὐτὴν ποταμὸν οἷς
ἐκ αὐτῶν ἐμβαλῆς· τὴν γὰρ μεταξὺ ταύτης τῶν ἀντικειμένων κινή-
σεων ἡρεμίαν, ἣν ὁ Ἀριστοτέλης ἐξεφίηκε, καὶν θεάσαντο, ὡς
ἀνεπαίδητον ἔσαν ἐν ὁδῷ λόγῳ πρὸς τὴν ὕλην ῥοὴν ἐλογίσαντο.
Simpl. f. 308 b.

265 a καὶ γὰρ ὅπως ἀπειρον μέγεθος ὡς ἐνεργεία καὶ ἀδιεξίτητον ὅτι
18 μὴ ἔστι, δέδεικται ἐν τῷ τρίτῳ ταύτης τῆς πραγματείας (c. 5).
ἔπειτα εἰ καὶ συγχωρήσοι τις ἀπειρον εὐθείαν εἶναι, ἐκ αὐτῆς τι ἐκί-
νεῖτο ἐπ' αὐτῆς. id. ib.

265 b καὶ ἅμα κινεῖται καὶ ἡρεμεῖ πως ἡ σφαῖρα· καὶ γὰρ μεταβάλλει 20
1 τὴν ὅλην τόπον. τῆς δὲ τοιαύτης μονῆς τε ἅμα καὶ κινήσεως αἷτιον,
ὅτι ἐπὶ τῆς σφαίρας ἡ κυρίως ἀρχὴ καὶ τὴν κυρίως πέρασιν καὶ μέσον
ἔστιν, ἀρχὴ μὲν, ὅτι ἀπὸ τούτου ἡ σφαῖρα (ἡ γὰρ ἀπὸ τούτου παν-
ταχόθεν ἴση ἀπόστασις κύκλος), πέρασιν δέ, ὅτι εἰς τὸ τοιοῦτον τελευτῶ-
σιν αἱ ἀπὸ τῆς περιφερείας εὐθεῖαι. ἔπειτα τοίνυν ἐκ ἐπὶ τὸ πέρασιν 25
ἀλλὰ περὶ τὸ πέρασιν κινεῖται, τὸ τοιοῦτον δὲ αἰεὶ ἐν ταύτῃ μένει, αἰεὶ μὴ
διὰ τὸ τοιοῦτον κινεῖται, ὅτι ἐδὲ πεπερασμένη ἐπὶ τὸ πέρασιν, ἐν ταύτῃ δὲ
αἰεὶ, ὅτι αἰεὶ περιμένει τὸ πέρασιν. Themist. f. 63.

265 b ἀρχὴ δὲ καὶ μέσον καὶ τέλος τῶν κύκλων τὸ κέντρον ἔστιν, ἀρχὴ
3 μὲν, ὅτι καὶ τὴν ἀπὸ τοῦ κέντρου ἴσην ἀπόστασιν ὑφίσταται ὁ κύκλος, 30
τέλος δέ, ὅτι πᾶσαι αἱ ἀπὸ τοῦ κέντρου γραμμαὶ εἰς αὐτὸ περα-
τῶνται, μέσον δέ, ὅτι πανταχόθεν ἴσον ἀπὸ τοῦ κέντρου διέσκηκεν.
Simpl. f. 309.

265 b καὶ διὰ τὸ μέτρον εἶναι τὴν κυκλοφορίαν τῶν ἄλλων κινήσεων
8 δεικνυσιν ὅτι πρώτη ἐστίν. καὶ ὅτι μὴ μέτρον, δῆλον μὴ καὶ ἐκ τῆς 35
ἐναργείας· ἡμέρα γὰρ καὶ νύξ τῆς κυκλοφορίας χρόνος, καὶ τῶν καὶ
ταῖς τέττα μέρεσι τὰς κινήσεις πάσας μετρώμεν, καὶ δέδεικται τε
ἐν τῷ τετάρτῳ τῆσδε τῆς πραγματείας (c. 14 p. 223 b 18) ὅτι
μέτρον τῶν ἄλλων κινήσεων ἐστὶν ἡ κυκλοφορία, ὅτε περὶ τὸν χρόνον
τὴν λόγον ἐποιεῖτο... ὁ Ἀλέξανδρος τὴν γραφὴν εὐρὺν ἔτι 40
ἔχουσαν "καὶ γὰρ ὅτι μέτρον τῶν κινήσεων ἡ φορὰ, πρώτην ἀναγκαῖον
αὐτῇ εἶναι," τὴν φορὰν, φησὶν, ἀντὶ τῆς κυκλοφορίας εἶπεν, τῷ
τῷ κοινῷ ὀνόματι χρῆσάμενος ἐπ' αὐτῆς. ἐγὼ μὲντοι ἐν τισιν ἀν-
τιγράφοις, ἀντὶ τῆς ἡ φορὰς, ἡ περιφορὰ γεγραμμένον εὑρον. id.
f. 309 b.

265 b καὶ δὲ καὶ φύσιν κινούμενον πλησίον τῶν οἰκείων τόπων γενόμενον
14 θάττον φέρεται ἢ ὡς πρὸς συγγενές, ἢ ὅτι ἔλαττον τῷ πλησιάζοντι
καὶ ἐμποδίζον καὶ διαυρῶμενον, καὶ δὲ ἔλαττον εὐδιαρετώτερον, ἢ ὅτι

ὁμοιότερον αὐτῷ τὸ τῶν οἰκείων πλησίον καὶ ἐκ ὁμοίως ἐναντίον, ὥστε
καὶ ὅθεν ἤρχετο τῆς κινήσεως, ἢ ὅτι ἀρχεῖται μὴ τῆς ἐπὶ τὸ οἰκεῖον κί-
νήσεως, ἀρτί μεταβεβληκὸς ἀπὸ τοῦ ἐναντίου, καὶ μὴ πῶς τελέως
τῶν ἐκείνου ποιότητων ἀπῆλλαγμένον, ἐξ ὧν εἰς ταύτας μετέ-
5 βαλλε, πρὶν δὲ εἰλικρινέστερον γίνεσθαι. id. ib.

ἔθος ἐστὶ τῷ Ἀριστοτέλει μὴ τὰς ἀποδείξεις καὶ τὰς τῶν πρὸ 265
αὐτῶν μαρτυρίας ὡς συμφωνήσας αὐτῶν ταῖς ἀποδείξεσι παρά- 17
γειν, ἵνα διὰ μὴ τῶν ἀποδείξεων διδασκῇ καὶ ἀναγκάζῃ τὰς ἐντυ-
χάνοντας, διὰ δὲ τῆς τῶν ἄλλων μαρτυρίας πειθῶ βεβαιωτέραν
ἐμποῖν τοῖς ἀκούουσιν. ἐδὲ γὰρ ὡς ἀποδείξει χρῆται τῶν νεωτέρων
μαρτυρίᾳ, ὥστε τοῖς νεωτέροις ἔθος ἐστίν. id. f. 310.

ἰστέον ὅτι πολλὰ μὴ τῶν βιβλίων ἔτις ἔχει τὴν γραφὴν "συγ- 265
κρινόμενον καὶ διακρινόμενον τῶν ἀτόμων σωματικῶν φασίν," ὁ 29.

δὲ Ἀλέξανδρος "συγκρινόμενον καὶ ἀλλοιούμενον" γράφει, καὶ ἐξη-
15 γεῖται προσφύρω· παρὰ γὰρ τὴν ἀλλοίαν τῶν ἀτόμων θέσιν καὶ τά-
ξιν ἀλλοιῶσθαι τὰ συγκρίματα φασίν, καὶ γὰρ ὅτι τῶν ἀτόμων ἀλ-
λοιούμενων... ἐφεξῆς λέγει καὶ ὅπως οἱ μίαν τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν εἰ-
σὶν ἐκείνους λέγοντες, ὡς οἱ περὶ Θαλῆν καὶ Ἀναξίμαν καὶ Ἀναξίμανδρον
καὶ Ἡράκλειτον, φυσικοὶ καὶ ἔτι, τὴν φορὰν πρώτην τῶν κινήσεων
τίθενται· διὰ γὰρ πυκνώσεως καὶ μαλῶσεως τὰς γενέσεις καὶ φθοράς
ἀποδιδόσκει. σύγκρισις δὲ τις ἡ πυκνώσις ἐστὶ, καὶ διάκρισις ἡ μα-
λῶσις... τετάρτης δὲ καλεῖται μάρτυρας τῆς τῆς ψυχῆς αἰτίας
κινήσεως ποιεῖντας, ὥστε ὁ Πλάτων τὴν αὐτοκίνητον τὴν ψυχὴν
ἐν Φαίδρῳ (p. 245) δεῖξας ἑαυτὸν τε κινεῖν φησὶ, καὶ τοῖς ἄλλοις,
25 ὅσα κινεῖται, τὸ τοιοῦτον καὶ ἀρχὴν εἶναι κινήσεως. id. ib.

οἱ δὲ περὶ Δημόκριτον μόνον τὴν καὶ τὸν τόπον κίνησιν ἔλεγον· 266
καὶ γὰρ τὰ ἀλλοιούμενα καὶ τὸν τόπον ἔλεγον κινεῖσθαι, λαμβάνει δὲ τὸ 1
τῷ μὴ ὅλον ἀλλὰ καὶ μέρη ἀμείβειν τὴν τόπον. οἱ δὲ ἀπὸ τῆς
Στοῆς καὶ πᾶσαν κίνησιν ἔλεγον ὑπενεῖν τὴν τοπικὴν, ἢ καὶ με-
γάλα διαστήματα ἢ καὶ λόγῳ θεωρητὰ ὑφίστασθαι. id. f. 310 b.

δεῖξας πρότερον ὅτι τὸ πρῶτον κινῶν ἀκίνητον τε καὶ αἰδιόν 266
ἐστὶ, νῦν προτίθει δεικνύει ὅτι καὶ ἀμερές ἐστίν, δεικνύει ἅμα διὰ τούτου 10
τὴν τρόπον τῆς ὑπ' ἐκείνου γινόμενης κινήσεως, ὅτι μὴ σωματικὴ
μὴδὲ βίαιος... ὅτι δὲ ἐκ ἔχει μέγεθος δεικνυσιν ἐκ διαιρέσεως,
ἢ αὐτὸς ἐπὶ τέλει τῶν βιβλίων συνάγων τὴν λόγον τίθησιν ἔτι. εἰ
ἔχει μέγεθος, ἢ πεπερασμένον ἢ ἀπειρον ἀνάγκη αὐτὸ εἶναι. ἀλλὰ
ἀπειρον εἶναι μέγεθος ἀδύνατον, ὡς δέδεικται ἐν τῷ τρίτῳ ταύτης
τῆς πραγματείας. εἰ ἔν πεπερασμένον ἐστὶ μέγεθος, ἢ πεπερασ-
μένην ἔχει δύναμιν ἢ ἀπειρον, καὶ παρὰ ταῦτα ἐκ ἔστιν. εἰ ἔν
μῆτε τὸ πεπερασμένον ἔχον δύναμιν ἐν ἀπείρῳ χρόνῳ κινεῖν δύ-
ναται, ὡς δεῖξει ἐν τῷ πρώτῳ ἐπιχειρήματι, μῆτε πεπερασμένον
τι μέγεθος ἀπειρον ἔχει δύναμιν, ὡς ἐν τοῖς ἐφεξῆς δεικνυσί,
δηλονότι ὁδωμῶς τὴν αἰδιὸν κίνησιν ἐν ἀπείρῳ χρόνῳ κινῶν
μέγεθος ἔχει, ἐδὲ μεριστὸν ἐστίν. ἀμερίζον ἄρα καὶ ἀμέγε-
45 θες... δεικνυσιν ἐν πρώτῳ ὅτι ἐδὲν πεπερασμένον καὶ πεπε-
ρασμένον ἔχον δύναμιν δύναται κινεῖν τι πεπερασμένον ἐν ἀπείρῳ
χρόνῳ, ὡς ὁμολογούμενον χρώμενος ἐκείνῳ ὥστε ἐν τῷ ἐξῆς
ἐπιχειρήματι καὶ ἐναργῶς προλαμβάνει, ὅτι τὸ μείζονα δύναμιν

ἔχον τὸ αὐτὸ ἐν ἐλάττω χρόνῳ κινεῖ τῆς ἐλάττωτος δυνάμεως.
id. ib.

266^a τῶτων τοίνυν φανερῶν ὄντων, ἀμήχανον τὸ κινούμενον ἐν
14 ἀπείρῳ χρόνῳ συνεχῇ τε καὶ αἰδίων κίνησιν ὑπὸ σώματος τῷ πρώτῳ
κινεῖσθαι. ἢ ἢ ἀπείρον ἢ πεπερασμένον ἔσαι τὸ κινῶν σῶμα. καὶ
ἀπείρον μὲν ἐνδέχεται, λείπει δὲ πεπερασμένον. εἰ δὲ πεπερασ-
μένον, ἦτοι πεπερασμένην ἢ ἀπείρον ἔξει τὴν δύναμιν. εἰ μὲν
πεπερασμένην, εὐλόγηται τῆς αὐτῆς μείζων ἄλλη δύναμις, καὶ
πλείονα χρόνον κινήσει ἢ ὅσον ἢ πεπερασμένη κινεῖ τὴν αὐτὴν
ἴγκον. τῷ δ' ἀπείρῳ πλείονων ἔκκειται. εἰ δὲ ἀπείρον, ἐν ὅδῳ
10 χρόνῳ κινήσει τὸ αὐτὸ μέγεθος ὅπερ ἢ πεπερασμένη τε καὶ ἐλάτ-
των ἐν τοσῷδε χρόνῳ. καὶ ἢ ἔχει λόγον ἢ ὑπεροχὴν τῆς δυνάμεως,
ἀλλ' ὥσπερ ἀδύνατον λαβεῖν ὅσῳ μείζων ἐστὶν ἢ δύναμις τῆς πε-
περασμένης ἢ ἀπείρος, ὅτως ἀδύνατον ἔσαι λαβεῖν ὅσῳ ἐλάττω
ὁ χρόνος τῷ χρόνῳ, καθ' ὃν ἢ ἀπείρος κίνησις κινεῖ ταὐτὴν διάστημα
15 τῷ καθ' ὃν ἢ πεπερασμένη. τοίνυν ἢ καὶ κινήσει τὸ σύνολον ἢ ἀπεί-
ρος τε καὶ μείζων ὁ κεκίνηκεν ἢ ἐλάττω, ἢ ἔκκειται ἐν χρόνῳ κινήσει.
ἀμφὶ δὲ ἀλογα καὶ ἀδύνατα. Themist. f. 63.

266^a εἴτα λαβὼν ἀπὸ τῷ α' τῷ κινῶντος πεπερασμένον ὄντος μό-
16 ρίον τι τὸ δ', ὑποτίθει αὐτὸ κινεῖν μόριον τι τῷ β' τὸ ε'. δεῖ δὲ
λαβεῖν τὸ δ' τὸ κινῶν καὶ τὸ ε' τὸ κινούμενον ἔκκειται ἐν τῇ αὐτῇ ἀναλογίᾳ
πρὸς ἀλλήλα ἐν ἢ τὸ α' ὅλον τὸ κινῶν πρὸς τὸ β' ὅλον ἐστὶ τὸ ὑπ'
αὐτῷ κινούμενον, ἀλλ' ὑπερέχον τὸ δ' τὸ κινῶν τῷ ε' τῷ κινούμενῳ.
τῷ τῷ δὲ προσυπακύνει, εἰ μέλλοι τὰ ἐφεξῆς ἀκολουθῶς ἐπα-
γεῖσθαι. Simpl. f. 310 b.

266^a τὸ αὐτὸ ἄρα ὑπὸ τῷ αὐτῷ ἔσαι καὶ ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ
19 καὶ ἐν ἀπείρῳ κινούμενον, ὅπερ ἀδύνατον. προσκείμενους ἢ τῷ ε'
ἕως ἂν ὅλον λαβώμεν τὸ β', ἢ καταναλώσομεν καὶ τὸ γ' χρόνον
ἢ ὅ. ἀλλ' εἰ μὲν καταναλώσομεν, ἔκκειται ἀπείρος. τὸ ἢ καταμε-
τρήμενον ἔκκειται ἀπείρον, ἔσαι δὲ καταμετρημένος ὑπὸ τῷ ζ' πε-
20 περασμένῳ, ὅστις ἦν ὁ πρῶτος εὐλημένος. εἰ δὲ μὴ κατανα-
λώσομεν, ἀλλ' ἔσαι μὲν τὴν τῶν τοσούτων χρόνων τῶν ἴσων τῷ
ζ' ἀφαιρέσειν, ὅσα ἦν καὶ τὰ β', ὑπολειπόμενός τις χρόνος, ἔκκειται
τῷ γ' ἔσαι ὅλῳ κεκίνητος τὸ α' τὸ β', ἀλλ' ἐν μέρει αὐτῷ τῷ το-
σαυτάκις ἴσῳ τῷ ζ' ὁσαύκις ἐλήθηται τὰ ἐν τῷ β'. τῷ τῷ ἐστὶν ὁ
35 λέγει, ὅτι τῷ δ' προδίδει καταναλώσω τὸ α' (πεπερασμένον ἢ
ἢ τὸ κινῶν) καὶ τῇ ε' τὸ β' (πεπερασμένον ἢ τὸ κινῶν),
τὸν δὲ χρόνον ὃ καταναλώσω ἀπείρον ὄντα. δύναται δὲ τὸ μὲν
κινῶν τὸ αὐτὸ φυλάττει τὸ α', τῷ δὲ κινούμενῳ τῷ β' μέρος ἀφε-
40 λείν, ὃ δηλονότι ἐν ἐλάττω τῷ ἀπείρῳ χρόνῳ κινήσει τὸ α'.
ἐν πεπερασμένῳ ἄρα. . . . καλῶς δὲ τῷ καταναλώσω ἐχρή-
σατο, ἀλλ' ὃ τῷ καταμετρήσω. ἂν μὲν ἢ ἴσων τῷ ἐξ ἀρχῆς
ἀφαιρουμένων καὶ τὸ τελευταῖον ἴσον ἦν, πρὸς τῷ ἀνθρωπίνῳ τὸ
α' καὶ καταμετρήσαμεν αὐτὸ τῷ δ'. γένοιτο δ' ἂν τῷ, εἰ
τὴν ἀρχὴν ὅτως ἀφαιρεθείη τὸ δ' ὡς δύναται εἰς ἴσα αὐτῷ
45 ὁσαῦν διαιρεθῆναι τὸ α'. ἐὰν δὲ τὸ τελευταῖον ὑπολειπόμενον
τῷ α' μικρότερον ἢ ἴσον τῷ δ' ἀλλὰ ἐλάττω αὐτῷ, καταναλω-
θῆναι μὲν καὶ ὅτω λέγει τὸ α' τῇ τοιαύτῃ ἀφαιρέσει, ὃ μέντοι καὶ

καταμετρηθῆναι ὑπὸ τῷ δ'. ὁ αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῷ β' καὶ τῷ ε'.
id. f. 311.

προθέμενος· δεῖξαι ὅτι τὸ τὴν αἰδίων κίνησιν προσεχῶς κινῶν 266^a
(τῷ γὰρ ἐστὶ τὸ πρῶτως κινῶν) πρὸς τῷ ἀκίνητον εἶναι καὶ ἀμερές 24
καὶ ἀμέγεθές ἐστι, καὶ ἔχον δεδεδειγμένον ὅτι ἀπείρον μέγεθος ὁδὸς ἐστὶν
ὅλως ἐν τοῖς ὅσιν, ἔδειξε πρῶτον ὅτι πεπερασμένον αὐτὸ μέγεθος
εἶναι πεπερασμένην ἔχον δύναμιν ἀδύνατον. τὸ τῷ τοῦτον ἔκ-
10 ὅσον τε κίνησιν αἰδίων κινεῖν. λοιπὸν ὅτι ἢ δεῖξαι ὅτι ὁδὸς πεπε-
ρασμένον μέγεθος αὐτὸ δύναται εἶναι ἀπείρον ἔχον δύναμιν, ὅπερ
ἔκκειται ἐπὶ μόνῳ τῷ πρῶτως κινῶντος ἀλλὰ καθόλου δεικνυσθαι, ὅτι
ὅλως ἔκκειται ἐνδέχεται ἐν πεπερασμένῳ μεγέθει ἀπείρον εἶναι δύνα-
μιν. id. ib.

εἰ ὅτι πάντες χρόνοι πεπερασμένοι πρὸς πάντα πεπερασμένον 266^a
λόγος ἐστὶν, ὁδὸς ἂν εἴη χρόνος ἐν ᾧ ἢ ἀπείρος κινήσεται. καὶ τὸ 31.
ἐπόμενον τῷ τῷ ἄτοπον παραλιπῶν (εἰ ἢ μὴ ἐν χρόνῳ, ὁδὸς κινεῖ
ὅλως ὁδὸς ἐστὶ κινήσις ἢ ἀπείρος ἐκείνη δύναμις, ὅτι ἐν ὁδῷ
χρόνῳ) δεικνυσθαι τὸ ἀντικείμενον, ὑποθέμενος τὸ ἐν χρόνῳ κινεῖν.
ἔσω ἢ φησὶ χρόνος ὁ α', ἐν ᾧ τὸ πεπερασμένον ἀπείρῳ δυνάμει
κινεῖται καὶ μεταβάλλει. τὸ δὲ πεπερασμένην ἔχον δύναμιν τὸ αὐτὸ
κινήσει ἐν πλείονι χρόνῳ τῷ αβ'. ἐὰν ὅτι τὴν πεπερασμένην
ἔχον δύναμιν διπλασιασώμεν, δηλονότι τὸ αὐτὸ ἐν ἐλάττω χρόνῳ
τῷ αβ' μεταβάλλει, ὁμοίως δὲ καὶ αὐξήσῃ, πάλιν ἐν ἐλάττω,
καὶ αἰεὶ ὅτως αὐξάντων ἡμῶν καὶ διπλασιαζόντων τὸ μέγεθος καὶ τὴν
δύναμιν καὶ λόγον ὁ χρόνος μειωθήσεται. προσκείμενους δὲ αἰεὶ τῷ
25 μεγέθει καὶ ἀφαιρῶντες τὸν χρόνον ἐλευσόμεθα ποτε εἰς τὸν α' χρό-
νον, ἐν ᾧ τὸ αὐτὸ τῷ τῷ κινεῖσθαι ὑπὸ τῆς ἀπείρας δυνάμεως.
ἐν ἴσῳ ἄρα χρόνῳ τὸ αὐτὸ ἢ πεπερασμένη δύναμις τῇ ἀπείρῳ κί-
νήσει· τῷ ἢ διπλασίῳ αὐξομένη ἢ δύναμις αἰεὶ πεπερασμένη μέ-
νει τῷ πᾶσι τῷ πεπερασμένῳ διπλασίῳ πεπερασμένον εἶναι. εἰ
ὅτι τῷ τῷ ἄτοπον, τὸ τὴν πεπερασμένην δύναμιν καὶ τὴν ἀπείρον ἐν ἴσῳ
χρόνῳ τὸ αὐτὸ κινεῖν, καὶ ἡκολούθησε τὸ ἄτοπον τῷ τῷ ἀπείρον δύνα-
μιν ἐν χρόνῳ τινὶ κινεῖν. ὅτι δὲ ἄτοπον τι καὶ ἀδύνατον ἀκολουθεῖ, καὶ
αὐτὸ ἄτοπον καὶ ἀδύνατον ἐστὶν. ἐν ὁδῷ ἄρα χρόνῳ ἢ ἐν τῷ πεπε-
ρασμένῳ δυνάμει ἀπείρος κινήσει. ὁδὸς κινήσει ἄρα· ὥστε ὁδὸς
30 ἔσαι δύναμις κινήσις ἀπείρος ἐν πεπερασμένῳ. εἰ ἢ ἦν, ἐκείνη,
καὶ ἐν χρόνῳ κινεῖτο τὸ κινούμενον. ἐπιφανέει δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι
ἔκκειται ὡς Ἀριστοτέλης ὑπέθετο ὑπὸ τῷ τῷ ἀπείρον δύναμιν
ἔχοντος ἀρχαῖς καὶ τῷ τῷ κινῶντος ἐν τῷ α' χρόνῳ τότε τι τὸ κινῶ-
μενον, καὶ συνάγειν, ὡς αὐτὸς ἐποίησεν, ὅτι καὶ ὑπὸ τῷ τῷ πεπερα-
σμένην ἔχοντος δύναμιν τὸ αὐτὸ κινήσεται ἐν ἴσῳ χρόνῳ. εἰ ἢ
ὅτω φησὶ λαμβάνοιτο, ἐν ἴσῳ ἔξει ὡς ἔκκειται ἀληθές· ἢ ἢ συγχω-
ρήσει τις δύναται τὸ κεκίνημένον ὑπὸ τῆς ἀπείρας δυνάμεως καὶ ὑπὸ
τῆς πεπερασμένης κινήσῃ. ἀλλ' ἀνάπαλιν καὶ λαμβάνειν· τὸ
ἢ ὑπὸ τῆς πεπερασμένης δυνάμεως κεκίνημένον ἐν χρόνῳ τινὶ,
τῷ τῷ ὑποτίθεσθαι καὶ ὑπὸ τῆς ἀπείρας κινεῖσθαι ἐν τινὶ πολὺ ἐλάτ-
40 τῳ. . . . μήποτε δὲ καλῶς καὶ ἀναγκαίως ὁ Ἀριστοτέλης ἀπὸ τῷ
τῷ ἀπείρον ἔχοντος δύναμιν ἤρξατο, καὶ ὃ καὶ ἀνάπαλιν λαμ-
βάνειν. . . . ἐνεστὶ δὲ, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ ὅτω δεικνύει ἀδύ-
νατον.

νατον ὃν τὸ ἐν πεπερασμένῳ μεγέθει ἄπειρον εἶναι δύναμιν... ὁ δὲ γραμματικὸς ἐκεῖνος ὃ κατ' ἀρχὰς τῶν εἰς τὸτο τὸ βιβλίον χολῶν ἐμνημόνευσα, μέγα νομίζων εἰ τῶν ἰδιωτῶν πολλὰς ὑπάγοιτο πρὸς τὸ ἕρᾶν καὶ τὸ κόσμον παντὸς καταφρόνησιν, ὡς ὁμοίως αὐτοῖς ὄντων φθαρτῶν, καὶ δηλονότι καὶ πρὸς τὴν αὐτὴν τὴν δημιουργῶν, 5 εἰ γενητὴ καὶ φθαρτὴ κόσμος ποιητὴς ἀποδειχθῆναι, τὸν πρὸ τῆς δημιουργεῖν ἅπαντα αἰῶνα ἔτε δημιουργὸς ὢν ἔτε πάντων τῶν ὄντων θεὸς καὶ πατὴρ καὶ ὑποστάτης, εἴπερ μὴδὲ ἐγγεγόνει τι τῶν ὄντων τότε, ἀπὸ δὴ τοιούτων γιγαντικῶν ἐννοιῶν ὁ ἀνὴρ ἔτος καὶ τοῖς ἐν τῷ πρώτῳ τῆς περὶ ἕρᾶς περὶ τῆς αἰδιότητος τῆς ἕρᾶς καὶ τὸν κόσμον 10 δειχθεῖσιν ὑπὸ τῆς Ἀριστοτέλους ἀντιγραφῆς ἐτόλμησεν, ὃδὲ συνιείς τῶν ἐκεῖ λεγομένων, ὡς ἐν ἐκείνοις ἐπειράθη ἀποδείξαι, καὶ πρὸς τὰ ἐν ἀρχῇ τῷδε τῷ βιβλίῳ τὰ τὴν κίνησιν καὶ τὸν χρόνον αἰδία δεικνύντα παρὰ θύρας ἀπαντῶν ἐνέστη, ὡς δύνασιν καταμαθεῖν ἐκ τῶν ἐκεῖ πρὸς αὐτὴν εἰρημένων. εἰς δὴ τοιούτον σκοπὸν ἐνόμισεν 15 αὐτῷ καὶ ταύτην συντελεῖν τὴν ἀπόδειξιν τῆς Ἀριστοτέλους, δι' ἧς δείκνυσιν ὅτι ὃδὲν σῶμα πεπερασμένον ἄπειρον ἔχει δύναμιν... νομίζει ὃ καὶ ταύτην οἶδεν τὴν Ἀριστοτέλην τὴν δύναμιν ἄπειρον ἔχειν κινήτικὴν καὶ τὴν δύναμιν διαρκεῖν εἰς τὸν ἄπειρον χρόνον κινούμενον... καὶ ὅτι ἐπέστησεν ὅτι ἄλλο μὲν ἐστὶ τὴν δύναμιν ἔχειν ἄπειρον ἅμα 20 ὅλην κινήτικὴν αἰδιῶς, καὶ ἄλλο τὴν δύναμιν διαρκεῖν αἰδιῶς κινούμενον, καὶ ὅτι τὸ μὴ ἐνεργεῖα ἀπειροδύναμον ὅλον ἅμα τῷ αἰδιῶς κινῶντι ὑπάρχει, τὸ δὲ ἔτος ἄπειρον ὡς δύναμιν ἐπ' ἄπειρον κινεῖσθαι καὶ τὴν ἐνεργητικὴν καὶ κινήτικὴν δύναμιν τὴν ἅμα ὅλην ἔσαν, ἀλλὰ καὶ τὴν παθητικὴν καὶ τὴν δύναμιν ὑπάρχει τῷ αἰδιῶς κινῶ- 25 μένῳ... ἐπειδὴ δὲ τὸν ὅλον ἔτος σκοπὸν τῆς Ἀριστοτελικῆς ἀποδείξεως ἀγνοήσας, καὶ νομίσας ὅτι ὁ δεικνύς τὴν πεπερασμένον σῶμα μὴ ἔχειν ἄπειρον κινήτικὴν δύναμιν, εὐθύς ἀνείη δεδειχῆς ὅτι ὁ ἕρᾶς πεπερασμένος ὢν φθαρτός ἐστι, καὶ διὰ τὸτο καὶ δι' οἰκείων ἐπιχειρημάτων ἐπιβάλλει δεικνύειν ὅτι τὴν πεπερασμένον σῶμα 30 πεπερασμένην ἔχει δύναμιν, καὶ ὡς ἐξ ἀνάγκης ἐπόμενον τούτῳ ἐπάγει ὅτι ὁ ἕρᾶς φθαρτός ἐστι, φέρε καὶ ταύταις αὐτῷ ταῖς παρανοοῖαις ἐπιδράμωμεν... ὁ τοίνυν ἕρᾶς πρὸ ἐξακιχίλων καὶ πρὸς ἐνιαυτῶν, ὡς ἔτος οἶδεν, γεγονώς, καὶ ἐπ' ἐχάτοις ὢν ἡδὴ τῶν ἡμερῶν, ὡς καὶ τὸτο πάντως αὐτὸν ἀρέσκει, πῶς ὃδὲν παρακμα- 35 σικὸν καὶ πρὸς φθορὰν ὁδεύον ἡμῖν ἐνεδείξατο;... ἐπιστῆσαι δὲ ἔχον ὅτι κἀνταῦθα πάλιν ὁ Ἀριστοτέλης ἐν διαφόροις ἐνόμασι τὰς αὐτὰς ἐννοίας τῷ σφετέρῳ καθηγεμόνι προβαλετο... καὶ ὃ δὲ μὴ Πλάτων τὴν διαφορὰν τῆς χωρίσθαι τῶν ἑρᾶν αἰτίαν καὶ αὐτῶν τῶν ἑρᾶν ἀπὸ τῆς ἑρᾶς παραδίδωσι, καὶ ὅσον τὸ μὴ αἴτιον ὄντως 40 ὢν ἐστιν, ἀλλὰ καὶ τὰ αὐτὰ καὶ ὡσαύτως ἔχον καὶ μήτε κατ' ἑρᾶν μήτε καὶ δύναμιν μήτε κατ' ἐνεργεῖαν κίνησιν ἢ μεταβολὴν ὑφίσταμενον, τὸν δὲ ἑρᾶν σωματικὸν ἄντα καὶ διὰ τὸτο ὅτι αὐτοπό- σατον γινόμενον εἶπεν καὶ ὅτι ὄντως ὄντα... ὁ δὲ Ἀριστοτέλης φυσικώτερον ἀπὸ τῆς κινήσεως ἀρχόμενος, πρῶτον δὲ εἰδείξεν ὅτι ἀνάγκη 45 κίνησιν αἰδιῶν εἶναι, καὶ τὴν κινούμενον ἔτι μᾶλλον, εἴπερ ἐν τῷ κινούμενῳ ἢ κινήσει, καὶ ὅτι τὴν κινούμενον ὑπὸ τινος πάντως κινεῖται... καὶ ὅτι τὸ μὴ πρῶτως κινῶν τὴν αἰδιῶν κίνησιν ἀνάγκη εἶναι καὶ ἀπειρο-

δύναμον καὶ ἀμερές, τὸ δὲ πρῶτως ὑπὸ τούτῳ τὴν αἰδιῶν κίνησιν κινούμενον μίαν ἔσαν καὶ συνεχῆ τὴν κυκλοφορητικὴν εἶναι σῶμα... ζητήσοι δὲ ἂν οἶμαι πᾶς ὁ μὴ παρέργως τῶν Ἀριστοτέλους λόγων ἀκούων περὶ τῆς πρῶτως κινῶντος, πότερον ἐγγρόνως κινεῖ ἢ ἀχρο- 5 νως. εἰ μὴ ὃ ἐγγρόνως, πρῶτον μὴ πῶς αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης περὶ τῆς ἀπειροδύναμιν λέγων χρόνον γε, φησὶν, ὅτι ἐνδέχεται εἶναι ἑρᾶν καθ' ὃν κινεῖ; ἔπειτα εἰ ἀκίνητόν ἐστι καὶ κατ' ἑρᾶν πᾶσαν μεταβολὴν ἀμετάβλητον τὴν πρῶτως κινῶν, ὅ κατ' ἑρᾶν μόνον ἀλλὰ καὶ κατ' δύναμιν καὶ κατ' ἐνεργεῖαν, πῶς ὁ χρόνος μέτρον κινήσεως ὃν τὰς ἀκινήτως ἐνεργείας μετρήσει τὴν πρῶτως κινῶντος; εἰ δὲ μὴ ἐν χρόνῳ κινεῖ, πῶς ἐν χρόνῳ κινεῖται τὴν πρῶτως ὑπ' αὐτὴν κινούμενον; πρὸς αὐτὸν ἔρητον, ὅτι τῶν κινῶντων ὅσα μὴ κινούμενα κινεῖ, ὥσπερ τὰ σωματικῶς κινῶντα ὠθεῖντα καὶ ἔλκοντα καὶ ῥιπτῶντα, ταῦτα ἐν χρόνῳ κινεῖ, ὅ διὰ τὴν κινεῖν ἀπλῶς, ἀλλὰ διὰ τὴν κινεῖσθαι· κινήσεως 10 ὃ μέτρον ὁ χρόνος, ἢ δὲ κινήσεις ἐν τῷ κινῶμένῳ ἐστὶ καὶ ὅτι ἐν τῷ κινῶντι. τὸ δὲ πρῶτως κινῶν ἀκίνητον ὢν καὶ κατ' ἑρᾶν καὶ κατ' ἐνεργεῖαν, ὡς ὑπὲρ πᾶσαν κίνησιν ἰδρυμένον, καὶ ἀχρονὸς ἔχει τὰς ἐνεργείας ὡς ὑπὲρ χρόνον ἔσας. id. f. 311 b—315 b.

τοῖς προκειμένοις ἀναγκαίως δεῖξας ὅτι ὃδὲν μέγεθος πε- 266b περασμένον ἄπειρον ἔχει δύναμιν, ἵνα διὰ τούτῳ δειχθῇ τὴν πρῶτως 6^ο κινῶν ἀπειροδύναμον μὴ ὢν μέγεθος πεπερασμένον, εἰ δὲ τὸ ἄπειρον μέγεθος μὴδὲ ἐστὶν ὅλως ἐν τοῖς ἔσιν, δηλονότι σαφῶς ἀποδείξει ὅτι τὴν πρῶτως κινῶν ἀμερές ἐστὶ καὶ ἀμέγεθες, διὰ τούτῳ μὴ 5 ὢν ἀναγκαίως, ὡς εἶπον, εἰδείξεν ὅτι ὃδὲν μέγεθος πεπερασμένον ἄπειρον ἔχει δύναμιν. νῦν δὲ προτίθει δειξάτω ὅτι ὃδὲ ἄπειρόν τι μέγεθος πεπερασμένην ἔχει δύναμιν, ὅπερ ἀναγκαῖον μὴ ὅτι ἐστὶ πρὸς τὰ προκειμένα (ὃδὲ ὃδὲ ἐστὶν ὅλως ἐνεργεῖα μέγεθος ἄπειρον), ὡς ἀντίστροφον δὲ καὶ συγγενὲς τῷ προαποδεδειγμένῳ καὶ καθ' αὐτὴν θεωρίαν ἔχον ἀξιόλογον ἀποδείξει καὶ τούτῳ προεβέτο. καὶ δει- 10 κνυσιν αὐτὴν τὴν μὴ ἀρχὴν διὰ βραχέων ῥημάτων τὴν ἀπόδειξιν ἐνδείξάμενος ἔτος. δεῖξας ὃ ἐνίστασθαι πρὸς τὸ ἑαυτὴν πρόβλημα τὸ λέγον ἐν ἀπείρῳ μεγέθει μὴ εἶναι δύναμιν πεπερασμένην διὰ τὸ “καίτοι ἐνδέχεται ἐν ἐλάττω μεγέθει πλείω δύναμιν ἐνεῖναι”. εἰ ὢν τούτῳ ἀληθές, τί κωλύει καὶ τὸ τούτῳ ἀντίστροφον δοκῶν ἀλη- 15 θές εἶναι, καὶ ἐν τῷ πάντων μεγίστῳ σώματι τῷ ἀπείρῳ πεπερασμένην ἐνεῖναι δύναμιν; ὅτι δὲ ὡς ἐνέσασιν αὐτὴν κομίζει, δηλοῖ τὸ “καίτοι” προτεταγμένον ἐνστατικὸν ἐπὶ ῥήρημα. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος χρησιμώτερον ἢ αὐτῷ φησὶν ὡς πρὸς τὸ προκειμένον τὸ εἰπεῖν “καίτοι ἐνδέχεται ἐν μείζονι μεγέθει ἐλάττω δύναμιν εἶναι” τούτῳ 20 ὃ μᾶλλον ἐνδείκνυσι δύναμιν καὶ ἐν ἀπείρῳ μεγέθει πεπερασμένην εἶναι... μήποτε δὲ πρὸς τὸν λέγοντα ὅτι ἐν ἀπείρῳ πεπερασμένη δύναμις ὅτι ἐστὶν, ὁ μὴ ἔτος ἐνίσταμενος, καίτοι ἐν μείζονι ἐνδέ- χεται ἐλάττω εἶναι, χωρὶς παραμυθίας λέγει τὸ αὐτό, ὁ δὲ λέ- 25 γων “καίτοι ἐνδέχεται ἐν ἐλάττω πλείω εἶναι” ἀπὸ τῆς ἀντικειμένης ἀντικειμένον εἰσάγει. ἀντικεῖται ὃ τῷ ἐν ἐλάττω πλείονι τὸ ἐν μείζονι ἐλάττω. ἴσως δὲ καὶ ἐναργεζέρον ἐστὶ τὸ ἐν ἐλάττω μεγέθει πλείω δύναμιν ἐνεῖναι, ὡς ἐπὶ τῶν εἰρημένων... καὶ ὃ μὴ ἐν- 30 στασις τῆς αὐτῆς. λύνει δὲ αὐτὴν λέγων “ἀλλὰ ἔτι μᾶλλον ἐν μείζονι

πλείω." κὰν γὰρ ἐν ἐλαττοῖσι μεγέθει πλείων ἢ δύναμις, ἀλλ' ἐν τῷ μέζονι τῷ ἐλαττοῦτος κτ' ἢ αὐτὸ εἶδος ἐτι πλείων ἔσται ἡ δύναμις. ἐὰν ὅν τ' ἐμέγεθος εἰς ἀπειρον ἐκταθῇ, καὶ ἡ δύναμις εἰς ἀπειρον ἐκταθῇ, εἴτε ἐλαττοῦ ἢ τ' ἐξ ἀρχῆς ἐμέγεθος τῆς κτ' τὴν δύναμιν ἀναλογίας εἴτε μέζον· ἢ γὰρ ἐπ' ἀπειρον τῷ ἐμέγεθος πρόσ-
δος καὶ τὴν δύναμιν μέχρι τῷ ἀπείρῳ συνεφέλκεται· ὃ γὰρ αὐξήσει ἐμέγεθος ἀνεύ δυνάμεως. ὥτως ὅν διὰ τῷ λῦσαι τὴν ἔνστασιν ἀποδείξας ὅτι ὃδὲ τ' ἀπειρον ἐμέγεθος πεπερασμένην ἔξει δύναμιν, τ' αὐτὸ καὶ δι' ἐκθέσεως ἀποδείκνυσιν, ὡς εἶωθεν, καταγεωμετρεῖν καὶ αὐτὸς ὁρεγόμενος τὴν φύσιν. id. f. 315 b.

266 b 13. δείξας δὲ ἀπὸ τῆς ἐπ' ἀπειρον αὐξήσεως τῷ ἀφαιρούμενῳ μεγέθους ἀπὸ τῷ ἀπείρῳ ὅτι ἀπείρὸς ἐστὶν ἡ τῷ ἀπείρῳ μεγέθους δύναμις ὡς πάσης τῆς πεπερασμένης δυνάμεως ὑπερβάλλουσα, τ' αὐτὸ δεικνύσι καὶ ἀπὸ τῆς τῷ χρόνῳ ἐπ' ἀπειρον μειώσεως, ἣν καὶ διὰ τῷτο παρέλαβεν εἰπὼν "τῷ χρόνῳ δὲ τῷ δοθέντος ἀεὶ ἐλάττω λήφομαι." id. f. 316.

266 b 20. ἄλλην τῷ αὐτῷ ἀπόδειξιν, τῷ μὴ εἶναι ἐν ἀπείρῳ μεγέθει δύναμιν πεπερασμένην, παραδίδωσι, τὰ μὲν αὐτὸς σαφῶς εἰπὼν, τὰ δ' ἡμῖν ἀναπληρῶσαι καταλιπὼν. ληφόμεθα γὰρ φησί τινα δύναμιν ὁμογενῆ, τατέστιν ὁμοειδῆ ὅσαν τῇ πεπερασμένην δυνάμει τῇ ἐν τῷ ἀπείρῳ μεγέθει ὅση, ἐν πεπερασμένῳ τινὶ σώματι ὅσαν, εἰ βαρυτέρας ἢ ἐν τῷ ἀπείρῳ, καὶ ἐν τῷ πεπερασμένῳ τὴν αὐτὴν, εἰ κνφότερας, ὁμοίως. ὁμοειδῆ δὲ λαμβάνει τὴν δύναμιν, καταμετρηθῆναι βυλόμενος τὴν ἐν τῷ ἀπείρῳ μεγέθει δύναμιν ὑπὸ τῆς ἐν τῷ πεπερασμένῳ· αὐτὸ γὰρ ἀνομοειδέις ὃ καταμετρεῖσιν ἀλλήλους, ὁμοειδέις ὅν ὅσα ἢ ἐν τῷ πεπερασμένῳ μεγέθει πεπερασμένην δύναμιν καταμετρήσει τὴν ἐν τῷ ἀπείρῳ πεπερασμένην, ὥτω μέντοι ὡς ἡ ἀπαρτίζειν ἢ μὴ ἀπαρτίζειν ἀλλὰ περιττεύειν τι κτ' τὴν τελευταίαν ἐπιβολὴν. εἰ δὲ τῷτο, ἡ καὶ τ' ἐμέγεθος τ' ἀπείρον καταμετρηθῇ ὑπὸ τῷ ἐμέγεθος τῷ ἐν ὧ ἢ ἡ δύναμις ἢ κατα-
μετρήσασα τὴν ἐν τῷ ἀπείρῳ μεγέθει δύναμιν, καὶ ὥτως ἔκτι ἀπείρον ἔσται τ' ἐμέγεθος, εἴπερ καταμετρεῖται· ἢ ὃ καταμετρηθῇ, ὅλον τῆς ἐν αὐτῷ δυνάμεως καταμετρεμένης, καὶ ὥτω τ' καταλειπόμενον τῷ ἀπείρῳ μεγέθους ἔχῃ ἔξει δύναμιν. ὥστε ἡ πεπερασμένη δύναμις ἔκ ἐν τῷ ἀπείρῳ ἂν εἴη μεγέθει, ἀλλ' ἐν τῷ πεπερασμένῳ τῷ σὺν τῇ δυνάμει καταμετρηθέντι, γνωριμώτερον δὲ ἂν εἴη, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, εἴ τις ἀπ' αὐτῷ τῷ ἀπείρῳ μεγέθους ἀφελὼν τι, τῷτῳ καὶ τῇ ἐν αὐτῷ δυνάμει καταμετροῖ τὴν τε δύναμιν τὴν ἐν τῷ ἀπείρῳ καὶ αὐτὸ τ' ἀπείρον μέγεθος. id. f. 316 b.

266 b 27. δείξας τ' προσεχῶς αὐτῷ προτεθέν περὶ τῷ πρώτῳ κινῶντος τὴν αἰδίον κίνησιν. . . βυλεῖ, πρὸ τῷ τοῖς δεδειγμένοις ἐπαγαγεῖν τ' προσήκον συμπέρασμα, ἔνστασιν τινα προβάλλει φερομένην πρὸς τ' ἀξίωμα τ' λέγον πᾶν τ' κινούμενον ὑπὸ τινος κινεῖται, καὶ τὴν τε ἀδοκίμως ἐπαγομένην λύσιν ἐκθέσει καὶ αὐτὸς ἐπαγαγεῖν τὴν προσήκυσαν. καὶ ἡ μὲν ἔνστασις ἐστὶ τοιαύτη· εἰ πᾶν τ' κινούμενον ὑπὸ τινος κινεῖται, πῶς τινὰ μὴ ἐν αὐτοῖς ἔχοντα τ' κινήσιον ἀλλ' ἔξωθεν κινήσιντα μένει συνεχῶς κινούμενα, καὶ τῷ κινήσαντος

μηκέτι κινῶντος, ὥσπερ τὰ ῥιπτόμενα; τῷ γὰρ ῥίψαντος αὐτὰ μηκέτι κινῶντος, ἐπὶ πολὺ μένει συνεχῶς ἐκείνα κινούμενα· ὁρᾷ γὰρ ὑπὸ κινήσεως κινεῖται τότε, καὶ ἀναρρεῖται τ' πᾶν τ' κινούμενον ὑπὸ τινος κινεῖται.

5 "μὴ ἀπτομένον δὲ τῷ κινήσαντος" εἶπεν ὡς μηκέτι ἀπτομένον μηδὲ ἐπιμένοντος ἐν τῷ ἀπτεῖ παρ' ὅλον τὴν τῆς κινήσεως χρόνον. εἰτα μνημονεύει τῆς λύσεως καθ' ἣν πειρῶν λύνει τινὲς τὴν ἀπορίαν ταύτην. λέγουσι γὰρ ὅτι ὁ ῥίπτων ἅμα τῷ ῥιπθέντι καὶ ἄλλο τι κινεῖ, τὴν ἀέρα, ὃς κινούμενος ὑπὸ τῷ ῥίψαντος κινεῖ τ' ῥιπθέν. λέγει ὅν ὅτι ὁμοίως τῷ πρώτῳ καὶ τῷτο

10 ἀδύνατον· μόνον γὰρ ὅτι τὴν ἀέρα ἀντὶ τῷ ῥιπθέντος μετέλαβεν ὁ λόγος· εἰ γὰρ μὴδὲ ὅτος ἐξ ἑαυτοῦ κινεῖται (τῶν γὰρ ἐμφύχων ἴδιον τῷτο) ἀλλ' ὑπὸ τῷ ῥίψαντος, ἐχρῆν εὐθύς τῷ τὴν ῥίψαντα παύσαι τῷ κινεῖν καὶ τὴν ἀέρα παύσαι τῷ κινεῖται, καὶ ἅμα πάντα κεκινήσει καὶ πεπαύσει τὰ κινούμενα, ὅταν τ' πρώτον κινῶν παύσῃ τῷ κινεῖν. . .

15 διάφορος δὲ ἡ γραφὴ φέρεται, πῇ μὲν "ἀλλὰ ἅμα πᾶν καὶ κινεῖται καὶ πεπαύεται," πῇ δὲ "ἀλλὰ ἅμα πᾶν κεκινήσει καὶ πεπαύεται," καὶ ἴσως αὕτη ἀμεινών· τ' γὰρ κεκινήσει τῷ πεπαύσει ταυτόν ἐστιν. εἰπὼν δὲ ὅτι πάντα ἅμα ἀνάγκη κινεῖται καὶ πεπαύεται, ὅταν τ' πρώτον κινῶν παύσῃ, ἐπήγαγε "καὶ εἰ ποιεῖ ὥσπερ ἡ λίθος, ὅσον κινεῖν ὃ ἐκίνησεν."

καὶ γὰρ διὰ τῷ μεταξὺ τι κινῇ μὴ ἀπτομένον τῷ κινούμενον, ὡς ἡ Μαγνήτις λίθος τ' δευτέρον σιδήριον κινεῖ, μὴ ἀπτομένη αὐτῷ, ὅταν αὕτη μὲν ἐλκύσῃ τ' προσεχέει, τῷτο δὲ ἐλκύσῃ τ' μετ' ἑαυτῷ (τότε γὰρ ποιεῖ ἡ λίθος τ' σιδήριον, ὃ ἐκίνησεν αὐτῇ, τῷτο κινεῖν τ' ἐφεξῆς, διὰ τ' μὴ μόνον κινεῖν τ' προ-

σεχέει, ἀλλὰ καὶ δύναμιν αὐτῷ κινήσιον ἐνδοῦναι, διὸ ὃ μόνον κινεῖται ἐκείνο ἀλλὰ καὶ κινεῖ), — καὶ ὥτως ὅν τι, φησί, κινῇ ὥσπερ ἡ λίθος, ἀνάγκη καὶ κινεῖται ἅμα, ὅταν τ' πρώτῳ κινῶν κινῇ, καὶ πεπαύσει τῆς κινήσεως, ὅταν τ' πρώτῳ κινῶν παύσῃ τῷ κινεῖν. καὶ λαβὼν τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῆς λίθου, κτ' τὴν αὐτὴν ἐφοδὸν λύει τὴν ἀπορίαν. ὡς γὰρ ἐπὶ τῆς λίθου ὅτε ὁ ἀὴρ αἰτίος ἐστὶν, ὅτε παυσά-

20 μέν τῷ κινῶντος μένει τ' κινούμενον, ἀλλ' ἡ κινήσιον δύναμις διδομένη τῷ προσεχέει κινεῖ τ' κινούμενον ὥς ἂν αὐτῇ ἐνεργῇ, ὥτω φησὶν ἀνάγκη καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων λέγειν, ὅτι τ' πρώτῳ κινήσαν τ' προσεχῶς ὑπ' αὐτῷ κινήσαν ποιεῖ ὅσον τε κινεῖν ἢ τὴν ἀέρα τοῖσιν ἢ τ' ὕδωρ· ταῦτα γὰρ ἐστὶ μάστις δι' ὧν κινεῖται τὰ κινούμενα, ἀ-

25 δύναται καὶ ταῦτα κινεῖν. "ἢ τι ἄλλο" δὲ προσέθηκεν ἴσως διὰ τὴν λίθον καὶ τὴν σιδήρον, ἢ τ' ἤλεκτρον καὶ τ' ἄχυρον. καὶ τ' ὁσῶν δὲ τῷ ἰχθύος τῷ ἱέρακος λέγειται χρυσὸν ἔλκειν, καὶ ἴσως τῷ προσεχῶς ἐλκομένην τὴν αὐτὴν ἐνδοῦναι δύναμιν καὶ τῷτο. εἴτε ὅν κτ' ὥσιν

40 κινεῖ τὰ κινούμενα, ὡς τὰ δι' ἀέρος ἢ ὕδατος κινούμενα, εἴτε κτ' ὀλκῇ, ὡς τὰ εἰρημένα, τ' πρώτον κινῶν, ὅσον τ' ῥιπτῶν, ὃ μόνον τ' βέλος κινεῖ ἀλλὰ καὶ τὴν ἀέρα ἢ τ' ὕδωρ, δι' ὃ ἢ ἢ ῥῖψις γίνεται, καὶ ὃ μόνον κινεῖ ταῦτα, ἀλλὰ καὶ δύναμιν αὐτοῖς ἐνδοῦναι τῷ κινεῖν, ὥστε μὴ μόνον κινεῖται ἀλλὰ καὶ κινεῖν, φύσιν ἔχοντα κινεῖν ἅμα καὶ κινεῖται. . .

ζητεῖ δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ἐν τῷτοις καλῶς, πῶς ἔχει καὶ τῷτων ῥιπθέντων μένει ἔτι ἡ αὐτῇ ἀπορία· ὁ γὰρ ἀὴρ ὁ τὴν δύναμιν τῷ κινεῖν λαβὼν παρὰ τῷ τ' βέλος ῥίψαντος ἦτοι κινούμενος κινεῖ ἢ ὃ. ἀλλὰ μὴ κινούμενος μὲν ἔκ ἂν κινήσῃ· τὰ γὰρ σωματικῶς

κινῶντα κινώμενα κινεῖ. εἰ δὲ κινώμενος κινεῖ, παύει δὲ τὸ κινεῖν, ἅμα τῷ παύσασθαι κινῶντα τὴν ῥιπτόντα... μὴ ποτε, φησί, διὰ τὸ λέγειν τὴν ἀέρα δύναμιν τίνα τὸ κινεῖν παρὰ τὴν ἀρχὴν κινήσαντος λαμβάνειν, ἐκεῖνο λέγει, ὅτι οἰκείαν δύναμιν ἔχει παρὰ τὴν κινήσαντος αὐτὴν λαβόν. id. ib.

266 b ἔτος δὲ ὁ λόγος μετατίθῃσι τὴν ἀπορίαν, ὃ λύει. πάλιν γὰρ 32. ὁ ἀνὴρ πῶς κινεῖ, τὸ κινῶντος ἔχ' ἀπορρίπτον; ὅτε ὑπ' αὐτοῦ (ὅδ' ἔστι ζῶον), ὅθ' ὑπὸ τῷ ῥίψαντος· πέπαυτο γάρ. ὑπὸ τίνος ἔν, εἴπερ πᾶν ὑπὸ τίνος κινεῖται τὸ κινώμενον; ἐπεὶ καὶ ἡ λίθος ὃ τὴν πλησίον ἔλκει σιδήριον, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐφεξῆς, ὃ μὴ ἀπτεῖται. ἀλλ' ὅταν ἀπέλθῃ, πέπαυτο καὶ τὸ ἐγγυὲς ἅμα καὶ τὸ ἐχόμενον. αἴτιον δέ, ὅτι τὸ σιδήριον ἐκεῖνο τὸ πρὸς τῇ λίθῳ ἔκ' οἰκείαν ἔχεν δύναμιν ἐπὶ σπᾶξ, ἀλλὰ ἐλάμβανε παρὰ τῆς λίθου, ἥς εἴπερ ἀφαιρεθείη, εὐθὺς συναφαιρείται καὶ τὴν δύναμιν. ἔδει τοίνυν καὶ τὴν ἀερά ταύτην ὑπομένειν καὶ παύειν ἀπελθόντος τῷ ῥίψαντος ἢ βῶλλοντος. ὅπως δὲ 15 εὐθὺς ἔδει καταφέρειν καὶ τὸ ῥιπτόμενον. ἢ ὃ μόνον κινεῖται ὁ πλησίον ἀνὴρ, ἀλλὰ καὶ δύναμιν τὸ κινεῖν λαμβάνει, καὶ ταύτην ἢ ἔχ' οἶον τὸ παρὰ τῆς λίθου σιδήριον, ἀλλ' ὥς οἰκείαν παύσαι καὶ αὐτὸς, ὥσπερ οἶμαι καὶ ὑπὸ τῷ πυρὸς τὸ πύρινον ὃ θερμαίνει μόνον ἀλλὰ καὶ δύναμιν οἰκείαν τὸ θερμαίνειν λαμβάνει, καὶ ταύτην αἰεὶ δίδωσιν 20 ἐφεξῆς, καὶ τὸτο πρόεισι μέχρι τίνος, εἴτα κατ' ὀλίγον παύει; μειωμένης ἐν τῇ διαδοχῇ τῆς δυνάμεως τῆς ἀπὸ τῷ πυρὸς ἐνδοθείσης. ὅπως δὲ καὶ τὴν ἀέρα εἴποι τις ἂν καὶ τὸ ὕδωρ ἐπαμφοτερίζοντα ταῖς δυνάμεσιν, καὶ μετέχοντα καὶ βαρύτερος καὶ κρυφότερος; ἐφ' ὅπερ ἂν τὸ φέρεται τὴν ἀρχὴν παρὰ τῷ ῥίψαντος καὶ τὸ ἐνδοσί- 25 μόν λαβόν, ἐπὶ τούτῳ λοιπὸν φέρεται ἐξ αὐτῶν, καὶ οἷον αὐτοκίνητα γίνεσθαι χρόνον τινά, κινώμενά τε ἅμα καὶ κινῶντα, κινώμενα δὲ ἔκ' ἐξ' ὑπὸ τῷ βῶλλοντος ἀλλ' ὑπὸ τῆς οἰκείας δυνάμεως, ἥς τὸ ἐνδοσίμουν παρὰ τῷ ῥίψαντος ἔχεν. Themist. f. 63.

267 a ἀντιπερίστασις ἐστίν, ὅταν ἐξωθούμενος τινὸς σώματος ὑπὸ σώ- 30 16. ματος ἀνταλλαγῇ γένῃ τῶν τόπων, καὶ τὸ μὴ ἐξωθῆσαν ἐν τῷ τῷ ἐξωθθέντος ἢ τῷ τόπῳ, τὸ δὲ ἐξωθῆσθαι τὸ προσεχὲς ἐξωθῆναι, καὶ ἐκεῖνο τὸ ἐχόμενον, ὅταν πλείονα ἦ, ἕως ἂν τὸ ἔχατον ἐν τῷ τόπῳ γένῃ τῷ πρώτῳ ἐξωθῆσαντος. καὶ γίνῃ δέ, φησὶν, ἀντιπερίστασις ἐπὶ τῷ ῥιπτομένῳ, ἀλλ' ἔκ' ἐξιν αὐτῇ τῆς τῷ ῥιπτομένῳ κινήσεως αἰτία. 35 ἢ γὰρ ἀντιπερίστασις ἅμα πάντα κινεῖται καὶ κινεῖν, τῷ τῷ ἐξωθῆσθαι καὶ ἐξωθῆναι. εἰ δὲ ἅμα πάντα κινεῖται, ἅμα καὶ παύει. ὅτε γὰρ τὸ πρῶτον ἐξωθῶν καταλαμβάνει τὴν τῷ πρῶτῳ ἐξωθούμενῳ τόπον, εἰ μὴ ἐκεῖνο τὴν τῷ ἐφεξῆς, καὶ ἐκεῖνο τὴν τῷ ἐχομένῳ, καὶ τὸ τελευταῖον τὴν τῷ πρῶτῳ μεταβάλλοντος καταλάβει τόπον, καὶ τῆς 40 κινήσεως ἅμα πάντων γινομένης, καὶ τῆς ἐν ταῖς ἀλλήλων τόποις ἰδρύσεως. τὸ δὲ τὰς ἀλλήλων καταλαμβάνειν τόπους, ὅπερ ἐστὶν ἢ ἀντιπερίστασις, ὅθεν πρὸς τὴν κίνησιν συντελεῖ τὸ ῥιπτομένῳ, εἰ μὴ τις ὑπόλοιπος, ὅπερ αὐτὸς εἶπεν, τὰ κινῶντα καὶ κινεῖν οἷα τε ποιεῖν τὰ κινώμενα. ὅπως γὰρ τὸ καταλαμβάνον τὴν τῷ ῥιπτομένῳ τόπον 45 κινήσει καὶ αὐτὸ τὸ ῥιπτομένον, καὶ κινεῖν τὰ ἐφεξῆς ποιήσει. ὥς ἀδύνατον ἄλλως τὰ ἀπορριπτόμενα περὶ τῷ ῥιπτομένῳ λύειν, εἰ μὴ τὸ κινώμενον καὶ κινήτικόν δύναμιν λαμβάνειν παρὰ τῷ κινῶντος

ὑποβώμεθα... ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἀλέξανδρος τὸ Πλάτωνος δόξαν εἰναί φησι τὸ κατ' ἀντιπερίστασιν γίνεσθαι τὴν τῶν ῥιπτομένων κίνησιν, ἰσχύον ὅτι γίνεσθαι μὴ καὶ αὐτὸς ἀντιπερίστασιν ἐπὶ τῶν κινώμενων οἶσθαι, καὶ τὰς ἀλλήλων τόπους ἀντιμεταλαμβάνειν τὰ σώματα βέλει, 5 διὰ τὸ μὴδὲν ἐν τῷ παντὶ κενὸν ἀπολείπειν, ὃ μόνον ὅθεν αὐτὸς τὴν ἀντιπερίστασιν αἰτίαν κινήσεως νομίζει, ἀλλὰ τὴν ἀνωμαλίαν καὶ ἀνισότητά. ἔδει δὲ τὸν Ἀλέξανδρον, ὅτε ὁ Ἀριστοτέλης ἔλεγε πᾶν τὸ κινώμενον ὑπὸ τίνος κινεῖσθαι, καὶ τοσαύτας ἀποδείξεις ἐπόριζε τῷ λόγῳ καὶ ἐνστάσεις πρὸς αὐτὸν καὶ λύσεις τῶν ἐνστάσεων προεβάλλετο, τότε λέγειν ὅτι Πλάτωνος ἔτος ὁ λόγος ἦν, ὃ τὸ κινώμενον πάντως ὑπὸ κινῶντος λέγων κινεῖσθαι. ὅθεν δὲ χεῖρον ἴσως ὀλίγα παραγράφαι τὸ Πλάτωνος αὐτό τε τούτῳ δηλῶντα, καὶ τί τῆς κινήσεως αἰτίον οἶσθαι, καὶ πῶς γίνεσθαι τὰς ἀντιμεταβάσεις νομίζει. λέγει γὰρ ἐν Τιμαίῳ (p. 57 e). Simpl. f. 318.

ὅπως γὰρ ἀμεινον λέγειν ἢ τὴν ἀντιπερίστασιν αἰτιασθαι, ἢ γίνεσθαι μὴ ἐξ ἀνάγκης παρὰ τῶν ῥιπτομένων (ἀντιμεθέστα) γὰρ ὁ ἀνὴρ, ὃ μὴν διὰ ταῦτα ἢ κινήσις. καὶ γὰρ βαδίζόντων ἀντιπερίστασις, ἀλλ' ὃ διὰ τούτῳ βαδίζοντων. ἀπλὴ τέ ἐστι μετὰ τῆς καὶ μεταχώρησις τῶν τόπων, ὁρατικὸν δὲ ὅθεν ὅτε κινήτικόν ἢ ἀντιπερίστασις ἔχει. ὅτε γὰρ φενοχωρεῖται ἀντιμεθέστατος ἀνὴρ, ὥς βαδίζεσθαι καὶ προσωθεῖν. ὅθεν γὰρ γίνεσθαι πλείων ἐστὶ κατ' τὴν ἀντιπερίστασιν. ἅμα τε γὰρ τὸ ῥιπθὲν ἀπωθεῖται ὑπὸ τῷ ῥίψαντος εἰς τὸ πρότερον, καὶ ἀντιπερίστασιν ὁ ἀνὴρ εἰς τὸ ὀπίσθεν. τί ἔν αἰτίον τῆς μὴ ταῦτα προσδοκῶν φανερόν δὲ ὅτι μὴδὲ συνεχὴς ἢ τοιαύτη κίνησις. ὅθεν γὰρ ἐν τὸ κινῶν, ἀλλ' ἐχόμενα ἀλλήλων. ἀλλ' ὅθ' ὁμαλὴς. ὃ γὰρ ὁμοίως φέρεται ἐγγύς τε καὶ πόρρω τῆς ἀρχῆς. εἰ τοίνυν ὥσπερ ἐπὶ τῶν ῥιπτομένων τὴν κίνησιν τις λέγει γίνεσθαι, εἴτε ὡς ἐπὶ τῶν ὠθέντων τε καὶ ἐλκόντων, ὃ συνεχὴς ὃδ' ὁμαλὴς ὅπως γινομένη κίνησις, ἐπὶ μὴ τῶν ῥιπτομένων, ὅτι ἄλλο καὶ ἄλλο τὸ κινῶν, ἐπὶ δὲ τῶν ὠθέντων τε καὶ ἐλκόντων, ὅτι εἰ καὶ ἐν τὸ κινῶν, ἀλλὰ καθ' ἑκάστην ὥσιν ἢ ἔλκιν ἀρχή τις γίνεσθαι, ἀναπαυομένη τὸ ἐλκόντος καὶ ὠθέντος. ὃ γὰρ ἀποπον τὸ ὅπως κινῶν. δῆλον ἔν ὅτι ἀμερές τὸ πρῶτον κινῶν, εἴπερ μὴ τῷ κινεῖσθαι κινεῖ μὴδὲ συμμεταβάλλει, ἀλλ' αἰεὶ δύναται κινεῖν. ἀποπον γὰρ τὸ ὅπως κινεῖν. καὶ ὁμαλὴς αὕτη κίνησις μόνη. ὃ γὰρ ἔχει μεταβολὴν τὸ κινῶν ὁδεύειν. δεῖ δὲ ὅτε τὸ κινώμενον πρὸς ἐκείνῳ ἔχειν μεταβολήν, ἵνα ὁμοία ἢ κίνησις ἦ. ἀνάγκη δὲ ἢ ἐν μέσῳ ἢ ἐν κύκλῳ εἶναι. τοιαύτη γὰρ αἰ ἀρχαί. ἀλλὰ τάχιστα κινεῖται τὰ ἐγγύτατα τῷ κινῶντος. τοιαύτη δὲ ἢ τῷ ὅλῳ κινήσις. ἐκεῖ ἄρα τὸ κινῶν. Themist. f. 63 b.

εἰς πέρας ἔλθων τῶν προβληθέντων ἀναλαμβάνει λοιπὸν τὰ 267 a εἰρημένα, καὶ τῶν ἀποδείξεων συντόμως ὑπομνήσκων. Simpl. 21. f. 318 b.

δέδεικται δὲ ὅτι τῶν μὴ κινώμενων καὶ κινῶντων πρῶτον ἐστὶ τὸ 267 b αὐτοκίνητον, ἐν τούτῳ δὲ τὸ κινῶν καθ' αὐτὸ μὴ ἀκίνητόν ἐστι, κατ' αὐτὸ 2. συμβεβηκὸς δὲ κινεῖται. τὸ δὲ κυρίως κινῶν κατ' ἀνάγκη συμβεβηκὸς τῷ κινώμενῳ. καὶ διὰ τούτῳ προσέθηκε τὸ "τὸτο δὲ ἔκ' ἀνάγκη συμβεβηκὸς ἀλλ' ἐν τῷ αὐτοκίνητῳ κινῶντος, ὃ ἀνάγκη κατ' ἀνάγκη συμβεβηκὸς συμβεβηκὸς τῷ

κινωμένων ὑπ' αὐτῶν... ἡ δὲ "ἡ μόνη ἢ μάλιστ' ἀνάγκη" δύνανται μὴ καὶ φιλόσοφον εὐλάβειαν εἰρηάζει, λέγει δὲ ἄν τις ὅτι περὶ τῶν κινωμένων μόνον τῶς ἐστὶ τὰ εἰρημμένα, πλείονα μὲν λόγον εἰς τὴν ὁμαλότητα εἰσάγοντος, δεομένα δὲ καὶ τῆς τῶν κινωμένων ταυτότητος πρὸς τὴν μόνην κυρίως ὁμαλῆς εἶναι. id. f. 319.

267b εἰπὼν ὁποῖόν ἐστι τὸ πρῶτως κινῶν καὶ τὸ κινούμενον τὴν αἰδίον 6 κίνησιν, καὶ ὅπως ἔχοντα πρὸς ἀλλήλα, ἐπειδὴ ζητεῖν ἔθος ἦν, ὡς ἔοικεν, πᾶς τὸ κινῶν τὸν ὕψον ἐστὶ, καὶ οἷον Πυθαγόρειοι ἐν τῷ μέσῳ λέγειν ἐδόκουν αὐτό, καὶ τὸτο προῖναι τοῖς περὶ τῶν κινωμένων λόγους ἐδοκίμασεν, καὶ λέγει ὅτι ἀνάγκη αὐτὸ ἐν τῇ ἀρχῇ εἶναι τῶν κινωμένων, ὅπερ κυριώτατόν ἐστιν. δύο δὲ ἀρχαὶ εἰσιν ἐν τῇ σφαίρᾳ, τό τε μέσον καὶ τὸ περίεξ· ἀνάγκη ἔν φησὶν ἐν τούτων τινὶ εἶναι τὸ κινῶν. ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ ἐγγύτατα τῷ κινωτὸς τάχιστα μάλλον κινεῖται, ταχέως δὲ ἢ τῷ κύκλῳ κινήσει, ταχέως τῆς περιφερείας, ἐκεῖ τὸ κινῶν εἴη ἄν· τὸ γὰρ μέσον ἀκίνητον ὃν ὁδοῖ πρὸς τὸ κινῶν οἰκειῶς 15 ἔχειν. ὁ δὲ Εὐδήμος ἐν τῷ μεγίστῳ κύκλῳ φησὶν εἶναι τῷ διὰ τῶν πόλων· ὅτος γὰρ τάχιστα κινεῖται, τὸ δὲ κινῶν δοκεῖ ἄρχεσθαι, ὅθεν τάχιστα ἂν κινήσῃ καὶ ῥᾶτα. ἀπορεῖ δὲ ὁ Ἀλέξανδρος καὶ πρὸς τὴν ἔξω περιφέρειαν καὶ πρὸς τὸν μέγιστον κύκλον, εἰ ἐν τούτῳ τινὶ ἐστὶ τὸ κινῶν αἴτιον, πῶς ὁ κινῶν καὶ συμβεβηκός. καὶ εἰπὼν 20 ἐκεῖς εἰ μὴ ταύτης καὶ τῆς πόλης ἐστὶν, ἐπαπορεῖ ὅτι καὶ δύο ὅτοι καὶ ἀκίνητοι, Ἀριστοτέλης δὲ καὶ Εὐδήμος φασὶ τὸ ἐγγυτέρω τῷ κινωτὸς τάχιστα κινεῖσθαι. λύων δὲ τὴν ἀπορίαν λέγει ὅτι εἰ μὴ ἐν μορίῳ τινὶ εἴη τῆς περιφερείας τῆς ἐξωτάτης, κινεῖτο ἂν καὶ συμβεβηκός, τῷ καὶ μόρια τὴν κίνησιν εἶναι τῆς σφαίρας· εἰ δὲ ἐν 25 πάσῃ τῇ περιφερείᾳ, ἔσται τε ἐν τῷ τάχιστα φερομένῳ, καὶ ἐκεῖ ἂν κινεῖτο καὶ συμβεβηκός, τῷ πᾶσαν τὴν περιφέρειαν μὴ κινεῖσθαι μηδὲ ἀλλάσσειν τὸν τόπον, ἀλλ' ἐν τῷ αὐτῷ μένειν αἰετ... ταῦτα ὁ Ἀλέξανδρος ἔγραψεν ὡς τελικὸν μόνως αἴτιον τὸ πρῶτως κινῶν τὸν Ἀριστοτέλη λέγειν ἀποδεχόμενος. εἰ δέ, ὡς πολλοὶ λόγοι δεικνύουσι, καὶ ποιητικὸν αὐτὸν νομίζει, τὴν μὲν ψυχὴν καὶ αὐτὸς οἶετο ὡς περ ὁ Πλάτων τῷ μεταβατικῷ τῆς κινήσεως αἰτίαν εἶναι, τὸν δὲ ἀκίνητον ὅν τῷ περὶ τὰ αὐτὰ καὶ καὶ τὰ αὐτὰ καὶ ἐν τῷ αὐτῷ αἰετ κινεῖσθαι καθ' ἕνα λόγον καὶ μίαν τάξιν. εἰ ἔν ἡμέρᾳ τὸ κινῶν καὶ χωριστὸν πάντῃ σωματικῶν, αὐτὸ καθ' αὐτὸ τέλειον ἐξηρημένον τῷ παντὶ 35 σωματικῷ κόσμῳ, καλῶς ἔχει λέγειν καὶ πανταχῶς αὐτὸ καὶ ὁδοῦ εἶναι. εἰ δὲ οἱ μὲν Πυθαγόρειοι ἐν τῷ κέντρῳ λέγουσιν ἰδρύσθαι, ὁ δὲ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ ἀπλανεῖ σφαίρᾳ φησὶν εἶναι, ἐκεῖνοι μὲν τὸ κέντρον ἐπιτηδεύοντες τῶν ἄλλων τῷ παντὶ μερῶν νομίζουσι πρὸς μέθεξιν τῆς τῷ δημιουργῷ συνοχικῆς καὶ ἐδρασιακῆς ἀγαθότητος, ὁ δὲ Ἀριστοτέλης πρῶτως ἀπολαύειν τῆς δημιουργικῆς νομίζει κινήσεως. καὶ διὰ τούτου οἱ μὲν Πυθαγόρειοι ἐξίστατο τὸν καὶ Ζανὸς πύργον ἐκάλουν τὸ κέντρον, ὁ δὲ Ἀριστοτέλης μέτρον τῶν ἄλλων κινήσεων τὴν τῆς ἀπλανῆς ἔλεγεν ὡς πρῶτην καὶ συνηρημένην καὶ τὸ τῷ κινωτὸς ἡμέρᾳ διὰ τῆς ταχυτήτος ἐνεκονίζομένην. καὶ χρὴ ἔν 45 δεδοικέναι μὴ καὶ συμβεβηκός κινήσασθαι τὸ πρῶτως κινῶν, ἐν τῷ ἀπλανεῖ λέγοντες αὐτὸ ὕψον· καὶ γὰρ ἐστὶν ἐν τῷ ὕψον κυρίως ἐκεῖνο, ἀλλ' ὁ ὕψον ἐν αὐτῷ... καὶ ἀσφαλῶς ὁ Εὐδήμος τὸ

πρόβλημα ἐκτιθέμενος, εἰ ἡμέρᾳ φησὶν ἐστὶ τὸ πρῶτως κινῶν καὶ μὴ ἄπτεται τῷ κινωμένῳ, πῶς ἔχει πρὸς αὐτό; τὸ ἔν ἡμέρᾳ καὶ μὴ ἀπτόμενον τῷ κινωμένῳ, ἀλλ' ἄχεται πρὸς αὐτὸ καὶ ἐξηρημένον, πῶς δύνανται συγκινεῖσθαι τῷ κινωμένῳ, ὥς καὶ συμβεβηκός κινεῖσθαι; ἐν 5 δὲ Εὐδήμον ὁ Ἀλέξανδρος τὸ πρῶτως κινῶν ἐν τῷ μεγίστῳ κύκλῳ φησὶ λέγειν τῷ διὰ τῶν πόλων· ὅτος γὰρ τάχιστα κινεῖται. ἐγὼ δὲ ὅτως εὗρον τὴν γραφὴν ἐν τῷ Εὐδήμει "τῆς δὲ σφαίρας ὁ μὲν τόπος ὁ περὶ τῆς πόλης τάχιστα κινεῖται." καὶ τούτῳ δὲ ἐφίσταται ἄξιον, ὅτι ὁ μὲν Ἀλέξανδρος ἐν τῇ τῆς σφαίρας περιφερείᾳ τὸ πρῶτως κινῶν νομίζει λέγειν τὸν Ἀριστοτέλη, μήποτε δὲ ἐν τῷ κύκλῳ λέγων, ἐν τῷ ὅλῳ ὕψον λέγει. id. ib.

εἰπὼν "καὶ πρὸς τὸ κινούμενον ὁμοίως" προσέθηκε "καὶ συνεχῶς," 267b δηλῶν ὅτι καὶ συνεχῶς ἐστὶν ἡ ὁμοία τῷ ἀκινήτῳ πρὸς τὸ κινούμενον χέσις, καὶ ὁ διακοπτομένη ὁδὸς ἐπιλείπεται, ὥς καὶ αἰδίον εἶναι τὴν κίνησιν ἢν προσεχῶς κινεῖ τὸ ἀκίνητον. ἀπορεῖ δὲ καλῶς ὁ Ἀλέξανδρος, πῶς ὁ καὶ ἐρεῖ τις καὶ τὰς τῶν πλανωμένων σφαίρας τὴν κίνησιν ἢν κινῶν τῇ ἀπλανεῖ συμφερόμεναι, συνεχῶς τε καὶ αἰδίον καὶ ὁμαλῇ κινεῖσθαι, καίτοι ὑπὸ κινωμένης τῆς ἀπλανῆς ταύτης τὴν κίνησιν κινωμένας... ὁ δὲ Εὐδήμος τούτῳ μὲν καὶ ἀπορεῖ ὅπερ ὁ Ἀριστοτέλης, εἰ ἐνδέχεται τι κινούμενον κινεῖν συνεχῶς, ἀπορεῖ δὲ ἀντὶ τούτου εἰ ἐνδέχεται τὸ ἀκίνητον κινεῖν... καὶ λύει τὴν ἀπορίαν λέγων ὅτι τὰ μὲν κινούμενα κινεῖ τὰ δὲ ἡρεμύνα. id. f. 319 b.

προσέθηκε καὶ τῷ τρίτῳ τὴν ἀνάληψιν τῷ δειχθέντος περὶ τῷ 267b πρῶτως κινωτὸς· τούτῳ δὲ ἦν τὸ ἀμεγεθὲς αὐτὸ καὶ ἡμέρᾳ εἶναι. 17. τρία γὰρ ἦν τὰ περὶ αὐτῶν δειχθέντα, ὅτι ἔν, ὅτι ἀκίνητον, ὅτι ἡμέρᾳ... εἰ ἔν ἀπειρον μὲν καὶ ἐνδέχεται μέγεθος εἶναι, ὡς δέδεικται ἐν τῷ τρίτῳ ταύτης τῆς πραγματείας (εἶπεν δὲ τὰ πρῶτα πέντε βιβλία Φυσικὰ καλεῖν ἐξαίρετος καὶ περὶ φυσικῶν ἀρχῶν, ὡς περ τὰ τελευταῖα τρία περὶ Κινήσεως), ἀλλὰ μὴν ὅτι ὁδὸς πεπερασμένην αὐτὸ σῶμα δύναται εἶναι ἐδείξεν, εἴπερ ἀνάγκη τὸ πεπερασμένον σῶμα ἢ ἀπειρον ἔχειν δύναμιν ἢ πεπερασμένην... ἐπέστησε δὲ καλῶς ὁ Ἀλέξανδρος ἐνταῦθα, ὅτι ἐπὶ τῷ κινωμένῳ ἐπ' ἀπειρον ὁ λεκτέον δύναμιν ἀλλ' ἢ ὁμοιότητος... καὶ ὅθεν τὸν γραμματικὸν τούτοις γὰρ ἐπιστῆσαι τῷ Ἀλεξάνδρῳ τοῖς λόγοις, καὶ μὴ νομίζειν ὅτι καὶ ὁ Ἀριστοτέλης καὶ ὁ Ἀλέξανδρος οἶον τὸ μὴ κυρίως ἀπειροδύναμον ἐπ' ἀπειρον κινεῖσθαι... καὶ τούτῳ δὲ πάλιν ἐνταῦθα ζητήσας ὁ Ἀλέξανδρος, πῶς ἡ τῶν ἀπλανῶν σφαῖρα ὅχι ἔχει τὸ κινεῖν ἀπειρον δύναμιν πεπερασμένην ὅσα, εἴγε αἰετ κινεῖ τὰς τῶν πλανωμένων, λύει τὴν ζητήσιν, τὰ αὐτὰ λέγων ὅπερ καὶ πρὸ ὀλίγου, ὅτι καὶ τὸ πλανώμενον τρόπον τινὰ ὑπ' ἐκείνῃ τῷ ἀκινήτῳ κινεῖται τῇ ἀπλανεῖ συγκινούμενον... ἀνταῦθα δὲ ἐχρὴν ἐπιστῆσαι τὸν γραμματικὸν ὅτι καὶ ἐξήγησεν ὁ Ἀλέξανδρος πῶς πεπερασμένον τὸ ἀπλανὲς αἰδίον ἐστὶν, ἀλλὰ πῶς πεπερασμένον ὃν ἀπειρον ἔχει δύναμιν τὸ κινεῖν... ὅτως ὁ δαίμονιος ὄντως Ἀριστοτέλης τὴν περὶ τῶν φυσικῶν ἀρχῶν διδασκαλίαν εἰς τὴν ὑπερφύσιν θεολογίαν ἀπεκορύφωσε, καὶ τὴν ὅλην φυσικὴν καὶ σωματικὴν σύστασιν ἐξηρητημένην ἐδείξε τῆς ὑπὲρ φύσιν ἀσωμάτου καὶ ἀχέτου νοερᾶς ἀγα-

θότητος, τῷ Πλάτῳ κἀνταῦθα συνακολουθῶν... ἐπεὶ δὲ τῶς οἰονῶν ἔν Ἀριστοτέλει τὸ πρῶτως κινῶν, ὅπερ καὶ νῦν καὶ αἰῶνα καὶ θεὸν ἀνύμνησεν, τελικὸν μόνον ἀλλ' ἐπὶ καὶ ποιητικὸν αἴτιον λέγειν τῷ κόσμῳ, καὶ μάλιστα τὰ ἑρᾶν ὡς αἰδῶν ὄντος καὶ διὰ τούτου ἀγενήσε, ἀκόντες αὐτὰ πολλάκις λέγοντος καὶ ὅτι κινεῖ ὡς ἐρωμένον, καὶ 5

πολλάκις ὡς τελικὸν αἴτιον ἀνευφημῶντος, καλῶς ἔχει καὶ τῷ δέξαι συμφώνως αὐτὸν τῷ σφετέρῳ καθηγεμόνι μὴ τελικὸν μόνον ἀλλὰ καὶ ποιητικὸν αἴτιον ἔν θεὸν λέγοντα τὰ τε κόσμῳ παντὲς καὶ τὰ ἑρᾶν. id. f. 320 b.

ΕΙΣ ΤΑ ΠΕΡΙ ΟΥΡΑΝΟΥ.

ΔΑΜΑΣΚΙΟΥ ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ ΕΙΣ ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΠΕΡΙ ΟΥΡΑΝΟΥ (*).

Τῶν Ἀριστοτέλους φυσικῶν συγγραμμάτων τὰ μὲν περὶ τῶν φυσικῶν ἐστὶν ἀρχῶν τῶν κοινῇ πᾶσιν ὑπαρχόντων τοῖς φυσικοῖς πράγμασιν, οἷον ὕλης εἶδος κινήσεως τόπος χρόνος, καὶ περὶ αὐτῆς 10 τῆς φύσεως καὶ τῶν παρυφισταμένων αὐτῇ ποιητικῶν αἰτίων, καὶ ἐπὶ τῶν δοκάντων μὲν ὑπάρχειν τοῖς φυσικοῖς μὴ ὑπαρχόντων δέ, ὡς περὶ κενῶ καὶ ἀπείρου καὶ περὶ ὧν πάντων ἡ Φυσικὴ διέξεισιν Ἀκροάσις. ἐπεὶ δὲ αἱ ἀρχαὶ καὶ τὰ αἴτια τινῶν εἰσὶν ἀρχαὶ καὶ αἴτια, τῶν δὲ σωμάτων φυσικῶν, τῶν δὲ σωμάτων τὰ μὲν ἀπλὰ τὰ δὲ 15 σύνθετα, περὶ μὲν τῶν ἀπλῶν τὰ περὶ Οὐρανῷ βιβλία διδάσκουσιν, ἡγῶν τὰ κυκλοφορικὰ πρῶτα ζοιχεῖα, φησὶ δὲ τὰ ἑρᾶν, καὶ τῶν λοιπῶν ἀπλῶν τεττάρων ζοιχείων, πυρὸς ἀέρος ὕδατος γῆς, περὶ δὲ τῶν συνθέτων ἡ περὶ τῶν ἐν Γενέσει καὶ Φθορᾷ διασαφηνίζει πραγματεία. τῶν δὲ γεννητῶν καὶ φθαρτῶν τὰ μὲν ἐν τοῖς μετεώ- 20 ροῖς διὰ τῶν Μετεωρολογικῶν παραδίδωσι, τὰ δ' ἄλλα, τετέστι τὰ μὲν ἀφ' ἑρᾶς διὰ τῶν περὶ Μετάλλων συγγραμμάτων γνωρίζει, τῶν δὲ ἐμφύχων τὰ μὲν αἰδητικὰ καὶ κατὰ τόπον κινούμενα ὡς τὰ ζῶα, καὶ δὴ καὶ περὶ ζώων γέγραπται, κοινῶς μὲν, ὡς τὰ περὶ γενέσεως αὐτῶν καὶ περὶ μορίων διαφορᾶς καὶ χρείας καὶ κινή- 25 σεως καὶ ἐνεργείας, ἐν οἷς τὰ τε περὶ Πορείας Ζώων καὶ περὶ Μνήμης καὶ Ἑγρηγόρσεως, ἰδίως δέ, ὡς τὰ καθ' ἕκαστον εἶδος τῶν ζώων, περὶ ὧν ἡ περὶ Ζώων Ἱστορία παραδίδωσι. τὰ δὲ ἀναίδητα καὶ κατερριζωμένα, ὡς τὰ φυτὰ, καὶ μέντοι καὶ περὶ φυτῶν τῷ Ἀριστοτέλει γέγραπται. τοιαύτης ἔν ὅσης τῆς διαιρέσεως εἰκός 30 μὲν τὰς περὶ τῶν φυσικῶν ἀρχῶν λόγους ἔχει τὴν φύσιν αὐτήν, τὰ τῆς Φυσικῆς δηλαδὴ βιβλία Ἀκροάσεως, περὶ τῶν ἀπλῶν διαλαβεῖν σωμάτων, ἅπερ ἀπὸ τῶν φυσικῶν ἀρχῶν συνίστανται προσεχῶς καὶ μέρη τὰ παντός ἐστίν, ὧν πρῶτον μὲν τὸ ἑρᾶν ἐστὶν σῶμα, ἀφ' οὗ ὡς τιμιωτέρη τὴν πραγματείαν ἐπέγραψε, μετ' ἐκεῖνο δὲ 35 τὰ τέσσαρα ζοιχεῖα. ὅπως μὲν ἔν ὁ σκοπὸς τῆς προκειμένης πραγματείας, πρῶτον μὲν εἰπεῖν περὶ τῶν ἑρᾶν σώματος, ὅπερ αἰδῶν φησι καὶ θεῖον σῶμα καὶ ἀπλὸν καὶ κυκλοφορικόν, εἰθ' ἐξῆς περὶ τῶν τεσσάρων ἀπλῶν ζοιχείων. δεῖ δὲ εἰδέναι ὅτι τὸ πρῶτον σῶμα ἔστι τὸ ἑρᾶν ζοιχεῖον καλεῖ δ' Ἀριστοτέλης, ἐν οἷς φησὶ περὶ τῶν 40 τρίτων βιβλίων (p. 298 b 6) "περὶ μὲν ἔν τῶν πρῶτων τῶν ζοιχείων εἶρηται, καὶ ποῶν τι τὴν φύσιν ἐστίν, ὅτι ἀφθαρτον καὶ ἀγέννητον. λοι-

πὸν δὲ περὶ τῶν δυοῖν εἰπεῖν," δύο λέγων τὰς δύο συζυγίας, τὴν τε τὰ κέφα, ἐν ᾗ ἐστὶ πῦρ καὶ ἀήρ, καὶ τὰ βαρέος, ἐν ᾗ ὕδωρ καὶ γῆ. ζοιχεῖον ἔν καλεῖ τὸ ἑρᾶν σῶμα ἕκ ἐπειδὴ συντέθεται τι ἐξ αὐτῶ (ζοιχεῖον γὰρ ἐστὶν ἐξ οὗ πρῶτα συντέθεται τι καὶ εἰς οὗ ἔχαστον ἀναλύεται), ἀλλὰ καθόσον

ἀπλὸν ἐστὶ σῶμα. εἰ δὲ ὁ Ἀλέξανδρος περὶ κόσμου ἐπιγράφει ταύτην τὴν πραγματείαν, καὶνὸν ἔ

φησὶν ὑπὸ τῷ Ἀριστοτέλει τὴν τε τῶν ἀπλῶν σφαῖραν καὶ ὀλίγοις κυκλοφορικῶν σῶμα καὶ

ὥσπερ καὶ Πλάτων ὠνόμασεν, ὁ δὲ πᾶς ἑρᾶνός λέγων, ἡ κόσμος καὶ τῶν κατ' αὐτὸν περιόντων. διαιρεῖται δὲ ἡ πραγματεία εἰς τε τὰ τὰ κυκλοφορικῶν σώματος, ἅπερ ἐν τοῖς δύο βιβλίοις τοῖς πρῶτοις παραδίδωται, καὶ εἰς τὰ περὶ τῶν ὑπὸ σελήνης ζοιχείων, περὶ ὧν τὰ δύο γέγραπται τὰ λοιπά. ἐν δὲ τῷ πρῶτῳ βιβλίῳ δείκνυσιν ἐκ τῶν ἀπλῶν κινήσεων ὅτι πέντε τὰ ἀπλὰ σώματά ἐστι, τό τε κυκλοφορικόν καὶ τὰ εὐθυπορῶντα τέσσαρα, καὶ ὅτι τὸ κυκλοφορικόν ἔτε ἔν τι τῶν δύο ἐστὶν ἔτε ἐκ τῶν δυοῖν συγκεῖμενον, ἀλλὰ πέμπτη τις ὅσῃ τῶν δ' ἐξηρημένη καὶ ὑπερέχουσα. δείκνυσιν δὲ καὶ ὅτι ἀκίνητός ἐστιν αὕτη καὶ ἀφθαρτος ἐκ τῶ τὰς μὲν γενέσεις καὶ τὰς φθοράς ἐξ ἐναντίων εἶναι καὶ εἰς ἐναντία λήγειν, τῷ δὲ κυκλοφορικῷ σώματι μηδὲν εἶναι ἐναντίον. τούτο δὲ ἐκ τῶ τῶν μὲν ἐναντίων καὶ τὰς κινήσεις ἐναντίας εἶναι, τῇ δὲ κύκλῳ κινήσει μὴ εἶναι κίνησιν ἐναντίαν. εἴτα ἐφεξῆς ὅτι πεπερασμένος ἐστὶ τῷ μεγέθει ὁ ἑρᾶνός, καὶ καθόλου ὅτι ἀδύνατον ἀπειρον εἶναι σῶμα καὶ ταῦτα κινούμενον, καὶ ὅτι εἰς καὶ ἔτε πλείους ἔτε ἀπειροὶ κατὰ τὸ πλῆθος εἰσὶν ἑρᾶνοί. οἷς ἐπεὶ τὸ καὶ τὸν ὅλον κόσμον ἀγέννητον τε καὶ ἀφθαρτον καὶ πεπερασμένον εἶναι τῷ μεγέθει καὶ ἑνα κατ' ἀριθμόν, ἐξ ἀπαντος τὸ φυσικὸν τε καὶ σώματος συνεσκήκον, μηδεὶς ἔξω ὄντος ἑρᾶνός, μήτε σώματος ὑπολειπομένης μήτε κενῆς. κατὰ ταῦτα τὸν περὶ ἀγενήσεως καὶ ἀφθαρτεως λόγον ἀναλαβὼν δείκνυσιν ὅτι ἀγέννητος καὶ ἀφθαρτός ἐστιν ὁ ἑρᾶνός, καὶ δι' αὐτὸν ὁ κόσμος, καὶ ἔτε γεννῆς μὲν, ἕκ ἀφθαρτός δέ, ὡς τῶς οἰονῶν, ἔτε ἀγέννητος καὶ φθαρτός. καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ καθολικώτερον ἀνάγων τὴν λόγον δείκνυσιν ὅτι ἀνακαλεσθῆσιν ἀλλήλοις τὰ τε γεννητὴν καὶ φθαρτὴν, καὶ αὖ πάλιν τὸ ἀγέννητον καὶ ἀφθαρτον. — τὸ προσήμιον τὸ περὶ ἑρᾶνός τὸν σκοπὸν τῆς πραγματείας δείκνυσιν, ὅτι περὶ τῶν ἀπὸ τῶν ἀρχῶν μέλλει εἰπεῖν, καὶ τὴν τάξιν αὐτῆς, ὅτι προσεχῆς ἐστὶ τῇ Φυσικῇ Ἀκροάσει· ἐπειδὴ γὰρ ἐκείνη περὶ τῶν φυσικῶν ἀρχῶν ἦν, ἔδει μετ' ἐκείνην περὶ τῶν ἀπὸ τῶν ἀρχῶν

(*) Cod. Vatic. 499 bombyc.

λέγειν· ταῦτα δὲ ἐς τὰ σώματα τὰ ἀπλᾶ προσεχ
 λογιζέει λέγων ὕτως. ἡ περὶ φύσεως ἐπιστήμη ἦτοι ὁ φυσικὸς
 περὶ τὰ φύσει συνεστώτα ἐστὶν ἦτοι χολάζει· τὰ δὲ φύσει συνε-
 στώτα ἢ σώματα ἐστὶν, ὡς πῦρ καὶ ὕδωρ καὶ λίθοι καὶ ξύλα, ἢ ἔχοντα
 σώματα, ὡς τὰ φυτὰ καὶ τὰ ζῶα, ἢ ἀρχαὶ τῶν ἐχόντων σώματα
 εἰσὶν, ὥσπερ ὕλη καὶ εἶδος καὶ ψυχὴ καὶ κινήσεις καὶ τὰ τοιαῦτα· ἀρχὴ
 δὲ καὶ ἡ ψυχὴ τῶν ἐχόντων σώματα ἐστὶν, ὥσπερ τῶν ζώων καὶ
 τῶν φυτῶν. μὲν ὅν ἐν περὶ τῶν ἀρχῶν τῶν φυσικῶν λόγον περὶ
 σωμάτων χρὴ καὶ τῶν ἐχόντων σώματα διδάσκειν. καὶ δηλονότι ἐν
 τέτοις πλείονα τὰ σώματά ἐστι καὶ πλείων ἡ περὶ αὐτὰ θεωρία· καὶ
 γὰρ τὰ ἔχοντα σώματα καὶ αἱ ἀρχαὶ τῶν ἐχόντων ἀπὸ τῶν σωμά-
 των μάλιστα τοῖς φυσικοῖς γινώσκον· ὥς ἡ περὶ φύσεως ἐπι-
 στήμη χεδὸν ἢ πλείστη περὶ σώματά ἐστι καὶ τὰ πάθη τῶν σωμά-
 των. χρὴ ὅν διδάσκειν καὶ περὶ παθῶν ἦτοι τῶν ποιότητων, καθ'
 ὅσον πάσχει τὰ σώματα, καὶ περὶ κινήσεως ἦτοι ἐνεργείας. διά-
 φορα δὲ εἰσὶν εἰδῶν τῶν κινήσεων, τὸ μὴ καὶ τόπον, τὸ δὲ καὶ ἀλλοίω-
 σιν, τὸ δὲ κατ' αὐξήσιν καὶ μείωσιν καὶ γένησιν καὶ φθοράν. εἰ δὲ
 κινήσεις, εἰσὶ καὶ τὰ πάθη, πλην ἐνταῦθα πρὸς ἀντιδιαίρεσιν τῶν πα-
 θῶν τὰς κινήσεις ἐπὶ τῶν ἐνεργειῶν ἐξείληφε. χεδὸν ὅν ἐπὶ πολὺ
 ἢ φυσικὴ ἐπιστήμη περὶ σώματα κατὰγει. "χεδόν" δὲ εἶπεν,
 ἐπεὶ καὶ περὶ τῶν ἐχόντων σώματα διαλέγει, ἔτι δὲ καὶ περὶ τῶν
 ἀρχῶν καὶ περὶ χρόνος καὶ τόπος καὶ κενὸν καὶ ἀπείρου, ἅπερ ἔκ ἀν εἰ
 σώματα. εἴη δ' ἂν καὶ διὰ φιλοσοφίας εὐλάβειαν προσκείμενον τὸ
 "χεδόν," καὶ διὰ τούτο καὶ τὸ "φαίνειν" προσέθηκε. "σώματα" δὲ
 "καὶ μεγέθη" εἶπεν ἢ ἐκ παραλλήλου, τὸ αὐτὸ δηλῶν εἶναι σῶμα καὶ
 μέγεθος καὶ τὸν Ἀλέξανδρον, ἢ ὅτι ἄλλο τί ἐστι παρὰ τὸ σῶμα τὸ
 μέγεθος· πᾶν μὲν γὰρ σῶμα καὶ μέγεθος ἔχει, ὃ πᾶν δὲ μέγεθος ἦδη
 καὶ σῶμα ἐστὶν· χρόνος μὲν γὰρ τὸ τόπος καθόλου συνεχῆ καὶ διαιρετὰ
 μέγεθος μὲν ἔχει, ὃ μέντοι σώματά ἐστιν, καὶ μήκος μὲν καὶ πλάτος
 μέγεθος ἔχει, ὃ σώματα δ' ἐστὶν. ὁ δὲ φυσικὸς ὃ μόνον περὶ
 σωμάτων διαλέγει, ἀλλὰ καὶ περὶ χρόνος καὶ τόπος καὶ κινήσεως, ἔτι
 γὰρ μὴν καὶ μήκος καὶ πλάτος, ἅπερ εἰσὶ σωμάτων πέρατα.

τί μὲν ὅ τοιούτος φυσικὸς περὶ σώματα ἔχει τὰ ἀπλᾶ· ταῦτα
 γὰρ ἐστὶ καὶ φυσικὰ πρότερα καὶ ἔχοντα ἐν ἑαυτοῖς πρώτην ἀρχὴν
 κινήσεως φυσικῆς. βυλόμενος δὲ ὁ Ἀριστοτέλης ὁρίσατο τὸ σῶμα,
 πρῶτον ὁρίζει τὸ συνεχές, ὅφ' ὃ τὸ σῶμα καὶ τὰλλα· μεγέθη, ὅτι
 συνεχές ἐστὶ πᾶν τὸ διαιρετὸν εἰς αἰεὶ διαιρετὰ, κἀντε ἐφ' ἐν ἡ διαι-
 ρετὰ κἀντε ἐπὶ δύο κἀντε ἐπὶ τρία. καὶ γὰρ καὶ γραμμὴ καὶ ἐπιφά-
 νεια συνεχῆ καὶ ὕψω σώματα· γραμμὴ μὲν γὰρ μήκος ἀπλάτεις καὶ
 ἔχει μίαν διάστασιν, ἐπιφάνεια δὲ, ἥτις ἔχει μόνον μήκος καὶ πλά-
 τος, σῶμα δὲ, ὅπερ ἔχει μήκος καὶ πλάτος καὶ βάθος, ὅθεν καὶ πάντῃ
 διαιρετὸν καὶ πάντῃ διασπᾶν καὶ πάντῃ συνεχές τὸ σῶμα. ὅτι δὲ
 τριχῇ διασπᾶν ὃν τὸ σῶμα πάντῃ διασπᾶν ἐστὶ, δείκνυσιν ἐκ τῶ
 μὴ εἶναι μέγεθος ἔχον διαστάσεις πλείονας τῶν τριῶν. πιστὸν δὲ
 τούτο καὶ ἐκ τῆς τριαδικῆς ιδιότητος· τὰ γὰρ τρία πάντα ἐστὶ τε καὶ
 λέγει. ὅτι δὲ ὁρθῶς λέγομεν, ὅθεν καὶ οἱ Πυθαγόρειοι.

ΠΑΡΕΚΒΟΛΑΙ ΑΠΟ ΤΟΥ ΔΑΜΑΣΚΙΟΥ ΕΙΣ ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΟΥΡΑΝΟΥ (*).

Ὅτι τοῖς φυσικοῖς φησὶ τὸ εἶναι φυσικοῖς ἐστὶν ἐν τῷ φύσιν^{268 b}
 ἔχειν, ἢ δὲ φύσιν ἀρχὴ κινήσεως. ἢ γὰρ ἀπὸ τῆς φυσικῆς κινή-
 σεως ἀπόδειξις ἅμα μὲν ἐκ τῶν ἐναργεστέρων ἐστὶν, ὡς ἐκ τῶν ἐνε-
 ργειῶν (προφανέστεραι γὰρ τῶν ὑπῶν αἱ ἐνεργεῖαι), ἅμα δὲ ἐκ τῶν
 κυριωτέρων, ὡς ἐξ αἰτίων. πρὸς δὲ τὴν κατασκευὴν τὴν ἀπὸ τῶν
 κινήσεων προλαμβάνει ἔξω τινα τάδε, ὅτι δύο εἰσὶν αἱ ἀπλᾶ κι-
 νήσεις, ἡ τε κύκλῳ καὶ ἡ ἐπ' εὐθείας, καὶ ὅτι τὰ ἀπλᾶ σώματος ἀπλῆ
 ἢ κινήσις ἐστὶ καὶ τὸ ἀπλῶν σῶμα ἀπλῶν κινεῖται κίνησιν καὶ ἡ ἀπλῆ
 κίνησις ἀπλᾶ σώματος ἐστὶ, καὶ ὅτι μία ἐνὸς ἢ καὶ φύσιν κινήσις,
 καὶ ὅτι ἐν ἐνὶ ἐναντίον, καὶ ὅτι ὁ ἕκαστος κύκλῳ κινεῖται, ὡς ἡ αἰθήρις
 ὑπαγορεύει. αὐταὶ εἰσὶν αἱ ἐξ ὑποθέσεις τῶ Ἀριστοτέλους. ὅτι
 ὁ Πλάτων εἰδοποιῶν τῶν πάντων σωμάτων νομίζει τὰ πέντε στοι-
 χεῖα, καὶ τῷ δωδεκαέδρῳ ζωγραφείας τὸν ἕκαστον καὶ τῇ πυραμίδι
 τὸ πῦρ καὶ τῷ κύβῳ τὴν γῆν καὶ τῷ ὀκταέδρῳ καὶ εἰκοσαέδρῳ τὸν
 αἶρα καὶ τὸ ὕδωρ. ὅτι Ἀριστοτέλης ὅρατ' ἐν ἀπὸν ἐμολογεῖ τὸν
 ἕκαστον, καὶ τῶν ὑπὸ σελήνην τῶν εὐθυφορμῶν καὶ ἀτελῶν ἐξη-
 ρημένον, καὶ ζῶον ἔμφυχον, καὶ ὅτι τὰ ζῶα ἐν τοῖς περὶ Ζῴων καὶ
 ἐν τῷ περὶ Ψυχῆς σύνθετα ἔχειν σώματα βύλει. ὅτι πρώτη
 τῶν κινήσεων ἡ καὶ τόπον καὶ καὶ πάντα τὰ σημαινόμενα τῷ τόπῳ,
 ὡς ἐν τῷ ἢ τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως (c. 2 p. 268 b 26). ὅτι
 ἡ ἐκίξις σύνθετος ἐστὶν, εἴπερ ἐκ δύο κινήσεων ἀνομοίων γεννᾶται,
 κυκλικῆς τε καὶ εὐθείας· εὐθείας γὰρ κύκλῳ περὶ τὴν ἐπιφάνειαν
 τῶ κυλίνδρου περιαγομένης, καὶ σημείν τινὸς ἐπὶ τῆς εὐθείας ὁμα-
 λῶς κινεμένης, γεννᾶται ἡ κυλινδρική ἐκίξις. ὅτι ὁμοιομερὲς γραμμὴ
 ἔκ ἐστιν ἀπλῆ· ἡ μὲν γὰρ ἀπλῆ πάντως καὶ ὁμοιομερὲς, ἢ δὲ ὁμοιο-
 μερὲς ὃ πάντως ἀπλῆ, ἂν μὴ καὶ μονοειδὴς ᾖ. ὅτι αἱ τῶν ζῴων
 κινήσεις ἔκ ἐστὶν ἀπλᾶ καὶ ἔκτασιν καὶ κάμψιν τῶν κῶλων γινόμε-
 ναι, καὶ τὸν Ἀλέξανδρον. μήποτε δὲ, φησὶν ὁ Δαμάσκιος, ἢ
 δεξιὰ καὶ ἀριστερά καὶ ἐμπροσθεν καὶ ὀπίσθεν ἔκ ἐστιν ἀπλῶν σωμάτων
 καὶ φύσιν, ἀλλὰ ζῴων τῶν ἐχόντων ταῦτα· γὰρ δὲ ἡ ὕδωρ ἢ τι
 τῶν ἄλλων ὃ κινεῖται τὴν τοιαύτην κίνησιν εἰ μὴ βία, ὡθέντα ἢ
 ῥιπτόμενα ἢ ὑπὸ ἄλλων ἀντικοπτόμενα. ὅτι ἢ καὶ ἔκτασιν καὶ κάμ-
 ψιν τῶν κῶλων ὃ μία ἐστὶ κίνησις σύνθετος, ὥσπερ ἡ τῶν διαίσεων
 των, ἀλλὰ πολλαί (cf. Simpl. f. 4). ὅτι ἐστὶ βία ἐπωφελής, ἥτις
 ὃ παρὰ φύσιν ἀλλ' ὑπὲρ φύσιν λέγοιτο ἂν, καὶ ἐστὶ σωστικὴ καὶ τελειω-
 τικὴ (cf. Simpl. f. 5 b extr.). ὅτι ἢ ῥοπή τῶ πυρὸς ὅλῃ πρὸς τὸν ἕρα-
 νόν ἐστιν, ὥσπερ τῆς γῆς πρὸς τὸ κέντρον, τῶ δὲ ὕδατος πρὸς τὴν ἐπι-
 φάνειαν τῆς γῆς. ὅτι ἢ κίνησις ἔκ ἀν ἦν ἐν τοῖς στοιχείοις, εἰ μὴ ἦν
 τι ἐν αὐτοῖς καὶ ἀτελές· ἢ γὰρ κίνησις τῶ δυνάμει ἐστὶν ἐντελέχεια.
 ἐλλείπειν δὲ φησὶ τῷ ἄνω κινεμένῳ ὕλῃ τὸ πυρὶ εἶναι, ἀλλὰ τὸ ἐν τῷ
 καὶ φύσιν εἶναι τόπῳ, ἐφ' ὃν φέρεται, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως. καὶ
 ὁ γὰρ ἐκ τῶ, ἐάν τις μετεωρίσῃ ἀποσπάσας γῆν τελείαν ὕσαν καὶ ἐν
 τῷ καὶ φύσιν αὐτῆς τόπῳ, ἀκείθειν αὐτὴν ἀφ' ἧ φέρεται, εἰς τὸ κάτω
 πάλιν αὐτὴν φέρεται· ὃ γὰρ ἀφαιρεθὲν τῶ οἰκεῖν τόπον παύει τῶ

εἶναι ὁ δ' Ἀλέξανδρος. μήποτε δέ, φησὶν ὁ Δαμά-
σκιος, οἷδε μὴ καὶ ὁ Ἀριστοτέλης τὴν ἐπ' εὐθείας κίνησιν ἀτελῶν καὶ
ἐνδεῶν τῶν στοιχείων ἔσαν καὶ ἐν τῷ γίνεσθαι καὶ φθίρεισθαι ὄντων·
βυλόμενος δὲ τούτων χωρίσαι τὰ ὑβάνια ἀπὸ τῆς κινήσεως ἐπε-
χείρησεν, ἐκείνοις μὴ δεικνύς ὑπάρχουσιν κίνησιν τὴν γενέσει καὶ
φθορᾷ πρέπυσαν, τῷ δὲ ὑβανῷ τὴν αἰδιότῃς δεκτικὴν. ὅτι ὁ
ἱεραρχος τὴν κύκλῳ κίνησιν κατασκευάζει ἀδύνατον εἶναι ἀπλῶς
σώματος τυγχάνειν καὶ φύσιν, εἶγε, φησὶν, ἐν μὴ τοῖς ἀπλοῖς σώ-
μασιν ὁμοιομερέσιν ὅσιν ἰσοταχῇ πάντα τὰ μέρη ἐξιν, ἐν δὲ τῷ
κύκλῳ τὰ πρὸς τὸ κέντρον αἰεὶ βραδύτερα τῶν πρὸς τὴν περιφέ-
ρειαν, εἴπερ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ ἐλάττωτα κινῶν διαφασιν. ἀλλὰ
καὶ ἐν σφαίρᾳ οἱ περὶ τὴν πύλιν κύκλοι βραδύτερον κινῶν τῶν
πύρρων, καὶ τάχιστα πάντων ὁ μέγιστος τῶν παραλλήλων. ῥητέον
δὲ ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης τὴν κύκλῳ κίνησιν εἶπε τὴν καὶ γραμμὴν κυ-
κλικὴν γινωμένην μίαν ἐνός· ὁ δὲ ἀπορῶν λόγος πολλὸς κύκλος
ἀνισοταχεῖς λαβὼν (*) μίαν τὴν ἀπάντων κίνησιν σύνθετον πει-
ραζὶ δεικνύει καὶ ἕκαστον κύκλου τῶν ἐν τῇ σφαίρᾳ
ἐκαστὴ κίνησις ἀπλῇ ἐστίν· καὶ ὁμοίως ἀπλῇ ἢ τε καὶ τὴν αἰεὶ φα-
νερόν κύκλον γινωμένη καὶ ἢ καὶ τὴν ἰσημερίαν, καὶ ἢ βραδυτάτῃ
ἐστίν ἢ δὲ ταχίστῃ, καὶ ἀπλῶς σώματος ἐστὶ τὸ κατ' ἐκεῖνο τὸ μέρος.
καὶ εἴπερ ὁ Ἀριστοτέλης ὅτι αἱ πολλὰ κυκλικὰ κινήσεις ἀπλῇ
μία κίνησις ἐστίν, ἢ ἀπλῶς ἐνός σώματος, ἀλλ' ὅτι ἢ ἀπλῇ κίνη-
σις, ἢ τις καὶ μία, πάντως ἐστίν ἀπλῶς σώματος, καὶ τὸ ἀντίστροφον,
ὥστε καὶ τῷ ὅλῳ ὑβανῷ ὡς ἐνὶ καὶ ἀδιαίρετῳ ἐφαρμόττειν τὴν
λόγον, καὶ εἰς μέρη τις αὐτὴν διέλῃ, καὶ ἐκαστῶν ἐφαρμόττειν.
μόνον ὡς περὶ μιᾶς κινήσεως κατ' ἓνα κύκλον γινωμένης ληπτέον
τὴν ὑπόθεσιν. [ὁ ἱεραρχος... τὴν ὑπόθ. e Simpl. f. 6 b.]
ὅτι ὁ μαθηματικὸς τὰς ἀποδείξεις ποιεῖ μεθὰ γραμμῶν εἶδеси
χρῶμενος, ὁ δὲ παραλλάττομεν τὸ σκοπὸν τῆς φυσικῆς. εἰ καὶ
πάντα κινήσεις καὶ διάφασιν γραμμικὴν γίνεσθαι, ἢ μὴ ἀπλῇ κατ'
ἀπλῇ ἢ δὲ σύνθετος καὶ σύνθετον, καὶ εἰς δεῖγμα τῆς τῶν κινή-
σεων διαφορᾶς προεθέμεθα τὰ τῶν διαφάσεων εἶδη, πῶς μαθη-
ματικῶς τὰ φυσικὰ δεικνύμεν; ὁ καὶ τὴν γραμμαῖς ἀπλῶς χρῆ-
σαδὲς μαθηματικὸν ἐστίν, ἀλλὰ τὸ μαθηματικῶς· χρῶντ' ὁ
μαθηματικὸς καὶ ὁ φυσικὸς γραμμαῖς καὶ ἐπιφανείαις καὶ σώμασιν,
ἀλλ' ἐκαστος καὶ τὸ ἐπιβάλλον αὐτῷ (cf. Simpl. f. 6 b). τῶν δὲ τις
ἐφ' ἡμῶν, δόξης ὡς εἴκοις θηρατῆς, κατήγορος ἀνέδν τῷ... ἐντεν-
ξεως (vid. Simpl. ad p. 269 a 2) Ἀριστοτέλης, ὥστε ἀνεπίκριτα
μείναντα τὰ γραφέντα ἐκ τῶ πρὸς Ἀριστοτέλης μόνον ἀντειπεῖν
τοσαύτας σελίδας δόξαν σοφίας παραχέσθαι τῷ γράψαντι. ἐγὼ
δὲ οἶδα τὰ τοιαῦτα τῶν τολμημάτων, ὥσπερ τῆς Ἀδωνίδος κα-
λυμμένης· κήρυξ, ἀνθεὶν παρὰ τοῖς ἀνοήτοις δόξαντα ἐν ὀλίγαις
ἡμέραις ἀποσβεδνέντα. ἀλλ' αἱ τοιαῦτ' πάντως ἐνστάσεις τῶν μὴ
πεπαιδευμένων ὀχλῶσιν ὑδέν, τῶν δὲ ἀπαιδευτῶν τὸς τε αἰεὶ
ξένοις χαίροντας καὶ τῶν παλαιῶν ἀνδρῶν ταῖς εὐκλείαις βαρυνο-

μένους, καὶ ἔτι μέντοι τῆς θεοσεβεῖν οἰομένους, ἐὰν τὴν ὑβανόν, ὡς
φασί, πρὸς ὑπηρεσίαν τῶν ἀνθρώπων γεγενοτά μηδὲν ἐξαίρετον
ἔχειν πρὸς τὰ ὑπὸ σελήνης νομίζουσιν· ἔτσι καὶ συνηγορεῖν αὐτῶν
τῇ περὶ θεῶν δόξῃ τὰς ἐνστάσεις ταύτας οἰόμενοι διὰ μεγάλης
ἄγνοιας τιμῆς, ὁ δὲ μὴ ὁδὲ τούτων εἰδότες ὁδὲ τῶν Ἀριστοτέλης ἔτι
μᾶλλον, πρὸς αὐτολμῶσιν αὐτῷ ἐνίσταδ' ἀλλήλοισι δὲ θυλλῶντες
καὶ πρὸς ἡμᾶς νεανειούμενοι, ὅτι τὰ τῶν φιλοσόφων ἀνατέτραπ' ὁ
δόγματα. τούτων ἔν εἵνεκα, καὶ τῶν εὐκολωτέρων ἐχόντων τὴν
ἀκοήν, καὶ τῷ τὴν θεοσεβῇ περὶ πάντες ἐννοίαν ἐπὶ τῆς παλαιᾶς
εὐκλείας μένειν ἀνέλεγκτον, ἔδοξε μοι τὰς ἐνστάσεις προθεῖναι καὶ
διελέγεσθαι. εἰ δὲ πε... ἀξίον ἐπιθεῖναι τούτῳ (vid. Simpl. ib.) ὡς
ἀχαρίστῳ πρὸς τὴν διδασκαλίαν καὶ μὴ αἰδουμένῳ κατ' ἐκεῖνον γρά-
φειν. τῶν δὲ... ἐκ. γράφειν (e Simplicio transcripta, mu-
tatis paucissimis). ὅτι ἐκ ἀτόπως ὁ Ἀριστοτέλης ὑπέθετο καὶ
τὴν ἑλὴν γῆν ἔξω τῷ μέσῳ, ἵνα δείξῃ τὴν τῆς ὅλης ῥοπὴν εἰς τὸ
κέντρον συνενύσαν. καὶ καὶ πρόδηλον ὅτι ὅπερ ἂν τις λάβῃ μέρος
αὐτῆς τοιαύτῳ ἐστίν. τούτῳ καὶ ἐναργέστερον δείκνυσθαι τὴν διαφορὰν
τῶν ὑβανίων πρὸς τὰ ὑπὸ σελήνης, ὅτι τῷ μὴ πέφυκε χωρίζεσθαι τὰ
μέρη καὶ ἐν τῷ παρὰ φύσιν γίνεσθαι, τῷ δὲ ὅ. καὶ γὰρ κύκλῳ
κινεῖται τὸ πῦρ καὶ τὸ εὐαγὲς τῷ ἀέρος, ἀλλὰ τῇ ἀπλανεῖ συμπερι-
φέρωντ' ὥσπερ καὶ οἱ πλανήτες. καὶ ἐστὶ τὸ παρὰ φύσιν τούτο ὡς
ἀπόφασις τῷ καὶ φύσιν, ἀλλ' ἕκ ὡς σέφησις, ἥτοι ὡς ὑπὲρ φύσιν,
καθόσον ὑπὸ τῷ κρείττονος κρατεῖται, πεφυκὸς μὴ τὴν τῷ κρείττονος
κινεῖσθαι κίνησιν, ὥσπερ καὶ ἡ ψυχὴ ἐνθυσίαν πέφυκεν, ὁ μέντοι
ἰδίαν ταύτην κινωμένη τὴν τῷ θεῷ κίνησιν. ὅτι τὸ ὕδωρ ῥοπὴν ἔχει
πρὸς τὸ ἐπιπολάζειν τῇ ἐπιφανείᾳ τῆς γῆς διὰ τὸ καταλαβεῖν καὶ
ἐπινέχεσθαι αὐτῇ. καὶ ἀφ' ἐλῆς τις τῷ κέντρῳ τὴν γῆν, καὶ τὸ κέντρον
οἶμαι παρελεύσεσθαι τὸ ὕδωρ ζήτων γῆν. δηλοῖ δὲ τὸ γῆς μὴ ὑποκει-
μένης ἡρεμεῖν αὐτό, ὑποσπωμένης δὲ εἶναι ἐπὶ τὸ κοιλότερον. ὅτι
καὶ ἐπ' εὐθείας ἐστίν ἐν τῷ πυρὶ κινήσεις, ἰδίαν αὐτῷ καὶ ἕκ ὑπὲρ φύ-
σιν, μανυμένων καὶ πυκνωμένων τινῶν μορίων αὐτῷ καὶ ἀναβαινόν-
των καὶ καταβαινόντων. ὅτι τῇ ἀπλανεῖ τὸ ὑπέκκαυμα συναποκα-
θίσταται ὡς πεφυκός, ἀλλ' ἕκ ὡς βία ἐλκόμενον, ἀλλ' ὑπερφυῶς
(p. 269 a 19). ὅτι τὰ πρῶτα ἀπλὰ πάντως, διότι προηγείτω φύσιν
τῶν συνθέτων, καὶ ὅτι ἡ κύκλῳ ἀπλῇ καὶ κυρίως συνεχὴς καὶ πεπε-
ρασμένη καὶ τέλος ἔχουσα αἰεὶ καὶ προδήκην μὴ ἐπιδεχομένη, μένον-
τος τῷ εἶδους, ἢ προδήκην ὁχλαδῇ· αὕτη καὶ καὶ ἐλλείπον γίνεσθαι
(cf. Simpl. f. 9 b extr.). ὅτι πάντα γραμμὴ εὐθεῖα ἀπειρος ἢ
πεπερασμένη διὰ τὸ πλῆρες τῆς διαιρέσεως· ὁ καὶ ἐστὶν ἐνεργεῖα
ἀπειρος πεπερασμένη τῷ παντὸς ὄντος, ἀλλ' ὅτι τινὲς ὥχθησαν
εἶναι, καὶ μὴ ἐστὶ δὲ, ἀλλὰ καὶ τὴν ὑπὸ τῆς φαντασίας αἰεὶ προσυ-
ξανομένην περιέλαβεν ἡ διαιρέσις. ἢ μὴ ἔν ἀπειρος μὴ ἔχουσα τέ-
λος ἢ ὅρον ἐκ ἂν εἴη τελεία· τελείον καὶ τὸ τετελεσμένον καὶ ὠρι-
σμένον καὶ μηδὲν ἐλλείπον τῶν ἑαυτῶ. ἢ δὲ πεπερασμένη ἔχει τι
ἐκτός, ὥστε προσάξεσθαι, τὸ δὲ αὐξανόμενον ἔπω πάντα τὰ ἑαυτῷ
ἀπειληφῆς ἀτελὲς ἂν εἴη... ὁ μέντοι κύκλος καὶ πεπερασμένος ἐστὶ
καὶ τέλος ἔχων καὶ ὁδὲν ἐκτὸς ἔχει, ὁδὲ αὐξήσθαι δυνατὸς μενόντος
τῷ εἶδους. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος τέλειον τὴν κύκλον λέγει ἐκ τῷ ἀρχῇ

(*) καὶ αὖθις ἐν τῷ ἐπιπέδῳ τῷ κύκλῳ τὸς μὲν πρὸς τὸ κέντρον τὸς δὲ
πρὸς τὴν περιφέρειαν addit Simpl. ed.

τὸ κέντρον, πέρας δὲ τὴν ἐξωτάτην γραμμὴν, μέσον δὲ τὸ μεταξὺ
 τούτων ἐπίπεδον. ἀλλὰ τὸτο ἐπὶ τῇ γραμμικῇ κύκλῳ ἔχ' ἀρμό-
 ζει, ὅτω δὲ μᾶλλον τελειὸν ὁ κύκλος, ὅτι ὅπερ ἂν αὐτῷ λαβῆς,
 τὸτο ἀρχὴ καὶ μέσον καὶ τέλος εἶναι δυνάμει, ὃ τεκμήριον τῷ παντέ-
 λειον εἶναι τούτου. ἀλλὰ πῶς πάσης πεπερασμένης εὐθείας ἐστὶ τι
 ἐκτός; τῆς γὰρ τῷ πάντος διαμέτρου πεπερασμένης ὕψους τί ἂν εἴη
 ἐκτός, εἴπερ μῶν ἐκτός τῷ κόσμῳ; πῶς δὲ ἔκ' ἄτοπον πᾶσαν
 εὐθεῖαν ἀτελῆ εἶναι, εἴπερ εἶδος τι τῆς εὐθείας ἐστίν, ὁφείλον καὶ
 αὐτὴ τελειότητος μετέχειν, καθάπερ τὰ ἄλλα εἶδη; ὥστε, καὶ
 εἰσιν ἀτελεῖς εὐθεῖαι, ἀλλ' εἶναι πάντως καὶ τελείαν τινα. (cf. 10
 Simpl. f. 10 princip.). ὁ μὲν ὅν' Ἀλέξανδρος ὡς τῷ λόγῳ
 δυναμένων ἡμῶν αὖτε πᾶσαν τὴν ληφθεῖσαν, ὅτως ἀκεί, ἔχ' ἡ
 τῆς εὐθείας ἀυξομένης, ἀλλὰ τῆς τελικῆς δὲ εὐθείας ὥστε
 τὸ μὲν εἶδος τῆς εὐθείας ὡς εὐθείας τελειον πανταχῶ καὶ ἐν
 μικρῇ καὶ ἐν μεγάλῃ, τὸ δὲ μέγεθος τελειον ἐν τῇ τὸ ὅλον ἀπο-
 λαβῶσθαι μέτρον τῆς εὐθείας τῆς κοσμικῆς. μήποτε δὲ τὸ τελειον
 αὐτῆς καὶ ἔξ' εἶδος ὡς πρὸς τὸ κυκλικὸν εἶδος καὶ τὴν αὐτῇ
 τελειότητα ἑλλείπει, τῷ μὴ συννεύειν εἰς ἑαυτὸ, ἀλλ' ἐκκεχύσθαι
 ἴσον ἐφ' ἑαυτῷ πρὸς ἀμετρίαν καὶ ἀπειρίαν, τοῖς δὲ δημιουργικοῖς
 μέτροις ὁριζῆναι τὸ ποσὸν αὐτῆς. τὸτο ὅν' ἐνδείκνυται τὸ πάσης καὶ
 πεπερασμένης εὐθείας εἶναι τι ἐκτός, τὸ ὅσον ἐφ' ἑαυτῷ καὶ τῇ
 ἀορίστῳ χύσει ἔχειν τι αἰετὶ ἑλλειπὲς καὶ προσεθῆναι δυνάμενον (e
 Simpl. f. 10). ἀπορία. εἰ τελειότερος ὁ κόσμος καὶ Ἀριστοτέ-
 λην ἐκάστῃ τῶν ἐξ ὧν ἐστὶ, τὸ δὲ τελειότερον πρῶτον καὶ ἀπλῆν, ἐστίν
 ὁ κόσμος καὶ πρῶτος τῶν ἐξ ὧν ἐστὶ καὶ ἀπλῆς ἑκαίνων. ὁ δὲ
 προϋπάρχει δὲ ὁ κόσμος τῶν ἑαυτῷ μερῶν, ὁ δὲ ἀπλῆς ὁδοκεῖ
 ἐξ ἐκείνων συγκείμενος. ὁ μὲν ὅν' Ἀλέξανδρος τελειότερον τὸν
 κόσμον φησὶν ὡς περιεκτικώτερον λέγεσθαι, ἀλλ' ἔχ' ἡ καὶ εἶδος,
 ὥσπερ ὁ κύκλος τῆς εὐθείας. ἐπὶ τούτων ὅν, φησί, τῶν κεχωρι-
 σμένων ἀληθὲς τὸ τελειότερον καὶ πρότερον καὶ ἀπλῆς ἑκαίνων, ἐπὶ
 δὲ τῶν ὅλων καὶ τῶν μερῶν ἑκαί. τελειότερον γὰρ φησὶ καὶ τὸ ὅλον
 τῶν μερῶν καὶ τῇ φύσει καὶ τῇ ὁσίᾳ πρῶτον, ἀλλ' ἑκαί καὶ τῷ
 χρόνῳ. τὸ γὰρ πρὸς τῷ ἀπλῆν εἶναι καὶ τελειον, τὸτο καὶ τῷ χρόνῳ
 πρῶτον. μήποτε δὲ ὁ καὶ χρόνον εἴληπτο τὸ πρότερον. ὁ γὰρ ἦν
 χρόνος ὅτε ἡ κυκλικὴ μὲν κίνησις ἦν; ἡ δὲ ἐπ' εὐθείας ἔκ' ἦν, καὶ
 αἰτία αἰετὶ ταύτης ἐκείνη. καὶ ὁ κόσμος ὅν' τελειότερος ὧν τῶν
 ἑαυτῷ μερῶν, πρότερος αὐτῶν ἐστὶ τῇ φύσει, οἶμαι δὲ καὶ ἀπλῆ-
 ς ἑκαίνων. εἰ γὰρ πρότερος τῇ φύσει, μᾶλλον ἡνωμένος, τὸ δὲ μᾶλλον
 ἡνωμένον τῷ ἐνὶ συγγενέστερον, τὸ δὲ τοῦτον ἀπλῆς ἑκαίνων. ἡμεῖς
 δὲ ἔκ' εἰς τὴν ὁλότητα τὴν ἡνωμένην βλέποντες, καθ' ἣν ἐν ζῳόν
 ἐστίν εἰκὼν τῷ νοητῷ ζῳῷ, ἀλλ' εἰς τὸ πᾶν αὐτῷ τὸ διακεκριμένον,
 καὶ τὸτο κόσμον λέγοντες, ἀπλῆς ἑκαίνων τῷ ὅλῳ τὸ μέρος νομίζομεν
 καὶ πρότερα τὰ μέρη. καίτοι τό γε ὅλον ἀπὸ τῆς ἑαυτῷ ἐνώσεως ἐν
 ἑαυτῷ προάγει τὴν οἰκίαν διάκρισιν (e Simplicio ad p. 269 a 19
 f. 10). μήποτε ἡ διάμετρος ἡ καὶ τὸ μεσορράνημα τυχόν καὶ ἀντι-
 μεσορράνημα ἐναντίον κακὸν ἔχει τὸ χῆμα διὰ τὸ ἐκ δύο ἀντικει-
 μένων κινήσεων συγκείσθαι. τὸ μὲν γὰρ ἄχρι τῆς γῆς ἀπὸ τῷ μεσορα-
 νήματος κάτω ἐστὶ, τὸ δ' ἀπὸ τούδε ἄχρι τῷ ἀντιμεσορράνιματος

ἄνω. ὅτι τέλος ἀκείναι χρὴ τὸ ποιῶν τελειον τὸ ἔχον καὶ μηδεμιᾶς
 προδίκης δεόμενον. ἀλλ' ἔχ' ἡ τὸ περαινόν μόνον (cf. Simpl. f. 10
 m. v. extr.). ὅτι ἡ κύκλῳ κίνησις ἀπειρος ὡς ἐπ' ἀπειρον ἴσα,
 ἀλλ' ἔκ' ὡς ἐνεργητικὸς ἔχουσα τὸ ἀπειρον καὶ ἀόριστον, ἀλλ' αἰετὶ πεπε-
 ρασμένον εἶδος ἔχει καὶ αὐτὴ. πᾶν γὰρ τὸ λαμβανόμενον αὐτῆς καὶ
 ἀρχὴ καὶ μέσον καὶ τέλος ἐστὶ περιόδου τινός, ὥστε αἰετὶ τελείαν ὅσαν
 ἐπ' ἀπειρον περιάγειν τὴν τελειότητα. ὅλως γὰρ εἴποτε ἀτελῆς
 ἐλήφθη, ἔκ' ἡδύνατο ἐπ' ἀπειρον προελθεῖν. ὁ δὲ ἀτελῆς ὅσα δύ-
 ναμιν ἔχειν ἡδύνατο ἀπειρον, ὅτε ποτὲ τελειωθεῖσα καὶ ἀρχὴν καὶ
 ἀκμὴν ἐν μέρει χρόνον λαβῶσα μὴ καὶ παρακμάζειν ἐν χρόνῳ τινί.
 (e Simpl. f. 10 b extr.). ὅτι ἔκαστον κίνημα τῆς κύκλῳ κινήσεως
 ὁ πέρας μόνον ἀλλὰ καὶ ἀρχὴ κινήσεώς ἐστιν ἄλλης, ἔκ' ὡς τῆς προ-
 τέρας ἑλλειπύσεως τι τελειότητος, ἀλλ' ὡς τῆς αὐτῆς τελείας ὕψους
 τῷ εἶδει πάλιν καὶ πάλιν γινωμένης. ἡ δ' ἐπὶ τῆς πεπερασμένης καὶ
 εὐθείας κινήσεως, ὅτε εὐθεῖα προσεθῇ, καὶ αὐτὴ προσέθῃ, ἐνὸς εἶδους
 τῷ μὲν τῆς προσθήκης γινωμένης (e Simpl. f. 11 princ.). ὅτι τὸ τῆς
 εὐθείας ἀόριστον ὅσον ἐφ' ἑαυτῷ ἐκχεόμενον εἰς ἀμετρίαν καὶ ἀπει-
 ρίαν ὁ δημιουργικὸς λόγος ὥρισε, συνέργησεν οἶμαι καὶ τῷ κυκλικῷ
 χῆματος. συννεύσαντος γὰρ πρὸς ἑαυτὸ τῷ καὶ αἰετὶ ἐν αὐτῷ εὐθεῖαι
 πρὸς ἀπειρίαν, ὅσον ἐφ' ἑαυταῖς, ὡρμημέναι πέρας τὸ προσθήκον
 ἀπέλαβον (e Simpl. f. 11.). ὅτι ὡς ὁ κύκλος, ὅτω καὶ ἐκάστης κί-
 νήσεως περίοδος καὶ ὁ μετρητικὸς αὐτῶν χρόνος διόλου καὶ ἀρχὴν
 ἔχουσι καὶ μέσον καὶ τέλος. ὡς πᾶν γὰρ σημείον ἐν τῷ κύκλῳ καὶ ἀρχὴ
 καὶ μέσον καὶ τέλος, ὅτω καὶ πᾶν ἐν τῇ κινήσει κίνημα καὶ πᾶν νῦν
 ἐν τῷ χρόνῳ. τὸ δὲ ἀνέκλειπτον τῷ πάλιν καὶ πάλιν ἔχουσι. τὸ
 εἶδος ὅν' ἐστὶ τὸ ἀρχὴν ἔχον πανταχῇ καὶ μέσον καὶ τέλος, καὶ προδίκ-
 ην μὴ δεχόμενον. ἀλλ' ὁ δὲ ἀνέκλειπτον. τὸτο γὰρ ἔχει τελειό-
 τητα τὴν ἀπειροδυναμίαν, ἀλλ' ἴσως ταύτην ὑπερφυῶς, εἴπερ
 ἀληθὲς τὸ πᾶν πεπερασμένον σῶμα πεπερασμένον ἔχειν τὴν δύνα-
 μιν τῷ αὐτῷ λόγῳ (e Simpl. f. 11 v. med.). ὅτι δυνατὸν καὶ τὸ μὴ
 κυκλικὸν κύκλῳ κινεῖσθαι. καὶ γὰρ καὶ κύβον δυνατὸν περὶ ἄξονα κινεῖσθαι
 κύκλῳ (e Simpl. f. 11 v. extr.). ὅτι ἔκ' ἀκριβὲς ἐν τοῖς ὑπὸ σε-
 λήνῃ τὸ σφαιρικόν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ ὁ ἔχει, παρὰ τῆς ὑφανίας ἔχει
 σφίγγεως, ὑπερφυῶς τάχα καὶ τὸτο δεχόμενα (cf. Simpl. f. 11 b
 princ.). ἀπορία. εἰ ἐπίπεδος ὁ κύκλος λαμβάνοιτο, ἔκ' ἔχει τὸ
 κέντρον ἐνεργείᾳ, ἵνα μὴ διηρημένος ὧν κατ' αὐτὸ μηκέτι ἐστὶ
 συνεχῆς. ὥστε ἔκ' ἔχει ἀρχήν. τῆς δὲ πεπερασμένης γραμμῆς,
 εἴτε φυσικῆς ἢ μαθηματικῆς, τὰ ἔχματα ἐνεργείᾳ ἐστίν. ὅσῳ ὅν' τὸ
 ἐνεργείᾳ τῷ δυνάμει τελειότερον, καὶ ἡ εὐθεῖα τῷ κύκλῳ. λύσις.
 ἀλλὰ πῶς τὸ κέντρον τῷ πάντος δυνάμει, περὶ ὃ πᾶς ὁ ὕψους κί-
 νεῖται τὴν αἰδίον κίνησιν; καὶ ὁ δὲ ὅτι καὶ τῆς πόλως δυνάμει νομίζει
 μόνον εἶναι τῷ ὕψους. πῶς δὲ φησιν, ὅτι ὁ γὰρ ἐστίν ἐνεργείᾳ τὸ
 κέντρον τῷ κύκλῳ, ἵνα μὴ τὸ συνεχὲς αὐτῷ διακόπτηται; καίτοι
 εἴπερ καὶ τὸν ἀποδοθέντα τῷ συνεχῆς ὁρισμὸν συνεχῆ ἐστίν ὧν τὰ
 ἔχματα ἔν, τὸ δὲ κέντρον ἐν ὃν κοινόν ἐστι τῶν ἀπ' αὐτῷ πρὸς τὴν
 περιφέρειαν φερομένων εὐθειῶν, πῶς ἂν ἐνεργείᾳ τὸτο ὃν διαλύοι
 τὴν συνέχειαν; (e Simpl. ib.). ἀπορία. καὶ τῷ κύκλῳ γάρ, εἴγε
 σῶμα εἴη, καὶ τῇ σφαίρᾳ ἔτι ἐξ ἴσου σῶμα πανταχόθεν περιερχό-

μενον ἕτερον ἔξωθεν καὶ προσκρινόμενον· μείζονα παίνει· λύσις· ἀλλ' ὃ σῶμα ὁ κύκλος· ἐπίπεδον γάρ· πῶς δὲ ἂν προσέθεσθαι τῷ κύκλῳ ἢ τῇ σφαίρᾳ τὸ ἔξωθεν περιεχόμενον λέγοιτο; ἔκ ἀφανιζομένης τῆς προτέρας ἐπιφανείας· ὥσπερ ἐπὶ τῆς εὐθείας, ὅταν αὐτὴν προσανέξωμεν, τὸ πρῶτον αὐτῆς πέρας ἀφανίζοντες ἀντὶ διπλήσεως τρίπληχυν εὐθεῖαν ποιεῖμεν· ἐπὶ δὲ τῷ κύκλῳ κύκλον περὶ κύκλον καὶ σφαῖραν περὶ σφαῖραν περιβάλλομεν· ἀπορία· ἀλλὰ πολλά, φησί, κυκλικὰ καὶ σφαιρικὰ ὑπὸ τῆς τροφῆς προσανέξει, ὥσπερ τὸ κρανίον καὶ ὁ κερατοειδὴς χιτῶν· καίτοι ἔκ εὐθείας ταῦτα· λύσις· τὴν πεπερασμένην εὐθεῖαν ἀτελῆ φησὶν ὁ Ἀριστοτέλης ὅτι ἐστὶ τι ἐκτὸς αὐτῆς καὶ εἰς ὃ προσανέξει ἢ αὐτὴ μένουσα καὶ μόνον τὴν διορισμὸν ἀπολέσασα· ὁ δὲ ὑπὸ τῆς τροφῆς αὐξομένης κύκλος ἢ σφαῖρα ἐνδοθεν αὖξει, καὶ προδικῆς αὐτῷ ἔξωθεν γινομένης ὥσπερ ἐπὶ τῆς εὐθείας· διὸ καὶ λέγεσθαι εἶναι τι ἐκτὸς· τὰ δὲ ἀπὸ τῆς τροφῆς αὐξομένα ἐνδοθεν αὖξει, καὶ προδικῆς αὐτῷ ἔξωθεν γινομένης, ὥσπερ ἐπὶ τῆς εὐθείας, διὸ καὶ εὐδὲ λέγεσθαι εἶναι τι ἐκτὸς, ἀλλὰ ὅλα τὰ εἶδος ἐπιδιδόντος· διὸ καὶ λέγεσθαι τῷ προσέθεσθαι τὸ προσίον· καὶ γὰρ ὑπομένει τὸ δεχόμενον τὴν προδικῆν ὡς εὐθεῖα· καὶ αὐξηθῇ ἢ καὶ τὰ παντὸς διάμετρος, ἢ ὁμοίως αὐτῇ προσανέξει ἢ σφαιρικῇ ἐπιφάνειᾳ, ἀλλὰ τῆς μὲν εὐθείας μένει τὸ πρότερον μέρος τὸ τὴν προδικῆν δεχόμενον, διὸ καὶ ἀτελὲς ἐκείνο δοκεῖ, τῆς δὲ σφαιρικῆς ἐπιφανείας ἢ τῷ κύκλῳ εὐδὲ μένει τῶν προτέρων· ἄλλη γὰρ ἢ περιαγωγὴ γίνεσθαι τῆς περιφερείας, ὥστε ἢ ὁμοίως ἐπὶ τῇ τῷ κύκλῳ καὶ τῆς εὐθείας τὴν αὖξιν ἐπινοητέον, ἀλλὰ ὅπως μὴ καὶ πρότερον, ἥτις καὶ τὸ ἐλλείπον ἐστίν, ὅπως δὲ ἐκ τελείων τελείων πάλιν καὶ ὑπομένει γινομένης (e Simpl. f. 11 b.). ὅτι καὶ μὴ βύλοιτό τις τῶν τελείων εἶναι τὸ ἔχον ἀρχὴν καὶ μέσον καὶ ἔχατον, ἀλλὰ πᾶν γε σῶμα, ὃ μὴ δὲ ἐλλείπει, πάντως ἐκ τῶν συμπεπληρωμένων· καὶ γὰρ χειρὸς πρῶτον μὴ ἂν εἴη μέρος καθ' ὃ τῷ ὅλῳ συμπεφύκεν, ἔχατον δὲ τὸ πρὸς τοῖς δακτύλοις, μέσον δὲ ὁ ὀγκῶν, καὶ γλυτῆς ὁμοίως· καὶ σφαῖρα δὲ τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ μὴ ἐν τοῖς κέντροις, καὶ τὸ δὲ ἐν ταῖς περιφερείαις ἔχει· τὰ δὲ ὁμοιομερῆ, ἂν καὶ τελεία, ἔχει πάντως καὶ τὰ ἄλλα· καὶ ἐπὶ τῷ σώματι τρεῖς ἔχοντες διαστάσεις ἔκ ἀπορρήσμεν, ὡς ὅτος αἶψα, ποία μὴ ἀρχῆς ἔχει λόγον, ποία δὲ μεσότητος, ποία δὲ τελευτῆς· 35 δὴλον γὰρ ὅτι ἀρχὴ μὴ ἢ καὶ γραμμὴν καὶ μήκος, μέση δὲ ἢ καὶ τὴν ἐπιφάνειαν, τελευτὴ δὲ ἢ καὶ τὸ βάθος· εἰ δὲ ὁ κύβος ἀπορεῖν ποιεῖ διὰ τὰς τρεῖς ἴσας ἔχειν διαστάσεις, ποία μὴ ἀρχή, ποία δὲ μέση, ποία δὲ τελευτή, πάλιν ἐρωτᾷ τὴν ὡς μήκος ὀριζομένην γραμμὴν ἀρχὴν ληφόμεθα, καὶ ἀδιάφορον ὅθεν ἔν λαβεῖν· καὶ ἐπὶ τῆς σφαίρας τὸ μὴ μήκος ὁ μέγιστος ὀρίζει τῶν ἐν αὐτῇ κύκλων, τὸ δὲ πλάτος ἢ ὅλη ἐπιφάνεια, τὸ δὲ βάθος ἢ καθέκαστα μέχρι τῶν κέντρων ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας διάστασις (e Simpl. f. 11 b. 12.). ὅτι ἄλλη ἄλλη τελειότης· ὁ γὰρ γραμμικὸς κύκλος ἔχει ἔξει τὴν τῷ σώματι τελειότητα, εὐδὲ τῶν τῶν ἀνθρωπείων σώμα- 45 τος· καὶ γὰρ ἔχει κεφαλὴν καὶ ἔσπον καὶ πόδας· εὐδὲ τὴν τῷ δικανικῷ λόγῳ· προόμια γὰρ καὶ ἐπιλογοὶ καὶ τὰ τῶν μέσα ἔκ ἐστιν· ἀλλὰ τὴν κοινὴν χαρακτῆρα τῆς τελειότητος, τὸ ἀρχὴν ἔχειν καὶ μέσον καὶ

τέλος, καὶ ὁ κύκλος ἔχει καὶ τὸ αὐτὸ εἶδος, ὥσπερ τὸ σῶμα καὶ τὸ εἰκὼν (e Simpl. f. 12.). ὅτι καὶ καθόλου ποτὲ μὴ τὸ κοινὸν δηλοῖ, ποτὲ δὲ τὸ ἐκ πάντων τῶν καὶ μέρος καὶ τὰς διαφορὰς αὐτῶν συναγόμενον· ὅτι τελείον ἐστὶ καὶ λέγεσθαι παρὰ τὸ ἔχειν τέλος τῶν οἰκείων συμπληρωμάτων πάντων· εἰ δὲ καὶ τέλος τὸ τελειώτατον ἀγαθὸν λέγοιμι, τελείον ἂν εἴη τὸ πάντων τῶν αὐτῶ ἀγαθῶν πεπληρωμένον, πρῶτων καὶ μέσων καὶ ἔχατων, καὶ μέγεθος ἂν εἴη τοῖσιν τῶν ἐπιβαλλόντων αὐτῷ μερῶν πεπληρωμένον (e Simpl. f. 12 m.). ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης τὸ πᾶν καὶ τὸ τελείον μὴδὲν διαφέρει καὶ τὴν ἰδίαν φύσιν (e Simpl. f. 12 m.). ὅτι ἀπειρος εὐθὺς ἔκ ἐστιν· εἰ δὲ καὶ ἔστιν, ἀόριστον ἔχει καὶ ἀπερίληπτον τὴν τε ὑπόστασιν καὶ τὴν περὶ τῆς ὑποστάσεως ἔννοιαν· τὸ δὲ τελείον ὡς βύλει καὶ τοῖς αὐτῷ πληρώμασι περιγράφεσθαι (e Simpl. f. 12 m.). p. 269 a 32. ὅτι ἡ τῆς κυλίνδρου σφαίρας περιαγωγὴ, τεχνικὴ ὅσα, ὅτε καὶ φύσιν ἔχει παρὰ φύσιν ἐστὶ· καὶ εὐδὲ πρὸς τὸ μέσον τῷ παντὶ ἢ ἀπ' αὐτοῦ (cf. Simpl. f. 12 b med.). ὅτι τὸ πλανούμενον τῷ ἀπλανεῖ συμπεριφέρεται· καὶ ὁ ἄλλος ὅτι εὐδὲ ἔστιν ἐν τῷ κατὰ τὴν ἢ βαρὺ ἢ ἀναβαίνον ἢ καταβαίνον, ὡς ἐπὶ τῷ ὑπεκκαύματος ὁ Ἀλέξανδρος ἔδωκε διὰ τὴν μάνωσιν ἢ πύκνωσιν· καὶ καὶ φύσιν μὴ συμπεριφέρεται· ἄλλη γὰρ αὐτῷ ἐκείνη, μία δὲ ἐκάστω τῶν ἀπλῶν ἢ καὶ φύσιν· παρὰ φύσιν δὲ εὐδὲ Ἀριστοτέλης συνεχώρησε λέγων θαυμαστὸν καὶ παντέως ἄλογον τὸ συνεχὲ καὶ αἰετὸν ὅσα παρὰ φύσιν εἶναι· τάχιστα γὰρ φθεῖρεται παρὰ φύσιν· ἀλλ' ὑπὲρ φύσιν ἐστὶ καὶ ὅσα παρὰ φύσιν, ὡς καὶ τὴν ἄλλαν φύσιν τὰ κρεῖττονος ζωτικὴν ἐνδοδόντος τὴν κίνησιν καὶ τὰ τῆς ζωῆς ὑπέμετρα· τὸ δὲ τοῖσιν παρὰ φύσιν ἔκ ἐστιν ἐναντίον· ὅτε γὰρ καὶ ἐναντίας ποιότητος ὑπάρχει, ὡς ἡ ἄνω καὶ ἡ κάτω, ὅτε μάχεσθαι ἀλλήλοις· σῶζεσθαι γὰρ μᾶλλον ἀπὸ τῶν ὑπὲρ φύσιν καὶ καὶ φύσιν· ἀλλὰ πῶς ὁ Ἀριστοτέλης εἶπε παρὰ φύσιν ὑπάρχειν τοῖς ὑπὸ σελήνης τὴν κύκλῳ κίνησιν; μήποτε ἔν τῷ τὸ ἐπειδὴ τῶν παρὰ φύσιν ἑτέρω καὶ φύσιν, ἔκ ὅπως εἴρηται ὡς τῆς γῆς ἢ τῶν ἄλλων παρὰ φύσιν μὴ κύκλῳ δὲ κινουμένων, ἀλλ' ὡς ἀπόφασιν τῶν καὶ φύσιν τὸ παρὰ φύσιν ἔλαβεν, ὡς εἰ ἔλεγεν· ἐπειδὴ τοῖς δ' ἢ καὶ φύσιν ἐστὶν ἢ κύκλῳ φυσικῇ ὅσα καὶ ἀπλῆ, εἴτε ὡς μὴδ' ὅλως κινουμένοις αὐτὴν, εἴτε ὡς κινουμένοις μὴ αὐτὴν καὶ μέντοι καὶ τὴν αὐτῶν φύσιν ἀλλὰ τὴν ἄλλαν, ἀνάγκη ἑτέρω τινὸς αὐτὴν εἶναι· καὶ φύσιν κινουμένη γὰρ ἢ κίνησις (e Simpl. f. 12 b.). p. 269 b 2. ὅτι θαυμαστὸν ἦν ὁ τὴν συνήθη φύσιν τῶν πραγμάτων ἐκβέβηκεν· ἄλογον δὲ, εἰ τὸ παρὰ φύσιν συνεχὲς καὶ αἰετὸν κινήσεως ἐπὶ αἴτιον· φαίνεται γὰρ ἐν τοῖς ἄλλοις τάχιστα φθειρόμενα τὰ παρὰ φύσιν· κάμνει γὰρ ἐκάστη φύσις μὴ καὶ τὸ αὐτῆς εἶδος ἐνεργῆσαι· τὰ μὴ γὰρ καὶ φύσιν κινούμενα ἀπὸ δυνάμεως αὐτοφυῶς ἐνεργήσεως κινεῖται τῷ εἶναι συνυπαρχέσης· διὸ καὶ ἀπόνως ἐνεργεῖ· τὰ δὲ παρὰ φύσιν πάχει μᾶλλον ἢ περ ἐνεργεῖ, ἔκ ὑπὸ τῆς φυσικῆς δυνάμεως κινούμενα, ἀλλ' ἔξωθεν ὠθούμενα βίβη· διὰ τῶν τὰ μὴ φυσικὰ σώματα ἀναπαύσεως καὶ δεῖν, ὅτι καὶ τὴν αὐτῶν φύσιν ἐνεργεῖ, τὰ δὲ τῶν ζῶων σώματα δεῖν πάντως ἀναπαύεσθαι, ὅτι μὴ τῶν σωμάτων αὐτῶν εἰσὶ καὶ φύσιν αἱ ζωτικαὶ κινήσεις, ἀλλ' ὑπὸ τῶν χρωμένων ὡς ὀργάνοις

αὐτοῖς ψυχῶν ὡς ἑτεροκίνητα κινεῖται (e Simpl. f. 13 v. princip.).
 p. 269 b 10. ὅτι ἡ βίαιος κίνησις παρά φύσιν, ἢ δὲ παρά φύσιν
 ὑγέρει τῆς κτ' φύσιν· ὡς ἐπὶ πρώτῃ ἡ βίαιος (e Simpl. f. 13 med.).
 ὅτι ἀτοπον· τὸ τὴν ἀπλὴν σῶμα δύο κινήσεων ἀρχὰς ἔχειν ἐν
 ἑαυτῷ (*). μήποτε δὲ κατασπαδῇ τὸ πῦρ ἀτελὲς γινόμενον
 τὴν ἐπ' εὐθείας ἀντὶ τῆς κύκλῳ μεταλαμβάνει, ἄνω δὲ γινόμε-
 νον καὶ τελευθῆν ἀποβάλλει μὴ τὴν τῷ ἀτελεῖ προσήκυσαν, τὴν ἐπ'
 εὐθείας, ὥσπερ καὶ τὸ ἀτελὲς εἶναι ἀποβάλλει, μεταλαμβάνει δὲ
 τὴν τῷ τελείῳ προσήκυσαν, ὅτι τῇ τελειότητι γέγονε συγγένες.
 ἔκ ἀπὸ τῆς τῶν δὲ προσλαμβάνει τὴν κύκλῳ κίνησιν, ἀλλ' ἀπὸ
 τῆς γεινῶντος αὐτῷ τότε κυκλοφορικῆς σῶματος· ὅδε ἀλλὰ σσει
 τὸ εἶδος ἀπλῶς τὴν κύκλῳ μεταβαλόν, εἴπερ ἡ μὴ ἐπ' εὐθείας γι-
 νομένη. πυρὸς γὰρ, ἢ δὲ κύκλῳ τελειωθέντος· ὅδε γὰρ τὴν γῆν τὸ
 εἶδος ἀλλὰ σσει φαίμεν ὅτε κατενεχθεῖσα ἡρεμῇ, ἀλλὰ τὴν μὴ ἐπ'
 εὐθείᾳ αὐτῇ κίνησιν ἀτελεῖ ἔσθ' ἰδίῳ, τὴν δὲ μονὴν τελειωθείσιν.
 (e Simpl. f. 13 med. v. extr.). ὁ μὲντοι τὸ πῦρ καθὼς πῦρ ἐπὶ τὸ
 ἄνω κινεῖται λέγων καὶ τὴν γῆν καθὼς γῆν ἐπὶ τὸ κάτω, καὶ μὴ διο-
 ρίζων αὐτῶν τὰς ἀτελείας καὶ τὰς τελειότητας καὶ τὰς ἑκατέρω τῶ-
 νων προσήκους κινήσεις ἢ μονάς, λέγοι· ἂν τὰ τῷ Ἀλεξάνδρῳ
 κατὰ τι καλῶς λέγοντος (e Simpl. f. 13 extr.). p. 269 b 13.
 ὅτι ἡ πίσις διττὴ, ἡ μὴ χωρὶς ἀποδείξεως ἀλόγως γνωμένη, οἶαν
 τινες ἔχουσιν καὶ ἐπὶ τοῖς ἀτοπωτάτοις, ἢ δὲ μὴ ἀποδείξιν ἕως καὶ εἰς
 συλλογισμὸν ἀποδεικτικόν, ἥτις καὶ ἀσφαλὴς ἐστὶ καὶ ἀνελεγκτος καὶ
 τῇ ἀληθείᾳ τῶν ὄντων συμπεφυκυῖα. πλεονάζει δὲ ἡ τοιαύτη
 πίσις τῆς ἐπιστημονικῆς εἰδήσεως τῇ συμπαθείᾳ τῇ ζωτικῇ (e Simpl.
 f. 13 b princ.). ὅτι κάλλιον οἶμαι λέγειν ὡς ἄρα ταῖς ἀποδεικτι-
 καῖς ἀνάγκαις προσεῖναι παρανεῖ πανταχῇ μὲν, μάλιστα δὲ ἐν
 τοῖς περὶ τῶν θείων λόγοις, τὴν ἀπὸ τῆς πίσεως συμπάθειαν, ὃ
 μόνον βεβαίωσιν τῆς ἀληθῆς γνώσεως ἐμπειῶσαν, ὅταν μὴ τὴν
 ἀποδείξιν ἐπιγένηται, ἀλλὰ καὶ τὴν πρὸς τὰ γνωστὰ ἔνωσησιν, ἥτις ἐστὶ
 τὸ τέλος τῆς ἀνθρωπίνης μακαριότητος. προηγεῖται μὴ γὰρ ὁ ἀναγω-
 γὸς ἔρως ἔφεσιν τῶν θείων κάλλους ἀνεγείρων ἐν ταῖς ψυχαῖς, ἔπει-
 δὲ ἀληθῆς ἐκείνους τοῖς ἀξίοις ἐμφανισί. ἐπὶ δὲ τέτοις ἡ πίσις βε-
 βαίαν ἱδρυσιν ἐν ἐκείνῳ καὶ ἔνωσησιν τὴν πρὸς αὐτὸ χορηγεῖ. ὅτι δὲ
 ὅσῳ πλέον τῷ τόπῳ κεχωρίζεται τῶν ἐν γενέσει καὶ ἐν φθορᾷ τὰ
 ἑρῶν, τοσούτῳ καὶ ἔτι μᾶλλον τῇ τιμωτῇ τῆς ὕλης ὑπερανέχει,
 πρόδηλον ἂν εἴη· καὶ γὰρ ταῦτα μὴ εἰς τὸ ἔχρατον τῶν πάντων ἀπεμῶ-
 δὲ ὁ ἑρῶν τὴν ἀκρότητα τῶν σωματοειδῶς ἐκληρώσατο (e Simpl.
 f. 13 b v. princ.). ὅτι τῇ φρονήσει ὡς μεσότητι πανουργία καὶ εὐή-
 θεια ἀντίκεινται (e Simpl. f. 13 b v. med.). ὅτι τὰς παρά φύσιν κί-
 νήσεις ἄλλων ἰδίας εἶναι χρή· φύσει γὰρ καὶ αὐτῇ, ἀλλ' ἔκ ἐξ ἐπι-
 τεχνήσεως ἐν ἐκείνοις (Simpl. ib.). ὅτι τῇ φρονήσει ὅτε πανουργία
 ὅτε εὐθελία ἀντίκεινται, ἀλλὰ τὸ κοινὸν ἀμφοῖν, ὡς συμμετρίῳ ἀσύμ-
 μετρον ἢ ἀνισότης ἰσότητι· τῷ γὰρ ὑπερβάλλοντι τὸ ἑλλείπον ἀν-
 τίκεινται, ὡς τῇ πανουργίᾳ ἡ εὐθελία (cf. Simpl. ib.). ὅτι τὸ παρά

φύσιν τριχῶς, ποτὲ μὴ τὸ ἐναντίον καὶ ζερετικόν, δῆλον, ποτὲ δὲ τὸ
 κατ' ἀπόφασιν τῶν κατ' φύσιν, ὃ καὶ ἐπὶ τῷ μεγάλῳ ὄλῳ ὑπάρχοντος
 δύναται λέγεσθαι, ὡς παρά φύσιν τῇ γῇ τὸ κύκλῳ κινεῖται· καὶ ἐπὶ
 τῷ ὑπὲρ φύσιν, ὡς τῷ πυρὶ τὸ κύκλῳ κινεῖται παρά φύσιν λέγο-
 μεν· γὰρ μὴ γὰρ καὶ ὕδωρ ὁδὸν ἔλῳς κινεῖται, πῦρ δὲ καὶ ἄλλο κινεῖται,
 ἀλλ' ὃ κατ' τὴν ἑαυτῶν φύσιν ἀλλ' ὑπὲρ ταύτην (cf. Simpl. f. 14.).
 ὑπὸ δὲ τῆς αὐτῆς ἐναντιολόγῃ λύττης ἀδυνατώτερον ἀποβλέπειν
 πρὸς τὴν ἀλήθειαν. ὅτι ἡ ἐπ' εὐθείας κίνησις τοῖς τῶν στοιχείων
 μορίοις κατ' φύσιν ὑπάρχει, ὡς ἐπὶ τὸ κατ' φύσιν εἶδος ἐπάγυσσα·
 ὅπερ ἔξει διὰ τῶτον οἰκτεῖν τόπον ἀπολαβεῖν. ὅτι τῷ ὑπεκκαύ-
 ματι συμπεριφερομένη τῇ κινήσει τῶν πλανωμένων μᾶλλον λέ-
 γειν ὑπερφυῆ εἶναι ταύτην τὴν κίνησιν, ὡς πεφυκότι μετέχειν
 αὐτῆς. καὶ εἰ τις ἕτως λέγει κατ' φύσιν, ὅτε ἀτόπως οἶμαι εἶρεῖ,
 ὅτε τῷ Ἀριστοτέλει ἐναντιώσεται, τὴν διαφορὰν τῶν ἐρανίων πρὸς
 τὰ ὑπὸ σελήνην ἀπὸ τῶν μερῶν μάλιστα αὐτῶν εὐρίσκοντι, τῶν
 ἐρανίων μερῶν μηδὲν τι τοῖσιν πεπονητότων (e Simpl. f. 14 extr.).
 ὥσπερ ὅτος ὁ δριμύλος, δηλοῖ δὲ τὸν ἐν τῇ συνηθείᾳ λεγόμενον
 πικρὸν καὶ καρδαμίδον. ἀπορεῖ διὰ τὰς κρατέσας ἐντελεῖς ἐν-
 νοίας περὶ τῶν κόσμων δημιουργήσαντος (cf. Simpl. f. 14 extr.).
 ἀλλὰ πῶς ὅτι τὴν αὐτὴν φέρει τῷ ὄλῳ τὸ μέρος, ἐπισώσατο ἀπὸ
 τῶν εἰς ταὐτὸν φέρεται τὴν γῆν πᾶσαν καὶ μικρὰν βῶλον; ἢ γὰρ πᾶσα
 γῆ ὁδεμίαν φέρει φθοράν, ἰδρυμένη περὶ τὸ μέσον. λύσις. ἢ τὴν
 πᾶσαν γῆν εἶπε τὴν κατ' πάντα τὰ μέρη διαιρομένην, ἀλλ' ὃ τὴν
 κατ' τὴν ὁλότητα· διὸ καὶ πᾶσαν ἀλλ' ἔχ' ὅλην εἶπεν· ὡς εἰ λέγει τις
 τὴν πᾶσαν γῆν γεννητὴν καὶ φθορτὴν εἶναι, ὅτι πάντα τὰ μέρη
 τοιαῦτα, καὶ ὅθεν αὐτῶν αἰδιὸν ἐστιν· ὃ μὲντοι κατ' τὴν ὁλότητα
 ἀληθὲς εἶπεν. ἔπειτα δὲ καὶ ἡ ὅλη γῆ καθ' ὅλην καὶ μὴ κινῆται το-
 πικῶς, ἀλλὰ τὴν ὅλην σύννευσιν καὶ ῥοπὴν πρὸς τὸ κέντρον ἔχει.
 διὸ καὶ σφαιρῶν περὶ αὐτὴν ἡ ὅλη, ἐκείνης τῶν μορίων πλησιάζειν τῷ
 κέντρῳ φιλονεικῶντος, ὅταν μὴ ὑπ' ἄλλης προληψῆς μορίων· ἢ γὰρ
 ἔφεσις καὶ τῶν ὄλων καὶ τῶν μορίων πρὸς τὸ μέσον ἐστὶ, καὶ πρὸς ἐκείνους
 σφαιρῶν βάλει καὶ συνέχευε, σκεδαζὴν ἀφ' ἑαυτῶν φύσιν τὴν
 σύστασιν ἔχοντα, ὡς καὶ τῶν πυρὸς τό τε ὅλον καὶ τὰ μέρη τῶν θείων
 σώματος ὡς συγγενῆς ἐφίεμενα πρὸς ἐκείνο σπεύδει πανταχό-
 θεν· διὸ καὶ σφαιρῶν ὑπ' αὐτῶν καὶ τῶν, πάντων αὐτῶν τῶν μερῶν
 πλησιάζειν βυλομένων αὐτῷ καὶ τῆς ζωτικῆς αὐτῆς κινήσεως ἀπο-
 λαβεῖν. τῶν δὲ μερῶν ἑκάτερον τὸ πλησιάζον κατ' τὴν αὐτὴν ῥοπὴν
 ἐφετὴν ἔχει, τὸ μὴ ὕδωρ τὴν γῆν, ἄτε ἐπ' αὐτῆς ἐδραζόμενον, ρευ-
 ζὸν ὑπάρχον τῇ ἑαυτῆς φύσει. διὸ καὶ τῶν τὴν γῆν περιρρέον σφαι-
 ρῶν παρά αὐτῆς καὶ συνέχευε, διὰ τῆς γῆς μέσης καὶ αὐτῆς τῆς κεν-
 τρικῆς ἀπολαύον συνοχής· ὃ δὲ ἄλλο ἐπὶ τὸ πῦρ ἔειπε, τῆς αὐτῆς θα-
 λώδους παχύτητος ἀπαλλαγήναι καὶ ἐξαιρεθῆναι βυλόμενος, ὃ τε
 ὅλος καὶ τὰ μέρη. ὃ δὲ ἑρῶν ἄτε πάντων τῶν ἐν τῷ κόσμῳ
 σωματῶν θεσιότερος καὶ ὑπέρτερος ὢν ὅθεν ἄλλο ἐφετὴν ἔχει, ὅδε
 ἔειπε πρὸς ἄλλο, ἀλλ' εἰς ἑαυτὸν συννεύων καὶ ἑαυτῶν ἐφίεμενος καὶ
 τῆς αὐτῆς ψυχῆς καὶ τῶν νῶν, ἐκείνῃ τὴν ἐνδοξὴν καὶ ἀτελεῖ καὶ τῇ δυνά-
 μει πολλὰ συνῆσαν καὶ πρὸς τι τῶν ἐκτὸς ἰεμένην τὴν κατ' εὐθείαν
 κινεῖται κίνησιν, ἀλλὰ τὴν αἰετὴν τελείαν καὶ ἐνεργητικὴν καὶ τὴν ἀγαθὴν

(*) ὁ δὲ Ἀλεξάνδρος ἐνταῦθα πολλοῖς καὶ πυκνοῖς χρῆται ἐπιχειρήμα-
 σιν, ὅτι ἔχ' ὑπάρχει τῷ πυρὶ κατὰ φύσιν ἡ κύκλῳ κίνησις. ὃ γὰρ εὐλογον
 φησὶ μόνον τῶν φυσικῶν σωμάτων δύο κινήσεις ἔχειν. Simpl. ed. f. 13.

ἐν αὐτῇ ἔχουσαν, τὴν κυκλικήν. καὶ εἰ λέγω τι ταῦτα λέγων, καλῶς εἶπεν ὁ Ἀριστοτέλης· εἰς ταῦτ' ἐφέρεται τὸ πᾶν καὶ τὸ μέρος καὶ φύσιν, ὅτι τῶν μὲν τὸ ἐφετὸν ἔξω αὐτῶν ἐχόντων καὶ τὰ ὅλα καὶ τὰ μέρη ἐκείνῃ ἐπιέμενα· εὐθύπορον ἔχει ῥοπήν· διὸ καὶ ῥοπήν ὅλως, ὅτι ἔξω τὸ ἐφετὸν καὶ τοπικὸν τὸ ἔξω. καὶ εἴγε καθ' ὑπόθεσιν ὁ ὕψος ἐξήρθη μετέωρος, ἀφ' ἧς ἔχει νῦν χώρας, καὶ τὸ πῦρ ἐπακολουθεῖ· ὅτε γὰρ τόπος μοι δοκεῖ τὰ δ' εἰσχεῖα ἐφέρεται τοσούτον ὅτε ἐλόγητος ὡς τῆς τῷ κρείττονος ἐπαφῆς, ἧς ὁδὸν ἦσαν τὸ ὅλον ἐφίει) ἤπερ τὰ μέρη. ταῦτα μὲν εἰ ἀληθῶς εἴρη, πολλῶν ἐνοχλήσεων οἱ τῷ Ἀριστοτέλει ἀπαλλάσσον) λόγοι (e Simpl. f. 15 b.). ὅτι εἰ καθόν ἐστι τὸ ἀνωφόρον, καθότατον ἔσαι τὸ ἀνωφορώτατον· τὸτο γὰρ δηλοῖ τὸ ἐπιπολάζον πᾶσιν τοῖς ἄνω φερομένοις. ἤτοι ὁ κάτωθεν ἀναβαῖνον πᾶσιν ἐπινέχει, ὥσπερ τὸ πᾶσιν ὑψιζόμενον τοῖς καταφερομένοις ἐκ ἄλλο τι παρὰ τὴν γῆν ἐστίν, ἀλλ' αὕτη μόνη. εἰ δὲ ἦν ὁ ὕψος τὸ καθότατον ὡς πᾶσιν ἐπιπολάζον τοῖς ἄνω φερομένοις, ἦν αὖ τὸ βαρύτατον τὸ πᾶσιν ὑψιζόμενον ἄλλο παρὰ τῆς γῆς (cf. Simpl. f. 16.). ὅτι τὸ ἐπιέμενον ῥέπει πάντως πρὸς τὸ ἐφετὸν, καὶ εἰ σώματα εἴη ἄμφω, καὶ ἐφαπτη) ἀλλήλων, τὴν ῥοπήν ἔχοντα μένων· καθ' ἣν ὁ παράκει) μόνον, ἀλλ' ἐχόμενα τῶν ἐφετῶν καὶ ὡς δύναμι) εἰς αὐτὰ χωρῶντα παράκει). ὥστε καὶ ἡ τῷ ὑπεκαυμάτος ὁλότης τῆς τῷ ἑρανῷ πλησιάζουσας ἐχομένη καὶ μάλλον ἢ τὸ μέρος αὐτῆς, αἰεὶ μένει τὴν πρὸς αὐτὴν ῥοπήν διασώζουσα, ὥστε καὶ ἀκολουθεῖσαι, εἴ τις τὴν ἑρανὸν τυχὸν ἐκίνησεν· πρόδηλον ὅτι καὶ αἱ ὁλότητες τῶν εἰσχεῖων ἐκ ἔχουσι ῥοπήν, καὶ ὡς τινες ἴσως οἴοντο, καὶ τὸτο ὁδὸν αὐτῶν ὁ ὕψος διενήνοχεν, ἀλλὰ τὰ γε μέρη τῶν εἰσχεῖων εὐθυπορεῖ), τῶν τῷ ὕψος μὴδὲν τοιούτων πασχόντων, καὶ ταύτῃ ἡ διαφορὰ αὐτῶν ἀφώριζαι (Simpl. f. 16 med.). ὅτι ὁ Πλάτων ζῶντα πάντα τὰ ἐν τῷ κόσμῳ θεασάμενος καὶ ἔφασιν τῶν οἰκείων ἀγαθῶν ἔχοντα, καὶ διὰ τὸτο καὶ ῥοπήν ἐπὶ τὰς οἰκείας ὁλότητας ἢ τὰ χρήσιμα τῶν πλησιάζοντων αὐτοῖς σωμάτων αὐτοφυῶς καὶ ὁ καὶ προαίρεσιν γνωμένην, ὁμοίως εἶδε τὸ πῦρ καὶ τὴν γῆν ἐπὶ τὰ οἰκεία ἐφετὰ φερόμενα, καὶ διὰ τὸτο βαρεῖν ἔκαστον πρὸς τὴν αὐτὴν τόπον φησίν· βαρεῖν γὰρ ὅπου ῥέπει ἕκαστον φάμεν· διὰ τὸτο τὴν τόπον εἰς ὃν τὰ τοιαῦτα φέρεται κάτω φησίν. καὶ διὰ ταύτην αἰτίαν ὁ νομίζει φύσει τὴν τῷ βαρέος εἶναι καὶ καθὼν διαφορὰν· καὶ μέντοι ὅτι τὸ ἄνω καὶ κάτω ἐπὶ σφαιροειδὸς ὄντος τῷ παντὸς ὁ προσεί), μέσον καὶ περίεξ αὐτὸς καλῶν· τὸ δὲ βαρὺ τὸ ἐπὶ τὸ κάτω δοκεῖ καὶ τὸ καθόν τὸ ἐπὶ τὸ ἄνω. ἡμεῖς δὲ τὰ πρὸς τὴν ἡμετέραν κεφαλὴν καὶ τὰς πόδας τοιαῦτα κρίνομεν, ὁ φύσει ὄντα κάτω καὶ ἄνω διὰ τὸ σφαιροειδὲς· καὶ διὰ τὸτο ὁ Πλάτων τὴν εἰκόνα παρῆθετο τῇ τῇ μὲν κεφαλῇ ἐν τῷ ἀέρι ἔχοντος, τὰς δὲ πόδας ἐπὶ τῆς τῷ πυρὸς σφαίρας, καὶ ζυγὸν εἰς τὴν ἀέρα ἀνέλκοντος καὶ δύο παρατιθέντος ἐπὶ τῶν πλασίγγων, τὸ μὲν μείζον τὸ δ' ἔλαττον. ὅτως ὁ Πλάτων τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω μὴ κυρίως ἐπὶ τῷ παντὸς λέγεσθαι νομίζων, διὰ τὸτο καὶ τὸ καθόν ἐπ' αὐτὸ καὶ τὸ βαρὺ παρητήσατο. καὶ περὶ πραγμάτων ὅν ἀλλὰ περὶ ὀνομάτων ἐστίν ἐν ταῖς ἡ τῶν φιλοσόφων διαφωνία, τῷ μὲν Πλάτωνος διὰ τὸ ἀκριβὲς ἀποραπίσαντος τὴν τῶν ὀνομάτων συνήθειαν, τῷ δ' Ἀριστοτέλει τῇ

συνήθειᾳ χρωμένῃ τῶν ὀνομάτων, ὡς μὴδὲν παρὰ τὸτο βλαπτομένης τῆς ἀληθείας· καὶ γὰρ ὁ Πλάτων διαβρωῦσαι τὴν φύσιν τῷ βαρέος καὶ καθόν προσέθετο, ὁ δὲ Ἀριστοτέλης ὅ, ἀλλ' ὅτι τῶν ὑπὸ σελήνην τὰ μὲν ἐπὶ τὸ μέσον φέρεται τὰ δ' ἀπὸ τῷ μέσῳ, ὁ δὲ ὕψος καὶ καθ' ὅλον αὐτὸν καὶ καὶ τὰ μέρη ὑπερανέχει ῥοπῆς. ἔπειτα δὲ τὸ μέσον κάτω καὶ τὸ ἔχατον ἄνω συνήθες ἦν καλεῖν, καὶ βαρὺ μὲν τὸ κάτω ῥέπον καθόν δὲ τὸ ἐπὶ τὸ ἄνω, διὰ τὸτο τὴν ἐπὶ τὸ μέσον ῥοπήν καὶ τὴν ἀπὸ τῷ μέσῳ καὶ τὸ συνήθες διωρίσατο, καὶ διὰ τὸτο εἶπε «βαρὺ μὲν ὅν ἔξω», ἀλλ' ὅχι ἐστίν· ὁδὲ γὰρ αὐτὸς ὀνοματωθέντες τὸ βαρὺ καὶ καθόν, ἀλλὰ συγχωρῶν τοῖς προθεμένοις εἶπεν· ἐν δὲ τῷ δ' βιβλίῳ διορίσαι πρῶτον περὶ αὐτῶν φησὶ δεῖν καὶ θεᾶς καθὼ δὴ πᾶσι φαίνεται) καὶ συγχωρεῖ) (e Simpl. f. 16.). τίς ὅν χρεῖα τῶν πολλῶν τῶν λόγων σκοπὸν μὲν ἔχοντων ἀσεβῆ πρὸς τὸ θεῖον, συζηταῖ δὲ αὐτὸ ἐκ τῶν μὴ τὴν αὐτὴν ἔχοντων σκοπὸν ἀνοήτως φιλονεικόντων; (e Simpl. f. 16 b extr.) ἀπὸ Ξενάρχου. εἰ καθόν ἐστὶ καὶ Ἀριστοτέλην τὸ πᾶσιν ἐπιπολάζον, τὸ δὲ πῦρ κάτω ὅν ὕψος πᾶσιν ἐπιπολάζει, ὥστε ὁδὲ καθόν· εἰ δὲ τὸτο, ὁδὲ ἐπὶ τὸ ἄνω κινήσεται) καὶ τὸ συμπέρασμα ὅλον. λύσις· εἰ τὸς δύο τῷ καθόν ἐρίσματος εἰς ταύτην συναγάγωμεν, τὸν τε λέγοντα καθόν εἶναι· ὁ αἰεὶ ἄνω πέφυκε φέρεται καὶ τὴν λέγοντα τὸ πᾶσιν ἐπιπολάζον; ἔσαι εἰς τέλειος. μήποτε δὲ καὶ ἐν παντὶ τόπῳ ὃν τὸ καθότατον πᾶσι τοῖς πλησιάζουσιν αὐτῷ ἐπιπολάζει· τὸ γὰρ ὑπὸ γῆν εἰ τύχη πῦρ, καὶ ἔχει ὑπὲρ αὐτὸ καὶ ἀέρα καὶ γῆν ἐνίοτε καὶ ὕδωρ, ἀλλ' ἀνωφόρον ὑπάρχον ὑπερανέχει αἰεὶ τῶν πλησιάζοντων ἐπὶ τὸ ἄνω καὶ πᾶσιν ἐκείνοις ἐπιπολάζει (e Simpl. f. 17 princip.). ἀπὸ Φιλοπόπου. ἀλλ' ἔπειτα τόπος διαφορὰ εἰσι καὶ Ἀριστοτέλην δύο, καὶ ἐναντιώσεις μόναι δύο, τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω· πᾶν ἄρα σῶμα ἐν τόπῳ ὑπάρχον ἢ ἐν τῷ ἄνω τόπῳ· ἐστίν ἢ ἐν τῷ κάτω. ἔπειτα αἱ τῷ ὕψος σφαίραι πλὴν τῆς ἀπλανοῦς ἐν τόπῳ· εἰσὶ, τῷ πέρατι τῆς περιεχούσης σφαίρας ἄλλης ἄλλης, ἀνάγκη αὐτάς ἄνω εἶναι· ὥστε καθότῃτος μεθέξουσιν. λύσις· ἀλλ' ὁ ταυτόν, ὁ γραμματικῆς, τὸ ἄνω καὶ τὸ ἐπὶ τὸ ἄνω· καὶ γὰρ καθόν εἶπεν Ἀριστοτέλης τὸ ἄνω ὅν, ἀλλὰ τὸ ἐπὶ τὸ ἄνω φερόμενον καὶ τὸ τοῖς ἄνω φερομένοις ἐπιπολάζον· τῆς γὰρ τῷ ὕψος πλησιάζουσας τὸ πῦρ ὀρεγόμενον φέρεται. πῶς δὲ δύο μόναι τοιαύτῃς ἐναντιώσεις καὶ Ἀριστοτέλην τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω; καὶ αὐτὸ τὸτο τὸ δύο νομίζειν ἐναντιώσεις τὴν τῷ ἄνω καὶ κάτω ἄτοπον, μίαν ὅσαν ἀντίθετον. ἀλλ' ἔτι δὴ πολλὰς ὁ γραμματικὸς κατατείνει λόγους οἰόμενος ἐν τοῖς οἰκείοις ὅντα τόποις τὰ εἰσχεῖα μήτε βάρους μετέχειν μήτε καθότῃτος, ἀλλ' ἐκ τῆς ἐν τῷ παρὰ φύσιν θέσεως αὐτοῖς ταῦτα προσγίνασθαι· ὁδὲ γὰρ διὰ τὸ τὴν γῆν ἐξ ὑποθέσεως ἀφαιρεθεῖσαν τῷ οἰκείῳ τόπῳ καὶ ἀφεθεῖσαν ἐπὶ τὴν αὐτὴν φέρεται, διὰ τὸτο, φησὶ, χρὴ νομίζειν ὅτι καὶ ὅλη ἡ γῆ βάρους ἔχει. καὶ γὰρ καὶ τὸν ὅλον κόσμον εἴ τις ἐκ τῆς ὁμοίας ὑποθέσεως μεταστήσειεν, ἐπὶ τὴν αὐτὴν πάλιν ἀφθεῖς οἰσθήσει) τόπον· καίτοι ὅτε βάρους ὅτε καθότῃτος ἔχειν τὸν ὅλον κόσμον δυνατόν, ἐν αὐτῷ πάντα περιελιφότα. ἀλλὰ τὸτο μὲν ἴσως ὁδὲ κωλύει καὶ τὸ ἐπικρατῆν τῶν ἐν αὐτῷ κινεῖσθαι, ἀλλ' ὅτι ἐκ ἔχει τις εἰπεῖν πότερον ἐπὶ τὸ ἄνω ἢ ἐπὶ τὸ κάτω φέρεται, τῷ ἄνω καὶ κάτω ἐν αὐτῷ

ὄντος. ταῦτα καὶ τοιαῦτα λέγοντος αὐτῷ πρῶτον ἐπιζητῆσαι χρὴ
ὅτι τὸ ἐπὶ τῷ κόσμῳ ἄτοπον τῷ ἀτόμῳ τῆς ὑποθέσεως ἠκολούθη-
σεν. τὸ γὰρ ἔχον καὶ περιέχον ἐν ἑαυτῷ τὴν τῷ κάτω καὶ ἄνω διαφο-
ρὰν πῶς ἐπὶ τὸ κάτω καὶ ἄνω φέρεται δύναμις; ἢ μὴ ἔχον τὸ ἄνω καὶ
τὸ κάτω ἔξω ἑαυτοῦ, πῶς ἂν βαρὺ ἢ κῆφον εἴη; καὶ ἐκ τούτου λέγω, 5
ὅτι ἐκ ἐχρῆν ἀδύνατον ὑποθέσθαι. οἷσα γὰρ ὅτι ὁ τὴν γῆν ἐξιστῶν τῷ
οἰκίῳ τόπῳ. ἀδύνατον ὑποτίθεσθαι. ἀλλ' ἐκ διὰ τὸ ἀδύνατον τῆς
ὑποθέσεως ἀκολουθεῖ τι ἄτοπον. ἐκ γὰρ ἄτοπον τὸ ἐπὶ τὸν οἰκίον
τόπον φέρεται τὸν ἐπὶ τὸ μέσον, ὥσπερ ὅδε τὸν κόσμον ἄτοπον ἐκ-
στάντα τῷ τόπῳ τῷ οἰκίῳ πάλιν ἐπ' αὐτὸν φέρεται. τὸ μέντοι ἐπὶ 10
τὸ μέσον ἢ τὸ ἔχον τὸ κάτω ἢ ἄνω ἀδύνατον, ἐπεὶ ταῦτα ἐντὸς
ἑαυτοῦ ἔχει (e Simpl. f. 17). ταῦτα λέγω καὶ πρὸς Θεμίστιον, ὅς
φησι, καὶ μὴ τὸν κόσμον τις ὑπόθοιτο μετισταμένον, ἀλλ' ἀξέρα
τῆς οἰκείας ἑώρας ἐπὶ τὸ ἐντὸς ἀποπίπτοντα τί κωλύει ὑποθέσθαι;
ῥητέον ὅτι ἀποπεσὼν φυσικῶς, εἰ ἐπὶ τὸ ἄνω ἐνεχθῆ, κηφότητος 15
ἂν μετέχοι. καὶ τί ἄτοπον; εἰ δὲ μὴ μόνον τὰ μέρη τῶν στοιχείων,
ἀλλὰ καὶ αἱ ὁλότητες ἐφίεντο τῷ τῶν συγγενῶν καὶ κρειττόνων
πλητισμῷ καὶ τῆς ἀπ' αὐτῶν ἀπολαύσεως, ἢ μὴ γὰρ τῷ κέντρῳ
τὸ δὲ πῦρ τῆς ὑρανίας καθαρότητος, δηλονότι ἐπ' ἐκεῖνα ἔχουσι
τάς ῥοπὰς καὶ αἱ ὁλότητες. διὸ καὶ ὁ Ἀριστοτέλης εἶπεν εἰς ταυτὲ 20
φέρεται τὸ ὅλον καὶ τὸ μέρος καὶ φύσιν. ὁ δὲ ὑρανὸς ἐκ ἔχει τι
κρεῖττον ἑαυτοῦ ὅτε καθ' ὅλον ὅτε καὶ μέρη. ὥστε καὶ τὰ αὐτὰ
ἀξιώτεον ἐπὶ τε τῆς τῶν στοιχείων ὁλότητος καὶ ἐπὶ τῷ ὑρανί. καὶ
τὸ βαρὺ δὲ καὶ κῆφον ἔχει τινὰς διαφορὰς τὰς καὶ τὴν διάφορον
ῥοπήν, καὶ αἱ ἐπὶ πάντων ῥοπαὶ βαρυτέρες εἶναι δοκῶσιν, ὡς 25
ὁ Πλάτων φησὶν (e Simpl. f. 17.). περὶ ἠθικῆς ἀρετῆς. τούτο
ἐκ ἀπὸ τῆς περὶ τῷ ὑρανὶ ἐξεληφόρη, ἀλλ' ἐτέρωθεν εὐρεθὲν κα-
τέστρωτο ἐνταῦθα. ὅτι τοῖς τῶν σφαιρῶν μία ἡ ἀρετὴ δόξασα καὶ
τῷ ἡγεμονικῷ μέρει τῆς ψυχῆς καὶ τὰς τῶν ὑποκειμένων πραγμά-
των διαφορὰς τὰς ἐπινυμίας ἐκτίσασατο, ὡς ἐν μὴ τοῖς ποιητέοις 30
ὀνομάζεσθαι φρόνησιν, περὶ δὲ τὰ ὑπομενετέα καλεῖται ἀνδρείαν,
περὶ δὲ τὰς ἐπιτάσεις καὶ ἀνέσεις τῷ θυμῷ καλεῖται πραότητα, περὶ
δὲ τὰς ἐπιθυμίας καὶ ἡδονὰς σωφροσύνην, καὶ ταῖς κοινωναῖς καὶ
τοῖς συμβολαῖς δικαιοσύνην. τούτοις γὰρ ὡς μονοειδὲς τὸ μέρος
τῆς ψυχῆς δοξάζουσι καὶ μόνῳ τῷ ἡγεμονικῷ τὸ πᾶν ἀφορίζουσι, 35
μία καὶ ἡ ἀρετὴ κατανόμασαι, καὶ τὸ πάθος λόγον ἡμαρτημένον ὀρί-
ζοντο τῷ λογικῷ τῆς ψυχῆς ἐκ φαύλης ἐπιγινώσκοντες κρίσεως. ἐκ
ἔτου δὲ ἔχει τὸ πρᾶγμα, ἀλλὰ διάφορα τὰ μέρη τῆς ψυχῆς καὶ
ἀντιφέροντα πολλάκις πρὸς ἀλλήλα. ὅτι τὰ κυριώτερα τῶν μο-
ρίων εὐπαθέστερα, τὰ δ' ἀκυριώτερα δυσπαθέστερα. τρίχες γὰρ καὶ 40
ὄνυχες καὶ ὅσα δυσπαθέστερα ἐγκεφαλῶν καὶ καρδίας. ὑπὸ πυρετῷ γὰρ
πάντως πρώτη αὕτη πάσχει, καὶ ἔτω τῷ λοιπῷ σώματι τῷ πάθος
μεταδίδωσιν. ἀλλὰ τὸ πλείονος προναίει τὰ κυριώτερα μέρη τῷ
ζῶνι τυχεῖν ἀλλήθες. αἰσθητικῶς δὲ ὄντος τῷ ζῶνι, τῆς αἰσθήσεως
παθητικῆς ὕψους, τὰ δυσπαθέστερα τῶν μορίων δυσαισθητότερα καὶ 45
ἀκυρότερα μᾶλλον ἐσιν (cf. Simpl. f. 17 b pr. v. med.). ὅτι τὸ
ἀρχὴν χρονικὴν ἔχον καὶ τελευτήν, εἴτε ἐμφυχον εἴτε ἀψυχον, ὡς
ζῶν καὶ φυτόν, ἀδύνατον τὸ αὐτὸ μένειν ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους,

ἀλλ' ἀρξάμενον ἀπὸ ἀτελεστέρου πρόεισιν ἐπὶ τὸ τελειότερον ἄχρι
τῆς ἀκμῆς, ἀπ' ἐκείνης δὲ κατ' ὀλίγον μακρυνόμενον ἐπὶ φθορὰν
ὁδεύει. εἰ τοίνυν ὁ ὑρανὸς ὅτε καθόλου ὅτε καὶ μέρη φαίνεται τι
παρὰλλάξας ποτὲ, πῶς οἶόν τε αὐτὸν καὶ τὴν ἑαυτοῦ φύσιν ἐν ἀκμῇ
τῇ οἰκείᾳ φθαρῆναι; ὁ μὲν τῶν ζώων ἢ φυτῶν ἢ τῶν λοιπῶν
εὐτελεστάτων ὕψιστος ἀνευ βίας ἀπολλύμενον. ὅτι τὸ ἀπαθέ-
στον καὶ ἀπαθές. τὸ γὰρ συγκριτικὸν ἐπίτασις τῆς ιδιότητος. λευκό-
τερον γὰρ τὸ μᾶλλον λευκόν. ὥστε ὅδε τὸ ἀπαθέστον παθητικόν (e
Simpl. f. 17 b med.). ἀπὸ Φιλοπόνου. εἰ τὸ πῦρ πανταχῶς κῆφον
καὶ ἢ γῆ πανταχῶς βαρεῖα, τὰ δὲ μέσα ἐπαμφοτερίζουσι, πρὸς τι
ἄρα καὶ καὶ χεῖν, ἀλλ' ἐκ καθ' αὐτό ἐστιν ἢ κηφότης καὶ ἢ βαρύτης.
ἐκ γὰρ τὰ αὐτὰ καὶ τὰς αὐτὰς δυνάμεις ἔξωθεν μὲν προσλαμ-
βάνοντα ἐκ μόνης τῆς πρὸς ἀλλήλα χεῖσεως ἀλλὰ καὶ μὴ κῆφα
ἀλλὰ καὶ βαρεὰ ἐτύγχανε. τὸ γὰρ λευκὸν καὶ τὸ μέλαν καὶ τὸ
θερμὸν καὶ τὸ ψυχρόν, ὅπως καὶ ἔχη πρὸς ἀλλήλα, τῆς ἑαυτῶν ἐκ
ἐξίστατο φύσεως καὶ τάξεως. λύσις. ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης κῆφον
μόνον τὸ πῦρ λέγει, βαρὺ δὲ μόνῃ τὴν γῆν, τὰ δὲ μέσα ἀμφοῖν
μετέχειν πρὸς ἄλλο καὶ ἄλλο, καὶ ἐκ δὴ πᾶς τούτου ποιεῖ μὴ μετέχειν τὸ
πρὸς ἄλλο καὶ ἄλλο κατ' ἄλλο καὶ ἄλλο τῶν ἑαυτοῦ ἐνεργεῖν. καὶ γὰρ
τὸ φαῖον πρὸς μὴ τὸς εὐδιάκριτον ἔχοντας τὸ ὄμμα ὡς λευκὸν ἐνε-
ργεῖ, πρὸς δὲ τὸς εὐσύγκριτον ὡς μέλαν, διὰ τὸ ἀμφοτέρων μετέ-
χειν (e Simpl. f. 17 b med. v. extr.). ὅτι τὸ μέσον ποτὲ μὴ μίγμα
ἐστὶ τῶν ἄκρων, ὡς τὸ φαῖον καὶ ὠχρόν, ποτὲ δὲ ὡς ἀνεπίδεκτον
τῶν ἄκρων, ὡς τὸ ἀτελὲς παιδίον μέσον ἀρετῆς καὶ κακίας, ποτὲ
δὲ ὡς τὸ ἐν ταῖς διαθέσεσιν ἄμετρον περιαιρῶν καὶ εἰς συμμετρίαν
ἄγον, ὡς ἀρετὴ μέσον ὑπερβολῆς καὶ ἐλλείψεως καὶ ἐπιτάσεως τῶν
χορδῶν καὶ ἀνέσεως, ὥσπερ ἢ μέση φθογγὴ ὑπάτης καὶ νήτης, τῆς
μὴ τὴν βαρυτέτα τῆς δὲ τὴν ἐξυτήτα φεύγουσα. λέγειτο μέσον
καὶ τὸ περιέχον ἅμα καὶ περιεχόμενον, ὡς ὁ δ' ἀριθμὸς καὶ ζ' καὶ β'
τυχόν. περὶ μέσων ποσαχῶς λέγειτο. οἶμαι ὅτι μέσον λέγειτο καὶ
τὸ ὑπὸ τῶν ἄκρων περιεχόμενον, ὡς ἐπὶ γραμμῆς. πῶς δὲ τὸ
κέντρον μέσον ἐστὶν ὡς τύπον τὸς πόλεις ἢ τὰ μέρη τῷ ἄξονος, ἢ
τὸ ἐπίσης τῶν ἄκρων ἀφεστηκός. εἰ τῶν μὴ ὑπὸ σελήνην ἀποσπᾶ-
ται μέρη, τῷ δὲ ὑρανὶ διὰ τὴν σφαιρικότητα καὶ Φιλόπονον καὶ τὴν ἰσχὺν
τὴν ἀπὸ τῷ σφαιρικῷ σχήματος ἐνδοδεομένην ἐπέφουκεν ἀποσπᾶ-
ταί τι, τίς ἐκ αὐτῆς ὕψους καὶ φύσεως αὐτὸν εἴη; πῶς δὲ ἐκ
ἀνάγκης καὶ πολυχρονιώτερον εἶναι τῶν ἄλλων; ἰδὲ γὰρ τὰ ὅσα τῶν
ζώων πολυχρονιώτερον τῶν σαρκῶν ἐστὶ καὶ τῶν φλεβῶν. ὥρα ἔν
λέγειν ὡς μὴ τὴν τῷ κόσμῳ φθορὰν τῷ ὑπὸ σελήνην ἀνάγκη τὸν
ὑρανὸν ἐπὶ τινὰ χρόνον μένειν καὶ διαρκεῖν. καίτοι εἰ καὶ τὴν αὐτὴν
ἡμέραν ὑρανὸς καὶ γῆ ἐγένετο, καὶ καὶ τὴν αὐτὴν ἀκόλουθον φθαρῆναι.
(e Simpl. f. 18 b v. princ.). ὅτι καὶ φυσικὴ κυκλοφορία τῷ ὑρανὶ
καὶ ὑπὸ ψυχῆς ἐνδόθετο. ζῶον γὰρ ἐστὶν. εἰ δὲ ψυχὴν ἔχει καὶ ἀρχὴν
κινήσεως, ποῖαν ἄλλην κινήσεται ἢ τὴν τοπικὴν; ὅτε γὰρ γίνετο
ἢ φθεῖρετο ὅτε ἀλλοιοῖτο ἢ μειῖτο ἢ αὐξέτο. εἰ δὲ πεπερασμένος
ἐστὶ καὶ πεπερασμένην ἔχει δύναμιν, ἄπειρος δὲ ἢ κυκλοφορία,
ἀνάγκη ἄρα αὐτὴν ὑπὸ ἀπειροδυνάμους αἰτίας διδοῦναι. ἢ δὲ φύσις
ἐν ὑποκειμένῳ ὅσα πεπερασμένῳ πεπερασμένη καὶ αὐτὴ ἐστὶν.

ἄλλο ἄρα τὸ κινῶν τὴν ἕραν τὴν κύκλῳ κίνησιν κατ' Ἀριστοτέλην
 καὶ Πλάτωνα, καὶ ἦτοι ψυχῇ, ὡς εἴ τις ἐπινοήσῃ τῶν πτηνῶν τι
 ζῶων ἐπ' εὐθείας ὡς ἐπὶ τὸ κέντρον τὴν πτήσιν ποιῶμενον· συν-
 τρέχει γὰρ τῇ φυσικῇ ῥοπῇ τὸ σώματος ἢ τῆς ψυχῆς ὁρμή (cf.
 Simpl. f. 18 b med. v. extr.). ὅτι ἡ γῆ πρὸς τὴν τῶ ἡλίου σφαί-
 ραν κέντρον λόγον ἐπέχει, ὥστε καὶ ἐλαχίστην εἶναι τὴν ἡλίου τὴν
 παράλλαξιν κατ' τὰς τροπικὰς πάντας, πῶς ἔν τούτῳ πλη-
 σιαίτερον ἡμῶν γίνεσθαι ἢ πορρωτέρον, ὥστε διὰ τούτου τοσαύτην γί-
 νεσθαι τὴν θερμὴν πρὸς τὴν χειμῶνα κατ' ἑρμασίας διαφορὰν; (cf.
 Simpl. f. 19 b v. princ.) ἀγνοοῖσι δὲ τινες ὅτι ὥσπερ καθ' ἑκά-
 στεν ἡμέραν, καίτοι ἴσον ἡμῶν ἀφεςχηκώς, ὁ ἥλιος κατ' ἅσαν αὐτῶ
 θέσιν θερμαίνει μᾶλλον ἡμᾶς ἐν ταῖς μεσημβρίαις διὰ τὴν τῶν
 ἀκτίνων εἰς ἑαυτὰς μᾶλλον ἀνάκλασιν, ἔτω καὶ ἐν τῷ θέρει πλη-
 σιάζων ἐκ ἡμῶν μᾶλλον ἀλλὰ τῷ κατ' ὀρθὴν ἡμῶν σημείῳ, καὶ ἐν
 τῷ χειμῶνι ἀφιστάμενος αὐτῶ, τὴν διαφορὰν τῶν ὥρων ἀπεργά-
 ζεσθαι (e Simpl. f. 19 b v. med.). ὅτι εἰ τὸ ἕρῳ σῶμα πῦρ ἦν
 σὺν τῷ ὑπεκαύματι, πάλαι ἂν τὰ ἄλλα γοῖχον μετέβαλεν, ἐκ
 ἑκκαυσεν εἰς ἑαυτόν, εἴπερ δρακινόν ἐστιν. τούτου δὲ καὶ Ἀριστοτέλης
 βάλει ἐν τοῖς Μετεώροις. ὅτι εἰ καὶ τὸ μυριοπλάσιον ὕδωρ τῆς
 κυβιαίας ἐκ ἐστὶ μυριοπλάσιως ψυχρότερον κατ' εἶδος, ἀλλ' ὁμοίως
 ψυχρόν, ἀλλὰ τῷ ποσῷ τῷ ὄγκῳ πλεονάζει, διότι καὶ δρακινώτερον
 τὸ πλεόν τῷ ἐλάσσονος, καὶ ἡ αὐτὴ ποιότης τῆς ψύξεως· καὶ ἦν
 πάχει τὸ μεῖζον ἢ περὶ τὸ ἐλάσσον, διότι πλεόν ἢ ποιότης ἐν τοῖς
 μεῖζουσιν. ἀλλ' ἡ μὲν τῶ ἕραν καταφρόνησις δικαία τις ἔστι τι-
 μωρία τοῖς ἐνθεν ἡσθητικῶσιν. ὅτι τὰ πάντα ἀκρότατα αἰθια καὶ
 θεῖα, ἅτε τοῖς θεοῖς ἀνείμενα τοῖς πάντων ἀκρότατοις. τοιγαρὶν
 καὶ οἱ πρῶτοι νοῖ θεῖα καὶ αἱ πρῶτὴ ψυχαί. ἔτως ἔν καὶ σώματα
 πρῶτα· καὶ διὰ τούτου καὶ κίνησιν πρώτην τὴν κυκλοφορικὴν ἐκληρώ-
 σατο ἐν αὐτῇ ἔσαν· πρώτη δὲ τῶν κινήσεων ἡ κατ' ὅσον (e Simpl.
 f. 20 v. princ.). ὅτι ἡ γῆ συνεχέσθαι καὶ κατατέθραυσαι διὰ τὸ ἐν
 αὐτῇ ὕδωρ, κέχρωσται δὲ καὶ ἀνεζωπύρηται διὰ τὸ πῦρ, πλήρης δὲ
 αἰὲ καὶ τῷ κενῷ παρείσθουσιν χώραν ἐ δίδωσι διὰ τὴν ἀέρα· διό
 καὶ ἔστιν ὁρμή καὶ ἀνέχεσθαι μὴ πεπτωκυῖα. ὁ γὰρ δὲ καὶ τῆς
 σφαιρικής φύσεως· τὰ γὰρ σφαιρική, ὥσπερ καὶ τὰ τῶ λόγῳ
 τὰ κατ', καθ' αὐτὰ μὲν ὁ δαμῶν ἐστὶ, δι' ἀλλήλων δὲ κεχωρηκότα
 αἰετὸ σύνθετον ἀποδιδοῦσιν. ὥσπερ γὰρ τὰ τῶ λόγῳ μέρη καθ'
 ἑαυτὰ εἶναι ἐκ δυνάμει μέρη ὄντα, ἔτω καὶ τὰ σφαιρική τῶ συν-
 θέσει ἐστὶν, καὶ δι' ἀλλήλων αἰετὸ κεχώρηκε καὶ ἐδέποτε καθ' ἑαυτὴν
 ὑφίστασθαι, ἀλλήλων δὲ πρῶτον συνανακραθέντα, καὶ κατ' ἐπι-
 κράτειαν ἐνὸς εἰδοποιηθέντα ἔτω, ὡς ἀπὸ ἀπλῶν τῶν κατ'
 ἐπικράτειαν κατ' δευτέραν σύνθεσιν τὰ τε ζῷα καὶ τὰ φυτὰ συνι-
 σῶσιν, τὴν ἀρχηγόνον ἐν τοῖς ἑαυτῶν αἰτίοις ἔνωσιν τῇ πρὸς ἄλ-
 ληλα αὐτῶν συμφύσει διασώζειν φιλονεικῶντα (e Simpl. f. 20
 med.). ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης τὴν τῶν ἕραν πρὸς τὰ ὑπὸ σελήνην
 ὑπεροχὴν ἐννοεῖ βεβλόμενος καὶ τῶν ὀνομάτων ἀπέχετο τῶν εἰς
 ὁμοιότητα καθέλκειν αὐτὴν ἐπιχειρήσων· διό καὶ τῶν ἐνταῦθα συν-
 θέτων καὶ τῶν ἀπλῶν ὑπερίδρυσε ταῦτα, ἅτε σύνθετα ὡς ἐκ τῶ
 τῶν ἔτε ἀπλᾶ τοιαῦτα λέγων (e Simpl. f. 20 med. v. extr.). ὅτι

ἐφάπτεται ἀλλήλων τὰ ἕρῳ σώματα καὶ ὁρατὰ εἰσιν, καὶ ὅτι τὰ
 χρώματα φωτίζονται τινὲς εἰσιν ἀπαυγασματα (e Simpl. f. 20 v.
 extr.). ὅτι αἱ ἰδέαι οἱ λόγοι καὶ αἱ αἰτίαι τῶν πραγμάτων εἰσὶν, καὶ
 ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης τὰς ἰδέας ἀνείλε κατ' ἐκ τοῖς πολλοῖς φανταζό-
 μενον, καὶ διὰ τούτου τοῖς αὐτοῖς ὀνόμασι ταύτας καλεῖν παρητή-
 σατο, ἄνθρωπον καὶ ἵππον ἢ τι ἄλλο τῶν ἐνταῦθα, διὰ τὸ ῥαδίως
 τοῖς ὀνόμασι συνεκτρέχειν τὰς τῶν πολλῶν φαντασίας (cf. Simpl.
 f. 20 b v. princ.). ταῦτα περὶ τῶν Πλάτωνι καὶ Ἀριστοτέλει δο-
 κῶντων ἀρκέτω, εἴ τι ἄρα ἐκείνοις ἀρέσκον τοῖς θεοῖς ἀνδράσι δέ-
 δωκεν ὁ θεὸς ἐννοεῖν (e Simpl. f. 20 b v. med.). ὅτι ὁ Κρόνος ψυ-
 χροτάτος ἐκ ὧν ἔξ ὕδατος ἢ ὁ Ἄρης θερμότητος ὡς ἐκ πυρός,
 ἢ ὁ ἥλιος, ἀλλὰ κοινῶς μὲν πάντες τρέψουσι ταῖς ἑαυτῶν ἀσωμά-
 τοις δυνάμεσι τὰ τῆδε πρὸς τὰς ἑαυτῶν ιδιότητας, ὥσπερ καὶ τῆς
 ψυχῆς αἰδομένης ἢ συννοήσης τι ἢ ἀσώματος αὐτῇ ἐνέργεια
 ποτὲ μὲν ἐρυθραίνεισθαι ποτὲ δὲ καὶ συνοφρυνεῖσθαι τὸ σῶμα ποιεῖ.
 ὁ μὲντοι ἥλιος καὶ ταύτῃ τῇ δυνάμει καὶ τῇ τῶν ἀκτίνων περιτρέφει
 θερμὸν τὸν ἀέρα ποιεῖ, καὶ δι' αὐτῶ τὰ ἄλλα θερμαίνει (ὁ γὰρ δὲ ἡ
 τῶν ἀκτίνων ἀνάκλασις ἐν θέρει), καὶ ἐκ ἀπόρροιας θερμότητος ἀπὸ
 τῶ ἡλίου ὥσπερ ἀπὸ τῶ πυρός γίνεσθαι, καὶ διὰ τούτου ψυχέσθαι ἀπομε-
 ριδεῖσα τῆς ἐν αὐτῷ. ἀλλ' ἐκ ἐπὶ τῶ ἡλίου ἔτω· ἡ γὰρ ἂν ψυχρὸς
 ἐγένετο ὥσπερ καὶ τὸ πῦρ πάχον τούτου ἔτω τέλος ἀπομαραινέσθαι
 (cf. Simpl. f. 20 b v. extr.). ὅτι ζητήσαντος τῶ Ἀριστοτέλους τί
 ἂν εἴη ἴδιον ὑποκείμενον τῇ ἀφῇ κατ' ἑκείνου (θερμὸν γὰρ καὶ ψυχρὸν καὶ
 μαλακὸν καὶ σκληρὸν καὶ τὰ ἄλλα κατ' εἶδος ὑπόκεινται), ἐδὲν ἀληθὲς
 εἶρηκε τις ἐδ' ἀποδέδωκεν. ὡς γὰρ τῇ ὁράσει ἐκ τῶ ὁρατὸν φαμεν
 ὑποκείμενον ἀλλὰ τὸ χρῶμα, ἐδὲ τῇ ἀκοῇ τὸ ἀκουστόν ἀλλὰ τὸν
 ψόφον, ἔτω ζητητέον καὶ ἐπὶ τῆς ἀφῆς. ἀλλ' ἐκ τῶ ἀπτόν, φησὶν
 ὁ Δαμῶσκιος, ὅτι τῶν σωμάτων ἢ σωμάτων διοριστικόν· τούτο
 ἐστὶ τὸ ὑποκείμενον τῇ ἀφῇ κατ' ἑκείνου, ταῦτα δὲ ἐκ τῶ τῷ εἰπεῖν
 τὸ ἀντερεϊκτικὸν καὶ ἀντιβατικὸν τῶ σώματος, διό καὶ ἀλλήλων χωρεῖν
 κωλύον. εἰ δὲ τις εἴποι, ὅτι τὸ ἀπτόν ποιότητος τινος μετέχει ἐστὶν
 ἀπτόν, μαλακὸν δὲ τὸ ὑπέκον καὶ σκληρὸν τὸ μὴ ὑπέκον, καὶ ἔσται
 τὸ ἀντερεϊκτικὸν καὶ ἀντιβατικὸν σκληρόν, καὶ λοιπὸν τὸ σκληρὸν μόνον
 ἔσται τὸ κοινῶς ὑποκείμενον τῇ ἀφῇ καὶ ὁρῶν εἰς αὐτὴν (τὸ γὰρ αἰσθάν-
 νεσθαι πάχον ἐστὶν), ἐρῶμεν ὅτι καὶ τὸ μαλακὸν ἐὰν ὑπέκον τῇ ἀφῇ,
 ἀλλὰ καὶ ἀντιβατικὸν ὡς σῶμα. καὶ ὁ γὰρ ἐκ τῶ ἀέρος, ὅταν δι' αὐτῶ
 ταχύτερον διοδεύωμεν. πρὸς δὲ τὸ ὅτι πᾶν φυσικὸν σῶμα θερ-
 μὸν ἐστὶν ἢ ψυχρὸν ἢ μαλακὸν ἢ σκληρόν (τῶ γὰρ τῶ μαθημα-
 τικῷ διαφέρει), λέγομεν ὅτι τὰ ἕρῳ ἀπὰ μὲν εἰσιν, ἐδὲν δὲ
 τῶν θερμῶν ἐστὶν ἢ ψυχρῶν ἢ μαλακῶν ἢ σκληρῶν. καὶ τὸ μὲν ὁρατὸν
 ἐκ πυρός εἴτε φωτὸς ἔχουσι, τὸ δ' ἀπτόν ἐκ τῆς γεώδους φύσεως.
 ταῦτα ἐκ τῆς παρέσης πραγματείας ἐξεληφθήσαν. ὅτι τὸ
 ἀντίτυπον μετέχει γεώδους φύσεως ἐπὶ ταῖς τῶν. λέγει ὁ Φιλόπονος
 ὅτι ὁρατὸς ὢν καὶ ἀπὸ τῶν ἀπτάς ἔχει ποιότητος, σκληρότητα
 μαλακότητα λεῖότητα τραχύτητα ξηρότητα ὑγρότητα καὶ τὰ τέ-
 τοις παραπλήσια, καὶ τὰ τῶν πάντων περιεκτικά, τὴν τε ψύξιν
 καὶ θερμότητα. καὶ ὅτι μὲν ἀπτάς ἐστὶ, ὁ γὰρ δὲ καὶ ἡμῶν ἀπτῶν
 τυγχάνοντων τῶν ἕραν, ἔτω διατεινόμενος φαίνεσθαι. ἐπὶ τῇ

δὲ καὶ τὴν τριχὴν διαζατὴν ἐκείνων ἐκ τῶν παρ' ἡμῖν σωματικῶν τὸ αὐτὸ φησὶν εἶναι· ὅθεν καὶ τριχὴν διαζατὸν, φησὶν, ἣ τοιαῦτον, ἑτέρως διαφέρει τοιαῦτα, ἐπεὶ μὴδὲ σῶμα σώματος ἢ σῶμα. ἀλλ' ὅτος ὁ λόγος ὁ μόνον τὴν ὕψιν ἐμφανῆ τοῖς ἐνταῦθα ποιήσει, ἀλλὰ καὶ τὸ θεῖον αὐτὸ ὑπὲρ πάντα ὑφέστηκε, καὶ ἡ ὑφέστηκὴν ὅθεν διαφέρει· 5 κοινὸν καὶ τὸ ὑφέστηκὴν. ἔκ ἄρα μάτην ὁ Ἀριστοτέλης καὶ τὸ καθόλου τῷτο διέβαλε τὸ ἐξ ἀφαιρέσεως ἐν ἡμῖν, καθὼς καὶ ὅτος τὰς τε ἄλλας ιδιότητας καὶ τὴν τὴν τριχὴν διαζατὴν παρέλαβεν· καὶ μέντοι καὶ τὴν ταυτότητα τῶν ὀνομάτων τῶν ἐν τοῖς πρώτοις καὶ ὑστεροῖς ἐπωφελῶς παρητήσατο. εἰ καὶ τὸ τῷ ὕψιν φῶς καὶ τὸ λαμπρὸν 10 τῶν παρ' ἡμῖν τοσούτων διαφέροντα μὴ τοῖς αὐτοῖς ὀνόμασιν ἐκεῖ τε καὶ παρ' ἡμῖν ἐκαλεῖτο, ἔκ ἂν ὅτος ἐτόλμησεν εἰπεῖν τὸ τῷ ὕψιν φῶς ταῖς πυγολαμπίσι καὶ ταῖς λεπίσι τῶν ἰχθύων ἐνυπάρχειν. καὶ εἰ μὴ καὶ τὴν ὡς ἀπ' ἐνὸς πρόσθεν ἀπὸ τῶν πρώτων τοῖς τε μέσοις καὶ τοῖς ἐσχάτοις ἐνδομομένην ἐθεάσατο τὴν διαφορὴν κοινότητα, 15 ἔκ ἂν ἐτόλμησεν ὁμοφυῆ λέγειν τὰ ἔχοντα τοῖς πρώτοις· ἀλλὰ φῶς ἀκόσας ἐκεῖνο καὶ τῷτο, καὶ διαφανὴ καὶ λαμπρά, διὰ τὴν ἀπαιδεύον προπέτειαν ὁμοφυῆ ταῦτα ἐνόμισεν ἐκείνοις. καὶ τί μέμφομαι τὴν ἀπαιδεύσαν, ὅτε καὶ τὴν αἰσῶσιν ὅτος διεφθαρμένην ἔχει, ὅς ὅμοιον καὶ ταῦτα ὑπολαμβάνει τὸ ὕψιν φῶς τῷ τῶν 20 πυγολαμπίδων; ὅτι ὁρατὸς ὢν e Simpl. f. 21 princ. ὅτι ἡ ἀφῆ ὁμωνύμως λέγει ἐπὶ τῶν ἀψύχων, ὢν τὰ πέρατα ἅμα, καθάπερ φαῖναι τὸ πῦρ τῆς σεληνικῆς κοιλότητος ὑπερῆς· τὸ καὶ ἀπτεῖς αἰσθάνεσθαι ἐξιν. ὅτι πάντες οἱ ἐν φιλοσοφίᾳ διαβεβημένοι ἐκ τῶν ὁμοεισίων τὴν ὕψιν ὑπολαμβάνουσιν. ὅτι καὶ οἱ πέμπτην 25 ὕψιν λέγοντες ἔκ ἀλλοτρίαν ὅθεν ἐξήν ὅθεν ἀκοινώνητον ἔλεγον πρὸς τὰ ὑπὸ σελήνην, ἀλλ' ἐξηρημένην ἐκείνων ὕψιν καὶ δυνάμει, αἰτίαν δὲ ταύτην προσεχῆ τῆς τε γενέσεως καὶ τῆς ὑποστάσεως, χημάτος τε καὶ κινήσεως, τῆς τε ποιήσεως καὶ τῆς πείσεως ἔλεγον ὁμοίως τοῖς ἐκ τῶν ὁμοεισίων αὐτὴν λέγουσι, πρόσθον· ὅθεν καὶ ὁ 30 θεὸς ἐπειδὴ τῶν ὑπ' αὐτὴν παραγενομένων ὑπερανέχει, ἀλλότριος ἂν καὶ ξένος καὶ ἀκοινώνητος πρὸς αὐτὰ λέγοιτο. ὅτι πάντες e Simpl. f. 21 med. v. extr. ὅτι καὶ καὶ τὴν Ἀριστοτέλην σύνθετον τὸ ὕψιν σῶμα, ἐν τῷ περὶ Ψυχῆς λέγοντα ὅτι πᾶν ἔμφυχον σῶμα σύνθετον ἐκ τῶν στοιχείων ἐξιν· ἐνταῦθα δὲ ὅτι ἔμφυχος ὁ 35 ὕψιν ἐξιν σαφῶς λέγει· ἄρ' ἔν ἔτι λόγος τινὸς δεόμεθα δεικνύντος ὅτι καὶ ὁ Ἀριστοτέλης τὰ μὴ αὐτὰ τῷ Πλάτῳ δοῶναι, ἀσφαλεστέρας δὲ προήγαγε τὰς λόγους; τῷ καὶ ὕψιν τὴν ἐξηρημένην πρὸς τὰ ὑπὸ σελήνην φύσιν ἀναμνήσαι βυλάμενος ἔφηνε τὴν τῶν ὀνομάτων ταυτότητα, καὶ ἀπλῶς μὴ αὐτὴν εἶπεν, ὡς τὰ κατ' 40 ἐπικράτειαν τῶν ὑπὸ σελήνην ἀπλᾶ λέγει, ἄλλης δὲ εἶναι παρὰ ταῦτα φύσεως ἔδειξεν ἐκ τῶν ἀκροτήτων συνεζηκότα, καὶ τὴν διαφορὰν τῆς ὕψιν ἀπὸ τῆς τῶν κινήσεων διαφορᾶς ἔδειξε, τῆς μὴ κατ' εὐθείαν ἐμφανίσας τὴν ἐν τοῖς μέρεσι γένεσιν καὶ φθορὰν καὶ πρὸς τὸ καὶ φύσιν καὶ περὶ φύσιν μετέσταν, τῆς δὲ κυκλικῆς τὸ 45 αἰετὲς τῶν τε ὅλων καὶ τῶν μερῶν (e Simpl. f. 21 v. extr.). p. 270 a 12. ὅτι τῶν φυσικῶν ἐναντίων εἰδῶν καὶ αἱ φύσεις ἐναντία· ὡς καὶ αἱ κινήσεις· ἀρχὴ καὶ κινήσεως ἢ φύσις (e Simpl.

f. 21 b med.). ὅτι εἰ μέλλει τι γίνεσθαι ἢ φθεῖρεσθαι, δεῖ υποκείμενον εἶναι καὶ ἐναντίον ἐξ ὧν γίνεσθαι καὶ εἰς ὃ φθεῖρεσθαι (e Simpl. ib.). ὅτι διελείξας δεῖ τὰ τῷ γεννητῷ σημαίνόμενα, ἵνα μάθωμεν πῶς μὴ ὁ Πλάτων γεννητὸν λέγει τὸ πᾶν, ὃ δὲ Ἀριστοτέλης ἀγέννητον, ἔκ ἐναντιόμενον πρὸς ἀλλήλους. γεννητὸν τοῖνυν κοινῶς λέγει τὴν 5 ἐαυτῷ ὑπόστασιν ἀπὸ τινος αἰτίας δεχόμενον· καὶ καὶ τὸ ποιούμενον ὑπὸ τινος ποιῶντος ποιῶν, καὶ τὸ γεννώμενον ὑπὸ τινος γεννῶντος γεννῶν, καὶ ἀδύνατον, ὡς φησι Πλάτων, χωρὶς αἰτίας γένεσιν χεῖν. καὶ ὁ γὰρ ὅτι καὶ τῷτο τὸ σημαίνόμενον ἐξιν τὸ πρῶτον τῶν πάντων αἰτίαν, ὃ καὶ ἐν καὶ ἀπλῶς ἐξιν, εἴπερ πάντα μετέχει τῷ ἐνὸς καὶ τὸ μὴ μετέχον ὅθεν ἐξιν; τὸ δὲ ἐν ὃ μετέχει τῷ πλήθους, ὡς τὸ γινώμενον πᾶν πεπληθυσμένον ἐξιν· τὸ καὶ πλήθος προσεχῶς ὑπὸ τῷ ἐνὸς ὑφίστασθαι, εἴπερ καὶ μετέχει ἀνάγκη τὸ πλήθος τῷ ἐνὸς, ἵνα μὴ τὸ ἀπειράκις ἀπειρον ᾖ. τὸ δὲ ἐν ἀνεμφαντον καὶ ἀμέθεκτον τῷ 10 πλήθους ἐξιν, εἴπερ κυρίως ἐν. τὸ δὲ γε ἀπὸ τῷ ἐνὸς προελθὼν πλήθος ἄτε προσεχῶς αὐτῷ μετέχον ἡνωμένον τέ ἐξιν καὶ ἐν τῷ ἐνὸς μόνον, καὶ καθόσον μὴ ὅπως προῆλθεν ἀπὸ τῷ ἐνὸς, τὸ ὅπως γενητὸν ἔχει. καὶ διὰ τῷτο θεογονίας οἱ θεοὶ ἄνδρες ἡμῖν παραδοδῶ- 15 κασι, θεῶν μὴ πλήθος τὸ ἐν τῷ ἐνὸς μόνον καὶ ὡς ἂν εἴπῃ τις καὶ πολλὰ λαπλασιασμὸν ἐκείνῃ προῖον, γένεσιν δὲ καὶ ὑμνῶντες αὐτῆς, καθόσον ἀπὸ τῷ ἐνὸς ὑφέστηκεν, ὥσπερ καὶ ἀριθμῶν γένεσιν τὴν ἀπὸ τῆς μονάδος θεωρῶμεν προποδισμόν. καθόσον μέντοι ἐν τῷ ἐνὸς μόνον κατ' ἄκραν ἔνωση ἐξιν, ὥπως διακρίσεως ἀναφανείσης, ἐν ἣ πρῶτον τὸ μὴ ἂν ἀναφύεσθαι, πρῶτον ὃν ἐξιν ἐκεῖνο, καὶ ἀρχὴ καὶ αὐτὸ τῶν 20 ὄντων ἐξιν, καὶ ἔκ ἀπ' ἀρχῆς μόνον. ἀρχὴ δὲ ἀγέννητος, ὡς ἐν Φαίδρῳ Σωκράτης δεικνυσί· τὸ καὶ αὐθυπόστατον ὅπως τῷτο πρῶτον ἐξιν καὶ κυρίως ἐν. τὸ μὴ καὶ ἀπλῶς ἐν τῷ ὄντος αἰτίαν ὑπάρ- 25 χον καὶ τὸ αὐθυπόστατον ὑπερέδραμε, διπλὴν ἐμφανῶν τινα τῷ τε ὑφίσταντος καὶ τῷ ὑφιστάμενος· τὸ δὲ πρῶτον πλήθος τῷ ἐνὸς κεκρατημένον τὸ μὴ ὑφίστανον ἔχει διὰ τὸ ἐν, τὸ δὲ ὑφιστάμενος διὰ τὸ πλήθος. καὶ διὰ τῷτο ἐν μὴ ἀπλῶς ἔκ ἐξιν τῷτο, διότι ὑπὲρ αὐτὸ τὸ ἐν ἐξιν τὸ πάντων τῶν ὄντων αἰτίαν· τὸ δὲ πρῶτον καὶ κυριώτατον ὃν ἐξιν ὅλον ἅμα ὑφεστηκὸς κατὰ τε τὸ εἶναι καὶ καὶ τὴν τῷ εἶναι 30 παράτασιν. διὸ καὶ ὁ αἰὼν ἐνταῦθα τὸ αἰετὲς εἶναι παραχόμενον. ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ὅτος ἐν τῷ ἐνὸς μένει, τὸ δὲ αἰετὲς τῷτο τὸ αἰώνιον συνηρημένον ἐξιν· πλήθος καὶ ἡνωμένον ὑπάρχον, μάλλον δὲ ἐν πεπληθυσμένον, ὅτε διάστασιν καὶ τὴν ὕψιν ὅτε παράτασιν καὶ τὸ εἶναι κυρίως ἐμφανίει· διὸ καὶ ὅπως ὃν ἐξιν ὅπερ ἐξιν. καὶ δὲ τῷτο προσεχῶς ὑφίστασθαι τὸ τῷτο προσεχῶς ὑφειμένον, ὅπερ κινήθην ἀπὸ τῷ ὄντος ἄλλο μὴ ἐγένετο παρ' αὐτὸ καὶ κατ' αὐτὴν τὴν ὕψιν κινήσιν. καὶ ὥσπερ αὐθυπόστατον ἐκεῖνο, ὅπως τῷτο γέγονεν αὐτοκίνητον. καθόσον μὴ καὶ ἐκινήθην τῷ ὄντος, διὰ κινήσεως ὑπέστη· καθόσον δὲ προσεχῆς ἐξιν τῷ ὄντι, ὅπως διαστὰν ἀπ' αὐτῷ αὐτοκίνητον γέγονεν, ὡς ἦν· τὸ πρὸ αὐτῷ αὐθυπόστατον ταῦτα ἔχειν τὸ 35 κινήθην καὶ κινούμενον διὰ τὸ κεκορέσθαι ἔτι τῷ ἐνὸς καὶ ὑπ' αὐτῷ κρατεῖσθαι. ἀπὸ δὲ τῷτο πρόεισι τι πεπληθυσμένον, μετέχον πῇ καὶ αὐτὸ τῷ ἐνὸς, ὃ μέντοι ἐν τῷ ἐνὸς μόνον, ὅθεν ὑπ' αὐτῷ κρατεῖσθαι· διὸπερ μεμερισμένον ὃν ὅθεν αὐθυπόστατον τῷτο ἐξιν, ὅθεν

αὐτοκίνητον, διότι τὴν ὑπόστατικὴν τὴν κ' ἐν αἰτίαν ἔκ ἐν ἑαυτῷ
 ἔχει, ὡς περ τὸ ἡνωμένον καὶ τὸ μετ' αὐτό· εὐθύς δὲ τῷτο καὶ δια-
 ρασιν ὑπέμεινε τῆς τε ὑσίας καὶ τῆς κ' τὸ εἶναι περιστάσεως, ἅτε
 τῷ ἐνὸς ἀποφοιτῆσαν καὶ διασάν πάντῃ καὶ σῶμα γεγονός· καὶ τῷ
 σώματι συγγενῇ, καὶ χρόνος αὐτῷ συμπροῆλθεν ἀπὸ τῷ αἰῶνος
 ἐκείνῃ τὴν παράτασιν τῷ εἶναι μετρῶν καὶ τὸ αἰετὶ χρόνικόν παρε-
 χόμενος. ἔκτετι δὲ ἅμα ὅλον ἐνταῦθα ἔτε κ' τὴν ὑσίαν ἔτε κ' τὴν
 τῷ εἶναι παράτασιν, ἢ ὡς ἂν εἴποι τις καὶ τὴν βίον. διὸ ἐδὲ
 κυρίως ἐν πολλῷ τῷτο τῷ μὴ ὄντος μετεχγκός· ἔτε καὶ τοῖς τὸ τῆς
 ὑσίας αὐτῷ μέρος ἐστὶν ὅπερ τοῦ, ἔτε τὸ εἶναι ταῦτόν ἐστιν, ἀλλ'
 ἄλλοτε ἄλλο τῷ χρόνῳ βέοντος· ὥς ἐδὲ τὴν ἀπὸ τῷ αἰτίῃς γένε-
 σιν ἅμα ὅλην ὑποδέχεται (ἦν καὶ ἂν καὶ τῷτο ὄν), ἀλλὰ καὶ μέρος ὡς
 δυνατόν. ἐκτάν δὲ ὅλως τῷ ἐνὸς τὸ ἐν τῷτῃ πλήθος, καὶ ἐπεισά-
 κτως αὐτῷ μετέχον, σύνθετον ἀντὶ ἡνωμένῃς γέγονε, διὸ καὶ τελείως
 ἐτέρωθεν τὴν ὑπόστασιν ἔχει. τὸ καὶ καὶ ἡνωμένον πλήθος ἐν ἑαυτῷ
 τὸ ἐν ἔχον, ἐπειδὴ τὸ ἐν ἐστὶ τὸ πάντων ὑποστατικόν καὶ κυρίως ὑπο-
 στατικόν, καὶ ἀπῆλθε τῷ μόνως ὑφιστάνοντος, ἀλλ' ὅμως ἐν ἑαυτῷ
 τὸ ὑφιστάνον ἔχον αὐθυπόστατον γέγονε· τὸ δὲ σύνθετον πλήθος
 ἐπέισακτον ἔχει τὸ τῆς συνθέσεως ἔν· καὶ γίνετο τῷτο εὐθύς τὸ ἐν
 εἶδος, ὡς ἐν ὕλῃ τῇ τῷ τοῖσιν πλήθους ἀοριστα καὶ διασάσει γινώ-
 μενον, ὡς περ τὸ αὐτοκίνητον μέσως ἀμφοῖν ἔχει. τὸ ἔν ὡς εἶδος
 ἐν ὕλῃ τῷ ἐνὸς μετέχον διὰ τὴν σύνθεσιν, καὶ μὴ ἅμα ὅλον ὑφιστα-
 κός, μήτε κατ' ὑσίαν μήτε καὶ τὴν τῷ εἶναι παράτασιν, καὶ μηδα-
 μῶς τῷ εἶναι ἑαυτῷ αἴτιον διὰ τὴν μερισμὸν, δι' ὃν ἐκτετι ἐν ἑαυτῷ
 τὸ ὄν ἔχει· τὸ καὶ μερισμὸν μέρος μέρος ὑφιστάνον ἐκτετι ὅλον ἐδὲ
 κυρίως ἐστὶν αὐθυπόστατον· ὥς ἐδὲ τὸ μερισμὸν μέρος κινῶν κυρίως
 αὐτοκίνητον· ἀμερές καὶ ἀνάγκη καὶ ἀδιάστατον εἶναι καὶ ὅλον ὅλῳ
 ἑαυτῷ ἐφαρμόττον τὸ κυρίως αὐθυπόστατον καὶ αὐτοκίνητον· τὸ δὲ
 μερισμὸν καὶ διεσῶς ἔξωθεν μένον ἔχει τὸ εἶναι. καὶ διὰ τῷτο ἔν καὶ
 ὅτι σύνθετον καὶ ὅτι μὴ ὅλον ἅμα ἐστὶν ὅπερ ἐστὶν, ἀλλ' ἐν τῷ γίνετο
 τὸ εἶναι ἔχει, τῷτο κυρίως ἡδὴ γεννητόν ἐστὶ καὶ πρὸς τὸ κυρίως ὄν
 ἀντιδιηρημένον, ὃ καὶ τὸ εἶναι παρ' ἑαυτῷ ἔχει καὶ ἅμα ὅλον ἐστὶ τῷτο
 ὅπερ ἐστὶν. τὸ δὲ τοῖσιν γεννητὴν καὶ μεταβολὴν εὐθύς ἀπὸ τῷ
 ὄντος ἔχει καὶ κίνησιν, ὅτι μὴ ἔμεινεν ἐν τῷ κυρίως ὄντι, διὸ μὴ
 μένον ἐν τῇ αὐτῇ κατασάσει τελείως· ἔμεινε καὶ ἂν ἐν τῷ ἐν, κα-
 θάπερ τὸ ὄντως ὄν μεταβάλλει καὶ κινεῖται ἀεὶ ἀπὸ τῆς προτέρως
 ἔξεως. διὸ καὶ ὁ χρόνος αὐτῷ συμπαράθεσι μετρῶν αὐτῷ καὶ εὐθε-
 τίζων ταύτην τὴν ἀπότασιν, ὡς περ ἄλλοτε μεμερισμένην διάστα-
 σιν εὐθετίζει καὶ τὴν σωματικὴν φύσιν, εἴτε ὁ τόπος εἴτε ἄλλο τι
 ταύτην ἔχει τὴν δύναμιν. τῷτο καὶ ἔν διὰ τὰς εἰρημένας αἰτίας τὸ
 κυρίως γεννητόν ἐστιν. αὐτῷ δὲ τῷτῃ τὸ καὶ προσεχῶς ἀπὸ τῷ ὄντος
 ὑφιστάμενον, ἅτε ἀκίνητος τῷτο ὄντος καὶ αἰετὶ τὴν αὐτὴν ἔχοντος
 κατάστασιν καὶ κατ' ὑσίαν καὶ καὶ δύναμιν καὶ κατ' ἐνέργειαν, δεῖ καὶ
 αὐτὸ μένειν ἀεὶ γινώμενον, τῷ καὶ κυρίως ὄντος εἰς τὸ γενόμενον
 ὑπελθόντος, τῷ δὲ αἰετὶ τῷ αἰωνίῳ εἰς τὸ χρόνικόν αἰετὶ τὴν καὶ
 ὄντος τελειότητα καὶ παντότητα τὴν ἅμα ὅλην ὑφιστάσαν τῷτο καὶ
 μέρος ὑποδέχεται, τὴν ἀπειρον ἐκείνῃ δύναμιν τῷ ἐπ' ἀπειρον τῷτο
 μιμνόμενον. τοῖσιν ἡμῖν ὁ πολυτίμητος ὕμνος ἀνεφάνη πρῶτον

ἐν τῇ σωματικῇ φύσει καὶ τὴν νοητὴν διακόσμησιν ὑποσάσει εἰκῶν
 καλλίστη πρὸς τὸ τῶν παραδειγμάτων ἄριστον· ἀπὸ καὶ ἐνώσεως καὶ
 ταυτότητος εἰς ὁμοιότητα τὴν πρὸς τὸ ὄν τὸ γεννητὴν ὑπελθόντων εἰκῶν
 γέγονεν, ἅτε τῷ εἰκέναι λοιπὸν ἀλλ' ἔτι τῷ εἶναι πρὸς τὸ ὄν συ-
 ναπτόμενον. κινήσεις δὲ ἀκινήτως ὁ ὕμνος καὶ μεταβολῶν ἀμε-
 ταβλήτως μόνως ἐκείνας ἔχει τὰς μεταβολάς, ὅσαι τῷ μόνῳ
 συνυπάρχειν ἡδύνατο· διὸ κίνησιν καὶ τὴν καὶ τόπον ἔχει τὴν μενί-
 σης τῆς ὑσίας καὶ τῆς κατ' ὑσίαν διαθέσεως δυναμένην ἐπιτελεῖν
 αὐτὴ καὶ τῶν μεταβολῶν ὡς ἡκιστα τῆς ὑσίας καὶ τῆς διαθέσεως
 ἄπτετο. καὶ τῆς καὶ τόπον δὲ ἐκείνην ἔλαχε καθ' ἣν καίτοι καὶ τό-
 πον κινέμενος ἐκ ἐξίστατο τῷ τόπῳ, ἀλλ' ἐν τῷ αὐτῷ μένει κινέ-
 μενος, τῶν κατ' εὐθείαν κινεμένων ἐδὲ τὸ βραχυτάτον ἐν τῷ
 αὐτῷ μενόντων τόπῳ· ὥς τὴν κύκλῳ κίνησιν μόνῃ μᾶλλον
 εἶναι ἢ κίνησιν, εἴπερ τὰ κατ' αὐτὴν κινέμενα θαυμαστὸν δὴ τινα
 τρόπον τῷ καὶ ὅλῳ μένει τοῖς μέρεσι δὲ περιδινεῖται. αἰῶνος δὲ ὡν
 διὰ τὴν ἀπὸ τῷ ἀκινήτου προσεχῶς ὑπόστασιν τῆς ἀπὸ τῷ μὴ ὄντος
 εἰς τὸ ὄν μεταβολῆς ὑπερανέχει· εἰ καὶ ἐγίνετο ποτε, μὴ πρότερον
 ὡν, ἀνάγκη καὶ τὸ αἴτιον αὐτῷ ποιεῖν τί ποτε, μὴ πρότερον πεποιη-
 κός, καὶ μικρότερον ἀκίνητον μὴδὲ καὶ τὰ αὐτὰ καὶ ὡσαύτως ἔχον φυ-
 λαττεῖται· καὶ εἰ ἐφθέρετο, αὐτὸ τε ἐξεστῆκε ἂν τῆς πρὸς τὸ ἀκί-
 νητον αἴτιον ὁμοιότητος, καὶ τὸ αἴτιον τὸ προσεχὲς ἐκτετι αἴτιον ἦν,
 ἐδὲ τῷ εἶναι ποῦν τὰ προσεχῶς ὑπ' αὐτῷ ὑφιστάμενα. ἢ δὲ
 αὐξήσεις καὶ μείωσις γένεσις τις ὅσα καὶ αὐτὴ φθορά παντελῶς ἀλ-
 λοτρία τῷ προσεχῶς ὑπὸ ἀκινήτου αἰτίῃς γινόμενῃ γεννητῇ καθέστη-
 κεν· ἢ δὲ ἀλλοίωσις κατὰ τινα τρόπον, ὃν ὥς προϊόντες εἰσόμεθα,
 δύναται μετ' αὐτῷ θεωρεῖσθαι. τοῖσιν δὲ ὑπόστατον τὸ πρῶτιστον καὶ
 τελειότατον τῆς σωματικῆς ὑποστάσεως γόνιμον καὶ αὐτὸ ὑπάρχει,
 ὃ μέντοι παντελῶς ἀμεταβλήτον· καὶ καὶ πολλῶν καὶ μακαρίων
 μετέχον ἀπὸ τῷ γεννησαντος ἀγαθῶν, ὡς ἐν τῷ Πολιτικῷ φησὶν
 ὁ Πλάτων, ἀλλ' ἔν κεκοινώνηκε γε καὶ σώματος, τῷτῃ διεστῆ καὶ
 ἐμερίσθη, καὶ τὴν ἀπὸ τῷ ὄντος ἔκτασιν ὑπέμεινε. διὸ μεταβολῆς
 ἀμείρου μένειν αὐτῷ παντάπασιν ἀδύνατον ἦν· μεταβάλλον δὲ
 κατὰ τε τὴν τοπικὴν κίνησιν καὶ τὴν χηματισμὸς καὶ ἄλλο τι ἐν
 ἄλλῃ ἔχει καθιστάμενον, καὶ τὴν ἄλλοτε ἄλλην ὑπὸ τῶν αἰτίων
 μέθεξιν τῆς ἐπιβαλλέσεως αὐτῷ ἀγαθότητος, παράγει τὰ ὑφ'
 αὐτόν, ἐκτετι ἀκινήτως ὡς περ αὐτὸς παρήχθη, ἀλλὰ κινεμένως
 αὐτὰ ὑφιστάνων. ἐνταῦθα τοῖσιν καὶ ἡ κατ' ὑσίαν ἐξεφάνη μετα-
 βολὴ πρῶτως καὶ γένεσις καὶ φθορά τὴν ἀρχὴν ἔχεν, ἀλλ' ἔτε ἐκ
 τῷ πάντῃ μὴ ὄντος ἢ γένεσις, ἔτε εἰς τὸ πάντῃ μὴ ὄν ἢ φθορά,
 διότι καὶ τὰ αἴτια ἀπὸ ἄλλης ἔξεως εἰς ἄλλην μεταβάλλοντα
 τὰς διαφορὰς τῶν ἐνταῦθα παραγενομένων ὑφίστησι. τάχα δὲ
 σαφέστερον ὡς ἐρῆτον. τὸ καὶ νοητὴν πλήθος καὶ καὶ τὴν διάκρισιν
 τὴν αὐτῇ τὴν ἐν νοητῷ θεωρημένην ἡνωμένην ἐστὶν, ἅτε πάντες
 τῷ ὄντως ὄντος ἐν τῷ ἐνὶ μένοντος· διὸ καὶ ὁ μόνον τὰ διάφορα
 εἶδη ἅμα συνυφέσθηκεν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὑσίᾳ, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐναντία,
 καὶ μετέχει ἀλλήλων καὶ ἡνωτῇ πρὸς ἀλλήλα, ὡς μικρότερον ἐπέισα-
 κτον εἶναι τὴν μέθεξιν, μὴδὲ τὸ ποιεῖν καὶ πάχειν χώραν ἔχειν
 ἐκεί· διὸ καὶ γένεσεως τῆς κυρίως ἐξήρθη ἐκείνα. ἐν δὲ τοῖς

πρώτοις τῶν κυρίως γνωμένων διαστάσεως ἀναφανείσης καὶ μερισμῷ καὶ μεταβολῇ, ἀλλ' ὃ σωζομένης εἰλικρινὸς τῆς πρὸς τὸ ἀμερίζον ὁμοιότητος, διακέρει μὴ τὰ συμπληρῶντα τὴν ὕσιν ἐκείνην καὶ μέρη καὶ εἶδη, ὁρᾷ δὲ εἰς ἀλλήλα καὶ πάχει ὑπ' ἀλλήλων ἅτε διασάντα ἀπ' ἀλλήλων, μείωσης δὲ ὅμως τῆς ὕσεως, καὶ ὁρᾷ τὰ 5 ὁρῶντα καὶ πάχει τὰ πάχοντα, τελειοτάτης ὕσεως τῆς ἀλλήλων ἐνεργείας· τῇ γὰρ ἀλλήλων μετοχῇ τὴν ἐν τῷ ὄντως ὄντι ἔνυσιν ἀπεικονίζετο τὰ ἐν τῷ γνωμένῳ εἶδη. ἀλλὰ τὰ μὲν ἐν τῷ προσεχῶς ὑπὸ τῶ ὄντος ὑφιστάμενυ τελεσιουργῶς τῷτο ὁρᾷ, τὰ δὲ ἀπὸ τῶτων ὑφιστάμενα λοιπὸν ἀπὸ τῶ ἀεὶ τῶ χρονικῷ πρὸς τὸ ποτὲ τὸ ἐν 10 μέρει χρόνος ὑπελθόντα, διότι καὶ τὰς ἄλλοτε ἄλλας γνωμένας διαθέσεις τῶν ὕρανίων ὑφίστατο, ὡς ταῦτ' μὲν ἐν τοῖσδε τοῖς ζωδίοις τῶ ἡλίου τυγχάνοντος, ταῦτ' δὲ ἐν τοῖσδε. πολλὰς γὰρ γνωμένης τῆς ἐν τῷ ἐχάτῳ πληθεὶ διαστάσεως καὶ τῶν ὑπὸ σελήνῃ ὕσιων ἐκ τῶν ἕτω διεσκηκότων συνθετιμένων, ἕτε πάντα μετέχει πάντων 15 ἕτε πάντα ἐν πᾶσιν, ἀλλ' ὅσα μὲν διάφορα ὄντα ἐν ἐν εἶδει συνθεδράμηνκε, ταῦτα δύναντο συνυπάρχειν ἀλλήλοις ἀσασιάζως ἀλλήλων μετέχοντα, τὰ δὲ ἐναντία τὴν πᾶσαν ἐνταῦθα διάστασιν ὑπομείναντα συνάγει μὲν εἰς τῷτο πάντως, καὶ μάλα τὰ γενικώτερα, οἷον θερμότητες ψυχρότητες ξηρότητες ὑγρότητες καὶ τὰ συνεδρεύοντα 20 τῷτοῖς ἐκάσθ' τῶν αἰωρίσεων ἀντιληπτά, οἷον λευκότητες μελαναὶ ὀξύτητες βαρύτερες γλυκύτητες πικρότητες τραχύτητες λειότητες καὶ αἱ καὶ τὰς ὁσμάς ἀντιθέσεις, συνάγοντο δὲ καὶ αὐτό, ἀλλὰ τῶν μὲν ὀνόντων αὐτοῖς σωματίων, ἐν οἷς ὑφεσθήκασιν, ταῦτα δὲ ἐστὶ τὰ πρῶτα φοιχεῖα πῦρ ἀπὸ ὕδωρ γῆ, ἐξ ὧν τὰ 25 ἄλλα συνέχεται τὰ τε ζῶα καὶ τὰ φυτά. ἀλλ' ὅταν μὲν ἑναρμονίῃ καὶ συμμετρῇ τινὸς ἀπὸ τῶν ὕρανίων τύχη συναγωγῆς, πρὸς τὸδε τι καὶ τὸδε τῶν συνθέτων εἰδῶν ἐπιτηδεύοντα ἐχέσθης, ἐλλὰμπει τότε τὸ εἶδος ἐκεῖνο, καὶ αὐτὸ τε συνέχει τὴν τῶν ἐναντίων συνδρομὴν καὶ ὑπ' αὐτῆς ἐκεῖνο συνέχει· ὅταν δὲ τὰ ἐναντία διὰ τὸ φυσικὸν ὁύσμι- 30 κτον, οἷον πῦρ καὶ ὕδωρ, ἐπιμένη μαχόμενα καὶ τὰς ἐναντίας ποιότητας, τότε ἀνάγκη ποτὲ τὸ ἕτερον ἐπικρατῆν ἐκ τῆς τῶ ἀντικειμένου μειώσεως συναύξεσθαι· καὶ φθίνει μὲν τότε τὸ σύνθετον εἶδος ἐκεῖνο τὸ τῇ τοιαύτῃ συμμετρῇ τῶν φοιχείων πεφυκὸς ἐπιγίνεσθαι, οἷον τὸ τῷ βοὸς ἢ τῷ ἵππῳ, ἄλλα δὲ εἶδος συμμετρίας τοῖς φοι- 35 χείοις ἐγγενομένῳ καὶ τὴν πλεονεξίαν καὶ μειονεξίαν τῶν φοιχείων, καὶ ἄλλης ἐπιτηδεύοντος, μέλιται μὲν ἀπὸ βοὸς σφῆκες δ' ἀφ' ἵππων γίνονται, καὶ σκώληκες ἀπὸ διαφόρων ζώων καὶ φυτῶν διαφοροὶ. ἐστὶ δ' ὅτε πολλῆς τινὸς πλεονεξίας τῶν φοιχείων ἐν τοῖς συνθέτοις γνωμένης, ἢ καμόντα λοιπὸν καὶ γηράσαντα ἀνεπιτηδεύα γίνετο πρὸς 40 συνθέτου εἶδους ὑποδοχὴν, καὶ διαλυθέντα τότε εἰς τὰς αὐτῶν ὁλότητας χωρεῖ, καὶ ἐκνεαζέοντα ἐκεῖ καὶ ἀνηβήσαντα τότε πάλιν ἔρχετο πρὸς σύνθεσιν. δηλοῖ δὲ μάλα τὸ ὕδωρ ταῦτα, τότε πρὸς γένεσιν καὶ τροφὴν ἐπιτηδεύον ὅν, ὅταν καθαρὸν γένῃ καὶ τῆς αὐτῆς ὁλότητας ἀπομερίζῃ, ὡς ἀπὸ πηγῶν ὁρᾷτο. καὶ δηλονότι καὶ ἡ γέ- 45 νεσις ἐνταῦθα καὶ ἡ φθορὰ μεταβολὴ τίς ἐστιν ὑπὸ τε τῶ ἐναντίῳ γνωμένη καὶ ἐκ τῆς ἐναντίας ἔξεως εἰς τὴν ἐναντίαν μετισταμένη· ἐπὶ μὲν τῶν φοιχείων, τῷ ὕδατος, εἰ τύχη ὑπὸ τῷ πυρὸς εἰς τὴν

ἐναντίαν αὐτῷ σύσασιν τὴν πύρειον μεταβαλλόμενον, καὶ ὅτως γίνετο τὸ πῦρ ἐξ ἐναντίας μὲν αὐτῷ τῷ ὕδατος καὶ τὰς ἐναντίας ποιότητας, ὑπὸ τῷ ἐναντίῳ δὲ τῷ ὕδατι τῷ πυρὸς. δεῖ γὰρ τὸ μὴ φθειρόμενον ἐναντίον εἶναι τῷ φθειρόντι, τὸ δὲ γινόμενον ταῦτ' ἐν τῷ ποιεῖν· ἡ γὰρ τῶν φοιχείων ποιήσεις εἰς αὐτὰ μεταβολὴ τῶν ποιόντων ἐκ τῶν παχόντων ἐστίν, ἐπιτηδεύως ἐχόντων δηλονότι τῶν ὑποκειμένων πρὸς ἐκάτερα· καὶ ἡ φθορὰ πάλιν ὑπὸ τῷ ἐναντίῳ γίνετο· φθεῖρετο γὰρ τὸ ὕδωρ ὑπὸ τῷ πυρὸς εἰς τὸ πῦρ· ὥς καὶ ἡ ἄλλη φθορὰ ἄλλης γένεσις καὶ ἡ ἄλλη γένεσις ἄλλης φθορὰ, τῶν μὲν ποιότητων ἀπολλυμένων εἰς τὸ μὴ ὄν· ὅταν γὰρ ἐξ ὕδατος γένῃ πῦρ, ἡ ψυχρὰ καὶ ὑγρὰ ποιότης οἴχεται, τῆς σωματικῆς ὕσεως τὰς τῷ πυρὸς μεταλαμβάνουσας ποιότητας. καὶ τῷτο μὲν ὅταν ἐξ ὕσεως εἰς ὕσιν μεταβολὴ γίνῃ· ὅταν δὲ ἀμυδροτέρα τις ὁρᾷσις καὶ πείσις εἰς ἀλλήλα τῶν φοιχείων καὶ τὰς ποιότητας γίνῃ, ὥς ἀλλήλοις ὑφ' αὐτῶν ποιεῖν διαθέσιν, καὶ θερμαίνεσθαι μὲν τὸ ὕδωρ μένον ὕδωρ, ψύχεσθαι δὲ ἡ ὑγραίνεσθαι τὸ πῦρ μένον πῦρ, τότε ἀλλοίωσις λέγετο καὶ πάθος τὸ συμβαῖνον, ὅτι μὴ ἄλλη τις ὕσιν ἐξ ἄλλης ἀλλ' ἀλλοία γέγονε μόνον. καὶ ὁῖον ὅτι ὅχι ἡ τυχεῖσα μόνον γίνετο ὑπὸ τῷ τυχόντος διαθέσις, ἀλλ' ἡ ἐναντία ἐκ τῆς ἐναντίας· τὸ γὰρ πάχον ὑπὸ ποιόντος πάχει, καὶ ποιόντος καὶ τὴν αὐτῇ φύσιν καὶ αὐτῷ τῷ εἶναι· ἕτω γὰρ ποιεῖ τὰ καὶ φύσιν ποιόντα, καὶ τοῖστον πάχει πάθος οἷον ἦν τὸ ποιεῖν, ἦτοι καθ' αὐτὸ ἐποίησε καὶ φυσικῶς. τὸ δ' ὅτως ποιεῖν πάθος ἐμποιεῖ ὅποια ἦν ἡ ποιότης αὐτῇ, καθ' ἣν ποιεῖ. τὸ γὰρ ποιεῖν φυσικῶς εἰς αὐτὸ μεταβάλλειν βύλλει τὸ πάχον· μεταβάλλει δὲ τὸ ἐναντίον εἰς τὸ ἐναντίον καὶ ἡ ἐν τῷ ψυχομένῳ θερμότης εἰς τὴν ἐν τῷ ψύχοντι ψυχρότητα. ἀλλ' ὅταν μὲν ὡς εἶπον ἀλλοίωσις ἢ τὸ γινόμενον, ἀτελὲς ταῦτα γίνετο, καὶ ψύχεται μὲν τὸ πρότερον ὑπάρχον θερμόν, ὅχι ὅτως δὲ ὡς τελείως ψυχθὲν μεταβάλλειν εἰς τὴν τῷ ψύχοντος φύσιν, ὅπερ ἐπὶ τῶν φθειρομένων ἢ γνωμένων συμβαίνει· πάντως δὲ τὸ ἐναντίον ὁρᾷ καὶ ἐκεῖνο φθεῖρει, μεταβάλλειν εἰς αὐτὸ βυλλόμενον τὸ πάχον· εἰ γὰρ τὸ πῦρ ἐν ἀέρα μεταβάλλει εἰς αὐτὸ καὶ ἐκφυλοῖ, ἀλλ' ὃ τῇ θερμότητι ξηρὸν ποιεῖ καθ' αὐτὸ ἀλλὰ τῇ ξηρότητι, καὶ ἡ θερμότης καὶ συμβεβηκόσ τῇ ξηρότητι συνεργεῖ. ὥς καὶ συλλογίσαιο ἂν ὅτως. τὰ φυσικῶς ὁρῶντα τῶν ὑπὸ σελήνῃ αὐτὰ πολλαπλασιάζειν ταῦτα βυλλόμενα ὁρᾷ· τὰ διὰ τὸ πολλαπλασιάζειν αὐτὰ ὁρῶντα μεταβάλλει τὰ πάχοντα εἰς αὐτὰ· μεταβάλλοντα εἰς αὐτὰ τὰ πάχοντα τὰ ἐν τοῖς πάχουσι μὴ δυνάμενα συνυπάρχειν αὐτοῖς φθειροσιν· τὰ γὰρ δυνάμενα συνυπάρχειν ἐν τῷ κοινῷ ὑποκειμένῳ φθεῖρει ἀλλήλα. φθαρέντων γὰρ τῶν ἐν τῷ πάχοντι ἐναντίων ὑπὸ τῶν ἐν τῷ ποιόντι ἐναντίων, τὸ ὑποκείμενον προσλαβὼν τὰς τῷ ποιόντος ποιότητας ἢ ποσότητας ἀντ' ὧν πρότερον ἔχεν ἐναντίων αὐταῖς, μεταβάλλει εἰς τὴν τῷ ποιόντος φύσιν, καὶ γίνετο πρότερον ὅν ὕδωρ ὑπὸ τῷ πυρὸς πῦρ διὰ μέσῃ ἀέρος, τῆς θερμότητος πρῶτον ὡς δρασιχωτέρας τὴν ψύξιν ἐκβαλλέσθης ἀπὸ τῷ ὕδατος, εἴτα καὶ τῆς ξηρότητος τὴν ὑγρότητα. καὶ μεγέθη δὲ καὶ χημίματα, ὅσα μὴ δύναντο συνυπάρχειν, ἀμείβει εἰς τὰ ἐναντία· καὶ ὅτως ἡ σωματικὴ διάστασις τῷ ὕδατος, ἢ εἰ τι ἄλλο ἐστὶν ἐν αὐτῷ ὑλικῷ-

τερον, τὰς ἐναντίας ὧν εἶχε ποιότητας εἰσδεχόμενον εἰς πῦρ μετέβαλεν ἀπὸ ὕδατος, μενόντων τῶν πρὸς τὸ πῦρ κοινῶν, ἅπερ καὶ συνυπάρχειν ἡδύνατο ἑκατέραις ποιότησιν, εἴτε ἡ σωματικὴ φύσις ἐστὶν αὕτη μετὰ τινῶν ἐνίστε κοινῶν, εἴτε ἡ πρώτη ὕλη· μεταβολῆς γὰρ γινομένης ἀνάγκη τὴν εἶναι περὶ ὅ τινος γίνεσθαι ἢ μεταβολῆς, τὸτο δὲ ἐστὶ τὸ κυρίως μεταβαλλόμενον καὶ τὰς ποιότητας, καὶ ὅ μόνον ἐπὶ τῆς γενέσεως ὅπως ἔχει τὸτο καὶ τῆς ἀλλαιώσεως τῶν ἐτέρων ὑπὸ τῶν ἐτέρων ποιότητων, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς αὐξήσεως καὶ μειώσεως τῆς φυσικῆς· τὸ γὰρ αὐξομένον φυσικῶς, οἷον τὸ τρεφόμενον, μεταβαλὼν τῆς τροφῆς τὰς ἐναντίας πρὸς ἑαυτὸ διαθείσας καὶ ἐξομοιωσάν αὐτὴν ὅπως ἑαυτῷ προσφύει καὶ αὐξέσθαι· καὶ καὶ ἔχει τὴν θρεπτικὴν ἢ αὐξητικὴν δύναμιν, ἀλλὰ καὶ τὰς φυσικὰς μεταβολὰς ὅπως ἐπιτελεῖται. ἀλλὰ καὶ τὰ καὶ τόπον κινούμενα μετέβαλον τόπον τῷ κινούμενῳ μένοντος, ὥστε πάντα ἢ ὑπὸ σελήνην τροπῇ μεταβολῇ ἐστὶ μένοντος κατὰ τὴν τῷ μεταβαλλομένῳ. διὸ ὅτι ἐκ τῶ μὴ ὄντος ἀλλ' ἐξ ὄντος γίνεσθαι τὰ καὶ χρόνον γινόμενα· ὥσπερ γὰρ τῷ χρόνῳ, καθ' ὃν ταῦτα γίνεσθαι, προϋπάρχει τις ἄλλος χρόνος, μεθ' ὃν ὅτος ἐστίν, ὅπως καὶ τῷ γινομένῳ προϋπάρχει τι ἄλλο, μεθ' ὃ καὶ ἐξ ὃ γέγονε τὸ γινόμενον. εἰκότως ἔν καὶ Ἀριστοτέλης τὴν μεταβολὴν ὡς γένος ἔθετο πάσης τῆς ὑπὸ σελήνην τροπῆς ἐν τοῖς φυσικοῖς. εἰκότως δὲ καὶ αἰδιότως ἐστὶν αὕτη ἡ μεταβολῇ, ὅ μόνον ὅτι ὑπὸ αἰδιότητος ἐστὶν ἐν τῷ ὕδατι μεταβολῆς τὸ καὶ τὴν τοπικὴν κίνησιν καὶ τὴν διαφόρως σχηματισμὸς ὑφίστασθαι, ἀλλ' ὅτι καὶ ἡ ἄλλη φθορὰ ἄλλη πάντως ἐστὶ γένεσις. εἰκότως δὲ τὰ ἐνταῦθα ἀπλᾶ σώματα ταῖς μὲν δλότῃσιν αἰδέσθαι, καὶ μέρη δὲ τὴν γένεσιν ὑπομένει καὶ τὴν φθοράν· εἰ γὰρ καὶ ἡ τῶν συνεχῶν μεταβολῇ καὶ ταῦτα γίνεσθαι πρῶτως, καὶ διαλυόμενα φέρεσθαι εἰς τὴν οἰκείαν τὴν φύσιν φυσικῶς καὶ τὰς ἰδίας δλότῃσιν, μέντοι δὲ ἐκείναι μέρη... ἑαυτῶν πέμπουσαι καὶ πάλιν μικρὰ δεχόμεναι, καὶ τὸτο αἰεὶ διὰ τὴν αἰδιότητα τῆς μεταβολῆς. εἰκότως δὲ μεταβολῆς ὅσης τῆς ἐξ ἐναντίας ἔξεως εἰς τὴν ἐναντίαν, ὑπὸ τῷ ἐναντίῳ αὐτῇ αἰτίᾳ μεταβάλλεται. διόπερ ἐν τῷ πρώτῳ τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως ὁ Ἀριστοτέλης τὰς ἀρχὰς τῶν ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ φυσικῶν ζῴων τὰ ἐναντία φησὶ καὶ τὴν τῷ τῷ τοῖς ὑποκείμενον. καὶ δηλονότι τὰ μὲν καὶ ποιότητα γινόμενα καὶ φθειρόμενα ἐναντίας ἔχοντα ποιότητας ἐξ ἐκείνων μεταβάλλει, τὸ δὲ κατ' ἐστὶν ὑπόστασις μεταβάλλων, οἷον τὸ πῦρ καθὼς πῦρ ἢ ἄνθρωπος καθὼς ἄνθρωπος, αὐτὰ μὲν μεταβάλλει καὶ τὴν τῶν ποιότητων εἰς ἄλληλα μεταβολήν, καθὼς δὲ πῦρ ἢ καθὼς ἄνθρωπος ὑποκείμενα εἰσὶ, τῇ δὲ ὑπόστασις ὅτι ἐστὶν ἐναντίον εἶδος. ἐκ τίνος ἔν ὡς ἄνθρωπος γίνεσθαι; ἐκ τῆ μὴ ἀνθρώπου πεφυκότος δὲ γένεσθαι ἀνθρώπου· τοῦτον δὲ τὸ σπέρμα καὶ τὸ καταμήνιον, μὴ ὅτι ἄνθρωπος πεφυκὸς δέ· ὅτε γὰρ ὅτι ἄνθρωπος γένοιτο ἂν ἄνθρωπος (τὸ γὰρ ὅτι γίνεσθαι)· ὅτε μὴ ὅτι ἄνθρωπος γένοιτο ἂν ἄνθρωπος. κοινῶς ἔν γένεσιν ἔθος καλεῖν τὸτο, ὡς τὸ νεογενὲς σκυλάκιον ἐστὶν ἔθος λέγει ὁφθαλμῶν, ὅτι πέφυκεν ἔχειν· τὸ μέντοι τελείως ἐκτυφλωθὲν κατ' ἄλλην γένεσιν τὴν μὴ ἀνακάμπτουσαν ἐστὶν ἔθος λέγει ὁφθαλμῶν· ἢ γὰρ γενεσιουργὸς γένεσις, ἀφ' ἧς εἰς τὸ εἶδος μεταβάλλει τὰ λεγόμενα γίνεσθαι, ἀνακάμπτει εἰς τὸ εἶδος. ἐπεὶ

ἔν καὶ ὅταν ἀπὸ θερμῆς γίνῃ ψυχρὸν, ἀπὸ τῆ μὴ ψυχρῆ πεφυκότος δὲ γίνεσθαι ψυχρῆ γίνεσθαι, καὶ διὰ τὸτο ἐκ θερμῆς (τὸ γὰρ ἔθρον ὅτι πέφυκε μεταβάλλειν ὑπὸ τῆ ψυχρῆ· συνυπάρχειν γὰρ αὐτῷ δύνασθαι)· εἰ ἔν τὸ μὲν ἐκ τῆ ἐναντίας εἶδος γίνεσθαι τὸ γινόμενον ὅτι πᾶσι ὑπάρχει τοῖς γινομένοις (ὅ γὰρ ὅτι πρῶτως καὶ ταῖς ὑποκείμεναις ὅτι ἐστὶ τὴν ὑπόστασιν ἐναντίον, τὸ δὲ ἐκ τῆ μὴ τοῦτον πεφυκότος δὲ πᾶσιν ὑπάρχει καὶ τοῖς ἐξ ἐναντίων εἰδῶν μεταβάλλουσιν), εἰκότως κοινῶς τῆς γενέσεως ἀρχὴς εἶδος καὶ γένεσιν καὶ τὸ ὑποκείμενον εἶπεν ὁ Ἀριστοτέλης· ἐναντίον δὲ καλεῖ τὸ εἶδος καὶ τὴν γένεσιν ὅτι καὶ τὸ κυρίως τὸ ἐναντίον σημαίνον (εἶδος γὰρ ἐστὶν ἄμφοι τὰ ἐναντία), ἀλλὰ καὶ τὴν ἀντίθεσιν· ἀντίκειναι γὰρ καὶ ταῦτα ἀλλήλοις. μεμνησθαι δὲ χρὴ ὅτι καὶ πρῶτη ἢ ὑπόστασις μὴ ἐξ ἐναντίας γίνῃ κυρίως, μὴ δὲ εἰς τὸ ἐναντίον φθείρεται, διὰ τὸ μὴ εἶναι ὑπόστασιν ὑπόστασιν ἐναντίαν, ἀλλὰ πρῶτον μὲν ἐκ τῆς οἰκείας γένεσεως, ἔπειτα διὰ τὰς τῶν ἐναντίων γένεσεις καὶ αὕτη τὸ γίνεσθαι ἔχει, καὶ αὐτὸ πάλιν διὰ τὰς τῶν ἐναντίων εἰς τὸ ἐναντίον φθορὰς τὸ φθείρεσθαι· ὅτε γὰρ αἱ ἐν τῷ σπέρματι καὶ καταμήνιῳ ποιότητες καὶ ποσότητες, εἰς αὐτὰς πεφυκασιν, ἐναντίας ἑαυταῖς ὅσας τὰς τῶν ἀνθρώπων μεταβάλλουσι, τότε εἶδος τῷ ἀνθρώπῳ παραγίνεσθαι. καὶ πάλιν ὅταν πλεονεκτῇσάντων τινῶν χοιρίων καὶ τῶν ἐναντίων ἡσσηθέντων εἰς ἀναρμοσίαν ὑπεναχθῇ τὸ ὑποκείμενον, τότε φθείρεται, ἄλλως δὲ ὅτι. ἀλλ' ἰδωμεν καὶ ποῖον μὲν τὸ γέννηται σημαίνον· ὁ Ἀριστοτέλης ἀποφάσκει τὸ ὕδατος τὸ γέννητον, ἀγέννητον αὐτὸν ἀποδείξει σπυδαῶν, καὶ ποῖον δὲ ὁ Πλάτων ἐν κόσμῳ γέννητον φησιν. τὸ μὲν ἔν Ἀριστοτέλει ὅτι γένεσιν καλεῖ ταύτην μόνην τὴν ἀπὸ τῆ μὴ εἶναι εἰς τὸ εἶναι καὶ χρόνον μεταβολήν, ἢ πάντως φθορὰ διαδέχεσθαι, ὅθεν μὲν ἐξ ὧν ὅτι ἀγέννητον μόνον ἀλλὰ καὶ ἀφθαρτον ἀποδείξει τὸν ὕδραν, ἔτι δὲ μάλλον ὅταν ἀποδείξει ὅτι τὸ γινόμενον φθείρεται καὶ ἀνάπαλιν. ὅθεν γὰρ ὅτι γένεσιν καὶ φθορὰν ταύτας λαμβάνει τὰς ἐν μέρει χρόνος γινόμενας καὶ τοῖς ὑπὸ σελήνην ὑπαρχούσας· διόπερ ἄλλην τινα εἶπεν ὑπόστασιν παρὰ τὰ ὑπὸ σελήνην τὴν τῷ ὕδατι πρῶτην τέτων τῇ φύσει καὶ τελειοτέραν· ὥσπερ γὰρ βάρος καὶ καθόλου καὶ τὴν ἐπ' εὐθείας κίνησιν ἰδίᾳ τῶν ὑπὸ σελήνην ὄντα ἀποφάσκει αὐτῆς, ὅπως καὶ τὸ γέννητον αὐτῶν καὶ φθαρτόν. καὶ τὸτο μὲν ἀναμφίλεκτον οἶμαι καὶ ἐκ τῆ μεταβολῆς τινος τὴν γένεσιν ἔχειν καὶ τὴν φθοράν, ὡς ἄλλως μετ' ἄλλης γινομένης καὶ φθειρόμενης, καὶ τὸ πρὸς τὴν λέγοντας γέννητον μὲν ἀφθαρτον δὲ τὸν κόσμον ἀντιλέγει καὶ δεικνύει ὅτι τὸ γινόμενον πάντως καὶ φθείρεται. καὶ ὅθεν καὶ τὰ πᾶσι πρόδηλα βυλόμενον αἰεὶ λαμβάνει τὸν Ἀριστοτέλην τὸτο λέγειν, γέννητον τὸ πάσης γενέσεως μετέχον καὶ ἐναργῶς ὁρώμενον ἐν μέρει χρόνος γινόμενον τι καὶ φθειρόμενον. ὁ δὲ γε Πλάτων οἶδε μὲν καὶ ταύτην τὴν γένεσιν τὴν τῶν ὑπὸ σελήνην τὴν ἀντικειμένην τῇ φθορᾷ, ἐν τῷ δεκάτῳ τῶν Νόμων (p. 894) γράφων ὅπως γίνεσθαι ὅτι πάντων γένεσις; ἡνίκα ἂν τί παθος ἢ; ὅθεν ὡς ὁπόταν ἀρχὴ λαβῆσα αὐξήσῃ εἰς τὴν δευτέραν ἔλθῃ μετάβασιν, καὶ ἀπὸ ταύτης εἰς τὴν πλησίον, καὶ μέχρι τριῶν ἔλθῃ αἰδήσιν καὶ τοῖς αἰθανομένοις μεταβαῖνον μὲν ὅπως καὶ μετακινούμενον γίνεσθαι ἅπαν· ἐστὶ δὲ ὅπως ὅτι ὁπόταν μὲν μεταβαλὼν δὲ εἰς ἄλλην ἔξιν διέφθαρται παντελῶς.

οἶδε· δὲ καὶ τὴν ἑτέραν, καθ' ἣν τὸ εἰς διάσασιν σωματικὸν ὑπελθὼν
 ἔστι δυνάμενον ἔτι ἑαυτὴ παράγειν, ἀλλ' ἐξ ἄλλου τινὸς αἰτίας μόνως
 ὑφίσταμενον γενεῇ τὴν λέγει πρὸς τὸ ὄντως ὃν ἀντιδιηρημένον ὡς πρὸς
 αἴτιον ἑαυτὴ προσεχές· ἀνάγκη γὰρ τὸ γινόμενον καὶ τὴν ὑπόσασιν
 ἐτέρωθεν ἔχον ἀπὸ τῆς τῷ ὄντος καθυπόστατος ὑφίστασθαι· ἢ ἐπ'
 ἀπειρον ἵεναι, γενεῇ ἀντιθέτως πρὸ γενεῇ. τὸτο δὲ τὸ γενεῇ
 μὲν τὸτο ὁριστάμενος ἐν Τιμαίῳ (p. 27 esq.) κατ' αὐτὴν γενεῇ
 εἶναι τὸν κόσμον φησίν. καὶ ὁ μὲν ἀμφὸν ὁρισμὸς ἀπὸ τῶν γνωσι-
 κῶν ἐν ἡμῖν δυνάμεων γινόμενος ὡδὲ πως ἔχει "τί τὸ ὃν αἰεὶ, γέ-
 νεσθαι δὲ ἔκ ἔχον, καὶ τί τὸ γινόμενον μέν, ὃν δὲ ὑδέποτε; τὸ μὲν δὴ
 νοήσει μὲν λόγῳ περιληπτὴν αἰεὶ καὶ τὰ αὐτὰ καὶ ὡσαύτως ὃν διατε-
 λεί, τὸ δ' αὖ δόξῃ μετ' αἰσθήσεως ἀλόγῳ δοξάζον, γινόμενον τε καὶ
 ἀπολλύμενον, ὄντως δὲ ὑδέποτε ὄν." καὶ δὴ τὸτο τὸ γενεῇ καὶ τὸν
 κόσμον ὑπὸ τῷ ὄντως ὄντος ὑποσάντα θεῷ προσεχῶς γενεῇ εἶναι
 φησι γράφων ὅτι· ὁ Πλάτων περὶ τῷ κόσμῳ "πότερον ἦν αἰεὶ
 γενέσεως ἀρχὴν ἔχων ὑδεμίαν, ἢ γέγονεν; ὁρατὸς γὰρ ἀπὸς τέ ἐστι
 καὶ σῶμα ἔχων." τὸ δὲ τοῦτο πᾶν γινόμενον καὶ γενεῇ ἐφάνη·
 τὸ μὲν γὰρ αὐθυπόστατον ἀμερές εἶναι καὶ ὅλον ὅλῳ αὐτῷ συνε-
 φαρμύττειν. καὶ διὰ τὸτο μὴ ὃν αὐθυπόστατον ὑφ' ἑτέρῳ πάντως
 ἔχει τὸ εἶναι, καὶ διὰ τὸτο γενεῇ λέγει. ἐπειδὴ δὲ τινες τὸ ἐν
 ὁρισμῷ τῷ γενεῇ ἀπολλύμενον ἀταλαιπώρως ἀκούσαντες φθορὰν
 τῷ κόσμῳ καὶ τῷ ἑρᾶν δηλονότι καταγινώσκουσιν τὸν Πλάτωνα νομί-
 ζουσιν, ἀναγκαῖον εἰπεῖν τί ποτε τὸτο τὸ ἀπολλύμενον σημαίνει.
 εὐθύς μὲν ἔν τῷ γινόμενῳ καὶ ἀπολλυμένῳ προσεθὲν τὸ "ὄντως δὲ
 ὑδέποτε ὄν" ἐναργῶς οἶμαι τοῖς μὴ προειλημμένοις ἐνδείκνυσι ὅτι
 τῷ μὲν ποτὲ ἐξήρησι αἰδίων ὑπάρχον· τὸ γὰρ ὑδέποτε ἐπὶ τῶν αἰδίων
 λέγει κυρίως· αἰεὶ δὲ ὑφετὸς διὰ τὸ προσεχῶς ὑπὸ τῷ ὄντως ὄντος
 καὶ τῷ ἀκίνητῳ παρῆχθαι, διὰ τὸτο πάλιν τὸ μὴ αὐθυπόστατον καὶ τὸ
 μὴ ὄντως ὄν, μὴδὲ ὅλον ἅμα καὶ πᾶν εἶναι ὅπερ ἐστὶ, καὶ μεταβολὴν
 ἔχει· τινὰ ἄλλοτε ἄλλα δεχόμενον, διὰ τὸ ποιῆν προσεχῶς αἴτιον,
 ἀκίνητον ὑπάρχον, καὶ διὰ τὴν ἑαυτὴ ἐπιτηδεύοντα προσεχῶς ἀπὸ
 ὄντως ὄντος ὑποσάντος. καὶ ὅτι τὴν μεταβολὴν ἔκ ὡς ἐν μέρει
 χρόνῳ γινόμενῳ καὶ φθειρομένῳ νομίζει προσήκει ὁ Πλάτων, ἀλλὰ
 διὰ τὴν σωματικὴν φύσιν, δι' ἣν ἅμα πᾶσαν ἔκ ἔχει τὴν ἑαυτὴ
 μακαριότητα, ὥσπερ τὸ ὄντως ὄν, ἐκ τῶν ἐν τῷ Πολιτικῷ
 (p. 269) γεγραμμένων οἶμαι καταμαθεῖν ῥᾶδιον. ἔχει δὲ ὅτι
 ὡς μνημονεύω, "ὃν δὲ ἑρᾶν ἢ κόσμον ἐπωνομάκαμεν, πολλῶν
 μὲν καὶ μακαρίων ὑπὸ τῷ γεννησάντος μετέχον, ἀτὰρ κεκοινώνηκε
 γε καὶ σώματος· ὅθεν μεταβολῆς ἀμείωρ μένειν αὐτῷ παντάπα-
 σιν ἀδύνατον ἦν." καίτοι εἴπερ ἐφθείρετο, εἰ μὲν εἰς ἄλλον κόσμον,
 εἴχεν ἂν χώραν τὸ τῆς μεταβολῆς ὄνομα, εἰ δὲ εἰς τὸ μὴ ὄν, ἔκ
 ἂν μεταβαλεῖν ἐλέγετο· μεταβάλλει γὰρ τὸ μεταβαίνειν ἀπ' ἄλλου
 εἰς ἄλλο. πῶς δὲ ἂν ἀμείωρ παντάπασιν εἴπεν, εἰ μὴ τι καὶ ἀμε-
 τάβλητον εἴχεν; ἀλλὰ καὶ ὅτι μήτε ἐν μέρει χρόνῳ γεγενῆσθαι τὸν
 κόσμον μήτε ὅτω φθείρεσθαι νομίζει ὁ Πλάτων, ἐκ τῶν ἐν Τιμαίῳ
 γεγραμμένων δῆλον, πρῶτον μὲν ὅτι τὸν χρόνον μὲν τῷ ἑρᾶν
 γεγενῆσθαι σαφῶς λέγει (p. 38) "χρόνος δ' ἔν μετ' ἑρᾶν γέ-
 γονεν." ἀδύνατον ἔν χρόνον εἶναι πρὸ ἑρᾶν. ἔτι δὲ ἔκ ἂν ἀπὸ

χρόνῳ τινὸς ὁ ἑρᾶν ἤρξατο γίνεσθαι· προὔπηρχε γὰρ αὐτῷ χρόνος,
 καὶ τῷ ἐνεστώτι ἐκείνῳ, καθ' ὃν ἐγένετο ὁ κόσμος, πάντως ἦν
 προηγούμενός τις παρεληλυθώς. ἀλλ' ὅδε ἐν μέρει χρόνῳ φθεί-
 ρεσθαι δυνατόν· πάλιν γὰρ μετ' ἐκείνῳ τὸν ἐνεστώτα καθ' ὃν φθείρεται
 ἐστὶ τις μέλλων. εἰ δὲ ἐπήγαγεν "ἵνα ἅμα γεννηθέντα ἅμα λυ-
 θῶσιν, ἂν ποτε λύσις τις αὐτῶν γένῃ," δι' αὐτὸ τέτυτ' ἄλυστον
 ἐνεδείξατο· εἰ γὰρ ἀνάγκη τῷ χρόνῳ συλλύεσθαι τὸν κόσμον (e
 Simpl. f. 21 b med. — 24 extr.).

ἀπὸ Φιλοπόπου. ὦ Ἀριστοτέλῃ, εἰ ὡς αἱ κινήσεις διάφοροι, διά-
 φοροὶ καὶ αἱ φύσεις, ὡς αὐτὸς φησὶ, θέλων ἀποδείξαι τὴν ὑσίαν
 τῷ ἑρᾶν ἄλλην παρὰ τὴν τῶν δ' ζοικίων, λοιπὸν, ὡς αἱ κινή-
 σεις αἱ αὐταί, καὶ φύσεις αἱ αὐταί. καὶ μὴ δρῶμεν τὴν τῆς
 γῆς κίνησιν ἐπὶ τὰ κάτω καὶ τὴν τῷ ὕδατος ὁμοίως· ὥστε μία
 φύσις ἀμφότες. καὶ ὁ ἄλλος καὶ τὸ πῦρ ἀνωφερῆ μέν, ἕτερα δὲ τὴν
 φύσιν ἐξίν, ὥστε ὁ Πλάτων ἐκ τῷ ἄνθος τῶν ζοικίων δοξά-
 ζων τὸν ἑρᾶν γεγενῆσθαι κρεῖττον σε ἀποφαίνει. αἱ ὑράνιαι
 σφαῖραι πλεῖον μετέχουσι τῆς ἀερῶδους φύσεως ἢ τῆς πυρῶδους,
 οἱ δὲ ἀστέρες ἀνάπαλιν, εἰ καὶ μὴ τῷ Σταγειρίτῃ δοκεῖ. οἱ
 δὲ παλαιοὶ ἀμφέβαλον καὶ ὁποῖα εἰσι τιμιώτεροι, αἱ ὑράνιαι
 σφαῖραι ὡς λεπτότεροι, ἢ οἱ ἐν αὐταῖς ἀστέρες ὡς λαμπρότεροι.
 ταύτην δὲ τὴν ἀμφιβολίαν ἐπελύσατο ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ περὶ
 Οὐρανῶ πραγματείᾳ λέγων, εἴτε τὸ φερόμενον κρεῖττον τῷ φέρον-
 τος ὡς τέτυτ' ἕνεκα γινόμενος, φέρουσι δὲ αἱ σφαῖραι τὴν ἀστέρας,
 οἱ δὲ ἀστέρες φέροντι, δῆλον ὡς τῶν σφαιρῶν ἔστι τιμιώτεροι.

περὶ τόπου. ὁ δὲ τόπος πέραν ἐστὶ τῷ περιέχοντος καθὼ πε-
 ριέχει τὸ περιεχόμενον· οἷον εἰμι ἐγὼ ἐν τῷ ἀέρι· τὸ ἔν πέραν τῷ
 ἀέρος τὸ προσεχές μοι καὶ περιέχον με, τῷτ' ἐστὶ τόπος· καὶ τὸ με-
 ταξὺ τῷ ὕδατος καὶ τῆς κοίτης ἐπιφανείας τῷ ἀγγεῖν ἐστὶ τόπος, ἔκ
 αὐτῆς τὸ ἀγγεῖον. ἐπὶ γὰρ τῷ τόπῳ ταῦτα ἀναγκαῖον συνδραμεῖν, τό τε
 περιέχον ἐκεῖνο καὶ ἐστὶ τόπος, καὶ τὸ μὴδὲν τῷ πράγματι εἶναι, καὶ τὸ
 μὴ ἀπολείπεσθαι αὐτῇ, καὶ τὸ μήτε μείζονα εἶναι μήτε ἐλάττωνα τῷ
 περιεχομένῳ πράγματι, καὶ τὸ χωρίζον αὐτὸν εἶναι. καὶ τὸς μὲν λοιπὸς
 τῶν σωμάτων τόπος μερικὸς λέγεται, τὸν δὲ τῆς κοίτης τῷ ἑρᾶν
 ἐπιφανείας καθόλου. καὶ πάντα μὲν τὰ σώματα ἐν τόπῳ ἐστὶ, πλην
 τῆς ἀνάγκης σφαίρας ἧς τὸ περιέχον αὐτὴν ἔκ ἐν τόπῳ, διὰ τὸ ὑπ'
 ἀλλήλων περιέχεσθαι, ἢ δὲ ὁλότης ἔσθαι. ὁ δὲ Ἀλεξάνδρου Στέφανος
 ἐξηγούμενος τὴν περὶ Οὐρανῶ πραγματείαν περὶ τέττα ἑπαπορεῖ
 λέγων, εἰ ὑποθώμεθα τινα ἀνεληνόντα ἄχρῃ τῷ ἀκροτάτῳ μέρει τῷ
 ἑρᾶν καὶ τὴν χεῖρα ἐπιχειρῶντα ἐκβαλεῖν ἐπὶ τὰ ἔξω τῷ ἑρᾶν,
 ἄρα γε ὠθέσθιν ἢ χεῖρ ἐξελεύσει αὐθῶν ἢ κωλυθήσει ἐξελεῖν;
 εἰ μὲν ὅτι ἐξελεύσει, ἔσται ἐκείσε τόπος δεκτικὸς σώματος καὶ
 τι κενόν· εἰ δὲ μὴ ἐξελεύσει, ἔσται ἐκείσε τι σῶμα ἀντιτυπὸν καὶ
 κωλύον τὴν ἔξοδον τῆς χερός. ἀκείνως μὲν ἑπαπορήσας ὅθεν ἐπε-
 λύσατο· ἡμεῖς δὲ λέγομεν ὅτι ὁ σῶμα ἀντιτυπὸν κωλύει τὴν
 χεῖρα ἐκείσε ἐξίεναι, ἀλλ' αὐτὸ τὸ εἶναι τὰ ἐκείσε σώματος ἀδεκτα,
 μὴ ἔχοντα φύσιν ἐπιδεκτικὴν σώματος· ὥσπερ γὰρ τὴν ὅρασιν λέ-
 γομεν μὴ ἀκείν καὶ τὴν ἀκοήν μὴ ὁρᾶν, ἔτι διὰ τὸ ἐμποδίζεσθαι ἐκ-
 σὴν πέρα τινὸς εἰς τὸ ἐνεργεῖν τὴν ἀλλοτριάν ἐνέργειαν, ἀλλὰ διὰ

τὴ μὴ ὅλως πεφυκεῖναι κατ' ἐκείνην ἐνεργεῖν, — ὅτως δὲ καὶ ἐπὶ τῷ
ἔξω τῷ ὕρανθ' λέγονται μὴ φύσει ἔχειν τὸ δέχεσθαι σῶμα, καὶ διὰ
τῷ μὴ δύνασθαι σῶμα ἐκείσε ἐξελεῖν. ἢ μὴ ὅν φαντασία ἐθί-
σασα φαντάζεσθαι πᾶν σῶμα περατῶσθαι ἐφ' ἕτερον, κακεῖνο ἐπ'
ἄλλο, πείθει τὸς ἀπληγέρους τὰ αὐτὰ δοξάζειν καὶ ἐπὶ τῶν ἑπερα-
νίων, ἐνθα ὁ νοητὸς διάκοσμος ὁ πῶς ἀπηλλαγμένος σωματικῆς
παχυμερείας· ὁ δὲ νῦν ἔχ' ἐπεὶ ταύτην, ἀλλὰ τῇ τῶν πραγμά-
των φύσει ἐπακολουθεῖ (*).

Α (**).

Τὸν Θεόφραστον μαρτυρεῖ ὁ Ἀλέξανδρος ἐν τῷ περὶ Οὐρανῶ
μὴ περὶ τῶ θείου σώματος λέγοντα μόνον ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν ἐν γε-
νέσει καὶ περὶ τῶν τοιούτων ἀρχῶν. περὶ κόσμου ὅν, φησὶν ὁ Ἀλέ-
ξανδρος, (ἢ περὶ Οὐρανῶ πραγματεία) καὶ περὶ τῶν ἐν αὐτῷ πέντε
σωμάτων, τῷ τε ὕρανι καὶ τῶν ὑπὸ σελήνην τεσσάρων, πυρὸς 15
ἀέρος ὕδατος γῆς. ἐπήγαγε δὲ αὐτὸν εἰς ταύτην τὴν ὑπόνοιαν
τὰ τε περὶ τῶ ὅλῳ ἐν τῷ πρώτῳ προβληθέντα βιβλίῳ, πότερον εἰς
ὁ κόσμος ἢ πολλοί, καὶ πότερον πεπερασμένος ἢ ἀπείρος, καὶ ἀγέννητος
καὶ ἀφθαρτος ἢ ὅ, καὶ τὸ ἐν τοῖς δύο τοῖς πρώτοις ταύτης τῆς πρα-
γματείας βιβλίοις περὶ τῷ κυρίως ὕρανθ' εἰπόντα ἐν τῷ τελευταίῳ 20
καὶ τετάρτῳ περὶ τῶν τεσσάρων στοιχείων ποιήσας τὸν λόγον, ὡς
ἀκολουθεῖ τῷ περὶ τῷ πρώτῳ σώματος· διὸ καὶ τῷ τρίτῳ πάλιν ἀρ-
χόμενος, ὅτι περὶ σωμάτων ἐστὶν ἡ φυσικὴ πραγματεία διδάσκει,
καὶ συμπεραίνει τὰ προειρημένα τάδε γέγραφε (p. 298b 6) "περὶ
μὴ ὅν τῷ πρώτῳ τῶν στοιχείων εἶρη, καὶ ποῖόν τι τὴν φύσιν, καὶ ὅτι 25
ἀφθαρτον καὶ ἀγέννητον· λοιπὸν δὲ περὶ τῶν δυοῖν εἰπεῖν," δύο λέ-
γων τὰς δύο συζυγίας, τὴν τε τῷ κῶφῳ, ἐν ᾧ πῦρ καὶ ἀήρ, καὶ τὴν
τῷ βαρέος, ἐν ᾧ ὕδωρ καὶ γῆ. ὁ δὲ θεὸς Ἰάμβελιχος τὸν σκοπὸν
περὶ τῷ ὕρανι καὶ θείῳ σώματος ἐν τούτοις ποιησάμενος, περιλα-
βεῖν φησὶ καὶ τὴν περὶ κόσμου καθόλου θεωρίαν, ὡς ἂν περιεχομένην 30
ἐν αὐτῇ κατ' ἑστίαν καὶ δευτέρως αὐτῇ πρὸς τὴν ἀπεργασίαν τῆς
γενέσεως· καὶ μὴν ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν στοιχείων καὶ τῶν ἐν τοῖς στοι-
χείοις ἐνυπαρχουσῶν δυνάμεων, ἐπεὶ ταῦτα πάντα ἀπ' ὕρανθ'
ἤρτη) καὶ τῶν κατ' αὐτὸν περιόντων. Σουριανὸς δὲ ὁ μέγας καὶ οἱ
μετ' αὐτὸν ἀκολουθῶντες αὐτῷ περὶ τῷ κυρίως καλεσμένῳ ὕρανθ', 35
τυτέσι περὶ τῷ αἰδίῳ καὶ κυκλοφορικῷ σώματος, τὴν πραγματείαν
εἶναι φασίν, εἰς τὴν ἐπιγραφὴν ὡς εἰκεν ἀποβλέποντες καὶ ἐκ ἀπο-
δεχόμενοι Ἀλέξανδρον περὶ κόσμου καὶ τῶν ἀπλῶν τῷ κόσμῳ σω-
μάτων λέγοντα τὸν σκοπὸν. καὶ ὅσα, φασί, περὶ τῶν τεσσάρων
στοιχείων ἐνταῦθα λέγει, καὶ προηγουμένως ἀλλ' εἰς τὴν περὶ τῶν 40
ὕρανιων θεωρίαν σωματῶν συντελεῖ· τῷ ὅδ' δεῖξαι χάριν ὅτι ἐκ

ἐκ τῶν τεσσάρων στοιχείων τὸ ὕρανιον σῶμα, ἀλλ' ἀπλῶν, ὅτε ἐν
τῶν τεσσάρων ἀλλὰ ἕτερον τι παρὰ ταῦτα, μήτε καθαρότητα
μήτε βάρος ἔχον ὡς περὶ ἐκεῖνα, τὸν πρότερον πάντα λόγον διήλθε,
τὰ μὴ κῶφα λέγων ἐκείνων τὸ δὲ βαρέα, καὶ εἰς δύο τὰ τέσσαρα
5 συνείλε, τὰ τε κῶφον καὶ τὸ βαρύν. ἕκαστος δὲ τῶν εἰρημένων τῇ
διαίρεσει τῶν Ἀριστοτέλους φυσικῶν συγγραμμάτων, ὡς οἶμαι,
παρακολουθῶντες τὸν καθ' ἑαυτὸν σκοπὸν ἀποδώσει· τέτων ὅδ' τὰ
μὲν ἐστὶ περὶ τῶν φυσικῶν ἀρχῶν τῶν κοινῇ πᾶσιν ὑπαρχουσῶν
τοῖς φυσικοῖς πράγμασιν, οἷον ὕλης καὶ εἶδους καὶ κινήσεως καὶ τόπου
10 καὶ χρόνου, καὶ περὶ τῆς φύσεως αὐτῆς καὶ τῶν παρυφισταμένων αὐτῇ
ποιητικῶν αἰτιῶν, καὶ ἐτι τῶν δοκούντων μὴ ὑπάρχειν τοῖς φυσικοῖς
μὴ ὑπαρχόντων δέ, ὡς περὶ κενὸν καὶ ἀπείρου, περὶ ὧν τὰ βιβλία
τῆς ἐπιγραφομένης Φυσικῆς Ἀκρόασις διδάσκει. μὲν δὲ τὰς
ἀρχὰς τῶν φυσικῶν σωμάτων ἔδει λοιπὸν περὶ αὐτῶν τῶν σω-
μάτων διδάσκειν. τῶν δὲ σωμάτων, ὡς μὴ Ἀλέξανδρος εἶποι
ἂν, τὰ μὲν ἐξ ἁπλᾶ τὰ δὲ σύνθετα, καὶ τῶν ἀπλῶν τὸ μὴ αἰδίον καὶ
κυκλοφορικόν, τὰ δὲ ἐν γενέσει καὶ εὐθύπορα. καὶ περὶ πάντων τῶ-
των τὸν ταύτης εἶναι τῆς πραγματείας σκοπὸν φησὶ, καὶ περὶ τῷ
ἐκ πάντων συγκειμένῳ κόσμῳ. ὡς δὲ οἱ ἕτεροί φασιν, τῶν φυ-
σικῶν σωμάτων τὸ μὲν ἐξ ἁδίου, περὶ ὅ ἢ παρῶσα πραγματεία,
τὰ δὲ ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ, περὶ ὧν μέλλων διδάσκει κοινῶς
πρῶτον περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς ἐποιήσατο τὸν λόγον, καὶ τότε περὶ
τῶν γενητῶν καὶ φθαρτῶν τὰ μὴ ἐν τοῖς μετεωροῖς διὰ τῶν Μετεω-
ρολογικῶν παραδέδωκε, τῶν δ' ἐν τῇ γῇ συνθέντων τὰ μὲν ἐξ ἡ-
μιφυλῶν τὰ δὲ ἀφυλῶν, καὶ περὶ μὴ τῶν ἀφυλῶν τὰ περὶ Μετάλλ-
λων γεγραμμένα διδάσκει, τῶν δὲ ἡμιφυλῶν τὰ μὲν ἐξ ἡμιδη-
τικὰ καὶ κῆ' τόπον κινέμενα, ὡς τὰ ζῶα, τὰ δὲ ἀναιδήτα καὶ κα-
τερριζώμενα, ὡς τὰ φυτὰ· καὶ ὅλη καὶ περὶ Φυτῶν αὐτῷ γέγραπται
καὶ περὶ Ζώων, καὶ τὰ μὴ κοινῶς, ὡς τὰ περὶ γενέσεως αὐτῶν καὶ
περὶ μορίων διαφορᾶς καὶ χρείας καὶ περὶ κινήσεως καὶ ἐνεργείας, ἐν
οἷς τὰ τε περὶ Πορείας Ζώων καὶ περὶ Μνήμης καὶ περὶ Ὑπνῶν καὶ Ἑγρη-
γώσεως, τὰ δὲ ἰδίως καθ' ἕκαστον εἶδος τῶν ζώων ἢ περὶ Ζώων
Ἱστορίᾳ παραδίδωσι. τοιαύτης ὅν ἔσσης τῆς διαίρεσεως δὴλον ὅτι
μὲν τὴν Φυσικὴν Ἀκρόασιν ταύτην ἀναληπτέον τὴν πραγματείαν
κῆ' πάντας τὰς ἐξηγητάς τῶν Ἀριστοτέλους, ἀλλ' ἢ ὡς περὶ κόσμου
καὶ τῶν ἐν αὐτῷ πέντε σωμάτων τῶν ἀπλῶν, ἢ ὡς περὶ τῷ αἰδίῳ
καὶ κυκλοφορικῷ σώματος. μήποτε δὲ καὶ φάναι πρὸς μὴ τὸν Ἀλέ-
ξανδρον, λέγοντα σαφῶς περὶ τε τῷ κόσμῳ παντὸς καὶ περὶ πάντων
τῶν ἀπλῶν σωμάτων τὸν λόγον ἐν τούτοις ποιῶν τὸν Ἀριστοτέλην,
πρῶτον μὴ ὅτι ἕνα καὶ τὸν σκοπὸν εἶναι πάσης πραγματείας εἰς ἐν
βλέποντα καὶ πρὸς ἐκεῖνο τὰ κῆ' μέρος αὐτῆς συνυφαίνοντα, ἔπειτα
ὅτι καὶ φαίνεται περὶ τῷ κόσμῳ διδάσκων ἐν τούτοις, ὡς περὶ ὁ Πλά-
των ἐν τῷ Τιμαίῳ τὰς τε ἀρχὰς τῶν φυσικῶν, τὴν ὕλην τε καὶ τὸ
εἶδος καὶ τὴν κίνησιν καὶ τὸν χρόνον, καὶ τὴν κοινὴν σύστασιν τῷ κόσμῳ
45 παραδέδωκεν, καὶ ἰδίᾳ περὶ τε τῶν ὕρανιων καὶ περὶ τῶν ὑπὸ σελή-
νην ἐδόδαξε, καὶ τὰ τέτων καὶ τὰ περὶ τῶν μετεωρῶν καὶ τὰ ἐν γῇ
μέταλλα καὶ φυτὰ καὶ ζῶα καὶ μέχρι τῶ ἀνθρώπου συστάσεως καὶ τῶν
μορίων αὐτῶν πραγματεύεται. ἐνταῦθα δὲ ἐλάττωσιν περὶ τῷ κόσμῳ

(*) Παρεκβολὰς easdem habent codd. Ven. 257 f. 56-68 et 263 f. 140-162, ille quidem omissis quae post p. 467 8 leguntur.

(**) Simplicii scholia passim e cod. Vat. Ottobon. 83, maximam partem e cod. Reg. 1903 descripta sunt, liber secundus cum cod. Reg. 1910, reliqui tres cum Coisl. 166 collati. codices Oxon. Collegii Novi et Corp. Christi, codexque Laurent. 29 plut. 76 nonnunquam inspecti sunt.

παντὲς εἰρήνη, καὶ ταῦτα ὅσα κοινὰ πρὸς τὸν ὕψανόν ἦν αὐτῷ, ὅτι αἰ-
 διος ὅτος καὶ πεπερασμένος τῷ μεγέθει καὶ εἰς, καὶ ταῦτα διὰ τὸν
 ὕψανόν ἔχων, ὅτι αἰδίδιος ὅτος καὶ πεπερασμένος καὶ εἰς. ἀλλ' εἰ
 βύλοιτό τις τὴν περὶ κόσμου θεωρίαν τῷ Ἀριστοτέλει ὁρᾶν, ἐν πά-
 σαις αὐτὴν αἰσὶ φυσικαῖς αὐτῷ πραγματεῖαις τὴν περὶ κό-
 σμου λόγον ἀποδεδωκέναι ῥητέον. ἀμέλει καὶ Νικόλαος ὁ Περιπα-
 τητικός, εἰ τι μέμνηται, περὶ τῷ Παντὲς ἐπιγράφας, περὶ πάν-
 των τῶν ἐν τῷ κόσμῳ καὶ εἶδη ποιῶν τὸν λόγον. ἀλλὰ καὶ αὐτὸς
 Ἀριστοτέλης καὶ ἐν τῷ τρίτῳ βιβλίῳ ταύτης τῆς πραγματείας περὶ
 τῶν ἐν αὐτῇ λεγομένων συνηρημένων ἐκθέμενος καὶ ἐν τῷ τῶν Με-
 τεωρολογικῶν προοιμίῳ ἐδετέρωθι περὶ κόσμου φησὶν εἰρηκέναι,
 ἐδὲ ὅτως περὶ ὕψανός ὡς περὶ κόσμου, καὶ ἔστι τὸ τῷ ὕψανῳ καὶ παρ'
 αὐτῷ σημαίνονμεν τὸ τὸν ὅλον κόσμον δηλῶν. παραβήσομαι δὲ
 μετ' ὀλίγον οἰκειοτέρως τὰς περὶ τούτων ῥήσεις. πρὸς δὲ τὸς ἐτέ-
 ρους ἐξηγητὰς ῥητέον ὅτι ἐδοκεῖ πάρεργος ὁ περὶ τῶν τεσσάρων
 στοιχείων ἐν τούτοις λόγος ἐδὲ διὰ τὴν περὶ τῶν ὑψανίων ἀπλῶς
 θεωρίαν παραλαμβάνειν, ἀλλὰ προηγουμένως περὶ αὐτῶν διδά-
 σκει· καὶ ὅτι ἡ παραλείπω τὴν ἡμισυ χερόν τῆς ὅλης αὐτῇ πραγμα-
 τείας τὴν περὶ τούτων λόγον εἶναι, ἀλλὰ καὶ μὴ τὴν περὶ τῶν ὑψανίων
 διδασκαλίαν, ἣν ἐν τοῖς πρώτοις δύο βιβλίοις ταύτης τῆς πραγμα-
 τείας παραδεδώκεν, ἀρχόμενος τῷ τρίτῳ τῷ ἐπὶ τῷ πρώτῳ πάλιν
 προοιμίῳ χρῶν, τὴν συνέχειαν τῆς συγγράμματος φυλάττων καὶ
 δεικνύς ὅτι ἡ φυσικὴ πραγματεία περὶ σώματά ἐστιν, ὡς τὸν αὐτὸν
 σκοπὸν ἔχοντων καὶ τῶν δύο τῶν τελευταίων βιβλίων, καὶ ἐφεξῆς
 ἐπήγαγε τὰδε (p. 298 b. 6) "περὶ μὲν ὅν τῷ πρώτῳ τῶν στοιχείων
 εἰρήνη, καὶ ποῖόν τι τὴν φύσιν, καὶ ὅτι ἀφθαρτὸν καὶ ἀγέννητον· λοιπὸν
 δὲ περὶ τοῦ δυοῖν εἰπεῖν," δύο λέγων τὴν τε τῷ κύβῳ συστοιχίαν
 καὶ τὴν τῷ βαρέος. ἐν δὲ τῷ τῶν Μετεωρῶν προοιμίῳ τὰδε γέ-
 γραφε "περὶ μὲν ὅν τῶν πρώτων αἰτίων τῆς φύσεως καὶ περὶ πά-
 σης φυσικῆς κινήσεως, ἔτι δὲ περὶ τῶν καὶ τὴν ἄνω φορὰν διακε-
 κόσμημένων ἄστρον καὶ περὶ τῶν στοιχείων τῶν σωματικῶν, πόσα
 τε καὶ ποῖα, καὶ τῆς εἰς ἀλλήλα μεταβολῆς, καὶ περὶ γενέσεως καὶ
 φθορᾶς τῆς κοινῆς εἰρήνη πρότερον." ἐν δὲ τούτοις μὴ τὴν περὶ τῶν
 φυσικῶν ἀρχῶν λόγον καὶ ταύτην δηλονότι τὴν πραγματείαν ὅτε
 περὶ κόσμου φησὶν εἰρηκέναι, ὡς ὁ Ἀλέξανδρος οἶε, ὅτε περὶ τῷ
 βεῖν καὶ αἰδίδιον μόνον σώματος, ὡς οἱ νεώτεροι τῶν ἐξηγητῶν, ἀλλὰ
 καὶ περὶ τῶν στοιχείων τῶν σωματικῶν προηγουμένως, πόσα τε καὶ
 ποῖα. δοκεῖ γὰρ μοι σαφῶς ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τούτοις περὶ τῷ
 ὕψανῳ καὶ περὶ τῶν ὑπὸ σελήνην τεσσάρων στοιχείων τὸν λόγον ποιῶν.
 ὡς δὲ μὴ διεσπασμένος ὁ σκοπὸς ἀλλὰ πρὸς ἐν τι βλέπων ἀπο-
 δεικνύς, ῥητέον ὅτι μὴ τὴν περὶ τῶν φυσικῶν ἀρχῶν λόγον, αἵτινες
 ἀρχαὶ τῶν φυσικῶν σωμάτων εἰσιν, περὶ τῶν ἀπλῶν ἐνταῦθα
 λέγει σωμάτων, ἀπερ' ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τῶν φυσικῶν συνίσταται
 προσεχῶς καὶ μέρη τῷ παντός ἐστιν· ὡς πρῶτον μὲν τὸ ὕψανόν ἐστι
 σῶμα, ἀφ' οὗ ὡς τιμιωτέρη τὴν πραγματείαν ἐπέγραψε, μετ' αὐ-
 τὸ ἐκεῖνο δὲ τὰ ὑπὸ σελήνην τέσσαρα στοιχεία τῶν συνθέτων σωμά-
 των γινόμενα. περὶ τούτων δὲ ὡς περὶ πρώτων καὶ ἀπλῶν ποιῶν
 τὸν λόγον, διὸ καὶ στοιχεία πάντα κέκληται, καὶ τὰ ὑπὸ σελήνην μόνον

ἀλλὰ καὶ τὸν ὕψανόν, ὅταν λέγῃ "περὶ μὲν ὅν τῷ πρώτῳ τῶν στοιχείων,"
 καθ' ὅσον καὶ αὐτὸς ἀπλῶν ἐστὶ σῶμα, ἐπεὶ καὶ ἂν κυρίως λέγοιτο
 στοιχεῖον ὁ ὕψανός, ἐδὲ συντίθεται τι ἐξ αὐτῶ, στοιχεῖον δὲ ἐστὶν
 ἐξ οὗ πρώτῳ συντίθεται τι καὶ εἰς ὃ ἔχον ἀναλύει. καὶ εἴ γε μὴ καὶ
 περὶ κόσμου τὸν σκοπὸν εἶπεν ὁ Ἀλέξανδρος ἀλλὰ περὶ μόνων τῶν
 ἀπλῶν σωμάτων, καὶ ἂν διηγήσθην πρὸς αὐτόν (*). Simpl. f. 1.

ἐν τῷ πρώτῳ τῶν περὶ Οὐρανῶ βιβλίων πειρᾶν δεῖξαι ὁ
 Ἀριστοτέλης ὅτι ἀπλῶς ἐστὶ τὸ ὕψανον σῶμα καὶ ἑτέρας ὑσίας
 παρὰ τὰ στοιχεῖα. εἶτα μὴ τὸ δεῖκνυσθαι ὅτι πεπερασμένος
 ἐστὶν ὁ κόσμος διὰ πολλῶν ἀναντιρρήτων ἐπιχειρημάτων, ἔτι δὲ
 καὶ ὅτι εἰς ὁ κόσμος, καὶ ὅτι ἐδὲ ἔξω τῷ κόσμῳ, ἐκεῖνον ἐπλήρες,
 ἐπὶ σῶμα καὶ ἀσώματον. εἶτα ἐν τῷ τέλει δεῖκνυσθαι ὅτι τὸ γεννητὸν
 τῷ φθαρτῷ ἀντίκειται καὶ τὸ ἀφθαρτὸν τῷ ἀγενήτῳ. ταῦτα μὲν ἐν
 τῷ α' λόγῳ... ἐν τῷ γ' διαλέγεται περὶ τῶν στοιχείων... καὶ τῶν
 ἄτομα φησάντων οἱ μὲν ἄτομα σώματα δοξάζουσιν, ὡς Λευκίππος
 καὶ Δημόκριτος, οἱ δὲ ἀτόμους γραμμάς, ὡς Πεινοκράτης· ὁμοιο-
 μερίας δὲ ὁ Ἀναξαγόρας ἐδόξε, καὶ Πλάτων ἐπίπεδα. τῶν δὲ
 πεπερασμένα εἰπόντων οἱ μὲν δέκα φασίν, ὡς οἱ Πυθαγόρειοι ἐν
 ταῖς δύο αὐτῶν συστοιχίαις τῶν καλῶν καὶ τῶν κακῶν, οἱ δὲ ε',
 ὡς Ἐμπεδοκλῆς τὰ δ' στοιχεία καὶ τὴν φιλίαν καὶ τὸ νεῖκος, οἱ δὲ δ',
 ὡς Ἰπποκράτης, πῦρ ἀέρα ὕδωρ γῆν, οἱ δὲ γ', ὡς ὁ Πλάτων
 θεὸν μέγα μικρόν, οἱ δὲ β', ὡς ὁ Παρμενίδης ἐν τοῖς καὶ ὄξαν
 πῦρ καὶ γῆν... καὶ λαβὼν ὅτι ἐξ ἀλλήλων (τὰ στοιχεία) ζητεῖ ἄρα
 καὶ διάκρισιν καὶ σύγκρισιν, ὡς φησὶν ὁ Πλάτων καὶ Δημόκριτος καὶ
 Πεινοκράτης, ἀλλ' οἱ μὲν ἀτόμων σωμάτων, οἱ δὲ γραμμῶν, οἱ δὲ
 ἐπιπέδων, ἢ καὶ μῆξιν καὶ ἔκκρισιν, ὡς ὁ Ἀναξαγόρας φησὶ καὶ
 Ἐμπεδοκλῆς... ὁ σκοπὸς τῷ Ἀριστοτέλει διαλαβεῖν περὶ τῶν
 ἀπλῶν σωμάτων, ὡς πρῶτον ὁ ὕψανός ἐστι, τῶν αὐτῶ ἀγαθῶν
 τῷ ὅλῳ κόσμῳ μεταδιδόν. ἔλαχε δὲ τὴν ἐπιγραφὴν τὸ βιβλίον
 ἀπὸ τῶ κυριωτέρου καὶ οὗ τὰ λοιπὰ ἐξήρτη. cod. Coisl. 166.

ὅτι ὁρθῶς λέγομεν, ἐδειξαν οἱ Πυθαγόρειοι συντόμως ὅτως. 268 a
 τὸ πᾶν ἀρχὴν ἔχει καὶ μέσον καὶ τέλος, καὶ τὸ τοῦτον τῷ τῆς τριᾶδος
 ἀριθμῷ ὡρίζαι. καὶ μήποτε καὶ τὸ τέλειον διὰ τούτου ἀρχὴν ἔχει καὶ
 μέσον καὶ τέλος λέγομεν, ὅτι πᾶν ἐστίν· τὸ μὴ πᾶν ἐλλείπει τι
 πρὸς τὸ πᾶν εἶναι καὶ ἀτελές ἐστίν. εἰ δὲ τούτο ἀληθές, καὶ ἀναγ-
 καίως, φαίη ἂν τις, ὁ Ἀλέξανδρος διὰ τῶ τέλειον εἶναι τὸ πᾶν
 συνελόγιτο τὸ ἀρχὴν ἔχειν καὶ μέσον καὶ τέλος. τάχα καὶ διὰ τῶ
 παντὸς καὶ τῷ τελείῳ τούτου ὑπάρχει, τάχα δὲ ἀντιτρέφει μὲν ταῦτα
 ἀλλήλοισι, τὸ πᾶν καὶ τὸ τέλειον, καὶ τὸ ἀρχὴν ἔχον καὶ μέσον καὶ τέλος.

(*) Tria veteres caeli nomine appellare consuevere: etenim
 inerrantium stellarum orbem tantum, insuper corpus quintum,
 ac demum mundum universum [caeli] nomine usurparunt.
 iuxta vero tertium hunc dicendi modum invenimus Aristote-
 lem hic de eo disseruisse. Themistii paraphrasis Moyse Ala-
 tino interprete f. 1.

p. 268 a 3. non invenimus Aristotelem posuisse motum in
 affectionum numerum, si quidem motus qui in locum fiunt,
 haudquaquam cum eorum quae moventur transmutatione fiunt.
 Themist. f. 1.

τέλειον δὲ ἀπὸ τῆ ἔχον τέλος λέγει· τὸ δὲ ἔχον τέλος δῆλον ὅτι
 καὶ ἀρχὴν ἔχει καὶ μέσον. καλῶς ἔν ὁ Ἀλέξανδρος ἀπὸ τῆ τελείας
 συνελογίστατο· καὶ ἥδ' ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς ἐξῆς ἀπὸ τῆ τελείας τὴν
 πᾶν συνελογίστατο... ἐπισηῖσαι δὲ ἄξιον ὅτι παρὰ τὴ σύνθεσιν ὁ
 Ἀριστοτέλης ταῖς Πυθαγορικαῖς ἐνδείξεσιν εἰς ἀπόδειξιν ἐχρή-
 σατο (*). . . ὁ δὲ θαυμαστὸς Πτολεμαῖος ἐν τῷ περὶ Διαστάσεως
 μονοβίβλῳ καλῶς ἀπέδειξεν ὅτι ἔκ εἰσι πλείονες τῶν τριῶν δια-
 στάσεων ἐκ τῆ δεῖν μὴ τὰς διαστάσεις ὠρισμένας εἶναι, τὰς δὲ
 ὠρισμένας διαστάσεις κατ' εὐθείαν λαμβάνειν καθέτης, τρεῖς δὲ
 μόνας πρὸς ὁρθὰς γωνίας ἀλλήλαις εὐθείας δυνατὸν εἶναι λαβεῖν, 10
 δύο μὴ καθ' ἃς τὴν ἐπίπεδον ὀρίζετο, τρίτην δὲ τὴν τὴ βάθος μετρή-
 σαν. ὥστε εἴ τις εἴη μὴ τὴν τριχῇ διάστασιν ἄλλη, ἄμετρος ἂν
 εἴη παντελῶς καὶ ἀόριστος. τὸ ἔν μὴ εἶναι εἰς ἄλλο μέγεθος μετά-
 στασιν ὁ μὴ Ἀριστοτέλης ἐκ τῆς ἐπαγωγῆς ἐδοξε λαμβάνειν, ὁ δὲ
 Πτολεμαῖος ἀπέδειξεν. Simpl. f. 2 b.

268 a ἡ ὅτι τρισὶ κρατῆρσιν ἐν ταῖς σπονδαῖς ἐχρῶντο, ἡ ὅτι προ-
 14. σάγομεν τῷ θεῷ εὐχὰς ἀγνείαν ἀναθήματα, ὧν τὸ μὴ πρῶτον ἀπὸ
 ψυχῆς, τὸ δὲ δεύτερον ἀπὸ σώματος, τὸ δὲ τρίτον ἀπὸ τῶν ἐκτός,
 καὶ ὅτι τὰ δρακινώτερα τῶν εὐχῶν τρίτον λέγοντο καὶ αἱ ἐπωδαί (**).
 cod. Coisl. 166.

268 b κατ' εἶδος μόρια τῶν παντός φησι τὰ κατ' εἶδος ἀλλήλων δια-
 13. φέροντα, ἕκαστον πῦρ ἀέρα ὕδωρ γῆν· ταῦτα γὰρ ἐξὶ τὰ προ-
 σεχῇ τῶν παντὸς μέρη, καὶ ταῦτά ἐξὶ τὰ κυρίως ἑ μέρη ἄλλα μό-
 ρια. τὰ ἔν προσεχῇ μέρη τῶν παντός, ταῦτά ἐξὶ τὰ κατ' εἶδος
 διαφέροντα. Simpl. f. 3 b.

268 b ὅτι καὶ Πλάτων πέντε εἶναι τὰ ἀπλᾶ σώματα νομίζει καὶ
 17. τὰ πέντε σχήματα, ἀρκεῖ Ξενοκράτης ὁ γνησιωτάτος αὐτῶν τῶν
 ἀκροατῶν ἐν τῷ περὶ τῆ Πλάτωνος βίῃ τάδε γράφων "τὰ μὴ ἔν
 ζῶα ἔτω διηρεῖτο εἰς ἰδέαν τε καὶ μέρη, πάντα τρόπον διαιρῶν ἕως
 εἰς τὰ πάντων σχοιρεῖα ἀφίκετο τῶν ζῴων, ἃ δὴ πέντε σχήματά 30
 καὶ σώματα ὠνόμαζεν, εἰς αἰθέρα καὶ πῦρ καὶ ὕδωρ καὶ γῆν καὶ ἀέρα."
 ὥστε καὶ τὸ δωδεκάεδρον ἀπλᾶ σώματος ἦν σχῆμα κατ' αὐτόν, τῷ
 ἕκαστῳ, ὃν αἰθέρα καλεῖ. εἰ δὲ ἐκ πυρὸς τὸν ἕκαστον φησιν, ὡς ἐκ
 φωτὸς λέγει· καὶ τὸ φῶς ἥδ' πυρὸς εἶδος φησιν. τὰ δὲ ἄλλα ἐκ

τῶν δ', ἑ τῶν ἐν γενέσει, ἀλλὰ τὰ μὴ πυρὸς καὶ τὸ φωτεινόν, τῆς
 δὲ γῆς καὶ τὸ ἀντιτυπῶν τῇ αἰσθησει, καὶ τῶν μεταξὺ καὶ τὰ
 μέσα· εἰ ἔν καὶ Ἀριστοτέλης ὁμολογεῖ τὸ ὁρᾶν αὐτῶν καὶ ἀπτόν,
 ἔδ' ἂν αὐτὸς ἀπαξιῶσαι ἐκ τῶν τῶν ἀκροτήτων συνεστάναι τὰ
 ἕρνια, ἐν αἷς καὶ ἡ τελειότης ἐστὶ τῶν σχοιρεῶν· βέβαιον ἥδ' αὐτὸ
 πανταχῶς τῶν ὑπὸ σελήνην καὶ εὐθυφορεμένων καὶ ἀτελῶν δ' ἐξη-
 γῆσαι. ὁμοίως δὲ καὶ ἀπλᾶν αὐτὸ φησι, τὴν ἀπὸ τῶν συνθεσιν
 αὐτῶν ἀποφάσκειν εἰκός. ὅτι ἥδ' ἐμφυχον αὐτὸν καὶ ζῶον λέγει,
 μαθησόμεθα. id. ib.

ὅτι μόναι αὐτῇ (αἱ κινήσεις) ἀπλᾶι· τὸτο δείκνυσιν διὰ τῆς 268 b
 τῶν γραμμῶν παραθέσεως. πᾶσα ἥδ' κίνησις ἐπὶ τινος γίνετο 18.
 γραμμικῇ διαστάσει· εἰ ἔν αἱ ἀπλᾶ γραμμαὶ δύο μόναι, καὶ
 αἱ ἀπλᾶ κινήσεις δύο. ἔχ' ὡς ποιητικὰ δὲ τῶν κινήσεων αἰτία
 παρέθετο τὰ μεγέθη, ἀλλ' ὡς ὕλικά καὶ τὸν ὧν ἔκ ἀνευ λόγον
 15 ἔχοντα, ὡς φησὶν Ἀλέξανδρος· καὶ ἥδ' κινήσεως μὴ ὅσης ἀδύνατον
 μὴ εἶναι μέγεθος, μέγεθος δὲ ὄντος ἔκ ἀνάγκη κίνησιν εἶναι, ὅπερ
 τῇ ὕλῃ προσήκει. ἐπισηῖσαι δὲ χρὴ μήποτε καὶ τὸ σχῆμα τῷ ὑπο-
 κειμένῳ μεγέθει αἰτίον γίνεταί ποτε τῷ σχήματι τῆς κινήσεως, καὶ
 τὸ σχῆμα τῆς κινήσεως αἰτίον τῷ σχήματι τῷ ὑποκειμένῳ μεγέ-
 20 θεος. ὁ δὲ Ξεναρχος πρὸς πολλὰ τῶν ἐνταῦθα λεγομένων ἀντει-
 πῶν ἐν ταῖς πρὸς τὴν εὐθείαν αὐτῶν γεγραμμένοις, ἀντεῖπε καὶ
 πρὸς τὸ "αἰτίον δὲ ὅτι καὶ τὰ μεγέθη ταῦτα ἀπλᾶ μόνον, ἡ τε
 εὐθεῖα καὶ ἡ περιφερὴς." ἀπλῇ γὰρ ἐστὶ, φησὶ, γραμμὴ καὶ ἡ ἐπὶ
 τῇ κυλινδρῷ ἑλίκῃ, διότι πᾶν μόριον αὐτῆς παντὶ ἴσῳ ἐφαρμόζει.
 25 εἰ δὲ ἐστὶ μέγεθος ἀπλᾶν παρὰ τὰ δύο, εἴη ἂν καὶ κινήσις ἀπλῇ
 παρὰ τὰς δύο, καὶ σῶμα ἀπλᾶν ἄλλο παρὰ τὰ πέντε τὴν κίνη-
 σιν ἐκείνην κινούμενον. πρὸς δὲ τὸν Ξεναρχον ὁ Ἀλέξανδρος ἀπαντᾷ
 διχῶς, ποτὲ μὴ καὶ ἀντιπαράστασιν. συγχωρῶν ἥδ' ἀπλᾶν εἶναι
 τὴν κυλινδρικήν ἑλίκαν, λέγει ὅτι ἔχ' ὡς ποιητικὰ αἰτία τῶν κινή-
 30 σεων τὰ μεγέθη παρέθετο ὁ Ἀριστοτέλης· ἑ ἥδ' εἰ τὸ ἀπλᾶν σῶμα
 ἀπλῇ κίνησιν κινεῖτο καὶ ἀπλῇ γραμμῇ, ἥδη καὶ καὶ πάσης ἀπλῆς
 γραμμῆς ἀπλᾶν σῶμα φυσικὸν ἀπλῇ κινεῖτο κίνησιν, ὅπερ ὁ Ξε-
 ναρχος ἀξιοῖ· ἑ ἥδ' τὸτο τίθησιν ὁ Ἀριστοτέλης. μήποτε δὲ
 βιαιότερα ἐστὶν ἡ ὑπάντησις, τῷ Ἀριστοτέλει σαφῶς εἰπόντος ὅτι
 35 αἰτίον ἐστὶ τὸ καὶ τὰ μεγέθη ταῦτα ἀπλᾶ μόνον εἶναι, τὴν τε εὐθείαν
 καὶ τὴν περιφέρειαν· καὶ ἥδ' ὡς ὕλικά αἰτία φησὶ, καὶ αὐτὸ τὸτο ἔκ
 ἀνάγκη, καὶ ἄλλῃ μεγέθει ὄντος ἀπλᾶ εἶναι καὶ ἄλλῃ ἀπλῇ κίνη-
 σιν, ἀλλὰ τό γε μόνον ταῦτα ἀπλᾶ εἶναι μεγέθη σαφῶς εἰρημέ-
 40 νον ἀνατρέπει, εἴπερ ἐστὶ καὶ ἄλλο. καλλίων ἔν ἡ καὶ ἔντασιν
 ἀπάντησις, τῷ Ἀλεξάνδρῳ λέγοντος ὅτι ἐδὲ ἀπλῇ γραμμῇ ἐξεν
 ἡ ἐπὶ τῇ κυλινδρῷ ἑλίκῃ, εἴπερ ἐκ δύο κινήσεων ἀνομοίον γεννᾶτο,
 κυκλικῆς τε καὶ ἐπ' εὐθείας· εὐθείας ἥδ' κύκλῳ περὶ τὴν ἐπιφάνειαν
 τῇ κυλινδρῷ περιγενομένης καὶ σημείῳ τινὸς ἐπὶ τῆς εὐθείας ὁμαλῶς
 45 κινουμένου γεννᾶτο· ἡ κυλινδρική ἑλίκῃ, ὡς καὶ αὐτὸς ὁ Ξεναρχος ὁμο-
 λογεῖ γράφων ἕτως· ἔξω τι τετραγώνον, καὶ τὸτο περιγενομένῳ κύ-
 κλῳ, μενύσης μιᾶς πλευρᾶς, ἥτις ἄξων τῇ κυλινδρῷ γίνετο, ἐπὶ
 δὲ ταύτης τῆς παραλλήλης τῆς καὶ περιφερομένης φερέτω τι ση-
 μεῖον, καὶ ἐν ἴσῳ χρόνῳ τὸτο τὸ σημείον ταύτην διεξίτω τὴν γραμ-

(*) quamobrem naturae lege ducimur, ternarium ut nume-
 rum in sacris administrandis constituamus, cum immortalī deo
 sacrum facimus, aliqua in necessitate positi. Themist. f. 1 b.

(**) p. 268 a 28. sectile namque corpus, uti modo diceba-
 mus, perfectum esse censetur, quia iuxta diametros omnes di-
 viditur. nos autem de omni continuo loquentes minime qui-
 dem intelligimus quod dividi possit ab iis rebus quibus conti-
 nuum accidit. etenim dixerunt quidam tempus non nisi se-
 cundum rationem dividi posse. insuper alii nonnulli affirma-
 runt dari in mundo corpora quaedam insectilia. quidam
 demum in eam sententiam devoluti sunt ut asseverarint lineam
 eiusdem rationis dari posse, prorsus videlicet insectilem. cae-
 terum si corpus dari contingat quod tribus dimensionibus
 plane et absolute minime discernatur, perfectum nequaquam
 existimabitur. Themist. f. 1 b.

μήν, καὶ τὸ παραλληλόγραμμον εἰς ταύτ' ἀποκαθιστάτω πάλιν, ὅθεν ἤρξατο φέρεσθαι· ποιεῖ γὰρ ὅπως τὸ μὲν παραλληλόγραμμον κύκλον, τὸ δὲ φερόμενον σημεῖον ἐπὶ τῆς εὐθείας ἔλκεται, καὶ ταύτην, ὡς φασίν, ἀπλὴν, διότι ὁμοιομερής. ἀλλὰ καὶ ὁμοιομερής ἐστιν, ἔκ ἐξιν ἀπλῇ· ἡ μὲν γὰρ ἀπλὴ γραμμὴ πάντως καὶ ὁμοιομερής, ἡ δὲ ὁμοιομερής ἐὰν μὴ καὶ μονοειδής ᾖ, καὶ εἰ ἀπὸ κινήσεως γίνετο ὁμοειδής, ὁμοειδής ὑπάρχει καὶ αὐτή, μᾶλλον δὲ μία. καὶ γὰρ ἡ τῆς ἡλιακῆς κινήσεως ἔλκεται ὑπὸ δύο κυκλικῶν γινομένης, τῆς τε τῆς ἡλίου ἐπὶ τῷ ζωδιακῷ καὶ τῆς ἀπλανοῦς, ἐπεὶ δὲ περὶ διαφόρους πόλους ἑκατέρωθεν γίνεσθαι, καὶ ἡ ἔλκεται μικτὴν ἔχει φύσιν. ἔτι δὲ, ἰφθισὶν ὁ Ἀλέξανδρος, αἱ ἀπλᾶι κινήσεις καὶ τὴν πρὸς τὸ πάντες μέσον χέουσιν τὸ ἀπλᾶ εἶναι ἔχουσιν· ἡ μὲν γὰρ περὶ τὸ μέσον, αἱ δὲ ἀπὸ τῶ μέσου καὶ πρὸς τὸ μέσον· ἡ δὲ ἔλκεται ὁμοιότητι. id. f. 4.

269 α. ὡς φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, εἰκότως ἔχει ὑποθετικῶς προήγαγεν, 2. εἰ ἀπλὴ ἡ κύκλω κίνησις καὶ τὰ ἐξῆς, ἀλλὰ παρασυναπτικῶν ἐχρή- 15 σατο τῷ "εἵπερ," ἐπεὶ δὲ προαπέδειξε πάντα τὰ λήμματα. μήποτε δὲ τὸ εἵπερ ὑποθετικόν τι ἐστίν, ἔκ ἰσοδυναμῶν τῷ ἐπειδήπερ· τὸ γὰρ πέρ τῷ εἰ ὑποθετικῶν προσθίμενον ἔκ ἀμείβει τὴν δύναμιν αὐτῶ, ὥσπερ ὅδε τῷ ἐπειδή παρασυναπτικῶν. ὑποθετικῶς δὲ αὐτὸ διὰ φιλόσοφον ἴσως εὐλαβείαν προήγαγεν (*). .. 20 ἰστέον ὅτι καὶ Πτολεμαῖος ἐν τῷ περὶ τῶν Στοιχείων βίβλῳ καὶ ἐν τοῖς Ὀπτικοῖς καὶ Πλωτῖνος ὁ μέγας καὶ Ξεναρχος δὲ ἐν ταῖς πρὸς τὴν πέμπτην ὑσίαν ἀπορίαις τὴν μὲν ἐπ' εὐθείας κίνησιν τῶν ζοικίων γινομένων, ἔτι καὶ ἐν τῷ παρὰ φύσιν ὄντων τόπῳ, ἀλλὰ μὴ πῶ τῶν ἐν καὶ φύσιν ἀπειληφότων εἶναι φασίν. τάτω δὲ καὶ Ἀρι- 25 στοτέλης ἔεικε συγχωρεῖν, καὶ ἐν τῷ τετάρτῳ τῆσδε τῆς προηγουμένης λέγων "τὸ εἰς τὴν αὐτὴν τόπον φέρεσθαι εἰς τὸ αὐτὸ εἶδος ἐστὶ φέρεσθαι" (p. 310 a 33) καὶ ἐν τῇ περὶ Γενέσεως, καὶ Ἀλέξανδρος ἐν ταῖς, ὡς λεχθήσεσθαι. τῷ γὰρ ὄντι εἰ τῶν οἰκίων τόπων καὶ τῆς οἰκίας δόλοῦτος ἐπιέμενα κινεῖται ἀπὸ τῶ ἀλλοτρίων τόπων καὶ τῆς παρὰ 30 φύσιν διαθέσεως, δῆλον ὅτι καὶ καὶ φύσιν ἔχοντα τελῶς κινεῖται, ἀλλ' ὡς φασιν οἱ εἰρημένοι πρότερον ἄνδρες, Πτολεμαῖος Ξεναρχος Πλωτῖνος, καὶ φύσιν ἔχοντα καὶ ἐν τοῖς οἰκίοις τόποις ὄντα τὰ ζοικία ἢ μένει ἢ κύκλω κινεῖται· μένει μὲν ἡ γὰρ δῆλον ὅτι καὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὸ αἶρος τὸ λιμνάζον, κύκλω δὲ κινεῖται τό τε πῦρ καὶ τὸ 35

αἶρος τὸ εὐαγές, τῷ ἕρανῳ συμπεριπολῶντα καὶ τὴν πρὸς αὐτὴν οἰκειότητα. εἰ δὲ ἐν τούτῳ ἀληθές· καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς Μετεωρολογικαῖς (1 4) τὸ ὑπέκκαυμα κύκλω κινεῖται φησί, τε- 4 κμαιράμενος ἀπὸ τῶν κομητῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐν αὐτῷ συνισταμένων φασμάτων ἀνατελλόντων τε καὶ δυνόντων μετ' τῶν ἄσρων, πῶς ἐν ταῖς ὁ Ἀριστοτέλης πρῶτον μὲν πῶς ἀπὸ τῆς παρὰ φύσιν τῶν ὑπὸ σελήνην κινήσεων τὴν πρὸς αὐτὰ ὑπεροχὴν καὶ ἐξαίρεσιν τῶ ἑρανίῳ σώματος ἐπιχειρεῖ δεικνύσαι· ἀλλὰ τούτῳ τὸ ἀπορον μετ' ὀλίγον, ὡς τὸ Ξεναρχος προβαλλομένῳ, διαλύσομεν. 5 νῦν δὲ ἀπορητέον πῶς ἔτε πῦρ ἔτε ἄλλο τι τῶν τεσσάρων κύκλω φέρεσθαι φησιν. . . ὁ Ξεναρχος δὲ δευτέραν ἀπορίαν ἐν τοῖς πρὸς τὴν πέμπτην ὑσίαν ἡπορημένοις μετ' τὴν περὶ τῶν ἀπλῶν γραμμῶν ἀπορεῖ πρὸς τὸ τὰ ἀπλᾶ σώματα ἀπλὴν εἶναι καὶ φύσιν τὴν κίνησιν· ὅθεν γὰρ, φησί, τῶν τεσσάρων ζοικίων ἡδὴ ὄντι καὶ φύσιν 10 ἐξιν ἢ ἐπ' εὐθείαν κίνησις, ἀλλὰ γινομένη μόνον· τὸ δὲ γινόμενον ἔκ ἐξιν ἀπλῶς, ἀλλὰ τὸ τε εἶναι καὶ τὸ μὴ εἶναι μεταξὺ, καθάπερ καὶ τὸ κινούμενον (καὶ γὰρ τούτῳ ἐξιν ἐν μέσῳ τῶ τε ἐπιλαμβανομένου τόπου καὶ τῶ προκατεχομένου), καὶ ἐξιν συγγενὴς ἢ γένεσις τῇ κινήσει, μεταβολὴ τις ὅσα καὶ αὕτη, καὶ διὰ τούτῳ τὸ ἀναφέρεσθαι λεγόμενον πῦρ ἢ φάμεν εἶναι κυρίως πῦρ ἀλλὰ γινόμενον, ἔλκετον δὲ ἐπὶ 15 τὴν οἰκίαν τόπον καὶ ἐπιπολάσαν τοῖς ἄλλοις καὶ ἡρεμήσαν, τότε γίνεσθαι κυρίως· εἰδοποιεῖται γὰρ αὐτό, καθ' ὅσον ἐστὶ κῆφον, τῇ θέσει ταύτῃ. καὶ ἡ γὰρ τότε κυρίως ἐστὶ γῆ, ὅταν ὑποστῇ τοῖς ἄλλοις καὶ τὴν μέσον ἐπίχῃ τόπον, καὶ τὸ ὕδωρ καὶ ὁ ἀήρ, καὶ τὸ μὲν ὕδωρ ὅταν ἐπιπολάσῃ μὲν τῇ γῇ ὑφίσταται δὲ τῷ αἵρι, ὁ δὲ ἀήρ, ὅταν ἐπιπο- 20 λάσῃ μὲν τῷ ὕδατι ὑφίσταται δὲ τῷ πυρὶ. τὸ ἔν τῷ ἀπλῷ σώμα- 25 τος, φησὶν, ἀπλὴν εἶναι καὶ φύσιν τὴν κίνησιν ψευδὸς ἐστίν· δέδεικται γὰρ ὡς καὶ τῷ ὄντι ἀλλὰ τῷ γινόμενῳ συμβεβηκὸς ἐστίν ἢ κίνησις· εἰ δὲ ἄρα χρὴ καὶ τοῖς ἡδὴ ὄντι ἀποδιδόναι τινὰ κίνησιν καὶ ταύτην ἀπλὴν, τὴν ἐγκύκλιον ἀποδιδόναι χρὴ, εἵπερ δύο μόναι αὐτῇ ἀπλᾶι, ἢ τε κύκλω καὶ ἢ ἐπ' εὐθείας, ἢ δὲ ἐπ' εὐθείας γινο- 30 μένων ἐξιν ἀλλ' ἔκ ὄντων τῶν τεσσάρων. ἔκ ἂν ἔν ἀτόπως ἀποδοίη τις τῷ πυρὶ τὴν ἐγκύκλιον, τοῖς δὲ ἄλλοις τρισὶ τὴν ἡρεμίαν. ταύτην τὴν ἀπορίαν λύων ὁ Ἀλέξανδρος. . . ἀπορεῖ δὲ πάλιν ὁ Ξεναρχος, ἔκ ἀνάγκη εἶναι λέγων, εἰ τοῖς ἀπλοῖς φυσικοῖς σώ- 35 40 45 50 55 60 65 70 75 80 85 90 95 100 105 110 115 120 125 130 135 140 145 150 155 160 165 170 175 180 185 190 195 200 205 210 215 220 225 230 235 240 245 250 255 260 265 270 275 280 285 290 295 300 305 310 315 320 325 330 335 340 345 350 355 360 365 370 375 380 385 390 395 400 405 410 415 420 425 430 435 440 445 450 455 460 465 470 475 480 485 490 495 500 505 510 515 520 525 530 535 540 545 550 555 560 565 570 575 580 585 590 595 600 605 610 615 620 625 630 635 640 645 650 655 660 665 670 675 680 685 690 695 700 705 710 715 720 725 730 735 740 745 750 755 760 765 770 775 780 785 790 795 800 805 810 815 820 825 830 835 840 845 850 855 860 865 870 875 880 885 890 895 900 905 910 915 920 925 930 935 940 945 950 955 960 965 970 975 980 985 990 995 1000

(*) p. 268 b 28: Dixi natura ad differentiam animalium et plantarum, siquidem haec quoque initium motus sortiuntur; verum secundum animam, minime autem secundum naturam hoc illis inest. . . dixi autem motuum nonnullos esse simplices, nonnullos vero ex illis quodammodo compositos, non ut id in- 40 sinuarem quod composito, motu sursum inquam ac deorsum, simul defertur, quoniam hoc dissentaneum est ac fieri nullo modo potest, siquidem confringeretur id quod ea ratione movetur; sed id intelligi debet, secundum quod unico motu etiam movetur, verum ille motus est veluti confusus quidam motus ad duas partes, cui equidem sententiae sequentia adstipulan- 45 tur, dum inquit Aristoteles "et quae hoc iure se habent, ab eo praecipue elemento moventur quod in illis praevallet." Themist. f. 2 b 33.

νων κ' φύσιν εἶναι καὶ τὴν ἐν κύκλῳ τινὸς ἢ τινῶν ἢ καὶ πάντων αὐτῶν; ἢ ἥδ' ὅτι καὶ τὸτο προσυποθέμεθα, μίαν εἶναι τὴν ἐκάστω κ' φύσιν. ἔστι δὲ ὅδε δύνατον προσυποθέσθαι· ψευδὸς γὰρ ἐστὶ προφανές· ἐκάτερον ἥδ' τῶν ἐν μέσῳ δύο τὰς κ' φύσιν ἔχει κινήσεις· τό τε ἥδ' ὕδωρ ἐκ μὲν γῆς ἄνω φέρεται κ' φύσιν, ἐκ δὲ πυρός καὶ τῆς 5 αἰέρος εἰς τὸναντίον, ὅ τ' ἀπὸ κάτω μὲν ἐκ τῆς πυρός, ἄνω δὲ ἐκ τῆς ὕδατος. ἀλλ' ὅτι μὲν προσυποθέμεθα μίαν εἶναι τὴν ἀπλῶν κ' φύσιν κίνησιν, ὁκλον... ταύτας μὲν ὅν τὰς ἐνστάσεις τῶν Ξεναρχῶν ἐν τούτοις τίθησιν καὶ διαλύει ὁ Ἀλέξανδρος· λέγει δὲ καὶ ἄλλῃ οὗτος Ξεναρχὸς τοιαύτην. τὴν κύκλῳ κίνησιν ἀδύνατον ἀπλῶς σώματος 10 εἶναι καὶ φύσιν, εἴπερ ἐν μὲν τοῖς ἀπλοῖς σώμασιν ὁμοιομερέσιν ὅσιν ἰσοσταλῇ πάντα τὰ μέρη ἐξίν, ἐν δὲ τῷ κύκλῳ τὰ πρὸς τῷ κέντρῳ αἰεὶ βραδύτερα τῶν πρὸς τῇ περιφερείᾳ ἐξίν, εἴπερ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ ἐλάττωνα κινῶνται διάσασιν, ἀλλὰ καὶ ἐν σφαίρᾳ οἱ περὶ τὸς πόλως κύκλοι βραδύτερον κινῶνται τῶν πόρ- 15 ρωθεν, καὶ τάχιστα πάντων ὁ μέγιστος τῶν παραλλήλων. ῥή- τεον δέ... τελευταῖον δ' ἐν τούτοις μέμφεται Ξεναρχὸς ὅτι περὶ φυσικῶν διδάσκοντες μαθηματικὰς τὰς ἀποδείξεις ποιῶ- μεθα, γραμμῶν εἶδеси προσκεχρημένοι, ὅταν τὰς αἰτίας τῶν ἀπλῶν κινήσεων τῶν ἀπλῶν γραμμῶν ἀπαρτῶμεν... ταῦτα μὲν 20 ὁ Ξεναρχὸς ἀντεῖρηκε πρὸς τὰς ὑπὸ τῶν Ἀριστοτέλους παραληφθεῖ- σας ὑποθέσεις. τῶν δὲ τις ἐφ' ἡμῶν, ὁδὸς ὡς εἰκοιθερατῆς, τῶν τε Ξεναρχῶν τινὰς ἐνστάσεις ὑποβαλόμενος καὶ ἄλλας τοιαύ- τας ἀθροίσας, κατήγορος ἀνέδυν τῶν Ἀριστοτέλους, σκοπὸν μὲν τὸν ὅλον ἐνστασάμενος, ὡς φησὶ, φθαρτὸν ἀποδείξει τὸν κόσμον, ὡς 25 ἐπαθλὸν τι μέγα παρὰ τῶν δημιουργῶν ληφόμενος, εἰ φθαρτῶν μό- νων αὐτὸν ἀποδείξει δημιουργόν, μηδενὸς δὲ ἀφθάρτου. διὰ ταύ- την δὲ τὴν προθυμίαν τοῖς ἐνταῦθα λεγομένοις ὑπὸ τῶν Ἀριστοτέ- λους ἀντιλέγειν προτίθεται διὰ πολυσίχων βιβλίων, ὅ μόνον τῷ πληθεὶ καταπλήττειν ἐλπίσας τὸς ἀνόητους, ἀλλὰ καὶ ἀποτρέπων 30 οἷμαι τὸς πλείους καὶ μάστιγα τὸς καθαριωτέρους τῆς τῶν διωλυ- γίων φληνάφων ἐντεύξεως... εἰ δὲ περὶ φανερὰ πρὸς τοὺς ἀνδρά- τῶτον τραχύτερον ἀπορρίπτων λόγον, μὴ νευμεσῇσιν τις· ἢ ἥδ' ἔστι μοι τις πρὸς τὸν ἀνδρα φιλονεικία, ὃν ὅδε θεασάμενος οἶδα πῶποτε, ἀλλὰ πρῶτον μὲν ἐμμελῆ δίκην ἄξιον ἐπιτιθέναι τέτρω παρὰ Ἀρι- 35 στοτέλους μὲν καὶ τῶν ἐξηγητῶν αὐτῶν μαθόντι, εἴπερ τι ἄρα περὶ τέ- των μεμάθηκεν· ἢ ἥδ' ἀπὸ Μενάνδρου καὶ Ἡρωδιανῶν καὶ τῶν τοιούτων ἤλθεν ἡμῶν ἀκριβέστερον Ἀριστοτέλους τὰ περὶ τῆς φύσεως τῶν ὄν- των πεπαιδευμένος... εἰ δὲ ἐν ἄλλοις τὰ κύκλῳ φερόμενα σώ- ματα περὶ τῆς παντὸς κέντρον κινεῖσθαι φησιν, ἴσμεν ὅτι καὶ τὰς 40 τῶν πρεσβυτέρων ἀστρονόμων ὑποθέσεις ποιεῖ τὸν λόγον (ὁ Ἀρι- στοτέλης)· οἱ ἥδ' περὶ Εὐδόξου καὶ Καλλιπποῦ καὶ μέχρι τῶν Ἀριστο- τέλους τὰς ἀνεπιτήδευτας σφαῖρας ὑποθέμενοι ὁμοκέντρος τῷ παντί, δι' ἐκείνων ἐπειρῶντο σώζειν τὰ φαινόμενα, περὶ μὲντοι τῆς τῶν παντὸς κέντρον πάσας λέγοντες κινεῖσθαι τὰς σφαῖρας, τῶν δὲ ἀπο- 45 γείων καὶ περιγείων καὶ τῶν δοκύντων προποδισμῶν καὶ ὑποποδισμῶν καὶ τῶν ἐν ταῖς κινήσεσι φαινομένων ἀνωμαλιῶν τὰς αἰτίας ἐκ ἰσχύοντες κατ' ἐκείνας τὰς ὑποθέσεις ἀποδιδόναι. διὰ τοιούτων οἱ

περὶ τὸν Ἰππάρχον, καὶ εἰ τις πρὸς τούτῳ, καὶ μὲν τούτῳ ὁ Πτολεμαῖος, τὰς ἐκκέντρος σφαῖρας καὶ τὰς ἐπικύκλους ὑπέθετο, διὰ τούτων τῶν μὲν περὶ τῆς τῶν παντὸς κέντρον πάντα κινεῖσθαι τὰ ὑράνια παριδόντες, τῶν δὲ εἰρημένων πρότερον τὰς αἰτίας τὰς ὑπ' ἐκείνων παραλη- φθεῖσας ἔτοι κατ' αὐτὰς τὰς ὑποθέσεις ἀποδιδόντες. ὁ ὅν Ἀρι- στοτέλης ἐνταῦθα μὲν ὅδε λέγει περὶ τούτων, ἐν οἷς δὲ λέγει, ταῖς τῶν προτέρων ὑποθέσεσιν ἀκολουθῶν φαίνεται. ὁ δὲ ὅτι τῆς περὶ τὰς ὑποθέσεις ταύτας διαφέρεισθαι ἐκ ἔστιν ἐγκλημα· τῶν προ- κείμενων ἐστὶ, τίνος ὑποτεθέντος σωθεῖν ἂν τὰ φαινόμενα. ὅδε ὅν θαυμάζον, εἰ ἄλλοι ἐξ ἄλλων ὑποθέσεων ἐπειράθησαν διασω- σαι τὰ φαινόμενα. οἱ δὲ ἀσέρες εἰ κινῶνται περὶ τὰ ἑαυτῶν κέν- τρα, ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς τῶν παντὸς ὑπὸ τῶν σφαιρῶν περιγόμενοι κινῶνται. παρὰ τίνι δὲ τῶν ἀστρονόμων εὗρεν ἔστος ὅτι οἱ ἀσέρες περὶ τὰ ἑαυτῶν κέντρα κινῶνται; ἢ παρὰ τῶν ἐν τοῖς κανόσι τῶν Πτολεμαίων παρακῆσας ὅτι ἄλλοι μὲν εἰσιν ἀριθμοὶ τῶν κέντρων τῶν ἐπικύκλων, ἄλλοι δὲ αὐτῶν τῶν ἀσέρων, ἐνόμισε τέτρες τῆς περὶ τῶν οἰκειῶν κέντρον τῶν ἀσέρων κινήσεως εἶναι; ἐκ ἐπιστήσας ὅτι οἱ μὲν ἀριθμοὶ ἔτοι ὡς μεταβαίνοντες εἰσι τῶν ἀσέρων, ἢ δὲ περὶ τῶν κέν- τρων κινήσεως ἢ γίνονται μεταβαίνοντες αὐτῶν, ἀλλ' οἱ μὲν τῶν κέντρων τῶν ἐπικύκλων ἀριθμοὶ τὴν κίνησιν δηλῶσι τῶν ὁμοκέντρων ἢ ἐκκέντρων, ἐφ' ὅ φέρει ὁ ἐπικύκλος, οἱ δὲ τῶν ἀσέρων τὴν κίνησιν τῶν ἐπικύκλων, ἐφ' ὅ φέρει ὁ ἀσὴρ. αὐτῶν μὲντοι τῶν ἀσέρων τὴν περὶ τῶν ἑαυτῶν κέντρον κίνησιν ἀδύνατον καταλαβεῖν ἐν πόσῳ χρόνῳ ἀποκαθίσταται· ὅτε ἥδ' μεταβαίνει τόπον ἐκ τόπου καὶ ταύτην τὴν κίνησιν. διὸ τῶν μὲν ἀστρονόμων ὁδοὶ ἐπεχείρησε τὴν τῶν ἀσέρων περὶ τῶν ἑαυτῶν κέν- τρων ἀποκατάσασιν εἰπεῖν ἐν πόσῳ χρόνῳ γίνονται (ὅδε ἥδ' κατα- ληπτὴν ἦν), ὁ μὲντοι Πλάτων καὶ ταύτην οἶδε τῶν ἀσέρων τὴν κίνη- σιν· ὁ δὲ Ἀριστοτέλης τί περὶ τῆς τῶν ἀσέρων κινήσεως δοξάζει, ἐν τῷ δευτέρῳ ταύτης τῆς πραγματείας ἐρεῖ... ἐπειδὴ δὲ πολλὰ πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον εἶπε δεικνύντα μὴ ἀπλήν ἀλλὰ μικτὴν ὅσαν τὴν τῶν ὑπεκαύματος κίνησιν, ὀλίγα τούτων βασιανίσσον. id. f. 5-9.

ἀπορῶσι δὲ τινες, ὡς φησὶν Ἀλέξανδρος, πρὸς τὸν εἰρημένον 269 a λόγον, ὅτι τῆς τελειότερον πρῶτον τῇ φύσει καὶ τῆς πρῶτον ἀπλῆς- 19 ρον. εἰ ἥδ' τελειότερος ὁ κόσμος τῶν ἐξ ὧν ἔστι, τῆς δὲ τελειότερον πρῶτον, τῆς δὲ πρῶτον καὶ ἀπλῆς, ἔστι ὁ κόσμος καὶ πρῶτος τῶν ἐξ ὧν ἔστι καὶ ἀπλῆς ἐκείνων· ἢ προὔπαρχει δὲ ὁ κόσμος τῶν αὐτῶν μερῶν, ὡς φησὶν Ἀλέξανδρος... ἀπορεῖ δὲ καὶ ἐνταῦθα τὰς αὐτὰς πάλιν ἀπορίας ὁ Ξεναρχὸς, πρῶτον μὲν ὅτι μαθηματικοῖς ἐχρήσατο τοῖς λήμμασιν ὁ λόγος, τῇ εὐθείᾳ καὶ τῷ κύκλῳ, δεύ- τερον ὅτι ἐκ ἔστιν ἀπλῆς σῶμα φυσικὸν καὶ τῆς περιφερῆς κινέ- μενον διὰ τὴν ἰσοσταλῇ κίνησιν τῶν πρὸς τῷ κέντρῳ καὶ τῶν πρὸς τῇ περιφερείᾳ καὶ τῶν ἐν μέσῳ τέτων κινεμένων. τρίτον ὅτι καὶ ἔστι τῆς κύκλῳ κινεμένου, ἀλλ' ἐκ ἄλλο πρὸς τοῖς τέτρασιν, εἴπερ καὶ ἐκείνων τὰ μὲν μένει τὰ δὲ κύκλῳ κινεῖται. ὅταν ὅν ἡ τελεία, μάστιγα τῷ πυρὶ ὑπάρχει· τὴν ἥδ' ἐπ' εὐθείας, ὡς καὶ τῷ Ἀριστο- τέλει δοκεῖ, ἀτελῇ ὅσαν ἀτελῇ· ἐπὶ ὅντα κινεῖται. ταύτας τὰς ἐνστάσεις ὡς ἡδη προτεθείσας τε καὶ διαλυθείσας ὁ δὲ Ἀλέξανδρος

ἤξιωσεν ἐκθέσθαι, καὶ ἐγὼ δὲ πειρασόμην λοιπὸν τὰς τοιαύτας παρα-
τρέχειν· ὁ δὲ νεαρός ἡμῖν ὅτος κόραξ, μάλλον δὲ κολοῖς, “ἀκραντα
γαρυόμενος Διὸς πρὸς ὄρθια θέων” καὶ τὴν μεγαλορρημονα Πίν-
δαρον (Οἱ. 2 87), καὶ πρὸς τὰ ἐνταῦθα τῷ Ἀριστοτέλει ῥηθέντα
παρακυδόμενος πρώτην μὲν ἔνστασιν ἐπάγει τὴν τῷ Ξενάρχῃ τρίτην
ὑποβαλλόμενος. id. f. 10.

269 δ ἀπορεῖ πρὸς ταῦτα ὁ Ἀλέξανδρος ἐπὶ τῷ ὑπεκκαύματος, καὶ
1. τῷ Ἀριστοτέλει λέγοντος ὅτι τὸ ἐφεξῆς σῶμα τῷ κυκλοφορητικῷ
ἀεὶ ὑπ’ ἐκείνῃ περιφέρει) κύκλῳ, καὶ τῷ Ξενάρχῃ δὲ ἐνισταμένῃ.
ἐρωτητέον ὅν, φησί, πότερον παρὰ φύσιν ἐστὶν ἐκείνῃ ἢ κύκλῳ κί-
νησις ἢ καὶ φύσιν· καὶ εἰ λέγοι τις παρὰ φύσιν, ἔσται τις αὐτῇ καὶ
φύσιν ἢ ἐπὶ τῷ ἄνω· ἐπειδὴ ὅν παρὰ φύσιν ἐκείνῃ ἢ ἐπὶ τῷ κάτω,
δύο ἐνὶ ἐναντία ἔσται, ὥστε κυκλοφορητικὸν καὶ φύσιν ὅ τε ἀπὸ καὶ
τῷ πῦρ. ἀπορεῖ δὲ πρῶτον ὡς ἐπὶ ἑλληνικῆς ἢ λιθίνης σφαίρας· ἐάν
γάρ τις αὐτὴν κινῶν κύκλῳ ἐρωτήσῃ πότερον παρὰ φύσιν ἐστὶν ἢ
κύκλῳ κίνησις αὐτῇ, δειχθήσετ’ ὅτι ὁ παρὰ φύσιν· ἔσται γὰρ τις
αὐτῇ καὶ φύσιν ἢ ἢ ἄνω ἢ ἢ κάτω· ὁ γὰρ εἰσὶν ἄλλαι παρὰ ταύ-
τας ἀπλᾶι· ὁποτέραν δὲ ἂν εἴπῃ τις, ἢ ἑτέρα ἐναντία ἔσται· ἔστι
δὲ καὶ ἢ κύκλῳ παρὰ φύσιν ὅσα ἐναντία· δύο ἄρα ἐνὶ ἐναντία ἔσται.
ἴνα ὅν μὴ τῷτο συμβῇ, καὶ φύσιν ἀνάγκη λέγειν καὶ τῇ τοιαύτῃ
σφαίρᾳ τὴν κύκλῳ κίνησιν. ὁ γὰρ ἀναγκαῖως δὲ οἶμαι σφαῖραν
ὑπέθετο· ὅθεν καὶ ὁ Ἀριστοτέλης ὡς ἐπὶ σφαιρικῇ τῷ ἕρῳ
ποιεῖ) τὴν λόγον, ἀλλ’ ἀπὸ τῆς κύκλῳ κινήσεως ἐπιχειρεῖ, κύκλῳ
δὲ δύναμι’ κινεῖσθαι καὶ κύβος καὶ ὅλως τὰ μὴ κυκλικὰ τῶν σωμάτων.
λύει δὲ τὴν ἀπορίαν ὁ Ἀλέξανδρος λέγων ὅτι ὅτε τὸ συμπεριεργό-
25 μενον τῷ ἕρῳ σῶμα κυκλοφορητικῶς κινεῖ)· ὅθεν γὰρ ἐστὶν
ἀπλῇ ἢ κίνησις αὐτῇ· περιφερομένη καὶ αὐτῇ ἀνάγκη, εἴ τι μὲν κα-
φον ἐν αὐτῷ, ἄνω φέρεσθαι, εἴ τι βαρὺ, κάτω· μικτὴ ὅν ἢ κίνησις.
ἀλλ’ ὅθεν ἢ λιθίνῃ σφαίρᾳ ἢ ἑλληνικῇ κύκλῳ κινεῖ), φησὶν, ἀλλ’
ἄνω καὶ κάτω, εἴπερ ἄνω μὲν τὸ ἀπὸ τῷ μέσῳ τῷ παντός, κάτω δὲ
τὸ πρὸς τὸ μέσον. ἀλλὰ τῷτο μὲν ἐτοιμότερον ἢν οἶμαι λύειν λέ-
γοντα μὴ φυσικὴν εἶναι τὴν τοιαύτην κίνησιν μηδὲ ἀπλῆ, ἀλλὰ
τεχνητὴν καὶ συνθετὴν, καὶ διὰ τῷτο μήτε ταύτῃ καὶ φύσιν μήτε
ἄλλῃ τινί· ὥστε ὅθεν παρὰ φύσιν, εἴπερ μηδὲ ἄλλῃ καὶ φύσιν.
id. f. 12 b.

269 δ εἰ ὅπως ἀκύσσομεν τῷ ῥηθέντος, ὅθεν ἐνδεῖν τι τῇ λέξει φήσο-
10. μεν, καθάπερ ὁ Ἀλέξανδρος λέγει, ὅς καὶ τῷτο προσέθῃσιν, ὅτι οἱ
λέγοντες αὐτὴν λεπτυνόμενον καὶ ἀτροφῶν κύκλῳ κινεῖσθαι περὶ τὴν
τροφὴν διὰ τὴν ἐπ’ εὐθείας εἰς ὕψος ἀνάστασιν, τῆς τροφῆς μηκέτι
πρὸς αὐτὴν ἀφικνεμένης, καὶ ὅτι οἱ ὁμολογῶσιν αὐτὴν παρὰ φύσιν κί-
40 νεῖσθαι, ὑπὸ τῆς τροφῆς ἀγόμενον βία· ἢ δὲ βίαιος κίνησις παρὰ
φύσιν. id. f. 13.

269 δ ἐν τούτοις τοῖς ἐγκειμένοις ἡδὴ ῥητοῖς ὁ Ξενάρχῃς ἐνίστα), καὶ
14. πρὸς ἄλλα μέν, περὶ ὧν ἡδὴ εἰρή), καὶ μέντοι πρὸς τὸ ἐν ἐνὶ λέ-
γεσθαι ἐναντίον· ῥᾶδιον γάρ, φησί, βιασάμενοις κινῆσαι τὸ πῦρ
καθ’ ὅτιον γραμμῆς εἶδος, εἴτε ἀπλῆν εἴτε καὶ ποικίλον. λέγομεν
δέ, φησί, καὶ ἐν τοῖς περὶ τῶν ἡθῶν λόγοις ἐκάστη τῶν ἀρετῶν
δύο εἶναι τὰ ἐναντία, ὡς φρονήσῃ μὲν πανουργίαν καὶ εὐθείαν, ἀν-

δρεῖα δὲ θρασύτητα τε καὶ δειλίαν, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως. ῥη-
τέον δὲ πρὸς μὲν τὸ πρῶτον... τῷτο δὲ καὶ αὐτὸς προσελθὼν συνεῖ-
δεν, ὅτι τῇ μὲν εὐθείᾳ ἢ πανουργίᾳ ἀντίκει) καὶ τῇ θρασύτητι ἢ δει-
λίᾳ, τῇ δὲ φρονήσῃ ὅτε πανουργία ὅτε εὐθεία ἀλλὰ τὸ ἀμφοῖν
κοινόν, καὶ τῇ ἀνδρείᾳ τὸ κοινόν θρασύτητος καὶ δειλίας, ὥσπερ τῷ μὲν
ὑπερβαλλόντι τὸ ἐλλείπον ἀντίκει), τὸ δὲ κοινὸν ἀμφοῖν ἢ ἀνισότης
τῇ ἰσότητι. ἀλλ’ εἰ ταῦτα ἀληθῆ, φησὶν, ὅκ ἀνάγκη τὸν ἕρῳ
πέμπειν τινὸς εἶναι σώματος διὰ τὸ μὴ δύο ἐνὶ ἀντικείσθαι, τὴν
κύκλῳ τῷ πυρὸς καὶ τὴν ἐπὶ τὸ κάτω ἡτοῖ ἐπὶ τὸ ἄνω· ἀντικείν) καὶ
ὡς μὲν ὑπερβολὴ καὶ ἑλλειψις ἢ ἐπὶ τὸ ἄνω τῇ ἐπὶ τὸ κάτω, ὡς δὲ
ἀνισότης πρὸς ἰσότητα ἢ ἀμφοῖν κοινή, ταῦτέστιν ἢ ἐπ’ εὐθείας πρὸς
τὴν κύκλῳ. ταῦτα δὲ εἰρή) μὲν γλαφυρῶς, ὅθεν δὲ οἶμαι πρὸς
τὴν ὑπὸ τῷ Ἀριστοτέλει λεγομένην ἐναντίωσιν. id. f. 13 b.

ἔπειτα καὶ ὅτε τὸ αὐτὸ δεικνυσὶν οἶμαι κοινῶς ἐπὶ τῷ ὅλῳ καὶ 270 α
τῶν μορίων, ὅτι ἀδύνατον τὴν καὶ τόπον κίνησιν κινήθῃναι ἢ ἄνω
ἀνελκόμενον ἢ κάτω κατασπώμενον. δεικνυσὶ δὲ διὰ τῆς προσε-
χῶς ἐπὶ τῷ ὅλῳ ῥηθείσης ἀποδείξεως, συντόμως αὐτῆς ὑπομνή-
σας “ὅτε καὶ καὶ φύσιν” φησὶν... καὶ οἶδα μὲν ὅτι περὶ τῷ
βαρέος καὶ κῆφου ἄλλως μὲν ὑπὸ τῷ Πλάτῳ ἄλλως δὲ ὑπὸ τῷ
Ἀριστοτέλει τεθέντων ἔδει τι καὶ τῷτο τὸν τόπον εἰπεῖν· ἀλλ’ ἴνα
μὴ οἷς τὰ αὐτὰ λέγω, φυλάττω ταῖς ἀντιλογίαις αὐτά. ἐπειδὴ
δὲ καὶ εἰς τὸ μέγα πέλαγος ἐμπέσῃ τις καὶ εἰς κολυμβήθραν,
μάλλον δὲ καὶ εἰς βορβορῶδες τελμάτιον, νήχεσθαι ἀνάγκη, φέρε
πάλιν ἐκτραπέντες τὰ τῷ Τελχίνῳ ἰδῶμεν ῥήματα... πρὸς δὲ
τὸν Ξενάρχῃν λέγοντα μὴ ὑγιῶς ἀποδεδοσθαι κῆφον τὸ πᾶσιν ἐπιπο-
λάζον, διότι κάτω ὅν τὸ πῦρ ὅπω ἐπιπολάζει, ὥστε ὅθεν κῆφον ὅπω
ἐστὶ, μὴ ὅν δὲ κῆφον ὅθεν ἐπὶ τὸ ἄνω κινήσε), ῥητέον οἶμαι προχεί-
ρως ὅτι πεφυκὸς πᾶσιν ἐπιπολάζειν εἶρη), ὅπερ ἐπὶ τῶν ἄνω καὶ
κάτω φερομένων προσέθηκεν εἰπὼν “βαρὺ μὲν ὅν ἐστὶν” (p. 269 b
23)... ὅρα πόσον ἐν ὀλίγοις φαίνε) τὸ τῷτο τῷ ἀνδρὶ ἀνεπίστα-
τόν τε ἅμα καὶ ἀπαίδευτον, καὶ μάλα εἰ καὶ γραμματικὸς ἐστὶν,
ὥσπερ ἐπιγράφει, πρῶτον μὲν ὅτι ταῦτ’ ἐνόμισε τὸ ἄνω καὶ τὸ ἐπὶ τὸ
ἄνω... λέγει δὲ ὅπως (ὁ γραμματικὸς) ἐν τῷ ἰγ’ κεφαλαίῳ τι
δευτέρῃ αὐτῷ βιβλίῳ... ταῦτα ὅν ἐν τούτοις αἰτιώμενος αὐτὸς

35 μὲν ὅκ ἀδύνατον εἶναι φησὶ τὴν αὐτὴν κίνησιν καὶ ὡς ὑπὸ ψυχῆς
ἅμα καὶ ὡς ὑπὸ φύσεως γίνεσθαι, ὡς εἴ τις, φησὶν, ἐπινοήσῃ τῶν
πτηνῶν τι ζῶον ἐπ’ εὐθείας ὡς ἐπὶ τὸ κέντρον τὴν πτήσιν ποιῶμε-
νον· συντρέχει καὶ τῇ φυσικῇ ῥοπῇ τῷ σώματος ἢ τῆς ψυχῆς
ὁρμή. τὸν δὲ Ἀριστοτέλην νομίζει μὴ ὅπως ἔχειν ἐνταῦθα, καὶ τὴν
Ἀλεξάνδρῳ ἐξηγήσιν τῷτο λέγεσθαι ἀποσκευαζόμενος. χρηὲν ὅν
ἀκῶσαι τῆς Ἀριστοτέλεις λέξεως, εἰς ἣν ἀποτεινόμενος ταῦτα
πάντα γέγραπεν, ὅπως ἔχουσιν “ἀλλὰ μὴν ὅθεν ὑπὸ ψυχῆς εὐλο-
γον ἀναγκαζέσθης μένειν αἰδίων· ὅθεν καὶ τῆς ψυχῆς οἷον τε εἶναι
τὴν τοιαύτην ζωὴν ἄλυπον καὶ μακαρίαν· ἀνάγκη καὶ τὴν κίνησιν
μὲν βίας ὅσαν, εἴπερ κινεῖ, φέρεσθαι πεφυκὸς τῷ πρῶτῳ σώ-
ματος ἄλλως κινεῖ συνεχῶς, ἄχολον εἶναι καὶ πάσης ἀπηλλαγμέ-
νην ῥαζώνης ἔμφρονος.” τίς ὅκ ἂν ἀκῶσας τῷ Ἀριστοτέλει καὶ
φυσικὴν τὴν κύκλῳ κίνησιν καὶ ἐμφυχον τὸν ἕρῳ λέγοντος, ἐν-

νοήσαι ὅτι διὰ τούτων πρὸς ἐκείνους ἀποτείνει) τὰς ψυχικὴν μόνον λέγοντας τὴν κύκλῳ κίνησιν, ἢ καὶ φύσιν μὴ προσλογιζομένους;... εἰπόντος δὲ τῷ Ἀλεξάνδρῳ αἰτίαν εἶναι τὸ σῶζεσθαι καὶ συμμένειν τὰ φοιχεῖα καὶ μὴ φθερεῖσθαι ὑπ' ἀλλήλων τὴν τῶν δυνάμεων αὐτῶν ἰσότητα, πολὺ δὲ ἂν ὑπερβάλλοι ὁ ἀήρ, εἰ μέχρι τῷ ἕρπιδι δίκη, 5 καὶ πρὸς ταῦτα ἀντιλέγων ὅτος καὶ ὀλίγον φησὶν ἐνδέχεσθαι ἀέρα πανυ κατεψύχθαι ἢ θεθερμάνθαι καὶ πολὺν ἡρεμαιότερον... ὅτι δὲ ἐδὲ τούτο τῆς Πλάτωνος ἀπάδει παραδόσεως, ὑπέμνησα καὶ πρότερον ἐκ τῷ καὶ τὴν Πλάτωνα ἄλλοις μὴ χήμασι τὰ ὑπὸ σελήνῃ φοιχεῖα διαζωγραφῆσαι τὴν δημιουργὸν εἰπεῖν, ἄλλῃ δὲ τὸ ἑρπιδίον σῶμα, 10 καὶ μέντοι καὶ ἐκ τῶν ὑπὸ τῷ Ξενοκράτους περὶ τούτων ἰσορηθέντων, ὧν ἐδὲ ἂν εἴη χεῖρον καὶ νῦν ὑπομνήσαι, ἐν τοῖς περὶ τῷ Πλάτωνος βίβιν γεγραμμένοις ὧδε "τὰ μὲν ὅν ζῶντα πάλιν ὅτως διηγεῖτο εἰς ἰδέας τε καὶ μέρη, πάντα τρόπον διαιρῶν, ἕως εἰς τὰ πάντων φοιχεῖα ἀφίκετο τῶν ζώων, ὃ δὴ πέντε χήματα καὶ σώματα ὠνόμαζεν, εἰς αἰθέρα καὶ πῦρ καὶ ὕδωρ καὶ γῆν καὶ ἀέρα." καὶ ταῦτα μὴ ἀρκεῖ τῶν περὶ τῶν Πλάτωνι τε καὶ Ἀριστοτέλει δοκούντων ἐν τοῖς προκειμένοις... ἰδὲ καὶ τῶν ἄλλων ἀξέρων πολλὰ πυρὸς μετέχειν λεγομένων καὶ πύριον, ὡς φασιν, ἔχοντων τὸ χρωμα ὁ τῷ Κρόνῳ ἀσὴρ ψύχειν τε καὶ συγκαίειν τὰ τῆδε πεπίευσθαι καὶ ὁ γῆλον ὅτι καὶ 20 τὴν αὐτὴν λόγον ψυχρὸς ἂν εἴη καὶ αὐτὸς καὶ ὁ πύριος ἀλλ' ὕδατος μάλλον. ἀλλ' ὅτε ὁ ἥλιος ὡς πῦρ ὦν τούτο τὸ συνεγνωσμένον θερμαίνει, ὅτε ὁ Κρόνιος ἀσὴρ ὡς ὕδατος ψύχει, ἀλλὰ κοινῶς μὴ πάντες ταῖς αὐτῶν ἀσωμάτοις δυνάμεσι τρέψουσιν τὰ τῆδε σώματα πρὸς τὰς αὐτῶν ιδιότητας, ὥσπερ καὶ τῆς ψυχῆς αἰδομένης 25 καὶ συνοφρυνῆσθαι τὸ σῶμα ποιεῖ. ὁ μέντοι ἥλιος καὶ ταύτῃ τῇ δυνάμει καὶ τῇ τῶν ἀκτίνων παρατρίβει θερμὸν τὴν ἀέρα ποιεῖ καὶ δι' αὐτῶν τὰ ἄλλα θερμαίνει. id. f. 15 b.

270 a τῆς μελίζονος (προτάσεως) τὴν ἀπόδειξιν ἀνέπεμψεν εἰς τὸ 30 17. πρῶτον βιβλίον τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως (c. 7). ἐκείνους γὰρ πρῶτος λόγος εἶπεν ὡς περὶ τῶν φυσικῶν ἀρχῶν πραγματευομένης... τούτο τέθεικε διὰ τῷ "τῶν δὲ ἐναντίων" φυσικῶν δηλονότι "καὶ αἱ φοραὶ ἐναντίαι," καὶ τὸ συμπέρασμα, ὅτι κύκλῳ φερόμενον ἔκ ἔχει ἐναντίον. ἐνταῦθα δὲ πάλιν τὴν μὲν μελίζονα πρότα- 35 σιν ὡς ἐναργῆ παρέλαβεν. τῶν γὰρ ἐναντίων φυσικῶν εἰδῶν καὶ αἱ φύσεις ἐναντίαι, ὥστε καὶ αἱ κινήσεις· ἀρχὴ γὰρ κινήσεως ἡ φύσις... καὶ διὰ τούτο θεογονίας ἡμῶν οἱ θεοὶ ἄνδρες παραδεδωκάσι, θεῶν μὲν πλῆθος τὸ ἐν τῷ ἐνὶ μένῳ, καὶ ὡς ἂν εἴποι τις, καὶ πολλὰ πλασιασμοὶν ἐκείνῳ προῖόν, γένεσιν δὲ ὑμῶντες αὐτῶν καθ' ὅσον 40 ἀπὸ τῷ ἐνὸς ὑφέσκειν, ὥσπερ καὶ ἀριμῶν γένεσιν τὴν ἀπὸ τῆς μονάδος θεωρημένην προδοισμόν, καθ' ὅσον μέντοι ἐν τῷ ἐνὶ μένῳ ἡνωμένον καὶ ἄκραν ἔνυσιν ἐξίν, ἔπω διακρίσεως ἀναφανείσης... τῆς δὲ ἐτέρας (προτάσεως) τὴν ἀπόδειξιν ἀνέπεμψεν εἰς τὰ ῥηθέντα καὶ τὸ πρῶτον τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως, ὧν καὶ ἐγὼ καὶ 45 δυνάμειν διὰ πλειόνων τὴν διάρθρωσιν ἐποιήσαμην. τούτων δὲ κειμένων συνάγει ὅτι τὸ κυκλοφορητικὸν σῶμα, μὴ ἔχον μήτε ἐξ ἑ γένῃ μήτε εἰς ὃ φθαρεῖ, ἀγέννητον καὶ ἀφθαρτον ἔσται. ἐπιση-

μαίνει) δὲ ὁ Ἀλεξάνδρος ἐν τούτοις ὅτι εἶπερ ἐναντία μάλις καὶ φύσιν ἐστὶ τὰ τὰς ἐναντίας ἔχοντα κινήσεις, ἐναντία τῷ πυρὶ μάλλον ἔσται ἢ γῇ ἢ ὕδωρ καὶ φύσιν. καίτοι τὸ μὲν ὕδωρ ψυχρὸν καὶ ὑγρὸν ὑπάρχον κατ' ἀμφω τὰς ποιότητας ἀντίκειν) τῷ πυρὶ θερμῷ καὶ ξηρῷ ὑπάρχοντι, ἢ δὲ γῇ ψυχρῇ καὶ ξηρῇ ὅσα καθ' ἑν μόνον τὸ ψυχρὸν. καὶ τούτο δὲ ἐπισημαίνει, ὅτι εἰπὼν ὁρθῶς τὴν φύσιν τὸ μέλλον ἔσεσθαι ἀγέννητον ἐξελέσθαι ἐκ τῶν ἐναντίων, ἐνεδείξατο ὅτι καὶ φύσιν ἔχειν χρὴ τὸ ἀγέννητον τὰ ὑράνια, καὶ μὴ ὡς τινες φθαρτὴν μὲν αὐτῇ αὐτῇ φύσει ποιεῖσιν, αἰτήματα δὲ αἰτῶνται 5 τινὰ ἀφθαρτον αὐτῇ ποιεῖν ἐθέλοντες. καὶ ἔοικεν εἰς τὴν Πλάτωνος ἀπορίπτειν εἰπόντα (Tim. p. 41) "ἀθάνατοι μὲν ἔκ ἐσε τὸ πάμπαν, ὃ μὴ λυθίσσεσθαι γε διὰ τὴν ἐμὴν βουλὴν" ὡς ἀπὸ τῷ δημιουργῷ λέγοντα. id. f. 21 b.

σημειωτέον, φησὶν ὁ Ἀλεξάνδρος, ὅτι ἡ λέξις ἔκ ὡς ἀναγ- 270 a 25. καὶ ἀλλὰ καὶ τὸ εὐλογον εἶρη. ἐδὲ γὰρ εἰ ἐν τοῖς πάχειν πεφυκόσιν αἱ ἔξεις μὲν πάθος, ἥδη καὶ ἐν τοῖς ἀπαθείσιν ἀναγκαῖον· ὅτε εἰ τὰ ἀλλοιούμενα αὐξάνονται καὶ μεινύμενα ὀρῶμεν ἐν τοῖς παρ' ἡμῶν, εὐλογον καὶ καθόλου, εἰ τι ἀλλοιοῖ, τούτο αὐξέσθαι· εἰ μὲν γὰρ ἡ ἀλλοιοῖ, ταύτῃ αὐξέσθαι καὶ μεινέσθαι, ἀνάγκη ὁ λόγος ἔχει, εἰ δὲ μή, 5 ἔ. ἀλλὰ καὶ ἐν Κατηγορίαις (c. 14), φησὶν, αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης εἶπεν ὅτι ὅτε αὐξέσθαι ἀναγκαῖον ἐστὶ τὰ καὶ πάθος κινούμενα ὅτε μιν αὐξέσθαι. ὦν μὲν γὰρ, φησὶν ὁ Ἀλεξάνδρος, καὶ τῇ ὁσίᾳ τῇ καὶ τῇ εἰδῇ ἐστὶ τι ἐναντίον καὶ τοῖς πάθεσιν, ταῦτα διὰ τὴν κατ' ὁσίαν ἐναντίωσιν ἔσται ὁμοῦ μὲν γενητὰ καὶ φθαρτὰ, ὁμοῦ δὲ αὐξήσθαι τε καὶ μεινέσθαι, διὰ δὲ τὴν καὶ πάθος ἀλλοιωτὰ· ὅσα δὲ μηδεμίαν ἔχοντα 10 κατ' ὁσίαν ἐναντιότητα ἐν ποιότησιν ἐξῆς ἐχέσθαι ἐναντίωσιν, ταῦτα ἀγέννητα ὄντα καὶ ἀναίξετα ἐδὲν κωλύσει ἀλλοιοῦσθαι καὶ ὅτω πάχειν. σημειωτέον δὲ, φησὶ, καὶ ὅτι ἐὰν διὰ τὸ μὴδὲν ἐναντίον εἶναι αὐτῶν τῇ συμβεβηκυῖα ποιότητι ἀναλλοιώτα αὐτὰ δεικνύσι· καίτοι ἐκρήσατο ἂν αὐτῷ, εἰ ὅπως ὤρετο, ὥσπερ καὶ ἀγέννητα ἐδείκνυ τῷ μὴδὲν εἶναι ἐναντίον. καὶ τοῖς λέγουσι, φησὶν, ἄποιοι Ἀριστοτέλῃ τὸ εἶ σῶμα λέγειν, καὶ ἐντεῦθεν δεικνύον ὅτι μὴ ἴσασιν αἱ λέγουσιν· εἰ γὰρ ἄποιοι ἔλεγον αὐτῶν εἶναι, ῥᾶλλον ἢ αὐτῷ ἐντεῦθεν 15 δεῖξαι ὅτι ἀναλλοιώτων· ὁ γὰρ μὴ τὴν ἀρχὴν ἔχει ποιότητα, ἐδὲ ἂν καὶ ποιότητα μεταβάλλοι. ἐπεσημηνάμην δὲ, φησὶ, τούτο ὑπὲρ τῷ δεῖξαι ὅτι καὶ συμβαίνει τὸ μὲν ἥλιον σῶμα κυκλοφορητικὸν θερμοινομένον ὑπὸ τῆς τῷ ἥλιῳ περιφορᾷ διαπέμπειν τῷ ὑπ' αὐτῷ σῶματι τὴν ἀπὸ τῆς ἐκείνῃ κινήσεως γινομένην θερμότητα, ἐδὲν ἄποιν ἐπιφέρει τῇ τῷ κυκλοφορητικῷ σώματος ὁσίᾳ· ἐ γὰρ 20 πάντως τὸ ἀλλοιούμενον φθαρτόν, ἀλλ' ὅσα κατ' ὁσίαν οἶα τε μεταβάλλειν· τοιαῦτα δὲ ὦν τῇ ὁσίᾳ καὶ τῷ εἶδει ἔστι τι ἐναντίον. ὡς γὰρ αὐτὸς λέγει, ἀπαθὲς ἐκείνο πάσης θνητῆς δυναμείας, ἀλλ' ἔκ ἀπλῶς ἀπαθὲς· ἐ γὰρ εἰ τῷ συμβεβηκότι τινὶ ἐναντίον τι εἴη, ἥδη καὶ αὐτῷ ἀνάγκη τι ἐναντίον εἶναι. τὰ γὰρ ἄκρα χρωμα μὲν 25 ἔχει· εἰ δὲ πᾶν χρωμα ἢ λευκὸν ἢ μέλαν ἢ μικτόν, εἴη ἂν ἢ ἐναντίον τι αὐτῷ τῷ χρωματι ἢ ἐξ ἐναντίων τὸ χρωμα αὐτῶν συγκαίμενον. ἀλλ' ἐὰν διὰ τούτου φθαρτὰ τὰ ἄκρα, ὅτι μὴ ἐν τῇ ὁσίᾳ αὐτῶν τὸ χρωμα. ταῦτα τῷ Ἀλεξάνδρῳ λέγοντος αὐτῇ

χεδὸν τῇ λέξει, πρῶτον μὲν ἐφιστάνειν ἀξιῶ εἰ δ' Ἀριστοτέλης ὕτω
 σαθρῶς ἐν τοιαύτῃ πραγματείᾳ συνέλογίζετο καὶ παραλόγως, καὶ
 καὶ τὸ εὐλογον ἔτος εἰληφθῆαι φήσιν αἰδούμενος. ἔπειτα ῥητέον
 οἶμαι... ἡ μέντοι σελήνη, καὶ ἀλλοιοῦται πως ὑπὸ τῶν ἡλιακῶν
 ἀκτίνων καὶ διαπέμπει τὸ φῶς εἰς ἡμᾶς τὸ ἡλιακόν, ἀλλὰ μὴ τῆς
 οἰκείας ιδιότητος· ἢ ᾧ μετεβαλέ τι τῆς ὕλης αὐτῆς ἢ ἀλλοίω-
 σις, ἀλλ' ἐτελείωσε μόνον τὰς ὑπαρχύσας δυνάμεις. καλῶς ᾧ
 λέγει καὶ Μελισσος ὅτι τὸ τρις χιλίους ἢ μυριάς ἔτεσιν ἑτεροῖον γι-
 νόμενον, καὶ τὴν ὕσταν δηλονότι, δεῖν ἂν ἐν τῷ παντὶ χρόνῳ· ὥς
 εἰ καὶ ἀλλοιοῦσθαι λέγει τις τὰ ὕρνια ὑπ' ἀλλήλων, μὴ καὶ πάθος
 γίνεσθαι λεγέτω τὴν ἀλλοίωσιν ταύτην, ἀλλὰ τελεσιουργόν, ὡς καὶ
 ψυχῇ ἂν ἀλλοιοῦσθαι λέγοιτο ἐνθεάζουσα. τὸ ᾧ πάθος καὶ μεταβο-
 λὴν ὑσιώδους γίνεσθαι τινός· διὸ καὶ ἄλλο εἶδος ἀλλοιωσέως ἐστὶ τὸ καὶ
 πάθος παρὰ τὸ καὶ δύναμις· καὶ διὰ τούτο καλῶς οἶμαι ὅ Ἀριστοτέ-
 λης ἔχ' ἀπλῶς πᾶσαν ἀλλοίωσιν ἀλλὰ τὴν παθητικὴν ἀποφάσκει
 τῶν ὑρανίων, ἢ πάντως καὶ αὐξήσεως καὶ μείωσις καὶ γένεσις καὶ φθορὰ
 συνυπάρχει. id. f. 25 b.

270 b
 3. τὸ "εἴ τις τοῖς ὑποκειμένοις πιθεύει" λέγοι μὲν ἂν καὶ τὰς πρῶ-
 τας ὑποθέσεις ἐξ ὧν αἱ ἀποδείξεις συνήχθησαν, περὶ ὧν καὶ ὁ
 Πλωτῖνος εἶπεν. Ἀριστοτέλει μὲν ᾧ ὁ δὲν ἂν πρᾶγμα εἴη, εἴ τις
 αὐτῷ τὰς ὑποθέσεις τῶ πέμπτῃ παραδέξατο· σώματος, ἐντεῦθεν
 οἶμαι λαβὼν αὐτό, λέγοι δ' ἂν ὑποθέσεις καὶ τὰ λήμματα πάντα,
 ἐξ ὧν αἱ ἀποδείξεις συνήχθησαν. μήποτε δὲ οἰκειότερον ἀκύνει
 ὑπόθεσιν τὴν λέγουσαν ὅτι τῇ κύκλῳ κινήσει ἔκ ἑξιν ἐναντία κίνη-
 σις, καὶ ὅτι τὰ γινόμενα καὶ φθειρόμενα ἐξ ἐναντίων γίνεσθαι καὶ εἰς
 ἐναντία φθείρεσθαι· ταύτας ᾧ ὡς ὑποθέσεις λαβὼν ἐξ αὐτῶν
 πάντα συνεπεράνατο, τὴν μὲν νῦν μέλλων ἀποδεικνύει, τὴν δὲ ἐν
 τοῖς φυσικοῖς ἀποδεδειγμένην. id. f. 26 b.

270 b
 5. τὸ πρῶτον εἰς δύο διαιρεῖ ὁ Ἀλέξανδρος, εἰς τε τὸ πάντας
 ἀνθρώπους ἡγήσθαι θεὸς εἶναι καὶ εἰς τὸ θεῖον ἐν τῷ ἄνω τόπῳ ὑπο-
 λαμβάνειν. εἶναι δέ, φησὶν, ἀμφοτέρω ὁ λόγος ἔδειξε, καὶ ὅτι ἔστι
 τὸ θεῖον· ὁ ᾧ ἀγέννητον καὶ ἀφθαρτον καὶ ἀναξὺς καὶ ἀπαθὲς δεῖξας
 τι σῶμα λόγος καὶ πρότερον τῶν ἄλλων ἀπάντων καὶ τελειότερον,
 ἔτος εἶναι θεὸς κατεσκευάσεν καὶ ἀποδέδεχεν. ἀλλὰ καὶ ὁ τούτο
 δεῖξας, φησὶν, εἶναι τὸ κύκλῳ καὶ περὶ τὸ μέσον τῶ πάντες κινούμενον
 ἔν, ὅτι ἐν τῷ ἄνω τούτῳ ἐξιν κατεσκευάσεν. ταῦτα μὲν ὁ Ἀλέξαν-
 δρος. μήποτε δὲ νῦν τὴν περὶ τῶ εἶναι θεὸς ὑπόληψιν μαρτυρεῖ
 πάντων τῶν ἀνθρώπων, ὅτι πάντες ἀνθρώποι ὅσοι νομίζουσιν εἶναι
 θεὸς (διὰ τε τὴν Ἰππωνας Διαγόρας καὶ εἴ περ τινες ἐν ἀγνώσει
 ἡμῖν τόποις εἰσὶ τούτο δυσχυρῆντες) οἱ δ' ἔν νομίζοντες πάντες τὸν
 ἄνω τόπον τῷ θεῷ ἀποδιδόσιν. ἀλλ' ἔκ ἐκ τῶ σῶμα τοῖσιν
 εἶναι θεὸς εἶναι κατεσκευάσεν ὁ Ἀριστοτέλης, εἰ μὴ ἄρα ὡς θεῶν
 ὄντα ὀχήματα, ἐπεὶ ὅτι εἰσὶ θεοὶ αἰώνιοι νοεροὶ ἐν τῷ ἡ τῆς Φυ-
 σικῆς Ἀκροάσεως ἔδειξε καὶ ἐν τοῖς Μετὰ τὰ Φυσικά (Α 8). καὶ τὸ
 "ὡς τῷ ἀθανάτῳ τὸ ἀθάνατον συνηρημένον" ἐπὶ τῷ τόπῳ καὶ τῷ
 ὑρανίῳ σώματος ἀκύνει ὁ Ἀλέξανδρος, ὡς ἐπὶ τούτῳ ὄντος τῶ θεῷ.
 καὶ τὸ "ἀδύνατον ᾧ ἄλλως" ὕτως ἀκύνει, ὅτι ἀδύνατον τὸν ἄνω
 τόπον θεῖον εἶναι, μὴ ὄντος ἐκεῖ θεῷ. καὶ τούτο μὲν ἀληθές, ἀθανάτῳ

δὲ τῷ θεῷ ἀθάνατον καὶ τὸ ὑρανίον σῶμα συνηρηθῆναι φησι καὶ ἐν
 τόπον· καὶ "ἀδύνατον ἄλλως," ταῦτα μὴ τῷ ἀθανάτῳ τὸ ἀθάνατον
 συνηρηθῆναι. διὸ πάντας, καὶ ἔχ' Ἑλλήνας μόνους ἀλλὰ καὶ βαρβάρους,
 φυσικὴν τινα δέκνουν ἐν ταῖς ψυχαῖς τὴν τοιαύτην ἔχειν ὑπόληψιν.
 "εἴπερ ἔν" κἀνταῦθα ὁ Ἀλέξανδρος τὸν συλλογισμόν ὕτω προά-
 γει. εἰ ἔστι τι θεῖον, ταῦτα εἰ εἰσὶ θεοί, καὶ τὰ ὑφ' ἡμῶν εἰρημένα
 περὶ τῶ κυκλοφορητικῷ σώματος εἴρησθαι καλῶς· ἀλλὰ μὴ εἰσὶ
 θεοὶ αἰδίοι τε καὶ ἐν τῷ ἄνω τόπῳ, καὶ πάντα ὅσα εἰρήκαμεν· καὶ τὰ
 ὑφ' ἡμῶν ἄρα εἰρημένα περὶ τῆς πρώτης ὕλης εἴρησθαι καλῶς.
 μήποτε δὲ ἔστι "εἰ εἰσὶ θεοὶ" εἶπεν, ἀλλ' εἰ ἔστι τι θεῖον σῶμα,
 ταῦτα τὸ κυκλοφορητικόν, καὶ καλῶς εἴρησθαι περὶ αὐτῶ τὰ εἰρημένα.
 τὸ δὲ "εἴπερ ἔν" καλῶς ἐπέσκησεν ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι παρασυνα-
 πτικῶς ἔοικε διὰ τὸ ἐναργές· εἰ ᾧ εἰσὶν ἐγκόσμιοι θεοί, ὅπερ ὡς
 δεδεδειγμένον καὶ ἐναργὲς ἀφήκεν, ἔστι τι θεῖον σῶμα τὸ ἐξηγημένον
 αὐτῶν· εἴπερ ἔν ἔστι τι θεῖον σῶμα, καλῶς εἴρησθαι τὰ περὶ τῶ κυ-
 κλοφορητικῷ σώματος ὡς τούτῳ ὄντος τῶ θεῷ, ὡς ἐδήλωσε καὶ ἡ
 κοινὴ τῶν ἀνθρώπων πρόληψις. id. f. 26 b.

ἤκαστα ἐγὼ τὴν μὲν Αἰγυπτίως ἀσφράσας τηρήσεις ἔκ ἐλαττό-270 b
 νων ἐξηκοντα τριῶν μυριάδων ἐτῶν ἀναγράφους ἐχρήκαται, Βαβυ-
 λωνίως δὲ ἑκατὲν καὶ τεσσαράκοντα καὶ τεσσαρῶν μυριάδων...
 καίτοι οἶμαι καὶ τὸ μίαν ὥραν ἐν ταυτότητι μένον ἀπαρραλλάτως
 δὴλόν ἐστι γενέσεως καὶ φθορᾶς ἐξηρημένον· τὸ ᾧ γενόμενον πᾶν ἐν
 ἀρχῇ τινὸς χρόνου ἐξ ἀτελὸς ἀρξάμενον εἰς τελειότητα τὴν ἑαυτῶ
 καὶ τὴν ἀκμὴν προκόπτει ὀρῶμεν, καὶ ὕτως ἀπὸ τῆς ἀκμῆς εἰς πα-
 ρακμὴν ὑποφερόμενον φθείρεσθαι· τὸ δὲ πάντα τὸν συνεγνωσμένον
 ἀνθρώποις χρόνον ἐν ταυτότητι μέιναν δὴλόν ἐστι γενέσεως καὶ φθο-
 ρᾶς ἀπηλλαγμένον καὶ μήτε γενόμενον μήτε φθειρόμενον. ἔχατον
 δὲ ὑρανὸν τὸ κυκλοφορητικόν εἶπε σῶμα, ἀντιδιασέλλων αὐτὸ πρὸς
 ὅλον τὸν κόσμον, ὑρανὸν καὶ αὐτὸν καλέμενον. ὅρα δὲ ὅτι οἷς ἂν
 ἄλλος ὡς ἐναργεστάταις ἀποδείξεσιν ἐχρήσατο, τούτοις αὐτὸς ὡς
 πίστεσι χρεῖσθαι μὴ τὰς ἀποδείξεις. id. f. 27.

αἰτιατὴν τὴν Ἀναξαγόραν ἢ καλῶς ἐτυμολογήσαντα τὸ τῷ 270 b
 αἰθέρος ὄνομα ἀπὸ τῶ αἶθιν, ὅ ἐστι τὸ καίειν, καὶ διὰ τούτο ἐπὶ τῷ
 πυρὸς αὐτῷ χρώμενον... τὰ δὲ τοιαῦτα τῶν παροραμάτων
 αὐτῶ (τῶ γραμματικῷ) μηχανεῖν ἐπὶ πλέον ἀναγκάζομαι, ἔχ' ὅτι
 πολλῶν δεῖσθαι λόγων εἰς διάλυσιν (καὶ τύφλω ᾧ τὸ λεγόμενον ἐστὶ
 δῆλον), ἀλλ' ἵνα μάθωσιν οἱ διὰ τὰ μεγέθη τῶν βιβλίων αὐτῶ καὶ
 πρὸ τῶ ἀναγνῶναι τεθυμακότες αὐτόν, οἷα ἀγνοῶν ἔτος εἰς οἷας
 ἀγῶνας παραδύε... τὸ δὲ ἐφεξῆς τούτῳ ῥηθὲν κακοχόλως τὸν
 Θεμίστιον πρὸς τὸν Ἀριστοτέλην συνέκρινε· καὶ αὐτὸς γὰρ, φησὶν
 ὁ Θεμίστιος, δι' ὧν εἰς τὰ κατ' εἶδος καὶ σέσησιν ἀντικείμενα τὴν
 τῶν ἐναντίων προσηγορίαν μετελήφεν ἡρέμα, πῶς ἔκ ἀληθῆς ἢ
 Ἀριστοτέλης ὑπόθεσις, ἡμᾶς ἐδίδαξε. καίτοι γε ὁ Θεμίστιος εἰδὼς
 τὰ ἐν τῇ Φυσικῇ Ἀκροάσει ῥηθέντα, εἰς ἃ καὶ τούτον ἀνέπεμψε τὸν
 λόγον ὁ Ἀριστοτέλης, εἰκότως εἶπεν ὅτι καθόλου λαμβάνει ὁ Ἀρι-
 στοτέλης τὸ ἐξ ἐναντίας καὶ εἰς ἐναντίον, τὴν γενικωτάτην λαμβάνων
 ἐναντίωσιν εἶδος καὶ σέσησεως. ἀλλ' ἔτος ἐγίνωσκε τοῖς ἀπὸ τριῶν
 γράφων· διὸ μὴδὲ ἀναγνῶς οἶμαι, ἢ εἰ ἀνέγνω, μὴ συνείδῃ τὰ ἐν τοῖς

Φυσικοῖς περὶ γενέσεως ῥηθέντα πρὸς τὰ τῶν ἐναντίων ὄνομα
φλυαρίαν ἐξέπτυσε τοσαύτην τὴν πληθὺν, ἀρκεῖν νομίσας αὐτῷ
τοῖς ἀκροαταῖς εἰς κατάπληξιν. . . λέγει γὰρ ὁ Ἀριστοτέλης ἐν
τῷ ἡ' τῆς Μετὰ τὰ Φυσικά (p. 1044 b 3) ταῦτα "περὶ μὲν ὅν τὰς
φυσικὰς ὑσίας καὶ γενητάς ἀνάγκη ἔστω μετιέναι, εἴ τις μέτεισιν 5
ὁρθῶς." καὶ γὰρ αἰτία τε ταῦτα καὶ τοσαῦτα, καὶ δεῖ τὰ αἰτία γνω-
ρίζειν· ἐπὶ δὲ τῶν φυσικῶν μὲν αἰδίων δὲ ὑσιῶν ἄλλος λόγος· ἴσως
γὰρ ἕνια ἕκ ἑκεί ὕλην, ἡ δὲ τοιαύτην, ἀλλὰ μόνον καὶ τόπον κινήτην.
ἐπεὶ δὲ γὰρ πανταχῶς τὴν ὕλην ἀπὸ τῆς μεταβολῆς ἐθεάσατο, ἐν δὲ
τῷ ὕδατι μόνον οἶδε τὴν καὶ τόπον μεταβολήν, εἰκότως καὶ ὕλην 10
μόνον αὐτῷ τὴν τοιαύτην ἀπολέλειπεν. ἔοικε δὲ ἔστος ὕλην τὴν
σῶμα νομίζων, ὁ δευτέρων ὑποκείμενον οἱ Περιπατητικοὶ καλεῖσιν,
πολλὰς δαπανᾶν λόγους, δεικνύναι σπυδαῖον ὅτι ἔχει σῶμα ὁ
ὕδατος καὶ διὰ τὸτο καὶ ὕλην. καίτοι τίς ἂν ἀμφιβάλοι σῶμα τὸν
ὕδατος ἔχειν; καὶ μέντοι, εἰ τὸ σῶμα τὸτο ἐστὶν αὐτῷ ἡ ὕλη, ἀνάγκη 15
καὶ φέρειν ἔχειν ἀντικειμένην, ὡς ἔστος αἶθερ, καὶ γενῆται εἶναι καὶ φθα-
ρτόν. . . τὸ δὲ νομίζειν τὸ ἐν τοῖς ὕδασι τριχῇ διασπᾶται μὴδὲν τῷ
παρ' ἡμῶν διαφέρειν, οἷον καὶ διασπᾶται ἐκάτερον, πάσης ἐστὶ
παχύτητος τῷ λογισμῷ. . . ἐπεὶ δὲ δυχεραίνων φαίνεται πρὸς
τὴν ἀσώματον ὕλην καὶ ἀποδοδεχέσθαι φησὶν ἐν τῷ α' λόγῳ τῶν 20
ἐλέγχων τῶν πρὸς τὰ Πρόκλιν ὅτι ἀδύνατον ἐστὶ τὴν μυθευομένην
ἀσώματον αὐτὴν καὶ ἀνείδεον ὕλην εἶναι, ἀλλ' εἰς ἔχοντα τὴν τριχῇ δια-
σπᾶται ἀναλύει τὰ σώματα, τοῖς μὲν ἐκεῖ κεκομπασμένοις αὐτῷ
ἔτε ἐνέτυχον ἔτε ἡδὲς ἂν ἐντύχοιμι πλατέσι φληνάφοις, ὁπότε
καὶ νῦν ἕκ οἷδα ὅπως τὰ περὶ Οὐρανῷ τῷ Ἀριστοτέλει σαφηνίσαι 25
προβέβηκεν εἰς τὴν Ἀντίγονος κόπρον ἐμπέπτωκα. λέγω δὲ ὅμως
καὶ πρὸς τὴν ἐνθάδε περὶ τῆς ὕλης ἀπόφασιν, ὡς εἰ τὴν τριχῇ δια-
σπᾶται ἐστὶν ἡ πρώτη ὕλη, καθὼς μὲν ὕλη, ὅθεν αὐτῆς τῶν φυσικῶν
εἰδῶν ὑπάρχει κατ' ὑσίαν, ἔτε καὶ ἡμεῖς ἔτε μέγεθος ἔτε ἀριθμὸς
ἔτε χρῶμα, καθὼς δὲ τριχῇ διασπᾶται ἐστὶ, καὶ πεπερασμένον δηλο- 30
νότι (καὶ γὰρ ἀπειρον), καὶ μέγεθος ὠρισμένον ἔχει καὶ καὶ ἡμεῖς καὶ χρῶμα
καὶ τὴν ἐπιφάνειαν, καὶ εἶδεν καὶ ἀριθμοῖς διακεκόσμηται. πῶς ὅν
δυνατὸν τὰντάντα συναληθεύειν περὶ τῆς ὕλης, λεγέτω, καὶ μὴ δε-
κάδας λόγων ἐπιγραφῶν τὸς ἀνοήτους καταπληγτέτω. καὶ ἦν μὲν
πρὸς τὸτο τὸ δόγμα, πολλὰς ἡδὲ παραχρὸν εὐθύνας, πολλὰ λέγειν 35
ἐπιχειρήματα παλαιὰ τε καὶ νέα· ἀρκεῖ δὲ τῷ καὶ τὸ εἰρημένον,
εἴπερ συσφύροισι ζητεῖν μᾶλλον τὴν ἐν τοῖς ἀπορωτέροις τῶν λό-
γων ἀλήθειαν ἢ περὶ ἀπερισκέπτως τὸ ἐπὶ ἀποφαίνεσθαι. ἀλλὰ
μέχρι τούτων, ὡς φησὶ, τὸς ἀγέννητον εἶναι τὸν κόσμον κατα-
σκευάζοντα τῷ Ἀριστοτέλει λόγους ἡλεγξεν, ὡς ἡλεγξε τοιαῦτα 40
ληρήσας, ὁμολογεῖ δὲ ὅτι ἐκ τῶν εἰρημένων τὸ ἐκ προϋπάρχοντος
αὐτὸν τῷ ὑποκειμένῳ γίνεσθαι καὶ διήλεγξε. βύλεται ὅν δεῖξαι ὅτι
ἐκ μὴ ὄντος ὁ κόσμος ὑπέστη. τάχα δὲ καὶ τούτῳ τὴν δεῖξαι εἰς τὰ
πρὸς Πρόκλιν ἀνέπεμψε, πλὴν τὸν ἐνιστάμενον προφέρει λόγον καὶ
διαλύειν αὐτὸν ἐπιχειρεῖ λέγων. . . ὅτι καὶ ἐν τῷ καὶ ἡμεῖς οἶδεν 45
Ἀριστοτέλης ἀντίθετον, ἀκυσσον τῶν ἐν τῷ α' τῆς Φυσικῆς Ἀκροά-
σεως περὶ Δημοκρίτου ῥηθέντων "κ. Δ. ζ. κ. κ. . . ὡς καὶ ὃν φη-
σὶν. . . καὶ ἡμεῖς ὡς ἐστὶν, τὸ περιφερέες" (p. 188 a 22).

καὶ γὰρ Παρμενίδης ὁ πρῶτος ὡς ἀκοῇ ἴσμεν τῷτον τὸν λόγον ἐρω-
τῶν ἐν τοῖς ἔπεισι περὶ τῷ ἀγέννητον εἶναι τὸν κόσμον γέγραφε.

τίνα γὰρ γέννην διζήσεται αὐτῶν;
πῇ πόθεν αὐξήσεται; ἔτ' ἐκ μὴ ὄντος ἐάσω . . .
φάσθαι σε ὅδε νοεῖν· καὶ γὰρ φατὸν ὅδε νοητὸν
ἔστιν ὅπως καὶ ἔστιν.

καὶ Ἀριστοτέλης. . . ὁμοίως δὲ καὶ Ἐμπεδοκλῆς τὸν τε ὑπὸ τῆς
φιλίας ἐνέμενον νοητὸν κόσμον παραδιδόναι αἰνιγματωδῶς, ὡς ἔθος
ἦν τοῖς Πυθαγορείοις, καὶ τὸν ὑπὸ τῆς νεῖκος ἀπ' ἐκείνου διακρινομέ-
νον αἰδῆτον, ἔτε γνωσμένα ταῦτα ἔτε φθειρόμενα ἐν χρόνῳ φησὶν,
ἀλλὰ τὸν μὲν νοητὸν κόσμον καὶ τὸν ἐξάσθαι, τὸν δὲ αἰδῆτον καὶ τὸν
γνωσόμενον, καὶ τῷτον τῇ διαδοχῇ φησὶν αἰδίως ἀνακυκλεῖσθαι. καὶ
ἵνα μὴ δοκῇ τισὶ κενὰς μαρτυρίας ἀναπλάττειν, ὀλίγα τῶν Ἐμ-
πεδοκλέους ἐπὶ παραβήσομαι.

ἄλλοτε μὲν φιλότῳ συνερχόμενα εἰς ἐν ἅπαντα,
ἄλλοτε δ' αὖτ' ὅλα πάντα φορεύμενα νεῖκος ἔχει.
ἡ δὲ πάλιν διαφύκτος ἐνὸς πλεονα ἐκτελέσθαι,
τῇ μὲν γίνονται τε καὶ ὅς φησιν Ἐμπεδος αἰών·
ἡ δὲ διαλάσσοντα διαμπερὲς ὅλα μὴ λήγει,
ταύτην δ' αἰὲν ἔασι ἀκίνητοι καὶ κύκλον.

ὡς τὰ ἀπὸ τῆς νοητῆς κόσμου διὰ τῆς νεῖκος διακριθέντα ἀντὶ τῆς
αἰωνιότητος εἶναι γίνονται μὲν "καὶ ὅς φησιν Ἐμπεδος αἰών," αἰδίως δὲ ἀνα-
κυκλῶνται. καὶ ἕκ ἂν ταῦτα σαφῶς ἔστω ὡς ἐν αἰνίγμασι λεγό-
μενα ἡγήσασθαι ὁ Ἀριστοτέλης· ἀλλὰ πρὸς τὸ φαινόμενον ὑπαντῶν
καὶ πρὸς ταῦτα ἀντιλέγει. id. f. 27 b.

τὸ μὲν "πεπερασμένον" ἀντὶ τῆς μίας ἐστίν. ἀπὸ γὰρ σημειῖται ἐπὶ σὴν-271 a
μεῖον ἀδύνατον πλείους μίας εὐθείας ἐπιζεύξαι· εὐθεία γὰρ ἡ ἐλα- 9.
χίστη τῶν τὰ αὐτὰ πέρατα ἔχουσων, ἡ δὲ ἐλαχίστη μία. καὶ ὅτι τῷ
ἀριθμῷ ἀλλ' ὅς τῷ μεγέθει πεπερασμένην τὴν εὐθείαν εἶπε, δηλοῖ
καὶ τὸ τὰς περιφερείας ἀπείρους εἶπεν· καὶ γὰρ αὐτῇ τῷ ἀριθμῷ ἀπείροι,
ἀλλ' ὅς τῷ μεγέθει· περιφερεῖς γὰρ ἀπείρους ἐστὶ περιγράφαι. id.
f. 33 b.

πρῶτον μὲν, φησὶν (ὁ Ἀλέξ.), ὅθεν τῶν φύσει κινουμένων 271 a
ἡ ἄνω ἡ κάτω ἐπὶ τῆς ἡμικυκλίας κινεῖται, ἀλλὰ κατ' εὐθείας· καὶ 11.
γὰρ τὴν ἐλαχίστην· καὶ γὰρ οἱ ὄντοι, φησὶ Διογένης, καὶ τὰς εὐθείας
ἐπὶ τὴν τροφὴν ἀπείροι καὶ τὴν πόσιν. id. ib.

νῦν τὸ αὐτὸ καὶ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς δεικνύσι συλ-271 a
λογιζόμενος ἔστω. εἰ ἦν ἡ ἐπὶ τῆς αὐτῆς κύκλου κινήσεως ἐναντία τῇ 22.
ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἑμπαλιν γινόμενης, μάτην ἂν ἦν ἡ ἑτέρα αὐτῶν· ἀλλὰ
μὴν ἀδύνατον τὴν μάτην εἶναι· ἕκ ἄρα ἐναντία ἡ κύκλου κινήσεως τῇ
κύκλῳ. καὶ τὸ μὲν συνημμένον δεικνύσιν ἔστω. τὰ ἐπὶ τῆς αὐτῆς
κύκλου ἀντιφερόμενα, ὁπόθεν ἂν ἄρξῃ, εἰς πάντας ἀμφω ἀφι-
κνεῖται τὸς ἐν τῷ κύκλῳ τόπους. καὶ εἴπερ ἐναντία εἰσὶν αὐτῶν αἱ
φοραί, ὡς ὑπόκειται, αἱ δὲ τῆς φορᾶς ἐναντιώσεις καὶ τὰς τῶν τό-
πων εἰσὶν ἐναντιώσεις, εἰς πάντας ὁμοίως ἀφικνεῖται τὸς ἐναντίας
ἐν τῷ κύκλῳ τόπους ἀμφω. εἰσὶ δὲ τότε ἐναντιότητες τὸ ἄνω καὶ
τὸ κάτω, καὶ τὸ πρόδιον καὶ τὸ ὀπίδιον, καὶ τὸ δεξιὸν καὶ τὸ ἀριστερόν. . .
ἀλλὰ καὶ δύο, φησὶν Ἀλέξανδρος, δύναται ἐπιχειρήσεις εἶναι διὰ

τῆς λέξεως ταύτης λεγόμεναι, μία μὲν ὅτι μάτην ἢ ἑτέρα ἐστίν, ὁ εἰπὼν ὕψερν αὐτῶν τὴν αἰτίαν ἀποδίδωσι μὲν τὴν ἑτέραν ἐπιχειρήσων, δι' ὧν ἐπιφέρει "εἰ μὲν γὰρ ἴσαι ἦσαν, ἔκ ἀν' ἣν κινήσεις αὐτῶν" ταῦτα γὰρ τῷ μάτην ἀν' εἶναι τὴν ἑτέραν δεικτικά. καίτοι τ' "ἔκ ἀν' ἣν κινήσεις αὐτῶν" ἀμφοτέρω μάτην ἔσεαθ' σημαίνει, καὶ ὁ Ἀρι- 5 στοτέλης τ' "μάτην ἀν' ἑτέρον ἢν σῶμα" ἐπὶ τῆς ἑτέρας ὑποθέσεως ἐπήγαγε, καθ' ἣν τ' μὲν κρατεῖ τ' δὲ κρατεῖτο, κοινῶς δὲ τ' "ὁ δὲ θεὸς καὶ ἡ φύσις ὑδὲν μάτην ποῖσιν." τ' δὲ μεταξὺ, φησὶν Ἀλέξανδρος, τῶν λέξεων τῶν ἄλλῃ τις ἀν' ἐπιχειρήσεις εἶη. καὶ γὰρ ἐν τισιν ἀντιγράφοις ἔχ' ὅπως γράφετο "ὅτι ἀνάγκη τ' 10 κύκλῳ φερόμενον," ἀλλ' ὅπως "ἔτι ἀνάγκη τ' κ. φ.," ὡς ἄλλο τι προστιθέντος αὐτῷ τῷ προειρημένῳ. καὶ εἴη ἀν' τ' προστιθέμενον, ὅτι ἀν' γίνονται τινες ἐπὶ τῷ αὐτῷ κύκλῳ ἐναντία κινήσεις, ἀνάγκη διὰ πασῶν ἐνεχθῆναι τῶν ἐν τῷ κύκλῳ καὶ τόπον ἐναντιώσεων. καὶ τί- νες αἱ τῶν τόπων ἐναντιώσεις προσέθηκεν, ὥστε ἀναγκαῖον ἐπὶ τῆς 15 περιφερείας εἶναι καὶ τόπον ἐναντιώσεις. ἢ γὰρ τῷ ἐπ' ἐναντία, φησὶν, κινεῖσθαι ἢ ἐναντία κινήσεις ἐπὶ τῷ κύκλῳ ὡς ἐπ' εὐθείας, ἢ εἰ μὴ τῷτο, τῷ δι' ἐναντίων γίνεσθαι τόπων, ὁ ἔχῃ ἀν' ἢ κύκλῳ, εἰ ἔχῃ ἐναντίωσιν, ἐπεὶ μὴ τ' ἐπ' ἐναντίας γίνεσθαι τόπους ἔχει, εἶγε ἐπὶ ταυτόν. ὁ εἰπὼν, φησὶν, ἔκτετι προσέθηκε τ' τῷτο ἄτοπον εἶναι, 20 τ' ἐπὶ μιᾶς καὶ συνεχῆς ὕψους τῆς κύκλῳ περιφερείας λέγειν εἶναι ἐναντίας τόπους, τὴν μὲν ἄνω τὴν δὲ κάτω, ἢ τὰς ἄλλας ἀντιθέσεις, ἢ καὶ πάσας· ἀλλ' ἐπαναλαβὼν ἔδειξε πῶς προεῖπεν ὅτι ἡ ἑτέρα μάτην. ὕτω μὲν ὁ Ἀλέξανδρος. μήποτε δὲ ὁ "ἔτι ἀνάγκη" γρά- φας ὁ συνήθετο τῆς συνεχείας τῷ λόγῳ ἐνὸς ὄντος, ὑδὲ ὅτι παρὰ 25 τὴν Ἀριστοτέλους συνήθειάν ἐστι τ' τοῖσιν ὑπερβατοῖς χρῆσθαι. πῶς δὲ φησὶ τ' ἐπὶ ἐναντίας γίνεσθαι τόπους ἔκ ἔχει ἢ κύκλῳ κινήσεις, εἶγε ἐπὶ ταυτόν; ὅπως γὰρ ἐάν ὑποτεθῇ ὁ κύκλος ἔχων ἐναντίας τόπους, καὶ δι' ἐναντίων ἢ κινήσεις, πάντως οἶμαι καὶ ἐπὶ ἐναντίας. συνηρημένως δὲ ὁ Ἀλέξανδρος, ὡς φησὶ, καὶ τὴν αὐτῶν διδασκαλον 30 Ἀριστοτέλην ἐξέθετο τὴν ἀποδείξιν τῷ τῇ κύκλῳ κινήσει μὴ εἶναι ἐναντίαν κίνησιν, μὴδὲ τῷ κυκλοφορητικῷ σώματι ἐναντίον. εἰ γὰρ ἔστι, φησὶν... προσκείτω ὅτι τοῖς νομίζουσι μὴ λέγειν τὴν Ἀριστοτέλην ποιητικὸν αἴτιον τὴν θεὸν ἀλλὰ τελικόν, μόνον ἔδει καὶ τ' ἐν- ταῦθα ῥηθὲν προφέρειν ὕτω σαφῶς εἰρημένον, ὅτι ὁ θεὸς καὶ ἡ φύ- 35 σις ὑδὲν μάτην ποῖσιν. καίτοι γέ τινες καὶ τῷτο βιαζόμενοι οἱ μὲν τὴν θεὸν τὴν ὕψων ἀκύνει, διὰ τὴν τῶν κινήσεων τῆς τῶν ἐνταῦθα φύσεως ἐστὶν αἰτία. καὶ ἀληθῆ λέγουσιν, εἶπερ τ' προσεχωῖς προσε- θεῖκασιν· ὁ γὰρ θεὸς δι' ἑαυτῶν τὰ ὑράνια ὑφίστων, διὰ τῆς ἐκείνων κινήσεως καὶ τὰ ὑπὸ. σελήνην δημιουργεῖ γνωσμένα ὄντα καὶ φθειρό- 40 μενα· τ' γὰρ ἀκίνητον αἴτιον ὅσα δι' ἑαυτῶν ποιεῖ, αἰδιδά τε καὶ θεοῖς ἰσαζόμενα ποιεῖ, ὡς καὶ ὁ Πλάτων φησὶ. τινὲς δὲ τὴν θεὸν ἐν τῷ- τοις τὴν Ἀριστοτέλην τῇ φύσει συντάξαι φασὶ διὰ τ' ἀξίωμα καταχρῶμενον. ἀλλὰ... ζητεῖν ἄξιον πῶς ἔκ ἐναντία κινήσεις ἐστὶν ἢ τῶν πλάνωμένων τῇ τῆς ἀπλανὸς σφαίρας... ἐπειδὴ δὲ 45 πάλιν ἢ ὅς παρορίνει καὶ τὴν μελοπαιδὸν Ἀλκαῖον, πάλιν ἀνάγκη πρὸς τὴν γραμματικὸν τῷτον ἀποκλίνειν... εἰ τὰ ἐναντίας ἔχοντα κινήσεις, ὡς ὁ Ἀλέξανδρος εἶπεν (ὑδὲ γὰρ Ἀριστοτέλης), ἐναντία

ἐστίν, ἢ ὅσα αὐτῇ ἑαυτῇ δόξει ἐναντία, καὶ ὁ μόνον ἔξει τι ἐναντίον ἢ ὅσα ἀλλὰ καὶ αὐτῇ ἑαυτῇ. εἰ δὲ μὴ, ὁ ζητητικῶς ἀλλὰ προπε- τῶς ἀποφαίνει λέγων, ἀνάγκη ἄρα πάντα τὰ ἐν Κατηγορίαις δεδειγμένα ὡς ψευδῇ παραγράφῃ καὶ τὰ ἐνταῦθα... ὅτι γὰρ ἐπὶ τῆς συνθέτης ὕψους ἐν Κατηγορίαις εἰρηδῇ τῷτο νομίζει (ὁ γραμ- ματικός), σαφῶς ἔγραψεν εἰπὼν ἐν τῷ γ' κεφαλαίῳ τῷ ε' ἑαυτῷ βιβλίῳ... ὅτι δὲ ἔκ ἑμαυτῶν ταύτας ἐπινοίας γράφω, ἀλλὰ τοῖς δοκίμοις τῶν ἐξηγητῶν δοκῶντα καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν Ἀριστοτέλους λε- γόμενα, ἄκυσον τῶν ὑπὸ Ἀλεξάνδρου γεγραμμένων ἐν τῷ τῶν Κατηγοριῶν ὑπομνήματι. προθεῖς γὰρ τὴν λέξιν τὴν λέγουσαν 10 "ὑπάρχει δὲ ταῖς ὕψοις καὶ τ' μὴδὲν αὐταῖς ἐναντίον εἶναι" (p. 3 b 24) ἐπάγει ταῦτα "ἄλλο τι πάλιν δείκνυσιν τῶν τῇ ὕψι παρα- κολυθάντων, ὁ ὅδ' αὐτῶν ἴδιον τῆς ὕψους ἐστίν, ὡς καὶ αὐτὸς λέγει· ἔστι δὲ τῷτο τ' μὴδὲν ἐναντίον αὐτῇ εἶναι. καὶ ὁμολογουμένως ταῖς ἐκκειμέναις ὕψοις ὑδὲν ἐστὶν ἐναντίον· τῇ μέντοι καὶ τ' εἶδος ὕψος ἔρει ἐν τῇ Φυσικῇ Ἀκροάσει (1 7) τὴν σέρησιν ἐναντίαν εἶναι. ἢ κάκει κοινότερον ἢ σέρησις ἐναντία εἶρητο· ἔθος γὰρ αὐτῷ ἐναντία λέγειν καὶ τὰ καὶ σέρησιν ἀντικείμενα." ἀλλ' ἐπὶ γε τῶν σφαιρίων τὰ εἶδη τῶν σφαιρίων καθάπερ πῦρ καὶ ἀήρ καὶ ὕδωρ καὶ γῆ ἐναντία, ὡς καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς περὶ Γενέσεως καὶ Φθορᾶς (2 14) λέγει· διὰ τῷτο γὰρ εἰς ἀλλήλα αὐτοῖς ἢ μεταβολή. ταύταις ἔν ταῖς ὕψοις ταῖς ἐκκειμέναις λέγει ἀν' μὴδὲν εἶναι ἐναντίον· ἀπέδειξε γὰρ ἐν τῷ β' περὶ Γενέσεως εἰδοποιῶν τῶν ἀπλῶν καὶ πρώτων σωμάτων 20 ξηρότητα καὶ ὑγρότητα, θερμότητα καὶ ψυχρότητα, ταῦτα δὲ ἐναντιώσεις· ἐξ ὧν καὶ αὐτὸς δηλονότι τὴν διαφορὰν τῆς ὕψους ἔκ εἶπεν ὕψων, ὅτι μὴ τῶν ἐκκειμένων τις ἦν. ἀλλὰ καὶ ὁ θεὸς Ἰάμβλικος ἐν τῷ εἰς τὰς Κατηγορίας ὑπομνήματι τάδε γέγρα- φεν "ὑπάρχει μὲν ἔν ταῖς ὕψοις τ' μὴδὲν ἐναντίον αὐταῖς εἶναι· τὰ μὲν γὰρ ἐναντία ὑφ' ἐν γένος ἀεὶ ὑποτάττετο, ἢ δὲ ὅσα ὑδὲν ἔχει ἀνωτέρω γένος ἔν, ὑφ' ὁ ταχθήσεται, καὶ τὰ μὲν ἐναντία χέσιν ἔχει πρὸς ἀλλήλα, ἢ δὲ ὅσα ἀχέσται ἐστὶ καὶ ὑδὲν προσδεῖτο τῆς καὶ τὴν ἐναντιώσιν χέσεως. ἔτι τὰ μὲν ἐναντία πρὸς ἀλλήλα ἀπονεύει, ἢ δὲ ὅσα καθ' ἑαυτὴν ὥριζαι." αὐτὸς γὰρ μὴ ἀπὸ τῆς ἐπαγωγῆς τῶν πρώτων καὶ δευτέρων ὕψων τ' μὴδὲν εἶναι ἐναντίον αὐτῇ κατα- σκευάζει, καὶ μετ' ὀλίγα τάδε γέγραφε "ἀπορῶσι δὲ τινες πῶς τ' λογικὸν ζῶν τῷ ἀλόγῳ ἔκ ἐστὶν ἐναντίον. ἡμεῖς δὲ ἐρῶμεν ὡς μὲν τινὲς διαφορὰ τὴν ἐνυπάρχουσαν διαφορὰν ἐναντίον, τ' δὲ ὅλον τῷ ὅλῳ ἔκ ἐστὶν ἐναντίον." λόγος δὲ τῷτο τοῖσιν. τ' ἐπιδεχόμενον τὰ ἐναντία ἔκ ἐστὶν αὐτῶν ἐναντίον· εἰ γὰρ κατέχοιτο ὑφ' ἐνὸς τῶν ἐναντίων, ἔκ ἀν' δύναιτο καὶ πρὸς τὴν τῷ ἑτέρῳ καταδοχὴν ἐπιτη- 30 δειῶς παρεσκευάσθαι, ὡς ψυχῇ, σῶμα, αἱ ἄτομοι ὕψοι καὶ δεύ- τεραι ὕψοι, εἶπερ ἐπιδέχοντο τὰ ἐναντία, ἔκ ἐστὶν αὐτὰ ἐναντία. ἀλλ' ὑδὲ εἰ διαιρητόν τι εἰς τὰ ἐναντία, ὡς περὶ τ' ζῶν, ὑδὲ ὅπως ἐστὶ ἐναντίον, εἰ κοινῶς γὰρ περιέχει τὴν τῶν ἐναντίων διαίρεσιν. ὡς ὑδὲν τῶν ἐστὶν ἐναντίον. γινώσκει δὲ ἀν' τις καὶ ἀπὸ τῶν ὅρων τῶν ἐναντίων τῷτο· πλείον γὰρ κεχωρίσθαι αὐτὰ ἀπ' ἀλλήλων ἀφορι- ζόμεθα, ὡς δὲ νῦν λέγει, περὶ τὴν αὐτὴν ὕψων τῶν ζῶν συνυ- 40 πάρχει. ἀλλὰ πῶς τ' πῦρ τῷ ὕδατι καὶ τὴν ἀέρα τῇ γῇ ἐναντία

λέγει ὁ Ἀριστοτέλης; καὶ τὰς εἰδοποιῶς δηλονότι διαφοράς, φήσομεν, αἵτινες ἔκ εἰσιν ὅσται. ἢ μὴ ἔν ψυχρὸν καὶ θερμὸν καὶ ξηρὸν καὶ ὑγρὸν ἀλλήλοις ἐναντία ὑπάρχει, αἱ δὲ ὅλαι ὅσται πρὸς τὰς ὅλας ὁσίας ἔκ ἔχουσιν ἐναντιώσεις καὶ ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὕλης συνυφεσθήκασιν. καὶ τί δεῖ μακρύνειν, τῶν ἐξηγητῶν μακρὰς παράγραφοντα ῥήσεις, ὅτε δύναται αὐτὸν παράγειν τὴν Ἀριστοτέλην τὴν ἑαυτῆς γνῶμην σαφῶς ἀποκαλύπτοντα μετ' ὀλίγα τῆς ἀρχῆς τῆς δευτέρης τῶν περὶ Γενέσεως καὶ Φθορᾶς βιβλίων. γράφει δὲ ὅτως "ὄντων δέ" (c. 3 p. 330 b 30)... ἔρα πῶς ὕδὲ παρακλυθῶν φαίνει) τοῖς γεγραμμένοις· παραθέμενος γὰρ τὴν Ἀριστοτέλους ῥῆσιν τῆ πρώτης ἐπιχειρήματος καὶ τὴν Ἀλεξάνδρου ἐξηγήσιν, εἰσάσας τὴν Ἀριστοτέλην καὶ τὴν Ἀλεξάνδρου κεχώρηκε, λέγων ὅτι ἐπαγγεिलाμένος δεῖξαι ὡς ἔκ ἐστι τῇ περιφερεῖ γραμμῇ ἡ εὐθεία ἐναντία, ὕδὲν δεδεικνύει φαίνε). τὸτο δὲ ὅτε Ἀριστοτέλης ὅτε Ἀλεξάνδρος ἐπηγγείλαντο δεικνύουαι... τῷ δὲ Ἀλεξάνδρῳ τὴν εὐθείαν κίνησιν τῇ κύκλῳ 15 παραβάλλοντος ἐν οἷς φησὶν "ἡ δὲ εὐθεία ἐναντία δοκεῖ τῇ κύκλῳ διατρεῖν ἐκείνην μὴ δοκεῖν πανταχόθεν παρακεκλάδῃς, τὴν δὲ εὐθείαν ὡς ὅτι μάλιστα ἀκλαστοτάτην εἶναι πασῶν τῶν γραμμῶν· εἰ ἔν αὕτῃ μὴ ἔστιν ἐναντία τῇ κύκλῳ, ὕδ' ἂν τῶν ἄλλων τις τῶν ἡττον ἀντικειῖται δοκῶν αὐτῇ," ὅτος νομίσας τὴν εὐθείαν τῷ κύκλῳ συγκρίνει, καὶ μεταγράφειν ἐτόλμησε τὴν Ἀλεξάνδρου λέξιν ἐν οἷς ἔγραψεν· "μάλιστα δέ, φησὶν, ἡ εὐθεία ἀντικειῖται δοκεῖ τῇ κύκλῳ," καίτοι ἐκείνη τῇ κυκλοτερεῖ γράφοντος, ὡς καὶ τὰ ἐφεξῆς δηλοῖ. καὶ γὰρ ἀπὸ τῶν γραμμῶν ἡ ἐπιχειρήσις, ἀλλ' ἐπὶ τῶν κινήσεων ἐρρέθη, καὶ τὸ ἀκλαστον καὶ κεκλασμένον ἀπὸ μὴ 25 τῶν γραμμῶν, ἐπὶ δὲ τῶν κινήσεων εἴρη) ὑπὸ τῷ Ἀλεξάνδρῳ, ὡς δηλοῖ τὸ ἐπαχθέν. εἰ ἔν αὕτῃ μὴ ἔστιν ἐναντία τῇ κύκλῳ, ἀλλ' ὕδὲ ἐκ τῆς τὴν εὐθείαν γραμμῇ μὴ εἶναι ἐναντίαν τῇ γραμμικῇ κύκλῳ νομίζει περαινέας τὴν ἀποδείξιν ὁ Ἀλεξάνδρος, ὡς καὶ ἐπηγγείλατο τὸτο δεῖξαι. καὶ γὰρ αἱ γραμμαὶ ἐναντία, ἀλλ' αἱ κινήσεις ὅ δὲ δύναται ἐναντία εἶναι διὰ τὴν ἐπ' εὐθείας τῇ ἐπ' εὐθείᾳ ἀντικειῖται καὶ ἐν ἐνὶ ἐναντίον εἶναι... καὶ διὰ τὸτο καὶ τῷ Ἀλεξάνδρῳ μέμφε) εἰπόντι ὅτι εἴπερ εἴη ἐναντίον τὸ κοῖλον τῷ κυρτῷ ἐπὶ μιᾷς γραμμῆς θεωρούμενον, αὕτῃ ἂν εἴη ἐναντία αὐτῇ ἢ γραμμῇ. καίτοι εἰ τὸ κοῖλον καὶ τὸ κυρτὸν ὁ Ἀριστοτέλης καὶ τὴν 35 διάσασιν ἔλαβε, καθ' ἣν ἡ κύκλῳ κινήσις γίνε), ἀπλατῆς δὲ αὕτῃ, δηλονότι καλῶς καὶ ὁ Ἀλεξάνδρος εἴρηκεν· ὅ γὰρ περὶ τούτου τῷ κοίλῳ καὶ κυρτῷ ὅτε ὁ Ἀλεξάνδρος ὅτε ὁ Ἀριστοτέλης εἰρήκασιν τῷ ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ πέρατι τῷ σφαιρικῷ σώματος ὄντος, ἀλλὰ τῶν ἐν τῇ γραμμῇ διασάσεων, καθ' ἣν ἡ κύκλῳ κινήσις ἐπιτε- 40 λει). . . ὅτω μὴ ἔν ὁ χρηστὸς ὅτος μᾶτην τὴς πολλὰς λόγους τὴς ἀντιλέγοντας τῷ πρώτῳ τῶν ἐπιχειρημάτων συνέγραψεν. ἴδωμεν δὲ ὅπως καὶ πρὸς τὸν δεύτερον ὑπαντᾷ λόγον. τῷ τοίνυν Ἀριστοτέλει ἐκ τῶν προειρημένων ἔχοντος ὅτι ἐναντία καὶ τόπον εἰσὶ κινήσεις αἱ ἀπὸ ἐναντίων τόπων, καὶ ὅτι ἐναντίοι τόποι εἰσὶν οἱ πλεί- 45 σον διεσχηκότες, καὶ ὅτι ἡ πλείστη διάσασις ὠρισμένη ἐστὶν ὡς περ καὶ ἡ ἐλαχίστη, καὶ ὅτι πᾶσα διάσασις ὠρισμένον ἔχουσα ποσὸν τῇ μεταξὺ τῶν διασάσεων εὐθείᾳ μετρεῖ). αὕτῃ γὰρ μία καὶ ὠρι-

μένη ἐστὶ, διότι ἡ ἐλαχίστη ἐστὶ τῶν τὰ αὐτὰ πέρατα ἔχουσιν, αἱ δὲ περιφέρειαι ἄπειροι αἱ ἐπὶ τὰ αὐτὰ σημεία ἐπιζυγνύμεναι, καὶ διὰ τὸτο ἀόριστοι, καὶ διὰ τὸτο τὴν μεταξὺ τῶν α' καὶ β' διάσασιν ἔκ ὀρίζεσθαι, καὶ διὰ τὸτο κατ' ἐκείνας ἔκ ἔστιν ἡ πλείστη διάσασις αὕτῃ, καὶ διὰ τὸτο ἔκ εἰσὶν ἐναντίοι τόποι οἱ τῶν α' καὶ β', καὶ διὰ τὸτο ἔκ εἰσὶν ἐναντία αἱ ἀπὸ α' καὶ β' κινήσεις, ἐὰν ὡς ἐπὶ περιφέρειας καὶ μὴ ὡς ἐπ' εὐθείας γίνων). . . παραθέμενος πρῶτον τὴν Θεμισίαν (*) παράφρασιν τῆς Ἀριστοτέλους λέξεως, εἴτα καὶ τὴν Ἀλεξάνδρου τῷ Ἀφροδισίῳ ἐξηγήσιν, ἵνα καὶ ταύτῃ δοκῇ σοφός, καθ' ἑκατέραν ἐλέγχειν τὴν Ἀριστοτέλους δόξαν προτίθε). καὶ δὴ τῷ Θεμισίῳ τὴς λέγοντας τὰς ἐπὶ τῆς περιφέρειας ἐναντίας εἶναι εἰς ἄτοπον ἐπάγει, λέγοντος τῷ μιᾷ ἄπειρος ἀντιτιθέναι, διότι ἄπειροί εἰσιν αἱ περὶ τὰ αβ' γραφόμεναι περιφέρειαι, ὅτος διαπαίζει τὸν λόγον ταῖς ἀπείροις κινήσεσιν ἀπείρους ἐναντίας εἶναι λέγων... τῷ δὲ Ἀλεξάνδρῳ προσφύεσθαι εἰς τὸτο τὸν λόγον ἀπαγαγόντος, εἰς τὸ μὴ εἶναι ὅλως ἐναντίας τὰς ἐπὶ τῆς περιφερῆς διὰ τὸ μὴ πλείεσσαν ἀλλήλων διεσχηκέναι τὰ α' καὶ β' καὶ τὴν περιφέρειαν, ὡς δηλοῖ τὸ ἀπείρους δύναται εἶναι γράφειν περιφέρειας ἐπὶ τὰ α' καὶ β' σημείον διάφορα ἔχοντας τὰ διασχήματα, ὅτος πάλιν μακρὰ φλυαρεῖ... ἀλλὰ πάντα μᾶτην αὐτῷ συνῆκε), τὰ ὑπὸ τῷ Ἀριστοτέλει εἰρημένα καὶ τῶν αὐτῶν ἐξηγητῶν ἀγνοήσαντι. πρὸς δὲ τὸ τρίτον τῶν Ἀριστοτέλους ἐπιχειρημάτων ἀντεπιχειρῶν ὅτος, τὸ λέγον ὅτι καὶ μὴ ἐπ' ἀόριστον περιφέρειας ἢ ἀντικίνησις λαμβάνε), ὡς δύναται εἶναι ἀπείρους περιφέρειας περὶ τὰ αὐτὰ σημεία περιγράφειν, ἀλλ' ἐπὶ μιᾷς ὠρισμένης, οἷον τῷ ἡμικυκλίῳ, καὶ ὅτως ἡ διάσασις τῷ γ' πρὸς τὸ δ' καὶ τὴν εὐθείαν μετρηθῆσε), μήτε τῶν Ἀριστοτέλους λόγων μήτε τῶν ἐξηγητῶν συναιδόμενος πολλὰς κατατείνει λόγους, δεικνύουαι περῶμενος ὅτι ὅς πάντες μεγέθους μέτρον εἶναι τὴν εὐθείαν ἀνάγκη ὕδὲ πάσης γραμμῆς, ἀλλὰ τῶν ὁμοειδῶν μόνον καὶ οἷς ἂν ἐφαρμόζοι, ἔκ ἐφαρμόζει δὲ τῇ περιφερειᾷ. καὶ ὅτως πάντας ποιεῖ) τὴς λόγους ὡς λέγοντος τῷ Ἀριστοτέλει καὶ τῶν ἐξηγητῶν ὅτι τὸ τῆς περιφέρειας διάσχημα ὑπὸ τῆς εὐθείας μετρεῖ). καὶ τάχα πάλιν ἀνάγκη διὰ τὴς ἀπιστήσαντας τινὰ τῶν ὑπ' αὐτῶν ῥηθέντων παραγράφαι... πῶ γὰρ Ἀριστοτέλης ἢ τις τῶν Ἀριστοτέλους ἐξηγητῶν τὴν περιφέρειαν ὑπὸ τῆς εὐθείας εἶπε μετρεῖ); ἀλλ' ὅς συνῆκεν ὅτος ὅτι τὴν μεταξὺ τῶν περάτων διάσασιν, οἷον τῷ γ' καὶ δ', ὡς Ἀριστοτέλης φησὶ, τῇ εὐθείᾳ τῇ ἐπ' αὐτὰ ἐπιζυγνύμενη λέγεται μετρεῖ), ἀλλ' ὅς τῇ περὶ αὐτὰ γραφομένη περιφερειᾷ· ὅς μέντοι ὅτι ἡ περιφερὴς τῇ εὐθείᾳ μετρεῖ)· τὸτο γὰρ καὶ ἀληθὲς ἦν, ὅς πάντι πρὸς τὸν λόγον... καὶ ὁ Ἀλεξάνδρος ἐξηγούμενος, ἀλλὰ μὴν, φησὶ, τῷ καταμετρῶντι ἔστιν εὐρεῖν τὸ πλείεσσαν διεσχηκὸς καὶ ἐναντίον τῇ εὐθείᾳ ἄρα, καὶ ἐπὶ ταύτης τὸ ἐν τοῖς διασχήμασιν ἔστιν ἐναντίον· ἔκ ἄρα ἐπὶ τῆς περιφερῆς ὕδὲ ἐπὶ

(*) p. 271 a 9. ac vero in curva linea infinitae curvae lineae describi possunt a puncto A ad punctum B; unde sequeretur, quod illi motui qui fit ab A per lineam curvam infiniti motus contrarii extitissent, ii, inquam, qui ex B ad A super curva linea describerentur. Themist. f. 6.

τῷ ἡμικυκλίῳ ἐναντία κινήσεις αἱ ἐπὶ τῷ γδ' διαστήματος. ἄρα
 τῶν τις τὴν εὐθείαν μέτρον εἶπε τῆς περιφερείας, ἀλλ' ἔτι τὴν
 μεταξὺ τῷ γ' καὶ δ' διάστασιν; . . . εἰπόντος δὲ τῷ Ἀλεξανδρῷ ὅτι
 τὰ ἐπὶ τῷ ἡμικυκλίῳ ὡς ἐξ ἐναντίων τόπων κινούμενα, εἰ καὶ μὴ
 ἐπὶ τῆς εὐθείας κινεῖται, ἀλλ' ἐν τῷ τοσούτῳ τὸ μεταξὺ αὐτῶν διά- 5
 σταμα κινεῖται ὅσον κατ' εὐθείαν ἀφέςηκε, ταύτην τὴν ἐναντίαν
 κινεῖται, ταύτης τὴν ἀπὸ τῶν πλείστον διεστηκότων τόπων, ὅδε ἔτι
 φησὶν ἔστος, τὸ ἐναντίας εἶναι ὁμολογεῖν τὰς ἐπὶ τῷ ἡμικυκλίῳ ἔμ-
 παλιν γινόμενας ἐκφεύξεσι, καὶ τε διὰ τὴν κύκλον ἔχωσι τὸ εἶναι
 ἐναντία καὶ τε διὰ τὴν τῆς διάμετρον. καίτοι εἰ διὰ τὴν διά- 10
 μετρον, ἔτι ὡς ἐπὶ τῷ ἡμικυκλίῳ κινούμενα εἰσιν ἐναντία. καὶ ὡς
 ἐπὶ τῷ ἡμικυκλίῳ πέρατα τὰ γδ' ἀλλήλων διεστηκέναι, ἀλλ' ὡς
 ἐπὶ τῆς εὐθείας. εἴτα τῷ Ἀλεξανδρῷ εἰπόντος ὡς εἰ μὴ τῇ εὐθείᾳ
 πᾶν διάστημα ἐμετρεῖτο ἀλλὰ τῇ περιφερεῖ, ὅθεν ἦν δύνατον λη-
 φθῆναι διεσῶς πλείστον τῷ δυνάμει καὶ τῶν ἐγγύς ὄντων παιχθῆναι 15
 περιφέρειαν μεταξὺ μεγίστην σφόδρα περιγραφάσαντας κυρτὴν περι-
 φέρειαν καὶ τῶν πάμπλου διεσῶτων ἐλάττωσα, ἔστος πάλιν μακρὸς
 ἀποτείνει λόγους δεικνύει φιλονεικῶν ὅτι καὶ ἐπὶ τῆς περιφερείας
 ἡ πλείστη διάστασις ἡ καὶ τὸ πανταχόθεν ἴσον ἀφεσθῆναι ἔστιν, ὡς ἡ
 τῷ κριθ' πρὸς τὴν ζυγόν. . . εἰ δὲ ἐπὶ τῶν περιφερειῶν ἡ διάστασις 20
 λαμβάνοιτο, δύνατον πλείονων περιφερειῶν ἐπὶ τὰ αὐτὰ σημεία
 γραφομένων, ὡς εἶπεν ὁ Ἀλεξανδρος, ἄλλοτε κατ' ἄλλην περι-
 φέρειαν τῆς πρὸς ἀλλήλα τῶν σημείων διαστάσεως λαμβανομένης,
 μακρότερον ὡρισμένον εἶναι τὸ πλείστον. ἔστος δέ. . . προαίρει δὲ καὶ τὸ
 δ' ἐπιχειρήματα τὸ δεικνύον ὅτι καὶ ἐπὶ ἐνὸς κύκλου δύο τις κινήσεις 25
 λαμβάνη, τὴν μὲν ἀπὸ τῷ ε' ἐπὶ τὸ ζ' διὰ τῷ ἡ' ἡμικυκλίῳ, τὴν
 δὲ ἀπὸ τῷ ε' ἐπὶ τὸ ζ' διὰ τῷ β' ἡμικυκλίῳ, ὅδε αὖτις ἐναντία αἱ
 κινήσεις εἰσὶ, διότι καὶ ἀπ' ἐναντίων τόπων, καὶ ὡς ὡρισμένην ἐχόν-
 των τὴν διάστασιν, — ὁ χρηστὸς ἔστος ἐθάρρηνεν ἔτι τῶν ὑπ' αὐτῷ
 διακενῆς ῥηθείσι λόγοις, ὡς εἶπεν ὅτι εἰ διὰ τῶν αὐτῶν ἐπιχειρή- 30
 μάτων τῷ πρὸ αὐτῷ καὶ ἔστος περαίνει, ὅθεν ἡμᾶς πρὸς τὸν
 δεῖξαι λέγειν, ἥδη πρὸς τὴν πρὸ αὐτῷ καὶ δύναμιν ἀπαντήσαντας.
 εἴτα μέμφεται τῷ Θεμιστίῳ (*) εἰπόντι ὅτι τὰ αὐτὰ λεκτέον τοῖς
 ἐπὶ τῷ λόγῳ τῷ πρὸ τῆς τοῖς περὶ τῶν ἐπὶ μόνῃ τῷ ἡμικυκλίῳ
 κινουμένων, καὶ φησὶν ὅτι καὶ διὰ τῶν αὐτῶν ὑποθέσεων ἔστος ὁ λόγος 35

(*) p. 271 a 13. similiter se res habet et in toto circulo, quandoquidem si unum eundemque circulum statuerimus, qui in duos semicirculos per diametrum dissecetur, velimusque motum cum qui ab H diametri extremitate exorditur et per C in Z alteram diametri extremitatem tendit, et contrarium esse qui a Z initium sumens per T in H proficiscitur, ex hoc etiam congruum id esse videretur quod paulo ante de iis quae per semicirculum moventur dicebamus, nempe lineam contrariam dici comparatione ad rectam. sed quavis et concedamus hos motus in semicirculo esse contrarios, congruum tamen ideo non est ut etiam iis qui in toto circulo fiunt contrariorum differentia competat, siquidem duo illi motus qui in duobus semicirculis fiunt, in toto quidem circulo unum motum constituunt. Themist. f. 6.

τῷ πρὸ αὐτῷ περαίνει. . . καὶ τῷ Θεμιστίῳ μερίσαντος ἐν τῇ πα-
 ραφράσει τὸς λόγους, καὶ ἐπὶ μὲν τῷ προτέρῳ λέγοντος ὅτι τὰ αὐτὰ
 λεκτέον τοῖς ἐπὶ τῷ πρὸ τῆς τοῖς λόγοις, ἐπὶ δὲ τῷ δευτέρῳ καὶ συγ-
 χωρήσει τις, φησὶ, ταῖς ἐπὶ τῶν ἡμικυκλίων φοραῖς ἐναντίας εἶναι,
 ἀλλ' ἔτι τὴν ἐπὶ τῷ ὅλῳ κύκλῳ, περὶ ἧς ὁ λόγος, συγχωρήσειεν ἂν
 τις μερίζεσθαι ὡς εἰς ἐναντίας. ὅπως δὲ εἰς τὴν τῶν δύο τῶν
 ἡμικυκλίων ὑποθέσιν προῆλθεν ὁ λόγος, τῷ Ἀριστοτέλει εἰρηθ' μὲν
 ἐν ταῖς ἐξηγήσεσι τῶν ἐπιχειρημάτων, καὶ χεῖρον δὲ καὶ νῦν ὑπομνή-
 σαι. τὸ μὲν γὰρ πρῶτον ἐπιχειρήματα τῶν δεικνύντων ὅτι τῇ κυκλικῇ
 κινήσει καὶ ἔστιν ἐναντία κινήσεις, καθολικώτερον ἀπὸ τῆς μάλ-
 λον ἐπεχειρεῖ λέγων, ὡς εἶπερ ἐναντία τις ἐστὶ, τὴν ἐπ' εὐθείας μά-
 λιστα ἀναγκαῖον ἐναντίαν εἶναι πρὸς τὴν κύκλῳ κίνησιν, αἱ δὲ ἐπὶ
 τῆς εὐθείας ἀλλήλαις ἀντίκεινται διὰ τὸς τόπους. τὸ δὲ δεύτερον
 δεῖξεν ὅτι αἱ ἐπὶ τῆς τυχύσεως περιφερείας ἀνάπαλιν γινόμεναι
 κινήσεις καὶ εἰσιν ἐναντία διὰ τὸ ἀπείρους εἶναι περὶ τὰ αὐτὰ πέ-
 ρατα περιφερείας. τὸ δὲ τρίτον ἐπὶ ὠρισμένης περιφερείας τῆς τῷ
 ἡμικυκλίῳ τὴν ὑπόθεσιν ποιησάμενον τὰ αὐτὰ συνήγαγεν. ἀκο-
 λούως ἔτι τὸ τέταρτον τῷ δύο ἡμικύκλια ὑποθέμενον συνημμένα
 καὶ ἐπὶ τῶν τὰ αὐτὰ συμβαίνειν φησὶν. συγχωρήσας δὲ τῷ
 τοῖς ὡς ἐκτὸς ἔστι τῷ προβλήματος, ἐπὶ τῷ κύκλῳ σκοπεῖν ἀξιοῖ.
 ἦν γὰρ τὸ πρόβλημα ὅτι τῇ κύκλῳ κινήσει καὶ ἔστιν ἐναντία κινήσεις,
 εἰ δὲ ταῦτα ἀληθῆ λέγειν, παντὸς οἴμαι τὸ λοιπὸν συνιδεῖν ἔστιν, ὅτι
 ἔστος ὁ ἀνὴρ ἔτε τῷ σκοπῷ τῶν Ἀριστοτέλους λόγων συναϊδῶναι
 ἔτε τοῖς τῶν ἐξηγητῶν παρακολουθεῖ. ἀλλὰ δὴ καὶ ἐπὶ τῷ ε' τῶν
 ἐπιχειρημάτων ἀναζωσάμενος, τὸ τὰς ἐπὶ τῷ αὐτῷ κύκλῳ δύο
 κινήσεις ἀπὸ τῷ αὐτῷ μὲν σημείῳ ἐπὶ τὸ αὐτό, ἀνάπαλιν δὲ γινο-
 μένας, τῷ μὲν ἀπὸ τῷ α' διὰ τῷ β' ἡμικυκλίῳ ἐπὶ τὸ α' κινεῖται,
 τὸ δὲ ἀπὸ τῷ α' δι' ἑτέρῃ ἡμικυκλίῳ τῷ γ' ἐπὶ τὸ αὐτὸ πάλιν τὸ α',
 καὶ ταύτας δεικνύων μὴ ἔσας ἐναντίας διὰ τὸ ταύτας μὲν τῷ αὐτῷ
 εἰς τὸ αὐτὸ εἶναι, τὰς δὲ ἐναντίας ἐκ τῆς ἐναντίας εἰς τὸ ἐναντίον,
 ἀπανήσας ὡς ἔοικε τὰς αὐτῷ ἀντιλογίας καὶ γενοχωρηθεῖς νῦν
 ἐνίσταται πρὸς τὸ ἐναντίας κινήσεις ἐκείνας εἶναι καθόλου τὰς ἀπὸ τῶν
 ἐναντίων τόπων, καίτοι καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ἐπιχειρήμασι τῶν χρη-
 σαμένων τῷ Ἀριστοτέλει, τῷ ἀξιωματικῷ καὶ διὰ τῆς τῇ κύκλῳ κινή-
 σεως μὴ βυλομένης εἶναι ἐναντίαν κίνησιν, διὰ τὸ μὴ εἶναι ἐν τῷ
 κύκλῳ τὸς πλείστον ἀλλήλων διεστηκότας τόπους, εἰ μὴ καὶ τὴν
 διάμετρον ὀρίζαντο. λέγει ἔτι. . . τῷ τοῖνυν ἡμῶν ἀποδείξαι
 προκείμενῳ ὡς ὅδε λόγος τῶν κατασκευαζόντων τῇ κύκλῳ κινή-
 σεως μὴ εἶναι κίνησιν ἐναντίαν ὑγίης ὑπάρχει. . . ἀλλ' εἰ δοκεῖ, καὶ
 40 τὰ πρὸς τὸ ἔκτον, ὡς ἔστος φησὶν, ἐπιχειρήματα τῶν ῥηθέντων περι-
 κρῶσωμεν, καὶ πρῶτον γε ὅτι μὴδὲ τῶν ἐπέστησεν, ὅτι τῷ ε' ἐπι-
 χειρήματος μέρος τῷ ἐξί, καίτοι τῷ Ἀλεξανδρῷ εἰπόντος ὅτι
 προσεπιχειρήματα ἐκ περιουσίας ἔστιν. καὶ ἥδη μὲν αὐτῷ τὴν ὅλην ἐν-
 νοίαν, ὡς ἐμοὶ δύνατον ἦν, διεσάφησα τὴν Ἀριστοτέλους ἐξηγούμενος
 45 τὴν λέξιν, ἀνάγκη δὲ καὶ νῦν τινῶν ἐκεῖ ῥηθέντων ὑπομνήσας, ὅτι
 μὲν τὸ δεῖξαι καὶ τὰς ἐπὶ περιφερείας καὶ τὰς ἐπὶ ἡμικυκλίῳ ἐνὸς καὶ
 τὰς ἐπὶ δύο ἡμικυκλίῳ ἔμπαλιν γινόμενας κινήσεις μὴ ἔσας
 ἐναντίας, ἐπ' αὐτῷ λοιπὸν ἐλθὼν τὸ προκείμενον, ὅτι μὴδὲ αἱ ἐπὶ ὅλης

τῷ κύκλῳ ἀνάπαλιν γινόμεναι ἐναντία εἰσίν, πρὸβέλετο δεικνύναι, καὶ δείξας αὐτὸ πρότερον ἀπὸ τῶν τῶν ἐναντίων κινήσεων ὁρισμῶ, νῦν δὲ αὐτὸ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἐπαγωγῆς δεικνύσι. καὶ ταῦτα ἔχρη διςσολογεῖν προέβλεψε ῥηθέντα, ἀλλ' ἐκείνοις ἐντυχέντα μαθεῖν ὅτι τὴν ἀγωγὴν ἡγήνησεν ὁ τὸς λόγος. . . καὶ τὴν Ἀλεξανδρὸν φησιν αἰδανόμενον τῷ σαθεῖ τῆς προκειμένης ἐπιχειρήσεως πειράσθαι τῷ λόγῳ βοηθεῖν, ἀξιῶντα, φησί, τὰς μὲν ἐπ' εὐθείας ἐναντίας κινήσεις διὰ τὸ ἀπ' ἐναντίων εἰς ἐναντίας γίνεσθαι τῶν, καὶ μὴ ἐπὶ μιᾷ καὶ τῆς αὐτῆς εὐθείας γίνων, μηδὲν ἔττον ἐναντίας εἶναι, τὰς δὲ κύκλῳ καὶ ἀνάπαλιν γινομένας, εἴπερ ἐναντία εἶεν, ἐπὶ ἐνὸς γίνεσθαι κύκλῳ. ἀλογώτατον γάρ, φησί, τὴν ἐπ' ἄλλῃ κύκλῳ γινομένην κίνησιν τῇ ἐπ' ἄλλῃ ἐναντίαν εἶναι, μὴ προσίθεις μηδὲ κατασκευάζων διὰ τίνα λόγον. καὶ ὅτι μὲν τῷ Ἀλεξανδρῷ τέως ἔτι καλῶς ἐπισκῆπτε, δῆλον, εἰ φυλάττει μὲν τὴν τῶν ἐναντίων κινήσεων ὁρισμὸν τὴν λέγοντα ἐναντίας εἶναι κινήσεις τὰς ἐξ ἐναντίων τόπων. id. f. 34-44.

271b ὁ Ἀλεξανδρὸς (*) προκεῖταί φησι περὶ τῶν πάντων κόσμου
1 ζῆτεῖν εἰ ἀπείρος ἢ πεπερασμένος· καὶ ἢ ἐν ἀρχῇ τῆτο προβαλλόμενος ἀνεβάλλετο, ὅτε ἔλεγε “περὶ μὲν ὅν τῆς τῶν πάντων φύσεως, εἴτε ἀπείρος ἐστὶ καὶ τὸ μέγεθος εἴτε πεπεραμένον τὸν σύνολον ὄγκον, 20 ὅσον ἐπισκεπτόν” (p. 268 b 11). μέλλων δὲ τὸ πεπερασμένον αὐτὸ δεικνύναι ἐκ τῶν μηδὲν τῶν ἀπλῶν ἐξ ὧν συνέστηκεν ἀπείρον εἶναι, ἐπειδὴ ἔκ τῃ περὶ τῶν ἐ σώματος δεικνύναι ὅτι ἔκ τῃ ἀπείρον, μὴ πρότερον περὶ τῆς φύσεως αὐτῶν εἰπόντα καὶ δείξαντα ὅτι ἐστὶ τι ἐ σώμα, διὰ τῆτο μετ' ἐκείνης τῆς λόγου ἐπὶ τὸ προκειμένον ἐλθὼν δεικνύσιν ὅτι καὶ τῷ μεγέθει πεπερασμένα ἐστὶ τὰ ἀπλᾶ πέντε σώματα. τῷ ἢ ὅντι προδείξας ἐκ τῶν κινήσεων ὅτι τῷ ἀριθμῷ πεπεραμένον τὰ ἀπλᾶ πέντε ὄντα, δεικνύς δὲ νῦν καὶ τῷ μεγέθει, ἔχει πεπερασμένον ὅτι πᾶς ὁ κόσμος πεπερασμένος τῷ μεγέθει ἐστίν. ἀλλ' ὁ μὲν Ἀλεξανδρὸς καὶ τὴν ὅλην πραγματείαν 30 περὶ τῶν πάντων κόσμου προηγούμενος εἶναι νομίζων, ἀκατέβητος καὶ ταῦτα πρὸς τὴν περὶ τῶν πάντων θεωρίαν ἐκδέχεσθαι. . . διὰ ταύτην (τὴν ἐναντίωσιν) οἱ μὲν ἕνα κόσμον πεπερασμένον ἔλεγον, ὅσοι μὴ ἐδέχοντο τὸ ἀπείρον ἐν ἀρχῇ, ὡς Ἀριστοτέλης καὶ Πλάτων, οἱ δὲ ἐν ἀπείρον, ὡς Ἀναξίμανδρος ἀέρα ἀπείρον τὴν ἀρχὴν εἶναι λέγων, οἱ 35 δὲ καὶ τῷ πλήθει ἀπείρους κόσμους, ὡς Ἀναξίμανδρος μὲν ἀπείρον τῷ μεγέθει τὴν ἀρχὴν θέμενος ἀπείρους ἐξ αὐτῶν τῷ πλήθει κόσμους ποιεῖν δοκεῖ, Δεσφύππος δὲ καὶ Δημόκριτος ἀπείρους τῷ πλήθει τῶν κόσμους ἐν ἀπείρῳ τῷ κενῷ καὶ ἐξ ἀπείρων τῷ πλήθει τῶν ἀτόμων συνίστασθαι φασιν. καὶ εἴη ἂν λέγων ἀρχὴν πασῶν τῶν ἐναντιώσεων τὸ ὑποβέδαι τὸ ἀπείρον ἢ μὴ ὑποβέδαι, ὅτι οἱ κόσμοι καὶ τὰς 40 ἄλλας ἐναντιώσεις πάσας περιέχουσι. καὶ μέντοι διὰ ταύτην τὴν διαφωνίαν οἱ μὲν ἀναιρῶσι τὴν γένεσιν, ἐν κρίσει πάντα ὑφίστασθαι λέγοντες, ὥσπερ Ἀναξαγόρας, οἱ δὲ ἐξ ἐνὸς πάντα γίνεσθαι λέγουσι κατ' εὐθείαν, ὡς Ἀναξίμανδρος καὶ Ἀναξίμανδρος, οἱ δὲ καὶ γένεσιν εἶναι λέγουσι καὶ ἐξ ἀλλήλων τὴν γένεσιν ποιεῖσι, τὴν ἄλλῃ

φθορὰν ἄλλῃ γένεσιν ὁρῶντες, ὡς οἱ πεπερασμένους τὰς ἀρχὰς λέγοντες. ὅτι δὲ τὸ ἐν ταῖς ἀρχαῖς ἐλάττωσεν δοκῶν παρόραμα προῖσι μυριοπλάσιον φαίνει, καὶ ἐκ τῆς ἐπαγωγῆς ἐπισώστατο καὶ ἐκ τῶν λόγων, ἐκ μὲν τῆς ἐπαγωγῆς, ὅτι Δημόκριτος ἢ ὅτις ἂν ἔτος ὑπόβοιτο, μικρὰ τινα ὑποθέμενος τὰς ἀρχὰς καὶ ἐλάττω μετέβη, διὰ τὸ μεγίστην δύναμιν ὡς ἀρχὰς ἔχειν, ἀμαρτύνοντες περὶ αὐτά, τὰ μέγιστα τῶν ἐν γεωμετρίας ἐκίνησαν, τό τε ἐπ' ἀπείρον εἶναι τὰ μεγέθη διαιρετὰ (*). id. f. 45 b.

ὅτι τὸ μεταξὺ τῶν ἀπείρων καὶ μήκος γραμμῶν διάστημα 271a ἀπείρον ἔσται, δεικνύσι πρῶτον σαφηνίσας ποῖόν ἐστι τῆτο τὸ διάστημα, ὅτι τὸ “ὅ μὴδὲν ἔστιν ἔξω λαβεῖν μέγεθος ἀπτόμενον τῶν γραμμῶν.” τῆτο ἢ τὸ μεταξὺ τῶν γραμμῶν πλάτος ὅδον ἔξω ἔξω λαβεῖν μέρος ἀπτόμενον αὐτῶν. ἐνδοθεν γὰρ ἐστὶ τὸ ὅλον, καὶ ἐνδοθεν ἀπτεῖ τῶν περιεχουσῶν αὐτὸ γραμμῶν. ὅλως ἢ ἀπείροι ὅσαι αἱ γραμμαὶ καὶ μήκος πῶς ἔξωσιν τὴν ἔξω αὐτῶν ἀπτόμενον αὐτῶν; ὥστε ὅδον τὸ μεταξὺ τῶν εἰς ἀπείρον ἐκταθεισῶν γραμμῶν διάστημα ἔχει μέρος τι αὐτῶν ἔξω μέγεθος· ἐφάψεται ἢ τῆτο τῶν καὶ τὰς γραμμὰς περάτων, καὶ ἐκείνῃ ἔσονται ἀπείροι. εἰ ὅν ἀπείροι αὐτῶν, τὸ μεταξὺ τῶν γραμμῶν διάστημα ἔχει τι ἔξω αὐτῶν, 20 δὲ ἐπ' ἀπείρον ἐκτεινόμενον καὶ μὴδὲν ἔχον αὐτῶν ἔξω δῆλον ὅτι ἀπείρον ἐστίν· εἰ ἢ ἐπ' ἀπείρον προῖον ἔστι πεπερασμένον ἢ, πάντως εἶχε τι αὐτῶν ἔξω. καλῶς ὅν ἀπὸ τῶν μὴδὲν ἔχειν ἔξω αὐτῶν μέγεθος τὸ ἐπ' ἀπείρον προῖον μεταξὺ τῶν γραμμῶν διάστημα ἐδήλωσε, καὶ ἀπέδειξεν ὅτι τὸ μεταξὺ τῶν γραμμῶν διάστημα ἀπείρον ὅν· τὸ ἢ πεπερασμένον, φησί, διάστημα μεταξὺ τῶν γραμμῶν ὅν, καὶ αὐτῶν πεπερασμένων ἐστὶ μεταξὺ. ὁ μέντοι Ἀλεξανδρὸς, ὅ μὴδὲν; φησίν· τὸ ἢ διάστημα μέγεθος μὴδὲν ἐστίν, ὁ τῷ ἐκτὸς εἶναι τῶν γραμμῶν ἀπτεῖ αὐτῶν, ἀλλὰ ἀπτόμενον τε αὐτῶν καὶ ἐκ ἐκτὸς αὐτῶν τῆτο μεταξὺ τέ ἐστιν αὐτῶν διάστημα. καὶ καλῶς καὶ αὐτὸς ἐνόησε τὸ τὸ μεταξὺ διαστήματος μὴδὲν εἶναι ἐκτὸς τῶν ἀπείρων γραμμῶν· εἰ ἢ ἢν τι αὐτῶν μέρος ἐκτὸς τῶν γραμμῶν, τὸ ἐκτὸς ἐκείνῃ τὸ μεταξὺ τῶν γραμμῶν πεπερασμένον ἐμελλεν εἶναι. πλὴν ὅτι ὁ Ἀλεξανδρὸς ἔκ ἐκ τῶν μὴδὲν ἔξω ἔχειν νομίζει συνάγεσθαι τὸ ἀπείρον τὸ μεταξὺ διαστήματος, ἀλλ' ἐκ μόνῃ τῶν ἀπείρων εἶναι τὰς ἐκ τῶν κέντρων. μήποτε δὲ ὁ Ἀριστοτέλης τῆτω μὲν ἐπόμενον ἔλαβε τὸ μὴδὲν ἐκτὸς εἶναι τὸ μεταξὺ τῶν ἐκ τῶν κέντρων γραμμῶν διαστήματος, τῆτω δὲ τὸ ἀπείρον εἶναι τὸ μεταξὺ τῶν γραμμῶν διάστημα. ὅ ἢ ἐπ' ἀπείρον προῖοντος μὴδὲν ἔστιν ἐκτὸς, τῆτο ἀπείρον ἀνάγκη εἶναι· τὸ ἢ πεπερασμένον καὶ ἐπ' ἀπείρον ἰόντος πάντως ἐστὶ τι ἐκτὸς λαβεῖν. πρόδηλον δὲ τὸ μεταξὺ τῶν ἀπείρων γραμμῶν διαστήματα ἀπείρα εἶναι καὶ ἐκ τῶ

(*) cf. Themist. f. 6 b.

(*) p. 271 b 11. hoc namque exempli gratia subverterentur mathematicae omnes disciplinae: non enim darentur magnitudines numero carentes vel cum admittentes, neque etiam unicuique magnitudini altera illi aequalis inveniretur, falsa quoque scientia Euclidis, quam iis de rebus instituit, extitisset. Themist. f. 6 b.

κ' ἀναλογίαν τῆς τῶν γραμμῶν αὐξήσεως αὐξεῖς καὶ τὸ μεταξὺ αὐτῶν διάστημα· διὸ καὶ τὸ πεπερασμένον αἰεὶ ἔσται πεπερασμένον, ὡς καὶ αὐτὸς φησιν Ἀριστοτέλης. τῷ τῷ δὲ ἀκολουθεῖ τὴν μὴ πεπερασμένον τὸ μεταξὺ ἀπειρον εἶναι. id. f. 46 b.

271 b διχῶς φέρεται ἡ γραφή, ἡ μὲν "ἔτι δὲ εἰ ἔστιν," ἡ δὲ "ἔτι δὲ 5 αἰεὶ ἔστιν." καὶ ὁ ἄλλος ὅτι σαφές ἐστι αὕτη· ἀνελλιπὴς γὰρ οἶμαι καὶ ἡ προτέρα· ὁ ἄλλος γὰρ ὅτι περὶ τῶν ἀπειρον εἶναι τὸ μεταξὺ διάστημα ἔστιν ἡ ἀπόδειξις, ὅπερ ἀκολουθεῖ καὶ τῷ μηδὲν ἔχειν ἐκτὸς ἐπ' ἀπειρον προῖον καὶ τῷ τῷ δὲ δοθέντος εἶναι μείζον λαβεῖν. τὸ δὲ τῷ δοθέντος μείζον λαβεῖν καὶ τὴν γεωμετρικὴν εἰρημένον συνήθειαν ἔχει 10 τὸ αἰεὶ συνεμφανιζόμενον. id. ib.

272 a εἰ ἔν τὴν ὕψος ὁρῶμεν κύκλῳ γρεφόμενον... φαίνεται δὲ 5 ὁ ὕψος κύκλῳ περιφερόμενος καὶ ἀπὸ τῶν αὐτῶν εἰς τὸ αὐτὸ καθι-στάμενος... εἰπὼν δὲ ὅτι τὴν δὲ ὕψος ὁρῶμεν κύκλῳ γρεφόμενον... ὁ δὲ Ἀλέξανδρος κοινῶς ἐπιχειρῶν δεικνύσιν ὅτι ὁδὸν 15 σῶμα ὅτε τῶν ἀπλῶν ὅτε τῶν συνθέτων εἶναι ἂν ἀπειρον. πᾶν γὰρ σῶμα, φησὶν, ὡς ἐπὶ τῶν ἀπλῶν λέγων, ἥτοι πυκνὸν ἔστιν ἡ μα-νὸν (ὑπὸ γὰρ ταύτας τὰς διαφορὰς πᾶν σῶμα πίπτει), ταῦτα δὲ ἥτοι ἁμῶς πεπερασμένα ἢ ἁμῶς ἀπείρα, ἢ τὸ μὴ ἀπείρον ἔστιν αὐτῶν τὸ δὲ πεπερασμένον. ἀμφοτέρω μὲν ἔν ἀδύνατον ἀπείρα 20 εἶναι· ἔσται γὰρ πλείω σώματα ἀπείρα, ὅπερ ἔστιν ἀδύνατον· τὸ γὰρ ἀπείρον πανταχῶς. ὥς ἐι θάτερον εἶναι ἀπείρον, ἢ ἂν εἶναι θάτερον. ἀλλὰ καὶ τὸ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν ἀπειρῶν συγκείμενον ἢ ἴσον ἔσται ἐκατέρῳ αὐτῶν ἢ μείζον ἐκατέρῳ· ἢ γὰρ δὴ ἔλαττον. ἀλλ' εἰ μὴ μείζον, ἀπείρον ἀπείρῳ μείζον ἔσται· καὶ ἀπείρον ἀπείρῳ διπλάσιον, 25 εἴπερ ἴσα εἶναι ἁμῶς τὰ ἀπείρα, τὸ δὲ διπλάσιον καὶ τὸ ἥμισυ ἐν πεπερασμένοις ἔστιν. εἰ δὲ ἴσον ἐκατέρῳ τῶν ἀπειρῶν τὸ ἐξ ἀμ-φῶν, ἄτοπον ἀπείρῳ διαστήματος προσθεθέντος τινὶ μηδεμίαν αὐξή-σιν γεγονέναι, ὅπως γὰρ καὶ μικρότατον σῶμα προσθετῇ σωματι ἀνάγκη τὸ ὅλον γεγονέναι μείζον. ἔτι δέ, φησὶν, εἰ ἁμῶς τὰ 30 ἀπλᾶ ἀπείρα, ἥτοι ἴσα ἔσται ἡ ἀνίστα· ἀλλ' εἰ μὴ ἴσα, ἔσται ἴσων μέτρων, τὰ δὲ ἴσων ὄντα μέτρων μεμέτρηται καὶ πεπέρανται, ὥς ἢ ἀπείρα, ὥς ἢ ὁδὸν τὸ ἐξ αὐτῶν ἀπείρον· εἰ δὲ ἀνίστα, τὸ ἔτερον αὐτῶν μείζον ἔσται καὶ ὑπερέχον, ἀλλὰ τὸ ὑπερέχον πᾶν καθὸ ὑπερέχειται πεπέρανται, ὥς ἢ ἁμῶς ἀπείρα. ὅπως δὲ ὡς ὑπερέχει 35 τὸ ἀπείρον τῷ ἀπείρῳ, ἢ πεπερασμένον ἀνάγκη τῷτο εἶναι ἢ ἀπείρον. καὶ εἰ μὴ πεπερασμένον, καὶ τὸ ὅλον ἔσται πεπερασμένον· καὶ γὰρ τὸ μέ-χρη τῆς ὑπεροχῆς πεπερασμένον, καὶ πεπερασμένῳ μέρει καταμε-τρεῖται τὸ ὅλον. εἰ δὲ ἡ ὑπεροχὴ ἀπείρος, ἔσται τὸ μέρος τῷ ὅλῳ ἴσον καὶ ἀπείρον ἀπείρῳ μείζον, ὅπερ ἄτοπον, εἴγε τὸ ὅλον ἀνάγκη 40 μείζον εἶναι τῷ μορίῳ. εἰ δὲ ἁμῶς πεπέρανται, καὶ τὸ ἐξ αὐτῶν ἔσται πεπερασμένον· εἰ δὲ τῷτο, ὁδὸν ὅτε ἀπλῶν ὅτε σύνθετον ἀπείρον ἔσται σῶμα. ἀλλ' ὁδὸν τὸ ἔτερον αὐτῶν οἷον τε λέγειν ἀπείρον εἶναι, καὶ ὅτι ὡς πανταχῶς ὄν τὸ ἀπείρον τῷ ἐτέρῳ παρῑσδου-σιν ἢ καταλείψει, καὶ ὅτι, ὡς ὁδὸν αὐτὸς ἐν τῷ τρίτῳ τῆς Φυ-45 σικῆς Ἀκροάσεως (c. 5), ἐν τῇ μίξει καὶ συνθέσει πλεονάζον θάτε-ρον διαφθεῖραι ἂν τὸ ἔτερον· εἰ δὲ τῷτο, ἢ ἂν εἶναι σύνθετον τὸ τοῦ-τον. ὥς ἐπὶ ὁ κόσμος· ἐκ γὰρ τῆς τῶν στοιχείων συνθέσεως ὁ

κόσμος. ὅτι δὲ μήτε τὸ ἐγκύκλιον τε καὶ σφαιρικὸν σῶμα οἷον τε ἀπείρον εἶναι, ὅπως ὁ Ἀλέξανδρος ἐπιχειρεῖ δεικνύειν. κύκλον γὰρ ἢ σφαῖραν ἀπείρον εἶναι ἔχει οἷον τε, εἴγε κύκλος ἐστὶν ὁ ἀφ' ἑνὸς σημείου τῶν ἐντὸς τῆς χήματος κειμένων πᾶσαι αἱ πρὸς τὴν περι-φύρειαν προσπίπτουσαι εὐθεῖαι ἴσαι ἀλλήλαις εἶσι, τὸ δὲ ἴσον ἐν πεπερασμένοις. ὁ αὐτὸς δὲ καὶ ἐπὶ σφαίρας λόγος. ἔτι τὸ μὴ πε-περασμένον ἀνάγκη πρὸς τι περαίνειν, τὸ δὲ πρὸς τι περαῖνον ἀνάγκη πεπεράνθαι, αἱ δὲ εὐθεῖαι πρὸς τὴν περιφέρειαν περαίνου-σιν· ὥς καὶ τὸ διάστημα τῆς κύκλου καὶ τῆς σφαίρας πεπερασμένον ἔστιν, ὥς καὶ ὁ κύκλος καὶ ἡ σφαῖρα· ὅσον γὰρ τὸ διάστημα αὐτῶν, τοσούτων καὶ ἔσται. ὅπως δὲ τὸ ἀπείρον κύκλον ἢ σφαῖραν λέγειν ἀναρεῖν ἐστὶ κύκλον καὶ σφαῖραν· τὸ γὰρ εἶναι αὐτοῖς ἐν τῷ χήματι εἶναι ἔστιν, ὁδὸν δὲ χήμα ἀπείρον. δηλοῖται δὲ καὶ οἱ ὁρισμοὶ αὐτῶν. ἔτι ἐν ὧς τί ἔστιν ἔξω, τῷτο καὶ μέσον, τῷτο ἔχει οἷον τε ἀπείρον λέ-γειν. ἔτι ἐν ὧς ἔστιν ἀρχὴ καὶ πέρασ, τῷτο ἔχει ἀπείρον· ἐν δὲ τῷ-τοις πᾶν τὸ ληφθὲν σημειῖον ἐπὶ τῆς περιφερείας ἀρχὴ τε καὶ πέρασ τῷ παντὸς ἔστιν. ἔτι αἱ ἀπείροι ἀπὸ τῶν κέντρων ἀγόμεναι, ἐξ ὧν ἡ διάμετρος, ἥτοι ἀμφοτέραι ἀπείροι ἔσονται ἢ ἀμφοτέραι πεπε-ρασμέναι, ἢ ἡ ἑτέρα αὐτῶν. ἀλλ' εἰ μὴ ἡ ἑτέρα μόνῃ ἀπείρος, ἢ ἔσονται αἱ ἀπὸ τῶν κέντρων ἴσαι, ὥς ἐπὶ κύκλος ἐπὶ σφαῖρα· εἰ δὲ ἴσαι, ἐκ τῶν κέντρων πεπερασμένον ἀπείρῳ ἴσον ἔσται· εἰ δὲ ἁμῶς πεπερασμέναι, καὶ ὅλη ἡ διάμετρος πεπερασμένη καὶ ὅλος ὁ κύκλος καὶ ἡ σφαῖρα. εἰ δὲ ἁμῶς ἀπείροι, ἔσται πλείω τὰ ἀπείρα καὶ ἀπεί-ρον ἀπείρῳ μείζον καὶ διπλάσιον. ἔτι εἰ ἀπείρος ἡ διάμετρος, ἢ ἔσται αὐτῆς μέσον, εἰ δὲ μὴ ταύτης, ἐπὶ τῷ κύκλῳ ἐπὶ τῆς σφαί-ρας, εἰ δὲ μὴ μέσον, ἐπὶ τῷ κέντρῳ, εἰ δὲ μὴ κέντρον, ἐπὶ τῷ κύκλῳ ἢ σφαίρᾳ ἔσται. ἐπιζητῶν δὲ ἄξιον ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης, ὡς μήπω δειξάς ὅτι σφαιρικός ἐστὶν ὁ ὕψος, ἢ ἤξωσεν τοιαύτην χρήσασθαι ἀποδείξει· καὶ γὰρ εἰ σφαιρικός ὁ ὕψος ὁμολογηθῇ, περιττόν ἐστι τὸ ζητεῖν εἰ πεπερασμένος ἢ ἀπείρος. καὶ ὅπως ἐχρῆν πρῶτον πεπε-ρασμένον δεῖξαι καὶ ἔπειτα περὶ τῶν χήματος ζητεῖν. id. ib.

ὁ Ἀλέξανδρος δύο φησὶν εἶναι τὰ συναγόμενα ἄτοπα, τῷτο 272 a τε τὸ ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ τὸ ἀπείρον διάστημα διεξιέναι, ὅπερ 13 ἐσθήμηνε διὰ τῶν "τέμνουσά ποτε οἰσθήσει" κύκλῳ τὴν τὰ ββ' ἢ τὸ ἀγέ' πεπερασμένον χρόνον," καὶ ἔτι μέντοι ὅτι τῶν ἀπείρων ἔσται ἀρχή, ὅπερ δηλοῖ διὰ τῶν "ἔσται ἄρα τις ἀρχὴ πρῶτων ἢ τὸ ἀγέ' τὴν τὰ ββ' ἔτεμεν. ἀλλ' ἀδύνατον." δηλοῖ δὲ ὅτι καὶ ἐκείνῳ τῷ ἀτόπῳ ἀκολουθεῖ τὸ τὸ ἀπείρον μέγεθος, οἷον τὴν ἀγέ', ἐν πεπερασ-μένῳ χρόνῳ ἀπείρον διάστασιν διεξιέναι· καὶ γὰρ τῷτο ἀδύνατον ὁδοῖσθαι ἐν τῇ Φυσικῇ· εἰ μὴ ἄρα ἡ μάτην τῷτο παρήκεν τὸ ἀδύ-νατον ὁ Ἀριστοτέλης (*). id. f. 48.

ἐπιζητῶν δὲ χρὴ ὅτι καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ὁμολογεῖ ὅτι ἐν τῷτο 272 a ἢ πρόθεσις ἔστιν ἢ τὴν κόσμον δεῖξαι μὴ ὄντα ἀπείρον, ἀλλὰ τὸ 20 ἐγκύκλιον σῶμα, ἔτι καὶ τῷ ῥήματι λέγων· καὶ ὅτε, φησὶν,

(*) p. 272 a 12. nec te praetereat velim Aristotelem per a c e distantiam tantum intelligere, non autem lineam in universum. Themist. f. 7 b.

εἶπεν “ὥς ἐδὲ τὸν κόσμον, εἰ ἦν ἄπειρος,” κόσμον, φησί, τὸ κυκλοφορητικὸν εἶπε σῶμα, ὃ πρὸ ὀλίγου ἕρανόν εἶπεν, ὥς καὶ δεικνυσιν ὅτι ἕκ ἑξιν ἄπειρος ὁ κόσμος καὶ μέγεθος, προηγουμένως τὸν ἕρανόν δεικνύσι πεπερασμένον· διὰ τοῦτο τὸν ἕρανόν πεπερασμένον εἶναι καὶ ὁ κόσμος πεπερασμένος. καὶ αἱ ἀπὸ τῆς κινήσεως δὲ καὶ τῶ χρόνου ἐν ᾧ ἡ κίνησις ἐφοδοὶ τῷ ἕρανῳ εἰσὶν οἰκείαι πλείους τοιαύτῃ ἐν ταῖς παρελθούσαις, καὶ ὅπως περὶ τῶ κυκλοφορητικῷ πρᾶκετο δεικνύει (*). id. ib.

272^a 21. ταῦτα ὅν δειξάμενος ἐναργῶς πρῶτον μὲν δύο γραμμάς λαμβάνει πεπερασμένας, κινημένην τὴν ἑτέραν παρὰ τὴν ἑτέραν, καὶ δεικνύσιν ὅτι καὶ τε ἄμφω ἀντικεινῶν καὶ τε ἡ ἑτέρα παρὰ μένυσαν τὴν ἑτέραν, ἐπειδὴ ἅμα ἀλλήλων ἀπολύοντι (τὸ γὰρ χωρίζομενον χωρίζομενος χωρίζεται), δηλοῦν ὅτι καὶ ὁ χρόνος ἔσται πεπερασμένος, ὅταν ἄμφω πεπερασμένοι ᾖσιν. ὅπερ παραλιπών, ὡς οἶμαι, προῤῥεῖναι, ἀσάφειαν πολλὴν ἐνεποιήσε τῷ λόγῳ. ἀλλ’ εἰ μὲν ἀντικεινῶν, ἐλάττωσεν ὁ χρόνος ἔσται τῆς ἀπολύσεως· εἰ δὲ μενύσης τῆς ἑτέρας ἢ ἑτέρα δι’ αὐτῆς κινεῖται, πλείων, εἰ μὴ ἄρα θάττον κινεῖται τότε κινούμενον ἢ περὶ ὅτε ἀντικεινῶν. ὅπως δ’ ἂν ἔχοι, πεπερασμένος ἔσται ὁ χρόνος. id. f. 48 b.

272^b 9. καὶ τὴν λέξιν ὅταν λέγῃ “εἰ ὅν ἄπειρος ὁ χρόνος ὃν ἡ πεπερασμένη ἀπολύεται κινημένη,” προσυπακύνει δεικνύει τὸ διὰ τῆς ἀπειρίας· ἐφεξῆς γὰρ τὸ ἀντίστροφον ἀποδίδωσι διὰ τῶ “καὶ ἐν ᾧ ἡ ἄπειρος τὴν πεπερασμένην ἐκινήθη.” ἐπὶ γραμμῶν δὲ τὸν λόγον διὰ τὴν ἐκθετικὴν ἐναργεῖαν ἐποιήσατο, ἀντὶ τῶ κινημένου καὶ τῶ δι’ ὃ κινεῖται τὰς γραμμάς λαβύν. id. ib.

272^b 13¹. καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς λέξεως τινὲς ἀντὶ τῶ “ἀλλ’ εἶπερ, ἐπὶ μήκος” ἀλλ’ εἶπερ, ἐπὶ θάτερα γράφουσι, σαφεστέραν ποιῶντες τὴν ἔννοιαν. id. f. 49.

272^b 27. ἀσαφῶς εἶρηται ἐν ταῖς “τέμνει γὰρ καὶ ζ’,” τὴν γὰρ κατέσταντος αὐτῶ ζ’, ὅτι καὶ ζ’ γέγραπται, τέμνυστα τὴν ε’, ἢ γὰρ, ὥσπερ τὴν αβγέ’ ἐκάλεσεν, ὅτι καὶ ταύτην τέμνει τὴν ε’ ἢ αβ’. id. ib.

272^b 28. δειξάς ὅτι ἕκ ἑξιν ἄπειρον τὸ κυκλοφορητικὸν σῶμα ἐκ τῶ μὴ ἂν αὐτὸ περιελθεῖν κύκλῳ, εἶπερ ἄπειρον εἴη, τατέστιν ἐκ τῆς κινήσεως, νῦν ὑποθέμενος περιμέναι κύκλῳ, συνάγει ὅτι τὸ ἄπειρον ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ διελεύσετο· ὅπερ ἀδύνατον. ἐναργῶς δὲ τούτο ἔδειξεν, ὅτι ὡς ὁ Ἀλέξανδρος οἶμαι φησί, δύο σφαίρας ὑποθέμενος, τὴν μὲν ἐκτὸς καὶ περιέχουσαν, τὴν δὲ ἐντὸς καὶ περιεχομένην. id. ib.

273^a 3. ἀνάγκη τῶ χρόνου πεπερασμένου καὶ τῶ μέγεθος πεπερασμένου εἶναι, ὃ περιελέλυθεν· ἴσον δὲ ἐστὶ τὸ τε κινούμενον καὶ τὸ διάστημα. id. ib.

ἐκ τούτου συνάγει ὅτι καὶ τὰ ἐν τῷ μεταξὺ ζοικεῖα, τατέστι 273^a τὸ τε ὕδωρ καὶ ὁ ἀήρ, ὠρισμένα τέ ἐστι καὶ πεπερασμένα τῷ μεγέθει. id. f. 49 b.

ἐπειδὴ δὲ τῶν σωμάτων τὰ μὲν ἐξιν ὁμοιομερῆ τὰ δὲ ἀνομοιομερῆ, ταῦτα δὲ εἶπεν ὁμοιοβαρῆ καὶ ἀνομοιοβαρῆ, ὅθεν, φησὶν, ὅδε τούτο διοίσει πρὸς τὴν ἀπόδειξιν τὸ ὁμοιομερές λαβεῖν ἢ ἀνομοιομερές τὸ ἄπειρον· ἐπὶ γὰρ τῶν ἀνομοιομερῶν ὃ καὶ τὸ μέγεθος ἡ ἀναλογία ληφθήσετο, ἀλλὰ καὶ βάρος. id. f. 50 b.

τρίτον προλαμβάνει, ὅτι τὸ πεπερασμένον βάρος πᾶσαν πεπερασμένην διάστασιν ἐν πεπερασμένῳ δίδει χρόνον. id. f. 51.

λέγει ὅν ὅτι ὅδε τὸ ὑποθέσθαι χρόνον ἐλάττωσεν, ἐν ᾧ τὸ ἄπειρον βάρος τὴν πεπερασμένην διάστασιν κινεῖται, ἐκφεύγει τὴν ἀτοπίαν· ἐλήφθη γάρ, ἀντὶ τῶ ληφθείη γὰρ ἂν, ἄλλο τι πεπερασμένον μέγεθος τὴν αὐτὴν διάστασιν ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ κινούμενον, ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ ὃν πρὸς ἑτέρον τι μείζον ἐαυτῶ βάρος τῷ τῶ ἐλαττωτέρῳ χρόνῳ, ἐν ᾧ τὸ ἄπειρον βάρος ἐκινεῖτο, πρὸς τὸν χρόνον τὸν μείζονα τῶ ἐλαττωτέρῳ, ἐν ᾧ τὸ ἑλάττω τῶν πεπερασμένων βαρῶν ἐκινεῖτο· ἀνάπαλιν γὰρ ἔχει τὰ βάρη πρὸς τοὺς χρόνους, ὡς εἶρηται. . . ἢ ἀκριβέστερον αὐτὸς εἶπε τὸ ἐλήφθη. ἐὰν γὰρ ὑποτεθῇ τὸ ἄπειρον ἐν ἐλαττωτέρῳ χρόνῳ κινούμενον, αὐτῷ τῷ ἄλλῳ ἂν τι πεπερασμένον βάρος ἐλήφθη ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ πρὸς ἑτέρον μείζον ἐν ᾧ τὸ ἄπειρον. . . λέγει δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι ταύτην ἐποιήσατο τὴν ἀπόδειξιν τῷ τρίτῳ τῶν προαξιωθέντων χρησάμενος τῷ τὸ πεπερασμένον βάρος ἅπασαν πεπερασμένην ἐν χρόνῳ διεξέναι πεπερασμένῳ. καὶ ἡ λέξις, φησὶν, ὅπως ἂν ἔχοι τὸ κατάλληλον “ἄλλο γὰρ ἂν πεπερασμένον ἐλήφθη ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ,” ὅπερ ἑτέρον μείζον, ἐν ᾧ πρὸς τὸ ἄπειρον αὐτὸ τούτο. id. f. 51 b.

ἀλλ’ ὅδε ὑπόκειται τι τοῖς ζοικείοις ἄπειρον μέγεθος, ὡς ὁ Ἀναξίμανδρος καὶ Ἀναξίμενης ἔλεγον, ἐξ ὃ γίνετο· ἢ γὰρ ἂν καὶ φθειρομένων εἰς αὐτὸ ἐγένετο ἢ ἀνάλυσιν. id. f. 52 b.

λέγει νῦν πρῶτας ὑποθέσεις τὰ ἐν τῷ ἡ τῆς Φυσικῆς Ἀκροῦ δεδειγμένα. id. ib.

τρίτον ἐπιχειρήματα προῤῥεῖναι βυλῆθαι, δεικνύων ὅτι ἀδύνατον ἕκαστον τῶν τῶ ἀνομοιομερῶς μορίων ἄπειρον εἶναι, ἐκ τῶ ἕκαστον πανταχῶς ὃν μὴ δίδόναι τοῖς λοιποῖς χώραν, πρῶτον δεικνύσιν ὅτι καὶ μὴ ὃν συνεχὲς ἄπειρον ἕκαστον ὑποτεθῇ, ἀλλ’ ἐκ διεσπασμένων ἀπειρῶν τῷ πλήθει συνεχῶς, ὡς Ἀναξαγόρας ἐδόκει λέγειν, καὶ καθ’ ἕκαστον εἶδος ἀπειρῶς τῷ πλήθει ὁμοιομερείας, ἢ ὡς οἱ λέγοντες ἀπειρῶς εἶναι τῷ ἀριθμῷ κόσμους (καὶ γὰρ παρ’ ἐκείνοις ἀπείροι γαῖαι καὶ ὕδατα καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον, διότι καθ’ ἕκαστον κόσμον καὶ τῶν ἕκαστον ἐστίν), καὶ ὅπως τὸ ἐξ ἀπάντων τῶν διεσπασμένων τῶ πυρὸς μορίων ἄπειρον ἔσται πῦρ. εἰ ὅν σῶμα μὲν ἐστὶ τὸ πάντῃ διάστασιν ἔχον, ἄπειρον δὲ σῶμα τὸ πάντῃ ἐπ’ ἄπειρον διεσπασμένον, πῶς οἶόν τε ἀνόμοια εἶναι ἄπειρα; (*) id. f. 53.

(*) p. 272 a 21. haec autem ratio congruit corpori quod in orbem convertitur quodque ad sensum moveri conspicitur. de hoc namque corpore pertractare intendit, minime autem de infinito in universum, quod moveri non possit, quemadmodum existimatur. Themist. f. 8.

(*) p. 274 b 22. transtulit autem sermonem ex corpore consimilium partium in corpus simplex, tametsi corpora quaedam consimilium partium inveniantur, quae simplicia non sunt,

274^b εἰ ἔν χυ κψ φύσιν πέφυκε κινεῖσθαι, κψ φύσιν δὲ κινεῖται τὸ εἰς
 31. τὸν αὐτὸν τόπον κινούμενον, εἴη ἂν ἄλλος ἴσος αὐτῷ τόπος, εἰς ὃν
 οἰσθήσεται. τὸτο δὲ ἀδύνατον· εἰ γὰρ ἄπειρον ἦν χυ πρὸς τῷ κινηθῆναι
 πάντα κατελίσφει τὸν τόπον. . . ἐπιζητοῦναι δὲ ἄξιον, οἶμαι, ὅτι νῦν
 τὸν τόπον ἔχῃ ὡς πέρας τῷ περιέχοντος ἐνόησεν, ἀλλὰ ὡς χώραν χυ
 διάστημα (*). id. f. 53 b.

275^a ἀσάφειαν ἐνεποίησε τῷ λόγῳ μεταξὺ παρενθείς τὰ ἀξιω-
 1. ματα, ἐν οἷς φησὶν “ἔξω δὴ τὸ μὴ ἴσον ἐν ἴσῳ χρόνῳ ἴσον ἀλλοιῶν”
 (v. 16) χυ τὰ ἐξῆς, χυ ὅτῳ τὸ συμπέρασμα ἐπάγει διὰ τῷ “ἐκ
 ἄρα τὸ ἄπειρον ὑπὲρ ὁδὸς πεπερασμένον κινηθήσεται ἐν ὁδῷ χρόνῳ.”
 χυ τὴν αἰτίαν ἀσαφῶς ἐπήγαγεν “ἔλαττον γὰρ ἄλλο” τὸ εἰ λέγων,
 “ἐν τῷ ἴσῳ χρόνῳ, τῷ γ’, ὑπὸ ἐλαττονος τῷ δ’, κινηθήσεται,” πρὸς
 ὃ ἔλαττον, τῷ τέλει τὸ εἰ τὸ ἀνάλογον ἔχον, ὅταν γένῃται ὡς τὸ δ’
 πρὸς τὸ β’, ὅτῳ τὸ εἰ πρὸς ἄλλο· πεπερασμένον γὰρ ἔσται τὸτο ἐν
 τῷ αὐτῷ λόγῳ γενόμενον πρὸς τὸ β’, ἐν ᾧ χυ τὸ ἄπειρον ἦν τὸ ὑπὸ
 τῷ β’ κινούμενον. εἰ ἔν τῷτο ἀκολουθεῖ, εἰκότως εἶπεν ὅτι τὸ ἄπει-
 ρον ὑπὲρ ὁδὸς πεπερασμένον κινηθήσεται, χυ τὴν αἰτίαν ἐπήγαγεν
 ἐπὶ τῷ τέλει εἰπὼν “τὸ γὰρ ἄπειρον πρὸς τὸ πεπερασμένον ἐν ὁδῷ
 λόγῳ ἔστιν.” ὥστε τὴν ὅλην τῷ λόγῳ συναγωγὴν τοιαύτην εἶναι·
 εἰ τὸ ἄπειρον ὑπὸ πεπερασμένον κινηθήσεται ἢ πάχει, ἔσται τὸ ἄπειρον
 λόγος πρὸς πεπερασμένον, χυ ὑπὸ τῷ αὐτῷ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ πε-
 περασμένον τι χυ ἄπειρον κινηθήσεται. ἀλλὰ μὴν ταῦτα ἀδύνατα
 κψ τὸν δευτέρον ἀναπόδεικτον· ἐκ ἄρα τὸ ἄπειρον ὑπὸ πεπερασμένον
 πέσει. id. f. 54. cf. Themist. f. 11 b.

275^a ἔξω ὑπὸ ἀπείρου δυνάμεως τῆς α’ πεπερασμένον τι μέγεθος
 14. τὸ βζ’ κινεῖσθαι ἐν τῷ γ’ χρόνῳ, χυ εἰλήφθω τις πεπερασμένη δύνά-
 μεις ἡ δ’. αὕτη δὴ ἐν τῷ γ’ χρόνῳ ἔλαττον τῷ βζ’ κινῆσει· ἐλάτ-
 των γάρ ἐστι τῆς α’ ἀπείρου ὅσης ὅσα πεπερασμένη. ἔξω δὴ κιν-
 ούμενον ὑπὸ τῷ δ’ ἐν τῷ γ’ χρόνῳ ἔλαττον τῷ βζ’ τὸ ζ’. χυ εἰ πε-
 περασμένον ἐστὶ μέγεθος τὸ βζ’, πεπερασμένον δὲ χυ τὸ ζ’, ἐστὶ τις
 λόγος αὐτῶν πρὸς ἄλληλα. ὃν δὴ ἔχει λόγον τὸ ζ’ πρὸς τὸ βζ’,
 τῷτο ἐχέτω ἡ δ’ δύναμις πρὸς ἄλλην τινὰ δύναμιν πεπερασμέ-
 νην. ἔξω αὕτη ἡ ε’. ἔσται ἔν ὡς τὸ ζ’ πρὸς τὸ βζ’, ὅτῳ ἡ δ’ δύ-
 ναμις πρὸς τὴν ε’, χυ ὡς ἡ δ’ πρὸς τὴν ε’, ὅτῳ τὸ ζ’ πρὸς τὸ βζ’.
 χυ ἐναλλάξ ἄρα, ὡς ἡ δ’ πρὸς τὸ ζ’, ὅτῳ ἡ ε’ πρὸς τὸ βζ’. ἐστὶ δὲ
 ἡ δ’ δύναμις τῷ ζ’ κινητικὴ ἐν τῷ γ’ χρόνῳ· ἔσται ἄρα ἡ ε’ κινη-
 τικὴ τῷ βζ’ ἐν τῷ γ’ χρόνῳ. ἦν δὲ χυ ἡ α’ ἀπείρος τῷ βζ’ κινη-
 τικὴ ἐν τῷ γ’ χρόνῳ· ἐν ἄρα τῷ ἴσῳ χρόνῳ κινεῖται τὸ βζ’ ὑπὸ τε

ut caro et os, quandoquidem, ut inquit Alexander, a ratione
 alienum non est. Themist. f. 11.

(*) p. 274 b 33. Alexander ait eiusmodi sermones ita invi-
 cem coniungi. cum, inquit, omne sensile corpus vel efficiendi
 naturalem vim habet vel patiendi vel utrorumque... infinitum
 igitur neque agere quicquam neque affici poterit, quam-
 obrem neque etiam inveniri; quo ablato, qui fieri poterit ut
 sensile esse dicatur? nobis autem id tantum asserendum vide-
 tur: nempe quoniam de infinito illi sermo erat, fierique non
 poterat ut sursum vel deorsum vel in circulum moveretur, re-
 liquum erat ut ageret afficereturque. Themist. f. 11.

τῆς ἀπείρου α’ δυνάμεως χυ τῆς πεπερασμένης τῆς ε’, ὅπερ ἀδύνα-
 τον. ἐκ ἄρα πέσειται τι τὸ πεπερασμένον ὑπὸ τῷ ἀπείρῳ. ἀσα-
 φειαν δὲ ἐνεποίησε τῇ λέξει τὸ τὸ β’, ὅπερ ἡ ἀπείρος ἐκίνει δύνά-
 μεις, διὰ τὸ περιέχειν ἐν ἑαυτῇ τὸ ζ’ ἔλαττον ὃν αὐτῇ, βζ’ προϊόντα
 ὀνομάσαι. συναγωγῶν δὲ ὅτι ἀνάγκη, εἰ τὸ πεπερασμένον ὑπὸ τῷ
 ἀπείρῳ πάχει, ἐν τῷ ἴσῳ χρόνῳ τὸ ἄπειρον χυ τὸ πεπερασμένον ἀλ-
 λαιῶν τὴν αὐτὴν ἀλλοιῶσιν (ὅπερ ἀδύνατον, διότι κείν) τὸ μείζον
 ἐν ἐλάσσονι παιεῖν), ἐπάγει “ἀλλ’ αἰεὶ ὁ ληφθεὶς χρόνος ταύτ’ ποιή-
 σει” (v. 21), ὡς εἰ ἔλεγε, καὶ ἐλάττονα ἢ μείζονα χρόνον λάβοις
 10 τῷ γ’, τὸ αὐτὸ ποιήσει. Simpl. f. 54.

ὑποτίθει τὸ μὴ κινῶν ἄπειρον, τὸ α’, τὸ δὲ κινούμενον ὑπὸ τῷ α’
 275^a ἄπειρον ὃν χυ αὐτό, τὸ β’, τὸν δὲ χρόνον τὸν πεπερασμένον, ἐν ᾧ τὸ
 β’ ἐπάθεν ὑπὸ τῷ α’, τὸν γδ’, χυ λαμβάνει μόνον τῷ β’ τὸ ε’... τὸ
 γδ’ ἔλαττον ἐν ἐλάττονι πάχειν χρόνῳ ὑπὸ τῷ αὐτῷ ἡξίω... “ἐπεὶ
 ὅλον ἐπένοθε τὸ β’, ἐκ ἐν ἴσῳ χρόνῳ τὸ αὐτό,” τῷ τέλει ἐκ ἐν ἴσῳ
 15 χρόνῳ κινῆσει τὸ αὐτό... ὥστε ἔχῃ ἀπλῶς τὸ μείζον χυ ἀπλῶς τὸ
 ἔλαττον πάχει, ἀλλὰ τὰ κψ τὴν ἀναλογίαν τῷ χρόνῳ διηρημένα
 μείζον τε χυ ἔλαττον. id. f. 54 b.

ἀλλ’ ὁ μὴ ἀπ. χρ. ἐκ ἔχει τέλος, τὸ δὲ κεκινημένον ἔχει· τὸ μὴ
 275^b γδ’ ἐν ἀπείρῳ χρόνῳ πάχον ἢ ποιῶν ἐπ’ ἄπειρον προῖον ἐκ ἔρχεται εἰς
 3. τέλος, ὅδὲ ῥηθεῖν αὐν πεποικηκέναι ἢ πεποικηθέναι. id. ib.

ὁ μέντοι Ἀλέξανδρος ἐν δευτέρῳ χήματι συνάγει τὰ συμ-
 275^b περάσματα ὅτῳ... ὁ δὲ ὅλον δὲ ὅτι ὅσα δύναται εἰς ἀμφω τὰ χή-
 7. ματα τό τε πρῶτον χυ τὸ δευτέρον ἀναλύειν τῆς συλλογισμῶς,
 25 προτιμητέον εἰς τὸ πρῶτον, εἴπερ χυ οἱ ἐν τῷ δευτέρῳ χήματι συλ-
 λογισμοὶ διὰ τῷ πρῶτῳ τελειῶνται. ἡ δὲ τοιαύτη ἀνάλυσις τῷ
 λόγῳ, ἡ τὸ συμπέρασμα λαμβάνουσα χυ προσλαμβάνουσα ἄλλην
 πρότασιν, κψ τὸ τρίτον λεγόμενον παρὰ τοῖς Στωϊκοῖς θέμα περαι-
 νει, ὅ ὁ λόγος κψ τῶν παλαιῶν τοιούτος· ἐὰν ἐκ δυοῖν τρίτον τι συ-
 νάγῃ, τὸ δὲ συναγόμενον μετ’ ἄλλῃ τινὸς ἔξωθεν συνάγῃ τι, χυ
 ἐκ τῶν προτέρων δυοῖν χυ τῷ ἔξωθεν προσληφθέντος συναχθήσεται
 τὸ αὐτό· οἷον διὰ τῆς λεγούσης “πᾶν τὸ ἐν τόπῳ σῶμα αἰσθητόν”
 τῆς “ὅδὲν σῶμα αἰσθητὸν ἄπειρον” χυ τῆς προσληφθείσης τῷ τῶν
 συμπεράσματος, τῆς λεγούσης “τὸ ἔξω τῷ ὕραν ἔν τόπῳ,” συνάγεται
 τὸ μὴδὲν ἄπειρον σῶμα ἔξω τῷ ὕραν εἶναι... δείξας ἔν ὅτι
 ἄπειρον σῶμα ἐκ ἐξιν ἔξω τῷ κόσμῳ, ἐξῆς προτίθησιν ὅτι ὁδὲ πε-
 περασμένον, ὅπερ καλεῖ “μέχρι τινός.” τὸ γὰρ μέχρι τινός χυ μὴ
 ἐπὶ πᾶν ἐκτεινόμενον σῶμα πεπερασμένον ἐστίν... ἐπήγαγε τὸ
 συμπέρασμα “ὅδὲν ἄρα ὅλως σῶμα τῷ ὕραν ἔξω,” ὅτε νοητὸν
 40 ὅτε αἰσθητόν. εἰ μὴ γὰρ νοητόν τις λέγει τὸ ἔξω τῷ ὕραν σῶμα, ἐν
 τόπῳ αὐτὸ ποιήσει· τὸ γὰρ ἔξω χυ εἴσω τόπον σημαίνει. τὸ δὲ ἐν
 τόπῳ σῶμα πᾶν αἰσθητόν, ὡς ἡδὲ εἰλήφθη· τὰ γὰρ ἐν τόπῳ σῶ-
 ματα μετὰ τινός ἐστιν αἰσθητῆς διαφορᾶς χυ τέως τῆς κψ τὴν ῥοπὴν
 καθ’ ἣν ἔκαστον χυ φέρεται ἐπὶ τὸν οἰκείον τόπον χυ μένει. εἰ δὲ πε-
 45 ριέχεται ὑπὸ τῷ τόπῳ χυ τὴν ἐπιφάνειαν ἀπὸ τῆς τε ἔχει χυ χωρῶς τι
 ἐπιφάνειαν, ἐκείνῃ νοητὸν ἀλλ’ αἰσθητόν ἐστιν, εἴπερ ἔξω τῷ ὕραν
 ὑποτίθει. ἀλλὰ μὴν αἰσθητὸν σῶμα ὁδὲν ἐστιν ἔξω τῷ ὕραν· ὅτε
 γὰρ ἄπειρον, ὡς ἐδείχθη, ὅτε πεπερασμένον, ὡς ὑποτίθει. ὁ δὲ

ἐν ἄτοπα ἀκολουθεῖ τοῖς ἔξω τῷ ὕραν ὁ νοῦν σῶμα ὑποτιθεμένοις, ἐν μὴ τὴ μηχανή νοῦν ἀλλ' αἰσθάνειν αὐτὸ ποιῆν, εἴπερ ἔξω καὶ ἐν τόπῳ ἐστίν, ὅπερ καὶ Ἀριστοτέλης ἐδήλωσε διὰ τῷ ὥστε ἔξαι αἰσθάνον" καὶ ἐκείνῳ δηλονότι νοῦν. τῷ δὲ αἰσθάνειν εἶναι τὴ μηχανή εἶναι ὅλως ἔπει, εἴπερ ὅτε ἀπειρόν ἐστιν, ὡς δὲ δεικνύει, ὅτε πεπερασμένον, ὡς ὑπόκεινται. δύνανται δέ, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, μὴ ὡς ὑποτιθέμενος λέγειν τὴ "ἀλλὰ μὴν ἐδὲ μέχρι τινός," ὁ ταύτῳ ἐστὶ τῷ ἐδὲ πεπερασμένον· δέδεικεν γὰρ ὅτι πᾶν αἰσθάνειν σῶμα ἢ ἄνω ἢ κάτω ἐστὶν ἢ περίε, ὡν τὸ μὴ ἄνω καὶ κάτω ἐντὸς τῷ ὕραν, τὸ δὲ περίε αὐτὸς ὁ ὕρανός. εἰ ἔν μὴ ἐν ἐστὶ παρὰ ταῦτα σῶμα αἰσθάνον, ἐδὲ ἂν ἔξω τῷ ὕραν ἔῃ αἰσθάνειν σῶμα. "λογικώτερον δὲ ἐστὶν ἐπιχειρεῖν καὶ ὥδε." τὰ λογικώτερα ἐπιχειρήματα πρὸς ἀντιδιαστολήν τῶν πραγματικῶν λέγει. id. f. 55. cf. Themist. f. 12.

275 b τὸ "ὁμοιομερές ὂν" πρόσκεινται. . . ὅτι περὶ τῶν ἀπλῶν σω-
13. μάτων ὁ λόγος ἦν· τὸ γὰρ "ὁμοιομερές ὂν" ἀντὶ τῷ ἀπλῶν πρόσ-
σκεναι (*). Simpl. f. 55 b.

275 b εἰκότως εἶπεν ὅτι καὶ φύσει καὶ βίᾳ τὸ ἀπειρον ἐπ' εὐθὺ κι-
18. νῆται, ὑπὸ ἀπείρου κινήσεως. . . δέξας, ὁ Ἀλέξανδρος φησὶ, τὸ ἐπόμενον ἄτοπον τῷ βίᾳ κινεῖσθαι τὸ ἀπειρον, ὅτι ἀνάγκη ἔξωθεν ἄλλο ἀπειρον εἶναι τὸ κινῆν αὐτό, νῦν δεικνύσιν ὅτι καὶ κατὰ φύσιν κινῆται, τὸ αὐτὸ ἄτοπον ἔπει. . . δύνανται δέ, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, τὰ προειρημένα καὶ πλείους ἐπιχειρήσεις εἶναι. id. f. 56.

275 b ὡς οἱ περὶ Λευκίππον καὶ Δημόκριτον ὑπετίθεντο, πρὸ αὐτῶν
30. γεγονότες, καὶ μετ' αὐτὸν Ἐπίκουρος. ὅτι γὰρ ἔλεγον ἀπείρους εἶναι τῷ πληθεῖ τὰς ἀρχάς, αἷς καὶ ἀτόμους καὶ ἀδιαρέτους ἐνόμιζον τὰς ἀπαθείς διὰ τὸ ναστάς εἶναι καὶ ἀμοίρους τῷ κενῷ· τὴν γὰρ διαίρεσιν κατὰ τὸ κενὸν τὸ ἐν τοῖς σώμασιν ἔλεγον γίνεσθαι, ταύτας δὲ τὰς ἀτόμους ἐν ἀπείρῳ τῷ κενῷ κεχωρισμένας ἀλλήλων καὶ διαφερέσας χημάσι τε καὶ μεγέθεσι καὶ θέσει καὶ τάξει φέρεσθαι ἐν τῷ κενῷ, καὶ ἐπικαταλαμβάνουσας ἀλλήλας συγκρέεσθαι, καὶ τὰς μὴ ἀποσπάλλας ὅπῃ ἂν τύχῃσι, τὰς δὲ περιπλέκεσθαι ἀλλήλαις κατὰ τὴν τῶν χημά-
των καὶ μεγεθῶν καὶ θέσεων καὶ τάξεων συμμετρίαν, καὶ συμβαίνειν καὶ ἕτω τὴν τῶν συνθέτων γένεσιν ἀποτελεῖσθαι. . . ταῦτα δὲ τὰ ἐπι-
χειρήματα τὸ μὴ ἀτόμους ὁμοίας τὴν φύσιν ἀπείρου τῷ κενῷ φερο-
μένας εἶναι τὰ πρῶτα σοιχεῖα, ὡς ἐδόκει Λευκίππῳ καὶ Δημο-
κρίτῳ, ἀναίρει γενναίως. id. f. 56 b.

276 a τὸ "ἀόριστος κείμενος" ὁ Ἀλέξανδρος ἐπὶ τῶν ἀπείρων ἀκεί-
21. καὶ ἐξηγεῖται ὅτως. εἰ γάρ τις, φησὶ, μὴ ἡγεῖται ἡμᾶς ἀποδοδεῖχ-
ναι καθόλου ὅτι ἐδὲν ἐστὶ σῶμα ἐκτὸς τῷδε τῷ κόσμῳ, τῶν ἐξ ὧν ὁ κόσμος συνέστηκεν, ὁ δέδεικεν καὶ αὐτό, ἀλλὰ μόνον ἡμῶν ἡγεῖται
40. τὸν λόγον γεγονέναι καὶ περὶ τῷ μὴδὲν ἀπειρον εἶναι σῶμα (τὸ γὰρ ἀπειρον λέγει τὸ ἀόριστος κείμενος, ἐπεὶ μὴδὲς ἐστὶ τόπος ἀφω-
ρισμένος τῷ ἀπείρῳ τῷ καὶ αὐτὸ ἀόριστον εἶναι ἀπειρόν γε ὂν), δέξο-
μεν ἐφεξῆς ὅτι μὴδὲν σῶμα ἐκτὸς ἐστὶ τῷδε τῷ κόσμῳ, ὅς δειχθέν-

τος ἔπει, τὸ μὴδὲ κόσμος εἶναι δύνασθαι πλείους. μήποτε δὲ τὸ ἀόριστος κείμενος ἐπὶ τὸ ἀπειρον σημαίνει· ἐπὶ δὲ ἂν αὐτὸ πληθυντι-
κῶς εἶπεν, ἐπὶ ἔξαι πολλὰ ἀπειρα. ἀλλὰ καὶ τὸ "εἰ τις μὴ νομίζει καθόλου δεικνύσθαι περὶ τῶν σωμάτων ὅτι ἀδύνατον ἐκτὸς εἶναι τῷ κόσμῳ τῷδε ὅτι ἐν αὐτῶν" ἐκ ἐπὶ τῶν οἰμαι λέγεσθαι ἐξ ὧν ὁ κόσμος συνέστηκεν (ἐπὶ γὰρ ἦν τῷδε καθόλου ὡς πρὸς μερικώτερα τὰ ἀόριστος κείμενα ἀντιδιαφερόμενα), ἀλλὰ περὶ ἐκείνων περὶ ὅς δειξ-
ἐφεξῆς ὅτι μὴδὲν ὅλως σῶμα ἐκτὸς ἐστὶ τῷδε τῷ κόσμῳ, ὅς δειχ-
θέντος, ὡς καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ὁμολογεῖ, ἔπει, τὸ μὴδὲ κόσμος εἶναι δύνασθαι πλείους. καὶ τὸ "ἀόριστος δὲ κείμενος" πρὸς ἀντιδιαστολήν
εἰρηάζει νομίζω τῶν συντελεσθέντων πρὸς τὴν τῷ κόσμῳ διάθεσιν (*). id. f. 57 b.

δεικνύσιν αὐτὸ ὅτως. οἱ πλείους λέγοντες κόσμος ὁμοίως 276 a
αὐτὸς εἶναι λέγουσιν, ὡς τῷ εἶδει μὴ τὸς αὐτὸς ὄντας, ἀριθμῶν δὲ 30.
μόνῳ διαφερόντας. . . εἰ δὲ ὁμώνυμα τὰ ἐνθένδε τοῖς ἐν ἄλλῳ κόσμῳ λέγει τις, ἀλλὰ μὴ συνώνυμα καὶ τῷ αὐτῷ εἶδους, ἀνάγκη καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν συνιστάμενα ἐκείνῳ ὁμοιωθῆναι εἶναι, ὡς ὑπετέθη, ἀλλὰ ὁμωνύμως λέγεσθαι κόσμος. id. f. 58 b.

τῶν συμβαινόντων ἀνάγκη φέρεσθαι ἄνω μὴ τὴν γῆν ἐν τῷ 276 b
οἰκίῳ κόσμῳ. . . διὰ τὸ τὸς πλείονας κόσμους, εἴπερ εἰσὶ, κατὰ 14.
ἔφατ' ἐφάπτεσθαι ἀλλήλων ἢ πλησιάζειν ἀλλήλοις. καὶ γὰρ μὴ τὴν λέξιν ἐκείνην τὴν λέγουσαν "τῶν γὰρ συμβαινόντων ἀνάγκη φέ-
ρεσθαι ἄνω μὴ τὴν γῆν ἐν τῷ οἰκίῳ κόσμῳ, κάτω δὲ τὸ πῦρ," ὅτως ἐνόησα ὡς τῆς μὴ γῆς ἐν τῷ οἰκίῳ κόσμῳ ἄνω φερομένης, τῷ δὲ πῦρος κάτω ἐν τῷδε τῷ κόσμῳ. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος κατὰ κοινὸν τὸ ἐν τῷ οἰκίῳ κόσμῳ ἀκέραιος λέγει ὅτι καὶ τὸ πῦρ ἐπὶ τὸ μέσον τότε πρῶτον οἰσθήσεταί τὸ ἐν τῷ οἰκίῳ κόσμῳ, ἵνα ἐπὶ τὸ ἄνω ἐν τῷδε τῷ κόσμῳ κινήθῃ. id. f. 59.

ἢ τῶν μόνον διόσει, τῷ τὰ πόρρωθεν ἐπὶ τὸς οἰκείους τόπους 276 b
κινούμενα ἀσθενέστερον ἀρχεσθαι τῆς κινήσεως καὶ κατὰ λόγον, ὅσῳ πλείον 24.
τὸ μήκος τῆς ἀποστάσεως, τοσούτῳ μᾶλλον ἀσθενέστερον· τὸ μέντοι εἶδος τῆς κινήσεως, καὶ πλείων ἢ καὶ ἐλάττω ἢ ἀπόστασις, τὸ αὐτὸ μένει. id. f. 59 b.

ὁ Ἀλέξανδρος φησιν, εἰ μὴ ἦν τις τοῖς σώμασι κίνησις κατὰ 276 b
φύσιν, ἐδύνατο ἄλλα ὑπ' ἄλλων κινούμενα ἐπ' ἄλλα καὶ ἄλλα 27.
πλείους ποιῆν κόσμος τῷ μὴ ἐπὶ τὰ αὐτὰ φέρεσθαι. μήποτε δὲ

(*) p. 276 a 21. ne quispiam putet in universum absolute-
que minime fuisse declaratum fieri non posse ut extra caelum
corpus sit, sed de iis tantum ostensum fuisse quorum locus
interminatus existit, praeter ea quae mundi ordinem ingre-
diuntur. Themist. f. 13.

p. 276 a 30. "praeterea necesse est" non est alterius de-
monstrationis principium, quemadmodum nonnulli existima-
runt; verum dissidium commemoratum ad illorum sententiam
consequi demonstrat, qui plures esse mundos affirmant. id
vero hac morula consequemur, nempe cum primum explicave-
rimus plures mundos non aequivoce tantum iuxtaque commu-
nem nominis appellationem dici, sed univoce quoque, quia et
nomen et substantiae rationem eandem habent. id. ib.

(*) p. 275 b 14. infinitum medium nullum habet. haec
autem ratio dialectica est, quandoquidem propria exquisitaque
minime existit. Themist. f. 12 b.

ἀτάκτως φερόμενα ἀκοσμίαν μᾶλλον, ἀλλ' ἔχ' κόσμους πλείονας ἐποίουν. id. ib.

276^b εἴ τις ἔν τῷτο λέγοι ὅτι, ὥσπερ αὐτὰ τὰ βαρέα καὶ αὐτὰ τὰ
32^a κῆφα εἶδει μὲν ἐκάτερον ἔν ἐξιν ἀριθμῷ δὲ πλείονα, ἔτω καὶ τὸ μέ-
σον, ἐφ' ὃ φέρεται τὰ βαρέα, καὶ τὸ ἔχατον, ἐφ' ὃ φέρεται τὰ κῆφα, 5
εἶδει μὲν ἔν ἐξιν ἐκάτερον ἀριθμῷ δὲ πλείονα. . . εἴ τις ἔν ταῦτα
λέγοι, φησί, ῥητέον ὅτι τὸ καθ' ἕκαστον ὃ τῶν μὲν τῶν μορίων τοιόνδε
ἔσται τῷ δὲ ἄλλοιόν, ἀλλ' ὅμοιον. . . ἐνθάσκει δὲ τινος πρὸς τὸν
λόγον τῷτον φερομένης διαλύων ὃ Ἀλέξανδρός φησιν. id. f. 60.

277^a ἡ γὰρ ὠρισμένη καὶ πλείστη αὕτη ἐξιν ἐν κύκλῳ διάστασις, ὥς 10
24^a καὶ τῷτοι τρόπον τινα ἢ κίνησις εἰς ἀντικείμενα καὶ πεπερασμένα.
id. f. 61.

277^a τὴν αἰτίαν ἄλλοι ἄλλην ἀπολογίζοντο. Ἀριστοτέλης μὲν γὰρ ἀπὸ
28^a τῆς οἰκείας ἐλότητος δυναμῶς μᾶλλον τὰ πλησιάζοντα νομίζει
καὶ τὸ εἶδος τελειώτερον ἀπολαμβάνειν, βάρος γὰρ προδήκη τὴν γῆν 15
θᾶττον φέρεται πρὸς τῷ μέσῳ γινόμενῃ. Ἰππαρχος δὲ ἐν τῷ
ἐπιγραφομένῳ περὶ τῶν διὰ βαρύτητα κάτω φερομένων, ἐπὶ μὲν
τῆς ἀναρριφθείσης ἄνω γῆς τὴν ἀναρρίψασαν ἰχθύν, ἕως ἂν κρατῇ
τῆς τῷ ῥιπτομένῳ δυνάμει, αἰτίαν εἶναι φησὶ τῆς ἄνω φορᾶς, καὶ
ὅσῳ αὕτη κρατεῖ, τοσούτῳ θᾶττον ἐπὶ τὸ ἄνω φέρεται τὸ φερόμενον. 20
ἐλαττωμένης δὲ ἐκείνης πρῶτον μὲν μηκέτι ἐν ὁμοίῳ τάχει ἄνω φέ-
ρεται, λοιπὸν δὲ κάτω φέρεται χρωόμενον τῇ οἰκείᾳ ῥοπῇ, παρα-
μενύσης πως καὶ τῆς ἀναπεμψάσης δυνάμει, ἐξιτήλῃ δὲ μᾶλλον
γινόμενης τὸ καταφερόμενον αἰὲ μᾶλλον θᾶττον φέρεται, καὶ τάχιστα
ὅταν ἐκείνη τελέως ἐπιλήπῃ. τὴν αὕτην δὲ αἰτίαν ἀποδίδωσι καὶ 25
τῶν ἄνωθεν ἀφιεμένων. καὶ γὰρ τῷτοι μέχρι τινὸς παραμένειν τὴν
τῷ καταχόντος αὐτὰ δυνάμει, ἣν ἐναντιωμένην αἰτίαν γίνετα τῷ
βραδυτέρῳ κατ' ἀρχὰς φέρεται τὸ ἀφθέν. ταῦτα δέ, φησὶν ὁ
Ἀλέξανδρος, ἐπὶ μὲν τῶν βία κινήθοντων ἢ βία μεινάντων ἐν τῷ
παρὰ φύσιν τόπῳ ὁρθῶς ἂν λέγοιτο, ἐπὶ δὲ τῶν μὲν τὸ γενέσθαι 30
φερομένων καὶ τὴν οἰκείαν φύσιν ἐπὶ τὸν οἰκεῖον αὐτοῖς τόπον ἐκεί-
τη ἀρμόζει λέγεσθαι. περὶ δὲ τῷ βάρους τὰ ἐναντία τῷ Ἀριστοτέλει
φησὶν ὁ Ἰππαρχος. βαρύτερα γὰρ καὶ τὰ πλείον ἀφεςῶτα. ἀπί-
θανον δὲ καὶ τῷτο τῷ Ἀλεξάνδρῳ δοκεῖ. πολὺ γάρ, φησὶν, εὐλο-
γώτερον τὰ μεταβάλλοντα ἐκ τῆς ἐναντίας φύσεως καὶ γινόμενα 35
ἐκ κῆφον βαρέα ἔτι τῆς φύσεως τι τῆς πρώτης ἔχειν, ἐν τῇ πρώτῃ
καταφορᾷ χεδὸν ἔτι γινόμενα καὶ μεταβάλλοντα ἐπὶ τὸ εἶδος τῷτο
εἰς ὃ μεταβάλλοντα κάτω φέρεται, βαρύτερα αἰὲ προϊόντα γίνετα,
ἥπερ φυλάσσειν ἔτι τὴν ἀπὸ τῷ κρατήσαντος αὐτὰ ἄνω τὴν ἀρχὴν
καὶ κωλύσαντος κάτω φέρεται δυνάμει. ἔτι δέ, φησὶ, καὶ εἰ τῷ 40
βαρεῖ καὶ φύσιν ἐστὶ τὸ εἶναι ἐν τῷ κάτω. διὰ γὰρ τῷτο καὶ τὰ ἐπὶ
τῷτο κινούμενα εἴη ἂν τελέως βαρέα καὶ τὸ οἰκεῖον καὶ τῷτο εἶδος ἀπει-
ληφότα, ὅταν ἐν τῷ κάτω ἦδη ᾖ, καὶ ἐγγυτέρῳ γινόμενα καὶ πλη-
σιάζοντα τῷ καὶ τὴν ῥοπὴν τελειώτητα ἔχειν εὐλογον προδήκην
τινα καὶ ἐπίδοσιν καὶ τὸ βάρος λαμβάνειν. καὶ γὰρ ἄτοπον αἰὲ τῶν 45
κάτω κινουμένων καὶ φερομένων καὶ φύσιν θᾶττον κινουμένων καὶ τὴν
πλείονα ἀπὸ τῷ ἄνω ἀπόστασιν λέγειν αὐτὰ, ὅτε ἥττον ἐστὶ βαρέα,
τῷτο πάχειν. ἀναιρεθῆσθαι γὰρ τὸ διὰ βαρύτητα αὐτὰ φέρεται

κάτω. εἰ γὰρ μὴ ἐπὶ πάντων ἔτως ἐγίνετο, ἔσως ἂν ᾖ τι ἀντιλέ-
γειν. νῦν δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἀναρριφθέντων ἄνω βία καὶ ἐπὶ τῶν κρα-
τήθέντων ἄνω καὶ ἐπὶ τῶν μεταβαλλόντων ἐν τῷ ἄνω εἰς τι τῶτων
οἷς καὶ φύσιν ἐστὶ τὸ φέρεται κάτω, τὸ αὐτὸ ὁρᾷ γινόμενον. ταῦτα
πρὸς τὸν Ἰππαρχον ὃ Ἀλέξανδρος, καὶ λέγει καλῶς εἶναι, μάστιχα
ὅτι εἰ διὰ βαρύτητα ἢ ταχυτῆς, ὡς ἐπὶ τῆς τῶν πλασίγγων κινήσεως
δῆλον γίνετο προκατασπυμένῳ τῷ βαρυτέρῳ, ἀδύνατον ᾖν βαρύ-
τερον μὲν εἶναι τὸ πορρωτέρον, θᾶττον δὲ κινεῖται τὸ πλησιαιτέρον
ὑπάρχον. τινὲς δὲ καὶ ἐκ ὀλίγοι αἵτιον εἶναι φασι τῷ τὰ φερόμενα
πρὸς τὸ κάτω ὅσῳ πλησιαιτέρον γίνετο τῷ κάτω τοσούτῳ θᾶττον
φέρεται τὸ τὰ μὲν ἀνωτέρῳ ὄντα ὑπὸ πλείονος ἀέρος ὀχεῖται τῷ
ὑποκειμένῳ, τὰ δὲ κατωτέρῳ γινόμενα ὑπὸ ἐλαττονος, καὶ τὰ βα-
ρύτερα δὲ διὰ τῷτο ταχύτερον φέρεται ὅτι ἔχον ἐκείνα διαιρεῖ τὸν
ὑποκείμενον ἀέρα. ὡς γὰρ τὰ ἐν ὕδατι καταφερόμενα κυφότερα
δοκεῖ τῷ ὕδατος ἀνέχοντος καὶ ἀντιπράττοντος αὐτῶν τῇ κάτω
φορᾷ, ἔτω καὶ τὰ ἐν ἀέρι πάχειν εὐλογον, καὶ ὅσῳ πλείων ὁ ὑπο-
κείμενος ἀήρ ἐστὶ, τοσούτῳ μᾶλλον ἀνεχόμενα κυφότερα δοκεῖν.
ὁμοίως δὲ καὶ τὸ πλείον πυρ θᾶττον ἄνω φέρεται ὡς εὐκολώτερον
διαιρεῖν τὸν ὑπερκείμενον ἀέρα, καὶ ὅσῳ πλείων ὁ ὑπερκείμενός ἐστὶ,
τοσούτῳ ἀργότερον κινεῖται τὸ δι' αὐτὸ φερόμενον. καὶ γὰρ μὴ ὁμοίως
τῷ ὕδατι πέφυκεν ἔχειν ὁ ἀήρ, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς σῶμα ὡς ἐμποδι-
ζει τῇ κινήσει τῶν δι' αὐτὸ φερομένων. εἰ δὲ τῷτο ἀληθές, ὃ
προδήκη βάρος, ὡς ὁ Ἀριστοτέλης φησὶν, ἢ καὶ τὴν ταχυτῆτα
ἐπίδοσις γίνετο, ἀλλ' ἀναιρεῖται τῷ ἐμποδίζοντος. καλῶς δὲ ἐπέ-
στησεν ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι καὶ τῷτο ἔτως ἔχη, ἢ τῷ Ἀριστοτέλει
ἐπιχείρησις ἀνέλεγκτος μένει ἢ δεικνύσα ὠρισμένης τῆς τόπης
τῶν σωματῶν καὶ μὴ ἐπ' ἀπειρον αὐτὰ φέρεται ἐκ τῷ θᾶττον φέ-
ρεται τὰ ἐγγυτέρῳ γινόμενα τῶν οἰκείων τόπων. τὸ γὰρ ἐπὶ ἀπειρον
διάστημα φερόμενον ἐδέποτε ἐγγυτέρῳ γίνετο, ἐδὲ ἐλάττων ἢ
πλείων ὁ ὑποκείμενος ἀήρ ἀπειρος ὢν, εἴπερ ἀπειρον τὸ διάστημα.
ὥς καὶ ταύτην τις αἰτίαν ἀποδέχοιτο τῆς θᾶττονος πρὸς τὸ κάτω
κινήσεως, καὶ ἔτω δεικνύει ἐξ αὐτῆς τὸ μὴ εἰς ἀπειρον φέρεται τὰ
φερόμενα. εἰ δὲ ἀπείρου ὄντος τῷ διαστήματος θᾶττον φέρεται
πρὸς τὸ κάτω μὴ διὰ τὸ ἐλάττωνα εἶναι τὸν ὑποκείμενον ἀέρα, δη-
λονότι διὰ προδήκην βάρος θᾶττον οἰσθήσετο. τί γὰρ ἂν ἄλλο εἴη
αἷτιον ἐπὶ τῶν φύσει φερομένων καὶ μὴ βία, ὡς Ἰππαρχος ἔλε-
γεν; ἀμείνων δέ, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ φυσικωτέρα αἰτία τῷ
θᾶττον φέρεται τὰ ἐγγυτέρῳ γινόμενα τῶν οἰκείων τόπων ἢ ὑπὸ
Ἀριστοτέλει ῥηθείσα, τὸ προδήκην ἰχθιν τὸ βάρος καὶ τὴν κυφότητα.
τῷτο δὲ ἂν εἴποι γίνετα Ἀριστοτέλης τῷ πλησιάζοντος τῷ οἰκεῖ-
τῷ τόπῳ εὐκρινέστερον αἰὲ τὸ εἶδος ἀπολαμβάνοντος, καὶ διὰ τῷτο, εἰ
μὲν βαρὺ τυγχάνει, βαρύτερα γινόμενα, εἰ δὲ κῆφον, κυφότερα.
ἐγὼ δὲ πρῶτον μὲν αὐτὸ τῷτο ζητεῖν ἀξιῶ τὸ παρὰ πάντων λεγό-
μενον ὁμολογεῖσθαι. πῶς ἂν καταληφθῇ τὸ πρὸς τοῖς οἰκείαις τό-
ποις γινόμενα θᾶττον φέρεται. ἔπειτα εἰ προδήκη βάρος ἢ κυφό-
τητος γίνετο, συμβῆσθαι τὸ ἐν ἀέρι σταθμιζόμενον, ὅταν ἀπὸ ὑψηλῆς
πύργου τις ἢ δένδρου ἢ ἀκρωρείας ἀποτόμῃ ἑαυτὸν ἐκτείνῃς ἐν ἀέρι
σταθμίζῃ, βαρύτερον φαίνεται ἢ ἐν τῷ ὑποκειμένῳ τῆς γῆς ἐδόφα

ἐξῶτος τῷ σαθμίζοντος. ὅπερ πλασματικῶδες δοκεῖ, εἰ μὴ ἄρα ἐπὶ τούτων ἀνεπαίδητόν τις λέγει γίνεσθαι τὴν διαφορὰν. id. f. 61 b.

277 a τὰ σωματικὰ σώματα ἢ καὶ τὴν αὐτῶν φύσιν κινεῖ, ἢ ὑπ' 33. ἄλλω τινὸς φερόμενα, ἢ ὑπ' ἄλλῶν ἐκθλιβόμενα. . . ὅτι δὲ 5 ἔτε τῇ ὑπ' ἄλλῶν ἐκθλίβεται βιαζόμενα κινεῖ, δεικνυσιν ἐφεξῆς. ταύτης δὲ γεγόνασι τῆς δόξης μετ' αὐτὴν Στράτων ὁ Λαμψακη- νός τε καὶ Ἐπίκουρος, πᾶν σῶμα βαρύτερα ἔχειν νομίζοντες καὶ πρὸς τὸ μέσον φέρεσθαι, τῷ δὲ τὰ βαρύτερα ὑφίστασθαι τὰ ἥττον βαρέα ὑπ' ἐκείνων ἐκθλίβεσθαι βία πρὸς τὸ ἄνω, ὥστε εἰ τις ὑφέιλε τὴν γῆν, 10 ἐλθεῖν αὐτὸν τὸ ὕδωρ εἰς τὸ κέντρον, καὶ εἰ τις τὸ ὕδωρ, τὴν ἀέρα, καὶ εἰ τὴν ἀέρα, τὸ πῦρ. . . οἱ δὲ τὰ πάντα πρὸς τὸ μέσον φέρεσθαι καὶ φύσιν τεκμηρίον κομίζοντες τὸ τῆς γῆς ὑποσπωμένης τὸ ὕδωρ ἐπὶ τὸ κάτω φέρεσθαι καὶ τῷ ὕδατος τὴν ἀέρα, ἀγνοῦσι τὴν τέττα αἰτίαν τὴν ἀντιπερίσσειαν ἔσσαν. τῶν γὰρ παχυτέρων εἰς τὴν τῶν λεπτοτέ- 15 ρων χώραν μετατιθεμένων τὰ λεπτότερα τὴν τῶν παχυτέρων χώ- ραν μεταλαμβάνει, περιωσθέντα πρὸς τὸ κάτω διὰ τὸ μηδὲν εἶναι κενόν, μηδὲ σῶμα διὰ σώματος χωρεῖν. ἰστέον δὲ ὅτι καὶ Στράτων μόνος ἐδὲ Ἐπίκουρος πάντα ἔλεγον εἶναι τὰ σώματα βαρέα, καὶ φύσει μὲν ἐπὶ τὸ κάτω φερόμενα παρὰ φύσιν δὲ ἐπὶ τὸ ἄνω, ἀλλὰ 20 καὶ ὁ Πλάτων οἷδε φερόμενην τὴν δόξαν καὶ διελέγει. . . καὶ γὰρ οἱ αἰ τὰς ἀτόμους λέγοντες εἶναι νασῶς ἔσας βαρείας ἔλεγον αὐτάς καὶ βάρος τοῖς συνθέτοις αἰτίας, ὥσπερ ἔν καφότητος τὸ κενόν. . . ἀλλ' ὡς εἰκοι, τῷ ὄντι πρῶτος ὁ Ἀριστοτέλης τί ποτε ἔξιν ὁ τόπος ἐπιχειρήσας ζητεῖν μερικῆς ἐννοίας αὐτῷ τῆς καὶ τὸ περιέχειν ἔξω- 25 θεν κατεδράξατο, καὶ διὰ τούτο πολλὰ ἐπιστάσσειν ὑπεύθυνον ἐποίησε τὴν λόγον. id. f. 62 b. cf. Themist. f. 14 b.

277 b πρῶτης μὲν φιλοσοφίας λόγους τὴν Μετὰ τὰ Φυσικὰ πραγμα- 10. τεῖαν καλεῖ, καὶ φησιν ἕκ τε τῶν ἐκεῖ ῥηθέντων καὶ ἕκ τῶν ἐν τῷ θ' τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως δεικνύσθαι ὅτι εἰς ὁ κόσμος ἐξίν. . . ἐν 30 δὲ τῇ Μετὰ τὰ Φυσικὰ, ὡς φησὶν Ἀλέξανδρος, δεικνυσιν ὅτι ἐν ἐξί τὸ κινητικὸν τούτο τῷ κυκλοφορητικῷ σώματος. . . ἀρκεῖ δὲ ἰκανῶς καὶ ὁ ἡμέτερος καθηγεμὼν Ἀμμώνιος, ἐν ὅλῳ βιβλίῳ τούτο δεικνύς ὅτι καὶ τελικὸν μόνον ἀλλὰ καὶ ποιητικὸν αἶτιον οἷδε τὸν κόσμον τὴν θεὸν ὁ Ἀριστοτέλης. Simpl. f. 63. cf. Themist. f. 14 b.

277 b καὶ τρίτος (τόπος) ὁ τῷ μεταξὺ εἰς πλείονα διηρημένον, εἰς τε 17. γὰρ τὸ καὶ πᾶν ἐπιπολάζον τοῖς ἐπ' εὐθείας κινουμένοις, ὅπερ ἐστὶ πῦρ, καὶ εἰς τὰ μεταξὺ τέττα τε καὶ τῷ βαρυτάτῃ δύο σώματα, τὸν τε ἀέρα καὶ τὸ ὕδωρ. ὅτι δὲ ἐν τέττῳ τῷ κόσμῳ εἰσὶν οἷδε οἱ τόποι, καὶ ἕκ ἐν ἄλλῳ, δεικνυσιν οἷμαι ἐφ' ἑνὸς τῷ πυρός, ὥσπερ 40 πρότερον ἐπὶ τῆς γῆς ἐδείκνυν. ἀνάγκη γὰρ τὸ ἐπιπολάζον, τετέσι τὸ πῦρ, ἢ ἐν τέττῳ εἶναι τῷ μεταξὺ, ἢ ἔξω τῷδε τῷ τόπῳ ἐν ᾧ κεῖται. ἔτι γὰρ ὁ Ἀλέξανδρος ἀκῶει, ὅτι ὡς ἐν ἄλλῳ κόσμῳ τὸ ἔξω, ἀλλ' ἐν τέττῳ. ὁ γὰρ αὐτὸς φησὶ λόγος καὶ ἔξω τῷδε τῷ κόσμῳ γ. Simpl. f. 63 b.

277 b ἄλλο δὲ σῶμα παρὰ ταῦτα, τό τε βαρὺ καὶ τὸ καὶ πᾶν, ἕκ 22. ἦν. . . σημειῖται δὲ ἐν τούτοις ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι καὶ τὸ αἰθέριον σῶμα σωματικὸν εἶπεν ὁ Ἀριστοτέλης, εἰπὼν "τριῶν γ. ο. τ. σ. γ."

(v. 13). τούτο δὲ, φησὶν, εἶπεν ἢ ὡς καὶ αὐτὸς πρὸς τὴν τῷ κόσμῳ σύστασιν τε καὶ ὑσῖαν σωματικὴν λόγον ἔχοντος, ἢ ὡς τῶν ἀπλῶν σω- μάτων πάντων κοινότερον σωματικὸν καλεῖται, διότι καὶ τὸ σωματικὸν ἀπλάστῳ εἶναι βέβαιον. καὶ ἐφεξῆς δὲ εὐθὺς συμπεραίνοντες σωματικὰ τὰ ἀπλὰ σώματα καλεῖ, καὶ ἐπὶ σαφέστερον ἀρχόμενος τῷ τρίτῳ βιβλίῳ. σωματικὰ δὲ σωματικὰ λέγει τὰ σώματα ὄντα σωματικῶς, ἀντιδιασέλλων αὐτὰ πρὸς γε τὸ εἶδος καὶ τὴν ὕλην. ἐκείνα γὰρ σωματικὰ μὲν τῶν σωμάτων καὶ κυρίως γε καὶ πρῶτως, καὶ μὴν σώ- ματος σωματικὰ. id. ib.

προσέβησιν ἐπισημονικῶς ὅτι καὶ ἀδύνατον ἄλλως ἔχειν, ὥστε 277 b καὶ μόνον ἔξιν εἶς, ἀλλ' ἐπὶ αὐτὸν γένονται πλείους. τάχα γὰρ αὐτὸς 27. εἶπεν νῦν μὲν ἕνα εἶναι, μηδὲν δὲ κωλύειν καὶ πλείους γενέσθαι. . . τούτο γὰρ ἡ ἀπορία συνάγει, ὅτι ἢ εἰς πλείους κόσμοι ἢ ἐνδέχεται πλείους γενέσθαι τῶν καθ' ἕνα. διόπερ ὁ Ἀλέξανδρος προσυπακύνει ἀξιοῖ τῷ "δόξειεν ἂν ἀδύνατον" τὸ ἐξ ἀνάγκης ἕνα καὶ μόνον εἶναι. ἢ δὲ ἀπορία τοιαύτη. id. f. 64.

ἀπὸ τῆς τῷ εἶδος κοινότητος τὴν ἀπορίαν κρατύνει, ἐπειδὴ 278 a τὸ κοινὸν οἱ μὲν χωρίζον ἔλεγον καὶ ἐξηρημένον, ὥσπερ καὶ οἱ Πυθα- 16. γόρειοι καὶ ὁ Σωκράτης καὶ Πλάτων, νομίζοντες δεῖν πρὸ τῶν πολ- λῶν ὁμοίων εἶναι τι καὶ τῆς ὁμοιοτήτος αὐτοῖς αἶτιον ἐξηρημένον αὐτῶν, οἱ δὲ ἀχωρίζον τῶν πολλῶν ὑπάρχειν, εἴτε ἔτω, φησὶν, εἴτε ἐκείνως, ἐπὶ πάντων ὁρῶμεν τὸ αὐτὸ εἶδος πλείοσιν ἐνύλοις καὶ ὁμοιοτέροις ὑπάρχον. . . ὥστε καὶ ἄρα οἱ ἢ εἰς πλείους ἢ ἐνδέχεται γε εἶναι, ταῦτ' ἐν δὲ εἰπεῖν κόσμοι. γένος γάρ, φησὶν Ἀλέξανδρος, ἢ εἶδος ὁ κόσμος ἔσται χωρὶς τῆς ὕλης λαμβανόμενος. . . τινὲς δὲ τῶν Πλάτωνος φίλων πρὸς τὴν Πλάτωνά φασιν αὐτὸν ἀποτεί- νεσθαι, ὅτι ὅσον ἐκ τῶν παραδειγμάτων, πολλοὶ ὥφελον εἶναι κόσμοι, εἴπερ πρὸς ἕκαστον παραδειγμα πολλὰς ὁρῶμεν γινόμενας εἰκόνας. ὁ δὲ Πλάτων ἐκ τῶν ἐν εἶναι τὸ παραδειγμα ἕνα τὸν κόσμον ἀποδεικνύει νομίζει. ταύτης δὲ καὶ Ἀλέξανδρος ἐγένετο τῆς ὑπονοίας, καὶ ἐγκαλεῖ τῷ Πλάτῳ διὰ τὸ ἐν εἶναι τὸ παραδειγμα ἕνα τὸν κόσμον λέγοντι. . . ὁ δὲ Ἀλέξανδρος καὶ ἄλλα προσέβησιν ἐπιχειρήματα καὶ μόνον ὅτι ἐνδέχεται ἀλλ' ὅτι ἀνάγκη πλείονας εἶναι κόσμους λέγοντα, οἷς ἕκ ἐπήγαγε τὰς λύσεις, εἰ μὴ ἄρα τὴν 35 Ἀριστοτέλει ἐπαχθησομένην καὶ ταύτας λύειν νομίζει. λέγει τοί- νυν. id. f. 64 b.

ὁ Πλάτων ἔλεγε εἶναι τὰς ἰδέας, δι' αἷς καὶ τὸ πλῆθος ἐν τοῖς καθ' ἕνα. τούτο δὲ ψευδὸς. ὁ γὰρ Πλάτων καὶ τῶν μοναδικῶν ἔλε- γεν εἶναι ἰδέας. φησὶν ἔν ὁ Ἀριστοτέλης ὅτι αἱ παρὰ τῷ Πλάτῳ ἰδέαι ἕκ εἰσάγουσι τὸ πλῆθος τῶν καθ' ἕνα. cod. Coisl. 166.

καὶ πλατωνίζει ἐνταῦθα ὁ Ἀριστοτέλης. αὐτὸς γὰρ ἐν τῷ Ti-278 a μαίῳ φησὶ τὸν κόσμον τέλειον εἶναι ὡς ἐκ τελείων. id. ib. 27.

δεύτερον σημειώμενον τῷ ἄρα λέγει καθ' ὅτι καὶ τὸ πλῆθος-278 b μενον ἄρα λέγεται. τούτο γὰρ ἐστὶ τὸ συνεχὲς ἥτοι προσεχὲς 16. σῶμα τῇ ἐκάτῃ περιφορᾷ τῷ παντός. . . καὶ καὶ τούτο τὸν ὅλον κόσμον ἄρα λέγει. καὶ ἐστὶ καὶ τοῖς πρὸ τῷ Ἀριστοτέλει δὲ ὄνομα σὺνθετος. πολλὰ γὰρ γὰρ καὶ ὁ Πλάτων τὸν ἄρα κόσμον καλεῖ, ὥσπερ καὶ ἐν τῷ Πολιτικῷ. . . καὶ ἐν τῷ Τιμαίῳ. Simpl. f. 65 b.

279^a κυριώτερον δὲ αἰῶνα λέγεσθαι φησιν Ἀριστοτέλης τὴν ὁλό-
 25. τητα καὶ τελειότητά καιρῶ, τὴν συναναίρυσαν τὴν ἀπειρον χρόνον τῷ
 πάντες ὕραν. . . ἐγκύκλια δὲ καλεῖ φιλοσοφήματα τὰ κατὰ τάξιν
 ἐξ ἀρχῆς τοῖς πολλοῖς προτιθέμενα, ἅπερ καὶ ἐξωτερικὰ καλεῖν
 εἴωθεν, ὡς περ καὶ ἀκροαματικά καὶ συνταγματικά τὰ σπουδαιότερα.
 λέγει δὲ περὶ τούτων ἐν τοῖς περὶ Φιλοσοφίας. καθόλου γὰρ ἐν οἷς ἐστὶ
 τι βέλτιον, ἐν τούτοις ἐστὶ τι καὶ ἄριστον. ἐπεὶ γὰρ ἐξ ἑνὸς ἐν τοῖς ὅσιν
 ἄλλο ἄλλως βέλτιον, ἔστιν ἄρα τι καὶ ἄριστον, ὅπερ εἴη ἂν τὸ θεῖον.
 εἰ γὰρ τὸ μεταβάλλον ἢ ὑπὲρ ἄλλως μεταβάλλει ἢ ὑφ' αὐτοῦ, καὶ εἰ
 ὑπὲρ ἄλλως, ἢ κρείττονος ἢ χειρόνος, εἰ δὲ ὑφ' αὐτοῦ, ἢ ὡς πρὸς τι
 10 χειρόν ἢ ὡς καλλιονός τις ἐφείμενον, τὸ δὲ θεῖον ὅτε κρείττον τι
 ἔχει αὐτοῦ, ὑφ' οὗ μεταβληθήσεται (ἐκεῖνο γὰρ ἦν θεϊότερον), ὅτε ὑπὸ
 χειρόνος τὸ κρείττον πάσχει θέμεις ἐστίν· καὶ μέντοι εἰ ὑπὸ χειρόνος,
 φαῦλον ἂν τι προσελάμβανεν, ὅθεν δὲ ἐν ἐκείνῳ φαῦλον. ἀλλ'
 ὅθεν αὐτὸ μεταβάλλει ὡς καλλιονός τις ἐφείμενον· ὅθεν γὰρ ἐν-
 15 δεές τι τῶν αὐτῶν καλῶν ὁδεός· καὶ μέντοι ὅθεν πρὸς τὸ χειρόν, ὅτε
 μὴδὲ ἄνθρωπος ἐκὼν αὐτὸν χεῖρω ποιεῖ, μήτε δὲ ἔχει τι φαῦλον
 μὴδὲν ὅπερ ἂν ἐκ τῆς εἰς τὸ χειρόν μεταβολῆς προσέλαβεν. καὶ
 ταύτην δὲ ἀπὸ τῶ δευτέρου τῆς Πλάτωνος Πολιτείας Ἀριστοτέλης
 μετέλαβε τὴν ἀπόδειξιν. . . ταῦτα, ὅπερ εἶπον, πάντα ἀπ' ἀρχῆς
 20 τῆς ῥήσεως μέχρι τέλους (*) ἐπὶ τῷ κυκλοφορητικῷ σώματι
 ἀκρίβει μάλλον ἀξιοῖ ὁ Ἀλέξανδρος, οἱ δὲ νεώτεροι τῶν ἐξηγητῶν
 πάντα ὡς ἐπὶ τῶν ἀκίνητων αἰτίων τῶν τὰ ὕρνια κινούντων τὰ
 εἰρημένα παραινῶσιν ἀκρίβει. . . ἀλλ' ὅτι μὴ τὸ ποιῆσαν καὶ τὰ
 πρότερα περὶ τῶν ὕρανίων ὑπονοεῖται τὸτο μάλα καὶ τὸ ῥητόν
 25 ἐστὶν τὸ "καὶ ἀπαυσον δὴ κίνησιν κινεῖ" εὐλόγως" (b 1) καὶ τὰ συ-
 νεχῇ αὐτῷ, πρόδηλον. εἰ μέντοι ὅπως ἔχει ἡ γραφή ὡς ἐν τισιν
 εὗρον ἀντιγράφοις "καὶ ἀπαυσον δὴ κίνησιν κινεῖ εὐλόγως," ἀλλ'
 ὅχι "κινεῖ," ὡς Ἀλεξάνδρῳ δοκεῖ, καὶ τὸτο καὶ τὰ πρὸ αὐτοῦ πάντα
 δυνατὸν ἀβιάτως ἐπὶ τὰ νοητὰ καὶ ἀκίνητα αἰτία καὶ ἔξω τῷ κόσμῳ
 30 λεγόμενα ὡς ὑπερκόσμια ἀνάγειν. id. f. 67 b.

279^a 18. ὁ μὲν Ἀλέξανδρος οἶε πάντα τὰ ἐντεῦθεν περὶ τῶν ὕρανίων
 λέγεσθαι σωματίων· ὅπερ καὶ συνάδει τῇ λέξει, ἀλλὰ τὰ μὲν ἐπὶ τῷ
 θεῷ λέλειπται τὰ δὲ ἐπὶ τῷ ὕρανίῳ σώματος. ἡνίκα μὲν γὰρ λέγει τὸ
 θεῖον ἀκίνητον, πῶς ἐνδέχεται τὸτο λαβεῖν ἐπὶ τῷ ὕρανι; πάλιν
 35 ὅταν ἐπιφέρει ὅτι πέραν οὐκ ἔχει τῆς κινήσεως, ὡμολογῇ ὅτι περὶ
 τῷ ὕρανίῳ σώματος λέγει. πῶς δὲ πάλιν λέγει τὰ ὕρνια ἀμε-
 τὰβλητα αἰετὶ μεταβάλλοντα, καὶ πάλιν μὴ εἶναι ἐν τόπῳ ἐν τόπῳ
 ὑπάρχοντα; ἀλλὰ μάλλον, ὡς ἔδοξε τῷ φιλοσόφῳ Ἀμμωνίῳ,
 περὶ τινων λέγει ταῦτα τῶν κινούντων τὰ ὕρνια, εἰ καὶ τινὰ ἐστὶ
 40 κοινὰ καὶ τοῖς ὕρανίοις ἀρμόττοντα. cod. Coisl. 166.

(*) p. 279 a 18. Alexander autem existimavit una cum harum
 rerum explicatione Aristotelem declarasse mundum esse aeter-
 num... Alexander vero imaginatur hoc de primo mobili ac
 de motrice causa dictum fuisse... hac itaque ratione invenimus
 Alexandrum duplici modo hunc sermonem intellexisse:
 45 mihi tamen secunda explicatio magis arridet. Themist. f. 15 b.
 cf. Simpl. f. 67.

τὰ μὲν τῶν Ἀριστοτέλους συγγραμμάτων λέγει ἀκροαμα-279^a
 τικά, ὅσα πρὸς τὴν γνησίαν δηλονότι αὐτῶ μαθητὰς ἐρρέθη· οἷα
 25. ἐξ ἑνὸς ἢ λογικῇ αὐτῷ πραγματεῖα καὶ ἡ φυσικὴ, τὰ δὲ ἐταιρικὰ,
 ὅσα πρὸς τὴν αὐτοῦ φίλους ἐγράφη, τὰ δὲ ἐξωτερικά, ὅσα δι'
 5 ἐπιστολὰς ἔγραφε πρὸς τινες τῶν μὴ συνηθῶν αὐτῷ, ἀξιόμενος
 παρ' ἐκείνων· ὁ καὶ ἐγκύκλια λέγει, διότι γελλομένῳ τῶν
 τοῖς ἐρωτήσασιν ὅπως ἀνεγινώσκοντο καὶ κύκλον πάντων ἱσαμέ-
 νων, ἵνα πάντες αὐτῶν ἀκίωσιν ἐπ' ἴσης. ἐν τούτοις γὰρ πολλάκις
 ὁ Ἀριστοτέλης περὶ τῶν θεῶν φιλοσοφίας ἐδειξε ὅτι τὸ θεῖον τὸ
 10 ἀκρότατον πάντων καὶ πρῶτον ὁ πρῶτος νοῦς, ὃν ἐν τῇ ἀπλανεῖ ἀναγ-
 καῖον ἀμετάβλητον εἶναι. cod. Reg.-1853. ἐγκύκλια φησι τὰ
 ἐξωτερικά. cod. Coisl. 166.

τὸ καταδικάζει ἀντὶ τῶ καταψήφισαί (εἰρη), ταυτὲ σημαίνει-279^b
 νον τῷ καταδικάζειν, παθητικὸν ἀντὶ ἐνεργητικῷ ῥηθέν. Simpl. 10.
 15 f. 68 b.

τῶν γεγονέναι λεγόντων αὐτὸν οἱ μὲν αἰδίων λέγουσιν, ὡς περ 279^b
 Ὀρφενος καὶ Ἡσίοδος καὶ μετ' αὐτῶς ὁ Πλάτων, ὡς φησιν Ἀλέξαν- 13.
 δρος. τινὲς δὲ τῶν γενητῶν λεγόντων καὶ φθαρτῶν λέγουσι, διχῶς
 δὲ τῷτο· οἱ μὲν γὰρ ὅτι φθαρτῶν ὡς περ ὅτι ἄλλο τῶν συνισταμέ-
 20 νων ἀτόμων, οἷον Σωκράτην φθειρόμενον ἀπαξ καὶ μηκέτι ἀνα-
 κάμπτοντα, οἱ δὲ ἐναλλάξ γίνεσθαι καὶ φθεῖρεσθαι λέγουσι καὶ αἰδίων
 εἶναι τὴν διαδοχὴν, ὡς περ Ἐμπεδοκλῆς τὴν φιλίαν καὶ τὸ νεῖκος
 παρὰ μέρος λέγων ἐπικρατῶντα τὴν μὲν συνάγειν τὰ πάντα εἰς ἑν
 καὶ φθεῖρειν τὸν τῷ νεῖκος κόσμον καὶ ποιεῖν ἐξ αὐτοῦ τὸν σφαῖρον, τὸ
 25 δὲ νεῖκος διακρίνει πάλιν τὰ χοιχεῖα καὶ ποιεῖν τὸν τοῦτον κόσμον.
 ταῦτα δὲ Ἐμπεδοκλῆς σημαίνει λέγων

ἄλλοτε μὲν φιλότῃ συνερχόμεν· εἰς ἑν ἅπαντα,
 ἄλλοτε δ' αὖτ' ὀλίγ' ἕκαστα φορέμενα νεῖκος ἔχθει.
 ἢ δὲ πάλιν διαφύντος ἐνὸς πλέον' ἐκτελέθωσιν,
 τῇ μὲν γίνονται τε καὶ ὅσιν ἐμπεδος αἰών·
 ἢ δὲ διαλλάσσοντα διάμπερος ὁδὰμὰ λήγει,
 ταύτην δ' αἰὲν ἔασιν ἀκίνητοι καὶ κύκλον.

καὶ Ἡράκλειτος δὲ ποτὲ μὲν πυρὸς τὸν κόσμον λέγει, ποτὲ δὲ
 ἐκ τῷ πυρὸς συνίστασθαι πάλιν αὐτὸν κατὰ τινος χρόνων περιο-
 35 δος, ἐν οἷς φησὶ "μέτρα ἀπτόμενος καὶ μέτρα σβεννύμενος." ταύ-
 της δὲ τῆς δόξης ὕπερον ἐγένοντο καὶ οἱ Στωϊκοί. ἀλλ' ὅσοι μὲν
 ἐάδωσαν. ὅτι δὲ οἱ θεολογοὶ οὐκ ὡς ἀπὸ χρονικῆς ἀρχῆς ἀλλ'
 ὡς ἀπ' αἰτίας ποιητικῆς λέγουσι τὴν γένεσιν τῷ κόσμῳ, καὶ ταύ-
 την μυθικῶς ὡς περ καὶ τὰ ἄλλα, πρόδηλον. Ἐμπεδοκλῆς δὲ
 40 ὅτι δύο κόσμους ἐνδείκνυται, τὸν μὲν ἡνωμένον καὶ νοητὸν τὸν δὲ δια-
 κεκριμένον καὶ αἰσθητόν, καὶ ὅτι καὶ ἐν τούτῳ τῷ κόσμῳ τὴν ἑνωσιν
 ὁρᾷ καὶ τὴν διακρίσιν ἐν ἀλλήλοις, οἷμαι μετρίως ἐκ τῶν αὐτῶν δεδει-
 χέναι ῥήματων. καὶ Ἡράκλειτος δὲ δι' αἰνιγμάτων τὴν αὐτῶ σο-
 φίαν ἐκφέρειν, καὶ ταῦτα ἅπερ δοκεῖ τοῖς πολλοῖς σημαίνει· ὁ γὰρ
 45 ἐκεῖνα εἰπὼν περὶ γενέσεως, ὡς δοκεῖ, τῷ κόσμῳ καὶ τὰδε γέγραφε
 "κόσμον τόνδε ὅτε τις θεῶν ὅτε ἀνθρώπων ἐποίησεν, ἀλλ' ἦν αἰετὶ."
 πλὴν ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος, βυλόμενος τὸν Ἡράκλειτον γενεὴν καὶ φθα-
 ρτὴν λέγειν τὸν κόσμον, ἄλλως ἀκρίβει τῷ κόσμῳ νῦν· καὶ γὰρ μαχό-

μενα, φησί, λέγει, ὡς ἂν τῷ δοῖται· κόσμον γάρ φησιν ἐνταῦθα
 ὃ τήνδε λέγειν τὴν διακόσμησιν, ἀλλὰ καθόλου τὰ ὄντα καὶ τὴν τῶν
 διατάξιν, καθ' ἣν εἰς ἑκάτερον ἐν μέρει ἢ μεταβολῇ τῶ παν-
 τός, ποτὲ μὲν εἰς πῦρ ποτὲ δὲ εἰς τὴν τοιονδε κόσμον· ἢ γὰρ τοιαύτη
 τῶτων ἐν μέρει μεταβολὴ καὶ ὁ τοιῶτος κόσμος ἔκ ἡρξάτο ποτε, 5
 ἀλλ' ἦν αἰεὶ. καὶ ταῦτα δὲ προσέθησιν ὁ Ἀλέξανδρος, ὅτι οἱ λέγον-
 τες ποτὲ μὲν ἔτω τὸ πᾶν ποτὲ δὲ ἄλλως ἔχειν, ἀλλοίωσιν μᾶλλον
 τῷ παντός, ἀλλ' ὃ γένεσιν καὶ φθορὰν λέγουσιν. οἱ δὲ γενητόν,
 φησί, καὶ φθαρτὸν λέγοντες τὸν κόσμον ὡς ὅτις ἄλλο τῶν σινισα-
 μένων εἶεν ἂν οἱ περὶ Δημόκριτον· ὡς γὰρ ἔκαστον τῶν ἄλλων γί- 10
 νει καὶ φθαίρει κατ' αὐτὸς, ἔτω δὲ καὶ τῶν κόσμων τῶν ἀπείρων
 ἕκαστος· ὡς γὰρ ἐπὶ τῶν ἄλλων τὸ γινόμενον ὃ ταῦτ' ἐν τῷ φθα-
 ρέντι, εἰ μὴ ἄρα κατ' εἶδος, ἔτω καὶ ἐπὶ τῶν κόσμων λέγουσιν. εἰ
 δὲ αἱ ἄτομοι αἱ αὐταὶ μένουσιν ἀπαθείς ἔσται, δῆλον ὅτι καὶ ἔτι
 ἀλλοίωσιν ἂν λέγοιεν τῶν κόσμων ἀλλ' ὃ φθορὰν, ὥσπερ Ἐμ- 15
 πεδοκλῆς δοκεῖ λέγειν καὶ Ἡράκλειτος· ὀλίγα γὰρ ἐκ τῶν Ἀριστο-
 τέλει περὶ Δημοκρίτου παραγραφέντων δηλώσει τὴν τῶν ἀνδρῶν
 ἐκείνων διάνοιαν. Δημόκριτος ἡγήθη τὴν τῶν αἰδίων φύσιν εἶναι
 μικρὰς ὑσίας, πλῆθος ἀπείρων, ταύταις δὲ τόπον ἄλλον ὑποτί-
 θησιν ἀπείρων τῷ μεγέθει, προσαγορεύει δὲ τὸν μὲν τόπον τοῖσδε 20
 τοῖς ὀνόμασι, τῷ τε κενῷ καὶ τῷ ὀδυνί καὶ τῷ ἀπείρῳ, τῶν δὲ ὑσιῶν
 ἕκαστην τῷ τῷδε καὶ τῷ νασῷ καὶ τῷ ὄντι. νομίζει δὲ εἶναι ἔτω μι-
 κρὰς τὰς ὑσίας ὥστε ἐκφυγεῖν τὰς ἡμετέρας αἰσθήσεις, ὑπάρχειν δὲ
 αὐταῖς παντοίας μορφὰς καὶ σχήματα παντοῖα καὶ κατ' ἐμέγεθος δια-
 φοράν. ἐκ τῶτων ὅν ἦδη, καθάπερ ἐκ χοιρέων, γενῶν καὶ συγ- 25
 κρίνειν τὰς ὀφθαλμοφανεῖς καὶ τὰς αἰσθητὰς ὄγκους. φασὶ δὲ καὶ
 φέρεσθαι ἐν τῷ κενῷ διὰ τε τὴν ἀνομοιότητα καὶ τὰς ἄλλας τὰς
 εἰρημένας διαφοράς, φερόμενας δὲ ἐμπύπτειν καὶ περιπλέκεσθαι πε-
 ριπλοκῇ τοιαύτην ἢ συμφυεῖν μὴ αὐτὰ καὶ πλησίον ἀλλήλων
 εἶναι ποιεῖ, φύσιν μέντοι μίαν ἐξ ἐκείνων κατ' ἀλήθειαν ὃδ' ἡντι- 30
 ναὺν γενεᾷ· κομιδὴ γὰρ εὐήθες εἶναι τὰ δύο ἢ τὰ πλείονα γενεᾶς
 ἂν ποτε ἦν. τῷ δὲ συμμένειν τὰς ὑσίας μετ' ἀλλήλων μέχρι
 τινὸς αἰτιάῃ τὰς ἐπαλλαγὰς καὶ τὰς ἀντιλήψεις τῶν σωμάτων·
 τὰ μὲν γὰρ αὐτῶν εἶναι σκαληνά, τὰ δὲ ἀγκισφύδῃ, τὰ δὲ ἄλλα
 ἀναρίθμους ἔχοντα διαφοράς. ἐπὶ τοσούτον ὅν χρόνον σφῶν αὐτῶν 35
 ἀντέχεσθαι νομίζει καὶ συμμένειν, ἕως ἰχυροτέρα τις ἐκ τῶ περιέχον-
 τος ἀνάγκη παραγενομένη καὶ διασεισὴ καὶ χωρὶς αὐτὰς διασπείρη.
 λέγει δὲ τὴν γένεσιν καὶ τὴν ἐναντίαν αὐτῇ διάκρισιν ὃ μόνον περὶ
 ζῴων, ἀλλὰ καὶ περὶ φυτῶν καὶ περὶ κόσμων καὶ συλλήβδην περὶ
 τῶν αἰσθητῶν σωμάτων ἀπάντων. εἰ τοίνυν ἢ μὴ γένεσις σύγκρισις 40
 τῶν ἀτόμων ἐστίν, ἢ δὲ φθορὰ διάκρισις, καὶ κατ' Δημόκριτον ἀλλοίωσις
 ἂν εἴη ἢ γένεσις. καὶ γὰρ καὶ Ἐμπεδοκλῆς τὸ γινόμενον ὃ ταῦτ' ἐν τῷ φθα-
 ρέντι φησὶν, εἰ μὴ ἄρα κατ' εἶδος, καὶ ὅλως τῶτον ἀλλοίωσιν ἀλλ' ὃ
 γένεσιν ὑποτίθεσθαι φησιν Ἀλέξανδρος. ἐπιφάνειν δὲ ἐν τέτοις ἀξιώ-
 ῃ ὅτι ὁδοὶ τῶν παλαιῶν ἰσορεῖ φθορὰν τῷ κόσμῳ τοιαύτην λέγων 45
 οἷαν οἱ νῦν λέγουσιν, ὡς φθαρέντα μὴ πάλιν ἀνακάμπτειν. id. ib.

279 b ὁ Ἀφροδισίους Ἀλέξανδρος ἔχει ἔτω τὰ Πλάτωνος νοήσας
 17. ὡς ὁ Ἀριστοτέλης ἐνόησεν, ὃδὲ παρακολυθῆσας τῇ περὶ τὰς ἐν-

νοίας αὐτῶν συμφωνίᾳ, ἐξ ἀρχῆς, ὡς ἔοικε, πρὸς τὰ τῷ Πλά-
 τῶνος ὑπόπτως διατεθείς, ὥσπερ ὀλίγον πρὸ ἡμῶν τινὲς πρὸς τὰ
 Ἀριστοτέλους, ἔκ ἀξιοῖ τὴν δόξαν αὐτὴν εὐθύνειν ὥσπερ Ἀριστο-
 τέλης, ὃδὲ μνημονεύειν ὅλως τῷ Πλάτωνος ὀνόματος πλὴν ὀλι-
 γάκις, ἀλλ' αὐτὸν εἰς τὰς εὐθύνas ἔλκει τὸν Πλάτωνα. . . ταῦτα
 πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον εἶχον λέγειν, αἰσθόμενος μὲν τὸν ἀνδρα καὶ χά-
 ριτας ὀφείλων αὐτῷ, νομίζων δὲ καὶ αὐτῷ φίλον εἶναι τὸ τὴν ἀλή-
 θειαν προτιμᾶν. id. f. 69.

δύναμις, φησὶν Ἀλέξανδρος, τὸ ἔτε εἰ ἄλλως ἔχει ποτὲ ὅτε 279 b
 εἰ δύναμιν ἄλλως ἔχειν" εἰρηκέναι τὸ μὲν ὡς ἴσον τῷ ὅτε εἰ γενό- 31.
 μενον πρότερον ἐφθάρη, τὸ δὲ τῷ ὅτε εἰ μὴ ἐφθάρη μὲν ἦδη πρό-
 τερον, δύναμιν δὲ ἔχει τῷ φθαρῆναι τῷ τὰ ἐξ ὧν γέγονεν εἶναι
 τῆς φύσεως ταύτης. ἔτι δέ, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ ὅπως εἰς
 τὸ ποσὸν ἐπιχειρήσας. id. f. 70 b.

δοκεῖ μὲν πρὸς Ξενοκράτην μάστις καὶ τὰς Πλατωνικὰς ὁ λόγος 279 b
 τείνειν, διότι ἐξ ἀτάκτου καὶ πλημμελεῖς γεγονέναι τὸν κόσμον φασί, 32.
 τῷ Πλάτωνος εἰπόντος "παρалаβῶν γὰρ ὁ θεὸς πᾶν ὅσον ἦν ὁρατὸν
 ἔχον ἡσυχίαν ἄγον ἀλλὰ κινέμενον πλημμελεῖς καὶ ἀτάκτως εἰς
 τάξιν αὐτὴν ἡγάγεν ἐκ τῆς ἀταξίας" (Tim. p. 30). ἔτι δὲ γενη-
 τὸν καὶ ἀφθαρτὸν λέγοντες τὸν κόσμον τὴν γένεσιν ἔχον ὡς ἀπὸ χρόνου
 φασὶ δεῖν ἀκχεῖν, ἀλλ' ἐξ ὑποθέσεως εἰρημένην, διδασκαλίας χά-
 ριν τῆς τάξεως τῶν ἐν αὐτῷ προτέρων τε καὶ συνθετωτέρων· ἐπειδὴ
 γὰρ τῶν ἐν τῷ κόσμῳ τὰ μὲν χοιρεῖα ἐστὶ τὰ δὲ ἐκ τῶν χοιρέων,
 ἔκ ἦν ῥάδιον γινώσκειν τὴν τῶτων διαφορὰν, καὶ ὅπως ἐκ τῶν ἀπλη-
 ρέρων γίνεσθαι τὰ σύνθετα, μὴ ἀναλύσαντα τῇ ἐπινοίᾳ τὰ σύνθετα
 εἰς τὰ ἀπλά, καὶ σκοπεῖν τὰ πῶς, εἰ τὰ ἀπλά καθ' αὐτὰ ἦν ἐξ
 ἀρχῆς, ἀπ' αὐτῶν ἐγεγόνει τὰ σύνθετα, ὥσπερ ἐπὶ τῶν δια-
 γραμμάτων οἱ μαθηματικοὶ τὴν φύσιν αὐτῶν ζητῶντες τὰ σύν-
 θετα εἰς τὰ ἀπλά ἀναλύουσιν, καὶ ὅπως ἐξ ἐκείνων ἐγένετο ἂν, εἴπερ
 ἐξ ἀρχῆς ἐγένετο, σκοπεῖν, οἷον ὅτι τὸ τρίγωνον ἐκ τριῶν εὐθεῶν
 καὶ γωνίας συντιθεμένων, ὃ δὲ κύβος ἐκ τετραγώνων ἐξ καὶ γωνίας
 καὶ γραμμὰς ἀλλ' ἔχει ὡς καὶ ἐπίπεδα συντιθεμένων. μὴ ποτε δὲ
 καὶ τοῖς ἄλλοις φυσικοῖς τοῖς γενητῶν καὶ ἀφθαρτῶν δοκῇ λέγειν τὸν
 κόσμον, ὅσοι ἐξ ἐνός ἢ δυοῶν ἢ τεσσάρων χοιρέων προὑπαρχόν-
 των αὐτὸν λέγουσιν γεγονέναι, προσήκει τὴν γένεσιν ὅπως ἐξηγεῖσθαι
 ὡς εἴρηται· καὶ γὰρ οἱ λέγοντες ὕδωρ ἢ ἀέρα ἢ πῦρ ἢ τὰ τέσσαρα
 τὴν ἀρχήν, τὰ νῦν φαινόμενα σύνθετα ἀναλύσαντες ὡς ἀπλά-
 σατα ταῦτα προϋποτίθενται, καὶ ὅπως ἐξ αὐτῶν γίνεσθαι τὰ σύνθετα
 σκοπεῖν, εἰ καὶ ἐξ ἀρχῆς τινὸς χρονικῆς ὁ κόσμος ἐγένετο, ὅπως
 ἂν γενέσθαι φαίεν. . . ἐπεὶ δὲ καὶ Πλάτων καὶ Ἐμπεδοκλῆς καὶ Ἀνα-
 ξαγόρας καὶ οἱ ἄλλοι φυσικοὶ τὴν τῶν συνθετῶν ἀπὸ τῶν ἀπλῶν
 γένεσιν καὶ τὴν ἐξ ὑποθέσεως τῶτον τρόπον φαίνονται παραδιδόντες
 ἀπὸ τῶν νῦν ὀρωμένων τὴν ἀνάλυσιν ποιέμενοι τὴν ἐπὶ τὰ ἀπλά
 καὶ τὴν ἐκ τῶν ἀπλῶν σύνθεσιν ἐξηγοῦντες, ὡς εἰ καὶ προὑπῆρχε τῷ
 χρόνῳ τὰ ἐξ ὧν γίνεσθαι τὰ γινόμενα, ῥητέον οἷμαι πρὸς τὴν Ἀριστο-
 τέλους ἔνστασιν ὅτι. . . ὁ γὰρ Ἐμπεδοκλῆς ὁδὸν ἄλλο φησὶν ἢ
 γένεσιν ἐστὶ καὶ ἢ φθορὰ "ἀλλὰ μόνον μίξις τε διάλλαξις τε μίγνυ-
 των." καὶ οἱ ἄλλοι δὲ φυσικοὶ ἔχει φθαρέντος τῷ ὕδατος ἢ τῷ ἀέρος

ἢ τὸ μεταξὺ γενέσθαι τὸν κόσμον φασίν, ἀλλ' ἐνυπαρχόντων τῶν ἀπλῶν, ἐξ αὐτῶν γίνεσθαι τὰ σύνθετα καὶ εἰς αὐτὰ ἀναλύεσθαι. id. ib.

ταῦτα πρὸς Πεινοκράτην εἰρηζὶ ἀπολογούμενον ὑπὲρ Πλάτωνος καὶ λέγοντα ὅτι γενόμενον εἶπε τὸν κόσμον ὁ Πλάτων ὃ τὸ 5 βυλόμενος, ἀλλὰ διδασκαλίας χάριν ἐφήσεν ἐκ τῆς ὕλης τῆς προηγουμένης καὶ τὸ εἶδος γεγενῆσθαι τὸν κόσμον, ὡς ἔχει ἐπὶ τῶν μαθημάτων. cod. Coisl. 166.

ὁ Πεινοκράτης καὶ ὁ Σπεύσιππος ἐπιχειροῦντες βοηθῆσαι τῷ Πλάτῳ ἐλεγόν, ὅτι ὃ γενήναι τὸν κόσμον ὁ Πλάτων ἐδόξαζεν 10 ἀλλὰ ἀγέννητον, χάριν δὲ διδασκαλίας καὶ τὸ γινώσκειν καὶ παραση-
σαι αὐτὸ ἀκριβέστερον ἔλεγε τῶτον γενήναι. cod. Reg. 1853.

280 α
11. μὲν τὸ ἀντιπεῖν τοῖς γενήναι μὲν ἀφθαρτον δὲ λέγουσι τὸν 11
κόσμον, μεταβέβηκεν ἐπὶ τὰς γενήναι μὲν αὐτόν, φθειρόμενον δὲ
καὶ πάλιν γινόμενον ἐναλλάξ λέγοντας, καὶ τὸτο διηγεκώς, ὡς ἔμ- 15
πεδοκλῆς καὶ Ἡράκλειτος ἐδόξαν λέγειν καὶ ὕψερων τῶν Στωϊκῶν
τινές. Simpl. f. 71 b.

280 α
16. ὅτω καὶ εἰ ἐκ τούτου τὸ κόσμον γίνωτο κόσμος ἄλλος ὁ καλὸς- 16
μενος σφαῖρος, ἢ ὡς οἱ νῦν λέγουσιν, ὁ καινός, καὶ ἐξ ἐκείνου πάλιν
ἕτος, ἀλλοίωσις ἂν εἴη κόσμος καὶ ὃ γένεσις ἢ φθορά. καὶ ἢ 20
φιλικὰ συνάγασα τὰ στοιχεῖα τούτου τὸ κόσμον λυομένην τὸν σφαῖρον
ποιῇ, κοσμοποιὸς πάλιν ἐστὶ καὶ ἐκείνη τῶν στοιχείων ἡ συγκριτικὴ
τάξις, καὶ ὅχι ἡ τυχεύουσα. id. ib.

280 α
19. μαλιστα δέ, φησὶν, ἀκολουθεῖν τὸ ἐκάτερον τῶν κόσμων αἰεὶ 19
τὸ αὐτὸ εἶδος ἔχειν Ἐμπεδοκλεῖ τῷ τὰ αὐτὰ αἰτία ὠρισμένα, 25
εἴπερ ἐναντία, τῆς γενέσεως καὶ τῆς φθορᾶς λέγοντι, τὸ νεῖκος καὶ
τὴν φιλίαν. id. ib.

280 α
25. τὸ ἢν μὴ γενομένην ὅχι οἶόν τε εἶναι φάμεν μεταβάλλειν," 25
ἀσαφές ὄντως ὄν, διαφόρως ἐξηγεῖται ὁ Ἀλέξανδρος. τὴν χωρὶς
γενέσεως σύστασιν, ἣτις καὶ πρὸ τῆς τὸν κόσμον γενέσθαι ἢν περὶ τὸ 30
ἐξ ὃ ὁ κόσμος ἐγένετο, ὅχι οἶόν τε ἢν εἰς τὸν κόσμον μεταβάλ-
λειν ἄνευ γενέσεως, ἵνα ἐξ αὐτῆς ὁ κόσμος γένῃ. εἰ δὲ διὰ
γενέσεως, ὅλῳ ὡς εἶχε δύναμιν ἐκείνη ἢ σύστασις πρὸ τῆς τὸν
κόσμον γενέσθαι ὡς κόσμος γενέσθαι. πάντα ἢν γένεσις ἀπὸ δυνά-
μεως ἢ ἐπεῖ. καὶ ὅταν φθαρῇ ὁ κόσμος καὶ μεταβάλλῃ πάλιν εἰς 35
τὴν ταύτην σύστασιν, μὲν δυνάμει πάλιν εἶναι ταύτην τὸ ἐξ
αὐτῆς κόσμον γενέσθαι. δυνατόν, φησὶ, μᾶλλον τοῦτον εἶναι τὸ ἢν
μὴ γενομένην. εἰ ἢν ἀγέννητος καὶ αἰδῖος ἢ πρὸ τῆς γενέσθαι τὸν
κόσμον σύστασις, ἀδύνατος ἂν ἢν καὶ μεταβάλλειν. τούτου ἢν αὐτῷ
κεῖται. ὅτω δὲ ὅδε ὁ κόσμος ἐγγενέται. ἐπεὶ δὲ γέγονεν, ὅδε ἢ 40
πρὸ τῆς τούτου γενέσθαι σύστασις ἀγέννητος ἢν καὶ αἰδῖος. δύναται ἄρα
εἰς ἐκείνην καὶ ἐξ ἐκείνης τὰ ὑποκείμενα αὐτῇ μεταβάλλειν, ὡς
καὶ πάλιν ἐξ αὐτῆς γενέσθαι. ὁπότερον ἢν ἂν αὐτῶν δειχθῇ γεγονός,
ἂντε ὁ κόσμος ἂντε τὸ ἐξ ὃ ὁ κόσμος, δέδεικται ἀνακάμπτοντα. καὶ
καλῶς οἶμαι ὅτως ἐπέβαλεν. εἰ ἢν ἀπὸ χρόνου γενήσθαι ὁ κόσμος, 45
πρὶν γενέσθαι αὐτὸν αἰδῖος προὔπῃρχεν ἢ πρὸ αὐτῆς σύστασις, ἢν
τινα μὴ γενομένην ἀλλ' αἰδῖος ἔσαν τῷ ὁμοίως αἰεὶ ἔχειν ὃ φα-
μεν μεταβάλλειν εἰς τὸν κόσμον. δέδεικται ἢν τούτου ὅτι τὰ ἐν αἰδῖῳ

καὶ ἀπείρῳ τῷ πρότερον χρόνῳ μὴ μεταβάλλοντα ἐκ ἂν ἐτι μετα-
βάλλοι. ταῦτα δὲ λέγει ὁ Ἀριστοτέλης ὁμοιογενόμενον λαβὼν τὸ
πάν τὸ ἐν μέρει χρόνου γινόμενον, τούτο δ' ἐστὶ κατ' αὐτὸν τὸ γινόμε-
νον, ἐκ μεταβολῆς γίνεσθαι τινος, ὁδὸν ἐκ τῆς μὴ ὄντος 5
γίνεσθαι. διὰ πολλὰς εἶπον ὅτι ἀδύνατον εἰπεῖν αἰτίαν δι' ἣν τότε
γέγονεν ἀλλὰ μὴ πρότερον ἢ ὕψερων. οἱ δὲ καθ' ἡμᾶς σοφοὶ ἀπ'
ἀρχῆς χρόνου γεγενῆσθαι τὸν κόσμον λέγοντες ὅτε προὔπῃρχεν τινα
σύστασιν νομίζουσιν ἐξ ἧς ἂν ὁ κόσμος ἐγένετο, ὅτε καὶ μεταβο-
λὴν ὅλῳ γεγενῆσθαι ἀλλ' ἐκ τῆς μὴ ὄντος ὑποστῆναι, μὴ δυνάμε-
νοι λέγειν δι' ἣν αἰτίαν τότε ἀλλὰ μὴ πρότερον ἢ ὕψερων ὑπέστη.
δείξας ὅν ὁ Ἀριστοτέλης ὅτι ἀδύνατον εἶναι ὄντα γενομένου φθαρῆ-
ναι καὶ μακροῖς ἀνακάμπειν, ἐπάγει ὅτι ἀπείρων ὄντων ἐνδέχεσθαι 10
μᾶλλον τούτου. καὶ τὴν αἰτίαν ὁ Ἀλέξανδρος προστίθισιν. εἰ ἢν εἰς
ὕλην τὸν κόσμον, φησὶν, ἢ διάλυσιν αὐτῆς καὶ φθορά, ἣτις δύναμιν
εἶχε τὸ γενέσθαι κόσμον, ἀλλ' εἰς ἄλλον κόσμον, ὡς ἀπείρων ὄντων
καὶ ἀλλήλους διαδεχομένων ἐκ ἀνάγκης πάλιν ἐπὶ τὸν αὐτὸν τὴν ἐπά-
νοδον γίνεσθαι. ὅτω δὲ ἐδόκει τοῖς περὶ Λεύκιππον καὶ Δημόκριτον.
πρόχειρον δὲ οἶμαι ζητεῖν τί διεκίνοχεν αὐτῇ ἡ ὑπόθεσις τῆς
ἐναλλάξ συνισώσεως καὶ διαλύσεως, ἢν ἔλεγεν Ἀριστοτέλης ὅδε ἀλ- 20
λοῖότερον ποιεῖν ἢ αἰδῖον μὲν κατασκευάζειν τὸν κόσμον, μεταβάλ-
λοντα δὲ τὴν μορφήν, ὡς Ἐμπεδοκλῆς ἐδόκει λέγειν. μὴ ποτε
δὲ καὶ μᾶλλον τούτου τοῖς περὶ Δημόκριτον προσήκει, εἴπερ Ἐμπε-
δοκλῆς μὲν διάφορα τῶν παρ' αὐτῷ κόσμων ἔλεγε τὰ εἶδη, ὡς καὶ
ὀνόμασι χρῶντο διαφόροις, τὸν μὲν σφαῖρον τὸν δὲ κόσμον ἰδίως κα- 25
λῶν, οἱ δὲ Δημοκρίτου κόσμοι εἰς ἑτέρας κόσμους μεταβάλλοντες
ἐκ τῶν αὐτῶν ἀτόμων ὄντες οἱ αὐτοὶ τῷ εἶδει γίνοντο, εἰ καὶ μὴ
τῷ ἀριθμῷ. εἰ μὴ ἄρα διὰ τὸ μὴ ὑποτίθεσθαι τούτου ποιητικὰ
αἰτία ὠρισμένα, ἀλλὰ τῇ κινήσει τῶν ἀτόμων ὡς ἔτυχε γινο-
μένη συνιστᾶν τὰ ἀποτελέσματα, συμβαίνει μὴ τὰ αὐτὰ γίνεσθαι 30
τῶν κόσμων εἶδη ἀλλ' ἄλλοτε ἄλλα, καὶ διὰ τούτου μὴ εἶναι ἀλ-
λοῖωσιν ὡς ἐπ' ἐκείνων τὴν μεταβολήν, ἀλλὰ γένεσιν καὶ φθοράν.
καὶ τάχα εἰς τούτου βλέπων Ἀριστοτέλης ἔλεγεν ἐπ' ἐκείνων τὴν
αὐτὴν τάξιν καὶ σύστασιν γίνεσθαι "οἱ τῆς διαθέσεως ἑκατέρας
αἰτιῶν" τὸ ἐναντίον." ἀλλ' εἰ, ὡς φησιν Ἀλέξανδρος, ἢ διάλυ- 35
σις τοῖς περὶ Δημόκριτον ἐκ εἰς ὕλην γίνεσθαι ἀλλ' εἰς ἄλλον κό-
σμον, πῶς τοῖς ἀπείρους λέγουσι κόσμους τούτου προχωρεῖ λέγειν,
ἀλλ' ὅχι καὶ τοῖς ἑνα ἢ πλείονας; μὴ ποτε ὅν Ἀριστοτέλης τὴν
ὑπόθεσιν γυμνάζων τῶν λεγόντων γενήναι μὲν φθαρτὸν δὲ ὅτω ὡς
μὴ ἀνακάμπειν, ἐκ ἔλαβεν εἰς κόσμους γινομένην τὴν διάλυσιν
(ταύτην ἢν ἀλλοῖωσιν ἔλεγεν) ἀλλ' εἰς τὸ μὴ ὄν, καὶ τούτου τοῖς μὲν
ἑνα τὸν κόσμον ὑποτιθεμένοις ἔλεγε μὴ προχωρεῖν. id. f. 72.

ὁ μὲν Ἀλέξανδρος φησιν ὅτι διὰ τὸ τέλειον τῆς διαιρέσεως 280 α
τῆς ἐμνημόνευσεν, ἐπεὶ ὅδε τούτου ἐδόξασε. ψευδὲς δὲ τούτου. 23.
ὁ ἢν Πλάτων ἐν Τιμαίῳ τὸ πλημμελὲς καὶ ἀτάκτως κινούμενον
ἀγέννητον εἶπε καὶ φθαρτόν. cod. Coisl. 166. cf. Simpl. f. 72 b.

ὑποσικτέον εἰς τὸ ἢ ἐνδέχεσθαι, ἵνα τὸ ἐλλείπον τὸ ὕψερων μὴ 280 α
εἶναι διὰ τῆς ὑποσικτικῆς προσεννοῶμεν. καὶ ἔστιν ἕτος ὁ τρόπος τῷ 21.
πρῶτῳ τῷ γενητῇ ἀντικείμενος. Simpl. f. 73 b.

230 b αὕτη, φησὶν Ἀλέξανδρος, ἡ λέξις πᾶσα χεδὸν δοκεῖ πᾶσι
28. μὴ οἰκείως κείδῃ ἐν τῇ τῷ ἀφθάρτῃ διαιρέσει· φθάρτῃ γὰρ τὸ ση-
μαινόμενον, ἀλλ' ἐκ ἀφθάρτῃ δι' αὐτῆς ἐκτίθεσθαι δοκεῖ. τὸ γὰρ
"ὅτι σὺ γὰρ εἶ καὶ ἡ ἀφή νῦν" τοιαύτον τινα φθάρτῃ τρόπῳ σημαί-
νει, καὶ δοκεῖ ταύτην σημαίνεσθαι ἐν τῇ τῷ φθάρτῃ διαιρέσει τῇ λε-
γούσῃ "εἴτε γὰρ πρότερον ὃν τι ὕψερρον μὴ ἔστιν ἢ ἐνδέχεται" μὴ εἶναι,
φθάρτῃ εἶναι φαμεν, εἴτε φθειρόμενον τι καὶ μεταβάλλον εἴτε μὴ"
(v. 20). διὸ καὶ οἱ μὲν λέγουσιν ἐκεῖ τὴν ὀφείλυσαν γεγρα-
φθαι ταύτην ἐν τῇ τῷ φθάρτῃ διαιρέσει ὡς δευτέραν γραφὴν
μετενεγκεῖν ἐν γραφῇ διχῶς ἀμαρτόντα, καὶ ὅτι μὴ ἔξω ἐτήρη-
σεν αὐτὴν ὡς διπλὴν γραφὴν, καὶ ὅτι μετήνεγκεν ἐκεῖθεν. ἄλλοι
δὲ φασιν εἶναι μὲν ἐπὶ τῷ ἀφθάρτῃ λέγειν, ταύτην δὲ σημαίνουσιν
τῇ μελλούσῃ λέγουσιν τῇ "ἡ καὶ τὸ μήπω ἐφθαρμένον, ἐνδεχόμενον
δὲ ὕψερρον μὴ εἶναι" μὴ δεόντως ἐν τῷ ἐδαφίῳ φέρεσθαι φασιν·
πρὸς γὰρ ἐκεῖνη διπλὴν ποιεῖν γραφὴν. ἢ μὴν, φησί, πάντῃ ἀπα-
15 δοι ἂν τῆς τῷ ἀφθάρτῃ διαιρέσεως· ἔοικε γὰρ λέγειν ἀφθαρτον δι'
αὐτῆς τὸ ὃν ὅτε ἔστιν, εἴτε δυνατὸν εἶναι ποτὲ μὴ εἶναι, εἴτε καὶ φθα-
ρησόμενον ποτε καὶ διὰ τῆς μὴ ἐσόμενον, νῦν μέντοι ὃν, πρὸς
μὴδὲν τῶν ἀποβλεπόντων ἡμῶν ἀλλ' ἢ πρὸς τὸ εἶναι αὐτῷ μόνον
καὶ διὰ τῆς ἀφθαρτον αὐτὴ λεγόντων. ταῦτα μὲν ὁ Ἀλέξανδρος.
20 καὶ ὅτι μὲν καὶ τὸ ὃν ὅτε ἔστι, δι' αὐτὸ τῆς τῷ εἶναι ἀφθαρτον κα-
λεῖ, καὶ μετὰ φθείρεσθαι, δῆλον καὶ ἐκ τῆς μετ' ὀλίγον λεγομένης
τῆς "καὶ τὸ μήπω ἐφθαρμένον, ἐνδεχόμενον δὲ ὕψερρον μὴ εἶναι." ἢ
μέντοι πᾶσαν τὴν λέξιν οἶμαι τῆς σημαίνειν· καὶ γὰρ ἡ ἀρχὴ τῆς
λέξεως ἐν τοῖς πλείοσι τῶν εἰς ἐμὲ ἐλθόντων βιβλίων ἔχει ὅπως
25 ἔχει ὡς ὁ Ἀλέξανδρος ἔγραψεν "ἡ τὸ ὃν μὲν καὶ δυνατὸν μὴ εἶναι,"
ἀλλ' ὅπως "ἡ τὸ ὃν μὲν ἀδύνατον δὲ μὴ εἶναι." καὶ εἴπερ ὅπως, ἔχει
τὰ δύο σημαίνόμενα τῷ ἀφθάρτῃ. εἰπὼν δὲ ἀσαφές ἐστιν τό τε
κυρίως διὰ τῆς "ἡ τὸ ὃν μὲν ἀδύνατον δὲ μὴ εἶναι" καὶ τὸ ἀκύρως τὸ
καὶ τὸ νῦν ὃν διὰ τῆς "ἡ καὶ ἐκ ἐσόμενον ποτε, νῦν δὲ ὃν," καὶ παρα-
30 δείγματα τῶν τοιούτων προῶν τῶν "σὺ γὰρ εἶ καὶ ἡ ἀφή νῦν," ἐπαγα-
γῶν ὅτι καὶ καὶ τὸ νῦν εἶναι ἀφθάρτα ταῦτα λέγει, ἀλλ' ὅμως
φθάρτα ἐστὶ κατ' ἀλήθειαν, ὅτι ἔστι ποτὲ ὅτε ἐκ ἀληθὲς εἰπεῖν τὸ
εἶ, ὅτε ταῦτα ἄπτεσθαι, ὡς τὸ μὲν μὲν φθορᾶς ἐκείνῃ ἔστιν τὸ δὲ
ἀνευ φθορᾶς, — ταῦτα ἔν εἰπὼν ἀσαφές ἐστιν ἐφεξῆς τὰ αὐτὰ
35 σαφές ἐστιν παραδίδωσιν. id. f. 74.

231 a ἀγέννητον γὰρ ἐστὶ τὸ μὴ δυνάμενον γενέσθαι ὡς πρότερον μὴ
5 ὃν ὕψερρον εἶναι. καὶ ἀφθαρτον δὲ κυρίως ἐκεῖνο λέγει ὅπερ νῦν ὃν
ἀδύνατον ὕψερρον μὴ εἶναι. τὸ δὲ γενετὴν καὶ φθαρτὴν τῷ δυνατῷ
ὀρίζεται. id. f. 74 b.

231 a εἰπὼν τὴν δυνάμιν ὠρίσθαι τῷ πλείω ὡς δύναμις, καὶ ὅτι ὁ τὸ
13. πλέον δυνάμενος καὶ τὸ ἔλαττον δύναμις, ἐνενόησε τὴν ἀπὸ τῶν αἰδή-
σεων ἐνέσασιν· ἀντιπεπονησὶς γὰρ ἔχειν αἰ αἰδήσεις πρὸς τὰς δυ-
νάμεις δοκῶσιν, ὡς καὶ ὁ Πλάτων ἐν τοῖς Νόμοις ἐπέφησε...
ὥσπερ δὲ ἡ δύναμις τῷ ἐχάτῳ καὶ τῇ ὑπεροχῇ ὡς δύναμις ὀρίζεται,
45 ὅπως ἡ ἀδυναμία τῷ πρώτῳ ὡς ἢ δύναμις, ὅπερ καθ' ὑπερβολὴν
εἶπεν ὁ Ἀριστοτέλης, ἔχει ὅπως ὡς ἐπὶ τῆς δυνάμεως τὴν ὑπεροχὴν
ἔλεγεν· ἐκεῖνον μὲν γὰρ τὸ μέγιστον ἐσήμαινεν ὡς δύναμις, ἢ δὲ

ὑπερβολὴ αὕτη τὸ πρῶτον καὶ ἐλάττω ὡς ἢ δύναμις σημαίνει, ὅπερ
καθ' ὑπερβολὴν ὡς δύναμις τὴν ὑπόστασιν ἔχει. ταύτην τὴν ἐν-
έσασιν καὶ πρὸ τῆς φανεράν αὐτὴν ποιῆσαι λύνω, διωρίζω, φησί,
καὶ τῆς ὑπεροχῆς τὸ τέλος λεγόμενον. τὸ κυρίως δυνατὸν φησί,
τὸ τῇ ἀκρότητι πανταχῇ τῆς δυνάμεως προσήκον, μὴ τῷ μείζονι
ἢ ἐλάττω ὠρίσθαι· ὅτω γὰρ διαφωνήσονται τὰ τῶν αἰδήσεων δυ-
νατὰ πρὸς τὰ ἄλλα· εἰ μὲν γὰρ τῷ μείζονι ὀρίζεται τὸ δυνατὸν, ἐκείνῃ
δυνατωτέρα αἰδήσεις ἢ τῷ ἐλάττω ἀντίληπτικῇ, εἰ δὲ τῷ ἐλάτ-
τω, ἐκείνῃ δυνατωτέρος ὁ πλέον ἄραι βάρος δυνάμενος καὶ ὁ πλείονα
5 ἁδία βαδίσαι... ἀλλὰ χρή, φησί, τὴν ὑπεροχὴν πανταχῇ τῆς
δυνάμεως τῷ τέλει ὠρίσθαι ἐκεῖνον ὡς δύναμις τὸ δυνάμενον, εἴτε τὸ
μείζον ἐστὶ τὸ τέλος εἴτε τὸ ἔλαττον. ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν βαρῶν τέλος
ἐστὶν ἐκεῖνο ὃ δύναμις ἄραι ὁ αἶρων τὸ μέγιστον· εἰ γὰρ αἶρων τις δέκα
τάλαντα δύναται ὡς εἰκοσι ἄραι καὶ τριάκοντα καὶ μέχρι πενήκοντα,
τὸ τέλος ἐστὶν ὡς δύναμις τὰ πενήκοντα· ἐπὶ δὲ τῶν αἰδητῶν τὸ
ἐλάττω ἔσται τὸ τέλος. id. f. 75.

μάτην οἶμαι τὴν Ἀλέξανδρον ἀξίαν προσυπακῶσαι τῷ μὲν "εἰ δὲ
231 b ἀπειρον χρόνον" τὸ ἀμφοτέρων τι τὴν δυνάμιν ἔχειν, καὶ πάλιν τῷ
21. "ἔξω ὑπάρχον ὃ δύναμις" τό τε εἶναι καὶ τὸ μὴ εἶναι· ἀρκεῖ γὰρ πρὸς
τὸ αἰετὸ εἶναι τὸ ὑποβέβηκε ἀπειρον χρόνον ὃν, καὶ μέντοι καὶ τὸ ἐπ'
ἀπειρον δυνάμιν ἔχειν τῷ μὴ εἶναι· τὸ γὰρ ἀφθαρτον εἶναι εἰς ἀπει-
ρον ὅθεν ἄλλο τι δηλοῖ ἢ ὅτι εἰς ἀπειρον. id. f. 76.

ὁ μέντοι Ἀλέξανδρος καίτοι ἐν τῇ τῆς λέξεως ἐκθέσει γρά-
232 a ψας "ὁμοίως δὲ καὶ εἰ ἀφθαρτον ὃν δέ," ἐν τῇ ἐξηγήσει ὡς ὅπως
26. ἔχουσιν τὴν γραφὴν ἐξηγεῖται, ὁμοίως δὲ καὶ εἰ αἰδίδον ὃν δέ. καὶ
λέγει τὸ ἀγέννητον λέγει καὶ καὶ τῷ τὸ ἀδύνατον γενέσθαι· ἀγέννητον
γὰρ ὅτω τὸ τὴν διάμετρον εἶναι τῇ πλευρᾷ σύμμετρον. τὸ αὐτὸ δὲ
τῆς αἰδίδον οἷον τε εἰπεῖν· αἰδίδως γὰρ ἀδύνατον εἶναι σύμμε-
τρον. ἵνα ἔν, φησί, τὰ ὅτω λεγόμενα αἰδία καὶ ἀγέννητα ἢ τῷ
μήτε εἶναι μήτε ἔσεσθαι ποτε, ἢ κατὰ τι ἄλλο τῶν κατ' αὐτὸ ση-
μαινόμενον, χωρὶς τῶν λεγομένων, διὰ τῆς προσέθηκεν ἐκα-
τέρῳ αὐτῶν τὸ ὃν. καίτοι καὶ τὰ τῶν Ἀριστοτέλους βιβλία, ὅσα
εἰς ἐμὲ ἦλθεν, ὅτω γέγραπται "ὁμοίως δὲ καὶ εἰ ἀφθαρτον ὃν δέ," καὶ
μέντοι καὶ περὶ ἀμφοῖν ἢ ζητήσις, τῷ τε ἀγέννητῳ καὶ ἀφθάρτῃ, εἰ
αἰδία ἐστὶν· διὸ καὶ ἀμφὶ ταῦτα ὠρίσασθαι, τό τε κυρίως ἀγέννητον καὶ
τὸ κυρίως ἀφθαρτον, ὅπερ ἀντίκειναι τῷ κυρίως γενετῷ καὶ φθαρτῷ·
καὶ γὰρ γενετὴν κυρίως ἔλεγεν ὃ νῦν ὃν πρότερον οἷον τε μὴ εἶναι, καὶ
φθαρτὴν κυρίως ὃ πρότερον ὃν ὕψερρον οἷον τε μὴ εἶναι. id. f. 78 b.

ὑπόπτεισθε δὲ καὶ αὐτὸς (ὁ Ἀλέξανδρος) ἐν τοῖς ἐφεξῆς ἄλλα
233 a τινὰ τὰ ἀναίρετα λέγειν τὴν Ἀριστοτέλην, ἐν οἷς φησὶν "ἡ γὰρ
40 ἀπειρον ἢ ποσὸν τινα ὠρισμένον χρόνον δύναμις ἅπαντα ποιεῖν ἢ
πάχειν." καὶ μάτην τὴν γὰρ αἰτιολογικὸν σύνδεσμον ὁ Ἀλέξαν-
δρος ἀφαιρεῖται, σαφῶς συνάπτοντα τὸ ἀναίρετον δεδομένον ὑπὸ
τῶν ὅτω λεγόντων. id. f. 81.

ἐν δὲ τῇ λέξει τὸ "ἡ μὴ ὃν ἀπειρον ἐγένετο," ὁ μὲν Ἀλέξαν-
233 b δρος ἑλλειπῶς εἰρησάτω φησιν· εἶναι γὰρ τὸ ὅλον, ἢ μὴ ὃν ἀπειρον
12. χρόνον ἐγένετο. μήποτε δὲ τὸ ἀπειρον ἀντὶ τῶν ἐπ' ἀπειρον ἐπὶ
ματικῶς ῥηθὲν ὅθεν ἑλλείπει. id. f.

283a ο Ἀλέξανδρος ὑπερβιβάζειν μᾶλλον ἀξιοὶ τὴν λέξιν ὅτως·
 25. αἰεὶ δὲ ἔξαι ἐντελεχεῖα, ἅμα δὲ καὶ φθαρτόν. καὶ μᾶλλον, φησὶν,
 ὑπὸ τῆς λέξεως ἔοικε τὸτο δηλοῦν· εἰ γὰρ αἰεὶ ἔξαι ἐντελεχεῖα ὄν
 φθαρτόν, τὸ μὴ αἰεὶ εἶναι δύναμιν ἔξει, διότι καὶ ἔξιν αἰεὶ, τὸ δὲ
 μὴ αἰεὶ εἶναι, ὅτι· φθαρτὴν ὑποκείν· φθαρτὴν γὰρ ἐξαι τὸ δύναμιν
 ἔχον τὸ μὴ αἰεὶ εἶναι ἢ τὸ ποτὲ μὴ εἶναι· ὅτως ὅν ἔξαι ποτὲ δύ-
 ναμιν ἔχον τὸ ἅμα εἶναι τε καὶ μὴ εἶναι. μή ποτε δὲ ἐναργέστερον
 ἐξαι τὸ ἔξαι γὰρ αἰδίων ἅμα καὶ φθαρτὴν ἐντελεχεῖα, ὥς ἔπει· τὸ ἅμα
 αἰεὶ τε εἶναι καὶ μὴ αἰεὶ εἶναι, ὅπερ ἐξαι τὴν ἀντίφασιν συναλλεγεῖν.
 αὐτὸς δὲ πάλιν τὸ δύναμιν τέθεικεν ὡς κοινὸν ἐπὶ τε τῷ ἐνεργεῖα
 ὄντος καὶ τῷ δυνάμει· καὶ γὰρ τὸ ἐνεργεῖν δύναμις. γραφεῖ δὲ, φησὶν
 ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ ὅτως· αἰεὶ γὰρ ἔξαι καὶ ἅμα καὶ ἀφθαρτὸν ἐντελε-
 χεῖα. καὶ εἴη ἂν, φησὶν, ὁ νῦν τὸ λεγόμενον τοῖστος· εἰ φθαρτόν
 τι ὄν, μηδέποτε φθείροιτο κατ' ἐνέργειαν, αἰεὶ ἂν εἴη, τῷ τῶν
 αἰδίων ἂν εἴη καὶ ἀφθαρτόν. εἰ δὲ τὸτο, τῷ μὴ αἰεὶ εἶναι κατ' ἐν-
 15 γειαν καὶ τὸ εἶναι αἰεὶ δύναμιν ἔχει ἂν, τῷ δὲ φθαρτὴν εἶναι καὶ αἰεὶ
 εἶναι δύναμιν ἔξαι· τοῖστος γὰρ τὸ φθαρτόν. ἅμα ἄρα τὸ αὐτὸ αἰεὶ τε
 εἶναι δύναμιν ἔξαι καὶ μὴ αἰεὶ, ὅπερ ἀδύνατον. καὶ ὅτως ἔχῃ,
 φησὶν, ἡ γραφὴ καταλείπει ἂν ἡμῖν προστιθέναι τὸ καὶ τὸ ἀφθαρτόν,
 ὡς εἶναι τὸ ὅλον· αἰεὶ γὰρ ἔξαι ἅμα καὶ ἀφθαρτόν καὶ φθαρτὴν ἐντελε-
 20 χεῖα. καὶ περιέτυχον ἐγὼ καὶ ὅτως ἐχρήσατο γραφῇ. id. f. 82.

283b τὸτο πρὸς Πλάτωνα λέγοντα τὸν κόσμον τῇ οἰκείᾳ φύσει
 8. φθαρτόν· ἀφθαρτόν δὲ διὰ τὴν βύλησιν τῷ θεῷ ἀποτελεσθέντος,
 ζητεῖ πότε φθείρεται. cod. Coisl. 166.

ταῦτα πρὸς τὸν Πειρακράτην λέγοντα ὑπὲρ τῷ Πλάτωνος ὅτι
 λέγων ὁ Πλάτων τὸν κόσμον γενετὴν καὶ ἀφθαρτόν, ὃ τὸτο δηλοῖ,
 ὅτι καὶ πεφυκὼς ἐστὶ φθαρτὴν, ἀλλ' ὅτι ἐφθάρθαι δυνάμενος
 συγκρατῆμενος παρὰ τῷ θεῷ μένει. καὶ ὃ δραξάμενος ὁ Ἀριστοτέ-
 λης τὰ πολλὰ ταῦτα συνάγει τῶν ἀνθρώπων. cod. Reg. 1853.

283b εἰ ὅν ἐπὶ μηδενὸς ἀληθὲς ἔξιν εἰπεῖν νῦν· ὅτι ἔξιν πέρυσι· ἢ
 12. ὅτι ἔξιν πέρυσι (ἀμφοτέρως γὰρ γραφεῖ). καὶ γὰρ ἀληθὲς νῦν
 εἰπεῖν ὅτι ἔξιν ὁ πέρυσι χρόνος, ὅθεν τῶν ἐν τῷ χρόνῳ τῶν πέρυσι
 ὄντων, ὅτι νῦν ἔξιν· ἀλλ' ὅθεν πέρυσι ἀληθὲς ἦν εἰπεῖν ὅτι τὸ νῦν
 μέρος τῷ χρόνῳ ἔξιν ὁ μετ' ἐνιαυτὸν γέγονεν· καὶ γὰρ ἔξιν ἀπαλλάσ-
 σαι τὸν χρόνον. εἰ ὅν τὸτο ἀληθὲς, ἀδύνατον τὸ μὴ ὄν ποτε
 35 ὕστερον αἰδίων εἶναι... ὅρα ὅν ὅτι ἀκολουθεῖ ἡ γραφὴ ἔξιν ἢ λέ-
 γουσα ὅτι καὶ ἔξιν πέρυσι· καὶ γὰρ τὸτο συνεπεράνατο εἰπὼν ἔξαι
 ἄρα ἀληθὲς εἰπεῖν νῦν ὅτι καὶ ἔξιν πέρυσι· καὶ μέντοι τῷ ἔξιν πέ-
 ρυσι χρήσει ἐφεξῆς ἐπὶ τῷ ἀγενεῖ μὴ φθαρτῷ δέ. εἰκότως δὲ
 εἶπεν ὅτι ὁδεμία δύναμις τῷ γεγενῆσθαι ἔξιν· τὸ γὰρ παρεληλυθὸς
 40 πᾶν ἀναγκαῖον καὶ ὅτε δύναμιν ὅτε ἐνδεχόμενον λέγει. Simpl.
 f. 82 b.

B.

283b Οὐ γὰρ εἴ τινα τῶν σωμάτων εἰς ἄλληλα μεταβάλλει, διὰ
 26. τὸτο μέρος τινα τῷ κόσμῳ φθείρεται, ἀλλ' ὡς αὐτὸς ἀντιλέγων
 τοῖς περὶ Ἐμπεδοκλέα καὶ Ἡράκλειτον παρὰ μέρος γίνεσθαι λέγουσι
 καὶ φθείρεσθαι τὸν κόσμον εἶπεν ὃ τὸν κόσμον γίνεσθαι καὶ φθείρεσθαι,

ἀλλὰ τὸτον μὴ διαμένειν αἰδίων, τὰς δὲ διαθέσεις αὐτῷ ὑπαλλάσ-
 σεσθαι, ὅτως ἂν καὶ ἡμεῖς λέγωμεν. id. f. 89 b.

οἱ δὲ φυσικὴν ἀνάγκην αἰτιῶν τῷ μὴ φέρεσθαι κάτω, τὴν
 24. δύνῃσιν ἐπικρατῆσθαι τῆς ἰδίας αὐτῷ ῥοπῆς ἐλάττονος ὕψους, ὥσπερ
 Ἐμπεδοκλῆς λέγει καὶ Ἀναξαγόρας. οἱ δὲ ψυχικὴν τὴν ἀνάγκην
 εἶναι φασι, τῆς ψυχῆς αὐτῷ ἀναγκαζέσθαι αἰδίων μένειν τὴν
 τοιαύτην κίνησιν, ὥσπερ ὁ Πλάτων ἐν Τιμαίῳ λέγειν ἐδόκει περὶ
 τῆς τῷ ἔρανθαι ψυχῆς... καὶ γὰρ αἱ κίονες τὴν συναμφοτέρον ἔχουσι
 δύναμιν διακριτικὴν τε ἅμα καὶ συνοχικὴν τῶν ὑπερκειμένων πρὸς
 10 τὰ ὑποκείμενα. ἀλλ' ὅθεν διὰ τὴν ταχέαν τῷ αἰθερίῳ σώματος
 δύνῃσιν ἐλαττωμένης τῆς κατὰ τὴν οἰκείαν ῥοπήν βαρεῖαν ὕσαν φορᾶς
 αὐτῷ τε τῷ ἔρανθαι καὶ τῆς γῆς ἢ τε τῷ ἔρανθαι κύκλῳ κινήσεις αἰδίων
 μένει καὶ ἡ τῆς γῆς ἐν τῷ μέσῳ στάσις, ὡς Ἐμπεδοκλῆς τε ἐδό-
 κει λέγειν καὶ Ἀναξαγόρας καὶ Δημόκριτος· καὶ γὰρ βάρος ἔχει καὶ τὸ
 αἰθερίον σῶμα καὶ ἡ γῆ, ἀλλὰ ταχυτέρας ὕψους τῆς κυκλοφορίας
 ἢ κατὰ τὴν ἐπὶ τὸ κάτω ῥοπήν, καὶ ἐπικρατέστερος ἐκείνης μένει ἐν ταῖς
 αὐτοῖς τόποις, τὴν μὴ γῆν ἐπὶ τῷ μέσῳ ἐσῴσαν τὸν δὲ ἔρανθαι ἐπὶ
 τῷ πέραν κινούμενον, ὥσπερ, φασι, τὸ ἐν τῇ φιάλῃ ὕδωρ καὶ ἐκχεῖται
 περιδινυμένης τῆς φιάλης, ἐὰν θάττωι ἢ δύνῃσιν γίνῃ τῆς ἐπὶ τὸ
 20 κάτω τῷ ὕδατος φορᾶς. καὶ τὸτο ὅν ἀπίθανόν φησι τὸ τοῦτον
 χρόνον σῶζεσθαι ταῦτα, ὅτως ἔχοντα παρὰ φύσιν· ὀλίγον μὴ γὰρ
 χρόνον εἰκὸς ἦν διαρκέσαι βεβιασμένην τὴν ἐπὶ τὸ κάτω ῥοπήν, εἰς
 αἰεὶ δὲ ἀδύνατον, ὥς ὅθεν κινεῖται διὰ παντός. id. f. 91.

καὶ γὰρ τὸν Ἐμπεδοκλῆν κάτω πεφυκὼς φέρεσθαι ὑπὸ τῆς αἰ-
 24. κινήσεως ἀνασειράζεσθαι καὶ κατέχει κύκλῳ φερόμενος, ὥσπερ
 εἴ τις ἐξελθὼν ὕδατος γέμον [διὰ χοῖνας τινὸς δεδεμένον κατέχων]
 συχνάκις περιστρέφει [καὶ κύκλῳ περιδινεῖ]· καὶ γὰρ ἂν ποτὲ τὸ ὕδωρ
 ὑπερχυθῇ, ὑπὸ τῆς συχνοκινήσεως φορᾶς τὸ ἐξῴθεν κινῶντος
 τῆς ῥοπῆς νικωμένης τῷ ὕδατος. cod. Coisl. 166. verba uncis
 inclusa addit cod. Reg. 1853.

λοιπὸν δὲ καὶ ἀπὸ τῆς κινήσεως ψυχῆς, ὅτι ὅθεν ταύτης οἶόν τε
 28. εἶναι τὴν τοιαύτην ζωὴν αἰσῶν καὶ μακαρίαν, ἀλλ' ἀχολόν καὶ πά-
 σης ἀπηλλαγμένην ῥαζώνης ἔμφορος, εἴτε ἄλλως πεφυκὸς
 φέρεσθαι τῷ πρώτῳ σώματος, οἶόν ἐπὶ τὸ μέσον, ἢ ψυχῇ μὴ βίας
 ἄλλως ἀντικινεῖσθαι ἀναγκάζει κυκλοφορούμενον... καὶ πάντων
 οἶμαι μᾶλλον ὁ Ἀριστοτέλης τὴν ἐν Τιμαίῳ περὶ τούτων τῷ Πλά-
 τῶνος γνώμην ἠπίστατο, ὅς καὶ συνοφῶν ἢ ἐπιτομὴν τῷ Τιμαίῳ γρά-
 φειν καὶ ἀπηξίωσε... τὰ δὲ ἐφεξῆς ὑπὸ τῷ Ἀλεξάνδρῳ λεγό-
 μενα πλείονος ἢ καὶ ἐλάττονος ἐπιστάσις τῶν ἡδὴ ῥηθέντων ἀξία
 νομίζω. ἐζητήσαμεν γάρ, φησὶ, καὶ τούδε τὸς τόπους τῷ βιβλίῳ
 γενόμενοι, τίνα κίνησιν ἢ ψυχῇ τὸ κυκλοφορητικὸν σῶμα κινεῖ,
 εἴγε τὴν κυκλῶ φύσει κινεῖται. καὶ ἡ μὴ ζήτησις ἀναγκαῖα καὶ πάν-
 40 τως ὀφείλουσα προβεβληθῆναι, τὰς δὲ λύσεις ἐπισκεπτέον. Ἰουλιανὸς
 αὐτῷ τὴν ψυχὴν εἶναι καὶ τῆς ἐμαλῆς καὶ τεταγμένης, Ἐρμι-
 νος δὲ τῷ εἰς ἄπειρον αὐτὸ κινεῖσθαι αἰτίαν τὴν ψυχὴν ἔλεγεν·
 μηδὲν γὰρ σῶμα πεπερασμένον ἔχειν τῇ ἑαυτοῦ φύσει δύναμιν τῆς
 ἐπ' ἄπειρον κινήσεως. καὶ τούτω μὴ ἐπέσκηψεν ὁ Ἀλέξανδρος λέ-

γων τῷ ἐπ' ἀπειρον κινεῖσθαι μὴ τὴν οἰκείαν ψυχὴν αἰτίαν εἶναι ἀλλὰ τὸ κινῆναι πρῶτον... πρὸς δὲ τὸν Ἰουλιανὸν μηδὲν εἰπόντος τῷ Ἀλεξάνδρῳ ῥητέον ὅτι εἰ τῆς ἐπὶ δεξιᾷ κινήσεως ἡ ψυχὴ τῷ ἑρμῶ αἰτία, ὁῖον ὅτι τῆς ἀπλαντοῦς· αὕτη γὰρ ἡ ἐπὶ δεξιᾷ κινυμένη. Simpl. f. 91 b.

234 b οἱ Πυθαγόρειοι τὸ δεξιὸν καὶ τὸ ἀριστερὸν ἐτίθεσαν ἐν ταῖς δέκα συσχοίαις, αἷς ἀπάντων κοινὰς ἀρχὰς ἔλεγον, ὥστε καὶ τὸ ἑρμῶ. id. f. 93 b.

235 a ὡς ἀντιπρόσωπα δοκεῖν ἡμῖν εἶναι, ὡς ἐν τοῖς κατόπτροις 3. δεξιὸν μὲν τὸ κατὰ τὸ ἡμέτερον ἀριστερὸν, ἀριστερὸν δὲ τὸ κατὰ τὸ ἡμέτερον 10 δεξιόν. id. ib.

235 a καὶ πῃ καλῶς ἐκεῖνον λεγόντων, ὁ Ἀριστοτέλης πρὸς τὸ φαι- 10 νόμενον ἀντίειπε τῷ λόγῳ. οἱ μὲν γὰρ Πυθαγόρειοι εἰς δύο συσχοίας πάσας τὰς ἀντιθέσεις ἀναγαγόντες, τὴν μὲν χεῖρωνα τὴν δὲ βελ- 15 τίονα ἦτοι τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακόν, καὶ τῇ δεκαδὶ συμβολικῶς ὡς τῷ παντὶ ἀριθμῷ συμπληρώσαντες ἑκατέραν, ἑκάστην ἀντίθεσιν τῶν δέκα ἕτω παρέλαβον ὡς πάσας τὰς αὐτῆς συγγενείας 20 συνεμφανίσαν. καὶ τῶν τοπικῶν ἔν χέσειον τὸ δεξιὸν καὶ τὸ ἀριστε- ρὸν παρέλαβον, ἅμα μὲν ὅτι τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακὸν ἐνδείκνυνται ταῦτα (δεξιὸν γὰρ φύσιν καὶ δεξιὸν τύχην λέγομεν, τὰς ἀγαθὰς δὲ ὡς ὡς 25 τες, καὶ καὶ τὰς ἐναντίας), ἅμα δὲ ὅτι ἐν οἷς μὲν τὸ δεξιὸν καὶ τὸ ἀριστερὸν ἐστίν, ἐν ταῖς καὶ τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω καὶ τὸ ἔμπροσθεν καὶ τὸ ὀπίσθεν, ὡς καὶ Ἀριστοτέλης διώρισε, ἢ μὲντοι ἀνάπαλιν. εἰκότως ἔν ἐκ τούτων καὶ τὰς ἄλλας τοπικὰς ἀντιθέσεις ἐδήλωσαν. τὸ ἔν δεξιὸν καὶ ἄνω καὶ ἔμπροσθεν ἀγαθὸν ἐκάλεον, τὸ δὲ ἀριστερὸν καὶ κάτω 30 καὶ ὀπίσθεν κακὸν ἔλεγον, ὡς αὐτὸς Ἀριστοτέλης ἰσόρησεν ἐν τῇ τῶν Πυθαγορείων ἀρεσκόντων συναγωγῇ (*). id. f. 94.

235 b οἱ μὲν τούτοις ἔφασαν λέγειν ἐνταῦθα τὸν Ἀριστοτέλην, ὅτι ἔτω 2. νοητέον ἔν ἑρμῶ τὸ δεξιὸν ἔχειν καὶ τὸ ἀριστερὸν, ὥστε εἴ τις λόγῳ χάριν ἀνθρωπῶν λαβὼν ἀπὸ γραμμικῶν ἐπὶ σφαιροειδὲς μετατρέ- 30 ψει καὶ σφαιρικὸν τούτον ποιήσει· πάλιν γὰρ τὸ δεξιὸν αὐτὸ τί ἐστὶ καὶ τὸ ἀριστερὸν κατὰ τὴν ἐνέργειαν ὀριζόμενα εἰ γὰρ τις ὑπέθετο καὶ τὸν ἑρμῶ γενεῇ καὶ ἀρξάμενον τῆς κινήσεως, ἀπὸ τῆς δεξιᾶς ἂν αὐτὸν ἀρξάσθαι εἰκός ἦν· ἡ εἰ καὶ νῦν ἐπαύσατο τῆς κινήσεως καὶ πάλιν ἤρξατο, ἐκ τῶν δεξιῶν ἂν ἤρξατο. cod. Coisl. 166.

235 b οἱ δὲ πόλιν ἀκίνητοι εἰσι διότι καὶ ὁ ἄξων, ὃ πέρατα ἔχει. 11. περὶ τοῦ καὶ Ἀρατος (Φαιν. v. 22 sq.) λέγει αὐτὰρ ἔγ' ὅδ' ὀλίγον μετανίσσει, ἀλλὰ μάλ' αὐτὸς 45 ἄξων αἰὲν ἀρῇως.

ὁ δὲ Ἀρατος τὸν βόρειον πόλον φησὶν εἶναι ἄνω. καὶ ὅθεν τι καινόν, 40 εἰ ἔτω φησὶν· φαινόμενα γὰρ ἐπαγγεῖλαμενος γράφειν, καὶ τὴν πραγματείαν ἕτως ἐπιγράφας, εἰκότως ἀπὸ τῆς πρὸς ἡμᾶς σκέ- ψεως τὸ ὕψος ἦτοι τὸ ἄνω τῶ πόλιν ἔλαβεν. id. ib. cf. Simpl. f. 95 extr.

(*) p. 285 a 31. Aristoteles per hunc sermonem Platonem insinuat: is enim supra infraque naturam in caelo inesse non animadvertat, cum globosum ac sphaericum existat. The- mist. f. 26 b.

ὁ Ἀλεξάνδρος καὶ τὸν Σολέα Ἀρατον εὐθύνει ὡς καὶ αὐτὸν κατὰ 285 b τὰς πολλὰς βόρειον πόλον ἄνω λέγοντα, ἐν οἷς φησὶ (Φαιν. 24 17. sqq.) περὶ τῶ ἄξωνος λέγων

καὶ μὴν πειραίνοντι δύο πόλοι ἀμφοτέρωθεν, 5 ἀλλ' ὁ μὲν ἐκ ἐπὶ πτος, ὁ δὲ ἀντίος ἐκ βορέου ὑπόθεν ὠκεανοῖο.

καὶ ὁ μὲν Ἀλεξάνδρος μόνον παραγράφας τὸ "ἀλλ' ὁ μὲν ἐπὶ- πτος" τῷ ἐπιόπτῳ καὶ μὴ τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω σημαίνει τὸν Ἀρατὸν φησιν· μάλλον δὲ τὸ "ὑπόθεν ὠκεανοῖο" τὸ ἄνω δηλοῖ. ἢ καὶ δὲ τῷ Ἀρατῇ καταγινώσκειν· φαινόμενα γὰρ ἐπαγγεῖλαμενος γρά- φειν, καὶ τὴν πραγματείαν ἕτως ἐπιγράφας, εἰκότως ἀπὸ τῆς πρὸς ἡμᾶς χέσεως τὸ ὕψος ἦτοι τὸ ἄνω τῶ πόλιν ἔλαβεν. id. f. 95.

οἱ γὰρ ἀρχαιότατοι τῶν μαθηματικῶν κατὰ πέντε κύκλους ἔτε- 235 b μον τὸν ἑρμῶν. ἐν μὲν πρῶτον ἀρκτικὸν ὠνόμαζον, διότι ὁ ἀρκτὴρ ἡ 23. ἀρκτος ἐστὶν ἐκεῖ κατηγερισμένη. λέγει δὲ καὶ Ἀρατος (v. 26)

δύο δὲ μιν ἀμφὶς ἔχουσαι

Ἀρκτοι ἅμα τροχῶσι, τὸ δὲ καλέουσι Ἀμαζαί.

τὸν δὲ δευτέρον κύκλον θερινὸν ὠνόμασαν τροπικόν, τὸν δὲ τρίτον ἰσημερινόν, καὶ τὸν τέταρτον χειμερινὸν τροπικόν, τὸν δὲ πέμπτον ἀνταρκτικόν· πάλιν γὰρ κατέειπε ἀρκτος ἐστὶ κατηγερισμένη. τὰς μὲν τρεῖς κύκλους τὰς μέσους ὁ ἥλιος οἰεῖται, ὅς καὶ ἀκινήτως εἶναι φασὶ διὰ τὸ ἐν αὐτοῖς τὸν ἥλιον διεῖναι. ὁμοίως δὲ πάλιν ἀκινήτως εἶναι λέγουσι καὶ τὰς ἐτέρας δύο κύκλους, τὸν τε ἀρκτικόν καὶ τὸν ἀνταρκτικόν, κατὰ τοῖς πόλοις πλησιάζουσιν. ἀκ- 40 κήτως δὲ καὶ τούτοις εἶναι φασὶ διὰ τὰς ὑπερβάλλοντας ψύξεις καὶ διὰ τὸ πάντῃ πόρρω τούτων ἀφῆρηκεναι τὸν ἥλιον. μέσον δὲ ἡμᾶς λέγουσι κατοικεῖν τὸ τε ἀρκτικὸν κύκλον τὸ τῷ βορείῳ πόλῳ ἐγγί- ζοντος καὶ τὸ θερινὸν τροπικόν, τὰς μὲν Σκυθίας τὰς Ῥώας καὶ τὰλλα 45 ἔθνη τὰ ὑπερβόρεια τῷ κύκλῳ τῷ ἀρκτικῷ πλησιάζοντα, τὰς δὲ Αἰθιοπίας καὶ τὰς Ἀραβίας καὶ τὰς ἄλλας τῷ θερινῷ τροπικῷ, ὅθεν ὁδὲ ψυχρὰς αἰσθάνονται φασὶ τούτοις· τὰς δὲ Ἑλλήνας μέσους τῶν τε ὑπερβορείων ἑθνῶν καὶ τῶν τῇ ἀνατολῇ πλησιάζοντων οἰκεῖν, ὅθεν καὶ φρονιμωτάτους εἶναι τῶν ἄλλων καὶ τὰς μάχας ῥωμαλεω- 50 τέρας καὶ ἀνδρικωτέρας, ὡς τὸν εὐκρατότερον τόπον οἰκόντας. ζῶον ἔν, ὡς ἔφασκεν, δοξάζοντες τὸν ἑρμῶν, ἄνω μὲν αὐτὸ καὶ κεφαλὴν τὸν νότιον πόλον εἶναι φασὶ, κάτω δὲ καὶ πόδας τὸν βόρειον, δεξιὸν δὲ τὸ ἀνατολικὸν μέρος, ἀριστερὸν δὲ πάλιν τὸ δυτικόν. cod. Reg. 1853.

πῶς δὲ τὰς Πυθαγορείων ἡμᾶς ἄνω ποιεῖν φησὶ καὶ ἐν τῷ 235 b δεξιῷ, τὰς δὲ ἐκεῖ κάτω καὶ ἐν τῷ ἀριστερῷ, εἴπερ, ὡς αὐτὸς ἐν τῷ δευτέρῳ τῆς συναγωγῆς τῶν Πυθαγορικῶν ἰσορεῖ, τὸ ὅλον ἑρμῶ τὰ μὲν ἄνω λέγουσιν εἶναι τὰ δὲ κάτω, καὶ τὸ μὲν κάτω τὸ ἑρμῶ δεξιὸν εἶναι καὶ τὸ δὲ ἄνω ἀριστερὸν, καὶ ἡμᾶς ἐν τῷ κάτω εἶναι; ἡ δὲ μὲν ἄνω καὶ πρὸς τοῖς δεξιαῖς ἐνταῦθα λεγόμενον ἢ κατὰ τὸ αὐτῷ 45 ἀρέσκον εἶπεν ἀλλὰ κατὰ τὰς Πυθαγορείων· ἐκεῖνοι γὰρ τῷ δεξιῷ τὸ ἄνω καὶ τὸ ἔμπροσθεν συνέταττον, τῷ δὲ ἀριστερῷ τὸ κάτω καὶ τὸ ὀπί- σθεν. τὰ δὲ ἐν τῇ τῶν Πυθαγορικῶν συναγωγῇ μεταγεγραμμένα μᾶλλον ὑπὸ τινος ὁ Ἀλεξάνδρος οἶε, ὁφείλοντα ἔχειν ἕτω "τὸ μὲν

ἄνω τῷ ὕρανῳ δεξιὸν εἶναι τὸ δὲ κάτω ἀριστερόν, καὶ ἡμᾶς ἐν τῷ ἄνω εἶναι, ὅχι "ἐν τῷ κάτω," ὡς γέγραπται· ὅτω γὰρ ἂν συναῖδοι τοῖς ἐνταῦθα λεγομένοις, ὅτι ἡμᾶς κάτω λέγοντες οἰκεῖν, καὶ διὰ τούτο καὶ ἐν τοῖς ἀριστεροῖς, εἴπερ τῷ ἀριστερῷ τὸ κάτω συντέτακται, ἐναντίως λεγόμενον· ἢ ὡς οἱ Πυθαγόρειοι λέγουσιν ἄνω καὶ ἐν τοῖς δεξιοῖς. καὶ τάχα ἔχει λόγον τὸ μεταγεγράφθαι, εἴπερ οἶδεν ὁ Ἀριστοτέλης τῷ μὲν δεξιῷ τὸ ἄνω τῷ δὲ ἀριστερῷ τὸ κάτω συντάττοντας. ὅτι δὲ οἱ πόλοι τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω τῷ ὕρανῳ εἰσὶ, καὶ ὅτω δεικνυσιν ὁ Ἀλέξανδρος. Simpl. f. 95 b.

286 a τὸ δὲ χαλεπὸν τῆς ἐν τοῖς τοῖσιν αἰτίαν ἐδήλωσε διὰ τῶν 10 πόρρωθεν ἡμᾶς ποιειδῶς τὴν ταύτης ζήτησιν, ὅχι ὅτι πολὺ τῷ τόπῳ διεσκήκαμεν ἐκείνων, ἀλλ' ὅτι πολὺ μᾶλλον διεσκήκαμεν αὐτῶν τῷ περὶ ὁλίγων συμβεβηκότων αὐτοῖς αἰτίῃσιν ἔχειν. id. f. 96 b.

286 a Ἀλεξάνδρου ἀπορία εἰς τὸ "ἐκασὸν ἐστίν, ὣν ἔργον ἐστίν, ἕνεκα 15 τῶν ἔργων, θεῶν δὲ ἐνέργεια ἀθανασία" καὶ τὰ ἐξῆς. εἰ ταῦτα ἀληθῆ, πῶς ἂν ἀκίνητον εἴη καὶ Ἀριστοτέλην τὸ πρῶτον κινῶν; ἢ ὅχι ἐστὶν ἐκείνο, ὣν ἐστίν ἔργον τι, εἶγε ἔργον μὲν τὴν ἐνέργειαν λέγει τὴν ὡς τέλος, τῷ δὲ ὁδὸν τέλος ἐστίν· ἢ γὰρ ὅσα αὐτῇ ἐνέργειά ἐστιν, ἀλλ' ὅχι ὅν τι ἄλλο ἔπειτα ἐνεργεῖ. ὁ δὲ τούτο δι' ὅ ἐπήνεγκεν, ὅ 20 ἐστὶν "ἐπεὶ δὲ ὁ ὕρανός τοῦτος· σῶμα γὰρ τι θεῖον." ἐκείνο γὰρ ὅ ἐ τοῦτον. cod. Coisl. 166.

286 a Νικόλαος ὁ Περιπατητικὸς παραφράζων τὰ ἐνταῦθα λεγόμενα 12 ἐν τοῖς περὶ Ἀριστοτέλους Φιλοσοφίας ὅτω θέτει τὴν λέξιν. διὰ τὸ ὅτι ὅλος ὁ κόσμος τοῦτος; ὅτι ἀνάγκη μένειν τι περὶ τὸ μέσον τῷ κύκλῳ φερόμενον, τὸ δὲ πέμπτον σῶμα ὅτε μένειν ἐδύνατο ὅτε ἐν τῷ μέσῳ εἶναι. καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Ἀλέξανδρος καλῶς τῷ Ἀριστοτέλει παρακολοθεῖ δεικνύοντι τὸ μένον ἐπὶ τὸ μέσον μέριον τι μὴ εἶναι τῷ κυκλοφορητικῷ· ὁ δὲ γὰρ τούτῳ μένειν ὅσον τε ὅτε ἄλλα καὶ περὶ πάντη γὰρ αὐτῷ κινήσις αἰδίου ὑπάρχει, ὅτε ἐπὶ 30 μᾶλλον ἐπὶ τῷ μέσῳ· εἰ γὰρ ἔμενον ἐπὶ τῷ μέσῳ καὶ φύσιν, (ἐν ᾧ γὰρ τι μένει καὶ φύσιν, καὶ φέρεται εἰς τούτῳ καὶ φύσιν) καὶ ἦν αὐτῷ ἢ καὶ φύσιν κινήσις αὐτῇ· μία δὲ ἢ καὶ φύσιν ἐκάσῳ τῶν ἀπλῶν, τούτο δὲ ἢ κύκλῳ κινήσις καὶ φύσιν, εἴπερ αἰδίου· ὅχι ἄρα ἢ ἐπὶ τὸ μέσον· ὁ δὲ ἄρα ἢ ἐν τῷ μέσῳ μονῇ ὅτε τῷ ὅλῳ ὅτε τῷ μέρει 35 αὐτῷ καὶ φύσιν· ἀλλ' ὁ δὲ παρὰ φύσιν· τούτο μὲν γὰρ τὸ κυκλοφορητικὸν αἰδίου ἔχει τὴν κίνησιν, τὸ δὲ παρὰ φύσιν ὅχι αἰδίου· ὅτε γὰρ ἐστὶ τῷ καὶ φύσιν τὸ παρὰ φύσιν. Simpl. f. 97.

286 a δύνανται, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, καλῶς οἶμαι λέγων, μὴ τὰ 28 μεταξὺ νῦν μόνῃ τοῖς ἄλλοις ἐναντία λέγειν, ἀλλὰ περὶ πάντων 40 εἰρηκεῖν· ὁ γὰρ ἂν λάβοις, εὐρήσεις αὐτὸ ἐναντίωσιν ἔχον πρὸς τὰ λοιπὰ τρία, εἰ δὲ πάντα ἐναντίωσιν ἔχει τινα φύσει πρὸς ἄλληλα, πάντα ἀνάγκη εἶναι ἐναντία. καὶ τῷ ὄντι, εἰ τὰ δύο πρὸς τὰ δύο παρέβαλεν, ὅχι ἦν οἶμαι τῆς Ἀριστοτέλους ἐρμηνευτικῆς ἀκριβείας τὸ μὴ ἐκάτερον πρὸς ἐκάτερον εἰπεῖν, ἀλλ' ἐκασὸν πρὸς ἐκασόν. 45 id. f. 97 b.

286 a λέπει τῷ "τούτων δὲ ἐστὶ κινήσις" τὸ καὶ ὅχι αἰδίου αὐτῇ. 1 ὅτω δὲ Ἀλέξανδρος τούτο τὸ χωρίον ἐξηγήσατο, τὸ μὲν τὴν αἰδίου

ζωὴν κινήσιν αἰδίου εἶναι, καὶ λέγει δὲ ὑπὸ τῷ Ἀριστοτέλει ὅχι ἐπὶ πάντων ἀπλῶς ἀλλ' ἐπὶ τῶν κινουμένων, καλῶς οἶμαι ἐπισήσας, τῷ δὲ κινήτῳ παρέργως προσεχικῶς· καὶ γὰρ εἴκειν ἀντὶ τῶν κινουμένων αὐτῶ ἀκῶσαι, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν αἰδίου κινουμένων αὐτὸ δέξασθαι, 5 τῷ Ἀριστοτέλει εἰπόντος "ὅχι εὐλογον εἶναι τι κινήτην αἰδίου." μή ποτε δὲ κινήτην τὸ δύναμει ποτὲ ἔχον τὸ κινεῖσθαι λέγει, τοῦτον δὲ τὸ ποτὲ ἡρεμῶν, τοῦτον δὲ τὸ ἐπ' εὐθείας κινούμενον. καὶ ὁ Ἀριστοτέλης γὰρ ἐξηγούμενος πῶς εἶπε τὸ κινήτην, ἐπήγαγεν "ὅχι μὴ ἐνδέχεται καὶ φύσιν τὴν κινήσιν εἶναι αἰδίου." εἰ γὰρ ἦν αἰδίου, ὅχι ἦν κινήτην ἀλλὰ κινούμενον. μή ποτε δὲ καὶ τὸ "τούτων δὲ ἐστὶ κινήσις" ὅχι ἐλλειπῶς εἴρηται, ἀλλ' ἀντὶ τῷ ταῦτα δὲ ποτε καὶ ὅχι αἰε κινεῖται, τῷ ἐστὶ κινήτῳ ἐστὶ καὶ ὅχι αἰδίου ἔχοντα καὶ φύσιν κινήσιν, καὶ διὰ τούτο ὅχι εὐλογον αὐτὰ αἰδίου εἶναι, ἀλλὰ γενητὰ καὶ φθαρτὰ (*). id. ib.

πρῶτον δὲ σῶμα τὸ τῆς ἀπλανῆς, ὅπερ εἶπεν ἐν τῇ ἐχάτῃ 287 a περιφορᾷ· τὸ ἄρα σφαιρικὸν σχῆμα τῷ ἀπλανῆς ὕρανῳ σώματος 2. ἐστὶ τῷ τὴν κύκλῳ φοράν περιφερομένον. id. f. 99 b.

τὰ ὑπὸ σελήνην ἄπειται τῆς σεληνιακῆς σφαίρας. καὶ ὅτι μὲν 287 a πάντες ἄμα· τῷ ἐν γενέσει σώματος ὡς ἐνός τὸ σχῆμα σφαιρικόν 8. ἐστίν, ἔδειξε νῦν· ὅτι δὲ καὶ ἐκάστῳ τῶν τεσσάρων τὸ οἰκεῖον σχῆμα σφαιρικόν ἐστίν, ὁλίγον προελθὼν ἀποδείξει. id. ib.

ταῦτα τῷ Ἀριστοτέλει εἰπόντος καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ἀνθυπάγει 287 a καλῶς ὅτι ὅχι ἀπλῶς ὑγιῆς ἐπὶ τούτων ὁ λόγος, ἀλλ' εἰ μὲν φακοει- 20 δὲς ὅν τὸς πόλους ἔχει καὶ τὰ κέντρα τῶν ἐπιπέδων, τὴν αὐτὴν αἰε κατέχει τόπον περιφερόμενον, εἰ δὲ καὶ τὴν περιφέρειαν ἔχει τὸς πόλους, ὡς μὴ ἐπὶ τὸ κυκλικὸν σχῆμα γίνεσθαι τὴν περιφοράν, ἀνάγκη κενὸν ἀπολείπειν καὶ τόπον. ὁμοίως δὲ καὶ εἰ ὡσεὶδὲς ὅν μὴ καὶ τὸ μήκος ἔχει τὸς πόλους ἀλλὰ πλαγίως, ὡς καὶ τὸ μήκος γίνεσθαι τὴν περιτροπὴν, ἀνάγκη κενὸν ἀπολείπειν· εἰ δὲ καὶ τὸ μήκος ἔχει τὸς πόλους, ὅκετι. καὶ ὁ κύλινδρος δὲ καὶ ὁ κύβος καὶ τὸ ῥόμβοειδὲς καλῶς μόνον σφαιρῶν, ὅπερ ἐκ δύο ὁμοίων κινήσεων καὶ τὰς βάσεις συνημιμένων συνέστηκεν, ἔαν περὶ τὴν αὐτὴν ἄξονα κινῶνται, τὴν αὐτὴν αἰε κατέ- 25 χουσι τόπον. τί δὲ ποτε ὅν ὅτω αὐτῶν ἐχόντων ἀορίστως αὐτὸ τέθεικεν ὁ Ἀριστοτέλης; ἢ τὸ "συμβήσεται" νῦν κυρίως ἀκῶμενον λύει τὴν ἀπορίαν· ἐν ἅπασιν γὰρ τούτοις ἄλλως καὶ ἄλλως τῶν πόλων λαμβανόμενον συμβήσεται κατὰ τινα λήψιν καὶ τόπον ἔξω καὶ κενὸν εἶναι τῆς περιφορᾶς, τὸ δὲ σφαιρικὸν σχῆμα διὰ τὴν ὁμοιότητα, ὅπως ἂν ληφθῶσιν οἱ πόλοι, ἐν τῷ αὐτῷ αἰε τόπῳ περιγραφῆσθαι, διότι πάσας ἴσας ἔχει τὰς ἀπὸ τῶν μέσων· ὁμοιομερὲς γὰρ ὅν τί 30 μᾶλλον τότε πλέον ἢ ἔλαττον διέσκηκε τῷ μέσῳ; ... ὁ δὲ Πτο-

(*) p. 286 b 25. Aristoteles propriae sententiae veritatem, nempe rotundam figuram simplicem esse, testimonio quorundam comprobavit; quemadmodum in Timaeo fecit Plato. ii enim qui ceteras figuras dividunt ac in simpliciores eas secant, quemadmodum figuram euthegramma in triangulum partiuntur et triangulos in rectos angulos habentes, eademque ratione ceteras figuras resolvunt; sphaeram autem non secant. Themist. f. 27 b.

λεμαῖος τὸ σφαιρικὸν χῆμα συνελογίστατο καὶ ἐκ τῶ μὴ δύνασθαι κατ' ἄλλην ὑπόθεσιν τὰς τῶν ὁροσκοπίων κατασκευὰς συμφωνεῖν, καὶ φυσικῶς δὲ ἐπιβάλλων ὁ θαυμάσιος τῶν Πλάτωνι ῥηθέντων μέμνηται. τῶν σωμάτων γὰρ, φησὶ, πάντων λεπτομερέστερος καὶ ὁμοιομερέστερος ἐστὶν ὁ αἰθήρ. τῶν δὲ ὁμοιομερῶν ὁμοιομερεῖς αἱ ἐπιφάνειαι μόναι, ἢ τε κυκλωτερές ἐν τοῖς ἐπιπέδοις καὶ τῶν σφαιρῶν ἢ σφαιρικῇ. id. f. 100.

237^a ἐλαχίστη δὲ τῶν ἀπὸ τῶ αὐτῶ ἐπὶ τὸ αὐτό, τετέστι τῶν χῆμα περιεχουσῶν τι καὶ ὀρίζουσῶν διαστάσεων, ἐν μὲν ἐπιπέδοις ἡ κυκλικῇ, ἐν δὲ σφαιρῶσι ἡ σφαιρικῇ, διότι δέδεικεται καὶ πρὸ Ἀριστοτέλους μὲν πάντως, εἴπερ αὐτὸς ὡς δεδειγμένῃ συγκέχηται, καὶ παρὰ Ἀρχιμήδους καὶ παρὰ Ζηνοδώρου πλατυτέρον, ὅτι τῶν ἰσοπεριμέτρων χημάτων πολυχωρητότερός ἐστιν ἐν μὲν τοῖς ἐπιπέδοις ὁ κύκλος, ἐν δὲ τοῖς σφαιροῖς ἡ σφαῖρα. id. f. 100 b.

237^b ὅτι σφαιρικῇ ἢ τῷ ὕδατος ἐπιφάνεια δῆλον καὶ τῷ τὰς βανίδας εἰς λεῖον ἐμπιπύσας τι, ὅσον εἰς φύλλον λαχάνης ἢ δένδρου ἢ τῶν Νειλῶν κισθῶν, συσπρεφομένας καὶ σφαιροειδέας ἡρεμεῖν. id. ib.

237^b ἐπιστῆσαι χρὴ ὅτι τὸ "ἐντορνον" ἀπὸ τῆς Πλάτωνος (Tim. 15. p. 33) μετελήλυθ' ἐλέγξας τῆς λεγούσης ὅτι σφαιροειδές, ἐκ μέσων πάντη πρὸς τὰς τελευτάς ἴσον ἀπέχον, κυκλωτερές αὐτὸ ἐτορνεύσατο. id. f. 102.

237^b μὲν φιλοσόφῃς εὐλαβείας ὑπὲρ αὐτῶ προαπολογεῖται λέγων 34. ὅτι ὅταν τις ἐντύχῃ τοῖς εὐρίσκεισι τὰς ἀκριβεστέρας ἀνάγκας τῆς ζητούμενης αἰτίας, τότε χάριν αὐτοῖς ἔχειν δεῖ, ἕως δ' ἂν ἐκείνοις μὴ περιτύχωμεν, τὸ νῦν φαινόμενον τέως ῥητέον. id. f. 102 b.

238^a ἐπειδὴ πρότερον δέδειξας ὅτι τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω καὶ τὸ δεξιὸν καὶ τὸ ἀριστερὸν ἔχει τὸ πᾶν, περὶ τῶ ἐμπροσθεν καὶ ὀπίσθεν ὅθεν εἶπε, νῦν δὲ αὐτῷ ὡς ὄντι ἐχρήσατο, εἰκότως ἀπέδειξεν ὅτι ἔχει καὶ ταῦτα, εἴπερ ἔχει τὸ δεξιὸν καὶ τὸ ἀριστερὸν. id. ib.

238^a ταῦτα ὑπάρχει μὲν ἐκάστη τῶν ὑρανίων σφαιρῶν· θεῖαι γὰρ 15. ὅσαι πᾶσαι καὶ συνεχῆ καὶ ὁμαλῆ καὶ αἰθῶν κινῶν κίνησιν. ἀλλ' αὖτις μὲν διὰ τὸ πλείονας ἐκάστην κινεῖσθαι κινήσεις, τὴν μὲν οἰκείαν, τὴν δὲ τῇ ἀπλανεῖ συμπεριφερομένην, τὰς δὲ ὑπὸ τῶν ἀνελιττωσῶν καλυμμένων σφαιρῶν περιαγομένας, εἰ καὶ μὴ ἀληθῆ ἀλλὰ φαινομένην γε ἔχουσι τὴν ἀνωμαλίαν. καὶ ἔστι τὸ θαυμαστὸν πρόβλημα τῶν ἀστρονόμων τῷτο, τὸ διδομένων αὐτοῖς τινῶν ὑποθέσεων, τοῖς μὲν παλαι τοῖς περὶ Εὐδόξου καὶ Κάλλιππον, οἷς καὶ Ἀριστοτέλης ἀκολυθῆ, τῶν καλυμμένων ἀνελιττωσῶν σφαιρῶν, περὶ ὧν αὐτὸς ἐν τῇ Μετὰ τὰ Φυσικὰ διδάσκει (Λ 8), τοῖς δὲ μετ' ἐκείνους ἐκ κέντρων τινῶν καὶ ἐπικύκλων, δεῖξαι πάντα τὰ ὑρανία ἐγκυκλίον τε καὶ ὁμαλῆ φερόμενα κίνησιν, τὴν δὲ δοκῶσαν ἀνωμαλίαν ἐκάστων ποτὲ μὲν θάττον ποτὲ δὲ βραδύτερον κινουμένων, καὶ ποτὲ μὲν πρόσω ποτὲ δὲ ὀπίσω καὶ ἄνω καὶ κάτω, ἔστι δὲ ὅτε καὶ ἡρεμεῖν ἐπὶ τῷ αὐτῷ τόπῳ καὶ μεῖζονας καὶ ἐλαττόνας ὁρᾶσθαι τὰς αὐτὰς, ταῦτα 45. πάντα καὶ τὰ τοιαῦτα φαινόμενα μόνον εἶναι καὶ οὐκ ἀληθῆ. ἀλλὰ τῶν μὲν τὴν ὁμαλότητα δεῖξει ὅταν περὶ τῶν ἀνελιττωσῶν σφαιρῶν ἐν τῇ Μετὰ τὰ Φυσικὰ λέγῃ. id. f. 103.

τίνα ἔν ἐξὶ τὰ ριπτόμενα; ἢ δῆλον ὅτι τὰ ἀπλὰ καὶ φυσικὰ σώματα (ταῦτα γὰρ ἢ καὶ φύσιν ἢ παρὰ φύσιν κινούμενα ἔχον ἀποδοθεῖ), ἀλλὰ τὰ μικτὰ τῶν ζώων, ἅπερ ἔτε ἄνω κινεῖται, διὰ τὸ ἔχειν καὶ τὰ κάτω βράθοντα, ἔτε κάτω, διὰ τὰ ἐν αὐτοῖς ἀνάφορα, ἀλλὰ εἰς τὸ πλάγιον. ἅτινα ριπτόμενα εἶπεν ἢ ἀπὸ τῆς πρὸς τὰ ριπτεῖσθαι λεγόμενα βέλη τε καὶ ὁράτα ὁμοιότητος, ὅτι καὶ ἐκεῖνα εἰς τὰ πλάγια πεμπόμενα ριπτεῖσθαι λέγει, ἢ ριπτόμενα τὰ τῶν ζώων σώματα καλεῖ, ὡς τῆς ἐν αὐτοῖς ψυχῆς ἀκοντιζέσθαι αὐτὰ ἐπὶ τὰ πλάγια παρὰ τὴν καὶ φύσιν ἐκάστη τῶν ἐν αὐτοῖς κίνησιν. ἄνευ γὰρ τῆς ψυχικῆς ὁρμῆς κινούμενα ὡς ταύτην κινεῖται τὴν κίνησιν, ἀλλ' ἐπὶ τὸ καὶ φύσιν τῶ ἐπικρατῶντος ἐν αὐτῷ τῶν ἀπλῶν. id. f. 103 b.

εἰ γὰρ ἐν τοσαύταις ἐτῶν μυριάσιν, ἀφ' ὧ μνήμη τῆς τῶν 238^b ὑρανίων θέσεως διεσώθη, ὅδε μὲν φαίνεται παραλλαγή γενομένη τῆς πρὸς ἀλλήλους τῶν ἀστέρων θέσεως ὅδε διαφορά τῆς διαστάσεως αὐτῶν, ὡς αἱ νῦν χηματογραφίαι δηλώσιν, ὅθεν πρὸς τὰς παλαι παραλλαττωσθαι, δῆλον ὅτι ὅδε μὲν γέγονεν ἀνωμαλία τῆς τῶν μερῶν πρὸς ἀλλήλα κινήσεως, ὡς τὰ μὲν θάττον κινηθῆναι τὰ δὲ βραδύτερον. id. f. 104 b.

ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἀλέξανδρος (*) ἐπιστῆναι καλῶς ὅτι ὡς πρὸς 238^b 22. κεῖτο νῦν τῷ Ἀριστοτέλει δεῖξαι ὅτι εἰ ἀνωμαλῶς κινεῖται ἀνιέμενον καὶ ἐπιτείνωμενον, ἐπ' ἀπειρον ἀνεθῆσε καὶ ἐπ' ἀπειρον ἐπιταθῆσε, ἀλλ' ὅτι προθέμενος δεῖξαι ὁμαλῇ τὴν τῶ ὑρανῶ κίνησιν, πάντας ἀναιρεῖ τὰς τῆς ἀνωμαλίας τρόπους, ἐκ διαρέσεως αὐτὸς λαβὼν ἧς ἡδὴ προεξεθέμεν. ἀσαφεστέρα δέ, φησὶν, ἡ λέξις ἐξὶ τῷ μὴ θεῖναι τὴν διάρῃσιν πρώτῃ. καὶ ὅμοιος τῷ, τῷ ἐκ διαρέσεως εἰληθῆναι τὴν ἀπόδειξιν, πρώτως αὐτὸς ὁ Ἀφροδισιεύς Ἀλέξανδρος ἐπιστῆσαι τὴν γὰρ προηγουμένην ἐξηγήσιν τῶ ἀναγκαίαν εἶναι τὴν ἐπ' ἀπειρον ἀνεσθαι διὰ τὸ μὴ εἶναι τὸ ἀναληφόμενον τὴν δύναμιν τῶ πρώτῃ κινῶντος, καὶ διάρῃσιν τὴν ἀδυναμίαν, ὡς Ἀλέξανδρον τῶ Αἰγαίᾳ παρατίθει. Ἐρμίνης δέ, φησὶν, ἦκουσα, καθὰ ἦν καὶ ἐν τοῖς Ἀσπασίᾳ φερόμενον, "εἰ ἔστιν ἀνεσις περὶ τὸ θεῖον σῶμα, ἦν ἐπίτασις πρὸ τῶ. πᾶσα γὰρ ἀνεσις ἐπιτάσεως, ἀλλὰ μὴν εἰ ἦν ἐπίτασις πρὸ τῆς ἀνέσεως, ἐπ' ἀπειρον ἦν αὕτη· διὰ τί γὰρ μέχρι τῶδε ἦν καὶ ἔτι καὶ πρὸ, ἀπείρου τῆς κινήσεως ὅσης, ἔχον οἶόν τε εὐλογον εἶπεν αἰτίαν. ἀλλὰ μὴν καὶ εἰ ἀνεσις ἔστιν, ἐπ' ἀπειρον πάλιν ἐστὶν αὕτη· τί γὰρ τὸ αἷτιον τὸ τὴν ἀνεσθαι ἀναληφόμενον ταύτην, καὶ διὰ τί μέχρι τῶδε ἀνέει, ἔχον οἶόν τε αἰτίαν ἀποδῆναι, εἰς ἀπειρον κινουμένη τῶ σώματος, ὡς ἐπ' ἀπειρον καὶ ἡ ἀνεσις ἔσται. ἐπιτάσεως μὲν γὰρ ἡ ἀνεσις ἀνεσις, ἀπείρου δὲ ἐπιτάσεως ἀπείρου ἡ ἀνεσις· διὰ τί γὰρ μέρος τῆς ἐπιτάσεως ἡ ἀνεσις

(*) p. 288 b 22. quod autem duobus modis simul infinito tempore esse non possit, hac ratione doceri potest, siquidem fieri non potest ut unum idemque immensis temporibus multum vim habeat, et quod a natura alienum est ei quod naturae aptum est aequale existat; ac ita, quemadmodum inquit Alexander, vel hoc secundum naturam vel illud contra naturam minime diceretur, si pari tempore sint. Themist. f. 29 b.

ἔσαι, ὡς πάσης δέ· ἀλλὰ μὴν ἡ ἀνεσις κ' ἀδυναμίαν, τὸτο δὲ
παρὰ φύσιν, τὸ δὲ παρὰ φύσιν ἔχ' οἶον τε ἴσον εἶναι τῷ κ' φύσιν·
ὁδὸς γ' ἐπὶ φθορὰν τὴν παρὰ φύσιν· ὥστε ἔκ' ἂν εἴη ἀνεσις· εἰ δὲ
μὴ ἀνεσις, ὁδὸς ἐπίτασις." ταῦτα μὲν ἔν τῷ κ' τὰ τῷ Ἑρμῖν κ' τὴν
Ἀσπασίαν εἰρημένα. καὶ δὴλον ὅτι καὶ ἔτι ὡς κ' τὴν τῆς διαιρέ-
σεως ἀνάγκην ληφθῆναι τὴν ἐπ' ἀπειρὸν ἀνέναι καὶ ἐπ' ἀπειρὸν ἐπιτε-
νεῖς ἐνόησαν, ἀλλ' ὡς ἐξ ἀνάγκης, εἰ ἔστιν ἀνώματος ἡ κίνησις,
ἀνέσεως καὶ ἐπιτάσεως ὅσης. καὶ τὸτο μὲν δὴλον, ἀλλ' ὅτι καὶ ὡς ἀπει-
ροὶ πάντως ἐσόμενοι ἢ τε ἀνεσις καὶ ἡ ἐπίτασις ὑπὸ τῷ Ἀριστοτέ-
λῃ ἐλέγχοντο. ὅτι δὲ ἔχ' ἔτιως εἰληπτο, δηλοῖ τὰ ἐφεξῆς τμή-
ματα τῆς διαιρέσεως, ἐν οἷς φησὶν "ἀλλὰ μὴν ὁδὸς ἐπιτείνειν αἰ-
εὶ ἢ πάλιν ἀνέναι δυνατόν." καὶ πάλιν λέπειν δὴ λέγειν ἐναλλάξ
εἶναι τῇ κινήσει τὴν θάττον καὶ τὴν βραδύτερον· ἐν γ' ταῖς καὶ τὰ
ἄλλα τμήματα τῆς διαιρέσεως ἐλέγχει, τὰ μὴ ἀπειρὸν ἐπίτασιν
καὶ ἀνεσιν ὑποτιθέμενα, ἀλλ' ἢ αἰεὶ ἐπίτασιν ἢ αἰεὶ ἀνεσιν ἢ ἐναλ-
λάξ· ἐκείνο δὲ ἄξιον ζητεῖν, διὰ τί προσέθεικεν ὁ Ἀριστοτέλης τὴν
"ἀνάγκη δέ, εἰ ἀνίστην ἡ κίνησις, ἀπειρὸν ἀνέναι χρόνον." τὸτο γ' δὲ
τὴν "ἀνάγκη" καὶ τὴν προτέρως ἐνεπόδισεν ἐξηγητὰς μὴ ὡς ἐκ διαι-
ρέσεως τεθὲν ἀκύνει, ἀλλὰ τὴν αἰτίαν τῆς ἀνάγκης ζητεῖν. ὁ δὲ
Ἀλέξανδρος ὁ Ἀφροδισιεύς ἐπισήσας, τὴν δὲ φησὶ, προσυ-
πακύνει τῷ εἰρημένῳ τὴν μὲν ἀπειρὸν ἐπίτασιν... ἴσως δὲ ἔκ' ἂν
ἀναγκαῖον. id. f. 105.

289b διαλαβὼν ὁ Ἀριστοτέλης περὶ τῆς ὕστερας τῶν ἀσέρων, νῦν καὶ
1. περὶ τῆς κινήσεως αὐτῶν διαλέγει. καὶ ὁ μὲν Ἀμμωνιὸς φησιν
ὅτι περὶ τῆς κινήσεως τῶν ἀπλανῶν ἀσέρων διαλέγει. Ἀλέξαν-
δρος δὲ πολὺς ἐστὶ βυολόμενος τὴν λέξιν περὶ πάντων τῶν τε ἀπλα-
νῶν καὶ τῶν πλανωμένων διαλέγει. τὸτο δὲ ἔχ' ἔτιως ἔχει, ἀλλὰ
περὶ μόνων τῶν ἀπλανῶν διαλέγει. cod. Coisl. 166.

289b ὑποθέσεως ἠξίωσε καὶ τὴν ἀμφοτέρων ἡμερῶν, καίτοι
2. ἀπεμφαίνον δοκῶν τὴν σῶζεσθαι τὴν φαινομένην αὐτῶν μετάβασιν
ἀμφοτέρων ἡμερῶν, διὰ τὴν γεγονέναι τινὰς, ὧν Ἡρακλείδης
τε ὁ Ποντικός ἦν καὶ Ἀρίσταρχος, νομίζοντας σῶζεσθαι τὰ φαινό-
μενα τὰ μὲν ἔν τῳ ἔν τῳ ἀσέρων ἡμερῶν, τῆς δὲ γῆς περὶ τὰς
τῶν ἡμερῶν πόλιν ἀπὸ δυσμῶν κινουμένης ἐκάστης ἡμέρας μίαν
ἐγγιστα περιζοφῆν. τὴν δὲ ἐγγιστα πρόσκειναι διὰ τὴν τῶν ἡλίου τῆς
35 μίαν μοίρας ἐπικίνησιν, ὡς εἶγε μὴ κινεῖτο ἡ γῆ, ὅπερ μετ'
ὀλίγον μὲν ἀποδείξει, νῦν δὲ ὡς ὑπόθεσιν ἔλαβεν, ἀδύνατον τῷ
ἔν τῳ ἀσέρων φαινομένων σῶζεσθαι τὰ φαινόμενα. Simpl.
f. 109.

Ἀρίσταρχος καὶ τῶν περὶ αὐτὸν ἐστὶν ἡ δόξα αὐτῇ ἡ λέγουσα καὶ
τὰ ἀστέρα καὶ τὴν ἑρῶν ἡμερῶν, κινεῖσθαι δὲ ἀπὸ ἀνατολῆς εἰς δύσιν
καὶ ἀναπαλιν τὴν γῆν. cod. Reg. 1853.

289b 32. δεῖξας ὅτι ἔτε ἀμφοῖν ἡμερῶν ἔτε ἀμφοῖν κινεῖσθαι εὐλογον,
τὰς τε κύκλους καὶ τὰς ἀστέρας, ἔτε τὴν ἑρῶν μόνον, δηλαδὴ τὰς
ἀστέρας (περὶ τῶν γ' προσεχῶς ἔδειξεν), ἐπάγει εἰκότως ὅτι λέ-
πειν τὴν "τὰς μὲν κύκλους κινεῖσθαι, τὰ δὲ ἀστέρα ἡμερῶν." Simpl. f. 110.

290a τὸτο ἔν τῳ ἀναγκαῖως συμβαίνει τῷ ἀνάλογον εἶναι τὰ τάχῃ
5. ταῖς μεγέθεσι, τὴν τὰς μετρίων καὶ ἐλάττωνας κύκλους ἐν τῷ ἴσῳ

χρόνῳ συναποκαθίστασθαι, καὶ ἔτι τὴν μὴ διεσπάρθαι τὴν ἑρῶν· τὸτο
γ' ὑπάρχει μὲν αὐτῷ μάλα διότι δέδεικται συνεχῆς ὂν τὴν ὅλην,
συμβαίνει δὲ καὶ διὰ τὴν ἀναλογίαν τῶν κ' τὰ μέρη αὐτῶν κινή-
σεων πρὸς τὰ μεγέθη. εἰ γ' ἴσῳταχῶς ὁ μετρίων κύκλος ἐκινεῖτο
τῶν ἐλάττω, οἷον ὁ ἡμερῶν τῷ αἰεὶ φαινόμενῳ, μὴ συναπο-
καθιστάμενον αὐτῶν ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ διεσπάρθαι ἂν ἡ τῶν ὅλων
συνέχεια. ἐπιστῆσαι δὲ χρὴ ὅτι πρὸς ἐκείνον τὴν λέγοντα "τότε
γ' θάττον εἶναι τὴν μετρίων κύκλου τὴν τάχος" ἀποδοῖν ὅτι
λέγων "τότε μὴ διεσπάρθαι τὴν ἑρῶν." ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἀκύνει
αὐτῷ λέγοντος περὶ τὴν αὐτῶν κέντρον ἐνδεδεμένων, δύναμις, φησὶ,
τὸτο ὡς ἐπὶ τῶν σφαιρῶν ἀκύνει, καὶ εἴη ἂν διὰ τῶν ἀναιρῶν τὴν
δόξαν τῶν κ' ἐκκεντρότητα τὴν κίνησιν τοῖς πλάνησιν ἀποδοδόν-
των καὶ ἔτι τὰ φαινόμενα σῶζειν πειρωμένων (*). id. ib.

ἀλλ' ὅσον ἐπὶ τῷ τῷ, φησὶν ὁ Πρόκλος, ἔδει φαίνεισθαι μάλα 290a
τὰς ἀπλανεῖς δινημένους, ὅσον καὶ πλάνους ἐστὶν ἡ ἀπόστασις· ἔχ' ὅρα 13.
δὲ τὸτο, εἰ μὴ ἐπὶ μόνον τῷ ἡλίου. καὶ τὸτο εἰκότως, διότι πηγὴ
ἐστὶ φωτός, καὶ διαφαίνει ἐπ' αὐτῷ ἡ δίνησις, ἥνικα ἀντωπεῖν
πρὸς αὐτὴν δύναμεθα, περὶ ἀνατολῆς φημι καὶ δύσεις. cod.
Coisl. 166.

φησὶν ὁ Ἀριστοτέλης ὅτι τὴν ἀποστάσεως αἰτίον ἐστὶ τῷ 290a
τὰς ἀπλανεῖς εἰλβεῖν, τῶν τε μαρμαρυγὰς τινὰς ἀποπέμπειν,
τὰς δὲ πλάνητας μὴ εἰλβεῖν διὰ τὴν εἶναι ἐγγύς. τὸτο δὲ ψευ-
δος· καὶ οἱ πλάνητες γ' εἰλβουσι, καὶ μάλα ὁ τῆς Ἀφροδίτης καὶ τῆς
Ἑρμῆος, ὅς γε δι' αὐτῶν τὸτο καὶ Στρίλων ἐκλήθη. id. ib.

καὶ τὸτο κ' τὴν ἐπικρατέων εἶπεν· ὅτι γ' καὶ ὁ Ἑρμῆος ἐν τοῖς 290a
πλάνησι εἰλβεῖ, δηλοῖ καὶ τὴν ὄνομα τὸτο προσκείμενον αὐτῷ. τισὶ 19.
δὲ καὶ ὁ τῆς Ἀφροδίτης ἀστέρα δοκεῖ τοῦτο. καὶ κάλλιον εἰς τὰς
ιδιότητας μάλλον ταῦτα τῶν ἀσέρων ἀναφέρειν, ὥσπερ τὰ χρώ-
ματα... ἀκύνει δὲ καὶ τὴν ἀρίστην τῶν ἀστρονόμων τῶν Πτολε-
μαίων λέγοντος ἐν τῷ δευτέρῳ βιβλίῳ τῶν ὑποθέσεων ὡς εὐλο-
γώτερον τὴν κινεῖν μὲν τῶν ἀσέρων ἕκαστον, ὅτι τὸτο ἐστὶ καὶ δύναμις καὶ
ἐνέργεια αὐτῶν, κ' τὴν ἴδιον μέντοι τόπον καὶ περὶ τὴν αὐτῶν μέσον
ὁμαλῶς πάντῃ καὶ ἐγκυκλίως· ὑπάρχει γ' αὐτῷ πρώτῳ δίκαιον,
ὁ καὶ ταῖς περιεχόμεναι αὐτῶν συστάσει περιποιεῖ. Simpl. f. 112.

ἔχει λόγον ἐπὶ τῶν θεῶν τὴν ἀξίωμα. ἀλλ' εἰ μὲν τὴν ἐμφαι- 290a
νόμενον πρόσωπον διαφορὰ τις ὕψους ἐστὶ τῶν σεληνιακῶν σώμα- 26.
τος ἢ παραδειγματικῶς περιέχοντος τὴν πολυειδῆ καὶ διάφορον τῆς
γενέσεως, ὡς Ἰάμβλιχος φησιν, ἢ διὰ τὴν μεσότητάς εἶναι τῶν ἑρ-
νῶν καὶ τῶν ὑπὸ σελήνην τὴν μὲν εὐφώτισον ἔχει τὴν δὲ σκιερώτερον
κατ' ὕψος, ὡς ἄλλοις ἀρέσκει, ἰχυρὸν δοκεῖ πρὸς ἀπόδειξιν τὴν
εἰρημένον· πῶς γ' τῶν ὅλων σώματος κυλιόμενος τὴν αὐτὴν ἐκείνο
θέσιν ἐφύλαττε συνεχῆς ὂν πρὸς τὴν ἡλίον; εἰ δέ, ὡς τινες λέγου-
σιν, ἐμφασίς τις ἐστὶν ὡς ἐν κατόπτρῳ ἦται τῆς γῆς ἢ τῆς θα-

(*) p. 290 a 5: et hinc optimam rationem desumpsit Alexan-
der, ut haec de inhaerentibus stellis dicantur: vagae enim nec
scindere neque etiam dividere dicuntur, quoniam non inhae-
rent, seu continuae non sunt. haec autem de vagantibus stel-
lis et earum sphaeris asserimus. Themist. f. 31 b.

λάττης ἢ τῶν ὀρῶν, δύναδι, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ κυλιομένης αὐτῆς ὁμοία μένειν ἢ ἔμφασις τῷ καὶ ταῦτα ἀφ' ὧν ἡ ἔμφασις τὰ αὐτὰ μένειν. id. ib.

290 b 8. "ἐπεὶ ὅν δέ" φησὶ "ἐν μὲν ἑρανὸν κινεῖται τὴν ἐν αὐτῷ κινῆσιν," ἦτοι τὴν ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ λέγων, ἐπειδὴ ὁ συνεχῶς κατέχειν τὴν αὐτὴν τόπον, ἢ πρὸς ἀντιδιαζολὴν τῆς ἐν τόπῳ κινήσεως ἐπὶ τῷ μὴ ὄντος ἐν τόπῳ εἶπε "τὴν ἐν αὐτῷ κινήσιν," τὰ δὲ ἄλλα ἑράνια σώματα, ταῦτά τε ἄστρα, μὴ προΐεναι δι' ἑαυτῶν εἰς τὸ πρῶτον, ὥσπερ τὰ πορευόμενα καὶ μεταβάλλοντα τὴν τόπον, "εὐλόγως ἂν ἑκάτερον εἴη σφαιροειδές." ἔτω γὰρ μάλιστα τὸ μὲν ἑράνιον σῶμα κινήσῃ τὴν ἐν αὐτῷ κινήσιν, τὴν καὶ ὀρωμένην, τὰ δὲ ἄστρα τὴν αὐτὴν αἰεὶ τόπον κατέχει. γράφεϊ δὲ καὶ "τὸ μὲν κινήσει τὸ δὲ ἡρεμήσει." καὶ ἔξιν αὕτη σαφεστέρα ἢ γραφή, εἰπερ ὁ μὲν ἑρανὸς περιφέρει τὰ ἄστρα, αὐτὰ δὲ ἐν τῷ αὐτῷ μένει τόπῳ... ἐρωτητέον δὲ τὸ μεταξὺ τῶν ἄστων τί ποτε ἂν εἴη; 15 κενὸν μὲν γὰρ ἔστι, τὸτο γὰρ δέδεικται μὴ ὄν· εἰ ὅν σῶμα, ἢ τὸ αἰδιον τὸτο, ὅπερ ζητῶμεν, τὸ ἑράνιον, ἢ γινόμενόν τι καὶ φθιρόμενον, οἷον ὁ ἀήρ ἢ τι αἰθερώδες ὑπέκκαυμα. καὶ πῶς δύναται τῶν κατ' ἐστίαν τοσῶτον διαφερόντων, τῶν τε ἄστων φημι αἰδίων ὄντων καὶ τῷ μεταξὺ σώματος, εἰπερ εἴη γενητὴν καὶ φθαρτόν, τὴν αὐτὴν εἶναι καὶ φύσιν τόπον;... τοσῶτον δὲ προΐετον τοῖς εἰρημένοις, ὅτι ἢ μὲν ἀπλανὴς καλυμένη σφαῖρα, εἰπερ ὄντως ἀπλανὴς εἴη, καὶ μὴ δέχεται τις ἐπ' αὐτῆς τὴν Ἰππάρχου τε καὶ Πτολεμαίου τήρησιν (*) ὡς δι' ἑκάτην ἐτῶν μίαν μοῖραν καὶ αὐτῆς ἀνάπαιον κινεμένης, μίαν ἂν κινῶτο κινήσιν, καὶ ταύτην ἀπλήν, οἱ δὲ ἐν αὐτῇ 25 ἄστροι δύο, τὴν τε ἑαυτῶν δίνῃσιν καὶ τὴν τῷ παντός, οἱ δὲ πλανώμενοι τρεῖς τὴν τε οἰκείαν καὶ τὴν τῶν περιεχουσῶν αὐτῶν σφαιρῶν καὶ τὴν τῷ παντός. ἐπειδὴ δὲ καὶ ὁ ἡμέτερος καθηγεμῶν Ἀρμῳικός ἐμὲ παρόντος ἐν τῇ Ἀλεξανδρείᾳ τήρησας διὰ τῷ Γερῶντι ἀστρολάβῃ τὴν Ἀρκτῶρον, εὗρε πρὸς τὴν καὶ Πτολεμαίου ἐποχὴν 30 αὐτῷ τοσῶτον ἐπικινήθῃ ὅσον ἐχρῆν καὶ ἑκάτην ἑτῶν μίαν μοῖραν ἀντικινῶμενον, ἀληθέστερον ἴσως ἂν εἴη λέγειν ὅτι ἢ μὲν ἄναστρος σφαῖρα ἢ πάσας περιέχουσα, ἥς ἔγωγε γινώσκω ἦν, ὡς εἰκεν, ἐν τοῖς καὶ Ἀριστοτέλει χρόνοις, μίαν καὶ ἀπλήν τὴν ἀπ' ἀνατολῆς κινεμένη κινήσιν τὰς ἄλλας πάσας ταύτη συμπεριάγει, ἢ δὲ ἀπλανὴς παρ' ἡμῶν λεγομένη δύο κινεῖται κινήσεις, τὴν τε ἀπ' ἀνατολῶν τῷ παντός ὅσον καὶ τὴν ἀπὸ δύσεως οἰκείαν, οἱ δὲ ἐν αὐτῇ ἄστροι ταύτας τε τὰς δύο καὶ τὴν οἰκείαν δίνῃσιν. ὁμοίως δὲ καὶ αἱ ἐφεξῆς σφαῖραι καὶ οἱ ἐν αὐταῖς ἄστροι, αἱ μὲν δύο τὰς αὐτάς, οἱ δὲ τρεῖς τὰς αὐτάς κινῶν κινήσεις (**). id. f. 112 b.

(*) tametsi posteriores mathematicae disciplinae professores nonnulli, veluti Hipparchus nec non etiam Ptolemaeus, qui inhaerentium stellarum coniunctiones assecuti, eas anteveris centum annorum curriculo unum gradum conficere pronuntiaverint. Themist. f. 31 b.

(**) p. 290 b 8. Alexander hoc in loco de orbe in universum deque singulo quoque orbe credidit Aristotelem disseruisse. et tametsi ita res se haberet quemadmodum Alexander opinatur...

ἔστι μὲν ὁ λόγος τῶν Πυθαγορείων· ἔστι γὰρ καὶ αἰσάνεος τὴν 290 a Πυθαγόραν ἔλεγον τὸ ἑναρμονίον ψόφον τῷ γινόμενῳ ἐκ τῆς τῶν 13 ἑρανίων σωματικῶν κινήσεως (*). id. f. 113.

τὸ συνημμένον τῷ φερομένῳ, ὅπερ συνεχῶς καλεῖται, οἷον ὁ 291 a ἰσθμὸς ἐν τῇ νηὶ ἢ τὸ ὕδωρ ἐν τῷ κεράμῳ ἢ τὸ πλοῖον ἐν τῷ ῥέοντι 17 ποταμῷ, καὶ μὴ καθ' αὐτὴν πληττον, ἀδύνατον ψοφεῖν... οἱ δὲ Πυθαγόρειοι ἑναρμόνιον ἔχον ἀπὸ τῆς τῶν ἑρανίων σωματικῶν κινήσεως ἔλεγον ἀποτελεῖσθαι, καὶ ἐκ τῆς τῶν ἀποσηματικῶν αὐτῶν ἀναλογίας μετ' ἐπιστήμης συνελογίζοντο, εἰπερ ὁ μόνον ἡλίου καὶ σελήνης καὶ Ἀφροδίτης καὶ Ἑρμῆος ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ἄστων οἱ λόγοι τῶν ἀποσηματικῶν ὑπ' αὐτῶν κατελήφθησαν. ἢ μέντοι τῷ μὴ ἀκύνει ἡμᾶς ἀποδοθεῖσα αἰτία, ἢ διὰ συντροφίαν καὶ συνθείαν λέγουσα, θαυμάζω εἰ τοῖς Πυθαγορείοις ἐπιπρέπει τὴν Πυθαγόραν ἰσορροπὴν ἀκῶσαι ποτε τῆς τοιαύτης ἁρμονίας, καίπερ καὶ ἐκείνῳ σύντροφος ἦν, ὥσπερ καὶ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις. μήποτε ὅν καὶ τὴν τῶν ἀνδρῶν φιλοσοφίαν λυτέον τὴν ἑνέασιν, λέγοντας ὅτι ὁ πάντα ἀλλήλοις ἐστὶ σύμμετρα, ὅδε παντὶ ἐξιν αἰσθητὴν ὅδε παρ' ἡμῶν. δηλαδὴ δὲ οἱ κύνες ὁσφραίνοντο τῶν ζώων πόρρωθεν, ὡς οἱ ἀνθρώποι ἐκ ὁσφραίνοντο. πόσῳ δὲ μάλλον ἐπὶ τῶν τοσῶτον τῇ φύσει διεσχηκῶτων ὅσον τὰ ἀφθάρτα τῶν φθαρτῶν καὶ τὰ ἑράνια τῶν ἐπιγινῶν, ἀληθὲς εἰπεῖν ὅτι ὁ τῶν θείων σωματικῶν ἥχος ταῖς ἐπικύρσις ἀκοαῖς ἐκ ἑξιν ἀκυστός. εἰ δὲ τις καὶ τὸτο τὸ σῶμα τὸ ἐπικύρσις ἐξηρητημένον, τὸ αὐτοειδὲς αὐτῷ καὶ ἑράνιον ὄχημα καὶ τὰς ἐν αὐτῷ αἰσθήσεις κεκαθαυμένας χάρις ἢ δι' εὐμοίριαν ἢ δι' εὐζωίαν ἢ πρὸς τέτοις δι' ἱερατικὴν τελεσιουργίαν, ἔτος ἂν ἴδοι τὰ τοῖς ἄλλοις ἀόρατα καὶ ἀκῶαι τῶν τοῖς ἄλλοις μὴ ἀκοιόμενων, ὥσπερ ὁ Πυθαγόρας ἰσόρη. θείων τε καὶ ἀνθρώπων σωματικῶν, καὶ εἰ γέναιτο τις ψόφος, ἔτε πληκτικὸς ἔτε ἀποκινῶν γίνετο, ἀλλὰ τῶν τε γενεσιουργῶν ἔχον διεγείρει τὰς δυνάμεις καὶ τὰς ἐνεργείας, καὶ τὴν σύζοιχον αἰσθητὴν τελειοῖ, καὶ ἀναλογίαν μὲν ἔχει τινὰ πρὸς τὴν ψόφον τὴν συνεδρευνόντα τῇ κινήσει τῶν ἐπικύρσις σωματικῶν, ἐνεργεια δὲ τίς ἐστὶ τῆς ἐκείνων κινήσεως ἀπαθῆς, τὸ ψόφον παρ' ἡμῶν γινόμενον διὰ τὴν ἡχητὴν τῷ ἀέρος φύσιν. εἰ ὅν ἐκεῖ ἀπὸ παθητικὸς ἐκ ἑξιν, δηλὸν ὅτι ὅδε ψόφος ἂν εἴη. ἀλλ' εἰκεν ὁ Πυθαγόρας ἔτω λέγεσθαι τῆς ἁρμονίας ἐκείνης ἀκύνει, ὡς εἰ καὶ τὰς ἐν τοῖς ἀριθμοῖς ἁρμονικὰς λόγους ἐνοῶν καὶ τὸ ἐν αὐτοῖς ἀκυστὸν ἀκύνει ἔλεγε τῆς ἁρμονίας... συνηργήσε δὲ αὐτῷ πρὸς τὸ ἀπὸ τῷ μὴ ψοφεῖν τὸ μὴ κινεῖσθαι συναγαγεῖν, τὸ τὰς Πυθαγορείους, ὡς φησιν (ἢ ἐκ οὐδα τίνος· ὁ γὰρ σαφῶς τὸτο περὶ τῶν Πυθαγορείων λέγει), δοκεῖν ἀναγκαῖον εἶναι τηλικύτων σωματικῶν φερομένων γίνεσθαι ψόφον. id. f. 114.

tur... ratione tamen, quam deduxit, non convenit ut de quodam orbe dicatur. Themist. f. 32.

(*) p. 290 b 29. huic autem aliam rationem addidit Alexander. ait enim: si ex stellarum motu sonus conficeretur, sonum ceterorum corporum, quae stellis minora sunt, nullo modo perciperemus, siquidem maiores soni minores semper corrumpunt. Themist. f. 32.

291^ο διέλαβον ἢ περὶ τούτων πρὸ αὐτῶ μὲν Εὐδόξος καὶ Κάλλιππος, 31^ο μετ' αὐτὸν δὲ Πτολεμαῖος, καὶ δέδεικται αὐτῷ ἐν τῇ Μεγάλῃ Συντάξει ὅσον ἀπέχει φέρε εἰπεῖν ἢ τῆς σελήνης σφαῖρα ἀπὸ τῶ κέντρου τῆς γῆς καὶ τὸ μέγιστον καὶ ἐλάχιστον διάστημα· ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. ἐξέθετο δὲ αὐτῶν καὶ τὰς μοίρας καὶ τὰς μυριάδας τῶν σφαιρῶν ἐν τῷ α' λόγῳ τῶν Περὶ τῶν ἄστρων ὑποθέσεων. cod. Coisl. 166.

“ταῦτα ὅν” φησὶν “ἐκ τῶν περὶ ἀστρολογίαν θεωρεῖσθαι.” καὶ ἢ ἐκεῖ περὶ τῆς τάξεως τῶν πλανημένων καὶ περὶ μεγεθῶν καὶ ἀποσημάτων ἀποδεδεικται, Ἀναξίμανδρον πρῶτον τὸν περὶ μεγεθῶν καὶ 10 ἀποσημάτων λόγον εὐρηκότος, ὡς Εὐδήμος ἱστέει, τὴν τῆς θέσεως τάξιν εἰς τὰς Πυθαγορείους πρῶτας ἀναφέρων· τὰ δὲ μεγέθη καὶ τὰ ἀποσηματα ἥλιος καὶ σελήνης μέχρι νῦν ἔγνωσται, ἀπὸ τῶν ἐκλείψων τὴν ἀφορμὴν τῆς καταλήψεως λαβόντα. καὶ εἰκὸς ἦν ταῦτα καὶ τὸν Ἀναξίμανδρον εὐρηκέναι, καὶ Ἑρμῆ δὲ καὶ Ἀφροδίτης 15 ἀπὸ τῆς πρὸς τούτους παραβολῆς, ὥνπερ τὰ μεγέθη καὶ τὰ ἀποσηματα ὑπὸ τῶν μὲν Ἀριστοτέλην πλέον ἡκριβύθη, καὶ τελεωτάτα γε ὑπὸ τῶν περὶ Ἰππαρχον καὶ Ἀρίσταρχον καὶ Πτολεμαῖον... ὁ δὲ Ἀλέξανδρος τὸ ταχυτέρας μὲν εἶναι τὰς μεζζονας σφαίρας καὶ τὴν αὐτῶν φύσιν, βραδύτερον δὲ τὰς ἀνωτέρω κινεῖσθαι ὡς ὑπὸ τῆς 20 ἀπλαντοῦς ἐμποδιζόμενας, πιστῶ καὶ ἐκ τῆς τῷ Ἀρεος καὶ ἐκ τῷ Ἑρμῆ, ὡς φησὶ, σφαίρας, ἀνωτέρας ὕσας, ὡς λέγει, τῆς Ἀφροδιτικῆς, καὶ διὰ τούτο καὶ μεζζονας, ἰσοταχῶς ἀλλήλαις τε καὶ τῇ τῆς Ἀφροδίτης ἀποκαθίστασθαι· ἐκείνη ἢ ὁμοίως ἐμποδιζόμεναι ὑπὸ τῆς ἐχάτης περιφορᾶς, ἐλάττω δὲ τὸ ἀπόσημα, ἰσοταχῶς 25 κινεῖσθαι ταῖς μεζζοσιν αὐτῶν... ἀλλὰ τὸ μὲν τῷ Ἑρμῆ σφαῖραν ὑπὲρ τὴν Ἀφροδίτην εἰπεῖν ἢ γραφικὸν ἐστὶ πταῖσμα, ἀντὶ ἥλιος τὸν Ἑρμῆν ἔχον, ἢ καὶ τὴν τῶν παλαιῶν εἰρήν, ὁδὸν, καθ' ἣν καὶ ὁ Πλάτων ἐν Πολιτείᾳ (X p. 616) σφαιροποιεῖ, λέγων ἕκτον μὲν ἄνωθεν τὸν τῆς Ἀφροδίτης καὶ δευτέρον ὄντα λευκοῦν καὶ μὲν τὸν 30 Διός, ἔβδομον δὲ τὸν ἥλιον καὶ ὀγδόην τὴν σελήνην, ὥς ἐπὶ τὴν Ἀφροδίτην τεταχθαι τὸν Ἑρμῆν. ὅτι δὲ ὁ Ἑρμῆς ὑπὸ τὴν Ἀφροδίτην κατεῖληπται, δηλοῖται καὶ αἱ τηρήσεις, ἐν αἷς ὁ τῷ Ἑρμῆ ἀστὴρ ὑποδραμῶν τὴν τῆς Ἀφροδίτης ἰσότην. δέδεικται δὲ τούτο καὶ ἀπὸ τῶ λόγου τῆς τῶν ἀπογείων καὶ περιγείων αὐτῶν ἀποστάσεως· τὸ ἢ 35 μέγιστον ἀπόσημα τῆς Ἀφροδίτης τὸ αὐτό πως δέδεικται τῷ τῷ ἥλιος ἀποσηματι, ὡς πλησίον εἶναι τῷ ἥλιος τὴν Ἀφροδίτην, καὶ τὸ μέγιστον δὲ τῷ Ἑρμῆ καὶ ἐγγύς πως τῷ ἐλαχίστῳ τῆς Ἀφροδίτης, καὶ τὸ τῆς σελήνης μέγιστον ἐγγύς τῷ ἐλαχίστῳ τῷ Ἑρμῆ. ταῦτα ἢ δεικνύει ἐν τῇ Πτολεμαίᾳ συντάξει, μεταφερομένη τῷ λόγῳ 40 τῆς τῶν ἀστέρων ἐκκεντρότητος εἰς τὸν λόγον τῆς ἐκκεντρότητος τῆς γῆς. ἀλλὰ τούτο μὲν, ὡς εἴρηται, ἢ γραφικὸν πταῖσμα ὑπάρχον ἢ καὶ παλαιότεραν σφαιροποιῶν εἰρημένον, ἢ πολλὰ δεῖται λόγου. καὶ ἄλλαν δὲ αἰτίαν ὁ Ἀλέξανδρος λέγει τῷ τὰ πλησιαιτέρον τῆς ἀπλαντοῦς βραδύτερον ἀποκαθίστασθαι, τὸ μεζζονας εἶναι τὰς ἀνωτέρω 45 σφαίρας (*). Simpl. f. 115.

(*) p. 291 b 15. nuper vero declaratum fuit ipsa globosa esse, quoniam motu aliquo per se ac proprie non moventur;

ὡς αὐξανόμενην φησὶ καὶ φθίνουσαν (τὴν σελήνην) τὰ μὲν πλείους 291^ο μηνουσι φαίνεται ἢ ἀμφίκυρτον, ἅπασι δὲ διχότομον· ἀλλ' εἰ μὲν 19^ο διχότομον, τὴν πανσέληνον ἔλεγε, ὡς διχότομον αὐτὴν ἐκάλεσεν Ἀρατος (v. 808) διὰ τὸ διχῆ τέμνειν τὴν μῆνα, καὶ τὰ ἄλλα συνειφώνει τῷ πλεονάκει μηνουσι φαίνεται. καὶ ἢ αὐξανόμενη καὶ φθίνουσα, καὶ ἀμφίκυρτος ὁμοίως. ἐπειδὴ δὲ μετ' ὀλίγον (p. 292 a 3) διχότομον τὴν παρ' ἡμῶν λεγομένην ὀνομάζει, ὅταν λέγῃ “τὴν ἢ σελήνην ἐωράκαμεν διχότομον μὲν ὅταν, ὑπελθούσαν δὲ τῶν ἀστέρων τὴν τῷ Ἀρεος, καὶ ἀποκρυφθέντα μὲν καὶ τὸ μέλαν αὐτῆς, ἐξελθόντα 5 δὲ καὶ τὸ φανερόν καὶ λαμπρόν,” καλῶς ἐξηγῶνται τὸ “ἅπασι διχότομος” καὶ ἢ αὐξανόμενη καὶ φθίνουσα καὶ μηνουσι καὶ ἀμφίκυρτος ἐπὶ χρόνον γίνεται πλείονα. id. f. 117.

ὁ μὲντοι Ἀλέξανδρος ὑπομνηματίζων εἰ λέγει τὸν τῷ Ἀρεος 292^ο ἀλλὰ τὸν τῷ Ἑρμῆ. cod. Coisl. 166. 4.

ὅτι τῶν ἄλλων κατωτέρω ἐστὶν ἢ σελήνη, δείκνυσιν ἐκ τῶν ἰσορημένων αὐτῆς ὑποδρομῶν, ὧν μίαν καὶ αὐτὴς ἐωρακέναι φησὶ, τὴν τῷ Ἀρεος· διχότομον ἢ ὅταν ὑπελθεῖν φησὶ τὸν τῷ Ἀρεος, καὶ ἀποκρυφθῆναι μὲν αὐτὴν καὶ τὸ μέλαν αὐτῆς, ἐξελθεῖν δὲ καὶ τὸ λαμπρόν, ὡς αὐξανόμενη αὐτὴν εἶναι διχότομον. ἀλλὰ τούτο μὲν αὐτὴς ἐθεάσατο· καὶ περὶ τῆς ἄλλης δὲ ἀστέρας τὸ αὐτὸ συμβᾶν τῆς ἀνωτέρω ἐτήρησαν Αἰγύπτιοι τε καὶ Βαβυλώνιοι, ὡς πολλὰς αὐτῶν περὶ ἐκάστη τῶν ἀστέρων τηρήσεις παραδεδοσθαι. εἶτα καὶ τὴν δευτέραν ἀπορίαν ἐπαγεῖ, διὰ τίνα ποτὲ αἰτίαν ἐν μὲν τῇ ἀπλανεῖ τοσούτον ἐστὶν ἀστέρων πληθὺς ὥς τῶν ἀναριθμήτων εἶναι δοκεῖν, ἐν ἐκάστῃ δὲ τῶν ὑπ' αὐτὴν σφαιρῶν εἰ φαίνεται πλέον ἐνός ὑπάρχον ἄστρου; καὶ τότε πρὸς τὸ παράβολον τῆς ζητήσεως ἀπιδῶν, καὶ φοβεράν αὐτὴν εἶναι διὰ τὸ μέγεθος τῶν ἀποριῶν λογισάμενος, παραμυθεῖ λέγων, περὶ μὲν δὲ τούτων ζητεῖν καὶ καλῶς ἔχειν, καὶ τὴν ἐπὶ πλέον σύνεσιν ἀποδέχεσθαι ἢ μάλλον ἀπαιτεῖν. τούτο ἢ μάλλον ἐλλείπειν τὸν λόγον οἷα ὁ Ἀλέξανδρος, διότι τὸ ἐπιφερόμενον τούτῳ μάλλον καταλλήλον εἶναι δοκεῖ. μή ποτε δὲ ἕκ ἐκλείπτικῶς εἴρηται ὁ λόγος (ἔδὲ ἢ εἴωθεν Ἀριστοτέλης, καὶ βραχυλόγος ἦ, ἐλλειπτικῶς ἐρμηνεύειν), ἀλλὰ τῆς μάστις συνετὴς φησὶ δεῖν τὰ τοιαῦτα ζητεῖν καὶ εἰ τῆς τυχόντας, καὶ μὴ ἀποδειλιάδ, 5 καὶ μικρὰς ἔχουσιν ἀφορμὰς περὶ αὐτῶν. Simpl. f. 117 b.

τῷ δὲ πλείωνων δεῖ γυμνασιῶν πρὸς τὸ ὑγιαίνειν, οἷον δρόμον 292^ο καὶ πάλης καὶ τῆς ἐν τῷ παλαίῳ γυμναστικῆς διατριβῆς· τοιαύτη 24^ο ἢ ἡ κόνις διὰ τὸ ἐν κόνει γυμναζέσθαι τὰ παλαιαίκα. τούτο δὲ ὡς τῷ πλανημένῳ ἀνάλογον παρεῖληπται· τῷ δὲ ἐχάτως διακειμένῳ ἔδὲ ὅσοις ποιοῦνται τὸ εὐκρινεῖς τῆς ὑγείας ἀγαθὸν ὑπάρχει. id. f. 118.

ὅπερ ἐστὶ χαλεπώτατον, οἷον μυρίους ἀσπραγάλεις Χίους βαλεῖν 29^ο ἀσπραγάλλζοντα ἢ Κίους (γράφει) ἢ ὅπως, ὡς μεγάλων ἀσπρα-

existimaturque eius demonstrationis species esse quae dialemma vocitatur, hoc est, quando ignotum per ignotum demonstratur; qualis est demonstratio circularis. Themist. f. 32 b. cf. f. 33 b extr.

γὰλων ἐν ἀμφοτέραις γινομένων ταῖς νήσοις) ὃ μόνον δύσκολόν ἐστιν ἀλλὰ καὶ ἀδύνατον. id. ib.

292b ἢ ᾧ πρᾶξις ἐν ὅσιν ὅταν καὶ ὃ ἕνεκα ἢ καὶ τὸ τῷ ἕνεκα· εἰ
6 ᾧ πάντ' ἐπράττον δι' ἀγαθὸν ἔφεσιν πράττει ὁ πρῶτος, ἄλλο ἂν εἴη τὸ ἀγαθὸν καὶ ἄλλο τὸ πρᾶττον. συνάγει ὅτι ἐν δευτέρῳ ἡ
ματι ὅτι τὸ ἀρίστα ἔχον ὃ δειδὶ πράξεως, εἴπερ τὸ μὴ ἀρίστα ἔχον τὸ
ὃ ἕνεκα ἔστιν, τὸ δὲ πρᾶττον ὅτι ἐστὶ τὸ ὃ ἕνεκα. εἰπὼν δὲ διὰ
μέσων τὰ περὶ τῶν ἀρίστων, συνάπτει τῷ περὶ τῶν ἀνθρώπων προειρη-
μένην καὶ καὶ δὴ καὶ τῶν ἄλλων ζώων ἐλάττω. id. ib.

292b ἄλλ' ὅτι τὰ πολλὰ ταῦτα πρὸ ὁδοῦ ἐστὶ πρὸς τὸ ἀρίστον τῷ
9 πάντα τὰ ἄλλα πρὸς ἐκεῖνο νεύειν καὶ δι' ἐκεῖνο αἰρετὰ εἶναι. δύ-
ναμις δὲ τὸ "ἢ ᾧ ἐν τί ἐστι" καὶ ἐπὶ τῶν φυτῶν εἰρηδύει πρὸς τὸ
"μικρὰ τις καὶ μία ἴσως" ἀποδιδόμενον, καὶ λέγοντι ὅτι ἢ ᾧ ἐν τί
ἔστιν ἀγαθὸν τῶν φυτῶν, ὃ τυχεῖ ἂν, ὥσπερ καὶ ὁ ἀνθρώπος ἐκάστη
τῶν πολλῶν ἑαυτὸ ἀγαθὸν· ἢ εἰ καὶ πολλὰ εἶναι δοκεῖ τὰ ἀγαθὰ
αὐτῷ, οἷον τὸ τρέφεσθαι, τὸ αὔξεσθαι, τὸ γεννᾶν, πάντα ταῦτα πρὸ
ὁδοῦ ἐστὶ πρὸς τὸ ἐν αὐτῷ καὶ τελικώτατον ἀγαθόν, ἀπεσπινόμενον ὅτι
πρὸς τὸ ἀνθρώπινον... καὶ εἴη ἂν τὸ μὴ ἔχειν ἐπὶ τῆς ὑπερσίσιν λέ-
γων ἀγαθότητος καὶ τῷ ἐνός, τὸ δὲ μετέχειν ἐπὶ τῷ τῷ προσεχῶς
ἡνωμένον τῷ ἀγαθῷ καὶ μετέχοντος αὐτῷ· τὸ μὴ ᾧ καὶ τὴν ἑαυτῷ
τι προβεβλημένον ὅτιαν ἔχειν λέγει, τὸ δὲ ἀπ' ἄλλης λαμβάνον
μετέχειν. id. ib.

292b γὰρ εἰδὸς αὐτὴν λέγειν πάντ' ἐπὶ τὴν σελήνην, ὡς φησὶν ὁ
20 Ἀλέξανδρος. βέλτιον δὲ ἐστὶ τὴν κυρίως ἀκρίβειαν γὰρ, ἵνα μὴ περὶ
ἡλίου καὶ σελήνης εὐρεθῇ λέγων· ὅτι ὅτι ἀφικνεῖται πρὸς τὸ ἔκατον
(τὸτο ᾧ δοκεῖ λέγειν ἢ λέξις), ἀλλὰ περὶ ἀέρος καὶ τῶν ὁμοίων
σφαιρίων. οἷοι δὲ καὶ ταύτην τὴν ἐξηγήσιν ὁ Ἀλέξανδρος. cod.
Coisl. 166.

292b ἔτι μὴ ἐν τὴν λύσιν ὁ Ἀριστοτέλης τῆς ἀπορίας ἀποδεδωκεν,
24 ἐνὸς τῇ ἀπορίᾳ καὶ συγχωρήσας τὴν πλάνητας πολλὰς κινεῖσθαι
νήσεις τῷ εἶδει, διὰ τὴν φαινόμενους αὐτῶν ὃ μόνον προποδισμὸς
ἀλλὰ καὶ ὑποποδισμὸς καὶ σφαιρικὸς καὶ φάσεις διαφόρους καὶ προηγί-
σεις καὶ ἀκολουθήσεις καὶ πολυειδεῖς ἀνωμαλίας. διὰ ᾧ τὰ ταῦτα
σώζεσθαι πλείονας καθ' ἑκάστην κινήσεις παραλαμβάνουσιν, οἱ μὴ ἐκ-
κέντρους καὶ ἐπικυκλικούς, οἱ δὲ ὁμοκέντρους τὰς ἀνελιττάσας καλυμέ-
35 νας ὑποτιθέμενοι. ὁ δὲ γε ἀληθὴς λόγος ἔτε σφαιρικὸς αὐτῶν ἢ
ὑποποδισμὸς, ὅτε προδίδεσθαι ἢ ἀφαιρέσεις τῶν ἐν ταῖς κινήσεσιν
ἀριθμῶν παραδεχόμενος, καὶ ἔτι φαίνονται κινεῖσθαι, ὅτε τὰς
ὑποθέσεις ὡς ἔτιως ἔχοντας προσέειπε, ἀλλ' ἀπλᾶς καὶ ἐγκυκλικῶς καὶ
ὁμαλῶς καὶ τεταγμένως τὰς ὑβρίδας κινήσεις ἀπὸ τῆς ὕψους αὐτῶν
40 τεκμαίρομενος ἀποδείκνυσθαι. μὴ δυνάμενοι δὲ δι' ἀκριβείας εἰεῖν
πῶς αὐτῶν διακειμένων φαντασία μόνον ἐστὶ καὶ ὅτι ἀλήθεια τὰ
συμβαίνοντα, ἡγάπησαν εὐρεῖν τῶν ὑποτεθέντων δι' ὁμαλῶν καὶ
τεταγμένων καὶ ἐγκυκλικῶν κινήσεων δυνήσεσθαι σωθῆναι τὰ περὶ τὰς
κινήσεις τῶν πλανᾶσθαι λεγομένων φαινόμενα. καὶ πρῶτος τῶν
45 Ἑλλήνων Εὐδόξος ὁ Κνίδιος, ὡς Εὐδόξος τε ἐν τῷ δευτέρῳ τῆς
Ἀστρολογικῆς Ἱστορίας ἀπεμνημόνευσε καὶ Σωσιγένης παρὰ Εὐδόξου
τὸτο λαβὼν, ἄφαδς λέγει τῶν τοιούτων ὑποθέσεων, Πλάτωνος,

ὡς φησι Σωσιγένης, πρόβλημα τὸτο ποιησάμενος τοῖς περὶ ταῦτα
ἐσπουδακόσι, τῶν ὑποτεθεισῶν ὁμαλῶν καὶ τεταγμένων κινή-
σεων διασωθῇ τὰ περὶ τὰς κινήσεις τῶν πλανωμένων φαινόμενα.
Simpl. f. 119.

ἄλλο τὸτο ἐπιχειρήμα, ἢ δευτέρον ἢ τρίτον, τὴν αἰτίαν ἀπὸ 293a
τῶν ἀνελιττάσων καλυμένων σφαιρῶν ἀποδιδόν τὴν τὰς μὴ πλανω-
4 μένας ἐν ἄστρον ἔχειν ἐκάστην, τὴν δὲ ἀπλανῇ τοσαῦτα. λέγει ὅτι
ὅτι ἡ σφαῖρα ἢ τὸ ἐν ἄστρον ἔχουσα τὸ πλανᾶσθαι λεγόμενον ἐν πολ-
λαῖς σφαῖραις ταῖς ἀνελιττάσας καλυμέναις, ἢ ὡς ὁ Θεόφραστος
αὐτὰς καλεῖ, ταῖς ἀνάστροις, ἐνδεδεμένη φέρεται τελευταία ὅσα
τῆς ὁλῆς αὐτῶν συντάξεως, οἷον τῶν τὴν Κρόνον ἢ τὴν Δία ἢ τῶν
ἄλλων τινῶν κινησῶν. καὶ ἐκάστη μὴ τῶν τῶν σφαιρῶν, τῇ τε τὸ
ἄστρον ἔχουσα καὶ ταῖς ταύτην περιεχούσαις, ἰδίως ἐστὶ καὶ φύσιν ἀπλῆ
κινήσεις, ἢ δὲ ποικιλία καὶ ἀνωμαλία τῶν ἀστέρος προποδίζειν τε καὶ
15 ὑποποδίζειν δοκῶντος, καὶ προσβίνειν καὶ ἀφαιρεῖν τοῖς ἀριθμοῖς καὶ
σφαιρῶν, ἔξωθεν πρόσκειται· ὑπὸ ᾧ τῶν ἀνελιττάσων γίνεσθαι κινη-
μένης μὴ ἐκάστης αὐτῶν, ὡς εἴρηται, καὶ τὴν ἑαυτῆς ἰδίαν κίνησιν
κινῶντος· δὲ τὴν τὸ ἄστρον ἔχουσαν ἄλλης ἄλλως καὶ τὴν ἑαυτῆς
οἰκείαν κίνησιν. ἐπειδὴ ὅτι ἐκάστη σφαῖρα σῶμα τυγχάνει ὄν, τῇ
δὲ ἐξωτάτῃ καθ' ἑκάστην σύνταξιν σὺν τῇ ἀπλανεῖ κινωμένη πρὸς
τῇ ἰδίᾳ κινήσει πρόσκειται καὶ τὰς ἄλλας τὰς ὑπὸ ἑαυτῆς περιεχο-
20 μένας κινεῖν κοινῶς τὴν αὐτὴν κίνησιν πάσας· ἢ αὐτὴ κινεῖται,
ἐργῶδες ἂν ἦν αὐτῇ κινεῖν καὶ σφαιρῶν σωματικῶς τοσαύτας καὶ
τὴν τὸ ἐν ἄστρον ἔχουσαν μικρὴν ἐν ἔχουσαν ἄλλα πολλὰ, ὥσπερ καὶ
τὴν ἀπλανῇ. τὸ δὲ ἐργῶδες ἔδειξεν ὁ Ἀριστοτέλης διὰ τὸ εἰπεῖν
"πάντες δὲ πεπερασμένον σῶματος πρὸς πεπερασμένον ἢ δύναμιν
ἔστιν". εἴρηται καὶ ὅτι πρῶτος Εὐδόξος ὁ Κνίδιος ἐπέβαλε ταῖς
διὰ τῶν ἀνελιττάσων καλυμένων σφαιρῶν ὑποθέσεις, Κάλλιππος
δὲ ὁ Κυζικηνὸς Πολεμάρχῳ συχλάσας τῷ Εὐδόξῳ γνωρίμων,
καὶ μετ' ἐκείνον εἰς Ἀθήνας ἔλθων, τῷ Ἀριστοτέλει συγκατεβίω,
τὰ ὑπὸ τῷ Εὐδόξῳ εὐρεθέντα σὺν τῷ Ἀριστοτέλει διορθώμενός τε
καὶ προσαναπληρῶν· τῷ ᾧ Ἀριστοτέλει νομίζοντι· δεῖν τὰ ὑβρίδια
πάντα περὶ τὸ μέσον τῶν πάντων κινεῖσθαι ἢ ἔστιν ἢ τῶν ἀνελιττάσων
ὑποθέσεις, ὡς ὁμοκέντρους τῷ παντὶ τὰς ἀνελιττάσας ὑποτιθεμένη
καὶ ὅτι ἐκκέντρους, ὥσπερ οἱ ὕστερον. Εὐδόξῳ τοῖνυν καὶ τοῖς πρὸ
αὐτῶν τρεῖς ὁ ἡλῖος ἐδόκει κινεῖσθαι κινήσεις, τῇ τε τῶν ἀπλανῶν
σφαῖρα ἀπὸ ἀνατολῶν ἐπὶ δυσμάς συμπεριγαγόμενος, καὶ αὐτὸς
τὴν ἐναντίαν διὰ τῶν δωδεκά ζωδίων φερόμενος, καὶ τρίτον ἐπὶ τῷ
διὰ μέσων τῶν ζωδίων εἰς τὰ πλάγια παρεκτρέπόμενος· καὶ ᾧ καὶ
τὸτο κατελήπτο ἐκ τῶν μὴ καὶ τὴν αὐτὴν αἰετὸν ἐν ταῖς τροπαῖς
ταῖς θεριναῖς καὶ χειμεριναῖς ἀνατέλλειν. διὰ τὸτο ὅτι ἐν τρισὶν
αὐτῶν ἔλεγον φέρεσθαι σφαῖραις, ὡς Θεόφραστος ἀνάστρος ἐκάλεσε ὡς
μὴδὲν ἔχοντας ἄστρον καὶ ἀνταναφερόσας μὴ πρὸς τὰς κατωτέρως,
ἀνελιττάσας δὲ πρὸς τὰς ἀνωτέρως. τριῶν ᾧ ὅσων περὶ αὐτὴν
κινήσεων ἀδύνατον ἦν τὰς ἐναντίας ὑπὸ τῷ αὐτῷ κινεῖσθαι, εἴγε μὴ
καθ' ἑαυτὴν μήτε ὁ ἡλῖος μήτε ἡ σελήνη μήτε ἄλλο τι τῶν ἀστέ-
ρων κινεῖται, πάντα δὲ ἐνδεδεμένα φέρεται τῷ κυκλικῷ σώματι. εἰ
μὴ δὴ τὴν τε καὶ μῆκος περιόδον καὶ τὴν εἰς πλάτος παραχώρησιν ἐν

ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ χρόνῳ ἐποιεῖτο, αὐτάρκως ἂν ἦσαν δύο σφαῖραι, μία μὲν ἢ τῶν ἀπλανῶν ἐπὶ δυσμᾶς περιῦσα, ἑτέρα δὲ πρὸς ἑῷ περὶ ἄξονα σφαιρομένη, ἐνδοδεμένον μὲν τῇ προτέρᾳ, πρὸς ὁρθὰς δὲ ὄντα τῷ λοξῷ κύκλῳ, καθ' ἣν πορείαν ἔδοξεν ἂν ποιεῖσθαι ὁ ἥλιος. ἐπεὶ δὲ ἔχ' ἕτως ἔχει, ἀλλὰ τὴν μὲν κύκλον ἐν ἄλλῳ χρόνῳ 5 περιέρχεται τὴν δὲ κατὰ πλάτος παραχώρησιν ἐν ἄλλῳ τῇ ποιεῖν, ἀνάγκη καὶ τρίτην προσλαβεῖν σφαῖραν, ὅπως ἐκάστη κίνησις ἐκαστῶν τῶν φαινομένων, περὶ αὐτὴν ἀποδιδῷ. ταύτῃ τοίνυν τριῶν ὅσων τῶν σφαιρῶν καὶ πασῶν ὁμοκέντρων ἀλλήλαις τε καὶ τῷ παντὶ τὴν μὲν τὰς δύο περιέχουσιν περὶ τὰς τῶν κόσμου πόλεις ὑπε- 10 τίθετο σφαιροῦσθαι ἐπὶ ταῦτα τῇ τῶν ἀπλανῶν καὶ ἰσοχρονίως ταύτῃ ἀποκαθισταμένην, τὴν δὲ ταύτης μὲν ἐλάττω μεῖζω δὲ τῆς λοιπῆς ἐπισφαιροῦσθαι περὶ ἄξονα, καθάπερ εἴρηξεν, πρὸς ὁρθὰς ὄντα τῷ δια μέσων τῶν ζωδίων ἐπιπέδῳ ἀπὸ δυσμῶν ἐπ' ἀνατολὰς, τὴν δὲ ἐλαχίστην καὶ αὐτὴν μὲν ἐπισφαιροῦσθαι ἐπὶ ταῦτα τῇ δευτέρᾳ, περὶ 15 ἄξονα μέντοι ἕτερον, ὃς νοῖτο ἂν ὁρθὸς πρὸς τινος κύκλου ἐπίπεδον μέγιστον καὶ λοξὸν, ὃν ὁ ἥλιος τῷ ἑαυτοῦ κέντρῳ γράφειν δοκεῖ φερόμενος ὑπὸ τῆς ἐλαχίστης σφαίρας, ἐν ἣ καὶ ἐνδοδεῖται. τὴν δ' ἔν ὑπόλειψιν τῆς σφαίρας ταύτης βραδυτέραν πολλῶν τίθεται ἢ τὴν τῆς περιεχούσης αὐτὴν, μέσης δὲ ὅσης τῷ μεγέθει καὶ τῇ θέσει, ὥς 20 ἐστὶ δῆλον ἐκ τῶν περὶ Ταχῶν αὐτῷ γεγραμμένων συγγράμματος. ἢ μὲν ἔν μεγίστῃ τῶν σφαιρῶν ἐπὶ ταῦτα τοῖς ἀπλανέσιν ἄμφω τὰς λοιπὰς ἐπισφαιροῦσθαι διὰ τὸ τῆς μὲν φέρειν ἐν ἑαυτῇ ὄντας τὰς πόλεις, κινεῖν δὲ τὰς τῆς τρίτης τῆς φερύσσης τὸν ἥλιον, ὁμοίως δὲ ἔχουσιν ἐν ἑαυτῇ τὰς πόλεις, μεθ' ἑαυτῆς, ἐφ' ἃ περιάγει, συνε- 25 πισφαιροῦσθαι καὶ ταύτην καὶ ἅμα ταύτῃ τὸν ἥλιον, ὥτω τε φαίνεται αὐτὴν ἀπ' ἀνατολῶν ἐπὶ δυσμᾶς φερόμενον συμβαίνει. καὶ εἰ μὲν γὰρ ἀκίνητοι ἦσαν καθ' ἑαυτὰς αἱ δύο σφαῖραι, ἢ τε μέση καὶ ἡ ἐλαχίστη, ἰσοχρονίως κόσμου σφαιρῇ γίνοντο ἂν ἢ τῷ ἥλιῳ περι- γωγῇ. νῦν δὲ ἐπεὶ πρὸς τὸναντίον αὐτῷ μετασφαιροῦσθαι, ὑστερεῖ τῷ 30 εἰρημένῳ χρόνῳ ἢ ἀπ' ἀνατολῆς ἐπὶ τὴν ἑξῆς ἀνατολὴν τῷ ἥλιῳ ἀπονόησις. καὶ ταῦτα μὲν περὶ τὸν ἥλιον, περὶ δὲ τὴν σελήνην τὰ μὲν κατὰ ταῦτα τὰ δὲ κατὰ ταῦτα διατάξατο. τρεῖς μὲν γὰρ σφαῖρας καὶ ταύτην εἶναι τὰς φερούσας, διότι καὶ τρεῖς αὐτῆς ἐφαίνοντο εἶναι κινήσεις. τῶν δὲ μίαν μὲν τὴν ὁμοίως κινουμένην τῇ τῶν ἀπλα- 35 νῶν, ἑτέραν δὲ ἐναντίως μὲν ταύτῃ περὶ ἄξονα δὲ σφαιρομένην πρὸς ὁρθὰς ὄντα τῷ ἐπιπέδῳ τῷ διαμέτρῳ τῶν ζωδίων, καθάπερ καὶ ἐφ' ἡλίῳ. τρίτην δὲ ἐκείτη, καθάπερ ἐφ' ἡλίῳ, ὅτι κατὰ μὲν τὴν θέσιν ὁμοίως κατὰ τὴν κίνησιν ἔχ' ὁμοίως, ἀλλ' ἐναντίως μὲν τῇ δευ- τέρᾳ, τῇ δὲ πρώτῃ φερομένην ἐπὶ ταῦτα, βραδείαν μὲν κίνησιν κα- 40 νουμένην, περὶ ἄξονα δὲ σφαιρομένην ὁρθὸν πρὸς τὸ ἐπίπεδον τῷ κύκλῳ, ὥς ἐπινοηθεῖν ἂν ὑπὸ τῷ κέντρῳ τῆς σελήνης γραφόμενος ἐγκυκλιμένος πρὸς τὸν διὰ μέσων τῶν ζωδίων τοσούτων ὅσον ἢ πλείους κατὰ πλάτος τῇ σελήνῃ παραχώρησις γίνετο. φανερόν δὲ ὅτι οἱ τῆς τρίτης σφαίρας πόλοι ἀπὸ τῶν τῆς δευτέρας διεσῶτες 45 ἂν εἴεν περιφερείας ἐπὶ τῷ διὰ μέσων νοημένῳ μεγίστῳ κύκλῳ, ἡλικία ἐστὶν ἢ ἡμίσεια τῷ πλάτος, ὃ κινεῖται ἢ σελήνη. τὴν μὲν ἔν πρώτῃν ὑπέθετο σφαῖραν διὰ τὴν ἀπ' ἀνατολῶν αὐτῆς ἐπὶ δυσμᾶς

περίοδον, τὴν δὲ δευτέραν διὰ τὴν ὑπὸ τὰ ζωδία φαινομένην αὐτῆς ὑπόλειψιν, τρίτην δὲ διὰ τὸ μὴ ἐν τοῖς αὐτοῖς τῷ ζωδιακῷ σημείοις βορειοτάτην τε καὶ νοτιωτάτην φαίνεσθαι γινομένην, ἀλλὰ μεταπίπτειν τὰ τοιαῦτα σημεία τῶν ζωδίων αἰετὶ ἐπὶ τὰ προηγ- μένα, διὸ καὶ τὴν σφαῖραν ταύτην ἐπὶ ταῦτα τῇ τῶν ἀπλανῶν κινεῖσθαι, τῷ δὲ τὴν μεταπτώσιν παντάπασιν ὀλίγην γίνεσθαι καθ' ἑκαστον μῆνα τῶν εἰρημένων σημείων βραδείαν αὐτῆς τὴν ἐπὶ δυσ- μᾶς κίνησιν ὑπεσῆσθαι. τοσαῦτα μὲν δὲ καὶ περὶ σελήνης. περὶ δὲ τῶν πέντε πλανήτων τὴν δόξαν ἐκτιθέμενος αὐτῷ ὁ Ἀριστοτέλης διὰ τεσσάρων σφαιρῶν τέτταρες κινεῖσθαι φησιν, ὧν ἡ τε πρώτη καὶ ἡ 5 δευτέρα αἱ αὐταὶ καὶ τὴν αὐτὴν ἔχουσαι θέσιν ταῖς ἐπὶ τῷ ἥλιῳ καὶ σελήνῃς πρώταις δύο. ἢ τε γὰρ ἀπάσας περιέχουσα καθ' ἑκαστον αὐτῶν ἐπὶ σφαῖρα περὶ τὸν ἄξονα τῷ κόσμῳ σφαιρομένη ἐπὶ δυσ- μᾶς ἀπ' ἀνατολῶν ἰσοχρονίως τῇ τῶν ἀπλανῶν, καὶ ἡ δευτέρα τὰς πόλεις ἐν τῇ πρώτῃ ἔχουσα περὶ ἄξονα καὶ πόλεις τῷ διὰ μέσων τῶν ζωδίων ἔμπαλιν τὴν σφαιρὴν ποιεῖται ἀπὸ δυσμῶν ἐπ' ἀνατο- 10 λὰς, ἐν ᾗ χρόνῳ ἑκάστος αὐτῶν δοκεῖ τὸν ζωδιακὸν κύκλον διεξιέ- ναι. διὸ ἐπὶ μὲν τῷ τε Ἑρμῷ ἀστέρος καὶ τῷ Ἑωσφόρῳ ἐνιαυτῷ φησὶ τὴν τῆς δευτέρας σφαίρας συντελεῖσθαι, ἐπὶ δὲ τῷ Ἄρεος ἔτεσι δύοσιν, ἐπὶ δὲ τῷ Διὶ δώδεκα ἔτεσι, τριάκοντα δὲ ἐπὶ τῷ Κρόνῳ, ὃν ἥλιον ἀστέρα οἱ παλαιοὶ προσηγόρευον. αἱ δὲ λοιπαὶ δύο ὡδέ 15 πως ἔχουσιν. ἢ μὲν τρίτη καθ' ἑκαστον τὰς πόλεις ἔχουσα ἐπὶ τῷ διὰ μέσων τῶν ζωδίων τῷ τε ἐν τῇ καθ' ἑκαστον δευτέρᾳ σφαίρᾳ νο- μένῃ ἐπὶ μεσημβρίαν τε ἀπὸ ἀρκτῶν καὶ ἀπὸ μεσημβρίας ἐπὶ τὰς ἀρκτῶς ἐπισφαιροῦσθαι, ἐν ᾗ ἑκάστος χρόνῳ ἀποφάσεως ἐπὶ τὴν ἐφε- ξῆς φάσιν παραγίνετο, τὰς πρὸς ἥλιον ἀπάσας χεῖρας διεξιῶν, ὃν καὶ διεξῶν χρόνον οἱ ἀπὸ τῶν μαθημάτων καλεῖσθαι. ἔτι δὲ ὅσος 20 ἄλλῳ ἄλλος, διὸ καὶ ἐκ ἰσοχρονίως ἅπασιν ἢ τῆς τρίτης σφαίρας σφαιρῇ, ἀλλὰ καθάπερ Εὐδόξος ὤτετο, τῷ μὲν Ἀφροδίτῃ ἀστέρι ἐν μηνσὶν ἑννεακαίδεκα, τῷ δὲ τῷ Ἑρμῷ ἐν ἡμέραις δέκα καὶ ἑκατόν, τῷ δὲ τῷ Ἄρεος ἐν μηνσὶν ὀκτὼ καὶ ἡμέραις εἴκοσιν, τῷ δὲ τῷ Διὶ καὶ τῷ τῷ Κρόνῳ ἑκατέρῳ ἑγγίς ἐν μηνσὶ τρισκαίδεκα. ἢ μὲν ἔν τρίτῃ σφαίρᾳ ὥτω καὶ ἐν τοσούτῳ χρόνῳ κινεῖται, ἢ δὲ τετάρτῃ σφαίρᾳ, ἥτις καὶ τὸ ἄστρον φέρει, παρὰ λοξῷ πρὸς κύκλῳ σφαιροῦσθαι 25 πόλεις ἰδίως καθ' ἑκαστον, ἐν ἴσῳ μέντοι χρόνῳ τὴν σφαιρὴν τῇ τρίτῃ ποιεῖται, ἐναντίως ἐκείνῃ κινουμένη ἀπ' ἀνατολῶν ἐπὶ δυσμᾶς. ὃ δὲ λοξὸς ὅσος κύκλος ἐγκέκλιται πρὸς τὸν μέγιστον τῶν ἐν τῇ τρίτῃ σφαίρᾳ παραλλήλων, ὑπ' αὐτῷ λέγεται ἐκ ἴσον ὅδε ταῦτ' ἐν ἐφ' ἀπάντων. φανερόν ἔστιν ὅτι ἢ μὲν ὁμοίως τῇ τῶν ἀπλανῶν σφαιρομένη πάσας τὰς λοιπὰς ἅτε ἐν ἀλλήλαις τὰς πόλεις ἐχούσας ἐπισφαιροῦσθαι ἐπὶ ταῦτα, ὥς τε καὶ τὴν τὸ ἄστρον φέρουσαν καὶ αὐτὴ τὸ ἄστρον, καὶ διὰ ταύτην δὴ τὴν αἰτίαν ἀνατέλλειν τε καὶ δύναναι ὑπάρ- 30 ξει ἐκάστῳ αὐτῶν. ἢ δὲ δευτέρα σφαῖρα τὴν ὑπὸ τὰ δώδεκα ζωδία παρόδον αὐτῷ παρέξει. σφαιροῦσθαι γὰρ περὶ τὰς διὰ μέσων τῶν ζωδίων πόλεις, καὶ συνεπισφαιροῦσθαι τὰς τε λοιπὰς δύο σφαῖρας καὶ τὸν ἀστέρα ἐπὶ τὰ ἐπόμενα τῶν ζωδίων, ἐν ᾗ χρόνῳ ἑκάστος δο- καὶ τὸν ζωδιακὸν διανύειν κύκλον. ἢ δὲ τρίτη σφαῖρα τὰς πόλεις ἔχουσα ἐπὶ τῷ ἐν τῇ δευτέρᾳ διὰ μέσων τῶν ζωδίων ἀπὸ μεσημ- 35

βρίας τε πρὸς ἄρκτον σφαιρομένη καὶ ἀπ' ἄρκτου πρὸς μεσημβρίαν, συνεπιστρέφει τὴν τετάρτην καὶ ἐν αὐτῇ τὴν ἀστέρα ἔχουσαν, καὶ δὴ τῆς καὶ πλάτος κινήσεως ἔχει τὴν αἰτίαν. ὃ μὴν αὕτη μόνη· ὅσον γὰρ ἐπὶ ταύτῃ, καὶ πρὸς τὰς πόλεις τὰς διὰ μέσων τῶν ζωδίων ἦκεν ἂν ὁ ἀστὴρ, καὶ πλησίον τῶν τῷ κόσμῳ πόλων ἐγένετο. νυνὶ δὲ ἡ 5 τετάρτη σφαῖρα περὶ τὰς τῷ ἀστέρος λοξῷ κύκλῳ σφαιρομένη πόλεις ἐπὶ τὰναντία τῇ τρίτῃ ἀπ' ἀνατολῶν ἐπὶ δυσμάς, καὶ ἐν ἴσῳ χρόνῳ τὴν σφαιρὴν αὐτῶν ποιμένη, τό τε ἐπὶ πλέον ὑπερβάλλειν τὴν διὰ μέσων τῶν ζωδίων παραιτήσεθι, καὶ τὴν λεγομένην ὑπὸ Εὐδόξῳ ἱπποπέδῃ περὶ τὴν αὐτὴν τῦτον κύκλον τῷ ἀστέρι γράφειν 10 παρέξει, ὥς ἐπὶ πόσον τὴν γραμμὴν ταύτης πλάτος, τοσούτον καὶ ὁ ἀστὴρ εἰς πλάτος δόξει παραχωρεῖν· ὅπερ ἐγκαλεῖται τῷ Εὐδόξῳ. αὕτη μὲν ἡ καὶ Εὐδόξου σφαιροποιία, εἰκοσι καὶ ἕξ τὰς πόλεις ἐπὶ τῶν ἐπὶ παραλαμβάνουσα, ἕξ μὲν ἐπὶ ἡλίῳ καὶ σελήνῃ, εἰκοσι δὲ ἐπὶ τῶν πέντε. περὶ δὲ Καλλιππευ τὰδε γέγραπεν Ἀρι- 15 στοτέλης ἐν τῷ Α τῆς Μετὰ τὰ Φυσικά (c. 8 p. 1073 b 32) "Καλλιππος δὲ τὴν μὲν θέσιν τῶν σφαιρῶν τὴν αὐτὴν ἐτίθετο Εὐδόξῳ, τυχέτι τῶν ἀποσημάτων τὴν τάξιν, τὴν δὲ πλῆθος τῷ μὲν τῷ Διὶ καὶ τῷ τῷ Κρόνῳ τὴν αὐτὴν ἐκείνῳ ἀπεδίδοι, τῷ δὲ ἡλίῳ καὶ τῇ σελήνῃ δύο ὡς προδετέας εἶναι σφαῖρας, τὰ φαινόμενα εἰ μέλ- 20 λοι τις ἀποδώσει, τοῖς δὲ λοιποῖς τῶν πλανητῶν ἐκάστῳ ἀνά μίαν," ὡς εἶναι καὶ Καλλιππον τὰς πάσας πεντάκις πέντε καὶ οἷς τέσσαρας, τυχέτι τριάκοντα καὶ τρεῖς σφαῖρας. ὅτε δὲ Καλλιππος φέρεθι σύγγραμμα τὴν αἰτίαν τῶν προσθεθεισῶν τῶν σφαιρῶν λέγον, ὅτε Ἀριστοτέλης αὐτὴν προσέθηκεν· Εὐδόξος δὲ συν- 25 τόμῳ ἰσόρησε τῶν φαινομένων ἕνεκα ταύτας προδετέας εἶναι τὰς σφαῖρας ὡς το· λέγειν γὰρ αὐτὸν φησιν ὡς εἶπερ οἱ μεταξὺ τροπῶν τε καὶ ἰσημεριῶν χρόνοι τοσούτον διαφέρουσιν ὅσον Εὐκλή- μοι καὶ Μέτῳι ἐδόκει, ὅχι ἰκανὰς εἶναι τὰς τρεῖς σφαῖρας ἐκατέρῳ πρὸς τὴν σωζέειν τὰ φαινόμενα, διὰ τὴν ἐπιφαινομένην δηλό- 30 νοτι ταῖς κινήσεσιν αὐτῶν ἀνωμαλίαν. τὴν δὲ μίαν, ἣν ἐν ἐκάστῳ τῶν τριῶν πλανητῶν Ἀρεὸς καὶ Ἀφροδίτης καὶ Ἑρμῆς προσετίθει φορὰν, τίνος ἕνεκεν προσετίθει, συντόμῳ καὶ σαφῶς ὁ Εὐδόξος ἰσόρησεν. ὁ δὲ Ἀριστοτέλης μὲν τὴν ἰσόρησιν καὶ τὴν Καλλιππευ δόξαν περὶ τῶν ἀνελιττόσων ἐπήγαγεν (ib. p. 1073 b 38) "ἀναγκαῖον 35 δὲ, εἰ μέλλουσιν συντεθεῖσαι πᾶσαι τὰ φαινόμενα ἀποδώσειν, καθ' ἕκαστον τῶν πλανητῶν ἐτέρας σφαῖρας μᾶλλον ἐλάττονας εἶναι τὰς ἀνελιττόσας καὶ εἰς ταύτην ἀποκαθιστάσας τῇ θέσει τὴν πρώτην σφαῖραν ἀεὶ τῷ ὑποκάτω τεταγμένην ἄρρη· ὅτω γὰρ μόνως ἐνδέ- 40 χεθι τὴν τῶν πλανητῶν φορὰν ἅπαντα ποιεῖσθαι." ταῦτα τοίνυν τῷ Ἀριστοτέλει συντόμῳ ὅτως καὶ σαφῶς εἰρηκότος, ὁ Σωσιγένης ἐγκωμιάσας τὴν ἀγχίνουσαν αὐτῇ, ἐπεχείρησεν εὐρεῖν τὴν χρεῖαν τῶν ὑπ' αὐτῇ προσθεθεισῶν σφαιρῶν, καὶ λέγει ὅτι δύο ἕνεκα ταύτας ἀνελιττόσας καλεῖται καὶ φησιν ἀναγκαῖον εἶναι προσ- 45 γενέσθαι ταῖς ὑποθέσεσιν, ἵνα τε θέσις ἡ οἰκεία ἡ τῇ τε καθ' ἕκα- ζον ἀπλανεῖ καὶ ταῖς ὑπ' αὐτῇ, καὶ ὅπως τάχος τὴν οἰκείαν ἐκάστοις ὑπάρχη· ἔδει γὰρ τὴν γε ὁμοίαν τῇ τῶν ἀπλανῶν ἢ ἄλλῃ τινὶ σφαίρᾳ περὶ τὴν αὐτὴν ἄξονα ἐκείνην φέρεσθαι καὶ χρόνῳ ἴσῳ αὐτῇ

περιτρέφεσθαι· ὧν ὅθεν ἀνευ τῆς προδετέως τῶν ὑπὸ Ἀριστοτέλους λεγομένων σφαιρῶν ὑπάρχειν δυνατόν· ποιούμεθα δὲ, φησὶ, τὴν λόγον τῷ σαφῶς ἕνεκα ἐπὶ τῶν φερουσῶν τὴν τῷ Διὶ σφαιρῶν. εἰ τοίνυν ἐν τῇ τελευταίᾳ τῶν τῷ Κρόνῳ τεττάρων, ἐν ἣ καὶ αὐτὴς 5 ἐνδεδέθι, τὰς πόλεις τῆς πρώτης τῶν τῷ Διὶ ἐναρμόσταιμεν, τίνα τρόπον καὶ ὅτοι μένειν δύναιντο ἂν ἐπὶ τῷ ἄξονι τῆς τῶν ἀπλανῶν σφαῖρας, ὅτε γε ἡ φέρουσα αὐτὰς περὶ ἄλλον ἄξονα σφαιρεθι πλά- γιον; ἀλλὰ μὴν δεῖ γε μένειν αὐτὰς ἐπὶ τῷ εἰρημένῳ ἄξονι ἐπὶ τῆς ἐξωτάτω φορᾶς, εἴπερ μέλλοι τὴν τάξιν τῆς τῶν ἀπλανῶν σφαῖρας δέχεσθαι ἢ σφαιρομένη σφαῖρα περὶ αὐτὰς. ἔτι τοίνυν 10 ἐπειδὴ τῶν φερουσῶν τὴν τῷ Κρόνῳ σφαιρῶν αἱ τρεῖς ὑπ' ἀλλήλων τε καὶ τῆς πρώτης συνεπιστρέφουσιν, ἔχουσαι μέντοι καὶ αὐτὴν οἰκείαν τι τάχος, εἴη ἂν περὶ τὴν τετάρτην ὅχι ἀπλῇ τις ἢ κίνησις, ἀλλὰ πασῶν τῶν ὑπεράνω μετέχουσα. δειχθήσεθι γὰρ ὅτι τῶν μὲν αντι- φερομένων ἀφαιρεῖται τι τῷ διὰ τὴν συνεπιστρέφουσαν αὐτὰς τά- 15 χος ὑπάρχοντος αὐταῖς, τῶν δὲ συνεπιστρεφόμενων προστίθεται τι τῇ δικνυμένη εἰς αὐτὰς ἐκ τῆς ὑπεράνω σφαῖρας κίνησις διὰ τὴν ἴδιον αὐτῶν κίνησιν. ὥς εἴπερ ἐνδεδέθι τῇ σφαίρᾳ τῇ φερούσῃ τὴν τῷ Κρόνῳ σφαῖραν ἢ πρώτη τῶν τῷ Διὶ, καὶ τάχος οἰκείον 20 ἔχει, ὡς ἐν κόσμῳ περιστροφῇ ἐπὶ ταύτην πάλιν ἀναπολεῖσθαι, αἱ τῶν ὑπεράνω σφαιρῶν κινήσεις ἐκ ἐάσσειν τῇ τῷ τάχος αὐτῇ παρῆναι, ἀλλ' ἔσαι τις πρόδεσις· φέρονθι γὰρ ἐπὶ δυσμάς καὶ αὐτὴν φερομένης καὶ αὐτῆς ἐκείνης ἐπὶ ταῦτα. ὁ δὲ αὐτὴς λόγος καὶ ἐπὶ τῶν ἐξῆς· ἡ τε γὰρ κίνησις μᾶλλον καὶ μᾶλλον συντεθήσεθι, καὶ τὴν οἰκείαν θέσιν παραλλάξουσιν αὐτῶν οἱ πόλοι. δεῖ δὲ, καθάπερ 25 ἔφαμεν, ὁ δέτερον τῶν συμβαίνειν. ὅπως ἔν τῷ το μὴ γίνωτο μὴδὲ ἀπαντήθι τι τῷ γε ἕνεκα πλημμελές, ἐπενόησε τὰς ἀνε- λιττόσας καὶ εἰς ταύτην ἀποκαθιστάσας τῇ θέσει τὴν πρώτην σφαῖ- ραν ἀεὶ τῷ ὑποκάτω τεταγμένην ἄρρη. ὅτω γὰρ δὴ καὶ καὶ λέξω 30 εἶπερ, ἄμφω μὴνὺν ὧν ἕνεκα παρεισέγαγεν αὐτά, διὰ μὲν τῷ φάναι "ἀνελιττόσας" τὴν τῆς κινήσεως ἀποκατάσασιν εἰς τὴν τάχος τὴν οἰκείαν, διὰ δὲ τῷ εἶπεν "εἰς ταύτην ἀποκαθιστάσας τῇ θέσει τὴν πρώτην σφαῖραν ἀεὶ τῷ ὑποκάτω τεταγμένην ἄρρη" τὴν τῶν 35 πόλων ἐν τῷ προσήκοντι μόνῃ· καὶ τῷ γὰρ ἡ τῶν φερομένων σφαιρῶν θέσις νοεῖθι, εἴπερ μόναι μένουσι. τὴν δὲ πρώτην ἔφη σφαῖραν ὑπ' αὐτῶν ἀποκαθιστάσθαι τῷ ὑποκάτω τεταγμένην ἄρρη, ἐπειδὴ ταύτης τὴν τε οἰκείαν θέσιν καὶ τὴν οἰκείαν τάχος διὰ τὴν ἀνείλησιν λαβύσης τὰ τῶν ἐξῆς σφαιρῶν ἅπαντα διασώζεθι. 40 ὅτι δὲ ταῦτα συμβαίνει, ἔδειξεν ὁ Σωσιγένης προεκθέμενός τινα χρήσιμα πρὸς τὴν λόγον, ὧν ἡ σύντομος ἐκθεσίς ἐστι τοιαύτη. δύο σφαιρῶν ὁμοκέντρων ὅσων, ὅσον τῶν δεξί, καὶ περιεχομένων ἐξωθεν ὑπ' ἄλλης, εἴτε μενύσης εἴτε περιεχομένης ἐκείνας, ἐκείνων δὲ ἐναντίως κινουμένων ἀλλήλους καὶ δι' ἴσους χρόνους, τυχέτις ἰσοταχῶς, 45 πάντα τὰ ἐν τῇ περιεχομένῃ σημεῖα καὶ ταύτην ἀεὶ ἔσαι πρὸς τὴν περιέχουσαν ὡς ἂν εἰ καὶ μένουσα ἐτύγγανε. τῆς γὰρ δὲ κινουμένης ὡς ἀπὸ τῷ α' ἐπὶ τὸ β', εἰ μὲν ἡ ἐλάσσων ἢ ζ' συνεπιστρέφετο μό- νον καὶ μὴ ἀντεφέρετο, ὡς φησὶ ἂν ὡς τὸ δ' ποτὲ ὑπὸ τῷ β', ὅτω καὶ τὸ ζ' συμφορόμενον τῷ α' καὶ ἐν τῷ ἴσῳ χρόνῳ. ἐπεὶ δὲ καὶ συμ-

φέρειν) ἢ ἀντιφέρειν) τῇ δὲ ἢ ζή, ὅσον συμφερομένη προσέθισιν ἀντιφερομένη, τοσούτον ἀνάλυει, ἢ γίνετο) ὅτε τὸ δ' ὑπὸ τὸ β', τὸ ζ' ὑπὸ τὸ α', καθάπερ ἐξ ἀρχῆς ἐφαίνετο, ὥστε ἀληθὲς τὸ προσε-
θέν. μινύσης μὲν ἔν τῇ αβ' δῆλον τὸ δειχθέν, ἢ ὅπως ἀμφοτέ-
ρων ὑπαρχόντων, τὴν ἐντὸς συμπεριφερομένην ἢ ἀντιφερομένην
τῇ ἐκτὸς τοῖς αὐτοῖς ἀεὶ σημείοις τὴν αὐτὴν ἔχειν θέσιν, ἢ ὅτε
μόνον συμφερομένην ὅτε μόνον ἀντιφερομένην. εἰ δὲ δὴ ἢ κι-
νοῖτο ἢ αβ', εἴτε ἐναντίως εἴτε ἐπὶ ταύτῃ τῇ δευτέρᾳ σφαίρᾳ, τῇ
δὲ, τὰ αὐτὰ συμβῆσε) περὶ τὰ σημεία τῆς τρίτης τῆς ζή συμ-
φερομένης τῇ δὲ) ἢ ἀντιφερομένης ὁμοίως· εἰ γὰρ τῆς αβ' σφαίρας
ἀπὸ τῆ α' ὡς ἐπὶ τὸ β' γραφείσης ἢ συνεπισπώσης τὴν δέ, ὡς τὸ
δ' ἐπὶ τὸ ε' ἐλθεῖν, ἢ μέση σφαῖρα αὐτῇ ἢ δὲ) ἐπὶ τὰναντία ἢ ἐπὶ
ταῦτα φέροιτο τῇ αβ' ὥτιν' ἐν τάχει πρὸς τὴν αβ', πρὸς τε τὴν
ζή ἰσοχρονίως, ἢ διὰ τὸ συνεπιστρέφειν τὴν τρίτην τὸ ζ' σημείον
ποιεῖ παραλλάττειν τὸ α'. ἀλλ' ἢ τρίτη σφαῖρα ἀντικινημένη
πάλιν ὑπὸ τὸ α' ποιήσει τὸ ζ', ἢ ἀεὶ τὰς γινόμενα πάντα τὰ ἐπὶ
τῆς ζή σφαίρας σημεία ὑπὸ τὰ αὐτὰ ἔξαι σημεία τῆς αβ' σφαί-
ρας. νῦν μὲν ἔν ὡς περὶ τὴν αὐτὴν ἄξονα κινουμένων τῶν σφαιρῶν
δέδεικται) τὸ προτεθέν· ὁ αὐτὸς δὲ λόγος καὶ μὴ περὶ τὴν αὐτὴν
ἄξονα κινῶν)· ἢ γὰρ διὰ τὴν κ' τῶν αὐτῶν παραλλήλων κίνησιν
ἢ τῶν σημείων ὑπὸ τὰ αὐτὰ σημεία συμβαίνει θέσις, ἀλλὰ διὰ
τὴν τῆς περιεχομένης συμπεριαγωγὴν πρὸς τὴν περιέχουσαν ἢ ἀν-
τιπεριαγωγὴν, ὅσον προσέθηκεν, ἀφαιρῶσαν, εἴτε ἐπὶ λοξῷ κύκλῳ
εἴτε ὀρθῷ τῆς τε περιαγωγῆς γινόμενης ἢ τῆς ἀντιπεριαγωγῆς.
πάλιν δύο σφαιρῶν ὁμοκέντρων ἐπὶ τὰ αὐτὰ κινουμένων, ἑκατέρας
ἐν τάχει τινί, ἢ τῆς ἐλάσσονος ἢ μόνον συμφερομένης τῇ μείζονι
ἀλλὰ ἢ ἰδίαν ἐπὶ τὰ αὐτὰ κινουμένης κίνησιν, εἰ μὴ κ' τάχει, ἢ
συγκαιμένη κίνησις διπλάσιον δεῖξει τὸ τάχος· εἰ δὲ διπλάσιον τὸ
τῆς ἐτέρας τάχος, τριπλάσιον ἔξαι τὸ τῆς συγκαιμένης, ἢ ἑξῆς
ὡσαύτως· εἰ γὰρ ἢ μείζων κινεῖ τὴν ἐλάσσονα τεταρτημόριον, ἢ
αὐτὴ δὲ ἰσοταχὴς ὅσα τεταρτημόριον κινεῖ), δις ἔξαι κεκινημένη
τεταρτημόριον, ὥστε ἢ ἑξ ἀμφοῖν διπλασία τῆς ἐτέρας κινήσεως.
ταῦτα δὲ λέγομεν, φησὶν, εἰ περὶ τὰς αὐτὰς εἶεν πόλως αἱ κινή-
σεις· εἰ δὲ μὴ περὶ τὰς αὐτὰς, ἄλλο τι συμβῆσε) διὰ τὴν λοξό-
τητα τῆς ἐτέρας σφαίρας· ἢ γὰρ ὅτω συγκείσε) τὰ τάχει, ἀλλ'
ὡς ἐπὶ τῷ παραλληλογράμμῳ δείκνυσθαι εἴωθε τῆς ἐπὶ τῆς δια-
μέτρῳ κινήσεως ἀποτελουμένης ἐκ δύο κινήσεων, μιᾶς μὲν σημείων
τινὸς ἐπὶ τῷ μήκῳ τῷ παραλληλογράμμῳ κινουμένης, μιᾶς δὲ
τῆς αὐτῆς τῷ μήκῳ καταγομένης ἰσοχρονίως διὰ τῷ πλάτῳ τῷ
παραλληλογράμμῳ· ἔξαι γὰρ ὁμοῦ τό τε σημείον ἐπὶ θάτερᾳ πέρα-
τος τῆς διαμέτρῳ ἢ τὸ μήκῳ πλευρᾷ κατηγμένη, ἢ ὅκ ἐξιν ἢ
διάμετρος ἀμφοτέρας ἴση ταῖς περὶ αὐτὴν κεκλασμέναις, ἀλλ'
ἐλάσσων, ὡς ἢ τὸ τάχος ἐλάσσον μὲν τῷ ἐξ ἀμφοῖν, σύγκει) δὲ
ὅμως ἐξ ἀμφοῖν. τέτοις τοίνυν κακείνῳ λέγε) παραπλήσιον, δύο
σφαιρῶν ὁμοκέντρων ὅσων, εἴτε περὶ τὰς αὐτὰς πόλως εἴτε περὶ
ἐτέρως, ἐναντίως δὲ ἀλλήλαις περιαγομένων, ἢ ἐλάσσονα τῆς
ἐλάσσονος ἀντικειμένης, συμπεριφερομένης δὲ ὑπὸ τῆς μείζονος,
τὰ ἐν τῇ ἐλάσσονι σημεία ἐν πλείονι χρόνῳ ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἔξει ἢ εἰ

ἐνδοδεμένη μόνως ἐτύγχανεν ἢ ἐλάσσων σφαῖρα ἐν τῇ μείζονι.
διὰ γὰρ τῷ αὐτῷ ἢ τῷ ἡλίῳ αὐτῷ ἀπ' ἀνατολῆς ἐπ' ἀνατολὴν ἀποκα-
τάσσει βραδυτέρα ἐπὶ τῆς τῷ κόσμῳ περιστροφῆς, διότι ἐπὶ
τὰναντία κινεῖ) τῷ παντὶ βραδύτερον· ὡς εἴπερ ἴσον ἐκινεῖτο τῇ
ἀπλανεῖ ἀντιπεριαγόμενος, ἀεὶ κ' τὴν αὐτὴν χρόνον ἀποκαθιστάμε-
νος, ἢ μελλεν ἀεὶ τῷ αὐτῷ σημείῳ συνανατέλλειν. τέτων ἔν
προληγθέντων ὁ Σωσιγένης ἐλθὼν ἐπὶ τὰ ὑπὸ τῷ Ἀριστοτέλει
εἰρημένα περὶ τῷ δεῖν καθ' ἕκαστον τῶν πλανουμένων ἐτέρας ἀνε-
λιττώσας εἶναι σφαίρας μιᾶ ἐλάττω, εἰ μέλλοι τὰ φαινόμενα
ἀποδοθῆσε), ἐκτίθε) τὴν θεωρίαν τῆς κ' τὴν Ἀριστοτέλην σφαι-
ροποιᾶς λέγων. ἦν τοίνυν τῶν τὴν Κρόνον φερουσῶν σφαιρῶν ἢ μὲν
πρώτη κ' τὴν τῶν ἀπλανῶν φερομένη, ἢ δὲ δευτέρα κ' τὴν διὰ
μέσων τῶν ζωδίων ὑπολειπομένη, τρίτη δὲ ἢ κ' τὴν πρὸς ὀρθὰς τῷ
διὰ μέσων τῶν ζωδίων κύκλῳ, ἢ τις παρέφερεν αὐτὴν κ' τὸ πλά-
τος ἀπὸ μεσημβρίας πρὸς ἄρκτους, πρὸς ὀρθὰς δὲ ἦν ὁ κύκλος
ἔστος τῷ διὰ μέσων τῶν ζωδίων, διότι ἐπ' αὐτῷ τὰς πόλως εἶχεν,
οἱ δὲ διὰ τῶν πόλων τέμνοντες ἢ πρὸς ὀρθὰς τέμνουσιν. ἢ δὲ τε-
τάρτη ἢ τὴν ἀστέρα ἔχουσα κ' λοξῷ κύκλῳ τινὸς αὐτὴν ἐκίνει τῷ τὸ
πλάτος τῆς ἐκτροπῆς ὀρίζοντος ἐπὶ τὴν ἄρκτον, ἵνα μὴ πλησίον
γένη) τῶν τῷ κόσμῳ πόλων. δεῖ τοίνυν νοῆσαι πέμπτην σφαῖραν
ἄλλην πρὸ τῶν φερουσῶν τῶν διὰ τεττάρων, περὶ πόλως τὰς αὐτὰς
τῇ τετάρτῃ κινουμένην, ἐναντίως δὲ αὐτῇ ἢ ἐν ἴσῳ χρόνῳ γρεφομέ-
νην· αὕτη γὰρ ἀφαιρήσει τὴν τῆς τετάρτης κίνησιν διὰ τὸ περὶ τὰς
αὐτὰς αὐτῇ φέρεσθαι πόλως, ἐναντίως μέντοι ἢ ἰσοχρονίως (τῷ αὐτῷ
δέδεικται), ἢ μειώσει κ' τὸ φαινόμενον τὸ τάχος. μ' δὲ τὴν πέμ-
πτῃν ἢ ἄλλην νοητέον ἔκτιν, τῇ μὲν τρίτῃ τὰς πόλως τὰς αὐτὰς
ἔχουσαν, ἀνελίσσουσαν δὲ αὐτὴν ἢ ἰσοχρονίως ἢ ἐναντίως κινου-
μένην, ἵνα σωθῇ τὰ φαινόμενα, ἢ τὰ σημεία τὰ ἐπὶ τῆς τρίτης ἀεὶ
κ' τὴν αὐτὴν ἐπὶ τῆς πέμπτης φαίνε) καθετόν. μ' δὲ ταύτην
ἐβδόμην προδετέον τὴν ἀνελίττουσαν τὴν δευτέραν, ἐνηρμοσμένην
περὶ τὰς πόλως τῷ διὰ μέσων, περὶ ὅς ἢ ἐκείνη ἐκινεῖτο, ἐναντίως
μέντοι ἢ ἰσοχρονίως τῇ δευτέρᾳ γρεφομένην, ἀφαιρῶσαν τὴν κί-
νησιν ἢ τὸ τάχος τὸ ἀπ' αὐτῆς δικινούμενον εἰς τὰς ὑπ' αὐτὴν
σφαίρας· ἢ γὰρ ἢ δευτέρα συγκινουμένη τῇ ἀπλανεῖ προσετίθη τῷ
τάχει τῶν ὑπ' αὐτὴν τῷ ἀπ' ἀνατολῶν ἐπὶ δυσμάς. γραφίσε) μὲν
ἔν ὅσων ὁμοίως κινουμένη τῇ ἀπλανεῖ· ἢ μέντοι ἢ τὴν τάξιν
ἔξει τῆς ἀπλανῆς, περὶ ἄλλης γρεφομένης πόλως ἢ τὰς τῆς
ἀπλανῆς, ἀπ' ἀνατολῶν δὲ ὅμως ἐπὶ δυσμάς. μ' δὲ ταύτην
ὀγδόην λοιπὸν νοητέον τὴν πρώτῃν τῷ Διὶ, ὀρθῶς τῷ Σωσιγένης
ἐπισησαντος ὡς ὅκ ἐξιν ἢ τελευταία τῶν τριῶν ἀνελίττουσῶν πρώτῃ
τῶν τῷ Διὶ, ὥσπερ τινὲς ὤνθισαν ὅτι ἢ τελευταία τῶν τὰς ἐπάνω
φορὰς ἀνελίττουσῶν πρώτῃ ἔξαι τῶν τὴν ὑποκάτω ἀστέρα φερουσῶν,
ὡς εἶναι τὴν αὐτὴν ἐβδόμην τε ἢ ἢ ἢ μίς φαιμέν ὀγδόην, πρώτῃν
ἔσαν τῶν τῷ Διὶ· τῷ αὐτῷ συμβαίνει αὐτοῖς, δις τὴν αὐτὴν ἀριθ-
μεῖν, σώζειν πειρωμένοις τὴν ἀριθμὸν τῶν ἀνελίττουσῶν τὴν ὑπ'
Ἀριστοτέλει λεγόμενον· δεῖ γὰρ ἐλάττω εἶναι καθ' ἕκαστον ἀστέρα
τῶν φερουσῶν τὰς ἀνελίττώσας, ὥστε ἐπὶ μὲν Κρόνον ἢ ἐπὶ Διὶ τετ-
τάρων καθ' ἑκάτερον ὅσων τῶν φερουσῶν τρεῖς εἶναι τὰς ἀνελι-

τάσας, ἐπὶ δὲ τῶν λοιπῶν τεττάρων, Ἄρεος Ἀφροδίτης Ἑρμῆ
 Ἡλίου, πέντε καθ' ἑκάστων ἑσῶν τῶν φερουσῶν, τέτταρας. γίνοντι
 ἔν ἅπασαι ἀνελιττῶσαι δις μὲν τρεῖς αἱ Κρόνου καὶ Διός, τετράκις δὲ
 τέτταρες αἱ Ἄρεος Ἀφροδίτης Ἑρμῆ Ἡλίου, ὥς πασαι δύο
 καὶ εἴκοσι. ἦσαν δὲ αἱ φέρεσαι ὅκτω μὲν αἱ Κρόνου καὶ Διός, πέντε
 δὲ καὶ εἴκοσι τῶν λοιπῶν πέντε. τριῶν ἔν ἑσῶς καὶ τριάντα ταῖς
 δύο καὶ εἴκοσι συντεθεισῶν ἀνελιττῶσαι αἱ πασαι εἰσιν πέντε καὶ
 πενήντηκοντα· ταῖς ᾗ σελήνῃ φερύσαις ὕδεν δὲ ἀνελιττῶσων,
 ἐχάτης ἑσῆς, τῆτο καὶ τῇ Ἀριστοτέλῃς εἰπόντος ὅτι μόνος ὃ δὲ
 ἀνελιχθῆναι ἐν αἷς φέρεται τὸ κάτω τεταγμένον ἄστρον. ἀλλ' ὅτι μὲν
 ὁ πασῶν ἀριθμὸς τοσῶτος ὁλῶν. ἐπεὶ δὲ ἐπὶ ἡγεγεν ὁ Ἀριστοτέ-
 λης ὅτι εἴ τις μὴ προδῇ τῇ ἡλίῳ καὶ τῇ σελήνῃ ὥς εἴπομεν κι-
 νήσεις, ἐπὶ καὶ τετταράκοντα ἔσονται πασαι, τῆτο ταραχὴν ἐποίη-
 σεν· ἐὰν ᾗ ἀφέλωμεν τὰς τῇ ἡλίῳ δύο καὶ τῆς σελήνης δύο, ὥς
 προσέθηκε Κάλλιππος, καὶ ὅλῳ ὅτι καὶ δύο ἄλλας ἀπὸ ἡλίου τὰς
 ἀνελιττῶσας ἐκείνας (ἀφῆρημένων ᾗ ἐκείνων δὲ συναφαιρῶν καὶ
 τὰς μελλῶσας αὐτὰς ἀνελίττειν), ἐξ μὲν ἔσονται ἀφῆρημέναι, δύο
 φέρεσαι τὴν ἡλίον καὶ δύο αἱ ταύτας ἀνελίττῶσαι πρὸς ταῖς δύο
 ταῖς τῇ σελήνῃ προσθεύσαις ὑπὸ Κάλλιππου, ἐκείναι δὲ συμβαίνει
 τῶν ἀφαιρεθεῖσων ἀπὸ τῶν πέντε καὶ πενήντηκοντα λοιπὰς εἶναι
 πάσας ζ' καὶ μ', ἀλλ' ἐννέα καὶ μ'. λέγει δὲ ὁ Ἀριστοτέλης ζ' καὶ
 μ' καταλιμπάνει ἢ ὡς ἐπιλελησμένος ὅτι τῆς σελήνης ὃ τέτ-
 ταρας ἀλλὰ δύο μόνος ἀφείλεν· εἰ μὴ ἄρα δὲ λέγειν ὅτι τῇ μὲν
 ἡλίῳ τὰς τέσσαρας ἀφείλεν, ὥς προσέθεικεν αὐτὸς ἀνελιττῶσας,
 καὶ ἀμφοτέρων ὥς ὁ Κάλλιππος, καὶ ἕτως ὅκτω τῶν ἀφαιρεθεῖσων
 ἑσῶν ἀπὸ τῶν ν' καὶ ε' αἱ λοιπαὶ εἰσιν ζ' καὶ μ'. συμβαίνει μὲν ἔν
 ἑσῶς ὁ ἀριθμὸς· διὰ τί δὲ τῇ ἡλίῳ τὰς δύο, τὴν δευτέραν καὶ τρί-
 τήν, ἐκ ἀνελίττωσι τινες, ἔχ' ἔξομεν λέγειν, καὶ ταῦτα εἰπόντος
 αὐτῷ μόνον τὸ κάτω κείμενον ἐκ ἀνελίττεται. καίτοι καὶ τῆτο κα-
 λῶς ὁ Σωσιγένης ἐπέστησεν, ὅτι καὶ ἐπὶ σελήνης ἀναγκαῖον ὑποθέσθαι
 τὰς ἀνελιττῶσας, ἵνα μὴ τὸ ἀπὸ τῶν ἀνωτέρω κινήσεων τάχως
 ταῖς φερύσαις αὐτὴν προσθέμενον ποιῇ μικρότερη τῇ ἀπλανεῖ ἰσο-
 ταχῶς ἐπὶ δυσμάς αὐτὴν παραχωρεῖν. ἀλλ' ἔν καὶ τῆτο δοθέντος,
 τῇ μόνῃ αὐτὴν μὴ ἔχειν ἀνελίττωσαν, ὃ συμβαίνει ὁ ἀριθμὸς·
 καὶ τῆτο τόν τε Ἀλέξανδρον καὶ τὸν Πορφύριον διετάραιεν ἐν ταῖς εἰς
 τὴν λάβδα τῆς Μετὰ τὰ Φυσικὰ χολαῖς. Σωσιγένης δὲ ἐπιστήσας
 βέλτιον εἶναι φησι τῇ ἀριθμῷ παρόραμα νομίζειν τοῖς γράφοσι
 γεγονέναι ἢ τὰς αὐτὰς ἐξδόμας καὶ ὁγδόας σφαίρας ποιῶν, ὃ δὲ εἰ
 τῆτο γένετο συνάδοντος τῇ ἀριθμῷ ταῖς ῥήσεις· ὃ ᾗ ἔτι ἔσονται
 αἱ πασαι ε' καὶ ν', καθάπερ αὐτὸς φησιν. προστίθησι δὲ καὶ τῆτο ὁ
 Σωσιγένης, ὅλῳ εἶναι λέγων ἐκ τῶν εἰρημένων ὅτι κατ' ἄλλο μὲν
 ἀνελιττῶσας αὐτὰς ὁ Ἀριστοτέλης προσαγορεύει, κατ' ἄλλο δὲ
 Θεόφραστος ἀνταναφεύσας. ἔστι ᾗ ἀμφω περὶ αὐτὰς· ἀνελίττωσι
 ᾗ τὰς τῶν ὑπεράνω κινήσεις καὶ ἀνταναφεύσας τὰς τῶν ὑπ' αὐτὰς
 σφαιρῶν πόλως, τὰς μὲν ἀφαιρῶσαι, τὰς δὲ εἰς τὸ δέον καθιστῶσαι.
 ὃ δὲ ᾗ τὰς μὲν ἀνωθεν κινήσεις μὴ δικνεύει πρὸς τὰς τῶν κατω-
 τέρω φεράς ἄστρον, τὰς δὲ τῶν ὑποκάτω πόλως ὑπὸ τὴν αὐτὴν
 κάθετον τοῖς τῶν ὁμοίων σφαιρῶν πίπτειν πόλως, ὥπως εἰς ταῦτα

εἶεν ἀποκαθεστηκυῖαι τῇ θέσει, καθάπερ φησὶν, αἱ πρῶται σφαῖραι
 τῶν ὑποκάτω τεταγμένων ἄστρον, καὶ ὅλῳ ὅτι διὰ τὰς πρῶτας
 καὶ αἱ μετ' αὐτάς· ἔτι μὲν ὡς, φησὶν, ἐνδέχεται τὴν τῶν ἀπλα-
 νῶν φορὰν ἅπαντι ποιῆσαι, καθάπερ ἡδὴ ἔφαμεν, εὖ λέγων.
 τοιαύτη τις ἐστὶν ἢ διὰ τῶν ἀνελιττῶσων σφαίροποιά, μὴ δυνα-
 θέϊσα διασωσάσαι τὰ φαινόμενα, ὥς καὶ ὁ Σωσιγένης ἐπισκῆπτει λέ-
 γων· ὃ μὴ αἶ γε τῶν περὶ Εὐδόξου σώζονται τὰ φαινόμενα, ἔχ'
 ὅπως τὰ ὑπερον καταληφθέντα, ἀλλ' ὃ δὲ τὰ πρότερον γνωθέντα
 καὶ ὑπ' αὐτῶν ἐκείνων πιεῖσθέντα. καὶ τί δὲ περὶ τῶν ἄλλων λέ-
 γειν, ὡς ἔνια καὶ Κάλλιππος ὁ Κυζικηνός, Εὐδόξου μὴ δυναθέντος,
 ἐπειράθη διασωσάσαι, εἶπερ ἄρα καὶ δίστωσεν. ἀλλὰ αὐτὸ γε τῆτο,
 ὅπερ καὶ τῇ ὄψει πρόδηλόν ἐστιν, ὃ δὲ αὐτῶν μέχρι καὶ τῇ Αὐτο-
 λυκῇ τῇ Πιταναίᾳ ἐπεβάλετο διὰ τῶν ὑποθέσεων ἐπιδοῖσαι. καί-
 τοι ὃ δὲ αὐτὸς Αἰτόλυκος ἡδυνήθη· δηλοῖ δὲ ἢ πρὸς Ἀριστοτέλην
 αὐτῷ διαφορὰ. ἔστι δὲ ὁ λέγων τὸ πότε μὲν πλησίον. ἔστι δὲ ὅτε
 ἀποκεχωρηκότες ἡμῶν αὐτὸς φαντάζεσθαι. καὶ ᾗ τῇ ὄψει συμ-
 φανὲς ἐπ' ἐνίων τῆτο ἐστίν· ὃ τε ᾗ τῆς Ἀφροδίτης λεγόμενος
 ἀστὴρ καὶ ὁ καὶ ὁ τῇ Ἄρεος καὶ μέσας τὰς προηγούμενους αὐτῶν πολ-
 λαπλάσιοι φαίνονται, ὥς ὁ γε τῆς Ἀφροδίτης ἐν ἀσέλῃ νυξὶ
 σκιαὶ πίπτειν ἀπὸ τῶν σωμάτων ποιῶν. ἢ τε ἔν σελήνῃ καὶ ἐν αὐτῇ
 μὲν τῇ ὄψει συμφανὲς ἐστίν. ἐκ αὐτῶν ἔσονται ἡμῶν ἀφισταμένη, διὰ τὸ
 μὴ αὐτὸ ἔσονται ἔχουσα μέγεθος ἡμῶν φαίνεσθαι, τῶν αὐτῶν περὶ τὸ
 δι' ὃ θεωρεῖται καθεστῶτων· ὃ μὴ ἀλλὰ καὶ ὁργανικώτερον παρα-
 φυλάττειται ταῦτα συνδοκεῖ διὰ τὸ πότε μὲν ἐνδεκαδάκτυλον πότε δὲ
 αὐτῷ δωδεκαδάκτυλον τύμπανον. ἐξ ἴσης ἀποστάσεως τῇ θεωμένῃ
 τίθεμενον ἀντιφράττειν αὐτὴν τῇ ὄψει, ὥς μὴ πίπτειν ἐπ' αὐτὴν.
 πρὸς δὲ τῆτοι καὶ τὰ περὶ τὰς τῇ ἡλίῳ παντελεῖς ἐκλείψεις συμ-
 βαίνοντα τῇ λεγομένῃ μάρτυρε, καὶ ἔστι γε τεκμήριον τῆς περὶ
 τῆτοι ἀληθείας. ὅτε ᾗ τῆτοι καὶ τῇ σελήνῃ ὄντα τό τε κέντρον αὐτῶν
 καὶ τῆς σελήνης καὶ ὁ καὶ ἡ ἡμέτερα ὄψις, ἔχ' ὅμοια αὐτῶν τὰ συμ-
 βαίνοντα φαίνονται, ἀλλ' ὅτε μὲν τῇ περιλαμβανόντι τὴν σελήνῃ
 κύνῃ, κορυφὴν δὲ ἔχοντι τὴν ἡμέτεραν ὄψιν, καὶ αὐτὸς ὁ ἡλιος
 συμπεριλαμβανόμενος, ὅτε δὲ καὶ διατελεῖ χρόνον τινα μὴ φαινόμενος
 ἡμῶν, ὅτε δὲ αὐτῷ τοσῶτον ἀποδοῖ τῆτοι ὥς καὶ ἔξωθεν ἴσυν αὐτῷ
 τινα περιφαινόμενον ἀπολείπειται καὶ τὴν μέσον τῆς ἐκλείψεως χρό-
 νον· ὥς ἀναγκαῖον ἂν εἴη τὴν περὶ τὰ μεγέθη αὐτῶν διαφορὰν
 φαίνεσθαι διὰ τὴν τῶν ἀποστάσεων ἀνισότητά, τῶν γε περὶ τὴν ἀέρα
 παραπλησίον ὄντων. ὅπερ δὲ ἐπὶ τῆτοι συμβαίνει καὶ τῇ ὄψει
 καταφανὲς ἐστίν, εἰκὸς καὶ τοῖς ἄλλοις συμβαίνειν, καὶ εἰ μὴ τῇ
 ὄψει πρόδηλόν εἴη· καὶ ὃ μόνον εἰκὸς ἀλλὰ καὶ ἀληθές, εἶπερ ἢ καθ'
 ἑκάστην ἡμέραν κινήσεις αὐτῶν ἀνωμάλως φαίνονται. ἀλλὰ περὶ τὰ
 φανταζόμενα αὐτῶν μεγέθη ὃ προσπίπτει τις διαφορὰ διὰ τὸ
 μὴ δὲ πολὺ διαφέρει τὴν εἰς τὸ ὕψος τε καὶ τὸναντίον μετατάσσειν,
 ἢ ὁ καὶ καὶ βάθος κινήσειν οἱ ἀπὸ τῶν μαθημάτων καλεῖν εἰώθασιν.
 τῆτο τοίνυν ὁδῶμῳ ἐπειράθησαν διασωσάσαι, ὥς μὴ καθ' ἑκάστην
 ἡμέραν παραλλάττωσαν ἐπιδεικνύται, καίτοι τῇ προβλήματος
 τῆτο ἀξιώματος. ἀλλὰ μὴν ὃ δὲ ὡς ἐλεγχέται γε αὐτὸς ἢ ἀνισότης
 τῶν ἀποσημάτων ἐκάστω πρὸς ἑαυτόν, ἐνδέχεται λέγειν. Πολέ-

μαρχος δὲ ὁ Κυζικηνὸς γνωρίζων μὲν αὐτὴν φαίνειν, ὀλιγωρῶν δὲ ὡς ἐκ αἰδητῆς ὕψους, διὰ τὴν ἀγαπᾶν μάλλον τὴν περὶ αὐτὴν μέσον ἐν τῷ παντὶ τῶν σφαιρῶν αὐτῶν θέσιν. δηλοῖ δὲ καὶ ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς Φυσικοῖς Προβλήμασι προσαπορῶν ταῖς τῶν ἀστρολόγων ὑποθέσεσιν ἐκ τῆς μὴ ἴσα τὰ μεγέθη τῶν πλανητῶν φαίνεσθαι· ὥτως ὁ παντάπασιν ἠρέσκειτο ταῖς ἀνελιττέσασιν, καὶ τὸ ὁμοκέντρον ὕψους τῷ παντὶ περὶ τὸ μέσον αὐτῶν κινεῖσθαι ἐπιγράφεται αὐτόν. καὶ μέντοι καὶ ἐξ ὧν ἐν τῷ λάβδᾳ τῶν Μετὰ τὰ Φυσικά φησι φανερόν ἐστιν ὅτι ἡγούμενος αὐτάρκως ὑπὸ τῶν μέχρι καθ' αὐτὴν ἀστρολόγων εἰρηάζει τὰ περὶ τὰς κινήσεις τῶν πλανημένων. λέγει γὰρ ὡς πῶς (c. 8 p. 1073 a 11)· “νῦν μὲν ἡμεῖς αὖ λέγουσι τῶν μαθηματικῶν τινὲς ἐννοίας χάριν λέγομεν, ὅπως ἢ τι τῇ διανοίᾳ πλῆθος ὠρισμένον ὑπολαμβάνειν· τὸ δὲ λοιπὸν τὰ μὲν ζητῶντας αὐτὰς δεῖ, τὰ δὲ πυνθανομένους τῶν ζητῶντων, ἐάν τι φαίνῃ παρά τὰ νῦν εἰρημένα τοῖς ταῦτα πράγματευσμένοις, φιλεῖν· μὲν ἄμφοτέρας, πείθεσθαι δὲ τοῖς ἀκριβετέροις.” ἀλλὰ καὶ καταριθμησάμενος ἐν τῷ αὐτῷ βιβλίῳ τὰς συμπάσας φορὰς ἐπάγει (p. 1074 a 14)· “τὸ μὲν πλῆθος τῶν φορῶν ἔξω τοῦτον, ὥς καὶ τὰς ὕψους καὶ τὰς ἀρχὰς τὰς ἀκινήτους καὶ τὰς αἰδητὰς τοσαύτας εὐλογον ὑπολαμβάνειν· τὸ γὰρ ἀναγκαῖον ἀφείδω τοῖς ἰχυροτέροις λέγειν.” τό τε ἔν “ἔξω” καὶ τὸ “εὐλογον” καὶ τὰ ἄλλα ἰχυροτέροις καταλιπεῖν ἐν περὶ αὐτὰ ἐνδοιασμῶν ἐνδείκνυται. τῷ ἔν Ἀριστοτέλει πειδομένους ἀκολουθεῖν· καὶ μάλλον τοῖς μεταγενετέροις ὡς μάλλον σὺνίζουσι τὰ φαινόμενα, καὶ εἰ μὴδὲ ὅτοι τελῶς διασώζουσιν, ἐκείνων μήποτε τοσαῦτα ἐπισημασμένων φαινό- μενα διὰ τὸ μήπω τὰς ὑπὸ Καλλιπιδένους ἐκ Βαβυλωνίων ἐκπεμφθείσας τηρήσεις ἦκειν εἰς τὴν Ἑλλάδα, Ἀριστοτέλης τῷτο ἐπισκήψαντος αὐτῷ, ὃς ἰσορεῖ Παρφύριος ἑτῶν εἶναι χιλίων καὶ μυριάδων τριῶν ἕως τῶν Ἀλεξάνδρου τῷ Μακεδόνα σωζομένης χρόνων, μήτε ὅποσα ἤλθον διὰ τῶν ὑποθέσεων ἐπιδεικνύουσι δυνα- μένων. ἐγκαλεῖ δὲ αὐτοῖς ὁ Πτολεμαῖος καὶ ὡς πολὺ πλῆθος σφαιρῶν εἰσάγει μόνως ἕνεκα τῆς συναποκατάστασης τῶν ἐπὶ πλανητῶν πρὸς τὴν περιφορὰν τῆς ἀπλανῆς, καὶ τὸ λέγειν τὰς περιεχομένας ταῖς περιεχόμεναις καὶ τὰς ἐχάτας ταῖς ὑπὲρ αὐτὰς αἰτίας εἶναι τῆς συναποκατάστασης, καίτοι τῆς φύσεως αἰετὰ ἀνωτέρω ταῖς κατωτέρω αἰτία ποιήσεως τῆς κινήσεως· καὶ γὰρ ἐφ' ἡμῶν ἀνωθεν ἀπὸ τῆς ἡγεμονίας μορὴν τὰς ὁρμὰς τῆς κινήσεως διὰ τῶν νεύρων εἰς πάντα τὰ ὅργανα διαδίδωσθαι. ἐγὼ δὲ ἀγνοῶ τί δὴ ποτε καθ' ἕκαστον ἀστέρα τὴν πρώτην σφαῖραν τάττωσιν ὁμοίως τῇ ἀπλανεῖ καὶ ἰσοταχῶς κινημένην, καὶ τὰς μετ' αὐτὴν πά- σας μέχρι τῆς ἐν ἀστέρα ἐχέσεως τῇ ἀπλανεῖ συναποκαθιζώσας· εἰ γὰρ διαδίδωσιν ἢ ὑπερκειμένη ταῖς ὑποκειμέναις τὸ τῆς οἰκείας κινήσεως εἶδος, διὰ τί μὴ τὴν ἀπλανὴ λέγομεν ἰχυροτάτην καὶ ἐπι- κρατεσάτην πασῶν ὅσων πάσας τὰς ὑφ' αὐτὴν αὐτῇ συναποκαθιζάνειν; τὰς μὲν γὰρ τὴν κατὰ τὸν κῆκος καὶ τὴν κατὰ τὸ πλάτος κινή- σεις φερόσας, ἐπεὶ δὲ διάφοροι αὐτῇ καθ' ἕκαστον ἀστέρα, ἀναγκαῖον ἦν διαφέρειν εἶναι· ἢ δὲ κατὰ τῆς ἀπλανῆς συναποκατάστασις, ἢ αὐτὴ ὅσα πασῶν τῶν σφαιρῶν, πῶς οὐκ ἠρκείει τῇ τῆς ἀπλανῆς

συμπεριγωγῇ, ἀλλ' ἐδεήθη τῶν ταύτην τὴν κίνησιν φερόσων ἕκαστον ἀστέρα καὶ τῶν ἐκείνας ἀνελιττέσων κατὰ τὴν Ἀριστοτέλην; λέγοιεν δ' ἂν ἴσως ὅτι καὶ συναποκαθιζῶν τῇ ἀπλανεῖ τὴν αὐτὴν αὐτῇ κίνησιν τὴν ἀπ' ἀνατολῶν κινούμεναι, ἀλλὰ διάφορον ἔχουσαι τὸ μέγεθος διάφορον πάντως καὶ τὸ τάχος ἔχουσι τῆς κινήσεως· πῶς ἔν ἡν εἰκὸς ἀπολελυμένας αὐτὰς καὶ μὴ συνδεδεμένας ὑπὸ μιᾶς τῆς ἀπλανῆς τὰς διαφορὰς κινεῖσθαι κινήσεις; κατεγνώ- κότες ἔν τῆς τῶν ἀνελιττέσων ὑποθέσεως οἱ μεταγενετέροις μά- λιστα διὰ τὴν κατὰ τὸ βάθος διαφορὰν καὶ τὴν ἀνωμαλίαν τῶν κινή- σεων μὴ ἀποσώζουσιν, τὰς μὲν ὁμοκέντρον ἀνελιττέσας παρητή- σαντο, ἐκκέντρον δὲ καὶ ἐπικύκλιον ὑπέθεντο, εἰ μὴ ἄρα ἢ τῶν ἐκ- κέντρων κύκλων ὑποθέσεις ὑπὸ τῶν Πυθαγορείων ἐπενοήθη, ὡς ἄλλοι τινὲς ἰσορεῖσι καὶ Νικόμαχος καὶ Νικομάχῳ κατακολουθῶν Ἰάμβελιχος. ἴνα δὲ καὶ τῶν τῶν ὑποθέσεων τῆς χρείας ἐννοίαν τινα λάβωμεν, περὶ ἕκαστον τὴν πραγματείαν ποιούμενοι, ἐκείνῳ πρῶτον ὡς ἐπὶ καταγραφῆς ἢ κατὰ τὴν ἐκκέντρον ὑπόθεσιν τῇ κατὰ τὸν ὁμοκέντρον παραβαλλομένην. νοεῖω δὲ διὰ μέσων τῶν ζωδίων κύκλος ὁμοκέντρος ὁ ἀβγδ' περὶ κέντρον τὸ ε', ἐφ' ὃ ὑποκαίω ἢ ἡμετέρα ὄψις, καὶ διάμετρον τὴν αεγ'. εἰ μὲν ἔν ὁ ἀσὴρ ὡς ἀπὸ τῆς α' ἐπὶ τὸ β' ποιεῖ τὴν ὁμαλὴν πάροδον ἐπὶ τῆς ἀβγδ' κύκλου, φα- νερόν ὅτι τῆς ὄψεως πρὸς τῷ ε' κέντρῳ τυγχάνεσθαι, ἐάν νοήσω- μεν τὴν ἀπ' αὐτῆς ἐπὶ τὴν ἀστέρα πίπτουσαν ἀκτῖνα, ὡς τὴν αε' εὐθεῖαν καὶ αὐτὴν ὁμαλῶς συμπεριερχομένην, φανήσεται δηλαδὴ ὁ ἀσὴρ καὶ ὁμαλῇ ποίεσθαι τὴν πάροδον καὶ ἀπόσασιν αἰετὴν ἴσην ἡμῶν ἀπέχων. ἀλλ' ἐπεὶ οὐκ ὥς ὁρῶνται, ἀλλὰ πάντοτε ἀνώ- μαλον ποίεσθαι τὴν πάροδον καὶ ἄλλοτε ἄλλην ἀπόσασιν ἀφεσώ- τερες, ὡς δὴλον γίνεσθαι ἐκ τῆς τῶν μεγεθῶν διαφορᾶς, ὑποκαίω δὲ ἀβγδ' κύκλος μηκέτι ὁμοκέντρος τῷ ζωδιακῷ· οἷον ἴνα μηκέτι ἐπὶ τῆς α' τυγχάνῃ τὸ ζωδιακὸν κέντρον, ἐφ' ὃ φανερὸν τὴν ὄψιν εἶναι, ἀλλ' ἐπὶ τῆς ζ', καὶ γίνεσθαι τὴν ἀβγδ' μηκέτι ὁμοκέντρον τῷ ζωδιακῷ, ἀλλ' ἐκκέντρον πρὸς αὐτόν, καὶ ἀπογεῖσθαι αὐτὸν τὸ α', ταχέσι τὸ μέγιστον ἀπὸ τῆς κατὰ τὴν ζ' ὄψεως ἀπέχων, περιγεῖσθαι δὲ τὸ γ', τὸ ἐλάχιστον τῆς κατὰ τὴν ζ' ὄψεως ἀπέχων, ἐάν ἔν νοήσωμεν ἐπὶ τῆς ἀβγδ' ἐκκέντρον κύκλου τὴν ἀστέρα ὁμοίως ἀπὸ τῆς α' ἀπογεῖν ἐπὶ τὸ β' τὴν ἀβ' περιφέρειαν ὁμαλῶς κινούμενον καὶ εὐθεῖαν τινα ἀπὸ τῆς α' κέντρον συμπεριεχο- μένην αὐτῷ, καὶ αὐτὴν ὁμαλῶς συμπεριερχομένην. ἔξω ἔν ὡς ἢ εβ'· συμβήσεται ἔν, ἐπιζευχθείσης ἀπὸ τῆς κατὰ τὴν ζ' ὄψεως ἐπὶ τὴν ἀστέρα τῆς ζβ', ὁμαλῶς μὲν κινησάμενη τὴν ἀστέρα τὴν ὑπὸ αεβ' γωνίαν, πεφηνέναι δὲ ἐλάττωνα τὴν ὑπὸ αβζ'· ἢ γὰρ πρὸς τὸ ε' γωνία ἐκτὸς ὅσα τῆς βεζ' τριγώνου μείζων ἐστὶ τῆς ἐντὸς καὶ ἀπεναν- τίων τῆς πρὸς τῷ ζ'. ἐάν δὲ ὡς ἀπὸ τῆς γ' περιγεῖν ποίεσθαι τὴν πάροδον κινήθῃ ὁμαλῶς τὴν γδ' περιφέρειαν, ὥς καὶ τὴν εδ' εὐθεῖαν ὁμαλῶς συμπεριερχομένην, καὶ ἐπιζευχθῇ πάλιν ἀπὸ τῆς κατὰ τὴν ζ' ὄψεως τὴν ζδ' εὐθεῖαν, ἔσται πάλιν ἢ μὲν ὁμαλῶς ἀπὸ τῆς περιγεῖν πάροδος περιεχομένη ὑπὸ τῆς ὑπὸ γεδ' γωνίας, ἢ δὲ ἀνώμαλος καὶ φαινομένη ὑπὸ τῆς γζδ', καὶ μείζων ἔσται δηλονότι κατὰ τὴν ἀπὸ τῆς γ' περιγεῖν φαινομένη τῆς ὁμαλῆς διὰ τὸ μείζονα εἶναι

τὴν πρὸς τῷ ζ' γωνίαν τῆς πρὸς τῷ ε', καὶ ἔσται ἐπὶ μὲν τῆς κ' τὸ β' τῷ ἀσέρεος θέσεως ὁμαλὴ μὲν ἡ ὑπὸ αεβ', φαινόμενη δὲ ἡ ὑπὸ αζβ', διαφορὰ δὲ ἡ ὑπὸ εβζ', ἐπὶ δὲ τῆς κ' τὸ δ' τῷ ἀσέρεος θέσεως ὁμαλὴ μὲν ἡ ὑπὸ αεβ', φαινόμενη δὲ ἡ ὑπὸ γζδ', διαφορὰ δὲ ἡ ὑπὸ εζδ'. ταύτης ὅν τῆς ὑποθέσεως κ' τὸ ἀπλῆστον ἀρμόζοντος 5 τῷ εἰρημένῳ τῷ μαθηματικῷ σκοπῷ καὶ ἑτέραν ἐξεύρον τὰ αὐτὰ τῇ προειρημένῃ δυναμένῃ ἐπιδεικνύσαι, τυτέστιν ὥστε ὁμαλῶς τῶν ἀσέρεων κινεμένων ἀνωμάλως αὐτὺς φαίνοιντο διεξιώντας τὰς τῷ διὰ μέσων τῶν ζωθίων κύκλῳ περιφερείας. νοεῖται γὰρ πάλιν ὁ αβγδ' κύκλος ὁμοκέντρος τῷ διὰ μέσων περὶ κέντρον τὸ ε', ἐφ' ὃ 10 πάλιν ἡ ἡμετέρα ὄψις, ὁ δὲ ἀσὴρ μὴ ἐπ' αὐτὸ ποίεμενος τὴν κίνησιν, ἀλλ' ἐπὶ τῷ ζηθκ' κυκλικῷ καλυμένῳ ἐπικύκλῳ, τὸ α' κέντρον πάντοτε ἔχοντος ἐπὶ τῆς τῷ αβγδ' κύκλῳ περιφερείας, ὥστε κ' μὲν τῷ ζ' ἀπογείστον ὁμοίως γίνεσθαι τὴν ἀστέρα, κ' δὲ τῷ θ' περιγείστον· καὶ δὴλον ὅτι ὅταν μὲν ὁ ἐπικύκλος τῷ αβ' περιφέρειαν 15 ὁμαλῶς κινήθῃς γένῃ) κ' τὸ β', συμπεριλαβόμενης πάλιν καὶ τῆς εβ' ὁμαλῶς, ὁ δὲ ἀσὴρ ἀπὸ τῷ ζ' ἀπογείνῃ ὡς ἐπὶ τῷ ἡ ποίεμενος τὴν ἀπόδοσιν τὴν ζῇ πάλιν ὁμαλῶς κινήθῃ καὶ ἐπιζεύξωμεν ἀπὸ τῆς κ' τὸ ε' ὄψεως τὴν ἐν εὐθείᾳ, ὁμαλῶς μὲν πάλιν ὁ ἀσὴρ περιεχθεὶς ἔσται ὑπὸ τῷ ἐπικύκλῳ τὴν αβ' περιφέρειαν, τυτέστι τὴν 20 ὑπὸ αεβ' γωνίαν, φαίνο) δὲ τὴν ὑπὸ ακη' μείζονα τῆς ὁμαλῆς. διαφορὰ δὲ αὐτῶν γίνε) ἡ ὑπὸ βεγ' γωνία. ὅταν δὲ ἀπὸ τῷ ζ' ἀπογείνῃ μὴ ὡς ἐπὶ τὸ ἡ ποίη) τὴν ἀπόδοσιν, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ κ', ἡ μὲν ἡ ἀπὸ αεβ' γωνία πάλιν ἔσται τῆς ὁμαλῆς παρόδῃ, ἡ δὲ ἡ ὑπὸ κεβ' ὥστε ἡ τοιαύτη ὑπόθεσις δύνα) πρὸς τοῖς ἀπογειοτέροις τὰς 25 τῶν ἀσέρεων παρόδους καὶ μείζοντας καὶ ἐλάττωνας ἀποδεικνύσαι, μείζοντας μὲν δηλονότι ὅταν ὁ ἀσὴρ ἀπὸ τῷ ἀπογείνῃ τῷ ἐπικύκλῳ ἐπὶ τὰ αὐτὰ τῷ κύκλῳ ποιή) τὴν ἀπόδοσιν, ἐλάττωνας δὲ ὅταν ἐπὶ τάναντία. ἡ δὲ κατ' ἐκκέντρον αἰεὶ τὴν μὲν πρὸς τῷ ἀπογειοτέρῳ φαινόμενην ἐλάττωνα τῆς ὁμαλῆς, ἐπεὶ καὶ πάντοτε ἡ ὑπὸ αζβ' 30 φαινόμενη ἐλάττωνας ἐστὶ τῆς ὑπὸ αεβ' ὁμαλῆς. τῶν τῶν ὑποθέσεων ἑκατέρα τὴν ἀστρολογικὴν σκοπὴν ἀποδίδωσιν ἰδίᾳ λαμβανόμενον, πλὴν ὅτι ἐπὶ τῆς σελήνης ἀμφὸν δέον) συντιθεμένων τὴν γὰρ φέροντα τὴν σελήνην ἐπικύκλον ἐπὶ ἐκκέντρον κύκλῳ περιεγόμενον ὑποτίθεν), ἵνα σωθῇ τὰ φαινόμενα ὑπ' αὐτῆς. αὐτὴ δὲ 35 αἱ ὑποθέσεις καὶ ἀπλῆστοι τῶν προτέρων εἰσὶν, ὅς δοξασθῇ τὰς αὐτὰ σώματα ὑράνια ἀναπλάττειν, καὶ σώξουσιν τὰ φαινόμενα τὰ τε ἄλλα καὶ μάλιστα τὰ περὶ τὸ βάθος καὶ τὴν ἀνωμαλίαν. ὅτε δὲ τὸ ἀξιωμα τῷ Ἀριστοτέλει φυλάττωσι τὸ βυλόμενον πᾶν κυκλοφορητικὸν σῶμα περὶ τὸ πάντες μέσον κινεῖσθαι. ἀλλ' ὅδε ἡ τῆς 40 ἀπορίας λύσις ἡ εἰρημένη χώραν ἔχει λοιπόν, δι' ἣν οἱ λόγοι πάντες ἔτι κεκίνη)· ὅδε γὰρ ὁ ἀνισασμὸς ἔτι ἔχει χώραν, εἴπερ μηκέτι ἀληθὲς τὸ εἰρημένον ὅτι ἡ μὲν πρώτη φορά μία ἔσα πολλὰ κινεῖ τῶν θείων σωμάτων, αἱ δὲ πολλὰ ἔσαι ἐν μόνον ἑκάσῃ· ὅ γὰρ πολλὰ σώματα κινῶσιν αἱ πρὸ τῆς τελευταίας καὶ τῆς ἐν ἄστρον 45 ἐχούσης. καὶ ταῦτα τὰ ἄτοπα ἐπάγει ταῖς ὑποθέσεσιν ὁ Σωσιγένης, ὅδε τῇ τῶν ἀνεπιτησῶν ἀρεσκόμενος διὰ τὰς εἰρημένας ἐμπροσθεν αἰτίας. ἀλλὰ πρὸς μὲν τὸ πρῶτον ἐνίστασθαι ἀνάγκη

τὸς νομίζοντας καὶ τὸς ἀσέρας ἐμφύχους ὄντας ἰδίαν ἔχειν κίνησιν· ὅδε γὰρ μέρη μόνον εἰσὶ τῷ ὕρανῳ, ἀλλὰ καὶ ὅλως καθ' αὐτὸν ἑκα- 5 στος· ἀληθὲς ὅν ἂν εἴη μᾶλλον ἀξιωμα τὸ λέγον ὅτι πᾶν τὸ κυκλοφορητικὸν σῶμα περὶ τὸ ἑαυτὸ κέντρον κινεῖ)· διὸ ὅσα μὲν τῶν ὑράνιων σωμάτων μέσον ἔχει τὸ πάντοτε μέσον, ἀληθὲς εἰπεῖν περὶ τὸ μέσον τῷ πάντες κινεῖσθαι, ὅσα δὲ ἐκτὸς ἐκείνου τῷ μέσῳ ἐπὶ μερικώτερον ὄντα, περὶ τὸ ἑαυτῶν κινεῖ) μέσον, ὥσπερ οἱ ἀσέρες καὶ οἱ ἐπικύκλοι καὶ οἱ ἐκκέντροι, εἴπερ ἔστι καὶ τοιαῦτα ἐν τῷ ὕρανῳ σώματα, καὶ ταῦτα δὲ κινεῖ) περὶ τὸ πάντες μέσον, καὶ μὴ τὴν ἰδίαν κίνησιν ἀλλὰ τὴν τῆς φέρεσθαι αὐτὰ σφαίρας, ὁμοκέντρον τῷ παντὶ ὕψους. καὶ ταύτη γὰρ καὶ ὁ τῷ Ἀριστοτέλει λόγος ἀληθὲς ἂν εἴη ὅτι πᾶν κυκλοφορητικὸν σῶμα περὶ τὸ μέσον φέρε) τῷ 10 πάντοτε, εἰ μὴ προδείξῃ τις ὅτι κ' τὴν ἰδίαν κίνησιν φέρε). ἡ δὲ λύσις τῆς ἀπορίας μερικῶς ἔχει χώραν καὶ ἐπὶ τῶν τῶν ὑποθέσεων. καὶ γὰρ ἐπὶ τῶν ἀληθῶς πῶς εἰπεῖν ὅτι ἀνισάζει ἡ φύσις καὶ ποιεῖ τινὰ τάξιν τῇ μὲν μιᾷ φορά πολλὰ ἀποδίδουσα σώματα, τῷ δὲ ἐνὶ σώματι πολλὰςφοράς· καὶ γὰρ μίαν ἔκαστον τὴν ἰδίαν κίνη) κίνησιν, ἀλλὰ καὶ τὴν τῆς ἀπλανῆς πάντα κινεῖ) τὰ ὑπ' αὐτὴν, καὶ οἱ ἐπικύκλοι ταύτην τε καὶ τὴν τῶν ὁμοκέντρον ἢ ἐκκέντρον, καὶ ὁ ἀσὴρ, ὃν ἐν σῶμα εἶπε, τὴν τε τῷ ἐπικύκλῳ καὶ τῷ ὁμοκέντρον ἢ ἐκκέντρον καὶ τὴν τῆς ἀπλανῆς. ἔτι δὲ καὶ οἱ ἐκκέντροι κύκλοι ὅκ 15 ἂν εἴεν κύκλῳ κινούμενοι, εἴπερ μὴ περὶ μέσον ἀλλὰ περὶ τὸ ἔξω τῷ μέσῳ κινῶν), ἐν τε τῷ γράφεσθαι ἐπιλαμβάνοντες τόπον καὶ καταλείποντες κενὸν ἀναγκαῖον εἶναι, τό τε γῆμα αὐτῶν ἀλλόκοτον ἔσται τῷ ἐντὸς αἰεὶ μέρος τῷ ἐκτὸς ἀποτεμένοντος. μήποτε δὲ πάντα διαφευξόμεθα ταῦτα ἐκκέντρον σφαίρας ὁμοκέντροις ἐναρμόζοντες, καὶ τὴν ὁμοκέντρον περὶ τὸ ἑαυτῆς κέντρον κινεμένην περάγειν λέγοντες τὴν ἐκκέντρον, καὶ αὐτὴν περὶ τὸ αὐτῆς κέντρον κινεμένην. καὶ πάσας τελείας ἐρῶμεν σφαίρας, μὴ δεδοικότες ἐπ' 20 ἐκείνων τὸ σῶμα διὰ σώματος χωρεῖν. καὶ ἄλλας δὲ ἀστρονομικὰς ἀπορίας ὅκ ὀλίγας ὁ Σωσιγένης ἀπορεῖ καὶ πρὸς ταύτας τὰς ὑποθέσεις εὐφυνῶς, ὡς ἄλλης ἂν εἴη χολῆς ἐπισκέπτεσθαι· νῦν δὲ ἐδόκει τὸς περὶ τῷ ὕρανῳ καὶ τῶν ὑράνιων κινήσεων λόγους ἀνερευνῶντα, καὶ τὰς ἀποδείξεις βεβαιωσάμενον δι' ὧν ἐγκύκλιό τε καὶ ὁμαλῆς 25 καὶ τεταγμένα ἐδείχθησαν, ἐπειδὴ φαίνον) ἀνωμαλοῖ τε καὶ ἀνόδους ἔχουσαι καὶ καθόδους, ἔνοιαν παραχρῆν τίνων ὑποτεθέντων δι' ὁμαλῶν καὶ ἐγκυκλιῶν καὶ τεταγμένων κινήσεων οἱ τε παλαιοὶ ἀστρονόμοι καὶ οἱ μεταγενέστεροι σώξουσιν τὰ φαινόμενα. εἰ ὅν μᾶλλον τοῖς περὶ τῷ ὕρανῳ λόγοις τῷτο πρέπει ἢ περὶ τοῖς περὶ τῆς πρώτης φιλοσοφίας, μηδεὶς ἡμῶν αἰτιάσθαι τὴν πλείονα τῷ λόγῳ παρέκ- 30 βασιν, εἰ κ' καιρὸν εἴη γεγεννημένη (*). Simpl. f. 120-124.

ἔλεγον οἱ Πυθαγόρειοι πῦρ εἶναι δημιουργικὸν περὶ τὸ μέσον 293α τε καὶ κέντρον τῆς γῆς τὸ ἀναθάλλον τὴν γῆν καὶ ζωοποιῶν, καὶ τὴν 20 περὶ αὐτὴν φυλάττον διακόσμησιν· ἄστρον δὲ τὴν γῆν ὡς ὄργανον

(*) p. 293 a 11. in hoc autem non videtur Alexander recte sensisse, siquidem in suae explicationis margine colligit id secundum imaginationem dictum esse. Themist. f. 34.

χὺ αὐτὴν ἔσαν. ἡ δὲ ἀντίχθων αὐτοῖς τὴν σελήνην ἐδῆλν· αἰθρία γὰρ γῆ προσήγορεύετο κτ' τὴν εἰς ἰβ' τομὴν τῷ παντός, ἐν ᾗ τρία τὰ χοιχεία παρελάμβανον· τὸτο δὲ τ' ἄστρον φερόμενον νύκτα χὺ τὴν ἡμέραν ποιεῖν διὰ τ' ἐν ἀπὸ τῆς σκιάς αὐτῆς κῶνον εἶναι νύκτα, ἡμέραν δὲ τ' καταλαμβάνονεν αὐτῆς ἐν ἡλίῳ. p. 293 b 1. διὸ 5 χὺ Διὸς πύργον χὺ φυλακὴν αὐτ' (τ' πῦρ) ἀπεφάναντο. ἐκάλεον δὲ αὐτ' χὺ Ἑστίας οἶκον χὺ Διὸς θρόνον, χὺ τὰς φρυγρικὰς δυνάμεις τῶν τῶν θεῶν δεχομένων τῷ κέντρῳ χὺ συνοχῆς ὄντος τῷ παντὶ αἰτίῳ. διὸ χὺ πλεχθῆναι τὴν τῷ παντὸς ψυχὴν ἐκ μέσῃ πρὸς τὸν ἑκατον ἑρανόν, διὰ τ' πεπλέχθαι, φησὶν, ὡς τὰς φρυγ- 10 τικὰς αὐτῆς δυνάμεις ἐν τούτοις ἰδρυμένας. ib. v. 6. ἐντεῦθεν τὸν ἔλεγχον προάγει. χετλιαστικῶς δὲ κτ' τ' σύνηθες προάγει αὐτόν, ὡς χὺ ὁ Δημοκρίτης "Ἀνδροτίων, ὦ γῆ χὺ θεοί." cod. Coisl. 166.

τῶν πεπερασμένων τὸν κόσμον λεγόντων οἱ μὲν πλείους ἐπὶ τῷ 15 μέσῃ κείῳ λέγουσι τὴν γῆν, ὥσπερ Ἐμπεδοκλῆς χὺ Ἀναξίμανδρος χὺ Ἀναξίμενης χὺ Ἀναξαγόρας χὺ Δημόκριτος χὺ Πλάτων· ἀντιφάσκουσι δὲ οἱ Πυθαγόρειοι (τῷτο γὰρ σημαίνει τ' ἐναντίως), ὅτι περὶ τ' μέσον λέγοντες αὐτήν, ἀλλ' ἐν μὲν τῷ μέσῳ τῷ παντὸς πῦρ εἶναι φασί, περὶ δὲ τ' μέσον τὴν ἀντίχθονα φέρεσθαι φασί, 20 γῆν ἔσαν χὺ αὐτήν, ἀντίχθονα δὲ καλυμένην διὰ τ' ἐξ ἐναντίας τῇδε τῇ γῇ εἶναι. μὲν δὲ τὴν ἀντίχθονα ἡ γῆ ἦδε, φερομένη χὺ αὐτὴ περὶ τ' μέσον, μὲν δὲ τὴν γῆν ἡ σελήνη (ἔτω γὰρ αὐτὸς ἐν τῷ πέρατι τῶν Πυθαγορικῶν ἰσορεῖ)· τὴν δὲ γῆν ὡς ἐν τῶν ἄστρον ἔσαν κινωμένην περὶ τ' μέσον κτ' τὴν πρὸς τὸν ἥλιον χέσιν νύκτα χὺ 25 ἡμέραν ποιεῖν· ἡ δὲ ἀντίχθων κινωμένη περὶ τ' μέσον χὺ ἐπομένη τῇ γῇ ἔχ' ὁρᾶν ὑφ' ἡμῶν διὰ τ' ἐπιπροσθεῖν ἡμῖν αἰεὶ τ' τῆς γῆς σῶμα... τέλειον γὰρ ἀριθμὸν ὑποθέμενοι τὴν δεκάδα ἐβέλοντο χὺ τῶν κυκλοφορητικῶν σωμάτων τὸν ἀριθμὸν εἰς δέκα συνάγειν (*). θέντες ἔν, φησὶ, τὴν ἀπλανῆ μίαν χὺ τὰς πλανωμένας 30 ἐπ' αὐτὴν τὴν γῆν ταύτην σὺν τῇ ἀντίχθονι, τὴν δεκάδα ἐπλήρωσαν. χὺ ἔτω μὲν αὐτὸς τὰ τῶν Πυθαγορείων ἀπεδέξατο. οἱ δὲ γνησιώτερον αὐτῶν μεταχόντες πῦρ μὲν ἐν τῷ μέσῳ λέγουσι τὴν δημιουργικὴν δύναμιν τὴν ἐκ μέσῃ πᾶσαν τὴν γῆν ζωογονῆσαν χὺ τ' ἀπεψυγμένον αὐτῆς ἀναβάλπυσαν. διὸ οἱ μὲν Ζανὸς πύργον 35 αὐτ' καλῶσιν, ὡς αὐτὸς ἐν τοῖς Πυθαγορικοῖς ἰσόρησεν, οἱ δὲ Διὸς φυλακὴν, ὡς ἐν τούτοις, οἱ δὲ Διὸς θρόνον, ὡς ἄλλοι φασίν. ἄστρον δὲ τὴν γῆν ἔλεγον ὡς ὄργανον χὺ αὐτὴν χρόνον· ἡμερῶν γάρ ἐστιν αὕτη χὺ νυκτῶν αἰτία. ἡμέραν μὲν γὰρ ποιεῖ τ' πρὸς τῷ ἡλίῳ μέρος καταλαμβάνονεν, νύκτα δὲ τ' κτ' τὸν κῶνον τῆς γινομένης ἀπ' 40 αὐτῆς σκιάς. ἀντίχθονα δὲ τὴν σελήνην ἐκάλεον οἱ Πυθαγόρειοι, ὥσπερ χὺ αἰθρία γῆν, χὺ ὡς ἀντιφράττουσαν χὺ ἐπιπροσθεῖσαν τῷ ἡλιακῷ φωτί, ὅπερ ἴδιον γῆς, χὺ ὡς ἀποπερατῆσαν τὰ ἑράνια, καθάπερ ἡ γῆ τὰ ὑπὸ σελήνην. Simpl. f. 124.

293 a 28. ταύτης τῆς δόξης νεώτερος μὲν Ἀριστοτέλης Ἀρχέδημος γέ- 45 γονε· πρὸ δὲ Ἀριστοτέλους τίνες ἔτι εὐδοκίαν, ἐκ τῆς ἰσορίας,

(*) ornareque conantur contumeliosis verbis orationem suam. Themist. f. 34.

φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, ζητητέον. μήποτε δὲ ἔχ' ὡς ἄλλων τινῶν παρὰ τὸς Πυθαγορεῖς δοξασάντων ἔτι εἶπεν "πολλοὺς δ' ἂν χὺ ἑτέροις συνδόξειεν." id. f. 124 b.

τῶν δὲ ἡ τοιαύτη δόξα, ἔκ εἶπε. λέγει δὲ ὁ Ἀλέξανδρος 293 b 21. ὅτι δύναται τῷτο χὺ ὡς Πυθαγορείων τινῶν ταύτης γενομένην τῆς δόξης ἀκέραιον. τεκμήριον δὲ ἐπισημαίνεται τῷ λόγῳ τῷδε τ' τὴν σελήνην πλεονακίς ἐκλείπειν ἥπερ τὸν ἥλιον· διὰ γὰρ τ' μὴ μόνον ὑπὸ τῆς γῆς ἀλλὰ χὺ ὑπὸ τῶν ἄλλων τῶν σωμάτων τῶν περὶ τ' μέσον κινωμένων ἀντιφράττεσθαι, πλεονακίς αὐτὴν ἐκλείπειν. id. f. 125 b.

ἐπάγει ὅτι ἔνιοι χὺ κειμένην αὐτὴν ἐπὶ τῷ κέντρῳ λέγουσιν 293 b 30. εἰλεῖσθαι χὺ κινεῖσθαι, ὥσπερ ἐν τῷ Πλάτωνος Τιμαίῳ (p. 40) γέγραπται... τ' δὲ ἰλλομένην, εἴτε διὰ τῷ ἰώτῃ γράφει, τ' δεδεμένην δηλοῖ· χὺ ἔτι χὺ Ἀπολλωνίος ὁ ποιητῆς (1 129)

δεσμοῖς ἰλλόμενον μεγάλων ἀπεσείστατο νῶτον, χὺ Ὀμηρος (Il. 13 572)

ἰλλάσιν ἔκ ἐθέλοντα βίη δῆσαντες ἄγασιν. εἴτε διὰ τῆς εἰς διφθόγγου γράφειτο, χὺ ἔτι εἰς εἰργομένην δηλοῖ, ὡς χὺ Αἰχὺλος ἐν Βασσάrais. χὺ ὅτι τ' ἰλλομένην ἔτι εἰς ὑπὸ τῷ Πλάτωνος εἰρηγῶ, δηλοῖ τὰ ἐν Φαίδωνι (p. 109) περὶ τῆς γῆς εἰρημένα, ἐν οἷς φησὶν "ἰσόρροπον γὰρ πρῶγμα ὁμοίῳ τινὸς ἐν μέσῳ τεθὲν ἔχ' ἔξει μᾶλλον ὑδὲ ἥττον ὑδαμόσε κλιθῆναι." δηλοῖ δὲ χὺ τ' τῷ Τιμαίῳ ῥητόν, ὅπερ ὁ Πλάτων ἐν τούτοις παρέξεσεν, ἔτι εἰς ἔχον "Γὰρ δὲ ἐν μέσῳ ἰδρυμένα, ἐστὶ θεῶν, ὅρος τ' ὄρφνας χὺ 25 ἀσὺς γίνεσθαι, δύσις τε χὺ ἀνατολὰς γεννῶσα κτ' ἀποτομὰς τῶν ὀρίζοντων· πρέσβις δὲ ἐν τῷ τῶν ἐντὸς τῷ ἑρανῷ σωμάτων." εἴτα ὀλίγα εἰπὼν περὶ τῶν ἄλλων χοιχείων ἐπάγει "ὥς εἰς πάντων χὺ βάσις τῶν ἄλλων ἡ γὰρ χὺ ἥρεται ἐπὶ τὰς αὐτὰς ῥόπας". τῆς δὲ λέξεως δηλώσεως μὲν ὡς ἐπὶ τὸ δεδεμένην, ὡς αἱ παραθεῖσαι χρήσεις ἐσήμαινον, δηλώσεως δὲ χὺ τ' συσσεφομένην, ὅταν 30 διὰ τῆς εἰς διφθόγγου γράφει, πρῶτον μὲν δι' ἐνὸς τῷ λ' γράφει, ἔπειτα χὺ ἐπὶ τῶν κυκλικῶν σχημάτων λέγει τ' συνεγράφθαι, καὶ ἀκίνητα ἡ. πρὸς δὲ τούτοις καὶ ἑκάτερον ἡ λέξις σημαίνει, χὺ τ' δεδεμένην χὺ τ' κινωμένην, πῶς ἔδει τῷ Πλάτωνος ἀποδέχεσθαι τὸν λόγον τῷ Τιμαίῳ παραξέοντος; id. ib.

ἐντεῦθεν πρὸς Πλάτωνα αἰνίττει... τ' εἰλεῖσθαι σπεύδει διὰ 293 b 31. πολλῶν ὁ Σιμπλίκιος συμβιβάζει χὺ ἐκ τῶν τῷ Πλάτωνος ῥήσεων νοεῖν ἡμᾶς, εἰ μὲν διὰ τῶν γράφομεν, ἀντὶ τῶν δεσμεύει, εἰ δὲ διὰ τῆς διφθόγγου, ἀντὶ τῶν λέγει δὲ σφάλμα γραφικόν εἶναι τ' κινεῖσθαι. ἰλλεῖσθαι, καὶ διὰ τῶν λ', τ' δεσμεύει δηλοῖ· ὅθεν χὺ τ'

ἰλλάσι δ' ἔκ ἐθέλοντα βίη δῆσαντες ἄγασιν, καὶ διὰ διφθόγγου, χὺ ἔτι εἰς εἰργομένην... ὡς Αἰχὺλος ἐν Βασσάrais. χὺ ὁ μὲν Πλάτων ἔτι εἰς χαρῶν, ὁ δὲ Ἀριστοτέλης ἀντὶ τῶν βιάζεσθαι κινεῖσθαι γράφει, ὅτε χὺ μᾶλλον διὰ τῆς εἰς διφθόγγου. Ἡρακλείδης ὁ Ποντικὸς κινεῖσθαι περὶ τ' μέσον τὴν γῆν, τὸν δὲ ἑρανὸν ἡρεμεῖν ὑποθέμενος, σῶζειν ἔτι τὰ φαινόμενα. cod. Coisl. 166.

293^b οἱ δὲ τυμπανοειδῆ λέγουσιν. ἐν τῷ κέντρῳ δὲ ὄσαν τὴν γῆν
 34. καὶ κύκλῳ κινημένην, τὴν δὲ θρανὸν ἡρεμεῖν Ἡρακλείδης ὁ Ποντι-
 κὸς ὑποθέμενος, σώζειν ὥσπερ τὸ φαινόμενον. Simpl. f. 126.

294^a εἰπὼν μόνιμον εἶναι τὴν γῆν διὰ τὸ τυμπανοειδὲς σχῆμα, ἐπὶ-
 9. γαγεν ὅτι πολλοὶ τυγχάνουσιν εἰρημένοι τρόποι τῆς καὶ τὴν γῆν δια-
 θέσεως, ὧν τινὲς μὲν πρὸς κίνησιν αὐτὴν τινὲς δὲ πρὸς μόνην ἐπι-
 τήθειον εἶναι λέγουσιν, ὥσπερ ὁ νῦν εἰρημένος πρὸς μόνην. id.
 f. 126 b.

294^a καὶ πρῶτον μνημονεύει τῶν μένειν λεγόντων (τὴν γῆν) διὰ τὸ
 10. ἄπειρον αὐτὴν εἶναι, ὥσπερ Ξενοφάνης ὁ Κολοφώνιος, δευτέρων
 δὲ τῶν ἐφ' ὕδατος ὀχυμένην μένειν, ὡς Θαλῆς ὁ Μιλήσιος, τρί-
 των δὲ τῶν λεγόντων μένειν αὐτὴν ἀνεχομένην ὑπὸ τῶ ὑποκειμένῳ
 αἰέρος, ὃν ἐπιποματίζει πλατεῖα ἔσα καὶ τυμπανοειδὲς ἡ γῆ, καὶ ὃ
 συγχωρεῖ ἀναχωρεῖν. ἔτω δὲ Ἀναξιμένης καὶ Ἀναξαγόρας καὶ Δη-
 μόκριτος ἐδόκουν λέγειν. τετάρτων τῶν περὶ Ἐμπεδοκλέα τῶν τὴν
 15. δίνην τῶ θρανῷ τῆς μονῆς τῆς γῆς αἰτιωμένων, καὶ πέμπτων τῶν
 τὴν ὁμοιότητα καὶ τὴν ἰσορροπίαν αἰτίαν τῆς μονῆς λεγόντων, ὡς
 Ἀναξίμανδρος καὶ Πλάτων. . . τάχα καὶ ἀλογωτέρας, τετέστιν ἀρ-
 γοτέρας, διανοίας ἐστὶ τὸ μὴ θαυμάζειν πῶς κτλ. id. ib.

294^a καὶ τῆτο δὲ ἄξιον ἀπορίας περὶ τῶ αὐτῷ φησί, πῶς ἄνωθεν
 13. καταφερομένων μορίων τῆς γῆς, εἴ τις πρὸ τῶ πεσεῖν αὐτὰ ἀπο-
 σπῶ τι αἰετὴ τὴν ὑποκειμένην γῆν, μένει φερόμενα ἕως ἂν ἀντε-
 ρείδῃ τι αὐτοῖς, ἡ δὲ ὅλη γῆ μηδενὸς κάτωθεν ἀντερείδοντος ὃ
 φέρεται ἄλλῃ ἡρεμεῖ. διὰ ταῦτα μὲν γάρ, φησί, τὸ ἀπορεῖν περὶ τῆς
 γῆς ἐγένετο φιλοσόφημα πᾶσι· φιλόσοφον καὶ ὅντως ἐστὶ τὸ τὰς
 25. αἰτίας τῶν ὄντων ζητεῖν. τὸ δὲ περὶ τὰς τέττα λύσεις μὴ φυλά-
 ξασθαι τὸ μᾶλλον ἀτόπως εἶναι τῆς ἀπορίας, θαυμάσειεν ἂν τις·
 δοκεῖν καὶ λύειν τὴν ἐν τέτοις ἀπορίαν βεβληθέντες πλείονος ἀπορίας
 ἀξίους προχωρῶν. ἔτω μὲν ὃ Ἀλέξανδρος ἐξηγήσατο τὴν λέξιν,
 ἔτω γράψας “τὸ δὲ περὶ τὰς τέττα λύσεις μὴ μᾶλλον ἀτόπως
 εἶναι δοκεῖν,” καὶ ὡς ἐλλειψῆς τὸ πλήρες, ὡς εἴρηται, ἀποδύς. μὴ-
 ποτε δὲ καὶ ἄνωθεν ἔχη ἡ λέξις συντόμως, ὃ μέντοι ἐλλειπῶς ἀπηγ-
 γελῆται· εἰπὼν καὶ ὅτι τὸ μὴ ἀπορεῖν εἰκότως ἐγένετο φιλοσόφημα
 πᾶσιν, ἐπάγει “τὸ δὲ περὶ τὰς τέττα λύσεις μὴ μᾶλλον ἀτόπως
 εἶναι δοκεῖν τῆς ἀπορίας,” τὸς ἔτω λύοντας δηλονότι, θαυμάσειεν
 35. ἂν τις, ὡς τὸ ἀτόπως μὴ πρὸς τὰς λύσεις ἀκρίβειαν ἀλλὰ πρὸς τὸς
 λύοντας. ἐγὼ μέντοι πᾶσι τῶν ἀντιγράφων ἡδύρον ἔως ἔχοντα
 “τὸ δὲ τὰς περὶ τέττα λύσεις μὴ μᾶλλον ἀτόπως εἶναι δοκεῖν,” καὶ
 ἔστιν ἔτι καταλληλότερον. id. ib.

294^a ἀγνοῶ ἐγὼ, τοῖς Ξενοφάνης ἔπεισι τοῖς περὶ τέττα μὴ ἐντυ-
 25. χῶν, πότερον τὸ κάτω τῆς γῆς μέρος ἄπειρον λέγων διὰ τῆτο
 μένειν αὐτὴν φησίν, ἢ τὴν ὑποκάτω τῆς γῆς τόπον καὶ αἰθέρα ἄπει-
 ρον, καὶ διὰ τῆτο ἐπ' ἄπειρον καταφερομένην τὴν γῆν δοκεῖν ἡρε-
 μεῖν. ἔτε καὶ Ἀριστοτέλης διεσάφησεν ἔτε τὰ Ἐμπεδοκλέους ἐπὶ
 διαρίξει σαφῶς· γῆς καὶ βάθῃ λέγοιτ' ἂν καὶ ἐκεῖνα εἰς ἂ κατέισιν.
 45. ἀλλὰ ταύτην μὲν τὴν δόξαν ὃδὲ ἀντιλογίας ἤξισεν ὡς παντελῶς
 ἀπίθανον· ἐπ' αὐτῇ δὲ τὴν Θαλῆ τῶ Μιλήσιος τίθησιν, ἐφ' ὕδα-
 τος λέγοντος ὀχέειν τὴν γῆν ὥσπερ ξύλον ἢ ἄλλο τι τῶν ἐπινη-

χεῖται τῷ ὕδατι πεφυκότων. πρὸς ταύτην δὲ τὴν δόξαν ὁ Ἀριστο-
 τέλης ἀντιλέγει, μᾶλλον ἴσως ἐπικράτησαν διὰ τὸ παρ' Αἰγυπτίοις
 ἔτις ἐν μύθῳ σχήματι λέγεσθαι καὶ τὴν Θαλῆ ἴσως ἐκείθεν τὴν λό-
 γον κεκομικέναι. . . id. f. 127.

μὲν τὴν κατακλυσμὸν καὶ ἦν τῶν φυσικῶν ἀρχαιότατος ὧν
 294^b ἔτος ὁ Μιλήσιος, ἔπερ ἡ δόξα αὐτῇ ἐστὶ, τὸ ὅτι ἡ γῆ ἐφ' ὕδατος
 29. καί. φασὶ δὲ τῆτον τὴν Θαλῆν ὑπὸ τῶ Φαραῶ μετακαλεῖσθαι
 ὡς τῷ παρ' ἡμῶν Μωϋσῇ τὰ περὶ φύσεως καλῶς ἐκπαίδευσεν·
 νῦν νοθευσάμενος καὶ τὴν Μωϋσέα ὁ Φαραῶ, ὡς καὶ τῶν γραφῶν
 τῶν ἡμετέρων μαθάνομεν, πάσας τὰς διὰ γραμμάτων παιδείας
 ὡς ἄριστα μαθεῖν τὴν τοῖτον ἐσπύδαζε. τὸ δὲ τοῖτον δόγμα, τὸ
 ὅτι ἡ γῆ τοῖς ὕδασι ὑπανάχευται, ὁ Θαλῆς ἐξ Αἰγύπτου μετακεκό-
 μικεν. cod. Reg. 1853.

τὸ καὶ τυχὸν μόνον ἐμβληθὲν εἰς ὕδωρ ἔχ' ἴσα, ἕως ἂν εἰς
 294^b τὴν πυθμένα τῶ ὕδατος ἔλθῃ (τῆτο καὶ σημαίνει τὸ βυθίζεσθαι), καὶ
 5. βάττον φέρεται τὸ μείζον. Simpl. f. 127.

καλεψύδραν λέγεσθαι φησιν ὁ Ἀλέξανδρος τὰ σενοῦν μὲν ἔχοντα
 294^b τὸ σῶμα, τρήσεις δὲ τινὰς ἐν τῷ πυθμένι. ταῦτα ἔν τὰ ἀγγεῖα,
 20. ἐμφραττόντων ἡμῶν τὸ σῶμα βαπτιζόμενα ἐν τῷ ὕδατι, ἐπὶ τὴν
 βάσιν ὅθεν εἰσδέχονται διὰ τὸ πεπληρωμένον πνεύματος μὴ δυνα-
 μένε μεταστῆναι καὶ ὑποχωρῆσαι τῷ ὕδατι διὰ τὸ πεφράχθαι τὸ
 σῶμα. cod. Coisl. 166.

εἶδος ἀγγεῖον ἡ καλεψύδρα ἐστὶ, τὸ αὐτὸ δὲ καὶ ὑδράρπαξ παρὰ
 τισιν ὀνομάζεσθαι, ἔχον δὲ ἄνωθεν μίαν ὀπὴν καὶ πάντῃ πλατεῖαν,
 κάτω δὲ πάλιν πολλὰς τε καὶ πάνυ μικράς. εἰ γὰρ τις τὴν ἄνω τε
 καὶ πλατεῖαν ὀπὴν ἐπιφράξας ἐπικαλύψειεν, εἴτα τὸ τοῖτον ἀγγεῖον
 καθ' ὕδατος τινος ἐπαφήσειεν, ὃδὲ μικρὸν τι ἐνδοθεν ὕδωρ εἰσρυ-
 σσει διὰ τῶν μικρῶν τε καὶ πάντῃ σενωτάτων ὀπῶν τῶν κάτωθεν
 ὄντων· γέμει καὶ αἰέρος τὸ τοῖτον ἀγγεῖον, ὃς ἔχει πόθεν ποῖ
 25. διεξέλθῃ τῆς πλατείας ὅπῃς τῆς ἄνωθεν ἔσσης ἐμπεφραγμένης,
 ὡς ἔφημεν. ταῦτ' ἄρα καὶ ἐπεὶ σῶμα διὰ σώματος ὃ χωρεῖ, ὃδὲ
 μικρὸν ὕδωρ ἐν τῷ ἀγγεῖῳ εἰσέρχεται λεπτομερεσάτω σώματος,
 αἰέρος δηλαδή, γεγεμισμένῳ, ὡς προεῖρηκεμεν. ὑδράρπαξ δὲ τὸ
 τοῖτον ἀγγεῖον καλεῖται, ὅτι οἱ ἐν χώραις τισὶν ἀλλοδαπαῖς περι-
 πλέοντες, ἐπὰν ποτίμῳ ὕδατι ἐν ἐνδείᾳ γενήσονται, χαλῶσι τὸ
 τοῖτον ἀγγεῖον ἐν τῇ θαλάσῃ, πλην ἔχ' ὅλον, ἀλλὰ μέχρι τῶ
 μέσῃ τῷ θαλασσῷ ἑῶσιν ἐμβαπτίζεσθαι ὕδατι· ὅθεν καὶ διὰ τῶν
 σμικροτάτων ὀπῶν τῶν κάτωθεν ὄντων, πλην καὶ τῆς ἄνωθεν ὀπῆς
 τῆς πλατείας ἡνυγμένης, τὸ λεπτομερέστερον τε καὶ καθαρώτερον
 ὕδωρ τῶ ἀγγεῖον ἐνδοθεν εἰσρέον δεχόμενοι βάττον ὑφαρπάξουσιν τε
 καὶ πίνουσιν ὕδωρ γλυκὺ τε καὶ πόσιμον· τὸ καὶ παχυτέρον καὶ ὑλικώ-
 40. τερον ἄτε λεπτοτάτων καὶ πάνυ βραχυτάτων ὄντων τῶν ὀπῶν ἔξω-
 θεν μένει, διηθεῖται δὲ ὅσον λεπτότερόν ἐστι καὶ ποτιμώτερον. cod.
 Reg. 1853.

ὅπως γάρ, φησί, πρὸς τὸς ἔτω λέγοντας περὶ τῆς κινήσεως
 294^b τῆς γῆς ὡς ἔκ ἐκείνης κίνησιν, ὃ περὶ τῆς γῆς αὐτῆς ἐστὶν ἡ ἀμ-
 30. φισβήτησις μορὶς ἔσσης τῶ παντός, ἀλλὰ περὶ ὅλης τῆς τῶν φυ-
 σικῶν σωματῶν συστάσεως. Simpl. f. 128.

295 a μαλλον δὲ ἐβιάσθη (ὁ Ἀλέξανδρος) νομίζων τὸν κόσμον τῷ
 19. τον ὑπὸ μόνῳ τῷ νείκῳ κτ' ἐν Ἐμπεδοκλέᾳ (*) γενέσθαι. μήποτε
 δὲ καὶ ἐπικρατῇ ἐν τῷ τῷ νείκῳ, ὥσπερ ἐν τῷ σφαίρῳ ἡ φιλία,
 ἀλλ' ἄμφω ὑπ' ἀμφοῖν λέγοντι γίνεσθαι. καὶ τάχα εὐδὲ κωλύει
 παραβέσθαι τινὰ τῶν τῷ Ἐμπεδοκλέῳ ἐπὶ τὸ τοιοῦτον.

αὐτὰρ ἐγὼ παλινόροσος ἐλεύσομαι ἐς πόρον ὕμνων,
 τὸν πρότερον κατέλεξα λόγῳ λόγον ἐποχουμένου
 κείνων. ἐπεὶ νεῖκος μὲν ἐνέρτατον ἔκτεο βένθος
 δίνης, ἐν δὲ μέσῃ φιλότης σφοδράλγῃ γέννηται,
 ἐν τῇ δὲ ταῦδε πάντα συνέρχεται ἐν μόνῳ εἶναι,
 οὐκ ἄφαρ, ἀλλ' ἐθέλημα συνιστάμεν ἄλλοθεν ἄλλα.
 τῶν δὲ τε μισγομένων χεῖρ' ἔθνεα μυρία θνητῶν,
 πολλὰ δ' ἄμικτα ἔσχηκε κεραυομένοισιν ἐναλλάξ,
 ὅσσ' ἔτι νεῖκος ἔρυκε μεταρσίον· ὃ γὰρ ἀμεμφέως
 πᾶν ἐξερχέμεν ἐπ' ἔχματα τέρματα κύκλου,
 ἀλλὰ τὰ μὲν τ' ἐνέμιμνε μελέων, τὰ δ' ἐξεβεβήκει.
 ὅσσαν δ' αἰὲν ὑπεκροθέει, τόσον αἰὲν ἐπῆει
 ὑπὸ φρονιᾷ φιλότης ἀμεμφέως ἀμβροτος ὁρμή.
 αἰψὰ δ' ἔθνεα τ' ἐφύοντο, τὰ πρὶν μάθον ἀθάνατ' εἶναι,
 ζωρὰ τε τὰ πρὶν ἄκρητα διαλλάξαντα κελεύθους.

ἐν ταύταις δηλοῦν ὅτι ἐν τῇ ἀπλῇ διακοσμήσει ὑποσέλλεται μὲν τὸ νεῖ-
 κος, ἡ δὲ φιλότης ἐπικρατεῖ, ὅταν ἐν μέσῃ τῇ σφοδράλγῃ, τετέστι
 ἐν δίνῃ, γέννηται, ὥστε καὶ τῆς φιλότης ἐπικρατεῖς ἐσὶν ἡ δίνη·
 καὶ ὅτι τὰ μὲν τῶν σοικῶν ἀμικτα μένει ὑπὸ τῷ νείκῳ, τὰ δὲ μι-
 γνύμενα ποιεῖ τὰ θνητὰ καὶ ζωὰ καὶ φυτὰ, διότι πάλιν διαλύεται τὰ
 25 μινύμενα. ἀλλὰ καὶ περὶ γενέσεως τῶν ὀφθαλμῶν τῶν σωμα-
 τικῶν τῶν λέγων ἐπήγαγεν

ἐξ ὧν ὅμματ' ἐπηξεν ἀτειρέα δι' Ἀφροδίτην,
 καὶ μετ' ὀλίγον

γούμφους ἀσκήσασα κατασφύργους Ἀφροδίτην.
 καὶ τὴν αἰτίαν λέγων τῷ τῷ μὲν ἐν ἡμέρᾳ τῷ δὲ ἐν νυκτὶ καλ-
 λιον ὄραν

Κύπριδος (φῆσιν) ἐν παλάμῃσιν ὅτε ξύμπρωτ' ἐφύοντο.
 ὅτι δὲ περὶ τῶν λέγει τῶν ἐν τῷ τῷ κόσμῳ, ἀκρυβειῶν τῶν ἐπὶ
 εἰ δὲ τί σοι περὶ τῶνδε λιπόζυλος ἔπλετο πίσις,
 πῶς ὕδατος γαίης τε καὶ αἰθέρος ἡελίος τε
 κίρναμένον εἶδη τε γενόσθαι χροαῖα τε θνητῶν
 τοῖ' ὅσα νῦν γεγάσσι συναρμοσθέντ' Ἀφροδίτην.

καὶ μετ' ὀλίγα

ὡς δὲ τότε χθόνα Κύπρις, ἔπειτ' ἐδίνεν ἐν ὄμβρῳ,
 ἡ δ' ἀποποινύσασα θαυὶ πυρὶ δῶκε κρατῦναι.

καὶ πάλιν

τῶνδ' ὅσ' ἔσω μὲν πυκνά, τὰ δ' ἐκτοθι μανὰ πέπληγε,
 Κύπριδος ἐν παλάμῃσι πλάδης τοιχόσδε τυχόντα.

(*) cf. Empedoclis et Parmenidis fragm. ex cod. Taur. re-
 stit. ab Am. Peyron Lips. 1810 p. 27 sqq. ad versus Empe-
 docleas praeter cod. Reg. 1910 inspexi codd. Laurent. (29 Plut.
 76) et Oxon. Colleg. Corp. Christi.

ταῦτα ἐξ ὀλίγων τῶν εὐθὺς προσπεσόντων ἐπὶ ἀναλεξάμενος
 παρεθέμην. μήποτε δὲ τῷ Ἐμπεδοκλέῳ ὡς ποιητῇ μυθικώτε-
 ρον παρὰ μέρος τὴν ἐπικρατείαν αὐτῶν λέγοντος,

ἄλλοτε μὲν φιλότῃ συνερχόμεν· εἰς ἐν ἅπαντα,

5 ἄλλοτε δ' αὖτ' οἷον ἔκαστα φορέυμενα νεῖκος ἔχθει,
 ὁ Ἀριστοτέλης μυθικωτέρῳ τῷ ἀποχρησάμενος ἐρωτᾷ τὸς τὴν
 δίνην τῆς μονῆς τῆς γῆς αἰτιωμένους, ὅτε τὰ σοικῆα διεισέρχεται
 χωρὶς ὑπὸ τῷ νείκῳ. id. f. 128 b.

δόξει δὲ ἡ ἀπάντησις μὴ κτ' ὅτι εἶναι· ὁ γὰρ Ἐμπεδοκλῆς 295 a
 10 τῆς διακοσμήσεως ταύτης τὸ νεῖκος αἰτιάται. διὸ βιαίως ἐξηγή-
 σαὶς ἠνάγκασαι ὁ Ἀλέξανδρος. ἐρωτᾷ γὰρ, φησὶν, ὅτε τὰ
 σοικῆα τῷ νείκῳ χωρὶς ἢ πρὸ τῆς διακοσμήσεως, πῶς διεισέρχεται
 ἡ γῆ, τὸ διεσπασμένον ἢ καὶ ἀλλήλων ἀκύνωμεν ἄλλα τῷ νείκῳ,
 τετέστιν ὅτε ἡ φιλία κατεκράτει καὶ τὰ σοικῆα ἀπὸ τῷ νείκῳ. τὴν
 15 γὰρ ὑπὸ ἀντὶ τῆς ἀπὸ ἀκύνωμεν, πρόθεσιν ἀντὶ πρόθεσιν. ἔθος γὰρ
 τῷ τοῖς Ἀττικοῖς (*). cod. Coisl. 166.

καὶ εἰκοι τῷ παρεκβάσει εἶναι πρὸς Δημόκριτον ἀπειρον 295 b
 ὑποτιθέμενον τὸ μεταξὺ. id.

ταύτης μὲν ἐν τῇ δόξῃ καὶ Πλάτων ἐστὶν ἐν οἷς ἐν Φαίδωνι 295 b
 20 (p. 109) λέγει. . . ἀλλ' ὁ γε Ἀριστοτέλης εὐρὺν προειλημμένην
 αὐτὴν ὑπὸ Ἀναξιμανδρῶς ἐμμελέεσεν οἷον τῷτον ἐλέγχειν τῷ
 ἀντιλέγειν πρὸς Πλάτωνα. . . ὁ δὲ Ἀλέξανδρος, διὰ τῷ εἰπεῖν,
 φησὶν, "ὥσπερ τῶν ἀρχαίων Ἀναξιμανδρῶς" ἐδήλωσεν ὡς καὶ
 ἄλλων ὄντων οὐκ ἀρχαίων ταύτης τῆς δόξης. καὶ ἡ ἀδελφὴ, φησὶν,
 ὅσον ἐπὶ τῇ λέξει ταύτῃ, πότερον καὶ ἡμεῖς ἐν τῷ μέσῳ ἔσσοι, ἡ
 μένει μὲν ἐν τῷ μέσῳ διὰ τὴν ἰσορροπίαν τὴν οἰκείαν καὶ τὴν τῷ
 περιέχοντος ὁμοιότητα, μένεται δὲ ἰλλεται τε καὶ κινεῖται περὶ τὴν διὰ
 παντὸς τεταμένον πόλον. Ἀναξιμανδρῶν δὲ σκοπεῖ καὶ διὰ τὴν ἀέρα
 τὴν ἀνέχοντα μένειν ἡ γῆ καὶ διὰ τὴν ἰσορροπίαν καὶ ὁμοιότητα.
 30 Simpl. f. 129 b.

ταῦτα μὲν ἐν τῷ Ἀριστοτέλει, καὶ τάχα ἂν τις ὑπονοήσῃ τῷ 296 a
 ὄντι μὴ πρὸς τὴν Πλατωνικὴν ἀποδείξιν αὐτὴν ἀπλῶς ἀποτεινέας. 23.
 τῷ γὰρ Πλάτωνος τὴν ἰσορροπίαν καὶ τὴν ὁμοιότητα αἰτιωμένους, ὁ
 Ἀριστοτέλης εὐδοκίᾳ φαίνεται τῆς ἰσορροπίας μνησθεῖς, καὶ ὁ Ἀλέ-
 35 ξανδρὸς ἀντὶ τῆς ὁμοιότητος πανταχῇ τὴν ἰσορροπίαν παραλαμ-
 βάνη. πλὴν καὶ πρὸς ἐκείνους ἀποτεινέη τὸν λόγον ὁ Ἀριστοτέλης,
 ῥητέον ὅτι ὁ Σωκράτης ἐξ ὑποθέσεως προάγει τὸν λόγον. id.
 f. 130.

πρῶτον προτίθει δειξάν ὅτι ὁ κινεῖται ἡ γῆ κύκλῳ, ὅτε περὶ 296 a
 40 τὸ μέσον ὡς ἐν τῶν ἀστέρων ἔσσοι, ὡς ἔλεγον οἱ Πυθαγόρειοι, ὅτε
 ὡς ἐν τῷ μέσῳ περὶ τὴν ἄξονα τῷ παντὸς ἰλλομένη. id. f. 131.

καὶ γὰρ ἡ φορὰ τῶν μαρίων καὶ ὅλης αὐτῆς ἐπὶ τὸ μέσον ἐστὶ τῷ 296 b
 παντός. εἰπὼν δὲ ὅτι ἡ φορὰ τῆς γῆς ἐπὶ τὸ μέσον ἐστὶ μέ-
 5 σον, ἐπάγει ὅτι καὶ μὴ κινεῖται ἡ γῆ, ὡς τινες λέγουσιν, ἀλλ' ἐπὶ.

(*) p. 295 a 35. ac praeterea, quemadmodum inquit Alexan-
 der, quod conversione pellitur, non ea ratione pellitur ut sci-
 licet quiescat, sed ut ad medium tantum feratur, et secundum
 quod in medio invenitur, etiam movebitur. Themist. f. 35 b.

τῷ κέντρῳ τυγχάνῃ κειμένη, τῷτο ἂν τις ἀπορήσειεν, ἐπειδὴ ταύτην τῷ ὑποκειμένῳ τὸ μέσον ἐστὶν ἀμφοτέρων, τῷ τε παντὶς τῆς γῆς, ὡς πρὸς πότερον μέσον φέρεται τὰ βάρος ἔχοντα καὶ τὰ μόρια τῆς γῆς καὶ φύσιν. id. ib.

296 b δὲ Πτολεμαῖος ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς Συνατάξεως ὑποθέμενος τὰ 5
20. βάρη πρὸς ἴσας γωνίας καταφέρει, διὸ καὶ μένειν ἀκλινῇ καὶ ἐπίπτειν, δείκνυσιν ὅτι πάντα ἐπὶ τὸ κέντρον ἐπείγει. id. f. 131 b.

297 a ὅδ' ἂν αἱ τῆς σελήνης ἐκλείψεις τοιαύτην εἶχον τάξιν τῶν 4
χηματισμῶν ὥστε καὶ τὴν διάμετρον αὐτῆς αἰετὶν πρὸς τὸν ἥλιον γάσσιν ἀποτελεῖ, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ἑλάττωσι τῷ ἡμικυκλίῳ διαστή- 10
ματος. τῷτο δὲ ἂν συνέβαινε καὶ εἰ μεταβατικῶς ἐποιοῖτο τὴν κίνησιν ἢ γῆ· εἰ δὲ κύκλῳ περὶ τὸ κέντρον, ὡς Ἡρακλείδης ὁ Ποντικός ὑπετίθετο, τῶν ἑρηνίων ἡρεμνύτων... ὁ δὲ λέγει καὶ ὁ Πτολεμαῖος, ὅτι πάντα ἂν τὰ μὴ βεβηκότα μίαν αἰετὶν ἐναντίαν τῇ γῇ κίνησιν ἐφαίνετο ποίεμενα, καὶ ὅτι ἂν νέφος ποτὲ ἐδείκνυτο 15
παροδεῦον πρὸς ἀνατολὴν ὅτε ἄλλο τι τῶν ἱπταμένων ἢ βαλλομένων, φθάνουσης αἰετὶν πάντα τῷ τάχει τῆς γῆς, εἴπερ τοσαύτην ἐν βραχεὶ χρόνῳ ποιεῖ τὴν ἀποκατάστασιν. id. f. 132.

297 a εἴτα καὶ τὴν φαντασίαν ἡμῶν διορθοῖ τὴν ἄλλοι μῶριον ἐπ' 10
10. ἄλλο τιθεῖσιν εἰς ὕψος πολὺ, ἕως ἂν ἐκπεσὼν τῆς ἐπὶ τὸ μέσον 20
σπυρδῆς ἀλλαχθῇ ὑπενεχθῇ· καὶ καμναίνει, φησί, ταῖς ἐν ὀγκῷ μέχρι τῷ ὑπερεκχεῖσθαι ὅτε καὶ τὸ ὕψος ὅτε τὸ ὕψος μενον πρὸς ἄλλο τι τὴν ῥοπὴν ἔχουσιν ἢ πρὸς τὸ μέσον. ἢ τὸ "ὅχ οἶον τε καμναίνει" εἶπεν ἀντὶ τῷ ὑποχωρεῖν καὶ ἀντιπερίσσεια τῷ πλείονι τὸ ἑλάττω· τῷτο καὶ τὰ ὑγρά πάχει. id. f. 132 b.

297 a ὑποθέμενος ὅτι τὴν γῆν μεμιγμένην τέως τοῖς ἄλλοις, εἴτα 17
διακρινομένην, ὡς Ἀναξαγόρας ἐδόκει λέγειν, καὶ ἐνεργεῖα ἐκ τῆς δυνάμει γινομένην καὶ φερομένην ἐπὶ τὸ μέσον... ἀπορίαν ἐπάγει τινὰ ἀπὸ τῶν κεντροβαρικῶν παρὰ τοῖς μηχανικοῖς λεγομένων ἀναφυσμένην. τὰ μὲν κεντροβαρικά, οἷα πολλὰ καὶ χαρίεστα 30
ὅ τε Ἀρχιμήδης καὶ ἄλλοι γεγράφασιν πολλοί, σκοποὺν ἔχει πῶς τῷ δεθέντος βάρους τὸ κέντρον εὐρεθῇ, ταῖς σημειῖν τι ἐπὶ τῷ σώματος ἀφ' οὗ, σπάρτα τινὸς ἐξαφθείσης, μετεωρίζομενον ἀκλινὲς ἔσται τὸ σῶμα. id. ib.

297 b ἀντὶ δὲ τῷ "ἀναγκαῖον μέχρι τούτου φέρεσθαι" λέγει ὁ Ἀλέξαν- 35
11. δρος τινὰ γράφειν "ἀναγκαῖον μὲν τούτου φέρεσθαι," ταῖς τῆς ἐπὶ τῷ μέσῳ ῥοπῆς. ἀποδέχεται δὲ τὴν ἑτέραν γραφὴν. id. f. 133.

298 a ἀμέλει ἐν τισὶ μέρεσι τῆς Αἰγύπτου ἢ ἕρᾳ τῆς ἄρκτου καὶ 11
11. φαίνεται, καὶ ἐν τισὶ τόποις ὁ Κάνωβος ὅχ ὁρᾷ, ὁ καὶ Ἀσκληπιάδοτος ἰστέρησεν ὁ φιλόσοφος. cod. Coisl. 166. cf. Simpl. 40
f. 133 b extr.

298 a καὶ οἱ ἀστρονόμοι δὲ τὸ μέγεθος τῆς γῆς εὗρον διὰ τινων ἀστρο- 15
15. λάβων καὶ κλιματολάβων εὐρόντες καὶ καὶ κορυφὴν δύο ζωδίων θαλαττοδρομὸν πεζοδρομὸν ἀριθμήσαντα καὶ μεταξὺ διάστημα τι καὶ τὸ λοιπὸν εὐρόντες· τέμνειν καὶ ἢ γῆ εἰς 13 ζωδία. ἢ δὲ μέ- 45
θοδος ἀκριβεστέρα τοῖς μαθηματικοῖς. cod. Coisl. 166.

ἐπειδὴ δὲ τῷ μέτρῳ τῆς γῆς ἐμνημόνευσεν ὁ Ἀριστοτέλης, τετταράκοντα μυριάδων αὐτῆς λέγεσθαι τὴν περιφέρειαν εἰπών,

καλῶς ἂν ἔχοι καὶ διὰ τὰς ἀπισθύντας τῇ σοφίᾳ τῶν παλαιῶν ἀνδρῶν τὴν μέθοδον τῆς μετρήσεως συντόμως προαναγράψαι λαβόντες ἀπὸ διόπτρου δύο τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων μοριαῖον ἀλλήλων ἀπέχοντα διάστημα, ταῖς τριακοσίοσδεξήκοσιν μέρος τῷ μεγίστῳ ἐν τῇ ἀπλανεῖ κύκλῳ, καὶ εὐρόντες πάλιν ἀπὸ διόπτρας τὰς τόπας οἷς καὶ κορυφὴν εἰσιν οἱ δύο ἀστέρες, καὶ τὸ μεταξὺ διάστημα διὰ ὁδομέτρων μετρήσαντες ἥσον πεντακοσίων αὐτῶν σταδίων· ἐξ οὗ συνάγεται ὅτι ὁ μέγιστος τῶν ἐν τῇ γῇ κύκλων περίμετρον ἔχει μυριάδων δεκαοκτώ, ὡς ὁ Πτολεμαῖος ἐν τῇ γεωγραφίᾳ συνελόγισατο. ἐπεὶ δὲ δείκνυσι ὑπὸ τῷ Ἀρχιμήδους ἢ περίμετρος τῷ κύκλῳ τριπλασίονος τῆς διαμέτρου καὶ ἔτι ἐβδόμῳ μέρει αὐτῆς ὑπερέχουσα, ἔσται ἢ διάμετρος μυριάδων πέντε καὶ ἐπτάκις χιλίων διακοσίων ἐβδόμηκοντα τριῶν. δείκνυσι δὲ πάλιν καὶ ὑπὸ τῆς διαμέτρου καὶ τῆς τετάρτης μέρους τῆς περιμέτρου ἴσον τῷ ἐμβαδῷ τῷ κύκλῳ, ὡς γίνεσθαι τὸ ἐπίπεδον τῷ κύκλῳ μυριάδων διπλῶν ἐμβαδῶν εικοσιπέντε, καὶ ἀπλῶν ἐπτακιχλίων ἐπτακοσίων εικοσιοκτώ, καὶ ἔτι σταδίων πεντακιχλίων. πάλιν δὲ δείκνυσι ὅτι ἡ ὅλη τῆς σφαίρας ἐπιφάνεια τετραπλασίονος ἐστὶ τῷ ἐμβαδῷ τῷ ἐν αὐτῇ μεγίστῳ κύκλῳ, ὡς συνάγεται τὸ τῆς ἐπιφανείας μέγεθος σταδίων μυριάδων διπλῶν ἑκατὸν τριῶν καὶ ἐπτακοσίων δεκατεσσάρων. ἵνα δὲ καὶ τὸ σφαιρὸν εὐρεθῇ τῆς γῆς μέγεθος, ὁ μέγιστος κύκλος ὁ ἔχων μυριάδας διπλᾶς εικοσιπέντε καὶ ἀπλᾶς ἐπτάκις χιλίας ἐπτακοσίας εικοσιοκτώ καὶ ἔτι πεντακιχλίας μονάδας πολλαπλασιάσειν ἐπὶ τὴν διάμετρον, καὶ γίνεσθαι κύλινδρον ὁ βάσιν μὲν ἔχων ἴσην τῷ μεγίστῳ κύκλῳ, ὕψος δὲ ἴσον τῇ διαμέτρῳ μυριάδων τριπλῶν ἑκατὸν τεσσαράκοντα ἐπτά, καὶ διπλῶν ἑξακιχλίων πη, καὶ ἀπλῶν τετρακιχλίων τριακοσίων ὀγδοήκοντα, καὶ ἔτι πεντακιχλίων μονάδων. καὶ ἐπειδὴ ὁ ὕψος ἔχων κύλινδρος ἡμισυῖός ἐστι τῆς σφαίρας, ἀφαιρῶ τούτων τὸ τρίτον, καὶ τὸν καταλειπόμενον ἀριθμὸν ἔχω τῷ σφαιρῷ τῆς σφαίρας τῆς γῆς μυριάδων τριπλῶν ἐνενήκοντα ὀκτώ, καὶ διπλῶν τετρακιχλίων ἐξήκοντα τριῶν, καὶ ἀπλῶν ἑξακιχλίων τετρακοσίων τεσσαράκοντα ἑξ, καὶ ἔτι μονάδων ἑνακιχλίων πεντακοσίων τριῶν. πρὸς δὲ τοσούτον μέγεθος τῆς γῆς τὰ τῶν ὀρῶν ἀναστήματα ὅκα ἐστὶν ἱκανὰ τὸ σφαιρικὸν αὐτῆς ἀφελῆσαι χῆμα, ὅδὲ τὰ μέτρα τὰ ὡς σφαιρικῆς ὕψους αὐτῆς συναχθέντα διαβάλλειν· ὁ καὶ Ἐρατοσθένης τὴν ἀπὸ τῶν ὑψηλοτάτων ὀρῶν ἐπὶ τὰ χθαμαλωτάτα πίπτουσαν κάθετον δείκνυσι διὰ τῶν ἐξ ἀποσημάτων μετρησῶν διόπτρων σταδίων ἔσαν δέκα. εἰ δὲ ὁ Ἀριστοτέλης τὸ τῆς περιφέρειας τῆς γῆς μέγεθος εἰς τεσσαράκοντα μυριάδας συλλογίζεσθαι τὸς μαθηματικὸς φησι, περιφέρειαν πάντως τὴν ἐπιφάνειαν αὐτῆς λέγων, ἐπειδὴ μὴ προσέθηκε σταδίων εἶναι τῷτο τὸ μέτρον, ἄδηλον εἰ διαφωνεῖ πρὸς τὸν ὕψερρον συλλογιζόμεντα τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς τῶν σταδίων ἀριθμὸν. καὶ διαφωνὴ δὲ, βαυμασθὸν ὁδόν· ὅπου καὶ ἡρῆτο τὰ ὑπὸ Ἀρχιμήδους πορισθέντα θεωρήματα πρὸς τὴν ἀκαμπτὴν τὴν προκειμένην κατάληψιν. μή ποτε δὲ ὅδὲ ὁ Ἀριστοτέλης φαίνεται ὡς ἀκριβὲς τῷτο τὸ μέτρον ἀποδεχόμενος, ἀλλὰ τοσούτον ἔλαβεν ἐξ αὐτῶν μόνον, ὅτι καὶ λίαν ἐστὶ μεγάλη τοσούτων ὅσα μέτρων. Simpl. f. 136.

Γ.

298^a 27. Ἐν τοῖς ὑποθετικαῖς, ἐν οἷς τὸ ἡγούμενον ἔστι μόνον ἀληθές ἐστιν ἀλλὰ καὶ ἐναργές καὶ ἀναμφίλεκτον, ἀντὶ τῆς εἰς συνδέσμου τῇ ἐπεί χρωμένῳ παρασυναπτικῷ ἀντὶ τῆς συναπτικῆς· διὸ τὸ τοῖσιν ἀξιωματικῶς 5 οἱ νεώτεροι παρασυναπτικὸν καλεῖσι. καὶ Θεόφραστος δὲ ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Προτέρων Ἀναλυτικῶν τὴν αἰτίαν τῆς τοιαύτης χρήσεως ἐδήλωσε. διὰ τὸτο ἔν καὶ ὁ Ἀριστοτέλης νῦν ἔκ εἶπεν εἰ τῶν φύσει λεγομένων, ἀλλ' "ἐπειδὴ τῶν φ. λ." (*) Simpl. f. 137 b.

298^a 23. σωματικῶν ἔργα μὴ καλεῖ τὴν καὶ τὸν κίνησιν, πάθος δὲ τὴν 10 ἀλλοίωσιν, ἣν καὶ διττὴν λέγομεν, ἢ τελείαν καὶ ποιῶν γένεσιν, ἢ ἀτελή μὴ φυλάττειν δὲ τὸ ὑποκείμενον καὶ ποιεῖν τὴν κυρίως ἀλλοίωσιν. cod. Coisl. 166.

ἔργα μὴ αἱ καὶ τὸν κίνησεις, πάθος δὲ θερμότητες καὶ ψυχρότητες καὶ τὰ ἄλλα, ὧν εἰσὶν αἰτίαι τὰ σώματα καὶ τὰς ἐν αὐτοῖς 15 δυνάμεις. ἔχοντα γὰρ τὰ σώματα δυνάμεις τινὰς ποιητικὰς ἢ παθητικὰς ἢ ψυκτικὰς, καὶ ταύτας ἢ ποιῶσιν ἢ πάχυνσι. καὶ ἔστι τὸ γινόμενον, οἷον ἡ θερμότης, τῇ μὴ ποιῶντος ἔργον, τῇ δὲ πάχυντος, οἷον τῇ θερμαινόμενῳ ὕδατος, πάθος. cod. Reg. 1853.

298^b 1. τὰ ἀλλοιούμενα πάθος καὶ εἰς ἄλλα μεταβάσεις, τετέστιν αἱ 20 γένεσεις καὶ αἱ φθοραί. Simpl. f. 137 b.

298^b 6. τὰ κόσμους ἔργα καὶ εἰς ἄλλα μέρη μάλλον, ὡς Ἀλέξανδρος· τὸ γὰρ εἰς αὐτὸν δι' ὅλα τὰ εἰρησυχίαν διέκει καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ εἰρησυχίαν συγκεράννυσι. cod. Reg. 1853.

14. τετραχῇ διέειλε τὰς περὶ γενέσεως δόξας. καὶ γὰρ οἱ μὴ τελείως 25 τὴν γένεσιν ἀναιρῶσι, πάντα τὰ ὄντα ἀγένητα λέγοντες διὰ τὸ τῶν γεννητῶν καὶ φθορῶν μὴ εἶναι γνώσιν, αἰετῶν αὐτῶν, ὡς Παρμενίδης καὶ Μελίσσος ἐδόξαν λέγειν· οἱ δὲ ἀπ' ἐναντίας τῶν, ὡς Ἡσίοδος, καὶ τὸ πρῶτον τῶν παρ' αὐτῶν γενέσθαι λέγων (Theog. 116) "ἦτοι μὴ πρῶτις χάος γένετ'." οἱ δὲ τὰ μὴ ἄλλα 30 γενέσθαι λέγουσιν, ἐν δὲ μόνον τὸ κοινὸν ὑποκείμενον ἀγένητόν φασιν, ἐξ ὧς τὰ ἄλλα γίνεσθαι· ὥσπερ Ἡράκλειτος· οἱ δὲ ἐδὲν ἀγένητον σῶμα λέγουσιν, ἀλλὰ πάντα γίνεσθαι, ἐξ ἐπιπέδων μέντοι συντιθέμενα. πρῶτος δὲ προχειρίζεται τὸς περὶ Μελίσσου καὶ Παρμενίδου, ὧν ὁ μὴ ἐδὲ ὅλως γένεσιν εἶναι φησιν, Παρμενίδης δὲ ἔτι πρὸς ἀλή- 35 θειαν ἀλλὰ πρὸς δόξαν. διὰ τὸτο προσέθηκε τὸ "ἀλλὰ μόνον δοκεῖν ἡμῖν". ἢ τί κωλύει, φαίη ἂν τις, μὴ λέγεσθαι φυσικὰς ἐκείνης, μὴδὲ ὡς φυσικὰς εὐθύνεσθαι; ἢ ὅτι περὶ φύσεως ἐπέγραψον τὰ γράμματα καὶ Μελίσσος καὶ Παρμενίδης; τὸτο δὲ ἔκ ἂν εἴη τοσούτον· καὶ γὰρ καὶ κοινὸν ἦν ὄνομα τῆς φύσεως, ὥσπερ καὶ θεῶν 40 φύσιν πολλὰς τολμῶμεν εἰπεῖν, καὶ τὴν τῶν ὄντων φύσιν λέγομεν. καὶ μέντοι ἔτι περὶ τῶν ὑπὲρ φύσιν μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν φυσικῶν ἐν αὐτοῖς τοῖς συγγράμμασι διελέγοντο, καὶ διὰ τὸτο ἴσως ἔτι παρητήντο περὶ φύσεως ἐπιγράφειν... λέγει δὲ ὁ Μέ-

(*) p. 298 a 25. quoniam de primo quidem caelo, nempe praestantior, et eius partibus, quae octo sphaerae sunt, tamen plures octo esse dicantur, — in praecedenti sermone satis nobis explicatum fuit... relinquitur ut ect. Themist. f. 40.

λισσος "εἰ γὰρ εἴη, ἐν ἂν εἴη· εἰ γὰρ δύο εἴη, ἔκ ἂν δύναται ἄπειρα εἶναι, ἀλλ' ἔχοι ἂν πέρατα πρὸς ἄλλα." Παρμενίδης (*) δὲ "ἔστιν μνησθέντες τε καὶ ἀτρεμέες ἢδ' ἀγένητον". λέγει γὰρ ὁ Παρμενίδης

χρεὼ δὲ σε πάντα πυθέσθαι, ἢ μὴ ἀληθείης εὐκύνκλεος ἀτρεμέες ἦτορ, ἢδὲ βροτῶν δόξας, ταῖς ἔκ ἐνὶ πίσις ἀληθείης. ἀλλ' ἔμπης καὶ ταῦτα μαθήσαιο, ὡς τὰ δοκῶντα χρὴ δοκίμως εἶναι διὰ πάντες πάντα περῶντα. ἀλλὰ καὶ συμπληρώσας τὴν περὶ τῶν ὄντων ὄντος λογον καὶ μέλλων 5 περὶ τῶν αἰδητῶν διδάσκειν ἐπήγαγεν

δόξας δ' ἀπὸ τῶν βροτείας μάνθανε, κόσμον ἐμῶν ἐπέων ἀπατηλὸν ἀκύν. παραδὸς δὲ τὴν τῶν αἰδητῶν διακόσμησιν ἐπήγαγε πάλιν ἔτω τοι καὶ δόξαν ἔφυ τὰδε νῦν τε ἔασι, καὶ μετέπειτ' ἀπὸ τῶν τελευτήσων τραφέντα, τοῖς δ' ὄνομα ἄνθρωποι κατέθεντ' ἐπίσημον ἑκάστω... 10

ἀλλὰ καὶ Μελίσσος, ὡς καταλογαδὴν γράφας, σαφέστερον ἔτι τὴν αὐτῶν περὶ τῶν γινώσκων ἐξέφησεν· εἰπὼν γὰρ περὶ τῶν ὄντων ὅτι ἐν ἐξὶ καὶ ἀγένητον καὶ ἀκίνητον καὶ μηδὲν κενὸν διειλημμένον ἀλλ' ὅλον αὐτῶν πλήρες, ἐπάγει "μέγιστον μὴ ἔστιν σημείον ὅτις ὁ λόγος 15 ὅτι ἐν μόνον ἐστίν. ἀτὰρ καὶ τὰδε σημεία· εἰ γὰρ ἦν πολλὰ τοιαῦτα, χρὴ αὐτὰ εἶναι οἷον περὶ ἐγὼ φημι τὸ ἐν εἶναι. εἰ γὰρ ἐξὶ γῆ καὶ ὕδατος καὶ ἀέρος καὶ πυρὸς καὶ χυρῶν καὶ πῦρ, καὶ τὸ μὴ ζῶον τὸ δὲ τεθηνηκός, καὶ μέλαν καὶ λευκόν, καὶ τὰ ἄλλα ὅσα φασὶν οἱ ἄνθρωποι εἶναι ἀληθῆ, — εἰ δὲ ταῦτα ἐξὶ καὶ ἡμεῖς ὁρθῶς ὀρώμεν καὶ ἀκούομεν, εἶναι χρὴ ἕκαστον τοῖσιν οἷον περὶ τὸ πρῶτον ἐδόξεν ἡμῖν, καὶ μὴ 20 μεταπίπτειν μηδὲ γίνεσθαι ἑτεροῖον, ἀλλὰ αἰετῶς εἶναι ἕκαστον οἷον περὶ ἔστιν. νῦν δὲ φάμεν ὁρθῶς ὁρᾶν καὶ ἀκούειν καὶ συνιέναι, δοκεῖ δὲ ἡμῶν τό τε θερμὸν ψυχρὸν γίνεσθαι καὶ τὸ ψυχρὸν θερμὸν καὶ τὸ σκληρὸν μαλακὸν καὶ τὸ μαλακὸν σκληρὸν καὶ τὸ ζῶον ἀποθνήσκειν καὶ ἐκ μὴ ζῶντος γίνεσθαι καὶ ταῦτα πάντα ἑτεροῖα, καὶ ὅτι ἦν 25 τε καὶ ὁ νῦν ἐδὲν ὅμοιον εἶναι, ἀλλ' ὅτε σίδηρος σκληρὸς ἐὼν τῷ δακτύλῳ κατατρίβεσθαι, ὁμοῦ ῥέων, καὶ χρυσοῦ καὶ λίθου, καὶ ἄλλο ὅτι ἰσχυρὸν δοκεῖ εἶναι πᾶν· ὥς συμβαίνει μήτε ὁρᾶν μήτε τὰ ὄντα γινώσκουσιν, ἐξ ὕδατος τε γῆ καὶ λίθου γίνεσθαι. ἔτι τοῖνυν ταῦτα ἀλλήλοις ὁμολογεῖ. φάμενοι γὰρ εἶναι πολλὰ αἰετῶς καὶ εἶδη τε καὶ ἰσχύον ἔχοντα πάντα ἑτεροῖα ἡμῖν δοκεῖ καὶ μεταπίπτειν ἐκ τῶν 30 ἐκάστω ὁρωμένων. δῆλον τοῖνυν ὅτι ἔκ ὁρθῶς ὀρώμεν, ἐδὲ ἐκείνα πολλὰ ὁρθῶς δοκεῖ εἶναι· ἔτι γὰρ ἂν μετέπιπτεν, εἰ ἀληθῆ ἦν, ἀλλ' ἦν οἷον περὶ ἐδόκει ἕκαστον τοῖσιν· τῷ γὰρ ἐόντος ἀληθινὸν κρεῖσσον ἐδὲν. ἦν δὲ μεταπέσει, τὸ μὴ ἂν ἀπώλετο, τὸ δὲ ἔκ ἐδὲν γέγονεν. ἔτις ἔστιν εἰ πολλὰ εἴη, τοιαῦτα χρὴ εἶναι οἷον περὶ τὸ ἐν... ἐπ' ἐκείνῳ γὰρ καὶ Παρμενίδης εἶπε τὸ "γένεσις μὴ ἀπέσβε- 35 σται καὶ ἄπιστος ὁλεθρὸς." καὶ Μελίσσος καὶ Παρμενίδης τῶν μέντοι αἰδητῶν γένεσιν σαφῶς λέγουσι, καὶ Μελίσσος μὴ ἐν τούτοις τὸ θερ-

(*) cf. Peyron. l. I. p. 55 sq.

μὲν ψυχρὸν γίνεσθαι καὶ τὰ ἐξῆς, ἐξ ὕδατος τε καὶ γῆ καὶ λίθου γίνεσθαι. Παρμενίδης δὲ περὶ τῶν αἰδητῶν ἀρξαμένῳ φησι λέγειν
 πῶς γαῖα καὶ ἥλιος ἡδὲ σελήνη
 αἰθρὰ τε ξυπρὸς γαῖα τ' ἑράνιον καὶ Ὀλυμπος
 ἕκματος ἡδ' ἄσπρων θερμὸν μένος ὠρμήθησαν
 γίγνεσθαι.

καὶ τῶν γιγνομένων καὶ φθειρομένων μέχρι τῶν μορίων τῶν ζῶντων τὴν γένεσιν παραδίδωσι. ὁ δὲ ὅτι θεὸς ἡγήσεται Παρμενίδης ὅτι γενεῆς αὐτὸς ἦν, ὡς περὶ ὅδε ὅτι δύο πόδας εἶχεν, ἐν λέγων τὸ ὄν, ἀλλ' ὅπερ ἐν τῇ Μετὰ τὰ Φυσικὰ (Α 5 p. 986 b 27) καλῶς ὁ Ἀριστοτέλης ἐπεφθέγγετο, τὸ Παρμενίδης δὲ ἔοικεν περὶ βλέπειν, τὸτο πανταχῶς μὲν ἐν τῇ φαινομένη ἐλεγχον ἐπιφέρειν τὸν Ἀριστοτέλην νομισέον. Simpl. f. 137.

298 b 21. ὁ Ἀλέξανδρος ὅτως αὐτὸς συλλογίζεσθαι φησίν. τὰ αἰδητὰ μόνον ὄντα, τῶν ὄντων ἐπισήμη, τῶν αἰδητῶν μόνων ἐπισήμη, ὡς δὲ ἐπισήμη ταύτη ἀκίνητα ἐστί, τὰ αἰδητὰ ἄρα ἀκίνητα. τῷ δὲ, φησίν, ἀκολουθήσαντες τῷ λόγῳ τὰ ἐπὶ τῶν ἀκινήτων ὅσων ἀληθῶς λεγόμενα μετήνεγκαν ἐπὶ τὰ αἰδητὰ, ὅς ὑγίως δέ· διὸ συνέβαιναν αὐτὸς περὶ τῶν φυσικῶν καὶ φυσικῶς λέγοντας ἀναρεῖν τὴν φύσιν. id. f. 138 b.

298 b 29. τῶν δὲ ἄλλων πρώτως φυσιολογῆσαι τὸς περὶ Ὀρφέα καὶ Μυσαίων λέγειν εἰκός, οἵτινες πλὴν τῶ πρώτων πάντα γενέσθαι λέγουσι. ὁ δὲ ὅτι διὰ μύθων ὅτι θεολογῶντες γένεσιν ἐκάλουν τὴν ἀπὸ τῶν αἰτίων πρόοδον... Ἀναξίμανδρον δὲ τὸ μεταξὺ... τετάρτους δὲ ἐπάγει τὸς πᾶν σῶμα γενεῆν λέγοντας, ὅτω δὲ γενεῇ ὡς ἐξ ἐπιπέδων συγκείμενον καὶ εἰς τὰ ἐπίπεδα πάλιν διαιρούμενον· τοιαύτη δὲ ἐστὶν ἡ τῇ Πυθαγορικῇ Τιμαίῳ φυσιολογία, ἣν καὶ οἱ Πλάτων ἐν τῷ ὁμωνύμῳ διαλόγῳ παραδέδωκε... πρὸς τὴν τελευταίαν ῥηθεῖσαν ὑπαντᾷ (ὁ Ἀρ.), τὴν ἐξ ἐπιπέδων συνισῶσαν, ὡς μὲν ὁ πολυτίμητος τῶν Πλάτωνος φίλων χαριέντως ἀπέσκηψεν, αὐτὰρ Ἀχιλλεύς

Ἐκτορος ἄντα μάστιγα λυλαίετο δύναι ὅμιλον,
 ὡς δὲ Ἀλέξανδρος ἀπολογεῖται, διότι καὶ νοτερά ἦν ἡ δόξα. id. f. 139.

299 a 10. ἀλλὰ μὴν δέδεικται ἐν τῇ Φυσικῇ Ἀκροάσει (6 2) ἐν τοῖς 35 περὶ κινήσεως λόγοις, ἐν οἷς ἀντέλεγε πρὸς Ξενοκράτην γραμμάς ἀτόμους λέγοντα... ὅτι δὲ φυσικὰ καὶ μαθηματικὰ τὰ ἐπίπεδα ὑποτίθενται, ὁ δὲ ἐκ τῶ ἐνυλὰ λέγειν αὐτὰ· διὸ καὶ τὴν ὕλην πρότερον παραδόντες διεσχηματίσθαι ταύτην εἶδεσθαι τε καὶ ἀριθμοῖς λέγουσι. καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Τιμαίος ἐν τῷ οἰκίῳ συγγράμματι τὰδε γέγραπεν "ἀρχὰς μὲν ὅντων γενομένων" (p. 97. 98)... Δημόκριτος δέ, ὡς Θεόφραστος ἐν τοῖς Φυσικοῖς ἰσορεῖ, ὡς ἰδιωτικῶς ἀποδιδόντων τῶν καὶ τὸ θερμὸν καὶ τὸ ψυχρὸν καὶ τὰ τοιαῦτα αἰτιολογούντων, ἐπὶ τὰς ἀτόμους ἀνέβη. ὁμοίως δὲ καὶ οἱ Πυθαγόρειοι ἐπίπεδα νομίζοντες τὰ σχήματα αἰτία καὶ τὰ μεγέθη τῆς θερμότητος εἶναι καὶ τῆς ψύξεως· τὰ μὲν γὰρ διακριτικὰ καὶ διαιρετικὰ θερμότητος αἰδητῶν παρέχεσθαι, τὰ δὲ συγκριτικὰ καὶ πηλτικὰ ψύξεως· καὶ γὰρ πᾶν σῶμα κατ' ὅσῃ εὐθύς πεπώσθη· τὸ δὲ σχῆμα, εἰ καὶ

ποιότης ἐστίν, ἀλλ' ἐκ τῶ γένους εἰληπτοῦ τῶν ποσῶν... ἀλλὰ ταῦτα μὲν εἰς ἐνδοξον παρεθέμην τῷ μὴ ἀλόγως καὶ τὸς Πυθαγορείους καὶ Δημόκριτον ἀρχὰς τῶν ποιότητων ἐπιζητούντας εἰς τὰ σχήματα ἀνελθεῖν. μή ποτε δὲ ὅς ὡς πάντῃ πάντως τῆς συστάσεως ἐκ τριγώνων τοιαύτων ὅσης ὑπέβητο αὐτὴν οἱ τε Πυθαγόρειοι καὶ οἱ Πλάτων, ἀλλ' ὡς περὶ οἱ ἀστρονόμοι ὑποθέσεις ὑπέβητό τινας ἄλλοι ἄλλας. id. f. 139 b. 140.

τὰς μὲν ἀπὸ τῶν μαθημάτων ὁρμωμένας ἐνστάσεις πρὸς τὸς 299 a ἐξ ἐπιπέδων τὰ σώματα γεννῶντας, ὡς μὲν ἂν τῷ δόξειεν, ὑπερέβητο νῦν καὶ ὡς προχείρως ἰδεῖν καὶ ὡς ἐν τῷ περὶ τῶν Ἀτόμων Γραμμῶν περὶ αὐτῶν εἰρκῶς, ὅς τις εἰς Θεόφραστον ἀναφέρωσιν. id. f. 140. cf. Themist. f. 41.

τὸτο μάστιγα τὸ σηματοδοτούμενον ἰδίον ἐστὶ τῆς τῶν παθῶν διαίρεσεως· τὸ γὰρ κατ' εἶδος καὶ ἐν τοῖς μαθηματικοῖς ἐστίν, ὡς φησὶν "ὅσα ἀπλὰ τῶν μαθημάτων ἐστί" τῶς ἐστὶν ὅσα ἄτομα καὶ μὴ ἄλλων περιεκτικὰ, ὡς περὶ τὰ εἶδη, ταῦτα διαιρετὰ ἐστὶ καὶ συμβεβηκός. εἰ δὲ ἐν ἀδιαίρετῳ διαιρετὸν ἀδύνατον εἶναι, τὰ ἐν τοῖς φυσικοῖς ὄντα πάθος ἐν τοῖς μαθηματικοῖς ὅς ἐστιν. ὅτω μὲν εἰ τοῖς ἀδιαίρετοις ἐξ ἀρχῆς τοῖς μαθηματικοῖς ἔλεγεν. εἰ δὲ ἀδιαίρετοις ἔλεγε τοῖς ἐπιπέδοις ἐξ ὧν τὰ σώματα συνιστῶσιν, ἡ ὅτι καὶ αὐτὰ ἀβαθὴ ὄντα τὴν τῶν σωμάτων διαίρεσιν ὅς ὑπομένει, ἡ ὅτι τὰ σώματα ἐξ ἐπιπέδων ἐστί, τὰ δὲ ἐπίπεδα ἐκ γραμμῶν, αἱ δὲ γραμμαὶ ἐκ σημῶν, καὶ τὰ σώματα ἐκ σημῶν ἂν εἴη κατ' αὐτὸς, ὡς ἐξ ἀδιαίρετων, πολλὰ δὲ ἐξ αὐτῶν μὲν φυσικοῖς σώμασιν ὑπάρχει ταῖς δὲ σημῶσις ὅς ὑπάρχει, ὅς ἂν εἴη τὰ σώματα ἐξ ἀδιαίρετων· εἰ γὰρ τὰ ἀδιαίρετα μηδὲν ἔχει διαιρετὸν, ὅδ' ἂν τὰ ἐξ αὐτῶν ἔχοι. ὡς διὰ τῶ τῷ ἐπιχειρήματος ἀπὸ καθολικῆς τῷ διαιρετῷ πᾶσι τοῖς σωματικοῖς ὑπάρχοντος, καθόλου ἂν εἴη δεδεικνύειν ὅτι ὅς ἐστιν ἐξ ἐπιπέδων τὸ σῶμα. Simpl. f. 140 b.

οἱ γὰρ περὶ Δημόκριτον καὶ ὕστερον Ἐπίκουρος τὰς ἀτόμους πᾶσας ὁμοφυνεῖς ὅσας βάρους ἔχουν φασί, τῷ δὲ εἶναι τινα βαρύτερα ἐξωθέμενα τὰ κρυφότερα ὑπ' αὐτῶν ὑψιζανόντων ἐπὶ τὸ ἄνω φέρεσθαι· καὶ ὅτω λέγουσιν ὅτι δοκεῖν τὰ μὲν κρυφὰ εἶναι τὰ δὲ βαρέα, καὶ εἰ μὴ πάντα δὲ εἶη βαρέα τὰ φυσικὰ σώματα, ἀλλ' ἔνια, ὅ ὑπὸ πάντων ὡμολογῶνται, ὡς περὶ ἡ γῆ καὶ τὸ ὕδωρ. id. ib.

ἐπιφανέει ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι τῷ αὐτῷ λόγῳ χρωμένους διὰ τὴν νατὴν δεικνύειν ὅτι ὅδ' ἄλλο τι πάθος τῇ σημῶσι συμβεβηκεν, εἴπερ πᾶν τὸ ἀπλῶς τι ἔχον καὶ ὑπερέχει κατ' αὐτὸ τὸν· καὶ γὰρ εἰ μὴ ἄλλο τινός, ἀλλὰ τῷ γε μὴ ἀπλῶς τοιαύτη ὑπερέχει ἂν· ὡς ἐδὲ καὶ συμβεβηκός ἐστι τὸ διαιρετὸν ἐν ἀδιαίρετῳ. id. f. 141.

οἱ δὲ Πλατωνικοὶ καὶ λέγουσι τὸ βαρὺ διὰ πυκνότητα εἶναι βαρὺ· τὸ γὰρ πῦρ τῆς γῆς πυκνότερόν φασι, τὸ δὲ βάρους τὴν μεγαλομέρειαν ποιεῖν. id. ib.

εἰ ἐξ ἀβαρῶν τὸ βάρους ἔχον γίνετο, πόσα ἄρα ἀβαρῆ συνέλθοντα βάρους ποιήσει; ὁ δὲ ὅτω ὡς ἀριθμὸς ἀβαρῶν συνέλθων ποιήσει τι βάρους· τῶτον δὲ πῶς ὀρίσει; τί γὰρ μᾶλλον ὁ ῥηθεῖς ὑπ' αὐτῶν ἀριθμὸς ἀληθὴς ἢ ὁ ἐν ἐλάττω ἢ ὁ ἐν πλεονῶν, ὅς ἐστιν εἰπεῖν, πάντων ὁμοίως τῶν συνιόντων ἀβαρῶν λεγομένων. δεύτερον

δὲ ἐπάγει δεικνύων ὅτι οἱ ἐξ ἀβαρῶν συνελθόντων λέγοντες γίνεσθαι βάρος ἀντιφάσει περιπίπτουσι· δειχθήσετ' ἥ δ' ἀλέγυσιν ἀβαρῆ βάρος ἔχοντα ἔκαστον. id. f. 141 b.

299 b 21. καὶ ὁ μὴ Ἀλέξανδρος ὅπως συνήγαγε τὴν λόγον "ὅ ἀφαιρεθέντος τὸ μείζον βάρος ἔλαττον γίνετο, τὸτο βαρὺ· τὸ σημείον δὲ ἀφαιρεθέντος τὸ μείζον βάρος ἔλαττον γίνετο"· τὸ σημείον ἄρα βαρὺ· ἢ ζιγμὴ ἄρα βαρὺ." ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἀριστοτέλης ἐκ τῆς ζιγμῆς ἀφαιρέσεως εἶπεν ἀλλὰ τὸ ἴσον, μὴ ποτε ὅτω μάλλον συνακτέον τὴν λόγον. ὁ τὸ ἴσον βάρος ἀφαιρεθέντος καταλείπειν ἐν τῷ βαρυτέρῳ, βαρὺ τὸτο ἐστὶ· ζιγμὴ δὲ ἐστὶν ἡ καταλειπομένη. ταῦτα 10 τοίνυν ὑπὸ τῷ Ἀριστοτέλει ῥηθέντα ὡς μὴ πρὸς ἀνδρας ἐξ ἐπιπέδων μαθηματικῶν ὄντως γενωῶντας τὰ σώματα καλῶς εἴρηξεν καὶ φυσικῶς· ὡς δὲ πρὸς τοὺς Πυθαγορείους φυσικὰ καὶ ἔνυλα καὶ βάθος τι ἔχοντα λέγοντας τὰ ἐπίπεδα, ἔκ ἂν ἀρμόττοι τὰ εἰρημένα. καὶ ἥ δ' ὁ Τίμαιος (p. 98) αὐτὸς διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐπιπέδων βαρύτερα 15 γίνεσθαι τὰ σώματά φησι, λέγων "τρίτον δὲ τὸ εἰκοσάεδρον βάσεων μὴ εἴκοσι γωνιῶν δὲ δώδεκα, ὕδατος φοιχεῖον πολυμερές· τόν." καὶ τὸ Πλάτωνος δὲ Τίμαιος (p. 56) ἐλαφρότατόν φησι τὸ ἐξ ὀλίγιστων συνεσῶς τῶν αὐτῶ μερῶν. id. ib.

299 b 29. ἀλλὰ τί, φησί, διοίσει τῆς Δημόκριτου δόξης ἢ ἐκ τῶν ἐπιπέδων λέγασα, εἴπερ καὶ αὕτη καὶ τὰ χήματα εἰδοποιεῖσθαι τὰ φυσικὰ σώματά φησι; ῥᾶδιον δὲ καὶ πρὸς τὸτο λέγειν, ὅτι καὶ τὸτο μὴ ὁδὸν διαφέρει· καὶ γὰρ, ὅπερ καὶ πρότερον εἶπον, Δημόκριτον ὁ Θεόφραστος ἰσορεῖ, ἰδιωτικῶς ἀποδιδόντων τῶν καὶ τὸ θερμὸν καὶ τὸ ψυχρὸν καὶ τὰ τοιαῦτα αἰτιολογόντων, ἐπὶ τὰς ἀτόμους ἀναβῆναι. 25 καὶ διαφέρει δὲ ἴσως ταύτης ἐκείνῃ ἡ δόξα καὶ τῷ ἀπλῶς ἐρῶν τι τῶν σωμάτων προϋποθέσθαι τὸ ἐπίπεδον, τῶν ἀτόμων σωμάτων ὅσων, καὶ τῷ συμμετρίας καὶ ἀναλογίας τινας δημοικρῆσθαι τοῖς χήμασιν ἐνδοεῖν, καὶ τῷ περὶ τῆς γῆς ἀλλοίως διατάττεσθαι. id. f. 142.

300 a 9. μονάδα λέγει νῦν τὸ σημείον καὶ Πυθαγόρειον ἔθος, οἱ τὴν 30 μονάδα θέσιν ἔχουσαν ἔλεγον εἶναι σημείον. cod. Coisl. 166.

300 a 15. ὕρανὸν λέγει τὴν κόσμον, φύσιν δὲ τὰ ὄντα, ὧν καὶ ὁ κόσμος. ὥσπερ δὲ εἴωθεν ἐπὶ τῶν τοιούτων, παρὰ θύρας ἀπαντᾷ· τίς ἥ δ' ἂν τῶν ἐκ μαυνομένων εἶπεν ἐξ ἀριθμῶν τῶν ὡς ἀριθμῶντων συνεσθῆναι τὰ πᾶν; ἀλλ' ἢ τὸς καὶ τὰ ἀριθμητὰ ἔλεγον, ἢ θεολογικώτερον 35 τὸς δημοικρῆσθαι, καθ' ὅς τὰ ἐν τῷ κόσμῳ συνέστηκε. δηλοῦσι δὲ τὸτο καὶ τὰς ιδέας ἀριθμῶς προσαγορεύοντες, καθὸ ζ' τε αἱ πλανώμεναι καὶ δ' φοιχεῖα καὶ ὅσα τοιαῦτα· ἐκ δὲ ὁ μᾶλλον καὶ οἱ ἀριθμοὶ ὅτοι. τούτοις ἥ δ' Πλάτων ἐπόμενος τὰς ιδέας ἀριθμῶς προσηγόρευε. πῶς δὲ ἂν καὶ ἡ φύσις δύο ἔχοντα ὀφθαλμῶς τὴν 40 ἀνθρωπὸν ἐδημιουργεῖ, εἰ μὴ καὶ αὐτὴ δημοικρῆσθαι εἶχεν ἀριθμῶς; τὴν ἔν διακριτικὴν δύναμιν τῶν ἀριθμῶν τοῖς ἀριθμητοῖς ἐπωνόμαζον, καὶ ἔλεγον τὴν σύστασιν πάντων τῶν ὄντων εἶναι ἐν τῷ δημοικρῆσθαι νῶ. ἔστι δὲ καὶ ὁ ἀριθμῶς δηλονότι αἷτιος διακρίσεως. id. ib.

300 a 12. πάλιν ὁ Ἀλέξανδρος πρὸς τῆς λέγοντάς φησιν ὅτι ἐκ 45 φυσικὰ σώματα ὁ Πλάτων ἐκ τῶν ἐπιπέδων ἐν τῷ Τιμαίῳ συνέστησιν ἀλλὰ τὸ εἶδος ἑκάστη τῶν σωμάτων, καθ' ὃ ἔκαστον ἐστὶν αὐτῶν τὸτο ὅπερ ἐστὶ, τὸ δὲ εἶδος ἀσώματον, τὸτο δὲ τὸ γεννώμενον εἶδος ἐκ

τῶν ἐπιπέδων γενόμενον ἐν τῇ ὕλῃ τὸ μὴ πῦρ ποιεῖ τὸ δὲ ὕδωρ τὸ δὲ γῆν τὸ δὲ ἀέρα· ὥστε ἐκ τῶν ἔνυλων σώμα, ὡς φησὶν ὁ Ἀριστοτέλης, ἐξ ἐπιπέδων γενεᾷ ὁ Πλάτων, — πρὸς τὰς ἔνυ, φησὶ, ῥητέον ὅτι καὶ δέξεται τις τὸτο αὐτὸν βυλεῖσθαι λέγειν, ἀλλ' ἔν καὶ ὅπως ἐξ ἐπιπέδων αὐτῷ γενεᾷ τὸ βάθος· ἐκ δὲ ἀβαθῆς ἢ ἐκ τῶν τριγώνων γινόμενη πυραμῖς· πυραμῖς ἥ ἐπίπεδος ἔκ ἔστιν, ἐδὲ τῶν ἄλλων τῶν συσφίχων τῇ πυραμίδι τι (*). Simpl. f. 142 b.

ὅτι τοῖς ἐξ ἀριθμῶν λέγασιν τὰ ὄντα ἀκολουθεῖ τὸ καὶ ἐκ μονάδων 300 a 18. λέγειν, πρόδηλον, εἴπερ οἱ ἀριθμοὶ ἐκ μονάδων εἰσὶν. δηλονότι δὲ ὅτι ἐξ ἀριθμῶν ἔλεγον ὅτοι τὰ ὄντα, ὡς τῶν ἀριθμῶν πάντα τὰ εἶδη ἀρχεῖδῶς ἐν ἑαυτοῖς προεληφόντων, καὶ ὡς πάντων τῶν ἐν τῷ κόσμῳ εἰδῶν τοῖς ἀριθμοῖς διακεκοσμημένων· δι' ὅ καὶ πατέρα μακάρων καὶ ἀνδρῶν τὴν ἀριθμὸν ἐξύμνην, καὶ "ἀριθμῷ δὲ τε πάντ' ἐπέοικεν" ἔλεγον. id. f. 143.

οἱ μὴ ἥ περὶ Λευκίππου καὶ Δημόκριτον ἔλεγον αὐεῖσθαι τὰ 300 b 8. πρῶτα κατ' αὐτὰς σώματα, τετέστι τὰς ἀτόμους, ἐν τῷ ἀπείρῳ κενῷ βίαι. ὁ δὲ Τίμαιος πρὶν γενεῖσθαι τὸν κόσμον ἀτάκτως κινεῖσθαι τὰ φοιχεῖα φησὶν. . . εἰ δὲ καὶ φύσιν λέγει τις εἶναι τὴν πρὸ τῶ κόσμου κίνησιν, ἀνάγκη κόσμον εἶναι καὶ πρὸ τῶ κόσμου, ἂν τις βυλεῖσθαι θεωρεῖν, ἐπιστήσας τίνα πρὸς ἀλλήλα τάξιν τοῖς σώμασι καὶ φύσιν κίνησιν παρέχεσθαι. τό τε ἥ πρῶτον κινεῖν αὐτὸ κινέμενον καὶ φύσιν ὅπως ἀνάγκη κινεῖν, ἵνα μὴ αὐεῖσθαι ἄλλο ὑπ' ἄλλης βίαι κινέμενον ὑποτιθέμενοι ἐπ' ἀπείρον ἵωμεν, τὴν καὶ φύσιν προὑπάρχουσαν ζήτουντες. ἔστι δὲ ὁ ὕρανὸς τὸ πρῶτον καὶ φύσιν κινέμενον ἢ ὑφ' ἑαυτοῦ, ἂν ἢ γεγραμμένον "ἀνάγκη κινεῖν ἑαυτό, κινέμενον καὶ φύσιν." εἰ δὲ ὡς ὁ Ἀλέξανδρος ἀξιοῖ χωρὶς τῶ ἢ γεγραπτόν "αὐτὸ κινέμενον καὶ φύσιν," ὑπὸ τῶ ἀκινήτου δηλονότι αἰτίας κινέμενον. ὅτω δὲ ὁ Ἀλέξανδρος γράφει, καίτοι πολλῶν βιβλίων τὸ ἢ ἐχόντων, δείσας οἶμαι μὴ καὶ καὶ Ἀριστοτέλης τὸ πρῶτον κινεῖν τὰς φυσικὰς κινήσεις τὸ αυτοκίνητον εὐρεθῆ. ἐδὲ ἥ καὶ φησὶ, πρὸ τῶ τὴν κόσμον γενεῖσθαι καὶ Πλάτωνα τὸ κινητόν, τετέστιν ἢ ψυχὴ· ἢ ἀκείνῳ φησιν αυτοκίνητον, εἶγε μὴ ὑπ' ἄλλης ἐκινεῖτο. ἐκ πάντως δὲ, εἰ αυτοκίνητον ἢ ψυχὴ· καὶ ἥ καὶ τὰ καὶ φύσιν κινέμενα αυτοκίνητά πως τῷ τὴν ἀρχὴν τῆς κινήσεως ἔχουν ἐν ἑαυτοῖς. καὶ δὲ ἐπιστήσας ὅτι διττὴ ἢ ἀρχὴ τῆς κινήσεως, ἢ μὴ καὶ τὸ κινεῖν ἢ δὲ καὶ τὸ κινεῖσθαι. μήποτε δὲ ἐκ ἀκολουθεῖ τὸτο λέγειν τοῖς περὶ Δημόκριτον· ἐκείνοι ἥ ἢ βίαι κινεῖσθαι ἔλεγον καὶ κόσμος ὄντος ἄλλης πρὸ τῆς κοσμοποιίας μόνον, ὡς ὁ Τίμαιος ἔγραψε. id. f. 144.

(*) p. 300 a 14. qua autem ratione eiusmodi sermo, iuxta sententiam Aristotelis, duabus sententiis eorum adversetur qui corpora ex extremitatibus conflant, captu id me Hercule facile non est, nisi captiosus quis esse velit. idem etiam expositione Anaxagorae necessario sequitur, qui mundum ex numeris constare pronuntiabat, siquidem ex iis mundum generari asserit quae gravitatem habent. . . quod autem in Timaeo circa hunc sermonem inquit Plato, id profecto est. sed Anaxagoras dixit Socrati. Themist. f. 43 b.

300 b τὸ "καθάπερ Ἐμπεδοκλῆς γίνεσθαι φησιν ἐπὶ τῆς φιλότητος"
 29. ὁ μὲν Ἀλέξανδρος ὡς μίξεως παραδείγμα ἀκύνει, ἐξ ἧς συνίσταται
 τὰ κτ' φύσιν σώματα· καὶ συναίρεσθαι δοκεῖ τῷ λόγῳ αὐτῷ τὸ ἐπὶ
 τῆς φιλότητος τὸτο λέγεσθαι μίξεως αἰτίας ὅσας, ὥσπερ τὰ νεῖκος
 διακρίσεως. πῶς δὲ ἂν εἴη μίξεως σημαντικὸν ἢ ἀναύχενον
 κόρη καὶ τὰ ἄλλα τὰ ὑπὸ τῷ Ἐμπεδοκλέους λεγόμενα ἐν τοῖς,
 γυμνοὶ δ' ἐπλάζοντο βραχίονες εὐνίδες ὤμων,
 ὁμοματὰ τ' οἷ' ἐπλανᾶτο πενητεύοντα μετωπων,
 καὶ πολλὰ ἄλλα ἅπερ ἔκ ἐξ μίξεως παραδείγματα, ἐξ ἧς τὰ κτ'
 φύσιν συνίστανται. μήποτε ἔν ἐκ τῶν Ἀριστοτέλους πρότερον ἔχον
 τε ἦν κινούμενα ἀτάκτως καὶ μίγνυνται ταύτας μίξεις ἑνιαίαι, ἐξ ὧν
 συνίσταται τὰ κτ' φύσιν συνιστάμενα σώματα, ἐπὶ γὰρ "καθάπερ
 Ἐμπεδοκλῆς γίνεσθαι φησιν," τῆς κινούμενα ἀτάκτως μίγνυνται.
 τὸ γὰρ πλανᾶσθαι καὶ τὸ πλάζεσθαι ἀτακτον κίνησιν ὀνομαζομένη. καὶ πῶς ταῦτα,
 φαίη ἂν τις, ἐπὶ τῆς φιλότητος γίνεσθαι λέγει ὁ Ἀριστοτέλης δι'
 15 ἦν πάντα ἐγγίγνεσθαι ὁ Ἐμπεδοκλῆς φησίν;

ἐν τῇ δὲ τὰδε πάντα συνέρχεται ἐν μόνον εἶναι.
 μήποτε ἔν ἐκ ἐν τῇ ἐπικρατεῖα τῆς φιλίας ταῦτα λέγει γίνεσθαι ὁ
 Ἐμπεδοκλῆς, ὡς ἐνόμισεν ὁ Ἀλέξανδρος, ἀλλὰ τότε ὅτε ἔπω τὸ
 νεῖκος

πάν ἐξεσκήκειν ἐπ' ἔχματα τέρματα κύκλῳ,
 ἀλλὰ τὰ μὲν τ' ἐνέμιμνε μελέων τὰ δ' ἐξεβεβήκει.
 ὅσων δ' αἰὲν ὑπεκροθέει (φησὶ τὸ νεῖκος), τόσων αἰὲν ἐπῆει
 ἡπίοφρων φιλότητος ἀμεμφέος ἀμβροτος ὁρμή.
 ἐν ταύτῃ ἔν τῇ καταστάσει μονομελὴς ἔτι τὰ γυῖα ἀπὸ τῆς τῷ νεί-
 25 κως διακρίσεως ὄντα ἐπλανᾶτο, τῆς πρὸς ἄλληλα μίξεως ἐπιέμενα.
 αὐτὰρ ἐπεὶ, φησὶ, καὶ μείζον ἐμίσγετο δαίμονι δαίμων,
 ὅτε τῷ νεῖκῳ ἐπεκράτει λοιπὸν ἡ φιλότης,
 ταῦτά τε συμπίπτουσιν ὅπῃ συνέκυρσεν ἔκαστα,
 ἄλλα τε πρὸς τοῖς πολλὰ δινηκῆ ἐξεγενόντο.
 ἐπὶ τῆς φιλότητος ἔν ὁ Ἐμπεδοκλῆς ἐκεῖνα εἶπεν, ὅτι ὡς ἐπικρα-
 τέσης ἦδη τῆς φιλότητος, ἀλλ' ὡς μελλέσης ἐπικρατεῖν, ἔτι δὲ
 τὰ ἄμικτα καὶ μονόγυια ὀνομαζομένη. id. f. 144 b.

301 a εἶπερ ἡ τάξις τὸ κατὰ φύσιν, ὅπερ αὐτὸς φύσιν εἶπε. καὶ ἔτε-
 4. ρον, ὅτι φύσις ἐκεῖνη τῶν πραγμάτων οἷον ἔχει τὰ πλείω καὶ τὴν
 πλείω χρόνον ὑπάρχει (*). id. f. 145.

301 a αἰτιασάμενος τὸς ἐξ ἀτάκτως πρότερον κινημένων τῶν σοι-
 12. χείων κοσμοποιῶντας, καὶ ὅτι τὸ παρά φύσιν πρὸ τῷ κατὰ φύσιν ὑπε-
 τίθεντο, καὶ ὅτι τὴν ἀτακτον κίνησιν, ὡς ἀτακτον παρά φύσιν ἔσαν,
 ὡς πρώτην καὶ ἀπειρον καὶ ἀπείρων κατὰ φύσιν ἔλεγον, τὴν Ἀναξαγό-
 40 ραν ἀποδέχεται κατ' αὐτὸ τὸτο, ὅτι ἔκ ἐκ κινημένων καὶ διακεκρι-
 μένων ἀλλ' ἐξ ἡρεμνίων καὶ ἡνωμένων κοσμοποιεῖ. λέγει γὰρ ὅτι
 ἦν ὁμοῦ πάντα χρήματα, νῦν δὲ αὐτὰ διακρίνας διεκόσμησε.

(*) p. 301 a 6. Alexander vero postremum hunc sermonem
 hoc quidem modo minime explicavit, sed mancum ac diminu-
 tum esse illum affirmavit; dicere namque debuerat, fieri non
 posse ut species motus ac ipsi quoque motus infiniti existant.
 Themist. f. 44 b. cf. Simpl. f. 145.

καίτοι ἐνεστί, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ ἐπὶ τούτῳ λέγειν, εἰ ἐξ ἡρε-
 μνίων κοσμοποιεῖ τῇ διακρίσει, καὶ ἔξιν ἡ κίνησις καὶ ἡ διακρίσις
 τοῖς σώμασι κατὰ φύσιν, ἢ ἡρεμία ἦν αὐτοῖς παρά φύσιν· ἢ γὰρ ἐκ
 τῆς παρά φύσιν μονῆς τῶν σωμάτων κίνησις κατὰ φύσιν· εἰ δὲ
 παρά φύσιν ἢ μονὴ αὐτοῖς, καὶ ἐπ' ἀπειρον χρόνον εἴη ἂν ἢ παρά
 φύσιν αὐτοῖς κατὰ φύσιν. ἔτι δὲ εἰ ἐκεῖνη ἢ ἡρεμία παρά φύσιν,
 ἄλλη τις ἦν προϋπάρχουσα κατάστασις κατὰ φύσιν, ἐπειδὴ τὸ παρά
 φύσιν ἀνάγκη προϋπάρχειν τὸ κατὰ φύσιν· εἰ δὲ τὸτο, ἦν κόσμος
 πρὸ τῷ γενέσθαι. ταῦτα μὲν ὁ Ἀλέξανδρος· ὁ δὲ Ἀριστοτέλης τὸτο
 γε αὐτὸ μόνον ἀποδέχεται τὸ Ἀναξαγόρου, τὸ ἐξ ἀκινήτων καὶ ἡνωμέ-
 νων κοσμοποιεῖν. id. ib.

μαρτυρεῖ δὲ καὶ τὸς ἄλλους φυσιολόγους, τὸς μὲν ἐξ ἐνὸς ποιῶν-
 301 a τας, ὥσπερ οἱ περὶ Θαλῆος καὶ Ἀναξίμανδρος καὶ Ἡράκλειτον, τὸς δὲ
 13. ἐκ συγκεκριμένων, ὥσπερ Ἐμπεδοκλῆς· συγκεκρινόμενα γὰρ πρό-
 τερον ὑπὸ τῆς φιλίας τὰ σοιχεῖα, ὕστερον ὑπὸ τῷ νεῖκῳ διακρι-
 μένα τόνδε τὸν κόσμον ποιῶν λέγει. ἐκ διεσώτων δέ, φησὶ, καὶ κί-
 νημένων ἔκ εὐλογον ποιῶν τὴν γενέσιν τῷ κόσμῳ· εἰ γὰρ διακεκρι-
 μένα καὶ κινούμενα ἐκ τῶν ἐν τῷ κόσμῳ, ἀπὸ δὲ τῶν ἐναντίων γέ-
 20 νεσις, ἐκ συγκεκριμένων εἶναι χρὴ καὶ ἡρεμνίων. διὸ, φησὶ, καὶ
 Ἐμπεδοκλῆς παραλείπει τὴν ἐπὶ τῆς φιλότητος διάθεσιν τῶν σοι-
 χείων, τυτέστιν ἐκ ταύτης αἰτίας τῆς κοσμοποιίας, ἀλλὰ τὴν ἐπὶ
 τῷ νεῖκῳ διάκρισιν. id. f. 145 b.

φανερὸν ἔν ὅτι ἀνάγκη πᾶν σῶμα διωρισμένον βάρους ἔχειν
 301 b ἢ κενότητα. διωρισμένον δὲ λέγει, ὡς φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, ἢ
 16. τὸ διηρημένον καὶ διακεκριμένον, ὡς τὸ κενότητα ἔχειν τὸ δὲ
 βαρύτητα, ἢ διωρισμένον τὸ διηρημένον καὶ μὴ ἐγκύκλιον. ἀμει-
 νον δέ, φησὶ, τὸ διωρισμένον ἀκύνει ἀντὶ τῷ ἐνεργεῖα ὄν καὶ ἐν
 τόπῳ, ἀλλὰ μὴ δυνάμει· τὸ γὰρ δυνάμει ἐδέσθαι ὅτε σῶμα ἐστὶν
 ὅτε ἐν τόπῳ. καὶ εἴη ἂν τὸτο διὰ τὸ μαθηματικὸν σῶμα προσι-
 30 θεί· ἐκεῖνο γάρ, ὥσπερ ἔκ ἐκ βάρους ἐδὲ κενότητα, ὅπως ὅτε
 διωρισμένον ἐστὶ καὶ ἐνεργεῖα ὄν. ἀλλὰ τὸτο μὲν ἐκ οὐδ' ὅπως εἴρηται·
 τὸ γὰρ μαθηματικὸν ὡς μαθηματικὸν καὶ διωρισμένον ἐστὶ καὶ ἐνε-
 30 ργεία. ἐκεῖνο δὲ ἔχειν μοι δοκεῖ τὸ διωρισμένον τὸ εὐθυπορμένον
 λέγεσθαι ὡς ἀντιδιαμεθεῖν κενότῃ καὶ βαρύτῃ τῷ κυκλικῷ ὑπὲρ
 τῶν ὄντων τὴν διορισμὸν, τὸ καθ' αὐτὸ καὶ περιγεγραμμένον καὶ ἐν
 τόπῳ ὄν· τὸτο γὰρ καὶ τὸν τόπον δύνανται κινεῖσθαι. ἀντὶ ἔν τῷ εἰπεῖν
 σῶμα πᾶν ἐπ' εὐθείας κινούμενον, διωρισμένον εἶπε (*). id.
 f. 146 b.

(*) p. 301 b 16. Alexander autem nobis commemoravit
 hunc Aristotelis sermonem, in quo dicitur omnino consenta-
 neum esse ut inclinationem habeant, absolute de omnibus cor-
 poribus non esse intelligendum, sed de nonnullis tantum, quan-
 doquidem quantum corpus inclinationem non habet. . . Alexan-
 der autem per segregatum id non intelligit, quod sane seiun-
 ctum ac segregatum est, in tantum ut vel gravitas in eo vel
 levitas inveniat: sed quod per segregatum illud corpus in-
 telligi debeat, quod terminatum, non autem rotundum est.
 Themist. f. 45 b.

301^δ 29. τὸ συνεπυρρῖζειν ἀπὸ τῶν ὀπίθεν πνεόντων καὶ τὴν ναῦν ὠθέν-
των ἀνέμων μετελήθη, ὅς διὰ τὸτο ἕρως καλῶσιν. ὡς καὶ τὸ
ὑφαίνον τῆς νεῶς πνέοντάς. μήποτε δὲ καὶ ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν
λεόντων λέγεσθαι, ὅς φασὶ τῇ αὐτῶν ὑφάσιν ἀντὶ μάστιγος πλήττον-
τας αὐτοὺς εἰς ὁρόμον ἐλαύνειν. id. f. 147.

301^δ 31. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐλλειπτικῶς ἔχειν καὶ τὴν λέξιν νομίζει τὸ
ἐν τούτοις· λαίπειν γὰρ καὶ ὑποείρη, ἢ ὡς ἂν εἰ ἔλεπεν ἐν τούτοις
εἶρη, ἵνα μηκέτι ἐν τούτοις ἀκώμεν τοῖς βάρους ἢ κυφότητα ἔχου-
σιν, ἀλλ' ἐν τούτοις τοῖς λόγοις. τὸτο δὲ πέπονθε τὰ "φανερὸν"
τῷ ἐφεξῆς συντάξει καὶ ὅπως γράφας "φανερὸν δὲ ὅτι ὅτε πάν-
των ἐστὶ γένεσις." ἐγὼ μὲντοι τὸ μὴ φανερὸν ὡς τέλος εὐρίσκω
τῷ προτέρῳ λόγῳ χωρὶς τῷ δὲ συνδέσμου γεγραμμένον, τὸ δὲ ἐφε-
ξῆς ὅπως ἔχον· ὅτι δὲ ὅτε πάντων ἐστὶ γένεσις ὅτε ἀπλῶς ὑδενός,
δῆλον ἐκ τῶν εἰρημένων. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος, ὡς ἔοικεν, ἐν τισιν ἀντι-
γράφοις εὐρὼν "ὡς δῆλον ἐκ τῶν εἰρημένων" τὸ φανερὸν ἡναγκάσθη
τοῖς ἐφεξῆς συντάξει. κάλλιον δὲ οἶμαι πταῖσμα τὸτο τῷ γρά-
ψαντος λέγειν ἢ ὡς ἐλλειπτικῶς τὴν ἐρμηνείαν ἀποδέχεσθαι. καὶ γὰρ ὁ δὲ
συντάττειν ὅπως εἰκὸς ἦν ἐπ' ἀλλήλα τὸ φανερὸν καὶ τὸ δῆλον λέ-
γοντά "φανερὸν δὲ ὅτι ὅτε πάντων ἐστὶ γένεσις ὅτε ἀπλῶς ὑδενός,
ὡς δῆλον ἐκ τῶν εἰρημένων." ἀλλὰ τὸτο μὴ ὅπως ἂν ἔχῃ, ὁ δὲ
ἂν εἴη πρὸς τὴν τῶν πραγμάτων ἀλήθειαν. id. ib.

302^α 8. ἀλλ' ὅτι μὴ τὸ κοινὸν ἐν τοῖς καὶ μέρος αἰεὶ ῥέουσιν ὑφεστὸς ἐξαλ-
λαττόμενον μένει, καὶ τοῖς ἀπὸ τῷ Περιπατῶν δοκεῖ, πάντα τὰ κοινὰ
ἐν τοῖς καὶ μέρος τιθεμένοις. id. f. 147 b.

302^α 15. ἐπειδὴ τοῖς συγκρίσει ἢ ἐκκρίσει λέγουσι τὴν γένεσιν γίνεσθαι,
ὥσπερ Ἐμπεδοκλῆς καὶ Ἀναξαγόρας, ἀκολουθεῖ τὸ ἐνεργεία τὰ κοι-
χεῖα ἐνυπάρχειν, τοῖς δὲ ἄλλοις σῶσαι τὰ δυνάμει. id. f. 148.

302^α 22. ὅτι δὲ ἐκκρίνει πῦρ ἐκ σαρκός, Θεόφραστος μὴ ἀπὸ ὀφθαλμῶν
ἀνθρώπου φλόγα ἐκκρίθηναι ἰσορεῖ, Μεγέθιος δὲ ὁ Ἀλεξάνδρου
ιατρός ἐμοὶ διηγήσατο τεθεᾶς ἰχθυαδικῶν ἀνδρὸς πῦρ ἀπὸ τῆς ἰχθῆ
ἐξελθόν καὶ καῦσαν τὰ σῶματα, ἐφ' ᾧ καὶ ἐπαύσατο τὸ πάθος.
δηλῶσι δὲ καὶ αἱ τῶν ἀνθρώπων ἰχταρες ἀπὸ πυρὸς γινόμεναι καὶ οἱ
διακαεῖς πυρετοί. id. ib.

302^α 25. ἐπειδὴ δὲ ὑδέπω δέδεικται τὸ εἶναι τέσσαρα στοιχεῖα, ἦσαν δὲ
τινες οἱ ἐν λέγοντες, Θαλῆς μὴ καὶ Ἰππων ὕδωρ, Ἀναξιμένης δὲ καὶ
Διογένης ἀέρα, Ἰππασος δὲ καὶ Ἡράκλειτος πῦρ, καὶ τὸ μεταξὺ
Ἀναξίμανδρος, εἰκότως προσέθηκεν ὅτι εἰ καὶ μὴ τέσσαρα εἴη τὰ
πρῶτα σώματα. id. ib.

302^β 2. Ἀναξαγόρας τὰ ὁμοιομερῆ, οἷον σάρκα καὶ ὀστέον καὶ τὰ
τοιαῦτα, ἅπερ σπέρματα ἐκάλει, ἐξ ὧν καὶ τὰ ὑπὸ Ἐμπεδοκλέους
λεγόμενα στοιχεῖα μεμῖχθαι ἔλεγεν, ἀέρα καὶ πῦρ καὶ τὰ ἄλλα
πάντα, καὶ εἶναι ἀθροίσματα τῶν ὁμοιομερῶν πάντα, μὴ δοκεῖν δὲ
ἐξ αὐτῶν εἶναι διὰ τὸ ἰόρατα καὶ ἀναίδητα διὰ σμικρότητα εἶναι
τὰ ὁμοιομερῆ. ὁ δὲ Ἀναξαγόρας πολλαχῶς τῷ τῷ αἰθέρος ὀνό-
ματι ἀντὶ τῷ πυρὸς κέκληται. id. f. 148 b.

302^β 12. τῶν ἄπειρα λεγόντων τὰ στοιχεῖα Λεύκιππος μὴ καὶ Δημόκρι-
τος τὰς ἀπείρους ἀτόμους ὑπέθεντο, Ἀναξαγόρας δὲ καὶ Ἀρχέλαος
τὰς ὁμοιομερείας. id. ib.

πλὴν ὅτι Ἐμπεδοκλῆς μὴ ἀπλᾶ ταῦτα ὑποτίθει, Ἀναξαγό-
ρας δὲ καὶ ταῦτα σύνθετα ἐξ ὁμοιομερῶν, ὥσπερ καὶ τὰ ἄλλα
πάντα αἰδητὰ σύνθετα ἐξ ὁμοιομερῶν ποιεῖ κατ' ἐπικράτειαν ἐνδὸς
τῶν ἐν αὐτοῖς χαρακτηριζομένων. id. f. 149.

5. διὰ καὶ οἱ μαθηματικοὶ ἐπισημονικῶς ἔχειν γνῶσιν τῶν ὑπο-
κειμένων βυλόμενοι πεπερασμένους τὰς ἀρχὰς λαμβάνουσιν ἢ τῷ
εἶδει ἢ τῷ ποσῷ, τῷ μὴ εἶδει, ὅταν σημείον καὶ γραμμὴν καὶ ἐπίπε-
δον ὀρίζωνται. καὶ γὰρ ἐν ἀριθμῷ τέτων ἕκαστον ἀλλὰ τῷ εἶδει. τῷ
δὲ ποσῷ μαθηματικὰς ἀρχὰς ὀρίζεται ὁ μὴ Ποταμῶν λέγει ὅταν
τὴν μονάδα ἀρχὴν ἀριθμῷ λαμβάνουσιν, Ἀσπασίος δὲ τῷ ποσῷ
ὀρίσας τὰ πέντε αἰτήματα φησὶν. ταῦτα γὰρ κατ' εἶδος ἀλλὰ
κατ' ἀριθμὸν πέντε ἐσὶν. δύναμις δὲ, φησὶν Ἀλέξανδρος, ἀρχὰς
τῷ ποσῷ λέγειν πεπερασμένους καὶ αὐτὰς ταύτας, ὧν ἕκαστην καὶ
τὸ εἶδος ὀρισμένην ἐλάμβανον. ὧν ἔν τες ὀρισμὸς ὡς στοιχείων
ἢ ἀρχῶν ἀποδιδόσκειν, ὥρισται ταῦτα καὶ τὸν ἀριθμὸν, εἰ τῷ μὴ
εἶδει, φησὶν, ὀρισμένα τὰ στοιχεῖα κατ' αὐτὰς ἐσὶν, ὅτι σημείον
καὶ γραμμὴ ἢ μὴ εὐθεία ἢ δὲ περιφερὴς, καὶ ὅσα πρῶτα λαμβάνον-
τες ὀρίζονται, αὐτὰ καὶ ὅπως καλῶσιν. καὶ γὰρ ἅπαντα τὰ εἶδη αὐτῶν, ἀλλ'
ἔστιν αὐτῶν ἀριθμὸς. τῷ δὲ ποσῷ, ὅτι ὑδενὶ ἀπείρῳ χρωμένων ὅτε
εὐθεία ὅτε ἐπίπεδον, ἐπειδὴν τι δεικνύουσι. καὶ γὰρ ἅπειρον ὑπό-
θωναι, ἀλλ' αἰεὶ πεπερασμένον ἀφαιρύντες χρωμένων. μή ποτε δὲ
τῷ μὴ εἶδει πεπερασμένους, ὅτι ὑδενὶ ἅπειρον ὑποτίθενται ἀλλὰ τρί-
γωνα καὶ τετράγωνα καὶ κύκλους καὶ σημεία καὶ γραμμάς καὶ ἐπίπεδα,
τῷ δὲ ποσῷ, ὅτι ἡριθμῶν αἱ λαμβανόμεναι ἀρχαί, ὥς ὅροι πο-
σοὶ καὶ τὰ ἀξιώματα καὶ τὰ αἰτήματα, οἷς ἀρκούντι πρὸς τὰς ἀπο-
δείξεις τῶν ἐξῆς. id. ib.

λέγει δὲ Ἀναξαγόρας ἀρχόμενος τῷ συγγραμμάτος "ὁμῶς
χρήματα ἦν ἅπαντα καὶ πληθὸς καὶ μικρότητα. καὶ γὰρ τὸ συμ-
κρὸν ἅπειρον ἦν, καὶ πάντων ὁμῶς ἐόντων ὑδενὶ ἐνόηλον ἦν ὑπὸ συμ-
κρότης," καὶ ὅτι ἐν σύμπαντι χρᾶ δοκεῖν ἐνεῖναι πάντα χρήματα.
μή ποτε δὲ τὸ ἅπειρον ὡς ἡμῖν ἀπερίληπτον καὶ ἄγνωστον λέγει·
τὸτο γὰρ ἐνδείκνυται διὰ τὸ ὥς τῶν ἀποκρινομένων μὴ εἰδέναι τὸ
πληθὸς μήτε λόγῳ μήτε ἔργῳ, ἐπεὶ ὅτι τῷ εἶδει πεπερασμένα
ἦτο, δηλοῖ λέγων πάντα γινώσκων τὸν νῦν. καίτοι εἰ ἅπειρα
ἦν τῶν, παντελῶς ἦν ἄγνωστοι. ἢ γὰρ γνῶσις ὀρίζει καὶ περατοῖ τὸ
γνωστὸν. λέγει δὲ ὅτι καὶ τὰ συμμεισγόμενα τε καὶ ἀποκρινόμενα
πάντα ἔγνω νῦν, καὶ ὅποια ἐμελλεν εἶσεσθαι καὶ ὅποια ἦν. ἔοικε δὲ
διττὴν ἐνδείκνυται διακόσμησιν Ἀναξαγόρας, τὴν μὴ νοητὴν καὶ
ἡνωμένην, ὁμῶς πάντα χρήματα ἦν καὶ ἕκαστον πάντα ἦν τὰ ἄλλα
διὰ τὴν νοητὴν γνῶσιν, τὴν δὲ αἰδητὴν καὶ διακεκριμένην ἀπ'
ἐκείνης τῆς ἐνώσεως ὑπὸ τῆς δημιουργικῆς νῦν, ὃν καὶ αὐτὴν ἀπὸ τῆς
νοητῆς προελθόντα διακοσμήσαι πάντα φησὶν. ὅτι γὰρ νοητὴν ἐνδεί-
κνυται τινὰ διακόσμησιν πρὸ ταύτης τῆς αἰδητῆς κατ' αἰτίαν καὶ
σπερματικῶς ταύτην προειληφύην, ἐκεῖνα οἶμαι σαφῶς παρίσσει
τὰ ῥήτα "τέτων δὲ ὅπως ἐχόντων χρᾶ δοκεῖν ἐνεῖναι πολλὰ τε καὶ
παντοῖα ἐν πᾶσι τοῖς συγκρινομένοις, καὶ σπέρματα πάντων χρη-
μάτων καὶ ιδέας παντοίας ἔχοντα καὶ ἡδονὰς καὶ χροιάς, καὶ ἀνθρώπους
συμπαγῆναι καὶ τὰ ἄλλα ζῶα, ὅσα ψυχὴν ἔχει, καὶ τοῖς γε ἀνθρώ-
τοις

- ποισιν εἶναι καὶ πόλεις συννηκμένους καὶ ἔργα κατεσκευασμένα. . . καὶ τὰ ἄλλα ὡς παρ' ἡμῖν. καὶ ταῦτα ὅλον ὅτι σπερματικῶς ἐκεῖ καὶ κατ' ἰδέας, ὡς εἶπεν, προειρημένους. id. ib.
- 303^a 4. μετέβη πρὸς τὰς περὶ Λεύκιππον καὶ Δημόκριτον φοιχεῖα λέγοντας τὰς διὰ σμικρότητα καὶ ναστότητα ἀτόμους, ἀπείρους ὄντας 5 κατὰ τε τὴν ἀριθμὸν καὶ τὰ χήματα. ταύτας δὲ μόνους ἔλεγον συνεχεῖς· τὰ γὰρ ἄλλα τὰ δοκῶντα εἶναι συνεχῇ ἀφ' ἧς προσεγγίζειν ἀλλήλοις. διὸ καὶ τὴν τομὴν ἀνήρην, ἀπόλυτον τῶν ἀποτμῶν λέγοντες τὴν δοκῶσαν τομὴν· καὶ διὰ τὸ τοῦτο ἔξ ἐνὸς πολλὰ γίνεσθαι ἔλεγον (ὅ γὰρ διαιρεῖσθαι τὴν ἀτομον) ὅτε ἐκ πολλῶν ἐν κατ' ἀλή- 10 θειαν συνεχές, ἀλλὰ τῇ συμπλοκῇ τῶν ἀτόμων ἕκαστον ἐν δοκεῖ γίνεσθαι. τὴν δὲ συμπλοκὴν Ἀβδηρίῳ ἐπάλλαξεν ἐκάλειν ὡς περ Δημόκριτος. id. f. 150.
- 303^a 8. καὶ γὰρ καὶ τὰς μονάδας τῷ κενῷ φασὶν οἱ Πυθαγόρειοι διορί- 8. ζεσθαι. id. ib.
- 303^a 10. ταῦτα δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ὡς ἐναντιολογίαν τινὰ αὐτῶν πρὸς ἑαυτοῦ συναγαγόντα ἐξεδέξατο τῶν ἀρχῶν τὰς ἀτόμους λεγόντων, διότι λέγουσι μὴ καὶ τὸ χήμα διαφέρειν ἀλλήλων τὰ φοιχεῖα καὶ ὅ γὰρ τὸ ὑποκείμενον. . . μῆποτε δὲ καὶ ταῦτα εἶναι ὡς τὴν δόξαν αὐτῶν σαφηνίζοντα προσέθηκεν ὁ Ἀριστοτέλης. id. ib.
- 303^b 1. πῶς δὲ τὴν σφαῖραν ἐξ ὅκτω μορίων συγκεῖσθαι φησι, μαν- 1. τείας ὄντως ἐδεήθησαν οἱ ἐξηγηταί. καλῶς δὲ οἶμαι ἐπέστησεν ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι πάντα τὰ σώματα ἐκ πυραμίδων συγκεῖσθαι φησι, τὰ μὲν εὐθύγραμμα ἐξ εὐθυγράμμων, τὴν δὲ σφαῖραν ἐξ ὅκτω πυραμίδων σφαιρικῶς ἔχουσιν τὰς βάσεις. id. f. 151.
- 303^b 10. Θαλῆς μὲν ὁ Μιλήσιος καὶ Ἰππῶν ὕδωρ ἐν ἐνέθετο, ἐπειδὴ 10. ἐξ ὕδατος τὰ τε σπέρματα τῶν ζώων εὐρών καὶ τὰς τροφὰς τῶν τε ζώων καὶ τῶν φυτῶν· Ἀναξίμανδρος δὲ Θαλῆς πολίτης καὶ ἐταῖρος ἀόριστον τι, ὕδατος μὲν λεπτότερον ἀέρος δὲ πυκνότερον, διότι τὸ ὑποκείμενον εὐφυὲς ἔχρην εἶναι πρὸς τὴν ἐφ' ἑκάτερα μεταβάσιν. 30 ἀπειρον δὲ πρῶτως ἐπέθετο, ἵνα ἔχῃ χρῆσθαι πρὸς τὰς γενέσεις ἀφθόνως. καὶ κόσμος δὲ ἀπείρους ὄντος καὶ ἕκαστον τῶν κόσμων ἐξ ἀπείρων τῶν τοιούτων φοιχεῖν ἐπέθετο, ὡς δοκεῖ. Ἀναξίμανδρος δὲ ἐταῖρος Ἀναξίμανδρος καὶ πολίτης ἀπειρον μὲν καὶ αὐτὸς ἐπέθετο τὴν ἀρχήν, καὶ μὴν εἶναι ἀόριστον· ἀέρα γὰρ ἔλεγον εἶναι, ἀρκεῖν νομίζον 35 τὸ τῷ ἀέρος εὐαλλοῦντον πρὸς μεταβολήν. τὸ δὲ αὐτὸ καὶ Διογένης ὁ Ἀπολλωνιάτης ἐπέθετο. Ἰππασσος δὲ ὁ Μεταποντῖνος καὶ Ἡράκλειτος ὁ Ἐφεσῖος πῦρ ἔλεγον τὴν ἀρχήν, εἰς τὸ δραστήριον τῶν πυρὸς ἀποβλέψαντες. id. ib.
- 304^a 7. ὁμοιοὶ δὲ τοῖσις εἰσιν, ὡς φησὶν Ἀλέξανδρος, καὶ οἱ τὸ πῦρ 40 7. πολλαπλασίον λέγοντες ἀναλογία, ὅτι καὶ τὸ πῦρ καὶ ἡ πολλαπλασίον ἀναλογία αὐξομένη ταχύ. id. f. 152 b.
- 304^a 10. ζητῆσαι δὲ χρὴ τίνας ἐστὶν αὐτῇ ἡ δόξα ἢ τὸ πῦρ πυραμίδα 10. λέγουσα, διότι πρῶτον τῶν σωματῶν ἐστίν. Ἡράκλειτος μὲν γὰρ ὁ φοιχεῖον τῶν ἄλλων λέγων τὸ πῦρ καὶ λέγει πυραμίδα εἶναι τὸ πῦρ, 45 οἱ δὲ Πυθαγόρειοι ἐκ πυραμίδων συγκεῖσθαι τὸ πῦρ λέγοντες καὶ λέγουσι τὸ πῦρ πρῶτον τῶν ἄλλων φοιχεῖον, εἰπερ καὶ αὐτὸ λέγουσιν ἐξ ὕδατος καὶ ἀέρος γίνεσθαι, ὡς περ καὶ ἐκ πυρὸς ἀέρα καὶ ὕδωρ. id. ib.

- δοκεῖ δὲ μοι διὰ τούτου, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, τῷ παραδεί- 304^a 21. γματος τὸ ἀτοπὸν τῆς δόξης παραδεικνύειν· ὡς γὰρ ἐπὶ τῷ συμ- 21. φυσμένῳ ψήγματος παχύτερον μὲν τι ἐξ αὐτῶ γίνεσθαι σώμα, χρυσὸς μὲντοι καὶ αὐτό, ὅτω καὶ ἐκ τῷ πυρὸς. id. f. 153.
- ἐπειδὴ γὰρ ἐνδέχεται διελεῖν τὴν πυραμίδα καὶ παραλλήλῳ ἐπι- 304^b 304^b πῶν τμηθῆναι, τὸ μὲν πρὸς τῇ κορυφῇ πυραμὶς ἔσται, τὸ δὲ πρὸς 4. τῇ βάσει ἕκτι πυραμὶς, ἀλλ' ὡς εἰσὶ φασι, κόλπος πυραμὶς. cod. Coisl. 166.
- ὡς οἱ περὶ Δημόκριτον τὰ τρία, ἀέρα καὶ ὕδωρ καὶ γῆν, τῇ 304^b 7. σμικρότητι τῶν φοιχεῖων ὁμοιοχημῶν ὄντων διαφέρειν ἔλεγον. 7. Simpl. f. 153 b.
- καὶ ἡ μὲν ἐννοία τῶν λεγομένων τοιαύτη, ἡ δὲ λέξις ἡ λέγουσα 305^a 17. "πάν γὰρ τὸ γινόμενον ἦτοι ἀσώματον ἔσται, ἐν ᾧ ἡ γένεσις" ἀσα- 17. φῆς ὄντως ἐστίν, καὶ ὅμοιον, ὡς καὶ τῷ Ἀλεξάνδρῳ δοκεῖ, ἡμαρτήσθαι 15 μέρους τινὸς αὐτῆς ἀφαιρεθέντος, εἶναι δὲ τὸ πλήρες πάν γὰρ τὸ γι- 15 νόμενον ἐν τινι γίνεσθαι, καὶ ἦτοι ἀσώματον ἔσται ἐν ᾧ ἡ γένεσις, τῆς δὲ γινόμενον, ἦτοι ἄλλο τι περιέχον ἔσται σῶμα ἢ ὅ. τὴν δὲ μὴ ἔχοντα σῶμα τόπον ἀσώματον εἶπεν (*). id. f. 154 b.
- καὶ ἐπειδὴ διάφοροι καὶ περὶ τούτου δόξαι ἐγένοντο, τῷ μὲν Ἐμ- 305^a 34. πεδοκλέως ἀΐδια μὲν λέγοντος τὰ φοιχεῖα, τῇ μίξει τε καὶ διακρίσει 34. τούτων τὴν γένεσιν ἀποδιδόντος, τῷ δὲ Ἀναξαγόρῳ πάντα ἐν πᾶσι λέγοντος καὶ τὴν γένεσιν ἐκκρίσιν τιθέντος, Δημόκριτος δὲ καὶ τῶν τὰ ἐπιπέδα λεγόντων τῇ συγκρίσει καὶ διακρίσει τῶν ἀτόμων καὶ τῶν ἐπιπέδων τὴν τῶν φοιχεῖων ἐξ ἀλλήλων γένεσιν ποιούντων, 25 πρὸς πρῶτον ὑπαντᾷ τὰς περὶ Ἐμπεδοκλέα καὶ Δημόκριτον καὶ Ἀναξαγόραν. id. f. 155.
- τῷ γὰρ γλεύκος εἰς ἀτμὸν ἀναλυομένον καὶ πνευματωμένον, ἐν 305^b 14. τῇ τοιαύτῃ μεταβολῇ ῥήγνυσι πολλάκις τὰ περιέχοντα ἀγγεῖα 14. διὰ τὴν ζενοχωρίαν. id. f. 155 b.
- εἰ μὲν ὅλως μὴδὲν ἐστὶ κενὸν μήτε τὸ χωριστὸν μήτε τὸ παρε- 305^b 26. σπαρμένον, μήτε ἐπεκτείνεσθαι τὰ σώματα, ὡς οἱ περὶ Δημόκριτον 26. τῇ παρεμπιπτόσει τῷ κενῷ ἐπεκτείνεσθαι λέγουσιν αὐτά, ἀλλὰ τὴν ἐαυτῶν φύσιν καὶ μεμιγμένα φυλάττει, ὡς Ἐμπεδοκλῆς καὶ Ἀνα- 26. ξαγόρας διετάττοντο. . . "φανερὸν τὸ ἀδύνατον" (**). id. ib.
- πρὸς πρῶτον τοίνυν ἀντιλέγει τὸν καὶ μεταπάσιν τῷ ἐνὸς 305^b 31. ὑποκειμένη μεταχηματισμόν. ὅμοιος δὲ καὶ τὸν ἀπὸ τῶν ἐν τῷ 31. (*) p. 305 a 18. in eadem autem Aristotelis sententia hoc in loco et difficultas et magna verborum contrarietas inest. cum enim dicere debuisset, non est in eo corpus, vel corpus in loco invenitur, inquit "vel habebit vel non habebit corpus;" siquidem omne quod nascitur, in aliquo consistit, et vel corpus non habebit, in quo ortus existit, nec in eo duo sunt corpora: dicit autem corpus non habere pro loco in quo corpus non consistit. quomobrem recte quidem inquit Alexander, quod dum ait "quod nascitur, in aliquo consistit," consonum non est ut intelligamus materiam in loco: qui enim dicit in materia corpus non inesse, quod posuit, de medio tollit. Themist. f. 51 b.
- (**) p. 305 b 26. sed Alexander hunc locum alio quidem modo explicavit. Themist. f. 52 b.

Τίμαιος λεγομένων προσλαβέδω ἐν τῆς γενέσεως τρόπον... ὅτι
 μὲν ἔν τῃ Πλάτωνος ἐστὶν ὁ χηματισμός, καὶ ἀπὸ τῶν Πλάτωνος
 ἐλήφθη λόγων, ὁ δὲ ἄλλος. id. f. 156.

306 a 1. ἐπειδὴ δὲ πρὸς ταύτας τὰς ἐνστάσεις τὰς τῇ γενέσει τῶν
 σωμάτων τῇ ἐκ τῶν ἐπιπέδων λεγομένη προσενέχθεισας τινὲς μὲν
 καὶ ἄλλοι τῶν Πλατωνικῶν ἀντειρήκασιν, Πρόκλος δὲ ὁ ἐκ Δυκίας
 ὀλίγον πρὸ ἐμῶ γεγονὼς τῷ Πλάτωνος διάδοχος βιβλίον ἔγραψε
 τὰς ἐνταῦθα τῷ Ἀριστοτέλει ἐνστάσεις διαλύων, καλῶς ἔχειν ἐδοξέ
 μοι συντόμως ὡς δυνατὸν τὰς ἐνστάσεις καὶ τὰς λύσεις ἐκείνας
 ὑποτάξαι... καὶ ὅτι μὲν τῶν τεσσάρων τέτων σωμάτων, 10
 πυρὸς ἀέρος ὕδατος καὶ γῆς, γενέσεως πρῶτον καὶ θερμότητα καὶ
 ψύξιν καὶ ξηρότητα καὶ ὑγρότητα ποιότητων ἄλλας ἀρχὰς προτέρας
 ἀπὸ τῶν ἐν τῷ ποσῷ διαφορῶν ὡς συγγενεσέων ὥσων πρὸς τὰ
 σώματα ζητεῖ, πρόδηλον ἐκ τῶν τῶν ποιότητων ἐκείνων δια-
 φορὰς ἀπὸ τῆς τῶν χημάτων διαφορᾶς αἰτιολογεῖν. αἱ γὰρ καὶ τὴν 15
 θερμὴν καὶ τὴν ψυχρὴν καὶ τὰ τοιαῦτα ἀποδόσεις ἰδιωτικῶς ἀποδε-
 δέδωκε καὶ ὑπὸ Δημοκρίτου πρότερον ἐλέγοντο, ὡς Θεόφραστος ἰσορεῖ,
 τῆς ψυχῆς ἐπιποθέσης ἀρχὴν ἄλλην ἀκῆσαι τῷ σώματι οἰκειοτέραν
 τῆς τοιαύτης τῷ θερμῷ ἐνεργείας. ὅτι μέντοι ἐξ ὕλης καὶ εἶδος τὰ
 τέσσαρα ταῦτα λέγουσι γίνεσθαι, δηλοῖ μὲν συντόμως αὐτὸς ὁ Τί- 20
 μαιος (p. 97. 98) εἰπὼν "ἀρχαὶ μὲν ἔν τῶν γενομένων ὡς μὲν ὑπο-
 κείμενον ἂ ὕλη, ὡς δὲ λόγος μορφᾶς τὸ εἶδος· ἀπογεννάμενα δὲ
 τετέων ἐξ τῶν σωμάτων, γὰρ τε καὶ ὕδωρ, ἀήρ τε καὶ πῦρ, ὧν ἀπο-
 γένῃ τοιαῦτα. ἅπαν σώματα ἐξ ἐπιπέδων ἐστὶν, τῷτο δὲ ἐκ τρι-
 γωνίων." ἀρχαιοδέξερων τῷ σώματος τὸ ἐπίπεδον λαβὼν, καὶ ἐν τῷ 25
 ἐπιπέδῳ τὸ τρίγωνον. id. f. 156 b.

306 a 3. εἰπὼν δὲ τῷτο ἐξ ἀνάγκης λέγειν αὐτὸς ὡς ἐπόμενον τῇ τῶν
 τριγώνων ὑποθέσει, ἐπήγαγε "καὶ λέγουσι." καὶ ὅτι καὶ αὐτοὶθεν λέ-
 γουσιν καὶ τὴν αἰτίαν ἀποδιδόσιν τῷ μὴ μεταβάλλειν τὴν γῆν. διχῶς
 ἔν αἰτιάῳ τῷτο. id. f. 157 b.

306 a 13. τῷ δὲ πρεσβυτάτῳ εἶναι τὴν γῆν τῶν ἐντὸς ἑρανῶ ὁ μὲν Πλά-
 τωνος ἔκ εἴπε τὴν αἰτίαν· ὁ δὲ Τίμαιος (p. 97) αὐτὸς ἐν τῷ συγ-
 γράμματι, ὅπερ ὁ Πλάτων παρέξεσεν, ὥτως ἔγραψε περὶ τῆς
 γῆς "πρεσβύς δὲ ἐν τῶν ἐντὸς ἑρανῶ σωμάτων, ὅδε ποκα ὕδωρ
 ἐγεννάθη δῖχα γὰς, ὅδε μέντοι ἀήρ χωρὶς ὑγρῷ· πῦρ τε ἔρημον 35
 ὑγρῷ καὶ ὕλης ἄς ἐξάπται ἔκ ἀν διαμένοι. ὥς ἐρίξα πάντων καὶ
 βάσις τῶν ἄλλων ἂ γὰρ." ἐν δὲ τοῖς κόλποις τῆς γῆς ἀήρ ἡδρα-
 σαι καὶ πῦρ, ὅ τὰ καθαρὰ ἄλλα τὰ λιμνάζοντα. καὶ τὰ γε ἄκρα
 τῆς γῆς ἐν τῷ Φαίδωνι ὁ Πλάτων ἐξυμνεῖ. id. f. 158.

306 a 33. ἐπειδὴ σφαῖραν τὸ πῦρ οἱ περὶ Δημοκρίτον ἔλεγον. id. 40
 f. 159.

306 b 3. καὶ ὅ γε Ποταμῶν, ὡς Ἀλέξανδρος ἰσορεῖ, διὰ συντόμους τὰς
 τῶν εἰρημένων χημάτων συμπληρώσεις ἐπὶ καταγραφῆς παρα-
 δέδωκεν. ἔξω γὰρ, φησί, κτλ. (*) id. f. 159 b.

(*) p. 306 b 22. Alexandri vero sententiam, quam de loco
 hic asserit, minime intelligimus, eo quia a vera intelligentia re-
 cedit... Alexander vero dicebat primam huius sermonis par-
 tem ab Aristotele dictam fuisse, ut Democrito responsum daret,

λέγει δὲ πάθῃ μὲν τὰς παθητικὰς καλυμένας ποιότητας, ὅσον 306 b
 θερμότητας ψύξεως καὶ τὰς τοιαύτας, δυνάμεις δὲ καθ' ἃς ἡ καὶ 29.
 φύσιν κίνησις, βαρύτητας κηφότητας, κίνησις δὲ τὰς καὶ τὸν
 ἢ δυνάμεις μὲν τὰς τῶν ποιόντων πρὸς τὸ ποιεῖν παρασκευάς, ὅσον
 καθ' ἣν θερμαίνει τὸ θερμαίνον, πάθος δὲ καθὸ θερμαίνει τὸ θερ-
 μαίνον, κίνησις δὲ ἡ μεταξὺ ἀμφοῖν ἡ θερμανσις. ἀλλ' ἐν
 μὲν τοῖς ὑστέροις ἔτω μᾶλλον αὐτὰ διαιρεῖ, νῦν δὲ καὶ τὴν προτέραν
 εἰρημένην ἐπιβολήν. id. f. 161 b.

ὁ μὲν Ἀλέξανδρος ἐξέλαβεν ὅτι ἐνεσιν ἄτομα χήματα 307 a
 μήπω διαιρεθέντα, δυνάμενα δὲ διαιρεθῆναι. ἀλλ' ὅθεν πρὸς τὰς 21.
 ἀτόμους· αὐτὸ γὰρ ὅδε διαιρεθῆναι ἐδύνατο. ἄμεινον ἔν ἐξέλαβεν
 αὐτὸ ὁ φιλόσοφος Ἀμμωνίος ἐν τῷ εἰπεῖν ὅτι καὶ δόξαν λέγει·
 εἰ γὰρ εἰσι καὶ πλεονεκτήρια ἄτομα γράμματα, διὰ τί μὴ καὶ
 ἄτομα χήματα; cod. Coisl. 166.

ὅτι καὶ τὰ πάθη καὶ τὰ ἔργα καὶ τὰς δυνάμεις. διορίζει δὲ 307 b
 ταῦτα ὁ Ἀλέξανδρος πολλαχῶς, ποτὲ μὲν πάθῃ λέγων κηφότητας 20.
 βαρύτητας, σκληρότητας μαλακότητας, μανότηας πυκνότη-
 τας, δυνάμεις δὲ θερμότητας ψυχρότητας· ποτὲ δὲ πάθῃ μὲν τὰς
 παθητικὰς ποιότητας, δυνάμεις δὲ τὰς καὶ τὰς ῥοπὰς, ἔργα δὲ
 τὰς ἐνεργείας· καὶ πάλιν δυνάμεις μὲν τὰς ποιητικὰς αὐτῶν ποιότη-
 τας, θερμότητας ξηρότητας κηφότητας (αὐτὸ γὰρ αἱ δυνάμεις
 ποιητικαί), πάθῃ δὲ τὰς ἀντικειμένας αὐτοῖς ψυχρότητας ὑγρό-
 τητας βαρύτητας ὡς παθητικὰς καὶ ὑλικωτέρας. καὶ ὅτι καὶ ἐν τοῖς
 περὶ Γενέσεως (2 2) ἐκείνας μὲν μᾶλλον ποιητικὰς, ταύτας δὲ
 μᾶλλον παθητικὰς εἶναι φησί, καὶ δὴ καὶ ἐν τῇ αὐτῇ ἀφορίζεσθαι δια-
 φοράς, ὅτι μὴδὲ ἐστὶν ἐν τέτοις ἐναντίωσις κυρίως, ἀλλὰ καὶ τὰς
 παθητικὰς καλυμένας ποιότητας, θερμότητας ξηρότητας μα-
 λακότητας κηφότητας καὶ τὰς ἀντικειμένας αὐταῖς καὶ ὅσαι τοιαῦται·
 ἐν γὰρ ταύταις ἐστὶν ἐναντίωσις καθ' ἣν ἡ εἰς ἄλληλα τῶν στοιχείων
 γίνεσθαι μεταβολή, ὅπερ ἐστὶν νῦν προβεβλημένον. τῶν δὲ ποιότητων
 τέτων ἕκαστη τριχῶς θεωρεῖται· ἡ γὰρ ὡς δυνάμεις (αὕτη γὰρ ἐστὶν
 ἡ τῆς οὐσίας πρὸς ἐνεργείαν παρασκευή, καθ' ἣν τὸ πῦρ δυνάμιν
 θερμαντικὴν ἔχειν λέγομεν), ἡ ὡς καὶ τὴν δυνάμιν ταύτην ἐνέρ-
 γεια, ὥς τὸ θερμαίνειν, ἡ ὡς τὸ ἀπὸ τῆς δυνάμεως διὰ τῆς ἐνερ-
 γείας ἐγγινώσκον τῷ πάχοντι πάθος, ὡς τὸ θερμαίνεσθαι. ἀπὸ δὲ
 τέτων τῆς τε δυνάμεως καὶ τῆς ἐνεργείας καὶ τῶν πάθους καὶ αἱ οὐσίαι
 γνωρίζονται καὶ ἡ εἰς ἄλληλα τῶν στοιχείων μεταβολὴ καταλαμβα-
 νεῖ. Simpl. f. 163 b.

qui de positu disseruit, ipsa vero corpora ex extremitatibus
 non componi; in reliqua sermonis parte narravit ac responsum
 dedit ad eos qui corpora ex extremitatibus ponunt: sed ab eo
 quidem loco quo sermonem exorditur, totum quidem in uni-
 versum retulit, ut illis responsum daret qui elementis figuras
 accommodant. Themist. f. 54 b.

Δ.

307^b 28. Τινες τῇ εἰρημένῃ τῶν λόγων ἀκολουθῶν μὴ προσεχικότες νοθεύειν τὸτο τὸ βιβλίον ἐτόλμησαν ὡς ἔ προσήκον τοῖς περὶ ἑρᾶν σκέμμασιν ἀλλ', εἶπερ ἄρα, τοῖς περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς. εἶρη] δὲ ὅτι τοῖς ὑπὸ σελήνην ἀπλοῖς σώμασιν οἰκειότατα τὸ βαρὺ καὶ κῆφον. καὶ μέντοι ὅτι τοῖς ἑρᾶν οἰς προσήκει ταῦτα, ἀκριβέστερον εἰσόμεθα νῦν· διὸ καὶ αὐτὸς κατ' ἀρχᾶς τῷ πρώτῳ βιβλίῳ (c. 3) "δεῖ" φησὶν "ὑποθέσθαι τί λέγομεν τὸ βαρὺ καὶ τὸ κῆφον νῦν μὴ ἰκανῶς ὡς πρὸς τὴν παρῶσαν χρεῖαν, ἀκριβέστερον δὲ πάλιν ὅταν ἐπισκοπῶμεν περὶ τῆς φύσεως αὐτῶν," εἰς τούτους ὑπερθέμενος τὸς λόγους. id. f. 164 b.

ὁ σκοπὸς τῷ Ἀριστοτέλει ἐν τῷ παρόντι βιβλίῳ διδάσκει τίς ἐστὶν ἡ τῶν ῥοπῶν φύσις... Θαλῆς μανώσκει κῆφον γίγνεσθαι φησι, μανώσκει βαρὺ... ἐν τῷ παρόντι βιβλίῳ ὁ Ἀριστοτέλης διαλέγει 15 περὶ ῥοπῶν. ἐπεχείρησαν δὲ τινες εἰπεῖν τὸτο τὸ βιβλίον μὴδὲν προσήκειν τῇ περὶ Οὐρανῶν πραγματείᾳ, μᾶλλον δὲ προσήκειν τῇ περὶ Γενέσεως καὶ φθορᾶς, πρῶτον μὲν ὅτι ἐν ἐκείνοις, φημι δὴ τοῖς γενητοῖς καὶ φθορτοῖς, τὸ βαρὺ καὶ τὸ κῆφον, δεύτερον ὅτι πρὸς τῷ πέρατι τῷ τρίτῳ λόγῳ τῆς παρῶσης πραγματείας εἶπε δεῖν διαλέ- 20 γεσθαι περὶ τῶν στοιχείων, ζητῶντας τὰ πάθη τε καὶ τὰς δυνάμεις καὶ τὰς κινήσεις, πάθη μὲν λέγων τὰς παθητικὰς δυνάμεις, θερμότητος ψυχρότητος ξηρότητος καὶ ὑγρότητος, δυνάμεις δὲ τὴν κν- φότητα καὶ βαρύτητα, κίνησιν δὲ τὴν καὶ τὰς δυνάμεις ταύτας ἐνέργειαν. περὶ δὲ τῶν παθητικῶν ποιότητων καὶ τῶν κινήσεων 25 αὐτῶν καὶ τῆς εἰς ἀλλήλα μεταβολῆς ἐν τοῖς περὶ Γενέσεως καὶ φθορᾶς διαλέγει, περὶ δὲ τῶν δυνάμεων αὐτῶν ἦτοι τῶν ῥοπῶν ἐνταῦθα. δεόν ἄρα τὸ παρὸν βιβλίον μᾶλλον ἀκόλουθον εἶναι τοῖς περὶ Γενέσεως καὶ φθορᾶς γράμμασιν ἢ τοῖς περὶ Οὐρανῶν σκέμ- μασι· τί ᾧ κοινὸν τὸ διαλέγεσθαι περὶ βαρέος καὶ κῆφου καὶ περὶ τῶν 30 ἑρᾶν σωμάτων; λέγομεν ὅτι ἡμεῖς ὅτι μᾶλλον πολλὴν ἀκολου- θίαν τὸ παρὸν ἔχει βιβλίον πρὸς τὰ φθάσαντα· γνόντες ᾧ τί τὸ βαρὺ καὶ τί τὸ κῆφον, εἰσόμεθα ὡς ὅθεν προσήκει ταῦτα τοῖς ἑρᾶ- νοῖς ἐναποτίθεσθαι. διόπερ καὶ αὐτὸς κατ' ἀρχᾶς τῷ α' βιβλίῳ (c. 3), ἀναγκαῖον εἰδῶς τὴν περὶ τούτου λόγον, εἶπε "δεῖ ὑποτίθεσθαι τί λέ- 35 γομεν τὸ βαρὺ καὶ τὸ κῆφον." cod. Coisl. 166.

308^a 17. ἀντιλέγει μεταξὺ πρὸς τοὺς μὴ νομίζοντας εἶναι τι ἐν τῷ κό- σμῳ τὸ μὴ ἄνω καὶ τὸ δὲ κάτω. ταύτης δὲ γεγόνασι τῆς δόξης Ἀνα- ξίμανδρος μὲν καὶ Δημόκριτος διὰ τὸ ἀπειρον ὑποτίθεσθαι τὸ πᾶν· ἐν 30 ᾧ τῷ ἀπειρῷ ὅθεν ἐξῆν ἄνω ἢ κάτω φύσει· ὅροι ᾧ ταῦτα καὶ πέ- ρατα διαστάσεις. ἄλλοι δέ, ὧν καὶ ὁ παρὰ Πλάτωνα Τίμαιος, πρὸς ὃν μάλιστα ἀποτείνει, ἕκ ἀεὶσιν ἐν τῷ κόσμῳ εἶναι τὸ μὴ ἄνω καὶ τὸ δὲ κάτω διὰ τὴν ὁμοιότητα, τῆς δὲ ὁμοιότητος σημείον ἔλεγον τὸ δυνάσθαι καὶ πάντα μέρη τῆς γῆς ἀντίποδά τινα αὐτῶν ἐαυτῷ γενέσθαι (*). Simpl. f. 165 b. cf. Themist. f. 56 b.

(*) p. 308 b 6. hos autem sermones retulit ad eius impugnationem quod in Timaeo scriptum est, nempe ignem levissi-

μέτεσιν ἐπὶ τοὺς περὶ Λεύκιππον καὶ Δημόκριτον, τῷ μὲν βάρος 308^b τὴν τῶν ἀτόμων αἰτιωμένους ναστότητα, τῆς δὲ κνφότητος τὴν τῷ 30. κενῷ παρεμπλοκήν. Simpl. f. 167.

καινότερος δὲ ἀντὶ τῷ περινενοημένως μᾶλλον καὶ ἐπιβλητὶ- 308^b 31. κώτερον (*). id. ib.

τὰ μὲν ἔν πολλὰ τῶν ἀντιγράφων ὥτως ἔχοντα "εἰ μὴ καὶ σε- 309^a ρεὶν ἔξει πολλαπλάσιον" τοιαύτην ἔνοιαν ἀποδίδωσιν. ὁ δὲ Ἀλέ- 18. ξανδρος ὡς τῆς γραφῆς ἐχούσης "εἰ καὶ τὸ σερεὶν ἔξει πολλαπλά- σιον" ὥτως ἐξηγεῖται, λέγων ὡς καὶ τὸτο εἶναι ἂν ὁ πολὺς χρυσὸς τῷ ὀλίγῳ πυρὸς κνφότερος· νῦν δὲ ἕκ ἑξιν, εἰ καὶ τὸ σερεὶν ἔχει πολλαπλάσιον τῷ ἐν τῷ πυρὶ. νῦν μὲν ἔν ὡς μὴ προσλογίζομένης τὴν ἀναλογίαν ταύτην αἰτιάται, μετ' ὀλίγον δὲ καὶ προσλογίζομένης ὑποτιθέμενος καὶ ὥτως εὐθύνει. id. f. 167 b, cf. Themist. f. 58.

νῦν τὴν Θαλῆ δόξαν ἐλέγχει τὴν μανότητι καὶ πυκνότητι λέ- 309^a 29. γουσιν τὸ βαρὺ καὶ κῆφον, καὶ καλεῖ τὸ μὲν μανὸν μέγα καὶ τὸ δὲ πυκνὸν μικρὸν, εἰκότως· εἰς ὀλίγον ᾧ ὄγκον συναγεῖται τὸ πυκνόν, ὥσπερ τὸ μανὸν εἰς πολὺν ἐξαπλᾷ. cod. Coisl. 166.

λέγει ὅτι καὶ ἄλλος τις μεγέθει καὶ σμικρότητι διορίζῃ τὰ 309^a 31. βαρύτερα καὶ κνφότερα, καὶ μὴ ὡς ὁ Πλάτων, ἀλλ' ἢ ὡς οἱ περὶ Δημόκριτον (ἔτοι ᾧ ἐκ μὲν μικρῶν σφαιρῶν ἔλεγον τὸ πῦρ γίνεσθαι, διὸ λεπτομερέστατον εἶναι, ἐκ μειζόνων δὲ ἀτόμων τὴν γῆν, ἐκ δὲ τῶν μέσων τὰ μεταξὺ) ἢ ὡς οἱ ἐν τῷ στοιχείῳ ὑποτιθέμενοι καὶ τῇ τῆς πυκνότητι καὶ μανότητι τὰ ἄλλα γεννῶντες· καὶ ἔτοι ᾧ τῆς μανότητος τὸ κενὸν ἡττάσαντο. καὶ πρὸς τούτους ᾧ καὶ μάλιστα τὸτο ἀρμόττοι τὸ "καὶ ἄλλον ἐντιναῦν τρόπον κατασκευάζω," τούτοις καὶ μὴ μέγεθος καὶ σμικρότητα ὀνομάζῃ, ἀλλὰ πυκνότητα καὶ μανό- τητα, μόνον δὲ τὴν αὐτὴν ὕλην ἅπασιν ἀποδιδόναι. Simpl. f. 168 b.

ἔτω μὲν ὅτι Ἀλέξανδρος τὰ μεταξὺ τῶν ἀπλῶς βαρέων καὶ 310^a 1. κῆφον τὰ σύνθετα ἐκ τῶν κενῶ καὶ πλήρως ἀκῶν ἐξηγεῖται. μήποτε δὲ ἀπλῶς βαρὺ καὶ κῆφον γῆν καὶ πῦρ λέγει, μεταξὺ δὲ ἀέρα καὶ ὕδωρ, καὶ ὅτι ἕκ ἑξαι ταῦτα· ἔτι ἔχουσιν εἰπεῖν διὰ τίνα αἰτίαν βαρύτερα καὶ κνφότερα ἐξῆν ἀλλήλων τε καὶ τῶν ἀπλῶς. καὶ νῦν μὲν τοσούτον εἶπε μόνον, πρὸς δὲ τὸ τέλος τῷ βιβλίῳ τὸ αὐτὸ ἐπιχεί- ρημα θεῖς, σαφέστερον λέγει τὰ ἐπόμενα ἄτοπα καὶ τοῖς ἐν τῷ ὑπο- κείμενον λέγουσι καὶ τοῖς τὰ ἐναντία· καὶ ἐκεῖ σαφῶς τὰ μεταξὺ τὴν ἀέρα λέγει καὶ τὸ ὕδωρ. ἰσέον δὲ ὅτι ὁ μὲν Ἀλέξανδρος "ἀλλή- λων τε καὶ τῶν ἀπλῶν" γράφει, εὖρε δὲ ἐν τισι "τῶν ἀπλῶς" γεγραμμένον. id. f. 169.

μέτεσιν ἐπὶ τοὺς μεγέθει καὶ σμικρότητι τὴν διαφορὰν τῶν 310^a 3. στοιχείων ἀποδιδόντας. ἔτοι δὲ ἂν εἶεν οἱ παχυμερεῖα καὶ λεπτομε-

mum esse, cum ex paucissimis partibus constat, perinde ac si ipse non recte Platonis sententiam assequatur: non enim ullo modo Plato fatetur leve vel grave quippiam inveniri, dum in proprio loco manet. Themist. f. 57.

(*) p. 308 b 31. dixi actate vetustiores, perinde ac si dixissem minus peccantes. per novam autem rationem maiorem finem facilitatemque maiorem intelligo. hoc autem adversus Democritum et Leucippum pronuntiavit. Themist. f. 57 b.

ρεία, ταὐτὲ δὲ εἰπεῖν πυκνώσει καὶ μανώσῃ, διορίζοντες, καὶ μίαν ὕλην ταῖς διαφοραῖς ταύταις καὶ αὐτοὶ ὑποτιθέντες. id. ib.

310 a 13. τὸτο δέ, φησὶν Ἀλέξανδρος, δυνάει καὶ πρὸς τὴν περὶ Δημόκριτον λέγεσθαι, οἱ ἐκ τῶν μικρῶν σφαιρικῶν ἀτόμων ἔλεγον συντιθεσθαι τὸ πῦρ. εἰ γὰρ πᾶσαι αἱ ἀτομοὶ τῆς αὐτῆς ὅσας φύσεως βάρος ἔχουσιν, καὶ εἰσὶν αἱ μείζους βαρύτεραι τῇ μείζους εἶναι, διὰ τὸτο δὲ καὶ τὰ σώματα ἐκ τῶν μειζόνων ἀτόμων συγκεῖμενα βαρύτερα, αἱ πολλαὶ ἀτομοὶ μικραὶ ὀλίγων μεγάλων ἔσαν βαρύτεραι· εἰ δὲ τὸτο, πολλὸ πῦρ ἔστι βαρύτερον ὀλίγης γῆς. ἡ τὸτο ἂν, φησί, πρὸς αὐτὴν λέγεται, εἰ μὴ τὸ κενὸν ἡτιώντο. id. f. 169 b.

310 a 31. καὶ τὴν λέξιν, εἰ μὲν, ὡς ἐν τισὶ τῶν ἀντιγραφῶν, "εἰ μὲν εἰς τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω κινήτικόν ἐστι τὸ βαρυντικόν" γέγραπται, σαφὲς τὸ λεγόμενον ἐστίν· εἰ δέ, ὡς ὁ Ἀλέξανδρος γράφει, "εἰ μὲν τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω κινήτικόν τὸ βαρυντικόν" γέγραπται, τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω ἀρχαίως πρὸς τὴν ἐρμηνεύσθαι ἀντὶ τῆ ἐπὶ τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω εἶρη. id. f. 170 b.

310 b 10. τὸ περιέχον, φησί, τρόπον τινὰ εἶδος γίνεσθαι τὸ περιεχομένον, ὃ ἐχόμενον εἶπεν ὡς ἐφεξῆς κείμενον. εἰ γὰρ τοῖς μὲν τὸ εἶδος ὃ ἄνω τόπος δίδωσι κύβοις τότε γινόμενοις ὅταν ἐν τῷ ἄνω τόπῳ γένωνται, 20 τοῖς δὲ βαρέσιν ὃ κάτω, τῷ μὲν πυρὶ τὸ ἔχον ἄνω ἐστὶν τὸ εἶδος ὡς ἐν ἐκείνῳ τὸ τέλειον ἔχοντι, τῷ δὲ ἀέρι τὸ πῦρ, ὅτι μέχρι ἐκείνου ἡ ἀνοδος. καὶ πάλιν τῇ γῇ μὲν τὸ μέσον ἐστὶν εἶδος, τῷ δὲ ὕδατι ἡ γῆ, διότι ὕδωρ ἐν γῇ γινόμενον ὡς τὸ αὐτοῦ εἶδος ἀπειληφὸς τὸ καὶ τὸ βάρος ἡρεμεῖ. καὶ ἐστὶ τὰ μὲν εἶδει ἀνάλογον τὰ ἄκρα ὡς εἶδο- 25 ποια τῶν ἐφεξῆς κειμένων, τὰ δὲ ὕλη τὰ μέσα ὡς εἰδοποιούμενα παρ' ἐκείνων· τὸ μὲν γὰρ πυρὶ τῷ ἀέρι κυφότητα ἐνδίδωσιν, ἡ δὲ γῇ τῷ ὕδατι βαρύτητα. ἄλλος δὲ ὁ τρόπος ὅστος ἐστὶ τῆς εἰς τὰ εἰδικὰ καὶ ὑλικά τῶν τεσσάρων στοιχείων διαιρέσεως, καὶ ἄλλος ἐκεῖνος καθ' ὃν τὰ μὲν βαρέα καὶ ψυχρὰ ὕλης λόγον ἔχει, τὰ δὲ κύφα καὶ θερμὰ εἶδος. αὐτὸς δὲ ὁ Ἀριστοτέλης ἐν ἄλλοις λέγει καὶ Θεόφραστος ἐν τῷ περὶ τῆς τῶν στοιχείων γενέσεως, καὶ Ποσειδωνίου ὁ Στωϊκὸς παρὰ τῶν λαβῶν πανταχῶς χρησθῆναι. ὁ δὲ ἐξηγητὴς Ἀλέξανδρος ἐπιφανέει μὲν τὴν ἄλλην εἶναι τὴν νῦν παραδιδόμενὴν καὶ τὸ ὑλικὸν καὶ εἰδικὸν τῶν στοιχείων διαιρέσιν. id. ib.

310 b 16. ἐπισημαίνει δὲ πρὸς τὰς γραφὰς ὁ Ἀλέξανδρος, λέγων ὅτι ἀντὶ τῶ "τὸ δὲ ζητεῖν" ἀμεινον ἢν "τὸ δὲ ζητεῖν" γεγραφεῖσθαι, διότι τὸτο ὡς ἐπὶ προδεδογμένοις ἐπὶ ἤχθη. δυνάει δὲ καὶ διὰ τὸτο, εἰ γέγραπται καλῶς, τὴν ὁμοιότητα τὴν πρὸς τὰς ἄλλας κινήσεις τῶν καὶ τόπον κινουμένων παραδεικνύον καὶ ἀπ' ἐκείνων ταύτην πι- 40 στέμενον, καὶ τὸ "ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἑκαστον." τὸ γὰρ ἀκόλουθον, φησὶν, ἐστίν, ὡς ταῦτα, ὅτι καὶ τὰ ἐν τόπῳ. μήποτε δὲ ὑδεμῶς ὑπαλλαγῆς ἡ λέξις δεῖται, ἐὰν καὶ συναφῇ ἀναγνωσθῇ· λέγει γὰρ "ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἑκαστον τὸ μὲν ἐν τῷ ποιῶν τὸ δὲ ἐν τῷ ποσῶ μεταβάλλει," καὶ ἐν τόπῳ τὰ μὲν κύφα ἄνω, τὰ δὲ βαρέα κάτω. 45 id. f. 171.

311 b 8. ταῦτα μὲν ὁ Ἀριστοτέλης. Πτολεμαῖος δὲ ὁ μαθηματικὸς ἐν τῷ περὶ Ῥοπῶν τὴν ἐναντίαν ἔχων τῷ Ἀριστοτέλει δόξαν, πει-

ρᾶν κατασκευάζειν καὶ αὐτὸς ὅτι ἐν τῇ αὐτῶν χώρᾳ ὅτε τὸ ὕδωρ ὅτε ὁ ἀήρ βάρος ἔχει. καὶ ὅτι μὲν τὸ ὕδωρ ἔκ ἔχει, δείκνυσιν ἐκ τῆς τῆς καταδύοντος μὴ αἰσθάνεσθαι βάρος τῆ ἐπικειμένης ὕδατος, καί- 10 τοι τινὰς εἰς πολλὴν καταδύοντας βάθος. δυνάει δὲ ἐπὶ τῷ λέγειν. . . τὸ δὲ τὴν ἀέρα ἐν τῇ ὁλότῃ τῇ αὐτῇ μὴ ἔχειν βάρος καὶ ὁ Πτολεμαῖος ἐκ τῆς αὐτῆς τεκμηρίῃ τῆς καὶ τὴν ἀσκὸν δείκνυσιν, ὅτι μόνον πρὸς τὸ βαρύτερον εἶναι τὸν πεφυστημένον ἀσκὸν τῷ ἀφυσήτῃ, ὅπερ ἐδόκει τῷ Ἀριστοτέλει, ἀντιλέγων, ἀλλὰ καὶ κυφότερον αὐτὸν φυσηθέντα γενέσθαι βυθόμενος. ἐγὼ δὲ πειραθεὶς καὶ τῆς 15 δυνατῆς ἀκριβείας τὸν αὐτὸν εὗρον σαθρὸν ἀφυσήτῃ τε ὄντος καὶ φυσηθέντος τῷ ἀσκῷ. τῶν δὲ πρὸ ἐμὲ τις καὶ αὐτὸς πειραθεὶς τὸν αὐτὸν εὗρεν καὶ σαθρὸν ἔγραψε, μᾶλλον δὲ πρὶν φυσηθῆναι βαρύτερον ὄντα ἐλαχίστῃ τινί, ὅπερ τῷ Πτολεμαίῳ συμφέγγετο. καὶ δὴλον ὅτι εἰ μὲν ὡς ἐπειράθην ἐγὼ τὸ ἀληθές, ἀρρεπῆ ἂν ἐν τοῖς οἰκείῃς τόποις εἴη τὰ στοιχεῖα, μήτε βάρος ἔχον μὴδὲν αὐτῶν μήτε 20 κυφότητα. . . ἀλλὰ ταῦτα μὲν τῷ σοφωτάτῳ Συριακῷ δοκῶντα εἰρησθῆναι. μήποτε δέ, καὶ ἀληθῶς εἶρηται ταῦτα, ἀλλῶς μὲν ὁ ἀήρ ἐν τοῖς μετ' αὐτὸν στοιχείοις εἶρηται κύφος, ἀλλῶς δὲ ἐν τῇ αὐτῇ χώρᾳ. id. f. 173.

προσέθηκε "τοιαῦτα γὰρ ἐστίν," ἀντὶ τῶ ἐστὶ γὰρ τοιαῦτα σώ- 311 b 16. ματα, καὶ ἔκ ὅσπερ οἱ περὶ Δημόκριτον οἴοντο, πάντα μὲν ἔχει βάρος, καὶ δὲ ἔλαττον ἔχον βάρος, τὸ πῦρ, ἐκθλιβόμενον ὑπὸ τῶν προ- λαμβανόντων ἄνω φέρεται καὶ διὰ τὸτο κύφον δοκεῖ. id. f. 173 b.

πάντα τὰ βάρη πρὸς ἴσας γωνίας καταφέρει, ὥς ἡ λέξις 311 b 34. ὁμοίως καλεῖ, ὅσον ἴσας. cod. Goisl. 166.

οἶδε καὶ ἄλλην γραφὴν ὁ Ἀλέξανδρος, τοιαύτην "τὸ δὲ πέρασ 312 a 23. μὲν τῶν ἐχέσας," καὶ ἑλληνικῇ ταύτην οἶε τὴν γραφὴν, καὶ εἶναι τὸ πλῆρες, τὸδε τι σῶμα πέρασ μὲν τῶν ἐξίν, ἔχει δὲ ὕλας ὅπως ἐχέσας πρὸς ἀλλήλας ὡς αὐτὴ ἀπλῶς, καὶ διὰ τὸτο καὶ ἄνω καὶ κάτω 30 φερομένας, διότι πᾶσι μὲν κύφα καὶ πᾶσι δὲ βαρεῖαι εἰσὶν (*). Simpl. f. 175.

τὸ ὕδωρ καὶ εἰς τὴν σίφωνα μὲν σπᾶται, μάλιστα δὲ εἰς τὸ πυ- 312 b 9. ρωθὲν ἀγγεῖον. ἂν γὰρ ποτήριον τῶν φερόμενων καὶ τὸ σῶμα καθώ- μεν εἰς ὕδωρ, ἐκ εἰσρεῖται ὕδωρ εἰς αὐτό. ἂν μόνον τὸ ποτήριον 35 θερμανθῇ δι' ὕδατος θερμῆς ἢ προκλύσαντος αὐτὸ ἢ τῷ πυθμένι αὐτῆς ἐπιχεθέντος καθώμεν ὁμοίως εἰς τὸ ὕδωρ, καὶ τὸ σῶμα σπᾶται τὸ ὕδωρ καὶ πληρῆται (**). id. f. 176.

(*) p. 312 a 31. et inquit Alexander: qui omnino quadruplicem materiam efficit, quae uniuscuiusque elementorum inclinationi accommodatur, difficultates omnes evadet. Themist. f. 64 b.

(**) p. 312 b 12. parva illa vasa, quae a medicis extruuntur quaeque cucurbitulae dicuntur... Alexander autem inquit, quod si aer attenuetur ac in maiorem mensuram effundatur, repleaturque inanitas quae eodem in vase consistit, versus principium occultabitur, secundum quod ex aquae frigidityte incrassatur, statim ac eam tanget; et hac quidem ratione attrahit quod ei proximum extiterit. Themist. f. 65.

313^a 22. ἔλυσεν τὴν ἀπορίαν τέως ὁ Δημόκριτος, λέγων τὰ ἐκ τοῦ
 ὕδατος ἀναφερόμενα θερμά· εἶναι γὰρ πάντων σπέρματα ἐν πᾶσι,
 διὰ καὶ γίνεσθαι πάντα ἐκ πάντων· ταῦτα δὲ τοῖς πλατέσι ἀντι-
 κρούοντα πολλά ὄντα ἐκ πλείονος τοῦ ὑπὸ τὰ πλατέα ὕδατος ἀνα-
 κωχεύειν αὐτά, ταῖς ἀνέχειν, τὰ δὲ σκευάζοντων ὄντων τῶν
 ὑπαντώντων αὐτοῖς θερμῶν διαλυθῆναι αὐτῶν τὴν ἀντέρεσιν.
 ἔτι λύσας Δημόκριτος τὴν ἐξ ἀρχῆς ἀπορίαν ἐνέστη μὴ καλῶς
 ἑαυτῷ, λέγων ὡς εἰ τὸ αἶτιον ἦν τὸ τὰ πλατέα ἐποχεῖσθαι τοῖς
 ὕδασι, ἔδει μᾶλλον ἐν τῷ αἵματι τὸ ποιεῖν· πλείονα γὰρ ἐν τῷ αἵματι
 τὰ θερμά ἢ ἐν τῷ ὕδατι. ἔτι ἐνθάδε ὁ Δημόκριτος καλῶς τὴν
 λύσιν ἀδυνάτως καὶ ἀτόμως ἐπήγαγε· διὰ τὸ γὰρ φησιν ἐν τῷ
 αἵματι μὴ ἀνέχεσθαι τὰ πλατέα ὑπὸ τῶν ἀναδιδομένων θερμῶν, ὅτι
 μὴ πεπύκνωσεν ταῦτα ἐν τῷ αἵματι λεπτῷ τε ὄντι καὶ κεχυμένῳ, ὥστε

ἐν τῷ ὕδατι· διεσπαρμένον ἐν αὐτῶν ἐκ εἰς ἐν ὁρμῇ ἢ κίνησιν
 αὐτῶν ὥστε ἀνέχειν τὸ ὑπερκείμενον, καὶ πλατὺ ἢ ἐν δὲ τῷ ὕδατι
 παχυτέρῳ τε καὶ σφαιροτέρῳ ὄντι συγκροτεῖται καὶ πυκνῶν μᾶλλον τὰ
 ἀναφερόμενα θερμά. λέγουσι δὲ ἂν ἴσως καὶ τὸ εὐκίνητον τοῦ αἵματος
 αἰτίαν τῆς σκευασμῆς· ταύτην τὴν λύσιν, καίπερ πιθανῶς ἀποδο-
 θεῖσαν, μαλακῇ ὁ Ἀριστοτέλης εἶπεν ὡς ἐκ εὐτονῆσαν τὰς ἐναρ-
 γεῖς αἰτίας ἀπολογίσασθαι, ὅπερ αὐτὸς ποιήσει. id. f. 177 b.

τὸτο δὲ αὐτὸ καὶ Δημόκριτος ἀπορεῖ, διότι ἐν αἵματι ἀνοχεῖται,
 καὶ λυεῖ ἀδυνάτως· φησὶ γὰρ ὅτι ὁ αἷρ κεχυμένος ἐστὶ καὶ ῥευστός, καὶ
 ἦντιον δύναμις ἀνοχεῖν. cod. Coisl. 166.

τὸ σὺν Ἀβδηριτικῇ ἐστὶ φωνὴ τὴν κίνησιν καὶ τὴν ὁρμὴν δη-313^b
 λῶσα, ἀπὸ τοῦ θέου, ὁ δὲ ὁλοῖ τὸ ὁρμῶν· καὶ σείας γὰρ ὁ θεὸς παρα-
 δωριεῦσι λέγει. ἢ ἀπὸ τοῦ σείω τὸ ὁρμῶν. cod. Reg. 1853.

p. 312 b 17. causamque adiecit cur ad alia loca rever-
 tatur, cum ad huius totius ambitum protrahitur, siquidem,
 inquit, forte et durum ad propriam essentiam sese colligere
 conatur, nec inanitas quippiam relinquit efficitque *hincituro-*
sas, ut horum causas praeter cos quippiam assequi non va-

leat. quo autem huius totius ambitus distinguatur, et quo-
 modo isthaec alia separentur et distinguantur, id ex iis quae
 scriptis mandavit, ex sociis eius ac sequacibus perspicui potest.
 modo autem de eo quod hac in oratione dicendum remanet
 disseramus. Themist. f. 65 b.

ΕΙΣ ΤΑ ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΥΣΙΚΑ.

ΣΧΟΛΙΑ ΕΙΣ ΤΟ ΜΕΙΖΟΝ ΑΛΦΑ ΤΗΣ ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΥΣΙΚΑ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ, ΓΕΝΟΜΕΝΑ ΥΠΟ
 ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ ΑΠΟ ΦΩΝΗΣ ΑΜΜΩΝΙΟΥ ΤΟΥ ΕΡΜΕΙΟΥ.

Δεῖ ἡμᾶς ἀρχομένους τῆς παρώσης πραγματείας εἰπεῖν ἐν
 σκοπόν, τὴν τάξιν, τὴν αἰτίαν τῆς ἐπιγραφῆς. σκοπὸς μὲν ἐν
 ἐστὶ τῆς παρώσης πραγματείας τὸ θεολογῆσαι· θεολογεῖ γὰρ ἐν
 αὐτῇ Ἀριστοτέλης. ἡ δὲ τάξις, ὅτι ἐκ τῶν φύσει ὑψέρον ἡμεῖς
 τὰς ἀρχὰς ποιήμεθα, ἐπεὶ ταῦτα μᾶλλον συνεγνωσμένα ἡμῖν
 ὑπάρχουσιν. διὰ τὸτο τοῖνον ὁ Ἀριστοτέλης πρότερον διελέχθη
 ἡμῖν περὶ τῶν φυσικῶν πραγμάτων· ταῦτα γὰρ τῇ φύσει ὑψέρα
 ὑπάρχουσιν, ἡμῖν δὲ πρότερα. ἡ δὲ παρῶσα πραγματεία τῇ μὴ
 φύσει πρότερα ὡς τὸ τέλειον ἔχουσα, ἡμῖν δὲ ὑψέρα· πρότερα
 γὰρ τὰ ἀφθάρτα τῶν φθαρτῶν καὶ τὰ ἀγέννητα τῶν γινομένων.
 διὰ τὸτο τοῖνον ὁ Ἀριστοτέλης πρότερον διελέχθη ἡμῖν περὶ τῶν
 ἀτάκτως κινουμένων ἐν τοῖς Μετεώροις, καὶ πάλιν περὶ τῶν τε-
 ταγμένως κινουμένων ἐν τῇ περὶ Οὐράνου, φησὶ δὲ περὶ ἀζέρον

καὶ σφαιρῶν· καὶ λοιπὸν ἐν ταύτῃ τῇ πραγματείᾳ διαλέγεσθαι ἡμῖν
 περὶ τῶν πάντῃ ἀκινήτων. τὸτο δὲ ἐστὶ θεολογία· τοῖς γὰρ θείοις
 ἀρμόττει τὸ ταῦτο. διὰ τοῖνον ταύτην τὴν αἰτίαν καὶ ἐπιγράψαι
 Μετὰ τὰ Φυσικά, ἐπεὶ πρότερον διελέχθη ἡμῖν περὶ τῶν φυ-
 σικῶν πραγμάτων, εἰθ' ὥτως περὶ ταύτης. μὴ γὰρ τὰς φυ-
 σικὰς πραγματείας δεῖ ταύτην ἀναγινώσκειν, ὡς δηλοῖ καὶ ἡ ἐπι-
 γραφή. καὶ ἐν ταῖς φυσικαῖς δὲ αὐτὴ πραγματεία, καὶ μάλιστα
 πρὸς τοῖς πέρασιν, θεολογεῖ καὶ ἀνάγει ἑαυτὸν· φησὶ γὰρ πρὸς τῷ
 τέλει τῆς περὶ Γενέσεως καὶ Φθορᾶς (c. 10 p. 236 b 31) "τῷ
 λειπομένῳ τρόπῳ ἀνεπλήρωσε τὸ ὅλον ὁ θεὸς ἐνδελεχῆ ποιήσας τὴν
 γένεσιν." ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τῷ ὁγδόῳ λόγῳ τῆς Φυσικῆς Ἀκροά-
 σεως (c. 5 sqq.) καὶ ἐν τῇ περὶ Ψυχῆς (3 4 sqq.) πραγματεία καὶ
 ἐν πάσαις αὐτῇ ταῖς φυσικαῖς πραγματείαις τὸτο πεποιήκε.

Alexandri Commentarii in Aristotelis Metaphysicorum quinque libros priores e cod. Reg. Paris. 1876 (A) vel descripti vel
 cum eo collati sunt, adhibitis ad libros A, α, Γ a quarto inde capite, et Δ codice Monacensi (M), ad libros B et priorem partem
 libri Γ codice Coislino 161 (C). ad loca insigniora omnium quinque librorum, praeter cod. Coisl., excussi sunt cod. Vati-
 can. Bibl. Reginae 108 (F), cod. Laurent. 87 12 (L) et Asclepii codices. accedunt scholia partim ex illo L, partim ex Asclepii
 codd. Reg. Par. 1901 (B) Monac. (M) et Laurentiano 81 1 (A), partim e cod. Reg. Par. 1853 excerpta. ex Anonymi brevi ex-
 positione Metaphysicorum, quae sub Ioh. Philoponi nomine a Fr. Patricio Latine Ferrariae a. 1583 edita est et in cod. Vat.
 Urbin. 49 Graece legitur, addidi scholia quaedam ad primum librum (Anon. Urbin.).

a 20, περὶ πρὸς M, || 26. τεταγμένων AM.

οὐδὲ ἡμᾶς ἀρχομένους τῆς παρύσης πραγματείας εἰπεῖν τὴν σκο-
πὸν, τὴν χρησίμω, τὴν τάξιν, τὴν αἰτίαν τῶν ἐπιγραφῶν (πολλὰ γὰρ
ἐπιγραφὰί φέρονται), αἷς δέκνυμεν τὴν τρόπον τῆς συγγραμμάτων
ἄλλω, καὶ περὶ τῆς μεγάλης ἀλφά καὶ τῆς μικρῆς ἀλφά, καὶ πόθεν ὠρμή-
σαν εἰς ἔννοιαν τῆς πρώτης φιλοσοφίας Ἀριστοτέλους. ὁ μὲν ἔν σκο-
πὸς τῆς παρόντος συγγραμματος εἰπεῖν περὶ τῶν ὄντων καὶ ἡ ὄντα ἐστὶ,
καὶ περὶ πάντων ἀπλῶς τῶν ὄντων διαλεχθῆναι καθόλου ὄντα ἐστὶν. διό
καὶ τὴν ὅρον τῆς φιλοσοφίας ὅπως ἐλέγομεν, γινώσκεις τῶν ὄντων ἡ ὄντα
ἐστὶν. ὅτε γὰρ περὶ τῶν μερικῶν διαλέγετο ἐνταῦθα, οἷον περὶ κομη-
τῶν, καθάπερ ἐν τοῖς Μετεώροις, ὅτε περὶ τῶν καθόλου, καθάπερ
ἐν τῇ περὶ Οὐρανοῦ πραγματείᾳ, ἀλλὰ καθόλου περὶ πάντων τῶν
ὄντων θεολογῆσαι γὰρ αὐτῷ πρόκειτο ἐν τῷ ἀρόντι συγγραμμάτι.
ἀμέλει τοι καὶ περὶ φυσικῶν διαλέγετο καὶ περὶ ἀρχῶν· μόνος γάρ
ἐστιν ἔργου τῆς πρώτης φιλοσοφίας ἀποδείξει τὰς ἀρχὰς πασῶν
τῶν ἐπιστημῶν. αἱ μὲν γὰρ ἄλλαι ἐπιστῆμαι ἔκ ἀποδείκνυσιν τὰς
οἰκείας ἀρχάς, ἀλλὰ μόνη ἡ πρώτη φιλοσοφία ἀποδείκνυσιν πασῶν
τῶν ἐπιστημῶν τὰς ἀρχάς. καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς σκοπῆς, ἐφεξῆς
δὲ δεῖ εἰπεῖν περὶ τῆς μεγίστης ἀγαθῆς λέγω δὲ τῆς χρησίμης. χρη-
σιμος γάρ ἐστιν ἡ παρῶσα πραγματεία· συμβάλλει γὰρ τῷ νῷ,
καὶ τῷ πρακτικῷ ἀλλὰ τῷ θεωρητικῷ, διδάσκονσα αὐτὴν περὶ τῶν
θείων, τὰς τε διακρίνειν ἀληθεῖαν ἀπὸ ψεύδους. μέγιστον γὰρ ἀγα-
θὸν ἐστὶ τῶν ἐν ἀνθρώποις, ὁ θεωρητικὸς νῦς. ἕκαστον γὰρ κατ' ἐκεῖνο
χαρακτηρίζεται καθ' ὃ τῶν ἄλλων διαφέρει, οἷον ἵππῳ μὲν καθὸ ἵπ-
πος, κύνι δὲ καθὸ κύων. αἷτιον γάρ, ὡς ἐν κεφαλῇ εἰπεῖν, τὸ
ὁμολογεῖσθαι μὲν τὴν οἰκείαν ἐν ἑκάστῳ τελειότητα, καθ' ἣν φύσιν
ἐστὶν ἕκαστον ὁ ποτε ἔστιν, οἰκειότατόν τε εἶναι καὶ μέγιστον ἀγαθόν
ἐκάστῳ. ἡ γὰρ τελειότης τε καὶ ἡ ἀκρότης τῆς φύσεως ἐκάστῳ τὸ τε-
λειότατον τῶν ἀγαθῶν ἐκάστῳ, ἵππῳ μὲν, ὡς εἴρηται, καθὸ ἵππος,
κύνι δὲ καθὸ κύων, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως ἐμφύλων τε καὶ
ἀψύχων, καὶ ἀνθρώπῳ δὲ καθὸ ἀνθρώπος. ἀλλὰ μὴν ὁμολογεῖται
καὶ τὸτο, ἐκάστῳ τῶν ὄντων κατ' οἰκείον εἶδος εἶναι τὸ εἶναι· εἶδος
δὲ οἰκείον ἐκάστῳ καθὸ τῶν ἄλλων ἀπάντων διαφέρει. ἄρ' ἔστιν ἔχ
ὁμολογεῖται ὑπὸ πάντων ὁ ἀνθρώπος τῶν ἄλλων διαφέρειν κατ' ἐν
θεωρητικὸν νῦν; τὸ μὲν γὰρ πρακτικῷ τε καὶ τεχνικῷ μετέχουσιν ὡς καὶ
τὰ ἄλλα ζῶα, τὰ ἔχοντα αὐτὸ τὸ πρακτικῷ νῷ. πολλὰ γὰρ ἕκαστον
τῶν ζώων μηχανᾶται πρὸς τὴν οἰκείαν σωτηρίαν, οἷον μύρμηξ θή-
σαυριζει αὐτῷ τροφὰς ἐν χειμῶνι καὶ χειλιδὼν ποιεῖ νεοττιὰν διὰ
τὴν διαδοχὴν· ὁμοίως δὲ καὶ ἡ μέλιττα συναγάσσα θησαυρίζεται τρο-
φάς. τὸτο δὲ τὸ δῶρον ὑπὸ τῆς φύσεως διὰ τῆς θεῆς ἔλαχον, ὅπως
διασωζώμεθα. πάλιν δὲ ὥπλισεν ἡ φύσις τὰ ζῶα πρὸς τὰς ἐπιβυ-
λάς τῶν ἐπερχομένων. ταῦτα δὲ πάντα ἔκ ἐξω λογικῆς συνέ-
σεως ὑπάρχουσιν· ἐπιστήμης δὲ καὶ θεωρίας πρὸς τὴν τῶν ἀληθῶν
τε καὶ ψευδῶν διάκρισιν καὶ τῆς λογικῆς δυνάμεως παντάπασιν
ἀμοιρα τὰ ἄλλα ζῶα. εἰ τοῖνυν διὰ τῆς παρύσης πραγματείας
ὁ θεωρητικὸς νῦς ἐνεργεῖ περὶ τὰ θεῖα καὶ κυρίως ὄντα, εἴγε τῆς

πρώτης ἐστὶ φιλοσοφίας τὸ ἀποδείκνυσθαι καὶ τὰς ἀρχὰς τῶν ἄλλων
ἐπιστημῶν, καὶ ἔστιν αὕτη ἡ ἐπιστήμη ἀναποδείκτος, δῆλον ὅτι πάντῃ
χρησιμωτάτη ἐστὶν ἡ παρῶσα πραγματεία. ἐπειδὴ ἔν τὴν πρώτην
ἐπιστήμην παραδίδωσιν ἐν τῇ πραγματείᾳ ταύτῃ, εἴη ἂν οἰκί-
οι τῇ τῷ ἀνθρώπῳ. τὰ μὲν γὰρ ἄλλα ζῶα ἔλαχον τὴν φρόνησιν
ταύτην πρὸς τὰς βιωτικὰς διαγωγὰς, ἵνα σωζώμεθα καὶ τρέφωμεθα·
οἱ δὲ ἄνθρωποι καὶ πρὸς τὰς βιωτικὰς διαγωγὰς ἔχον τὰς μαθή-
σεις καὶ πρὸς τὸ νοερόν αὐτό· ἐάν γὰρ γινώμεν ὅτι τοιόνδε χῆμα
φυλάττει ὅτος ὁ ἀσὴρ πρὸς τὸτον τὴν ἀστέρα πῦρ, ὅδεν ἡμῖν συμ-
βάλλει πρὸς τὰς βιωτικὰς ἀγωγὰς. ὁμοίως καὶ ἐπὶ ἄλλων πλεί-
στων. καὶ ταῦτα μὲν ὅτι χρησίμος ἡ παρῶσα πραγματεία· ἡ δὲ
τάξις προφανὴς ἐκ τῶν τῇ προτερείᾳ ῥηθέντων. ἐπεὶ γὰρ ἡ μὲν φύ-
σις ἀρχεῖ ἀπὸ τῶν τελειότερων, ἡμῖν δὲ διὰ τὴν ἡμετέραν ἀδύ-
νειαν ἀσύμμετρόν ἐστι τὸ εὐθέως τοῖς τελειότεροις προσβάλλειν,
ἀγαπῶμεν πρότερον ἀπὸ τῶν τῇ φύσει ὑστέρων καὶ τῶν ἀτελῶν
ἀρχαῖς, καὶ ὅπως δραμεῖν ἐπὶ τὰ τέλεια. ἐπεὶ ἔν ἐν τοῖς φυσι-
κοῖς περὶ τῶν ἀτελῶν διελέχθη, ἐνταῦθα δὲ περὶ τῶν τελείων,
εἰκότως ὡς πρὸς ἡμᾶς τελευταῖα ἐστὶν ἡ παρῶσα πραγματεία.
ἰσέον δὲ ὅτι ἐπιγράφετο καὶ Σοφία καὶ Φιλοσοφία καὶ πρώτη Φιλοσο-
φία καὶ Μετὰ τὰ Φυσικά, ἐπειδὴ πρότερον διαλέχθηκε περὶ τῶν
φυσικῶν ἐν ταύτῃ τῇ πραγματείᾳ διαλέγετο περὶ τῶν θείων. διὰ
τὴν τάξιν ἔν ἔλαχε τὴν προσηγορίαν. Σοφία δὲ οἰονεῖ σάφειά τις
ἔσται· τὰ γὰρ θεῖα σαφῆ καὶ φανερώτατα· περὶ γὰρ θείων διαλέγετο·
τὴν χάριν εἶπε σοφίαν. ἀμέλει τοι καὶ ἐν τῇ Ἀποδεικτικῇ φησὶν
ὡς εἴρηται μοι ἐν τοῖς περὶ σοφίας λόγοις. ἡ γὰρ ἀναποδείκτος
ἀρχαῖς χρωμένη ἐπιστήμη σοφία ἐστὶν. πρώτην δὲ Φιλοσοφίαν,
ἐπεὶ περὶ τῶν πρώτων αἰτιῶν καὶ ἀρχῶν ἀναποδείκτων διαλέγετο.
Φιλοσοφία δὲ, διότι κυριωτάτη καὶ μάλιστα φιλοσοφία ἡ ἐν θεωρίᾳ
τε καὶ τῇ τῶν ὄντων γινώσκει, εἴγε ἡ μὲν φιλοσοφία κυρίως περὶ τὰ
δι' αὐτὰ αἰρετὰ καὶ ἐπὶ ἄλλα, μόνη δὲ ἡ τῶν ἀρίστων θεωρία δι'
αὐτὴν αἰρετή. καὶ Θεολογίαν δὲ καλεῖσθαι αὐτήν, ἐπεὶ αἱ τῶν ὄν-
των ἀρχαὶ καὶ τὰ τῶν ὄντων αἰτίαι τὰ πρῶτα καὶ τελειότατα μά-
λιστα τὰ ὄντα θεῖα, περὶ ὧν ἐνταῦθα θεωρεῖ. ὁ δὲ τρόπος τῆς
συντάξεως, ὅτι ἐστὶν ἡ παρῶσα πραγματεία ἔκ ὁμοίως ταῖς ἄλ-
λαις ταῖς τῷ Ἀριστοτέλει συγκεκρότημένη, ὅδεν τὸ εὐτακτόν τε καὶ
συνεχὲς ἔχειν δοκῶσα, ἀλλὰ τινὰ μὲν λείπει ὡς πρὸς τὸ συνεχὲς
τῆς λέξεως, τὰ δὲ ἐξ ἄλλων πραγματειῶν ὁλόκληρα μετενήνεκτο,
καὶ πολλὰς τὰ αὐτὰ λέγει. ἀπολογεῖται δὲ ὑπὲρ τούτου, καὶ καλῶς
ἀπολογεῖται, ὅτι γράψας τὴν παρῶσαν πραγματείαν ἐπεμψεν αὐτήν
Εὐδόκῳ τῷ ἐταίρῳ αὐτοῦ τῷ Ῥοδίῳ· εἴτα ἐκεῖνος ἐνόμισεν μὴ
εἶναι καλὸν ὡς ἔτυχεν ἐκδοθῆναι εἰς πολλὰς τηλεκαυτὴν πραγμα-
τείας. ἐν τῷ ἔν μέσω χρόνῳ ἐτελεύτησε, καὶ διεφθάρησάν τινα
τῶν βιβλίων· μὴ τολμῶντες δὲ προδιδῆναι οἰκοθεν οἱ μεταγενέστεροι
διὰ τὸ πολὺ πάντῃ λείπετο τῆς τῆς ἀνδρὸς ἐννοίας, μετήγαγον ἐκ
τῶν ἄλλων αὐτῶν πραγματειῶν τὰ λείποντα, ἀρμόσαντες ὡς ἦν

23. 24. expectaveris: οἷον ἵππος μὲν et κύων δὲ: tres autem, quos inspexi, codices ἵππῳ et κύνι.

3. ἐπειδὴ — 4. τῇ πραγματείᾳ om. AM. || 26. πρώτην δὲ Φιλοσοφίαν omnes tres codd. || 37. codd. μετενήνεκται. || 38. λέγειν M.

δυνατόν. ὃ μὴν ἄλλα καὶ ἐν ταῖς σωζομένῃς εὐροὶ ἂν τις τὴν τῶν λεγομένων ἀκολουθίαν. εἴτα λοιπὸν δεῖ εἰπεῖν καὶ περὶ τῶν με-
γάλων ἄλφα καὶ περὶ τῶν μικρῶν ἄλφα. εἰδέναι τοῖνυν χρή ὅτι δεκα-
τέσσαρα βιβλία ἔγραψεν ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ παράσῃ πραγμα-
τείᾳ· μέχρι γὰρ τῶν ν σαχίων ἔγραψε καὶ αὐτὸς. τινὲς δὲ εἰρήκα-
σιν ὅτι δεκατρία· τὸ γὰρ μείζον ἄλφα, περὶ ὃ νῦν πρῶτως διαλέ-
γετο, ὃ φασιν εἶναι αὐτὸ, ἀλλὰ Πασικλέους τὸ νῦν Βοήθου τὸ
ἀδελφῶν Εὐδόχου τὸ ἐταίρου αὐτοῦ. ὃ καὶ ἐξὶ δὲ ἀληθές· σωζέτω γὰρ
ἢ τὸ Ἀριστοτέλους δεινότητος καὶ ἐκ τῆς λέξεως καὶ ἐκ τῆς θεωρίας,
καὶ πολὺ πλέον ὅτι μέμνηται αὐτὸ ἐν τῷ ἐλάττω ἄλφα. ἐν γὰρ
τῷ μείζονι ἄλφα διαλέγετο περὶ τῆς ἐννοίας τῆς φιλοσοφίας, καὶ
δείκνυσιν ὅτι ὃ καὶ εἰς τὰ ὑλικά αἷτια κυρίως ἀρχαί, ὥσπερ καὶ Πλά-
τωνος φησὶν· διὸ καὶ ἀποδέχεται τὴν Ἀναξαγόραν· τῶν γὰρ ἄλλων,
φησὶ, καθυδόντων ὥσπερ ἀπὸ καρῶ ἀνασῶς Ἀναξαγόρας μόνος
ἐπέστησε νῦν βασιλεύειν τῷ παντός. ὅτε δὲ τὰς ἰδέας φησὶν εἶναι
τὰς πρῶτας ἀρχάς, καθὼς τινὲς ἐκλαμβάνουσιν, ἀλλὰ τὰς λόγους.
ἐν δὲ τῷ ἐλάττω ἄλφα διαλέγετο περὶ τῶν φανότατων, ταῦτα
τῶν πρῶτων αἰτίων, ὅτι φανότατα ὑπάρχει τῇ ἑαυτῶν φύσει,
ἀλλ' ἡμεῖς διὰ τὴν πολλὴν ἀδυναμίαν ὃ δυνάμεθα προσβάλλειν
αὐτοῖς, ὥσπερ καὶ τὴν ἥλιον φανότατον ὑπάρχοντα ὃ φέρουσιν αἱ
νυκτερίδες διὰ τὸ ἀδυνατεῖν τῆς φύσεως.

Ἐπειδὴ τοῖνυν περὶ τῆς ἐννοίας τῆς φιλοσοφίας εἰρήκαμεν,
ἄξιον μαθεῖν πόθεν ἦλθεν εἰς ἐννοιαν τῆς φιλοσοφίας ὁ Ἀριστοτέ-
λης. ἵνα ὅν τὸτο γινώσκων, δεῖ ἡμᾶς εἰπεῖν ὅπως, ὅτι ἔχουσιν τὰ
ζῶα τὰς γνωστικὰς δυνάμεις (αἱ γὰρ αἰσθητικὴ δυνάμεις γνωστικὴ

ὑπάρχουσι· καὶ τῶν τῶν ἐχόντων μνήμην καὶ αἰσθῆσιν τὰ μὴ ὑπάρ-
χουσι μαθηματικά· τὰ δὲ φρόνιμα· καὶ μαθηματικά μὴ λέγει τὰ
αἰσθανόμενα τῶν ψόφων καὶ γινώσκοντα ποῖα μὴ φύσιν ἀπειλητικὴ
ὑπάρχουσι ποῖα δ' ὅ· τοιαῦτα δὲ ὑπάρχει κύων, ἵππος, οἱ ὄνοι
τῶν Ἀλέξανδρῶν, ὡς φησιν ὁ φιλόσοφος, καὶ τὰ ἄλλα τὰ
τοιαῦτα· ψιττακὸς δὲ αἰσθάνεται καὶ μαθαίνει. φρόνιμα δὲ ὑπάρ-
χει οἷον τὰ περὶ τὰς πράξεις τὰς βιωτικὰς εὐπερίστροφα, χελιδὼν
μέλιττα μύρμηξ· πάλιν τὰ ἔχοντα μνήμην ζῶα πάντως καὶ
αἰσθῆσιν ἔχουσιν, ὃ πάντα δὲ τὰ ἔχοντα αἰσθῆσιν πάντως καὶ μνή-
μην ἔχουσι. καὶ ὅτι ἡ αἰσθησις δεῖται τῶν ἐξωθεν πρὸς τὸ ἐνεργεῖν,
ἡ δὲ μνήμη ὃ δεῖται τῶν ἐκτὸς πρὸς τὸ ἐνεργεῖν. καὶ ὅτι ἡ πείρα
μερικωτέρα ἐστὶ τῆς μνήμης· ἀπὸ γὰρ τῆς πείρας λαμβάνομεν καὶ
ὑπερον μνημονεύομεν. καὶ ὅτι ἡ ἐμπειρία καθολικωτέρα ὑπάρχει
τῆς μνήμης. διὸ φησιν ὁ Πλάτων “ἐμπειρία μὲν γὰρ ποιεῖ τὴν
αἰῶνα ἡμῶν πορεύεσθαι καὶ τέχνην, ἀπειρία δὲ καὶ τύχην.” πολ-
λαὶ γὰρ πείραι ὑπάρχει· ἡ ἐμπειρία καὶ μνημαί, δύναται δὲ ὃ πειρα-
θεὶς πολλάκις ἀναδραμεῖν ἐπὶ τὸ καθόλου· καὶ ἡ μὴ μνήμη θεωρεῖται
καὶ ἐπὶ τῶν ὑσιῶν καὶ ἐπὶ τῶν πράξεων· λέγομεν γὰρ ὅτι ἔχω μνή-
μην τῶν πατρὸς ἢ τῶδε τῶν φίλων, καὶ ὅτι μέμνημαι πράξεως τότε.
ἡ μέντοι γὰρ πείρα ἐπὶ μόνῃς τῆς πράξεως λέγεται· ὅτε γὰρ ἐπὶ τῶν
ὑσιῶν· ὃ δὲ λέγει ὅτι πείραν ἔχω τῶν πατρὸς, πείραν δὲ ἔχω
τῶν πράγματος· ὃ γὰρ τῆς ὑσίας· ἀλλὰ τῆς πράξεως τῆς γενομένης
ἐκ τῆς ὑσίας· ἡ δὲ τέχνη κρείττων ἐστὶ τῆς ἐμπειρίας· ἔχει γὰρ
καὶ τὸ διότι. διὸ φησιν ὁ θεοπρόσθετος Πλάτων “τέχνην γὰρ ὃ καλῶ ὃ
ἂν ἡ ἀλογον πρᾶγμα.”

ΑΝΩΝΥΜΟΥ ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΕΙΣ ΤΑ ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΥΣΙΚΑ.

Μετὰ τὰ Φυσικά ἐπιγέγραπτο ἡ πραγματεία ὃ καὶ τὴν ἔξω
τῶν πράγματος ἀλλὰ καὶ τὴν τάξιν τῆς ἀναγνώσεως· διαλαμβάνει
γὰρ περὶ ἀρχῶν φυσικῶν. ἐπεὶ δὲ, ὡς αὐτὸς φησιν, οἱ Πυθα-
γόρειοι ἐντραφέντες τοῖς μαθήμασι τὰς τέτων ἀρχάς πάντων
ᾤκησαν εἶναι, διὰ τὸτο περὶ πάντων τῶν ἀρχῶν διαλέγετο, καὶ
περὶ τῶν ὄντων ἢ ὄν. ἐκλήθη γὰρ καὶ πρώτη φιλοσοφία καὶ θεολογική·
ἐν γὰρ τῶν αἰτίων καὶ ἀρχῶν καὶ κυριώτατον τὸ ποιητικόν, ὃ ἐστὶ τὸ
θεῖον. ἐν πρώτοις ὅν συνιστᾷ ὅτι ἡ γινώσις τιμωτέρα τῆς πράξεως,
ἡ δὲ φιλοσοφία αὕτη γινώσις ἐστὶ καὶ ὃ πράξις. ὅτι δὲ τὸτο ἐστὶ,

καὶ αὐτὸς διὰ τῆς τῶν αἰσθήσεων ἀγαπήσεως κατασκευάζει καὶ ἄλ-
λοθεν ὁ λόγος ἐστίν· ἡ γὰρ γινώσις καθ' αὐτὴν αἰρετόν, ἡ δὲ πρᾶξις δι'
ἄλλο καὶ ὃ καθ' αὐτό· καὶ ὁ λόγος μᾶλλον ἐκ τῶν πράξεων τῶν κατ'
ἀρετὴν τῶν δοκῶντων καθ' αὐτὰς εἶναι· καὶ αὕτη γὰρ διὰ τὴν ἐνόηλη-
σιν τῶν παθῶν εἰσίν. καὶ ὁ λόγος ὅτι ὃ εἰσίν αὕτη ἐν τοῖς θεοῖς,
διότι λείπεται τὰ πάθη. πολλὰς δὲ διαφορὰς δηλοῖ ἡ ὄρασις, ὅτι
ἐκ τῆς ὄρασεως μαθαίνομεν πολλάκις καὶ τὸ γλυκὺ τῶν μέλιτος καὶ
τὸ εὐστρομον τῶν ῥόδων καὶ τὸ βάρος τῆς μνᾶς καὶ συμβεβηκός. Anon.
cod. Urbin. 49.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΑΦΡΟΔΙΣΙΕΩΣ ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΕΙΣ ΤΑ ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΥΣΙΚΑ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ.

ΤΩΝ ΕΙΣ ΔΥΟ ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ.

“Ὅτι δὲ ἐστὶ τιμωτέρα γινώσις πράξεως, ὁ λόγος ὃ μόνον ἐκ τῶν
πᾶσαν μὴ πρᾶξιν ἐπ' ἄλλο τι τέλος τὴν ἀναφορὰν ἔχειν (·)· καὶ γὰρ
αὐταὶ αἱ καὶ τὰς ἀρετὰς πράξεις αἱ μάλιστα δοκῶσαι δι' ἑαυτὰς
εἶναι αἰρεταὶ τῶν πράξεων ἐπ' ἄλλο τι τὴν ἀναφορὰν ἔχουσαι φαί-

νονται· ἐν οἷς γὰρ τῶν ζώων ὃ καὶ ἐστὶ πάθη, ὥσπερ ἐν τοῖς θεοῖς,
ὃ δὲ τῶν καὶ τὰς ἀρετὰς πράξεων εἶναι δέον· διὰ τὰ πάθη ὅν καὶ
διὰ τὴν ἐπὶ ταῦτα ἀναφορὰν καὶ τὴν τέτων παιδαγωγίαν τε καὶ κα-
ταστολήν καὶ ἡμῶν αἰρεταί, ἐπεὶ ἐστὶ ἐμπαθεὶς φύσις. πᾶσα δὲ

13. διὰ ἀποδ. καὶ τὸν Α. cf. Plat. Phaed. p. 96 sqq. || 14. v. Metaphys. A 3.

13. v. Plat. Gorg. p. 448 C. || 23. v. Plat. Gorg. p. 465 A.

θεωρία καὶ ἐπιστήμη ἔκ ἐπ' ἄλλα τι τὴν ἀναφορὰν ἔχουσα φαίνεται· ἢ γὰρ γινώσκεις τῶν φύσει συνεχῶν, ὥσπερ ἔν καὶ ἄλλαι πλείους, δι' αὐτὴν ἐξιν αἰρετή· ἀλλ' ὃ μόνον, ὡς ἔφην, ἐκ τούτου δεικνύοιτο ἂν τούτο ἀλλὰ κακίῃ. ἂν γὰρ δύο τιῶν καταγινομένων περὶ ταυτό, τῷ μὲν εἰδότης αὐτὸ μόνον, τῷ δὲ ποιούντος τε καὶ πράττοντος, 5 ὁ μόνον εἰδὼς ὅπως δεῖ πράσσειν τὸ πράσσοντος αὐτὸ καὶ ποιούντος τιμιώτερος. εἰ δὲ ἀπλῶς γινώσκεις πράξεως τιμιώτερον (τιμιώτεροι γὰρ ἀρχιτέκτονες τῶν τεχνιτῶν, οἱ εἰδότες τῶν πρασσόντων τε καὶ ποιόντων), καὶ τὸ εἰδέναι ἄρα τὸ πράσσειν ἀπλῶς ἁμεινόν τε καὶ τιμιώτερον. εἰ δὲ καὶ ἐν τοῖς πρακτοῖς αὐτοῖς ἢ γινώσκεις τῆς πράξεως 10 πλέον φέρεται, ὁ γὰρ ὡς τιμιώτατον τὸ μάλιστα εἰδέναι· ὅπερ ἢ τῶν ἀρχῶν γινώσκεις παρέχει· μάλιστα, ἢ δὴ σοφία καλεῖται· τιμιωτάτη ἄρα αὕτη.

(α) "πάντες ἄνθρωποι τὸ εἰδέναι ὀρέγονται." ἐπειδὴ ἢ γινώσκεις τελειότητος ἐστὶ τῆς ψυχῆς, καθόλου μὲν τῆς ἀπλῶς γινωσκέσης, 15 μᾶλλον δὲ τῆς λογικῆς, καὶ ταύτης ἔτι μᾶλλον ἢς θεωρία τὸ τέλος, πᾶσα δὲ τελειότης ἐκάστου τὸ ἐκάστου ἀγαθόν ἐστίν, ἐν δὲ τῷ ἀγαθῷ ἕκαστος ἔχει τὸ εἰδέναι τὸ καὶ σωζέσθαι, διὰ τούτου καθόλου ἐπήγαγεν ὅτι πάντες ἄνθρωποι τὸ εἰδέναι ὀρέγονται φύσει, ταῦτα αὐτοφύως ἐρώσι τῆς γνώσεως ὡς ταύτης τελειότητος ὕψους αὐτῶν. σημειῶν 20 δὲ τούτου παρέθετο ἐναργέστατον τὴν πρὸς τὰς αἰδησεις φιλίαν· χαίρομεν γὰρ ταῖς αἰδησεσιν, ἐπειδὴ δι' αὐτῶν τὴν τῶν αἰδητῶν πραγμάτων λαμβάνομεν γινώσκιν. ἀλλὰ καὶ χωρὶς τούτου αὐτὰς δι' ἑαυτὰς ἀγαπῶμεν τὰς αἰδησεις, καὶ μάλιστα πλέον τῶν ἄλλων τὴν ὁρατικὴν αἰδήσαν· καὶ γὰρ χωρὶς τῆς πράττειν καὶ ἐνεργεῖν τὸ ὁρᾶν 25 αἰρέμεθα ἀντὶ πάντων ὡς εἰπεῖν τῶν ἄλλων. αὕτη ἔν ἢ ὁρατικὴ μάλιστα τῶν ἄλλων αἰδησεων ποιεῖ ἡμᾶς γνωρίζειν ὃ μόνον ἀλήθως ἀλλὰ καὶ τὰ θεῖα καὶ ὑράνια σώματα. καὶ γὰρ ὡς φησι Πλάτων, διὰ ταύτης τῆς αἰδησεως τὸ τῆς φιλοσοφίας ἐπορισάμεθα γένος· ἀτενίζοντες γὰρ εἰς τὸν ὑρανὸν καὶ θεωρῶντες τὴν τάξιν καὶ 30 ἀφραστον κάλλος, ἐρχόμεθα εἰς ἔννοιαν τῆς δημιουργήσαντος. ἀλλὰ καὶ ὅτε δι' ἄλλης αἰδησεως ἔτω συμπάσχομεν τοῖς πράγμασιν ὥσπερ διὰ ταύτης· διὸ καὶ φησιν ὅτι πολλὰς δηλοῖ διαφορὰς αὕτη τῶν αἰδητῶν. πολλὰ γὰρ αἱ τῶν χρωμάτων διαφοραὶ μεταξὺ τῶν ἄκρων λευκῆ καὶ μέλανος τυγχάνουσιν, οἷον φαῖον, ξαν- 35 θόν, πυρρόν, ἐρυθρόν, ὠχρόν· μεταξὺ δὲ θερμὸν καὶ ψυχρὸν ἢ ξηρὸν

καὶ ὑγρὸν ὅθεν ἐστὶ πλῆθος τούτων διαφορῶν. ἐκ τούτου δεικνύεται ὅτι τιμιώτερα ἐστὶ γινώσκεις πράξεως. ἔτι δὲ ἐναργὲς ἐκ τῆς πᾶσαν μὲν πράξιν ἐπ' ἄλλο τι τέλος τὴν ἀναφορὰν ἔχειν· καὶ γὰρ αἱ κατὰς ἀρετὰς πράξεις, αἱ μάλιστα δοκῶσαι τῶν πράξεων δι' ἑαυτὰς εἶναι αἰρεταί, ἐπ' ἄλλο τι τὴν ἀναφορὰν ἔχουσαι φαίνονται· ἐν οἷς γὰρ τῶν ζώων ἔκ ἐστὶ πάθος, ὥσπερ ἐν τοῖς θεοῖς, ὅθεν τῶν κατὰς ἀρετὰς πράξεων ἔστι δέον. cod. Laur.

"φύσει... ζῶα" (β). εἰπὼν ὅτι ὁ ἄνθρωπος καὶ τὰς αἰδη- 980 α σεις τὸ εἰδέναι χάριν ἀγαπᾷ, ὃ τῆς χρείας μόνον, διότι καὶ ἢ αἰδη- 27 σεις εἰς γινώσκιν αὐτῷ συμβάλλεται τι, ὅτι ὃ μόνον δι' αἰδησεως τὸ γινώσκειν αὐτῷ, ἀλλ' ἔχει τι πρὸς γινώσκιν πλέον παρὰ τὰ ἄλλα ζῶα, τὸν λόγον, ὃ τὸ γινώσκειν ἴδιον, καὶ ὅτι τελειότερον διὰ τούτου τῶν ἄλλων ζώων ὁ ἄνθρωπος, καὶ ὅτι ἢ σοφία γινώσκεις εἶναι πᾶσι δοκεῖ ὅσα τιμιωτάτη, διὰ τούτων ἡμᾶς διδάσκει, ἅμα καὶ βεβαιῶν τὸ προειρημένον ὅτι εὐλόγως εἴρηται, τὸ τὸς ἀνθρώπους τὰς αἰδησεις καὶ τὸ εἰδέναι χάριν ἀγαπᾷ. ἐκτίθει δὲ καὶ τὴν τάξιν τῶν ἐπὶ ταῖς αἰδησεσιν γινωμένων δυνάμεων τῆς ψυχῆς, ἢ καὶ τὰ τελειότερα ζῶα τῶν ἀτελεστέρων διαιρεῖται τε καὶ χωρίζεται, καὶ ὅτι πλέον τι παρὰ τὰ ἄλλα ζῶα ὁ ἄνθρωπος τὸν λόγον ἔχων καὶ τούτου τελειότερος ἐκείνων ἐστίν (γ). τείνει δ' αὐτῷ ταῦτα πάντα εἰς τὸν περὶ σοφίας λόγον καὶ τὸ δεῖξαι τίς ἐστὶν ὁ σοφός. λέγει δὲ τῶν μὲν μόνον αἰδησιν ἐχόντων τελειότερα εἶναι τὰ πρὸς τῷ αἰδάνεσθαι καὶ μνημονεύειν ὧν αἰδάνονται δυνάμενα, ἃ καὶ φρονιμώτερα καὶ μαθη- 40 τικώτερα εἶναι εἶπε τῶν μὴ δυνάμενων μνημονεύειν, καινότερον χρησάμενος τῷ φρονιμώτερα. κυρίως μὲν ἢ φρόνησις περὶ τὰ βουλευτὰ καὶ ἐν τῷ βουλευέσθαι, καὶ λέγει ἔξιν βουλευτική. λέγει δὲ καθ' ἕτερον φρόνησις καὶ αὕτη ἢ λογικὴ δύναμις. παρὰ δὲ τὰ σημαίνοντα ταῦτα λέγει φρόνησις καὶ ἢ κατὰς φαντασίας ἀκρίβεια καὶ διάρθρωσις, καὶ ἢ περὶ τὰ πρακτὰ φυσικὴ εὐστροφία, ἣτις ἐν τοῖς μνημονεύειν δυνάμενοις γίγνεται. ἔστι δὲ μνήμη ἔξιν φαν- 45 τάσματος ὡς εἰκόνος ὃ ἐστὶ φαντασία· καὶ γὰρ ἰκανὸς πρὸς μνήμην ὁ τύπος ὁ κατὰ τὴν φαντασίαν, ἀλλὰ δεῖ τὴν περὶ αὐτὴν ἐνέργειαν καὶ περὶ εἰκόνα γίγνεσθαι, ταῦτα ὡς ἀπ' ἄλλης γεγονότος, ὡς ἐν τοῖς περὶ Μνήμης (c. 1 p. 450 b 25) δέδεικε (δ). πῶς δὲ εἶπε φρονιμώτερα, ἐξηγήσατο προδίδας τὸ μαθητικώτερα· καὶ γὰρ τούτου μαθητικώτερα εἶπεν, ὅτι διὰ τὸ δύναναι μνημονεύειν

9. εἰδέναι ἄρα τὸ πράσσειν ἀπλῶς ἁμεινόν τε ὅπερ *M* in mg. || τιμιώτερα *CM*. || 10. ἐν τοῖς πρακτοῖς *CM*. || 12. ἢ ἢ *A*. || 14. similia ap. Asclepium. || 28. ἐπειδὴ, ὡς φησιν ἐν τῷ Φαίδωνι, διὰ ταύτης τῆς αἰσθήσεως τὸ τῆς φιλοσοφίας ἐπορισάμεθα γένος. ἀτ. γὰρ ε. τ. ἔρ. κ. θ. τ. τ. κ. τ. α. κάλλος. αὕτη ἔν ἢ ὁπτικὴ μάλιστα τῶν αἰσθήσεων ποιεῖ ἡμᾶς γνωρίζειν, ὃ λέγει ἀλλήλως, ἀλλὰ τὰ θεῖα· ὅτε γὰρ δι' ἄλλης αἰσθήσεως ἔτω συμπάσχομεν τοῖς πράγμασιν ὡς διὰ ταύτης. καὶ πολλὰς, φησὶ, δηλοῖ διαφορὰς, τὰ μεταξὺ τῶν ὁρατῶν αὐτῆς· μεταξὺ γὰρ τῶν λευκῶν καὶ τῶν μέλανος πολλὰ ὑπάρχει χρώματα, οἷον, εἰ τοῦχοι, φαῖον, ξανθόν, πυρρόν, ἐρυθρόν. μεταξὺ δὲ θερμῶν καὶ ψυχρῶν ὅθεν ὑπάρχει, ἦσαν ξηρὸν καὶ ὑγρὸν. Asclepius: cf. Plat. Tim. p. 47. 89.

8. post verba in secunda nota allata Asclepius pergit: εἶπεν ἔν ὅτι κτλ. || 9. μόνον, ἐπειδὴ καὶ Asclep. || 10. συμβάλλ. φησὶν ἔν ὅτι ὃ μόνον ἢ αἰσθησις πρὸς γινώσκιν αὐτῷ συμβάλλεται, ἀλλὰ καὶ ὁ λόγος ὃ Asclep. || 13. ἄλλων] ἀπλῶν *A*. || 15. βεβαιῶν Asclep. || 16. πράξιν *L*. || 17. ταῖς ψυχαῖς Ascl. || 17. ἢ καὶ — 20. ἐκείνων ἐστὶν om Ascl. || 18. τελ. τῶν ζώων *L*. || 20. ταῦτα δὲ πάντα συντείνει αὐτῷ εἰς τὸν περὶ τῆς σοφίας λόγον *L*. || 21. ὁ σοφός ὁ ἀποδεικνύων τὰς ἀρχὰς πασῶν τῶν ἐπιστημῶν, καὶ ὁ διαλεγόμενος περὶ τῶν θείων καὶ τῶν θεωρητικῶν νῦν. τούτου ἔν φησιν ὅτι πάντα τὰ ζῶα αἰσθητικὰ γίνονται ὑπὸ φύσεως, ἐκ δὲ τῆς αἰσθήσεως Asclep. || 23. μαθητικώτερα *A*. || 24. κοινότερον *M*. || 33. καὶ ὡς περὶ *M*. παρὰ *M*. || 34. Alex. legit ταῦτα φρονιμώτερα καὶ μαθητικώτερα: cf. 2 9. Asclepius et commentator Laur. τὰ μὲν φρόνιμα τὰ δὲ μαθητικώτερα. || 36. ἐν] fort. addendum ὃ μόνον.

ἴδῃ τινὰ αὐτῶν καὶ φωνὰς τινὰς μαθάνειν καὶ μιμεῖσθαι, ὡς πολλὰ τῶν ὀρνέων· ἀλλὰ καὶ πράσσει τινὰ, ὡς κύνες, ἐλέφαντες, ἄλλα τινὰ. δύνανται καὶ μαθητικώτερα εἰρῆσθαι καὶ ἐπὶ τῇ γνωστικώτερα· τὰ γὰρ μεμνημένα τῶν ζώων γνωρίζει ὧν καὶ ἰδὼν τε γὰρ μεμνηται καὶ οἰκείον τε καὶ ἄλλοτριον διαγιγνώσκειν· ἅμα δὲ τῶν δεικνύσθαι ὅτι ἐκάστη τῶν ἐπὶ τῇ αἰσθάνει δυνάμεων εἰς γνώσεως περιεστίαν τοῖς ἔχουσιν αὐτὰ ζώοις συντελεῖ, τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῆς αἰσθήσεως λαμβάνουσα· μάθησις γὰρ τις καὶ ἡ διὰ τῆς αἰσθήσεως ἀντίληψις, μαθητικώτερα δὲ τὰ καὶ μὴ παρόντων ἐπὶ τῶν αἰσθητῶν φυλάσσειν δυνάμενα τὴν κίνησιν τὴν ἀπ' αὐτῶν. 10 δοκεῖ δὲ ἀντιστρέφειν ἡ τε φαντασία καὶ ἡ αἰσθῆσις· ἐν οἷς γὰρ καὶ ἕτερον τῶν, καὶ τὸ ἕτερον, ὡς ἐν τῷ τρίτῳ περὶ Ψυχῆς (c. 2) εἶπεν.

(⁶) “φύσει — τὰ ζῶα.” ἐντεῦθεν ἀπὸ τῶν αἰσθήσεων ἀνέρχεται μέχρι τῆς θεωρητικῆς καὶ διὰ γὰρ τῆς τῆς ὅρας γιγνώσκουμεν, ὥστε θεῖον λέγει εἶναι τὸν θεωρητικὸν νόον, εἶγε ἀπλᾶς ἐπιβολαῖς δι' αὐτὸ τὰ θεῖα λαμβάνομεν. ὁ δὲ θεωρητικὸς τῷ πρακτικῷ, ὡς φησὶν ἐν τῇ περὶ Ψυχῆς πραγματείᾳ (3 9. 10), τῷ τέλει καὶ μόνῳ διαφέρει· τῷ γὰρ θεωρητικῷ τέλος ἡ γνώσις τῶν ὄντων καὶ ἡ τῷ θεῷ καταλήψις, τῷ δὲ πρακτικῷ τὸ ἀγαθόν. 20 Asclepius.

(⁷) φησὶν ὅτι ἡ αἰσθῆσις κοινὸν ἐστὶ πάντων τῶν ζώων, καὶ ἐν τούτῳ τὰ ζῶα καὶ εἶναι ἔχει. πάντα ὅν αἰσθάνεται τὰ ζῶα. καὶ ἀντιστρέφει· εἴ τι ὅν αἰσθάνεται, τούτῳ ζῶον, καὶ εἴ τι ζῶον, τούτῳ αἰσθάνεται ἥτοι αἰσθῆσιν ἔχει. τῶν ὅν αἰσθῆσιν ἐχόντων τὰ μὲν καὶ φαντάζεσθαι, ἢ ἀμυδρῶς καὶ ὁ διηρθρωμένως, ὅσον σκυλῆκες· τὰ δὲ φαντάζεσθαι διηρθρωμένως τε καὶ ὠρίσμενως, ὥστε κρίνειν ὅχλημα καὶ τόπον, ὅσον μέλιττα, μύρμηξ, τὰ δὲ πρὸς τέτοις καὶ κίνησιν καὶ σφοδρότητα ψόφῳν καὶ ἀνέσιν. καὶ ταύτας μὲν τὰς διαφορὰς τῆς αἰσθήσεως καὶ ἡ τῶν ἀλόγων ζώων ἔχει φύσις, ἀνθρώπος δὲ πρὸς 30 τέτοις καὶ χρόνῳ μνήμην. ὅσα μὲν ὅν τῶν ζώων φαντάζεσθαι διηρθρωμένως, μὴ μέντοι καὶ κίνησιν καὶ σφοδρότητα ἢ ἀνέσιν ψόφῳ, περιποιητικὰ τῷ ἑαυτῶν βίῳ καὶ εὖστροφα ὄντα, ταῦτα φρόνιμα ἐστίν, ὅσον μύρμηξ καὶ μέλιττα· ὅσα δὲ καὶ ταύτην τὴν αἰσθῆσιν ἔχει ὥστε φαντάζεσθαι καὶ κίνησιν καὶ σφοδρότητα καὶ ἀνέσιν ψόφῳ, ταῦτα 35 δὲ καὶ μαθητικώτερα τῶν ζώων ἐστίν· ὡς εἶναι τὰ μὲν μαθηματικά καὶ φρόνιμα, καὶ μὴ τὰ φρόνιμα καὶ μαθηματικά. ἀνθρώπος δὲ πρὸς τέτοις καὶ κρείττον τι, τὴν τέχνην, ἔχει· ἡ γὰρ τέχνη τῶν καθόλου, ἀνθρώπος δὲ μόνον τῶν ζώων, ὅθεν δὲ ἄλλο, καὶ καθόλου οἶδε. καὶ ταύτην ὅν τὴν αἰσθῆσιν εἶπε τὴν δυνάμεν ψόφῳν κρίνειν διαφορὰς φαντασίαν· αἰσθῆσιν γὰρ τὴν φαντασίαν εἶπε. λέγει δὲ ὅτι καὶ τῇ φαντασίᾳ ἀκρίβεια καὶ διάρθρωσις καὶ ἡ περὶ

τὰ πρακτὰ φυσικὴ εὐστροφία, ἥτις ἐν τοῖς μνημονεύουσιν δυνάμεσιν γίνεσθαι φρόνησις· κοινότερον ταύτην φρόνησιν καλεῖσθαι· κυρίως γὰρ φρόνησις ἐστὶν ἡ περὶ τὰ βουλευτὰ ἐξῆς βουλευτική. λέγει δὲ καθ' ἕτερον τρόπον φρόνησις καὶ αὐτὴ ἡ λογικὴ δύναμις τῆς ψυχῆς. cod. Laur.

(⁸) “ἐκ δὲ τῆς αἰσθήσεως τοῖς μὲν αὐτῶν καὶ γίνεσθαι μνήμην, τοῖς δὲ γίνεσθαι.” ἔκ ἔχουσι μνήμην σκυλῆκες, ἐμπόδες· τὰ δὲ ἄλλα ἔχουσιν, ὅσον κύων ψιττακὸς μύρμηξ χελιδὼν καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα. καὶ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν τὰ μὲν φρόνιμα ὑπάρχεισι τὰ δὲ μαθηματικώτερα τῶν ζώων τῶν μὴ δυνάμενων ἔχειν μνήμην· τῶν γὰρ ἐχόντων μνήμην τὰ μὲν φρόνιμα ὑπάρχει, τὰ δὲ μαθηματικώτερα. φρόνιμα τοίνυν ὑπάρχει ἀνεὶ τῷ μαθάνειν, ὅσα μὴ δύνανται διακρίνειν τοὺς ψόφους, περὶ δὲ τὸν βίον εἰσὶν εὐπερίστροφα, ὅσον μέλιττα καὶ χελιδὼν καὶ μύρμηξ· προσηύδει γὰρ τῷ ἑαυτῶν βίῳ. μαθάνει δ' ὅσα πρὸς τῇ μνήμῃ καὶ ταύτην ἔχει τὴν αἰσθῆσιν, ὅσον κύων ψιττακὸς ἵππος ὄνος καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα. Ascl.

“τὰ μὲν... μνήμῃς.” πρότερον εἰπὼν “φύσει μὲν ὅν αἰσθῆσιν 980b ἔχοντα γίνεσθαι τὰ ζῶα,” ἐμπειρίας δὲ μετέχειν παρὰ τὸν ἀνθρώπου τὰ ἄλλα ζῶα μικρὸν εἶπεν, ἥτοι ὅτι μηδὲν λέγων, ἡ ὡς καὶ ἐν ἐκείνων τισὶν ἐπ' ὀλίγον ἐγγιγνομένης ἐμπειρίας, ἀνάλογον ὥσπερ εἶπε καὶ περὶ φρονήσεως (⁹). ὅτι δὲ ὁ ἀνθρώπος πρὸς τῇ μνήμῃ καὶ ἐμπειρίᾳ μετέχει, δείκνυσιν διὰ τῶν εἰπῶν αὐτὸν τέχνην ἔχειν καὶ λογισμὸν. τὴν δὲ τέχνην ἐδείξεν ἐξ ἐμπειρίας τὴν σύστασιν λαμβάνουσαν, τὴν δὲ περὶ τὰ πρακτὰ λόγον, περὶ δὲ καὶ τὴν φρόνησιν, ἰδίως λογισμὸν ἔχειν. ὅτι δὲ τῶν ἀνθρώπων ἰδίον ἡ ἐμπειρία, ἐδήλωσεν εἰπὼν “γίνεσθαι” δὲ ἐκ τῆς μνήμης ἐμπειρία τοῖς ἀνθρώποις” (v. 28) (*). πῶς δὲ γίνεσθαι ἡ ἐμπειρία ἐκ τῆς μνήμης, σαφῶς λέγει· λογικὴ γὰρ τις γνώσις ἥδη ἡ ἐμπειρία, ταύτη τῆς τέχνης ἐλαττωμένη, ὅτι ἡ μὲν ἐμπειρία γνώσις τίς ἐστι καθολικὴ τῷ πολλᾷ μνημονευθέντος, ὅπερ ἦν καὶ ἕκαστος, ἡ δὲ τέχνη καὶ μόνον τούτῳ γνώσις ἐστίν, ἀλλὰ καὶ παντὸς τῷ τούτῳ ὁμοίῳ ὡς ἐνός· καὶ ἔχει ὡς ἐμπειρία πρὸς μνήμην ὅσον ἐνός τινος κατ' ἀριθμὸν ἢ πράγματος ἢ λόγου, ὥτως τέχνη καὶ ἐπιστήμη πρὸς ἐμπειρίαν. ἡ μὲν γὰρ ἐμπειρία τῶν πολλῶν τε καὶ καθ' ἕκαστον ἡγενομένη αἰσθητῶν, ὧν ἐστὶν ἡ μνήμη, εἰς μίαν περίληψιν καὶ γνώσιν ἐστι συζολή, ἡ δὲ τέχνη τῶν πολλῶν ἐμπειριῶν συγκεφαλαιώσις ἐστίν. ἐξ ἐμπειρίας μὲν γὰρ καὶ εἰδέναι ὅτι τοῖς τῆνδε τὴν νόσον νοσῶσι τούτῳ

(*) p. 980 b 26. “ἐμπειρίας δὲ μετέχει.” ἔκ ἀπλῶς ἐμπειρίας μετέχει· καὶ τούτῳ γὰρ τῶν λογικῶν ἐστίν. ὅπως ἐπεὶ ταῖς φαντασίαις ζῇ καὶ τὰ ἀλογα, ἐνοποιεῖ δὲ ἡ φαντασία, διὰ τούτῳ καὶ τοῖς ἀλόγοις μικρὸν ἐστὶν ἡ ἐμπειρία. Anon. Urb.

4. hae lacunae iam in Sepulvedae codice Gr. erant; vertit enim cognoscunt et suum ab alieno dignoscere valent. et per haec simul ostendit. || ἰδὼν τε add M, δεῖναι γὰρ C. || 5. διαγιγνώσκειν C.

22. ὥσπερ. καὶ εἶπε A. || 25. φρόν. καὶ ἰδίως A. || 30. ταῖς τέχναις A. || τίς om M. || καθόλου A, καθολικὴ CLM. || 31. ἕκαστα A. || ὅπερ — ἐκ. om Sepulv. || 32. ὁμοίῳ τούτῳ AL. || 33. καὶ ἔχει ὡς om A. || 34. λόγῳ ἢ καὶ (omissis ὥτως τέχνη) A. || 35. ἡγενομένη om A. || 36. ὧν om A. || γνώσις A. || συζολή om A.

τὸ φάρμακον χρήσιμον, ἐκ τῆς τέχνης δὲ τὸ τοῖς τοιάνδε νόσον νο-
σῶσι τοιοῦσδε συμφέρει χρῆσθαι· ἐξ ὧν τὰ ὅμοια τοῖς ἐξ ἐμπειρίας
ληφθεῖσι συνορᾷ. τέχνης γὰρ ἡ τῶ ὁμοίῳ μετάβασις (ε'), ὡς καὶ
αὐτὸς σαφῶς ἔδειξε διὰ τῶν παραδειγμάτων. "τὴνδε τὴν νόσον"
ἀντὶ τῆς τῶν τοιάνδε νόσον· ὃ γὰρ ἐπὶ τῶν βοηθημάτων μόνον
ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν νόσων ἡ καὶ τὸ ὅμοιον τῇ τέχνῃ μετάβασις. ἔχ
ὅτι δὲ τέχνην ἀδύνατον ἀναλαβεῖν χωρὶς ἐμπειρίας λέγει, ἀλλ'
ὅτι τὴν ἀρχὴν ἢ τῆς τέχνης εὐρεσις δι' ἐμπειρίας, ἐπεὶ ὡς ἔρεϊ,
ἐνδέχεται τινος τεχνίτας μὴ εἶναι μὴ ἐμπείρου δέ. ὅτι δὲ οἱ μὴ
μετ' ἐμπειρίας τι ποιῶντες ἀπὸ τύχης ἀκλυθῶν τὸ τέλος ἔχουσιν,
ἀλλ' ἔκ ἐκ προνοίας καὶ τέχνης, ὡς ἔλεγε Πύλλος, δῆλον (α').
Alex. Aphrod.

980 ε
26. (ε') μικρὸν λέγει ἢ ὅτε ὀλίγον, ὡς τὸ "ἢ ὀλίγον οἱ παῖδα
ἐοικότα γέιντο Τυδεύς" (Π. 5 800): ἀντὶ τῆς ὅδ' ὀλίγον, ἡ μι-
κρὸν φησιν ὀλίγον· ἔχουσιν γὰρ τὰ ἄλλα ζωᾷ ὀλίγον ἐμπειρίας ἔχοντες.
Asclep.

(ε') τὸ μικρὸν ἢ ἀντὶ τῆς μὴδὲν εἶπεν, ἢ ἐπ' ὀλίγον τῶν
τῶν ζώων τισὶν ἐπιγίγνωμένης ἐμπειρίας, ἀνάλογον εἰπὼν με-
τέχην ἐμπειρίας καθάπερ καὶ φρονήσεως. cod. Laur.

(ε') τέχνης γὰρ ἡ τῶ ὁμοίῳ μετάβασις· ὃ γὰρ ἐπὶ τῶν βοηθη-
μάτων μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν νόσων ἡ καὶ τὸ ὅμοιον τῇ τέχνῃ
μετάβασις. τὸ γὰρ τοιάνδε φάρμακον τοῖς τοιοῦσδε κατ' εἶδος ἐν
ἀφοριθεῖσι κάμνυνσι. "τὴνδε τὴν νόσον" (p. 981 a 8) ἐν εἶδος
εἶρηκε νοσήματος, οἷον πυρετόν· πᾶσι γὰρ τοῖς κάμνυνσι καὶ οὖτον
πυρετὸν τὸ φάρμακον συνήνεγκεν, ἢ τοῖς κάμνυνσι ἐπὶ φλέ-
γματι ἢ μελαγχολικῇ τὸδε τὸ βοήθημα. id.

981 a
4. (α') αἱ γὰρ πολλαὶ ἐμπειρίαι ποιῶσι τὴν τέχνην, ὡς φησι
Πύλλος ὁ παρὰ τῷ Πλάτῳ (Gorg. p. 448 c) "ἐμπειρία γὰρ
ποιεῖ τὴν αἰῶνα ἡμῶν πορεύεσθαι κατὰ τέχνην, ἀπειρία δὲ κατὰ τύχην."
Asclep.

981 a
12. "πρὸς μὲν ὅν — ὅδ' ἐν δὴν ἔγχε." διὰ τῶν ἡδὴ δείκνυσιν
ὅτι ἡ γνώσις τιμιώτερον τῆς πράξεως, καὶ ὅτι ἡ κυρίως σοφία
ἐν γνώσει ἐστὶν ἀλλ' ἔκ ἐν πράξει (ε'). ἡ γὰρ τέχνη τῆς ἐμπει-
ρίας τιμιώτερα, καίτοι μὴδὲν πρὸς πρᾶξιν ἐλαττωμένης δὲ εἰς
γνώσιν (ε'). δῆλον καὶ ἐντεῦθεν ὡς τὸ εἰδέναι τὴν πρᾶξιν τοῖς
ἀνθρώποις τιμιώτερον. εἰ γὰρ τὸς τεχνίτας τῶν ἐμπείρων καὶ
τὸ εἰδέναι πλεονεκτῶντας σοφωτέρως λέγομεν, δῆλον ὡς τὴν σο-
φίαν ἐπιστήμην καὶ γνώσιν τινα εἶναι συμβέβηκε. διὰ τί δὲ οἱ
ἐμπειροὶ τῶν χωρὶς ἐμπειρίας τεχνιτῶν πρὸς τὰς πράξεις πλέον
ἔχουσιν, σαφῶς εἶπεν. ἀνθρώπων δὲ ὑγιάζει καὶ συμβεβηκὸς ὁ
Καλλίαν ἰωμενος, ὅτι συμβέβηκε Καλλίᾳ ἀνθρώπῳ εἶναι. εἰπὼν
δὲ ὅτι οἱ τεχνῖται καὶ οἱ σοφοὶ τῶν ἐμπείρων καὶ τὴν γνώσιν διαφέ-
ρουν, καὶ τὸτο συζητᾷ ἐκ τῆς κοινῆς προλήψεως (σοφὸς γὰρ τὸς

εἰδὸτας καλεῖν πᾶσιν ἐν χρήσει), τί μάλιστα ἐστὶν ἴδιον τῷ εἰδόντι
προστίθωσιν· ὅτι γὰρ ἡ γνώσις τῆς αἰτίας, συνιστᾷ καὶ δεικνύει ὅτι
μάλιστα τῆς σοφίας ἐστὶν ἴδιον τὸ τὰς αἰτίας γιγνώσκειν, περὶ ἧς ἡ
προκειμένη πραγματεία, καὶ μάλιστα σοφία ἡ τῶν πρώτων γνώσις
αἰτίων. σαφῶς δὲ ἐπὶ τῶν ἀρχιτεκτόνων ἔδειξεν ὅτι τὴν σοφίαν
ἔκ ἐπὶ πρᾶξιν ἀλλ' ἐπὶ γνώσιν τὴν ἀναφορὰν ἔχειν συμβέβηκε, καὶ
ὅτι τιμιώτερον ἡ γνώσις τῆς πράξεως· ἀλλὰ καὶ ὅτι τῆς ἐμπειρίας
ἡ τέχνη τὴν γνώσιν τε καὶ ἐπιστήμην τῆς αἰτίας διαφέρει ἀπὸ τῆς
μὴ δύνανται διδάσκειν, τὸς δὲ ἐμπείρους ὅ, τῷ δὲ ἐπιστήμονος ἴδιον
εἶναι τὸ διδάσκειν (ε'). ὅτι δὲ καὶ ἡ τῆς αἰτίας γνώσις ἐπιστήμη τέ-
στι καὶ σοφία (α'), καὶ ἀπὸ τῶν αἰτιώσεων ἐναργῶς παρέστησεν (α'),
ὡς καίτοι τῶν καθ' ἑκάστα γνωστικωτέρως ὅσας ἐλέγομεν σοφίας,
ὅτι μὴ τῶν αἰτίων εἰσι γνωστικαὶ (ε'). Alex. Aphrod.

(ε') ὅδ' ἐν ἄτοπον εἰδὸτα τὸ καθόλου ἀγνοεῖν τὸ καθ' ἑκάστον, 981 a
14. ὡς φησιν ἐν τῇ Ἀποδεικτικῇ (1 18): Asclep.

(α') "αἱ δὲ πράξεις καὶ αἱ γενέσεις περὶ τὰ καθ' ἑκάστον." 981 a
16. πράξεις δὲ καὶ γενέσεις εἶρηκε τὰς περὶ τὰ καθ' ἑκάστα ἐνεργείας,
ταύτην ἐκ παραλλήλων εἰπὼν πρᾶξιν καὶ γένεσιν· ἡ πρᾶξιν μὲν ἐφ' ὧν
ἐνέργεια τὸ τέλος, ὡς ἐπὶ αὐλητικῆς, γένεσιν δὲ ἐφ' ὧν ἕτερον τι
τὸ τέλος τῆς ἐνεργείας, ὡς ἐπὶ οἰκίας· ἕτερον γὰρ οἰκία οἰκοδομή-
σεως, ἡ μὲν τέλος ὅσα ἢ δὲ ἐνέργεια. "τὸ δὲ εἰδέναι καὶ τὸ ἐπαίειν"
(v. 24). ἡ καὶ τὸτο ἐκ παραλλήλων εἶρηκε, ταύτην σημαίνοντα, τὴν
ὑπὲρ τὴν αἰτίαν γνώσιν· ἡ τὸ μὲν εἰδέναι τὴν ἐξ εὐρέσεως εἰδήσιν, τὸ
ἐπαίειν δὲ τὴν ἐκ μαθήσεως, ὡς ἐξ ἀκοῆς γενομένην. cod. Laur.

(ε') ἀμέλει τοι καὶ τὸς ἀρχιτέκτονες τιμιώτερος νομίζομεν 981 a
30. καὶ μᾶλλον ἐπίστασθαι τῶν χειροτεχνῶν καὶ σοφωτέρως αὐτὸς λέγο-
μεν, ἐπειδὴ ἴσασι τὰς αἰτίας καὶ ἐπιτάττουσιν· ὁμοίως δὲ καὶ τὸς
στρατηγούς, διό φησιν ὃ γὰρ πῶς σάφα ἴσμεν οἷος νόος Ἀτρείδαο.
εἰκάσιν ὅν οἱ ἐμπειρικοὶ τοῖς ἀφύχους· ὥσπερ γὰρ τὸ πῦρ καίει,
30 ὅκ οἶδε δὲ διὰ τί καίει, καὶ ἡ χιών ψύχει, ὅκ οἶδε δὲ διὰ τί
ψύχει, ὅτως καὶ οἱ ἐμπειρικοὶ ποιῶσι μὴ ὅκ ἴσασι δὲ διὰ τί ποιῶσι.
Asclep.

(α') οἱ μέντοι γε ἐμπειρικοὶ μὲν λόγῳ τινος ποιῶσιν ὃ ποιῶν 981 a
31. σιν, εἰ καὶ μὴ τελείῃ· διό φησι "τὸς δὲ χειροτέχνους δι' ἔθος," ὅκ
ὄντας σοφωτέρως καὶ τὸ εἶναι πρακτικῶς τῶν ἄλλων, ἀλλὰ καὶ τό-
τινα λόγον ἔχειν αὐτὸς καὶ τὰς αἰτίας γνωρίζειν, εἰ καὶ μὴ ὁμοίως
τοῖς ἐπιστήμοσι. id.

(ε') ὅτι ὁ μὲν λόγος τὴν αἰτίαν οἶδε καὶ τὸ διὰ τί· οἷον διὰ τί τὸ 981 a
πῦρ θερμόν· ὅτι καίει καὶ ξηραίνει· τοῦτο δὲ τὸ θερμόν· ἡ δὲ
αἰτιώσις ὅτι θερμόν ἐστι μόνον οἶδεν, ὃ μὴ καὶ τὴν αἰτίαν διὰ τί τὸ
πῦρ θερμόν. cod. Laur.

(ε') ἐπειδὴ ἡ μὲν διδάσκει ἡ δὲ ὃ διδάσκει. διό καὶ ἔλεγεν ὁ 981 a
Σωκράτης ἐν τῷ Ἀλκιβιάδῃ (1 p. 118) ὅτι ὅκ ἐστὶν ἐπιστήμων ὁ

2. τοῖς ἐκ πείρας *M*: unde rescripsi τοῖς ἐξ ἐμπ. *quam ob rem ars similia conspicit iis quae ab experientia sumta sunt*
Sepulv. τοῖς ἐμπείροις σὺν σοῖς τέχνῃ (omisso ληφθ.) *A*. || 5. βοηθ *om M*. || 8. ἐρεῖ *om A*. || 10. τύχην ἐπακαλεῖται *M*. || τέλος καὶ ἔχου-
σιν *M*. || 37. λέγομεν *M*.

12. τῶν vulgo πᾶν. *et si magis singularia cognoscunt Sepulv.*

Περικλῆς· ἔτε γὰρ δύνανται διδάσκειν· ἑδέναν γὰρ ἐποίησε καλόν, ἔτε τὴν παῖδας ἔτε ἄλλων τινά. Asclep.

981 b 13. “ὅτι μὲν ἔν πρῶτον εἰκός τὴν ὁποιαύτην εὐρίσκοντα τέχνην παρά τὰς κοινὰς αἰδησεις.” καὶ ταῦτα κατασκευαστικά μὲν ἐστὶ καὶ αὐτὰ καὶ δεικτικά τῷ ὅτι θαυμαστὸν τε καὶ τίμιον ἢ γνώσις (P), εἶγε αἰεὶ τὴν προσεξευρίσκοντάς τι παρὰ τὴν χρησίμω ἑθαυμάζον οἱ ἀνθρώποι ὡς σοφὴς καὶ διαφέροντας τῶν ἄλλων (P): ἅμα δὲ διὰ τῶν δεικνύσιν τὴν ἐπὶ τὴν σοφίαν καὶ τὴν τελειοτάτην γνώσιν ὁδόν, καὶ πῶς παρήλθεν εἰς ἀνθρώπους ἡ σοφία καὶ ἡ τῶν τιμιωτάτων ζήτησις τε καὶ θεωρία, ὅτι μὲν τὴν τῶν ἀναγκαίων καὶ χρεωδῶν εὐρεῖσιν περιττότερόν τι καὶ ἐλεύθερον ἢ δὴ νοεῖν χολαζόντων τῶν ἀνθρώπων. τὰς δὲ τῶν ἡδέων ποριστικὰς τέχνας καὶ αὐτὰς τοῖς χρεωδῶσιν ἐγκατατάττει· ὡς γὰρ δεόμενοι καὶ χρεῖαν ἔχοντες ἡδονῶν τε καὶ ἀναπαύσεως τὰ ποιητικά αὐτῶν ἐζήτην. ἔστι δὲ καὶ τῶν τοιούτων τεχνῶν πρᾶξις τις τὴν τέλος· αἱ γὰρ ἀπὸ θεωρίας ἡδοναὶ ἔσονται τῶν ἡδονῶν ποιῶν, ἀλλ’ ἔχουσιν αὐτὴν παρεπομένην (P). ὅτι δὲ καὶ αἱ μαθητικαὶ ἐπιστήμαι ἐξ ἐμπειρίας ἤρξαντο, ἐνεδείξατο διὰ τῶν ἱερέων τῶν ἐν Αἰγύπτῳ, οἱ τῷ χολάζειν διὰ τῶν τηρήσεων τῶν κατ’ ἕρπον γιγνομένων ἐμπειρίαν πρῶτον ἔχον, εἴτα τέχνην συνεζήτησαν. ὅπως δὲ καὶ ἡ γεωμετρία κατ’ ἀρχὴν εὐρέθη ἀπὸ τῆς γεωδαισίας (*). ὡς περ δὲ ἡ εὐρεσις τῶν τοιούτων ὑπὸ τῶν χολαζόντων, ὅπως καὶ ἡ περὶ αὐτὰ ἐνέργεια χολῆς δεῖται. Alex. Aphrod.

(P) “ὅτι μὲν ἔν πρῶτον εἰκός τὴν ὁποιαύτην εὐρόντα τέχνην.” πρόκειται αὐτῷ ἐντεῦθεν εἰπεῖν τὴν χρόνον καθ’ ὃν ἐφοίτησεν εἰς τὴν ἡμετέραν περίοδον· ἦν γὰρ καὶ πρῶτη. γίνοντι γὰρ κατακλυσμοὶ καὶ σεισμοί, καὶ ἀφανίζονται τὰ πράγματα καὶ πάλιν εὐρίσκονται, ὡς φησι καὶ αὐτὸς Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς Μετεώροις (1 14) περὶ τῶν μεγάλων σεισμῶν τῶν γενομένων ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ, καὶ ὅτι ἐπὶ τῷ Δευκαλίωνος φησὶν ἐγένετο μέγας κατακλυσμός, καὶ πολλοὶ ἠφανίσθησαν τόποι, καὶ πᾶσαι αἱ πεδιάδες ἀπώλοντο, καὶ μόνοι ἠδυνήθησαν περισσώθησαν οἱ ἐν ταῖς ἀκρωρείαις τῶν ὀρέων ὄντες, ὡς δηλοῖ καὶ ὁ ποιητής (II. 20 216) εἰρηκῶς κτίσει δὲ Δαρδανίην, ἐπεὶ ἔπω Ἰλίου ἱρὴ ἐν πεδίῳ πεπόλιστο πόλις μερόπων ἀνθρώπων, ἀλλ’ ἔθ’ ὑπὸ ὕπνῳ ἔκειτο πολυπιδάκην Ἰδης. εἴτα λοιπὸν μὲν τὴν παύσαντα τὴν κατακλυσμὸν κατήλθον οἱ περισσώθεντες ἐν ταῖς πεδιάσι, καὶ ἦσαν πατέρες μὲν τέκνων ὡς δεσπῶν δούλοις κελεύοντες καὶ συμβουλευόντες, καὶ ἔκ τῃ ἐν ἐκείνοις ἀδικία· διὸ καὶ τὴν συμβουλευτικὴν εἶδος πρότερον ἔστιν. ὕστερον δὲ ἐφρόντιζον τῶν ἀναγκαίων μόνων,

(*) p. 981 b 24. “σχολάζειν.” ἐκ τῆς σχολῆς δὲ τῶν εὐρόντων καὶ τῶν διαφορῶν τῶν τόπων τὸ τίμιον τῆς γνώσεως παριστᾷ· ἢ γὰρ δημῶδες αὐτὴ, ὡς ἂν τις εἴπῃ, καὶ δυνατὴ εὐρίσκεισθαι καὶ τοῖς συγχεομένοις ἐν τοῖς τῷ βίῳ πράγμασιν· ἔδῃ γὰρ τοῖς τυχεῖσι παριστᾷ ἀλλὰ τοῖς ἱερεῦσιν. Anon. Urbin.

οἷον ἀρτοποιίας καὶ ὑφαντικῆς, ὧν ἄνευ ἢ δύνανται εἶναι ἡμᾶς. εἴτα λοιπὸν μὲν τὴν περιγενέσθαι τῶν ἐφρόντιζον καὶ τῶν πρὸς εὐκολίαν τῶν βίῃ, οἷον τῶν νομίσματος, ὡς φησι καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς Ἠθικοῖς (5 8) ὅτι ἐγγυητὴ τάξιν ἐπέχει τὰ νομίσματα καὶ πολλὰ ἑρπύωνη γίνετο ἐντεῦθεν τοῖς ἀνθρώποις. ἐπὶ οὖν γὰρ χάριν ὁ ὑφάντης ἱματίων, καὶ ἀπὴρχετο εἰς τὴν ἀγορὰν ἄρτε δεόμενος, καὶ περιέμενον ἕως ὅτε ἔλθοι ὁ ἀρτοποιὸς ἐδίητος δεόμενος καὶ δὴ ἄρτης καὶ λάβοι ἐδίητα· ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων συναλλαγμάτων, ἐπενοήθη ἔν τῷ ἀργύριον ὡς περ ἐγγυώμενον ἕκαστον, καὶ διδόντες ἀπαλλάττοντο, καὶ ἐκείνῳ ἀναμένει τις ἄλλον, ἐπειδὴ ἕκαστος δέχετο τὰ νομίσματα ἀντὶ ἐγγυητῆ ἀσφαλῆς· βύλετο γὰρ καὶ αὐτὸς δι’ αὐτῶν ὠνεῖσθαι. εἴτα πάλιν ἐπενόησαντο τὰ λυτὰ δυνάμενα ἐπὶ πολὺ σώζειν τὰ τῶν ἀνθρώπων σώματα. καὶ ἔστι τὰ τοιαῦτα ἀντὶ ἐγγυητῆ ἀναγκαῖα. μὲν τοῖνυν τὴν εὐρεῖν τὰ ἀναγκαῖα καὶ τὰ ῥαζώνων ἐμποιοῦντα καὶ εὐκολίαν, ἤρξαντο καὶ ἐπὶ τὰ μείζονα ἀνέναι, ἅτινα κρείττονα ὑπάρχει ἢ κατ’ αἰδήσιν· ὑδεῖς γὰρ θαυμάζει ἔχων αἰδήσιν· φύσεως γὰρ δῶρόν ἐστι καὶ θεῶν. τὸ ἔν ζῆτεῖν τὰ ὑπὲρ τὴν αἰδήσιν τῷ ὄντι λογικῆς ψυχῆς ἐστὶν ἴδιον. καὶ πρῶτον μὲν τὰ ἐπιπολαῖότερα ἐζήτησαν, οἷον, εἰ τύχοι, διὰ τί ἔκ αὐξέει ἡ θάλαττα τούτων ποταμῶν εἰς αὐτὴν ἐμβαλλόντων· καὶ ἡ αἰτία τῆς εἰρηγῆς ἐν τοῖς Μετεώροις (2 2), διὰ τὴν ἑξατμίσεως πάλιν ἐξ αὐτῆς τὸ ὕδωρ ὑπὸ τῷ ἡλίῳ καὶ καταφέρεισθαι καὶ ποιεῖν τοὺς ποταμούς. ἔπειτα καὶ βαθύτερα ἐζήτησαν, διὰ τί ἡ σελήνη τοιῶσδε αὖξεται, καὶ διὰ τί ἐκλιμπάνει συνοδεύουσα τῷ ἡλίῳ, καὶ περὶ τῶν ἄλλων κινήσεων τῶν ἕρπον. καὶ ἦλθον μέχρι τῶν πρώτων αἰτιῶν, καὶ τότε πάλιν ἤρξαντο νοερώς ἐνεργεῖν. ὅπως ἔν καὶ μέρος ἦλθον εἰς ἔννοιαν τῆς σοφίας καὶ κατ’ ἑνὴν ἐνέργειαν ἀπλῶς ἐπιβολαῖς ἀντιλαμβανόμενοι τῶν νοητῶν καὶ φανοτάτων δυνάμεων. “ὅτι μὲν ἔν πρῶτον εἰκός” (p. 981 b 13). καὶ κοινῶς δεῖ ἀκῶεν τὴν εἰκός· φησὶν ἔν ὅτι τὸ πρῶτον μὲν τὴν κατακλυσμὸν τὴν εὐρηκότεν τέχνην ὁποιαύτην παρά τὰς κοινὰς αἰδησεις θαυμάζεσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, ἢ μόνον διὰ τὴν χρησίμω, ἀλλὰ καὶ ὡς σοφὸν καὶ διαφέροντα τῶν ἄλλων τῶν κατ’ αἰδήσιν τι πραττόντων. τὸ δὲ “παρὰ τὰς κοινὰς αἰδησεις” ἢ λέγει καθὼς εἴρηται αὐτῷ ἐν τῇ περὶ Ψυχῆς πραγματείᾳ (3 1), ὅτι ἔκ ἐστιν ἑτέρα αἰδήσις παρὰ τὰς πέντε αἰδησεις, ἀλλ’ ὅτι τὸ εὐρεῖν δύνανται ἐνεργεῖν ἐπὶ κρείττονως ἢ κατ’ αἰδήσιν, οἷον τὸ ζῆτεῖν αἰτίαν δι’ ἣν ἔκ αὖξεται ἡ θάλαττα τούτων ποταμῶν εἰς αὐτὴν ἐμβαλλόντων. Asclep.

(P) σοφωτέρως ἔν κρίνομεν τὴν τοιούτων ἐκείνων, τῶν ἐξ αὐτῶν τῶν εὐκολίαν εὐρηκότες, διὰ τὴν μὴ πρὸς χρῆσιν εἶναι τὰς ἐπισημίας αὐτῶν. ib.

(P) ἐζήτησαν γὰρ διὰ τί ποτὲ μὲν γίνονται μεγάλαι αἱ ἡμέραι καὶ ποτὲ δὲ μικραὶ, καὶ διὰ τί ποτὲ μὲν θέρος ποτὲ δὲ χειμὼν, καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα. καὶ μάλιστα τὰ τοιαῦτα κατωρθώθησαν ἐν τοῖς τόποις ἐν οἷς ἐχολάζον τούτοις οἱ ἀνθρώποι. λέγει δὲ τὴν Αἰγύπτω.

ἐκείσε ἢ πρῶτον συνέστησαν αἱ μαθηματικὴ ἐπιστήμη, ἐπειδὴ οἱ ἱερεῖς τὰ ἀναγκαῖα εἶχον ἄλλοθεν αὐτοῖς παρεχόμενα, καὶ ἐχρό-
λαζον μόνοις τοῖς μαθημασί· διὸ καὶ ἐν τοῖς ἱερογλυφικοῖς γράμ-
μασι ταῦτα εἶχον γεγραμμένα. ὅτι δὲ καὶ αἱ μαθηματικὴ ἐπιστή-
μαι ἐξ ἐμπειρίας ἤρξαντο. . . ib. (cf. Alex.)

981 b
25. "εἴρη) μὴ ἔν ἐν τοῖς Ἡθικοῖς τίς διαφορὰ τέχνης καὶ ἐπιστήμης."
τῷ τῆς τέχνης ὀνόματι χρησάμενος καὶ κατὰ τῆς ἐπιστήμης, περὶ τῆς
διαφορᾶς αὐτῶν ἀνέπεμψεν ἡμᾶς εἰς τὰ Ἡθικά· ἐν ᾧ τῷ Z
(c. 3) τῶν Νικομαχείων ἡ τέτων διαίρεσις αὐτῷ παραδέδοξ, ἐν
οἷς λέγει πέντε εἶναι οἷς ἀληθεύει ἡ ψυχὴ τὴν ἐν λόγῳ καὶ συνέσει
ἀλλήθειαν, ἐπεὶ καὶ τῷ αἰζάνειος ἀληθεύειν λέγει, τέχνην φρόνη-
σιν ἐπιστήμην σοφίαν νῦν. καὶ τέχνην μὲν φησιν εἶναι ἔξιν μετ'
ἀληθὺς λόγῳ ποιητικὴν, ἐπιστήμην δὲ ἔξιν ἀποδεικτικὴν, ἀποδει-
κτικὴν δὲ τὴν ἐκ προτέρων καὶ ἀμέσων καὶ γνωριμοτέρων τῷ συμ-
περάσματος συλλογιστικὴν, ἡ ὑπόληψιν περὶ τῶν καθόλου καὶ ἐξ
ἀνάγκης ὄντων, ἡ γνῶσιν τῆς αἰτίας δι' ἣν τὸ πρᾶγμα ἔστιν, ὅτι
ἐκείνῃ ἔστι, καὶ ὅτι ἐκ ἐνδοχέῳ αὐτὴ ἄλλως ἔχειν· φρόνησιν δὲ ἔξιν
μετ' ἀληθὺς λόγῳ πρακτικὴν περὶ τὰ ἀνθρώπων ἀγαθὰ καὶ κακά,
περὶ ὧν ἐστὶ καὶ τὸ βελέειν, ἡ ἀρετὴν τῷ δοξατικῷ μέρει τῆς
ψυχῆς· νῦν δὲ δύναμιν ψυχῆς ἡ τὰς τῶν ἀποδεικτικῶν ἀρχὰς
τὰς ἀναποδείκτους γνωρίζουσαν· σοφίαν δὲ νῦν καὶ ἐπιστήμην τῶν
τιμωτάτων τῇ φύσει. ἀναπέμψας δὲ εἰς ἐκείνα περὶ τῆς διαφο-
ρᾶς ἡμᾶς τῆς τέχνης καὶ τῆς ἐπιστήμης (ἡ μὴ ἢ αὐτῶν ἐν ποιήσει
τε καὶ πράξει, ἡ δὲ ἐπιστήμη ἐν γνῶσει), ὅ ἡ χάριν τῶν μνημο-
νεύει, τῆς ἔχει· τῷ ἢ λαβεῖν τε καὶ δεῖξαι ὅτι τὴν κυριώτατα
τε καὶ μάλιστα ἐπιστήμην, ἣν καὶ ἀπλῶς σοφίαν καλεῖμεν, περὶ τὰ
πρῶτα αἰτία καὶ τὰς πρῶτας ἀρχὰς πάντες ὑπολαμβάνουσιν εἶναι.
τῆς χάριν τῆς ἐμπειρίας τὴν τέχνην ἔδειξε τῇ τῆς αἰτίας γνῶσει
διαφέρουσαν, καὶ ὅτι τιμωτέραι αἱ περὶ τὴν τῆς αἰτίας τῶν ὑπ'
αὐτῶν μεταχειριζομένων γνῶσιν καταγιγνώμεναι. Alex. Aphr.

981 b
27. "ὧν ἔν ἕνεκα ποιούμεθα τὸν λόγον." αὐτὸς διὰ τῶν σαφῶς
τὴν τε πρόθεσιν τῶν λεγομένων καὶ ὧν χάριν εἴρη) τὰ εἰρημένα
λέγει· ὑπὲρ ἢ τῷ δεῖξαι ὅτι πᾶσι δοκεῖ τὰς θεωρητικὰς τέχνας
τῶν πρακτικῶν τιμωτέρας εἶναι, καὶ τὴν σοφίαν τῶν πρῶτων
ἀρχῶν εἶναι γνωστικὴν· ὅ δὲ εἰδείξαμεν δείξαντες αὐτὸς αἰεὶ μᾶλλον
τὸ τῆς σοφίας κατηγοροῦντος ὄνομα κατὰ τῶν εἰδῶν μᾶλλον. σο-
φωτέρα ἢ τῆς μὴ αἰσθήσεως ἡ ἐμπειρία διὰ τὸ ἤδη λογικὴ τις εἶναι

6. ἐπιστήμης. ἐντεῦθεν βέβαια ἡμῖν εἰπεῖν ἐκ τίνων ἡ γνῶσις τῆς ψυχῆς κατορθύεται καὶ ἀναζωπυρεται. καὶ φησιν ὅτι πέντε ταῦτα τὸν ἀριθμὸν ὑπάρ-
χουσι, τέχνη φρόνησις ἐπιστήμη σοφία νῦν. τῷ τῆς τέχνης ἔν ὀνόματι χρησάμενος. Asclep. || 10. εἶναι λέγει οἷς Asclep. || 11. τῷ τὸ M, Asclep. ||
12. πέντε ἔν εἰσίν, ὡς εἰρήκαμεν, τέχνη φρόνησις ἐπιστήμη σοφία νῦν. Asclep. || ἦν) ἐν A. || 13. ποιητικὴν· φρόνησιν δὲ ἔξιν μετὰ ἀληθὺς λόγῳ
πρακτικὴν. καὶ διαφέρει ἡ ποιήσις τῆς πράξεως· ἐπὶ μὲν γὰρ τῆς ποιήσεως σῶζεται τὸ ἀποτέλεσμα, ἐπὶ δὲ τῆς πράξεως ὁ σῶζεται. Asclep. ||
15. συλλογιστικὴν, ὅταν καὶ τὸ συμπέρασμα ἢ ἀναγκαῖον καὶ αἱ προτάσεις· ἡ ὑπόλ. Asclep. || 17. ἄλλῃ A. || δὲ om A. || 18. τὰ ἄνω ἀγ. A, τὰ
ἀνθρώπινα ἢ ἀγ. Asclep. || 20. νῦν — 21. γνωρίζουσαν om Asclep. || 25. δείξειν ὅτι τὰ M. || 28. τῆς) τε A. || 30. γνῶσιν καὶ τὸ γιγνώμενον A. ||
36. κατηγοροῦντες A. || σοφώτερον M. || 9. — b 6. ap. Asclep.

2. ἐπὶ γνωστικῇ M, αἰτίας ἐπιγνωστικῇ Asclep. || 6. αὐτῆς) αὐτὴ A. || 8. ταύτης et 9. τῶς et 11. τὴν σοφίαν in lacuna om A. || 11. καὶ ὁ
σοφῶς ὁ M. sapientia enim confessione omnium est cognitio principiorum et causarum, et sapiens, qui harum rerum scien-
tia praeditus est. Sepulv. || 13. αὐτῆς A. || 15. περὶ — 16. σοφίαν om M. || 16. καὶ — 18. αἰτία om A. || 18. εὐδολον. Sepulveda etiam
perspicuum est. exspectaveris tamen ὁ δῆλον. || 20. ὅδε) ὅδε M. || 23. πρὸ) περὶ M. || εὐλόγως εἰ codices. rescripsi εὐλ. ὡς εἰ cum Sepulv.
qui ut siquid. || 24. ὑπ') ὑπὲρ A. || 36. — p. 526 a 27. ap. Asclep. || 36. πᾶσιν ἔν. Asclep. || 37. αὐτὸς A.

γνώσις (λογικὴ ἢ ἡ τῷ καθόλου περίληψις), ἡ δὲ τέχνη τῆς ἐμ-
πειρίας, ὅτι αὕτη ἤδη καὶ τῆς αἰτίας ἐστὶ γνῶσις. ἡ ἢ τῷ ὁμοίῳ
θεωρία κατὰ τὴν τῆς αἰτίας γνῶσιν γίνεσθαι· χειροτέχνης τε ἢ ὁ
ἀρχιτέκτων, αὐτὸ δὲ τῷ τεχνίτῃ τῷ ποιοῦντος ὁ ἀρχιτέκτων. αἱ δὲ
5 θεωρητικὴ τῶν ποιητικῶν, ὅτι ὁ πρὸς χρῆσιν ἀλλὰ πρὸς διαγωγὴν
αὐτῆς καὶ αὐτῆς χάριν τῆς γνῶσεως. ib.

"ἐπεὶ δὲ ταύτην τὴν ἐπιστήμην ζητῶμεν." ταύτην ἐπειδὴ ἡ 982 a
προκειμένη ἡμῖν πραγματεία ζητήσις ἐστὶ ταύτης τῆς ἐπιστήμης, 6.
δεῖ ἰδεῖν περὶ ποῖα ἔστιν ἐπιστήμη ἡ ζητούμενη. ὅτι μὴ ἢ περὶ τινος
ἀρχᾶς ἐστὶ καὶ αἰτίας ἐπιστήμη, ὁ ἄλλος ἔξ ὧν προέβηκε· πάντες ἢ
τὴν σοφίαν τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν αἰτίων φασὶν εἶναι γνῶσιν, καὶ σο-
φὸς ὁ τέτων ἐπιστήμων. ἐπεὶ ἔν ἡ σοφία τῶν ἀρχῶν καὶ αἰτίων
γνῶσις ἐστὶ κατὰ τὴν κοινὴν περὶ αὐτῆς ἔννοιαν, τὰ δ' αἰτία πολλα-
χῶς, εἰκότως πρῶτον ζητεῖ ποίων αἰτίων καὶ τίνων ἀρχῶν γνῶσις
15 ἔστιν ἡ σοφία περὶ ἧς πρόκειται λέγειν ἡμῖν. φθάνει μὴ ἔν εἰρηκέναι
ὅτι τὴν ὀνομαζομένην σοφίαν περὶ τὰ πρῶτα αἰτία καὶ τὰς ἀρχὰς
ὑπολαμβάνουσιν πάντες· ἐπεὶ δὲ τίνες αἱ πρῶτῃ ἀρχαὶ καὶ τὰ πρῶτα
αἰτία εὐδολον, λαβὼν τὸ περὶ ἀρχᾶς καὶ αἰτίας τὴν σοφίαν εἶναι
ὡς ὁμολογούμενον, τὸ περὶ ποίας ζητήσει, καὶ ὅτι περὶ τὰς πρῶτας
20 δεῖξει. ἡ ὅδε ἐκεῖ ἔλαβεν αὐτὸ ὡς ἤδη ὁμολογούμενον, ἀλλ' ὡς
ὀφείλουσιν δεῖχθῆναι· διὸ ἀναγκαῖως καὶ τῆς τῶν αἰτίων διαίρεσεως
μνημονεύει, ὅτι τετραχῶς τὰ αἰτία λέγει. καὶ τὴν ἰσορίαν τὴν
πρὸ αὐτῆς περὶ αἰτίων εἰρηκότων παρατίθει εὐλόγως, ὡς εἰ μὴ
ὁρθῶς εὐρεθῇ τι τῶν εἰρημένων ὑπ' ἐκείνων, ἀκολουθήμεν αὐτῷ,
εἰ δὲ μὴ, πλέον τι ζητοῦμεν αὐτοί. χρὴ ἔν ἐκ τῆςδε τῆς πρα-
γματείας ἀπαιτεῖν τὴν γνῶσιν τῶν πρῶτων ἀρχῶν καὶ αἰτίων·
αὐτῇ δ' ἂν εἶεν τῷ ὄντος οἷον ἀρχαί, δι' ἃς τῶν ὄντων ἕκαστον ἔστιν
ὧν τὸ εἶναι κατηγοροῦμεν· τοιαυτῇ δὲ αἱ πρῶτῃ καὶ κυριώτατῃ ὅσται·
αὐτῇ μὴ ἢ τῶν ὅσων ἀρχαί, αἱ δὲ ὅσται τῶν ἄλλων ἀπάντων, ὡς
30 δεῖξει. τὴν τε ἔν τέτων γνῶσιν ἀπαιτεῖν χρὴ ἐκ τῆςδε τῆς πρα-
γματείας, καὶ ἔτι ὅσα εἰς τὴν τέτων γνῶσιν συντελεῖ, εἰς ἃ καὶ ὁ
πλεῖστος αὐτῷ λόγος ἀναλίσκει· ὁ ἢ ὅσων τε ἦν ἐκείνων γνῶσιν
ἄλλως λαβεῖν, μὴ προκαταστήσαντα καὶ προεκκαθάραντα τὰ ἐμ-
ποδόν. ib.

"εἰ δὲ λάβοι τις τὰς ὑπολήψεις ἃς ἔχομεν περὶ τῷ σοφῷ."
ἐν πᾶσιν ἔθος αἰεὶ Ἀριστοτέλει ταῖς κοιναῖς καὶ φυσικαῖς τῶν ἀνθρώ-
πων προλήψεσιν ἀρχαῖς εἰς τὰ δεικνύμενα πρὸς αὐτὸ χρῆσθαι,

βεβαιῶντι τὸ εἶναι τὴν γνῶσιν καὶ τὴν τῆς ἐπιστήμης ὄρεξιν καὶ φύσιν τοῖς ἀνθρώποις καὶ διὰ τῶ ταύτας τὰς ἀρχὰς φύσει ἡμῖν δεδοξ· αὐτῷ γὰρ εἰσιν αἱ κοιναὶ ἐννοιαί. ὥτως καὶ ἐν τῇ Φυσικῇ Ἀκροάσει πεποίθηκε περὶ τόπου ζητῶν, ὁμοίως δὲ καὶ περὶ χρόνου, σχεδὸν δὲ καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων προβλημάτων τῇ ὁδοῦ ταύτῃ κέχρητο. 5 τῷτο ἔν καὶ νῦν ποιεῖ. Ζητῶν γὰρ περὶ ποίας ἀρχὰς ἐστὶν ἡ σοφία, καὶ τί ἔργον τῷ σοφῷ, καὶ τίς ὅλως ὁ σοφός, τὰς κοινὰς καὶ φυσικὰς ἐννοίας ἀς ἔχομεν περὶ τῶν σοφῶν ἐκτίθει ἵνα ταύταις τὰ ἀκόλουθα ζητῶντες συμφώνως λαμβάνωμεν τε καὶ τιθώμεν. ἔτι δὲ αὖ ἡ κοινὴ πρόληψις τῷ σοφῷ καὶ τῇ σοφίᾳ ὑπάρχειν τίθησιν, 10 ὥς φησι, τό τε πάντα ἐπίστασθαι κοινῇ καὶ καθόλου, καὶ περὶ πάντων δύνασθαι διαλαμβάνειν περιληπτικῶς καὶ μὴ ὡς ὁ καθ' ἑκάστην ἐπιστήμην ἢ τέχνην σοφός· τὸς γὰρ ὥτως εἰδότες ὁ σοφὸς ἔτι ἀλλὰ τεχνίτας καὶ ἐπιστήμονας ἐκείνους περὶ ὧ λέγουσιν ὥτως ὑπολαμβάνουσιν. ἔτι δὲ ὁδὸν οἷον τε πάντα τινὰ ἐπίστασθαι ἄλλως ἢ ὡς εἴρηται. 15 διὸ προσέθηκε τὸ “ὡς ἐνδέχεται” (v. 9). ἀλλὰ καὶ τὸν τὰ περιττὰ καὶ χαλεπὰ καὶ μὴ ῥάδια γνωστῆναι εἰδότες, τῷτον σοφὸν φασιν· τὸς γὰρ τὰ κοινὰ καὶ ῥάδια εἰδότες ὁ φασὶ σοφός. διὸ ὁδὸν τὴν αἰδησιν σοφίαν λέγουσιν, ὅτε σοφὸς τὸς αἰδανόμενος καθὼ αἰδάνοντι· κοινῇ γὰρ καὶ ῥάδια ἢ αἰδητικῇ γνῶσιν. ἔτι τε τὸν ἀκριβὲς καὶ περιτ- 20 τὸν περὶ ἕκαστον τῶν νοημένων καὶ ἀναμάρτητον σοφὸν λέγουσιν. ἀλλὰ καὶ τὸν διδασκαλικώτερον τῶν αἰτίων, τυτέτι τὸν τὴν διδασκαλίαν διὰ τῆς τῶν αἰτίων παραδόσεως ποιῶμενον, μᾶλλον σοφὸν λέγουσιν τῶν μὴ ὥτως διδασκόντων. καὶ τῶν ἐπιστημῶν δὲ σοφίαν ταύτην λέγουσιν τὴν αὐτῆς τῆς γνῶσεως τῆς καὶ τὴν ἐπιστήμην 25 ἔνεκα μετιῶσαν αὐτὰ καὶ αἰρημένην, ἀλλὰ μὴ διὰ τινὰ ἀποβαίνοντα, καὶ σοφὸς αὐτὸν δηλονότι τὸς τὴν τοιαύτην ἐπιστήμην ἔχοντα· τὸς γὰρ διὰ τὴν γνῶσιν αὐτὴν αἰρετὰ εἰδότες, ἐκ ἄλλων τινῶν ἀποβαινόντων χάριν. ib.

982a τὸ δὲ “ἔτι τὸν ἀκριβέστερον καὶ διδασκαλικώτερον τῶν αἰτίων” 30 12. ὅς ὡς ἐνὸς ἀκρίβειαν δεῖ, ἀλλὰ δύο· διαφέρει γὰρ ταῦτά γε ἀλλήλων. καὶ ὥτως γίνετο τὰ τιθέμενα ἐξ ('). ἔτι τὸς τὰ ἀρχικώτερα καὶ ἐπιστημικώτερα εἰδότες τῶν τὰ ὑποτεταγμένα εἰδόντων μᾶλλον λέγουσιν σοφός, καὶ σοφίαν τῶν ἐπιστημῶν τὴν ἀρχικωτέραν τε καὶ ἀρχιτεκτονικωτέραν τῆς ὑπηρετήσεως. ταῦτα δὲ λαβὼν ὡς 35 καὶ τὰς κοινὰς ὑπολήψεις δοξάζόμενα περὶ τὸς σοφός, μὲν ταῦτα περὶ αὐτῶν προσάγειν τῷ τὰς πρώτας καὶ τὰς καθόλου

αἰτίας εἰδόντι, δεικνύς διὰ τούτων ὁ φθάσας εἶπον, τὸ ὅτι τὴν ὀνομαζομένην σοφίαν περὶ τὰ πρῶτα αἰτία καὶ τὰς ἀρχὰς ὑπολαμβάνουσι πάντες (*): καθόλου τε γὰρ μάλιστα καὶ κοινῶς περὶ πάντων ὅτος ἐπίστατο ὁ τὰς πρώτας ἀρχὰς εἰδὼς· ὡς γὰρ ὁ τὰς τινῶν ἀρχὰς εἰδὼς καθολικὴν τινὰ γνῶσιν ἐκείνων ἔχει, ὥτως καὶ ὁ τὰς πάντων εἰδὼς ἀρχὰς καθολικὴν ἂν τινὰ γνῶσιν ἀπάντων ἔχοι. Alex. Aphrod.

(*) ἀρχικωτέραν λέγει σοφίαν ἀντὶ τῶ ἀρχικωτάτην, τὴν 982a πάντων τῶν ἐπιστημῶν γνωσκουσάν τὰς ἀρχὰς, τῶν καὶ μέρος δη- 16. λαδῇ. καὶ αὐτῶν δὲ τῶν καὶ μέρος ἐπιστημῶν ἄλλη ἄλλης ἀρχικωτέρα ἐστίν. cod. Laur.

(') καὶ σοφός ἐν δηλονότι φησὶ τὸς τὴν τοιαύτην ἐπιστήμην 982a ἔχοντας, καὶ τὴν ἀρχικωτέραν τῆς ὑπηρετήσεως μᾶλλον σοφίαν· ὁ 17. γὰρ δεῖ ἐπιτάττεσθαι τὸν σοφὸν ἀλλ' ἐπιτάττειν, ὡς ἔχοντα τὰς ἀρχάς. Asclep.

(*) τὰ νῦν δὲ φεῦ πάρεσιν ἔμπαλιν βλέπειν· 982a

ἀνδραπόδων δίκην γὰρ ἡθλιωμένον 18.

σοφοὶ καθυπεύκουσι πλυσίων βίᾳ,

καὶ ταῦτα κυκλήσαντος ἡμῖν τῷ χρόνῳ. cod. Reg.

“τῶτων δὲ τὸ μὴ ἐπίστασθαι τῷ μάλιστα ἔχοντι τὴν καὶ πάντων 982a ἐπιστήμην” (*). ἐλλείπει τῷ ἐπίστασθαι τὸ τὰ πάντα· τὸ γὰρ πάντα 21. ἐπίστασθαι τῷ μάλιστα ἔχοντι τὴν καθόλου ἐπιστήμην ὑπάρχει· τῷτο γὰρ ἔν τὸ κείμενον (*). μάλιστα δὲ καθόλου ἐστὶν ἐπιστήμη ἢ περὶ τῶν ὄντων ἢ ὄντα (*). κοινὸν γὰρ τὸ ὅτι πᾶσι τοῖς ὄντι ὑπάρξει (*). ἀλλὰ καὶ χαλεπώτατα μάλιστα τὰ καθόλου τῶν τῷ ἀνθρώπῳ γνω- 25 ζῶν, τῷ πάμπαν τῶν αἰδησῶν ἀφεσάνα· ὁ γὰρ δευτέρου τῶν τεθέντων δοξάζεσθαι περὶ τῶ σοφῷ· τὰ γὰρ τῶν ὄντων ἀπλάστα τε καὶ πρῶτα πορρωτάτω τῶν αἰδησῶν. τὸ δὲ “τοῖς ἀνθρώποις” προσέθηκε πρὸς ἀντιδιαβολὴν τῆς φύσεως· τῇ φύσει γὰρ ἐκείνα τῶν αἰδητῶν γνωριμώτερα. ἀλλὰ καὶ ἀκριβεστάτη τῶν ἐπιστημῶν ἢ τῶν μάλιστα πρῶτων γνῶσις· καὶ γὰρ τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν ἀκρι- 30 βέστεραι αἱ ἐκ τῶν πρῶτων εἰσίν, εἴγε αἱ ἐξ ἐλαττόνων ἀκριβέστεραι· ἐξ ἐλαττόνων δὲ αἱ ἐγγυτέρω τῶν ἀρχῶν, ὡς ἐν τοῖς Ὑσέροις Ἀναλυτικοῖς (127) εἴρηται· διὰ τῷτο γὰρ καὶ κυριωτάτας καὶ μάλιστα ἀποδείξεις εἶπεν εἶναι τὰς ἐξ ἀμέσων τε καὶ πρῶτων τῶν προτάσεων, δευτέρας δὲ τὰς διὰ τούτων δεικνυμένας. εἰ δ' αἱ ἐγγυτέρω τῶν ἀρχῶν διὰ τὴν τῶν ἀρχῶν γνῶσιν ἀκριβέστεραι, δηλον

1. βεβ. καὶ διὰ τούτω τὸ Asclep. || 2. τὰς τῆς γνῶσεως ἀρχὰς Asclep. || 4. περὶ τῷ τόπῳ Asclep. || 5. περὶ] ἐπὶ Asclep. || ἀπάντων] ὑπὸ πάντων M. || 7. τίς ὁ ὅλως σοφός Asclep., τίς ὅλος M. || 9. συμφώνως ζητῶντες Asclep. || τιθώμεν. “εἰ δὲ λάβοι... γέν. μᾶλλον” (v. 6) πρόληψις τῷ σοφῷ καὶ τῇ σοφίᾳ ὑπάρχουσα αὕτη τίθησι, ὡς φησι Asclep. || 11. κοινῶς Asclep., om in lacuna M. || 12. ἢ τέχνην σοφός] ἐπιστήμην Asclep. || 13. ὅς ἔτι, α in lacuna om M. || ἔτι] εἶναι Asclep. || 14. καὶ ἐπισ. om Asclep. || λέγουσιν. καλῶς δὲ προσέθηκε τὸ “σχεδόν” τελεῖως γὰρ γνῶσιν ὁδεῖς ἔχει, εἰ μὴ μένος ὁ βέος. ἀλλὰ καὶ τὸν Asclep. || 17. τῷτον] καὶ τῷτον Asclep. || 19. ὁδὸν Asclep. || 20. ἀκριβέστερον περὶ (om καὶ περιττόν) Asclep. || 21. σοφός M, σοφὸν εἶναι Asclep. || 22. καὶ τῶν διδασκ. M. || 24. “καὶ τῶν ἐπιστημῶν δέ” εἰρηκῶς τὰ κατὰ τὴν κοινὴν ἐννοιαν ὑπάρχοντα τῇ σοφίᾳ, φησὶν ὥτως καὶ τῶν ἐπισ. Asclep. || 26. ἐνεκεν M. || καὶ om A. || τινος M. || 27. αὐ om M, ἐν Asclep. || 31. ὡς om A.

2. ἀπολαμβάνουσι M. || 4. τινῶν om M. || 23. ἐστὶν om A. || 28-30. ap. Asclep. || 28. προσέθεικε Asclep. || 30. γνωριμ. πάλιν δὲ αἱ πρῶται τῶν ἐπιστημῶν ἀκριβέστεραι εἰσὶ τῶν ὑπ' αὐτάς τῶν ὑπ' ἀλλήλων, ὡς φησιν ἐν τῇ Ἀποδεικτικῇ (127), ἐπειδὴ τὰς ἀρχὰς αὐτῶν ἀποδεικνύσιν. διὸ ἀκριβέστερα ἐστὶν ἀριθμητικὴ γεωμετρία κτλ. Asclep. || 32. αἱ ante ἐξ om A. || 34. κυριωτάτα M. || 36. δευτέρας M.

ὡς ἀκριβέστα) ἂν εἶεν αἱ τῶν ἀρχῶν αὐτῶν ἐπισήμαι, δι' αἷς καὶ αἱ ἐγγύς αὐτῶν ἀκριβέστεραι τῶν ἄλλων. ὅτι δὲ αἱ ἐξ ἐλαττόνων καὶ ἐγγυτέρω τῶν ἀρχῶν τῶν διὰ πλείονων καὶ πορρωτέρω ἀκριβέστεραι, δέδεικται μὲν, ὡς ἔφην, καὶ ἐν τοῖς Ὑστέροις Ἀναλυτικοῖς (αἱ γὰρ δι' ἐλαττόνων προτάσεων καὶ ἀμέσων ἀκριβέστεραι), καὶ νῦν δὲ ἐνεδείξατο παραθέμενος τὴν ἀριθμητικὴν καὶ τὴν γεωμετρικὴν, ἥς διαφορὰ, ὅτι ἡ γεωμετρία μὲν περὶ τὰ θέσιν ἔχοντα· τὴ γὰρ σημείον καὶ ἡ γραμμὴ καὶ τὰ ἄλλα περὶ δὲ ὁ γεωμέτρης, θέσιν ἔχει, ἡ δὲ μονάς καὶ ὁ ἀριθμὸς ἄθετα· διὸ οἱ μὲν γεωμέτραι προχωρῶν) δείξουσιν ἀριθμητικαῖς ὡς προσδεόμενοι αὐτῶν εἰς τὴν τῶν οἰκείων σύ- 10 ζασιν, οἱ δὲ ἀριθμητικοὶ γεωμετρικαῖς ἔκτετι. Alex. Aphrod.

(*) ἐν τισι τῶν ἀντιγράφων λείπει τὸ πάντα, ὡς ἀπὸ κοινῆς λαμβανόμενον. cod. Reg.

(*) "τέτων δὲ τὸ μὲν πάντα ἐπίστασθαι." ἐλλείπει τῇ λέξει τὸ πάντα ἐπίστασθαι, ὃν ἡ τὸ ὅλον ὕτως· τέτων δὲ τῶν εἰρη- 15 μένων ὑπάρχει τὸ πάντα ἐπίστασθαι τῷ μάλιστα ἔχοντι τὴν καθόλου ἐπισήμην. Ἔτος γὰρ οἶδε πῶς ἔχει πάντα τὰ ὑποκείμενα, ἥτοι πῶς ἔχει φύσει ἕκαστα, ὅν ἄνθρωπος καὶ τὴν αὐτὴν τέλειότητα, καὶ ἵππος καὶ ἰχθύς καὶ τὰ ἄλλα φυσικά, τὰ τε ἀπλᾶ καὶ τὰ σύνθετα, καὶ ἀπλῶς πάντα τὰ ἐν τῷ κόσμῳ, εἰδὼς τὴν πρώτην αὐτῶν αἰτίαν καὶ τὴν 20 ἀρχὴν τὴν πρώτην, εἴτε καθ' αὐτὰ ὄντα εἴτε καὶ συμβεβηκότα. cod. Laur.

(*) "τέτων ὅν τὸ μὲν πάντα... ὑπάρχει." καθόλου τε γὰρ μάλιστα καὶ κοινῶς περὶ πάντων ἐπίστασθαι ὁ τὰς πρώτας ἀρχὰς εἰδὼς, ὡς φησι, γινώσκων τῶν ὄντων ἢ ὄντα εἰσὶν· ὃ γὰρ ὁ τὰς τινος ἀρχὰς 25 εἰδὼς καθολικὴν τινα γινώσκων πάντων ἔχει. διὸ φησιν, Ἔτος γὰρ οἶδε πάντα τὰ ὑποκείμενα. "χεδὸν... ἀνθρώπ." τυτέσι τὰ φανέτατα εἰδὴ, ἃ ἐστὶ τὰ καθόλου, ἐπειδὴ καθ' αἰδήσιν ζῶσι, πόρρω δὲ ταῦτα τῶν αἰδήσεων. Asclep. (vid. Alex.)

(*) φανερόν ὅν ὅτι σοφώτερός ἐστιν ὁ ἔχων τὴν κυρίως ἐπι- 30 σήμην, τυτέσι τὴν πρώτην φιλοσοφίαν, ἐν ἑαυτῷ· μᾶλλον γὰρ γινώσκει· ὁ γὰρ ἔχων τὴν καθόλου ἐπισήμην, ἔτος οἶδε καὶ τὰ ἄλλα πάντα, καὶ πάλιν ἔτος καὶ τὰ δυσχερέστερα γινώσκει, φημὶ δὴ τὰ φανέτατα εἰδὴ. ἄτε γὰρ ἔχων τὴν κυρίως ἐπισήμην τὴν ἀναπόδεικτον καὶ κατ' ἐν ἑνεργῶν δηλονότι τῶν φανοτάτων ἀντιλήψεται. ταῦτα 35 δὲ τοῖς πολλοῖς ἄβαστα καὶ χαλεπὰ διὰ τὴν ἀδένειαν. ἀλλὰ καὶ ἀκριβέστερον ὅσῳ καὶ ἀρχικώτερον· καὶ μᾶλλον διδάσκει. Asclep.

982. 25. "ἀκριβέσταται τε τῶν ἐπισημῶν αἱ μάλιστα τῶν πρώτων εἰσὶν." ὅχι ὑποληπτέον τὸτο μάχεσθαι τῷ ἐν τῷ προοιμίῳ τῆς Φυσικῆς (1 1) εἰρημένῳ, ἔνθα λέγων ὅθεν δεῖ ἀρχεσθαι, ἀπὸ τῶν ἡμῶν 40 γνωρίμων λέγει· τὸ γὰρ ὅλον κατ' ἐν τὴν αἰδήσιν γνωριμώτερον, τὸ δὲ καθόλου ὅλον τί ἐστιν· ἔτε γὰρ τὸ πρώτον καὶ τὸ καθόλου ταυτόν. τὸ γὰρ πρώτον αἰτίον τὸ κινητικόν, περὶ ὃ νῦν αὐτῷ λέγειν πρόκειται,

πρὸ πάντων μὲν ἐστίν, ὃ μὴν ὕτως καθόλου ὡς τὰ γένη. ἀλλ' ὅθεν τὸ ὡς γένος λεγόμενον καθόλου ἐκεῖ πρὸς τὴν αἰδήσιν πρώτον εἶπεν, ἀλλὰ τὸ κοινότερον καὶ πλείοσι συμβεβηκός, ὡς ἐδήλωσε διὰ τῶν παραδειγμάτων (*). Alex. Aphrod.

(*) "ἀκριβέσταται τε τῶν ἐπισ."· ὅσον ἀκριβέστερα γεωμετρία ὀπτικῆς, γεωμετρίας δὲ ἀριθμητικῆς. αἱ πρῶται γὰρ οἰκείαις ἀρχαῖς χρωμένων, μόνον, αἱ δὲ ὑπ' αὐτὰς καὶ ταῖς αὐτῶν καὶ ταῖς πρὸ αὐτῶν, ὅσων ἀριθμητικῆς μὲν ἀριθμοῖς μόνον, γεωμετρία δὲ καὶ ἀριθμοῖς καὶ μεγέθεσι. καὶ ἡ μὲν ἀριθμητικὴ ἀθέτοις χρεῖται τοῖς ἀριθμοῖς καὶ τῇ μονάδι, ἡ δὲ γεωμετρία τῷ σημείῳ καὶ τῇ γραμμῇ θέσιν ἔχουσιν. cod. Laur.

"αἱ γὰρ ἐξ ἐλαττόνων ἀκριβέστεραι." ὅ γὰρ ἐλάττονα τὰ συμ- 982. 26. βεβηκότα, δυσγνωστότερον τὸτο καὶ πλείονος ἀκριβείας δεῖται· καὶ ὅ μὴδὲν ἐστὶ συμβεβηκός, ἡ τὴν γινώσκων χαλεπωτάτη, διὸ καὶ πλείονος ἀκριβείας δεῖται, ἄτε ὅχι ἀπὸ συμβεβηκότητος εἰς τὴν γινώσκων τῆς ὕστερας αὐτῶν βοηθημένη, ἀλλ' ἀπὸ μόνης τῆς ὕστερας γιγνομένης. βελτίων τε ἡ τέτων ἐπισήμην τῷ μᾶλλον γινώσκων ποιεῖν. ἔτι ἡ ἀποδείξεις ἡ κυρίως ἐκ προτέρων· καὶ γὰρ τὰ ἄλλα τότε ἀποδείκνυται ὅταν διὰ τοῦτων δειχθῇ ἃ διὰ τινων πρώτων τὴν περὶ αὐτῶν πίσιν εἴληφεν· ἡ δὲ ἐκ πρώτων ἐξ ἐλαττόνων, ἡ δὲ ἐξ ἐλαττόνων ἀκριβέστερα· ὥστε καὶ ἡ ἐκ πρώτων εἴη τὰ διὰ τέτων δειχθέντα αἰτία καὶ τοῖς ὑστέροις τῷ ἀποδείκνυσθαι. ἐπιζητήσεται δ' ἂν τις πῶς ἡ τῶν πρώτων ἀρχῶν τε καὶ αἰτίων γινώσκων χαλεπωτάτη, εἰ βέλτιον ἔχομεν περὶ αὐτὰς τῆς δι' ἀποδείξεως γνώσεως. ἢ ὕτως ἔχομεν περὶ τὰς ὡς ἀξιώματα ἀρχὰς, δι' ὧν τὰ ἄλλα δεικνύται, ἥτοι τὰς ἀποδεικτικὰς ἀρχὰς, ὃ τὰς τῶν ὄντων; πῶς ὅν αὖτε ἐπίστανται; ἢ καὶ αὖτε δι' ἀποδείξεων; ἀρχαὶ γὰρ καὶ τῆς τέτων δειξεως τὰ ἀξιώματα. ἀλλ' ἐπεὶ πᾶσα ἀπόδειξις ἐκ πρώτων, εἴη ἂν τινα καὶ τέτων πρώτα. ἢ ὅθεν κωλύει ὡς ἀποδεικτικῶν αὐτῶν πρώτα τινα λέγειν εἶναι; ἀλλ' εἰ ἀποδείξεις ἐκ πρώτων, εἴη ἂν τινα λέγειν εἶναι. ἀλλ' εἰ ἡ ἀπόδειξις δι' αἰτίων γινώσκων, εἴη ἂν καὶ τέτων αἰτίον, ὕτως δὲ καὶ πρώτα. ἢ ὃ πᾶσα δι' αἰτίων ἀποδείξεις. Alex. Aphrod.

δὴλον δὲ ὅτι καὶ διδασκαλικώτεροι οἱ τὰ αἰτία εἰδότες· τῶν 982. 28. γὰρ διδασκόντων ἴδιον τὸ τὰς αἰτίας λέγειν τῶν διδασκαλῶν, ὡς προείρηκεν. ἥτοι δὲ μᾶλλον λέγει διδασκαλικὴν τὴν τῶν αἰτίων θεωρητικὴν τῆς μὴ τοιαύτης· διὰ γὰρ τῶν αἰτίων ἡ διδασκαλία, ὡς μόνης ταύτης ὕστερας τῶν αἰτίων θεωρητικῆς· τὰ γὰρ κυρίως αἰτία ταῦτα. ἢ τὸ λεγόμενον ἐστὶν ὅτι ἡ τῶν μᾶλλον αἰτίων θεωρητικὴ καὶ διδασκαλικὴ μᾶλλον, ἐπειδὴ διὰ τῶν αἰτίων ἡ διδασκαλία· αὕτη δὲ ἡ τῶν μᾶλλον αἰτίων θεωρητικὴ καὶ διδασκαλικὴ μᾶλλον. ἀλλὰ καὶ τὸ εἰδέναι καὶ τὸ ἐπίστασθαι αὐτῶν χάριν τῶν νοημένων τε καὶ γινωσκομένων καὶ μὴ ἄλλως τινὸς τῇ τῶν αἰτίων καὶ ἀρχῶν γινώσκει

7. τὰ] τὴν M. || 8. τὰ om A. || 39. τὸν ὅλον μάχ. om M. || 41. τὴν om A. || 42. καθὸ ὅλον τι A. || ταύτων. τὸ ὅθεν om M. || 43. κοινητικόν A.

1. πρώτων πάντων M. || μὲν ἐστίν om A. || 2. γένη A. || 12. ὃ M. || 14. χαλεπωτέρα M. || 18. ἐστὶ εἰ ἡ M. || 19. πρώτοι A. quae per alia priora fidem sui non acceperunt. Sepulv. || 20. ἡ δὲ ἐκ πρώτων] εἰ δὲ M. || 21. διὰ τούτων M. || 30. ἐκ — 31. ἀποδείξεις om M et Sepulv. || 39. ταῦτα om A. || 40. καὶ — 41. μᾶλλον om A.

μάλις· ὑπάρχει· ταῦτα γὰρ μάλις ἐπιστητά, δι' ἃ γε καὶ τῶν ἄλλων ἐπιστητῶν ἕκασον ἐπιστητόν. ὥς ἐσὶ τινες ἐπιστῆμαι δι' αὐτὰς αἰρεταί, ὅπερ ἕκαστο· μάλις δ' ἂν εἴη ἡ τοιαύτη. id. ib.

982a "ὅ γὰρ τὸ ἐπίστασθαι δι' αὐτὸ αἰρούμενος τὴν μάλις ἐπιστήμην
32. μάλις αἰρήσει." ὡ γὰρ ὅλως τὸ ἐπίστασθαι δι' αὐτὸ αἰρετόν, τῷ
μάλις αἰρετὸν τοῦτον, τὸ μάλις ἐπιστητόν· τοιαῦτα δὲ τὰ
πρῶτα αἰτία καὶ αἱ ἀρχαί, εἴγε καὶ ἡ τῶν ἄλλων γνῶσις τῆς τέτων
γνώσεως ἡρτη· τότε γὰρ οἴομεθα εἰδέναι ἕκασον, ὡς καὶ αὐτὸς
εἶπεν ἐν Φυσικῇ (1 1), ὅταν τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς αἰτίας τινὸς εἰδῶ-
μεν. ὅτι δὲ μάλις ἐπιστητά, ἔδειξε παραθέμενος τὸ ὅτι αἱ ἀπο-
10 δειξεῖς ἐκ τῶν πρώτων, διὰ δὲ ἀποδείξεως ἡ τῶν ἐπιστητῶν γνῶ-
σις· ὥς τὰ πρῶτα αἰτία εἴη ἂν καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς ἀποδεικτικοῖς
τε καὶ ἐπιστητοῖς αἰτία τῷ ἐπιστητοῖς εἶναι, ἀλλ' ὃ ταῦτα ἐκείνοις·
ὑςερρον γὰρ ταῦτα, ὅδεμια δὲ ἀποδείξεις δι' ὑςέρων. ἔτι πᾶσιν
αἰτία τοῖς ἐπιστητοῖς τῷ εἶναι ἐπιστητοῖς ταῦτα, εἴγε καὶ αἱ τῶν ἐπι-
15 στήμων ἀρχαὶ ταύτας ἀρχὰς ἔχουσιν. id. ib.

982b ἀλλὰ καὶ ἀρχικωτάτη τῶν ἐπιστήμων ἡ τῶν κυριωτάτων αἰτίων
4. γνωσική. ταῦτα δὲ ἐστὶ τὰ ὧν ἕνεκα τὰ ἄλλα ἔσιν. ἀρχικω-
τέρα γὰρ ἐν ἅπασιν ἡ γνωρίζουσα τίνος ἕνεκα ἕκασον δεῖ ποιεῖν τῶν
γιννομένων τῆς ποιήσεως αὐτὰ καὶ ὑπηρετήσεως, ὡς δὴλον ὑπάρχει
20 ἐπὶ ἀρχιτεκτονικῆς. εἰπὼν δὲ "ἡ γνωρίζουσα τίνος ἕνεκα πρακτέον
ἕκασον ἐστίν," τὸ τοῦτον αἴτιον ὃ ἕνεκεν αἰτίῳ ἕκασον πρακτέον ἐδή-
λωσεν εἰπὼν "τῷτο δὲ ἐστὶ τὰγαθόν." τοῦτο γὰρ τὸ τελικόν αἴτιον,
ὡς εἶπε καὶ τῶν Νικομαχείων Ἡθικῶν ἀρχόμενος "πᾶσα τέχνη καὶ
πᾶσα μέθοδος, ὁμοίως δὲ πρᾶξις τε καὶ προαίρεσις ἀγαθὸν τινὸς
25 ἐφίεσθαι δοκεῖ." τοῦτον δὲ καὶ τὸ τῶν ὄντων ἀπάντων αἴτιον· πάντα
γὰρ ἐκείνῃ χάριν ἔστι τε καὶ γίνεσθαι. τὰ δὲ φύσει γινόμενα καὶ πρὸς
ἐκείνῃ νέουκε καὶ τὴν σύμφυτον ὄρεσιν αὐτοῖς· ὥς ἡ τῷ τοῦτον
ἀγαθὸν γνωστικὴ ἀρχικωτάτη ἂν εἴη. βυληθεὶς δὲ δηλωῶσαι πῶς
τὸ πρῶτον αἴτιον τοῖς ὅσιν αἴτιον, ὅτι ὡς τέλος, καὶ ὅτι ἡ τῷ τοῦτον
30 αἰτίῳ γνωστικὴ ἀρχιτεκτονικωτέρα τῶν ποιῶν τὰ ἐκείνῃ χάριν,
εἶπε τὸ "μᾶλλον ἀρχικὴ τῆς ὑπηρετήσεως ἡ γνωρίζουσα τίνος ἕνεκεν
ἐστὶ πρακτέον ἕκασον." ἡ δὲ ἐπιχείρησις τοιαύτη. εἰ ἐν πάσαις
τέχναις τε καὶ ἐπιστήμαις ἀρχικωτέρα τε καὶ ἀρχιτεκτονικωτέρα τῆς
ποιήσεως τι καὶ γινώσκουσα τὸ ὃ χάριν καὶ τὸ τέλος, καὶ ἡ τὸ πάντων
35 τέλος καὶ ὃ χάριν τὰ πάντα ἔστι τε καὶ γίνεσθαι· εἰδὺναι ἀρχικωτάτη ἂν
εἴη καὶ πρώτη· τοιαύτη δὲ ἔστιν ἡ σοφία ἡ τῷ πρῶτῃ αἰτίῳ θεωρη-

τικῇ· πάντα γὰρ τὰ ὄντα τῷ κυριωτάτῃ τῶν ἀγαθῶν ἐφίεσθαι καὶ τὰ-
γαθὸν, τὰγαθὸν δὲ τὸ πρῶτον αἴτιον. ἐφ' οἷς δεῖχθεῖσι συγκεφα-
λαίσθαι τὰ εἰρημένα, δεικνύς ὅτι ἐξ ἀπάντων τῶν τοῖς σοφοῖς ἐπο-
μένων δεδεικνύει σοφία ὅσα ἡ τῶν πρώτων ἀρχῶν τε καὶ αἰτίων θεω-
ρητικῇ· τὸ γὰρ ἀγαθόν καὶ ὃ ἕνεκα ἔστι τε καὶ γίνεσθαι πάντα, ὃ ἔστιν ἡ
προκειμένη ἐπιστήμη θεωρητικῇ, τῶν αἰτίων ἐστίν· τοῦτον γὰρ τὸ ὡς
τέλος αἴτιον· δεῖ γὰρ αὐτὴν τῶν πρώτων ἀρχῶν καὶ αἰτίων εἶναι
θεωρητικῇ. ἐξ ἀπάντων ὅν τῶν εἰρημένων γίνεσθαι ἡ σοφία ἡ τῶν
πρώτων ἀρχῶν τε καὶ αἰτίων θεωρητικῇ. id. ib.

προσέθηκε δὲ "καὶ γὰρ τὸ ἀγαθόν καὶ τὸ ὃ ἕνεκα τῶν αἰτίων ἐστίν," 982b
10. ἐπεὶ εἶπε δεῖν μὴ τὴν σοφίαν καὶ τὰς κοινὰς προλήψεις ἀρχικὴν εἶναι
ἐπιστήμην καὶ μὴ ὑπηρετικὴν, εἶπε δὲ ἀρχικωτέραν εἶναι τὴν γνωρί-
ζουσαν τὸ τίνος ἕνεκεν ἐστὶ πρακτέον ἕκασον, τῷτο δ' ἐστὶ τὰγαθόν.
εἰπὼν ὅν ἀρχικωτέραν εἶναι τὴν γνωστικὴν τῷ τίνος ἕνεκεν ἕκασον
ἔστιν, ὅπερ ἐστὶ τὰγαθόν, ὅτι ἡ τῶν πρώτων γνωστικῇ καὶ τῷτο ἐστὶ γνω-
15 στικῇ, δι' ὃ καὶ ἔστιν ἀρχικῇ, ἔδειξε διὰ τῆς προδήκτου ταύτης. id. ib.

"ὅτι δ' ὃ ποιητικῇ, δὴλον ἐκ τῶν πρώτων φιλοσοφησάντων." 982b
11. ὅτι μὴ ἐστὶ ποιητικῇ τε καὶ πρακτικῇ ἡ φιλοσοφία τε καὶ ἡ σοφία
ἀλλὰ θεωρητικῇ, δεικνύσι καὶ ἐκ τῷ τὴν ἀρχὴν ἐπὶ ζήτησιν τὴν τέ-
των καὶ τὴν εὐρεσιν ἐλθεῖν τὸς πρώτως φιλοσοφήσαντας διὰ τὸ θαυ-
μάσαι ἕκασον αὐτῶν πῶς ἔχει· τὸ δὲ θαυμάζειν ἀγνοῦντων
ἐστίν. ὅθεν εἰ διὰ μὴ τὸ ἀγνοεῖν ἐθαύμαζον, διὰ δὲ τὸ θαυμά-
ζειν ἐπὶ τὸ φιλοσοφεῖν ἦλθον, διὰ τὸ ἀγνοεῖν ἄρα ἐπὶ τὸ φιλοσο-
φεῖν ἦλθον. ὃ δὲ ἐμελλε τῆς ἀγνοίας παύσειν αὐτὸς, τῷτο χά-
ριν ἦλθον ἐπὶ τὸ φιλοσοφεῖν· γνῶσις δὲ ἐμελλεν ἀλλ' ὃ πρᾶξις
25 τῆς ἀγνοίας παύσειν αὐτὸς· γνώσεως ἄρα ἀλλ' ὃ πρᾶξεως
χάριν ἦλθον ἐπὶ τὸ φιλοσοφεῖν. εἰ γὰρ δι' ἀγνοίαν ἦλθον ἐπὶ τὴν
ζήτησιν αὐτῶν, δὴλον ὡς γνώσεως ἐφέσει· τῆς γὰρ ἀγνοίας ἔχῃ ἡ
ποίησις ἀλλ' ἡ γνῶσις ἴσσις. τὴν αὐτὴν δὲ ἔθος αὐτῷ καλεῖν σο-
φίαν τε καὶ πρώτην φιλοσοφίαν. ἡ γὰρ τελειωτάτη φιλοσοφία ἡ
ἀρξαμένη ἀπὸ τῷ θαυμάζειν ἐπὶ τὸ ζητεῖν προελήλυθεν· ἔπειτα
εὐρύσσει τὰ ζητούμενα ὅπως ἔχει περὶ αὐτά, ὡς θαυμάζειν εἰ
ἐνδέχεται αὐτὰ ἄλλως ἔχειν, ὡς προελθὼν ἐρεῖ. λέγει δὲ ὅτι τὴν
μὴ ἀρχὴν ἦλθον ἐπὶ τὸ ζητεῖν τε καὶ φιλοσοφεῖν τὰ πρόχειρά τε καὶ ἐν
30 ποσὶ διὰ τὴν φαινομένην ἀτοπίαν θαυμάσαντες, οἷον, εἰ ὅπως τύ-
χαι, διὰ τί τὸ ἡλεκτρον ἔλκει τὰ ἀχυρώδη, ἡ ἡρακλεία λίθος τὸν
σίδηρον, ἡ τίς ἐστιν ἡ Ἴρις, ἡ ὅλως τὴν τῶν νεφῶν σύστασιν, τὰς

7. αἱ om *M*. || 8—10. ap. Asclep. || 8. ὡς αὐτὸς φησιν ἐν τῇ Φυσ. Asclep. || 9. καὶ τὰ αἰτία Asclep. || 14. ὅδεμια δὲ ἀποδείξειν *M*. || 18—b8. ap. Asclep. || 19. τίνος χάριν Asclep. || 20. ὑπάρχει om Asclep. || 21. ἀρχιτεκτονικοῖς *A*. || ἀρχ. "ὅλως... πάση." αὕτη ἐπίσταται ἡ σοφία· αἱ μὲν γὰρ ἄλλαι ἐπὶ τῶν κατὰ μέρος, αὕτη δὲ ἐπὶ πάντων. εἰπὼν ὅν ἡ γν. Asclep. || 22. ἕκασον—πρακτέον om Asclep. || 23. τοῦτον δὲ τὸ Ascl. || 24. εἶπεν ἐν τοῖς Ἡθικοῖς ἀρχ. Asclep. || 27. δὲ om Asclep. || 28. αὐτοῖς, ὡς ἐπὶ τῷ τοῦτον ἀγαθὸν μὴ γ. ὡς Asclep. || 32. τὸ καὶ μᾶλλον. Ascl. || 33. ἐστὶ om Asclep. || εἰ ἐστίν· εἰ Asclep., ἡ *A*. || 34. τῶν ποιῶν *A*.

1. τὰ γὰρ ὄντα (om πάντα) Asclep. || καὶ—2. δεῖχθεῖσι] εἶτα Asclep. || 3. δεικν. ἐξ ἀπάντ. ὅτι τοῖς τοῖς σοφοῖς ἔπεται ἡ σοφία ὅσα τῶν πρ. Asclep. || 5. καὶ τὸ γ] εἶτα Asclep. || πάντων *M*. || 7. αἰτίων. ἐπεὶ καὶ τὸ ἀγαθόν τῶν αἰτίων ἐστὶ τῶν τελικῶν, ὃ τίνος ἐστὶν εὐρετικῇ ἡ σοφία. "ὅτι δὲ ὃ ποιητικῇ" (p. 982 b 11). || 14. γν. ὃ τίνος *A*. || 17. πρῶτον *M*. || 21.—529 a 11. ap. Asclep. || 21. ἀγνοῦντος *A*. || 22. εἰ om Asclep. || 23. ἄρα ἦλθον ἐπὶ τὸ φιλ. Asclep. || 26. ἀγνοίας Asclep. || 28. δὴλον] φανερόν Asclep. || 29—33 τὴν αὐτ.—ἐρεῖ om Asclep. || 35. διὰ τὴν ἀγνοσίαν τε καὶ ἀτοπίαν θαυμ. αὐτά. οἷον Asclep. || 36. τὸ ἀχυρώδες *A*. || ἡ] ἡ ἡ Asclep. || 37. τί Asclep. || σύς. ἡ τὴν βροτὴν Asclep.

βροντάς, πόθεν, ἢ περὶ τῶν ἀσραπῶν, πῶς γίνονται. εἶτα κατ' εὐλόγως ἀν φησιν ἔκ ἀνθρωπίνην ἀλλὰ θεῖαν τὴν γνῶσιν αὐτῆς νομίζεσθαι (*). οἱ μὲν γὰρ ἄνθρωποι ἐν πολλοῖς δόλοι δια τὰς χρείας εἰσι· καὶ τῶν χάριν πολλὰ πράττει ἀναγκάζοντι (†). διὰ γὰρ τὸ εἶναι αὐτὰς τοιαύτας, καὶ ἡ ὑγεία ἀγαθὸν αὐτοῖς καὶ ἡ εὐπορία καὶ ἕκαστον τῶν τοιούτων ἀγαθῶν· διὸ καὶ ἀχολῶν περι αὐτὰ (‡). τὸ δὲ θεῖον πάσης χρείας ἐλευθέρων· ἀκολούθως λέγων τοῖς ἐν τοῖς Νικομαχείαις (10 7) εἰρημένους αὐτῶν, ἔνθα λέγει· ὅ γὰρ χρὴ καὶ τὸς παραινῶντας ἀνθρώπινα φρονεῖν ἀνθρώπων ὄντα καὶ θνητὰ θνητόν. τοιαῦτα γὰρ καὶ ταῦτα. διὸ φησιν, εἰ ἦν ἀληθὴ τὰ ὑπὸ τῶν ποιητῶν λεγόμενα περὶ τῶν θεῶν, ὅτι φθονερὸν τοῖς ὑπερέχουσιν, διὸ καὶ δυσυχεῖς πάντας εἶναι τὸς περιττοὺς καὶ ὑπὲρ τὸς ἄλλους, τότε αὖ μάλα ἐφθόνη· ἔτοι γὰρ ὡς ἀληθῶς πλέον τι ἔχουσιν ἢ καὶ θνητὴν φύσιν. Alex. Aphrod.

982 b καὶ διὰ τὸτο παρέθετο τὸ "τινων." σελήνης δὲ παθήματα εἶπε 15 τὰς τε ἐκλείψεις αὐτῆς καὶ τὰς αὐξήσεις καὶ τὰς μειώσεις, ὁμοίως δὲ καὶ ἡλίου τὰς τε ἐκλείψεις καὶ τὰς ἀνατολάς τε καὶ δύσεις. τὸ δὲ ἀπορεῖν τε καὶ θαυμάζειν δι' ὑπόληψιν ἀγνοίας γίνεσθαι. id. ib.

982 b προσέθισται δὲ ὅτι καὶ φιλόμυθος ὁ φιλόσοφος πως (*). ταῦτα 18 γὰρ σπουδάζει μανθάνειν ἅ ἐστι δι' ἀγνοίαν θαυμάσια· ἐκ γὰρ θαυμασιῶν τε καὶ παραδόξων οἱ μῦθοι σύγκεινται, οἱ δὲ διὰ τὸ θαυμάζειν τινὰ σπουδάζοντες μανθάνειν φιλόσοφοι. id. ib.

982 b (*) ὁ δὲ ἀπορῶν καὶ θαυμάζων ὡς ἀγνοῶν θαυμάζει· διὸ καὶ 12 ὁ Πλάτων περὶ τῶν Ἀλκιβιάδων φησὶν οἰμαί σε θαυμάζειν· διὸ καὶ τὴν Ἰρίν ὁ ποιητὴς Θαύμαντος θυγατέρα εἶπε. φιλόμυθος δὲ ὁ φιλόσοφος πως ἐστίν, ἢ ὅτι κέρησι μύθοις διὰ τὸ μὴ πρόδηλον τοῖς 15 τυχεῖσι ποιῆσαι τὴν ἑαυτῷ σοφίαν, ὥσπερ ἐποίουν οἱ Πυθαγόρειοι, ἢ ὅτι τὸ φιλόμυθον ἀνακαλύπτει, ἐπεὶ ἔχει τὰς λόγους πάντων ἐν ἑαυτῇ· ἡ ψυχὴ· ἐκ τῆς φιλοσοφίας ἐν ἐκδιώκει ἡ τέφρα καὶ ἀναφαίνει ὁ σπινθήρ. καὶ ὁ τοιοῦτος φιλόμυθος, ὥστε καὶ τὸ καθόλου ἔχων ἐπαίνεσθαι ἄξιον· ὥτως γὰρ καὶ ὁ Πλάτων τὴν φιλοσοφίαν ἐκάλε- 20 σεν. ὁ δὲ φιλόμυθος ὁ ἐπὶ τῶν καθ' ἕκαστα ἔκ ἐπαινετός, διότι ἀπειρα ὑπάρχουσιν· ὁ γὰρ μῦθος σύγκειται ἐκ θαυμάτων· ὁ τῷ φιλοσόφῳ. Asclep.

982 b ὅτι δὲ μὴ χρείας τινὸς μηδὲ πράξεως χάριν ἀλλὰ γνώσεως 22 ἦλθον τὴν ἀρχὴν ἐπὶ τὸ φιλοσοφεῖν· συνέσχισε καὶ ἀπὸ τῆς ἰσο- 25 ρίας (*). μὲν γὰρ τὴν τῶν ἀναγκαίων τε καὶ τῶν πρὸς βραδύνην τὴν τῷ βίῳ παρασκευὴν ἦλθον ἐπὶ τὴν τῶν κατὰ φιλοσοφίαν ζήτησιν καὶ τὴν τῶν τοιούτων θεωρίαν (*). εἰ δὲ πάντων ὑπαρχόντων, τῶν τε ἀναγκαίων καὶ τῶν πρὸς βραδύνην, ἤρξαντο τῆς κατὰ φιλοσοφίαν ζητήσεως; ὁ δὲ ὡς ἐπ' ὕδενός ἀναγκαῖα τῶν πρὸς διαγωγὴν τῷ 30 βίῳ συντελούντων εὐρέσεως τὴν ζήτησιν ἐποιῶντο. ἀλλὰ μὴν πᾶσαι αἱ ποιητικαὶ· ἢ γὰρ τῶν ἀναγκαίων τινὰ καὶ χρησίμων ζητῶσιν τε καὶ ποιῶσιν, ἢ τῶν πρὸς διαγωγὴν (*). φρόνησιν δὲ εἶπε τὴν τοιαύτην σοφίαν τε καὶ τὴν θεωρίαν. εἰκάζει δὲ τὴν τοιαύτην γνῶ- σιν τε καὶ θεωρίαν τοῖς ἐλευθέροις τῶν ἀνθρώπων, οἱ αὐτῶν ἔνεκεν 35 εἰσὶν, ἔκ ἄλλων, ὥσπερ οἱ δόλοι. τὸν γὰρ δόλον ἐν τοῖς Πολιτικοῖς εἶναι εἶπεν ὁ ἀνθρώπος ὡς ἄλλος ἐστίν· τοιοῦτος δὲ ὁ μὴ διορατικὸς τῶν πρακτέων δι' ἀφύπταν, ἀλλὰ ὑψηλῆς. καὶ γὰρ ἡ τοιαύτη γνῶσις ὡς μόνη ὅσα ἐλευθέρων τῶν ἄλλων ἐπισημῶν αὐτῇ αὐτῆς χάριν ἐστίν. σημειῶν δὲ τῶν δι' αὐτὴν αὐτὴν αἰρετὴν εἶναι 40 καὶ τὸ μὴδὲν χρεῖωδες παρεχομένην, ἀλλὰ τὴν ἀντίον καὶ ἐμποδίζουσαν αὐτοῖς τῷ τοσούτῳ φίλτρῳ ἐμποιοῦν τοῖς ἀφαιμένοις αὐτῆς ὡς μὴδὲν ἄλλο βέλτερόν ποιεῖν, ἀλλὰ πᾶν τὸ ἀπάγον αὐτὸς τῆς

κατ' αὐτὴν ἐνεργείας περισσύν τε καὶ ἐνόησιν ἡγεῖσθαι. διὸ καὶ εὐλόγως ἀν φησιν ἔκ ἀνθρωπίνην ἀλλὰ θεῖαν τὴν γνῶσιν αὐτῆς νομίζεσθαι (*). οἱ μὲν γὰρ ἄνθρωποι ἐν πολλοῖς δόλοι δια τὰς χρείας εἰσι· καὶ τῶν χάριν πολλὰ πράττει ἀναγκάζοντι (†). διὰ γὰρ τὸ εἶναι αὐτὰς τοιαύτας, καὶ ἡ ὑγεία ἀγαθὸν αὐτοῖς καὶ ἡ εὐπορία καὶ ἕκαστον τῶν τοιούτων ἀγαθῶν· διὸ καὶ ἀχολῶν περι αὐτὰ (‡). τὸ δὲ θεῖον πάσης χρείας ἐλευθέρων· ἀκολούθως λέγων τοῖς ἐν τοῖς Νικομαχείαις (10 7) εἰρημένους αὐτῶν, ἔνθα λέγει· ὅ γὰρ χρὴ καὶ τὸς παραινῶντας ἀνθρώπινα φρονεῖν ἀνθρώπων ὄντα καὶ θνητὰ θνητόν. τοιαῦτα γὰρ καὶ ταῦτα. διὸ φησιν, εἰ ἦν ἀληθὴ τὰ ὑπὸ τῶν ποιητῶν λεγόμενα περὶ τῶν θεῶν, ὅτι φθονερὸν τοῖς ὑπερέχουσιν, διὸ καὶ δυσυχεῖς πάντας εἶναι τὸς περιττοὺς καὶ ὑπὲρ τὸς ἄλλους, τότε αὖ μάλα ἐφθόνη· ἔτοι γὰρ ὡς ἀληθῶς πλέον τι ἔχουσιν ἢ καὶ θνητὴν φύσιν. Alex. Aphrod.

(*) ἰστέον δὲ ὅτι ὥσπερ ἐπὶ τῆς ψυχῆς φέρε εἶπεῖν εἶπεν ὅτι δεῖ λαμβάνειν τὰ συμβεβηκότα καὶ ἐφαρμόζειν καὶ ὅπως ἀποδιδοῦναι τὸν ὅρον, ὥτως καὶ ἐπὶ τῆς φιλοσοφίας ἐποίησε· φιλόσοφος γὰρ ἐστὶν ὁ φιλοῦν τὸ σαφές, ὃ ἐστὶ τὴν σοφίαν. Asclep.

(*) ἀλλ' ἀρτίως ἔχοντος ἄλλως τῷ βίῳ, τρυφῆς τε πάσης 982 b ἐκλιπέσης ἀθρόως, καὶ τῶν ἀναγκαίων δὲ παρόντων, μάλιστα ἡ φρο- 24 νησις ἐξέλκειν ἢ μαθημάτων. cod. Reg.

(*) ὅμως μέντοι γε ὁ Πλάτων (RP. 7 p. 520) παρακε- 982 b λεύει τὸς φύλακας ἀνάγειν μέχρι τῆς πρώτης θεωρίας· εἶτα φη- 23 σιν ὅτι καὶ πάλιν καὶ τὸ ἀναγαγεῖν αὐτὸς καταγαγόμενος ἐπὶ τὴν ὕλην καὶ τὴν φροντίδα τῶν υλικῶν πραγμάτων. Asclep.

(*) διὸ φησι τὸν θεὸν μόνον εἶναι ἐλευθέρων, ἐπεὶ αὐτὸς μὲν 982 b ὕδενός προσδεῖται, αὐτὸς δὲ τὰ ἄλλα προσδεῖται. διὸ παγκράτως φησὶν 30 ἐκεῖνος· ἔκ σεό πάντα πέφηνε, σὺ δ' ὕδενός εἵνεκα μῦθος. id.

(†) πανταχῇ γὰρ ἡ φύσις δόλη τῶν ἀνθρώπων, ὥστε ὅτι ἡ 982 b φύσις δουλεύει τοῖς ἀνθρώποις, ἀλλ' ὅτι οἱ ἄνθρωποι δουλεύουσιν διὰ 29 τὰς περιεχούσας αὐτὰς σωματικὰς ἀνάγκας, ἄρχουσιν δουλεύοντες καὶ ἄλλοις μεῖζοσι· διὰ τὸ τραφῆναι ἢ δι' ἄλλο τοιοῦτο. ὥστε καλῶς ἔλεγεν ὁ Σιμωνίδης ὅτι τὸτο τὸ γέρας ὁ θεὸς μόνος ἔχει τὴν ἀκραν ἐπισημὴν τὴν καθ' αὐτήν, τὴν σύμμετρον αὐτῷ· ὥστε εἰ δυνατόν καὶ τὰ καθόλου μόνον γινώσκων, ὑπέτι δὲ δυνατόν αὐτὸς ἐπεκτείνει καὶ ἐπὶ τὴν ἀπειρίαν τῶν καθ' ἕκαστα. "εἰ δὲ λέγεσιν οἱ ποιηταί." φησὶν ὅτι οἱ ποιηταί φασιν ὅτι φθονερὸν ἐστὶ τὸ θεῖον, καὶ Ἡρόδοτος "φθονερὸν ἐὸν τὸ θεῖον." εἰ τοίνυν φθονερὸν τὸ θεῖον, δυσυχεῖς ὑπάρχουσιν οἱ περιττοί, τότε οἱ σοφοί, πλέον τι ἔχοντες τῶν ἄλλων, ὥς φησιν ἐκεῖνος "πρὸς γὰρ τὸν ἔχοντα ὁ φθόνος ἔρπει." id.

(‡) λέγει γὰρ ὁ Σιμωνίδης ὅτι θεὸς μόνος ἔχει τὴν ἀκραν 982 b ἐπισημὴν. cod. Reg. 30.

1. ἀσραπῶν] ἄσρων Asclep. || 4. καὶ — τινων om Asclep. Sepulv. || 5. τὰς ante μειώσεις om Asclep. || 6. καὶ τὰς δύσεις Asclep. || 8. ὁ φιλόσ. φιλόμ. Asclep. || 31. εὐρέσει M. || 36. τοῖς om A. || 37. εἶπεν εἶναι τὸν ἀνθρώπον τὸν ἄλλον ὄντα καὶ μὴ ἑαυτὸν· τοιοῦτος δὲ ἐστὶν ὁ L. || 42. τῷ om M.

7. ἀκόλουθα λέγων τοῖς ἐν τῷ κ' τῶν Νικομαχείων εἰρ. L. || 11. φθονεῖ M.

983^a "ἀλλ' — εἶναι." φθόνος γάρ, ὡς φησιν ὁ θεῖος Πλάτων, 2.
 ἔξω θεῖν χορῶν ('). ἀλλὰ πολλὰ ψευδῶν αἰδοί, ἐν οἷς καὶ τῶτο.
 ὅτε τινα τῆς τοιαύτης ἐπιστήμης ἡγήτεον εἶναι τιμιωτέραν. ἢ καὶ
 θειοτάτη καὶ τῶτο μάλιστα τιμιωτάτη. ἢ δὲ τοιαύτη θειοτάτη
 κατὰ τὸ μάλιστα ὁμοίαν τῇ τῶν θεῶν ἐνεργείᾳ εἶναι. ἐνεργεῖν 5
 μὴ καὶ εὐλογον τὸ θεῖον, ἔκ' ἄλλῃ δὲ τις ἐνεργεία θεῶν ἀξία παρὰ
 τὴν τοιαύτην. ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ τῶν θεῶν γινώσκειν εἶναι, εἴγε τῶν
 πρώτων αἰτίων γινώσκεις ἐξ καὶ τῶν ἀρχῶν, ὁ δὲ θεὸς ἀρχὴ πρώτη
 καὶ αἰτία τῶν ἄλλων ('). διὰ τούτων δὲ ἔδειξεν ὅτι καὶ εὐλόγως
 ἦδε ἡ πραγματεία θεολογικὴ καλεῖται. λέγει δὲ ὅτι ἀναγκαιοτέραι 10
 μὴ αὐτῆς πᾶσαι αἱ ἄλλαι ἐπιστήμαι (ἐδ' ὅλως καὶ αὕτη ἀναγκαία),
 ἀμείνων δὲ ὑδεμία· αὕτη καὶ πᾶσιν ἀμείνων, εἴγε καὶ τιμιωτέρα.
 Alex. Aphrod.

(*) ἀλλ' ὅτε τὸ θεῖον φθονερόν· πόρρω γάρ ἐστιν, ὡς φησιν
 ὁ Πλάτων, ὁ φθόνος θεῖν χορῶν. ὁ καὶ φθόνος γίνετο διὰ τὸ ὁρᾶν πέ- 15
 λας ἡμῶν κρείττονας ὄντας· πῶς ἔν' δυνατὸν εἶναι τὸν θεὸν φθονε-
 ρόν, ὅντα πηγὴν ἀγαθότητος, ἐξ ὧ πάντα τοῖς ἄλλοις χορηγεῖται,
 ὡς φησι καὶ ὁ Πλάτων ὅτι διὰ τὴν αὐτὴν ἀγαθότητα ὁ θεὸς παρή-
 γαγεν τὰ πάντα· ἀγαθὸς καὶ ἦν, ἀγαθῷ δὲ ὑδεὶς περὶ ὑδενὸς ἐγ-
 γίνετο φθόνος· πῶς ἔν' δυνατὸν τὴν πηγὴν τῆς ἀγαθότητος φθονεῖν; 20
 cod. Laur.

983^a (') δοκεῖ καὶ θεὸς τῶν αἰτιῶν πᾶσιν εἶναι καὶ ἀρχή. Asclep.
 8.
 983^a ἔξῃς δὲ λέγει τὴν μέθοδον τῆς κτήσεως αὐτῆς (*): τὸ καὶ 25
 11. τὰναντία θαυμάζειν ὡς τὴν ἀρχὴν θαυμάζοντες ἦλθον ἐπὶ τὴν
 γινώσκουσιν αὐτῶν ('). πρὸ μὲν καὶ τῶ εἰδέναι ἐθαύμαζον εἰ δύνατο
 ὅπως ἔχειν, γινώσκοντες δὲ θαυμάζουσιν εἰ δύνατο μὴ ἔχειν ὅπως.
 θαύματα δὲ εἶπε τὰ ὑπὸ τῶν θαυματοποιῶν δεικνύμενα παίγνια,
 ἃ ἐξ αὐτῶν δοκεῖ καὶ αὐτομάτως κινεῖσθαι· ἡλὶν δὲ τροπὰς, καθ' 30
 ἃς χειμῶν καὶ θέρος. Alex. Aphrod.

(*) τῶτο ἔν' φησὶν ὅτι "δεῖ μέντοι πως καταστῆναι τὴν τὰ- 30
 ξιν αὐτῆς εἰς τὴν ἀντίον," ὥσπερ ἐπὶ τῶν μηχανικῶν. Asclep.

983^a (') πρὸ μὲν καὶ τῶ εἰδέναι ἐθαύμαζον εἰ ὅπως ἔχειν δύ- 35
 13. νατο, ὅσον εἰ δύνατο ἡ διάμετρος ἀσύμμετρος εἶναι τῇ πλευρᾷ.
 θαυμασὰ δὲ λέγει τὰ ὑπὸ τῶν θαυματοποιῶν δεικνύμενα παί-
 γνια, ὅσον ἀψυχὰ τινα εἰδωλα δοκῶντα ἐξ ἑαυτῶν κινεῖσθαι. cod. 35
 Laur.

983^a θαυμαστὸν καὶ εἶναι δοκεῖ πᾶσιν εἶ τι τῷ ἐλαχίστῳ μὴ με- 40
 16. τρεῖ. λέγει δὲ ἐπὶ τῆς διαμέτρου (*). ὡς ὄντος δὲ καὶ ἐν γραμ-
 μαῖς ἐλαχίστου τινὸς ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς ἀριθμοῖς, θαυμαστὸν φαίνεται
 τὸ μὴ ἐλαχίστῳ αὐτὰς μετρεῖσθαι πάσας καὶ εἶναι συμμέτρους ἀλλή-
 λαις, ἐχούσας κοινόν τι μέτρον. τὸ δὲ ὅτι ὅπως ἔχει, διότι οἱ μὲν
 ἀριθμοὶ πάντες μονάδι μετρεῖν, καὶ πᾶσαι δὲ αἱ γραμμαὶ ἐν με-
 τρῶνται τινὶ τῷ μὴ εἶναι ἐλαχίστην γραμμὴν (*). διὰ τῶτο καὶ 45
 ὅδε σύμμετροί εἰσι πᾶσαι· σύμμετρα καὶ μεγέθη ἐπὶ τὰ τῷ αὐτῷ

μέτρῳ μετρεῖμενα· εἰς τὴν ἀντίον δὲ καὶ τὸ ἀμείνον ἀποτελεωτῶσιν
 οἱ ἐκ τῶ ἀγνοεῖν καὶ διὰ τῶτο θαυμάζειν τὰ ἀληθῆ, ὡς ἔκ' οὐκ ἴσως
 ὅπως ἔχειν, εἰς τὸ εἰδέναι μεθιστάμενοι. θαυμάζειν καὶ οἱ τὴν ἐπι-
 στήμην λαμβάνοντες αὐτῶν εἰ ἐνδέχεται τι αὐτῶν ἄλλως ἔχειν.

Alex. Aphrod. (') γρ. "τῷ ἐλαχίστῳ." καὶ ταύτην μᾶλλον τὴν γραφὴν οἶδεν 983^a
 Ἀλέξανδρος. cod. Reg. 17.

(") τῷ ὄντι καὶ θαυμαστὸν εἶναι δοκεῖ πᾶσιν εἶ τι τῶν ἐκ
 ἐλαχίστων μὴ μετρεῖται· δεῖ δὲ... ἀποτελεωτῆσαι· παροιμία γάρ
 ἐστίν· ἡ λέγεται, δευτέρων ἀμεινόνων, δεῦρο ἀμεινον, ἐπὶ τῶν ἐξ
 ἀρχῆς μὲν ὁρμώντων καὶ μὴ κατορθέντων, ὕστερον δὲ κατορθέντων.
 ὅπως ἔν' καὶ ἐνταῦθα, ὅταν μάθωσι, καίτοι πρώτῃ θαυμάζοντες,
 εἰς τὸ ἐναντίον περιέρχονται. Asclep.

"καὶ τὴν παροιμίαν." ἴσως λέγοι ἂν τὴν λέγουσαν "δευτέρων 983^a
 ὁρμώντων" (*). "τίς μὲν ἔν' ἡ φύσις τῆς ἐπιστήμης τῆς ζητη- 18.
 μένης εἶρη," ὅτι θεωρητικὴ ἀλλ' ὁ πρακτικὴ, καὶ ὅτι τῶν πρώτων
 αἰτίων τε καὶ ἀρχῶν γνωστικὴ. "καὶ τίς ὁ σκοπὸς ὃν δεῖ τυγχάνειν
 τὴν ζητήσιν καὶ τὴν ὅλην μέθοδον," ὅτι ἐκ τῶ θαυμάζειν δι' ἀγνοίαν
 τῆς ἀληθείας δεῖ μεταστῆναι εἰς τὸ θαυμάζειν δι' ἐπιστήμην τὰ ἐναντία
 τῶν ἀληθῶν, εἰ ἐνδέχεται ἄλλως πως ἔχειν καὶ μὴ ὅπως ὡς ἐπι-
 στατοί. Alex. Aphrod.

(') ἐκ τῶ δι' ἀγνοίαν θαυμάζειν δεῖ μεταστῆναι διὰ τῆς
 ἐπιστήμης εἰς τὸ ἐναντίον θαυμάζειν. ἐξὶ δὲ ἡ παροιμία ἡ "δευτέ-
 ρων ἀμεινον" ἐπὶ τῶν πρώτων μὲν ὁρμώντων καὶ μὴ κατορθωσάν-
 των, ὕστερον δὲ ἐπιχειρησάντων καὶ ἀποτελεσάντων, παρὴν δὲ
 ἀπὸ τῶν θεωρούμενων ἐκ δευτέρας, ὅταν αὐτοῖς τὰ πρότερα ἱερὰ μὴ
 καλῶς ἀποβῇ. cod. Reg.

προκειμένη δὲ καὶ γεγονότος φανερὸν τῶ τῶν πρώτων εἶναι
 τὴν σοφίαν θεωρητικὴν, εὐλόγως πρῶτον τὴν τῶν αἰτίων ποιεῖν
 διαίρεσιν, καθὼς καὶ ἐν τῇ Φυσικῇ Ἀκροάσει (23), εἰς τέσσαρα
 αἰτία διαιρῶν. καὶ τῶν μὲν ἄλλων σαφῶς ἐμνημόνευσε, περὶ δὲ
 τῶ εἶδους τὰ εἰρημένα ἀσάφειά τινα ἔχει. Alex. Aphrod.

"ἐπεὶ — γνωρίζειν." τῶν μὲν "ἐξ ἀρχῆς αἰτίων" εἶπεν ἀντὶ τῶ 983^a
 τῶν πρώτων. ὅτι δὲ ἡ γινώσκεις ἡ κατ' ἐπιστήμην ἐν τοῖς ἔχουσιν ἀρ- 24.
 χὰς καὶ αἰτία ἐκ τῆς τῶν ἀρχῶν καὶ αἰτίων τῶν πρώτων γινώσεως ἡρ-
 τηται, καὶ ἀρχόμενος τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως εἶπεν· ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς
 Ὑστέροις Ἀναλυτικαῖς (1-2) ἔδειξεν αὐτό, καὶ νῦν ὁμοίως λέγει. ὁ
 καὶ μὴ ἀπὸ τῶν πρώτων αἰτίων εἰδὼς τινα, ἀλλ' ἀπὸ τῶν προσεχῶν
 τισὶν ὧν εἰσὶν ἄλλαι αἰτίαι πρῶται, ἔκ' ἂν τὰ αἰτία αὐτὰ τὰ προ-
 σεχῇ τῷ προκειμένῳ εἰδείη, εἴγε τότε ἔστιν εἰδέναι τι ἔχον ἀρχὰς
 καὶ αἰτίας, ὅταν τις τὰς ἀρχὰς αὐτῶν εἰδῇ· ὧ δὲ ἡ γινώσκεις τὴν ἀρχὴν
 ἀπὸ μὴ γινγνωσκόμενων πρῶσεων, ἔκ' ἂν ὅπως εἰδέναι ταῦτα κυ-
 ρίως λέγοιτο. εἰκότως ἔν' τῆς τῶν πρώτων αἰτίων γινώσεως ἡρτή-
 θαι φησι τὸ εἰδέναι, συνιστὰς διὰ τούτου καὶ ταῖς ἄλλαις ἐπιστήμαις

5. τε om A. || 23. κτίσεως A. || 27. θαυμασὰ M. || 28. τροπὰς M. || 37. τῶν ἐκ ἐλαχίστων Ascl. || 40. συμμέτρους A. || 43. ἐλαχί-
 στων M.

2. f. l. τῶτο ἐκ τῶ θαυμάζ. || 3. μεθιστάμενοι M. || 14. δευτέρας L. || 17. τυχεῖν M. || 28. πρώτων αἰτίων εἶναι L. || 33. εἶπεν om M.

τὸ εἶναι ἐπισήμαις παρὰ τῆς σοφίας τῆς τῶν πρώτων αἰτίων θεωρητικῆς παραγίνεσθαι. *ib.*

983^a 27. "ὦν — ἦν εἶναι." λέγει μὴ τὴν κτ' τὸ εἶδος ὕσταν, εἰκότως δὲ εἶπεν ὕσταν ἐκάσθ' τὸ εἶδος· κτ' ἦν τὸ εἶδος ἐκάσθ' τὸ εἶναι τὸτο ὃ ἐστίν· διὰ ἧς τὸτο καὶ οἱ ὅρισμοι κτ' τὸτο γίνοντο τῶν ὁριστῶν· τί ἦν εἶναι ἦν τὸν ὅρισμόν καὶ τὸν λόγον λέγει. *ib.*

983^a 28. "ἀνάγει." — ἔχατον, τῷ τῆς ὁρισμὸν· τὸτο δὲ ἐστίν ἡ κτ' τὸ εἶδος αἰτία· εἰς ἧς τὸτο φησιν ἔχατον ἀνάγει τὸ διὰ τί. "ἔχατον" δὲ, ὅτι μὴ τὴν ἀπόδοσιν τῷ ὁρισμῷ ὑκέτι τὸ διὰ τί ἐξετάζομεν, ὡς μεμαθηκότες δηλονότι τὸ τοῖστον αἶτιον, περὶ 10 ὃ καὶ ἡ ζήτησις ἡμῶν· διὰ τί ἦν τὸ πῦρ θερμαίνει. ζητῶντες, ὅταν μάθωμεν ὅτι τὸ εἶναι αὐτῷ πυρὶ τὸ πρώτως εἶναι θερμῷ καὶ θερμαντικῷ ἐστίν, ὑκέτι ζητῶμεν διὰ τί θερμαίνει, ὡς μεμαθηκότες ὃ ἐπιζητῶμεν· πάλιν διὰ τί ἡ χιών διακριτικὴ ὁφείως ἐστίν ὅταν ζητῇ τις, ἂν μὴ ἀκῶσθ' ὅτι λευκή, ὑδέπω πέπαντο τῷ 15 διὰ τί πελνπραγμονεῖν· ἐτι ἦν ἀπαιτεῖ διὰ τί δὲ τὸ λευκὸν διακρίνει τὴν ὄψιν, ὃ δὲ μὴ τὴν ἀπόδοσιν τινος ἐτι τὸ διὰ τί ζητῶν ὑδέπω τὴν αἰτίαν ἀκήκοεν. ὅταν δὲ μάθῃ ὅτι τὸτ' ἐστὶ τὸ εἶναι αὐτῷ λευκῷ (ἐστὶ ἦν λόγος καὶ ὁρισμός λευκῷ τὸ διακριτικὸν ὁφείως), ὑκέτι τὴν τῷ διακρίνειν τὴν ὄψιν τὸ λευκὸν αἰτίαν ζητεῖ· 20 ὃ γὰρ ἐστὶ μὴ τὴν τοιαύτην ἀπόδοσιν ἐτι ὑπολειπομένη τῷ διὰ τί ὕτως ζητήσις. εἰκότως ἄρα μίαν εἶπεν εἶναι αἰτίαν τὴν ὕσταν καὶ τὸ τί ἦν εἶναι ἐκάσθ' ('). τῷ δὲ αἰτίαν εἶναι ταύτην δευτικὸν παρέθετο τὸ ὅτι "ἀνάγει" ἦν τὸ διὰ τί εἰς τὸν λόγον ἔχατον." ἔχατον δὲ εἶπεν· εἶεν ἦν ἂν τινες καὶ ἄλλαι ἀποκρίσεις πρὸς τὴν τῷ 25 διὰ τί ἀπαιτήσιν ὑδέπω τὸν λόγον καὶ τὸν ὅρισμόν ἔχουσαι· διὸ ὑδέπω αἱ τοιαῦται ἀποδόσεις τῆς αἰτίας τῆς κτ' τὸ εἶδος εἰσι διδασκαλικαί, ὑδὲ ὃ ζητῶν τὸ διὰ τί τῆς ζητήσεως ἥδη παύειτο. ὃ ἦν οἷον τε ζητημένον ἐτι τῷ διὰ τί λέγειν ἀποδοῦναι τὴν αἰτίαν· ἡ ἦν τῷ διὰ τί ζητήσις αἰτίας ζητήσις ἐστίν. ὃ ὅν ἀκῶσαντες ἐν τῇ τῷ 30 τί ζητῇσι παυόμεθα τῆς κτ' τὸτο τὸ διὰ τί ζητήσεως τῷ αἰτίῳ· παυόμεθα δὲ τὸν ὅρισμόν καὶ τὸ εἶδος ἀκῶσαντες τῆς διὰ τί ζητήσεως· αἶτιον ἄρα καὶ τὸτο. εἰπὼν δὲ ἐπὶ ἔχατον τὸν ὅρισμόν τὸ διὰ τί ἀνάγει, πῶς τὸ ἔχατον πρῶτον ἐστὶ καὶ αἶτιον διὰ τῷ ἐξῆς ἐδήλωσε· τὸ ἦν ἔχατον λεγόμενον ἐν τῇ ἀποδοῖσι πρῶτον ἐστὶ ἐν 35 τῇ φύσει καὶ αἶτιον· διὸ ἐπήνεγκεν "αἶτιον δὲ καὶ ἀρχὴ τὸ διὰ τί πρῶτον." τὸ μὴ ἦν ἐν τῇ τῷ διὰ τί ἀπαιτῇσι ἔχατον ἀποδιδόμενον κυρίως αἶτιον· τὸ δὲ ὕτως αἶτιον πρῶτον αἶτιον τῶν ὕτως αἰτίων· τὸ ἄρα ἐν τῇ τῷ διὰ τί ἀπαιτῇσι ἔχατον ἀποδιδόμενον πρῶτον αἶτιον τῶν ὕτως αἰτίων ἐστίν. ὡς εἰ προσληφθῇ τὸ ὃ δὲ 40 ὁρισμός ἔχατον ἐν τῇ τῷ διὰ τί ἀποδοῖσι, συναγοίτο ἂν τὸ τὸν

ὁρισμόν πρῶτον αἶτιον εἶναι τῶν κτ' τὸ εἶδος αἰτίων· τὸ τί ἦν εἶναι ἄρα καὶ ὁ ὁρισμός πρῶτον αἶτιον, τῷ τῆς τὸ εἶδος· κτ' ἦν τὸ εἶδος ἐκάσθ' τὸ τί ἦν εἶναι· ἡ τὸ "αἶτιον" δὲ καὶ ἀρχὴ τὸ διὰ τί πρῶτον ὡς ἴσον εἴρηκε τῷ αἶτιον δὲ καὶ ἀρχὴ καὶ πρῶτον τὸ διὰ τί, τῷ τῆς ἡ ὕσταν καὶ τὸ τί ἦν εἶναι, ἐπεὶ τὸ ἔχατον ἀποδιδόμενον ἐν τῇ τῷ διὰ τί ἀπαιτῇσι πρῶτον ἐστὶν αἶτιον. ἡ τῶν πρὸ αὐτῷ ἀποδοθέντων εἶπεν αἶτιον καὶ ἀρχὴν εἶναι τῶν ἐν τῇ τῷ διὰ τί ἀποδοῖσι· τὸτο γὰρ ἐστὶ τὸ ἔχατον ἀποδιδόμενον· τὸ ἦν ἐν τῇ τῷ διὰ τί ἀποδοῖσι ἔχατον πρῶτον ἐστὶν αἶτιον καὶ ἀρχὴ. ὃς εἶπε δὲ ὅτι τὸ ἔχατον ἐν τῇ ἀποδοῖσι πρῶτον ἐστὶν ἐν τῇ φύσει, ἀλλὰ καὶ χωρὶς τῷ τῷ εἰπῶν τὸ ἐπόμενον αὐτῷ εἰπὼν, τὸ "αἶτιον δὲ καὶ ἀρχὴ τὸ διὰ τί πρῶτον," ἀσαφῆ τὴν λέξιν ἐποίησε. διὰ ἧς τὸτο τὸ διὰ τί πρῶτον, ὅτι τὸ ἔχατον ἐν τῇ ἀποδοῖσι τῷ διὰ τί τὸ πρῶτον τῇ φύσει ἐν τῇ τῷ διὰ τί ἀποδοῖσι αἶτιον τε καὶ ἀρχή. ὅτι δὲ ἡ τῷ διὰ τί ἀπόδοσις ἡ ὑσάτη πρώτης αἰτίας ἐστὶ δηλωτικὴ, πρόδηλον ἐκ τῷ ἀρχῆς ἀπαιτήσιν εἶναι τὸ διὰ τί· μετ' ἦν δὲ ἀπόδοσιν ὃς ἐπιζητεῖτο τὸ διὰ τί, τῷ τῷ ἂν εἴη ἡ κυρίως ἀρχή, ἡ δὲ ἀρχὴ πρῶτον. Alex. Aphrod.

(^ρ) ἀνάγει ἦν τὸ διὰ τί πρῶτον εἰς τ. λ. ἔχ. οἷον λέγει ὅτι διὰ τί αἱ τρεῖς τῷ τριγώνῳ γωνίαι δυσὶν ὁρθαῖς ἴσαι ὑπάρχουσιν· εἰτά φησιν ἐκείνος, ἐπεὶ αἱ ἐφεξῆς γωνίαι ἴσαι ἀλλήλαις εἰσίν, ἐπεὶ ὅταν εὐθεῖα ἐπ' εὐθεῖαν σταθεῖσιν αὐτὰς ἐφεξῆς γωνίας ἴσας ἀλλήλαις ποιῇ, ὁρθὴ ἔσται ἑκατέρα τῶν ἴσων γωνιῶν. καὶ μὴ τὸ ἀποδοῖναι τὸν ὅρισμόν ὑκέτι ἐρωτώμεθα τὸ διὰ τί φησιν. ἀνάγει ἦν τὸ πρῶτον εἰς τ. λόγον, τῷ τῆς εἰς τὸν ὅρισμόν, "ἔχατον." μὴ ἦν τὸ ὁρίσασθαι ὑκέτι ζητῶμεν τὸ διὰ τί. "αἶτιον δὲ καὶ ἀρχ. τ. δ. πρῶτ." διὰ τί ἦν τότε τὸ πρᾶγμα τοῖνδε ἐστίν. καλῶς δὲ προσέθηκε. . . Asclep.

"μίαν — ὑποκείμενον." ἐπὶ πλέον τὸ ὑποκείμενον τῆς ὕλης 983^a 29. τὸ ἦν τοῖς θεοῖς ὑποκείμενον ὅχι ὕλη (^ρ). Alex. Aphrod.

(^ρ) "ἐτέραν — ὑποκείμενον." ἐπὶ πλέον τὸ ὑποκείμενον τῆς ὕλης· ὃ ἦν πᾶν τὸ ὑποκείμενον ὕλη ἐστίν. ἡ ὕλη ἦν ἐν τῷ δυνάμει θεωρεῖτο, τὸ δὲ δυνάμει δύναντο ὃ κατέχει ἀποβαλεῖν καὶ ἄλλο δεξασθαι· τὸ δὲ τοῖς θεοῖς ὑποκείμενον σώμασιν ὃ τοῖστον· αἰδία ἦν ἐκείνα καὶ ἀναλλοίωτα· ἄπαξ ἦν ἐκείνα τὸ εἶδος δεξάμενα καὶ ὑπ' ἐκείνους καταχεθέντα ὃ δύναντο τῷ τῷ ἐπι ἀποβαλέσθαι. εἰ ὅν ἀπέβαλε τὸ ὑποκείμενον τὸ δυνάμει, ὃ δὲ ὕλη ἐστίν· ἐπὶ πλέον ἄρα τὸ ὑποκείμενον τῆς ὕλης. cod. Laur.

"τετάρτην — ἐστίν" (^ρ). μνημονεύσας τῷ ποιητικῷ αἰτίῳ, 983^a 31. τὸτο δὲ ἐστὶ τὸ ὅθεν ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως, ἀντικειμένην φησὶν αἰτίαν εἶναι τῇ ποιητικῇ τὴν τελικὴν, καθ' ὃ ἡ μὴ προϋπάρχει ἡ δὲ

1. τὸ εἶναι ἐπισήμαις *om A.* || 5. *propterea enim per hanc definita definiuntur.* Sepulv. || τῆς ὁριστικῆς· τί ἦν εἶναι εἶναι γὰρ *L.* || 7. ἐστὶν τὸ εἰδικὸν αἶτιον *L.* || 8. διὰ τί] δυνάτ' *L.* || 12. τῷ — τῷ *M.* || 15. ἀκῶσθ' *A.* || 16. διότι π. *A.* || 24 — 40. *ap. Asclep.* || 24. καλῶς δὲ προσέθηκε τὸ ἔχατον· εἶεν *Asclep.* || 26. ἀπ. ὑδὲ τὸν *Asclep.* || 30. εἰ *Asclep.* || 31. τὰ] τῆς *Asclep.* || τῷ — 32. ζητήσεως *om A.* || 35. ἐν post ἐστὶν *om Asclep.* || 36. διὰ τί· πρῶτον μὲν γὰρ ἐν *Asclep.* || 37. ἔχατον δὲ ἀποδιδόμενον *Asclep.* || 41. ὦ] ὅτι *an A.*

1. αἰτίαν — 2. εἶδος· *om A.* || 4. ὡς εἶναι ἴσον *M.* || 7. ἐν τῇ] ἀπ' *M.* || 10. χωρὶς τὸ τῷ, ἐπεὶ τὸ ἐπόμενον αὐτῇ εἰπὼν *M.* || 14. δὲ *om M.* || 15. ὑποσάτη *M.* || πρώτη αἰτία *A.* || 17. τῷ] τὸτ' *A.*

ἐσχάτη γίγνετο· ὁ δὲ ἐδήλωσεν αὐτὲς προῖσαι τὸ τέλος ἢ γενέσεως καὶ κινήσεως πάσης τῆς ἐξ ἑκείνου μὴ ἀρχῇ τῆς τοῦ δὲ τέλος, εἰκότως ἀντίκειντο· ἔστι δὲ τὸ τέλος αἰτίον τῆς ποιητικῆς, τῇ μὴ γενέσει ἔχαστον ὄν, τῇ δὲ φύσει καὶ τῷ λόγῳ πρῶτον· τὸτο ἢ τῷ λόγῳ προλαβόντες διὰ τῆς πράξεως ἀρχο- 5 μεθα. ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς φύσει γνωστοῖς σκοπὸς τῆς τοῦ, ὁ δὲ σκοπὸς προὑπάρχει. ὅτι δὲ τὸ ἀγαθὸν ἐστὶ τὸ ὡς τέλος αἰτίον καὶ ἡ τοιαύτη ἀρχὴ τέλος γενέσεως καὶ κινήσεως πάσης, καὶ τῶν ἡθικῶν ἀρχόμενος, ὡς ἡδὴ προεῖπον, ἐδήλωσεν· εἰπὼν “πᾶσα τέχνη καὶ πᾶσα μέθοδος ἀγαθὸν τινός.” εἰ δὲ πάντα τὰ οἰκεῖν τέλος 10 ὡς ἀγαθὸν ἐφίετο, τὸ κυρίως τέλος καὶ ὅτι πάντα ἐφίετο τὰ ἐν κινήσει εἴη ἂν τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ τῶν ὄντων ἄριστον· ὁ καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς ἡθικοῖς ἐδήλωσεν εἰπὼν “διὸ καλῶς ἀπεφώνησαν τὸ ἀγαθόν, ὅτι πάντα ἐφίετο.” Alex. Aphrod.

983b (') νῦν ὅν δὲ ἡμᾶς μαθεῖν ποῖα αἰτίαι ἐστὶ κυρίως ἡ τοιαύτη 15 ἐπιστήμη· καὶ φησιν ὅτι τέσσαρα ὑπάρχουσιν τὰ αἰτία, ὑλικόν, εἰδικόν, ποιητικόν, τελικόν. πολυπραγμονήσαντες ὅν ἐι δυνατόν καὶ τὰς ἰδέας παραλαβεῖν εἰς μίαν τῶν αἰτίων τέτων, καὶ προῖον ἔρεϊ περὶ αὐτῶν· φησὶν ὅτι ὁδεὶς τῶν αἰτίων τέτων δύναμις ἐπιστήμη εἶναι αὕτη τῶν ἀνύλων, ἀλλὰ ἔστιν ἐπιστήμη τῆς ἐξηρημένης αἰτίας, 20 φημὶ δὴ τῆς ποιητικῆς καὶ τελικῆς καὶ εἰδικῆς. συντρέχει ἢ ἐπὶ τῇ πρώτῃ αἰτίᾳ τὰ τρία ταῦτα. ὁ ἢ θεός, φησὶν, αἰεὶ ποιητής, καὶ ὅχι ὥσπερ ἡμεῖς ποτὲ μὴ ποιοῦμεν ποτὲ δὲ ὅχι ποιοῦμεν, ὅτι καὶ ὁ θεός, ἀλλὰ αἰεὶ ἐπινάει· ὅτε ἢ ἐν τινι χρόνῳ περιέλειπτο αὐτὴ ἡ ἐνέργεια, ὡς φησιν, ἐν ἑκάστῃ ἡμέρᾳ. ἡμεῖς ἢ ποτὲ μὴ ποιοῦμεν 25 ποτὲ δὲ ὅχι ποιοῦμεν· ὁ δὲ θεός, φησὶν, αὐτῷ τῷ εἶναι πάντα παρὰ γαίᾳ καὶ δημιουργεῖ καὶ ἐπινάει. διὸ φησι καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι αἰεὶ ὁ Ἀριστοτέλης λέγει συντρέχει τὸ τελικόν αἰτίον τῷ εἰδικῷ. Asclep.

983b ποιησάμενος δὲ τὴν τῶν αἰτίων διαίρεσιν μέλλων ζητεῖν 30 1. περὶ ποίας αἰτίας μάλιστ' ἐσοφῶ εἰδέναι, ἐπεὶ πλεοναχῶς τὰ αἰτία, εἰκότως πρῶτον τὰς τῶν ἄλλων δόξας ἐπισκοπεῖ τῶν πρὸ αὐτῶν, ἐπὶ ποῖον αἰτίον ἢ ποῖα κατηνέχθησαν (*). τὸτο δέ, φησὶν, ἔστιν ὁ χρησίμους ἡμῖν καὶ πρὸς τὴν τῶν αἰτίων τῶν εἰρημένων βεβαίωσιν. ἡ ἢ καὶ ἄλλον τρόπον εὐρήσομεν αἰτίων, εἰ μὴ φαί- 35 νοντο τὰ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων περὶ αἰτίων λεγόμενα ὑπὸ τὴν διαίρεσιν πίπτοντα· ἡ εἰ τὰ πρὸς ἐκείνων λεγόμενα μὴ ἐκβαίνει τὰ ὑφ' ἡμῶν κατηριθμημένα τῶν αἰτίων, ἡδὴ μάλλον τῇ διαίρειται ὡς ὑγιῶς ἐχρήσθη πιεῖσόμεν. Alex. Aphrod.

983b “τῶν — πλείστοι” τὴν μὴ αἰτίαν δι' ἣν τὰ ὑπὸ τῶν ἄλλων 40 6. εἰρημένα ἴσως νῦν, σαφῶς αὐτὸς εἶρηκε. μνημονεύει δὲ τῶν ἀρχαίων ὅχι ὡς τῶν φυσικῶν ὅτι αὐτὸς τὰς ἀρχὰς ταύτας οἰομέ-

(*) p. 983 b 2. φιλοσοφήσαντας περὶ τῆς ἀληθείας λέγει τὸς θεωρητικὸς φιλοσόφος· θεωρητικῆς γὰρ τέλος ἀλήθεια, ὡς πρακτικῆς τὸ ἀγαθόν. πρὸς διασολὴν γὰρ τῶν πρακτικῶν φιλοσόφων τὸς τοῖς λέγει περὶ 45 τῆς ἀληθείας φιλοσοφήσαντας. Anon. Urb.

νων (ἐκείνῃ ἢ οἰκείᾳ δόξῃ τοῖς προκειμένοις ἢ ἴσως), ἀλλ' ὡς τῶν ὄντων πάντων, ἐν οἷς ἦν καὶ τὰ προκείμενα νῦν (*). ἔθεντο μὴ ἢ τῶν φυσικῶν ἀρχὰς ἐκείνοι ταύτας· ὡς λέγει· οἰομένοις δὲ ταῦτα μόνον εἶναι καὶ ὁδὸν παρὰ ταῦτα, τὰς αὐτὰς ἀρχὰς τῶν τε φυσικῶν καὶ τῶν ὄντων ἀπάντων ἐξήγουν. ὅτι δὲ τὴν καὶ τὴν ὕλην μόνην αἰτίαν ὑπετίθεντο, ἐδήλωσε διὰ τῆς δεξιᾶς λέγοντας αὐτὰς αἰτίαν καὶ ἀρχὴν εἶναι τῶν ὄντων, ἐξ ὧν τὴν γίνετο καὶ εἰς ὃ φθίρειτο τελευταῖον, τῆς ὕλης μενέσεως, τοῖς δὲ πάθεσι μεταβαλλέσεως. τὸ ἢ τοῖς τῶν ὕλης, ἥτις τὴν μὴ αὐτῆς ὕλην ἐν ὧν ἂν ἢ σωζέται ἀφθαρτον καὶ ἀγέννητον, καὶ δὲ τὰ πάθη ἢ μεταβολὴ αὐτῆς ἐν τοῖς τῶν ἐξ αὐτῆς γινομένων γένεσιν (*). τὸ δὲ “τὰς ἐν ὕλης εἶδει” ἀντὶ τῆς τὰς ἐν τῷδε τῷ εἶδει τῶν ἀρχῶν τῷ καὶ τὴν ὕλην μόνον ὡς ἡγήσαν εἶναι. Alex. Aphrod.

(') ἐντεῦθεν δὲ καὶ τὸ ἕτερον γένος τῆς αἰτίας εὐρήσομεν ἡ 983b λοιπὸν ἀσφαλῶς ταῖς ὕσιν τέτρασι μόναις πιεῖσόμεν. οἱ μὴ 5 ὅν πρῶτοι φιλοσοφήσαντες πάντες ὑλικὰς ἀρχὰς μόναις ὑπέθεντο. Asclep.

(') ἦτοι τὰς ὑλικὰς. τὸ δὲ εἶδει ὁ Ἀλέξανδρος ἀντὶ τῆς 983b φύσεως ἐρμηνεύει· ὁ δὲ Σιμπλικίος τὴν ἀρχὴν φησὶν ὄνομα κα- 7 θλικόν εἶναι καὶ γενικόν, ἔχειν δὲ ὡς ἐν εἶδει τὴν ποιητικὴν τε ἀρχὴν καὶ τὴν εἰδικὴν καὶ τελικὴν καὶ προσέτι τὴν ὑλικὴν. ἐν ὕλῃ ὅν εἶδει ἀρχὰς τὰς ὑλικὰς λέγει τὰς ὡς εἰς γένος εἶδη ἀναγομένας εἰς τὴν ἀρχὴν ὄνομα. cod. Reg.

“καὶ διὰ — σωζομένης.” τοῖς δὲ ποιῶσι τὴν μὴ ὕλην σωμά 983b τὴν ἐνέργειαν, καὶ μὴ ὡς Ἀριστοτέλης λέγει δύναμει, ἀκολουθεῖ τὴν 11 μὴδὲ γίνεσθαι καὶ φθίρεισθαι ἀπλῶς τι, ἀλλ' εἶναι τὴν καλυμένην γένεσιν ἀλλοίωσιν, ὡς ἐν τοῖς περὶ Γενέσεως (1 4) εἰδεῖται· τὴν ἢ ὕλην ἐνέργειαν ὅταν καὶ ὑπομένουσιν αἰεὶ τὴν αὐτὴν (ἀφθαρτον ἢ τὴν ἀρχὴν καὶ κατ' ὕλην ἀμεταβλητον ὑποτίθεντο ὅταν) καὶ τῶν ἐξ αὐτῆς γινομένων ὅτιων ἀλλασσέτω τὰ πάθη· ἀλλοίωσις γὰρ ἐστὶν ἡ καὶ πάθος μεταβολή· τίνες δὲ εἰσιν οἱ τὴν ὑλικὴν αἰτίαν μόνην ὑποθέμενοι, καθ' ὅς ἡ κυρίως λεγομένη γένεσις σω- 17 ζετο, ἐξῆς παρατίθετο. ὡν πρῶτον φησι Θαλῆν γενέσθαι (ἀρχηγὸς ἢ ὅτις τῆς φυσικῆς φιλοσοφίας δοκεῖ τῶν μνημονευομένων γε- γονέναι) καὶ σαφῶς ἐκτίθετο τὴν δόξαν αὐτῶν. εἰδεῖξε δὲ γνωρίμους διὰ τῆς παραδείγματος ἐπὶ τῆς Σωκράτους, πῶς ὅχι σωζέτο γένεσις καθ' ὅς τὸ ὑποκείμενον παντάπασιν ἐνέργειαν ἐστὶ, σωζον αἰεὶ τὴν οἰκείαν ὕλην· ἐν οἷς ἂν ἢ ἔκαστος ἢ τῶν ἐκ τῆς γινομένης πῶς ἔχον τὸ ὑποκείμενον ἐστὶν. Alex. Aphrod.

τὸ δὲ “δεῖ ἢ εἶναι τινὰ φύσιν ἢ μίαν ἢ πλείους μίας, ἐξ ὧν 983b γίγνετο” τὰ ἄλλα σωζομένης ἐκείνης” εἶπε καθ' ὅς μὴ ἐν τῇ ὑπο- 17 κείμενον καὶ ἡ ὕλη ἐνέργειαν τι ὅν ἡδὴ καθ' αὐτό ἐστι, καθ' ὅς δὲ πλείω, ὡς καὶ αὐτὸς δι' ὧν ἐπιφέρει δηλοῖ. ὁ δὲ καθ' ὅς πλείω, καὶ τῶς ὅτι τὰ αὐτά. id.

διὸ εἶπε “τὸ μέντοι πλῆθος καὶ τὸ εἶδος τῆς τοιαύτης ἀρχῆς 983b τὸ αὐτὸ πάντες λέγουσιν, ἀλλὰ Θαλῆς μὴ ὁ τῆς τοιαύτης ἀρχηγός 18.

φιλοσοφίας.” “τοιούτης (”),” τῆς φυσικῆς τε καὶ θεωρητικῆς· αὐτὸς γὰρ τῶν μνημονευομένων φυσικῶν ἀρχαιοτάτος (”). ὅτι δὲ καὶ τῶν τῶν ὕδωρ ἢ ἀρχῇ, καὶ διὰ τί, σαφῶς παρατίθετο. ὅτι τε γὰρ ἡ τροφή πάντων ὑγρά, ἐκ δὲ τῆς τροφῆς ἐκαστὸν εἶναι, καὶ ὅτι πάντων τὰ σπέρματα, ἐξ ὧν ἡ γένεσις αὐτῶν, ὑγρά τὴν φύσιν, καὶ αὐτὰ τὰ θερμὰ ἐκ τούτου γινόμενα, ἐκ τῆς ὑγρῆς (*). ἐκ γὰρ τῆς ἀναθυμιάσεως τῆς ἀπὸ τῆς ὑγρῆς τὴν γένεσιν τὰ θερμὰ τε καὶ πυρὸς οἱ περὶ Θαλῆν γίνεσθαι ἐτίθεντο· καὶ γὰρ τρέφεσθαι ὑπὸ τούτου αὐτὰ καὶ εἶναι τε καὶ σωζέσθαι. id.

983b (”) διὸ καὶ φησὶ τὴν γῆν ἐπὶ ὑδάτων ὀχεύειν ὡς ἀρχῆς 10
21. ὅσης. ταύτην δὲ ἔχει τὴν ὑπόληψιν ἐκ τῶν ὁρῶν πάντων τὴν τροφήν ὑγράν ἔσαν (ἀδύνατον γὰρ εἶναι ὑγρότης τρέφεσθαι τὰ ζῶα), καὶ ὅτι τὰ σπέρματα πάντα, ἐξ ὧν τὰ ζῶα ὑπάρχουσιν, ὑγρά εἰσι. ἀρχὴ δὲ τῶν ὑγρῶν τὸ ὕδωρ τὸ ἐμφύτῃ θερμῷ, ὅχι ὡς φύσεως ὅσης τὸ ἐμφύτῃ θερμῷ· χεῖρον γὰρ ἢ κατ’ ὄργανόν 15 ἐστὶ τὸ πῦρ, διὸ ἐὰν μὴ ῥυθμιζῇ βλάπτει· τὸ δὲ χεῖρον ἢ κατ’ ὄργανον εἶναι φύσιν εἰ δύναται. Asclep.

983b (”) ταύτην τὴν δόξαν ἐξ Αἰγυπτῶν μετακομίσαι φασὶ τὴν 20
20. Θαλῆν· ἀπελθεῖν γὰρ ἐκεῖσε ὑπὸ Φαραῶν τῶν Αἰγυπτίων ἀρχοντος μετακελευθέντα, ἐφ’ ᾧ τὴν τῶν μαθημάτων παιδείαν ἐκπαίδευσαι τὴν Μωσέα αὐτῷ υἱοθετηθέντα, παρὰ τινων ἰσορεΐ. ἕτεροι δὲ περὶ Παρμενίδου ἰσορήκασιν καὶ Μελίσσου ταῦτα. cod. Reg.

983b (τὸτο γὰρ ἐστὶ “καὶ τὴν γῆν”) ὥς καὶ τὸ θερμὸν τὸ ὑγρὸν 24
24. αὐτοῖς ἀρχὴ τε καὶ στοιχεῖον, εἶγε τρέφει καὶ γίνετο ἐκ τούτου· καὶ γὰρ ἐξ ὧν γίνετο τὰ γινόμενα, τὸτο αὐτῶν ἐστὶν ἀρχή· ὥς καὶ τὸ πυρὸς τὸ ὕδωρ, εἰ ἐκ τούτου γίνετο· γίνετο δὲ ἐκ τούτου, ἐπεὶ καὶ τρέφει. τὸ δ’ ὕδωρ ἀρχὴ φύσεως ἐστὶ τοῖς ὑγροῖς, ἀντὶ τῆς τὸ ὕδωρ ἀρχὴ καὶ φύσιν καὶ αἰτία τῶν εἶναι ἐστὶ τοῖς ὑγροῖς. εἰ δὲ τοῖς μὴ ἄλλοις ὡς καὶ τοῖς σπέρμασιν ἀρχὴ τὸ ὑγρὸν, τῶν δὲ ὑγρῶν ἀρχὴ τὸ ὕδωρ, εἶγε ἂν τὸτο καὶ τῶν ὑπ’ αὐτὴν ἀρχή. Alex. Aphrod.

983b “εἰσὶ — παλαιός.” ἰσορῶσιν, ὡς τῆς δόξης ταύτης καὶ εἰς τὴν 27
27. ἀρχαιοτάτης ἀναφερομένης ὑπὸ τινων καὶ τὴς πρώτης εἰπόντας τι περὶ θεῶν· καὶ πῶς, λέγει. λέγει δ’ ἂν περὶ Ὀμήρου τε καὶ Ἡσίοδου ὡς πρώτων θεολόγων (*). id.

983b (”) οἵτινες δὴ ποιηταὶ Ὠκεανὸν ἔλεγον θεῶν πατέρα καὶ μη- 30
30. τέρα Τηθύην, Ὠκεανὸν μὲν λέγοντες τὸ ὕδωρ τὸ κυκλῶν τὴν γῆν, Τηθύην δὲ τὴν γῆν ὡς θρέπτειραν πάντων τῶν γινόμενων· τήθη γὰρ ἡ τροφός... φησὶ γὰρ ὁ ποιητής (II. 15 37: cf. 14 271) “καὶ τὸ κατειβόμενον Στυγὸς ἄτων ὕδωρ,” διὰ τούτων τὴν ῥευσίνην

γένεσιν αἰνιττομένων τῶν ποιητῶν· ῥεῖ γὰρ ἡ τῶν αἰδητῶν γένεσις· ἄτων μὲν λέγων ὁ ποιητής τὸ ἐξ ἄκων, Στυγὰ δὲ τὸ μισητόν. ὁ γὰρ ὄρκος ἐν ἀπίστοις παραλαμβάνετο, μισεῖ δὲ πῶς ὁ μὴ πιστευόμενος τὴν μὴ πιστεύοντα· εἰ ἔν ὁ ὄρκος πρὸς βεβαίωσιν τῆς ἀπιστίας λαμβάνετο, εἰκότως ὁ ὄρκος μισητόν. διὰ δὲ τούτου καὶ τὸ ὕδωρ Στυγὲ ὠνομάζετο. ἐπεὶ δὲ σύγγραμμα Θαλῆ φέρεται ὕδαμῃ, ἐξ ὧν τις τὸ βέβαιον ἔχει τὰ ταῦτα τῶν λέγεσθαι τὴν τρόπον ὑπ’ αὐτῶν, εἰκότως τὸ “λέγει” ὕτως ἀποφάναι εἶπεν. cod. Laur.

“τιμιώτατον — τὸ τιμιώτατον.” ὁ βούλει μὲν συνάγειν ἐστὶν 983b
ὅτι οἱ τὴν τῶν θεῶν ὄρκον ὕδωρ ὑποθέμενοι παραπλησίως Θαλῆ 32. ἀρχὴν τῶν ὄντων τὸ ὕδωρ ὑποτίθεντο. διὰ τοῦτο συλλογισμῷ τούτο λαμβάνομεν (*). τὸ τιμιώτατον καὶ πρεσβύτατον δηλονότι καὶ ἀρχή· ὄρκος δὲ τὸ τιμιώτατον· ὁ γὰρ ὀμνυμεν ὡς τιμιώτατον ὀμνυμεν· ὁ ὄρκος ἄρα πρεσβύτατον ἐστὶ καὶ ἀρχή (*). τούτο δὲ ἦν ὕδωρ· ἡ γὰρ Στυγὲ τὸ ὕδωρ κατ’ αὐτῆς. δόξει δὲ ἐπὶ τῇ λέξει ἐν δευτέρῳ χήματι δύο λαμβάνειν καταφατικὰς προτάσεις, τῷ μὴ εἰπεῖν τὸ τιμιώτατον πρεσβύτατον, ἀλλὰ τιμιώτατον τὸ πρεσβύτατον, ὃ ἴσον φαίνει τῷ τιμιώτατον πρεσβύτατον. ἔτω δὲ ἐχέσσης τῆς προτάσεως γίνετο τὸ δευτέρον χήμα, τῷ μὲν ὅρῳ τῷ τιμιώτατον ἐν ἀμφοτέροις ταῖς προτάσεσι κατηγορημένῃ καταφατικῶς, ὅπερ ἐστὶν ἀσυλλόγιστον. εἰ μὴν ὕτως ἔχει, ἀλλ’ ἐστὶν ὁ λόγος ἐν τῷ πρώτῳ χήματι, καὶ τὸ τιμιώτατον κατηγορεῖται μὲν τῷ ὄρκῳ, ὑπόκειτο δὲ τὸ πρεσβύτατον. ὕτως δὲ εἶπεν ὡς ἀντιπρεσβύτων τῶν πρεσβυτέρων τε καὶ τῆς ἀρχῆς πρὸς τὸ τιμιώτατον. καὶ ἐστὶν ἴσον τὸ εἰρημένον τῷ τὸ μὲν γὰρ τιμιώτατον πρεσβύτατον· ὅτι γὰρ ὡς τούτω ἴσον τούτο εἶπεν, ἐδήλωσεν ἐπενεγκῶν “ὄρκος δὲ τὸ τιμιώτατον,” τηρήσας τῷ τιμιωτάτῳ τούτω. Alex. Aphrod.

(*) “καὶ τὸ κατειβόμενον Στυγὸς ἄτων ὤμοσεν ὕδωρ.” ἡνιττόντο δὲ διὰ τούτων τὴν ῥευσίνην γένεσιν. cod. Reg.

“εἰ — αὕτη.” ὡς ἀδήλως τούτω, εἴτε οἱ πρώτοι θεολόγοι 983b
33. ταύτης ἦσαν τῆς δόξης εἴτε μή, ταῦτα λέγει· εἰ γὰρ ἀντικρὺς τούτω ἔλεγον, ἀλλὰ πειρῶνται τινας διὰ συλλογισμῷ δεικνύναι. εἰ δὲ καὶ συνελογίζοντο δύο καταφάσεις ἐν δευτέρῳ χήματι λαμβάνοντες, ὡς δοκεῖ ἔχειν ὁ εἰρημένος λόγος, ἐστὶν ἀδηλότερον. Alex. Aphrod.

(*) p. 983 b 27. “εἰσὶ δὲ τινες”... φαίνεται δὲ ὁ συλλογισμὸς καταφανὴς εἶναι ἐν β’ σχήματι, τὸ τιμιώτατον δὲ μέσον. ἐκ ἐστὶ δὲ· ἀλλὰ πρῶτον ἡ ἐλάσσων πρότασις ἐστὶν· τὸ πρεσβύτατον τιμιώτατον, τὸ τιμιώτατον ὄρκος, τὸ πρεσβύτατον ἄρα ὄρκος. Ἀλέξανδρος δὲ μείζονα ὄρον ἐκλαμβάνει τὸ πρεσβύτατον, καὶ ἀντιτρέψαν ποιεῖ τὴν μείζονα πρότασιν, τὸ τιμιώτατον πρεσβύτατον, καὶ συνάγει τὸ σύμπαν, ὁ ὄρκος ἄρα πρεσβύτατον. Anon. Urbin.

(p. 983 b 23. “τὸ θερμὸν ἐκ τούτου γινόμεν.” τρέφεται δὲ καὶ τὸ θερμὸν ἐκ τῆς ὑγρῆς, ὅτι εἰ μὴ ἐστὶ τις ὑγρότης ἐν τῇ ὑποκειμένη ὑλῇ τῷ πυρὶ, ἐκ αὐτοῦ ἐπιλάθεται ταύτης τὸ πῦρ. καὶ ἡ φλόξ αὐτῇ ἐξ ὑγρότης γίνεται. Anon. Urbin.

5. αὐτῆς M, αὐτοῦς L. || 8. ἐπιβετο M. || 23. τούτω AM. || 25. ὥς — 30. ἀρχή om A. || 35. διὸ ἔλεγον Ὠκεανόν τε γένεσιν θεῶν καὶ μητέρα Asclep. || 38. φησὶ — ποιητῆς et 39. ἄτων om Asclep. || τὴν ῥευσίνην γένεσιν διὰ τούτων ἡνιττόντο Asclep., reliquis omisiss.

24. ἀντιπρεσβύτων A. || 36. ἐστὶ M.

984a "Θαλῆς — αἰτίας." εἰκότως τὸ "λέγει" ὅπως ἀποφύνασθαι.
2. ὅθεν γὰρ προφέρει αὐτὸ σύγγραμμα, ἐξ ὧς τις τὸ βέβαιον ἔξει τῷ
ταῦτα λέγει τὸν ἐν τῷ τρόπῳ ὑπ' αὐτοῦ. id.

984a "Ἰππῶνα ἰσορῶσιν ἀρχὴν ἀπλῶς τὸ ὑγρὸν ἀδιορίστως ὑπο-
3. θέας, ὃ διασαφίσαντα πότερον ὕδωρ, ὡς Θαλῆς, ἢ ἀήρ, ὡς 5
'Αναξιμένης καὶ Διογένης. διὸ καὶ παραιτεῖται αὐτὸ τὴν δόξαν ὡς
ἐπιπόλαιον καὶ ὅθεν διασαφίσαν. ἢ ὅχι ὡς ἀδιάρθρωτον αὐτὸ
τὴν δόξαν παραιτεῖται ('). ὃ γὰρ εἶπε διὰ τὴν εὐτέλειαν αὐτὸ
τῆς δόξης, ἀλλ' ὡς ἐκ ἀφελόντων ἐν τοῖς φιλοσόφοις ἐγκατα-
ριθμεῖται διὰ τὴν τῆς διανοίας εὐτέλειαν (*). διὰ γὰρ τὸ 10
εἶπε τὸ "μὴ τέτων", λέγων τῶν φιλοσόφων (*). τὸ δὲ λέγει
ἂν περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἄθεός ἦν. τοῦτο γὰρ καὶ ἐπὶ τῷ τάφῳ αὐτοῦ
ἐπιγράμμα

"Ἰππῶνος τόδε σῆμα, τὸν ἀθανάτοισι θεοῖσιν

ἴσον ἐποίησεν μοῖρα καταφθίμενον. id.

(') Ἰππῶν τὴν αὐτὴν ἔχει δόξαν Θαλῆ, ἀρχὴν λέγων καὶ
αἰτίαν τῶν ὄντων τὸ ὕδωρ. φησὶ δὲ ὅτι ὁ δίκαιός ἐστι συντάττειν
τῶν τοῖς φυσικοῖς διὰ τὴν εὐτέλειαν αὐτὸ τῆς διανοίας. ἐκ
εἶπε δὲ τῆς δόξης. ὕδωρ γὰρ καὶ αὐτὸς ἐδόξαζεν ὡς Θαλῆς. ἀλλὰ
διὰ τὴν ἀθεότητα. θεὸν γὰρ ὃ προεσχίστατο τῶν ὄντων δημιουργόν. 20
διὸ καὶ ἀπέπτυσσε πρὸς αὐτὸν εἰπὼν δ. τ. εὐτ. α. τ. δ. cod. Laur.

(*) ἄθεός γάρ ἐστιν (ὁ Ἰππῶν). ὃ λέγει γὰρ ἄλλο τι εἶναι
παρὰ τὰ φαινόμενα φυσικὰ πράγματα. Asclep.

(*) ἔλεγε γὰρ (ὁ Ἰππῶν) μηδὲν ἕτερον εἶναι παρὰ τὰ φαι-
νόμενα φυσικὰ πράγματα. ὅθεν καὶ ὡς μηδὲν ἄλλο τι παρὰ τὰ 25
αἰδητὰ δοξάζων εἶναι ἄθεός ἐπεκλήθη. cod. Reg.

984a ἐξῆς δὲ λέγει περὶ τῶν ἐν ἀέρι ἀρχὴν εἰπόντων καὶ πρὸ τῷ
5. ὕδατος τῶν θεμένων. ὅτοι δὲ ἦσαν Ἀναξιμένης τε ὁ Μιλήσιος
καὶ Διογένης ὁ Ἀπολλωνιάτης. Ἰππασον δὲ τὸν Μεταποντῖνον καὶ
'Ηράκλειτον τὸν Ἐφέσιον λέγει πῦρ εἶπὼν τὴν ἀρχὴν τῶν ὄλων (*). 30
'Εμπεδοκλῆς δὲ τέτταρα, πρὸς τοῖς εἰρημένοις γῆν προθεῖς τέ-
ταρτον (*). τῶν γὰρ πρὸ αὐτοῦ οἱ μὲν πῦρ, οἱ δὲ ὕδωρ, οἱ δὲ ἀέρα
ὑπέθετο. τῶν οὖν τοῖς τρισὶ τὴν γῆν Ἐμπεδοκλῆς προσέθηκε
τέταρτον. Alex. Aphrod.

984a (*) ὁ δὲ Ἐμπεδοκλῆς τέσσαρα στοιχεῖα ὑπετίθετο εἶναι τὰ 35
8. πολυθρύλλητα. ταῦτα δὲ ἔλεγεν αἰδία διαμένειν καὶ ὁ ἐποτέ φησι
φθίρεσθαι, ἀλλὰ πληθεῖ καὶ ὀλιγότῃ συγκρινόμενα καὶ διακρινόμενα
συγκρινόμενα μὴ ἔλεγεν ἐν γίνεσθαι, ὃ ἐστὶν ὅλον, διακρινόμενα δὲ
πλείονα, ὃ ἐστὶν πλῆθος. Asclep.

(*) Ἐμπεδοκλῆς μὴ ἐξ στοιχείων τιθέμενος, τὰ τέσσαρα στοι-
χεῖα καὶ προσέτι τὸ νεῖκος καὶ τὴν φιλίαν, ἔλεγεν ὡς ὅταν μὴ τὰ
τέσσαρα στοιχεῖα τῇ φιλίᾳ συγκριθῶσιν, ὁ σφαῖρος ἀποτελεῖται,
ὃν νοητὸν ὠνόμαζεν ἐκείνος διάκοσμον, ὅταν δὲ τῷ νεῖκος ἐπι-
κράτησις γένῃ, τότε διάκρισις τε καὶ διάσπασις τῶν ἐν τῷ

σφαίρῳ, καὶ τῶν ἐν τῷ αἰδητῷ κόσμῳ τελεσιουργήσις. ὡς συμ-
βαίνειν κατ' ἐκείνον ἐν μὴ γίνεσθαι καὶ ὅλον συγκρίσει, πλῆθος δὲ καὶ
πλείονα διακρίσει. cod. Reg.

"ταῦτα... ἐνός." εἶπε πῶς πληθεῖ καὶ ὀλιγότῃ. ἢ μὴ γὰρ 984a
9. μῆξις αὐτῶν καὶ ἡ εἰς τὸ ἐν συνόδῳ ὑπὸ τῆς φιλίας γιγνομένη εἰς
ὀλιγότῃ καὶ ἐνότῃ εἶχε τὴν μεταβολήν, ἢ δὲ ὑπὸ τῷ νεῖκος
γιγνομένη διάκρισις καὶ χωρισμός τῶν ἐκ τῷ ἐνός πολλὰ ἐποiei.
ὡς δὲ δυναμένη ἐν τῇ τοιαύτῃ μεταβολῇ σωζειν αὐτῆς τὴν
οἰκίαν φύσιν λέγει. ἢ ὃ περὶ τῆς συγκρίσεως καὶ τῆς διακρίσεως
ὑπὸ τῷ νεῖκος καὶ τῆς φιλίας γιγνομένων λέγει ταῦτα, ἀλλὰ περὶ
τῆς δοκῆς αὐτῶν γενέσεως τε καὶ φθορᾶς. γίνεσθαι μὴ γὰρ δοκεῖ
ἕκαστον αὐτῶν ὅταν πλῆθος τι αὐτῶν ἅμα συγκριθῇ. ὅταν γὰρ ἐν
τινὶ μίγματι πλείω τὰ τῷ πυρὸς ἢ μόρια, δοκεῖ γένεσις γίνεσθαι
πυρός, ὅταν δὲ ἐλάττω, φθορά. ἢ τὸ λεγόμενον ἐστὶν ὅτι αὐτὰ μὴ
15 ὃ γίνεσθαι, τὸ δὲ πλῆθος καὶ ἡ ὀλιγότης τῶν ὄντων ἐκ τῆς τέτων δια-
κρίσεως καὶ συγκρίσεως γίνονται. Alex. Aphrod.

"Ἀναξαγόρας — ὕψος (*)." Ἀναξαγόραν Ἐμπεδοκλέους 984a
11. πρότερον γενόμενον τοῖς ἔργοις φησὶ καὶ τῇ περὶ τῶν φυσικῶν δόξῃ
ὕψος εἶναι, ὃ προκρίνων αὐτὸ πάντως τὴν δόξαν τῆς Ἐμπεδο-
κλέους ὡς συνετωτέραν καὶ πλέον τι ἔχουσαν, ἀλλ' ὕψος καὶ εὐτε-
λεστέραν ἡγούμενος. ἐν ἄλλοις ὅν αὐτὸ προκρίνει τὸν Ἐμπεδοκλέα,
ὅτι τὰ αὐτὰ σωζει πεπερασμένως ὑποθέμενος τὰς ἀρχάς. ἀμει-
νόν γὰρ τὸ πεπερασμένως τὰς ἀρχάς ποιεῖν τῷ ἀπείρῳ, εἰ δύναίτο
τις διὰ τῶν πεπερασμένων ἀποδιδόναι τὰ αὐτὰ (*). ἐξὶ μέντοι
ἐν οἷς καὶ τὴν Ἀναξαγόρα δόξαν τῆς Ἐμπεδοκλέους δόξης προκρίνει.
νῦν μέντοι ἔοικεν ὕψος αὐτὸν τοῖς ἔργοις λέγειν διὰ τὴν τῶν στοι-
χείων ἀπειρίαν. προεῖπὼν γὰρ ταῦτα ἐπήνεγκε τὸ ἀπείρῳ εἶναι τὰς
ἀρχάς. προελθὼν μέντοι τὴν δόξαν αὐτὸ σύμφωνον δείκνυσιν τῇ
Πλάτωνος, ὃς ὕψος ἐγένετο. ἐξηγησάμενος γὰρ τὴν βύλησιν
αὐτῶν καὶ ὅτι δι' ὧν λέγει λέγει ἂν τὸ ἐν καὶ τὸ ἀόριστον ἀρχάς, ἐπι-
λέγει (c. 8 p. 989 b 19) "βύλη" μέντοι τι παραπλήσιον τοῖς τε
ὕψος λέγουσι καὶ τοῖς φαινόμενοις μᾶλλον." ἔχον γὰρ ἅπαντα τὰ
ὁμοιομερῆ, καθάπερ ὕδωρ πῦρ καὶ ἕκαστον τῶν τεσσάρων σωμα-
των, συγκρίσει γίνεσθαι τε καὶ φθίρεσθαι δοκεῖ. τῇ γὰρ τῶν πλείων
ὁμοίων συνόδῳ ἕκαστον τότε γίνεσθαι. ὅπως Ἀναξαγόραν φησὶ
ταῦτα τὰ ὁμοιομερῆ ἀπειρα ὄντα καὶ αἰδία γίνεσθαι τε δοκεῖν καὶ
φθίρεσθαι, γίνεσθαι μὴ τῇ τῶν πλείων ὁμοίων συνόδῳ, φθίρεσθαι
δὲ τῇ διακρίσει. ἔχον δὲ πάντα εἶπε τὰ ὁμοιομερῆ. ὃ γὰρ πάντα
ἐν ταῖς ἀρχαῖς ἐτίθετο. τὸ γὰρ ὕδωρ καὶ τὸ πῦρ καὶ τὴν γῆν καὶ τὸν

(*) p. 984 a 12. "πρότερος ὢν." πρότερος ἦν τῷ χρόνῳ, ἀλλ' ὕψος
καὶ ἐλλείπων κατὰ τὴν δόξαν, λέγων τὰς ὁμοιομερείας. ἀπείρος γὰρ ἔλεγε
τὰς ἀρχάς, καὶ συγκρίσει καὶ διακρίσει τὴν γένεσιν καὶ φθοράν, ἣν ὁμοῦ χρή-
ματα πάντα προσημαζόμενος. Anon. Urbin.

1. αἰτίας — ἀποφύνασθαι om A.

6. καὶ ἐνότῃ om M. || 8. αὐτὸν τὰς οἰκείας φύσεις M. || 13. ἢ] ἐστὶ A. || 16. γίνεσθαι L. || 20. καὶ πλέον — εὐτελεστέραν om A. || 23. ἀπείρους
εἰδέναι τό M. || 31. τι om A.

ἀέρα ὁμοιομερῆ ὄντα, ὡς ἔστιν ἐκ τῆς ἐναργείας μαθεῖν, ἔκ ἔλεγε
 φοιχεῖα εἶναι, ἀλλὰ συγκρίματα. id.

(⁴) Ἀναξαγόρας ἀπείρους ὑπετίθετο τὰς ἀρχάς, αὐτὰ τὰ
 ὁμοιομερῆ· διὰ καὶ εἶπεν αὐτὸν Ἐμπεδοκλέους πρεσβύτερον μὲν τῶν
 χρόνων, ὕψερρον δὲ τοῖς ἔργοις, ἐπειδὴ συνειωγμένον ἐστὶ τὸ αὐτὸ ποιεῖν
 ἐκ τῶν πεπερασμένων παρὰ ἐκ τῶν ἀπείρων, ὁ δὲ Ἐμπεδοκλῆς
 πεπερασμένους ἔλεγε τὰς ἀρχάς, ὡς πολλαχὺς εἶρη, αὐτὰ τὰ
 τέσσαρα φοιχεῖα, Ἀναξαγόρας δὲ ἀπείρους τὰς ὁμοιομερίας. πῶς
 ἔστι δυνατόν ἐστι τῶν ἀπείρων ἀρχῶν ἐπιστήμην εἶναι; ἀσυνθέτον γὰρ
 τὸ ἀπείρον. φησὶν ἔν ὅτι χεδὸν ἅπαντα τὰ ὁμοιομερῆ, καθάπερ
 ὕδωρ ἢ πῦρ, ἔτῳ γίνεσθαι καὶ ἀπὸλλυδαί φησι συγκρίσει καὶ δια-
 κρίσει μόνον.· ἐτίθει γὰρ τὸ ὕδωρ καὶ τὸ πῦρ τῶν ὁμοιομερῶν, ὡς ἐκ
 τῆς ἐναργείας αὐτῆς ἐστὶ δῆλον· τὰ γὰρ μέρη τῶ ὕδατος ἢ τῶ πυ-
 ρὸς ὕδωρ ἢ πῦρ λέγονται τε καὶ εἰσίν. καὶ ταῦτα ἔν τῶν ὁμοιο-
 μερῶν ὄντα γίνεσθαι τε καὶ φθεῖρεσθαι ἐδόκει, γίνεσθαι μὲν τῇ τῶν
 ὁμοίων καὶ πλείονων συνόδῳ, φθεῖρεσθαι δὲ τῇ διακρίσει. προσέθηκε
 δὲ τὸ χεδόν, ὅτι τὸ πῦρ καὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὰ σύσχητα τέτοις ὁμοιο-
 μερῇ ὄντα ἔκ ἔλεγεν ἀρχαίς εἶναι καὶ φοιχεῖα, ἀλλὰ συγκρίματι ἢ
 συνθέσει ἐκ τούτων τῶν ὁμοιομερῶν καὶ τὴν γένεσιν τούτων ἔλεγε σύγ-
 κρισιν τῶν ὁμοίων, φθορὰν δὲ τὴν διακρίσιν γίνεσθαι. cod. Laur.

Ἀναξαγόρας δὲ ὁ Κλαζομένιος πρεσβύτερος μὲν ὑπῆρχεν Ἐμ-
 πεδοκλέους, τοῖς δὲ ἔργοις ὕψερρος, διότι ὁ μὲν Ἐμπεδοκλῆς πεπερα-
 σμένους ὑπετίθετο εἶναι τὰς ἀρχάς, τέσσαρας λέγων, ὁ δὲ Ἀνα-
 ξαγόρας ἀπείρους. πῶς δὲ δυνατόν ἐστιν εἶναι ἐπιστήμην ἀπείρων
 ὁσίων τῶν ἀρχῶν; τὸ γὰρ ἀπείρον ἔστι γίνεσθαι· πάντα γὰρ τὰ ὁμοιομερῆ
 καθάπερ ὕδωρ καὶ πῦρ φησὶ γίνεσθαι καὶ ἀπὸλλυδαί. καὶ τὸ ὕδωρ γὰρ
 καὶ τὸ πῦρ ἐκ τῶν ὁμοιομερῶν ἐγένεον· συγκρίσει δὲ τὴν γένεσιν,
 ὁ δὲ ἀπὸλλυδαί ἔλεγε, ταῦτα λέγων ὅτε γίνεσθαι ἀλλὰ μένειν
 αἰδία· διακρινόμενα γὰρ ἐν ἄλλῳ εὐρίσκον, καὶ πάλιν πρὸς τῆς συγ-
 κρίσεως ἴσα. ἐκ μὲν ἔν τούτων ἀπάντων μόνῃ αἰτία φαίνεται ἢ ἐν
 ὕλῃς εἶδει. Asclep.

984a
 16. “ἐκ — νομίσαιεν.” ἐκ τούτων τῶν εἰρημένων· παρέθετο γὰρ
 τὰς ὕλικας τε καὶ τὰς σωματικὰς ἀρχάς, καίτοι ἐμνημόνευσε καὶ Ἐμ-
 πεδοκλέους καὶ Ἀναξαγόρου, οἳ καὶ ποιητικὰ ἔθεντο αἰτία. ἀλλὰ καὶ
 τούτων ἐμνημόνευσε δηλῶν τίσι καὶ ὅτοι παρὰ τὴν πρὸ αὐτῶν ὕλι-
 κοῖς αἰτίαις ἐκρήσαντο, ἐπεὶ καὶ τούτους ἠτιάσατο ὡς μέχρι λόγου
 κεκρημένους τοῖς ποιητικοῖς αἰτίαις, ἐκείνι δὲ αὐτὰ περιλαμβάνοντες
 ἐν τῇ γενέσει τούτων ἀπὸ τῶν φοιχεῖων γεννῶσι. Alex. Aphrod.

984a
 18. “πρὸόντων δὲ ὅτως.” λέγει πόθεν ἦλθον ἐπὶ τὸ ζητῆσαι μὲν
 τὴν ὕλικὴν αἰτίαν τὴν ποιητικὴν· ὅτι γὰρ δεῖ τι αἴτιον εἶναι τῷ ὑπο-

κειμένῳ τῆς εἰς αὐτὸ γίνεσθαι μεταβολῆς· ἔστι δὲ αὐτό τι αὐτὸ μετα-
 βάλλειν ποιεῖ χωρὶς αἰτίας ἔξωθεν τινος. id.

“οἱ — ἀρχῆς (’).” λέγει πάλιν περὶ τῶν μόνῃ τῇ ὕλικῇ τε 984a
 αἰτία καὶ ἀρχῇ χρησαμένων (’).· ὁ δὲ δὲ τὸ πάμπαν ἐξ ἀρχῆς 27.
 προσεθεῖκεναι ὑπὲρ τῶν δηλῶσαι τὴν περὶ Θαλῆν καὶ Ἀναξιμένην,
 ἐπεὶ ὡς γε ἐμνημόνευσεν, Ἀναξαγόρας καὶ Ἐμπεδοκλῆς δοκῶσι
 τι εἰρηκεῖναι καὶ περὶ τῆς ποιητικῆς ἀρχῆς, ὡς καὶ αὐτὸς τε προῖον
 μνημονεύσει (’), ὁ δὲ ἐδυχέραναν ἐν αὐτοῖς, οἷον ἔκ ἐπὶ τῆς
 τῇ τῶν λεγομένων ὑπ’ αὐτῶν ἀτοπία, ὁ δὲ ἐμέμψαντο τοῖς λεγο-
 μένοις ὡς ἐχὶ καλῶς λεγομένοις, ὁ δὲ ἐζήτησάν τινα καὶ ἄλλην ἀρ-
 χὴν πρὸς τῇ ὕλικῇ, ὡς ἐχὶ ἰκανῶς ἐχέσσης τε καὶ λεγομένης ὑπ’
 αὐτῶν. id.

(’) “οἱ — ἀρχῆς.” πάμπαν ἀρχαίους λέγει τὴν περὶ Θαλῆν
 καὶ Ἀναξιμένην ὡς ἀρχηγούς τῆς φυσικῆς φιλοσοφίας, καὶ μᾶλλον
 Θαλῆν ἔν Μιλήσιον. λέγει ἔν πάλιν περὶ τῶν μόνῃ τῇ ὕλικῇ τε
 καὶ ἀρχῇ χρησαμένων, ἐπεὶ ὡς ἐμνημόνευσεν ὅτι Ἀναξαγόρας καὶ
 Ἐμπεδοκλῆς δοκῶσι τι καὶ περὶ τῆς ποιητικῆς ἀρχῆς εἰρηκεῖναι.
 cod. Laur.

(’) γρ. καὶ “ταύτης” ἦτοι τῆς φυσικῆς. cod. Reg. 984a

(’) τῶν γὰρ μνημονευομένων φυσικῶν ἀρχαιότατος (ὁ Θα-
 λῆς). καλῶς δὲ εἶπε τὸ “λέγει.” ἔτε γὰρ φέρεται αὐτῷ βιβλίον
 τούτου ἔχον. οἳ ἔν περὶ Θαλῆν καὶ Ἀναξιμένην ὁ δὲ ἐδυχέραναν πρὸς
 ἑαυτοὺς κτλ. Asclep.

“ἀλλ’ — εἶναι.” λέγει μὲν περὶ Ξενοφάνους καὶ Μελίσσου καὶ 984a
 Παρμενίδου· ὅτοι γὰρ τὸ ἐν τῷ πᾶν ἀπεφάναντο. ἡττηθῆναι δὲ αὐτοὺς 29.

φησὶν ὑπὸ ταύτης τῆς ζητήσεως, ὅτι ὑποθέμενοι ἐν τῷ πᾶν καὶ ζη-
 τήντες πῶς οἷον τε τούτου τὸ ἐν ἐξ ἑαυτοῦ μεταβάλλειν, μὴ δυνά-
 μενοι σώζειν ἔτι αὐτὸ ἐν εἰ μὴ ἀναρροῖεν τὰ φανερά, καὶ ταῦτα μι-
 κροῖ δὲ ἐναργέστατα, κίνησιν τε γὰρ καὶ μεταβολὴν ἐκ τῶν ὄντων
 ἀνῆλθον τῷ τούτων ὄντων μηκέτι αὐτοῖς ἐν τῷ ὄν μένειν. εἰπὼν δὲ
 “τὸ ἐν ἀκίνητόν φασι εἶναι,” προσέθηκε τὸ “καὶ τὴν φύσιν ὅλην (’).”
 ἢ γὰρ φύσιν ὅλην τὸ ἐν αὐτοῖς ἦν. ὡς δὲ φανερωτέρη τῇ ἀτόπει ὄν-
 τος τῇ λέγειν τὴν φύσιν ὅλην ἀκίνητον, προσέθηκε τὸ ἀκίνητόν τε
 καὶ καὶ γένεσιν καὶ φθορὰν μόνον (καὶ γὰρ αὐτῷ αἰ μεταβολαί, εἰ καὶ μὴ
 κινήσεις, ἀλλὰ κινυμένων τινῶν) ἀλλὰ καὶ καὶ τὰς ἄλλας μετα-
 βολὰς πάσας. Alex. Aphrod.

(’) “καὶ — ὅλην.” φησὶν ὅτι καθόλου τὴν φύσιν ἐν τῷ ὑπε- 984a
 τίθεντο, ἔστι μόνον καὶ γένεσιν καὶ φθορὰν (τούτου μὲν γὰρ ἀρχαῖον τε καὶ 31.
 πάντες ὠμολόγησαν τὸ εἶναι ἀμετάβλητον τὴν ὕλην) ἀλλὰ καὶ καὶ
 τὴν ἄλλην μεταβολὴν πᾶσαν κτλ. Asclep.

34. οἳ ἐ μόνον ὕλικας αἰτίας εἰσῆγον ἀλλὰ καὶ ποιητικὰς. L. || 38. τούτων τῶν ἐκ τῶν γ. γενομένων L.

1. τι αὐτὸ om M. || 3.—5. ap. Asclep. || 3. ὕλ. αἰτ. τε καὶ Asclep. || 4. πάμπαν] πᾶν Asclep. || 6. ὡς γε ἐμνημόνευσεν om Asclep. || 7. τε
 Ἀναξαγόρας L. || οἳ περὶ Ἀναξαγόραν καὶ Ἐμπεδοκλέα ἐμνημόνευσαν τῶν ποιητικῶν ἀρχῶν, ὁ μὲν λέγων νεῖκος καὶ φίλικον. καὶ προῖον ἐρεῖ περὶ αὐτῶν.
 Asclep. || 12. ὕλικῃ καὶ ἐχ M. || 24.—26. εἶναι — ζητήσεως om M. || 24.—36. ap. Asclep. || 25. τὸ ante ἐν om Asclep. || 26. πᾶν εἶναι
 ἀκολουθεῖν τῇ ὑποθέσει καὶ Asclep. || 27. τούτου ἐν ὄν ἐξ αὐτῷ μ. Asclep. || 28. ἔτι σώζειν Asclep. || ἀνέλοιεν A. || ταῦτα ἀνῆλθον αὐτοῖς ἐν ἐναργέ-
 στατα Asclep. || 29. δεῖν A. || ἐκ τῶν αὐτῶν M. || 30. μηκέτι αὐτοὺς ἐν τῷ ὄν λέγειν. εἰπὼν Asclep. || 31. φασι om Asclep. || 32. ἦν om
 Asclep. || 33. λέγεσθαι Asclep. || τὸ] αὐτὸ Asclep. || 35. ἀλλὰ ante καὶ om Asclep. || μεταβολὰς πάσας, ὡς φύσεως λέγοντες τὴν ὅσαν
 ἀρχὴν, κίνησιν ἀνῆλθον· καὶ κατὰ φύσιν ὅλην Asclep.

984b "τὴν τοιαύτην" τὴν ποιητικὴν· ὁ δὲ ᾧ γίνεται τι κατ' αὐτός. ὅμως ἡ τῆτος ἢ περὶ τῶν ἐν τῇ ἀκίνητον τὴν πᾶν θεμένων εἶναι λέγει μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν ἐν τῇ ὑποκείμενων καὶ τὴν ὕλην μίαν· καὶ ᾧ αὐτοὶ ἐν ἐποῖαν τὴν πᾶν. ἐκ δὲ τῶν νῦν λεγομένων ἴσως καὶ πρὸ ὀλίγου, ὅτε εἶπεν (α 16) "ἐκ μὲν ἔν τῶν μόνων 5 τις αἰτίαν νομίσαι," περὶ τῶν ἐν τῇ φοιχείον ὑποθεμένων ἔλεγε. Alex. Aphrod.

984b "πλὴν εἰ ἄρα" (*). περὶ Παρμενίδου καὶ τῆς δόξης αὐτοῦ καὶ Θεόφραστος ἐν τῷ πρώτῳ περὶ τῶν φυσικῶν ὅπως λέγει (') "τῶν δὲ ἐπιγενομένων Παρμενίδης Πύρρος ὁ Ἑλεάτης" (λέγει 10 δὲ καὶ Ξενοφάνη) "ἐπ' ἀμφοτέρους ἦλθε τὰς δόξας. καὶ ᾧ ὡς αἰδιότιον ἐστὶ τὴν πᾶν ἀποφαίνει" καὶ γένεσιν ἀποδοῦναι πειράζει τῶν ὄντων, ὅχι ὁμοίως περὶ ἀμφοτέρων δόξῶν, ἀλλὰ κατ' ἀλήθειαν μὲν ἐν τῇ πᾶν καὶ ἀγέννητον καὶ σφαιροειδὲς ὑπολαμβάνων, κατ' ὁδὸν δὲ τῶν πολλῶν εἰς τὴν γένεσιν ἀποδοῦναι τῶν φαινομένων δύο ποιοῦν τὰς 15 ἀρχάς, πῦρ καὶ γῆν, τὴν μὲν ὡς ὕλην τὴν δὲ ὡς αἴτιον καὶ ποιεῖν." διὰ τῆτος εἶπε τὴν "πλὴν εἰ ἄρα Παρμενίδης," καὶ τῆτος δὲ καθόσον δύο αἰτίας ἔθετο, ἀλλ' ἢ καθὼς ἐν εἶναι τὴν ὄν ἔλεγε. id.

984b (*) "τῶν — φασκόντων." Ξενοφάνη λέγει καὶ Παρμενίδου 1 καὶ Μελισσον. ἐν λεγόντων εἶναι τὴν πᾶν καὶ ἀκίνητον ὁδὸν τῶν 20 συνέβη, φησὶν, τὴν ποιητικὴν ἰδεῖν αἰτίαν, εἰ μὴ μόνῳ τῷ Παρμενίδῃ, ἀλλὰ καὶ τῇτος ἢ καθ' ὅσον ἐν ἔλεγεν εἶναι τὴν ὄν, ὅταν πρὸς ἀληθείᾳ ἔβλεπεν· εἰ ᾧ ὡς ἐν αὐτῇ ἐσκόπει, πῶς ποιητικὸν αὐτῇ εἰρήκει; ἢ καθὼς ἐν τῇ ὄν ἐν ἔλεγε, τὴν ποιητικὴν θεώρει αἰτίαν· ἀλλὰ καθ' ὅσον ἐν τοῖς πρὸς δόξαν, δυσωπόμενος ὑπὸ τῶν αἰδιῶν 25 τῶν, λέγει ἀρχὰς τὴν πῦρ καὶ τὴν γῆν, ἥτοι τὴν θερμὸν καὶ ψυχρὸν, τὴν μὲν γῆν ὡς ὕλην, τὴν δὲ πῦρ ὡς ποιητικὸν αἴτιον· ὁ δὲ καὶ ὄν πάλιν ἐκάλει, μὴ ὄν δὲ τὴν γῆν· καθόλου ᾧ τὴν χεῖρον τῶν ἐναντίων μὴ ὄν ἐκάλει. ἔλεγεν ἄρα καὶ Παρμενίδης ἐν τοῖς πρὸς δόξαν τὴν ὄν καὶ τὴν μὴ ὄν ἀρχὰς εἶναι τῶν ὄντων, ὥσπερ καὶ Δημόκριτος ὁ Λευ- 30 κίππυς ὁμιλητὴς ὄν μὲν τὰς ἀτόμους, μὴ ὄν δὲ τὸ κενόν. ἀρχὰς δὲ καὶ ἔτοι δὴλον ὡς τὰ ἐναντία ἐτίθεν· ἀντίκειναι ᾧ τῷ τε θερμῷ τὴν ψυχρὸν καὶ τὸ κενόν τῷ πλήρει ἥτοι ταῖς ἀτόμοις, αἷς καὶ σώματα Δημόκριτος ἐκάλει, κενόν δὲ τὴν χώραν ἐν ᾗ ταῦτ' ἔκειτο τὰ ἀτομα, κινέμενα δι' αἰῶνος. cod. Laur.

984b (') ὁδὸν συνέβη συνιδεῖν τὴν τοιαύτην αἰτίαν πλὴν τῷ 2 Παρμενίδῃ· δύο ᾧ ὑπετίθετο αἰτία, πῦρ καὶ γῆν· καὶ διὰ μὲν τῇ πυρὸς λέγει τὴν ποιητικὸν αἴτιον, διὰ δὲ τῆς γῆς τὴν ὕλην. εἰδέναι μέντοι γε χρὴ ὅτι διὰ τῇ ἑνός, φησὶν, αἰτίαν τὴν τῶν πάντων μίαν ἀρχὴν ἔλεγε, διὸ καὶ ἀκίνητον αὐτὴν ὑπετίθετο· φυσιολογῶν 40 δὲ ἔλεγε τὴν πῦρ, καὶ διὰ τῇ πυρὸς ἐὼς ἔλκεν τὴν ἀέρα συγγενῆ ὄντα, διὰ δὲ τῆς γῆς τὴν ὕδωρ. Asclep.

984b "τοῖς — λέγειν" δηλονότι ὡς καὶ ποιητικὴν αἰτίαν πρὸς τῇ 5 ὕλην. λέγοι δ' ἂν ἢ περὶ τῶν ἀντικρυς καὶ ποιητικὸν αἴτιον ὑποθεμένων (Ἀναξαγόρας) δὲ ἐστὶ καὶ Ἑμπεδοκλῆς, ἀλλὰ περὶ τῶν 45

πλείω τὰ αἰτία λεγόντων. ἐνδέχεται ᾧ τῆτος ποιεῖν τῶν ὑποκειμένων τῶν τῇ μὲν ποιητικὸν τὴν δὲ παθητικόν, ὡς εἶπε καὶ περὶ Παρμενίδου. ὁ ᾧ λέγων τὰς ἀρχὰς θερμὸν καὶ ψυχρὸν, ἡ πῦρ καὶ γῆν, ὡς Παρμενίδης, τὴν θερμὸν καὶ τὴν πῦρ ὡς ποιητικὸν λέγει. ὑπολαμβάνουσι ᾧ τὴν μὲν πῦρ κινητικὴν ἔχειν φύσιν, τὴν δὲ ὕδωρ καὶ τὴν γῆν καὶ τὰ τοιαῦτα (λέγοι δ' ἂν περὶ τῇ ἀέρος ἢ περὶ τῶν ἐξ ἐκείνων μεμιγμένων, ὕδατος τε καὶ γῆς) παθητικὴν. Alex. Aphrod.

"τῆτος" τῆς πάντων παλαιῆς, "τὰς δὲ τοιαύτας ἀρχὰς" 984b τὰς ὕλικας. λέγοι δ' ἂν καὶ μὲν τῆς ἐν ταῖς ὕλικαῖς ἀρχαῖς καὶ 8 τὴν ποιητικὴν αἰτίαν θεμένους, ὡς ἢ ὅσων τῶν ἰκανῶν τῶν ἀρχῶν πρὸς τὴν τῶν ὄντων γενεῇ φύσιν· τὰ μὲν ᾧ τῇ τάξεως μετέχει καὶ κατὰ τινα ἀκολουθίαν ὁρᾷ γινόμενα, ἐκείνων δὲ ὁδὸν τοιαύτης τάξεως οἷον τε αἰτίαν παρέχειν (*). ἀλλ' ὁδὸν τὴν αὐτομάτην εὐλογον τῶν αἰτιασάσας· διὰ τῆτος ἐζήτησαν τὴν τῆς τοιαύτης γενέσεως αἰτίαν, ὥσπερ ὑπ' αὐτῶν τῶν πραγμάτων καὶ τῆς ἐν αὐτοῖς ἀληθείας ὁδηγηθέντες καὶ ἐπαχθέντες καὶ ἀναγκαζέντες. ἐχομένη δὲ ἀρχὴ γενέσεως μὲν τὴν ὕλην καὶ ποιητικὴν καὶ δὴ καὶ Ἀναξαγόρας νῦν εἰπὼν τὴν ἀρχὴν τῆς τῶν ὄντων γενέσεως ἑαυμάτῃ ὡς μόνος εἰπὼν καὶ λόγον, τῶν ἄλλων εἰκὴ εἰπόντων ἂν εἰπὼν διὰ τὴν χωρὶς τῆς τοιαύτης εἰπεῖν αἰτίας. id.

(*) ὅτε δὲ δίκαιον ἐστὶν αὐτομάτῃ καὶ τύχῃ τοσούτων ἐπιτρέψαι 984b πρᾶγμα, ἀλλὰ θεῷ μόνῳ τῷ διὰ τὴν αὐτῇ ἀγαθότητα πάντα 14 παραγαγόντι. Asclep.

τὴν δὲ "καθάπερ ἐν τοῖς ζώοις" προσέθηκε· καὶ ᾧ ἐν τοῖς ζώοις 984b τοῖς ἔχουσι νῦν ἔτος ἀρχὴ καὶ αἰτία τῶν γινόμενων καλῶς ὑπ' 15 αὐτῶν (*). δοκεῖ μὲν ἔν, φησὶ, φανερώς πρώτος ἐπὶ τὴν τοιαύτην αἰτίαν ἐλθεῖν Ἀναξαγόρας, ἢ μὴν ἀλλὰ πρὸ αὐτῇ Ἑρμότιμος ὁ πολίτης αὐτῇ δόξαι ἂν τῆς τοιαύτης αἰτίας μνημονεύσαι (*). ἔτοι μὲν ἔν ἅμα τῇ ποιητικῇ αἰτίᾳ τὴν τε τῇ καλῶς καὶ τεταγμένως γίνεσθαι τὰ γινόμενα ἀρχὴν καὶ αἰτίαν τῶν ὄντων ἔθεντο (τοῦτος ᾧ ὁ νῦν), καὶ τὴν τοιαύτην κίνησιν τὴν ἐπὶ τῇ εὐ ἔχουσαν, ἐκ τῆς αἰτίας δηλονότι τῆς ποιητικῆς (*). τὴν ᾧ τῇ καλῶς κινεῖσθαι καὶ γίνεσθαι, ἢ τὴν τῇ μόνον γίνεσθαι καὶ κινεῖσθαι αἰτίαν ἀρχὴν ἔθεντο· 35 τοῦτος ᾧ ὁ νῦν. Alex. Aphrod.

(*) ὅτι Ἑρμότιμος ὁ πολίτης Ἀναξαγόρας (Κλαζομενίῳ ᾧ 984b ἄμφω ἦσαν) αἰτίας γέγονε καὶ τῇ Ἀναξαγόραν εἰπεῖν νῦν εἶναι τῇ 19 παντὲς αἰτίαν τῇ τε καλῶς καὶ γίνεσθαι καὶ κινεῖσθαι, πρώτος τῆτος εἰπὼν. cod. Laur.

(*) δοκεῖ ἔν καὶ Ἑρμότιμος ὁ πολίτης αὐτῇ τῆς τοιαύτης αἰτίας μνημονεύσαι. Asclep.

(*) φησὶν ὅτι οἱ λέγοντες καὶ καλῶς τετάχθαι τὴν πᾶν καὶ 984b πρόσθεν· εἶναι ἐν τοῖς ἔτοι καὶ τελικόν τι ὑποτίθεναι καὶ ποιητικόν, 20 ὥσπερ καὶ Ἀριστοτέλης. καὶ τελικὸν ᾧ αἴτιον ὑποτίθει εἶναι τὴν αὐτῇ ποιητικόν, ὡς φησι καὶ Ἀλέξανδρος. τελικὸν μὲν ἔν αἴτιον ὑπο-

2. ὅμως M, om Sepulv. || 6. τις M. || 18. ἀλλὰ καὶ καθὼς A.

3. καὶ — καὶ ἡ M. || 7. παθητικὰ A. || 17. τῆτος M. || 21. ἂν μὲν A. || 29. ποιητὴς A. || 34. μόνος M.

τίθεν) οἱ λέγοντες εὖ τετάχθαι τὸ ἄν· ἕκαστον γὰρ τῶν ὄντων τῷ οἰκεῖν ἀγαθῷ ἐφίεμενον καὶ τῷ οἰκεῖν τέλος σπεύδει ἐξομοιωθῆναι ὡς δυνατὸν τῷ παραγαγόντι· (καὶ διὰ τούτου φασὶ τὸ πᾶν καλῶς τετάχθαι· διό· φησι "τάγαθόν· ὅ· πάντα ἐφίε.")· πάλιν δὲ οἱ ὑποτιθέμενοι εἶναι πρόδον ἐν τοῖς ὅσι λέγουσιν εἶναι ποιητικὸν αἴτιον· ἢ γὰρ τάξις τῆς προόδου ἔκ ἀπὸ ταυτομάτου, ὡς προῖον ἔρεῖ. id.

984b 23. ἢ μὴν ἀλλ' ὑποπεύσαι ἄν τις, φησί, καὶ Ἡσίοδον πρὸ τούτων ὅπως κινήθηναι, καὶ εἰ τις ἄλλος ἔρωτα ἢ ἐπιθυμίαν ἐν ταῖς ἀρχαῖς ἔθετο, ὡς δοκεῖ καὶ ὁ Παρμενίδης λέγειν ('). καὶ παρέθετο τὰ ἔπη αὐτῶν δι' ὧν λέγουσι ταῦτα· ὁ γὰρ ἔρωσ καὶ ἡ ἔφεσις τῷ καλῷ καὶ τῷ κακῷ ὅπως ἔρωσ ἀρχὴ κινήσεως ἄν εἴη ('). ὅτοι μὲν ἐν τῇ τῶν ἀγαθῶν αἰτίᾳ ἐν ταῖς ἀρχαῖς ἔθεντο· ἀλλ' Ἀναξαγόρας μὲν ὡς ποιητικὸν τὸ ἀγαθόν, οἱ δὲ ἔρωτα καὶ ἐπιθυμίαν αἰτιώμενοι ἴσως· τὸ ὡς τελικὸν ἀγαθὸν λέγουσιν ἄν· τοῦτον γὰρ τὸ ὁρεκτόν. ἢ τὸ μὲν ὁρεκτὸν τοῦτον, ὁ δὲ ἔρωσ ποιητικόν, εἰ τῇ ὁρέξει ἐπόμενος ἔπειτα ἂν ἐποίει. Alex.

984b 25. (') καὶ Παρμενίδης γὰρ φησι τὸν ἔρωτα τὸν θεῖον δημιουργῆσαι τὸ πᾶν. cod. Reg.

984b 29. (') ὁ γὰρ ἔρωσ τῷ καλῷ ἔχει ἔφεσιν, διὸ καὶ ἔρωσ λέγει, παρά τὸ ἔραν τῷ καλῷ καὶ τῷ ἀγαθῷ. ὅθεν καὶ ἡμεῖς λεγόμεθα ἔραν τῶν ὑπερτέρων καὶ τὰ ὑπέρτερα ἡμῶν, ὡς προνούμενα ἡμῶν· ἡμεῖς δὲ λεγόμεθα ἔραν τῶν ὑπερτέρων ὡς θαυμάζοντες αὐτά. Asclep.

"ὡς δὲ ἐν τοῖς ὅσι." λέγει περὶ τῶν περὶ ἔρωτος ὡς ἀρχῆς εἰρηκότων, ἢ διανοίᾳ ἐχρήσαντο· ἔθεντο γὰρ τὸν ἔρωτα ἀρχήν, ὡς δὲ ἐν τοῖς ὅσι ὑπάρχειν τινὰ αἰτίαν κινητικὴν τε καὶ ποιητικὴν. τίς δὲ πρότερος τῆς τοιαύτης αἰτίας ἤρξατο, πρότερον Ἀναξαγόρας, ὡς δοκεῖ, ἢ Ἐρμότιμος πρὸ αὐτοῦ, καὶ πρὸ τούτου οἱ περὶ Ἡσίοδου, ὕστερον, φησὶν, ἔξεσι ζητεῖν. Alex.

984b 32. "ἐπεὶ — ἀγαθοῖς." εἰπὼν περὶ τῶν ἐν ταῖς ἀρχαῖς τὴν τῷ 30. εὖ τε καὶ τῷ καλῷ ποιητικὴν ἀρχὴν θεμένων (ὁ γὰρ νῦν τοῦτον· καὶ γὰρ ἐν τοῖς νῦν ἔχουσι τῶν ζώων ταύτην ἔχει τὴν τάξιν), λέγει πάλιν πόθεν κινήθεις Ἐμπεδοκλῆς ἐν ταῖς ποιητικαῖς ἀρχαῖς καὶ τὴν τῶν κακῶν ποιητικὴν ἀρχὴν ἔθετο. ἐπειδὴ γὰρ ἐν τοῖς ὅσι ἔστι καὶ τὰ κακά, Ἐμπεδοκλῆς ἐν τοῖς αἰτίοις ἔθετο ὃ τῇ τῶν ἀγαθῶν ἀρχὴν μόνον, ἥτις ἐστὶ φιλία, ἀλλὰ καὶ τὴν τῶν κακῶν, ἢ ἐστὶ τὸ νεῖκος. εἰ γὰρ τις ἐξ ὧν λέγει τὴν διάνοιαν ἐκλαμβάνει καὶ μὴ ἀπλῶς ἐπακολουθεῖ τοῖς ἔπεσι, τούτων ἂν χάριν εὐροι αὐτῷ τὴν φιλίαν καὶ τὸ νεῖκος ἀρχαῖς κειμένας, ὡς τὴν μὲν τῶν ἀγαθῶν τὴν δὲ τῶν κακῶν ποιητικὴν. id.

"ψελλίζεας" δὲ εἶπε τὸ μὴ σαφῶς λέγειν· ὅτω γὰρ οἱ ψελ-985a λίζόμενοι λαλῶσιν. εἰ δὲ τῶν ἀγαθῶν αἴτιον ἀγαθὸν καὶ τῶν κακῶν κακόν, ἀρχαῖς ἂν εἴη Ἐμπεδοκλῆς τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακὸν τιθέμενος, ἀγαθὸν μὲν τὴν φιλίαν, τὸ νεῖκος δὲ κακόν. εἰπὼν δὲ ὅπως περὶ τῷ ἀγαθῷ, περὶ τῷ κακῷ ἡμῶν προδεῖναι κατέλιπε. τούτου μὲν ἐν φησὶν, Ἐμπεδοκλέα τε καὶ Ἀναξαγόραν, ἔτι δὲ Ἐρμότιμον καὶ τῶν ποιητῶν Ἡσίοδον τε καὶ Παρμενίδην, πρὸς τῇ ὕλικῃ αἰτία ποιητικῆς μνημονεύσαι αἰτίας· ἃ ἐν τοῖς ὕφ' ἡμῶν, φησὶν, εἰρημένους, ἐν τοῖς περὶ φύσεως, καὶ αὐτὰ ἐξ καὶ ἐξω ἐκείνων πίπτει, ἔκ ἐναργῶς μέντοι, ἀλλ' ἀμυδρῶς καὶ ἐπ' ὀλίγον χρήσατο τῷ ποιητικῷ αἰτίῳ. καὶ ὅτι ὅπως ἐποίησεν, παρέθετό τε καὶ ἔδειξεν εἰπὼν. id.

"ἡδὸν — μικρόν." μαρτυρεῖ δὲ Ἐμπεδοκλεῖ ὡς πρώτῳ 985a τε διελόντι ποιητικὸν αἴτιον καὶ ταῖς ὕλικαῖς ἀρχαῖς καὶ σφαιραῖς τοῖς τέτταρσι σώμασι κεχρημένῳ· ἢ μὴν ἰσοτιμίαις αὐτοῖς διδόναι φησὶν αὐτόν, ἀλλὰ τῷ πυρὶ τὰ ἄλλα ἀντιτιθέναι ὡς μίαν τινὰ φύσιν ὄντα τὰ τρία, ὡς εἶναι φησι δῆλον ἐκ τῶν ἐπῶν αὐτῶν. ὅτι δὲ μὴ χρῶν) τῷ ποιητικῷ αἰτίῳ Ἀναξαγόρας τε καὶ Ἐμπεδοκλῆς ὑπέμνησεν ἡμᾶς, ἐνδεικνύμενος ὅτι καλῶς εἰρή) πρὸ ὀλίγου (p. 984 a 16) τὸ "ἐκ μὲν τούτων μόνην τις αἰτίαν νομίσειε τὴν ἐν ὕλῃ εἶδει λεγόμενῃ" ('). μηχανῇ δὲ τῷ νῦν Ἀναξαγόραν εἶπε χρῶν) ὡς ἐν ταῖς τραγωδίαις οἱ θεοὶ παράγον) ἀπὸ μηχανῆς ἐν τοῖς ἀπύροις· ὁ καὶ αὐτὸς ἐξηγήσατο ('). λέγει δὲ τὰ αὐτὰ περὶ Ἀναξαγόρα καὶ Πλάτων ἐν Φαίδωνι (p. 98). id.

(') εἶπε δὲ μηχανῇ χρῶν) ὡς ἐν ταῖς τραγωδίαις ἐποίησεν οἱ 985a ἐν τῇ σκηνῇ τὰς θεὰς παράγοντες ἐν ταῖς ἀπύροις πρὸς ἀντίληψιν τῶν ἀπορρομένων, οἷον ἐν τῷ Ἰπολύτῳ ἐφάνη ἡ Ἀρτεμις ἀπορρῶντι τῷ Θησεῖ· ὅπως ἔν καὶ ὁ Ἀναξαγόρας. . . ἐν τοῖς καὶ μέρος πάντα μᾶλλον αἰτιά) ἢ περὶ τὸν νῦν. cod. Laur.

(') ἐρχόμενος δὲ εἰς τὰ καὶ μέρος, ὡς φησι καὶ Πλάτων ἐν Φαίδωνι, αὐτοῖς ὕλικα αἰτία ἀπεδίδου. Asclep.

"καὶ — χρῶν)." χρήσατο μὲν Ἐμπεδοκλέα ἐπὶ πλέον φησὶν 985a Ἀναξαγόρα τοῖς ποιητικοῖς αἰτίαις, ἢ μὴ ὅδε αὐτὸν ἰκανῶς, ἀλλ' ὅδε συνέχεν τὸ ὁμολογούμενον. ἔδει μὲν γὰρ τὴν φιλίαν ἐν πᾶσι συγκρίσεως αὐτῷ αἰτίαν εἶναι, τὸ δὲ νεῖκος διακρίσεως ("). ἢ μὴν τούτου ποιῇ, ἀλλὰ πολλαχῶς αὐτῷ ἢ μὲν φιλία διακρίνει, συγκρίνει δὲ τὸ νεῖκος. καὶ λέγει ἐν τίσιν ('). ὅταν μὲν γὰρ ὑπὸ τῷ νεῖκος ἐκ τῷ ἐνὸς εἰς τὰ σφαιραῖα διίχη) καὶ διαιρή) καὶ χωρή) τότε τὰ πᾶσι τῶν σφαιρῶν μέρη ἀνακεκραμένα ἀλλήλοις (ὅπως γὰρ ἦν ἐν 40 τὰ πάντα) συγκρίν) καὶ συνάγ) εἰς ταῦτον τὰ ὅμοια τὰ τῷ πυ-

10 — 16. apud Asclep. || 10. γὰρ) ἐν Asclep. || 12. τῷ ἀγαθῷ L. || ἀλλ' ὁ μὲν Ἀν. L. μὲν om A. || 13. τὸ om Asclep. || οἱ) ὅτοι L. || αἰ δὲ τὸν ἔρωτα καὶ τὴν ἐπιθυμίαν ἴσως ὡς L. || 14. ἴσως et ὡς om Asclep. || 16. ἃ ποιεῖ Asclep., ἄπει ἐποίει. λέγει δὲ τὴν διάνοιαν ἐχρήσαντο ὅτοι οἱ περὶ τὸν Παρμενίδην καὶ Ἡσίοδον τὸν ἔρωτα ἢ τὴν ἐπιθυμίαν ἀρχὴν τιθέντες, ὡς δὲ ἐν καὶ πρὸς ἐν τοῖς ὅσι ὑπάρχειν τινὰ αἰτίαν κινητικὴν τε καὶ ποιητικὴν. L. || 24. λεγόντων περὶ ἔρωτος A. || 25. ἢ διανοίας A. || 27 — 29. apud Asclep. || 27. ἡψατο Asclep. || Ἐρμότιμος ἢ Ἡσίοδος ἢ Παρμενίδης ἢ οἱ πρὸ τούτων, ἔξεσιν ὕστερον ζητεῖν Asclep. || 33 — 38. apud Asclep. || 33. κινήθεις ὁ Ἐμπ. Asclep. || 34. ἐπεὶ ἔν ἐν Asclep. || 35. ἢ μόνον τὴν τῶν ἀγαθῶν ἀρχὴν Asclep. || 36. ἢ) ὁ Asclep. || 37. φησὶ τὴν διάνοιαν αὐτῷ ἐκλαμβάνει Asclep.

1. σαφῶς) καλῶς L. || 33. ταῖς ποιητικαῖς αἰτίαις A. || 34. συνέχεν] neque constantem sententiam continuisse Sepulv. || 34 — p. 538 a 4. apud Asclep. || 36. διακρίνει τὸ δὲ νεῖκος συγκρίνει Asclep. || 38. τότε τὰ τε ὡς A. || 39. τοῖς σφαιραῖς A.M. || 40. τὰ τῷ) τὰ μέρη τὰ τῷ Asclep.

φῆσιν ἄν πρὸς αὐτὸν ὅτι ἐπειδὴ πάντα τ' ἐν ὑπερβέβηκεν, εἰπέ μοι ποῖόν ἐστι τ' ἀπλῶς αἰτίων τούτων. Asclep.

(^γ) οἱ περὶ Δευκίππῳ καὶ Δημοκρίτῳ στοιχεῖα τῶν ὄντων τ' κενὸν καὶ τ' πλήρες τιθέμενοι, καὶ πλήρῃ μὲν λέγοντες τὰς ἀτόμους τὰς διαφερούσας ἀλλήλων τῷ σχήματι, ἃς δὲ καὶ ἀτόμους ὡς ναυὰς καὶ 5 ἀδιαιρέτους ὠνόμαζον, κενὸν δὲ τὸ ἐν τῷ παντὶ ἀέρα· ἐν ᾧ αὖτις, ὡς ἐκείνοι ἐδόξαζον, φέροντι. cod. Reg.

985 b (^δ) ὡς Θαλῆς τ' ὕδωρ, καὶ Ἡράκλειτος τ' πῦρ, καὶ Ἀναξί-
10. μένης καὶ Ἀναξίμανδρος τ' μεταξὺ. id.

985 b (^ε) περὶ — ἀφείσαν." λέγει μὲν περὶ Δευκίππῳ τε καὶ Δημο-
19. κρίτῃ· ἔτοι καὶ λέγουσιν ἀλληλοτυπύσας καὶ κρομένας πρὸς ἀλλή-
λας κινεῖσθαι τὰς ἀτόμους, πόθεν μέντοι ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως τοῖς
καὶ φύσιν, καὶ λέγουσιν· ἡ καὶ κατὰ τὴν ἀλληλοτυπίαν βίαιός ἐστι κί-
νησις καὶ καὶ φύσιν, ὑτέρα δὲ ἡ βίαιος τῆς καὶ φύσιν. ὁ δὲ καὶ τ' ἐ-
πόθεν ἡ βαρύτης ἐν ταῖς ἀτόμοις λέγουσι· τὰ καὶ ἀμερῇ τὰ ἐπι-
νούμενα ταῖς ἀτόμοις καὶ μέρη ὄντα αὐτῶν ἀβαρὴ φασιν· εἶναι·
ἐκ δὲ ἀβαρῶν συγκειμένων πῶς ἂν βάρος γένῃ; εἰρήκε δὲ περὶ
τούτων ἐπὶ πλέον ἐν τῷ τρίτῳ περὶ Οὐρανῷ (c. 4). "παραπλησίως
δὲ τοῖς ἄλλοις" εἶπεν, ὅτι μὴ ἑκείνων τις τὴν τῆς κινήσεως αἰτίαν
τὴν ἐν τοῖς φυσικοῖς σώμασιν ἀποδεδώκεν; εἰδὲς γὰρ ὁ δὲ τῶν
ἄλλων φυσικῶν περὶ κινήσεως τι εἶπεν, ὡς καὶ ἐν τοῖς Φυσικοῖς
εἶπεν (8 1), ὅτε περὶ κινήσεως ἔλεγε· περὶ μὲν ἔν τῶν τῶν δύο
αἰτίων τῆς τε ὑλικῆς λέγει καὶ τῆς ποιητικῆς. Alex.

985 b (^ς) "ἐν — τούτων" ἔως "ἐπεὶ δὲ τούτων οἱ ἀριθμοὶ φύσει πρῶ-
23. τοι." λέγει περὶ τῶν Πυθαγορείων, ὅτι οἱ μὲν πρὸ Δημοκρίτου τε
καὶ Δευκίππου γεγόνασιν, οἱ δὲ τῶν ἡσίων καὶ κατὰ τῆς τῆς. ἡ δὲ "ἐν δὲ
τούτοις καὶ πρὸ τούτων" καὶ περὶ Δημοκρίτου τε καὶ Δευκίππου μόνον
λέγει, ἀλλὰ περὶ πάντων τῶν φυσικῶν τῶν προειρημένων (^α).
τῶν μὲν καὶ ἡσίων πρὸς βύτεροι, τοῖς δὲ συνήκμασαν (^β). ἡ μάλ-
λον ὅτι αὐτὸς μὲν Πυθαγόρας πρὸ Δημοκρίτου τε καὶ Δευκίππου ὀλί-
γον ἐγένετο, πολλοὶ δὲ τῶν Πυθαγορείων ἀκυσάντων συνήκμασαν
τούτοις (*). τῶν δὲ φῆσιν ἐντραφέοντας τοῖς μαθημάσι τὰς τῶν

(*) p. 985 b 23. "Πυθαγόρειοι." ὁμοίως τούτοις καὶ Πλάτων, περὶ
τ' ἔλεγον τινες ὡς κατεμαθηματικεύσατο τὴν φύσιν ὁ Πλάτων. ἐπεὶ δὲ πρῶ-
τον φύσει τῶν μαθημάτων οἱ ἀριθμοί, ἐν δὲ τούτοις ἐδύνατο θεωρεῖν πολλὰ τοῖς
ἔστι καὶ γνωμένους ὁμοιώματα μᾶλλον ἢ ἐν πυρὶ καὶ ὕδατι (τί γὰρ ὁμοίωμα
ἐν πυρὶ τῆς δικαιοσύνης, ὡς ἐν τῷ ἀρτιάκις τυχεὶν ἀρτίῳ ἢ ἐν τῷ τελείῳ ἢ
τῷ ἐμμέσῳ; τί δὲ ὁμοίωμα ἐν ὕδατι ψυχῆς τε καὶ νῦ, ὡς ἐν τῷ πρῶτῳ, τῷ
μονάδι; πρέπει γὰρ ἀπρόσιτος, καὶ ᾧ τῷ ἀριθμῷ συμπλακεῖ, πάλιν ὁ αὐτὸς
μένει ὡς περὶ ὁ νῦς. ἡ ὡς ἐν τῷ κύκλῳ τῷ ἀριθμῷ τῷ κέ τῷ λς· ἐν αὐτῷ
γὰρ καὶ προῖον μένει. τί δὲ ὁμοίωμα καὶ ἐν γῇ, ὡς ἐν τῷ ἐπτά; ἐπειδὴ
τὴν ἐπτάδα καιρὸν ἐκάλεον, οἱ Πυθαγόρειοι διὰ τὸ ἐπανακυκλεῖν τὸν χρόνον

μαθημάτων ἀρχὰς τῶν ὄντων ἀρχὰς θέσθαι. ἀρχαὶ δὲ τῶν μαθη-
μάτων οἱ ἀριθμοί, καὶ τῇ φύσει πρῶτα κατ' αὐτὸς, ὅτι ἐκ προ-
θέσεως, τὰ ἄλλα· θέσιν καὶ προσεῖληφε τὰ μεγέθη, ὡς φθάσας
ἐμνημόνευσεν ἡδὴ. id.

(^α) λέγει δὲ "ἐν τούτοις καὶ πρὸ τούτων οἱ καλούμενοι Πυθα-
γόρειοι," ὅτι οἱ μὲν πρὸ Δημοκρίτου τε καὶ Δευκίππου γεγόνασιν
(αὐτὸς δηλαδὴ ὁ Πυθαγόρας· μικρῷ καὶ ἀρχαιότερος αὐτῶν γέ-
γονε), πολλοὶ δὲ τῶν Πυθαγορείων ἀκυσάντων συνήκμασαν τού-
τοις... λέγει δὲ καὶ τὰ αἰτία, πόθεν ὁρμηθέντες τὰς ἀρχὰς τῶν
ὄντων τὰς τῶν μαθημάτων ἀρχὰς εἰρήκασιν· ἐπεὶ καὶ τῶν ὄντων οἱ
ἀριθμοὶ φύσει πρῶτοι· ἐξ ἀφαιρέσεως καὶ ἔστι, τὰ δὲ ἄλλα ἐκ
προθέσεως, ὡς εἴρηκεν. . . τῆς μὲν καὶ δικαιοσύνης ἴδιον ὑπολαμβάνου-
ντες τ' ἀντιπεπονηθὸς τε καὶ ἴσον ἐν τοῖς ἀριθμοῖς τῶτα εὕρισκον
ὄν· διὰ τῶτα ἐν ἰσότητι ἴσον ἀριθμὸν ἤγαν ἐν πρῶτον τετραγώνον
(πρῶτος δὲ ἐν τετραγώνῳ· ὁ τέσσαρα) δικαιοσύνην ἔλεγον εἶναι,
ἄλλοι δὲ ἐν ἐννέα ὡς πρῶτον τετραγώνον ἀπὸ περιττῶ πρῶτα τῷ
τρία· καιρὸν δὲ πάλιν ἔλεγον ἐν ἐπτά· δοκεῖ καὶ τὰ φυσικὰ τῆς
τελείας καιρὸς ἔχειν καὶ γενέσεως καὶ τελευτήσεως καὶ ἐβδομάδα, ὡς
ἐπ' ἀνθρώπῳ τῶτο ὁρᾷ· καὶ καὶ τίντε ἐπτάμηνια, καὶ ὁδοντο-
φυεῖ τὰ παιδία ἐν τῷ ἐβδομῷ μηνί, καὶ ἡβάσκει περὶ τὴν δευτέ-
ραν ἐβδομάδα ἐν τῷ τέσσαρεσκαίδεκάτῳ ἐνιαυτῷ, καὶ γενεῖα περὶ
τὴν τρίτην, ἐν εἰκοσθὲν δηλαδὴ πρῶτον. ἀλλὰ καὶ τὸν ἥλιον δέ,
ἐπεὶ αὐτὸς αἰτίος ἐστὶ τῶν καρπῶν καὶ τῇ κινήσει τῶν ἐνιαυτὸς
μετρεῖται, τὴν ἐβδομάδα λαχεῖν τῶν περὶ τὸν ἑρᾶν φερομένων
σφαιραν, ἄνωθεν ἀπὸ τῆς ἀπλανὸς ἀρχομένην αὐτῶν ἀριθμεῖσθαι·
καὶ παρὰ τὰς τῶν μαθηματικῶν ὑπολήψεις ὑπελάμβανον τῶτο.
κινεῖσθαι καὶ μὲν τὴν τῶν ἀπλανῶν σφαῖραν καὶ τὰς πέντε τὰς τῶν
πλανήτων, μετ' ὧν ἐβδόμην τὴν τῷ ἥλιῳ καὶ ὀγδόην τὴν τῆς σε-
λήνης, καὶ τὴν τῆς γῆς ἐνάτην· κινεῖσθαι καὶ τὴν γῆν, κα-
θ' ἃπερ τὰς λοιπὰς σφαῖρας, περὶ τὸ μέσον καὶ τὴν ἐξίαν, ἣν ἐκάλεον
τ' πῦρ. ἐπεὶ δὲ ὁ ἐπτά ἔτε γενεῖα τῶν ἐν τῇ δεκάδι ἀριθμῶν
ἔτε γενεῖα ὑπὸ τινος αὐτῶν, διὰ τῶτο καὶ Ἀθηναῖον ἔλεγον αὐτόν.
ὁ μὲν καὶ δύο ἐν τέσσαρα καὶ ὁ τρία ἐν ἐννέα, ἀμφοτέροι δὲ τὰ ἔξ·
ὁ τέσσαρα καὶ τῷ δύο τὰ ὀκτώ, καὶ ὁ δύο καὶ τῷ πέντε τὰ δέκα
γενεῖα· γενεῶν δὲ ὁ τέσσαρα καὶ ἔξ καὶ ὀκτώ καὶ ἐννέα καὶ δέκα
γενεῶν, δὲ μόνον ὁ δύο καὶ ὁ τρία καὶ ὁ πέντε· γενεῶν δὲ μό-
νον ὁ ἔξ, ὁ ὀκτώ, ὁ ἐννέα καὶ ὁ δέκα· ὁ δὲ τέσσαρα καὶ γενεῖα καὶ
γενεῶν· ὁ ἐπτά δὲ ἔτε τινὰ γενεῖα ἔτ' ἐκ τινος γενεῶν. cod.
Laur.

ἐν ταύτῃ, ἡ διὰ τὴν σχηματισμὸς τῆς σελήνης) διὰ τῶτο τὰ στοιχεῖα τῶν
ἀριθμῶν τῶν ὄντων στοιχεῖα ὑπελάμβανον. Anon. Urbin.

14. ὑτέρα — φύσιν om A. || 19. μὴ δεικνύς τε τὴν A. || 27. μόνον M.

3: προσεῖληφε codd. || 17. καιρὸν ἐν ἔλεγον τὸν ἐπτά· πάλιν δοκεῖ Asclep. || 18. ἴσχειν καιρὸς Asclep. || 19. τῶτο ὁρᾶται om Asclep. || 21. τίς
κτονται Asclep. || 20. ὁδοντοφυεῖ τοσούτων μηνῶν, ἀλλὰ καὶ ἡβᾷ περὶ δευτέραν Asclep. || 21. ἐν — ἐνιαυτῷ et 22. τὸν — ἀλλὰ om Asclep. || 23.
αὐτὸς δοκεῖ τῶν καιρῶν αἰτίος εἶναι Asclep. || 31. ὁ ἐπτά post ἀριθμῶν Asclep. || 33. ἐννέα καὶ τὸν ἔξ Asclep. || 34. μετὰ τῷ δύο om Asclep. ||
τὰ] τὸν Asclep.

985 b 26. (*) δεικνυσί τὸτο ὁ Πυθαγόρικος Νικόμαχος εὐθὺς ἐν προομίοις τῆς ἀριθμητικῆς αὐτῆς εἰσαγωγῆς. cod. Reg.

“ἐπεὶ — πρῶτοι.” εἰπὼν ὅτι οἱ Πυθαγόρειοι διὰ τὸ τοῖς μαθήμασιν ἐντραφεῖναι τὰς τέτων ἀρχὰς τῶν ὄντων πάντων ἀρχὰς ὡς ἔβησαν εἶναι, λέγει ἐξῆς ὡς λόγῳ χρώμενοι ἐπὶ τῷτο ἡλθον. εἴη δ’ ἂν καταλληλότερον ἔχουσα ἢ λέξεις· εἰ ἀντὶ τῷ δὲ τὸ γὰρ εἴη· ἐπεὶ γὰρ τῶν ὄντων οἱ ἀριθμοὶ φύσει πρῶτοι (ἐξ ἀφαιρέσεως γὰρ ἔσται) καὶ ὅτι ἐδόκουν ἐν αὐτοῖς ὁμοιωμάτων πολλὰ πρὸς τὰ ὄντα ὄναι καὶ πρὸς τὰ γινόμενα, καὶ μᾶλλον ἐν τούτοις ἢ ἐν τοῖς ἀπλοῖς σώμασιν ὁρῶντες, ὁρῶντες δὲ καὶ τῶν ἀρμονικῶν τὴς λόγους καὶ τὰ πάθη ἐν ἀριθμοῖς ὄντα, ἐπεὶ τὰ μὴ ἄλλα πάντα ὁμοιότητα πρὸς τὴς ἀριθμὸς εἶχεν, οἱ δὲ ἀριθμοὶ πάσης τῆς φύσεως, τῷτεσι πάντων τῶν ὄντων τε καὶ καὶ φύσιν συνεζωτῶν πρῶτοι, τὰς τῶν ἀριθμῶν ἀρχὰς ἔθεντο. ὁμοιωματα δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ ὄντα καὶ γινόμενα ἡγνόντο ἐν τούτοις εἶναι, τῷτεσι τοῖς ἀριθμοῖς, ἢ ἐν τούτοις τοῖς σώμασιν ἁρμοίαι φαμεν, οἷον γῆς καὶ τῶν ἄλλων, ἐπήνεγκε, διὸ καὶ εἰς τούτους τὰ ὄντα ἀνήγαγον καὶ ταῦτα ζῆναι ἔλεγον αὐτῶν, ἀλλ’ ὅτι τὰ σώματα· τίνα δὲ τὰ ὁμοιωματα ἐν τοῖς ἀριθμοῖς ἔλεγον εἶναι πρὸς τὰ ὄντα τε καὶ γινόμενα, ἐδήλωσε (*) τῆς μὴ γὰρ δικαιοσύνης ἴδιον ὑπολαμβάνοντες εἶναι τὸ ἀντιπεπονηθὲς τε καὶ ἴσον, ἐν τοῖς ἀριθμοῖς τῷτο εὐρίσκοντες ὅν, διὰ τῷτο καὶ τὴν ἰσάκεις ἴσον ἀριθμὸν πρῶτον ἔλεγον εἶναι δικαιοσύνην· τὸ γὰρ πρῶτον ἐν ἐκάστῳ τῶν τὴν αὐτὴν λόγον ἔχοντων μάξιμα εἶναι τῷτο δ’ λέγει (*). τῷτον δὲ οἱ μὴ τὴν τέσσαρα ἔλεγον, ἐπεὶ πρῶτος ὢν τετράγωνος εἰς ἴσα διαιρεῖται καὶ ἔστι ἴσος, οἷον γὰρ δύο· οἱ δὲ τὴν ἑνέα, ὅς ἐστι πρῶτος ζερεὺς ἀπὸ περιττῶ τῶ τρία ἐφ’ αὐτὴν γενομένη (*). καιρὸν δὲ πάλιν ἔλεγον τὴν ἑπτά· δοκεῖ γὰρ τὰ φυσικὰ τῆς τελείας καιρὸς ἶσιν καὶ γενέσεως καὶ τελειώσεως καὶ ἐβδομάδας, ὡς ἐπ’ ἀνθρώπων. καὶ γὰρ τῷτεσι ἑπταμηνιαῖα, καὶ ὁδοντοφυεῖ τούτων

(*) p. 985 b 32. “ἐπειδὴ — ἄλλα.” οἱ τὰ πράγματα τῶν ἀριθμῶν εἶναι λέγοντες ταύτην τὴν τάξιν αὐτοῖς ἀπένειμαν ἐν τῷ ἑρῶν, ἢ ἔχον ὥστα καὶ τῶν ἀριθμῶν, οἷον ἔλεγον εἶναι ταῦτα· οἷον τὴν τῆς δυάδος τάξιν τῆς τῆς δόξης τάξιν ἐν τῷ κόσμῳ, ἐπειδὴ ἡ δυὰς δόξα παρ’ αὐτοῖς· ῥέπει γὰρ ἐν τῷ δόξῃ εἰς δύο ὁ δόξῃ. καὶ ἐπειδὴ τέλειον ἡ δεκάς, βλέποντες ἐν τῷ ἑρῶν ἑπτά μὲν κύκλος τῶν πλανήτων, καὶ τὴν ἀπλανῆ καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν ἀντίχθονα προσετίθεν εἰς τὸ τελειῶσαι τὴν δεκάδα. Anon. Urbin.

9. πρὸς om M. || 10. dele ὁρῶντες, omissum a Sepulv. || 14. lege ἀρχὰς πάντων τῶν ὄντων ἀρχὰς ἔθεντο. || 15. quoniam enim rebus numeri priores sunt (numeri enim ex abstractione sumuntur) et quoniam cernere videbantur multa in his similia rebus quae sunt vel fiunt, atque in his magis quam in corporibus simplicibus, quia item videbantur concentuum rationes affectiones esse in numeris, idcirco numeros principia rerum esse dicebant. nam cum cetera omnia similitudinem habeant cum numeris... numeros principia esse omnium rerum putabant. Sepulv. || 16. ut terrae et similibus. adiecit autem et ceterorum, quoniam Sepulv. || 25. εἰ δ’ A. || 26 — p. 541 b 99. ap. Asclep. || 28. ἐβδομάδα Asclep.

1. μνησὶν, ἄλλα καὶ ἡβᾷ περὶ Asclep. || 2. αὐτὸς δοκεῖ τῶν καιρῶν αἴτιος εἶναι Asclep. || 3. ἰδρῶσαι ἐν τῇ ἐβδόμῃ σφαῖρα, καὶ τέως καθ’ ὃ ὅ ἐπτά ἀριθμὸς Asclep. || 5. κείσθαι Asclep. || 6. ὃν δὲ δόξην Asclep. || 12. γενᾶται τῶν ὑπὸ τὴν δεκάδα· τοιαύτη Asclep. || 13. ἀμῆτωρ γὰρ, φασί· γάμος Asclep. || 15. εἴη Asclep. || ἀρτίον κατὰ σύνθεσιν δὲ καὶ συμπλόκῃν ἐξ ἀρτίου L. || 16. ἀρτίον πρῶτος τῷ δύο καὶ ἐκ πρῶτου περιττῷ τῷ τρία τῇ L. ἀρτίον πρῶτος δύο καὶ περιττῷ πρῶτον τῷ τρία τῇ Asclep. || 17. τὸ μὲν — 18. βῆλυ om L. || 18. τὸ γὰρ ψυχικὸν L. || 19. εἶπον Asclep. || διὰ τὸ ὅμοιον δὲ καὶ μόνιμον πᾶν καὶ ἀρχικὸν εἶναι τὸν τὴν Asclep. || 21. εἶναι, καὶ τὸ πόθει ποῖ ἔχειν, καὶ πρῶτην διάστασιν· ἔλεγον L. || 23. αὐτῶν καὶ ἀριθμὸς Asclep. || 24. ἐτίθεντο L. || 25. τὴν ἀρμονίαν L. || ἀριθμὸς τινος L, Asclep. || συγκειμένη L. || 26. ἔλεγον ἐπὶ πρόσθεν L, Asclep.

ἐτῶν, καὶ ἡβᾷ περὶ τὴν δευτέραν ἐβδομάδα, καὶ γενεᾷ περὶ τὴν τρίτην. καὶ τὴν ἡλίον δὲ, ἐπεὶ αὐτὸς αἴτιος εἶναι τῶν καρπῶν, φησί, δοκεῖ· ἐνταῦθα φασὶν ἰδρῶσαι καθ’ ὃ ὁ ἐβδόμος ἀριθμὸς ἐστίν, ὃν καιρὸν λέγουσιν· ἐβδόμην γὰρ αὐτὴν τάξιν ἔχειν τῶν περὶ τὸ μέσον καὶ τὴν ἐξίαν κινουμένων δέκα σωμάτων· κινεῖται γὰρ μὴ τῇ τῶν ἀπλανῶν σφαῖραν καὶ τὰς πέντε τὰς τῶν πλανήτων, μεθ’ ἣν δὲ δόξην τὴν σελήνην, καὶ τὴν γῆν ἐνάτην, μεθ’ ἣν τὴν ἀντίχθονα. ἐπεὶ δὲ ὅτε γενᾶ τινὰ τῶν ἐν τῇ δεκάδῃ ἀριθμῶν ὁ ἑπτά ὅτε γενᾶ ὑπὸ τινος αὐτῶν, διὰ τῷτο καὶ Ἀθηναῖον ἔλεγον αὐτόν. ὁ μὴ γὰρ δύο τὴν τέσσαρα καὶ ὁ τρία τὴν ἑνέα καὶ τὴν ἐξ καὶ ὁ τέσσαρα τὴν ὀκτώ καὶ ὁ πέντε τὴν δέκα γενᾶ, γενῶν δὲ ὁ τέσσαρα καὶ ὁ ἐξ καὶ ὁ ὀκτώ καὶ ὁ ἑνέα καὶ ὁ δέκα· ὁ δὲ ἑπτά ὅτε τινὰ γενᾶ ὅτε ἐκ τινος γενᾶ· τοιαύτη δὲ καὶ ἡ Ἀθηναῖα ἀμῆτωρ καὶ αἰεὶ παρθένος· γάμος δὲ ἔλεγον τὴν πέντε, ὅτι ὁ μὴ γάμος σύνοδος ἀρρένος ἐστὶ καὶ θήλεος, ἐστὶ δὲ κατ’ αὐτὸς ἀρρεν μὴ τὸ περιττὸν βῆλυ δὲ τὸ ἀρτίον, πρῶτος δὲ ὅτος ἐξ ἀρτίου τῷ δύο πρῶτος καὶ πρῶτος τῷ τρία περιττῷ τὴν γενέσιν ἔχει· τὸ μὴ γὰρ περιττὸν ἀρρεν αὐτοῖς ἐστίν, ὡς εἶπον, τὸ δὲ ἀρτίον βῆλυ. νῦν δὲ καὶ ὅστις ἔλεγον τὸ ἐν· τὴν γὰρ ψυχὴν ὡς τὴν νῦν εἶπε. διὰ τὸ μόνιμον δὲ καὶ τὸ ὅμοιον πᾶν καὶ ἀρχικὸν τὴν νῦν μονάδα τε καὶ ἐν ἔλεγον· ἀλλὰ καὶ ἐστίν, ὅτι πρῶτον ἡ ὅστις. ὁ δὲ ξαν δὲ τὰ δύο διὰ τὸ ἐπ’ ἀμφω μεταβλητὴν εἶναι· ἔλεγον δὲ καὶ κίνησιν αὐτὴν καὶ ἐπίθεσιν· τὰς δὲ τοιαύτας τῶν πραγμάτων πρὸς τῶν ἀριθμῶν ἐκλέγοντες ὁμοιότητας ἀρχὰς αὐτῶν τῶν ἀριθμῶν ὑπέθεντο, πάντα τὰ ὄντα ἐξ ἀριθμῶν συγκειμένους λέγοντες. ἀλλὰ καὶ τὰς ἀρμονίας κατ’ ἀριθμὸν τινὰ ὁρῶντες συγκειμένους καὶ τέτων ἀρχὰς ἔλεγον τῶν ἀριθμῶν· ἡ μὴ γὰρ διὰ πασῶν ἐν διπλασίῳ ἐστὶ λόγῳ, ἢ δὲ διὰ πέντε ἐν ἡμιολίῳ, ἢ δὲ διὰ τεσσάρων ἐν ἐπιτρίτῳ. Alex.

(*) λέγουμεν δὲ ἡμεῖς ὅτι οἱ Πυθαγόρειοι ἐκ ἐβδμήντο κα—985 b 29.

20 τὰ δὲ ἡλθον ποιῆσαι τὴν ἐαυτῶν σοφίαν καὶ σκυτεῦσι. τῷτε χάριν συμβολικῶς παρεδίδουσαν τὰ μαθήματα, ὡς περὶ οἱ ποιηταὶ περικεκαλυμμένους ἔλεγον, καὶ εἰ ἐμμενοῖς τις τῷ φανερῶν, λαβὴν γενᾶ τῇ ψυχῇ. καὶ ἐκέρχρητο τοῖς ἀριθμοῖς, ἐπειδὴ πασῶν τῶν ἐπιστημῶν πρωτίτη ἐστίν, ὡς μεμαθήκαμεν ἐν τῇ ἀποδεικτικῇ πραγματείᾳ καὶ ἐν τῇ ἀριθμητικῇ· κέρχη γὰρ ὁ γαυμέτρης ἀριθμοῖς, αὐτὴ δὲ μεγέθεσιν καὶ κέρχη. ἐπειδὴ τοίνυν οἱ ἀριθμοὶ

ορίζοι καὶ περαντικοὶ ὑπάρχουσι τῶν ὑπ' αὐτῶν ἀριθμημένων, τοιαῦτα δὲ ὑπάρχουσι καὶ τὰ εἰδη ὀριστικά καὶ συνεκτικά τῆς ὕλης, διὰ τῶν ἀριθμῶν τὰ εἰδη τὰ φυσικά ἐβάλλοντο δηλῶν. ὃ γὰρ δὴ καὶ τὴν ὕλην· πῶς γὰρ οἷόν τε ἐξ ἑνὸς ἀριθμῶν συγκατεῖναι τὰ φυσικά πράγματα; ἀμέλει τοῖς καὶ ἑνὶ πέντε ἀριθμῶν. ἔλεγον δικαιοσύνην, ἐπειδὴ μέσος ἐστὶ τῷ δέκα, ἥτις δεκάς δεκτική ἐστι πάντων τῶν ἀριθμῶν· ἐπεὶ ὅν τ' ἐ μέσον ἔχει τῷ παντὸς ὁ πέντε ἀριθμός, ἐκάλαν αὐτὸν δικαιοσύνην, οἷον δόχην τινα ὄσαν. καὶ δικαστὴς ἐντεῦθεν λέγει ὁ διχαζὼν καὶ ὀρίζων τὰ κατ' ἀξίαν ἐκάστω. πάλιν δὲ ἐκάλαν τὸν ἐπτά ἀριθμὸν καιρὸν; ἐπεὶ ἡ σελήνη, ἡνίκα ἐστὶν ἐπτά ἡμερῶν, τετραγωνίζει τὴν ἥλιον· δύο ἡμισυ γὰρ ἡμέρας ποιεῖ ἐν ἐκάστω ζωῷ. διὸ καὶ κρίσιμός ἐστιν ἡ ἐβδομή ἡμέρα καὶ ἡ οὖς ἐβδομή. πάλιν δὲ καὶ τὰ ἐπταμηνιαία βρέφη ζωσι, καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς ἀποκυσσεως ἐστὶν ὁ ἐβδομος μῆν. πρὸς ἐπὶ τέτοις μέχρι τῶν ἐπτά ἐνιαυτῶν ῥίπτουσιν οἱ παῖδες τὰς δόοντας, εἴτα μέχρι τῶν δεκατεσσάρων ἄρχοντι μεираκία γίνεται, λοιπὸν ἡ τρίτη ἐβδομάς ποιεῖ αὐτὸς σπερμαίνειν. ἔλεγον ὅν τὴν μονάδα τὴν νῦν διὰ τ' ἀμερές καὶ τ' πρῶτον. τὴν δὲ δυάδα ἔλεγον εἶναι τὴν ψυχὴν, ἐπειδὴ ἔχει τ' πῶθεν ποῖ· ἀρχεῖ γὰρ ἀπὸ προτάσεων καὶ τελευτᾷ ἐπὶ συμπέρασμα. τὴν δὲ τρία ἀριθμὸν ἔλεγον τὴν δόξαν, ἐπεὶ ὅχι ὥρισαι, ἀλλὰ πρώτη ἐστὶν ἀδιόριστος, καὶ ὅχι ἔχει βεβαιώσις εἴτε ἀθάνατός ἐστιν ἡ ψυχὴ εἴτε θνητὴ, καὶ εἴτε αἰδιος ὁ κόσμος εἴτε φθαρτός, ὥσπερ ἐνταῦθα καὶ ἐστίν. τὴν δὲ τέσσαρα ἀριθμὸν ἔλεγον τ' σῶμα τ' ἀπλῶς, τὴν δὲ πέντε τ' φυσικὸν σῶμα, τὴν δὲ ἕξ τ' ἐμφυχον, ἐπειδὴ ὁ ἕξ πρῶτός ἐστιν ἀπὸ τριάδος καὶ δυάδος πολυπλασιαζόμενος, τετάρτης ἀπὸ περιττῆς καὶ ἀρτίης. ἔστι δὲ ἡ ψυχὴ πρὸς τῷ περιττῷ ὡς ἀδιαίρετος, τ' δὲ σῶμα πρὸς τῷ ἀρτίῳ ὡς διαιρετῷ. ἐπεὶ ὅν ἐστιν ἐν τοῖς ὅσι καὶ ἔνωσις καὶ ὁμοιότης καὶ εἰδοποιία καὶ ταυτότης, ἐστὶ δὲ καὶ ἐτερότης καὶ ἀνομοιότης καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα, τὴν μὲν μονάδα ἔλεγον ἀρχὴν εἶναι τῆς ἐνώσεως καὶ τῆς ὁμοιότητος καὶ τῆς εἰδοποιίας καὶ τῆς ταυτότητος καὶ πάσης συνεχείας καὶ ἀπλῶς, τὴν δὲ δυάδα ἔλεγον ἀρχὴν εἶναι τῆς ἐτερότητος καὶ διαιρέσεως καὶ ἀνομοιότητος· διὸ καὶ τὴν ὕλην δυάδα ἔλεγον, ἐπειδὴ αἰτία ἐστὶ τῆς διαιρέσεως. πάντων ὅν τ' ἀπλῶς αἴτιον, καὶ ἐνώσεως καὶ διαιρέσεως καὶ ὁμοιότητος καὶ ἀνομοιότητος καὶ εἰδοποιίας ἀρχὴν καὶ αἰτίαν ἔλεγον τὴν ἐνάδα, ἥτις ἐστὶ τ' πρῶτον αἴτιον· δεῖ γὰρ εἶναι πρῶτον αἴτιον ἐν τοῖς ὅσιν. εἰ γὰρ ὑποθῶμεθα εἶναι τι ἄλλο σὺν αὐτῷ, ἔξαι ὅτως ἔνωσις καὶ ὁμοιότης ἐν· ἀνάγκη δὲ πάντως ἐν εἶναι αἴτιον τ' παρακτικὸν κοινῶς πάντων καὶ ὁμοίων καὶ ἀνομοίων. εἰ γὰρ ἀριθμός ἐστι τ' ἐκ μονάδων συγκαίμενον πλῆθος, ἔστι δὲ δύο, ἀνάγκη εἶναι καὶ ἕν, ἥτις ἐστὶν ἡ ἐνάς, τ' πρῶτον αἴτιον τ' παρακτικὸν πάντων· ὥστε κρείττων ἐστὶν ἡ ἐνάς τῆς μονάδος· πολλὰ γὰρ πρῶτα εἶναι ὃ δύνανται. πάλιν τοῖνυν τὴν δεκά ἀριθμὸν ἐκάλαν τὴν κόσμον, ἐπεὶ ὥσπερ ὁ δεκά ἀριθμός δεκτικός ἐστι παντὸς ἀριθμοῦ, ὅτω καὶ ὁ κόσμος δεκτικός ἐστι πάντων τῶν εἰδῶν. τινες δὲ φασιν ὅτι οἱ Πυθαγόρειοι βυλάμενοι δαίξαι ὅτι δεκά σφαῖραι ὑπάρχουσι διὰ τ' ἀναγαγεῖν τὴν ὕλην εἰς τὴν δεκά ἀριθμὸν, ἔλεγον εἶναι τὴν ἀπλανὴ καὶ τὰς ἐπτά τῶν ἐπτά πλανήτων καὶ τὴν ὑπὸ σελήνην, τετάρτοις τὰ τέσσαρα ζευχέα, ἰὸς

ἐννέα, καὶ τὴν ἀντίχθονα· ὅτως γὰρ αὐτὴν ἐκάλαν, ὡς φησιν Ἀριστοτέλης. εἰδέναι μέντοι γε χρὴ ὅτι οἱ γνήσιοι Πυθαγόρειοι ἀντίχθονα ἐκάλαν τὴν σεληνιακὴν σφαῖραν, ἐπειδὴ ὥσπερ ἡ γῆ ἀντιφράττεται αἰτία γίνεται τῆς ἐκλείψεως τῆς σελήνης, ὅτω καὶ ἡ σελήνη ἀντιφράττεται τῷ ἡλίῳ ποιεῖ αὐτὴν ἐκλιμπάνειν. Asclep.

(*) δικαιοσύνην οἱ Πυθαγόρειοι τὴν ἐν τοῖς ἐνεργείαις τετραγώνοις πρῶτον, τὴν δ', ἔλεγον, ὅτι περὶ ἰσάκεις ἴσος ἐστίν· τὰς γὰρ ἐπιπεδικάς· πλευράς αὐτῆς πάντοθεν ἴσας ἔχει, ἀπὸ τῆς εἰς αὐτὴν τῆς β' πολλαπλασιαστικῆς γενόμενος. ὡς δ' ἐνοί φασιν, τὴν θ', ὅτι ὁ δ' ἀπὸ τῶν οὖς δύο ἐγένετο, ὁ δὲ β' ἄρτιος ὡν ὕλης καὶ ἀπειρίας λόγον παρ' ἐκείνοις ἐπέχει. καὶ ἄλλως δὲ ὁ δὲ ἀριθμός ὅλως παρὰ τέτοις ὁ β', ὅτι τὴν αὐτὴν ἀριθμὸν τὴν δ' καὶ πολλαπλασιαζόμενος ἀποτελεῖ καὶ διπλασιαζόμενος, ὅπερ ὅχι ἐπὶ τινος ἄλλης τῶν ἐμπροσθεν εὐρεθῆται. ὁ δὲ θ' αἶτε ἀπὸ τῶν γ' γ' ἀποτελεῖται καὶ ἰσάκεις ἴσος ὡν καὶ προτέτι τὴν αὐτῆς πλευρὰν τὴν γ' περιττὴν τε ἔχων καὶ εἶδος λόγον ἐπέχουσιν, ἕτερον τε καὶ ἕτερον ἀριθμὸν ἀποτελεῖσαν, ἀπὸ τε τῆς διπλασιαστικῆς αὐτῆς καὶ τῆς πολλαπλασιαστικῆς κυριωτέρως μᾶλλον δικαιοσύνην ἐλέγετο. κατ' ἄλλον δὲ πάλιν λόγον τὴν ε' δικαιοσύνην ἐκάλαν, ὅτι περιστατικὸς ἐστὶ τῶν πρὸ αὐτῆς καὶ μετ' αὐτὴν μέχρι δεκάδος ἀριθμῶν· καὶ γὰρ τὴν αὐτῆς ποσότητα τὰς ἐλλείψεις τε καὶ πλεονεξίας αὐτῶν ἀνταποσῶν, τῷ μὲν θ' φέρε τέτταρα ἀφαιρέμενος καὶ αὐτὰ ταῦτα τῷ ἐνὶ προσβεῖς, καὶ ἴσους αὐτοῖς ἀμφοτέρως ποιοῦν, τῷ δὲ γ' γ'· τέτοις γὰρ αὐτῶν τῷ ε' πλεονεξῶν καὶ ταῦτα πάλιν τὰ γ' τῷ ἐλαττωμένῳ τῷ β' προσβεῖς ἐνὶ ὄντι καὶ αὐτῷ ἐπίσης τῷ γ' τῶν ἐντὸς τῆς μονάδος, καὶ ὅτως οἶα τις δικαστὴς καὶ κριτὴς αὐτοῖς καὶ ἀλλήλοις πάντας ἰσάζων τὰς ἐντὸς τῆς δεκάδος. ἐννοί φασιν ὅτι ὡς μεταξὺ τῆς δεκάδος ὡν ὁ ε' δικαστὴς ἐκαλείτο τοῖς Πυθαγόρειοις, οἷον τις δικαστὴς ὡν. νῦν δὲ καὶ ψυχὴν διὰ τ' μοναδικὸν καὶ ἐνιαῖον τὴν μονάδα ἔλεγον, μὴ προσδιορίζοντες μὴδὲ χωρίζοντες ὅλως τὴν νῦν τῆς ψυχῆς. καιρὸν δὲ τὴν ζ' ἀριθμὸν ὠνόμαζον, ὅτι κατ' αὐτὴν αἱ ἡλικίαι, ὡς δοκεῖ καὶ Ἰπποκράτει, διαμερίζονται· μέχρι μὲν γὰρ τῆς πρώτης ἐβδομάδος ἱμῶς καὶ παιδίον λέγει ὁ ἄνθρωπος, παῖς δὲ μέχρι τῆς δευτέρας ἡγαν τῶν ἰδ' ἐτῶν, μεираκίον μέχρι τῆς τρίτης ἐβδομάδος ἥτοι κα' χρόνος, νεανίσκος μέχρι τῶν εἴκοσι ὀκτώ, τῆς δ' ὀκταδὴς ἐβδομάδος, εἴτα τῆς πέμπτης ἄχρι ἀνῆρ· ἐκ δὲ τότε φθίνει καὶ τὴν τῆς ἀκμῆς τε καὶ τῆς παρακμῆς καὶ τὴν τῆς ὀμολογίας τε καὶ τῆς γήρας χρόνον καὶ πρόβασιν πάλιν ἐβδομάδος λαμβάνει, μέχρι πέντε πάλιν ἐπτάδων τὴν πρόβασιν λαμβάνων καθ' ἡλικίας ὑφαίρειν. ὡς συμβαίνειν εὐλόγως λέγεσθαι τὰ ἔτη ἡμῶν ὅτι εἶναι (οὖς γὰρ λέ' τοσαῦτα), ἐλαττωνακίς δὲ μέχρις π', ἄχρι μ' χρόνον γενομένης τῆς τελειώσεως. ἐκ τε γὰρ τῶν τέτων καὶ τῶν τοῖς τῶν καιρὸν ἐκάλαν τὴν ζ' ἀριθμὸν· καὶ μὴν ἀλλὰ καὶ τὴν τῆς ἡλίας σφαῖραν, ὅς ἡμέρας τε καὶ νύκτας καὶ χρόνος ἀπλῶς ἐστὶν αἴτιος, ἐν τῇ ἐβδομῇ τῶν σφαιρῶν ἔταπτον χώρα, ἐπάνω τῆς σεληνιακῆς εὐθὺς προσεχῶς... ὁ μὲν γὰρ διὰ τεσσάρων λόγος ἐν ἐπιτρίτῳ θεωρεῖται ὡς ὁ δ' πρὸς τὴν γ', ὁ διὰ ε' ἐν ἡμιολίῳ ὡς ὁ γ' πρὸς τὴν β', ὁ διὰ πασῶν ἐν διπλασίῳ ὡς ὁ β' πρὸς τὴν δ', ὁ διὰ πα-

σὺν καὶ διὰ ἐ' ἐν τριπλασίῳ ὡς ὁ β' πρὸς τὸν γ', ὁ δὲ διὰ πασῶν
ἐν τετραπλασίῳ ὡς ὁ β' πρὸς τὸν δαυ'. cod. Reg. 1853.
936^a ἔλεγον δὲ καὶ τὸν ἔλον ἕρανόν καὶ ἀρμονίαν συγκείσθαι τινα
2. (τὴν γὰρ δηλωτικὸν αὐτῷ τὸ καὶ τὸν ἔλον ἕρανόν εἶναι ἀριθμὸν) διότι
ἐξ ἀριθμῶν καὶ κατ' ἀριθμὸν καὶ ἀρμονίαν. τῶν γὰρ σωματικῶν τῶν 5
περὶ τὸ μέσον φερομένων ἐν ἀναλογίᾳ τὰς ἀποστάσεις ἐχόντων, καὶ
τῶν μὴ θάττον φερομένων τῶν δὲ βραδύτερον, ποιόντων δὲ καὶ ψά-
φον ἐν τῷ κινεῖσθαι τῶν μὴ βραδύτερων βαρὺν τῶν δὲ ταχύτερων
ὀξύν, τὸς ψόφους τῶν καὶ τὴν τῶν ἀποστάσεων ἀναλογίαν γινο-
μένης ἐναρμόνιον τὸν ἐξ αὐτῶν ἦχον ποιεῖν. ἥς ἀρμονίας τὸν ἀριθ- 10
μὸν ἀρχὴν λέγοντες εἰκότως καὶ τὸ ἕρανόν καὶ τὸ παντὲς τὸν ἀριθμὸν
ἐτίθεντο ἀρχήν. ἐν διπλασίῳ μὴ γὰρ λόγῳ φέρε εἰπεῖν τὸ διάστημα
τὸ τὸ ἥλιος ἀπὸ τῆς γῆς εἶναι ἢ τὸ τῆς σελήνης, ἐν τριπλασίῳ δὲ τὸ
τῆς Ἀφροδίτης, ἐν τετραπλασίῳ δὲ τὸ τῆς Ἑρμῆ, καὶ ἐπὶ τῶν
ἄλλων ἐκάσθ' εἶναι τινα λόγον ἀριθμητικὸν ἡγνόντο, καὶ ἐναρμόνιον 15
τὴν κίνησιν εἶναι τὸ ἕρανόν. κινεῖσθαι δὲ τάχιζα μὴ τὰ τὸ μέγιστον
διάστημα κινούμενα, βραδύτατα δὲ τὰ τὸ ἐλάχιστον, τὰ δὲ μεταξὺ
καὶ τὴν ἀναλογίαν τῷ μεγέθει τῆς περιφορᾶς. ἐκ δὲ τούτων τῶν
ὁμοιοτήτων ἐν τοῖς ὅσοι πρὸς τὸς ἀριθμούς τὰ μὴ πράγματα καὶ τὰ
ὄντα ἐξ ἀριθμῶν τε συγκείσθαι καὶ ἀριθμὸς τινας εἶναι ὑπελάμβαν- 20
ον. τὸς δὲ ἀριθμὸς ἡγνόμενοι πάσης τῆς φύσεως καὶ τῶν φύσει
ὄντων πρώτους (μήτε γὰρ δύνασθαι τι τῶν ὄντων χωρὶς ἀριθμῶ εἶναι
μήτε γνωρίζεσθαι ὅλως, τὸς δὲ ἀριθμὸς καὶ χωρὶς τῶν ἄλλων γι-
νώσκεσθαι) τὰ τῶν ἀριθμῶν ζοικεῖα καὶ τὰς ἀρχὰς τούτων πάντων
τῶν ὄντων ἀρχὰς ἔθεντο. ταῦτα δὲ ἦν, ὡς εἴρηξεν, ἄρτιον καὶ πε- 25
ριττόν, ὧν τὸ μὴ περιττὸν πεπερασμένον τὸ δὲ ἄρτιον ἀπειρον ἡγνόντο
εἶναι. τῶν δὲ ἀριθμῶν τὴν μονάδα ἀρχήν, αὐτῆς συγκειμένης ἐκ
τε τοῦ ἀρτίου καὶ περιττοῦ. εἶναι γὰρ τὴν μονάδα ἅμα ἀρτιοπερίττον,
ὃ ἐδείκνυτο διὰ τοῦ γεννητικῆς αὐτῆς εἶναι καὶ τὸ περιττὸν καὶ τὸ ἀρτίον
ἀριθμῶ. ἀρτίῳ μὴ γὰρ προσθεμένη περιττὸν γεννᾷ, περιττῷ δὲ 30
ἄρτιον. Alex.

936^a καὶ ὅσα μὴ εἶχον ὁμολογούμενα ἐν τε τοῖς ἀριθμοῖς καὶ ταῖς καὶ
3. τὰς ἀρμονίας συνθέσει πρὸς τὰ τὸ ἕρανόν καὶ πάθη τε καὶ μέρη,
ταῦτα μὴ αὐτόθι ὡς φανερά λαμβάνοντες ἐδείκνυσαν τὸν ἕρανόν ἐξ
ἀριθμῶν τε συγκείσθαι καὶ ἀρμονίαν. εἰ δὲ τινα ἐφάνιντο δια- 35
φωρεῖν τῇ καὶ τὸς ἀριθμὸς ἀκολουθία τῶν καὶ τὸν ἕρανόν φαινομέ-
νων, ταῦτα δὲ προσετίθεσαν αὐτοὶ καὶ ἐπειρῶντο ἀναπληρῶν πρὸς
τὸ ὁμολογημένην αὐτοῖς εἶναι τὴν πραγματείαν πάσαν. αὐτίκα
γὰρ τέλειον ἀριθμὸν ἡγνόμενοι τὴν δεκάδα, ὀρῶντες δὲ ἐν τοῖς φαι-
νομένοις ἐννέα τὰς κινούμενας σφαίρας, ἑπτὰ μὴ τὰς τῶν πλανω- 40

μένων, ὀγδόην δὲ τὴν τῶν ἀπλανῶν, ἐνάτην δὲ τὴν γῆν (καὶ γὰρ καὶ
ταύτην ἡγνόντο κινεῖσθαι κύκλῳ περὶ μένουσαν τὴν ἐξίαν, ὃ πῦρ ἐστὶ
κατ' αὐτὴς), αὐτοῖς προσέθεσαν ἐν τοῖς ὀγμοῖς καὶ τὴν ἀντίθετον
τινα, ἣν ἀντικινεῖσθαι ὑπέθετο τῇ γῇ καὶ διὰ τοῦτο τοῖς ἐπὶ τῆς γῆς
ἀόρατον εἶναι. λέγει δὲ περὶ τούτων καὶ ἐν τοῖς περὶ Οὐρανῶ (3.1
p. 300 a 14) μὴ καὶ ἐν ταῖς τῶν Πυθαγορικῶν ὁδοῖς ἀκριβέστερον.
καθ' ἀρμονίαν δὲ τὴν τούτων τάξιν ἐπαύον λαβόντες τε τὰ δέκα τὰ
κινούμενα σώματα, ἐξ ὧν ὁ κόσμος, διεσάται ἀπ' ἀλλήλων καὶ
τὰς ἀρμονικὰς ἀποστάσεις, κινεῖσθαι τε καὶ ἀναλογίαν τῶν διαστη-
μάτων, ὡς προείρηκε, τὰ μὴ θάττον αὐτῶν τὰ δὲ βραδύτερον, καὶ
φερόμενα ἥχους ποιεῖν τὰ μὴ βραδύτερον βαρυτέρους τὰ δὲ θάττον
ἑυτέρους, ἐξ ὧν γινόμενων ἀναλογίαις ἀρμονικαῖς ἐναρμόνιον
ἦχον γίνεσθαι, ὃ μὴ κατακύνει ἡμᾶς διὰ τὴν ἐκ παίδων συντρο-
φίαν. εἴρηκε δὲ περὶ τούτων καὶ ἐν τοῖς περὶ Οὐρανῶ (2.9), καὶ ὅτι
μὴ ἀληθὲς ἐστὶν ἐν ἐκείνοις ἐδείξεν. ὅτι δὲ καὶ τὸ μὴ ἄρτιον αὐτοῖς τὸ
ἀπειρόν ἐστι τὸ δὲ περιττὸν πεπερασμένον, καὶ ἀρχὴ τῆς τε μονάδος
(ἐκ τούτων γὰρ ἡ μονὰς ἔστα ἀρτιοπερίττος ἐστίν), ἀλλὰ καὶ τὸ παντὲς
ἀριθμῶ, εἴγε αἱ μονάδες πάλιν αἱ ἀρχαὶ τῶν ἀριθμῶν, ἀριθμὸς δὲ
ὁ ὅλος ἕρανός, τυτέσι πάντα τὰ ἐν τῷ ἕρανῳ, ἅπερ ἐστὶ τὰ ὄντα,
ταῦτα δὲ λέγει μὴ καὶ νῦν, ἐπὶ πλέον δὲ ἐν ἐκείνοις εἴρηκεν ὑπὲρ
αὐτῶ. id.

“ἀλλ’ — ἐπερχόμεθα.” ὑπομνήσκουσι τὸ ἐκ τῆς προειρημέ- 936^a
νης ἱστορίας πρὸς τὰ προκείμενα χρησίμους (‘)· χρησίμους γὰρ τὸ ἰδεῖν 13.
εἰς τί τῶν αἰτίων αὐτῶν καὶ οἱ Πυθαγόρειοι τὰς ἀρχὰς. φαίνεσθαι
δὲ φησιν ἐξ ὧν λέγουσιν ὅτι ὁ ἀριθμὸς αὐτοῖς ἀρχὴ τῶν ὄντων ἦν
ὡς ὕλη· ἐκ γὰρ τῆς συνθέσεως τούτων ἐγένοντο πάντα τὰ ἄλλα. id.

(‘) ἔλεγον γὰρ ὅτι ζοικεῖα τῷ ἀριθμῷ ὑπάρχει τὸ περιττὸν 936^a
καὶ τὸ ἀρτίον, καὶ διὰ μὴ τὸ ἀρτίον τὴν ὕλην συμβολικῶς ὑπετίθεντο, 17.
διὰ δὲ τὸ περιττὸν τὸ εἶδος. ἐπεὶ τοίνυν ὁ ἀρτίος ἀριθμὸς ἐστὶ διαι-
ρετός, τοιαύτη δὲ καὶ ἡ ὕλη, ἐπ’ ἀπειρον διαιρετὴ καὶ αὐτὴ γίνεσθαι
αἰτία τῆς τῶν εἰδῶν διαιρέσεως· ἀδιαιρετον γὰρ ὑπάρχει τὸ εἶδος,
γινόμενον δὲ ἐν τῇ ὕλῃ διαιρεῖσθαι καὶ συνδύεσθαι εἰς πόδας καὶ χεῖρας
καὶ κεφαλὴν καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα. διὰ ταύτην ἐν τὴν αἰτίαν διὰ
μὴ τῆς δύαδος συμβολικῶς τὴν ὕλην ἔλεγον, διὰ δὲ τὸ περιττὸν τὸ
εἶδος. ὥσπερ γὰρ ὁ περιττός ἀριθμὸς ἀδιαιρετός ὑπάρχει, ὅτω καὶ
τὸ εἶδος αὐτὸ καθ’ αὐτὸ ἀδιαιρετον ὑπάρχει. ἀμέλει τοι καὶ αὐτὸ
διαιρεῖ καὶ περατοῖ τὴν ὕλην ἀπειρον ὅσαν τῷ ἑαυτῆς λόγῳ· ὅθεν
ἐκαστον μέρος τοῦ σπέρματος τέλειον ἔχει τὸν τῷ εἶδος λόγον. ἄλ-
λως τε δὲ ὅτι ἀδιαιρετόν ὑπάρχει τὸ εἶδος προφανὲς καὶ ἐντεῦθεν.
ὀρῶμεν γὰρ ὅτι καὶ ἐπὶ μεγάλῃ κύκλῳ καὶ ἐπὶ μικρῇ τὸ αὐτὸ εἶδος

4. τούτο γὰρ δηλοῖ τὸ L. ὁ ἕρανόν ἀρμονίαν τινα εἶναι· ἐξ ἀριθμῶν γὰρ καὶ κατ' ἀριθμὸς αἱ ἀρμονίαι Asclep. ὁ 5. ἐξ ἀριθμῶν καὶ om L. ὁ
κατ' ἀριθμὸς καὶ ἀρμονίαν ὁρᾶται συγκείμενος. τῶν L. ὁ 6. μέσον ἕρανόν σῶμα Asclep. ὁ τὴν ἀπόσασιν L. ὁ 9. τὸ ψόφον τῆς κατὰ τὴν τῆς ἀπο-
στάσεως ἀναλογίαν ποιούμενης ἐναρμόνιον L. ὁ 17. κινούμενα, ὡς τὸ μέγιστον ἐν ἴσῳ χρόνῳ· βραδύτατον δὲ τὰ τὸ ἐλάχιστον, ὡς τέτατον ἐν ἴσῳ· τὰ δὲ L.
βραδύτερον A. ὁ 18. δὴ L. ὁ 21. φύσει· φύσεων M. ὁ 27. αὐτὴ συγκειμένης M. εἶναι συγκειμένην L. ὁ 28. καὶ L. ὁ 29. ὁ — εἶναι ὡς γεν-
νητικὴν ὕσαν L. ὁ 37. αὐτοῖς A.

1. καὶ post γὰρ om A. ὁ 5. αὐτῶν περὶ φιλοσοφίας καὶ ἐν A. ὁ 6. ταῖς Πυθαγορικαῖς L. ὁ 7. λαμβάνοντες τὸ τὰ δέκα M. ὁ 18. αἱ post πό-
λιν om M. ὁ 22 — 26. et p. 543 a 26 — 32. apud Asclep. ὁ 23. χρησίμους ἐν αὐτῷ τὸ γινώσκειν Asclep. ὁ 25. δὴ ἐξ ὧν ἔλεγον Asclep. ὁ 26. τῆς
τούτων συνθέσεως τὰ ἄλλα πάντα ἐγένοντο Asclep.

ἔστω, ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ζώων· εἰ δὲ ὑπῆρχε διαιρετόν, ἔδει ἄλλο εἶδος ἔχειν τὴν μέγαν κύκλον καὶ ἄλλο τὴν μικρόν. ὥστε πάλιν διὰ τῆς περιττῆς ἀριθμῷ συμβολικῶς τὸ εἶδος ἐδήλυν. αὐτὸς δὲ αἰζητῶς ἐδήλυν διὰ μὲν τῆς δυάδος τὴν ὕλην, διὰ δὲ τῆς μονάδος τὸ εἶδος, διὰ δὲ τῆς ἐνάδος τὴν φύσιν τὴν παραγωγόν· νοητῶς δὲ διὰ τῆς 5 δυάδος τὴν ἀπειρίαν, ἐπεὶ καὶ ἐν τοῖς νοητοῖς ἀπειρία ἐστὶ καὶ τὴν πρόοδον ἦγυν καὶ τὴν δύναμιν, διὰ δὲ τῆς μονάδος τὸ πέρασ, ἐπεὶ καὶ ὁ διεσπασμένον ἀπὸ ἀλλήλων ὑπάρχουσιν, ἀλλ' ἡνωμένα ἀφράσῃ φησὶν ἐνώσει. διὰ παγκάλους φησὶν ὁ ποιητὴς τὸ "σειρὴν χρυσείην" (Π. 8 19), καὶ πάλιν ὁ Παρμενίδης "ὃ γὰρ ἔστιν, ἔκ 10 ἔστιν ὁμῶς πᾶν, ἔστι δὲ μῦνον." διὰ δὲ τῆς ἐνάδος τὴν πρωτίστην καὶ ἐξηρημένην αἰτίαν· "κλυθὶ κύδμε ἀριθμέ, πατὴρ μακάρων τε καὶ ἀνδρῶν." τούτων δὲ φησὶν ὅτι τῷ ἀριθμῷ τὸ μὲν πεπερασμένον ἔλεγον τὸ δὲ ἀπειρον, πεπερασμένον μὲν τὸ περιττόν, ἐπεὶ καὶ τὸ εἶδος ἐδήλυν δι' αὐτῆς, ἔστι δὲ πέρασ τὸ εἶδος, εἶγε καὶ περατοὶ τὴν ὕλην· 15 τὸ δὲ ἄρτιον ἀπειρον ἔλεγον εἶναι, ἐπεὶ τὴν ὕλην ἐδήλυν δι' αὐτῆς, ἥτις ἐπ' ἀπειρόν ἐστι διαιρετή. τὸ δὲ ἔν, φησὶν, ἔλεγον ἐξ ἀμφοτέρων εἶναι τούτων, μάλλον δὲ ἀμφοτέρα ἐκ τῶ ἐνός· ὅτι γὰρ τὸ το λέγει, σαφῶς ἐδήλωσεν ἐπαγαγὼν "τὸν δὲ ἀριθμὸν ἐκ τῶ ἐνός." ἔστι δὲ ἀριθμὸς τὸ περιττὸν καὶ τὸ ἄρτιον, ὥστε τὸ περιττὸν καὶ τὸ ἄρτιον 20 ἐκ τῶ ἐνός ὑπάρχουσιν· πάντα γὰρ ἐκ τῆς πρωτίτης αἰτίας ὑπάρχουσιν. ἀριθμὸς δὲ, καθάπερ εἴρηκεν, τὸν ὅλον ὕμνον ὑπετίθεντο· ὥσπερ γὰρ ὁ κόσμος δεκτικός ἐστι τῶν εἰδῶν, ὅτω καὶ ὁ δέκα ἀριθμὸς ἐν ἑαυτῷ ἔχει πάντας τοὺς ἀριθμούς, οἷον δεκάς τις ὅσα. χρήσιμον ἔν αὐτῷ... Asclep.

τὸ δὲ "ὡς πάθη τε καὶ ἔξεις" εἶναι ἀνὸς δηλωτικὸν τῷ τοῖς ἀριθμῶς αὐτοῖς καὶ τῶν παθῶν καὶ τῶν ἔξεων εἶναι γενητικὸς τε καὶ αἰτίας, ὅπερ εἶναι ἀνὸς τὸ ὡς ποιητικὸν αἰτίον· καὶ γὰρ τὰς ἐν τούτοις διαφορὰς τὰ τε πάθη καὶ τὰς ἔξεις ἐγγίνεσθαι τοῖς ἐξ αὐτῶν συγκειμένοις. τὰ γὰρ πάθη τε καὶ αἱ ἔξεις τῶν ἀριθμῶν τῶν ἐν τοῖς ὅσι παθῶν τε 30 καὶ ἔξεων αἰτία, οἷον τὸ διπλάσιον, τὸ ἐπιτρίτον, τὸ ἡμιόλιον. ἡ ὡς Ἀσπάσιος, ὁ μὲν ἀριθμὸς ὕλη, πάθος δὲ τὸ ἄρτιον, ἔξεις δὲ τὸ περιττόν· ἡ τῶν ἀριθμῶν ὁ μὲν ἄρτιος ὕλη τε καὶ πάθος, ὁ δὲ περιττός ἔξεις. σαφὴς δὲ ὅτι τούτοις προσέτιθησαν, ὅτι πεπερασμένον τὸ περιττὸν κατ' αὐτὸς, ἀπειρον δὲ τὸ ἄρτιον, τὸ δὲ ἐν ἐξ ἀμφοῖν ('). διὸ καὶ 35 ἄρτιον καὶ περιττὸν ἡ μονάς· καὶ ὅτι ἐκ τῶ ἐνός συγκειμένον ἐκ περιττῷ τε καὶ ἀρτίῳ ἡ γένεσις τῷ ἀριθμῷ καὶ πῶς· ὡς γὰρ προειρήκαμεν ('). ἰσορεῖ δὲ ὅτι τινὲς τῶν Πυθαγορείων τὰς ἀρχὰς δέκα ὑπετίθεντο ἐναντιώσεις, ὅς καὶ πρῶτος τέλειος ἀριθμὸς αὐτοῖς ἐστὶ, καὶ συζοιχίας τινὰς τιθέντες, εἰς ἃς ἀνήγοντο καὶ τὰ ὄντα ('). καὶ 40 τινὲς αὖτ' εἰσὶν, ἐκτίθετο· πέρασ γὰρ καὶ ἀπειρον, περιττόν τε καὶ ἄρτιον, ἐν καὶ πληθος, δεξιὸν καὶ ἀριστερόν, ἄρρεν θῆλυ, ἡρεμῶν κινέμενον, εὐθύ καμπύλον, φῶς σκότος, ἀγαθὸν κακόν, τετραγώνον ἑτερόμοχες· ἰσορεῖ δὲ ὡς καὶ Ἀλκιμαῖωνος τῷ Κροτωνιάτῃ ἐν αὐτῶν τούτοις τρόπῳ περὶ τῶν ἀρχῶν ἀποφνημασμένον· εἰς γὰρ ἐναντιώσιν 5 τινὰ ἕκαστον τῶν ὄντων ἀνάγειν ἐπειράτο καὶ ὅτος ὡς ἀρχῶν ὅσων τῶν ἐναντιώσεων. διαφέρει δὲ τῶν Πυθαγορικῶν ὅτι οἱ μὲν δεκάδας ποιῶντες ταύτας μὲν ἐξετίθεντο ὀρίζοντες, ὁ δὲ τὴν τυχεύσαν ἐναντίωσιν ἀρχὴν ἔλεγον ἀδιορίζως· ὅτος δὲ πᾶσα ἂν ἐναντιώσις ἀρχὴ γίνοιτο αὐτῷ. κοινὸν μὲν ἔν τῶν Πυθαγορικῶν, οἱ ταύτης ἐγένοντο τῆς δόξης, καὶ Ἀλκιμαῖωνος τὸ ἐναντίας εἶναι τὰς ἀρχὰς τῶν ὄντων· πόσαι δὲ καὶ τίνες, αὐτῶν τῶν Πυθαγορικῶν ἴδιον. 10 πρόσισορεῖ δὲ ὅτι καὶ ἀρχὴν καὶ αἰτίον τὸν ἀριθμὸν ἔλεγον ὡς ὕλην, ὅχι ὡς ἀντικρὺς μὲν αὐτῶν ἀποφνημασμένον ὅτως (ὁ δὲ γὰρ περὶ τούτων, ὡς φησιν αὐτός, διεσάφησεν), ὡς δὲ ἐπόμενον αὐτῷ ἐξ ὧν ἔλεγον· ἐκ γὰρ τούτων συγκεῖσθαι τε καὶ συνεσθῆναι πάντα φασὶ τὰ ὄντα ἐνυπαρχόντων. εὐλόγως δὲ ἐχρήσατο ἐπὶ τῆς τοιαύτης γενέσεως τῷ πεπλασμένῳ· πλάσματι γὰρ ὅμοιον ἢ γένεσις ἢ τοιαύτη 15 ὁδὸν εὐλόγον ἔχουσα. Alex.

(') αὐτῶν περὶ Φιλοσοφίας (m. 1) καὶ ἐν τοῖς περὶ Οὐρανῶν 986^a (m. 2) οἱ Πυθαγόρειοι ὕλικήν αἰτίαν ἐτίθεντο τὴν δυάδα καὶ ἀπλῶς 14 τὸ ἄρτιον, εἰδικὸν δὲ τὴν τριάδα καὶ ἀπλῶς τὸ περιττόν, τὸ δὲ ἐν ἐξ ἀμφοτέρων τούτων εἶναι. τὸ τοῦ δὲ ἐννοιο μὲν φασιν ἀντὶ τῶ ἀμφοτέρων ταύτων τὸ περιττὸν καὶ ἄρτιον εἶναι ἐκ τῶ ἐνός· πῶς γὰρ ἀριθμὸς ἦτοι πᾶν τὸ ὄν ἐκ τῶ ἐνός, τῆς πρώτης δηλονότι αἰτίας. ὁ δὲ 25 Ἀλέξανδρος τὸ ἐν περὶ τῆς μονάδος ἐκλαμβάνει· φησὶν ἔν τὸ ἐν τοῖς Πυθαγορείοις περισσάρτιον λέγεσθαι· πῶς γὰρ ἀριθμὸς καὶ περισσός καὶ ἄρτιος τὴν ἀρχὴν ἔχει ἐκ τῶ ἐνός. cod. Reg.

(') ἅπας ἔν ἀριθμὸς ὕλη, πάθος δὲ τὸ ἄρτιον, ἔξεις δὲ τὸ 986^a περιττόν, ὡς εἶδος· τὸ δὲ ἐν ἐξ ἀμφοῖν, διὸ καὶ ἀρτιοπερίττον ἡ 17 μονάς· καὶ ὅτι ἐκ τῶ ἐνός συγκειμένον καὶ ἐκ περιττῷ τε καὶ ἀρτίῳ ἡ γένεσις τῶν ἀριθμῶν. ἐσαφηνίσει δὲ τὴν δόξαν αὐτῶν διὰ τῶ εἰπεῖν πεπερασμένον καὶ ἀπειρον· τὸ γὰρ ἀπειρον ἡ ὕλη, τὸ δὲ πέρασ τὸ εἶδος. "ἕτεροι δὲ τῶν αὐτῶν τούτων τὰς ἀρχὰς δέκα λέγουσιν εἶναι." ἄλλοι τινὲς Πυθαγόρειοι ὑποτίθεντο δέκα ἀρχὰς εἶναι τῶν ἀγαθῶν καὶ δέκα τῶν κακῶν, ὅχι ὅτι τὰ κακὰ ἐν ὑποστάσει εἰσὶν, ἀλλὰ τὰ ἥττονα κακὰ λέγει, οἷον πέρασ πρὸς τῷ ἀγαθῷ, ἀπειρον πρὸς τῷ ἐναντίῳ· περιττὸν ἀγαθόν, ἄρτιον ἐναντίον· ἐν ἀγαθόν, 5 πληθος ὁ καλόν· δεξιὸν καλόν, ἀριστερόν ἐναντίον· ἄρρεν ἀγαθόν, θῆλυ ἐναντίον· ἡρεμῶν ἀγαθόν, διὸ καὶ τὸ πρῶτον αἰτίον ἀκίνητον, κινούμενον ἐναντίον, ὅχι ὅτι κακόν, ἀλλ' ἥττον ἀγαθόν, εἶγε ἢ φύσις ἐν κινήσει ἐστίν· εὐθύ ἀγαθόν, καμπύλον ἐναντίον· φῶς ἀγα-

27. καὶ τῶν παθῶν om L. || γνωστικὸς Asclep. || 28. κατὰ καὶ L. || 29. ἔξεις αἰτίας γενέσθαι A. || 31. ἡμιόλιον. ἅπας ἔν ἀριθμὸς Asclep. || 32. ἔξεις Asclep.

4. τρόπον om M. || 4 — 11. et 12 — p. 544 a 12. apud Asclep. || 12. ἰσορεῖ Asclep. || 13. ἀντικρὺς ἀποφνημασμένον αὐτῶν ὅτως Asclep. || ὁ δὲ γὰρ περὶ τούτων, ὡς φησιν, αὐτὸς διεσάφησεν Asclep. || 14. αὐτοῖς Asclep. || 15. ἔλεγε A. || φησὶ AM, φασὶ πάντα Asclep. || 16. ὄντα· διὸ φησιν, εἰκό. δὲ ὡς... πεπλασθῆναι τὴν ὕλην. εὐλόγως δὲ ἐχρήσατο ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ γένεσι τῷ πεπλασθῆναι Asclep. || 17. πλάσματι ὅμοιον ἢ γένεσις Asclep.

οἱ γὰρ ὅτως λέγοντες ἔχ' ὡς ἀρχὴν τὴν ἐν τίνει, ὅδ' ὡς αἰτίαν (*). ἐπὶ τοῦτον δὲ φησι χορήσιμον εἶναι καὶ τὴν τούτων ἰσορίαν, ὅτι καὶ τούτων ὁ μὲν ἐπὶ τὴν ὕλην βλέψας ἀπειρον εἶπε τὸ ἐν, ὁ δὲ ἐπὶ τὸ εἶδος πεπερασμένον· ἐν μὲν γὰρ ταῖς αἰτίαις καὶ ἡ ὕλη καὶ τὸ εἶδος, ὥστε εἰ καὶ μὴ αἰτίαν τι λέγῃσιν, ἀλλὰ ἄγε λέγῃσιν καὶ καθ' ἃ κινηθέντες, ἐν ταῖς κατηριθμημένοις αἰτίαις ἐσίν. Ξενοφάνην δὲ αἰτιάσθαι ὡς πρῶτον μὲν τῆς δόξης ἀφάμενον (Παρμενίδην γὰρ τούτου μαθητὴν γενέσθαι), ὅθεν μέντοι διαρρηθῶσαντα, ὅδ' ὡς φύσεως τούτων τινός, εἴτ' ὅν εἶδος ἢ τῆς ὕλης, ἀφάμενον ἀλλ' εἰς τὸν ὅλον ὕμνον ἀποβλέψαντα καὶ ἀπλῶς ἀποφινάμενον τὸ ἐν εἶναι τὴν θεὸν (*). τὸ δὲ "εἰσας" ἴσον ἐστὶ τῷ πρῶτος ἐν εἶναι τὸ ὄν εἰπών. ἐπαινεῖ δὲ Παρμενίδην ὡς εὐλογώτερον ἐκεῖνων θέμενον ἐν εἶναι τὸ ὄν· ἐχρήσατο γὰρ λόγῳ τινὶ καὶ συλλογισμῷ πρὸς τὴν δεξιὴν τάξιν, οἱ δὲ ἀγροικότερον ἀπεφάναντο. ὁ δὲ λόγος ὅς ἐχρήσθη ὅτος ἐλάμβανε τὸ παρά τὸ ὄν μὴ ὄν, ὥσπερ τὸ παρά τὸ λευκὸν καὶ λευκόν, τὸ δὲ μὴ ὄν μὴδὲν εἶναι· οἷς κειμένοις ἡγήτο ἐξ ἀνάγκης ἐπεσθαι τὸ ὄν ἐν εἶναι. αὕτη μὲν ἔστι τῶ λόγῳ πιθανότης, περὶ δὲ τούτων ἐν τῷ πρώτῳ τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως (c. 23) ἐπὶ πλέον ἐπεξελέχθη, ἐφ' ἃ ἡμᾶς καὶ νῦν ἀναπέμπει. ὁμῶν μόνον τε γὰρ τὸ ὄν· καὶ εἰ ὡς φύσιν δὲ μίαν σημαίνειν λαμβάνοιτο, ὅδ' ὅτως ἂν δεικνύοιτο ἐν εἶναι κατ' ἀριθμὸν τὸ ὄν. ἐπισυναγεῖ μὲν ἐκ τῶ λόγου τὸ παρά τὸ ὄν μὴδὲν εἶναι, καὶ μὴν ἐν ἡμῶν ὄν· τούτῳ δὲ ἀντιτρέφει καὶ τὸ ὄν ἐν εἶναι. ἰσορεῖ δὲ Παρμενίδην καὶ τὴν διττὴν δόξαν, ὅς ἀναγκαζόμενος καὶ τοῖς φαινομένοις ἀκολουθεῖν ἐν μὲν καὶ λόγον καὶ τὴν ἀλήθειαν ἔλεγε τὸ ὄν εἶναι, πλείω δὲ καὶ τὴν αἰσθησιν· καθ' ἣν δόξαν γεννητὸν τὸν κόσμον καὶ δύο ἀρχὰς ὑπέθετο αὐτῷ τε καὶ τῶν ὅτων ὄντων, πῦρ

καὶ τὸ μὲν ἐν κατὰ τὸν λόγον ἐτίθει τοῖς πράγμασιν (ὁριστικὸς γὰρ καὶ ἐνιαῖος ὁ λόγος), τὰ δὲ κατὰ τὴν αἴσθησιν πλείω ὑπολαβὼν πάλιν εἰς δύο συγκεφαλαιῶν τὰς αἰτίας, πῦρ καὶ γῆν, εἴτ' ἐν θερμὸν καὶ ψυχρὸν, δηλοῦντι ὃν καὶ μὴ ὄν. Anon. Urbin.

(*) ἔτεροι δὲ γενόμενοι, λέγει δὲ Παρμενίδην καὶ Μελίσσον καὶ Ἀναξαγόραν (I. Ξενοφάνην) τὸν διδάσκαλον Παρμενίδην, οἵτινες περὶ τοῦ παντός ὡς μίας φύσεως ἀπεφάναντο. ὁ μὲν γὰρ Παρμενίδης ἔλεγε ἐν εἶναι τὸ ὄν καὶ ἀκίνητον καὶ πεπερασμένον, ὁ δὲ Μελίσσος ἐν καὶ ἀκίνητον καὶ ἀπείρον, ὁ δὲ Ξενοφάνης ἐν μόνον. διὸ φησι "τρόπον δὲ τὸν αὐτὸν πάντες ὅτε τὸ καλῶς ὅτε τὸ κατὰ φύσιν." μᾶλλον δὲ κατορθοῖ ὁ Παρμενίδης λέγων πεπερασμένον, διότι ἡ φύσις ὅσον τινα καὶ εἶδος περιτίθῃσιν, ἐκ ἀπειρίας· ὅθεν ὅτος μᾶλλον καὶ καλῶς εἶπεν· κατὰ τὸ τοῦ γὰρ καὶ τῇ φύσει ἡκολούθησεν. ὁ δὲ Μελίσσος τὸ ἐναντίον, λέγων ἀπείρον· διὸ καὶ ἐν τῇ Φυσικῇ ἔλεγε ὅτι φορτικώτερος ὁ τῷ Μελίσσῳ λόγος ὑπάρχει. ὁ δὲ αὐτὸς ἐν τῇ νῦν σκέψει τῶν αἰτιῶν ἀρμόττει περὶ αὐτῶν λέγειν· εἰ γὰρ ἐν τῷ ὄν, φανερόν ἐστι ὅδ' ἐν ὑπετίθεντο αἰτίων ὅτε ὕλικόν ὅτε ἄλλο τι· ὅτε γὰρ γεννώσιν ἐκ τῶ ἐνός, καθάπερ οἱ φυσιολογοὶ οἱ ὑποτιθέμενοι ἐν εἶναι τὸ ὕλικόν αἰτίον καὶ τὰ ἄλλα ἐξ αὐτοῦ γεννώμενα· διὸ καὶ ἐν τῇ Φυσικῇ ἔλεγε ὅτι ἐξαγνιός ἐστιν ὁ περὶ τούτων λόγος. Anon. Urbin.

τε καὶ γῆν, ὡς τὸ μὲν πῦρ ἐν τὴν δὲ γῆν μὴ ὄν καὶ τὸ ψυχρὸν ἔλεγε· ὥστε ὁ Δημόκριτος μόνος καὶ Λευκίππος ἐν ταῖς ἀρχαῖς τὸ ὄν καὶ τὸ μὴ ὄν ἐτίθεντο. ἔλεγε δὲ ἴσως Παρμενίδης μὴ ὄν τὸ ψυχρὸν καθὼς ὕλική αἰτία μᾶλλον αὕτη, δοκεῖ δὲ ἡ ὕλη μὴ ὄν τι εἶναι. Alex.

(*) ὁ Ξενοφάνης πρότερος Παρμενίδην καὶ Μελίσσον ἐν εἰρή-986²¹ κῶς τὸ ὄν ὅδ' ἐν παντελῶς ἐσαφηνίσει περὶ αὐτῶ· ὅτε γὰρ ἀκίνητον αὐτὸ εἶπεν ὅτε ἀπείρον ὅτε κινούμενον ὅτε πεπερασμένον, ἀλλ' εἰς τὸν ὅλον ὕμνον ἀποβλέψας, τῷτ' ἐστὶ τὸν κόσμον, ἐν εἶναι φησι τὸ ὄν καὶ τὸ τοῦ θεοῦ ἀποκαλεῖ, τὸν κόσμον λέγων τὸ ἐν. εἰ δὲ τούτο, καλῶς ἔλεγε πάντως· ὁ γὰρ θεὸς δημιουργὸς τοῦ κόσμου ἐστὶ, καὶ ὅτι αὐτὸς ὁ κόσμος θεός. ὅμοιον ὅν τὸν θεὸν λέγειν τὸ ἐν· καὶ γὰρ ὅτως ἡλιθίως εἶχεν. cod. Reg.

"συνηδρευκώτων" ἀντὶ τῶ ἐξηγηκώτων τε καὶ πεφροντικώτων⁹⁸⁷ α περὶ ὧν λέγομεν. ἡ συνηδρευκώτων ἦδη τῷ λόγῳ σοφῶν, τῶ-² των ὧν εἰρήκαμεν· ὧν γὰρ ἐμνημόνευσεν ἦδη, τῶν λέγειν ἂν συνηδρευκῶν ἦδη τῷ τῷ λόγῳ καὶ οἷον παραγεγονόται. "παρὰ μὲν τῶν πρώτων." ὑπομιμνήσκει τῶν εἰρημένων ἀρχαίων, ὅτι οἱ μὲν ἀρχαῖοι τε καὶ πρῶτοι σωματικὴν ἀρχὴν ἐποίησαν καὶ ὕλικήν, ὡς ὕδωρ μὲν Θαλῆς πῦρ δὲ Ἰππασσός τε καὶ Ἡράκλειτος, καὶ τὰ τούτοις ὅμοια· καὶ ἀέρα γάρ, ὡς εἰρήκεν, ἐτίθεντο ἀρχὴν Ἀναξίμενης τε καὶ Διογένης. ἐν τούτοις δ' ἂν καὶ Ἀναξίμανδρος εἴη ὁ τὴν μεταξὺ φύσιν θέμενος, ἥς δόξης ἐμνημόνευσε ἐν τοῖς περὶ Γενέσεως. τοιούτος δὲ καὶ Λευκίππος καὶ Δημόκριτος· καὶ γὰρ ὅτι ὕλικας τὰς ἀρχὰς ἔθεντο. "καὶ τῶν μὲν μίαν τῶν δὲ πλείους." ἔθεντο μίαν,⁹⁸⁷ α ὡς Θαλῆς Ἀναξίμενης Ἡράκλειτος, πλείους, ὡς οἱ περὶ Λευ-⁵ κιππὸν τε καὶ Δημόκριτον· καὶ γὰρ τῶν πάντας αἱ ὕλικαι ἀρχαὶ πλείους, καὶ καὶ Παρμενίδην. "παρὰ δὲ τῶν ταύτην τε τὴν αἰτίαν τιθέντων καὶ πρὸς ταύτην τὴν ὅθεν ἡ κίνησις." ταύτην μὲν τὴν ὕλικήν. λέγει δὲ τὸς πρὸς ταύτην τιθεμένους τὴν ὅθεν ἡ κίνησις³⁰ Ἀναξαγόραν τε καὶ ὅσοι τὸν νῦν ἐν ταῖς ἀρχαῖς ἔθεντο ὡς ἀρχὴν ποιητικὴν, καὶ Ἐμπεδοκλέα, ὃς τὴν φιλίαν καὶ τὸ νεῖκος προαίτιαις τοῖς τέτταρσι στοιχείοις, ἃ ὕλη ἦν αὐτῷ, ἀρχαῖς ἐχρήσατο· διὸ καὶ εἶπε τὸν μὲν μίαν θέσθαι τὴν ποιητικὴν ἀρχὴν, Ἀναξαγόραν λέγων, τὸν δὲ δύο, ὅτος γὰρ Ἐμπεδοκλῆς ἦν. Alex.

"μέχρι — εἰρήκασιν." Ἰταλικὸς μὲν τὸς Πυθαγορικὸς λέγει·⁹⁸⁷ α ἐκεῖ γὰρ αὐτῶν Πυθαγόρας τὸ διδασκαλεῖον συνεστήσατο ('). ἐν γὰρ⁹ Τάραντι. εἰπὼν δὲ μέχρι τῶν Ἰταλικῶν προσέθηκε τὸ "καὶ χωρὶς ἐκείνων," ἵνα μὴ ἐγκαταριθμῶμεν καὶ τῶν ταῖς λεγομέναις δόξαις, ἐπεὶ τὸ μέχρι τινός ἐστιν ἀκρίβειαν ὡς ἐκεῖν τὸ μέχρι ἐγκαταριθμῶμεν τοῖς πρὸ αὐτῶ. τὸ δὲ "μέχρι" καὶ καὶ χρόνον λέγει ἂν· καὶ γὰρ πρὸ Πυθαγόρου Ἐμπεδοκλῆς, ὃς τῆς δόξης μνημονεύει ὡς ὅσης ἐν τοῖς μέχρι τῶν Ἰταλικῶν· ἀλλὰ τὸ μέχρι ἐπὶ τῆς ἐξαριθμώσεως τῶν δοξῶν ὧν καταριθμῶν καὶ κέρη. πρῶτον γὰρ ἐκεῖνων

11. ἐν om A. || 16. οἷς — 22. εἶναι om A. || 16. praeterea ex ratione colligitur, quod praeter ens est nihil esse, non tamen unum esse aut non ens, cum hoc autem convertitur non quidem ens esse unum, sed unum esse ens Sepulv.

1. καὶ post ὄν om M. || 14. πεφροντικώτων A. || 18. σώμα τὴν M. || 25. ὡς οἱ — 27. πλείους om A. || 28. ταύτην utrobique M. || 36. ἐκεῖ μὲν γὰρ Πυθαγόρας L. || 37. Τάραντι τῆς Ἰταλίας. εἰπὼν L. || 39. ὡς καὶ ἐκεῖν L.

τῶν δοξῶν, εἴθ' ὅτως τῶν Πυθαγορείων ἐμνημόνευσεν (*). εἰπὼν δὲ μέχρι τῆς τῶν Πυθαγορικῶν δόξης τὴς πλείους μαλακώτερον περὶ αἰτίας εἰρηνεῖναι, τῷ ἐν αἰτίῳ χρῶσθαι, τῷ ἢ ὑλικῷ, χωρὶς τῶν δύο Ἀναξαγόρου τε καὶ Ἐμπεδοκλέους. ὅτοι γὰρ πρὸς τῇ ὑλικῇ καὶ τὴν ποιητικὴν προσέλαβον, ὁ μὲν ἐν τούτῳ λέγων ὁ Ἀναξα- 5 γόρας, ὁ δὲ διελθὼν εἰς δύο, Ἐμπεδοκλῆς γάρ. ὁ ἐδήλωσε διὰ τῶ εἰπεῖν "πλὴν ὥσπερ εἴπομεν δυοῖν αἰτίαν τυγχάνει κεχρημέ- νοι, καὶ τῶν τὴν ἐτέραν οἱ μὴ μίαν ποιῶσιν οἱ δὲ δύο, τὴν ὅθεν

(*) p. 987 a 12. "καὶ τὴν μὲν μίαν." παρὰ μὲν τῷ Ἀναξαγόρῳ μίαν, παρὰ δὲ τῷ Ἐμπεδοκλέει δύο. ἐκεῖνος γὰρ ἦν ἔλεγε, ὅτος δὲ φιλικὴν καὶ νεικὴν. περὶ ὧν μαλακώτερον οἱ παλαιοὶ εἶπον μέχρι τῶν Ἱταλικῶν καὶ αὐτοὶ δὲ καὶ χωρὶς αὐτῶν οἱ πρὸ αὐτῶν. "τοῦτων δὲ." Πυθαγόρειοι δὲ καὶ αὐτοὶ δύο τὰς ἀρχὰς εἰρήκασιν, τὸ πεπερασμένον καὶ τὸ ἄπειρον, τὸ δὲ ἐν ἐκ τούτων ἐποῖν, καθὼς ἀνωτέρω ἐλέγομεν. λοιπὸν τὸν αὐτὸν τρόπον ἔλεγον ἐκεῖνοι καὶ οἱ Πυθαγόρειοι κατὰ τὸ διττὸν τῶν ἀρχῶν. διέφερον δὲ ὅτοι πρὸς ἐκεῖνους, ὅτι τὸ ἄπειρον καὶ τὸ πεπερασμένον αὐτὰ ταῦτα φύσει καὶ ὕσας ἐποῖν, καὶ ὡς καθ' ὑποκειμένον ἐτέρων. διὰ τούτο γὰρ καὶ τὴν ὕσιν πάντων ἀριθμὸν ἔλεγον, ὅτι τούτων αὐτὸν τὸν ἀριθμὸν καὶ τὸ ἐν καὶ τὸ περιττὸν καὶ ἄρτιον κατηγόρουν τῶν πραγμάτων, ὅς ὡς πάθῃ τινὰ, ἀλλ' ὡς εἴ τις κατη- 15 γορήσοι ζῶν καὶ ὕσιν τῷ ἀνθρώπῳ, ἅπερ ἐχ' ἑτέρα ὄντα εἰσὶν ἅπερ εἰσὶν.

p. 987 a 23. "ὁ λεχθεὶς ὅρος." ἐπεχείρουν καὶ περὶ ὁρίσμεθ' λέγειν οἱ 20 τοῖστοι, ἀλλ' ἐπιπολαιῶς ὥριζοντο. ὁ γὰρ ὁρίσμος ἴδιος θελεῖ εἶναι τῷ πρά- γματος καὶ μόνῳ τούτῳ εἶναι κακῶν τούτο. οἱ δὲ ὥπερ ἂν πρῶτως ὑπάρξειεν ὁ ὅρος, τούτο ἔλεγον τὴν ὕσιν εἶναι τῷ πράγματι ἐκεῖν. τὸ δὲ καὶ ἄλλοις ἦν ὑπάρχειν, ὥς τε ἐν πολλὰ ἔσαι. τίθησι δὲ καὶ περὶ τῷ τοιούτῳ, ὅτι τὸ δι- πλάσιον πρῶτως ὑπάρχει τῇ δυάδι, ἀλλὰ καὶ τετραδί καὶ ἑξάδι καὶ ὀγδοάδι καὶ δεκάδι. ἐκεῖνοι δὲ ἐνόμιζον ὕσιν εἶναι τῆς δυάδος τὸ διπλάσιον, ὥσπερ 25 τὸ ἀσύνθετον πρῶτῃ τῶν ἀριθμῶν τῇ τριάδι ὑπάρχει, ἀλλὰ καὶ τῇ πεντάδι καὶ ἑπτάδι καὶ ἄλλοις πολλοῖς. καλῶς ἔν ὥριζοντο. ὅδε γὰρ ἐπαίνοτο τὴς ὁρῆς ἀντιστρέφοντας.

p. 987 a 29. "μετὰ τὰς εἰρημένας φιλ." λοιπὸν λέγει περὶ Πλά- 30 τῶνος ὡς νεωτέρου, ὥς ἐπενόησε παρὰ τὰ καθ' ἑκάστα τινα ἰδέαν. ἐπεὶ γὰρ τῶν βεόντων ἐπιστήμη ἐκ ἔστιν, Ἡράκλειτος δὲ ἐκ ἔστιν ἐπὶ τῷ αὐτῷ δις βιάσθαι ἔλεγε, ὁ δὲ Κρατύλος ὅδε ἀπαξ, ὡς τὴν συνήθης ἱπλάτων γέγονεν, ὑπέλαβε καὶ ὅτος κατὰ τὴς πρῶτης τὰ εἶδη, πλὴν συγκαροτῆς καὶ παρὰ Σωκράτους, 35 ὅστις ἡδίκως γενόμενος καὶ ἐ φυσικὸς τέως δὲ ὥριζτο τὸ καθόλου ὡς αἰδῶν καὶ ἐ τὸ καθ' ἑκάστον ἀεὶ γε μεταβάλλον. ἰδέας γὰρ τίθει κατὰ μέθεξιν τούτων ἔλεγε τὰ πολλὰ, ἀ καὶ ἀνώνυμα ἔλεγε ὡς μεταβάλλοντα ἀεὶ. μόνῃ δὲ τῇ λέξει πρὸς τὴς Πυθαγορείους διήλλαττε τὸ λεγόμενον. τῶν γὰρ Πυθα- 40 γορείων κατὰ μίμησιν λεγόντων τῶν ἰδεῶν τὰ παρόντα, αὐτὸς κατὰ μέθεξιν ἔλεγε. τίς δὲ ἡ μίμησις καὶ τίς ἡ μέθεξις, ἀφῆκαν ἡμῖν ζητεῖν. Anon. Urbin.

2. μαλακώτερον codd. legendum esse μοναχώτερον, patet ex paraphrasi. || 3. γὰρ om L. || 6. ὁ] Ἐμπεδοκλῆς L. || 8. καὶ — b 1. κίνησις add L. || 1. ὡ — 10. ἀμυδρῶς om L. || 2. μοναχώτερον] μαλακώτερον AF. || 10. τὴς πυθαγορικῆς καὶ αὐτῆς φησι δύο τὰς L. || 11. κατὰ om F. || 12. σημαντικὸν τῷ τὸ δύο καὶ αὐτὴς λέγειν εἶναι τὰς ἀρχὰς. ἀλλὰ μὴν καὶ πρὸ ὀλίγου εἰρήκει L. || 13. κεχρησθῆαι καὶ πῶς νῦν L. || ἡ] ἡ ὥσως L. || 14. αἰτίων, οἷον ὑλικῶν καὶ ποιητικῶν, ἀλλὰ L. || ἀρχὰς τὰς ἀρχικὰς ἀρχὰς, ὥσπερ L. || 16. ἡ μᾶλλον λέγει L. || αὐτοῖς τοῖς πυθαγορείοις. ἡ L. || ἐξ ὧν om L. || 18. ὅτος L. || 19. πυθαγορείους L. || 20. λέγει F. || 21. τούτων] τῶν λοιπῶν δύο L. || 23. ἄπειρον δὲ — 25. καὶ] δύο ἄρα ἀλλ' ἐ τρεῖς τὰς ἀρχὰς ἔλεγον, εἶγε τὸ ἐν ἐκ τῶν δύο τούτων, καὶ ἀρχαὶ πρῶτης τῆς μονάδος τὸ ἄρτιον καὶ τὸ περιττόν, ἐξ ἧς καὶ οἱ ἄλλοι ἀριθμοὶ ἐγενήντο. καὶ L. || 27. γὰρ καὶ ταύτας εἰ καὶ τὸ κακόν L. || 28. συσσοιχῶν om L. || κακὸν λέγοντες] τῶν κακῶν L. || 29. δόξαν (τούτῳ γὰρ ἐσημάνει ἐν τῷ εἰπεῖν "τούτῳ δὲ προσεπέθεσαν," ταῖς ἀρχαῖς δηλοῦσι, "ὁ καὶ ἴδιόν ἐστιν αὐτῶν"), καθ' L. || ἄλλοι, φυσικοὶ δηλαδή, τῷ L. || 30. ἄλλο — 33. ὅτοι] ἐ καθ' αὐτὰ τούτοις ἐχρῶντο, ἀλλὰ τὸ ἄπειρον ἔλεγον ἢ τὸ πεπερασμένον, τὸ δὲ ἄπειρον ἢ τὸ πεπερασμένον συμβεβηκὸς αὐτῷ, οἷον ὕδωρ ἢ ἀέρα ἢ καὶ τὸ μεταξὺ, ὡς Ἀναξί- 40 μανδρος ὁ Μιλήσιος. ὅτοι L.

ἢ κίνησις," ὡς λείπει ἂν ἐ τινὲς ἐξ αὐτῶν (*). γράφεθ' ἐν τισιν αὐτῇ τῷ μοναχώτερον "μονοχώτερον," ὁ ἐξηγούμενος οἱ μὴ σκο- 5 τεινότερον λέγουσιν, οἱ δὲ μαλακώτερον. ὅτε δὲ ἐ ὄνομα γνωρί- μων, ὅτε ἀκόλουθον τοῖς προειρημένους ἐ τὴς μέχρι τῶν Πυθαγο- ρείων εἰρηκότητας περὶ ἀρχῶν σκοτεινότερον εἰρηνεῖναι. μᾶλλον γὰρ ἔστιν εὐρεῖν σκοτεινότερον εἰρημένα τὰ ὑπὸ τῶν Πυθαγορείων λε- γόμενα. εἰ δὲ μαλακώτερον εἰπεῖν ἐβύλετο, ἐχρήσατο ἂν τῷ ὀνόματι αὐτῷ, ὥσπερ καὶ ἐν ἄλλοις. προελθὼν μέντοι περὶ πάν- 10 των τῶν εἰρηκώτων πρὸ αὐτῶ περὶ ἀρχῶν λέγει "ἀλλὰ πάντες ἀμυδρῶς μὲν." τὴς δὲ Πυθαγορικῆς φησι δύο μὴ καὶ αὐτὴς τὰς ἀρχὰς λέγειν ὥσπερ καὶ ἄλλοι. ἐ γὰρ καὶ τὴν αὐτὴν εἰρήκασιν τρόπον τούτῳ ἂν εἴη σημαντικόν. ἀλλὰ καὶ πρὸ ὀλίγου εἰρήκει καὶ αὐτὴς μόνῃ τῇ ὑλικῇ αἰτίᾳ κεχρησθῆαι, πῶς ἔν νῦν δύο λέγει; ἢ δύο λέγει ἐκ εἰρηκῶν αἰτίων, ἀλλὰ δύο τὰς ἀρχὰς τὰς ὑλικὰς ἐποῖν, ὥσπερ καὶ 15 ἄλλοι. οἱ γὰρ γῆν καὶ πῦρ θέμενοι δύο καὶ αὐτοὶ τὰς ὑλικὰς ἀρχὰς ἐποῖν. ἢ λέγει ὡς ἀρέσκον αὐτοῖς; ἢ καὶ ἐπόμενον ἐξ ὧν ἔλεγον, ἐ εἶναι μὴ αὐτοῖς ὕλην τὴν ἄπειρον ἀριθμὸν (ὅτος δὲ ἦν ὁ ἄρτιος), εἶδος δὲ τὴν πεπερασμένον, ὅς ἦν ὁ περιττός. καὶ γὰρ προελθὼν ὅτως περὶ αὐτῶν μνημονεύει. πῶς δὲ δύο ἐτι αἱ ἀρχαὶ καὶ τὴς Πυθα- 20 γορικῆς, εἶγε, ὡς λέγει, ἐ πεπερασμένον καὶ ἐ ἄπειρον καὶ ἐ ἐν; τρεῖς γὰρ ὅτω γίνονται. ἢ ἐ ἐν ἐκ ἧν ἔξω τούτων. προείρηκε γὰρ ὅτι ἀρτιοπερίττον ἔλεγον τὴν μονάδα. εἰ δὲ ἀρτιοπερίττον, καὶ πε- περασμένον καὶ ἄπειρον, ἄπειρον δὲ ἐ περιττὸν καὶ πεπερασμένον ἐ ἄρτιον κατ' αὐτὴς. ἀρχαὶ γὰρ κατ' αὐτὴς περιττὸν καὶ ἄρτιον πρῶ- 25 τῆς τῆς μονάδος. καὶ οἱ τὰς δέκα δὲ ἐναντιώσεις ἐν ταῖς ἀρχαῖς θέμενοι τῶν Πυθαγορικῶν εἶεν καὶ αὐτοὶ δυοῖν ἀρχαῖν χρωόμενοι. ἀνήγαγον γὰρ ταύτας εἰς τε ἐ ἀγαθὸν καὶ κακόν, τὴν μὴ ἐτέραν τῶν συσσοιχῶν ἀγαθὸν τὴν δὲ ἐτέραν κακόν λέγοντες. διαφέρειν δὲ φησι τῶν ἄλλων τὴν τούτων δόξαν, καθ' ὅσον οἱ μὴ ἄλλοι τῷ ἀπείρῳ 30 ἐν τῇ ἀρχῇ χρῆσάμενοι ἢ τῷ πεπερασμένῳ ἄλλο τι καὶ σῶμα ἐ ἄπειρον καὶ ἐ πεπερασμένον ἐποῖν, συμβεβηκὸς ἔχον ἐ ἄπειρον ἢ ἐ πεπερασμένον. οἱ μὴ γὰρ ὕδωρ ἄπειρον εἶναι, οἱ δὲ ἀέρα, οἱ δὲ τινα μεταξὺ φύσιν, ὡς Ἀναξίμανδρος. ὅτοι δὲ αὐτὴ ἐ ἄπειρον καὶ αὐτὴ ἐ πεπερασμένον ὑποκείδω λέγουσι. ἐν γὰρ ἄρτιον ἀριθμὸν 35 τῇ αὐτῇ φύσει ἄπειρον ὄντα (ἐ γὰρ ἀρτίῳ εἶναι ἀπείρῳ εἶναι ἐσι κατ' αὐτὴς) καὶ ἐν περιττῷ ὄντα τὴν πεπερασμένην φύσιν ὑπετί- θεσαν τοῖς ὅσι. ἐ γὰρ ἄπειρον ὅτοι ἐ συμβεβηκὸς ἔλεγον εἶναι ἐκεῖνους ἐ κατηγορεῖν (κατηγόρουν δὲ αὐτὴ τῷ ἀρτίῳ ἀριθμῷ), ἀλλ'

ὑσίαν αὐτῶ. ὃ γὰρ ἐν τῷ τοσούτῳ εἶναι ὁ ἄρτιος ἀριθμὸς ἀπειρος κατ' αὐτὸς, ἀλλ' ἐν τῷ τοσούτῳ· πᾶν γὰρ ἄρτιον καθ' ἄρτιον ἀπειρον κατ' αὐτὸς. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ἐν ὑσίαν αὐτὴν καθ' αὐτὴν, ἀλλ' ἕκ ἄλλω τινὶ ὄντι ὑπάρχειν τὸ ἐν εἶναι. ἀλλὰ διὰ τὰ ταῦτα εἶναι τὸ ὑποκείμενον, ἔλεγον ἀριθμὸν αὐτῶ τὴν πάντων ὑσίαν, ὡς ἐκ τῶν ἀριθμῶν πάντων τῶν ὄντων συγκειμένων· ὡς γὰρ οἷς πῦρ ὑποκείμενον, πῦρ ἢ ὑσία πάντων, ὥτω καὶ οἷς ἀριθμὸς, ἀριθμὸς ἢ πάντων ὑσία. λέγει δὲ περὶ αὐτῶν ὡς ἐπιχειρησάντων μὴ πρώτων καὶ τί ποτε ἐξιν ἕκαστον τῶν ὄντων ἀποδιδοῦναι καὶ ὀρίσασθαι, λίαν μέντοι πραγματευσαμένων τῷτο ἀπλῶς καὶ ἀβασανίστως καὶ χωρὶς ἐπιστάσεως τινος. καὶ ἐπὶ τούτοις ἐκτίθει τὴν δόξαν αὐτῶν, ἣν εἶχον περὶ τούτων. ὡς γὰρ πρώτῃ ὑπῆρχεν ὁ λεγόμενος ὁρος ὑπ' αὐτῶν, ἐκεῖνο ἔλεγον εἶναι τὸ ὑπὸ τῷ ὁρισμῷ δηλούμενον, καὶ τὴν ὑσίαν τὴν τῷ πράγματι τὴν ὑπὸ τῷ ὁρισμῷ δηλωμένην ἐκεῖνο ἔχειν ἔλεγον. οἷον τὴν φιλίαν λέγοντες, εἰ ὥτως ἔτυχεν, ἰσότητα, καὶ διὰ τῷτο ὑπολαμβάνοντες λόγον αὐτῆς εἶναι τὸ ἰσάκεις ἴσον, ὡς πρώτῃ τῶν ἀριθμῶν ὑπῆρχε τῷτο, τῷτον τὸν ἀριθμὸν ἔλεγον φιλίαν, ταῦτ' ποιεῖντες τῷ ἡγεμένῳ ταῦτ' εἶναι διπλάσιον καὶ δυάδα, ἐπειδὴ πρώτη ταύτῃ τὸ διπλάσιον ὑπάρχει. ἦν τινα δόξαν εὐθύων προσέθηκεν ἀλλ' — συνέβαινε (v. 25). id.

(¹) ἄλλοι δὲ τινες καὶ πρὸς τὴν ὑλικὴν αἰτία καὶ ποιητικὴν εἰρήκασιν, καθάπερ Ἐμπεδοκλῆς καὶ Ἐρμότιμος καὶ Ἀναξαγόρας, οἱ μὲν τὸν νῦν, οἱ δὲ νεῖκος καὶ φιλίαν. καὶ ὁ μὲν Ἐμπεδοκλῆς δύο ὑπετίθετο εἶναι τὰ ποιητικά, καὶ τὸ νεῖκος καὶ τὴν φιλίαν, οἱ δὲ περὶ Ἐρμότιμον μίαν τὴν νῦν. ἤρξαντο ὅν οἱ παλαιοὶ φυσικοὶ πρὸ τῶν Ἰταλικῶν, φησὶ δὲ τῶν Πυθαγορείων· καὶ συνήκμασαν γὰρ καὶ συνεπεξετάθησαν τοῖς Πυθαγορείοις. μέχρις ὅν τῶν Ἰταλικῶν ἐγίνοντο καὶ πάλιν χωρὶς ἐκείνων. “μονιμώτερον” εἰρήκασιν, ταχέσι μετριώτερον, ἤγαν σκοτεινότερον ἢ μαλακώτερον· ὃ γὰρ διηρθρωμένως εἰρήκασιν οἱ Πυθαγόρειοι περὶ τῶν ἀρχῶν. πλὴν οἱ μὲν αὐτῶν μίαν ποιεῖσι τὴν ἀρχὴν τὴν ὑλικήν, οἱ δὲ δύο· πρὸς γὰρ τὴν ὑλικὴν ὑπετίθεντο καὶ ποιητικὴν, ὥσπερ οἱ περὶ Ἀναξαγόραν. “οἱ δὲ Πυθαγόρειοι δύο μὲν τὰς ἀρχὰς καὶ τὴν αὐτὴν εἰρήκασιν τρόπον.” φησὶν ὅτι καὶ οἱ Πυθαγόρειοι δύο ἀρχὰς ὑπετίθεντο ὁμοίως, ὑλικὴν καὶ ποιητικὴν. διαφέρουσι δὲ ἐκείνων, ὅτι οἱ μὲν ἐν τῶν φοιχέων εἰρήκασιν τὴν ἀρχὴν, οἷον πῦρ ἢ ὕδωρ ἢ τι τοῦτον λέγοντες τὸ πεπερασμένον καὶ τὸ ἀπειρον· αὐτοὶ δὲ οἱ Πυθαγόρειοι ἐτέρας φύσεις ὑπετίθεντο αὐτὸ καθ' αὐτὸ εἶναι τὸ ἀπειρον, καὶ ἐξ αὐτῶ γίνεσθαι τὴν ἀπειρίαν, καὶ πάλιν αὐτὸ καθ' αὐτὸ πεπερασμένον, καὶ ἐξ αὐτῶ γίνεσθαι τὴν πρόοδον τῶν πεπερασμένων, ταχέσι τὴς λόγους τῶν εἰδῶν καὶ τῆς ὕλης. καὶ ἀληθῶς λέγει Ἀριστοτέλης, αὐτὸ ὅν τὸ ἐν ὑσίαν εἶναι τούτων ἔλεγον ὡς κατηγορεῖν· διὸ καὶ τὸν ἀριθμὸν εἶναι τὴν

ὑσίαν πάντων ἔλεγον, ἐπειδὴ καὶ τὰ πάντα ἐξ ἀριθμῶν συνεσθῆναι ἔλεγον. περὶ τούτων ὅν τῶτον τὸν τρόπον ἀπεφῆναι, ἤρξαντο δὲ λέγειν καὶ περὶ τῶ τί ἐστι, φησὶ δὲ περὶ τῶν ὁρισμῶν· ἔλεγον γὰρ ὅτι τὸ πρῶτον τινὶ ὑπάρχον τῷτο ἐστὶν ὁ ὁρισμὸς αὐτῶ, οἷον ἐπεὶ πρῶτως ὑπάρχει τῇ ἐπιφανείᾳ τὸ χρώμα, τὸ χρώμα ἄρα ὁρισμὸς ἐστὶ τῆς ἐπιφανείας, καὶ πάλιν ἐπειδὴ τὸ διπλάσιον ὑπάρχει τῇ δυάδι, ὁρισμὸς τῆς δυάδος τὸ διπλάσιον. οἱ δὲ ὁρισμοὶ θέλουσιν ἀντιτρέφειν πρὸς τὰ ὁρίσασθαι, ἕκ ἀντιτρέφει δέ· ὃ γὰρ εἴ τι διπλάσιον, δυάς· τὰ γὰρ ὅκτω διπλάσια μὲν ἐστὶν, ὃ δυὰς δέ. εἰ δὲ τῷτο ὑποβῶμεθα, πολλὰ ἔσαι τὸ ἐν· εἰ γὰρ ἡ δυὰς διπλάσιον, πολλὰ δὲ τὰ διπλάσια, πολλὰ ἔσαι καὶ ἡ δυὰς ἐν ὅσα πράγματα· ἔσαι γὰρ καὶ ἡ καὶ ἡ καὶ ἡ καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα. καὶ ὥτως μὲν ὁ Ἀριστοτέλης, εἰδέναι μέντοι χρὴ ὡς οἱ Πυθαγόρειοι, ὡς φησὶν ὁ ἡμέτερος φιλόσοφος Ἀμμώνιος, τὴν δυάδα ἀντὶ ἀρτίῳ ἀριθμῷ ἐλάμβανον, καὶ ἔλεγον ὅτι ἡ δυὰς διπλάσιον, καὶ ὥτως ἀντιτρέφει πρὸς τὸ ὁρίσασθαι· εἴ τι γὰρ διπλάσιον, τῷτο καὶ ἄρτιον, εἴ τι ἄρτιον, τῷτο καὶ διπλάσιον· καὶ τὰ ἡ γὰρ ἄρτια καὶ ὅσα τοιαῦτα. ἐπεὶ ὅν πρῶτον ἐστὶν ἡ δυὰς ἐν τοῖς ἀρτίοις, τῷτα χάριν ἐλάμβανον τὴν δυάδα ἀντὶ παντὸς ἀρτίῳ ἀριθμῷ, καὶ ὥτως ὠρίζοντο ὑγιῶς. Asclep.

(^m) πλὴν διαφέρουσιν ἐκείνων, ὅτι οἱ μὲν πρὸ αὐτῶν φυσικοὶ 987 α ἔν τι ἢ πολλὰ ὑποτιθέντες καὶ τῶν τῶν τὸ πέραν ἢ τὸ ἀπειρον κατηγόρην, ὅτοι δὲ αὐτὸ καθ' αὐτὸ εἶναι τὸ ἀπειρὸν φασὶ καὶ ἐξ αὐτῶν γένεσθαι τὴν ἀπειρίαν, καὶ πάλιν αὐτὸ καθ' αὐτὸ τὸ πέραν καὶ ἐξ αὐτῶ γίνεσθαι τὴν πρόοδον τῶν πεπερασμένων. ἡνίττοντο δὲ διὰ τούτων τῶς λόγους τῶν εἰδῶν καὶ τῆς ὕλης. cod. Reg.

“ἀλλ' — συνέβαινε.” πολλὰ γὰρ αὐτοῖς τὸ ἐν ἐγίνετο· ὡς 987 α γὰρ τῷ λέγοντι ταῦτ' εἶναι δυάδα τε καὶ διπλάσιον πολλὰ ἢ δυὰς 25 γίνεσθαι (πάντα γὰρ οἷς ὁ τῷ διπλασίῳ λόγος ἐφαρμόττει), ὥτω καὶ ἐκείνοις ἕκαστον τῶν πραγμάτων πολλὰ ἐγίνετο ὥτως λέγουσιν. εἰ γὰρ φιλία κατ' αὐτὸς ὁ ἀριθμὸς ὡς πρώτῃ ἐφαρμόζει τὸ ἰσάκεις ἴσον, γίνεσθαι μὲν αὐτοῖς ὁ ὁρισμὸς τῆς φιλίας τὸ ἰσάκεις ἴσον, τῷτα δὲ ὄντος τῷ ὁρισμῷ αὐτῆς πάντες οἷς ὅτος ὁ ὁρισμὸς ἐφαρμόζει οἱ ἀριθμοὶ φιλία ἔσονται, ὥτω τε πολλὰ τὸ ἐν ἔσαι. ἐκείνοι μὲν γὰρ ὡς πρώτῃ ὑπῆρχε τῶν ἀριθμῶν ὁ λόγος, τῷτον ἐνόμιζον ἐκεῖναι εἶναι τὴν ὑσίαν τῷ πράγματι· ὅχι ὥτω δὲ συμβαίνει· ὡς γὰρ ἂν ἐφαρμόζοι ὁ ὁρισμὸς πράγματός τινος, ἐκεῖνός ἐστι τὸ πᾶν ὃ ὁ ὁρισμὸς, καὶ ἀντιτρέφει ἀλλήλοισι. πολλὰ δὲ ἐστὶ τὰ ἰσάκεις ἴσα· καὶ γὰρ τὰ τέτταρα καὶ τὰ ἐννέα καὶ τὰ ἐκκαίδεκα διαφέροντες ὄντες ἀλλήλων ἀριθμοὶ φιλία ἔσονται· ὥτως δὲ ἐν ὅσα ἢ φιλία πολλὰ γίνεσθαι, ἐπεὶ καὶ τὸ ἰσάκεις ἴσον τῷ τὸν λόγον τὸν αὐτὸν εἶναι, ἐν ἔθεντο φιλίαν, καὶ πολλῶν ἀληθεύει. τὸ δὲ αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων συμβαίνει αὐτοῖς. ἢ ἐστὶ τὸ λεγόμενον τοῦτον. εἰ καθ' ὅν πρῶτων

7. ἢ post πῦρ om *M*. || 8. λέγω *M*. || 15. exspectes οἷον τὴν δικαιοσύνην. in vulgata vero (τὴν φιλίαν) tuenda consensunt et codices et interpretes Lat. || 20. προσέθηκεν *A*. || 30. πλὴν ὅν οἱ *A*.

1. συνίστασθαι *B*. || 17. πρώτη ἐστὶν *B*. || 30. πρώτως *M*. || 34. λόγους ὅτος, ἐνόμιζον ἐκεῖνον *M*. || 39. διὰ τε *A*. || 40. τὸν post τῷ om *A*. || 41. ἀληθεύεσθαι codd., Sepulv. vere dicitur. || αὐτὸ τῷτο καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τούτοις συμβαίνει ὥτως λέγουσιν. ἢ ἔσαι τὸ λεγόμενον τὸ “εἰ δὲ μή, πολλὰ τὸ ἐν ἔσαι” τοῦτον. εἰ καθ' ὅν πρῶτον ὁ ἀριθμὸς ἀληθεύεται, ταῦτα αὐτὰ ἔσαι τοῖς κατ' αὐτὸς λεγομένοις *L*.

ὁ λόγος ἀληθεύει, ταῦτά ἐστι τὰ αὐτὰ τοῖς κατ' αὐτῶν λεγομένοις, πολλοὶ δὲ λόγοι ἐν πρώτῳ ἐφαρμύζουσι (τὴν αὐτὴν γὰρ ἀριθμὸν, εἰ ὅτω τύχοι, ἔλεγον καιρὸν καὶ Ἀθηνᾶν), πολλὰ ἄρα ἔσαι ὁ αὐτὸς καὶ εἰς ἀριθμὸς, πολλῶν ἐφαρμύζοντων αὐτῷ λόγων διαφερόντων. Alex.

987^a 27. "παρὰ — ἄλλων." τῷ τῷ καὶ τῶν ἄλλων πάντων τῶν μετ' ἐκείνου. id.

987^a 29. ἔζης τὴν Πλάτωνος ἐκτίθει δόξαν, καὶ τὰ μὲν πολλὰ φησι τοῖς Πυθαγορικοῖς αὐτὴν ἀκολουθήσαι, τὰ δὲ καὶ ἰδίᾳ θέδει. ὡς ἰδίων ἐν ᾗ αὐτὸς καὶ τὸ περὶ τῶν ιδεῶν (*). καὶ λέγει πόθεν ἐκινήθη ἐπὶ τὸ ιδεῶς θέδει, καὶ ἰσορεῖ ὅτι παρὰ μὲν Κρατύλῃ ἔλαβε, συνήθης αὐτῷ γενόμενος ὄντι Ἑρακλείτῳ, ὅτι πάντα τὰ αἰδητὰ ἐν ῥύσει ἐστὶ καὶ ὑδέποτε ἴσατο, καὶ ταύτην ἐφύλαξε τὴν δόξαν ὡς ἀληθῆ. Σωκράτης δὲ ἐν τοῖς ἡθικοῖς πεπραγματευμένον καὶ τὸ καθόλου ζητῶντος (διαλαμβάνων γὰρ περὶ καλῆς ἢ τιωσ ἄλλης ἐξήτει καθόλου τί τὸ καλὸν ἐστίν, ὃ τότε τὸ καλὸν λαμβάνων), καὶ ἐρίζεας τὸ προκείμενον αἰεὶ πειρωμένον. λέγει δὲ περὶ Σωκράτους ὡς μὴ πραγματευσαμένον περὶ τῶν φυσικῶν. πῶς δὲ λέγει Σωκράτην πρῶτον ἐπιζητῆσαι περὶ ὁρισμῶν, εἴγε καὶ οἱ Πυθαγόρειοι ταύτην ἐπειρώοντο ποιεῖν, ὡς προείρηκεν, ὄντες αὐτῷ πρεσβύτεροι; ἢ ὅτι ἐκείνοι, ὡς εἶπε, μαλακῶς καὶ ἀμεθόδως. ἀποδεξαμένους ὅν Σωκράτης τὴν περὶ τῶν ὁρισμῶν τε καὶ τὸ καθόλου πραγματεῖαν, ὑπέλαβε τῆς ἐτέρων τινῶν γίγνεσθαι τε καὶ εἶναι φύσεων καὶ ὅ τῶν αἰδητῶν τινός, ὃ δὲ τῷ ἐπὶ τέτοις καθόλου, τῷ ταῦτα καὶ τὰ ἐν τέτοις πάντα, ἐν οἷς καὶ τὰ καθόλου, αἰεὶ εἶναι τε καὶ μεταβάλλειν καὶ μὴδέποτε ἐπὶ τῆς αὐτῆς φύσεως μένειν. διὸ καὶ ἀδύνατον εἶναι τὴν κοινὴν καὶ καθόλου ὅρον (τοιοῦτοι γὰρ οἱ ὁριζμοί) τῶν αἰδητῶν τινός εἶναι. διὸ ταῦτα μὴδὲ ὁρίζεσθαι εἶναι τῷ μὴδὲ εἶναι ταῦτα. καὶ ταύτας δὲ τὰς φύσεις τὰς παρὰ τὰ αἰδητὰ, ὡς οἱ ὁριζμοὶ εἰσιν, ιδεῶς προσηγόρευεν, ἀφ' ὧν καὶ τὰ αἰδητὰ εἶναι τε καὶ λέγεσθαι. id.

(*) ἐκθέμενος τὰς τῶν Πυθαγορείων δόξας καὶ τῶν ἄλλων, τῶν φυσικῶν, περὶ τῶν γινώσκειν ποίαις ἀρχαῖς τῶν ὄντων ἐκέχρητο, ἐντεῦθεν ἐκτίθει καὶ τὴν Πλάτωνος δόξαν, βυλόμενος δεῖξαι ποίαις ἀρχαῖς τῶν ὄντων καὶ αὐτὸς ἐκέχρητο, καὶ φησιν ὅτι τὰ πολλὰ τοῖς Πυθαγορείοις ἠκολούθησεν. ἡμεῖς δὲ φάμεν ὅτι ὃ τὰ πολλὰ ἀλλὰ τὰ πάντα. Πυθαγόρειος γὰρ ἦν ὁ φιλόσοφος, εἰ καὶ μὴ πᾶσι

κέχρητο τοῖς παραπετάσμασιν αὐτῶν. οἱ γὰρ Πυθαγόρειοι μύθοις μὴ ἔκ ἐκέχρητο ἀλλὰ συμβόλοις, ἵνα καὶ μείνουσιν οἱ ἀκούοντες μέχρι τῆς φαινομένης, μὴ ἀδικηθῶσιν, ὥσπερ ἐπὶ τῶν Πυθαγορείων. πρὸς τούτοις δὲ σαφῶς ἔκ ἐβέβλητο ἐκείνῳ διὰ τὸ μὴ καταφανῆ γενέσθαι τὴν αὐτῶν σοφίαν καὶ σκυτεῦσιν. Asclep.

"καὶ μέθεξιν — εἶδεν" (*). εἰπὼν τὰ δὲ αἰδητὰ παρὰ ταῦτα καὶ καὶ ταῦτα λέγεας πάντα (παρὰ ταῦτα γὰρ ὄντα καὶ ἄλλα τῶν ὄντων), καὶ ταῦτα λέγεας, ὃ ἐξηγήσατο διὰ τῆς καὶ μέθεξιν γὰρ εἶναι ἔχει τὰ πολλὰ τῶν αἰδητῶν, εἴτα τίνα τὰ πολλὰ ἐξηγούμενος προσέθηκε τὸ "τῶν συνωνύμων τοῖς εἶδεσιν," ὃ ἴσον ἂν εἴη τοῖς συνωνύμοις αὐτοῖς εἶδεσι. τὰ γὰρ συνώνυμα τοῖς εἶδεσι τοιαῦτα. τῷ δὲ ἐστὶν ἔτι μὴ πάντων τῶν αἰδητῶν ἔλεγον εἶναι ιδεῶς. τῶν γὰρ καὶ χέσιν τῶν ἐν τοῖς πρὸς τι ἔκ ἐβέντο εἶναι ιδεῶς, ἀλλ' ὃ δὲ τῶν παρὰ φύσιν τινός, ὃ δ' ὅλως τῶν κακῶν. ἢ εἴη ἂν λέγων "τὰ πολλὰ" ἀντὶ τῆς τὰ αἰδητὰ, ὡς εἶναι τὸ λεγόμενον, καὶ μέθεξιν τὰ πολλὰ. τε καὶ αἰδητὰ ἐστὶ τῶν εἰδῶν τέτων οἷς ἐστὶ συνώνυμα. οἱ γὰρ ἀνθρώποι καὶ μέθεξιν ἀνθρώπων καὶ ἵπποι ἵππων (P) ὡς εἶναι τὸ λεγόμενον, καὶ μέθεξιν γὰρ εἶναι ἔχει τὰ αἰδητὰ τε καὶ συνώνυμα τοῖς εἶδεσι, τὴν τῶν εἰδῶν. δύνατο καὶ ὅτω τις ἀκούει τῆς λέξεως. καὶ μέθεξιν γὰρ τῶν εἰδῶν εἶναι τὰ πολλὰ, πολλὰ δὲ ταῦτα τὰ συνώνυμα ἀλλήλοισι. τὰ γὰρ πολλὰ καὶ συνώνυμα ἀλλήλοισι εἶναι ἔχει καὶ μέθεξιν ιδεῶς μιᾶς. ὃ γὰρ πάντα μιᾶς ιδεῶς μετέχει, ἀλλ' ὅσα ὁμοειδῆ τέ ἐστιν ἀλλήλοισι καὶ συνώνυμα. ὃ γὰρ ἂν ταῖς ιδεαῖς λέγοι τὰ αἰδητὰ συνώνυμα εἶναι, ἰσορῶν τὴν Πλάτωνος δόξαν, ὁμωνύμως ἐκείνους λέγοντος τὰς ιδεῶς τοῖς γινόμενοις πρὸς αὐτάς. ἢ καὶ καὶ Πλάτων αὐτὸς ὁμωνύμοι ἂν εἴεν αἱ ιδεαὶ τοῖς πρὸς αὐτάς, ἀλλὰ συνώνυμα. ἐν οἷς γὰρ καὶ τῷ ὁμωνύμῳ ὁνόματι, κοινότερον ἀντὶ τῶν συνωνύμων χρῶτο ἂν. εἰ γὰρ μὴ καὶ τὴν λόγον καὶ τὸ εἶδος ὁμοίῳ τῇ ιδεᾷ τὰ πρὸς αὐτήν, καὶ τί ἂν ἄλλο; ὃ δὲ γὰρ ἐκείναις ἄλλο ὑπάρχει. ὃ δὲ τι αὐταῖς συμβέβηκε. τὰ δὲ καὶ τὸ εἶδος ὁμοία συνώνυμα. εἰ γὰρ ὁ αὐτοάνθρωπος εἶδος τί ἐστὶν ἀπλῶν, δῆλον ὅτι τὸ ὁμοιωμένον αὐτῷ καὶ τὸ εἶδος ἂν ὁμοίωτο. ἀλλὰ μὴν καὶ οἱ ὁριζμοὶ καὶ τὸ εἶδος καὶ τῶν ἐνύλων. ὥστε εἰ καὶ τὸ εἶδος ὁμοίῳ εἰσιν οἱ ἄνθρωποι τῇ ιδεᾷ ὃ δὲ ἄλλο ὅσον, καὶ ὁ ὁριζμὸς ἂν αὐτῶν ὁ αὐτὸς καὶ τῆς ιδεῶς εἴη. ἔτι εἰ καὶ μὴ ὁρίζεσθαι ταῦτα ἀλλὰ τὰ εἶδη, ἄλλοι γε ὁριζμοὶ ἐκείνων καὶ ἐπὶ τέτων λέγοντο (*).

1. ἀληθεύει F. || 3. ὅτω ἔτυχε, τὸ ζ' ἔλεγον L. || ἔλεγον καὶ καιρὸν F. || 4. καὶ εἰς om A, καὶ εἰς ἔσαι ante πολλῶν L. || 9. αὐτῶν M. || 13 — b 1. apud Asclep. || 14. πραγματευσαμένον καὶ ἐν τέτοις τὸ Asclep. || 17. πειρώμενον M. || πειρώμενος, περὶ δὲ τῶν φυσικῶν ἰδέν, φησὶν, ἐπραγματεύσατο. πῶς λέγει περὶ Σωκράτους Asclep. || 19. πυθαγόρειοι ἐπειρώοντο τῷ Asclep. || 24. καθόλου ταῦτα γὰρ καὶ Asclep. || 26. αὐτῆς om Asclep. || κοινῇ A. || 27. διὰ διὰ τὸ Asclep. || 28. τῷ μὴ μένειν τὰ αὐτά Asclep., haec inepta esse definiendo, quoniam ne esse quidem Sepulv. || 29. αἰσθητά, φησὶ δὴ τὰ καθόλου, ὡς οἱ ὁριζμοὶ ὑπάρχουσιν, ιδεῶς προσηγόρευεν, τὰ δὲ αἰσθητὰ ἔφασκον εἶναι Asclep. || 32. ἀρχαῖς ἐκέχρητο τῶν ὄντων A. || 35. πολλὰ τοῖς πυθαγορείοις ἀλλὰ A.

3. τῶν φαινομένων A. || 12 — 14. apud Asclep. || 13. σχέσιν τε καὶ τῶν πρὸς τι Asclep. || 14. περὶ Asclep. || ὅτε δὲ ὅλως Asclep. || 16. μέθεξιν γὰρ τὸ εἶναι τὰ M. || 16 — 21. μέθεξιν ὅν τῶν εἰδῶν ὑπάρχει τὰ πολλὰ, συνώνυμα ὄντα ἀλλήλοισι τὰ πολλὰ. ὅτε γὰρ τοῖς εἶδεσι συνώνυμα. τὰ Asclep. || 22. κατὰ μέθεξιν τὸ εἶναι ἔχει Asclep. || μιᾶς post πάντα om Asclep. || 23. συνώνυμα ὡς ἄνθρωποι, ἵπποι, βόες ἀλλήλοισι. ὃ γὰρ Asclep. || 25. δόξαν, ἐκείνους ὁμωνύμως λέγοντος τὰς ιδεῶς ὡς τὰ ἀφ' ἐνὸς καὶ πρὸς ἓν. ἢ ὃ δὲ κατὰ πλάτωνα ὁμωνύμοι, αἰεὶ δὲ τοῖς Asclep. || 28. χρῶτο M. || 32. φανερόν ὅτι τὸ ὁμοιωμένον Asclep. || αὐτὸ M. || ὁμοίωτο Asclep., ὁμοίωται AF. || 34. εἶδος οἱ ἄνθρωποι τὸ εἶναι ἔχουσιν, ὁμοίῳ ἂν εἴεν τῇ ιδεᾷ Asclep.

τὸ ἡδὺ ζῶον λογικὸν θηρὲν καὶ κατὰ τῶν αἰσθητῶν ἀνθρώπων κατηγορεῖται, εἰ καὶ μὴ κυρίως τούτων ἐξ ὁρίσμου. Alex.

987 b (*) γρ. ἐν τισὶ καὶ ἕτως "τὰ πολλὰ τῶν συνωνύμων τοῖς εἶδεσιν." cod. Reg.

987 b (F) τὰ καθ' ἑκάστα καὶ κατὰ μέρος ταῦτα καὶ αἰσθητὰ τῶν πραγμάτων ἐν μεθέξει, φησὶν, ἔλεγεν ὁ Πλάτων εἶναι τῶν ἰδεῶν αὐτῶν ὅσων καὶ καθόλου ὄντα, λεγόμενα ὁμωνύμως τοῖς εἶδεσιν. τὸ δὲ "τῶν συνωνύμων" οἱ μὲν ἀντὶ τῶν ὁμωνύμων, ὡς εἵπομεν, ἐξελάβοντο, οἱ δὲ ἀντὶ τῶν συνωνύμων. τὰ ἡδὺ πολλὰ τῶν συνωνύμων, ὡς οἱ καθ' ἑκάστα πάντες ἀνθρώποι, οἱ εἰσὶν ἀλλήλοισιν συνωνύμοι, καὶ οἱ ἵπποι καὶ τῶν ἄλλων ἑκάστοι, μεθέξει τῶν ἰδεῶν εἰσὶν. εἴρηκε δὲ τούτο "τὰ πολλὰ" διὰ τὸ μὴ πάντων ἰδέας τὴν Πλάτωνα τίθεσθαι. τῶν ἡδὺ καὶ ἡσίων, οἷον τῶν πρὸς τι, ἕκ ἐτίθετο ἰδέας, ἀλλ' ὅδε τινος τῶν παρὰ φύσιν, ὅδε ὅλων τῶν κακῶν. id.

987 b (F) ἰστέον δὲ ὅτι εἶπεν ὁ Πλάτων ἐν τῷ Παρμενίδῃ περὶ αὐτῶν ὅτι τὰ ἐφευρέμενα τὰ ἀγαθὰ πάντα ἕως γίνονται. πάντα ἡδὺ ἐφείναι τὰ ἀγαθὰ καὶ πτωτὰ καὶ πεῖσθαι καὶ ἀέρια, ὡς φησὶ καὶ ὁ Ἀριστοτέλης. καὶ μίμησιν ἔν λεγόντων οἱ Πυθαγόρειοι γίνονται τὰ ἄλλα τῶν πρώτων ἀριθμῶν, ὅς καὶ λέγουσι κυρίως εἶναι καὶ ἐξ αὐτῶν τὰ ἄλλα γίνονται, φησὶ δὲ ἐκ τῆς μονάδος καὶ τῆς δυάδος, ταῦτ' ἐν εἰπεῖν ἐξ ὅλης καὶ εἰδῆς. Asclep.

987 b "τὴν — μετέβαλε." τυχέτι μετέθηκε. τὴν ἡδὺ ὑπὸ τῶν Πυθαγορικῶν μίμησιν λεγομένην αὐτὴ μεταβαλὼν μεθέξιν εἶπε. ταύτην δὲ τὴν μεθέξιν τε καὶ μίμησιν τί τ' ἐξὶ καὶ πῶς γίνεσθαι, ὅτε τῶν Πυθαγορικῶν τις ἔτε Πλάτων ἀπέδοσαν, ἀλλ' εἶασαν ἐν κοινῷ ζῆτεσθαι πῶς γίνεσθαι καὶ τίνα τρόπον. εἰκοι δὲ τούτο καὶ ὑπὸ Πλάτωνος ἐν τῷ Παρμενίδῃ δηλῶσθαι. εἶεν δ' ἂν οἱ Πυθαγόρειοι λέγοντες καὶ μίμησιν τῶν πρώτων ἀριθμῶν, ὅς ἔλεγον κυρίως εἶναι

987 b αὐτὴν κατηγορεῖται αὐτῶν, τὸς ἄλλους εἶναι τοιούτους. "ἔτι δὲ παρὰ τὰ αἰσθητὰ καὶ τὰ εἶδη." ἰστέον καὶ τούτο ὅτι Πλάτων τὰ μαθηματικά μεταξὺ φύσεις τινὰς καὶ ὁσίας τῶν τε ἰδεῶν καὶ τῶν αἰσθητῶν ἔθετο. μεταξὺ ἡδὺ αὐτῶν κατὰ αὐτόν, διαφέροντα τῶν μὲν αἰσθητῶν τῷ αἰσθητῷ τε εἶναι καὶ ἀκίνητα παντάπασιν, τῶν δὲ ἰδεῶν τῷ τὰς μὲν ἰδέας ἐν τῷ ἀριθμῷ εἶναι, τὰ δὲ μαθηματικά τὴν ἐν τοῖς πολλοῖς, τυχέτι τοῖς αἰσθητοῖς καὶ τοῖς καθ' ἑκάστα, δηλῶν ὁμοιότητα, ἐνυπάρχοντα τούτοις (*). ὅ γάρ ἐξιν αὐτὰ καθ' αὐτὰ ὑφεζῶντα, ἀλλ' ἐπινόια. χωριζέσθαι ἡδὺ τῶν ἐνύλων τῆς τε ὕλης καὶ τῆς κινήσεως, καθ' αὐτὴν καὶ μετὰ ὧν ἐξιν αὐτοῖς τὸ ὑφίστασθαι, καταλείπει τὰ μαθηματικά τὴν ἐν τοῖς ἐνύλοις καὶ πολλοῖς καὶ διαφέρουσι καὶ τὰ ὑλικά συμπτώματα ὁμοιότητα δηλῶν. ἡ δὲ μὲν ἀληθὲς ἕως ἔχει,

ὅ μὴ Πλάτων ἕτως ἔλεγεν, ὅς γε φύσεις αὐτὰς καὶ ὁσίας καθ' αὐτὰς τε καὶ αἰδῶς ἐπεί. ἀλλὰ λέγει ἂν "πολλὰ ὅμοια" εἶναι ἐπὶ τῶν μαθηματικῶν, ὡς ἕκ ἐνός καὶ τὴν ἀριθμὸν ἑκάστη αὐτῶν ὄντος. πολλὰ ἡδὺ κατὰ ἀριθμὸν τὰ μαθηματικά τρίγωνα καὶ τετράγωνα καὶ τῶν ἄλλων ἑκάστον εἶναι, ὡς περὶ καὶ τὰ αἰσθητὰ, σῶζοντα τὴν ὁμοιότητα πρὸς ἀλλήλα καὶ τὴν ὁρίσμον. τῶν δὲ ἰδεῶν ἑκάστη κατὰ ἀριθμὸν μία. "ἔπει δὲ αἰτία τὰ εἶδη." ἡγούμενος, φησὶ, τὰ εἶδη, τυχέτι τὰς ἰδέας, ἀρχὰς εἶναι καὶ αἰτίας τοῖς ἄλλοις πᾶσι τὰ εἶναι (καὶ μεθέξιν ἡδὺ ἐκείνων τὰ ἄλλα), τὰς τῶν ἰδεῶν αὐτῶν πάλιν ἀρχὰς πάντων ἀρχὰς ἔθετο. ἀρχὰς δὲ τῶν ἰδεῶν ὡς μὲν ὕλην καὶ τὸ ὑποκείμενον ἔλεγε τὸ μέγα καὶ τὸ μικρόν, δυάδα τινὰ ἔσαν, ὡς φησιν, ἀρίστον, ὡς δὲ ὁσίαν καὶ εἶδος τὸ ἐν. τούτο δὲ ὅπως ἔλεγεν ἐξῆς λέγει. "ἐξ ἐκείνων ἡδὺ καὶ μεθέξιν τὸ ἐνός τὰ εἶδη εἶναι τὸς ἀριθμούς." ἐξ ἐκείνων, τυχέτι τῶν μεγάλων καὶ μικρῶν, συνιόντων καὶ εἰδοποιουμένων ὑπὸ τῶν ἐνός. καὶ μεθέξιν, τυχέτι τῷ μεταλαμβάνειν αὐτὰ, τὰ εἶδη εἶναι, τυχέτι τὰς ἰδέας, αἰτινὰς καὶ αὐτὰ ἀριθμοὶ εἰσιν. εἰδητικὸς ἡδὺ ἀριθμὸς τὰς ἰδέας λέγουσιν. εἰπὼν δὲ τὰ εἶδη προσέθηκε "τὸς ἀριθμούς." τὰ ἡδὺ ὡς ἀριθμοὶ εἶδη αἱ ἰδέαι, ἐπεὶ εἶδη καὶ ἄλλα ἐξιν, ὡς περὶ ἔν καὶ ἀριθμοὶ. Alex.

(*) "ἔτι — εἶδη." μεταξὺ λέγει ὁ Πλάτων τὰ μαθήματα τῶν ἰδεῶν καὶ τῶν αἰσθητῶν. ὅτε ἡδὺ πάντα αὐτὰ καθ' αὐτὰ ἐν ὑποστάσει ὑπάρχουσιν ἀχώριστα παντελῶς ὕλης, ὡς περὶ αἱ ἰδέαι. τὰ ἡδὺ μαθήματα καὶ ἐν τῇ ὕλῃ θεωρεῖται (ἐξὶ ἡδὺ χαλκῶν τρίγωνον), καὶ καὶ ἀφαίρεσιν δὲ θεωρεῖται τῇ ἐπινόια. ὅτε ὅμοια ὑπάρχουσι τοῖς αἰσθητοῖς. τὰ ἡδὺ αἰσθητὰ καὶ ἐν κινήσει ὑπάρχουσι καὶ φθαρτὰ εἰσιν, τὰ δὲ μαθήματα αἰδῶν καὶ ἀκίνητα. εἰδέναι δὲ χρὴ ὅτι συμβολικῶς ὁ Πλάτων διὰ τῶν μαθημάτων τὴν ψυχὴν δηλοῖ, ἥτις μέση ἐστὶ τῶν πάντων χωριστῶν τῆς ὕλης καὶ αἰδῶν καὶ τῶν πάντων ἀχωρίστων, τυχέτι τῶν ἐνύλων εἰδῶν, ἐπειδὴ, φησὶ, ποτὲ μὲν χωρίζεται σώματος, ποτὲ δ' ἐλλάμπει ἐν αὐτῷ. τούτο ἔν φησὶν, ὅτι ἐπεὶ παρὰ τὰ αἰσθητὰ καὶ τὰς ἰδέας τὰ μαθηματικά τῶν πραγμάτων, μεταξὺ φησὶν εἶναι τούτων. διαφέρουσι ἡδὺ τῶν μὲν αἰσθητῶν τὰ μαθηματικά τῷ εἶναι αἰδῶν καὶ ἀκίνητα. ἡ δὲ ψυχὴ ἀκίνητός ἐστι καὶ αἰδῶν, τὰ δὲ αἰσθητὰ φθαρτὰ ὑπάρχουσι καὶ ἐν κινήσει. τῶν εἰδῶν διαφέρουσι τῷ τὰς μὲν ἰδέας ἐν τῶν ἀριθμῶν εἶναι. ἐν ἡδὺ εἶδος πάντων τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως. καὶ ἔθος αὐτῷ τῷ Πλάτῳ ἐν τῇ καλεῖν τὰ παντελῶς χωριστὰ τῆς ὕλης. τὰ δὲ ποτε ἐλλάμποντα αὐτῇ πολλὰ καλεῖ. τὰ δὲ μαθηματικά τὰ ἐν τοῖς πολλοῖς, τυχέτι τοῖς αἰσθητοῖς καὶ τοῖς καθ' ἑκάστα, δηλῶν ὁμοιότητα. ὅ γάρ ἐξιν αὐτὰ καθ' αὐτὰ ὑφεζῶντα, ἀλλ' ἐπινόια, χω-

22. μετέβαλε AF. || 23. μεταβαλὼν Asclep., μεταλαβὼν AF. || 24. δὲ] μέντοι Asclep. || 25. πυθαγορεῖον A. || ἀπέδωκεν A. || 26. ταῦτα ζητεῖσθαι παρὰ τοῖς βυλομένοις πᾶσι L. || εἰκοι — 27. δηλῶσθαι om L. || 27. οἱ πυθαγόρειοι οἱ λέγοντες L. || 29. τοιούτους. οἷον εἰ κυρίως ἐστὶ φιλία ὁ ἰσάκεις ἴσος πρῶτος ὁ πέσσαρος, οἱ ἄλλοι πάντες ἰσάκεις ἴσοι ὁμοίως ἐκείνῳ λεχθήσονται, καὶ ὅσα ἐκ τῶν τοιούτων ἀριθμῶν τὸ εἶναι ἔχει. ἔτι L. 32. ἡν] εἶναι F. || 35. καὶ τοῖς om F. || 40. δηλῶντα F.

5. καὶ om A. || 6. κατὰ] καὶ L. || ἀριθμῶν F. || 7. φησὶ Πλάτων τὰ L. || 9. τ' ἄλλα ἥτοι τὰ αἰσθητὰ, τὰς L. || αὐτὸς A. || 12. φασιν L. || 13. κατὰ — 15. μεθέξιν] τῷ μικρῷ καὶ τῷ μεγάλῳ συνιόντων κατὰ μέθεξιν τῷ ἐνός καὶ εἰδοποιουμένων ὑπ' αὐτῶ κατὰ μέθεξιν L. || 19. ἦδη F. || καὶ οἱ ἀριθμοὶ F.

ριδείσης τῶν ἐνύλων τῆς τε ὕλης καὶ τῆς κινήσεως, καθ' ἃ καὶ
 987b μεθ' ὧν ἐστίν. "ἐπειδὴ αἰτία τὰ εἶδη τοῖς ἄλλοις." ἐπειδὴ, φη-
 18. σίν, αἰτίας ὑπετίθεντο τῶν τῆδε πραγμάτων τὰς ιδέας (καὶ μέ-
 θεξιν ᾧ ἔλεγον γίνεσθαι τὰ τῆδε ἐκ τῶν ιδεῶν), τὰ ἐκείνων σφαιρεῖα
 καὶ ἀρχὰς τῶν ιδεῶν ἀρχὰς πάντων τῶν ὄντων ὑπέλαβον. τῷ 5
 ὄντι ᾧ ἐκ τῆς ἐνάδος αἰδέσθαι, τυτέστιν ἐκ τῆς μιᾶς τῶν πάντων
 ἀρχῆς οἱ δημιουργικοὶ λόγοι, ἐκ δὲ τῶν δημιουργικῶν λόγων τὰ
 τῆδε γίνεσθαι πάντα. ὡς μὲν ὅν ὕλην τὸ μέγα καὶ μικρὸν ἀρχὰς ὑπε-
 τίθεντο τῶν ὄντων, τυτέστι τὴν δυάδα· ἡ γὰρ δυὰς ἀρχεῖ πρώτη
 διαιρέσεως, τοιαύτη δὲ ἡ ὕλη ἐπ' ἀπειρον ὅσα διαιρετὴ. τὰς ὅν 10
 ιδέας ἀρχὰς καὶ αἰτίας εἶναι τοῖς ἄλλοις ἀπασιν τῶν εἶναι· καὶ μέ-
 θεξιν ᾧ ἐκείνων τὰ ἄλλα· τὰς δὲ τῶν ιδεῶν ἀρχὰς πάντων ἀρχὰς
 ἔθεντο. ἀρχὰς δὲ τῶν ιδεῶν ὡς μὲν ὕλην καὶ ὑποκείμενον τὸ μέγα
 καὶ τὸ μικρὸν, δυάδα τινὰ ὅσων ὡς φύσιν ἀόριστον, ὡς δὲ ὅσων καὶ
 εἶδος τὸ ἐν· τυτέστιν ἐξ ὕλης καὶ εἶδους. τὸτο δὲ ὅπως ἔλεγεν ἐξῆς 15
 987b λέγει. "ἐξ ἐκείνων ᾧ καὶ μέθεξιν τῶν ἐνὸς τὰ εἶδη εἶναι καὶ τὸς
 21. ἀριθμούς." "ἐξ ἐκείνων," τυτέστι τῶν μεγάλων καὶ τῶν μικρῶν, συνιόν-
 των καὶ εἰδοποιουμένων ὑπὸ τῶν ἐνὸς. καὶ μέθεξιν, τυτέστι μεταλαμ-
 βάνειν αὐτῶν τὰ εἶδη, φησὶ δὴ τὰς ιδέας, αἵτινες καὶ αὐταὶ εἰσιν
 987b ἀριθμοί· εἰδητικὸς ᾧ ἀριθμὸς τὰς ιδέας λέγουσι. "τὸ μέντοι γε 20
 22. ἐν ὅσων εἶναι, καὶ μὴ ἑτερόν τι τὸ ἐν λέγεσθαι." τὸ ᾧ ἐν τῷτο ὅ
 κατὰ τινος ἄλλου ὄντος κατηγοροῦν, ἀλλ' ὅσων τινὰ τὸ ἐν ὑπετίθεντο
 εἶναι ἐν τῷ ἐν εἶναι τὸ εἶναι ἔχουσιν. τὸτο δὲ καὶ περὶ Πλάτωνος
 ἰσορεῖ, ὅτι παραπλησίως ἐκείνοις τὸ ἐν ὅσων ἔλεγεν εἶναι, καὶ ὅτι
 ἄλλο τι ὄν καὶ τὸ ὑποκείμενον. τὸτο τε ὅν, φησὶ, παραπλησίως 25
 ἐκείνοις ὁ Πλάτων λέγει, καὶ τὸ ἀρχὰς καὶ αἰτίας τῶν ὄντων τὸς
 987b ἀριθμὸς τίθεσθαι. "τὸ δὲ ἀντὶ τῶν ἀπείρων ὡς ἐνὸς δυάδα ποιῆσαι."
 25. φησὶν ὅτι οἱ Πυθαγόρειοι τὸ ἐν ἀπειρον ὑπετίθεντο ὡς ἀπειροδύνα-
 μον, ὁ δὲ Πλάτων δυάδα, εἶγε τὸ ἀπειρον ἐκ μεγάλων καὶ μικρῶν,
 τὴν ὕλην αἰνιττόμενος διὰ τὸ ἀόριστον αὐτῆς, καὶ διὰ τὸτο ἐπ' ἀπει- 30
 ρον εἶναι διαιρετὴν. ἐκείνοι ὅν τὸ ἀπειρον μίαν τινὰ φύσιν ὑπετί-
 θεντο, τυτέστι τὸ ὑποκείμενον καὶ τὸ ὕλικόν· Πλάτων δὲ δυάδα ἐποίει
 τὸ ὑποκείμενον καὶ τὸ ἀπειρον, λέγων ἀπειρον καθὸ μὴ ἐστὶ καθ' αὐτὸ
 εἰδοποιούμενον· μέγα ᾧ καὶ μικρὸν, καὶ ὑπεροχὴν καὶ ἑλλειψιν· ἐν
 τῷτο δὲ ἡ τῶν ἀπείρων φύσις. καὶ ταῦτα δὲ τῷ εἶδει τὸ μέγα τῷ 35
 μικρῷ ὑπάρχει, ὅδε ὑπεροχὴ καὶ ἑλλείψει· ἐναντία γὰρ, ὡς ἐξ
 ἑν. "τὸ δὲ ἀπειρον" εἶπεν ἀντὶ τῶν τῶν ἀπείρων κατ' αὐτὸν ἐκ
 μεγάλων καὶ μικρῶν· τὸτο ᾧ τὸ ἐν τῇ λέξει ἀκατάλληλον. τὸτο ὅν
 ἴδιον Πλάτωνος παρὰ τὸς Πυθαγορείους. καὶ ὅτι ὁ μὲν Πλάτων τὸς
 ἀριθμὸς ἔξω τῶν αἰδητῶν κατέλιπεν, ὅς ὡς ὕλην αὐτὸς τοῖς ὅσων 40
 ὑποβάλλων, ὅδε ὅπως αἰτίας τιθεῖς αὐτὸς· οἱ δὲ Πυθαγόρειοι τὰ
 πράγματα καὶ τὰ ὄντα ἐκ τῶν ἀριθμῶν ἔλεγον συγκεῖσθαι, ἐξ ὧν
 εἶπετο αὐτοῖς τὸ πάντα τὰ ὄντα ἀριθμὸς λέγειν. διαφέρουσι δὲ

ἀλλήλων καὶ ὅτι ὁ μὲν Πλάτων τὰ μαθήματα μεταξὺ τῶν εἰδῶν καὶ
 τῶν αἰδητῶν λέγει, οἱ δὲ Πυθαγόρειοι ὁδοποιῶν. Asclep.

"τὸ — ἐν." εἰρηκεῖ καὶ περὶ τῶν Πυθαγορικῶν ὅτι ἐκ ὑπετί- 987b
 θεσαν ἄλλην τινὰ φύσιν τοῖς ἀριθμοῖς, ἀλλ' αὐτὸς τὸς ἀριθμὸς 22.
 ὅσων ἔλεγον εἶναι, καὶ ὅτι καὶ τὸ ἐν ὅσων κατὰ τινος ἄλλου ὄντος κατη-
 γόρουν, ἀλλ' ὅσων τινὰ τὸ ἐν ὑπετίθεντο εἶναι ἐν τῷ ἐν εἶναι τὸ εἶναι
 ἔχουσιν. τὸτο δὲ καὶ περὶ Πλάτωνος ἰσορεῖ, ὅτι παραπλησίως
 ἐκείνοις τὸ ἐν ὅσων ἔλεγεν εἶναι, ὅτι ἄλλο τι ὄν καὶ τὸ ὑποκείμενον,
 ἔπειτα τὸ ἐν εἶναι πεπονθός (*): τὸτο τε ὅν παραπλησίως φησὶ
 Πλάτων ἐκείνοις λέγειν, καὶ τὸ ἀρχὰς καὶ αἰτία τῶν ὄντων τὸς
 ἀριθμὸς τίθεσθαι, εἰ καὶ μὴ τὸν αὐτὸν τρόπον· οἱ μὲν ᾧ ὡς ἐνυπάρ-
 χοντας τοῖς πράγμασι καὶ ὡς ὕλην (ὡς ᾧ ἐξ αὐτῶν πάντων τῶν
 ὄντων συγκεκλιμένον), Πλάτων δὲ ἐκτὸς αὐτὸς ἐποίει τῶν ὅσων
 αἰτία· ὡς παραδείγματα γὰρ. τὸ δὲ "ὡσαύτως" εἶπεν ὅτι ὡς
 ὁμοίως αἰτίας τῆς ὅσων τὸς ἀριθμὸς Πλάτωνος τοῖς Πυθαγορι-
 κοῖς λέγοντος, ἀλλ' ὡς καὶ αὐτὸ ὡς περὶ καὶ ἐκείνων αἰτίας τῶν ὄντων
 τὸς ἀριθμὸς εἰπόντος. Alex.

"τὸ — ἴδιον." εἰπὼν τινὰ παραπλησίως ὡς Πλάτων τοῖς 987b
 Πυθαγορικοῖς, προσίθισι πάλιν καὶ ἐν τίσιν διηγήσθαι, ὅτι ἐκείνοι μὲν 25.
 ἐν τῷ ἀπειρον καὶ μίαν τινὰ φύσιν ἔθεντο, τὸτο δὲ ἦν ὑποκείμενον καὶ
 ὕλικόν αὐτοῖς (ἐστὶ δὲ τὸτο ὁ ἀρτίος ἀριθμός· ἐν ᾧ τῷ εἶδει τὸ
 ἀρτίον, τὸ ᾧ εἰς ἴσα διαιρέμενον), Πλάτων δὲ δυάδα ἐποίει τὸ
 ὑποκείμενον καὶ τὸ ἀπειρον λέγων, καθὸ μὴ εἰδοποιεῖν καθ' αὐτό·
 μέγα ᾧ καὶ μικρὸν καὶ ὑπεροχὴν καὶ ἑλλειψιν· ἐν τῷτο ᾧ εἶναι τὴν
 τῶν ἀπείρων φύσιν, ἃ ἦν αὐτῇ ἡ ὕλική αἰτία. καὶ ταῦτα δὲ τῷ εἶδει
 τὸ μέγα τῷ μικρῷ, ὅδε ἡ ὑπεροχὴ τῇ ἑλλείψει· ἐναντία ᾧ ὡς
 ἐξ ἑν. "τὸ δὲ ἀπειρον" εἶπεν ἀντὶ τῶν τῶν ἀπείρων, ὁ κατ' αὐτὸν
 ἐκ μεγάλων γίνεσθαι καὶ μικρῶν· τὸτο ᾧ τὸ ἐν τῇ λέξει ἀκατάλληλον.
 ἔτι Πλάτων μὲν τὸς ἀριθμὸς ἔξω τῶν αἰδητῶν ἀπέλιπεν, ὅς ὡς
 ὕλην αὐτὸς τοῖς ὅσων ὑποβάλλων, ὅδε ὅπως αὐτῶν αἰτίας τιθεῖς
 αὐτὸς· οἱ δὲ Πυθαγορικοὶ τὰ πράγματα καὶ τὰ ὄντα ἐκ τῶν ἀριθ-
 μῶν ἔλεγον συγκεῖσθαι, ἐξ ὧν εἶπετο αὐτοῖς τὸ πάντα τὰ ὄντα
 ἀριθμὸς λέγειν. διαφέρουσι δὲ ἀλλήλων καὶ ὅτι Πλάτων μὲν τὰ μα-
 θηματικά μεταξὺ τῶν αἰδητῶν καὶ τῶν ιδεῶν ἔθετο, οἱ δὲ Πυθα-
 γορικοὶ ὁδοποιῶν. id.

"τὸ μὲν — σκέψιν." εἰπὼν ἐν οἷς διαφωθῆσι, νῦν λέγει τὴν 987b
 αἰτίαν δι' ἣν ὅς ὡς ὁμοίως Πλάτων τὸς ἀριθμὸς τῶν ὄντων ἀρχὰς 29.
 ἔθετο τοῖς Πυθαγορείοις, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐκείνων τῶν αἰδητῶν
 καὶ τὰς ιδέας ἄλλας τινὰς ὅσων τε καὶ φύσεις παρὰ τὰς αἰδητῶν
 ὅσων ἐτίθετο· διὰ ᾧ τὴν ἐν τοῖς λόγοις ἐξέτασιν, φησὶ, καὶ τὴν
 διαλεκτικὴν, ἥς οἱ πρότεροι ἔτι ἦσαν ἀγευστοί· τὸ δὲ ἀκολούθως

(*) p. 987 b 24. 23. τῆς ὅσων ὅσων cod. Reg.

b 3. ὅν A. || 7. δὲ A. || 14. παράδειγμα A. || 19. μὲν οἱ Πυθαγόρειοι ἐν L. || 20. ἔθεντο] ἔλεγον L. || 21. ἔσαι F. || ἐν — 22. διαιρέμενον om L. || 22. δὲ τὸ ὑποκείμενον δυάδα ἐποίει ὁ καὶ ἀπειρον λέγει L. || 24. ἐν — 25. φύσιν om L. || 25. ταῦτα A. || 26. τῶν μέγα τὸ μικρὸν L. || 28. γίνεσθαι om L. || 29. κατέλιπεν L. || 30. ὅσων L. || αἰτίας F. || 31. καὶ τὰ ὄντα et 33. καὶ om L. || 36 — p. 551 a 13. apud Asclep. || 40. ἔθετο Asclep.

θεωρητικὸς γενόμενος Πλάτων καὶ διαίρεσει συνθετοὺς ἐκ διαλεκτικῆς χρηστὸς καὶ ὁρισμοῖς (ἀμφὶ καὶ ταῦτα τὰ διαλεκτικὰ) ἦλθεν εἰς ἐπίνοιαν διὰ τούτων τὰ χωρίζειν τινὰ τῶν αἰδητῶν καὶ υπολαμβάνειν εἶναι τινὰς ἄλλὰς φύσεις παρὰ τὰ αἰδητὰ· ἥ τε καὶ διαίρεσις, ἡ μὲν τῶν γενῶν τε καὶ εἰδῶν ἐκ αἰδητῶν ἢ δὲ τῶν αἰδητῶν, ἀνάλυσίς ἐστι τῶν αἰδητῶν εἰς τὰ στοιχεῖα καὶ τὰς ἀρχάς, ἃ ἐκ αἰδητῶν. ὃ καὶ ταύτην τῶν αἰδητῶν ἕκαστον τῷ καθ' ὃ τὸ εἶναι ἐστὶν αὐτῷ τοιοῦτον· ὅτε καὶ τὸ τεχνικὸν τῇ τέχνῃ ὅτε τὸ φυσικὸν τῇ φύσει. ὥς ἐστι καὶ οἱ ἀριθμοὶ αἰτίοι τοῖς αἰδητοῖς τῷ τοιοῦτῳ ἢ τοιοῦτῳ εἶναι, ὁμοίως δὲ καὶ αἱ ιδέαι, εἴη ἂν κεχωρισμένα αὐτῶν. 10 ἀλλὰ καὶ οἱ ὁρισμοὶ ἐκ αἰδητῶν· ὃ καὶ τῶν καθ' ἕκαστα. ἀλλὰ τῶν καθόλου. διὰ τούτων ἔν τῶν διαλεκτικῶν θεωρημάτων συνήθης ἐγένετο τῇ τῶν νοητῶν θεωρίᾳ. τὸ δὲ ἐν ὅσῳ μὲν καὶ φύσιν τινὰ καὶ αὐτὸς ἔλεγε καθ' αὐτήν, ὥσπερ κακεῖνοι· ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν τὰ πράγματα ἐκ τε τούτων καὶ τῶν ἄλλων ἀριθμῶν ἐγένων, ὁ δὲ Πλά- 15 των ὅ. id.

937b 33. “τὸ δὲ — ἐκμαγεῖν.” ἀρχὰς μὲν τῶν ὄντων τὸς ἀριθμὸς Πλάτων τε καὶ οἱ Πυθαγόρειοι ὑπέτιθεντο, ὅτι ἐδόκει αὐτοῖς τὸ πρῶτον ἀρχὴ εἶναι καὶ τὸ ἀσύνθετον, τῶν δὲ σωμάτων πρῶτα τὰ ἐπίπεδα εἶναι (τὰ καὶ ἀπλῆς ἐστὶ καὶ μὴ συναναιρέμενα πρῶτα τῇ φύσει), 20 ἐπιπέδων δὲ γραμμαὶ καὶ τὴν αὐτὴν λόγον, γραμμῶν δὲ σιγῆμαί, ὡς οἱ μαθηματικοὶ σημεία, αὐτοὶ δὲ μονάδας ἔλεγον, ἀσύνθετα παντάπασιν ὄντα καὶ ὅθεν πρὸ αὐτῶν ἔχοντα· αἱ δὲ μονάδες ἀριθμοὶ, οἱ ἀριθμοὶ ἄρα πρῶτοι τῶν ὄντων (*). καὶ ἐπεὶ τὰ εἶδη πρῶτά τε καὶ αἱ ιδέαι πρῶτῃ τῶν πρὸς αὐτὰ ὄντων κατ' αὐτὸν καὶ παρ' 25 αὐτῶν τὸ εἶναι ἐχόντων (ἃ ὅτι ἐστὶ, διὰ πλειόνων ἐπειράτο δεικνύναι), τὰ εἶδη ἀριθμὸς ἔλεγεν. εἰ καὶ τὸ μονοειδὲς πρῶτον τῶν πρὸ αὐτῶν ὄντων, μηδὲν δὲ πρῶτον ἀριθμὸς, τὰ εἶδη ἀριθμοὶ. διὸ καὶ καὶ τὰς τῶν ἀριθμῶν ἀρχὰς τῶν τε εἰδῶν ἀρχὰς ἔλεγεν εἶναι καὶ τὸ ἐν τῶν πάντων. ἔτι τὰ μὲν εἶδη τῶν ἄλλων ἀρχαί, τῶν δὲ ιδεῶν 30 ἀριθμῶν ὅσων ἀρχαί. αἱ τῶν ἀριθμῶν ἀρχαί· ἀρχὰς δὲ ἀριθμῶν ἔλεγεν εἶναι τὴν τε μονάδα καὶ τὴν δυάδα. ἐπεὶ καὶ ἐστὶν ἐν τοῖς ἀριθμοῖς τὸ ἐν τε καὶ τὸ παρὰ τὸ ἐν, ὃ ἐστὶ πολλὰ τε καὶ ὀλίγα, ὁ πρῶτον παρὰ τὸ ἐν ἐστὶν ἐν αὐτοῖς, τούτο ἀρχὴν ἐτίθετο τῶν τε πολλῶν καὶ τῶν ὀλίγων. ἔστι δὲ ἡ δυὰς πρῶτῃ παρὰ τὸ ἐν, ἔχουσα ἐν αὐτῇ καὶ 35 τὸ πολὺ καὶ τὸ ὀλίγον· τὸ μὲν καὶ διπλάσιον πολὺ, τὸ δὲ ἡμισυ ὀλίγον, ἃ ἐστὶν ἐν τῇ δυάδι· ἐστὶ δὲ ἐναντία τῷ ἐνί, εἴ γε τὸ μὲν ἀδιαίρετον τὸ δὲ διηρημένον. ἔτι δὲ τὸ ἴσον καὶ τὸ ἄνισον ἀρχὰς πάντων τῶν τε καθ' αὐτὰ ὄντων καὶ τῶν ἀντικειμένων ἡ γένεσις δεικνύναι (πάντα

καὶ ἐπειράτο ὡς εἰς ἀπλῆστα ταῦτα ἀνάγειν), τὸ μὲν ἴσον τῇ μονάδι ἀνέτιθαι, τὸ δὲ ἄνισον τῇ ὑπεροχῇ καὶ τῇ ἐλλείψει· ἐν δυοῖ καὶ ἡ ἀνισότης, μεγάλην τε καὶ μικρὰν, ἃ ἐστὶν ὑπερέχον τε καὶ ἐλλείπον. διὸ καὶ ἀόριστον αὐτὴν ἐκάλει δυάδα, ὅτι μᾶλλον, μήτε τὸ ὑπερέχον μήτε τὸ ὑπερεχόμενον, καθὼς ταῦτον, ὠρισμένον, ἀλλ' ἀόριστον τε καὶ ἄπειρον. ὁρίζεσθαι δὲ τῷ ἐνί τὴν ἀόριστον δυάδα γίνεσθαι τὴν ἐν τοῖς ἀριθμοῖς δυάδα· ἐν καὶ τῷ εἶδει ἡ δυὰς ἡ τοιαύτη· ἔτι πρῶτος μὲν ἀριθμὸς ἡ δυὰς· ταύτης δὲ ἀρχαί τό τε ὑπερέχον καὶ τὸ ὑπερεχόμενον, ἐπεὶ ἐν μὲν τῇ δυάδι πρῶτῃ· τὸ μὲν καὶ διπλάσιον καὶ ἡμισυ ὑπερέχον τε καὶ ὑπερεχόμενον, ἐκείνι δὲ τὸ ὑπερέχον τε καὶ ὑπερεχόμενον διπλάσιον καὶ ἡμισυ· ὥς ταῦτα τὰ διπλάσιον εἶναι στοιχεῖα. καὶ ἐπεὶ ὁρίζεσθαι τὸ ὑπερέχον τε καὶ τὸ ὑπερεχόμενον διπλάσιον καὶ ἡμισυ γίνεσθαι (ἐκείνι καὶ ἀόριστα ταῦτα, ὥσπερ ὁδὲ τριπλάσιον καὶ τρίτον ἢ τετραπλάσιον καὶ τέταρτον ἢ τι τῶν ἄλλων τῶν ὠρισμένην ἐχόντων τὴν ὑπεροχὴν ἢ ἡδὴ), τούτο δὲ ἡ τῷ ἐνὸς φύσιν ποιεῖ (ἐν καὶ ἕκαστον, καθὼς τόδε τί ἐστι καὶ ὠρισμένον), εἴη ἂν στοιχεῖον τῆς δυάδος τῆς ἐν τοῖς ἀριθμοῖς τό τε ἐν καὶ τὸ μέγα καὶ τὸ μικρόν. ἀλλὰ μὴν πρῶτος ἀριθμὸς ἡ δυὰς· ταῦτα ἄρα τῆς δυάδος στοιχεῖα. καὶ διὰ τοιαῦτα μὲν τινὰ ἀρχὰς τῶν τε ἀριθμῶν καὶ τῶν ὄντων ἀπάντων ἐτίθετο Πλάτων τό τε ἐν καὶ τὴν δυάδα, ὡς ἐν τοῖς περὶ τ' Ἀγαθῶν Ἀριστοτέλης λέγει. λέγει δὲ νῦν καὶ διὰ τούτο αὐτὸν δυάδα ποιεῖσθαι τὴν ἐτέραν φύσιν τῶν ἀρχῶν, διὰ τὸ τὸς ἀριθμὸς ἔξω τῶν πρῶτων εὐφυνῶς ἐξ αὐτῆς γενεᾶς ὥσπερ ἐκ τινος ἐκμαγεῖν· τούτο δὲ ὅτι δοκεῖ αὐτῷ ἡ δυὰς διαίρετικὴ παν- 40 τὸς εἶναι ὡς προσήγετο· διὸ καὶ δυοποιὸν αὐτὴν ἐκάλει. δις καὶ ἕκαστον τῶν οἷς προσήγετο ποιεῖσθαι διαίρει πῶς αὐτό, ἐκ ἑωῶσα μένειν ὁ ἦν· ἥ τις διαίρεσις γένεσις ἐστὶν ἀριθμῶν. ὥσπερ τὰ ἐκμαγεῖα καὶ οἱ τύποι πάντα τὰ ἐναρμοζέμενα αὐτοῖς ὅμοια ποιεῖσιν, ὅταν καὶ ἡ δυὰς ὥσπερ τι ὅσα ἐκμαγεῖον τῶν μετ' αὐτὴν γεννητικὴ ἀριθμῶν γίνεσθαι ἐκάστω ὡς ἂν προσαχθῇ, δύο τε καὶ διπλῶν ποιεῖσθαι. τῷ μὲν καὶ ἐνί προσαχθεῖσα τὰ δύο ἐποίησε, δις καὶ ἐν δύο, τοῖς δὲ δύο τὰ τέσσαρα, δις καὶ δύο τὰ τέσσαρα, τοῖς δὲ τρισὶ τὰ ἕξ, δις καὶ τρία ἕξ. ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. τὸ δὲ “ἔξω τῶν πρῶτων” εἶπεν ἀντὶ τῶν ἔξω τῶν περιττῶν. ἐκείνι καὶ τούτων τὴν τρώ- 45 πον ἢ γένεσις τῶν περιττῶν ἀριθμῶν γίνεσθαι· ὃ καὶ καὶ διπλασιασ- μὸν ἢ τὴν εἰς δύο διαίρεσιν ἢ γένεσιν τῶν περιττῶν ἀριθμῶν. νῦν μὲν ἔν πρῶτος ἀριθμὸς ἀπλῶς πάντας εἶπε τὸς περιττοὺς· πρῶτοι καὶ τῶν ἀρτίων συνήθως. πρῶτοι δὲ ἀριθμοὶ λέγονται ἀπλῶς οἱ μονάδι μόνῃ μετρεῖμενοι, ὡς ὁ τρία καὶ ὁ πέντε καὶ ὁ ἑπτὰ· εἴη

1. καὶ διαίρεσις χρῆσθαι συνεθετοὺς καὶ ὁρισμοῖς ἐκ διαλεκτικῆς Asclep. || 3. ἐπὶ Asclep. || 8. τοιούτω M. || τεχνικὸν Asclep. || 10. ιδέαι, ἀλλὰ κεχωριστά αὐτῶν. καὶ οἱ ὁρισμοὶ Asclep. || 11. ἐκ] ὃ καὶ M. || ἀλλὰ δὲ ἐν καθόλου M. || 25. αὐτῶν L. || 26. ὅτι κείμενα ἐστὶ F. || 37. δὲ καὶ ἐναντία F.

1. ἀπλῆστα πάντα ἀνάγειν A. || 5. ὠρισμένον om L. || 9. ἐπεὶ — πρῶτῃ om A. || μὲν γὰρ om F. || 11. ὥς — 13. ἡμισυ om A. || 11. εἶναι et 12. τὸ post καὶ om L. || 21 — 33. apud Asclep. || 22. αὐτὸν τὴν δυάδα Asclep. || φύσιν τὴν τῶν F. || 24. ἐκ τινος om A. || 25. καὶ εἰδοποιὸν αὐτὴν λέγει. δις Asclep. || 26. ἑωῶσα] ἐξ Asclep. || 27. ἢ τις om Asclep. || γένεσις om A. || ἀριθμῶν. ὡς γὰρ τὰ Asclep. || 29. ἐκμαγεῖον ὅσα Asclep. || αὐτῶν L. || 30. ἕκαστω om Asclep. || διπλᾶ Asclep. || 31. τοῖς δυοῖ δὲ τὰ Asclep. || 32. δις γὰρ δύο τὰ τέσσαρα om A. || 36. εἰς] ἐκ L.

δ' ἂν καὶ ἡ δυάς τοιαύτη. πρὸς ἀλλήλους οἱ κοινὸν μέτρον μονάδα μόνην ἔχοντες, μετράμενοι μέντοι καθ' ἑαυτοὺς καὶ ὑπ' ἀριθμῷ τινός. ὥτως ἔχουσι πρὸς ἀλλήλους ὁ ὀκτώ καὶ ὁ ἑννέα· κοινὸν γὰρ τούτων μέτρον μόνη μονάς, καίτοι ἑκάτερος αὐτῶν ἔχει τινὰ ἀριθμὸν μέτρον, ὁ μὲν ὀκτώ τὸν τε δύο καὶ τὴν τέσσαρα, ὁ δὲ ἑννέα τὴν τρία. 5 νῦν μέντοι πρώτους λέγοι ἂν πάντας τὸς περιττοὺς ὡς πρώτους τῶν ἀρτίων ὄντας· ὁ δὲ αὐτοῖς καὶ τὴν προειρημένον τρόπον ὑπὸ τῆς δυάδος γεννᾷ· μονάδος γὰρ προσθεμένης ἑκάστῳ τῶν ἀρτίων ἀριθμῶν οἱ περισσοὶ γίνονται· μονάδος δὲ καὶ τῷ ἐνός ὡς ἀρχῆς· εἰδοποιὸν γὰρ τούτο ἀλλ' οὐκ ὕλικόν. ἀλλ' ὥσπερ ἦν δυάς τὸ μέγα καὶ τὸ 10 μικρὸν ὁριζήντα τῷ ἐνί, ὅπως καὶ ἑκάτερον ἐκείνων ὁριζόμενον τῷ ἐνί μονάδος αὐτῷ λέγετο. τὸ δὲ “ἔξω τῶν πρώτων” εἰρηκεν ἀντὶ τῶν ἀπλῶς πρώτων· ὅτι δὲ ἦσαν οἱ μονάδι μόνῃ μετράμενοι, ὡς τρία, πέντε, ἑπτά. τούτους δὲ μόνους μὴ γεννᾷς ὑπὸ τῆς δυάδος, ὅτι οἱ μὲν ἄλλοι πάντες οἱ παρὰ τὸς πρώτους γεννῶνται ἀριθμῷ 15 ἐπ' ἀριθμῷ γενομένοι. διὸ ἐπειδὴ ἡ γένεσις αὐτῶν ἐκ δύο ἀριθμῶν, ἐκ δυάδος ἂν εἶεν γενομένοι· οἱ δὲ ἀπλῶς πρώτοι μὴ γενομένοι ὥτως ἐδ' ἂν ὑπὸ τῆς δυάδος γεννᾷς λέγοντο. id.

(*) ἐπεὶ ἔν πάντα ἐκ τῆς ὕλης γίνονται, διὸ καὶ πανδεχὴ αὐτὴν λέγουσι καὶ τιθῆναι ὡς δεχομένην πάντα τὰ εἶδη, διὰ τούτου ἔν, φη- 20 σὶν, ἐποίησεν ὁ Πλάτων δυάδα τὴν ἐτέραν φύσιν, τετέστι τὴν ὕλικήν, διὰ τὸ τὸς ἀριθμῶς πάντας, ὡς εἰδείξαμεν, ἔξω τῶν πρώτων ἔξ αὐτῆς γεννᾷς, “ὥσπερ ἐκ τινος ἐκμαγεῖν,” τετέστι φαντασίας· καὶ ὁ Πλάτων γὰρ ἐν τῷ Θεαιτήτῳ τὴν φαντασίαν ἐκμαγεῖν ἐκάλεσεν. καὶ ὥτως μὲν ὁ ἡμέτερος φιλόσοφος, ὁ δὲ ἐκ τῆς Ἀφρο- 25 δισιάδος ὥτως ἐξηγεῖτο· χωρίον· λέγει γάρ, φησὶ, νῦν καὶ διὰ τούτου αὐτὴν τὴν δυάδα ποιῆσαι τὴν ἐτέραν φύσιν τῶν ἀρχῶν. . . ταῦτα μὲν ὁ Ἀριστοτέλης, ἡμεῖς δὲ φάμεν ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης τὴν προσεχῆ ὕλην λαμβάνει τὴν μίαν κατ' ἀριθμῶν· εἰδέναι γὰρ χρὴ ὅτι ἐκ τῆς πρώτης ὕλης πάντα γίνονται, καὶ ἄνθρωποι καὶ κλῖναι καὶ ἵπποι 30 καὶ πάντα. Ἀριστοτέλης ἔν λαμβάνων τὴν προσεχῆ ὕλην παραλογίζετο, ὡς φησιν ὁ φιλόσοφος. Πλάτων μὲν ἔν, φησὶ, περὶ τῶν ζητημένων νῦν ὕψ' ἡμῶν ὥτως διώρισε, ζητῶν δὲ αἱ ἀρχαὶ καὶ τὰ αἰτία τῶν ὄντων. περὶ ἔν τῶν ἀρχῶν ταῦτα εἶρηται Πλάτωνι. Asclep.

983^a “καίτοι — ὅπως.” εἰπὼν ὡς ὕλην ἀρχὴν εἶναι καὶ Πλάτωνα 1. τὴν ἀόριστον δυάδα, καὶ ἔτι ὅτι ἡ δυάς αὐτῷ ἀρχὴ ὕλική δοκεῖ, προδίδει ὅτι γὰρ ἀπείρος τῇ αὐτῆς φύσει καὶ γεννητικῇ πλήθους αἰτιατὴ τῆς ὁδοῦς τούτου ὡς μὴ τοῖς φαινομένοις τε καὶ γινομένοις ὁμολογημένως λεγόμενον. οἱ μὲν γὰρ τὴν δυάδα ὡς ὕλην ἀρχὴν τι- 40 θέμενοι πολλῶν αὐτὴν ποιεῖσι γεννητικῆν· αὕτη γὰρ αὐτοῖς ἡ αὕτη λαμβανομένη τῷ πλήθει καὶ τῶν ἀρτίων ἀριθμῶν πάντων γεννη-

τικῆ, τὸς μὲν συντιθεῖσα τε καὶ ὥτως γεννώσα, τὸς δὲ διαιρούσα δίχα. ἡ δὲ καὶ τὸ εἶδος αὐτοῖς ἀρχὴ ἐνοποιῶς ἐστὶ τῷ ἔν τι εἶναι πᾶν τὸ εἶδος πεπερασμένον τε καὶ ὁρισμένον καὶ τὸ εἶναι· καὶ γὰρ τῶν ἀριθμῶν ἕκαστος ἔν τι· ἐνοποιὸν μὲν γάρ τι τὸ ἐν αὐτῷ διχοποιῶς δὲ ἡ ἀόριστος δυάς. καὶ μὴν ὥτως ἐπὶ τῶν γινομένων ἔχει, ἀ ἐκείνοις ὁμοίῳ καὶ πρὸς ἐκεῖνα τὸ εἶναι ἔχει, ἀλλ' ἐμπαλιν· ἡ μὲν γὰρ ὕλη μία κατ' ἀριθμὸν ἐνός τινος εἶδους ἐστὶ δεκτικὴ τε καὶ γεννητικῆ· καὶ γὰρ ὅσον τε ἐπὶ τῇ αὐτῇ ὕλῃ καὶ τὴν ἀριθμὸν ἅμα εἶδη πλείω εἶναι, ὡς εἶναι τὸ αὐτὸ ἐξ ὕλων καὶ κλινῶν καὶ τράπεζαν καὶ βάθρον, ἀλλ' ἡ μία ὕλη ἔν τι εἶδος ἐνεργείᾳ μόνον ἔχει. τὸ μέντοι εἶδος ἐν ὃν τῷ ἀριθμῷ πλείονα εἶδη ποιεῖ· ἡ γὰρ τέχνη εἰδὸς τι ἐν ὅσῃ καὶ ὁ τεχνί- 5 τής τις εἰς ὃν κατ' ἀριθμὸν πλείονων ἐστὶ καὶ διαφερόντων παιητικός· ἡ γὰρ τεκτονικὴ καὶ ὁ ἔχων αὐτὴν καὶ κλινῶν ποιεῖ καὶ βάθρον καὶ τράπεζαν, ὁ αὐτὸς καὶ εἰς ὃν καὶ ἀριθμῶν. ὁμοίως δὲ ἔχει τούτου καὶ ἐπὶ τῷ ἄρρενος καὶ θήλεος, ὃν τὸ μὲν θῆλυ ὕλην παρέχον τῷ γινομένῳ ὑπὸ μιᾶς πληρῆς ὀχέας, τὸ δὲ ἄρρεν πολλὰ θήλεα πληροῖ. Alex.

“Πλάτων — διώρισε.” ὕψ' ἡμῶν δὲ ζητῶνται αἱ ἀρχαὶ καὶ τὰ 983^a αἰτία τῶν ὄντων. περὶ μὲν ἔν τῶν ἀρχῶν ταῦτα εἶρηται Πλάτωνι. 7. “φανερὸν δὲ ἐκ τῶν εἰρημένων ὅτι δυοῖν αἰτίαι ἐστὶ μόνον κεχρη- μένος.” τῶν τεσσάρων αἰτίων ὃν ἐξέθετο ὅπως, τοῖς δύο φησὶ κεχρηθῆς Πλάτωνα, τῇ τε ὕλικῃ καὶ τῇ καὶ τὸ εἶδος· τὰ γὰρ εἶδη καὶ αἱ ιδέαι αὐτῷ τῷ εἶδους εἰσὶ παρεκτικῆς αἰτίας, ὥσπερ ἔν καὶ αὐτοῖς πάλιν τοῖς εἶδεσι καὶ ταῖς ιδέαις τὸ ἐν αἰτίον τῶν εἶδους· ἡ γὰρ δυάς ὕλης ἐν αὐτοῖς ἐπέχει λόγον. φέρεται ἔν τισι γραφῇ τοιαύτη “τὰ 10 γὰρ εἶδη τῷ τί ἐστὶν αἰτία τοῖς ἄλλοις, τοῖς δὲ εἶδεσι τὸ ἐν καὶ τῇ ὕλῃ.” καὶ εἴη ἂν δι' αὐτῆς λεγόμενον ἐτι τοῖς ἐκ εἰδόσι τὴν Πλάτωνος ὁδοῦ τὴν περὶ τῶν ἀρχῶν ὅτι τὸ ἐν καὶ τῇ ιδέᾳ αἰτίον τῶν τί ἐστιν. ἀμείνων μέντοι ἡ πρώτη γραφὴ ἡ δηλοῦσα ὅτι τὰ μὲν εἶδη τοῖς ἄλλοις τῷ τί ἐστιν αἰτίον, τοῖς δὲ εἶδεσι τὸ ἐν. ἰσορεῖ δὲ Ἀσπά- 30 σιος ὡς ἐκείνης μὲν ἀρχαιοτέρας ὅσης τῆς γραφῆς, μεταγραφείσης δὲ ταύτης ὕψερρον ὑπὸ Εὐδώρου καὶ Εὐαρμάστου. id.

“καὶ — εἶδη.” εἰπὼν δύο αἰτίαις αὐτὴν κεχρηθῆς, καὶ μνημο- 983^a νεύσας τῆς καὶ τὸ εἶδος αἰτίας, καὶ δείξας πῶς αὕτη ἐστὶν αἰτία, 11. προσεῖπεν τὴν δευτέραν, καὶ φησὶ ταύτην εἶναι τὴν ὕλικήν. τίς γὰρ ἦν ἡ ὕλη; ἡ ὑποκειμένη, καθ' ἣς τὰ εἶδη ἐν τε τοῖς αἰδητοῖς καὶ ἐν ταῖς ιδέαις λέγετο ὑπ' αὐτῆς. εἰπὼν δὲ “τὰ γὰρ εἶδη τῷ τί ἐστιν αἰτία τοῖς ἄλλοις, τοῖς δὲ εἶδεσι τὸ ἐν,” λέγων καὶ περὶ τῆς ὕλης τῆς ὑπὸ τῶν προειρημένων εἰδοποιουμένης, ἣς ἐν ἀμφοτέροις ἐμνη- 35 μόνευσεν εἰπὼν “καθ' ἣς τὰ εἶδη τὰ μὲν ἐπὶ τῶν αἰδητῶν τὰ δὲ ἐπὶ τοῖς εἶδεσι λέγετο,” ἴσον λέγων τῷ καθ' ἣς τὰ εἶδη λέγετο τὰ τε ἐπὶ τοῖς αἰδητοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τοῖς εἶδεσι, τετέστι ταῖς ιδέαις· λέγετο γὰρ καὶ ἐν ἐκείναις καὶ ἐν τοῖς αἰδητοῖς εἶναι τις ὕλη ὑποκειμένη, καθ'

40 — b 16. apud Asclep.

1. συνθεῖσα M. || 2. αὐτοῖς om Asclep. || ἐν τιθέναι πᾶν Asclep. || 5. ἀ ἐκείνοις] οἷς Asclep. || 6. ὕλη ἡ μία Asclep. || 7. ἐπὶ om A. || 11. τι ἐξ ὅσῃ M. || 21. καὶ κατὰ εἶδος L. || 22. καὶ om L. || 24. φέρεται — 31. Εὐαρμάστου om L. || 31. ἀρμάστου A, ab Eudoro et Harmosto Sepulv. || 32 — p. 553 a 3. apud Asclep. || 32. δυοῖν Asclep. || 35. γὰρ ἐστὶν ἡ ὕλη; δηλονότι ἡ Asclep. || 36. εἰπὼν καὶ τὰ εἶδη γὰρ Asclep. || 39. τὰ μὲν — p. 553 a 1. εἶδη om Asclep. || 40. τὰ τε ἐπὶ] τὰ ἐν Asclep. || 41. τετέστι] φησὶ δὲ Asclep. || 42. εἶναι ὑποκειμένη τις ὕλη Asclep.

ἥς τὰ εἶδη, ταύτας ἢ εἰδοποιουμένη· ὅτι γὰρ δύνας ἐστὶν αὐτῇ, δύνας δὲ ποταπῇ, διὰ τῆς προδικῆς ἐδήλωσεν· ἢ γὰρ ἡ ὠρισμένη καὶ ἐν τοῖς ὠρίμοις, ἀλλ' ἢ ἀόριστος· ταυτὴ γὰρ τὴν μέγα καὶ τὸ μικρόν, γράφει καὶ ὅτως· καθ' ἥς τὰ εἶδη μὴ ἐπὶ τῶν αἰδητῶν, τὸ δὲ ἐν ἐν ταῖς εἰδεσι λέγει· καὶ εἴη ἂν τὸ λεγόμενον, καθ' ἥς ὕλης τὰ μὴ εἶδη ἐστὶ τε καὶ λέγει· ἐν τοῖς αἰδητοῖς· ἐν γὰρ τῇ ὕλῃ ταύτῃ τὰ εἶδη ἐστὶ τὰ τῶν αἰδητῶν, τὸ δὲ ἐν ἐπὶ τῶν ἐν ταῖς εἰδεσι καὶ ταῖς ιδέαις· ἢ γὰρ ἐν ἐκείνοις ὕλῃ ὑπὸ τῶ ἐνός εἰδοποιεῖ· ζητῆσαι δ' ἂν τις πῶς λέγοντος Πλάτωνος καὶ ποιητικῶν αἰτίων, ἐν οἷς λέγει· “ἐν μὴ ὅν ποιητὴν καὶ πατέρα τῶ παντὸς εὐρεῖν τε καὶ δεῖξαι ἔργον,” ἀλλὰ καὶ τὸ ἕνεκεν καὶ τέλος, δι' ὧν πάλιν λέγει· “περὶ τὸν πάντων βασιλέα πάντα ἐξὶ κακίων ἕνεκα,” ὁ δὲ τῶν τῶν αἰτίων ἐμνημόνευσεν ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ δόξῃ τῇ τῷ Πλάτωνος; ἢ ὅτι ἐν οἷς περὶ αἰτίων ἔλεγεν, ἔδενός τῶν ἐμνημντο, ὡς ἐν τοῖς περὶ τ' Ἀγαθῶν δέδειχεν· ἢ ὅτι τῶν ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ ὅτι τῶν ταῦτα αἰτία, ἀλλ' ὅδ' ἐξεργάσατο τι περὶ αὐτῶν. εἰπὼν δὲ τὴν ὕλικὴν ἀρχὴν τὴν μὴ σωματικὴν τὴν δὲ ἀσώματον ὑποτιθέναι, πρῶτον ἐμνημόνευσε τῶν ἀσώματων λεγόντων Πλάτωνος, ὅς τ' μέγα καὶ τ' μικρόν, ἔλεγεν, καὶ τῶν Πυθαγορικῶν, οἳ τ' ἀπειρον, τὸτο δ' ἦν τ' ἄρτιον. ἕκ. ἐμνημόνευσε δὲ Δευκίππῃ τε καὶ Δημοκρίτῃ, καθ' ὅς καὶ σῶμα τι καὶ ἀσώματον ἢ ὕλη· τὸ γὰρ κενὸν ὅπως ἦν. φθάνει δὲ καὶ προειρηκέναι περὶ τῶν. προσέθηκε δὲ τῇ ἰσορίᾳ καὶ τὴν Ἀναξιμανδρὸν δόξαν, ὅς ἀρχὴν ἔθετο τὴν μεταξὺ φύσιν ἀέρος τε καὶ πυρός, ἢ ἀέρος τε καὶ ὕδατος· λέγει γὰρ ἀμφοτέρως. id. “ἔτι — ἐκατέραν.” καὶ τῷτο περὶ Πλάτωνος λέγει, ὅτι τὴν 25 τῶ εὐ τε καὶ τῶ κακῶς αἰτίαν, ταύτας τὴν τῶν ἀγαθῶν τε καὶ τὴν τῶν κακῶν αἰτίαν, τοῖς φοιχείοις ἀπέδωκεν ἐκατέρωι ἐκατέραν, τὴν μὴ τῶ εὐ τῶ ἐν (τῷτο γὰρ τὸ ὀρίζον αὐτὸ καὶ τὸ εἰδοποιῶν), τὴν δὲ τῶ κακῶς τῇ ἀορίστῃ δυνάδι· αὐτῇ γὰρ τῶ τε πληθὺς καὶ τῆς ἀνισότητος καὶ τῆς ἐν τοῖς ὅσιν ἀοριστίας αἰτία κατ' αὐτόν. εἰπὼν δὲ εἰρηκέναι 30 Πλάτωνα περὶ τῆς ποιητικῆς αἰτίας (ἐκατέρω γὰρ τῶν φοιχείων ἀνατεθεικέναι αὐτὴν αἰτίαν ποιητικὴν, τῷ μὴ ἐν τῇ τῶ εὐ, τῇ δὲ ἀορίστῃ δυνάδι τὴν τῶ κακῶς), ὑπέμνησεν ἡμᾶς ὡς περὶ τῆς τοιαύτης αἰτίας καὶ πρότερον τῶν ἐπιζητησάντων τε καὶ εἰπόντων, εἰπὼν “ὡς περὶ φαῖν καὶ τῶν πρότερον ἐπιζητῆσαι τινος φιλοσόφων, οἷον 35 Ἐμπεδοκλέα καὶ Ἀναξαγόραν.” ὡν Ἐμπεδοκλῆς μὴ ὁ μόνον τῷ τῶ εὐ αἰτίῳ ἐχρήσατο ἀλλὰ καὶ τῷ τῶ κακῶς, διελὼν τὸ ποιητι-

κὸν αἰτίον, ὡς εἶρηκε καὶ περὶ Πλάτωνος· Ἀναξαγόρα δὲ ὁ νῦν τῶ εὐ τε καὶ κακῶς μόνον ἦν ποιητικὸν αἰτίον, ὡς εἶρηκε. id. “συντόμως — κεφαλαιωδῶς.” συντόμως φησὶ καὶ ἐπὶ κε-983α φαλαίων ἐπεληλυθέναι τίνες τὰ περὶ ἀρχῶν εἰπον τῶν πρὸ αὐτῶ 18. καὶ πῶς. “περὶ δὲ τῆς ἀληθείας.” ἀληθεῖαν ἔθος αὐτῷ λέγειν τὴν θεωρητικὴν φιλοσοφίαν. “ὅμως δὲ τοσούτων ἔχομεν ἐξ αὐτῶν.” ὁ χάριν ἤλθεν ἐπὶ τὴν περὶ τῶν ἀρχῶν ἰσορίαν, ὑπέμνησεν ἡμᾶς· τῷ γὰρ βεβαιώσατο ὅτι μηδεὶς τρόπος αἰτίας ἄλλος ἐστὶ παρὰ τὴν τέσσαρας τὰς δεδειγμένους ἐν τῇ Φυσικῇ Ἀκροάσει (23). ὁ δὲ ὅλον γέγονε· πάντες γὰρ οἱ περὶ αἰτίων εἰρηκότες τῶν τῶν αἰτίων μνημονεύσιν· εἰ γὰρ καὶ μὴ ἐναργῶς μηδὲ διαθραμμένως εἰρηκασιν ἀλλ' ἀμυδρῶς καὶ ἀδιάρθρωτῶς, ἀλλ' ἐν ἐκείνων πῶς ἀπτόμενοι φαίνοντο, ὅτι καὶ περὶ τῶν τεσσάρων αἰτίων λόγον ἐν τῷ πρώτῳ τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως προηγεμένως πεποιθῶ, πρόχειρον εἰδέναι τοῖς ἐντυγχάνουσι· διὸ εἶπε· τῶν ἐν τοῖς περὶ φύσεως ἡμῖν διωρισμένων.” καὶ εἰπει καὶ δεῖκνυσσι πῶς ὁδὸς ἔξω τῶν ἐν τοῖς περὶ φύσεως αἰτίων εἰρημένων ἦφατο. id. “οἱ — λέγουσι.” καταριθμεῖ δὲ τῶν ὡς ὕλην τὴν ἀρχὴν 983α θεμένων οἱ μὴ μίαν οἱ δὲ πλείους ἔθεντο, καὶ οἱ μὴ σῶμα οἱ δὲ ἀσώ- 23. ματον. εἰπὼν δὲ τὴν ὕλικὴν ἀρχὴν τὴν μὴ σωματικὴν τὴν δὲ ἀσώματον ὑποθέας, πρῶτον ἐμνημόνευσε τῶν ἀσώματων ὑποθεμένων Πλάτωνος, ὅς τ' μέγα καὶ τ' μικρόν, ἔλεγεν, ἔπειτα καὶ τῶν Πυθαγορείων, οἳ τ' ἀπειρον, τὸτο δὲ ἦν τ' ἄρτιον. ὅτος γὰρ ἦν ὁ ἀριθμὸς αὐτοῖς ἐν ὕλῃ τιθέμενος· ὁ γὰρ περισσὸς πεπερασμένος τε 25 καὶ εἶδος ἐπέχων χώραν. id. “Ἀναξαγόρας — ἀπειρίαν.” ὅτος τῶν σῶμα τὴν ὕλικὴν 983α ἀρχὴν θεμένων ἦν, ὡς περὶ καὶ ὡς ἐξῆς μνημονεύει. ἕκ. ἐμνημόνευσε δὲ Δευκίππῃ τε καὶ Δημοκρίτῃ, καθ' ὅς καὶ σῶμα καὶ ἀσώματον ἢ ὕλη· τὸ γὰρ κενὸν ὁ σῶμα· φθάνει δὲ προειρηκέναι καὶ περὶ τῶν ('). προσέθηκε δὲ τῇ ἰσορίᾳ καὶ τὴν Ἀναξιμανδρὸν δόξαν, ὅς ἀρχὴν ἔθετο τὴν μεταξὺ φύσιν ἀέρος τε καὶ πυρός. id. (') καὶ ἔτι ὅσοι ἀέρα, καθάπερ Ἀναξιμένης, ἢ ὕδωρ καθά- 988α περ. Θαλῆς, ἢ πῦρ, καθάπερ Ἡράκλειτος, ἢ τὸ μεταξὺ καθάπερ 27. Ἀναξιμανδρὸς, σωματικὴν ὕλην ὑπετίθεντο. Asclep. “ἔτοι — μόνον.” τῷτο λέγοι ἂν περὶ τῶν ὡς ὕπερον (?) 988α ἐμνημόνευσεν, εἰπὼν “καὶ ἔτι ὅσοι ἀέρα ἢ πῦρ ἢ ὕδωρ ἢ πυρός μὴ 32. πυκνότερον ἀέρος ὁ λεπτότερον” (v. 29), ἐπεὶ αἱ γε πρὸ τῶν

2. ὠρισμένη φησὶ καὶ Asclep. || 4. ἐν om AF. || 7. ἐπὶ τῶν om L. || 8 — 16. apud Asclep. || 8. ζητῆσαι δὲ ἂν τις L, ἄξιον δὲ ζητῆσαι Asclep. || 9. v. Platonis Tim. p. 28. || 10. ἐν γὰρ Asclep. || 11. λέγει — 12. ὁ δὲ τῶν om L. || 12. κακίων ἕτερα πάντα· καὶ ὁ μὲν ὁ δὲ τῶν Asclep. || τῶν om AF. || 13. τῶ om F Asclep. || 15. ἢ om L. || 21. τι τε A. || 25. ἕκατ. ἐκατέραν om Asclep. || 25 — b 6. apud Asclep. || 25. Πλάτωνος ἐν λέγει Asclep. || 26. ταύτας — 27. ἐκατέραν, om A. || 34. αἰτίας ἐζητῆσαν καὶ παλαιότεροι φιλόσοφοι, οἱ περὶ Ἐμπεδοκλέα καὶ Ἀναξαγόραν. καὶ ὁ μὲν Ἐμπεδοκλῆς ἐχρήσατο ὁ μόνον Asclep.

3. καὶ ὡς ἐν κεφαλαιῷ Asclep. || 4. ἐπεληλυθέναι ὅτι τίνες Asclep. || 5. δὲ γὰρ Asclep. || λέγειν καλεῖν Asclep. || 7. ἔχομεν Asclep. || ὑπέμνησεν — 8. βεβαιώσασθαι om Asclep. || 8 — 10. ὅτι ὁδὸς εἰς ἄλλος τρόπος αἰτίας ἐστὶ παρὰ τὴν τέσσαρας τὰς εἰρημένους ὑπ' αὐτῶ ἐν τῇ Φυσικῇ Ἀκροάσει καὶ τῷτο φανερόν γέγονε Asclep. || 11. αἰτίων ὁδὸς πάντων μνημονεύσιν Asclep. || 20. εἰπὼν — 23. ἄρτιον et 27. ἕκ. — 31. πυρός recurrent quae fere ad verbum iam legimus a 16 — 24. || 23 — 26. apud Asclep. || 23. ἦν αὐτοῖς ὁ ἀριθμὸς ἐν Asclep. || 27. καὶ ὡν scripsi pro τῶν: et qui deinceps memorantur Sepulv.

ἡ τὴν ὕλην μόνον ἔθεντο αἰτίαν· ὅτε ἂν Ἀναξαγόρας ὅτε οἱ Πυθαγόρειοι ὅτε Πλάτων. προσέθηκε δὲ ὅτι ἕτεροὶ τινες ἐμνημόνευσαν καὶ τῶν ὅθεν ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως, ἡτις ποιητικὴ, καὶ λέγει τῶν τῶν φιλικῶν καὶ νεῖκος εἰπόντας, ὡς Ἐμπεδοκλέα, καὶ νῦν, ὡς Ἀναξαγόραν, ἡ ἔρωτα, ὡς Παρμενίδην καὶ Ἡσίοδον. Alex.

988 a. "τὸ — ἀποδεδῶκεν." εἰπὼν Ἀναξαγόραν καὶ Ἐμπεδοκλέα καὶ 34. τῆς ποιητικῆς ἀρχῆς μνημονεύσαι πρὸς τὴν ὕλην, τίθησιν ἐν τοῖς τῆς ποιητικῆς ἀρχῆς μνημονεύσασιν καὶ τὸς ἔρωτα ἐν ταῖς ἀρχαῖς θεμένους· καίτοι δοκεῖ καὶ τῶν μᾶλλον εἶναι τελικὸν αἶτιον· τοῖσιν ἂν ὁρεκτόν ("). ἡ εἰ μὴ ἔλεγον τίνος ὁ ἔρως ἐπιέμενος 10 ἐποίει ἂν ἐποίει, ἐμνημόνευεν ἂν καὶ τῆς καὶ τὸ τέλος αἰτίας· μόνον δὲ τῷ ἔρωτι ἐν ταῖς ἀρχαῖς χρωόμενοι ὡς ποῖντι, ἐκείνῳ δὲ λέγοντες καὶ τίνος χάριν, ἐκείνῳ ἂν μνημονεύοιεν τῆς ὡς τέλος ἀρχῆς. ὅτι δὲ τῆς καὶ τὸ εἶδος Πλάτων πως ἐμνημόνευσε, δείκνυσιν· αἱ γὰρ 15 ἰδέαι κατ' αὐτὴν αἰτίαι καὶ ἀρχαὶ ὄνται ὅτε ὡς ἡ ὕλη εἰσὶν αἰτίαι· ὅ γὰρ ἐνυπάρχουσιν τοῖς αἰσθητοῖς. "τὰ δὲ ἐν τοῖς εἰδεσὶν" λέγουσιν ἂν τὰς ἀρχὰς τῶν εἰδῶν· ὅθεν γὰρ ταῦτα ὕλη τοῖς αἰσθητοῖς, ἀλλὰ αὐτὰ φοιχεῖα τῶν εἰδῶν, ὅτι ἐν ταῖς ἰδέαις εἰσὶν ὡς φοιχεῖα αὐτῶν. ὅ γὰρ τὰ φοιχεῖα ἐπὶ τῆς ὕλης λέγουσιν μόνως· τὸ γὰρ νεῖκος καὶ ἡ φιλία φοιχεῖα μὴ κατ' Ἐμπεδοκλέα καὶ ἐν τοῖς φοιχεῖσιν, ἀλλ' ὅχι ὡς 20 ὕλη ὅτε ὡς ποιητικὴ αἰδέαι· τὸ μὴ γὰρ ποῖντος τὸ κινεῖν, αὐτῷ δὲ φάσεως καὶ ἀκινήσεως τοῖς ὅσι μᾶλλον αἰτίαι εἰσὶ κατ' αὐτόν. ἀλλ' εἰσὶ τῷ εἶδος καὶ τῷ τί ἦν εἶναι παρεκτικὴ κατ' αὐτὴν τοῖς γινόμενοις πρὸς αὐτάς. ὡς περὶ ἂν καὶ αὐταῖς ἐκείναις τὸ ἔν, αἱ δὲ τῷ εἶδος τοῖς ἄλλοις αἰτίαι, καὶ ὅπως ὡς καὶ ὁμοιωσὶν τὴν πρὸς ἐκείνας τῶν 25 εἰδοποιμῶν ὡς ἂν ὁμοιωῇ ταῖς ἰδέαις τὰ πρὸς αὐτάς γεγονότα τε καὶ ὄντα. id.

988 a. (") τὸ δὲ τελικὸν αἶτιον κινήσεώς ἐστιν αἶτιον· κινεῖ γὰρ πρὸς 36. ἑαυτὸ τὰ πάντα. ὅτι δὲ μνημονεύει καὶ τῷ τελικῷ, ἐδείξαμεν διὰ τῷ λέγειν αὐτὸς τὰγαθὸν ὅτι πάντα ἐφίει, καὶ ὅτι πάντα ἀποβλέ- 30 πυσιν εἰς τὴν βασιλείαν τῶν πάντων. "ἡ ἔρωτα ποῖσιν ἀρχήν." δοκῶσι λέγειν τελικὸν αἶτιον οὐ υποτιθέμενοι εἶναι ἔρωτα· τοῖσιν γὰρ ὁρεκτόν. λέγομεν ἂν ὅτι εἰ μὴ ὅπως ἔλεγον, ὅτι ὁ ἔρως τίνος ἐπιέμενος ποιεῖ ἂν ποιεῖ, τῷ ὄντι ἔλεγον τελικὸν αἶτιον· μόνον δὲ τῷ ἔρωτι ἐν ταῖς ἀρχαῖς χρωόμενοι ὡς ποῖντι, ἐκείνῳ δὲ λέγοντες 35 τίνος χάριν, ὅ φασιν τὸ τελικὸν αἶτιον. Asclep.

988 b. "τὸ — κινήσεις." λέγει μὴ περὶ τῆς καὶ τὸ τέλος αἰτίας (αὕτη 6. γὰρ ἐστὶ τὰγαθὸν τε καὶ τὸ ὡς τέλος αἶτιον τοῖς ὅσι), δείκνυσιν δὲ ὅτι ὅθεν οἰκείως τῶν πρὸ αὐτῶν περὶ ταύτης τῆς αἰτίας ἐποίησατο ἔν λόγον, τρόπον μὴ γὰρ τινα λέγουσιν τὸ ἀγαθὸν αἶτιον, ὅ μὴν ὡς 40

τέλος, καὶ ὡς τὴν χάριν γιγνομένων τῶν ἄλλων, ὡς πέφυκεν εἶναι τὸ ἀγαθὸν αἶτιον, ἀλλ' ὡς ποιητικῷ αὐτῷ χρωῶν. ὁ γὰρ Ἀναξαγόρας ἐν τῶν εἰσαγαγῶν καὶ ὅ μὴ Ἐμπεδοκλῆς τὴν φιλικὴν ἀγαθὰ μὴ καὶ ἀγαθοποιὰ αἰτία τίθησιν ταῦτα, ὅ μὴν τὴν χάριν τὰ γινόμενα γίνεσθαι φασιν, ἀλλ' αὐτὰ ταῦτα, τὰ ποιητικὰ ἀγαθὰ ἐστὶν αὐτοῖς ("). τῶν δὲ ὁμοίως καὶ τὸς τὸ ἐν καὶ τὴν ἰδέαν ἀρχὰς θε- 5 μένους φησὶν εἰρηκεῖν ("). τὸς αὐτοὺς δὲ λέγουσιν ἂν καὶ τὸν λέγειν· τὸ γὰρ ἐν καὶ τὸν Πλάτων ἔλεγον, ὅν λέγων τὸ τε ἐν καὶ τὴν ἰδέαν ταῦτα γὰρ κυρίως ὄντα. ὅ γὰρ τῶν ἐνεκὴν γίνεσθαι τὰ γιγνομένα, ἀλλ' ἐστὶ ταῦτα αὐτοῖς τῷ εἶναι αἰτία παρεκτικὰ· τὸ γὰρ εἶδος τῷ αἶτιον, ἀλλ' ὅ τῶν χάριν ἐκείνα γίνεσθαι τε καὶ ἐστὶ κατ' αὐτούς. καὶ μνημονεύουσιν ἐν τῷ ἀγαθῷ ἐν τοῖς αἰτίαις, καὶ τρόπον τινα παρα- 10 λείψουσιν αὐτῷ τὴν οἰκειαν αὐτῷ χώραν μὴ φυλάσσειν. Alex.

(") ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ἐν λέγοντες εἶναι τὴν τῶν πάντων ὅσιν, 988 b. τῶν οἱ περὶ Πλάτωνα, τὴν τοιαύτης φύσιν αἰτίαν φασὶν εἶναι 11. τῆς ὅσιν, ὅ μὴντοι γε τὸ ἐνεκὴν ἡ εἶναι ἡ γίνεσθαι· ὡς λέγειν τε καὶ μὴ λέγειν αὐτοῖς περίεσθαι τὸ ἀγαθὸν αἶτιον· ὅ γὰρ ἀπλῶς ἀλλὰ καὶ συμβεβηκός. Asclep.

(") τὸ γὰρ ἐν καὶ τὸν ὅ Πλάτων ἔλεγον, ὅν λέγων τὸ τε ἐν καὶ τὴν ἰδέαν· ταῦτα γὰρ κυρίως ὄντα. ὅ γὰρ τῶν ἐνεκὴν γίνεσθαι τὰ γιγνομένα, ἀλλ' ἐστὶ ταῦτα αὐτοῖς τῷ εἶναι αἰτία καὶ πρακτικά· τὸ γὰρ εἶδος τῷ αἶτιον, ἀλλ' ὅ τῶν χάριν ἐκείνα γίνεσθαι τε καὶ ἐστὶ κατ' αὐτούς. id.

"καὶ συμβεβηκός." καὶ λέγει αὐτὸς τῷ ὡς ἀγαθὸν αἶτιον μνη- 988 b. μονεύειν, ὅτι τὸ ἀγαθὸν αὐτῷ αἶτιον εἶναι ἐστὶ τὸ τῷ ἐνεκὴν τὰ 15 γιγνομένα γίνεσθαι. οἱ ἂν μὴ φυλάσσοντες τῷ ὑπ' αὐτῶν λεγο- μένῳ ἀγαθῷ τὴν τάξιν ταύτην ἐν τοῖς αἰτίαις ὅχι ἡ ἀγαθὸν αὐτῷ αἶτιον ποῖσιν, ἀλλ' ὅ συμβεβηκεν ἀγαθῷ εἶναι, τῷ ποιητικῷ αἶτιον τίθεν. ἐπιζητήσαι ἂν τις πῶς Πλάτων ἐν Ἐπιστολαῖς (2 p. 312 e) λέγων "περὶ τῶν πάντων βασιλεία πάντα ἐστὶ καὶ τῷ 20 ἐνεκὴν πάντα" ὅ λέγει διὰ τῶν τῷ ἀγαθῷ ὡς τέλος αἶτιον. ἡ εἰ λέγει, πῶς ὅ φησιν αὐτὴν Ἀριστοτέλης λέγειν; ἡ ἰδίᾳ ἐπὶ τέλει τῷ βιβλίῳ τῷ αὐτῷ ὅπως λέγει. Alex.

"ὅτι — αἰτίας." ὅτι μὴ ἂν ὁρθῶς διώριστο, ἐκ τῆς ἰσορίας τῆς 988 b. τῶν εἰρηκῶν περὶ αἰτίων δὴλόν φησιν γεγονέναι τὸ καλῶς ὑπ' 16. αὐτῷ περὶ τῶν αἰτίων διωρίσθαι πόσα τε καὶ τίνα· μαρτυροῦσι γὰρ τῷ τὰ τοιαῦτα εἶναι αὐτά, ὅ δυνήθοντες ἄλλα τίνος αἰτίας εἶδος μνη- μονεύσαι. "πρὸς δὲ τῷ, ὅτι ζητητέαι αἱ ἀρχαί, ἡ ὅπως ἀπα- 25 σαι." καὶ τῷ φησὶ δὴλόν ἐκ τῶν προειρημένων εἶναι, ὅτι χρὴ ζη- τεῖν περὶ τῶν ἀρχῶν ἢ περὶ πασῶν ὧν ἐξεθέμεθα, τετραχῶς διε-

3. τῶν] τῆς M. || 5. post Ἡσίοδον codd. εἶπε. || 10. si ipsi dixissent — videri possent Sepulv. i. e. ἔλεγον — ἐμνημόνευσαν. || 14 — 16. apud Asclep. || 14. εἶδος ἀρχῆς Πλάτων Asclep. || πως om Asclep. || 15. ἰδέαι αὐτοαἰτία καὶ Asclep. || 16. τὰ — 17. αἰσθητοῖς om A. || 17. ἀλλὰ — 19. τὸ γὰρ om Asclep. || 25. καὶ] ἡ M. || 38 sqq. apud Asclep. || 38. δὲ] ἔν Asclep. || 39. οἰκείως om Asclep. || αὐτὸς λόγον ἐποίησατο περὶ τῆς τελικῆς αἰτίας Asclep. || ταύτας τὰς A.

3. εἰσαγαγῶν καὶ Παρμενίδης τὸν ἔρωτα, ἀγαθὰ Asclep. || 4. τέτυ] τέτων Asclep. || 6. τῷ τοῖς δὲ Asclep., τῷ M. || 7. ὅ] ἐν M. || 8. ἔλεγον ὅ λέγων AM. || 10. αἰτία καὶ παρεκτικὰ Asclep. || 13. αὐτὸ διὰ τὸ μὴ Asclep. || αὐτῶν χώραν A. || 24. καὶ λέγει] δὲ ἂν λέγοι Asclep. || 25. ὅτι τῷ ὡς ἀγαθῷ αἶτιον εἶναι αὐτῷ ἐστὶ τὸ τῷ Asclep. αἶτιον etiam M. || τέτυ] τῷ A. || 36. τῷ τὰ] ὅτι M.

λόμενοι τὴν αἰτίαν. τὸ δὲ "ἡ ἕτως" σημαίνει ἂν ἴσον τῷ ἡ ἕτως ἀπάσας ζητεῖς, ἡ ἐκ τῶν τεσσάρων τῶν τινάς· καὶ ἢ εἰ μὴ ἡ παρῶσα πραγματεία ἀπαιτεῖ ἐν περὶ πάντων τῶν αἰτίων λόγον, ἀλλ' ὅ γε ζητούμενος τῶν αἰτίων τρόπος ἐν τοῖς τέττασι καὶ αὐτὸς ἐστὶ, καὶ ἔκ ἐκπίπτει τὰ αἰτία ταῦτα, διὰ τὸ μὴ εἶναι τρόπον ἄλ- 5 λον τινὰ παρὰ τούτους αἰτίαι. πρῶτον δὲ προτίθεσθαι εἰπεῖν πῶς ἕκαστος τῶν προειρημένων εἴρηκε, καὶ τίνα δόξῃ ἐκάστη ἀπορὰ ἐπεῖ. id. 988 b
22. "ὅσοι — ἀμαρτάνουσι." πῶς ἐν τῷ πάν, αὐτὸς ἐξηγήσατο διὰ τῷ "καὶ μίαν τινὰ φύσιν ὡς ὕλην τίθεασιν καὶ ταύτην σωματι- κήν." ἕτως ἢ ἐν ὡς ἐξ ἐνός. μὲν δὲ τὸ τὰς δόξας τῶν πρὸ αὐτῶ 10 περὶ τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν αἰτίων καταριθμήσας, ἐξετάζων τί τε ὕγιως εἴρηθ' ὑπ' αὐτῶν καὶ τί μὴ, πρῶτον ποιεῖ. ἐν λόγον περὶ τῶν μίαν τὴν ἀρχὴν καὶ ταύτην σῶμα θεμένων. καὶ λέγει τούτους καὶ πολλὰ ἀμαρτάνειν (*), πρῶτον μὲν ὅτι βυλόμενοι τῶν ὄντων ἀρχὰς ἐκδέξαι πάντων, οἱ δὲ τῶν σωμάτων μόνον ἀποδιδόασιν, ὄντων τι- 15 νῶν καὶ ἀσωμάτων. καὶ ἢ ὅσον τε ἀρχὴν ἀσωμάτων σῶμα εἶναι. δεύτερον δὲ ὅτι γένεσιν εἰσάγοντες τὴν αἰτίαν τῷ γίνεσθαι τε καὶ τῷ κινεῖσθαι καὶ ὅπως τὸ ποιητικὸν αἶτιον παρέλπιον. καὶ ἢ ὅτι ἡ ὕλη γε ἐξ αὐτῆς ἔχει τὸ κινεῖσθαι. τὸ δὲ "καὶ περὶ γενέσεως" ἀντὶ τῷ καὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς. "ἐπιχειρῶντες τὰς αἰτίας λέγειν καὶ περὶ 20 πάντων φυσιολογῶντες," δηλονότι τῶν ὄντων, ὧν ἐν κινήσει τὰ πλεῖστα, "τὸ τῆς κινήσεως αἶτιον" ἀντὶ τῷ κινήτικόν αἶτιον "πα- ρέλιπον." τρίτον δὲ τὸ εἶδος μηδενὸς αἶτιον θέας, πάντων τῶν ὄντων παρὰ τῷ εἶδος τὸ εἶναι ἀπερ-ἔξιν ἐχόντων· καὶ ἢ τὴν ὕλην ὑδὲν ἀλλήλων διαφέρουσιν· ἡ αὐτὴ ἢ ἐν πᾶσιν (*). εὐλόγως δὲ 25 ὕσιν εἶπε τὸ εἶδος· τὸ ἢ εἶναι ἐκάστω παρ' αὐτῶ. τετάρτη ἀμαρτία τὸ τῶν πρώτων σωμάτων λαβόντας προχείρως τὸ δόξαν αὐτοῖς τούτο ἀρχὴν θέας· τούτο δὲ ὅτι ἀδύνατον, δείκνυσιν καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ περὶ Γένεσεως (c. 6), καὶ αὐτὸ ἐπισημαίνει εἰρηκέναι ἐν τοῖς περὶ φύσεως, λέγων ἕτως πᾶσαν τὴν φυσικὴν πραγμα- 30 τεῖαν. εἰ ἢ τὰ τέσσαρα σῶματα ἡ τίνα ἐξ αὐτῶν ἀρχαὶ ἢ ἐν τι τὸ τυχόν τῶν τεσσάρων, ἢ ἔκ ἑσού ἐξ ἀλλήλων, ἢ αἶ φθαρτα, ἢ ὅταν γένῃ ἐξ ἀλλήλων, ὑπομένοντα· ἢ ποτε ἐξιν ἄμα καὶ τάναντία· εἰς ἃ μεταβάλλει ἔσται, καὶ ἕτως τῷ ὄντι ἄμα ἔσται τὰ ἐναντία, πῦρ τε καὶ ὕδωρ, ἂν ἕτω τύχοι. ἢ εἰ μὴ ὑπο- 35 μένει, φθαρήσῃ καὶ ἕτως καὶ ἡ ἀρχή· ὅπερ ἄτοπον· ἐξιν ἢ ἀρχὴ ἐξ ἧς πρώτης γίγνῃ καὶ εἰς ἣν ἐσχάτην ἀναλύῃ, αὕτη δὲ ἐκ μη- δενός. ἀλλὰ τούτοις μὲν ὅτι αὐτῶ ἐπομένον αὐτοῖς ἀτόπου μνημονεύει· ἐκείνο δὲ αἰτιάσθαι, ὅτι ῥαδίως καὶ χωρὶς τῶ ἐπισκέ-

ψας πῶς τοῖς ἀπλοῖς σώμασιν ἡ γένεσις ἐξ ἀλλήλων, ἔθεντό τι τῶν ἀπλῶν σωμάτων τῶν τριῶν ἐν ζοιχείον τῶν ἄλλων· χωρὶς ἢ τῆς γῆς τῶν ἄλλων ἕκαστον ὑπὸ τινων ζοιχείον εἴρηθ'. ὁ δὲ αἰτιάσθαι αὐτὸς ἐξιν ὅτι ἔδει μὴ ἀπὸ τῶ τρόπου τῆς ἐξ ἀλλήλων γενέσεως ἐξ αὐτῶν τὸ πρῶτον καὶ τὴν ἀρχὴν λαβεῖν, ἐπεὶ τὸ ἐξ ἀλλήλων αὐτὰ γίνεσθαι κοινὸν πᾶσι, καὶ καὶ τούτο ὑδὲν αὐτῶν ἄλλο ἄλλῃ πρῶ- 5 τον ἢ ὕψερων· οἱ δὲ ἔκ ἐποίησαν τούτο. τίς δὲ ἡ τῆς ἐξ ἀλλήλων γενέσεως αὐτοῖς διαφορὰ; αὐτὸς εἶπε· τὰ μὲν ἢ διακρίσει γίγνῃ ἐξ ἀλλήλων, ἐξ ὧν ἐξιν λαβεῖν τὸ πρῶτον τε καὶ ὕψερων, τὰ δὲ συγ- κρίσει (*). εἰπὼν δὲ ταῦτα δείκνυσιν ὅτι καὶ τὸς τῆς γενέσεως τρόπος σκοπεύμενος καὶ τί μὲν δόξῃ πρῶτον εἶναι τῶν σωμάτων, ἐξ ὧ πρώτης καὶ σύγκρισιν ἡ τῶν ἄλλων γένεσις· τοιοῦτον δ' ἂν εἴη τὸ μικρομερέσατον καὶ λεπτότατον. διὸ οἱ πῦρ τὸ ζοιχείον θεμένον καὶ τούτον ἐν λόγον εἶεν ἂν εὐλόγως λέγοντες· καὶ ἢ τῶν ἄλλο τι λεγόντων σῶμα ζοιχείον καὶ μὴ τὸ πῦρ ἕκαστος ὁμολογεῖ τὸ δεῖν 10 τοιοῦτον τὸ ζοιχείον εἶναι τῶν σωμάτων. διὰ ἢ τούτο ὑδὲς αὐτῶν τὴν γῆν μόνην ζοιχείον ἔθετο ὡς μεγαλομερέσατον δηλονότι τῶν ἄλλων. id.

(*) φαμὶ ἔν πρὸς τὴν Ἀριστοτέλην ὅτι ὡς φυσιολόγοι περὶ 988 b μόνων τῶν σωματικῶν ἀρχῶν διελέχθησαν· καὶ αὐτὸς ἢ τούτο λέ- 24. γεις, ὅτι κεχωρίσαι ἡ φυσιολογία τῆς θεολογίας καὶ ὅτι τὴν φυ- σικὸν διαλέγεσθαι περὶ τῆς πρώτης αἰτίας· μείζονος ἢ φιλοσοφίας τούτο ἔργον ἐξίν. εἰ ἔν τῷ ὄντι περὶ πάντων τῶν ὄντων διαλεγό- μενοι ἔκ ὑπετίθεντο καὶ ἀσωμάτων ἀρχὴν, τῷ ὄντι καλῶς αὐτὸς πειράσθαι ἐλέγχετο ὁ Ἀριστοτέλης... τῶν σωμάτων ἀρχὰς μόνον ὑποτίθενθαι, ἐκείνῃ δὲ καὶ τῶν ἀσωμάτων, ὅσον ψυχῆς ἀγγέλων καὶ 25 πασῶν τῶν νοερῶν δυνάμεων. Asclep.

εἰπὼν δὲ ταῦτα ἀπαρτὶ διὰ τί μὴ εἴη ἂν κατὰ τίνα λόγον καὶ 989 a ἡ γῆ τῶν ἄλλων ζοιχείον, ὥσπερ καὶ δοκεῖ πολλοῖς τῶν ἀνθρώπων, 5. ἀλλὰ καὶ Ἡσιόδῳ· μὲν ἢ τὸ χάος ταύτην πρώτην γένεσιν, συσῆσας καὶ τὴν δόξαν τῇ τῶν πολλῶν μαρτυρίᾳ (*). ἴσως δ' ἂν περὶ τῆς γῆς λέγοι τὸ εἰ μὴ διὰ τὸν τρόπον τῆς γενέσεως ἔλεγον ἐκείνα ζοιχεία, διὰ τί ποτε ὅτι καὶ τὴν γῆν ἔλεγον, τῆς κοινῆς ταύτης δόξης λεγούσης; εἰπὼν δὲ ταῦτα ἀνατρέχει πάλιν ἐπὶ τὰ εἰρηκέναι, τὰ ὅτι δοκεῖ τὸ λεπτομερέσατον ζοιχείον, καὶ φησιν ὅτι καὶ τὴν δόξαν ταύτην ὑδὲς τῶν παρὰ τὸ πῦρ ἄλλο τι σῶμα τὸ ζοιχείον θεμένων ἢ τούτων τῶν τεσσάρων ἢ τῶν μεταξὺ σῶμα πυρός τε καὶ ἄερος ὁρθῶς ἂν εἴη λέγων (*). ὁ εἰπὼν προστίθῃ καθ' ὃν λόγον δύναται ἂν πάλιν ἡ γῆ ζοιχείον λέγεσθαι, λέγων "εἰ δὲ ἐστὶ τὸ τῇ γενέσει 989 a 15.

(*) p. 988 b 34. 22. "τί μὲν" καὶ "νῦν μὲν," ἐξιν ὅτε καὶ "τῇ μὲν." cod. Reg.

1. ἕτως ἀπασιν, σημαίνει Asclep. || ἂν — 3. παρῶσα om A. || 1. ἴσον τὸ L. || 2. τούτων om Asclep. || 4. τέττασι L. || αὐτὸς αἰτίαις ἐστὶ Asclep. || 9. ὡς καὶ A. || 16. ἀρχὴν ἀσωμάτων σῶμα A. || 17 — 22. apud Asclep. || 17. γένεσιν ἔν εἰσάγοντες Asclep. || 19. ἔσχε M. || καὶ post τῷ om M Asclep. || 21. δηλονότι om Asclep. || 22. αἰτίαις, τούτοις τὸ ποιητικὸν ἀναρῶσι Asclep. || 23. alterum τὸ om AF. || 32. ἢ F. || 33. ὑπομένοντα ταῦτα A L. || 36. καὶ post ἕτως om L. || 38. μὲν] μόνη L.

14. καὶ] ὅ M. || 16. ἀσωμάτων M.

(*) p. 989 a 5. ὁ Πεισοφάνης γῆν καὶ πῦρ ὑπέθετο ἀρχὰς τῶν ὄντων, ὑδὲς μόνην γῆν. cod. Reg.

πρότερον τῇ φύσει ὕπερον." ἔστι ἡ δ' λέγει ταῦτον· δοκεῖ δὲ τῇ φύσει πρότερον εἶναι τὸ τελειότερον τὰ ἀτελεστέρα, καὶ ἔστι τὸ ὕπερον μὴ τῇ γενέσει γινόμενον τελειότερον, προϋπάρχον τῷ χρόνῳ, ὡς δ' θεμελίου οἰκίας, παῖς ἀνδρός· καὶ δὴ ἐν λόγον τὸν φησι πάλιν ἔσεσθαι καλλίον εἰρηκότας τὰ παχυμερέζερα τῶν σωματίων ὑποθεμένους· φοιχεί· μάλλον ἢ ταῦτα πεπείσθαι καὶ τετελειώσθαι δοκεῖ τῶν ἀπλεστέρων τε καὶ λεπτοτέρων καὶ πρώτων τῇ γενέσει· τὰ ἡδ' λεπτομερέζερα πρώτα τῇ γενέσει· ἐξ ἐκείνων ἡδ' εἰς τὰ παχυμερέζερα ἢ μεταβολή· ὥστε εἰ τὸ πρότερον ἀρχή, τὸ τῇ φύσει τε καὶ ὅτι πρότερον μάλλον ἂν εἴη ἀρχὴ τῇ γενέσει πρότερον. εἰ 10 ἡδ' ἡ πρώτη τῇ γενέσει ὕπερον τῇ φύσει, τὸ ὕπερον τῇ γενέσει πρώτην ἂν εἴη τῇ φύσει· ὕπερα δέ, καθ' ὅς συγκρίσει ἢ γένεσις, ἢ γὰρ αὐτὴ ἀρα μάλλον ἀρχή, ἐξ ἧς μάλλον διακρίσει ἢ τῶν ἄλλων γένεσις. περὶ μὲν τῶν μίαν τιθεμένων αἰτίαν ὑπομνήσας τῶν εἰρημένων, πρὸς τὴν μίαν τε καὶ σωματικὴν τὴν ἀρχὴν θεμέ- 15 989 α νος· τὰ αὐτὰ φησιν ἀμαρτάνειν· καὶ εἰ τις ταῦτα πλείω τίθῃσι, 20. τυτέσι καὶ εἰ τις τὰς σωματικὰς ἀρχὰς πλείως τίθῃσι, ἢ ὅχι ἀπλῶς περὶ τῶν σωματικῶν τε τὰς ἀρχὰς καὶ πλείους θεμελίον λέγει, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν μὴ ἐν ἀλλὰ πλείω τῶν σωματίων τῶν τῶν τεσσάρων ἐν ταῖς ἀρχαῖς θεμένων, ὧν σωματίων ἐν τῇ ἐν 20 ἀρχῇ ὑπὸ τῶν προεξημένων ἐτίθετο. μνημονεύει ἡδ' Ἐμπέδοκλέους, ὅς τὰ τέσσαρα σώματα ὕλην τῶν ὄντων ἐτίθετο. "καὶ ἡδ' τῶν τὰ μὲν ταῦτα τὰ δὲ ἴδια συμβαίνειν ἀνάγκη" (*). λέγει μὲν, ὡς εἶπον, πρὸς Ἐμπέδοκλέα (*). φησι δὲ ἐπεὶ ἀποπᾶ καὶ καὶ τῶν τὰ μὲν ταῦτα, καίτοι τὰ τέσσαρα σώματα ἀρχὰς λέγοντι, 25 τοῖς ἐν αὐτῶν τῇ ἀρχῇ θεμένοις, τὰ δὲ ἄλλα τε καὶ ἴδια. ταῦτα μὲν, ὅτι ταῦτα γίνεσθαι ἐξ ἀλλήλων καὶ ἐκ αὐτῶν καὶ ἐν ἀριθμῶν ὄντα διαμένει, ὅπερ ἴδιον ἐστὶ τῶν φοιχείων· τὸτο ἡδ' καὶ τοῖς ἐν τῇ τῶν σωματίων φοιχείῳ τε καὶ ὕλην λέγεσθαι ἐπεὶ, τὸ φθερεῖσθαι ἢ ὑποτίθεσθαι ἀρχὴν ἑκάστος αὐτῶν. ἐπὶ πλέον δὲ εἶρηκε περὶ τῶν 30 καὶ ἐν τῇ τρίτῃ περὶ Οὐρανῶ (c. 7), ὡς ὑπομνήσων ἡμᾶς εἶπεν 989 α "εἶρη" δὲ ἐν τοῖς περὶ φύσεως περὶ αὐτῶν. ἢ ἡδ' ἐκ ἐξ αὐτῶν 24. λήλων, εἰ αἰδία καὶ ἀριθμῶν, φαίνεται δὲ γινόμενα, ἢ ἐξ αὐτῶν ἐναντία περὶ τὸ αὐτό. ἔτι τὴν ὅτιαν καὶ τὸ εἶδος μὴ θεῖναι ἐν τοῖς αἰτίοις· καὶ ἡδ' τὸ κοινόν. ἴδιον δὲ πρὸς τὰς κινήτικας ἀρχὰς λε- 35 γόμενον ὑπ' αὐτῶν, εἶεν δὲ αὐτῶν ἢ τε φίλια καὶ τὸ νεῖκος, πότερον δύο· ἀρχὰς κατ' αὐτὴν θετέον ταύτας ἢ μίαν. φαίνεται ἡδ' καὶ ἡ φίλια τὰ τὸ νεῖκος ποῖσα· διαίρει ἡδ' καὶ διακρίνει τὰ κατ' ἴδιον ὅλα ὄντα, ἵνα συγκρίνη καὶ ἐν σῶμα ποιήσῃ. ἀλλὰ καὶ τὸ νεῖκος αὐτῶν ὁ μόνον διακρίνει, ἀλλὰ καὶ συγκρίνει καὶ συνάγει τὰ ὅμοια πρὸς 40 ἀλλήλα, χωρίζον ἐκ τῆς ἐνώσεως αὐτὰ· ὥστε ὁδὸν θατέρου θατέρου μάλλον τῶν ἀντικειμένων ἐστὶν αὐτῶν πρὶν τὸ γένεσθαι.

γράφει τὸ "ὅτε ἀλόγως," ἵνα ἢ τὸ λεγόμενον ὅτε πάντα ὁρθῶς ὅτε ἀλόγως πάντη. Alex.

(*) πρὸς τοῖς δὲ τὸ εἰδικόν αἰτίον ὁδὸν αἰτίον τιθέσθαι 988 α εἶναι, καὶ δὲ τὸ εἶδος χαρακτηρίζον τὰ πράγματα καὶ ὑφίσταντο· ἢ 34. ἡδ' ὅτι ἐκαστος τὸ εἶδος αὐτῶν ἐστίν, ὡς δηλῶσιν καὶ οἱ ὁρίσμοι· ὁ ἡδ' ἀνθρώπος ζῶν λογικὸν ὑπάρχει· αἱ ἡδ' διαφοραὶ ἐκ τῆς ὕλης καὶ τῶν εἶδους. γὰρ ἡδ' μόνον αὐτὴν καθ' αὐτὴν ὁδὸν ὑπέθετο· ὁ ἡδ' ἔνοφάνης γῆν καὶ πῦρ ὑπέθετο ἀρχὰς τῶν ὄντων. εἰπὼν δὲ ταῦτα ἀπορεῖ λέγων δι' ἣν αἰτίαν μὴ καὶ τὴν γῆν ὑπέθετον εἶναι φοιχείον, ὡς περὶ δοκεῖ καὶ πολλὰς τῶν ἀνθρώπων γῆν καὶ σποδὸς· ἀλλὰ καὶ ὁ ποιητὴς τὸτο λέγει· "ἀλλ' ὑμεῖς μὲν αὐτὸς ὕδωρ καὶ γαῖα γένεσθαι." ἀλλὰ καὶ Ἡσίοδος. διακρίσις γὰρ ἐστίν, ὡς εἶρη, ἡνίκά ἐκ τῶν παχυτέρων γίνεσθαι τὰ λεπτότερα. Asclep.

(*) ὡς Ἀναξίμανδρος. καὶ γὰρ τὸν τὸτον, φησὶ, ἐν λόγον ὁδὸν 989 α ὅτος ἂν λέγοι καλῶς, ὡς μὴ τὸ φοιχείον λεπτομερές ὑποθέμενος. 14. ἐπαινεῖ δὲ μάλλον αὐτὸν ἐν τῇ φυσικῇ, ὅτι διὰ τὸ ὑποθέσθαι τὸ μεταξὺ ἀέρος καὶ ὕδατος φοιχείον τὴν ἀσχηματίαν καὶ ἀνείδον ὑπε- νόησεν ὕλην· τὸ ἡδ' μήτε τὸδε μήτε τὸδε καθαρώς, ἀλλὰ μεταξὺ, τοῦτον πῶς ἐστίν. cod. Reg.

(*) ὅσον ὡς περὶ ὁ Ἐμπέδοκλής· τέσσαρα ἡδ' αἰτία ὑποτίθεσθαι 989 α ὕλην, καὶ ὅτε ποιητικὸν αἰτίον κυρίως λέγει τῶν καὶ μέρος ὅτε εἰδι- 19. κόν. διὰ συμβαίνει καὶ τὸ μὲν ταῦτα λέγειν τοῖς μίαν ὑποτιθε- μένοις ἀρχῇ, καὶ τὸ δὲ διαφέρειν· ὅτι ἡδ' ἐκ εἰσὶν ἀμετάβλητα (τὰ φοιχεία) αὐτὴ ἢ ἐκ ἀρχαῖς ἡμῶν ὑπαγορεύει· γινόμενα τε ἡδ' αὐτὰ ὁρῶμεν ἐξ ἀλλήλων (τὰ φοιχεία)· τὸ ἡδ' ὕδωρ τὸ ἐν τῷ λέ- βητι τελείως ἐξατμιζόμενον καὶ εἰς ἀέρα μεταβάλλει, ὡς ἐκ αὐτοῦ διαμείνοντος πύρος καὶ γῆς τὸ αὐτὸ σώματος, ὡς εἶρη ἡμῶν περὶ αὐτῶν καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ λόγῳ τῆς περὶ Γένεσεως (c. 6) καὶ ἐν τῷ τρίτῳ τῆς περὶ Οὐρανῶ (c. 7) ὅτι, εἰ μὴ μεταβάλλον, ἔσοντο 30 ἅμα τὰ ἐναντία καὶ ἐκ ἐξ αὐτῶν γένεσις ἀλλ' ἀλλοίωσις. καθὸ δὲ ὁδὸν διελέχθη (ὁ Ἐμπέδοκλής) περὶ τὸ ἀπλῶς αἰτίον, ἐκ ἀποδέ- χεσθαι. ὁδὸν ἡδ' αὐτὸν εἶπεν καὶ τὸ αἰτίον τῆς ἀπλῶς εἰδησιαίας ἅμα καὶ ἐνώσεως καὶ ἀοριστίας καὶ διακρίσεως καὶ συγκρίσεως· πρὸ ἡδ' τῶν δύο τὸ ἐν, τὰ ἡδ' δύο ἐκ τῶν ἐνός· ὥστε ἀνάγκη εἶναι μίαν τὴν πάντων ἀρχὴν. διὰ τὸτο ἔν φησὶν ὁ Ἀριστοτέλης ὅτι καὶ περὶ τῶν ποιητικῶν αἰτίων, πότερον ἐν ἢ δύο θετέον, ὅτε ὁρθῶς ὅτε ἀλόγως, ὡς ἐνεδείξαμεν. ἢ ὅτι ἀμφοτέραι καὶ συγκρίνουν καὶ διακρίνουν, ὡς εἶρη ἐν τῇ περὶ Γένεσεως καὶ Φθορᾶς. ἔχον ἐν πλείον τῶν ἄλλων φυσικῶν καὶ τὰ ποιητικὰ αἰτία. ὅλως δὲ οἱ ὅτι λέγον- 40 τες καὶ γένεσιν καὶ ἀλλοίωσιν ἀναιρῶσιν· ὁ ἡδ' ἀνθρώποι ἀμετάβλητα ὑποτιθέμενοι τὰ φοιχεία λέγεσθαι ὡς ἐκ θερμῶν καὶ ψυχρῶν γίνεσθαι ἢ γὰρ τὸ ἐναντίον, ἐπεὶ ὅπως ἔσοντο τὰ ἐναντία, τῶν φοιχείων ὄντων

1. ἔστι — 3. χρόνῳ om L. || 3 — 14. apud Asclep. || 4. δὴ om M. || 7. τὰ — 8. γένεσις om M Asclep. || 8. παχυτέρων Asclep. || 10. εἴη ἐν ἀρχαῖς, ἐ τὸ τῇ γενέσει. εἰ Asclep. || 11. ὕπερον δὲ τῇ φύσει Asclep. || 12. ὕπερα δὲ καθὸ συγκρίσει ἢ γένεσις Asclep. terra autem per eos qui concretione res putant generari, posterior est Sepulv. || 13. μάλλον| πάλιν Asclep. || 23. τῶν M. || 32. εἰ] ἢ codd. si numero sempiterna sint Sepulv.

7. ὁ ἔνοφάνης γῆν καὶ πῦρ ὑπέθετο ἀρχὰς τῶν ὄντων· ὁδὸς μόνῃ γῆν cod. Reg.

ἀμεταβλήτων κατ' αὐτὸς, καὶ τις ἐστὶ φύσις μία καὶ τις γίνεῃ
πῦρ καὶ ὕδωρ· ὅπερ ἐκεῖνος δ' Ἐμπεδοκλῆς ἔλεγει. ἐκ ἂν ἔν τ'
πῦρ μετεβάλλετο εἰς ὕδωρ ἢ τ' ὕδωρ εἰς πῦρ, εἰ μὴ ὑπῆρχε τις
ὑλὴ ἀνείδεος ἥτις πᾶρά μέρος δέχετο· ἀμφοτέρω τὰ ἐναντία.
τὸτο δὲ ὁ Ἐμπεδοκλῆς σαφῶς ἔλεγει· ὁμοῦς ἐξ ὧν ὑποτίθετο
ἀναγκάζετο λέγειν, ἥνικα φησὶν γίνεσθαι θερμὸν ἐκ ψυχροῦ καὶ τ'
ἐναντίον. Asclep.

989 a (°) ταῦτ' δὴ καὶ τὸτο ἐκείνοις συνέβαινε λέγειν αὐτῷ, ἴδιον
25. δ' ὅτι δύο τὰ ποιητικὰ αἰτία ὑποθέμενος· ὁ δὲ ἄλλ' ἐν εἶναι καὶ
ταῦτ' ἀναντία ποιεῖ· τὴν γὰρ φιλίαν ἐνώσεως αἰτίαν εἶναι λέγων, 10
διακρίσεως ἐποίει μᾶλλον ταύτην αἰτίαν· ὅταν γὰρ τὰ εἶδη ἀπὸ
τῆς ὕλης τῶν ζοικείων διακρίνῃσθαι καὶ ἐν τῇ πρὸς ἀλλήλα τῶν
πάντων ἐνώσει εἰς σμικρότατα κερματίζοντα τὰ τῷ πυρὸς μόρια
καὶ τῶν ἄλλων ἐκαστον ἕτως καταδιαίρησθαι· ὁ γὰρ δὴ ὅλα πρὸς ἀλ-
λήλα ἐκεῖτο· ἕτω γὰρ ἐκ ἂν ἦν εἰς ἐν ἡ ἐνώσει αὐτῆς. εἰ ἔν ταῦτα 15
ἔλεγε ποιεῖν τὴν φιλίαν, πῶς ἔ μᾶλλον διακρίσεως αὐτὴν αἰτίαν
ἢ ἐνώσεως ἐτίθετο; τὸ δὲ νεῖκος ταύτης μᾶλλον αἰτίον ἢ διακρί-
σεως, ὅταν αὐτῆς τὸτο ἐν τῇ διακρίσει τῶν ζοικείων τῇ ἀπὸ τῆ
σφαίρας εἰς ἐν συνῆπτο πρὸς αὐτὰ τὰ διεσπασμένα τῷ πυρὸς μό-
ρια, ὁμοῦς δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἐκάστω. τὸτο ἔν ἴδιον αὐτῷ παρὰ 20
τὴς ἄλλης συνέβαινε τὸ ἀδύνατον, τὸ εἶναι τὸ αὐτὸ τῶν ἐναντίων
ποιητικὸν πρὸς τῷ καὶ ἔ μᾶλλον δύο ἢ ἐν αὐτὸ λέγειν· ἕτως γὰρ ἔτ'
ὀρθῶς ἔτ' εὐλόγως οἰητέον εἰρηξάσθαι αὐτῷ παντελῶς. γράφει δὲ
ἐν ἄλλοις· “ἕτε ὀρθῶς ἔτε ἀλόγως.” ἕτω δὲ ἐχούσης τῆς γραφῆς
λέγοι ἂν ἕτε ὀρθῶς πάντῃ ἦτο εὐλόγως ἔτε ἀλόγως πάντῃ οἰη- 25
τέον αὐτὸν εἰρηκέναι περὶ τῶν αἰτίων. εὐλόγως μὲν πως δοκεῖ εἰρη-
κέναι τέσσαρα ὑποθέμενος τὰ ζοικεία τὰ ὡς ἐν ὕλης εἶδει, ἀλό-
γως δὲ τὸ μὴ λέγειν ἐξ ἀλλήλων αὐτὰ γίνεσθαι, ὅπερ προδήλως ὁρᾷ
γινόμενον· ὅταν γὰρ ἐξ ὕδατος ἀγρὸ γίνῃτο, φθεῖρετο τὸτο πάντῃ καὶ
ἔχ ὑπομένει, ἔδ' εἰ ἕτως τύχη. καὶ αὐτῆς ἐπὶ τῷ παιητικῷ· τὸ γὰρ 30
τῶν ἐναντίων ἐναντία ποιεῖται τὰ αἰτία εὐλόγον πῶς δοκεῖ, τὸ δὲ
αὐτὸ τῶν ἐναντίων καθ' αὐτὸ καὶ μὴ καὶ συμβεβηκὸς θατέρω ποιη-
τικὸν ἀλογον. cod. Laur.

989 a “Ἀναξαγόραν — λέγειν.” ἐξ ἧς Ἀναξαγόρου μνημονεύει ἐκ-
30. φαυλίζων μὲν τὰ ἀντικρυς ὑπ' αὐτῶ καὶ φανερώς λέγεσθαι δοκούντα 35
ὡς ἀτοπα, ἐνδεικνύμενος δὲ διὰ τῆς ἀτοπίας τῶν δοκούντων λέγεσθαι
τὸ ἄλλα αὐτὸν δι' αὐτῶν βύλεσθαι λέγειν, προσβοηθῶν δὲ τῇ λέξει
αὐτῶ καὶ διαθρῶν αὐτοῖς τὸ βύλημα, ὡς καὶ αὐτὸς λέγει. συνάγει
γὰρ ἐκ μὲν τῶ λέγειν πάντα αὐτὸν ἐν πᾶσι μεμῖχθαι ὅτι τὴν ὕλην
ὀνειροπολεῖ, ἥτις δυνάμει μὲν ἐστὶ πάντα, ἐνεργείᾳ δὲ ὕδεν ὧν δὲ 40

να. καὶ γὰρ εἰ μὴ εἶπε σαφῶς ταῦτα, ἀλλ' ἐπηκολυθήσε τοῖς τὴν
δόξαν αὐτῶ ἕτως ἐξηγημένοις, ὡς καὶ αὐτὸς ταῦτα βυλόμενος λέ-
γειν, ὅτι ταῦτα μὲν λόγον ἔχει, ἃ δὲ δοκεῖ λέγεσθαι ὑπ' αὐτῶ ἀτοπα
παντάπασιν. “ἀτόπη γὰρ ὄντος καὶ ἄλλως,” τατέων ὄντος γὰρ ἀτόπη
τῶ λέγειν πάντα ἐν πᾶσι μεμῖχθαι διὰ τε τὸ δεῖν προϋπάρχειν
πρῶτον πρὸ τῆς μίξεως (ἀμικτα γὰρ δεῖ αὐτὰ τὰ μιγνύμενα ἀλ-
λήλοις ὄντα πρῶτον κεχωρισμένα μίγνυσθαι, ἕτως δὲ ἐκείτῃ ἡ μίξις
πρώτῃ), καὶ διὰ τὸ μὴ δύνασθαι μὴδὲ φύσιν ἔχειν τῷ τυχόντι τὸ τυ-
χόν· μίγνυσθαι· πῶς γὰρ ἂν γραμμὴ καὶ λευκὸν ἢ λευκὸν καὶ μυσικόν
μιχθεῖ; ἔτι δὲ διὰ τὸ ἀκολουθεῖν τῷ ἕτως λέγοντι τὰ πάθη καὶ τὰ
συμβεβηκότα χωρίζεσθαι τῆς ὕσεως καὶ καθ' αὐτὰ ὑφέσθαι· ὧν
γὰρ μίξις, τῶν καὶ χωρίσμός· ὥστε καὶ εἰ ταῦτα μέμικτο, τῶν
πάντων γὰρ καὶ ταῦτα, χωρίζοιτο ἂν (°). ὄντος δὴ τῶ ταῦτα λέ-
γειν ἀτόπη (ὁ γὰρ καὶ σύνδεσμος ἐκ περισσῆς δοκεῖ προσκείσθαι),
ὁμοῦς εἰ τις ἐπακολυθήσε τοῖς λεγομένοις ὑπ' αὐτῶ συνδιαθρῶν καὶ
ἐξηγημένους ἃ βύλετο λέγειν, φανερὴ ἂν καινοπρεπέστερον λέγων καὶ
ἰδιαιτέρον παρὰ τῆς ἄλλης. εἴη δ' ἂν ταῦτ' αὐτῷ εἰρηκέναι ὑπ'
αὐτῶ καὶ τὴν ἀρχὴν περὶ Ἀναξαγόρου, τῷ “τὴν μὲν ἡλικίαν πρότερος,
τοῖς δὲ ἔργοις ὕστερος” (p. 984 a 12). λέγει δὲ καὶ πῶς ἔστιν ἐπα-
κολυθῆντα τοῖς λεγομένοις ὑπ' αὐτῶ συνδιαθρῶν αὐτὰ. Alex.

(°) ἰστέον ἔν ὅτι ἡ συμβολικῶς ἔλεγε ταῦτα ὁ Ἀναξαγόρας, 989 b
ὅτι πάντα ἐν πᾶσι, βυλόμενος ἐκδηλῶσαι τὴν ὕλην, ἐπειδὴ πάντα 5
ἐν τῇ ὕλῃ ὑπάρχουσιν· ἡ τῷ ὄντι περιφανταζόμενος τὴν ὕλην ταῦτα
ἔλεγεν· ἐπεὶ γὰρ εὐρὰ πάντα ἐκ πάντων γινόμενα, μὴ ἐπιστήσας
τῆς εἰς τὴν ὕλην ἀναλύσει ἀπεφῆναι πάντα ἐν πᾶσιν εἶναι ἐνερ-
γεία, ὅπερ ἐστὶν ἀδύνατον· δυνάμει μὲν γὰρ ἔστιν, ἐνεργείᾳ δὲ ἐκ
ἔστιν. Asclep.

“ὅτε — ἀποκεκριμένον” τε καὶ καθ' αὐτὸν ὅν ἐνεργεία, ὁῖον
ὡς ὕδεν ἐν ἦν καὶ τῆς ὕσεως ἐκεῖνης καὶ τῶ μίγματος τῶ ὑπ' αὐτῶ
λεγομένῃ κατηγορησάσθαι ἀληθῶς τῶν ὄντων· ἕτε γὰρ λευκὸν ἕτε
μέλαν ἕτε φαῖον ἕτε τὸ χροῖμα, ἀλλ' ὕδεν χυμὸν τινα ὕδεν ἄλλο τι
τῶν τοιούτων· ἕτε γὰρ ποῖον λέγοντα αὐτὸ εἶναι ἀληθεύειν ἕτε
ποσόν, ἕτε τινα τῶν ἐνεργεία ὕσεων· ἦν γὰρ ἂν τι τούτων ἐν τῷ λε-
γομένῳ μίγματι ἀποκεκριμένον ἦδη καὶ ἐνεργείᾳ ὄν, ὁ ἀδύνατον
μεμιγμένων πάντων· ἦν γὰρ ἂν τὸτο ἀμικτον· λέγει γὰρ πλὴν τῶ
νῶ πάντα μεμῖχθαι, τῶτον δὲ μόνον ἀμικτὸν καὶ καθαρὸν εἶναι. τὸ
δὲ “ἐξ ἀνάγκης” τῶ ἦδη εἶναι καὶ ἐνεργείᾳ “δηλωτικὸν” παρέθετο.
Alex.

“ἐκ — ἐν.” συγκεφαλαιῶν τὴν Ἀναξαγόρου δόξαν περὶ τῶν 989 b
ἀρχῶν, ἥ συγκατέθετο ἂν, εἰ τις τοῖς λεγομένοις ὑπ' αὐτῶ ἐπό- 16

40. ὡς codd. nihil est eorum quae esse potest Sepulv.

6. ἀμικτα αὐτὰ· δεῖ γὰρ αὐτὰ M. || 7 — 13. apud Asclep. || 7. δὲ ἐκ ἔστιν ἡ μίξις πρότερον Asclep. || 8. μὴ πεφικέναι τῷ τυχόντι μίγνυσθαι
τὸ τυχόν Asclep. || 9. λευκὸν καὶ om A. || 10. λεχθεῖν A. || 12. μίξις γίνεσθαι τῶν Asclep. || ὥστε εἰ καὶ ταῦτα Asclep. || 13. χωρίζοντο
Asclep. || ὄντος — 14. προσκείσθαι om L. || 16. καινοπρεπέστερον A. || 17. εἰ δ' ἂν ταῦτ' A. || 19 — p. 558 a 1. apud Asclep. || 19. λέγει ἐν καὶ
Asclep. || 21. ἔλεγε δ' Ἀναξαγόρα B. || 22. βυλόμενος ἐπευθεν δηλῶσαι B. || 24. ἔλεγε B. || 28. ὅτι Asclep. || 29. ἐδὲν ἦν Asclep. || 30. κατη-
γορησάσθαι A. || 31. ἕτε τι χροῖμα ἄλλο, ὕδεν Asclep. || 32. ταῖς τῶν ποῖον οἶον τε αὐτὸ λέγοντα ἀληθεύειν, ἕτε ποσόν Asclep. || αὐτὸν codd. || 33. ἂν τι
ἀντὶ AM, ἂν ἐν τι Asclep. || 34. δ] ὅπερ ἦν Asclep. || 35. γὰρ αὐτὸ τὸ ἀμικτον Asclep. || 36 — 38. μεμῖχθαι. τὸ δὲ ἕτως λέγειν ὕδεν ἦν ἄλλο
λέγειν ἢ ὅτι ἡ ὕλη πάντων ἕσα δυνάμει, ἐνεργείᾳ ὕδεν ἐστὶν. L. || 36. τὸ — 37. παρέθετο om Asclep.

μενος συνδιώρθω αὐτά, ὅτι ἦν κατ' αὐτὴν ἀρχὴ τό τε ἔν (ὁ γὰρ
 νῦν ἀπλῶς ὡν κατ' αὐτὴν καὶ ἀμυγῆς εἴη ἂν ἀνάλογον τῷ ἐνί) καὶ
 θατέρον, τατέσι τὸ ἀόριστον τοῖσιν γὰρ ἦν ἡ ὕλη πρὶν ὀρίσθαι καὶ
 εἰδοποιεῖσθαι, ἀόριστος καὶ μηδὲν ἐνεργεῖα ἀλλ' ἅπαντα δυνάμει
 ἔχουσα αὐτὴ δυνάμις γενέσθαι, ὅποιον ἐκεῖνος τὸ μῆγμα ὑπέθετο. ὥστε
 λέγειν μὴ ὅτε ὀρθῶς ἔτε σαφῶς. ἀλλ' ἐδ' εἰ ὅπως λέγει ὡς αὐτὸς
 αὐτῷ βοηθῶν εἴρηκεν αὐτὴν βύλεσθαι λέγειν, ὀρθῶς ἂν λέγοι πάντη.
 δύο γὰρ μόνως ἀρχὰς ἂν λέγοι ἀντὶ τεσσάρων. ἔτι δὲ πάντη οἷόν
 τε λέγειν αὐτὴν ὅπως εἰρηκέναι. τὰ γὰρ ὁμοιομερῆ τὰ ἐν τῷ μίγ-
 ματι φαίνει καὶ δυνάμει λέγων εἶναι ἀλλ' ἐνεργεῖα, ἀλλ' ἐδὲ σα-
 φῶς τι τῶν ὡν λέγει εἰρηκέναι (*). "βύλεθαι μέντοι παραπλή-
 σιον τοῖς τε ὕπερον λέγουσι," τοῖς περὶ Πλάτωνα λέγει, τοῖς τὸ ἐν
 καὶ τὴν ἀόριστον δυνάδα ἀρχὰς θεμένοις τῶν ὄντων (*). "καὶ τοῖς
 φαινόμενοις μᾶλλον," ἐλλείπει τὸ ἀκόλυθα. ἀκόλυθα γὰρ ταῦτα
 μᾶλλον τοῖς φαινόμενοις ὡν λέγει δοκεῖ. id.

989 a 30. (*) τὸ ἐν καὶ τὴν ἀόριστον δυνάδα, καθάπερ ὁ Πλάτων. τὸν γὰρ
 νῦν καὶ τὰς ὁμοιομερείας ἀρχὰς τῶν ὄντων ὁ Ἀναξαγόρας ἐτίθετο,
 καὶ ἀπὸ μὴ τῶν λέγειν νῦν εἰκοι καὶ αὐτὸς ἐν εἶναι ὑποτίθεσθαι τὴν ἀρ-
 χήν, ἀπὸ δὲ τῶν τὰς ὁμοιομερείας εἰσάγειν, ἐν αἷς τὰ πάντα ἐν
 πᾶσιν εἶναι ἐδόξαζε, τὸ δὲ τοῖσιν ἐκ ζῆν ἐνός τινος ὠρισμένον
 εἶδος, ἀλλὰ τῶν τυχόντων καὶ ἀόριστον, φαίνει καὶ τῶν καὶ αὐτὸς τὴν
 ἀόριστον δυνάδα ὑποτιθέναι ἀρχήν. συνελαύνει δὲ τὴν Ἀναξαγόρου
 δόξαν εἰς τὴν τῶν Πλάτωνος καὶ τὴν τῶν Πυθαγορείων ἐξῆς τρόπον
 ἄλλον, τῷ λόγῳ γραμματικώτερον τε καὶ γραμματικώτερον χρώμενος.
 κακεῖνοι γὰρ τὴν ἐναντίως ἄλλον ἀλλαχῇ κατεσκεδασμένον ὀρῶντες ἐ
 πρῶτον τῶν συνάπτειν πρὶν ἂν εἰς ἐν αὐτὸς ὁμαδένωσιν, ἵνα
 μὴ καὶ τὸ φράτευμα τῶν συσκειδανύμενον διαρρήγνῃ. καὶ ὁ φι-
 λοσοφώτατος Ἀριστοτέλης εἰς τὴν τῶν Πλάτωνος δόξαν τὴν Ἀναξα-
 γόρου τε καὶ τῶν Πυθαγορείων συναγαγὼν, καὶ ταύτας ἀξίως εὐθύνας,
 καὶ τὰς τῶν ῥηθέντων ἀνδρῶν δόξας ταύτης συνανατρέπει. cod. Reg.

989 b 24. (') ὁ γὰρ Ἀναξαγόρας εἰ καὶ εἶπε νῦν ἀσώματον, ἀλλ' ἔν γε
 περὶ τῶν καὶ μέρος ἀσωμάτων ἐ διαλέγετο, ψυχῆς καὶ ὅσα ἄλλα
 τοιαῦτα. ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ἄλλοι φυσικοί. ἐδὲ Πυθαγόραν φασὶ
 περὶ πάντων. ἔτοι ἔν ἐ περὶ πάντων τῶν ὄντων ποιῶν τὴν θεω-
 ρίαν οἱ Πυθαγόρειοι. τῶν γὰρ ὄντων τὰ μὴ αἰσθητὰ τιθέασιν εἶναι,
 τὰ δὲ ἐκ αἰσθητὰ ἀλλὰ νοητὰ. καὶ φανερόν ἐστι περὶ ἀμφοτέρων
 τῶν γενῶν ποιῶν τὴν σκέψιν. Asclep.

"ἀλλὰ — μόνον." ἱσορήσας τὰς τῶν ἀρχαίων δόξας τὰς 989 b
 περὶ τῶν ἀρχῶν, χωρίζει νῦν τὴν φυσικὴν ἀπὸ τῶν ἀσωμάτων 21.
 ὑποθεμένων ὕσας, καὶ παρατηρήσας ἐκεῖνος ὡς ἐ περὶ πάσης τῆς
 ὕσας πραγματευσαμένης, ἐδὲ ὄντα χρήσιμα τὰ ὑπ' αὐτῶν λε-
 γόμενα εἰς τὴν προκειμένην πραγματείαν, ἐπὶ τὸ διερευνᾶσθαι τὰς
 δόξας τῶν τε Πυθαγορείων καὶ Πλάτωνος ὡς οἰκειότερας τῆς προ-
 κειμένης πραγματείας μέτεισιν. ἔτοι γὰρ περὶ πάντων τῶν ὄντων
 λέγοντες ἐτίθεντο τινὰς ὕσας ἑτέρας παρὰ τὰς γενητάς τε καὶ φυ-
 σικὰς καὶ ὅλως σωματικὰς τε καὶ αἰσθητάς, ὥστε χρησιμωτέρα εἰς
 τὴν προκειμένην πραγματείαν ἢ τῆς τῶν δόξης ἐξέτασις, ἐπεὶ ἡ
 ζήτησις ἡμῶν περὶ τοιούτων αἰτίων αὐτῶν δὲ τῶν φύσει ἐδὲ τῶν ἐν κί-
 νησει ἐξίν, ἀλλὰ περὶ νοητῶν τε καὶ ἀσωμάτων. Alex.

"οἱ — χρωῖν." αἰτία τῶν Πυθαγορικών, οἱ δοκῶσι καὶ αὐτοὶ 989 b
 τῆς ἀσωμάτων φύσεως μνημονεύειν, ὅτι ἀρχὰς μὴ ὑπέθετο ξενί- 29.
 15 κωτέρας καὶ ἀπηρτημένας τῶν φυσικῶν καὶ ἐκτοπωτέρας, τατέσιν
 ἐπὶ πλέον. ἐκτεταμένας καὶ ἐκβεβηκνίας καὶ δυνάμενας καὶ ἄλλων
 φύσεων ἀρχὰς εἶναι. ἀσωμάτων γὰρ καὶ ἀκίνητος. οἱ γὰρ ἀριθμοὶ
 τοῖσιν. ἐ γὰρ προσεχῆς τοῖς φυσικοῖς (*). ἐδὲ οἰκείας καὶ ὁμολο-
 γημένας ταῖς κοιναῖς προλήψεσι καὶ ταῖς τῶν φυσικῶν δόξαις ὑπέ-
 θετο τὰς ἀρχὰς. προσεχέσεται γὰρ τοῖς φυσικοῖς σώμασιν αἱ ὑπ'
 ἐκείνων ἀρχαὶ τεθεῖσαι καὶ φανερώτεραι. ἐ τὸ αἴτιον αἶμα ἀποδι-
 δωσιν, ὅτι ἐκ τῶν αἰσθητῶν ὁρμώμενοι ἔθεντο καὶ ἔλαβον αὐτάς
 (τὸ γὰρ "παρέλαβον" ἀντὶ τῶν ἔλαβον εἶπεν), ἀλλὰ ἐκ τῶν μαθη-
 ματικῶν, οἷς ἐντραφέντες ἐκ τῶν καὶ τῶν αἰσθητῶν ἔθεντο καὶ
 τὰς ἀρχὰς. ταῦτα δὲ ἐξ τῶν μαθηματικῶν, ὡν κατ' αὐτὰς ἀρχαὶ
 οἱ ἀριθμοί. ταῦτα δὲ ἐξ αἰσθητῶν πάντη καὶ ἐ φυσικὰ, χωρὶς
 τῶν ἐν ἀστρολογίᾳ. καὶ γὰρ ἡ ἀστρολογικὴ μαθηματικὴ μὲν, ἀλλὰ
 περὶ φυσικῶν τε καὶ κινημένων ὁ λόγος αὐτῇ. τὰ γὰρ ἀστρά, περὶ ὧν
 πραγματεύεται, φυσικὰ τε καὶ ἐν κινήσει. θέμενοι μέντοι τοιαύτας
 30 ἀρχὰς ἐδὲν ἄλλο ἢ περὶ τὰ φυσικὰ πραγματεύονται, καὶ ταῦτα
 γεννώσιν ἐξ ἐκείνων. τὸν τε γὰρ ἔρανον καὶ τὰ ἐκείνη μέρη γεννώσιν
 ἐκ τῶν ἀρχῶν ὡς ὑποτίθεντο. αὐτῇ δὲ εἰσι τὸ ἀρτιόν τε καὶ περιττόν,
 ὡς προείρηται, καὶ τὰ συμβαίνοντα περὶ ταῦτα ἀποδιδοῦσι, ταῦτα
 λέγουσιν τὰ ἐν τῷ ἔρανῳ, ὡς ἐδὲν ὄντος ἢ γιγνομένου ἐξ αὐτῶν
 ἄλλως παρὰ τὰ αἰσθητὰ καὶ σώματα, ὁμολογῶντες καὶ τῶν τοῖς
 φυσικοῖς, οἱ ἐδὲν ἡγνόντο παρὰ τὰ φυσικὰ τε καὶ ἐν κινήσει εἶναι,
 καίτοι τοιαύτας ἀρχὰς ὑποθέμενοι αἱ ἱκαναὶ ἦσαν καὶ τῶν ἀσω-

1. συνδιωρθῶν Asclep., συνδιώρθε A. || ἦν ἐξ Asclep. || 2. ἀπλῶς A. || ἂν ἄρα λόγον τὰ A. || 2 — b 10. apud Asclep. || 4. ἀόριστος — 5. ὅποιον om A. || 5. ἐκεῖνο Asclep. || 7. πάντα M. || 8. μόνον Asclep. || 11. τῶν λέγει ὡν εἴρηκε Asclep. || μέντοι, καὶ ἐ σαφῶς λέγων, παραπλή- σιον L. || 12. λέγουσι λέγειν τοῖς L. || λέγει τοῖς om L. || 13. τιθεμένοις Asclep. || 14. ἐλλείπει τὰ ἀκόλυθα γὰρ μᾶλλον Asclep. || 15. λεγομένοις L. || λέγειν AF.

1. οἰκ. τυγχ. μόνον om Asclep. || ὡς περὶ τῶν ἀρχῶν ἔσχον, χωρίζει Asclep. || 2. τῶν καὶ ἀσωμάτων Asclep. || 3. πάσας τὰς A. || 6. οἰκειοτάτης τῇ προκειμένην πραγματείᾳ Asclep. || 8. ἑτέρας || καὶ Asclep. || 9. αἰσθητάς. χρησιμωτέρα γὰρ εἰς Asclep. || 11. ἡμῶν ἢ μὲν A. || τῶν φύσει ἐδὲ om M. || 13 — 29. apud Asclep. || 13. αὐτὰ καὶ τῆς Asclep. || 18. ἐ — 21. φανερώτεραι om Asclep. || 21. τὸ δὲ αἴτιον ὅτι παρέλαβον αὐτάς ἐκ ἐξ αἰσθητῶν. τὴν αἰτίαν λέγει, δι' ἣν ἐκ τῶν Asclep. || 22. ὁρμώμενοι ἐχρήσαντο ταῖς τοιαύταις ἀρχαῖς καὶ ἔλαβον Asclep. || 23. ἔλαβον ἐξίν, ἀλλὰ ἀπὸ τῶν μαθημάτων, ἐν οἷς Asclep. || 26. ταῦτα δὲ ἃ Asclep. || πάντα Asclep. || 30 — p. 559 b 8. apud Asclep. || 30. ταῦτα ἐν γεννώσιν Asclep. || 33. εἴρηται Asclep. || καὶ τὰ συμβαίνοντα om L. || περὶ || καὶ περὶ Asclep. || ἀπέδωσαν τὰς αἰτίας L. || 35. περὶ Asclep. || καὶ σώματα om Asclep. || 36. περὶ Asclep. || 37. καίτοι || καὶ Asclep. || ἀλλ' μὲν F.

μάτων ἢ ὑπὲρ τὰ φυσικὰ ὄντων ἀρχαὶ λέγεσθαι. “ὅτι μᾶλλον ἢ τοῖς περὶ φύσεως λόγοις ἀρμολύσσας.” αἰτιατὶ δὲ αὐτὰς καὶ τὸτο, ὅτι ὅδε τῶν ἰκανῶς ἀπέδοσαν τὰς αἰτίας. ὁ γὰρ φαίνεται ἴδιον τῶν, ἢ κινήσεις, πῶς αὐτὴ γίνεσθαι ἐν αὐτοῖς ἐκ τοιούτων ἀρχῶν ὅσι τε καὶ γιγνομένοις, τὰ πεπερασμένους τε καὶ τὰ ἀπείρους· ὡς τὸ μὴ πεπε- 5 ρασμένον ἐστὶ τὸ περιττόν, ὁ πέρας εἶπε, τὸ δὲ ἀπείρον, ὁ ἄρτιον λέγεσθαι· ἀκίνητοι γὰρ οἱ ἀριθμοὶ καὶ ἀδεμιᾶς κινήσεως αἰτίαι. ἀλλ’ ὅδε ὅτι δυνατόν ἐστιν ἀνευ κινήσεως καὶ μεταβολῆς ἐξ ἐκείνων τῶν ἀρχῶν γενέσθαι ταῦτα· ἃ ἐξ αὐτῶν γενῶσιν, ἢ αὐτὰ τὰ τῶν ἀσέρων ἔργα, ἃ διὰ τὴν διαφορὰν αὐτῶν καὶ τὴν κίνησιν γίνεσθαι, δι- 10 δάσκουσιν (ε). ἐξ ἧς ἔργα αὐτῶν ἀνατολαὶ καὶ δύσεις καὶ τὰ τοιαῦτα, ἃ πῶς ὅσον τε γίνεσθαι χωρὶς κινήσεων· πάνυ δὲ ἐναρ- γῶς τῇ τῶν ἀσέρων παραθέσει, ὡς διὰ κινήσεως ἢ ἐνέργειας, ἔδειξε τὸ ἐλλειπὲς τῆς δόξης. ἀλλ’ ὅδε εἰ συγχωρηθῇ αὐτοῖς δύνασθαι τὰ μεγέθη καὶ τὰ σώματα ἐκ τῶν ἀριθμῶν καὶ τῶν πάντη ἀδιασά- 15 των εἶναι συγκείμενα, ὁ παντὶς μᾶλλον ἀδύνατον, ἀλλ’ ἔν ὅδε τῷ τεθέντος ἀποδοδόντι πρὸς αὐτῶν πόθεν ἐν τοῖς φυσικοῖς σώ- μασιν αἱ καὶ φύσιν αὐτῶν ῥοπαί, κυφότητες τε καὶ βαρύτητες· εἰ γὰρ δὴ δύναται ταῦτα τοιαῦτα, ὥσπερ ἐστὶ καὶ ὅς ὕλη τις ὑπόκειται ἢ σῶμα τι ὅσα ἢ δύναται σῶμα· ἃ γὰρ λέγουσι 20 περὶ τῶν σωμάτων, εἰ μᾶλλον ταῦτα ἀρμόζει τοῖς φυσικοῖς ἢ τοῖς μαθηματικοῖς σώμασιν· ἰσότητες γὰρ καὶ ἀνισότητες καὶ χή- ματα καὶ τὰ τοιαῦτα κοινὰ τῶν τε ἀκείνων τῶν σωμάτων. εἰ δὲ τὰ ἴδια μὴ τοῖς φυσικοῖς σώμασι καθ’ ἃ ἐστὶ φυσικὰ μὴ ἀποδιδόσιν (ταῦτα δὲ ἐστὶ βαρύτης κυφότης, θερμότης 25 ψυχρότης, ὑγρότης ξηρότης), ὅδ’ ἂν περὶ τῶν φυσικῶν σω- μάτων εἶεν λέγοντες, περὶ ὧν λέγειν ἐβύλοντο τότε καὶ προσέτι- βεντο. id.

939 b (f) “ἐκτοπώτερος.” τῷ τῷ κοινωτέρως καὶ ξενικωτέρως, ξε- 30 νικωτέρως μὴ ὅτι ὑποτίθενται ἀρχὰς σωμάτων τὴν ἀριθμὸς καὶ ὕλη- 30 κας καὶ ποιητικὰς καὶ εἰδικὰς, ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἀσωμάτων, κοινο- τέρως δὲ ὅτι τῶν τῶν ἀριθμῶς λέγουσιν εἶναι καὶ τῶν σωμάτων καὶ τῶν ἀσωμάτων. . . ἄλλως τε δέ, φησὶν, ὑποτίθενται τὴν ἀριθ- μὸς ἐν τοῖς αἰδητοῖς εἶναι καὶ ὁδὸς ἀνευ τῶν αἰδητῶν ὑπάρ- χειν· εἰ τούτων ἢ ἀρχὴ θέλει εἶναι πρότερον τῷ χρόνῳ, ἀξιώματι 35 φησὶ καὶ τῇ τάξει, οἱ δ’ ἀριθμοὶ κατ’ αὐτὰς ἐν τοῖς αἰδητοῖς ὑπάρ- χουσι, φανερόν ὅτι ἐκ ἑσόντι πρότεροι οἱ ἀριθμοὶ τῇ τάξει ἢ ἄν τῷ ἀξιώματι, εἴγε καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς αἰδητοῖς τὸ εἶναι ἔχουσιν. ἀμέ- λει τοι καὶ τὸτο μᾶλλον αὐτῶν κατορθοῖ ὁ Πλάτων· ὑποτίθενται γὰρ

καὶ αὐτὰς πάντα γίνεσθαι ἐκ τῶν ἀριθμῶν, ἀλλὰ τὰς ἀρχὰς τῶν αἰδητῶν τῷ ὄντι καὶ αὐτὰς ἐν τοῖς αἰδητοῖς ὑποτίθενται, τῶν δὲ νοη- τῶν κεχωρισμένους ἀριθμῶς καὶ ἐξηγημένους ὑποτίθενται, ὅς προταγο- ρεύει εἰδητικὰς ἀριθμῶς. ἐπειδὴ ἔν, φησὶν, ἀδύνατον ἐστὶν ἐκ τῆς τῶν ἀριθμῶν συνθέσεως πῦρ γενέσθαι ἢ ἕτερόν τι τῶν στοιχείων, παντελῶς ὁδὸς εἰρήκασιν περὶ τῶν στοιχείων. ἢ πῶς ἀνευ κινήσεως· ἐξ ὧν γὰρ ἀρχῶν ὑποτίθενται, μᾶλλον μαθηματικὰ λέγουσιν σώματα ἢ περὶ φυσικὰ. Asclep.

(ε) ὁ δὲ ἡμέτερος φιλόσοφος Ἀμμωνίος, συμβολικῶς, φησὶ, 990 a πάντα ταῦτα οἱ Πυθαγόρειοι ἔλεγον. ἐπειδὴ γὰρ ὁ ἀριθμὸς ὁριζι- 10 κός ἐστὶ τῷ πράγματι εἰς ἐξί, τοιαῦτα δὲ καὶ τὰ εἶδη, ὁριστικὰ τῆς ὕλης καὶ περιεκτικὰ αὐτῆς, διὰ τῶν ἀριθμῶν ἐδήλυνται τὰ εἶδη ὑπάρ- χοντα ἐν τῷ παντί, ἐπεὶ μετὰ ἐστὶν ὁ κόσμος εἰδῶν. διὰ καὶ ἔλε- γον τὴν δυάδα δόξαν, ἐπειδὴ ἀρχεῖ διαιρεῖσθαι ἢ δύας· τοιαύτη δὲ καὶ ἡ δόξα ἐπαμφοτερίζουσα. πάλιν δὲ τὴν ἐπτά ἀριθμὸν ἐκά- λυν καιρόν, ἐπειδὴ τὰ ἐπτάμηννα τιμώμενα ζῶσι, καὶ διὰ τῆς δια- φόρας ἡλικίας, ὅτι μέχρι ἐπτά ἐτῶν καὶ ἐκείθεν ἀρχεῖ ὁδοντοφυεῖν, εἴτα ἐν τῇ τρίτῃ ἐβδομάδι πάνυ αὖτις καὶ ἀρχεῖ σπερμαίνειν, ὡς ἀνωτέρω ἐπὶ πολλῷ εἰρηγὶ περὶ αὐτῶν, πρὸς τούτοις δὲ ὅτι ἡ ἐβδόμη 20 ἡμέρα κρίσιμος ὑπάρχει. πάλιν δὲ τὴν ἐξ ἀριθμῶν ἔλεγον κρίσιν, ὅς καὶ ἐστὶν ἀρτιοπέριστος. ἀρτιακὸς γὰρ ἀρτιός ἐστιν ἀριθμὸς ὁ ἀνα- λυόμενος μέχρι μονάδος αὐτῆς, ὥσπερ ὁ λβ’, ις’, γ’, δ’, β’, α’, περισσάρτιος· δὲ ὁ διαίρυστος εἰς ἀρτίας καὶ τὴν πρώτην διαίρεσιν, ὕψον δὲ εἰς περιττὸς, ὥσπερ ὁ ιβ’· διαιρεῖται γὰρ εἰς γ’ καὶ γ’· πάλιν εἰς γ’ καὶ γ’. ἐκάλην ἔν τὴν γ’ ἀριθμὸν κρίσιν, ἐπειδὴ πρότερος διαιρεῖται εἰς δύο περιττὸς ἀριθμὸς· ὁ γὰρ δύο διαιρεῖται εἰς μονάδα, ἢ δὲ μονὰς ἐκ ἐστὶν ἀριθμὸς. πάλιν τὴν περισσάρτιον, τῷ τῷ εἰς ιβ’, ἐκάλην μῆξιν, ἐπεὶ καὶ εἰς ἀρτίας διαιρεῖται, εἰς γ’ καὶ γ’, καὶ εἰς περιττὸς, εἰς γ’ καὶ γ’· πάλιν δὲ τὴν πέντε ἀριθμὸν ἐκάλην ἱερὸν δικαιοσύνης καὶ ἀνικίαν, ἐπειδὴ ὁ πέντε διαιρεῖται ὀκτὰ τὴν τέλειον ἀριθ- μόν, καὶ ὁδὸς μέρος νικᾷ ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ τὸ ἴσον ἔχει ἑκάτερον· διὸ καὶ ἀνικίαν ἔλεγον τὴν τοιαύτην καὶ ἱερὸν δικαιοσύνης. αὐτὸς δὲ φησὶ πρὸς αὐτὰς ὁ Ἀριστοτέλης, ἐγκαλῶν αὐτοῖς, ὅτι πῶς δεῖ λαβεῖν ἀρχὰς τῶν ἀριθμῶν τῶν καὶ νῦν ὄντων καὶ κινουμένων καὶ ἐξ ἀρχῆς ὄντων, ἐπειδὴ ἐν τοῖς αἰδητοῖς ἰδρύετο τὴν ἀριθμῶς· πῶς ἔν τα ἐν αὐτοῖς ἰδρυμένα ἀρχαὶ αὐτῶν ὑπάρχουσι καὶ τῶν μελλόν- των γίνεσθαι καὶ τῶν ἤδη γενομένων· ἔπειτα ἐκ τῶν μίγματος λαμ- βάνει αὐτῶν· φασὶ γὰρ τὴν ἀριθμῶς ἐγκαταμεμῆσθαι ἐν ἅσιν τοῖς ὅσι· καὶ τὸτο δὲ συμβολικῶς λέγουσιν, ἐπειδὴ πανταχὺ τὰ

a 1 καὶ μᾶλλον ἀρμολύσσας τοῖς ὑπὲρ φύσιν ἢ τοῖς περὶ φύσεως· οἱ γὰρ ἀριθμοὶ μᾶλλον ἀρχαὶ τῶν ἀσωμάτων ἢ περὶ τῶν σωμάτων αἰτιατὰ ὡς αὐτὰς καὶ κατὰ Asclep. || 3. φαίνεται μάλιστα Asclep. || 6. ἄρτιον ἢ λέγουσιν Asclep. || 9. α om Asclep. || 11. γὰρ δὲ Asclep. || 12. ὅσον τε] οἷονται A. || 13. αἱ ἐνέργειαι Asclep. || 14. ἀλλ’ — 16. ὅδε] ὅτε δὲ γένεσιν δυνατόν ἐστι γενέσθαι ἢ φθορὰν ἀνευ μεταβολῆς. “ἔτι δὲ εἴτε δῶκε τις αὐτοῖς ἐκ τῶν εἶναι μέγεθος.” καὶ ὑποβόμβη, φησὶ, κατὰ συγχώρησιν ἐκ τῆς τῶν ἀριθμῶν συνθέσεως μέγεθος ἀποτελεῖσθαι καὶ ἐκ τῶν πάντη ἀδιασάτων εἶναι συγκείμενον, ὃν τῶν μᾶλλον ἀδύνατον, ὅδε Asclep. || 17. πρὸς] παρ’ Asclep. || ἐν τοῖς] αὐτοῖς M. || φυσικοῖς om Asclep. || 18. αὐτῶν] αὐταὶ Asclep. || 19. ταῦτα] τὰ Asclep. || 20. γὰρ] δὲ L. || 21. ταῦτα om L. || ἀρμόζουσι L. || ἢ] παρὸ L. || 22 — 23. καὶ εὐθύτητες ἢ μόνον τοῖς φυσικοῖς ἀρμόζουσι σώμασιν ἀλλὰ κοινὰ ταῦτα καὶ τῶν μαθηματικῶν σωμάτων εἰς L. || 24. καθ’ — φυσικὰ om L. || 25. βαρύτης καὶ κυφότης καὶ θερμότης καὶ ψυχρότης καὶ ὑγρότης καὶ ξηρότης L. || 26. ὅδε περὶ L. || 27. εἶεν λέγοντες] λέγουσι L.

εἶδη, διὰ δὲ τῶν ἀριθμῶν τὰ εἶδη ἐδήλουν· τέττε χάριν ὅτως ἐλεγ-
γον· id.

990 a (ἔτι — ἑρμάνον·) καὶ τὸτο δεικνυσιν αὐτοῖς ἄτοπον ἐπόμενον,
18. ὅτι αἷτια τῶν καὶ τὴν ἑρμάνον ὄντων τε καὶ γινομένων ἐξ ἀρχῆς τε καὶ
νῦν τὰ πάθη τῶν ἀριθμῶν καὶ τὰς ἀριθμὰς λέγοντες (ὅθεν ἢ ἄλλο
τι ἡγᾶντο εἶναι παρὰ τὰ ἐν τῷ ἑρμάνῳ) (ἔ) ἐκ ἄλλης τινὸς ἀριθ-
μῶς λέγουσι καὶ καταλείπουσιν ἔξω· τῶν, ἐξ ὧν αὐτοῖς ὁ κόσμος
συνέστηκε (ἔ). δεῖ μὲν γὰρ ἄλλο τι εἶναι τὸ αἷτιον καὶ τὸ αἷτιατόν, οἱ
δὲ ἀριθμὸς λέγοντες εἶναι τὸν τε κόσμον καὶ ἕκαστον τῶν ἐν τῷ
κόσμῳ, καὶ τῶν ἀρχὰς τὰς ἀριθμὰς ὑποθέμενοι, ἀριθμὸν ἄλλον
παρὰ τῶν ὅς λέγουσιν, ὡς περ Πλάτων ἐποίησε, ἄλλον μὲν λέγων τὴν
εἰδητικὸν ἀριθμὸν, ὃν καὶ αἷτιον ἐτίθετο, ἄλλον δὲ τὴν ἐν τοῖς αἰδη-
τοῖς. ὅτως δὲ λέγοντες αὐτὸν αὐτὸ ἂν τὴν ἀριθμὸν αἷτιον λέγοιεν,
εἶγε αἷτιον ἔν ἐστι τῶν ἐν τῷ κόσμῳ ὄντων, ταῦτα δὲ αὐτός ἐστιν.

Alex.

990 a (ἔ) ἀμέλει τοι ἐξήγησεν ἐν τῷ δευτέρῳ λόγῳ τῶν Φυσι-
15. κῶν (c. 2) τὰς διαφορὰς τῶ φυσικῶ καὶ τῶ ἀερρόνῳ... ὅθεν γὰρ
ἐστὶν ἔξω τῷ ἑρμάνῳ, ὡς ἀρέσκει καὶ τῷ Πλάτῳ καὶ τῷ Ἀριστοτέλει.
καὶ πολλὰς λόγους τέθεικεν ἐν τῇ Φυσικῇ Ἀκροάσει (48) κατα-
σκευαστικὰς τῷ τοῖσδε, ὅτι ὅθεν ἐστὶ παντάπασιν ἔξω τῷ ἑρμάνῳ.
Asclep.

990 a (ἔ) ἔτι δὲ πῶς δεῖ· ἐπειδὴ τὰς ἀριθμὰς ἀρχὰς ἔλεγον
18. τὰ τε ἑρμάνῳ καὶ τῶν κατ' ἑρμάνον πάντων οἱ Πυθαγόρειοι, καὶ τὰ
πάθη τῶν ἀριθμῶν, οἷον ἄρτιον καὶ περισσόν καὶ τὸ πεπερασμένον καὶ
τὸ ἀπείρῳ, ὡς πολλάκις εἶρη, ἄλλως δὲ ἀριθμὸς κεχωρισμένος
τῶν αἰδητικῶν, καθάπερ Πλάτων, ἐκ ἔλεγον εἶναι, ἢ ἢ ὁ μὲν κεχω-
ρισμένος αἷτιος, ὁ δὲ θεωρούμενος ἐν τῷ παντὶ καὶ ἀπ' ἐκείνου, πῶς,
φησί, δεῖ λαβεῖν τὴν ἀριθμὸν καὶ τὰ τῶ ἀριθμῶ πάθη αἷτια τῶν ὄν-
των καὶ γινομένων καὶ τῶν ἐξ ἀρχῆς ὄντων καὶ νῦν; εἴπερ ἕτερος ἐκ
ἐστὶν ἀριθμῶς, αὐτὸς ἄρα αὐτὸ αἷτιος ἐστὶν. τὸ δὲ αἷτιον ἕτερον δεῖ
εἶναι τῷ ἔξω αἷτιον, καὶ πρότερον τὸ αἷτιον αὐτῷ· αὐτὸς ἄρα ὁ
ἀριθμὸς πρότερος αὐτὸς αὐτῷ ἐστὶ καὶ ὕστερος, καὶ ὧν καὶ γινώμενος.
τὸτο δὲ ἄτοπον. δεικνυσὶ δὲ τὸ ἄτοπον ἐφεξῆς λέγων "ὅταν
γάρ." cod. Laur.

990 a "ὅταν — ἢ." διὰ τῶν δεικνυσὶ πῶς ἐποῖεν τὸν κόσμον καὶ
22. τὰς ἐν αὐτῷ ἀριθμὰς. αἰεὶ ἀριθμὸς λέγοντες καὶ αἷτίας αὐτῶν
ἀριθμὸς τιθέμενοι, ἄλλως ἀριθμὸς παρὰ τῶν ἐκ ἔλεγον, αὐτὸς
δὲ αὐτῶν ἔλεγον εἶναι τὰς ἀριθμὰς αἷτίας, καὶ τὸ αὐτὸ αὐτοῖς γί-
νεσθαι αἷτιον τε καὶ αἷτιατόν (ἔ). ἔλεγον γὰρ ἐν τινὶ μὲν μέρει τῷ κόσμῳ

δόξαν συνίστασθαι, ἐν ἄλλῳ δὲ καιρόν· (ἔ), πάλιν δ' αὖ ἐν ἄλλῳ ἢ
κάτωθεν τῶν ἢ ἀνωθεν ἢ ἀδικίαν ἢ κρίσιν ἢ μῆξιν ἢ ἄλλο τι
τῶν ἐν τῷ ἑρμάνῳ. τῆς δὲ τῶν καὶ τὴν τάξιν τὴν τοιαύτην συ-
στάσεως ἀποδείξιν ἔφερον ὅτι τῶν μὲν ἕκαστον τῶ ἀριθμῶ ἐστὶν,
ἕκαστῳ δὲ τότῳ ἐν τῷ κόσμῳ οἰκεῖς τις ἐστὶν ἀριθμὸς, τῷ μὲν γὰρ
μέσῳ τὸ ἐν, πρῶτον γὰρ ἐστὶν ἐνταῦθα· μὲν δὲ τὸ μέσον τὰ δύο,
αὐτὸ δὲ ὅταν τε ἔλεγον καὶ τόλμαν· καὶ ὅτως αἰεὶ ἀφισταμένον ἀπὸ τῶ
μέσου πλείονα τὴν ἀριθμὸν γίνεσθαι τῶν συνισταμένων διὰ τὸ καὶ τὰς
ἀριθμὰς ἐξ ὧν συνίστανται, μᾶλλον δὲ οἷς ἐστὶ ταῦτα, τοῖσδε εἶναι·
τὰ ἢ τῶν ἀριθμῶν πάθη καὶ τὰς ἀριθμὰς τοῖς τόποις ἀκολουθεῖν
τοῖς ἐν τῷ ἑρμάνῳ καὶ οἰκεῖς αὐτοῖς εἶναι· διὰ καὶ τὰ μεγέθη ἐκ
τῶν ἐπισυμβαίνειν (ἔ). δύνασθαι τὸ "συμβαίνει δὲ καὶ τὴν τόπον
τῶν ἡδὴ πλήθος εἶναι τῶν συνισταμένων μεγεθῶν" εἰρηκέναι ἢ τὰς
παρ' ἡμῶν καὶ ἐπὶ τῆς γῆς τόπος, ὡς ἐν τῷ διὰ τῶν πλήθους με-

15. γεθῶν συνισταμένων, διὰ τὸ καὶ τὴν ἀριθμὸν ἡδὴ ἐν τῷ πλείῳ εἶναι,
ὧν τὰ πλείῳ ὄντα τὰς διαφορὰς τε καὶ τὸ πλήθος τῶν μεγεθῶν
ποιεῖν· τὰς γὰρ ἀριθμὰς καὶ τὰ πάθη αὐτῶν ἀκολουθεῖν κατ' οἰκειό-
τητα τοῖς τόποις ἕκαστοι, ἢ καὶ ἀπλῶς ἐκ τῶ κοινότερον τῷ ἐν τινὶ
τόπῳ πλείοσιν αὐτὰ συνιστάμενα αἷτια λέγειν τε καὶ ἀριθμὸς ἡδὴ
πλείους εἶναι ἐν τῷ τόπῳ τῷ, ὡς τῷ πλήθει τῶν ἀκολουθόντων
τῶ τῶν πραγμάτων πλήθος· διὰ τὸ τὰ πράγματα καὶ τὰς ἀριθμὰς
αὐτὰ καὶ αὐτὸν ἐν ἀριθμῷ τὴν κόσμον ποιεῖν. πότερον δὲ ἔτος ὁ ἐν
τῷ ἑρμάνῳ ἀριθμὸς ἐστὶν ὃν δεῖ λαβεῖν τὴν αἷτιον τῶν ἐν τῷ ἑρμάνῳ
γινομένων, ὡς αὐτὸν αὐτὸ εἶναι αἷτιον, ἢ ἄλλος τις τέττε αἷτιος;
εὐλογώτερον γὰρ ἄλλον λέγειν, ὡς καὶ Πλάτων ἐποίησε. τῆς δὲ τά-
ξεως τῆς ἐν τῷ ἑρμάνῳ, ἢ ἐποῖεν τῶν ἀριθμῶν οἱ Πυθαγόρειοι,
μνημονεύει ἐν τῷ δευτέρῳ περὶ τῆς Πυθαγορικῶν δόξης. Alex.

(ἔ) οἷον ἐν τῷ περιγεῖν τῷ τόπῳ, ὅπου πολὺ τὸ ἀμφιδο-
ξον, διὰ τὸ τῆς γενέσεως ῥεῦμα παρασυρομένης τῆς ἀληθείας καὶ
μὴ ἐχέσσης τὸ καὶ τὴν ἐπιστήμην γασίμον. cod. Laur.

(ἔ) οἷον ἐν τοῖς περὶ τὴν σελήνην καὶ τὴν ἥλιον σφαίραις, καθ' 990 a
ὧς μᾶλλον οἱ καιροὶ γίνονται, ἐκφανέστεροι μὲν ὑπὸ τῷ ἡλίῳ, ἀμυδρό-
24. τεροι δὲ ὑπὸ τῆς σελήνης. μικρὸν δὲ κάτωθεν τῷ καιρῷ, ἀνωθεν
δὲ τῆς δόξης, ὁ μεταξὺ πῶς, ἀδικία καὶ κρίσις ἢ μῆξις· πολὺ
γὰρ ἐν τῷ μεταξὺ γῆς τε καὶ ἑρμάνῳ τόπῳ τὸ ταρραχῶδες καὶ ἄτακτον,
ἐν ᾧ μάχη πνευμάτων, φορὰ καὶ διάκρισις αὐθις καὶ μῆξις ζῶων καὶ
γένεσις καὶ μυρία ἄλλα τὰ περὶ τέττε τὰς τόπους συμβαίνοντα.
ἐρωτῶμενοι δὲ ἔλεγον ὅτι τῶν ἕκαστον τῶν εἰρημένων ἀριθμὸς
ἐστὶ, καὶ καθάπερ ἐπὶ τῷ ἀριθμῷ θεωρεῖται τάξις τις, ὅτω καὶ ἐπὶ τῷ

5. λέγουσιν Asclep. || 7. τῶν τῶν ἐν τοῖς αἰσθητοῖς ἐξ ὧν ἐστὶν αὐτοῖς Asclep. || 8. αἰεὶ μὲν γὰρ δεῖ ἄλλο εἶναι τὸ αἷτιον καὶ ἄλλο τὸ αἷτιατόν
Asclep. || 9. καὶ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ, τῶν ἐκαστον Asclep. || 11. περὶ τῶν Asclep. || 14. αἷτιος μὲν ἐστὶ Asclep. || ἐστὶν ὁ ἐν τοῖς αἰσθητοῖς Asclep. ||
37. ἔλεγον ὡς αὐτὸς αὐτῶν Asclep.

2. ἀδικίαν Asclep. || 3. κατὰ τὴν τοιαύτην τάξιν Asclep. κατὰ τὴν γασί τὴν τοιαύτην A. || 4. ἕκαστον ἀριθμὸς ἐστὶν Asclep. || 6. γὰρ ἐστὶν ἐστὶ
τι Asclep. || 7. αὐτὸ τε ἔλεγον καὶ τόλμαν om Asclep. || 8. γίνεσθαι τῶν συνισταμένων μεγεθῶν διὰ Asclep. || 12. τὸ συμβαίνειν V. || 14. πλήθος με-
γέθους codd. quasi in hoc loco idcirco multitudo magnitudinum consistat Sepulv. || 16. πλείῳ ... ὄντα om in lacuna A. || 18. τῷ τὸ
Sepulveda: dicere in aliquo loco compluribus ipsas consistentes causas esse. || 21. διὰ τὸ διότι Sepulveda: quoniam res et nu-
meros ipsius et ipsum in numero mundum efficiunt.

κόσμον ἀριθμῷ ὅτος καὶ ἐξ ἀριθμῶν τὸ εἶναι ἔχοντος· καὶ ἐκάστῳ
τότῳ τῷ κόσμῳ οἰκειὸς ἐστὶν ἀριθμὸς, οἷον τῷ μέσῳ ἦτοι τῷ κέντρῳ
τὸ ἓν, μὲν δὲ τὸ μέσον τὰ δύο, ἃ δόξαν καὶ τόλμην ἔλεγον, καὶ ὅτως
αἰετὶ ἀφίσταμενον ἀπὸ τῶ μέσου πλείονα τὴν ἀριθμὸν γίνεσθαι τῶν συν-
σταμένων, οἷον τριάδα καὶ τετράδα καὶ πεντάδα· ἐξ ὧν ἀριθμὸν πρῶ-
τον τρίγωνον ὀρθογωνίων συνίστασθαι ῥητάς τὰς πλευράς περιέχοντα,
τὴν μὲν τριῶν τὴν δὲ τεσσάρων τῶν περιεχουσῶν τὴν ὀρθήν, τὴν δὲ
ὑποτείνουσαν ταύτην πέντε· τρεῖς γὰρ τρεῖς καὶ τετράκις τέσσαρα ἴσα
εἰσὶ τῷ πεντάκις πέντε· ἐν ταῖς οὖν τοῖς ἀριθμοῖς καὶ ταῖς ἐξ
αὐτῶν δυνάμεσι τό τε ἀνίστον θεωρεῖν, ὅπερ ἀδικίας ἰδίον ἐστίν, καὶ
τὸ ἴσον, ὅπερ κρίσεως εἴτε δικαιοσύνης· ἀλλὰ καὶ ἡ μῆξις ἐν τῇ
ισότητι ἥς σύμβολόν ἐστιν ἡ ὀρθή γωνία· ἐν τισὶ δὲ τῶν βιβλίων
γράφει καὶ “ἀνικία.” ἀνικίαν δὲ ἔλεγον οἱ Πυθαγόρειοι τὴν πεν-
τάδα, ἐπεὶ ὑποτείνουσα τὴν ὀρθὴν ἴσον δύναιτο ἀμφοτέραις ἅμα
ταῖς περιεχούσαις τὴν ὀρθήν· ἔλεγον δὲ ταύτην ἀνικίαν ὡς μὴ νι-
καμένην ὑπὸ τῶν δύο τῶν περιεχουσῶν τὴν ὀρθήν· εἴτε “ἀνικίαν”
γράφει τις εἴτε “ἀδικίαν,” ὁ νῦν τῶν λεγομένων γνωρίζω· “πό-
τερον δέ.” αἰτιατὶ τὴν Πυθαγορείου, ὅτι τὰ πάθη τῶ ἀριθμῷ καὶ
τὰς ἀριθμὸς ἀρχὰς τῶν ὄντων λέγοντες εἶναι ἐκ ἐποίων τέτων ἄλ-
λως παρὰ τὰ πράγματα τὰ κατὰ τὸν ἕρανὸν ὄντα καὶ γνωόμενα ἐξ
ἀρχῆς τε καὶ νῦν· ὅθεν γὰρ ἄλλο τι εἶναι ἡγνέτο παρὰ τὰ ἐν τῷ
ἕρανῳ, ἐξ ὧν αὐτὸς ὁ κόσμος συνέστη. cod. Laur.

990 a (m) τὴν γὰρ γῆν κέντρον ἔλεγον καὶ ἀναλογεῖν τῇ μονάδι.
26. ὥσπερ ἔναι αἱ ἀπὸ τῶ κέντρου ἐπὶ τὴν περιφέρειαν ἡγμέναι εὐθεῖαι
εἰσι μετρίστες, ὅπως καὶ ὁ ἀπὸ τῆς μονάδος ἀρχόμενος ἀριθμὸς ἐπ’
ἄπειρον αὐξέει. συμβαίνει ἔναι κατὰ τὸν τρόπον ἡδὴ πλῆθος
εἶναι μεγεθῶν. λέγει δὲ περὶ τῶ ἐν τῇ γῇ τόπος ὡς ἐν τέτῳ διὰ
τῆτο πλῆθος μεγεθῶν συνισταμένην, διὰ τὸ καὶ τῶν ἀριθμῶν εἶδη
πλείονα ἐν τέτῳ εἶναι, ἐπειδὴ αἱ ἀπὸ τῶ κέντρου, ὡς εἰρήκαμεν,
περιφέρειαι μετρίστες εἰσι τῶν μὴ ἀπὸ τῶ κέντρου. καὶ τὸ ἀπὸ τῆς
μονάδος ἔναι ἐπ’ ἄπειρον αὐξέει· μονὰς δὲ ἡ γῆ ὡς κέντρον. ἡ
πλῆθος λέγει τὴν ἀριθμὸν ὡς τῷ πλῆθει τῶν ἀριθμῶν ἀκολουθούσης
τῶ τῶν πραγμάτων πλῆθος διὰ τὸ τὰ πράγματα τῶν ἀριθμῶν
εἶναι. Asclep.

990 a “μικρὸν — κρίσις.” οἱ τὰ πράγματα τῶν ἀριθμῶν εἶναι λέ-
23. γοντες ταύτην τὴν τάξιν αὐτοῖς ἀπένειμαν ἐν τῷ ἕρανῳ, ἣν ἔχειν
ῶντο καὶ τῶ ἀριθμῶν, οἷς ἔλεγον εἶναι ταῦτά. οἷον ἣν ῶντο τά-
ξιν ἔχειν τὴν δυνάδα, ταύτην ἔλεγον ἔχειν τὴν τάξιν ἐν τῷ κόσμῳ
τὴν δόξαν, ἐπειδὴ δύας ἦν δόξα αὐτοῖς. πάλιν ἣν τάξιν ἡ ἐπτάς,
ταύτην ἀπεδίδοντο ἐν τῷ κόσμῳ τῷ καιρῷ, ἐπεὶ καὶ τὴν ἐπτά ἀριθ-
μὸν καὶ καιρὸν ἡγνέτο εἶναι. μικρὸν δὲ ἄνωθεν τῷ καιρῷ ἡ κάτωθεν
ἐποῖον, εἰ ἔτυχεν, ἀδικίαν ἢ κρίσιν, ὅτι καὶ ἡ τῶν αὐτῶν τέτοις ἀριθ-
μῶν τάξις ἡ αὕτη ἦν. γράφει δὲ ἐν τισὶν ἀντιγράφοις ἀντὶ τῶ
ἀδικίαν “ἀνικίαν.” ἀνικίαν δὲ φασὶν ὑπὸ τῶν Πυθαγορείων λέ-

γεῖν τὴν πεντάδα, τῆτο δὲ ὅτι τῶν ὀρθογωνίων τριγώνων τῶν
ἐχόντων ῥητάς τὰς πλευράς πρῶτον ἐστὶ τῶν περιεχουσῶν ὀρθὴν γω-
νίαν πλευρῶν, ἡ μὲν τριῶν ἡ δὲ τεττάρων, ἡ δὲ ὑποτείνουσα πέντε.
ἐπεὶ ταῖνυν ἡ ὑποτείνουσα ἴσον δύναιτο ἀμφοτέραις ἅμα, διὰ τῆτο
ἡ μὲν δυνάμεν καλεῖται αἱ δὲ δυναστεύμεναι, καὶ ἐστὶ πέντε. τὴν
τε πεντάδα ἀνικίαν ἔλεγον ὡς μὴ νικημένην ἀλλ’ ἀήττητον καὶ
κρατῦσαν. εἴτε δὲ “ἀνικίαν” χρὴ γράφειν εἴτε “ἀδικίαν,” ὁ νῦν
τῶν λεγομένων γνωρίζω. καὶ περὶ μὲν τῶν Πυθαγορικῶν, φησὶν,
ἀφείδω τὰ νῦν, ἱκανὸν γὰρ αὐτῶν ἄψαδς μόνον, παραιτούμενος
τὴν ἐπιπλεῖον ἐξέτασιν τέτων τὰ νῦν, ὅτι μὴδὲν πλέον ἐν τοῖς οὖσι
τῶν φυσικῶν κατέλιπον· ἐρεῖ μέντοι τὴν περὶ τῶν ἀρχῶν δόξαν
αὐτῶν ἔτι πᾶσαν τῆσδε τῆς πραγματείας ἐπὶ τέλει. Alex.

“οἱ — αἰτίας.” αἰτιατὶ τῶν τὰς ιδέας αἰτίας θεμένων πρῶτον 990 a
τον μὲν ὅτι ζητῶντες τῶν φύσει συνεστώτων τὰς αἰτίας (τῆτο γὰρ 34.
αὐτῷ δύναιτο) δὴ τὸ “τωνδὲ τῶν ὄντων”) ἄλλας ἰσαριθμὸς τέτοις
ἐστίας προσέθεσαν ὡς ἐσομένον μᾶλλον γνωρίμων τῶν πραγμά-
των, εἰ πλείω τὰ αὐτὰ γένοιτο (·). ὅθεν γὰρ ἡ τῷ αἰδίῳ διαφε-
ρῆσας τὰς ιδέας τῶν πρὸς αὐτὰς ὄντων ἐποῖον, ὡς ἐπεὶ ταῦτα
ἄγνωστα, ὁμοίως ἂν κακείνα τέτοις, ὧν εἶναι φασὶν αὐτὰς παρα-
δείγματα, εἶεν ἂν ἄγνωστοι. ἰσαριθμὸς ἔναι ἄλλα θέμενοι καὶ ὅμοια
τέτοις ὧν ἐζήτην τὴν γνώσιν τε καὶ ἐπιστήμην, διὰ τέτων ὧντο
κακείνα καταλαμβάνειν δύνανται ἃ ἐζήτην, ὡς ὀλίγον προσελθὼν
δείξει. ἡ δὲ αἰτιατὶ ἐστὶ τῶν τὰ αἰτία τε καὶ ἐπιστήμη καὶ διὰ τῆτο
ἐζήτην αὐτῶν τὰ αἰτία· ὧντο γὰρ τὰς αἰτίας ταύτας τέτων ἀπο-
διδόναι, ὅμοιον τι ποιῶντες τοῖς ἀριθμῶσι τὸ βελομένους πλῆθος,
εἴθ’ ὡς μὴ δυναμένων ἐκείνων, εἰ εἴη τοσαῦτα, ἀριθμηθῆναι, ἄλλο
αὐτοῖς ἰσαριθμὸν πλῆθος προσθεῖσι, καπεῖθ’ ὅπως ἀριθμῶσιν. εἴη
δ’ ἂν μάλιστα τὸ ἀπορέμενον ἰχὺν ἔχον ἢ κατὰ τὸ ἰσαριθμὸν τοῖς ζη-
τούμενοις αὐτῶν τὸ πλῆθος τίθεσθαι, ἀλλὰ κατὰ τὸ ὅμοια καὶ διὰ τῆτο
ὁμοίως ἄγνωστα (·). ὅτι γὰρ μὴδὲν διαφέρει τὰ εἶδη τῶν πρὸς
αὐτὰ τὸ εἶναι ἐχόντων κατ’ αὐτὴν, ἢ μόνον τῷ αἰδίῳ, ἐρεῖ· τὸ δὲ
εἶναι ὁμοίως ἄγνωστα διὰ τῆς τῶ ἀριθμῷ παραθέσεως ἐνεδείξατο.
ὅτι δὲ μὴ αἰτία ἃ προσέθεσαν τέτοις περὶ ὧν ἐζήτην, ὀλίγον προσελ-
θὼν δείξει. ἡ δὲ αἰτιατὶ ἐστὶν ὅτι προδέντες ἰσαριθμὸς χεδὸν τοῖς
περὶ ὧν ἐζήτην, ὅπως ἀπάντων ἐζήτην καὶ ἀπεδίδοντο τὰς αἰτίας
τῶν τε πρῶτων καὶ τῶν προσεθέντων· τέτῳ γὰρ ὅμοιον καὶ τὸ τῷ
ἀριθμῷ παράδειγμα. χεδὸν δὲ εἶπεν ἐκ ἐλάττω εἶναι τὰ εἶδη
τέτοις, ἢ τοῖς καθ’ ἑκάστα κατ’ ἀτόμους λέγων, ἀλλὰ τοῖς ἐπ’ αὐτοῖς
εἶδεν. ὅθεν γὰρ Σωκράτης καὶ Πλάτωνος ἐζήτην τὰς αἰτίας, ἀλλ’
ἀνθρώπων καὶ ἵππων. τέτοις γὰρ χεδὸν ἰσαριθμὸς τὰ εἶδη κατ’ αὐτὴν.
τὸ “χεδόν” δὲ προσέθηκεν ἴσως, ἐπεὶ μὴ πάντων τῶν κοινῶν ιδέας
ἐτίθεντο· ὅθεν γὰρ τῶν ἐπὶ τοῖς τεχνητοῖς, ὅτε τῶν ἐπὶ τοῖς κακοῖς,
εἰ καὶ εἶπετο αὐτοῖς καὶ τέτων εἶναι λέγειν ιδέας, δι’ ὧν περὶ αὐτῶν
λέγουσιν, ὡς ἐρεῖ μετ’ ὀλίγον. τῶ δὲ μὴ ἐλάττω εἶναι τὰς ιδέας

39. δύας δόξα ἦν αὐτοῖς. πάλαι ἦν Α.

4. ἀμφοτέρως Α. || 23. vel quod accusat est, quod volentes entium causas cognoscere, per haec quaerebant ipsorum cau-
sas Sepulv. || 27. αὐτῶ Α. || 30. διαφέροντα τὰ L. || 36. τέτο Α. || 38. ἀλλὰ γὰρ τοῖς V. || 40. τὰ εἶδη om L.

τῶν ὧν ζητῶντες τὰς αἰτίας ἐπ' ἐκείνας προήλθον, δεικτικὸν πα-
 990 ρέβητο "καθ' ἕκαστον ἢ ὁμῶνυμὸν τί ἐστιν," ὁμῶνυμον μὲν λέγων· τὸ
 6. συνῶνυμον, ἐπεὶ καὶ Πλάτων ἔτι αὐτὰς εἶπε. δεικνύσι δὲ διὰ
 τὸ ἕκαστον τῶν ζητούμενων αὐτὰς συνῶνυμὸν τι εἶδος θέσθαι τὸ
 ἰσαριθμητικὸν τὰ εἶδη αὐτοῖς τοῖς αἰδητοῖς λέγειν. ἢ δὴ οὐκ ἔστιν ὁμῶ-
 νυμον ὅτι, ὡς λέγουσιν, ἔθεν ἂν συμβάλλοιτο πρὸς τὴν γνῶσιν τοῖς
 ἐνταῦθα. εἰπὼν δὲ "καθ' ἕκαστον ἢ ὁμῶνυμὸν τί ἐστιν," πῶς
 "καθ' ἕκαστον," δεικνύσι. τὸ δὲ "καὶ παρὰ τὰς ὑσίας τῶν τε ἄλ-
 λων ἃ ἐστὶν ἐν ἐπὶ πολλῶν, καὶ ἐπὶ τοῖσδε καὶ ἐπὶ τοῖς αἰδίοις" ἴσον
 ἂν εἴη τῷ παρὰ τε ἢ τὰς τῆδε ὑσίας ἐστὶν ὁμῶνυμα αὐτοῖς εἶδη, 10
 ὁμοίως δὲ καὶ παρὰ τὰ ἄλλα ὄντα τὰ παρὰ τὴν ὑσίαν, ἃ ἐστὶ τὰ
 ἄλλα γένη, ἐφ' ὧν ἐστὶν ἐν τι καὶ κοινὸν ἐπὶ πολλῶν τοῖς καθ' ἕκαστα.
 οἷς γὰρ ἐστὶ τὰ κοινὰ τὰ ἐπὶ τοῖς καθ' ἕκαστα, ὧν κοινῶν αἱ ιδέαι,
 εἴησαν ἂν κατ' αὐτὰς αἰτίαι τὰ εἶναι τε καὶ γίνεσθαι. τὸ δὲ "καὶ ἐπὶ
 τοῖσδε καὶ ἐπὶ τοῖς αἰδίοις" δηλωτικὸν ἂν εἴη τὸ καὶ ἐπὶ τοῖς ἐν γε- 15
 νέσει καὶ φθορᾷ (τῶν ἢ τὸ "ἐπὶ τοῖσδε" δηλωτικόν) καὶ ἐπὶ τοῖς
 αἰδίοις· καὶ ἢ ὁ κόσμος κατ' αὐτὰς καὶ τὰ ἐν αὐτῷ αἰδιώως τὸ εἶναι
 ἔχει. διὸ εὐλόγως εἴρηξεν τὸ ἰσαριθμητικὸν τῶν τε ἄλλων "ὧν ἐστὶν ἐν
 ἐπὶ πολλῶν," ἀντὶ τῶν τε ἄλλων ἐφ' ὧν ἐστὶν ἐν ἐπὶ πολλῶν
 τινῶν· καὶ ἢ ἄλλων βυληθεῖς δηλῶσαι τῶτο προσέθηκε· τῶν ἢ 20
 κοινῶν τῶν ἐπὶ τοῖς καθ' ἕκαστα αἰτίαι αἱ ιδέαι κατ' αὐτὰς (P).
 ἢ τὸ "ἐν ἐπὶ πολλῶν" ἐπὶ τῆς ιδέας εἴρηκε· καὶ ἢ εἰ μὴ τῶν καθ'
 ἕκαστα ἐστὶν ιδέα, ἀλλὰ τὰ ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα κοινῷ (P). ἀνθρώπων
 γὰρ, ἀλλ' ὅτι Σωκράτης καὶ Πλάτωνος, ὅς ἀνθρώπος ἐν τοῖς τε καὶ
 ἐν πᾶσι τοῖς ὁμοειδέσιν αὐτοῖς κοινὸς εἴη διὰ τὸ ἐνυπάρχειν 25
 990 β πᾶσι. τὸ δὲ "καθ' ὅς τρόπος δεικνύμεν τὰ εἶδη, κατ' ὅδενα φαί-
 8. νει τῶν," τὸ "δείκνυμεν" δηλωτικόν ἐστι τῶν ὡς πρὸς οἰκείαν
 ὁρᾶν λέγειν αὐτόν, λέγοντα τὰ Πλάτωνος· ὅτι ἢ ὡς ἄλλοι τοῖς
 ἀντιλέγων λόγοις καὶ δόγμασιν, ἀλλ' ὡς οἰκείαν ὁρᾶν βασιλεύων
 τε καὶ ἐξετάζων, ἔτιως ποιεῖ τὴν ἀντιλογίαν τῆς τῶ ἀληθῆς εὐρέ- 30
 σεως χάριν. πείραξεν δὲ δεικνύειν ὅτι ὅτις τῶν λόγων τῶν εἰς
 κατασκευὴν τῶν ιδεῶν φερομένων εἶναι δεικνύσιν ιδέας. οἱ μὲν ἢ
 αὐτῶν ἔτε συλλογίζονται ἔτε συνάγουσι τὸ προκείμενον, πρὸς τῷ καὶ
 ὧν μὴ βέλοντι ιδέας εἶναι, καὶ τῶν τίθεσθαι· οἱ δὲ καὶ δοκῶντες
 συλλογίζονται τι περὶ ιδεῶν ὅτι ἐκφεύγουσι τῶν ὧν ὅτι βέλοντι εἶναι 35
 ιδέας, καὶ τῶν κατασκευάζειν· ὅτι ἢ ὡς ἄλλων πάντη ὄντων τῶν
 ἀσυλλογίζεσθαι ἐρωτωμένων, ἄλλων δὲ τῶν κατασκευαζόντων ιδέας
 καὶ ὧν ὅτι βέλοντι λέγειν, ἀλλ' ὅτι τῶν αὐτῶν λόγων οἱ μὲν κατ' ἄμφω
 ἡμάρτην, οἱ δὲ πάντως καθ' ἕτερον. ἢ τινος τῶν λεγομένων
 λόγων ὑπ' αὐτῶν ὡς τέλειον ψευδὲς καὶ μὴδὲν δεικνύντας αἰτιάσθαι, 40
 οἷος εἴη ἂν ὁ λέγων, εἰ ἐστὶ τι τὰ ληθές, εἴη ἂν τὰ εἶδη, τῶν ἢ ἐν-
 ταῦθα· ὅθεν ἀληθές· καὶ εἰ μνήμη ἐστὶν, ἐστὶ τὰ εἶδη, ἢ ἢ μνήμη
 τὰ μένοντος· καὶ ὅτι ἐν αἰσθητῶν ὄντος εἶναι λέγων, ταῦτα δὲ ὅτι
 ὄντα, εἰ δὲ, τῶν εἰδῶν, ἐστὶν ἄρα τὰ εἶδη. ὁμοίως καὶ ὁ τὸς ὁρι-

μῶς τῶν ὄντων εἶναι λέγων, τῶν δὲ μὴδὲν εἶναι. οἱ δὲ τοῖσδε
 λόγοι ψευδῆς τε καὶ τὸ δέον ὅθεν δεικνύντες. διὸ τῶν μὲν τοῖσδε
 ὅθεν μνημονεύει νῦν, εὐθύνει δὲ τινος τῶν δοκούντων τι δεικνύ-
 ναι, καὶ πρῶτον γε ἐν ἀπὸ τῶν ἐπισημῶν τὰς ιδέας κατασκευά-
 5 ζοντα. εἰ δὲ αὐτοῖς οἱ λόγοι οἱ ὑπὲρ αὐτῶν λεγόμενοι εἰς κατα-
 σκευὴν τῶν ιδεῶν εἰσι τοῖσδε ὡς ἢ μὴ συλλογίζεσθαι τὸ προκεί-
 μενον ἢ ἄλλων τινῶν ιδέας εἰσαγεῖν καὶ μὴ ὧν βέλοντι, ὅθεν ἔξω-
 θεον ἄλλων δεῖ λόγων, ἀλλ' αὐταρκῆς πρὸς ἀνάρεσιν τὸ δόγματός
 τὸ τὴν ἀξένειαν δεῖξαι τῶν λεγομένων. id.

(") ἐντεῦθεν δοκεῖ πρὸς τὴν Πλάτωνα ἀποτινέσθαι περὶ τῶν 990 α
 ιδεῶν. εἰρήκαμεν δὲ τὴν σκοπὸν τῶν Ἀριστοτέλους περὶ τούτου· αὐτὸς 33.
 γὰρ ἐστὶν ὁ λέγων ἐν τῇ περὶ Ψυχῆς πραγματείᾳ (3 4) "καὶ εὖγε
 οἱ τὴν ψυχὴν εἰρηκότες τόπον εἰδῶν," καὶ ὅτι ὁ ἐνεργείᾳ νῦν ἐστὶ
 τὰ πράγματα, καὶ πάλιν ὅτι ὁ μὲν δυνάμει νῦν ἐνεργεῖ, ὁ δὲ ἐνε-
 15 γείᾳ νῦν ποιεῖ. ὡς ἀντικρὺς καὶ αὐτὸς ἐναποτίθειτο ιδέας τῷ νῦν.
 πῶς ἔν, εἰποὶ ἂν τις, καὶ αὐτὸς πρὸς βελόντων ιδέας δοκεῖ τῷ Πλάτωνα
 μάχεσθαι· καὶ λέγομεν ὅτι κατ' ἀλήθειαν ὅτι τῷ Πλάτωνα μάχεσθαι,
 ἀλλὰ τῷ ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ ὅτι Πλάτωνα μάχεσθαι, τοῖς ὑποτιθε-
 μένοις τὰς ιδέας ταύτας αὐτὰς καθ' αὐτὰς ὑπαρχούσας καὶ ὅσας
 20 κεχωρισμένας τὰ νῦν. ὡς φανερά ἡμῖν γέγονεν ἢ ὅλη ἔννοια τῶν
 Ἀριστοτέλους ἢ περὶ τῶν ιδεῶν. Asclep.

(°) εἰδέναι μέντοι γε χρὴ ὅτι ὅτι διπλασιάζει ὁ ἀριθμὸς ἐκ 990 β
 τῶν ιδεῶν. τὰ μὲν ἢ αἰτία ὑπάρχουσι, τὰ δὲ αἰτιατὰ· τὰ ἔν 1.
 αἰτία τὰ ἐξηρημένα ὑπάρχουσι, τὰ τῶν αἰδίων καὶ οἱ παρὰ τῷ δη-
 25 μωργῶ τῶν πραγμάτων λόγοι, καὶ ὅποτε συγκαταριθμῶν τοῖς
 αἰδητοῖς, ἐπειδὴ ἔτε συμφύροντι αὐτοῖς. καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Ἀρι-
 στοτέλης ἐκ τῶν αἰτιατῶν προῖον ἀνέρχεται ἐπὶ τὰ αἰτία. ὅτι ἢ καὶ
 αὐτὸς ὑποτίθειτο αἰτία τῶν πραγμάτων ὁμολογεῖτο. διαλεγόμενος
 δὲ περὶ τῶν ἐρανίων σφαιρῶν φησὶν ὅτι ὅσαι σφαῖραι ὑπάρχουσι,
 30 τοσαῦτα καὶ αἰτία κινῶντα τὰς σφαῖρας· καθ' ἕκαστον ἢ σφαῖραν
 ἐφέσκηκε δυνάμει ἢ κινῶσα. ἔτε ἢ ἀπὸ ταύτοματ' ἐφίηκε ἢ κί-
 νησις, ἔτε δὲ πάλιν δεῖ λέγειν, φησὶν, ὅτι ὁ θεὸς κινεῖ αὐτάς,
 ἐπεὶ τῶτο περὶ πάντων ἐρῶ, ὅτι καὶ τὸς ἀνθρώπους καὶ τὰ ἄλογα ζῷα
 ὁ θεὸς κινεῖ, καὶ ὅτι ἐστὶν αἰτίον εἰδικόν τὸ κινητικὸν τῶν σωματῶν.
 ὡς καὶ ὁ Ἀριστοτέλης αἰτία ὑποτίθειτο τῶν πραγμάτων. id.

(P) δεῖ προδεῖναι τὸ πολλῶν ἀντὶ τῶν πολλῶν ἐλάττωνα τὰ 990 γ
 εἶδη ἐπὶ τῶν αἰδητῶν· ἐπεὶ ἔτε τῶν τεχνητῶν ιδέαι ὑπάρχουσιν 5.
 ἔτε τῶν κακῶν κατ' αὐτὰς, ἔτε δὲ τῶν παρὰ φύσιν ἀλλὰ μόνον
 τῶν κατ' φύσιν. ἢ ἢ φύσις ὅθεν ἐστὶν ἕτερον ἢ ἑλλαμψίς ἐκείθεν
 40 προῖοντα καὶ καταλάμπουσα τὰ τῆδε, καὶ ἔχουσα ἐν αὐτῇ τὸς δη-
 μωργικὰς λόγους, ὅτι μέντοι γε ἐπιστρέφουσα πρὸς αὐτήν. διὸ φα-
 μεν καὶ ἀλόγως αὐτὴν ποιεῖν, ἐπεὶ καὶ ἐν φυτοῖς ὁρατὸν καὶ ἐν ἀλόγοις
 ζῷοις. ὡς μόνων τῶν κατ' φύσιν φανῆναι ιδέας, ὅτι μέντοι τῶν
 κακῶν, εἰ γε τὰ κακὰ καὶ ἀνυπόστατα ὑπάρχουσιν, ὡς δεικνύει ἐν

α 10. ὁμῶνυμα — 11. ἃ om A. || 11. καὶ περὶ τὰ L. || 12. πολλοῖς A. || τοῖς αἰδίοις καθ' F. || 18. διὸ καὶ εὐλόγως εἴρηται τὸ ἰσαριθμητικὸν τε
 F. || 20. δηλῶσαι καὶ τῶτο L. || 21. αἰ et 22. ei om F. || 24. γὰρ καὶ ἄλλων F. || 25. αὐτοῖς καὶ κοινῷ εἴη F. || 26. τῶν τὸ codd. || 30. ποιεῖται
 M. || 34. εἶναι om M. || 36. καὶ — 37. ἐρωτωμένων om A.

τῇ ἐξηγήσει τῷ Θεαιτήτῃ. ὅτε δὲ πάλιν τῶν τεχνητῶν ὑπάρχουσιν ἰδέαι, εἴγε κ' ἐμύησιν τῶν φυσικῶν γίνοντι τὰ τεχνητὰ πάντα, καὶ ἐστὶ μὴ ἡ φύσις παράδειγμα, εἰκὼν δὲ ἡ τέχνη. ὅτε δὲ πάλιν τῶν παρὰ φύσιν ὑπάρχουσιν ἰδέαι· ἡ γὰρ ἑλλαμψίς ἐκείθεν, ὡς εἴρηξι, προέρχεται ἐπὶ τῶν κ' φύσιν, ἔκ ἐπὶ τῶν παρὰ φύσιν. διὰ τὸτο νῦν πᾶν ἀσφαλῶς προσέθηκεται τὸ "χεδὸν γὰρ ἴσα" πᾶς, ὃ πολλῶν ἐλάττω τε δὴ ἐστὶ τοῖσι, ὃ τοῖσι καθ' ἕκαστα ἀτόμοις λέγων, ἀλλὰ τοῖς ὑπ' αὐτοῖς εἰδῶσι... συνώνυμον γὰρ ὃ δύνατον εἶναι, ἐπεὶ δὲ ἐν τοῖς συνωνύμοις τὸ κατηγορούμενον τὸ εἶναι ἔχει ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα, καὶ μέρος ἐστὶ τὸ ὑποκείμενον τῷ κατηγορούμενῳ· ἐνταῦθα δὲ ὁ ἄνθρωπος ἔκ ἐστι μέρος τῷ δημιουργικῷ λόγῳ, ἀλλὰ τὸ εἶναι προάγει ὁ λόγος. ὅτε δὲ πάλιν ὁμώνυμον ὡς ἡ Αἴας φωνή· αὕτη γὰρ καὶ ἀνυπόστατος ἐστίν, τὰ δὲ εἶδη ἔκ ἀνυπόστατα ὑπάρχουσι. καθ' ἕκαστον ἔν εἶδος ἐστὶν ἰδέα. καὶ περὶ τὰς φύσεως τῶν φυσικῶν πραγμάτων ἐστὶ τὸ ἐν τῷ πρὸ τῶν πολλῶν, ἰδέα ἀνθρώπου πρὸ τῶν πολλῶν ἀνθρώπων, καὶ ἵππου καὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως. ὑπάρχουσιν ἔν ἰδέαι καὶ τῶν φυσικῶν καὶ τῶν ἐν γενέσει καὶ τῶν αἰδίων· ἐστὶ γὰρ ἰδέα καὶ ἡλίος καὶ σελήνης καὶ πάντων τῶν αἰδίων παρὰ τῷ δημιουργῷ. "ἔτι δὲ καθ' ὅς τρόπος δείκνυμεν ὅτι ἐστὶ τὰ εἶδη." ἐνταῦθα βέβαιον εἰπεῖν τὰς αἰτίας ἐξ ὧν ὑπέλαβον εἶναι ἰδέας, καὶ διὰ τὸ εἰπεῖν "ἔτι δὲ καθ' ὅς τρόπος ἐδείκνυμεν τὰ εἶδη" συμπεριέλαβε καὶ αὐτὸν ὡς τὸ αὐτὸ διδασκαλεῖν ὑπάρχοντά, φησὶ δὲ τῷ Πλατωνικῷ. τέσσαρα ἔν αἰτία ὑπάρχουσι τὰ δεικνύμενα ὅτι αἱ ἰδέαι ὑπάρχουσιν, ἀλήθεια, μονὴ καὶ μνήμη, ἀριθμὸς καὶ ὁρισμός. ἐκ μὲν ἔν τῇ ἀληθείᾳ ὅτω κατεσκευάζον ὅτι ὑπάρχουσιν αἱ ἰδέαι, ἔλεγον γὰρ ὅτως ὅτι ἐνταῦθα ἔκ ἐστι καθαρά ἀλήθεια, ἀλλ' ἔχει μίγνυμενον τὸ ψευδὸς καὶ ἔκ ἐστιν ἀλήθεια. ὁμολόγησι δὲ ὅτι ἐστὶν ἀλήθεια· ἐὰν γὰρ μὴ ἦ ἀλήθεια, ὅδ' ἄλλο τί ἐστίν, εἴ γε ἐκ τῆς ἀληθείας τὰ ἄλλα προέρχεται. φανερόν ἔν ὅτι ὑπάρχουσιν αἱ ἰδέαι· παρ' αὐταῖς γὰρ σωζέται τὸ ἀμύγες καὶ καθαρόν πάντων τῶν πραγμάτων, ὡς καὶ ἡ κυρίως ἀλήθεια. πάλιν δὲ φασιν, ὅτι εἰ μὴ ἐστὶν ἐνταῦθα μονὴ μηδὲ καθαρά μνήμη διὰ τὸ βευσθὴν τῆς ὕλης (ἡ γὰρ βευσίς αὕτη ἔκ ἐξ μόνιμον εἶναι καὶ εἰσαίμενον τὴν μνήμην), ἐστὶ δὲ ὁμολογούμενως καθαρά μνήμη καὶ εἰλικρινὴς καὶ ἀθάλωςτος καὶ αἰεὶ ὡσαύτως ἔχουσα, ἐστὶν ἄρα ἰδέα μνήμης παρὰ τῷ δημιουργῷ, ἐπεὶ δὲ καὶ δεῖ εἶναι τὴν ὄντως μνήμην, ἐξ ἧς πᾶσι τοῖς ἄλλοις τὸ εἶναι. ἔπειτα καὶ ἐκ τῶν ἀριθμῶν· εἰ γὰρ τὰ ἐνταῦθα πάντα ἀριθμητὰ ὑπάρχουσιν, εἰσὶ δὲ καὶ ἀριθμοὶ αὐτοὶ καθ' αὐτὸς μετρῶντες τὰ ἀριθμητὰ, ἐπεὶ ὅδ' ἀριθμητὰ ὑπάρχουσι μὴ ὄντων τῶν ἀριθμῶν τῶν ἀριθμῶντων, φανερόν ὅτι ὑπάρχουσιν ἰδέαι· οἱ γὰρ κυρίως ἀριθμοὶ οἱ μετρητικοὶ παρὰ τῷ δημιουργῷ ὑπάρχουσι. πάλιν δὲ καὶ ἐκ τῶν ὁρισμῶν· τὰ γὰρ ἐνταῦθα ἀόριστα ὑπάρχουσιν, οἱ δὲ κυρίως ὅροι τῶν αἰδίων πραγμάτων ὑπάρχουσι καὶ τῶν αἰεὶ ὡσαύτως ἐχόντων καὶ μὴ ποτὲ μὴ ὄντων ποτὲ δὲ μὴ ὄντων, τὰ δὲ ἐνταῦθα τοιαῦτα· εἰ ἔν ὑπάρχουσιν ὁρισμοί, φανερόν ὅτι καὶ ἰδέαι ὑπάρχουσιν. φησὶν ἔν πρὸς ταῦτα ὁ Ἀριστοτέλης... φαίμεν δὲ ἡμεῖς ὅτι ὁ Πλάτων περὶ τῆς ὄντως ἀληθείας διελέγετο τῆς καθαρᾶς καὶ εἰλικρινῆς καὶ ἀπαρалоγίσης καὶ μὴ ὄντος ὅλον ἐχέσης· ἡ δὲ τοιαύτη ἀλή-

θεια εἰλικρινὴς ὃ θεωρεῖται ἐν τοῖς τῶδε... ὁ δὲ ἡμέτερος φιλόσοφος ἔφασκεν ὅτι ὁ Πλάτων ὃ περὶ τῆς τοιαύτης ἐπιστήμης εἴρηκεν, ἀλλὰ περὶ τῆς αὐτῆς καὶ καθόλου, ἥτις ἐστὶ τέχνη τεχνῶν καὶ ἐπιστήμη ἐπιστημῶν, ἥτις καὶ πάντα ἀπλῶς τὰ ὄντα οἶδεν ἢ ὄντα ἐστὶ, καὶ τὰ ἐσόμενα καὶ τὰ μέλλοντα, καὶ τὰ καθόλου καὶ τὰ καθ' ἕκαστα· τοιαύτη δὲ ἐπιστήμη ἔκ ἐστὶν εἰ μὴ παρὰ μόνῳ τῷ θεῷ· ὡς καὶ ἐντεῦθεν συνάγομεν ὅτι ἐστὶν ἰδέα. "καὶ κ' τὸ ἐν ἐπὶ πολλῶν." εἰ ἐστὶν ἔν κ' πολλῶν κατηγορούμενον, τὸτο δὲ ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα ὃ θεωρεῖται, φανερόν ὅτι ἐστὶν ἰδέα. εἰ γὰρ ἕκαστος τῶν πολλῶν ἀνθρώπων ἀνθρώπος ἐστὶ καὶ τῶν πολλῶν ζώων ζῶον καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως, καὶ ἔκ ἐστὶν ἐφ' ἑκάστῃ αὐτῶν αὐτὸ αὐτὸ κατηγορούμενον, ἀλλ' ἐστὶ τι ὃ κ' πάντων αὐτῶν κατηγορεῖται, ὃ ἐν αὐτῶν ὃν ταῦτόν, εἴη ἂν τὸτο παρὰ τὰ καθ' ἕκαστα ὃν, κεχωρισμένον αὐτῶν, αἰδίων, ἐπεὶ καὶ αἰδίων κατηγορεῖται καὶ πάντων τῶν κατ' ἀριθμὸν ἀλλασσομένων· ὁ δὲ ἔν ἐστὶν ἐπὶ πολλοῖς κεχωρισμένον αὐτῶν καὶ αἰδίων, τὸτό ἐστὶν ἰδέα· εἰσὶν ἄρα ἰδέαι. φησὶν ἔν πρὸς τὸτο ὁ Ἀριστοτέλης ὅτι ὅτος ὁ λόγος κατασκευάζει ἰδέας καὶ τῶν ἀποφάσεων... φαίμεν ἔν πρὸς τὸτο ὅτι αἱ ἀποφάσεις κ' συμβεβηκὸς κατηγοροῦνται, αἱ δὲ ἰδέαι καθ' αὐτό, εἴ γε καὶ ἐξ αὐτῶν τὸ εἶναι τῶν πραγμάτων· ὡς ἔκ ὑπάρχουσιν ἰδέαι τῶν ἀποφάσεων, ὅτε δὲ ἐκείνοι ὑποτιθενται, ἀλλὰ τὸ ἐν ἐστὶν ἰδέα τὸ κ' πλείονων καθ' αὐτὸ λεγόμενον... λέγομεν τοίνυν πάλιν πρὸς τὸτο ὅτι ὁ Πλάτων ἰδέας ὑπετίθετο τῆς ὄντως νόησεως καὶ κυρίως, ἐπεὶ δὲ τῶν φθαρέντων ἔκ ἐστὶ νόησις ἀλλὰ φαντασία· ὡς ὅδ' ἐνταῦθα καλῶς αὐτῷ ἐγκαλεῖ· ἔκ ἐστὶ γὰρ φαντασία ἡ κυρία νόησις. id.

(9) καθ' ὅς τρόπος "δείκνυμεν" τὰ εἶδη. ἔκ εἴπε δεικνύει τὰ εἶδη, ἀλλὰ δεικνύμεν· ὃ γὰρ ὡς ἀλλοτρίοις ἀντιλέγει λόγῳ ἢ δόγματι τὴν περὶ τῶν ἰδεῶν βασιανίζον δόξαν, ἀλλ' ὡς οἰκείαν ὑπόληψιν ἐξετάζων, ὅτως ποιεῖ τὰς ἀντιλογίας τῆς τῷ ἀληθῆς εὐρέσεως χάριν· διὸ καὶ κοινοποιεῖ τὸ δόγμα· τῷ Πλατωνικῷ γὰρ ἦν καὶ αὐτὸς ἀκροατήριον. κατ' ὅδ' ἐστὶν ὁ ἀποδείξεων τῶν δεικνύντων τὰς ἰδέας δεικνύει ὅτι εἰσὶν αὐτῶν· τινὲς γὰρ λόγοι ψευδεῖς εἰσὶ καὶ ὃ δεικνύουσιν ὅτι εἰσὶν ἰδέαι, ὧν ὅδ' ἀμνημονεύει. ἐστὶ δὲ πρῶτος μὲν ὁ λέγων, εἰ ἐστὶν ἀληθές, εἰσὶν ἰδέαι· τῶν γὰρ ἐνταῦθα ὃδ' ἀληθές. δεύτερος δὲ, εἰ ἐστὶ μνήμη, εἰσὶν ἰδέαι· ἡ γὰρ μνήμη τῷ μένοντος, βεῖ δὲ τὰ ἐνταῦθα. τρίτος ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν ὄντων ἐστὶ, τὰ δὲ ἐνταῦθα μὴ ὄντα· ἐστὶν ἄρα ὁ ἀριθμὸς τῶν ἰδεῶν. τέταρτος ὅτι οἱ ὁρισμοὶ τῶν ὄντων εἰσὶ, τὰ δὲ ἐνταῦθα μὴ ὄντα· εἰσὶν ἄρα ἰδέαι, εἴπερ καὶ ὁρισμοὶ καὶ ἀριθμοὶ εἰσιν. οἱ ταῖσιν ἔν λόγοι ψευδεῖς τέ εἰσιν καὶ ὃδ' ἀμνημονεύοντες, ἐσήμανεν εἰπὼν "ἐξ ἐνίων μὲν γὰρ ἔκ ἀνάγκη γίνεσθαι συλλογισμόν, ἐξ ἐνίων δὲ καὶ ἔκ ὧν οἰόμεθα τῶν ἡδὴ γίνεσθαι," τῷ τῶν ἐκ τινῶν δὲ λόγων τῶν κατασκευάζοντων τὰς ἰδέας ὃ μόνον ὃ δεικνύει ὅτι εἰσὶν ἰδέαι, ἀλλὰ καὶ κατασκευάζει ἐξ αὐτῶν ἰδέας εἶναι καὶ ὧν πραγμάτων ἔκ ἐλαβον εἶναι ἰδέας, οἷον τῶν τεχνητῶν· τὸτο γὰρ ἐσήμανεν εἰπὼν "εἶδη ἔσθαι πάντων ὅσων ἐπιστήμαί εἰσιν, καὶ τῶν ἀποφάσεων καὶ τῶν φθαρτῶν," ὃ ἴσον ἂν εἴη τῶν μὴ ὄντων εἶναι καὶ τῶν πρὸς τι· τῶν δὲ ἰδέας ἔκ ἐλεγον, ἀλλ' ὅδ' ἐκ τῶν κακῶν. "κατὰ τε γὰρ τῶν 11.

λόγους τῆς γ. ἐπ." οἱ ἀπὸ τῶν ἐπισημῶν ὁρμώμενοι λόγοι καὶ κατασκευάζοντες εἶναι ἰδέας πλεοναχῶς μὴ λαμβάνοντι, ὧν δὲ νῦν μνημονεύει, εἰσὶν ὅτι. εἰ πᾶσα ἐπισημὴ πρὸς ἓν τι καὶ αὐτὴ ἐπαναφέρουσα ποιεῖ τὴν αὐτῆς ἔργον καὶ πρὸς ὅθεν τῶν καθ' ἕκαστα, οἷον ὁ γεωμέτρης πρὸς ἓν τι τρίγωνον καὶ ὁ πρὸς τόδε τι τὸ κατα- 5 γεγραμμένον, καὶ ὁμοίως αἱ ἄλλαι ἐπισημαί, ἕτερον τι ἂν εἴη καθ' ἕκαστων αὐτῶν παρὰ τὰ αἰδητὰ αἰδίων, καὶ παράδειγμα τῶν καθ' ἕκαστων ἐπισημῶν γινόμενον. τῷτο δ' ἂν εἴη ἡ ἰδέα. πάλιν ὧν ἐστὶν ἐπισημὴ, ταῦτα ἔστιν. ἄλλα δὲ ταῦτα παρὰ τὰ καθ' ἕκαστα. τὰ γὰρ καθ' ἕκαστα ἄπειρα καὶ ἀόριστα, αἱ δὲ ἐπισημαί ὠρισμέναι 10 εἰσὶν. τῶτων ἄρα εἶναι αἱ ἰδέαι. ἔτι εἰ ἡ ἱατρικὴ ἔκ ἐστιν ἐπισημὴ τῆς υἱείας ἀλλ' ἀπλῶς υἱείας, ἔστι τις αὐτοῦ γεία. καὶ εἰ ὁ γεωμέτρης ὁ τῷδε τῷ συμμέτρῳ ἢ τῷδε τῷ ἴσῳ ἐπισημὴν ἔχει ἀλλὰ ἀπλῶς ἴσῳ καὶ ἀπλῶς συμμέτρῳ, πρὸς ἃ τὰ ἄλλα ἀναφέρων ἀποδείκνυσι τὰδε τινὰ εἶναι, ἔστιν ἄρα τὸ αὐτόισον καὶ 15 αὐτοσύμμετρον. ταῦτα ἄρα ἰδέαι. τῶτων ἔν τῶν τριῶν λόγων οἱ δύο οἱ πρῶτοι ὁ δεικνύσιν ὅτι εἰσὶν ἰδέαι, ἀλλὰ ἄλλα τινὰ παρὰ τὰ καθ' ἕκαστα. ἔκ ἐξ ἀνάγκης δέ, εἰ ἄλλα τινὰ παρὰ τὰ καθ' ἕκαστα εἰσὶ, ταῦτα ἰδέας εἶναι. ἔτι γὰρ τὰ καθόλου ὧν φαῖ εἶναι τὰς ἐπισημαί. πρὸς τούτοις δὲ δεικνύσιν ὅτι καὶ τῶν τεχνῶν 20 τῶν εἰσὶν ἰδέαι. πᾶσα γὰρ τέχνη πρὸς ἓν τι καὶ κοινὸν ἀναφέρουσα ποιεῖ τὰ καθ' ἕκαστα, καὶ ὧν εἰσὶ τέχναι, ταῦτα ἔστιν, οἷον τέχνη οἰκίας, καὶ ἔστιν οἰκία παρὰ τὰς καθ' ἕκαστα οἰκίας. καὶ ὁ τρίτος δὲ λόγος ὁδὲ αὐτὸς δεικνύσιν εἶναι ἰδέας. ὁ γὰρ διότι ἡ ἱατρικὴ μὴ ἐστὶ τῆς υἱείας ἐπισημὴ ἀλλ' ἀπλῶς υἱείας ἐστὶν, αὐτοῦ γεία 25 τις ἔστι. ἀλλὰ καὶ ὧν ὁ βάλοντι εἶναι ἰδέας κατασκευάζει ἰδέας εἶναι. ἕκαστη γὰρ τῶν τεχνῶν ὁ καθ' ἕκαστα ὁδὲ τῷδε ἐστὶ τέχνη, ἀλλ' ἀπλῶς ἐκείνη περὶ ὃ ἐστὶν, οἷον τεκτονικὴ ἀπλῶς βάθρου καὶ ἀπλῶς κλίνης καὶ βάθρον ἐποίει. νῦν δὲ ποιεῖ πολλὰ διαφέροντα καὶ τοῖς χήμασι καὶ τοῖς μεγέθεσιν. εἰ δὴ ἄρα, οἱ τοῖσιν λόγοι καὶ ὧν ἐκ 30 βέβηλοντο εἶναι ἰδέας. "καὶ δὲ τὸ νοεῖν." ὁ λόγος ὁ ἀπὸ τῶ νοεῖν κατασκευάζων εἶναι τὰς ἰδέας τοῖσιν ἐστὶν. ὅταν νοώμεν ἄνθρωπον ἢ ἵππον ἢ πεζὸν ἢ ζῴον, ὃν τι νοώμεν καὶ ὅθεν τῶν καθ' ἕκαστα. καὶ γὰρ φθαρέντων τῶν καθ' ἕκαστα ὅθεν ἡγεῖται ἢ ἐννοία μένει τῶν τοῖσιν. ὁ γὰρ ἄρα ὡς ἔστι τι παρὰ τὰ καθ' ἕκαστα, ὁ καὶ ὄντων καὶ 35 μὴ ὄντων ἐκείνων νοώμεν. ὁ γὰρ δὴ τὸ μὴ ὄν νοώμεν τότε. τῷτο δὲ ὅθεν ἂν εἴη ἕτερον ἢ ἡ ἰδέα ἀφθάρτος ὅσα. φησὶν ἔν ὁ Ἀριστοτέλης... "ἔτι δὲ οἱ ἀκριβέστατοι τ. λ." ὁ μὴ ἐκ τῶν πρὸς τι λόγος κατασκευάζων τὰς ἰδέας τοῖσιν ἐστὶν. ἐφ' ὧν καὶ πλεόνων τι κατηγορεῖται, ἢ ὁμωνύμως ἢ συνωνύμως κατηγορεῖται. καὶ εἰ συ- 40 νωνύμως, ἢ κυρίως ἐκεῖνο λέγειται εἶναι τὰ καθ' ὧν κατηγορεῖται, οἷον ἄνθρωποι Καλλιᾶς καὶ Θεαίτητος καθ' ὧν ὁ ἄνθρωπος κατηγορεῖται, ἢ ὁ κυρίως λέγειται εἶναι ἐκεῖνο τὰ καθ' ὧν κατηγορεῖται, ὡς ὅταν τῶν εἰκόνων Σωκράτης καὶ Πλάτωνος τὸ ἄνθρωπος κατηγορεῖται. ὁ κυρίως γὰρ αἱ εἰκόνες Σωκράτους καὶ Πλάτωνος ἀνθρώποι 45 λέγονται. ἢ ὁμωνύμως, ὡς ὅταν τὸ καθ' ὅ κατηγορεῖται, τὸ μὴ κυ-

ρίως λέγειται ἐκεῖνο τὸ κατηγορούμενον τὸ δ' ὁ κυρίως, οἷον ὅταν ὁ Σωκράτης καὶ ἡ Σωκράτης εἰκὼν ἄνθρωπος λέγεται. τὸ γὰρ αὐτὸ ἴσον κατηγορεῖται καὶ τῶν αἰδητῶν ἴσων, καὶ λέγονται ταῦτα αὐτόισα. ἢ ὁμωνύμως ἢ συνωνύμως ἄρα. συνωνύμως μὴ καὶ κυρίως αὐτόισα ἔκ ἂν ῥηθῇ. τὸ γὰρ αὐτόισον τὸ ἀληθῶς ἴσον εἴη, ῥεῖ δὲ τὸ ποσὸν αἰδίων τῶν αἰδητῶν τῶν ἴσων. ἀλλ' ὁδὲ ὁμωνύμως αὐτόισα λεχ- 5 θῇ, ὡς εἶναι τὸ μὴ κυρίως τὸ δ' ὁ κυρίως, καὶ τὸ μὴ ὡς παράδειγμα θατέρῳ τῶν ἴσων τὸ δ' ὡς εἰκὼν. τί γὰρ μάλλον τῷτο ἐκεῖνο παράδειγμα, ἐκεῖνο δὲ εἰκὼν, ἐπεὶ καὶ ἄμφω τὸ ποσὸν ὁμοίως ῥεῖ; λείπεται ἔν τὸ αὐτόισον κατηγορεῖται αὐτὸ συνωνύμως, ὁ κυρίως δὲ τὸ γὰρ αὐτόισον ὁ τῶνδε τῶν ἴσων τῶν αἰδητῶν κυρίως κατηγορεῖται ἀλλὰ ἄλλῃ παρὰ ταῦτα, ὁ εἰκόνος ὡς ὁμοιώματα τὰ τῷδε εἰσὶν ἴσα. τῷτο δ' ἐστὶν ἡ ἰδέα. cod. Laur.

"κατὰ — εἰσὶ." πλεοναχῶς μὴ ταῖς ἐπισημαίς πρὸς τὴν τῶν 990 ἰδεῶν κατασκευὴν προσεχρήσαντο, ὡς ἐν τῷ πρώτῳ περὶ ἰδεῶν 11. λέγει, ὧν δὲ νῦν μνημονεύει ἔοικε λόγων, εἰσὶ τοῖσιν. εἰ πᾶσα ἐπισημὴ πρὸς ἓν τι καὶ αὐτὴ ἐπαναφέρουσα ποιεῖ τὴν αὐτῆς ἔργον καὶ πρὸς ὅθεν τῶν καθ' ἕκαστων, εἴη ἂν τι ἄλλο καθ' ἕκαστην παρὰ τὰ αἰδητὰ αἰδίων καὶ παράδειγμα τῶν καθ' ἕκαστην ἐπισημῶν γινο- 15 μένων. τοῖσιν δὲ ἡ ἰδέα. ἔτι ὧν ἐπισημαί εἰσὶ, ταῦτα ἔστιν. ἄλλων δὲ τῶν παρὰ τὰ καθ' ἕκαστα εἰσὶν αἱ ἐπισημαί, ταῦτα γὰρ ἄπειρα τε καὶ ἀόριστα, αἱ δὲ ἐπισημαί ὠρισμέναι. ἔστιν ἄρα τινὰ παρὰ τὰ καθ' ἕκαστα, ταῦτα δὲ αἱ ἰδέαι. ἔτι εἰ ἡ ἱατρικὴ ἔκ ἐστιν ἐπισημὴ τῆς υἱείας ἀλλ' ἀπλῶς υἱείας, ἔστι τις αὐτοῦ γεία. καὶ εἰ ἡ γεωμετρία μὴ ἐστὶ τῷδε τῷ ἴσῳ καὶ τῷδε τῷ συμ- 20 μέτρῳ ἐπισημὴ ἀλλ' ἀπλῶς ἴσῳ καὶ ἀπλῶς συμμέτρῳ, ἔστι τι αὐτόισον καὶ αὐτοσύμμετρον, ταῦτα δὲ αἱ ἰδέαι. οἱ δὴ τοῖσιν λόγοι τὸ μὴ προκείμενον ὁ δεικνύσιν, ὁ γὰρ τὸ ἰδέας εἶναι, ἀλλὰ δεικνύσιν τὸ εἶναι τινὰ παρὰ τὰ καθ' ἕκαστα καὶ αἰδητὰ. ὁ πάντως δέ, εἰ τινὰ ἔστιν ἃ εἰσὶ παρὰ τὰ καθ' ἕκαστα, ταῦτα εἰσὶν ἰδέαι. 25 ἔστι γὰρ παρὰ τὰ καθ' ἕκαστα τὰ κοινά, ὧν φαῖ καὶ τὰς ἐπισημαί εἶναι. ἔτι τε καὶ τῶν ὑπὸ τὰς τέχνας ἰδέας εἶναι. καὶ γὰρ πᾶσα τέχνη πρὸς ἓν τι ἀναφέρει τὰ γινόμενα ὑπ' αὐτῶν, καὶ ὧν εἰσὶν αἱ τέχναι, ταῦτα ἔστι, καὶ ἄλλων τῶν παρὰ τὰ καθ' ἕκαστα εἰσὶν αἱ τέχναι. καὶ ὁ ὑπερὸς δέ, πρὸς τῷ μὴδὲ ὅτος δεικνύται τὸ εἶναι ἰδέας, καὶ ὧν ὁ βάλοντι ἰδέας εἶναι κατασκευάζειν ἰδέας ὁδὲ. εἰ 30 γὰρ διότι ἡ ἱατρικὴ μὴ ἐστὶ τῆς υἱείας ἐπισημὴ ἀλλ' ἀπλῶς υἱείας ἐστὶν, αὐτὸς τις υἱεία ἔστι, καὶ ἐπὶ τῶν τεχνῶν ἕκαστης (ὁ γὰρ τὸ καθ' ἕκαστα ὁδὲ τῷδε ἐστὶν, ἀλλ' ἀπλῶς ἐκεῖνη περὶ ὃ ἐστὶν, οἷον ἡ τεκτονικὴ ἀπλῶς βάθρου ἀλλ' ὁ τῷδε, καὶ ἀπλῶς κλίνης ἀλλ' ὁ τῷδε. ὁμοίως καὶ ἡ ἀνδριαντοποιητικὴ καὶ ἡ γραφικὴ καὶ ἡ οἰκοδομικὴ ὁδὲ καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστη τεχνῶν ἔχει πρὸς τὰ ὑφ' αὐτῆς, ἔστι ἄρα καὶ τῶν ὑπὸ τὰς τέχνας ἕκαστης ἰδέα, ὅπερ ὁ βέ- 40 λοντι. Alex.

"καὶ καὶ — ἀποφάσεων." χρῶντι καὶ τοῖσιν λόγοις εἰς κατα- 990 ἰδεῶν τῶν ἰδεῶν. εἰ ἕκαστος τῶν πολλῶν ἀνθρώπων ἀνθρώπος ἐστὶ 13.

καὶ τῶν ζῴων ζῶον καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως, καὶ ἕκ ἑξιν ἐφ' ἑκάστου
 αὐτῶν αὐτὸ αὐτῷ τι κατηγοροῦμενον, ἀλλ' ἔστι τι ὃ καὶ πάντων αὐτῶν
 κατηγορεῖται ὑδενὶ αὐτῶν ταύτην ὄν, εἴη ἂν τι τῶν παρὰ τὰ
 καθ' ἕκαστα ὄντα ὃν κεχωρισμένον αὐτῶν αἰδίδον· ἀεὶ γὰρ ὁμοίως
 κατηγορεῖται πάντων τῶν κατ' ἀριθμὸν ἀλλασσομένων. ὃ δὲ ἐν
 ἔστιν ἐπὶ πολλοῖς κεχωρισμένον τε αὐτῶν καὶ αἰδίδον, τῷ ἔστιν ἰδέα·
 εἰσὶν ἄρα ἰδέαι. τῷ τὸν φησὶ τὸν λόγον κατασκευάζειν ἰδέας καὶ τῶν
 ἀποφάσεων καὶ τῶν μὴ ὄντων· καὶ γὰρ ἡ ἀπόφασις καὶ πολλῶν κατη-
 γορεῖται μία καὶ ἡ αὐτὴ καὶ καὶ μὴ ὄντων, καὶ ὑδενὶ τῶν καθ' ὧν ἀλη-
 θεύεται ἔστιν ἡ αὐτή· τὸ γὰρ ἕκ ἑκαστοῦ κατηγορεῖται μὴ καὶ
 ἵππου καὶ κυνὸς καὶ πάντων τῶν παρὰ τὸν ἄνθρωπον, καὶ διὰ τὸ ἐστὶν
 ἐν ἐπὶ πολλῶν καὶ ὑδενὶ τῶν καθ' ὧν κατηγορεῖται ταυτόν ἔστιν. ἔτι
 ἀεὶ μένει καὶ τῶν ὁμοίων ὁμοίως ἀληθεύμενον· τὸ γὰρ ἕκ ἑκαστοῦ
 καὶ πολλῶν ἀληθεύει, πάντων γὰρ τῶν μὴ μουσικῶν, ὁμοίως καὶ τῶν
 ἕκ ἑκαστοῦ ἀνθρώπων τὸ ἕκ ἑκαστοῦ· ὥστε εἰσὶ καὶ τῶν ἀποφάσεων ἰδέαι.
 ὅπερ ἔστιν ἀποφαν· πῶς γὰρ ἂν εἴη τὸ μὴ εἶναι ἰδέα; εἰ γὰρ τὸ ἐστὶν
 παραδέξει, τῶν γε ἀνομογενῶν καὶ πάντῃ διαφερόντων μία ἔσται
 ἰδέα, γραμμῆς, ἂν ἔτω τύχη, καὶ ἀνθρώπου· ἕκ ἑκαστοῦ γὰρ ταῦτα
 πάντα. ἔτι ἔσται καὶ τῶν ἀορίστων τε καὶ τῶν ἀπείρων μία ἰδέα.
 ἀλλὰ καὶ τὸ πρῶτον καὶ τὸ δευτέρον· ἐξ ἑλίου γὰρ ὅ τε ἄνθρωπος καὶ τὸ
 ζῶον, ὧν τὸ μὴ πρῶτον τὸ δὲ δευτέρον, ὧν ἔτε γένη ἔτε ἰδέας ἐβύ-
 λοντο εἶναι. ὁ δὲ ὅτι ὑδὲ ἕτος ὁ λόγος ἰδέας εἶναι συλλογι-
 ζεῖται, ἀλλὰ δεικνύει βελέει καὶ αὐτὸς ἄλλο εἶναι τὸ κοινῶς κατηγο-
 ρούμενον τῶν καθ' ἕκαστα ὧν κατηγορεῖται. ἔτι αὐτοὶ οἱ βυλόμενοι
 δεικνύει ὅτι ἐν τι τὸ κοινῶς κατηγορούμενόν ἐστι πλείονων καὶ τῷ
 ἐστὶν ἰδέα, ἀπὸ τῶν ἀποφάσεων αὐτὴ κατασκευάζεται. εἰ γὰρ ὁ
 πλείονων τι ἀποφάσκων πρὸς ἕν τι ἐπαναφέρων ἀποφάσκει (ὃ γὰρ
 λέγων, ἄνθρωπος ἕκ ἑκαστοῦ λευκός, ἵππος ἕκ ἑκαστοῦ, καὶ καθ' ἕκαστον
 αὐτῶν ἰδὼν τι ἀποφάσκει, ἀλλὰ πρὸς ἕν τι τὴν ἀναφορὰν ποιούμε-
 νος τὸ λευκὸν ἀποφάσκει τὸ αὐτὸ πάντων), καὶ ὁ καταφάσκων ἂν
 πλείονων τὸ αὐτὸ καὶ καθ' ἕκαστον ἄλλο, ἀλλὰ ἐν τι ἂν εἴη ὁ κατα-
 φάσκει, οἷον τὸν ἄνθρωπον καὶ τὴν πρὸς ἕν τι καὶ ταύτην ἀναφορὰν·
 ὁμοίως γὰρ ὡς ἡ ἀπόφασις καὶ ἡ ἀποφάσις. ἔστιν ἄρα τι ὃν ἄλλο
 παρὰ τὸ ἐν τοῖς αἰδητοῖς, ὃ αἰτιὸν ἐστὶ τῆς ἀληθείας ἐπὶ πλείονων τε
 καὶ τῆς κοινῆς καταφάσεως, καὶ τῷ ἐστὶν ἡ ἰδέα. τῷ τὸν δὲ τὸν λό-
 γον φησὶν ἐκ μόνον τῶν καταφασκομένων ἀλλὰ καὶ τῶν ἀποφασκο-
 μένων ἰδέας ποιεῖν· ὁμοίως γὰρ ἐν ἀμφοτέροις τὸ ἐν. id.

990 b "καὶ — ἐστὶν." ὁ λόγος ὁ ἀπὸ τῶν νοεῖν κατασκευάζων τὸ εἶναι
 14. ἰδέας τοιούτους ἔστιν. εἰ ἐπειδὴν νοῶμεν ἄνθρωπον ἢ πεζὸν ἢ ζῶον,

τῶν ὄντων τέ τι νοῶμεν καὶ ὑδὲν τῶν καθ' ἕκαστον (καὶ γὰρ φθαρέντων
 τῶν μένει ἡ αὐτὴ ἔννοια), ὁ δὲ ὡς ἔστι παρὰ τὰ καθ' ἕκαστα
 καὶ αἰδητά, ὃ καὶ ὄντων ἐκείνων καὶ μὴ ὄντων νοῶμεν· καὶ γὰρ δὴ μὴ
 ὄν τι νοῶμεν τότε. τῷ τὸ δὲ εἰδὸς τε καὶ ἰδέα ἐστὶν. φησὶ δὲ τῷ
 τὸν λόγον καὶ τῶν φθειρομένων τε καὶ ἐφθαρμένων καὶ ὅλων τῶν καθ'
 ἕκαστα τε καὶ φθαρτῶν ἰδέας κατασκευάζειν, οἷον Σωκράτους,
 Πλάτωνος· καὶ γὰρ τῷ τῶν νοῶμεν καὶ φαντασίαν αὐτῶν φυλάσσομεν
 καὶ μηκέτι ὄντων σώζομεν· φάντασμα γὰρ τι καὶ τῶν μηκέτι ὄντων.
 ἀλλὰ καὶ τὰ μὴ ὄντων ὄντα νοῶμεν, ὡς Ἰπποκένταυρον, Χίμαιραν·
 ὥστε ὑδὲ ὁ τοιούτος λόγος ἰδέας εἶναι συλλογίζεται. id.

"ἔτι — λέγεσθαι." ὁ μὴ ἐκ τῶν πρὸς τι κατασκευάζων ἰδέας
 λόγος τοιούτους ἔστιν. ἐφ' ὧν ταυτόν τι πλείονων κατηγορεῖται μὴ
 ὁμωνύμως, ἀλλ' ὡς μίαν τιὰν δηλὸν φύσιν, ἥτοι τὸ κυρίως τὸ
 ὑπὸ τῆς κατηγορουμένης σημαίνον εἶναι ταῦτα ἀληθεύει κατ'
 αὐτῶν, ὡς ὅταν ἄνθρωπον λέγωμεν Σωκράτην καὶ Πλάτωνα, ἢ
 τῷ εἰκόνας αὐτὰ εἶναι τῶν ἀληθινῶν, ὡς ἐπὶ τῶν γεγραμμένων
 ὅταν τὸν ἄνθρωπον κατηγοροῦμεν· δηλοῦμεν γὰρ ἐπ' ἐκείνων τὰς τῶν
 ἀνθρώπων εἰκόνας τὴν αὐτὴν τιὰν φύσιν ἐπὶ πάντων σημαίνει·
 ἢ ὡς τὸ μὴ αὐτῶν ὃν τὸ παραδείγμα, τὰ δὲ εἰκόνας, ὡς εἰ ἀνθρώ-
 πους Σωκράτη τε καὶ τὰς εἰκόνας αὐτῶν λέγομεν. κατηγοροῦμεν δὲ
 τῶν ἐνταῦθα τὸ ἴσον αὐτῶν ὁμωνύμως αὐτῶν κατηγορούμενον· ἔτε
 γὰρ ὁ αὐτὸς πᾶσιν αὐτοῖς ἐφαρμόζει λόγος, ἔτε τὰ ἀληθῶς ἴσα
 σημαίνον· κινεῖται γὰρ τὸ ποσὸν ἐν τοῖς αἰδητοῖς καὶ μεταβάλλει
 συνεχῶς καὶ ἕκ ἑκαστον ἀφωρισμένον. ἀλλ' ὑδὲ ἀκριβῶς τὸν τῷ ἴσῳ
 λόγον ἀναδεχόμενον τῶν ἐνταῦθα ἐστὶ τι. ἀλλὰ μὴν ἀλλ' ὑδὲ ὡς
 τὸ μὴ παραδείγμα αὐτῶν τὸ δὲ εἰκόνα· ὑδὲ γὰρ μάλλον θάτερον
 θατέρων παραδείγμα ἢ εἰκὼν. εἰ δὲ καὶ δέξαιτο τις μὴ ὁμωνύμιον
 εἶναι τὴν εἰκόνα τῷ παραδείγματι, ἀεὶ ἔπειτα ταῦτα τὰ ἴσα ὡς
 εἰκόνας εἶναι ἴσα τῷ κυρίως καὶ ἀληθῶς ἴσῳ. εἰ δὲ τῷ, ἔστι τι
 αὐτοῖσιν καὶ κυρίως, πρὸς ὃ τὰ ἐνθάδε ὡς εἰκόνας γίνεται τε καὶ λέ-
 γεται ἴσα, τῷ δὲ ἐστὶν ἰδέα, παραδείγμα καὶ εἰκὼν τοῖς πρὸς αὐτὸ
 γινόμενοις ('). εἰς μὴ ἔστι λόγος ὁ καὶ τῶν πρὸς τι κατασκευά-
 ζων ἰδέας, δοκῶν ἐπιμελέεσθαι καὶ ἀκριβεστέρον καὶ προσεχέστερον
 ἅπτεσθαι τῆς δειξέως τῶν ἰδεῶν. ὑδὲ γὰρ τὸ κοινὸν εἶναι τι παρὰ τὰ
 καθ' ἕκαστα ἀπλῶς ἔτος ὁ λόγος δοκεῖ δεικνύειν, ὥσπερ οἱ πρὸ
 αὐτῶν, ἀλλὰ τὸ παραδείγμα τι εἶναι τῶν ἐνταῦθα ὄντων κυρίως
 ὄν· τῷ γὰρ χαρακτηριστικὸν εἶναι δοκεῖ τῶν ἰδεῶν μάστις. τῷ-
 τον δὲ τὸν λόγον φησὶ καὶ τῶν πρὸς τι ἰδέας κατασκευάζειν. ἢ
 γὰρ δεῖξις ἢ νῦν ἐπὶ τῷ ἴσῳ προήλθεν, ὃ ἐστὶ τῶν πρὸς τι· τῶν δὲ

1. ἐπὶ] κατὰ *M*. || 3. εἴη] ἕκ *M*. || τι τῶν] τῷ τῷ Asclep. || 4. ἕκαστα ὃν καὶ κεχωρισμένον αὐτῶν αἰδίδον ἐπεὶ καὶ αἰδίδων κατηγορεῖται καὶ πάντων
 Asclep. || 5. δὲ ἔστιν *M*. || 13. ὁμοίως om *M*. || 20. ζῶον *M*. || 28. ἔστιν αὐτῶν, ἢ *M*. || 38 — b 10. apud Asclep. || 39. εἰ addidit Asclep. ||
 ἄνθρωπον ἵππον ζῶον Asclep.

2. ὅλον ὡς] φανερόν ὅτι Asclep. || 3. καὶ et ὁ om Asclep. || ἢ γὰρ τῷ μὴ ὄντος ἐστὶν ἰδέα καὶ εἶδος. φησὶ δὲ Asclep. || 8. σώζομεν om Asclep. ||
 φάντασμα — ὄντων om Asclep. || 9. Ἰπποκένταυρον καὶ Χίμαιραν Asclep. || 10. ὑδὲ ἔτος ὁ λόγος Asclep. || 11. πρὸς τι λόγος κατασκευάζων τὰς
 ἰδέας τοιούτους *L*. || 12. ὧν κατὰ πλείονων τι κατηγορεῖται ἢ ὁμωνύμως ἢ συνωνύμως κατηγορεῖται. καὶ εἰ συνωνύμως, ἢ κυρίως ἐκεῖνο λέγεται εἶναι τὰ καθ'
 ὧν κατηγορεῖται, οἷον ἄνθρωποι Καλλιᾶς καὶ Θεαίτητος, καθ' ὧν ὁ ἄνθρωπος κατηγορεῖται, ἢ ἢ κυρίως λέγεται εἶναι ἐκεῖνο τὰ καθ' ὧν κατηγορεῖται *L*. ||
 30. ἐπὶ τῷ κυρίως *V*. || 39 sqq. apud Asclep.

πρός τι ἓκ ἔλεγον ιδέας εἶναι διὰ τὰς μὲν ιδέας καθ' αὐτάς ὑφ-
 ερῆναι αὐτοῖς ὑσίας τινας ὕσας, τὰ δὲ πρὸς τι ἐν τῇ πρὸς ἀλλήλα
 χέσει τὸ εἶναι ἔχειν. ἔτι δὲ εἰ τὸ ἴσον ἴσῳ ἴσον, πλείους ιδέαι τῷ
 ἴσῳ ἂν εἴεν· τὸ γὰρ αὐτοῖσιν αὐτοῖσιν ἴσον· εἰ γὰρ μηδενὶ ἴσον, ὅδε
 ἴσον ἂν εἴη. ἔτι δεήσει καὶ τῶν ἀνίσων καὶ τὴν αὐτὴν λόγον ιδέας
 εἶναι· ὁμοίως γὰρ τῶν ἀντικειμένων ἔσσονται γε ἢ ἓκ ἔσσοντι ιδέαι.
 τὸ δὲ ἀνίσον ὁμολογεῖται καὶ κατ' αὐτὸς ἐν πλείοσιν εἶναι (*). πάλ-
 λιν δὲ ἐκοινοποίησε τὴν δόξαν ὡς πρὸς οἰκείαν ὕσαν αὐτὴν λέγων,
 διὰ τῷ εἰπεῖν “ὡς ὅ φασιν εἶναι καθ' αὐτὸ γένος,” γένος λέγων
 ἀντὶ τῷ ὑπόσασιν καὶ φύσιν, εἴγε τὸ πρὸς τι παραφυάδι ἔοικεν, ὡς
 ἐν ἄλλοις εἶπεν (*). ὁ δὲ λόγος ὁ τὸν τρίτον ἀνθρώπον εἰσάγων
 τοῖστος. λέγουσι τὰ κοινῶς κατηγορούμενα τῶν ὑσιῶν κυρίως τε
 εἶναι τοιαῦτα, καὶ ταῦτα εἶναι τὰ ἴσα. ἔτι τὰ ὅμοια ἀλλήλοις τῷ
 αὐτῷ τινὸς μετὰ ὅμοια ἀλλήλοις εἶναι, ὁ κυρίως ἐστὶ τῷ τῷ· καὶ
 τῷ τῷ εἶναι τὴν ιδέαν. ἀλλ' εἰ τῷ τῷ, καὶ τὸ κατηγορούμενον τινῶν
 κοινῶς, ἂν μὴ ταυτὴν ἢ ἐκείνων τινὶ ὡς κατηγορεῖται, ἄλλο τί ἐστι
 παρ' ἐκεῖνα· διὰ τῷ τῷ γένος ὁ αὐτοάνθρωπος, ὅτι κατηγορού-
 μενος τῶν καθ' ἑκάστα ὕδενι αὐτῶν ἦν ὁ αὐτός. τρίτος ἀνθρώπος
 ἔσται τις παρὰ τὴν καθ' ἑκάστα, οἷον Σωκράτης καὶ Πλάτωνας, καὶ
 παρὰ τὴν ιδέαν, ἣτις καὶ αὐτὴ μία κατ' ἀριθμὸν ἐστίν. ἦν δὲ τις
 λόγος ὑπὸ τῶν σοφιστῶν λεγόμενος τρίτον ἀνθρώπον εἰσάγων τοῖσ-
 τος. εἰ λέγοντες “ἀνθρώπος περιπατεῖ” ὅτε τὸν ὡς ιδέαν ἀνθρω-
 πον περιπατεῖν λέγομεν (ἀκίνητος γὰρ ἐκείνη) ὅτε τῶν καθ' ἑκάστα
 τινα (πῶς γὰρ ὃν μὴ γνωρίζομεν; τὸ μὲν γὰρ ἀνθρώπον περιπατεῖν
 γνωρίζομεν, τίς δὲ τῶν καθ' ἑκάστα ἐστὶν ἐφ' ᾧ λέγομεν, ὃ γνω-
 ρίζομεν), ἄλλον τινὰ παρὰ τῷ τῷ τρίτον ἀνθρώπον λέγομεν περι-
 πατεῖν· τρίτος ἄρα ἀνθρώπος ἔσται, ὃ τὸ περιπατεῖν κατηγορήσα-
 μεν. τῷ τῷ δὲ τῷ λόγῳ ὄντι σοφιστικῶ ἀφορμὰς ἐνδοιδάσιν οἱ
 χωρίζοντες τὸ κοινὸν τῶν καθ' ἑκάστα, ὃ ποῖσιν οἱ τὰς ιδέας τιθέ-
 μενοι. λέγει δὲ Φανίας ἐν τῷ πρὸς Διδώρων Πολύβιον τὸν σο-
 φιστὴν τὸν τρίτον ἀνθρώπον εἰσάγειν λέγοντα “εἰ καὶ μετοχὴν τε καὶ
 μετὰ τὴν τῆς ιδέας καὶ τῷ αὐτοανθρώπῳ ὁ ἀνθρώπος ἐστὶ, δεῖ τινὰ
 εἶναι ἀνθρώπον ὃ πρὸς τὴν ιδέαν ἔξει τὸ εἶναι. ὅτε δὲ ὁ αὐτοάν-
 θρωπος, ὃ ἐστὶν ιδέα, καὶ μετοχὴν ιδέας, ὅτε ὁ τις ἀνθρώπος. λεί-
 πεται ἄλλον τινὰ εἶναι τρίτον ἀνθρώπον τὸν πρὸς τὴν ιδέαν τὸ εἶναι
 ἔχοντα.” δεικνύει καὶ ὅτις ὁ τρίτος ἀνθρώπος. εἰ τὸ κατηγορούμε-
 νον τινῶν πλείονων ἀληθῶς καὶ ἔστιν ἄλλο παρὰ τὰ ὡς κατηγορεῖται,
 κεχωρισμένον αὐτῶν (τῷ τῷ γὰρ ἡ γὰρ) δεικνύει οἱ τὰς ιδέας τιθέ-
 μενοι· διὰ τῷ τῷ γὰρ ἐστὶ τὸ αὐτοάνθρωπος κατ' αὐτὸς, ὅτι ὁ ἀν-

θρώπος καὶ τῶν καθ' ἑκάστα ἀνθρώπων πλείονων ὄντων ἀληθῶς κα-
 τηγορεῖται καὶ ἄλλος τῶν καθ' ἑκάστα ἀνθρώπων ἐστίν) — ἀλλ' εἰ τῷ τῷ,
 ἔσται τις τρίτος ἀνθρώπος. εἰ γὰρ ἄλλος ὁ κατηγορούμενος ὡς κα-
 τηγορεῖται, καὶ κατ' ἰδίαν ὑφερῶς, κατηγορεῖται δὲ κατὰ τὴν τῶν
 καθ' ἑκάστα καὶ κατ' αὐτὴν τῆς ιδέας ὁ ἀνθρώπος, ἔσται τρίτος τις ἀνθρώπος
 παρὰ τὴν τῶν καθ' ἑκάστα καὶ τὴν ιδέαν. ὅπως δὲ καὶ τέταρτος ὁ
 κατὰ τὴν τῶν καὶ τῆς ιδέας καὶ τῶν καθ' ἑκάστα κατηγορούμενος,
 ὁμοίως δὲ καὶ πέμπτος, καὶ τῷ τῷ ἐπ' ἀπειρον. ἔστι δὲ ὁ λόγος ὅτος
 τῷ πρώτῳ ὁ αὐτός. τῷ τῷ δὲ συμβαίνει αὐτοῖς, ἐπεὶ ἔθεντο τὰ
 ὅμοια τῷ αὐτῷ τινὸς μετὰ ὅμοια εἶναι· ὅμοιοι γὰρ οἱ τὴν ἀνθρωπι-
 καὶ αἱ ιδέαι. ἀμφοτέρως δὲ τῶν δοκῶντας ἀκριβέστερος εἶναι λόγος
 διήλεγξε, τὸν μὲν ὡς καὶ τῶν πρὸς τι κατασκευάζοντα ιδέας, τὸν δὲ
 ὡς τρίτον ἀνθρώπον εἰσάγοντα, εἴτα ἐπ' ἀπειρον αὐξάνοντα τῶν ἀν-
 θρώπων. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἑκάστον αὐξηθήσεται ὡς λέγουσιν
 ιδέας εἶναι. τῇ μὲν ὅτι πρώτη τῷ τρίτῳ ἀνθρώπῳ ἐξηγήσει ἄλλοι τε
 κέρηντι καὶ Εὐδήμος σαφῶς ἐν τοῖς περὶ Δέξεως, τῇ δὲ τελευ-
 ταία αὐτὸς ἐν τῷ τετάρτῳ περὶ Ἰδεῶν καὶ ἐν τῷ μετ' ὀλί-
 γον. id.

(*) ὡς γὰρ εἴρηται ἐν τοῖς Ἠθικοῖς (1 4), παραφυάσιν ἐοικασίαι 990
 τὰ πρὸς τι καὶ ἀντερείδουσι ἐξυλοῖς· ἐν γὰρ ταῖς ἄλλαις κατηγορίαις
 τὸ εἶναι ἔχουσιν. ἐπεὶ δὲ ὅτι ὑπάρχουσι τὰ πρὸς τι, οἷον πατὴρ υἱὸς
 καὶ τὸ δεξιὸν καὶ ἀριστερόν, τῶν δὲ ὑπαρχόντων φασὶν εἶναι ιδέας, δη-
 λον ὅτι καὶ τῶν πρὸς τι ὑπάρχουσιν ιδέαι, εἴγε καὶ αὐτὸς ὑπετίθετο τὸ
 μέγα καὶ τὸ μικρόν, ἃ τινὰ τῶν πρὸς τι ἐδεῖχθησαν ἐν Κατηγορίαις
 (c. 6), καὶ ὅτι πρότερα ὑπάρχουσι τὰ πρὸς τι τῶν ἄλλων, ἐπεὶ δὲ τὸ
 μέγα καὶ τὸ μικρόν πρότερα ὑπετίθετο, ἐκ τούτων γὰρ τὰ ἄλλα γεννᾶ·
 ὥστε ἔσσονται καὶ τῶν πρὸς τι ιδέαι, ὃ μόνον τῶν καθ' αὐτὸ ὄντων,
 ὥσπερ ἔλεγον, καὶ πρότερα τῶν καθ' αὐτό. καὶ ὅπως μὲν ὁ Ἀριστο-
 τέλης, ἡμεῖς τοίνυν φαμὶ πρὸς ταῦτα ὅτι τῷ ὄντι ὑπάρχουσι
 πρὸς τι ἐν τῇ φύσει τῶν πραγμάτων ὑσιώδη, καὶ τούτων ὑπάρχουσιν
 ιδέαι, καὶ διὰ τὰ ὑσιώδη πρὸς τι ὑπάρχουσι καὶ τὰ μὴ ὑσιώδη. οἷον
 ἐστὶ δεξιὸν τὸ ἦπαρ, ἀριστερόν δὲ σπλήν, καὶ ἀδύνατόν ἐστιν αὐτὰ με-
 τατεθῆναι· ἢ γὰρ μετὰ θεοῖς αὐτῶν φθορὰν ἐργάζεσθαι. ὁμοίως καὶ ἡ
 γῆ ἔλαχε τὸν μέσον τόπον, ὁ δὲ ἕρως τὸν περίε. καὶ τούτων ὑπάρ-
 χουσι λόγοι δημιουργικοὶ ὑσιώδεις, ἐπεὶ δὲ καὶ τὰ τοιαῦτα πρὸς τι ἐν
 τῇ ὑσίᾳ τῶν πραγμάτων θεωρεῖται. καὶ εἰ μὴ δύναται τὸ δεξιὸν καὶ τὸ
 ἀριστερόν ἀνευ τῶν πραγμάτων θεωρεῖσθαι παρὰ τῷ δημιουργῷ, ὃ
 διὰ τῷ τῷ ὁ λόγος αὐτὸς καὶ συμβεβηκὸς ὑπάρχει· ἀδύνατον γὰρ
 συμβεβηκὸς τι θεωρεῖσθαι παρὰ τῷ δημιουργῷ· τὰ γὰρ τοιαῦτα

1. ιδέας αὐτάς καθ' Asclep. || 2. αὐτὴς F, om Asclep. || 4. μηδενὶ *, κατὰ (omissis ἴσον — 5. ἀνίσων) Asclep. || 6. *] καὶ Asclep. ||
 7 — 9. εἶναι. τῷ τῷ ἔν φησιν, ὅτι οἱ ἀκριβέστεροι τῶν λόγων καὶ τῶν πρὸς τι ποῖσιν ιδέας, ὡς εἰρήκαμεν ἐν τῇ θεωρίᾳ. ὡς Asclep. || 9. γένος λέγων om
 Asclep. || 11. vid. Aristot. Ethica Nicom. 1. 4. || 12. τοῖστος ἐστὶν· λέγουσι Asclep. || 13. καὶ ταῦτα om F. || εἶναι ιδέας· ἔτι τε ὅμοια ἀλλήλοις
 εἶναι ὅμοια. εἰ τοίνυν τὰ ἐν ταῖς μετέχουσιν ἐκείνων τῶν εἰδῶν καὶ κατὰ μέγεθος αὐτῶν λέγονται, φανερόν ἐστι ὅμοια αὐτοῖς ὑπάρχουσι. φασὶ δὲ τῶν ὁμοίων
 εἶναι ιδέας, ὥστε καὶ τούτων ἐστὶν ιδέα. καὶ ὅπως ἔσται τρίτος ἀνθρώπος. ἐπεὶ ἔν ὅτος ἔχει ὁμοιότητα πρὸς τὸν ἐν ταῖς, διότι κατηγορεῖται αὐτὸ καὶ τῇ μετὰ
 αὐτῷ ταῦτα λέγονται, δηλόν ἐστι ἔσται καὶ τῆς ὁμοιότητος ταύτης ἕτερος ἀνθρώπος, καὶ τῷ τῷ ἐπ' ἀπειρον. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων. ὅπως
 τε ἀναίρ. Asclep. || 16. μὴ] μὲν A. || 17. ὅτι] ὁ F. || 25. τίς — γνωρίζομεν om F.
 3. ἔστι A. || 5. τῆς] τὰς A. || ἔσται τις τρίτος F. || 11. αἱ om F. || 13. αὐξάνου A.

συμβεβηκότα ἐσιώδῃ ὑπάρχουσιν, ὥσπερ λέγομεν λόγον εἶναι τῆς θερμότητος παρὰ τῷ δημιουργῷ διὰ τὸ ἐσιώδες θερμὸν τὸ ἐν τῷ πυρὶ, καὶ τῆς ψυχρότητος διὰ τὸ ἐν ὕδατι· διὰ δὲ ταῦτα καὶ τὰ ἄλλα ὑπάρχουσιν. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ λευκὰ διὰ τὴν χιόνα· συμπληροῖ γὰρ τὸ λευκὸν τὴν ἐστίαν τῆς χιόνος· εἰ γὰρ καὶ δυνατόν ἐστι κατ' ἐπίνοιαν χωρίζειν τὸ λευκὸν ἐκ τῆς χιόνος, ἀλλ' ὅτι γε συμπληρωτικὸν ἐστὶ τῆς ἐστίας αὐτῇ καὶ ἐγγυὲς τῇ ἐσιώδους. ὥτως ὅτι φημὶ καὶ τῆς δικαιοσύνης καὶ τῶν ἄλλων ἀρετῶν εἶναι ιδέας· καίτοι ὁ θεωρεῖν τὰ τοιαῦτα ἀνεύρεται, ἀλλὰ τελειωτικὰ τῶν ἐσιῶν ὑπάρχουσι καὶ ὥτως παράγοντι ἐκείθεν ὡς τελειούσας τὰς ἐστίας. καὶ διὰ τούτο φαμεν αὐτὰ εἶναι συμβεβηκότα, καὶ διὰ τούτο τὰς ιδέας αὐτῶν τὰς παρὰ τῷ δημιουργῷ φημὶ μὴ εἶναι ἐσιώδεις· ἐσιώδεις γὰρ ὑπάρχουσιν αἱ τελειότητες τῶν πραγμάτων, καὶ ἐν τῇ ἐστίᾳ τὸ εἶναι ἔχουσιν ὡς συμπληρωτικὰ τῶν ἐσιῶν· τὰ γὰρ συμπληρωτικὰ τῶν ἐσιῶν μέρη τῶν ἐσιῶν ὑπάρχουσιν· ὥστε καὶ αἱ τοιαῦται ιδέαι 15 καθ' αὐτὰ ὑπάρχουσι παρὰ τῷ δημιουργῷ. ὁμοίως δὲ φημὶ καὶ ἐπὶ τῶν πρὸς τι· ἐπεὶ τὰ εἰρημένα ἐσιώδῃ πρὸς τι ὑπάρχουσι καὶ συντελούντα εἰς τὴν τῆς φύσεως δημιουργίαν, ἀδύνατόν ἐστιν αὐτὰ καθ' αὐτὰ ὑφίστασθαι διὰ τὸ τὴν ἐστίαν αὐτῶν ὥτως παραχθῆναι ὥστε ἐν τοῖς τοιούτοις θεωρεῖσθαι καὶ διὰ τὴν ὕλην τὴν δεχομένην. εἰ δὲ τις εἴποι, τί ὅτι; καὶ ἔχθρας καὶ φιλίας φημὶ εἶναι ιδέας καὶ τῶν τοιούτων; ἐρῶμεν πρὸς αὐτὸν ὅτι ιδέα ἀπλῶς ἐκείσε ἐξὶ συγκρίσεως καὶ διακρίσεως, δεῖ δὲ εἶναι καὶ διαφάνειν ἐν τοῖς πράγμασι μάλιστα τοῖς αἰσθητοῖς. κακῶν μέντοι γε ὅτι φαμεν εἶναι ιδέας· τὰ γὰρ κακὰ τῷ ὄντι ἀνυπόστατα ὑπάρχουσι καὶ παρυφίστανται, ὡς λέγειν ἐν ταῖς Πλα- 25 τωναῖς συνουσίαις· ἀκρατὸν γὰρ τὸ κακὸν οὐκ ἔστιν ἐν τῷ παντί· εἰ γὰρ καὶ τὸ μερικὸν κακὸν ἔστιν, ἀλλὰ ὅτι γε πρὸς τὸ πᾶν οὐκ ἔστι κακόν· ἀξία γὰρ ἦν ἡ ψυχὴ τῷ τελευτήσαντος παθεῖν καὶ τῷ ποιήσαντος ποιῆσαι. εἰ γὰρ ἀρχόντος δραστηρίᾳ ὄντος ὁδὸν κακὸν γίνετο, πολλῷ μᾶλλον θεὸς ὄντος ἐν τῷ παντί. διό, φησὶν, ὁ Ἰάμβλικος ἐπισκῆπτει τῷ λέγοντι ὅτι καὶ συγκώρησιν θεὸς γίνετο τὸ κακόν, ὡς φησὶν ὁ Θυκυδίδης· ὁ γὰρ δυνάμενος παῦσαι, περιορῶν δὲ, τὰ ληθέερον αὐτὸν δρᾷ. πῶς ὅτι δυνατόν ἐστι τὴν θεὸν περιδεῖν κακὰ γινόμενα, εἰ μὴ τί γε πρὸς τὸ πᾶν ἀποβλέπομεν; εἰ γὰρ τις εἴποι ὅτι διὰ τὸ αὐτοκίνητον τῆς ψυχῆς, ὁδὸς ὥτως, φησὶν, ἔστιν. ὁ γὰρ 35 θεὸς ὁ συγκωρεῖ τὸ ὄντως κακὸν ὑποσχεῖται, ἀλλ' ἐν τέτοις κωλύει· ὅτε γὰρ θεὸς κακῶν αἴτιος ὅτε θέμεις τούτο λέγειν· εἰ δὲ δυνάμενος κωλύσαι ὁ κωλύει, αἴτιός ἐστιν. εἰδέναι ὅτι καὶ ἀγαθὸν ὑπερβέβηκε τὸ ὄν, ὑπὲρ τὸ ὄν γὰρ ἐστὶ, τὸ δὲ ἀγαθὸν τὸ ἀντιδιαίρε- 40 μενον τῷ ὄντι ἦττον αὐτῷ ἐστίν. Asclep.

990 b
17. (') τρίτον μὲν ἂν ἄνθρωπον εἰσάγῃσι τῶτον τὴν τρόπον. φασὶ γὰρ ὅτι τῶν ὁμοιοτήτων ὑπάρχουσιν αἱ ιδέαι· εἰ τοίνυν φασὶν ὁμοίαν τὴν ιδέαν εἶναι τῷ αἰσθητῷ, τῷ ἀνθρώπῳ, ἔξ ἧς καὶ γέγονε, φανε-

ρὸν ὅτι ἔσαι ιδέα τῆς ὁμοιότητος ταύτης, καὶ ὥτως ἔσαι τρίτος ἄνθρωπος. πάλιν τοίνυν, ἐπεὶ ὁ τρίτος ἄνθρωπος ἰδεῖν ἔχει ὁμοιότητα πρὸς τὴν αἰσθητὴν ἀνθρώπου, ἔξ ἧς καὶ γέγονε, δηλονότι ἔσαι καὶ τῆς ὁμοιότητος ταύτης ιδέα, καὶ τούτο ἐπ' ἀπειρον. καὶ ὥτως μὲν ὁ Ἀριστοτέλης ἐλέγχει τὰς ὑποτιθεμένους εἶναι ιδέας αὐτὰς καθ' αὐτὰς κεχωρισμένας τῇ δημιουργῷ. ἀπολογούμεθα τοίνυν ἡμεῖς ὑπὲρ τῷ Πλάτωνος τῶτον τὴν τρόπον, φάσκοντες ὅτι ἡ ὁμοιότης ἐν τοῖς χοιραῖς θεωρεῖται, τρεῖς ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα αἰσθητοῖς· ἡ γὰρ ιδέα οὐκ ἔστιν ὁμοία τῷ αἰσθητῷ, εἴγε τὸ μὲν αἰσθητὸν ἐστὶ, τὸ δὲ λόγος ἐξηρημένος τῷ αἰσθητῷ, ὥστε ὁ δυνατόν εἶναι ιδέαν ιδέας, φημὶ δὴ τῇ λόγῳ τῇ δημιουργῷ· ὅτε γὰρ ἔστιν ιδέα ιδέας. id.

(') "οἱ δὲ τὴν τρίτον ἄνθρωπον λέγ." οἱ τὰς ιδέας δεικνύντες λόγοι τρίτον εἰσάγουσιν ἄνθρωπον. ἐστὶ δὲ ὁ λόγος τοιούτος. ἐπεὶ τὰ ὅμοια μετυσία τινὸς ὅμοια ἀλλήλοις εἰσὶ, τούτο ἔλεγον εἶναι τὰς ιδέας. ὅμοιος δὲ ὁ αἰσθητὴς ἄνθρωπος τῷ αὐτοανθρώπῳ ἦτοι τῇ ιδέᾳ. ὅτι ὅτι μετυσία τινὸς παρ' αὐτὸν εἰσὶν ὅμοιοι, καὶ ἔστιν ὅτος τρίτος ἄνθρωπος. εἰς ὁ αἰσθητός, ἄλλος ἡ ιδέα, καὶ ἕτερος ἦγεν τρίτος πρὸς ὃν ἀναφερόμενοι ὅτι ὅμοιοι λέγονται εἶναι πάλιν, ἐπεὶ τὸ κατηγορούμενον τινῶν κοινῶς, ἐὰν μὴ ταῦτα ἦν ἐκείνων τινὲς ὧν κατηγορεῖται, ἄλλο τί ἐστι παρ' ἐκείνου. ἐπεὶ ὅτι ὁ ἄνθρωπος κατηγορεῖται καὶ Σωκράτης καὶ Πλάτωνος καὶ τῆς ιδέας ἦτοι τῷ αὐτοανθρώπῳ, καὶ οὐκ ἔστι τὸ κατηγορούμενον πάντῃ ταύτῃ τῷ Σωκράτει ὅτε τῷ Πλάτῳ ὅτε τῇ ιδέᾳ (εἰ γὰρ ἦν ταυτόν, ἡ ιδέα Σωκράτης ἂν ὑπῆρχεν, ὡσαύτως καὶ ὁ Πλάτων, ἡ πάλιν Πλάτων ἡ Σωκράτης ἡ ιδέα, ἡ ὁ Σωκράτης καὶ ἡ ιδέα Πλάτωνος) — εἰ δὲ τούτο οὐκ ἔστιν, ἄλλος τίς ἐστι παρὰ τὴν καθ' ἕκαστον καὶ τὴν ιδέαν ὁ κατηγορούμενος, καὶ ὅτος ἔστιν ὁ τρίτος ἄνθρωπος. εἰ δὲ πάλιν καὶ τῷ τρίτῳ ἀνθρώπῳ καὶ τῆς ιδέας καὶ τῷ καθ' ἕκαστα κατηγορούμενον, καὶ τέταρτος ἔσαι ἄνθρωπος, εἴπερ μὴ ἐστὶ τὸ κατηγορούμενον ταυτόν τινι ὧς κατηγορεῖται, καὶ τούτο ἐπ' ἀπειρον. cod. Laur.

"ὅλως — εἶναι." μᾶλλον μὲν καὶ μάλιστα βέβαιον τὰς ἀρχὰς εἶναι· αἱ γὰρ ἀρχαὶ αὐτοῖς καὶ αὐτῶν τῶν ἰδεῶν εἰσὶν ἀρχαί. ἀρχαὶ δὲ εἰσι τὰ τε ἐν καὶ ἡ ἀόριστος δύνας, ὡς πρὸ ὀλίγου τε εἴρηκε καὶ ἰσόρηκεν αὐτὸς ἐν τοῖς περὶ τ' Ἀγαθῷ· ἀλλὰ καὶ τῷ ἀριθμῷ ἀρχαὶ αὐτῇ κατ' αὐτὸς ('). ταύτας δὴ φησὶ τὰς ἀρχὰς τὰς λόγους τέρας τὰς κατασκευάζοντας τὰς ιδέας ἀναιρεῖν· ἀναιρεμένων δὲ τέτων ἀναιρεθήσεσθαι καὶ τὰ μὲν τὰς ἀρχὰς, εἴγε ταῦτα ἐκ τῶν ἀρχῶν, ὥστε καὶ αἱ ιδέαι. εἰ γὰρ ἐπὶ πάντων ὧν τὸ κοινὸν κατηγορεῖται χωριστὸν τε καὶ ιδέα, κατηγορεῖται δὲ καὶ κατ' αὐτὴν ἀόριστος δύνας ἡ δύνας, εἴγε ἂν αὐτῆς πρῶτον τι καὶ ιδέα· ὥτως δὲ ἂν ἐκείτῃ ἀρχῇ εἴγε ἡ ἀόριστος δύνας. ἀλλ' ὁδὸς ἡ δύνας πάλιν εἴγε ἂν πρώτη τε καὶ ἀρχή· πάλιν γὰρ ἀκείνης ὁ ἀριθμὸς κατηγορεῖται ὡς ιδέας, αἱ γὰρ ιδέαι ἀριθμοὶ αὐτοῖς κείνῳ· ὥστε εἴγε ἂν αὐτοῖς πρῶτον ὁ ἀριθμὸς, ιδέα τις ὧν. εἰ δὲ

b 31 — p. 568 a 24. apud Asclep. || 32. ἀρχαὶ αὗται δὲ Asclep. || 33. ἰσόρηκεν ὅτος περὶ τῷ ἀγαθῷ Asclep. || 35. καὶ κατ' Asclep. || ταῦτα δὲ Asclep. || τέρας et 37. εἴγε — ἀρχῶν et 38. ὧν om Asclep. || 38. τε || ti codd. || 40. τε Asclep. || δὲ ἂν om Asclep. || ἐκείτῃ ἔσαι ἀρχή, ἥς χωρὶς ὀρίσθον ἡ δύνας Asclep. || 41. δύνας πρώτη ἐστὶ καὶ ἀρχή, πάλιν Asclep. || 42. ὡς — 43. καίτοι om Asclep. || 43. αὐτῆς πρώτος Asclep. || ὧν. ἔσαι ἄρα αὐτοῖς ἀριθμὸς πρώτος τῆς δυνάδους, ἥτις Asclep.

ταῦτα, ἔσαι τῆς ἀόριστος δυάδος, ἥτις ἐστὶν αὐτοῖς ἀρχή, ὁ ἀριθμὸς πρῶτος, ἀλλ' ἐν τῷ ἀριθμῷ ἡ δυάς· εἰ δὲ τῷτο, ἔκτετι ἀν ἀρχὴ ἐκείνη, εἶγε μετασχέσει τινὸς ἐξι τοιαύτης. ἔτι δὲ ὑποκείνῳ μὴ εἶναι ἀρχὴ τῷ ἀριθμῷ, γίνεσθαι δὲ ὁ ἀριθμὸς κατὰ τὴν προειρημένον λόγον πρῶτος αὐτῆς· ἀλλ' εἰ ὁ ἀριθμὸς πρὸς τι (πᾶς γὰρ ἀριθμὸς τινὸς ἐξι), καὶ ἐξι πρῶτος ὁ ἀριθμὸς τῶν ὄντων, εἶγε καὶ τῆς δυάδος ἢ ἀρχὴν ὑπέθεντο, εἴη ἀν κατ' αὐτὸς τὸ πρὸς τι πρῶτον τῷ καθ' αὐτὸ ὄντος. τῷτο δὲ ἄτοπον· πᾶν γὰρ τὸ πρὸς τι δεύτερον. χέσιν γὰρ προὑποκειμένης φύσεως τὸ πρὸς τι σημαίνει, ἥτις πρώτη τῆς συμβεβηκυίας χέσεως αὐτῇ· παραφυάδι γὰρ ἔοικε τὸ πρὸς τι, ὡς εἶπεν ἐν τοῖς Ἡθικοῖς (1 4). ἀλλ' εἰ καὶ λέγοι τις εἶναι τὸν ἀριθμὸν ποσὸν ἀλλὰ μὴ πρὸς τι, εἴη ἀν ἐπόμενον αὐτοῖς τὸ ποσὸν τῆς ὕστερας πρῶτον εἶναι, αὐτὸ δὲ τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν τῶν πρὸς τι. ἔτι ἐπεὶ αὐτοῖς τὸ πρὸς τι τῷ καθ' αὐτὸ ἀρχὴν τε καὶ πρῶτον λέγειν εἶναι, καθ' ὅσον ἀρχὴ μὴ ἡ ἰδέα κατ' αὐτὸς τῶν ὕστων, ἐξι δὲ τῇ ἰδέᾳ τὸ εἶναι ἰδέα ἐν τῷ παραδείγματι εἶναι, τὸ δὲ παράδειγμα πρὸς τι· τινὸς γὰρ τὸ παράδειγμα παραδείγμα. ἔτι εἰ ταῖς ἰδέαις τὸ εἶναι ἐν τῷ παραδείγματι εἶναι, εἴη ἀν τὰ πρὸς αὐτὸ γιγνόμενα καὶ ὧν εἰσὶν αἱ ἰδέαι εἰκόνες εἰκόνων, ὥτως τε λέγοι ἀν τις πάντα τὰ κατὰ φύσιν συνεστώτα πρὸς τι γενέσθαι κατ' αὐτὸς· πάντα γὰρ εἰκόνες καὶ παραδείγματα. ἔτι εἰ τὸ εἶναι ταῖς ἰδέαις ἐν τῷ παραδείγματι εἶναι ἐξι, τὸ δὲ παράδειγμα τῷ πρὸς αὐτὸ γιγνόμενον χάριν ἐξί, τὸ δὲ δι' ἄλλο ὃν ἀτιμότερον ἐκείνου, ἔσοντι αἱ ἰδέαι ἀτιμότεραι τῶν γιγνόμενων πρὸς αὐτάς. Alex.

990 b 20. (") ἡμεῖς δὲ φαμεν πρὸς τῷτο ὅτι ἐκ ἀριθμὸς ὥτως ἔλε-
γον, ἀλλὰ συμβολικῶς, ἐπειδὴ οἱ ἀριθμοὶ περιοριστικοὶ εἰσι τῶν πραγμάτων ὧν εἰσὶν, τοιαῦτα δὲ καὶ τὰ εἶδη, περιοριστικὰ τῆς ὕλης, τῷτο χάριν ἔλεγον ἀριθμὸς τὰς ἰδέας. ἄλλως τε δὲ τὴν μονάδα ἔλεγον αἰτίαν τῆς συνοχής καὶ τῆς ἐνώσεως τῆς τῶν πραγμάτων, τὴν δὲ δυάδα τῆς διασάσεως, ἐπειδὴ πρώτη ἀρχὴ ἡ δυάς τῷ ποθέν ποῖ. τῷτο ὅν ἐστὶν ὁ λέγει, ὅτι ἀναιρῶν οἱ περὶ τῶν ἰδεῶν λόγοι οἱ λέγοντες εἶδη τὸ τὰς ἰδέας εἶναι, τῷτετι τὰς ἀρχὰς τῶν ἰδεῶν, αἷ μᾶλλον εἶναι βυλόμεθα. ἐπειδὴ τὸν ἀριθμὸν ὑποτίθεντι ἰδέας, συμβαίνει τὴν δυάδα μὴ εἶναι πρώτην (ἔτε γὰρ ἐξιν ἀριθμὸς, ὡς ἐδείξαμεν), ἀλλὰ τὸν ἀριθμὸν. καὶ πάλιν συμβαίνει κατ' αὐτὸς τὸ πρὸς τι πρότερον εἶναι τῷ καθ' αὐτό. ὁ γὰρ Πλάτων τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν πρότερον ἔλεγε, καὶ ἐκ τῷτο τὰ ἄλλα ἐγέννα, τῷτετι τὴν δυάδα· τὸ δὲ μέγα καὶ τὸ μικρὸν, ὡς εἴρηται ἐν ταῖς Κατηγορίαις (c. 6), τῶν πρὸς τι ὑπάρχουσιν. εἰ τοῖνυν τὸ μέγα καὶ

τὸ μικρὸν πρότερον ὑποτίθεντι, ταῦτα δὲ πρὸς τι, τὰ πρὸς τι ἄρα πρότερον ἔλεγον τῶν καθ' αὐτό, τῶν πρὸς τι ἐν τοῖς καθ' αὐτὸ θεωρημένων. λέγομεν τοῖνυν καὶ πρὸς τῷτο ὅτι τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν ὁ Πλάτων ἐν τοῖς αἰδητοῖς ὑπετίθετο· τὴν ὕλην γὰρ διὰ τῷτων ἐδῆλυν, ὡς εἴρηται ἐν τοῖς Φυσικοῖς (3 4). τὴν δυάδα δὲ ἔλεγε πρώτην ὡς ἀρχὴν τῆς διασάσεως. Asclep.

"καὶ — ἀρχαῖς." τοῖσδε τινὲς εἰσι λόγοι οἱ διὰ τῆς τῶν ἰδεῶν θέσεως τὰς ἀρχὰς αὐτῶν ἀναρῶντες πρὸς τοῖς προειρημένοις. εἰ τὸ κοινῶς τινῶν κατηγορούμενον ἀρχὴ τε καὶ ἰδέα ἐκείνων, κατὰ τῶν ἀρχῶν κοινῶς ἡ ἀρχὴ κατηγορεῖται καὶ κατὰ τῶν χοιχείων τὸ χοιχεῖον, εἴη ἀν τῶν ἀρχῶν πρῶτόν τι καὶ ἀρχὴ καὶ τῶν χοιχείων· ὥτως δὲ ἔτε ἀρχὴ ἔτε χοιχεῖον εἴη. ἔτι ἰδέα ἰδέας ἐκ ἐξι πρότερον· ὁμοίως γὰρ αἱ ἰδέαι ἅπασαι ἀρχαί· ἐξι δὲ τὸ αὐτοῦ καὶ ἡ αὐτοδουὰς ὁμοίως ἰδέα καὶ αὐτοάνθρωπος καὶ αὐτόϊππος καὶ ἐκάστη τῶν ἄλλων ἰδεῶν· ἐκ ἐξαι ἄρα αὐτῶν ἄλλη ἄλλης πρώτη, ὥτε ὅδε ἀρχὴ· ἐκ ἄρα ἀρχὴ τὸ ἐν καὶ ἡ ἀόριστος δυάς. ἔτι ἰδέαν ὑπὸ ἰδέας εἰδοποιεῖσθαι ἄτοπον, πᾶσι γὰρ εἶδη· εἰ δὲ εἰσιν ἀρχαί τὸ ἐν καὶ ἡ ἀόριστος δυάς, ἔσαι ἰδέα ὑπὸ ἰδέας εἰδοποιωμένη· ἡ γὰρ αὐτοδουὰς ὑπὸ τῷ αὐτοε-
νό· ὥτως γὰρ αὐτάς ἀρχὰς λέγουσιν εἶναι, ὡς τῷ μὴ ἐνὸς εἶδους ὄντος, ὕλης δὲ τῆς δυάδος· ἐκ ἄρα ἀρχὴ ταῦτα. εἰ δὲ μὴ φή-
σασι τὴν ἀόριστον δυάδα ἰδέαν εἶναι, πρῶτον μὴ ἐξαι πρῶτόν τι αὐτῆς ὕσης ἀρχῆς· ἡ γὰρ αὐτοδουὰς, ἥς κατὰ μετεσίαν καὶ αὐτὴ δυάς, ἐπεὶ μὴ ἐστὶν αὕτη ἡ αὐτοδουὰς κατὰ μετεσίαν· κατηγορηθῆσθαι γὰρ αὐτῆς ἡ δυάς, ἐπεὶ καὶ τῶν δυάδων. ἔτι εἰ ἀπλᾶ αἱ ἰδέαι, ἐκ ἀν ἐξ ἀρχῶν διαφόρων εἶεν, διάφορα δὲ τὸ ἐν καὶ ἡ ἀόριστος δυάς. ἔτι τὸ πλῆθος τῶν δυάδων θαυμαστὸν ἔσαι, εἰ ἐξιν ἄλλη μὴ ἡ αὐτο-
δυάς, ἄλλη δὲ ἡ ἀόριστος δυάς, ἄλλη δὲ ἡ μαθηματική, ἡ ἀριθ-
μῶντες χρωμέθα, ὅδεμιᾷ ἐκείνων ἡ αὐτὴ ὕσα, καὶ ἔτι παρὰ ταύ-
τας ἡ ἐν τοῖς ἀριθμητοῖς καὶ αἰδητοῖς. ἄτοπα δὲ ταῦτα, ὥτε ὁλο-
νότι αὐτοῖς τοῖς τιθεμένοις ὑπὸ αὐτῶν περὶ τῶν ἰδεῶν ὅν ἐξιν ἀκο-
λυθὸν τὸ ἀναιρεῖν τὰς ἀρχὰς, αἱ εἰσιν αὐτοῖς προτιμότεραι τῶν ἰδεῶν. Alex.

"ἔτι — ἰδέας." ἐκ μὴ τῶν κατασκευαζόντων, φησί, λόγων τὰς ἰδέας ἐπεὶ αὐτοῖς τὸ μὴ μόνον τῶν ὕστων λέγειν ἰδέας εἶναι ἀλλὰ καὶ ἄλλων πολλῶν, ὡς ἐδείκνυτο διὰ τῶν προειρημένων (*). ὁ τε γὰρ ἀπὸ τῷ νοεῖσθαι τι κοινὸν ἐπὶ πλείοσι, νοεῖσθαι δὲ καὶ μηκέτι ὄντων τῶν καθ' ἑκάστα, τῶν φθαρτῶν μόνων ὕσας ἰδέας δεικνύουσιν. ἀλλὰ καὶ οἱ ἀπὸ τῶν ἐπιστημῶν ὁμοίως ἐκ ὕστων μόνον ἰδέας δει-
κνύουσιν ἀλλὰ καὶ ἐτέρων πολλῶν· ὥτε γὰρ ἐπὶ τῶν ὕστων μόνων τὸ

1. αὐτοῖς ἡ ἀρχὴ *V*. || ὁ ἀριθμὸς πρῶτος Asclep. || 2. ἀλλ' ἔκτετι τῷ πρῶτῳ ἡ δυάς Asclep. || 3. μετασχέσεως *M*. || ἔτι — 8. ἄτοπον] εἰ τοῖνυν ὑποκείται εἶναι ἀρχῆς ἀριθμὸς, ἐξι δὲ τῶν πρὸς τι (ὁ γὰρ ἀριθμὸς ἀριθμητὸς ἐστὶν ἀριθμὸς), εἴη ἀν κατ' αὐτὸς τὸ πρὸς τι πρῶτον τῷ καθ' αὐτό· τῷτο δὲ ἄτοπον Asclep. || 9. ὑποκειμένης Asclep. || 11. λέγει Asclep. || 12. πρὸς — 14. τὸ om *A*. || 13. μέγα καὶ τὸ μικρὸν ἀρχὴν λέγει, ὅπερ ἐστὶν ἀριθ-
μοῖς· τὸ δὲ μέγα καὶ τὸ μικρὸν τῶν ἀρχῶν Asclep. || 14. εἶναι om Asclep. || 16. εἶναι τι· τὸ Asclep. || 18. αὐτάς Asclep. || 19. ἐκείνων Asclep.
κατὰ φύσιν] φύσει Asclep. || 20. γίνεσθαι Asclep.

8. ἀναιρῶντες ὡς εἴρηται ἀνωτέρω Asclep. || 13. ἅπασαι] αἱ πᾶσαι *A*. || 23. ἡ om *M*. || 36. illa enim ratio, quiddam commune in pluribus intelligi, quod etiam sublatis sensibilibus intelligatur, mortalium tantum rerum ideas esse demonstrat Sepulv. || 39 sqq. apud Asclep.

νοεῖσθαι, ἔτι φθειρομένων τούτων ὡς κατηγορεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ποιῶν καὶ ἐπὶ ποσῶν καὶ ἐφ' ἑκάστου τούτων τῶν ὄντων. ὅτε ἐπιζητῶμαι ὑσιῶν εἰς μόνων, ἀλλὰ καὶ εἰ τῶν ἀρετῶν εἰσὶν ἰδέαι, ὃ μόνον τῶν ὑσιῶν εἶεν ἂν· αἱ γὰρ ἀρεταὶ ἔκ ὑσιῶν. τὸ δὲ "καὶ ἄλλα μυρία συμβαίνει" εἶπεν, ἐπεὶ καὶ ἄλλοι τινὲς εἰσι λόγοι δεικνύμενοι τὰς ἰδέας, ἐξ ὧν συμβαίνει μὴ μόνων τῶν ὑσιῶν τὰ εἶδη λέγειν. ὅτε γὰρ ἀπὸ τῆς κατηγορεῖσθαι ἐν ἐπὶ πολλῶν, ὃ ταύτην πᾶσι διαφέρουσιν ἀλλήλων ὑπάρχει καὶ ἄλλο ὅν ἑκάστου αὐτῶν, ἔκ ὑσιῶν μόνον τὰς ἰδέας λέγει· τὸ γὰρ ἐν ἐπὶ πολλῶν κατηγορεῖσθαι ἔκ ἐν ὑσίᾳ μόνον ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν συμβεβηκότων. καὶ ὁ τῶν τεταγμένων γινόμενων αἰτίαν λέγων τὸ πρὸς ἐξῶς γίνεσθαι τι παραδείγμα, τὸτο δὲ τὴν ἰδέαν εἶναι, ἔκ ἐπὶ ὑσιῶν μόνων. ἀλλὰ καὶ ὁ ἀπὸ τῆς ὅτι ἂν ἀληθεύωμεν λέγοντες, τὸτο ὑπάρχειν λέγων (συμφωνίᾳ δὲ λέγοντες εἶναι πέντε ἢ τρεῖς καὶ ἀρμονίας τρεῖς ἀληθεύομεν, εἰσὶν ἄρα καὶ τοσαῦται· ἀλλὰ μὴ τῶν ἐνταῦθα ὁ ἀριθμὸς ἄπειρος, ἕτερα 15 ἅπαντα ἄρα ἔστιν αἰδία καθ' ἃ ἀληθεύομεν), καὶ ἕτος δὴ ἔκ ὑσιῶν μόνων. εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλοι πλείους ταῦτοι λόγοι. καὶ δὲ τὸ ἀναγκαῖον καὶ ἀκόλουθον ταῖς ὁξείαις ταῖς περὶ αὐτῶν, καθ' ἃς μεθεκτὰ λέγουσι τὰ εἶδη, μόνων τῶν ὑσιῶν αὐτοῖς ἰδέαι ἔσονται. εἰ γὰρ κατ' αὐτὰς αἰτίαι τοῖς πρὸς αὐτάς ὅσι τῆς εἶναι, καὶ τῷ μετέχειν αὐτῶν τὰ 20 πρὸς αὐτάς ὄντα τὸ εἶναι ἔχει, ὁ δὲ ὡς ὃ καὶ συμβεβηκὸς μετέχοντο καὶ εἶεν αἰτία τοῖς πρὸς αὐτάς καὶ δι' αὐτάς ὅσιν, ἀλλὰ καθ' αὐτὴν καθὼς εἰσὶν αὐτῶν. καὶ συμβεβηκὸς δὲ λέγοιτ' ἂν μετέχον τινῶν τὰ μὴ καθὼς τοῖς μετεχόμενοις τὸ εἶναι ἔστι, καὶ τὸτο μετέχοντα αὐτῶν. ὁ δὲ αἱ καὶ συμβεβηκὸς μετεχόμενοι τὸ εἶναι 25 ἂν τοῖς πρὸς αὐτάς ὅσι παρέχον· ὃ γὰρ τὸ συμβεβηκὸς τινὸς τῷ ἀνθρώπῳ μεταχὼν ἀνθρώπος, ἀλλὰ τὸ ἀνθρώπῳ καθὼς ἀνθρώπος. εἰσὶ δὲ ὑσίαι (ὃ γὰρ δὴ τὰς ἀρχὰς ἔκ ὑσίας ἐρῶσιν· ἔστι γὰρ ὅτις μὴ ὑσία ὑσίας πρώτη), καὶ οἷς ἄρα τῇ αὐτῶν μετασχέσει αἰτίαι αὐτῶν τῆς εἶναι, καὶ ταῦτα ἀνάγκη ὑσίας εἶναι. τῶν ὑσιῶν 30 ἄρα μόνων ἔσονται ἰδέαι αὐτοῖς. εἰ γὰρ καὶ τῶν ἔκ ὑσιῶν ἰδέαι, οἷον τῶν συμβεβηκότων, πρῶτον μὲν διὰ τί ὃ πάντων τῶν συμβεβηκότων ἀλλὰ τῶν μὲν τῶν δὲ ὅτι· ἔτι ἥτοι ὑσίαι ἔσονται αὐτῶν αἱ τῶν συμβεβηκότων ἰδέαι, ἢ ὅτι. εἰ μὴ μὴ ὑσίαι, ἔσονται αἱ ἰδέαι ἔκ ὑσιῶν ἀρχαὶ ὅσαι· λέγουσι δὲ αὐτάς ὑσίας. ἔτι ἄποπον μὴ πάσας τὰς 35 ἰδέας τῆς αὐτῆς εἶναι φύσεως μάστιγα. καὶ εἰ τις λέγοι νοήματα αὐτάς εἶναι ἢ ὑσίας, πῶς τῶν μετεχόντων ὑσιῶν καθ' αὐτὴν τὰ μὲν ὑσίαι γίνονται καὶ εἰσὶ, τὰ δὲ ἔκ ὑσιῶν; Alex.

990 b
25. (·) φησὶ γὰρ ὅτι καὶ τὴν ὑπόληψιν ἣν ἔχομεν περὶ τῶν ἰδεῶν, ὃ μόνον τῶν ὑσιῶν ἔσονται ἰδέαι ἀλλὰ καὶ τῶν συμβεβηκότων. 40 πάντων γὰρ τῶν ἐνταῦθα ὄντων φασὶν εἶναι ἰδέας· ὃ μόνον δὲ εἰσὶν ὑσίαι ἀλλὰ καὶ συμβεβηκὸς, ὅπερ ὃ θέμις. λέγομεν τοίνυν πρὸς τὸτο ὅτι καὶ συμβεβηκὸς ὑσιῶν ὑπάρχουσιν, ὡς περὶ τὸ θερ-

μὸν τὸ ἐν πυρὶ. τὸτο ὅν ἐστὶν ἰδέα, καὶ λοιπὸν καὶ διὰ τὸ ὑσιῶδες θερμὸν ὑπάρχουσι καὶ τὰ ἐπισωδῶν... τὰ γὰρ πρὸ τῶν πολλῶν διὰ ταῦτα ὑπάρχουσι· τὰ μὲν γὰρ ἐστὶ παρὰ τῷ δημιουργῷ, τὰ δὲ ἐν τῇ ψυχῇ τῇ ἡμετέρᾳ· ἀλλ' ἐκεῖ μὲν τῷ πάντα ποιεῖν, ἐνταῦθα δὲ τῷ πάντα γίνεσθαι· ὃ γὰρ νῦν αἰεὶ ἔχει τὰ εἶδη ἐνεργεία, ἢ δὲ ψυχῇ δέχεται πάντα ἐκείθεν. τὰ δὲ ἐπὶ τοῖς πολλοῖς καὶ ὑπερογενῇ ἐνταῦθα φαντασία ἐστὶν· ὅτε γὰρ ἐν τῇ ψυχῇ. τὰ δὲ ἐν τοῖς πολλοῖς τὰ καθ' ἕκαστον ὑπάρχει. ἔχουσιν ὅν καὶ ὁ θεὸς καὶ ἡ ψυχὴ καὶ ἡ φύσις τὰς λόγους· ἀλλ' ὁ μὲν θεὸς ἔχει αὐτὰς καὶ γνωστικὰς καὶ δημιουργικὰς, ἢ δὲ ψυχὴ γνωστικὰς, ἢ δὲ φύσις δημιουργικὰς. εἰ τοίνυν, φησὶν, ἔχομεν νοήματα καὶ τῶν συμβεβηκότων, δηλονότι καὶ αὐτῶν ἰδέαι ὑπάρχουσι καὶ ἐπιζητῶμαι. ὃ μόνον ὅν ὑσιῶν ὑπάρχουσιν ἀλλὰ καὶ ἐτέρων, ταῦτέστι τεχνικῶν πραγμάτων καὶ καὶ προαίρεσιν γινόμενων· ὡς κακίων ἔσονται ἰδέαι, ταῦτέστι φιλίας καὶ ἐχθρας, τῶν δὲ οἰκῆματος. εἰρήκαμεν δὲ ἐν τῇ θεωρίᾳ ὅτι ἰδέα ἔστι διαστάσεως καὶ ἐνώσεως καὶ ὅτι τῶν φύσει ὑπαρχόντων ἰδέαι· ὅτε γὰρ τῶν τεχνικῶν λέγουσιν εἶναι ἰδέας. ὡς ὃ μόνον, φησὶ, τῶν ἰδεῶν ὑπάρχουσιν ἰδέαι ἀλλὰ καὶ ἄλλων πολλῶν· ὅτε γὰρ ἐπὶ τῶν ὑσιῶν μόνον τὸ νοεῖσθαι. Asclep.

"ἀλλὰ — λέγει." ταῦτέστιν, ἀλλὰ δεῖ ταύτην ἑκάστη τῶν 990 b εἰδῶν τὰ πρὸς αὐτὰ τὸ εἶναι ἔχοντα μετέχειν, ἢ μὴ ἐν ὑποκειμένῳ τι καὶ αὐτὸ ἔχει, ταῦτέστιν ἢ μὴ καὶ συμβεβηκὸς καὶ ἀπὸ συμβεβηκὸς τινὸς αὐτῷ λέγει. τῷ γὰρ "καθ' ὑποκειμένον" νῦν ἀντὶ συμβεβηκὸς κέκληται. καθ' αὐτὴν ὅν φησὶ τὰ πρὸς τὰς ἰδέας ὄντα τε καὶ γινόμενα καὶ δι' αὐτάς ὄντα μετέχει αὐτῶν, ἔκείτ' ἂν συμβεβηκὸς τινὸς αὐτοῖς. ὅπως δὲ ὑσίαι τὰ πρὸς τὰς ἰδέας ὄντα εἶεν, τῶν ὑσιῶν καθ' αὐτὴν καὶ ὃ καὶ συμβεβηκὸς μετέχοντα. παρέθετο δὲ τῆς καὶ συμβεβηκὸς παραδείγμα· ἢ γὰρ δυὰς ἢ καὶ μετεσίαν τῆς δυάδος ὅσα δυὰς, εἰ αἰδία μετέχει, ἀλλὰ καὶ συμβεβηκὸς αἰδία, ἐπεὶ αἰδία ἢ δυὰς μετέχουσα δυὰς ἔστιν· ἔκείτ' δὲ καὶ συμβεβηκὸς δυάδος, ἐπεὶ ὁμοίως ἂν ἦν δυὰς ὡς καὶ αἰδία· ἔκ ἐκείνῃ δὲ τῇ δυάδι τὸ εἶναι δυάδι ἐν τῷ αἰδίῳ αὐτῇ εἶναι, ἀλλ' ἦν τὸτο συμβεβηκὸς αὐτῇ. διὸ εἰ καὶ αἰδία τι μετέχον δυάδος λέγοιτο μετέχειν, καὶ συμβεβηκὸς ἂν μετέχοι δυάδος. ἐπεὶ τοίνυν δυάδος μὲν καθ' αὐτὴν μετέχει, αἰδία δὲ καὶ συμβεβηκὸς, δυὰς μὲν ἔστι καὶ καὶ τὸτο ὁμοία ἐκείνῃ, αἰδία δὲ ὅτι· ὃ γὰρ ὁμοία τὰ καὶ συμβεβηκὸς μετέχοντα τινῶν ἐκείνῳ ὡς ὅτι μετέχει. εἰ τοίνυν τὰ ἐνταῦθα ὁμοία ταῖς ἰδέαις, ὃ καὶ συμβεβηκὸς αὐτῶν ἀλλὰ καθ' αὐτὴν μετέχει· τὸ δὲ ὑσίας καθ' αὐτὴν μετέχον ὑσία. τῶν 30 ὑσιῶν ἄρα μόνων ἔσονται ἰδέαι καὶ τὰ ἀκόλουθον αὐτοῖς καὶ τὸ ἀναγκαῖον, εἴγε ὑσίαι μὲν ἐκείναι, τὰ δὲ τῶν ὑσιῶν μετέχοντα καθ' αὐτὴν ὑσίαι· τὰ γὰρ αὐτὰ ἐνθάδε ὑσίαν σημαίνει καὶ ἐπὶ τῶν αἰδίων, οἷον ἀνθρώπος ἐνταῦθα ὑσία κακεί, τὸ θερμὸν ποῖον καὶ ἐνταῦθα κακεί. ὃ

1. ἔτι — κατηγορεῖται om Asclep. || 4. ἄλλα δὲ μυρία *M*. || 6. λέγειν. ἐκ γὰρ τῆς ἐν ἐπὶ πολλῶν κατηγορεῖσθαι εἰσέφερον τὰς ὑσίας. τὸ γὰρ ἐν ἐπὶ Asclep. || 10. ἐπὶ — καὶ om *A*. || συμβεβηκὸς. ὡς εἰ ἄπειρος ὁ τρόπος τῶν ἐνταῦθα, καὶ ἰδέαι ἄπειροι Asclep. || 15. τῶν om *M*. || 27. μετασχόντος ἀνθρώπος, ἀλλὰ τὸ ἀνθρώπῳ Asclep.

23. αὐτῷ scripsi cum Sepulv. pro codd. αὐτῷ.

όντος ὑγιᾶς, τῶν παρ' ἡμῶν ὑσιῶν μόνον ἀκολυθῆσθαι λέγειν αὐτοῖς
 990 ἰδέας εἶναι, εἰ αἱ ἰδέαι ὑσίαι. γράφει] ἐν τισιν "ἀλλὰ δὴ ταῦτα
 30. ἐκάστω μετέχειν, ἢ καθ' ὑποκειμένον λέγειν." καὶ εἴη ἂν λέγων διὰ
 ταύτης τῆς γραφῆς τὸ δεῖν τὰ μετέχοντα τῆς ἰδέας καθ' αὐτὴν με-
 τέχειν αὐτῆς, καὶ κατὰ τὸ καθὼς καθ' ὑποκειμένων αὐτῶν κατηγο-
 ρηθῆσθαι. ὥστε εἰ μὴ τῆς δυάδος ὁ λόγος ἐφαρμόζει τῷ μετέχειν
 δυάδος λεγομένῳ, δυάδος μετέχειν, εἰ δὲ μὴ δυάδος ἀλλ' αἰδίου
 ὁ λόγος ἐφαρμόζει τῷ μεταχόντῳ, ἐκεῖνος μετέχειν. τὸ δὲ ὥστε
 ἔξαι ὑσία τὰ εἶδη" εἶπεν ἀντὶ τῶ ὥστε εἰ ἔξαι τὰ εἶδη, ὑσία. ἢ
 ὥστε ἔξαι μόνῃ ὑσίᾳ τὰ εἶδη. τὸτο γὰρ καί. "ταῦτα δὲ ἐνταῦθα
 ὑσίαν σημαίνει κακεῖ." καὶ γὰρ δὴ εἰ ἢ παρ' ἡμῶν ποιότης ἐν ἐκείνοις
 ἐστὶν ὑσία, δεῖσθαι τῶν ὑσιῶν τῶν ἐνταῦθα μόνων ἰδέας εἶναι λέγειν.
 καὶ γὰρ δὴ οἷον τε ἐκείνων ὑσιῶν ὑσιῶν, τῶν πρὸς αὐτάς γιγνομένων
 τὰ μὴ ὑσίας αὐτῶν τὰ δὲ ἄλλα τι. "ταῦτα γὰρ ἐνταῦθα τε ὑσίαν
 991 α σημαίνει κακεῖ. ἢ τί ἔξαι τὸ εἶναι φάναι τι παρὰ ταῦτα, τὸ ἐν
 1. ἐπὶ πολλῶν;" εἰ μὴ καθ' αὐτὴν ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκὸς μετέχει τὰ
 ἐνταῦθα τῶν ἰδεῶν, τί, φησί, σημαίνει αὐτοῖς τὸ λέγειν εἶναι τι
 παρὰ ταῦτα, ταῦτέστι τὰ αἰδιῶτά, τὸτο δ' ἐν ὧν ἐπὶ πολλῶν λέγει
 καὶ ἔξιν ἐν πολλῶν τῶν ἐνταῦθα παραδείγματα ("); καὶ γὰρ ἔξαι τὸ
 ἐν ἐπὶ πολλῶν ἐπὶ τῶν πρὸς αὐτὴν γεγνονότων λεγόμενον κατὰ συμ-
 20 βεβηκὸς (ἔτω γὰρ πάντα πάντων μετέχειν δύναμις). καὶ ἔκ ἔξαι τὸ
 κατὰ συμβεβηκὸς μετέχειν τινός, ἔτε κυρίως ἐκεῖνος μετέχον, ἔτε τὸ
 εἶναι ἔχον ἀπ' ἐκείνου καθὼς ἐκεῖνος ἐστίν, ἔτε ὁμοιωμένον αὐτῷ.
 ἢ δύναμις τὸ "τὸ τί ἔξαι τὸ εἶναι φάναι παρὰ ταῦτα τὸ ἐν ἐπὶ πολ-
 λῶν;" εἰρήσθαι ὡς ἐπόμενον τῷ "ταῦτα δὲ ἐνταῦθα ὑσίας ση-
 25 μαίνει κακεῖ." εἰ γὰρ μὴ τῷτο, τί ἔξαι τὸ λεγόμενον ὑπ' αὐτῶν τὸ
 εἶναι τι παρὰ αὐτὰ τὰ αἰδιῶτά τὸ ἐν ἐπὶ πολλῶν κατηγορούμενον;
 ὡς γὰρ τῆς αὐτῆς φύσεως δηλαφάνης ὑπὸ τε τῶ ἐνὸς ἐπὶ πολλῶν
 καὶ τῶν πολλῶν, καθ' ὧν τὸ ἐν, ἔτω λέγει. δεδειγμένον δὲ τῷτο
 προδείξει ἂν τις τῷτο τό, εἰ κατὰ τὴν ὑσίαν τὰ ἐνθάδε τῶν ἰδεῶν
 30 μετέχει, διαφέρει δὲ τὰ ἐνθάδε, ἥτοι καὶ ἐν ταῖς ἰδέαις, πρὸς αἷς
 τὰ διαφέροντά ἐστιν, αἱ αὐταὶ εἰσι διαφοραὶ, ἢ ἀνάλογον ταύταις.
 παρὰ γὰρ ἐκείνων. τὰ ἐνταῦθα τὸ εἶναι ἔχοντα, παρ' ἐκείνων ἔξαι τὸ
 διαφέρειν, ἐπεὶ κατὰ ὑσίαν αὐτοῖς ἢ διαφορά, ἢ παρ' ἐκείνων
 ἔχουσι. διὰ τῷτο γὰρ ἄλλη ἰδέα ἄλλη εἶδος ἐστὶ παρεκτική, ἐπεὶ
 35 ἐδὲν ἐκώλυεν ἂν μίαν αὐτῶν πάντων. ὥστε ἐκάστη ἰδέα ἥτοι κατὰ
 τὴν ὑσίαν καὶ τὸ εἶδος ἢ αὐτὴ ἔξαι τοῖς πρὸς αὐτὴν γιγνομένοις, ἢ
 πάντως γε δύναμιν τινα ἔξαι τῷ ἢ μὴ τῷδε ἢ δὲ τῷδε τινος πει-
 ρατικὴ εἶναι καὶ παρεκτική, καθὼς καὶ αἱ διαφοραὶ τοῖς πρὸς αὐτάς τὸ

εἶναι ἔχουσιν. ἔξαι δὲ ἢ τοιαύτη καὶ ἐν ἐκείναις διαφορά, ἥτις καὶ
 τοῖς ἐνθάδε τοῖς διαφέρουσιν ἀλλήλων, ἢ ἀνάλογόν γε. ἔξαι δὲ τῶν
 ἐνταῦθα τὸ μὴ ζῶον λογικόν τὸ δὲ ζῶον ἄλογον, καὶ ἔξιν ἐκατέρω
 τῶν ἰδίων τῶτων ἰδέα παρεκτική. καὶ ἐν ἐκείναις ἄρα ἐστὶ τὸ λογικόν
 5 τε καὶ ἄλογον ἢ ἀνάλογόν τι τῷτο, καθ' αὐτὴν ἢ μὴ τῷ λογικῷ ἢ δὲ τῷ
 ἄλογῳ ἐστὶ παρεκτική. καὶ ἐν λόγῳ ἔχει πρὸς ἀλλήλα τὰ πρὸς
 ἐκείνας καὶ ἀπ' ἐκείνων τὸ εἶναι ἔχοντα, τῷτον κακεῖνα πρὸς αὐτὰ
 γέγονε, τὸ λογικὸν καὶ ἄλογον, ἥτοι ἐναντία, ἢ τὸ μὴ ἔξαι τὸ δὲ ζέ-
 ρησις. ἔξιν ἄρα καὶ ἐν ταῖς ἰδέαις θάτερον τῶτων. εἰ δὲ τῷτο,
 10 πῶς ἀπλᾶ ἐστι; ἐστὶ δὲ, εἰ ἔξιν νοήματα, ὥσπερ φασὶ τινες, καὶ ἐν
 τῷ νοεῖσθαι ἰδέας ἢ ὑπόστασις, πῶς ἄμα ὁ νοῦν αὐτοῖς νοήσει;
 ἀδύνατον γὰρ ἄμα τὰ ἐναντία νοεῖν ἢ τὰ ἀντικείμενα, ὅπως γε ἐδὲ
 ἀπλῶς πλείω. εἰ δὲ παρὰ μέρος νοεῖν, οὐκ αἰδοί. ὅτε
 γὰρ μὴ νοεῖν, οὐκ ἔσονται. εἰ δὲ τὸ αὐτὸ αὐτῶν ἐν τῷ νοεῖσθαι τὰ
 15 γὰρ τῇ αὐτῇ φύσει ἀδύνατα πᾶσιν ἐστὶν ἀδύνατα, ὥσπερ ἀδύνα-
 τον ἦν τὴν διάμετρον σύμμετρον εἶναι τῇ πλευρᾷ, ὁμοίως παν-
 τὰ καὶ παρὰ πᾶσιν ἐστὶ τοῖστον. καὶ γὰρ καὶ παρὰ τοῖς θεοῖς. ἐστὶ εἰ
 νοήματα, οὐκ ὑσίαι, καὶ ἔσονται αἱ ἀρχαὶ οὐκ ὑσίαι. ἐστὶ πῶς πρὸς μὴ
 ὑσίαν ὑσία γίνεσθαι; ὡς γὰρ ἄτοπον τὸ πρὸς ὑσίαν γινόμενον μὴ εἶναι
 20 ὑσίαν, ἔτως ἄτοπον καὶ τὸ πρὸς μὴ ὑσίαν ὑσίαν γίνεσθαι. Alex.

(") ὥστε τῶν ὑσιῶν καὶ μόνον συμβαίνει λέγειν αὐτὰς ἰδέας, 991 α
 ἐπειδὴ οὐκ εἰσὶ παρὰ τῷ δημιουργῷ συμβεβηκότες. λέγομεν οὖν
 1. ἡμεῖς πρὸς τῷτο ὅτι καὶ τῶν συμβεβηκόντων τῶν ὑσιωδῶν εἰσὶν ἰδέαι.
 ὑσίαι γὰρ κακεῖνα, καὶ δι' αὐτῶν ὑπάρχουσιν καὶ τῶν ἐπεισοδιωδῶν συμ-
 25 βεβηκόντων, ὡς πολλάκις εἰρήκαμεν. "ἢ ἐστὶ ἔξαι τὸ εἶναι φάναι τι
 παρὰ ταῦτα, ἐν ἐπὶ πολλῶν;" φησὶν ὅτι τῷτο τὸ λέγεσθαι τὸ ἐν εἶναι
 πρὸ τῶν πολλῶν, πότερον ὁμωνύμως κατηγορεῖσθαι ἢ συνωνύμως;
 εἰ μὴ ἔν συνωνύμως, ταῦτα ὑπάρχουσιν ἀπαρραλλάκτως αἱ ἰδέαι
 τοῖς αἰδιῶταις. εἰ δὲ ὁμωνύμως, ὁμοιον ὡς εἰ τις εἶποι ἄνθρωπον
 30 τόν τε Καλλιᾶν καὶ τὸν ἔξυλον. τὰ γὰρ ὁμώνυμα ἐδὲν δηλαῶσι. λέ-
 γομεν οὖν πρὸς τῷτο. . . Asclep.

"καὶ — μετεχόντων." ἐκ διαιρέσεως ἢ ἐπιχειρήσεως, καὶ ἐκ διαι- 991 α
 1. ρέσεως ἀντιφάσεως διηρημένης. ἥτοι γὰρ ταῦτα εἶδος καὶ ὁ λόγος
 τῶν τε ἰδεῶν καὶ τῶν μετεχόντων αὐτῶν, ἢ ἢ τὸ αὐτό. εἰ μὴ ἔν τῷ
 αὐτό, ὥσπερ ἐπὶ τοῖς μετέχουσιν, ὅσον ὁμοειδέσιν, ἔξαι τι κοινόν,
 ἔτω καὶ ἐπὶ τῷτο καὶ τῇ ἰδέᾳ ἀπ' ἧς ταῦτα, κοινόν τι ἔξαι κατη-
 35 γορούμενον. ὁμοειδὴς γὰρ κακεῖνη τῷτο. εἰ δὲ τῷτο, ἔξαι αὐτῶν
 τὸ κοινῶς κατηγορούμενον ἰδέα, καὶ ἔτως ἰδέα ἂν ἰδέας εἶη, καὶ τῷτο
 εἰς ἀπειρόν ἂν προῖοι. ἔξαι δὲ τὸ νῦν λεγόμενον ὑπ' αὐτῶν, ὃ ἐξ-
 40 η

2. ἀλλὰ δὴ ταῦτα ἐκάστω μετέχειν ἢ καθ' ὑποκειμένον V, δὴ ταύτῃ ἐκάστω μετέχειν ἢ καθ' A. sed cuiusque particeps esse oportet, qua-
 tenus de subiecio dicitur Sepulv. lege aut dei ταῦτα ἐκάστω μετέχειν aut dei ταύτῃ ἐκάστω μετέχειν || 7. itaque si dualitatis ratio ei
 congruit quod dualitate dicitur participare, dualitate participat Sepulv. || 8. ἐκεῖνον V || 13. ut ipsarum aemula partim sub-
 stantiae sint partim secus Sepulv. lege τὰ μὲν ὑσίας εἶναι, τὰ δὲ || 19. ἔξιν] ἔξαι V. || 31. ἥτοι] ἢ ὅτι A. || 33. γὰρ ἐκείνοις M. || 36. αὐτῶ
 M. || post πάντων adde εἶναι. || 39. τὸ om A.

9. horum utrumque Sepulv. || 11. quomodo intelligens simul queat ipsa intelligere? Sepulv. || 12. τὸ ἐναπίον A. || 14. νοῦν τε
 A. || 32 — 39. apud Asclep. || 32. ἐξ ἀντιφάσεως ἢν προέρχεται ἢ διαίρεσις Asclep. || καὶ ἐκ — 33. διηρημένης om Asclep. || 33. καὶ ὁ λόγος et
 34. αὐτῶν om Asclep. || 34. αὐτὸ εἶδος. εἰ Asclep. || 35. ὅσον om V. || ὁμοειδέσιν καὶ ἔξαι Asclep. || 37. τῷτο, εἴη ἂν τὸ κοινῶς αὐτῶν κατηγορού-
 μενον ἢ ἰδέα Asclep. quod si ita est, cum idea sit quod communiter praedicatur Sepulv. || 38. εἴη om Asclep.

γόμενοι ἐν τρίτον ἄνθρωπον δεύτερον ἐθήκαμεν. δείξας ὅτι τὰ μὲν
τῶν ιδεῶν μετέχοντα ἔχ' συμβεβηκόσιν αὐτῶν μετέχει, εἴγε τ'
εἶναι τε καὶ αὐταῖς ὅλως καὶ τοῖσδε τισὶ διὰ τὸ μετέχειν ἐκείνων,
ἐπήνεγκε τὸτο ὡς ἴσον ἐν τῷ, εἰ μὲν ὅν, ὡς δέδεικτο, τὸ αὐτὸ εἶδος
τῶν τε ιδεῶν καὶ τῶν μετεχόντων ἔξαι, τί κοινὸν ἐπὶ τε τῇ ιδεᾷ
ἐκείνῃ καὶ τοῖς πρὸς ἐκείνην αὐτῶν ὅσιν; ὅπως δὲ ὁμοειδῆ ὄντα τὰ
τῇδε ἐκείνοις, ἐπεὶ ὅσιν ἐκείναι, ὅσιν καὶ τὰ πρὸς αὐτὰ ἔξαι.
ἔγωγε δὲ μόνων ἂν εἶεν τῶν ὅσιν ιδεαί. εἰ δὲ μή, καὶ ὅπως ἐρεῖ τὸ
991a ἐπόμενον ἄτοπον. τὸ δὲ "τί γὰρ μᾶλλον ἐπὶ τῶν φθαρτῶν δυάδων,
3. καὶ τῶν δυάδων τῶν πολλῶν μὲν αἰδίων δέ, τὸ δυάς εἶναι ἐν καὶ
ταύτῳ, ἢ ἐπὶ ταύτης καὶ τῆς τινός;" τὸτο κατασκευαστικὸν τῷ
ἔσεσθαι τι κοινὸν τῶν τε ιδεῶν καὶ τῶν πρὸς αὐτάς. εἰ γὰρ ὁμοει-
δεῖς εἶναι τὰς ἐν τοῖς αἰδητοῖς καὶ φθαρτοῖς δυάδας ταῖς δυοῖς ταῖς
ἀφθάρτοις, καθ' ὅς τὰ αἰδητὰ ἀριθμῶμεν (αὐτὸ δ' ἂν εἶεν αἱ μα-
θηματικά), ἔλεγον μεταξὺ εἶναι τῶν τε αἰδητῶν καὶ τῶν ιδεῶν τὰ
μαθηματικά αἰδητὰ μένοντα, πλείω δὲ ὅμοια ἀλλήλοις. εἰ δὲ τῶ-
ν ἐν καὶ ταύτῃ ἡ δυὰς κατηγορεῖται, ὅθεν φυλασσομένην ἡμῶν
περὶ τὸ τὴν μὲν αἰδίων εἶναι τὴν δὲ μὴ αἰδίων, ἀλλ' ἐπεὶ ὁμοειδεῖς
εἰσὶ καθὼς δυάδες, τὸ καὶ μετυσίαν τῆς αὐτοδυάδος ἐκατέρᾳ δυάδι
τὸ εἶναι κατηγορουμένην ἡμῶν κοινῶς καὶ πάντων αὐτῶν ὁμοίως τὴν
δυάδα, ὅθεν ἔλαττον καὶ ἐπὶ τῆς αὐτῆς ιδεᾶς τῆς αὐτοδυάδος καὶ
τῶν τινῶν δυάδων τῶν ἀπ' ἐκείνης τὸ εἶναι ἐχόντων κοινῶς τὸ δυάς
κατηγορηθῆσθαι, διότι εἰσὶν ὁμοειδεῖς. εἰ δὲ μὴ εἶεν τὰ πρὸς τὰς
ιδεὰς μὴδὲ καὶ τὴν ὅσιν αὐταῖς ὁμοιωμένα καὶ τὸ εἶδος, ὁμώνυμα
ἂν εἴη ταῦτα ταῖς ιδεαῖς. εἰ δὲ τὸτο, τί μᾶλλον ιδέα τις εἴη
ιδεᾶ τῶν ὁμωνύμων αὕτη αἰτία τῷ εἶναι ἢ ἄλλων τινῶν, εἴγε μὴ
καὶ τὴν ὅσιν καὶ τὸ εἶδος ὁμοειδῆ ταῦτα αὕτῃ τὰ ὁμωνύμως αὕτῃ
λεγόμενα. ὁμοίως γὰρ ἔξει ὡς εἴ τις καλοῖη ἄνθρωπον τόν τε Καλ-
λίαν καὶ τὸν ἔξωτον μὴδὲν ὁμοίον ἔχοντα ἀλλήλοις καθὼς ἄνθρωποι. καὶ
καθόλου πῶς ἂν λέγοιτο μετέχειν αὐτὰ ἐκείνων μὴ ἔχοντα μὴδε-
30 μίαν κοινωνίαν καὶ τὴν ὅσιν πρὸς αὐτά; καὶ εἴη ἂν τὸτο ἴσον τῷ
πρὸς ὁλίγα. εἰρημένῳ τῷ "ἢ τί ἔξαι τὸ εἶναι φάναι τι παρὰ ταῦτα
τὸ ἐν ἐπὶ πολλῶν;" εἰ γὰρ λέγομεν ὡς τὰς εἰκόνας ὁμωνύμως τοῖς
ἀπ' ὧν γεγόνασιν εἶναι, ὅπως καὶ τὰ τῇδε ταῖς ιδεαῖς, καὶ τί ἐρῶσιν
ὁμοιωθῆσθαι ταῦτα ἐκείνοις, εἰ μὴ καὶ τὴν ὅσιν; πότερον καὶ χῆμα
καὶ χρώμα εἰκόνας; ἀλλ' ὅθεν ἐκείνοις τοιούτων. ἀλλὰ καὶ τὸ αἰδίων
ἢ τὸ ἀσώματον ἢ τὸ ἀκίνητον ταύταις ὁμοίων; ἀλλ' ἀδύνατον.

ὅπως τ' ἐξετάζοντες εὐρήσομεν κατ' ὅθεν ἢ καὶ τὴν ὅσιν. καὶ γὰρ
εἰ μὲν κατὰ τι τῶν ἄλλων τῶν συμβεβηκότων αὐταῖς μετέχειν
αὐτῶν τὰ μετέχοντα, κατὰ τι τῶν ἂν μετέχειν αὐτὰ κοινὰ ταῖς
ιδεαῖς. ἐξὶ δὴ πρὸς ἀλλήλα, οἷον τὸ αἰδίων, τὸ ἀσώματον, τὸ ἀκί-
νητον. ἀλλὰ κατὰ τι τῶν κοινῶν εἰ μετέχει, τί δὴποτε τῶν με-
τεχόντων τὸ μὲν ἀνθρώπος ἐξὶ τὸ δὲ ἵππος τὸ δὲ δυάς; μὴ καθὼς
ταῦτά ἐστιν ἢ καὶ ἐκείνα μετέχοντα αὐτῶν, ἀλλὰ διὰ τί τῶν κοι-
νῶς αὐτοῖς ὑπαρχόντων; Alex.

"πάντων — αἰδητῶν" (*). διὰ τῶν νῦν λεγομένων δεῖ-
991a κνύοιτο ἂν τὸ ἀρχόμενον αὐτὸν τῆς πρὸς τὰς ιδεὰς ἀντιλογίας κα-
8. λῶς εἰπεῖν τὸ "πρῶτον μὲν ζητῶντες τῶνδε τῶν ὄντων λαβεῖν τὰς
αἰτίας ἕτερα τῶνδε ἴσα ἐν ἀριθμῶν ἐκόμεισαν" (p. 990 b 1). εἰ
γὰρ μὴδὲν τὰ τιθέμενα ὑπ' αὐτῶν τῶνδε περὶ ὧν ἐζήτην συμβαλ-
λεῖται, ὡς νῦν δείκνυται, ὅθεν ἄλλο ἐποίησαν ἢ ἰσάριθμα ἕτερα τοῖς
ζητημένοις προσέθεσαν, ὡς μᾶλλον ἐπιστήμην ἔχοντες τῶν ὄντων,
εἰ πλείω καὶ διπλάσια εἶναι ὑποθετεῖται. ἐξὶ δὲ τὸ διαπορούμενον ὑπ'
αὐτῶν νῦν, τίνος αἰτία αἱ ιδεαὶ τῶνδε ὧν εἶναι ιδεαὶ λέγονται. τὸ
δὲ "ἢ τοῖς αἰδίοις τῶν αἰδητῶν ἢ τοῖς γινόμενοις καὶ φθερομένοις"
εἴρηκεν, ἐπεὶ καὶ τῶν θείων σωμάτων ἦσαν ιδεαὶ αὐτοῖς, οἷον ἡλίου
καὶ σελήνης καὶ τῶν ἄστρον. ἐποίησαν γὰρ καὶ τῶνδε ιδεὰς καὶ τῶν ἄστρον
παντός. διὰ τὸτο γὰρ εἶπε καὶ πρὸς ὁλίγα "τῶν τε ἄλλων ἐστὶν ἐν ἐπὶ
πολλῶν καὶ ἐπὶ τοῖσδε καὶ ἐπὶ τοῖς αἰδίοις." ταῦτα ὅν λέγει αἰδητὰ
μὲν αἰδητὰ δέ, γινόμενα δὲ καὶ φθερομένα τὰ ἐνταῦθα. τί ὅν αἱ
ιδεαὶ συμβαλλόντι τῶν φύσει ὄντων ἢ τοῖς θείοις ἢ τοῖς ἐν γενέσει
καὶ φθορᾷ, ἀπορεῖ. καὶ πρῶτον μὲν, ὃ ἐστὶν οἰκειότατον τοῖς φυσι-
κοῖς σώμασιν, ἢ κινήσεως. τὰ μὲν γὰρ θεία τὴν ἐγκύκλιον κίνησιν ἀεὶ
καὶ συνεχῶς κινεῖται, τὰ δὲ ἐν γενέσει καὶ καὶ πάσας μεταβάλλει τὰς
μεταβολὰς καὶ τὴν αὐτῶν φύσιν. ὅτι δὴ εἰς τὸτο ὅθεν συμβαλ-
λοντι τοῖς σώμασιν αἱ ιδεαὶ, ὅτε εἰς γενέσιν ὅτε εἰς κινήσιν τινα,
ὅπως δείκνυσι. γάρα ὅτι μᾶλλον ἂν αἱ ιδεαὶ αἰτίαι εἶεν τοῖς ὅσιν
ἢ κινήσεως, ὅσαι γε ἀκίνητοι κατ' αὐτὰς. ὥς ἐδ' ἂν ποιητικὸν
αἰτίαν αἱ ιδεαὶ εἶεν. δεύτερον δὲ ὅτι ὅδ' εἰς ἐπιστήμην τῶν ἐνταῦθα
καὶ γινώσκιν τῶν παρὰ τὰς ιδεὰς αἱ ιδεαὶ συντελεσθῇ τι, λέγει. ἢ μὲν
γὰρ γινώσκιν ἢ ἐκείνη καὶ τὴν τῶνδε αὐτῶν γινέσθαι γινώσκιν. καὶ τὸτο
γὰρ καὶ τὸ ἦν εἶναι ἐκείνη. αἱ ιδεαὶ δὲ ὅτε εἶδη εἰσὶ τῶν ἐνταῦθα,
ὅτε τὴν γινώσκιν αὐτῶν καὶ τὴν τῶνδε γινώσκιν εἶναι τῷ τὸ εἶδος
τῶν ἐνταῦθα καθὼς εἶναι ἐστὶν αὐτοῖς, τοῖς δὲ τισὶ φέρεται εἰπεῖν ἀν-

9. *sin autem non eiusdem speciei esse dicantur, nihilominus incommodum sequi declarabitur* Sepulv. || 11. τῷ ἐστὶ τῷ
M. || 16 sqq. *si ergo de his dualitas ut unum et idem praedicatur, cum tamen altera sit sempiterna altera sesus, non alia*
ratione nisi quia sunt eiusdem speciei, quatenus utraque dualitas ipsius dualitatis habet ut sit, utique pari ra-
tione dualitas nihilominus de dualitate idea et de aliquibus dualitatibus, quibus esse ab illa suppetit, praedicabitur, cum
sint eiusdem speciei Sepulv. (omissis 19. τὸ — 21. δυάδα.) || 18. παρὰ M. || 22. κοινῶν M. || 23 — 31. apud Asclep. || 25. ταῦτα om
Asclep. || *quod si ita est, cur aliqua erit aequivocorum idea, quae causa est existendi, potius quam aliorum quorumpiam?*
Sepulv. || μᾶλλον μὴδὲ τις ιδέα τῶν Asclep. || 27. ταῦτα αὕτη τὰ ὁμωνύμως λεγόμενα Asclep. || ὁμώνυμα AF. || 30. πῶς ἂν γένοιτο ταῦτα
Asclep.

3. *quae sunt ideis communia inter ipsas, ut sempiternum* (omissa δὲ) Sepulv. || 6. καὶ — 8. ὑπαρχόντων om Sepulv. || 11. ἐστὶν
ἐστὶν M. || 20. καὶ post σελήνης om M. || 36. ιδεῶν M. || *neque harum cognitio pendet ab idearum cognitione, propterea quod*
forma horum, v. gr. hominum equorum canumque, per quam esse obtinent, idea sit Sepulv. || 37. τις codd.

θράωποις ἢ ἵπποις ἢ κυσί, τὴν ιδεάν εἶναι. εἰ γὰρ ἦν εἶδη τῶν ἐν-
ταύθα, ἐκεῖνα καὶ ὕσια (ὕσια γὰρ κυρίως ἐκάστω τὸ εἶδος καθὼς ἔστιν
αὐτῷ τὸ εἶναι). καὶ τὸτο δὲ καὶ γνωστὸν ἔκαστον ἂν ἦν ἐν τούτοις.
ἐκάστω γὰρ ἡ ὕσια καὶ τὸ εἶδος ἐν τούτῳ ἔστιν ὃ ἔστιν ὕσια. ἕκ
ἐν τοῖς ἐνταύθα, εἶγε εἰσὶ καθ' αὐτὰς κεχωρισμένοι. ἀλλ' ὅδε
εἰς τὸ εἶναι αὐτοῖς συντελεῖ τι. δειξας ὅτι μήτε κινήσεως μήτε
μεταβολῆς ὅλως τὰ εἶδη αἰτία τοῖς πρὸς αὐτὰ λεγόμενοις οἷον τε
εἶναι, μήτε ἐπισήμης τε καὶ γνώσεως, διὰ τὸ μὴ ἐνυπάρχειν αὐτοῖς,
τούτῳ προχωρῶμενος ἐφεξῆς τοῖς προσηρημένοις δι' ὧν λέγει δεικνυ-
σιν ὅτι μηδὲ εἰς τὸ εἶναι τὰ εἶδη αὐτοῖς συντελεῖ τι. τὰ μὲν γὰρ εἰς
τὸ εἶναι συντελεῖντα ἐνυπάρχει τοῖς βοηθημένοις εἰς τὸτο ὑπ' αὐτῶν
ἢ ὕλη ὄντα ἢ εἶδη αὐτῶν, τὰ δὲ εἶδη ἕκ ἐνυπάρχει τούτοις ἀλλ'
ἐστὶν αὐτῶν κεχωρισμένα. εἰπὼν δὲ μὴ δύνανται εἰς τὸ εἶναι συν-
τελεῖν τὰ εἶδη τοῖς συνεσῶσι φύσει διὰ τὸ μὴ ἐνυπάρχειν αὐτοῖς,
λέγει δ' ἂν νῦν συντελείαν εἰς τὸ εἶναι, ἣν ὡς τὰ χοιρεῖα ἐκάστωις,
ὧν ἐστὶ χοιρεῖα, συντελεῖν λέγει. ὡς γὰρ ἐνυπάρχοντα ταῦτα συν-
τελεῖ, ὅτω καὶ ἡ ὕλη καὶ τὸ εἶδος. ὅτι γὰρ μὴ ὡς ποιητικά, ἔδειξε
διὰ τὸ μὴ δύνανται ἐκεῖνα τούτοις αἰτία κινήσεώς τινος ἢ μεταβο-
λῆς εἶναι. Alex.

(*) φαμὶ ὅτι τῷ ὄντι ὅτε ποιητικὸν ὅτε ἄλλο τι τῶν τριῶν
δυνατὸν ἐστὶ λέγειν τὰς ιδέας, εἶγε ἐξηρημένοι ὑπάρχουσι: φαμὶ
δὲ αὐτὰς συμβάλλεσθαι τῷ ποιητικῷ αἰτίῳ, τῷ τετάρτῳ τῇ φύσει. ἢ
γὰρ φύσις ἔχουσα ἐν αὐτῇ τὰς ιδέας τῷ τετάρτῳ τῆς λόγου τῆς δημιερ-
γικῆς, ποιεῖ ἢ ποιεῖ, καὶ ὁ δυνατὸν ἄνευ αὐτῶν ποιεῖν αἰδός τι.
πάλιν φησὶν ὅτι ὅτε πρὸς τὴν ἐπισήμην συμβάλλοντι ἡμῖν αἱ ιδέαι.
αἱ γὰρ ἐπισήμαι ὀρισμοὶ ὑπάρχουσιν, οἱ δὲ ὀρισμοὶ τῶν συντεταγμέ-
νων εἰδῶν ὑπάρχουσιν, αὐτῷ δὲ τὰς ιδέας ἐξαίρεσι τῆς ὕλης. ὥστε
ὅδε πρὸς ἐπισήμην συμβάλλοντι ἡμῖν αἱ ιδέαι. φαμὶ τοῖνυν πρὸς
αὐτὰ ὅτι τῷ μὲν ὄντι οἱ ὀρισμοὶ τῶν συντεταγμένων εἰδῶν ὑπάρ-
χουσιν· αἱ μέντοι γε ιδέαι τῆς νοεῖας ἂν ἐπισήμης εἴεν αἰτίαι, εἶγε
ἀρχαὶ τῶν ὄντων ὑπάρχουσιν αἱ ιδέαι. ἀδύνατον δὲ ἐστὶ γινῶναι
τὴν ἐπισήμωνα τὰ τῷ κόσμῳ πράγματα. ἀγνοῦντα τὰς ἀρχὰς τῷ
κόσμῳ καὶ τὸ πρῶτον. ὥστε εἰς τὴν κυρίως ἐπισήμην συμβάλλοντι
ἡμῖν αἱ ιδέαι. Asclep.

991 a
14. ἐφεξῆς λέγει πῶς τὰ μεμιγμένα ἐν τισιν αἰτία ἐκείνοις ἐστὶ
τῷ τοῖσιν αὐτοῖς εἶναι, δεικνύς ὅτι εὐλόγως καὶ τὸ κεχωριστὸν
αὐτὰ τῶν τῶδε. εἰ γὰρ ἦν τῷ μεμῖχθαι τούτοις αἰτία αὐτοῖς τῷ
εἶναι, ὅτως ἂν ἦν ὡς εἰ τὸ λευκὸν λέγοιτο αἰτίον εἶναι τῷ λευκῷ
σώματι τῷ λευκῷ εἶναι διὰ τὸ μεμῖχθαι αὐτῷ ὡς τις φύσις

καθ' αὐτὴν εἶναι δυναμένη. ὅτω γὰρ ἂν ἦν τὸ λευκὸν τῷ μεμῖχθαι
αἰτίον τῷ λευκοῖς εἶναι οἷς μεμῖχθαι. ὥστε καὶ αἱ ιδέαι, εἰ ἦσαν με-
μιγμένα τοῖς φύσει ὄντιν, αἰτίαι ἂν αὐτοῖς ἡδύναντο εἶναι ὅποια
ἐστὶν, ὡς εἶναι τὴν ἀνθρωπινὴν ἀνθρωπινὴν διὰ τὴν τῆς ιδέας τῷ αὐτοαν-
θρώπῳ μίξιν. εἰπὼν δὲ πῶς ἡδύναντο αἰτίαι τοῖς φύσει συνεσῶσι
λέγεσθαι εἶναι αἱ ιδέαι τῷ εἶναι τοῖσιν ὅποια ἐστὶ (τῷ γὰρ μεμῖχθαι),
ἐξῆς ὅτι μὴ οἷον τε λέγειν τὰ εἶδη τοῖς πρὸς ταῦτα λεγομένοις τὸ
εἶναι ἔχειν μεμῖχθαι, δεικνύσι λέγων λίαν τὴν τῷ λέγοντι λόγον
εὐκίνητον εἶναι καὶ σαθρόν. καὶ παρατίθεται γε τῶν ἦν ὁδὸς ἢ λέ-
γεται ἔκαστον τῶν ὄντων εἶναι τῷτο ὃ ἐστὶ τῷ μεμῖχθαι τι αὐτῷ
δι' ὃ ἐστὶ τῷτο ὃ ἔστιν. Ἀναξαγόρας τε γὰρ ἔκαστον τῶν ὄντων ἔλεγε
μὲν ἐκ πάντων μεμῖχθαι τῶν ὁμοιομερῶν. ὁ δὲ πλείστον ἐν αὐτῷ
μεμῖχθαι, ἐξ αὐτῶν τῶν δοκεῖν εἶναι τὴν ὕσιν τῷ πράγματι. ὥστε
ἔκαστον αὐτῶν ἦν τῷτο ὃ ἦν τῷ μεμῖχθαι αὐτῷ τινὰ ἄλλα. καὶ
Εὐδόξος τῶν Πλάτωνος γνωρίμων μίξει τῶν ιδεῶν ἐν τοῖς πρὸς
αὐτὰς τὸ εἶναι ἔχουσιν ἡγήτο ἔκαστον εἶναι, καὶ ἄλλοι δὲ τινες, ὡς
ἔλεγε (*). τῶτον δὲ τὴν λόγον λίαν φησὶν εὐελεγκτὸν εἶναι τὴν
μεθέξει τινὸς ἔκαστον τῶν ὄντων τὸ εἶναι τότε τι ἔχειν λέγοντα. καὶ
ὅτι μὲν ὅτω ἔχει καθόλου ἢ τῶν ὄντων φύσις, ἔδειξεν ἐν οἷς πρὸς
Ἀναξαγόραν εἶπεν. ὅτε γὰρ πᾶν παντὶ μεμῖχθαι πέφυκε. τῶν γὰρ
κεχωρισμένων καὶ καθ' αὐτὸ ὑφίστασθαι δυναμένων ἢ μίξις, ὁ τοιαῦτα
δὲ τὰ συμβεβηκότα. εἰ δὲ τὸ μεμιγμένον οἷον τε χωριῶναι, χω-
ριστὰ ἂν εἴη τὰ πάθη τῶν ὄντων. ἀναιρέται τε καὶ γένεσις καὶ φθορὰ
καὶ τὸς ὅτω λέγοντας, καὶ ὅσα ἄλλα εἶπεν ἐν τῷ πρώτῳ τῆς Φυ-
σικῆς Ἀκροάσεως (c. 4) πρὸς τήνδε τὴν ὁδὸν. ὅτι δὲ μὴ ὡς
Εὐδόξος ἡγήτο καὶ ἄλλοι τινες, μίξει τῶν ιδεῶν τὰ ἄλλα, ῥαδίον
φησὶν εἶναι συναγαγεῖν πολλὰ καὶ ἀδύνατα ἐπόμενα τῇ ὁδῇ τῇδε.
εἴη δ' ἂν τοιαῦτα. εἰ μίγνυνται αἱ ιδέαι τοῖς ἄλλοις, πρῶτον μὲν
σώματα ἂν εἴεν· σωμάτων γὰρ ἢ μίξις. ἔτι ἔχουσιν ἐναντίωσιν
πρὸς ἀλλήλας· ἢ γὰρ μίξις κατ' ἐναντίωσιν ἐστίν. ἔτι ὅτως μιχθή-
σετ' ὡς ἡ ὄλη ἐν ἐκάστῳ τῶν οἷς μίγνυνται εἶναι ἢ μέρος. ἀλλ' εἰ
μὲν ὄλη, ἔσαι ἐν πλείοσι τὸ ἐν καὶ τὸν ἀριθμόν. ἐν γὰρ καὶ τὸν ἀριθμόν
ἢ ιδέα· εἰ δὲ πρὸς μέρος, τὸ μέρος τῷ αὐτοανθρώπῳ μετέχον, ὁ
αὐτοανθρώπῳ ἔσαι ἀνθρώπος. ἔτι διαιρεται ἂν εἴεν αἱ ιδέαι καὶ με-
ρισαί, ὅσαι ἀπαθεῖς. ἔπειτα ἔσαι μὲν ὁμοιομερῆ, εἶγε πάντα τὰ
ἔχοντα τι μέρος ἐξ αὐτῶν ὁμοίᾳ ἐστὶν ἀλλήλοις· πῶς δὲ οἷον τε τὰ
εἶδη ὁμοιομερῆ εἶναι; ὁ γὰρ οἷον τε τὸ μέρος τῷ ἀνθρώπῳ ἀνθρωπινὸν
εἶναι, ὡς τὸ τῷ χρυσῷ μέρος χρυσόν. ἔτι, ὡς καὶ αὐτὸς ὀλίγον προελ-
θὼν λέγει, ἐν ἐκάστῳ ὁ μία ἔσαι ιδέα μεμιγμένη ἀλλὰ πολλὰ.

3. αὐτοῖς A. || 4. δ] ε M. || 14. φύσιν, M. || 26. ἀριθμοὶ ὑπάρχουσι A. || 27. εἰδῶν om A. || 32. τῷ ἐπισήμῳ A. || 39. αἶ] ὅν M.

2. λευκῷ M. || 10. τῷ τὸ L. || τι et 11. δι' — ἔστιν et te et 12. μὲν om L. || 12. ὁμοιομερῶν· κατὰ δὲ τὴν ἐπικράτειαν ἐνὸς τῶν ἐν τῇ μίξει τὸ
εἶναι δοκεῖν ἔχειν, καὶ τῷτο εἶναι τὴν ὕσιν τῷ πράγματι, καὶ λέγεσθαι κατ' αὐτὸ οἷον σάρκα ἢ ὅσῃ ἢ ἄλλο τι τῶν ὁμοιομερῶν. ἀλλὰ καὶ Εὐδόξος εἰς ἂν
τῶν τῷ Πλάτωνος γνωρίμων μίξει τῶν ιδεῶν τὸ εἶναι ἔχειν ἡγήτο ἔκαστον τῶν κατὰ φύσιν, οἷον ἀνθρώπου μίξει τῷ αὐτοανθρώπῳ τῷτο ὃ λέγεται εἶναι ἐστίν. L. ||
20. μίγνυνται A. || 25. μὴδὲ ὡς L. || 26. εἶναι ῥαδίον φησὶν L. || 27. ἐπόμενα ταύτῃ τῇ L. || 29. ἐναντιώσεως L. || 31. ἢ om L. || ἐκάστῳ εἶναι τῶν οἷς
μίγνυνται ἢ L. || εἰ] ἢ L. || 32. ἔσαι om L. || ἀριθμόν ἔσαι L. || 33. εἰ] ἢ L. || τὸ μετέχον μέρος τῷ αὐτοανθρώπῳ L. || ὁ τὸ αὐτοανθρώπῳ om L. ||
34. ἀνθρώπος ἀλλ' ἢ τῷ μετέχον ὅλη τῷ αὐτοανθρώπῳ. ἔτι L. || διαιρεται καὶ μερισαί αἱ ιδέαι ἔσονται, ἀπαθεῖς ὅσαι L. || 36. μέρος τῆς ιδέας ὁμοίᾳ L. ||
δε· δυνατόν ἐστι· τὰ L. || 37. γὰρ εἰσὶναι τὸ A. || τῷ om P. || 38. ὡς] καθάπερ L. || μέρος om L. || αἶ] δ L. || 39. ἐκάστῳ τῶν ὄντων ὁ μία ἐστὶν
ιδέα L.

εἰ γὰρ ἄλλη μὴ ζῶν ἰδέα ἄλλη δὲ ἀνθρώπων, ὁ δὲ ἄνθρωπος καὶ ζῶν
 ἐστὶ καὶ ἄνθρωπος, ἀμφοτέρων ἂν μετέχει τῶν ιδεῶν· καὶ ὁ αὐτοάν-
 θρωπος δὲ ἰδέα, ἥ μὴ καὶ ζῶν ἐστὶ, μετέχει ἂν καὶ αὐτὸ τῷ ζῶν· ὅπως
 δὲ ἐκείνῃ ἂν ἀπλαῖ αἱ ἰδέαι εἴεν, ἀλλ' ἐκ πολλῶν συγκεῖναι, καὶ αἱ
 μὴ αὐτῶν πρῶτῃ αἱ δὲ δευτέραι· εἰ δὲ μὴ εἰσι ζῶν, πῶς ἔκ αὐτο-
 πον ἄνθρωπον λέγειν μὴ εἶναι ζῶν; ἔτι δέ, εἰ μίγνυται τοῖς πρὸς
 αὐτὰ ὅσοι, πῶς ἂν ἔτι εἴεν παραδείγματα, ὡς λέγουσιν; ὅδε γὰρ
 ὅπως τὰ παραδείγματα ταῖς εἰκόσι τῆς ομοιότητος τῆς πρὸς αὐτὰ
 αἰτία τῷ μεμύχθαι. ἔτι τε καὶ συμφθεῖροντο ἂν τοῖς ἐν οἷς εἰσι
 φθειρομένοις. ἀλλ' ὅδε χωρίζαι ἂν εἴεν αὐταὶ καθ' αὐτάς, ἀλλ'
 ἐν τοῖς μετέχουσιν αὐτῶν. πρὸς δὲ τέτοις ὅδε ἀκίνητοι ἔτι ἔσονται,
 καὶ ὅσα ἄλλα ἐν τῷ δευτέρῳ περὶ ἰδεῶν τὴν δόξαν ταύτην ἐξετά-
 ζων ἔδειξεν ἄτοπα ἔχουσαν. διὰ τῶτο γὰρ εἶπε τὸ ῥάδιον γὰρ συνα-
 γαγεῖν πολλὰ καὶ ἀδύνατα πρὸς τὴν δόξαν ταύτην." ἐκεῖ γὰρ συ-
 νῆκεν. Alex.
 (γ) ὁ λέγει τοῖσιν ἐξίν, ὅτι οἱ περὶ Ἀναξαγόραν καὶ Εὐδο-
 ξον τὴν ἀστρονομίαν τὴν Πλατωνικὴν (ἀκροατὴς γὰρ γέγονε Πλάτωνος
 καὶ τινὰ τῶν Εὐκλείδους αὐτῷ φασὶν εἶναι), φησὶν ὅτι ὅτι πάντα
 ἐν πᾶσιν ὑπετίθεντο εἶναι, καὶ ἔλεγον ἐκ τῆς ἐπικρατέστερας ὀνομα-
 ζεῖσθαι σάρκα ἢ λευκὸν ἢ τι τοῖσιν ἄλλο. Asclep.
 "ἀλλὰ — λέγεαυ. δείξας ὅτι ὅτε κινήσεως καὶ μεταβολῆς
 τοῖς ἐνταῦθα αἰτίαι αἱ ἰδέαι, ὅτε πρὸς τὴν γνῶσιν αὐτῶν καὶ ἐπι-
 στήμην συντείνουσιν τι, ὅτε εἰς τὴν ὕσιν καὶ τὸ εἶναι αὐτά, ὡς τὰ
 μεμιγμένα ὄντα ἐν τισιν εἰς τὸ εἶναι συντελεῖ αὐτοῖς, ὅτε ὅλως
 αἰτία, ἐπήνεγκεν ὅτι ἀλλ' ὅδε ἔξω ἐκ τῶν εἰδῶν τὰ ἄλλα κατ'
 ὁδὸν τρόπον τῶν εἰωθῶτων λέγεαυ, ἥτοι δεικνύς ὅτι καὶ μηδὲν
 τρόπον τῶν ἐκ τινος λεγομένων (γίγνεαυ δύναι) δεικνύς ἐκ τῶν
 ιδεῶν γιγνόμενα πρὸς αὐτά. εἰσι δὲ οἱ εἰωθότες λέγεαυ τῷ ἐκ
 τινος τρόποι οἱ μὴ κυρίως ὅτε ἐκ τῆς ὕλης καὶ τῷ εἶδους. ἐκ γὰρ
 τῆς ὕλης λέγομεν εἶναι τὰ ἔνυλα, ὁμοίως δὲ καὶ ἐκ τῶν εἶδους τῷ ἐν
 αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἀμφοῖν. ὡν τρόπων κατ' ὁδὸν ἐκ τῆς ιδέας
 τὰ πρὸς αὐτάς, ὡς δέδεικεν. ἐνυπῆρχε γὰρ ἂν αὐτοῖς. λέγει δὲ
 ἐκ τινος καὶ ὡς ἐκ τῶν ποιήτων καὶ ὡς ἐκ τῶν ἀτελεῶν τὸ τέλειον, ὡς
 λέγομεν ἐκ παιδὸς ἀνδρὰ γίγνεαυ, καὶ ὡς ἐκ τῶν μερῶν τὸ ὅλον,
 καὶ ὡς ἐκ τῶν ἐναντίων τὰ ἐναντία. λέγει γὰρ ἐκ τινος καὶ τὸ μετα-
 γιγνόμενον, ὡς ἐξ Ὀλυμπίων Ἰθμία. κατ' ὁδὸν δὲ τῶν τρέ-

πων τῷ ἐκ τινος ἐκ τῶν ιδεῶν τὰ ἐνταῦθα· ὅτε γὰρ ὅλη αὐτῶν,
 ὡς ἐδείχθη, ὅτε εἶδος αἱ ἰδέαι. ἀλλ' ὅδε μέρη. ἀλλ' ὅδε ὡς ἐξ
 ἐναντίων ταῦτα ἐκείνων. τὸ γὰρ ἐξ ἐναντίων γιγνόμενον ὑπομένον-
 τος τῷ αὐτῷ ὑποκειμένῳ καὶ μεταβάλλοντος ἐκ τῶν ἐναντίων γίγνεσθαι.
 εἰ δὲ ὅπως, εἴη ἂν ταῦτ' ὑποκειμένον ταῖς τε ιδέαις καὶ τοῖς πρὸς
 αὐτάς, ὡς αἱ ἰδέαι ἐνανταὶ ἂν εἴεν τοῖς πρὸς αὐτάς γιγνόμε-
 νοις, ἀλλ' ὅχι ὅμοιαι. ἔτι φθειρόμεναι ἐν τῇ τῶν γενέσει, ὡς
 ἐξ ἐκείνων ταῦτα καὶ ἐκ τῶν ἐκείνων· τοιαύτη γὰρ ἡ ἐξ ἐναντίων
 γένεσις. ἀλλ' ὅδε ὡς ὑπομενεσῶν καὶ τελειότητά τινα προσλαμ-
 βανουσῶν γίγνεσθαι τὰ πρὸς αὐτάς, ὡς ἐκ τῶν παιδὸς ἀνὴρ ἐλέγετο
 γίγνεσθαι. ὅτε γὰρ ἐνυπάρχει τέτοις, ὅτε τελειῶν ἐκείνα ὑπὸ τέ-
 των. εἴη γὰρ ἂν ἀτελεστέρα τε τῶν καὶ ἐν τέτοις καὶ φθαρτά· ἡ
 γὰρ τῶν τελείων φθορὰ καὶ ἐκείνων ἐστὶ φθορὰ (*). ἀλλ' ὅδε ποιητικὴ
 αἱ ἰδέαι τῶν ἐνταῦθα, ὡς ὁ πατὴρ τῶν τέκνων· ἀκίνητοι γὰρ ἐκείναι.
 καὶ ἄνθρωπος ἄνθρωπον γενεῖσθαι ὁ καθ' ἑκάστην τὴν καθ' ἑκάστην, ἀλλ'
 ὅχι ὁ αὐτοάνθρωπος. ἀλλ' ὅδε ὅπως ὡς ἐξ Ὀλυμπίων Ἰθμία.
 ἥτοι ὅτι τὸ "ἀλλὰ μὴν ὅδε ἐκ τῶν εἰδῶν ἐστὶ τὰ ἄλλα κατ' ὁδὸν
 τρόπον τῶν εἰωθῶτων λέγεαυ" διὰ τὸς ἐκ τινος τρόπου εἶπεν,
 ὡς πολλὰ καὶ τὸ ἐκ τινος· καὶ δέδεικεν τῶτο. ἡ λέγει ἂν, ὡς
 τινες ἤκουσαν τὸ "κατ' ὁδὸν τρόπον τῶν εἰωθῶτων λέγεαυ," ὑπὸ
 τῶν τὰς ιδέας τιθεμένων. ζητῶντες γὰρ τίνα τρόπον ἢ μετοχήν ἢ
 τῶν εἰδῶν, ἡ ὅπως φασὶν ὡς ἐν ἐκάστῳ τῶν καὶ μέρος ἐνυπάρχειν
 τὴν ιδέαν, οἷον ἐν ἐκάστῳ τῶν τινῶν ἀνθρώπων τὴν αὐτοάνθρωπον,
 ἡ ἐν ἐκάστῳ μέρος τῆς ιδέας, ἡ παράδειγμα τὸ εἶδος ἐστὶ τοῖς με-
 τέχουσιν. ὡν οἱ μὴ πρῶτοι δύο τρόποι τῆς μετοχῆς ἀδύνατοι, ὡς
 ἡμεῖς τε ἐδείξαμεν πρὸς ὀλίγους, καὶ αὐτοὶ εἶπεν Εὐδόξος μνημονεύ-
 σας, ὅτι "ῥάδιον συναγαγεῖν πολλὰ καὶ ἀδύνατα πρὸς τὴν τοιαύτην
 δόξαν," οἷς ἐπήνεγκε τὸ "ἀλλὰ μὴν ὅδε ἐκ τῶν εἰδῶν ἐστὶ τὰ
 ἄλλα κατ' ὁδὸν τρόπον τῶν εἰωθῶτων λέγεαυ," ὡς ἴσον λέγων
 τῷ ὅδε ἐκ τῶν παρὰ τέττοις τῶν ἐπι καταλειπομένων τρόπων οἷον
 τε εἶναι ἐκ τῶν εἰδῶν τὰ ἄλλα· τῶν γὰρ δειχθέντος εἴη ἂν δε-
 δείχμεν καὶ τὸ μὴ κατ' ὁδὸν τρόπον τῶν εἰωθῶτων λέγεαυ. ἐστὶ
 δὲ ὅπως ὅς πρὸς παράδειγμα λέγει γίγνεσθαι τὰ τῶν πρὸς τὰς
 ιδέας, ὅτι καὶ ἐφεξῆς μνημονεύει λέγων "τὸ δὲ λέγειν παραδείγ-
 ματα." εἴτε δὲ διὰ τῶτο ἐπήνεγκε τῶτο, εἴτε καὶ ἐνδείξάμενος ὅτι
 καὶ μηδὲν τῶν τῶν ἐκ τινος τρόπων λεγομένων οἷον τε ἐκ τῶν

1. εἰ — 9. συμφθεῖροντο] ἄλλη γὰρ ἰδέα ζῶν καὶ ἄλλη ἀνθρώπου, ἐστὶ δὲ ὁ ἄνθρωπος καὶ ζῶν καὶ ἄνθρωπος, μετέχει ἄρα ἀμφοτέρων. ἀλλὰ καὶ ὁ αὐτοάνθρωπος μετέχει ἂν τῷ ζῶν· καὶ ἐκείνῃ ἀπλαῖ αἱ ἰδέαι ἔσονται ἀλλὰ σύνθετοι, καὶ ἔσαι ἢ μὲν αὐτῶν πρώτη ἢ δὲ δευτέρα. τῶτο δὲ ἐκ ἐβόλοτο. εἰ δὲ μὴ μετέχει ὁ ἄνθρωπος τῷ ζῶν, ἔσαι ἄνθρωπος μὴ ζῶν, ὅπερ ἀδύνατον. ἔτι ὅδε παραδείγματα αἱ ἰδέαι ἔσονται τοῖς τῶν, εἴπερ μίγνυνται· τὸ γὰρ παράδειγμα ἢ μίγνυνται τοῖς ὡν ἐστὶ παράδειγμα. ἔτι καὶ συμφθεῖροντο L. || 10. φθειρομένοις. καὶ ὅδε χωρίζαι ἂν εἴεν καθ' αὐτά L. || εἴεν αὐτάς καθ' A. || 11. πρὸς τέτοις δὲ L. || ἀκίνητοι ἔσονται, εἴγε κινῶνται τὰ μετέχοντα αὐτῶν, καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα ἐν L. || 13. ἄτοπα ἔχουσαν ἔδειξεν. διὸ καὶ ἐπήγαγεν εἰπὼν τὸ ῥάδιον συναγαγεῖν L. || 21. ὅτε om M. || 24. μεμιγμένα καὶ ὄντα M. || 26. ἥτοι — 28. αὐτά om Sepulv. || 28. γ. τὰ πρὸς M. || 29. ὁ — εἶδος om A. || 32 — b 16. apud Asclep.

2. ιδέαι, εἴγε τὰ μὲν εἶδη ὑπάρχουσιν, αἱ δὲ ἰδέαι ὅχι ὑπάρχουσιν. ἀλλ' Asclep. || 3. ἐναντίων Asclep. || 6. αὐτάς — πρὸς om A cum Asclep. || αὐτὰ γιγνόμεναι A. || 7. ὅμοιαι. φθειρόμεναι ἐν τῇ τῶν γενέσει ἔτι ὡς Asclep. || 10. γίνονται Asclep. || 11. τελειῶνται ὅπως ἀπὸ τέτων Asclep. || 12. καὶ ὅπως φθαρτά Asclep. || 16. Ἰσθμιαί. χρόνος γὰρ περιτάσις ἐστὶν ἐπὶ τέτων. Asclep. || 31. δειχθέντος ἐστὶ τὸ μὴ M. || 33. ὅς καὶ πρὸς A. || 35. sive ut innueret Sepulv. lege ἐνδείξάμενος.

εἰδῶν λέγειν τὰ ἄλλα γεγονέναι, ἐξῆς ἐπὶ τὸ δεῖξαι τὸ λεγόμενον ὑπ' αὐτῶν μετελήλυθε, τὸ παραδείγματα λέγειν αὐτάς· καὶ τὸτο, μετέχειν τὰ τῆδε ἐκείνων, κενολογεῖν ἐπὶ καὶ μεταφοραῖς χρησθῆς ποιητικαῖς. τὸτο δέ, ὅτι τοῖς ποιηταῖς οἰκεῖον τὸ χρησθῆς μεταφοραῖς. μετενήνεξ) δὲ ἀπὸ τῶν γραφῶν τὸ παράδειγμα, οἱ γράφειν 5 λέγοντι πρὸς παράδειγμα. ὅτι δὲ κενολογεῖσιν οἱ τὰς ιδέας παραδείγματα λέγοντες ἔδειξε διὰ τὸ "τί γὰρ ἐστὶ τὸ ἐργαζόμενον 991 α δείγματα λέγοντες ἔδειξε διὰ τὸ "τί γὰρ ἐστὶ τὸ ἐργαζόμενον 22. πρὸς τὰς ιδέας ἀποβλέπον;" δεῖ γάρ, εἰ παραδείγματα ἐκείναι, εἶναι τι τὸ πρὸς αὐτὰ ποιῶν, ὡς τὴν γραφεῖς ὁρῶμεν πρὸς τὰ παραδείγματα γράφοντας. τὸ δὲ λέγειν παραδείγματα εἶναι καὶ με- 10 τέχειν αὐτῶν κενολογεῖν ἐστίν. ζητήσας πῶς αἱ ιδέαι αἰτίαι τῶν ἐνταυθα καὶ τίνος, καὶ δείξας ὅτι ὅτε τῆς κινήσεως οἷον τε αὐτάς αἰτίας εἶναι ὅτε τῆς ἐπιστήμης καὶ γνώσεως τῶν ἐνταυθα ὅτε τὸ εἶναι, ἀλλ' ὅτε κατὰ τινα τῶν ἐκ τίνος λεγομένων τρόπων γίνεσθαι τι τὰ ἐνταυθα ἐξ ἑκείνων, εὐλόγως ἐπὶ τούτοις δε- 15 δειγμένοις τὸ τῆς μετοχῆς ὄνομα, ὡς χρῶντι, ὡς κεὶν διαβάλλει. λέγουσι καὶ αὐτάς παραδείγματα εἶναι καὶ μετέχειν αὐτῶν τὰ ἐνταυθα. τὸ δὲ ὅπως λέγειν, φησὶ, κενολογεῖν ἐπὶ καὶ μεταφορὰς λέγειν ὡς οἱ ποιηταί. ὅθεν καὶ τούτων ὧν μετέχει τὸ μετέχον σημαίνουσιν οἱ ἐπὶ τῶν ιδεῶν τῷ μετέχειν χρώμενοι. ὅτι δὲ κενολο- 20 γεῖν βραχέως ἔδειξε διὰ τὸ "τί γὰρ ἐστὶ τὸ ἐργαζόμενον πρὸς τὰς ιδέας ἀποβλέπον;" πάντως μὲν καὶ τὸ πρὸς τι παράδειγμα γινόμενον ὑπὸ τίνος ὁμοιωτος αὐτὸ ἐκείνῳ καὶ ποιῶντος γίνεσθαι. ἐπὶ δὲ τῶν ιδεῶν τί ἐστὶ τὸ ποιῶν τὰ ἐνταυθα πρὸς τὰς ιδέας ἀποβλέπον; ὁρῶμεν καὶ ἀνθρώπων ὑπὸ ἀνθρώπων γινόμενον τὸν καθ' ἑκάστα ὑπὸ τῷ 25 καθ' ἑκάστα καὶ ἵππων ὑπὸ τῷ ἵππῳ, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως, ὧν ὅθεν πρὸς τὴν ιδέαν ἀποβλέπον ποιεῖ ὁ ποιεῖ, ἀλλὰ φυσικῇ τις ἡ γένεσις καὶ ἡ τάξις ἐκάστω, τῷ μὲν τὴν ἀρχὴν ἐνδιδόντος, τῷ δὲ ὑποδεχομένου τε καὶ σωζόντος καὶ πράγοντος ταύτην κατὰ τινα ἀκολουθίαν. ἀλλ' ὅθεν οἱ ἐπιστήμονες ποιεῖσι τὰ καὶ τὰς ἐπιστήμης πρὸς 30 ιδέαν τινα ἀποβλέποντες. Alex.

991 α (*) φαμί ἔν ἡμεῖς πρὸς ταῦτα ὅτι τῷ ὄντι καλῶς φησὶν ὁ 19. Ἀριστοτέλης ὅτι κατ' ὁδὸν τρόπον τῶν εἰωθότων λέγεσθαι φαμί τὰ τῆδε γινόμενα ὑπὸ τῶν ιδεῶν, εἴγε ἐξηρημένα ὑπάρχουσιν. ἀλλ' ὅτω φαμί γίνεσθαι ἐκ τῶν ιδεῶν ὡς παρακτικά καὶ αἰτία τῆς 35 αἰδιότητος. ὅτε καὶ ὡς τελικὸν ὅτε ὡς ὑλικὸν καὶ εἰδικόν, ἀλλ' ὡς συμβαλλόμενον τῷ ποιητικῷ. πρὸς καὶ τούτους τὴν λόγους ἀποβλέπουσα ἡ φύσις δημιουργεῖ, καὶ διὰ τὴν αἰδιότητα τῶν ιδεῶν ὑπάρχει ἡ διαμονὴ καὶ ἡ αἰδιότης τοῖς ἐνταυθα γινόμενοις. Asclep.

991 α "ἐνδόχευ" — εἰκαζόμενον. τὸ λεγόμενον νῦν πρὸς τὸ εἶναι 40 23. παραδείγματα τὰς ιδέας λέγειν (*). καὶ καὶ εἰ δοθεῖν εἶδη τε εἶναι

καὶ τὰ ἐνταυθα ὁμοία γενέσθαι ἐκείνοις ὡς ιδέας λέγεσθαι, ὅτι καὶ ἡδη καὶ παραδείγματα ἐκείνα τῶτων, εἴγε μὴ εἴη τὸ ποιῶν πρὸς αὐτάς. ἐνδόχευ) καὶ ὁμοία τινὰ τισι γενέσθαι καὶ μηδενὸς εἰκαζόντος αὐτὰ καὶ πρὸς ἐκείνα ποιῶντος. καὶ τὸτο ἔδειξεν ἐναργῶς ἐπὶ Σωκράτους. καὶ καὶ εἰ Θεαίτητος ἦν ὁμοίος Σωκράτει, ἡδὴ καὶ εἰκασαὶ αὐτῷ. καὶ καὶ ὄντος Σωκράτους ὁμοίος τις αὐτῷ δύνασθαι γενέσθαι, καὶ μὴ εἰκαζόμενος, ὡς Θεαίτητος, καὶ μηκέτι ὄντος. δύνασθαι καὶ νῦν οἷος ἦν Σωκράτης εἶναι τε καὶ γίνεσθαι. εἰ δὲ καὶ μηκέτι ὄντι τινὶ ὁμοίον γίνεσθαι, ἐναργῆς ἐστὶν ὅτι μὴ πάντως εἰκαζόντος τίνος καὶ πρὸς παράδειγμα ποιῶντος ὁμοία τισὶ τινα γίνεσθαι. ὡς καὶ ὁ τῷ μηκέτι ὄντι ὁμοίος ὧν καὶ πρὸς ἐκείνον γέγονεν, ὅπως ὅθεν ἂν αἰδιότις τι εἶδος εἴη καὶ συγχωρηθῇ εἶναι τις ταιαυτῇ φύσιν, ἡ πρὸς αὐτὴν ὁμοιότης ὡς πρὸς παράδειγμα ἔσαι, μηδενὸς γε ὄντος τῷ πρὸς ἐκεῖνο ποιῶντος. τὸτο δὲ ἂν λέγοιτο καὶ πρὸς τὴν λόγους τινὰς λέγοντας εἶναι τὰς 15 ιδέας καὶ νοήματα. καὶ καὶ εἰ ἔστιν, καὶ διὰ τὸτο ἡδὴ καὶ γίνεσθαι ταῦτα πρὸς ἐκείνα, μηδενὸς τῷ πρὸς αὐτὰ ποιῶντος ὄντος. ὅτι καὶ μὴ πρὸς παράδειγμα τι καὶ ιδέαν γίνεσθαι τι ἡ γέγονε τῶν φύσει συνεστώτων, δείξει τις ἂν καὶ διὰ τούτων λόγους. εἰ αἰδιότης ἐστὶν ὁ κόσμος καὶ μηδὲν τῶν νῦν γινόμενων καὶ φύσιν ὡς πρὸς παράδειγμα ιδέαν 20 τινα γίνεσθαι, ὅθεν ἂν πρότερόν τι ὅπως εἴη γεγονός. ἀλλὰ μὴν αἰδιότης τε ὁ κόσμος, ὡς φασι, καὶ ὅθεν τῶν νῦν καὶ φύσιν γιγνομένων πρὸς παράδειγμα ιδέαν τινα γίνεσθαι, ὡς δείξω. ὅθεν πρότερον ἄρα τι τῶν φύσει γεγονότων ὡς πρὸς παράδειγμα ιδέαν γέγονε. πάντα καὶ ὁμοίως αἰεὶ ἐν αἰδίῳ ὄντι τῷ κόσμῳ γίνεσθαι. εἰ δὲ τὸτο, ὅθεν ἂν παραδείγματα εἶναι αἱ ιδέαι. ὅτι δὲ μηδὲν τῶν φύσει νῦν γινόμενων πρὸς παράδειγμα ιδέαν τινα γίνεσθαι, ὁδηγὸν ἐντεῦθεν. πάντα τὰ γιγνώμενα τῶν καθ' ἑκάστα τινα ἐστὶν ἃ ἐστὶ, καὶ ὑπὸ τῶν καθ' ἑκάστα τίνος γίνεσθαι. ὡς καὶ τὰ φύσει, οἷον φύσει ὅθεν ὁ ἀνθρώπος ὑπὸ τῷδε τῷ ἀνθρώπῳ γίνεσθαι, καὶ ὅθεν ὁ ἵππος ὑπὸ τῷδε τῷ ἵππῳ, καὶ ἡδὲ ἡ ἀμπελος ὑπὸ τῷδε τῆς ἀμπελῆς. ἀλλὰ μὴν καὶ ἐκάστων τῶν καὶ φύσιν τι ποιῶντων καὶ τὴν ἐν αὐτῷ φύσιν, τῷδε 35 ἐστὶ καὶ τὴν ἐν αὐτῷ αἰτίαν τε καὶ ἀρχὴν καὶ δύναμιν τῷ πως κινεῖσθαι. ταῦτα καὶ φύσει τε ἐστὶ καὶ ἔχει φύσιν, ὅσα ἀρχὴν κινήσεως ἐν αὐτοῖς ἔχει, καθὼς καὶ ἐστὶ ταδε τινὰ, ἀλλὰ μὴ καὶ συμβεβηκός. καὶ ὁ ἵππος δὴ τὸν ἵππον ποιεῖ καὶ τὴν ἐν αὐτῷ τοιαύτην ἀρχὴν. ἀλλὰ μὴν ὅτε ἀνθρώπος ὅτε ἵππος ὅτε ἄλλο τι τῶν φύσει γεννώντων τε καὶ ποιῶντων πρὸς τι παράδειγμα βλέπον ποιεῖ τὸ γιγνώμενον ὑπ' αὐτῶ. ὅθεν καὶ τὴν ἀρχὴν νοῦν τι περὶ τῷ ἐσομένῳ πῶς ἂν γένοιτο, ὅπως ἔχει) τῷ ποιῶν ὁ ποιεῖ, ὡς ἐπὶ τῶν τεχνῶν ὁρῶμεν. διὰ τὸτο καὶ αἱ μὲν τέχναι ἐν μόνῳ γίνονται τοῖς δυναμένοις ποιεῖσθαι τὴν τοιαύτην πρόνοιαν τῷ καὶ τέχνην ἐσομένου. ἐν καὶ ἀνθρώποις.

2. deinde transit ad id quod isti dicebant, ideas esse quasi exemplaria. est autem sensus: putare ideas esse exemplaria, et hoc esse nostratiam ideis quasi exemplaribus participare, inane dictum est Sepulv. || 2 — 8. apud Asclep. || 2. ὅτι τὸ λέγειν παραδείγματα καὶ ὅτι μετέχειν Asclep. || 3. κεχρησθαι Asclep. || 20. κενολογεῖν M. || 21. βραχέως om A. || 22. πάντως — 24. ἀποβλέπον om M.

1. lege α ιδέαι λέγεται. || 12. lege συγχωρηθείη. || non tamen similitudo eius fuerit quasi ad exemplar, utique cum sit nullus qui ad illius exemplar operetur Sepulv. qui legit ε πρὸς αὐτὴν. || αὐτὸ M.

κ' φύσιν δὲ πολλὰ καὶ ὑπὸ ἀλόγων καὶ ὑπὸ ἀφύχων γίνεσθαι. ἔδὲν
 ἄρα τῶν νῦν κ' φύσιν τι ποιόντων πρὸς παράδειγμα ποιεῖ τι· εἰ
 δὲ μὴ νῦν, ἔδὲν πρότερον· αἰεὶ γὰρ ἢ γένεσις τῶν φύσει γιγνόμενων
 ὁμοία. τὸ δὲ λέγειν κ' ἀριθμὸς τινὰς ὠρισμένους τε καὶ τεταγμέ-
 νους τὰ φύσει γιγνόμενα γίνεσθαι (ὅ γὰρ ἀπὸ τύχης τε καὶ αὐτο-
 μάτης· διὰ τὸτο γὰρ ἄνθρωπος ἄνθρωπον γεννᾷ), καὶ διὰ τὸτο ἀξιῶν
 τὴν φύσιν πρὸς παράδειγμα τι καὶ λόγον τινα ποιεῖν πρὸς ἐκείνα
 ἀφορῶσαν, τὸ μὴ ἀληθὲς ἔχει τὸ δὲ ψευδὲς τι. γίνεσθαι μὴ γὰρ πάντα
 τὰ φύσει κ' τάξιν τινα καὶ ἀριθμὸς τινὰς ὠρισμένους καὶ ἔτε ἀπὸ
 τύχης ἔτε αὐτομάτης, ὅ μὴν διὰ τὸτο καὶ πρὸς παράδειγμα. ἔ
 γὰρ ἐννοῶσα ἢ φύσις ποιεῖ ἢ ποιεῖ (ἀλόγος γὰρ αὕτη δύναμις ἐστίν),
 ἀλλ' ἐστὶν αἰτία τῷ εἶναι ἐν τεταγμένῃ κινήσει, καὶ ὥστε τῇ πρώτῃ
 τὴν μετ' αὐτὴν ἀκολουθεῖν τεταγμένους ὅ κ' λογισμὸν τινα, κάκειν
 πάλιν τὴν τρίτην, ἕως ἂν ἐπὶ τὸ τέλος αἱ κινήσεις προέλθωσιν, ὅ
 χάριν ἐγίγνοντο. ἦν τάξιν ἢ τέχνη ἐστὶ μιμημένη· κ' τὴν λόγον
 γὰρ ταῦτα συντίθῃσι καὶ ποιεῖ ἢ ποιεῖ. διὸ ἢ μὴ τέχνη δύναμις ἐστὶ
 λογική, ἢ δὲ φύσις ἀλόγος. τὸ δὲ λέγειν θεῖαν τινα τέχνην ἔσαν
 τὴν φύσιν μηδὲν ἀλόγως ποιεῖν, καὶ τὸ ἀξιῶν τῇ θεῖαν αὐτὴν εἶναι
 ἔχειν τὸτο ὁμῶς παρὰ θεῶν, τὸ πρὸς τεταγμένον τι καὶ ὠρισμένον
 παράδειγμα ποιεῖν ἢ ποιεῖ, ὅ καλῶς λέγει· ὅ γὰρ ἔτῳς λέγει· ἡ
 φύσις θεῖα τέχνη ὡς τῶν θεῶν ταύτῃ τῇ τέχνῃ χρωμένων, ἀλλὰ
 τῷ ἀπὸ θεῶν ἔσα δύναμις τὸ εὐτακτον τῆς κινήσεως σωῖσιν κατ'
 ἀκολουθίαν τινα ἡρμοσμένην, μὴ κ' λογισμὸν τινα καὶ νόησιν, ἀλλὰ
 τῷ ἀπ' ἐκείνων εἶναι. ὁμῶς δὲ ἀπὸ θεῶν ἔχοι ἂν ὅ τὸ πρὸς πα-
 ράδειγμα ποιεῖν· πῶς γὰρ ἂν ποιῆσαι τι πρὸς παράδειγμα ὅ τέ-
 λεόν ἐστιν ἀνευνόητον; ἀλλ' ἔχειν ἂν τις παρὰ θεῶν αὐτὴν κ' τὸ
 εὐλογώτερον λέγοι τὸ ὁμοιον τῷ ποιῶντι, ἐν ᾧ ἔστι καὶ ὅθεν τὴν ἀρχὴν
 λαμβάνει τὸ γινόμενον, ποιεῖν κ' τὴν χωρὶς λόγου τῶν κινήσεων
 εὐταξίαν. ἔτι τὸ εὐτακτον ἐστὶν εὐρεῖν καὶ ἐν τοῖς κακοῖς καὶ παρὰ
 φύσιν γιγνόμενοις, οἷον ἀποσήματα, τραύματα, φλεγμοναί, νό-
 σων περίοδοι. ἀλλὰ καὶ ζῶων τινῶν γενέσεις τεταγμέναι μέν,
 ἀλλ' ὅ πρὸς ἰδέαν, οἷον σκυλῶν ἐμπόδων τερηδόνων. Alex.

991a (°) λέγομεν ὅτι αὐτὴς πρὸς τὸτο ὅτι τὸ κ' τύχην τῶν σπα-
 25. νίων ἐστὶ καὶ ἐνταῦθα ἔχει χώραν, ἐπὶ μέντοι γε τῶν αἰεὶ γιγνόμενων
 ὅ θεωρεῖ· τὸ κ' τύχην, ἀλλὰ δεῖ πάντως παραδείγματος πρὸς
 ὅ γίνεσθαι τὸ γινόμενον... λέγομεν ὅτι ὅτι τῶν καθ' ἑκάστα ὑπάρ-
 χουσιν ἰδέαι ἀλλὰ τῶν καθόλου· ὅ γὰρ Σωκράτης ἀλλ' ἄνθρωπος·
 διὸ καὶ τὸ εἶδος μένει αἰεὶ διὰ τὴν λόγον ὅν ἔχει ἢ φύσις καὶ ἔτῳς ποιεῖν.
 Asclep.

991a “ἔσαι — εἶδη.” αὕτη ἢ λέξις ἕως τῷ ἔτι δόξειεν ἂν ἀδύνα-
 27. τον εἶναι ἐν τισιν ὅ φέρεσθαι· διὸ ὅδὲ ὑπερμνηματίσαντο αὐτήν.

δείκνυσθαι δὲ δι' αὐτῆς καὶ τὸτο τὸ ἄτοπον ἐπόμενον τῇ περὶ τῶν ἰδεῶν
 δόξῃ· εἰ γὰρ παραδείγματα ἐκείνα τῶν, ἔσαι τῷ αὐτῷ πλείω
 παραδείγματα, καὶ ἰδέαι πλείους ἔσονται αὐτῷ. εἰ γὰρ ὁ ἄνθρωπος καὶ
 ζῶν ἐστὶ καὶ οἶπεν καὶ ἄνθρωπος; καὶ ταῦτα ἀλλήλων διαφέρει, ἐκάστω
 ἂν αὐτῶν εἶναι παράδειγμα καὶ ἰδέα, καὶ μετέξει ὁ ἄνθρωπος τῷ αὐτο-
 ἀνθρώπῳ καὶ τῷ αὐτοζῶν καὶ τῷ αὐτοδίποδος. ἀλλ' εἰ μὴ ἄμα ἔστιν
 ἐν τῷ αὐτοανθρώπῳ διαφέροντα ἀλλήλων, ὅ κ' ἀπλῶν ἢ ἰδέα, ἀλλ'
 ἔσαι ἐξ ἰδεῶν συγκειμένη· εἰ δὲ μὴ ἐστὶν ἰδέα ἕκαστον αὐτῶν,
 προτέρα ἔσαι ἰδέα ἰδέας· τὸ γὰρ αὐτοζῶν πρῶτον τῷ αὐτοανθρώπῳ·
 γένος γὰρ τὸ ζῶν τῷ αὐτοανθρώπῳ, ἢ ἰδέα ἔσαι χωρὶς ζῶν. ἀδύ-
 νατον δὲ τὸτο, καὶ μετέχον ὁ αὐτοανθρώπος τῷ αὐτοζῶν, εἴγε
 ζῶν κάκεινο· ὥστε εἴη ἂν ὁ αὐτοανθρώπος. ἀλλὰ καὶ ζῶν παρὰ-
 δειγμα· τῷ ἄρα αὐτοανθρώπῳ καὶ τῷ ζῶν μία εἰκὼν· μετέχει γὰρ
 τῷ ζῶν. ὅ μόνον δὲ τῷ αὐτοζῶν ἀλλὰ καὶ τῷ αὐτοδίποδος μετέ-
 χει, ὥστε πλείονων ἰδεῶν καὶ ἢ μία ἰδέα μετέχει. εἰ γὰρ ἐστὶ τι ὡν
 ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος, ὅ κ' ἰδέας μετοχὴν, οἶπεν γὰρ ὁ ἄνθρωπος· ἔτε
 καθὼ ζῶν, ἐστὶ γὰρ τινα τῶν ζῶν ὅ τοιαῦτα· ἔτε καθὼ ἄνθρω-
 πος, ἐστὶ γὰρ καὶ ἄλλα δίποδα. ἔτι τε εἰ τὸ ζῶν τὸ εἶναι ὅ κ' ἔχει
 παρὰ τῷ ἄνθρωπῳ εἶναι, ὅδ' ἂν τὸ οἶπεν ἔχοι παρὰ τῆς τῷ ἄν-
 θρώπῳ ἰδέας. ἔτῳ δὲ συγχωροῖτο ἂν τὸ μὴ πάντως πρὸς ἰδέαν
 εἶναι τοῖς τῇδε τὸ εἶναι. ἔτι ἔσαι ἐν ταῖς ἰδέαις τὸ μὴ πρότερον τὸ
 δὲ ὕστερον. εἰ δὲ αὐτοανθρώπος μὴ μετέχει τῷ αὐτοζῶν καὶ ὁμῶς
 ζῶν ἐστὶν, ὅ κ' ἀνάγκη ὅδὲ τὸ ἐνταῦθα ζῶν εἶναι μετυσία τῷ
 αὐτοζῶν· ἔτῳς δὲ ὅδὲ τῷ αὐτοανθρώπῳ (°). τὸ γὰρ λέγειν τὴν
 αὐτοανθρώπον μὴ εἶναι ζῶν, ἄνθρωπον ὄντα, ἀποπώτατον. “ἔτι
 ὅ μόνον τῶν αἰσθητῶν παραδείγματα τὰ εἶδη ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν
 ἰδεῶν.” ἐφθάκαμεν εἰρηκέναι πῶς. τὸ γὰρ αὐτοζῶν παράδειγμα
 τῷ αὐτοανθρώπῳ· τὸ γὰρ γένος τῶν αὐτῶν εἰδῶν ἔσαι παράδειγμα,
 ἐπεὶ ἕκαστον αὐτῶν ἐστὶ κάκεινο· ἔσαι τε ἔτῳς τὰ εἶδη παρα-
 δείγματα ὄντα τῶν αἰσθητῶν αὐτὰ εἰκόνες τῶν ἰδεῶν. Alex.

(°) φαμὶ ὅτι πρὸς ταῦτα ὅτι ἢ μὴ ψυχῇ τῷ ὄντι καὶ εἰκὼν καὶ
 παράδειγμα ἐστὶν, παράδειγμα μὴ τῶν τῇδε ὡς ἔχουσα τῆς λόγου
 τῶν εἰδῶν ἐν αὐτῇ, εἰκὼν δὲ τῷ παντελεῖν νῦν τῷ αἰεὶ ἐνεργεῖα
 ὄντος καὶ ἔχοντος τὴν ἐνεργεῖαν ὕσιν. ἐπὶ μέντοι γε τῶν ἰδεῶν ὅ
 δυνατόν ἐστὶ τὸτο· οἱ γὰρ λόγοι οἱ δημιουργικοὶ αἰεὶ παραδείγματα
 ὑπάρχουσιν· ὅ κ' ἐστὶ δὲ ἰδέα καὶ ἀνθρώπου καὶ δίποδος καὶ ζῶν, ἀλλὰ
 ἀνθρώπου μόνου· ἐν γὰρ τοῖς καθολικωτέροις ἐμπεριέχεται τὰ μερικά·
 ἐν ὅν τῷ λόγῳ τῷ ἀνθρώπῳ καθολικῷ ὄντι ἐμπεριέχεται καὶ τὸ ζῶν
 καὶ τὸ λογικὸν καὶ τὸ οἶπεν καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα. ὥσπερ καὶ ὁ ἰατρός
 ἔχει τὴν λόγον τῆς ἰατρικῆς καὶ ἐμπεριέχεται ἐν τῷ λόγῳ τῆς καὶ τὸ
 χειρουργικὸν καὶ διαιτητικὸν καὶ τὰ ἄλλα μέρη, καὶ ὁμῶς ὅ φαμεν σύν-

12. καὶ γὰρ ὡς *M.* || 16. lege γὰρ αὕτη συντίθῃσι. *ars, quae duce ratione opera sua conficit* Sepulv. || 18. ἀξίωμα θείας *M.*

8. *at si haec singula sunt ideae, idea prior idea* Sepulv. expungenda negatio μή. || 10. *aut erit idea sine anim.* Sepulv. lege ἢ ἢ ἰδέα. || 14. *τι ὅ ἐστιν A. nam si homo est aliquod ens, nimirum homo non erit hominis participatione bipes, cum animalia bipeda sint* Sepulv. omissis 15. ὅ — 16. τοιαῦτα. lege εἰ γὰρ ἐστὶ τι ὅ ἐστὶν ἄνθρωπος || 15. ἔτε — 16. ἄνθρωπος et 17. τὸ post ζῶν et 21. καὶ — 23. αὐτοζῶν om *A.* || 36. ἐμπεριέχεται *B.*

θετον τὴν ἰατρικὴν. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ πασῶν τῶν ἄλλων ἐπιση-
μῶν. Asclep.

991b "ἔτι — ὅσια." ὁ λέγει ἔστιν, ὅτι τὴν ὕσιν τινὸς ἀδύνατον
1. κεχωρίσθαι τῆς ὕσεως ὅσια· ἢ ἢ ἐκάστω ὅσια ἐν ἐκείνῳ. εἰ ὅν αἱ
ιδέαι ὅσιαι, ἔκ εἰσὶν αὐτῶν κεχωρισμέναι· εἰ δὲ εἰσι κεχωρισμέ- 5
ναι, ἔκ εἰσὶν αὐτῶν ὅσιαι. ἀλλὰ μὴν οἱ λέγοντες τὰς ὁρίσμι-
τῶν ἐνταῦθα γίνεσθαι καὶ τὰς ιδέας ὁρίσμι πᾶσι τὰς ιδέας
τῶν αἰδητῶν· οἱ ἢ ὁρίσμι ἐκάστω τὴν ὕσιν δηλοῦσι καὶ καὶ τὰ
οἰκεία εἶδη γίνοντο. ἢ ἢ εἶναι ἐκάστω; ὅς ὁ ὁρίσμις δηλωτικὸς,
καὶ τὴν οἰκείαν ὕσιν. ὅτω τε εἶεν ἂν αἱ ιδέαι τὰ εἶδη τῶν 10
τῇδε. Alex.

991b "ἐν — ἔστιν." ἢ μὲν "λέγομεν" ὁμοίως εἴρηξεν τοῖς πρότερον.
3. κοινῇ ἢ τὴν δόξαν ὡς ἔσαν καὶ αὐτῇ ('). δεικνύσι δὲ ψευδὸς
ὅν τὸ εἰρημένον ἐν τῷ Φαίδωνι. εἴρηξεν μὲν ἢ ὅτι καὶ τῶ εἶναι τὰ ἐν-
ταῦθα καὶ τῶ γίνεσθαι αἰτία τὰ εἶδη. τῷτο δὲ ἔκ ἀληθές, εἴγε 15
ἀδύνατον, ὡς προείρηξεν, χωρὶς τὴν ὕσιν εἶναι καὶ τὸ ὅσον ὅσια.
εἰπὼν δὲ "καὶ τῶ εἶναι καὶ τῶ γίνεσθαι," ὅτι μὴδὲ τῶ γίνεσθαι νῦν λέ-
γει ('): πῶς ἢ ὅσον τῶ γίνεσθαι; καὶ ἢ εἴη τὰ εἶδη, ὅμως ἔκ
αὐτὰ αἰτία τῶ καὶ εἶναι τινα καὶ γίνεσθαι πρὸς ἐκείνα· ὅσον ἢ ἔστι
πρὸς αὐτὰ ὅσον μὴ ὄντος τῶ κινῆτος καὶ ποιῆτος· ἢ ἢ ὅτι αἱ ιδέαι 20
αὐταῖς εἰσὶν αἰτίαι ὡς ποιῆσαι. ὅτι ἢ τὸ ποιῆν τοῖς γιγνομένοις
αἰτίον καὶ τὸ παράδειγμα, ἔδειξε διὰ τῶ πολλὰ καὶ γίνεσθαι καὶ εἶναι
ὡν ἢ φασιν ιδέας εἶναι, ὡς περὶ τὰ τεχνητά· οἰκία ἢ καὶ δακτύ-
λιος ἢ πρὸς ιδέας. εἰ δὲ ταῦτα, καὶ μὴ ὄντων εἰδῶν ὅσον κωλύει
καὶ γίνεσθαι καὶ εἶναι τῷ τὸ ποιῆν ἔχειν, ὅσον τὰ ὡν φασιν ιδέας εἶναι 25
κωλυθήσεσθαι καὶ εἶναι τε καὶ γίνεσθαι καὶ μὴ ὅσον τῶν ιδεῶν ('). δι-
ὰς ἢ αἰτίας γίνεσθαι τὰ ὡν ἢ φασιν ιδέας εἶναι, διὰ τὰς ὁμοίας ἔστι
καὶ τὰ ὡν φασιν· ὡς ἢ ἐκείνα καὶ τέχνην γίνεσθαι ἢ πρὸς ιδέαν τινα,
ὅτω καὶ τὰ καὶ φύσιν ἔστι καὶ τὴν φύσιν χωρὶς παραδείγματος,
ἀνάλογον ὄντος τῶ μὲν γεννῶντος τῷ τεχνίτῃ, τῶ δὲ θήλειος τὴν τῆς 30
ὑλῆς χώραν ἐπέχοντος· τὰ μὲν ἢ παραδείγματα ἄχρηστα μὴ ὄντος
τῶ ποιῆτος πρὸς αὐτά, ἢ δὲ ποιῆν τι ἢ κωλύει ποιῆν καὶ χω-
ρὶς παραδείγματος, ὡς αὐτοὶ συγχωρῶσιν ἔχειν ἐπὶ τῶν τεχνη-
τῶν. id.

(') "ἐν δὲ τῷ Φαίδωνι ὅτω λέγομεν." ὅτι τῶ Πλάτωνος 35
ἔστιν ὁ Φαίδων, σαφῶς ὁ Ἀριστοτέλης δηλοῖ· ἀντικείμενον ἢ πρὸς τὸν
Πλάτωνα παράγει μαρτυρίαν ἐκ τῶν παρ' αὐτῶ εἰρημένων ἐν τῷ
Φαίδωνι. καὶ ἐν τοῖς Μετεώροις δὲ παρήγαγε τὸν Φαίδωνα, ἡνίκα
περὶ τῶ Ταρτάρου λόγον ἐποιεῖτο. Παναίτιος γὰρ τις ἐτόλμησε νο-

θεῦσαι τὸν διάλογον. ἐπειδὴ ἢ ἔλεγε εἶναι θνητὴν τὴν ψυχὴν, ἐβέ-
λετο συγκατασπᾶσαι καὶ τὸν Πλάτωνα· ἐπεὶ ὅν ἐν τῷ Φαίδωνι σα-
φῶς ἀπαθανατίζει τὴν λογικὴν ψυχὴν, τῷτο χάριν ἐνόθευσε τὸν διά-
λογον. ἐν δὲ τῷ Φαίδωνι φησιν ὁ Πλάτων ὅτι πᾶσα ψυχὴ ἀθά-
νατος, καὶ ὡς ὁ ἡμέτερος διδάσκαλος ἔφασκε, περὶ τῆς τῶ κόσμου
ψυχῆς λέγει. καὶ ἐν τῇ Πολιτείᾳ δὲ ἀθανατίζει τὴν ψυχὴν, ἀλλ'
ἔκ ὁμοίως ὡς ἐν τῷ Φαίδωνι. ἢ ὅν λέγομεν ὁμοίως εἴρηξεν τοῖς
πρότερον· κοινῇ ἢ τὴν δόξαν ὡς ἔσαν καὶ αὐτῇ, ἐπειδὴ τῷ αὐτῷ
διδασκαλεῖν ἦν. Asclep.

(') καὶ τῶ μὲν εἶναι (αἰτία) λέγει περὶ τῶν θείων σωμάτων, 991b
ἐπειδὴ αἱ ὑπάρχουσιν, τῶ δὲ γίνεσθαι περὶ τῶν τῇδε. ἢ τὸ εἶναι
4. φησι περὶ τῶν τῇδε καὶ τὸ γίνεσθαι· εἰσὶ μὲν ἢ αἱ εἶδη, γινώμενα
δὲ τὰ καθ' ἑκάστα. id.

(') ὁ δὲ ἡμέτερος φιλόσοφος προσέειπεν τῷ δόγματι, μάλ' 991b
ἔστιν δὲ τῷ πατρὶ τῶ δόγματος, ἔλεγε ὅτι τῶν φύσει ὑπάρχουσιν
7. αἱ ιδέαι καὶ τῶν εἰδῶν· ἢ ἢ τῶν καθ' ἑκάστα, ἐπεὶ ὅτω ἀπειροὶ
εἰσὶν αἱ ιδέαι. τῶν δὲ τεχνητῶν ἢ φασιν εἶναι ιδέας, ἀλλὰ λόγους
ἐν τῇ ψυχῇ τῶν ποιῶντων· ἔκ ἡδύνατο ὅν φύσει ποιεῖν μὴ ἔχουσα
ἐν ἑαυτῇ τὰς δημιουργικὰς λόγους, ὡς περὶ ὅσον ὁ ἰατρός ἐποιοῖ
ὑγίαν μὴ ἔχων ἐν ἑαυτῷ τὰς λόγους τῆς ὑγείας. ὁμοίως δὲ καὶ
ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων. id.

"ἔτι — ἔστιν;" πειρᾶται καὶ καὶ ταύτην τὴν δόξαν, καθ' ἣν 991b
ἀριθμὸς ἔλεγε τὰς ιδέας, εὐθύνην τὸν λόγον· εἰ ἢ ἀριθμὸς μὲν
9. ἔλεγε αὐτὰς εἶναι, μὴ δύναται δὲ ἀριθμοὶ εἶναι, ὅλον ὅτι ὅσον
εἶεν ἂν κατ' αὐτὰς ('). ἔτι ζητεῖ, εἰ εἰσὶν αἱ ιδέαι ἀριθμοί,
πῶς αἰτίαι ἔσονται τοῖς ἐνθάδε; πότερον ὅτι καὶ τὰ ἐνθάδε εἰσὶν ἀριθ-
μοὶ ὡς περὶ καὶ αἱ ιδέαι, ἕτεροι δὲ ἐκείνων τε δηλονότι, ἀλλὰ καὶ
ἀλλήλων ὡς ἀκεῖναι ἀλλήλων ἕτεροι, καὶ ἄλλος μὲν ἔστιν ἀριθμὸς
ἀνθρώπου ἄλλος δὲ ἵππου, ἄλλος Πλάτων καὶ ἄλλος Σωκράτης,
καὶ καὶ τὴν διαφορὰν τῶν ἀριθμῶν διαφέρειν ἀλλήλων τὰ ὄντα;
ἀλλ' εἰ τῷτο, πῶς αἰτία ἐκείνοι οἱ ἀριθμοὶ οἱ τῶν ιδεῶν τοῖς ἐν-
θάδε ἀριθμοῖς, ἐν αἷς ἔστι τὰ ὄντα, ἔσονται; εἰ ἢ καὶ εἶεν ἴσοι οἱ ἐν-
ταῦθα ἐκείνοις, ὡς εἶναι φέρε εἰπεῖν πεντάδα τὸν τε αὐτοάνθρωπον
καὶ τὸν αἰδητόν, ἀλλὰ τὴν μὲν αἰδητὸν πεντάδα τὴν δὲ μὴ αἰδητὸν, πῶς
ἐκείνη ἢ πεντάς ταύτῃ τῇ πεντάδι αἰτία ἔστι τῶ εἶναι; ἢ ἢ ὅτι οἱ
ἴσοι ἀριθμοὶ ἀλλήλοις τῶ εἶναι αἰτίαι· πῶς ἢ ὅλως ἀριθμὸς ἀριθμῷ
αἰτίος τῶ εἶναι; Alex.

(') ὡς καὶ αὐτοὶ οἱ ἀριθμοὶ λόγοι τινὲς ἔσονται ἕτερον πρὸς
ἕτερον· οἷον εἰ ἔστι Καλλίας λόγος ἐν ἀριθμοῖς ἐκ πυρὸς καὶ ὕδατος

3 — 11. apud Asclep. || 4. ὅσια· ὡς περὶ αἱ ιδέαι ὅσια τῶν πραγμάτων ὑπάρχουσιν, ὅσαι χωριστὰ κατ' αὐτὰς; εἰ ὅν Asclep. || 5. εἰ δὲ εἰσὶ κεχωρισμέναι] ὡς Asclep. || 9. δηλωτικὸς καὶ κατὰ M. || 10. τε ἂν εἶεν αἱ Asclep. || 16. χωριστὴν ὅσιαν A. || 17. dixit, ut sint hae res et ut fiant. nunc docet ideas non esse causas ut res nostrates fiant Sepulv. || 20. ὅσον om A. || 20 — 34. apud Asclep. || 21. αὐτοῖς Asclep., αὐταῖς M, αὐταῖς A. || 23. φασιν Asclep. || 24. ιδέαν Asclep. || 25. τὰ om M. || 29. καὶ τὰ om A. || τὰ φύσει ἔστι M. || 32. τῷ δὲ ποιῶντι Asclep.

3. λογικὴν om Asclep. || 5. ἡμέτερος φιλόσοφος Asclep. || 6. ἀπαθανατίζει Asclep. || 19. τὰς ποιητικὰς λόγους Asclep. || 24. haud dubie per ipsos nullae sunt ideae Sepulv. || 25. ζητεῖ δὲ ὅτι εἴτερον εἰσὶν Asclep. || 26. αἰτία Asclep. || τοῖς τῶν M. || 28. ἄλλως M. || 32. γὰρ] δὴ M. || 35. ἔστι A. || 36. πῶς εἶναι αἰτίαι A, αἰτίαι τῶ εἶναι Asclep.

χὺ γῆς, χὺ αὐτοάνθρωπος, τυτέξιν ἡ ἰδέα, εἴτε ἀριθμὸς τίς ἐξιν εἴτε χὺ μή, ὅμως ἔξαι λόγος ἐν ἀριθμοῖς τινῶν ἡ ἰδέα χὺ ἕκ ἀριθμὸς. αὐτοὶ δὲ τὰς ἰδέας ἀριθμῶς βυλόν) εἶναι. Asclep.

991b "εἰ — ἐνταῦθα." πρόκει(ι) μὲ αὐτῶν δεῖξαι ὅτι αἱ ἰδέαι, εἰ
13. ἀριθμοὶ εἰσιν, ὃ δύναν) εἶναι αἵτιοι τοῖς ἐνταῦθα (ε). ὃ δεῖξαι 5
βυλόμενος, πρῶτον μὲ ἔλαβε τὸ χὺ τὰ ἐνθάδε, ἃ φασι πρὸς ἐκεῖνα
γίνεσθαι, ἀριθμὸς λέγεσθαι εἶναι ὑπ' αὐτῶν ἴσους ἐκεῖνοις αἰδιόις ὄντιν,
ἕκ ὄντας τῶν αἰδιόνων, χὺ ἐδειξεν ὅτι ὅδε οἱ ἴσοι ἀριθμοὶ τοῖς ἴσοις
αἵτιοι τῶ εἶναι δύναν) εἶναι, ὅδε εἰ οἱ μὲ εἶεν αἰδιόι οἱ δὲ μή (α).
νῦν δὲ πάλιν λαμβάνει τὰ ἐνταῦθα μὴ ἀριθμὸς εἶναι λέγεσθαι ὑπ' 10
αὐτῶν, ἀλλ' ἐν λόγῳ τινὶ ἀριθμῶν συνεστάναι, ὃ χὺ βυλόν) λέγειν·
χὺ δεῖκνυσιν ὅτι ὅδε ὅτως αἱ ἰδέαι χὺ ἐκεῖνοι οἱ ἀριθμοὶ αἵτιοι δύναν)
εἶναι τοῖς ἐνθάδε ὄντιν ἐν ἀριθμῶν λόγῳ. βυλόμενος δὲ δεῖ-
ξαι τί ἐστι τὸ λέγειν λόγους ἀριθμῶν τὰ ἐνταῦθα εἶναι, παρέθετο
τὴν συμφωνίαν· χὺ ἥ συμφωνία ἕκ ἀριθμὸς ἐξιν ἀλλὰ λόγος 15
τις ἀριθμῶν, τυτέξιν πράγματ' αἱ τινὰ λόγον ἀριθμῶν πρὸς ἀλλήλα
ἔχοντα. τὸ ἥ ἐν διπλάσι εἶναι ἐν λόγῳ ἀριθμῶν ἐξιν εἶναι, ὅπερ
ἔχει ἡ διὰ πασῶν συμφωνία· ἐν ταύτῃ ἥ αὐτὴ τὸ εἶναι, χὺ αὖ
πάλιν ἄλλη ἐν ἐπιτρίτῳ, χὺ αὖ πάλιν ἄλλη ἐν ἡμιολίῳ, ἃ πάντα
ἀριθμῶν εἰσὶ λόγοι. εἰ δὲ χὺ τὰ ὄντα πάντα λέγοι τις λόγους ἀριθ- 20
μῶν εἶναι, ὅδε ὅτως αἵτιοι αἱ ἰδέαι χὺ οἱ ἀριθμοὶ ἐκεῖνοι τῶτοις
ἔσον). εἰ ἥ τῶτο, ὅδε ἐπ' ἐκεῖνοις οἱ ἀριθμοὶ ἔτι ἔσον). εἰ γὰρ
ἐστι τὰ ἐνταῦθα λόγοι τινὲς ἀριθμῶν, δηλονότι τινὰ ἐξιν ἐν αὐτοῖς
ἃ τὸν λόγον ἔχει τῶτον ἐν ᾧ ἐκάσῳ αὐτῶν τὸ εἶναι, ὥσπερ ἡ
συμφωνία λόγους ἀριθμῶν ὅσα ἔχει τι ἐν ὑποκείμενον χὺ φύσιν τινὰ 25
ὑποκείμενῃ ἥς ὁ ὁρισμὸς ἐστι χὺ λόγος ἡ συμφωνία, καὶ ἐστι τῶτο
οἱ φθόγγοι. εἰ δὲ τὰ πράγματα πρὸς τὰς ἰδέας λεγόμενα τὸ εἶναι
ἔχει ἐν λόγῳ ἀριθμῶν, ἔστι τι ἐν αὐτοῖς ὑποκείμενον ὃ τὸν τῶν
ἀριθμῶν λόγον ἀναδεχόμενον ποτὲ μὲ ἄνθρωπος γίνε) ποτὲ δὲ ἄλλο
τι, καὶ τὸς διαφέροντας λόγους ἄλλοτε ἄλλο γινόμενον, ὡς ἡ 30
συμφωνία τῇ τῶν ἐν τοῖς φθόγγοις λόγων ἑτερότητι. τῶτο δὲ ἕκ
ἄλλο τι εὐρεθήσε) ὃν ἡ τὸ ὑποκείμενον χὺ ἡ ὕλη, ἥς ἐν ἀριθμῷ χὺ
ἐν λόγῳ τινὶ ἔκασον ἔξαι τῶν ὄντων, οἷον πυρὸς ἀέρος ὕδατος
γῆς, ἡ ὅτι ποτε ἂν χὺ ἡ τῶτο· ἐν ἥ τῶ τῶτων λόγῳ πρὸς ἀλλήλα
τὸ εἶναι τοῖς ἐξ αὐτῶν χὺ εἰδοπεποιήσθαι. εἰ δὲ τῶτο, δεήσει χὺ τὰς 35
ἰδέας παραδείγματα τῶτων ὄντων χὺ αὐτὰς λόγους ἀριθμῶν εἶναι χὺ
ἕκ ἀριθμὸς ἀπλῶς· εἰ ἥ ὁ Καλλιὰς φέρε εἰπεῖν ἡ ὁ ἄνθρωπος ὁ
ὡμοιωμένος τῇ ἰδέᾳ λόγος ἐν ἀριθμοῖς τισὶν ἐστι πυρὸς χὺ γῆς χὺ

ὕδατος χὺ ἀέρος ἡ ἄλλων τινῶν ὑποκειμένων, ἔξαι χὺ ἡ ἰδέα ἀριθ-
μὸς εἶναι λεγόμενος ὁ αὐτοάνθρωπος, πρὸς ἣν ὁ ἄνθρωπος λόγος
ἐν ἀριθμοῖς, ἥτοι τῶν ἀριθμῶν αὐτῶν, εἰ εἴη τῶτο ὑποκείμενον ἐν
αὐτοῖς (τῶτο ἥ ἐσήμανε διὰ τῶ "εἴτε ἀριθμὸς τις ὢν εἴτε μή"),
χὺ ἕκ ὁ αὐτοἀριθμὸς· ὃ ἥ δὲ ὁ ἀριθμὸς αἵτιος τῶ ἐναριθμῶν λόγῳ
εἴη· ἐν ἥ τῶ αὐτῷ ἀριθμῷ διαφέροντες γίνον) λόγοι· ἐν ἥ τῶ
ς' χὺ ὁ διπλάσιος χὺ ὁ ἡμιόλιος. εἰ δὲ τῶτο, ἕκ ἀριθμὸς ἀπλῶς ἡ
ἰδέα· ὅδε γὰρ ἐστι ταῦτ' ἀριθμὸς τε χὺ λόγος ἐν ἀριθμοῖς· ὅδε
ἐξιν ἄρα ὁ αὐτοἀριθμὸς ἡ ἰδέα. ὥστε ἡ ἕκ ἀριθμοὶ αἱ ἰδέαι ἡ ἕκ
αἵτιοι τοῖς τὸ εἶναι ἔχουσιν ἐν λόγῳ ἀριθμῶν. ἔτος δὲ ὁ λόγος πρῶ-
τον μὲ ἀναιρεῖ τὸ εἶναι ἀριθμὸς τὰς ἰδέας, ἔπειτα χὺ συνθέτως δεί-
κνυσιν αὐτάς, ὅχ ἀπλῶς. εἰ γὰρ εἰσι λόγοι ἀριθμῶν ἐκ πλειό-
νων φθόγγων, χὺ ἔξαι τι ἐν αὐταῖς ὑποκείμενον, ὃν ἐν λόγῳ ἀριθ-
μῶν τὸ εἶναι ἐκ τῶν ἐκάσῃ ποιήσει· ἀκολουθήσει τε τῶτω μὲν
εἶναι τινὰ ἀριθμὸν· εἰ ἥ μὴ ἐξιν αὐτοἀριθμὸς, ὅδ' ἂν ἀριθμὸς
εἴη ὅδε τὰ ὄντα πρὸς παράδειγμα ἀριθμῶν. ἀλλὰ μὴν μὴ ὄντος
ἀριθμῷ ὅδε λόγος ἀριθμῷ εἴη ἂν, ὥστε ὅδε ἐν λόγῳ ἀριθμῶν οἷον
τε λέγειν αὐτοῖς τὰ ὄντα εἶναι. τὸ δὲ "ὅδε ἔξαι τις διὰ ταῦτα
ἀριθμὸς" ἴσον ἂν εἴη τῶ ὅδε ἔξαι διὰ ταῦτα ἡ ἰδέα ἀριθμὸς,
ἐπεὶ μὴ τὸ ἐν λόγῳ ἀριθμῶν ὃν ἥδη ἀριθμὸς. Alex.

(ε) εἰ δὲ πάλιν φῶσι μὴ εἶναι ἀριθμὸς τὰ αἰδητὰ πράγ-991b
ματα, ἀλλὰ λόγους ἐξ ἀριθμῶν συγκεκλιμένους, ὥσπερ χὺ ὁ Ἐμπε-
9. δοκλῆς ἔλεγε περὶ τῶ ὅθεν ὅτι ἐκ τοσῶνδε λόγων σύγκει), οἷον
πυρὸς μὲ ἔχει τοσόνδε γῆς δὲ τοσόνδε, χὺ ὅτως ῥαδιόν ἐστι διε-
λέγξαι αὐτὸς. Asclep.

(α) ὁ δὲ ἥρως Ἀμμόνιος ὁ Πρόκλῃς μὲ γεγονὼς ἀρροατής, 991b
ἐμψὲ δὲ Ἀσκληπιῶ διδάσκαλος, ἔλεγεν ὅτι συμβολικῶς ἐκεῖνοι 13.
ἔλεγον τὰς ἰδέας ἀριθμῶς· ὅτε ἥ τῶν τῶς ψηφίζομένων, ἐπεὶ
τῶ ὄντι εὐλόγως αὐτῶν ἐλαμβάνετο ὁ Ἀριστοτέλης. ἀλλ' ἐπειδὴ
οἱ ἀριθμοὶ περατῶσι χὺ περιορίζουσι τὰ πράγματα ὢν εἰσιν
ἀριθμοὶ, τοιαῦτα δὲ χὺ τὰ εἶδη περιοριστικὰ τῆς ὕλης, συμβολι-
κῶς ἀριθμὸς προσηγόρευσαν τὰς ἰδέας. διὸ χὺ τὰ αἰδητὰ χὺ τὰ
νοητὰ ἀριθμὸς ἔλεγον· ὥσπερ ἥ λέγει) χὺ τὸ μέτρον ἐξέτης χὺ τὸ
μετρεόμενον, ὅτως ἔφασκον χὺ τὰ νοητὰ χὺ τὰ αἰδητὰ ἀριθμῶς,
ἀλλὰ τὰ μὲ νοητὰ ἀριθμὸς μετρητικῶς, τὰ δὲ αἰδητὰ ἀριθμὸς
μετρεόμενος. id.

"ἔτι — πῶς;" ὅτι μὴ οἷον τε ἀριθμὸς τὰς ἰδέας εἶναι δεῖ-991b
κνυσι χὺ διὰ τῶ ἐκ μὲ πολλῶν ἀριθμῶν συνθεθειμένων ἕνα ἀριθμὸν 21.

8. τῶτες αὐτὲς Asclep. || 14. παρέθετο εἶναι τὴν Asclep. || 15. αὐτῇ M. || lege εἶναι ἔχει, καὶ || 22. ὅδε ἐκεῖνοι ἀριθμοὶ ἔτι ἔσονται Asclep.,
non iam in illis erunt numeri Sepulv. || 23. ἐστι εἰσι Asclep. || 24. τῶτων Asclep. || 25. ἐν om Asclep. || καὶ φησὶ τινὰ Asclep. || 26.
ἀριθμὸς Asclep. || 27. εἰ δὲ καὶ τὰ Asclep. || 28. ἔχουν λόγῳ Asclep. || 30. ὥσπερ ἡ M. || αἱ συμφωνίαι Asclep. || 31. δὲ ὁ καλῶς ὅτι εὐρεθήσε-
ται Asclep. || 32. ἡ om A.

1. ὁρισμὸς Asclep. || 4. αὐτοῖς ἡ ἄλλῃ τινὸς ὃ τι ποτ' ἂν, ἥ ἐν αὐτοῖς (τῶτο Asclep. || τις — 5. αὐτοἀριθμὸς om Asclep. || 6. εἴη) εἶναι
Asclep. || ἀριθμῷ om F. || γίνονται οἱ λόγοι Asclep. || 7. ς') ε' Asclep. || 8. ἐναριθμὸς A. || 9. ὁ) τις Asclep. || ἡ — 10. εἶναι om Asclep. ||
10. ἡ ἰδέαι ante ἔχουσιν add Asclep. || 12. ἀπλῶς Asclep. || εἰ γὰρ λόγοι ἀριθμῶν ἐκ πλειόνων φθόγγων τι ἔσονται καὶ ἔξαι αὐταῖς ὑποκείμενόν τι ὃ ἐν
λόγῳ ἀριθμῶν τὸ εἶναι αὐτῶν ἐκάσῃ ἀκολουθήσει τε τῶτοις Asclep. || 14. quod in proportionem numerorum ipsarum cuique suum esse
efficiat Sepulv. fortasse legendum εἶναι αὐτῶν ἐκάσῃ. || 15. αὐτὸ om Asclep. || 16. ὅδ' εἴγε τῶν ὄντων πρὸς παράδειγμα ἀριθμῶς Asclep. || 19.
ἰδέα ὁ ἀριθμὸς A. || 20. ἥδη om Asclep.

γίνεσθαι (τὰ ἥ τρία καὶ τέσσαρα συντεθέντα ἀλλήλοις ἕνα ἀριθμὸν ἔν ἐπτά ποιεῖ), ἐξ εἰδῶν δὲ πλείονων συντεθέντων μὴ οἷον τε ἐν εἶδος γενέσθαι (·)· ὃ καὶ τὸ ἀνθρώπινον εἶδος καὶ τὸ κύνος, ἀν ἕτω τύχη, συντεθέντα ἐν εἶδος ποιεῖ (*)· ὃ καὶ ἔπει ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τὸ ζῶον περιέχει, σύνθετον ὁ ἀνθρώπος ἐκ ζῶος τε καὶ ἄλλου εἶδος· ὅτε καὶ τὸ ζῶον καθ' αὐτὸ ὑφ' ἑαυτοῦ εἶδος ἐστίν, ὅτε ὁ ἀνθρώπος χωρὶς τῆς ζῶος ἀνθρώπος εἶναι δύναται, ἀλλ' ἔστιν ἐκείνου τῶν ἐν ὑποστάσει ζῶων τὸ ζῶον μέρος. ἕκαστος δὲ τῶν ἀριθμῶν τῶν ἐν τῷ συνθέτῳ μέρος τῶ ὅλον γίγνεται σωζόμενος αὐτός· ὥστε ὅτι ἀν εἶεν αἱ ἰδέαι ἀριθμοί. εἰ δὲ τις λέγοι καὶ τῶν ιδεῶν ἐκάστην ἐκ πλείονων ιδεῶν εἶναι, οἷον τὸν ἀνθρώπον ἐκ ζῶος καὶ οἰποδος φέρε εἰπεῖν, πρῶτον μὲν ἔχ' ἀπλᾶς ἔτι αἱ ἰδέαι ἔσονται αὐτοῖς ἀλλὰ σύνθετοι, ἔπειτα αἱ μὲν πρῶται αὐτῶν αἱ δὲ δευτέραι· πρῶτον καὶ τῆς ζῶος εἶδος, εἶτα τὸ τῆς ἀνθρώπου ἢ ἵππου. ἔτι ἐπὶ μὲν τῶν ἀριθμῶν ἐκ πάντων τῶν διαφερόντων συντεθέντων εἰς ἀριθμὸς γίγνεται, ἐπὶ δὲ τῶν ιδεῶν ἀδύνατον τῆτο· ὃ καὶ πάντα τὰ διαφέροντα εἶδη ἐν τι ποιεῖ σύνθετον, οἷον ἵππος καὶ κύων. ἔτι τὰ μὲν συντιθέμενα ἰδίᾳ προϋπαρχοντα συντίθενται· ὅχι οἷον τε δὲ ἀνθρώπον καὶ ζῶον κεχωρισμένα ποτὲ ἢ λαβεῖν ἢ ἐπινοῆσαι. Alex.

(·) ἐκ καὶ ἡμιόνου καὶ ἵππου ὅτι ἀν ποτε γένοιτό τι εἶδος ἕτερον, 20 ὡς φησὶ καὶ Πορφύριος ἐν ταῖς Εἰσαγωγαῖς. Asclep.

991b 22. "εἰ — ἀλλήλῃς." εἴ τις, φησὶ, λέγοι διὰ τῆτο μὴ ἐκ τῶν εἰδῶν αὐτῶν συντεθειμένων ἐν εἶδος γίνεσθαι, ὅτι μὴδὲ ἐπὶ τῶν ἀριθμῶν συμβαίνει τῶν συντιθεμένων ἕνα γίγνεσθαι ἀριθμὸν, ἀλλὰ τῶν μονάδων· πᾶς καὶ ἀριθμὸς ἐκ μονάδων συνθέσεως, ὃ τριάδων καὶ τετραδῶν, εἰ πλείους εἰσὶν ἀριθμοί· καὶ καὶ ἡ μυριάς ἐκ μονάδων σύγκειται, ὃ χιλιάδων ἢ ἑκατοντάδων (*). εἰ δὲ καὶ τῆτο, ἀλλὰ τὰς γε ἰδέας μὴ καὶ τῆτο εἰσὶν αἰσθητοῖς ἀριθμοῖς καθ' ὃ γίγνεται ἐξ ἐκείνων εἰς ἀριθμὸς, ἀλλὰ καθ' ὅσον ἐκ μονάδων σύγκειται, ἄξιον παρ' αὐτῶν μαθεῖν πότερον αἱ μονάδες ἐξ ὧν αἱ ἰδέαι συντεθειμένων ὁμοειδεῖς εἰσὶν ἀλλήλῃς ἢ ἀνομοειδεῖς. εἴτε καὶ ὁμοειδεῖς, πολλὰ φησι συμβήσεως ἄτοπα, ὃ ὅτι ἐπήνεγκεν ὡς ὄντα γινώριμα (·)· λέγει δὲ περὶ αὐτῶν ἐν τῷ Μ τῆτοδε τῆς πραγματείας. συμβήσεως καὶ τὸ πᾶσαν ἐκείνων τῶν μονάδων σύνθεσιν ἰδέαν ποιεῖν· εἰ καὶ πᾶσαι αἱ μονάδες ὁμοειδεῖς, τί δήποτε αἶδε μὲν ἰδέαν ποιεῖν αἶδε δὲ ὅτι; ὅτε τε πᾶς ἀριθμὸς ἰδέα ἐστίν, ὅχι ὁ τοσούτος καὶ ἐκ τοσούτων μονάδων ἐξ ὧν καὶ τὴν ἰδέαν βύλον συνκεῖται, ἢ ἐκ τοσούτων, εἴγε ἐξ ὧν εἰσὶν, ὁμοειδεῖς πᾶσαι. ἔτι πᾶσαι αἱ ἰδέαι ὁμοειδεῖς ἀλλήλῃς ἔσονται κατ' ὅσον ἀλλήλων ἢ καὶ τὸ πλῆθος μονάδων διαφέρειν· ὅτε καὶ τὰ μετέχοντα αὐτῶν 40

(*) γρ. "ἀλλὰ ἐκ τῶν ἀριθμῶν." τὸ δὲ ἐν ἀριθμῶν ἀντὶ τῶ ἐκ τῶν λόγων τῶ ἀριθμῶ. cod. Reg.

ὁμοειδῆ ἔχει ἀλλήλῃς. ἀλλ' ὃ δοκεῖ τὸ λογικὸν καὶ ἄλογον πληθεῖν τινὶ διαφέρειν, ἀλλὰ ποιότητι μᾶλλον. εἰ καὶ λέγοιεν ἐν ἐλάττωσι τὸ ἄλογον εἶναι μονάσι, ὁλοῦν ὅτι ἀν προσεθῶσι μονάδες τῷ ἀλόγῳ, αἷς ὑπερέχει τὸ λογικὸν τῷ ἀλόγῳ, τὸ ἄλογον λογικὸν ἔχει. ταυτὰ μὲν τὰ ἄτοπα, εἰ ὁμοειδεῖς αἱ μονάδες ὑποτεθεῖν. εἰ δὲ ἀνομοειδεῖς λέγοιεν αὐτάς, αὐτὰς ἐπιφέρει τὰ ἄτοπα τὰ ἐπόμενα. εἰ καὶ μήτε αἱ κοινὰ ἀλλήλῃς ὁμοειδεῖς, μήτε πᾶσαι πᾶσαι ὁμοειδεῖς αἱ μονάδες, μὴδὲ αἱ αὐταὶ καὶ τὸ εἶδος (τῆτο καὶ δηλωτικὸν τὸ "μήτε αἱ αὐταὶ"), ἀλλ' ἔχει τις ἐν αὐταῖς διαφορὰ ὡς τῶδε μὲν ἰδεῶν εἶναι παιητικὰς τῶδε δὲ μή, ἢ τῶδε μὲν τῶνδε τῶδε δὲ τῶνδε, τίς ἐστίν ἢ ἐν αὐταῖς διαφορὰ ἀπαθείς πᾶσαις ἕταις καὶ μηδεμίαν διαφορὰν καὶ μὴδὲν ἐν αὐταῖς ἀναδέεσθαι δυναμέναις; μόνῃ καὶ ἐν μονάσι διαφορὰ, ὡς εἶπεν ἐν τῷ πρώτῳ περὶ Ψυχῆς (c. 4 p. 409 a 20), θέσις· ἀλλ' αἱ θέσιν ἔχουσαι μονάδες ἐκείναι μονάδες ἀπλῶς, ἀλλὰ σώματα καὶ συγκρίματα (*). ὅθεν καὶ τῶν εὐλογον ὅθεν ὁμολογούμενον τῇ περὶ τῶν μονάδων νοήσει. τὸ δὲ πρὸς τὴν λέξιν, εἰπὼν πῶς ἔχουσιν αἱ μονάδες, καὶ τί τὸ "πῶς ἔχουσιν" εἶπεν, ἐπήνεγκεν· ἢ καὶ ὁμοειδεῖς ἢ ἀνομοειδεῖς αὐτάς εἶναι ἀλλήλῃς. Alex.

(·) "εἰ — αὐτῶν." φησὶν ὅτι εἰ μὴ γίνετο ἢ σύνθεσις ἐξ αὐτῶν, τῶτέστιν ἐκ τῶ ἐπτά καὶ τῶ τρία, διότι ὅτι ἀπόλλυται τὰ οἰκεία εἶδη, ὡς εἶρηται, ἀλλ' ἐκ τῶν ἀριθμῶν, τῶτέστιν ἐκ τῶν μονάδων, ἐστὶν ἢ σύνθεσις. γράφεται δὲ "ἐκ τῶν ἀριθμῶν," ἵνα δηλωσῇ τὸ ἐκ τῶν λόγων τῶ ἀριθμῶ, "οἷον ἐν τῇ μυριάδι" ὡς φησὶν αὐτὸς "πῶς ἔχουσιν αἱ μονάδες;" Asclep.

(·) εἰ μὲν φασὶν ἀνομοειδεῖς αὐτάς εἶναι, παρὰ τὰ 991b καὶ αὐτοῖς λέγουσιν. ἢ καὶ μόνος πρὸς τὸ σημεῖον, ὡς εἶρηται ἐν τῇ Ἀποδεικτικῇ (Analyt. Post. 1 27), θέσει καὶ μονῇ (?) διαφέρει. αὐτοὶ δὲ ταύτας τὰς ἰδέας ὅχι ὑποτίθενται θέσιν ἔχειν, εἴγε καὶ νοητὰς αὐτάς εἶναι πρεσβεύουσιν· ὥστε ὃ δύναται εἶναι τὰς μονάδας κατ' αὐτὰς ἀνομοειδεῖς· ὅθεν καὶ ἀλλήλων διαφέρουσι καθὼς νοητὰ ὑπάρχουσιν. εἰ δὲ πάλιν φῶσιν αὐτάς ὁμοειδεῖς εἶναι, δηλονότι πλῆθος μὲν γίνετο ἐκ τῆς συνθέσεως αὐτῶν, διάφορα δὲ εἶδη ὃ γίνονται, καὶ ἔχει ταυτὲν ἀνθρώπος καὶ ἵππος καὶ τὸ εἶδος· ὅπερ ἐστὶν ἀδύνατον. εἰ δὲ φασὶν ἐκ μὲν τῆς τριάδος γίνεσθαι τὸν ἵππον, ἐκ δὲ τῆς τετραδῶς τὸν ἀνθρώπον, ἐὰν προσεθῇ μία μονάδα, γίνετο ἐξ ἵππου ἀνθρώπος· ὅπερ ἐστὶν ἀδύνατον. καὶ ἐνταῦθα μὲν καὶ λέγει τὰ ἄτοπα τὰ ἐπακολουθῶντα, ἅπερ ἡμεῖς εἰρήκαμεν, ἀλλ' ἐν τῷ Μ· ἀντιλέγει καὶ ἐκείσε ταῖς ἰδέαις. Asclep.

(·) τίς ἐστὶν αὐταῖς διαφορὰ ἀπαθείς τε ὅστις; ὅτε καὶ αἱ λευκαὶ αἱ δὲ μέλανες. θέσιν δὲ ὃ δύναται εἰπεῖν, ἐπεὶ ὅπως σημειῖται λέγουσι τὰς μονάδας. ἄλλως τε δὲ τὰ νοητὰ θέσιν ἔχειν ὃ βύλον. id.

7. ἐκάστων A. || 10. λέγει A. || 17. συνθετὰ A. || 18. δὲ om A.

2. τινῶν M. || 7. αἱ κοινὰς ἐκείναι Asclep. || 9. μὴδὲ Asclep. || 10. ἢ — 11. τῶνδε om Asclep. || 16. *declarat penes quid quaerat quomodo se habeant, num scilicet oporteat ipsas inter se eiusdem esse speciei an diversae* Sepulv. || 26. φῶσιν Asclep. || 29. εἴγε αὐτάς καθ' αὐτάς εἶναι Asclep.

991 27. "ἔτι — ἀριθμητική." εἰ ἀνομοειδεῖς αἱ μονάδες ἀλλήλαις καὶ μὴ πάσαις πάσαι ὁμοειδεῖς, ὁρῶν ὡς ἄλλαι μὴ ἔσονται ἐξ ὧν αἱ ἰδέαι, ἄλλαι δὲ αἷς οἱ ἀριθμητικοὶ χρωρῶν. ὥς ἔσαι ἕτερον γένος ἀριθμῶν τι περὶ ὃ ἡ ἀριθμητική, καὶ ἕτερόν τι ἐξ ὧν αἱ ἰδέαι. καὶ τὸν αὐτὸν δὲ λόγον καὶ πάντα τὰ μαθηματικά περὶ ἕτερον γένος ἔσαι, τυχόντι ἄλλο εἶδος ἀριθμῶν ἔξωσι τὰ μαθηματικά. τὰ γὰρ μαθηματικά ἐσι τὰ μεταξὺ λεγόμενα τῶν τε πρὸς τὰς ἰδέας τὸ εἶναι ἐχόντων, ὃ ἐστὶν αἰδητὰ τε εἶδη καὶ ἐν τοῖς αἰδητοῖς, καὶ τῶν ἰδεῶν πρὸς ἃ ταῦτα τὸ εἶναι ἔχει ("). ταῦτα δὲ τὰ παρὰ τούτοις τοῖς μαθηματικοῖς ὑποκείμενα ἕτερά τινα γένη ἔσαι καὶ ἑτέρω 10 εἶδους, εἰ ἔστιν εἰδητική τῶν ἀριθμῶν διαφορὰ τῶν τε ἐξ ὧν ταῦτα ἐσι περὶ ὃ οἱ μαθηματικοί, καὶ τῶν ἐξ ὧν αἱ ἰδέαι (ἀριθμοὶ γὰρ αὐτοῖς καὶ τῶν μαθηματικῶν αἱ ἀρχαί, εἴγε πάντων τῶν ὄντων ἀπλῶς) ἕτερα γένη ἔσαι. "ἀπλῶς" φησί, λέγων περὶ τῶν μαθηματικῶν. ἡ ἐκ τίνων αὐτοῖς ἀρχῶν ἔσαι, εἰ μὴ ἐκ τῶν αὐτῶν 15 ἐξ ὧν καὶ αἱ ἰδέαι καὶ ὁ εἰδητικὸς ἀριθμὸς, ἅτινα πάντων ἀρχὰς ὑπέθετο; πῶς δὲ καὶ ἐπὶ αὐτοῖς μεταξὺ τὰ μαθηματικά ἔσαι τῶν τε αἰδητῶν καὶ τῶν ἰδεῶν, ἄλλης ὄντα φύσεως καὶ ἐξ ἄλλων ἀρχῶν; πῶς ἂν ἔτι μεταξὺ εἴη τῶν τε ἰδεῶν καὶ τῶν πρὸς αὐτὰ λεγομένων τὸ εἶναι ἔχειν, ὃ τῶνδε καὶ ὃ τῶνδε διαφεரசῶν τέτων τε καὶ ἐκεί- 20 νων. καὶ γὰρ τούτοις ἄλλων ἀρχῶν δεήσει. τὰ γὰρ ὡς ἐξ ἀφαιρέσεως λαμβανόμενα μεταξὺ ἐστίν, ὅκα ἐστὶ δὲ ἐξ ἀφαιρέσεως τισίν, εἰ ἐκ τῶν αὐτῶν ἀρχῶν εἴη. ἔτι καὶ καὶ τὸτο ἄτοπον τὸ μεταξὺ λέγειν τὰ μαθηματικά, καθ' ὅσον ἀνθρώπων μὴ καὶ ἵππων καὶ τῶν θσιῶν τῶν αἰδητῶν καὶ τῶν ἰδεῶν ὅκα ἔλεγον μεταξὺ τινα, ἐπὶ δὲ τῷ ἀριθμῷ 25 καὶ τῶν μαθηματικῶν τὸτο ἔλεγον. τί γὰρ τὸ αἴτιον τούτου; "αὐτῶν δὲ" τῶν ἰδεῶν εἶπεν, ἐπειδὴ μὴ τῆς τῷ αὐτῷ προσηγμένης δηλῶν. Alex.

(") λέγομεν ὅτι ἡμεῖς πρὸς αὐτόν. καίτοι αὐτός, ὡς Ἀριστοτέλης, ἐγκαλεῖς αὐτοῖς ὡς διατρίψασιν περὶ τὰ μαθήματα καὶ 30 μὴ φροντίσασιν φυσικῆς θεωρίας, ὡς εἴρηξεν ἐν τῷ πρώτῳ τῶν περὶ Φυσικῆς (c. 3), καὶ προῖων δὲ τὸτο ἐγκαλεῖς αὐτοῖς. εἰδέναι γὰρ χρὴ ὅτι ἐπειδὴ μέσση τάξιν ἀνεδέξατο ἡ ψυχὴ, καὶ ποτὲ μὲν ἐστὶν ἐν τοῖς νοητοῖς ποτὲ δὲ ἐν τοῖς αἰδητοῖς, ἐδεήθη καὶ φαντασίας, ἵνα δι' αὐτῆς φυλάττη τὸς τύπους τῶν αἰδητῶν. χρειαῖ ὅτι 35 μαθημάτων πρὸς συνεθισμόν τῆς ἀσωμάτου φύσεως. ἀπὸ γὰρ τῶν μαθημάτων ἀνιμῶν ἐπὶ τὰ νοητά. ὅτε γὰρ ἀμέσως δυνατόν ἐστιν ἀπὸ τῶν φυσικῶν ἐπὶ τὰ νοητὰ ἀνελθεῖν. ὅτε γὰρ οὐδεὶς καὶ τὸ εἰρημένον ὑπερβάθμιον πόδα ἀποτείνειν. διὰ τὸτο ὅτι καὶ διαφόρους

ἐνέργειας προβάλλει πρὸς τὸ ἀμφίβιον τῆς ζωῆς αὐτῆς, ποτὲ μὲν νοερώς ποτὲ δὲ μὴ αἰδητέως ἐνεργῶσα. ἔχει δὲ καὶ φαντασίαν ἥτις τῶν μερικῶν ἀντικαμβάνει. τὰ γὰρ καθόλου φαντασθῆναι τῶν ἀδυνάτων ἐστίν. ὥσπερ ὅτι ψυχὴ μεταξὺ ἐστὶ τῶν αἰδητῶν καὶ φθαρτῶν, ὅτω καὶ τὰ μαθήματα μεταξὺ τῶν πάντη χωριστῶν εἰδῶν τῆς ὕλης καὶ τῶν ἀχωρίστων τῇ ἐπινοίᾳ χωρίζομεν. τὸτο ὅτι φησὶν ὁ Ἀριστοτέλης, ὅτι ἔδει αὐτῶς καὶ ἕτερον γένος ἀριθμῶν κατασκευάζειν, περὶ ὃ ἡ ἀριθμητικὴ καταγινέσθαι, τυχόντι τὰ μαθήματα, καὶ πάντα τὰ μεταξὺ λεγόμενα, τυχόντι τὰ μαθήματα, ὑπὸ τίνων 10 ἐστὶν ἀρχῶν ἡγῶν ἐκ τίνων, καὶ ποῖαι ἀρχαί τῶν μαθημάτων ὑπάρχουσιν. εἰπεῖν δὲ ἔδει αὐτῶν καὶ δι' ἣν αἰτίαν μεταξὺ ἐστίν. τὰ μαθήματα γὰρ μεταξὺ, εἰ μὴ ἐκ τῶν αὐτῶν ἐξ ὧν καὶ αἱ ἰδέαι καὶ ὁ εἰδητικὸς ἀριθμὸς, ἅτινα πάντων ἀρχὰς ὑπέθετο, τίνων καὶ κοινῶν καὶ οἰκειότητα μεταξὺ τί ἐστι; ταῦτα δὲ ἑτέρω γένους καὶ ἑτέρας ὄντα φύσεως, πῶς ἂν ἔτι μεταξὺ εἴη τῶν ἰδεῶν καὶ τῶν πρὸς αὐτὰς λεγομένων τὸ εἶναι ἔχειν τῶν αἰδητῶν καὶ τῶν νοητῶν; Asclep.

"ἔτι — τινος." ἐπεὶ ἡ δυάς ἐστιν ἀρχὴ (λέγοι δ' ἂν τὴν ἀρί-991 30 στον), πάντα δὲ τὰ ὄντα ἢ ἀρχαί ἢ ἐξ ἀρχῶν, εἰσὶ δὲ καὶ ἐν τῇ 31. δυάδι τῇ ἀρχῇ ὑπ' αὐτῶν τιθεμένη μονάδες, ἐπεὶ μὴ εἰσὶν ἀρχαί αὐτῇ (ἢ γὰρ δυάς ἀρχὴ αὐτῆς), αἱ μονάδες αἱ ἐν αὐτῇ ἐκ τῶν ἀρχῶν ἔσονται. ἐκ τίνων ὅτι; δεήσει γὰρ ἑκατέραν αὐτῶν ἐκ τῆς δυάδος εἶναι. ἄτοπον δὲ τὰ μόρια τῆς δυάδος ἐκ τῆς δυάδος συγκεῖσθαι λέγειν καὶ τὴν μονάδα ἐκ δυάδος εἶναι. ὃ γὰρ δὴ ἑκατέρα 35 τέτων τῶν ἐν τῇ μονάδι δυάδων ἀνα εἶ, ἡ εἰδοποιός πως ἀρχὴ λέγεται. πολλὰ γὰρ αὐτῇ ἐκείνη ἂντι πρότεροι τῆς δυάδος. καίτοι ἀδύνατον, αἱ μονάδες αἱ ἐν τῇ δυάδι πρότεροι μὴ ἔσονται τῆς δυάδος καὶ λόγον, εἴτε ἐκ τέτων τῇ δυάδι τὸ εἶναι, ἀρχὴ δὲ τῷ ἐκ τινος τὰ ἐξ εἶ. ἀδύνατον δὲ τὸτο λέγειν τοῖς λέγουσιν ἀρχὴν τὴν δυάδα. ἔσαι γὰρ τις ἀρχὴ τῆς ἀρχῆς καὶ πρῶτόν τι τῆς ἀρχῆς. Alex.

"ἔτι — συλλαμβανόμενος." ἐπεὶ ἐκάστη ἰδέα ἐν τί ἐστιν, 992 α ἀριθμὸς δὲ ἐκάστη ἰδέα, διὰ τί εἷς; καὶ ὑπὸ τίνος, τῶν ἀριθμῶν 1. τινὸς ἐκ τῶν μονάδων προελθόντος, ἐν τῇ τῇ ἐξ αὐτῶν γίνεσθαι; καὶ τί τὸ εἰδοποιῶν καὶ ἐνοποιῶν αὐτῶν; καὶ πῶς ἐν τῇ γίνεσθαι; εἰ γὰρ μὴ εἷς, ὅδε ἡ ἰδέα ἀριθμὸς. ἐν γὰρ ἡ ἰδέα. εἰ δὲ εἷς, διὰ τί εἷς; καὶ ὑπὸ τίνος τὸ ἐν εἶναι αὐτῷ; εἰ γὰρ ἐστὶν ἐνοποιῶν τὸς ἀριθμὸς καὶ ποιῶν τὰς ἰδέας, ὅκα ἐστὶν αἱ ἰδέαι ἐν ἀριθμοῖς ἔσονται, ἀλλ' ἐκεῖνο μᾶλλον ὃ ἐπαυσεῖν αὐτῶς τῷ πλήθους, ἔνα δὲ ἐποίησεν ἕνασον αὐτῶν. ἄλλο γὰρ τι ἢ δεκάς παρὰ τὰ δέκα. id.

24. μὲν ἀνθρώπου V.

22. αὐτῶν om M. || 24. neque enim utraque horum dualitatum in unitate contentarum referetur ad unitatem, quae principium informans quodammodo dicitur Sepulv. || 25. ἀνα σεται M. || 26. hae namque multo priores sunt quam illa dualitas; itaque unitates quae sunt in dualitate priores erunt ratione quam ipsa dualitas, siquidem ab his esse dualitati suppetit; est autem principium eius quod ex aliquo fit id ex quo fit. at hoc fieri non potest, si dualitas principium esse dicatur Sepulv. tanquam legerit πολὺ γὰρ αὐταῖς ἐκείνης ἀν. || 27. lege ἀδύνατον εἰ αἱ. || 32. et cui numero, quia unitate adiuncta, quod ex ipsis conflatur, unum efficitur? aut a quo in specie et unitate constituitur? breviter, quomodo unum efficitur? nam si non est unus Sepulv. || 33. καὶ — 34. γίνεται om V.

992^a "ἔτι — διάφοροι." ἂν ἢ ἀδιάφοροι γεγραμμένον, τοῖσιν ἂν
 2. εἴη τὸ λεγόμενον. τοῖς δὲ ἐν ἀρχὴν ὑποτιθεμένοις καὶ τὸτο ἄτοπον
 ἂν ἔποιτο τὸ κοινὸν κατηγορούμενον φοιχείον λέγειν εἶναι τῶν ὧν
 ἐστὶ κοινόν, ὅπερ ἀδύνατον. εἰ γὰρ εἰσιν αἱ μονάδες τῆς αὐτῆς
 φύσεως, ἔσαι κείμενον κατ' αὐτῶν κατηγορούμενον τὸ μονάς· 5
 ἀλλὰ μὴν ὕψερρον τὸ κοινόν, καὶ ἀπὸ τῶν καὶ ἐν τούτοις αὐτῶν τὸ εἶναι.
 ὅτι δὲ τὸτο ἔπειθ' αὐτοῖς, δείκνυσιν διὰ τῶν ὁμοειδῶν μὴ εἶναι τὰς
 μονάδας (τὸ γὰρ "εἴπερ ὁμοειδῆς" ἔθηκεν ὡς ὁμολογούμενον τῷ
 ὁμοειδῶν αὐτὰς εἶναι), ὁμοειδῶν δὲ ὅσων τὴν μονάδα ἀπλῶς λαμ-
 βανομένην τὴν κοινῶς καὶ πασῶν τῶν μονάδων κατηγορουμένην ὡς 10
 εἶδος λαμβάνει. ἐχρῆν γὰρ αὐτὸς μὴ ὕψιως τὸ ἐν ἀπλῶς ἀρχὴν
 ὑποτιθεῖν, ἀλλ' ὥσπερ ποιῶσι καθ' ὅς σῶμα τὸ φοιχείον· ὃ γὰρ
 λέγεται σῶμα τὸ κοινόν, ἀλλ' ὀρίσαντες τι τῶν ὑπὸ τὸ κοινὸν σω-
 μάτων τότε τι, φέρε εἰπεῖν πῦρ ἢ ἀέρα, τὸτο λέγεται τὸ φοιχείον,
 ὃ ἤδη μετὰ τινος διαφορᾶς ἐστίν· τὸ γὰρ σῶμα ἀπλῶς κοινὸν πάν- 15
 των τῶν σωμάτων, ὃ καὶ τὸ εἶναι σώματα ἀδιάφορα ἐστὶν ἀλλή-
 λων· ὅτε γὰρ ἐστὶ τι κοινὸν σῶμα ὃ φοιχείον εἶναι δύναται, ὅτε
 μᾶλλον κοινὸν ὃ μὴδὲ ἐστὶν αὐτὸ καθ' αὐτὸ κοινόν, ὡς καὶ αὐτὸ τῷ
 εἶναι τι ὅλως τὸ κοινὸν ἔχοντος ἀμφισβήτησιν. ἐχρῆν μὲν ὅν ὁμοίως
 καὶ τῆς ὀρίσαντας τὸ ἐν τι, ὥσπερ οἱ σῶμα τὸ τὸ φοιχείον λέγον- 20
 τες, τὸτο ἀρχὴν ὑποτιθεῖν· νῦν δὲ τὸ ἐν ἀπλῶς λέγεται ἀρχὴν,
 ὥστε πολλῶν ὅσων τῶν μονάδων καὶ κεχωρισμένων ἀλλήλων καὶ τῷ
 ἐνὸς κατηγορουμένης κοινῶς κατ' αὐτῶν, ἀλλ' ὅσον τινὸς ὄντος
 τῆς μονάδας καὶ ἐνὸς καὶ ὁμοιομερῆς καὶ μόρια ἔχοντος ὅμοια αὐτῶν
 τὰς μονάδας, ὡς τὸ πῦρ καὶ τὸ ὕδωρ· καὶ γὰρ τῶν τετῶν ἐκάτερον ἐν 25
 τι ὄν καὶ ὁμοιομερῆς ἐστίν. εἰ δὲ ὕψιως, ὅς ἔσονται ὅσαι οἱ ἀριθμοί.
 τυτέστιν, εἰ δὲ ὕψιως λέγοιεν τὸ ἐν ὡς ὁμοιομερῆς, ὅκτι αὐτοὶ οἱ
 ἀριθμοὶ ὅσαι καὶ ἰδέαι ἔσονται ἀλλ' ὑποκείμενα καὶ ὑλικά (τοιαῦτα γὰρ
 τὰ ὁμοιομερῆ), καὶ ἔτι τὸ ὅλον ὅς ἔσαι τῶν αὐτῶν μερῶν ἰδέα. ἔτι
 τε ὅσαι μὴ ὅς ἔσαι κυρίως τὸ εἶδος, ὅδὲ οἱ ἀριθμοὶ ὅς ὕψιως ὅς 30
 εἶδος λόγον ἔχουσιν. ἢ δὲ δύναται τὸ λεγόμενον τοῖσιν εἶναι. εἰ δὲ
 λέγοιεν τὸ ἐν τοῖσιν εἶναι ὡς φύσιν τινὰ μίαν, ὡς τὸ πῦρ, ὡς τὸ
 ὕδωρ, καὶ τοῖσιν ὄν ἀρχὴν εἶναι, ὅκτι αὐτοῖς ἔσονται ὅσαι τε καὶ
 ἰδέαι καὶ ἀρχαὶ οἱ ἀριθμοί· ὃ γὰρ ἐκ τῆς τῷ τοῖσιν συνθέσεως ὃ
 ἀριθμός (ἐν γὰρ τι γίγνεται) καὶ τὸ αὐτὸ ἐκ τῆς τῶν συνθέσεως, ὡς 35
 ἐπὶ τῆς τῷ πυρὸς συνθέσεως), ἀλλ' αἱ ἰδέαι καὶ αἱ ἀρχαὶ ἐκ τοῖσιν
 δηλονότι ὁμοιομερῆς, ἀλλ' ὅς ἀριθμός τις. ὅκτι ὅν ἔσονται αὐτοῖς
 ὅσαι καὶ ἰδέαι καὶ ἀριθμοί, ἀλλὰ δηλονότι ἐκείνους, εἴπερ ἔστι, τὸ αὐτὸ
 ἔν. ὃ εἰ ἔστι τι κατ' αὐτὸς καὶ ἔστιν ἀρχή, πλεοναχῶς ἂν τὸ ἐν
 λέγοιτο· ἄλλως γὰρ ἀδύνατον τὸ ἐν ἀρχὴν λέγειν αὐτοῖς. δύναται 40
 992^a τὸ "ἀλλὰ δηλονότι, εἴπερ ἔστι τι ἐν αὐτῷ" ἐπενηνοχῆναι ὡς εὐλο-
 8. γον ὄν τὸτο αὐτὸς λέγειν. ὅτε γὰρ ὡς γένος καὶ κοινὸν λέγοιεν ἂν,

ὅτε ὡς ὁμοιομερῆς τὸ ἐν, ἀλλ' ὡς ἄλλην τινὰ φύσιν ἔχον ἐκείνους
 ἐν τὸ ὡς ἀρχὴν παρὰ τὰ ἄλλα πάντα. ὅς ἐπιφέρει τὸ ἔσονται αὐτοῖς
 τὸ ἐν τῶν πολλαχῶς λεγομένων καὶ ὁμώνυμων. εἴρηκε δὲ ὅτι εἰ
 εἰσὶν ὁμώνυμα ταῦτα ἐκείνοις, ὅκτι ἂν αὐτῶν ἐκείνα παραδείγ-
 ματα ὅδὲ αἰεὶ ὄν. ἀλλὰ δηλονότι, εἴπερ ἔστι τι ἐν αὐτῷ, καὶ ἔστι
 τὸτο αὐτοαρχὴ αὐτοῖς ἄλλης ὄν φύσεως παρὰ τὰς ἄλλας ἐνάδας,
 ἀκολουθεῖ τὸ πολλαχῶς λέγειν τὰς μονάδας καὶ μὴ εἶναι ὁμοειδῆς.
 ὅτι δὲ τὸτο ἄτοπον, πρόδηλον· τίνες γὰρ ἔσονται μονάδων διαφοραί,
 καὶ τίνες οἱ διαφέροντες λόγοι; καὶ ὅτι ὅς ἔσαι τῶν ἰδῶν καὶ παρὰ-
 δεῖγμα ἐκείνῃ ἢ μονάς. δοκεῖ δὲ μοι ἢ λέξις μὴ ὕψιως ἔχειν, "ἔτι
 δὲ πρὸς τοῖς εἰρημένοις, εἴπερ εἰσὶν αἱ μονάδες ἀδιάφοροι," ἀλλὰ
 "διάφοροι." τὸτο γὰρ ἦν περὶ ὅς τὸν λόγον ἐποιεῖτο, καὶ τὸτο αὐτοῖς
 ἐδόκει, διαφέρειν τὰς μονάδας, καὶ ἄλλας μὴ εἶναι τὰς ἐν ταῖς
 ἰδέαις ἄλλας δὲ τὰς μαθηματικὰς. ὅτε δὲ ἐχέτης τῆς λέξεως,
 ὃ λέγει τοῖσιν ἂν εἴη. εἰ αἱ μονάδες κατ' αὐτὸς διάφοροι εἰσι καὶ
 μὴ πᾶσαι ὁμοειδῆς, ἐχρῆν αὐτὸς ὀρίσαντας λέγειν φοιχείον καὶ
 ἀρχὴν εἶναι τήνδε τινὰ τὴν μονάδα, ἀλλ' ὅς ἀπλῶς μονάδα τὸ
 κοινόν. ὡς γὰρ οἱ περὶ τῶν σωματικῶν φοιχείων λέγοντες ὅς ἀπλῶς
 σῶμα τὸ φοιχείον λέγεται, ἀλλ' ἐπεὶ διαφέρει κατ' εἶδος ἀλλήλων
 τὰ σώματα, ὀρίζονται καὶ λέγεται τί δοκεῖ αὐτοῖς τῶν σωμάτων
 φοιχείον εἶναι, ὅτι γὰρ ἢ πῦρ ἢ τοῖσιν τι, ἀλλ' ὅς τὸ κοινόν
 σῶμα ἀπλῶς. εἴτε γὰρ τι ἐστὶ τὸ κοινόν σῶμα παρὰ τὰ ὧν κα-
 τηγορεῖται, εἴτε μὴ, ὃ τὸτο φοιχείον λέγεται· ἐγένετο γὰρ ἂν αὐτοῖς
 ὃ μᾶλλον τι τῶν λέγειν φοιχείον ὧν λέγεται, ἢ καὶ ἄλλο τι καθ'
 ὧν τὸ σῶμα κατηγορεῖται. ὅπως ὅδὲ καὶ τῶν ὀρίσαι ποῖον ἐν
 φοιχείον λέγεται καὶ ποῖαν μονάδα, ἐπεὶ διαφέρουσιν αἱ μονάδες.
 νῦν δὲ ἀπλῶς λέγοντες τὸ ἐν ὕψιως λέγεται ὡς ὁμοειδῶν καὶ ἀδιαφό-
 ρων ὅσων πασῶν τῶν μονάδων· τὸτο γὰρ ἐσήμανε διὰ τῶν εἰπεῖν
 "ὡς ὄντος τῷ ἐνὸς ὥσπερ πυρὸς ἢ ὕδατος ὁμοιομερῆς." τὸ γὰρ 992^a
 ἀδιάφορον τῶν μονάδων καὶ ὁμοειδῶν διὰ τῶν ὁμοιομερῶν εἰπεῖν ὅδὲ- 6.
 ξεν. ἀλλ' εἰ ὕψιως ἔχουσιν αἱ μονάδες, ὅς ἂν εἴεν ἔτι ὅσαι οἱ
 ἀριθμοί, τυτέστιν αἱ ἰδέαι· περὶ γὰρ ἐκείνων τῶν ἀριθμῶν λέγει. εἰ
 γὰρ ὁμοειδῆς πᾶσαι αἱ μονάδες ὡς ὃ παρ' ἡμῶν ἀριθμός, ὅκτι
 ὅσαι ὅσους, ὅδ' ἂν ἐκείνους εἴη ἐξ ὁμοειδῶν τῶν τῷ ἀριθμῷ τῶν
 μονάδων συγκείμενος. ἀλλὰ δηλονότι ὅς ὕψιως λέγεται, ἀλλ' ἔστι
 κατ' αὐτὸς ἐν τι καὶ ταῦν ὅδ' ὁμοειδῶς τοῖς ἄλλοις, καὶ τὸτο ἀρχή·
 εἰ δὲ τὸτο, ὅς ὁμοειδῆς αἱ μονάδες, ἀλλὰ πλεοναχῶς τὸ ἐν λέ-
 γεται· ἄλλως γὰρ ἀδύνατον τὸ ἐν τὴν ἀρχὴν λέγειν, ὥς ἐχρῆν αὐτὸς
 ποῖον λέγεται ἀρχὴν ὑπὲρ κείναι· ἔπειθ' ὅδ' ὁμοειδῆς λέγεται εἶναι
 τὰς μονάδας αὐτοῖς καὶ τὸ προειρημένον ἄτοπον, τίς ἢ τῶν μονάδων
 ὅσων ἀπαθῶν διαφορά. (βυθολόμενοι δὲ τὰς ὅσαι ἀνάγειν εἰς τὰς 992^a
 ἀρχὰς μήκην μὴ τίθεμεν ἐκ βραχεῶς καὶ μακροῦ." τὸ μὴ τίθεμεν ἀκο- 10.

1. ἂν ἢ ἀδιάφοροι om *M.* || 15. σῶμα τὸ κοινόν, ἀλλ' ὀρίσαντες τι τῶν ὑπὸ τὸ κοινόν σωμάτων, δ *M.* || 20. καὶ κατὰ τῶν *M.* || 25. τὸ ὕδωρ — 26. ἔσονται om *A.* || 29. *et cum sit forma proprie substantia, numeri tamen materiae non formae rationem habebant* Sepulv. || 31. ἔχουσιν. ἢ δύναται *M.* || 33. ἐν om *M.* || 42. δὲ ἐν *M.*
 5. *lege omnia.* om Sepulv. || 13 et 14. ἄλλοις *M.* || 15. ἀδιάφοροι *A.* || 18. σωμάτων φοιχεῖα *A.* || 21. φοιχεῖα *A.* || ἢ τυτέστι, ἀλλ' *V.* || 23. ἐγένετο — 24. λέγεται om *V.* || 34. ὅπως *M.*

λίσθως τοῖς προειρημένοις καὶ νῦν ἤδη λέγει· ὡς γὰρ οἰκεῖαν τὴν περὶ τῶν ἰδεῶν δόξαν εὐθύνει (°). ἐκτίθει δὲ τὸ ἀρέσκον αὐτοῖς, ὃ καὶ ἐν τοῖς περὶ Φιλοσοφίας εἰρηκε· βυλόμενοι γὰρ τὰ ὄντα (αἰεὶ γὰρ ὅσας τὰ ὄντα λέγει) ταῦτα δὴ τὰ ὄντα βυλόμενοι ἀναγίγει εἰς τὰς ἀρχὰς αἷς ὑπέθετο (ἦσαν δὲ αὐτοῖς ἀρχαὶ τῶν ὄντων τὸ μέγα καὶ τὸ μικρόν, ἣν ἔλεγον ἀόριστον δύαδα), εἰς δὴ ταύτην θέλοντες πάντα ἀναγαγεῖν, τὸ μὲν μήκος ἀρχὰς ἔλεγον τὸ βραχὺ καὶ μακρόν, ὡς ἐκ μακροῦ τινὸς καὶ βραχεὸς τὴν γένεσιν ἔχοντος τὸ μήκος, αἷ ἐστὶ μέγα καὶ μικρόν, ἢ ὡς πάσης γραμμῆς ἐν τῷ ἐτέρῳ τῶν ὄντων ὅσας, τὸ δὲ ἐπιπέδον τὸ στενὸν καὶ πλατὺ, αἷ καὶ αὐτὰ ἐστὶ μέγα καὶ μικρόν. εἰπὼν δὲ ταῦτα καὶ ἐκθέμενος τὴν δόξαν αὐτῶν ἐπὶ τῷ ἐπιφέρει τὴν 10 δὲ δόξαν ἐπόμενον αἰτοπον, λέγων “ὡς πῶς ἔξει ἢ τὸ ἐπίπεδον γραμμὴν ἢ τὸ στερεὸν γραμμὴν καὶ ἐπίπεδον;” ἔτι δὲ ὁ λέγει τοῦτον. δοκεῖ τὸ μὲν σώματος, ὃ στερεὸν ἐστὶ, πέρας εἶναι ἢ ἐπιφάνεια, ὃ ἐπίπεδον λέγει, τῆς δὲ ἐπιφανείας καὶ τὸ ἐπίπεδον πέρας ἢ γραμμῆς, 15 ὃ μήκος εἶπεν· ὡς καὶ ἐν τῷ ἐπιπέδῳ τὸ μήκος ἐστὶ, καὶ ἐν τῷ στερεῷ καὶ τὸ ἐπίπεδον καὶ τὸ μήκος. λέγει γὰρ ἢ ἐπὶ ἐπιφάνεια; ὃ ἐπίπεδον λέγει, τὸ μήκος καὶ πλάτος ἔχον, τὸ δὲ στερεὸν ὃ πρὸς τούτοις καὶ βάθος ἔχει. ἔτω μὲν ἔν ταῦτα φύσεως ἔχει· καὶ δὲ ἐκείνους ἄλλα λέγοντας καὶ διαφέροντα γένη εἶναι τὸ βραχὺ καὶ μακρόν καὶ τὸ στενὸν καὶ πλατὺ καὶ βαθὺ καὶ ταπεινόν, καὶ εἰ ὡς ὑπὸ διαφέροντα τὰ γένη καὶ ἕκ ἑκαστοῦ ἀλλήλα αὐτὰ ὄντα τίθενται, πῶς δυνήσεται ἔτι ἢ τὸ μήκος ἐν τῷ ἐπιπέδῳ εἶναι ἢ ταῦτα ἐν τῷ στερεῷ; ὡς περὶ γὰρ ὁ δὲ ὁ ἀριθμὸς ἐστὶν ἐν τούτων τινί, ὅτι ἄλλαι τὰ ἀριθμῶν ἀρχαὶ κατ’ αὐτὸς ἦσαν (τὸ γὰρ πολὺ καὶ τὸ ὀλίγον τὰ ἀριθμῶν ἀρχαί, αἷ ἐστὶν ἄλλα 25 τῶν προειρημένων), ἔτι καὶ ὁ δὲ ἐπὶ τούτων ὁδὸν ὑπάρξει τῶν ἄνω ἐν τοῖς κάτω, τῶν πρώτων ἐν τοῖς ὑστέροις. ἔτι γὰρ τούτων τῶν τριῶν πρώτων καὶ ἄνω ἢ γραμμῆς, δεύτερον δὲ τὸ ἐπίπεδον, τρίτον δὲ τὸ στερεόν· ἔτι γὰρ ἀπλῶς ἐκείναι τὰ στερεὰ καὶ προεπινοούμενα· τούτων δὲ πάντων ἐστὶ πρῶτον ἀριθμὸς. ὡς ἔν ὁ ἀριθμὸς 30 καὶ ἐστὶν ἐν τούτοις, καίτοι πρῶτος ὢν, διότι ἄλλο γένος τὸ πολὺ καὶ τὸ ὀλίγον, ὑπὸ ὃ ὁ ἀριθμὸς, τῶν γενῶν τούτων ἐκάστω ὑπὸ αἷ ταῦτα, ἔτι καὶ ὁ δὲ ἐπὶ τούτων αὐτῶν ἔσται κατ’ αὐτὸς θάτερον ἐν θατέρῳ. ἔτι γὰρ τὸ μήκος ἐν τῷ ἐπιπέδῳ ἔσται, ἐπεὶ τὸ μὲν μήκος ἐκ βραχεὸς καὶ μακροῦ, τὸ δὲ ἐπίπεδον ἐκ στενοῦ καὶ πλατέος, αἷ ἐστὶν ἕτερα ἀλλή- 35 λων γένη, ἔτι ταῦτα ἐν τῷ στερεῷ. ἔτι γὰρ τούτω ἐνέστι λέγειν,

ὅτι ταῦτα διαφέρει μὲν ἀλλήλων τὰ γένη καὶ ἕξ ἕτερα, ὑπὸ ἀλλήλα μέντοι ἐστὶν, ὡς εἶναι ὑπὸ τὸ πλατὺ καὶ βαθὺ καὶ ὁμοίως ὑπὸ τὸ μακρόν καὶ πλατὺ, καὶ διὰ τούτω δύνασθαι ἐν τῷ στερεῷ ἐκείνα εἶναι, ὡς ἔστιν ἐν τῷ ὀρνίθι τό τε πτερῶν καὶ τὸ ζῶον. ταῦτα γὰρ τῶν διαφερόντων γενῶν κοινωνίαν ἔχει πρὸς ἀλλήλα ὅσα ἐστὶν ὑπὸ ἀλλήλα· τὸ γὰρ γένος τινὸς ἐν τῷ τί ἐστι καὶ αὐτὸ κατηγορεῖται, καὶ τὸ ὑπὸ τι ὡς ὑπὸ τὸ γένος ὃν ὅπερ τὸ γένος ἐστὶν, ὃ ἀνθρώπος ὅπερ τὸ ζῶον, τὸ λευκὸν ὅπερ χρῶμα. ὡς εἰ ἐστὶ τὸ βαθεὸς γένος τὸ πλατὺ, καὶ ἐστὶ τι βαθὺ μὲν τὸ στερεὸν πλατὺ δὲ τὸ ἐπίπεδον, ἔσται τὸ στερεὸν ὅπερ ἐπίπεδον· καὶ γὰρ τὸ ὅρνεον ὅπερ ζῶον. αἰτοπον δὲ τὸ σῶμα ἐπίπεδον λέγειν, ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ἐπίπεδον μήκος. id.

(°) ὁ δὲ ἡμέτερος φιλόσοφος φησὶ πρὸς αὐτὸν ὅτι θεωρεῖται 992 α ταῦτα ἐν ἀλλήλοις ἕκ ὡς ὑπὸ ἀλλήλα γένη, ἀλλ’ ὡς δεκτικὰ ἀλλή- 10 λῶν· δεκτικὴ γὰρ ἢ μὲν ἐπιφάνεια τῶν γραμμῶν, τὰ δὲ σώματα τῶν ἐπιφανειῶν, ὡς περὶ καὶ αὐτὸς λέγει τὸς ἀριθμῶν θεωρεῖται ἐν τοῖς μέγεθσι. λέγομεν γὰρ ὅσα μεγέθη ἕκ ὡς ὑπὸ ἀλλήλα γένη, ἀλλ’ ὅτι δεκτικὸν ἐστὶ τὸ μέγεθος τῶν ἀριθμῶν· ἐπὶ μὲν γὰρ τὸ μέγεθος θεωρεῖται τὸ μέγα καὶ τὸ μικρόν, ἐπὶ δὲ τὸ ἀριθμῶν τὸ πολὺ καὶ τὸ ὀλίγον· ταῦτα δὲ ἕκ ὁμογενῆ ὑπάρχουσιν, ἀλλὰ τὸ μὲν ἐστὶ τὸ συνεχές, τὸ δὲ τὸ διωρισμένον. . . “τίθεμεν” (φησὶν) ὡς τὸ αὐτὸ διδασκαλεῖς ὑπάρχων. Asclep.

“ἔτι — ὑπάρξουσιν.” ὁ δὲ λέγει τοῦτον ἐστὶν. δοκεῖ μὲν τὰ 992 α σημεῖα καὶ αἱ σιγμαὶ ἐνυπάρχειν τῷ μήκει καὶ τῇ γραμμῇ, ὡς περ 19 καὶ αὐτὴ ἐν τῷ ἐπιπέδῳ καὶ τὸ ἐπίπεδον ἐν τῷ στερεῷ, εἶναι δὲ ἄλλης φύσεως παρ’ ἐκείνα ὡς καὶ ἐκείνα ἀλλήλων. τίνος ἔν αἱ τούτων ἀρχαί; καὶ εἰς τί γένος ταῦτα ὑπαχθῆσεται; καὶ πῶς ἀναχθῆσεται εἰς τὸ μέγα καὶ τὸ μικρόν; καὶ πῶς ἔσονται ἐν τῷ μήκει; ἀπορήσας δὲ τούτω ἐξῆς ἰσχυρεῖται τὴν Πλάτωνος περὶ τῶν σιγμῶν δόξαν· φησὶ γὰρ αὐτὸν μηδὲ τὴν ἀρχὴν παραδέχεσθαι ὡς ἦσαν φύσιν τινὰ σημεῖον, ἀλλὰ λέγειν δόγμα τι τούτω καὶ θέσιν τινὰ γεωμετρικὴν εἶναι, ἕκ ἐν τῇ φύσει τῶν ὄντων ἦσαν. τὸ μὲν ἔν σημεῖον ἕκ ἔλεγεν εἶναι τι δὲ ὠνόμαζεν, ἐκάλει δὲ ἀρχὴν τῆς γραμμῆς πολλὰκις, ἣν αἰτομον γραμμὴν ἔλεγεν. ἰσχυρεῖται δὲ ὡς καὶ Πλάτωνος, ὃ μόνον Ξενοκρά- 30 τος, ἀτόμους γραμμάς τιθεμένους, ἣν δηλονότι ὑπὸ τὸ αὐτὸ γένος ὑπᾶγον τῇ γραμμῇ, τὸ βραχὺ καὶ μακρόν. πρὸς αἷ διαπορῶν λέγει, καίτοι ἀνάγκη καὶ τούτων, τῶν γραμμῶν δηλονότι, πέρας τι

4. δὲ Α. || 7. ἀναγίγει F. || 13 — 14. apud Asclep. || 14. ὅπερ ἐπίπεδον et 16. ὅπερ μήκος Asclep. || 17. καὶ post στερεῷ et καὶ τὸ μήκος — ἐπίπεδον om Asclep. || 18. λέγει ἕκ, τὸ μὲν σῶμα βάθος ἔχει καὶ πλάτος καὶ μήκος, ἢ δὲ ἐπιφάνεια πλάτος καὶ μήκος, ἢ δὲ γραμμὴ μήκος. ταῦτα δὲ ὅπως ἔχει, φησὶ κατὰ Asclep. || 19. ἔν om M. || 20. καὶ ἀφαιρέτῃ ἐν εἶναι Asclep. || 21. ὡς om A, εἰ ὡς om Asclep. || 22. τινέτας Asclep. || 24. ἀλλαι ἀρχαὶ τῶ Α, ἀλλαι αἱ τῶ Asclep. || 25. τὸ γὰρ — 26. προειρημένον om Asclep. || 25. α om M. || 26. τούτων ὅτι ὑπάρχουσιν τῶν ἀνωτάτω ἐν τοῖς Asclep. || 30. πάντων ἐν πρώτων ὁ ἀριθμὸς Asclep. || 32. ἐφ’ ᾧ ὁ ἀριθμὸς Asclep. || ἐφ’ ἐαυτά. ἔτι Asclep. || 34. ἐπειδὴ Asclep. || 36. ἐν ἐστὶ Asclep.

4. ὡς καὶ Asclep. || 5. γενῶν ὁ κοινωνία Asclep. || 22. ἐνυπάρχουσιν M. || δὲ om M. || 23 — 36. apud Asclep. || 23. σιγμαὶ] γραμμαὶ Asclep. || 24. ἐν utramque om Asclep. || 25. τίνες Asclep. || 28. ἐφεξῆς Asclep. || 28—35. cod. Laur. || 28. καὶ φησὶ L. || γὰρ αὐτὸν om L. || 29. παραδέχεσθαι τὸν Πλάτωνα L. || ἔσαν τὴν φύσιν Α, ἔσαν τινὸς φύσιν σημεῖον Asclep. || σημεῖον, μηδὲ ἔχειν αὐτὴν ὑπόστασιν ὅλως ἐν τῇ φύσει τῶν ὄντων, ἀλλὰ δόγμα τι τούτω καὶ θέσιν τινὰ παραδόξον γεωμετρικὴν εἶναι L. || 30. ἕκ — 31. ἔσαν om L. || 31. ἕκ ἔλεγεν ἐν εἶναι τὸ σημεῖον τι δὲ ὠνόμαζεν ἀρχὴν δὲ γραμμῆς ἔλεγεν, καὶ ἐκάλει ταύτην αἰτομον γραμμὴν L. || 33. δὲ πάντως ὡς L. || 34. ἣν — 35. λέγει om Asclep. || 34. δηλονότι αἰτομον γραμμὴν ὑπὸ L. || 35. γραμμῇ ἢ τὸ τὸ βραχὺ L. || μικρόν M.

εἶναι, εἴτε ἄτομοι εἴεν εἴτε μή· καὶ ὅτι ἡ γραμμὴ ἄλλη τις ὅσα φύσις ὥφθη τῷ ἐπιπέδῳ, ἔχ' ὅτι ἐστὶ καθ' αὐτήν· ἔδῃ γὰρ τὸ ἐπίπεδον, ὅτι ἦν πέρασ τῷ φερέει, ἔκ' ἦν παρ' αὐτὸ ἕτερον· ἔτω δὲ καὶ τῆς γραμμῆς ἐστὶ τι πέρασ, τὸτο δὲ ἐστὶν ἡ σιγμῆ· ὁμοίως δὲ καὶ κατ' ἑν αὐτὴν λόγον ἔσαι ἡ σιγμῆ· ὥς τῷ αὐτῷ λόγῳ δευχθήσεται ὅσα ἡ σιγμῆ, ὡς λόγῳ καὶ γραμμῇ ὅσα δαίοντι καὶ ἐπίπεδον (P). ἀρχὴν δὲ τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν Πλάτων ἐτίθετο τῶν ὄντων τὴν ὕλην, ὡς ἐν τοῖς πρὸ τῶν ἰσορρή· τὸ γὰρ ἐν ἡ κατ' εἶδος ἦν αὐτῷ ἀρχή. Alex.

992^a (P) ἔλεγε γὰρ (ὁ Πλάτων) ὅτι ἔχ' ἀρμόττει τῷ πρώτῳ φι-
20. λαστόφω περὶ σιγμῆς διαλέγεσθαι, ἀλλὰ τῷ μαθηματικῷ. καὶ ταῦτα λέγων, φησὶν, ἔδῃ ἦν εἰσέφερε τὰς σιγμῆς· ἐκάλεε γὰρ ἀρχὴν γραμμῆς, τὴν δὲ ἀρχὴν τῆς γραμμῆς ἔλεγε τὰς ἀτόμους γραμμῆς. εἰ τοίνυν πέρασ τῶν γραμμῶν ὑπάρχουσι τὰ σημεία, φανερόν ὅτι εἰσάγων ἄτομον γραμμῆν εἰσῆγε καὶ τὰς σιγμῆς. λέ-
15 γομεν ὅτι ἡμεῖς ὅτι συμβολικῶς ταῦτα ἔλεγε ὁ Πλάτων· διὰ γὰρ τῆς ἀτόμους γραμμῆς τὰς ἀμερίστους λόγους τῆς ψυχῆς ἐδῆλθε· ὥσπερ γὰρ ἡ ἀτομὸς γραμμῆ ἀμερίστου, ἔτω καὶ οἱ λόγοι τῆς ψυχῆς. Asclep.

992^a “ὅλως — εἰάκαμεν.” καὶ ταύτη αἰτία τὸς περὶ τῶν ἰδεῶν
24. τι πραγματευσαμένων, ὅτι προκειμένης ζητήσεως τοῖς τὴν τῶν ὄντων θεωρίαν ἐπανηρημένοις ἰδεῖν τί ποτὲ ἐστὶν αἰτίον ποιητικόν τῶν τῶν αἰδητῶν καὶ φανερῶν, καὶ πῶς ἕκαστα τῶν γίνεσθαι, τὸ μὲν ζητεῖν τίς ποτὲ ἐστὶν ἡ αἰτία αὐτῆς παρέλιπον (P) (ἔδῃ γὰρ λέγουσι περὶ τῆς αἰτίας τῷ ὄντι ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως, ἡ τις ἐστὶν ἡ ποιητική· ἔδῃ γὰρ ποιητικόν ἡ ἰδέα), οἰόμενοι δὲ τὴν ὕλην καὶ τὴν κατ' εἶδος αἰτίαν αὐτῶν ἀποδιδόναι (τετραχῶς γὰρ πάντα τὰ αἰτία) ἀλλὰς μὲν τινὰς ὕλης καὶ ἄλλα εἶδη παρὰ τὰ τῶν φανερῶν ὑποτίθεντι (τὰς γὰρ ἰδέας), πῶς δὲ τῶν ἐκείνῃ ἐστὶν εἶδη ἐκείνῃ λέγουσιν (P)· κενὴν γὰρ φωνὴν προφέρουσι τὴν μετοχὴν· ἔ γὰρ διασα-
30 φῶσι πῶς ταῦτα τῶν ἰδεῶν μετέχει, ὡς ἡδὴ φθάνει εἰρηκῶς, ὥς εὐλόγως καὶ κατ' τὴν ἀρχὴν αὐτὴς ἡττάσαστο ὡς τοῖς ζητούμενοις ἰσάριθμα προδέντας ἄλλα, μηδὲν αὐτοῖς εἰς τὰ ζητούμενα συντελούντα. δείξας δὲ ὅτι μήτε ποιητικὰ αἰτία αἱ ἰδέαι μήτε ὡς εἶδη (τὸ γὰρ εἶδος ἐν τῷ ὄντι ἐστὶν εἶδος, αἱ δὲ ὅτε ἐν τῷ ὄντι ὅτε τὸ
35 τῆς μετοχῆς ὄνομα σημαίνει τι), λέγει ἐπὶ τῷ ὄντι ὅτι μὴδὲ ὡς τὸ

ἔνεκα καὶ τὸ τέλος αἰτία τοῖς ὄντι αἱ ἰδέαι κατ' αὐτὰς, ἡ τις αἰτία ἐν πᾶσι τοῖς κατ' ὄντι καὶ ἐπιστήμην καὶ φύσιν γιγνομένοις ἐπὶ κυριωτάτῃ αἰτία· πάντα γὰρ τὰ τε κατ' φύσιν καὶ τὰ κατ' ἐπιστήμην, ἐπὶ δὲ καὶ τὰ κατ' ἀρεσκίαν γιγνόμενα ἕνεκα τῆς γίνεσθαι, καὶ ἐστὶν ἐν αὐτοῖς ἡ κυριωτάτῃ αἰτία. ἔχ' ὅπως δὲ αἱ ἰδέαι αἰτία τοῖς ὄντι κατ' αὐτὰς· ἔ γὰρ τῷ εὖ εἶναι τὰ πρὸς τὰς ἰδέας γιγνόμενα αἰτίας τὰς ἰδέας λέγουσιν, ἀλλὰ τῷ ὅλως εἶναι· παραδείγματα γὰρ ἄλλ' ἢ τέλη λέγουσιν αὐτάς. πῶς γὰρ ἂν καὶ εἴεν ἐκεῖναι τέλη τῶν; ὅτε γὰρ προῦφεςθαι τὸ τέλος τῷ ὄντι ἐπὶ τέλος, ἀλλὰ μόνον προεπιστοῖ ὕστερον ἐπιγιγνόμενον τῷ ὄντι ἔπὶ τέλος, αἱ δὲ ἰδέαι καὶ προῦφεςθαι καὶ ὅτε γίνονται ὅτε εἰσὶν ἐν τοῖς γιγνομένοις. δείξας δὲ ὅτι μήτε ποιητικὰ αἰτία αἱ ἰδέαι μήτε εἶδη τῶν γιγνομένων μήτε τέλη, λέγει πῶς αὐτοῖς ἡ τῆς περὶ αὐτάς πλάνης αἰτία· τῷ γὰρ σπουδάζει περὶ τὰ μαθημὰ καὶ τὸ φιλοσοφεῖν ὑπολαβεῖν εἶναι ἐν τῇ περὶ ταῦτα θεωρίᾳ, καὶ διὰ τῶν περὶ ταῦτα μὲν διατρέψαι, ἡλθεν ἐπὶ τὸ ταύτας ἀρχὰς ὑποτίθεσθαι τῶν ὄντων, ὡς ὥντο καὶ τῶν μαθηματικῶν ἀρχὰς εἶναι, καίτοι λέγοντες περὶ τῶν μαθηματικῶν ὅτι μὴ χρὴ ταῦτα ποιεῖν τέλη, ἀλλ' ὅτι δεῖ ἄλλων αὐτὰ χάριν μεταδιώκειν. προπαίδειαν γὰρ τὴν τῶν θεωρίαν ἔλεγον, καὶ συνερίθους ὁ Πλάτων φιλοσοφίας τὰς μαθηματικὰς ἐπιστήμας ἐκάλεε. ὅτι δὲ ταῦτα λέγοντες ἔδῃ ἄλλο περὶ τῶν φιλοσοφῶν τε καὶ πραγματευομένων, δηλοῦσιν ἔκ τε τῶν ἀρχῶν τῶν ὄντων ἀπάντων τὸς ἀριθμὸς λέγειν καὶ τὰς ἰδέας ἀριθμὸς τινὰς ὑποτίθεσθαι καὶ τὰ φυσικὰ γενεῶν ἐκ τῶν μαθηματικῶν. καὶ γὰρ ἡ ὕλη αὕτη ἦν ὡς ὕλην ὑποτίθεντι τῶν φύσει γιγνομένων ἀρχὴν (αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ ἀόριστος δυὰς καὶ τὸ μέγα καὶ τὸ μικρόν), μαθηματικὴ μᾶλλον ἐστὶν ἡ φυσικὴ (P)· ἡ γὰρ δυὰς ἀριθμὸς μᾶλλον ἢ τῶν φύσει συνεστώτων ἀρχή, μαθηματικωτέρα μᾶλλον καὶ ἔχ' ὑποκειμένη τις φύσις, ἀλλὰ μᾶλλον κατηγορούμενόν τι τῆς ὕλης ὁρᾷεν ἂν εἶναι καὶ διαφορὰν αὐτῆς δηλοῦν ἡ ὑποκειμένην τι αὐτὴ καὶ ὕλην. εἰπὼν δὲ καὶ μᾶλλον κατηγορεῖσθαι, πῶς κατηγορεῖται ἐδῇ λωσεν ἐπενεγκὼν τὸ “ἡ διαφορὰν εἶναι τῆς ὕλης καὶ τῆς ὕλης ἡ ὕλη.” ὡς
992^b γὰρ καθ' ὅς ἐν ταῖς ἀρχαῖς εἰσὶ τῶν φυσικῶν τὸ μανὸν καὶ πυκνόν, ἔχ' ὕλη ταῦτα ἀλλὰ διαφορὰ τῆς ὕλης καὶ τῷ ὑποκειμένῳ κατ' αὐτὰς, εἴτε ἀλλ' ὅτε εἴτε ὕδωρ εἴτε τὸ μεταξὺ τῶν, ἔτω καὶ τὸ μέγα καὶ τὸ μικρόν καὶ ἡ ὑπεροχὴ καὶ ἡ ἑλλειψις διαφορὰ τινες ἂν

2. ἔδῃ] ἔ A. || 4. κατὰ — 5. δευχθήσεται om A. || 20 — 20. apud Asclep. || 24. μὲν ὅτι ζητεῖν Asclep. || 26. ἰδέα· ἔδῃ γὰρ τὴν ἀρχὴν ποιητικὴν, οἰόμενοι Asclep. || 32. καὶ om Asclep.

3. τὰ post καὶ om A. || 6. εὖ om Asclep. || 8. ἐκεῖνα Asclep. || 10. ὕστερον τε ἐπιγιγνόμενον Asclep. || 11. προῦφεςθαι Asclep. || 12. μήτε δὲ εἶδη Asclep. || 16. ὑποτίθεσθαι Asclep. || 18. τέλη ποιεῖσθαι L. || 19. μεταδιώκειν· πρὸς συνερισμὸν τῆς ἀσωμάτου φύσεως. προπαίδειαν Asclep. || 20. γὰρ L. || 20. συνερίθους φιλοσοφίας ὁ Πλάτων τὰς μαθηματικὰς ἐκάλεε L. || 21. ἄλλο περὶ] πλέον L, ἄλλο χωρὶς Asclep. || 22. τε καὶ πραγματεύονται om L. || 22. ὅτι καὶ τὰς ἀρχὰς τῶν ὄντων πάντων μαθηματικὰς ὑποτίθεσθαι, τὴν τε ἀόριστον δυὰδα καὶ τὸ ἐν καὶ τὰς ἰδέας αὐτὰς ἀριθμὸς ὀνομάζοντες καὶ τὰ φυσικὰ γενεῶν ἐκ τῶν μαθηματικῶν. καὶ γὰρ καὶ τὴν ἀρχὴν, ἡ ὡς ὕλην ὑπέτιθετο, ἐ τῶν φύσει γιγνομένων ἀλλὰ καὶ τῶν μαθηματικῶν μᾶλλον ἀρχὴ νομίζεσθαι καὶ ἐστὶ. ταύτην τε μέγα καὶ μικρόν ὀνομάζοντες ἔχ' ὑποκειμένην τινὰ φύσιν ἐδῇ λωσεν, ἀλλὰ κατηγορούμενόν τι μᾶλλον τῆς ὕλης. ὁ καὶ ἐδῇ λωσεν ἐπενεγκὼν καὶ διαφορὰν εἶναι τῆς ὕλης καὶ τῆς ὕλης ἡ ὕλη L. || 24. μαθηματικῶν. ἔτι δὲ τὴν ὑποκειμένην... ὑπολάβοι ἔτι ἐστὶν αἰτία πρὸς τὰς ἰδέας Asclep. || 24 — p. 583 a 4. apud Asclep. || 25. ἡ om M. || 26. καὶ post δυὰς om Asclep. || 28. ἀρχή, διὰ μαθηματικωτέρα Asclep. || 30. αὐτῆς] αὐτῆς L, αὐτοῖς A. || αὐτῷ A. || 31. κατηγορεῖσθαι A. || εἰσενεγκὼν Asclep. || 32. ὕλης· αἱ γὰρ διαφορὰ τοῖς εἰδεῖσι μᾶλλον ἀρμόττειν ἢ περὶ τῆς ὕλης Asclep. || 33. τῶν μανῶν καὶ τῶν πυκνῶν M. || 35. αὐτὰς, εἴτε ἄπειρον εἴτε πῦρ εἴτε ἄλλο τι ὑποκείμενον· ἔτω Asclep. || 36. ἡ ante ἑλλειψις om Asclep.

μᾶλλον δόξαιεν εἶναι ὑποκειμένους τινός, καθ' ἃς ἡ μεταβολὴ αὐτοῖς, 992b
 6. ἀλλ' ἐχ' αὐτὰ ὑποκείμενα. τὸ δὲ "ταῦτα δὲ ἔστιν ἡ ὑπεροχὴ τῆς
 ἡ ἔλλειψις" εἶπεν ἐπὶ τῇ μανθ' τε καὶ τῇ πυκνῇ, δεικνύς αὐτῶν
 τὴν πρὸς τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν καὶ ὅλως ὑπεροχὴν τε καὶ ἔλλειψιν
 ὁμοιότητα, ἃ διαφοραὶ τῆς ὕλης ἀλλ' ἐχ' ὕλην. ἀνάλογον γὰρ τὸ μὲν 5
 μανθὸν τῇ ὑπεροχῇ τὸ δὲ πυκνὸν τῇ ἔλλειψει. ἀπορήσας δὲ περὶ
 τῆς ἐνός, ἥτις αὐτοῖς ἦν καὶ τὸ εἶδος ἀρχῆς, ἠπόρησε καὶ περὶ τῆς
 ἀορίστου δυάδος, ἣν ὡς ὕλην ὑπετίθεντο. ἀλλ' ἐδὲ περὶ κινήσεως
 τι λέγουσι τῶν φύσει γιγνομένων, πόθεν ἡ κίνησις ἐν αὐτοῖς· καί-
 τοι τῷ περὶ τῶν φυσικῶν λέγοντι καὶ παραδείγματα τὰς ιδέας τι- 10
 θέντι ἀναγκαῖστατος ὁ περὶ κινήσεως λόγος. εἰ μὴ γὰρ ἔξαι ταῦτα
 κινήσεις, ἡ ὑπεροχὴ καὶ ἡ ἔλλειψις, ἔξαι κινούμενα τὰ εἶδη, ἔχοντά
 γε ὡς ἀρχὰς ἐν αὐτοῖς τὴν ὑπεροχὴν ἢ τὴν ἔλλειψιν ὥσας κινή-
 σεις ('). ὁ ἔβηλον· ἀκίνητα γὰρ τὰ εἶδη κατ' αὐτὰς. εἰ δὲ
 μὴ κινήσεις, πόθεν ἡ κίνησις ἐν τοῖς φυσικοῖς τοῖς καὶ τὴν ἐκείνων 15
 μετοχὴν ὅσοι τούτοις ἂν ἔξιν; τὸ γὰρ πρὸς τι παραδείγματι τὸ εἶναι ἔχον
 καὶ σύμφυτον τὴν κίνησιν ἢ παρὰ τῆς παραδείγματος ἔχειν δεῖ τῷτο,
 ὅντος καὶ αὐτῷ τοῖσιν, ἢ παρὰ τινος ἄλλης αἰτίας· ἀναιρήμενός δὲ
 κινήσεως πᾶσα ἢ περὶ τῆς φύσεως θεωρία ἀναιρεῖται. Alex.

992a (') λέγουμεν ὅτι καὶ τελικὸν αἴτιον ὑπετίθετο ὁ Πλάτων, 20
 25. ἐξ ὧν λαβὼν ἔφη ὅτι καλῶς ἀπεφάνητο τὰ γὰρ ἂν, ὅτι πάντα ἐφείξοι·
 καὶ ποιητικὸν δὲ λέγων "θεοὶ θεῶν ὧν ἐγὼ δημιουργός" καὶ ὅτι περὶ τὴν
 βασιλείαν πάντων. Asclep.

992a (') λέγουσιν ὥσπερ λέγει καὶ ἀλλαχῇ, ὅτι ἐδιπλασίασαν τὰ
 23. ὄντα ὡς ἐντεῦθεν καὶ τὰς αἰτίας τῶν ὄντων ἀποδιδάσκει· id.

992b (') αὐτὸς δὲ ὁ φιλόσοφος φησὶν ὅτι συμβολικῶς ὁ Πλάτων
 4. διὰ τῆς μεγάλης καὶ τῆς μικρῆς τὴν ὕλην ἐδῆλθε, ἐπειδὴ πρῶτον ἡ ὕλη
 ποσῶς καὶ ὅγκον δέχεσθαι καὶ τότε ποιότητας, τὸ δὲ μέγα καὶ τὸ μικρὸν
 τῆς ποσῆς ὑπάρχουσιν. id.

992b (') εἰ μὴ γὰρ ἐν κινήσει ὑπάρχουσιν τὰ εἶδη, φανερόν ὅτι καὶ αἰ 30
 7. ιδέαι κινήθησονται... ἐδὲν δὲ ἦττον καὶ πρὸς τῷτο ἐνίστασθαι ὁ φιλόσο-
 φος, πρὸς αὐτὴν λέγων· ὥσπερ σὺ λέγεις τὴν μίαν τῶν πάντων
 ἀρχὴν ἀκίνητον εἶναι, καὶ ἐξ αὐτῆς προαχθῆναι τὴν ψυχὴν, καὶ ὑπὸ
 τῆς ψυχῆς κινεῖσθαι τὰ σώματα διὰ τῆς ὀρεκτικῆς δυνάμεως,
 ὥτως καὶ αὐτοὶ φασι τὴν λόγους τὴν δημιουργικὴν ἀκίνητον εἶναι καὶ 35
 γίνεσθαι αἰτίας κινήσεως τοῖς ἐνθάδε. χρὴ δὲ εἶδέναι ὅτι τὸ ἐξωωμέ-
 νον σῶμα τὸ σύνθετον καθ' αὐτὸ κινεῖται καὶ ἐνεργεῖ καὶ καὶ τόπον.
 τῷτο δὲ φημι διὰ τὴν φυσικὴν ψυχὴν, ἐπειδὴ ζωὴ ἐστὶ τῷ σῶμα-

τος, καὶ ἐχ' ὥσπερ ἡ λογικὴ ψυχὴ καὶ συμβεβηκὸς κινεῖται κινούμενη
 τῷ σώματι, ὥτως καὶ ἡ φυσικὴ σύνθετος ὅσα. ὥς, φησὶν, ἐδὲ
 περὶ κινήσεως, εἰ λέγουσι τῶν φύσει γιγνομένων, πόθεν ἡ κίνησις ἐν
 αὐτοῖς, καίτοι τῶν φυσικῶν λεγόντων, παραδείγματα τὰς ιδέας
 τίθενται, ἀναγκαῖστερος ὁ περὶ κινήσεως λόγος. id.

"ὁ — ἀδύνατον." οἱ τὰς ιδέας θέμενοι τὸ ἐν τὴν κυριωτάτην 992b
 ὅσιν ὑπολαμβάνοντες εἶναι, ὥσπερ ὅτι οἱ Πυθαγόρειοι τὴν καὶ 9.
 τὸ εἶδος τῶν ὄντων ἀρχὴν τε καὶ αἰτίαν ταύτην ἐπίστυσαν εἶναι, διὰ
 τὸ ὁρᾶν τῷ μὴ εἶναι τε καὶ σωζέσθαι ἐκάστω τὴν τῷ ἐνός φύσιν ὅσιν
 αἰτίαν (ἐν γὰρ τι ἔκαστον τῶν ὄντων καθὸ ἐστὶ), φθορᾶς δὲ αἰτίαν
 τὴν εἰς πολλὰ διαλύσιν τῷ ἐνός· ἔκαστον γὰρ τῶν ὄντων ἔξαι μὴ ἐπὶ
 τῆς ἐαυτοῦ φύσεως, ἢ καὶ ἐν μονῇ σωζέσθαι, διαλυόμενον δὲ φθείρεται·
 καὶ τῷτο ἐπιστύντο τῷτο μὴ ἀπὸ τῶν ζώων, οἷς ἦν ἢ ἐν τῷ ἐνὶ μονῇ
 καὶ ἐν τῷ αὐτῷ εἶδει σωτηρία, φθορὰ δὲ ἢ εἰς πολλὰ διαλύσεις,
 τῷτο δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἀνέλκων ἐκάστω. ἀλλὰ καὶ τὸν κόσμον διὰ τὴν
 ἐν τῷ ἐνὶ τε καὶ τῷ αὐτῷ μονῇ σωζόμενον, φθαρέντα δ' ἂν εἰ τῆς
 ταυτότητος καὶ ἐνότητος ἐκσταίη. ἐκ τούτου δὲ πιεσθέντες τὴν τῷ
 ἐνός φύσιν τῷ τε εἶναι καὶ τῷ εἶναι ἐκάστω τῶν ὄντων αἰτίαν εἶναι, διὰ
 τῷτο ἀρχὴν αὐτὴ τὴν κυριωτάτην πάντων τῶν ὄντων ὑπέθετο, καὶ
 δὴ τὰς ιδέας αἰτίας ἔλεγον τοῖς ἄλλοις τῷ εἶναι ὥσπερ ἐνάδας τι-
 νὰς ὥσας, καὶ καὶ τῷτο τῷ εἶναι τοῖς εἰς αὐτὰς ἀναγομένοις τε καὶ
 ὑπαγομένοις δύο δις ὥσας αἰτίας ('). ἐπειρώντο δὲ καὶ ἐκθέσει τινὶ
 χρώμενοι πάντα εἰς τὸ ἐν τε καὶ τὴν οἰκείαν ὅσιν ἀνάγειν, ὁ δὲ
 τρόπος αὐτοῖς τῆς ἐκθέσεως ἦν τοῖσιν. τὴς καθ' ἑκάστη ἀνθρώ-
 25. πους προχειρίζομενοι ἐπεσκόπων τὴν ἐν ἅσιν αὐτοῖς ὁμοιότητα,
 καὶ ταύτην εὐρίσκοντες μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἐν ἅσιν ὅσιν καθὸ ἄν-
 θρωποι, ἐς ταύτην τὴν ἐνάδα πάντας ἀνήγον καὶ τῇ τῷ ἐνός μετοχῇ
 τῆς ἀνθρώπου ἔλεγον εἶναι, καὶ τὸ ἐν τῷτο ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις αὐτοῖς
 ἄνθρωπον ἔλεγον· ὁμοίως πάλιν ἐπὶ ἵππων κυνῶν καὶ τῶν ἄλλων
 ἐποίεν. ἀλλὰ καὶ τῆς ἀνθρώπου πάλιν ἐπὶ τῆς κύνος καὶ τὰ ἄλλα
 ζῷα ἐκτιθέμενοι, πάλιν ἐλάμβανον τούτοις τὸ εἶναι ζῷας κατὰ τι
 ἐν, ὁ ἐν αἰτίῳ τε αὐτοῖς τῷ εἶναι ζῷας ἐτίθεντο, καὶ δὴ καὶ πάλιν
 ἐνάδα τινὰ ἐποίεν καὶ ιδέαν, καὶ τῷτο ἔλεγον τὸ αὐτόζῳον, εἰς ἣν
 ἀνήγον τὰ ζῷα. ὁμοίως δὲ πάλιν καὶ τὰ ζῷα λαμβάνοντες καὶ
 φυτὰ καὶ τὰ ἄλλα σώματα, ἐνός εὐρίσκοντες μετεσθί ταῦτα ὅσας
 ὄντα, ιδέαν τινὰ καὶ ἐνάδα ὅσας λαμβάνοντες τὴν αὐτοουσίαν, ὑπὸ
 μίαν ταύτην πάλιν ἀνήγαγον πάσας τὰς ὅσας. ὥτω δὲ πάλιν
 τὴν ὅσιν καὶ τὴν ποιότητα ἐν τῇ τῷ ὄντος μεταχέσει λέγοντες ὄντα

1. αὐτῶν *M*. || 3. τῷ post καὶ om *A*. || 8 — 19. apud Asclep. || 13. ἐν αὐτοῖς Asclep. || 15. κινήσεις ἐκείναι, πόθεν Asclep. || 16. τέτοις
 α ἔστιν ὅσοι α ἔστι; τὸ Asclep. τέτοις ἢ ἔστι *A*. || 28. διὰ τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν Asclep. || 33. λέγων om Asclep. || 37. ἐνταῦθα Asclep. || 38.
 ἐνεργεῖα κατὰ τόπον Asclep.

9. ἐκάστω *A*. || 11. διαίσεις *A*. || 12. ἢ *M*. || 23. οἰκείαν] αὐτὴν *L*. || 24. αὐτὰς *F*. || ἦν om *F*. || 26. καθὸ ἄνθρωποι om *L*. || 27. εἰς ταύτην
 τὴν τῆς ὁμοιότητος ἐνάδα πᾶν ἀνήγον *L*. || 28. καὶ τῷτο τὸ ἐν τὸ ἐπὶ *L*. || 29. ἔλεγον· ὡσαύτως καὶ ἐπὶ ἵππων καὶ κυνῶν καὶ βοῶν καὶ τῶν *L*. || καὶ om
AM. || 30. ἐπὶ] καὶ *A* Asclep. || κύνος καὶ τῆς ἵππου καὶ τοῦ βῆτος καὶ τὰ ἄλλα σύμπαντα ζῷα *L*. || 31. τέτοις om *L*. || 32. τῷ] τὸ *L*. || 33. καὶ
 αὐτόζῳον τῷτο δὴ ἔλεγον, καὶ ἐνάδα τῷτο ἐποίεν, εἰς *L*. || 34. τὰ post καὶ om *M*. || 36. καὶ ἐνάδα ὅσας om *L*. || ιδέαν τὴν αὐτοουσίαν λαμβάνοντες εἰς
 ταύτην πάλιν ἀνήγον τὰς ὅσας πάσας *L*. || 38. ποιότητα καὶ τὸ ποσὸν μετεσθί τῷ ὄντος αὐτοῖς ἐποίεν καὶ πάντα ὄντα καλῶντες εἰς τὸ ἐν τῷτο ἀνήγον καὶ
 ἀρχὴν πάντων ἐτίθεν αὐτὸ καὶ κυρίως ὅσιν τῷτο ἐνόμιζον. τῷτο γὰρ *L*.

εἶναι, αὐτό τι ὃν ποιοῦντες, πάντα τὰ ὄντα εἰς ἓν τῷτο ὑπῆγον. καὶ ὥτως αὐτοῖς ἐφοδεύουσι καὶ τῇ ἐκθέσει χρωμένους πάντα τὰ ὄντα εἰς τὸ ἓν καὶ τὴν ἀρχὴν ἀνάγεαζ ἐδόκει. τῷτο γὰρ καίτοι δοκῶν ὑπὸ αὐτῶν λαμβάνεσθαι τε τῇ ἐκθέσει καὶ δείκνυσθαι ὡς φανερόν τὸ πάντα γίνεαζ ἓν, ὃ φησιν ὥτως γίνεαζ ὡς οἶον. ὃ γὰρ ὅταν ἐκθέμενοί τινα πλείω, καὶ κοινωνίαν τέτων κατὰ τι λαβόντες, τῷτο ἓν τε ποιήσωσι καὶ ἰδέαν, καθὼς ἡ κοινωνία καὶ ἡ ὁμοιότης ἐκείνοις γίνεαζ αὐτοῖς, αὐτὰ τὰ ἐκτεθέντα ἓν, οἷον οἱ ἄνθρωποι ἢ ἄνθρωποι· ἀλλ' αὐτὸ μὴ ἄνθρωπος ἓν τι ἔχει δεικνύμενος ὑπὸ αὐτῶν ἐκ τῆς ἐκείνων πρὸς ἀλλήλα ὁμοιότητος, ὅτι δὲ οἱ πολλοὶ ἔχ' ἓν. ὥς 10 ὃ τὰ πολλὰ καὶ τὰ πάντα ἓν γίνεαζ, καὶ συγχωρήσῃ τις αὐτοῖς πάντα ἃ λαμβάνουσιν, ἀλλὰ πρὸς ἓν τι γεγόνота πολλὰ μέντοι ὄντα καὶ μένοντα. ὃ γὰρ οἱ πολλοὶ καὶ οἱ καθ' ἑκάστη ἄνθρωποι αὐτοῖς ἄνθρωποι ὄντες δείκνυν (ἄλλος γὰρ ἐκείνος τέτων), ὃδὲ πάντα τὰ ὄντα αὐτοῖς καὶ αὐτοῖς, ἀλλὰ κοινόν τι ἐπ' αὐτοῖς ὅτι πολλοῖς τὸ 15 ἓν τε καὶ τὸ ὄν. ὥς ὃδὲ δοθέντος αὐτοῖς καὶ συγχωρηθέντος τὸ πρὸς παράδειγμα τι ταῦτα γίνεαζ, τὸ αὐτοῖς, καὶ εἶναι τι ἓν ὃ μεταχρεῖται τὰ πολλὰ ταῦτα ἀλλήλοις ἢ καὶ τὸ εἶδος ἢ καὶ τὸ γένος λέγει, ὃδ' ὥτως γίνεαζ τὰ πάντα ἓν, ἀλλὰ καθ' ἑκάστη ὁμοιότητα τῶν πολλῶν τέτων αὐτό τι ἓν γίνεαζ καὶ ἑνὰς τις, ὃ ταῦτα 20 ἓν. ἀλλ' ὃδὲ τῷτο, φησὶν, ἐπὶ πασῶν τῶν ὁμοιοτήτων οἷον τε δείκνυσθαι καὶ λέγεαζ ὡς καὶ πᾶσαν ὁμοιότητα ὑπὸ τι ἓν εἶναι, ἀν μὴ καὶ τὸ εἶδος ἢ γένος ὁμοιότης ἢ τῶν λαμβανομένων· ἢ γὰρ καὶ τὴν ὕσιν καὶ τὸ γένος τε καὶ τὸ εἶδος ταυτοῦς τε καὶ ὁμοιότης ἰδέα, ἀλλ' ἔχ' ἢ καὶ τὸ συμβεβηκός. πολλὰ γὰρ ἔστιν ἃ διὰ τινος ὁμοιότητος ἀλλήλοις ὁμοίως λέγει, τῷ μὴ εἶναι ταύτην τὴν ὁμοιότητα γένος ἢ εἶδος αὐτῶν ὃδὲ αὐτό τι ἓν ἔχει ἐπ' αὐτῶν· τοιαῦτα δὲ 25 ἐστὶ τὰ ἀποφατικῶς λεγόμενα. τὸ γὰρ ὃ τρέχει κοινὸν μὴ καὶ ὁμοιον τέτοις ὡν ἀληθῶς κατηγορεῖ, ἀλλ' ὅτε γένος τῷτο ἔχει ὅτε εἶδος, ὅτε ἰδέα τις τὸ τὸ τρέχει. πάλιν ἐπὶ καθημένων ἢ περιπα- 30 τόντων ἢ τεθνεώτων ἢ φθειρομένων, ἐπὶ μυρίων ἄλλων, ἃ κεκοινωνήκε μὲν τινος, ὃ μὴ ἐξὶ λαβεῖν ἐπ' αὐτῶν αὐτό τι ἓν. ἀλλὰ καὶ οἱ πατέρες καὶ κοινὴν μὲν τινα χέσιν πατέρες πάντες εἰσὶν, ὃ καὶ ἐξὶ δὲ τι ἓν αὐτοπατήρ. ἀλλὰ καὶ τὸ τῶν τριγώνων τὰς ἐν ταῖς γωνίαις δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας εἶναι καθόλου μὲν ἐξὶ τῶν τριγώνων, ὃ 35 μὴ καὶ γένος. ὥς ὃ καὶ ἐπὶ πάντων ἐστὶ τῇ ἐκθέσει τὸ ἓν λαμβάνον- 40 τας, αὐτό τι ἓν ποιοῦντας, εἰς τῷτο ἀναγαγεῖν τὰ πάντα, μόνων δὲ ἐφ' ὧν τὸ κοινῶς κατηγορούμενον καὶ καθόλου λεγόμενον ἢ γένος ἢ εἶδος ἐστὶν. ὅθεν καὶ ὅλον ὅτι ὃ καὶ ἄλλο τι αὐτοῖς ἐστὶν ἢ ἰδέα ἢ τὰ γένη καὶ τὰ εἶδη, ἢ κοινῶς τε λέγει καὶ συνωνύμως κατηγορεῖ ὧν 40 ἐστὶν ἢ εἶδη ἢ γένη. τοσούτον ὅν ἀπέχει τὸ εἰς ἓν τι πάντα ἀνά-

γεαζ ὑπὸ αὐτῶν, ὡς οἶον, ὡς μὲν καὶ πᾶσαν ὁμοιότητα δύνααζ, τὸ ἓν ἐπὶ τῶν πολλῶν λαμβάνεαζ. τὸ δὲ "ἐὰν διδῷ τις πάντα" 992b δοκεῖ μοι προδιδῶναι ἐνδεικνύμενος ὅτι μὴ συγχωρηθῆσθαι αὐτοῖς, 11. εἰ καὶ κοινωνίαν τινὰ τὴν πρὸς ἀλλήλα ὁμοίως ἀλλήλοις λέγεται τινα, ἢ δὴ καὶ ἐν τίθεαζ ἐκείνο, ὡς πάντα τὰ ὑπ' αὐτὸ πρὸς ἐκείνο τὸ εἶναι ἔχειν ὡς κεχωρισμένον αὐτῶν. ἢ τὸ "ἐὰν διδῷ τις πάντα" σημαίνει ἀν τὸ, ἀν συγχωρή τις πάντα τὰ ὁμοίως ἀλλήλοις λεγόμενα καὶ ἑνὸς τινος κοινωνίαν ὥτω λέγαν, καὶ συγχωροῖ τὸ ἓν ἐπὶ πολλοῖς τοιούτων εἶναι, ὃδὲ τῷτο ἔχει ἐπ' ἄλλων τινῶν ἢ τῶν ὡς γενῶν καὶ εἰδῶν κοινῶν· τὰ γὰρ ὥτως κοινὰ τε καὶ καθόλου μόνῃ ἰδέαν τινὰ, φησὶ, σημαίνει δοκεῖ. καίτοι τὸ γὰρ ἐν ἐνίοις ἀδύνατον· συμβαίνει γὰρ ἔνια τῶν κοινῶς κατὰ τινων κατηγορουμένων μὴ δύνααζ γένη εἶναι τέτων ὧν κοινῶς κατηγορεῖ· τοιαῦτα γὰρ τὰ πολλαχῶς λεγόμενα. λέγει δ' ἀν μάλιστα αὐτὰ διὰ τὸ ὄν, ὃ ἐκεί- 15 νων μὴ ὡς γένος τι κοινῶν τῶν ὧν λαμβάνοντες ἰδέαν ἐπείν τὸ αὐτοῖς καὶ αὐτοῖς, καὶ εἰς τῷτο πάντα ὑπῆγον. εἰ δὲ μὴ ἐξὶ γένος τὸ ἓν, ἀλλὰ τῶν πολλαχῶς λεγομένων, ὃ καὶ ὡς ὃδὲ ὁμοιότης ἀν τοῖς ὅτις ὅτις ὕσιν ὅτις καὶ τῷτο εἶη. Alex.

(*) λέγομεν ὅν ἡμεῖς πρὸς αὐτὸν ὅτι καὶ πάντῃ ἀκριβῶς λέγουσι περὶ τῆς πρώτης ἐνάδος. φησὶ γὰρ ὅτι πάντα ὀρεγόμενα αὐτῷ ἀπετραπὴ πρὸς αὐτόν. εἰ τοῖνυν ἕτερόν ἐστι τὸ ὀρεκτὸν παρὰ τὸ ὀρεγόμενον (ὃδὲ γὰρ ὀρεγεῖ ὃ ἔχει), φανερόν ὅτι ἕτερόν τι ὑποτίθεν τὴν πρώτην ἐνάδα ἢ φασιν ὀρεκτόν, πρὸς ἢν πάντα τὰ ὄντα ἐπετραμμένα ὑπάρχουσι. διὸ καὶ αὐτὸς ἐπεδέχετο αὐτὸς λέγοντας 25 ἀγαθὸν ὃ πάντα ἐφίεζ. Asclep.

"ἰδέα — ἀριθμὸς." τίνα μὴ τὰ μὴ τὸς ἀριθμὸς, αὐτὸς ἐπι- 992b φέρι· μήνη γὰρ καὶ ἐπίπεδα καὶ σφαιρά. διακρινόμενα γὰρ εἰς ταῦτα τὰ 13. ὄντα οἱ τε Πυθαγόρειοι καὶ Πλάτων ἀρχὰς μὴ τῶν ὄντων καὶ πρώτα τὸς ἀριθμὸς ἔλεγον, μὴ δὲ τὸς ἀριθμὸς ἔτασσον μήνη καὶ μὴ ταῦτα ἐπίπεδα, εἴτα τὰ σφαιρά, ὡς ὃ καὶ ὄντα ταῦτα ἀριθμὸς. ὡς δὲ ταῦτα πρὸς ἀλλήλα τάξεως ἔχει, ὃ καὶ ὡς καὶ ἀρχαὶ αὐτῶν ἔχουσι πρὸς ἀλλήλας· εἰσὶ γὰρ κατ' αὐτὸς ἐκάστη τέτων οἰκείαι ἀρχαί· ἐτίθεντο γὰρ καὶ τέτων ἰδέας, αἱ ἡδὴ τῶν μὴ τὸς ἀριθμὸς ἀρχαί. ἀλλ' εἰ ἀρχαὶ μήνης καὶ ἐπίπεδα καὶ σφαιρά τὸ αὐτόμηκος καὶ τὸ αὐτόπλατος καὶ αὐτοσφαιρόν, τίνος φύσεως καὶ δυνάμεως μετέχουσι καὶ τὸς τὰς ἰδέας τιθεμένων, ἔργον εὐρεῖν (*). ὅτε γὰρ ἰδέαι ταῦτα, ἐπεὶ αἱ μὴ ἰδέαι ἀριθμοὶ ταῦτα δὲ ὃ καὶ ἀριθμοί· τὴν γὰρ μὴ τὸς ἀριθμὸς τάξιν αὐτοῖς εἶχε ταῦτα. ἀλλ' ὃδὲ τὸ βραχυ καὶ μακρόν καὶ στενὸν καὶ πλατὺ καὶ βαθύ καὶ ταπεινόν, αἱ ἀρχαὶ τέτων, ὃ καὶ ἀριθμοί. ἀλλ' ὃδὲ ἐν τοῖς μαθηματικοῖς ἔχει ταῦτα, ἃ μεταξὺ ἐτίθεντο ἐκείνοι τῶν τε ἰδεῶν καὶ τῶν αἰσθητῶν· τὰ γὰρ ἐξ

6. λαμβάνοντες *M.* || 12. τι καὶ γεγόνота *A.* || μὲν τὰ ὄντα *A.* || 16 — 30. apud Asclep. || 16. τὸ καὶ πρὸς *M.* || 19. ἀλλὰ — 21. ἐν *om A.* || 20. ἐν γίνεαζ καὶ ἑνὰς τις ἐνοσηματικῇ· ὃ γὰρ ταῦτα ἓν. ἀλλ' Asclep. || 22. γενεῶν Asclep. || ὁμοιότητα αὐτό τι ἓν εἶναι καὶ μὴ Asclep. || 28. γὰρ ὅτε ἔχει κοινόν *M.* || ὁμοίως *A.* || 29. ἀληθῶς *A.* || 34. τὸ κατὰ *M.* || *trianguli internos angulos duobus rectis esse aequales Sepulv. lege τὰς ἐπὶ τῶν γωνίας δυσὶν.* || 40. *species, quae communiter dicuntur et univoce Sepulv. lege εἶδη, ἃ κοινῶς.*

9. καὶ συγχωροῖτο ἐν *M.* || 12. τίνα φύσεως σημαίνει *M.* || 18. τῷ *om M.* || 28 — 38. *om L.* || 30. τὸς μὲν ἀριθμὸς *F.* || 31. σφαιρά καὶ ἐκ *A.* || 40. μικρόν *M.* || ἀρχαὶ αἱ τέτων *M.*

ἐκείνων μαθηματικά, ἔχαι ἀρχαὶ αὐτῶν. τὰ μὲν γὰρ μαθηματικά
 ἔτε ἀρχαὶ καὶ διαιρετὰ καὶ πολλὰ, ἐκεῖνα δὲ ἀρχαὶ τε καὶ ἀδιαιρετὰ καὶ
 ἀεὶ αὐτῶν ἕκαστα. ἀλλ' ἔδὲ φθαρτὰ ταῦτα· ἀρχαὶ γὰρ καὶ ἀφθαρτα
 ταῦτα. πάλιν ἔν τετάρτῃ φύσει τῶν ὄντων ἔξαι αὐτοῖς αὕτη καὶ
 τέταρτόν τι γένος παρὰ τὰ τρία τὰ ὑπ' αὐτῶν τιθέμενα, ἃ ἦν αἱ
 ἰδέαι, τὰ μαθηματικά, τὰ αἰσθητά. αἱ γὰρ τῶν μαθηματικῶν
 ἀρχαὶ πάντων τῶν διαφόρων· ἔτε γὰρ ἰδέαι ὅτι μὴ ἀριθμοί, ἔτε
 τῶν λοιπῶν δύο, προεῖρητο· ταῦτα γὰρ ἐν λέγεσιν εἶναι καὶ τὴν τά-
 ξιν αὐτοῖς τὴν προεξημένῃ ἀποδιδόασιν. ἔτε δὲ πῶς ἔξαι ἔτε ἐν
 τίνι φύσει τῶν ὄντων ἔξαι κατ' αὐτὴν, οἷον τε εἰπεῖν. τὰ μὲν γὰρ
 φύσει ὄντα ἐξαι αὐτοῖς· ἡ ἰδέαι ἡ μαθηματικά ἡ αἰσθητά, τὰ δὲ
 αὐτομῆκος καὶ τὰ αὐτοεπίπεδον καὶ αὐτοσερεὸν ἰδέαι μὲν ἔκ ἔσοντο, ὅτι
 αἱ μὲν ἰδέαι ἀριθμοὶ κατ' αὐτὴν, ταῦτα δὲ ἔλεγον μετ' αὐτὴν τὰς
 ἀριθμῶν εἶναι. ἀλλ' ἔδὲ μεταξὺ· μεταξὺ γὰρ τὰ μαθηματικά
 κατ' αὐτὴν. ἦν δὲ καὶ πολλὰ, καὶ πολλὰ δὲ τὰ αὐτομῆκος ἡ τὰ
 αὐτοεπίπεδον ἡ τὰ αὐτοσερεὸν. ἀλλ' ἔδὲ ἐν τοῖς αἰσθητοῖς ταῦτα
 καὶ φθαρτοῖς· ἔδὲ γὰρ τῶν τι κυρίως ὄν. φαίνεται ἔν τετάρτόν τι
 γένος τὸ τοῦ ὄντων γενέσθαι κατ' αὐτὴν. Alex.

(*) εἰ τοίνυν τὰ μεγέθη δευτέρα ὑπάρχουσιν τῶν ἀριθμῶν,
 αἱ δὲ ἰδέαι ἀριθμοί, δηλονότι ἔχαι ὑπάρχουσιν μεγεθῶν ἰδέαι. λέγο-
 μεν ἔν πρὸς αὐτὴν ὅτι παραλογίζῃ ἡμᾶς ἐκ τῆς ὁμωνυμίας· αἱ μὲν
 γὰρ ἰδέαι τῶν μεγεθῶν ὑπάρχουσιν, ἐπειδὴ ἐκεῖναι τῶν ἀριθμῶν ἔκ
 εἰσὶ δευτέραι· τὰ γὰρ αἰσθητά μεγέθη ὑπάρχουσιν δευτέρα τῶν ἀριθ-
 μῶν, ἔκ ἰδέαι τῶν μεγεθῶν. Asclep.

992b "ὅλως — εὐρεῖν." ὁ λόγος τοῦτος. ὡς μὴ εἰσι κοιναὶ ἀρχαί, 25
 18. τῶν ἀδύνατον κοινὰς τινὰς ἀρχὰς εὐρεῖν· τῶν δὲ ὄντων ἔκ εἰσιν
 ἀρχαὶ κοιναί, ὥστε καὶ ἀδύνατον αὐτῶν εὐρεῖν κοινὰς ἀρχὰς. ὅτι
 δὲ τῶν ὄντων ἔκ εἰσιν ἀρχαὶ κοιναί τε καὶ αἱ αὐταί, τὰ δὲ ὄντα
 πολλαχῶς λέγει, τῶν ὄντων ἄρα ἔκ εἰσιν ἀρχαὶ αἱ αὐταί. ὅτι
 δὲ τὰ ὄντων πολλαχῶς λεγόμενα, ἐν πολλοῖς εἴρητο. αἰτιατὶ δὲ
 αὐτὴν ὅτι ἐξήτην ἀρχὰς τῶν ὄντων μὴ πρότερον διελόμενοι αὐτὰ
 καὶ τὰ σημαίνοντα ἐκθέμενοι τὰ ὄντος. ἄλλως τε ἔτι ἀποπώτερον
 τὰς τοιαύτας τῶν ὄντων ἀρχὰς τὰς αὐτὰς ζητεῖν τὰς ἐξ ὧν
 εἰσιν, αὐτὶ δὲ εἰσιν ἡ τε ὕλη καὶ τὸ εἶδος· τοιαῦτο γὰρ ἂν ὑποτίθεντο
 ἀρχὰς, ἡ τε ἀόριστος οὐκ ἔχαι καὶ μόνος. ἐντα γὰρ τῶν ὄντων ἔδὲ
 ἔχει καὶ τὴν οἰκίαν φύσιν τοιαύτας ἀρχὰς καὶ σοιχεῖα, εἰ μὴ καὶ
 συμβεβηκός· ἐκ τίνος γὰρ ὕλης τὰ ποιεῖν ἡ τὰ πάσχειν· καὶ
 συμβεβηκός μὲν γὰρ καὶ ταῦτα ὕλην ἔχει (*). ὅτι γὰρ ταῖς ὑστάταις,
 ὡς ἐξαι τις ὕλη, ταῦτα ὑπάρχει, καὶ τὸ τοιοῦτον εἴη τις ὕλη καὶ τῶν
 τοῦτων, καθ' αὐτὰ δὲ ἔ. ὁμοίως δὲ ἔδὲ τὸ εὐθέως ὕλη τις ἐξαι, 40
 ἔδὲ τίνος ἄλλης παρὰ τὴν ὑσίαν· διὰ τὸ τοιοῦτον γὰρ εἶπε μὴ εἶναι τῶν
 λαβεῖν τοιαῦτα σοιχεῖα, ὅτι μὴδὲ τὴν ἀρχὴν ἔξαι· τὰς γὰρ τοιαύ-
 τας ἀρχὰς τὰς ὡς σοιχεῖα καὶ ἐν ὑπάρχοντα καὶ ἐξ ὧν λέγεται τι

εἶναι, μόνος τῆς ὑσίας εὐρεῖν ἔξαι· μόνος γὰρ αὕτη τῶν ὄντων ὑπο-
 κείμενον, τὰ δ' ἄλλα ἐν ταύτῃ καὶ ταύτης τι. τὰ ἔν τῶν ἔκ ἔχον-
 των τοιαύτας ἀρχὰς ἡ ζητεῖν ἡ οἶεσθαι εὐρηκεῖν μάταιον. Alex.

(*) λέγομεν ἔν ὅτι τὰ μὲν ποιητικὸν καὶ τὰ τελικὸν πάντων τῶν
 ὄντων ἐξαι αἷτια· ὁ γὰρ θεὸς πάντων ἐξαι αἷτιος τῶν ὄντων, ὡς φησι
 καὶ αὐτός, καὶ τελικόν, διότι πρὸς αὐτὸν ἐπεσφραμμένα ὑπάρχουσιν.
 πάντων μέντοι τῶν ὄντων ὕλικα αἷτια ὑποτίθεσθαι ἔκ ἔξαι ἀληθές.
 καὶ Πλάτων μὲν συμβολικῶς ταῦτα ὑποτίθει· τὴν γὰρ οὐκ ἀρχὴν
 τῆς προόδου ὑπετίθετο, τὴν δὲ μονάδα τῆς ἐνώσεως, ἐπειδὴ καὶ
 ἐνώσεως ἐξαι ἐν πᾶσι ταῖς ὕσιν καὶ προόδος. Asclep.

"πῶς — σοιχεῖα;" ὅτι εἰ καὶ ἐξαι κοινὰ πάντων τὰ τῶν ὄντων 992b
 σοιχεῖα, ἀδύνατον αὐτῶν μάθῃν καὶ ἐπιστήμην εἶναι, δείκνυσιν. δι'
 ἡν δὲ αἷτια ἀδύνατον τὸ τοιοῦτον μαθεῖν τὰ πάντων σοιχεῖα, αὐτὴν ἐπὶ
 νεγκεν εἰπὼν "ὅθλον γὰρ ὡς ἔδὲν οἷον τε προὑπάρχειν γνωρίζοντας
 πρότερον." ὁ δὲ λόγος τοῦτος. ἀδύνατόν τι τῶν ἔχοντων ἀρχὰς
 εἶδέναι μὴ τὰς ἀρχὰς εἰδέναι αὐτὰ· ὡς γὰρ διὰ τῶν ἀρχῶν ἡ
 γνωῖσις, ταῦτα ἀδύνατον εἶδέναι πρὸ τῆς τῶν ἀρχῶν γνωσεως.
 τῶν δὲ ὄντων πάντων εἰσὶ κατ' αὐτὴν ἀρχαὶ κοιναί· ἀδύνατον
 ἄρα τῶν ὄντων εἶδέναι τι μὴ πρότερον τὰς ἀρχὰς μαθόντας (*).
 ἀλλὰ μὴν ὡς ἔχοντων ἀρχὰς ἀδύνατον τὰς ἀρχὰς μαθεῖν, ἀδύ-
 νατον τῶν ἐπιστήμην ἔχειν· ἀδύνατον δὲ τὰς τῶν ὄντων ἀρχὰς
 μαθεῖν, ἀδύνατον ἄρα τῶν ὄντων ἐπιστήμην ἔχειν. ὅτι δὲ ἀδύνα-
 τον τὰς τῶν ὄντων ἀρχὰς μαθεῖν, δείκνυσιν ἔτι. πᾶσα μάθη-
 σις ἐκ προγινωσκομένων γίνετο· ὡς γὰρ καὶ ἀρχόμενος τῶν Ἰσέριον
 Ἀναλυτικῶν εἶπε, "πᾶσα διδασκαλία καὶ πᾶσα μάθησις διανοητικὴ
 ἐκ προὑπαρχούσης γίνετο γνωσεως." ἃ μὲν γὰρ μαθαίνει τις ἔκ
 εἰδώς, ταῦτα ἔχαι οἷον τε προγινώσκων· ἀλλὰ μέντοι τινὰ ἀναγ-
 καῖον προγινώσκων δι' ὧν γνωρίσει τὰ δι' ὧν ἡ μάθησις· ὁ γὰρ
 γεωμετρεῖν μαθαίνων, ὡς μὲν ἐξαι ἡ γεωμετρία ἐπιστήμη, τῶν
 ἔδὲν προγινώσκων ὅτε τὸ μαθαίνειν ἀρχεῖ, ἀλλὰ μέντοι τινὰ
 οἷον ἐξ ὧν γνωρίζει τὰ δι' ὧν ἡ διδασκαλία, οἷον μέζον ἐλαττόν
 ἴσον, εὐθύ κεκλασμένον, ἀλλὰ καὶ μήκος ἐννοῖαν καὶ πλάτος καὶ σώ-
 ματος. εἰ δὲ πᾶσα μάθησις ἐκ προγινωσκομένων ἄλλων τινῶν,
 καὶ τῶν μαθανομένων, δεήσει καὶ ἐν τὰς τῶν ὄντων ἀρχὰς μαθη-
 σόμενον ἄλλα τινὰ εἶδέναι. ἀλλ' ἡν ἀδύνατον· πᾶν γὰρ ὅ τι ἂν
 εἶδέναι ληφθῇ, ὃν τι ἔξαι καὶ ὑπὸ τὰς τῶν ὄντων ἀρχὰς, ἀδύνατον
 δὲ ἐξαι τι τῶν ὄντων εἶδέναι πρὸ τῶν τὰς ἀρχὰς μαθεῖν αὐτὰ. ἡ ἔν
 προεῖδως ἔξαι ἃ μαθαίνει, ἡ καὶ μαθήσει. ὅτι δὲ πᾶσα μάθησις
 ἐκ προγινωσκομένων, ἔδειξε λαβὼν τὰς μαθήσεις· ἡ γὰρ δι'
 ἀποδείξεως τι μαθαίνοντες ἡ δι' ὁρίσμεθ' ἡ δι' ἐπαγωγῆς. καὶ ἐξαι
 τινὰ καὶ ἐν ταῖς δι' ἀποδείξεως διδασκαλίαις γνωρίζοντα ὑπὸ τῶν
 μαθανόντων, ἄλλα ὄντα τῶν ἀποδεικνυμένων· τοιαῦτα γὰρ τὰ
 ἀξιώματα, φυσικαὶ τινες ὕσαι ἐννοῖαι καὶ προτάσεις ἄμεσοι, οἷον

11. ὄντος *M*. || 25 — *b* 6. apud Asclep. || 28. αὐταί, τὰ — 30. ὃν *MF* Asclep., αὐταί, ὅθλον ἐντεῦθεν τῶν *A*. || 30. δὲ] δὲ *AF*. || 31. αὐτὰ *MF*, αὐτὰς *A*. || 43. ὡς *M* Asclep., εἰς *A*.

2. καὶ ταύτης et 11. τὰ om *M*. || 16. αὐτῶν *F*. || 28. τὰ] τὸ *A*. || ὁ γεωμέτρης μαθαίνων *A*.

ὅτι τὰ τῶν αὐτῶν ἴσα καὶ ἀλλήλοις ἴσα, ἢ ὅτι ἐπὶ παντὸς ἢ κατὰ φάσεις ἢ ἀποφάσεις, ἢ ὅτι τὸ ἀγαθὸν ὠφέλιμον ἐστὶ τῇ αὐτῇ φύσει. καὶ πάντα δὲ ἢ διὰ συλλογισμῶν γινώσκεις διὰ προγιγνωσκομένων· διὰ τῶν προτάσεων ἃς ὁμολογεῖσθαι τε καὶ κείσθαι δεῖ. καὶ ἢ δι' ὀρισμῶν δὲ ἐκ προγιγνωσκομένων γίνεσθαι· ὁ γὰρ μαθητὴς τὴν τῶ 5 ἀνθρώπῳ ὀρισμὸν, ὅτι ἐστὶ ζῶον πεζὸν δίπνον, ὃ προγιγνώσκει μὴ ὅτι ταῦτα ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος, ἔκαστον δὲ τούτων γνωρίζει, τὸ ζῶον, τὸ πεζόν, τὸ δίπνον, ἢ ἔκ ἂν μάθοι ὅτι ταῦτα ὁ ἄνθρωπος ἐστίν. ὁμοίως δὲ καὶ ἢ δι' ἐπαγωγῆς διδασκαλία τὸ μὴ καθόλου βύλεται διδάσκειν, δι' ὧν δὲ διδάσκει (ἐστὶ δὲ ταῦτα τὰ καθ' ἕκαστα), ταῦτα 10 δεῖ γνωρίζειν τὴν μαθητὴν. εἰ δὲ ὅπως μὴ πάντα διδασκαλία, οἱ δὲ τὰς πάντων τῶν ὄντων ἀρχὰς ζητῶντες καὶ διδάσκειν λέγοντες ἀναίρεσι τὸ δύνασθαι τι γνωρίζειν καὶ εἰδέναι τὴν μαθητὴν, ἀναίρεσι καθόλου διδασκαλίαν τε καὶ μάθησιν. τὸ δὲ "ἢ πάντων ἢ τινῶν" εἶπεν, ὅτι ἐν τῇ ἀποδείξει καὶ ἐν τῇ συλλογισμῶν ἐνδέχεται 15 ἀμφοτέρως τινὰ τὰς προτάσεις προγιγνώσκειν τε καὶ γνωρίζειν, ὁμοίως καὶ ἐν τῇ ὀρισμῶν πάντα γνωρίζειν καὶ προγιγνώσκειν τὰ ἐξ ὧν ὁ ὀρισμὸς· καὶ ἢ ἐπαγωγῇ δὲ διὰ πάντων γνωρίμων ἢ προγιγνωσκομένων. ἢ πάντων, ὡς ἐν τοῖς ὀρισμοῖς καὶ ἐν ταῖς ἐπαγωγαῖς, τινῶν, ὡς ἐν ταῖς ἀποδείξεσιν. Alex.

992^b 26. (*) καίτοι κοινὰς ἀρχὰς, καθάπερ αὐτὸς λέγεις, ἀνιχνεύομεν ἢ διὰ τῶν κοινῶν ἐννοιῶν ἢ δι' ἀναλογίας, ἡγὼν ἐξ ἀποφάσεως. ὅπως τοίνυν καὶ αὐτὸς ἐν τῇ Φυσικῇ Ἀκροάσει (2 1) πεποίηκας· ἐξ ἀναλογίας γὰρ τινος ἐννοίαν ἡμῖν τῆς ὕλης δέδωκας, φάσκων ὅτι ὁν τρόπον ὁ χαλκὸς πρὸς ἀνδριάντα καὶ λέβητα καὶ ξύ- 25 λον καὶ πρὸς ναῦν καὶ κλίνην, τῶτον καὶ ἡ ὕλη πρὸς τὰ φυσικὰ πράγματα. Asclep.

992^b 33. "ἀλλὰ — ὅσα." ἀνελὼν τὸ εἶναι μάθησιν εἰ τῶν ὄντων πάντων κοινὰ ἀρχαὶ καὶ αἰτίαι, διδάσκει νῦν ὅτι μὴδὲ χωρὶς διδασκαλίας σύμφυτον τὴν γνῶσιν ἔχειν αὐτῶν οἷόν τε, ὡς μὴ δεῖξαι 30 διδασκαλίας εἰς τὴν ἐπιστήμην αὐτῶν, μὴδὲ προγιγνωσκομένων τινῶν (*). ἢ μὴ γὰρ τῶν κυριωτάτων γνῶσις κρατίστη τῶν ἐπιστημῶν, ἢ δὲ τῶν ἀρχῶν, αἱ τινες ἀπάντων τῶν ὄντων εἰσὶν ἀρχαί, γνῶσις τῶν κυριωτάτων ἐστὶ γνῶσις· κυριώτερον γὰρ αἰεὶ τὸ διότι ἐστὶ τι τῶ δι' ἐκεῖνο ὄντος, διὰ δὲ τὰς ἀρχὰς τὰ μὴ τὰς ἀρχὰς· 35 ἢ τῶν ἀρχῶν ἄρα γνῶσις ἢ τῶν ἐπιστημῶν κρατίστη. τὸ δὲ τὴν κρατίστην τῶν ἐπιστημῶν σύμφυτον ἔχοντα μὴδ' εἰδέναι, τῶτον παράλογον. ἀλλ' ὅτι μὴ αἰσθῆσιν ἔχομεν σύμφυτον, ὃ λεγόμενον

αὐτὸς; ὅδε ὅτι βαδίζειν δύναμεθα· ὅτι δὲ τὴν τῶν ὄντων ἐπιστήμην ἔχομεν ἔχοντες αὐτῶν τὰς ἀρχὰς, ἢ ὅτι γε τὰς τῶν ὄντων πάντων ἀρχὰς ἐπιστάμεθα, λελήθαμεν ἑαυτοὺς, καὶ ὅδε ἐξεταζέμετες καὶ ἐπιστήσαντες εἰπεῖν δύναμεθα. πῶς ἂν ἔν ἔχομεν ἐπιστήμην 5 σύμφυτον τούτων ἢ μὴ ἴσμεν; δύνασθαι τούτο καὶ ὡς ἀρέσκον αὐτοῖς τὸ σύμφυτον ἔχειν ἡμᾶς τὴν τῶν ὄντων ἐπιστήμην εὐθύειν· τούτο δέ, ἐπεὶ δοκῶσιν αὐτοῖς αἱ μαθήσεις ἀναμνήσεις εἶναι. Alex.

(*) λέγομεν ἔν πρὸς αὐτὸν ὅτι σύμφυτον αὐτὴν ἔχομεν, 993^a ἀλλὰ λοιπὸν πίπτουσα ἢ ψυχὴ εἰς τὴν λήθην τῆς γενέσεως καὶ πλη- 10 ρεμένη τῆς ἐντεῦθεν ἀχλύος ἐπιλανθάνεται καὶ σκοτίζει. εἰ γὰρ μὴ ἔχομεν, ἔκ ἂν ποτε μεμαθήκαμεν, καθάπερ εἴρηται ἐν τῷ Φαίδωμ. Asclep.

"ἔτι — ἀπορίαν." εἰ καὶ εἰς πάντων ἀρχαὶ κοινὰ καὶ αἰ993^a αὐταί, πῶς τις ταύτας γνωρίσει, ὅτι αἶδε τινὲς εἰσι καὶ ὅτι ἐκ 2 τούτων ἐστὶ τὰ ὄντα, εἰ μὴ προειδέη τινὰ δι' ὧν γνωρίζειν τε καὶ δεῖκνυμὴν δύνηται ὅτι εἰσὶν αἶδε; τί γὰρ μάλλον ὅτι αἶδε τινὲς ἀλλ' ἔτι αἶδε εἴσεται ὁ μὴ ἔχων πρὸς τὸ γνωρίζειν τὸ ζητούμενον ἀρχὰς; ὃ γὰρ δὴ χωρὶς ἀμφισβητήσεως ὁμολογηθήσεται τάσδε τινὰς πρὸς ἀπάντων εἶναι· ἀλλ' ὡς ἀμφισβητεῖται περὶ τῆς ζα' συλλαβῆς 20 πότερον αὐτὴν δεῖ διὰ τῶ ζ' καὶ α' γράφειν ἢ διὰ τῶ σ' καὶ δ' καὶ α' (*), ὅτω δὴ καὶ ἢ περὶ τῶν ἀρχῶν ἀμφισβητήσας ἂν εἴη. ἐγράφετο δὲ ταῦτα διὰ δύο πόλιν ἔκαστον αὐτῶν γραμμάτων, διὸ καὶ διπλάσια τῶν σφαιρίων ταῦτα ἐκαλεῖτο, καὶ τὸ μὴ ζ' διὰ τῶν σδ', τὸ δὲ ε' διὰ τῶν κσ', τὸ δὲ ψ' διὰ τῶν πσ'. γνωρίσει γὰρ 25 τις αὐτὰ καὶ ζητήσει, εἰ ἀμφισβητοῦντο, ἢ δι' ὀρισμῶν ἢ διὰ συλλογισμῶν ἢ δι' ἐπαγωγῆς, ἢ πάντα διὰ προγιγνωσκομένων δεῖκνυσιν, ὡς προείρηται. ἔοικε δὲ τὴν ἐν τῷ Μένωνι τὴν ὑπὸ Πλάτωνος ἀπορίαν εἰρημένην λέγειν ὡς δυναμένην ἀπορεῖσθαι πρὸς τὰς ἀπάντων τῶν ὄντων κοινὰς τινὰς καὶ τὰς αὐτὰς ἀρχὰς τιθεμένους· τέ- 30 τοις γὰρ ἀνάγκη μὴ λέγειν τὰς ἀρχὰς διδασκὰς. ὃ γὰρ δὴ λανθάνομεν αὐτὸς ἔχοντες τὴν κρατίστην τῶν ἐπιστημῶν, ἥτις ἐστὶν ἡ τῶν ὄντων ἀπάντων. τῷ δὲ τὴν τὰς τῶν ὄντων ἀρχὰς ἀγνοῦντα μὴδὲν δύνασθαι τῶν ὄντων εἰδέναι, οἱ μαθητὴν τὰς τοιαύτας ἀρχὰς ὅδε ἂν εἴεν τῶν ὄντων προειδότες. ἀλλ' εἰ τούτο, ὅδε γνωρίζειν ἂν 35 δύναντο τὰς τῶ ὄντος ἀρχὰς, ὅτι ἐκεῖναι εἰσὶν, εἰ καὶ εὐρεθεῖεν, τῷ γίνεσθαι μὴ τούτο διὰ τινῶν προὑπαρχουσῶν γνώσεων, ταύτας δὲ ἀδύνατον ἔχειν τὴν μὴδέπω τὰς τῶ ὄντος ἀρχὰς ἔχοντα, τῷ καὶ τούτων αὐτὰς ἀρχὰς εἶναι, εἴγε καὶ αὐτὰ τῶν ὄντων. τὸ δὲ "ἐκ τινῶν

1. παντὸς ἢ κατὰ φάσεις ἢ ἀποφάσεις *M.* || 6. ζῶον *om M.* || 11. διδασκαλία τὸ μὲν καθόλου βύλεται διδάσκειν, δι' ὧν δὲ διδάσκει ἐστὶ, οἱ *M.* || 16. τε — 17. προγιγνώσκειν *om A.* || 17. τὰς *A.* || 18. ἢ ἐπαγωγῇ δὲ *om A in lacuna.* || 19. ἐπαγωγαῖς· ἢ τινῶν *A.* || 23. *vid. Arist. Phys. Auscult. 1.* || 30. γνῶσιν αὐτῶν ἔχειν *M.* || 32. τινῶν δεῖκνυσιν· ἢ *A.* || 37. ἔχοντα *A.*

2. ἔχομεν *om M.* || γε || δὲ *M.* || 3. ἐπιστάμεθα αὐτοῖς λελήθαμεν καὶ *M.* || 5. *et fortasse haec idcirco ab ipso dicta sunt, ut hac quoque parte ipsorum placita corrigeret, qui Sepulv.* || 11. *Plat. Phaed. cf. Menon.* || 19 — 21. ὡς περὶ ἀμφισβητεῖται περὶ τῆς ζα' συλλαβῆς πότερον διὰ τῶ ζ' γράφεται (ἢ ἑτερον φθόγγον εἶπεν), ἢ διὰ τῶ σ' καὶ δ'. τινὰ γὰρ τῶν βιβλίων ἀπὸ τῶ ζα' σμα' ἔχει γεγραμμένον. καλλίων δὲ ἢ διὰ τῶ ζα' γράφει. ὅτω δὴ καὶ ἢ περὶ τῶν ἀρχῶν ἀμφισβητήσας ἂν εἴη. ἐγράφετο γὰρ πόλιν παλαιὰν τινὲς συλλαβαὶ διὰ δύο γραμμάτων, ὅτερον δὲ τὰς φθόγγους τῶν δύο τύπων εἰς ἓνα φθόγγον κεράσαντες δι' ἐνὸς σφαιρίου ἔγραφον· ὅθεν καὶ διπλὰ ταῦτα ἐκάλεον, οἷον τὸ ζ' ἐκ τῶ κ' καὶ σ', τὸ δὲ ψ' ἐκ τῶ σ' καὶ δ'. *L.* || 19. τὴν ζα' συλλαβὴν *A.* || 21. δὴ *V.* δὲ *AM.* || 24. σδ' || σ' καὶ δ' *MF.* || 27. δὲ *om A.* || 28. δυναμένων *AM.* || 30. μὲν || μὴ *V.* || 37. τῷ — 38. ὄντων *om Sepulv.*

ἐστὶ" δηλωτικὸν ὅτι αὐτῶν τῶν ἀρχῶν, ὁποῖας ἐζήτησεν ἐκεῖνοι κοινὰς πάντων· τὴν γὰρ ὕλην καὶ τὸ εἶδος ἐζήτησεν. Alex.

993^a (°) οἱ ἀγνωστοὶ τὰ φυσικὰ ἐξ ὧν σύγκειται ἡ σμᾶ' συλλαβή, ὅδεποτε δύναται γινώσκειν εἴτε ἐκ τῆς σ' σύγκειται εἴτε ἐκ τῆς ζ' ἢ δ'. ὥσπερ γὰρ ἦν ἀδύνατον τὸ τί τῶν Ἀλεξανδρῶν, ὡς φησὶν ὁ ἡμέτερος φιλόσοφος. Asclep.

993^a "ἔτι — αἰσθησὶν ἔχει;" καὶ τῆτο πρὸς τὸ μὴ τὰς αὐτὰς ἀπάντων ἀρχὰς εἶναι καὶ φυσικὰ λέγει. εἰ γὰρ εἴεν πάντων τῶν ὄντων κοινὰς τινες ἀρχαί, ὁ μαθὼν ταύτας πάντα ἀντὶ αὐτῶν γνωρίζειν δύναται τὰ ὄντα. ὡς γὰρ ὁ τὰ γράμματα καὶ τὰ φυσικὰ εἰδὼς πάντα γνωρίζει καὶ πάσας τὰς ἐξ αὐτῶν συγκειμένας φωνάς, ὥτως ἀκολουθήσει καὶ τῷ τὰς τῶν ὄντων ἀρχὰς εἰδότητι τὰ ἐξ αὐτῶν ὄντα γνωρίζειν δι' αὐτῶν. εἰ δὲ τῆτο, δύνησεται ὁ τὰς ἀρχὰς εἰδὼς ταύτας καὶ τὰ αἰσθητὰ γνωρίζειν. ἐξ ἐκείνων γὰρ καὶ ταῦτα, εἴγε ὄντα (°). πῶς ἔν ὁ μὴ ἔχων τὴν αἰσθησὶν γνωρίσει τὰ αἰσθητὰ; αἰσθήσει γὰρ τὰ αἰσθητὰ καὶ ἐκ ἄλλῃ τινὶ γνωρίζεται. ἀκολουθεῖ δὲ τῷ τὰς ἀρχὰς αὐτῶν εἰδότητι γνωρίζειν αὐτὰ δι' ἐκείνων· εἴσετο δὲ τὰς ἀρχὰς αὐτῶν ὁ τὰς κοινὰς πάντων τῶν ὄντων ἀρχὰς εἰδὼς, καὶ μὴ ἔχῃ τὴν αἰσθησὶν (ὅτι γὰρ αἱ τῶν ὄντων ἀρχαὶ αἰσθηταί). ὡς γὰρ τὰ μὴ αἰσθητὰ διὰ τῶν ἀρχῶν γνωρίζεται, ὥτω γνωρίσει καὶ τὰ αἰσθητὰ δι' αὐτῶν, εἰ ὁμοίως καὶ τῶν ἐκείνων ἀρχαί. ὡς γὰρ αἱ σύνθετοι φωναὶ πᾶσαι, ὧν τὰ αὐτὰ φυσικὰ, ἐκ τῶν αὐτῶν συγκειῖται φυσικῶν, ὥτω καὶ τὰ ὄντα πάντα ἐκ τῶν αὐτῶν φυσικῶν ἔσονται γνωρίζεσθαι, εἰ τὰ αὐτὰ πάντων αὐτῶν ἐστὶ φυσικὰ. ὁ μαθόμενος δὲ αὐτῷ λέγει ἀντὶ τῶν μὴ τὰς τῶν ὄντων εἰδὼς ὅτι ἀρχὰς τε καὶ αἰτίας, δεικνύς δὲ διὰ τῶν ὅτι ἀγνωστοί εἰσιν. δείξει γὰρ ὅτι μηδὲ εἰσι πάντων τῶν ὄντων κοινὰς τινες ἀρχαί, ὡς ἡγήντο οἱ εἰς τὸ ἐν πάντα πειρώμενοι διὰ τῶν κοινῶν ἀνάγειν ὁμοιοτήτων, ἀλλ' εἰσὶν αἱ ζητέμεναι ὑπ' αὐτῶν τῶν ὄντων ἢ ὅν ὅσον ἀρχαὶ κοινὰ πάντων ἀρχαὶ αὐτῶν. ἀλλ' αἱ τῆς ὕλης ἐκ ὅσων ὁμοίως καὶ τῶν ἄλλων τῶν παρὰ τὴν ὕλην ὄντων ἀρχαί, γιγνόμεναι πῶς καὶ ἐκείνων ἀρχαὶ τῷ καὶ τῶν ἄλλων τῶν ὄντων ἕκαστον παρὰ τῆς ὕλης τὸ εἶναι ἔχειν. Alex.

993^a (°) ὁ γὰρ ἐκ γενετῆς τυφλὸς ἢ κωφὸς εἰδὼς τὰς κοινὰς ἀρχὰς εἴσετο καὶ περὶ χρωμάτων καὶ ψόφων. λέγομεν ἔν πρὸς τῆτο ὅτι ἐὰν οἶδε τὰς κοινὰς ἀρχὰς, εἰ καὶ μὴ ὡς ψόφος οἶδεν ἢ ὡς χρώματα, ἀλλ' ἔν ὡς ὄντα οἶδεν αὐτὰ καὶ ὡς ἔχοντα ὑπαρξαι, ὥσπερ καὶ αὐτὸς φησὶ ὁ Ἀριστοτέλης, ὅτι ἴσμεν καὶ τὴν ἰδίαν ἀνθρωπὸν καὶ πάντας ὡς ζῶον λογικὸν θηρὴν ὑπάρχοντας. Asclep.

"ὅτι — πάντες." ἐν τῇ Φυσικῇ Ἀκροάσει (23) εἰς τέσσαρα εἶδη αἰτίων ἀνέχθη ὑπ' αὐτῶν τὰ αἰτία πάντα. ὁ βυλόμενος καὶ νῦν πιστώσας ἦλθεν ἐπὶ τὸ τὰς τῶν αἰτίων εἰπεῖν ὁδὸς, ἐξετάζων εἰ μή τις ἄρα αὐτῶν ἄλλο τι εἶδος ἐζήτησεν αἰτίῳ. καὶ εὗρε πάντας τὴς περὶ αἰτίων εἰρηκότας τῶν τι τῶν εἰρημένων αἰτίων λέγοντας αἰτίον, τὴς μὲν τινὰς ἐν ἐξ αὐτῶν, ὡς οἱ τὸ ὕλικὸν αἰτίον ἀποδιδόντες, τὴς δὲ δύο, τὴς δὲ τρία, ὧν οἱ μὴ τὸ ποιητικὸν πρὸς τῇ ὕλῃ ὑπελάμβανον, ὡς Ἀναξαγόρας τε καὶ Ἐμπεδοκλῆς, οἱ δὲ τὸ εἶδος, ὡς οἱ τὰς ἰδέας, οἱ δὲ καὶ ἀμφοτέρων πῶς ἐφῆπτοντο, τῶ τε ποιητικῷ καὶ τῷ κατὰ τὸ εἶδος, ὡς ἐρεῖ περὶ Ἐμπεδοκλέους. πλὴν ὅδεῖς γε ἐξω τῶν τῶν εἰδῶν ἄλλο τι εἶδος αἰτίῳ ἐζήτησεν ἢ ὑπέθετο, ἀμυδρῶς μὲντοι περὶ αὐτῶν εἶπον πάντες καὶ ὁ διηρθρωμένος. καὶ γὰρ Πλάτων τῶν τεσσάρων μνημονεύων αἰτίων εὐρεθείη ἂν, καὶ Ἐμπεδοκλῆς τῶν τριῶν, ὡς ἐρεῖ, ὁ σαφῶς δὲ ὅδε διωρισμένος (°). αἰτίαν δὲ φησὶ τῶν περὶ τῶν αἰτίων ἀδιαιρητῶς αὐτὸς εἰρηκέναι, καίτοι τῶν ἐπιβάλλοντων, τὸ μηδέπω τῶν κατὰ φιλοσοφίαν ἐπιστήμην τινὰ πρὸ Ἀριστοτέλους ἀκριβῶς εὐρήσας, ἀλλ' ἔτι ἀδιαιρητῶς, ὥσπερ οἱ ψελλίζοντες τὰς φωνὰς λέγουσιν, ὥτω δὲ καὶ τὴς πρὸ αὐτῶν περὶ φιλοσοφίας λέγειν. ὅτι δὲ ταῦτα ἔλεγον ὁ διηρθρωμένος, Ἐμπεδοκλέους μέμνηται λέγοντος τὸ ὅσον κατὰ τὸν λόγον ὅσον εἶναι, ὁ κατὰ τὴν ὕλην. ἢ μὴ γὰρ ὕλη κοινὴ καὶ τοῖς ἄλλοις κατ' αὐτόν (τὰ γὰρ τέσσαρα φυσικὰ), ὅσον δὲ ἐν τῇ ποιῇ τῶν καὶ ποσῇ κράσει φησὶ γίνεσθαι, λέγων

ἢ δὲ χθὼν ἐπίηρος ἐν εὐτύκτοις χοάνοισι
τὰς δύο τῶν ὀκτὼ μερῶν λάχε Νήσιδος αἴγλη,
τέσσαρα δ' Ἡφαίστιο· τὰ δ' ὅσα λευκὰ ἐγένοντο.

εἰ δὲ τοῖς ὅσοις κατὰ τὸν λόγον, τῶν κατὰ τὸ εἶδος καὶ τὸ τί ἦν εἶναι (τῆτο γὰρ ἐξ ὧν ὁ λόγος), τὸ ὅσον εἶναι κατ' αὐτόν, ἀπὸ ὧν ὡς καὶ τῇ σαρκὶ καὶ τῷ νευρῷ καὶ ἑκάστῳ τῶν ὄντων, ὅσον λίθῳ βύλῳ, κατὰ τὸν λόγον καὶ τὸ εἶδος. ἢ γὰρ ἐπὶ πάντων τὸ εἶδος καὶ ὁ λόγος αἰτίος τῷ ἑκάστων εἶναι ὁ ἔστιν, ἢ ἐπ' ὁδὸς. διὰ γὰρ τὸν λόγον καὶ διὰ τὸ εἶδος ἢ διαφορὰ καὶ ἐν τοῖς ὅσοις, καὶ ἐξ ὧν αὐτῶν τὸ μὲν τι σὰρξ τὸ δὲ τι ὅσον τὸ δὲ ἄλλο τι, ἐπεὶ ἢ γὰρ ὕλη κατ' αὐτὴν πᾶσι τοῖς ὅσοις ἢ αὐτῇ, ὡς ἔφαμεν· τὰ γὰρ τέσσαρα φυσικὰ ἢ ὕλην ἀρχὴ αὐτῶν. ὅτι μὴ ἔν ταῦτα τῆτον ἔχει τὸν τρόπον καὶ τὸ εἶδος αἰτίον ἑκάστῳ τῷ τῷ ὅδε τι εἶναι, πάντως ἂν συνέφησεν Ἐμπεδοκλῆς, εἰ τις αὐτὸν ἐπῆγε τῷ λόγῳ, παραδεικνύς ἕκαστον ὥς ἔχον· αὐτὸς μὲντοι ἐφ' αὐτοῦ λέγων ὅδεν περὶ αὐτῶν σαφῶς διώρικεν, ὅδε κατ' ἐπιστήμην εἰρηκέναι τινα τῷ μὴ περὶ πάντων ὁμοίως τῶν ὁμοίων εἰρηκέναι. Alex.

1. αὐτὸς *M.* || 5. ἦν *Asclep.* || 12. ἀκολουθήσεται *M.* || μὴ *M.* || 36. ζητῶμεν τὰς τῶν ὄντων *M.* || 28. *sed principia entis quae ens est, quae ab ipso indagantur, sunt omnium entium principia, non tamen eodem modo, sed proprie substantiae, caeterorum vero a substantia, cum proprie non sint principia, efficiuntur quodammodo, quoniam caeterorum entium quodque suum esse a substantia mutuatur* Sepulv. || 29. ὅσον *om M.* || 30. ἀρχὴν *M.* || αὐτὰ *adde* ἀλλ' ἐκ ὁμοίως vel simile quid. || 31. περὶ *A.*

13. διηρθρωμένος *M.* || 14. ὅδε *M.* || 20. ὅσον ὁ κατὰ τὴν ὕλην ἀλλὰ κατὰ τὸν *L.* || 23. φησὶ ἔλεγον (*om* γίνεσθαι) *L.* || cf. Sturz. *Empedoclis fr. v. 208 sqq.* || 24. ἐπίηρος *V.* ἀπῆλκος ἐν εὐστέροις *Asclep.*, ἐπῆρος ἐκ εὐστέροις *L.* || 25. μορέων *V.* μοιρῶν ἔλαχε *L.* || 26. τὰ *om M.* || 28. ὅσοις *M.* || 30. ἐπὶ ὧν *M.* || 31. ἑκάστω *M.* || διὰ post καὶ *om M.* || 32. τῷ μῆτε σὰρξ *M.*

993^a 15. (‘) φησί· δὲ ὁ ἡμέτερος φιλόσοφος ὅτι καὶ διηρθρωμένους
(ἐμνημόνευσε τῶν τεσσάρων) ὁ Πλάτων καὶ πρὸς σὺ, καὶ αὐτὸς ἐξ
αὐτῶν λαβὼν λέγει, ἐπεὶ καὶ Ἑμπ. Asclep.

993^a 24. “περὶ — πρότερον.” λέγοι ἂν “περὶ τῶν τοιούτων” ὡς εἰρη-
κῶς ἤδη (c. 7. 4) ὅτι εἶπε καὶ ἐν τούτοις πρὸς τούτῳ περὶ Ἀναξαγόρου
λέγων καὶ τὴν δόξαν αὐτῷ ἐπανορθῶν, ὅτι ἄλλω μὲν ἐν λέγοντι ταῦτα
ἐπηκολούθησεν, ὃ μὴν αὐτὸς σαφῶς τι περὶ τούτων εἶπεν, ὥσπερ
ὅδ’ Ἑμπεδοκλῆς, περὶ ὃ νῦν εἶπεν. ἐπὶ τούτοις ἀπορίας τινὰς ἀπο-
ρήσειν ἐπαγγέλλει συντεινύσας εἰς τὴν περὶ τῶν ἀρχῶν λόγον, ἐξ
ᾧ φησὶ καὶ καλῶς ἀπορηθεῶν εὐπορωτέρως ἡμᾶς ἔσεσθαι
πρὸς τὰς λύσεις τῶν ἐν τοῖς ὑστέροις ἀπορρομένων. αἱ γὰρ περὶ τῶν
ἀρχῶν ἀπορίαι τε καὶ λύσεις ἀρχαὶ τῆς τῶν μὲν ταῦτα ἀπορρομένων
λύσεως γίνονται (‘). καὶ λέγει περὶ τῶν ἀπορρομένων ἐν τῷ Β·
διὸ καὶ δόξαι ἂν ὅσον ἐκ τῶν νῦν εἰρημένων συνήφθαι τούτῳ τῷ βι-

βλίῳ τὸ Β. ὃ μὴν ἀλλὰ λέγει γὰρ περὶ ᾧ ἐναυθὰ προτίθει καὶ
ἐν τῷ ἐλάττονι α· εἰπὼν γὰρ “ὅσα δὴ περὶ τῶν αὐτῶν τέτων
ἀπορήσειεν ἂν τις ἐπανελέθωμεν πάλιν,” περὶ τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν
αἰτίων καὶ ἐν τῷ μὲν τούτῳ ἐλάττονι α· ζητεῖ τε καὶ ἀπορεῖ. Alex.

(‘) ὥσπερ καὶ περὶ Ἀναξαγόρου εἶπεν τὴν δόξαν αὐτῷ ἐπα- 993^a
νορθῶν, ὅτι ἄλλω μὲν ἐν λέγοντι ταῦτα ἐπηκολούθησεν, ὃ μὴν αὐτὸς
διήρθρωσεν. περὶ γὰρ τῶν ἀρχῶν τέτων, φησί, καὶ πρότερον εἰρή-
καμεν ἐν τοῖς Φυσικοῖς· εἴτα πάλιν ἐπαγγέλλει λέγειν περὶ αὐτῶν
ἐν τῷ ἐλάττονι ἄλφα καὶ ἀπορεῖν περὶ αὐτῶν καὶ ἐπιλύει τὰς ἀπο-
ρίας ἐν τοῖς περὶ Φιλοσοφίας. ἐκ γὰρ τῶν ἀπορῶν εὐπορωτέροι
γινόμεθα εἰς τὰς λύσεις τῶν ἐν τοῖς ὑστέροις ἀπορρομένων. αἱ γὰρ
περὶ τῶν ἀρχῶν ἀπορίαι τε καὶ λύσεις ἀρχαὶ τῆς τῶν μὲν ταῦτα
ἀπορρομένων λύσεως γίνονται. καὶ λέγει περὶ τῶν ἀπορρομένων ἐν τῷ
ἐλάττονι ἄλφα. διὸ ἐφεξῆς ἀναγινώσκει. Asclep.

ΤΟ ΕΛΑΤΤΟΝ ΑΛΦΑ ΤΩΝ ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΥΣΙΚΑ.

Τὸ ἐλάττον ἄλφα τῶν Μετὰ τὰ Φυσικὰ ἔστι μὲν Ἀριστοτέλης
ὅσα καὶ τῇ λέξει καὶ τῇ θεωρίᾳ τεκμήραται, ὃ μὴν ὁλόκληρον ἔοικεν
εἶναι, ἀλλ’ ἔστιν ὡς μέρος βιβλίου, τεκμαιρομένοις τῇ τε ἀρχῇ καὶ τῇ
τῷ βιβλίῳ μικρότητι. ὅσον μὲν ἐν ἐπὶ τῷ περὶ ἀρχῶν καὶ ἐν τούτῳ
ποιεῖσθαι τινὰ λόγον, δόξει καὶ ὅτι ἀπάθει τούτῳ τῷ μείζονος Α, ἀλλ’
ἐπεὶ ἐκείνῳ περὶ ἀρχῶν καὶ αἰτίων, ἐξ ᾧ ἐν ἐκείνῳ παύμενος τῷ
βιβλίῳ εἶπεν “ὅσα δὲ περὶ τῶν αὐτῶν τέτων ἀπορήσειεν ἂν τις,
ἐπανελέθωμεν πάλιν.” τάχα γὰρ ἂν ἐξ αὐτῶν εὐπορήσαιμεν πρὸς
τὰς ὑστέρον ἀπορίας.” προειπὼν δὲ τούτῳ ἐν ἐκείνῳ, ἐν τούτῳ ζη-
τεῖν ἀκολούθως δοκεῖ εἰ ἐπ’ ἀπειρον αἱ ἀρχαὶ καὶ τὰ αἰτία, καὶ δεί-
κνυσιν ὅτι ἔστιν ἀρχὴ τις ἐν αὐτοῖς καὶ ὅτι ἐπ’ ἀπειρον ἡ πρόοδος.
ὅσον δὲ πάλιν ἐπὶ τῷ τέλει αὐτῷ, ὃ δόξει τούτῳ ἐκ ταύτης εἶναι
τῆς συντάξεως, ἀλλὰ τῆς φυσικῆς πραγματείας προοιμίον τι (‘).
ὡς γὰρ περὶ φύσεως ἐν τοῖς ἐξῆς ἐρώων, καὶ ζητήσων τί ἐστιν ἡ φύσις,
ἐπαύσατο (‘). εἶπε γὰρ “διὸ σκοπεύειν πρῶτον τί ἐστιν ἡ φύσις·
ἔτω γὰρ καὶ περὶ τίνων ἡ φυσικὴ ὁλὴν ἔσται.” φυσικῶς δὲ τὸ περὶ
τούτῳ σκέπτεσθαι· διὸ καὶ ἐν τῇ Φυσικῇ Ἀκροάσει (2 1) πεποιοῖ τὴν
περὶ φύσεως λόγον. ἔτι δὲ ὅδ’ ἡ ἀρχὴ αὐτῷ τῷ Β ἐν περὶ φύ-

σεως περιέχει λόγον, ὡς δοκεῖν ἐπεὶ τούτῳ ἐκείνῳ, ἀλλὰ περὶ ᾧ
ἀναγκαῖον ἐστὶ προαπορῆσαι ἐν τῇδε τῇ πραγματείᾳ, ταῦτα ἐν
αὐτῷ καταλέγει τε καὶ ἐκτίθει. διὸ δόξει τῷ μείζονι Α τὸ Β
μᾶλλον ἂν ἀκολουθεῖν· συνωδὸς γὰρ ἡ τούτῳ ἀρχῇ τῷ ἐκείνῳ τέλει.
ἐκεῖ τε γὰρ προέθετο περὶ ᾧ ἀπορήσειεν ἂν τις περὶ τῶν εἰς τὰς
ἀρχὰς καὶ τὴν εὐρεσιν αὐτῶν συντεινόντων εἰπεῖν, ἐν τε τῷ Β φαί-
νετο τούτῳ ποιῶν. ὃ μὴν ὅδ’ ἐν τούτῳ λεγόμενα ἄλλοτρια πάντῃ
τῆς προκειμένης πραγματείας εἶναι μοι δοκεῖ, ἀλλ’ ἔστιν ὥσπερ
τινὰ προγραφόμενα καὶ προλεγόμενα κοινῶς πάσης τῆς θεωρητικῆς
φιλοσοφίας τὰ ἐν τούτῳ λεγόμενα. πρῶτον μὲν γὰρ ἐν αὐτῷ περὶ
τῆς θεωρητικῆς φιλοσοφίας κοινῶς πάσης λέγει, δεικνύς ὅτι πᾶς μὲν
ἐστὶ χαλεπή, τεκμαιρόμενος ἀπὸ τῷ μηδένᾳ ἀξίως περὶ αὐτῆς εἰρη-
κέναι, πᾶς δὲ ῥαδίᾳ, τεκμαιρόμενος πάλιν ἀπὸ τῷ μηδένᾳ αὐτῆς
παντάπασιν ἀποτυγχάνειν. ἀλλὰ καὶ διὰ τί δυσχερὲς μᾶλλον προ-
σέβηται, δεικνύς τούτῳ τὸ αἶτιον ἐν ἡμῖν ὅν· ὃ γὰρ ἡμέτερος ὅς ἀδε-
νῆς ἐστὶ πρὸς τὴν τῶν φύσει σαφῶν γνώσιν. καὶ ἐπὶ τούτοις ἐπαινε-
σας τὸς ὅπως ἡμῶν αὐτῆς ὡς ὃ μικρὸν συμβεβλημένος, καὶ
ἡ διαφέρει ἡ θεωρητικὴ τῆς πρακτικῆς εἰπὼν, καὶ ὅτι τὸ κύριον τῆς

4 — 6. τὸ μὲν ἐν “περὶ τέτων” λέγοι ἂν ὡς εἰρηκῶς ἤδη ἐν τοῖς πρὸς τούτῳ λόγοις περὶ Ἀναξαγόρου καὶ τὴν L. || 4. τέτων A. || 7. ἐπηκολούθησεν Ἀνα-
ξαγόρας ὃ L. || μὲν A. || αὐτὸς τι σαφῶς περὶ τέτων εἰρηκεν, ὥσπερ L. || 12. τε et τῆς om L. || ἀπορρομένων τῆς λύσεως L. || 13. γίνονται. λέγει δὲ
περὶ τῶν ἀπορρομένων ἐν τῷ β’ τῇδε τῆς πραγματείας L. || 14. δόξειεν F, δόξαν M. || ἴσον F.

1. γε om F. || 2. εἰπόντες γὰρ codd. praefatus enim Sepulv.

15 — 20. Καὶ τούτῳ τὸ βιβλίον Ἀριστοτέλης ἐστὶν, ὡς ἔστιν ἀπὸ τῆς λέξεως καὶ τῆς θεωρίας τούτῳ τεκμήρασθαι. ἔστι δὲ μέρος βιβλίου ἀλλ’ ὃ βιβλίον
ὁλόκληρον· δηλοῖ δὲ τούτῳ ἡ ἀρχὴ τούτῳ τῷ βιβλίῳ, ὅτι καὶ ἐν τούτῳ περὶ ἀρχῶν ποιεῖται τὸν λόγον καὶ ἐκ ἀπάθει τὰ ἐν τούτῳ λεγόμενα τῶν ἐν τῷ μείζονι Α.
ὡσαύτως δὲ καὶ ἡ μικρότης τούτῳ τεκμήριον ἰκανότατον τῷ μέρει εἶναι βιβλίου ἀλλ’ ὃ βιβλίον ὅλον. ἔοικε δὲ ἐπεσθαι τούτῳ τῷ μείζονι Α ἐξ ᾧ L. || 20. τῷ
βιβλίῳ L. || 23 — 26. ταῦτα εἰπὼν πρὸς τὸ τέλος ἐκείνῳ, ἀκολούθως ἐν τούτῳ ζητεῖται εἰ ἐπ’ ἀπειρον ἡ πρόοδος. ἐκ τούτῳ δὲ φαίνεται ὅτι συντάσσεται
τούτῳ τὸ βιβλίον τῇ πραγματείᾳ ταύτῃ, εἴτε μέρος ὃν τῷ μείζονος Α, εἴτε καὶ μὴ ἀλλ’ ἰδίαν ἔχον περιγραφὴν. πάλιν δὲ σκοπεῖται ἐκ τῷ τέλει αὐτῷ ὃ δόξει L. ||
29. ἐπαύσατο τούτῳ τῷ βιβλίῳ L. || 31. τέτῳ τούτῳ L. || διὸ — 32. λόγον om L. || 32. αὐτῷ om L. || Β τῇδε τῆς συντάξεως τὸν περὶ τῆς φύσεως L.
15. δοκεῖ ἐκείνῳ τούτῳ τῷ ἐλάττονι ἐπεσθαι α’ ἀλλὰ L. || 17. αὐτῷ ἀρχῇ τῷ Β L. || διὸ καὶ δόξει μᾶλλον τὸ Β ἀκολουθεῖν τῷ μείζονι Α· συνα-
δὸς L. || 18. ἂν om A. || συναδεῖ L. || 19. ἐκεῖ — 21. ποιῶν om L. || 21. ἐν τῷ ἐλάττονι λεγόμενα α’ ἄλλοτρια L. || 22. μοι om L. || 23. τῆς θεω-
ρητικῆς πάσης L. || 24. τὰ ἐν τῷ ἐλάττονι λεγόμενα α’. πρῶτον L. || 25. κοινῶς et ὅτι om L. || 31. αὐτοῖς A.

θεωρίας ἢ γνῶσις, δείκνυσιν ὅτι πλείον εἰς θεωρίαν τε καὶ τὴν τῆς ἀληθείας γνῶσιν ἢ τῶν ἀρχῶν τε καὶ τῶν αἰτίων γνῶσις συντελεῖ· μάστιγα γὰρ ἔστι τὰ πρῶτα αἰτία καὶ αἱ ἀρχαί, τὰ δὲ μάστιγα ὄντα καὶ ἀληθῆ μάστιγα καὶ τοῖς ἄλλοις αἰτία τὰ τε εἶναι καὶ τῆς ἐν αὐτοῖς ἀληθείας ταῦτα. δείκνυσιν δὲ ἐν αὐτοῖς καθόλου τε καὶ κοινῶς, καὶ 5 ὅτι εἰσὶν ἀρχαί καὶ αἰτίαι τῶν ὄντων, ἀνελών τ' ἐπ' ἀπειρον τὴν πρόοδον τῶν αἰτίων εἶναι. Alex.

(*) “ἡ περὶ — ἀξίως.” πληρώσαντες τὸ μείζον ἀλφα νῦν ἤκομεν ἐπὶ τὸ ἔλαττον ἀλφα. γνήσιον δὲ ἐστὶ καὶ αὐτὸ τὸ Ἀριστοτέλης τὸ βιβλίον, καὶ τὸτο δῆλον ἐκ τε τῶν δογμάτων καὶ ἐκ τῆς 10 λέξεως· καὶ τῆς φράσεως γὰρ τὸ ποικίλον πατέρα τὸν Ἀριστοτέλην προσαγορεύει. τινὲς δὲ ὑπέλαβον ἄλλοτριον αὐτῷ εἶναι, ἀποβλέψαντες εἰς τε τὴν ἀρχὴν τῷ βιβλίῳ καὶ εἰς τὸ συμπέρασμα αὐτοῦ. ἐν μὲν γὰρ τῇ ἀρχῇ περὶ τῶν αἰτίων τῶν πρῶτων διαλέγετο, ταῦτέστι τῶν πρωτίτων ἀρχῶν, ἐν δὲ τῷ συμπέρασματι περὶ φύσεως, 15 τῶν τί ἐστὶ φύσις· τὸ δὲ τοῖσιν τοῖς φυσικοῖς μάλλον ἀρμόττει ἢ περὶ τοῖς μὲν τὰ φυσικά. ἄλλως τε δὲ ἐν τῷ τέλει τῷ μείζονος Α εἶλεγε δεῖν ἀπορῆσαι περὶ τῶν ἀρχῶν, ἐνταῦθα δὲ τὸτο ὁ πεποίηκεν, ἀλλ' ἐν ἀρχῇ τῷ Β ἀπορεῖ περὶ τῶν ἀρχῶν, ὥςτε μάλλον τὸ Β ἐστὶν ἐφεξῆς, τὸτο δὲ παρεμβέβλητο. λέγομεν τοίνυν πρὸς 20 ταῦτα ὅτι ἡ βυβλίη πρότερον διαλεχθῆναι περὶ τῶν πρωτίτων ἀρχῶν αἱ γὰρ πρωτίται ἀρχαί κυρίως ὄντα ὑπάρχουσιν, τὰ δὲ κυρίως ὄντα ἀληθείας ἐστὶ δηλωτικά, ἢ δὲ κυρίως ἀληθεία καὶ τοῖς ἄλλοις αἰτία γίνετο ἀληθείας. διὰ τὸτο τοίνυν ἐνταῦθα πρότερον περὶ τῶν πρωτίτων ἀρχῶν διαλέγετο. ἀμέλει τοι καὶ διὰ τὸτο εἰρήκασιν ἔλαττον 25 αὐτὸ ἀ' προσαγορεύεσθαι, ὡς ἂν ἀρχῆς ἕως τῷ ὄντος πρωτίτην μέρος τῷ βιβλίῳ, ἐπειδὴ περὶ τῶν πρωτίτων ἀρχῶν διαλέγετο, εἴτα λοιπὸν πρὸς τῷ συμπέρασματι διαλέγετο καὶ περὶ τῶν φυσικῶν ἀρχῶν. ἔδει γὰρ περὶ πασῶν ἀπλῶς τῶν ἀρχῶν διαλεχθῆναι· ἢ γὰρ ἀρχὴ ὁμωμῶς ἐστὶ φωνή· ἢ ὡς τὰ ἀφ' ἐνὸς καὶ πρὸς ἓν. ἐφεξῆς 30 τοίνυν διαλέγετο ἡμῖν περὶ τῆς θεωρητικῆς φιλοσοφίας, καὶ δείκνυσιν ὅτι ἡ θεωρητικὴ φιλοσοφία πρότερον ἐστὶ τῆς πρακτικῆς, καὶ ὅτι ὅχι ὑπάρχουσιν αἱ ἀρχαί ἀπειροί, ὅτε ἐπὶ τὸ ἄνω ὅτε ἐπὶ τὸ κάτω. ὁ δὲ λέγει ἐν προοίμιοις τοῖσιν ἐστὶν, ὅτι ἡ περὶ τ. ἀλ... ὅχι ἔστιν ἓν, ὡς εἶρητο, ἄλλοτρια τὰ νῦν λεγόμενα τῆς προκειμένης 35 πραγματείας, ἀλλ' ἐστὶ προγραφόμενα· τελευτῶς γὰρ ἐνταῦθα διαλέγετο περὶ τῆς θεωρητικῆς φιλοσοφίας, καὶ τί διαφέρει ἡ θεωρητικὴ τῆς πρακτικῆς, καὶ ὅτι ἡ τῆς αἰτίας γνῶσις ἐστὶ κυρίως ἡ θεωρητικὴ φιλοσοφία, καὶ ὅτι εἰς τὴν εὐρεσιν αὐτῆς ἢ τῶν ἀρχῶν καὶ αἰτίων γνῶσις συντελεῖ. Asclep.

993. 30. (*) τὸτο τὸ βιβλίον ἐννοί Πασικλέους εἶναι φασὶ τὸ Πρόδιν, ὃς ἦν ἀκρατὴς Ἀριστοτέλης, υἱὸς δὲ Βοναίν (Βονθῆ?) τῷ Εὐδόκῳ ἀδελφῷ. Ἀλέξανδρος δὲ ὁ Ἀφροδισιεὺς Ἀριστοτέλης αὐτό φησιν

5. αὐτῷ Α.

19. ἐν τισὶ γράφεται μετὰ τῆς τῷ ὅτι προσθήκης, ὅτι ἡ περὶ τῆς ἀληθείας θεωρία. ἀλλ' ὅπως μὲν ἐκ ἀρχῇ βιβλίῳ ἀλλ' ἐπόμενον προειρημένῳ τινί· χωρὶς δὲ τῷ ὅτι ἀρχὴν τὸτο ποιεῖ L. || 30 — p. 590 a 6. apud Asclep. || 32. εἶναι om M. || 33. λέγοντας ἀξίως τι εἰπεῖν Asclep. || 34. ῥάδιον M. || 36. τῶν ταῦτα φιλοσοφῶντων Asclep. || 38. ἀθροίσμεν Asclep.

εἶναι. καὶ ἐννοί μὲν αὐτὸ πρὸ τῆς φυσικῆς πραγματείας δεῖν ἔφασαν τάττεσθαι, τεκμηριώμενοι τὸτο ἀπὸ τοῦ τέλους τῷ προκειμένῳ βιβλίῳ· λέγει γὰρ “ὁδὸ σκεπτέον πρῶτον τί ἐστὶ φύσις.” ἕτεροι δὲ πρὸ πάσης ἀπλῶς θεωρίας φυσικῆς τε καὶ μὲν τὰ φυσικά, ἀπὸ τοῦ ἐφεξῆς τῷ 5 ἀνωτέρω λεχθέντι τῷ τέλει ῥητῇ καὶ αὐτοὶ τὸτο κατασκευάζοντες, τὸ “ἔγω γὰρ καὶ περὶ τίνος ἢ φυσικῆς δῆλον ἔσται” καὶ τὸ ἐξῆς. ἄλλοι δὲ πρὸ αὐτῷ τῷ μείζονος Α τὸ παρὸν ἠξίωσαν τάττεσθαι. φαίνειτο γὰρ ἐφεξῆς μετ' ἐκείνο τὸ Β· ἐκείσε γὰρ τὰς τῶν πρὸ αὐτῷ δόξας ἐκθέμενος, καὶ δείξας ὡς ὁδὸ παρ' ἐκείνοις ἀπασὶ πλείους αἰτίαι τῶν 10 τεττάρων εὐρέθησαν, ὑπέχετο ἐν τῷ τέλει περὶ αὐτῶν ἀπορῆσαι, καὶ ἀπορεῖ περὶ τούτων ἐν τῷ Β. τὸ δ' ἀληθές ὡς ἔχει. τὸ παρὸν βιβλίον τὸ πρὸ αὐτοῦ ἐστὶν ἑλλειμμα· ὑπερήσας γὰρ ἐκείσε περὶ τινος, περὶ τούτων ἐν τῷ προκειμένῳ διέχεσθαι. εὐθύς δὲ ἀρχόμενος τὸ βιβλίον προθυμότερος τε καθίτησι τὸς ἀκρατάς, κατασκευάζων μὴ ἀποκνεῖν, ἐτι δὲ καὶ προσεκτικωτέρος καὶ ἐπιμελεστέρος προετοιμάζει γενέσθαι· διὰ μὲν γὰρ τῷ λέγειν ὅτι ῥάδιον ἢ ἐστὶν ἢ περὶ 15 τῶν ἀρχῶν τῶν αἰδίων θεωρία, καὶ ὡς αὐτῆς ὁ πάντες ἀποτυγχάνουσιν ἄλλ' ἕκαστος λέγει τι... cod. Reg.

“ἡ — σημείον δέ.” γράφετο καὶ χωρὶς τῷ ὅτι, “ἡ περὶ τῆς ἀληθείας θεωρία.” καὶ μάλλον δοκεῖ ἐκείνο ἀρχὴ εἶναι, τὸ δὲ μὲν τῷ “ὅτι” ὅχι ἀρχὴ ἀλλ' ἐπόμενον προειρημένῳ τινί. περὶ δὲ τὴν τῆς ἀληθείας θεωρίαν λέγει πᾶσαν τὴν θεωρητικὴν φιλοσοφίαν, ὅχι ὡς μόνην περὶ τὴν ἀληθειαν πραγματευομένην (καὶ γὰρ ἡ πολιτικὴ τε καὶ 20 πρακτικὴ φιλοσοφία περὶ τὸ ἐν ἐκείναις ἀληθές, ἀλλὰ καὶ αἱ τέχναι περὶ τῆς τῶν ὑπ' αὐτάς ἀληθείας εἰσὶ θεωρητικαί, εἴγε ἐστὶ τέχνη ἐξῆς μετ' ἀληθὲς λόγῳ ποιητικῇ), ἀλλ' ὅτι ταύτης μόνης τέλους ἢ γνῶσις τῆς ἀληθείας καὶ τῆς κυρίως ἀληθείας· τὸ γὰρ αἰδίων ἀληθές αὕτη θεωρεῖ. συνιστᾷ δὲ τὴν θεωρητικὴν φιλοσοφίαν ὡς μάστιγα οἰκείαν ἡμῖν καὶ κατὰ φύσιν, τῇ μὲν φησὶ χαλεπὴν αὐτὴν δόξαι ἂν 25 εἶναι τῇ δὲ αὐτῇ ῥαδίαν, χαλεπὴν μὲν καθ' ὅσον πολλῶν ἐπιχειρησάντων αὐτῇ ὁδεῖς κατ' ἀξίαν τὸς περὶ αὐτῆς πεποιθὲς λόγους· τὸ γὰρ δυσεύρετον καὶ χαλεπὴν τὴν περὶ αὐτῆς εἶναι θεωρίαν σημείον ἱκανόν· τὸ μὴ δύνασθαι τὸς περὶ αὐτῆς λέγοντας κατ' ἀξίαν εἰπεῖν περὶ αὐτῆς· τὸ δὲ αὐτῇ ῥαδίαν εἶναι σημείον πάλιν ποιεῖτο τὸ μὴ 30 πάντῃ τὸς περὶ αὐτῆς εἰπόντας ἀποπλανηθῆναι, ἀλλὰ τῶν εἰπόντων ἕκαστον εἰπεῖν ὑγιές τι περὶ αὐτῆς. καθ' ἕκαστον μὲν γὰρ τῶν φιλοσοφῶντων εἰ ἐπισκοποῖται, ὀλίγον παντελῶς ἕκαστον αὐτῶν ὑγιῶς ἂν εὖροιμεν λέγοντα· εἰ δὲ τὰς ἀπάντων ἀθροίσαιμεν εἰς ταῦτ' ὁδὸς, ἀξιόλογος ἦδη καὶ μεγάλη ἢ περὶ αὐτῆς θεωρία φα- 40 νεῖτο. περὶ γὰρ τῶν ἀρχῶν, ὡς ἐν τῷ πρὸ τούτου προεῖρηκεν, ἕκαστος μὲν τῶν εἰπόντων μέρος τι αὐτῶν εἶπε, καὶ ὁδὸ τὸτο σαφῶς, τρόπον μὲντοι τινὰ εἶπε πάσας εἰρήσας τῷ ἄλλῳ ἄλλης μνημονεύσαι. Alex.

993b "μήτε πάντας ἀποτυγχάνειν." τὸτο εἶρηκεν ὡς ἴσον τῷ μήτε
 1. τινὰ τῶν πάντων ἀποτυγχάνειν αὐτῷ πάντῃ. ὅτι δὲ τὸτο λέγει,
 ἐδήλωσεν ἐπενεγκῶν "ἀλλ' ἕκασον λέγειν τι περὶ τῆς φύσεως."
 τὸτο γὰρ συνωδὸν τῷ μηδένᾳ ἀποτυγχάνειν. τὸ δὲ "τῆς φύσεως"
 προσκείμενον τὸ πρὸ πάσης τῆς θεωρητικῆς εἶναι φιλοσοφίας
 5 τὸ βιβλίον συνίησι καὶ αὐτό ('). δοκεῖ δέ μοι διὰ μὲν τῶ πολλὰς
 τε ἐπιβάλλειν λέγειν περὶ αὐτῆς καὶ μηδένᾳ αὐτῶν πάντῃ δια-
 μαρτάνειν δεικνύειν τὸ καὶ φύσιν ἡμῶν εἶναι τήνδε τὴν πραγμα-
 τείαν, διὰ δὲ τῶ μηδένᾳ κατ' ἀξίαν εἰρηκέναι περὶ αὐτῆς τὸ μέ-
 γεθος αὐτῆς ἐνδείκνυται καὶ τὴν χαλεπότητα, καὶ ὅτι μὴ χρὴ πάρερ-
 10 γον ποιεῖν τὴν ζήτησιν αὐτῆς. ἔχει δὲ μὲν γὰρ αὐτῆς χρὴ, ὅτι ἡμῶν
 ἐπὶ καὶ φύσιν, μὴ παρέργως δέ, ὅτι ἐπὶ χαλεπῇ. προτρέπει δ'
 ἂν ἡμᾶς δι' ὧν εἶρηκε καὶ ἐπὶ τὸ μήτε καταφρονεῖν αὐτῆς ὡς ῥαδίας
 πάντῃ μήτε ἀπογινώσκειν ὡς πάντῃ χαλεπῆς. id.

993b (') ἔχ' ὅτι περὶ φυσικῶν διελαμβάνον, ἀλλ' ὅτι περὶ τῶν 15
 2. αἰδῶν διεξιόντες ὑπὸ τῆς σφῶν ἀπειρίας, καθάπερ Παρμενίδης
 καὶ Μελίσσος, εἰς τὰς περὶ φύσεως ἐνέπιπτον λόγους. cod. Reg.

993b "ὥς — ἀμάρτοι;" ὅτι τὸ πάντας τι ὑγιὲς εἰρηκέναι τὰς περὶ
 4. αὐτῆς λέγοντας σημειῶν ἂν εἴη τῶ ῥαδίαν αὐτὴν εἶναι, ἔδειξε τῇ
 παροιμίᾳ προχρησάμενος τῇ "τίς ἂν θύρας ἀμάρτοι;" ἢ λέγει μὲν 20
 ἐπὶ τῶν εὐκόλων καὶ μηδὲν χαλεπὸν καὶ δυσεύρετον ἐχόντων, εἰληπὶ
 δὲ ἀπὸ τῶν τοξωτῶν τῶν ἐπὶ σκοπὸν τοξευόντων ('). ἔτοι γὰρ, ἂν
 μὲν γενοῦς ὁ προκείμενος ἢ σκοπός, ἢ ῥαδίως αὐτὰ τυγχάνουσιν, ἂν
 δὲ ἢ πλατύν, ἢ χαλεπὸν τὸ τέτα τυγχάνειν, διὸ καὶ πάντες αὐτὰ
 τυγχάνουσιν. εἰ ἂν τῶ ῥαδίᾳ πάντες ἐπιτυγχάνουσι, καὶ ἢ πάντες 25
 ἐπιτυγχάνουσι, ῥαδίον τὸτο. "τὸ δὲ ὅλον τε ἔχειν καὶ μέρος μὴ δύ-
 ναται δηλοῖ τὸ χαλεπὸν αὐτῆς." πάλιν τῶ χαλεπῇ καὶ δύσκολον
 τὴν πραγματείαν εἶναι σημειῶν ποιεῖ τὸ ἕτερον τῶν προρηθέντων.
 ἦν δὲ τὸ καθ' ἓνα μὲν ἢ μικρὸν ἢ μὴδὲν ἐπιβάλλειν αὐτῇ τῷ τὰς
 καθ' ἓνα μήτε περὶ ὅλης λέγειν τῆς πραγματείας μήτε περὶ μέ- 30
 ρους αὐτῆς ὁλοκλήρως. οἱ γὰρ μὴδὲν ἢ μικρὸν ἐπιβάλλοντες αὐτῇ
 πρὸς τῷ τῶ πάντες ἀπολείπειν ἀπολείποντο ἂν καὶ τῶν μερῶν
 αὐτῆς ('). ἔτοι δὲ τὸ χαλεπὸν αὐτῆς δεικνύουσιν ('). ἔχει δὲ
 τι ἢ λέξις ἀκατάλληλον ἢ "τὸ δ' ὅλον τε ἔχειν καὶ μέρος μὴ δύναται
 35 δηλοῖ τὸ χαλεπὸν αὐτῆς." δοκεῖ γὰρ δι' αὐτῆς τὸ ἀντικείμενον λέ-
 γειν ἢ προεῖρηκε. προεῖρηκε μὲν γὰρ ὅτι καὶ μέρος μὲν ἕκαστος ἐπιβαλ-
 λει τῇ τῶν ὄντων ἀληθείᾳ, ὅλη δὲ ἀποτυγχάνει· νῦν δὲ δοκεῖ λέ-

γειν τὸ μὲν ὅλον ἔχειν τὰς ἐπιβάλλοντας αὐτῇ, τὸ δὲ μέρος μὴ δύ-
 ναται. ὁ φεύγοντες τινες ἐνῆλλαχθαι φασὶ τὴν λέξιν καὶ εἶναι τὸ
 κατὰλληλον αὐτῆς "τὸ δὲ ὅλον μὴ δύναται καὶ μέρος ἔχειν. δηλοῖ
 τὸ χαλεπὸν αὐτῆς." τὸτο γὰρ σύμφωνον εἶναι τοῖς προεῖρημένοις.
 μήποτε δὲ ἄμεινον τῆς λέξεως ἀκύνει ὡς προεῖρηκαμεν, τὸ δεικνύειν
 5 τὸ χαλεπὸν τῆς πραγματείας διὰ τὸ μήτε τὸ ὅλον ἔχειν μήτε μέ-
 ρος ὁλοκλήρως ἔχειν δύναται. ὡς εἶναι τὸ λεγόμενον ἴσον τῷ τὸ δὲ
 μήτε ὅλον τι ἔχειν ἀλλὰ μὴδὲ μέρος δύναται. τὸ γὰρ ἢ μικρὸν ἢ
 μὴδὲν ἐπιβάλλειν αὐτῇ ὅτε τὸ ὅλον ἔχειν ἦν ὅτε μέρος αὐτῆς
 10 ὅλον. ἢ γὰρ καὶ τὸ μέρος δύσληπτον, χαλεπὸν τὸτο. καὶ εἴη ἂν ὑπερ-
 βατὴν ἐν τῇ λέξει τοῖσιν, τὸ μὴ δύναται ὅλον τι ἔχειν καὶ μέρος,
 ὡς εἰ ἔλεγε, τὸ δὲ μὴδὲτερον δύναται δηλοῖ τὸ χαλεπὸν αὐτῆς.
 δύναται τις καὶ ὅπως ἀκύνει. τὸτο δ' ὅλον τι ἔχειν καὶ μέρος μὴ
 δύναται, τὸ εἰς ἔνοιαν μὲν τῶ ὅλη καὶ ἐπίσαςιν πάντας ἐλθεῖν, μὴδὲν
 15 δὲ μέρος αὐτῆς ἐξακριβῶσθαι δύνησθαι, δηλοῖ τὸ χαλεπὸν αὐτῆς.
 δύναται καὶ λείπειν τῇ λέξει τὸ πάντας ἅμα, ἢ γὰρ τὸ δ' ὅλον τι ἔχειν
 πάντας ἅμα, μέρος δὲ ἕκασον μὴ δύναται, δηλοῖ τὸ χαλεπὸν
 αὐτῆς. καὶ τὸτο γὰρ μᾶλλον ἀκολουθεῖν δοξεῖ τοῖς προεῖρημένοις τοῖς
 "καθ' ἓνα μὲν ἢ μικρὸν ἢ μὴδὲν ἐπιβάλλειν αὐτῇ, ἐκ πάντων δὲ
 20 τῶν συναθροισμένων γίνεσθαι τι μέγεθος." δύναται ἴσον εἶναι τὸ
 εἰρημένον τῷ τὸ δὲ μὴ δύναται καὶ ὅλον τι ἔχειν καὶ μέρος, ἀλλὰ
 μέρος τι μόνον λαμβάνειν αὐτῶν. τὸ δὲ "τῇ μὲν χαλεπῇ τῇ δὲ ῥα-
 δία" λέγοι ἂν ἔχ' ὡς καὶ ταῦτ' ὄντων ἀμφοτέρων περὶ αὐτὴν,
 ἀλλ' ὡς φαντασιῶν καὶ δοξῶν ἀμφοτέρων ὅσων περὶ αὐτῆς, καὶ
 25 μὲν τι ὅτι ῥαδία, καὶ δὲ τι ὅτι χαλεπῇ. διὰ μὲν γὰρ τὸ καὶ πάντας
 ἐπιβάλλειν αὐτῇ ἢ χαλεπῇ, διὰ δὲ τὸ μηδένᾳ κατορθῶν μὴδὲ καὶ
 μέρος ὅλον ἢ ῥαδίον. "ἴσως δὲ καὶ τῆς χαλεπότητος ὕψους καὶ δύ-
 ούς τῶν." δεῖξας τῇ μὲν ῥαδίαν τὴν θεωρητικὴν φιλοσοφίαν τῇ δὲ
 χαλεπῇ, διαίρεσιν ποιεῖ τῶ χαλεπῶ, δεικνύς καὶ τί ἢ φιλοσοφία,
 δι' ἢ πάλιν δεικνύει τὸ πᾶν μὲν χαλεπῇ αὐτὴν εἶναι πᾶν δὲ ῥαδίαν.
 οἱ δὲ τρόποι τῆς χαλεπότητος δύο, εἰς μὲν ὁ περὶ τὴν τῶ πράγματος
 θεωρημένην φύσιν, τοῖσιν ὄντος ὡς τῇ αὐτῇ φύσει δυσθεώρητον
 εἶναι, δευτέρος ὁ διὰ τὴν τῶ θεωρηθέντος αὐτὸ ἀδένειαν· δύναται
 30 γὰρ τι τῇ αὐτῇ φύσει ὄν εὐθεώρητον τῷ ἀπλῶν εἶναι, διὰ τὴν
 ἡμετέραν ἀδένειαν ἡμῶν. εἶναι χαλεπὸν τε καὶ δυσθεώρητον. καὶ
 τῶ τῆς χαλεπότητος ὑπάγει καὶ τὴν θεωρητικὴν τέχνην καὶ περὶ
 τῆς ἀληθείας φιλοσοφίαν. προτρέπει δ' ἂν ἡμᾶς καὶ διὰ τῶ πρὸς

1. μήτε — ἀποτυγχάνειν om Asclep. || 2. αὐτῆς A. || 3. ἐδήλωσεν] ὅλον ἐποίησεν A. || 5. φιλοσοφίας εἶναι Asclep. || 6. καὶ αὐτό om Asclep. || δοκεῖ — 14. χαλεπῆς] ὅλον ἦν ὅτι κατὰ φύσιν ἡμῶν ἀρμόττει ἥδε ἡ πραγματεία διὰ τὸ μηδένᾳ ἀποτυγχάνειν ταύτης ποτέ Asclep. || 6. διὰ τί μὲν A. || 14. πάντα μήτε ὑπογινώσκουσι M. || 18. ὅτι — 20. ἀμάρτοι οἱ M. || 33. ἔχει — 34. ἀκατάλληλον ἢ om L. || 34 — b 27. δύνασθαι ἔχει τι ἀκατάλληλον. πρότερον μὲν γὰρ εἶρηκεν, ὅτι ὅλην μὲν ὕδρι τῶν περὶ αὐτῆς εἰπόντων λαβεῖν ἡδυνήθη, μέρος δὲ τι τῶν εἰπόντων ἕκαστος αὐτῆς ἔσχετο καὶ ὕδρι ἀκριβῶς. νῦν δὲ λέγειν εἰσκει, ὅτι τὸ ὅλον ἔχουσι, τὸ δὲ μέρος μὴ δύνασθαι. ὑπερβατῶς δὲ ληφθὲν ἢ δοξεῖ ἂν ἀκατάλληλος εἰρησθαι. μεταρρυθμίσον δὲ τὴν λέξιν ὅπως. τὸ δὲ μὴ δύνασθαι ὅλως τι ἔχειν, μὴδὲ μέρος αὐτῆς ὁλοκλήρως, δηλοῖ τὸ χαλεπὸν αὐτῆς. τὸ γὰρ μήτε ὅλον μήτε μέρος ἔχειν αὐτῆς ἰκανῶς, καὶ εἴ τι δὲ ἔσχη μικρόν, τὸτο καὶ ἀμυδρῶς τὸ χαλεπὸν ταύτης δεικνύει. τὸ δὲ "τῇ μὲν ῥαδίᾳ τῇ δὲ χαλεπῇ" ἔχ' ὡς κατ' αὐτὴν ὄντων ἀμφοτέρων περὶ αὐτὴν ὡς εἶναι χαλεπὴν καὶ ῥαδίαν ἅμα λέγοι ἂν, ἀλλ' ὡς ὅσων περὶ αὐτῆς δοξῶν καὶ φαντασιῶν ἀμφοτέρως, κατὰ μὲν τι ὅτι ῥαδίας ὕψους κατὰ δὲ τι ὅτι χαλεπῆς. διὰ μὲν γὰρ τὸ πάντας ἐπιβάλλειν αὐτῆς, ὡς εἶρηται, ἢ χαλεπῇ, διὰ δὲ τὸ μηδένᾳ κατορθῶν μὴδὲ κατὰ μέρος ὅλως ἢ ῥαδίαν. ἴσως L.

6. τῷ τὸ A. || 14. πάντων F. || 29. διαίρεσις A. || 31. παρὰ M. || 32. δυσθεώρητα M. || 33. τῶν θεωρηθέντων M. || 37. φιλοσοφίας M.

τὴν θεωρητικὴν φιλοσοφίαν· εἰ γὰρ τὰ γνώριμα καὶ πρῶτα τῇ αὐτῶν φύσει ἡμῖν ἐστὶ δὲ συγνώμα· διὰ τὴν ἀργίαν τῷ νῦν δὲ ὁλοκλήρως γινώσκουσιν τε καὶ ἐπεγείρειν πρὸς αὐτὰ τὸν νῦν, ὅπως αὐτῶν εὐγνώμα γίνῃ· τὰ τῇ αὐτῶν φύσει γινώριμα· πῶς δὲ ἐν τῇ χαλεπῇ παρὰ τὴν τῶν μετιόντων αὐτὰ ἀδένειαν, ἢ παρὰ τὴν αὐτῶν φύ- 5 σιν, ἔδειξεν ἐπὶ τῶν νυκτερίδων, αἷς τὸ μεσημερινὸν φῶς δι' ἀδένειαν τῶν ὀφθαλμῶν πρὸς τὸ ὁρᾶν ἐμποδίζει, ὃν τῇ αὐτῇ φύσει μάλιστα ὁρατὸν τε καὶ αἶτιον τῷ ὁρᾶν τὰ ὁρώμενα. ὡς δὲ ἐκείνων οἱ ὀφθαλμοὶ πρὸς τὸ φῶς ἔχουσιν, ὥτω καὶ ἐφ' ἡμῖν φησὶ τὸν νῦν τὸν ἡμέτερον ἔχειν πρὸς τὰ τῇ φύσει φανερώτατα· ταῦτα δὲ 10 ἐστὶ τὰ ἀπλόστα, ταυτὶ δὲ αἱ ἀρχαί (*). ὥτω δὲ ὁ ἡμέτερος νῦν πρὸς τὰ φανερώτατα τῶν ὄντων ἔχει διὰ τὸ μὴ ἀπολελυμένος καὶ κεχωρισμένος εἶναι, ἀλλ' εἶναι σὺν αἰσθῆσει καὶ ταῖς παθητικαῖς δυνάμεσι τῆς ψυχῆς, ἃ πάντα ἐμποδία τῇ οἰκείᾳ τῷ νῦν ἐνεργείᾳ· ἢ γὰρ περὶ τὰ αἰσθητὰ συνεχῆς ἡμῶν ἐνεργεία ταῖς κεχωρισμέναις 15 τῆς αἰσθήσεως ἐνεργείαις ἐμποδίων γίνεσθαι. εἰ δὲ διὰ ταῦτα ἐστὶ τῆς ἀληθείας γνώσις χαλεπὴ, ἀληθὲς τὸ προειρημένον τὸ ἢ περὶ τῆς ἀληθείας γνώσις τῇ μὴ χαλεπῇ τῇ δὲ ῥαδίᾳ· χαλεπὴ γὰρ ἡμῶν, τῇ δὲ αὐτῇ φύσει ῥαδίᾳ. καὶ εἴη ἂν κακῆα τῷ χάριν εἰρημένῃ κατασκευαστικὰ ὄντα τῷ ἄμφω ταῦτα ἔχειν αὐτὴν, ὃ ἐπ' ἄλλο 20 τί ἐστιν ἢ παρὰ τὸ τῇ μὴ αὐτῇ φύσει τοιαύτην εἶναι, ἡμῶν δὲ διὰ τὴν ἡμετέραν ἀδένειαν χαλεπὴν εἶναι γνωστῆναι. Alex.

993b (ε) ἐννοίᾳ δὲ εἰς τὸ παραιμαζόμενον διαφελλῆσαι. cod. Reg.

5. (ε) ἀλλ' εἴποι ἂν τις ὅτι πῶς φησὶν ἐν ταύτῃ ὅτι τὸ μέρος 993b

6. ἢ δυνατόν ἐστι γινῶναι, ἀνωτέρω δὲ ἔλεγεν ὅτι μέρη νοῦσι διάφορα 25 καὶ τὸ ἐκ πάντων συναθροζόμενον ἓν τι γίνεσθαι; πρὸς δὲ ἐρῶμεν ὅτι ἀνωτέρω μέρος ἔλεγε τὸ ὅλως ἐλθεῖν εἰς ἔννοιαν καὶ ἐφάπαξ αὐτῆς, ἢ τῆς ὁσίας αὐτῆς, ἀλλ' ἐννοῆσαι περὶ αὐτῆς ὅτι ἀσώματος ἐστίν, εἰ τύχοι· ἐν ταύτῃ δὲ φησὶ περὶ τῆς ὁσίας. ἢ γὰρ ὑπαρξίς αὐτῆς ἢ ὅλη διαγιγνώσκει ἢ ἢ γινώσκει. δοκεῖ ἔν τῷ φιλοσόφῳ, 30 ὡς εἰρησθαι, τὰ ἀντικείμενα λέγειν· προείρηκε μὲν γὰρ ὅτι καὶ μέρος ἕκαστος ἐπιβάλλει τῇ τῶν ὄντων ἀληθείᾳ, ὅλον δὲ ἀποτυγχάνει· νῦν δὲ δοκεῖ λέγειν τὸ μὴ ὅλον ἔχειν τὰς ἐπιβάλλοντας αὐτῇ, τὸ δὲ μέρος μὴ δύνασθαι. μήποτε δὲ ὥτως ἀκρίβειαν αἰμεῖται τῆς λέξεως, τὸ δείκνυσθαι τὸ χαλεπὸν τῆς πραγματείας διὰ τὸ πρὸς 35 τὸ ὅλον ἔχειν, μὴδὲ μέρος ὁλοκλήρως ἔχειν δύνασθαι. Asclep.

(ε) τῷτο οἱ μὴ ἐναντίως ἀποδεδωκάσι, τὸ δὲ μέρος ἔχειν καὶ ὅλον μὴ δύνασθαι τῶν φυσικῶν ἕκαστον δηλοῖ τὸ τῆς φιλοσοφίας ταύτης χαλεπὸν. οἱ δὲ ὥτως· τὸ δὲ τὸ ὅλον ἔχειν μὴ δύνασθαι καὶ προσέτι μὴδὲ τὸ μέρος· ὁδεῖ γὰρ αὐτῶν ὅτε περὶ ὅλης τῆς θεωρίας 40 ταύτης ὅτε περὶ μέρους αὐτῆς διήρθρωσε καθαρώς. ἢ καὶ ὥτως· τὸ δὲ περὶ ὅλον μὴ δύνασθαι καὶ περὶ μέρους λέγειν τι τῶν ἕκαστον. εἰκὸς δὲ καὶ ὥτως ἐξηγήσασθαι τῷτο, τὸ δὲ ὁλοχερῶς μὴ δύνασθαι καὶ ἀπλῶς λέγειν τὰς φυσικὰς, καὶ μέρος δὲ μὴ δύνασθαι, δηλοῖ τὸ

δυχερὲς αὐτῆς· ἔθος γὰρ τῷ φιλοσόφῳ πολλάκις ἀντὶ τῷ ὁλοχερῶς τὸ ὅλον παραλαμβάνειν. καὶ ἐν τῷ προλαβόντι δὲ βιβλίῳ τῷτο ἔλεγεν, ὡς ἀσυμφανὲς καὶ ἀδιάρθρωτος καὶ οἷον ψελλίζουσα ἢ τῶν προτέρων φυσικῶν φιλοσοφία. cod. Reg.

(ε) καὶ ὡς φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, ὅτι διὰ τῷτο ἢ δύνασθαι ἡμᾶς 993b ἀντιλαβέσθαι τῶν νοητῶν, ἐπειδὴ ὁ ἡμέτερος νῦν ἀδένει ἐστὶ πρὸς 10 τὴν τῶν φύσει σαφῶν γνώσιν, διότι συμπλέκει αἰσθῆσει καὶ φαντασίᾳ. εἰ δὲ χωριζέη ποτέ, φησὶν, ἀντιλήψει. ὥς οἶδε καὶ αὐτὸς ἄκων τε καὶ ἐκὼν ὅτι χωριστὴ ἐστὶν ἢ ἡμετέρα ψυχὴ τῷ σώματι. Asclep.

“ε — δόξαις.” εἰπὼν περὶ τῆς θεωρητικῆς φιλοσοφίας ὅτι 993b τῇ μὴ χαλεπῇ τῇ δὲ ῥαδίᾳ, εἰπὼν δὲ καὶ ὅτι μηδὲς τῶν ἀφαιμένων αὐτῆς ἰκανῶς τι περὶ αὐτῆς εἶπε, λέγει ὅτι μὴ διὰ τῷτο χρὴ παραπέμπεσθαι αὐτῆς, ἀλλὰ χάριν αὐτοῖς ἐκτέον ὡς ἢ μικρὰ 11 ὠφελήσασιν τὰς ὑτέρους. ἅμα δὲ τὴν θεωρίαν διὰ τῶν συνήθησιν ὡς πάσης σπουδῆς ἀξίαν. ἀξιοῖ γὰρ χάριν ἡμᾶς ἔχειν μὴ μόνον τοῖς εἰρηκόσι τοῖσιν ὧ καὶ ἡμεῖς ὡς καλῶς εἰρημένῃ χρῆσθαι μεθὰ καὶ κοινωνήσαιμεν τῆς δόξης, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀρχαιοτέροις, εἰ καὶ ἐπιπολαίωτον δοκῶσι περὶ τῶν εἰρηκέναι. καὶ λέγει τῷτο τὴν αἰτίαν· καὶ γὰρ ὅτι συνετέλεσάν τι ἡμῖν πρὸς τὴν τῶν ζητημένων εὔρεσιν. Alex.

“τὴν γὰρ ἔξιν.” ταῦτέστι τὴν δύναμιν ἡμῶν, ἢ δυνάμει τῆς 993b ψυχῆς τὰ ταυτὰ ζητεῖν δυνάμεθα (αὕτη δὲ ἐστὶν ἢ καὶ τὸν νῦν), 14. ταύτην “προήσκησαν” θῆξαντες πῶς καὶ κινήσαντες ταῖς ζητήσεσιν, ἅτε ὁδοποιήσαντες καὶ ἐπισήσαντες εἰς τὸ καὶ αὐτὰς ζητεῖν περὶ τῶν, καὶ εἰς ἔννοιαν ἀγαγόντες ὡς ἐστὶν οἰκεία ἡμῖν ἢ περὶ ὧν ἐπραγματεύσαντο θεωρία. εἴη δ' ἂν καὶ διὰ τῶν προτρέπων ἡμᾶς ἐπὶ τὸ πάσαις ταῖς παρὰ τῶν καταβεβλημέναις δόξαις ἐντυγχάνειν· ἢ γὰρ τῶν καταβεβλημένων δοξῶν εὐπορία εὔρετικωτέρως ἡμᾶς τῆς ἀληθείας παρασκευάσει. πῶς γὰρ οἷον τε χάριν ἔχειν τῷτο, ὡς ἀξιοῖ, μὴ πρῶτον αὐτῶν τὰς δόξας ἰσορροκότας· δόξαι δ' ἂν ἐκ ταύτης τῆς λέξεως τὸ βιβλίον τῷτο ἀκόλυσθον εἶναι πῶς τῷ πρὸ αὐτῆς τέταγμένῳ· ἐν ἐκείνῳ γὰρ ἰσορήσας τὰς τῶν πρὸ αὐτῆς περὶ τῶν πρώτων ἀρχῶν δόξας καὶ ἀντιπῶν τινα πρὸς αὐτὰς, ἐν τῷτο φησὶν, ὅτι ἐπειδὴ ἀντιλέγομεν ταῖς τινῶν δόξαις διὰ τῷτο ὡς μὴδὲν ἡμῖν εἰς τὰ προκείμενα συντελέσαντας παραπέμπεσθαι 15 χρὴ, ἀλλὰ καὶ τοῖς εὐκαταφρονήτως εἰρηκέναι δοκῶσι τινα χάριν ἐκτέον· καὶ γὰρ παρὰ τῶν ὠνάμεθα τι· προήσκηθημεν γὰρ τὴν ἔξιν. ὅτι γὰρ χρήσιμοι οἱ ὅπως ἀρξάμενοι τινος καὶ ὅτι οἱ ἐπὶ πλέον ἐργασάμενοι μόνον, ὁλοκλήρως παραθέμενος Τιμοθέον τε ὃς ἀριστος ἐδόκει γεγονέναι μελοποιός, καὶ Φρύνιν ὃς ἀρχαιότερος ἐγένετο Τιμοθέου, ἢ μὴν τοῖσιν τὴν τέχνην· τῶν γὰρ παρὰ μὴ Τιμοθέου τὴν μελοποιίαν, παρὰ δὲ Φρύνιν τὴν Τιμοθέου τοῖσιν γενέσθαι· ἢ γὰρ ἂν ἐπὶ τοσούτον ὅσον ἐξεργάσασθαι ταῦτα μὴ πρῶτον ἐκείνῳ

2. ἀργίαν M. || 3. αὐτὰ M. || 5. περὶ — περὶ A. || ε om M. || 34. μήτε δὲ Asclep.

18. κοινωνήσαιμεν A. || 22 — 27. apud Asclep. || 24. ζητήσεσιν, ἢ ἐποήσαντο καὶ Asclep. || 28. περὶ M. || 38. ὠνάμεθα τι om A. || 41. καὶ Φρύνιν in mg. A.

γινόμενα τε καὶ ἀρξαμένα ('). ὡς δὲ ἐπ' ἐκείνων ἔχει, ὅτω δὲ καὶ ἐπὶ τῆς καλῆς καὶ τὴν ἀληθειαν θεωρίας· παρὰ μὲν γὰρ τινων ἔχομεν δόξας τινάς, αἷς ἄξιον χρῆσθαι ὡς ἐχούσαις περιττόν τι, ἄλλοι δὲ τὸ τῆς εἰπεῖν τι καὶ εὐρεῖν τοῦτον ἐγένοντο αἰτίαι. id.

993 b (') ἀρχαιότερος γὰρ Φρύνις Τιμοθέν, ὅς καὶ τὴν ἀρχὴν εὔρε 5
15. τῆς μελοποιίας. Asclep.

993 b "ὁρθῶς — ἀληθείας." χρῆσάμενος τῷ τῆς ἀληθείας ὀνόματι 5
19. ἐπὶ τῆς θεωρητικῆς φιλοσοφίας, νῦν ὅτι εὐλόγως ὅτως καλεῖται συνίστησι· φιλοσοφίαν γὰρ ἰδίως τὴν θεωρητικὴν λέγει, ὡς δι' ὧν ἐπιφέρει δηλοῖ, λέγων "θεωρητικῆς μὲν γὰρ τέλος ἀλήθεια." καὶ 10 ταύτης ἔτι μάλλον ἢ περὶ τῶν πρώτων ἀρχῶν τε καὶ αἰτίων τῶν παντάπασιν αἰσθησέως κεχωρισμένων καὶ τῇ αὐτῶν φύσει ὄντων, ἣν καὶ σοφίαν καλεῖ. συνίστησι δὲ τὸ προειρημένον ὅτως. ἐπεὶ τέλος τῆς θεωρητικῆς φιλοσοφίας ἐστὶν ἡ ἀλήθεια, ἀπὸ δὲ τῆς τέλους καὶ τῆς σκοπῆς ἐκάστη μέθοδος χαρακτηρίζεται τε καὶ τὸ εἶναι ἔχει, 15 εἰκότως περὶ τῆς ἀληθείας αὕτη καλεῖται. τὸτο γὰρ αὐτῆς τέλος. καὶ τῇ τῶν πρακτικῶν ἐπιστημῶν δὲ παραθέσει ἔδειξε τὸ εὐλόγως καλεῖσθαι παρὰ τῆς ἀληθείας τὴν θεωρητικὴν· τέλος γὰρ τῇ πρακτικῇ ἢ πράξει, καὶ ὅχι ἡ γνώσις, τέλος τῆς ἐν τοῖς πρακτικοῖς ἀληθείας· καὶ γὰρ ἐν οἷς τὸ πῶς ἔχει τὸ ὑποκείμενον ἀληθείας σκοπεῖσιν οἱ πρα- 20 κτικοί, ὅ περὶ αἰδίου τινὸς ἀληθείας σκοπεῖσιν. ὡς δὲ τῆς περὶ τὰ αἰδία ἀληθείας κυρίως καὶ μάστις ἀληθείας ὅσης, ὅ τῆς ἐν τοῖς πρακτικοῖς, τὸτο προσέθηκεν. ὅ δὲ περὶ ταύτης οἱ πρακτικοί, ἀλλὰ τῆς τινὲς καὶ ποτέ, καὶ ἐπὶ τὴν πρᾶξιν τὴν ἀναφορὰν τῆς θεωρίας ποιούμενοι· τοιαῦτα γὰρ τὰ πρακτικά ὅ καθέκασ, ἀλλὰ μετα- 25 πίπτοντα καὶ κατὰ τὰς ἡλικίας τῶν πραττόντων καὶ κατὰ τὰς τύχας καὶ κατὰ τὰς πρὸς ὅς πράττει ὁ χέσεις. καὶ γὰρ αἱ περὶ τῶν ἀρετῶν καὶ τῶν κατὰ ταύτας ἐνεργειῶν ζητήσεις, αἱ μὴ θεωρίας χάριν ἐγένοντο μόνης, ἐν τοῖς πρακτικοῖς εἰσὶ καὶ περὶ τὰ καθ' ἕκαστα· περὶ γὰρ 993 b ταῦτα ἢ αὐτῶν ἀναφορά. διὰ δὲ τῆς εἰπεῖν "ὅτι αἰδίου" ἔδειξε 30 22. ὅτι μὴ τὸ τέλος τοῖς πρακτικοῖς ἀληθεία τε καὶ ἐπιστήμη· αἰδίου γὰρ αἱ ἐπιστήμαι καὶ θεωρίαι. γράφει δὲ ἐν τισιν ἀντιγράφοις "ὅτι αἰτίον καθ' αὐτὸ ἀλλὰ πρὸς τι καὶ νῦν θεωρεῖσιν." ὅ γε γραμμένον εἶη ἂν λέγων ὅτι ὅ τὸ κυρίως καὶ καθ' αὐτὸ αἰτίον, ὅ τὸ ἀπλῶς ἀλη- 35 θέσειν αὐτοῖς εἶναι αἰτίον ἐστίν, θεωρεῖσιν οἱ πρακτικοί, ἀλλὰ τὸ πρὸς τὸδε καὶ νῦν ἀληθὲς αὐτὸ εἶναι ("). τοῦτον γὰρ τὸ ἐν τοῖς πρακ- 40 κοῖς ἀληθὲς καὶ τὸ ὡς πρακτικῶν αὐτῶν αἰτίον ("). "ὅτι ἴσμεν δὲ τὸ ἀληθὲς ἄνευ αἰτίας." τὸ λεγόμενον ἴσον ἐστὶ τῷ ἀλλὰ μὴν τὸ ἀληθὲς ὅχι ὅσον τε ἄνευ αἰτίας εἰδέναι· ὥστε εἰ οἱ πρακτικοὶ μὴ κατὰ τὸ κυρίως αἰτίον τὴν γνῶσιν περὶ τῶν προκειμένων ποιῶν, ὅδε τὸ 40

ὄντως ἀληθὲς ἐν αὐτοῖς θεωρεῖσιν. καὶ εἶη ἂν ὅτως μὲν λεγόμενον ἀκολούθως εἰρημένον τῇ δευτέρᾳ γραφῇ· εἰ δὲ ἀπλῶς λέγοιτο, ὡς δεικτικὸν ἂν λέγοιτο τὸ δεῖν πρὸς τὸ ἀληθὲς πραγματευό- 5 μενον τῶν αἰτίων εἶναι θεωρητικόν. ἐνδείξάμενος δὲ ὅτι ἐστὶν αὐτοῦ ἢ προκειμένη πραγματεία περὶ τῆς ἀληθείας θεωρία, καὶ τίς ἐστὶν αὕτη δεῖξας, ὅτι ἡ σοφία καὶ ἡ θεωρητικὴ φιλοσοφία, προσέθησι τοῖς εἰρημένοις ὅτι ἀδύνατον τὸ ἀληθὲς γινῶναι ἀγνωστος τὴν αἰτίαν, διδάσκων ἡμᾶς διὰ τῆς καὶ τῆς ἐπὶ τῷ λεγομένῳ ὅτι ἀναγκαῖα 10 ἂν εἶη τῷ περὶ ἀληθείαν καταγνωμένῳ ἢ τῶν αἰτίων γνῶσις, ὡς εἶπε καὶ τῆς Φυσικῆς μὲν ἀρχόμενος· καὶ ἐν τοῖς Ὑπερστροφῶν Ἀναλυτι- κοῖς (1 2) ἔδειξε ἐπιστήμην ὅσαν τὴν δι' αἰτίας γνῶσιν· ἔδειξε δὲ καὶ ἐν τῷ πρώτῳ τὴν κυρίως γνῶσιν τινος ἐκ τῆς τῶν αἰτίων αὐτῆς γνῶσεως ἡρητημένην. ὅχι ὅτι δὲ πᾶν ἀληθὲς ἐκ αἰτίας γνωρίζεται λέγει· ὅτως γὰρ ἐπ' ἀπείρῳ τε ἂν εἶη τὰ αἰτία, καὶ ὅδε γνῶσιν ἂν 15 εἶη, ὡς μετ' ὀλίγον δεῖξει· ἀλλὰ ὅσον ὅτι τῶν τῶν ἀληθὲς ὅχι ὅσον τε γινῶναι χωρὶς αἰτίας τῶν ἐχόντων αἰτίας. ἐστὶ δὲ τίνα γνωστὰ χωρὶς αἰτίας· τὰ γὰρ ὅχι ἔχοντα αἰτίας τοιαῦτα ὅσα τὰ πρώτα καὶ αἱ ἀρχαί, ὧν ὅχι ἐστὶν αἰτία. ἢ ὅτι ἐνδεῶς εἴρηκε· λεί- 20 πει γὰρ τὸ ὧν εἰσὶν ἀρχαί καὶ αἰτία, ὅ εἶπεν ἐν τῇ Φυσικῇ Ἀκροά- σει. ἢ τὸ "ὅτι ἴσμεν" ἴσον ἐστὶ τῷ ὅχι ἔχομεν ἐπιστήμην· ἢ γὰρ ἐπι- στήμη ἐστὶ κυρίως ἢ δι' ἀποδείξεως γνῶσις, τῶν δὲ ἀρχῶν ὅχι ἐστὶν ἀποδείξεις, ὥστε ὅδε γνῶσις τοιαύτη. ἢ δι' ὧν ἐπιφέρει καὶ περὶ τῆς λέγει· τοῦτον γὰρ τὸ "ὥστε καὶ ἀληθές ἐστιν τὸ τοῖς ὑστέροις αἰτίον τῶ ἀληθέσιν εἶναι," καὶ διὰ τῆς "τὰς τῶν αἰετῶν ἀρχὰς 25 δέον αἰετῶν εἶναι ἀληθές." ὅ γὰρ ποτέ ἀληθεῖς, ὅδε ἐκείνων αἰτίον τὸ εἶναι ἄλλο, ἀλλ' ἐκείναι τοῖς ἄλλοις. Alex.

(") γρ. "ὅτι αἰτίον καθ' αὐτό," καὶ τὸ "αἰδίου." cod. Reg.

(") ἢ πρᾶξις ὅτι αἰδίου καθ' αὐτὸ ἔχει ἀλλὰ πρὸς τι. ἢ γὰρ 30 πρᾶξις πρὸς τίνα καιρὸν συμβάλλει, καὶ ἐστὶν ἀληθὲς τὸ μερικῶν πραγμάτων τὰς πράξεις ὑπάρχειν. Asclep.

"ἔκαστον — συνώνυμον." εἰπὼν ὅτι μὴ ὅσον τε τὴν ἀλήθειαν 993 b τὴν ἐν τοῖς ἔχουσιν αἰτίας γινῶναι χωρὶς τῆς γνῶσεως τῶν αἰτίων 24. αὐτῶν, καὶ διὰ τῆς δεῖξας ἀναγκαῖαν τῇ θεωρητικῇ φιλοσοφίᾳ τὴν τῶν αἰτίων γνῶσιν, νῦν ὅτι ἀναγκαῖα δεικνύσι πάλιν διὰ τῆς δεῖν μὲν πρὸς τῆς ἀληθείας φιλοσοφούντα τὰ μάστις ἀληθῆ γνω- 30 ρίζειν, μάστις δὲ ἀληθῆ τὰ αἰδία αἰτία· ταῦτα γὰρ καὶ τῆς τῶν δι' αὐτὴν ὄντων ἀληθείας αἰτία ("). ἀληθές ἐστιν μὲν γὰρ ὅτι τοῖς ἄλ- 35 λοις αἰτίον τῶ ἀληθέσιν εἶναι, αἱ δὲ ἀρχαί αἰτία τῆς ἐν τοῖς δι' αὐτάς ὄντων ἀληθείας ("). ἔκαστον γὰρ τῶν ὄντων ἐφ' ὅσον τὸ εἶναι 40 μετέχει, ἐπὶ τοσούτων καὶ τῆς ἀληθείας· τὸ γὰρ ψεύδος μὴ ὄν. διὰ

1. lege γενομένων. || 2. καλῆς om M. || 7 sqq. apud Asclep. || 12. αὐτῇ Asclep. || 16. γὰρ αὐτῇ Asclep. || 18. περὶ M. || 19. καὶ om F. || ἐν τοῖς πρακτικοῖς MF, πρακτοῖς A. || 21. ἀληθείας F. || 22. ἴδια M. || 23. πρακτοῖς A. || 24. ἀλλὰ τίς τίνι καὶ M. || 25. τὰ γὰρ Asclep. || πρακτὰ A. || εἰ καὶ AM. || 29 et 31. πρακτοῖς A. || 32. δὲ om F. || ὅ τὸ αἰτίον ὅ καθ' L. || 33. θεωρεῖσιν οἱ πρακτικοί. ὅτως δὲ γεγραμμένον L. || 34. τὸ ἀληθές αὐτοῖς εἶναι ἀπλῶς αἰτίον L. || 36. τὸ ἐν L. || πρακτοῖς A. || 37. πρακτὸν αὐτὸ L. || ὅχι — b 4. θεωρητικόν om L. || 39. πρακτὰ A.

1. μὲν om F. || 15. τὸτο L. || 18. αἰτία. ὥστε ἐνδεῶς ἂν εἶη εἰρημένον τὸ "ὅτι ἴσμεν δὲ τὸ ἀληθὲς ἄνευ αἰτίας." λείπει L. || 20. ὅχι post τὸ om A. || 21. κυρίως ἐστὶν ἡ L. || γνῶσις, ἢ δὲ ἀπόδειξις ἐκ ἀρχῆς. τῶν L. || 22. τοιαύτη, ἀλλὰ κρείττων ἢ κατὰ ἀπόδειξιν. L. || ἢ — 26. ἄλλοις om L.

τὰ αἰδία μάστιγα ὄντα, καὶ μάστιγα ἢ ἐκείνων γνωστὶς ἀλήθεια, εἶγε ἐπισήμη. εἰ δὲ τὰ αἰδία μάστιγα ὄντα, ἔτι μάλλον ὄντα τὰ τέ-
τοις αἰτία τὰ εἶναι αἰεῖ. διὰ ᾧ δὲ εἶναι αἰτία τέτοις ἐκείνα τέτων
μάλλον ὄντα καὶ μάστιγα ὄντα. ὅ τιν' αἰτίαν παρέθετο εἰπὼν
"ἐκασον δὲ μάστιγα αὐτὸ τῶν ἄλλων καθ' ὃ καὶ τοῖς ἄλλοις ὑπάρχει
τὸ συνώνυμον." δι' ὃ γὰρ τισιν ὑπάρχει τὸ τοιοῦτό τινα εἶναι καὶ
συνωνύμοις καὶ τῷ τῷ ἀλλήλοισι, οἷον θερμοῖς, ἐκεῖνο μάστιγα θερ-
μόν. δεῖ ᾧ μὴ μόνον ἀλλήλοισι αὐτὰ εἶναι συνώνυμα, ἀλλὰ καὶ
τὸ αἰτίον αὐτοῖς τὰ εἶναι τοιούτοις συνώνυμον αὐτοῖς εἶναι. τότε ᾧ
ἔσαι μάστιγα τοιούτων αὐτό, ὅταν ἢ πρῶτον τοιούτων, οἷον μάστιγα
θερμόν ἔσαι τὸ τοῖς θερμοῖς αἰτίον καὶ τὸ αἰτίον αὐτοῖς τὰ εἶναι τοιού-
τοις συνώνυμον αὐτοῖς εἶναι. τότε ᾧ ἔσαι μάστιγα τοιούτων αὐτό,
ὅταν ἢ πρῶτον, οἷον μάλλον τὰ εἶναι θερμοῖς, πρῶτον θερμόν ὃν
αὐτό. ὅτως αἰτίον τὸ πῦρ τοῖς θερμοῖς τὰ εἶναι θερμοῖς. τῷ ᾧ
ἐδήλωσε διὰ τὰ εἰπεῖν καθὼ καὶ τοῖς ἄλλοις, ἐπεὶ δὲ αἰτίον τι-
σιν εἶναι τὰ τοιοῦτα εἶναι μὴ ὃν αὐτὸ τοιούτων, οἷον ἢ τριῖς αἰτία
θερμότητός τισιν, ἀλλ' ὅ μάστιγα θερμὴ ὅσα αἰτία τῆς θερμότη-
τος ἐκείνοις. τὸ δὲ πῦρ, ἐπεὶ τοῖς θερμοῖς αἰτίον τῆς θερμότητος
θερμόν ὃν καὶ αὐτό, διὰ τῷ μάστιγα καὶ αὐτὸ θερμόν. καὶ τὰ τῶν
ὄντων δὴ μάστιγα αἰτία ὄντα, καὶ αὐτὰ ὄντα μάλλον ἐκείνων, τῷ
αἰτία αὐτῶν εἶναι, καὶ ἀληθὴ ἔτι μάλλον. ἦν ᾧ κείμενον τό, ἢ
ἐκασον τὰ ὄντος μετέχει, ὅτω καὶ τῆς ἀληθείας ἔχειν. καθ' ὅσον
μὴ ὅν αἰδία καὶ τὰ αἰεῖ ὄντα λέγω καὶ τὰ τέτων αἰτία, καὶ τοσούτων
συνωνύμως ἀλλήλοισι καὶ τοῖς αἰτίοις αὐτῶν ἀληθῆ. καθ' ὅσον
δὲ αἰτία τισι τὰ εἶναι μάστιγα τοιαῦτα, καὶ τοσούτων μάλλον ἐν
τοῖς αἰδίοις ἀληθῆ τὰ αἰτία αὐτῶν. ὥστε μάστιγα ἂν εἴη περὶ ἀλη-
θείας ἢ περὶ τῶν τοιούτων αἰτίων γνωστὶς. καὶ ᾧ εἰ τὰ αἰεῖ ὄντα,
περὶ αὐτῆς θεωρία, αἰεῖ ἀληθῆ τῷ αἰεῖ εἶναι, ἀλλ' ὅν καὶ ἐν τέτοις μά-
στιγα τὰ αἰτία τῶν αἰτιατῶν ἀληθῆ. τὰ μὴ ᾧ πρῶτα τὰ δὲ ὕστερα,
ὅ τῷ χρόνῳ (ἀμφοτέρω ᾧ αἰδία) ἀλλὰ τῇ φύσει. φύσει ᾧ
πρῶτον τὸ αἰτίον τῶν οἷς ἐστὶν αἰτίον. ὅθεν δὲ ἀποπον λέγειν ἀλη-
θὲς ἀληθὲς διαφέρειν, εἶγε τὸ μὴ ἀληθὲς τὰ εἶναι ἥρητον, διαφέρων
δὲ τὸ εἶναι τοῖς γνωστοῖς. τὰ μὴ ᾧ αὐτῶν ἐστὶν ἐπιστητὰ τὰ δὲ
δοξατά. τὴν ᾧ ὕλην, ὡς προελθὼν ἐρεῖ, κινημένην εἶναι ἀνάγκη.
ὅ ᾧ ἐπιστητὰ τὰ ὄντα πάντα, ἀληθῆ δὲ τὰ ὄντα, ἀλλὰ καθ' ἕκα-
στον ἢ τὰ ὄντος ὡς ἔχει γνωστὶς, ἀλήθεια, ὅ κατ' αὐτὰ (ὅ ᾧ ἐν
τοῖς πράγμασιν ἢ ἀλήθεια) ἀλλὰ καθ' ὅσον ἢ τὰ ὄντος ἔχει γνω-
στὶς, ἀλήθεια. εἰ δὲ τῷ, καὶ ἢ τὰ μάστιγα ὡς ἔχει γνωστὶς, μά-
στιγα ἀλήθεια, εἶγε καὶ ἐπισήμη. ὥς ἐπεὶ τῷ ὄντι ἐπεὶ τὸ ἀληθὲς,
τῷ μάστιγα ὄντι ἐπαίτο ἂν τὸ μάστιγα ἀληθὲς. Alex.

(°) "ἐκασον — ἄλλων." φησὶν ὅτι τὸ αὐτὸ αἰτίον ἐστὶ τῶν
ἄλλων. καὶ ἐχρήσατο Πλατωνικῇ λέξει τῇ αὐτῇ, ἐνδείκνυμενος
τὰς ἰδέας. τὸ ᾧ αὐτὸ αἰτίον τοῖς ἄλλοις τὰ εἶναι, τετέστι τὸ νοητόν.
φημι δὴ τὴν ὑπαρξιν τὸ νοητὸν, καθ' ὃ τοῖς ἄλλοις ὑπάρχει συνω-

νύμως, τετέστιν ὁμωνύμων ὡς ἀφ' ἑνὸς καὶ πρὸς ἕν, οἷον τὸ πῦρ φαμί
εἶναι θερμότερον, ἐπειδὴ καὶ τοῖς ἄλλοις αἰτίον ἐστὶ θερμότητος.
Asclep.

(°) διό φησι καὶ ἐν τῇ Ἀποδεικτικῇ (13) ὅτι ἕκ ἐπ' ἀπειρον 993b
αἱ ἀρχαί, καὶ ἐν τῇ Φυσικῇ ὅτι ἀναγκαῖα ἐστὶν ἢ περὶ τῶν ἀρχῶν 23.
θεωρία. id.

"διό — ἀληθεστάτας." τετέστι τὴν γνωστὴν αὐτῶν εἶναι αἰεῖ
ἀληθεστάτην. εἰ ᾧ τὸ ὃν ἀληθὲς, τὸ αἰεῖ ὃν ἀληθὲς αἰεῖ. ὃ δὴ τὸ
αἰεῖ ἀληθὲς ἐστὶν ἀληθεστέρον, αἰεῖ ἀληθεστάτον ἂν εἴη. τοιαῦτα δὲ
τὰ αἰτία τῶν ὄντων αἰεῖ, οἷον κόσμου τῷδε καὶ τῶν ἄστρον, ἢ τῶν
τεσσάρων σωμάτων, ὧν κατ' εἶδος ἢ αἰδιότητος, καὶ τῶν ἐπὶ τοῖς
κάθ' ἕκαστά τε καὶ ἐν γενέσει αἰδίων. καὶ ᾧ αὐτὰ αἰδία. τὰ ᾧ τῶν
τοιούτων αἰδία τῷ μὴ αἰεῖ εἶναι (ὅ ᾧ δὴ τῶν αἰδίων ἕκ αἰδία τὰ
αἰτία) αἰεῖ ἔσαι ἀληθῆ. τῷ δὲ αἰτία εἶναι τῶν αἰδίων τε καὶ αἰεῖ
ἀληθῶν μάλλον αὐτῶν ἀληθῆ ἔσαι, ὥστε καὶ ἀληθεστάτα. καὶ ᾧ
ὅτι τὸ τὰ εἶναι τισιν αἰτίον, τῷ καὶ τὰ ἀληθεῖσιν αὐτοῖς εἶναι ἐστὶν
αἰτίον, καὶ ὅτι ἀληθεστάτον τῷ ὡς αἰεῖ ὃν, καὶ ὅτι μᾶλλον ἐστὶν αἰτίον
τὸ εἶναι αὐτῷ, ἀλλ' αὐτὸ τοῖς ἄλλοις. εἰπὼν δὲ "ὥστε καὶ ἀληθε-
στάτον τὸ τοῖς ὑστέροις αἰτίον τὰ ἀληθεῖσιν εἶναι," ἐπήνεγκε τὸ "καὶ
ᾧ τὰς τῶν αἰεῖ ὄντων ἀρχὰς ἀναγκαῖον αἰεῖ εἶναι ἀληθεστάτας,"
ὡς ὁμολογημένον τὸ ὅτι τὸ τὰ εἶναι τισιν αἰτίον, τῷ καὶ τὰ ἀλη-
θεῖσιν αὐτοῖς εἶναι ἐστὶν αἰτίον. ὅ ὅτως ἔχοντος ἐπεὶ τὰς τῶν
αἰεῖ ὄντων ἀρχὰς ἀληθεστάτας εἶναι. τὰ ᾧ τῶν αἰεῖ ὄντων ἀληθῶν
ἀληθεστέρα ἀληθεστάτα. διὰ τῶν δὲ δείκνυσιν ὡς συνηρημένον
τὸ ἀληθὲς τῷ ὄντι. διό καὶ ἐπιφέρει "ὥστε ἐκασον ὡς ἔχει τὰ
εἶναι, ὅτω καὶ τῆς ἀληθείας," ἴσον λέγων τῷ, ὡς ᾧ ἐκασον ἔχει
τε καὶ μετέχει τὰ εἶναι, ὅτω καὶ τῆς ἀληθείας. ὅ ᾧ ποτὲ ἀληθεῖς,
τῷ δὲ διὰ τὸ αἰδία εἶναι, ἀλλὰ κατὰ γε τῷ κοινωνεῖ αὐτοῖς καὶ
τὰ ἄλλα τὰ αἰδία (°). τὸ δὲ "ὅθεν ἐκείνων αἰτίον τὰ εἶναι, ἀλλ' 993b
ἐκείνα τοῖς ἄλλοις" δεικνύον τῆς καὶ ἐν τοῖς αἰδίοις αὐτῶν καὶ τὴν 29.
ἀλήθειαν ὑπεροχῆς. Alex.

(°) ἐντεῦθεν δείκνυσιν ὅτι σύνδρομοι ὑπάρχουσιν αἱ ἐνέργειαι 993b
ταῖς ὕσiais. διό φησι τέσσαρας εἶναι ἐνέργειας, ἐπειδὴ καὶ τέσσα- 30.
ρες ὕσiai, νοηταὶ καὶ διανοηταί, δοξαταί, αἰδηταί. φησὶν ὅν, ὡς
ἐκασον ἔχει ὕσias, ὅτω καὶ ἀληθείας. σύνδρομοι ᾧ αἱ ἐνέργειαι
ταῖς ὕσiais. εἰ τοίνυν αἱ νοηταὶ ὕσiai θεταὶ ὑπάρχουσιν καὶ ἀληθεῖς
καὶ αἰεῖ ὡσαύτως ἔχουσιν καὶ ἀναίτιοι, φανερόν ὅτι καὶ αἱ ἐνέργειαι
αὐτῶν τοιαῦται. ἐπὶ μέντοι γε ἡμῶν ἢ ὕσia ὅ τοιαύτη, ἕκον ὅθεν
αἱ ἐνέργειαι. ἐκεῖθεν ᾧ ἐπινάον. Asclep.

"ἀλλὰ — ὀλόν." εἰπὼν τὴν θεωρητικὴν φιλοσοφίαν περὶ 994a
ἀληθείας ἐπισήμην εἶναι, ἥτις διὰ τῆς τῶν αἰτίων γνωσέως γίνετο, 1.
εἰπὼν δὲ καὶ μάστιγα ἀληθῆ τὰ αἰτία εἶναι, καὶ διὰ τῶν συσῆσας
ἀναγκαῖαν ὅσαν τῇ θεωρητικῇ φιλοσοφίᾳ τὴν τῶν αἰτίων γνωσιν,
ὅση ἀληθὲς θεωρητικῇ, ἐπεὶ τὰ αἰτία τὰ εἶναι τοῖς αἰδίοις τῶν

11. καὶ — 13. μάλλον om A. || 23. λέγων M. || 34. κινημένων M. || 39. εἰ δὲ τῷ — ἐπισήμη iterat A. || ἐπὶ A.

14. καὶ ἀκολουθῶν μάλλον M. || 22. ὅ om M. || τὸ et 26. ἴσον — 27. ἀληθείας om A. || 40 — p. 594 a 3. apud Asclep. || 41. διὰ τὴν τῶν
αἰτίων γνωσιν Asclep. || 42. συσῆσάμενος Asclep. || 44. ὅση ἀληθὲς θεωρητικῇ om Asclep.

όντων μαλίστ' ἐστὶν ἀληθὴ· ἀναγκαῖον ἀκολούθως τοῖς προειρημένους
 δείκνυσιν ὅτι ἐστὶν τινὰ αἰτία· καὶ ἐστὶν τις ἀρχὴ ἐν αὐτοῖς, τῇ ἐστι
 πρῶτον αἰτίαν, καὶ ἕκ' ἐπ' ἀπειρον ἢ πρόδος τῶν αἰτίων· ὅτι ἂν
 ἕκ' ἂν εἴη γνώσασθαι τὰ αἰτία, ἀλλ' ὅδε εἴη τι τὴν ἀρχὴν αἰτίαν, ὡς
 δείξει. διὰ δὲ τὸ δεικνύειν ὅτι ἕκ' ἀπειρα τὰ αἰτία, δεικνύει
 αὐτῷ καὶ ὅτι ἐστὶ τὴν ἀρχὴν καὶ ὅτι γνώσασθαι. φησὶ δὲ μήτε κατ'
 εὐθυωρίαν τὰς ἀρχὰς καὶ αἰτίας ἀπείρους εἶναι δύνασθαι μήτε κατ'
 εἶδος. ἐστὶ δὲ κατ' εὐθυωρίαν μὴ ἀπειρα, εἴ τις ἐπὶ τῷ ληφθέντος
 αἰτίῳ καθ' ἕκαστον εἶδος αἰτίῳ προαναβεβηκαὶ ἄλλο τι πάλιν αἰτίον
 λέγοι, ὡς εἶναι ἐπὶ μὴ τῆς ὑλικῆς αἰτίας ἀπὸ τῆς τινος ὕλης ἄλλῃ
 τινὰ ὕλην ἔχουσαν, κακείνῃ πάλιν ἄλλῃ, καὶ τὸτο ἐπ' ἀπειρον, μη-
 δεμίας ὅσης ἐχάτης ὕλης, ἢ ἕκ' ἐξ ὕλης ἐξιν· οἷον, ὡς αὐτὸς
 παρέθετο, εἴ εἴη τῆς μὴ σαρκὸς ὕλης γῆ, τῆς δὲ γῆς ἀήρ, τῷ ἀέρος
 πῦρ, τῷ δὲ πυρὸς ἄλλο τι, καὶ τὸτο ἐπ' ἀπειρον· καὶ ἐπὶ τῆς ποιητι-
 994 α καὶ πάλιν αἰτίας, ἣν αὐτὸς εἶπεν "ὅθεν ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως,"
 5 ὁμοίως, ὡς τότε μὴ τῷ δὲ τινος ποιητικὸν εἶναι καὶ κινήτικόν αἰτίον,
 αὐτὸ δὲ τότε πάλιν ἄλλο, κακείνῃ πάλιν ὁμοίως ἄλλα, καὶ τὸτο
 ἐπ' ἀπειρον· οἷον αὐτὸς πάλιν δεικνύς παρέθετο, εἴ εἴη τῷ μὴ ἀν-
 θρώπῳ κινήτικόν αἰτίον ὁ ἀήρ, τῷ δὲ ἀέρος ὁ ἥλιος, τῷ δὲ ἡλίου πᾶ-
 λιν τὸ νεῖκος καὶ τῷ νείκῳ αὐτὸ πάλιν ἄλλο τι, καὶ τὸτο ἐπ' ἀπειρον.
 20 ὁμοίως δὲ ὁ λόγος καὶ ἐπὶ τῆς κατ' ἐξ ἕνεκα αἰτίας, ὡς
 εἶναι τῶν τελῶν τῶν λαμβανομένων ἕκαστον ἄλλῃ χάριν γιγνόμενον
 καὶ ἐπὶ ἄλλο τι τέλος ἀναφερόμενον, ὡς μὴ εἶναι τι ἔχοντα, ὅ
 χά-
 ριν τὰ ἄλλα, αὐτὸ δὲ μηδενός· ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῷ εἰδικῷ αἰτίῳ καὶ
 ὡς αὐτὸς λέγει τῷ τί ἦν εἶναι, εἴ πάλιν καὶ ἐπὶ τῶν ἕκαστον τῶν
 25 λαμβανομένων εἰδῶν ἄλλο τι εἶδος εἴη ἂν, ζῶν μὴ εἶδος ψυχῆς,
 ψυχῆς δὲ ἄλλο τι, φέρε εἰπεῖν οἷον νῆς, καὶ δὲ πάλιν ἄλλο τι.
 τοιαύτη μὴ ἢ κατ' εὐθυωρίαν τῶν αἰτίων ἀπειρία, ἢ δὲ κατ' εἶδος,
 εἴ μὴ τέσσαρα εἴη εἶδη τῶν αἰτίων, ὡς αὐτὸς ἔδειξεν, ἢ τις ἄλλος
 ἀριθμὸς ὠρισμένος, ἀλλ' εἴη ἀπειρα, ὡς φέρε εἰπεῖν οἱ ὑποτιθέμενοι
 30 ἐν ταῖς ἀρχαῖς ἀπείρους σχηματῶν διαφοράς. ὅτι δὲ κατ' ἐξ ἡμετέ-
 ρων τρόπων τῶν οἷον τε ἀπειρα εἶναι αἰτία, δεικνύει, καὶ πρῶτον
 γε ὅτι ἀδύνατόν ἐστιν εἶναι κατ' εὐθυωρίαν ἀπειρα τὰ αἰτία παρί-
 στησι. δεῖ δὲ τὴν κατ' εὐθυωρίαν τῶν αἰτίων ἀπειρίαν ὅτι μὴ ἐστὶν
 ἐλέγχειν, μὴ τὴν κατ' ἐξ ἡμετέρων ἀπειρίαν λαμβάνοντα καὶ ὅπως αἰεὶ τῷ
 35 γεγονότος ἕκ' τινος τὸ αἰτίον λαμβάνοντα· ὅτι μὴ ἂν ἀνάγκη ἐπ'
 ἀπειρον τὴν ἀνοδὸν εἶναι, ἀπειρα τε τῷ χρόνῳ ὅπως ὄντος καὶ αἰδῶ
 τῷ κόσμῳ· ἢ ἂν τοιαύτη λήψαι ἕκ' αἰτίων δεικνύσιν ἀπειρίαν ἄλλα
 χρόνῳ. ἢ δὲ τῶν αἰτίων ἀπειρία δεικνύοιτο ἂν, εἴ ἐπ' ἀπειρον
 ἄλλο πρὸ ἄλλου αἰτίου κατ' εἶδος διαφέρον λαμβάνοιτο, ἐπεὶ τῆς
 40

γε ἀδιαλείπτῃ γενέσεως τῆς ἐν τῷ ἀπείρῳ χρόνῳ τὰ αὐτὰ αἰτία
 ὄντα δεικνύει. Alex.

"τῶν — μέσων." ὅτι μὴ οἷον τε εἰς εὐθυωρίαν εἶναι ἀπει- 994 α
 ρόν τι εἶδος αἰτίων, καθολικῇ δέξει χραιόμενος τοιαύτη παρίστανται.
 11. ἐν οἷς ἐστὶν μέσα τινὰ, ὡς εἶναι τι πρῶτον καὶ εἶναι τι ἔχοντα καὶ τῶν
 μεταξὺ τινὰ, ἀνάγκη τῶν πρῶτον αἰτίων εἶναι τῶν μέ-
 σων τε καὶ μετ' αὐτὰ ὄντων, εἰ ὁλόν ὅτι ὅπως ἔχοιεν πρὸς ἄλληλα
 ταῦτα ὡς τὸ μὴ αὐτῶν αἰτίον εἶναι τὸ δὲ αἰτιατόν. καὶ διὰ τὴν
 τῆς, δεικνύσιν ἐπὶ τριῶν ποιησάμενος τὴν λόγον. πρῶτον δὲ καὶ
 10 ἔχοντα ἐν τῷ χρόνῳ λαμβάνει ἄλλὰ τὴν κατ' εἶδος διαφοράν δει-
 κνύς τῶν αἰτίων. τῶν ἂν ὁμοειδῶν ὅθεν μᾶλλον ἄλλα ἄλλῃ κατ'
 τὴν οἰκίαν φύσιν πρῶτον ἐστίν. εἰ γὰρ τρία ὅπως ἔχοντα πρὸς
 ἄλληλα ληφθῇ, καὶ δεοὶ τινὰ τῶν αἰτίων ἐστὶν τῶν ἄλλων ἀποδύ-
 ναι, τὸ πρῶτον ἂν εἴποιμεν. ὅτε ἂν τὸ ἔχοντα· ὅθεν καὶ τὸ τῶν
 15 αἰτίων, μηδὲν γε ἔχον μετ' αὐτό. ἀλλ' ὅδε τὸ μέσον· τὸ ἂν μετ'
 αὐτὸ τῶν αἰτίων, εἴπερ ἄρα εἶναι δύναται, μόνον· ἦν δὲ ζητούμενον τί
 ἐκ τῶν εἰλημμένων τῶν ἄλλων ἐστὶν αἰτίον, ἐπεὶ ὡς τὸ μέσον πρὸς
 τὸ μετ' αὐτὸ ἔχει, ὅτι τὸ πρῶτον πρὸς τὸ μέσον· ὡς τὸ τῶν
 αἰτίων τῷ μετ' αὐτὸ τῷ ἄλλο τι αὐτὸ αἰτίον ἔχειν· μὴ ὄντος ἂν
 20 ἐκείνου ἕκ' ἂν τὸ δεύτερον ἦν, μὴ ὅν δὲ ἕκ' ἂν αἰτίον ἦν τῷ τρίτῳ.
 ὁλόν ἄρα ὡς αἰτίον τὸ πρῶτον τῶν μετ' αὐτό. ποιησάμενος δὲ
 τὴν λόγον ἐπὶ τριῶν, ὅθεν φησὶ διαφέρειν, ὡς πρὸς τὴν δέξιν, ἢ
 ἐν μέσῳ λαβεῖν ἢ πλεῖον ἢ ἀπειρα· ὁ ἂν αὐτὸς λόγος ἐπὶ πάντων·
 ἐν πᾶσι γάρ, ὅσα ἂν ληφθῇ, τὸ πρῶτον αὐτῶν ἐστὶν αἰτίον κυρίως,
 25 ἀλλ' ὅτε τὸ μέσον τι ἢ τὸ ἔχοντα, τὸ ἔχοντα μὲν, ὅτι μὴδὲ τὴν
 ἀρχὴν τῶν τινος αἰτίων· ὅθεν τῶν μεταξὺ δὲ τι, ὅτι ἄλλῃ τῶν
 πρὸς τὸ εἶναι δεῖται· τὸ ἂν πρὸ αὐτῶν, ὅ μὴ ὄντος ὅθεν ἂν ἦν. δείξας
 δὲ τὸ τῶν καὶ λαβῶν τὸ εἶναι τὸ πρῶτον ἐν ἅπασιν αἰτίων τῶν μετ'
 αὐτό, μέτεισιν ἐπὶ τὸ κατ' εὐθυωρίαν λεγόμενον ἀπειρον, καὶ εὐρύν
 30 ὅτι ἐν τῷ ὅπως ἀπείρῳ ὅθεν ἐστὶ πρῶτον, λαμβάνει τὸ ἀκόλουθον
 τῶν, ὅτι μὴδὲ αἰτίον· εἰ ἂν ἐν πᾶσιν αἰτίων τὸ πρῶτον, ἀλλ' ὅχι
 τῶν μέσων τι, ἐφ' ὧν ἢ τοιαύτη τάξις, ἐν οἷς μὴδὲν ἐστὶ πρῶτον
 ἀλλὰ μέσα πάντα, ἐν τῶν οἷον ὅθεν αἰτίον τί ἐστιν, ὅ μόνον ἐν πρῶ-
 35 τον, ἀλλ' ὅθεν τῶν μεταξὺ τι. τὸ δὲ "τῶν τῶν τρόπον" προσκεί- 994 α
 μενον τοῖς αἰτίοις τῷ κατ' ἐνέργειαν ἀπείρῳ δηλωτικόν ἐστιν· ἐν
 17. ἂν τοῖς ὅπως ἀπείροις ὅθεν ἐστὶ πρῶτον, καὶ ἐπὶ τῷ ἀνομοειδῶς· τῶν
 ἀπείρων μὴ ὁμοειδῶν δὲ πάλιν τὸ ληφθὲν ὁμοίως αἰτίον (·). τὸ δὲ
 μέχρι τῶν νῦν εἶπεν ἀντὶ τῶν μέχρι τῶν ἐχάστων, ἀφ' ὧν ἡ ἀρχὴ
 τῆς τῶν αἰτίων ζητήσεως (·). καὶ ἂν ἐν οἷς μὲν ἐστὶ πρότερόν τι
 καὶ δεύτερον λαβεῖν ἐν τῇ τάξει, ἐν τῶν καὶ ἄλλῃ ἄλλῃ φῆσαι

1. ἀναγκαῖως *M.* ἀναγκαῖως καὶ *Asclep.* || 4. τις *M.* || 5. *docet esse principium et causas posse cognosci Sepulv.* || 6. δὲ ὅτι μήτε
M. || 7. αἰτίως *M.* || 13. εἰ *om M.* || 21. καὶ τῷ *Ἄ.* || 22. γιγνόμενον *M.* || 25. πάλαι *A.* || 29. ὡς *om M.* || 33. γὰρ *δὲ M.*

5. εἶναι τι πρῶτον καὶ *om M.* || 7. αὐτὸ *M.* || 8. εἶναι αἰτίον *M.* || τί *et 11.* μᾶλλον *om M.* || 12. ὅπως ἐστὶν ἔχοντα *A.* || 13. τινὰ δεοὶ *A.* ||
 αἰτίον *M.* || 16. ἀδύναται *M.* || 28. εἶναι τὸ *om A.* || εἶναι τὴν ἀρχὴν τὸ πρῶτον *M.* || 31 — 37. *apud Asclep.* || 33. ὅτε post μόνον *om Asclep.* ||
 34. ὅθεν ὅ *A.* || 36. ἐπὶ *ἔτι Asclep.* || τῶν γὰρ ἀπείρων *Asclep.* || 37. πάλιν *pān Asclep.* || *quemadmodum in difformi: rursus quod*
sumtum fuerit, similiter est causa usque ad hoc praesens, inquit Sepulv.

αἴτιον εἶναι ἴσως ἀληθές, εἰ καὶ μὴ ἀπλῶς αἴτιον· τὸ γὰρ πρότερον
 τῷ μετ' αὐτό· ἐν οἷς δὲ μὴδὲν ἐστὶ τῶν μέσων ἄλλο ἄλλῃ πρότε-
 ρον ἐν τῇ τοιαύτῃ τάξει τῷ ὅτι αἴτιον· ἐν δὲ τοῖς ἀπείροις ἕκ ἑστι
 ἄλλῃ πρότερον· πάντα γὰρ ὁμοίως ἐστὶ μέσα, ὡς καὶ αὐτὸς εἶπεν·
 εἰ γὰρ πρότερόν ἐστι τὰ τῆς ἀρχῆς καὶ τῷ πρώτῳ ἐγγυτέρω, ἐν οἷς
 μὴδὲν ἐστιν ἀρχὴ μὴδὲ πρῶτον, ἐν τούτοις ὅδε ἐγγυτέρω τί ἐστι
 τῆς ἀρχῆς καὶ πορρωτέρω· διὸ ὅδε τάξιν τινα ἔχει ἐπὶ τὰ μέσα·
 εἰ δὲ μὴ τῷτο, ὅδε πρότερόν τι αὐτῶν ἔξαι, ὅδε θάτερον θατέρω
 αἴτιον· ὁ μόνον δὲ ἐπὶ τῶν κατ' εὐθυρίαν καὶ τῶν ἐν τῷ τρόπῳ
 ἀπειρῶν πάντα τὰ μόρια μέσα, ἀλλὰ καὶ τῶν ὁπωσθ' ἀπειρῶν,
 οἷον εἰ καὶ μέγεθος τι ἀπειρον ἢ κατ' εἶδος ἢ χρόνον εἴη· πάντων
 γὰρ τῶν ἐνεργειᾶ ὄντων ἀπειρῶν ὅτι ἀν' ἀληθείᾳ μόριον, μέσον ἐστίν·
 εἰ γὰρ μὴ μέσον, πέρασ· ἀλλ' εἰ πέρασ ἔχοι, ἕκ ἀπειρον· τὸ δὲ
 994a "ὁμοίως· μέχρι τῷ νῦν" προσέθηκεν ἐπεὶ τὴν δεῖξιν ἐπαίειτο ἐπὶ
 13. τῶν αἰτίων τῶν κατ' εὐθυρίαν ἀπειρῶν ἐπὶ τὸ ἄνω· ἀπὸ γὰρ τῷ
 ἐνεσῶτος καὶ ὄντος νῦν λαμβανόντων ἡμῶν τὰ αἴτια, ἅπαντα τὰ
 λαμβανόμενα μέσα, εἰ ἐπ' ἀπειρον ἢ πρόοδος· δείκνυσι μὲν ὅτι
 τοιαύτη τῶν αἰτίων ἀπειρία τὸ μὴδὲ ἔσσεσθαι τι ἐκ τῶν αἰτίων τῷ
 ἀδιεξήγητα τὰ πρὸ πάντες τῷ ληφθέντος αἴτια ἐπὶ τὸ ἄνω εἶναι,
 ἀπειρά γε ὄντα· ὅπως δὲ ὅδ' ἂν αἴτια εἴη· αὐτὸς δὲ ὅτι ὅτω δει-
 20 κνυσιν, ἀλλὰ διὰ τῷ λαβεῖν τι ὡς ἔχατον καὶ ὀρίσαι καὶ δεῖξαι ὅτι
 μὴ οἷον τε τῷ αἴτιον εἶναι τι ἐπ' ἀπειρον ὄντων ἐπὶ τὸ ἄνω τῶν
 αἰτίων· καὶ γὰρ ὅτι ἄλλως ἐν ἡ ἐπὶ τὸ ἄνω ἢ ἐπὶ τὸ κάτω δεῖξαι
 μὴ ὅσαν ἀπειρίαν τῶν αἰτίων, μὴ κειμένον τινὸς ἀφ' ὅδε εἴη ἢ
 ἐπὶ τὸ ἄνω ἢ ἐπὶ τὸ κάτω λαμβάνειν· ὥστε εἴπερ μὴ ἐστὶ πρῶτον,
 25 ὅπως αἴτιον ὅθεν ἐστίν· εἰ γὰρ εἴη, πάντα τὰ ὡς αἴτια λαμβανό-
 μενα τῷ παρ' ἄλλῃ τὴν αἰτίαν ἔχειν τῷ εἶναι τοῖσιν αἴτια, ἀλλ'
 ὅτι τῷ φύσει αὐτῶν· εἰ μὴδὲν ἐστὶ πρῶτον, ὅδ' ἂν αἰτίον τι εἴη τῷ
 μὴδὲν τῶν ὡς αἰτίων λαμβανομένων τῇ οἰκείᾳ φύσει τοῖσιν
 εἶναι. id.

994a (') ὁμοίως αἴτιον· καὶ ταῦτα μὲν ὁ Ἀλέξανδρος, ὁ δὲ ἡμέτε-
 17. ρος φιλόσοφος Ἀμμωνίος φησιν ὅτι τὸ "τῶν ἐν τῷ τρόπῳ" δηλωτι-
 κόν ἐστι καὶ ἀντιδιαλεκτικόν τῆς δυνάμεως, ὅτι δυνατόν ἐστιν ἀπειρῶ
 δυνάμεως ὅσης εἶναι τι πρῶτον αἴτιον· τὸ γὰρ πρῶτον αἴτιον ἀπει-
 ροδύναμόν ἐστι καὶ ὁμοίως αἴτιον ἀπάντων· τὸ γὰρ καὶ δυνάμιν
 35 ἀπειρον ἐνδέχεται, τὸ δὲ καὶ ἀρίθμῳ ἕκ ἐνδέχεται· ταῦτάς τε μέχρι τῷ
 πέρατος. Asclep.

(*) τὸ "τῶν ἐν τῷ τρόπῳ" εἶπεν ἐμφανῶν τὸ κατ' ἐνέρ-
 γειαν ἀπειρον· ὁ δὲ Ἀμμωνίος τὸ "τῶν ἐν τῷ τρόπῳ" ἀντιδια-

λεκτικόν εἰναί φησι τῷ ἀνωτάτω ἀπειρῶ· τὸ γὰρ θεῖον ἀπειροδύνα-
 μον, ὅπως πρῶτον αἴτιον. cod. Reg.

"ἀλλὰ — ἀρχήν." δείξας ὅτι ἕκ ἑστιν εἰς ἀπειρον τῶν αἰτίων
 κατ' εὐθυρίαν ἐπὶ τὸ ἄνω ἢ πρόοδος, ἀλλ' ἀνάγκη, εἰ ἑστὶ τι
 19. αἴτιον, ὅπως εἶναι τι πρῶτον καὶ ἀρχήν, νῦν πάλιν δείκνυσιν ὅτι ὅδε
 ἐπὶ τὸ κάτω οἷον τε κατ' εὐθυρίαν ἐπ' ἀπειρον εἶναι τὰ αἴτια,
 ὅσης ἀρχῆς τῶν αἰτίων καὶ πρῶτον τινὸς αἰτίας, ὡς εἶναι πᾶν τὸ
 αἰτιατὸν ἄλλῃ πάλιν αὐτὸ αἴτιον διαφέροντος κατ' εἶδος τῶν ἡδὴ
 γεγενημένων ('). εἰ γὰρ ὅπως γένοιτο ὥστε ταῦτα πάλιν τι γένος
 20 τῶν ἐμφαρκτῶν γενέσθαι, ἀνακάμπτοι ἂν καὶ ἕκ ἐπ' ἀπειρον κατ'
 εὐθυρίαν ἐπὶ τὸ κάτω τὰ αἴτια προίει· τῶν γὰρ αὐτῶν κατ' εἶδος
 τὰ αὐτὰ αἴτια τῷ εἶδει· τῷτο δὲ ἐδήλωσε διὰ τῷ ἐπὶ τῆς ὕλης
 παραδείγματος, εἰπὼν "ὥστε ἐκ πυρὸς μὲν ὕδωρ, ἐκ δὲ τῷτο γῆν,
 994a καὶ ὅπως αἰεὶ ἄλλο τι γίγνεται γένος," γένος εἰπὼν ἀντὶ τῷ εἶδος.
 20. ἔχει μὲν ὅτι ἢ λέγεις δι' ὧν τὸ προκείμενον δείκνυσιν ἀσάφειαν, τὸ
 δ' ὅτι λεγόμενον δι' αὐτῆς ὡς συνελόντα εἰπεῖν τοῖσιν ἐστὶν (").
 λαβὼν διχῶς λέγεσθαι γίγνεται καὶ γεγενῆσθαι τότε ἐκ τῷτο· ἢ γὰρ ὡς
 ἐκ τῷ γιγνομένῳ ἡδὴ καὶ ἐπιτελεμένῳ τὸ γεγενῆσθαι, ὡς καὶ τὸ τετελε-
 σμένον τῶν καὶ εἰς τὴν οἰκείαν προϊόντων τελειότητα καὶ τὴν ἐν
 25 αὐτοῖς μεταβολήν· ὅπως γὰρ ἐκ παιδὸς ἀνὴρ γίγνεται, καὶ ἐστὶν αὕτη μὲν
 ἢ γένεσις κατ' αὐξήσιν· ἀλλὰ καὶ ἐκ τῷ μανθάνοντος ὁ ἐπιστήμων,
 αὕτη κατ' ἀλλοίωσιν ("). καὶ ἐκ τῷ μὴ νοσούντος ὁ νοσῶν, αὕτη κατ'
 εἶδος ἢ μεταβολήν· τελειότης γὰρ· τοιαύτη καὶ ἢ ἐκ τῷ πρῶτῳ εἰς τὴν
 ἡμέραν μεταβολήν· τελειότης γὰρ ὅδ' ὁ ὁρῶν προϊών ἐπὶ τὴν ἡμέραν, καὶ
 30 τὸ οἰκείον εἶδος λαμβάνει· τὴν μὲν ὅτι τοιαύτην γένεσιν ἐκ τῷ γιγνο-
 μένῳ γίγνεται λέγει, ὅτι ἐξ ἡδὴ γεγενησθαι καὶ ὄντος τινὸς εἰς τὸ τέ-
 λειον πρόοδος· ἢ δὲ τις γένεσις ἐστὶν ἐκ τῷ μὴδὲ πρῶτον ὄντος εἰς τὸ
 εἶναι τότε τι μεταβολήν, ὡς λέγει· γίγνεται ἐξ ὕδατος ἀήρ, ἢ
 λέγει πάλιν ἐκ τῆς γενέσεως, ὅτι τὸ ὅπως γινώμενον ὁ γεγενῆσθαι ἢ
 30 προὑπάρχον τε καὶ γιγνόμενον γίγνεται καὶ τελειότης, ἀλλ' ἐστὶν ἐξ αὐτῆς
 τῆς γενέσεως γιγνόμενον, ἕκ ὅτι πρὸ τῷτο· ὅτι γὰρ ἐκ τῷ μὴδὲ ὅπως
 εἶναι εἰς τὸ εἶναι μεταβολήν ἢ κυρίως γένεσις, ἥτις γίγνεται ἐκ τῆς
 τῷ προὑπάρχοντος φθορᾶς· γίγνεται γὰρ ὁ ἀήρ ἐκ τῷ ὕδατος, ὁ δὲ
 ὕδατος γιγνόμενος ἀέρας, ἀλλ' ἐκ φθορᾶς ὕδατος καὶ μεταβολῆς
 35 τοιαύτης· εἰς δύο τῷτο τῷ τρόπῳ εὐρῶν διαιρούμενον τὸ ἐκ
 τινος εἰς τι μεταβάλλον καὶ γιγνόμενον, ὡς ἐξ αἰτίας τινὸς καὶ ὑπο-
 κειμένης — παρηγήσατο γὰρ τὸ σημαίνεσθαι καὶ αὐτὸ δυνάμενον ἐκ τῆς
 λέξεως τῆς ἐκ τῷτο γίγνεται λεγούσης· ἐστὶ δὲ τῷτο τὸ τότε μὲν
 τότε· λέγει γὰρ ὅτι Ἰσμίων Ὀλύμπια ἢ ἀνάπαλιν, ὅτι γίγνεται

3. ἐν τῇ — 4. πρότερον om A. || in quibus vero nullum medium alterum altero prius est per huiusmodi ordinem, in his ne causa quidem sumi potest. in infinitis autem non est aliud alio prius, nam omnia Sepulv. f. τάξει, ὅδε τι αἴτιον· ἐν δὲ τοῖς ἀπεί-
 ροις ἕκ ἑστιν ἄλλο ἄλλῃ πρότερον. || 7. τάξιν τι αἴτιον ἐπὶ τὰ M. || 8. αὐτῶν ἐστὶ M. || 14. ἐπὶ M. || 17. μέσα M. || 20. δ' ἂν ὅδ' M. ||
 24. ἀπειρίας M. || εἴη om M. || 27. τὸ παρ' ἄλλῃ τὴν ἐναντίαν ἔχειν M. || 28. τῇ M. || τι om M.

9. πάλαι A. || 14 — 17. εἶδος· εἰ γὰρ ἀνακάμπτοι, ἕκ ἐπ' ἀπειρον ἢ τῶν αἰτίων πρόοδος· τῶν γὰρ αὐτῶν κατ' εἶδος τὰ αὐτὰ αἴτια τῷ εἶδει· "δι-
 χῶς γὰρ γίγνεται." διὰ τῷτο δείκνυσθαι μὴ εἶναι δυνατόν ἐπ' ἀπειρον ἐπὶ τὸ κάτω τὴν τῶν αἰτίων πρόοδος γίνεσθαι· ἔχει δὲ τι ἀσαφές ἢ λέξις αὕτη, ἐστὶ δὲ τὸ
 λεγόμενον τοῖσιν. λαβὼν L. || 18. τὸ τελευτῶν τῶν F. || 19. τὸ καὶ εἰς A, ὡς εἰς L. || 21. ἀλλὰ — 22. ἀλλοίωσιν bis F. || 28. ἢ — 30. τε καὶ
 om A. || 30. γίγνεται M. || 38. τῷτο M.

μὲν Ἰδιμία Ὀλύμπια ἢ μὲν Ὀλύμπια Ἰδιμία, ἔχ' ὡς ἐξ αἰτίας
 γιγνομένων τῶ ἐτέρῃ λέγει ἐπὶ τῶν ἔτι γιγνομένων ἐκ τῶδε τόδε
 γίνεσθαι. διό τ' σημαίνοντο παρητήσατο τὸτο· περὶ γὰρ αἰτίων
 καὶ τῶν ἐξ αἰτίων γιγνομένων ὁ λόγος ἐστὶν αὐτῶν, ταῦτα δὲ μόνον
 χρόνος τάξιν τινα σημαίνει· ὃ γὰρ θάτερον αὐτῶν εἰς θάτερον με-
 ταβάλλει ἢ συντελεῖ τι. λαβὼν δὲ τὸς δύο τρόπους τὸς προρη-
 θέντας, καθ' ὅς κ' μεταβολὴν τινος ὑποκειμένην τόδε τι γίγνεται,
 δεικνύσι κ' μηδέτερον αὐτῶν ἐπ' ἄπειρον δυναμένην γενέσθαι τὴν
 πρόοδον. τὰ μὲν γὰρ κ' φθορὰν τινος ἐξ αὐτῶν λεγόμενα γίγνεσθαι
 λέγει, ὅτι ἐκ τῶ γενομένου ἤδη καὶ ὄντος, ὃ καὶ ἀνακάμπει εἰς ἄλ-
 ληλα· ὡς γὰρ ἐξ ὕδατος ἀήρ, ἔτι καὶ ἐξ ἀέρος ὕδωρ γίγνεται, καὶ
 τὸτο ἐναργές· διό καὶ ταῦτ' αὐτοῖς τ' ὑποκείμενον τε καὶ ἡ ὕλη. τὰ
 δὲ ἀνακάμπτοντα δὴλον ὅτι μὴ ἐπ' ἄπειρον πρόοισιν· ἐπὶ γὰρ
 ταῦτ' αὐτοῖς ἐπ' ἀνάνοδος. τὰ δὲ ἐκ τῶ γεγονότος ἤδη καὶ ὑπομέ-
 νοντος αὐτῶ καὶ γιγνομένων μεταβάλλοντα, εἴτε κατ' αὐξήσιν εἴτε
 κατ' ἀλλοίωσιν εἴτε τὴν κατ' εἶδος τελειότητα, ὅτι ἀνακάμπει μὲν
 εἰς ἄλληλα, ἐπὶ δὲ τ' τελειωθῆναι ἢ πρόοδος αὐτοῖς ἀπὸ τῶν με-
 ταξὺ. τῶν μὲν ὅν ἔτι ὡς τῶν μεταξὺ ὑπομένωντων καὶ τελει-
 μένων ὁρῶμεν ὅτι πάντων τέλος τι ἐστὶν ὃ γίγνεται, καὶ ὅτι ἐστὶν εἰς
 ἄπειρον ἢ εἰς τὴν τελειότητα τὴν οἰκείαν γιγνομένην πρόοδος αὐτῶν
 ἐκάστω. τῶν δὲ κ' φθορὰν γιγνομένων θάτερον ὁρῶμεν ἀνακάμ-
 πουσιν τὴν γένεσιν· ἢ γὰρ τῶ ἐτέρῃ φθορὰ τῶ ἐτέρῃ γένεσις ἐστὶν.
 εἰ δὲ ἀνακάμπει, ὅτι ἐπ' ἄπειρον πρόοισιν κατ' εὐθυρίαν ἐπὶ τ'
 κάτω τὰ ἔτι αἰτία. εἰ δὲ μήτε ἐπὶ τῶν ὅν γιγνομένων μήτε
 ἐπὶ τῶν ἐκείνων ἐπ' ἄπειρον γίγνεται ἄλλο ἄλλῃ αἰτίαν κατ' εὐθυ-
 ρίαν, μόνως δὲ ἔτι ἄλλο ἐξ ἄλλῃ γίγνεται, ὅδ' ὅλως ἂν εἴη ἐπ'
 ἄπειρον κατ' εὐθυρίαν ἄλλο ἐξ ἄλλῃ γιγνόμενον. Alex.

994^a 19. (') ἐντεῦθεν δεικνύσι πάλιν ὅτι τῆς ἀρχῆς ὠρισμένης ὑπαρ-
 χούσης ἀδύνατόν ἐστι τὰ ἐξ αὐτῆς προσερχόμενα ἄπειρα εἶναι. καὶ
 μὴ τις οἰσθῆναι ὅτι τὰ ἐνταῦθα λεγόμενα ὁμοῖά ἐστι τοῖς ἐν τῇ
 Ἀποδεικτικῇ εἰρημένους· ἐκεῖσε γὰρ περὶ τῶν κατηγοριῶν τὴν λόγον
 ἐποιεῖτο, δεικνύς ὅτι ἔχ' ὑπάρχουσαν ἄπειροι αἱ κατηγορίαι ἔτι ἐπὶ
 τ' ἄνω ἔτι ἐπὶ τ' κάτω· ἐνταῦθα μέντοι γε περὶ τῶν πραγμάτων
 αὐτῶν ἀποδεικνύσιν, ὅτι ἔχ' ὑπάρχουσι τὰ πράγματα ἄπειρα ἔτι
 ἐπὶ τ' ἄνω ἔτι ἐπὶ τ' κάτω, ὥστε πᾶσά ἐστιν ἀνάγκη εἶναι τ' τελει-
 κὸν αἰτίον. διό φησιν ἐκεῖνος "ἐκ σέο πάντα πέφηγε, σὺ δ' ὁ δεινός
 εἵνεκα μῆνος." Asclep.

994^a 22. (") "διὸ ὡς — τῷδε." ὕλιν καὶ πραγματοειδῶς. ἔτι γὰρ
 κυρίως λέγει τόδε ἐκ τῷδε ἐπὶ τῶ χρόνῳ, οἷον ἐξ Ἰδιμίων
 Ὀλύμπια. καὶ διὰ τῶ εἰπεῖν "μὴ ὡς τόδε" ἐδήλωσεν ὅτι ὁ κυρίως
 λέγει ἐπ' αὐτῶν τόδε ἐκ τῷδε... ἀλλὰ κυρίως τόδε ἐκ τῷδε

γίνεσθαι λέγει καὶ πραγματοειδῶς ἡνίκα ἐκ τῶ ἀτελεῖς ἐπὶ τ' τέ-
 λειον ἢ πρόοδος γίγνεται... καὶ ἐξ ὕλης... καὶ κ' ἀλλοίωσιν... καὶ
 κατ' εἶδος. id.

(*) γρ. καὶ ἔτι, "μὴ ὡς τόδε λέγει μὲν τόδε" καὶ ἐξ ἧς,
 "ἀλλ' ὡς ἢ ἐκ παιδός." ἐπὶ γὰρ τῶ χρόνῳ ὃ λέγει τ' ἐξ ὃ κυρίως,
 ἀλλὰ τ' μὲν τόδε. οἱ δὲ γράφοντες "ἢ ὡς τόδε" δύο παρα-
 δείγματα φασὶν ἐπενεχθῆναι ἐπὶ τῶ κ' πρόβασιν καὶ προκοπὴν ση-
 μαινόμενα τῶ ἐκ τῷδε, τό τε ἐξ Ἰδιμίων καὶ τ' ἐκ παιδός· πλὴν
 διενήνοχε τῶ προτέρῃ τ' δευτέρῃ, ὅτι ἐπὶ μὲν τῶ προτέρῃ φθειρομέ-
 νων καὶ παρερχομένων τῶν Ἰδιμίων ἐπέρχεται τὰ Ὀλύμπια, ἐπὶ δὲ
 γε τῶ παιδός τῶ ὑποκειμένην μένοντος καὶ κ' πρόβασιν αὐξομένην
 ἐπιγίγνεται ὁ ἀνὴρ. τ' δὲ κυρίως δευτέρῃ σημαίνοντο τῶ ἐκ τῷδε
 φθειρομένην καὶ τῆς φύσεως ἐξισαμένην γίγνεται τῶ ὑποκειμένην· ὁ γὰρ
 ἀνὴρ κ' διακρίσιν μὲν μεταβαλλόμενος πῦρ ἀποτελεῖ, λεπτυνόμενον
 μᾶλλον. cod. Reg.

"ὡς — φασιν." δηλώσας τὸ διττὸν τῶ ἐκ τινος εἰς τι με-994^a
 ταβάλλειν λεγόμενα καὶ διὰ παραδειγμάτων, ἐκάτερον λαβὼν τῶν
 παραδειγμάτων, πῶς γίγνεται δεικνύσι, καὶ τίς αὐτῶν ἢ πρὸς ἄλ-
 ληλα διαφορά. τὰ μὲν δὲ ἔτι ὡς λεγόμενα γίγνεσθαι ὡς ἐκ παιδός
 ἀνὴρ καὶ ἐκ τῶ μαθητόντος ὁ ἐπιστήμων, ἴδιον ἔχει τ' ἐκ τῶ γιγνο-
 μένου τε καὶ ὄντος ἤδη καὶ τελειομένην καὶ μεταξὺ ὄντος μεταβεβλη-
 κέναι εἰς τ' γεγονὸς καὶ τέλειον· ὅ τε γὰρ ἀνὴρ ἐκ παιδός γέγονεν
 ὄντος τε ἤδη καὶ ὑπομένουτος τῶ ἐξ ὃ γίγνεται, καὶ αὐτῶ γιγνομένην καὶ
 μεταβάλλοντος εἰς τ' τέλειον εἶδος τ' τῶ ἀνδρός ἐκ τῶ ἀτελεστέρου.
 ὁμοίως δὲ καὶ ὁ μαθητὴς ἐκ τῶ μαθητόντος καὶ μεταβάλλοντος
 εἰς τελειότητα. ὁμοίως τῷ καὶ ὁ νοῦν· γένεσις γὰρ ἢ κ' τὴν τε-
 λειότητα καὶ ἢ εἰς τ' νοεῖν μεταβολή. καὶ εἴη ἂν ἔτι τ' νοήμενον
 εἶδος τε καὶ τελειότης τῶ νοήντος, τῶ νοῦ· πάντα γὰρ τὰ ἔτι ὡς ἐκ
 τινος γιγνόμενα ὑπομένουτος, τῶ ἐξ ὃ γίγνεται σωζόμενα καὶ εἰς τε-
 λειότητα μεταβάλλοντος γίγνεται. εἰπὼν δὲ "ὡς ἐκ τῶ γιγνομένου
 τ' γεγονός, προσέθηκε τ' "ἢ τῶ ἐπιτελεμένου τ' τετελεσμένου" ὅτι
 ὡς ἄλλο τι σημαίνοντο, ἀλλ' ὅτι τ' αὐτ' ἀμφοτέρως εἰπεῖν ἐστὶν.
 τ' γὰρ ἔτι γεγονός ἐκ τῶ γιγνομένου καὶ ὄντος ἤδη γέγονε, καὶ ἐκ τῶ
 ἐπιτελεμένου τετελεῖται· τ' γὰρ γιγνόμενον τ' ἐπιτελεμένον ἐστὶν.
 εἰπὼν δὲ ἔτι γίγνεσθαι τὰ τοιαῦτα ὡς ἐκ τῶ γιγνομένου, δεικνύσι
 καὶ ὅτι ἐστὶ τ' γιγνόμενον μεταξὺ τῶ τε ὄντος καὶ τῶ μὴ ὄντος. ὡς
 γὰρ τῶ εἶναι καὶ τῶ μὴ εἶναι μεταξὺ γένεσις ἐστὶν ὅσα ἐκ τῶ μὴ
 ὄντος εἰς τ' εἶναι μεταβολή, ἥτις ἔτι μὴ ὄν ἐστὶν ἔτι ὄν ἤδη (διὰ γὰρ
 γενέσεως ἐκ τῶ μὴ εἶναι τι εἰς τ' εἶναι μεταβάλλει), ἔτι ἀνα-
 λόγως ἔχει καὶ τῶ γιγνομένου, ὅ ἐστιν ἢ γένεσις, πρὸς τε τ' ἀπλῶς
 ὄν καὶ τ' ἀπλῶς μὴ ὄν, μεταξὺ ὄν αὐτῶν. καὶ δεικνύει δ' ἂν τῷτο

2. τῶν] τοῖς A. || 4. δὲ om A. || 6. δι] δὲ A. || 8. δυναμένην A. || 17. μεταξὺ. τῶν μὲν ὅν ἔτι γιγνομένων εἰς τὸ μεταξὺ. τῶν μὲν A. || 19.
 ὅτι ἐστὶν ὃ γίγνεται καὶ ὅτι ἐστὶν εἰς M. || 24. εἰ δὲ] ὅδε A. || 25. ἐκείνους ἐπ' ἄπειρον] ἔτι M. || ἄλλη ἄλλη A.

17. καὶ et 19. ὡς om A. || 19. ἔτι ὡς φησὶ γραφῆναι: καὶ ὁ μαθητὴς ἐκ τῶ μαθητόντος καὶ μεταβάλλοντος εἰς τελειότητα A in mg. ||
 22. καὶ τὸ τέλειον Asclep. || 23. καὶ μὴ ὑπομένουτος Asclep. || 24. εἶδος] ἤδη Asclep. || 25. ὁ — καὶ et 26. ὁμοίως — τελειότητα om A. || 25.
 δὲ καὶ τῶ μαθητὴς καὶ ὁ φθειρομένην ἀλλ' ὑπομένουτος καὶ μεταβάλλοντος Asclep. || 32. ἀμφοτέρως ὡς εἰπεῖν A. || 38. ἥτις — 39. μεταβάλλει
 om M. || 40. ὅ om A. || sic quod fit, cuius est generatio, sese habet ad simpliciter ens Sepulv.

διὰ τὸ δοκεῖν πᾶν τὸ γινόμενον διὰ τινος μεταξὺ γίνεσθαι, ἔκ τινος μεταξὺ. ὡς ἂν ἐκ τῆς γενέσεως μεταξὺ ὅσης τῆς τε εἶναι καὶ τῆς μὴ εἶναι γίνεσθαι τὰ ὅπως γιγνόμενα, ὅπως καὶ τὸ ἐκ τῆς γιγνόμενης γιγνόμενον ἐκ μεταξὺ τινος καὶ αὐτὸ γίνεσθαι μεταξὺ ἂν τὸ γινόμενον τῆς τε ὄντος καὶ τῆς μὴ ὄντος. πῇ ἂν τὸ γινόμενον ἦδη καὶ πῇ μὴ ὄν. ὅτε δὲ ἀπλῶς ὄν, ὅτι μὴ τελείον (τὸ ἂν τελείον τι ἦδη), ὅτε ἀπλῶς μὴ ὄν, διὸ ὅδε μεταξὺ τι τῆς ἀντιφάσεως· τὸ ἂν πῇ ὄν καὶ αὐτὸ ὄν. πῶς δὲ τὰ ὅπως ἐκ τινος γιγνόμενα ἐκ τῆς γιγνόμενης ἐπιτελεῖσθαι, ἐπεδήλωσε παραθέμενος τὴν μανθάνοντα. ὁ ἂν μανθάνων ἐξὶν ὁ γιγνόμενος ἐπιστήμων, ὅς ἐκ τῆς μανθάνοντος ὅπως γίνεσθαι, ὅτι ὁ μανθάνων γίνεσθαι καὶ ὑπομένων πρόεισιν ἐπὶ τὸ ἐπιστάσθαι, ἥτις ἐξὶν τελειότης τῆς μανθάνοντος. ὁ ἂν ἀπλῶς ὁ μανθάνων γίνεσθαι, ἀλλ' ἐπιστήμων (*). ἡ καὶ αὐτὴ τὸ μανθάνειν μεταξὺ ἐστὶ τῆς ἐπιστάσθαι, ὁ κυρίως ὄν, καὶ τῆς τελείας ἀμαθίας, ὁ εἴη ἂν ἀπλῶς μὴ ὄν. τὰ δὲ τῶτον τὴν τρόπον ἐκ τινος γιγνόμενα ἐκ τῆς μεταξὺ τῆς τε ὄντος ἦδη καὶ τῆς μὴ ὄντος γίνεσθαι. Alex.

994 a (") διὸ φησιν "ἐξὶ δὲ ὁ μανθάνων γινόμενος ἐπιστήμων."
23. καὶ τῷτο ἐξὶν ὅπερ λέγουσιν ὅτι γίνεσθαι ἐπιστήμων ἐκ μανθάνοντος, ἡ μεταβολὴ ἡ ἀπὸ ἀγνοίας ἐπὶ γνῶσιν. Asclep.

994 a "τὸ — θατέρω." ἐπὶ τὸ ἕτερον σημαίνονμενον τῶν ἐκ τῆς
30. διαίρεσεως μετελήλυθεν, αὐτὸ τιθεὶς καὶ αὐτὸ παραδειγμα τὸ ὡς ἐξ ἀέρος ὕδωρ γίνεσθαι. καὶ ὅτι μὴ ὁμοίως ὡς ἐκ μανθάνοντος ὁ ἐπιστήμων, μηδὲ ἐκ τῆς μεταξὺ, δεικνύσι· φθειρομένην ἂν τῆς ἐτέρας λέγεσθαι γίνεσθαι ἡ γένεσις τῆς γιγνόμενης, ἀλλ' ὅχι ὑπομένοντος καὶ τελειωμένης. "διὸ ἐκεῖνα μὴ ἐκ ἀνακάμπτει εἰς ἄλληλα," τὰ καὶ τὸ πρῶτον σημαίνονμενον γιγνόμενα, ἦν δὲ τὰ καὶ τὸ τελειῶσθαι. ὁ ἂν ἀνακάμπτει ταῦτα ὡς γίνεσθαι ἐκ παιδὸς ἄνδρα καὶ πάλιν ἐξ ἀνδρὸς παῖδα, ὅτι τὸ τέλειον ὅχι ἐπ' ἀνέισιν ἐπὶ τὸ ἀτελές. ὁ τὴν αἰτίαν ἀποδοῦναι εἶπεν "ὁ ἂν γίνεσθαι ἐκ τῆς γενέσεως τὸ γιγνόμενον, ἀλλὰ μὴ τὴν γένεσιν," τῷτέστιν, ὁ ἂν ἐκ τῆς ἄλλης φθορᾶς καὶ τῆς γενέσεως αὐτῆς τὸ ὅπως γιγνόμενον γίνεσθαι, ἀλλ' ἐκ τῆς ἦδη γεγονότος· μὴ ἂν τὴν γένεσιν τὸ γεγονέναι. τὰ μὴ ἂν καὶ φθορὰν τῶν ἔξωθεν γιγνόμενα ἀρχὴν τῆς εἶναι τὴν γένεσιν ἔχει· ἡ ἂν ἐκείνων μεταβολὴ καὶ φθορὰ τῶν γένεσις, ἀλλ' ὅχι ἐκεῖνα ὑπομέ-
35 νοντα καὶ γιγνόμενα. τὰ δὲ τελειώμενα καὶ ὅπως ἐκ τινων λεγόμενα γίνεσθαι ἐκ τῆς γενέσεως καὶ τῆς πρώτης μεταβολῆς γίνεσθαι, ἀλλὰ μὴ τὴν γένεσιν. τὸ μὴ ἂν γιγνόμενον ἐστὶ τὸ ἐκ τῆς γενέσεως γεγονός, οἷον τὸ βρέφος ὁ προῖον παῖς καὶ ἄνθρωπος γίνεσθαι, ὁ δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῆς γενέσεως ἀλλ' ἐκ τῆς γιγνόμενης ἐκ τῆς γενέ-
40 σεως καὶ τελειωμένης γίνεσθαι (*). ὡς ἐκ τῆς γενέσεως ἀλλὰ μὴ τὴν γένεσιν γίνεσθαι τὰ ὅπως γιγνόμενα. εἰπὼν δὲ ὅτι μὴ τὴν γέ-

νεσιν, ὅχι ἐκ τῆς γενέσεως τὰ τελειώμενα γίνεσθαι, παρέθετο ὅπως γίνεσθαι ὡς καὶ ἡμέραν ἐκ τῆς πρωτῆς, διὸ ἐκ μὴ τῆς πρωτῆς ἡμέρας γίνεσθαι, ἐκείνῃ δ' ἐξ ἡμέρας πρωτῆς, πρωτῆς τὴν ὄρθρον λέγων. ἀτελὲς ἂν τὸ πρωτῆς· ὅχι ὁμοίως ἂν ἐκ τῆς πρωτῆς ἡμέρας καὶ ἐξ Ὀλυμπίων Ἰσθμια· ἐπὶ μὴ ἂν ἐκείνων μόνον τότε μὴ τότε καὶ χρόνος τάξις, ἐκείνῃ δὲ ὑποκείμενον θατέρω θατέρω· τὸ δὲ πρωτῆς ἡμέρας γίνεσθαι μεταβάλλον καὶ ὑπομένον καὶ τελειώμενον· ἀτελὲς ἂν ἡμέρας τὸ πρωτῆς τῇ μηδέπω διηρθρωῖ ἐν αὐτῇ τὸ ἡμερήσιον φῶς, ἀλλ' ἐτι ἀμυδρόν εἶναι. τὸ δὲ ὅτι μὴ τῷτο εἶπεν, ὅτι γενόμενος ὁ ὄρθρος μὴ ταῦτα· αὐτὸς τελειώμενος ἡμέρας γίνεσθαι. εἰπὼν δὲ τὰ ὅπως γιγνόμενα μὴ ἀνακάμπτειν εἰς ἄλληλα, ὡς καὶ ἐκ τῶν παραδειγμάτων ὁ ἄλλος καὶ ἐκ τῆς ῥηθείσης αἰτίας, λέγει περὶ τῶν καὶ φθορὰν τινων ἐξ αὐτῶν λεγομένων γίνεσθαι, ὁ εἶπεν ἐκ τῆς γενέσεως γίνεσθαι, ὅτι ταῦτα ἀνακάμπτει εἰς ἄλληλα. ὡς ἂν ἐξ ὕδατος ἀήρ, ὅπως ἐξ ἀέρος ὕδωρ· ὁ γὰρ ἐξὶν θατέρω θατέρω τέλος, ἀλλ' ἐπὶ πάντα τὰ τοιαῦτα, ὅσα ἐκ τῆς γενέσεως γίνεσθαι, οἰκείαν μὲν τινα ἔχοντα τελειότητα, κοινὴν δὲ ὕλην ἐπ' ἴσης αὐτῶν δεκτικὴν. ὅτι δὲ τὰ ὅπως γιγνόμενα ἀνακάμπτει εἰς ἄλληλα, ὁ ἄλλος καὶ ἐκ τῆς ἐναργείας καὶ ἐκ τῆς μὴ εἶναι ἐπ' ἀπειρον τὴν κατ' εἶδος τῶν σωματῶν διαφορὰν, ἥτις ἦν ἂν εἰ ἐπ' ἀπειρον τῷτον τὴν τρόπον ἄλλο ἐξ ἄλλης ἐγίγνετο. Alex.

(*) ὡς ἂν εἰρησθῇ ἐν τῇ Φυσικῇ (17), ὅχι ἐξὶν γενέσεως γέ-
32. νεσις ὅτε κινήσεως κινήσις. Asclep.

"τῶν — εἶναι." τῶν ἐκ τῶν μεταξὺ γιγνόμενων καὶ ὅχι ἐκ τῆς
35 τῆς γενέσεως, ὁ μὴ ἦδη ἐξὶν ὄντα, λέγει ὡς ἐγίγνετο τὰ τελειώ-
4. μενα· τῶτων ἂν τέλος τι ἐξὶν ὄντα ἦδη τινὰ ἐξὶν μεταξὺ. ταῦτα μὴ διὰ τῷτο ὅχι εἰς ἀπειρον ἔχει τὴν ἐπὶ τὸ κάτω γένεσιν, ὅτι ἔχει τι τέλος ἐφ' ὃ διὰ τῶν μεταξὺ πρόεισι, τὰ δὲ διὰ τὸ εἰς ἄλληλα ἀνακάμπτειν. καὶ προσέθηκε τὸ "ἡ ἂν θατέρω φθορὰ ἐτέρας γένεσις ἐξὶν." δέδεικεν δὲ τῷτο ἐν τῇ Φυσικῇ Ἀκροάσει (17). δύνασθαι καὶ τὸ "τῶν μὴ ἂν ὄντων μεταξὺ" εἰρηκεῖναι ὡς ἴσον τῷ ἐφ' ὃν μὴ ἂν ὄντων τινῶν μεταξὺ, τῶτων μεταξὺ τέλος τί ἐξὶν. Alex.

"ἅμα — εἶναι." δείξας κοινῶς πρῶτον μὴ ὅτι μὴ ἐπὶ τὸ ἄνω
994 b οἷον τε ἀπειρα τὰ αἰτία εἶναι, δεῦτερον δὲ ὅτι μηδὲ ἐπὶ τὸ κάτω,
6. νῦν καὶ περὶ ἐκάστω τῶν αἰτίων ἰδίᾳ δεικνύσιν ὅτι μὴ ἐπ' ἀπειρόν τι αὐτῶν εἶναι οἷον τε, καὶ πρῶτόν γε ὅτι μὴ ἡ ὑλικὴ αἰτία ἐπ' ἀπειρον ἐξὶν. συγχρησθῇ δὲ εἰς τὴν δέειξιν τῆς μὴ εἶναι εἰς τὸ ἄνω ἐπ' ἀπειρον προϊόντα τὰ αἰτία τῇ τὸ πρῶτον ὑποκείμενον αἰδίον εἶναι· εἰ ἂν ἐγένετο, ἦν ἂν τι πρῶτον αὐτῷ ἐξ ὁ ὑποκείμενος ἐγίγνετο, ὅπως δὲ ἐκείν' ἂν πρῶτον ἦν· ἐπεὶ δὲ μὴ τῷτο, αἰδίον καὶ ἀγέννητον γίγνεσθαι τὸ πρῶτον ὑποκείμενον. ἐξ ὁ ἅρα φθειρομένη γίγνεται τι,

7. ὅδε] ὁ M. || 9. ἐδήλωσε M. || 23. ὁ om M. || 26. ἀνακάμπτειν A. || 32. αὐτῶν M. || 34. τῶν ἐξ ὧν λέγεται γίνεσθαι γιγνόμενα Asclep. per externorum interitum Sepulv. || 35. ἐκ om M. || ἐκεῖνα τὰ δὲ τελειώμενα μένοντα καὶ γιγνόμενα καὶ ὅπως Asclep. || 38. κινούμενον Asclep.

2. ἡμέρα — 4. πρωτῆ om A. πρωτῆς ἡμέρας, ἐκ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνῃ πρωτῆς, ἐπειδὴ τὸ χρόνος ἐκ ἐξὶν ἡ τοιαύτη ἀναλογία. "ἀμφοτέρως δὲ" Asclep. || 10. οἶμαι ἐκεῖνας λέγει περὶ ἧς εἶπεν ὅτι τὸ τέλειον εἰς τὸ ἀτελὲς ἐκ ἀνακάμπτει A in mg. || 17. ἐπίσως A. || 25. α om A. || μὲν et 28. τι om M. || 29. καὶ] ὡ M. || 38. δόξαν Asclep. || 40. ἐγίγνετο A. || αὐτῷ om Asclep.

ἐκ ἑξὶ τῷτο τὸ πρῶτον ὑποκείμενον· ὃ γὰρ αἰδίων τὸ φθειρόμενον, τὸ δὲ πρῶτον ὑποκείμενον αἰδίων. ἐκ ἄρα ἡ ὕλη φθαίρει· ἀλλ' ἡ αὐτὴ μένει. πρῶτον δὲ φθαρέντος εἶπεν ὡς ἴσον τῷ ἐξ ὃ καθ' αὐτό τι καὶ ὃ καὶ συμβεβηκὸς φθαρέντος ἐγένετο τι, τῷτο μὴ αἰδίων εἶναι· καὶ συμβεβηκὸς μὴ γὰρ ἡ ὕλη φθαίρει· ὅτι γὰρ τὸ συμβεβη- 5 κὸς αὐτῇ ἡ ἐξήρσις, φθαίρει ἐν τῇ γενέσει τῶν ἐκ τῆς ὕλης γιγνομένων (τῷτο γὰρ τὸ καθ' αὐτὸ φθειρόμενον), καθ' αὐτὴν δὲ ἀφθαρτος. φθαίρειτο δ' ἂν καθ' αὐτήν, εἰ ἐπ' ἀπειρον ἄλλο ἐξ ἄλλων γίνοντο καὶ μὴ πᾶσιν ἡ αὐτὴ μένοι τοῖς γιγνομένοις. καὶ εἴη ἂν τὸ λεγόμενον ἴσον τῷ, ὃ λέγων ἀπειρον ἐπὶ τὸ ἄνω ἄλλο ἄλλαν ὕλην 10 γίνεσθαι, ὅτος φθαίρεσθαι λέγοι ἂν τὸ πρῶτον ὑποκείμενον, ὃ ἀνάγκη αἰδίων εἶναι, εἴγε τῷτο μὴκέτι ἄλλο ὑπόκειτο· ὃ γὰρ ἐπ' ἀπειρον εἰς τὸ ἄνω τὰ αἷτια. τῷτο δὲ λέγοι ἂν φθαίρεσθαι, εἰ μὴ πᾶσιν αὐτὸ ὑποκείσθαι λέγοι τοῖς γιγνομένοις, ταῦτ' ἐν μέν, ἀλλὰ λέγοι καὶ φθορὰν τῷ ὑποκειμένῳ τὸ μετ' αὐτὸ ὑποκείμενον. φθαρέντος 15 αὐτῷ τὸ ἐξ αὐτῷ ἐγένετο ἐκ αἰδίων. εἰ γὰρ ἴσατο ἐπὶ τὸ ἄνω τὰ αἷτια, δεῖ τι ἄρξασθαι καὶ πρῶτον γὰρ ἐκ τῆς ὕλης τῆς πρώτης γενέσθαι. εἰ δὲ φθειρομένης αὐτῆς γίνετο, ὅτε αἰδίου ἡ κίνησις εἴη, ὅτε ἔτι πρώτη καὶ αἰδίου αὐτῇ ἂν εἴη ἡ πᾶσιν ὑποκειμένη πρώτη, καὶ ἐκ ἐπ' ἀπειρον ἄρα ἡ ὕλη αἷτια εἰς τὸ ἄνω πρόεισι. ἔστι γὰρ 20 σφόδρα συντόνως τὸ εἰρημένον. εἰπὼν γὰρ "ἅμα δὲ καὶ ἀδύνατον τὸ πρῶτον αἰδίων ὃν φθαίρειναι," τὸ δεικτικὸν τῷ εἶναι τὸ πρῶτον αἰδίων παρέθετο "ἐπεὶ γὰρ ἐκ ἀπειρος ἡ γένεσις ἐπὶ τὸ ἄνω," ὅκετι προῖσις τὸ διὰ τῷτο τὸ πρῶτον ὑποκείμενον αἰδίων. ἡ εἰπὼν "τὰ δὲ εἰς ἄλληλα ἀνακάμπτει," ἡ γὰρ θατέρω φθορὰ θατέρω γένεσις 25 ἐστίν," ἐπισώσατο τῷτο διὰ τῷ τὸ πρῶτον ὑποκείμενον, ὃ ἐστίν ἡ κυρίως ὕλη, δεῖξαι αἰδίων ὅν· φθαίρειν γὰρ ἂν, εἰ μὴ ὑπομένοι καὶ σωζοῖτο ἐν πᾶσι τοῖς γιγνομένοις, ἀλλὰ τὰ γιγνώμενα ἐξ αὐτῷ φθειρομένων αὐτῷ γίνοντο, καὶ πάλιν ὅτω τὰ ἐκ τῶτων, καὶ ἐπ' ἀπειρον τῷτον τὴν τρόπον ἡ ὕλη αἷτια ἐπὶ τὸ κάτω προῖσι. εἰ δὲ 30 τῷτο, ἄποπον· δεῖ γὰρ εἶναι τι τὸ πρῶτον ὑποκείμενον, ὡς δέδεικται, καὶ τῷτο ἐν πᾶσι τοῖς γιγνομένοις ἀφθαρτον μένον ἐνυπάρχειν. ὅτως ὅν ἔχοντος εἰς ἄλληλα ἂν τὰ ἐξ αὐτῷ γιγνώμενα ἀνακάμπτει, ὡς τὴν θατέρω φθορὰν θατέρω γένεσιν εἶναι. ἐν ᾧ γὰρ ἂν ἐνυπάρχοι τῶν ἐξ αὐτῆς γιγνομένων, φυλάξει καὶ τὴν τῷ δύνανται 35 πάλιν ἐν τῷτο γενέσθαι τῷ εἶδει ἐξ ὃ μεταβάλλει. καὶ αὐτὴ ἔσται εἰς τὰ γιγνώμενα μεταβάλλουσα, ἀλλ' ἐκ αἰετῶς ἐπ' ἀπειρον ἄλλο ἄλλω ὑποκείμενον γίνετο, αὐτὴ δὲ μεταβάλλουσα εἰς τὰ ἐναντία μεταβάλλει, εἰς ἃ μεταβαλλούσης αὐτῆς ἀνακάμπτει ἂν

ἡ γένεσις. ὃ γὰρ αὐτὴ ἐστίν ἡ ἐν τῇ μεταβολῇ τῇ εἰς τὴν γένεσιν φθειρομένη (ὅκετι γὰρ ἂν αἰδίου εἴη), ἀλλὰ ἄλλο τί ἐστίν ἐξ ὃ καθ' αὐτὸ καὶ πρῶτως φθειρομένη γίνετο· τῷτο δὲ ἐδεῖχθη ἐν τῷ αὐτῆς Φυσικῆς (c. 8) ἡ ἐξήρσις. δεῖξας δὲ ἐπὶ τῆς ὕλης ὅτι μὴ οἶόν τε ἐπ' ἀπειρον εἰς τὸ κάτω τὰ ὕληκα αἷτια προῖναι, ἐξῆς δεικνύσι πάλιν τὸ αὐτὸ ἐπὶ τῷ τελικῷ αἷτιον. λέγει δὲ "ἐπεὶ δὲ τὸ ἔνεκα 940 τέλος, τοῖσιν δὲ ὁ μὴ ἄλλω ἔνεκα." ἔστι δὲ ὃ λέγει τοῖσιν· εἰ 9. ἔστι τι ὃ ἔνεκα καὶ τὸ τελικὸν αἷτιον, ἐκ ἐπ' ἀπειρον ἡ πρόσδος τῷ ὅτως αἷτιον· ἔστι γὰρ τὸ τελικὸν αἷτιον ὃ χάριν τὰ ἄλλα, αὐτὸ δὲ μὴδενός, τὸ δὲ τοῖσιν ἔχατον. ὅς ἐστι μὴ ἔστιν ἔχατον αἷτιον ἐν τοῖς φύσει γιγνομένοις, τῷτο δὲ ἐστὶ τὸ τελικόν, ἐκ ἐπ' ἀπειρον ἡ πρόσδος ἐπὶ τὸ κάτω· εἰ δὲ ἐστὶν ἐπ' ἀπειρον, ἐκ ἔστι τὸ τελικὸν αἷτιον ὅδὲ τὸ ὃ ἔνεκεν ἐν τοῖς γιγνομένοις φύσει. ἀλλὰ τὸ λέγειν μὴ εἶναι τὴν τοιαύτην ἐν τοῖς φύσει γιγνομένοις αἷτιαν ἐξαίρειν ἐπὶ τὴν τῷ ἀγαθῷ φύσιν ἐκ τῶν γιγνομένων· τὸ γὰρ ὃ ἔνεκεν τὰ ἄλλα γίνετο, τὸ ἀγαθόν. τῷτο δὲ ὁμολοῖ ἐκ τῆς ἐπαγωγῆς· "πᾶσα γὰρ τέχνη καὶ πᾶσα μέθοδος ὁμοίως πράξει τε καὶ προαίρεσις ἀγαθῷ τινός ἐφίεσθαι δοκεῖ," ὡς εἶπεν ἀρχόμενος τῶν Νικομαχείων· καὶ ἔστι τὸ κυριώτατον ἀγαθόν, ὃ πάντα ἐφίετο· ὅς ἐστι ἐν πᾶσι τοῖς καὶ λόγον ἡ φύσιν γιγνομένοις τὸ ἀγαθόν τέλος ἐστίν· ὅτε γὰρ τὴν ἀρχὴν ἐγχεῖται τις πράττειν τι καὶ ποιεῖν, εἰ μὴ μέλλοι ἐπὶ τὸ τέλος ἄρχειν αὐτό. ὅς ἐστι σκοπὸς τῶν πραττομένων τὸ τέλος καὶ τὸ τοῖσιν αἷτιον, εἰ τῷτο μὴ εἴη, ἐκ ἂν τὴν ἀρχὴν εἴη τι γιγνώμενον. ἔτι ἀναίρεθ' ἔστι τὸ νῦν εἶναι καὶ φύσιν ποιητικὰ ἐν τοῖς ὅσι· πάντα μὴ γὰρ τὰ καὶ φύσιν καὶ καὶ νῦν γιγνώμενα ἔνεκα τιος γίνετο, μὴ ὄντος δὲ τῷ ὃ ἔνεκα καὶ φύσιν καὶ καὶ νῦν γίνετο, ἐκ ἂν καὶ νῦν τὴ φύσιν γίνοντο. ἔτι, ὡς εἶπεν ἐν τοῖς Ἠθικοῖς (1 1), μάτην ἂν ἡ ὀρεγῆς εἴη, εἰ μὴ εἴη τέλος τι πάντων τῶν πρακτῶν, ἀλλ' ἐπ' ἀπειρον ἄλλο ἄλλω χάριν γίνοντο. id.

"καίτοι—ἐγχεῖται." διὰ τῆς ἐναργείας ἔδειξεν ὅτι ἀδύ-994a νατον τὴν τοιαύτην αἷτιαν ἐκ τῶν ὄντων ἀνηρῶς. ἔτι δὲ εἰ ἔστιν 13. ἐφ' ἐκάστῳ τῶν γιγνομένων τέλος ὠρισμένον, ἐκ ἂν ἐπ' ἀπειρον ἡ καὶ τὸ τέλος αἷτια προῖσι. συστήσας δὲ τὸ εἶναι καὶ τὸ τέλος αἷτιαν, μεταβαλὼν τὸ τέλος εἰς τὸ πέρασ, ἔδειξε καὶ ὅτως ὅτι μὴ ἐπ' ἀπειρον τὰ αἷτια· ὅν γὰρ πέρασ ἐστὶ, ταῦτα ἐκ ἀπειρα. id. "ἀλλὰ—λόγῳ." δεικνύσι καὶ ἐπὶ τῆς καὶ τὸ εἶδος αἷτιας 994b (τῷτο γὰρ ἐστὶ τὸ τί ἦν εἶναι) μὴ γιγνώμενην ἐπ' ἀπειρον τὴν πρό- 16. δον ὡς αἰετῶς ληφθέντος εἶδος καὶ ὁρισμῷ ἄλλον πάλιν ὁρισμὸν καὶ ἄλλο τι εἶδος εἶναι ('). τῷτο δὲ ἐδήλωσε προῖσις τὸ "πλεονά-

3. πρῶτον Asclep. || τὸ A. || 8. ἄλλη Asclep. || 10. ἄνω κάτω Asclep. || 12. τῷτο M. || 13. αἷτια· ὅτε γὰρ ἄνω ὅτε κάτω τὰ αἷτια Asclep. || 14. sed subiecti interitum asseveret: nam si quod est ipso posterius, ex ipso abolito generatur, profecto ipsum non est sempiternum Sepulv. lege τὸ μετ' αὐτὸ ὑποκείμενον· φθαρέντος δὲ αὐτῷ ὃ ἐξ αὐτῷ ἐγένετο ἐκ αἰδίων. || 18. ὅτε ἐκ αἰδίου A. || 19. 20. ἄρα ἂν M. || 25. γένεσιν ἐπισώσατο M. || 27. φθαίρεται M. || 35. ὑπάρχει M. || φυλάξει M. in quocunque enim efficiendorum fuerit, potentiam retinet, ut iterum in eodem specie possit esse ex quo mutatur. et haec est quae in efficiendo mutatur, non autem semper vere in infinitum aliud alii subiectum fit, sed ipsa mutando in opposita mutatur, in quae dum ipsa transit, generatio reciprocatur. neque enim haec est, quae interit in mutatione in generationem Sepulv.

1. γένεσις καὶ γὰρ M. || 7. ὃ om M. || 10. ἐστὶ τὸ ἔχατον Asclep. || 12. ἐστὶν ἐπ' ἀπειρον Asclep. || 20. ὅδὲ Asclep. || 21. αὐτῆς A. || 22. τοῖσιν Asclep. || 25. γιγνώμενα — 26. κατὰ τὸν om A Asclep. || 26. ἐκ Asclep. || 28. πρακτικῶν M. || 33. συστήσας ὅν τὸ Asclep.

ζοντα τῷ λόγῳ. δοκεῖ γὰρ ὁ ὁρισμὸς τῷ ὁριστῇ τῷ λόγῳ πλεονάζειν (1). ἡ γὰρ ἐν τῇ λέξει ἴσον ἀνθρώπου καὶ ζῶν λογικὸν θνητόν· ἔκαστον δὲ ὁρίσιν ὀνόματος χωρὶν πρὸς τὴν ἀποδοδόμενον αὐτῷ ὁρισμὸν ἔχει. δοκεῖ δὲ μοῖ καὶ αὐτὸ τὸ ὡς ἄτοπον προδεῖναι· εἰ γὰρ ὁ μὴ πλεονάζει τῷ ὁριστῇ τῷ λόγῳ· ἐπ' ἀπειρον ἂν οἱ λόγοι αὐξήσαντο δι' ὧν οἱ ὁρισμοί· τὸ δὲ ἄτοπον· ὁ δὲ οἷον τε αἰεὶ τῷ ἀποδοθέντος ὁρισμῷ ὁρισμὸν τινα εἶναι, ὡς εἶναι τῷ μὴ ζῶν τὴν ἐστίαν ἐμφυχον αἰδητικὴν ὁρισμὸν, τῷ δὲ ὁρισμῷ τῷ πάλιν ἄλλον τινα ὁρισμὸν, ἢ καὶ ἑκάστη τῶν ἐν τῷ ὁρισμῷ· ὅσων γὰρ ἂν πορευτέρῳ προέλθοι τῷ προσεχῶς λόγῳ τῷ ἀνθρώπῳ ὧν ὠρίετο, ἔλαττον ἀποδώσει τὸ εἶδος τῷ ἀνθρώπῳ καὶ ἔλαττον αὐτὸν ὀρίει· αἰεὶ γὰρ ὁ πρῶτος καὶ προσεχὴς λόγος ἀποδοθεὶς ὁρισμὸς ἐστὶν τῷ πράγματι, ὁ δὲ ὕστερος ἐκείνῳ ἐκείνῳ ἄλλῃ τῷ περὶ ἐκείνου ἀποδοθέντος. ἐφ' ὧν ἂν ὁ πρῶτος ἀποδοθεὶς μὴ ἐστὶν ὁρισμὸς, ἐδ' ὁ δὲ δεύτερος ἢ ὁ τρίτος ἢ ἄλλος τις εἴη· ἕκαστος γὰρ τῶν ὁρισμῶν γίνεσθαι τῷ πρὸ αὐτῷ ἀποδοθέντος ὁρισμῷ, ἀλλ' ὁ τῷ πράγματι· ὁ γὰρ μὴ ἐστὶν ὁρισμὸς τῷ πρῶτον ἀποδοθέν, τῷ πολὺν ἦεν ἂν εἴη ὁρισμὸς τῷ μὴ τῷ πρῶτον ἀποδοθέν. εἰ γὰρ ὁ μὴ πρῶτος ἀποδοθεὶς ὡς τῷ πράγματι ἀποδοθεὶς, ὁ δὲ δεύτερος ὡς τῷ λόγῳ τῷ περὶ τῷ πράγματι ἀποδομένῳ, εἰ ὁ πρῶτος μὴ ἐστὶν τῷ πράγματι, 20 ἐδ' ἂν ὁ δεύτερος αὐτῷ εἴη· ἦν γὰρ καὶ ὅτις δυνάμενος αὐτῷ εἶναι, εἰ ὁ πρῶτος ἀποδοδόμενος, ὁ δὲ δεύτερος ἀποδοθεὶς, ἦν αὐτῷ. καθόλου γὰρ ἐν αἷς τῷ πρῶτον μὴ ἐστὶν, ἐδὲ τῷ δεύτερον· τῷ γὰρ δεύτερον πρῶτον τινὸς δεύτερον· ὡς ἐν μὴ ἐστὶν ὁρισμὸς τις πρῶτος, ἐκ ἂν δεύτερος εἴη. δύναιτο καὶ τῷ πρῶτον τὴν ἔχατον εἰρηκεῖναι· ὁ γὰρ 25 ἔχατος λόγος καὶ ἡ ἔχατη αἰτία καὶ τὴν ἔχατον εἶδος, μεθ' ὃ ἐκείνῳ τῷ διὰ τί ἀπαιτῶμεν, ὅτις ἂν ὁ κυρίως ὁρισμὸς εἴη, ὁ μὴ ὄντος τῷ ἐπ' ἀπειρον εἶναι τὴν πρόοδον, ἐκ ἂν τῶν πρὸ αὐτῷ καὶ τὸν λόγον τῷ προσβιβάζει τι αὐτῷ, οἷον τῷ ἀνθρώπῳ τις εἴη. τινὲς ἤκουσαν τῷ "πλεονάζοντα τῷ λόγῳ," ὡς λέγοντος αὐτῷ, εἴη τῷ πρῶτῳ 30 ἀποδοθέντι ὁρισμῷ προσβιβάζει τι ὡς πλεονάζειν τὴν δεύτερον τῷ πρὸ αὐτῷ καὶ τὸν λόγον τῷ προσβιβάζει τι αὐτῷ· οἷον τῷ ἀνθρώπῳ, εἰ ὁ μὴ πρῶτος εἴη ζῶν πεζὸν διπνῶν, ἄλλον δὲ πάλιν ἄλλο μὴ τῷ τῷ ἔχοντα ἄλλην τινα τῶν προειρημένων διαφορὰν προσκειμένην, οἷον τῷ λογικόν, καὶ πάλιν τῷ ἄλλῳ, ὡς εἶναι ἐπ' ἀπειρον 35 αὐξανόμενον τὴν πρῶτον ἀποδοθέντα ὅρον. id.

(2) ἐντεῦθεν δεικνυσιν ὅτι ἐδὲ τῷ εἰδικὸν αἰτίαν ἐστὶν ἐπ' ἀπειρον· τῷ γὰρ εἰδικὸν αἰτίαν ἐδὲ ἐστὶν ἄλλο ἢ ὁρισμὸς, οἱ δὲ ὁρισμοὶ κρατύνοντ' ἐκ τῶν ἀμέσων προτάσεων· εἰ ἂν ἐπ' ἀπειρον ὑποβω-

μεθα εἶναι τῷ ὁρισμῷ, ἐκ ἔσαι ἀμεσος πρότασις· εἰ δὲ μὴ ὑπάρχουσιν ἀμεσοὶ προτάσεις, ἀναίρεθ' ἔσθ' ἡ γνῶσις. ὡς γὰρ εἴρηται ἐν τῇ Ἀποδεικτικῇ (12), μὴ ὅσων προτάσεων ἀναποδείκτους καὶ ἀμέσους ἐδὲ ἔσαι ἀποδεικτικόν· δεῖσει γὰρ πάντων τῶν προτάσεων ζητεῖν ἡμᾶς ἀποδείξεις ἐπ' ἀπειρον, τῷ δὲ ἀπειρον ἀδιεξίτητον. Asclep.

(*) τῷ δὲ "πλεονάζοντα τῷ λόγῳ" πάνυ καλῶς προσέθηκε, 994 b διότι οἱ ὁρισμοὶ αἰεὶ πλεονάζουσι τῶν πραγμάτων, οἷον ζῶν λογικόν θνητὸν πλεονάζει τῷ ἀνθρώπῳ. id. 18.

"ἔτι — ἐλθεῖν." ἄτομα λέγει νῦν τὰ ἀμέσως ὑπάρχοντα. 994 b ἐκ γὰρ τῶν προσεχῶς καὶ ἀμέσως ὑπάρχοντων αἱ ἐπιστήμαι, ὡς εἴρηται ἐν τοῖς Ὑστερίοις Ἀναλυτικαῖς (*). ὁ ἀδύνατον ἐστὶν εἶναι, εἰ τῶν ἐν τῷ ὁρισμῷ παραλαμβάνομένων πάντων εἶεν ὁρισμοὶ καὶ ἐκ τῶν τῶν ὁρισμῶν ὁ ὁρισμὸς εἴη τῷ προκειμένῳ συμπληρώμενος. νῦν μὴ γὰρ τῷ διὰ τὴν ὁρισμὸν τινα ὑπάρχειν δεῖχθαι ἀμέσως ὑπάρχειν αὐτῷ δοκεῖ· ἂν δὲ ἦ πάντες ὁρισμοὶ ὁρισμὸς ἐπ' ἀπειρον, αἰεὶ τις μέσος ὅρος ἔσαι τῷ τε αἰτίῳ δι' ὃ δέικνυτο ὑπάρχον τί τινα καὶ τῷ ὑποκειμένῳ ὡς ὑπάρχειν τι δέικνυτο. ἐδέποτε γὰρ δυνήσεται ἀμέσως τι ὑπάρχειν τινὶ ληφθῆναι, εἰ αἰεὶ τῷ εἰλημμένῳ πάντες ὁρισμοὶ εἴη· ὁ γὰρ ἀμέσως τῷ ζῶν τῷ ἀνθρώπῳ ὑπάρξει, ἀλλὰ διὰ τῷ εἶναι αὐτὸν ἐστίαν ἐμφυχον αἰδητικὴν. πάλιν δὲ αὐτὸ τῷ ἐστίᾳ ἐμφυχος αἰδητικὴ ὑπάρξει αὐτῷ διὰ τὴν ἴδιον ὁρισμὸν, πάλιν κακείνα ὁμοίως διὰ τὴν ἴδιον, καὶ τῷ ἐπ' ἀπειρον· αἰεὶ γὰρ οἱ λαμβανόμενοι ὁρισμοὶ τῶν ὁρισμῶν μέσοι ὅροι ἔσονται, δι' ὧν ὑπάρξει 25 τὰ ὧν οἱ ὁρισμοὶ τοῖς ὁριστοῖς. ἀναίρεθ' ἔσθ' ἡ ἀρα αἱ ἄτομα καὶ ἀμεσοὶ προτάσεις, ὧν ἀναίρεθ' ἔσθ' ἡ ἀναίρεσις ἐπιστήμη τε καὶ ἀποδείξεις. τινὲς δὲ ἄτομα ἤκουσαν τὰ καθ' ἕκαστα, καὶ φασὶ τὰς μὴ ἐπιστήμας τότε τῷ ἐπιστητῇ ἔχειν, ὅταν περὶ ὧν εἰσὶν, εὐρίσκοντ' αὐτὰ τοῖς ἀτόμοις τοῖς οικείοις ἐφαρμόζοντα. τότε γὰρ τις ἐπιστήμην ἔχει τῶν τῷ ἀνθρώπῳ ὑπάρχοντων ὅταν τοῖς καθ' ἕκαστα ἀνθρώποις ἐφαρμόζη τὰ λεγόμενα. ἐχ' οἷον τε δὲ ἐπὶ τὰ ἄτομα ἐλθεῖν ἐπ' ἀπειρον τῶν αἰτίων ἐπὶ τῷ κάτω τὴν πρόοδον λαμβανόντων· ἔχατον μὴ γὰρ ἄτομον, ἐχ' οἷον τε δὲ ἐπὶ τῷ ἐλθεῖν ἀπειρων ὄντων τῶν μεταξὺ αἰτίων. ὡς εἶναι τῷ λεγόμενον κοινῶς περὶ πάντων τῶν αἰτίων λεγόμενον, ἀλλ' ὁ περὶ τῷ εἶδος τε καὶ ὁρισμῷ μόνον. Alex.

(*) "ἐν — ἀνάγκη." τατέστιν ἐν αἰδητῇ πράγματι· ὅτε γὰρ, 994 b ὡς εἴρηται, αὐτὴν καθ' αὐτὴν γνωσκόμεν τὴν ὕλην, ἀλλὰ μετὰ τινος εἶδος ἢ ἀνθρωπείῃ ἢ ἰππείῃ ἢ φυτῇ ἢ λίθι ἢ τινος ἄλλου τοῦτου. 26.

1. ὁρισμὸς αἰεὶ τῷ Asclep. || 2. γὰρ ἔστιν τῇ Asclep. || ἴσον ὅσον *V*, om Asclep. || ἀνθρώπος ὅστις ἐστὶν ὁρίσιν, καὶ ζῶν λογικὸν θνητόν. τὸ μὲν γὰρ ὁρίσιν μία λέξις, ὁ δὲ ὁρισμὸς τρεῖς, εἰ τύχη, ἢ ἄλλος τις ἀριθμὸς παρὰ τὸ ἐν. ἕκαστον *L*. || 4. ἔχει — τὸ om *L*. || ὡς ἄτοπον δὲ τὸ ἐπὶ ἡγεῖται ἡ γνῶσις τὸ "πλεονάζοντα τῷ λόγῳ"· εἰ γὰρ πλεονάζει ὁ ὁρισμὸς τῷ ὁριστῇ τῷ λόγῳ, ὡς εἴρηται, ἦτοι τῇ λέξει ἐπ' ἀπειρον ἂν οἱ λόγοι αὐξήσαντο δι' ὧν οἱ ὁρισμοὶ *L*. || 6: ὁ δὲ ἐχ' *L*. || 13. ἐκ ἐπὶ *A*. || 16. ὁ δὲ Asclep. || 17. τὸ μετὰ τὸ πρῶτον Asclep. || τὴν — 18. ἀποδοθέν om Asclep. || 27. ὅτις *M*. || 28. *re priores quidem ipsa fuerint Sepulv.* || κατὰ — 29. ἀνθρώπῳ om *M* Sepulv. || 29. τις εἴη om *A*. || τινὲς — 36. ὅρον om *L* Asclep.

10. λέγειν *V*. || νῦν τὰς ἀμέσως προτάσεις· ἐκ *L*. || 11. τῶν ἀμέσων αἱ ἐπιστήμαι *L*. || 12. τοῖς om *AV*. || ὁ δὲ ὅτις *L* Asclep. || εἶναι, εἰ om *L*. || 13. εἰδὸν *L*. || 14. εἴη om *L*. || συμπληρῶνται *L*. || 15. ὑπάρχον *AM*. || 16. ἢ *M*. || 17. ὑπάρχον — 18. δεικνυται om *A*. || 19. ἀμέσως ὑπάρχον τινὶ τι ληφθῆναι Asclep. || ὑπάρχειν *M*. || 20. ὁρισμῷ *M*. || 21. αὐτῷ *M*. || 23. κακείνα Asclep. || 27. τινὲς — 36. μόνον om *L* Asclep. || 28. εὐρίσκειν *A*. || 31. δὲ — 33. δὲ om *V*.

καὶ ἀπειρῶ, φησὶν, ὁδὸν ἔχει εἶναι, ἐπειδὴ ἔκ ἀπειρὸν γε ἔστι τῷ ἀπειρῶ εἶναι τὸ λέγειν, ὅστις δὲ ἀπειρον, πέρας αὐτῷ παρεχομένη· ὡς γὰρ μεμαθήκαμεν ἐν Κατηγορίαις, ἄλλο ἐστὶ τὸ ζῶν εἶναι καὶ ἄλλο τὸ ζῶν εἶναι, καὶ ζῶν μὲν ἔστι τὸ σύνθετον, ζῶν δὲ εἶναι αὐτὸ τὸ εἶδος. εἰ ἔν ὑποθώμεθα λέγοντες ὅτι συνθεσὶς τὸ ἀπειρῶ εἶναι, εἶδος αὐτῷ προσάφομεν· εἰ δὲ εἶδος, καὶ πέρας, καὶ ὅπως ὁδὸν ἔχει κατ' ὅτιαν ἀπειρον τῶν ἐνταῦθα. “ἔτι τὸ ἐπ. ἀν. οἱ ὕτ. λέγ.” ἔστι καὶ ὅπως ἐξηγήσατο τὸ χωρίον. ἄτομα, φησὶ, λέγει τὰ ἀμέσως ὑπάρχοντα· ἐκ γὰρ τῶν προσεχῶς ἀμέσων ὑπάρχοντων αἱ ἐπισήμαι, ὡς εἴρηται ἐν τῇ Ἀποδεικτικῇ, ὅπερ ἀδύ-
νατόν ἐστιν εἶναι. Asclep.

994b “καὶ — ἔστιν.” τὸ λεγόμενον τοῦτόν ἐστιν. εἰπὼν τῶν ἐνεργείᾳ ἀπείρων ἀδύνατον γινώσκειν εἶναι, καὶ ὅτι οἱ ὅπως αὐξάνοντες ἢ τὸς ὁρίσμενος ἢ τὰ αἰτία (κοινὸς γὰρ ὁ περὶ πάντων λόγος) ἀναιρῶσι γινώσκον, εἴγε ἐκ τῆς τῶν αἰτίων γνώσεως ἢ ἐπιστημονικῇ τῶν 15 πραγμάτων γινώσκον, — εἰπὼν δὲ τὰ ἀπείρα ἄγνωστα εἶναι, ἐπεὶ δοκεῖ καὶ τὰ συνεχῆ ἀπείρα πῶς εἶναι διὰ τὴν ἐπ' ἀπειρον τομὴν καὶ μὴ εἶναι ἄγνωστα (ἔστι γὰρ τῶν τῆς ἐπ' ἀπειρον τομῆς νόησις), ὅτι μὴ ὁμοίως ἔνεστιν ἐν ἐκείνοις τε ἢ ἀπειρία καὶ ἐν τοῖς αἰτίαις ἢ ἐπ' ἀπειρον κατ' εὐθυρίαν πρόσδος, δεικνύουσιν ἐξῆς 20 εἰπὼν “τὰ — νοεῖν;” λέγων τὰ ἐνεργεία· ἐπ' ἀπειρον μὲν γὰρ ἢ γραμμῇ διαιρεῖται ὁμολογημένως τῷ μὴ ἴσατο τὴν τομὴν, ἀλλ' ἡμεῖς γε ὁδὸποτε νοῦμεν αὐτὴν εἰς ἀπείρα διηρημένην, ἀλλ' ὅταν νοῦμεν, τὰς τομὰς ἰσῶμεν καὶ πανόμειθα τῷ τέμνειν καὶ λαμβάνομεν πεπερασμένας· πῶς γὰρ ἐπ' ἀπειρον ἢ τομὴ γί- 25 νεῖται τῆς γραμμῆς καὶ ὅπως τῶν συνεχῶν, νοῦμεν, ὅ μὴ καὶ τὰς ἀπείρας αὐτῆς ἔτι διαιρέσεις· αἰεὶ γὰρ αὐτὸς νοῦμεν πεπερασμένας νοῦμεν. τῆτο γὰρ ἔστι τὸ “νοῦσαι δὲ ἔκ ἐστι μὴ γήσαντα.” τὰς γὰρ πεπερασμένας νοῦμεν. διὸ ὁδὲ διεξιὼν τὴν συνεχῆ γραμμὴν τὴν ἐπ' ἀπειρον διαιρετὴν, ἀριθμῶν τὰς τομὰς καὶ ἐνε- 30 γείᾳ λαμβάνων καθόσον οἷον τε τμηθῆναι αὐτάς ἦν, ὅπως οἰεῖται· ὁδὸποτε γὰρ ἂν διεξέλθοι ὁ ὅπως αὐτὴν διεξιὼν. εἶπε δὲ “ὁ τὴν ἀπείρον διεξιὼν” ἀντὶ τῷ ὅ τὴν ἐπ' ἀπειρον διαιρετὴν. ἀλλὰ κατ' ἀθρόα μόρια οἰεῖται διὰ τὸ μὴ εἶναι ἐν αὐτῇ ἐνεργείᾳ τὴν ἀπειρίαν ἀλλὰ δυνάμει. ἐπὶ δὲ γε τῶν αἰτίων, εἰ ἐπ' ἀπειρον 35 εἰς τὸ κάτω ἐστὶν ἄλλο ἄλλῃ αἰτίον, ἀδύνατον ἔχει γινώσκειν τῶν αἰτίων γενέσθαι πάντων, ἀπείρα δὲ γίγνεται τὰ πάντα ἐνεργείᾳ. εἰ δὴ ἤρτηται μὲν ἢ τῶν ὄντων γινώσκον ἐκ τῆς τῶν αἰτίων γνώσεως, ὡς προείρηται, ἄγνωστα δὲ τὰ αἰτία δι' ἀπειρίαν, ἄγνωστα καὶ τὰ ὧν αἰτία ταῦτα. Alex.

“ἀλλὰ — ἀνάγκη.” τῷ τὸ ἀπείρον ἄγνωστον εἶναι τῇ αὐτῇ 994b φύσει παρατίθεται σημείον τὴν ὕλην, ἐπεὶ δοκεῖ καὶ τὴν αὐτῆς λόγον 25 ἀπείρος εἶναι, ἀχρημάτιστος ὅσα καὶ τὴν ἰδίαν φύσιν καὶ οἰκείον πέρας ἔχειν. τῷ δὲ τοιαύτην αὐτὴν εἶναι ὁδὲ ἐπιστήμην αὐτῆς ἔχομεν· κινεμένη γὰρ τινι γινώσκον αὐτὴν· δοξαζή γὰρ ἔστι καὶ ἔκ ἐπιστήμης, καὶ ὡς μὲν ὁ Πλάτων φησὶ, νόθῳ λογισμῷ γνωστή, ὡς δὲ Ἀριστοτέλης, ἀναλογία γνωστῇ καὶ δοξαζή, ὡς καὶ τῆτο εἴρη-
κεν ἐν τοῖς Φυσικοῖς (17). τὸ αὐτὸ δὲ σημαίνει ἂν καὶ εἰ ἢ γε-
γραμμένον “ἀλλὰ καὶ τὴν ὕλην ἐν κινεμένῳ νοεῖν ἀνάγκη.” τὴν δὲ “κινεμένην” γράφουσι, καὶ ἐξηγῶνται τὴν λέξιν ὅτι ἔκ ἐστιν ἀπείρος ὡς τὰ ἐνεργεία ἀπείρα. διὸ ἐκείνα μὲν ἄγνωστα, αὐτὰ δὲ ἀπείρος ὅσα καὶ λεγομένη καὶ τὸ αἰεὶ ἐν κινήσει καὶ μεταβολῇ τινὶ νοῦσαι· τῷ γὰρ μὴ ἔχειν οἰκείον χῆμα ἢ τινα ποιότητα ἄλλοτε ἄλλο εἶδος ἀμείβειν καὶ μεταβάλλειν. ὅπως δὲ ὅσα ἀπείρος ὡς διὰ τὸ κινεῖσθαι 15 συνεχῶς λέγεσθαι τοιαύτην νοητὴν τέ ἐστι καὶ ἐπιστήμη· ὅ γὰρ ὁμοίως τοῖς ἀγνώστοις ἀπείρος. ἵνα ἴσων. ἢ τὸ εἰρημένον τῷ ἀλλὰ καὶ τὴν ὕλην κινεμένην αἰεὶ καὶ ἐν ῥύσει ὅσαν καὶ διὰ τῆτο ἀπείρον εἶναι λεγομένην, ὡς περὶ καὶ τὴν γραμμὴν διὰ τὰς τομὰς νοεῖν ἀνάγκη, ἐπεὶ μὴ ἐκείνως ἐστὶν ἀπείρος. ἢ “κινεμένην νοεῖν” ἀντὶ τῷ ὡς κινεμένη καὶ ἐν ῥύσει καὶ τῇ τοιαύτῃ ἀπειρίᾳ ὅσαν· διὰ τῆτο γὰρ ὁδὲ ἢ ὕλη ἐπιστήμη. εἰπὼν δὲ ταῦτα ἐπιφέρει καθολικόν τὸ “καὶ ἀπείρῳ ὁδὸν ἔστιν εἶναι.” id.

“εἰ — εἶναι.” ὁ δὲ λέγει τοῦτόν ἐστιν. ὡς περὶ τὸ ἄνθρωπος 994b καὶ τὸ ἀνθρώπῳ εἶναι διαφέρει, καὶ ἐπὶ πάντων ἐφ' ὧν τὸ πρᾶγμα 27 συνθετόν· τὸ γὰρ εἶναι ἐκάσῳ καὶ τὴν λόγον καὶ καὶ τὸ εἶδος· ὁ μὲν γὰρ ἄνθρωπος ἐξ ὕλης καὶ εἶδος, τὸ δὲ ἀνθρώπῳ εἶναι ἀπλῶν· καὶ γὰρ τὸ εἶδος ἐστὶν αὐτῷ τὸ εἶναι ἀνθρώπῳ. ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν ἀσωμάτων ταῦτ' ἐπ' ἀπείρῳ καὶ τὸ εἶναι αὐτῷ (ταῦτ' ἐστὶν γὰρ ψυχὴ καὶ τὸ εἶναι ψυχῇ), ἐπὶ δὲ τῶν ἐν ὕλῃ τὸ εἶναι ἐχόντων διαφέρει. εἰ καὶ τὸ ἀπείρον ἔν τ' ἐνεργείᾳ ἄγνωστον ἐστὶν, ἀλλὰ τὸ ἀπείρῳ αὐτῷ εἶναι ὅτε ἀπείρον ὅτε ἄγνωστον· ὁ γὰρ λόγος ὁ δηλῶν αὐτῇ τὴν φύσιν καὶ τὸ εἶδος ἔκ ἀπείρος ὁδὲ ἄγνωστον. εἰπὼν δὲ καὶ “ἀπείρῳ ὁδὸν ἔστιν εἶναι,” ὁ ἴσον ἐστὶ τῷ τὸ ἀπείρον ἔκ οἷον τε ἐνεργείᾳ εἶναι, ἐπὶ ἡγεγυκε τὸ “εἰ δὲ μὴ, ἔκ ἀπείρον γέ ἐστι τὸ ἀπείρῳ εἶναι,” τῆτέστι καθὸ γινώσκον ἐστὶ τὸ ἀπείρον (γινώσκον δὲ ἐστὶ καὶ τὴν λόγον), τῆτο ἔκ ἀπείρον· ὁδὲ γὰρ τὸ ἀπείρον ἄγνωστον καθὸ ἀπείρον. τὸ δὲ “καὶ ἀπείρῳ ὁδὸν ἔστιν εἶναι” ἢ τοι εἶπεν ἀντὶ τῷ ἀπείρον ὁδὸν ἔστιν ἐνεργείᾳ, ἢ ὅτι ὁδὸν ἐστὶ πρᾶγμα ὅτ' ὅτε ἀπείρος λόγος ἐφαρμοῖζει, τῷ δηλο-
νότι μὴδὲν εἶναι ἀπείρον. εἰ δὲ καὶ τεθείη ἐφαρμοῖζειν τινί, ἀλλὰ 40 αὐτός γε ὁ λόγος καθ' ὃν ἢ γινώσκον ἢ τῷ ἀπείρῳ, ἔκ ἀπείρος.

17. τομὴν — 18. ἀπείρον om Asclep. || 18. ταῦτόν Α, ceteri ταῦτ' || 23. διαιρεμένην Asclep. || 24. ἰσάμεθα Asclep. || f. 1. καὶ τὰς τομὰς ἰσῶμεν, πανόμειθα || 28. τῆτο — 29. νοῦμεν om Α. || 29. ὁδὲ ὁ ἐξῶν Μ. || 32. διέλθοι Μ. || 33. caeterum ille partes universas li-
neae transit Sepulv.

5. κινεμένην — αὐτὴν om Asclep. || 6. Plat. Tim. p. 52. || 8 — 21. τοῖς ἡβείοις. γράφεται δὲ καὶ κινεμένην νοεῖν ἀνάγκη. καὶ γεγραμμένον ὅπως σημαίνει ἂν ὅτι καὶ τὴν ὕλην ὡς κινεμένην αἰεὶ καὶ ἐν ῥύσει καὶ τῇ τοιαύτῃ ἀπειρίᾳ ὅσαν, ὁδὲ ἔχομεν αὐτῆς ἐπιστήμην. εἰπὼν L. || 13. ἄλλῃ τε Α. || 19. ἐπὶ — νοεῖν om Α. || 25. εἶδος ἐστὶν· ὁ Asclep. || 26. κατὰ καὶ Μ. || 29. εἰ om Asclep. f. 1. εἰ ἔν καὶ τὸ ἀπείρον τὸ ἐνεργείᾳ || 32. εἰπὼν — 36. ἀπείρον om Asclep. || 33. τε τι ἐνεργείᾳ Μ. || 38. ὁ om Μ. || 40. λόγος τῷ ἀπείρῳ καθ' Asclep.

ἐκείνῃ δὲ ὅτι μὴδὲ τὰ ποιητικὰ αἰτία ἄπειρα ἰδίᾳ ἐδειξεν ὡς φανερά· εἰ γὰρ μὴδὲ τὰ γινώμενα ἄπειρα κτ' ἐ' εἶδος, ἀλλ' ἀνακἀμπει, δῆλον ὡς πολὺ μᾶλλον ἐκ ἂν εἴη αὐτὰ τὰ ποιητικὰ αἰτία
 994^δ ἄπειρα. “ἀλλὰ μὴν καὶ εἰ ἄπειρά γε ἦσαν πληθεῖ τὰ εἶδη τῶν
 27. αἰτίων.” προθέμενος δεῖξαι ὅτι μὴ ἐστὶν ἄπειρα τὰ αἰτία μήτε εἰς
 εὐθυωρίαν μήτε ἐπὶ τὴν ἄνω μήτε εἰς τὴν κάτω, ὅτι μὴδὲ κατ'
 εἶδος οἷον τε ἄπειρα εἶναι τὰ αἰτία νῦν λέγει, συγχρωόμενος τῷ
 προειρημένῳ τῷ τὰ ἄπειρα τὰ κατ' ἐνέργειαν ἄγνωστα εἶναι, τὰ
 δὲ κατ' εἶδος ἄπειρα, ἄπειρα δηλονότι ἐνεργείᾳ, ὡς ἄγνωστα.
 εἰ δὲ τὰ αἰτία καὶ αἱ ἀρχαί, δηλονότι ἄγνωστα καὶ τὰ ἐκ τούτων
 τότε γὰρ εἰδέναι τι οἰόμεθα ὅταν τὰ αἰτία αὐτὰ γινώσκωμεν.
 ὡς καὶ τοιαύτης ὕψους τῆς τῶν αἰτίων ἀπειρίας ἀναίρειν ἐπισημήνῃ,
 ἀναίρουμένης τῆς τῶν ἀρχῶν γνώσεως. τὸ δὲ ἐξῆς εἰρημένον ἐ
 994^δ “τὸ δ' ἄπειρον κτ' τὴν πρόθεσιν ἐκ ἐστὶν ἐν πεπερασμένῳ διεξε-
 30. θεῖν” τοιαύτῳ ἐστὶν. πᾶσα νόησις περίληψις τις ὅσα τὰ νοημένα ἐν
 πεπερασμένῳ γίνεσθαι χρόνῳ· τὸ δὲ ἄπειρον τὴν πρόθεσιν, ταῦτάς τ'
 κατ' ἐνέργειαν — ἐστὶ γὰρ τὸ κατ' ἐνέργειαν ἄπειρον, ὃ λαμβανόντων
 αἰεὶ τὴν ἐξιν, ἐξω, καὶ ἐφ' ὃ παντὸς τὸ λαμβανόμενον ἐστὶ τι ἐκτός (ῃ).
 τὸ δὲ ὅπως ἄπειρον ἐκ οἷον τε ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ διεξελεῖν·
 τὸ μὲν γὰρ δύναμει καὶ διχοτομία οἷον τε ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ διε-
 20. ξελεῖν, τὸ δὲ ἐνεργείᾳ καὶ τῇ πρόθεσιν ἀδύνατον τῷ αἰεὶ τῷ περι-
 ληφθέντι καὶ νοηθέντι ἄλλο τι ὑπολειπόμενον προστίθεσθαι. εἰ δὲ ὁ μὲν
 νῦν ἂν νοεῖ ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ νοεῖ τε καὶ διέξεισι, τὰ δὲ ἄπειρα
 ἀδύνατον ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ διεξελεῖν τε καὶ νοῆσαι τῷ αἰεὶ
 25. τι τοῖς περιελιγμένοις καὶ νοημένοις προστίθεσθαι, ἐκ ἂν ὁ νῦν νοεῖ
 τὰ ἄπειρα. αὐτὸς μὲν ὅπως ἐφοδεύσας ἐδειξεν ὅτι μὴ οἷον τε
 ἄπειρα εἶναι τὰ αἰτία· ὁ δὲ ἡμέτερος Ἀριστοτέλης καὶ αὐτὸς ἐπι-
 χειρῶν ἐδείκνυνεν. ἐπεὶ ἐστὶν αἰτία τῶν ὄντων, ἦτοι πλείω ταῦτά
 ἐστὶν ἢ ἐν. ἀλλ' ἐν μὲν ἐκ οἷον τε μόνον αἰτίον εἶναι τῶν ὄντων τε καὶ
 γινομένων, ὡς ἐν ἄλλοις δέδεικται· καὶ γὰρ ὑποκειμένης τινὸς χρεία
 30. τῷ γινόμενῳ καὶ τῷ ποιοῦντος. ἀλλὰ καὶ κτ' εἶδος δείκνυται τι γί-
 γνεσθαι· ὡς ἐκ ἐν τῷ αἰτίῳ. πλείω ἄρα. εἰ δὲ πλείω, ἦτοι
 πάντα ἄπειρα ἢ τινὰ ἢ ἐν. πάντα μὲν ἢ τινὰ ἄπειρα εἶναι ἀδύ-
 νατον· ἐ γὰρ οἷον τε πολλὰ ἄπειρα εἶναι. ἀλλ' ἐδὲ ἐν μὲν ἄπειρον
 τὰ ἄλλα δὲ πεπερασμένα λέγειν οἷον τε· τὸ γὰρ ἄπειρον πανταχῇ
 35. ὅν ἄλλω παρείσδυσιν ἐ δίδωσιν, ὅτε ἀπείρῳ ὅτε πεπερασμένῳ.
 ἀλλὰ μὴν ἐδὲ εἰ ἐν μόνον αἰτίον εἴη, οἷον τε τὸ ἄπειρον εἶναι·
 ἐδενὸς γὰρ ἔξαι αἰτίον· ἐ γὰρ ἔξει χωρὶν τὸ ἐστὶν αἰτίον, τὰ αἰτία
 ὄντος πανταχῇ. δῆλον γὰρ ὡς ἄπειρον ὅν ποσὸν τὴν ἔξαι κατ' αὐτό,
 καὶ τὸ αὐτὸ κτ' ἐ ποσὸν ἢ πανταχῇ αὐτὸ κτ' χρόνον. δοκεῖ δὲ ἡ
 40. ἐπιχειρήσις ἔχειν μὲν τι διαλεκτικὸν καὶ εἶναι λογικὴν, ἐ μὴν καὶ
 ὁμοίως οἰκεία τοῖς προειρημένοις εἶναι. id.

(ῃ) τὸ μὲν γὰρ δύναμει καὶ τῇ διχοτομία οἷον τε διελεῖν ἐν πε-
 περασμένῳ χρόνῳ, τὸ δὲ ἐνεργείᾳ καὶ τῇ πρόθεσιν ἀδύνατον, τῷ
 αἰεὶ τῷ περιληφθέντι καὶ νοηθέντι ἄλλο τι ὑπολειπόμενον προστίθεσθαι.
 ἄλλως τε δὲ εἰ τὸ ὑποθώμεθα, τετραπλοσινάσει τὸ ἄπειρον
 5. πρὸς τὰ τέσσαρα αἰτία. εἰ δὲ τις ὑπόθῃ τὸ μὲν ποιητικὸν ἄπειρον
 εἶναι τὰ δ' ἄλλα πεπερασμένα, πρῶτον μὲν ἀποκληρωτικὸς ἔξαι ὁ
 λόγος, ἔπειτα πάλιν ταῦτα προστίθεσθαι τῷ ἀπείρῳ ἐπαύξουσι τὸ
 ἄπειρον, ὅπερ ἀδύνατον. Asclep.

“αἰ — συμβαίνεινσαι.” διὰ τούτων ἡμᾶς διδάσκει τίνες τῶν
 10. τοιούτων ἀκραταὶ λόγων εἶναι δύνασθαι, καὶ ὅτι πεπαιδευθεὶς δεῖ καὶ
 ἡσυχάζει ἀκρῶς τὴν ἀκροαμένην τῶν λόγων. αἱ γὰρ ἀκροάσεις
 γίνονται κτ' τὴν ἰδίαν τῶν ἐθῶν οἰκειότητα· οἷς γὰρ συνειθίσμεθα,
 τούτοις ἀξιοῦμεν καὶ τὰ λεγόμενα συμφωνεῖν, τὰ δὲ παρὰ τὰ συ-
 νηθῇ ἡμῖν τῶν λεγομένων ἄγνωστότερα φαίνεσθαι τῷ ξενῷ εἶναι. ὁ
 15. εἶπε διὰ τῶν “ἐστὶ τὸ λέγεσθαι, καὶ τὰ παρὰ ταῦτα ἐκ ὁμοίας φαίνεσθαι.” 995^α
 δοκεῖ δὲ τὸ ἔτι περιττὸν εἶναι. εἰ δὲ εἴη γεγραμμένον, λείποι ἂν
 τῷ ἔτι τὸ λέγεσθαι ἄλλως· τὸ γὰρ ἄλλως λέγεσθαι τινα καὶ ὡς μὴ
 εἰθίσμεθα, καὶ ἄλλα, ἀλλὰ μὴ ὡς εἰθίσμεθα ἀκάνειν, ὃ εἶπε διὰ τῶν
 καὶ παρὰ ταῦτα, ἄγνωστότερα ποιεῖ τὰ λεγόμενα. τὸ αὖτε εἰπὼν
 ἐφεξῆς δείκνυσιν πόσῃ ἰσχὺν ἔχει τὰ συνήθη. πολλὰ γὰρ οἱ νομο-
 20. θεῖν μυθῶν νομοθετούντες διὰ τὸ χρήσιμα εἶναι πιστεύουσιν ὅπως
 ἔχειν, ἔχουσι πειθόμενος τὴν χρῶμενος τῷ νόμῳ διὰ τὴν τῶν λε-
 γομένων συντροφίαν (ῃ), οἷον ὅτι αὐτόχρονος τινες ἐγένοντο ἐκ τῆς
 γῆς φύντες, καὶ ἄλλοι ὅτι ἐξ ὀδόντων σπαρέντων ἐφύσαν, καὶ διὰ
 25. τούτου καὶ ὑπερμαχεῖν ὡς μητρὸς τῆς γῆς, ἢ ὅτι θεοὶ περὶ αὐτῆς
 ἤρισαν· ὅπως ἀξιοσπύδατος ἐστὶν (ῃ). τὸ δὲ “μεῖζον ἰσχύει τὸ γι-
 995^α γινώσκον περὶ αὐτῶν διὰ τὸ ἔθος” ἴσον ἐστὶ τῷ μεῖζον ἰσχύει τῆς
 περὶ αὐτὰ ἀληθείας τὸ ἔθος· κτ' γὰρ τὴν ἀλήθειαν ἢ γινώσκον. εἰπὼν
 δὲ ταῦτα καὶ ἐνδειξάμενος δι' αὐτῶν τὴν τῶν ἐθῶν ἰσχύν, ἐπὶ τῇ
 30. τοῖς λέγει τὰς διαφορὰς τῶν ἀκρατῶν αἰεὶ διὰ τὰ ἔθη ἔχουσι πρὸς
 ἀλλήλους. οἱ μὲν τοῖς μαθήμασιν εἰθισμένοι μαθηματικὰς τῶν λε-
 γομένων πάντων καὶ ἀκριβεῖς ἀποδείξεις ἀπαιτοῦσι καὶ τῶν ἄλλως
 λεγόντων ἐκ ἀποδέχοντο, οἱ δὲ διὰ παραδειγμάτων ἐθιζόντες
 35. μαθάνειν τοῖς ὅπως λέγουσιν ἡδονῇ, οἱ δὲ τοῖς ποιήμασι χαίροντες
 καὶ τούτοις σύντροφοι ἐκ ἀποδέχοντο τὴν λέγοντας ἂν μὴ καὶ ποιητὴν
 τῶν λεγομένων παράχωντο μάρτυρα (ῃ). καὶ οἱ μὲν πάντα ἀκρι-
 βῶς ἐξετάζουσιν, εἰσὶ δὲ οἱ τῇ ἀκριβολογίᾳ ἄχθοντο, ἢ διὰ τὸ μὴ
 δύνασθαι ἐπακολουθεῖν (τὸ γὰρ τὸ “συνεῖρειν”) ἀλλὰ κάμνειν, ἢ διὰ
 τὸ προειληφέναι ὅτι τὸ ἀκρῶς ἀκριβολογεῖσθαι μικρολογία (ῃ)· τὸ
 γὰρ ἐστὶ τὸ “διὰ τὴν μικρολογίαν.” τοιαύτην γὰρ τινα φαντασίαν
 40. ἀποτελεῖ ἢ ἄγαν περὶ τὰ λεγόμενα ἀκρίβεια, ἀπὸ τῶν συναλ-
 λαγμάτων καὶ τῆς περὶ τὰ ἐν χρήσει ἀκριβείας σπάσασα τὴν δὲ

1. ἰδίᾳ — 4. ἄπειρα om A. || 10. ἄγνωστοι A. || 14. πρόθεσιν M. || 26. noster itaque Aristoteles ad hunc modum causas infinitas esse non posse demonstravit. caeterum potest idem alia via demonstrari ad hunc modum. rerum causae Sepulv. || 31. εἶδος τι γίνεσθαι, omisso δείκνυται, M. || 39. πανταχοῦ M.

14. ἡμῶν A. || 17. ἐστὶ A. || τὸ om M. || 19. περὶ A. || 21. χρήσιμον M. || 27. αὐτῶν — 28. ἀληθείας om A. || 28. αὐτὴ ἀλήθειαν τὸ ἔθος A. || 37. τὴν ἀκριβολογίαν M. || 42. σπάσας A.

τὴν δόξαν (*)· ἀνελεύθερον γὰρ τισιν ἤδη δοκεῖ καὶ τὸ ἐν τοῖς λό-
γοις ἄλλαν ἀκριβὲς καὶ περὶ τῶν μικρῶν ἑξεταστικόν, ὥσπερ καὶ τὸ ἐν
τοῖς συναλλάγμασι. προσιπὼν δὲ ταῦτα καὶ δεῖξας τὴν τῶν ἐθῶν
ἰχύν, καὶ διότι κατ' οἰκειότητα τὴν καὶ τὰ ἐθῶν καὶ τὰ λεγόμενα ἀπο-
995^a δέχοντο, ἐπιφέρει "διὸ δεῖ πεπαιδευθεὶς πῶς ἕκαστα ἀποδεκτέον,"
12. ἴσον λέγων τῷ καὶ αὐτῷ ἐν τοῖς Ἡθικοῖς (1 1) εἰρημένῳ τῷ πε-
παιδευμένῳ γὰρ ἐστὶν ἐπὶ τοσούτον ἀκριβὲς ἐπιζητεῖν καθ' ἕκα-
στον γένος, ἐφ' ὅσον ἡ τῷ πράγματι φύσις ἐπιδέχεται, ὃ διὰ τῶν
Ἑσέρων Ἀναλυτικῶν (1 13. 24) δεῖκνυσι (*), ἐνδεικνύμενος
ἡμῖν ὅτι καθόλου μὴ δεῖ πεπαιδευθεὶς καὶ εἰδέναι πῶς χρὴ τῶν λε-
γομένων ἀκύνει ἕκαστον (ὅ καὶ πάντα ὅμοια, ὅθεν ἴσῃ τὴν ἀκρι-
βειαν ἐπιδεχόμενα), ἐξαίρετως δὲ τὸς τέτων τῶν ῥηθησομένων
ἀκύνοντας (ὅ γὰρ ἐστὶν αἰδητὰ ἢ περὶ αἰδητῶν, ὅτε συνήθη τε
καὶ ἐν ποσὶ). ταῦτα δὲ λέγων ἐνδεικνυσι ἡμῖν ὅτι δεῖ πρῶτον ἐν
τοῖς ἀναλυτικοῖς ἐγγυμασθεῖν καὶ τοῖς λογικοῖς ὅλως, καὶ εἰδέ-
ναι τὸς τρόπους τῶν ἀποδείξεων καὶ τὰς τῶν λόγων συναγωγὰς·
ἄτοπον γὰρ ἅμα ζητεῖν ἐπιστήμην τινός, καὶ περὶ αὐτῆς τῆς ἐπιστή-
μης ζητεῖν τίνα τρόπον γίγνεται καὶ ἀναλαμβάνει. ὁ δὲ καὶ τὸ ἕτερον
ἤδη τέττον ἐύρισκετο ῥάδιον. ὅπερ δὲ εἶπε καὶ αὐτὸς ἐν τῷ πρώτῳ
τῶν Νικομαχείων Ἡθικῶν (c. 1 p. 1094 b 25) λέγων πῶς ἐκεῖ-
20 νος τὸς λόγους ἀποδέχεται δεῖ (εἶπε γὰρ "παρὰ πλῆθισιν καὶ μαθη-
ματικῶν πιθανολογῶντος ἀποδέχεται καὶ ἱστορικῶς ἀποδείξεις ἀπαι-
τεῖν"), τὸτο καὶ νῦν λέγει. τὴν ἀκριβολογίαν γὰρ φησι τὴν μαθη-
ματικὴν ὅτι ἐν ἅπασιν ἀπαιτητέον, ἀλλ' ἐν τοῖς αὐτοῖς, ὅποια ἐστὶ
τὰ ἐξ ἀφαιρέσεως τε καὶ μαθηματικά (*), ἴσως ἐνδεικνύμενος 25
ἡμῖν ὅτι τοιαύτης ἀκριβολογίας χρεῖα καὶ πρὸς τὰ παρόντα· περὶ
αὐτῶν γὰρ ὁ περὶ τῶν πρώτων ἀρχῶν λόγος καὶ ὁ συνήθων. καὶ δὲ
"διόπερ ὁ φυσικός ὁ λόγος" ἥτοι λέγει ὅτι ἀκριβής· προείρηκε γὰρ
τὸτο. γράφει δὲ καὶ "ὁ τρόπος," καὶ εἴη ἂν ὁ λόγος ὡς ὁ φυσικὸς.
ἢ τὸ λεγόμενον τοιούτων ἐστὶν. τὰ φυσικὰ δοκεῖ πάντα σὺν ὕλῃ 30
εἶναι, αὐτὰ δὲ τὰ μαθηματικά, διὸ καὶ ἀκριβολογίαν ἐπιδέχεται,
τὰ δὲ φυσικὰ ὅχι ὁμοίως. οἱ δὲ περὶ τῶν μαθηματικῶν λόγοι
περὶ τῶν αὐτῶν ὄντες ὅτι εἰσὶ φυσικοί· ὅ καὶ τὸσαύτην ἀκριβολο-
γίαν τὰ φυσικὰ ὄντα γε σὺν ὕλῃ χωρεῖ. δύναται δὲ καὶ περὶ τῶν
προκειμένων λόγων λέγειν, ὅτι ὅτι εἰσὶ φυσικοί· αὐτὰ γὰρ περὶ ὧν 35
λέγειν ἡμῖν πρόκειται, καὶ ἀκριβεστέρων λόγων ἢ καὶ φυσικὰ δεόμενα.
καὶ δὲ ἴσως τῷ "ἅπαντα γὰρ ἡ φύσις ἔχει ὕλην" προσέθηκεν, ἐπεὶ
καὶ τὸ κυκλοφορικὸν σῶμα φυσικὸν μὲν, ὅ καὶ μὴν ὕλην καὶ τέττον ὑπο-

κειμένον. καὶ δὲ ἐξῆς εἰρημένον ἐπ' αὐτῷ "διὸ σκοπεῖτον πρῶτον 995^a
τί ἐστὶν ἡ φύσις· ὅτω γὰρ καὶ περὶ τίνων ἡ φυσικὴ, ὁ δὲ ἄλλος ἐστὶν," 17.
εἰ μὴ ἀπλῶς ὅτω εἴη εἰρημένον ὡς δοκεῖ, δεικτικὸν ἂν εἴη τῷ τῷτο
τὸ βιβλίον μὴ τῆς Μετὰ τὰ Φυσικὰ εἶναι πραγματείας, ὡς καὶ ἀρ-
χόμενοι αὐτῷ ἐπεσημηνάμεθα, ἀλλὰ προγραφόμενον τὴν πάσης
τῆς θεωρητικῆς φιλοσοφίας, ἥς ὡς πρὸς ἡμᾶς πρώτη ἡ φυσικὴ
ἦν (*). ὅποια τις ἐστὶ καὶ περὶ τίνων, εὐραίμεν ἂν εἰ πρῶτον τί
ποτέ ἐστὶν ἡ φύσις ἐπισκεψάμεθα (*). εἰ δὲ τις ἀκούῃ τῷ λόγῳ
ὅτω εἰρημένον πρὸς διάκρισιν τῶν τε φυσικῶν λόγων καὶ τῶν καὶ
10 τήνδε τὴν πραγματείαν (ὅ καὶ ἐπισκεψάμενος πρῶτον τί ἐστὶ φύσις
καὶ εἰδὼς περὶ τίνων ἡ φυσικὴ, οἶδεν ὅτος ὅτι οἷος οἱ λόγοι ὅ φυσι-
κοὶ ἀλλ' ἀκριβεστέροι τε καὶ περὶ αὐτῶν), ὅχι ὅτι δὲ χρὴ νῦν ἐπι-
σκεπτεῖν τί ἐστὶ φύσις λέγοι ἂν, ἀλλ' ὅτι πρὸ τῆςδε τῆς πραγμα-
τείας δεῖ περὶ τῶν φυσικῶν πεπραγματευθεῖν. αὐτὴ γὰρ ἡ τάξις
15 τῶν πραγματειῶν, καὶ ὁ ἐν τῇ περὶ ἐκείνων θεωρίᾳ γεγυμνασμένος
ὅτος ἂν καὶ τοῖς εἰς τήνδε συντείνουσι παρακολυθεῖν δύναται. "αἱ δὲ
ἀκρόσεις καὶ τὰ ἐθῶν συμβαίνουσιν" (p. 994 b 32). ἐστὶ μὴ ἡ λέξις
ἐξ ὧν ὑπεμνηματίσμεθα, δύναται δὲ καὶ ὅτω εἰρημένον. προσιπὼν
ὅτι ἡ γνώσις καὶ αἱ μαθήσεις ἐκ προγινωσκομένων (ὧν γὰρ τὰ αἰτία
ἄγνωστα, καὶ αὐτὰ τοιαῦτα), εἰς πίσιν τῷ ἐκ τῶν προγινωσκομένων
γίγνεται τὰς γνώσεις παρέθετο καὶ καὶ τὰ ἐθῶν καὶ τὰς ἀκρόσεις γί-
γνεται, καὶ ὅτω ἕκαστον τῶν λεγομένων ἀκύνει βλάπτει ὡς προσι-
θείη, ὡς κατ' οἰκειότητα καὶ τὸ προσιδέναι διὰ τὰ ἐθῶν ἀποδεχομέ-
νων τὰ λεγόμενα τῶν ἀκύνων. Alex.

(*) ὁ δὲ δὲ τῷτο ἐκ τῷ τῷ τὸς μυθώδεις παρὰ τοῖς παλαιοῖς 995^a
νόμῳ μεγάλα δύναται. οἱ Σπαρτιάδαι γὰρ τὴν γῆν μητέρα σφῶν 4.
λέγοντες εἶναι καὶ τὴν ταύτης προκινδυνεύειν ἔχοντες νόμον, ὅτε
σπαρτοὶ καὶ ταύτης ἀναφυέντες, μέχρι καὶ προέσεως ψυχῆς αὐτῆς
ὑπερίσαντο. καὶ Ἀθηναῖοι δὲ ὁμοίως Ἐρεχθεῖδαι τε καὶ γῆς ἀναδο-
θῆναι λεγόμενοι. cod. Reg.

(*) διὸ φησι καὶ ὁ Πλάτων ὅτι δεῖ ἡμᾶς ψεύσασθαι πρὸς τὸς
πολίτας ἡμῶν καὶ φοινικὸν ψεύσμα, ἵνα νομίζοντες τῷ ὄντι τὴν
ἀρχὴν ἐκ τῆς γῆς ἐσχηκέναι μᾶλλον ἀγαπήσωσι τὴν πατρίδα.
Asclep.

(*) "παρὰδειγματικῶς" καθάπερ καὶ ὁ Πλάτων ἐποίει· διὰ γὰρ 995^a
παρὰδειγμάτων, φησί, πῶς ἀνάπτει τοῖς λεγομένοις ὑπ' αὐτῷ. id. 7.

(*) οἱ γὰρ τοῖς ποιηταῖς χολάσαντες ἢ τοῖς μύθοις ὅ καὶ αἰρῶν- 995^a
σιν ἀκρίβεια, ἀλλὰ καθάπερ φησὶν ὁ Πλάτων, εὐκασιαν οἱ τοιῶτοι 6.

6. Ἡθικοῖς om M. || 8. ἀποδέχεται M. || 11. ἕκαστα M. || 12. neque enim sunt omnia similia, nec similiter exacta doctrina
postulatur omnium, praesertim qui de rebus audituri sunt de quibus susceptus est sermo, quae Sepulv. || ἐπιδεχόμενα A. ||
22. ἀποδείξας M. || 27. γὰρ de erat: quae est enim Sepulv. || 29. sed in quibusdam exemplaribus Sepulv. δὲ καὶ ὁ L. καὶ om
AVM. || εἴη ἂν λέγων ὡς φυσικὸν τὸ τοιαύτη ἀκριβολογία χρῆσθαι L: modum esse physici Sepulv.

1. ἐπ' — 10. πραγματείας] τὸ διὸ σκοπεῖτον πρῶτον τί ἐστὶν ἡ φύσις, ὅτω γὰρ καὶ περὶ τίνων ἡ φυσικὴ, ὁ δὲ ἄλλος ἐστὶν πρὸς διάκρισιν εἰρηκῶ τῶν τε φυ-
σικῶν λόγων καὶ τῶν κατὰ τήνδε τὴν πραγματείαν L. || 7. quae qualis sit Sepulv. || 11. φύσις L. || ὅτω F. || 12. ὅ γὰρ ὅτι χρὴ L. || 13. ἐστὶ
ἡ L. || πρὸς L. || 14. πεπραγματευθῆναι· καὶ ἐν τῇ περὶ ἐκείνων θεωρίᾳ γεγυμνασθῆναι, καὶ ὅτω ἤδη εἰς τὴν περὶ τέτων θεωρίαν ἐρχεσθαι. αὐτὴ L. || 15.
πραγματεῶν τέτων L. || ὅ — γεγυμνασμένος om L. || 16. ὅτος F. || ἂν δυνατὸν ἦ καὶ τοῖς ἐνταῦθα λεγομένοις παρακολυθεῖν L. || δύναται — 24. ἀκύν-
ων om L. || 18. at dictio quidem illa, auscultationes autem ect., ex iis quae memoravimus est aperta Sepulv.

τοῖς διὰ χειρὸς πλέουσιν· ὃ καὶ ἀκριβῶς οἱ τοῖστοι ναυτίλλοντες ἀλλ' ἐπιπολαίως καὶ σφαλερῶς. id.

995^a 10. (ε) "μικρολογία" οἷον τὸ εἰπεῖν τὴν Δημοκρίτην "μὴ ἐγκαίῳ ὑπὸ τῷ Φιλίππῳ τὸ δίδωμι, ἀλλὰ τὸ ἀποδίδωμι." καὶ πάλιν ὃ φησιν ὁ Ἀριστοφάνης διαβαλλὼν τὴν φιλοσοφῶντας, ὅτι σπένδουσιν ἵχνη ψυλλῶν μετρεῖν, τῶν δὲ ἄλλων καταφρονέσκει· "μισῶ δὲ καὶ Σωκράτην τὴν πτωχὸν ἀδολεσχεῖν, ὃς τῶν ἄλλων μὴ πεφρόντικε, πόθεν δὲ φάγη, τὴν κατημέληκεν" ὡς τῶν ἐν τῷ βίῳ ὄντων μειζόνων. ὁμοίως δὲ καὶ ὁ Καλλικλῆς φησὶ πρὸς τὴν Σωκράτην ὅτι ὃ δὲ περὶ τὰ ὕτω σμικρὰ καταγίνεσθαι καὶ ἐντεῦθεν πειράσθαι παράλογα. id.

995^a 12. (ε) δὲ ὅν, φησὶ, πρῶτον ἐν τοῖς ἀναλυτικοῖς γεγενημένῳ καὶ τοῖς λογικοῖς καὶ εἰδέναι τὴν τρόπον τῶν ἀποδείξεων καὶ τὰς τῶν λόγων συναγωγὰς· ἀτοπον γὰρ ἅμα τὰ ζητεῖν ἐπιστήμην τινὸς καὶ περὶ αὐτῆς τῆς ἐπιστήμης ζητεῖν τίνα τρόπον γίνεσθαι. id.

995^a 16. (ε) ἐν μέντοι γὰρ τοῖς φυσικοῖς πράγμασιν ὃ δὲ τοιαύτην ἀπαιτεῖν λεπτογρίαν, ἐπεὶ μὲν ὕλη ὑπάρχει· ἡ δὲ ὕλη ἀόριστος ἐστὶ καὶ ἐπισκοπεῖ διὰ τὴν αὐτῆς ἀορίστην. διὸ ὅτε τὰ ἐν τοῖς Μετεωροῖς εἰρημένα δεῖ ἀκριβῶς ἐξετάζειν, ἀλλὰ πιθανῶς καὶ ἥλικα μὴδὲν ἔχουσιν ἐναντίον προφανές. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων φυσικῶν πραγμάτων. id.

995^a 17. (ε) καλῶς τὸ "ἴσως" προσέθηκε διὰ τὰ ὑράνια· ὃ γὰρ κυρίως ἐπ' ἐκείνων ὕλη θεωρεῖται. διὸ σκεπτόμεν τί ἐστι φύσις. διὰ τὸ εἰπεῖν, δεῖ ἡμᾶς πρότερον ἐπισκέψασθαι τί ἐστι φύσις, ἐπανατρέχει πάλιν ἐπὶ τὰ φυσικὰ καὶ περὶ φύσεως διαλέγεσθαι καὶ ἐκτί ἐστὶ 25

θεολογία ἢ πραγματεία. λέγομεν ὅν πρὸς τὸτο ὅτι κυρίως τὸ βιβλίον τὸτο τῆς μὲν τὰ φυσικὰ ἢ ἐστὶ πραγματείας, ἀλλὰ προγραφόμενον πάσης τῆς θεωρητικῆς φιλοσοφίας, ἢ ὅτι δεῖ πρότερον προγυμνάζεσθαι εἰς τὰ φυσικὰ θεωρήματα· τότε ὅν δυνατόν παρακολουθεῖν τοῖς ἐνταῦθα λεγομένοις· μανθάνοντες γὰρ τί ἐστι φύσις, γινώσκουμεν καὶ περὶ τίνος ἢ φυσικῆς ἐστὶ πραγματεία καὶ εἰ μιᾶς ἐπιστήμης ἢ πλείονων τὰ αἷτια καὶ τὰς ἀρχὰς θεωρεῖται ἐστίν. καὶ λέγομεν ὅτι μιᾶς ἐπιστήμης θεωρεῖται τὰ τέσσαρα αἷτια, τὸ ποιητικόν, τὸ τελικόν, τὸ εἰδικόν καὶ τὸ ὑλικόν· οἷον τῆς φυσικῆς τὰ ἄλλα προσεχῇ· τὰ γὰρ πορρωτέρω αἷτια, ἢ γὰρ περὶ τὸ ὄντος πρώτου αἷτιον καὶ τῆς ἀνείδεῖς ὕλης καὶ τὸ τελικὸν αἷτιον καὶ τὸ εἰδικὸν τὸ πρῶτον, ἐστὶ φιλοσόφῳ ἔργον θεωρεῖται. id.

(ε) τὸ δὲ "διὸ σκ. πρ. τί ἐστι φ." οἱ μὲν ὕτως εἶπον· δεῖ, φησὶ, τὴν μέλλοντα τῆς προκειμένης ἀκροῦσθαι φιλοσοφίας προεπεσκεμμένον εἶναι τῶν περὶ φύσεως, γινώσκοντα τὰς τε ἀρχὰς αὐτῶν ἀκριβῶς καὶ τὰ περὶ ταύτης. οἱ δ' ὕτως· χρὴ πάσης φύσεως τὰς ἀρχὰς γινώσκειν τὴν τῆς προκειμένης πραγματείας ἀκροατήν, ὡς ἂν τῶν τε αἰδίων καὶ αἰεὶ ὡσαύτως ἐχόντων ἐπίσταιτο τὰς ἀρχὰς καὶ προσέτι καὶ τῶν ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ. καὶ φαίνεται ἢ ἐξήγησις καταλληλοτέρα πρὸς τὰ ἐξῆς· ὕτως γάρ, φησὶ, κατὰ διήλον ἐστὶ περὶ τῆς ἢ φυσικῆς, περὶ τί δ' ἢ μὲν τὰ φυσικὰ κατὰ γένεσιν πραγματεία, καὶ εἰ μιᾶς ἐπιστήμης τὰ αἷτια καὶ τὰς ἀρχὰς τῆς προκειμένης φιλοσοφίας, ὡς ἐν τῷ ἐξῆς βιβλίῳ ἀπορηθῆσθαι, ἐξετάσαι, ἢ πλείονων. cod. Reg.

ΕΙΣ ΤΟ ΒΗΤΑ ΤΩΝ ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΥΣΙΚΑ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΥΠΟΜΝΗΜΑ.

995^a 24. Ἀνάγκη — πρῶτον. ἡ μὲν ἐπιζητημένη ἐπιστήμη καὶ προκειμένη νῦν αὕτη ἐστὶν ἡ σοφία τε καὶ ἡ θεολογική, ἣν καὶ Μετὰ τὰ Φυσικὰ ἐπιγράφει τῷ τῇ τάξει μετ' ἐκείνην εἶναι πρὸς ἡμᾶς. λέγει δὲ αὐτὴν καὶ πρώτην σοφίαν, ὅτι τῶν πρώτων καὶ τιμιωτάτων ἐστὶ θεωρητική ("). διὰ τὸ αὐτὸ δὲ τὸτο καὶ θεολογική· περὶ γὰρ 30 τὸ αἷτιον καὶ εἶδος, ὃ πάντα αἰὶνός ἐστιν ὅσα κατ' αὐτόν, ἣν καὶ πρῶτον θεὸν καὶ νῦν καλεῖ, ὁ λόγος ἐν τούτοις προηγουμένως αὐτῷ γίνεσθαι. φησὶ δὲ ἀναγκαῖον εἶναι πρὸς τὴν εὔρεσιν τῆς τε ἐπιστήμης αὐτῆς καὶ τῶν κατ' αὐτὴν ἐπιστήμην ταύτην ζητημένων πρῶτον ἐπελθεῖν καὶ ἐξαριθμησάσθαι περὶ ὧν ἀπορῆσαι δεῖ πρῶτον, εἴτα ἀπορῆσαι περὶ 35 αὐτῶν· καὶ ὕτως ποιεῖ. δυνατόν τις ἀκῶσαι καὶ καθολικώτερον τὸ εἰρημένον "περὶ ὧν ἀπορῆσαι δεῖ πρῶτον." διὰ γὰρ τούτων ἢ τῶν ἐπιστημῶν εὔρεσις· εἰ δὲ πρὸς πᾶσαν, καὶ τὴν προκειμένην. τίνα δὲ δεῖ ἀπορῆσαι καθ' ἑκάστην ἐπιστήμην προσέθηκε διὰ τὸ "ταῦτα δὲ ἐστὶν ὅσα τε περὶ αὐτῶν ἄλλως ὑπελήφασιν τινες." τὸτο δ' ἂν 40 σημαίνει ὅτι μὴ προσηκόντως ἢ δεόντως ἀλλὰ διημαρτημένως, ἢ

ὅτι ἄλλοι ἄλλως· ταῦτα γὰρ μάλιστα ἀπορίας παρέχει, περὶ ὧν προκαταβέβληται διάφοροι δόξαι ὑπὸ τῶν πραγματευσαμένων περὶ αὐτά, ἢ ὅσα παρεώραται ὑπὸ τῶν πρῶτον, καίπερ ἀναγκαῖα ὄντα γινώσκουσιν. ὡς δὲ καὶ περὶ τούτων διαπορήσων λέγει. εἰπὼν δὲ ἀπορῆσαι δεῖν, ἐξῆς καθὼς κατασκευάζει τε καὶ δείκνυσιν ὅτι χρησίμους πᾶσι τοῖς πραγματευσαμένοις περὶ τίνος πρὸς τὴν τῶν ζητημένων εὔρεσιν τὸ πρῶτον περὶ αὐτῶν διαπορῆσαι· ἢ γὰρ εὐπορία καὶ ἡ εὔρεσις αὐτῶν καὶ κατασκευὴ ἐκ τῆς εὐρέσεως τῶν ὑποκειμένων ἤρτηται. εἴη δὲ ἂν καταλληλότερον, εἰ ἀντὶ τῶ "ἐστὶ δὲ" εἴη γεγραμμένον "ἐστὶ γάρ." ἢ γὰρ ὕψερρον εὐπορία λύσις τῶν προειρημένων ἀπόρων ἐστίν. ἴσον δὲ ἐστὶ τὸτο τῷ ἢ γὰρ λύσις τῶν προειρημένων αἰτίων τῆς ὕψερρον γιγνομένης εὐπορίας. ἢ ὕτως· ἢ γὰρ ὕψερρον εὐπορία γιγνομένη ἐκ τῆς λύσεως τῶν πρώτων ὑποκειμένων γίνεσθαι. ἐστὶ δὲ αὐτῷ τῆς προκειμένης πραγματείας ἐντεῦθεν 45 ἡ ἀρχή· περὶ γὰρ τῶν ἀναγκαῖως συντεινόντων εἰς τὰ προκείμενα ἐνταῦθα λέγειν ἀρχεῖται· ὅσα δὲ ἐν τοῖς α' εἴρηται, προλεγομένα

26. ἢ — 32. γίγεται] ἐστὶ δὲ ἡ ἐπιζητημένη νῦν αὕτη ἐπιστήμη, ὡς εἴρηται, ἢ πρώτη φιλοσοφία L. || 29. δὲ καὶ αὐτὴν F. || 33. ἐπιστήμης ταύτης, τούτοις τῆς πρώτης φιλοσοφίας, καὶ τῶν Asclep. || 35. δεῖ ἀπορῆσαι C, δεῖ, τὸτο λέγει ὡς πρῶτον C2 in mg. || 36. καὶ ante ὕτως in lacuna om A.

35. ἀπορία C. || 36. ἢ — 37. ὕτως om A.

ἀν εἴη αὐτῆς καὶ εἰς τὴν προκατάστασιν συντελεῖν. διὰ τισὶν ἔδοξε τῆς Μετὰ τὰ Φυσικά πραγματείας τὸτο εἶναι τὸ πρῶτον. Alex.

(^α) "ἀνάγκη — δεῖ." ἐν τῷ μείζονι ἄλφα διελέχθη ἡμῖν περὶ τῆς πρώτης φιλοσοφίας, ἣτις καταγίνεται περὶ τὸ ὅντως ὂν· εἴτα πρὸς ταῦται ἐζήτησε περὶ τῶν ἀρχῶν καὶ ἐξεθετο τὰς τῶν παλαιότερων δόξας περὶ αὐτῶν, καὶ τὰς μὲν ἡλεγξε τὰς δὲ ἀπεδέξατο, καὶ ὕστερον ἐπήγαγε τὴν ἑαυτοῦ δόξαν, δεικνύς ὅτι τέσσαρες ὑπάρχουσιν ἀρχαί, ὑλικὸν εἰδικὸν ποιητικὸν καὶ τελικόν, καὶ ἐπιζώσατο τὴν λόγον καὶ ἐκ τῶν παλαιότερων καὶ ἐκ τῆς λόγου. ἐφεξῆς ἐν τῷ ἐλάττω 10 ἄλφα ἔδειξεν ὅτι πεπερασμέναι ὑπάρχουσιν αἱ ἀρχαὶ καὶ ἐπὶ τῷ ὄντι καὶ ἐπὶ τῷ κατὰ κατ' εἶδος. ἐνταῦθα σκοπὸς ἐστὶ τῷ προκειμένῳ βιβλίῳ, τυτέστι τῷ βῆτα, ἀπορῆσαι πρὸς τὴν πρώτην φιλοσοφίαν, καὶ ἐκτίθειν πλείστας ὅσας ἀπορίας, φάσκων ὅτι ὥσπερ οἱ δεδεμένοι ἢ δύνανται προελθεῖν, ἐὰν μὴ πρότερον τὴν δεσμὸν δια- 15 ρήξωσι, διαρρήξαι δὲ ἢ δύνανται τὴν δεσμὸν, εἰ μὴ γινώσκει τὴν τρόπον τῆς λύσεως τὸ δεσμῷ, ὅπως φησὶ καὶ ἐπὶ τῶν ἀπορῶντων ὅτι ἢ δυνατὸν αὐτὸς γινώσκει τὸ πρᾶγμα καὶ τὴν ἀλήθειαν εἰς ἣν ἐπέλογον, εἰ μὴ πρότερον μάθωσι τὰς ἀπορίας τὰς φερομένας κατ' αὐτῆς τῆς ἐπιστήμης καὶ ἐπιλύσωνται αὐτάς· ἐπιλύσατο δὲ αὐτάς 20 τῶν ἀδυνάτων ἐστίν, εἰ μὴ πρότερον γινώσκων αὐτὴν τὴν ἀπορίαν καὶ τὸ πρᾶγμα καθ' ὃ φέρεται ἢ ἀπορία. ἐκτίθειν ὅν, ὡς εἴρηται, πάσας τὰς ἀπορίας καὶ ἐπιχειρεῖ ἐφ' ἑκάτερα καὶ τὰς λύσεις τῶν ἀπορῶν ἐπάγειν ἐν τῷ γάμμα. ἡμεῖς δὲ ἐννοίας ἐξ αὐτῶν καὶ ἐνταῦθα ἐπιλύομεθα. Asclep.

995^a 29. "λύειν — δεσμὸν." εἰ ἡ εὐρεσις καὶ κατασκευὴ τῶν ζητη- μένων ἤρτη τῆς τῶν ἀπορῶντων λύσεως, λύειν δὲ ἔχον οἷον τε δεσμὸν τινα μὴ πρότερον εἰδόμενος αὐτόν, τυτέστι καθὸ δέδειχται (πῶς γὰρ ἂν λύσαι τις κατ' ἐπιστήμην τὸν ἀγνοούμενον δεσμὸν;), δεσμὸς δὲ ἐν τοῖς ζητούμενοις ἢ τῆς διανοίας ἀπορία (αὕτη γὰρ τὸν δεσμὸν 30 δεικνύει τῷ πράγματι), ἀναγκαῖον πρῶτον τὸ περὶ τῶν ζητούμενων καὶ μελλόντων δεικνύειν ἀπορεῖν, εἴγε τὸ μὲν εὐρεῖν ἐκ τῆς λύειν τὰ ἀπορῶντα, λύειν δὲ τὰ ἀπορῶντα ἔχον οἷον τε μὴ εἰδόμενος πῶς ἡπόρηται. "ἀλλ' ἢ τῆς διανοίας ἀπορία δηλοῖ τῷτο περὶ τῆς πράγματος." ἴσον ἐστὶ τὸ εἰρημένον τῷ ἄλλῃ ἢ τῆς διανοίας ἀπορία 35 δηλοῖ τὸν δεσμὸν τὸν ἐν τῷ πράγματι. εἰπὼν δὲ δεσμὸν τὴν ἀπορίαν, καὶ τί ὁμοίον ἐστὶ δεσμῷ ἐπὶ ἡγεγχε· κωλυτικὸς γὰρ ὁ δεσμὸς τῆς εἰς τὸ πρότερον καὶ εἰς τὸ προκείμενον προῖεν τε καὶ προχωρήσεως, τῷτο δὲ καὶ ἡ ἀπορία ποιεῖ· ἢ γὰρ διάνοια εἰς τὸ πρότερον προῖεναι κωλύει διὰ τὴν περὶ τῆς πράγματος ἀπορίαν. Alex.

995^a 32. "ἀδύνατον — πρότερον." ὅτε γὰρ ὁ δεδεμένος ὅτε ὁ ἀπορῶν δύνανται εἰς τὸ πρότερον καὶ τὸ προκείμενον αὐτοῖς προῖεναι. καὶ διὰ τὸ

δεῖν ὅν γνωρίζειν τὸν δεσμὸν, εἰ μέλλει τις λύσειν αὐτόν, ἀναγκαῖον φησὶν εἶναι προαπορεῖν, καὶ διὰ τὸ τὸς χωρὶς τῆς διαπορεῖν ζητῶντας περὶ τίνος εἰκέναι τυφλῶ πορεύειν· ἢ γὰρ ἔχουσι σκοπὸν οἱ χωρὶς τῆς ἐπεσκέφθαι τὰ ἀπορῶντα περὶ τῶν ζητούμενων λέγοντες περὶ αὐτῶν, πρὸς ὃν καὶ τὰ λεγόμενα συνείρειν τε καὶ συντείνειν. ὁδηγεῖ γὰρ τὰ προειρημένα τὸς ἀπορήσαντας πρὸς τὸ τὰς ζητήσεις ποιεῖν καὶ λόγον· οἱ γὰρ χωρὶς τῆς ἀπορήσαι ζητῶντες περὶ τινων, ἔκ εἰδότες περὶ ὧν δεῖ ζητεῖν ζητῶσι· προστίθεται δὲ ταῖς χωρὶς τῆς ζητῶντας περὶ τίνος μηδέποτε εἰ εὐρήσεται τε καὶ τέλος ἔχει τὸ ζητούμενον γνωρίζειν δύνανται· ὁ αἰτίαν ἀποδεδώκεν τὸ τοῖς μὲν ὅτῳ ζητῶσι περὶ τίνος μὴ εἶναι γνώριμον τὸ τέλος τῆς ζητούμενης· διὰ τῷτο γὰρ εἰκέναι εἶπεν αὐτὸς καὶ ὁμοίως εἶναι τοῖς ποῖ βαδίζειν ἀγνοῶσιν, οἷς ἀγνοεῖ τὸ τέλος· ταῖς δὲ ὁδέποτε εὐρήσεται γνώριμον τὸ τέλος καὶ ὁ σκοπός· ἢ γὰρ τῶν ἀπορῶντων δυναμένων περὶ 25 τινα λύσειν τὸ τέλος τε καὶ εὐρεσις αὐτῶν (^α). προστίθεται δὲ ταῖς προειρημένοις καὶ ἄλλην αἰτίαν τῆς τὸ προαπορεῖν ἀναγκαῖον εἶναι· ἐστὶ δὲ αὕτη ὅτι ὥσπερ ἐν ταῖς κρίσεσιν ἀμεινον κρινῶσιν οἱ ἀμφοτέρων τῶν ἀντιδικούντων ἀλλήλοις ἀκύναντες καὶ μὴ μόνον θατέρω, ὅπως καὶ ἐπὶ τῶν ζητούμενων ὑγιεινέστερα ἢ κρίσις ἢ περὶ αὐτῶν γίγνεται, εἰ πάντα τις τὰ ἀπορῶντων δυνάμενα καὶ λέγεσθαι πρὸς τὴν κατασκευὴν αὐτῶν καὶ θέσιν προεπέλθαι τε καὶ λύσαι. διὰ δὲ τῶν προειρημένων περὶ τῆς δεῖν διαπορεῖν πρῶτον εἴη ἂν αὐτῷ δεικνύμενον ἅμα καὶ τὸ χρησίμον τῆς διαλεκτικῆς πρὸς φιλοσοφίαν καὶ τὴν τῆς ἀληθείας εὐρεσιν· τῆς γὰρ διαλεκτικῆς τὸ διαπορεῖν καὶ ἐπιχει- 30 ρεῖν εἰς ἑκάτερα. ἀληθὲς ἄρα τὸ ἐν τοῖς Τοπικοῖς (1 2) εἰρημένον τὸ χρησίμον εἶναι τὴν διαλεκτικὴν πρὸς τὰς καὶ φιλοσοφίαν ζητήσεις. id.

(^α) ἢ γὰρ ἀπορία συμβάλλει ἡμῖν καὶ πρὸς τὴν κατάληψιν 995^a τῶν πραγμάτων· ὡς γὰρ φησὶν ὁ Πλάτων, καθάπερ τὰ πυρία 35 παρατριβόμενα ἀλλήλοις φῶς ἐκπέμπουσιν, ὅτῳ καὶ αἱ ἀπορίαι γεννώσιν εὐρίαν. συμβάλλοντι δὲ ἡμῖν καὶ πρὸς ἕξιν· ἀσφαλεστέραν γὰρ ἕξιν λαμβάνει ὁ ἀπορῶν διὰ τὴν συνεχὴ κίνησιν τῶν θεωρημάτων. συμβάλλει δὲ ἡμῖν, φησὶ, καὶ πρὸς τὸ μὴ πειθεῖν ὡς ἔτυχε τοῖς λεγομένοις· δεῖ γὰρ ἑκατέρωθεν λέγειν τὰς λόγους καὶ ὕστερον κρατύνειν τὸ ἀληθὲς ἀδεκάτως κρίνοντας, πάντων προτιμῶντας τὴν ἀλήθειαν. διὸ καὶ ὁ Πλάτων συνάγει πρόσωπα τὰ συνηγάρῳ τῇ ἀδικίᾳ, τῇ ἀκολασίᾳ, τῷ εἶναι θνητὴν τὴν ψυχὴν, καὶ τότε ἐπιρραπίζει αὐτὰ συναγορεύσας αὐτοῖς πρότερον καὶ τὸ κατε- 40 ρόν. Asclep.

"ἔτι — διηπορήσαμεν." ὅτι τὴν ἀπορίαν, ἣν τίθησι, φησὶν 995^b ἡπορήσας ἐν τοῖς πεφρομισμαμένοις· ἔτι γὰρ ἡ ἀπορία ἢ πρώτη, ὡς 4 λέγει, ὁφείλουσα ἀπορηθῆναι περὶ τῆς πότερον μᾶλλον ἐπιστήμης θεω-

1. αὐτῷ *V*. || 2. τὸ om *ACP*. || 42. δύνανται *C*.

1. δεῖ Asclep. || μέλλει τις λύσειν Asclep. || αὐτόν — 3. ἢ αὐτόν· ἔκ εἴ γὰρ προελθεῖν εἰς τὸ ἐμπροσθεν. οἱ ὅν ἀπορῶντες εἰσὶ καὶ τυφλῶ πορεύειν· ἢ Asclep. || 4. περὶ τῶν — 5. συντείνειν om Asclep. || 6. προειρημένα Asclep. f. l. προηπορημένα. || 8. χωρὶς — 12. καὶ om Asclep. || 13. οἷς δὲ ἀγνοεῖται Asclep. || ταῖς δὲ ὁδέποτε γίνεται γνώριμον, τοῖς δὲ προηπορηκόσι γνώριμον Asclep. || 16. τῷ — 17. αὕτη om Asclep. || 19. αὐτὸ *A*. || 21. λύσει Asclep. || 41. ἢ post ἀπορία om *V*.

ρῆσαι τὰς πάντων αἰτίας ἢ πλείονων, ὡς ἄλλαν ἐπισημὴν ἄλλων ἀρχῶν καὶ αἰτίων εἶναι θεωρητικὴν. ταύτην δὲ τὴν ἀπορίαν ἐδόκει κεκινηκέναι ἐν τοῖς πρὸ τούτων βιβλίοις· ἐν γὰρ τῷ πρώτῳ περὶ Φυσικῆς (11) δοκεῖ αὐτῆς μεμνημονευκέναι· διὸ εἴη ἂν τὸ εἰρημένον περὶ ὧν ἠπορήσαμεν ἐν τοῖς πεφρομισμασμένοις ἡμῖν. πρώτη ἔστιν ἀπορία, ἣν καὶ πρώτῃν τίθησιν· ἠπόρησε γὰρ ἐν ἐκείνοις περὶ αἰτίων· περὶ δὲ τῶν αἰτίων δὴ πρώτῃν φησὶν ἀπορίαν εἶναι ἥς μνημονεύει. διηπόρησε δὲ τριῶν. ἐν μὲν τῷ μείζονι Α. ζητῶν πόσα τὰ εἶδη τῶν αἰτίων, καὶ τὰς τῶν ἄλλων δοξὰς ἐκθέμενος περὶ αἰτίων καὶ πρὸς αὐτὰς εἰπὼν, ἐπισώσατο εἶναι τέσσαρα αἰτίων εἶδη· ἐν δὲ τῷ ἐλάττω ζητήσας εἰ ἐπ' ἀπειρόν ἐστι αἰτίον ἢ κατ' εὐθυωρίαν ἢ κατ' εἶδος, ἢ ἴσα καὶ ἔστι πεπερασμένον. πρώτη δὲ ἀπορία ἢ περὶ τούτων εἴη ἂν ἡ νῦν λεγομένη. ἡ γὰρ τούτων ἔστιν ὁ λέγει, ἢ ὅτι ἢ πρώτη ἀπορία ἐστὶ περὶ τούτων περὶ ὧν ἐν τοῖς πεφρομισμασμένοις διηπόρησαμεν, ὡς ὁ πασῶν περὶ τούτων ὅσων περὶ ὧν ἐν ἐκείνοις ἠπορήσαμεν, ζητῶντες εἰ ἔστι καὶ πόσα ἐστίν· περὶ τούτων νῦν ἀπορήσαμεν. πρώτη δ' ἀπορία ἔστι· περὶ γὰρ αἰτίων καὶ αὐτῇ. τινὲς μὲντοι διὰ τὸ νῦν εἰρημένον ὑπ' αὐτῶ ἐπὶ τέλει τῶν α' ἐλάττονος ταύτην τὴν ἀπορίαν προσγράψουσιν, κατ' ὁδὸν λόγον ἐκείναι κειμένην. τῷ δὲ "πότερον μιᾶς ἢ πολλῶν ἐπισημῶν θεωρῆσαι," σημαίνειν ἂν ἴσον τῷ, εἰ ὧν ἐθέμεθα αἰτίων τεσσάρων μία ἐστὶ θεωρητικὴ πάντων ἐπισημῇ, ἢ ἄλλαν αἰτίαν ἄλλῃ ἐπισημῇ, ὡς ὕστερον ἀπορῶν ἐπιχειρήσει (°). καὶ εἴη ἂν εὐλόγως λέγων τὸ περὶ ὧν ἐν τοῖς πεφρομισμασμένοις διηπόρησαμεν· ἐν γὰρ τῷ α' τῷ μείζονι εἰ τέσσαρα τὰ τῶν αἰτίων εἶδη ἐζήτησε, περὶ ὧν τεσσάρων ζη- 25 τήσει νῦν, εἰ μιᾶς ἐπισημῆς ἐστὶν ἢ γνώσις αὐτῶν. Alex.

995 b (°) ἡμεῖς δὲ φάμεν ὅτι μία καὶ μόνῃ ἐπισημῇ γνωσκει τὰ τέσσαρα αἰτία καθόλου· ὁ γὰρ διαφόρος δυνατὴν ἐπισημῆς εἰδέναι αὐτά, ἐπεὶ ὅπως ὅκ' εἴσεται κυρίως τὴν πρώτῃν φιλοσοφίαν ἢ εἰδῶν ἐν μόνον αἰτίον, ὥστε ὁδὸ ἐπισημῇ ἐστὶν ἢ ἀγνοῦσα τὰς ἀρχάς· νῦν δὲ καὶ ὑποκείῃ ἐπισημῇ εἶναι. καὶ ὡς μὲν τῆς πρώτης φιλοσοφίας τὰς ἀπλῶς ἀρχὰς εἰδέναι, ὡς δὲ τῶν μερικῶν τὰ καὶ μέρος, οἷον ἐπὶ ἱατρικῆς τὸ ὑλικὸν τὰ ἀνθρώπεια σώματα. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν καὶ αἰτίων. "ἔστιν" ὅν φησὶν "ἀπορία πρώτη μ... διηπ." ἠπόρησε πρὸς τῷ τέλει τῶ ἐλάττονος· ἄλφα, ἡνίκα ἔλεγεν "ἢ μιᾶς ἐπισημῆς ἐστὶν ἢ πλείονων τὰ αἰτία καὶ τὰς ἀρχὰς θεωρῆσαι." τούτῳ ὅν καὶ ἐνταῦθα λέγει. Asclep.

"καὶ — μόνον." ἡ δευτέρα ἀπορία ἐστὶ περὶ ἥς φησὶ δεῖν ἀπορῆσαι, εἰ τὸ σοφὸν καὶ τὸ πρῶτον φιλοσόφον καὶ τῆς πρώτης ἐπισημῆς ἐστὶ μόνον τὸ τὰς τῆς ὁσίας ἀρχὰς εἰδέναι τὰς πρώτας, ἢ οἰκεῖον ἐστὶν αὐτῇ καὶ τὰς ἀποδεικτικὰς ἀρχὰς εἰδέναι, ἐξ ὧν αἱ ἀποδείξεις κοινῶν ἀρχῶν ὅσων γίνονται, ἢ ἀξιωματικὰ καλεῖται (°). ἀρχαὶ γὰρ ταῦτα πάσης ἐπισημῆς. ὅτι δὴ τούτῳ λέγει, ἐδήλωσε διὰ τῶ προδείξιναι τὸ "μόνον." λείπειν δὲ τῇ λέξει ὁδὸς τὸ ἀκόλουθον γὰρ τῷ προειρη-

μένῳ τῷ καὶ περὶ τῶν ἀρχῶν. ἀξιῶμα δὲ τὸ μὴ ἐνδέχεσθαι ἅμα τὴν ἀντίφασιν ἀληθὴ καὶ ψευδῇ εἶναι, ὥσπερ καὶ τὰ τῷ αὐτῷ ἴσα καὶ ἀλλήλοις εἶναι ἴσα, καὶ τὸ ἀνὰ ἴσον ἴσα ἀφαιρεθῆναι, καὶ τὰ καταλειπόμενα ἴσα εἶναι, καὶ τὸ πᾶσαν ἔφεσιν ἢ ἀγαθὸν ἢ φαινομένον ἀγαθὸν εἶναι, καὶ τὰ τούτοις ὅμοια. καὶ κοινότατόν γε τὸ τῆς ἀντιφάσεως ἀπάντων τῶν ἀξιωματικῶν· ἀληθὲς γὰρ ἐπὶ πάντων. Alex.

(°) καὶ φάμεν ἡμεῖς ἐπιλυόμενοι ὅτι καὶ μία καὶ πλείους, καὶ 995 b καὶ τὸ εἶναι μία ὁσία εἰσι πᾶσαι, καὶ δὲ τὴν ὑπόφασιν πολλὰι 10. ὑπάρχουσιν. ὡς ὅν μίαν ὁσίαν ὅσαν μία ἐπισημῇ λαμβάνει αὐτήν, ὡς δὲ πλείους ὁσῆαι, πολλὰι ἐπισημαί. Asclep.

"εἴτε — πλείονες." τὸ τρίτον τῶν προτιθεμένων ἐστίν, εἰ ἔστι τῆς προκειμένης ἐπισημῆς περὶ τῆς ὁσίας καὶ τῶν αἰτίων τῆς ὁσίας θεωρεῖν, πλείους δὲ ὁσῆαι, αἱ μὲν γὰρ νοηταὶ αἱ δὲ αἰσθηταί, ὥστε καὶ αἱ ἀρχαὶ διάφοροι· πότερον ὅν περὶ πασῶν τῶν ἀρχῶν, αἱ ὁσῶν εἰσὶν ἀρχαί, τῆς προκειμένης ἐπισημῆς τὸ θεωρεῖν, ὡς μίαν εἶναι τὴν πασῶν τῶν ἀρχῶν γνωστικὴν, αἱ τῶν ὁσῶν εἰσὶν (°). ἢ πλείους εἰσι καὶ διαφέρουσαι τῶν ἀρχῶν, αἱ τῶν διαφεροσῶν εἰσὶν ὁσῶν ἀρχαί. ἀλλὰ καὶ εἰ πλείους, ἀξιὸν φησὶν εἶναι ἐπὶ τούτῳ ἀπορηθῆναι, πότερον αὐτῇ αἱ πλείους ἐπισημαί συγγενεῖς εἰσὶν ἀλλήλαις καὶ πάσας αὐτὰς εὐλογον εἶναι σοφίας καλεῖν, ἢ ὅκ' εἰσι σοφία πᾶσαι, ἀλλ' αἱ μὲν τινες σοφία, αἱ δὲ ἄλλο τι γένος ἔχουσιν. εἰπὼν δὲ ταῦτα φησὶ καὶ αὐτὸ δὴ τούτῳ ζητῆσαι, πότερον αὐτῇ μόνον αἱ αἰσθηταὶ εἰσὶν ὁσῆαι ἢ καὶ παρὰ ταύτας εἰσὶν ἄλλαι τινές· ὁδὸ γὰρ αὐτὸ γνωρίμων ὁδὸ ἀναμφιλεκτον. διαφέρει δ' ἂν αὐτῇ ἢ ἀπορία τῆς πρώτης καὶ τῷ ἐν ἐκείνῃ μὲν ἀπλῶς περὶ τῶν αἰτίων εἰρηκέναι, ὁ τῶν τῆς ὁσίας, ἐν ταύτῃ δὲ, εἰ τῶν τῆς ὁσίας αἰτίων μία ἐπισημῇ ἢ πλείους εἴεν, πότερον πᾶσαι συγγενεῖς καὶ σοφία, ἢ αἱ μὲν σοφία αἱ δὲ ἄλλο τι ἐπισημῶν εἶδος. ἐξῆς τοῖς προειρημένοις προσέθισιν ὡς ἀξιὸν ἀπορεῖσθαι καὶ περὶ τῶ πότερον μοναχῶς, τατέσι καθ' ἐν εἶδος καὶ καθ' ἓνα λόγον, ὁσῆαι πᾶσαι ἢ πλείω τῶν ὁσῶν εἶδη καὶ πλείους λόγοι, ὁ πῶς εἰρήκε, δηλοῖ δὲ ὧν ἐπιφέρει εἰπὼν "οἷον οἱ ποῦντες τὰ τε εἶδη καὶ τὰ μαθηματικὰ με- 995 b ταξὺ τούτων τε καὶ τῶν αἰσθητῶν." οἱ γὰρ τὰς ιδέας θέμενοι ὁσίας 16. ἔλεγον τὰ μαθηματικά, ὁσίας δὲ καὶ αὐτὰ ὅντα ὅτε ταῖς ιδέαις ὅτε ταῖς αἰσθηταῖς ὁσῆαι ὁμοιοειδῆς εἶναι, ἀλλὰ ταύτην ὁσῶν φύσιν ἔλεγον εἶναι μεταξὺ ἐκείνων, ὡς εἶναι τρία κατ' ὁσίαν, ὡς περὶ Πλάτωνος εἰρήκεν ἐν τῷ μείζονι Α. (c. 6). καὶ εἴη ἂν πλέον τι ἔχουσα τῆς πρὸ αὐτῆς ἢ ζήτησις αὐτῇ. ὁ γὰρ ζητεῖ ἐν αὐτῇ εἰ πλείω ὁσῶν εἶδη (τούτῳ γὰρ ἔκειτο), ἀλλ' εἰ τὰ αὐτὰ καὶ ταῦτα ἄ τινες εἰρήκασιν. καὶ εἴη ἂν τὸ "πότερον μοναχῶς" ὡς ἀκόλουθον εἰρηκῶς τῷ προειρημένῳ. προειπὼν γὰρ πότερον τὰς αἰσθητῶν εἶναι μόνον φατέον ἢ καὶ παρὰ ταύτας ἄλλας, ἐπήνεγκε τὸ καὶ πότερον μοναχῶς τὰς αἰσθητῶν ὁσίας· οἱ γὰρ ποῦντες μεταξὺ τῶν τε

13. εἰ τούτων ἔστιν Α. || 15. ἐν] σὺν V. || 16. διηπόρησαμεν C. || τούτων ἢ νῦν Α: f. l. τούτων δὲ νῦν || ἠπορήσαμεν V. || 33. τὸ] ὅτι M. || 42. ἀ] μὲν A. || 43. δὲ C.

3. ἀφίλης C. || 17. γνωστικὴν] γνωσῶν A. || 42. πρότερον AC. || 43. μόνον om AV. || 44. τῆς αἰσθητῆς V.

εἰδῶν καὶ τῶν αἰσθητῶν ὁῦλον ὡς πλείω εἶδη ἐποίουν ὑσιῶν παρὰ τὰς αἰσθητάς. Alex.

(⁹) φαμί ἔν ὅτι κυρίως σοφία ἐστὶν ἡ πρωτίστη, συγγενεῖς δὲ αὐτῆς αἱ ἄλλαι ὑπάρχουσιν, ἀλλ' αἱ μὴ πλησιαιτέρον αἱ δὲ πορρωτέρον, οἷον ἀριθμητικὴ μάλλον πλησιάζει τῇ πρώτῃ φιλοσοφία ἢ περὶ γεωμετρία, καὶ γεωμετρία μάλλον ἀρμονικῆς, εἰ τύχοι. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. αὐτῷ δὲ πᾶσαι ἐπιστῆμαι ὑπάρχουσιν. Asclep.

995⁵ "καὶ — ὑσιῶν." τὰ συμβεβηκότα λέγει τὰ καθ' αὐτὴν πά-
13. χοντα, ἵνα ἡ τὸ λεγόμενον, πότερον περὶ τῶν ὑσιῶν ὁ σοφὸς μόνον διαλήφῃ καὶ ἡ περὶ τῶν καθ' αὐτὴν ὑπαρχόντων. ἔτι δὲ καθ' αὐτὰ ὑπαρχοντα κυρίως τὰ ἐν τοῖς ὁρίσμοις παραλαμβανόμενα. περὶ μὲν τούτων ἀναγκαῖος ὁ λόγος αὐτῷ· ὅθεν καὶ ἄλλως οἶόν τε περὶ τινων ἐπιστῆμην λαβεῖν χωρὶς τῆς γινώσκουσιν τὰ ὅπως ὑπαρχοντα. λέγει δὲ τὰ καθ' αὐτὰ συμβεβηκότα ἀχώριστα καὶ ἴδια καὶ ἐγγύς 15 ὑσιῶν, δι' ὧν εἰσθῆσθαι καὶ δι' ὑπογραφῆς γινώσκονται τινῶν λόγοι ἀποδιδόντες, οἷον τῷ τριγώνῳ εἶη ἂν καθ' αὐτὴν συμβεβηκὸς τὸ τὰς τρεῖς γωνίας ὁρᾶν ὁρθαῖς ἴσας ἔχειν καὶ τὸ τὰς δύο πλευρὰς τῆς λοιπῆς μετὰ εἶναι πάντῃ μεταλαμβανόμενας (¹) — ὅ καὶ ὅθεν ἐκ τούτων ὁ ὁρισμὸς αὐτῷ — καὶ τῷ ἀριθμῷ τὸ περιττῷ εἶναι ἢ ἀρτίῳ, 20 καὶ ἐκάστῳ τῶν ὄντων τὸ εἶναι ἢ καθὼς τότε τι ἔστι, καὶ ὅσα ὅπως ὑπάρχει τῶν συμβεβηκόντων. Alex.

(¹) εἰδέναι ἔν ὅτι ἐν ταῖς πρωτίταις ὑσιῶν ὅθεν θεωρεῖν τὰ συμβεβηκότα· ἐκεῖνα καὶ ἐνέργειαι ὑπάρχουσιν ἀνευ δυνάμεως, ὡς φησὶν ἀλλαχθῆ, καὶ ὅθεν αὐτὸς θιγγάνων αἰρεῖ αὐτὴν 25 ἀπλαῖς ἐπιβολαῖς, ὡς φησὶν ὁ Πλάτων... φησὶν ἔν ὅτι Πορφύριος ὅτι πρώτως ἐν τοῖς ἀτόμοις θεωρεῖν τὰ συμβεβηκότα καὶ δευτέρον ἐν τοῖς εἶδεσι· καὶ ὅθεν ὅπως ἐθαύμαζε τῶν εἰρημένων ἐν τῇ Εἰσαγωγῇ Πορφύριος ὁ Πρόκλος ὡς τούτο, ὡς φησὶν ὁ ἡμέτερος φιλόσοφος Ἀμμώνιος· τὰ καὶ εἶδη ὡς ἀσώματα ἔκχουσιν 30 ἐν ἑαυτοῖς συμβεβηκότα. ὁ καὶ λόγος ὁ παρὰ τῷ δημιουργῷ τῷ κόρακος ἔκχουσι μέλας, ἀλλὰ καὶ συμβεβηκὸς λέγει τὸ εἶδος εἶναι μέλαν τῷ θεωρεῖν ἐν τοῖς καὶ μέρος ἀτόμοις, τωτέστιν ἐν τοῖς καθ' ἑκάστην κόραξιν. ὡς ἔν ἐρίῳ, τὰ καθ' αὐτὴν συμβεβηκότα ἐν τοῖς καθόλου θεωρεῖν, ἃ τινὰ συμβάλλοντι ἡμῖν εἰς τὰς ὁρίσμους 35 τῶν πραγμάτων. Asclep.

995⁵ "πρὸς — ὑσέρου." ζητεῖ εἰ καὶ περὶ τούτων οἷς ἡ διαλεκτικὴ 20 κέχρηται, ὅσα ἐξ ἐνδόξεων ἐπιχειρητικῆς τε καὶ δεικτικῆς τῶν προκειμένων, τῷ σοφῷ ἐστὶ τὸ πρὸς ἀλήθειαν καὶ ἐπιστήμην διαλαβεῖν τίνα ἐστὶ ταῦτα (¹)· εἰ καὶ τὸ διαλεκτικὸν τὸ ἐνδόξεως αὐτὴν διαλαμβάνειν, τίνος τὸ ἀληθές; προτίθει δὲ ζητεῖν καὶ περὶ τούτων, ἐπειδὴ αὐτὸς χρῆται αὐτοῖς ἐν τοῖς ἀποδεικνυμένοις πρὸς αὐτὸ καὶ τήνδε τὴν

πραγματείαν· καὶ καὶ τῷ αὐτῷ ὅπερ ἐπ' ὑσιῶν λέγει χρῆται. ζητεῖ ἔν εἰ αἱ αὐταὶ εἰσι πᾶσαι αἱ ὑσιῶν ἀλλήλαις ἢ ὅτι ἀλλ' ἕτεραι. ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις οἷς κατέλεξε πᾶσιν ἐν ταῖς ἀποδείξεσιν ἀναγκαῖον αὐτῷ προχρῆσθαι· κοινὰ καὶ ταῦτα ὅργανα τοῖς ἀποδεικνύουσι. προελθὼν δὲ αὐτὸς δεῖξει καὶ τί καὶ ἡ περὶ τούτων ζητήσις τε καὶ θεωρία οἰκεία τῷ πρώτῳ φιλοσόφῳ. ὅ καὶ καὶ λογικὴ ἢ πραγματεία, ὡς τισιν ἔδοξε διὰ τὸ πολλὰ τοιαῦτα ζητεῖν ἐν αὐτῇ· ὅ καὶ καὶ δι' αὐτὰ περὶ τούτων διαλαμβάνει, ὅθεν τούτων ποιεῖ σκοπόν, ἀλλ' ὅτι τῆς πρώτης φιλοσοφίας καὶ τῆς περὶ τῶν ὄντων ἢ ὅθεν θεωρητικῆς τὸ καὶ περὶ τῶν κοινῶν τῷ ὄντι ὑπαρχόντων τὴν θεωρίαν ποιεῖ. τοιαῦτα δὲ καὶ ταῦτα, ὡς δεῖξει. Alex.

(¹) ἀμέλει τοι καὶ τὰς Κατηγορίας ἔγραψεν ὁ Ἀριστοτέλης ὡς πρῶτος φιλόσοφος, ἐπειδὴ διὰ πάντων τῶν ὄντων διαπεφοιτή-
κασιν ἡ ὑσία, τὸ ποσὸν καὶ αἱ ἄλλαι κατηγορίαι· τὸ καὶ περὶ τούτων διαλέγεσθαι, ὡς πολλάκις εἰρήκαμεν, τῷ πρώτῳ ἐπὶ φιλοσόφῳ· λοιπὸν οἱ καθ' ἑκάστην ἐπιστήμονες περὶ τῶν ὑποβεβημένων αὐτοῖς διαλέγονται. ἡ πόρση δὲ ὁ Ἀσκληπιδίης ὁ τῆς ἱατρικῆς τέχνης διδάσκαλος ὁ σὺν ἡμῖν ἐνδιατρίψας τοῖς μαθήμασιν, εἰ δέ τις ἀπορήσειεν ὅτι καὶ πῶς ἐν τοῖς διαλέγεσθαι περὶ ταύτων καὶ ἑτέρων, ἃ 20 τίνα λέγομεν πεφοιτηκέναι διὰ πάντων τῶν ὄντων; ὁ δὲ ἡμέτερος φιλόσοφος φησὶ πρὸς αὐτὸν ὅτι ἐπειδὴ ὁ διαλεκτικὸς ὑποδύει τὸν πρῶτον φιλόσοφον, τούτω χάριν καὶ αὐτὸς διαλέγεσθαι περὶ τῶν διαπεφοιτηκόντων διὰ πάντων τῶν ὄντων, ἀλλ' ἐνδόξεως, ὥσπερ ὁ σοφιστὴς σοφιστικῶς· ὁ μόντος γε πρῶτος φιλόσοφος ἀληθινῶς καὶ σπουδαστικῶς διαλέγεσθαι. Asclep.

"ἔτι — ἔκαστον." ἐξηγήσατο τίνα λέγει τὰ καθ' αὐτὰ συμβεβηκότα 25 διὰ τῶν εἰπεῖν "καὶ μὴ μόνον τί ἐστιν." ἐν καὶ τῷ τί ἐστὶ τὰ καθ' αὐτὰ ὑπαρχοντα ἐμπεριέχει. φησὶν εἶναι τὰ καθ' αὐτὰ συμβεβηκότα, οἷον πάσης ἐναντιότητος καθ' αὐτὴν συμβεβηκὸς τὸ ἔμμεσον, τὸ ἄμεσον, ἢ οἷον ἐστὶ τὸ ὑπ' αὐτῶν προστιθέμενον περὶ τῶν εἰ ἐν ἐν ἐναντίον ἐστὶν, ἢ μὴ ἐν, ὁ καὶ αὐτὸ δοκεῖ θεωρημα εἶναι διαλεκτικόν (¹)· δεῖ γάρ, φησὶν, ἐπισκεψάσθαι εἰ καὶ περὶ τούτων τινὸς τὴν ἀλήθειαν ἐξετάσαι τῷ σοφῷ ἐστὶν. Alex.

(¹) οἷον εἰ ἄρα τῷ ἐν ἐν συμβεβηκεν ἐναντίον ἢ πολλὰ, καὶ 27. εἰ δυνατόν ἐστὶ τὰ ἐναντία ὑπὸ διάφορα γένη ἀνάγεσθαι. Asclep.

"καὶ πότερον — ἔκαστον." περὶ τῶν νῦν φησὶ δεῖν ζητεῖν, ἔστιν, εἰ τὰ γένη ἀρχαὶ τούτων ὧν ἐστὶ γένη (δοκεῖ καὶ τὰ γένη πρῶτα εἶναι τῇ φύσει, τὰ δὲ πρῶτα ἀρχαί), ἢ ὡς ὑσία δοκεῖ εἰς ὅλην τε καὶ εἰς μέρος, ἢ τὰ τέσσαρα σοφίαι, ἢ ἃ ἂν τις ὑπόβῃ τοιαῦτα· εἰς μὲν καὶ ταῦτα διαιρεῖ, ἐξ ὧν σύγκειται ἕκαστον πρῶτων. ταῦτα δὲ ἕκαστα ἀρχαὶ δοκῶσιν εἶναι, ἐξ ὧν πρῶτων σύγκειται, ὡς τῆς φωνῆς τὰ σοφίαι. ἀλλ' εἰ καὶ τὰ γένη ἀρχαί, πάλιν φησὶν ἄξιον

5. ἀριθμητικὴ καὶ γεωμετρία μάλλον B. || 6. καὶ γεωμετρία om AB. || 7. δὲ ante καὶ et 25. θιγγάνων om A. || 25. αὐτῇ αὐτὰ Asclep. || 28. τῶν εἰρημένων om A. || 42. αὐτοῖς αὐτῆς C. || πρὸς A.

1. ταῦτα C. || 14. τοιούτων BM. || 15. εἰρήκαμεν] ἡμῖν εἰρηται BM. || 18. ὅσον ἡμῖν A. || 19. πῶς] ἀπλῶς A. || 24. σπουδαστικῶς] ἀποδεικτικῶς AM. || 36. ζητεῖν εἶναι A. || 38 — p. 607 a 3. apud Asclep. || 39. ἢ εἰ Asclep. || ἢ αὐτῇ ἢ ἄπερ Asclep.

εἶναι ζητεῖν πότερον τὰ ἀνωτάτω γένη ἢ τὰ προσεχῇ τοῖς ἀτόμοις, ἃ ἦδη ἄντα ἄτομα κοινότερον γένη ὠνόμακε καὶ αὐτά, τῷ τῷ γένους ὀνόματι ἀντὶ τῷ κοινῷ χρώμενος. Alex.

995 b 31. "μαλιστα — αὐτό." ὁ λέγει τοιοῦτον ἔστιν. τῶν ἀρχαίων φυσικῶν τινες τὴν ὕλην αἰτίαν ὑποθέμενοι μόνον καθ' αὐτήν, τὰ 5 ταύτης πάθη καὶ συμβεβηκὸς αἰτίας ἔλεγον, ὅτι καθ' αὐτά. καθ' αὐτὸ μὲν γὰρ αἴτιον ἦν αὐτοῖς ὁ ἀήρ ἢ τὸ ὕδωρ ἢ τὸ μεταξὺ, ἢ τι ἄλλο ὃ ἀρχὴν καὶ κοινοῦ ὑπετίθεντο, ἐπεὶ καὶ μόνον καθ' αὐτά ὄντα τῶν ἑκάστα καθ' αὐτὰς, καὶ συμβεβηκὸς δὲ ἡ μανότης καὶ πυκνότης, ἢ σύγκρισις καὶ διάκρισις. ἔτι μὲν ἔν τῇ ὕλῃ καθ' 10 αὐτὴν αἴτιον λέγοντες, καὶ τὸ ὑποκείμενον ἐτίθεντο τι αἴτιον καὶ ἄλλο, ἀλλὰ καὶ συμβεβηκὸς. συμβεβηκότα γὰρ ταῦτα τῇ ὕλῃ. αὐτὸς δὲ νῦν ἔκ ἐἰς παρὰ τὴν ὕλην ἔστι τι καὶ συμβεβηκὸς αἴτιον ζητεῖν φησὶ δεῖν, ἀλλ' εἰ καθ' ἑαυτοῦ, ὡς ἔδειξεν ἐν τῇ Φυσικῇ Ἀκροάσει (17). ὁ δὲ γὰρ ἔλαττον ἀλλὰ καὶ μᾶλλον ἂν φανεῖεν αἰτία τὰ 15 ἄλλα τῆς ὕλης, ἀλλ' εἰ καὶ ἔστι τι καθ' αὐτὴν αἴτιον παρὰ τὴν ὕλην. καὶ ἄλλο τί φησι δεῖν ἐπισκεψάμεθα, πότερον τὸτο ἔστι κεχωρισμένον ὕλης καὶ αὐτὸ καθ' αὐτὸ ὑφ' ἑαυτοῦ, ἢ ἐν τῇ ὕλῃ, ὅπου ἔστι τὸ ἔνυλον εἶδος, καὶ ὡς τοῖς ἀπὸ τῆς Στοαῆς ἔδοξεν ὁ θεὸς καὶ τὸ ποιητικὸν αἴτιον ἐν τῇ ὕλῃ εἶναι. καὶ εἰ ἔστι τι αἴτιον χωριστὸν καὶ ἄνυλον, πότερον 20 τὸτο καθ' ἀριθμὸν ἔστι ἐστὶν ἢ πλείω, περὶ ὧν αὐτὸς ἐν τῷ Δ τῆσδε τῆς πραγματείας λέγει. id.

995 b 34. "καὶ — ὕλης." σύνολον ἦται τὸ κοινὸν λέγει, τὸ καὶ τῶν καθ' ἑκάστα καὶ τὸ ἐν ὕλῃ εἰρηκώς. καὶ εἰ τὸτο λέγει τὸ σύνολον, λέγει 25 ἂν, εἰ ἔστι τι παρὰ τὸ κοινὸν καὶ τὸ σύνολον, ὃ τῷ ἐνὶ ὕλῃ κατηγορεῖται, ἄλλο τι εἶδος κεχωρισμένον, ἢ ὅθεν ἐστὶ παρὰ τὸ κοινὸν εἶδος τι καὶ ἰδέα, ἢ τῶν μὲν τῶν δὲ ἔκ, ὡς δοκῇ λέγειν οἱ λέγοντες μήτε τῶν παρὰ φύσιν μήτε τῶν τεχνητῶν ἰδέας εἶναι. ἢ σύνολον λέγει τὸ συναμφοτέρον. εἰπὼν δὲ σύνολον, πῶς σύνολόν τι ἔστιν ἐδήλωσε, προαίρει ὅταν κατηγορηθῇ τι τῆς ὕλης, ταῦτάς ταν ὅταν ἡ ὕλη μετὰ 30 τινος εἶδος ληφθῇ. ἢ σύνολον τὸ ἔνυλον. καὶ εἴη ἂν ζητῶν πότερον ἔστι τι εἶδος κεχωρισμένον παρὰ τὸ ἔνυλον (τὸτο γὰρ τῆς ὕλης κατηγορεῖται), καὶ ἔστι τὸ σύνολον ἢ ὕλη σὺν τῷ ἐν αὐτῇ εἶδει) ἢ ὅθεν ἐστὶ τοιοῦτον, ἢ τὰ μὲν τινα εἶδη ἐστὶ κεχωρισμένα ὕλης, τὰ δὲ ἄλλα τὸτο γὰρ λέγεται ἂν διὰ τὸ "ἢ τῶν μὲν τῶν δὲ ἔκ." καὶ εἰ ἔστιν ὅλως 35 αὐτὰ τινα εἶδη, ὅποσα ταῦτα ἐστὶ, περὶ ὧν, ὡς προείπον, ποιήσετ' λόγον ἐν τῇ περὶ τῶν ἀνελευτῶν θεωρίᾳ. εἴη δ' ἂν διὰ μὲν τῆς πρὸ ταύτης ἀπορίας ζητῶν εἰ ἔστι τι παρὰ τὴν ὕλην καὶ ἄλλο αἴτιον καθ' αὐτό, καὶ εἰ ἔστι, πότερον κεχωρισμένον ὕλης ἢ σὺν ὕλῃ καὶ αὐτό, διὰ δὲ τῆς δευτέρας ἀπλῶς εἰ ἔστι τι εἶδος ἄνυλον. id. 40

996 a 1. "ἔτι — ὠρίσμεναι." ζητῆσαι, φησὶ, δεῖ καὶ περὶ τῶν ἀρχῶν καὶ αἰτίων, εἰ εἰσὶ πεπερασμένοι, πότερον καὶ τὸ εἶδος μόνον εἰσὶ

πεπερασμένοι ὡς εἶναι ἐν καὶ ἀριθμὸν τὸ ποιητικὸν καὶ μίαν ἀριθμῷ ὕλην, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως. ἢ εἰ καὶ μὴ ἐν ἀριθμῷ τὸ αἴτιον καθ' ἑκάστον εἶδος αἰτίαν, ἀλλὰ πεπερασμένον γε ("). τὸ γὰρ καθ' εἶδος ἀπείρου ὑποτιθέμεθα τὰς ἀρχὰς ὡς ἀποπὸν τε παρητήματο καὶ ὡς δεδειγμένον ἐν τῷ πρὸ τῆς. δέδεικται δὲ ἐν τῷ πρὸ τῆς καὶ ὅτι καθ' ἑκάστον εἶδος αἰτίαν πεπερασμένα τὰ αἰτία. ζητῆσαι δὲ φησιν ὁμοίως δεῖν τὸτο περὶ τῶν εἰδικῶν αἰτίων (ταῦτα γὰρ ἐστὶ τὰ ἐν τῷ λόγῳ. ταῦτα γὰρ καθ' αὐτὸ ὃ λόγος ἑκάστω καὶ ὁρίσμος) καὶ περὶ τῶν ὕλικῶν. ταῦτα γὰρ τὰ ὑποκείμενα. εἰ δὲ καὶ τὸ ποιητικὸν καὶ τὸ τελικὸν αἴτιον εἶδη καὶ αὐτά, ὡς εἶπεν ἐν Φυσικῇ Ἀκροάσει (23), περὶ πάντων ἂν εἴη τῶν αἰτίων εἰρηκώς. δύναται καὶ τὰ μὲν ἐν τοῖς λόγοις αἰτία εἰρηκεῖν περὶ τῶν ἐν ταῖς ἀποδείξεσιν ἀρχῶν (αὐτὸ δὲ εἰσὶ τὰ ἀξιώματα. καὶ γὰρ ἦδη τῶν ἐμνημόνευσε), τὰ δὲ ἐν τῷ ὑποκειμένῳ τὰς τῶν ὕλων ἀρχὰς. ὑποκείμεναι γὰρ αὐτοῖς ("). προσέτι δὲ ταύτῃ τῇ ἀπορίᾳ ὡς ἔστιν προσαπορεῖται, πότερον αἱ αὐταὶ ἀρχαὶ εἰσὶ τῶν φθαρτῶν καὶ τῶν ἀφθάρτων ἢ ἕτεραι. καὶ εἰ ἄλλαι, πότερον εἰσὶ ἅσαι ἀφθαρτοὶ ἢ τῶν μὲν φθαρτῶν φθαρταί, ἀφθαρτοὶ δὲ τῶν ἀφθάρτων. id.

(") "καὶ — ὑποκείμεναι." διπλὴ ἐξηγήσις φέρεται τῷ ῥήσει 996 a 2. οὕτως. μία μὲν τοιαύτη. ἢ ἐν τοῖς λόγοις, ταῦτάς ταν ποιητικὸν αἴτιον καὶ τὸ τελικὸν καὶ τὸ εἰδικόν, ὑποκείμενον δὲ τὸ ὕλικόν. ἢ ἐν τοῖς λόγοις ταῖς τῶν παλαιῶν δόξαις, ὅτι καὶ οἱ παλαιότεροι πεπερασμένους ὑπέθεντο τὰς ἀρχὰς καὶ τὸ ὑποκείμενον. καὶ ἀληθῶς ὅτως ἔχει, ὅτι ἔκ ὑπάρχουσιν ἀπειροὶ αἱ ἀρχαί. Asclep.

(") διὸ φησι καὶ ὁ Τίμαιος ὅτι θανατιζομένη ἐκ τῆς ὁλότητος 996 a τῶν κοινοῦ καὶ πάλιν εὐγνωμόνως ἀποδίδωσιν ἢ φύσις. id. 4.

"ἔτι — ἐστὶν." ἢ ἀπορία, ἢν πλείονη παρέχειν φησὶν ἀπορίαν, ἔστι αὕτη, πότερον τὸ ἐν καὶ τὸ ἐν αὐτὰ ὕλῃ εἰσὶ καὶ τῶν ὄντων ἀρχαί. τὸτο γὰρ εἶπε διὰ τὸ "ἀλλ' ὕλῃ τῶν ὄντων," ὡς δοκεῖ τοῖς Πυθαγορικῶς καὶ Πλάτωνι λέγοντι αὐτοῖσιν καὶ αὐτοῖσιν. ἐμνημόνευσε δὲ τῆς δόξης ταύτης καὶ ἐν τῷ περὶ τῶν ἀπείρων λόγῳ ἐν τῷ Γ τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως (c. 4) καὶ ἐν τῷ Α τῆσδε τῆς πραγματείας τῷ μετῴνῳ (c. 5. 6. 8 sq.). ἢ ἄλλαι τινὲς φύσεις ὑποκείνται, ταῦτα δὲ τό τε ἐν καὶ τὸ ἐν ἐκείναις συμβέβηκεν, ὡς ἔλεγον οἱ φυσικοὶ, ἢ ὕδωρ ἢ ἀέρα ἢ φιλίαν ἢ ἄν ἢ τι τοιοῦτον ὑποτιθέμενοι τῶν ὄντων ἀρχήν. ἐκείνοις γὰρ ἔλεγον ταῦτα συμβεβηκεῖν τό τε ἐν καὶ τὸ ἐν ("). ἔτι πότερον αἱ ἀρχαὶ ἐν οἰκείᾳ ὑποστάσει εἰσὶ καὶ καθ' αὐτάς ὡς τὰ καθ' ἑκάστα τῶν ὄντων, ἢ ὅ, ἀλλ' ὡς τὰ καθ' ἑκάστα καὶ τὰ καθ' ἑαυτὰ καὶ κοινά, οἷς ἐν τῷ κατηγορεῖται τῶν καθ' ἑκάστα τὸ εἶναι. εἴη δ' ἂν αὕτη ἡ ἀπορία διαφέρουσα τῆς ἀπορηθείσης πρὸ ὀλίγου τῆς "καὶ πότερον αἱ ἀρχαὶ καὶ 995 b τὰ κοινοῦ τὰ γένη ἐστὶν ἢ εἰς ἃ διαίρεται ἐνυπαρχόντα ἑκάστον," 27.

2. εἶδη Asclep. || ἄτομα om C. || 19. ἔδειξεν A. || ὁ θεός ὅθεν F. || 24. εἰ om F. || 26. ἀλλ' ὅτι F. || 27. εἶδα A. || ἢ τότε τῶνδε ὅν, ὡς AL. || 29. πῶς-σύνολον om AC. || 31. ἢ om L. || 33. ἢ C. || σὺν τῷ τῷ L. || 35. λέγει AC. || 37. εἴη δ' ἂν om AC. || 38. τῆς et τι om B. || 39. καὶ τί ἐστὶ L. || καὶ — 40. αὐτὸ F.

8. καὶ om F. || 10. τὸ om F. || εἶπει F. || 13. αὐταὶ C. || 15. αἱ om C. || 16. αὐταὶ om A. || 20. ἢ εἰ B. || 23. ὑποκείμενον δὲ. καὶ B. || 24. αἱ om A. || 39. καθ' ἑκάστα γένη L. || 41. ὀλίγον τε καὶ AC.

τῷ ἐπ' ἐκείνης μὲν ζητεῖται εἰ τὰ ἐνυπάρχοντα τοῖς καθ' ἕκαστα εἰς
 αὐτὰ διαιρεῖται ἀρχαὶ αὐτῶν, μὴ τὰ κοινὰ τὰ κατηγορούμενα αὐτῶν,
 ἐνταῦθα δὲ καὶ κοινῶς καὶ καθόλου ζητεῖται περὶ τῶν ἀρχῶν, πότερον
 ὅπως εἰσὶν ὡς τὰ κοινὰ, αὐτὰ ἔχει κατ' ἰδίαν ὑπόστασιν, ἢ ὅπως
 ὡς καθ' ἕκαστα (*). καὶ εἰ ὅπως, ἔτι πότερον δυνάμει εἰσὶν αἱ
 ἀρχαί, ὡς ἡ ὕλη δοκεῖ, ἢ κατ' ἐνέργειαν ὑφeschάσων, ὡς καθ' ὅς
 πῦρ ἢ τι τῶν σωμάτων φυσικῶν ἐξιν. Alex.

996^a 4. (*) ἡ ἀπορία ἣν πλείσθιν παρέχειν φησὶν ἀπορίαν ἐξιν αὐτῇ,
 πότερον τὸ ἐν καὶ τὸ ὄν αὐτὰ ὅσῃ εἰσὶ καὶ τῶν ὄντων ἀρχαί (τὸτο γὰρ
 εἶπεν, ἀλλ' ὅσῃ αὐτῶν ὄντων), ὡς δοκεῖ τοῖς Πυθαγορείοις καὶ Πλά-
 τῶνι λέγοντι αὐτοτιὸν καὶ αὐτοτιέν (ἐμνημόνευσε δὲ τῆς δόξης
 ταύτης καὶ ἐν τῷ περὶ τῶ ἀπείρου λόγῳ ἐν τῷ τρίτῳ τῆς Φυσικῆς
 Ἀκροάσεως (c. 4) καὶ ἐν τῷ Α τῆς δευτέρας πραγματείας τῷ με-
 ζονι) ἢ ἄλλαι. cod. Laur.

996^a 8. (*) ἐφεξῆς φησὶ καὶ περὶ Ἐμπεδοκλέους, ὅτι ὑπετίθετο τὸ
 νεῖκος καὶ τὴν φιλίαν, τὸτο δὲ ὡς Πυθαγορείοις· διὰ μὲν γὰρ τῆς φι-
 λίας τὴν ἔνωσιν ἐδείκνυε, διὰ δὲ τῆς νεῖκος τὴν διάστασιν, ἐπειδὴ
 ἐκείθεν προέρχεται καὶ ἡ ἔνωσις καὶ τὸ πλῆθος. Asclep.

996^a 11. "ἔτι — πολλὴν." ὁ ζητεῖ ἐξιν, ὅτι πότερον αἱ ἀρχαὶ ἀρχαί
 εἰσι τῷ κινεῖν καὶ ποιεῖν τὰ ὧν εἰσὶν ἀρχαί ἢ ἄλλως· δοκεῖ γὰρ ἡ μὲν
 τις εἶναι κινήτικὴ ἀρχή, ὡς ἡ ποιητικὴ, ἢ δὲ ὅσῃ, ὡς ἡ ὕλη.
 δύναμις λέγεσθαι καὶ τοῖσιν τι, πότερον κινούμεναι αὐτῇ αἱ ἀρχαὶ
 αἰτίαι τοῖς ἐξ αὐτῶν ἢ αὐταὶ ἀκίνητοι ὄντες, ὥσπερ τὰς ἰδέας ἔλε-
 γον οἱ λέγοντες· τοῖσιν δὲ καὶ τὸ πρῶτον αἰτίον. ἢ δύναμις ἐκ τῆς
 προειρημένης ἀκνέας, πότερον αἱ ἀρχαὶ κινεῖν καὶ μεταβάλλουσιν
 εἰς ἄλληλα ἢ εἰσὶν ἀμετάβλητοι. πρὸς δὲ τούτοις ἄξιον φησὶν
 ἀπορῆσαι καὶ περὶ τῶν μαθηματικῶν· μαθηματικὰ γὰρ οἱ τε ἀριθμοὶ
 καὶ τὰ μήκη καὶ τὰ σχήματα (λέγει δ' ἂν τὰ ἐπίπεδα, τρίγωνον, τε-
 τράγωνον, κύκλον, τὰ τοιαῦτα), ἔτι αἱ σχημαί· περὶ δὲ τούτων
 πότερον ὅσῃ καὶ ταῦτα, ὡς δοκεῖ τισίν, ἢ ὅς, καὶ εἰ ὅσῃ, πότερον
 κεχωρισμέναι τῶν αἰτιῶν καὶ αὐταὶ καθ' αὐτὰς ἢ ἐν τούτοις τὸ
 εἶναι τοῖς μαθηματικοῖς. προειπὼν δὲ περὶ ὧν φησὶ δεῖν προσα-
 πορῆσαι, φησὶν ὅτι περὶ τούτων ὁ μόνον χαλεπὸν εὑρεῖν τὴν ἀλή-
 θειαν, πῶς ἔχει (ἔτι γὰρ ἡ εὑρεσις τῆς ἐν τοῖς προειρημέναις ἀλη-
 θείας τὸ κεφάλαιον τῆς προκειμένης ἐπιστήμης), ἀλλὰ καὶ τὸ διαπο-
 ρῆσαι αὐτῶν χαλεπόν. Alex.

996^a 18. καὶ ἐπ' ἀνέσει γε ἐπὶ τὸ περὶ τὸ πρῶτον ἀπορίαν προσέθετο, ἣν δὲ
 τὸτο, πότερον μίᾳ ἐπιστήμῃ περὶ πασῶν τῶν ἀρχῶν καὶ πάντων
 τῶν αἰτιῶν εἰπεῖν ἢ πλείονων, καθ' ἕκαστον εἶδος αἰτίας ἄλλης. καὶ
 πρῶτον εἰς τὸ μὴ εἶναι τῆς αὐτῆς ἐπιστήμης τὸ περὶ πάντων εἰπεῖν
 τῶν αἰτιῶν ἐπιχειρεῖ (*). πρὸς δὲ πρῶτον μὲν τοῖσιν τινὲς δυνάμει
 λόγῳ χρῆται. ὧν διαφερόντων κατ' εἶδος ἡ αὐτὴ ἐπιστήμη, ταῦτα

ἐναντία ἀλλήλοις, τὰ δὲ αἰτία ὅς ἐξιν ἐναντία ἀλλήλοις, ὅς ἄρα
 ἡ αὐτὴ ἐπιστήμη τῶν διαφερόντων κατ' εἶδος αἰτιῶν. ἔτι μὲν ὅ
 λόγος ἐν δευτέρῳ σχήματι, ὅσον ἐπὶ τῷ τρόπῳ ὕγιος τε καὶ συλλο-
 γιστικός, ἔχει δὲ τὴν πρώτην εἰλημμένην πρότασιν ὅς ἀληθὴς· ὅ
 ἀληθὲς τὸ ὧν διαφερόντων κατ' εἶδος ἡ αὐτὴ ἐπιστήμη, ταῦτα
 ἐναντία ἀλλήλοις, ἀλλ' ἐξιν ὕγιος τὸ τῶν ἐναντίων τὴν αὐτὴν ἐπι-
 στήμην· διὸ καὶ τὸ τῶν ἀντιθέτων τὸ ὧν μὴ ἐξιν ἡ αὐτὴ ἐπιστήμη,
 ταῦτα μὴ εἶναι ἐναντία, ὅς ἐστι τῷ προειρημένῳ τῷ, ὧν ἡ αὐτὴ
 ἐπιστήμη, ταῦτα ἀλλήλοις ἐναντία, ταῦτόν. ἐκείνως μὲν γὰρ ἀξιῶ
 μόνων τῶν διαφερόντων κατ' εἶδος, εἰ ἐναντία εἶεν, τὴν αὐτὴν ἐπι-
 στήμην εἶναι (τὸτο γὰρ λέγει ὁ λέγων "μῖᾳ μὲν γὰρ ἐπιστήμῃ πῶς ἂν
 εἴη μὴ ἐναντίας ὅσας τὰς ἀρχὰς γνωρίζειν"), ἐνταῦθα δὲ εἰληπ-
 μὲν τὸ τῶν ἐναντίων εἶναι τὴν αὐτὴν ἐπιστήμην, ὅ μὴν καὶ μόνων (*).
 ὅ γὰρ κεκωλυῖται εἶναι τινῶν ἡ αὐτὴ ἐπιστήμη καὶ μὴ ἐναντίων· ὅ γὰρ
 ἐξιν τὰ κατὰ γεωμετρίαν ἐναντία ἀλλήλοις. ἀλλὰ καὶ ἡ φυσικὴ καὶ ἡ
 πρακτικὴ φιλοσοφία διαφέρουσαι κατ' εἶδος, ὅ μὴ ὅσας ἐναντία,
 ὑπὸ μίαν ἐπιστήμην εἰσὶν. ἔτι εἰρεῖ τις δύναμις καὶ τὰς ἀρχὰς ἀνά-
 γεσθαι εἰς ἀντικείμενα τό τε ποιητικὸν καὶ τὸ παθητικόν, εἴγε ἡ μὲν
 ὕλη παθητικὴ, τὰ δὲ παρὰ τὴν ὕλην τρία αἰτία εἰς τὸ εἰδικὸν ἀνά-
 γεσθαι, τὸτο δὲ ποιητικόν· πᾶν γὰρ τὸ ποιεῖν κατὰ εἶδος καὶ τὴν τελειό-
 τητά ἣν ἔχει ποιεῖ. id.

(*) ἐκθέμενος τὰς ἀπορίας διὰ τῶν προλαβόντων τὰς περὶ τῆς
 πρώτης φιλοσοφίας, ἐντεῦθεν πειρᾶται ἐφ' ἑκάτερα ἐπιχειρεῖν, καὶ
 ἀνασκευάζειν αὐτὰς καὶ κατασκευάζειν, διὰ τὸ γυμνάσαι τὴν διὰ-
 νοίαν. δεῖ δὲ ἡμᾶς τὰ μὲν ἀληθῶς λεγόμενα ὑπ' αὐτῶν κρατύναι,
 τὰ δὲ γυμνασίας χάριν λεγόμενα διελέγχειν. χρὴ δὲ καὶ τὸτο ἐπι-
 σημνῆναι, ὅτι ὅς τὴν αὐτὴν τάξιν καθ' ἣν ἐξεῖθετο τὰς ἀπο-
 ρίας, καὶ τὴν ἐπιχείρησιν ποιεῖ τὴν ἐφ' ἑκάτερα, ἀλλὰ πολλὰς
 τὴν τρίτην ἀπορίαν τετάρτην τάττει καὶ τὴν τετάρτην, εἰ τύχοι,
 δευτέραν, καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν ὡσαύτως. Asclep.

(*) φανερὸν δὲ ἡμεῖς συνηγοροῦντες τῇ ἀληθείᾳ κατὰ τὴν ἐπιγ-
 γελμένην, ὅτι ὁ παραλογισμὸς γέγονε παρὰ τὴν μέγιστα πρότα-
 σιν. τῶν μὲν γὰρ ἐναντίων ὁμολογουμένως μία ἐξιν ἐπιστήμη, ὅσῃ
 δὲ τῶν μὴ ἐναντίων ὅς ἐστι μία ἐπιστήμη· ἐπὶ τινῶν γὰρ καὶ τῶν μὴ
 ἐναντίων μία ἐξιν ἐπιστήμη. οἶδε γὰρ ὁ γεωμέτρης ἐπιστημονικῶς
 ὅτι αἱ τρεῖς γωνίαι τῆς τριγώνου δυσὶν ὁρθαῖς ἴσαι ὑπάρχουσι, καὶ
 ὅμως τῷ τοῖσιν. ὁ δὲ ἐξιν ἐναντίον. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ ἄλλων
 πολλῶν. id.

"ἔτι — πᾶσαι." καὶ αὐτὴ ἡ ἐπιχείρησις πρὸς τὸ μὴ εἶναι πᾶν
 τῶν αἰτιῶν μίαν ἐπιστήμην γνωστικὴν. ἀπὸ δὲ τῶν ἐπιστητῶν
 ποιεῖ τὴν ἐπιχείρησιν· εἰ γὰρ μὴ φαίνοντο πάντα τὰ ἐπιστητὰ πάσας
 ἔχοντα τὰς αἰτίας, αἱ δὲ ἐπιστήμαι τῶν οἰκείων ἐπιστητῶν εἰσὶ

1. τῷ τὸ ΑC. || 3. καὶ ante κοινῶς om L. || 5. καθ' ἕκαστα] τὰ φύσει A. || 16. γὰρ om A. || 20. ἢ εἰ A, ἢ C. || 37. ἀπορῆσαι C. || 42.
 ὦν — b 7. apud Asclep.

2. ὁ συλλογισμὸς Asclep. || 4. τὴν μέγιστα πρότασιν Asclep. || 22. τὰς ante περὶ om A. || 25. δὲ] ὦν A. || 26. λεγόμενα om BM. || ἐπι-
 στασθαι A. || 27. ὅ et αὐτὴν et 33. ὅσῃ — 35. ἐπιστήμη om A. || 36. ὑπάρχουσι] εἰσὶ A. || 37. ἐπὶ τῶν ἄλλων πάντων A.

γνωσικαί, δηλονότι καὶ τὰ αἰτία ταῦτα ἂν εἰδείη, ἃ ἔστιν ἐν τοῖς οἰκείοις ἐπισητοῖς αὐτῆς. ὅτωι τε ἂν ἄλλη ἄλλων εἴη γνωσικὴ ἐπισήμη αἰτίων τοῦ ἡν ἐν τοῖς οἰκείοις ἐπισητοῖς δαίνουσιν ἐπὶ τῶν ἀκινήτων· τὰ ἡν ἀκίνητα ἂν εἴη λέγων τὰ ἀγένητά τε καὶ ἀφθαρτα, κινήσεως δὲ ἀρχὴν λέγει τὸ ποιητικόν αἷτιον. ἐν δὲ 5 τοῖς ἀκινήτοις τίθησι καὶ τὰ μαθηματικά· ἐν ἡν τέτοις ὅτε τὸ ὄθεν ἢ ἀρχὴ τῆς κινήσεως ἔστιν αἷτιον, τὸτο δὲ ἐστὶ τὸ ποιητικόν· πῶς ἡν ἂν εἴη ἐν τοῖς ἀγεννήτοις καὶ ἀκινήτοις αἷτιον ποιητικόν καὶ κινητικόν· ἀλλ' ὅδε ἢ τῷ ἀγαθῷ φύσει (αὕτη δὲ ἐστὶ τὸ τέλος καὶ τὸ ἔνεκα) ἐν τέτοις ἐστὶν· τὸ ἡν ὡς ἀγαθὸν αἷτιον ἐστὶ τὸ ἔχειν τὰ 10 ἄλλα, αὐτὸ δὲ ὁδεός, τὸ δὲ τοῖστον τέλος. ἀλλὰ μὴν τὸ τέλος καὶ τὸ τίνος χάριν τὰ πρὸ τῷ τέλει ποιεῖν ἐν πράξεσιν ἐστὶ καὶ ἐν ταῖς ποιητικαῖς καὶ πρακτικαῖς τῶν ἐπισημῶν· ἐν οἷς δὲ ποίησις καὶ πρᾶξις, καὶ κίνησις ἐν τέτοις, ὥστε ἐν τοῖς ἀκινήτοις ἔκ ἂν εἴη ὁδε αὐτῇ ἢ αἰτία ἢ τελική, ἥτις ἐστὶ τὸ ἀγαθὸν τὸ τῇ αὐτῷ φύσει καὶ ἀπλῶς· 15 τὸτο ἡν λέγει ἂν διὰ τῷ καθ' αὐτὸ καὶ διὰ τὴν αὐτῷ φύσιν, ὃ καὶ αὐτοαγαθὸν εἶπε. βυλόμενος δὲ δεῖξαι ὅτι ὁδε ἢ καὶ τὸ τέλος αἷτία ἐν πᾶσιν ἐστὶν, ὥσπερ ὅν ὁδε ἢ ποιητικὴ (ἐν ἡν τοῖς ἀκινήτοις ὁδετέρῃ), ἔκ αὐτόθεν εἶπε τὴν καὶ τὸ τέλος αἷτιαν μὴ εἶναι ἐν αὐτοῖς, ἀλλὰ τὴν τῷ ἀγαθῷ φύσιν ἢ συμβέβηκε τέλει εἶναι· διὸ καὶ 20 προβιβάζει ἀπὸ τῷ ἀγαθῷ ἀρξάμενος, ὅτι μὴδὲ ὡς τέλος αἷτία ἐστὶν ἐν τοῖς ἀκινήτοις, δεικνύς τὸ ἀγαθὸν τέλος ἐν πᾶσιν ὄν. ἐπεὶ δὲ ἐστὶ τινὰ ἀγαθὰ καὶ ποιητικά, ποῖα ἀγαθὰ τελικά ἐστιν ἐδήλωσεν 996 αἰπῶν "εἰπερ ἅπαν, ὃ ἂν ἢ ἀγαθὸν καθ' αὐτὸ καὶ διὰ τὴν αὐτῷ 23 φύσιν, τέλος ἐστὶν." λαβὼν δὲ τὸ ἀγαθὸν τὸ καθ' αὐτὸ ὡς τέλος 25 αἷτιον εἶναι, δεῖξας ὅτι τὸ ὡς τέλος αἷτιον πράξεώς τίνος ἐστὶ τέλος, αἱ δὲ πράξεις πᾶσαι μὲν κινήσεως (αἱ τε ἡν καὶ τὰς ἀρετὰς ἐνέργειαι σκοπὸν ἔχουσαι τὸ καλὸν μὲν κινήσεως γίγνοντι), ἀλλὰ καὶ τῶν τεχνῶν ἑκάστη ἀγαθὸν τίνος ἐπιφεμένη δι' ἐνεργείας τε καὶ κινήσεως αὐτῷ τυγχάνει), διὰ τούτων ἔδειξεν ὅτι ἐν τοῖς ἀκινήτοις ἔκ 30 ἔστιν ἢ καὶ τὸ ἀγαθὸν τε καὶ τὸ τέλος αἷτία. τὸ δὲ "ὁδε εἶναι τι αὐτοαγαθόν" καὶ τῇ αὐτῷ φύσει, τὸ δὲ ὅτως ἀγαθὸν εἶπεν εἶναι τέλος. ὅτι δὲ τὸτο ὅτως ἔχει, παρέθετο τὰ μαθηματικά (α). ἐν ἡν τέτοις ἔκ ἔστιν ὅτε ποιητικὴ ὅτε ἢ ὡς τέλος αἷτία, ὁδε ἔστιν ἀπόδειξις τις ἐν γεωμετρία τίνος προχρωμένη τῷ βέλτιον ἡν 35 ὅτως, οἷον τῷ τὰς τριγώνων γωνίας δυσὶν ὁρθαῖς ἴσας εἶναι, διότι τὸτο ἄμεινον, ὥσπερ ἐπὶ τῶν φύσει γιγνομένων καὶ τῶν καὶ τέχνην κινεμένων τὸ ἔνεκα· ὁδε τὴν ἀρχὴν μέμνηται τις γεωμετρῶν τῷ ὡς τέλος αἷτιον. τῷ δ' ὅτως ἔχοντος ἄλλαι ἄλλων ἂν εἴεν ἐπισήμαι αἷτιων γνωσικαί· τῷ ἡν τὸτο λαβεῖν χάριν ἐκείνων 40 ἐμνημόνευσεν. εἰπὼν δὲ περὶ τῶν μαθηματικῶν ὅτι μὴ ἔστιν ἐν αὐτοῖς τὸ τελικὸν αἷτιον, ὅπερ ἐστὶ τὸ ἀγαθόν, εἰς βεβαίωσιν τῷ

παρατίθει τὴν καὶ τὸς σοφιστὰς ἰσορίαν, καὶ Ἀριστίππῳ μνημονεύει, ὅς καὶ αὐτὸς ὁμοίως ἄλλοις τοῖς τῶν σοφιστῶν ἔλεγε τὰς μαθηματικάς ἐπισήμας ὡς καὶ τῶν εὐτελεστάτων τεχνῶν καταδεσέρας· ἐκείνων μὲν ἡν ἑκάστης εἶναι τι τέλος καὶ ἀγαθὸν προσκείμενον καὶ μεμνησθαι αὐτὸς ἐν τοῖς γιγνομένοις ὑπ' αὐτῶν τῷ ὅτι βέλτιον ἡν ὅτως (α), τὰς δὲ μαθηματικάς μὴδὲν ἔχειν αἷτιον τοῖστον μὴδὲ ποιεῖσθαι τινὰ λόγον περὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν. δοκεῖ δὲ ἐν τῷ λόγῳ τῷ παραγωγῇ τις πάλιν εἶναι· ὃ ἡν εἰ ἐν τισὶ τῶν ἐπισημῶν μὴ πάντα ἐστὶ τὰ αἷτια, διὰ τῷτο ἔκ ἔστι μίᾳς τὸ περὶ πάντων εἰδέναι· τῷ ἡν αὐτῷ λόγῳ προχρωμένους ἔνεστι δεῖξαι ὅτι ἐπεὶ ἐν τισὶν ἐπισητοῖς πάντα ἐστὶ τὰ αἷτια μίᾳς ἐπισήμας εἴη τὸ εἰδέναι αὐτά· ὃ ἡν εἰ μὴ πᾶσαι πάντα, ἀλλ' εἰσὶ τινες ἐν αἷς τινὰ ἐξ αὐτῶν, ἥδη διὰ τῷτο ὁδεμία ἔστι ἢ πάντα εἰσομένη, ὡς μετ' ὀλίγον καὶ αὐτὸς ἐνδείξει ζητῶν, ἐν αἷς πάντα τὰ αἷτια τῷ ἔχειν τὸ ὑποκείμενον αὐταῖς τὰ τέσσαρα αἷτια, καὶ ποῖα αἷτια γινώσκιν μάλιστα ἢ τῷ προκειμένῳ ἐπισήμῳ γίγνεται. ἔτι δὲ καὶ ὃ πᾶν ἀγαθὸν τῇ αὐτῷ φύσει πρακτέον ἐστὶν, ἀλλ' ἐστὶ τὸ μὲν πρακτέον ἀγαθόν, τὸ δὲ θεωρητικόν καὶ ὃ πρακτέον, ὃ ἐστὶ καὶ ἐν ταῖς μαθηματικαῖς· ἢ ἡν ἀλήθεια ἢ περὶ ἐκείνα ἀγαθὸν ὅσα ἐκείνοις τέλος. τοῖστον ἡν καὶ 20 τῆς σοφίας τέλος· ἢ ἡν τῷ κυριωτάτῃ τε καὶ ἀρίστῃ τῶν ὄντων καὶ μάλιστα ὄντος γινώσκιν μέγιστον ὅσα ἀγαθὸν ἐκείνῳ τέλος. Alex.

(α) διὸ καὶ ὁ Πλάτων ἐν τῇ Πολιτείᾳ β' φησὶ τὰ μαθήματα 996 α κυρίως εἶναι ἐπισήμας, ἐπειδὴ καὶ τὰς ἀρχὰς ἀποδεικτὰς ὅσας 31. ὁμολογημένως λαμβάνουσιν, οἷον ὅτι τὸ σημείον ἀμερές καὶ τὰ ἄλλα ὅσα προλαμβάνουσιν ὡς ὁμολογούμενα. ὥστε ἔκ ὁρᾷ πρὸς τέλος τι ὁ μαθηματικὸς καθὸ μαθηματικός. καὶ διὰ ταῦτα Ἀριστοτέλης ὁ σοφιστὴς προσηλάκιζε τὰ μαθήματα. Asclep.

(β) ἡμεῖς δὲ φάμεν ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν μαθημάτων θεωρεῖται τὸ τελικὸν αἷτιον· τῷ ἡν ὄντι ὁ μαθηματικὸς καθὸ μαθηματικός ὑπάρχει καὶ ἔκ ἐπισκοπεῖ τὸ τελικὸν αἷτιον, ἀλλ' ὡς εἴρηται τὰ καθ' αὐτὸ ὑπάρχοντα, ὁ μὲντοι γὰρ πρῶτος φιλόσοφος καὶ τὸτο ἐπισκοπεῖ. διὸ φησὶν ὁ Πλωτίνος δοτέον τοῖς νέοις τὰ μαθήματα πρὸς συνθεσμον τῆς ἀσωμάτου φύσεως· ὥστε πᾶν ἡμῶν συμβαλλόντι πρὸς τὸ ἐθελδεῖς ἀφαντασιάζεως ἐνεργεῖν, ὅπερ ἐστὶ κεφάλαιον τῶν ἀγαθῶν. ἄλλως τε δὲ, ὡς φησὶ καὶ ὁ Πλάτων (Tim. p. 34), ὅτι ὁ κύκλος συμβολικῶς λαμβάνεται εἰς τὴν νῦν. διὰ τί γὰρ, φησὶ, κύκλῳ κινεῖται ὁ ὕψος; ὅτι νῦν μιμεῖται. ὥσπερ ὅν ὁ κύκλος πρὸς αὐτὸν ἐπέστραπται, ὅτω καὶ ὁ νῦν πρὸς ἑαυτὸν καὶ τὰ νοητὰ ἐπέστραμμένα πρὸς αὐτόν. id.

"ἀλλὰ — ἐπισήμα." εἰς τὸ ἐναντίον μέτεισιν· ἀπορεῖ γὰρ, εἰ 996 β πλείους εἰσὶν αἱ τῶν αἷτιων καὶ τῶν ἀρχῶν γνωσικαὶ ἐπισήμαι καὶ μὴ 1. μία τις, ὥσπερ δοκεῖ διὰ τῶν προσηπορημένων δεδειχθαι τῷ μὴδὲ

3. lacunam C. nonne τῷτο? || 4 — 9. et 11 — 17. apud Asclep. || 14. κίνησις ὑπάρχει ἐν Asclep. || 31. καθ' αὐτὸ ἀγαθὸν C in mg. || 34. ὡς] εἰς C.

1. καὶ ἔτι Ἀριστίππῳ C. || 4. καὶ ἀγαθόν — 5. γιγνόμενοις om AC in lacuna. || 8. πάλιν] πᾶσα AC. || ἐπισημῶν C, ἐπισήμων A. || 9. τὰ om AC. || προχρωμένοις F. || 12. οἷς F. || 13. ἥδη] εἰδη C. || 14. αὐτοῖς A. || 21. ἐκείνο C, ἐκεῖνα A: lege ἐκεῖνη. || 23. ἀποδεικτικάς A. || 31. τῶν A. || 33. συνθεσμός A. || 37. πρὸς] περὶ A.

χρησθῆς ἕκαστον τῶν ἐπιστητῶν πᾶσι τοῖς αἰτίαις, τίνος τῶν αἰτίων γνωστικὴν εἶναι δεῖ τὴν ζητούμενην ἐπιστήμην (αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ σοφία, ὡς ἐπιφέρει), ἢ τίνα μάστιγα τῷ πράγματι τῷ ζητούμενῳ ἐπιστήμονα τῶν ἐχόντων πάντα τὰ αἰτία λέγεσθαι χρὴ (*). ἐνδέχεται γὰρ τῷ αὐτῷ πάντας τὰς τρόπους τῶν αἰτίων ὑπάρχειν. καὶ ποῖον ἔστιν αἰτίας γνωστικὴν καὶ οὗ ποῖον εἰδῶς τῶν αἰτίων τέτων ἔχει τῷ πράγματι τῷ ὑποκειμένῳ ἐπιστήμων; εἰ γὰρ ἄλλης αἰτίας ἄλλη ἐπιστήμη γνωστικὴ, ἐν οἷς πράγμασι τὰ δ' ἐστὶν αἰτία, τέτων τῶν πραγμάτων ὁ ποῖον τῶν τεσσάρων αἰτίων εἰδῶς ἐπιστήμων ἔχει; διὰ δὲ τέτων ὄντων ἅμα καὶ τὸ μὴ εἶναι δεικνύσαν ἀπορίαν ἄλλην ἄλλων αἰτίων ἐπιστήμην εἶναι γνωστικὴν καὶ μὴ πάντων μίαν, διότι μὴ ἐν πάσαις τὰ αἰτία, ἐλέγχει, παρατιθέμενος ὅτι εἰ ἐν τισὶ πάντα ἐστὶ τὰ αἰτία, ὧν αἱ ἐπιστήμαι, ὁῦλον ὡς πάντων ἔσονται, ὡς ἔχει ἐφ' ἧς παρέθετο. αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ οἰκοδομικὴ, ἐφ' ἧς εἶπε τὸ εἶδος εἶναι τὴν λόγον, ὅτι καὶ τὸ εἶδος ὁ ἐκάστου ὁρισμός (*). "ὅ δὲ ἕνεκα, τὸ ἔργον" εἶπεν ἡτοι λέγων τὸ ἕνεκα εἶναι ἐν αὐτῇ, ὃ χάριν τὸ ἔργον γίνεσθαι (γίνεσθαι δὲ σκέπης), ἢ τὸ ἔργον τὸ γιγνόμενον λέγων ἐν αὐτῇ τὸ ἕνεκα εἶναι, ὅπερ ἐστὶ τὸ εἶδος. ὡς τὴν αὐτὴν εἶναι τὴν τε καὶ τὸ τέλος καὶ τὴν καὶ τὸ εἶδος αἰτίαν, ὡς καὶ ἐπὶ τινων φύσει γιγνομένων ἔστιν εὐρεῖν. ἢ τὸ ἔργον καὶ τὸ εἶδος ἐστὶν ἄλλα τὸ συναμ- 20 φότερον, ὃ καὶ ἂν εἴη ταύτην τὴν καὶ τὸν λόγον αἰτία. δύναμις καὶ τοῦτον τι λέγεσθαι. ἐν οἷς τὰ τέσσαρα αἰτία, καὶ ποῖον αἰτίαις γνωστικὴν τὸ ἐπίστασθαι μάστιγα γίνεσθαι τῷ πάντα τὰ αἰτία αὐτῷ εἰδῶς; εἴη γὰρ ἂν τῆς σοφίας ἢ τῷ τοῖσιν αἰτίαις γνωστικὴ οἰκεία. δεῖξας δὲ ἀπο- 996b 3. πον ἐν τῷ τὰ αἰτία τῷ αὐτῷ πῶς ὑπὸ πλειόνων γνωρίζεσθαι ἐπιστη- μῶν, ἄλλης ἄλλο γνωρίζεσθαι, διὰ τῷ εἰπεῖν "ἢ τίνα μάστιγα τῷ πράγματι τῷ ζητούμενῳ ἐπιστήμονα τῶν ἐχόντων αὐτάς;" τῷτο μὲν καταλείπει, ἀπαντᾷ δὲ πρὸς τὸ τίνα τέτων φατέον εἶναι τὴν ζητούμενην. Alex.

(*) ἐντεῦθεν τῷ ὄντι μαρτυρεῖ καὶ συνηγορεῖ τὴν ἀλήθειαν, 30 δεικνύς ὅτι μία καὶ μόνη ἐπιστήμη ἐστὶ τῶν ἀρχῶν καὶ πολλὰ. Asclep.

(*) ἄλλως τε δὲ ἀδύνατόν ἐστι συντρέχειν ἅμα πάντα τὰ αἰτία, ὥστε ἐξ ἀνάγκης γνωστικὴν τὴν αὐτὴν πάντα τὰ αἰτία, οἷον ὡς ἐπὶ οἴκῳ. . . διότι ἐπὶ τινων ἀδύνατον, μάλλον δὲ ἐπὶ πάν- 35 των, εἶναι ἐπιστήμονα τὴν μὴ γνωστικόντα τὰ τέσσαρα αἰτία. ἄλλως τε δέ, ὡς ὁ λόγος ἔδειξε, συντρέχει τὸ εἰδικὸν τῷ τελικῷ καὶ ταυτὸν ἐστὶ τῷ ἀριθμῷ, καὶ μάστιγα ἐπὶ τῶν πρώτων καὶ τῶν φυσικῶν, ὥστε ὁ εἰδῶς τὸ εἰδικὸν ἐξ ἀνάγκης εἴσεσθαι καὶ τὸ τελικὸν καὶ τὸ ποικιλικόν. εἰ τούτων ὑπόκειται εἰδυῖα σοφία τὸ εἰδικόν, ἐξ ἀνάγκης 40 εἴσεσθαι καὶ τὰς ἄλλας. ἀδύνατον γὰρ εἶναι ἐπιστήμονα ἀνεῖν πάντων αἰτίων, ὡς ἐπὶ τῷ οἴκῳ ἐδείχθη τῷ λόγῳ. μάστιγα δὲ ταῦτα συντρέχει ἐπὶ τῷ πρώτῳ. id.

"ἐκ — λόγον." εἰπὼν τίνα τέτων φατέον τὴν ζητούμενην, 996b ὅτι πάσας ἐνδέχεται λέγειν δεικνύσαι, χρωμένους τοῖς ἐν τῷ Α περι- 5 τῆς σοφίας εἰρημένους. εἶπε γὰρ ἐν τῷ πρὸς τέτων τῷ μάστιγι τίνες κοινὰ περὶ τῷ σοφῷ προλήψεις, ἐν οἷς ἦν τὸ δεῖν ἀρχικωτάτην καὶ ἀρχιτεκτονικωτάτην αὐτὴν εἶναι, ἀλλὰ καὶ ἀκριβεστάτην καὶ μάστιγα εἰδυῖαν, ἀλλὰ καὶ τῶν χαλεπῶν γνωστικὴν, ἀλλὰ καὶ πάντα εἰδυῖαν ὡς ἐνδέχεται, ἀλλὰ καὶ διδασκαλικὴν. τέτοις ἔν φησὶ προχρωμέ- νος ὡς ἔνεστιν ἴσως καθ' ἕκαστον αἰτίαν ἐπιστῶσι δεικνύσαι τὴν γνωσ- κικὴν αὐτῷ σοφίαν ὅσαν (*). καθ' ὅσον μὲν γὰρ ἡ σοφία ἡγεμονι- κωτάτη τέ ἐστι καὶ ἀρχιτεκτονικωτάτη ἐπιστήμη, καὶ καθάπερ δέ- σπουα τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν, ἢ τῷ τέλει ἂν γνωστικὴ εἴη. τῷτο γὰρ τὸ ἀγαθὸν καὶ τέτων χάριν τὰ ἄλλα. πρὸς γὰρ τὸ τέλος ὁρῶντες ἐπι- τάσσειν αὐτοὶ ποιεῖν. ἀρχικωτάτη ἔν καὶ τελειωτάτη καὶ ἀρίστη ἢ τῷ ἀρίστῳ τῶν αἰτίων γνωστικὴ, τοῖσιν δὲ ὃ χάριν τὰ ἄλλα. καὶ 15 μὲν ἐν τῷτο ὁδεῖ ἡ σοφία εἶναι τῷ τέλει γνωστικὴ. Alex.

(*) διότι τὴν ὑγίειαν τελικὴν φάμεν αἰτίαν, καὶ πάντα τὰ 996b ἄλλα δι' αὐτὴν γίνεσθαι, οἷον παιμενταριοί, ἐφεστὶς βοτανῶν διάφοροι, 10. ὄργανα, τρέφει καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα ἕνεκα τῷ ἱατρῷ παρα- λαμβάνεται. Asclep.

"ἢ — τοιαύτη." καθ' ὅσον, φησὶ, πάλιν ἡ σοφία ἐρρήθη τῶν 996b πρώτων αἰτίων εἶναι γνωστικὴ καὶ τῶν μάστιγα ἐπιστητῶν, καὶ τῷτο 13. πάλιν ὁδεῖ ἡ τῷ εἶδος τῆς τοιαύτης αἰτίας γνωστικὴ σοφία εἶναι. εἰπὼν τε πρῶτον περὶ τῷ ὡς τέλει αἰτίαις τῷ ἐν πρακτοῖς, δεύτε- ρον εἶπε περὶ τῷ ὡς τέλει αἰτίαις τῷ ἐν τοῖς θεωρητικοῖς. ὅτι δὲ τὸ εἶδος μάστιγα γνωστικόν, δεικνύσαι διὰ τῷ ἐπὶ πάντων τότε λέγεσθαι ἐπιστήμην, ὅταν τὸ εἶδος εἰδῇ τίς τινος καὶ τὴν τοιαύτην αἰτίαν. "πολλαχῶς γὰρ ἐπιστημῶν τὸ αὐτὸ μάλλον μὲν εἰδέναι φάμεν τὴν τῷ εἶναι γνωρίζοντα τί τὸ πρᾶγμα ἢ τῷ μὴ εἶναι." δεικνύς ὅτι ὁ τὴν καὶ τὸ εἶδος αἰτίαν τῷ ἐπιστητῷ γνωρίζων μάστιγα οἶδεν αὐτό, λαμ- βάνει πρῶτον μὲν ὅτι μάλλον ἴσμεν τὸ προκείμενον, ὅταν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ εἰδῶμεν ἢ ὅταν ἐκ τῶν μὴ ὑπαρχόντων. τῷτο γὰρ ἐστὶ τὸ τῷ μὴ εἶναι. γίνεσθαι γὰρ τινος καὶ διδασκαλίας καὶ λόγῳ τινῶν ἐξ ἀποφάσεως, ἥτις γνωστικὴ ἐκ τῷ μὴ εἶναι εἴη ἂν. ὁ γὰρ τὸ σημειῖον ὀρίζομενος τῷ μὴ. ἔχειν μέρος, τῷ μὴ εἶναι γνωρίζει αὐτό, καὶ ἐκ τῷ μὴ ὑπαρχόντος αὐτῷ τὴν ἀπόδοσιν τῷ λόγῳ ποιεῖ. ὁμοίως δὲ καὶ ὁ λέγων συμβεβηκός εἶναι ὁ μήτε ὅρος ἐστὶ μήτε γέ- νος μήτε ἴδιον, ὑπάρχει δὲ τῷ πράγματι, ἐκ τῷ μὴ εἶναι ὀρίζεται. αὐτὸς δὲ ὁ λέγων ὁ οἷον τε ὑπάρχειν τῷ αὐτῷ καὶ μὴ ὑπάρχειν, ὅτος τῷ εἶναι γνωρίζει τὸ συμβεβηκός. ἐκ γὰρ τῷ ὑπαρχόντος αὐτῷ. τῶν δὲ τῷ εἶναι γνωρίζοντων μάστιγα εἰδέναι λέγομεν τὴν τί ἐστι τὸ πρᾶγμα εἰδῶς ἢ τὴν ὅτι αὐτῷ συμβεβηκεν. ἕκαστον δὲ ἐστὶ τῷτο ὃ ἐστὶ καὶ τὸ εἶδος, ὥστε ὁ τὸ εἶδος εἰδῶς μάστιγα οἶδεν αὐτό. εἰ δὲ ἢ μὲν τῷ εἶδος καὶ ταύτης τῆς αἰτίας γνωστικὴ μάστιγα

6. ὁ ποῖον Α. || 8. τὰ δ' || ταυτ Α. || 24. δεῖξας Α.

20 et 22. πάλιν || πᾶσα Α. || 28. ὁ τὴν || τὰ C. || 37. ὀρίζεται Α. || 38. αὐτῷ αὐτὸ καὶ C. || 41. συμβεβηκε. τὸν γὰρ ἀπὸ τῆς ὁσίας γνωρίζοντα αὐτὸ οἱ δὲ ἀπὸ τινος συμβεβηκός. ἕκαστον C.

ἐξιν ἐπισήμη τῷ πράγματι, ἢ δὲ μάλιστα ἐπισήμη σοφία, εἴη
 ἂν· καὶ τὸτον πάλιν ἐν λόγον σοφία ἢ τῆς καὶ τὸ εἶδος αἰτίας ἐπι-
 σήμη. Alex.

996b "ἔτι — ἕκαστον." τὸ καταλλήλον ἐστὶ τῆς λέξεως. ἔτι δὲ καὶ
 13. ἐν τοῖς ἄλλοις τὸ εἰδέναι ἕκαστον τότε οἰόμεθα ὑπάρχειν ὡς ἀπο-
 δείξεις εἰσιν, ὅταν εἰδῶμεν τὸ τί ἐστίν. τὸ δὲ ἐν τοῖς ἄλλοις εἰπέν
 ὡς ἴσον τῷ ἐν πᾶσιν ὡς εἰσιν ἀποδείξεις. ὅτι δὲ ἢ τῷ εἶδους γνῶ-
 σις μάλιστα γνῶσις ἐστὶ τῷ πράγματι, δείκνυσιν διὰ τῷ καὶ ἐν ταῖς
 ἀποδείξεσι τότε ἡμᾶς οἶδῃ ἀπόδειξιν ἔχειν τῷ προκειμένῳ, ὅταν
 εἰδῶμεν ἐν λόγον καὶ τὸν ὅρισμόν τῷ προκειμένῳ, καὶ διὰ τῷ ὅρισμῳ
 τὸ δείκνυμένον τῷ ὑπάρχοντι δεικνύμεν ὑπάρχον αὐτῷ, τότε ἡγού-
 μεθα τὴν κυριωτάτην ἀπόδειξιν ἔχειν αὐτῷ. οἷον τί ἐστι σελήνης
 ἔκλειψις τότε ἴσμεν, ὅταν μάθωμεν ὅτι ἀντίφραξις γῆς ἐστὶν ὁ
 ὅρισμός τῆς ἐκλείψεως. ὁμοίως καὶ τί ἐστὶ τετραγωνισμός εὐθυ-
 γράμμῳ τότε ἴσμεν, ὅταν μάθωμεν ὅτι μέσης εὐθείας. ἀπὸ γὰρ 15
 τῆς μέσης τὸ ἀναγραφόμενον τετράγωνον ἴσον τῷ εὐθυγράμμῳ.
 μέση δὲ δὴ πῃ μεῖζων μὴ τῆς ἐλάττωσός ἐστι τῶν τῷ εὐθυγράμμῳ
 πλευρῶν, ἐλάττω δὲ τῆς μεῖζονος, ἀφ' ἧς τὸ ἀναγραφόμενον τε-
 τράγωνον ἴσον ἐστὶ τῷ δοθέντι εὐθυγράμμῳ. ὁ γὰρ μὲν τῆς αἰτίας
 ὅρισμός ἀπόδειξις θέσει διαφέρουσα, ὡς ἐν τοῖς Ὑστέροις Ἀναλυτι- 20
 κοῖς (2 10) ἔδειξε. id.

996b "περὶ — πράξεις." δείξας ὅτι δύναμις σοφία εἶναι καὶ τὴν τῷ
 22. εἰδικῷ αἰτίᾳ γνῶσιν, νῦν ὅτι καὶ καὶ τὴν τῷ ποιητικῷ αἰτίᾳ γνῶσιν
 δύναμις ἢ σοφία εἶναι δείκνυσιν. ἐν γὰρ πᾶσι τοῖς γινόμενοις καὶ
 πραττόμενοις καὶ ὅλως μεταβάλλουσιν αἰτίον τῆς γνώσεως αὐτῶν ἢ 25
 τῷ ποιητικῷ γνῶσις αἰτία, ὅπερ ἐστὶν ὅθεν ἢ ἀρχὴ τῆς κινήσεως.
 τότε γὰρ ἴσμεν τὴν αἰτίαν τῷ Τρωϊκῷ πολέμῳ, ὅταν εἰδῶμεν ὅτι
 διὰ τὴν τῆς Ἑλένης ἀρπαγὴν, ὅπερ ἐστὶν ἀρχὴ καὶ αἰτία τῷ πολέμῳ,
 καὶ τότε ἴσμεν τὴν αἰτίαν τῆς μάχης, ὅταν τὴν λοιδορίαν γνῶμεν
 ἣτις ἤρξατο τῆς μάχης. εἰπὼν δὲ περὶ τῷ ποιητικῷ αἰτίᾳ ἐπὶ 30
 νεγκει "τὸτον δὲ ἕτερον καὶ ἀντικείμενον τῷ τέλει," καὶ τὸτον λέ-
 γων ἀντικεινῶς ταῦτα τὰ αἰτία. ἀντικείμενα εἶναι, ἐπὶνεγκε
 τὸ "ὥς ἄλλης ἂν δόξειεν ἐπισήμης εἶναι τὸ θεωρῆσαι τῶν αἰτίων
 τῶτον ἕκαστον," ὅπερ ὑδαμῶς καταλλήλον εἶναι δόξει τῷ προκει-
 μένῳ. πρόκειτο γὰρ αὐτῷ ζητῆσαι, εἰ μὴ τῆς αὐτῆς ἐπισήμης 35
 ἐστὶν ἢ γνῶσις πάντων τῶν αἰτίων, τὴν τίνος τῶν αἰτίων γνῶσιν
 χρὴ σοφίαν καλεῖν. εἰτα ἔδειξεν ὅτι ἐστὶ πως καὶ τὰς περὶ τῆς
 σοφίας προλήψεις σοφίαν λέγειν τὴν τε τῷ καὶ τὸ τέλος αἰτίᾳ γνῶ-
 σιν καὶ τὴν τῷ καὶ τὸ εἶδος καὶ τὴν τῷ καὶ τὸ ποιητικόν. οἷς δειχθεῖσιν
 ἀκόλουθον ἢ ἐπενεγκεῖν τὸ πλείους τὰς σοφίας ἔσεσθαι. δεῖ ἔν τῷ 40
 εἰρημένῳ ἀκρίβει ὡς ἴσον δυναμένῳ τῷ ὥς ἄλλης ἂν σοφίας καὶ

ἄλλης εἴη τὸ θεωρῆσαι τῶν αἰτίων ἕκαστον καὶ ὅ μὴς ἢ σο-
 φία, εἴη μὴ μὴς μὴ ἐπισήμης τὸ τὰς αἰτίας θεωρῆσαι, ἢ δὲ ἕκαστον
 τῶν τριῶν θεωρητικῆ σοφία. δύναμις τὸ "ὥς" ἄλλης ἂν δόξειεν
 ἐπισήμης εἶναι τὸ θεωρῆσαι τῶν αἰτίων τῶτον ἕκαστον. μὴ ὡς
 τοῖς νῦν εἰρημένοις ἀκόλουθον ἐπενεροχέαι ἄλλ' ὡς τοῖς πρώτοις
 προειρημένοις συνάπτων τὸ ἄλλην ἄλλῃ αἰτίᾳ ἐπισήμην γινωσκὴν
 εἶναι. ἢ προειπὼν περὶ τῷ ποιητικῷ αἰτίᾳ ὅτι ἕτερον τὸτον καὶ
 ἀντικείμενον τῷ τέλει, περὶ τῶν ἐπὶνεγκεν ὅτι διότι ἐστὶν ἐναν-
 τία, διὰ τὸτον ὅ τῆς αὐτῆς ἀλλὰ ἄλλης ἐπισήμης ἐστὶ ἕκαστον τέ-
 των τῶν αἰτίων γνῶσις (1). ἢ ἄμεινον γεγράφθαι "ὥς ἕκ ἄλ-
 λης ἂν δόξειεν ἐπισήμης εἶναι τὸ θεωρῆσαι τῶν αἰτίων τῶτον" τοῖς
 προειρημένοις. διὰ τὸτον γὰρ ἕκ ἐδόθη αὐτῇ τῶν αἰτίων πάντων
 γνωσκὴν εἶναι, ὅτι μὴ ἐναντία, εὔρε δὲ ἐναντιότητα ἐν τοῖς αἰτίοις
 τῷ τελικῷ καὶ τῷ ποιητικῷ. ἔτι δὲ καὶ διὰ τὰ ἄλλα τὰ εἰρημένα
 πρὸς τὸ μὴ εὐλογον εἶναι πλείους ἐπισήμης εἶναι περὶ τὴν γνῶσιν
 τῶν αἰτίων, ἐπιφέρει ἂν ὅτι καὶ τὰ προειρημένα ἕκ ἄλλης καὶ ἄλλης
 ἐπισήμης ἢ τῶν αἰτίων τῶν γνῶσις. εἴη δ' ἂν ἅμα δεδειγμέ-
 νον καὶ ὅτι τῆς σοφίας οἰκείος ὁ περὶ τῶν αἰτίων πάντων λόγος.
 σημειωτέον δὲ ὅτι δι' ὧν νῦν εἴρηκε πάλιν ἐμνημόνευσε τὸ Α τῷ
 μεῖζονος. ἐν ἐκείνῳ γὰρ ἐξέθετο τὰς περὶ τῷ σοφῷ κοινὰς προλή-
 ψεις. μνημονεύσας δὲ τῶν τριῶν αἰτίων καὶ δείξας καὶ τί δύναμις
 ἢ ἕκαστον τῶν γινωσκὴν ἐπισήμη σοφία εἶναι ἢ ζητούμενη νῦν,
 ἕκεί τῆς καὶ τὴν ὕλην αἰτίας ἐμνημόνευσεν ὡς τῆς ἐκείνων τῶν
 αἰτίων γνώσεως κυριωτέρας καὶ μᾶλλον ἐπισήμης ὅσης τῆς ὕλης.
 κυριώτερον γὰρ ἐκεῖνο καὶ μᾶλλον αἰτίον. ἢ γὰρ ὕλη ἐν τοῖς ἐξ αὐτῆς
 γινόμενοις ἐν τῷ ὅ ἕκ ἄνευ λόγον ἔχειν δοκεῖ. id.

(1) καταντήσαντες ἔν εἰς τὸν ὅρισμόν παυόμεθα τῆς ζητή- 996b
 σεως. τὸτον δὲ τὸ εἰδικόν ἕτερον ἐστὶ καὶ ἀντικείμενον τῷ τέλει, ἐπεὶ 24.
 τὸ τέλος πράξεων ἐστὶ τὸ δὲ εἶδος θεωρίας, ὡς πολλὰκις μεμαθή-
 καμεν. ἢ ἀρχὴ τῆς θεωρίας γίνετο τέλος τῆς πράξεως, καὶ τὸ τέ-
 λος τῆς πράξεως ἀρχὴ τῆς θεωρίας. "ὥς ἄλλης ἂν δόξειεν ἐπι-
 σήμης εἶναι." ὁ Ἀλέξανδρος "ἕκ ἄλλης" γράφει. φησὶ γὰρ ὅτι
 εἰ ταῦτα ὅπως ἔχει, ἕκ ἄλλης ἂν δόξειεν εἶναι ἐπισήμης τὸ θεω-
 ρῆσαι τῶν αἰτίων τῶτον ἕκαστον, ἀλλὰ μὴ καὶ τῆς αὐτῆς, ἐπειδὴ
 ἕκαστον αὐτῶν ἀναγκαῖον ἐστὶ καὶ πρὸς τούτοις καὶ συνεζευγμένα ἀλ-
 λήλως ὑπάρχουσι. καὶ μὴ γράφηι δὲ "ἕκ ἄλλης" δυνατόν ἐστιν
 ἵστασθαι. ὥς ἄλλης ἂν δόξειεν ἐπισήμης εἶναι τὸ θεωρῆσαι τῶν
 αἰτίων τῶτον ἕκαστον, ὅπερ ἐστὶν ἀποπον. ἵνα ἐξωθεν ὑπακί-
 σωμεν τὸ ὅπερ ἐστὶν ἀποπον διὰ τὰ εἰρημένα, ὅτι ὅ δύνατον πλείο-
 νας εἶναι ἐπισήμης τῶν ἀρχῶν, ἀλλὰ μίαν, ὡς ὁ λόγος ἔδειξεν.
 Asclep.

2. πάλαι A. || 10. ὅρισμόν εἰδῶμεν τῷ C. || 17. δὴ πῃ διότι C. || 23. νῦν om C Asclep. || 32. τὰ om F. || inter γ. αἰτία et ἀντικείμενα
 lacunam 20 litterarum A. καὶ A in mg. ταῦτα τὰ αἰτία ὅτι τὸ μὲν προὔπαρχει, τοῖσιν γὰρ τὸ ποιητικόν αἰτίον, τὸ δὲ ὕστερον ἐπὶνέταται. ὥς ἕκ
 ἐστὶν ἄλλης ἐπισήμης Asclep. || 33. εἶναι τῷ θεωρῆσαι F. || 38. λέγει ACF. || αἰτίας F. || 39. τῷ prius om F. || 40. ἔσεσθαι εἶναι A. || 41. τῷ
 om F.

1. τῶν αἰτίων τῶν C. || 3. δυνατόν ἔν A. || 8. ἐπενεγκὼν A. || 9. τοιαύτης B. || ἑκατέρω ACL. || 11. τοῖς προειρημένοις ἕκαστον A. || 13. εὐρῶν
 ACL. || 15. παρὰ C. || 18. ὅτι καὶ F. || 22. εἶναι καὶ ζητούμενη C. || 26. τὸν τῶν ὧν ἕκ C.

996 b 26. "ἀλλὰ — ἐξιν." ἦν δεύτερον τὸτο ἐν οἷς ἐξηριθμήσατο ὡς ἀπορηθῆσόμενοι; ἔπερι τῶν ἀξιωματικῶν, αἱ εἰσιν ἀποδείξεις ἀρχαί, αἱ καὶ κοινὰς δόξας λέγει τῷ πάντας ἀποδεικνύοντας προ- ἰαυτοῖς. εἶπε δὲ αὐτὰ, ὅτε ἐμμένοντο τῆς ἀπορίας (c. 1 p. 995 b 8), ἀρχαὶς [ἐξ ὧν περὶ τούτων] "ἐξ ὧν δεικνύσι πάν- 5 τες." ζητεῖ δὴ πότερον περὶ τούτων τῆς αὐτῆς ἐξιν εἶδέναι ἢ καὶ περὶ τῶν τῆς φύσεως καὶ τῶν οὐτος ἀρχῶν, ἢ ἄλλης, ὡς εἶναι πλείους ἐπιστήμας περὶ τῶν ἀρχῶν, ἄλλην μὲν τούτων ἄλλην δὲ τῶν τῆς φύσεως· καὶ εἰ διαφερώσων ἐπιστημῶν ἢ τῶν ἀρχῶν γνωστὴς τῶν τε τῆς φύσεως καὶ τῶν τῆς ἀποδείξεως, ποτέραν χρὴ καὶ τὴν περὶ ποῖα 10 αἰτία καὶ ἀρχαὶς ποίας καταγνωσμένην σοφίαν καλεῖν. ἀπορεῖ δὲ περὶ τούτων, καὶ πρὸς γε τὸ μὴ εἶναι τῆς αὐτῆς ἐπιστήμης περὶ τε τούτων καὶ περὶ ἐκείνων διαλαμβάνειν πρώτη ἐπιχειρήσει τοιαύτην χρᾶν. εἰ πᾶσαι ὁμοίως αἱ ἀποδεικτικαὶ ἐπιστήμαι χρᾶν τῶν ἀξιωμα- 15 τισιν καὶ τὰ οἰκεία ἀποδεικτικά, καὶ μὴ πᾶσαι περὶ αὐτῶν λέγουσιν, ὁδεμία τῶν ὁμοίως αὐτοῖς χρωμένων ἐρεῖ περὶ αὐτῶν (ε). ἀλλὰ μὴν τὸ πρῶτον· πᾶσαι τε καὶ αὐτοῖς χρᾶν, ὥσπερ καὶ ἡ περὶ τὰς τῆς φύσεως ἀρχαὶς ὅσα, καὶ ὅς λέγουσι πᾶσαι περὶ αὐτῶν. ὅτε καὶ γεωμετρία περὶ αὐτῶν ὅτε μετρίκῃ λέγει, καίτοι χρωμέναι αὐτοῖς. τὸ ἄρα δεύτερον. ἢ ὅπως. εἰ ὁμοίως πᾶσαι ἐπιστήμαι περὶ τὰ 20 ἀξιώματα ἔχουσι ὡς καὶ ἡ περὶ τὴν φύσιν, ἢ πᾶσαι περὶ αὐτῶν ἔρῃσιν ἢ ὁδὲ αὐτή. ἀλλὰ μὴν ὁμοίως πᾶσαι ἔχουσι περὶ αὐτῶν ὡς αὐτή, καὶ ὅς πᾶσαι περὶ αὐτῶν λέγουσιν, ὥς ὁδὲ ἂν ἡ περὶ τῆς φύσεως λέγοι. εἰ δὲ τούτο, ὅχι ἡ αὐτὴ περὶ τε τῆς φύσεως καὶ τῶν ἀξιωματικῶν· ὡς καὶ τῶν ἄλλων τῶν χρωμένων αὐτοῖς ὁμοίως 25 ταύτῃ ὅχι ἐξιν οἰκείον τὸ περὶ αὐτῶν λέγειν, ὅπως ὁδὲ ταύτης ἂν εἴη, ἐπεὶ τῶν ὁμοίως μὲν ὁποιασὼν ἐξιν, ἀπασῶν δὲ μὴ ἐνδέχεται (ε). διὰ τί μὴ ἐνδέχεται ἀπασῶν; ἢ ὅτι καὶ ἡ ἐπιστήμη τῶν καθ' αὐτὴν ὑπαρχόντων τῷ ὑποκειμένῳ ἐξιν ἀποδεικτική, ὧν δὲ τὰ ὑποκει- 30 μένα ἕτερα, τούτων καὶ τὰ δεικνύμενα· ὅχι ὁδὲ τὰ ἀξιώματα καθ' αὐτὰ ὑπαρχειν τοῖς πάσαις ταῖς ἐπιστήμαις ὑποκειμένοις. εἰ δὲ μὴ τούτο, ὁδὲ ἂν οἶαί τε εἶεν πᾶσαι ἀποδεικνύναι αὐτὰ. ἐπιχειρήσας δὲ πρῶτον τὸ μὴ εἶναι μιᾶς ἐπιστήμης περὶ τε τῶν τῆς φύσεως ἀρχῶν εἰπεῖν καὶ περὶ τῶν ἀξιωματικῶν, αἱ εἰσιν ἀποδείξεως ἀρχαί, ἐξῆς 35 ὅτι μὴδὲ ἐξιν τῶν ἀξιωματικῶν ἐπιστήμη τις ἐπιχειρεῖ, λέγων "ἅμα δὲ καὶ τίνα τρόπον ἔσαι αὐτοῖς ἢ γνωστῆς; τί μὲν καὶ ἐκασον τούτων τυγχάνει ὅχι καὶ νῦν γνωρίζομεν." ἐξιν δὲ ὁ λέγει τοιοῦτον. ἦτοι δι' ὁρισμῶν τι ἐπιστάμεθα ἢ δι' ἀποδείξεως· καὶ τῶν ἀξιωματικῶν δὴ εἰ ἐξιν ἐπιστήμη, ἀποδεικτικὴ περὶ τίνος ἂν εἴη τῶν ὑπαρχόντων 40 αὐτοῖς. ἀλλὰ τὸ μὲν τί ἐξιν ἐκασον αὐτῶν γνωρίμων πᾶσιν αὐτο-

θεν· χωρὶς καὶ ἐπιστήμης γνωρίμων τι σημαίνει τὸ ἐπὶ παντός, ἢ ἡ κατάφασις ἢ ἡ ἀπόφασις, καὶ τί σημαίνει τὸ τὰ τῷ αὐτῷ ἴσα καὶ ἀλλήλοις εἶναι ἴσα· ὡς καὶ γνωρίμοις αὐτοῖς πᾶσαι αἱ ἐπιστήμαι χρᾶν, ὁδὲν δεόμεναι τῆς διδασχῆς ἐπιστήμης. ὥς τὸ μὲν τί ἐξιν ἐκασον τούτων ὅχι ἔσαι τις ἐπιστήμη μὴ ἀφωρισμένη· εἰ δὲ ἐξιν ἀποδείξεις περὶ αὐτῶν καὶ ἐπιστήμη τις ἀποδεικτική, δεήσει τὰ ἀξιώ- 5 ματα εἶναι τε αὐτῶν τὰ μὲν πάθη, ταῦτέα τὰ ἀποδεικνύμενα αὐτοῖς ὑπαρχειν (τὰ καὶ καθ' αὐτὰ ὑπαρχόντα, ἅπερ ἐπὶ τὰ ἀποδει- κτικά, πάθη εἶπε), τὰ δὲ τίνα ἀξιώματα, δι' ὧν τὰ ὑπαρχόντα αὐτοῖς καθ' αὐτὰ ἀποδεικνύει, ἀξιώματα λέγων τὰς ἀναποδεί- 10 κτας καὶ ἀμέσους προτάσεις. τὸ δὲ "περὶ πάντων καὶ ἀδύνατον ἀπό- 997 a δεῖν εἶναι" εἶπεν ὡς ἀκόλουθον τῷ "δεήσει τι γένος εἶναι ὑποκει- 7. μένον, καὶ τὰ μὲν πάθη τὰ δὲ ἀξιώματα αὐτῶν." τούτω καὶ ἀκόλου- θον τὸ "περὶ πάντων καὶ ἀδύνατον ἀποδείξιν εἶναι." περὶ καὶ τῶν καθ' αὐτὰ ὑπαρχόντων τῷ ὑποκειμένῳ τῇ ἐπιστήμῃ, αἱ πάθη εἶπεν, αἱ ἀποδείξεις, ἀλλ' ὅχι περὶ πάντων, ὁδὲ τῶν τυχόντων, ἀλλ' ὁδὲ τῶν λαμβανόμενων πρὸς τὴν τινα δεῖν οἶον τε πάντων ἀποδείξιν εἶναι. τὸ δὲ ἐξῆς τὸ "ἀνάγκη καὶ ἐκ τινων εἶναι καὶ περὶ 15 τι καὶ τινῶν τὴν ἀπόδειξιν" συνάπτει τῷ "δεήσει τι γένος εἶναι τὸ ὑποκειμένον, καὶ τὰ μὲν πάθη τὰ δὲ ἀξιώματα αὐτῶν." διὰ μέσον δὲ εἴρηξεν διὰ τὰ ἀξιώματα τὸ "περὶ πάντων καὶ ἀδύνατον ἀποδει- 20 ξιν εἶναι." καὶ ἐξιν τὸ μὲν "ἐκ τινων" τῶν ἀξιωματικῶν ἢ δεῖξις δη- λωτική, τὸ δὲ "περὶ τι" τῷ ὑποκειμένῳ γένος, ὅχι δεικνύται τι ὑπαρχόν ἢ μὴ ὑπαρχόν, τὸ δὲ "τινῶν" τῶν ἀποδεικνύμενων ὑπαρ- 25 χειν ἢ μὴ ὑπαρχειν τῷ ὑποκειμένῳ, αἱ εἶπε πάθη. τὸ δὲ "ὥς συμβαίνει πάντων εἶναι γένος ἐν τι τῶν δεικνύμενων" ἴσον ἂν εἴη τῷ ὅπως τε συμβήσεται, εἰ ἐξιν ἀποδείξεις περὶ τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ἐξιν ἐν τι γένος καὶ μία τις φύσις ὑποκειμένη, τὰ ἀξιώματα πάντα τὰ ἀποδεικνύμενα διὰ τῶν ἀξιωματικῶν μιᾶς φύσεως εἶναι, 30 διότι πᾶσαι μὲν αἱ ἐπιστήμαι καὶ ἀποδείξεις διὰ τῶν ἀξιωματικῶν δει- κνύσιν τὰ προκείμενα, τὰ δὲ ἀξιώματα μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς φύ- σεως, τὰ δὲ τῆς αὐτῆς φύσεως ἀλλήλοις ὄντα μιᾶς τινὸς φύσεως ἐπὶ δεικτικά· εἴτε ἐκ τῶν καθ' αὐτὰ ὑπαρχόντων αἱ ἀποδείξεις, 35 μιᾶς φύσεως καθ' αὐτὰ ὑπαρχειν ἀνάγκη τὰ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς φύσεως ὄντα ἀλλήλοις. ἐν δὲ γένος εἶπεν ἀντὶ τῶ μίαν φύσιν. ἢ τὸ λεγόμενον ἐξιν, εἰ ἐξιν ἐπιστήμη τις καὶ ἀποδείξεις τῶν ἀξιω- 40 ματικῶν, δεήσει τι εἶναι γένος ὑποκειμένον αὐτοῖς· πᾶσα καὶ ἀπό- δεξις καὶ πᾶσα ἐπιστήμη ἀποδεικτικὴ περὶ τι γένος ὠρισμένον καὶ πᾶν τὸ ἀποδεικτὸν γένει τινὶ ὠρισμένῳ ὑπαρχει. καὶ τοῖς ἀξιωμα- 45 σιν ἄρα, εἰ ἐξιν ἀποδεικτὰ καὶ ἐξιν ἐπιστήμη τις αὐτῶν ἀπο- δεικτική, ὠρισμένον τι γένος ὑπόκειται ὅχι δεικνύει ὑπαρχόντα·

5. ἐξ — τούτων dele. || ἐξ ὧν om C. || 9. καὶ — 10. φύσεως om C. || 17. ἢ] αἱ C. || 18. ὅσαι C. || 21. ἢ] αἱ C. || 38 — b 3. apud Asclep. || 40. ἐπιστήμη, ἦτοι τὸ τί ἐξιν αὐτῶν ἔσαι δεικτική ἢ ἀποδεικτική, ἢ περὶ τίνος Asclep.

1. ἐπὶ] κατὰ Asclep. || ἢ κατὰ φασιν ἢ om Asclep. || 5 — 14. apud Asclep. || 7. εἶναι τὰ ποτὲ ἐν τι γένος καὶ μίαν τινὰ φύσιν ὑποκειμένην εἶναι τε Asclep. || 9. τίνα ἄλλα ἀξιώματα Asclep. || 11. δὲ om F. || 17 — 37. apud Asclep. || 18. ἀποδείξεις C. || 20. διὰ — 22. εἶναι om Asclep. || 22. δηλωτικὸν Asclep. || 27. ἅπερ Asclep. || 33. εἰ δὲ ἐκ Asclep. || ὑπαρχειν Asclep. || 34. ὑπαρχει Asclep. || 36. ἢ — ἐξιν om Asclep. || 37. εἶναι τι γένος Asclep. || 39. ὠρισμένον Asclep.

πᾶσα ἢ ἀποδείξει γενέει τινὶ καὶ φύσει ὑποκειμένην μὴ δεικνυσιν
 ὑπάρχοντα ἢ ἀποδεικνυσιν, ἃ εἶπεν αὐτὸς πάθῃ, διὰ τινων ἀξιω-
 μάτων, δι' ὧν αἱ ἀποδείξεις, τατέστιν ἀμέσους προτάσεις καὶ ἀνα-
 ποδείκτους. εἰ ἢ δὲ μὴ δι' ἀξιωμάτων δεικνύσῃ τὰ δεικνύμενα,
 δεικνύοιτο δὲ καὶ τὰ ἀξιώματα, ἐπ' ἀπειρον ἂν προίτοι, ὅτω δὲ ὅθεν
 ἀποδεικτικὸν ἂν εἴη· ὅ ἢ πάντα ἐστὶν ἀποδεικτικά. ὡς ἐνῆν καὶ
 αὐτὸν χρησάμενον ἀποδείξαι ὅτι μὴ ἐστὶν ἀποδείξεις τῶν ἀξιωμά-
 των. ὅτι δὲ ταῦτα δεῖ τὰ εἰρημένα ὑπάρχειν ἐν πάσῃ ἀποδείξει,
 ἐδήλωσε καὶ διὰ τῆς ἐπενεγκεῖν "ἀνάγκη ἢ ἐκ τινων εἶναι," δι' ὧν
 δεικνύσῃ καὶ περὶ τι εἶναι, ὅ ἢ ἀποδείξεις, καὶ τινων τὴν ἀπόδειξιν,
 αὐτῶν τῶν ἀποδεικνυμένων. ἀλλὰ εἰ τοῖς ἀξιώμασιν ἐν τι γένος
 ὑπόκει, πᾶσι τοῖς ἀποδεικνυμένοις καὶ πάσαις ταῖς ἐπισήμαις ἐν καὶ
 ταύτῃ γένος ὑποκείμενον ἔσται. ὅ ἢ χρώμενός τινι πρὸς ἀπόδειξιν,
 ὅ γένει τινὶ καὶ φύσει μὴ καθ' αὐτὴν ὑπάρχει, ὅ περὶ ἄλλο αὐτῷ
 χρῆσθαι ἢ περὶ ἐκεῖνο ὡς ὑπάρχει καθ' αὐτό. ὅ ἢ διὰ τῆς τυχόντος
 τῆς τυχόν δεικνύσῃ. ὅτε ἢ ὅ τοῖς ἐν γεωμετρίας δεικνυμένοις χρώ-
 μένός τις πρὸς ἄλλο τι αὐτοῖς χρῆσθαι ἢ πρὸς τὰ γεωμετρικά
 ὑποκείμενα, ὅτι τέτοις ὑπάρχει καθ' αὐτά. ὅτε ὅ ἐν τοῖς μουσι-
 κοῖς τινὶ πρὸς τι ἄλλο ἢ πρὸς τὰ τοῖς μουσικοῖς ὑποκείμενα. διὰ
 ἢ τῶν καθ' αὐτά ὑπαρχόντων αἱ τῶν καθ' αὐτά ὑπαρχόντων
 ἀποδείξεις· καὶ οἱ τοῖς ἀξιώμασι δὴ χρώμενοι πρὸς τὸ γένος ἂν
 ἐκεῖνο ἐχρῶντο αὐτοῖς, ὡς ὑπάρχει τὰ ἀξιώματα τὰ καθ' αὐτά·
 ὑπάρχει δὲ ἐν τινι, εἴγε ἐστὶν αὐτῶν ἐπισήμη τις ἀποδεικτική.
 πᾶσαι δὲ αἱ ἐπισήμαι πρὸς τὰ ἀποδεικνύμενα ὑπ' αὐτῶν χρώσῃ
 τοῖς ἀξιώμασι· πάσαις ἄρα ἔσται τὸ αὐτὸ γένος ὑποκείμενον ταῖς
 ἐπισήμαις τῷ πάσας αὐτοῖς χρῆσθαι· ταῦτα δὲ ἐν γένει τινὶ
 ὑπάρχει, καὶ μὴ οἷον τε εἶναι πρὸς ἄλλο τι χρῆσθαι τοῖς τινὶ καθ'
 αὐτὴν ὑπάρχουσιν ἀποδεικτικοῖς ἢ πρὸς ἐκεῖνο μόνον, ὡς καθ' αὐτὴν
 ἐκεῖνο ὑπάρχει. εἰ δὲ πάσαις ταῖς ἐπισήμαις τὸ αὐτὸ γένος ὑπό-
 κει, καὶ πᾶσαι διὰ τῶν αὐτῶν δεικνύσιν· διὰ ἢ τῶν ἀξιωμάτων
 πᾶσαι ἂν αὐταὶ εἴεν. Alex.

996b (6) καὶ φήσιν ὅτι ἀδύνατόν ἐστι τὴν ἀντίφασιν ποτε συνα-
 ληθεύειν ἢ συμφευδεύειν. ὡς ἢ πολλὰκις εἴρηξαι, ἐπὶ πάντων τῶν
 ὄντων διαιρεῖ τὸ ἀληθὲς καὶ τὸ ψεῦδος, καὶ ὡς φησιν ὁ Πλάτων ὡς
 ὅτι ὅθεν τῶν ὄντων καυχῆσθαι ἐκφυγεῖν τὴν ἀντίφασιν. καὶ ταῦτα
 μὴ οἱ περὶ τῶν Ἀριστοτέλους, εἰδέναι μέντοι χρῆσθαι ὅτι τῶν ἀδυνά-
 των ἐστὶ ποτε ἀληθεύσαι τὴν ἀντίφασιν, συμφευδεύσαι μέντοι γε
 αὐτὴν ὅκ ἐστιν ἀδύνατον. ἐπὶ ἢ τῆς πρώτης ὅτε ἢ κατάφασις
 ἔχει χώραν ὅτε δὲ ἢ ἀπόφασις, εἴγε ὑπερβέβηκε καὶ τὸν καὶ πᾶσαν
 ἔννοιαν ἀνθρωπίνην καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν νοερὰν ἐνέργειαν· καὶ ἢ λέγει ὁ
 Πλάτων "ὅτι μὲν ἐστὶν, ὅκ οἶδα, τί δὲ ἐστὶν οἶδα." Asclep.

996b (7) φαμὶ δὲ ἡμεῖς πρὸς αὐτὸν λέγοντες ὅτι τὸ μὴ συνημμέ-
 νον τῷ συλλογισμῷ ἔρρωσθαι, ἢ δὲ πρὸς τὴν φύσιν ὁμοιωτῶς ἔχει.

τὸ ἢ λέγειν ὅτι αἱ ἀποδείξεις, καθὼ ἀποδείξεις ὑπάρχουσιν, ὅθεν
 ἀλλήλων διαφέρουσιν, καὶ ὅτι ἀποδείξεσι κέρησθαι καὶ αἱ καὶ μέρος καὶ
 αἱ πρῶτῃ, ὅκ ἀποπον· τὸ δὲ λέγειν· ἀλλὰ μὴ ὁμοιωτῶς, διὰ τὸ
 πάντοτε ἐστὶν ἀπόπον· ἢ μὴ ἢ πρῶτῃ ἐπισήμῃ οἶδε καὶ τὰς ὅσας τῶν
 πραγμάτων καὶ τὰς ἀρχὰς τῶν ἀποδείξεων, τὰς μὴ ὅσας διὰ τῶν
 ὁρισμῶν τὰς δὲ ἀποδείξεις διὰ τῶν ἀρχῶν, διὰ τὰς εἰρημένας
 αἰτίας ἐν τῇ θεωρίᾳ· αἱ μέντοι γε καὶ μέρος ἐπισήμαι τὰς μὴ
 ἀποδείξεις ἴσασιν, τὰς δὲ ἀρχὰς ὅκ ἴσασιν· ἀρκούν ἢ τῇ δόξῃ
 τῆς πρώτης φιλοσοφίας. id.

997a "ἀλλὰ — τέτων." ἐπιχειρήσας πρὸς τὸ μὴ εἶναι τῆς αὐτῆς
 περὶ τε τῶν τῆς ὅσας ἀρχῶν καὶ περὶ τῶν ἀποδεικτικῶν εἰπεῖν ἀλλ'
 ἑτέρας, ἔξωθεν δὲ προσεπιχειρήσας ὅτι μὴ ὅς ἐστιν ἀποδεικτικά,
 ἐφεξῆς ταύτην συνεχῇ ἀπορίαν ἀπορεῖ· ζητεῖ γάρ, ποτέρα αὐτῶν
 ἐστὶ σοφία καὶ ποτέρα κυριωτέρα καὶ ποτέρα πρότερον, ἢ περὶ τὰς τῆς
 ὅσας ἀρχὰς ἢ ἢ περὶ τὰς τῆς ἀποδείξεως. καὶ ὅτι δὴ εὐλογον
 εἶναι λέγειν τοιαύτην τὴν περὶ τὰ ἀξιώματα, ὅτως ἐπιχειρεῖ. εἰ
 ἢ περὶ τὰ πρῶτα πρώτη, τὰ δὲ ἀξιώματα πρῶτα, ὅ ἐδεξε διὰ
 τῆς εἰπεῖν ὅτι καθόλου· τὰ ἢ καθόλου πρῶτα τῶν ὑπ' αὐτὰ δέδεικται
 τῇ φύσει ὄντα, τοιαῦτα δὲ τὰ ἀξιώματα, κοινὰ πάντων καὶ καθόλου,
 ἐπεὶ πάντα τὰ δεικνύμενα διὰ τέτων δεικνύσῃ καὶ πάντων ἀρχαί
 ταῦτα· αἱ δὲ ἀρχαὶ πρῶτῃ ὅ ἐστὶν ἀρχαί· ὡς καὶ ταύτη καθόλου
 ἢ παραγωγὴ παρὰ τὴν ληφθῆναι ἀπλῶς πρῶτα εἶναι καὶ καθόλου τὰ
 ἀξιώματα· ὅτε ἢ τὰ κοινὰ τινων ὅδε καὶ καθόλου ἐστὶν αὐτῶν, ὅτε
 τὰ καθόλου ἀπλῶς καὶ κυρίως πρῶτα· ὡς ὅδ' ἢ περὶ τὰ καθόλου
 ἀπλῶς πρώτη καὶ τιμιωτέρα. ὅτι δὲ ὅδε δεικνύσῃ αἱ ἀρχαὶ διὰ
 τῶν ἀξιωμάτων· ὅδε ἢ ἀποδεικτικά. Alex.

997a "εἴτε — φιλοσόφου." ὅπερ ἡγόρησε πρὸς τὸ τίνος εἶναι, ἢ ἢ
 πασῶν τῶν χρωμένων αὐτοῖς ἢ ὅδε μὴ, νῦν δεικνυσιν ὅτι εὐλο-
 γον τὸν φιλόσοφον περὶ τῶν ἀξιωμάτων, αἱ εἰσιν ἀποδείξεως ἀρχαί,
 δι' ὧν τὸ ἐν πᾶσι τοῖς ζητούμενοις ἀληθὲς πρῶτα δεικνύσῃ, πραγμα-
 τεύειν, ὅ ἐδεξε διὰ τῆς δεῖξαι ὅτι ἀποπον τὸ ἄλλον τινὰ λέ-
 γειν περὶ τάλῃθους καὶ ψευδούς, πραγματεύειν. τὸ δὲ "περὶ αὐτῶν"
 λέγοιτο ἂν περὶ τῶν προτάσεων, ἐν αἷς καὶ τὰ ἀξιώματα· τίνος
 ἢ ἄλλῃ τὸ περὶ τῶν προτάσεων ἀληθὲς τε καὶ ψευδὲς διαλαμ-
 βάνειν παρὰ τὸν φιλόσοφον; δεικνύσῃ δὲ διὰ τέτων ὅτι εἰ καὶ μὴ τῶ
 πρώτῃ φιλοσόφῃ ἐστὶ τὸ περὶ ἀποδείξεως καὶ τῶν ταύτης ἀρχῶν
 διαλαμβάνειν, ἀλλὰ τῶ φιλοσόφῃ γε, εἴ δ' ἂν πως διὰ τέτων
 καὶ τὸ μέρος φιλοσοφίας εἶναι τὴν ἀποδεικτικὴν πραγματείαν τίθε-
 μενον. id.

997a "ὅλως — ἐπισήμαι." ἐπεὶ τῶν ὅσων αἱ μὲν εἰσὶ νοηταὶ καὶ
 ἀκίνητοι αἱ δὲ ἐν κινήσει τε καὶ αἰσθηταὶ, ζητεῖ ποτέρον περὶ πασῶν
 τῶν ὅσων μὴ ἐστὶ τὸ θεωρεῖν ἐπισήμῃ, ἢ πλείονων καὶ διαφόρων,
 καὶ εἰ μὴ μὴ, ποίας ὅσας ἐπισήμῃ ἡγήτεον τὴν προκειμένην νῦν

3. ἀμέσους et 27. καὶ — 29. ὑπάρχει om C. || 31. αὐτὸ om A.

13 — 20. apud Asclep. || 14. ἢ ἢ A. || τὰς τῶν A. || 16. εἰ om Asclep. || 30. δεικνύσθαι C. || 31. τὸ om AC. || 32 — 37. apud Asclep. || 34. διαλέγεσθαι Asclep. || 37. τῶ ἀπλῶς Asclep. || 40. — p. 614 a 2. apud Asclep. || 43. μὴ om Asclep.

ἡμῖν· ἔτι δὲ αὕτη ἡ σοφία· τὸ ᾧ μίαν πασῶν ὑπολαμβάνει
 τῶν ὁσίων ἐπιστήμην εἶναι ὅφησιν εὐλογουμέναι, καὶ δι' ὃ ἐπιφέρει·
 εἰ ᾧ μίαν, μία ἂν εἴη καὶ ἡ ἀποδεικτική πάντων τῶν ταῖς ὁσίοις
 καθ' αὐτὰ συμβεβηκότων· πᾶσα γὰρ ἀποδεικτική ἐπιστήμη τῶν
 τῷ γένει ἐκείνῳ, περὶ ὃ καταγίνεσθαι, καθ' αὐτὰ ὑπαρχόντων ἐστὶν
 ἀποδεικτική· ὥστε εἰ καὶ περὶ τῆς ὁσίας μία τις ἐπιστήμη, ἐν ᾧ τι
 γένος εἴη καὶ ἡ ὁσία· εἰ γὰρ ἑνὸς γένους μία ἐπιστήμη, καὶ ὅτι ἐπιστήμη
 μία, ἐν γένος τούτῳ· εἰ δὲ ἐν γένος καὶ ἡ ὁσία, ἐν δὲ γένει τὰ καθ'
 αὐτὸ συμβεβηκότα μιᾶς ἀποδείκνυσι, μία ἂν εἴη καὶ ἡ τὰ ταῖς
 ὁσίοις πάσαις καθ' αὐτὰ ὑπαρχοντα ἀποδεικνύσα· ἀποδεικτικῆς
 997^a 21. ἵδιον τὸ περὶ τι ὑποκείμενον θεωρεῖν τὰ καθ' αὐτὰ συμβεβηκότα
 ἀντὶ τῆς περὶ ὅτι ἐν γένος, τὰ καθ' αὐτὰ συμβεβηκότα διὰ τῶν
 κοινῶν δοξῶν, ταῖς μίαις ἐστὶ τὸ θεωρεῖν τὰ καθ' αὐτὸ συμβε-
 βηκότα τοῖς μεγέθεσι, καὶ πάλιν ἑτέρας τὸς ἀριθμοῖς, ὥστε καὶ τῶν
 ὁσίων διάφοροι ἐπιστήμαι, ἐπεὶ καὶ τῶν καθ' αὐτὰ ὑπαρχουσῶν ταῖς
 ὁσίοις, δοκεῖ δὲ ἀπὸ τῆς συμβεβηκότος τὸ ἄτοπον ἐπάγειν· λα-
 βῶν γὰρ ὅτι τῆς ἐπιστήμης καὶ τὸ τὰ συμβεβηκότα τῷ γένει τῷ ὑπο-
 κειμένῳ αὐτῇ ἀποδεικνύει, ἐπεὶ τῇ ὁσίᾳ πάντα τὰ ἄλλα συμ-
 βέβηκε καὶ τὸς λέγοντας μίαν εἶναι τὴν περὶ τὰς ὁσίας ἐπιστήμην,
 καὶ τῆς γίνεσθαι μιᾶς περὶ πάντων τῶν ὄντων λέγειν· πάντα γὰρ
 τὰ περὶ τὴν ὁσίαν ὄντα τῇ ὁσίᾳ συμβέβηκε· διὰ τούτου γὰρ καὶ ὅπως
 εἶπε, "καὶ ᾧ ἂν ἀποδεικτική μία περὶ πάντων εἴη τῶν συμβεβη-
 κότων," ἔκετι τὸ ἐξῆς προστίθει αὐτῷ· "περὶ τε γὰρ μιᾶς καὶ ἐξ ὧν
 μιᾶς, εἴτε τῆς αὐτῆς εἴτε ἄλλης." τούτῳ μοι δοκεῖ τοῖσιν εἶναι.
 εἰπὼν ὅτι εἰ ἐν γένος ἐστὶν ἡ ὁσία ὑποκείμενον, ἔσται μία καὶ ἡ ἀπάν-
 των τῶν καθ' αὐτὰ ὑπαρχόντων τῇ ὁσίᾳ ἀποδεικτικῇ ἐπιστήμῃ,
 ἐπήνεγκε καθόλου "περὶ τε γὰρ μιᾶς καὶ ἐξ ὧν μιᾶς, εἴτε τῆς αὐτῆς
 εἴτε ἄλλης· ὥστε καὶ τὰ συμβεβηκότα, εἴτε αὐτὰ θεωρεῖσιν εἴτε
 ἐκ τούτων μία." εἴη τὸ λεγόμενον τοῖσιν· τῆς αὐτῆς ἐστὶν ἐπιστή-
 μης τὸ ὑποκείμενον θεωρεῖν τί ποτε εἴη, καὶ τὰ τῶν καθ' αὐτὸ
 ὑπαρχοντα· ἐκ γὰρ τούτων καὶ ἐν τούτοις ἐκείνῳ τὸ εἶναι· ἄλλα μὴν
 ἥς τὸ τὰ καθ' αὐτὰ τινι ὑπαρχοντα εἰδέναι, ταύτης καὶ τὸ ἀποδεικνύ-
 ναι τὰ καθ' αὐτὰ συμβεβηκότα ἐκείνῳ· δύνασθαι δὲ καὶ τὰ ἐξ ὧν
 μιᾶς εἰρηκεῖν ἀντὶ τῆς καὶ ἐξ ὧν αἱ περὶ ἐκείνου τῶν ὑποκειμένων
 ἀποδείξεις γινώσκονται· διὰ γὰρ τῶν καθ' αὐτὰ ὑπαρχόντων αἱ
 ἀποδείξεις, αἱ δὲ εἰδέναι τὴν περὶ ἐκείνου καταγινόμενον· ὥστε ὅτι
 εἰδέναι τὴν ὑποκειμένην φύσιν, τούτου καὶ τὸ τὰ ταύτη ὑπαρχοντα
 εἰδέναι καθ' αὐτὰ· διὰ γὰρ τούτων ἡ γνώσις τῆς ὁσίας τῶν προκει-
 μένων, δι' ὧν καὶ αἱ περὶ τῶν ὑπαρχόντων αὐτῇ ἀποδείξεις· ἥς δὲ
 τὰ ταῦτα εἰδέναι, ταύτης καὶ τὸ τὰ καθ' αὐτὰ συμβεβηκότα συμβε-
 βηκότα τῷ γένει τούτῳ δεικνύναι, ταῖς τὰ δι' ἀποδείξεως ὑπαρ-

χειν δεικνύμενα αὐτῷ· ὅτι τὸ εἰδέναι τό τε ὑποκείμενον γένος
 καὶ δι' ὧν τὰ τῶν ὑπαρχόντων δεικνύει, τούτου καὶ τὸ ἀποδεικνύναι τὰ
 ὑπαρχοντα αὐτῷ· ὅτι δὲ τὸ ἀποδεικνύναι τινὰ, τούτου καὶ τὸ εἰδέναι.
 εἰ γὰρ μία ἐστὶν ἡ περὶ τὸ ὑποκείμενον γένος καὶ τὴν ὁσίαν πραγμα-
 τευομένη τῷ ἐν αὐτῷ εἶναι καὶ μίαν τινὰ φύσιν, ἔσται καὶ τὰ πάντα
 τούτω τὰ καθ' αὐτὸ συμβεβηκότα ἀποδεικνύναι, εἴτε πλείονων καὶ
 ἄλλης ἢ περὶ τὸ λαμβανόμενον γένος καὶ τὴν ὁσίαν πραγματευέσθαι
 τῷ μὴ εἶναι τινὰ μίαν φύσιν αὐτῶ· ὅτι εἴ τινα ὑφ' ἐν τὸ ἀνω-
 τέρῳ γένος ἐστὶν, ἥδη περὶ τούτων μιᾶς τὸ θεωρεῖν ἐπιστήμης, ἄλλα
 οἱ ὁμοεῖδές εἶναι καὶ μιᾶς φύσεως τὸ ἐκάστη ἐπιστήμῃ ὑποκείμενον,
 περὶ ὃ πραγματεύεσθαι· πλείονων δὲ καὶ τῶν αὐτῶν ἔσται τὸ καὶ τὰ
 ὑπαρχοντα αὐτῷ ἀποδεικνύναι· ὅσαι γὰρ περὶ τὸ ὑποκείμενον, το-
 σαύτῃ καὶ περὶ τὰ καθ' αὐτὰ τῶν ὑπαρχόντων καὶ συμβεβηκότα.
 τὸ δὲ ὥστε καὶ τὰ συμβεβηκότα, εἴτε αὐτῷ θεωρεῖσιν εἴτε ἐκ τῶν
 997^a 21. τῶν μία ἴσον ἂν σημαίνει τῷ τῶν αὐτῶν ἔσται, ὧν ἡ τε περὶ
 τῆς ὑποκειμένης γένους θεωρίας καὶ ἡ περὶ τὰ δι' ὧν τὰ τῶν ὑπαρ-
 χοντα ἀποδείκνυσι, καὶ ἡ τῶν καθ' αὐτὰ συμβεβηκότων καὶ ἀποδει-
 κνυμένων ὑπαρχεῖν αὐτῷ γνώσις, εἴτε ὅτι πλείους ἐκείναι ὡς κε-
 χωρίσθαι ἀπ' ἀλλήλων, πλείους καὶ αἱ ταῦτα ἀποδεικνύσαι, εἴτε ἐκεῖ-
 ναι μία ἐκ πλείονων ἐπιστημῶν ὡς μερῶν ὅσα, ὅπως ἔχει καὶ ἡ τὰ
 καθ' αὐτὰ ὑπαρχοντα δεικνύσα τῶν τῷ γένει· μία μὲν γὰρ ἔσται,
 ἐκ πλείονων μέντοι ἐπιστημῶν ὡς μερῶν ἡθροισμένη· τούτου δὲ
 προσέθηκεν, ἐπεὶ δοκεῖ ἡ περὶ τὴν ὁσίαν πραγματεία ἅπασα φιλο-
 σοφία εἶναι, ὅ μὴν πᾶσα πάσης τῆς ὁσίας ἐστὶν, ἄλλα καὶ μὴ ἄλλο
 μέρος αὐτῆς τῆς αἰδητῆς τε καὶ φυσικῆς, κατ' ἄλλο δὲ τῆς νοη-
 τῆς· ὡς δὲ ἐπ' ἄτοπον τι ἐπαγαγὼν τὸ μίαν ἔσσεσθαι τῶν καθ'
 αὐτὸ ὑπαρχόντων τῆς ὁσίας ἀποδεικτικῆς, ἐπαύσατο μὴδὲν ἐπε-
 νεγκῶν· ἄλογον γὰρ δοκεῖ τὴν αὐτὴν ἐπιστήμην εἶναι θεωρητικὴν
 περὶ τῶν τῇ αἰδητῇ ὁσία συμβεβηκότων καὶ περὶ τῶν τῇ νοητῇ.
 πῶς ὅτι ἐν γένος ἡ ὁσία; ἐπιζητήσαι δ' ἂν τις εἰ περὶ ἐν γένος,
 ὅτι τὸ κοινόν, ὡς εἶπε, νῦν λέγει, ἄλλα καὶ περὶ ἐν εἶδος καὶ μίαν τινὰ
 ὁμοεῖδῃ φύσιν· ὅτι γὰρ ἡ ἐπιστήμη περὶ ἐν γένος, ὅτι μία περὶ
 πάντα τὰ ἐκ τῆς αὐτῆς τῆς ἀνωτάτης καὶ κοινοτάτης γένους, ἀλλ' ὅτι
 περὶ τὰ τῆς αὐτῆς εἶδος καὶ λόγου κεκοινωνηκότα· δύνασθαι καὶ ὅπως
 ἀκῶσαι τὸ "περὶ τε γὰρ μιᾶς καὶ ἐξ ὧν μιᾶς," ὅτι γένος μία, ἡ τὸ
 τί ἐστὶν ἐκάστη τῶν ὑπ' αὐτὸ καὶ τὸν ὁρισμὸν ζητῶσα, τούτω μία καὶ ἡ
 τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ, καὶ ἐξ ὧν ἐστὶν αὐτῇ τὸ εἶναι γνωστικὴ τε καὶ
 δεικτικὴ· διὰ γὰρ τῶν καθ' αὐτὰ ὑπαρχόντων ἐκάστω καὶ τῶν συμ-
 βεβηκότων αὐτῷ καθ' αὐτὸ αἱ ἀποδείξεις· μιᾶς δὲ ἐπιστήμης τὸ
 τὰ καθ' αὐτὰ ὑπαρχοντα ἐν τινι γένει εἰδέναι· ὅτι γὰρ ἡ ὁριστικὴ
 μία, καὶ ἡ ἀποδεικτικὴ· τὸ μὲν γὰρ τὴν ὁσίαν καὶ τὸ τί ἦν εἶναι ση-
 μαίνει, τὸ δὲ "εἴτε τῆς αὐτῆς," τό τε ὁρίσασθαι τὸ αὐτὸ καὶ ἀποδείξαι

12 — 14. apud Asclep. || 14. τὰ — 17. ὁσίοις add Asclep. || 30 — 42. apud Asclep. || 31. τέτοις A, om C. || 35. καὶ om C. || 36. γινώσκονται om A in lacuna. || 41. τὰ om A. || alterum συμβεβηκότα om A Asclep. || 42. τῶν C, τούτων A. || 17. τῶν τῶν τούτων F. || 22. ὡς ἡ A C. || 23. πᾶσα C. || 29. τῶν post τε om F. || 30. ἐν] δε F, γ' ἂν C. || εἴπερ ἐν C. || 31. εἶδος] γένος C. || 34. περὶ C. || 35. ὁμοίαις F. || 42 — p. 615 a 12. apud Asclep.

τὰ καθ' αὐτὴν ὑπάρχοντα τῷ αὐτῷ τότῳ, τῷ τῷ εἰς αὐτὴν ἐπι-
 στήμη ἐστὶν ὀριστική τε καὶ ἀποδεικτική, εἴτε ἑτέρα ἐστὶ καὶ μὴ μίας
 ἁμῶν μόρια. ἀκολουθήσει ἔν τῳ καθ' αὐτὴν συμβεβηκότα τῷ
 αὐτῷ: γένει μίαν ἀποδεικνύει. λείπει γὰρ τὸ τοῦ λέγει τῇ ὥστε
 καὶ τὰ συμβεβηκότα. ἔνδεϊ γὰρ αὐτῷ τὴν μίαν ἔχει θεωρεῖν τε καὶ
 δεικνύει. ἦν γὰρ τὸ εἰδέναι τὰ ἐξ ὧν ταύτης τε καὶ τὰ συμβε-
 βηκότα τῷ ὑποκειμένῳ δεικνύει. εἴτε ἑκατέρα τῶν ἑτέρα
 ὅσα τὰ καθ' αὐτὴν ὑπάρχοντα τῷ ὑποκειμένῳ θεωρεῖ, ἢ μὴ λαμ-
 βάνουσα ὀριστική, ἢ δὲ ἀποδεικνύουσα ἀποδεικτική, εἴτε καὶ μία τις
 ἐστὶν ἐπιστήμη ἐξ ἀμφοτέρων τῶν τε ὀρίζεσθαι καὶ τὸ ἀποδεικνύειν
 συγκειμένη. ὡς γὰρ μία ἡ ὀριστική τε καὶ δεικτική τῶν αὐτῶν εἶναι, τῷ
 ἑνός, ὅτῳ μία καὶ ἡ ἀποδεικτική. γράφεϊ ἔν τισιν ἀντὶ τῶν εἶθ'
 αὐτῷ "εἶθ' αἱ αὐταί." καὶ εἴη ἂν διὰ τῶν τὸ λεγόμενον, εἴτε αἱ
 αὐταὶ ἀλλήλαις εἰσιν, εἴτε ἡ ὀριστική περὶ τῶν αὐτῶν γένους καὶ ἡ ἀπο-
 δεικτική, εἴτε ἕκαστὴ μὴ αἱ αὐταί, μόρια δὲ ἐκ μίας, ὥστε ἐξ
 ἀμφοτέρων συγκεισθαι τὴν τῷ ὑποκειμένῳ γένους ἐπιστήμην. id.

997 a. "ἔτι — ὅσας." καὶ αὕτη ἡ ἀπορία προεῖρη γὰρ αὐτῷ ἐν τῇ
 25. τῶν ἀποριῶν ἐκθέσει. ὁ δὲ ἀπορεῖ διὰ τῶν, ὁρῶν τῷ προειρη-
 997 a. μένῳ ἀκόλουθον εἶναι τῷ "περὶ τε γὰρ ὁ μίας καὶ ἐξ ὧν μίας, εἴτε
 22. τῆς αὐτῆς εἴτε ἄλλης." εἰπὼν γὰρ οἱ ἐκείνων τὴν μίαν εἶναι ὥσπερ
 τὸ ὀρίσασθαι τὸ ὑποκείμενον γένος, ὅτῳ καὶ τὸ ἀποδείξει τὰ καθ'
 αὐτὰ συμβεβηκότα αὐτῷ, εἴτα ἀπορήσας τὸ εἴτε τῆς αὐτῆς
 ἁμῶν ἐστὶν, εἴτε ἄλλης μὴ τὸ ὀρίσασθαι ἄλλης δὲ τὸ ἀποδείξει, νῦν
 περὶ τῶν καθ' αὐτὴν ἀπορεῖ καὶ ζητεῖ πότερον ἡ ἐπιστήμη ἡ προκει-
 μένη ἡμῖν (αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ σοφία) τῶν ὅσων μόνον ἐστὶ θεωρη-
 25. τική, τί ἐστὶ τὸ εἶναι ἐξετάζουσα καὶ τίς ἡ φύσις αὐτῆς ὀρίζομένη, ἢ
 τὰ συμβεβηκότα καθ' αὐτὰ τῇ ὅσῳ ἡ αὕτη θεωρεῖ, ὡς εἶναι
 ἁμῶν καὶ ἀποδεικτική. ἢ μὴ γὰρ τῆς αὐτῆς τὴν ὅσῳ θεωρεῖν καὶ τὰ
 καθ' αὐτὰ συμβεβηκότα, αὕτη ἂν εἴη ἀποδεικτική. ἀποδεικτι-
 κῆς γὰρ τὸ ἀποδεικνύειν τὰ καθ' αὐτὰ ὑπάρχοντα τῇ ὅσῳ. ὡς
 997 a. ἐπὶ ἡγήνηκεν ὡς ἄτοπον τὸ "ἀποδεικτική ἂν εἴη καὶ ἡ τῆς ὅσας," ὡς
 30. ἐπόμενον τῇ ἀποδεικτικῇ λαμβάνων. τὸ περὶ ὧν ἔν λόγον καὶ τὴν
 θεωρίαν ποιεῖ ταῦτα ἀποδεικνύει. ὁ δοκεῖ δὲ τὸ τοῦ, φησὶ, τῷ
 τί ἐστὶν ἀποδείξεις εἶναι, τὸ μὴ τὸ ὀρίσασθαι καὶ τὸ τί ἐστὶ μὴ εἶναι ἀπό-
 δειξιν ὅπως λαμβάνων (ἐδειξε γὰρ τὸ ἐν τοῖς Ὑστέροις Ἀναλυτι-
 35. κοῖς 2 3 sq.). ὁ μὴ πάντως ἐπεῖ, εἰ ἡ αὕτη εἴη τῆς τε ὅσας
 καὶ τῷ τί ἐστὶν ἡ ὅσῳ θεωρητική, καὶ τῶν καθ' αὐτὰ τῇ ὅσῳ ὑπαρ-
 χόντων ἡδὴ τῷ τί ἐστὶν ἀποδεικτικὴν αὕτην εἶναι. ὁ γὰρ εἴη τῆς
 ὅσας θεωρητική καὶ ἀποδεικτική ἡδὴ καὶ τῆς ὅσας ἀποδεικτική. τὸ
 μὴ γὰρ τί ἐστὶν ὀριστικῶς λήψεϊ, ἀποδείξει δὲ τὰ καθ' αὐτὴν ὑπάρ-
 40. χοντα, ταῦτα γὰρ ἐστὶν ἀποδεικτικά. ὁ γὰρ εἰ ἡ αὕτη περὶ ἀμ-
 φῶν, ἡδὴ καὶ ὁμοίως περὶ ἀμφῶν. ὁ γὰρ γίνεϊ ταῦτ' ἐν θάτερον θα-
 τέρω τὸ ὀρίσασθαι τῷ ἀποδείξει, εἰ ἁμῶν ἑνὸς εἴη. ὁ δὲ λαβὼν
 τὸ ἀποδεικτικὸν ἔσεσθαι τὴν τῆς ὅσας ἐπιστήμην, μετήγηκε τὸ καὶ

τὴν ὅσῳ τῆς ἀποδείξεως ἔσεσθαι, ὡς τῆς ἀποδεικτικῆς τὸ δι' ἀπο-
 δείξεως τὸ προκειμένον αὐτῇ θεωρεῖν οἰκείον. βυλόμενος δὲ ἡμῖν
 ἐνδείξασθαι πῶς ἐστὶ τὸ πότερον περὶ τῆς ὅσας ἡ θεωρία μόνον ἐστὶν
 ἢ περὶ τὰ συμβεβηκότα ταύταις, παρέθετο τὰ τῇ γεωμετρίας
 ὑποκείμενα σφαιρά, ἐπίπεδα καὶ γραμμάς, εἴγε ταῦτα τῆς ὅσας
 λέγειν, ἐπεὶ τούτοις ἐστὶ τινὰ καθ' αὐτὰ ὑπάρχοντα, περὶ ὧν ἡ
 ἀπόδειξις τῷ γεωμέτρῳ λέγει, εἰ τῷ αὐτῷ ἔξαι τί ἕκαστον τῶν
 ἐστὶ θεωρεῖν, καὶ ὀρίζεσθαι τί σφαιρὸν ἢ ἐπίπεδον, τί γραμμὴ καὶ τίνα
 ἐστὶν ἑκάστῳ τῶν τὰ καθ' αὐτὰ ὑπάρχοντα ὀρισμός μὴ γὰρ
 10. γραμμῆς μήκος ἀπλάτης, καθ' αὐτὸ δὲ αὐτῇ ὑπάρχει, ἂν ὅτῳ
 τύχη, τὸ εἶναι ἢ εὐθεῖα ἢ περιφερὴς, καὶ τὸ εὐθεῖα ἐπ' εὐθεῖαν στα-
 θεῖσα τὰς ἐφεξῆς γωνίας ἴσας ἀλλήλαις ποιῇ ὀρθὴν ἑκατέραν εἶναι
 τῶν ἴσων γωνιῶν καὶ τὴν ἐφεστηκυῖαν κάθετον εἶναι ἐφ' ἣν ἐφέστηκε,
 καὶ ὅσα τοιαῦτα. χερόν δὲ καὶ διὰ τὸ παραδείγματος ἔλυσεν τὴν
 ἀπορίαν, ἣν ἐπιφέρει. οἱ γὰρ γεωμέτραι περὶ ἀμφοτέρων λέγον-
 15. τες ἕκ ἀποδεικνύουσι τὸν ὀρισμὸν, ἀλλὰ τὸ μὴ εἶναι ἐπίπεδον τὸ
 μήκος καὶ πλάτος μόνον ἔχον λαμβάνοντες χωρὶς ἀποδείξεως
 αὐτῷ χρωῖν, τὸ δὲ τινὰ μὴ τοῖς εὐθυγράμμοις ὑπάρχειν τῶν ἐπι-
 πέδων τινὰ δὲ τοῖς περιφερογράμμοις καθ' αὐτὸ ἀποδεικνύουσι, καὶ
 20. διὰ τὸ τοῦ γίνεϊ τὸ τί ἐστὶν ἀποδείξεις. οἱ μὴ ὅν γεωμέτραι ἕκ ἔχου-
 σιν ὅσας τὰ ὑποκείμενα αὐτοῖς ὀρίζον, ἢ δὲ φυσικὴ ὅσῳ τε
 ἔχει τὰ ὑποκείμενα καὶ ὅδ' ἐλαττον αὐτὰς τε ὀρίζεϊ, καὶ τίνα ἐστὶν
 αὐταῖς τὰ καθ' αὐτὰ ὑπάρχοντα ἀποδεικνύουσιν. ὁ γὰρ δὴ τί μὲν
 ἐστὶ κόσμος ἢ ἥλιος ἢ τίς ἄλλη τῶν φυσικῶν ὅσων ἀποδεικνύουσιν,
 25. ἐκείναι δὲ περὶ τῶν χημάτων ἢ κινήσεως ἢ τόπων, ἢ ὅσα ἄλλα
 καθ' αὐτὰ ὑπάρχει τοῖς φυσικοῖς, λέγει τε καὶ ἀποδεικνύουσιν.
 ὁμοίως δὲ εἰ καὶ ταῖς πρώταις ὅσας ἐστὶ τι συμβεβηκός, ὁ περὶ
 τῆς ὅσας αὐτῶν θεωρῶν καὶ περὶ ἐκείνων ἔρει τε καὶ ἀποδείξει.
 ἐπενεγκὼν δὲ τῷ εἰ τῆς αὐτῆς ἐπιστήμης περὶ ἀμφοτέρων ἐπι-
 30. σκοπεῖν, ὡς ἄτοπον τὸ ἔσεσθαι ὀρισμὸν καὶ τὸ τί ἦν εἶναι ἀποδείξειν,
 εἰ μὴ ὅτῳ ἔχει, ὡς τῆς αὐτῆς εἶναι τὸ περὶ ἀμφοτέρων θεωρήσαι,
 πάλιν τί ἐπεῖ ἄτοπον λέγει. τίς γὰρ ἔξαι ἐπιστήμη περὶ τὴν τῆς
 ὅσας θεωρητικὴν ἢ τῶν καθ' αὐτὰ ὑπάρχόντων τῇ ὅσῳ θεωρη-
 35. τική τε καὶ ἀποδεικτική, διαφέρουσα ἐκείνης, εὐρεῖν χαλεπὸν. τὸ
 ὅπως ἐπενεγκῶν, ὅτι ὁ ῥάδιον εὐρεῖν ἄλλην μὴ τὴν περὶ τῶν τί ἐστὶ
 τὸ ὑποκείμενον πραγματευομένην, ἄλλην δὲ περὶ τῶν τὰ ὑπαρ-
 χόντων αὐτῷ καθ' αὐτὰ, ὅτε ἐπ' ἄλλῃ τινὸς γένους ὅτε ἐπὶ τῆς
 ὅσας. ὁ γὰρ οἶόν τε ἀγνοῦντά τινος τὴν ὅσῳ τὰ καθ' αὐτὴν αὐτῷ
 ὑπάρχοντα δεικνύει. ἐπὶ τούτοις ἀπορεῖ, ὁ καὶ αὐτὸ κατ' ἀρχὰς
 40. προέβαλε (τέταρτον γὰρ τὸ τοῦ ὦν προέβαλε), πότερον δεῖ τὰς αἰδι-
 τὰς ὅσας μόνως ἡγεῖσθαι εἶναι, ἢ εἰσὶ τινες καὶ ἄλλαι παρὰ τὰς
 ὅσας καθ' αὐτὰς. προσέθηται δὲ τῷ τῷ εἶναι τινὰ παρὰ τὰς
 αἰδιτὰς, ὁ καὶ ἐν τῇ ἐκθέσει τῶν ἀποριῶν προσέθηκε, πότερον μο-
 ναχῶς εἰσὶν αὐτῇ ἢ πλείω γένη τῶν τοῖσιν εἰσὶν ὅσων, ὡς εἶναι

1. τῷ om Asclep. || 2. εἴτε καὶ ἑκατέρα αὐτῶν ἑτέρα Asclep. || 5. ἐνδεῖ ἔν· δεῖ Asclep. || 7. ἦτε AC. || 8. θεωρεῖν AC. || 12. εἰ αὐταί F. || 13. εἶθ' αὐταί F. || εἶθ' αὐταί F, εἶθ' αὐταί V. || 14. ἦτε ἡ A, ἢ om F. || 15. ὡς AC. || 16. ὡς AC. || 17. ὡς AC. || 18. ὡς AC. || 19. ὡς AC. || 20. ὡς AC. || 21. ὡς AC. || 22. ὡς AC. || 23. ὡς AC. || 24. ὡς AC. || 25. ὡς AC. || 26. ὡς AC. || 27. ὡς AC. || 28. ὡς AC. || 29. ὡς AC. || 30. ὡς AC. || 31. ὡς AC. || 32. ὡς AC. || 33. ὡς AC. || 34. ὡς AC. || 35. ὡς AC. || 36. ὡς AC. || 37. ὡς AC. || 38. ὡς AC. || 39. ὡς AC. || 40. ὡς AC. || 41. ὡς AC. || 42. ὡς AC. || 43. ὡς AC. || 44. ὡς AC. || 45. ὡς AC. || 46. ὡς AC. || 47. ὡς AC. || 48. ὡς AC. || 49. ὡς AC. || 50. ὡς AC. || 51. ὡς AC. || 52. ὡς AC. || 53. ὡς AC. || 54. ὡς AC. || 55. ὡς AC. || 56. ὡς AC. || 57. ὡς AC. || 58. ὡς AC. || 59. ὡς AC. || 60. ὡς AC. || 61. ὡς AC. || 62. ὡς AC. || 63. ὡς AC. || 64. ὡς AC. || 65. ὡς AC. || 66. ὡς AC. || 67. ὡς AC. || 68. ὡς AC. || 69. ὡς AC. || 70. ὡς AC. || 71. ὡς AC. || 72. ὡς AC. || 73. ὡς AC. || 74. ὡς AC. || 75. ὡς AC. || 76. ὡς AC. || 77. ὡς AC. || 78. ὡς AC. || 79. ὡς AC. || 80. ὡς AC. || 81. ὡς AC. || 82. ὡς AC. || 83. ὡς AC. || 84. ὡς AC. || 85. ὡς AC. || 86. ὡς AC. || 87. ὡς AC. || 88. ὡς AC. || 89. ὡς AC. || 90. ὡς AC. || 91. ὡς AC. || 92. ὡς AC. || 93. ὡς AC. || 94. ὡς AC. || 95. ὡς AC. || 96. ὡς AC. || 97. ὡς AC. || 98. ὡς AC. || 99. ὡς AC. || 100. ὡς AC.

τάς μὲν τινὰς ιδέας τε καὶ παραδείγματα, τὰς δὲ τινὰς μεταξὺ τῶν τε ιδεῶν καὶ τῶν αἰδητῶν, ὡς τὰς μαθηματικὰς (¹). ταύτην γὰρ τὴν χώραν τοῖς μαθηματικοῖς ἐταττον οἱ περὶ Πλάτωνα, ὅστις καθ' αὐτάς λέγοντες εἶναι, ἐξ ὧν τὰ κεχωρισμένα τῶν τε αἰδητῶν καὶ τῶν ιδεῶν. καὶ περὶ γε τούτου τὰ ἐξῆς λέγει, ζητῶν εἰ 5 πλείω γένη τῶν ὁσίων. καὶ ὅτι μὴ δόξει πλείω εἶναι, δείξει διὰ τῶ ἀνελείν τὰ λεγόμενα. id.

997a (¹) καὶ πότερον αἱ ἄλλαι ὅσται αἱ παρὰ τὰς αἰδητὰς μονα-
35. χῶς ὑπάρχουσιν ἢ πλείονα γένη τετύχηκεν ὄντα τῶν ὁσίων, οἷον λέγοντες τὰ τε εἶδη, τῶν τε νοητὰ, καὶ τὰ μεταξὺ, τῶν τε 10 διανοητικά. Asclep.

997b “ὡς — λόγοις” (*). ἐλθὼν ἐπὶ τὸ ἀπορεῖν πότερον αἱ
3. αἰδηταὶ μόναι εἰσὶν ὅσται ἢ καὶ ἄλλαι παρὰ ταύτας, καὶ εἰ πλείω γένη τῶν παρὰ τὰς αἰδητὰς ὅσται, ὡς ἐδόκει τοῖς παλαιοῖς τοῖς περὶ Πλάτωνα τιθεμένοις καὶ τὰς ιδέας καὶ τὰς μαθηματικὰς, περὶ 15 τούτων ζητεῖ εἰ εἶναι δύναντο τοιαυτὰ ὅσται τινές. μέλλων δὲ πρὸς αὐτάς λέγειν, πρῶτον ὑπομνησέμεν ἡμᾶς ὅσταις τινὰς ἔλεγον αὐτάς εἶναι, ἀναπέμπων εἰς τὰ εἰρημένα ἐν τῷ πρώτῳ. ὅθεν καὶ ὁ γὰρ ἐκ πλείονων ἦδη ὅτι κάκεινα Ἀριστοτέλης τέ ἐστι καὶ ἐκ ταύτης τῆς πραγματείας. καὶ γὰρ ἐν τῷ ἦθει ὁμοίως ἐκεῖ τε περὶ 20 αὐτῶν εἶρηκε καὶ ἐνταῦθα ἐμνημόνευσεν. ὡς γὰρ περὶ οἰκείας τῆς δόξης τῆς περὶ ιδεῶν ὕψους τὸς λόγους ἐν ἀμφοτέροις πεποίη. τὸ δὲ “ὡς μὲν ἔστιν” ἴσων ἐστὶ τῷ πῶς μὲν ἔστιν. εἶρηκεν ἐν τῷ πρώτῳ ὅτι ὅσταις ὁριστικὰς αὐτάς καθ' αὐτάς ἔλεγον εἶναι τὰς ιδέας, κεχωρισμένας τῶν αἰδητῶν, πρὸς παραδείγματα δὲ τὰς αἰδητὰς τὸ 25 εἶναι ἔχειν, καὶ ὑπὲρ αὐτάς αἰτίῳ τῷ κατ' εἶδος καὶ τὸ τί ἦν εἶναι. Alex.

(*) ὡς τὸ αὐτὸ διδασκαλίᾳ ὑπάρχων ὁ Ἀριστοτέλης φησὶ τὸ “λέγομεν.” ἰκανῶς ἔν ἀντεπόμεν ἐν τῷ μετίζονι Α πρὸς τὰς ιδέας, ἐλέγχοντες ὅτι ὅτε ἀριθμὸς δυνατὸν λέγειν αὐτὸς ὅτε ἐτε- 30 ρὸν τι τοῖσιν, καὶ ὅσα ἄλλα εἶρηκεν ἐν ἐκείνοις. καὶ πρὸς πάντα δὲ ἀπελογησάμεθα, ὡς φησὶν ὁ ἡμέτερος φιλόσοφος, δεικνύντες ὡς ὅτι αἰτία ὑπάρχει τῶν τῶνδε· οἱ γὰρ λόγοι οἱ δημιουργικοὶ πρακτικοὶ ὑπάρχει τῶν τῶνδε καὶ ὅσταις ὅσταις ἐν τῷ δημιουργῷ. ὅτε γὰρ αὐταὶ καθ' αὐτάς ὑπάρχουσιν, ὡς περὶ τὰ αἰδητὰ. καὶ γὰρ τούτου ἔλε- 35 γεν ὁ Πλάτων ὅτι ἀνθρώπος τις ἐστὶν αὐτὸς καθ' αὐτὸν ὑπάρχων, ὁ ἔχων ὄνυχας καὶ τρίχας, καὶ ἵππους καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα. ἀλλὰ λόγους δημιουργικὸς ὑπετίθετο ὄντας ἐν τῷ δημιουργῷ, καθ' ὅς λόγους παράγει πάντα ἅπερ παράγει. καὶ γὰρ ἀλόγως ποιεῖ καθάπερ τὰ ἀψυχα. ὁ δὲ Ἀριστοτέλης διαμάχετο τοῖς κακῶς ἐκλαμβάνουσιν 40 τὰ τῶ Πλάτωνος. Asclep.

997b “πολλὰς — ἑρμῆς.” τίνες μὲν αἱ πολλὰς δυσκολίας, εἶρηκεν
5. ἐν τῷ πρώτῳ. τὸ δὲ “παρὰ τὰς ἐν τῷ ἑρμῆς” λέγει ἀντὶ τῶ παρὰ τὰς αἰδητὰς τε καὶ ἐν τῷ κόσμῳ (ἑρμῆς γὰρ τὸν κόσμον λέγει) ὡς καὶ ἐν τόπῳ ὅσταις καὶ φύσει συνεσώστας. ταῦτα γὰρ λέγοιτο ἂν κυ- 45 λήνης καὶ τῶν ἄλλων ἄσρων καὶ τῶν ιδεῶν, περὶ ὧν ὁ μαθηματικὸς

ρίως ἐν ἑρμῆς. φησὶ δὲ πολλῶν ὄντων ἀτόπων τῶν ἐπομένων τῷ περὶ τῶν ιδεῶν δόγματι, καὶ τίς ἢ ὑπόστασις αὐτῶν ἀπορεῖ, πότε- ρον ἢ ὅσταις ἢ ὅ, καὶ τίς ὁ τῆς μεθέξεως τρόπος, καὶ ὅσα ἐν τῷ πρώτῳ προσηπόρησε. τῇ δόξῃ, ὅθεν ἦσαν ἀπορον εἶναι καὶ ὁ νῦν τίθησιν ὡς ἐπόμενον αὐτοῖς. λέγουσι μὲν γὰρ εἶναι τινὰς φύσεις παρὰ τὰς αἰδητὰς καὶ φύσεις συνεσώστας αὐτάς, ὡς δὲ καὶ ιδέας λέγουσι, ταύτας δὲ τὰς φύσεις τὰς αὐτὰς τίθεντο τοῖς αἰδητοῖς καὶ ἐν τῷ ἑρμῆς ὅσταις, μόνῳ τῷ αἰδίου εἶναι τῶν αἰδητῶν διαφερέσας. ὁ 10 ὅτι ἐπεὶ τῷ δόγματι, ἐπισώσατο ἐκ τῶ ὑπ' αὐτῶν λεγόμενον· αὐτὸ γὰρ ἀνθρωπὸν φασὶν εἶναι καὶ αὐτοῖσιν καὶ αὐτοῦ γίγναι, ἄλλο δὲ ὅθεν λέγουσι περὶ αὐτῶν. εἰ δὲ ἐτι κάκεινα ἀνθρωποὶ καὶ ἵπποι, μόνῳ τῷ αὐτὸ διαφερόντες τῶν αἰδητῶν, τὰ μὲν ἄλλα τοῖς αἰδη- τοῖς ἔξωσι ταῦτά (τὸς γὰρ ὁρισμὸς ἐκείνων λέγοντες εἶναι ἐφαρ- 15 μόζειν φασὶν αὐτὰς καὶ τούτοις), διοίσουσι δὲ μόνῳ τῷ αἰδίου εἶναι· τούτοις γὰρ μνηστικὸν εἶναι δοκεῖ τὸ προσκείμενον, ὅπερ ἐστὶ τὸ αὐτὸ· ὡς ἐξαι κάκεινα αἰδητὰ. ὡς γὰρ οἱ θεοὶ λέγοντες καὶ τούτοις ἀν- θρωπομόρφους ποιοῦντες ἀνθρώπους αἰδίου αὐτὰς ἐποίον, διὰ τῶ θεοῦ ὀνόματος τὸ αἰδίου αὐτῶν κατηγοροῦντες, ὅτω καὶ οἱ τὰ αὐτὰ τοῖς αἰδητοῖς τὰ εἶδη ποιοῦντες πλεονεκτῶντα τῇ τῶ αὐτὸ προδήκη 20 αἰδητὰ ἐποίον αἰδία τὰς ιδέας· ἀδύνατον γὰρ ἀνθρωπὸν τι εἶναι ἵππον, καὶ τὸν τούτων λόγον ἀναδεξάμενον, μὴ αἰδητὴν καὶ αἰδητικὸν εἶναι. εἰ δὲ τούτοις, ἐκ αὐτῶν εἶδη διὰ τῆς τῶν ιδεῶν θέσεως ἀναρρέμενον τὸ μὴ μόνον εἶναι τὰς αἰδητὰς ὅσταις. ὁ δὲ ἐν τῷ Α τῷ μετίζονι (c. 9) λέγων πρὸς τὰς ιδέας πρῶτον ἔθηκε, τὸ ὅτι βυλόμενοι ἐπι- 25 στήμην τινὰ τῶν ὄντων λαβεῖν ἦλθον ἐπὶ τὸ τὰς αἰτίας αὐτῶν ζητεῖν, ἰσαριθμῶν δὲ ποιήσαντες ταῖς προὑπαρχούσαις ἡγῶντο τὴν ἐπιστήμην αὐτῶν ὅπως ἔξωσι, καὶ νῦν ἐξηγγίστατο πῶς εἶρηκε διὰ τῶ ὅθεν γὰρ ἄλλο ἢ ἴσας καὶ τὰς αὐτάς ταῖς ζητημέναις ὅσταις ὅσταις αἰδίου ἔλαβον οἱ τὰς ιδέας θέμενοι, εἶγε μόνῳ τῇ τῶ αὐτὸ προδήκη διαφέρει τῶν αἰδητῶν, ὁ δὲ αἰδίου αὐτῶν εἶδη δη- 30 λωτικόν. Alex.

“ἔτι — ἔξει.” ἀπορήσας πρὸς τὰς ιδέας μετελήλυθεν ἐπὶ 997b τὰ μεταξὺ λεγόμενα εἶναι αὐτῶν τῶν ιδεῶν καὶ τῶν αἰδητῶν, 12. ταῦτα δὲ ἐστὶ τὰ μαθηματικά, ὁ ὅσταις ἔλεγον καὶ αὐτάς καθ' αὐτάς ὑπεσώστας, καὶ φησὶ πολλὰς ἀπορίας ἔσεσθαι τῇ δόξῃ ταύτῃ. διὰ δὲ τούτων δείκνυσθαι ὅτι ἡ τῶν ὁσίων παρὰ τὰς τῶν αἰδητῶν φύσεις δύσλητος. τίθησι δὲ καὶ τὰς ἀπορίας. ὡς γὰρ ἐπὶ γραμμῆς ἔχει (ἐστὶ γὰρ τις γραμμὴ κατ' αὐτὸς παρὰ τε τὴν αἰδητὴν καὶ τὴν ιδεάν ἢ μαθηματικὴν, περὶ ἣν ἢ γεωμετρία πραγμα- 40 τεύει), ὅπως ἔξει καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων, ὁ γὰρ ὅτι τῶν μαθηματι- κῶν· πάντες γὰρ οἱ μαθηματικοὶ ἔξωσι τινὰς μεταξὺ φύσεις, περὶ ὧν θεωροῦσιν. ἐπεὶ ἔν ἐστιν ἐν ταῖς μαθηματικαῖς καὶ ἡ ἀστρολογία, ὅσα περὶ τῶ ἑρμῆς καὶ περὶ ἡλίου καὶ σελήνης καὶ τῶν ἄλλων ἄσρων, ἔξωσι καὶ τούτων ἕκαστον μεταξὺ τῶν αἰδητῶν, ἑρμῆς καὶ ἡλίου καὶ σε- 45 λήνης καὶ τῶν ἄλλων ἄσρων καὶ τῶν ιδεῶν, περὶ ὧν ὁ μαθηματικὸς

26. τὸ] τῷ C. || 43. τὸ — 44. κόσμῳ om F. || δὲ περὶ τὰς L.

11. δὲ ἐστὶ A. || 16. ὡς τὸ ἔξει A. || 17. αὐτὸς om C. || 37. δυσλήπη A. || ὡς] εἰ Asclep. || 41. λέγουσι Asclep. || 45. ἰδὼν Asclep.

ἡ ἀστρολόγος λέγει ('). πῶς δὲ οἷον τε εἶναι ἡλίον τινα μαθημα-
 τικὸν μὴ κινούμενον, ἢ κόσμον ἢ ἄλλο τι τῶν ἄστρον; ἢ ἢ ὅτι αὐτὸς καὶ
 ἡ φύσις τούτων μὴ τῆς τοιαύτης κινήσεως· οἱ δὲ λέγουσι τὰ μαθη-
 ματικά ἀκίνητα εἶναι· πολὺ δ' ἐστὶ ἀλογώτερον τῷ λέγειν κόσμον
 καὶ ἡλίον ἀκίνητα, ἢ λέγειν εἶναι μὴ αὐτὰ κινούμενα, ἢ αἰδητὰ δὲ
 ἀλλὰ μαθηματικά· ἀδύνατον γὰρ κινεῖσθαι τι μὴ ὅν ἐνυλόν καὶ τῇ
 αὐτῇ φύσει αἰδητόν. ἔπειτα δ' ἂν τὸτο ἢ ἀτοπον καὶ τοῖς λέγουσιν
 ἰδέαν τινα εἶναι ἕραν αὐτοῦραν καὶ ἡλίον αὐτοῦραν· πῶς γὰρ οἷον
 τε ἐπινοῆσαι τι τέτων ἀκίνητον; ὁ αὐτὸς δὲ λόγος ὁ ἐπὶ τῆς ἀστρο-
 λογίας ἔστος καὶ ἐπὶ τῆς ὀπτικής, περὶ ὧν πραγματεύεσθαι αὐτή, καὶ
 περὶ τῆς ἀρμονικῆς τῆς μαθηματικῆς· αὕτη δὲ ἐστὶν ἢ ἢ τὰς
 χορδαὶς ἀρμυζομεν (αὕτη γὰρ δοκεῖ αὐτοῖς περὶ τὰ αἰδητὰ εἶναι),
 ἀλλ' ἢ δεικνύσα ἐν τίνι λόγῳ ἀριθμῶν ἐστὶν ἐκάστη συμφωνία·
 αὕτη γὰρ ἢ ἢ μαθηματική, ἥτις δηλονότι περὶ τὰ μαθηματικά ἐσται.
 πᾶσαι γὰρ αὗται μαθηματικαὶ ὅσαι ἐξῆς τινος ὁσίας μαθηματικὰς
 ὑποκειμένας, μεταξὺ ὅσας τῶν τε αἰδητῶν καὶ τῶν ἰδεῶν (").
 πῶς δὲ οἷον τε ὁρατὰ τινα εἶναι μὴ αἰδητὰ, περὶ αὐτῶν ὀπτική, ἢ
 ἀκυστὰ μὴ αἰδητὰ, περὶ αὐτῶν ἀρμονική; ἢ γὰρ ὀπτική ἐστὶν ἢ περὶ
 ὁρατῶν λέγειν καὶ ἢ ἀρμονική ἢ περὶ ἀκυστῶν. τῷ γὰρ ἀκολουθή-
 σει καὶ αἰδητῆς τινὰς μεταξὺ λέγειν, καὶ ἄλλας τινὰς παρὰ ταύ-
 τας δι' ὧν ἢ ἀντίληψις ἐκείνων τῶν μεταξὺ. εἰ δὲ αἰδητῆς, δῆλον
 ὅτι καὶ ζῶα τὰ τὰς αἰδητῆς ἐκείνας ἔχοντα, μεταξὺ ὄντα αὐτῶν
 τε τῶν ζῴων, τῷ τε τῶν ἰδεῶν, καὶ τῶν φθαρτῶν· ἢ γὰρ δὴ αἰδη-
 τῆς οἷον τε ἀνευ ζῴων εἶναι. id.

σίας ἢ τῷ ταύτην μὴ περὶ τὰ αἰδητὰ εἶναι καὶ τὰ τέτων μέτρα,
 εὐρεθεῖσαν ἐν Αἰγύπτῳ διὰ τὴν χρῆσιν τῆς καὶ τὴν χυῖραν διαιρέ-
 σεως τῷ τῶν φθασάντας ὅρας κείνης συγχέειν ὑπὸ τῆς ἀναβά-
 σεως τῶν Νείλου, τὴν γεωμετρίαν δὲ μὴ περὶ τὰ αἰδητὰ, εἶναι δὲ
 ἄλλην τὴν περὶ τὰς τέτων ἰδέας ("). ὡς γὰρ ἐπὶ τῆς γεωδαι-
 σίας καὶ γεωμετρίας, ἔτω χρῆ καὶ ἐπὶ ἱατρικῆς τὴν μὲν τινα εἶναι
 ἱατρικὴν περὶ τῶν αἰδητῶν ζῴων ὑγίαν καταγινομένην, ἀνάλο-
 γον ἔσαν τῇ γεωδαισίᾳ, ἄλλην δὲ παρ' αὐτὴν τὴν νοσητὴν τὴν με-
 ταξὺ ἔσαν τῆς περὶ τὴν αὐτοῦγίαν πραγματευομένης καὶ τῆς
 περὶ τὴν ἀνάλογον ἔσαν τῇ γεωμετρίᾳ. εἰ δὲ τὸτο, ἔσαι τις
 ὑγία παρὰ τὴν αὐτοῦγίαν καὶ τὴν ἐν τοῖς αἰδητοῖς ὑγίαν,
 νοσητὴ καὶ νοσητοῖς ζῴοις (°). ὡς γὰρ ὅντος αὐτοτριγῶν καὶ αὐτο-
 γραμμῆς, ὄντων δὲ καὶ αἰδητῶν, περὶ αὐτῶν ἢ γεωδαισία, ἔσαι τινὰ
 μεταξὺ καὶ τέτων, περὶ αὐτῶν ἢ γεωμετρία, ἔσως καὶ ὅσας τῆς αὐτοῦ-
 γίας, ὅσας δὲ καὶ τῆς ἐν τοῖς αἰδητοῖς, περὶ ἢ ἱατρική, ἔσαι τις
 καὶ μεταξὺ αὐτῶν ὑγιά τε καὶ ἱατρική· ὁ γὰρ αὐτὸς λόγος. εἰ δὲ
 ὑγιά τις ἔσαι μεταξὺ καὶ ἱατρική, ἔσαι καὶ ὑγιά τινα ἄλλα, δι'
 ὧν τὴν ὑγίαν ἐκείνος ὁ ἱατρικὸς περιποιεῖ, καὶ ὅλῳ ὅτι ζῶα τινα,
 ἐν οἷς ἐκείνη ἢ ὑγία. ὁ ἕκτι τοῖς τὰ μαθηματικά ἐξ ἀφαιρέ-
 σεως ἀπὸ τῶν αἰδητῶν νοῦσι καὶ μὴ διδῶσιν αὐτοῖς ἰδίαν ὑπόστασιν
 ἔπειτα, ἢ καὶ ὑγιά τινα ἐξ ἀφαιρέσεως ἀνάλογον τοῖς μαθηματι-
 κοῖς νοῦσι· ἢ γὰρ ἐστὶν ἐπινοῖα χωρίσαι ὁσίαν ἀπὸ τῶν φυσικῶν
 σώματος. ὡς δὲ ἐπὶ ἱατρικῆς, ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν
 ῥηθήσθαι· διὰ τί γὰρ ἐπὶ μὴ γεωμετρίας ἔσαι τὸτο, ἕκτι δὲ καὶ ἐφ'
 ἡγενοσὲν ἐπιστήμης; δεῖ γὰρ αἰτίαν τινα τῶν ὅσας ἔχειν λέγεσθαι.
 ἀπορήσας δὲ τὸτο ἐξῆς φησὶ μὴδὲ τὸτο ὑγιῶς ὑπ' αὐτῶν λέγεσθαι,
 ἢ εἶναι τὴν μὴ γεωδαισίαν περὶ τὰ αἰδητὰ, τὴν δὲ γεωμετρίαν
 περὶ ἄλλα τινὰ· ὅθεν γὰρ ἢ γεωδαισία περὶ αἰδητὰ ἐστίν. ἢ πῶς
 φέρει τό, εἰ ἢ περὶ τὰ αἰδητὰ, συμφθεῖρεσθαι ἂν αὐτὴν φθειρο-
 μένων. ἀνάγκη γὰρ ἀναιρεμένη τῶν περὶ ὅ ἐστὶ τι, ἀναιρεῖσθαι καὶ
 περὶ ἐκεῖνον ὅν· εἰ γὰρ περὶ τὸδε τί ἐστίν, φθαρέντος τῶν ἀνάγκη
 καὶ ἢ περὶ αὐτὸ ὅν ἐφθάρθαι, εἴγε καὶ αὐτῷ τῶν εἶναι ἐν τῷ περὶ τὸτο
 εἶναι. νυνὶ δὲ ὅθεν ἢ τεχνῆς ἢ ἐπιστήμης συμφθεῖρεσθαι τέτοις,
 ὥσπερ ὅθεν ἢ γεωδαισία· ὡς δῆλον ὅτι ὅθεν περὶ τέτων ὅθεν περὶ
 ταῦτα ἐστίν, αὐτὴ ἐστὶν αἰδητὰ καὶ φθαρτά, ἀλλὰ περὶ ἢ καθόλου, ὅ
 ἐστὶν αἰδίων. πᾶσα γὰρ ἐπιστήμη τε καὶ τέχνη περὶ ἢ καθόλου συνί-
 σταται, ὁ ἕκτι ἐστὶν αἰδητόν· ἢ γὰρ ἐπὶ χρῆται τις πρὸς τὰ αἰδητὰ ταῖς
 ἐπιστήμας καὶ τέχναις, ἢδὲ περὶ ταῦτα εἰσὶν· ἀλλὰ καὶ ὅσαι περὶ
 τὰ καθόλου καὶ τὰ τοιαῦτα περὶ τὰ αἰδητὰ πραγματεύονται, ἢ καὶ
 αἰδητὰ καὶ τὰδε, ἀλλ' ἢ τοιαῦτα καὶ τῶν κοινῶν μετέχει. ὥστε εἰ μὴδὲ
 ἢ γεωδαισία περὶ τὰ αἰδητὰ μεγέθη, ἢ ἂν διαφέρει αὐτῆς ἢ

997 b (') λέγομεν τοίνυν πρὸς τὸτο ὅτι καὶ αἰδητῶς ἐστὶν ὁ ἕρανός 25
 16. ὁ φαινόμενος, καὶ διανοητός ὁ λόγος τῶν ἕραν ὁ ἐν τῇ ψυχῇ ἡμῶν
 ὑπάρχων· ἔστος δὲ ἀκίνητός ἐστι λόγος ὑπάρχων. ἔστι δὲ καὶ νοητὸς
 ἕρανός ὁ λόγος ὁ ἐν τῷ δημιουργῷ, καθ' ὃν προήχθη ἐξ αὐτοῦ.
 ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ ἡλίου καὶ σεληνῆς καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων. Asclep.

997 b (") φασὶ ἔν πρὸς τὸτο, ὅπερ αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης φησὶν ἐν 30
 19. τοῖς Μετεώροις, ὅτι οἱ ἐπὶ σμικρὸν βλέποντες. τῷ ὄντι γὰρ ἐστὶ
 καὶ αἰδητὴ ὅψις, καθ' ἣν ὁρῶμεν, ἔστι δὲ καὶ νοσητὴ, καθ' ἣν φαμεν
 νῆς ὁρᾶ καὶ νῆς ἀκύνει· ἀνευ γὰρ νῆς ὅτε τῶν αἰδητῶν γίνεσθαι ἀντίλη-
 ψις. ἔστιν ἔν ὁ λόγος ὁ δημιουργικός ὁ καὶ εἰς ἢ εἶναι παράγων τὴν
 ὅψιν, ἔστι δὲ καὶ ὁ λόγος ὁ τῆς ὀπτικῆς αἰδησεως, καθ' ὃν πολυ-
 35 πραγμανοῦμεν πῶς ὁρᾶ ὁ ὀφθαλμός. Asclep.

997 b "ἀπορήσειε — ἐπιστήμας." ὁ ἀπορεῖ τοιούτον ἐστίν. ἐπεὶ ἔλε-
 25. γον τὰς μαθηματικὰς ἐπιστήμας περὶ τὰ μεταξὺ εἶναι τῶν τε
 αἰδητῶν καὶ τῶν ἰδεῶν, ζητεῖ περὶ τίνα τῶν αἰδητῶν ἐστὶ τὰ με-
 ταξὺ ταῦτα, περὶ αὐτῶν αἰ μαθηματικά. ὡς δὲ περὶ τὴν γεωδαισίαν 40
 φησὶ τὴν γεωμετρίαν εἶναι, ὅθεν ἄλλω διαφέρεισαν τῆς γεωδαι-

2. ἢ τινὰ τῶν ἄλλων ἄστρον Asclep. || 6. τι] τὸ L. || 7. αὐτῇ V. || 9. τε] τὸ V, om L. || 9 — 14. apud Asclep. || 10. ἔστος A. || ὀπτικῆς καὶ περὶ Asclep. || 18. τὸ γὰρ — 19. ἀρμονική τὸ om AC. || 21. δὲ ἐπὶ αἰσθήσεως Asclep. || 37 — b 4. apud Asclep. || 39. παρὰ Asclep. || 40. ὡς γὰρ φησὶν ἔχει ἢ γεωδαισίαν πρὸς τὴν γεωμετρίαν Asclep. || γεωδαισίαν L. || 41. γεωδαισίας L.

3. κείσθαι om Asclep. || 4. εἶναι ἀλλὰ περὶ τὰ νοητὰ τὰ μεταξὺ· εἶναι δὲ Asclep. || 5. ἔν Asclep. || 8. τὴν ante νοσητὴν om A. || 15. αἰσθη- τῆς C. || 31. εἰ] ἢ AC.

γεωμετρία τῷ αὐτῇ περὶ νοητὰ εἶναι· καὶ ὅτι ἐκείνη περὶ τὰ τοιαῦτα
 καὶ τὸν αὐτὸν λόγον· ὅθεν ἰατρικὴ ἐστὶ περὶ αἰσθητὴν ὑγίειαν· συμ-
 φθερίοιτο ὅτι ἂν φθειρομένοις τοῖς περὶ αὐτὴν ἐξιν. ἐξῆς δὲ δείκνυσιν
 ὅτι ὅθεν ἡ ἀσρολογία περὶ τῶν αἰσθητῶν λέγει, οἷον περὶ τῶδε τῷ
 ἔρανῳ καὶ τῶνδε τῶν ἄσρων· καὶ ὅτι ἀφθαρτα ταῦτα, καὶ μηκέτι τὸ
 φθείρεται μὴ μὴ συναναιρέειν δὲ ἐκείνην τὴν λεγομένην περὶ αὐτὰ
 εἶναι, ἥτις ἦν ἡ ἀσρολογία, δείκνυσί τις, ὅτι μὴ περὶ ταῦτά ἐστιν,
 ἀλλὰ ἄλλω καὶ δι' ἄλλα ἢ τῶνδε ὅσα δείκνυσι. ὅτε ὅτι αἰσθητὰς
 γραμμὰς τοιαύτας ἐστὶ λαβεῖν ὁποῖας ὁ ἀσρολόγος λαμβάνει ἐν
 ταῖς δείξεσιν· ὅθεν ὅτι τῶν αἰσθητῶν ὅπως εὐθύ. ἀντί δὲ τῷ ἀσρο-
 λόγῳ τὴν γεωμέτρην εἶπεν· ἀλλ' οἷος ὁ γεωμέτρης τὰς γραμμὰς
 εἶναι λέγει, τοιαύταις ὁ ἀσρολόγος χρῆται πρὸς τὰς δείξεις τὰς
 ἀσρολογικὰς. ὁμοίως δὲ ὅθεν περιφερὲς ὅθεν στρογγύλον ὅθεν τοιῶ-
 τόν ἐστιν αἰσθητόν, ὁποῖα ὁ γεωμέτρης αὐτὰ ὀρίξει· ὁ ὅτι κύκλος
 ὁ αἰσθητὸς τῷ κανόνος καὶ τῷ ἐπιπέδῳ τῷ αἰσθητῷ καὶ τῷ ἑνὶ ἅπτεϊ,
 οἱ δὲ μαθηματικοὶ τε καὶ ἀσρολόγοι ὅπως λέγουσι καὶ περὶ τῶν κύκλων
 καὶ τῆς σφαίρας ὡς καὶ σημείον ἀπομένον τῷ ἐπιπέδῳ (P). Πρω-
 ταγόρας ὅτι τοῖς αἰσθητοῖς προχωροῦμενος ὅπως τὸν γεωμέτρην ἐλέγ-
 χειν ὡς ψευδομένους, δείκνυσι ὅτι ὅθεν τῶν τοιῶτον ἐστιν ὁποῖον
 ἐκείνοι λέγουσι, ἀγνοῶν καὶ αὐτὸς ὅτι μὴ περὶ τῶνδε ὁ λόγος αὐτοῖς,
 ὡς περὶ ὅθεν ἄλλω τινὶ τεχνίτῃ. ἀλλ' ὅθεν αἱ κινήσεις αὐτῶν καὶ
 τὸν ἔρανόν, ἀλλ' ὅθεν αὐτὸς τῷ ἔρανῳ, αἱ τε κύκλοι γινώμενοι καὶ αἱ
 καὶ ἑλίκας, τοιαῦται ὁποῖας ὁ ἀσρολόγος λαμβάνει· γραμμὰς ὅτι
 λαμβάνει. ὁ ἀσρολόγος καὶ τὴν ἑλίκαν καὶ τὸν κύκλον, αὐτὸς ἐστὶ μὴκη
 ἀπλάτῃ, καὶ ἐπὶ τῶνδε τὰς κινήσεις ὑποτίθει γίνεσθαι. ὅθεν δὲ
 ἐξιν ἐν τοῖς αἰσθητοῖς μῆκος ἀνευ πλάτους. ἔτι οἱ μὴ λαμβάνουσι
 τὰ ἄσρα σημεία τινὰ καὶ σημείων ἐπέχειν λόγον ἐν τῷ ἔρανῳ, τὸ
 δὲ σημείον ἐξιν ὅτι μέρος ὅθεν, ὅθεν δὲ τῶν ἄσρων τοιῶτον. εἰ
 δὲ μηδεμία τέχνη περὶ τὰ αἰσθητὰ, ὅτι ἂν εἴη ταῖς τέχναις πρὸς
 τὰς μαθηματικὰς ἐπιστήμας ἢ διαφορὰ τῷ ταύτας μὴ εἶναι περὶ
 αἰσθητὰς τὰς δὲ μαθηματικὰς περὶ τινὰς νοητὰς ὁποῖας· ὅπως ὅτι
 998^a τὰ ταῦτα δεῖξαι παρέθετο “εἰσὶ δὲ τινες οἱ φασιν εἶναι μὴ τὰ με-
 7^a ταῦτα ταῦτα λεγόμενα τῶν τε εἰδῶν καὶ τῶν αἰσθητῶν, ὅτι μὴ γε
 χωρὶς τῶν αἰσθητῶν.” εἰπὼν διὰ τὸς τὰ μαθηματικὰ ὁποῖας λέ-
 γοντας εἶναι αὐτὰς καθ' αὐτὰς κεχωρισμένας τῶν τε εἰδῶν καὶ
 τῶν αἰσθητῶν, νῦν μέτεις ἐπὶ τὸς λέγοντας μὴ τὰ μαθηματικὰ
 εἶναι κατὰ τινὰ φύσιν οἰκίαν, ὅτι μὴ ἔξω αὐτὰ τῶν αἰσθητῶν
 εἶναι, ἀλλ' ἐν τούτοις. διαφέρει δ' ἂν ἡ δόξα αὐτῇ τῆς λεγούσης
 ἐξ ἀφαιρέσεως τὰ μαθηματικὰ λαμβάνεσθαι τε καὶ νοεῖσθαι, ἥς καὶ

αὐτὸς ἐξιν, ὅτι ἐκείνοι μὴ οἰκίαν τινὰ φύσιν ἀποδόντες αὐτοῖς,
 ἄλλην παρὰ τὰ αἰσθητὰ, ἐν τοῖς αἰσθητοῖς αὐτὰ λέγουσιν εἶναι ὅτι
 αὐτῶν τι ὄντα, ἀλλ' ἐν τούτοις ὄντα ἄλλα εἶναι αὐτῶν, οἱ δὲ ἐξ
 ἀφαιρέσεως λαμβάνοντες αὐτὰ τῷ λόγῳ, τινὰ τῶν αἰσθητῶν χω-
 5 ρίσαντες, καταλείπουσιν αὐτὰ σὺν τοῖς χωρισθεῖσι πάντα τὰ καὶ
 τὰ ὅλα αἰσθητὰ, ἐκείνους ἐκείνων τῶν κεχωρισμένων αὐτῶν ἐφ'
 αὐτῶν δυναμένων τὴν αἰσθητὴν ἀποπληρῆν φύσιν, ὅθεν ἐπὶ διασά-
 σεώς τινος νοημένων. ἡ ὅτι ἐν τοῖς μαθηματικοῖς νοημένη διάσας-
 σις μὴ τῶν τῷ λόγῳ κεχωρισμένων παθητικῶν ἢ αἰσθητῶν φύσις·
 ἐν ἀμφοῖν ὅτι ἡ αἰσθητικὴ φύσις ἐν ὑποσάσει ὅσα φύσει. φησὶ δὲ
 πολλὴ ἀτόπωτέραν τῇδε τὴν δόξαν εἶναι τῆς κεχωρισμένης λεγούσης
 αὐτὰ. τὰ μὴ ὅτι πλείω τῶν ἀτόπων τῶν ἐπομένων τῇδε τῇ δόξῃ
 τὸ νῦν παραιοῖ καταλέγειν, παρατίθει δὲ τό τε καὶ τὸν αὐτὸν
 λόγον καὶ τὰς ιδέας θεῶς ἐν τοῖς αἰσθητοῖς· εἰ ὅτι ταῦτα ὄντα ὅσα
 καθ' αὐτὰς νοηταὶ ἐν αἰσθητοῖς ἐστὶ, τί δήποτε καὶ αἱ ιδέαι, ὅσαι καὶ
 αὐταὶ ὅσα τινες νοηταί, ὅτι ἐσονται ἐν τοῖς αἰσθητοῖς; δεῖ ὅτι λόγῳ
 τινός, δι' ὃν ταῦτα μὴ ἔσονται ἐν τοῖς αἰσθητοῖς, ἐκείνους δὲ ἐκείνους.
 ὅτι ὅτι πολλὰ ἔπειτα τῇδε τῇ δόξῃ, εἴρηκε μὴ καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ,
 ὑπέμνησε δὲ καὶ ἐν τῷ πρώτῳ τῷ μείζονι Α (c. 9) λέγων περὶ
 τῆς Εὐδόξου δόξης, ἐρεῖ δὲ καὶ ἐν τῷ Ν (c. 2 extr. et 3) τῇσδε τῆς
 πραγματείας. ἔτι δὲ δύο σφραγίσματα ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ ἔσονται, τό τε
 μαθηματικόν (ἐστὶ καὶ μαθηματικόν σφραγίσμα, περὶ ὃ ἡ σφραγισ-
 10 τρία) καὶ τὸ αἰσθητόν, εἰ ἐκείνους ἐν τούτῳ ἔσονται. ἔσονται ὅτι σῶμα διὰ
 σώματος ὅπως διόν, εἰ ἐκάτερον αὐτῶν κατ' οἰκίαν φύσιν ὅτι, τὸ
 ἕτερον ἐν τῷ ἑτέρῳ ἐξιν. ἔτι δὲ ὅθεν ἀκίνητα ἔσονται τὰ μαθηματικὰ,
 ὄντα τε ἐν τοῖς αἰσθητοῖς· κινημένων ὅτι τούτων ἀνάγκη καὶ τὰ ἐν
 αὐτοῖς κινεῖσθαι, κινεῖσθαι δὲ ὅπως ὡς τὰ συμβεβηκότα, ἀλλ' ὡς καὶ
 αὐτὰ ἐν τόπῳ· εἰ ὅτι μεγέθη καὶ ἐν διασάσει, ἔσονται κινέμενα ὁμοίως
 ταῖς τῶν σωμάτων βίαι καὶ ὑπὸ τινος κινημένοις, ὅτι καὶ τῇ ἐν αὐτοῖς
 30 ῥοπῇ. καθόλου δὲ τίνος χάριν δεῖ λέγειν αὐτὰ εἶναι, εἶναι δὲ ἐν
 τοῖς αἰσθητοῖς; ὅθεν μὴν ὅτι ἐπὶ φαίνεται χρῆσιν αὐτοῖς παρεχόμενα,
 ὄντα γε καὶ καθ' αὐτὰ. ἀλλ' ἐπὶ τούτοις τοῖς προειρημένοις ἀτόποις
 καὶ ὅσα εἶπετο τοῖς κεχωρισμένοις ποῖσιν αὐτὰ, καὶ τούτοις ἀκολουθή-
 σει· ἔσονται γὰρ τινες ἔρανός ἄλλος καὶ καὶ τῶνδε παρὰ τὸν αἰσθητὸν
 ἔρανόν, ὁμοίως καὶ ἥλιος καὶ τῶν ἄσρων ἕκαστον, πλην ὅτι καθ' αὐτὸς
 ὄντες ἀλλ' ἐν αὐτοῖς τούτοις, ἥλιος ἐν ἡλίῳ καὶ σελήνη ἐν σελήνῃ καὶ
 ἔρανός ἐν ἔρανῳ, πρὸς ἐκείνους δὲ τῷ ἀτόπῳ καὶ τούτῳ προσειληφότα
 τὸ δύο σώματα ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ εἶναι. περὶ τε ὅτι τῶν προειρη-
 15 νων τούτων πάντων ἀπορίαν φησὶν ὅτι τὴν τυχεύσαν εἶναι, πῶς θέμε-

1. τὰ et 3. δὲ om C. || 3 — 5. et 22 — 26. apud Asclep. || 23. τοσαῦται Asclep. || 25. γίνεσθαι om Asclep. || 34. postquam eos redarguit, qui mathematica substantias quasdam per se ab ideis et sensibilibus separatas esse tradebant, ad eorum sententiam refellendam transit Sepulv.

3. ἀλλ' — ὅπως et 15. ἐστὶ — 17. ἀσθητοῖς om C. || 16 — 38. apud Asclep. || 17. δι' ἐν] διότι Asclep. || 18. ὅτι — 21. πραγματείας om Asclep. || 18. in secundo libro Sepulv. || καὶ om A. || 20. ἀδύνατον C. || 21. συμβήσεται ὅτι δύο σφραγίσματα ἐν τῷ αὐτῷ εἶναι τό Asclep. || 23. prius ἔσονται et 24. διόν — 25. ἐξιν om Asclep. || 27. κινεῖσθαι καὶ κινεῖσθαι ἐξ F. || δὲ om C. || 28. τόπων· εἶγε καὶ αὐτὰ μεγέθη Asclep. || 29. τοῖς] τῆς Asclep. || τὴν αὐτὴν ῥοπῇ Asclep. || 31. ἐπὶ om Asclep. || 32. καὶ om A. || ὅτι καὶ καθ' αὐτὰ. ἐν τούτοις πρὸς γὰρ τούτοις τοῖς προειρη-
 μένοις Asclep. || εἶπετο] εἶπερ AC. || 35. πλην ὅτι ἐ Asclep. || 36. αὐτοῖς et καὶ σελήνη — 37. ἔρανός om Asclep.

998^a ανος αὐτά τις τὰ ληθὲς ἐπιτενέξει, καὶ ἔτι περὶ ὧν προσέθῃσι καὶ
 21. περὶ τῶν ἀρχῶν πότερον δεῖ τὰ γένη φοιχεῖα καὶ ἀρχὰς ὑπολαμβάνειν ἢ μάλλον ἐξ ὧν ἐνυπάρχοντων ἔξιν ἕκαστα πρῶτον. καὶ περὶ ταύτης τῆς ἀπορίας προείρηγ' ἢ ἐν τῇ τῶν ἀποριῶν ἐκθέσει, ἔστι δέ, πότερον δεῖ ἀρχὰς καὶ πρῶτα τῶν ὄντων τὰ γένη καὶ τὰ κοινὰ τίθεσθαι, ἢ τὰ φοιχεῖα ἐξ ὧν συνέστηκε τὰ ὄντα πρῶτων καὶ εἰς αὐτὰ ἔκαστα ἀναλύειν (°). αὐτὸς βεβλόμενος σημειῖναι ἔδειξεν ἐπὶ τῶν φωνῶν· αἱ γὰρ φωναὶ ἐκ τῶν φοιχεῖων σύγκεινται, ἀλλὰ καὶ τῆς κοινῆς φωνῆς, ὃ εἶναι ἀν γένος τῶν φωνῶν. ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν διαγραμμαμάτων καὶ τὸ κοινὸν φοιχεῖον, ἀλλὰ τὰ ἐνυπάρχοντα ἐν ταῖς 10 ἀποδείξεσι χρώμεθα εἰς παντὲς ἀποδείξιν θεωρήματος, ὡς λέγομεν τὰ Εὐκλείδους φοιχεῖα· διὰ τούτου γὰρ τὰ ταυτοῦτα φοιχεῖα λέγειν, ὅτι δι' ὧν ταυτὰ ἀποδείκνυνται πρὸς τὰς πάντων τῶν θεωρημάτωνδείξεις ἐστὶν ἡμῶν χρήσιμα ἐνυπάρχοντα ἐν πάσι. καὶ ἐν αὐτοῖς δὲ τέτοις τὰ πρῶτα τῶν δευτέρων φοιχεῖα, ὅτι ταῖς τέτων ἀποδεί- 15 ξεσι πρὸς τὰ δεύτερα χρώμεθα. παρατίθει δὲ καὶ τῶν φυσικῶν τὴν ἢ πλείω τὰ πρῶτα σώματα ὑποθεμένους ἢ ἐν, καὶ δείκνυσιν ὅτι καὶ οἱ, ὡς ἀρχὰς καὶ τῶν ὄντων ἔλεγον, ἐνυπάρχειν ταύτας τοῖς ἄλλοις ὦντο καὶ ἐξ αὐτῶν ἐκεῖνα εἶναι. Ἐμπεδοκλῆς τε γὰρ τὰ τέσσαρα σώματα φοιχεῖα τῶν ὄντων ὑποθέμενος ἔχ' ὡς γένη 20 αὐτὰ ἔλεγον ἀρχὰς, ἀλλ' ὡς ἐνυπάρχοντα τοῖς ἐξ αὐτῶν τὴν γένεσιν ἔχουσιν· ὁμοίως καὶ τῶν ἄλλων φυσικῶν ἕκαστος τῶν σωματικῶν τὴν ἀρχὴν ὑποθεμένων. πρὸς τέτοις δείκνυσιν ὅτι καὶ ὡς ἐνυπάρχον καὶ φοιχεῖον καὶ ἔχ' ἢ γένος ἐστὶν ἀρχὴ καὶ ἀπὸ τῶν τεχνη- τῶν· καὶ γὰρ κλίνης καὶ ἑκάστος τῶν τοῖστων τοῖς βεβλόμενοις τίς ἢ 25 φύσις ἑκάστος αὐτῶν ἰδεῖν, ἢ γνῶσις ἐξ ὧν συνέστηκε μορίων γίνεσθαι. ἀρχαὶ γὰρ ἑκάστος αὐτῶν τὰ ἐξ ὧν συνέστηκεν· ἐκ μὲν γὰρ τῶν γνωρίσθαι τὰς ἀρχὰς γνωρίμων καὶ τὸ ἐκ τῶν ἀρχῶν γίνεσθαι, τέτων δὲ ἕκαστον γνωρίζεσθαι ὅταν τὰ ἐξ ὧν σύγκειται καὶ ὁ τρόπος τῆς συνθέσεως φανερός γένῃ, ὡς καὶ αὐτῶν ἀρχαί. ἐπιχειρήσας δὲ 30 καὶ δείξας τῇ ἐπαγωγῇ τὰ ἐνυπάρχοντα ἀρχὰς ὄντα, καὶ τὰ κοινὰ καὶ τὰ γένη, ἔδειξεν ὅτι ὁἷον εὐλογον εἶναι τὰ γένη λέγειν πάσας ἀρχὰς ἐπιχειρεῖν. Alex.

997^b (°) φησὶν ὅτι ἡ γεωδαισία περὶ τὰ αἰδητὰ καταγίνεσθαι·
 26. διὰ τούτου γὰρ καὶ γεωδαισία λέγειν παρὰ τὴν δασμὸς τῆς γῆς. ἡ μὲντοι γεωμετρία περὶ αἰδητῶν διαλέγειν, ἀλλὰ περὶ τῶν ἐξ ἀφαιρέσεως... λέγομεν τοίνυν ἡμεῖς ὅτι εἰ μὲν περὶ ἐν αἰδητῇ εἶναι ἡ γεωδαισία καὶ ὡς ἐν ὑποκειμένῳ ἐθεωρεῖτο ἡ γεωδαισία, εὖ ἂν εἶχεν· ἐπειδὴ δὲ ἔκ ἔχει περὶ ἐν, ἀλλὰ καὶ τούτου φθαρῇ τὸ αἰδητὸν, φανερόν ὡς ὅτι σῶζεσθαι τὸ ἕτερον, καὶ δεῖ λέγειν ὅτι συμ- 40 φθεῖρεται ἢ ἐπιστήμη. Asclep.

997^b (°) φησὶ δὲ πρὸς αὐτὸν ὅτι ἐστὶ καὶ διανοητὴ ἰατρικὴ, αὐτὸς δὲ λό-
 28. γος δὲ τῆς ἰατρικῆς ὑπάρχων ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ψυχῇ, ἐστὶ δὲ καὶ νοητὴ

ἰατρικὴ, ὁ λόγος δὲ παρὰ τῷ δημιουργῷ φημί, καθ' ὃν λόγον ἐστὶν ὁ κόσμος, ὡς φησὶν, ἄνστος καὶ ἀγῆρως (Plat. Tim.). id.

(°) ἔφερε δὲ κανόνα (ὁ Πρωταγόρας) καὶ προσήπτε τῷ κύ-998^a κλῷ καὶ ἐδείκνυν ὅτι καὶ ἐν σημείῳ γίνεσθαι ἢ ἀφῆ. id.

(°) ἦσαν ὅν τῶν προβλημάτων τῶν ἐκτεθέντων ὑπ' αὐτῶν 998^a καὶ ἡ περὶ τέτων ζητήσεως καὶ ὁμοίως καὶ ἀνομοίως· παρέλιπε δὲ τὴν περὶ αὐτῶν λόγον ἐνταῦθα, λέγει δὲ ἀκριβῶς περὶ αὐτῶν ἐν τῷ Γ φοιχεῖν καὶ ἐν τῷ Ι. πρόκεινται τοίνυν αὐτῷ ἐνταῦθα ζητῆσαι περὶ τῶν ἀρχῶν. id.

ἢ — εἰσὶν. ἡ ἐπιχειρήσις δυνάμει τοιαύτη ἐστὶν. ἐξ ὧν 998^b ἕκαστον γνωρίζομεν, ταυτὰ ἐκεῖνων ἀρχαί (καί) γὰρ ὅτι ἐκ τῶν αὐτῶν αἰτίας καὶ τὰ φοιχεῖα τινῶν εἰδέναι καὶ τὰς ἀρχὰς γίνεσθαι τὸ αὐτὰ εἰδέναι, ἐκ δὲ τῶν ὁρισμῶν γνωρίζομεν ἕκαστον τῶν ὄντων, οἱ ὁρισμοὶ ἄρα ἀρχαί· ἀρχὴ δὲ τῶν ὁρισμῶν ἢ τὸ γένος λήψις, ὡς τὸ γένος ἀρχή. δύνανται δὲ γένη καὶ αἱ διαφοραὶ λέγεσθαι, ὡς ἐν τοῖς Τοπικοῖς (14) εἶπεν, ὡς εἶναι τὸ λεγόμενον, ὅτι εἰ τῶν ὁρισμῶν ἀρχὴ ἢ τὸ γένος λήψις, δύνανται τὰ γένη ἀρχαὶ εἶναι, ἅπερ ἐστὶ τὸ γένος καὶ αἱ διαφοραί· ἐκ γὰρ τέτων οἱ ὁρισμοὶ σύγκεινται· ὡς τὰ γένη ἀρχαί· οἱ μὲν γὰρ ὁρισμοὶ τῶν ὁρισμῶν, τέτων δὲ τὰ γένη. καὶ εἰ ἐστὶ τῶν ὄντων λαβεῖν ἐπιστήμην τὸ τῶν εἰδῶν λαβεῖν. ἡ ἐπιχειρήσις τοιαύτη. καὶ τὰ εἶδη ἢ ἐπιστήμη καὶ ἡ γνῶσις τῶν ὄντων γίνεσθαι· καὶ γὰρ ἐστὶ τῶν καθ' ἕκαστα ἐπιστήμη· καὶ γὰρ οἱ ὁρισμοὶ αὐτῶν καὶ τὰ εἶδη. εἰ δ' ἐκ τῆς τέτων γνώσεως ἢ τῶν ὄντων γνῶσις ἦρηται, τὰ εἶδη ἂν εἶεν ἀρχαὶ τῶν καθ' ἕκαστα, καθ' αὐτὰ εἶδη ἐστὶν ἑκάστος τοῖσδε τισιν εἶναι. ἀλλὰ μὴ τῶν εἰδῶν ἀρχαὶ τὰ γένη· ἐκ γὰρ τῆς τέτων διαιρέσεως τὰ εἶδη καὶ οἱ τῶν εἰδῶν ὁρισμοὶ διὰ τῶν γενῶν· καὶ τῶν ὄντων ἄρα ἀρχαὶ πάντων τὰ γένη. ἢ καὶ τὰ εἶδη μὲν ἢ γνῶσις ἑκάστος· καὶ γὰρ ταυτὰ τὸ εἶναι ἑκάστω (°)· καὶ μὴν καὶ τὸ εἶδος τὸ ὡς ἐκ γένους διηρημένον, ἀλλὰ τὸ εἶδος τὸ ἀντιδιαίρετον τῇ ὕλῃ· ὁ δὲ λαβὼν τὸ εἶδος τούτου ἐπὶ τὸ ἐκ γένους μετέλθει. Alex.

(°) τῶν γὰρ καθ' ἕκαστα ἔκ ἑστὶ κυρίως ὁρισμός, ἀλλ' ὑπο-998^b γραφή... ὅτι γένη ὑπάρχουσιν ἀρχαὶ τῶν ὄντων, μάρτυρας παρὰ γει Πλάτωνα καὶ τὴν Πυθαγορείους· φησὶ γὰρ ὅτι ἀρχὰς τῶν ὄντων ἔλεγον ἐκεῖνοι τὸ ἐν τὸν καὶ τὴν δυάδα, καὶ γένη ταυτὰ ὑπετίθεντο δηλονότι συμβολικῶς, τὸ μὲν ἐν ὡς παρακτικὸν τῶν πάντων, τὸ δὲ ὄν ὡς αἴτιον τῆς τῶν πάντων ὑποστάσεως, τὴν δὲ δυάδα ὡς αἰτίαν τῆς πρῶτης. τούτου ὅν ἐστὶν ὃ λέγει ὅτι φ. δ. τ. κ. τ. λ. γ. τ. ο. τὸ ἐν ἢ τὸ ὄν, ἢ τ. μ. κ. τ. μ. ὡς γ. α. χρ. καὶ πάντων γὰρ τῶν ὄντων κατηγορεῖ ὁ Πλάτων τὸ ἐν καὶ τὴν δυάδα καὶ τὸ ὄν· καθόσον μὲν γὰρ τὸ εἶναι ἕκαστον τῶν ὄντων, τοῖστων δὲ καὶ τὸ εἶδος, τὸ ἐν αὐτῷ καὶ τὸν κατηγορεῖ· καθόσον δὲ ἐν ῥύσει συνεχεῖ καὶ μεταβολῇ παρὰ τῷ ὑποκειμένῳ ἐστὶ, παρὰ τούτου τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν αὐτῷ κατηγορεῖ. Asclep.

3. πρῶτον ἢ ἀπορία καὶ C. || 4. τῆς ἀπορίας om C. || 6. πρῶτον C. || 7. διαλύεται C. || 8. τὴν κοινὴν φωνὴν C. || 19. καὶ ἐν 24. ἐστὶν ἀρχὴ om C. || 26. ἑκάστος C. || γίνεσθαι om C. || 29. δὲ γὰρ C. || 30. φανερός γνῶριμος C.

14. δὲ γὰρ C. || ὡς — 15. ἀρχὴ om C. || 15. δὲ et 16. εἰ om C. || 17. ἀρχαί C. || ἢ — δύνανται et ἀρχαὶ εἶναι om C.

998b "φαίνοντι — χρῆσθαι." πρὸς τὸ εὐλόγως ἀν δόξαι τὰ γένη
 9. τὰς τῶν ὄντων ἀρχὰς εἶναι, νῦν συνίστησι τὴν δόξαν καὶ ἐκ τῶν
 χρησαμένων ταῖς αὐταῖς ἀρχαῖς. οἱ γὰρ τὸ ἐν καὶ τὸ ὄν καὶ τὸ μέγα
 καὶ τὸ μικρὸν ἀρχὰς ὑποθέμενοι τῶν ὄντων ὡς γένη ταῦτα τῶν ὄν-
 των ἀρχὰς ὑπέθετο. εἴη δ' ἢ ἡ δόξα Πλάτωνος· ὅτος γὰρ τὸ ἐν, 5
 ὁ κυρίως ὄν λέγετε, καὶ τὴν ἀόριστον δυάδα, ἣν μέγα καὶ μικρὸν ὠνό-
 μαζεν, ἀρχὰς ὑπέθετο. ὡς γένη δὲ ταῦτα ὑπελάμβανε τῶν ὄν-
 των, ὅτι καθ' ἕκαστα τῶν ὄντων καὶ τὸ ἐν ἑώρα κατηγορούμενον καὶ
 τὴν ἀνισότητα. καθ' ὅσον μὲν γὰρ τότε τι ἐστὶν ἕκαστον τῶν ὄντων,
 τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ εἶδος, τὸ ἐν αὐτῷ καὶ τὸ ὄν κατηγορεῖται. καθ' ὅσον 10
 δὲ ἐν ῥύσει συνεχεῖ καὶ μεταβολῇ ἑώρα τὸ ὑποκείμενον, καὶ τὸτο τὸ
 μέγα καὶ τὸ μικρὸν. κοινὰ ἄρα καὶ τὰ γένη ταῦτα, καὶ ὡς γένη τὰ
 ἀνωτάτω ἀρχαὶ κατ' αὐτόν. Alex.

998b "ἀλλὰ — ἀρχὰς." ἐπιχειρήσας καὶ πρὸς τὸ τὰ φοιχεῖα εὐλο-
 11. γώτερον ἀν ἀρχὰς εἶναι τῷ γένους, καὶ πάλιν πρὸς τὸ τὸ γένος καὶ 15
 μᾶλλον ἢ τὰ φοιχεῖα, νῦν ὅτι μῆδὲ ἀμφοτέρω οἷον τε λέγειν ἀρχὰς
 τῶν ὄντων καὶ τὰ γένη καὶ τὰ φοιχεῖα ἐπιχειρεῖ. ἡ δὲ ἐπιχειρήσις
 τοιαύτη. λαμβάνει τὸν ὁρισμὸν τὸν τῆς ὕσεως ἐκάστω δηλωτικὸν
 ἕνα εἶναι δεδεδειγμένον ἐν τοῖς Ὑσέροις Ἀναλυτικαῖς (29 et 10).
 ἐκάστω γὰρ τῶν ὄντων τὸ εἶναι ἐστὶν ὁ ἕξιν, ὃ ὁ κυρίως ὁρισμὸς δη- 20
 λωτικός. ἀλλὰ καὶ τὸ ἐκ τῶν ἀρχῶν δὲ ὁ ὁρισμὸς. τῶν κει-
 μένων λαμβάνει τὸ εἶναι ἀρχὰς τῶν ὄντων καὶ τὰ γένη καὶ τὰ φοιχεῖα,
 καὶ φησιν, εἰ ἐκ τῶν ἀρχῶν ἐκάστω ὁ ὁρισμὸς, ἄλλος ἔσται ὁ ὁρισ-
 μὸς ὁ διὰ τῶν γενῶν (γένη δέ, ὡς ἔφαμεν, καὶ τὰς διαφορὰς λέγει)
 καὶ ἄλλος ὁ διὰ τῶν φοιχεῖων· ὥστε εἰ ἐκ μὲν τῶν ἀρχῶν ὁ ὁρισμὸς, 25
 ἄλλος δὲ ὁ ἐξ ἐκείνων καὶ ἄλλος ὁ ἐκ τῶν, πλείους ὁρισμοὶ τῷ
 αὐτῷ ἔσονται. ἀλλὰ μὴν ὁ πλείους, εἰς γὰρ ἐκάστω ὁρισμὸς· ὅκα ἄρα
 ἀμφοτέρω φοιχεῖα. id.

998b "πρὸς — ἀρχὰς." ἀπορία καὶ αὕτη τῶν προειρημένων· ἔστι
 14. δὲ τοιαύτη. εἰ δοθεῖν καὶ συγγωρηθεῖν τὰ γένη ἀρχὰς εἶναι, ζή- 30
 τῆσαι, φησὶν, ἄξιον πότερον τὰ ἀνωτάτω γένη καὶ τῆς ἀρχῆς
 τὰ κοινότατα, ἢ τὰ ἔχματα καὶ προσεχῇ τοῖς καθ' ἕκαστα, ἃ ἄτομα
 εἶδη καλεῖται· γένη γὰρ καὶ τὰ εἶδη νῦν λέγει. εἰ μὲν γὰρ αἱ τὰ κα-
 θόλου τῶν μὴ ὁμοίως καθόλου μᾶλλον ἀρχαί, διὰ τὸ τὴν ἀρχὴν
 κεῖσθαι τὸ καθόλου εἶναι, τὰ ἀνωτάτω ἀν γένη καὶ τὰ κοινότατα εἶεν 35
 ἀρχαί· ὅπως τε τὰ ἀνωτάτω γένη τῶν ὄντων ἀρχαὶ ἀν εἶεν, καὶ
 τοσαῦτα αἱ ἀρχαὶ ἔσονται ὅσα ἐστὶ τὰ γένη τὰ πρῶτα. λαβὼν δὲ
 τὸτο ἐπιφέρει "ὥστε ἔσται τό τε ἐν καὶ τὸ ὄν ἀρχαὶ καὶ ὕσει· ταῦτα
 γὰρ μάλιστα λέγει καὶ πάντων." εἰ γὰρ εἴη ταῦτα καὶ πάντων τῶν
 ὄντων κατηγορούμενα ὡς γένη, ταῦτα ἀν ἀρχαὶ καὶ αἷτια τῶν ὄντων 40
 εἴη· τὸτο γὰρ σημαίνει τὸ ὕσει. εἰπὼν δὲ ταῦτα καὶ ἀναγαγὼν ἐπὶ
 τῷτον τὸν λόγον τό, εἰ τὰ γενικώτατα καὶ κοινότατα ἀρχαί, τὸ
 ὄν καὶ ἐν ἔσονται ἀπάντων τῶν ὄντων ἀρχαί, ἐπεὶ κοινότατα ταῦτα,

ἐξῆς ἐπιχειρεῖ καὶ δείκνυσιν ὅτι τὸ ὄν καὶ τὸ ἐν ὅκα ἐστὶ τῶν ὄντων γένη,
 εἰ δὲ μὴ γένη, ὁῖλον ὡς ὅδε ἀρχαί. ὅπως καὶ ὅδε ἀν εἴη ἡ αὕτη
 ἀρχὴ τῶν πάντων, εἰ μὴ εἴη τι κοινὸν γένος αὐτῶν, εἰ τὸ γένος
 ἀρχή· καὶ γὰρ γὰρ ἀρχαὶ τὰ γένη εἶναι, καὶ τῶν τὰ κοινότατα· ὡς
 δὲ δοκεῖν τισὶν ὅπως ἀντιλέγει πρὸς τὴν δόξαν, καὶ εἰρηκεῖ γε πρὸ
 ὀλίγου περὶ αὐτῆς. ὅτι ἐν μὴ γένη τὸ ὄν καὶ τὸ ἐν, ὅπως δείκνυσθαι.
 πᾶσα διαφορὰ γένους διαιρετική καὶ ὄν καὶ ἐν ἐστίν, ὥστε καὶ αἱ τῷ ἐνὸς
 καὶ τῷ ὄντος διαφοραί, εἰ γένη ταῦτα, καὶ ἐν ἐκάστω αὐτῶν καὶ ὄν καὶ ἐν
 ἔσται. ἀλλὰ εἰ τὸ ὄν καὶ ἐν ἐν ἐκάστω τῷ ὄντος διαφορᾷ, γένους ὄντος
 10 τῷ ὄντος καὶ τῷ ἐνὸς κατηγοροῦτο ἀν τῶν οἰκείων διαφορῶν τὰ γένη.
 τὸτο δὲ ἀδύνατον φησὶν εἶναι· καθόλου γὰρ ὅπως εἶναι τι τὸ ὡς γέ-
 νος ὄν εἶδος· πολλὰ καὶ γὰρ γὰρ τὸ εἶδος, ὡς εἴρηται πρὸ ὀλίγου, τῆς οἰκείας
 κατηγορεῖται διαφορᾷ, εἰ καθ' αὐτὴν ἡ διαφορὰ λαμβάνοιτο· ἡ
 γὰρ διαφορὰ ἐπὶ πλέον κατηγορεῖται τῷ εἶδος, ὡς τὸ λογικὸν τῷ ἀν-
 15 θρώπῳ ἢ θνητῷ, τὸ δ' ἐπ' ἑλαττόν λεγόμενον τῷ ἐπὶ πλέον λεγο-
 μένῳ ὅσον τε ἀληθῶς κατηγορεῖται (·). καὶ διὰ τὸτο γὰρ εἶπε
 "τῶν οἰκείων διαφορῶν," ἵσον λέγων τῷ ἐφ' ὧν εἶδη ποιεῖται. ἔτι
 τὸ μὲν εἶδος συναμφοτέρον τι, ἡ δὲ διαφορὰ μέρος τῷ συναμφο-
 τέρῳ. ἔτι μάλιστα ἐστὶν ἡ διαφορὰ τῷ εἶδος, καθ' ὅσον τῶν ἐν τῷ
 20 ὁριστικῷ λόγῳ παραλαμβανομένων ἕκαστον μέρος ἐστὶν ἐκείνου ὅ
 συμπληροῖ τὴν ὕσαν, καὶ μέρος ἀνομοιομερές· ὅ γὰρ ταῦτον τὸ γέ-
 νος σημαίνει ἐν τῷ ὁρισμῷ ἐκάστω τῶν διαφορῶν, τὸ δὲ τοιοῦτον
 ὅλον ὅ καὶ κατηγορεῖται τῶν αὐτῶν μερῶν. ὥστε ὁδετέρως τὸ εἶδος τῆς
 οἰκείας κατηγορεῖται διαφορᾷ· τὸ γὰρ γένος ὅκα ὅπως ἔχει μέρος τὰ
 εἶδη· ὅ γὰρ ἐν τῷ τῶν γενῶν ὁρισμῷ τὰ εἶδη. ἀλλ' ὅδε τὰ γένη
 κατηγορεῖται τῶν οἰκείων διαφορῶν, ὅταν αἱ διαφοραὶ χωρὶς τῶν
 εἰδῶν λαμβάνωνται καὶ μὴ ἐν αὐταῖς τὰ εἶδη περιέχωνται. τὸ γὰρ ζῷον
 ὅταν λογικῶς κατηγορεῖται τῷ ζῷῳ λογικῶς (τὸτο γὰρ ἔξακείνεται τότε),
 ὅ τῷ λογικῶς κατηγορεῖται, ἐπεὶ αὐτῆς τε καθ' αὐτῆς τῆς διαφορᾷς
 25 ἀνευ τῷ εἶδος λαμβανομένης ὅ καὶ κατηγορεῖται, οἷον τῆς λογικότητος·
 ποιότητες γὰρ τινες αἱ διαφοραί, καθ' ὧν πῶς οἷον τε τὸ ζῷον
 ὕσαν συναμφοτέρον σημαίνειν κατηγορεῖται· ὅτε γὰρ τὰ εἶδη ὅτε τὰ
 γένη τῶν διαφορῶν κατηγορεῖται. εἰ δὲ τὸτο, αἱ τῷ ὄντος καὶ ἐνὸς
 διαφοραί, εἰ γένη ταῦτα, ὅτε ὄντα ὅτε ἐκάστω αὐτῶν ἐν ἐστίν,
 τῷ τῶν ὄντων διαφορᾷ ὅτε ἐν ὅτε ὄν ἔσται· πᾶσαι γὰρ τῷ ὄντος
 30 ἔσονται, ὅπερ ἄτοπον. ὥστε ὅδε γένη ταῦτα. εἰ δὲ μὴ γένη, ὅδε
 ἀρχαί, εἰ τὰ γένη ἀρχαί. σημαίνει δὲ τὸ μὲν "ἀδύνατον δὲ κα-
 998b 24. τηγορεῖται ἢ τὰ εἶδη τῷ γένους ἐπὶ τῶν οἰκείων διαφορῶν," τῷ τῶν
 τῶν ἰδίων διαφορῶν· τὸ δὲ "ἢ τὸ γένος ἀνευ τῶν εἰδῶν" ἢτοι ἵσον
 ἐστὶ τῷ ἢ τὸ γένος ἄλλῃ τιδὸς χωρὶς τῶν αὐτῶν εἰδῶν κατηγορεῖται,
 ἢ τὸ γένος τῶν διαφορῶν κατηγορεῖται, μὴ λαμβανομένων τῶν
 διαφορῶν ὡς εἰδῶν ἢ ὅκα καὶ συναμφοτέρων. δοκεῖ δὲ μοι ἡ ἐπι-
 χεῖσις λογικωτέρα εἶναι, ὥστε ἐν καὶ αἱ πλείους τῶν λεγομέ-

8. ἕκαστον L. || 11. ἐν om L. || 15. alterum τὸ om C. || 20. item sumit definitionem ex ipsis principiis confici Sepulv. || ε] δὲ
 24. ὁ et 26. ὁ ante ἐκ om C. || 35. εἶναι ἀρχὴν τὰ C.

8. καὶ ἐν ἐκάστω A. || καὶ ἐν om A. || 9. ἔσται om L. || 11. ὅτος A. || τὸ om A. || 28. τότε ἐκ τῷ C. || 29. κατηγορεῖται C. || 30. τ. εἶδος
 C. || 37. εἴτα A. || 41. κατηγορεῖσθαι — 42. διαφορῶν om C.

νων ὑπ' αὐτῷ· τὰς γὰρ διαφορὰς ὑπὸ τί ἂν τάξαιμεν γένους; δεῖ γὰρ ἔκ τινος γένους αὐτὰς εἶναι, εἴγε τῶν ὄντων καὶ αὐταὶ καὶ τῶν ἐκείνων τῷ γένους διαφορῶν τὸ οἰκεῖον γένος κατηγορεῖσθαι ἀνάγκη. ἢ γὰρ ἔχουσιν γένος αἱ διαφοραὶ, ἢ ἔσονται ὑπὸ τῷ γένους ὃ διαίρεται. εἰ γὰρ εἰσι διαφοραὶ ὑπὸ τὴν ποιότητα, πᾶσαι αἱ τῆς ποιότητος 5 αὐτῆς διαφοραὶ ὅλγον ὅτι ὑπὸ τὴν ποιότητα ἂν εἶεν. ὥστε τε ἂν κατηγοροῖτο τὸ γένος τῶν οἰκεῖων διαφορῶν· τὸ γὰρ τὰς μὴ ἄλλας διαφορὰς ποιότητος λέγειν, τὰς δὲ τῆς ποιότητος μηκέτι, ἀλλὰ ὑπὸ ἄλλο τί γένος αὐτὰς τιθεῖναι, πλασματικῶδες τε καὶ ἄτοπον. μή ποτε εἴναι αἱ ἐν ἐκάστῳ γένει διαφοραὶ ἐν τῷ αὐτῷ γένει εἰσὶ, 10 ταῦτέστι ἐν τῇ αὐτῇ κατηγορίᾳ· καὶ γὰρ εἰ καὶ μὴ τὸ προσεχές τινων γένος κατηγοροῖτο τῆς διαφορᾶς τῷ ἡδὴ συναμφότερόν τι τῷτο εἶναι, ὃ ἐπὶ τῶν ὅσων μόνων γίνετο (ἐκ γὰρ ταύτης ἐστὶ τις καὶ ἡ συναμφότερος ὅσια, ἣν ἔχουσιν τε ἀπλῶς κατηγορεῖσθαι τῷ γένους), ἀλλὰ τό γε ἀνωτέρω ἂν κατηγοροῖτο τὸ ὅν κοινότερόν τε καὶ ἀπλῶς 15 φερῶν· ἢ γὰρ ὅσια κοινῶν καὶ ἀπλῶν καὶ συνθέτων ὅσων. ὥστε εἰ καὶ τὸ ζῶον σύνθετός τις εἴη καὶ συναμφότερος ὅσια, καὶ διὰ τῷτο τῆς διαφορᾶς καθ' αὐτὴν λαμβανομένης καὶ κατηγορεῖσθαι, ἀλλ' ἡ ὅσια αὐτῆς κατηγορηθῆσεται· ἢ εἰ καὶ ἡ ὅσια αὐτῆς τῆς τὸ ζῶον διαίρεσης διαφορᾶς κατηγορεῖσθαι, ἢ δὲ δέδεικται τὸ διαίρεσθαι γένος ὑπὸ 20 τῆς διαφορᾶς κατηγορεῖσθαι αὐτῆς· τοῖσιν δὲ ἦν καὶ τὸ λεγόμενον. ἀλλ' εἰ καὶ τῷτο ἐπὶ τινων ἀληθές, ἀλλ' ἔκ ἀδύνατον γένος τι τῆς διαίρεσης αὐτὴν κατηγορεῖσθαι διαφορᾶς· ἥτις γὰρ ἂν ληφθῇ τῆς ὅσιας διαίρετικῆς διαφορᾶς, ἀνάγκη ταύτην ὅσiam εἶναι. καὶ δοκεῖ δὲ τὰ γένη ἰδίᾳ τῶν διαφορῶν κατηγορεῖσθαι διὰ τὰς ὁμωνυμίας· τὸ 25 γὰρ διακριτικὸν καὶ ἐν χρώμασι καὶ ἐν χυμοῖς· ποῖον ὅν αὐτὴν κατηγορηθῆσεται; συντεθέντος δὲ αὐτῷ τῷ οἰκεῖον γένος εἶδος ἡδὴ. δεῖξας δὲ ὅτι τὸ ὅν καὶ τὸ ἐν καὶ γένη, ἀκολουθῶς ἐπήνεγκε τὸ "ἀλλὰ μὴν εἰ μὴ γένη, ἔκ ἀρχαί ἔσονται", εἰπερ ἀρχαὶ τὰ γένη. ἔτι καὶ τὰ μεταξὺ συλλαμβανόμενα μὴ τῶν διαφορῶν ἔσται γένη." ὃ 30 λέγειν οὖν, καὶ πρὸς τὸ τὰ πρῶτα γένη ἀρχαὶ εἶναι ἢ μὴ εἶναι λέγειν δόξει μόνον, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ μὴ εἶναι τὰ γένη ἀρχαί. ἀπειροὶ γὰρ καὶ πολλὰ ἔσονται αἱ ἀρχαὶ τῶν ὄντων ἐκάστῳ. ἐκάστῳ γὰρ διαφορὰ τῶν ἐν τῷ ἀτόμῳ εἶδει τῷ γένει συντιθεμένη, ὅ ἐστι διαφορὰ, γένος ποιεῖ. ἔκαστον γὰρ τῶν μεταξὺ γενῶν τῷ τε πρώτῳ καὶ τῷ ἀτόμῳ 35 εἶδος συντιθέμενον τῇ οἰκείᾳ διαφορᾷ γένος ποιεῖ, εἰ καὶ ἐπὶ τινων μὴ δοκεῖ τῷ μὴ ὀνομάσθαι οἰκεῖον ὀνόματι τὸ γένος ἐκείνου· τῷτο γὰρ σημαίνει τὸ "τὰ μὴ δοκεῖ τὰ δὲ ἐδοκεῖ." τὸ γὰρ ζῶον πτηνὸν γένος ἐστίν, ὥσπερ τὸ ζῶον, εἰ καὶ μὴ δοκεῖ ὀνομάσθαι. ἢ "τὰ μὴ δοκεῖ" εἶπε, "τὰ δὲ ἐδοκεῖ," ὅτι, ὥς εἶπεν ἐν τῷ πρώτῳ περὶ Ζῴων (de 40 Part. An. 1 2 et 3), μόνον αἱ φερτικαὶ διαφοραὶ συντιθέμεναι τοῖς γένεσιν καὶ ποῖσιν εἶδη ὅδὲ γένη, ὅτι ὅδὲ ὀρισμένον δηλώσει. καὶ εἴη ἂν καὶ τῷτο ὡς ἄτοπον ἐπόμενον τοῖς τὸ ἐν καὶ τὸ ὄν γένος λέγεσθαι,

ἔπειτα τῇ τῷ γένους εἰς δύο διαίρεσει τὰ εἶδη καὶ τὰς ὀρισμῶς ποῖσιν. δεῖ μὴ γὰρ καὶ μεταξὺ, ὃ γίνετο συντιθεμένων τῶν διαφορῶν τοῖς γένεσιν, γένη καὶ τὰ αὐτὰ εἶδη γίνεσθαι· ἐκείνοις δὲ τοῖς εἰς δύο διαίρεσιν τὰ γένη ἐκ ἀκολουθεῖ τῷτο. ἔτι φερῆσει ἀναγκαζόντων διαίρεσιν, καὶ ποιεῖ δὲ ἡ φερτικὴ διαφορὰ συντιθεμένη τῷ γένει εἶδος. πολλὰ ὅν τῶν αὐτῶν ἀτόμων ἐστὶ καὶ πολλὰ ἀρχαί, εἰ τὸ ὅν καὶ τὸ ἐν γένη τε καὶ ἀρχαὶ τῶν ὄντων. τὸ δὲ "μέχρι τῶν ἀτόμων" λέγειν ἂν τῶν ἐχάτων εἰδῶν· ταῦτα γὰρ ἐκείναι διαφοραῖς διαίρεται. ἔτι δὲ ὅδὲν ἦσαν κατὰ γε τῷτον τὴν λόγον αἱ διαφοραὶ ἀρχαὶ ἢ τὰ γένη· κοινὰ γὰρ καὶ αὐτὰ καὶ κτ' πλείονων κατηγορεῖσθαι. εἰ δὲ καὶ αἱ διαφοραὶ ἀρχαὶ (κοινὰ γὰρ καὶ τὰ γένη τὰ ταῖς διαφοραῖς συλλαμβανόμενα), πολλὰ καὶ καὶ ὅδὲν ἀπειροὶ ἔσονται αἱ ἀρχαί, ἄλλως τε καὶ εἰ τὸ ἀνωτάτω τις γένος ὡς ἀρχὴν λαμβάνει· πλείους γὰρ τῷ τοῖσιν γένους διαφοραῖ. ὃ δοκεῖ ἀνάλογον εἶναι· καὶ γὰρ οἱ τὰ γένη τιθέμενοι ἀρχαί, ἐκφυγεῖν οἰόμενοι τὸ πλῆθος τῷ τὸ κοινὸν λαμβάνειν, ἀρχὴν ἐτίθεντο τῷτο. ὡς δὲ ἀκολουθεῖν τῷ τὸ πρῶτον γένος ἀρχὴν τιθεμένῳ τὸ καὶ τὰλλα γένη τὰ μὴ τὸ πρῶτον ἀρχαί λέγειν, ὥτως εἶπεν· αἱ γὰρ διαφοραὶ εἰ καὶ ἐπὶ πλείον λέγονται τῶν εἰδῶν τῶν γινομένων ὑπ' αὐτῶν, ἀλλ' ἐκ κατηγορεῖσθαι αὐτῶν ἐν τῷ τί ἐστιν, ὅδὲ ὡς γένη. id.

(') τί ὅν φησὶν ὅτι ὅδὲ ποτε ἔτε. τὰ εἶδη διαφορῶν κατηγο- 993b ρεῖσθαι ἔτε δὲ τὰ γένη αὐτῶν καθ' αὐτῶν τῶν διαφορῶν, δηλον· 24. ὅδὲ γὰρ γὰρ κατηγορεῖσθαι τὸν ἄνθρωπον τῷ λογικῷ, ἔτε δὲ τὸ ζῶον κατηγορεῖσθαι τῆς λογικότητος, ἀλλ' εἰ ἄρα, τῷ λογικῷ τῷ ἐν ὑποκειμένῳ θεωρημένῳ. εἰ τοίνυν τὸ ὅν καὶ τὸ ἐν κατηγορεῖσθαι καὶ τῶν διαφορῶν αὐτῶν καθ' αὐτῶν, ταῦτέστι τῆς λογικότητος, φανερόν ὅτι ἔκ ὑπάρχουσιν γένη. καὶ ταῦτα μὴ ὁ Ἀριστοτέλης· ὃ δὲ ἡμέτερος φιλόσοφος φησι πρὸς αὐτὸν ὅτι ἡ λογικότης αὐτῇ καθ' αὐτὴν ἀνυπόστατος ὑπάρχει. ἀμέλει ται καὶ ὁ λόγος ὁ παρὰ τῷ δημιουργῷ ἔκ ἐξ τῆς λογικότητος, ἀλλὰ τῷ λογικῷ· αὐταὶ γὰρ καθ' αὐτὰς αἱ διαφοραὶ ἀνυπόστατοι καὶ ἀνυπόστατοι ὑπάρχουσιν, ὥστε ὅδὲ τὸ ὅν ὅδὲ τὸ ἐν τῆς λογικότητος κατηγορεῖσθαι τῆς μὴ ὅσας ἀλλὰ σὺν τῷ μετεχόμενῳ, ταῦτέστι τῷ λογικῷ, ὥσπερ καὶ τὸ ζῶον, ὥστε γένη ὑπάρχουσιν καὶ τὸ ὅν καὶ τὸ ἐν, καὶ διὰ τῷτο καὶ ἀρχαί. πάλιν τοίνυν φησὶν ὁ Ἀριστοτέλης ὅτι ἐνθα τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον ἐστὶ, τὸ κοινῶς κατηγορεῖσθαι ἔκ ἐξ γένος· διὰ τῷτο καὶ φημεν τὴν ψυχὴν μὴ εἶναι γένος τῶν κτ' μέρος ψυχῶν, ἐπειδὴ ἡ φυσικὴ προτέρα ἐστὶν ὡς συναναιρέσθαι μὴ συναναιρεμένη δέ· τὸ γὰρ συναναιρεῖσθαι μὴ μὴ συναναιρέμενον δὲ φύσει πρότερον ὑπάρχει. εἰ τοίνυν καὶ ἐπὶ τῶν ὄντων φύσει πρότερον ὑπάρχει ἡ ὅσια ὡς συναναιρέσθαι μὴ συναναιρεμένη δὲ τοῖς συμβεβηκόσι, δηλον ὡς ὅτι τὸ ὅν καὶ τὸ ἐν ἔκ ἐξ γένος, ἐπειδὴ θεωρεῖσθαι ἐπ' αὐτῶν τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον (δυνατὸν γὰρ ἐστὶν εἶναι ὅσiam καὶ ποσὸν ἄνευ τῶν ἄλλων συμβεβηκότων) καὶ

1. ὑπὸ τί] ὑπὸ ὃ C. || 2. καὶ post αὐταὶ om C. || 4. ἔχει γένος ὃν διαφορὰ C. || 5. γὰρ αἱ διαφοραὶ C. || 10. αἱ ἐν om C. || 12. εἶδει C. || 13. ἡ om C. || 14. τε τῆς ἀπλῶς C. || 25. nam discretivum differentia et in coloribus et in saporibus habetur, de ipsa tamen genus quale praedicatur Sepulv. || 32. δόξει AC.

9. ἡ — 11. ἀρχαί om C. || 13. λαμβάνει C. || 16. δὲ C. || 17. τε] τῷ C. || 36. καί] γὰρ M.

ὅτι ἐν τῇ ὁσίᾳ ἔχουσιν ἔσθαι τὰ συμβεβηκότα. εἰ ἔν μὴ ἐστὶ γένος, δῆλον ὡς ὅτι ὑδὲ ἀρχαί. ἰζέον ἔν ὅτι οἱ ἐκ τῆ Περιπάτου ὅ πάνυ διήρθωσαν τὴν περὶ τῶν διαφορῶν θεωρίαν· δυνάμει γὰρ λέγεσιν εἶναι τὰς διαφορὰς ἐν τοῖς γένεσι. διὰ τῆτο γὰρ καὶ ὁ Πορφύριος φησὶν ἄλλως ἀξιῶσιν, ὡς μὴ δεχόμενος τὰ παρ' αὐτῶν· ἐνεργείᾳ γὰρ ὑπάρχουσιν αἱ διαφοραί. καὶ ὑδὲν ἄτοπον· ἔτε γὰρ τόπος ἐστὶν ἐκείσε ἔτε μόνιον, ἔτε δὲ ἐναντία ὑπάρχουσιν. τί ἔν ἄτοπον ἔ θεωρεῖσθαι τὰς διαφορὰς ἐν τοῖς γένεσιν; ὡς γὰρ εἴρηται, ἔκ εἰσὶν αὐταὶ καθ' αὐτὰς αἱ διαφοραί. φαμὶ ἔν ἡμεῖς πρὸς αὐτὸν ὅτι τῷ ὄντι ἐπὶ τῶν κατατεταγμένων γενῶν εἴρηται ὁ λόγος, καὶ ἔνθα ἔ 10 πρῶτον καὶ ἔ ὕστερον θεωρεῖται, ἔ κοινῶς κατηγορούμενον ἔκ ἐστὶ γένος, ἐπεὶ δὲ ἐν τῇ ὕλῃ θεωρεῖται καὶ ὑπάρχουσιν ἐννοηματικά. διὸ ἐπὶ τῶν ὑπερογενῶν καὶ ἐννοηματικῶν κρείττονα τὰ αἰδιῆτα καὶ τὰ ἄτομα τῶν γενῶν, ὡς ἐν Κατηγορίαις (c. 5) ἐλέγετο. ἐπὶ μέντοι γε τῶν ἐξηρημένων ὑδὲν ἐστὶν ἄτοπον ἔ ὄν καὶ ἔ ἐν γένει ὑποτί- 15 θεῖσθαι· τὰ γὰρ ἐξηρημένα γένη ὑπὸ περιουσίας δυνάμεως προϊέσθαι ἅμα πάσας τὰς διαφορὰς· αἰτινες διαφοραὶ παρακτιζὺ γίνονται τῶν τῆδε, καὶ τῷ ὄντι γένος ἐστὶ τό τε ὄν καὶ ἔ ἐν ὡς παρακτικὸν πάντων ὑπάρχον ἀθρόως. Asclep.

999^a “ἀλλὰ — ἐστὶν.” ἐπιχειρήσας πρῶτον ὅτι τὰ ἀνωτάτω γένη 20

1. μᾶλλον ἀρχαί τῶν ὄντων, νῦν ὅτι τὰ εἶδη μᾶλλον ἀρχὴ τῶν γενῶν ἐπιχειρεῖ δεικνύσαι. εἰ γὰρ ἔ ἐν ἀρχῇς ἐπέχει χωραν, ἔ μᾶλλον ἐν μᾶλλον ἂν ἀρχὴ εἴη. ἀλλὰ μὴν ἔ ἐν ἀδιαίρετόν ἐστὶν· ἔ γὰρ μὴ διηρημένον ἢ ἀδιαίρετον μᾶλλον ἀρχή· ἐστὶ δὲ μᾶλλον ἀδιαίρετον ἔ εἶδος τῆ γένους, ὡς καὶ μᾶλλον ἀρχή. ὅτι δὲ μᾶλ- 25 λον ἀδιαίρετον, ἔτως ἔδειξε. ἔ ἀδιαίρετον ἢ κατ' εἶδος ἢ κατ' ἐκασον· κατ' εἶδος μὲ ἀδιαίρετον ἔ μηκέτι εἰς εἶδος διαιρέμενον, ὅποια ἐστὶ τὰ ἄτομα εἶδη, κατ' εἶδος δὲ ἔ ποσὸν ἀδιαίρετον ἔ μὴ τῷ ἀριθμῷ διαιρέμενον, οἷον ἐστὶ ἔ ἐν τῷ ἀριθμῷ καὶ καθ' ἕκασον· ἔκασον γὰρ τῶν ἐν τῷ ἀριθμῷ ἔκείτι εἰς ποσὰ πολλὰ κατ' ἀριθμὸν ὅμοια αὐτῷ διαιρεῖται· ἔ γὰρ κατ' εἶδος ποσὸν διαιρεῖται κατ' ἀριθμὸν νῦν λέγει. πρῶτον δὲ τῇ τάξει καὶ τῇ φύσει τῶν ἀδιαί- 30 ρέτων τῶν ἐπὶ εἶδει ἀδιαίρετον τῆ κατ' εἶδος ποσὸν διαιρεμένων. ἔ δὲ τῷ ποσῷ ἀδιαίρετον τῆτο ἔξωθεν ἰσορήσας, μὲ ταῦτα δεικνύ- σαι ὅτι τὰ μὲ γένη εἰς εἶδη διαιρεῖται, τὰ δὲ ἔχοντα εἶδη ἀδιαίρετα 35 κατ' εἶδος, διὰ καὶ μᾶλλον ἀρχαί εἶεν τὰ ἔχοντα εἶδη μᾶλλον ὄντα ἔν. εἰπὼν δὲ τὰ γένη διαιρεῖσθαι εἰς εἶδη, ἵνα μὴ τις ἡγήται καὶ τὰ ἄτομα εἶδη αὐτὸν λέγειν, ὁ μέχρι νῦν ἔλεγεν, ἐπήνεγκε ἔ “ἔ γὰρ γένος ἄνθρωπος τῶν τινῶν,” ὡς κατηγορεῖται ἀνθρώπων, καὶ εἰς ἔς διαιρεῖται· διαιρεῖται μὲ γὰρ ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἔκ εἰς εἶδη (ἔ γὰρ ἐστὶ 40 γένος) ἀλλ' εἰς ἄτομον μόνον, ἔ δὲ γένος κατ' εἶδη καὶ κατ' ἄτομα διαιρεῖται. Alex.

“ἔτι — ταῦτα.” καὶ τῆτο ἐπιχειρεῖ πρὸς ἔ ὅτι δεῖ τὰ ἔχοντα 999^a γένη, τῆτέστι τὰ ἄτομα, ἢ ὅτι μᾶλλον ἀρχαί λέγειν τῶν ἀνωτάτω 6 καὶ κοινοτάτων γενῶν· τὰ γὰρ γένη τὰ κατ' εἶδη τῶν εἰδῶν κατηγορούμενα ὑδὲ τὴν ἀρχὴν ἐστὶ τι παρὰ τὰ εἶδη ὡς κατηγορεῖται. δεικνύσθαι δ' αὐτὸ ἔτως. ἐν οἷς ἔ πρῶτον καὶ ὕστερον ἐστὶ, ἔ ἐπὶ τῶν κοινῶς κατηγορούμενων ὡς γένος ὑδὲν ἐστὶ παρὰ ταῦτα ὡς κατηγορεῖται· οἷον εἰ ἐπ' ἀριθμῶν πρώτη τῶν ἀριθμῶν, δυάς ἢ τριάς, ἔκ ἐστὶν ἀριθμὸς τις ἄλλη φύσις παρὰ τῆς ἀριθμῶς, δυάδα καὶ τριάδα καὶ τὰ ἐξῆς, ὡς ὡς γένος κατηγορεῖται. ὁμοίως καὶ περὶ τῶν σχημά- 10 των ὑδὲν ἐστὶ ἔ κοινῶς κατηγορούμενον τῶν σχημάτων ὡς σχῆμα παρὰ τρίγωνον καὶ τετράγωνον καὶ τὰ ἄλλα ἀκολουθῶς τῶν κατ' εἶδη τῶν τάξιν. τῆτο δὲ λαμβάνει ὡς κακείνοις δοκῶν· ἔστι γὰρ ἀρχαί τῶν ὄντων τὰ ἀνωτάτω ἐτίθεντο γένη, ὡς ἰσόρησε, ἔ ἐν καὶ ἔ ὄν καὶ ἔ μέγα καὶ μικρόν (εἰσὶ δὲ ἔστι οἱ περὶ Πλάτωνος)· ἐν οἷς γὰρ ἔ πρῶ- 15 τερον καὶ ὕστερον ἐστὶν, ἐν τῶν ἐλεγον μὴ εἶναι τι ἔ κοινὸν παρὰ τὰ ὡς κατηγορεῖται. διὰ τῆτο γὰρ ὑδὲ ἰδέαν ἐλεγον εἶναι τῶν, ὡς ἰσορεῖ ἐν τε ἄλλοις καὶ ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Νικομαχείων Ἠθικῶν (c. 4). λαβὼν ἔν ἔ ἐν τῶν κατ' αὐτὸς ἐκείνους μὴδὲν εἶναι ἔ κοινὸν παρὰ τὰ ὡς κατηγορεῖται (μήτε γὰρ ἐν ἀριθμοῖς μήτε ἐν σχή- 20 μασι), προστίθισιν αὐτὸς τὸ εἰ μὴ ἐπὶ τῶν ἐστὶ κοινὸν παρὰ τὰ ὡς κατηγορεῖται. τῆτο δὲ ἔστι ὡς πᾶσι τοῖς γένεσιν ὄντος τινος προτέρου καὶ ὕστερου καὶ μέσης τινος διαφορῶς ἐν τε τοῖς αὐτοῖς κατηγορούμενοις καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις γένεσιν, ἀλλ' ὁμοίως τῶν τε καὶ ἐκείνων ὄντων γενῶν. εἰ ἔν ἐν τοῖς μάλιστα δοκῶσι γένεσιν εἶναι 25 μὴ ἐστὶ τι ἔ κοινὸν παρὰ τὰ ὡς κατηγορεῖται, ὑδὲ ἐν τοῖς ἄλλοις ἂν εἴη, καὶ εἰ μὴ ἐστὶν ἐν αὐτοῖς ἔ πρῶτον καὶ ὕστερον. διὰ τῆτο δὲ μάλιστα δοκῶσι γένη τε καὶ ἀρχαί εἶναι, ὅτι μάλιστα ὄντα ἐδόκουν αὐτοῖς εἶναι οἱ ἀριθμοὶ καὶ τὰ σχήματα, ὡς τὰ γένη μάλιστα ἂν εἴη. ἔτι δοκεῖ ἐναργῶς ἔ μὲ σχῆμα τῶν σχημάτων ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν ἀριθμῶν ὡς γένος κατηγορεῖσθαι. εἰ ἔν ἔ ἐν τῶν κοινῶν μὴ ἀρχή, ὑδὲ ἂν ἔ ἐν τοῖς ἄλλοις. εἰ γὰρ μὴδὲν ἐστὶ ἔ κοινὸν καὶ γένος 30 παρὰ τὰ εἶδη ὡς κατηγορεῖται, ὑδὲ ἂν ἀρχὴ εἴη, ἀλλὰ μᾶλλον τὰ εἶδη τὰ κατ' εἶδη τῶν ἀτόμων κατηγορούμενα· ἐν γὰρ τοῖς ἀτόμοις ἔκ ἐστὶ ἔ μὲ πρῶτον ἔ δ' ὕστερον· ὡς ἔ κατ' εἶδη τῶν κατηγορούμενων εἶδος μὴδὲν εἶναι δοκεῖν παρὰ τὰ ἄτομα. εἰ δὲ ἐπὶ τῶν σχημά- 35 των καὶ τῶν ἀριθμῶν μὴ ἐστὶ ἔ σχῆμα, ὁ ἀριθμὸς, τὰ κοινὰ ἀρχαί, ἀλλὰ ἔ τρίγωνον καὶ ἡ δυάς τῶν καθ' ἕκασον δυάδων, ἔτως ἂν καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἔχοι, καὶ εἴη ἂν τὰ ἄτομα εἶδη ἀρχαί, ἔ τὰ κοινὰ γένη. τοῖς δὲ προειρημένοις προστίθισι, δεικνύσθαι ὅτι ἐν πᾶσι τοῖς γένεσιν ἐστὶ ἔ μὲ πρῶτον ἔ δ' ὕστερον· ἐστὶ γὰρ εἰς τῶν προτέρων τῶν τῶν κατ' εἶδος, ὡς ἐν τῇ τῶν προτέρων διαιρέσει ἐν Κατηγορίαις (c. 12) ἔδειξεν, ἐν πᾶσι δὲ τοῖς γένεσιν ἐστὶ ἔ μὲ βέλτιον ἔ δὲ

21. ὄντων, ἐπιχειρεῖ δεικνύσαι νῦν C. || 23. διαιρετόν C. || 24. ἐστὶ C. || 31. διαιρετικὸν C. || 32. f. 1. πρῶτον. || 33. ἀδιαίρετον οἷον τῶ C. || διαιρεῖσθαι C. || 34. f. δὲ τὸ τῶ. || f. 1. ἰσορήσας. || 41. ἄτομα C.

1. δεῖ εἶδη C. || 4. ἐστὶ om C. || περὶ C. || δ' αὐτὸ om C. || 8. ἀριθμῶν ἀριθμῶν C. || 9. περὶ ἐπὶ L. || 11. καὶ τετράγωνον om F. || 14. καὶ τὸ μικρόν F. || 15. καὶ ὕστερον ἐστὶ om F. || 18. ἔν et 19. μήτε γὰρ — 21. κατηγορεῖται om C. || 24. κακείνων C. || 34. ἀς C. ||

χειρόν τῶν εἰδῶν· ὥς ἐν τῶν γενῶν ἀρχή, ἀλλὰ μᾶλλον ἔσαι
τὰ ἄτομα εἶδη ἀρχαί, ὅτι τῶν ὑπ' αὐτὰ ἀτόμων ἕκ ἐξ ἑνὸς τὸ μὲν τι
πρότερον τὸ δὲ ὕστερον. συνεχρήσατο δὲ πρὸς τὴν ἀπορίαν τῇ τῷ
πρώτῳ ὁμωμυμία· τῇ δὲ τῷ πρώτῳ ὁμωμυμία χρῆσι πρὸς τὸ δει-
κνύειν μηδὲν ὂν τὸ γένος παρὰ τὰ ὧν κατηγορεῖται. ἐπὶ γὰρ τῶν
ζώων τὸ μὲν βέλτιον τὸ δὲ χειρόν. ὁ θεὸς βέλτιον· διὰ τὸ τοῦτο καὶ πρῶ-
τον. τῶν ἄλλων πάντων ζώων ὁ ἀνθρώπος ζῶον βέλτιον τε καὶ πρῶ-
τον. ἀλλὰ καὶ ἐν χρώμασι τὸ λευκὸν βέλτιον τῶν ἄλλων, καὶ ἐν
χυμοῖς ὁ γλυκύς. εἰπὼν δὲ ταῦτα ὑπὲρ τῶν δεῖξαι τὰ εἶδη μάλ-
λον καὶ τὰ ἔκαστα γένη ἀρχαὺς τῶν κοινῶν καὶ γενικωτάτων ἐπιφέρει
999^a 14. “ἐκ μὲν ὅν τῶν μᾶλλον φαίνεται τὰ ἐπὶ τῶν ἀτόμων κατηγορού-
μενα ἀρχαὺς εἶναι τῶν γενῶν.” ἐξῆς δὲ πάλιν ἐπιχειρεῖ πρὸς τὸ
μὴ δύνασθαι τὰ ἄτομα εἶδη ἀρχαὺς εἶναι ('). ἡ δὲ ἐπιχειρήσις
τοιαύτη. δεῖ τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν αἰτίαν τινὸς εἶναι παρὰ τὸ πρᾶγμα
τὸ τοῦτο ὅτι ἀρχὴ καὶ αἰτία ἐστίν, καὶ δύνασθαι χωρὶς ἐκείνου εἶναι ὅτι ἐστὶν
αἰτία. ὅθεν δὲ δύνασθαι εἶναι καθ' αὐτὸν κεχωρισμένον, εἰ μὴ ὁ μὴ
ἐστὶ καθ' ἑκάστων. εἰ γὰρ τις τὰ εἶδη λέγει εἶναι, ὅτι καθόλου πάν-
των τῶν ὑφ' ἑαυτὰ καὶ τῶν καθ' ἑκάστων ὁ κατηγορεῖται, καὶ ἐστὶν
ἄλλα ἐκάστων αὐτῶν, καὶ διὰ τὸ τοῦτο ἀρχαὺς αὐτὰ λέγει, τῷ τῷ
λόγῳ τὰ ἐπαναβεβηκότα γένη μᾶλλον ἀρχαί τῶν εἰδῶν ἔσονται·
μᾶλλον ἢ ἐκεῖνα κοινὰ καὶ πλείονων κατηγορεῖται. πάντων δὲ καὶ
ἐνδοξον καὶ λογικῶς ἐπιχειρήσκει ταῦτα. id.

999^a 16. (') ἐντεῦθεν αὐτοφύως καὶ τῇ φύσει τῶν πραγμάτων ἐπό-
μενος δεικνύσιν ὅτι μᾶλλον τὰ γένη ἀρχαί τῶν ὄντων ὑπάρχουσι,
τὰ ἐξηρημένα δηλονότι. καὶ τὸ τοῦτο σαφῶς ἐνδείκνυται. Asclep.

999^a 24. “ἐξί — νῦν.” χαλεπωτάτην τέ φησιν ἀπορίαν καὶ ἀναγκαί-
ατήν εἶναι τὸ διοριζέσθαι πρὸς τὴν γνώσιν τῶν ἀρχῶν καὶ ὅπως πρὸς
τὴν προκειμένην πραγματείαν, ἡ ἡρτημένη μὲν τῶν εἰρημένων πρὸ
ὁλίγου περὶ τῶν γενῶν καὶ τῶν εἰδῶν, ἐχομένη δὲ ἐστὶ τῆς προει-
ρημένης, ὅτι ἐν ἐκείνῃ μὲν ἐζητήμενον ποῖον μᾶλλον ἀρχὴ τῶν κοινῶν,
τὸ κοινότερον ἢ τὸ προσεχέστερον. ἔπειτα ὅτι δεῖ τὴν ἀρχὴν χωριστὴν
εἶναι καὶ αὐτὴν καθ' αὐτὴν ὑφίστασθαι, ἀνεῖλον μὲν τε τὸ εἶναι τι ἐκεί-
νων ἀρχήν. ἐνταῦθα δὲ ζητεῖται εἰ ἐστὶ τι παρὰ τὰ καθ' ἑκάστων
καὶ τὰ ἄτομα τὸ κοινὸν τὸ τοῦτο, ὁ λέγομεν γένος καὶ εἶδος, εἴτε καὶ μὴ·
καὶ τίνα τε ἄτομα ἔπειτα τεθέντος μὴ εἶναι δεικνύσιν, καὶ λέγουσι
εἶναι, πάλιν τὰ τῇ ὑποθέσει ταύτῃ χαλεπὰ ἐπόμενα ἐρεῖ. εἰ μὲν
ἔν ὅν μὴδὲν εἶναι παρὰ τὰ καθ' ἑκάστων, ἀναιρεθήσεται ἐπιστήμη· τὰ μὲν
καθ' ἑκάστων ἀπειρα, τῶν δὲ ἀπείρων ἀδύνατον γνώσιν καὶ ἐπι-
στήμην καὶ περιλήψιν γενέσθαι· ἡ γὰρ γνώσις καὶ ἡ ἐπιστήμη τῶν καθ'

ἑκάστων γίνεσθαι δοκεῖ, καθὸ ἐν τι καὶ ταῦτόν ἐστιν ἐν πᾶσιν αὐτοῖς,
καὶ γὰρ τὸ καθόλου κοινὸς αὐτῶν κατηγορούμενον· ὅπερ εἰ μὴ εἴη, ὅθεν
ἀν γνώσιν αὐτῶν δύνασθαι γίνεσθαι. εἰ δὲ ἐστὶν ἐπιστήμη καὶ γνώσις,
ὅπως ἀκολουθήσει τὸ καὶ παρὰ τὰ καθ' ἑκάστων εἶναι τι κοινόν, καθ' ὃ
ἡ γνώσις καὶ ἡ ἐπιστήμη συστήσεται, τὸ τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ γένος ἢ τὸ ἔκα-
στον, ὁ κυρίως εἶδος καλεῖται, ἢ τὸ πρῶτον, ὁ γένος ἐστὶν ('). καὶ
ὅτι μὴδὲν τῶν ἐστίν, ἄρτι, φησὶ, διηπορήσαμεν, ἀναπέμψαν ἡμᾶς
ἐφ' ἃ εἴρηκε ζητῶν εἰ τὸ εἶδος ἀρχή· εἶπε γὰρ “τὴν μὲν ἀρχὴν δεῖ
καὶ τὴν αἰτίαν εἶναι παρὰ τὰ πρᾶγματα ὧν ἀρχή, καὶ δύνασθαι εἶναι
χωριστομένην αὐτῶν” (l. 17). τοῦτο δὲ τι παρὰ τὰ καθ' ἑκάστων
εἶναι ἂν τις ὑπολάβοι. ἀλλὰ καὶ πρὸ ὁλίγου δοκεῖ δεδειχθαι ὅτι τὸ
κοινὸς κατηγορούμενον τινῶν ὅθεν ἐστὶ παρὰ τὰ ὧν κατηγορεῖται (').
δείξας γὰρ ἐπὶ τῶν σχημάτων καὶ τῶν ἀριθμῶν τὸ τοῦτο ἐμολογούμενον,
ὅτι ἐν αὐτοῖς ἐστὶ τὸ πρῶτον καὶ τὸ ὕστερον, ἐπήνεγκεν ὅτι εἰ μὴ ἐπὶ
τῶν ἐστίν, ὅθεν ἐπὶ τῶν ἄλλων ἔσαι τι τὸ κοινόν παρὰ τὰ καθ' ἑκάστων·
εἰ γὰρ ἦν, μάλιστα ἐπὶ τῶν ἦν. Alex.

(') εἰ ἔν τῷτο ἀναγκαῖόν ἐστι καὶ δεῖ τι εἶναι παρὰ τὰ καθ' ἑκάστων
ἑκάστων, ἀναγκαῖον ἂν εἴη τὰ γένη εἶναι παρὰ τὰ καθ' ἑκάστων.
ταῦτα γὰρ ἐστὶ τὰ καθόλου· καὶ φανερόν ὡς ὅτι ἦτοι τὰ ἔκαστα ἢ
τὰ πρῶτα. Asclep.

(') καλῶς ἔθηκεν τὸ “διηπορήσαμεν.” τῷ ὄντι γὰρ ἡπορήσε
μὲν ἕκ ἡλεγξε δὲ· τὸ γὰρ ἀληθὲς ὁδέποτε ἐλέγχετο. id.

“ἐξί — ὕλης.” τὸ μὲν σύνολον λέγει τὸ καθ' ἑκάστων καὶ αἰσθητὸν
καὶ συναμφότερον ἐξ ὕλης καὶ εἶδους· τὸ τοῦτο γὰρ μᾶλλον ἔθος αὐτῷ
λέγειν τὸ καθ' ἑκάστων καὶ συγκεχυμένον. τὸ δὲ “ὅταν κατηγο-
ρηθῇ τι τῆς ὕλης” ἦτοι δηλωτικόν ἐστι τῷ ὅλῳ καὶ συνόλῳ· τότε
γὰρ ὅλον τί ἐστιν, ὅταν κατηγορηθῇ τι τῆς ὕλης, τῷ τῷ ὅταν ἐν τῇ
ὕλῃ ἐπιγενῇ· τὸ τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ εἶδος· εἶδος γὰρ ἡ ὕλη λαβῆσα
γίγνεται τὸ σῶμα. ἡ “τῆς ὕλης” τὸ ὑποκειμένον νῦν λέγει, ὁ σύ-
νολον εἶπεν, ὅταν κατηγορησώμεν αὐτῶν. ὁ δὲ λέγει, τοῦτόν
ἐστίν. εἰ καὶ δοθείη εἶναι τὸ καθόλου, τῷ τῷ τὰ γένη καὶ εἶδη (ταῦτα
γὰρ τὰ κατηγορούμενα τῆς ὕλης ὕλης ὕλης, ἥτις ἐστὶν ἡ ἄτομος παρὰ
τὰ ὧν ἐστὶ γένη καὶ εἶδη ἀτόμων), πότερον παρὰ πάντα τὰ ἄτομα
ἐστὶ ταῦτα τὰ καθόλου καὶ ἐπὶ πᾶσιν ἀτόμοις, εἴτε φυσικὰ εἴη εἴτε
τεχνικὰ, εἶναι τι τὸ κοινόν παρ' ἐκεῖνα, ἢ παρὰ μὲν ἑνια ἄτομα ἐστὶ
τι τὸ κοινόν, παρὰ δὲ ἑνια ὅθεν ἐστὶ κοινόν. εἰπὼν δὲ ταῦτα, ὁ
εἶπετο τῇ ὑποθέσει, ἐξῆς ὑπὴνεγκεν τὸ “ἢ παρ' ὅθεν ἐστίν,” ἀνα-
ρετικὸν ὂν τῆς ὑποθέσεως. εἰ γὰρ περὶ μὴδὲν εὐρίσκειτο τῶν καθ'
ἑκάστων δυνάμενον κοινὸν εἶναι, χωριστόν. προαίεσις δὲ ταῦτα, ἀρχεῖ

1. ὅθεν C. || 3. πρῶτον A. || 10. γενικωτάτων ἔλαβε δι' ὧν ἐπιφέρει C. || 16. ὅθεν C. || εἰ μὴ om C. || 16. nam si quis hoc tribuat speciebus, quoniam universaliter de omnibus sibi subiectis individuis praedicatur, cum praedicatum diversum ab ipsorum singulis sit, ac idcirco has principia esse dicat, nimirum eadem ratione suprema genera potius quam species principia esse reperientur. Sepulv. || 18. ἑκάστων εἰ γὰρ δ C. || 19. ἄλλο C. || αὐτὸς C. || 32. ὑφίστασθαι λαμβάνοντες· ἀναιρεμένη τὸ C.

3. δὲ ἐστὶν] δὲ ἡ C. || 9. περὶ C. || 10. χωριστομένην C. || 25. ὅταν] ὅ τις ἂν L. || 26. ἦτοι — 27. τῆς ὕλης om A. || 26. τὸ om AF. || 29. ἡ om L. || ὅ — 30. αὐτῶν om AC. || 30. ὅταν κατηγορηθῶμεν τι τῶν αἰσθητῶν, ἃ ἐστὶν ὅλα καὶ ὧν ὅλα ὑποκείμενα τῷ κατηγορουμένῳ ἐστὶ τί τὸ τοῦτο δ L. || ὁ δὲ λέγει] τὸ δὲ ἐπιχειρήμα A. || quod totum appellavit, cum aliquid de ipsis praedicatur. est autem sensus ect. Sepulv. || 32 et 33. περὶ C. || 33. τὰ om A. || 35. εἶναι] ἐστὶ A. || περὶ C. || 36. περὶ C. || 38. ὅν om C. || γὰρ] δὲ A. || si enim nihil commune reperitur, quod a singulis seiunctum esse possit, ne fuerit quidem aliquid praeter singularia. Sepulv.

ἀπὸ τῶ τελευταίῳ τῷ εἰ παρὰ μὴν, καὶ δείκνυσιν τίνα ἔπει-
 ἄτοπα,· εἰ μὴδ' ὅλως εἴη παρὰ μὴν τῶν καθ' ἑκάστα τὸ κοινόν·
 ὅθεν ἢ ἔσαι τὸ νοητόν, ἀλλὰ πάντα τὰ ὄντα αἰδιητά ("). τοῖσιν
 ἢ τὰ ὅλα καὶ συναμφοτέρα, παρ' αὐτὸν μὴν ἄλλο. εἰ δὲ μὴ
 ἐστὶ νοητόν τι, ὅδ' ἐπισημήνεται ὅθεν ἔσαι· καὶ ἢ τὰ κοινά, αὐτὸ ἐστὶ
 νοητόν, αἰ ἐπισημήνεται, εἰ μὴ βεβαίως τις λέγειν τὴν αἰδιησιν ἐπιση-
 μῆν· ἐπισημῆται ἢ πάντα ἔσαι καὶ ὅτω γνωστὰ καὶ τὴν κυρίως ἐπι-
 σημῆν λεγόμενα. προσίθισι δὲ τούτοις ὅτι ὅδ' αἰδιον ὅδ' ἀκίνητον·
 999 δ' "τὰ ἢ αἰδιητά πάντα φθεῖρεται καὶ ἐν κινήσει ἐστίν," τούτῳ ἐν ῥύ-
 4. σει· καὶ τὸ ἐνδοξον ἐπιχειρῶν, καὶ καθ' ὅς ἐδόκει πάντα τὰ αἰδιητά
 γεννητὰ εἶναι καὶ φθαρτά. μάστιγα δὲ τούτῳ ἐδόκει Πλάτωνι· καὶ
 ἢ εἰ ὑπετίθετο τὸν κόσμον μὴ φθεῖρεσθαι, ἀλλὰ τῇ γε αὐτῷ φύσει
 φθαρτὸν αὐτὸν ἔλεγεν εἶναι. ἄλλως δὲ καὶ εἶπετο φθαρτὸν αὐτὸν
 εἶναι, γεννητόν τε ὄντα, ἐπεὶ αὐτῷ γε κινεῖσθαι βί' πάντα δοκεῖ τὰ
 αἰδιητά, καὶ μὴν καὶ φθαρτά εἶναι· τὸ ἢ κυκλοφορητικὸν σῶμα πᾶν
 ἀγέννητόν τε καὶ ἀφθαρτόν ἡγεῖται. ἀλλὰ νῦν, ὡς ἔφην, καὶ τὸ ἐν-
 δοξον ἐπιχειρεῖ· ὅς ἢ δοκεῖ πάντα τὰ αἰδιητά ἐνυλὰ εἶναι καὶ ἐν
 ῥύσει συνεχεῖ, τούτοις καὶ φθαρτά αὐτά εἶναι δοκεῖ. λαβὼν δὲ τὸ
 μὴν ἔσεσθαι αἰδιον, εἰ μὴ τι εἴη παρὰ τὰ αἰδιητά, ἐπιφέρει τούτῳ
 999 β' ὡς ἀκόλουθον τὸ "ἀλλὰ μὴν εἴγε αἰδιον ὅθεν ἐστίν, ὅδ' ἐν γενέσει
 5. εἶναι δυνατόν· ἀνάγκη ἢ εἶναι τι τὸ γιγνόμενον καὶ ἐξ ὅ γίγνεται, καὶ
 τούτων τὸ ἔχατον ἀγέννητον, εἴπερ ἴσαται τε καὶ ἐκ μὴ ὄντος γί-
 γνεσθαι ἀδύνατον," δεικνύς ὅτι εἰ μὴ ἐστὶ τι αἰδιον, ὅδ' ἐν γενέσει
 ἔσαι, εἰ δὲ μὴ γενέσεις, ὅδ' ἐν γενεῇ, εἰ δὲ μὴ τὰ γενητά, ὅδ' ἐν
 τὰ αἰδιητά· ὡς ἀκολουθεῖ τό, εἰ μόνον τὰ αἰδιητά ἐστίν, μὴ δὲ τὰ
 αἰδιητά ἔσεσθαι. ὅτι δὲ εἰ μὴ ἐστὶ τι αἰδιον, ὅδ' ἐν γενέσει ἔσαι,
 ὅτω ἐδεῖξεν. εἰ γίγνεται τι, ἀνάγκη εἶναι τὸ γιγνόμενον καὶ ἄλλο
 τούτῳ τὸ ἐξ ὅ γίγνεται· ὅθεν εἰ ἄνθρωπος γίγνεται, δεῖ εἶναι καὶ δύνασθαι
 εἶναι καὶ τούτῳ ὃ γίγνεται ἄνθρωπος· ἀνυπάρκτου ἢ ὄντος τῷ ἀνθρώπῳ
 ὅδ' ἂν γένοιτο ἄνθρωπος. δεῖ ἔν εἶναι τι τὸν ἄνθρωπον ὃ λέγει
 γίνεσθαι, καὶ ἔτι τὸ ἐξ ὅ γίγνεται ὅτος· πᾶν ἢ τὸ γιγνόμενον ἐξ ὅ
 τοῖσιν· εἰ ἢ ἦν τούτῳ, ὅκ ἂν ἐγίνετο· τούτῳ δὲ ἐστὶ τὸ ὑποκείμενον
 καὶ ὕλη, τούτων ὑποκειμένων ἐξ ὧν γίγνεται τὰ γινόμενα· ἐν αἰδίῳ
 ἢ τὰ προσεχῆ ὑποκείμενα, ἄλλο ἢ ἄλλω τῶν ὑποκειμένων τὸ
 προσεχῶς ὑποκείμενον. τούτων δὲ τῶν ὑποκειμένων, φησὶν, ἀνάγκη
 35 τὸ ἔχατον ὑποκείμενον αἰδιον εἶναι. ἔχατον δὲ ὑποκείμενόν ἐστιν ἡ
 πρώτη ὕλη· ἀναλύοντες ἢ τὰς προσεχεῖς ὕλας τῶν γιγνόμενων
 ἐν ἐκείνῃ ἐχάτῃ παυόμεθα. ἢ ἐχάτῃ ὅτι ἀναγκαῖον ἐστὶν αἰδιον
 εἶναι, δείκνυσιν ἐκ τῶ, εἰ μὴ ἐστὶ τὸ ἔχατον ὑποκείμενον, ἐξ ὅ ἡ
 γενέσεις, ἀκολουθεῖ ἡ ἐπ' ἀπειρον γίνεσθαι ἄλλο ἐξ ἄλλου ἢ ἐκ τῶ
 μὴ ὄντος γίνεσθαι· ἀμφοτέρα δὲ ἀδύνατα. εἰ ἢ πᾶν τὸ ληφθὲν
 ὑποκείμενον γέγονε, δεῖσθαι αὐτὸ ἢ ἐξ ἄλλου ὑποκειμένου γεγενῆσθαι
 ἢ ἐκ τῶ μὴ ὄντος, εἰ γέγονε μὲν, ὅκ ἐξ ὑποκειμένου δεῖ. ἀλλὰ

μὴν ἀμφοτέρως ἀδύνατον. ὅτε ἢ ἐκ μὴ ὄντος ὅσον τε γίνεσθαι·
 κοινὴ ἢ αὕτη δόξα τῶν περὶ φύσεως εἰπόντων τι, τὸ μὴν ἐκ τῶ
 μὴ ὄντος γίνεσθαι, καὶ φανερώς ἄτοπον καὶ ἀδύνατον τὸ ὅτω τι λέγειν
 γίνεσθαι. ἀλλὰ μὴν ὅδ' ἐπ' ἀπειρον ὅσον τε ἄλλο ἄλλω αἰτιον εἶναι
 καὶ ἄλλο ἄλλω ὑποκείσθαι κατ' εὐθυμίαν, ὡς ἐδεῖξεν ἐν τῷ ἐλάτ-
 5 τῳ τῶν Α (c. 2) ὄντι πρὸ τούτου. εἰ τοίνυν μᾶλλον, ἢ ἐκ ἔσαι
 γενέσεις, ἢ τὸ πρῶτον ὑποκείμενον αἰδιον καὶ ἀγέννητον ἔσαι. ἔπει-
 ἄρα τῷ μὴν αἰδιον εἶναι τὸ μὴ γενέσειν εἶναι. δύνανται δὲ καὶ
 "τῶν" εἰρηάζει μὴ μόνον ἐπὶ τῆς ὕλης, ἥτις ἐστὶ τὸ ἐξ ὅ γίγνεται,
 ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῷ γενομένῳ· δοκεῖ ἢ ἐν τοῖς καὶ φύσιν γιγνόμενοις
 τὸ ὅμοιον ὑπὸ τῶ ὁμοίῳ γίγνεσθαι· ἄνθρωπος ἢ ἄνθρωπον γενεῖν,
 ὡς εἰ γίγνεται ἄνθρωπος τις, δεῖ ἄνθρωπον εἶναι, τὸν ἢ ποιεῖν καὶ
 γεννῶντα. ἀναγκαῖον δὲ καὶ ἐπὶ τούτων εἶναι ποιητικὸν αἰδιον, καὶ
 αὐτὸς μὴ τὸ περὶ ὕλης εἰπεῖν ἐπιχειρεῖ δεικνύναι ὅτι καὶ τὸ γινόμενον
 15 αἰδιον εἶναι δεῖ (*). Alex.

(*) εἰ μὴ τις καὶ τὸν Πρωταγόραν εἰς τὸ αὐτὸ περιάγει τὴν 999 β
 αἰδιησιν καὶ τὴν ἐπισημῆν. Asclep.

(*) ἐμνησθῆναι καὶ ταύτης τῆς ἀπορίας ἀνωτέρω, ὅκ ἐφεξῆς δὲ 999 β
 αὐτῶν μνηστῆς εἰκότως ἐνταῦθα συντάξεν αὐτὰς ὡς ἔχονται 7.
 ἀλλήλων, ὡς φησὶν αὐτός. μὴ ἢ τὸ διαπορῆσαι περὶ τῶν γενῶν
 τῶν πόρρω καὶ τῶν ἐχάτων, ἐφεξῆς ἀπορεῖ καὶ περὶ τῶν αἰδι-
 20 τῶν. id.

"εἶτι — εἶναι." ἡ ἐπιχειρήσις καὶ αὕτη γίγνεται εἰς τὸ εἶναι τινα 999 β
 ἀρχὴν γενέσεως, ὃ ἐστὶ πρῶτον ὑποκείμενον ἀγέννητον, καὶ μὴ ἐπ' 8.
 ἀπειρον γίνεσθαι ἄλλο ἐξ ἄλλου. ἐστὶ δὲ δυνάμει τοιαύτη. εἰ πά-
 σης κινήσεως καὶ πάσης γενέσεως ἐστὶ πέρασ, ἐστὶν αὐτῶν ἀρχή· ὅ
 γὰρ ἐστὶ πέρασ, τούτῳ ἀνάγκη καὶ ἀρχὴν εἶναι· μὴ ὅσῃς ἢ ἀρχῆς
 ἀλλ' ἐπ' ἀπειρον ἀνίσσης τῆς γενέσεως ἢ τῆς κινήσεως, ὅδ' ἂν εἴη
 τέλος τι αὐτῶν. ἀλλὰ μὴν πάσης γενέσεως καὶ κινήσεως τέλος
 ἐστίν, ὃ ἔλαβε διὰ τῶ "ἔτε ἢ ἀπείρος ἐστὶν ὁδεμία κινήσις," ὃ ἐν
 ἄλλοις δέδεικται, διὰ τὸ πᾶσαν κίνησιν εἶναι πόθεν ποῖ· τότε ἢ
 αὐξανόμενον πέρασ ἔχει τῆς αὐξήσεως τι, ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ἀλλοι-
 30 μένον, ὁμοίως δὲ καὶ τὸ φθειρόμενον. ὡς περὶ δὲ πάσης κινήσεως
 ἐστὶ πέρασ, ὅτω καὶ γενέσεως· ὅθεν ἢ ἀδύνατον γενέσθαι γίγνεται·
 καὶ ἢ καὶ τούτῳ δέδεικται. ὃ ἢ ὅκ ὅσον τε γενέσθαι ὅδ' ἐστὶν· καὶ ἢ
 γίγνεται σύμμετρος ἢ διάμετρος, ὅτι καὶ δύνανται γενέσθαι τε καὶ ἐπιτελε-
 θῆναι. ἀδύνατον δὲ γενέσθαι τὸ πέρασ μὴ ἔχον τῆς γενέσεως
 ἀλλὰ γιγνόμενον ἐπ' ἀπειρον, ὡς ὅδ' ἐστὶν ἀρχὴν γίγνεται. πᾶν
 ἄρα τὸ γιγνόμενον γενέσθαι δύνανται, τὸ δὲ δυνάμενον γενέσθαι καὶ γέ-
 40 νοιτο. ἀλλὰ μὴν τὸ γεγονὸς ἀνάγκη εἶναι ὅτε πρῶτον γέγονεν· ὅτε
 ἢ πρῶτον ἐστὶν, πέπυσται γινόμενον (*). δέδεικται ἢ τούτῳ ἐν τῷ Ζ
 τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως (c. 5). εἰ δὲ ἐστὶν ὅτε πρῶτον γέγονεν,
 ἐστὶ πέρασ παντὸς τῶ γιγνόμενου· τῶ ἢ τούτῳ λαβεῖν χάριν ἐχρή-

13. αὐτὸν ante ἔλεγεν om C. || 14. τε] γε A. || 15. καὶ om F. || 17. εἶναι et 24. εἰ δὲ μὴ τὰ γενητά om A. || 27. τό τε γιγνόμενον τούτῳ ὃ γίνεσθαι τὸ γινόμενον C. || 29. ἀνυπάρκτου — 30. ἀνθρώπος om A. || 34. τὸ] τῶν AC.

4. γίνεσθαι om A. || ὅδ' C. || 6. τῶν om C. || μᾶλλον ἢ παρὰ τὰ καθ' ἑκάστα ἢ ἐκ A. || 13. αἰδιον — 15. δεῖ] τούτῳ δὲ αἰδιον δεῖ εἶναι A. || 36. τε om A. || 40. γέγονε· τὸ γὰρ ὅτε ἐστὶ πέπυσται γιγνόμενον C. || ἐστὶ περὶ ταῦτα γινόμενον A.

σατο τῷ "τὸ δὲ γεγονός ἀνάγκη εἶναι ὅτε πρῶτον γέγονεν." ἔστιν ἄρα καὶ ἀρχὴ παντὸς γινομένου τε καὶ κινουμένου. εἰ δὲ τῷτο, ἔκ ἐπ' ἀπειρον ἄλλο ἐξ ἄλλης γίγνεται. εἰ μὴ τῷτο, ἔστι τι αἰδίου ἔχοντος ὑποκείμενον. ἀσαφὴς δὲ ἡ ἐπιχειρήσις δοκεῖ τῷ παραλιπεῖν αὐτὸν τὸ ἀκολουθῆν τῷ εἶναι πάσης κινήσεως καὶ γενέσεως πέρας. ἦν δὲ τὸ 5 ὦν ἐστὶ πέρας, καὶ ἀρχὴν τῶτων εἶναι. τῷτο γὰρ ὡς γνωρίμως ἐπόμενον παραλιπῶν, μόνον ἔδειξεν ὅτι πάσης κινήσεως καὶ γενέσεως ἔστι πέρας. καὶ ἡ κυκλοφορητικὴ δὲ κίνησις πέρας ἔχει. ἀπὸ γὰρ τῷ αὐτῷ ἐπὶ τὸ αὐτὸ γίνεσθαι. καὶ ἡ ἀπειρία ταύτης τῷ πάλιν τὴν αὐτὴν γίγνεσθαι κίνησιν, ὡς τῷ ἄλλοτε ἄλλην. Alex.

999 b (') ἐπειδὴ ἡ γένεσις ἔκ ἀνεν κινήσεως, ὡς δέδεικται ἐν τοῖς 10. τελευταίοις λόγοις τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως, καὶ ἔστι δὲ ἀπειρος ὁδεμία κίνησις. Asclep.

999 b "ἔτι — ὅτι." δείξας ὅτι ἔστι τι ἔχοντος αἰδίου ὑποκείμε- 12. νον (τῷτο γὰρ ἐδήλωσε διὰ τῷ "ἔτι δὲ εἴπερ ἡ ὕλη ἐστὶ διὰ τὸ ἀγέν- νητος εἶναι." ἀδύνατον γάρ, εἰ μὴ εἴη τι τοῦτον, γένεσιν εἶναι: καὶ γὰρ εἰ ἐπ' ἀπειρον ἡ ὕλη προῖοι, ὅθεν ἂν ἐκ τῆς ὕλης γίνοιτο τῷ μηδέποτε ἄλλην ἐξ ἄλλης γινομένην ὕλην παύεσθαι, ἐκλύσεως (?) τῆς ὕλης τὰ ἐκ τῆς ἄλλης ἀλλ' ἔκ ἐγγινομένης) δείξας ὅτι τὸ πρῶτον ὑποκείμενον δεῖ ἀγέννητον εἶναι καὶ ἔκ ἐπ' ἀπειρον γίγνεσθαι 20 ἄλλο ἐξ ἄλλης, νῦν δείκνυσιν ὅτι καὶ τὸ εἶδος, ὃ γίνεσθαι ἐν τῇ ὕλει, εἶναι δεῖ αἰδίου, δεικνύς διὰ τῶτων καὶ κατασκευάζων ὅτι ἔστι τις ὁσία μοναδικὴ αἰδίου. εἰ ἔστι γὰρ φύσις τῆς ὕλης, εὐλογώτερον καὶ τὴν ὁσίαν εἶναι ταύτην, ἢ ἡ ὕλη δέχεσθαι. τῷτο γὰρ ἐδήλωσε διὰ τῷ εἰπεῖν "ὅ ποτε ἐκείνη γίνεσθαι." ὁσία δὲ τὸ εἶδος λέγει. καθ' ὃ 25 γὰρ ἐκάστω τὸ εἶναι, τῷτο ὁσία. ἡ γὰρ ὕλη δεξαμένη εἶδος παρέχει τὸ γιγνόμενον ἐξ αὐτῆς γεγονός, τατέστιν ὃ δέχεται τε καὶ γίνεσθαι. ὅτι ὅν εὐλογον καὶ τὸ εἶδος προϋπάρχειν αἰδίου ὄν, ὃ ἡ ὕλη δέχει, ἔτω δείκνυσιν. ὡς περ μὴ ὄντος τῷ ὑποκειμένου ἀδύνατον ἦν γε- 30 νέεσθαι, ἔτω καὶ μὴ ὄντος τῷ δέχεσθαι τὸ ὑποκείμενον, ἀδύνατον γένεσιν εἶναι. ὃ εἶπε διὰ τῷ "εἰ γὰρ μήτε τῷτο ἔστι μήτε ἐκείνο, ὅθεν ἔστι τὸ παράπαν," ὃ ἴσον ἐστὶ τῷ, εἰ γὰρ μὴ ἀμφοτέρω εἴη ἢ τε ὕλη καὶ τὸ εἶδος αἰδίου, ὅθεν ἂν τὸ παράπαν γένετο. ὅτι γὰρ τῷτο λέγει, ἐδήλωσεν εἰπὼν "ἀνάγκη τι εἶναι παρὰ τὸ σύνολον τὴν 35 μορφὴν καὶ τὸ εἶδος," τὸ μὲν σύνολον λέγων τὸ γεγονός, τὸ συναμφο- τερον καὶ αἰδητόν, δεῖν δὲ ἐκάτερον εἶναι λέγων, ἐξ ὧν εἶναι τὸ σύνολον, τὴν τε ὕλην καὶ τὴν μορφὴν καὶ τὸ εἶδος. εἰπὼν γάρ, εἰ μήτε τῷτο ἔστι μήτε ἐκείνη, λέγων τὸ εἶδος καὶ τὴν ὕλην, "ὅθεν ἔστι τὸ παράπαν," ἐπήνεγκεν, "εἰ δὲ τῷτο ἀδύνατον," λέγων ἀδύνατον τὸ 40 μὴ ὄν ἐσεσθαι, "ἀνάγκη εἶναι παρὰ σύνολον," τατέστι τὸ συναμφο-

τερον, ὃ ἐστὶν εἶδος ἐν ὕλει, "τὴν μορφὴν καὶ τὸ εἶδος," ὕλεις μὲν λαμβάνων τὸ δεῖν, ὡς ἡ ὕλη, ἔτως εἶναι τι καὶ εἶδος αἰδίου, ὃ μὴν τὸ ἐν τῇ ὕλει γιγνόμενον εἶναι δεῖ τῷτο, ἀλλὰ τὸ ποιητικόν, ὃ εἰ εἴη τῷ ποιημένῳ ὅμοιον, εἴη ἂν προϋπάρχον πως. λαβὼν δὲ ἐκ τῆς ἐπιχειρήσεως τὸ δεῖν καὶ τὸ εἶδος προϋπάρχειν ὡς περ καὶ τὴν ὕλην, ἵνα ἐξ αὐτῶν προϋπαρχόντων τὸ σύνολον καὶ συναμφοτέρον γένεσθαι, ἐπὶ τούτοις ἀπορεῖ, ὃ καὶ αὐτὸ ἀρχόμενος τῆς ἀπορίας ἀπο- 10 ρήσειεν προέθετο, εἰπὼν "πότερον εἰ ἔστι παρὰ πάντα εἶναι δεῖ" (p. 999 a 33). εἰ γὰρ καὶ τὸ εἶδος τις θήσεσθαι προϋπάρχειν καὶ αἰδίου εἶναι τὸ γιγνόμενον ἐν τῇ ὕλει, ἐπὶ τίνων τῶν ὄντων τε καὶ γινομένων ἐρεῖ προϋπάρχειν τὸ εἶδος αἰδίου ὄν, καὶ ἐπὶ τίνων ὅ; ὃ γὰρ ἐπὶ πάν- 15 των τῶν γιγνομένων ὁδὸν τε τῷτο λέγειν. καὶ παρατίθεσθαι τὸ καὶ τέχνην γιγνόμενον, ἐφ' ὧν ἄτοπον λέγειν τὸ ὑπὸ τῷ τεχνίτῃ εἶδος ἐγγιγνόμενον τῇ ὕλει προϋπάρχειν τε καὶ αἰδίου εἶναι. ταῦτα δὲ δύνανται μὲν καὶ περὶ τῶν ἰδεῶν λέγεσθαι τε καὶ ἀπορεῖσθαι, δύνανται δὲ καὶ ἀπλῶς περὶ τῷ ἐνύλη εἶδος κατ' ἀκολουθίαν τῆς ἀπορίας λέ- 20 γεσθαι. Alex.

"πρὸς — μία." καὶ τῷτο πρὸς τοῖς εἰρημένους ἀπορεῖ, εἰ ἔστι 999 b καὶ τὰ εἶδη προϋπαρχόντα ὡς περ καὶ ἡ ὕλη, πότερον ἐν εἶδος κατ' 20 ἀριθμὸν ἐστὶ καὶ μία ὁσία καὶ τὸν ἀριθμὸν πάντων τῶν ἀνθρώπων, ἢ πολλὰ καὶ τοσαῦτα ὅσοι οἱ ἄνθρωποι οἱ καθ' ἕκαστα (*). εἰ μὲν γὰρ ἔν τις θήσεσθαι καὶ τὸν ἀριθμὸν, εἰς ἄνθρωπος γενήσεσθαι ἐκ τῆς ὕλης ἐκεῖνο δεξαμένης τὸ εἶδος (*). εἰ δὲ τοσαῦτα ὅσοι καὶ ἄνθρωποι καθ' ἕκαστα, ἄλογον. τίνοι γὰρ ἐκεῖνα τὰ χωρὶς ὕλης εἶδη τῷ ἀν- 25 θρώπῃ λαμβανόμενα ἀλλήλων διοίσει; ὕλη γὰρ αἰ τῶν καθ' ἕκαστα ἀνθρώπων πρὸς ἀλλήλους διαφοραί. ἐπὶ τούτοις ἀπορεῖ καὶ πῶς ἡ ὕλη δέχει ταῦτα τὰ προϋπαρχόντα εἶδη ἢ ὅπως ἔν τα εἶδη, καὶ πῶς γίνεσθαι καὶ ἔστιν ἕκαστον τῶν αἰδητῶν, ἃ ὅλα ἐστὶν ἐξ ἀμφοτέ- 30 ρων τῶτων, πότερον συντεθέντων ἢ κραθέντων τῶτων ἢ μυχθέντων; καὶ τίς ὁ τρόπος καθ' ὃν ἡ ὕλη δεξαμένη τὰ εἶδη γίγνεσθαι ἢ γίνεσθαι; ταῦτα δὲ καὶ ἐν ἄλλοις ἡγόρηκε, ζητῶν τί τὸ ἐνὸν καὶ συνέχον τὸ εἶδος ἐν ὕλει, ἐν οἷς τὸ δυνάμει τῆς ὕλης αἰτίον φησι γίγνεσθαι τῷ λαμβάνειν αὐτὸ καὶ μένειν ἐν αὐτῇ εἰς τῷτο μεταβάλλεσθαι, ὅτε 35 ὡς ἐδύνατο δηλονότι ποιητικῷ τινὸς προϋπαρχόντος αἰτίου. id.

(*) πᾶν δριμυτάτην ἀπορίαν κινεῖ ἐνταῦθα ὁ Ἀριστοτέλης, ἦντινα ἐζήτησε καὶ ὁ Πλάτων ἐν τῷ Φαίδωνι καὶ ἐν τῷ Παρμενίδῃ, καὶ φησιν ὅτι πῶς τὸ εἶδος θεωρεῖσθαι ἐν τῇ ὕλει; πῶς λέγεσθαι ἕκαστον τέλειον εἶδος ἔχειν, ὅλον δὲ πάλιν ὃ δύνανται ὅλον εἶναι τὸ ὑπάρ- 40 χον, διότι ἐν διαφοροῖς ὑποκειμένοις ὑπάρχει; πῶς δὲ ἐν ἐνὶ δυ- νατὶ ὅλον εἶναι τὸ ὑπάρχον ἐν διαφοροῖς ὑποκειμένοις; φησὶ ὅτι

1. δὲ om A. || 2. ἄρα om C. || 5. ἦν — 8. ἐπὶ πέρας om A. || 9. πάλαι F. || 10. ἔτω F, ὡς τὸ AC. || 14. ὁσία — 19. ἐγγιγνόμενης om A. || 19. *excludente materia quae ex alia nondum genita generari debeant* Sepulv. || 27. *τε* τις F. || 32. ὃ — 33. γέγοντο om A. || 37. εἶδος εἰπὼν. λέγει C.

4. *ποιεῖν* C. || 10. ἐν om C. || 12. καὶ — 13. λέγειν om C. || 14. δὲ et 15. τῶν om C. || 15. *τε* om A. || 16. ἀπλῶς καὶ C. || 19. καὶ ante ἡ om A. || 22. τὸν om C. || 26. ἀπορεῖ καὶ || *προσαπορεῖ* C. || *vel utcumque formas excipit, ad summum quomodo formae coniunguntur cum materia, et quomodo* Sepulv. || 27. εἶδη ὅλως ἐν τὰ εἶδη: καὶ C. || 29. τῶτων et 30. ὃ et 31. δὲ om A. || 32. ὕλης φησὶν αἰτίον A.

ἡμεῖς δὲ λέγεῖν καὶ ἐν τῷ Φαίδωνι, ὅτι ὅτε ὡς μόριον θεωρεῖται ὅτε δὲ ὡς ὅλον ἐν ἡμῖν τὸ κεχωρισμένον εἶδος, ἀλλὰ μόνον καταλαμβάνει τὴν ὕλην. Asclep.

999 b (°) ἡμεῖς δὲ φάμεν ὅτι πρῶτον μὲν καθὼς ἄνθρωποι ὑδὲν ἀλ-
23. λήλων διαφέρουσιν, πρὸς δὲ τούτοις τὸ κατατεταγμένον εἶδος τὸ
κατ' ἀριθμὸν ὑπάρχον διάφορον ἐστίν· ἄλλο γὰρ εἶδος τῷ Σωκρά-
τους καὶ ἄλλο τῷ Πλάτωνος. τὸ δὲ ἀκατάτακτον ὡς ἐξηρημένον
ἐν ἐστὶ καὶ μονοειδές, καὶ διὰ τὴν γόνιμον αὐτῷ δυνάμει καὶ μονοειδές
ὑπάρχον διαφορά καὶ πολλὰ ἀπογεννᾷ. id.

999 b "ἔτι — ἐν." ἡ ἀπορία ἀκόλουθος μὲν ἐστὶ τῷ ἡπορημένῳ τῷ
24. εἰ ἐν κατ' ἀριθμὸν τὸ εἶδος ἢ πλείω, δύνανται δὲ καὶ ἐπὶ τὰς ιδέας
τὴν ἀναφορὰν ἔχειν διὰ τὸ παρατίθεσθαι αὐτὸν τὸ αὐτὸν καὶ αὐτοῦ.
ἢ δύνανται κοινῶς ἀπορεῖν περὶ τῶν ἀρχῶν· κυρίως γὰρ ὄντα αἱ
ἀρχαί· διὸ καὶ τὸ αὐτὸ προστίθεται αὐταῖς. κοινῶς ὅν ἀπορριπ-
15. τὰ περὶ τῶν ἀρχῶν, πότερον ἐκάστη αὐτῶν, εἴτε μίαν τις εἴτε
πλείους ὑποτίθεται τὰς ἀρχάς, καὶ τὸ εἶδος τὸ ἐν ἔχουσιν ἢ κατ' ἀριθμὸν,
οἷον εἰ ὕλη μία ἀριθμῷ μία ἢ εἶδει, καὶ εἰ τὸ εἶδος ἐν ἀριθμῷ ἢ
εἶδει. εἰ μὲν γὰρ εἶδει μία ἐκάστη τῶν ἀρχῶν, ἀριθμῷ δὲ πολλαί,
ὑδὲν ἔσται, φησὶν, ἐν ταῖς τῶν γιγνομένων ἀρχαῖς ἐν κατ' ἀριθμὸν·
20. εἰ δὲ μὴδὲμία τῶν ἀρχῶν ἐν κατ' ἀριθμὸν ἔσται, ὑδὲν ἂν τῶν ἐκ
τῶν ἀρχῶν συγκεκλιμένων ἐν τι εἴη κατ' ἀριθμὸν· τὰ γὰρ ἐξ ἐνὸς ὃ
τῷ ἀριθμῷ ἀλλὰ τῷ εἶδει συγκεκλιμένα ἐν τῷ εἶδει, ὃ τῷ ἀριθμῷ·
εἰ γὰρ τὰ ἐξ ἐνὸς κατ' ἀριθμὸν συγκεκλιμένα ἐν τῷ ἀριθμῷ, ὅλως
ὡς τὰ ἐξ ἐνὸς τὸ εἶναι ἔχοντα ὁμοίως ἐκείνοις ἔξει τὸ ἐν. ὃ ἄτοπον
25. ἐπόμενον ἐπήνεγκε τὸ μὴδὲ τὸ αὐτὸν καὶ αὐτοῦ κατ' ἀριθμὸν ἐν
ἔσεσθαι, ὃ καὶ αὐτὰ ἐν ταῖς ἀρχαῖς ἐτίθεντο οἱ τὰς ιδέας ἀρχάς εἶναι
λέγοντες. ἀλλὰ μὴν εἰ μὴ ἐστὶ τὸ αὐτὸν ἐν κατ' ἀριθμὸν, τότε
δὲ μετὰ πάντα ἐστὶν ἐν, ὑδὲν ἂν τῶν ἄλλων τι ἐν κατ' ἀριθμὸν
εἴη τῶν πρὸς ἐκεῖνο τὸ εἶναι ἐχόντων· πρὸς γὰρ ἐν τῷ εἶδει ὁμοί-
30. μενα ὁμοίως ἂν ἐκείνῳ καὶ αὐτὰ τὸ ἐν ἔχοι. ὑδὲν ἄρα ἔσται ἐν κατ'
ἀριθμὸν, εἰ μήτε τῶν γιγνομένων πρὸς τι ἐν κατ' ἀριθμὸν ἔσται,
μήτε τὸ αὐτὸν ἢ ἀρχή, ἀλλὰ μὴδ' ἄλλη τις τῶν ἀρχῶν. καὶ προ-
στίθεται τῷ ὅτι ὑδὲν ἐπιστήμη ἔσται, εἰ μὴ εἴη ἐν τι κατ' ἀριθμὸν·
αἱ γὰρ ἐπιστήμαι γίνονται τῷ ἐν τι ἐπὶ πολλῶν λαμβάνεσθαι, ὡς εἴρηκε
35. καὶ πρὸ βραχέος· καὶ γὰρ τὸ κοινὸν αἱ ἐπιστήμαι, ὃ κοινὸν ἐν κατ'
ἀριθμὸν ὃν δείκνυνται· ὃ γὰρ δὴ ὡς περὶ τὰ ὑπὸ τὸ κοινὸν ἐστὶν ἀλλή-
λοις ἐν τῷ εἶδει ἢ τῷ γένει, ὅτω δὲ καὶ τὸ κοινὸν τὸ εἶδος τὸ ἐπὶ ἐκεί-
νοις ἢ τὸ γένος ἐν τῷ εἶδει ἢ τῷ γένει ἔσται. ὅτω γὰρ ἐπὶ ἀπειρον
προελεύσει· εἰ γὰρ τὸ ζῶον ἔσται ἐν κατ' ἀριθμὸν τὸ εἶδος κοινὸν τὸ εἶναι ἐν
40. ἔχον, ὁμοίως πάλιν καὶ τὰ καθ' ἃ τὰ ζῶα ἐν, εἰ καὶ τὸ εἶδος ἐστὶν
ἐν, κακῶς πολλὰ κατ' ἀριθμὸν ἔσται, καὶ ὅπως εἰς ἀπείρον προε-
λεύσει. ἀλλ' ἐπὶ τῶν κοινῶν ἔκαστον ἐν κατ' ἀριθμὸν· εἰ δὲ τὸ αὐτὸ
τῶν μὲν αἱ ἐπιστήμαι, ὃ ἔστιν ἐν κατ' ἀριθμὸν εἶναι τὸ ἐπὶ ταῖς ἀρ-
χαῖς, ἐπεὶ ἐν κατ' ἀριθμὸν ὑπέκειτο εἶναι, λέγει ἂν ὅπως ἐκείνῳ τῷ
εἶδει τὸ ἐν ἔχειν τὰς ἀρχάς· τὸ γὰρ εἶδος ἐκεῖνο τὸ ἐν τῷ ἀριθμῷ
ἀρχὴ μᾶλλον τῶν ὑπὸ αὐτό, καὶ ἐκείνῳ ἐν τῷ εἶδει ἀλλὰ τῷ ἀριθμῷ.
45. εἰ δὲ τῷ εἶδει ἐν τι δύνανται εἶναι, ὡς μὴ ἐστὶ τι ἐν κατ' ἀριθμὸν
κοινὸν εἶδος· πολλὰ γὰρ ὄντα κατ' ἀριθμὸν ἔχοντα ἂν κοινῶς
ἀλλήλοις, ὃ μὴ ἐστὶ τὰ κατ' ἀριθμὸν ἐν, ὑδὲν ἂν ταῦτα ἔτι εἴη τὰ
αὐτὰ τῷ εἶδει. δύνανται τις ἀκῶν τῶν "καὶ τὸ ἐπὶ τῶν πῶς ἔσται, 999 b
εἰ μὴ τι ἔσται ἐν ἐπὶ πάντων;" ὡς εἰρημένον πρὸς τὴν τὰς ιδέας
26. τιθεμένων· ἔλεγον γὰρ ἐκεῖνοι μὴ ἄλλως ἐπιστήμην ἔσεσθαι, εἰ μὴ
αἱ ιδέαι εἴεν· τὰ μὲν γὰρ αἰσθητὰ ἀπειρά τε καὶ ἐν ῥύσει συνεχεῖ, καὶ
διὰ τὸ αὐτὸ ὑδὲν ἐπιστήμη, παρὰ δὲ τὰ αἰσθητὰ γὰρ καὶ ἕκαστα ἢ
ιδέα μία τῷ ἀριθμῷ ἐπὶ πολλῶν λαμβανόμενη ἀκίνητος τε καὶ
αἰδιος αἰτία ἐπιστήμης γίνεσθαι· ἀναρεῖται δὲ τὸ αὐτὸ, εἰ μὴδὲ ἐκεῖναι τὸ
κατ' ἀριθμὸν ἔχουσιν ἐν. Alex.

999 b "ἀλλὰ — ἀρχῶν." δεικνύει τι ἄτοπον ἐπόμενον, εἰ λέγοντο
27. αἱ ἀρχαὶ τῷ εἶδει μία, νῦν πάλιν ἐπιχειρεῖ πρὸς τὸ μὴδὲ κατ'
ἀριθμὸν δύνανται τὸ ἐν ἔχειν τὰς ἀρχάς (°). ἄγει δὲ πάλιν τὸν
λόγον ἐπὶ τὰς ἀρχάς τὰς ὡς σοιχεῖα λεγομένας, ἐξ ὧν καὶ σύν-
θεσιν γίνεσθαι τὸ ἐξ αὐτῶν ὡς ἐπὶ τῶν σοιχείων, καὶ δείκνυσιν ἐπὶ τῶν
ὅπως λεγομένων ἀρχῶν, εἰ ἐκάστη αὐτῶν μία κατ' ἀριθμὸν εἴη,
ὅτι ὃ πλείω τὰ ὄντα τῶν σοιχείων ἔσται· ὡς γὰρ καὶ τὸ εἶδος ἀλλή-
λως αἱ αὐταὶ συλλαβαί, καὶ δὲ τὸν ἀριθμὸν ἀπειροὶ, τῷ τὰ σοι-
χεῖα ἐξ ὧν συντίθενται κατ' ἀριθμὸν ἀπειρά δύνανται λαμβάνεσθαι,
κατ' εἶδος ὄντα ταῦτα γίνονται, ὅπως· εἰ μὴ εἴη κατ' ἀριθμὸν
τὰ σοιχεῖα πολλὰ, ἀλλ' ἐν εἴη κατ' ἀριθμὸν α' καὶ ἐν β', ἀνάγκη
καὶ συλλαβὴν ἐξ αὐτῶν τέτων συντιθεμένων γενέσθαι μίαν, ὑδὲν
ἔσται λαβεῖν πλείους συλλαβὰς ἐχέσας τὸ β', εἰ ἐν ἐστὶ τῷ ἀριθμῷ
τὸ β', πλὴν τῆς β'. ἄλλως γὰρ ὑδὲν ἄλλω β' ἔτι ἐνυπάρχει, εἰ
ἐν ὃν ἐστὶν, ἢ ἐν τῇ β' συλλαβῇ. ὡς ὅτι ἐπὶ τῶν συλλαβῶν καὶ
τῶν σοιχείων ἔχει, εἰ ἐν κατ' ἀριθμὸν τὰ σοιχεῖα, ὃ πλείω ἔσται
ἐν ταῖς συλλαβαῖς, ἀλλὰ τὸ αὐτὰ ὅσα ἐστὶν αὐτά, ὅτω καὶ ἐπὶ
τῶν ὄντων φησὶν ἔξειν, εἰ ἐν αὐτῶν αἱ ἀρχαὶ καὶ κατ' ἀριθμὸν
ἐκάστη μία. ἐξηγήσατο δὲ καὶ τί τῷ ἀριθμῷ ἐν ἐστὶν, ὅτι τὸ καθ'
ἕκαστον, καὶ τί τὸ καθόλου, ὅτι τὸ ἐπὶ τοῖς καθ' ἕκαστον κοινὸν λαμ-

10. μέν om A. || 12. καὶ τὸ αὐτόν C. || 13. κοινῶς] κυρίως C. || 15. λεγομένοις om C. || 17. κατ' C. || 19. ne compositorum quidem ex principiis quodpiam unum numero fuerit Sepulv. || 20. κατὰ τὸν ἀριθμὸν A. || 21. ἂν τῶν αὐτῶν ἀρχῶν C. || 24. τὰ μὴ ἐξ A. || 27. εἶναι et 32. πρὸς om A. || 34. κατὰ τὸν ἀριθμὸν A. || 38. γένει ἔσται C. || ὅτω — 39. ἔσται om C.

1. ἃ τὰ] αὐτά C. || 2. κακῶς C. || 3. quod si scientiae eorum sunt quae unum numero existant, numero autem unum nihil est, siquidem principia unum specie habent, fit ut scientia penitus tollatur Sepulv. || 5. τὸν et ἢ om C. || 6. γὰρ om A. || 7. ὅπως A. || 40. εἶναι et 17. ἢ om C. || 23. πάλιν] πᾶσα A. || 29. κατὰ τὸν ἀριθμὸν A. || 30. γίνονται om A. || κατὰ τὸν ἀριθμὸν C. || 32. ὑδὲ C. || 38. καὶ om A. || 40. καθόλου ἐστὶν ὅτι A.

1000 α βανόμενον, τὸτο δὲ ἐστὶν εἶδος τε καὶ γένος. εἰπὼν δὲ “ὥσπερ ἔν
 1. εἰ τὰ τῆς φωνῆς ἀριθμῷ ἢν χοιχεῖα ὠρισμένα, εἴη ἂν καὶ τὰ
 γράμματα τοσαῦτα γραφόμενα ὅσα αὐτῶν καὶ τὰ χοιχεῖα,” ἔκτε
 ἀνταπεδῶκε τὸ ἔργον δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ὄντων καὶ τῷ ἀριθμῷ τῶν
 ἔξει· ὁδὸν γὰρ ἄλλο παρὰ τὰ χοιχεῖα ἔξει, τετέστιν ὅτι πλείω τὰ
 ὄντα τῶν χοιχείων ἔξει· ἀλλ’ ὡς γνωρίζω τῆς ἀκολυθίας ὅσης
 παραλιπῶν αὐτήν, ἐπήνεγκεν, εἰ γὰρ ἐστὶ μία τῷ ἀριθμῷ γῆ καὶ
 ἑκατον τῶν τεσσάρων, ταῦτα δὲ ἦν ἐν τῷδε τινὶ τῷ σώματι,
 ἀδύνατον ἐξ αὐτῶν ὄλγον ὅτι ἄλλο τι σῶμα εἶναι. σφόδρα δὲ
 λογικῶς καὶ διαλεκτικῶς ἡ ἐπιχειρήσις ἔχει. id.

999 β (6) φαμί δὲ ἡμεῖς ὅτι τῷ ὄντι ὅτε ἀριθμῷ ἐστὶν ὅτε εἶδει·
 27. ὑπὲρ γὰρ ἀριθμὸν ἐστὶ καὶ ὑπὲρ εἶδος ἡ πρώτη ἀρχή. Asclep.

1000 α “ἕθενός — πρότερον.” ἦν ἀναγκαῖαν ὕσαν ἀπορίαν κατε-
 5. θυνηναί φησι πᾶσι τοῖς πρὸ αὐτῶ παραλελειφθαι, εἰρη] μὴ καὶ

αὕτη ὥσπερ καὶ αἰ πρὸ ταύτης κατ’ ἀρχὰς τῷ βιβλίῳ ἐν τῇ ἐκθέσει 15
 τῶν ἀποριῶν (6), ἐστὶ δὲ αὕτη. ζητεῖ πρότερον αἰ αὐταὶ τῶν τε
 φθαρτῶν καὶ τῶν ἀφθάρτων ἀρχαί. εἰ μὴ γὰρ αἰ αὐταί, τί τὸ αἴτιον
 τῷ ἐκ τῶν αὐτῶν ἀρχῶν πάντων ὄντων τὰ μὴ αὐτῶν φθαρτά εἶναι
 τὰ δὲ ἀφθαρτα; ἔνθα Ἡσιόδου τε καὶ τῶν ἀρχαίων μνημονεύει
 θεολόγων, οἱ ἐκ τῶν αὐτῶν ἀρχῶν ὑποτιθέμενοι πάντα αἰδίων 20
 ὕσαν καὶ ἀφθάρτων τὸ αὐτοῖς ὁρᾶν πιθανὸν εἶναι τὰ τὰ μὴ ἀφθαρτα
 τὰ δὲ φθαρτά εἶναι ἔφασαν μόνον, ἡμῶν δὲ καὶ τῷ ἡμᾶς διδάξει
 τε καὶ πείσαι ὠλιγώρησαν· ὑποθέμενοι γὰρ τὰς ἀρχὰς αἰδίας τε καὶ
 θείας εἶναι καὶ πάντα ἐξ ἐκείνων τὰ ὄντα εἶναι καὶ γεγενῆσθαι, τὰ μὴ
 γευσάμενα τῆς ἀμβροσίας καὶ τῷ νέκταρος φασὶ θεὸς γενέσθαι, ὅσα 25
 δὲ μὴ ἐγεύσατο, ταῦτα φθαρτά, πρῶτον μὴ τὴν ἀμβροσίαν καὶ τὸ
 νέκταρ τὰ θεοποιὰ νάματα αὐτοῖς ἴσως γνωρίμα λέγοντες· ὁ γὰρ
 δὴ ἡμῖν ἢ τῶν ἄλλων τινί. δεύτερον δὲ καὶ περὶ αὐτῆς τῆς προσ-
 φορᾶς τῶν ἀπλῶς εἶπον καὶ ὁδομῶς γνωρίζω· τίνας γὰρ χάριν
 ἦλθον ἐπὶ τὸ γεύσαθαι τῶν αἰατῶν αὐτοῖς τῆς ἀθανασίας; εἰ 30
 μὴ γὰρ ἰδόντες χάριν αὐτῶν γενέσθαι, ὁδὸν αὐτοῖς εἰς τὸ εἶναι συντε-
 λεῖ τὸ νέκταρ καὶ ἡ ἀμβροσία, ὥστε ὁ δὲ τὸ γεύσαθαι ἀθάνατα· εἰ
 δὲ εἰς τὸ εἶναι ἢ τῶν αὐτῶν γεύσις συντελεῖ, ὅλον ὡς τροφή
 ἐστὶν αὐτοῖς, τὰ δὲ τρεφόμενα καὶ μὴ ἂν ὄντα εἰ μὴ τρέφοιτο, πῶς
 οἶόν τε λέγειν αἰδία εἶναι; τοσαῦτα δὲ Ἡσιόδου τε καὶ τῶν ἄλλων 35
 θεολόγων ἐπιμνησθεῖς τὸ μὴ τὰς τῶν ὁδοῶν μὴ σπουδῆς ἐξετάζειν
 μύθους λεγόντων καὶ διὰ μύθων τὰ ψευδῆ συναγόντων τε καὶ συν-
 ζάντων παραιτεῖσθαι (τὸ γὰρ “μυθικῶς σοφισζομένων” ἴσον τῷ διὰ
 μύθων παρακρυφέντων ἀληθές), ἐπὶ δὲ τὸς μετ’ ἀποδείξεως δο-
 κῶντας λέγειν παρὰ τῶν μετέσσι, καὶ φησὶ δεῖν περὶ τῶν ἐξε- 40
 τάζειν τὴν αἰτίαν τῶν πάντων ἐκ τῶν αὐτῶν ἀρχῶν καὶ χοιχείων
 γεγενῆσθαι, τὰ μὲν τινὰ τῶν ἐξ ἐκείνων αἰδία τε εἶναι καὶ ἀφθαρτα

τὰ δὲ φθαρτά. εἰ γάρ, φησί, μήτε αἰτίαν τινὰ τότε λέγουσι, μήτε
 ἄλλως εὐλογον τι ἔχει ἢ ὁρᾶ, ὅλον ὡς ἂν εἶεν αἰ αὐταὶ πάν-
 των ἀρχαί. φησὶ δὲ μὴδὲ Ἐμπεδοκλέα, ὃς δοκεῖ μάλιστα τῶν
 ἄλλων φυσικολόγων ὁμολογούμενα λέγειν· ἄλλο μὴ γὰρ χοιχεῖον γε-
 νέσεως τε καὶ τῷ εἶναι αἰτίον· εἰσάγει, τοῖσιν γὰρ ἡ φιλία αὐτῷ,
 ἄλλο δὲ φθορᾶς, τὸ γὰρ νεῖκος τοῖσιν· ὁ μὴν ἄλλα φαίνει καὶ γε-
 νέσεως τὸ νεῖκος αὐτῷ ἐν πολλοῖς τὴν αἰτίαν ἔχειν καὶ φιλία φθορᾶς.
 καὶ δείκνυσθαι γε πῶς μὴ δοκεῖ λέγειν ὁμολογούμενως, πῶς δὲ ἂν ἐκ-
 φεύγει τὴν ἀπορίαν. τίθησι μὴ γὰρ ἐν ταῖς ἀρχαῖς Ἐμπεδοκλῆς καὶ
 10 τὸ νεῖκος, ὃ ἐστὶν αἰτίον αὐτῷ τῆς φθορᾶς· διὸ πάντα κατ’ αὐτὴν
 τὰ γινόμενα φθαίρει, καὶ ὅτι τὰ μὴ τὰ δ’ ὅτι. τὸτο γὰρ ὁμολογούμενον
 δοκεῖ λέγεσθαι ὑπ’ αὐτῶ τὸ πάντα τὰ γινόμενα ἐκ τῶν αὐτῶν ἀρ-
 χῶν ὄντα ὁμοίως καὶ φθαίρειν πάντα, ἀλλ’ ὅτι τὰ μὴ φθαίρειν τὰ
 δὲ μένειν αἰδία. μόνον δὲ ἀφθαρτα τὰ χοιχεῖα ὑποτίθει, ταῦτα
 δὲ ἐστὶ τὰ δ’ ὅτι σῶματα καὶ τὸ νεῖκος καὶ ἡ φιλία. καὶ ταύτη μὴ δοκεῖ
 τῷ φθαίρειν τὰ φθειρόμενα αἰτία τινὰ ἀπολείπειν καὶ ὁμολογούμενα
 λέγειν αὐτῷ, ἄλλην μὴ γενέσεως ἄλλην δὲ φθορᾶς ἀποδιδῶς αἰτίας.
 ἢ δὲ λέγει καὶ τὸ νεῖκος αὐτὸ τὸτο γεννᾶν, τετέστι γενέσεως αἰτίον
 ὁ φθορᾶς γίνεσθαι μόνον, ὥσπερ ἔν καὶ τὴν φιλίαν φθορᾶς, ὁ γὰρ
 γενέσεως (ἐκ γὰρ τῷ ἐνός, ὃν θεὸν ἐκείνος καὶ σφαῖρον λέγει, τῷ ὑπὸ
 τῆς φιλίας γενομένως, πάντα τὰ ὄντα ὑπὸ τῷ νεῖκος κατ’ αὐτὴν
 γίνεσθαι πλὴν τῷ θεῷ, λέγων τῷ σφαίρῳ, ὃν καὶ ἐν λέγει, ὡς δι’ ὧν
 παρέθετο ἐπὶ δὴ λησθῆναι), ταύτη δ’ ἐκείνῳ ὁμολογούμενα λέγει
 ἂν αὐτῷ· ὁ γὰρ ἂν ἔτι τηροῖ τὸ ἄλλο μὴ εἶναι τῆς φθορᾶς γενέ-
 σεως δὲ ἄλλο αἰτίον εἶναι, δι’ ὃ ἐδόκει ἢ ὁρᾶ αὐτῶ τὸ εὐλογον
 λέγειν. Alex.

(6) ἰσὺς δὲ ὅτι ὡς τῷ διδασκαλεῖν ὧν τῷ Πλατωνικῷ φη-
 σιν ὅτι ὁδοῖς ὁδὸν εἶπε περὶ τῆς τοιαύτης ἀπορίας· ἀντικρυς γὰρ
 φαίνει ὁ Πλάτων διαλεγόμενος περὶ αὐτῆς ἐν Τιμαίῳ... ἀλλὰ
 γὰρ ἐνταῦθα ἀκολυθεῖ τοῖς εἰρημένους ἐν τῷ Τιμαίῳ· κατ’ ὕψιν μὴ
 γὰρ φθαρτός ἐστιν ὁ ὕψιν. διὸ φησιν ἐν ἐκείνοις ὁ Πλάτων ὡς
 ἀπὸ τῶν θεῶν λέγοντος πρὸς τὰ ὕψιν ὅτι ἀθάνατα μὴ ἂν ἔξει, ἐπεὶ
 ὅλως ἐγένεσθαι, ἔσεσθαι δὲ ἀφθαρτα καὶ ἀγήρω ἐμὲ ἐθέλοντος;
 Asclep.

“ὁδοῖς — γεννᾶν,” τετέστι γεννητικὸν εἶναι καὶ ποιητικόν. 1000 α
 τῷ δὲ ἐκ γὰρ τῷ ἐνός ἅπαντα καὶ ἐκ τῶν τὰ ἄλλα ἐστὶ πλὴν θεός, 27.
 δεῖ προσιδέναι τὰ γινόμενα ὑπὸ τῷ νεῖκος. παραθέμενος δὲ τὰ
 ἔπη δι’ ὧν τὸ νεῖκος γενέσεως κατ’ αὐτὴν πάντων αἰτίον, “ὅσα τ’
 ἦν ὅσα τ’ ἔστιν,” ὁ καὶ ὡς φθορᾶς ποιητικὸν ἐν ταῖς ἀρχαῖς ὑπέθετο,
 καὶ ἄνευ τῶν ἐπῶν, φησὶ, τῶν δὴ ὄλον ἐστὶν ὅτι κατ’ αὐτὴν τὸ νεῖ-
 κός ἐστι γεννητικόν (6). εἰ γὰρ μὴ ἐν τοῖς ὅσι τὸ νεῖκος ἦν, ἐν ἂν,
 φησὶ, πάντα ἦν, καὶ ἂν διεκρίνετο ὁδὸν ἐγίνετο· τῷ γὰρ μὴ μένειν

2. εἴη] ἦν A. || 17. μετ’ om A. || 21. τῷ f. τὸ. || 23. γὰρ αὐτὰς αἰδίας A. || 28. δὴ om A. || ἡμῖν τῷ ἐστὶν ἢ C. || 40. περὶ A. || ἐξετάζειν
 περὶ τῶν A.

1. τινὰ λέγουσι τότε, μήτε A. || 2. εὐλογον ἔχει τι ἢ A. || 3. τῶν ἄλλων μάλιστα C. || 8. ὁμολογούμενα AL. || 10. αὐτῶ] αὐτὸ A. || 12. πάντων
 P. || 16. αἰτίαν A. || τινὲς ἀπολείπειν V. || 18. ἢ δὲ] ἢ δὴ L. || αὐτῶ A. || 21. γινόμενα C. || 23. δ’ ἐκείνῳ] δὲ ἐκ A. || 24. ἀν post γὰρ om C. || 26.
 λέγειν] ἔστιν A. || 39. καὶ om A. || ὑπετίθετο C. || 42. μὴ om A.

τὸ ἐν τοῖς ὅσι, τὸ τῆς φιλίας ἔργον, τὸ νεῖκος μινυμένον αἴτιον. ὅταν ᾗ συνήη πάντα καὶ ἐν γίγνηθι, τότε τελευταῖον χωρίζεται φησιν αὐτῶν τὸ νεῖκος ὡς αἴτιον τῆς τῶν διαφερόντων ὕψις, ἐν τῷ τῷ χωρισμῷ ἐνθῶς δυναμένων αὐτῶν. διὰ δὲ τῶτο, φησί, καὶ ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις πᾶσιν ἐστὶ τὸ νεῖκος κατ' αὐτόν, ὥσπερ καὶ τῶν ἄλλων φοιχείων ἕκαστον. ὅτω μὲν ᾗ εἶεν διακεκριμένα καὶ ἐπὶ τῆς οἰκείας φύσεως· μόνον δὲ ἔκ ἐξιν ἐν τῷ ἐν τῷ θεῷ, ὥς ἐν μόνῳ τῷ ἔκ ἐστι τὸ νεῖκος αἴτιον τῷ εἶναι, τοῖς δὲ ἄλλοις πᾶσιν. εἰπὼν δὲ πῶς ἔκ ὁμολογούμενα ἀλλήλοισι τὰ ὑπὸ Ἐμπεδοκλέους εἰρημένα, καὶ μνημονεύσας ὅτι κατ' αὐτὸν μόνον ἔκ ἐστι τὸ νεῖκος ἐν τῷ θεῷ, 10 διὸ ὑδὲ ποιητικὸν τῶτο ἐστίν, αἰτιάσθαι αὐτὸν ὡς κατ' τῶτο τῶν ἄλλων ἀφρονέζον ποιεῖν τὸν θεόν. τὰ μὲν ᾗ ἄλλα πάντα κατ' Ἐμπεδοκλέα νοήσει τῷ πάσας μὲν τὰς ἀρχὰς ἔχειν ἐν αὐτοῖς, γίγνεσθαι δὲ τὴν νόησιν τῷ ὁμοίῳ τῷ ὁμοίῳ, ὁ δὲ θεὸς τὰ μὲν ἄλλα νοήσει τῷ ἔχειν καὶ αὐτὸς τὰ τῶν ἄλλων ἐν αὐτῷ φοιχεῖα, μόνον δὲ τὸ νεῖκος 15 ἔκ ἐξαι νοῶν, ἐπεὶ μὴδὲ τὴν ἀρχὴν ἐστὶν ἐν αὐτῷ. ἀπορήσαι δ' ἂν τις πῶς ἀφρονέζον λέγει γίγνεσθαι τὸν θεὸν κατ' Ἐμπεδοκλέα, ἐπεὶ μὴ πάντα νοεῖ. ὅτω ᾗ κατ' Ἀριστοτέλην αὐτὸν ἀφρων ἂν εἴη. ἀλλὰ καὶ λέγει περ αὐτὸς ὅτι ἐν αὐτῷ μὴ νοεῖν, ὥσπερ τὰ κακά (*). ἢ κατ' τῶτο κατ' Ἐμπεδοκλέα ἀφρονέζοντος, ὅτι μὴ 20 πλεονεκτῶν τῶν ἄλλων. ἐκ ᾗ τῶν φοιχείων καὶ αὐτός, παρὰ τὸ νεῖκος, καὶ γινώσκοντος καὶ φθειρόμενος, καὶ μὴδὲν ἄλλο τιμωτέρον νοῶν ἢ ταῦτα ἐξ ὧν ἐστίν, αὐτός τε καὶ τὰ ἄλλα τῶν φοιχείων ἢ νοεῖ. ἀλλὰ τὰ μὲν πάντα τὰ φοιχεῖα νοεῖ, ὁ δὲ θεὸς μόνος ἐξ αὐτῶν ἔκ οἷός τε ἐστὶ νοεῖν. ἔτι τὰ μὲν ὕλικά φοιχεῖα ἔξαι πάντα νοῶν, ἐκείτι 25 δὲ καὶ τὰ ποιητικά πάντα, ἃ τιμωτέρα τῶν ὕλικων. λέγει δὲ ἐν ἄλλοις ὅτι καὶ μόνον ἀφθαρτον τὸ νεῖκος κατ' αὐτόν. ἔξωθεν δὲ τῶτο ἀπορήσας πρὸς Ἐμπεδοκλέα, ἐπάνεισιν ἐπὶ τὴν ἀνομολογίαν αὐτῷ δεικνύναι μὴ φυλάττοντος μήτε τὴν φιλίαν γενέσεως αἴτιον μήτε τὸ νεῖκος φθορᾶς, ἀλλὰ μὴδὲν μᾶλλον θάτερον θάτερον 30 αἴτιον ποιεῖν, τὸ μὲν νεῖκος γενέσεως τὴν δὲ φιλίαν φθορᾶς. ὅτι δὲ ἡ φιλία φθείρει καὶ ὡς, παρέθετο· συνάγασα ᾗ πάντα εἰς τὸ ἐν ὅλῳ ὅτι φθείρει ταῦτα ἃ πρὸ τῆς συνόδου ταύτης ἦν. εἰ δὲ μὴδὲν μᾶλλον τὸ νεῖκος τῆς φιλίας φθορᾶς αἴτιον, καὶ κατ' τῶτο ἂν εὐλογον εἴη ἀφρονέζον εἶναι τῶν ἄλλων τὸν θεὸν κατ' Ἐμπεδο- 35 κλέα. ὑδὲ ᾗ κακία τις ἐξαίρετος κατ' αὐτὸν ἐστὶν ἐν τῷ οἰκείῳ εὐλόγως αὐτὸν τὸν θεὸν μὴ νοεῖν· μόνον ᾗ διὰ τῶτο αὐτὸ συνθεσὶς τις ἐξέρχεται αὐτῷ, ὡς εἰ καὶ τὴν φιλίαν ἢ ἄλλο τι ὑπέθετο μὴ εἶναι ἐν αὐτῷ. ἔκ ὡς εὐλογον ᾗ μὴ νοεῖν αὐτὸν τὸ νεῖκος ἢ νοήσει, ἀλλὰ ὡς μὴ δυναμένος τῷ μὴ εἶναι ἐξ αὐτῷ. αἰτιάσθαι δὲ αὐτὸν καὶ 40

ὡς τὸ αἴτιον μὴ λέγοντος, τὸ ποτὲ μὲν τὴν φιλίαν ἐπικρατεῖν τὸν θεόν, ποτὲ δὲ τὸ νεῖκος τῶν ὄλων. ἢ ᾗ ἱκανὸν τὸ εἰπεῖν, ὅτως πέφυκε καὶ ὅτι ὅτως ἀνάγκη· δύνασθαι γὰρ τις τῶτο ἐπὶ πάντων τῶν γινόμενων καὶ ὄντων λέγειν, ἀλλ' ἔκ ἐξιν αἰτίας ἀπόδοσις τὸ πεφυ- κέναι ὅτως εἰπεῖν. εἰπὼν δὲ ταῦτα πρὸς αὐτόν, φησὶ τῶτο μόνον αὐτὸν μέχρι γε τοσούτου ὁμολογούμενον εἰρηκέναι, τὸ τὰ ἐκ τῶν αὐτῶν ἀρχῶν φθαρτὰ εἶναι πάντα ὁμοίως, ἀλλὰ μὴ τὰ μὲν τὰ δ' ἢ· ὁ δοκεῖ τὴν ἀνομολογίαν ἔχειν, πῶς ἐκ τῶν αὐτῶν τὰ μὲν ἐστὶν ἀφθαρτὰ τὰ δὲ φθαρτὰ, καθ' ὅς πάντα ἐστὶν ἐκ τῶν αὐτῶν. ἀπορήσας δὲ πρὸς τὴν πάντων τῶν ὄντων τὰς αὐτὰς ἀρχὰς ὑπο- θεμένους, ἐφεξῆς ἀπορεῖ πρὸς τὴν ἄλλαν μὲν ἀρχὰς τῶν ἀφθάρτων ἄλλας δὲ τῶν φθαρτῶν ὑποτιθεμένους. πρῶτον μὲν ὅτι ἀπορίαν ταύτην ἀπορεῖ, πότερον τῶν φθαρτῶν καὶ αἱ ἀρχαὶ φθαρεταὶ ἢ ἀφθαρτοι. εἰ μὲν ὅτι φθαρεταί, ὁλῶν ὡς ἔσοντι ἐξ ἐκείνων εἰς ἃ φθέρουσι. ἢ ᾗ δὲ εἰς τὸ μὴ ὄν φθέρουσι· εἰς ἃ ᾗ φθέρεται τι ἕκαστον, ἐκ τῶτων καὶ συνέστηκεν. ὥς ἔσοντι τῶν ἀρχῶν ἀρχαί. ἀλλ' εἰ τῶτο, ἔκ αὐτὰς ἀρχαὶ ἄλλ' ἐκείναι ἐξ ὧν αὐτῶν. ἀδύνατον δὲ τῶν ἀρχῶν ἀρχὰς εἶναι. ἢ ᾗ γίγνουσι ἐκ τῶν ἀρχῶν ἀρχαί, εἴτε ἱσταντι ἐπὶ τινος εἴτε εἰς ἄπειρον προχωροῦσιν. εἰ μὲν ᾗ ἱσταντι, ἐκείναι τε ἂν εἶεν ἀρχαὶ τῶν ὑποτιθεσῶν ἀρχῶν, ἐν αἷς ἱσταντι ἢ φθορά, καὶ ἔτι αἰδοῖται ἂν εἶεν, ὡς δέδεικται, ἢ ἐκ τῶ μὴ ὄντος ἂν ἢ γένεσις εἴη, εἰ εἰς τὸ μὴ ὄν ἱσταιτο ἢ φθορά. εἰ δὲ εἰς ἄπειρον προϊοῖεν, αἰετὶ τῆς φθειρομένης ἀρχῆς ἐκείνης εἰς ἣν φθέρει ἔξαι ἀρχή. πρὸς δὲ τῶτω ὑδὲ τὴν ἀρχὴν ἀρχή τις ἔξαι· δέδεικται ᾗ τῶτο ἐν τῷ πρὸ τῶτω βιβλίῳ. ἢ τῷ ὥς συμβαίνει τῶν ἀρχῶν 1000 ἐτέρας εἶναι προτέρας· ἀκολουθεῖ τὸ καὶ εἰ ἱσταντι καὶ εἰ βαδίζει εἰς 26 ἄπειρον. ἢ ἑκατέρω ᾗ αὐτῶν ἔπειτα τὸ τῶν ἀρχῶν ἀρχὰς εἶναι. μεθ' ὃ λέγοι ἂν τὸ τῶτο δὲ ἀδύνατον, ὃ ἐν μέσῳ θετὸν ἀσαφε- ρέραν πεποίηκε τὴν λέξιν. ἔτι δὲ πῶς ἔξαι τὰ φθαρτὰ, εἰ αἱ ἀρχαὶ ἀναιρεθῶσιν; τὸ λεγόμενον ἐστίν, εἰ τὰ φθαρτὰ ἐκ φθα- ρτῶν ἀρχῶν γίνονται, πῶς ἂν γένοιτο τῶν ἀρχῶν φθαρεσῶν; φθα- ρεσῶν ᾗ τῶν ἀρχῶν ἐκείτι ἂν οἶον τε εἴη γίνεσθαι τὰ ἐξ αὐτῶν. καὶ εἴη ἂν τὸ λεγόμενον ἔτι δὲ πῶς ἔξαι τὰ φθαρτὰ; πῶς ᾗ ἔξαι τὰ φθαρτὰ φθειρόμενα καὶ γιγνώμενα, εἰ μὴ εἶεν αὐτῶν ἀρχαί; ᾗ δέδειχθη ἀκολουθεῖν, εἰ φθαρεταὶ εἶεν αἱ ἀρχαί. τὰ ᾗ γιγνώμενα καὶ φθειρόμενα καὶ γίγνουσι καὶ φθέρουσι τῷ ἔχειν ἀρχὰς ἐξ ὧν καὶ ὑφ' ὧν γίγνουσι καὶ φθέρουσι. τῷ ᾗ εἰς ἐκείναι ἀναλύεσθαι ἢ φθορά· πῶς ὅτι φθέρουσι μὴ ὄντων τῶν εἰς ἃ φθειρόμενα διαλυ- θῶσιν; εἰ δὲ τις λέγοι τῶν ἀφθάρτων ἀφθάρτους τὰς ἀρχὰς εἶναι, 40 πάλιν ἀπορεῖ πῶς καὶ διὰ τί ἐκ μὲν τῶνδε τῶν ἀρχῶν ἀφθάρτων

3. αἴτιον] ἔτι δὲ C. || 4. τῶτων C. || 5. ὥσπερ ὅτι καὶ A. || 18. ἐπὶ — 19. λέγει om A. || 20. ὅτι πλέον ἐκ τῶν τῶν C. || 21. ἐκ] ἐν F. || 22. καὶ ἐκ καὶ φθειρόμενος om F. || 23. ἐκ 24. νοεῖν F. || 25. ἔξω C. || 26. αὐτὸν F. || 29. μὴδὲ C. || 32. φιλία τοῦτο, φανερόν. συνάγασα A. || 35. εὐλόγως C. || neque enim per ipsum discordia est vitium quoddam egregium; ut merito deus ipsum non intelligat: ipse enim solus cum sit, compositio quaedam discordia vacat Sepulv. || 37. αὐτὸν τὸν C. || 38. ἢ καὶ ἄλλο A.

5. τῶτο et 6. τὸ et 7. εἶναι πάντα et μὴ et 9. ἀφθαρτὰ τὰ δὲ om C. || 9. καθ' — αὐτῶν et 13. αἱ om A. || 15. ὃν φθέρεται A. || 18. εἰ C. || 22. ἱσταντο A. || 25. ἢ τὸ ὥς AC. || συμβαίνειν A. || 26. ἀκολουθεῖ τῷ εἴτε καὶ ἱσταιται εἴτε καὶ βαδίζει A. || 28. σαφερέραν F. || 29. ἐποίησε C. || εἰ — 33. φθαρτὰ et 35. ᾗ — ἀρχαί om A. || 38. τῶν om C.

ὡσὺν ἐκεῖνα ἀφάρτα; χεδὸν ᾧ ἡ αὐτὴ τῇ πρὸς ἄπορίαν μένει.
 καὶ πρὸς τούτοις δὲ φησι μὴδὲ τὴν ἀρχὴν εἰρηκέναι τινα ἄλλας ἀρ-
 χὰς τῶν φθαρτῶν καὶ ἄλλας τῶν ἀφθάρτων εἶναι· τὰς ᾧ αὐτάς
 πάντες ὑποτίθει· ὑποθέμενοι δὲ τὸ πρῶτον ἀπορηθέν, πῶς ἐκ
 τῶν ἀρχῶν τὰ μὲν φθαρτά τὰ δὲ ἀφθάρτα γίνεσθαι, παραπέμποντι
 καὶ ἀπορῶσι· τὸτο ᾧ σημαίνει τὸ “ἀποτρῶγυσαι,” ὡς δὴλον καὶ ἐξ
 τοῦ ἐπηγεγκε τοῦ “ὥσπερ τὸτο μικρόν τι λαμβάνοντες,” ὡς μικρόν
 τι καὶ ἐκ ἔχον ἀπορίαν ὑποτιθέμενοι τὸ τὰς αὐτάς ἀρχὰς πάντων
 εἶναι, ἐδένα λόγον ἐποιῶντο τῆς ἀπορίας ('). ἡ τὸ “ἀποτρῶγυσ-
 σαι” εἰρηκεν ἀντὶ τοῦ διὰ τινων πιθανῶν αὐτοῖς δοκόντων παραμυ-
 θεῖσθαι πειρῶντι, ὡς εἶπε περὶ Ἡσιόδου καὶ τῶν ἀρχαίων θεολόγων,
 ἔτι δὲ περὶ Ἐμπεδοκλέους, ὅς ἐκ τῶν αὐτῶν ποιῶν πάντα τὸ μὲν
 τι αἴτιον γενέσεως ἐφίση τὸ δὲ φθορᾶς, ὡς ἐ μέγα καὶ δύσλυτόν
 τι ὑποθέμενοι· καὶ μέντοι αὐτὸν ὅτε αἱ αὐταὶ ἀρχαὶ τῶν αἰδίων
 τε καὶ τῶν φθαρτῶν, ἔν τε τοῖς φθαρτοῖς ὅτε παῖσαι αἱ ἀρχαὶ
 αἰδίου (τὸ ᾧ εἶδος ἐκ αἰδίου) ἢ τε ὕλη αἰδίου μὲν ἀλλὰ ἐκ ἀπαθῆς
 ἀλλὰ παθητῆ τε καὶ ἀλλοιωτῆ. Alex.

εὐεργετῆσαι ὡς εὐεργετήσαντα, καὶ ἀμοιβαῖον λέγει τὴν ἐπιτηδεύ-
 τητα ἣν ἔχει· ἡ δυνάς πρὸς τὸ δέξασθαι τὴν ἑλλαμψιν τοῦ χρόνου,
 φημί δὴ τῆς ἐνάδος, καὶ παραπέμψαι τοῖς τῆδε. ταῦτα ἔν φησὶν
 ὁ Ἐμπεδοκλῆς ὡς δέον ἐξ ἀνάγκης μεταβάλλειν ἐκ τοῦ σφαίρου
 εἰς τὴν αἰθῆρην κόσμον· αἰτίαν δὲ τῆς ἀνάγκης ὁδεύειν δηλοῖ. ἀλλ'
 ὅμως καὶ τοῦτο ἀκόλoutha ἑαυτῷ λέγει· ὃ γὰρ τὰ μὲν φθαρτὰ ποιεῖ
 τὰ δὲ ἀφθαρτὰ τῶν ὄντων, ἀλλὰ πάντα φθαρτὰ πλὴν τῶν ζοι-
 χείων. Asclep.

1. προσθέσει *A.* || 2. και om *A.* || 5. τῶν αὐτῶν ἀρχῶν *V.* || παραπέμπονται φησὶ τῆτο και *L.* || 13. ὡς] και *A.* || δυσκώλυτον *AC.* || 40. lege παρελήλατο ἔρκυ. || 41. al. πάντα. f. l. πάντα τὰ πράγματα.

σεως" ἴσον ἐστὶ τῷ ἢ δεῖ ζητεῖν τί ἐστιν ὑποκείμενον τῷ τε ἐνὶ
 καὶ τῷ ὄντι, ὡς τούτων συμβεβηκότων ὄντων αὐτοῖς, ἀλλ' ὃ τὴν
 ὅτιαν τὴν αὐτῶν δηλάντων. Πλάτων μὲν ὅν καὶ οἱ Πυθαγόρειοι ἔχ
 ἐτέρῳ τινὶ ὑποκειμένῳ ταῦτα ὑπάρχειν ἔλεγον, ἀλλ' εἶναι τὴν
 φύσιν αὐτῶν ὑποκείμενον καὶ τὴν ὅτιαν αὐτὸ τὸ ἐν καὶ τὸ ὄν (ε)
 1001 α τὸ δὲ "ὡς ὅσης τῆς ὅτιας αὐτὸ τὸ ἐν εἶναι καὶ ὄν τι" ἴσον ἐστὶ τῷ ὡς
 11. τῆς αὐτῆς ὅτιας ὅσης τῆς ὅτιας αὐτὸ τὸ ἐν καὶ τὸ ὄντος, καὶ ταυτὲς ὄντος ἐνὶ
 εἶναι καὶ ὄντι. ὅτι δὲ Πλάτων ὅτιαν τινὰ τό τε ἐν καὶ τὸ ὄν ἔλεγε,
 δηλὸν ἐκ τῆς καὶ ιδέας αὐτὴν λέγειν αὐτοῦ καὶ αὐτοῦ. οἱ δὲ φυσικ
 οί, ὡν καὶ Ἐμπεδοκλῆς, ἄλλο τι ὑπετίθεσαν τῷ ὄντι καὶ τῷ ἐνὶ
 καὶ κείνοις ἔλεγον ὑπάρχειν ταῦτα. Ἐμπεδοκλῆς μὲν γὰρ ὡς εἰς
 γνωριμώτερόν τι ἀνάγων τὸ ἐν, τὴν φύσιν ὑποτίθει, ταύτης κα
 τηγόρει τὸ ἐν, ἐπεὶ αἴτιον κατ' αὐτὴν αὕτη πᾶσι τῷ ἔκαστον αὐτῶν
 ἐν εἶναι, συνάγασα καὶ συγκρίνισα αὐτά. ἄλλοι δὲ τῶν φυσικῶν
 πῦρ ὑπέβαλον τῷ ἐν καὶ τῷ ὄντι, ὡς Ἡράκλειτος, οἱ δὲ ἀέρα, ὡς
 15 Ἀναξίμενης, οἱ δὲ ἄλλοι τι. ὁ γὰρ ἔκαστος αὐτῶν ἀρχὴν τῶν ὄν
 των καὶ αἰτίαν ὑπετίθετο, ταύτης καὶ τὸ ἐν καὶ τὸ ὄν κατηγόρει. ἀλλὰ
 καὶ καθ' ὅς πλείω τὰ φοιτῶντα τῶν ὄντων ἦν, καὶ κατ' ἐκαστὸν τῶν
 ἔκαστον ἐν τι ἦν καὶ ὄν. ἰσορρήσας δὲ καὶ ἐκθέμενος τὰς κατ' ἐκαστὸν
 τῶν ἀρχῶν διαφωνίας, ἐξῆς τῆς ἀπορίας ἀρχεῖ, καὶ πρῶτον μὲν
 20 ἀπορεῖ εἰ μὴ λέγοι τις τὸ ἐν καὶ τὸ ὄν ὅτιαν εἶναι. τούτῳ γὰρ ἡ λέξις
 1001 α δηλοῖ ἢ "εἰ μὲν τις μὴ θέσει" εἶναι τινὰ ὅτιαν τὸ ἐν καὶ τὸ ὄν." τὸ
 11. αὐτὸ δὲ σημαίνει καὶ ἢ γεγραμμένον "τινὸς ὅτιαν λέγει." μά
 λις γὰρ πάντων κατηγόρει τὸ ὄν. ἄνθρωπος μὲν γὰρ κατ' ἀνθρώπων
 μόνον, ὁμοίως καὶ ζῶον κατ' ἀφωρισμένων τινῶν, τὸ δὲ ἐν καὶ τὸ ὄν
 25 κατ' πάντων τῶν ὄντων κατηγόρει. ὥς εἰ τὰ μάλα καθόλου
 μὴ ὅτιαν μὴδὲ ὄντα, ὅθεν ἂν τῶν ἄλλων τι τῶν καθόλου εἴη. "εἰ
 δὲ μὴ ἐστὶ τι αὐτοῦ μὴδ' αὐτοῦ," εἶπεν ἀντὶ τῆς εἰ γὰρ μὴ ἐστὶ
 λαμβάνειν ὡς γέννη τό τε ἐν καὶ τὸ ὄν τῶν ὄντων καὶ ὅπως αὐτῶν
 κατηγορέμενα, ἀλλ' ὅτι ὡς ὁμῶνυμα, ὡς αὐτὸς ἐν ἄλλοις ἔδειξε. 30
 εἶπε δὲ "τινὸς ὅτιαν" ἀντὶ τῆς ὅτιαν τινὸς εἶναι καὶ ἐν τῇ ὅτιαν κα
 τηγορέω, ὡν τι κατηγορεῖ. μόνον δὲ τὰ καθ' ἕκαστα εἶναι, ὃ
 τὰ καθόλου. τούτῳ δὲ ὅτι ἀποπνέει ἔδειξε. ὅτε γὰρ αἱ ἐπιζητῶμαι
 ἔσονται ὅτε τι νοητόν, ἀλλὰ πάντα ἂν αἰσθητά. ἀλλ' ὅθεν αἰδίων.
 προσέτισι δὲ νῦν τέτοις καὶ τὸ μὴ ἔσεσθαι ὅτιαν τὸν ἀριθμὸν ὡς κε
 35 χωρισμένον καὶ καθ' αὐτὸν ὄντα, ὡς δοκεῖ τοῖς Πυθαγόρειοις τε καὶ
 Πλάτωνι, εἰ μὴ εἴη τὸ ἐν ὅτιαν τις. καὶ λέγει τὴν αἰτίαν. ὁ γὰρ
 ἀριθμὸς μονάδων ἐστὶ σύνθεσις, ἢ δὲ μονὰς ταυτὲν καὶ τὸ ἐν. ὥς
 εἰ μὴ τὸ ἐν ὅτιαν, ὅθεν αἱ μονάδες. εἰ μὴ αἱ μονάδες, ὅθεν ὁ ἀριθμὸς.
 ὥς συμβεβηκὸς ὁ ἀριθμὸς ἔσται ἀλλ' ὅτι ὅτιαν, εἴγε καὶ τὸ ἐν μὴ
 40 ὅτιαν τις ἀλλὰ ἄλλῳ τινὶ συμβεβηκὸς (τὸ δὲ "ὅπερ ἐν" ἴσον ἐστὶ
 τῷ κυρίως ἐν), ἢ ὑπὸ τὸ ἐν καὶ γένος. κατηγορεῖ γὰρ τὸ ἐν αὐτῆς.
 τούτῳ δὲ εἶπεν ὡς ἀποπνέει ὅθεν ὁ ἀριθμὸς ὅτιαν τινὰ λέ
 γουσι κεχωρισμένην. ὃ γὰρ ὁ αὐτῷ. ἦν γάρ, ὡς εἶπεν, οἷς τούτῳ
 5 ἐδόκει. ὁ γὰρ τὰ μαθηματικὰ ὅτιαν τινὰς μεταξὺ λέγων ἐν ταύταις
 ἐτίθει καὶ τὸν ἀριθμὸν. ἐξῆς δὲ ἐπιχειρεῖ μὲν εἰς τὸ μὴ εἶναι τὸ ἐν καὶ
 τὸ ὄν ὅτιαν καθ' αὐτάς, πρῶτον δὲ τίθησι καὶ δεικνυσιν ὅτι ἀκο
 λουθεῖ τοῖς αὐτοῖς καὶ αὐτοῖς λέγουσι, ταῦτα μὴ συμβεβηκότα λέ
 γουσι ἄλλαις τὸ ἐν εἶναι καὶ τὸ ὄν ἀλλὰ κυρίως ὄντα καὶ ὅτιαν, αὐτὰ
 10 λέγειν καὶ τὸ εἶναι αὐτοῖς εἶναι ἐν τῷ ἐν εἶναι καὶ ὄντι. τὸ γὰρ "ὅτιαν" 1001 α
 αὐτὸ εἶναι τὸ ἐν καὶ τὸ ὄν" δηλωτικὸν ἐστὶ τῆς ὅτιαν καὶ τῆς ὄντος ὅτιαν
 ταῦτα εἶναι, ἀλλὰ μὴ ἐν ἄλλῳ τινὶ εἶναι, ἢ τὸ ἐν εἶναι ἢ τὸ ὄντι
 εἶναι, ὃ δεῖξιν παρέθετο τὸ "ὃ γὰρ ἕτερόν τι καθόλου κατηγορεῖ,"
 ὃ ἴσον ἐστὶ τῷ ὃ γὰρ ἕτερά τινὰ ὄντα τὸ ἐν καὶ τὸ ὄν τῶν ὑποκειμέ
 15 νων αὐτοῖς καθ' ὡν κατηγορεῖ αὐτῶν καθόλου, ἀλλ' αὐτὰ ταῦτα
 ὄντα ἐν τε καὶ ὄν κατηγορεῖ αὐτῶν. ἢ ὅπως, ὃ γὰρ ἕτερόν τι τῆς
 ὅτιαν κατηγορήσει, ἀλλὰ ταῦτα τὰ ὄντα καὶ τὸ ἐν, ὡς πᾶν ὃ
 ἂν ἢ ὅτιαν ἐν τε καὶ ὄν εἶναι, ὅτι ἄλλο τι ὄν, ἀλλ' αὐτὸ τούτῳ. ὡς
 γὰρ τῶν ἀνθρώπων, ἐπεὶ τὸ κατηγορέμενον ἦν ἄνθρωπος, ἄνθρωπος
 20 τὰ ὡν κατηγορεῖ, ὅτι ἄλλο τι, ὅπως καὶ ὡν τὸ ἐν καὶ τὸ ὄν κατη
 γορεῖ ἐν τῇ ὅτιαν, ὄν καὶ ἐν ἔσται ἢ τῶν ὅτιαν, εἰ τὸ ἐν καὶ τὸ ὄν
 ὅτιαν τινὲς εἴπω. ὃ γὰρ τὸ ὕδωρ ἢ πῦρ τῶν ὄντων κατηγορεῖ, ἵνα
 αὐτῶν τὴν ὅτιαν τούτῳ εἴπωμεν, ἀλλὰ τὸ ἐν τε καὶ τὸ ὄν. εἰ δὲ
 ταῦτα ὅτιαν ὄντα κατηγορεῖ τῶν ὄντων καθόλου, εἴη ἂν καὶ ἢ ὅτιαν
 25 τέτων ὡν κατηγορεῖ ταυτό τε ἐν καὶ τὸ ὄν. δύναται δὲ τὸ "εἰ δ'
 ἐστὶ τι αὐτοῦ καὶ ὄν, ἀναγκαῖον αὐτῶν ὅτιαν εἶναι τὸ ἐν καὶ τὸ ὄν"
 εἰρηάζει πρὸς τὴν ιδέαν αὐτὰ λέγοντας. καθ' ὅς γὰρ ἐστὶν ιδέα
 αὐτοῦ καὶ αὐτοῦ, κατ' ἐκαστὸν ἀναγκαῖον ὅτιαν τέτων εἶναι τὸ ἐν τε
 καὶ τὸ ὄν. τὸ γὰρ αὐτοῦ τε καὶ ἐν ὅτιαν ἕτερά τινὰ ὄντα καθόλου τῶν
 30 ὄντων κατηγορεῖ. ὃ γὰρ ἂν ἐπὶ τὸν αὐτοῦ καὶ αὐτοῦ, ἀλλ' ἐστὶ ταῦτα
 καθὼς ἐν καὶ ὄν κατηγορέμενα τῶν ἄλλων καθόλου. ἢ ὅπως. "ὃ γὰρ
 ἕτερόν τι καθόλου κατηγορεῖ ἀλλ' αὐτὰ ταῦτα," ταῦτα ἐστὶν ὃ γὰρ
 ἕτερόν τι τῆς αὐτοῦ καὶ αὐτοῦ καθόλου κατηγορεῖ, ὡς εἶναι
 ἐκείνης αὐτὰ τῆς φύσεως, ἣς σημαίνει τὸ κατηγορέμενον αὐτῶν
 35 καθόλου, ἀλλ' ἐστὶν αὐτὰ ταῦτα τὸ ἐν καὶ τὸ ὄν κατηγορέμενα
 αὐτῶν. Alex.
 (ε) οἱ τοῖνον Πυθαγόρειοι καὶ ὁ Πλάτων αὐτὸ ἔλεγον εἶναι τὸ 1001 α
 ὄν καὶ αὐτοῦ, καὶ ὅτι ἕτερόν τι ὄν. ὅτε γὰρ ἐν ὑποκειμένῳ ἔλεγον
 εἶναι τὸ ὄν ἡγενοῦ ἐν, ἀλλ' αὐτὰ καθ' αὐτὰ ὄντα ἐν οἰκείᾳ περι
 40 γραφῇ καὶ ὅρι. καὶ τὸ μὲν ἐν ἐκατηγόρου τῶ ὄντος, τῶ δὲ ἐνὸς ὅτι

1. ἴσον ἐστὶ τῷ om A. || 3. ὅν γὰρ C. || 8. ὅτι τῷ δὲ ὄντι ἐν τῷ ὄντι. ὅτι C. || 9. αὐτὸν αὐτῶν C. || 13. αὐτὴ C. || 14. καὶ συγκρίνισα. om AF. || 17. καὶ αἰτίαν om C. || 23. λέγει C. || 27. ἂν om A. || 28. αὐτοῖς, καὶ εἶπεν A. || 34. αἰδίων αἰ δὲ A. || 35. νῦν om C.

7. ὅτιαν αὐτάς καθ' C. || 11. αὐτῶν C. || τῶ om C. || 12. ἢ τῷ ἐν τῷ ὄντι A. || 13. δεικτικὸν C. || 18. ὄν om A. || 20. τὸ ἐν καὶ τὸ ὄν C. || 21. εἰ ἢ C. || 23. εἴπωμεν τούτῳ A. || 25. αὐτὰ C. || δὲ om C. || 28 et 29. τε et 30. ὃ — 31. ὅπως om A. || 30. postquam docuit, si ens et unum de his ut substantia praedicentur, fore ut ens et unum substantiae quaedam sint, non accidentia, difficile quoque factu esse ait demonstrare quid aliud supersit praeter ens et unum Sepulv. || 33. καθόλου om A. || 34. αὐτῶν αὐτοῖς C. || 35. τὸ ἐν καὶ τὸ ὄν C.

ἐκατηγόρων τ' ὄν· τὴν γὰρ ἐνάδα ἔλεγον εἶναι καὶ ὑπὲρ αὐτὴν τ' ἔν, εἶγε τ' ὄν εἶδος ἐστίν, ὑπὲρ πάντων δὲ εἶδος ἔλεγον εἶναι τὴν ἐνάδα ὡς καὶ πάντων προακτικὴν καὶ αὐτῶν τῶν εἰδῶν καὶ πάντα καταλάμπυσαν. . . φαμί' ὅτι ὁ Ἐμπεδοκλῆς ὡς Πυθαγόρειος συμβολικῶς ταῦτα ὑπετίθετο· ἔλεγε γὰρ ἐκεῖνος ὅτι τ' ὄν ἐν ἐστίν, 5 ἔλεγε δὲ ἐν τὴν φιλίαν, ἥτις δευτέρα μέτρα ἔχει ἀπὸ τῆς ἐνάδος. καὶ διὰ μὲν τῆς φιλίας ἐδήλωσεν τὴν μονάδα, ἥτις αἰτία ἐστὶ τῆς ἐνώσεως τοῖς ὄντιν· ὁ δὲ ἐν γὰρ ἐστίν ὁ ὅς μετέχει τῆς ἐνάδος. . . διὰ μέντοι γε τῷ νεῖκος τὴν δύαδα ἐδήλωσεν, ταῦτάς τινες τὴν πρόδον τῶν πραγμάτων· πρώτην γὰρ ἡ δὲ δυάς ἔχει τ' πόθεν ποῖ· πᾶσα ἄρα 10 ἀνάγκη αὐτὴν τ' ὄν καὶ τ' ἐν κεχωριστῶ καὶ μὴ ἐν ὑποκειμένῳ ἔχειν τ' εἶναι. ἡ γὰρ ἐνάς διὰ τὴν μόνιμον αὐτῆς δυνάμιν μένεται ὅπως ἐστὶ καὶ μὴ ἐλαττωμένη πάντα παράγει. ὁ γὰρ Παρμενίδης ἔλεγε τ' παρὰ τ' ὄν ἐκ ὄντος ὡς νοητόν· τῷ ὄντι γὰρ τὰ αἰδιώτα ὡς νοητὰ ἐκ ὄντων ὑπάρχουσιν, ὡς καὶ ὁ Πλάτων φησίν, τί τ' ὄν μὲν αἰεὶ, γένεσιν 15 δὲ ἐκ ἔχον, καὶ τί τ' γινώμενον, ὃν δὲ ὑδέποτε; ὅτι γὰρ οἷον ὁ Παρμενίδης πλῆθος ἐν τοῖς ὄντιν, φανερόν ἐντεῦθεν. τί γὰρ φησιν; “ὅ γὰρ ἔστιν, ἐκ ἔστι ὁ μὲν πᾶν, ἐστὶ δὲ μῦθος;” εἰ πᾶν λέγει, ὅλον ὡς ὅτι οἷον τό γε πλῆθος. καὶ πάλιν ἀλλαχῇ “μεσσοθέν ἰσοπαγές.” εἶγε μέσα ἔχει, φανερόν ὅτι καὶ ἄκρα. ὡς οἷον τ' πλῆθος, 20 ἡ γὰρ ἐν ἐνάς γόνιμος ὄντα, ὡς εἰρήκαμεν, πάντα παράγει· καὶ ἐκ διὰ τὸ τοιοῦτον τι αὐτῆς, ὡς περὶ τ' παράδειγμα, ταῦτάς τινες ὁ Σωκράτης, ὁ δὲ μὲν μυρίων εἰκόνων γινόμενων ἐξ αὐτῶν. προέρχεται ὅν ἐκ τῆς ἐνάδος ἐκείνης ὁ νοητὸς ἀριθμὸς, ταῦτάς τινες ἡ μονάς καὶ ἡ δυάς· εἴτα καὶ τάξιν ἐκείνην ἡ ἐνταῦθα μονάς, ἥτις ἐστὶν ἡ φύς 25 σις, καὶ ἡ δυάς, ἥτις ἐστὶν ἡ ὕλη· καὶ ὅπως γίνετο ἐνταῦθα τὰ σύνθετα πράγματα· ἐν γὰρ τῷ σπέρματι ὑπάρχουσιν οἱ λόγοι οἱ δημιουργικοὶ ἐν παντὶ μέρει τῷ σπέρματος, καὶ ὅπως ἡ ὕλη δεχομένη διαιρεῖται αὐτῆς. ὅτι γὰρ πρὸ πάντων ἐστὶν ἡ ἐνάς, ὅλον ἐντεῦθεν. ἡ γὰρ ζωὴ ὑπὲρ τὴν ὄν ἐστίν· πᾶν γὰρ τ' μετέχον καὶ ζωὴς μετέχει, 30 τ' δὲ ζωὴς μετέχον ἐκ μετέχει καὶ πάντως. πάλιν τ' ὄν ὑπὲρ τὴν ζωὴν ἐστίν· τ' γὰρ μετέχον ζωὴς καὶ τὸ ὄντος μετέχει, τ' δὲ τὸ ὄντος μετέχον ζωὴς ἐκ πάντως μετέχει. ἡ μέντοι γε ἐνάς καὶ ὑπὲρ τ' ὄν ἐστίν, εἶγε ὑπὲρ ὑπαρξιν ἐστίν. . . οἱ μὲν αὐτῶν φύσιν τινὰ τῷ ἀπειρῷ ἐποιοῦν, ταῦτάς τινες οἱ Πυθαγόρειοι τὴν ἀρτίον ἀριθμόν· οἱ δὲ 35 συμβεβηκέναι τινὶ τ' ἀπειρον ἔλεγον. Asclep.

1001^a 29. “ἀλλὰ — ἕτερον.” δειξάς ὅτι ὡς κατηγορεῖται τὸ τ' ὄν καὶ τ' ἐν, τῶν ἡ ἐνάς ἔστι ὄν τε καὶ τ' ἐν, ἐστὶν ἐνάς, ἐκ συμβεβηκότητος ἐστὶς, ἀπορὸν φησὶ γίνεσθαι τ' δειξάς τι παρὰ τ' ἐν τε καὶ τ' ὄν ἄλλο τι ὄν. τ' μὲν γὰρ παρὰ τ' ὄν ἐκ ὄντος, ὡς Παρμενίδης ἔλεγε· τὸ τ' ὄν δὲ ἦν τ' ἐν, 40 ὡς οἱ τ' ἂν παρὰ τ' ἐν ἦν, τὸ τ' ἐκ ἔστι· τ' γὰρ αὐτὸ γίνετο καὶ παρὰ τ' ἐν· τὸ τ' ὄντος καὶ τὸ ἐνός τ' αὐτῶν ὄντος. ὡς ἐκ ἔστι τὰ πολλὰ· τὰ γὰρ πολλὰ παρὰ τ' ἐν, τ' δὲ παρὰ τ' ἐν ἐκ ἦν, καὶ τ'

δὲ παρὰ τ' ὄν ἐκ ἦν. “τὸ τ' ὄν συμβαίνει εἰ τ' ὄν καὶ ἐν ἐστὶν εἰς καὶ μὴ ὁμωνύμως λέγετο.” ἔστι δὲ, καθάπερ Παρμενίδης ἔλεγε, ἐν ἅπαντα τὰ ὄντα καὶ τὸ τ' ἐν μόνον ἔστι ὄν. Alex.

“ἀμφοτέρως — εἶναι.” πρότερον δειξάς ὅτι εἰ μὴ εἶη τ' ἐν 1001^b ἐνάς, ὁ δὲ ἀριθμὸς ἐνάς τις ἔστι κεχωρισμένη, τῷ εἶναι μὲν τὴν ἀριθμὸν μονάδων σύνθεσιν, μὴ εἶναι δὲ τὰς μονάδας ἐνάς, νῦν λέγει ὅτι ὁ δὲ ἂν ἦ τ' ἐν ἐνάς, ὁ δὲ ὅπως ὁ ἀριθμὸς ἐνάς εἶναι δύναται· ὁ δὲ γὰρ τὴν ἀρχὴν εἶναι· ὁ δὲ γὰρ ἄλλο ἔστι παρ' αὐτὸν τ' ἐν· τ' γὰρ παρὰ τ' ἐν ἐκ ἦν, ὡς περὶ καὶ τ' παρὰ τ' ὄν ἐκ ὄντος. λαβὼν δὲ ὅτι εἰ ἔστι τι παρὰ τ' ἐν, ἐκ ἦν ἔστι ἄλλα πολλὰ, ὅτι μὴδὲ οἷον τε ἔστι πολλὰ εἶναι ἔδειξε διὰ τῶν λαβὼν τὰ πολλὰ συγκεισθῆναι ἐκ πολλῶν μονάδων, ὡς ἀδύνατον εἶναι· ἔστι γὰρ, εἰ τὸ τ' ἐν, παρὰ τ' ἐν. εἰ δὲ μὴ εἶεν πλείους μονάδες, ὁ δὲ ἂν ἀριθμὸς εἶη· ἀνάγκη μὲν γὰρ πᾶσα πολλὴν μονάδα παρὰ τ' αὐτοῦ εἶναι καὶ τ' ὡς ἐνάς 5 ἐν, ἐνάς δὲ παρὰ τ' ἐν ἐκ ἦν εἶη ἐν. εἰ δὲ μὴ πλείους μονάδες, ὁ δὲ ἂν ἀριθμὸς εἶη· πάντα γὰρ τὰ ὄντα ἡ ἐν ἐστὶν ἡ πολλὰ, ἀδύνατον δὲ εἶναι τὰ πολλὰ, τῷ εἶναι τὰ πολλὰ ἐκ πολλῶν μονάδων, μὴ δύνασθαι δὲ παρὰ τ' αὐτοῦ· τ' γὰρ παρὰ τ' ἐν ἐκ ἦν, ὡς περὶ καὶ παρὰ τ' ὄν ἐκ ὄντος. εἰ δὲ μὴ οἷον τε εἶναι τὰ πολλὰ, ὁ δὲ ἀριθμὸς εἶη· πλῆθος γὰρ μονάδων τὰ πολλὰ. τ' δὲ “ἡ αὐτὴ ἀπορία καὶ περὶ τῶν ὄντων” δηλοῖ ὅτι τ' αὐτὸ ἀπορηθῆσθαι ὁ ἐπὶ τῶν ἐνός, καὶ περὶ τῶν ὄντων· ὡς γὰρ παρὰ τ' ὄν ἐκ ὄντος, ὅπως καὶ τ' ἐν ἐκ ἦν. ὁ δὲ δηλωτικὸν τ' “ἐκ τίνος γὰρ παρὰ τ' ἐν ἄλλο;” ἐξ ὅ ἔστι τ' ἄλλο ἐν· ὡς γὰρ ὅπως ἐνάς τῶν ὄντων ὑδέμια ἄλλα ἐνάς ἐστὶ τῷ τ' παρὰ τὴν ἐνάς μὴ ἐνάς εἶναι, ὅπως εἰ καὶ τ' ἐν ἐνάς ἐστίν, ἐν ἔστι· εἰ δὲ ὅπως, ὁ δὲ πολλὰ· τῶν γὰρ πολλῶν ἕκαστον ἐν ἐστίν· ἐξ ἐνάδων γὰρ τὰ πολλὰ καὶ ὁ ἀριθμὸς· ὁ εἰ μὴ εἶη ἐν, ὅτι ἂν πολλὰ ὅτι ἂν ἀριθμὸς εἶη. ἡ ὅπως. εἰ ἔστι αὐτοῦ, δεῖ, εἰ μέλλοιεν ἀριθμοὶ ἔσεσθαι, καὶ ἄλλο ἐν προσγενέσθαι· τὸ τ' δὲ τ' γινώμενον ἐν ἀνάγκη 30 μὴ ὄν ἐν γίνεσθαι· ἐκ μὴ ἐνός ἐν ἔστι τὸ τ' μὴ ἐν· εἰ γὰρ πάντα τὰ ὄντα ἡ ἐν ἡ πολλὰ, τὰ δὲ πολλὰ ἐξ ἐνάδων ἐστίν, ἐξ ὧν ἐκ γίνετο ἐν, ὁ δὲ ἐν ἂν εἶη, ἐξ ὅ τ' ἐν γίνετο. id.

“ἔτι — εἶη.” πρὸς τοῖς εἰρημένους ἀπορεῖ περὶ τῶν ἐνός, εἰ 1001^b ἀδιαίρετον πάντη καὶ ἀμέγεθές ἐστι, πῶς δύναται εἶναι μεγέθους 7. ἀρχή; ἔστι γὰρ καὶ μὲν Ζήνων ὁ δὲν. ἡ γὰρ Ζήνων (Ζήνων δὲ λέγει τὸν Ἐλεάτην τὸν Παρμενίδαν γνωρίζον), ὁ μὴτε προστιθέμενον 40 τινὶ μείζον αὐτὸ οἷον τ' ἐκ ποιεῖν μὴτε ἀφαιρέμενον ἔλαττον, τὸ τὴν ἀρχὴν μὴδὲ εἶναι· τι (ἡ)· τοιοῦτον δὲ καὶ τ' αὐτοῦ. ἐκείνος μὲν ἐν τὸ τ' ἡ γὰρ ὡς πάντες τῶν ὄντων μεγέθους τε ὄντος καὶ σώματος· ὁ δὲ γὰρ ἄλλο μέγεθος ἐν ὑποσάσει ὡς ἡ αὐξάνει ἡ αὐξεῖν κατ' αὐτὴν χωρὶς σώματος. id.

(ἡ) σπυδαίνει γὰρ ἀναίρειν τὰ ἀδιαίρετα (ὁ Ζήνων) κεκρημένος λόγῳ τοιοῦτον. ὅπερ μὴτε προστιθέμενον μὴτε δὲ ἀφαιρέμε-

21. al. μόνιμος. || 37. ὦν] εἰ Α. || 38. ἐνάς, ὅτι ἀπορὸν Α. || γένεσθαι Α. || 43. τὰ πολλὰ — b 1. δὲ om C.

1. γὰρ] διὰ Α. || 3. ἔστι μόνον Α. || 5. κεχωρισμένοις Α. || 8. αὐτὸν ἐν Α. || 10. μὴδὲ] μὴ C. || 11. ἔστι om Α. || 14. μὲν om C. || 15. ἐν ἐνάς δὲ Α. || 17. εἶναι ἐν τὰ C. || 24. τῷ] ἐπὶ C. || 25. τὸ ἐν ἐνάς om C. || 27. μὴ εἶεν, ὅτι Α. || alterum ἐν om Α. || 30. γίνεσθαι· ἐν ἐκ Α. || 32. ὁ δὲ ἐν Α. || 33. ἐνός τῶν αὐτοῦ ἐνός, εἰ C. || 39. τὸ τ' — 40. ὑποσάσει om Α. || 40. ὡς om Α.

νον μείζον ἢ ἔλαττον ποιεῖ, τὸτο ἔκ ἐστιν· εἰ τοῖνυν τὸ σημεῖον τοῖσιν, δὴλον ὡς ὅτι ἔκ ἐστιν, καὶ ἔτι πᾶν ἀδιαίρετον. πάλιν τὴν γραμμὴν καὶ τὴν ἐπιφάνειαν πᾶν μὴ ὄντα ἔλεγε πᾶν ὄντα. ἢ μὴ γὰρ γραμμὴ καὶ μῆκος προστιθεμένη ποιεῖ αὐξήσιν καὶ μείωσιν, καὶ δὲ πλάτος ἐκεί· ὁμοίως δὲ καὶ ἡ ἐπιφάνεια καὶ πλάτος προσ- 5 θεμένη καὶ ἀφαιρυσμένη ποιεῖ αὐξήσιν καὶ μείωσιν, καὶ δὲ τὸ βάθος ἐκεί· τὸ μέντοι γε σῶμα καὶ πάσης διαστάσεως καὶ αὐξήσιν καὶ μείωσιν ὑπομένει. διὰ ταῦτα τοῖνυν τὴν μὴ ἐπιφάνειαν καὶ τὴν γραμμὴν ἔλεγε πᾶν μὴ εἶναι ὄντα πᾶν ὄντα. ὁ τοῖνυν Ἀρι- 10 στοτέλης φορτικὴν ἀποκαλεῖ τὴν ἀπορίαν αὐτῶ· ὅσον γὰρ ἐπὶ τῷ τε, 10 ἀναιρῶντι πάντα τὰ ἀσώματα, ἐπειδὴ ὅτε μείζον ποιεῖσιν ὡς προ- ριθῶν, ὅτε δὲ ἔλαττον ἀφαιρυσμένα. τὸ ὅν σημεῖον αὐτὸ καθ' αὐτὸ ἔκ ὑφέστηκεν, ἀλλ' ἐν τῇ γραμμῇ τὸ εἶναι ἔχει. ἄλλως τε δὴ, φησὶν, ἡ ἐνὰς μέγεθος μὴ ὅτι ποιεῖ προστιθέμενον, αὐξήσει δὲ τὸ πλήθος. τὸτο ὅν ἐστὶν ὁ λέγει. . . ἐπειδὴ, φησὶν, ὅπως φορτικῶς 15 διαλέγῃ ὁ Ζήνων, καὶ ἐνδόχῃ εἶναι ἀδιαίρετόν τι, ὥσπερ τὸ ἀσώ- ματον, ὅμως καὶ εἰ ὑποθίμεθα ἀληθῆς τὰ παρ' αὐτῶ, καὶ ὅπως δυ- νατόν ἐστιν ἀπολογίας εὐπορήσῃ· ἢ γὰρ μονὰς προστιθεμένη μείζον μὴ ὅτι ποιεῖ, πλέον δὲ ποιεῖ. ἀλλὰ πῶς γίνετο μέγεθος ἐκ μιᾶς μο- 20 ναδος, ἢ γὰρ πλέον, τυτέστιν ἀπορον· ὁμοίον γὰρ τὸτο λέγειν καὶ 20 τὴν γραμμὴν λέγειν συντιθέσθαι ἐκ σημείων, ὅπερ ἐστὶν ἀδύνατον· δέδεικται γὰρ ὅτι ἀδύνατον. πῶς ὅν ἐκ τῆς μονάδος καὶ τῶ αὐτοῦ ἐνὸς παράγοντι τὰ μεγέθη; . . . ἀλλὰ εἰ καὶ ὑποθίμεθα γίνεσθαι τὴν ἀριθμὸν ἐκ τῆς μονάδος καὶ τῆς δυάδος, ὅθεν ἤττον ἀξιὸν ἐστὶν ἀπο- 25 ρῆσαι. . . ταῦτα δὲ λέγει πρὸς τὰς ἀρχὰς καὶ στοιχεῖα πάντων τὰς 25 ἀριθμὸς ὑποτιθεμένους· ἐγένοντο γὰρ καὶ τῶν μεγεθῶν ἀρχαί. ὅτοι δὲ ἦσαν οἱ Πυθαγόρειοι. ἐξῆς δὲ προσαπορεῖ τῇ Πλάτωνος δόξῃ.

Asclep.

1001 b "τὸτο — ὄν." διὸ καὶ πάντῃ προστιθέμενον τὸ τοῖσιν μέγεθος 11. αὐξεῖ· τὰ δὲ ἄλλα μεγέθη ἔκ ἀπλῶς συντιθέμενα αὐξεῖ τὸ ὅλον, 30 πῶς δέ, ὡς ὅτι κυρίως ὄντα μεγέθη ὅθεν ὁλοκλήρως. μόνον γὰρ αὐξεῖ ἡ γραμμὴ καὶ τὸ ἐπίπεδον καὶ τὰ πέρατα ἀλλήλοισιν συντιθέ- μενα· ἢ γὰρ ἐπιφάνεια καὶ μὴ γραμμὴν συντιθεμένη, ἥτις αὐτὴ ἐστὶ πέρας τῇ ἐπιφανείᾳ, αὐξεῖ αὐτήν, καὶ δὲ ἐπιφάνειαν καὶ πλάτος ἔκ αὐξεῖ· ἐφαρμόζει γὰρ διὰ τὸ μὴ δύνασθαι βάθος ἐξ ἐπιφανειῶν 35 συντιθεμένων γενέσθαι. ὁμοίως καὶ ἡ γραμμὴ μέγεθος ὅσα καὶ μὴ σημεῖον γραμμῇ συντιθεμένη, ὅ ἐστιν αὐτῆς πέρας, μείζω τὴν ὅλην ποιεῖ, καὶ δὲ γραμμὴν ἐφαρμόζει καὶ ἔκ αὐξεῖ, διὰ τὸ μὴ συμπληρῶσαι πλάτος ὑπὸ γραμμῆς· τῶν δὲ ἐκάτερα, εἰ καὶ μὴ κυρίως ὅν, ἀλλὰ ὅν πως, καθόσον καὶ αὐξεῖ τὰ ὄντα· ἢ δὲ στοιχῇ 40 καὶ ἡ μονὰς ὅθεν ὅλος ἔστι ὄντα κατ' αὐτόν, ἐπεὶ πάντῃ ἀμεγέθη· ὅ γὰρ εἰσιν αὐξητικά. μνημονεύσας δὲ τῆς Ζήνωνος δόξης ὡς παντάπασιν ἀναιρέσεως τὸ ὅν, ἐπὶ τούτοις φησὶν ὅτι ἀλλ' εἰ καὶ ὁ

τῷ Ζήνωνος λόγος φορτικός, μηδὲν ἄλλο εἶναι λέγων ἢ μόνον τὸ μέγεθος· ἐνδόχῃ γὰρ εἶναι τι καὶ ἀδιαίρετον καὶ ὅμως αὐξεῖν, ὅ γὰρ πάντῃ τὸ ἀδιαίρετον ἐξέρχεται τῷ αὐξεῖν, ἀλλ' ἐστὶ πρὸς αὐτὸν λέγειν, μείζον μὴ γὰρ ὅτι ποιεῖ, πλέον δέ, καὶ καὶ τὸτο αὐξεῖ καὶ τὸ ἐν καὶ τὸ ἀδιαίρετον. ὥστε καὶ τὸτο μὴ ἔκ ἐκπίπτει τῷ εἶναι τι τὸ αὐτοῦ συναιρῶν γε αὐτό. ἐκείνο δέ, φησὶν, ἀξιὸν ἀπορήσαι, πῶς ἐκ τῶ τοῖσιν ἐνὸς ἢ πλείονων τοῖσιν γίνετο μέγεθος· ὁμοίον γὰρ τὸτο τῷ τὴν γραμμὴν ἐκ στοιχῶν λέγειν συγκεῖσθαι. ταῦτα δὲ λέγει πρὸς τὰς ἀρχὰς καὶ στοιχεῖα πάντων τὰς ἀριθμὸς ὑποτιθεμέ- 10 νους· γίνονται γὰρ τῶν μεγεθῶν ἀρχαί. ὅτοι δὲ ἦσαν οἱ Πυθαγό- ρειοι. ἐξῆς δὲ προσαπορεῖ τῇ Πλάτωνος δόξῃ, ὅς ἀρχὴν ὑπετί- θετο τῷ ἀριθμῷ τε καὶ τῶν ἄλλων τὸ ἐν καὶ ἄλλο τι ἔκ ἐν, τυτέστιν ἀριθμὸν τινα· τῶν γὰρ δηλωτικὸν τὸ καὶ "ἄλλος μὴ ἐνός." τὸτο δ' 1001 b ἦν ἡ ἀνισότης καὶ ἡ ἀόριστος δυάς, ὁ μέγα καὶ μικρὸν ἔλεγε, πρῶ- 21. 15 τὸ μὴ τὴν ἀριθμὸν γενεᾶσθαι ὁρίζομενος ἐκ τῆς ἀόριστης δυάδος ὑπὸ τῷ ἐνός καὶ γιγνομένης δυάδος, ἔπειτα τὰ ἄλλα. ἀπορεῖ δὲ πῶς ἐκ τῶ ἐνός καὶ τῆς ἀόριστης δυάδος συνελθόντων τὸ μὴ ἀριθμὸς γίνετο τὸ δὲ μέγεθος· ὅ γὰρ εἰ ἀριθμοὶ μόνον ἄλλα καὶ τὰ μεγέθη ἐξ ἐκεί- νων κατ' αὐτόν. εἰ γὰρ ἡ ἀνισότης καὶ ἡ ἀόριστος δυάς ἡ αὐτὴ φύ- 20 σις ὅσα ἀρχὴ καὶ ἀριθμῶν καὶ μεγεθῶν ἐστὶ, πῶς ἐξ ἐνός καὶ ταύτης συντεθειμένων οἷον τε μέγεθος τι γενέσθαι; ἀριθμὸς γὰρ ταῦτα γεν- νητικά. ἢ εἰ πρῶτόν τις λέγοι τὸν ἀριθμὸν ἐκ τῶν γίνεσθαι, εἰθ' ὅπως ἐκ τῶ ἀριθμοῦ τὰ μεγέθη, πῶς ἢ ἐξ ἀριθμῶν ἢ ἐξ ἀριθμοῦ καὶ τῆς ἀνισότητος οἷον τε μέγεθος συντεθέντων γενέσθαι, ἀξιὸν 25 ἀπαρτεῖν· ἀπορον γὰρ πῶς τὰ ἀμερῆ μεγέθη οἷον τε εἶναι ποιη- τικά. τὸ δὲ "εἴπερ τὸ μὴ ἐν ἀνισότης, καὶ ἡ αὐτὴ φύσις ἦν" ἴσον 1001 b ἐστὶ τῷ εἴπερ τὸ μὴ ἐν ἦν κατ' αὐτὴν ἡ ἀνισότης καὶ αὐτὴ ἡ φύσις 23. 30 ὅσα καὶ ἀριθμῶν καὶ μεγεθῶν ἡ αὐτὴ κατ' αὐτόν· πῶς γὰρ ἐκ τῶν αὐτῶν ἀρχῶν οἷον τε καὶ ἀριθμὸς καὶ μεγέθη γενεᾶσθαι; Alex.

"τῶν — ὅ." δείξας δι' ὧν ἠπόρησεν, ὅτι οἱ ἀριθμοὶ ἔκ 1001 b ὅσων ἔσονται, ἐφεξῆς ἀπορεῖ τοῖς προειρημένοις, ὅπερ οἱ ἀριθμοὶ 26. καὶ τὰ σώματα καὶ αἱ στοιχεῖα, δηλονότι καὶ αἱ ἐπιφάνειαι καὶ αἱ γραμ- μαί, ὅσων εἰσὶν ἡ ὅ· εἰ γὰρ μὴ ταῦτα ὅσων, ὅθεν ἂν ὅλος εἴη τις ὅσων· τίνες γὰρ ἔσονται ὅσων; ἐστὶ δὲ ἔκ ὅσων, οἷον αἱ τὸ ποιότητες (ταύτας γὰρ εἶπε παθητικὰς κινήσεις) καὶ τὰ πρὸς τι καὶ αἱ διαθέ- 35 σεις, αἱ καὶ αὐτὰ ποιότητες. καὶ οἱ λόγοι δέ, ὅς ἀριθμὸς λέγει, εἰ καὶ ὅσων εἰσὶν, ἀλλ' ἔκ αὐτοῖ γε ὅσων. τὸ δὲ "ὅθεν ὅσων δοκῶσιν ὅσων σημαίνειν" εἶπεν ὡς ἴσον τῷ ὅς εἰσὶν ὅσων. ὁμοίως δὲ τῶν καὶ τὰ ἄλλα τὰ ὑπὸ τὰς δέκα κατηγορίας ἔκ εἰσὶν· ἅπαντα γὰρ καθ' ὑποκειμένης τινὸς λέγει, τυτέστιν ἐν ὑποκειμένῳ τινὶ ἐστὶ, καὶ ὑποκειμένον τι ἄλλο ἔχει καὶ ἔκ αὐτῶ ὑπόκειται, ὅθεν ἐστὶν αὐτῶν τι ὑπὸ ἀπόδειξιν πίπτει ὡς ὑποκειμένον καθ' αὐτό. ὅν δὲ τὴν ὅσων νῦν λέγει. εἰπὼν δὲ ταῦτα μὴ ταῦτα τίθησι μὴ ὡς ἐναργὲς τὸ τὰ

30. δὲ] δ' L, om C. || 31. ὄντα τὰ μεγέθη F. || μόνον AC. || 33. αὐτῶ F. || 34. τῆς ἐπιφανείας AC. || κατὰ post καὶ om AF. || 40. αὐξε- 1001 b ται ὄντα A. || 43. ὁ om A.

2. καὶ ὅμως αὐξεῖν om C. || 4. δὲ ποιεῖ καὶ C. || 11. ὑπέθετο C. || 12. τε — 13. τὸ om A. || 13. μηδενός L. || 14. ἡ post ἦν om A. || 15. 1001 b ὑπὸ — 16. δυάδος om AC. || 23. ἢ ἐξ ἀριθμῶν om C. || 32. καὶ αἱ στοιχεῖα om C. || αἱ et 35. ταύτας — 36. ποιότητες om A.

ἀπλῶς σώματα ὅσας εἶναι. μάστιγα, χωρίσας δὲ τέτων τὰς ποιότητας καὶ τὰλλα πάθη ὡς συμβεβηκότα τοῖς σώμασι, λαμβάνει. τὸ ὑποκείμενον τέτοις σώμα, λέγω δὲ τοῖς πάθεσιν, εἶναι τὴν ὅσιν, ὅ ἐστι τὸ τριχῆ διεσῶς. τὸτο δὲ λαβὼν μὲν ταῦτα δεικνύσιν ὅτι τὸ σῶμα τέτο· ἡτὸν ἐξὶν ὅσιν τῶν ποιότητων καὶ τῶν 5 ἄλλων παθῶν καὶ διαθέσεων· μάλλον ὅν ὅσιν ἐπιφάνεια μὲν σώματος, ἐπιφανείας δὲ γραμμῆς, καὶ ταύτης σιγμῆς. εἴτα μέλλων ἐπὶ τέτοις τῷ ταῦτα ὅσας εἶναι συναναίρησιν καὶ τὸ σῶμα ὅσιν εἶναι, τῷ ἀπὸ τῆ μάλλον καὶ ἡττον χρησάμενος τόπω. εἰ ὅν ἂ μάλλον ὅσιν, ταῦτα μὴ ὅσιν, ὅδ' ἂν αἰ ἡττον ἐκείνων ὅσιν 10 ὅσιν ἂν εἴεν. ὅτι δὲ ἡττον ὅσιν τὸ σῶμα τέτων, δεικνύσι πρῶτον μὲν τοιαύτη ἐπιχειρήσει. οἷς ὀρίζεται τι καὶ εἰδοποιεῖ, ἐκείνα τὸ ὀριζόμενον ὑπ' αὐτῶν μάλλον ὅσιν· τὰ ὅν ὀρίζοντα τι· μάλλον ὄντα καὶ μάλλον ὅσιν τὸ ὀριζόμενον καὶ εἰδοποιεῖ· διὰ 15 τέτο γὰρ καὶ αὐτὸς τὸ εἶδος μάλλον τῆς ὕλης εἶναι φησιν. ὑπὸ δὲ ἐπιφανείας καὶ γραμμῆς καὶ σιγμῆς ὀρίξει τὸ σῶμα· ταῦτα ἄρα μάλλον ὅσιν τὸ σώματος. δευτέρον δὲ τοιαύτη. ὡν τὸ μὲν καθ' αὐτὸ δύναμις εἶναι χωρὶς θατέρου τὸ δ' ὅ δυνάμις, τὸ καθ' αὐτὸ δυνάμενον εἶναι μάλλον ὅσιν· τῶν δὲ περάτων τὸ σώματος καὶ τὸ σώματος τὰ μὲν περάτα χωρὶς εἶναι δύναμις τὸ σώματος, τὸ δὲ 20 σῶμα χωρὶς τῶν περάτων ὅ· ἄρα τὰ περάτα τὸ σώματος μάλλον ὅσιν τὸ σώματος. τὸ δὲ ἐνὸς ἑκάστου δοκεῖ εἶναι· πάντῃ καλῶς προσέθηκε· τῇ μὲν ὅν ὑποσάσει ὅδ' ἐν τέτων χωρὶς σώματος οἷον τε εἶναι, ὥσπερ ὅδ' ἐν σῶμα ἄνευ τέτων, τῇ δὲ ἐπινοία καὶ τῷ λόγῳ οἷον τε· σῶμα μὲν ὅν ἄνευ ἐπιφανείας ὅχ οἷον τε νοηθῆναι, ὅδ' ἂν 25 ἐπιφάνειαν ἄνευ γραμμῆς, ὅδ' ἐν ταύτῃ χωρὶς σημείων· ἐν ὅν τοῖς ὀρισμοῖς αὐτῶν συμπαράλαμβάνει καὶ ἐκείνα· σῶμα μὲν ὅν λέγει εἶναι ὁ μήκος καὶ πλάτος ἔχει, γραμμὴ δὲ μήκος ἀπλάτης, ἡς περάτα σημεία· σημείον δὲ νοεῖ καὶ χωρὶς γραμμῆς, καὶ αὕτη χωρὶς ἐπιπέδου, καὶ ἐπίπεδον ἄνευ σώματος. προσίθισι δὲ τέτοις 30 εἰς πίσωσιν τὸ ταῦτα μάλλον ὅσιν εἶναι τὸ σώματος καὶ τὰς τῶν πρὸ αὐτῶν δόξας, ὡν οἱ μὲν ἀρχαιότεροι καὶ μηδέπω μετ' ἐπιστάσιος περὶ τῶν ὄντων λέγοντες τὰς ὅσας τῶν ὄντων καὶ τὰς ἀρχὰς σωματικὰς ὑπετίθεντο, οἱ δὲ μετ' ἐκείνους γενόμενοι καὶ σοφώτεροι δοκῶντες ἡδὴ εἶναι ἀριθμὸς τὰς ἀρχὰς ἐφησαν, ὡς οἱ Πυθαγόρειοι 35 καὶ Πλάτων, ὡς τέτων μάλλον ὅσιν ὄντων τῶν σωματικῶν. τὸ 1002 α δὲ ὥς καὶ τὰς ἀρχὰς τὰς τῶν σωματικῶν τῶν ὄντων εἶναι ἀρχὰς ὡς ἴσον εἶπε τῷ ὥς καὶ τὰς ἀρχὰς τῶν σωματικῶν κυρίως ὄντα εἶναι ἔλεγον, διότι ὄντων καὶ σωματικῶν ἴσαν ἀρχαί. τέτο

λαβὼν μὲν ταῦτα φησιν ὅτι εἰ μὴδὲν τέτων ὅσιν, ὅδ' ἂν ἄλλο τι ὅσιν εἴη· ὅτε ὅν τὰ σώματα, ἡττον ὅν ταῦτα ὅσιν, ὅτε ἐν μάλλον τὰ τῷ σώματι συμβεβηκότα. ὅτι δ' αὐτὸ μὴ ἐξὶ ταῦτα ὄντα, τυτέσιν ὅσιν, δεικνύσιν ὅτως. εἰ ἐξὶ σημείων καὶ γραμμῆς καὶ ἐπίπεδον ὄντα τε καὶ ὅσιν, ὅδ' ὅν ὅτι καὶ ἐν σώμασιν αὐτῶν ἡ ὑπόστασις, καὶ εἰ ἐν σώμασιν, ἐν τοῖς αἰδητοῖς· ἄλλα μὴ ὅδ' ἐν τέτων ἐξὶν ἐν τοῖς αἰδητοῖς· ὅτε ὅν οἷον ὀρίζομεθα τὸ σημείον ἐξὶν εὐρεῖν τὸ τοῖτον ἐν τοῖς αἰδητοῖς, ὅτε ὅποιαν τὴν γραμμὴν· ὅδ' ὅν ὅν ἐξὶ λαβεῖν ἐν αἰδητῷ σώματι μήκος παντάπασιν κεχωρισμένον πλάτους, ὁμοίως δὲ ὅδ' ἐπιφάνειαν χωρὶς βάθους. εἰ δὲ ὄντα μὲν ἴσαν καὶ ὅσιν, ἡν ἂν ἐν τοῖς σώμασι τοῖς αἰδητοῖς, ταῦτα ὅν ἐν ὑποσάσει μόνον· εἰ δὲ μὴ ἐξὶ, μὴδ' ὅσιν εἴεν ἂν. δεικνύσι δὲ μὴ ὄντα ταῦτα ἐν ὑποσάσει καὶ ἐκ τῆ πάθη ταῦτα εἶναι καὶ διαιρέσεις τῶν σωματικῶν γίνεσθαι· αἱ δὲ διαιρέσεις αἱ τὸ σώματος ὅχ 15 ὑποκείμενα ὅδ' ὄντα τινὰ ἐπ' οἰκείας φύσεως· πάθη γάρ, τὰ δὲ πάθη ὅχ ὅσιν. καὶ μέντοι τὸ πλάτος ὑπὸ γραμμῆς τέμνεται τὸ σῶμα, καὶ δὲ τὸ βάθος ὑπὸ ἐπιφανείας, καὶ δὲ τὸ μήκος ὑπὸ σιγμῆς. ἐπὶ τέτοις ὅτι μὴ ἐξὶν ἐν τοῖς σώμασι ταῦτα, ἡ τὸ ἐπιφάνεια καὶ ἡ γραμμὴ καὶ τὸ σημείον, ὅτω δεικνύσιν. ἐπινοία ταῦτα ἐν τοῖς σώμασι λέγει εἶναι· ὅ ὅν δὲ τῇ ὑποσάσει καὶ τῷ χωρίῳ δυνάμει. τέτω προχωρῶμενος λέγει ὅτι ἐν τῷ σώματι ἐξὶν ὅποιον ὅν καὶ ὅποιον ἐπιφάνειαν ὁμοίως ὄντα λαβεῖν· τῇ ὅν ἐπινοία ἐν τῷ λίθῳ τῷ ἀργῷ καὶ τὸ τὸ Ἑρμῆ καὶ τὸ τὸ Ἀπόλλωνος καὶ ἄλλων τινὸς ὁμοίως ἐξὶ λαβεῖν οἷον ὅχ καὶ· ἄλλα καὶ ἐν τῷ κύβῳ 25 τὸ ἡμισυ τὸ κύβου τῇ ἐπινοίᾳ ἐξὶ, καὶ ἡ ἐπιφάνεια ἡ διαιρέσει αὐτῶν εἰς δύο ἐν τῷ βάθει ληφθῆναι δυναμένη, ὁμοίως καὶ ἡμισυ. εἰ ὅν πάντα μὲν ὁμοίως τὰ χήματα καὶ αἱ ἐπιφάνειαι ἐν τῷ σώματι, τῇ ὅν ἐπινοία, μὴ ἐξὶ δὲ ἐν αὐτῇ ὑπόστασιν λαμβανόμενα, ὅδ' ἂν ἄλλο τι εἴη· ὥς εἰ μὴ τὸ τὸ Ἑρμῆ καὶ ὅχ ἐν τῷ λίθῳ, ὅδ' ὅ δοκεῖ ἔχειν, καὶ εἰ μὴ ἐν τῷ κύβῳ ἡ διαιρέσει δίχα ἐπιφάνεια, ὅδ' ὅ ἡν δοκεῖ ἔχειν. ἡ δὲ τὸ λόγος παραγωγῇ τὸ ὁμοίως λαβεῖν πάντα εἶναι τὰ χήματα ἐν τῷ ὑποκειμένῳ τὰ τε δυνάμει καὶ τὰ ἐνεργείᾳ. τέτω δὲ τὸ πιθανόν ἐκ τῶν ἐπινοίᾳ καὶ τὰ ἐνεργείᾳ ὄντα δοκεῖν εἶναι ἐν τῷ ὑποκειμένῳ, ὡς καὶ τὰ δυνάμει· τέτω δὲ ἐπεὶ μὴ ἐξὶ 30 χωριστά (1). ὡς δὲ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας, ὅτω καὶ ἐπὶ τῆς γραμμῆς καὶ ἐπὶ σιγμῆς καὶ μονάδος· καὶ ὅ ὅ ἡ μονὰς σιγμῆς τις ἐξὶν· ἐνεξὶ ὅ ἐπὶ τέτων ὁμοίως τῇ ἐπινοίᾳ ἐν τῷ ὑποκειμένῳ σώματι λέγειν ὅποιον εἶναι, καὶ λαμβάνοντάς τινὰ τῶν δυνάμει καὶ δεικνύναι ὅτι μὴ ἐξὶν ἐν αὐτῷ· τὸ ὅ δυνάμει ὅν ἐν τινι ὅδ' ἐξὶν ἐν

1. χωρὶς A. || 5. ὅσιν — 6. ὅσιν] ὅσιν κατὰ τι τῶν οἰκείων παρὰ τῶν μάλλον ὅσιν C. || 8. ταῦτα A. || 10. ἂν om A. || 13. μάλλον post αὐτῶν et 15. εἶναι φησιν et 16. ἄρα om C. || 18. χωρὶς] ἄνευ C. || 19. εἶναι om A. || 21. ἐκ ἄρα C. || 27. συλλαμβάνεται A. || λέγει A. || 38. τῶν om AF. || 39. ὄντα om F.

3. τὰ ἐν τῷ A. || αὐτῷ ἐν C. || 6. ἐν τέτοις· ἄλλα C. || 11. ἴσαν καὶ om C. || 12. μόνον· ὅδ' ὅν ὡς εἰ μὴ A. || 13. ὄντα αὐτὰ C. || διαιρέσεις εἶναι τῶν C. || 15. γάρ, τὰ δὲ πάθη et 17. τὸ ante βάθος et 18. ταῦτα om A. || 19. καὶ τὸ] κατὰ τὸ C. || 21. συγχρωόμενος A. || 22. ὅποιον ἐπιφάνειας A. || 23. τὸ — τὸ] τῷ A. || 24. οἷον om C. || 25. αὐτὸ C. || 26. ὀρίσθαι C. || 27. αἱ] ἡ C. || 28. ὑπόστασιν] ἐπινοία C. || 31. τὸ] f. l. τῷ. || 33. τέτω A. || δοκεῖ C. || 35. nam unitas punctus quidam est atque in superficie Sepulv. || 38. et ostendere, quae potentia sunt in subiecto, ea non esse in ipso Sepulv.

αὐτῷ, ὅτι μὴδὲ τὰ ἐνεργεῖα δοκῶντα εἶναι ἐν αὐτῷ ἔστιν ἐν αὐτῷ
 δεικνύναι· δειξάς δὲ διὰ τούτων ὅτι μὴ ὕψια ἢ ἐπιφάνεια καὶ
 γραμμὴ καὶ σιγμὴ καὶ ἡ μόνος, ὡς ἀκόλουθον τοῖς δεδειγμένοις
 λαμβάνει· τὴ μὴδὲ τὸ σῶμα· ἐπεὶ ὕψια τὸ ὑπὸ τούτων ὀριζόμενον.

ἔδειξε δὲ ταῦτα ὅτι μόνον ἔκ ὕψιας ὄντα, ἀλλὰ τὴν ἀρχὴν ὅδὲ

1002 αὐτὰ· τὸ δὲ “μὴ ἔστι δὲ ταῦτα μὴδὲ ὕψιας τινές” ἴσον ἐστὶ τῷ

27. μῆτε ἐστὶν ὄντα ταῦτα μῆτε ὕψιας τινές. “πρὸς γὰρ τοῖς εἰρημένοις
 καὶ τὰ περὶ τὴν γένεσιν καὶ τὴν φθορὰν συμβαίνει ἄλογα.” καὶ αὕτη

ἡ ἐπιχειρήσις αὐτῷ δεικνυσὶν ὅτι μὴ ὕψιας τὰ πέρατα τῶ σῶμα-

τος, ἀ μᾶλλον ὕψιας ἔδειξε τῶ σῶματος. αἱ μὲν γὰρ ὕψιας, πρό-

τερον μὴ ὕψιας, διὰ γενέσεως εἰς τὸ εἶναι προϊάσιν, ὁμοίως δὲ καὶ

αἱ πρότερον ὕψιας εἰς τὸ μὴ εἶναι διὰ φθορᾶς, ὡς τῶν μὲν ὕψιων τῶ

εἶναι καὶ μὴ εἶναι γένεσις καὶ φθορὰ προηγεί· ταῦτα δὲ ἀνευ γε-

νέσεως καὶ φθορᾶς ὅτε μὲν ἔστιν ὅτε δὲ ἔκ ἔστιν, ὡς ἔκ ὕψιας. τὸ

1002 β γὰρ “ἄμα ὅτε μὲν μία ἀπομένει, ὅτε δὲ δύο διαίρουμένην γίνεσθαι”

1. τῶ χωρὶς γενέσεως ἐστὶ δηλωτικόν· ἀπομένει μὲν γὰρ εὐθύς καὶ

ἄμα μία, διαίρουμένην δὲ πάλιν καὶ κεχωρισμένην εὐθύς καὶ ἄμα

δύο, ὑδεμῖα γενέσεως προηγισαμένης. ὅτι δὲ ὅτε μὲν εἰσὶν ὅτε

δὲ ἔκ εἰσὶ χωρὶς γενέσεως καὶ φθορᾶς, δεικνυσὶν ὕτως. ὅταν

ἄπτη· τὰ σῶματα ἀλλήλων καὶ πάλιν ὅταν δις· ποτὲ μὲν μία

ἢ ἐπιφάνεια καὶ ἢ γραμμὴ καὶ τὸ σημειῖον ἐστὶν ἀθρόως· ὅταν γὰρ

ἄπτω, ἐν τὰ ἀμφοτέρων πέρατα τῷ ἐφαρμῶσιν, ὅταν δὲ αὐ

χωρῶ, δύο πάλιν ἀθρόως· ὡς ποτὲ μὲν ἔστιν ἢ ἐπιφάνεια καὶ

τὰ ἄλλα, ὅταν μὴ ἄπτη· τὰ σῶματα ἀλλήλων, ποτὲ δὲ ἔκ ἔστιν,

ὅταν ἄπτη, καὶ ταῦτα χωρὶς γενέσεως καὶ φθορᾶς. ὅ γὰρ δὴ

25 σιγμὴ ἢ ἀδιαίρετος τῇ αὐτῇ φύσει διηρέθη εἰς δύο, ὡς εἶναι

ταύτην τὴν διαίρεσιν γένεσιν τῆς ἐτέρας σιγμῆς, ἀλλ’ ἢ πρότερον

ἔκ ὕψιας ὑπερόν ἐστὶ χωρὶς γενέσεως. ὁ δ’ αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ

γραμμῆς καὶ ἐπιφανείας· ὅτε γὰρ τὴν γραμμὴν οἷον τε διηρήσθαι καὶ

πλάτος, ὡς ὕτως γίνεσθαι τὴν μίαν δύο, ἀπολυομένης τῆς ἀφῆς,

30 ὅτε τὴν ἐπιφάνειαν καὶ βάθος. προσέθησι δὲ τούτοις ὅτι εἰ πᾶν μὲν

τὸ γινώμενον ἐξ ὑποκειμένου τινός γίνεσθαι καὶ ὕλης, τότε δὲ ὅδὲν

ὑπόκει· ὅ γίνεσθαι ταῦτα· εἰ γὰρ χωρὶς τῶ γίνεσθαι ποτὲ μὲν ἔστι

ποτὲ δὲ ἔκ ἔστιν, ἔκ ἔστι τὰ προειρημένα. ἔτι ὡς ἐπὶ τῶ νῦν πέ-

ρατος ὄντος τῶ χρόνῳ ἔχει, ὕτως ἔχει καὶ ἐπὶ τῆς σιγμῆς καὶ γραμ-

35 μῆς καὶ ἐπιφανείας· ἅπαντα γὰρ ὁμοίως ταῦτα πέρατα· ἐστὶ τὸ μὲν

σῶματος τὸ δὲ ἐπιφανείας τὸ δὲ γραμμῆς τὸ δὲ χρόνῳ ἢ διαίρεσις·

καὶ γὰρ ταῦτα αἱ διαίρεσεις τῶν προκειμένων. εἰ τοίνυν ὁμοίως

ἔχειν ἀνάγκη ἐν πᾶσιν αὐτοῖς τὸ ποτὲ μὲν εἶναι ποτὲ δὲ μὴ εἶναι,

τῆς αὐτῆς γε ὅτι φύσεως, τὸ δὲ νῦν ποτὲ μὲν ἔστι ποτὲ δὲ ἔκ ἔστι,

40 καὶ ἄλλοτε ἄλλο ἐστὶ χωρὶς γενέσεως καὶ φθορᾶς (πᾶσα γὰρ γένεσις

ἐν χρόνῳ, ὁμοίως δὲ καὶ φθορὰ)· ὡς καὶ τὸ νῦν εἰ ἐγένετο, ἐν χρόνῳ

πρῶτον ἐγένετο, γινώμενόν δὲ ἐν χρόνῳ ἦν ἂν καὶ μερῶν καὶ ἐν

διασχηματῖ τινὶ τῶ· ἢ ἐν χρόνῳ γιγνομένη τὸ μὲν τι γέγονε· τὸ δὲ

γίγνεσθαι· καὶ γὰρ τὰ τῶ χρόνῳ μῶρια καὶ τῶ γιγνομένων τὰ μῶρια γίνεσθαι,

ἔπει πᾶν τὸ γινώμενον ὑποκειμένον τι ἔχει, ὡς προείρηκε· τῷ δὲ

νῦν ὅδὲν ὑπόκει· ὡς εἰ τῶτο χωρὶς γενέσεως ποτὲ μὲν ἔστι

ποτὲ δὲ ἔκ ἔστιν, ὕτως ἔχει καὶ τὰ προειρημένα· εἰ δὲ τῶτο, ἔκ

ὕψιας· id.

(‘)· δυνάμει γὰρ ἔστιν ὁ χαλκὸς ἀνδριάς καὶ πρόβατον καὶ ἵπ-

10 πος μέχρις ὅτε γέννη· ἡνίκα δὲ γέννη, τότε λοιπὸν ἐνεργεῖα ἔστιν.

ὕτως ἔν, φησί, καὶ ἐπιφάνεια δυνάμει ἔστιν ἐν τῷ κύκλῳ, ἡνίκα

τμηθῇ διχα ὁ κύκλος· εἰ μὴ γὰρ ἦν δυνάμει, ἔδει αὐτὴν φαίνεσθαι

καὶ πρὸ τῆς τομῆς. Asclep.

“ὅλως — εἶδη.” ἡ μὲν ἀπορία πῶς εὐλογον παρὰ τὰς αἰσθη-

1002 β τὰς ὕψιας καὶ τὰ μεταξὺ (ταῦτα δὲ ἐστὶ τὰ μαθηματικά) ἄλλας

11. τινὰς αἰτίας ζητεῖν τε καὶ τίθεσθαι, ὡς περὶ οἱ τὰς ἰδέας εἶναι λέγον-

τες. εἴτα δι’ αὐτὸν εὐλογον παριστάμενος τῇ δόξῃ τίθησιν. εἰ γάρ,

διὰ τῶτο ὅτι τὰ μαθηματικά εἰ καὶ καὶ τὰ ἄλλα διαφέρει τῶν

αἰσθητῶν (τῷ γὰρ αἰδία εἶναι καὶ τῷ ἀκίνητα, ὡς περὶ πρότερον εἶπεν),

20 ἀλλὰ κατὰ γε τὸ πολλὰ ὁμοειδῆ ἐν αὐτοῖς εἶναι ὅ διαφέρει τῶν

αἰσθητῶν· ὅ γὰρ ἐν κατ’ ἀριθμὸν ὅδὲ τούτων ἔκαστον, ὡς εἶπε καὶ

ἐν τοῖς ἐπάνω, ἀλλ’ ἔστιν ἔκαστον αὐτῶν εἶδει μὲν ἔν, ἀριθμῷ δὲ

πάντα τὰ τοιαῦτα καθ’ ἕκαστα ὅμοια ἀλλήλοις, ὅδὲν ἂν αὐτῶν

ὕψια καὶ σιγμῆς τῶν ἄλλων εἶναι· ὡς εἰ μῆτε τούτων μῆτε τῶν

αἰσθητῶν ἀριθμῷ αἱ ἀρχαὶ ἀφωρισμέναι, ἔκ ἔστιν τῶν ὄντων

ἀρχαὶ ἀριθμῷ ἀφωρισμέναι· ὅδὲ ἔσται τις ἀριθμῷ ὕψια μία ἐν

ταῖς ἀρχαῖς καὶ ὠρισμένη, εἰ μὴ ἄλλαι τινές εἰεν ὕψια παρὰ τε

τάς αἰσθητάς καὶ τὰς μαθηματικάς, ὁποῖας τὰς ἰδέας λέγουσιν·

ὅδεμῖα γὰρ ἔσται τῶν ἀρχῶν ἀριθμῷ ὕψια, εἰ αἱ μὲν αἰσθητὰ καὶ αἱ

μαθηματικὰ τῷ εἶδει μία, ἄλλη δὲ μὴ ἐστὶ παρὰ ταῦτα ὕψια. ἔτι

ὅδὲ ὕψια ἔστιν αἱ ἀρχαὶ τῶν ὄντων, εἰ μὴ ἐκάστη αὐτῶν ἀριθμῷ

μία· τοῖς γὰρ καθόλου συμβεβηκὸς τὸ εἶναι, ὡς προελθὼν ἐρεῖ.

εἰπὼν δὲ “ἔκ ἔσται μία ἀριθμῷ ὡς ἀρχὴ ὕψια,” προσέθηκε τὸ “καὶ

1002 β τῷ εἶδει,” ἥτοι λέγων τῇ φύσει καὶ τῇ ὑποστάσει, ἥ ὅτι ἔκ ἔσται

24. ἀρχὴ ἢ μὲν τῷ ἀριθμῷ μία ἢ δὲ τῷ εἶδει· μόνῃ γὰρ ἔσται ἢ τῷ

εἶδει, ἥτις ὅδὲ ἀρχὴ κυρίως, ἐν τούτοις ἔχουσα τὸ εἶναι καὶ ἀπὸ τούτων

νοούμενη ὧν αἱ ἀρχαὶ εἶναι λέγουσιν. ἀμεινον δὲ γεγραφεῖν “ἔκ

ἔσται μία ἀριθμῷ ἀλλ’ εἶδει.” τῶτο γὰρ συναγεί τὰ τε προειρημένα

καὶ τὸ ἐπιφερόμενον τὸ “ὅδ’ αἱ ἀρχαὶ τῶν ὄντων ἀριθμῷ ἔστιν” ποσαί

τινές ἀλλ’ εἶδει.” εἰ δὲ μὴ ὕψιας ὕψιας τινὸς παρὰ τὰς μαθημα-

τικὰς τε καὶ αἰσθητάς ἔκ ἔστιν αἱ τινὲς ὠρισμέναι ὕψιας. ὕτω δὲ ὅδὲ

6. ἐστὶ] εἰσὶ C. || 10. ὕψιας μὴ ὕψιας πρότερον ὕψιας C. || 15. ἐγίνοντο C. || 26. αὐτῇ A. || διαίρεσθαι C. || 29. διαίρεσθαι AF. || 31. εἰ om CF. ||

32. ἐκ τινὸς ὑποκειμένου C. || ὕλης ταῦτα δὲ ἐκ τῆς ὑποκειμένης ἐρεῖ τις γίνεσθαι, ἔκ ἔστιν· ὡς εἰ πᾶν τὸ γινώμενον ἐξ ὑποκειμένου τινὸς γίνεται καὶ ὕλης, τῆς αὐτῆς C. || 39. εἶναι post μὴ om C.

1. διαφθορὰ A. || εἰ et 14. μὲν om A. || 17. deinde opinioni favens, probabilitatem subiungit Sepulv. || 18. κατὰ om A. || 26. ὅδ’ αἱ ἀρχαὶ A. || 33. ἀριθμῷ om L. || 34. τῷ τὸ F. || 35. γὰρ καὶ ἔσται F. || 38. ἀριθμῷ ἀλλ’ ἰδίᾳ· τῶτο L. || 39. ἐκ L. || αἱ om AC. || 40. εἰ δὲ] εἰ δὲ F, τὸ AC. || 41. ὕψιας ἐπεὶ δὲ εἰσὶν ὕψιας ὠρισμέναι ἀναγκαῖον A.

ἀρχῶν ὅσων ὅσαι κυρίως ταῖς καὶ ὠρισμέναις ἀναγκαῖον, ἐδόξε τε
 ἄλλας τινὰς ὅσας θέξω ὡς ἐκάστη κυρίως ὅσα ἔσαι, καὶ μετὰ
 σίαν τινὸς ὅδε καὶ συμβεβηκὸς τὸ εἶναι· τε καὶ ἐν ἔχουσας· καὶ συμ-
 βεβηκὸς γὰρ ἐν τῷ εἶδει ἐν, ἀλλ' ὅ· κυρίως. «ἀλλ' εἰ τὸ τὸ τις
 θήσεται» εἶναι τινὰς τοιαύτας ὅσας, ὑπομιμνήσκει ἡμᾶς ἃ ἐδείξεν
 ἐπόμενα δυσχερῇ τῇ τῶν ιδεῶν ὑποθέσει. ὁ δὲ τῶν λεγομένων
 νῦν τοιούτος. παρέθετο τὰ φοιχέα τῶν συλλαβῶν, δεικνύς ἐπὶ τέ-
 των πῶς αἱ ἀρχαὶ καὶ τὰ κατηγορούμενα κοινῶς τινὸς ὅδε ἐξιν ἀριθμῷ
 ὠρισμένα ἀλλ' εἶδει· τῶν γὰρ καθ' ἕκαστα α' τὸ κοινὸν α' ἀρχή, εἶδει
 ἐν, ὅδε ἐν ἀριθμῷ· ὁμοίως καὶ τῶν ἄλλων φοιχείων· ὡς δὲ ἐπὶ τῶν
 φοιχείων, ὅτω καὶ ἐπὶ τῶν καθ' ἕκαστα ἀνθρώπων ὁ ἀνθρώπος, καὶ
 1002b τῶν ἄλλων αἰδητῶν ὁμοίως. εἰπὼν δὲ «τῶν ἐνταῦθα γραμμα-
 17. των αἱ ἀρχαὶ ἀριθμῷ μὴ ὅδε εἰσιν ὠρισμένοι, εἶδει δέ», ἐπὶ τῆς
 ἀφωρισμένης ὁμῶς, οἷον τῆσδε τῆς βα συλλαβῆς τὸδε τὸ β καὶ
 τὸδε τὸ α· ἀρχαί, φησί, καὶ φοιχεῖα ἀφωρισμένα εἰσὶ κατ' ἀριθμὸν.
 15 παρέθετο ἐν καὶ τῷ, καὶ ἐδείξεν ὅτι εἰ καὶ ἐπὶ τῶν ὅτων λαμβανο-
 μένων συλλαβῶν καὶ ἐπὶ πάντων ἀρχῶν τῶν συνθετῶν ὠρισμένας
 ἀριθμῷ τὰς ἀρχὰς ἐξὶ λαβεῖν, ἀλλ' αὐτῶν πάλιν τέτων τὰ κοινὰ
 ἀρχαί· τὰ γὰρ ἐν τῇδε τῇ συλλαβῇ α καὶ ἐν τῇδε τὸ κοινῶς κατη-
 γορούμενον α ἀρχὴν ἔχουσι. δείξας δὲ ἐπὶ τῶν φοιχείων τὸ κοινὸν καὶ
 20 ἐν κατ' εἶδος ἀρχὴν γενόμενον, ὁμοίως, φησὶν, ἔχει καὶ ἐπὶ τῶν με-
 ταξὺ, λέγων τῶν μαθηματικῶν (*)· καὶ γὰρ ἐκείναις, ὥσπερ καὶ ἐν
 τοῖς φοιχείοις, πολλὰ καὶ ἐπ' ἀπειρα τὰ καθ' ἕκαστα λαμβανόμενα,
 α καὶ ὁμοειδῇ ἀλλήλοις. εἰ δὲ τὰ παρὰ τὰ καθ' ἕκαστα ταῦτα
 ὁμοειδῇ ἐξιν ἀλλήλοις (λέγει δὲ ὁμοίως ἐπὶ τε τῶν φυσικῶν καὶ
 25 τῶν μαθηματικῶν· ὁ γὰρ αὐτὸς ἐπ' ἀμφοτέρων λόγος), μὴ ἔσαι τις
 ἄλλη ὅσα ἀριθμῷ μία καὶ ὅποιαν βύλιν· τίθεσθαι οἱ τὰς ιδέας δο-
 ξάζοντες. Alex.

1002b (17) εἴτα λοιπὸν ἀντιλέγει πρὸς αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης, φά-
 18. σκων ὅτως ὅτι τὰ εἶδη ταῦτα καὶ ἀριθμῷ ἔχουσι· τὸ εἶναι καὶ εἶδει
 ἀλλ' εἰ μὴ ἐν εἶδει τὰ αὐτὰ ὑποθώμεθα αὐτὰ εἶναι, συμβήσεται
 πάντα τὰ ἐνταῦθα ὁμοειδῇ εἶναι, εἴγε καὶ τὰ παράγοντα τὸ αὐτὸ
 εἶδος ἔχουσιν, ὅπερ ἐστὶ παρὰ τὴν ἐνέργειαν· ἄλλο γὰρ εἶδος ἀν-
 θρώπων καὶ ἄλλο ἵππων, ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων· εἰ
 δὲ πάλιν ἀριθμῷ αὐτὰ ὑποθώμεθα, ἔσονται ἄτομα· ὅτως δὲ ἐνυλὰ
 35 ἔσονται· τὸ γὰρ ἄτομον τέμνεται καὶ μερίζεται ὑπὸ τῆς ὕλης. ἔπειτα
 δὲ συνέβαινε καὶ ἐν ἀριθμῷ εἶναι πάντα τὰ ὄντα· τὰ γὰρ ὑπὸ ἐνὸς
 ἀριθμοῦ παραγόμενα ἐν ἐξὶ καὶ αὐτό. καὶ ταῦτα μὴ ὁ Ἀριστοτέλης,
 φαμὶ δὲ ἡμεῖς πρὸς αὐτόν. Asclep.

1002b «ὅδε — ὅσα», ταῦτα ἐξὶ καὶ εἰδικὴ ὅσα καὶ ἐν ἀριθμῷ
 24. μία, ὅδε αἱ ἀρχαὶ ἄρα τῶν ὄντων ὠρισμένων καὶ ἐν ἀριθμῷ καὶ

ποσὰ ἄλλα ὄντα τῷ εἶδει. εἰ δὲ ἐξιν ἀναγκαῖον τὸτο, ἀριθμῷ
 ὠρίσας τὰς τῶν ὄντων ἀρχὰς (ὅτω γὰρ ὅσαι ἔσονται· καὶ γὰρ κοινὸν ὅ
 κυρίως ὅσαι, διὸ ὅδε ἀρχὴ τε καὶ φοιχεῖον), ἀναγκαῖως δόξασαι· κι-
 νηθέντες οἱ τὰς ιδέας ὑποθέμενοι ἐπὶ τῷ τῷ ἔλθειν, καὶ γὰρ εἰ μὴ
 ἀντικρυς τὸτο λέγασθαι τῷ μὴ διαρθεῖν πᾶν τι τὴν αὐτῶν δόξαν,
 ἀλλὰ τὸτο γε φαίνεται εἶναι τὸ ἀγαθὸν αὐτῶς ἐπὶ τὸ τὰς ιδέας τῶν
 ὄντων ἀρχὰς ὑποτίθεσθαι, καὶ δὲ τὰς ἀρχὰς ὅσας τε εἶναι καὶ ὠρι-
 σμένας· ὅτω γὰρ ὅσαι αὐταῖς αἱ ἀρχαὶ γίνονται, καὶ καθ' αὐτάς
 ὅσαι, καὶ διαφέρουσαι, τῶν ἄλλων, οἷς τὸ ἐν καὶ τὸ εἶδος καὶ ἐν
 συμβεβηκὸς, ὡς δοκεῖ τὰ κοινὰ· καὶ γὰρ καθ' αὐτὴν καὶ τῶν κοινῶν
 ὑπόστασις, ἀλλὰ καὶ συμβεβηκὸς. εἰπὼν δὲ ταῦτα καὶ προσαγα-
 γὼν τὸ ὅτι εὐλογον εἶναι τοιαύτας τῶν ὄντων ἀρχὰς, ἐπήνεγκεν
 ὑπομιμνήσκων ἡμᾶς τῶν πρὸς ταύτην τὴν δόξαν ἡπορημένων καὶ
 ὅλως πρὸς τὴν μίαν ἀριθμῷ τῶν ἀρχῶν ἐκάστην εἶναι. ἐρρήθη γὰρ
 ὅτι ὅθεν ἄλλο παρὰ τὰς ἀρχὰς ἔσαι· ὡς γὰρ αἱ ἀρχαὶ ἀριθμῷ
 ὠρισμένοι, ταῦτα ἰσάριθμα ταῖς ἀρχαῖς· ἐδείχθη ὄντα, ὥστε ὅδε
 ἔσαι ἄλλα παρὰ τὰς ἀρχὰς· ἀλλὰ καὶ ὅσα πρὸς τὰς ιδέας ἡπο-
 ρήθη ἐν τῷ πρώτῳ (c. 9), καὶ μᾶλλον ἐκείνων ἀν' ἡμᾶς ὑπομιμνή-
 σκον. Alex.

«σύνεργος — τρόπος» ἡ ἀπορία πάντων λογική (1), ζητεῖται
 1002b δὲ πρότερον τὰ φοιχεῖα καὶ αἱ τῶν ὄντων ἀρχαὶ δύναμις εἰσὶν ἡ ἐνε-
 32.ργεία· τὸτο γὰρ σημαίνει διὰ τὸ «ἡ τινὰ ἕτερον τρόπον». εἰ μὴ γὰρ
 ἐνεργεία (τὸτο γὰρ σημαίνει τὸ «εἰ μὴ γὰρ ἄλλως πως»), ἔσονται τῶν
 ἀρχῶν ἀρχαί, ὡς φησι, καὶ πρότερον τι ἔσαι τῶν ἀρχῶν· τὸτο δὲ
 25 ἄτοπον. τί δὲ ἔσαι πρότερον ἢ τὸ δύναμις; δοκεῖ γὰρ ἐπὶ τῷ αὐτῷ
 πρώτον εἶναι τὸ δύναμις τῆς ἐνεργείας, ὥστε ἡ τῆς κατ' ἐνέργειαν
 αἰτίας καὶ ἀρχῆς δύναμις πρότερον ἔσαι τῆς ἀρχῆς ὅσης γε κατ'
 ἐνέργειαν· τὸ γὰρ δύνασθαι ὅδε ἀναγκαῖον ἢ καὶ ἐνεργεῖν εἶναι. ὥστε
 εἰ μὴ ἀντιγράφει ἀλλὰ τὸ μὴ ἐνεργεῖν ὄντος προηγεῖται ἡ δύναμις,
 καὶ παντὶ γε τῷ δυνατῷ ἔπειτα ἐνέργεια, πρότερον ἢ δύναμις ἔσαι.
 πάντων δὲ βραχέως ἡρμήνευσε συνάψας τῷ «πρότερον γὰρ ἢ δύναμις
 1003a ἐκείνης τῆς αἰτίας»· τὸ δὲ δύνασθαι ὅδε ἀναγκαῖον ἐκείνως πᾶν ἔχειν,
 1. ταῦτα ἐνεργεῖα εἶναι. τὸ δὲ «ἐκείνης τῆς αἰτίας» εἶπεν ἀντὶ τῷ
 ἐκείνης τῆς ἀρχῆς, ἥτις ἦν ἡ κατ' ἐνέργειαν. λαβὼν δὲ τὸ «πρό-
 35 τερον μὴ γὰρ ἢ δύναμις ἐκείνης τῆς αἰτίας» τὸ εἶ τι ἐνεργεῖα ἐστὶ
 πρότερον τὸ δύναμις ἐχθικέαι, ἐπάγει, εἰ δὲ τις θήσεται τὰ φοιχεῖα
 δύναμις εἶναι καὶ μὴ ἐνεργεία, τότε ἀκολουθήσει τὸ ἐνδέχασθαι μηδὲν
 ὅλως εἶναι· δύνασθαι γὰρ εἶναι τὸ μὴ πᾶν ὄν, ὥστε καὶ ἀρχαὶ εἰ δύναμις
 εἰσὶ, δύνασθαι καὶ μὴ εἶναι· εἰ δὲ αὐτῷ μὴ εἶναι, ὅδε τὰ ἐξ αὐτῶν.
 ὅτι δὲ δύνασθαι εἶναι καὶ τὸ μὴ ὄν, ἐδείξεν, εἰ τὸ γινώμενον ὅδε ἔστιν·
 τὸτο γὰρ εἶπε διὰ τὸ «γίγνεται μὴ γὰρ τὸ μὴ ὄν». τὸ δὲ δύνασθαι ὅδε

1. καὶ om L. || nec principia proprie sunt substantiae, cum non sint substantiae definitae, necessarium esse videtur Sepulv. || 4. ἀλλ' — 7. τοιούτος om L. || 12. εἶπε C. || 14. ὁμῶς, οἷον] εἶναι C. || 15. φησὶ et εἰσὶ om C. || 17. et in omnibus principiis compositorum, Sepulv. πάντων ἐπὶ μὲν τῶν συνθετῶν ἐφ' ὧν ὠρισμένας C. dele ἀρχῶν. || 20. ἔχουσι πάλιν, δείξας C. || 23. λαμβανόμενα A. || 24. τὰ ante παρὰ om C. || 26. μὴ ἐστὶ δὲ ταῦτα τις A.

3. φοιχεῖα A. || 4. τέτω C. || 9. ἐν καὶ τὸ C. || 17. et caetera quae in primo libro contra idearum assertores adducta sunt (om 18. καὶ — ὑπομιμνήσκον) Sepulv. || 22. τῷ τῶν A. || 23. τὸτο εἶπε διὰ τὸ C. || 29. ἀλλὰ καὶ τὸ μὴ ἐνεργεῖν A. || 30. ἔπεται] ἢ C. || ἢ C. || 34. δὴ] δὲ A. || 35. γὰρ om A. || 36. ἐπάγει om C. || 39. δύναται C.

ἔξιν· εἰ γὰρ τὸ γινόμενον ἔκ ἐξιν, τὸ δυνατὸν ἔκ ἐξιν. ἔλαβε δὲ τὴν δευτέραν πρότασιν διὰ τὸ "ἔθ' ἐν δὲ γίγνῃ τῶν εἶναι ἀδυνατῶν." τὸτο γὰρ ἴσον τῷ τὸ δυναμει καὶ τὸ δυνατὸν τὸ γινόμενον εἶναι. ἐπὶ τούτοις πάλιν μέμνηται τῆς πρότερον ἡδὴ ῥηθείσης ἀπορίας· ἔστι δὲ αὕτη, πότερον τὰ φοιχεῖα καὶ αἱ ἀρχαὶ τῶν ὄντων καθόλου εἰσὶ καὶ 5 κοινὰ τινὰ ἢ καθ' ἕκαστα· καὶ προσέθηκεν ἄλλην ἀπορίαν παρὰ τὴν ῥηθείσαν τότε. ἢ μὴ γὰρ ὅσα ὑποκείμενα καὶ τότε ἀλλ' ὅ τούτῳ· ὅ γὰρ τὰ τῶν ὄντων γένη καὶ εἶδη τότε τι σημαίνει, ἀλλὰ περὶ ὅσων τὸ ποῖον ἀφορίζει, ὡς εἶπεν ἐν Κατηγορίαις (c. 5). ὅτι δὲ μὴ ἔστι τὸ κοινόν, ὅπως δείκνυσιν. εἴ τις λέγει τὸ κοινόν τότε τι εἶναι καὶ 10 ὑπὸ ἑκθεσιν καὶ δεῖξιν πίπτειν, ὡς ὁ Σωκράτης καὶ ὁ ἄτομος ὅσα, πολλὰ ἔσαι ζῶα κατ' ἀριθμὸν· καὶ γὰρ αὐτὸς ὁ Σωκράτης καὶ ζῶον καὶ ἄνθρωπος, εἶγε καὶ ἄνθρωπος ζῶον καὶ τότε τι καὶ καθ' αὐτὸ καὶ ὑπὸ ἀπόδειξιν καὶ ἑκθεσιν πίπτειν· ἔστι γὰρ ὁ Σωκράτης ἄνθρωπος, καὶ ὁ ταυτὸν ἐστὶ τῷ Σωκράτει καὶ τῷ ἀνθρώπῳ εἶναι· ἀλλὰ καὶ ζῶον, καὶ 15 γὰρ ζῶον ὁ Σωκράτης, ὁ καὶ αὐτὸς ὑπέκειτο καὶ εἶναι καὶ καθ' αὐτὸ ὑπερσάναι· καθόλου γὰρ καὶ τούτο· ἀλλὰ τούτο ἀτοπον. "εἰ δὲ μὴ καθόλου." ἐπικεχείρηκε γὰρ πρὸς τούτο, ὡς εἴρηται, τὸ "πολλὰ ἔσαι ζῶα ὁ Σωκράτης." ἢ τούτῳ ἐστὶ τὸ εἰρημένον. ἀλλ' εἴ τις τὸ καθόλου

ἀξιώσαι τοῦτον εἶναι ὡς μὴ τοῖονδε σημαίνει ἀλλὰ τότε τι καὶ ὅσων καὶ εἶναι τοῦτον ὡς τὰ τῇ ἐκθέσει δηλούμενα. εἶπεν ὅν καὶ ἐκθέσει τὸ κοινὴν κατηγορούμενον, τοῦτον δὲ τὸ καθόλου· διὸ εἰκότως νῦν ἐπὶ τὸ ἕτερον μόνον τῆς ἀπορίας μεταβαίνων ὅπως εἶπεν "εἰ 5 δὲ μὴ καθόλου." ἔστι δὲ τὸ λεγόμενον, εἰ δὲ τις μὴ λέγοι τὰς ἀρχὰς καθόλου εἶναι ἀλλὰ καθ' ἕκαστα καὶ ἀτόμους, πάλιν φησὶ μὴ ἔσεσθαι αὐτῶν ἐπισήμην· ἢ γὰρ ἐπισήμη τῶν καθόλου, ὡς περὶ τῶν ἀρχῶν. ἀλλὰ τινες ἀρχαὶ πάλιν ἔσονται καθόλου, εἰ ἔσαι αὐτῶν ἐπισήμη, καὶ ὅπως πάλιν τὰ καθόλου ἀρχαί, ἢ ὅσα ἔσονται ἀρχαὶ ἐπισήμαι ("). ταῦτα τὰ ἐν τῷ Β ἡπορημένα, ἐξ ἐνδόξεων τὰς ἐπιχειρήσεις ἔχοντα καὶ κατὰ τὸ πιθανόν· καὶ γὰρ ὅδε ὅσον τε εἰς τὰ ἀντικείμενα ἐπιχειρῶντας μὴ λογικαῖς ἐπιχειρήσεσι χρῆσασθαι· ὅδε 10 γὰρ ἂν λυέσθαι δύναιτο, εἰ μὴ εἶχεν ὅπως. id.

(') εἴτα πάλιν ἐπιφέρει ἑτέραν ἀπορίαν τοιαύτην περὶ τῶν 1002b ἀρχῶν, φάσκων ὅπως ὅτι πότερον δυναμει ὑπάρχουσιν αἱ ἀρχαὶ ἢ 33. ἐνεργείᾳ· καὶ βυλόμενος κρύψαι τὸν παραλογισμόν, ἐσιώπησε τὸ ἐνεργείᾳ. Ascl. (cf. Syrian.)

(") ἰσέον ὅν ὅτι τὰ πλεῖστα ἐξ ἐνδόξεων ἔχουσι τὰς ἐπιχειρή- 1003a σεας καὶ κατὰ τὸ πιθανόν. id. 17.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΕΙΣ ΤΟ Γ ΤΩΝ ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΥΣΙΚΑ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΤΗΟΜΝΗΜΑ ΤΩΝ ΕΙΣ ΔΥΟ ΤΟ Β.

Προθέμενος ἐν τῇ Μετὰ τὰ Φυσικὰ πραγματείᾳ, ἣν καὶ 20 φῖαν καὶ πρώτην φιλοσοφίαν, ἔστι δὲ ὅτε καὶ θεολογικὴν ἔθος αὐτῷ καλεῖν, περὶ τῷ ὄντος ἢ ὄν θεωρησά, καὶ δείξας ὅτι ἡ προκειμένη πραγματεία μήτε τῶν περὶ τὴν τῶν ἀναγκαίων γνῶσιν καταγινομένων ἐστὶ τεχνῶν ἢ ἐπιστημῶν μήτε τῶν περὶ τὰ χρήσιμα, ἀλλ' ἔστιν αὐτῆς χάριν τῆς γνῶσεώς τε καὶ ἐπιστήμης τε καὶ αἰτίων (ταῦτα 25 γὰρ μάλιστα ὄντα), πρὸ τῷ ζητεῖν τίνες αἱ πρώτῃ ἀρχαί, κινήσας καθόλου τὸν περὶ τῶν αἰτίων λόγον καὶ τὰς δόξας τῶν πρὸ αὐτῶν τὰς περὶ τῶν ἀρχῶν ἐκθεμένους τε καὶ ἰσχυρήσας καὶ ἀντειπὼν πρὸς αὐτάς, δείξας δὲ ὅτι εἰσὶ τινες ἀρχαὶ πρώτῃ καὶ ἐκ ἐπ' ἀπειρον ἡ τῶν ἀρχῶν ἀνοδος, καὶ ἐπὶ τέτοις ὡς χρῆσιμον καὶ ἀναγκαῖον πρὸς τὴν εὐρεσιν 30 τῶν τῇ σοφίᾳ προκειμένων, ἀπορήσας τινὰς ἀπορίας περὶ τῶν ὄντος καὶ τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν τέτοις παρακειμένων, μὴ τὰς ἀπορίας ἀρχῇ λοιπὸν τῷ προκειμένῳ τῷ Γ βιβλίῳ, ἐν τούτῳ λέγων τε

καὶ κατασκευάζων τὰ αὐτῷ δοκῶντα καὶ λύων τὰ ἡπορημένα. δείκνυσιν δὲ ἐν τῷδε τῷ βιβλίῳ περὶ τίνος ἐστὶν ἡ σοφία, ἣν καὶ φιλοσοφίαν ὀνομάζει καὶ πρώτην φιλοσοφίαν. καὶ πρώτων μὲν συνίστησιν ὅτι περὶ τὸ ὄν καθόλου, καὶ ἐπεὶ τῷ ὄντι τὸ ἐν κατὰ τὸ ὑποκείμενον τὸ αὐτό, ὅτι καὶ περὶ τούτο. ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν ὑπὸ τῷ ὄντι, ὡς ἐστὶ τὸ ταυτὸν τὸ ἴσον τὸ ὅμοιον. ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν ἀντικειμένων τῷ ἐνί, ταῦτα δὲ ἐστὶ τὰ πολλὰ· τῆς γὰρ αὐτῆς ἡ γνῶσις τῶν ἀντικειμένων. καὶ ὁ περὶ τῶν τοῖς εἰρημένοις μόνον ἀντικειμένων, ἀλλὰ καὶ περὶ πάντων τῶν ἐναντίων· πάντα γὰρ τὰ ἐναντία ὑπὸ τὴν ἐτερότητα, ἢ δὲ ἐτερότης ὑπὸ τὰ πολλὰ, τὰ δὲ πολλὰ καὶ ἐν ἀντικεί- 35 μενα. εἰ δὲ περὶ πάντων τῶν ἐναντίων τε καὶ ἀντικειμένων, ὁ γὰρ καὶ τούτῳ ὅτι καὶ περὶ παντὸς τῷ ὄντος· πάντα γὰρ τὰ ὄντα ἐν τέτοις· ἢ γὰρ ἐναντία ἢ ἐξ ἐναντίων. ἀλλ' εἰ περὶ πάντα τὰ ὄντα, καὶ περὶ πάντα τὰ καθ' αὐτά τε καὶ κοινῶς τῷ ὄντι ἢ ὄν ὑπάρχοντα·

2. δὲ γὰρ C. || 7. τότε || διατ C. || 8. εἰ καὶ A. || 9. εἶδη ὅ τούτο A. || 9. ἔστι || τότε C. || 12. καὶ ante ζῶον om C. || 13. καὶ ὑπόδειξιν C. || 16. et per se subsistens. at hoc non universalis est, sed individui. si vero non sint universalia Sepulv. || 18. ἐπεχειρήσε C. || ὡς om C. || τὸ om A.

1. ἀλλὰ καὶ τότε τι καὶ ἐκ ὅσων A. || 2. τοῦτον A. || 6. quoniam scientia est universalium quare principiorum erunt alia principia Sepulv. || 7. f. l. ὡς τῶν. || 8. ἔσεσθαι A. || 13. ὅπως ἔχουσι C. in titulo τῶν εἰς δύο τὸ β' om CL.

25. ἐπιστήμης μετέσσα αὐτά, μέτεσαι δείξας δὲ αὐτὴν θεωρητικὴν ὅσαν τῶν πρώτων ἀρχῶν τε καὶ C. f. l. ἐπιστήμης θεωρητικῇ ὅσαν τῶν πρώτων ἀρχῶν τε καὶ. eandemque primorum principiorum causarumque Sepulv. || 27. τὰς δόξας — 28. ἀρχῶν om C. || 31. περὶ τε om A. || 33. προοίμιον A. || βιβλίον om A.

22. συνίστησιν — p. 637 a 5. apud Asclep. || 24. ἀλλὰ — 25. ὅμοιον om Asclep. || 27. καὶ — ἀντικειμένων om Asclep. || εἰ om C. || εἰρη- μένοις ἀρα μόνον C. || 28. πάντα — 30. ἐναντίων om Asclep. || 31. καὶ post ὅτι om A. || 32. τὰ — 33. τὰ om C. || 33. κοινῇ C.

τοιαῦτα δὲ καὶ τὰ ἀξιώματα. ἐφ' οἷς δείκνυσιν ὅτι κοινότατον καὶ γνωριμώτατον τῶν ἀξιωμάτων ἐστὶ τὸ μὴ δύνασθαι συνυπάρχειν τὴν ἀντίφασιν. πρῶτον δὲ ἐν αὐτῷ δείκνυσιν λαβὼν ὅτι ἡ σοφία περὶ τὸ ὄν, καὶ ὅτι τὸ ὄν ἔστι λέγει πολλοῶς ὡς τὰ ἀφ' ἐνός τε καὶ πρὸς ἑν. ὡς δὲ λέγει τὸ ὄν ἑν, ἔστι μία ἐπιστήμη δοκεῖ τῷ ὄντος καὶ ὄν. διὸ καὶ περὶ τὴν τῶν θεωρίαν ἐστὶν ἡ προκειμένη ἐπιστήμη, πρώτη τε ἔστι ἀπασῶν ἐπιστημῶν καὶ κυριωτάτη. ἐρεῖ δὲ ὅτι καὶ περὶ ταῦτα τῷ σοφῷ ὁ τε διαλεκτικός καὶ ὁ σοφιστής. περὶ γὰρ τῶν κοινῶς τῷ ὄντι καὶ ὄν ὑπαρχόντων καὶ ἔστι τὰς λόγους ποιῶν. καὶ γὰρ περὶ τι ἐν γένος ἡ πραγματεία αὐτοῖς ὡς ἐκάστη τῶν ἄλλων τεχνῶν τε καὶ ἐπιστημῶν, ἀλλ' ὁ μὲν αὐτῶν ψευδὴς καὶ διὰ ψευδῶν ἐπιχειρητικός, ὁ δὲ διὰ πιθανῶν τε καὶ ἐνδόξων ("). ἡ δὲ σοφία ἐπιστημονικῶς τῶν ἐν τῶν κοινῶς τῷ ὄντι καὶ ὄν ὑπαρχόντων θεωρητική. δείκνυς δὲ τὸ μὴ δύνασθαι ἅμα τὴν ἀντίφασιν εἶναι ἀληθὴ καὶ ψευδῆ, ἀλλὰ καὶ παντὸς δεῖν θάτερον μέρος τῆς ἀντιφάσεως ἀληθὲς τὸ δὲ ψεῦδος εἶναι, ἀντὶ τοῦ καὶ πρὸς Ἡράκλειτον καὶ Πρωταγόραν, οἱ ὥντο εἶναι τι τῆς ἀντιφάσεως μεταβῆναι. ἤδη δὲ αὐτῶν τῶν προκειμένων ἀρχόμεθα. Alex.

1003 a
21. (") τὸ προκείμενον βιβλίον, ὡς εἶρηκεν, ὑφηγητικὸν ὑπάρχει, τὸ δὲ πρὸ αὐτῶ ἀπορητικόν. διὰ τὸ τοῖνον τὰς ἀπορίας τὰς εἰρη- μένας ἐν τῷ παρόντι βιβλίῳ ἐπιλύει καὶ ζητεῖ περὶ τῶν ἀρχῶν πόσης τέχνης. εἰτα ὕστερον ζητεῖ καὶ περὶ τῆς ἀντιφάσεως, καὶ πολυπραγμονεῖ αὐτὴν ζητῶν εἴτε αὐτόπιστός ἐστιν εἴτε καὶ ἀποδείξει ὑποβάλλει, καὶ πειρᾶται ἀποδείξαι αὐτῷ. καὶ ἐστὶν ἀπλῶς εἰπεῖν ἡ παρῶσα θεωρία λογικωτάτη. Asclep.

"ἔστιν — αὐτά." λαμβάνει πρῶτον μὲν τὸ εἶναι τινὰ ἐπιστήμην περὶ τὸ ὄν καὶ ὄν, τῷ ὄντος καὶ ὄν θεωρητικὴν τε καὶ ἀποδεικτικὴν τῶν τῶν κατὰ αὐτὰ ὑπαρχόντων. πᾶσα γὰρ ἡ ὑποτιθεμένη ἐπιστήμη τῶν ἐκείνων κατὰ αὐτὰ ὑπαρχόντων ἐστὶν ἀποδεικτική. καὶ τὸ μὲν εἶναι τινὰ περὶ τὸ ὄν ἐπιστήμην ἡ ὄν, προῖον δείξει, νῦν δὲ προστίθῃσι τῷ εἰρημένῳ καὶ ἄλλῃ εἶναι ταύτην τὴν ἐπιστήμην τῶν ἄλλων ἀπασῶν ἐπιστημῶν. ἔπειτα δείκνυσιν ὅτι αὕτη ἡ ἐπιστήμη σοφία, περὶ ἧς ἦν ὁ ἐνεσῶς λόγος. τὸτο δὲ δείκνυσιν διὰ τῶν δεῖξαι τὰς ἀκροτάτας ἀρχὰς τε καὶ αἰτίας, περὶ αἷς ὁ σοφὸς καταγίνεσθαι, πρῶτον μὲν ἔστας φύσεως τινος ἀρχὰς κατὰ αὐτάς, ἔπειτα ὅτι ταύτης τῆς φύσεως. τὸ γὰρ ὄντος καὶ ὄν αἱ τοιαῦται ἀρχαί. ὅτι μὲν ἢ περὶ τὸ ὄν καὶ ὄν ἐπιστήμη ἄλλη τῶν λοιπῶν ἐπιστημῶν, ὅλον ἐκ τῶν ἐκάστην περὶ τι ὄν καὶ μέρος τῶν ὄντος πραγματεύεσθαι. ἡ μὲν γὰρ ἀριθμητικὴ περὶ ἀριθμῶς, οἱ τινὲς τι ὄν εἰσίν, ἡ δὲ γεωμετρία περὶ γραμμῶν καὶ ἐπίπεδων καὶ στερεῶν, καὶ αὐτὰ τινὰ ὄντα. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ τῶν ἄλλων ἐκάστη περὶ μέρος τι τῶν ὄντος καταγίνεσθαι

καὶ τὰ τῶν ὑπαρχόντων κατὰ αὐτὰ θεωρεῖ. τὰ γὰρ συμβεβηκότα τῶν σημαίνει. τὸτο γὰρ τῆς περὶ ἑκάστην ἐπιστήμης ἰδίων. ἡ δὲ μὴ περὶ ὄν τι καταγινόμενη καὶ περὶ μέρος τῶν ὄντος, ἀλλὰ ἀπλῶς περὶ τὸ ὄν κατὰ ὄν ἐστιν (°). διὸ καὶ τὰ τινὰ ὄντα καὶ τὸτο ὑποκείμενον ἔχουσα ἄλλη ἐκείνων εἴη ἂν. λαβὼν δὲ τὸ εἶναι τινὰ ἐπιστήμην περὶ τὸ ὄν καὶ ὄν, καὶ δείξας αὐτῆς τὴν πρὸς τὰς ἄλλας ἐπιστήμας διαφορὰν, καὶ ταῦτα δείκνυσιν ὅτι αἱ ἀρχαί αἱ πρῶται καὶ τὰ αἰτία τὰ ἀκροτάτα, περὶ ὧν τὴν ζήτησιν ἡ σοφία ποιεῖ καὶ ἡμεῖς νῦν ζητῶμεν διὰ τὸ περὶ τῆς σοφίας ἡμῖν εἶναι τὸν ἐνεσῶτα λόγον, καὶ ἄλλων τινος εἰσιν ἀρχαί κατὰ αὐτό, ἀλλὰ τῶν ὄντος καὶ ὄν. εἰ δὲ τὸτο, εἴη ἂν ἢ περὶ τῶν ὄντος εἰρήκαμεν ἢ ὄν ἐπιστήμην, αὕτη ἔστι ἡ σοφία. ἧς γὰρ τὸ θεωρεῖν τὰς κατὰ αὐτὴν ἀρχὰς τε καὶ αἰτίας φύσεως τινος, εἴη ἂν ταύτης καὶ τῆς φύσεως ταύτης, ἧς αἱ ἀρχαί, θεωρητικὴν εἶναι. τὸτο δὲ δείκνυσιν ἔτι. λαμβάνει τὸ δεῖν τὰς ἀρχὰς τὰς πρώτας καὶ τὰς ἀκροτάτας αἰτίας, αἷς νῦν φησὶν εἶναι τὰς ζητούμενας ὑπὸ αὐτῶν, τῷ ὄντος ὑπὸ τῶν σοφῶν τε καὶ πρώτων φιλοσόφων, φύσεως τινος ἀρχὰς εἶναι κατὰ αὐτὴν καὶ μὴ καὶ συμβεβηκός. πᾶσα γὰρ ἀρχὴ καὶ πᾶν αἰτιον τινός ἐστι, καὶ αὕτη γε κυρίως ἀρχὴ καὶ αἰτία ἡ κατὰ αὐτὴν ἔσται τινος καὶ μὴ καὶ συμβεβηκός. ὥστε καὶ αἱ πρῶται ἀρχαί, μάλιστα ἔσται ἀρχαί, φύσεως τινος ἂν εἶεν ἀρχαί κατὰ αὐτὴν καὶ καὶ συμβεβηκός. τῶν μὲν ὄν κατὰ ἑκάστη ἐπιστημῶν ὁ ἐνεσῶς αἱ τοιαῦται ἀρχαί. ὁ ἐνεσῶς γὰρ τῶν αἰ ἀρχαί πρώται εἰσιν ἀρχαί. ἀλλὰ γὰρ ἐκάστη τῶν ἀρχῶν. σημείον δὲ τὸ τὰς περὶ αὐτῶν ἐπιστήμας ἔχειν μὲν αὐτῶν τὰς ἀρχὰς, ἀλλὰ δὲ καὶ μὴ ταύτας ἔχειν. ἄλλων τινος ἄρα ἀρχαί αἱ πρῶται ἀρχαί καὶ ἀκροτάται. τίνα δὲ τὰ καὶ συμβεβηκός αἰτία καὶ τίνα τὰ κατὰ αὐτά, ἔδειξεν ἐν τῇ Φυσικῇ Ἀκροάσει (23). τὰ τε γὰρ μὴ κατὰ αὐτό τινος ὄντα καὶ μὴ πρῶτως, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐπ' ἄλλο ἀναφορὰν. ἔτι τῶν ἰσοσκελῶν τριγώνων καὶ φάμεν κατὰ αὐτὴν αἰτιον εἶναι τὸ δύσιν ὁρθαῖς ἔστας ἔχειν τὰς τρεῖς γωνίας, ἀλλὰ καὶ συμβεβηκός, ὅτι ἄλλων τῶν κατὰ αὐτὴν αἰτιον προαναβεβηκός καὶ πρῶτος. τὸ γὰρ τριγώνων. ἀλλὰ καὶ τὰ τοῖς κατὰ αὐτά ἔστι τινῶν αἰτίαι συμβεβηκότα, ὡς ὁ Πολύκλειτος τῶν ἀνδριάντων, καὶ αἷνα λέγει καὶ συμβεβηκός αἰτία. ὡν τὰ μὲν τελευταῖα ὁ δὲ ὅλως ἐστὶν αἰτία, τὰ δὲ πρῶτα εἰρημένα ἐστὶ μὲν τινῶν αἰτία ἀλλ' ὁ τῶν. τὰ δὲ πρῶτα αἰτία ἔτε καὶ τὸν δευτέρον τρόπον τῶν καὶ συμβεβηκός αἰτία οἷον τε τῶν ὄντος λέγειν (ὁ γὰρ οἷον τε πρῶτα αὐτὰ αἰτία ὄντα μὴ αἰτία εἶναι) ἔτε καὶ τὸν πρῶτον τρόπον. εἰ γὰρ καὶ συμβεβηκός τῶν ὄντος καὶ ὄν, ἄλλων τινος ἑπαναβεβηκός ἐσται κατὰ αὐτό. ἀλλ' ὁ δὲ ὅθεν ὑπὲρ τὰ ὄντα. τὰ πρῶτα ἄρα αἰτία κατὰ αὐτὴν αἰτία τέ ἐστι τῶν ὄντος καὶ ὄν. αὐτὸς δὲ πρῶτον μὲν λαμβάνει ὅτι τινῶν ἐστὶν αἰτία

4. ὅν πως λέγεται τὰ ὄντα ὄν καὶ Asclep. || 6 — 18. apud Asclep. || 15. καὶ Asclep. || πάντα C. || 16. ἀντιφέρει F. || 26. αὐτό Asclep. || 31. εἰλημένον C. || 33. καὶ ἢ ὄν ἐστιν C. || 37. καὶ ὄν om A. || 38. τῶν ὄντος et 39. δὲ om C.

2. τὸτο A. || τῆς τὸ A. || 4. quoniam si versaretur in particularibus entibus, non esset ab illis diversa Sepulv. || 5. f. l. ἐκ ἄλλων. || ὄν om A. || 8. f. l. ὁ τινος ἄλλων. || 11. ἐπιστήμη C. || 18. αὕτη γε A. || 19. τινος ὄν A. || 23. ἄλλων C. || ἐκάστη AC. || ἀρχὴ C. || 24. τὸ γὰρ γὰρ C. || 25. ἄρα ὄν εἶεν C. || 31. τῶν A. || 35. ἀλλ' ὁ om A. || 38. τρόπον om C. || 39. ἐσται C.

καθ' αὐτά· εἰ γὰρ αἷτια, καὶ τινων, καὶ ἡ ὡς ἀληθῶς αἷτια καθ' αὐτά. καὶ τὸτο λαβὼν μὲν ταῦτα προσάγει ὅτι ἡ φύσις αὐτῆ, ἥς αἱ ἀκρόταται τε καὶ πρῶτῃ ἀρχαὶ εἰσιν, ἣν ζητῶμεν, τὸ δὲ ἡ ὄν ἐσιν. ὁ συνέζησε τοιῷτω χρησάμενος λόγῳ. ὥσπερ οἱ τὰ φοιχεῖα τῶν ὄντων ζητῶντες τὰς τοιαύτας ἀρχὰς ἐζήτην καὶ τὰ τοιαῦτα αὐτῶν φοιχεῖα ἀ καθ' αὐτά ἦν αὐτῶν φοιχεῖα ἀλλ' ὃ καὶ συμβεβηκός, ὅτω καὶ ἡμῖν ζητῶσι τὰς τῶ ὄντος πρώτας ἀρχὰς καὶ τὰ αἷτια δεῖ τοιαῦτα ζητεῖν ἀ κυρίως καὶ καθ' αὐτό εἰσιν αὐτῶ ἀρχαί. ἡ δὲ λέξις ἀσαφῶς ἔχει διὰ τὴν σύντομίαν. Alex.

1003^a 31. (°) ἀλλ' αὐτὸ κυρίως ἐστὶν ὃν καὶ διὰ τὴν γόνιμον αὐτῶ ὅν-
ναμιν πᾶσι τὸ εἶναι χαρίζομενον, καὶ νῦν καὶ ἀγγέλοις καὶ ἀρχαῖς καὶ
πᾶσι τοῖς ὄντιν. Asclep.

1003^a 33. "τὸ — φύσιν." εἰπὼν εἶναι τινα ἐπισημνὴν περὶ τὸν ἡ ὄν καὶ
τὰς τῶν ἀρχὰς τε καὶ αἰτίας, καὶ αὐτὴν ὅταν τὴν σοφίαν συστήσας,
ἐφεξῆς δείκνυσσι πῶς οἷον τε εἶναι περὶ τὸν ἐπισημνὴν μίαν, ἐπεὶ
δοκεῖ ὁμωνύμων εἶναι τὸ ὄν, τῶν δὲ ὁμωνύμων ὅτε μία φύσις ὅτε
μία τέχνη ἡ ἐπισημνὴ ὅτε αἱ ἀρχαὶ αἱ αὐταί. διαίρεσιν δὲ ποιεῖ
τῶν ὑπὸ τι κοινὸν τεταγμένων, ὡς ἔχει τὰ τε ὁμωνύμα καὶ τὰ
συνωνύμα καὶ τὰ ἀφ' ἐνός τινος ἡ πρὸς ἓν λεγόμενα. ἡ διαίρεσις
προχρησάμενος δείξει τὸ ὄν μήτε γένος ὃν τῶν καθ' ὃν κατηγο-
ρεῖται (ἔχει γὰρ τινὰς ἀπορίας τὸ ὅτω λέγειν, ὡς δείκνυσιν ἐν πολ-
λοῖς) μήτε ὁμωνύμων (καὶ γὰρ καὶ τὸ τοῦτο λέγειν ἀπορίας τινὰς ἔχει),
μεταξὺ δὲ εἶναι τῶν τε ὁμωνύμων καὶ τῶν συνωνύμων· εἶναι γὰρ
μεταξὺ αὐτῶν τὰ ἀφ' ἐνός καὶ πρὸς ἓν λεγόμενα, ὡν ἐστὶ καὶ τὸ ὄν.
διαφέρει δὲ τὰ ὅτω λεγόμενα ἐκείνων ἑκατέρῳ, ὅτι τὰ μὲν συνω-
νύμα καὶ ὑπὸ τι κοινὸν γένος καὶ ἰσοτιμίας καὶ ὁμοίως πάντα τῆς ὑπὸ
τῷ κατηγορούμεν γένους αὐτῶν δηλωμένης ὑσίας κοινωνεῖ τε καὶ
μετέχει, τὰ δὲ γε ὁμωνύμα ὁδονὸς κοινωνεῖ ἀλλήλοις ἀλλ' ὃ καὶ
κοινῶς κατηγορούμενον αὐτῶν ὄνομα ἡ τῷ ὀνόματος μόνον, εἴγε
ὁμωνύμα ἐστὶν ὡν ὄνομα μόνον κοινόν, ὃ δὲ καὶ τῷ ὀνόματος λόγος τῆς
ὑσίας ἕτερος (Categor. 1). τὰ δὲ ἀφ' ἐνός τε καὶ πρὸς ἓν λεγό-
μενα ὅτε τὴν τῶν συνωνύμων ἰσοτιμίαν πρὸς τὸν κατηγορούμενον
σῶζει πρὸς ἀλλήλα, ὅτε πάλιν ἔχει τὴν τῶν ὁμωνύμων ἀκρατόν
τε καὶ ἀμικτόν ἐτερότητα, ἀλλ' ἔστι τις αὐτοῖς κοινωνία καὶ τὸ εἶναι
ταῦτα ἀ λέγει τῷ εἶναι τινα φύσιν ἐκείνῃ τῷ πράγματι, καὶ
ταύτην ἐν τέτοις πῶς ἐνορᾷ πασιν, ἀφ' ὅ ὄντα ἡ πρὸς ὃ λόγον
ἔχοντα τινα διὰ τῶν καὶ τῷ ὀνόματος κεκοινώνηκεν αὐτῷ. τὴν
δὲ τοιαύτην φύσιν ἐν ἀλλοῖς μὲν ὑπὸ τὰ ὁμωνύμα κοινότερον ἐτί-
θει· ἐνταῦθα δὲ ἐπιμελεστέραν ποιούμενος τὴν διαίρεσιν διαφέρειν
τε αὐτὴν φησι τῶν ὁμωνύμων, καὶ τίτι διαφέρει λέγει. ὃ γὰρ μό-
νον ὀνόματος κεκοινώνηκε τὰ τοιαῦτα καὶ ὅτω ἔχοντα πρὸς ἀλ-
λήλα ὡς τὰ κυρίως ὁμωνύμα λεγόμενα, ἀ ἐστὶ τὰ ἀπὸ τύχης,

ἀλλὰ καὶ αἷτια τινὰ ἔχει τὸ ὁμοίως ἀλλήλοις ὀνομάζεσθαι. καὶ κοι-
νήν γὰρ τινα φύσιν τοιαῦτά φησιν εἶναι τὰ τε ὕγινα καὶ τὰ
ιατρικά· τὰ μὲν γὰρ ὕγινα τῷ πρὸς ὕγιαν ἔχειν πῶς ὅτω ὀνό-
μασαι· τὸ μὲν γὰρ τι ὕγιον λέγει τῷ φυλάσσειν ὕγιαν, ὡς
δαίει τοιαῦτα, γυμνάσια, περίπατοι, τὸ δὲ τι τῷ ποιεῖν, ὡς τὰ
φάρμακα καὶ πάντα τὰ βοηθήματα, τὸ δὲ τῷ σημείον εἶναι τῆς
ὑγείας, ὡς ἡ εὐχροία ἡ εὐπνοία, τὸ δὲ τῷ δεκτικὸν ὑγείας εἶναι,
ὡς τὸ σῶμα τὸ ἐπιτήδειον πρὸς τὸ ὑγιαίνειν. ὥστε τό γε μηδὲν εἰς
ὑγίαν συντελεῖν, εἰ ὕγιον λέγοιτο, ὁμωνύμως ἀν εἴη τῶτο,
τοῖς ἀλλοῖς ὕγινοῖς λεγόμενον ὁμοίως, καὶ τὸ ἱατρικὸν τὸ μὲν λέγει
ὅτω τῷ ἔχειν ἱατρικὴν, ὡς ὁ ἱατρός, ὃ καὶ κυρίως καὶ μάλιστα
ιατρικόν, τὸ δὲ τῷ εὐφυὲς εἶναι πρὸς τὸ ἀναλαβεῖν ἱατρικὴν, τὸ
δὲ ὡς ἔργον καὶ ἀποτέλεσμα ἱατρικῆς, ὡς λέγομεν ἱατρικῶς τε-
τμήσθαι τι, τὸ δὲ ὡς ὄργανον πρὸς ἱατρικὴν συντελεῖν ἡ φάρμα-
κον. λέγει δὲ καὶ βιβλίον ἱατρικὸν τὸ περὶ ἱατρικῆς συντεταγμέ-
νον. τὸ δὲ "ὁμοιοτρόπως δὲ καὶ ἄλλα λεγόμενα" ἡτοίρην ἐπὶ τοῖς
τῶν τῷ ἱατρικῷ παραδείγματων, ἡ ὅτι καὶ ἄλλα ἐστὶν ὁμοίως τέτοις
πρὸς ἓν καὶ μίαν φύσιν λεγόμενα λαβεῖν· ὁδοῖ. γὰρ καὶ τὸ ἀγαθόν
τέτων εἶναι καὶ τὸ χεῖρον καὶ ὁ ἀριθμός. ὁμοίως δὲ τέτοις φησὶν
ἔχειν καὶ τὸ ὄν· λέγει δὲ μὲν γὰρ καὶ αὐτὸ πολλαχῶς καὶ μὴ ὑφ' ἓν γένος
εἶναι, ὡς καὶ τὰ προειρημένα, ὃ μὴν ἡδὴ καὶ ὁμωνύμως· ὃ γὰρ
μόνα τὰ ὁμωνύμα τῶν πολλαχῶς λεγομένων ἐστὶν, ἀλλὰ καὶ τὰ
ἀφ' ἐνός καὶ πρὸς ἓν. καὶ ὡς ἔχει τὰ γε προειρημένα, ὅτω ἔχει καὶ
τὸ ὄν. ὃν γὰρ λέγει κυρίως μὲν ἡ ὑσία, λέγει δὲ γε ὄντα καὶ τὰ τῇ
ὑσίᾳ συμβεβηκότα, ἀ ἐστὶ τὰ ἐννέα γένη. ὃ μὴν αὐτῶς ὅτω νῦν
χερῇ τοῖς παραδείγμασιν, ἐκάστω γένους ἐν τίθει, ἀλλὰ δι' αὐτῶν
ἐξαριθμῶσιν τινα τῶν ὑπαρχόντων τῇ ὑσίᾳ καὶ δι' αὐτὴν ὄντων καὶ
δι' αὐτὴν λεγομένων παιεῖται, ὡν πολλὰ καὶ ὑφ' ἓν γένος καὶ τὴν
αὐτὴν ἐστὶν κατηγορίαν. καὶ εἴη ἀν τῇ πρώτῃ διαίρεσει τῶν ἐν ταῖς
Κατηγορίαις (c. 2) τῶ ὄντος γεγονυῖων μᾶλλον χρησάμενος, καθ'
ἣν διαίρει τὰ ὄντα εἰς ὑσίαν καὶ συμβεβηκότα. λέγει δὲ τὰ συμ-
βεβηκότα τῇ ὑσίᾳ ὄντα λέγει δὲ τὰ μὲν ὅτι ὑσίας πάθη, ὡς θερμό-
τητες καὶ ψυχρότητες, ὑγρότητες ξηρότητες, καὶ ὅλως αἱ παθητικῆς
ποιότητες· τὰ δὲ ὡς ὁδοὶ εἰς ὑσίαν· ὅτω καὶ τὴν γένεσιν τῶν ὄντων
λέγομεν καὶ τὴν αὐξήσιν. καὶ τὰς φθοράς δὲ τῆς ὑσίας καὶ μεταβο-
λας ὄντα λέγομεν, ὅτι καὶ ταῦτα ὑσίας τί ἐστὶν, ὡς ἡ μείωσις καὶ
τὸ γῆρας. ὁμοίως καὶ αἱ σερήσεις· ἡ γὰρ τυφλότης ὃν τι ὅτι ὑσίας
τι· σερήσεις γάρ. τὰ δὲ ὡς ποιότητες, ὡς ἔχεις διαθέσεις καὶ
ματα, καὶ τὰ πάθη δὲ ὡν πρώτων ἐμνημόνευσε, τῶν ποιότητων.
ποιητικὰ δὲ καὶ γεννητικὰ ὑσίας ἡτοίρην ὡς ἐν εἰρήκῃ, καὶ εἴην ἀν τοιαῦτα
αἱ ἐνέργειαι δι' ὧν ἡ γένεσις τῶν ὄντων (τὸ γὰρ σπέρμα καθ' αὐτὸ
ὑσία), ἡ τὸ ποιητικὸν ὡς ἄλλο τῷ γεννητικῷ, καὶ εἴη ἀν τοιαῦτα

1. εἰ — 2. αὐτὰ om A. || 2. ἐπάγει C. || 7. ὅτω δὲ καλ. A. || 17. τέχνη — 18. ἔχει τέχνη. τίθεται ὅν τὸ ὄν διαίρεσθαι εἰς τὰ τε A. || 20. κα-
τηγορεῖται ὃν ἔχει C. || 22. καλ τὸ om C. || 34. τις] τε C. || 40. τε om A.

1. κοινὴν om A. || 2. τοιαύτην C. || 7. τῷ τὸ C. || 11. τῷ ὡς A. || 14. πρὸς] εἰς A. || 16. ἐπὶ] περὶ F. || 19. δι' et 23. καὶ post ἐν om
C. || 23. γε] τε C. || ὅτω ἔχει om C. || 25. νῦν om A. || 26. παραδείγμασι νῦν ἐκάστω A. || 28. δι' om C. || 29. ταῖς om A. || 30. χρόνος C. ||
33. καὶ ante ψυχρότητες om A. || 39. καλ] ὃ A. || δὲ om A. || πρώτον C.

ὅσα αἰτία τῷ μεταβάλλειν τινὰ εἰς ὕσταν, ὡς τὸ θερμαίνειν γε-
νέσεως τινῶν ζώων αἰτίον· εἰπὼν δὲ ποιητικά καὶ γεννητικά ὕστας,

10033 ἐπήνεγκεν “ἡ τῶν πρὸς τὴν ὕσταν λεγομένων,” τῷ τῆς τῇ
9. ὕστας συμβεβηκότων, ἀ λέγειν ὄντα τῷ πρὸς ὕσταν πῶς ἔχειν·

ἔστι γὰρ τινα καὶ τέτων ποιητικά, οἷον χρωμάτων παθῶν ἐπιστημῶν·
αἱ γὰρ μαθήσεις ποιητικῆ καὶ γεννητικῆ τῶν ἐπιστημῶν, ὡς εὐξείας
γυμνάσια καὶ πόνοι, ὡς ὑγείας δαίαιτα. ἔτι τὰ πρὸς τὴν ὕσταν
ὄντα τε καὶ λεγόμενα ποιά, τὰ πρὸς τι· τὰ γὰρ πρὸς τι ἐν ὕσταιν
χέσσει. τοῖς δὲ παραδείγμασι ἔχῃ ὅπως νῦν κεκρήμεθα ὡς ἐξ
ἐκάστου γένους ἐν παραθέσει, ἀλλὰ δι’ αὐτῶν ἐξαριθμησὶν τινα τῶν

10 ὑπαρχόντων τῇ ὕσται καὶ δι’ αὐτὴν ὄντων καὶ δι’ αὐτὴν λεγομένων
πεποιήμεθα, ὧν πολλὰ καὶ ὑφ’ ἐν γένους καὶ τὴν αὐτὴν ἐξὶ κατηγο-
ρίαν. ὥστε τῇ πρώτῃ διαίρειται τῶν ἐν Κατηγορίας τῷ ὄντος γε-
γονυῖων μᾶλλον εἴημεν κεκρημένοι, καθ’ ἣν διηρέτο τὰ ὄντα εἰς
ὕσταν καὶ συμβεβηκότα. καὶ μὴν αὐτῶν δύναται ὡς κατ’ ἰδίαν εἰρη-
15 μέναι τις ἀκῆσαι. ἡ τῶν πρὸς τὴν ὕσταν τὰ πρὸς τι λέγει· τὰ γὰρ
πρὸς τι ἐν ὕσται χέσσει. εἰπὼν δὲ ταῦτα ἐπήνεγκεν “ἡ τέτων τι-
νὸς ἀποφάσεις ἡ ὕστας· διὸ καὶ τὸ μὴ ὂν εἶναι μὴ ὂν φαμεν,” λέ-
γων τέτων μὲν τινος τῶν τῇ ὕσται ὑπαρχόντων, “ἡ ὕστας” δὲ

αὐτῆς τῆς ὕστας. ἐνδείκνυται δὲ τὴν τῆς ὕστας ἰσχύϊν πρὸς τὸ εἶναι
20 τε καὶ τὸ ὂν· καὶ γὰρ αἱ ἀποφάσεις αὐτῆς τε τῆς ὕστας καὶ τῶν τῇ
ὕσται ὑπαρχόντων, καίπερ ἀναρετικῆ ὕσται τέτων ὧν εἰσὶν ἀποφά-
σεις, ὅμως, ἐπεὶ χέσσει ἔχουσι τινα πρὸς ὕσταν, λέγοντι ὄντα. εἰ
γὰρ μὴ ἦν ὕσται, εὐδ’ ἂν ὂν ἦν· ἔγωγε δὲ εὐδ’ ἂν ἀποφάσεις ὄντος ἦν
ἂν, εὐδὲ δὲ τινος ἀπόφασις, ἀλλὰ διὰ τῆτο καὶ αὐτὰ ὄντα. “ὅπως

25 ὅν καὶ τὸ μὴ ὂν εἶναι μὴ ὂν φαμεν,” τῷ μὴ ὄντος, ὃ ἐξὶ τῷ ὄντος
ἀπόφασις, τὸ εἶναι κατηγορεῖντες, ὅτι τῷ ὄντος τί ἐστιν, εἰ μὴν
ἀπλῶς εἶναι αὐτὸ λέγοντες, ἀλλὰ τὸ ὅλον τῆτο μὴ ὂν εἶναι. δεί-
ξας δὲ ὅτι τὸ ὂν ἔγωγε λέγειν ὡς τὸ ὑγιεινὸν καὶ ἱατρικόν (πρὸς τὸ ἐν
γὰρ καὶ ἀφ’ ἐνός καὶ ταῦτα καὶ τὸ ὂν· πρὸς γὰρ τὴν ὕσταν), καὶ τὴν πρὸς

30 ταῦτα ὁμοιότητα αὐτῷ λαμβάνει καὶ τὸ μίαν ἐπιστήμην εἶναι αὐτῶν·
ὡς γὰρ τῶν ὑγιεινῶν πολλαχῶς μὲν λεγομένων, ἔχῃ ὁμωνύμως δὲ,
μία πάντων ἐστὶν ἐπιστήμη (ἱατρικῆς γὰρ τὸ περὶ τῶν ὑγιεινῶν τῶνδε
θεωρεῖν), ὥστε καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων τῶν ὁμοίως ἐκείνοις λεγο-
μένων, τοιαῦτα δὲ καὶ τὰ ἱατρικά καὶ τὰ ὄντα· τῶν μὲν γὰρ ὁμωνύ-
35 μων εὐδὲν κοινὸν ἐχόντων ἢ τῆνομα ἔχῃ οἷον τε ἐπιστήμην εἶναι μίαν,
τῷ μὴδὲν ὑπὸ τῷ κοινῷ ὀνόματος ἴδιον δηλοῦν, εἶναι δὲ ἐκάστην
ἐπιστήμην περὶ ἐν γένους καὶ μίαν τινὰ φύσιν. οἷς δὲ εἰ καὶ τῆνομα
μόνον ἐστὶ κοινωνία, ἀλλ’ ἤρτην ἢ καὶ τῆτο κοινωνία τῆς τῶν πραγ-
μάτων κοινωνίας, τέτων καὶ ἐπιστήμη μία. Alex.

10033 12. “εἰ — μίαν.” καθ’ ἐν μὲν λεγόμενα λέγει τὰ συνώνυμα καὶ
ὕφ’ ἐν τι κοινὸν τεταγμένα γένος. εἰ μόνον δὲ, φησί, τῶν ὅπως

ἐχόντων πρὸς ἄλληλα μία ἐπιστήμη, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀφ’ ἐνός καὶ πρὸς
ἐν. τρόπον δὲ τινα καὶ ταῦτα πρὸς μίαν φύσιν τὴν ἀναφορὰν
ἔχοντα καθ’ ἐν λέγειν, καθ’ ὅσον ἐν πᾶσι πῶς αὐτοῖς ὁρᾶται ἢ φύ-
σις αὐτῇ, ἀφ’ ἧς καὶ δι’ ἣν ὅπως καλεῖται, εἰ καὶ μὴ ὁμοίως καὶ ἐπίσης
αὐτῆς πάντα μετέχει. καὶ γὰρ ἐν τῷ φυλακτικῷ τῆς ὑγείας καὶ ἐν
τῷ ποιητικῷ καὶ ἐν τῷ δεκτικῷ ὑγείας ἐστὶν ἡ θεωρημένη· διὸ καὶ
ἔστι πῶς αὐτῶν εἰς λόγος καὶ μίαν ἐπιστήμην ἢ πάντων τέτων θεω-
ρία· τῆς γὰρ ἱατρικῆς. ἔγωγε καὶ περὶ τῷ ὄντος μίαν ἐπιστήμην θεω-
ρῆσαι καθὸ ὂν ἐστὶν· εἰ γὰρ καθὸ φυσικά ἢ ἱατρικά, ἀλλὰ καθὸ ὄντα
10 καὶ τῆς τῷ ὄντος κεκοινωνῆκε φύσεως. id.

“πανταχῶς — ἐπιστήμη.” λαβὼν ὅτι τῶν πολλαχῶς λεγο- 10033
μένων ὡς ἀφ’ ἐνός τε καὶ πρὸς ἐν ἐπιστήμη μία, ἐξῆς δεῖκνυσιν ὅτι 16.
ἐν τοῖς ὅπως ἔχουσιν, ἐν οἷς τὸ μὲν πρῶτον τί ἐξὶ καὶ κυρίως λεγόμε-
νον, τὰ δὲ ἀπ’ ἐκείνου, ὡς ἔχει ἐν τοῖς ἀφ’ ἐνός καὶ πρὸς ἐν λεγο-
μένοις, τῷ πρῶτον κυρίως καὶ μάλιστα ἐστὶν ἡ περὶ ἐκείνην τὴν φύσιν
καταγενομένη ἐπιστήμη· οἷον ἡ περὶ ὑγιεινῶν κυρίως μάλιστα τῆς
ὑγείας ἐστὶ, πρὸς ἣν τὰ ἄλλα λέγειν. ὁμοίως καὶ ἡ περὶ ἀγαθῶν
κυρίως καὶ μάλιστα ἐστὶ περὶ τῷ τελειοτάτῃ τῶν ἀγαθῶν. καὶ ἡ περὶ
τῷ ὄντος δὴ παντός, ἐπεὶ τῆς αὐτῆς ἐστὶ φύσεως τὸ ὂν, μία μὲν ἐπι-
στήμη, αὐτῇ δὲ μάλιστα ἐπὶ τῷ πρῶτον καὶ κυρίως ὄντος ἔστι, δι’ ὃ
καὶ τὰ ἄλλα ὄντα. τὴν δὲ ὕσταν τοιοῦτον λέγουσιν· ἐκ ταύτης γὰρ
ἤρτην τὸ εἶναι τῶν ἄλλων, καὶ διὰ ταύτην ὄντα κἀκεῖνα. τῶν
ὕσταιν ἀρα τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς αἰτίας ζητητέον τῷ φιλοσόφῳ, ὡς ἡ
πραγματεία περὶ τὸ ὂν ἢ ὂν· αἱ γὰρ ταύτης ἀρχαὶ καὶ τῷ ὄντος ἂν
παντὸς εἶεν, εἴ γε τοῖς ἄλλοις ἡ ὕσται ἀρχὴ τε καὶ αἰτία τῷ εἶναι.
δείξας δὲ πρῶτον ὅτι μίαν ἐστὶν ἐπιστήμην ἢ περὶ τῷ ὄντος θεωρία
καὶ πῶς, παραστήσας νῦν προσέθηκε καὶ τίς ἐστὶν αὐτῇ (P)· ὅτι γὰρ
ἡ φιλοσοφία ἢ καθόλου καὶ ταύτῃ διαφέρουσα τῶν ἄλλων ἢ ἐκείνων
τῶν ἐπιστημῶν περὶ τι ὂν ἐκάστη, ἢ δὲ φιλοσοφία ἢ καθόλου περὶ τὸ
ὂν ἢ ὂν ἐστὶν, εἰ τὸ τὸ ὂν. id.

(P) τρία προσέθηκεν ἐξ ἀρχῆς ζητῆσαι, πρῶτον μὲν εἰ τῷ 10033
ὄντι περὶ τὸ ὄντως ὂν καταγίνεται ὁ πρῶτος φιλόσοφος καὶ γινώσκει 19.
πάντα τὰ ὄντα, δευτερον δὲ εἰ γινώσκει τὰ καθ’ αὐτὴν ὑπάρ-
χοντα τοῖς πράγμασι, τρίτον εἰ καὶ τὰς ὕστας τῶν ὄντων γινώσκει
ὁ πρῶτος φιλόσοφος. τὸ μὲν ὅτι πρῶτον λεληθότως ἐπέλυσε τοῖς
προλεχθεῖσιν· ἐζήτησε γὰρ τὸ ὄντως ὂν πῶς κατηγορεῖται τῶν ὄντων,
πότερον ὁμωνύμως ἢ συνωνύμως, ἢ γὰρ ὡς τὰ ἀφ’ ἐνός καὶ πρὸς
ἐν, καθάπερ καὶ ὁ ἀληθὴς ἔχει λόγος· καὶ ἔδειξεν ὅτι ὡς τὰ ἀφ’
ἐνός καὶ πρὸς ἐν κατηγορεῖται πάντων τῶν ὄντων τὸ ὄντως ὂν, ὥστε
40 πάντα τὰ ὄντα μετέχουσιν τῷ ὄντος, καὶ καὶ τὴν γόνιμον αὐτῷ δύνα-
μιν, ὡς εἴρηται, ἐν ἐκείνοις πάντα παράγει. εἰ ὅτι ἐδείχθη ὅτι περὶ
τὸ ὄντως ὂν καταγίνεται ὁ πρῶτος φιλόσοφος, τότε δὲ πάντα τὰ

7. δαίεται A. || 17. ὕσταιν σχέσει C. || 23. λέγονται ὄντα om C. || 24. ἢ post ὂν om C. || si enim substantia non esset, ne ens quidem haberetur. at negatio alicuius entis est, ac idcirco negationes entia nuncupentur. “quod non est” Sepulv. || ἢ ἂν, εὐδὲ om C. || 25. δὲ om A. || ἡ ἀπόφασις διὰ τῆτο καὶ αὐταῖ C. || 26. ἐν om C. || 30. γὰρ ταῦτα καὶ ἀφ’ ἐνός ὡς ταῦτα C. || 31. τὸ καὶ μίαν A. || 34. ὥστε f. l. ὅπως. || 35. καὶ post δὲ om A. || 38. δὲ καὶ C.

3. αὐτῆς C. || f. αὐτῇ ἡ φύσις. || 8. τῆς ὡς A. || ἔγωγε om C. || ὄντος δὲ μίαν C. || 16. οἷον -- ὑγιεινῶν et 27. γὰρ om C. || 28. καὶ om A. || ἀλλ’ ἐστὶν ἢ C.

ὄντα μετέχουσιν ὡς τὰ ἀφ' ἐνὸς καὶ πρὸς ἓν, δῆλον ὅτι περὶ πάντων τῶν ὄντων διαλέξετο ὁ πρῶτος φιλόσοφος. . . περὶ μέντοι γε τῷ τρίτῳ ἐλέγχθη ἡμῖν ἐν τῇ Φυσικῇ πραγματείᾳ· ἀρχόμενος γὰρ ἐκείνης τῆς πραγματείας ἔλεγεν ὅτι ἐπειδὴ τὸ εἰδέναι καὶ ἐπίστανθαι συμβαίνει περὶ πάσας τὰς μεθόδους, ὅταν τὰ αἷτια γνωρίσωμεν καὶ τὰ ζοιχεῖα, ὥτως καὶ αἱ ὑσῖαι γνωρίζοντι τῶν ἀρχῶν γνωστικῶν, τὰς δὲ ἀρχὰς πασῶν δείκνυσιν ὁ πρῶτος φιλόσοφος, φανερόν ὅτι καὶ τὰς ὑσῖας τῶν ὄντων γινώσκει. . . τὸ μέντοι γε δεύτερον διὰ τῶν νῦν λεγομένων ἀπ' αὐτοῦ κατασκευάζει, ὅτι καὶ τὰ καθ' αὐτὸ ὑπάρχοντα τοῖς πράγμασιν οἶδεν ὁ πρῶτος φιλόσοφος. 10 Asclep.

“ἅπαντος — ἐπιστήμη.” εἰπὼν δὲ ὅτι τῷ φιλοσόφῳ ἐστὶ τὸ τῶν ὑσῶν εἰδέναι τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς αἰτίας, ὅτι μὴ μόνον περὶ τῆς ὑσῖας αὐτῶν ἡ πραγματεία ἀλλὰ καὶ καθόλου περὶ παντὸς τοῦ ὄντος ἢ ὄν, ὡς ἐφθῆ ἐιρηκέναι, δείκνυσιν καὶ διὰ τούτων. παντὲς γὰρ φησι 15 τῶν ἐπιστήμων μίαν, γένους μὲν κοινότερον λαμβάνων ἀντὶ τῆ φύσεως μιᾶς· γένῃ γὰρ κοινότερον πάντα ὅσα κατὰ τινὰ μίαν φύσιν κεκοινώνηκεν ἀλλήλοις· τοιαῦτα δὲ καὶ τὰ ἀφ' ἐνὸς τινος τὸ εἶναι ἔχοντα. καὶ γὰρ ἐν ταῖς αἰσθητοῖς πάντων τῶν τῆς αὐτῆς φύσεως 20 τῶνδε τινι, εἴ ἐστιν ἡδὲ ἡ αἰσθησις ἀντιληπτική, κεκοινωνηκότων ἡ αὐτῇ αἰσθησις ἀντιλαμβάνεται· οἷον τῶν τῶν λευκῶν ὁμογενῶν πάντων (ταῦτα δὲ ἐστὶ τὰ χρώματα) ὅψις ἐστὶν ἀντιληπτική, ὁμοίως καὶ ψόφων μία καὶ χυμῶν μία καὶ καθ' ἕκαστον γένος τῶν αἰσθητῶν. ὁμοίως πάλιν ἡ γραμματικὴ καὶ τῆσδε τῆς φωνῆς, φέρεται εἰπεῖν τῆς 25 ὁμοίας, ἐστὶ θεωρητικὴ μόνος, ἀλλὰ καὶ πάσης φωνῆς καθὸ φωνή. ἐπεὶ τοίνυν καὶ τὸ ὄν μιᾶς φύσεως κεκοινώνηκε καθὸ ὄν (τοιοῦτον γὰρ ἐδείχθη), εἴ τὸ θεωρεῖν περὶ τῆς ὑσῖας, τούτου καὶ περὶ παντὸς τοῦ ὄντος ἢ ὄν ἔχει τὸ θεωρεῖν. ὥστε εἰ ἡ σοφία περὶ τὴν ὑσῖαν τε καὶ τὰς τῆς ὑσῖας ἀρχὰς, καὶ περὶ πάντα τὰ ὄντα καὶ τὰς πάντων ἀρχὰς ἂν εἴη. ἥς δὲ περὶ πάντων τὸ ὄν ἡ πραγματεία, ταύτης καὶ τὸ εἰδέναι πόσα εἶδη τῶν ὄντων, τυτέτι πόσα γένη· τῶν γὰρ εἰδόντων 30 τινὰ τὸ καὶ τὴν διαφορὰν αὐτῶν εἰδέναι τὴν πρὸς ἀλλήλα· ὁ γὰρ μὴ ταῦτα τὰ αὐτὰ ἀλλήλοις ἡγάμενος, ὅδ' ἂν τὴν ἀρχὴν εἰδείη τι αὐτῶν. Alex.

1003b “διὸ — εἰδόν.” δείξας ὅτι μιᾶς ἐστὶν ἐπιστήμης ἡ περὶ παντὸς 21. τῶν ὄντων ἢ ὄν θεωρία, ἥτις ἐστὶ σοφία τε καὶ φιλοσοφία (εἴρη) δὲ ὅτι μιᾶς ἐστὶ τῶν γένει, τυτέτι μιᾶς καὶ τὸ γένος ἐπιστήμης, ὅσα εἶδη καὶ ὅσα διαφοραὶ τῶν ὄντων ἢ ὄν θεωρεῖται, ἐπήνεγκε τὸ “τὰ δὲ εἶδη τῶν εἰδῶν.” ὡς γὰρ ἔχει τὸ γένος τὸ ἐπιστήμην πρὸς τὰ ὑπ' αὐτῆς 40 εἶδη. ὥτω καὶ τὸ γένος τῆς τέτῃ ἐπιστήμης πρὸς τὰ εἶδη τὰ αὐτῆς· καὶ ἐναλλάξ ἄρα, ὡς τὸ γένος τὸ ἐπιστήμην πρὸς τὸ γένος τῆς οἰκείας

ἐπιστήμης, ὥτω καὶ τὰ εἶδη τῶν ἐπιστημῶν πρὸς τὰ εἶδη τῆς ἐπιστήμης. ἔστι δὲ τὸ γένος καὶ ἡ τῶν ὄντων κοινὴ φύσις ἐπιστήμη τῇ κοινῇ τε καὶ γενικῇ φιλοσοφίᾳ, καὶ τὰ μέρη ἄρα τῶν ὄντων ἐπιστητὰ τοῖς τῆς φιλοσοφίας μέρεσιν· ὥστε ἐκάστω τῶν τῶν ὄντων εἰδῶν ἐπιστήμη ἂν εἴη ἐκάστη τέτων, ὅσα ὑπὸ φιλοσοφίαν ὡς γενικὴν τινὰ ἐπιστήμην τεταγμένα ἐστὶν ἐπιστήμαι. διὰ δὲ τῶν νῦν εἰρημένων δέδεικται ὅτι τῆς πρώτης φιλοσοφίας ἡ εἰς τὰ γένη τῶν ὄντων διαίρεσις, ὃ πεποίηκεν αὐτὸς ἐν ταῖς Κατηγορίαις. ἅμα δὲ καὶ ἐνεδείξατο ἡμῖν διὰ τούτων καὶ πῶς ἐστὶ μία ἐπιστήμη ἡ φιλοσοφία· τῷ γὰρ καθόλου. εἶδη δὲ αὐτῆς ὅσα τὰ τῶν ὄντων· εἶδη γὰρ αὐτῆς ἡ τε πρώτη φιλοσοφία, ἥτις καὶ κυρίως σοφία καλεῖται, ὅσα ἐπιστήμη τῶν αἰδίων τε καὶ ἀκινήτων καὶ θείων. ἡ μὲν γὰρ σοφία ἐστὶν ἡ καθόλου τε καὶ πρώτη, εἴγε αὐτὴ ἐστὶν ἡ περὶ τὸ ὄν ἢ ὄν ἀλλ' ἢ τὸ ὄν· ἐστὶ δὲ ὑπὸ ταύτην ἡ μὲν τις πρώτη φιλοσοφία ἡ περὶ τὰς πρώτας ὑσῖας, ἡ δὲ φυσικὴ ὅσα περὶ τὰ φυσικά, ἐν οἷς ἡδὲ κίνησις καὶ μεταβολή, ἡ δὲ τίς ἐστὶ τῶν πρακτικῶν θεωρητικῇ· τοιαῦτα γὰρ καὶ τῶν ὄντων τινὰ. ὅτι δὲ μία τῶν γένει ἡ περὶ τὸ ὄν ἢ ὄν πραγματευομένη φιλοσοφία, ἐδήλωσε καὶ ἐξ ὧν εὐθύς ἀρχόμενος τῷ βιβλίῳ εἶπεν· αὐτὴ δὲ ἐστὶν ὁδεμιᾶ τῶν ἐν μέρει λεγομένων ἡ αὐτή, ἡ περὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰ 20 πρῶτα αἷτια καὶ τὴν ὑσῖαν πραγματευομένη, ἀλλ' ἅμα τέ ἐστὶ πρώτη καὶ καθόλου· ἐν γὰρ ταῖς ἀφ' ἐνὸς τε καὶ πρὸς ἓν λεγομένοις τὸ πρῶτον καὶ καθόλου τῷ καὶ τοῖς ἄλλοις αὐτὸ αἷτιον τὸ εἶναι, ὡς καὶ αὐτὸς ἐν τῷ Ε τῆσδε τῆς πραγματείας ἐρεῖ. δι' ὧν δὲ εἴρηκε τε καὶ κατασκευάσας, ἔλευκεν ἀπορίας τῶν ἐν τῷ Β βιβλίῳ ἐρηθισῶν, τὴν τε εἰ τῆς αὐτῆς ἐπιστήμης ἐστὶ περὶ τῶν ὑσῶν πασῶν τὴν θεωρίαν ποιῶν καὶ ἄλλη ἄλλης ὑσῖας ἐστὶν ἐπιστήμη, ἔτι καὶ τὴν εἰ τῆς αὐτῆς ἐστὶ περὶ τῆς ὑσῖας θεωρεῖν καὶ τῶν συμβεβηκότων αὐτῇ. ἀλλ' εἰ δέδεικται ὅτι τῆς αὐτῆς τῷ γένει περὶ τὰ πασῶν τῶν ὑσῶν καὶ ἔτι περὶ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῖς, διὰ τούτου τῆς αὐτῆς ἔχει καὶ ἡ τῶν τῶν ἀποδείξεις· ὁδὸν γὰρ κωλύει ὑπὸ τὴν αὐτὴν τῷ γένει ἐπιστήμην εἶναι καὶ τὴν ὁριστικὴν, ἥτις τῶν τῶν ἐστὶ θεωρητικὴ, καὶ τὴν ἀποδεικτικὴν, ἡ τῶν καθ' αὐτὰ ὑπαρχόντων ἐκάστω γένει ἐστὶν ἀποδεικτικὴ. καὶ τὸ ἐφεξῆς δὲ τέτῳ ἀπορηθὲν ἐξῆς λύει, πρὸς δὲ τέτοις περὶ ταυτῶν καὶ ἑτέρων καὶ ὁμοίων καὶ ἀνομοίων καὶ περὶ 35 ἐναντιότητος (°)· δείκνυσιν γὰρ ὅτι καὶ ἡ περὶ τέτων θεωρία οἰκεία τῇ περὶ τῶν ὄντων. id.

(°) καὶ ὁ μὲν Ἀριστοτέλης ἐναυθῶ φησιν ὅτι ἐπακολουθεῖν 1003b ἀλλήλοις τὸ ὄν καὶ τὸ ἓν (πάντα γὰρ μετέχουσιν καὶ τῶν ὄντων καὶ τῶν ἓν), 22. οἱ μέντοι γε ἄλλοι φιλόσοφοι διακρίνουν αὐτὰ ἐξ ἀλλήλων, καὶ ὁ αὐτὸς δὲ, ὡς φησιν ὁ ἡμέτερος φιλόσοφος, ἐν ἄλλοις. Asclep. “εἰ — δηλούμενα.” δείξας ὅτι μιᾶς ἐστὶν ἐπιστήμης ἡ τε περὶ τῶν ὄντων ἢ ὄν θεωρία καὶ ἡ περὶ τῶν πόσα καὶ τίνα τῶν ὄντων εἶδη, ἐξῆς

16. καὶ ἐπὶ τοῖς ἐπιστητοῖς A. || 18. μιᾶς om C. || 27. ἐπεὶ — ὄν om A. || 28. εἰ ὄν A. || περὶ τῆς — 29. θεωρεῖν om A. || 33. γὰρ τὰ μὴ A. || 39. δὲ] τε C.

5. εἰς τεταγμένα C. || 12. γὰρ om C. || 16. tum si qua est quae agenda contempletur Sepulv. || ἐστὶ πρακτικὴ· τοιαῦτα δὲ τῶν C. || 18. βιβλίῳ δι' ὧν εἶπεν C. || 20. ἀλλ' om C. || 22. τῷ et αὐτὸ om A. || 26. καὶ τὴν om C. || 29. ἐστὶ] ὅτι A. || αὐτοῖς καὶ διὰ C. || τῆς αὐτῆς om C. || 42. ὄντος ἢ — p. 641 a 1. ὄντος, πρῶτον] ὄντος. σκέψις πρῶτον A.

δείκνυσιν ὅσα καὶ τίνα εἶδη τῷ ὄντος, πρῶτον δείξας ὅτι τὸ ἐν καὶ τὸ
 ὄν ταῦτά ἀλλήλοις ἐπὶ καὶ ὑποκείμενον· τὴν γὰρ δειχθέντος, ὅσα
 ἂν τῷ ἐνὸς εἶδη ᾖ, τοσαῦτα ἂν εἶη καὶ τῷ ὄντος, ἐπειδὴ ταῦτ' ἐν καὶ
 τὸ ὑποκείμενον τό τε ὄν καὶ τὸ ἐν, εἰ καὶ μὴ ὁ λόγος αὐτῶν ὁ αὐτός,
 ὡς ἔδειξε. διὸ ὅσα ἂν εὐρεθῇ εἶδη τῷ ἐνὸς, τοσαῦτα καὶ τῷ ὄντος
 ἔσται· πρὸς γὰρ τὴν εὐρεσιν τῶν εἰδῶν, ὡς ἔφη, τῷ ὄντος τὸ ἐν
 παραλαμβάνει. λήψεται δὲ καὶ ὅτι ἐπεὶ ἐναντίον τῷ ἐνὶ τῷ πλήθους,
 τῶν δὲ ἐναντίων ἡ αὐτὴ ἐπισήμη, τῆς αὐτῆς εἶναι καὶ τὴν περὶ τῷ
 πλήθους θεωρίαν καὶ ὅσα ὑπὸ τῷ πλήθους ὡς γένος τέτακται· ὥστε ὁ
 φιλόσοφος ἢ φιλόσοφος καὶ περὶ ἐνὸς καὶ πλήθους διαλήψει καὶ τῶν
 ὑπὸ ταῦτα, καὶ περὶ μὴ τῷ ἐνὸς καὶ τῶν ὑπὸ τῷ ὄντος, ἃ ἐπὶ τῷ ταυτόν,
 τὸ ἴσον, τὸ ὅμοιον καὶ ὅσα τοιαῦτα, ὅτι τὸ ἐν τῷ ὄντι ὁμοίως τε καὶ
 καὶ τῶν αὐτῶν λέγει, περὶ δὲ τῷ ὄντος τέτακται τὸ θεωρεῖν, περὶ δὲ
 πλήθους καὶ τῶν ὑπὸ τῷ ὄντι, ὅτι τῆς αὐτῆς ἐπισήμης ἡ τῶν ἐναντίων
 γνώσις, ἐναντίον δὲ τῷ μὴ πλήθους τῷ ἐνὶ, τὰ δὲ ὑπὸ τῷ πλήθους εἶδη
 τοῖς τῷ ἐνὸς εἶδ' ἐστι. λέγει δὲ τὸ ἐν τῷ ὄντι ὅτι ταῦτ' εἶναι ὡς
 ἐστὶ ταῦτά ἀρχή τε καὶ αἴτιον. ὡς γὰρ ταῦτα ἀμφοτέρω μὴ ἀκολου-
 θεῖ τε ἀλλήλοις καὶ καὶ τῷ αὐτῷ κατηγορεῖται (ὁ γὰρ ἀρχή, τῷ ὄντος καὶ
 αἴτιον, καὶ ὁ αἴτιον, τῷ ὄντος καὶ ἀρχή), ἄλλος μὲντοι λόγος αὐτῷ καὶ
 ἄλλη ἐπιβολὴ τῆς διανοίας καθὼ ἀρχή λέγει καὶ ἄλλος καθὼ αἴτιον
 (ἡ μὴ γὰρ ἀρχή καθὼ πρῶτον ἐστὶ τῷ ὄντος ἐστὶν ἀρχή, καὶ καθὼ ἐξ αὐτῷ
 τὰ ὄντα ἐστὶν ἀρχή, τὸ δὲ αἴτιον καθὼ ἐστὶ δι' αὐτῷ τὸ ὄντος αἴτιον· ἄλλο
 δὲ τὸ ἐξ ὅ ἐστὶ καὶ ἄλλο τὸ δι' ὅ), ὅτι καὶ φησὶν ἔχειν πρὸς ἀλλήλα
 τό τε ὄν καὶ τὸ ἐν· καθ' ὅν μὴ γὰρ θάτερον, πάντως καὶ θάτερον, διὸ
 καὶ ἀμφοτέρω τῶν πολλὰ καὶ λεγόμενων ἐστὶ τῶν, ὡς εἶρηκε, πρὸς
 ἐν καὶ πρὸς μίαν φύσιν λεγόμενων. καὶ διάφορον δὲ ἐπίνοιαν τό τε
 ὄν καὶ τὸ ἐν κατηγορεῖται, διὰ μὴ τῷ ὄντι εἰπεῖν τὴν ὑπαρξίν σημαί-
 νοντες αὐτῷ, διὰ δὲ τῷ ἐν τῷ ἀπὸ τῶν ἄλλων χωρισμὸν καὶ τὸ ἀπὸ
 τῷ πλήθους· ἅμα δὲ ὅν τί ἐστι καὶ διαφέρουν τῶν ἄλλων καὶ ἐστὶν ἐν καὶ
 ἐ πλῆθος. ὅτι καὶ πρὸς ἀλλήλα καὶ τὸ ἀμερές καὶ τὸ ἐλάχις, καὶ
 καὶ σπέρμα καὶ καρπός, καὶ ἀνάβασις καὶ κατάβασις, καὶ πανθ' ὅσα
 κυρίως ἐτερώνυμα καλεῖται. εἰπὼν δὲ τὸ ὄν καὶ τὸ ἐν ταῦτά εἶναι καὶ
 μίαν τινὰ φύσιν, ὅ μὲντοι ὡς ἐνὶ λόγῳ δηλούμενα, ἐπήνεγκεν ὅτι
 "διαφέρει δὲ ὅθεν" ὅθεν ἂν καὶ τὸν λόγον αὐτὰ ταῦτα ὑπολάβωμεν
 εἶναι, μὴ μόνον καὶ τὴν ὑποκειμένην φύσιν, ὡς εἶναι τῶν πολυ-
 νύμων τὸ ὑποκείμενον αὐτοῖς, ὡς πλείω μὴ ὀνόματα καθ' ἑκάστην δὲ
 τῶν ὀνομάτων ὁ αὐτὸς λόγος, ὡς φασγάνος καὶ μαχαίρας, καὶ λω-
 πύς καὶ ἱματίον· τὸ γὰρ λαβεῖν αὐτὰ καὶ καὶ τὸν λόγον εἶναι ταῦτά πρὸ
 ἔργου μᾶλλον ἢ μῶν πρὸς τὸ προκείμενον. ἔτι γὰρ μᾶλλον τῆς αὐτῆς
 ἐπισήμης ἔσται ὁ περὶ ἑκατέρω αὐτῶν λόγος, εἰ μόνον καὶ τὸ ὄνομα

διαφέρειεν. ὅτι δὲ ταῦτ' ἐν τῷ ὄντι καὶ τὸ ἐν, ὡς προείρηκε, δείκνυς
 ἐπήνεγκε "ταῦτ' ἐν καὶ εἰς ἄνθρωπος καὶ ἄνθρωπος," καὶ τὸ ὄν ἄνθρωπος
 ταῦτ' ἐν τῷ ἄνθρωπος εἶη ἂν, ὡς καὶ ἀλλήλοις ταῦτά. ὅ τε γὰρ
 ἄνθρωπον σημαίνων ἕνα ἄνθρωπον σημαίνει καὶ ὄντα ἄνθρωπον·
 ἀλλὰ καὶ τὸ εἰς προσεβή καὶ ὅτι ὄν ἐστὶ σημαίνων, καὶ τὸ ὄν ὅτι εἰς.
 εἰπὼν δὲ ὅτι τὸ εἰς ἄνθρωπος καὶ τὸ ὄν ἄνθρωπος ταῦτ' ἐν ἑκάτερον
 αὐτῶν ἐστὶ τῷ ἄνθρωπος, καὶ διὰ τῷ ὄντος ἀλλήλοις, καὶ ὅτι τὸ ὄν καὶ
 τὸ εἰς ἐπὶ τῷ ἄνθρωπῳ τὸ ὡς ὕψος ἐν σημαίνει, δείκνυσι διὰ τῷ
 λαβεῖν ὅτι τὸ εἰς ἐστὶν ἄνθρωπος ὅχι ἕτερον τι σημαίνει τῷ. ἐστὶν ἄν-
 θρωπος ἀπλῶς. τὸ δὲ ἐστὶν ἄνθρωπος τὸ ὡς ὕψος εἶναι τὸν ἄνθρω-
 πον δηλοῖ, καὶ τὸ ἐστὶν ἄρα εἰς ἄνθρωπος τὸ ὡς ὕψος σημαίνει, ὡς
 καὶ τὰ τέτω ἴσον δυνάμενα τό τε ὄν ἄνθρωπος καὶ εἰς ἄνθρωπος.
 τὸ δὲ ὡς ὕψος ὄν καὶ ὡς ὕψος ἐν σημαίνει. ἢ ὁ λέγει ἐστὶν· ἐπεὶ
 τὸ ὄν καὶ τὸ ἐν ταῦτά, καὶ ὁ τὸ ἐστὶν τινὸς κατηγορεῖται τὸ ὄν αὐτῷ κατη-
 γορεῖ, ὁ λέγων "ὄν ἐστὶν ἄνθρωπος" ἢ πάλιν "ἐν ἐστὶν ἄνθρωπος"
 ἐπαναδίπλωσιν τινα ποιῶν τῷ ἐστὶν, διὸ ἑκάτερον τῶν ἴσον ἐστὶ
 τῷ ἐστὶν ἄνθρωπος· ὁ γὰρ θάτερον τι καὶ τὴν λέξιν δηλοῖ τὸ ἐπανα-
 διπλῶμενον τῷ ἀπλῶς λεγομένῳ, ὡς ἔδειξε διὰ τῷ παραδείγμα-
 τος, ἐπαναδίπλωσιν ποιησάμενος τῷ ἄνθρωπος. ἐπεὶ γὰρ τὸ ἐν τῷ
 ὄντι ταυτόν, ὁ λέγων "εἰς ἐστὶν ἄνθρωπος" ἐπαναδίπλωσιν καὶ οὕτως λέγει
 τὸ ἐστὶν καὶ τὸ ἐν, ὡς καὶ ὁ λέγων "ἐστὶν ἄνθρωπος ἄνθρωπος" ἐπαναδι-
 πλωσιν τὸν ἄνθρωπον. δείξας δὲ ἐπὶ τῷ ἄνθρωπῳ ταῦτ' ἐν δυνάμενα
 τό τε ἐν καὶ τὸ ὄν καὶ μὴ χωρίζομενα ἀλλήλων (ὁ γὰρ τῷ αὐτῷ ἢ
 τε ὕψος καὶ τὸ ἐν σημαίνει) τὸ ἐν αὐτῷ, φησὶν ὅτι "ὁ χωρίζεται" 1003b
 29.
 ἔκαστον αὐτῶν ὄν ἐστὶν, ὅτι καὶ ἐν. ἅμα γὰρ τό τε ὄν καὶ τὸ ἐν ἑκάστῳ
 κατηγορεῖται· καὶ γὰρ τῶν ἑκαστῶν ὡς ὄν ὅτι καὶ ἐν. τῷ δὲ "ὁμοίως
 δὲ καὶ ἐπὶ τῷ ἐνὸς" προῖεται τὸ ἔχει· ὡς γὰρ ἐπὶ τῷ ὄντος ἔχει ἢ
 κατηγορία, ὅτι καὶ ἐπὶ τῷ ἐνὸς. ἢ δείξας ὅτι μηδὲν διαφέρει τὸ
 ἐστὶν ἄνθρωπος τῷ εἰς. ἐστὶν ἄνθρωπος, προσέθηκεν ὅτι. μηδὲν εἰ τὸ
 γίνεσθαι ἄνθρωπον λέγομεν ἢ φθίρεισθαι, ἢ ἐπαναδίπλωσιν τῷ ἄν-
 θρώπῳ ἄλλο τι ποιήσει τὸ λεγόμενον· ὡς ὡς τῷ ἐστὶν ἢ τῷ γίνεσθαι
 ἢ τῷ φθίρεισθαι προσασσομένον ὅ γίνεσθαι τὰ σημαίνοντα διαφέ-
 ροντα ἐπαναδίπλωσιν τῷ ἄνθρωπῳ, ὅτι καὶ ὅθεν ἂν τὸ ἐν τῷ ἄνθρωπῳ
 προσεβή ἄλλο τι ἔσται σημαίνοντα ἢ ἐπαναδίπλωσιν τῷ κατηγο-
 ρούμενον καὶ ἄλλο εἰ ἅπασι βήθει. ὡς δὲ τὸ κατηγορεύμενον ὁ ἄν-
 θρωπος οὕτως λαμβανόμενον ὅ ποιῶν διαφορὰν, ὅτι καὶ ὅθεν τὸ τῷ ὑπο-
 κείμενον χωρὶν ἔχον· τῷ δὲ ἐστὶ τὸ "ἐν ἐστὶν," ὁ τῷ ἐπὶ τῷ αὐτῷ
 λέγεισθαι, εἰ ἀμφοτέρω λαμβάνοιτο, ἔσται ἐπαναδίπλωμενον ἢ τὸ
 ἐστὶν ἢ τὸ ἐν· διὸ ὅθεν αὐτῷ ἐπαναδίπλωσιν διαφορὰν τινα ποιήσει

6. ἐφ' ἡ. || 8. τὸ om C. || 13. ad hunc igitur pertinet de ente contemplari, item de multitudine et quae huic subiiciuntur Sepulv. || f. l. καὶ περὶ τῷ πλήθους. || 16. ἐν] ὄν C. || 28. αὐτῶν A. || alterum ἀπὸ om C. || 34. ἂν καὶ κατὰ AC. || ταῦτα ταῦτα ὑπολάβω-
 μεν C. || 36. αὐτῆς V. || 38. πρότερον V.

5. προσεβή ἅμα καὶ A. || 9. εἰς om A. || ἄνθρωπος ὄν καὶ εἰς ἄνθρωπος ὅχι A. || 10. ὕψος ὄν εἶναι A. || 11. εἰς om C. || ὕψος ὄν σημαίνει A. ||
 ὡς κατὰ τῷ δυνάμενον τῷ ὄντι ὡς A. || 13. δὲ om C. || ἐν] ἐν C. || 14. ἐστὶ δὲ τινὸς C. || 16. ἐστὶ om C. || 18. ἀπλῶς C. || 22. δὲ καὶ ἐπὶ C. || 26.
 τῶν AC. || ἅμα — 27. ἐν et 30. τῷ — ἄνθρωπος om A. || 31. ἄνθρωπον om C. || ἐπ' ἀναδίπλωσιν V. || 35. προσηβή C. || 36. ἀπορηθεῖ C. ||
 ὁ — 37. λαμβανόμενον om V. || 37. τῷ om V. C. || ὑποκείμενον AC.

1003³ τῶν σημαινόμενων. διὰ δὲ τῶ ἐπενεγκεῖν τὸ ὡς φανερόν ὅτι ἡ
 30. πρόθεσις ἐν ταῖς ταύτῃ δηλοῖ, καὶ ὅθεν ἕτερον τὸ ὄν παρὰ τὸ ἐν,
 ἔδειξεν ὅτι ὑπὲρ τῶ δεῖξαι τὴν τῶτων σύνθεσιν καὶ ἐπαναδιπλώσιν
 μὴ σημαινύσαν ἄλλο τι παρὰ τὴν ἑκατέρω αὐτῶν κατ' ἰδίαν λή-
 ψιν ἐποικήσατο περὶ τῆς τῶ ἀνθρώπου ἐπαναδιπλώσεως τὴν λόγον.
 "ὅτι δὲ ἡ ἑκάστη ὁσία ἐν ἐστὶ, καὶ ὁ καὶ συμβεβηκός," ἐστὶ ταύτῃ
 τό τε ὄν καὶ τὸ ἐν. καὶ ὅτω δείκνυσιν εἰ τὸ καθὼτ' αὐτὸ εἶναι ἑκάστῃ
 ἐστὶν ἐν, τῷτ' ἐστὶ καὶ κυρίως καὶ ὁ καὶ συμβεβηκός. ὁ καὶ συμβεβη-
 κός ἐστὶ τῇ ἑκάστῃ ὁσίᾳ ἐν ἐν, ἀλλὰ κυρίως καὶ καθ' αὐτὸ ἐν ἡ ἑκάστη
 ὁσία. διὸ καὶ ἐν τῷ τί ἐστὶ τὸ ἐν τῆς ἑκάστης ὁσίας κατηγορεῖται.
 10 ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ὄν τῇ ἑκάστῃ ὁσίᾳ καὶ καὶ συμβεβηκός. ὅπερ καὶ ὄν
 τι καὶ ὅπερ ἐν ὁμοίως ἡ ἑκάστη ὁσία, καὶ καὶ συμβεβηκός. καὶ ὅτως
 ἀν' ἀντικεινόμενον ταύτῃ τό τε ἐν καὶ τὸ ὄν. ἡ ὅτως. εἰ ἡ ἑκάστη ὁσία
 ὁμοίως ἐν τῇ ἐστὶ καὶ ὄν (ἑκάτερον καὶ αὐτῶν καθ' αὐτὸ ἑκάστη κατη-
 γορεῖται), ὁμοίως ἐν τε καὶ ὄν ἑκάτερον ἐστὶ, ταύτῃ τό τε ὄν καὶ τὸ
 15 ἐν. ὡς καὶ ὄν, καὶ ἐν, καὶ ἄμα τὸ ἕτερον καὶ τὸ ἕτερον. δύναται δὲ τὸ
 εἰρημένον καὶ τοῖσιν εἶναι. ὡς περὶ ἡ ὁσία ὅπερ ἐν ἐστὶ καὶ κυρίως ὄν,
 ὅτω καὶ τὸ ἐν ὅπερ ἐν καὶ κυρίως ἐν, ἀλλ' ὁ καὶ συμβεβηκός. ὡς
 εἴη ἀν' καὶ τὸ ἐν ὁμοίως τῷ ὄντι, τὸ μὲν κυρίως τὸ δὲ καὶ κυρίως, καὶ τὸ
 μὲν πρώτως τὸ δὲ δευτέρως. κυρίως μὲν καὶ ὄν καὶ ἐν ἡ ὁσία, καὶ
 20 συμβεβηκός δὲ ὄν καὶ ἐν ἑκάστων τῶν καὶ τὴν ὁσίαν ὄντων. δείξας
 δὲ διὰ τῶτων ὅτι ταύτῃ τό τε ὄν καὶ τὸ ἐν, ὁ χάριν ἔδειξε τῶτο,
 1003³ ἐπιφέρει λέγων "ὡς ὅσα περὶ τῶ ἐνός εἶδη, τοσαῦτα καὶ τῶ ὄντος,"
 33. εἰπὼν τῆς αὐτῆς ἐπισήμης εἶναι τῷ γένει τὰ τῶ ὄντος εἶδη θεωρη-
 σαι. αἱ καὶ τὰ τῶ ὄντος εἶδη τίνα τέ ἐστὶ καὶ πόσα θεωρεῖσθαι. αἱ
 25 αὐταὶ ἀλλήλαις τῷ γένει. δείξας ὅτι ταύτῃ ἐστὶ καὶ τὸ ὑποκεί-
 μενον τό τε ὄν καὶ τὸ ἐν, εὐλόγως ἐπήνεγκε τὸ ὅσα τῶ ἐνός εἶδη
 τοσαῦτα καὶ τῶ ὄντος εἶναι, περὶ ὧν εἰδῶν τὸ τί ἐστὶν ἑκάστων αὐτῶν
 καὶ τὸ γένος τῆς αὐτῆς ἐπισήμης θεωρεῖσθαι. γένει καὶ αἱ αὐταὶ ἀλ-
 λήλαις αἱ τὸ τί ἐστὶν ἑκάστῃ τῶτων θεωρεῖσθαι. ἡ καὶ φιλοσοφία μία
 30 τῷ γένει ἐπισήμη ἐκεῖτο εἶναι, ἥτις ὡς περὶ τὸ ὄν καὶ τὸ ἐν καὶ τὰ
 τῶτων εἶδη, ὡς εἶπεν, ὅτως δὲ καὶ περὶ τῶ ἐνός καὶ ἐν καὶ τὰ εἶδη αὐτῶ
 πραγματεύεται, ἐπεὶ ταῦτα τό τε ὄν καὶ τὸ ἐν. κοινότερον δὲ εἶδη
 λέγει τῶ τε ὄντος καὶ τῶ ἐνός. ὅτε καὶ τὸ ὄν καὶ τὸ ἐν κυρίως γένος
 35 ὅτε τὰ ὑπ' αὐτὰ εἶδη. ἐν καὶ τοῖς πολλαχῶς λεγομένοις τὸ κοινόν
 κατ' αὐτῶν ὁ γένος, τοιαῦτα δὲ τὸ ὄν καὶ τὸ ἐν. οἷον γὰρ πως γέ-
 νος ἐστὶ τὸ κατηγορούμενον τῶν ἐν οἷς ἐστὶ τὸ πρῶτον καὶ τὸ ὕστερον,
 σῶζον μὲν τίνα πρὸς γένος ὁμοιότητα, καὶ μὴ ὄν κυρίως γένος.
 τίνα δὲ εἶδη τῶ ἐνός ἐστὶ, τίθει ἐφεξῆς, ὁ ὅλκον ὅτι καὶ τῶ ὄντος καὶ
 40 ὄν λέγει. "λέγω δὲ οἷον περὶ ταύτῃ καὶ ὁμοίᾳ καὶ τῶν ἄλλων τῶν
 τοῖσιν." ἐν καὶ τὸ ταύτῃ καθὼτ' αὐτόν, ἐνόησεν κατ' ὁσίαν

τὸ ταύτῃ. καὶ τὸ ὁμοίον καθὼτ' ὁμοίον, ἐνόησεν κατ' ὁμοίως.
 καὶ τὸ ἴσον, ἐνόησεν καὶ τῶ τῶτο ἐν ποσῷ. διὰ δὲ τῶτων δείκνυσιν
 ὅτι τῶ φιλοσόφῃ ἰδίαν ἐστὶ τῶ τῆς ὁσίας θεωρητικῆς καὶ τὸ τί ἐστὶν
 ἑκάστων τῶτων θεωρεῖσθαι, ὁ καὶ αὐτὸ ἐζητεῖτο τε καὶ ἡπορεῖτο ἐν τῷ
 5 πρὸ τῶτων. δείξας δὲ ὅτι τῶ φιλοσόφῃ τὸ περὶ τῶν τῶ ὄντος εἰδῶν
 θεωρεῖσθαι, ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τῶ ἐνός καὶ τῶν εἰδῶν τῶν τῶτων, ἐτι
 τε τῶν προειρημένων τῶ τε ταύτῃ καὶ τῶ ὁμοίᾳ καὶ τῶ ἴσῳ καὶ ὅσα
 τοιαῦτα ὡς ὑπὸ γένος τι τὸ ἐν ἐστὶν, λέγει καὶ ὅτι καὶ περὶ τῶν τῶ-
 τοῖς ἀντικεινόμενων ὁμοίως τὸ διαλαβεῖν τῶ φιλοσόφῃ. ἀντίκεινται δὲ
 τῷ μὲν ταύτῃ τὸ ἕτερον, τῷ δὲ ὁμοίᾳ τὸ ἀνόμοιον, τῷ δὲ ἴσῳ τὸ
 10 ἀνισόν. ὅτι μὲν ἐν ἀνωτέρῳ τὸ ἐν τῶ τε ταύτῃ καὶ ὁμοίᾳ καὶ τῶ ἴσῳ
 καὶ τῶν τοῖσιν, δηλοῖ δὲ ὧν λέγει "χεδὸν δὲ πάντα ἀνάγει" 1003³
 τὰναντία εἰς τὴν ἀρχὴν ταύτην. λέγει δὲ ἀρχὴν τὴν ἐναντίωσιν
 τό τε ἐν καὶ τῷ ἐνὶ ἀντικεινόμενον, τῶτο δὲ ἐστὶ τὰ πολλὰ. τὸ μὲν καὶ
 15 ταύτῃ ἐν τι, τὸ δὲ ἕτερον πλῆθος τε καὶ ἐν πλῆθει. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ
 μὲν ὁμοίον καὶ τὸ ἴσον ὑπὸ τὸ ἐν, τὸ δὲ ἀνόμοιον καὶ τὸ ἀνισόν ὑπὸ τὸ
 πλῆθος. ἀναπέμπει δὲ ἡμᾶς περὶ τῶ γινώσκειν ὅτι χεδὸν πάντα
 τὰ ἐναντία ὡς εἰς ἀρχὴν ἀνάγει τό τε ἐν καὶ τὸ πλῆθος εἰς τὴν
 Ἐκλογὴν τῶν Ἐναντίων, ὡς ἰδίᾳ περὶ τῶτων πραγματευόμε-
 νος. εἰρηκε δὲ περὶ τῆς τοιαύτης ἐκλογῆς καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ περὶ
 τ' Ἀγαθῶ. Alex.

"καὶ — ὁσία." ἐπεὶ τῶ ὄντος τὸ μὲν καὶ κυρίως καὶ καθ' αὐτὸ ἐν, 1004^a
 ἡ ὁσία, καὶ συμβεβηκός δὲ τὰ τε τῇ ὁσίᾳ ὑπάρχοντα καὶ τὰ ὅλως.
 ἐπὶ ταύτην ἔχοντα τὴν ἀναφορὰν, πανταχῶς δέ, ὡς ἐφάμεν, οἷς
 25 ἡ τάξις αὐτῇ, ἡ περὶ αὐτὰ ἐπισήμη κυρίως τῶ πρώτῃ, ἐξ ὧν τὰ
 ἄλλα ἡρτηῖ καὶ δι' ὁ καὶ τὰ ἄλλα ὄντα λέγει, ἡ δὲ φιλοσοφία ἐπι-
 σήμη περὶ ὁσίας (αὐτῇ καὶ κυρίως ὄν). καὶ ἐπεὶ πλείους αἱ ὁσίαι,
 ἔσαι καὶ τῆς ἐπισήμης τῆς περὶ τὴν ὁσίαν (αὐτῇ δὲ ἦν ἡ φιλοσο-
 φία), μίας ὅσης τῷ γένει, τοσαῦτα μέρη τε καὶ εἶδη ὅσα καὶ ὁσίαι.
 30 καὶ ὡς τῶν ὁσίων αἱ μὲν πρώτῃ αἱ δὲ δευτέραι, ὅτως ἡ φιλοσοφία ἡ
 μὲν τις ἐστὶν πρώτη ἡ δὲ τις δευτέρα καὶ μετ' ἐκείνην, ὡς ἡ τάξις
 ἡ ἐν αὐταῖς ('). καὶ εἴη ἀν' ἀκόλουθος ἡ λέξις αὐτῇ τῇ πρὸ ὀλίγου
 εἰρημένη, τῇ "εἰ ἐν τῶτ' ἐστὶν ἡ ὁσία, τῶν ὁσίων ἀν' ἀκούσας 1003³
 καὶ τὰς αἰτίας ἔχοντα τὴν φιλοσοφίαν." ταύτῃ καὶ ἀκολουθεῖ τὸ καὶ "το-
 17. σαῦτα μέρη φιλοσοφίας ὅσαι περὶ αἱ ὁσίαι." διὸ καὶ ἦν ἀν' ἀναφέ-
 ρερα τὰ λεγόμενα, εἰ ἦν ἡ λέξις αὐτῇ κειμένη πρὸ τῆς "εἰ δὴ τὸ ἐν 1003³
 καὶ τὸ ἐν ταύτῃ," συνάπτουσα τῇ "διὸ καὶ τῶ ὄντος τὰ εἶδη θεωρεῖσθαι
 22. μίας ἐστὶν ἐπισήμης τῷ γένει, τὰ δὲ εἶδη τῶν εἰδῶν." ἀκόλουθον
 καὶ τῶ τὸ "καὶ τοσαῦτα μέρη φιλοσοφίας ἐστὶν ὅσαι περὶ αἱ ὁσίαι." 1004^a
 ἦν δὲ ἐν τοῖς ἡπορημένοις καὶ τῶτο, ὡς προεῖπον ἡδὴ, πότερον μία
 περὶ πάσας ὁσίας εἴη ἢ πλείονες εἰσι, καὶ ἐπὶ πλείονες, πότερον

1. ὑπενεγκεῖν A. || φανερόν ὅτι om C. || 7. αὐτὸ om A. || 10. τὸ et 12. καὶ κατὰ συμβεβηκός om C. || 12. συμβεβηκός ὅπερ γὰρ ὄν τι καὶ ὅπερ
 ἐν ὁμοίως ἡ ἑκάστη ὁσία. καὶ A. || 16. δὲ om C. || 18. τὸ ἐν om CF. || 22. τε om A. || 31. ἐπισήμη om C. || καὶ τὰ κατὰ A. || 34. τε om
 A. || ἡ τὸ καὶ C. || γένει C. || 40. ταύτῃ τὴν τῶ A.

2. ἐν τῷ ποσῷ A. || 6. θεωρεῖσθαι om C. || 7. τῶ ante ὁμοίᾳ om AF. || 8. τὸ ἐν τὸ τί ἐστὶ V. || τῶν om A. || 11. ἀνωτέρῳ A. || 17. ἀναπέ-
 μων A, ἀνάγει Asclep. || περὶ τὸ γινώσκον Asclep. || 19. πραγματευόμενος Asclep. || 20. εἰρηκε L. || τὰς τοιαύτας ἐκλογὰς Asclep. || 22. καὶ
 om A. || ὅν, τό δὲ κατὰ συμβεβηκός κυρίως μὲν καὶ καθ' αὐτὸ ἡ C. || 26. καὶ post ὁ et 28. τῆς om C. || 33. δὲ C. || 39. αἱ om A.

συγγενείς. δέδεικε γὰρ ὅτι πλείονες, ἀλλ' ὡς ὑπὸ μίαν πᾶσαι τῷ
 1004^a γένει τὴν φιλοσοφίαν. τὸ δὲ "ὑπάρχει γὰρ εὐθύς γένη ἔχοντα τὸ ἐν
 4. χυτὸ ἐν" ἴσον ἐστὶ τῷ ἔστι γὰρ χυτὸ ἐνός χυτὸ ὄντος γένη τινά,
 τυτέξι κ' γενῶν τινῶν τό τε ἐν χυτὸ ἐν κατηγορεῖται. ἐν δὲ τὸ
 κυρίως ἐν λαμβάνει, ὁμοίως χυτὸ ἐν· τὸτο δὲ ἐστὶν ἡ ὅσια· εἶναι ἔν
 5 φησὶ ταῖς ὅσιαις γένη τινά χυτὸ διαφοράς, αἷς ὅσιαις γένεσιν ὅσαις
 ἄλλῃ γένους τινὸς χυτὸ εἶδωσιν ἐκάστη ὑπάρχει καθ' αὐτὴν χυτὸ ἐν χυτὸ
 ἐν· τοῖς μὲν γὰρ συμβεβηκόσιν ἡ καθ' αὐτὴν ἔτε τὸ ἐν ἔτε τὸ ἐν ὑπάρ-
 χει, ταῖς δὲ ὅσιαις ὡς εἰ ὁ μὲν φιλόσοφος περὶ τὸ κυρίως ἐν χυτὸ
 κυρίως ἐν πραγματεύεται, πλείω δὲ ἐστὶ τὰ οἷς τὸ κυρίως ἐν τε χυτὸ
 10 ἐν ὑπάρχει, διαφέροντα τῷ γένει, πλείω ἔν χυτὸ μέρη ἔσαι φιλοσο-
 φίας· κ' γὰρ τὰς τῶν ὅσιων διαφορὰς διαφοράς τις ἔσαι χυτὸ φιλο-
 σοφία τῷ ἐκάστην αὐτῶν περὶ τι ἐν γένος ἀφωρισμένον πραγμα-
 τεύεται. γράφει χυτὸ "γένη ἔχον·" εἰ δὲ τὸτο, ἕκ ἂν εἴη ἐν γένος
 λέγων τὴν ὅσιαν, ἀλλὰ χυτὸ αὐτὴν ἔχειν τὸ πρότερον χυτὸ ὕστερον. ἡ
 "γένη" λέγει ἀντὶ τῆ φύσεως διαφερέσας ἀλλήλων· εἰσὶ γὰρ τῶν
 ὅσιων διαφοραὶ. εἰπὼν δὲ ἔσεται τὴν μὲν πρώτην φιλοσοφίαν τὴν
 δὲ δευτέραν κ' τὴν τῶν ὅσιων τάξιν πρὸς ἀλλήλας περὶ αὐτὰς κα-
 ταγινόνται, ὅπως φησὶν εἶναι τὴν φιλόσοφον ὡς τὴν μαθηματικόν.
 ὡς γὰρ μιᾶς ὅσης τῷ γένει τῆς μαθηματικῆς, κ' τὰς διαφορὰς χυτὸ
 20 τάξεις τῶν περὶ αὐτὴν ἡ μαθηματικὴ, τάξις τις ἐστὶ χυτὸ διαφορά
 χυτὸ τῶν τῆς μαθηματικῆς μερῶν (τῷ γὰρ εἶναι τὰ μὲν τινα πρῶτα ἐν
 ταῖς μαθήμασι τὰ δὲ δεύτερα χυτὸ τῆς μαθηματικῆς ἡ μὲν τις ἐστὶ
 πρώτη ἡ δὲ δεύτερα ἡ δὲ τρίτη, πρώτη μὲν, ἂν ὅτω τύχη, ἡ περὶ
 τὰ ἐπίπεδα καταγινόμενα, χυτὸ μὲν ταῦτα ἡ περὶ τὰ σφαιρικά, εἴτα
 25 ἡ τε ἀστρολογικὴ, ὅσα ἡ εἰς τὰ σφαιρὰ κινούμενα, χυτὸ μὲν ταῦτα ἡ
 μηχανικὴ, ἥδη περὶ γινόμενά τε χυτὸ φθειρόμενα πραγματευομένη),
 ὅτω χυτὸ περὶ τῶν ὅσιων πρῶτον μὲν αἱ ἀγέννητοί τε χυτὸ ἀφθαρτοί,
 ἀσώματα τε χυτὸ ἀκίνητοι, περὶ αὐτὰς ἂν εἴη ἡ πρώτη φιλοσοφία· ἡ
 δὲ περὶ τὰς αἰδέας μὲν ἐν κινήσει δὲ δευτέρα, τρίτη δὲ ἡ περὶ τὰς
 30 ὅσιας τὰς ἐν γενέσει χυτὸ φθορᾷ, ἐπειδὴ χυτὸ αὐτῶν ὅσιων τελευ-
 ταῖαι. id.

1004^a (') ἐπεὶ πλείους αἱ ὅσιας, ἔσαι χυτὸ τῆς ἐπιστήμης τῆς περὶ τὴν
 5. ὅσιαν (αὕτη δὲ ἦν ἡ φιλοσοφία) μιᾶς ὅσης τῷ γένει τοσαῦτα
 μέρη τε χυτὸ εἶδη ὅσαι χυτὸ ὅσια· χυτὸ ὡς τῶν ὅσιων αἱ μὲν πρῶτον αἱ
 35 δὲ δευτεραί, ὅπως ἡ φιλοσοφία ἡ μὲν τις ἔσαι πρώτη ἡ δὲ τις
 δευτέρα· χυτὸ μετ' ἐκείνας δὲ ἡ τάξις ἡ ἐν αὐταῖς. χυτὸ εἴη ἂν ἀκό-
 λυθος ἡ λέξις αὕτη τῇ πρὸ ὀλίγου εἰρημένη, τῇ (p. 1003 b 17)
 "εἰ ἔν τῷτ' ἐστὶν ἡ ὅσια, τῶν ὅσιων ἂν δέοι τὰς ἀρχὰς χυτὸ τὰς
 αἰτίας ἔχειν τὴν φιλόσοφον." ταύτη γὰρ ἀκολουθεῖ τὸ χυτὸ τοσαῦτα
 40 μέρη φιλοσοφίας ὅσαι περὶ αἱ ὅσιας. διὸ χυτὸ ἂν σαφέστερα τὰ
 λεγόμενα, εἰ ἦν ἡ λέξις αὕτη κειμένη πρὸ τῆς (p. 1003 b 22)
 "εἰ δὲ τὸ ἐν χυτὸ ἐν ταῦτόν," συνάπτουσα τῇ "διὸ χυτὸ ὄντος τὰ
 εἶδη θεωρῆσαι μιᾶς ἐστὶν ἐπιστήμης τῷ γένει, τὰ δὲ εἶδη τῶν

εἰδῶν." ἀκόλουθον γὰρ τῷ τῷ τὸ "χυτὸ τοσαῦτα μέρη φιλοσοφίας ἐστὶν
 ὅσαι περὶ αἱ ὅσιας." ἦν δὲ ἐν τοῖς ὑποκειμένοις χυτὸ τὸτο, ὡς προεῖ-
 πεν ἡδη πρότερον, μία περὶ πάσας ὅσιας. εἴη ἡ πλείονες εἰσὶν, καὶ
 εἰ πλείονες, πρότερον συγγενεῖς· δέδεικε γὰρ ὅτι πλείονες, ἀλλ' ὡς
 ὑπὸ μίαν πᾶσαι τῷ γένει τὴν φιλοσοφίαν. τὸ δὲ "ὑπάρχει γὰρ
 εὐθύς γένη ἔχοντα τὸ ἐν χυτὸ ἐν" ἴσον ἐστὶ τῷ ἔστι γὰρ χυτὸ ἐνός
 χυτὸ ὄντος γένη τινά, τυτέξι κ' γενῶν τινῶν τό τε ἐν χυτὸ ἐν
 κατηγορεῖται. ἐν δὲ τὸ κυρίως ἐν λαμβάνει, ὁμοίως ὡς ἐν· τὸτο
 δὲ ἐστὶν ἡ ὅσια. εἶναι ἔν φησὶ ταῖς ὅσιαις γένη τινά χυτὸ διαφοράς,
 10 αἷς ὅσιαις γένεσιν ὅσαις ἄλλῃ γένους τινὸς χυτὸ εἶδωσιν ἐκάστη ὑπάρχει
 καθ' αὐτὴν χυτὸ ἐν χυτὸ ἐν· τοῖς μὲν γὰρ συμβεβηκόσιν ἡ καθ' αὐτὴν ἔτε
 τὸ ἐν ἔτε τὸ ἐν ὑπάρχει, ταῖς δὲ ὅσιαις. ὡς εἰ ὁ μὲν φιλόσοφος
 περὶ τὸ κυρίως ἐν χυτὸ κυρίως ἐν πραγματεύεται, πλείω δὲ ἐστὶ τὰ οἷς
 τὸ κυρίως ἐν τε χυτὸ ἐν ὑπάρχει, διαφέροντα τῷ γένει, πλείω χυτὸ μέρη
 15 ἔσαι φιλοσοφίας· κ' γὰρ τὰς τῶν ὅσιων διαφορὰς διαφοράς τις
 ἔσαι χυτὸ φιλοσοφία τῷ ἐκάστην αὐτῶν περὶ τι ἐν γένος ἀφωρισμένον
 πραγματεύεται. γράφει χυτὸ κτλ. (vid. Alex. a 14.) cod. Laur.

"ἐπεὶ — πλήθος." εἴη ἂν αὕτη ἡ λέξις πᾶσα συνάπτουσα 1004^a
 τῇ "θεωρῶνται" δὲ τὸτο ἡμῖν ἐν τῇ "Ἐκλογῇ τῶν ἐναντίων." δεῖξας
 9. γὰρ τῆς περὶ τὸ ἐν ἡ ἐν ἐπιστήμης ἐν τὸ χυτὸ περὶ τῶν ὑπὸ τὸ ἐν δια-
 λαμβάνειν, νῦν δεικνύσιν ὅτι χυτὸ περὶ τῶν ὑπὸ τὰ πολλὰ. εἰπὼν
 γὰρ ἀνάγει τὰς τὰς ἐναντιώσεις ὡς ἐπὶ ἀρχὴν τὸ ἐν χυτὸ τῷ
 ἀντικείμενον· ὅφ' ὃ ἡ ἑτέρα τῶν ἐναντίων ὑπάγει συσσοχία, λέγει
 χυτὸ δεικνύσιν ὅτι ἅμα τῷ λέγοντος περὶ τὸ ἐνός τῷ αὐτῷ τῷ ἐν
 25 τὸ λέγειν χυτὸ περὶ τῷ τῷ ἐν ἀντικείμενον· μιᾶς γὰρ ἐπιστήμης ἡ περὶ
 τῶν ἀντικείμενων θεωρία. εἰ δὲ περὶ τῶν μιᾶς, πάντα δὲ τὰ
 ἐναντία ὑπὸ ταῦτα, περὶ πάντων τῶν ἐναντίων μιᾶς εἶναι τὸ θεω-
 ρεῖν, ἐπειδὴ ἡς περὶ τῷ καθόλου, ταύτης χυτὸ περὶ τῶν ὑπὸ αὐτό·
 αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ περὶ τῷ ὄντος ἡ ἐν. ἡς γὰρ περὶ τῷ ὄντος, ταύτης
 30 περὶ τῷ ἐνός· ἡς δὲ περὶ τῷ ἐνός, ταύτης χυτὸ περὶ τῶν τῶν ἀντι-
 κειμένων· ἡς δὲ τὸ περὶ τῶν, ταύτης χυτὸ περὶ τῶν ὑπὸ ταῦτα.
 πάντα δὲ τὰ ἐναντία ὑπὸ ταῦτα. Alex.

"ἀπόφασιν — θεωρῶσαι." εἰπὼν ἀντικείμενον τῷ ἐν τὸ πλήθος, 1004^a
 μιᾶς δὲ τὰ ἀντικείμενα, ἐπεὶ τὰ ἀντικείμενα πλεοναχῶς λέγειται 10.
 (χυτὸ ὡς ἔξις χυτὸ φέρησις χυτὸς κατὰφασιν χυτὸς ἀπόφασιν χυτὸς
 τὰ ἐναντία χυτὸς πρὸς τι), ἐπεὶ τὰ πολλὰ φέρησις εἶναι δοκεῖ, ἔξι
 δὲ χυτὸ ἀποφάσει πως ἡ φέρησις εἰκοῦντα, διαφορὰν ἔχουσα ἢ ἐρεῖ,
 δεικνύσι κ' τί τῆς αὐτῆς ἐστὶ περὶ τῷ ἐνός χυτὸ τῶν πολλῶν θεω-
 ρεῖν· τῆς γὰρ αὐτῆς ἐστὶ τό τε φέρησιν τινος εἶδέναι χυτὸ τὸ φέρησις,
 40 τὴν ἀπόφασιν τε χυτὸ τὸ ἀπόφασιν· διὰ γὰρ τῶν ἀμφοτέρων,
 χυτὸ διὰ τῆς ἀποφάσεως χυτὸ διὰ τῆς φέρησεως, ἐκείνῃ γίγνεται τὴν
 θεωρίαν ἢ ἐστὶν ἡ ἀπόφασιν χυτὸ ἡ φέρησις. διὰ τὸτο τῆς αὐτῆς
 ἐπιστήμης ἐστὶν ἡ ἀμφοτέρων γνώσις· ὅτε γὰρ τὴν φέρησιν τινος οἶον
 τε εἶδέναι ἀγνοῦντα τὸ φέρησις, ὅτε τὴν ἀπόφασιν ἢ ἀρνήσις

5. λαμβάνων A. || 14. γένει F. || ἐν om A. || 16. λέγεται C. || ἀλλήλαις L. || 20. μιᾶς] μικρᾶς C. || 22. τῷ] τὸ C. || τὰ et 23. τίς om A. || 24. τύχει περὶ F. || 26. τὰ om C. || 30. δὲ καὶ ἡ F.

19. θεωρεῖσθαι C. || 20. λαμβάνειν C. || 30. τῶν om A. || ἀντικείμενον A. || 32. ἐναντία C. || 43. ἐπιστήμης] φύσεως C. || τινὸς om C.

γάρ τις ἔχει ἀναίρεσις καὶ ἀπυσία ἀμφοτέρωθεν· ἥς γὰρ τὸ τὸδε τι θεωρῆσαι, ταύτης καὶ τὴν ἀπυσίαν τὴν ἐκείνην. εἰπὼν δὲ κοινῶς ἀπόφασιν καὶ φέρῃσιν μιᾶς εἶναι θεωρῆσαι, καὶ δι' αὐτὴν προαίρεσιν τῶν ἐν καὶ τοῖς πολλοῖς, προσάγει τὴν λόγον περὶ ὧν αὐτῷ πρόκειται λέγειν· ἀμφοτέρωθεν γὰρ φησὶ τὰ ἐν θεωρῶντος, τὰ αὐτὰ καὶ τὰ πολλὰ 5 θεωρῆσαι, ἅντε τὰ πολλὰ ὡς ἀπόφασιν τις λέγει τῶν ἐν ἀντικεινόμενα ὑπὸ τῶν ἐν, ἅντε ὡς φέρῃσιν· καὶ γὰρ ἐν τῷ ἔχει ἐν περιέχει τὸ ἐν, ὅ ἐστιν ἀπόφασιν, καὶ ἡ τινὸς δὲ φέρῃσιν ἔχει ἐν αὐτῇ περιεχόμενον καὶ τὸ ἐν φέρῃσιν. ἐξῆς δὲ ὡς διαφέρει ἐν

1004a ρησις ἀποφάσεως προσέθισον· ἡ γὰρ ἀπλῶς, φησὶ, λέγομεν ὅτι 10
12. ἔχει ὑπάρχει ἐκείνη ἢ τινι γένει. καὶ τί τῶν ἐκάτερον σημαίνει δεικνύς ἐπιφέρει· ἡ μὲν γὰρ ἀπλῶς λέγουσα ὅτι ἔχει ὑπάρχει ἐκείνη ἀπόφασιν ἐστίν· ἡ γὰρ ἀπλῶς τῶν ἐν τὴν διαφορὰν ἔχουσα προσκειμένη τὴν ἀναιρετικὴν ἀπόφασιν ἐστίν αὐτὴ καὶ πάντων ἀπλῶς λεγομένη τε καὶ ἀληθευομένη ἀνευ τῶν ἐν πρόκειται τὸ ἀποφατικόν· 15
τὸ γὰρ ἔχει ἐν καὶ πάντων (·) ἀληθὲς χωρὶς τῶν ἐν ἐν τῇ ἀποφάσει, ὡς πρόκειται τὸ ἀποφατικόν· ὁμοίως καὶ τὸ ἐκ ἀνθρώπου χωρὶς τῶν ἀνθρώπων, ὡς πρόκειται ἡ ἀπόφασιν, καὶ πάντων τῶν ἄλλων

1004a ἀληθεύει. βραχέως δὲ καὶ ἐλλιπῶς εἶπε· διὰ τὴν ἀσφαλῆς τὸ ἐνθα 13.
μὲν ἐν τῶν ἐν ἡ διαφορὰν πρόσκειται παρὰ τὸ ἐν τῇ ἀποφάσει· ἐπεὶ 20
γὰρ περὶ τὸ ἐν τῇ ἀποφάσει ἀληθεύει καὶ πάντων (παρὰ μόνον γὰρ ἐκείνο ὡς ἡ διαφορὰ ἡ ἀποφατικὴ ἐν τῇ ἀποφάσει πρόσκειται, καὶ πάντων τῶν ἄλλων ἀληθεύει ἡ ἀπόφασιν) (·), καὶ τὴν αἰτίαν τῶν καὶ πάντων αὐτῇ τῶν ἄλλων ἀληθεύει παρὰ τὸ ἐν ἐστίν ἀπόφασιν προσέθηκεν εἰπὼν “ἀπυσία γὰρ ἡ ἀπόφασιν ἐκείνη ἐστίν.” ἡ τὸ ἐνθα 25
μὲν ἐν τῶν ἐν ἡ διαφορὰν πρόσκειται παρὰ τὸ ἐν τῇ ἀποφάσει· ἴσον ἐστὶ τῶν ἐνθα μὲν ἡ διαφορὰν, τετέστιν ἡ ἀπόφασιν, τῶν ἐν, ὅπερ ἐστὶ τὸ ἀποφασκόμενον, πρόσκειται, τὰ ἄλλα πάντα δηλοῦν. παρὰ τὸ ἀποφασκόμενον εἶπεν, ἐπεὶ διαφορὰν δηλοῦν τὰ ἀποφασκόμενα τὸτο προσκειμένου τῶν ἀποφασκόμενων. ἐπὶ δὲ τῆς φέρῃσιν 30
ἐκείνῃ ἀποφάσεως ὅσης ὅδε ἀποφατικῶς λεγομένης ἔχει ἀπλῶς ἀληθὲς τὸ ἀναιρετικὸν καὶ φερῇσιν μὲν τῶν ἐν πρόσκειται καὶ πάντων χωρὶς τῶν ἐν πρόσκειται, ἀλλὰ καὶ ὑποκειμένου τι γένος ἐστὶ, καθ' ὅ ἐστιν ἀληθεύει μόνον· τὸτο δὲ ἐστὶ τὸ δεκτικὸν τῶν ἀποφασκόμενων τε καὶ ἀναιρεμένων. ἡ γὰρ φέρῃσιν ἔχει ἀπλῶς ἀπυσία τινὸς ἐστίν, ὡς ἡ 35
ἀπόφασιν, ἀλλ' ἀπυσία τῶν πεφουκῶτος ὑπάρχειν ὅτε πέφουκε. οὕτως δὲ τινὶ ἀπόφασιν καὶ φέρῃσιν διαφέρουσιν, ἐπείδειν ἐπὶ

1004a τὸτο ὅ ἐστὶν ἁπάντων τῶν ἐν ἐννημῶν, καὶ φησὶ “τῶν δ' ἐν 16.
πλήθος ἀντικεῖται, ὡς καὶ τὰ ἀντικείμενα τοῖς εἰρημῶν,” ὡς ἔκαστον ἦν ὑπὸ τὸ ἐν (ἐστὶ δὲ ταῦτα τό τε ἕτερον καὶ τὸ ἀνόμοιον καὶ τὸ 40

ἀνισον ὁλοκλῆρον καὶ τὰ ἄλλα τὰ ἀντικείμενα πάντα τοῖς ὑπὸ τὸ ἐν τεταγμένοις, περὶ ὧν προείρηκε), τὸ αὐτὸ γινώσκων ἐστὶν ὁ μόνον ἐκείνα, ὁ γὰρ τὸ ταῦτον καὶ τὸ ὅμοιον καὶ τὸ ἴσον· ταῦτα γὰρ ἦν ὑπὸ τὸ ἐν. . . ὁ δ' ἐξῆς εἰρηκε τὸ “καὶ ὅσα ἄλλα λέγει” ἡ καὶ ταῦτα 1004a
ἡ καὶ τὸ πλήθος τε καὶ τὸ ἐν τῆς εἰρημῶν γνωρίζειν ἐπὶ τῆς 18.
τοῦτον ἐστίν. καὶ ὅσα ἄλλα ἀντικεῖται καὶ ὑποτάσσεται καὶ ἀνάγει ἡτοῦ ὑπὸ τὸ ταῦτον δηλονότι καὶ τὸ ἀντικείμενον αὐτῷ θάτερον ὡς γενικώτερον ἀντικείμενον, ἡ ὑπὸ τὸ ἴσον τε καὶ ἀνισον ἡ ὑπὸ τὸ ὅμοιον τε καὶ ἀνόμοιον ἡ ὑπὸ τὸ ἐν τε καὶ πλήθος, ὁ ἐστὶ γενικώτατα, τὸ φιλοσόφου γνωρίζειν. τὸτο δὲ εἰρηκεν ὑπὲρ τῶν δεῖξαι ὅτι περὶ πάντων τῶν ἀντικειμένων ὁ φιλόσοφος διαλαμβάνει, ὁ περὶ ἐνίων. ἐπεὶ γὰρ ἐνία τῶν ἀντικειμένων αὐτὸθεν ἀνάγειν καὶ ὑπάγειν τῶν τε ἐν καὶ τῶν πλήθει ἔχει ὅσον τε, τῶν μέντοι ταῦτ' ἡ ἑτέρω ἡ τῶν ὁμοίω καὶ ἀνόμοιω ἡ τῶν ἴσω καὶ ἀνίσω ὑπάγει, διὰ τὸτο εἶπεν ἡ “ὅσα ἄλλα λέγει” ἡ καὶ ταῦτα ἡ καὶ τὸ πλήθος τε καὶ τὸ ἐν.” λευκὸν γὰρ καὶ μέλαν καὶ γλυκὺ καὶ πικρὸν ὑπὸ μὲν τὸ ἐν καὶ πλήθος πῶς ἀν αὐτόθεν ὑπάγοιτο; ὑπὸ μέντοι ταῦτ' ἡ θάτερον ὑπαχθῆσεται· τὰ μὲν γὰρ συγκριτικὰ αὐτῶν, ὁ ἐστὶ τό τε λευκὸν καὶ τὸ γλυκὺ, ὑπὸ τὸ ταῦτόν, τὰ δὲ ἀντικείμενα τῶν ὄντων διακριτικὰ τῆς θατέρου φύσεως. δεικνύσι δὲ ὅτι τὸ ταῦτόν τε καὶ θάτερον πάλιν ὑπὸ τὸ ἐν τε καὶ τὰ πολλὰ. . . ὡς ἐστὶ καὶ ἡ ἐναντιότης. τῶν ἀναγομένων ὑπὸ 1004a
τὴν ἑτερότητα καὶ τὸ πλήθος καὶ τὴν ἐναντιότητα φησιν εἶναι, καὶ πῶς, 20.
ἔδειξεν εἰπὼν “διαφορὰ γὰρ τις ἡ ἐναντιότης, ἡ δὲ διαφορὰ ἑτερότητας.” ἑτερότης δὲ ὅσα τῶν πλήθει ἀν ὑπάγοιτο, ὡς καὶ ἡ ἐναντιότης καὶ τὴν ἐπὶ τὴν ἑτερότητα ἀναφορὰν ὑπάγοιτο ἀν τῶν πλήθει, ἀλλ' ἐκ αὐτόθεν· ὡς καὶ καὶ τὸτο, ὅ ἐστὶ περὶ ταῦτ' θεωρεῖν, τὰ καὶ περὶ τῶν ἐναντίων, εἴγε τὰ ἐναντία ὑπὸ τὴν ἑτερότητα· ὅ γὰρ περὶ τῆς ἐναντιώσεως, τὰ καὶ περὶ τῶν ἐναντίων· προσέθηκε δὲ τὴν ἐναντιότητα βυλόμενος προηγουμένης δεῖξαι ὅτι καὶ περὶ ἐναντιότητος καὶ ἐναντίων εἰπὼν τὸ σοφὸν· ἦν γὰρ δεδειγμένον ὅτι καὶ περὶ φέρῃσιν καὶ ἀποφάσεως τὸ αὐτὸ, ἐπεὶ ὅπως ἐδόκει τὰ πολλὰ τῶν ἐν ἀντικεῖται. τὴν δὲ ἐναντιότητα εἶπεν ὑπὸ τὴν ἑτερότητα τετάχθαι, ὁ τὰ ἐναντία, ἐπεὶ ὅπως ἀν ἦν καὶ τὸ ταῦτον ὑπὸ τὴν ἑτερότητα τασσόμενον, εἴγε τὰ μὲν ἐναντία ὑπὸ τὴν ἑτερότητα, ἐναντίον δὲ τὸ ταῦτον τῶν ἑτέρω. ὁμοίως καὶ τὸ ἀνισον τῶν ἴσω ἐναντίον· ὡς καὶ τὸ ἴσον ἀν ἦν ἡ ἑτερότης. ἀλλ' ὁ τὰ ἐναντία τῇ ἑτερότητι ὑπάγει. εἰ δὲ μὴ ταῦτα ἐναντία, ἀλλ' ἐπὶ τῶν ὁμολογούμενων ἐναντίων ἦν ἀν ἀμφοτέρωθεν ὡς ἐκάτερον ἰδία λαμβανόμενον ὑπὸ τὴν ἑτερότητα, ὁ δὲ τὰ ἐναντία ἀλλ' ἡ ἐναντιότης. ἡ δὲ ἐναντιότης ἐν ἀμφοτέροις ἀμα λαμβανομένοις τοῖς ἐναντίοις

11. ἐκείνο *V.* || 18. ἀλλήλων *V.* || 25. ἐκείνων *C.* || 27. μὲν *om C.* || *illud autem "praeter id autem quod negatur" dixit, quoniam discrimen negati ad alia significat, hoc addito ei quod negatur* Sepulv. || 28. δηλοῦται — 29. ἀποφασκόμενον *om A.* || 32. μετ' ὅ *C.* || 40. ἔκαστον ἐν ἦν *C.* *quorum quodque unum esse diximus* Sepulv. || ὑπὸ τὸ ἐν *om C.* || ἕτερον καὶ ἀνόμοιον *A.*

2. *de quibus supra mentionem fecimus, quo planum fit eiusdem munus esse non solum illa, idem scilicet, simile et aequale (haec enim subiiciuntur uni), sed haec etiam quae modo memoravi, disserere* Sepulv. || 3. καὶ post ταῦτον *om C.* || τὸ ἀνισον *A.* || γὰρ δὲ *C.* || 9. ὁ ἐστὶ γενικώτατος *A.* || 15. ταῦτα *C.* || 18. τὸ post ὑπὸ et 31. καὶ ante περὶ *om A.* || 37. ἐπὶ — 39. ἀλλ' *om A.* Sepulv.

ἔξαι· ἀλλ' ἔκ ἐν ἐκατέρῳ αὐτῶν· ὥς τ' ἢ ταῦτ' ἐν κατέρον ἢ
τ' λευκόν ἢ τ' μέλαν ὑπὸ τὴν ἐτερότητα ἀμφω λαμβανόμενα
ὡς ἐναντία, ἐκείν' μὲν τὸ ταῦτ' καθ' αὐτὸ ἢ τ' λευκόν. id.

1004a (·) "ὅ — λέγόμενῃ." ὡς συντόμως φάναι ὁ λέγει τοῦτον
12. ἐξιν, ὅτι ἢ μὴ ἀπόφασις ἀπλῶς λέγει, ἐπειδὴ πάντων τῶν ὄντων
διακρίει τὰ ληθῆς καὶ τ' ψευδὸς ἢ ἀντίφασιν, καὶ ὡς φησι Πλάτων,
ἐὸν καυχῆσαι τῶν ὄντων ἐκφυγεῖν τὴν ἀντίφασιν, ἢ μὲντοι γε
ἔξιν καὶ ἢ φέρησις ἔκ ἐπὶ πάντα τὰ ὄντα θεωρεῖν. Asclep.

1004a (·) ἴσον ὅτι διαφορὰν καλεῖ τὴν ἀπόφασιν, ἐπειδὴ αὐτὴ
14. προσθεμένη ποιεῖ ἀντὶ καταφάσεως ἀπόφασιν. id.

1004a "ὥς — λεχθήσε." τὰ εἶδη, φησί, τῶ ἐνός, τῶ ἐξί, τὰ ὑπὸ
22. τ' ἐν (ἢν δὲ ταῦτα τ' ταῦτόν, τ' ὅμοιον, τ' ἴσον, τὰ ὅσα τοιαῦτα),
πολλαχῶς ῥηθήσε, ὥσπερ καὶ ἐν ὧ ὑποτέτακται. ἐν ᾧ καὶ τῶν
ἑκαστον· καὶ ᾧ ἐν τι γένος ἔξιν, τ' δὲ ἐν τοσαυταχῶς ὁσαυχῶς καὶ τ'
ὄν, καὶ τῶν δὴ ἑκαστον φησι πολλαχῶς λέγεσθαι, ὡς καὶ τ' ἐν. ἢ
μὴν ἐπεὶ πολλαχῶς λέγει, καὶ τ' μὴ κυρίως ταῦτ' ἐν ὁσίᾳ καὶ τ'
κυρίως ὅμοιον καὶ τ' κυρίως ἴσον, ἔξιν δὲ ἑκαστον αὐτῶν καὶ ἐν ταῖς
ἄλλαις κατηγορίαις, ἥδη καὶ ἐτέρας ἐξαι ἐπιστήμης τ' καθ' ἑκαστον
αὐτῶν γένος τῶ ὄντος θεωρεῖν, ἀλλὰ μιάς· ἢ ᾧ πάντα τὰ πολ-
λαχῶς λεγόμενα ὑπὸ ἐτέρας καὶ διαφόρους ἐπιστήμης τέτακται, ἀλλὰ
20 ταῦτα μόνον τῶν πολλαχῶς λεγομένων, ὅσων μῆτε ἀφ' ἐνός τινος
ἡρημένοι εἰσιν οἱ λόγοι μῆτε ἐπὶ τι ἐν ἀναφέροντι, ἀφ' ἐνός μὲν,
ὡς ἐπὶ τῶν ἱατρικῶν ἐδείχθη (ἀπὸ ᾧ τῆς τῶ ἱατρῶ χρήσεως τὰ
ἱατρικά), πρὸς ἐν δὲ τὰ ὑγιεινά· ἐπὶ ᾧ τὴν τῆς ὑγιείας λόγον πάν-
των τῶν ὑγιεινῶν ἢ ἀναφορά, διὸ καὶ ἔξιν μιάς ἐπιστήμης ἢ γνῶ-

1004a σις αὐτῶν. δύναται δὲ τις ἀκρίβειαν τῶ "ἀλλ' εἰ μῆτε καθ' ἐν" ὡς
21. εἰρημένον, ἀλλ' εἰ μῆτε ὑφ' ἐν γένος καὶ μίαν φύσιν μῆτε πρὸς ἐν,
ἀλλ' ὡς τὰ ὁμώνυμα καὶ τὰ γένη, καινότερον λέγων πολλαχῶς
λέγεσθαι, ὡς καὶ ἐν Κατηγορίαις (c. 8) περὶ ποιότητος λέγων εἶπεν
"ἔξιν δὲ ἢ ποιότητος τῶν πλεοναχῶς λεγομένων." ὡς δὲ ἐπὶ τῶν

30 μιάς ἐπιστήμης, ἔτω καὶ ἐπὶ τῶν προκειμένων, περὶ ὧν ὁ λόγος,
ταῦτ' ὁμοίως ἴσιν, μιάς ἐπιστήμης θεωρεῖν· πάντα ᾧ ταῦτα
πρὸς ἐν τι τὴν ἀναφορὰν ἔχει, καὶ ᾧ πρῶτον καὶ κυρίως τοῦτον
τῶν καθ' ὧν κατηγορεῖται, οἷον πάντα καθ' ὧν τ' ὄν, πρὸς τ' πρῶ-
τον τῶν ὄντων, τῶ δὲ ἐξιν ἢ ὁσίᾳ· καὶ πάντα καθ' ὧν τ' ἐν, 35
πρὸς τ' πρῶτον ἐν καὶ κυρίως ἐν, ὁ ἐξιν ἢ ὁσίᾳ. ὁμοίως καὶ ἐπὶ
ταῦτ' καὶ ἐτέρας καὶ ὁμοίως· καὶ ᾧ καθ' ὧν ταῦτα, καὶ τῶν ἢ ἀνα-
φορά ἐπὶ τὴν ὁσίαν· ἐν ἐκείνῃ ᾧ κυρίως τ' ταῦτ' ἐν καὶ τ' ἕτερον.

1004a εἰπὼν δὲ περὶ ταῦτ' καὶ ἐτέρας προσέθηκε τ' "καὶ τῶν ἐναντίων," ἴσον
27. λέγων τῶ καὶ τῶν ἄλλων ἐναντίων, παραιτούμενος ἐξαριθμῆσιν
πάντων τῶν ἐναντίων ποιεῖσθαι τῶν ὑπὸ τ' ἐν· ταῦτα δὲ ἢ ὅμοιον
ἀνόμοιον, ἴσον ἀνισον, τὰλλα ὅσα ὑπὸ τ' ἐν καὶ τ' πληθός. ὥς
ἐπεὶ καὶ ταῦτα τῶ ὄντι ὁμοίως τῶν πλεοναχῶς λεγομένων, ὡς ἀφ'

ἐνός καὶ πρὸς ἐν, χρηρὶ διαιρημένους καὶ λαμβανόντας καθ' ἑκαστον
αὐτῶν τ' κυρίως τοῦτον τὰλλα δεκνύναι καὶ τί' ἀπ' ἐκείνων καὶ
ταῦτα ἔτω λέγει, οἷον καθ' ὅσων τ' ταῦτ' ἐν κατηγορεῖται λαβόν-
τας πρὸς τ' κυρίως ταῦτόν, τῶ ἐξί, τὴν τῶν ἄλλων
ἀναφορὰν ποιεῖσθαι, δεκνύντας τῶ τί' ἐκείνων εἶναι καὶ τῶν ἑκαστον
ταῦτ' ἐν λέγει. πάλιν τ' ἕτερον, εἴτα τ' ὅμοιον καὶ τ' ἀνόμοιον καὶ τὰ
ἄλλα ἔτως. τ' δὲ "ἔτως ἀποδοτέον πρὸς τ' πρῶτον ἐν ἐκάστη κα-
τηγόρῃ, πῶς πρὸς ἐκεῖνο λέγει," εἶπεν ἀντὶ τῶ πῶς ἑκαστον τῶν
23. καθ' ἐκάστην κατηγορίαν ἔτως λεγομένων προσκατηγορέμενον πρὸς

10 τ' πρῶτον καὶ κυρίως τοῦτον λεγόμενον ἔχει, ὁ ἐξί τ' ἐν τῇ ὁσίᾳ,
καὶ πῶς ἀπ' ἐκείνων λέγει τ' ἐν πρὸς τ' πρῶτον καὶ κυρίως ἐν, πῶς τ'
ταῦτ' ἐν πρὸς τ' πρῶτον καὶ κυρίως ταῦτόν, ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων,
οἷον καθ' ὧν ἢ ταῦτ' ἐν κατηγορία, καὶ καθ' ὧν ταῦτ' ἐν κατηγορεῖται,
διελομένους καὶ λαβόντας τὰ ἐν ταῖς ἄλλαις κατηγορίαις, πῶς τὰ
ἄλλα πρὸς τ' πρῶτον τῶν ὑπὸ ταῦτό, τῶ ἐξί τῶν ἐν τῇ ὁσίᾳ,
ἀναφέρει, καὶ δι' ἐκεῖνο καὶ αὐτὸ τῆς αὐτῆς τυγχάνει κατηγορίας.
ὁμοίως καὶ ἐπὶ ὁμοίως, ἴσιν, τῶν ἄλλων. ὡς ᾧ περὶ τῶ ὄντος λέγον-
τες, λαβόντες τ' κυρίως εἶναι τὴν ὁσίαν, ἐν ἑκαστον τῶν ἄλλων
ὧν τ' ὄν κατηγορεῖται δεκνύνμεν ὃν ἢ τῶ πάθος εἶναι τῆς ὁσίας ἢ
τῶ γένεσιν ἢ τῶ ἐνέργειαν ἢ τῶ ἄλλο τι, ἔτω φησί δὲ καὶ ἐπὶ
τῶν ποιῶν. Alex.

"τὰ μὴ — τρόπος." εὐρόντας φησί τ' κυρίως καθ' ἑκαστον
1004a τῶν λεγομένων μεταλαβεῖν ἐν πόσοις ἐξί καὶ ἄλλοις τῶ πρὸς
30. τ' κυρίως λεγόμενον, ἔτως φησί χρῆναι δεῖν τὴν τῶν ἄλλων ἀνα-
φορὰν ποιεῖσθαι τῶν καθ' ὧν καὶ αὐτῶν λέγει. καὶ προσυπογράφει
γε ἡμῖν καὶ τὴν τρόπον τῆς εὐρέσεως τῆς καὶ τὴν διαίρεσιν αὐτῶν·
τῶν ᾧ ἄλλων ἑκαστον τ' μὴ τῶ ἔχειν τ' κυρίως λεγόμενον ἢ ὃν ἢ ἐν
ἢ ταῦτ' ἐν τῶν ἄλλων τι, καὶ αὐτὸ ἔτως λέγεσθαι. δύναται τ' "ἔχειν"
καὶ ἀντὶ τῶ ἔχεισθαι εἰρηάζει· τῶ ᾧ ἔχεισθαι ὑπὸ τῶ κυρίως ὄντος τε καὶ
ἐνός, τῶ ἐξί τῆς ὁσίας, καὶ εἶναι ἐν αὐτῇ λέγει ὄντα τε καὶ ἐν ἑκα-
στον τῶν συμβεβηκότων αὐτῇ, ὡς τ' ποσόν τε καὶ ποιόν καὶ ὅσα
ὁμοίως τῶ ἐν τῇ ὁσίᾳ ἐξιν. ἔτω δὲ καὶ τ' ταῦτ' ἐν κατέρον καὶ
τ' ὅμοιον καὶ τ' ἀνόμοιον ἔξει, ἐπειδὴ αὐτῶν κατηγορεῖται τὸ τε ἴσον
καὶ τ' ἀνισον καὶ τὰ ἄλλα· ταῦτ' ἐν μὴ ᾧ κυρίως ἐπὶ τῶν ὁσίων,
ὡσαύτως δὲ καὶ ὅμοιον τ' καὶ τ' ἐν ὁσίᾳ εἶδος ῥηθήσε, καὶ ἐπὶ τῶν
ἄλλων τῶν ὅσα ἔχει τὴν πρὸς ἐκεῖνο ὁμοιότητα. τὰ μὴ ἐν τῶ
ἔχεισθαι ὑπ' ἐκείνων ἔτως ῥηθήσε, τὰ δὲ τῶ ἐνέργειαν τινὲ εἶναι
αὐτῶ· τῶν ᾧ τῆς ὁσίας ἐνεργειῶν ἐκάστη ὃν τε καὶ ἐν, ὅτι ἐξιν
αὐτὰς ἢ ὁσίᾳ ποιεῖσθαι. ὁμοίως πάλιν ἄλλα ὄντα λέγει τῶ πάθος
τὰς ὁσίας εἶναι, καὶ ἄλλα τῶ χεῖσεις. ὡς δὲ τ' ὃν ἀναδέχεσθαι ἑκα-
στον αὐτῶν, ἔτως καὶ τ' ἐν καὶ τῶν ὑπὸ τ' ἐν ἑκαστον. δεῖξας δὲ πῶς
ἀφ' ἐνός ἐξί καὶ πρὸς ἐν ταῦτα λεγόμενα, ἐπιφέρει τ' τῆς αὐτῆς
εἶναι περὶ τε τῶν τῶν ἀπὸ τῆς ὁσίας τ' εἶναι ἐχόντων καὶ περὶ τῆς

2. ἢ τῶ] καὶ C. || 12. ταῦτ' ἐν καὶ τὸ A. || 15. δὴ] δὲ C. || 25. ἐξί om C. || 28. τὸ γενικώτερον C. || 30. πολλαχῶς C.

3. καθ' ὧν τὸ A. || 5. δεκνύντας A. || 11. ἐν — 12. κυρίως et 14. ἄλλαις om C. || 15. τῶ ἐξί τὸ ἐν A. || 16. καὶ αὐτῶ] καὶ αὐτὸ A. || 17. ὡς — 18. ἄλλων om A. || 28. λέγεσθαι C. || 30. καὶ ante εἶναι om A. || αὐτῶ A. || 31. καὶ post ποιόν et 32. δὲ om A. || 35. ῥηθήσεται δὲ καὶ C. || 36. ἐκεῖνα C. || τὰ] τὸ A. || 40. σχεδόν C. || 43. εἶναι ἐπιστήμης περὶ C in mg. || τῶν] αὐτῶ A. || ἐχόντων] ἔχει A.

ύσας ἔχειν ἐπισήμην. ἦν δὲ περὶ ύσας ἡ πραγματεία τῷ φιλο-
σώφῳ, καὶ περὶ τούτων ἄρα τῷ φιλοσόφῳ διαλαμβάνειν. εἰπὼν δὲ
ταῦτα καὶ δείξας ὅτι τῷ φιλοσόφῳ καὶ περὶ πάντων ὄντων γινώσκειν
ἔχειν, ἐπισημαίνει ὅτι διὰ τῶν δεδειγμένων λυεῖται τῶν ἀποριῶν
μία τῶν ἀπορηθεῶν ἐν τῷ δευτέρῳ, περὶ ἧς ἡπόρει, πότερον
μᾶλλον ἢ πλεονόντων ἐστὶν ἐπισημῶν καὶ θεωρεῖσθαι περὶ τῆς ύσας καὶ
τῶν τῇ ύσῃ συμβεβηκότων, καὶ τῶν οἷς εἶπε χρῆσθαι τὴν διαλεκτι-
κὴν καὶ τὴν ἐνδοξον, ἃ ἦν ἐναντία, ταυτὲν ἕτερον καὶ τὰ ἄλλα ἃ φθά-
νομεν εἰρηκότες. id.

1004b "εἰ — καθήμενος." ὅτι τῷ φιλοσόφῳ ἢ τε περὶ τῆς ύσας 10

θεωρία καὶ περὶ τῶν τῇ ύσῃ συμβεβηκότων, ὁμοίως δὲ καὶ περὶ
ταυτῶν καὶ ἑτέρων καὶ ὅσα καθόλου περὶ ἐναντιῶν ζητεῖται, δείκνυσιν καὶ
ἐκ τῷ μηδεμιᾶς ἄλλης ἐπισήμης οἰκείον εἶναι τὴν περὶ τούτων λό-
γον· ὅδὲ γὰρ γεωμετρίας ὅτε μαθητὴς ἔστω ἄλλος τινὸς ἐπισήμην ἔχον-
τός τινα ἄλλην παρὰ τὴν τῷ ὄντος ἢ ὄν, καὶ διαλαβεῖν καὶ ἰδεῖν πό-
τερον ταυτὸν ἐξῆν ἢ ὅσα ἀπλῶς λαμβανομένη καὶ μετὰ τίνος συμ-
βεβηκότος ἢ ἕτερον, οἷον ὁ Σωκράτης αὐτός τε καθ' αὐτὴν λη-
φθεὶς καὶ μετὰ τίνος τῶν συμβεβηκότων, οἷον τῷ καθήκοντι· ὅδὲ
ἀπλῶς ταυτὸν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑποκείμενον, καὶ δὲ τὸν λόγον καὶ ταυτὸν.
ἀλλ' ὅδὲ καὶ εἰδέναι ὅτι ἐν ἐνὶ ἐξῆν ἐναντίον ἄλλης ἐπισήμης ἐστὶν
ἰδίον. ἀλλ' ὅδὲ τί ποτέ ἐστι καὶ ἐναντίον, καὶ πότερον ἐν ποιότητι μόνῃ
ἢ καὶ ἐν ύσῃ ἐστὶν ἡ ἐναντιότης καὶ ἐν ἐκάστῳ τῶν ἄλλων γενῶν· ἀλλ'
ὅδὲ τίνες τῶν ἐναντίων διαφοραὶ, ὅτι φέρεται εἰπεῖν τὰ μὲν ἄμεσα τὰ δὲ
ἔμμεσα, καὶ ὅτι καὶ μεταξὺ μίξει τῶν ἄκρων, καὶ ὅτι τῶν μεταξὺ
τὰ μὲν ὠνόμασαι τὰ δὲ τῇ τῶν ἄκρων ἀποφάσει δὴλῶσαι, καὶ τίνι
διαφέρει τῶν ἄλλων ἀντικειμένων τὰ ἐναντία. ὁμοίως δὲ ὅδὲ τὰ
ἀντικείμενα ποσῶς λέγει, καὶ διελείψαι ἄλλος τινὸς ἐστὶ παρὰ τὴν
φιλοσόφον. δείξας δὲ ὅτι τῷ φιλοσόφῳ ἐστὶ καὶ περὶ τῆς τούτων

1004b καὶ τῶν τούτων θεωρεῖν, ἐξῆς ἐπὶ λέγειν "ἐπεὶ ὅν τῷ ὄντος ἢ
ἐν καὶ τῷ ὄντος ἢ ὄν ταῦτα καθ' αὐτὰ ἐστὶ πάθη, ἀλλ' ὅχι ἢ ἀριθμὸς 30
ἢ γραμματὴ ἢ πῦρ, ὅλγον ὡς ἐκείνης τῆς ἐπισήμης καὶ τί ἐστι γνω-
ρίσαι καὶ τὰ συμβεβηκότα αὐτοῖς," δεικνύς διὰ τούτων ὅτι ἐκ ἄλ-
λης μὲν ἢ περὶ τῷ ὄντος τε καὶ ὄντος καὶ τῶν ὑπ' αὐτὰ θεωρία, τί ποτέ
ἐστὶν αὐτῶν ἕκαστον, ἄλλης δὲ περὶ τῶν τούτων καθ' αὐτὰ ὑπαρ-
χόντων ἀποδεικνύναι περὶ ὧν προειρήκαμεν· τῆς γὰρ αὐτῆς ὡς περὶ 35
ἐπὶ τῶν ἄλλων ἐπισημῶν τό τε ὑποκείμενον γνωρίζειν καὶ τίνα ἐστὶν
αὐτῷ τὰ καθ' αὐτὰ ὑπάρχοντα ἀποδεικνύναι, ὅτω καὶ ἐπὶ τῆς τῷ
ὄντος. καὶ γὰρ ὅτι τῷ φιλοσόφῳ ἐστὶν ἢ περὶ τῷ ὄντος ἢ ὄν γινώσκειν
καὶ τῶν τούτων ὑπαρχόντων καθ' αὐτό, ἐδείχθη δὲ καὶ τὸ ἐν ταυτὲν
ὄν τῷ ὄντι· καὶ ἢ περὶ τῷ ὄντος ὅν θεωρία καὶ τῶν τούτων καθ' αὐτὰ 40
ὑπαρχόντων ὁμοίως τῷ φιλοσόφῳ ὡς καὶ ἢ περὶ τῷ ὄντος. τὰ δὲ
προειρημένα ὅτι καθ' αὐτὰ τῷ ὄντος ἢ ὄν ἐστὶ πάθη, ἐδείξε διὰ τῷ

εἰπεῖν "ἀλλ' ὅχι ἢ ἀριθμὸς ἢ γραμματὴ ἢ πῦρ." εἰ γὰρ τῷ τούτων
καθ' αὐτὸ ὑπῆρχε τι τούτων, καὶ συμβεβηκὸς τε αὐτῷ τῷ ὄντι
ὑπάρχον, καὶ ἐκ αὐτῶν ἄλλῳ τινὶ ὑπῆρχεν ὁδὲ κοινῶς· διὸ ἐκέτ' αὐτῷ
τῷ φιλοσόφῳ οἰκεία ἢ περὶ αὐτῶν θεωρία, ἀλλ' εἰ μὲν τοῖς ἀριθμοῖς
ὑπῆρχε, τῆς ἀριθμητικῆς, εἰ δὲ γραμματῶν, γεωμετρίας, εἰ δὲ
πυρὶ, τῆς φυσικῆς. ἐπεὶ δὲ μηδὲν ἀφωρισμένως τῶν ὄντων, τῷ
ὄντι αὐτῷ ὄν ὑπάρχει καὶ καθ' αὐτό, ὡς τῆς περὶ τὸ ὄν πραγμα-
τευομένης ἐπισήμης καὶ ἡ τούτων γινώσκεις οἰκεία καὶ τῶν τούτων συμ-
βεβηκότων, ὡς τοῖς ἐναντίοις καὶ ἔμμεσον καὶ ἄμεσον. ἐστὶ δὲ αὕτη
ἡ καθόλου τε καὶ κοινὴ φιλοσοφία. id.

"καὶ — σκοπεύμενοι." λέγει δὲ περὶ τῶν σοφιστῶν, οἱ ὑπο- 1004b
δύομενοι καὶ φιλοσόφῳ ὄνομα περὶ τῆς ύσας, περὶ ἧς οἰκειότατος
καὶ προηγέμενος ὁ λόγος τῷ φιλοσόφῳ, ὁδὲνα ποιῶναι λόγον, περὶ
δὲ ἐναντιῶν καὶ ἀντικειμένων καὶ τῶν πλεοναχῶς λεγομένων καὶ τῶν
συμβεβηκότων καὶ τῶν τούτων ἢ πᾶσα αὐτοῖς πραγματεία, οἷς
πρὸς τὰ σοφίσματα καὶ τὴν ἀγῶνας χρῶνται παρακρούμενοι τὴν
προσδιαλεγόμενας. αἰτία δὲ αὐτῶν ὅτι περὶ τούτων λέγειν ὡς
ἐκ ὄν φιλοσόφῳ οἰκείον (οἰκείος γὰρ καὶ ὁ περὶ τούτων λόγος τοῖς φι-
λοσόφῳ, ὅς ὑποδύοναι), ἀλλ' ὅτι περὶ μόνων τούτων καὶ προηγμέ-
νως ὁ λόγος αὐτοῖς γίγνεται, περὶ δὲ τῆς ύσας, ἥτις ἐστὶ πρώτη,
παρ' ἧς ἀκείνοις καὶ εἶναι καὶ δι' ἧν ὁ φιλόσοφος καὶ περὶ ἐκείνων λέ-
γει τῷ ταύτης τι αὐτὰ εἶναι, ὁδὲνα λόγον ποιῶναι ὁδὲ ἴσασι τι
περὶ αὐτῆς. διὸ ὁδὲ φιλόσοφοι ἐστὶ, σοφισταὶ δὲ· καὶ γὰρ ὁδὲ οἷον τε
μηδὲν ἐπαύοντας περὶ τῆς ύσας περὶ τῶν τῇ ύσῃ ὑπαρχόντων
ἐπισημονικῶς τε καὶ πρὸς ἀλήθειαν λέγειν· διὸ ὅτω λέγουσιν. id.

"ἐπεὶ — πάθη." ἐστὶ καὶ αὐτὸ ἐπεξεργάζεσθαι, δεικνύς ὅτι τῷ 1004b
φιλοσόφῳ καὶ περὶ τῶν προειρημένων λέγειν οἰκείον· οἰκεία γὰρ πάθη 10.
καὶ καθ' αὐτὰ ὑπάρχοντα τῷ ὄντι ταῦτα ἢ ὄν, ἐκάστῳ δὲ ἐπισήμῃ
ἰδίον καὶ τὰ οἰκεία καὶ καθ' αὐτὰ ὑπάρχοντα τῷ ὑποκειμένῳ γένει,
περὶ ὃ ἢ ἐπισήμῃ, σκοπεῖν. ὅτω γὰρ ἀριθμητικῆς καὶ τὰ ἰδία τῶν
ἀριθμῶν πάθη καὶ οἰκεία αὐτῶν περὶ ὃ κατὰ γένος, θεωρεῖν· ταῦτα
δὲ ἐστὶ καὶ περιττὸν καὶ ἄρτιον, συμμετρία ἢ ἐν ἀριθμοῖς καὶ ἰσότης,
ὑπεροχὴ καὶ ἑλλειψις, ὡς τὰ μὲν καθ' αὐτὴς ὑπάρχει τοῖς ἀριθμοῖς,
ὡς καὶ περιττὸν καὶ ἄρτιον, τὰ δὲ πρὸς ἀλλήλους, ὡς καὶ ἕτερον (τότω
γὰρ διαφέρουσιν οἱ ἄρτιοι ἀριθμοὶ τῶν περιττῶν), ἐστὶ καὶ καὶ σύμμε-
τρον καὶ τὸ ἴσον, ὑπεροχὴ τε καὶ ἑλλειψις. ὁμοίως καὶ γεωμετρίας καὶ
τὰ ταῖς γραμματῶν ὑπάρχοντα εἰδέναι καὶ τὰ τοῖς ἐπιπέδοις τε καὶ
χῆμασι· ἐστὶ γὰρ τινα καὶ τούτων οἰκεία, καὶ πάλιν ἄλλα τοῖς γε-
ρεῖς, καὶ τούτων ἄλλα μὲν τοῖς ἀκινήτοις, περὶ ὃ ἢ γεωμετρία,
ἀλλὰ δὲ τοῖς κινημένοις, περὶ ὃ ἢ ἀστρολογικὴ καὶ ἡ φυσικὴ. ἀλλὰ
καὶ τῶν κινημένων ἄλλα μὲν τοῖς βάρους ἔχουσιν, ὡς γῆ ὕδατι, ἀλλὰ
δὲ καὶ τοῖς βάρους ἐκ ἔχουσιν, ὡς περὶ τοῖς κῆφοις, πυρὶ τε καὶ ἀέρι,

1. ἐπισήμην] λόγον C. || περὶ τὴν ύσῃ C. || 3. τὸ om A. || 4. ἐπεὶ σημαίνεται A. || 6. θεωρεῖν C. || 8. ὡς φθάνομεν C. || 12. καὶ post δείκνυσιν om A. || 13. τότε A. || 15. ὄν, ἐστὶ λαβεῖν A. || 17. οἷον] ἢ C. || 20. ἄλλος A. || 23. 1. τίνες. || 26. ὅδὲ τὸ τὰ A. || 27. τὸ et 28. τε ante τούτων om A. || 28. τε post τούτων et 29. ἐξῆς om C. || 30. ταῦτα A. || 34. δὲ] ἐστὶν A. || τούτων A. || 35. ὡς περὶ γὰρ ἐπὶ C. || 39. αὐτὰ C. || 2. ὑπάρχει C. || 7. καὶ om AC. || 12. ὄνομα] αἶμα A. || 17. δὲ A. || 18. φιλοσόφῳ C. || 19. οἷς C. || 21. καὶ ante δι' om A. || 28. τῷ — 29. ὑπάρχοντα om C. || 30. γὰρ ἐπὶ ἀριθμητικῆς καὶ μὲν τὰ C. || 33. τὴν ἀριθμῶν A. || 34. τούτων A. || 35. καὶ] δὲ C. || 36. καὶ et τε καὶ om C.

ἄλλα δὲ τῷ κυκλοφορικῷ τῷ πέμπτῳ σώματι, ὃ κινεῖται μὴ ἔτε δὲ βάρος ἔτε καφότητα ἔχει. ὡς ἔν τῶν ἐκάστῳ ἔστι τινα οἰκειῶς ὑπάρχοντα, ἔτις ἔστι τινα οἰκεῖα καὶ τῷ ὄντος ἢ ὄν, ἐκ ἀφωρισμένῳ τινος γένους τῶν ὑπὸ τὸ ὄν, ἀλλ' ἐν πᾶσιν ὠρισμένα ὄντα τοῖς ἔστι, περὶ ὧν ὁ θεωρητικὸς φιλόσοφος. id.

1004b 17. "σημεῖον — σοφισαί." καὶ διὰ τούτων δεικνύουσιν ὅτι τῷ φιλο-
 17. σόφῳ ἢ περὶ τῶν προειρημένων θεωρία, τῷ ἴσθαι ὁμοίαν ἀνίστα ἀνομοίαν
 ἐτέρῃ ἐναντίῳ, τῶν ἄλλων οἷα προείρηται ("). οἱ γὰρ σοφισαί καὶ οἱ
 διαλεκτικοὶ ὑποδύμενοι τὸ φιλοσόφῳ ὄνομα, καὶ περὶ ὧν οἱ φιλό-
 σοφοὶ πραγματευόμενοι πειρώμενοι λέγειν, περὶ τούτων ἐν λόγον
 10 ποιοῦν, ὁ ὅλον ὡς οἰκεῖον ὄντων τῷ φιλοσόφῳ. εἰπὼν δὲ τὸς σο-
 φιστὰς καὶ τὸς διαλεκτικὸς περὶ τούτων λέγειν ὅτι οἰκεῖα ἐστὶ τοῖς φι-
 λосоφῶσι, τῷ ὑποδύεσθαι τὸ φιλοσοφίας ὄνομα, ἐξῆς πῶς τε ὑπο-
 δύνοντι καὶ καὶ τί καὶ τίνι διαφέρει τὸ τε φιλοσόφῳ καὶ ἀλλήλων
 1004b 22. λέγει. "περὶ μὲν γὰρ τὸ αὐτὸ γένος γράφεσθαι καὶ ἡ σοφιστικὴ καὶ ἡ δια-
 22. λεκτικὴ τῇ φιλοσοφίᾳ." καὶ γὰρ ἰδιότι ἀφωρισμένον ἔχουσιν, ὡς
 γεωμετρία ἢ ἡ μουσική, ἀλλὰ περὶ τὸ ὄν πᾶσιν αὐτοῖς ἢ πραγμα-
 τεῖαι. "ἀλλὰ διαφέρει τῆς μὲν τῷ τρόπῳ τῆς δυνάμεως, τῆς δὲ
 τῷ βίῃ τῇ προαιρέσει." τὴν φιλοσοφίαν λέγει τῆς μὲν διαλεκτικῆς
 διαφέρειν τῷ τρόπῳ τῆς δυνάμεως. ἀμφοτέραι μὲν γὰρ περὶ τὸ ὄν
 καὶ τὰ τούτω ὑπάρχοντα, καὶ ἀμφοτέραι συλλογιστικαί, ἀλλ' ἡ μὲν
 τὴν δύναμιν ταύτην τὴν συλλογιστικὴν ἀποδεικτικὴν ἔχει τῶν ἀλη-
 θῶν, ἡ δὲ διαλεκτικὴ πειραστικὴ περὶ τῶν ἀληθῶν καὶ τῷ ἐνδόξῳ
 συλλογιστικῇ. διὸ καὶ εἰς ἑκάτερον ὁ διαλεκτικὸς ἐπιχειρεῖ, καὶ ἔστι
 περὶ ὧν ὁ φιλόσοφος ἀποδεικτικὸς τε καὶ ἐπιστήμων, περὶ τούτων ὁ
 25 διαλεκτικὸς πειραστικὸς, τῆς πεῖραν λαμβάνων τῶν προσπιπ-
 μένων αὐτὰ εἰδέναι, ἐκ εἰδότην δέ, ἥτις πεῖρα διὰ τῶν ἐπομέ-
 νων τοῖς καὶ τὰς ἐπιστήμας γινομένη, ἢ ἐνδόχῳ εἰδέναι καὶ τὸς ἐκ
 ἔχοντας αὐτῶν τὴν ἐπιστήμην, ἐκ ἥσθαι δεικνύουσιν ἐπιστήμονα ἐν χρω-
 μένον αὐτῇ. τῇ δὲ προαιρέσει ἐκ ἂν διαφέρει ὁ διαλεκτικὸς τῷ
 30 φιλοσόφῳ, ἐφ' ὅσον καὶ ἔτος ἐπ' ὠφελείᾳ τῶν συνόντων τὸς λόγους
 δοκεῖ ποιεῖν, γυμνασίας χάριν πεῖραν αὐτῶν λαμβάνων, εἴτε
 ἐπιστήμην ἔχουσιν ὧν λέγουσιν εἴτε καὶ μὴ. τῆς δὲ γε σοφιστικῆς τὴν
 φιλοσοφίαν φησὶ διαφέρειν τῷ βίῃ τῇ προαιρέσει. τῷ μὲν γὰρ φιλο-
 σόφῳ τὸ εἶναι ἐπιστήμονα τούτων ὅτι οἰκεῖα ἐστὶν αὐτῷ πρόκεινται, τῷ
 35 δὲ σοφιστῇ τὸ φαίνεσθαι. φαινόμενη γὰρ τις σοφία ἢ σοφιστικὴ ἀλλ'
 ἐκ ἑσθαι. ἔπειτα δὲ αὐτῇ διαφέρει τῇ τῷ βίῃ προαιρέσει τὸ καὶ τῷ
 τρόπῳ τῆς δυνάμεως διαφέρειν αὐτῆς τε καὶ τῆς διαλεκτικῆς. ὅθεν
 γὰρ συλλογιστικὸς ἔτος, ἀλλὰ καὶ ἐν τούτοις τὸ φαίνεσθαι μᾶλλον τῷ
 ἀληθὺς μέτεισιν. id.

1004b 18. (") αἰτιᾶσθαι ἔν τὸς σοφιστὰς, οἱ τινες ὑποδύμενοι τὸ τῆς
 18. φιλοσοφίας ὄνομα περὶ μὲν τῆς ἑσθαι, περὶ ἧς οἰκειότατος καὶ προη-
 γάμενος ὁ λόγος τῷ φιλοσόφῳ, ὅθεν ποιεῖν λόγον, περὶ δὲ ἐναν-
 τίων καὶ ἀντικειμένων, ὡς φησιν ὁ ἀπὸ τῆς Ἀφροδισιάδος ἐξηγη-

τῆς, καὶ τῶν πλεοναχῶς λεγομένων καὶ τῶν συμβεβηκότων καὶ τῶν
 τοιούτων πᾶσα αὐτοῖς πραγματεία, ὅσα πρὸς τὰ σοφίσματα
 καὶ τὸς ἀγῶνας χρωσθὶ παρακρηόμενοι πρὸς τὸς διαλεγόμενους.
 Asclep.

5 "ἔστι — πειραστικῇ. περὶ ὧν, φησὶν, ἡ φιλοσοφία ἐπιστήμην τε 1004b
 25. ἔχει καὶ γνῶσιν, περὶ τούτων τὴν διαλεκτικὴν πειραστικὴν καὶ δι' ἐν-
 ὁδῶν ἐπιχειρητικὴν εἶναι. διὰ τούτων γὰρ ἡ πεῖρα. καὶ γὰρ πρὸς τὸ
 διελέγξαι πολλάκις τὰ ληθῆ καὶ τῇ πειραστικῇ, ὃ ἐστὶ γίνεσθαι δι'
 ἀληθῶν τε καὶ ἀποδεικτικῶν, ἀλλὰ διὰ πιθανῶν τε καὶ ἐνδόξων. τὴν
 δὲ σοφιστικὴν φαινόμενην φησὶν, ἔστι δὲ ἔ, ἥτοι διαλεκτικὴν φαι-
 νομένην, ὅτι ἐκ φαινόμενων ἐνδόξων, ἢ φαινόμενην σοφίαν ἔστι
 δ' ἔ, εἶγε ἐξὶν ἀπὸ φαινόμενης σοφίας χρηματιστικῇ. Alex.

ἔτι — πλήθος." διὰ τούτων προκατασκευάζει ὅτι ὁ περὶ τῶν 1004b
 27. ἐναντίων λόγος οἰκειὸς ἐστὶ τῷ φιλοσόφῳ ("). εἰ γὰρ πάντων τῶν
 ἐναντίων γένησις ἢ ἑτέρα συζοιχία, ἢ δὲ ἑτέρα εἶδος (ὑπάγει) γὰρ
 πάντα τὰ ἐναντία εἰς τὸ ὄν καὶ τὸ μὴ ὄν καὶ εἰς τὸ ἔν τε καὶ πλῆθος,
 ὧν τὸ μὴ ὄν καὶ τὸ πλῆθος γένησις, ἔστι περὶ τῷ μὴ ὄντος, ὃ ἐστὶ γέ-
 νησις τῷ ὄντος, καὶ περὶ τῷ ἔκ ἐνός καὶ πλῆθους, ὃ ἐστὶ γένησις τῷ
 ἐνός, θεωρεῖν, τούτω καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἐναντίων. τῷ μὲν ἔν τῷ
 αὐτῷ εἶναι τὸ περὶ τῶν ἐναντίων λέγειν δεικτικὸν τὸ γένησιν εἶναι τὸ
 20 ἕτερον τῶν ἐναντίων, τῷ δὲ περὶ πάντων τῶν ἐναντίων καθόλου
 ἐν φιλόσοφον εἶναι δεικτικὸν πάλιν τὸ πάντα τὰ ἐναντία ἀνά-
 γαθῶς εἰς τὸ ὄν καὶ μὴ ὄν καὶ ἐν καὶ πλῆθος. ὃ καὶ αὐτὸ ἅμα δεικτικὸν
 ἐστὶ τῷ τὸ ἕτερον τῶν ἐναντίων εἶναι γένησιν. ὡς γὰρ ἀμφοτέρων
 25 τούτων δεικτικῶν ἐχρήσατο τῷ περὶ πάντων τῶν ἐναντίων εἶναι ἐν
 φιλόσοφον καὶ τῷ τὸ ἕτερον τῶν ἐναντίων γένησιν εἶναι. δύναται
 δὲ καὶ δύο ἐπιχειρήσεις τὸ εἰρημένον εἶναι τῶν αὐτῶν δεικτικαί,
 πρώτη μὲν ἡ "ἔστι τῶν ἐναντίων ἢ ἑτέρα συζοιχία γένησις." εἰ γὰρ
 τῷ αὐτῷ αὐτὰ τε εἰδέναι καὶ τὰς γένησεις αὐτῶν, ἔστι περὶ τῷ ἑτέρῳ
 μέρῳ τῶν ἐναντίων θεωρεῖσθαι τῷ ὑπὸ τὸ ἔν, τούτω ἔστι καὶ τὸ περὶ
 ἑτέρῳ, εἶγε γένησις ταῦτα ἐκείνων. δευτέρα δ' ἂν ἐπιχειρήσεις
 εἶναι "καὶ πάντα ἀνάγει" εἰς τὸ ὄν καὶ μὴ ὄν καὶ ἐν καὶ πλῆθος." εἰ γὰρ
 πάντα τὰ ἐναντία ὑπὸ ταῦτα, ἔστι περὶ τούτων, τούτω καὶ περὶ πάν-
 των τῶν ἐναντίων θεωρεῖν. id.

(*) φησὶν ἔν ὅτι δύο συζοιχίας ἐποίησαν οἱ Πυθαγόρειοι, καὶ
 τὴν μὲν κρείττονα πρὸς τὸ εἶδος ἀνήγον, τὴν δὲ χείρονα πρὸς τὴν γέ-
 νησιν, ἢ ἡν φῶς καὶ σκότος, τὸ μὲν τῷ εἶδος τὸ φῶς, τὸ δὲ τῆς γε-
 νήσεως τὸ σκότος, ἀγαθὸν καὶ κακόν, λευκὸν καὶ μέλαν, ἅπειρον
 καὶ πέραν, θερμὸν καὶ ψυχρόν. δέκα δὲ ἐποίησαν τὰς συζοιχίας.
 40 Asclep.

"τὰ — συγκεῖσθαι." διὰ ταύτης τῆς ἐπιχειρήσεως ἅμα μὲν 1004b
 29. δεικνύουσιν ὅτι περὶ πάντων τῶν ἐναντίων ὁ φιλόσοφος ἐρεῖ, ἐπειδὴ
 πάντα ὑπὸ τὸ ἔν καὶ τὸ πλῆθος, ἅμα δὲ συζητεῖ καὶ τὸ ὅτι μιᾶς ἐπι-
 γήμης ἐστὶ τὸ περὶ τῷ ὄντος ἢ ὄν θεωρεῖσθαι, ὡς δι' ὧν ἐπιφέρει

7. ἀνίστα om A. || 9. καὶ om C. || 33. καὶ om A. || 38. ὅθεν C.

21. τῷ — ἐναντίων om A. || 30. ἐν τῷ αὐτῷ ἔστι A. || 33. τούτων om C.

ἐδείχθη τὰ ὑγιεινὰ τὰ ἱατρικὰ τὰ ὄντα· τὰ δὲ τῷ ἐφεξῆς κτ' τὸτο ἐστὶ τῶν πολλὰχῶς λεγομένων μόνον, ὅτι τὸ μὲν πρῶτον ἐξιν αὐτῶν τὸ δὲ δευτέρον· ὃ γὰρ τῷ τῇ δυάδι ὑπάρχειν ἢ συντελεῖν τι εἰς δυάδα τὰ τρία καὶ τέσσαρα καὶ οἱ ἐφεξῆς εἰσὶν ἀριθμοί· τὴν αὐτίον γὰρ τὸ ὅπως πρῶτον τοῖς μετ' αὐτὸ συντελεῖ· διὰ ἐπὶ μὲν τῶν 5 ὅτω πολλὰχῶς λεγομένων τὰ ὕψερα τελειότερα, ἐπὶ δὲ τῶν πρὸς τὸ ἐν πρὸς τὸ ἐν τὰ ἄλλα ἀναφέρει. δύναμις δὲ τὸ "τὸ δὲ ἐφεξῆς" δηλωτικὸν εἶναι τῷ ἀφ' ἐνός. διείλετο γὰρ τὰ ὅτω λεγόμενα πολλὰχῶς εἰς τε τὰ ἀφ' ἐνός καὶ πρὸς ἕν· εἰπὼν δὲ ὅτι τῶν ἀφ' ἐνός καὶ πρὸς ἕν λεγομένων ἐστὶ ταῦτα καὶ τῶν ἐχόντων τὸ πρότερον καὶ ὕψε- 10 ρον (ταῦτα γὰρ ἐστὶ τὰ ἐφεξῆς, περὶ ὧν ἡ θεωρία τῆς φιλοσοφίας, διὰ τὸ πρὸς τὸ πρῶτον καὶ κυρίως λεγόμενον τὰλλα τὴν ἀναφορὰν ἔχειν, περὶ ὧν τῆς φιλοσοφίας τὸ θεωρεῖν, διὰ καὶ περὶ τούτων· ἐστὶ γὰρ τὸ πρῶτον ἡ ὁσία), ὅτε γεωμέτρων φησὶν εἶναι τὸ θεωρεῖσθαι περὶ αὐτῶν ὅτε ἄλλων τινός, ἀλλὰ τῷ φιλοσόφῳ· τῶν γὰρ ἄλλων ἐπι- 15 στημῶν ἕκαστη περὶ τι μῶριον τῷ ὄντος πράγματευσεν. πρὸς δὲ τοῖς ἐναντίοις καὶ οἷς ἐφθάσεν εἰρηκέναι, προσέβησι τὰ νῦν, περὶ ὧν καὶ αὐτῶν τῷ φιλοσόφῳ διαλαμβάνειν, φησὶν, ἀλλ' ἔκ ἄλλων τινός, διότι καὶ αὐτὰ τῷ ὄντος ἢ ὅν ἐστὶ πάθῃ. εἰπὼν δὲ μὴ εἶναι τῷ γεω- 1005 α μέτρῳ τὸ περὶ τούτων θεωρεῖσθαι προσέθηκεν "ἀλλ' ἐξ ὑποθέσεως." 20 τὸτο δὲ ἐξιν ὅτι χρῆναι μὲν αὐτοῖς καὶ ὁ γεωμέτρης, ὃ μὴ δείξας τί ποτέ ἐστιν αὐτῶν ἕκαστον, ἀλλ' ὑποθέμενος καὶ λαβὼν παρὰ τῷ φιλοσόφῳ· εἶον ὑποθέμενος ὁμοία εἶναι μεγέθη ὧν αἱ πλευραὶ ἀνάλογον, τῷ ὑποθεθέντι ὑπ' αὐτῶν, ὃ δειχθέντι, χρῆναι τῷ ὁμοίῳ καὶ ἴσῳ καὶ ταυτῷ καὶ τοῖς ἄλλοις. ἀλλὰ καὶ ὁ ἀριθμητικὸς ὑποθέμε- 25 νος τελειὸν ἀριθμὸν εἶναι τὴν πᾶσιν ἴσον τοῖς αὐτῶν μέρεσι, θεωρεῖ τίνες ἀριθμοὶ πεπόνθασιν τὸτο, ἀπλῶς δὲ περὶ τελείῃς ἔκ εἶδος· μόνον γὰρ τῷ φιλοσόφῳ ἡ τούτων ἐπιστήμη τί ποτέ ἐστιν αὐτῶν ἕκα- 1005 α σον. 14 λείπει δὲ τῇ λέξει τῇ "καὶ ὅτι ὃ μόνον τῶν ὁσίων ἀλλὰ καὶ τῶν ὑπάρχοντων" τῇ ὁσίᾳ καὶ τῷ ὄντι. πρὸς δὲ τοῖς φθάνουσιν 30 εἰρηκῶς λαμβάνειν· ὡς εἶπεν, καὶ ἄλλα τινά, εἰπὼν ταῦτα περὶ ὧν φησὶν εἶναι θεωρεῖν καὶ αὐτῶν τῷ φιλοσόφῳ· ἐστὶ δὲ ταῦτα πρότερον ὕψερον, γένος εἶδος, ὅλον μέρος, καὶ τὰ τούτοις ὁμοία· καὶ γὰρ καὶ ταῦτα καὶ τὰ τῷ ὄντος ἢ ὄν πάθῃ· ἢ γὰρ ἐν ὁσίᾳ ἕκαστον αὐτῶν ἢ ἐν τινι τῶν τῇ ὁσίᾳ συμβεβηκότων, ἀλλ' ἔκ ἀφωρισμένῃς τινός 35 γένους. ἐκ δὲ τούτων δῆλον ὅτι εἰ περὶ πάντων τῶν ὄντων τῷ φιλοσόφῳ θεωρεῖν, καὶ ὁ περὶ τῶν αἰτίων πάντων καθόλου λόγος οἰκείος τῷ φιλοσόφῳ, καὶ ὁ πλείονων ἐπιστημῶν ἐστὶ τὰ αἰτία θεωρεῖσθαι· καὶ γὰρ ταῦτα ἢ ἐναντία ἢ ἐξ ἐναντίων. ἦν δὲ ἐν τῷ πρὸ τούτων πρῶτον τὸτο τῶν ἀπορηθέντων. Alex.

1005 α ("") ἀναπέμπει πάλιν ἡμᾶς εἰς τὰ ἐν τῷ δευτέρῳ περὶ 1 τ' Ἀγαθὸν δεδειγμένα· πολλὰ γὰρ εἰσι τὰ ἐναντία, ὡς εἶπεν ἀνωτέρω, ὡς εἶρηναι ἡμῖν ἐν τῇ περὶ τῶν ἐναντίων ἐκλογῇ· ἐκείσε γὰρ

τὸτο δείκνυσσι διεξερχόμενος περὶ πάντων τῶν ἐναντίων. φησὶν ἔν ὅτι αἱ ἀρχαὶ αἱ π. τ. α. κτλ... "φαρμ' ἔν καὶ ἐκ τούτων ὅτι μᾶς." εἰπὼν ὅτι τὰ ἐναντία πάντα εἰς τὸ ἐν καὶ τὸ πλῆθος ἀναφέρονται, καὶ τὸτο δι' ἧς πεπονήθη ἀναγωγῆς τῶν ἐναντίων ἐν τῷ δευτέρῳ περὶ τῷ Ἀγαθῷ... Asclep.

"λεκτέον — αὐτῆς." τῶν ἐν τῷ δευτέρῳ κειμένων ἀποριῶν 1005 α 19 μέμνηται νῦν· ἐστὶ δὲ αὕτη, πρότερον τὰς τῆς ὁσίας ἀρχὰς τὰς πρώ- 15 τας ἐστὶ τῆς ἐπιστήμης τῆς προκειμένης ἰδεῖν μόνον, ἢ καὶ περὶ τῶν ἀρχῶν ἐξ ὧν δείκνυσσι πάντες, ἀ ἀξιωματὰ εἶναι· περὶ ὧν νῦν ζητεῖ εἰ τῆς αὐτῆς ἐπιστήμης ἐστὶ περὶ τε τῆς ὁσίας θεωρεῖν καὶ περὶ ἐκείνων. ἐστὶ δὲ τὰ ἀξιωματὰ ἀρχαὶ κοινὰ καὶ ἀναπόδεικτα πρὸς τὰ καὶ πάσας τὰς ἐπιστήμας δείκνυμενα χρήσιμοι, οἷον τὸ ἐπὶ πάντες τὴν κατὰφασιν ἢ τὴν ἀπόφασιν, καὶ τὸ τῷ αὐτῷ ἴσα καὶ ἀλλήλοις ἴσα, καὶ ἐὰν ἀπὸ ἴσων ἴσα ἀφαιρεθῇ, καὶ τὰ καταλειπό- 20 μένα ἐξιν ἴσα, καὶ τὰ τούτοις ὅμοια. εἶπε δὲ "περὶ τε τῶν ἐν τοῖς μαθήμασι καλυμμένων ἀξιωματῶν," ὡς τῶν μαθηματικῶν, οἱ καὶ μάλιστα αὐτοῖς προχρῶναι τῷ καὶ ἀποδείξει χρῆναι μάλιστα, ὅτω καλόντων αὐτά. λέγει δὲ μᾶς καὶ τῆς αὐτῆς εἶναι ἐπιστήμης τὴν τε περὶ ὁσίας τε καὶ τῷ ὄντος θεωρίαν καὶ τὴν περὶ τῶν ἀξιωματῶν· αὕτη δὲ ἐξιν ἡ πρώτη φιλοσοφία. καὶ ὅτι τῆς αὐτῆς ἐστὶ δείκνυσσι 25 διὰ τῶν πᾶσιν αὐτὰ τοῖς ὅσων ὑπάρχειν, ἀλλ' ἔκ ἀφωρισμένῳ τινὶ τῷ ὄντος γένει. διὰ τὸτο γὰρ καὶ πᾶσαι αἱ ἐπιστήμαι αὐτοῖς χρῶνται· ὅτι γὰρ πᾶσιν ἐνυπάρχει, δῆλον. τῷ γὰρ τῷ ὄντι αὐτὰ ὑπάρχειν ἢ ὄν, ἕκαστη δὲ ἐπιστήμην περὶ τι καταγινεῶς γένος, ὃ ἐξιν ὄν, ταύτη καὶ τούτοις ὑπάρχει, καὶ χρῶνται αὐτοῖς οἱ καθ' ἕκαστην ἐπιστή- 30 μιν προσοικειῶντες αὐτὰ καὶ προσάγοντες τῷ ὑποκειμένῳ αὐταῖς γένει· ἕκαστον γὰρ τῶν γενῶν, περὶ ὃ αἱ ἐπιστήμαι, ὄν, καὶ τὸτο αὐτὰ ἀπὸ τῶν κοινῶν ἀποτεμνόμενοι, εἰς ὅσον αὐτοῖς ἐστὶ καὶ χρησι- 1005 α 25 μον, χρῶνται αὐτοῖς· ὁ μὲν γὰρ γεωμέτρης ἐπὶ τὰ μεγέθη αὐτὰ ἄγων καὶ ἐπὶ τοσούτον αὐτοῖς χρώμενος, ὁ δὲ ἀριθμητικὸς ἐπὶ ἀριθμούς. τὸτο δὲ διὰ τὸ πᾶσιν ὑπάρχειν αὐτὰ καὶ μηδενὸς ἰδία εἶναι. ὁ μὲν γὰρ γεωμέτρης λαβὼν ἀξίωμα τὸ "τὰ τῷ αὐτῷ ἴσα καὶ ἀλλήλοις ἴσα ἐξιν" προσέβησι τῷ μεγέθει, περὶ γὰρ μεγέθους ἢ πραγματεία τούτοις· ὁ δὲ ἀριθμητικὸς ἐπὶ τὸν ἀριθμὸν αὐτὰ με- 35 ταφέρει πάλιν. τὸτο γὰρ λέγει διὰ τῶν "ἐπὶ τοσούτον δὲ χρῶνται" 1005 α 25 ἐφ' ὅσον αὐτοῖς ἰκανόν, τωτέστιν ὅσον ἐπέχει τὸ γένος περὶ ὃ φέ- 25 ρυσσι τὰς ἀποδείξεις· πάντες ἔν διὰ τὸτο αὐτοῖς χρῶνται, ὅτι καθὸ ὄντα ἐστὶ περὶ ὃ πραγματεύονται, καὶ τὸτο αὐτοῖς ὑπάρχει· πᾶσι γὰρ αὐτοῖς τὸ ὄν κοινόν, καὶ ὁδεμία τῶν καὶ μέρος ἐπιστημῶν 40 ἐπιχειρεῖ περὶ αὐτῶν λέγειν ὅτι ἀληθὴ ἢ ἔκ ἀληθῆ· ὅτε γὰρ γεω- 1005 α 31 μέτρης, καίτοι χρώμενος αὐτοῖς, ὅτε ἀριθμητικὸς ὅτε τῶν ἄλ- λων τις, ἱατρὸς ἢ ἀγρολόγος ἢ μουσικός, "ἀλλὰ τῶν φυσικῶν 1005 α 31 ἐνιοι." καὶ διὰ τούτου συνίστησι τὸ εἶναι ταῦτα τῷ ὄντι ἢ ὄν ὑπάρ- 31.

28. ἢ om C. || 32. αὐτὸ A. || 36. τῶν ὄντων om C. || 39. τῷ β' πρῶτον τούτων A. || 41. τῷ om Asclep.

9. περὶ ταύτης A in mg. || 10. ζητεῖ νῦν A. || 12. χρήσιμα A. || 14. ἀλλήλοις ἐξιν ἴσα C. || ἀπὸ τῶν ἴσων C. || 15. ἐξιν om A. || 22. χρῶνται· τῷ καὶ ἀποδείξει χρῆσθαι μάλιστα. ὅτι C. || 23. δῆλον om AC. || 25. ἕκαστα A. || 27. α] δ A. || 28. ἀποτεμνόμενοι A. || 29. γὰρ om A. || ἄγων αὐτὰ A. || 33. τῷ μεγέθει A. || μεγέθει A. || 35. πάλιν om A. || 40. ὅτι ἐξιν ἀληθῆ C.

χοντα. τῶν μὲν γὰρ περὶ τινος μέρους τῶ ὄντος λεγόντων ὁδεῖς περὶ αὐτῶν ἐγχειρεῖ λέγειν· τῶν δὲ φυσικῶν τινές, οἱ ὥντο πάντα τὰ ὄντα ἐν τοῖς φυσικοῖς εἶναι καὶ μὴδὲν τῶν ἔξω, καὶ περὶ τῶν ἐνεχείρων λέγειν ὡς τῷ ὄντι ἢ ὄν ὑπαρχόντων. τῶν γὰρ φυσικῶν τινὲς ἐπεχείρησαν περὶ αὐτῶν λέγειν, ὅτι καὶ περὶ πάντες τῶ ὄντος ὥντο λέγειν αὐτοὶ· ὁδὲ γὰρ ἔξω τῶν φυσικῶν ὥντο εἶναι. καθόσον μὲν ὅν οἰκεῖον ὑπελάμβανον εἶναι τὸν περὶ τῶν λόγον τῷ περὶ πάντες τῶ ὄντος καθόλου θεωρῶντι, δεόντως ἐποίησαν, δημαρτάνον δὲ τῷ μὴδὲν ἄλλο ἔξω τῶν φυσικῶν ὑπολαμβάνειν εἶναι περὶ ὧν ἐπραγματεύοντο· ἐπὶ πλέον γὰρ τῶν φυσικῶν τὸ ὄν, καὶ ἔτι τινα ὄντα καὶ παρὰ τὰ φυσικά· ἢ γὰρ ἀσώματός τε καὶ ἀκίνητος ὕστα καὶ φυσική. Alex.

1005 a 34. "ἐν — φύσις" ἀρχὴ καὶ αἰτία κινητικὴ ὅσα καθ' αὐτὴς τοῖς ἐν οἷς ἐξίν. διὸ καὶ τῶ φυσικῆ ἢ περὶ τῶν τῷ ὄντι ἢ ὄν ὑπαρχόντων θεωρία, ἀλλὰ τῶ φιλοσόφῳ ὅς ἐστιν ἀνωτέρω, ἔτι τῶ φιλο- 15 σόφῳ περὶ πάντες τῶ ὄντος ἢ ὄν τὴν θεωρίαν ποιημένῳ, καὶ μάλιστα καὶ πρώτως περὶ τῶ μάλιστα καὶ πρώτῃ τῶν ὄντων, ὁ ὕστα μὲν ἐξίν, καὶ μὴν φυσικῆ. ἔστι μὲν γὰρ καὶ ἡ φυσικὴ σοφία τις καὶ φιλοσοφία, ἀλλ' οὐ καὶ ἡ πρώτη. πρώτη δ' ἂν εἴη ἢ τε περὶ τῶν πρώτων ὕστων θεωρῶσα καὶ ἡ καθόλου περὶ πάσης ὕστας καὶ τῶν τῷ αὐτῆς εἶναι 20 τι ὄντων καὶ αὐτῶν. ἀμφοτέρως δὲ ἡ αὐτὴ ἐξί πρώτη· ἢ τε γὰρ περὶ τῶν πρώτων ὕστων θεωρῶσα καὶ περὶ τῶν ἄλλων πάντων θεωρεῖ, οἷς ἐκ τῶν ἡγετῶν τὸ εἶναι· ἢ τε κοινῶς περὶ τῶ ὄντος ἢ ὄν θεωρῶσα, ἐπεὶ τὸ ὄν τῶν ἀφ' ἑνός τε καὶ πρὸς ἐν λεγόμενον, μάλιστα ἂν περὶ ταύτης τῆς φύσεως θεωροῖ, πρὸς ἣν καὶ τὰ ἄλλα 25 περὶ ὧν ποιεῖ τὸν λόγον ἀναφέρει, καὶ ἀφ' οὗ τὸ εἶναι ἔχει. ὅτι δὲ ἦν ἐν τῷ πρώτῳ σοφίαν ἔλεγε, ταύτην νῦν φιλοσοφίαν κοινὴν τε 1005 b καὶ πρώτῃν λέγει, ὅλον καὶ ἐκ τῶ εἰπεῖν "ἔστι δὲ σοφία τις καὶ ἡ 1. φυσική, ἀλλ' οὐ πρώτη." ἦν γὰρ τῆς πρώτης σοφίας ἢ περὶ τῶν θεωρία, λέγει δὲ νῦν ταύτην εἶναι τὴν φιλοσοφίαν, τὴν αὐτὴν τε 30 φιλοσοφίαν λέγει πρώτην καὶ σοφίαν τὴν πρώτῃν τε καὶ κυριωτάτην. λέγει δὲ τὸν πρώτον φιλόσοφον περὶ τῶν ἀξιωματικῶν εἶναι ὅς ὡς ἀποδείκνυνται αὐτῶν (ἀναπόδεικτοι γὰρ αἱ ἀρχαὶ τῶν ἀποδείξεων, ὡς λέγει), ἀλλὰ τίς ἢ φύσις αὐτῶν καὶ πῶς ἡμῖν ἐγγίγνοντο καὶ πῶς αὐτοῖς χρῆσθαι καὶ ὅσα ἄλλα περὶ αὐτῶν ἐν τοῖς περὶ ἀποδεί- 35 ξεως πραγματεύονται. ὥσπερ γὰρ ὁ περὶ τῶν ἀξιωματικῶν λόγος τῶ φιλοσόφῳ, ὅτω καὶ ὁ περὶ ἀποδείξεως, καὶ περὶ τῆς τῶδε ἢ τῶδε, ἀλλὰ καθόλου τί τέ ἐστιν ἀποδείξεις καὶ πῶς γίνονται· ὁδὲ γὰρ ἡ ἀπο- 40 δείξεις ἐν τινὶ γένει τῶν ὑπὸ τὰς ἐπιστήμας ὑπάρχει, ἀλλ' ἔτι καθ' ἑκάστην ἐπιστήμην ἀποδείξεις παρὰ τὰ οἰκεῖα τῆς ἐπιστήμης, καὶ χρῆσι 40 ἑκάστος ἐξ ὑποθέσεως, παρὰ φιλοσοφίας τὸ πῶς ἀποδεικνύναι χρὴ λαμβάνων. id.

καὶ ὅσα — ὁρῶσιν." ὅτι περὶ τὰ ἀξιώματα λέγων εἶναι τὸν 1005 b πρώτον φιλόσοφον, ὅς ὡς ἀποδεικνύντα αὐτὸν λέγει ἀλλ' ὡς δει- 2 κνύντα ὅτι ἀρχαὶ ἀποδείξεως αἱ ἀρχαὶ ἀναπόδεικτοι, δηλοῖ δι' ὧν ἀρτί λέγει πρὸς τὴν οἰομένην πάντων ἀποδείξιν εἶναι, καὶ μὴδὲν ἀποδέχεται ἀξιώντας ἀληθῆς εἶναι ἀνευ ἀποδείξεως λεγόμενον, περὶ ὧν εἶρηκε καὶ ἐν τοῖς Ἑστέροις Ἀναλυτικοῖς (1.3)· τῶν γὰρ φησι δι' ἀπαδείκτους τῶν ἀναλυτικῶν ταῦτα λέγειν. δέδεικτο γὰρ ἐν ἐκείνοις ὅτι δεῖ ἀρχὴν ἀποδείξεως εἶναι, καὶ ταύτην ἀναπόδεικτον. ὁδὲ γὰρ ἂν ὅλων ἀποδείξεις εἴη; εἰ περὶ πάντων ζητοῖ τις. πᾶσα γὰρ διδασκαλία ὡς ἐν ἐκείνοις εἶρηκε, καὶ πᾶσα μάθησις διανοητικὴ καὶ προὑπαρχούσης γίνετο γνώσεως, καὶ ἔτι ταῦτα τὰ ἀξιώματα καλέμενα. τὸ δὲ "δεῖ γὰρ περὶ τῶν ἡμεῶν ἐπιστάμενος" ἦτοι 1005 b περὶ τῶν ἀξιωματικῶν λέγει, ὡς ταῦτα δεῖ προσεπείσασθαι τε καὶ 4 γνωρίζειν, καὶ μὴ ἐν τῷ ἀκάνειν αὐτὰ ζητεῖν περὶ αὐτῶν εἴτε ὅπως ἔχει εἴτε μὴ ὅπως· ἢ ὅτι δεῖ καθόλου προσεπείσασθαι τε καὶ γνωρίζειν ὅτι μὴ πάντα ἐξίν ἀποδεικτά, ἀλλὰ μὴ ἀποδεικνύοντας ἅμα καὶ περὶ τῶν ζητεῖν. δύνατο δὲ τὸ εἰρημένον τείνειν καὶ πρὸς τὸ ὑπὸ Πλάτωνος ἐν τῷ Ἀλκιβιάδῳ λεγόμενον, ὅτι ὁ τις οἶδεν, ἢ μάθων ἢ εὖρον οἶδεν, εὖρσκει δὲ ὁ ζητήσας πρώτον· εἶνα γὰρ ἴσμεν ὅτε μαθόντες ὅτε ζητήσαντες. δοκεῖ δὲ μοι αὐτῇ ἡ λέξις δι' ἣς λέ- 5 γει "ὅσα δὲ ἐγχειρῶσιν τινες περὶ τῆς ἀληθείας," ὥς τὸ "ἀλλὰ 1005 b μὴ ἀκάνοντας ζητεῖν," τὴν τάξιν ἔχον μὲν τὴν ἐφεξῆς κειμένην 2 τὴν "ὅτι μὲν τῶ φιλοσόφῳ καὶ τῶ περὶ πάσης τῆς ὕστας θεωρῶντος 1005 b ἢ πέφυκε, καὶ περὶ τῶν συλλογιστικῶν ἀρχῶν ἐξίν ἐπισκεψάμενος, 5 ὅλοι." αὐτῇ τε γὰρ μάλλον τοῖς προειρημένους ἀκολουθεῖ, καὶ ἡ "ὅσα δὲ ἐγχειρῶσιν τινες περὶ τῆς ἀληθείας," περὶ ἣς προειρηκάμεν νῦν, οἰκεῖως ἂν προτάσσεται τῆς "προσέχει δὲ τὸν μάλιστα γνωρί- 10 ζοντα." ὅτι μὲν τῶ φιλοσόφῳ καὶ τῶ περὶ πάσης τῆς ὕστας θεωρῶντος ἢ πέφυκεν· ἦτοι "περὶ πάσης ὕστας" εἶπεν ἀντὶ τῶ περὶ πάντες τῶ ὄντος ἢ ὄν· ἢ τὸ "περὶ πάσης ὕστας," ὅτι καὶ ἡ περὶ τῶ ὄντος ἐπιστήμη περὶ ὕστας ἐστὶ μάλιστα· κυριωτάτην γὰρ τῶτο 15 ἐν τοῖς ὅσιν, ὡς ἐρέθη, καὶ πρὸς τῶτο τᾶλλα. τὸ δὲ "περὶ πάσης ὕστας" ἴσον ἐστὶ τῷ καθόλου περὶ ὕστας ἀλλ' οὐ τῶδε ἢ τῶδε. τὸ δὲ "ἢ πέφυκε" σημαίνει ἂν ἦτοι θεωρῶντος τίς καθόλου φύσις ὕστας, ἢ τίς ἢ φύσις ἐκάστης ὕστας· καὶ γὰρ τῆς αὐτῆς πᾶσαι, εἴ 20 γε αἱ μὲν ἀσώματοι αἱ δὲ γε σωματικά, καὶ αἱ μὲν ἀκίνητοι αἱ δὲ ἐν κινήσει, καὶ αἱ μὲν ἀγέννητοι αἱ δὲ ἐν γένεσει, καὶ αἱ μὲν ἐμψυχοὶ αἱ δὲ ἀψυχοὶ, καὶ τῶν ἐκατέρων πλείους διαφοραὶ. διὰ δὲ τῆς λέξεως δέδεικτο ὅτι τῶ φιλοσόφῳ ἐστὶ τὸ καὶ περὶ τῶν συλλογιστικῶν ἀρχῶν ἐπισκεψάμενος. συλλογιστικὰς δὲ ἀρχὰς λέγει τὰς ἀποδεικτικὰς· ἀποδείξεων γὰρ καθόλου ἀρχαὶ τὰ ἀξιώματα. αἱ γὰρ καθ' ἑκάστην 30 ἐπιστήμην οἰκεῖαι τοῖς ἀποδεικνύμενοις ἀρχαὶ τε καὶ προτάσεις τῶ

3. ἔξω ἐνεῖναι καὶ C. || 6. ἐδὲν A. || 10. τὸ ὄν om A. || 13. φυσική A. || ἀρχὴ om C. || κινήσεως A. || 15. τῶ φυσικῶ περὶ A. || 16. ποιούμενος A. || 18. φυσική C. || 20. θεωρῶσα om A. || αὐτῆς τι εἶναι ὄντων A. || 21. ἐστὶ γίνεσθαι A. || 27. ταύτην om A. || 31. λέγων A. || 34. ἐγγίγνεται A. || 36. τῶν om C. || 37. ἢ τῶδε om A. || 38. καὶ — ἀποδείξεις om A. || 39. ἐστὶ ἐν C.

1. ὅτι] ἔτι C. || 4. ἀποδείξεις A. || 8. ἐν ἐκείνοις] ἐκεῖ A. || 9. ἐδὲ] ἐ C. || 16. ἀποδεικτικὰ A. || 17. πρὸς τῷ ὑπὸ C. || 19. ἐνός C. || 20. μα- 40 θόντας ὅτε ζητήσαντας C. || 25. αὐτό F. || 29. θεωρῶντος — ὕστας om A. || τῶ om C. || 30. τὸ] καὶ A. || 31. γὰρ] δὲ C. || 32. τῶν A. || 39. δεικνύται A. || καὶ om C.

καθ' ἐκάστην ἐπισημν ἀποδεικτικῶς, καὶ τῶτων τὰ ταύτας εἰδέναι· ὁ ποιήσει ἕκαστος αὐτῶν λαβὼν παρὰ τῶ ἀποδεικτικῶς τε καὶ φιλοσόφου τό τε πῶς ἐκ τῶν ὑπαρχόντων τῷ ἀποδεικνυμένῳ χρῆται τὰς ἀποδεικτικὰς λαμβάνειν προτάσεις, καὶ πῶς ταύτας ἀλλήλαις συμπλέκειν, καὶ τὰ ἄλλα ὅσα ἐν τοῖς περὶ ἀποδείξεως λέγει. τὰ δὲ ἀξιώματα κοινῇ αἰ πάσης ἀποδείξεως ἀρχαί. id.

1005 b “πρόσκει — πράγματος.” δεικνύσι ζητῶν τίνα τῶν ἀξιωμάτων ἐστὶ γνωριμώτατά τε καὶ κοινώτατα· ταῦτα γὰρ δεῖ πρῶτα ἔχειν ἐν τῶν καθ' αὐτὰ ὑπαρχόντων τῷ ὄντι ἀποδεικτικόν. καὶ ὅτι ἀναγκαῖον τῷτο συνίησι. καθόλου γὰρ ἐν καθ' ἕκαστον γένος καὶ 10 καθ' ἐκάστην φύσιν ἐπισημνα (ἔτος γὰρ ὁ μάστιγα γνωρίζω) δεῖ ἔχειν τὰς βεβαιωτάτας ἀρχὰς τῶν ἐν ἐκείνῃ τῇ φύσει καὶ εἰδέναι. βεβαιωτάτη δὲ ἀρχαὶ καθ' ἕκαστον γένος αἱ γνωριμώταται καὶ σαφέστεραι τῶν ἄλλων καὶ ἀναμφισβητητότεραι τοῖς περὶ ἐκείνους τὸ γένος διαλαμβάνουσι· πρὸς γὰρ τὸ σημείον εἶναι ὁ μέρους ἔθεν, καὶ γραμ- 15 μὴν τὸ μήκος ἀπλατῆς καὶ ἐπιφάνειαν τὸ πλάτος καὶ μήκος μόνον ἔχον, εἰ καὶ ἄλλος τις ἀντίποι, ἀλλὰ τῶν γε περὶ ταῦτα πραγματευομένων ὁδεῖς. ὥσπερ ἔν τῇ περὶ ἕκαστον γένος ἐπισημνα ἀναγκαῖον ἐστὶν εἰδέναι τὰς ἐκείνους τὸ γένος βεβαιωτάτας ἀρχὰς, τυτέσι τὰς πρῶτας καὶ κυριωτάτας, δι' αἷ καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον 20 τῶν ἐν ἐκείνῳ τῷ γένει τὸ εἶναι ἔχει (εἰ γὰρ ἀγνοεῖ τὰς ἀρχὰς τὰς καὶ τὴν οἰκείαν ἐπισημν, ὅδ' ἂν ἐπισημν ἔχοι τὸ πράγματος), ἔτω, φησί, καὶ τὴν τὴν τῶ ὄντος ἥ δὲ καθόλου ἐπισημν ἔχοντα ἀνάγκη τὰς πάντων βεβαιωτάτας ἀρχὰς εἰδέναι. ἐστὶ δὲ ἔτος ὁ φιλόσοφος τε καὶ ὁ σοφός· τῷ φιλοσόφῳ ἄρα ἀνάγκη τὰς πάντων τῶν ὄντων 25 βεβαιωτάτας τε καὶ κυριωτάτας ἀρχὰς εἰδέναι. εἰ γὰρ τῷ περὶ τίνος καταγνομένου τὴν ἐκείνους τὸ γένος καὶ ἐν ἐκείνῳ τῷ γένει βεβαιωτάτην ἀρχὴν ἀναγκαῖον εἰδέναι, τῷ μὴ περὶ τι ὄν μὴδὲ περὶ τι γένος ἀλλὰ καθόλου περὶ τὸ ὄν καὶ τὸ κοινώτατον καὶ γενικώτατον ἔχοντι τὴν πραγματείαν ἀνάγκη τὰς πάντων τῶν ὄντων βεβαιω- 30 τάτας ἀρχὰς εἰδέναι. εἰ γὰρ εἴη τις αὐτῶν βεβαιωτέρα, ἔσαι μὲ καὶ αὕτη ὄντος· ἔτω δὲ ἐκείνῳ ἂν ἐκείναι εἶεν αἱ τῶ ὄντος βεβαιωτάται· αἱ ἄρα τῶ ὄντος ἀρχαὶ βεβαιωτάται. ἐξῆς δὲ τίς ἐστιν ἡ βεβαιωτάτη 1005 b ἀρχὴ λέγει· περὶ ἣν γὰρ ἀδύνατον διαφενδῆναι, αὕτη πασῶν 11. ἀρχῶν βεβαιωτάτη. τὸ γὰρ βέβαιον ἀσάλευτον· ἐκ ἀσάλευτον δὲ 35 ὁ δύναι· καὶ ἔτω καὶ μὴ ἔτως ἔχειν ὑποληφθῆναι. καὶ δι' αὐτὴν ἐστὶ βεβαιωτάτη καὶ ἀρχὴ τῶν ὄντων, περὶ ἣν ὁ δύναται διαφενδῆναι, λέγει. ἀνάγκη τὴν τοιαύτην, περὶ ἣν ἀδύνατον διαφενδῆναι, γνωρίμων τε ἐξ αὐτῆς εἶναι καὶ ἀνυπόθετον. ταῦτα δὲ δεῖ τῇ τῶν ὄντων ἀρχῇ ὑπάρχειν τῇ βεβαιωτάτῃ· γνωρίμων γὰρ αὐτὴν δεῖ εἶναι, 40 διότι ἡ ἀπάτη περὶ τὰ ἀγνοούμενα, ἀνυπόθετον δὲ καὶ ἐξ αὐτῆς ἐπισημν, ὅτι ἣν δεῖ ἔχειν ἐν ὅτι τῶν ὄντων γνωρίζοντα ὡς ἀρχὴν ἔσαν ἀπάντων τῶν γνωσῶν, ἐκ ὑπόθεσις αὕτη. εἰ γὰρ ὑπό-

θεσίς ἐστιν ὁ ἂν ἀποδεικτὸν ὄν χωρὶς ἀποδείξεως λαμβάνηται, ἐκ ἂν εἴη τοιαύτη ἣν ἀναγκαῖον ἔχειν ἐν ὅτι τῶν βεβαιωτάτων ὄντων· καὶ γὰρ ὅσον τε τὸ δι' ὑπόθεσεως λαμβανόμενον ἀρχὴν εἶναι τῆς τῶν δεικτικῶν αὐτῶ γνωσῶν. δείξας δὲ ὅτι μὴ ἐξ ὑπόθεσεως ἡ βεβαιωτάτη ἀρχὴ, προσθήσεται τῷτο, ὅτι ὁ γνωρίζων ἀναγκαῖον τῷ ὅτι τῶν γνωρίζοντι τε καὶ γνωσκόντι τῶν ὄντων, τῷτο καὶ δι' ἄλλας μαθεῖν ὁῶν τε, εἴγε πάντα μάθησις ἐκ προγινώσκοντός τινός, ὥστε εἰ καὶ ταύτης εἴη μάθησις, προγινώσκοντο ἂν ταύτης ἑτέρα 5 τίνα. ἔτω δὲ ἐκείνῳ ἂν εἴη ἀρχὴ τῶν ὄντων, ἣν ἀναγκαῖον γνωρίζειν ἐν ὅτι τῶν βεβαιωτάτων ὄντων. ἦκειν ἄρα ἐξ αὐτῶ εἰδόμενα ἀνάγκη τὴν τοιαύτην ἀρχὴν (*): ἣν δὲ ἦκει τις ἐξ αὐτῶ εἰδὼς καὶ δεόμενος δείξας περὶ αὐτῆς, ἐκ ὑπόθεσις. id.

(*) δείξας δὲ ὅτι μὴ ἐξ ὑπόθεσεως ἡ βεβαιωτάτη ἀρχὴ, 1005 b προσθήσεται ὅτι ἀνάγκη γνωρίζειν αὐτὴν ἐν ὅτι τῶν μαθημάτων, 16. ἐπειδὴ πάντα μάθησις καὶ πάντα διδασκαλία διανοητικὴ ἐκ προϋπαρχούσης γίνεται γνώσεως. Asclep.

“ὅτι — ἀρχή.” ἡ τοιαύτη περὶ ἣν ἐκ ἐστὶ διαφενδῆναι, 1005 b τοιαύτη δὲ ἡ τε γνωριμωτάτη καὶ ἀνυπόθετος. εἰπὼν δὲ ὅτι εἶναι 17. δεῖ τὴν βεβαιωτάτην ἀρχὴν, ἐξῆς λέγει τίς ἐστιν ἡ τοιαύτη, δηλονότι γνωριμωτάτη τε καὶ ἀνυπόθετος, καὶ φησὶν εἶναι ταύτην τὴν τῆς ἀντιφάσεως· “τὸ γὰρ αὐτὸ ἅμα ὑπάρχειν τε καὶ μὴ ὑπάρχειν τῷ 1005 b αὐτῷ καὶ τὸ αὐτὸ ἀδύνατον· καὶ ὅσα ἄλλα” φησὶ “προσδιωρισμέ- 19. μεθα, ἔσω προσδιωρισμένα πρὸς τὰς λογικὰς δυσχερείας.” ἐστὶ δὲ ταῦτα ἐξ ὧν ἡ ἀντίφασις εἰσποιεῖται, αὐτὴν ἐν Σοφιστικοῖς Ἐλεγχοῖς (c. 5 p. 163 a 23). λέγει δὲ ἐν ἐκείνοις ἀντίφασιν εἶναι τὴν τῶ αὐτῶ καὶ ἐνός, μὴ ὀνόματος ἀλλὰ πράγματος, ἡ εἰ καὶ ὀνόματος, μήτε ὁμωνύμου μήτε συνωνύμου, ἀλλὰ τῶ αὐτῶ καὶ τὸ αὐτὸ καὶ πρὸς τὸ αὐτὸ καὶ ὡσαύτως καὶ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ. ὁ δὲ εἶπεν ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας (c. 6) λέγων περὶ ἀντιφάσεως, “καὶ ὅσα 20 ἄλλα προσδιωρίζομεθα πρὸς τὰς σοφιστικὰς ἐνοχλήσεις,” τῷτο νῦν εἴρηκε πρὸς τὰς λογικὰς δυσχερείας. ταύτην δὲ φησὶ βεβαιωτάτην πασῶν εἶναι τῶν ἀρχῶν, καὶ δι' ὁ λέγει· “ἔχει γὰρ” φησὶ 1005 b “ἐν εἰρημένῳ διορισμῷ.” τίς δὲ ἦν ἔτος; ἔκειτο εἶναι βεβαιωτάτη 23. ἀρχὴ περὶ ἣν διαφενδῆναι ἀδύνατον ὄντιν, αὐτὴν δὲ τοιαύτην δεικνύσιν· “ἀδύνατον γὰρ ὄντιν,” τυτέσιν ἀδύνατον γὰρ ὅπως τινὰ ταύτην ὑπολαμβάνειν εἶναι καὶ μὴ εἶναι καὶ περὶ τῷτο διαφενδῆναι· ὡς γὰρ ἀδύνατον τὸ αὐτὸ ἅμα ὑπάρχειν τε καὶ μὴ ὑπάρχειν, ἔτως ἀδύνατον καὶ διαφενδῆναι περὶ τῷτο, ὥστε ταύτην ὑπολαμβάνειν τινὰ εἶναι καὶ μὴ εἶναι (τῷτο γὰρ ἐστὶ τὸ “ὄντιν ὑπολαμβάνειν εἶναι 24. τε καὶ μὴ εἶναι”), ἀδύνατον ἂν εἴη διαφενδῆναι περὶ τῷτο. ὅτι δὲ ἀδύνατον ὑπολαμβάνειν τινὰ ἅμα τὸ αὐτὸ εἶναι τε καὶ μὴ εἶναι, “καθάπερ τινὲς οἶον” λέγειν Ἑράκλειτον, πειράδι δια τῶν ἐξῆς 1005 b δεικνύει (*). ἐγὰρ ἐστὶν ἀναγκαῖον πάντως αὐτὸ λέγειν τις, ταῦτα

6. κοινὰ πάσης A. || 9. ἀποδεικτικὰ C. || 19. τὸ γένος om A. || 22. ἔχει om C. || 25. ὁ om A. || 32. αὕτη A. || 33. αἱ — βεβαιωτάται et 36. καὶ ante ἔτος om C. || 36. αὕτη A. || 38. λέγει — διαφενδῆναι om C. || 40. αὐτὸν C. || 41. ἐξ om C.
1. λαμβάνεται C. || 5. τῷτο et 7. τινός om A. || 19. ἡ et 20. τε et 22. αὐτὸ om C. || 22. προσδιωρισμέμεθα F. || 23. προσδιωρισμένα AC. || 35. τινὰ τὸν αὐτὸν C. || 43. πάντως om C.

καὶ ὑπολαμβάνειν αὐτόν, ὥς κ' αὐτὸ ἢ ὑπὸ Ἡρακλείτου λεγόμενον, ὡς οἰοῦνται τινες, ἐκ ἀναγκαῖον, εἰ λέγει τὸτο, ἢ δὴ καὶ ὑπολαμβάνειν αὐτόν. ὃ ἥν πάντα ἃ λέγομεν, καὶ δοξάζομεν ὥτως ἔχειν· τὴν γὰρ ἀντίφασιν ὑπάρχειν μὴ εἰπεῖν τῷ αὐτῷ ῥῥῶδιον καὶ παντός, ὃ μὴ καὶ δοξάζει δύνασθαι ὥτως ἔχειν, ὥσπερ καὶ ἡμέρας 5 ὅσας ὁρῶντα εἰπεῖν ὅτι νῦν ἐστὶ ῥῥῶδιον, ὃ μὴ καὶ δοξάζειν ὥτως οἶόν τε. ὅτι δὲ ἀδύνατον τὸ αὐτὸ ὑπολαμβάνειν εἶναι τε καὶ μὴ εἶναι, ὃ ἐστὶ κατασκευαστικὸν τῷ φανερωτάτῃ ἀρχῇ εἶναι τὸ μὴ συναληθεύειν τὴν ἀντίφασιν, διὰ τὸ μὴ δύνασθαι περὶ αὐτὴν διαψεύσασθαι, ὥτω συλλογίζεσθαι. Alex.

(γ') καὶ ἀδύνατόν ἐστιν αὐτὸ συναληθεύειν, καθάπερ, φησὶν, ἀπαιδεύτως τινες τὸτο ὑπελάμβανον, μάρτυρα παράγοντες τὴν Ἡρακλείτου, ἐπειδὴ ἔλεγεν ἐκεῖνος ἕνα ὅρισμόν εἶναι πάντων τῶν πραγμάτων· εἰ ἥν τῷ ὄντι πάντων τῶν πραγμάτων εἰς ὅρισμόν ὑπάρχει, τὰ δὲ κοινοῦντα καὶ τὴν ὅρισμόν τὰ αὐτὰ ἀλλήλοις 15 ὑπάρχουσιν, συνδραμεῖν ἢ ἀντίφασιν· εἰς ἥν καὶ ὁ αὐτὸς ὅρισμός ἀγαθὸν τε καὶ ἐκ ἀγαθῶν... φησὶν ἔν ὃ Ἀριστοτέλης ἢ ὅτι ἐκ ἔλεγε τὸτο ὁ Ἡρακλείτης, ἢ εἶπερ ἔλεγε, συμβολικῶς ἔλεγεν, ὡς εἴρηται ἐν τῇ φυσικῇ πραγματείᾳ... ἰστέον ἔν ὅτι ὃ πάντα ἃ τις λέγει, ταῦτα καὶ ὑπολαμβάνει. ἐκ ἀληθῶς ἔν ὥτως διέκειτο Ἡρακλεί- 20 τος· εἴρηται ἥν ἐν τῇ θεωρίᾳ ὅτι συμβολικῶς ταῦτα ἔλεγεν, ἢ ὅτι γυμναστικῶς, καθάπερ, φησὶν, ὁ Ζήνων ὁ Ἐλεάτης ἐπειράτο ἀναιρεῖν τὴν κίνησιν. Asclep.

1005 b
26. "εἰ — αὐτῷ." ὁ δὲ ἐκ περισσῆς δοκεῖ προσκεῖσθαι· ἔστι ἥν εἰ μὴ ἐνδέχεσθαι ἅμα τῷ αὐτῷ ὑπάρχειν τὰναντία. ἔστι δὲ τὸ λεγόμενον τοῖσιν. λαβὼν ὅτι ἀδύνατον τῷ αὐτῷ ἅμα ὑπάρχειν τὰναντία, ὡς ἐναργεῖ τῷ χρωμένον, δείκνυσιν ὅτι μὴ οἷον τέ 25 τίνα ὑπολαβεῖν ἅμα συναληθεύειν τὴν ἀντίφασιν· αἱ ἥν δόξαι καὶ αἱ ὑπολήψεις, ἢ τε περὶ τῶ τῷ ὑπάρχειν καὶ περὶ τῶ τὸ αὐτὸ τὸτο μὴ ὑπάρχειν, ἐναντία, τὰ ἐναντία δὲ ἀδύνατον ἅμα τῷ αὐτῷ 30 ὑπάρχειν· ὡς ἥν ἐναργεῖ καὶ ὁμολογημένῃ τῷ προκλήτῳ· ἀδύνατον ἄρα τὰς δόξας τὰς περὶ τῶ τὸ αὐτὸ ὑπάρχειν τε καὶ μὴ ὑπάρχειν ἅμα τῷ αὐτῷ συνυπάρχειν. ὅτι δὲ ἐναντία αἱ δόξαι τῆς ἀντιφάσεως, δέδεικται διὰ πλείονων ἐπὶ τέλει τῷ περὶ Ἑρμηνείας (c. 14). εἰπὼν δὲ μὴ ἐνδέχεσθαι ἅμα τὰ ἐναντία τῷ αὐτῷ ὑπάρ- 35 χειν, προσέθηκε τὸ "προσδιωρίσθαι δὲ ἡμῖν καὶ ταύτῃ τῇ προτάσει τὰ εἰωθότα." ὥσπερ περὶ τῆς ἀντιφάσεως εἰπὼν ἀδύνατον ἅμα τῷ αὐτῷ τὸ αὐτὸ καὶ τὸ αὐτὸ ὑπάρχειν ἅμα καὶ μὴ ὑπάρχειν, εἶπε δεῖν καὶ τὰ ἄλλα προσθεῖναι τῷ καὶ τὸ αὐτό, ἃ προσέθεμεν φυλασσόμενοι τὰς ἐπιπολέας τε καὶ ἐνοχλήσεις τὰς σοφιστικὰς, οἱ ὑπο- 40 δυνάμενοι τοῖς τοῖσιν πειρῶν τὸ ἀξίωμα διαβάλλειν, δεικνύντες τὸ αὐτὸ ὑπάρχον καὶ μὴ ὑπάρχον τῷ αὐτῷ ἢ κατ' ἄλλο καὶ ἄλλο μέρος ἢ ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ χρόνῳ ἢ πρὸς ἄλλο καὶ ἄλλο ἢ ἄλλως

καὶ ἄλλως, ὥτω φησὶ καὶ ἐπὶ τῷ τῶν ἐναντίων διορισμῷ πάντα δεῖν προσθεῖναι· τὰ ἥν ἐναντία τῷ αὐτῷ ἀδύνατον ὑπάρχειν ἅμα καὶ καὶ τὸ αὐτὸ καὶ ὡσαύτως. εἰ δὲ μὴδὲν οἷον τε δοξάζειν ἅμα καὶ αὐτὸ ὑπάρχειν καὶ μὴ ὑπάρχειν, φανερωτάτον ἀξίωμα εἶναι τὸ ἀδύ- 10 νατον συνυπάρχειν τὴν ἀντίφασιν. τὸ δὲ "ἅμα ἥν ἂν ἔχοι τὰς 1005 b ἐναντίας δόξας ὁ διεφυσμένος περὶ τούτου" ἴσον ἐστὶ τῷ ὃ ἥν 30. ὑπολαμβάνων· τὸ αὐτὸ εἶναι τε καὶ μὴ εἶναι καὶ περὶ τούτου διεφυσμέ- νος, ὡς τὰ μὴ συνυπάρχοντα συνυπάρχειν ἡγεῖσθαι, ἅμα ἂν ἔχοι τὰ ἐναντία· ἐναντία ἥν ἀλλήλοις αἱ ἐναντία δόξαι· τὸτο δὲ ἀδύ- 10 νατον ἔκειτο. συλλογισάμενος δὲ καὶ δέξας τὸ αὐτό, ἐπιφέρει "διὸ πάντες οἱ ἀποδεικνύντες εἰς ταύτην ἀνάγκῃ ἐκείνῃ δόξαν" 1005 b φύσει ἥν ἀρχὴ καὶ τῶν ἄλλων ἀξιωματικῶν αὐτῇ πάντων," λέγων 32. πάντας τὸς ἀποδεικνύντας ἐπὶ ἐκείνῃ ταύτῃ ἀρχῇ ὡς αὐτόθεν γνωρίζον καὶ ἐναργεῖ καὶ ἀναμφισβήτητον τὸν λόγον ἀνάγκῃ· ἡγεῖσθαι ἥν ἐκεῖ δεῖν αὐτοῖς λόγους οἱ περὶ τίνος συλλογισζόμενοι πρὸς ἀναι- 15 ρεσίαν τῶ προκειμένου, ἂν δείξωσιν ἐπόμενον τῷ πρὸς αὐτῶν ἀναι- ρεμένῳ τὸ συναληθεύειν τὴν ἀντίφασιν. τῶν δὲ ἀξιωματικῶν ταύτην εἶπεν ἀρχὴν εἶναι ἐκ ἀποδεικτικῆς (ὅδε ἥν δεῖ) ἀποδείξεως τὰ ἀξιώματα· ὃ ἥν ἔτι ἀξιώματα εἶναι ὅδε ἀρχαί, ἀλλ' ὅτι 20 πολλὰς εἰς σύσασιν αὐτῶν καὶ πίσιν τῷ προκλήτῳ. συνι- σάντες ἥν ὅτι τὰ τῷ αὐτῷ ὅμοια καὶ ἀλλήλοις ἐστὶν ὅμοια, λαμ- βάνομεν, εἰ ἥν μὴ τούτο, ἐκ ὅμοια ἀλλήλοις ἔσαι· εἰ δὲ μὴ ἀλ- λήλοις ὅμοια, ὅδε ἂν ἐνί τινι τῷ αὐτῷ ὅμοια εἶναι, ἀλλὰ παραλ- 25 λάσσοι ἂν αὐτῶ, καθὼ καὶ ἀλλήλων· ἔκειτο δὲ ὅμοια εἶναι. τὰ αὐτὰ ἄρα ἅμα τῷ αὐτῷ ὅμοια τε καὶ ἐκ ὅμοια· ἐφ' ὃ ὡς εἰς ἀδύνατον φανερόν ἀγαγόντες τὸν λόγον ἡγεῖσθαι βεβαιωθέναι εἰς σύσασιν τῷ ἀξίωματι τῷ λέγοντι τὰ τῷ αὐτῷ ὅμοια καὶ ἀλ- 30 λήλοις εἶναι ὅμοια. Alex.

"εἰσὶ — ὥτως." εἰπὼν βεβαιώτατον ἀξίωμα εἶναι τὸ τῆς 1005 b ἀντιφάσεως, ἐπεὶ ἡσάν τινες οἱ ἐκ ὥτως ἔχειν ἔλεγον (λέγοντες 35. μὴ ὥτως, ἐκ ὑπολαμβάνοντες δὲ ὥτως, ὅτι μὴδὲ δύνασθαι τούτο, ὡς δέδεικται), ἐπὶ πλέον διὰ τῶν ἐξῆς τὸν πρὸς αὐτοῖς ποιῆσαι λόγον. ἦσαν γὰρ τινες οἱ ἐκ ἀδύνατον ἔλεγον εἶναι τὸ αὐτὸ εἶναι τε καὶ μὴ εἶναι· εἰ δὲ ἐνδέχεσθαι τὸ αὐτὸ ἅμα εἶναι τε καὶ μὴ εἶναι, ὁλον 40 ὡς καὶ ὑπολαμβάνειν οἷον τε ἔσαι ἅμα τὸ αὐτὸ εἶναι τε καὶ μὴ εἶναι· ὃ δοκεῖ δεδειχθαι ἐν ἀδύνατον. εἰ ἥν διὰ τῶ μὴ δύνασθαι τὰναντία ἅμα ὑπάρχειν ἀναιρεῖται καὶ ὑπολαμβάνειν δύνασθαι, εἰ δύνατο ἅμα ὑπάρχειν τὰναντία, καὶ ὑπολαμβάνειν τις τούτο ὥτως ἔχειν δύνατο ὅν γε ἀληθές. τῆς δὲ δόξης ταύτης φασὶ καὶ Ἡρακλείτον 45 τινες γεγενῆσθαι, τὰναντία ταῦτα ἀλλήλοις εἶναι λέγοντα. λέγοιεν ἥν ἂν ὥτω λέγοντα καὶ πρὸς τὸ κείμενον τὸ ὅτι τὰναντία ἀδύνατον ἅμα τῷ αὐτῷ ὑπάρχειν, δι' ὃ δοκεῖ δεδειχθαι μὴ οἷον τε ὅν τὸν αὐτὸν τὸ αὐτὸ ὑπολαμβάνειν εἶναι τε καὶ μὴ εἶναι. id.

5. καὶ post μὴν om C. || 32. ὑπάρχειν συναληθεύειν A in mg. || 33. ἅμα — συνυπάρχειν et 38. τὸ αὐτὸ ante κατὰ om A. || 42. ὑπάρχειν — ὑπάρχειν C. || 43. καὶ ἄλλῳ om A.

1. καὶ post φησὶ om A. || 3. βαδίζειν A1, νομίζειν A2. || 13. ὡς om A. || 17. ἀξιωματικῶν πάντων ταύτην C. || 20. ὥτω A. || 23. παραλάσ- σοιεν αὐτῶ C. || 25. ἅμα om C. || ε] ᾤ C. || 32. ποιῆσθαι A. || 36. τῇ τὸ C.

1006 α χρωῶν) — φύσεως.” ὥσπερ Ἡράκλειτον οἶον) τινές. ἔπε) 2
 δὲ τὸτο καὶ τοῖς λέγουσιν ἐκάστω τὸ φαινόμενον καὶ εἶναι τοῖστον, ὡν
 εἶεν ἂν οἱ τε περὶ Δημόκριτον καὶ Πρωταγόραν. φαίνει) γὰρ τισι
 περὶ τῶ αὐτῶ τὰ ἀντικείμενα· εἰ δὲ καὶ ἔστιν ὡς φαίνει), εἴη ἂν
 περὶ τὸ αὐτὸ ἅμα τὰ ἐναντία τε καὶ τὰ ἀντικείμενα. “ἡμεῖς δὲ νῦν 5
 εἰλήφαμεν ὡς ἀδύνατον ὂντος ἅμα εἶναι καὶ μὴ εἶναι.” διὰ τὸ λα-
 βεῖν ὅτι ἀδύνατον τὸ αὐτὸ ἅμα εἶναι καὶ μὴ εἶναι ὡς ἐναργὲς συνέ-
 ρησε βεβαιωτάτην καὶ γνωριμωτάτην ἀρχὴν τὴν τῆς ἀντιφάσεως.
 εἶπετο γὰρ ἀδύνατον ἅμα τὰναντία τῷ αὐτῷ ὑπάρχειν τε καὶ ὑπο-
 λαμβάνειν ἅμα τὸ αὐτῷ εἶναι τε καὶ μὴ εἶναι ἀδύνατον εἶναι 10
 ἐναντία γὰρ ὑπολήψεις αὐτῶ. ἐπεὶ τοίνυν ἡμεῖς μὴ ἐδεῖξαμεν διὰ
 τῶ τὸτο λαβεῖν τὸ ἀξίωμα τῆς ἀντιφάσεως ὃν βεβαιωτάτον τε καὶ
 γνωριμωτάτον, εἰσὶ δὲ οἷς δοκεῖ δύνασθαι ἅμα εἶναι τε καὶ μὴ εἶναι,
 ὧς ἔπε) τὸ καὶ τὴν ἀντίφασιν συναληθεύεσθαι, καὶ ἀξιῶσι καὶ αὐτὸ τὸτο
 ἀποδεικνύειν ἡμᾶς τὸ μὴ δύνασθαι τὸ αὐτὸ εἶναι καὶ μὴ εἶναι, καὶ μὴ 15
 ὡς γνωρίμων ἥδη αὐτόθεν καὶ ἐναργὲς λαμβάνειν, μέλλων λέγειν
 πρὸς αὐτάς, πρῶτόν φησι τὴς καὶ τὸτο ἀξιῶντας αὐτὸ δείκνυσθαι
 δι’ ἀπαιδευσίαν τῶν ἀναλυτικῶν, ὡς εἴρηκεν ἥδη, τὸτο ἀξιῶν.
 δεδεικνύει γὰρ ἐν τοῖς Ἀναλυτικαῖς (Υἱέρ. 13) τίνα τέ εἰσιν ἀπο-
 δεικτικά καὶ τίνα οὐ, καὶ ὅτι ἀναιρεῖ) τὰ ἀναπόδεικτα καὶ αὐτόθεν 20
 γνώριμα, ἂν εἰς ἀπειρον προῖοι. εἰ δὲ δώσουσιν ἀπόδειξιν εἶναι
 καὶ εἶναι τινα ἀναπόδεικτα, τίνα πρὸ τῆς τῶ ἀξιώματος εἶναι
 μᾶλλον ἀρχὴν ἐρῶσιν οὐ δεομένην ἀποδείξεως, ἀπαιτητέον αὐτῶν·
 1006 α καὶ γὰρ ἔξωσιν εἰπεῖν. τὸ δὲ “ὥς καὶ μὴδὲ ὅτως εἶναι ἀπόδειξιν” εἶπεν
 9. ἥτοι ὅτι ἀναιρεῖ) μὴ ἀπόδειξις καὶ διὰ τῶ μὴ συγχωρεῖν εἶναι τινα 25
 ἐξ αὐτῶν ἀληθῆ τε καὶ πικρά, ἀναιρεῖ) δὲ καὶ διὰ τῆς εἰς ἀπειρον
 προόδου· οὐ γὰρ μόνον ἀναιρεῖ ἀπόδειξιν οὐ ἀναιρῶν αὐτῆς τὰς ἀρχάς,
 ἀλλὰ καὶ ὁ λέγων πάντα ἀποδεικτικά εἶναι ἀναιρεῖ ὁμοίως ἀπόδειξιν.
 ἡ τὸ “ὥς καὶ μὴδὲ ὅτως” εἶπεν ἀντὶ τῶ ὥς ὅτως μὴ εἶναι ἀπόδει-
 ξιν. id.

1006 α “ἔστι — ἀδύνατον.” αἰτιασάμενος τὴς ἀξιῶντας ἀποδείκνυσθαι
 11. ὅτι μὴ οἶον τε τὸ αὐτὸ ἅμα εἶναι τε καὶ μὴ εἶναι, ὡς καὶ διὰ τῶ τὰ
 τοιαῦτα ἀποδείκνυσθαι ἀξιῶν ἀναιρῶντας ἀπόδειξιν, ὅμως, φησὶν, ἔστι
 καὶ τὸτο ἐλεγκτικῶς ἀποδείξει, ὅχι ἀπλῶς, ἀλλ’ ἂν λέγη τι καὶ ὀνο-
 μάτῃ μόνον καὶ χρῆ) λόγῳ ὁ ἀμφισβητῶν καὶ σημαίνει τι δι’ ὧν 35
 λέγει καὶ ἀποκρίνη) πρὸς τὰ ἠρωτημένα· ἂν γὰρ μήτε ἀποκρίνη)
 μήτε λέγη, γελοῖον τὸ λόγῳ χρῆσθαι πρὸς τὸν τοῖστον καὶ διὰ λόγου
 πειράσθαι δείκνυται τι τῷ μὴ ἔχοντι λόγον, καὶ διὰ λόγων πειράσθαι
 ποιεῖσθαι συνουσίαν πρὸς τὸν ἐξεργημένον τῆς. τὸτο γὰρ ἔστι τὸ
 “ἡ μὴ ἔχει” λόγον, τὸ καθὼ μὴ ἔχει, καὶ τὸτο σημαίνει αὐτῷ. 40
 1006 α τὸ δὲ “ὁμοίως γὰρ φυτῶν ὁ τοῖστος ἢ τοῖστος ἥδη” ἴσαν τῷ ἥδη
 14. γὰρ ὁμοίως φυτῶν ὁ τοῖστος ἢ τοῖστος. τί δὲ διαφέρει ἢ ἐλεγκ-
 τικῇ ἀπόδειξις τῆς ἀπλῶς ἀποδείξεως, ἐξῆς λέγει (*). ὁ μὲν

γὰρ ἀπλῶς ἀποδεικνύς λαβὼν πρῶτά τινα καὶ γνωριμώτερα ὄντα
 τῶ δείκνυμένῳ, ὅτω τὸ προκειμένον ἀποδεικνύειν πειράσθαι. ὅχι οἶον
 τε δὲ πρῶτόν τι καὶ γνωριμώτερον τῆς λαβεῖν, ὡς προείρη),
 ὥς ἐδὲ ἀποδείξει αὐτὸ οἶον τε, ὅτι ἀφ’ αὐτῶ λαμβάνων τε καὶ
 τιθεὶς πᾶν εἶναι τὸτο ὁ λέγει ἢ μὴ εἶναι ὁδοῖε τὸ ἐν ἀρχῇ αἰτεῖσθαι
 καὶ τὸ ζητῆμεν προλαμβάνειν, ἐπεὶ περὶ τῆς ζητήσεως ἦν. ὁ
 μέντοι ἐλεγχος ἐπεὶ πρὸς ἄλλον γίνε) καὶ ἐξ ὧν ὁ προσδιαλεγό-
 μενος τίθησιν (ἔστι γὰρ ἐλεγχος συλλογισμὸς δι’ ἐρωτήσεως εἰς ἀν-
 τίφασιν ἄγων), δύνα) γίνεσθαι καὶ διὰ τῶν τοῖστων. ἐκείν) γὰρ ὅτε
 διὰ πρῶτον ὁ τοῖστος συλλογισμὸς, ὅτε τὸ ἐν ἀρχῇ λαμβάνειν
 τις παρ’ αὐτῶ ὁδοῖε, ἂν ὁ προσδιαλεγόμενος συγχωρήσῃ πᾶν ἢ
 εἶναι τι ὁ λέγει) ἢ μὴ εἶναι. ἐκείνος γὰρ αἴτιος τῶ τοῖστων ὁ ἀξιῶν
 δείκνυσθαι τε τὰ αὐτόθεν γνώριμα, καὶ δίδοναι ταῦτα ἀναγκαζόμε-
 νός τε καὶ δυσωπόμενος, ὃ εἰ ὁ ἀποδεικνύς ἐτίθει ἀφ’ αὐτῶ, ἐδόκει
 ἂν τὸ ἐν ἀρχῇ αἰτεῖσθαι· ὡς γὰρ εἶπε Θεόφραστος ἐν τῷ περὶ Καταφά-
 σεως, βίαιος καὶ παρὰ φύσιν ἡ τῆς τῶ ἀξιώματος ἀπόδειξις. id.
 (*) ἐὰν γὰρ τις τῇ Σύρων διαλέκτῳ χρῆσται πρὸς Αἰγύ- 1006 α
 πτίον, οὐ διαλέγε) αὐτῷ. ὥς παρὰ ἔξιν ἀνάγκη καὶ σημαντικῶς 12.
 ὀνόμασι χρῆσθαι ὅμως καὶ γνωρίμοις. Asclep.

“ἀρχὴ — εἶναι.” τῶ ἐλεγκτικῷ συλλογισμῷ καὶ τῶ πρὸς ἄλ- 1006 α
 λον γινόμενῳ περὶ τῆς τῶ προκειμένου ἀξιώματος δειξεως ἀρχὴν 13.
 φησιν εἶναι τὸ ἀξιῶν τὸν προσδιαλεγόμενον ἢ εἶναι τι λέγειν ἢ μὴ
 εἶναι, τῶτέστιν ἐρωτητέον αὐτὸν εἰ μὴ δοκεῖ αὐτῷ πᾶν ἢ εἶναι τὸτο
 ὁ λέγει) ἢ μὴ εἶναι, οἶον ἀνθρώπων ἢ εἶναι ἀνθρώπων ἢ μὴ εἶναι,
 25 ὁμοίως ἵππων κύνα, τὰ ἄλλα. εἰπὼν δὲ ταῦτα ἀρχὴν εἶναι, καὶ
 ταύτην δεῖν τὴν πρότασιν ἐρωτᾶν τὸν προσδιαλεγόμενον ὡς παρ’
 αὐτῶ λαμβανομένην, φησὶ ὁδοῖε τὸν τὸτο ἐξετάζοντα τὸ ἐν ἀρχῇ
 καὶ τὸ ζητῆμεν ἀξιῶν λαβεῖν. ὁ γὰρ ἀμφισβητῶν πρὸς τὸ μὴ δύ-
 νασθαι ταῦτ’ ἅμα εἶναι τε καὶ μὴ εἶναι, οὐ συγχωρήσει πᾶν ὁ λέγει)
 30 ἢ εἶναι ἢ μὴ εἶναι, ἀλλὰ καὶ εἶναι καὶ μὴ εἶναι. τὸτο γὰρ ἦν αὐτῷ
 ὑποκείμενον διὰ τὴν τοιαύτην ἐρώτησιν· καὶ προεῖπεν ὅτι ὁδοῖε τὸ ἐν
 ἀρχῇ αἰτεῖσθαι ὁ τὸτο λαμβάνων. διὸ ταύτης ἀφέντος τῆς ἐρω-
 τήσεως ἐπ’ ἄλλην μέτεισι. καταλληλότερον δὲ ἢ λέξις ἔχει ἂν,
 εἰ ἀντὶ τῶ “τὸτο μὲν γὰρ τάχα ἂν τις ὑπολάβῃ τὸ ἐξ ἀρχῆς αἰτεῖν” 1006 α
 εἴη γεγραμμένον “τὸ τῆς μὲν τάχα ἂν τις,” ὡς καὶ φέρε) ἔν τισιν. 20.
 φέρεται τις καὶ τοιαύτη γραφὴ “ἀρχὴ δὲ πρὸς ἅπαντα τὰ τοιαῦτα
 οὐ τὸ ἀξιῶν λέγειν τι εἶναι ἢ μὴ εἶναι.” καὶ ἔστι γνωριμώτερον τὸ
 λεγόμενον ὅτως. ἀξιῶ δὲ ἐρωτᾶν τὸν προσδιαλεγόμενον εἰ λέγων
 τι σημαίνει δι’ ὧν λέγει τε καὶ ὀνομάζει καὶ αὐτῷ καὶ ἄλλῳ, καὶ
 40 ἔστι τι καθ’ οὗ φέρων τὸ ὄνομα καὶ ὁ σημαίνει βυβλόμενος λέγει τε
 καὶ προφέρει) αὐτό. ὁ γὰρ λέγων μὴδὲν σημαίνει δι’ ὧν λέγει τε
 καὶ ἀποκρίνε), ὅτως ὅτ’ ἂν πρὸς αὐτὸν λέγοι τι ὅτε πρὸς ἄλλον.
 ὁδὲ γὰρ τὰ νοήματα ἔξιν σημαίνοντά τι, οἷς ἀντὶ τῶν ὀνομάτων καὶ

2. δι’ *F*. || 4. εἰ — 5. ἀντικείμενα et 8. τὴν om *C*. || 10. τῷ τὸ αὐτὸ *A*. || 12. τὸτο et 14. καὶ ante τὴν om *C*. || 17. αὐτὸ *C*. || 20. αὐτότε *A*.

21. τῆς om *A*. || 25. ταύτην τὴν ἀρχὴν *A*. || 27. λαμβανόμενα *A*. || 35. τό, τὸτο *F*. || 38. δὲ *C*. || 41. μὴδὲν δὲ σημαίνει δι’ *A*.

εἴη ἥδ' ἂν ἕκети μία φύσις ἐκεῖνα, εἰ τὰ διαφέροντα πραγμάτων
σημαντικά ὀνόματα ἀληθεύοιτο καὶ τῷ αὐτῷ. διαφέροντα δὲ ὀνό-
ματα τό τε ἄνθρωπος καὶ τὸ ἕκ' ἄνθρωπος, καὶ ἕκ' ἕξιν ὀνόμα-
τος πράγματα. ἔστι ἥδ' ἐπὶ ταῦτα κατηγορηθῆσθαι, ὅθεν ἔσται ἀλη-
θεύμενον καὶ τὸ σημαίνον· ὑπὸ τῷ ἀνθρώπῳ τὸ σημαίνον 5
ὑπὸ τῷ ἕκ' ἀνθρώπῳ, εἰ γε διαφέρει τε αὐτὰ τὰ ὀνόματα ἀλλή-
λων, καὶ τὰ διαφέροντα διαφερόντων ἐστὶ δηλωτικά, καὶ ἐνὸς ἕκαστον
καὶ φύσεως μίας. ἔστι ἥδ' ἂν ἔτι εἴη τὸ ὑπ' ἀνθρώπῳ σημαίνον
ἓν, ὡς ἔρρεθι, εἰ ἀληθεύοιτο ἐπ' αὐτῷ καὶ τὸ ἕκ' ἄνθρωπος, ἄλλῃ
πράγματος ὃν σημαντικόν. ὁ δὲ αὐτὸς λόγος ὅς ἐπ' ἀνθρώπῳ καὶ 10
ἕκ' ἀνθρώπῳ, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων πάντων. εἰ δὲ μὴ τὰ ὑπὸ τῶν
ὀνομάτων τῶν δηλούμενα συνυπάρχοι, ἕκ' ἂν τῇ καταφάσει τῇ
λεγομένη εἶναι ἄνθρωπον τότε, ἅμα ἂν συναληθεύοιτο ἡ ἀπόφασις
λέγεσθαι καὶ εἶναι ἄνθρωπον τότε. ὁ μὲν οὖν τῆς ἐπιχειρήσεως ὅτος,
τὰ δὲ πρὸς τὴν λέξιν ὅτως. εἰ τὸ ἄνθρωπος, φησὶν, ὄνομα σημαί- 15
νει ἓν τι, εἰληφθῶ ὁ σημαίνει, καὶ ἔξω τῷ τὸ ζῶον οἶπεν. ἐξῆς
δὲ ἐξηγείῃ τί ἐστι τὸ ἓν σημαίνειν τὸ ὄνομα. id.

1006 a
32. "λέγω — εἶναι." τὸ ἥδ' ἓν σημαίνειν τῷ εἶναι φησι τὸ εἰ
τῷτ' ἔστι τὸ ἄνθρωπος σημαῖον (τῷτ' ἥδ' δεῖ προσπαχεῖν τῷ "εἰ
τῷτ' ἔστι"), πᾶν δ' ἂν ἡ ἄνθρωπος ἓν, τῷτ' ἔσται αὐτῷ τὸ ἀνθρώπῳ 20
εἶναι, τὸ εἶναι τῷτ' ὁ δ' ἄνθρωπος ἐσήμαινεν. ἔστι δὲ τῷ ἀνθρώπῳ
σημαίνοντος ἓν, τὸ ζῶον πεζὸν οἶπεν, ἔσται τις ἄνθρωπος ὅς ἕκ'
ἔσται ζῶον πεζὸν οἶπεν. τί δὲ ἐστὶ τὸ σημαίνον, ὁρίζεσθαι καὶ
γινώσκον ποιεῖ ὑπὲρ τῷ δεῖξαι ὅτι μὴ, εἰ τι κατὰ τινας λέγεσθαι,
ἥδη τῷτ' καὶ ἓν σημαίνει, ὡς καὶ προῖων ἔρεῖ. ἔστι ἥδ' εἰ τὸ λευκὸν καὶ 25
τῷ Σωκράτους λέγοιτο, ὁ Σωκράτης καὶ τὸ εἶναι Σωκράτης ὑπὸ τῷ
λευκῷ σημανθῆσθαι. ὅσα δὲ ἔτι κατηγορεύεσθαι ὡς φύσιν τε καὶ
ἐστὶν σημαίνειν, ὡς ἔχει τὰ ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορούμενα, ταῦτα
ὡς ἓν σημαίνοντα λαμβάνεσθαι. καὶ ὅτως ἐφ' ἕκαστον τῶν ὀνομάτων
ἓν τι σημαίνει. ἐξηγῆσθαι δὲ πῶς εἶπε τὸ ἓν σημαίνειν, ἵνα μὴ 30
ἓν καὶ τὸν ἀριθμὸν τις αὐτὸν ἡγήσθαι λέγειν, μὴδὲ ἓν τὸ καθ' ἑνὸς τῷ
ἀριθμῷ λέγεσθαι, ὡς ἔρεῖ, ἀλλὰ μίαν τινα φύσιν. εἰ ἥδ' ὁ ἄν-
θρωπος ζῶον οἶπεν σημαίνει, καὶ τὸ ἀνθρώπῳ εἶναι ἐν τῷτ' ἔσται ἐν
τῷ ζῷῳ οἶπεν εἶναι. λαβὼν δὲ, εἰ ἓν σημαίνει ἕκαστον ὄνομα, ἐν
ἑστέῳ καὶ τὸ σημαίνον, διαφέρειν φησὶ μὴδὲν πρὸς τὸν λόγον 35
καὶ πλείω τις λέγει ὑφ' ἕκαστον ὀνόματος σημαίνοντα, μόνον δὲ
ὠρισμένα, ἐπεὶ ἔστι τινα ὁμωνύμα. ἐνέσται ἥδ' ἕκαστῳ τῶν σημαί-
νοντων ἰδίον τι ὀνόματος σημείον θέσθαι, ὡς εἴωθε γίνεσθαι ἐν τῇ
τῶν ὁμωνύμων διαιρέσει. εἰ ἥδ' ἀόριστα καὶ ἄπειρα λέγει τις ση-
μαίνεισθαι, ὁρᾷ τὸ ἐπόμενον ἄτοπον. ὁ ἥδ' τῷτ' λέγων ἀναιρήσει 40

τὸ σημαίνειν τι τὰ ὀνόματα καὶ ὅλως τὸν λόγον. εἰ ἥδ' ἕκαστον τῶν
ὀνομάτων μὴδὲν μᾶλλον τῷτ' καθ' ὃν κατηγορεύοιτο σημαίνειν λέ-
γοιτο ἢ ἄλλο ὅτιον καὶ τὸ τυχόν, ὅθεν ἂν σημαίνειν λέγοιτο. τί ἥδ'
μᾶλλον τότε τι ἢ τὸ τυχόν; καὶ τί μᾶλλον τότε ὑπὸ τῷτ' ἢ τῷ
τυχόντος σημανθῆσθαι πάντων ἄπειρα σημαίνοντων; εἰ δὲ πλείω
μὴ ὠρισμένα δὲ τις λέγει σημαίνειν ἕκαστον ὄνομα τῶν ὑπὸ τῷ
κοινῷ ὀνόματος δηλούμενων, ἰδίος ἕκαστος λόγος ἔσται. οἷον εἰ ὁ ἄν-
θρωπος λέγοιτο καὶ καὶ τῷ ζῷῳ καὶ καὶ τῇ εἰκόνι, εἴη ἂν, ὅταν μὴ τὸ
ὡς ζῶον σημαίνειν ἄνθρωπος, ὁ λόγος τῷ σημαίνοντι ζῷον πεζὸν
οἶπεν, ὅταν δὲ τὸ ὡς εἰκόνα, μίμημα τῆς τοιαύτης ἐστίας. ὁμοίως
δὲ καὶ ἄλλο τι σημαίνει, ἔσται καὶ ἕκαστος λόγος ἰδίας. ὡς ὅντων
ὠρισμένων τῶν πλείονων τῶν ὑπὸ τῷ αὐτῷ σημαίνοντων ὀνόμα-
τος, ὡν διάφοροι οἱ λόγοι, ἔσται ἕκαστος τῶν σημαίνοντων ἰδίον τι
σημεῖον καὶ ἰδίον τι ὄνομα θέσθαι, ὁ σημαντικὸν ἔσται ἐνὸς μόνου τῶν
τῶν διαφόρων λόγους ἔχοντων. πεπερασμένων ἥδ' ὄντων οἷον τε
ἔσται περιλαβεῖν τε αὐτὰ τῇ διανοίᾳ, καὶ ἕκαστῳ αὐτῶν ἰδίον ὄνομα
καὶ σημείον ἐν τάξει, ὁ μὴδὲν ἄλλο ἢ τῷτ' σημαίνει. ἰδίῳ δὲ
ἕκαστος ὀνόματος ἐπιτεταγμένον, ἔσται πάλιν τῶν ὅτων διαφόρων
ὀνομάτων διάφορα καὶ τὰ σημαίνοντα, ὡς καὶ τὸ τότε εἶναι καὶ τὸ
αὐτὸ τῷτ' μὴ εἶναι ὑπ' ἄλλων σημανθῆσθαι, εἴγε μὴ ταῦτα ἔστιν
ἀλλήλοισι. εἰπὼν δὲ, ἂν ὠρισμένα τις συγχωρήσῃ εἶναι τῶν ἐφ'
ἕκαστον ὀνόματος πολλὰ σημαίνεσθαι λεγόντων, εἰς ταῦτα ἐλευσεσθαι
τὸν λόγον εἰς ὃ καὶ εἰ τὴν ἀρχὴν ὑπέκειτο ἐν ὀνόματι ἐνός τινος εἶναι
πράγματος δηλωτικόν (τῷ ἥδ' ἕκαστῳ τῶν πολλῶν οἰκεῖον τι καὶ ἕκαστος
ὄνομα, ἐνὸς μόνου τῷ καταλειπομένον ἔσται σημαντικὸν τὸ ἐξ ἀρχῆς
ὄνομα κείμενον, οἷον ὁ ἄνθρωπος), ἐξῆς λέγει πρὸς τὸς φήσαντας
ἂν ἄπειρα ὑφ' ἕκαστον ὀνόματος εἶναι τὰ σημαίνοντα. εἰ ἥδ' μὴ 1006 b
τεθείη, φησὶ, τῷτ' συγχωρηθῆναι πεπερασμένα εἶναι τὰ ὑφ'
ἕκαστον ὀνόματος σημαίνοντα, ἀλλ' ἄπειρα, ἀναιροῖτο ἂν πάλιν
ὅτως ὁ λόγος. ὁ μὲν ἥδ' ὁ λόγος καὶ ἡμῶν, ὡς περ καὶ τὸ ὄνομα, φωνή
εἶναι σημαντική, ἕκети δὲ γίνεσθαι σημαντικὸς καὶ τὸς λέγοντας
ἄπειρα ὑφ' ἕκαστον σημαίνεσθαι. ὁ ἥδ' μὴ ἐν τε καὶ τι σημαίνει
ὠρισμένον, ὅθεν ἂν σημαίνει τὴν ἀρχήν. πᾶς ἥδ' ὁ σημαίνων τι
σημαίνει. μὴδὲν δὲ σημαίνοντων τῶν ὀνομάτων ἀναιρεῖ πάλιν
τὸ σημαίνειν αὐτὰ. ὅτω δὲ ἀναιρεῖ πάλιν ὁ λόγος καὶ τὸ πρὸς ἄλ-
λον διαλέγεσθαι. καθὼ μὲν ἥδ' πλείω μὲν ἕκαστον ὄνομα σημαίνει,
ὠρισμένα δὲ, καὶ τῷτ' δὲ ἕκ' ἀναιρεῖ τὸ ἐν τῷ ὑπὸ τῷ ὀνόματος
σημαίνεσθαι. ἕκαστον ἥδ' τῶν σημαίνοντων ὑπὸ τῷ ὀνόματος
ἀριθμῷ ἐν ἧν, καὶ ἦσαν τοσαῦτα ἐνάδες σημαίνοντα. ὁ ἐπὶ τῷ
ἀπείρῳ ἕκ' οἷον τε τῷ μὴδὲ ἀριθμὸν τῶν σημαίνοντων

1. ἐκεῖνα om C. || 4. πράγματος A. || 9. ἀλλὰ C. || 13. ἄνθρωπον τότε om C. || 14. ὅτος] τοῦτος A. || 18. τῷτ' A. || 20. ὃν om F. || 25. ἥδη καὶ τῷτ' ἐν AF. || σημαίνειν C. || ἔστι γὰρ εἰ om A. || 27. μὴδὲν A. || 28. ταῦτα] τῷτ' A. || 29. λαμβάνονται AF. || ὑφ' C. || 30. τὸ om F. || 31. τὸ om CF. || 33. τὸ] τῷ A. || 34. σημαίνει A. || 35. διαφέρει F. || 40. λέγων] λαβὼν A.

3. ὅθεν ἂν om C. || 5. δὲ A. || 7. cum homo animal significaverit, ratio significati erit animal pedestre bipes Sepul. || 9. σημαίνειν ζῶον C. || 10. εἰκόνας C. || τῆς om CF. || 11. σημαίνει F, I. σημαίνει. || 17. ἐντάξει C. || 21. συγχωρήσει A. || ἐφ' ὑπὲρ C. || 28. τῷτ' εἰ μὴ συγχωρηθῆναι A. || 29. πάλαι A. || 30. λόγος εἶναι. ὁ C. || 31. σημαντικὴ C. || 34. ἀναιρεῖται — 35. δὲ om A. || 37. ἀναιροῖτο C. || 40. τῷ] τὸ C.

1006 b εἶναι δύνασθαι. εἰπὼν δὲ τὸτο προσέθηκε "κτ' δὲ τὴν ἀλήθειαν καὶ
 9. πρὸς αὐτόν," λέγων ἀληθῶς καὶ ἐπ' αὐτὸ τὸ νοεῖν τι. ὅδε γὰρ νοεῖν
 ἐνδέχεται μὴ ἐν νοῦντα. εἰ γὰρ εἴη αἰὼν τε ἐν τι νοεῖν, οἷόν τε ἂν
 εἴη τῷ ἐνὶ τῷ νόηματι καὶ ὀνομασθῇ καὶ σημειῖον οἰκεῖον θέσθαι. ὅτω
 δ' ἂν εἴη δύνασθαι τὸ ὑφ' ἐκάστου ὀνόματος ἐν τι δηλοῦσθαι. δεῖξας δὲ
 5 πρῶτον ἀναιρέωντας λόγον τὸς τῆς δόξης, ἔδειξεν ὅτι καὶ τὸ
 νοεῖν, ἐπιτείνων τὸ ἄτοπον. τί δὴ ποτ' ἔστιν, ἂν μὴ ἢ πλείω τὰ σημαί-
 νόμενα ὑφ' ἐκάστου, ὠρισμένα δέ, ἢ ἀναιρέῃ λόγος, καίτοι μὴ
 ὄντος ἐνὸς τῶ σημαίνοντος; ἂν δὲ ἄπειρα, ἀναιρέῃ; ἢ πρῶτον μὴ
 ὅτι πᾶν τὸ ὠρισμένον καὶ περιληπτὸν ἐν πως ἐστίν, ὥς ἐν πως ση-
 10 μαίνει καὶ τὸ πλείω μὴ πεπερασμένα δὲ σημαίνει. ἔστι δὲ αὐτὰ πε-
 ριορῆσαι καὶ τῶν σημαίνοντων χωρῆσαι καὶ εἰπεῖν ταῦτα εἶναι τὰ
 σημαίνοντα, ἐπὶ δὲ τῶν ἀπείρων ἀδύνατον τῶτο. ἢ τῷ πλείω
 σημαίνειν, ὠρισμένα δέ, τῷ δύνασθαι πάντα τὰ σημαίνοντα λη-
 φθέντα διακριθῆναι τε ἀπ' ἀλλήλων καὶ ἰδίαις ὀνομασίαις ὀρίσθαι,
 15 τῷ ἂν εἴη σημαίνοντά τι. εἰ δὲ ἕκαστον τῶν ὀνομάτων ἄπειρα
 εἴη σημαίνειν, ὅθεν ἂν τῶν ὑπὸ τῶ ὀνόματος σημαίνοντων ἴδιον
 ὄνομα καὶ σημειῖον ἔχειν δύναται. ὅτω δὲ ὅδε ἂν τὰ τιθέμενα
 αὐτοῖς ὀνόματα εἴη τινὸς σημαντικά, ὅθεν μᾶλλον δυνάμενα κα-
 τηγορεῖσθαι τῶν οἷς ἢ καὶ τῶν οἷς ἐτέθη. ἔτι εἰ ἕκαστον τῶν
 20 ὀνομάτων ἄπειρα σημαίνει, ἕκαστον ἂν τῶν ὀνομάτων ταῦτα ση-
 μαίνοι. ἀλλ' εἰ πάντα εἴη τῶν αὐτῶν σημαντικά, ἀναιρέῃ τὸ
 διαλέγεσθαι καὶ τὸ σημαίνειν. ὅθεν γὰρ σημαίνει ἕν, κειμένον τῷ
 πάντα ταῦτα ἀλλήλοις σημαίνειν. ἴσον γὰρ τὸ μὴδὲν σημαίνειν τῷ
 πάντα ἕκαστον σημαίνειν λέγειν. ἔνεστι καὶ ὅτως ἐφοδεύσαντα δεῖ-
 25 ξαι ὅτι μὴ ἄπειρα τὰ ὑφ' ἐκάστου ὀνόματος δηλωμένα, διαλεκτι-
 κωτέρα δὲ ἢ δεῖξις. εἰ τὸ ἄνθρωπος ἄπειρα σημαίνει, ἦτοι καὶ τὸν
 ἢ ἄνθρωπον ὁ ἄνθρωπος σημαίνει (ἐν γὰρ τοῖς ἀπείροις καὶ τῶτο),
 ὥς ἐστι ὁ ἄνθρωπον εἰπὼν καὶ μὴ ἄνθρωπον σεσημακώς. ἢ εἰ
 τῶτο ἄτοπον, ἔστι τῶν ἀπείρων τι πλεον. τοῖς γὰρ ἀπείροις ἂ
 30 ἐσήμανεν ὁ ἄνθρωπος προσέθεν τὸ ἢ ἄνθρωπος πλείω αὐτὰ παι-
 σει. ὅτω τε ἔστι καὶ τὰ ἄπειρα τινῶν ἐλάττω. καὶ ἔτι τὸ ἄπειρα
 ὀνόματα ἦτοι σημαίνει καὶ τὸ ἢ ἄπειρα, ὅτω δὲ ἢ μᾶλλον ἄπειρα
 σημαίνει ἕκαστον ὄνομα ἢ ἢ ἄπειρα. ἢ εἰ μὴ σημαίνει καὶ τῶτο,
 πρῶτον μὴ ἢ ἔστι, ἐφ' ὃ ἢ κατὰ φασιν ἀληθῆς, ἐπὶ τῶν καὶ ἢ
 35 ἀποφάσεις, πρὸς δὲ τῷ ἔστι τὸ σημαίνοντα ὑπὸ τῶ ἢ ἄπειρα
 ἔξω τῶν ἀπείρων. πλείω δὲ τὰ ἄπειρα σὺν τῷ ἢ αὐτὰ ἐφ'
 αὐτῶν. id.

1006 b "ἔστι — ἕν." οἷς ἔλαβε, τῷ τοῖς χρῆσι. ἔλαβε δὲ πρῶτον
 11. μὴ ὅτι σημαίνει τι τὸ ὄνομα, δεύτερον δὲ ὅτι ἕν, ὃ καὶ ἔδειξε διὰ τῶ
 40 δεῖξαι ὅτι καὶ πλείω σημαίνει τὸ αὐτὸ ὄνομα, ὠρισμένα δέ, οἷόν
 τε καὶ ἴδιον ἐκάστῳ τῶν πλείονων ὄνομα θέσθαι, ὃ ἢ ἐκείνῳ αὐτῷ πρὸς

ἀλλήν τινὰ φύσιν κοινὸν ἔχει. τοῖς δὲ χρῆσι, καὶ τίθησι τῷ ἄν-
 θρώπῳ τὸ ὄνομα σημαίνειν τι καὶ ἐν σημαίνειν. εἰ ἔστι ὁ ἄνθρωπος
 ἐν τι σημαίνει, καὶ ἔστι τῶτο τὸ ζῶον περὶ ὃν οἶπον, ἢ ἔστι καὶ τὸ
 μὴ ἀνθρώπῳ εἶναι σημαίνον ὁ ἄνθρωπος, εἴγε τὸ ἀνθρώπῳ εἶναι
 5 ἄλλο καὶ ἄλλο τὸ μὴ ἀνθρώπῳ, ἐνὸς δὲ ὁ ἄνθρωπος δηλωτικόν (°).
 ὅτε γὰρ ταῦτον ὁ ἄνθρωπος καὶ ἢ ἄνθρωπος, ὅτε τῷ αὐτῷ δηλωτι-
 κόν, ὅτε οἷόν τε τὸ ἐν ἕν τε εἶναι καὶ μὴ εἶναι. id.

(°) εἴπερ τὸ ἄνθρωπος ὄνομα μὴ μόνον δηλαῖ τὸ καθ' ἐνὸς 1006 b
 ἀλλὰ καὶ ἕν, καὶ τὸ μὴ καθ' ἐνὸς πλείονων ἐστὶ δηλωτικόν (λέγει γὰρ 14.
 καθ' ἐνὸς τῷ Σωκράτῳ καὶ τὸ λευκόν καὶ τὸ μέλαν καὶ τὸ μουσικόν),
 τὸ δὲ ἐν μίαν φύσιν ὠρισμένην δηλοῖ, τὴν τῷ ἀνθρώπῳ καθὼς ἄν-
 θρωπός ἐστι, μὴ συνεπινοῶν ἐν τῷ τῶς τὰ συμβεβηκότα τῷ ἀν-
 θρώπῳ. . . συνώνυμα γὰρ ταῦτα ὑπάρχουσιν, ἀντὶ τῶ ὁμώνυμα.
 ἢ ἄρα δύνασθαι τὸ αὐτὸ εἶναι καὶ μὴ εἶναι, εἰ μὴ τοῖς γε ὁμώνυμους
 τύχοι. Asclep.

"εἰ — ἕν." εἰπὼν "ὃ δὲ ἐνδέχεται" τὸ ἀνθρώπῳ εἶναι σημαί-
 νειν ὅπερ μὴ εἶναι ἀνθρώπῳ" προσέθηκε τὸ "εἰ τὸ ἄνθρωπος ση-
 μαίνει μὴ μόνον καθ' ἐνὸς ἀλλὰ καὶ ἕν." ὃ γὰρ τῶτο ἀξιόμα ἐν
 σημαίνειν τὸ καθ' ἐνός." πῶς τὸ ἐν σημαίνειν ἀκρίβως χρῆ, διδάσκει
 20 ἡμᾶς. ὁ γὰρ ἄνθρωπος ἐν τῷ φύσιν τινὰ μίαν σημαίνειν, ὃ τῷ
 καθ' ἐνός λέγεσθαι. μίαν δὲ φύσιν σημαίνων ἢ ἂν ἄμα καὶ ἄλ-
 λην τινὰ σημαίνοι. ὅτι δὲ τὸ καθ' ἐνός λεγόμενον ἢ πᾶν ἕν, δεῖ-
 κνυσι. καθ' ἐνός γὰρ καὶ τὸ ἄνθρωπος καὶ τὸ λευκόν καὶ τὸ μουσικόν δύ-
 ναται κατηγορεῖσθαι ἀληθῶς, ἀλλ' ὃ διὰ τῶτο καὶ ἐν ταῦτα. ἦλθε δὲ
 ἐπὶ τὸ δεικνύειν τῶτο διὰ τὸ δοκεῖν δύνασθαι καθ' ἐνός καὶ τῷ αὐτῷ
 καθ' ὃ ὁ ἄνθρωπος, οἷον καὶ Σωκράτης, καὶ τῶν καὶ τὸ διαλέγεσθαι.
 τὸ δὲ διαλέγεσθαι ἢ ἄνθρωπος. εἴη γὰρ ἂν καθ' ὃ ὁ ἄνθρωπος, καὶ
 ἢ ἄνθρωπος κατηγορούμενος καὶ συμβεβηκός. ἀλλ' ὃ διὰ τῶτο
 ἦδη καὶ ταῦτόν ἐστι τό τε ὑπὸ τῷ ἀνθρώπῳ καὶ τῷ ἢ ἄνθρωπῳ ση-
 30 μαίνοντα. ὃ γὰρ τῷ ὡς ὡς εἶναι τὸ ἐν σημαίνειν τῷ καθ' ἐνός κα-
 τηγορεῖσθαι. ὅτι γὰρ μὴ τὰ καὶ τῷ αὐτῷ κατηγορούμενα ἦδη καὶ ἐν
 σημαίνειν, δι' ὧν περ παρέθετο ἔδειξε. καθ' ἐνός γὰρ πλείω κατη-
 γορεῖται διαφέροντα ἀλλήλων. τὰ γὰρ συμβεβηκότα τινὶ ἕτερα
 ὄντα καὶ τῷ συμβεβήκε, καὶ ἀλλήλων ὁμοίως κατηγορεῖται κατ'
 ἐκείνους ἐνός ὄντος, ὡς συμβεβήκεν, ὃ μὴν διὰ τῶτο πάντα τὸ αὐτὸ
 καὶ ἐν σημαίνειν. ὃ γὰρ ἐπεὶ καθ' ἐνός τὸ μουσικόν καὶ τὸ λευκόν καὶ ὁ
 ἄνθρωπος κατηγορεῖται, ἦδη καὶ ταῦτόν ἐστι τὸ σημαίνοντα ὑπ'
 αὐτῶν. εἰ γὰρ ταῦτον εἴη τὸ σημαίνοντα ὡς μὴ διαφέρειν τὸ καθ'
 ἐνός κατηγορεῖσθαι τῷ ἐν σημαίνειν, ἔστι συνώνυμα, τῷ ὡς πο-
 λυνώνυμα, καθ' ὧν πλείω κατηγορεῖται. τῷ γὰρ συνώνυμα νῦν ἀντὶ
 τῷ πολυνώμια χρῆσι. ὅτω γὰρ ἔστι ταῦτον σημαίνοντα, ἂν ἢ
 μόνον τῇ λέξει διαφέροντα τὰ πλείω ταῦτα ὀνόματα, μίαν δὲ

5. δ'] τε C. || 14. σημαίνει, ὠρισμένα C. || 21. ἄπειρα — ὀνομάτων om A. || σημαίνει C. || 24. τὸ] τῷ C. || 26. ὀνόματα A. || 27. καὶ τὸ ἐκ
 ἄνθρωπος ὁ C. || 29. ὁ et 32. καὶ ante ἐτι om A. || 33. ὄνομα A. || 36. τῶτο A. || 37. ἔξωθεν A.

1. τὸν ἄνθρωπον A. || 16. τῷ AC. || 22. σημαίνει C. || πᾶν] πῇ C. || 26. τῶτο C. || 27. γὰρ om C. || 30. τῷ] τὸ C. || 32. σημαίνοντα C. ||
 γὰρ τὰ πλείω A. || 36. καὶ post λευκόν om A.

φύσιν σημαίνοντα. ἔσαι δὲ τὸτο, ἂν ἡ κείμενον ταύτην εἶναι τὸ καθ' ἑνὸς κατηγορεῖσθαι καὶ τὸ ἐν σημαίνειν. εἰ δὲ ὅτως, εἴη ἂν σημαίνοντα τὰ καὶ τὰ αὐτῷ κατηγορούμενα, ὡς σημαίνει καὶ τὰ πολυώνυμα, καὶ τὸ εἶναι καὶ μὴ εἶναι. εἰ τῷ καὶ τῷ αὐτῷ δυνάμει κατηγορεῖσθαι λέγει τις αὐτὰ ἐν σημαίνειν ὅτως, ἂν τῷ αὐτῷ κατ- 5 γορεύοιτο ὡς μίαν δηλῶντα φύσιν, ὡς εἶναι τῷ αὐτῷ ἀμφω ὀνόματα ταύτην δηλῶντα, ὃ τὸ αὐτὸ ἔσαι τε καὶ ἔκ ἔσαι πρᾶγμα, ἀλλ' ἔσαι ὀνόματα τὸ αὐτὸ πλείω ἔχον· τό τε γὰρ εἶναι καὶ τὸ μὴ εἶναι ὀνόματα αὐτῷ. ὁδὲν γὰρ κωλύει καὶ τὸτο γενεῖσθαι ὄνομα, ὄντων καὶ συνθήκην τῶν ὀνομάτων. ὥς καὶ τὸ εἶναι καὶ τὸ μὴ εἶναι 10 ταύτην ἔσαι δηλῶντα, ὡς τὰ πολυώνυμα. πάλιν δὲ τὴν πολυωνυμίαν ὁμωνυμίαν εἶπε, πρότερον αὐτὴν εἰπὼν συνωνυμίαν. ὅτι γὰρ τὸ καθ' ὁμωνυμίαν τὸ καὶ πολυωνυμίαν εἶναι λέγει, νῦν ἐδήλωσε δι' ὧν ἐπήνεγκεν εἰπὼν

1006b
19. "ὥσπερ — καλοῖεν." γίνετο γὰρ ὅτως ἔκ ἡ ἀναίρεσις τῷ ἀν- 15 θρώπῳ καὶ ἀπόφασις ὑπὸ τῷ μὴ ἀνθρώπῳ ὀνόματος σημαίνουμένη, ἀλλὰ τὸτο ὃ καὶ ἀνθρώπος ἐσημαίνειν. ἔκ ἦν δὲ τὸτο ἡμῖν τὸ ζητούμενον, πότερον δυνάμει τῷ αὐτῷ πράγματι καὶ ἀνθρώπος ὄνομα καὶ μὴ ἀνθρώπος τεθῆναι, ὡς εἶναι τὴν διαφορὰν αὐτῶν καὶ τὴν λέξιν μόνην, μηκέτι δὲ καὶ καὶ τὸ σημαίνουμενον, ἀλλ' εἰ ὅντων τῶν 20 σημαίνουμένων ὑφ' ἑκατέρω διαφερόντων, καὶ τῷ μὴ ἀνθρώπῳ τὸ τοιαύτου σημαίνοντος εἶδος ὃ λόγος ζῶον πεζὸν δίπεν, τῷ δὲ ἔκ ἀνθρώπῳ τὴν ἀναίρεσιν τῷ τοιαύτου εἶδος, οἷον τε ἅμα ταῦτα καὶ καὶ τῷ αὐτῷ κατηγορεῖσθαι ὅτως ὡς εἶναι ταύτην τὸ εἶναι τε ταύτην τὴν τοιαύτην ὕψιν καὶ μὴ εἶναι. τῷ τοιαύτου γὰρ δηλωτική ἡ ἀντιφατική 25 ἀντίθεσις. ἔκ ἀντιφατική δὲ ἡ ἀντίθεσις ἡ καὶ συμβεβηκός. ὃ γὰρ καθ' ὃ ἀνθρώπος δέξας ἀληθεύμενον καὶ τὸ ἔκ ἀνθρώπος, ὃ καὶ τὸ σημαίνουμενον ὑπὸ τῷ ἀνθρώπῳ ἐδείξε καὶ τὸ ἔκ ἀνθρώπος ἀληθεύμενον κατ' αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι καὶ ἄλλο τι τῷ αὐτῷ συμβεβήκει, ἐφ' ὃ τὸ ἔκ ἀνθρώπος ἀληθεύει. εἰ ἔν ἑτερον σημαίνει τό τε ἀν- 30 θρώπος καὶ τὸ μὴ ἀνθρώπος, ὡς δέδεικετο, καὶ μὴ ἐξί τῷ αὐτῷ πλείω ὄντα ταῦτα τὰ ὀνόματα, ὁδὲν ὅτι καὶ οἱ λόγοι ὃ τε λέγων εἶναι ἀνθρώπον καὶ μὴ εἶναι ἀνθρώπον ἄλλο τι σημαίνει, καὶ ἔκ ἐκείνῃ ταύτην τὸ εἶναι ἀνθρώπῳ καὶ μὴ εἶναι ἀνθρώπῳ. δείξας δὲ ὅτι ἄλλο τὸ εἶναι ἀνθρώπῳ καὶ τὸ μὴ εἶναι ἀνθρώπῳ τῷ ἄλλο τὸν ἔκ ἀνθρώπον 35 σημαίνειν τῷ ἀνθρώπῳ, ἐπιφέρει

1006b
24. "ὥς — ἔσαι," ὃ ἀσαφῶς μὲν εἴρητο, ἴσον δὲ ἂν εἴη τῷ, εἰ γὰρ τις λέγοι ἐν σημαίνειν τὸ ἀνθρώπῳ εἶναι, ἀληθὲς ἐπ' αὐτῷ τό τε εἶναι ἀνθρώπον καὶ τὸ μὴ εἶναι ἀνθρώπον, ταῦτα σημαίνειν αὐτὰ ἐρεῖ καὶ ἐνός ἔσαι ἀμφοτέρω δηλωτικά, ὡς τὰ πολυώνυμα, ὡς 40 λώπιν καὶ ἱμάτιον. ἀλλ' εἰ ἐν ἡ κατάφασις καὶ ἀπόφασις, ἐν ἔσαι σημαίνοντα καὶ τὸ ἀνθρώπος καὶ τὸ ἔκ ἀνθρώπος, καὶ τὸ αὐτὸ δὲ ἔσαι

καὶ τὸ εἶναι ἀνθρώπῳ καὶ τὸ μὴ εἶναι ἀνθρώπῳ. ἀλλὰ καὶ καὶ δέδεικετο ὅτι ἑτερον σημαίνει ἑκάτερον αὐτῶν τῷ ἔκαστον τῶν σημαίνουμένων ἰδίῳ τι σημαίνειν δυνάμει. διὰ μέσων δὲ εἰπὼν τὸ "εἰ δὲ μὴ σημαίνει ἑτερον τὸ ἀνθρώπος καὶ τὸ μὴ ἀνθρώπος, ὁδὲν ὅτι καὶ τὸ μὴ ἀνθρώπῳ τῷ εἶναι ἀνθρώπῳ," ταῦτα εἰπὼν διὰ μέσων, τὸ "ὥς ἔσαι τὸ ἀνθρώπῳ τε εἶναι" καὶ τὰ ἐπὶ τῷ λέγει, ὡς συνάπτων αὐτὰ τοῖς εἰρημένους τοῖς (v: 20) "τὸ δὲ ἀπορούμενον ὃ τὸτο ἔξιν, εἰ ἐνδέχεται" τὸ αὐτὸ ἅμα εἶναι καὶ μὴ εἶναι ἀνθρώπον τὸ ὄνομα, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα." τούτοις γὰρ ἀκολουθεῖν δοκεῖ τὸ "ὥς ἔσαι τὸ ἀνθρώπῳ εἶναι." ἡ καὶ τῷ ἔτι πρὸ τούτου εἰρημένῳ τῷ "ὥσπερ ἂν εἰ ὃν ἡμεῖς ἀνθρώπον καλοῖμεν, ἄλλοι μὴ ἀνθρώπον καλοῖεν." δείξας δὲ ταῦτα ἐπιφέρει τοῖς δεδειγμένοις "ἀνάγκη τοίνυν, εἴ τι ἔξιν ἀληθὲς εἰπεῖν 1006b ὅτι ἀνθρώπος, ζῶον εἶναι δίπεν· τὸτο γὰρ ἦν ὃ ἐσημαίνειν ὃ ἀνθρώπος." λαβὼν διὰ τῶν πρὸ τούτων καὶ δείξας ὅτι ὀνομα εἶναι ἐνός τινος δηλωτικόν, καὶ ὅτι ἄλλῃ μὲν τὸ ἔξιν ἀνθρώπος ἐπὶ σημαντικόν, ἄλλῃ δὲ τὸ ἔκ ἔξιν ἀνθρώπος, διαφέροντα ὄντα, καὶ ὅτι ἄλλο μὲν ἡ κατάφασις ἄλλο δὲ ἡ ἀπόφασις, νῦν συμπεραίνει διὰ τῶν δεδειγμένων τὸ προκείμενον· τὸτο δὲ ἦν τὸ δεῖξαι ὅτι μὴ οἷον τέ 25 ἔξιν ἐπὶ τῷ αὐτῷ τὴν ἀντίφασιν ἀληθεύει. εἰ γὰρ ὃ ἀνθρώπος τὸ ὄνομα φύσεως μιᾶς ἐπὶ σημαντικόν, αὕτη δὲ ἐπὶ τὸ ζῶον πεζὸν δίπεν, ἀνάγκη ἀληθὲς ὄντος τῷ λόγῳ τῷ ἔξιν ἀνθρώπος (τὸτο γὰρ ἐπὶ τὸ εἰρημένον διὰ τῷ, εἴ τις ἔξιν ἀληθὲς εἰπεῖν ὅτι ἀνθρώπος, εἶναι τὸ σημαίνουμενον ὑπ' αὐτῷ τὸ ζῶον πεζὸν δίπεν)· ὃ δὲ ἀνάγκη εἶναι· ζῶον πεζὸν δίπεν, τὸτο τε ἔκ ἐνδέχεται μὴ εἶναι ταῦτ' αὐτῷ τὸτο· 30 τὸ γὰρ ἀνάγκη εἶναι σημαντικόν ἐπὶ τῷ ἀδύνατον μὴ εἶναι. ἀλλὰ μὴ ὃ ἀδύνατον μὴ εἶναι, τὸτο ἔκ ἀληθὲς ἔξιν εἰπεῖν μὴ εἶναι τότε. καθ' ὃ ἄρα ἀληθὲς ἔξιν εἰπεῖν τὸ ἔξιν ἀνθρώπος τότε, κατ' ἐκείνῃ ἀδύνατον ἔξιν ἀληθὲς εἶναι τὸ μὴ εἶναι ἀνθρώπον. ὡς δὲ ἐπὶ τούτου, καὶ ἐπὶ πάντων ὁμοίως ἔχει. εἰ δὲ τὸτο, ἀδύνατον, ἐφ' ὃ ἀληθὲς ἡ τινὸς κατάφασις, ἐπὶ τούτου ἀληθὲς εἶναι τότε τὴν αὐτῷ τούτου ἀπόφασιν. ὃ δὲ πᾶς λόγος τοιαύτου ἂν εἴη. εἰ δὲ ἀνθρώπος ὄνομα ἄλλῃ σημαντικόν ἐπὶ καὶ τὸ ἔκ ἀνθρώπος ἄλλῃ, καὶ μὴ ἐπὶ πολυώνυμα, καὶ ἐπὶ τὸ μὴ ἀνθρώπος σημαῖον ζῶον πεζὸν δίπεν, εἴη ἂν καὶ ὁ λόγος ὃ λέγων εἶναι ἀνθρώπον ἄλλο σημαίνων καὶ ἄλλο 40 ὃ λέγων μὴ εἶναι ἀνθρώπον (ὁδὲν γὰρ νῦν διαφέρει), καὶ ἔσαι ὃ μὴ εἶναι ἀνθρώπον λέγων σημαίνων εἶναι ζῶον πεζὸν δίπεν, ὃ δὲ μὴ εἶναι ἀνθρώπον, μὴ εἶναι ζῶον πεζὸν δίπεν. εἰ δὲ ταῦτα σημαίνει ὑπ' αὐτῶν, καθ' ὃ ἀληθὲς ἔξιν ὃ λέγων λόγος εἶναι ἀνθρώπον, ἀνάγκη τὸτο εἶναι ζῶον πεζὸν δίπεν. μὴ γὰρ ὄντος ἔκ οἷον τε ἀληθὲς εἶναι τὸν σημαίνοντα αὐτὸ λόγον. ἀλλὰ μὴ ὃ ἀνάγκη εἶναι ζῶον πεζὸν δίπεν, τὸτο ἀδύνατον μὴ εἶναι τότε ζῶον πεζὸν δίπεν. id.

2. αἰ] ἐν C. || 6. ὀνόματος A. || 9. γίνεσθαι A. || 10. post ὥς om C. || 13. κατὰ om A. || 15. ἐκ ἡ] ἐκ A. || τῷ ἀνθρώπῳ om A. || 17. ἐσημαίνειν A. || 24. τε τὴν et 25. τῷ om C. || 29. συμβεβηκός A. || 34. τῷ A. || καὶ τῷ μὴ A. || 37. σαφῶς C. || 38. λέγει F. || σημαίνοντα A, σημαίνοντος F. || τῷ ἀνθρώπῳ, ἀληθὲς AF. || ὑπ' C. || ὡς τὰ] ὥς AC. || 42. δὲ om A.

1. prius καὶ om A. || 2. τῶν σημαίνοντων A. || 3. σημαίνειν. δύναται A. || δὲ ante εἰπὼν et 8. τὸ post ἀνθρώπον om A. || 10. πρὸς τούτοις C. || 14. τότε A. || 21. ἀνάγκη — 24. δίπεν om C. || 25. ἀλλὰ — 26. εἶναι ante τὸτο et 30. τότε om A.

1006β "τὸ — εἶναι." εἰ δὲ ἀδύνατον αὐτὸ μὴ εἶναι ζῶον πεζὸν
 31. δίνων, ἀδύνατον αὐτὸ μὴ ἄνθρωπον εἶναι. ὁ δὲ ἀδύνατον εἶναι
 μὴ ἄνθρωπον, τὸτο ὑδὲ ἀληθεύσει τις λέγων εἶναι μὴ ἄνθρωπον.
 ἀδύνατον ἄρα ἀληθεύοντος τῷ ἔξιν ἄνθρωπος, ἀληθὲς εἶναι τὸ ἔξιν
 ἔκ ἄνθρωπος ἢ τὸ ἔκ ἔξιν ἄνθρωπος· καὶ ἢ τὸτο ἀληθὲς ἐπὶ μὴ ὄν- 5
 τος ἀνθρώπων. ὥστε ἀδύνατον ἀληθὲς ἔσσης καταφάσεως ἀληθῆ
 τὴν ἀπόφασιν εἶναι τὴν ἀντιφατικῶς ἀντικειμένην αὐτῇ. id.
 1006δ "ὁ — ἄνθρωπον." δεῖξας, ἐφ' ὃ ἀληθὲς ἐστὶ τὸ ἔξιν ἄνθρωπος,
 34. ἐπὶ τῷ αὐτῷ λόγῳ χωρμένους φησὶν ἐνεσι δεικνύναι πάλιν, ἐφ' ὃ ἀληθὲς 10
 ἐστὶ τὸ μὴ εἶναι ἄνθρωπον, μὴ δυνάμενον ἀληθὲς εἶναι τὸ εἶναι ἄν-
 θρωπον· ἐφ' ὃ ἢ ἀληθὲς ἐστὶ τὸ μὴ εἶναι ἄνθρωπον, ἀνάγκη τὸτο
 μὴ εἶναι ζῶον πεζὸν δίνων. ὁ δὲ ἀνάγκη μὴ εἶναι, τὸτο ἀδύνα-
 τον εἶναι τότε· ὁ δὲ ἀδύνατον εἶναι ζῶον πεζὸν δίνων, τὸτο ἔκ
 ἀληθὲς ἐστὶν εἰπεῖν εἶναι ζῶον πεζὸν δίνων. ἐφ' ὃ ἄρα ἀληθὲς τὸ 15
 μὴ εἶναι ἄνθρωπον, ἐπὶ τῷ τότε ἔκ οἷον τε ἀληθὲς εἶναι τὸ εἶναι
 ἄνθρωπον. καὶ ἔστι τὸ μὴ εἶναι ἄνθρωπον ἀπόφασιν, τὸ δὲ εἶναι
 ἄνθρωπον καταφάσιν· ἀδύνατον ἄρα ἐπὶ τῷ αὐτῷ τὴν τε κατα-
 φασιν ἀληθῆ καὶ τὴν αὐτῇ ἀπόφασιν εἶναι. ἔδειξε δὲ ὁ λόγος ὅτις,
 κειμένον τῷ ἄλλο σημαίνει τὸ εἶναι καὶ μὴ εἶναι, ἐφ' ὃ ἀληθὲς ἐστὶ 20
 τὸ εἰπεῖν νῦν ὅτι λευκόν, ἀνάγκη τὸτο νῦν εἶναι λευκόν, καὶ ἀδύνα-
 τον νῦν μὴ εἶναι λευκόν, ἐφ' ὃ ἀληθὲς εἰπεῖν νῦν ὅτι ἔστι λευκόν·
 ὁ γὰρ ὅτι καὶ τῷ ἔκαστον, τὸ τε ἀνάγκη εἶναι καὶ ἀδύνατον μὴ
 εἶναι, ἔν τι σημαίνει. τὴν δὲ δεῖξιν φησὶ τὴν ἀρχὴν ἔχειν ἀπὸ
 τῷ εἰληφθαι ἄλλο σημαίνει τὸ ἀνθρώπῳ εἶναι καὶ τὸ μὴ ἀνθρώπῳ 25
 εἶναι, ὁ γὰρ ἀναγκαῖον ὁμολογεῖν τῷ τὴν τε ἀντίφασιν συναλη-
 θεύειν λέγοντι καὶ σώζειν βυλομένῳ τὸ διαλέγεσθαι. πῶς δὲ ἕτερον,
 δείκνυσιν παραθέμενος τὸ λευκόν. ὥς γὰρ ὁ λέγων λευκόν εἶναι τῷ
 λέγοντος ἀνθρώπου εἶναι διάφορον τι σημαίνει· ὁ μὲν γὰρ λευκόν εἶναι
 λέγων διάφορον μὲν καὶ ἄλλο τι λέγει τῷ ἀνθρώπου λέγοντος εἶναι, 30
 ὃ μὴ καὶ ἀντικείμενον αὐτῷ· ὁ δὲ μὴ εἶναι ἀνθρώπου λέγων, πρὸς
 τῷ μὴ εἶναι ἀνθρώπου λέγειν τι, καὶ ἀντικείμενον λέγει τῷ λέγοντι
 ἀνθρώπου εἶναι. ὥστε εἰ τὸ ἦτορ τῷ ἀνθρώπῳ διαφέρειν μὴ ἀλη-
 θεύειν κατ' αὐτῷ, ὑδὲ ἂν τὸ μᾶλλον αὐτῷ διαφέρειν ἀληθεύοιτο.
 εἰ δὲ τις λέγοι καὶ τὸ λευκόν εἶναι τῷ ἀνθρώπῳ εἶναι ταῦτεν σημαί- 35
 νειν τῷ δύναντι καὶ τῷ αὐτῷ ἄμφω κατηγορεῖσθαι, ἐρῶμεν πάλιν
 τὸ αὐτὸ ὃ καὶ πρότερον, ὅτι ὅπως ἐν πάντα ἔσται πολλὰ ὀνόματα
 ἔχον, ὃ μόνον τὰ ἀντικείμενα, εἰ ἔν ἐστι τὰ ἐνὸς κατηγορούμενα καὶ
 μὴ τῷ μίαν σημαίνειν φύσιν τὸ ἐν ὀρίζοντι. εἰ δὲ μὴ ἐνδέχεσθαι 40
 πάντα τὰ σημαίνοντα ὑπὸ τῶν καθ' ἑνὸς τινος κατηγορουμένων
 τὰ αὐτὰ εἶναι, ὑδὲ ἂν τὰ σημαίνοντα αὐτὰ τὰ αὐτὰ εἴη, ἀλλ'
 ἔκαστον τῶν διαφερόντων ὑπὸ τῷ διαφερόντος ἂν σημαίνοιο. εἰ
 δὲ τὸτο, τὸ δεδευμένον ἀνάγκη συμπεραίνεισθαι, τὸ μὴ οἷον τε

ἄμα τὸ αὐτὸ εἶναι τε καὶ μὴ εἶναι, ἂν μόνον ἀποκρίνεσθαι πρὸς τὰ
 ἡρωτημένα ὁ προσδιαλεγόμενος βέλη. id.

"ἐὰν — ἀποφάσεις." ἐὰν δὲ ἀπλῶς ἐρωτώμενός τις εἰ 1007α
 Σωκράτης ἀνθρώπος ἐστὶ, μὴ ἀποκρίνηται ἀπλῶς ἢ εἶναι ἢ μὴ εἶναι.
 8. αὐτὴν ἀνθρώπον, ἀλλὰ προσεῖθι καὶ τὴν ἀπόφασιν, λέγων ὅτι καὶ
 ἀνθρώπος ἐστὶ καὶ ἔκ ἔξιν ἀνθρώπος, ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων,
 εὐλαβήμενος μὴ ἂν διῷ μόνον τὴν ἀνθρώπου εἶναι, περιαχθῇ καὶ τὴν
 προεξηγούμενον λόγον εἰς τὸ μὴ δύναντι τὸ αὐτὸ τὸτο λέγειν τότε
 εἶναι καὶ μὴ εἶναι ἀνθρώπου, τῷ ἔπεσθαι μὲν δεσθέντι τῷ εἶναι ἀνθρω-
 πον, εἰ ἀληθὲς εἴη τὸ ἔξ ἀνάγκης τότε εἶναι ἀνθρώπου, καὶ ἀδύνα-
 τον εἶναι τὸ μὴ εἶναι ἀνθρώπου, ἀδύνατον δὲ ὅντος τῷ μὴ εἶναι
 τότε ἀνθρώπου, μὴ δύναντι ἀληθῆ εἶναι τὴν ἀπόφασιν τὴν λέγου-
 σαν μὴ εἶναι ἀνθρώπου. ἂν δὲ τις τὸτο προσηύμενος τῇ κατα-
 φάσει καὶ τὴν ἀπόφασιν λέγει ὑπάρχειν, ἔκ ἀποκρίνεσθαι τὸ ἐρωτώ-
 μενον· τό τε γὰρ ζητούμενον προλαμβάνει. ζητεῖν γὰρ τὸτο τὸ εἰ
 οἷον τε, ὡς ὑπάρχει ἀνθρώπος, τὸτο καὶ μὴ ἀνθρώπου εἶναι. ὁ δὲ
 χωρὶς δεῖξεως αὐτὸ λαμβάνει, ὅτε γνωρίζον ὅτε ἐναργὲς ὂν,
 ἀξίῳ καὶ τὰ φανερά καὶ τὰ πᾶσιν ἐναργῆ ἀποδείκνυσθαι, καὶ διὰ τὸτο
 μηδὲ τὸ ἐπὶ τῆς ἀντιφάσεως συγχωρῶν. ὅτι δὲ πρὸς τὸ ἐρωτώ-
 μενον ἔκ ἀποκρίνεσθαι, δείκνυσιν ἔκ τῷ, εἰ καὶ ἀληθεύσει, μὴ ὀφείλειν
 αὐτὴν μὴ ἐξετασθέντα περὶ αὐτῷ λέγειν· καὶ γὰρ ἄλλα μυρία ὁμολο-
 γητέως τῷ Σωκράτει ὑπάρχει, ἀλλ' ὅμως ὁ ἐρωτηθεὶς εἰ Σω-
 κράτης ἀνθρώπος ἐστὶν ἔκ ἐξαριθμεῖν πάντα, καὶ λέγει καὶ φιλό-
 σοφος καὶ Ἀθηναῖος καὶ σιμὸς καὶ προγαστρὸς καὶ λευκὸς καὶ μυσικὸς καὶ
 Πλάτωνος διδάσκαλος. ἔτι εἰ ἐν τῷ πάντα τὰ ἐνυπάρχοντα
 εἰπεῖν τὸ ἀποκρίνεσθαι τὸ ἐρωτώμενον ἐστὶν, εἰ ἀδύνατον πάντα
 εἰπεῖν, ἀδύνατος καὶ ἡ ἀπόκρισις ἔσται· ἀδύνατον δὲ πάντων ἐξα-
 ρίθμωσιν ποιήσας τῶν ὑπαρχόντων τινί. εἰ δὲ ἐνὸς ἐξετασθέντος
 μὴ πάντα τὰ ὑπαρχοντα λέγομεν αὐτῷ, ὑδὲ ἔν τι ἐξ αὐτῶν
 παρὰ τὸ ἐν τῇ ἐρωτῇ δεόντως ἐρῶμεν· ἢ γὰρ πάντα ἢ ὑδὲν καὶ
 παρὰ τὸ ἡρωτημένον· ὥστε εἰ καὶ ὅτι μάλιστα ὁ ἀνθρώπος καὶ ἔκ ἄν-
 θρωπος ἐστὶν, ὃ δεῖ καὶ τὸτο προσεῖναι. εἰ μὲν γὰρ ταυτὸν ἐστὶ, δέ-
 δωκε καὶ τὸτο διὰ τῷ δεῖναι ἀνθρώπου εἶναι· εἰ δὲ ἕτερον, ἔκ ἦν ἡ
 ἐρωτῆσις περὶ τῷ· ἢ γὰρ πάντα καὶ τὰ προσόντα ἢ μηδὲν παρὰ
 τὸ ἡρωτημένον λέγειν. ἔτι καὶ αἱ τῶν ἄλλων ἀποφάσεις ἀληθεῖς
 κατ' αὐτῷ, ἀλλ' ὃ διότι ἀληθεῖς ἐρωτηθεὶς τις εἰ ὁ Σωκράτης ἀν-
 θρωπος ἐστὶν, ἀποκρίνοιο ὅτι καὶ ἔκ ἵππος καὶ ὃ κύων· μάταιος γὰρ
 ἂν εἴη. ὅπως ἔν καὶ ὁ λέγων καὶ μὴ ἀνθρώπου αὐτὸν εἶναι· ἄλλο
 γὰρ τὸ ἔκ ἔξιν ἀνθρώπος τῷ εἶναι ἀνθρώπου ἀποδείξει. id.

"ὅλως — εἶναι." ὅτι μὴ οἷον τε λέγειν ἐπὶ πάντων τὸ ὑδὲν 1007β
 μᾶλλον ἔκαστον τῶν ὄντων εἶναι ἢ μὴ εἶναι, καὶ διὰ τῶν δει- 20.
 κνυσι (·). δοκεῖ δὲ μοι ἡ ἐπιχείρησις αὕτη λέγεσθαι πρὸς τὸς
 διὰ τὸτο λέγοντας ἐπὶ πάντων ὃ μᾶλλον τὴν καταφασιν ἢ τὴν

2. αὐτὸ ἀνθρώπου μὴ εἶναι C. || 3. ἀληθεύσει A. || 12. ἐστὶ δεικνύειν τὸ A. || 23. τὸ ἢ AC. || 25. μὴ εἶναι ἀνθρώπου C. || 32. λέγειν om A. || 35. σημαίνει A. || 37. ὁ om C. || 39. τὸ ἐν om A.

3. ἀπὸ ἀντιφάσεως A. || 13. δὲ ἢ A. || προσηύμενος ἄμα τῇ A. || 17. λαμβάνων C. || 20. ἀληθεύει A. || μὴ ἢ μὴ C. || 22. ὑπάρχει A. || εἰ et 26. om C. || 28. δὲ περὶ ἐνός A. || 30. ἐν τῇ om C.

ἀπόφασιν, ὅτι ὁ νῦν ἔστι δύναμις καὶ μὴ εἶναι, καὶ ὁ μὴ ἔστιν εἶναι, ἐπεὶ ἅμα γε τὸ ὑπὸ τῆς ἀντίφασews σηματούμενον ὑδὲ ἐπὶ τῶν συμβεβηκότων οἷον τε συνυπάρχειν, ὡς δέδεικται. ἀλλ' εἴ τις λέγει ταύτῃ ἀληθεύειν τὴν ἀντίφασιν τῇ καὶ μὴ εἶναι δύναμιν τῆτο ὁ κατηγορεῖται, ἔτι ἔν μὲν τῆτο οἷον τε δεικνύει ἐπὶ τῶν ἐν τῇ 5 ὑσίᾳ τινὸς κατηγορουμένων. εἰπὼν ὅτι ἀναιρῶσιν ὑσίαν, ποίαν ὑσίαν ἐδήλωσε προαίρει "καὶ τὸ τί ἦν εἶναι." τὸ ὅτι ἐν τῇ ὑσίᾳ τινὸς κατηγορεῖται τὴν ἀναιρῶσιν· τὰ ὅτι ἐν τῇ ὑσίᾳ κατηγορούμενα ἔχουσιν οὐδ' ἀπάρχειν καὶ μὴ ὑπάρχειν ἐκείνῳ· ἐξ ἀνάγκης γάρ, ἔσ' ἂν 10 ᾗ τὸ πρᾶγμα, ὑπάρχει αὐτῷ καὶ ἔστιν ἀχώριστά αὐτοῦ. εἰ ὅτι καὶ πρὸς τὴν τῶν συμβεβηκότων ὑπαρξίν· τίς ἐν τῇ τῶν ὡς ἐκ ἐξ ἀνάγκης ὑπαρχόντων τότε ὅτε ἀληθὴς ἡ περὶ αὐτῶν κατάφασις, ἀλλ' ἐπὶ γε τῶν ἐν τῇ ὑσίᾳ ὑδὲ ἀντίφασιν· ὥστε οἱ διὰ τῆτο τὴν ἀντίφασιν ἅμα ἐπὶ τῷ αὐτῷ λέγοντες εἶναι ἀληθῆ, ὅτι οἷον τε ταύτ' καὶ ὑπάρχειν καὶ μὴ ὑπάρχειν τοῖς αὐτοῖς, ἀναιρῶσιν τὸ εἶναι 15 ἐν τῇ ὑσίᾳ τινὸς καὶ τὸ ὑπάρχειν ἕτω τί τι. οἱ ὅτι ταύτ' εἶναι καὶ μὴ εἶναι λέγοντες, καὶ μὲν μᾶλλον τὴν κατάφασιν ἢ τὴν ἀπόφασιν ἐκάς κατηγορεῖται διὰ τὸ καὶ ὑπάρχειν καὶ μὴ ὑπάρχειν τὸ κατηγορούμενον αὐτῷ δύναμιν, ἀναιρῶσιν τὸ εἶναι· τί ἐκάς τῶν ὄντων εἶδος καὶ ὑσίαν, καθ' ἣν ἔστιν ἐκάς τὸ εἶναι καὶ τὸ κατηγο- 20 ρεῖται ὅπως τί τις καθ' αὐτό τε καὶ ἐν τῇ ὑσίᾳ· ὑδὲ ὅτι ἔστι τῶν κατηγορουμένων τινὸς ὡς γένος καὶ ἐν τῷ ὅπερ, τετέστιν ἐν τῇ ὑσίᾳ, κατηγορούμενον, ὑδὲ ὅπως ὡς ὑσίαν καὶ εἶδος καὶ ὡς ὁρισμὸς καὶ τί ἦν εἶναι, εἰ πάντα τὰ κατηγορούμενα αὐτῷ καὶ μὴ ὑπάρχειν οὐδ' ἀπ' αὐτοῦ· ἀλλ' ἔστι συμβεβηκότα πάντα, καὶ ἕτε ὅπερ ἀνθρώπῳ εἶναι ἐξ 25 ἂν ἕτε ὅπερ ζῷῳ, τετέστιν ὑδὲ ὅπως ἐν τῇ ὑσίᾳ ἢ ὡς εἶδος ἢ γένος ἕτε ὁ ἀνθρώπος ἕτε τὸ ζῷον κατηγορηθῆσθαι, ἀλλ' ὡς συμβεβηκότα. εἰπὼν δὲ "καὶ τὸ ὅπερ ἀνθρώπῳ εἶναι ἢ ζῷῳ" ἐκέτι 1007^a 22. προσέθηκε τὸ ἀναιρῶσιν· ἦν ὅτι προειρημένον καὶ κείμενον· προεῖπε ὅτι "ὅπως δὲ ἀναιρῶσιν οἱ τῆτο λέγοντες." τὸ δὲ "τί ἦν εἶναι μὴ 30 εἶναι" ἐνδεέστερον ἔχειν δόξει· ("καὶ" ὅτι αὐτῷ καὶ σύνδεσμος, ἵνα ἢ καὶ τὸ τί ἦν εἶναι μὴ εἶναι, τετέστι καὶ τὸν ὁρισμὸν μὴ εἶναι. ἀναιρῶμεν ὅτι τῷ ἐν τῇ ὑσίᾳ εἶναι τινὰ κατηγορούμενα, ἀναιρῶ καθόλου καὶ τὸ εἶναι τινὸς ὁρισμὸν· ὁ ὅτι ὁρισμὸς ἐκ τῶν καθ' αὐτὰ ὑπαρχόντων· δύναμις) "καὶ τὸ ὅπερ ἀνθρώπῳ ἢ ζῷῳ εἶναι" τί ἦν 35 εἶναι τινὸς, τετέστι μὴ ἐν τῇ ὑσίᾳ μὴδὲ ἐν τῷ τί ἐστιν κατηγορεῖται, ὡς εἰρηάζει τὸ τί ἦν εἶναι ἀντὶ τῷ τί ἐστιν. εἰ ὅτι ἔστι τὸ ὅπερ ἀνθρώπῳ εἶναι, δεικνύει διὰ τῶν ὅτι ἀναιρῶ τὸ ὅπερ ἀνθρώπῳ εἶναι, καὶ ὅπως τὸ ἐν τῇ ὑσίᾳ τινὸς ὡς γένος ἢ εἶδος κατηγορεῖται, εἰ ἐπὶ παντὸς ἡ ἀντίφασις συναληθεύειτο. τεθέντος ὅτι ἐν τῇ ὑσίᾳ 40 τινὸς κατηγορεῖται, ἀδύνατον ἐπ' ἐκείνῃ τὴν ἀντίφασιν· ἔτι λέγειν ἀληθῆ. εἰ ὅτι εἴη τι τῶν ὄντων ὅπερ ἀνθρώπος, ὡς ἐν τῷ τί ἐστιν

αὐτῷ τὸν ἀνθρώπον κατηγορεῖται, ἔχουσιν τε τῆτο μὴ ἀνθρώπον εἶναι. ὁμοίως δὲ ὑδὲ ἄλλο τι οἷον τε μὴ εἶναι τῆτο ὁ ἐν τῷ ὁρισμῷ καὶ ἐν τῇ ὑσίᾳ αὐτῷ κατηγορεῖται. εἰ ὅτι ἔστι τὸ γένος τῷ ἀνθρώπῳ, ἢ ὅπως τί ἦν εἶναι εἴη τινὸς, ἔχουσιν τε τῆτο μὴ ὑπάρ- 5 χειν αὐτῷ. ὁ γάρ ἐστι ὅπερ ἀνθρώπος, τῆτο ἔχουσιν τε ἅμα καὶ μὴ ἀνθρώπον εἶναι καὶ εἶναι μὴ ἀνθρώπον. εἰ δὲ μὴ τὸ πρᾶγμα, ὑδὲ αἱ ἀποφάσεις αἱ σημαίνουσιν τῆτο τὸ μὴ εἶναι ἀνθρώπον αὐτόν· τῶν γὰρ τις ἀπόφασις τῆς τότε τι ὅπερ ἀνθρώπον εἶναι λεγύ- 10 σης. προσέθηκε δὲ τὸ "ἐν τῷ ἦν ὁ ἐσήμαινε, καὶ ἦν τῆτο τινὸς 1007^a 25. ὑσίᾳ" ὑπομνηστικῶν ἡμᾶς τῶν δεδειγμένων, ὅτι ὁ σημαίνων ἐν τι σημαίνει καὶ ὠρισμένον, ὥστε καὶ ὁ λέγων τότε ὅπερ ἀνθρώπον εἶναι ἐν τι σημαίνει, καὶ ἔστι τῆτο ὑσίᾳ αὐτῷ, τετέστιν ἐν τῇ ὑσίᾳ ἐστὶν αὐτῷ, καὶ ἔχουσιν τε αὐτὸ μὴ ὑπάρχειν αὐτῷ· ἐν τῷ τῆτο ἔστιν αὐτό. id.

(^c) οἱ τῆτο ὑποτιθέμενοι καὶ λέγοντες συναληθεύειν τὴν ἀν- 1007^a 20. τίφασιν ἀναιρῶσιν τὴν ὑσίαν καὶ τὸν ὁρισμὸν, καθάπερ ἐν τῇ θεω- ρίᾳ εἰρήκαμεν· πάντα ὅτι ἀνάγκη λέγειν αὐτὸς συμβεβηκότα, ἐπειδὴ ὅπως ἐπὶ τῶν συμβεβηκότων χώρῳ ἔχει τὸ συναληθεύειν τὴν ἀντίφασιν, καὶ ἐν αὐτοῖς δὲ κατ' ἄλλον καὶ ἄλλον χρόνον, "καὶ τὸ ὅπερ ἀνθρώπῳ εἶναι ἢ ζῷῳ εἶναι μὴ εἶναι," εἴγε συντρέχει αὐτῷ ἢ ἀπόφασις αὐτῷ ἀναιρετικῇ αὐτῷ ὑπάρχουσα. εἰ ὅτι ὅπως ἐστὶν ἐν ὑποφάσει ἢ κατάφασις ἢ λέγουσα ἀνθρώπῳ εἶναι τῆτο, ἐκ ἔστι μὴ ἀνθρώπῳ εἶναι, ἵνα εἴη τὴν ἀόριστον κατάφασιν, ἦγεν μὴ εἶναι ἀνθρώπῳ, τετέστιν ὅτι συντρέχει αὐτῷ ἢ ἀπόφασις αὐτῷ.

Asclep.

(^d) εἰ δὲ ὑποθώμεθα ταύτ' εἶναι καὶ ταύτ' ἐν δὴλῶν τὸ ὅπερ 1007^a 23. ἀνθρώπῳ εἶναι ἢ ὅπερ μὴ ἀνθρώπῳ εἶναι ἢ ὅπερ εἶναι ἀνθρώπῳ, τότε ἐκέτι τὸ αὐτὸ δηλοῖ ἄλλο ἄλλο. id.

"εἰ — εἶναι." τετέστιν· εἰ δὲ εἴη τὸ ὑποκείμενον ὅπερ ἀνθρω- 1007^a 27. πός, τετέστιν εἰ ἐν τῷ ὅπερ καὶ ἐν τῇ ὑσίᾳ αὐτῷ εἴη ὁ ἀνθρώπος κατηγορούμενος, ἐκ ἂν αὐτῷ ἐφαρμοζοίτο ἔτι ἢ τὸ μὴ εἶναι ὅπερ ἀνθρώπῳ ἢ τὸ εἶναι ὅπερ μὴ ἀνθρώπῳ. ἄλλο ὅτι ἔστι, εἰ ταῦτα ἀληθεύοιτο κατ' αὐτῷ, καὶ ὅτι τῆτο ὅτι ἐν τῷ ὅπερ ὁ ἀνθρώπος κατηγορεῖται· ἕτω δὲ ἐκεῖ ἂν ἡ ἀντίφασις ἐπὶ τῷ αὐτῷ μένοντος. διὸ ἔχουσιν τε ἔστι τῶν ἐν τῇ ὑσίᾳ τινὸς κατηγορουμένων δύναμιν ποτε καὶ τὰς ἀποφάσεις ἀληθῶς κατηγορεῖται· εἰ ὅτι μὴ ὑπάρχει αὐτῷ τὸ ἐν τῇ ὑσίᾳ ὅτι αὐτῷ, ὑδ' ἂν εἴη καὶ αὐτὸ ἔστι. ὅτι οἷον τε τῆς ὑσίᾳ τινὸς ἀναιρῶμενης αὐτὸ σωζέσθαι καὶ ὑπομένειν. ἐπὶ ὅτι τῶν συμβεβηκότων οἷον τε τῆτο μόνον τὸ ὑπομένειν τὸ ὑποκείμενον καὶ ὑπάρχειν αὐτῷ τιθεμένων τῶν συμβεβηκότων καὶ μὴ ὑπάρχειν τῷ μὴ εἶναι ἐν τῆτοις αὐτῷ τὸ εἶναι. δύναμις καὶ τοῦτο εἶναι τὸ "εἰ δὲ ἔστι αὐτῷ τὸ ὅπερ ἀνθρώπῳ εἶναι ἅμα καὶ ὅπερ μὴ ἀνθρώπῳ

2. ἅμα γε om Sepulv. || 4. λέγει A. || τῷ τὸ C. || 5. ἐστὶ ἐν C. || 8. τινὸς — 9. τε] τινὸς κατηγορούμενον, ἔχουσιν τε C. || 11. τῶν ante ὡς om A. || 16. ὅπως: οἱ A. || 29. καὶ κείμενον om F. || 34. ὁρισμὸν] ὠρισμένον F. || 35. ἀνθρώπῳ om C. || 37. ὡς εἰρησθαι] ὠρισθαι C. || 41. δυ- τατόν C. || ἀπόφασιν A.

7. τὸ om A. || 11. ὅπερ om C. || 19. post ἐν f. add τοῖς. || 30. εἰ om A. || 32. ἀνθρώπῳ εἶναι. ἄλλο C. || 33. ὅτι om A. || τῆτο ὅτι ὅπερ ἐν τῷ τί ἐστιν ὁ ἀνθρώπος κατηγορεῖτο C. τῆτο ἐκ ἐν τῷ ὅπερ ὁ ἀνθρώπος κατηγορεῖτο F. || 34. ἡ ἀντίφασις om C. || 40. αὐτὸ θεμένον C.

εἶναι ἢ ὅπερ μὴ εἶναι ἀνθρώπῳ" (ὅδ' ἐν ᾧ διαφέρει ὁπότερον ἀν
ληφθῇ), "ἄλλο τι ἔσται," τῷ ἐν ἔτι ἔσται, ἀλλὰ πλείω καὶ
διαφέροντα εἶδη· εἰ γὰρ τις πάντα ἔτι τῶν ὑπάρχοντα λέγει
εἶναι ὡς τὰ αὐτὰ καὶ μὴ ὑπάρχειν δυνάμει, ἔτος ὅδ' εἶδος ἐρεῖ τῷ
πράγματός εἶναι ὅδ' ἐστὶν ὁ λόγος καὶ ὁρίσμενος, ἀλλὰ πάντα τὰ
κατηγορούμενά τινος καὶ συμβεβηκός κατηγορηθῇ καὶ ὡς συμ-
βεβηκότα. τὸ μὲν ᾧ συμβεβηκός τινι ἄλλο ἐν ἄλλῳ ὑπάρχει,
ὡς τὸ λευκὸν τῷ ἀνθρώπῳ, διὸ δυνάμει καὶ μὴ ὑπάρχειν αὐτῷ σω-
ζομένῳ· τὸ δὲ εἶδος καὶ ἡ ὕψια ἡ ἐκάστῃ ἔτι αὐτῷ κατηγορεῖται,
ὅς ὡς ἄλλῳ τινὶ ὄντι αὐτῷ ὑπάρχουσα, ἀλλ' ὡς τῷ ὄντι αὐτῷ
καὶ ἐν τῷ αὐτῷ τὸ εἶναι ἔχοντι. τὸ δὲ εἶναι ὅπερ μὴ ἀνθρώπῳ ἢ
μὴ εἶναι ὅπερ ἀνθρώπῳ κοινότερον ἔλαβεν ὡς ἀπόφασιν τῷ εἶναι
ὅπερ ἀνθρώπῳ τῷ τὸ αὐτὸ ἄτοπον ἔπεσθαι ὁπότερον ἀν τις λέγει
ἀπόφασιν αὐτῷ εἶναι· καθ' ἑκάτερον ᾧ αὐτῶν ἀναιρεῖται τὸ ὅπερ
εἶναι καὶ ἡ ὕψια. φανερώτατον δὲ τὸ ἄτοπον ἐπὶ τῷ εἶναι ὅπερ μὴ
ἀνθρώπῳ, ὃ δοκεῖ κατάφασιν ἐκ μεταθέσεως, εἴγε ὁ τῷ λέγων
φυλάσσει τὸ ὑποκείμενον, καὶ φησὶν αὐτὸ ὅπερ τῷ εἶναι ὅ ἐστιν·
ὃ καὶ ἀεὶ ὄντι ἀντὶ τῆς ἀντίφασιν καὶ τῷ αὐτῷ ἅμα ἀληθῆ λέγοντες.
καίτοι ὅδ' ἐν ἀρχῇ ἔτι εἶναι δυνάμει, εἰ μὴ εἴη τὸ ἐν ᾧ αὐτῷ τὸ
εἶναι. Alex.

1007 a
33.

"εἰ — καθόλου." δείξας ὅτι ἀναιρεῖται ἐκ τῶν ὄντων τὸ εἶδος
καὶ τὸν ὁρισμὸν καὶ τὸ ὅλως καθ' αὐτό τι κατηγορεῖται τῶν οὐ καὶ εἶναι
καὶ μὴ εἶναι τὸ αὐτὸ λέγοντες καὶ διὰ τῷ τὴν ἀντίφασιν συναλη-
θεύει φάσκοντες (πάντα ᾧ ποῖσιν ἔτι κατηγορούμενα τῶν ὑπο-
κειμένων ὡς συμβεβηκότα), δείκνυσιν ἐπόμενον καὶ ἄλλο τι ἄτο-
πον εἰ πάντα τις λέγει τὰ ὄντα συμβεβηκότα· φησὶ ᾧ μὴδὲν
ἔσθαι πρῶτον τὸ καθόλου. τῷ δὲ ἔτι εἴρηκε σημαίνειν ὅτι μὴ
ἔσθαι τὸ πρῶτον τὸ γένος, τῷ ἐν ἔτι ἔσθαι τῶν γενῶν τὸ πρῶτον ἢ
ὕψια· πάντα μὲν ᾧ τὰ γένη καθόλου, πρῶτον δὲ τῶν ἄλλων ἢ
ὕψια, ἀναιρεθῇ δὲ τὸ γένος τῷ ὅτι ὅδ' ἐν συμβεβηκῇ, ὅδ' ὅτι
τινός ὡς συμβεβηκός ἢ ὕψια κατηγορεῖται, ἀλλ' ὅτι ἀν κατηγορεῖται
τις ὕψια, συνωνύμως τε καὶ ἐν τῇ ὕψια κατηγορεῖται. εἰ ᾧ ὕψιος
τῆς ὕψιος ἀναγκαῖον εἶναι καὶ τὴν τοιαύτην κατηγορίαν, μὴ ὕψιος
τῆς τοιαύτης κατηγορίας ὅδ' ἀν ἢ ὕψια εἴη· ἢς κατηγορίας ἀναι-
ρεμένη ἀναιροῖτο ἀν καὶ τῆς ὕψιος γένος ἐκ τῶν ὄντων. ἀλλὰ
μὴ ὕψιος τῆς ὡς γένος ὕψιος ὅδ' ἀν ἢ ἄτομος εἴη· ἀναιρεμένη
ᾧ καθόλου τῷ γένος αὐτῆς ὅδ' ἀν αὐτῇ εἴη. ἔτι δὲ ὅδ' ἀν κα-
τηγοροῖτο τι κατ' ὕψιος, ἀλλ' ἐν πάσῃ κατηγορίᾳ καὶ τὸ ὑποκείμε-
νον ἀν συμβεβηκός εἴη. μὴ ὕψιος δὲ ὕψιος τῷ ὑποκείμενῳ ἀλλὰ
συμβεβηκός, ἐπ' ἀπειρον ἀν ἄλλῳ ἄλλο ὑποκείμενον λαμβά-
νοιο τῷ τὸ συμβεβηκός ἀεὶ καθ' ὑποκείμενῳ τινός σημαίνειν τὴν
κατηγορίαν, τῷ ἐν ἄλλῳ εἶναι, καὶ ὑποκείμενόν τι ἔχειν, καὶ
μὴ δυνάμει ἢ αὐτὸ ὑποκείμενον εἶναι ἢ εἶναι χωρὶς ὑποκείμενου. εἰ

ᾧ εἴη ἐν τῇ Σωκράτης λευκός ἐστι προτάσει καὶ τὸ Σωκράτης συμ-
βεβηκός ἄλλῳ ὑποκείμενῳ, δεῖξαι καὶ αὐτὸ πάλιν ἄλλῳ, καὶ τῷ
ἐπ' ἀπειρον. τῷ δ' ἀδύνατον δείκνυσιν. δυνάμει γεγραμμένον
"ὅδ' ἐστι πρῶτον τὸ καθ' ὅτι," τῷ ἐν ἔτι πρῶτον καὶ ὑποκείμενον,
καθ' ὅτι τὰ συμβεβηκότα ἀναιρεῖται· ἀναιρεῖται ᾧ τὴν τοιαύτην
κατηγορίαν ἀναιρεῖται καὶ τῷ ὅτι ἐν τῷ ἔτι κατηγορεῖται μόνως τὸ
εἶναι· τοῖσιν ᾧ ἢ ὕψια. ἀναιρεμένης δὲ τῆς ὕψιος ὅδ' ἀν εἴη
τὸ ἔχον ὑποκείμενον, πάντων τῶν ὄντων συμβεβηκῶν ὄντων·
ἔτι δ' ἀν ἐπ' ἀπειρον αἱ κατηγορίαι γίνονται. τὴν δὲ αἰτίαν τῷ
μὴδὲν ἔσθαι πρῶτον ὑποκείμενον καὶ ὅδ' ἐν, εἰ πάντα εἴη συμβεβη-
κότα, ἀπέδωκεν ἔτι. id.

"εἰ — κατηγορίαν." εἰ ᾧ πᾶν συμβεβηκός ὑποκείμενόν τι 1007 a
ἔχει ἐν ᾧ ἐστι καὶ καθ' ὅτι κατηγορεῖται, καὶ μὴδὲν ἐστι συμβεβηκός
ὑποκείμενον, ἔτος ἐρεῖ εἶναι ὅδ' ὕψια ("). εἰ δὲ εἴη πάντα συμ-
βεβηκότα καὶ μὴδὲν ἔχον ὑποκείμενον καθ' ὅτι τὰ ἄλλα, αὐτὸ δὲ
κατ' ὅδ' ἐστι, πρῶτον μὲν ὅδ' ἀν συμβεβηκός τι εἴη ἔτι· μὴ ᾧ ὕψιος
ὕψιος ἔτε συμβεβηκός τι οἷον τε εἶναι. ἀλλ' ὅτι καὶ τῷ νῦν εὐθύ-
ναι τὴν ὁδόν, ἀλλὰ φησὶν ὅτι εἰς ἀπειρον αἱ κατηγορίαι προσδεύ-
σονται, ἀεὶ τῷ ληφθέντος ὡς ὑποκείμενῳ τινὶ κατ' ἄλλῳ πάλιν λε-
γόμενῳ, τῷ καὶ αὐτὸ ὁμοίως τῷ πρὸ αὐτῷ συμβεβηκός εἶναι καὶ μὴ
ὕψια τινά. ἀδύνατον δὲ ὅτι τὴν ἀρχὴν ὅδ' οἷον τε συμβεβηκός
τι συμβεβηκῆναι. εἰ δὲ μὴ τῷ, πῶς ἀν οἷον τε εἴη ἐπ' ἀπειρον
γίνεσθαι τὰς κατηγορίας τῷ συμβεβηκός; ὅδ' ἐν ᾧ γίνεσθαι ὅλως ἐκ
τῶν πλείονων συμβεβηκῶν ἐν τι συντιθεμένων. μόνον ᾧ ἐν
ταῖς καὶ συμβεβηκός προτάσει λεγομέναις δύο συμπλέκειται συμ-
βεβηκότα, ὅς ὡς τῷ ἑτέρῳ αὐτῶν τῷ ἑτέρῳ συμβεβηκός, ἀλλ'
ὅτι ἅμφω τῷ αὐτῷ συμβεβηκῇ· τῷ ᾧ σημαίνει ἢ πρότασις ἢ
λέγουσα τὸ λευκὸν μουσικόν ἢ τὸ μουσικὸν λευκόν· ἢ ᾧ διαφέρει 1007 b
ὅπερ ἀν ἔρη. ἀντέγραψε δὲ αὐτά, ἵνα δείξῃ ὅτι ὅδ' ἑτερον αὐτῶν
ὑπόκειται τῷ ἑτέρῳ, ἀλλ' ἐστι τὸ σημαίνον ἐπὶ ἅμφω τῷ αὐτῷ
τινὶ συμβῆναι. καὶ ἢ μὲν ἑτέρα τῶν καὶ συμβεβηκός προτάσεων ἢ
ἔχουσα συμβεβηκός συμβεβηκῶτι ἐπιφερόμενον, ἢ καὶ κυρίως καὶ
συμβεβηκός ἐστι, τοιαύτη ὡς μέχρι φωνῆς ὑποτιθέναι τὰ ἑτέρα
τῷ ἑτέρῳ, καὶ μέχρι δύο συμβεβηκῶν τὴν κατηγορίαν ποιῆσαι,
μὲν τῷ μὴδὲν γίνεσθαι τὴν τοιαύτην πρότασιν μίαν κυρίως. ἢ δὲ
ἑτέρα, ἐν ᾧ συμβεβηκός ὕψιος κατηγορεῖται, ὅς ἐστι τοιαύτη. τὸ
ᾧ Σωκράτης μουσικός ἐστιν, ὅ τοῖσιν ἐστιν οἷον τὸ μουσικὸν λευκόν
ἐστιν. ὅ ᾧ λέγων Σωκράτης μουσικός ἐστιν, ὅ τῷ λέγει ὡς ἅμ-
φότερα, καὶ ὅ Σωκράτης καὶ ὁ μουσικός, ἅμφω τῷ αὐτῷ συμβε-
βηκεν, οἷον τῷ ἀνθρώπῳ· ὅδ' ᾧ τὴν ἀρχὴν ἐν αὐτῇ δύο ἐπὶ συμ-
βεβηκότα. λαβὼν δὲ ἅμφοτερός τὸς τρόπους τῆς καὶ συμβεβη-
κός κατηγορίας, ἐξῆς ὅτι μὴδὲ καθ' ἑτερον τῶν τρόπων ἐπ' ἀπει-
ρον οἷον τε γίνεσθαι τὴν κατηγορίαν ὑπομνήσκει, καὶ πρότερον ἐπὶ

2. ἀλλ' ὅτι A. || 3. γὰρ om C. || λέγει A. || 5. τὰ om C. || 22. ἀριθμὸν C. || 24. ὑποκείμενον καὶ συμβεβηκῶν A. || 28. τὸ ἀντὶ γένος om A. || 29. δὲ αὐτὸν ἢ A. || 31. συμβεβηκεν C.

6. μόνον F. || 12. συμβεβηκός ὑποκείμενον, ὅδ' ὅλως ὑποκείμενόν τι ἔτος ἐρεῖ A. || 22. τι συμβεβηκότα συμβεβηκῆναι A. || 24. τῶν om A. || 26. συμβεβηκῶτι C. || 29. ὅπως A. || 31. πρότασις C. || 33. τὸ ἑτερον A. || 39. συμβεβηκός A. || 43. πρῶτα A.

τῆς ἐχέσης τὴν ὅσιν τῷ συμβεβηκότι ὑποκειμένην. ὃ ἂν μόνον
 ἔχῃ οἷον τε ἐπ' ἀπειρον συντιθέναι τὰ συμβεβηκότα οἷον Σωκράτη
 κατηγοροῦντας αὐτά, ἀλλὰ τὴν ἀρχὴν ὑδὲ δύο οἷον τέ ἐξ ἡλαβῆν.
 ἂν ἂν τῇ Σωκράτης μασικός ἐξὶ προσεθῇ τὸ λευκὸν ἢ τι ἄλλο
 συμβεβηκός, ἐκείνῃ γίνετο ἢ ἐπὶ λεγόμενον, ὑδὲ ἡ πρότασις μία.
 ἀλλ' ὑδὲ ἂν ἢ συμβεβηκός ὑποτιθέμενον συμβεβηκότι, ὑδ' ἐκεῖ
 ἐπ' ἀπειρον ἐξὶ τὴν σύνθεσιν τῶν συμβεβηκότων λαμβάνειν, ὅτι
 μὴδὲ τὴν ἀρχὴν κυρίως τῷ συμβεβηκότος τὸ συμβεβηκός κατη-
 γορεῖτο. ὑδὲν ἂν μᾶλλον τῷτο ἐκεῖνος ἢ ἐκεῖνο τῷτο ἐξί, καὶ δέδεικετο
 ὅτι πλείω συμβεβηκότα ἢ δύο ἐν τῇ τοιαύτῃ πρότασει ὃ συντιθένετο.
 εἰ δὲ διττὸς μὲν ὁ τρόπος τῶν κατὰ συμβεβηκός κατηγορεύμενων,
 κατ' ὑδέτερον δὲ αὐτῶν οἷον τε τὰς κατηγορίας ἐπ' ἀπειρον
 ποιείας τῶν συμβεβηκότων, ὑδὲ οἷον τε συμπλέξει, ἐκ ἂν εἴη
 ἐπ' ἀπειρον ἐν ταῖς συμβεβηκόσιν ἢ κατηγορίαι. εἰ δὲ τῷτο, ὃ
 πάντα κατὰ συμβεβηκός λεχθήσετο. εἰ ἂν δεῖ μὲν, εἰ μόναι εἴεν
 αἱ κατὰ συμβεβηκός κατηγορεῖται, ἐπ' ἀπειρον γίνεσθαι τε καὶ λαμβά-
 νεσθαι ἄλλο ἄλλαν κατηγορεύμενον, μόναι δὲ ἔσοντο, εἰ μὴ εἴη ἐν τῇ
 ὁσίᾳ κατηγορεύμενά τινα (ἀναίρετο) ἂν ὅτις ἢ ὁσίᾳ, ἔχῃ οἷον τε δὲ
 τῷτο, δηλονότι μὴ μόναι τὰ ὡς συμβεβηκότα κατηγορεύμενα.
 1007b τὸ δὲ "οἷον τῷ Σωκράτει τῷ λευκῷ ὁμοίως ἕτερον τι συμβεβη-
 9. κός" δεικτικὸν ἐξὶ τῷ μὴ δύνανται τῷ ὑποκειμένῳ μὲν τῷ συμβε-
 βηκότος ὑποτιθέμενον πάλιν συμβεβηκός τι κατηγορεῖν ('). ὃ
 αἰτίαν ἀπέδωκεν ὅτι μὴ γίνεται τι ἐξ ἀπάντων, τῷ τε Σωκρά-
 1007b τος καὶ τῶν δύο συμβεβηκότων. τὸ δὲ "ὑδὲ δὴ τῷ λευκῷ ἕτερον
 11. τι συμβεβηκός" δεικτικὸν ἐξὶ τῷ ὅτι μὴδὲ τῷ ἄλλο ἄλλαν συμβε-
 βηκός συμβεβηκός κατηγορεῖν οἷον τε αὐξέας τὰς τῶν συμβε-
 βηκότων κατηγορίας ἐπ' ἀπειρον, ὃ τὰς αἰτίας ὅτις τε σαφῶς
 παρέθετο καὶ ἡμεῖς προειρήκαμεν. μήποτε δὲ ἄμεινον ὅτις ἀκύνειν
 τῆς λέξεως τῆς (p. 1007 a 35) "εἰ δὲ πάντα κατὰ συμβεβηκός
 λέγετο, ὑδὲν ἔσαι πρῶτον τὸ καθόλου." εἰ πάν, φησί, κατὰ συμβε-
 30 βηκός κατηγορεῖτο, ὑδὲν ἔσαι πρῶτον καθόλου, ὃ ἴσον ἂν εἴη τῷ
 ὑδεμία ἔσαι κατηγορία πρώτη τε καὶ καθόλου, τῷτεσιν ὑδεμία ἔσαι
 πρότασις ἄμεσος. τῶν ἂν προτάσεων τῶν ἐχουσῶν τι τῶν ἐν τῇ
 ὁσίᾳ τῷ ὑποκειμένῳ ὄντων κατηγορεύμενον αὐτῷ πρώτῃ ἢ ἄμεσος.
 τὰ ἂν κατ' αὐτὰ καὶ ἐν τῇ ὁσίᾳ κατηγορεύμενον ἔπετο τὸ πᾶσαν
 τῷ μὲν ὅτι μὴδὲν εἶναι ἐν τῇ ὁσίᾳ κατηγορεύμενον ἔπετο τὸ πᾶσαν
 κατηγορίαν γίνεσθαι κατὰ συμβεβηκός, τῷ δὲ μὴδὲν εἶναι ἄμεσον
 πρότασιν τὸ ἐπ' ἀπειρον γίνεσθαι τὰς κατηγορίας, ἄλλαν πρὸ ἄλλης
 λαμβάνεσθαι δυναμένην. δέδεικετο ἂν ἐν τοῖς Ἑστέροις Ἀναλυτικοῖς
 (13) ὅτι εἰ μὴ εἴη ἄμεσος πρότασις, ἐπ' ἀπειρον αἱ κατηγορίαι

προελεύσονται. ἀλλὰ μὴν ἀδύνατον ἐν ταῖς κατὰ συμβεβηκός κατη-
 γορευμένοις τῷτο γίνεσθαι, ὅτι μὴδὲ τὴν ἀρχὴν οἷον τε συμβεβηκός
 τι συμβεβηκέναι συμβεβηκότι. καὶ δοκεῖ μοι μᾶλλον αὕτη ἢ
 ἐξηγήσεις ταῖς λεγομένοις ἐφαρμόζειν. εἴη δ' ἂν συνελόντι ὁ λό-
 γος ὅτις ἅπας ἔχων. εἰ ἐπὶ τῷ αὐτῷ ἢ ἀντίφασιν ἅμα ἀληθές,
 ὑδὲν ὡς ἐν τῇ ὁσίᾳ ὃν τῷ ὑποκειμένῳ κατηγορηθήσετο, ἀλλὰ
 πάντα κατὰ συμβεβηκός, ὑδὲ ἄμεσως, ἀλλ' ἐπ' ἀπειρον αἱ κατη-
 γορεῖται τῶν συμβεβηκότων, τῷ μὴδὲ τὴν ἀρχὴν συμβεβηκέναι τι
 συμβεβηκότι. ὑδὲ συλλογίσασθαι τι οἷον τε συμβεβηκός δι' ὅρα
 μέσων συμβεβηκότος, εἰ μὴ τὸ δεικνύμενον ἐν τῷ συμπεράσματι
 συμβεβηκός τῶν κατ' αὐτὰ ὑπαρχόντων εἴη τῷ συμβεβηκότι
 μέσῳ ὅρῳ. τοιούτων ἂν τὸ Σωκράτης περιπατεῖ, πᾶν τὸ περιπατῶν
 κινεῖτο. τὸ ἂν κινεῖται ἐν τῇ ὁσίᾳ τῷ περιπατῶν. ὑδ' ἄρα ἢ ἀντί-
 φασιν ἐπὶ τῷ αὐτῷ. id.

(*) καὶ ὁ μὲν Ἀλέξανδρος τὸ "ὑδὲ ἂν πλείω συμπλέκετο" 1007b
 ὑπολαμβάνει τῷτο λέγειν τὸν Ἀριστοτέλην, ὑδέποτε πλείονα τῶν
 δύο συμβεβηκότων ἅμα κατηγορεῖν, οἷον φάμεν ὅτι ὁ Ἱπποκρά-
 της ἄριστος ἰατρός. . . ὁ μὲντοι γε ἡμέτερος φιλόσοφος Ἀμμωνί-
 ος φησιν ὅτι ὃ καλῶς λέγει ὁ Ἀλέξανδρος ἐξηγούμενος τὸ "ὑδὲ
 ἂν πλείω συμπλέκετο" δυοῖν, τῷτο λέγειν τὸν Ἀριστοτέλην, ὅτι
 ἀδύνατον πλείονα τῶν δύο συμβεβηκότων κατηγορεῖσθαι τῷ ὑπο-
 κειμένῳ. δυνατὸν γὰρ ἐξὶ πλείονα τῶν δύο κατηγορεῖσθαι τῷ ὑπο-
 κειμένῳ, οἷον ἐὰν εἴπω ὅτις, ὁ Ἱπποκράτης ἰατρός χειρουργὸς ἄρι-
 στός ἐστιν, ἢ γινῆσθαι ἰατρός διαιτητικὸς ἄριστός ἐστιν, ἢ γινῆσθαι κλινικός καὶ
 25 ἄλλαν μυρία. ἄλλως τε δὴ ἡνίκα τὸ μὲν ἐξὶ γένος τὸ δὲ εἶδος, τὸ ἐν
 κατηγορεῖτο. . . τὸ "ὑδὲ ἂν πλείω συμπλέκετο" δυοῖν" φησὶν ἀντι-
 τῷ ἀδύνατον ἐν τῇ πρότασει πλείονα εἶναι τῶν δύο ὅρων, ὑποκει-
 μένων καὶ κατηγορευμένων. διό φησιν (Anal. Pr. 1 1) "ὅρον δὲ καλῶ
 εἰς ὃν ἢ πρότασις ἀναλύεται." Asclep.

(') ὅσα ἔν, φησὶν, ὅτις λέγετο ὡς τὸ λευκὸν τῷ Σωκράτει, 1007b
 ἐκ ἐνδρόχετο εἰς ἀπειρον εἶναι, ὡς τῷ ἀνθρώπῳ τῷ λευκῷ, οἷον τῷ
 Σωκράτει, ἔχῃ ὑπάρχει ἕτερον τι συμβεβηκός. ὃ ἂν γίνεται τι ἐξ
 ἀπάντων, ὡς αὐτῷ εἴρητο ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας (c. 11). id.
 "ἔτι — πᾶσαι." πιθανῇ ἐπιχειρήσει χρῆται. λέγει ἂν ἔπειτα 1007b
 τῷ λέγοντι ἅμα ἀληθεῖς εἶναι τὰς ἀντιφάσεις τὸ ἕκαστον τῶν ὄντων
 πάντα εἶναι (*). εἰ ἂν ἀληθεῖς ἐπὶ τῷ αὐτῷ πᾶσαι αἱ ἀντιφάσεις,
 πάντα ἔσαι τὰ αὐτὰ ἀλλήλοισι καὶ πάντα ἐν. ὅτι μὲν ὅτι πᾶσαι
 ἐπὶ τῷ αὐτῷ αἱ ἀντιφάσεις, ὕψερρον δεῖξει. πρῶτον δὲ δεικνύσι
 πῶς πάντα ἐν εἶναι ἔπετο ἐκεῖνῳ τῷ κειμένῳ. εἰ ἂν ἀληθὲς ἐπὶ
 τῷ ἀνθρώπῳ τὸ μὴ εἶναι ἵππον αὐτὸν μὴδὲ τοῖχον μὴδὲ λίθον

14. ἐπ' ἀπειρον om C. || ἐν om A. || si enim necesse est aliud de alio in infinitum praedicatum effici accipique, si solae fuerint praedicationes ex accidenti, erunt autem solae, nisi quidquam in substantia praedicetur (sic enim substantia tollitur), hoc vero effici non potest, satis intelligitur non ea tantum esse praedicata quae ut accidentia praedicantur Sepulv. || 18. ἢ om C. || 19. δηλονότι ὃ πάντα ὡς συμβεβηκότα κατηγορεῖται A. || 25. τὸ ὅτι μὴδὲ τὸ V. || ἄλλω ἄλλω C. || 28. δὴ V. || 30. εἰ — 31. καθόλου et 32. κατηγορία et καὶ om C. || 38. πρὸς ἄλλο A.

6. δι] ὃ V. || 8. μὴδὲ] μὴ A. || τι om V. || 9. ὑδὲ γὰρ συγχωρήσθαι M. || 11. κατ' αὐτὰ] κάτω M. || συμβεβηκότι εἰλημμένῳ μέσῳ M. || 13. ὁσίᾳ τῷτεσιν αὐτόν. ὑδ' M. || 25. δι] δὲ A. || 35. τὰς] πάσας M. || 36. τῆς] τῷ M. || 37. πᾶσαι. ἀληθεῖς suprascr. A. || 39. ἐν om AM. || τῷ om A. || 40. μὴ] μὲν M.

μηδὲ τριήρη καὶ πάντα ὅσα ἐκ ἑξιν, συναληθεύουσι. δὲ αἱ ἀντιφάσεις, ἔσαι ἅμα ὁ ἄνθρωπος καὶ ἵππος καὶ λίθος καὶ τοῖχος καὶ τριήρης· καὶ πάντα ὅσα ἐκ ἑξιν, δοθέντος μόνον τῷ δυνάμει, καθ' ὅ ἑτερον μῦθον τῆς ἀντιφάσεως, καὶ τὸ ἕτερον κατηγορεῖται. τὸ δὲ 1007 b
22. "καθάπερ ἀνάγκη τοῖς τὴν Πρωταγόρας λόγον λέγουσιν" εἰρηκεν, ὅτι 5
ἀνάγκη καὶ τὴν ἐκείνους δόξαν, λέγοντος πᾶν τὸ φαινόμενον ὡς φαίνεται ἀληθὲς εἶναι, τὴν ἀντίφασιν ἅμα ἐπὶ τῷ αὐτῷ ἀληθῆ εἶναι (ἡ)· περὶ ᾧ τῶν αὐτῶν ἀντικείμενα φαντασάσαι γίνονται τισιν, αἱ εἰ ἀληθεῖς εἰσὶ κατ' αὐτῶν, εἴη ἂν κατ' ἐκείνων ἅμα ἡ ἀντίφασιν ἀληθὲς ἐπὶ τῷ αὐτῷ, ὡς καὶ αὐτὸς δείξει ὀλίγον προελθὼν. τὸ δὲ "εἰ γὰρ 10
τω δοκεῖ μὴ εἶναι τριήρης ὁ ἄνθρωπος, ὁ δὲ ὡς ἐκ ἑξιν τριήρης" δεικτικὸν μὲν ἐστὶ τῷ πᾶσαν ἀντίφασιν ἀληθῆ ἐπὶ παντὶ γίνεσθαι, ἥτοι δὲ ἔτι Πρωταγόρας μνημονεύων τὸ "δοκεῖ" εἶπεν, ἐπεὶ ἐκείνους πᾶσαν δόξαν καὶ πᾶσαν φαντασίαν ἔλεγεν ἀληθῆ, ἥ ἐκείνῳ τῷτο ὡς περὶ τῆς Πρωταγόρας δόξης λέγει· ὅδε γὰρ ἔπει, ὁ λέγει Πρω- 15
ταγόρας. ἡ ὁ πρὸς ἄλλο τι ἐχρήσατο τῷ "δοκεῖ" ἢ πρὸς τὸ δεῖξαι ἀληθῆ γινόμενον τὴν ἀπόφασιν· ὁ δὲ δείξας λοιπὸν ὡς ἐκείνους ἐπόμενον προσέθισεν καὶ λαμβάνει ὅτι ἐφ' ὅ ἡ ἀπόφασιν ἀκολουθήσει, ἐπὶ τῷ καὶ τὴν κατάφασιν αὐτῷ ἐκείνους ἀληθῆ εἶναι, καθ' ὅ ἅμα ἡ ἀντίφασιν ἀληθὲς· ὁ γὰρ μὴ ἐστὶ τριήρης, καὶ τριήρης ἔσαι, εἴη ἡ 20
ἀντίφασιν. ἔτω δὲ ἕκαστον ἂν τῶν ὄντων γίγνεται πάντα (ἰ). ἔσεσθαι γὰρ φησὶν ἔτι τῷ Ἀναξαγόρας ἀληθὲς τὸ "ὅμῳ πάντα χορήματα." ἀλλὰ κατ' ἐκείνους βλῶς εἰλικρινῶς μὴδὲν εἶναι, καὶ τότε 25
τι ὁ λέγει τῶν πραγμάτων τὰ πάντα λέγει ἐν πᾶσιν· καὶ δὲ τὸς ἔτω λέγοντας ἔπει αὐτοῖς τὸ πάντα τὰ αὐτὰ ἀλλήλοις εἶναι 25
λέγειν. "τὸ ἀρίστον ἔν ἐοικασί λέγειν, καὶ οἰόμενοι τὸν λέγειν 26
περὶ τῷ μὴ ὄντος λέγουσιν." εἰπὼν ὅτι ἔπει τοῖς τὴν ἀντίφασιν συναληθεύουσιν λέγουσι τὸ ἕκαστον τῶν ὄντων πάντα εἶναι χορήματα, φησὶ τὸς τῷτο λέγοντας ἐοικέναι περὶ τῆς ὕλης τὴν λόγον ποιῶν. αὕτη γὰρ ἀόριστος τῷ δυνάμει πάντα εἶναι, ἐνεργεία δὲ μὴδὲν· ὅδε 30
γὰρ ὅσον τε ἐνεργεία πάντα εἶναι· ὡς περὶ τῷ ὄντος λέγειν βυλό-
μενοι περὶ τῷ μὴ ὄντος τὴν λόγον ποιῶν. μὴ ὄν γὰρ ὁ δυνάμει μὴ ἔστιν, ἐνεργεία δὲ μὴ· ἔτε γὰρ ἄνθρωπος ἦδη ὁ δυνάμει τις ἄν-
θρωπος, ἔτε ἵππος, ἔτε τῶν ἄλλων τι. τοῖσιν δὲ ἡ ὕλη· δυνά-
μει γὰρ ἕκαστον ἐστὶ τῶν ἐξ αὐτῆς γιγνομένων· ὁ γὰρ δὴ δυνάται 35
ἐνεργεία εἶναι πάντα. εἶπε δὲ καὶ περὶ τῆς Ἀναξαγόρας δόξης ἐν τοῖς πρώτοις (Α 8). λέγων, ὡς δι' ὧν ἔλεγε πάντα ἐν πᾶσι με-
μίχθαι τὴν ὕλην ἐνερπολῶντος, ἐνεργεία πάντα τὰ ὄντα εἶναι.
Alex.

(ἡ) πᾶν δριμυτάτην ἐπιχείρησιν ἐπιτίθεται καὶ γέμεται 1007 b
ἀγχινοίας, δεικνύς ὅτι ἀδύνατον συναληθεύειν τὴν ἀντίφασιν· εἰ 20.
γὰρ, φησὶν, ὑποθώμεθα αὐτὴν συναληθεύειν, πάντα ἐν ἔσονται.
Asclep.

(ἡ) ἔλεγε γὰρ ἐκείνους (ὁ Πρωταγόρας) ὅτι τὸ δοκεῖν ἐκαστῷ 1007 b
τῷτο ἐστὶ καὶ ἀληθές. id. 22.

(ἰ) εἰκόσιν ἔν, καθάπερ καὶ ὁ Ἀναξαγόρας ἔπαχε τὴν 1007 b
ὕλην περιφανταζόμενος, ταῦτα λέγειν, ἐπειδὴ ἡ ὕλη πάντων ἐστὶ 25.
δεκτική. id.

"ἀλλὰ — ἀπόφασιν." δείξας ἐπόμενον τῷ τὴν ἀντίφασιν 1007 b
συναληθεύειν λέγοντι τό, ὅ ἡ ἀπόφασιν ἐπὶ τινος ἀληθὲς, ἐπ' 29.
ἐκείνους καὶ τὴν κατάφασιν αὐτῷ ἐκείνους ἀληθῆ γίνεσθαι, νῦν δείκνυ-
σιν ὅτι ἀνάγκη αὐτοῖς λέγειν ἐπὶ παντὶ πᾶσαν ἀντίφασιν κατη-
γορεῖται. τῷτο δὲ δείκνυσιν, ἐπεὶ ἐν ᾧ λέγειν αὐτοῖς, ἐφ' ὅ μὴ τὸ
ἕτερον ἀληθὲς μῦθον τῆς ἀντιφάσεως, καὶ θάτερον δυνάμει ἐπὶ τι-
νων μὴδέτερον ἀληθὲς εἶναι. ὅτι ἔν ἐξ ἀνάγκης πάσης θάτερον
λεχτέον αὐτοῖς ἀληθὲς ἔτι ἀναγκάζει, λαβὼν ἄτοπον καὶ ἄλογον
εἶναι. τὴν μὴ αὐτῷ τῷ πράγματι ἀπόφασιν, τὴν ἀναιρεῖσθαι αὐτὸ ὅ
ἐστὶν ἀληθῆ λέγειν εἶναι κατ' αὐτῷ, ἐπεὶ καὶ ἡ κατάφασιν, τὰς δὲ
τῶν ἄλλων πραγμάτων ἀποφάσεις ὁ μὴ ἐστὶν αὐτῷ, μὴκέτι λέ-
γειν ἀληθὲς εἶναι. μᾶλλον γὰρ ἡ ἄλλα ἀπόφασιν ἀληθὲς κατὰ
τινος ἢ ἡ αὐτῷ (ἡ)· εἰ γὰρ ἀληθὲς καὶ τῷ ἀνθρώπῳ τὸ ὅτι ἐκ ἑξιν
ἄνθρωπος, πολλὸν εὐλογώτερον ἐπ' αὐτῷ ἀληθὲς λέγειν τό τε ἐκ
ἑξιν ἵππος καὶ τὸ ἐκ ἑξιν τοῖχος καὶ τὸ ἐκ ἑξιν τριήρης, καὶ τὰ ἄλλα
ὅσα μὴ ἑξιν. ἀλλ' εἰ αἱ ἀποφάσεις ἀληθεῖς ἐπ' αὐτῷ, ὁ δὲ ὡς
καὶ αἱ κατάφασιν. πάντα ἔν ἑξιν τὸ αὐτό. εἴτε γὰρ τὰς κατα-
φάσεις ἀντιθῇ τις ἀληθεῖς εἶναι, ἀκολουθήσει αὐτῷ τὸ καὶ τὰς
ἀποφάσεις, εἴτε μὴ ἐκείνας, ἀλλὰ τὰς γε ἀποφάσεις ἀναγκαῖον
διὰ τὰ προειρημένα· εἰ δὲ τὰς ἀποφάσεις, ὁ δὲ ὡς καὶ τὰς κα-
ταφάσεις, ἡ τὰς ἀντιφάσεις ἐπὶ τῶν αὐτῶν. Alex.

(ἡ) εἰ μὴ ἔν ἡ κατάφασιν ἡ περὶ τριήρης ὑπάρξει μᾶλλον 1007 b
τῇ κατάφασιν τῇ λεγέσθαι ἀνθρώπος ἑξιν, ἡ οἰκεία ἀπόφασιν ἢ 31.
λέγεσθαι ἀνθρώπος ἐκ ἑξιν, καὶ συντρέχει τῇ οἰκείᾳ κατάφασιν, ὑπάρ-
ξει καὶ συνδραμεῖ αὐτῇ καὶ ἡ ἀπόφασιν τῆς τριήρης ἢ τριήρης,
ὡς ἐστὶ ὁ ἀνθρώπος ἑξιν καὶ ἐκ ἀνθρώπος, καὶ τριήρης καὶ τριήρης.
Asclep.

"ταῦτα — ἀποφάναι." δείξας διὰ τῆς προειρημένης ἐπι- 1008 a
χειρήσεως τὸ πάντα τὰ ὄντα ἐν ἔσεσθαι τοῖς προειρημένοις, καὶ τῷτο 2.
προσέθισεν ὡς ἐπόμενον τοῖς ἅμα τῷ αὐτῷ καὶ τὸ εἶναι καὶ τὸ μὴ εἶναι

8. quae si vera sint, efficitur per ipsum ut contradictio simul vera sit, ut ipse paulo post ostendit Sepulv. || 9. 1.
αὐτὸν, || ἐκείνους A. || 13. sed utrum illud "videtur" dixit insectans etiamnum Protagorae sententiam? Sepulv. || ἐπὶ ὅτι M. ||
16. nec illud "videtur" aliorum pertinet Sepulv. || 1. δείξαι. || 17. γινόμενον A. || 20. εἴη ἅμα ἀληθὲς a 2. m. suprascr. A. || 21. ἐν
τῷ αὐτῷ M. || 22. ἐπεσθαι M. || 23. nihilque pure unum sit, et ea res quae dicitur esse, cum omnia sint in omnibus Sepulv. ||
24. τὰ || τὸ M. || 29. τὸν om A. || 33. ἥδει M. || 34. ἵππος, ἔτε ἄλλο τι A.

16. μηδ' ἕτερον M. || 17. ἀνάγκη ζῆν M. || 20. ἅμα ἐξιν M. || 26. nam si quis affirmationes ipsorum veras esse opposuerit, ni-
hilominus negationes veras esse sequetur; aut vicissim affirmationes, si negationes esse veras obiecerit, ac proinde con-
tradictionis in eisdem veritas constabit Sepulv. || 27. ἀντιθῇσι. — 28. ἀποφάσεις ante εἴτε om M. || 29. προειρημένα καὶ τὰς καταφά-
σεις. εἰ A.

κατηγορεῖσι καὶ διὰ τούτου φάσκουσι συναληθεύειν τὴν ἀντίφασιν, τὴν συμβαίνειν μήτε τὴν ἀπόφασιν μήτε τὴν κατάφασιν ἀληθῆ γίνεσθαι, καθ' ὧν ἄμφω τὰ ἀντικείμενα. εἰ γὰρ πᾶσα ἀντίφασις ἐφ' ἑκάστῳ ἅμα συναληθεύει, ὥς φασι, καὶ ἅμα ἐπὶ τῷ αὐτῷ ἀληθὲς καὶ τὸ ἔστιν ἄνθρωπος καὶ τὸ ἔστιν οὐκ ἄνθρωπος· διὰ τούτου γὰρ καὶ ἡ ἀπόφασις ἀληθὴς καθ' ἑῷ ἡ κατάφασις, διὰ τὸ εἶναι ἐπ' αὐτῷ ἀληθὴ καὶ τὴν ἐκ μεταθέσεως κατάφασιν· ἐπὶ γὰρ τῷ ὄντος οὐκ ἀνθρώπου ἀληθὴς ἡ ἀπόφασις ἡ λέγουσα οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος, ἐπεὶ καὶ τὸ ἔστιν οὐκ ἄνθρωπος· ἐπὶ γὰρ τῶν ὄντων ὁμοίως ἀληθὴ ἑκάτερα. ἅμα δὲ καὶ τὸ λεγόμενον ὑπ' αὐτῶν ἢ μᾶλλον ἄνθρωπος ἢ οὐκ ἄνθρωπος, καὶ ὁμοίως ἐπὶ πάντων τὸ οὐκ ἄνθρωπος τῷ αὐτῷ ἀποφατικὸν ἐλάμβανον. δοκεῖ δὲ ἡ ἐπιχείρησις αὕτη δεικνύναι ὅτι τὰ λεγόμενα ὑπ' αὐτῶν ἅμα ἐφ' ἑκάστῳ εἶναι ἀληθῆ ὡς ἀντιφάσεις, οὐκ ἀποφάσεις εἰσιν, ἀλλ' ἀμφοτέραι καταφάσεις. ὡν καταφάσεων εἰ αἱ ἀποφάσεις ληφθεῖεν ἀληθεῖς εἶναι, ὡς ἀξιοῦσιν, ἀναι- 15 ροῖτ' ἂν τὸ ἐκεῖνα ἔτι ἀληθὴ εἶναι, ὡς ἀξιοῦσιν, ἀ ὡς ἀντικείμενα ἀλλήλοις ἔλεγον ἀληθῆ ἐπὶ τῷ αὐτῷ γίνεσθαι. εἰ γὰρ καὶ τὸ ἔστιν ἄνθρωπος καὶ τὸ ἔστιν οὐκ ἄνθρωπος, ὃ τὴν ἀντίφασιν συναληθεύει ἀκολουθήσει αὐτοῖς, ἀλλὰ τὸ μήτε τὴν κατάφασιν μήτε τὴν ἀπόφασιν ἀληθῆ εἶναι, ἀλλ' ἀναρρεῖται τὴν ἑκατέρω αὐτῶν φύσιν. εἰ 20 γὰρ ταῦτα ἀληθῆ, ἐφ' ὧν δὲ αἱ καταφάσεις καὶ αἱ ἀντιφάσεις, εἴεν ἂν καὶ αἱ ἀποφάσεις τούτων ἀληθεῖς πάλιν ἅμα, αἱ εἰσιν ἀναιρετικῶς τούτων, τῆς μὲν ἔστιν ἄνθρωπος ἡ οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος, τῆς δὲ ἔστιν οὐκ ἄνθρωπος, ὅσως καὶ αὐτῆς καταφάσεώς πως (ἐκ μεταθέσεως γὰρ ἦν), ἡ οὐκ ἔστιν οὐκ ἄνθρωπος. εἰ ἔν τὰ ἀντικείμενα ἅμα ἐπὶ τῷ 25 αὐτῷ ἀληθῆ, ὅπως καὶ τὰ ἑκατέρω ἐκείνων ἀντικείμενα καὶ ἀναιρῶντα αὐτά, τό τε οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος καὶ οὐκ ἔστιν οὐκ ἄνθρωπος, ἅμα ἔσαι ἐπὶ τῷ αὐτῷ ἀληθῆ. εἰ μὲν ἔν ὡς δύο ἐκεῖνα ἐλέγετο, καὶ ταῦτα ὡς δύο κατηγορούμενα ἑκατέρω ἐκείνων ὄντα ἀποφάσεις· εἰ δὲ ὡς ἓν τι ἔξ ἀμφοῖν ἐκείνων ἐγένετο, ὡς ἐβύλοντο, καὶ ταῦτα 30 ὡς ἓν. ἀλλὰ μὴν εἰ ταῦτα ἀληθῆ, ἀναιρετικὰ δὲ ἐξ ταῦτα τῆς τε καταφάσεως καὶ τῆς ἀποφάσεως λαμβανομένης, ἀληθὲς ἂν γένοιτο τὸ μᾶλλον τῆς ἀντιφάσεως μέρος ἀληθὲς εἶναι, ἀλλ' οὐ τὰ ἀμφοτέρω. δύνανται δὲ τὸ οὐκ ἄνθρωπος ὃ τῆς ἐκ μεταθέσεως καταφάσεως εἶναι δηλωτικόν, ἀλλὰ τῆς οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος ἀπο- 35 φάσεως· ἥς εἴη ἂν ἀπόφασις ἡ ἐχὼ οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος. ἅμα ἀληθῆ καὶ τὰ τούτων ἑκατέρω ἀντικείμενα ἔσαι καὶ αὐτὰ ἅμα ἀληθῆ καὶ τῷ αὐτῷ. ἀλλὰ μὴν ἑκάτερον τῶν ἐκείνοις ἀντικειμένων ἀναιρετικὸν ἦν ἐκεῖνον ὧν ἀντέκειτο. ἀληθὲς ἄρα ἔσαι τὸ μᾶλλον,

μήτε τὴν ἀντίφασιν μήτε μέρος τῆς ἀντιφάσεως, ἀληθὲς ἐπὶ τῷ αὐτῷ εἶναι. Alex.

“ἔτι — ὅν.” ἐκ διαιρέσεως πρόεισιν ὁ λόγος αὐτῷ, δεῖ- 1008 α κνυσι δὲ πᾶσας τὰς ἐνδεχομένας λαμβάνων διαιρέσεις, αἷς τὸ 7 ἀκολουθεῖν τὸ εἶναι τινα ὠρισμένα καὶ καταληπτά δηλονότι, καὶ ὅπως βύλονται λέγειν ἐπὶ πάντων ὅδεν μᾶλλον τὴν κατάφασιν ἢ τὴν ἀπόφασιν. φησὶ γὰρ ἡτοῖα περὶ πάντων λέγειν αὐτὰς τὸ ὅδεν μᾶλλον τὴν κατάφασιν ἢ τὴν ἀπόφασιν ἢ περὶ ἐνίων. τούτοις δὲ εὐλόγως δοξάζειν ἂν λέγεσθαι ὑπ' αὐτῶν, ἐπεὶ ἐπὶ τῆς ὁσίας καὶ τῷ οἰκεῖν εἶδος καὶ τῶν ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορουμένων ἔδειξε φανερώς ἄπορον ὅν τὸ μὴ εἶναι τούτοις λέγειν, ἐν ᾧ ἦν αὐτῷ τὸ εἶναι καὶ καθὼς ἔστιν ἐκ τῶν ὄντων ὃ ἔστιν· διὰ τούτου γὰρ εἶπετο αὐτοῖς καὶ τὸ πάντα τὰ κατηγορούμενα συμβεβηκότα λέγειν. ἔτι δὲ καὶ ὡς τῇ διαιρέσει ἐπόμενον τίθει ἐπὶ πάντων ἐφ' ὧν ἡ κατάφασις καὶ ἡ ἀπόφασις ὁμοίως, ὅθεν ἂν ἀρξήται τις, ἀκολουθεῖν καὶ ἡ ἀντίφασις. ἀλλ' εἰ μὴ ἐπὶ πάντων ἡ ἀντίφασις, ἀλλ' ἔστιν ἐφ' ὧν μόνῃ ἡ κατάφασις, ἔσαι τινα ὠρισμένα τε καὶ καταληπτά, καὶ οὐκ ἔστιν ἐπὶ πάντων ὅδεν μᾶλλον ὅπως ἢ ὅπως ὅπως· οὐ γὰρ ἐπὶ τούτων. εἰ δὲ ἐπὶ πάντων μὲν ἐφ' ὧν ἡ κατάφασις καὶ ἡ ἀπόφασις, οὐ μὴν ἐφ' ὧν ἡ ἀπόφασις καὶ ἡ κατάφασις, ἔτι ὁμοίως μὴδ' ἀντιστρέφει, εἴη ἂν τι τῶν μὴ ὄντων καταληπτόν, ὅτι μὴ ἐστὶ καὶ βεβαίως οὐκ ὄν καὶ ἐχὼ ὅδεν μᾶλλον ὄν ἢ μὴ ὄν, εἴη ἢ μὴ ἀπόφασις ἀληθὴς ἐπ' αὐτῷ, ἢ δὲ κατάφασις ἐκεῖ· ὡς γὰρ τῆς καταφάσεως μόνῃς ὅσης ἀληθὲς ἐγένετο τινα ὁμοιογόμενα καὶ καταληπτά, ὅπως καὶ εἰ ἡ ἀπόφασις πάλιν ἐπὶ τῶν μόνῃ ἀληθὴς εἴη. id.

“καὶ — γνωρίζον.” ὁ λέγει ἐστὶν· εἰ τὸ μὴ εἶναι καὶ ἡ ἀπόφα- 1008 α σις βεβαίον τι καὶ γνωρίζον καὶ καταληπτόν, γνωριμωτέρα ἂν εἴη ἢ 16 ἀντικειμένη φάσις τῇ ἀποφάσει, τετέξην ἡ κατάφασις. οὐ τῇ καταληπτῇ δὲ καὶ ὁμοιογόμενῃ εἶναι ἀποφάσει λόγοι ἂν τὴν ἀντικειμένην κατάφασιν γνωριμωτέραν, ἀλλ' ὅτι καθόλου ἐν ἀντιφάσει καταληπτικῇ μᾶλλον ἂν ἐν καταφάσει εἴη· γνωριμωτέρον γὰρ καθόλου τὸ εἶναι τῷ μὴ εἶναι. γνωριμωτέρα δὲ ἡ κατάφασις τῆς ἀντιφάσεως εἴη ἂν, διότι καὶ πρώτη· πρώτη γὰρ ἡ κατάφασις τῆς ἀποφάσεως, ὡς εἴρηται ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας (c. 5), ἐπεὶ τὸ ὄν τῷ μὴ ὄντος γνωριμωτέρον, ὅτι ἐφ' ὃ ἡ ἀπόφασις ἀληθὴς, διὰ τὸ γνωρίζον αὐτὴν εἶναι ἄλλο τι ὄν καὶ μὴ τούτοις, ταύτῃ ἀληθὴς· διὰ τούτου γὰρ καὶ ἡ κατάφασις ἡ αὐτῆς ταύτης τῆς ἀποφάσεως, ὥς καὶ κατάφασις ἂν εἴη τις ἐπ' αὐτῷ γνωρίζον καὶ ἀληθὴς· εἰ δὲ ὁμοίως ἐπὶ πάντων ἡ ἀντίφασις ἀληθὴς, καὶ ὅσα ἀποφῆσαι ταῦτα καὶ κα-

3. ὡν ἦν *A*. || 4. συναληθεύουσιν *M*. || 6. ὅν *M*. || διὰ δὲ τὸ *M*. || 13. ὡς αἱ ἀντιφάσεις *A*. || 14. ἀντιφάσεις *M*. || 16. ἔτι ὅτι *M*. || 18. οὐκ ἔστιν *M*. || ἄνθρωπος ἀληθῆ, οὐκ *A*. || 26. ἀληθὲς *M*. || 29. ἐκεῖνος *M*. || 30. ἐγένετο *M*. || 34. δὲ *om AM*. || cuius negatio erit haec, non non est homo; ut sit intellectus huiusmodi: si est homo et non est homo simul vera sunt, opposita quoque utriusque horum de eodem simul vera fuerint. utrumque autem Sepulv. || 36. ἢ] 1. ἢ. || 39. ὅν] μὲν *A*.

8. ἢ τὴν περὶ *M*. || δὴ *M*. || 12. εἶπε τὸ *M*. || 17. καὶ τὰ ληπτά *M*. || ὅδεν *M*. || 18. μὲν] μὴ *M*. || sed non item, de quibus negatio, de his etiam affirmatio, nec licet retroagere. profecto aliquid ex iis, quae non sunt, non esse definitur, et erit haud dubie non ens, nec erit verum dictu non magis esse ens quam non ens Sepulv. || 20. ἀντιστρέφει *M*. || 22. εἰ] 1. ἢ. || 24. εἰ *om M*. || 29. λέγει — 30. ἀντιφάσει iterunt *AM*. || 34. ἐπεὶ] ἐπὶ *M*. || 36. ἀλλ' ὅτι *M*. || ideo enim affirmatio eadem huius negationis non est vera Sepulv. || 38. εἰ — 39. ἀληθὲς] διὰ τὸ γνωρίζον αὐτὸ εἶναι *AM*.

ταφῆσαι ἀνάγκη καὶ ἀντιγράφειν. ἤτοι διηρημένοι ἀπ' ἀλλήλων αἱ ἀποφάσεις καὶ ἰδίᾳ κατηγορημένοι ἀληθεῖς ὁμοίως εἰσιν ἀλλήλαις, ὡς ἰδίᾳ μὴ κατηγορημένοι καὶ κεχωρισμένοι ἀπ' ἀλλήλων ἐκ ἀληθείας, συντιθέμενοι δὲ ἅμα ἢ τε κατάφασις καὶ ἡ ἀπόφασις ἀληθεῖς ('). τὸτο γὰρ καὶ τότε ἡξίᾳ ἐρωτῶντός τινος εἰ ἄνθρωπος ὁ Σωκράτης ἐστὶ, πρὸς δ' ἀποκρινόμενος, ἔστι καὶ ἐκ ἄνθρωπος, ὡς τῷ μὴ ὅλῳ ἀληθὺς ὄντος, ἰδίᾳ δὲ ἑκατέρῳ ἐκ ἀληθείας. ἀλλ' εἰ μὴ μήτε ἡ κατάφασις μήτε ἡ ἀπόφασις ἀληθὺς ἰδίᾳ λεγόμενη, ἐκ ἀληθείας οὐ ταῦτα λέγων. τὸτο γὰρ σημαίνει τὸ "ὅτι λέγει τε ταῦτα." εἰ γὰρ ἐκ ἀληθείας οὐ λέγων ταῦτα, ὅθεν ἔστιν. τῷ γὰρ 10 μὴ εἶναι αὐτὰ ἐκ ἀληθείας. ὅπως δὲ ὅθεν ἔστιν, εἰ ἐπὶ παντὸς μήτε ἡ κατάφασις τινος ἀληθὺς μήτε ἡ ἀπόφασις ἀληθὺς. μηδενὸς δὲ ὄντος ὅθ' ἂν ἄνθρωπος εἴη, μὴ ὄντος δὲ ἀνθρώπου ὅθ' ἂν φθέγγοιτο τις ὅθεν λέγοι. μὴ γὰρ ὄντων τῶν ἐνεργούντων ὅθ' ἂν αἱ ἐνέργειαι εἴεν. ἐκ ἔστι δὲ τὰ ἐνεργούντα, ὅτι μὴ εἰσιν ἀληθεῖς 15 αἱ καταφάσεις αἱ εἶναι αὐτὰ λέγουσαι. ἔτι ὡς αἱ τῶν ἐνεργούντων καταφάσεις ἐκ ἀληθείας, ὅθεν αἱ τῶν ἐνεργειῶν, οἷον τῷ βαδίζῃ, τῷ φθέγγῃ ("). ὥστε καὶ πρὸς τὸ ὅθεν ταῦτα ἔστιν. ἀλλὰ μὴν ὅθεν αὐτὸ ἐπὶ οἷον τε ἀληθὺς εἶναι τὸ ἐπὶ πάντων ἀληθὴ τὴν ἀντίφασιν εἶναι. κατάφασις γὰρ καὶ τὸτο, καὶ ἔστιν αὐτῇ ἀπόφασις. 20 καὶ πάντα ἂν εἴη ἐν ταῖς λέγουσιν ἅμα πᾶσαν ἀντίφασιν ἀληθὴ ἐφ' ἑκάστῃ συγκειμένην. ὡς ἀκολουθεῖ ἂν καὶ τὸ πάντα τὰ ὄντα ἐν εἶναι. εἰ γὰρ ἐπὶ παντὸς πᾶσα ἀντίφασις ἅμα λεγόμενη ἀληθὺς, πάντα ταῦτά ἐστιν ἀλλήλοις, ὡς ἤδη προεῖπον. ὡς γὰρ πάντα ταῦτα ὑπάρχει τέτοις, καθ' ὧν ἀπάντων ἡ ἀντίφασις ὁμοίως ἀληθὺς. 25 πῶς δὲ ἐκ αὐτοῦ ταῦτα λέγειν ἄνθρωπον, θεόν, τριήρη, λίθον, καὶ μὴ ἄνθρωπον, μὴ θεόν, μὴ τριήρη καὶ λίθον; ἔπειτα δὲ ταύτην τὴν δόξαν τὸ διωρικῆναι τι. τὸ γὰρ ἰδίᾳ μὴ μήτε τὴν κατάφασιν μήτε τὴν ἀπόφασιν ἀληθὴ λέγειν, ἅμα δὲ ἁμφοῖν ἀληθὴ, ἐρίζοντός τινος ἔστιν. id.

1003 a (') διό φησι γνωριμωτέρα γὰρ ὑπάρχει ἡ κατάφασις τῆς 30 17. ἀποφάσεως. εἰ δὲ ὁμοίως καὶ ὅσα ἀποφῆσαι φάναι ἀνάγκη. πάλιν ἄλλο ἐπιχείρημα τῷ αὐτῷ κατασκευαστικόν. φησὶ δὲ τὸτο. εἰ ὁμοίως ἐπὶ πάσῃ συντρέχει ἡ ἀπόφασις τῇ καταφάσει, ἤτοι ἀληθὺς ἐστὶ διαιρῶντα λέγειν ὅτι τότε λευκὸν ἐστὶ καὶ πάλιν ὅτι ὁ λευκὸν, ἢ ἅμα λέγειν ὅτι τὸ αὐτὸ λευκὸν καὶ ὁ λευκὸν. καὶ εἰ μὴ εἴη 35 ἀληθὺς διαιρῶντα λέγειν, ἀλλὰ ἅμα λέγειν ὅτι λευκὸν καὶ ὁ λευκὸν, ὁ τοιοῦτος ὅθεν λέγει. Asclepi.

1008 a (") τὰ — βαδίσσειν;" ὥστε ὁ τοιοῦτος ὁ διαλέγειν ἄλλ' 22. ἄφωνος ἐστίν, ὅτε δὲ βαδίζει. id.

"εἰ — ἐκάστῃ." ὁ δὲ σύνδεσμος ἀντὶ τῷ γὰρ κεῖται. ἔστι 1008 a γὰρ τὸ ἀκολουθεῖν. εἰ γὰρ ὁμοίως καθ' ἑκάστην πᾶσα ἀντίφασις ἀληθὺς, 25 ὅθεν ἄλλο ἄλλῃ διοίσει, ὅθεν ἔχον ἴδιον. κατ' ἰδιότητα γὰρ τινα τοῖς πράγμασιν ἢ πρὸς ἄλληλα διαφορά. ἢν ἔχοι καὶ διαφέρει ἄλλο ἄλλῃ, τὸτο ἐφ' ἑκάστην αὐτῶν ἀληθὺς καὶ ἴδιον ἔστιν, καὶ ἐκείνη ἡ ἀπόφασις αὐτῇ. καὶ διαιρῶντων καὶ ἰδίᾳ κατηγορούντων τὴν κατάφασιν καὶ τὴν ἀπόφασιν ἀμφοτέρω ὁμοίως ἀληθεύειν λέγουσιν, ἐπὶ πάντων καὶ ὅπως ἀκολουθεῖ τὸ πάντα ταῦτα ἀλλήλοις τὰ ὄντα εἶναι καὶ διάφορα. Alex.

"πρὸς — ἀληθεύσαιεν." ἐξαριθμεῖται καὶ τὰ ἄλλα τὰ ἐπόμενα 1008 a τῇ δόξῃ ταύτῃ τῇ διηρημένῃ τὰς προτάσεις καθ' ἑκάστην τῶν ὄντων 23. ἀληθεύειν λεγόντων. τότε γὰρ πάντας ἀληθεύειν ἔπειτα, εἴγε πάντες καὶ οἱ καταφάσκοντες τι τῷ αὐτῷ καὶ οἱ ἀποφάσκοντες ἀληθεύουσιν. ἀλλὰ καὶ πάντες ἂν ψεύδοιντο, εἰ δὲ αἱ μὴ καταφάσεις τῶν ἀποφάσεων εἰσιν ἀναιρετικά, αἱ δὲ ἀποφάσεις τῶν καταφάσεων. τῷ μὴ ὅν ἀληθεύειν τὸς καταφάσκοντας ψεύδειν τὸς ἀποφάσκοντας ἀνάγκη, τῷ δὲ πάλιν τὸς ἀποφάσκοντας ἀληθεύειν ψεύδοιτο ἂν οἱ καταφάσκοντες. ψεύδουσιν καὶ πάντες ἀληθεύουσιν. ἔτι εἰ οἱ ψεύδεσθαι τινὰς λέγοντες ἀληθεύουσιν τῷ καὶ ἰδίᾳ ἑκάτερον μῆριν τῆς ἀντιφάσεως λεγόμενον ἀληθὺς εἶναι, ἔστι καὶ ἡ πάντας ψεύδειν λέγουσα κατάφασις ἀληθὺς. ψεύδουσιν ὅρα πάντες. καὶ αὐτὸς δὲ αὐτὸν ὁμολογεῖ ψεύδειν. εἰ γὰρ ἐφ' ὅ κατάφασις, ἐπ' ἐκείνῃ καὶ ἡ ἀπόφασις, ὁμολογεῖ ἂν ἀληθὴ εἶναι καὶ τὴν ἀπόφασιν τῆς καταφάσεως τῆς λέγουσας ἅμα τὴν ἀντίφασιν συναληθεύειν, ἥτις ἐστὶν ἐκ ἅμα τὴν ἀντίφασιν συναληθεύειν. ἀλλ' ἐν τῷ αὐτῷ ὁμολογεῖν ἀληθὴ εἶναι τὴν ἀναιρετικὴν ἔστιν ἡ αὐτὴ ἐτίθετο καταφάσεως, τῆς λεγόνσης τὴν ἀντίφασιν ἅμα εἶναι ἀληθὴ, αὐτὸν ὁμολογεῖ ψεύδειν. id.

"ἅμα — σκέψις." ταῦτα κοινολογία τε καὶ ζήτησις. ὅθεν 1008 a γὰρ λέγει. πρὸς δὲ τὴν μὴδὲν λέγοντα ὅτε κοινολογία τις ὅτε ζήτησις 30 περί τινος δύναται γίνεσθαι. ὅτι δὲ μὴδὲν ὁ τὸτο λέγων λέγει, ὁλόν. πᾶς γὰρ ὁ λέγων τι καὶ σημαίνων ὠρισμένον τι σημαίνει, ὡς περ εἴρηται, ὥστε ὁ μὴ ὠρισμένον τι σημαίνων ὅθ' ἂν λέγοι τι. ὁ δὲ τὴν ἀντίφασιν ἐπὶ παντὸς λέγων ἅμα ἀληθὴ εἶναι ὅθεν ὠρισμένον σημαίνει. ὁ ὅρα τὴν ἀντίφασιν ἐπὶ παντὸς ἅμα ἀληθὴ λέγων εἶναι ὅθεν λέγει. ὅτι γὰρ ὅθεν λέγει, δεικνύς φησιν. ὅτε γὰρ ὅπως ἔχειν λέγει τὰ πράγματα ὅτε ἐκ ὅπως, δεῖ δὲ ὅπως ἔχειν ἢ μὴ ὅπως ἔχειν. εἰπὼν δὲ λέγειν τὸς τὴν ἀντίφασιν ἅμα ἀληθὴ λέγοντας ἕκαστον τῶν ὄντων ὅπως τε ἔχειν καὶ ἐκ ὅπως, ἐπὶ

1. ἀντιγράφει M. || 9. τε] δὲ M. || 10. ἀληθεύσεις λέγων M. || 11. εἰ om M. || 15. τὰ] τῶν M. || 18. ἀλλὰ καὶ μὴ M. || 19. ἐπὶ] ὅτι M. || ἀληθὴ] ἀληθὺς A. || 24. ταῦτα] ταῦτα M. || 26. τριήρη καὶ λίθον M. || 27. καὶ μὴ — λίθον om A. || 28. διωρικῆναι M. || τὴν ante κατάφασιν om M. || 29. τινα A.

3. ἄλλο] ἄλλη M. || ὅθεν ἔχον εἰσὶ. κατ' M. || 4. ἢ] ἡ M. || 6. αὐτῷ. καὶ] αὐτῇ. καὶ M. || 7. λέγουσιν M. || 12. λέγουσι M. || 13. τί] τε M. || 14. f. δὴ. || 15. ἀναιρεται M. || 16. ψεύδεσθαι τὸς ἀποφάσκοντας om M. || 17. quo fiet ut omnes et vera et falsa loquantur Sepulv. || 18. post καταφάσκοντες f. add. ὥστε πάντες. || 19. praeterea si qui omnes mentiri ait, is verum dicit propterea quod contradictionis utraque pars vera est, affirmatio quam omnes mentiri dicuntur vera fuerit Sepulv. || 27. ἀντίφασιν συναληθεύεσθαι ἅμα A. || 29. κοινολογία M. || 30. μὴδὲ M. || 34. ὠρισμένη M.

νεγκε "χ. πάλιν γε ταῦτα ἀπόφθιν ἄμφω," ἔτι μᾶλλον δεικνύς
ὅτι ὑδὲν λέγει ὁ τῆτο λέγων· ἀκόλουθα ᾧ τοῖς λέγουσι χ. τ. μήτε
ἔτως μήτε μὴ ἔτως· εἰ ᾧ μὴ τῆτο λέγοιεν, ὀρίζοιεν ἂν τι ἦδη,
χ. ὑκέτι ἂν λέγοιεν ἐπὶ πάντων τὴν ἀντίφασιν, χ. ὑδὲν μᾶλλον ἢ
τῆτο ἢ τ. ἀντικείμενον· ἀντίκειναι ᾧ τῷ ἔτῳ τε χ. ἔχ. ἔτως τ.
μήτε ἔτῳ μήτε ἔχ. ἔτως. ὥστε εἰ μὴ τῆτο λέγοιεν, συγχωροῖεν
ἂν ταύτῃ τῇ καταφάσει καθ' αὐτὴν ἀληθῆ εἶναι, τῇ ἔτῳ τε χ.
ἔχ. ἔτως ἔχειν ἕκαστον τῶν ὄντων λεγέσθαι, χ. ψευδῆ λέγειεν ἂν
εἶναι τὴν ἀπόφασιν αὐτῆς. εἰ δὲ τῆτο, ὠρισμένως λέγειεν ἂν ἦδη
τι χ. κατάληψιν δώσωσιν. id.

1008 a
34. "ἔτι — ψευδής." ἡ ἐπιχείρησις ἡ χρῆσις, φυσικὴ μὲν ἐστὶ
χ. ἀληθής, ἀλλ' ὡς πρὸς τὴν θέσιν ἐκείνην τιθεμένης τ. ἐν
ἀρχῇ αἰτεῖται δόξει· ὁ ᾧ τίθησιν ὡς ὁμολογούμενον, τῆτο λαμ-
βάνει πρὸς ὁ ἢ παρ' ἐκείνων ἀμφισβήτησις. δύναμις δὲ αὐτῇ
κέχρηται ἦδη δι' ὧν εἶπε πάντας ψεύδεσσι. ἔστι δὲ τ. λεγόμενον
τοῦτον· εἰ τῆς καταφάσεως ἔσθαι ἀληθῆς ἢ ἀποφάσεως ψευδῆς
ἐστιν (ἀλλήλων γὰρ εἶσιν ἀναιρετικαὶ αἱ καταφάσεις χ. ἀποφάσεις),
ἐκ ἂν ἐνδέχεται ἐπὶ τῷ αὐτῷ ἅμα λέγειν τὴν τε κατάφασιν ἀλη-
θῶς χ. τὴν ἀπόφασιν περὶ ταύτῃ. ἐχρήσατο δὲ τῷ ὥς ἔξ αὐτῆς
γνωρίμῳ χ. ἐναργεῖ χ. ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας (c. 9 p. 18 b 18),
ὅτε ἐξῆκει περὶ τῆς εἰς τ. μέλλον ἀντιφάσεως, δι' ὧν εἶπεν "πρῶ-
τον μὲν ᾧ ἔσθαι τῆς καταφάσεως ψευδῆς ἢ ἀποφάσεως ἐκ ἀληθῆς,
χ. ταύτης ψευδῆς ἔσθαι τὴν κατάφασιν συμβαίνει μὴ ἀληθῆ εἶναι."
ὡς ᾧ ὄντος ἐναργῶς ἀτόπῃ τῷ ταῦτα λέγειν ἐχρήσατο αὐτοῖς.
εἰπὼν δὲ ταῦτα ἐπεσημῆνατο χ. αὐτὸς ὅτι δόξει ὁ τῆτο λαμβάνων,
τ. ἀναιρετικὸν ἀλλήλων εἶναι τὴν τε κατάφασιν χ. τὴν ἀπόφασιν,
τ. ἐν ἀρχῇ λαμβάνειν. ἔθηκεν ἔν τῇ ἐπιχείρησιν χ. ἐφύλαξεν,
ὅτι ἔστι φυσικωτάτῃ τε χ. φανερωτάτῃ. ἐπεσημῆνατο δὲ ὅτι τ.
ἐν ἀρχῇ δοκῶ αἰτεῖται, δεικνύς δι' ἐκείνων χ. διὰ τῶν τὴν ἀτο-
πίαν τῆς θέσεως χ. τὴν πρὸς τὰ ἐναργῆ μάχην. id.

1008 b
2. "ἔτι — ἀληθεύσεις;" ὁ λέγει, τοῦτόν ἐστιν. πότερον δοκεῖ
αὐτοῖς ὁ μὲ εἶναι χ. ἔχειν ἔτως τ. πρᾶγμα ὑπολαμβάνων ὡς ἡ κα-
τάφασις λέγει, χ. ὁ μὴ εἶναι χ. μὴ ἔχειν ἔτως ὡς ἡ ἀπόφασις, χ.
αὐτὸς διεψεύδει, ὡς ἑκατέραν τὴν τε κατάφασιν χ. τὴν ἀπόφα-
σιν ἰδίᾳ λεγόμενας ψευδεῖς εἶναι, ὁ δὲ ἅμα χ. ἔχειν αὐτὸ ἔτως
χ. μὴ ἔχειν ἔτως ὑπολαμβάνων ἀληθεύει, ἢ χ. ὁ τῆτο ὑπολαμβά-
νων διεψεύσαι· εἰ μὲν ἔτῳ, δῆλον ὡς ὀρίζοι ἂν τι (*). εἰ δὲ
χ. τὴν ἰδίᾳ ἑκάτερον ὑπολαμβάνοντα χ. τὴν ἄμφω ἅμα περὶ τῷ...

λέγειν διεψεύδει... τί ἂν ἔτι εἴη τ. λεγόμενον ὑπ' αὐτῶν; ἢ ὅτι
ταυταῦτα ἢ τῶν ὄντων φύσις ὅποια τίς ἐστιν, ἐξηγούμενοι, περὶ
αὐτῆς λέγουσιν, ὡς εἰώθασιν Ἑρακλείτριοι λέγειν; εἰ ᾧ μὴδὲν
τῶν ἀληθῆς, ἔχ. ἔξουσιν εἰπεῖν τίς ἢ τῶν ὄντων φύσις, χ. ὁποῖαν
περὶ αὐτῶν ὑπόληψιν ἔχων ἀληθεύει· ὑδὲν ᾧ ἂν ἔξαι· καθ' ὅ ᾧ
μὴδὲν οἷον τε κατηγοροῦσαντας ἀληθεύσαι, τῆτο ὑδ' ἂν εἴη. εἰ δὲ
ὁ μὲν τ. συναμφοτέρων λέγων ἀληθεύει, ὁ δὲ ἑκάτερον διαψεύδει,
ὠρισμένον ἂν τι εἴη καθ' ἑκάστου· τ. ᾧ τὸδε μὲν ἀληθές τὸδε δὲ
ψεύδος ὀρίζοντός ἐστι χ. κατάληπτά εἶναι τινὰ λεγόντος. ἀλλ' εἰ
χ. λέγειεν φυλασσόμενοι τῆτο, μὴδέτερον μὲν ἀληθεύειν, μὴδ'
ἑκάτερον ἰδίᾳ ὑπολαμβάνοντα τῶν ἀντικειμένων μὴτε τῶν ἅμα
ἄμφω περὶ τῷ αὐτῷ, μᾶλλον μὲν ἀληθεύειν τὴν ἅμα ἄμφω ὑπο-
λαμβάνοντα τῷ ἐκείνως ὑπολαμβάνοντος; ἦδη ἂν τι πάλιν κατα-
λαμβάνοι τε χ. ὀρίζοι· τ. ᾧ μᾶλλον τῆτο τῶν ἀληθῆς εἶναι ὀρί-
ζοντός ἐστι χ. ὁμολογόντος ἦδη τινὰ διαφορὰν ἐν τοῖς ἔστιν εἶναι, χ.
ἔτῳ πως αὐτὰ ἔχειν· τῆτο ᾧ διδῶσιν ὁ λέγων ἄλλο ἄλλῃ ἀλη-
θές εἶναι. ὅ ᾧ δὲ χ. ἡ ἀπόφασις αὐτῷ ἅμα ἀληθῆς ἢ λέ-
γυσσα ὅ μᾶλλον αὐτὸ ἀληθές εἶναι· πάλιν ᾧ ἐπὶ τ. πρῶτον εἰρη-
μένον ἐπείνεσιν ὁ λόγος. τῆτο ᾧ λέγει διὰ τῷ "εἰ δὲ ὁμοίως
πάντες χ. ψεύδοντι χ. ἀληθῆ λέγουσι." τῆτο ᾧ ἔπειτα τῷ ἐπὶ παν-
τὲς τὴν ἀντίφασιν, διὰ τε τ. λέγειν αὐτὰ ὑδὲν μᾶλλον ἀληθεύειν
τὴν ὅτιν λέγοντα ἢ ἐκ ἀληθεύειν, χ. ψεύδεσσι ἢ ψεύδεσσι· χ. ὅτι
διὰ τ. εἶναι μὲν τὰ ἀντικείμενα ἀλλήλων ἀναιρετικὰ, λέγειν δὲ
αὐτὸς ἀμφοτέρω ἀληθῆ εἶναι. τ. δὲ "εἰ δὲ μὴδὲν ὑπολαμβάνοι
ἀλλ' ὁμοίως" ἐπήνεγκεν ὡς ἴσον τῷ ἀλλὰ μὴν εἰ μὴδὲν ὑπολαμ-
βάνοι, ἀλλ' ὁμοίως οἶεν χ. ἐκ οἶεν· εἰ ᾧ μὴ οἶ μὲν ἀληθεύουσιν οἱ δὲ
ψεύδοντι, ἢ οἱ μὲν μᾶλλον ἀληθεύουσιν οἱ δὲ ἥττον, ἀλλ' ὁμοίως
πάντες χ. ἐκ ἀληθεύουσιν χ. ἀληθεύουσιν· ἀντίφασιν ᾧ χ. τῆτο ὅτε
εἶπεν ὅτι τῷ τῆτο λέγοντι ἔτε σημεῖνα ἐνέξαι· ὁ ᾧ λέγει ἅμα χ.
ὅ ᾧ λέγει ἔχ. τὴν αὐτὴν θέσιν, ὑδὲ ὡς λέγοι, ἔτως χ. ὑπολαμβάνοι.
εἰ γὰρ μὴδὲν τῶν ὄντων ἔχειν πως ὑπολαμβάνει, ἀλλ' ὁμοίως
οἶεται τε χ. ἐκ οἶεν χ. ὑπολαμβάνει χ. ἔχ. ὑπολαμβάνει περὶ
ἐκάστου, ὁ τοῦτος ὑδὲν ἂν διαφέρει φυτῷ, ἄπερ ὑδὲ ὅλως ἔχει τὴν
ὑποληπτικὴν δύναμιν τῆς ψυχῆς. μετήνεγκε δὲ ἐπὶ τὰς ὑπολή-
ψεις τὰς ἀντικείμενας ἀπὸ τῶν ἀποφάσεων τὴν λόγον· φανερω-
τερος ᾧ ἐπὶ τῶν ὅ ἔλεγχος χ. τ. ἀποπὸν ἐναργέστερον· πολλὰ ᾧ
λέγειν μὲν οἷον τε, ὅ μὴν χ. ὑπολαμβάνειν, ὡς εἶπεν ἀρχόμενος τῆς
πρὸς τὴν θέσεως ταύτης προΐζαμένους ἀντιλογίας (p. 1005 b

3. μὴ ante ἔτως om M. || 4. παντὲς τὴν κατάφασιν M. || 5. ἢ ἢν M. || 13. ὁμολογούμενος M. || 14. ὁ ἢπερ M. || 16. ψεύδεις M. || 20. ἐνεργεῖ
M. || 21. ὅτι M. || 22. ψευδής M. || 23. σημαίνει M. || 24. ὄντως M. || 25. et 28. ἐπεσημῆνατο M. || 27. ἐφύλασσαν M. || 29. ἀρχῇ δοκεῖσθαι,
δεικνύς M. || 34. διάψευτος M. || 36. καὶ μὴ ἔχειν ἔτως om M. || 37. sin autem non solum qui utrumque separatim, sed etiam qui
ambo simul putat, in errore istis versari videtur, quae tandem istorum esse potest sententia? Sepulv.

1. διεψεύσαι A. || 2. ὁμοῖόν τι M. || 3. αὐτὸς M. || 7. μὲν τὸ et 8. καθ' om M. || 10. ἀληθεύει M. || 11. τῶν ἀντικειμένων — 12. ὑπολαμ-
βάνοντα om A. || 13. ἐκεῖνο M. || 17. f. δὴ. || 19. εἰ δὲ ὑδ' A. || nam hoc consequitur, si contradictio cunctis in rebus asseratur,
tum quia isti dicunt, quidquid dixeris, te non magis verum quam non verum dicere, nec magis falli quam non falli,
tum quia contrariorum altero alterum intercipitur, ipsi tamen utrumque verum esse contendunt Sepulv. || 21. f. l. ἀντίφασιν
εἶναι, διὰ. || 22. f. om ὅτι. || 25. μὴ· εἰ A.; μὲν οἱ M. || 28. nam et haec contradictio est, et hoc est quod dixit Sepulv. || 30. λέγει]
λέγειν M. || ὑπολαμβάνει M. || 31. ἔχει M.

25). δείξας δὲ ὅτι ἔχ' οἷον τε ἄνθρωπον ὄντα περὶ τὰς ὑπολήψεις ἔτιωσ' ἔχειν (φυτὸ γὰρ καὶ τὸ αὐτό, καὶ ἔκ' ἀνθρώπου ἢ ζῴου λογικῶς) ἐπιφέρει τὸ δῆλον εἶναι ὅτι μηδὲς ἔτιω διακρίνεται ἄνθρωπος ὢν, μηδὲ τῶν λεγόντων ταῦτα, ἀλλὰ μέχρι λόγου αὐτοῖς ἡ πρόσδος. εἶπετο γὰρ τοῖς ἔτιω διακρίμενοις καὶ ταύτην τὴν ὑπόληψιν περὶ τῶν πραγμάτων ἔχουσι τὸ μηδὲ πράσσειν τι, ἀλλ' ὡς φυτοῖς ζῆν. τί γὰρ μάλλον περιπατητέον τῷ οἰομένῳ δεῖν περιπατεῖν τῷ μὴ περιπατητέον, εἰ ἴσαι εἰσὶν αἱ περὶ ἐκάστου ὑπολήψεις, καὶ ἴσον τὸ οἰεῖσθαι δεῖν ἢ οἰεῖσθαι μὴ δεῖν; διὰ τί δὲ ἐκκλίνει τινα καὶ ἔκ' ἄττει ἢ εἰς τὸ φρέαρ ἢ εἰς τὸ βάραθρον, εἰ μὴ ὑπόληψιν ἔχει. τὸ μὲν φρέαρ εἶναι τὸ δὲ 10 βάραθρον, ἀλλ' ἔχει ὑδὲν μάλλον καὶ φρέαρ καὶ μὴ φρέαρ ἡγόμενος ἐμπέπει καὶ βάραθρον καὶ μὴ βάραθρον, καὶ πάλιν τὸ μὲν ἐμπέπειν ἀγαθὸν εἶναι, τὸ δὲ ἐμπέπειν κακόν, καὶ ἔχ' ὅμοια οἷα εἶναι, ἀλλὰ τὸ μὲν βέλτιον αὐτῶν τὸ δὲ χεῖρον. ἢ τις ὑπόληψις ἀναίρει τὸ ὑδὲν μάλλον ἔτιω ἢ ἔχ' ἔτιω ἔχειν τὸ πράγμα. εἰ δὲ ὅλως ἐπὶ τῶν 15 αἰρετῶν τε καὶ φευκῶν ἐλέγχοντο, δι' ὧν πράσσειν, ὠρισμένας ἔχοντες ὑπολήψεις, ἀνάγκη καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἔτιω ὁμολογεῖν αὐτὸς ἔχειν, καὶ τότε μὲν τι ὑπολαμβάνειν ἄνθρωπον εἶναι, τότε δ' ἄλλο τι καὶ ἔκ' ἀνθρώπου, καὶ τότε μὲν γλυκὺ τότε δὲ ἄ γλυκὺ. ὑδὲ γὰρ ἐπὶ τούτων φαίνοντο ἔξ' ἴσου ἔχοντες. ὑδὲ γὰρ ὑπολαμβάνοντες 20 τες χρησίμους αὐτοῖς εἶναι ἐντυχεῖν ἀνθρώπῳ τινὶ ἢ πιεῖν ὕδωρ, ὡς καὶ μάλλον τῷ ἀνθρώπῳ ὄντος ἀνθρώπου ἢ ἔκ' ἀνθρώπου ἢ τῷ ὕδατος ὕδατος ἢ ἔκ' ὕδατος, ἐπὶ τι ἄλλο, οἷον ἐπὶ λίθον, ἴεντο, ἀλλ' ἐπὶ μὲν τὸ ὕδωρ διψῶντες καὶ πιεῖν δεόμενοι, ἐπὶ δὲ τὸν ἀνθρώπον, ὅταν ἀνθρώπου δέωντο, καὶ ἔκ' ἴσου ἀνθρώπου ἢ ὕδατος δεόμενοι 25 νοι ἐν πᾶσι τοῖς ἔστιν ταῦτα ζητῶσιν, ἀλλ' ἐστὶν ἀληθὲς τε καὶ πρόδηλον ὅτι ἕκαστος τὰ μὲν τινα εὐλαβεῖτο τὰ δὲ ἄ' κρημνὸν μὲν γὰρ εὐλαβεῖτο καὶ φρέαρ καὶ ὅσα λυμαντικά, ἔκ' εὐλαβεῖτο δὲ τὰ μὴ 30 1003 b τοιαῦτα. ὥστε, ὡς ἔοικε, πάντες ὑπολαμβάνουσιν ἔχειν ἀπλῶς, εἰ μὴ περὶ ἅπαντα, ἀλλὰ περὶ τὸ ἄμεινον καὶ χεῖρον. πάντα φησὶ 25 καὶ τὸς λέγοντας ἐπὶ παντὶ τὸ ὑδὲν μάλλον καὶ συναληθεύειν τιθεμένους τὴν ἀντίφασιν ἐν ταῖς ὑπολήψεσιν ἔχειν ἀπλῶς, εἰ καὶ μὴ περὶ πάντα, ἀλλὰ περὶ τὰ βελτίω καὶ χεῖρω καὶ συμφέροντα καὶ ἀσύμφορα καὶ ὅλως τὰ πρακτά. τὸ δὲ ἀπλῶς ἐστίν, ὅτι μὴ ἄμφω τὰ ἀντικείμενα ἡγῶντο ἀσύμφορον ἀλλ' ἀπλῶς θάτερον 35 ὠρισμένως, ὑδὲ ὁμοίως συμφέρον τὸ αὐτό, ἀλλὰ θάτερον αὐτῶν ἀπλῶς. ἢ γὰρ συμφέρον, ὃ αἰρῶντο, ἢ μὴ συμφέρον, ὃ φεύγουν. ἀγαθῶν δὲ τὸν λόγον ἐπὶ τὰ πράγματα καὶ τὴν περὶ ταῦτα ὑπόληψιν, διὰ τῶν ἐναργῶν ἐδείξε τὸς ἐκείνα τιθεμένους, ὅτι εἰ καὶ μὴ περὶ παντὸς ἐστὶν κατάληψις, ἀλλ' ἐν τοῖς αἰρετοῖς καὶ φευκτοῖς 40 ὁμολογεῖν αὐτοῖς ἀνάγκη. ἀπραξία γὰρ ἂν ἦν αὐτοῖς περὶ αὐτά,

εἰ μὴ ὠρίζαντο τι περὶ αὐτὰ καὶ συγκατετίθεντο τῷ ἐτέρῳ μέρει. id.

(*) εἰ γὰρ μὴ ἀληθεύει ἡ ἀντίφασις κατ' αὐτὸ ὡς μήτε ἄμα 1003 b λεγόμενα μήτε χωρὶς, τί ἐστὶ τὸ λεγόμενον ὑπ' αὐτῶν, ὡς ὅτι 4. τοιαύτη ἐστὶν ἡ φύσις τῶν ὄντων, ὥστε συντρέχειν τὴν κατάφασιν τῇ ἀποφάσει, καθάπερ φασὶν οἱ θεολόγοι Μανιχαῖοι. τούτῳ γὰρ τῷ ὀνόματι προσηγορεύσεν αὐτὸς ὁ ἡμέτερος φιλόσοφος Ἀμμωνίος. ἡνίκα γὰρ λέγομεν πρὸς αὐτὸς ὅτι ἐχθρὸν παρέχετε τῷ θεῷ καὶ ἄσπονδον καὶ αἰώνιον. σπυδαῖος ἄνθρωπος ἔκ' ἔχει ἐχθρόν. φασὶν ὅτι πόθεν ἔν τὰ κακά; τοιαύτη γάρ, φησὶν, ἐστὶν ἡ φύσις τῶν πραγμάτων, καὶ ἐστὶ πλῆτον γέλωτα καταχέαι τῶν ἔτιω πειρωμένων τὰς ἀπορίας ἀπολύει. Asclep.

“εἰ — δοξάζοντες.” εἰ δὲ λέγοιεν ἔχειν μὲν τινα συγκατά- 1003 b θεσιν καὶ ὑπόληψιν περὶ ταῦτα, ὡς οἱ λέγοντες τῷ φαινομένῳ, δι' 27. αὐτὸ φαίνει) τοῖσιν, συγκατατίθεσθαι, ὡς ἔκ' ἀληθῆ ὄντα (ἀδελφὴ γὰρ τὴν ὑπόληψιν εἶναι καὶ ἔκ' βεβαίαν ὑδὲ ἐπιστημονικὴν), καὶ τὴν τῶν πραγμάτων φύσιν αἰτιατέον αὐτοῖς, ἀλλ' ἐπιμελητέον αὐτῶν καὶ τῷ γινώσκειν τὰληθῆ καὶ ἐπιστήμην ἔχειν προνοητέον. ἐνθα γὰρ ἡ ἀδελφὴς κατάληψις, ἐνταῦθα γίνετο καὶ ἡ ἰχυρά τε καὶ μετ' ἐπιστήμης. ὁ δὲ ἅπασι ἄλλα ἄλλων ἡγόμενος εἶναι μάλλον αἰρετά τε καὶ πρακτέα, τὸ μὲν ἐν διαφορᾷ ἐν τοῖς ἔστι καὶ ταύτην κατάληπτην τε καὶ γνωστὴν συγκεχωρηκώς, τῷ δὲ μηκέτι βεβαίαν τὴν κατάληψιν ἔχειν αὐτὸν αἰτίον τὸ μὴ ἐπιμελεῖσθαι αὐτὸ, ὅπως ἔχει ἐπιστημονικὴν κρίσιν, ἢ μέτρη καὶ κανόνι χρώμενος εἰσεῖν τὴν τῶν πραγμάτων φύσιν καὶ πρῶτην ἦν αὐτοῖς (?) διαφορᾷ. ὡς γὰρ τῷ νοσῶντι καὶ τὰ πράγματα αἰτιατέον ὡς ὑδὲν ὑγιεινὸν ἔχοντα, ἀλλ' ὑγείας ἐπιμελητέον, ὅπως τοιαῦτα ἢ αὐτῷ, ἔτιω καὶ τοῖς ὑγιάνουσιν. ὁ γὰρ δοξάζων πρὸς τὸν ἐπιστάμενον ἔκ' ὑγιεινῶς πρὸς τὴν γνώσιν τῆς ἀληθείας διάκειτο. ὅτι δὲ οἱ λέγοντες τῇ φαντασίᾳ ἀκολουθῶντες ποιεῖν 30 αὐτοῖσι ψεύδονται, δῆλον ἐκ τῶν μὲν τὴν φαντασίαν ζητεῖν τε καὶ βωλενέειν αὐτόν, εἴτε χρηρὴ ἐπέειν τῷ φαντασῶν εἴτε καὶ μὴ. Alex.

“ἔτι — ἔτιω.” εἰ καὶ συγχωρήσειε τις, φησὶν, αὐτοῖς πάντα 1003 b καὶ ἔτιω καὶ ἔκ' ἔτιω ἔχειν, ἀνάγκη γε δίδοναι αὐτοῖς τὸ μὴ ὁμοίως 31. ἕκαστον αὐτῶν καὶ ἐπ' ἴσης ἔτιω τε ἔχειν καὶ ἔκ' ἔτιω, ἀλλ' εἶναι ἐν τῇ φύσει τῶν ὄντων τὸ μάλλον τε καὶ ἥττον, ὡς εἶναι θάτερον. δῆλον μὲν ἔν καὶ ἐξ ὧν πράσσειν. καὶ μὴ ἀλλὰ καὶ παρίσθην αὐτὸ διὰ τινων ἐναργῶν. καὶ γὰρ εἰ εἴη συγκεχωρημένον τὸ εἶναι τὰ δύο ἄρτια τε καὶ ἔκ' ἄρτια, τυτέξιν καὶ περιττά, ἀλλ' ἔκ' ὁμοίως γε ὑδὲ ἐπ' ἴσης τὸ ἄρτιον αὐτοῖς ὑπάρχει καὶ τὸ περιττόν, ὑδὲ ὁμοίως ἐστὶ τὰ δύο ἄρτια καὶ τὰ τρία, ἀλλὰ μάλλον μὲν τὰ τρία τῶν δύο πε-

2. καὶ post τῶτο et 5. περὶ om A. || 6. μηδὲ] μὴ M. || 7. τῶ — περιπατητέον om A. || 8. et perinde putat opus esse atque non putat esse opus, vel putat non opus esse Sepulv. || 9. ἔκ' ἄττει M. || 17. ἔτιω om A. || 18. μὲν τι] μέντοι M. || 20. τῶν M. || 21. ποιεῖν M. || 23. ὕδατος ante ἢ om M. || ἐπὶ ἄλλον M. || 24. ἐν — 25. δεόμενοι om M. || 27. κρημνὸν] ἀφῆμὸν M. || 35. συμφέρον M.

19. ἢ et 20. ἄλλων om M. || 22. συγχώρησις M. || 23. μὴ] μὲν M. || ἔκ' M. || 24. naturam rerum ipsarumque primum discrimen cognoscat Sepulv. || 34. ἀνάγκη τε M. || 37. παρίσθην M. || 38. συγκεχωρημένον M. || 39. ἔκ' ὡς ὁμοίως M.

ριττά, μάλλον δὲ τὰ δύο τῶν τριῶν ἄρτια· εἰ γὰρ μὴ ὁμοίως, ψευδὲς ὁ τὰ τέσσαρα πέντε ὑπολαμβάνειν καὶ ὁ χίλια, ἀλλὰ μάλλον μὴ ὁ χίλια, ἦττον δὲ ὁ πέντε. διὰ τούτων συνέστησεν ὅτι ἔστι ψευδὴς ἡ ἦττον ψευδὴς ἄλλη ἄλλης. εἰ δὲ ἡ ἑτέρα μάλλον ψευδὴς ἢ ἦττον ψευδὴς, ἐγγυτέρω τάληθες ἂν εἴη. εἰ δὲ τὸ μάλλον ἀληθές ἐστιν ἐγγυτέρω τάληθες, εἴη ἂν κακείνο, λέγω δὲ τὸ ἀληθές, τυχέσι τὸ αὐτὸ ἀληθές, ὃ ἐστὶν ἐγγύς τὸ μάλλον ἀληθές· τὸ γὰρ ἐγγύς τινος ἐν ὁλῶν ὡς ἐν τοῖσιν ἐγγύς, εἰ καὶ μὴ εἴη γνωστόν, ἀλλὰ τό γε εἰδέναι ὅτι μάλλον τί ἐστὶν ἀληθές καὶ ἦττον ἄλλο ἄλλῃ καταλαμβάνοντος καὶ ὁρίζοντός τι τῇ διανοίᾳ, καὶ ὃ μάλλον τὸ τοῦτο ἢ τὸ τοῦτο λέγοντος ἐπὶ πάντων ἀκράτως καὶ ἀδιαφόρως φερόμενον. καὶ γὰρ εἰ μὴ εἴη τι ἀληθές, μηδὲ συγχωροῖεν τούτῳ, ἀλλ' ἐκεῖνό γε ἀληθές καὶ ὁμολογούμενον· τὸ εἶναι ἐν τοῖς ὅσιν ἀληθινώτερόν τι· τὸ γὰρ μάλλον τι εἶναι ἄλλο ἄλλῃ καὶ ἦττον ἄλλο ἄλλῃ κείῳ, ὡς· ἔκεί· ἀληθές· εἴη τὸ ὅθεν μάλλον ἐπὶ πάντων (°). ἀκρατον δὲ τὸν τοῖσιν λόγον εἶπε καὶ τὸ μὴ ἔχειν μεμιγμένον αὐτῷ τὸ μάλλον, ἀλλ' ἐπ' ἴσης πρὸς πάντα σῴζειν βύλεαδ' τὴν ὁμοιότητα. ὁ 1009^a καὶ αὐτὸς ἐδήλωσε προαίεσις τὸ "καὶ κωλύοντός τι τῇ διανοίᾳ ὀρίσαι." 4. τὸ δὲ μὴ ἡγήσασθαι μάλλον ἄλλο ἄλλῃ διαψεύδεσθαι, ὁ δοκεῖ τοῖς ἀπὸ τῆς Στοᾶς, ψευδὸς τε καὶ παρὰ τὰ φαινόμενα· καὶ γὰρ αἱ μοχθηραὶ καὶ διεψευσμέναι κρίσεις ἔκ' ἴσαι, ἀλλ' ὅθεν ἀπὸ ἔξεως ὅμοιαι· ὡς γὰρ ὁ τὰ μέγιστα καὶ σφόδρα ὁρατὰ μὴ ὁρῶν τῷ τὰ μικρότατα καὶ ἦττον ὁρατὰ μὴ διορῶντι τὸ μὴ μὴ ὑγιαίνειν τὴν ὁρατικὴν δύναμιν κοινὸν ἔχει, μάλλον μέντοι ἀσθενής ἐστιν ἡ δύναμις, ἀφ' ἧς ὅθεν τὰ μεγάλα τις ὁρᾷ δύναμις, τῆς ταῦτα μὴ ὁρώσης ἐν δὲ τοῖς μικροῖς σφαλλομένης, ὥτως ἔχει καὶ ἐπὶ τῆς δόξης τε καὶ ὑπολήψεως. ὃ γὰρ ὅμοιαι καὶ ἴσαι αἱ τῆς ψυχῆς ἕξεις ἀφ' ὧν τὰ μείζω, ταῖς ἀφ' ὧν τὰ ἐλάττω ἀμαρτάνει. id.

(°) "ἀκράτῃ" τυχέσι τὸ μηδὲν ἔχοντος κεκραμένον καὶ ὠρισμένον, τὸ μὴ λέγοντος ὅτι μηδὲν ἐστὶν ὠρισμένον ἐν τῷ παντί. 30 Asclep.

1009^a "ἔστι — λόγος." καὶ ὁμοίως ἀνάγκη αὐτὸς εἶναι ἢ μὴ εἶναι 6. τῷ λόγῳ τῷ λέγοντι τὸ αὐτὸ καὶ εἶναι καὶ μὴ εἶναι καὶ διὰ τούτου ἐπὶ παντὸς τὴν ἀντίφασιν συναληθεύειν τιθέμενον. τὸν αὐτὸν φησιν εἶναι καὶ τὸν Πρωταγόραν λόγον, ὅς ἐστιν ὅτι ἐκάστω τὸ φαινόμενον ὥτω καὶ 35 ἔστι καὶ ἔχει· πᾶσα γὰρ φαντασία ἀληθής· διὸ καὶ ἀνάγκη ἀμφοτέρως τὸς λόγους ἢ ἅμα ἀληθεῖς ἢ ἅμα ψευδεῖς εἶναι. ὅτι δὲ οἱ αὐτοὶ εἰσι καὶ ἔπειτα τῷ ἑτέρῳ ὁ ἕτερος, δείκνυσιν. εἴτε γὰρ τὰ δο-

κῆντα πάσης δόξης καὶ πάσης φαντασίας ἀληθῆ, ὡς ἐδόκει Πρωταγόρᾳ, ἀνάγκη εἶναι πάντα ἅμα ἀληθῆ καὶ ψευδῆ, τυχέσιν ἀνάγκη καὶ τὴν ἀντίφασιν εἶναι ἅμα ἀληθῆ. τούτῳ γὰρ ἴσον τὸ ἅμα πάντα εἶναι ἀληθῆ· περὶ γὰρ τῶν αὐτῶν ἀλλήλοισι τὰ ἀντικείμενα δοξάζουσιν, ἃ εἰ ἀληθῆ, εἴη ἂν ἅμα ἡ ἀντίφασις ἀληθής. ὅτι δὲ πάσης φαντασίας ὅσης ἀληθὲς πάντα ἀληθῆ γίγνεσθαι, ὁλῶν ἐκ τῆς καὶ τὸς ὑπολαμβάνοντας τὸ εἶναι τι καὶ τὸς τὸ αὐτὸ ὑπολαμβάνοντας μὴ εἶναι ἀληθεύειν. εἰ δὲ τὰς ἀντικείμενας ὑπολήψεις περὶ αὐτῶν ἔχοντες ἅμα ἀληθεύοιμεν, πάντα ἂν εἴη ἅμα ἀληθῆ· τῶν γὰρ δοξαζόντων οἱ μὴ ὥτως ἔχουν, οἱ δὲ τὸ αὐτὸ τούτου ἔχ' ὥτως ἔχουν δοξάζουσιν. ὥτω δὲ καὶ ἡ ἀντίφασις ἅμα ἀληθής. εἰπὼν δὲ "πάνθ' 1009^a ἅμα ἀνάγκη εἶναι ἀληθῆ," καὶ προαίεσις τὸ "καὶ ψευδῆ," τὸ πῶς ψευδῆ ἐδόξαζε διὰ τὸ "πολλοὶ γὰρ τὰναντία ὑπολαμβάνουσιν ἀλλήλοισι, καὶ τὸς μὴ ταῦτα δοξάζοντας ἑαυτοῖς ψευδεῖς νομίζουσιν." εἰ γὰρ οἱ περὶ τῶν τὰ ἀντικείμενα ὑπολαμβάνοντων δοξάζοντες ὡς περὶ ψευδομένων ἀληθεύοιμεν, ψευδοῖντο ἂν ἐκείνοι· ὥτω δὲ πάντες ἂν ψευδοῖντο, εἰ ἐκάστω τῶν δοξαζόντων περὶ τινος ἔστι τις ὁ τὰναντία δοξάζων, ὃς τὸν μὴ τοιαύτην ἔχοντα τὴν δόξαν ψευδεῖς δοξάζει. ὥστε ἀνάγκη τὴν ἀντίφασιν ἅμα εἶναι ἀληθῆ, εἰ οἱ τὰ ἐναντία ἀλλήλοισι δοξάζοντες ἀληθεύουσιν. ἀλλὰ καὶ εἰ τούτου ὥτως ἔχει, τὸ ἕκαστον τῶν ὄντων εἶναι τε καὶ μὴ εἶναι, τυχέσιν ἢ ἀντίφασις ἐφ' ἐκάστω ἀληθής, ἀκολουθεῖ πάλιν τὸ πάντα τὰ δοκῆντα εἶναι ἀληθῆ καὶ πᾶσαν φαντασίαν ἀληθεύειν, ὡς Πρωταγόρᾳ ἐδόκει. καὶ ὅτι γε ἀκολουθεῖ τῷ τὴν ἀντίφασιν ἐφ' ἐκάστω ἀληθῆ εἶναι τὸ πᾶσαν φαντασίαν ἀληθῆ εἶναι, δείκνυσιν πάλιν ὥτως. τὸ ψευδεῖς καὶ ἀληθεύειν ἐστὶν ἐν τοῖς τὰ ἀντικείμενα ἀλλήλοισι δοξάζουσιν τε καὶ λέγουσιν· τὸ γὰρ τῆς καταφάσεως ἀληθὲς ὅσης δοξάζειν τινα περὶ αὐτῶν τὴν... καταφασιν... ἐν γὰρ τῷ τὰ ἀντικείμενα δοξάζειν τινὰς περὶ τῶν αὐτῶν... τὸ τὸς μὴ ἀληθεύειν τὸς δὲ ψευδεῖς [ἐστὶν] ἀναιρεῖν· εἴη περὶ παντὸς ἢ ἀντίφασις ἅμα ἀληθής· ὅσης πάσης ἀντιφάσεως ἅμα ἀληθὲς ὁδευία ἂν εἴη δόξα ψευδής· εἰ γὰρ πᾶσα ἀντίφασις ἅμα ἀληθής, καὶ αἱ ἀντικείμεναι περὶ τῶν αὐτῶν δόξαι ἅμα ἂν εἴεν ἀληθεῖς· εἰ δὲ αἱ ἀντικείμεναι περὶ τῶν αὐτῶν δόξαι ἅμα ἀληθεῖς, καὶ πᾶσα ἄρα δόξα περὶ τῶν ὥτως ἔχων ἢ περὶ τῶν μὴ ὥτως ἔχων. δείξας δὲ ὅτι ταῦτα λέγουσι καὶ ἀντακολουθεῖ ἀλλήλοισι τὰ ὑπ' αὐτῶν λεγόμενα, καὶ τῆς αὐτῆς εἰσὶ διανοίας ἡρηγμένοι οἱ τε πᾶσαν φαντασίαν ἀληθῆ τιθέμενοι καὶ οἱ τὴν ἀντίφασιν συνυπάρχειν λέγοντες, μέλλων πάλιν λέγειν πρὸς τὴν ὑποκει-

2. ἀλλὰ — 3. χίλια om A. || 3. συνέστησεν A. || 4. ἡ om M. || 9. τό γε] τόδε M. || ἄλλη M. || 18. καὶ post τὸ om M. || 20. περὶ A. || 21. ὁμοίως A. || 22. τῶν τὰ] ταῦτα M. || 23. διορῶντα M. || 24. κοινὸν] καὶ νόμον M. || 25. μέντοι et 27. αἱ om M. || 28. ἐλάττω M. || 32. αὐτοῖς M. || 35. ἕκαστον AM.

1. Πρωταγόρας A. || 2. ἅμα om A. || 3. ἅμα εἶναι M. || 13. ἔδειξε A. || 14. αὐτοῖς M. || 15. οἱ om M. || 17. ἐκάστω M. || 18. ἔχετε αὐτὴν M. || 19. εἰ] καὶ εἰ A. || 22. ἀφ' M. || ἀκολουθεῖ M. || 24. ἀκολουθεῖ M. || τῶν] τὸ A. || 27. nam illud demum est falsum dicere, affirmatione existente vera de aliquo, putare quempiam negationem de eodem veram esse, et vicissim affirmationem in veritate negationis. eo enim quod quidam opposita de eodem opinantur, si cunctis in rebus esset contradictio vera, hoc ipsum tolleretur, quosdam scilicet verum dicere, alios falsum. nam si omnis contradictio simul vera est, utique nulla opinio fuerit falsa Sepulv. || δοξάζει M. || 28. ἐν] εἰ A. || 29. τινὸς M. || 30. ἀληθῆ A. || ὅσης γὰρ πάσης M. || 33. ἅμα — 34. δόξαι et 34. ἡ — 35. ἔχων om M. || 35. δόξας M. || ἀντακολουθεῖ M. || 36. εἰσὶ] εἰς M.

1009^a μένην δόξαν καὶ τὴν ἔτι λέγοντας, φησὶ μὴ δεῖν τῶν αὐτῶν λό-
 16. γῶν πρὸς πάντας τὰς ταῦτα λέγοντας· εἶναι γὰρ αὐτῶν διαφορὰν·
 τὰς μὲν γὰρ καὶ ὑπολαμβάνειν ὅτι καὶ πεπεῖσθαι ἐκ τῆ ἀπορήσει περὶ
 τῶν ὄντων εἰς τὸ δοξάζειν ὅτι περὶ πάντων προελθόντας, ὡς καὶ
 τὴ μεταπεισθῆναι δεῖσθαι καὶ διδασκαλίας, ὡς φησιν· εὐάτος γὰρ
 αὐτῶν ἡ ἀγνοία, ἀλλ' ὅτι βίας ἐν τοῖς λόγοις καὶ ἀγῶνις ἐλέγχου
 δεομένη. καὶ δι' ἣν αἰτίαν, λέγει· ὅτι πρὸς τὸν λόγον ἡ ἀπάντησις
 πρὸς τούτους, ἀλλὰ πρὸς τὴν διάνοιαν, καθ' ἣν ἀπατηθέντες καὶ πα-
 ρακρωδύντες ἀληθῆς λέγουσι ταῦτα. διὸ καὶ δυνατόν μεταπεισθῆναι
 αὐτούς· ὁ γένεοι' ἂν γνωρίζωμεν τὴν ἀληθῆς αὐτῆς γενομένην (P).
 10 τὰς δὲ λόγους χάριν λέγει ὅτι πεπεισμένοις μὲν ὅτι καὶ πρὸς τὰ πράγ-
 ματα, περιστάς δὲ τῇ θέσει ταύτῃ φιλονεικῶς προαιρημένους,
 πρὸς οὓς ἐλέγχου φησὶ τὴν κατ' ἄλλο μὲν λόγον δεῖν καὶ τὴν ἐν τῇ φωνῇ καὶ
 τοῖς ὀνόμασιν, ἐπεὶ καὶ ὅτι πεπεισμένοις εἰσὶν, ὡς λέγουσιν. ὁ δὲ
 ἐν τῇ φωνῇ ἐλεγχος ἵσται μόνον τούτων, ταῦτάς τ' ἐν τῇ φωνῇ
 15 ἐλέγχου ὅτι δέον μόνον· μέχρι γὰρ φωνῆς πρόεισι αὐτοῖς τὰ λε-
 22. γόμενα καὶ ὀνόματος καὶ λόγου. ἔστι δὲ λέγει πόθεν αὐτὴ ἡ ὑπό-
 ληψις καὶ ὁ δόξα ἐλήλυθε τοῖς ὅτις ἡγεμένους ἔχουσιν τὰ ὄντα, καὶ ὅτι
 φιλονεικῶς λέγουσιν ἀλλὰ διὰ τὸ πιεῖσθαι ὅτις ἔχουσιν. εἶπε δὲ
 αὐτὸς διαπορῶντας, ὅτι ἐκίνησεν αὐτούς πρὸς τὴν δόξαν καὶ
 20 τὴν ἀπορίαν εὐλογῶν τι φαινόμενον. ὅτις καὶ ἰατρὸς εἶπεν εἶναι·
 ἀπὸ γὰρ αἰσθητῶν φησὶν ὁρμωμένους παρακρωδύνειν τῶν τε τὴν ἀν-
 τίφασιν ἅμα ἀληθῆς λεγόντων καὶ τῶν πασαν δόξαν ἀληθῆς τιθεμέ-
 νων τὰς διὰ τὸ πεπεῖσθαι ταῦτα ὅτις ἔχουσιν καὶ λέγοντας. καὶ πρῶτα
 μὲν λέγει ὑπὸ τίνος παρεκρωδίσθησαν οἱ ἐπὶ παντὶ τὴν ἀντίφασιν
 25 συναληθεύειν λέγοντες· ὁρῶντες γὰρ ἐκ τῶν αὐτῶν γινόμενα τὰ ἐναν-
 τία, προειληφότες δὲ καὶ ὅτι ἀδύνατον γίνεσθαι τι ὅλως ἐκ τῆ μὴ
 ὄντος (κοινῇ γὰρ αὐτῇ ἡ δόξα τῶν περὶ φύσεως ἐστὶν τι ἀποφνημα-
 μένων), ὑπέλαβον ἀμφοτέρω τὰ ἐναντία τὸ πρᾶγμα εἶναι. ὅτι γὰρ
 30 ἂν ἄλλως ἐξ αὐτῶν δύνασθαι αὐτὰ γίνεσθαι, εἰ μὴ προϋπάρχοντα ἐν
 1009^a αὐτῇ εἴη. καὶ διὰ τούτου Ἀναξαγόρας μὲν πάντα ἐν πᾶσι μεμύχθαι
 26. λέγει, ἐπεὶ πάντα ἐκ πάντων ἐθεώρει γιγνόμενα, καὶ Δημόκριτος
 τὸ κενὸν καὶ τὴν πλῆρες μόνον εἶναι λέγει· ἐτίθει γάρ, φησὶν, ἄτομα
 καὶ κενὸν καὶ καθ' ὅτι μέρους ἐκάστου τῶν αἰσθητῶν ὁμοίως ἀμφω
 ἐνυπάρχειν φησὶν, ὥστε καὶ τὴν γένεσιν αὐτῶν ἐκκρίσειν ἐκ προϋ-
 35 πάρχοντος γίνεσθαι. προσιςτορεῖ δὲ ὅτι καὶ ὅτι ὅτι ἔλεγε Δημόκριτος
 τὸ πλῆρες, μὴ δὲ τὸ κενόν, ἵσται καὶ ἀτοπίαν τινὰ αὐτῷ δεικνύς
 τῆς δόξης δι' ἣν ἔλεγε, εἶγε τιθέμενος μὴδὲν εἶναι τὸ κενόν, ἡγε-
 μένος δὲ καὶ μὴδὲν γίνεσθαι ἐκ τῆ μὴ ὄντος, ἐκ τῆ κενῆ ἔλεγε πάντα
 τὰ γιγνόμενα ὅθεν ἔλαττον ἢ ἐκ τῆ πλήρης εἶναι τε καὶ γίνεσθαι,
 40 λέγων τὸ κενὸν μὴ ὄν· συνεχώρει γὰρ τὴν γένεσιν ἐκ τῆ μὴ ὄντος

γίνεσθαι, ὁ φυλασσόμενος μίξει τὴν γένεσιν ὑπελάμβανε γίνεσθαι.
 λέγει δ' ἂν καὶ πῶς αὐτὸ δὲ μὴ λέγοντι τὸ πλῆρες, μὴ δὲ τὸ κενόν,
 ταῦτα δὲ ἐν πᾶσιν ὁμοίως εἶναι ἐξ ὧν γένεσις, εἶπετο ἐφ' ἐκάστου
 λέγειν ἀληθῆς τὴν ἀντίφασιν τὸ εἶναι τε καὶ μὴ εἶναι, καίτοι καὶ ἀν-
 τίφασιν τούτοις, εἶγε κατ' ἄλλο μὲν ἔκαστον ὄν (καὶ γὰρ τὸ πλῆρες τῶν
 ἐν αὐτῷ), κατ' ἄλλο δὲ μὴ ὄν· καὶ γὰρ τὸ κενόν. ἡ δὲ ταῦτα ἐν
 πᾶσιν ὁμοίως μεμιγμένα ὄντα ἀντικείμενά τε εἶναι καὶ ἐναντία
 μηνυτικά τὰ ὀνόματα ὄντα, τό τε δὲ καὶ μὴ δὲ παρέθετο. πρὸς
 μὲν ὅτι τὰς διὰ ταῦτα ὑπολαμβάνοντάς τε καὶ ἡγεμένους τὴν ἀντί-
 10 φασιν ἐπὶ παντὶ ἅμα εἶναι ἀληθῆς, μεταπειθόντες αὐτούς, ἀλλ' ὅτι
 φιλονεικῶντες ὁδὲ ἐλέγχοντες ἐρῶμεν, φησὶν, ὅτι τρόπον μὲν τινα
 ἀληθῆς λέγουσι καὶ ὁρθῶς δοξάζουσι, τρόπον δὲ τινα ἀγνοοῦσι. τὸ γὰρ
 δὲ λέγει διχῶς, ὁμοίως δὲ καὶ τὸ μὴ ὄν· τὸ γὰρ ὄντος τὸ μὴ δύναται
 εἶναι, τὸ δὲ ἐνεργεία, ὁμοίως δὲ καὶ τὸ μὴ ὄντος τὸ μὴ ὄντος ὅθεν
 15 μὴς ἐστίν, τὸ δὲ τῷ μήπω ἐνεργεία εἶναι μὴ δὲ λέγει. ἐστὶ δὲ τοῦ-
 τον τὸ δύναται ὄν· τὸ γὰρ δύναται ὄντος ἐν μεθέρῳ ὄντος καὶ ὄν
 πως ἐστὶ καὶ μὴ ὄν· καὶ ὅτις ἐκ μὴ ὄντος ἡ γένεσις, καὶ ἐκ τῆ κυρίως
 καὶ ἀπλῶς μὴ ὄντος, ὅθεν τε κωλύει τὸ αὐτὸ καὶ εἶναι τε καὶ μὴ εἶναι,
 ὅπερ ἐκεῖνοι λέγουσιν. ἀλλ' ὅτι καὶ αὐτὸ ὅθεν τε αὐτὸ εἶναι τε καὶ μὴ
 20 εἶναι· κατ' ἄλλο μὲν γὰρ εἶναι, κατ' ἄλλο δὲ μὴ εἶναι. τὸ γὰρ δυ-
 νάμει ὄν ἐστι μὲν ἀλλὰ δύναται, καὶ ἐστὶ δὲ, ὅτι μὴ ἐνεργεία. ὥστε
 καὶ ἡ ἀντίφασιν ἐπὶ τῶν αὐτῶν· δύναται μὲν γὰρ λέγειν τὸ αὐτὸ τάναν-
 τία εἶναι ὅθεν ἀτοπον, ἐνεργεία δὲ ἀδύνατον. καὶ τὸ μὴ εἶναι δὲ
 τῷ εἶναι τὸ αὐτό τι ἐναντίον· ὥστε ὁδὲ ταῦτα ὅθεν τε ἅμα ἐνε-
 25 γεία εἶναι. ἡ γὰρ αὐτὴ ὕλη δύναται μὲν τάναντία ἐστίν, ἅμα δὲ
 ἐνεργεία γινέσθαι ταῦτα ὅθεν δύναται, παρὰ μέρος μέντοι σωῖσθαι ἐκά-
 τερον καὶ ὅταν θάτερον ἐνεργεία ἦ, τῷ δύναται εἶναι τάναντία· ὅθεν
 γὰρ ὅτε ἐνεργεία ἦ, ἥδη τὴν δύναμιν ἀποβέβληκε. πρὸς δὲ τούτοις
 1009^a ἀξιώσομεν, φησὶν, αὐτὸς μὴ μόνον ἡγεῖσθαι ὄντα τὰ ἐν γενέσει καὶ
 36. φθορᾷ, ἀλλ' εἶναι τινα καὶ ἀγέννητα καὶ ἀφθαρτα καὶ ἀκίνητα ἐν τοῖς
 ὅσιν, οἷς ἐκείν' ἂν ὑπάρχοι τάναντία, εἶγε μὴδὲ τὴν ἀρχὴν μετα-
 βάλλει μὴδὲ γίνεσθαι τι ἐξ αὐτῶν· ταῦτα δ' ἂν εἴη τὰ θεῖα.
 Alex.

(P) "ἐν τῇ φωνῇ λόγους" λέγει τὴν ἀποφαντικόν, διὸ ἐπήγαγε
 1009^a "καὶ τὴν ἐν τοῖς ὀνόμασιν," ἐπεὶ ἐξ ὀνόματος καὶ ῥήματος σύγκειται
 22. ἀποφαντικὸς λόγος. εἰώθασιν δὲ καὶ τὰ ῥήματα ὀνόματα καλεῖν.
 Asclep.

"ὁμοίως — ἐλήλυθεν." λέγει ὅτι ὥστε τῶν λεγόντων ταῦτα ἐν
 1009^a εἶναι καὶ μὴ εἶναι, ταῦτάς τ' ἅμα τὴν ἀντίφασιν ἀληθῆς τιθεμένων, τοῖς
 38. εὐγνωμονεσέροις, οἱ διὰ τὸ ζητήσαντας ἀπορῆσαι τούτοις ἔθεντο,
 αἴτιον τῆς ἀπάτης τὰ αἰσθητά τε καὶ ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ (ὅτι γὰρ

9. τὰληθῆς M. || μὴ ταπεισθῆναι M. || 17. ὀνόματα καὶ χρόνοι M. || λέγει A. || 18. ἡγεμένους ἔχει M. || 21. quapropter eosdem sanationi
 opportunos esse dixerat Sepulv. || 23. τὴν πᾶσαν M. || 28. καὶ M. || 33. τὸ post καὶ om M. || λέγων A. || ἐτίθει M. || 35. ὑπάρχειν
 M. || ἐκκρίσει καὶ προϋπάρχοντος M. || 36. δὲ καὶ ὁ μὲν ἔλεγε M. || 37. δὲ δὲ τὸ M. || 40. ἐκ τῆς αὐτῆς M. || 41. συνεχώρει M.

2. πῶς] πάντα M. || 6. ἡ τῆς] ἡ τῆς M. || 10. μεταπεισθέντες M. || 14. μὲν δύναται ὁμοίως M. || 15. ἐνεργεία εἰ καὶ μὴ λέγεται M. || 17. nec
 quod isti aiunt, quidquam prohibet aliquid esse ut idem non esse Sepulv. || 23. ἐνεργεία] ἐναντία M. || 26. ταῦτα λέγεται εἰ in mg.
 M. || παρὰ M. || 28. βέβληκε M. || 29. ἐν] ἐναντία M. || 31. ὑπάρχον M. || 39. ἀντίφασιν M. || τιθεμένοις M.

εἰρων τάναντία ἐκ τῶ αὐτῷ γιγνόμενα), ἔγω, φησί, καὶ ἡ περὶ τὰ φαινόμενα ἀληθία, τατέστιν τὴν πᾶσαν φαντασίαν ἀληθῆ λέγειν, τοῖς καὶ αὐτοῖς διὰ τὴν ζητησά τε καὶ ἀπορήσαι τὸ τοιοῦτον ἀπὸ τῶν αἰδητῶν ἔχει τὴν αἰτίαν. τὸ μὲν γὰρ ἀληθὲς κρίνεσθαι δεῖν ὥντοτο ἢ πλῆθει καὶ ὀλιγότητι τῶν ἔτι δὲ δοξαζόντων, ὡς εἶναι τὸ μὲν ὑπὸ τῶν 5 πλείωνων δοξαζόμενον καὶ τὸ τοῖς πλείοσι φαινόμενον ἀληθές, ψευδὸς δὲ τὸ ὑπὸ τῶν ἐλαττόνων καὶ τοῖς ἐλάττωσι φαινόμενον τοιοῦτον. ὅθεν γὰρ ὅθεν εἰ πλείους μὲν οἱ νοσῶντες ὀλίγοι δὲ ὑγιαίνοντες, καὶ ταῦτ' τοῖς μὲν νοσῶσι πικρὸν ἐδόκει εἶναι ἔστι πολλοῖς, τοῖς δὲ ὑγιαίνουσιν γλυκύ. ἔστιν ὀλίγοις, τὸ τοῖς νοσῶσι φαινόμενον, ἐπεὶ πλείους ἦσαν; 10 ἐλέγχομεν ἂν ἀληθὲς εἶναι, καὶ νοσεῖν μὲν τὴν ὀλίγην, ὑγιαίνειν δὲ τὴν πολλήν. Alex.

1009 b
4. "ὥς — παρεφρόνουν." ἐπεὶ οἱ ἀφροσύνης πλῆθει καὶ ὀλιγότητι τὴν ἀληθὲς ἐπικρίνεσθαι καὶ τὸ τοῖς πολλοῖς δοκῶν τὸ τοιοῦτον εἶναι (ἔστι γὰρ οἱ ὑγιαίνοντες καὶ κατὰ φύσιν ἔχοντες), πιθανῶς περιέτρεψε 15 τό, εἰ γὰρ οἱ πολλοὶ ὑγιαίνουσιν καὶ κατὰ φύσιν ἔχουσιν, εἰ συμβαίη τὴν πλείους νοσεῖν ὀλίγην δὲ ὑγιαίνειν, εἴην ἂν οἱ μὲν νοσῶντες ὑγιαίνοντες, οἱ δὲ ὑγιαίνοντες νοσῶντες. εἰ δὲ τὸ τοιοῦτον ἄτοπον, ἢ πλῆθει καὶ ὀλιγότητι τῶν δοξαζόντων χρὴ κρίνεσθαι λέγειν τὴν ἀληθὲς. ἐπεὶ τοῖνυν ἢ πλῆθει καὶ ὀλιγότητι δεῖ τὴν κατὰ φύσιν φαντασίαν ἀληθείας κρί- 20 νειν, φαίνεται δὲ ταῦτα τοῖς μὲν γλυκέα τοῖς δὲ πικρά, ὅποια ἐκάστῳ φαίνεται, τοιαῦτα ἐκάστῳ καὶ εἶναι. id.

1009 b
7. "ἔτι — φαίνεται." τοῖς μὲν γὰρ γλυκέα τινα δοκεῖ καὶ ἐδώδιμα, τοῖς δὲ πικρά καὶ ἄβρωτα, ὧν καὶ ὁ τῆς ἐλαίας ἔστι θαλλὸς γλυκύς μὲν τοῖς νεομορμένοις ζῴοις αὐτόν, ἡμῖν δὲ τοῖς ἀνθρώποις πικρός (?). 25 ἀλλ' ὅθεν ἡμῖν αὐτοῖς κατὰ τὴν αἰδησιν αἰεὶ ταῦτα φαίνεται, ἀλλὰ ἄλλοτε ἄλλοις, ὧν ἄδελφον ποῖα δεῖ λέγειν ἀληθῆ. ὅθεν γὰρ μᾶλλον ταῦτα ἢ ταῦτα, ἀλλ' ὁμοίως. δι' ἣν αἰτίαν φησὶ καὶ Δημόκριτον εἰς τὰς διαφωνίας βλέποντα ταύτας λέγειν ἢ μὴθην ἀληθὲς εἶναι, ἢ εἰ καὶ ἔτι τι, ἡμῖν ἄδελφον αὐτὸ εἶναι, τῷ ὁμοίως περὶ τὰ ἀντικείμενα 30 ἔχειν τὴν φανταζομένην αὐτὰ καὶ δοξαζόντας. id.

(?) "ἔτι — φαίνεται." διὸ οἱ μὲν ὀρθῶς πέττουν τὴν ἐλλείπον καὶ οἱ ψῆρες τὴν κωμειον, ἀνθρώποι δὲ ἀναρῶντι ἐξ αὐτῶν. Asclep.

1009 b
12. "ὅλως. — αἰδησιν." καίτοι, φησὶν, τῶν αὐτῶν ἔχει ὁμοίως 35 ἔτι πᾶσιν ἔτι τοῖς αὐτοῖς καὶ αἰεὶ δοκόντων, ἀλλὰ ἄλλω ἄλλοις καὶ ἄλλοτε ἄλλοις τοῖς αὐτοῖς, ἡγῶντο τὸ φαινόμενον ἐκάστῳ ἀληθὲς εἶναι ἐκείνῳ, διὰ τὴν ὑπολαμβάνειν τὴν μὲν φρόνησιν, ἥτις ἐστὶ τῆς ἀληθείας κριτικῆς, τῇ αἰδησὶ τὴν αὐτὴν εἶναι, τὴν δ' αἰδησιν

ἀλλοίωσιν εἶναι. τὴν γὰρ διὰ ταύτης ἀντίληψιν γίγνεσθαι ἀλλοιωμέ- νοις ὑπὸ τῶν αἰδητῶν. ὅπως γὰρ ἂν ἡ αἰδησις πάχοι, ἔτις ἔχειν καὶ τὰ αἰδητὰ τὰ διατιθέμενα φασὶν αὐτήν. διὰ τὸ τοιοῦτον φαινόμενον ἐκάστῳ κατὰ τὴν αἰδησιν ἀληθὲς ἐξ ἀνάγκης εἶναι ἔθεντό τε καὶ ἀπε- φήναντο ἀληθὲς μὲν εἶναι τὴν φρόνησιν δοκῶν, τὴν δὲ φρόνησιν τὴν αἰδησὶ φαινόμενον. καὶ ὅτι γε τὴν αἰδησιν φρόνησιν ἐνόμισον τε καὶ ἔλεγον εἶναι, δείκνυσιν ἐξῆς. διὰ γὰρ ταύτην τὴν ὑπόληψιν καὶ Ἐμπεδοκλέα καὶ Δημόκριτον, καὶ ὅσοι ἄλλοι τὸ τοιοῦτον αὐτὸ λέγουσιν, ἐπὶ τούτῳ φησὶν ἔλθεῖν, ὅτι ὥντοτο τὸ φρονεῖν τῷ αἰδάνεσθαι ταύτην εἶναι, τὴν δὲ φρόνησιν τὰ ἀληθῆς εἶναι γνωστικὴν. ὁ δὲ δείκνυσιν ἔτις αὐτὸς ὑπολαμβάνοντας, Ἐμπεδοκλέα μὲν δι' ὧν ἔλεγε "πρὸς παρεόν γὰρ μή τις ἐνανύξῃ ἀνθρώποις," τατέστι πρὸς τὸ παρὸν γὰρ καὶ τὸ φαινόμενον ἢ φρόνησις γίνεσθαι καὶ ἡ τῶ ἀληθῆς κατάληψις τοῖς ἀνθρώποις. μή τις γὰρ ἢ φρόνησις. τὸ γὰρ ἴδιον αἰδήσεως. ἐξη- γήσατο δὲ αὐτὸς τὰ εἰρημένα διὰ τῶν ἐπὶ πρὸς αὐτῶν "καὶ γὰρ Ἐμ- πεδοκλῆς μεταβάλλοντας τὴν ἔξιν μεταβάλλειν φησὶ τὴν φρόνη- σιν." τὸ δὲ αὐτὸ τὸ τοιοῦτον σημαίνει καὶ ὁ ἐξῆς παρατίθει, τὸ "ὅσον ἀλ- λῶι μετέφυον, τόσον ἂν σφισιν αἰεὶ καὶ τὸ φρονεῖν ἀλλοῖα παρίστα." ὁ γὰρ λέγει ἐστίν, ἥτοι ὅτι ὡς ἂν ἀλλοιωθῶσιν, ὁ γίνεσθαι ὑπὸ τῶν αἰδη- τῶν, ἔτις καὶ φρονεῖν τε καὶ δοξαζέσθαι, ἢ ὅτι ὡς ἂν ἔξως ἔχουσι, καθ' ἣν ἔξιν καὶ τὸ αἰδάνεσθαι αὐτοῖς ἔτις ἢ ἔτις ἐπεῖ, ἔτις καὶ φρονεῖν περὶ τὸ πρᾶγμα. καὶ Παρμενίδην δὲ ταῦτα δείκνυσιν δοξαζόντα δι' ὧν φησὶν "ὡς γὰρ ἕκαστος ἔχει κράσιν μελέων πο- 1009 b λυκάμπτων, ὡς νῦν ἀνθρώποις παρίστα." καὶ γὰρ ἔτις διὰ τῶν 21. λέγει ὅτι ὡς ἂν ἔχῃ κράσεως τὸ σῶμα καὶ ἔξως ἐκάστῳ, ἔτις καὶ τὸ φρονεῖν ἀκολουθεῖ, ὡς ἀκολουθήσῃ τῆς φρονήσεως τῇ τῶ σῶμα- τος κράσει τε καὶ ἀλλοιωσέσῃ, ἥτις ὑπὸ τῶν αἰδητῶν γίνεσθαι, ὡς ταῦτο φησὶν εἶναι τὸ εἰρημένον καὶ αὐτὸ ὑπὸ Παρμενίδους. τῷ γὰρ προειρημένῳ τῷ "ὡς γὰρ ἕκαστος ἔχει κράσεως μελέων πολυ- κάμπτων," ὁ αὐτὸς εἶπε, τὸ αὐτὸ εἶναι καὶ ὁ πάλιν λέγει διὰ τὸ "ὅ περ φρονεῖ μελέων φύσις καὶ πᾶσι καὶ παντί." τὸ γὰρ πλέον λέγει νόημα (?). ὡς γὰρ τὸ φρονεῖν ἡρτημένον τῆς σωματικῆς κράσεως καὶ αἰεὶ κατὰ τὸ πλεονάζον καὶ ἐπικρατῶν ἐν τῇ σωματικῇ διαθεσὶ αὐτῷ γενομένης (?). ὅτι δὲ καὶ Ἀναξαγόρας ἦν ἐπὶ ταύτης τῆς δόξης, 1009 b δηλαδὴ δι' ὧν παρατίθει ὡς ἀποφθέγματος αὐτῷ τινὸς σωζομένου, 25. ὁ πρὸς τὴν ἐταίρην ἔλεγε. τὸ γὰρ λέγειν. ἐκάστῳ τοιαῦτ' ἔσεσθαι ὅποια ἂν ὑπολάβοι, τίθεντος ἦν τὴν πᾶσαν δόξαν ἀληθῆ εἶναι, καὶ ὅποια φαίνεται εἶναι, τοιαῦτα καὶ εἶναι. προσάγει δὲ καὶ τὴν "Ὀμηρον ταύτῃ τῇ δόξῃ τῇ ταύτῃ ἡγεμένη τό τε φρονεῖν καὶ τὸ αἰδάνεσθαι καὶ

2. ἀληθῆ *M.* || 4. γὰρ *om M.* || 8. εἰ *οἱ A.* || 13. *quoniam qui putant multitudine et paucitate verum diiudicare, ii quod multis videtur verum esse dicunt (hi namque sunt recte valentes et habentes secundum naturam), probabili- ter convertit illud Sepulch.* || 20. δεῖ τὴν τῆς *A.* || 36. καὶ ἄλλοτε ἄλλοις *om M.* || 39. κριτικὴν *M.* || τὴν ἐπὶ τῇ ἀλλοίω- σιν *M.*

1. ἀλλοιωμένην *ut vid. A.* || 10. ἀληθῆ *M.* || 12. ἐνάξεται *M.* || παρέον *V.* || 14. μήτε *M.* || τὸ τοιοῦτον *M.* || ἐξήγησις ὑπὸ δὲ *M.* || 16. με- ταβάλλειν φησὶ τὴν. τὸ *M.* || 18. μετέφυον *Asclep.* || 20. τε] τὸ *M.* || 21. ἢ ἔτις *om M.* || 23. πολυκάμπτων *A.* || 24. νῦν] τοῖς *M.* || ἔτις *V.* || 28. τῷ] τ' *M.* || 29. πολυκάμπτων *A.* || 31. ὁ παρὰ φρονεῖ *AM.* || 34. δὲ *om M.* || 35. δῆλον *M.* || περιτίθεται *A.* || 36. ἐτέρως *M.* || λέγειν] λόγον *M.* || 38. "Ὀμηρον] ὁμηρον *M.* || 39. δόξῃ, καὶ φησὶ τῇ *AM.*

πᾶσαν δόξαν ἀληθῆ εἶναι. ὁ γὰρ τὴν Ἑκτορα λέγων ἄλλο φρονεῖν
 ὑπὸ τῆς πληγῆς ἐξεστῶτα, φρονεῖν μὴ λέγει, ἀλλοῖα δέ, ὡς ἐδὲν
 ἤττον φρονήσεως καὶ τῆς ὕψους καὶ τῆς τῷ ἐξεστῶτος. εἰ δὲ φρονῶσι
 καὶ οἱ παραφρονῶντες, τὸ δὲ φρονεῖν τῷ ἀληθῆ γνώσκοντος ἄλλος
 ἐστὶ τῶν μὴ παραφρονῶντων. ὥστε τὰ ὄντα ἂν ἅμα ἕτως τε καὶ ἔχ
 1009 ἕτως ἔχοι. ἀπορήσας δὲ ταῦτα καὶ ἐκθέμενος τῶν ἀρχαίων τὰς
 33. δόξας, αἳ εἶχον περὶ τῆς τῶν ὄντων κρίσεως καὶ τῆς ἀληθείας κατα-
 λήψεως, ἐπιφέρει ὅτι ἐκ ταύτης τῆς τῶν ἀνδρῶν διαφωνίας χα-
 λεπώτατόν τι καὶ ἄτοπον συμβαίνει. εἰ γὰρ ἔς μάλιστα ἐνδέχεται
 ἀληθὲς ἑωρακεῖν (ἔτσι δὲ εἰσιν οἱ περὶ τὴν εὐρεσιν τῆς μάλιστα
 καταγινόμενοι καὶ τῶτον τῷ βίῃ τῷ αὐτῶν σκοπὸν καὶ τέλος πεποι-
 μένοι), ἔτσι ταύτας περὶ αὐτῶν τὰς δόξας ἔχουσι καὶ ταῦτα ἀπο-
 φαίνονται τε καὶ δοξάζουσι περὶ τῆς ἀληθείας καὶ τῆς γνώσεως ἀλη-
 θῆς, πῶς ἐκ αἵτιον ἀθυμεῖν τὸς προσιόντας φιλοσόφους; εἰκόσιν δὲ
 προσιέναι πράγματι τοσούτῳ ὅποιον ἐστὶ τὸ τὰ πετόμενα διώκειν
 15 βύλεσθαι. ὡς γὰρ ἐκεῖνοι ἐκ ἂν ἔλοιον ἐκ ποδῶν διώκοντες τὰ πετό-
 μενα, διὸ καὶ ἀδυνάτοις ἐπιχειροῦσιν, ἕτω καὶ οἱ φιλόσοφοι προσιόν-
 τες ἀδυνάτω καὶ ἀκαταλήπτῳ δοκῶσι προσιέναι πράγματι. εἰ γὰρ
 φιλοσοφία μὴ ἐπαγγέλλεται τὴν τῶν ὄντων γνώσιν καὶ τὴν τῆς ἐν
 τοῖς ὄντι ἀληθείας κατάληψιν, ἡ τῶν ὄντων γνώσις τε καὶ κατὰ-
 20 ληψις ἕτως ἄπορος, ὡς δηλῶσιν οἱ μάλιστα πραγματευσάμενοι
 περὶ αὐτῶν. εἰπὼν δὲ ταῦτα αὐτὰ καὶ ἐπισήσας ἡμᾶς ὡς ἕτω
 τυχόντι προσιόντας πράγματι, ἐξῆς πειράζει τὴν αἰτίαν λέγειν τῆς
 πλάνης τῶν ταῦτ' ἢ τὸ φρονεῖν καὶ τὸ αἰσθάνεσθαι δοξαζόντων, ἡγε-
 μένων δὲ πᾶσαν δόξαν καὶ φαντασίαν ἀληθῆ, ἥς δόξης ἦν Πρωτα-
 25 γόρας· ἔδειξε δὲ καὶ Ἑμπεδοκλέα καὶ Παρμενίδην καὶ Δημόκριτον καὶ
 Ἀναξαγόραν ἐλθόντας ἐπὶ τῷτο. ἦν μὲν γὰρ πρόθεσις αὐτοῖς τὴν
 ἐν τοῖς ὄντι ἀληθειαν θεωρήσαι, ὑπέλαβον δὲ εἶναι μόνον τὰ
 1010 αἰσθητά, ἐν οἷς ἡ τῷ ἀόριστον φύσιν πολλή, τετέστιν ἡ τῆς ὕλης
 3. (ἀόριστον γὰρ τὴν ὕλην λέγει) καὶ ἡ τῷ ἕτως ὄντος ὡς προείπομεν, 30
 τετέστι δυνάμει, ὁ τρόπος μὲν τινα ἐστὶ, τρόπον δὲ τινα ἐκ ἐστὶ,
 τῷ ἐν μεθερίῳ τῷ τε κυρίως ὄντος εἶναι (τῷτο δὲ ἐστὶ τὸ ἐνεργεῖν)
 καὶ τῷ μὴ ὄλως ὄντος. διὸ εἰκότα μὴ λέγουσι· τὸς γὰρ περὶ τῶν
 ὄντων λέγοντας εἰκὸς ἐστὶ τοιαῦτα λέγειν ὡς μὴδὲν αὐτῶν
 ὠρισμένον τότε τι εἶναι λέγειν· ἐ μὴν ἀληθῆ περὶ τῶν ὄντων λέ-
 35 γουσιν· ἐ γὰρ πάντα τὰ ὄντα τοιαῦτα, ἕτε τὰ αἰσθητά καὶ πάντα
 αἰεὶ εἶναι καὶ μεταπίπτει συνεχῶς, ἀλλ' ἐν τέτοις τὸ εἶδος μένει τε καὶ
 ἡρεμεῖ τῆς ὑποκειμένης ὕλης ῥέσεως. ἕτως γὰρ, φησὶν, ἀρμό-
 ζει μᾶλλον περὶ αὐτῶν λέγειν, ὅτι εἰκότα μὴ λέγουσιν, ἐκ ἀληθῆ

δέ. "ἢ ὥσπερ Ἐπίχαρμος εἰς Ξενοφάνην," ὡς Ἐπιχάρμος τῷ 1010
 τῆς κωμωδίας ποιητῇ εἰς Ξενοφάνην βλασφημώτερά τινα καὶ ἐπη-
 6. ραστικά εἰρηκότος, δι' ὧν εἰς ἀμαθίαν τινὰ καὶ ἀγνωσίαν τῶν ὄντων
 σκώπτων διέβαλεν αὐτόν ('). ταύτην δὲ τήνδε τὴν φύσιν τὴν
 αἰσθητὴν τε καὶ ἔνυλον αἰτίαν φησὶ γίνεσθαι τῷ φῆσαι τινὰς ἀκα-
 τήλητον ἀληθῆς εἶναι, καὶ παρατίθει διὰ μέσσω τὴν τε δόξαν
 αὐτῶν ("), καὶ ἀντιλέγει πρὸς αὐτήν· ἐπεὶ γὰρ ἐώρων κινεμένην
 τε καὶ μεταβάλλουσαν τὴν τοιαύτην φύσιν καὶ τὴν ὕλην συνεχῶς,
 καὶ δὲ τῷ μεταβάλλοντος καὶ μεταπίπτοντος ἐδὲν δυνάμενον ἀλη-
 θεύεσθαι ὅτε μεταβάλλει, τῷ μεταπίπτειν αὐτὸ καὶ μὴ μένειν ἐπὶ
 τῆς αὐτῆς φύσεως, ὑπέλαβον, εἴγε τοῦτο εἴη οἷον αἰεὶ μετα-
 βάλλειν καὶ μὴδέποτε μένειν, μὴδέποτε δυνάμει περὶ αὐτῇ τινὰ
 ἀληθῆ εἰπεῖν ὠρισμένως· τοιαῦτα δὲ εἶναι τὰ αἰσθητά τε καὶ ἔνυλα·
 εἶναι γὰρ συνεχῶς καὶ μὴδέποτε ταῦτα ὑπομένειν, ἀ καὶ μόνον εἶναι
 ἡγνῶτο. ἀπὸ γὰρ τῆς τῶν ὄντων τοιαύτης ὑπολήψεως προήλθε τε
 καὶ ἐξηγήθη ἡ Ἡρακλείτῳ δόξα καὶ ἡ Κρατύλῃ, ὅς ἐταῖρος μὴ γέγονε
 Ἡρακλείτῳ, προσεπέτεινε δὲ τῇ ἐκείνῳ δόξῃ, αἰδίων καὶ ἀδιά-
 λειπτον τὴν ἐν τοῖς ὄντι ῥύσιν τε καὶ μεταβολὴν ἡγνόμενος εἶναι, ὡς
 καὶ τῷ διδασκάλῳ Ἡρακλείτῳ εἰπόντι ἐπιτιμᾶν μὴ οἷον τε οἷς τῷ
 αὐτῷ ποταμῷ ἐμβῆναι διὰ τὴν ῥύσιν, εἰκάζοντι πάντα ῥέοντι πο-
 20 ταμῷ· ἐ γὰρ μόνον αὐτὸς ἔλεγεν ἐ οἷς, ἀλλ' ἐδ' ἄπαξ οἷον τε
 εἶναι τῷ αὐτῷ ποταμῷ ἐμβῆναι. ἔτος ἐδὲ λέγειν τι ὥτετο δεῖν
 ὡς μὴδὲν ὑπομένον τὴν τῷ λέγοντος κατηγορίαν· φθάνειν γὰρ τὴν
 ὑποκειμένην φύσιν, περὶ ἥς ὁ λόγος, διὰ τὴν συνεχῆ ῥύσιν τὴν
 25 περὶ αὐτῆς λεγόμενον λόγον ἀλλοιωμένην καὶ ἄλλην γιγνομένην, ὡς
 μὴ εἶναι συμφωνῶν ποτὲ αὐτῇ τὸ λεγόμενον περὶ αὐτῆς. ἔξιν δὲ
 τῷ δακτύλῳ δεῖκνύναι τὸ ὑποκείμενον μόνον, μὴ λέγοντά τι λίθον
 ἢ ξύλον ἢ χρυσὸν ἢ ἄλλο· ταῦτα μὴ γὰρ ἐκ ὑπομένειν διὰ τὴν ἀλ-
 λοίωσιν καὶ τὴν κατ' ἐστίαν μεταβολήν, τὸ μέντοι δεῖκνύμενον τῷ
 δακτύλῳ εἶναι τῷτο ὅ τι ποτὲ καὶ τύχοι ὅν ὅτε δείκνυται. ἐρῶμεν
 1010 δὲ καὶ πρὸς τῆς, φησὶ, τὸς διὰ τῶν τὴν ἀκαταλήψιαν εἰσά- 1010
 γοντας, ὅτι τὸ μὴ μεταβάλλον ὅτε μεταβάλλει εὐλογόν πως καὶ 15
 ἀληθὲς ἐστὶν ὑπολαμβάνειν αὐτὸς μὴ εἶναι καθὸ μεταβάλλει, ἐπεὶ
 μήτε ἐστὶ τῷτο ὅ ἦν, μήτε πῶ τῷτο εἰς ὃ μεταβάλλει ἤδη.
 καίτοι καὶ αὐτό, εἰς ὃ μεταβάλλει, ἀμφισβήτησιν ἔχει τινὰ· καὶ γὰρ
 τὸ ἀποβάλλον τι ἔχει τῷ ἀποβαλλομένῳ τι ἔτι· ἀποβεβλήκει γὰρ
 ἂν αὐτὸ καὶ ἐκ ἀποβάλλον ἔτι ἦν. ὥστε εἴη ἂν ὁμοίως "καὶ τῷ γιγνώ-
 μένῳ δὲ ἀνάγκη τι εἶναι." ἐδέπω γὰρ ἂν τὴν γινόμενον τῷτο ὃ γί-
 νεσθαι λέγει. καὶ γὰρ εἰ μὴδε πῶ τῷτο ἐστὶν ὃ ἐστὶ γινόμενον, εἴη ἂν

1. Ἑκτορα] ἐκάτερα *AM*. || 3. ἤττον ὕψους φρονήσεως *A*. || *quod si etiam insani sapiunt, sapere autem est verum cognoscere, etiam insani verum cognoscent. ita cum sani quoque prudentiam habeant verumque cognoscant, efficitur ut res simul sic et non sic se habeant* Sepulv. || 6. ἔχει *M*. || ἀρχαίων *M*. || 8. ταύτης *om M*. || 10. ἀληθῆς *M*. || 11. βίῃ τὸν αὐτὸν *M*. || 19. ἐπαγγέλλεται *om M*. || τῆς *om A*. || 20. ἡ δὲ τῶν *A*. || 23. τυχόντας *M*. || αἰτίαν] ἐστίαν *M*. || 24. τὸ post μὲν *om M*. || 27. πρότασις αὐτοῖς τῶν ἐν *M*. || 29. πολλήν *M*. || 30. οἷτος· ἕτως ὡς *AM*. || 38. ἡρεμῇ *A*.

2. βλασφημωτικὰ *M*, βλασφημωτὰ *F*. || 4. σκοπῶν *M*, σκοτῶν *F*. || τῆς αἰσθητῆς *M*. || 5. ἐνύλη *M*. || φῆσαι *M*. || 7. ἀντιλέγουσιν *AM*. || 14. ἐδέποτε ταῦτα *M*. || 15. τε *om M*. || 17. ἀδιόλητον *M*. || 18. φύσιν *M*. || 20. εἰκάζοντι] εἰ βαλόντι *M*. || 21. ἐ οἷς *om F*. || 22. ἄπαξ] ὡς τὸ *M*. || 23. ὑπομένον *M*, ὑπομένειν *F*. || 26. αὐτῇ ποτὲ *MF*. || 27. λέγοντι *M*. || 31. δὲ *M*. || 32. πῶ *M*. || 34. πῶ] ἤδη *AM*. || 38. ἐδέπω] ἐδὲν· τῷ *M*. || 39. ὃ ἐστὶ *om M*.

τι καθόλου τε, εἴτε φθείρεται τι, ἀνάγκη τι ὄν εἶναι· εἴτε γὰρ ἡ φθορά ἐκ τῆς ὄντος εἰς τὴν μὴ ὄν ἐστι μεταβολή, τὴν φθειρόμενον καὶ μήπω ἐφθαρμένον ἀνάγκη τι εἶναι· εἰ γὰρ μηκέτι ἦν, ἔκ ἀν' ἐφθείρετο. ἀλλὰ καὶ γίνεταί τι, ἐπεὶ πᾶν τὸ γιγνώμενον ἐκ τίνος υποκειμένου γίνετο· ὃ γὰρ δὴ ἐκ τῆς μηδενός. ἀλλὰ καὶ ὑπό τινος· ὃ γὰρ δὴ ἀναίτιως δεῖ ταῦτα δηλονότι εἶναι· ὃ γὰρ ἄλλως γένοιτό τι. καὶ τὸτο μὴ εἶναι ἐπ' ἀπειρον, μήτε πάλιν καὶ τὸ ἐξ ὧς γίνετο τὸ γιγνώμενον καὶ ὑφ' ὧς, ταῦτα γίνεσθαι, καὶ διὰ τὸτο λέγειν μήτε ταῦτα εἶναι· ὃ γὰρ γιγναιότο τι καὶ τὴν ἀρχήν, εἰ ἐπ' ἀπειρον εἴη γένεσις ἀναρχος ὅσα, ὡς καὶ ἐν τῷ Α τῷ ἐλάττω (c. 2) εἰδείχθη. ὃ γὰρ ἔχει ὑποκείμενον, ἔκ ἀν' γένοιτο· ἔκ ἔχει δὲ ὑποκείμενον ὃ τι ἐστὶ γίνετο τὸ ὑποκείμενον· γίνετο δὲ ἐπὶ πᾶν, ὅταν ἐπινοηθῇ ἐπ' ἀπειρον ἢ γένεσις τῶ ὑποκειμένου. εἰ γὰρ δεῖ μὴ ὑποκείμενος τινός, ἐξ ὧς τὸ γιγνώμενον ἔσται, τὸτο δὲ μὴ ἔστιν ἀλλ' ἐστὶ γίνετο, ἔκ ἀν' τὸτο γίνοιτο ὃ πρὸς τὸ γενέσθαι ὑποκείμενος ἐκείνου δεῖ· τὸ γὰρ ὑποκείμενον ὄν τι. ἀλλ' ὅδε ἐκείνο γίνοιτο ἄν, εἰ δεῖ μὴ καὶ ἐκείνῳ ὑποκείμενος τινός, μήπω δὲ ἐκείνο ἐστὶ διὰ τὸ γίνεσθαι ἐστὶ. ὅπως δὲ ὁδὸν ἔσται γινώμενον, εἰ μὴ εἴη· μεταβάλλοντα γὰρ καὶ ἡ φύσις καὶ ἡ μεταβολή. ὁ αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῶ γεννῶντός τε καὶ ποιῶντος. εἰ γὰρ δεῖ μὴ τὸ γεννῶμενον ὑπὸ τινος γεννᾶσθαι, ἐκείνο δὲ μὴ εἴη ἀλλ' ἄρτι γεννῶντος, ἔκ ἀν' ἥδη τὸτο γεννῶντος ὧς τὸ ὑποκείμενον δεῖ γεννηθῆναι ὄντος ἥδη· εἰ γὰρ γεννᾶτο, εὐθέως ἔστιν. ὅπως δὲ εἰς ἀπειρον προϊόντων ὁδὸν ἄν ὅλους εἴη γεννῶμενον. δεῖξας δὲ ὅτι εἴτε φθείροιτο τι εἴτε γίνοιτο, ἀνάγκη καὶ τι ἥδη εἶναι, ὃ μήτε φθείρετο ἄρτι ἐκείνῳ μήτε γίνετο· ὡς καὶ τοῖς τὴν συνεχῆ μεταβολὴν καὶ φύσιν τε καὶ φθορὰν αἰτιωμένοις ἀναγκαῖον, εἰ ταῦτα ἐμελλον αὐτοῖς ἔσεσθαι ἀληθῆ, καταλιπεῖν τινὰ καὶ ὄντος φύσιν. Alex.

1009 b (') τὸ γὰρ πλέον νόημα προσγίνετο ἐκ τῆς πλεονος αἰτιώσεως καὶ ἀκριβεστέρας. Asclep.

(') καὶ Ἀναξαγόρας δὲ ἐκ τῆς μνημονομένου αὐτῷ ἀποφθέγματος φαίνει τὸτο δοξάζων, λέγων ὡς τοιαῦτά ἐστι τὰ ὄντα οἷα ἂν αὐτὰ ὑπολάβωσιν. ἐπεὶ γὰρ τῇ μὴ ὑπολήψει τὰ ὄντα νοεῖν ὑπετίθετο, ἢ δ' ὑπολήψις διὰ τὰς αἰτιώσεις ἐστὶ καὶ ἐκ τῶν αἰτιώσεων, ἢ αἰτιώσις ἄρα ἢ αὐτὴ ἐστὶ τῇ φρονήσει. cod. Reg.

1010 a (') ὅτω γὰρ εἰπεῖν πρὸς αὐτὸς, ὥσπερ Ἐπίχαρμος ὁ κωμικὸς καὶ ὕβρισι καὶ προήλθεν εἰς τὸν Ξενοφάνην. Asclep.

1010 a (") τατέστιν ὅπως ἐπιεικῶς σκώπτειν, ἢ μάλλον εἰπεῖν ἐπιτιμᾶν ἢ ἐλέγχειν, καὶ μὴ ἀναιδῶς τε καὶ ὕβρισι καὶ καταλοιδορεῖν, ὡς ὁ κωμικὸς Ἐπίχαρμος καὶ Ξενοφάνης ἐποίει. cod. Reg.

1010 a (") ἀλλὰ — λέγωμεν. τὸτο δὲ ποιεῖ, ἐπεὶ εἶπεν ὅτι τὸ μεταβολᾶν, ὅτε μεταβάλλει, ἔχει τινὰ αὐτοῖς ἀληθῆ λόγον μὴ οἰεσθαι εἶναι. προκεῖτο δὲ αὐτῷ. τὸς διὰ τὰς προειρημένας αἰτίας τε καὶ

ἀπορίας, ἐπὶ τὴν δόξαν ταύτην ἐλθόντας ὃ βιάζεσθαι ἀλλὰ πείθειν· διὰ γὰρ τὸτο τὸς μὴ ἀγωνιστικότερος τῶν λόγων καὶ πρὸς τρόπον ἔχοντας παραιτεῖτο, ἐπὶ τέτων (ἐφθαικε δὲ πρότερον ἐκείνους κεκινημέναι), ἐπὶ δὲ τὰς πιθανωτέρας καὶ πείθειν τε καὶ διδάσκειν δυναμείας μέτεσι. ῥητέον ἔν, φησί, πρὸς αὐτὸς ἀφειμένους ἐκείνων, ὅτι ὃ ταῦτόν ἐστι τὸ μεταβάλλειν κατὰ τε τὸ ποσὸν καὶ τὸ ποιόν. λέγει δὲ νῦν τὴν καὶ τὸ ποιόν μεταβολὴν τὴν καὶ τὸ εἶδος, καθ' ἣν καὶ γένεσις καὶ φθορά. ὡς ὁδὸν αἱ καὶ ταῦτα μεταβολαὶ αἱ αὐταί, καὶ ὅτι μάλιστα ὁδὸν τὸ καὶ τὸ ποσὸν εἶναι τοῖς ὅσι συνεχῆ μεταβολήν, ἐπεὶ αὐξανόμενα καὶ φθίνοντα ὁρᾶτο καὶ προσκρίσεις καὶ ἀποκρίσεις λαμβάνοντα, ἀλλ' ἕκαστον, ὃ ἔστιν, ἔκ ἀπὸ τῆς ποσὸς ἀλλ' ὑπὸ τῆς εἰδὸς γνωρίζετο, ὃ μένει ἐκάστω ἔξ' ἂν ἢ σωζόμενον τὸ πρᾶγμα τὸ ὑποκείμενον καὶ μὴ φθειρόμενον. ὅτι δὲ μὴ συνεχῆς ἢ καὶ τὸ εἶδος μεταβολή, ἐν τοῖς περὶ Γενέσεως καὶ Φθορᾶς (1 5) ἰκανῶς δέδειχεν, ἐν οἷς ἔλεγε περὶ τροφῆς· τὸτο γὰρ ἔδειξεν ὅν τὸ ὑποκείμενον τε καὶ τρεφόμενον. τὸ γὰρ εἶδος τῶ Σωκράτους μένει ἔξ' ἂν μὴ ἢ Σωκράτης ἐφθαρμένος, διαμένων καὶ ὁ νέος καὶ ὁ αὐξανόμενος καὶ ὁ μεινόμενος καὶ ὁ γεγηρακὸς καὶ τὴν ὕλην, καὶ Σωκράτης ὁμοίως ἐστίν. ὁμοίως καὶ λίθος καὶ χρυσὸς καὶ τὸ ξύλον καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον. ὡς εἰ διὰ τὴν συνεχῆ φύσιν ὃ φασιν ὅτε εἶναι τι ὅτε γνωστόν, καθὼς μὴ συνεχῆς ἐστὶ φύσις, καὶ τὸτο καὶ εἴη ἂν ὄντα καὶ γινώσκοντο. ἐστὶ δὲ, φησὶν, ἄξιον ἐπιτιμῆσαι τοῖς ὑπολαμβάνουσιν ἐν συνεχεῖ φύσει καὶ μεταβολῇ τὰ ὄντα εἶναι, ὅτι ἐν ὁλίγοις τῶν αἰδητῶν ταῦτον ὁρῶντες γιγνώμενον (') (ἐν γὰρ τοῖς περὶ ἡμᾶς καὶ τοῖς ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ ἡ τοιαύτη φύσις, ἃ ἐστὶν ὁλίγον τῶ παντὸς μέρος) ἀπὸ τῶν ὁλίγων περὶ πάντων ὅπως ἀπεφάναντο τῶν ὄντων καὶ περὶ τῶ ἑαυτῶ καὶ περὶ παντὸς τῶ θεῖς τε καὶ αἰδίου σώματος. εὐλογώτερον γὰρ ἂν ἦν τὸ ἀπὸ τῶν πλείων καὶ μειζόνων ἐπὶ τὰ ἐλάττω μεταφέρειν τὴν δόξαν ἢ ἀπὸ τῶν τοσούτω ἐλαττόνων ὁρμωμένους καὶ περὶ τῶν τοσούτω μειζόνων τε καὶ κυριωτέρων ἀποφαίνεσθαι· ὡς ὁδὸν εἰ μόνον τὰ αἰδητὰ ὄντα ὑπελάμβανον, ὁδὸν ὅπως εὐλογος ἦν ἢ ὁδὸν ἢ τὴν συνεχῆ φύσιν αἰτιωμένη τῶ μηδὲν εἶναι. Alex.

(") ἀλλ' ὅτος ὁ τόπος ὁδὸν μὲν ἐστὶ τῶ παντός. δείκνυσι γὰρ ὅτι τὸ ἀπὸ τῆς γῆς μέχρι τῆς ἡλιακῆς σφαίρας τῶ ἀπὸ τῆς γῆς μέχρι τῆς σεληνιακῆς σφαίρας εἰκοσαπλάσιον ὑπάρχει. δείκνυσι δὲ ἐν γεωμετρῷ ὅτι τὰ μήκει διπλάσια δυνάμει τετραπλάσια ὑπάρχουσιν, τὰ δὲ σφαιρᾷ ὅκταπλάσια ὑπάρχουσιν, ὡς τὸ ἐμβαδὸν τῶ ἐμβαδὸν τετρακοσιοσφάσιον ὑπάρχει· ἐὰν γὰρ τὸ ἐμβαδὸν τέμνω εἰς ὀκτώ, τέτρακοσία χωρία ποιῶ· τὸ δὲ σφαιρῶν ὅκτακιχλιοσφάσιον ὑπάρχει τῆς ἡλιακῆς σφαίρας ὅπως κινεῖτο ὃ ἡλιος τῶ ἀπὸ τῆς γῆς μέχρι τῆς σεληνιακῆς, τατέστι τῶν τεσσάρων σφαι-

1. ἀνάγκη] ἀνάγκησιν *M.* || εἴτε] ἢ τε *A.* || 2. ὄν τον' ἐστὶ *M.* || 3. γίνεταί *M.* || 16. ὄν τι] ὅτε *M.* || καὶ ἐκείνῳ *om M.* || 17. μὴ ποτε δὲ *M.* || 21. γενᾶτο — γενᾶτο *M.*

4. δυναμείας μετέσαι τε αὐτῶ, φησί *M.* || 6. καὶ κατὰ τὸ 8. αἱ — μεταβολαὶ *om M* ib. lacuna. || 10. ἐπὶ καὶ αὐξανόμενα *M.* || φθειρόντα *M.* || 12. γνωρίζεται, ὃ μένει *om M.* || lacuna inter v. ἐκάστω et ἔξ' *M.* || 7] εἰ *M.* || 15. γὰρ ἔδει ξύλον τὸ *M.* || 19. λίθος, καὶ χρυσός *om M.* ib. lacuna. || 22. δὲ *om M.* || ἐπιτιμῆς *M.* || 23. ἐν ante συνεχεῖ et 25. αὐτῶ *om M.* || 26. ὅτω φήγαντο *M.* || 31. ὁδὸν εἰ] ὃ δεῖ *M.*

χείων. ἢ δὲ ἀπὸ τῆς σεληνιακῆς μέχρι τῆς ἀπλανῆς ὅτε λόγον δέχεται ὅτε τρόπον τινά. Asclep.

1010 α 32. "ἔτι — ἐρῶμεν." λέγων πρὸς τὸς πάντα ἐν πᾶσιν οἰσμένους εἶναι διὰ τὸ πάντα ἐκ πάντων γινόμενα ὁρᾶν, προσέθηκε καὶ τῷτο, ὅτι ἀξιώμεν αὐτὸς ὑπολαμβάνειν καὶ ἄλλην ὑπὸ τῶν ὄντων εἶναι, ὅτι ἢ ὅτε κινήσεις ὑπάρχει ὅτε φθορὰ ὅτε γένεσις τὸ παράπαν· δι' αὐτὸ ὅντο ἅμα τὴν ἀντίφασιν ἐκαστὴ τῶν ὄντων ἀληθῆ γίνεσθαι. τὸ αὐτὸ δὴ τῷτο καὶ πρὸς τῆς ῥητέας, φησί, καὶ δεικτέον αὐτοῖς καὶ πειστέον αὐτὸς τῷ λόγῳ ὅτι ἐστὶ τις ἐν τοῖς ὅσι καὶ ἀκίνητος παντάπασιν καὶ ἀμεταβάλητος φύσις· ὅδ' ἔστι τῶν ἐν κινήσει καὶ μεταβολῇ ὄντων τὴν ἀρχὴν τι ἦν, εἰ μὴ τις ἦν ἀκίνητος καὶ ἀσώματος φύσις, αἰτία τῆς τῶν ἄλλων κινήσεως. εἰπὼν δὲ ταῦτα δεικνύσιν ἐξῆς, ἐξ ὧν αὐτοὶ λέγουσιν οἱ πάντα εἶναι τε καὶ μὴ εἶναι λέγοντες (ἔτσι δὲ εἰσιν οἱ τὴν ἀντίφασιν ἐπὶ παντὶ ὁμοίως ἀληθῆ λέγοντες), ὅτι μᾶλλον ἂν κατ' αὐτὸς πάντα εἴη ἡρεμῶντα ἢ μεταβάλλοντά τε καὶ κινούμενα. εἰ γὰρ τὰ μεταβάλλοντα εἰς αὐτὸ μὴ ἐστὶ μεταβάλλει, κατ' ὅς' ἕκαστον τῶν ὄντων πάντα ἐξίν, ὡς μὴδὲν αὐτῷ ἐκτός εἶναι, κατ' ὅς' ἕκαστον πάντα ἂν ἡρεμῶν. πάντα δὲ ἐν ἐκαστῷ τῶν ὄντων ἐστὶ, κατ' ὅς' ἐπὶ πάντα πᾶσα ἀντίφασις ἀληθής· εἰ γὰρ ἕκαστον τῶν ὄντων ὁμοίως ἐστὶ τε καὶ ἔκ ἐξιν, καὶ πάντα ἐν πᾶσιν ἐστὶ καὶ ὅποτε μὴ ἐξιν ποτὲ δὲ ἔκ ἐξιν, ὅδ' ὅποτε μὴ μᾶλλον ἐξιν ποτὲ δὲ ἦν ἐξιν ἢ ἔκ ἐξιν, ἡρεμῶν ἂν τὸ πᾶν εἰς ὅδ' ἐν μεταβάλλον τῷ τὴν αὐτὴν ὁμοιότητα μένειν τῷ εἶναι τε καὶ μὴ εἶναι καὶ τῷ πάντα ἔχοντα ἕκαστον ἐν αὐτῷ μὴ ἔχειν ἐκτός τι αὐτῷ, εἰς δὲ μεταβάλλει. εἰπὼν δὲ ταῦτα πρὸς τὸς πάντα κινεῖσθαι αἰετὶ συνε- 25 χῶς λέγοντας καὶ διὰ τῷτο μὴδὲ καταληπτὴν εἶναι τι ἡγμένους, δεῖξας δὲ ἐκ περιστάσεως ἐπόμενον τοῖς τὴν ἀντίφασιν ἐπὶ παντὶ ἀληθῆ λέγουσι τὸ ἐπεὶ αὐτοῖς τὸ πάντα ἡρεμῶν λέγειν, ἐξῆς λέγει πρὸς τὸς πᾶσαν φαντασίαν ἀληθῆ τιθεμένους. Alex.

1010 β 1. "περὶ — ἐξίν." διαλέγει πρὸς τὸς πᾶν τὸ φαινόμενον ἀλη- 30 θὲς λέγοντας (τῷτο γὰρ σημαίνει τὸ περὶ τῆς ἀληθείας ῥητόν), δεικνύς ὅτι μὴ πᾶν ἐξίν ἀληθές, πρῶτον μὴ ὅτι ὅδ' ἢ αἰσθησις ἐν τοῖς ἰδίαις αἰσθητοῖς μὴ διαφεύδεται ἢ ὅδ' ἢ φαντασία. λέγει δ' ἂν καὶ ὡς αὐτῷ δοκοῖ, λέγει δ' ἂν καὶ ὡς ἐκείνοις, διὰ τῷτο καὶ τὴν φαντασίαν ἀληθῆ εἶναι κατασκευάζοντας. ὁ δὲ λέγει ἐξίν, ὅτι 35 μὴδὲ ἢ αἰσθησις ἐν πᾶσιν ἀληθής, ἀλλ' ἐν τοῖς ἰδίαις μόνοις· τῷ γὰρ ἰδίῳ ἔκ ἐξιν ψευδής, ὥστε εἰ καὶ ταῦτ' ἦν αἰσθησίς τε καὶ φαντασία, ὅτι πᾶσα φαντασία γίνετο ἀληθής, ἀλλὰ ἢ τῶν ἰδίων καὶ οἰκείων ἐκαστῇ αἰσθῆται. ἔπειτα ὅτι ὅδ' ἢ φαντασία ταῦτ' ἦν αἰσθησίς· ὥστε ἔκ ἂν εἰ ἢ αἰσθησις ἀληθής, ἢ ὅδ' ἢ φαντασία· ὅ γὰρ ὁμοίως 40 τῇ αἰσθῆται ἀληθεύει· ὅ γὰρ ἐστὶ ταῦτ' ἦν αἰσθησίς τε καὶ φαντασία· ἢ μὴ γὰρ αἰσθησις ἀντίληψις ἐστὶ τῶν αἰσθητῶν παρόντων καὶ ἐκτός ὄντων τῶν αἰσθητῶν, ἢ δὲ φαντασία κινήσις τῆς κατ' ἐνέργειαν αἰσθήσεως, ἢ κίνησις τὴν ἀπὸ τῶν αἰσθητῶν τύπων ἐγγινωμένων ἀλλῆτε ἄλλως γίνεσθαι συμβαίνει, ὡς ἐν τε τοῖς περὶ Ψυχῆς (33) δέδεικται καὶ ἐν τῷ περὶ Μνήμης (c. 1) καὶ Ἔρην. ὅτι γὰρ μὴ ταῦτα, ὅδ' ἔκ τῶ φαντασιώδους μὴ καὶ ἐφ' ἡμῖν εἶναι, αἰσθάνεσθαι δὲ μὴ ἐφ' ἡμῖν, καὶ φαντασιώδους μὴ καὶ ὅτε μὴ αἰσθανόμεθα (καὶ γὰρ κοιμώμενοι φαντασιώμεθα), αἰσθάνεσθαι δὲ μὴ αἰσθανόμενοι ἀδύνατον. καὶ ἢ μὴ αἰσθησις παρόντων, ὡς εἶπεν, ἢ δὲ φαντασία καὶ μὴ παρόντων τῶν πραγμάτων. id.

"εἰτ' — τοιαῦτα." διὰ τῶν καὶ τῶν ἐξῆς ἐπὶ τὰ ἐναργῆ 1010 β 3. ἄγων δεικνύσι τὴν ὁδὸν τὴν προκειμένην, ἢ ἀρχὴν μὴ ἦν ἐφιστάς αὐτὸς διὰ τῶν ἐναργῶν, ὅτι μὴ ἀληθὲς ἢ ὁδὸς αὐτῶν. ὅτε γὰρ περὶ μεγεθῶν ἀπορήσαι ἂν τις, πηλίκῃ ἐστὶ τὰ μεγέθη, πότερον ἡλικία τοῖς πόρρωθεν ὁρῶσι φαίνεται ἢ ἡλικία τοῖς ἐγγύθεν, ὅτε περὶ χρωμάτων, ἵνα ἀπορήσας καὶ λαβὼν διὰ τὴν ἀπορίαν τὸ ὅτι ὅδ' ἐν μᾶλλον τὰ τοῖς ἐγγύθεν ὁρῶσιν ἢ τὰ τοῖς πόρρω εὐλογον εἶναι ἀληθῆ, ὅπως τιθεῖς ἐκαστῷ τὸ φαινόμενον ἀληθές εἶναι ("). ἀλλ' ὅδ' ἐν περὶ τῶ πότερον τοῖς ὑγιαίνουσιν ἢ τοῖς κάμνουσι τὰ φαινόμενα ἀληθέστερα, οἷον τὰ τοῖς ἰκτέρω ἐχομένοις ἢ φρονίτιδι. ἀλλ' ὅδ' ἐν περὶ βαρυτέρων, εἰ τὰ τοῖς κάμνουσι βαρυτέρα ἐξιν ἢ τὰ τοῖς ἰσχύουσιν. ἀλλ' ὅδ' ἐν πότερον ἀληθῆ ἐστὶ τὰ τοῖς ἐργηγορόσι φαινόμενα ἢ τὰ τοῖς κοιμωμένοις· καὶ πᾶσι γὰρ πρόδηλον τῷτο, ὅτι τὰ τοῖς ἐγγύθεν ὁρῶσι φαινόμενα μᾶλλον ἐστὶ τοιαῦτα καὶ τὰ τοῖς ὑγιαίνουσιν καὶ τὰ τοῖς ἰσχύουσιν καὶ τὰ τοῖς ἐργηγορόσιν. εἰ δὲ τῷτο, ὅτι πᾶσα φαντασία ἀληθής. ὅδ' ἢ οἱ ἀπὸ τῶν κρινόντων τῷ πλήθει κρίνουσιν, ὡς πρὸ ὀλίγου ἐμέμνητο, ὡς λέγοντων αὐτῶν πᾶσαν φαντασίαν ἀληθῆ τιθεμένων, ἀλλὰ τῷ κατ' φύσιν ἔχοντι λαμβανόμενον. τοῦτο καὶ ὁ ἐγγύθεν καὶ ἀπὸ τῶν συμμέτρων ὁρῶν, ἀφ' ὅ καὶ πέφυκεν ὁρᾶσθαι τὰ φαινόμενα. τοῦτο δὲ ὑγιαίνων, τοῦτο δὲ ἰσχύων, τοῦτο δὲ ἐργηγορῶς πρὸς ἀντίληψιν· ὅδ' ἢ αὐτοὶ οἱ ταῦτα τιθέμενοι περὶ τῶν ζήτῶσι παρ' αὐτοῖς, ὡς οἷον τε καὶ ἄλλως ἔχειν. καὶ σημείον τῆς τῶν πράξεως αὐτῶν κατ' ἄλλα 1010 β 9. αὐτῶν ποιείσθαι· ὅδ' ἢ τῶν ταῦτα λεγόντων ἐν Διβύῃ ὡν, ὅναρ αὐτῶν εἰ δηλώσει ἐν Ἀθήναις εἶναι, ἐπὶ τῷ Ἀθηναίῳ ὡδῶν ἐπελ- 9. γεῖν (*), ἀλλ' εἰσὶ πεπεισμένοι ὅτι ὁ μὴ εἶδεν ὄναρ ψευδὲς ἦν, τὸ δὲ ἐργηγορόσι φαινόμενον αὐτοῖς ἀληθές τίθεται (*). ἐλέγχει δὲ αὐτὸς μὴ ὑγιῶς λέγοντας τὸ πᾶσαν φαντασίαν ἀληθῆ εἶναι, καὶ ἐκ τῶν περὶ τῶ μέλλοντος δοξαζομένων τε καὶ φαινομένων,

3. πάντας *M.* || 8. καὶ ante πρὸς om *M.* || 9. πάντα γίνεσιν καὶ *M.* || 10. ὅδ' *M.* || 11. ἀκίνητος om *M.* || 13. ἔτσι — 14. λέγοντες om *A.* || 18. ἡρεμῶν *M.* || 19. παντός *M.* || 22. ἡρεμῶν ὄν τὸ *M.* || ὅδ' *M.* || 24. ἔχοντι *M.* || 27. τοῖς *M.* || 28. ἐξῆς λέγει om *M.* || 30. ἀληθεύοντας *M.* || 31. δεικνύσας *AM.* || 33. μὴδὲ ψεύδεται *M.* || 34. αὐτῷ ἐν τῷ *M.* || τῆς *M.* || 37. εἰ et 38. ὅτι πᾶσα φαντασία om *M.* || 39. ἔτσι om *A.* || 40. εἰ ἢ εἴη *A.*

5. τοῖς *M.* || 8. καὶ γὰρ — 9. φαντασιώμεθα om *A.* || 11. παρόντων περιόντως bis *M.* || 12. ἐνεργεῖ *M.* || *refellit propositam illorum opinionem, quos perperam sentire manifestarum rerum argumentis convincit Sepulv.* || 16. ut per hanc dubitationem accipiat non esse probabilius Sepulv. || 19. τιθεῖς τὸ ἕκαστον φαινόμενον *M.* || 21. φρονίτιδι *M.* || 29. τῷ τὸ *M.* || 36. αὐτῶν *M.* || ὁδεύων *M.* || 39. ὑγιῶς] ἰδίως *M.*

καθὰ καὶ Πλάτων ἤλεγξε τὴν δόξαν ἐν τῷ Πρωταγόρῳ. εἰ γὰρ ἦν
 πᾶσα δόξα ἀληθής, ἔδει καὶ περὶ τῶν εἰς τὸ μέλλον γιγνομένων
 δοξῶν περὶ υἰεῖας· ὑπὸ ἱατρῶ καὶ ἰδιωτῶ μὴδὲν μάλλον τὴν ἐτέραν
 τῆς ἐτέρας ἀληθὴ εἶναι. νῦν δὲ κυριωτέρα ἢ τῷ ἱατρῷ· προεῖπόν-
 τος γὰρ καὶ προδοξάσαντός τῷ μὴ υἰεῖναι ἐν νοσήντα τῷ δὲ τεθνή-
 ξεῖν, ἐνθάτος τῷ καιρῷ τῆς ἐκβάσεως ἔδδ τῷ ἰδιωτῇ προδοξά-
 σαντι τὸ τεθνήξεῖν ἐν κάμνοντα τεθνάναι δοκεῖ, ἀλλ' υἰεῖναι
 αὐτὸν δοξάσει, ὃ ἦν ὑπὸ ἱατρῶ προδοξασμένον. ἀλλὰ καὶ ὁ μὴ
 ἱατρὸς νοσεῖν τινὰ προδοξάσει, ὃ δὲ ἰδιώτης μικρὸν ἢ ἀνάπαλιν, ἢ
 ὑπὸ τῷ ἱατρῷ δόξα πρὸς ἀληθειαν κυριωτέρα. ὥς καὶ αὐτοὶ ὁμο-
 10 λοῖσθαι. οἱ ἰδιῶται μὴ εἶναι τὰς ἰδίας δόξας τὰς περὶ τῶν μελλόν-
 των ἀληθεῖς. εἰ δὲ τῷτο, ὃ πᾶσα φαντασία ἀληθής. id.

1010 δ·
 7. (") πάλιν φησὶ πότερον, ὅποια τοῖς υἰεῖναισι, τοιαῦτα καὶ
 τοῖς κάμνουσι φαίνεται· πάλιν οἷα τοῖς ἀδενέσι, τοιαῦτα καὶ τοῖς
 κάμνουσι. . . καὶ ὅτι φασὶν ἐν Ἀσία εἶναι λίθος εἰκότας πιεσάκοις
 καὶ ὡῖς καὶ ῥοαῖς, καὶ ἡμεῖς τῷτο ἐθεασάμεθα· ὥς καὶ οἱ λίθοι πι-
 15 εσάκια καὶ ὡᾶ καὶ ῥοαὶ ὑπάρχουσι. Asclep.

1010 δ·
 11. (°) ὠδοῖον δὲ λέγει τὸ μέρος τῷ θεάτρῳ ὅπου αἱ ὠδοὶ λέ-
 γοντο. id.

(°) τόπος Ἀθηνῶν, ἐν ᾧ οἱ καθαρῶδοι ἡγωνίζοντο. cod. 20
 Reg. 1 man. ἐν Ἀθῆναις διατριβὴ τὸ ὠδοῖον, ἐν ᾧ αὐλεῖν καὶ κι-
 θαρίζειν ἡσκεῖτο. cod. Reg. 2 man.

1010 δ·
 14. "ἐτι — αὐτῷ." ὃ εἶπεν ὅτι ἡ αἰσθήσις ἐν τοῖς ἰδοῖς ἐστὶν ἀλη-
 14 θής μόνως ἀλλ' ἔκ ἐν πᾶσι, τῷτο νῦν δείκνυσιν. πρῶτον μὴ γὰρ
 ἔλαβεν ὅτι εἰ καὶ ἡ αἰσθήσις, ὃ πάντως ἦδη καὶ αἱ φαντασίαι· ὃ γὰρ
 ταῦτ' ἐν αἰσθήσει τε καὶ φαντασίᾳ. νῦν δὲ ὅτι μὴδὲ αἱ αἰσθήσεις
 ὁμοῖως περὶ πάντων ἀληθεύουσιν, ὡς προεῖπε, παρίσθην· ὃ γὰρ
 ὁμοῖως ἔχουσιν περὶ τὰ ἴδια καὶ ἀλλότρια, ἀλλ' ἢ μὴ γεῦσις περὶ τὰ
 γευσά, τυτέσι περὶ τὰς χυμῶς, ὡς ἔκ ἐξιν ὄψις, ἢ δὲ ὄψις περὶ
 τὰ χρώματα, ὡς ἔκ ἐξιν γεῦσις. διὸ ὅταν τῇ ὄψει ὡχρόν τι θεω-
 30 ρῶσιν φανῇ εἶναι τῷτο γλυκύ, ἔκ ἀξιοῖσιν αὐτὴν ἡγεμεθα, ὃδὲ
 ἀληθὴ τὴν τοιαύτην φαντασίαν εἶναι φάμεν, ἀλλὰ τὴν γεῦσιν εἰς
 κρίσιν αὐτῶ, εἴτε γλυκύ εἴτε μὴ γλυκύ, παραλαμβάνομεν. λέ-
 γοι δ' ἂν ἀλλότρια πῶς ἐκάστη τῶν αἰσθήσεων καὶ τὰ κοινά· ἀλλὰ
 πλείω σφάλλοντο περὶ τὰ κοινά. ἀλλ' ὃδὲ περὶ τὰ ἴδια αἱ αἰσθή-
 35 σεις ὁμοῖως ἔχουσιν ἐγγύς τε ὄντα καὶ πόρρωθεν, ὡς προεῖπεν ἡδὴ·
 περὶ γὰρ χρώμα καὶ ἡ ὄψις ὅσα ἀληθεύει περὶ αὐτό, ἂν ἢ ἀπὸ συμ-
 μέτρῳ διαστήματος καὶ μὴ πόρρω. ὁμοῖως καὶ ἀκοή περὶ ψόφον καὶ
 ὁσφρησις περὶ ὁσμὴν. ὃδὲ γὰρ τῶν ἰδίων ἐπωσθὲν ἐχόντων ἢ ὅπου
 40 δῆποτε κειμένων αἱ αἰσθήσεις εἰσὶ κριτικά. τὸ δὲ "ἢ τῷ πλησίον

ἢ τῷ αὐτῷ" ἴσον ἂν εἴη καὶ τῷ αὐτῷ ἢ τῷ πλησίον ἢ τῷ πόρρω·
 τῷτο γὰρ δεῖ προσπακεῖν τῇ λέξει. "ὡς ἐκάστη ἐν τῷ αὐτῷ
 χρόνῳ περὶ τὸ αὐτὸ ὃδὲ ποτὲ φησὶν ἅμα ἔως καὶ ἔως ἔχουσιν."
 ταῦτα καὶ τὰ ἐξῆς πάλιν δόξει μὴ λέγειν πρὸς τὰς περὶ Δημόκριτον
 καὶ Ἡράκλειτον τὰς ταῦτα καὶ εἶναι καὶ μὴ εἶναι λέγοντας ἅμα καὶ διὰ
 5 τῷτο τὴν ἀντίφασιν ἀληθεύειν τιθεμένους, διὰ δὲ τῶν αἰσθήσεων
 τε καὶ αἰσθητῶν ἀμφοτέρως ἐλέγχειν δοκεῖ τὰς τε πᾶσαν φαντα-
 σίαν ἀληθὴ λέγοντας καὶ τὰς ἐπὶ πάντες τὴν ἀντίφασιν ἅμα ἀληθῆ
 τιθεμένους, οἷς προχρησάμενοι ταῦτα ἐτίθεντο, διὰ τῶν ἐλέγχων
 αὐτὰς ὡς ὃ δούτως λέγοντας· τὰς μὴ γὰρ πᾶσαν φαντασίαν ἀληθῆ
 τιθεμένους διὰ τὸ τὰς αἰσθήσεις πᾶσας ἀληθεύειν υπολαμβάνειν,
 ἤλεγξε δὲ ἔξω ὅτι μὴ πᾶσα αἰσθήσις ἀληθής· ὅτε γὰρ αἱ τῶν ἀλ-
 10 λωτρίων ὅτε αἱ τῶν οἰκείων μὲν, μὴ ἀπὸ συμμετρῶν δὲ διαστήμα-
 τος ἀληθεῖς, ἀλλ' ὃδὲ αἱ τῶν νοσήντων. τὰς δὲ διὰ τὴν συνεχῆ
 ῥύσιν καὶ διὰ τὸ ἐκ τῶν αὐτῶν τάναντία γίνεσθαι καὶ διὰ τὸ μὴ ἀλη-
 θεύειν μὴδὲ καταλαμβάνεσθαι τὰς αἰσθήσεις τῷ ἄλλοτε ἄλλως
 ὑπὸ τῶν αἰσθητῶν κινεῖσθαι τε καὶ πάχειν ἀναίρωντας κατάληψιν
 καὶ τὴν ἀντίφασιν ἀληθῆ λέγοντας, ἐλέγχει αὐτὸς (?) δεικνύς
 ἀληθεύσας ἐν τισὶ τὰς αἰσθήσεις, ἐν οἷς ἔκ οἷον τε ἐτι λέγειν τὴν
 ἀντίφασιν ἅμα εἶναι ἀληθῆ· ὃδε μὲν γὰρ αἰσθήσις ἐν τῷ αὐτῷ
 χρόνῳ· τὸ αὐτὸ εἶναι τὸ τοῖσιν καὶ μὴ εἶναι μὴνυει, οἷον ἅμα λευκὸν
 καὶ μέλαν· τὸ αὐτό, ἢ ἅμα γλυκύ καὶ πικρὸν τὸ αὐτό· ὥς εἰ δεῖ
 ταῖς αἰσθήσεσιν ἐπανακολληθῆναι, ἔκ ἅμα ἂν εἴη τάναντία, ὃδὲ ἢ
 ἀντίφασιν ἅμα ἀληθῆ. καὶ ταῦτα δ' ἂν ἀρμόζοι τοῖς τὰς φαν-
 15 τασίας εἶναι ἀληθεῖς λέγεσθαι, ὅτι καὶ αἱ αἰσθήσεις, εἴ γε δεῖ ταῖς
 αἰσθήσεσιν ἐπανακολληθῆναι, ὃδε μὲν δὲ αἰσθήσις ἅμα ἔως τε καὶ
 ἔκ ἔως ἔχουσιν ὃ αἰσθάνει μὴνυει. ὥς εἰ ἔως αἱ αἰσθήσεις, ἔως
 ἂν καὶ αἱ φαντασίαι ἔχουσιν. ἔως δὲ ἔκ ἀληθῆς ἔξω ἐτι τὸ τὰς
 ἀντικειμένας φαντασίας ἅμα ἀληθεῖς εἶναι. "ἀλλ' ὃδὲ ἐν ἐτέρῳ
 20 χρόνῳ περὶ γε τὸ πάθος." δέξας ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ ὃδε μὲν
 αἰσθήσις τάναντία περὶ ταῦτα εἶναι κρίνει, νῦν ὅτι μὴδ' ἐν ἄλλῳ
 χρόνῳ ποτὲ περὶ τὸ πάθος τὸ γινόμενον αὐτῇ μάχεσθαι ἢ αὐτῇ πρὸς
 αὐτὴν ἢ πρὸς ἄλλην τὴν ὁμοειδῆ. ὃδὲ γὰρ ἢ γεῦσις τὸ γλυκάδεσθαι
 νῦν μὴ τοῖσιν ἡγεῖν νῦν δὲ ὃ τοῖσιν, ἀλλὰ αἰεὶ τε καὶ πάσαις
 25 ὁμοῖον φαίνεται καὶ προσηγές, ἀλλ' ὃ ποτὲ μὴ διακριτικὸν ποτὲ δὲ
 συγκριτικόν, ἀλλὰ πάσαις ὁμοῖον. ὁμοῖως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων
 τῶν γιγνομένων παθῶν αὐταῖς καὶ τὴν τῶν αἰσθητῶν ἀντίληψιν
 αἰεὶ τε καὶ πᾶσαι συνοδεύουσιν ἀλλήλαις, ἢ δὲ ἀμφισβήτησις
 αὐταῖς γίνεσθαι περὶ τὸ ὑποκείμενον τὸ αἰσθητόν, ἀφ' ὃ τὸ πάθος
 30 αὐταῖς ἐγγίνεσθαι· ὃ γὰρ αὐτὸς οἶνος γλυκύς τε καὶ ὃ γλυκύς ἐν μέρει

1. ἔλεγξε M. || Πρωταγόρῃ M. || 3. μὴδὲ M. || 5. θήζεσθαι A. || 6. ἐνθάτος — 7. τεθνήξεσθαι om M. || 8. καὶ M. || μὲν om M. || 9. προδοξάσει M. || 10. τῷ om M. || αὐτὸ M. || 23. ἐτι M. || ἢ καὶ M. || ἐν — 26. αἰσθήσεις om M. || 27. περίσθην M. || 28. περὶ αὐτὰ ἴδια M. || 31. φανῇ εἶναι φάναι M. || ἐκ om M. || 33. λαμβάνομεν M. || 34. ἀλλὰ — 35. κοινὰ et 37. καὶ om M. || 37. ἢ M. || 39. ὁποῦν M. || 4. λέγει M. || 8. τὰς M. || 9. προσχρησάμενοι M. || τῷτο M. || 10. ὃδὲ ὅτως M. || φαντασίαν — 11. πᾶσαι om A. || 14. ἀληθῆ ἀλλ' ὃδὲ διὰ τῶν M. || 15. διὰ τῶν ἐκ A. || 17. πέχειν M. || 24. ἀρμόζει M. || 25. αἰ et 26. τε et 27. αἱ αἰσθήσεις, ἔως et 28. αἰ om M. || 33. ἢ πρὸς M. || γλυκύζεσθαι M. || 35. μὲν διακρίνεται ἀλλ' ὃ πάσης ὁμοῖον M. || 36. τῶν M. || 37. πόθεν αὐτοῖς M, f. l. τῶν ἄλλων παθῶν τῶν γιγνομένων αὐτοῖς. || 38. αἰεὶ M. || 40. αὐτοῖς M.

δοξείεν ἂν τῇ αὐτῇ γεύσει· ἢ αὐτὸς μεταβάλλων, ἢ τῆς γλώτ-
της τῆς γενομένης χυμὸς· τινὰς τοιούτους περικειμένους ἐχέσσης.
ὁμοίως καὶ τὸ αὐτὸ λευκὸν τε καὶ ὁ λευκὸν καὶ εὐώδης καὶ δυσώδης· καὶ
αὐτὸ φανερὸν ἂν τῇ αὐτῇ αἰσθήσει. ὁ μὲν ἢ εὐωδία αὐτῇ ἢ τὸ γι-
γνόμενον ἐν αὐτῷ πάθος, ἀλλ' οἷον αὐτῇ φαίνεται ποτε ἄλλο τι
ὄν, καὶ ἀφ' οὗ ἂν ἐγγενῆ, καθ' ὁμοίον τό γε ὁμοίον ἐξ ἑαυτοῦ
καθελεῖν ἢ ἀνάγκη τὸ μέλλον ἀπὸ γλυκεροῦ καὶ εὐώδους ἔσεσθαι πάθος
τοιούτων εἶναι, καὶ ἕνα τινὰ λόγον ἔχειν δεῖ τὴν αἰσθησιν. δεῖξας δὲ
περὶ τὰ πάθη· αἰετὶ τε καὶ πάσας τὰς αἰσθήσεις ὁμοδοξέας, καὶ ἀναγ-
καῖον ἕκαστον τῶν ἐγγινομένων ἐν αὐταῖς παθῶν ὁμοίον αἰετὶ καὶ
ταύτῃ εἶναι, ἐπιφέρει καὶ παρίσῃσιν ὡς τούτο ἀναρετικὸν ἐστὶ τῆς
δόξης τῶν πάντα καὶ εἶναι καὶ μὴ εἶναι λεγόντων· ὡς ἂν λέγουσι
μυθῆναι ὅτιον εἶναι, ταῦτέσι μὲν ἐν τῇ ὁσίᾳ κατηγορεῖσθαι, ἀλλὰ
πάντα συμβεβηκότα εἶναι τὰ κατηγορούμενα, τῷ μὲν μᾶλλον
αὐτῷ εἶναι ἢ μὴ εἶναι, τούτο δὲ ὁ λέγει ἢ ὁσίᾳ μὴ εἶναι μὲν
λέγουσι, τῷ ἕκαστον μὲν μᾶλλον εἶναι λέγειν τότε ἢ τὸ ἀντικεί-
μενον αὐτῷ· ὡς δὴ τὴν ὁσίαν τὴν τῶν ὄντων ἀναρεσθαι, ὅτιον καὶ
τὸ ἐξ ἀνάγκης τί εἶναι ἐκ τῆς τῶν ὄντων φύσεως ἀναρεσθαι. διὰ
τούτο ἂν καὶ τὸ ὅτιον τινὸς εἶναι καὶ τὸ ἐν τῇ ὁσίᾳ κατηγορεῖσθαι τινὸς
ἀναρεσθαι, ὅτι καθελεῖν ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει τῷ ὅτιον κατηγορεῖσθαι.
ἢ ἐξ ἀνάγκης ὅν ἐκ ἐνδόξεο καὶ ὅτιον καὶ μὴ ὅτιον ἔχειν, ὁ τῆθεν.
εἰ δὲ ὁμοδοξέσθαι ἐν τοῖς πάθεσιν αἱ αἰσθήσεις καὶ ἐξ ἀνάγκης τὸ
γλυκαῖον πάθος τοιούτων τί ἐστιν καὶ ὅτιον διατίθῃσιν, ἐκ ἂν ἐνδό-
χειτο καὶ μὴ ὅτιον διατίθεναι. εἰ δὲ τούτο, ἐκ ἀληθείας τὸ ὅτιον μᾶλ-
λον ὅτιον καὶ ὅτιον ἔχειν. ὅτιον δὲ εἰ περὶ ἐπὶ τὸ αἰσθητὸν μόνον, ὅτιον
ὅτιον ἂν εἴη μὴ ὄντων τῶν ἐμφύλων. ὁ δὲ λέγει, τοιούτων ἐστιν.
εἰ τὸ φαινόμενον τῇ αἰσθήσει ἀληθὲς ἐστὶ, πάντως καὶ γίνεσθαι τούτο
τότε· ὅτιον προϋπαρχόντων τινῶν αἱ αἰσθήσεις κατ' αὐτὰς, ἀλλ'
ἐστὶ κατ' αὐτὰς τοῖς αἰσθητοῖς τὸ εἶναι ἐν τῇ τῶν αἰσθητῶν ἐνε-
ργείᾳ. εἰ ὅν μὲν ἄλλο κατ' αὐτὰς ἐστὶν ἢ μόνον τὰ αἰσθητά, εἰ
ἀναρεθεῖν ἢ αἰσθησιν, ὅτιον ἂν εἴη· ἀναρεθεῖν δ' ἂν, εἰ ἀναρε-
θεῖν καὶ τὰ ζῶα· ἐν ἂν τούτοις ἢ αἰσθησιν. τὰ ἂν ζῶα ἐμφύλως
εἶπεν. εἰπὼν δὲ τούτο ἔπειθ' αὐτοῖς, ἐξῆς προσέθησιν ὅτι τὰ μὴ
πάθη τῶν αἰσθητῶν, ταῦτέσι τὰ αἰσθητά καὶ τὰς ἐνεργείας
αὐτῶν, μὴ ἔσεσθαι ἀναρεθεισῶν τῶν αἰσθησῶν, ἀληθές, τὸ δὲ μὴ
τὰ ὑποκείμενα, περὶ αἱ αἱ τῶν αἰσθησῶν ἐνεργεῖαι, ἐκείναι ἀληθές.

ψεύδος ἢ τὸ μὴ τὰ ὑποκείμενα εἶναι λέγειν, ἀφ' ὧν ταῖς αἰσθη-
σεσι τὰ πάθη ἐγγίνεσθαι, καὶ ἀδύνατον· εἰ ἂν ἢ αἰσθησιν μὴ αὐτῆς
ἐστὶν αἰσθησιν τε καὶ ἀντιλήψιν, ἀλλὰ δὲ τινὸς ἐκτὸς ὄντος, αἰετὶ
ποιήσων τὴν αἰσθησιν καὶ τὸ ἐν τῇ αἰσθήσει πάθος δεῖ πρῶτον τῆς ἀν-
τιληφομένης αὐτῆς αἰσθησεως εἶναι. καὶ ἂν εἰ πρὸς ἄλληλα λέγεσθαι
τὸ κινῆναι καὶ τὸ κινούμενον καὶ τὸ ποιεῖν καὶ τὸ πάχον, καὶ συνυπάρχει καθὼς
τοιαῦτα, ἀλλὰ τῇ γε φύσει πρότερον τὸ κινῆναι καὶ τὸ ποιεῖν τῷ κινου-
μένῳ τε καὶ πάχοντος· προϋπάρχει δὲ τῆς αἰσθησεως, καὶ εἴη γ' ἂν
ἔτι, ἐκ αἰσθητῶν ἔτι, ὡς ἐκ ἐστὶν αἰσθητῶν. τοῖς ὅντιν ἐστὶν
ἐκ ἐν τῷ αἰσθητοῖς εἶναι. καὶ εἴη ἂν τὸ λεγόμενον πρὸς τὴν Πρω-
ταγόρην δόξαν· εἰρημένον, ὅς μόνον ἡγούμενος εἶναι τὰ αἰσθητά, ἔλε-
γεν ἐν ὅτιον τῆς αἰσθησεως ποιῆσθαι πρὸς τὰ ἐκτὸς ἀπογενεῶν τὰ
αἰσθητά· διὸ καὶ ὁποῖον ἐκάστω φαίνεσθαι, τοιούτων καὶ εἶναι ἐκείνῳ ἔλε-
γεν. εἰ δὲ τὰ αἰσθητά τῆς αὐτῆς φύσεως ἐστὶ καὶ ταύτῃ αὐτοῖς
τό τε εἶναι καὶ τὸ αἰσθητοῖς εἶναι, εἴη ἐν τῇ τῆς αἰσθησεως ἀντιλή-
ψει τὸ εἶναι αὐτοῖς, ὁ ἄλλος ὡς ἂν μὴ αἰσθησιν ἢ, ὅτιον τῶν αἰσθητῶν
τι ἔσται. ἐκ ἔσται δὲ αἰσθησιν μὴ ὄντων ζῴων· ἢ ἂν αἰσθησιν ἐν
τούτοις. ὅτι ὅν μὴ ἀληθὲς τούτο, ἔδειξεν· ἢ μὴ ἂν ἐνεργεῖαι ἢ καὶ
τὴν αἰσθησιν ἐκ ἔσται μὴ ὅτιον αἰσθησεως, ὅτιον κατ' ἐνεργεῖαν τι
αἰσθητόν. ὁ μὲν διὰ τούτο καὶ τὰ ὑποκείμενα καὶ τῇ αἰσθήσει αἰσθητά
γιγνόμενα ἀναρεθεῖσθαι αὐτῇ τὴν αἰσθησιν ποιεῖ· ὅτιον δὲ αἱ αἰσθη-
σεις αὐτῶν γίνονται, ἀλλ' ὑποκειμένων τινῶν, οἷς τῷ ὑποκειμένῳ ἐκ
ἐστὶν αὐτῇ αἰτία, ἀλλὰ καθ' αὐτὰ ὄντα ταῦτα καὶ ὑποκείμενα δεῖ
προϋπάρχειν, ἵνα αὐτῶν ἢ αἰσθησιν ἀντιλαμβάνεσθαι δύνηται. ὁ ἄλλος
ὅτιον ἔσται καὶ τότε ἐπὶ τινὸς φύσεως, καίτοι ἐκ ὅτιον ὅτιον αἰσθησεως
αὐτῶν ὅτιον φαντασίας τότε· ὡς ἐκ τὸ φαινόμενον ἀληθές. εἴη
δ' ἂν τὸ ἄλλως εἶπερ ἐστὶ τὸ αἰσθητὸν μόνον· ἵσον τῷ ἄλλως τε
εἶπερ ἐπὶ τὸ αἰσθητὸν ὅν ἐν τῇ τῆς αἰσθησεως αὐτῆς ἀντιλήψει μό-
νον. Alex.

εἰσὶ — λεγόντων. εἶπε τῶν ἐκείνῳ λεγόντων πρὸς αὐτὸν ὅτιον
ποιεῖσθαι τὸς λόγους τὸς μὴ διὰ τὸ ἀπορῆσαι περὶ τῶν αἰσθητῶν πει-
νέντας ὅτιον ἔχειν τὰ ὄντα ἐπὶ τῆς δόξης ταύτης γίνεσθαι· ὅτιον
καὶ ἰατρὸς ἔφη εἶναι ὑπομνήσεως λογικῆς θεωμένους, πρὸς ὅτιον καὶ πε-
ποιήσθαι τὸς μέχρι νῦν λόγους, μεταπεῖθειν καὶ λύειν αὐτῶν τὰς ἀπο-
ρίας, δι' αὐτὸ ἐπὶ τούτο κατηνέχθησαν, πειρώμενος· τὸς δὲ μὴ πε-
ποιήσθαι μὴ ὅτιον ἔχειν τὰ ὄντα, λέγειν δὲ ὅτιον καὶ ταύτῃ τῇ καὶ τῇ

2. λεγομένης *M.* || παρακειμένης *M.* || 3. αὐτὸ] ἀπὸ *M.* || 4. vel affectio quae efficitur in ipso, aliud ipsi videtur, cum sit aliud, sed quidquid id sit a quo proficiscitur, affectio ipsa similis semper sensui videtur Sepulv. || 5. αὐτῇ] αὐτὸ *M.* || ἀλλ' ὅτι *M.* || 8. ἵνα *M.* || 9. πάσας] πάσας *M.* || 11. παρίσῃσιν *M.* || 14. μὴδὲ *M.* || 15. αὐτὸ ἢ εἶναι *A.* || id autem quod substantia non esse dicitur, id isti de nullo dicunt Sepulv. || 17. ἀναρεσθαι *M.* || 22. ὁμοδοξέσθαι *M.* || 23. ἐνδόχοντο *M.* || 27. τῇ ἀληθείᾳ ἀληθές *A.* || 29. ἔτι *M.* || 30. αὐτοῖς] αὐτὸ *M.* || εἰ — εἴ] ἢ — *M.* || 34. αἰσθητῶν] αἰσθησῶν *M.* || 35. ἔσεσθαι] ἔσται *M.* || 36. ἀληθείαν *AM.*

4. πάθη πρῶτον δεῖ ἀντιληφομένης *M.* || 8. sensibilia igitur sensum praecedunt, et possent esse licet non sentirentur et sic non essent sensibilia Sepulv. || εἴη τ' ἂν καὶ ἐκ *AM.* || 11. ὅς] ὡς *M.* || 12. ποῖα *MP.* || in habitudine quadam Sepulv. || 13. τοιούτων εἶναι ἐκείνῳ *V.* || 14. δὴ *V.* || ταύτων] ταύτοις *M.* || 15. εἴτε *M.* || 16. ἢ — 17. γὰρ αἰσθησιν om *MP.* || 20. non statim tamen subiecta pereunt et quae sensui fiunt sensibilia et quae sensationem efficiunt. ipsorum igitur non efficiuntur sensus. at ut sensus munere suo fungi possit, aliqua subiecta praexistant oportet Sepulv. || 21. αὐτὸ *M.* || post ποιεῖ add εἰ μὴ εἴη αἰσθησιν *A.* || 22. τὸ] τῷ *M.* || 31. περὶ om *M.* || 33. quibus in hunc errorem inciderant, partim non propter indutam de rebus persuasionem, sed pertinacia quadam hanc opinionem tueri. nunc ab utrisque ambigi quaerique ait, quisnam sit cuius iudicio de veritate standum sit Sepulv.

λόγον θέσει παρίσταται. τῶν δὲ τινος τῶν μέχρι λόγου τῆς δόξης
παρισταμένων, ὃ πεπεισμένων δὲ ὥτως ἔχειν τὰ ὄντα ὡς ἡμεῖς
εἰρήκαμεν, ἢ καὶ τῶν πεπεισμένων ὥτως καὶ τῶν ὃ πεπεισμένων
μέχρι δὲ λόγου λεγόντων, ταῦτα δὲ φησὶν ἀπορεῖν, τίς ὁ κρίνων
τὴν ἐν τούτοις ἀληθειαν καὶ τίνι χρὴ ἐπεὶ ὡς εἶδοι τὴν ὑγιαίνοντα
ἐν τούτοις ἢ μὴ, καὶ ὅπως τίνος χρὴ ταῖς φαντασίαις καὶ ταῖς δόξαις
ἐπεὶ καὶ ταῖς κρίσεσι, καὶ τίς ὁ φρόνιμος· ἀπορὸν γὰρ εἶναι τῷ πάν-
τας πρὸς πάντας ἀντιλέγειν· αὐτοὶ γὰρ ἐαυτὸς ὑγιαίνει πάντες
ὁμολογῶσι καὶ κρίνουν ὑγιῶς· ὅτε ταυτὶ τὸ ὅλον εἶναι τῷ
λέγοντι, εἰ δὲ ταῖς τῶν ὑγιαίνοντων φαντασίαις ἐπεὶ μᾶλλον·
ὃ γὰρ διότι ἐλάττω εἰσὶν οἱ νοσῶντες, διὰ τὸ ὅτι εἰσὶν ἀξιοποιοί·
γίνονται γὰρ ἂν καὶ πλείους. ἄλλως δὲ ὃ πλείους καὶ ὀλιγότῳ δὲ τῶν
οἷς φαίνεται τὰ ληθῆς ὠρίσθαι, ἐπεὶ ὥτως ἂν καὶ οἱ τεχνῶν ἀναξιοποιοί-
τεροι τῶν πολλῶν εἶεν, λέγοντες περὶ τῶν καὶ τὰς οἰκείας τέχνας
φαινομένων αὐτοῖς· ἐλάττω γὰρ εἰσι τῶν πολλῶν. φησὶ δὲ τὰ
τοιαῦτα ἀπορήματα ὅμοια εἶναι τῷ ἀπορεῖν πότερον καθεύδουμεν
ἢ ἐγρηγόραμεν· ὃ γὰρ ἐπὶ τούτῳ ἂν ἀφαιρούμενος τις τὸ ἐναργὲς
ζητεῖ πᾶσι λόγον, ῥῥῶδιον εἶναι τεκμηρίον τι λαβεῖν ὅτι τὸ τοιοῦ-
τον κριθῆσθαι· πάντα γὰρ, ὅπερ ὕπαρ ποῖμεν, ποῖμεν καὶ καὶ τὸς
ὑπνους, ὅπως γε καὶ ὀνειρώς ὄναρ ἐξηγέμεθα. τὰς γὰρ τοιαύτας ἀπο-
ρίας πάσας τὸ αὐτὸ φησὶ δύνασθαι καὶ ἐκ τῶ αὐτοῦ ἡρτῆσθαι· ἐκ γὰρ
τῶ πάντων λόγον τινὰ καὶ αἰτίαν καὶ ἀρχὴν ζητεῖν, καὶ μηδεμίαν ἀρ-
χὴν ἀναπόδεικτον τίθεσθαι, μηδὲ τι αὐτόθεν καὶ ἐξ αὐτοῦ πρὸς καὶ
ἐναργὲς λέγειν, ἡρτῆσθαι. ὅτι γὰρ οἱ ταῦτα λέγοντες μὴ πεπεισμέ-
νοι τούτοις λέγουσιν, ἐν ταῖς πράξεσιν φανεροὶ γίνονται, καὶ μὴ τοῖς
ὑγιαίνουσιν τῷ ἱατρῷ πιστεύοντες καὶ τῇ τούτῳ κρίσει, ἐν δὲ τοῖς
τεκτονικοῖς τῷ τέκτονι, καὶ καθ' ἕκαστον τῷ εἰδοτῇ πρὸς τὸ μὴ εἰδό-
τος, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς αἰδητοῖς τῇ ὑγιαίνουσιν αἰδητῇ, καὶ ἐν τοῖς
οἰκείοις ἐκάστῃ αἰδητοῖς· ἢ ἐν ἀπορίᾳ, ἢ ἀπορῶσιν, ὅτι ἄλλοθεν

ἡρτῆσθαι, ὅτι ἐκ διαθέσεώς τινος καὶ ὑπολήψεως, ἀλλ' ἐκ τῶ λόγον καὶ
ἀπόδειξιν ζητεῖν ὡς μὴ ἐστὶ λόγος τε καὶ ἀπόδειξις· ἢ γὰρ τῆς ἀπο-
δείξεως ἀρχὴ ὅτι ἀποδεικτὴ· ἐστὶ γὰρ πρὸς ἃ ἐκ φύσεως βέλτιον
ἔχομεν ἢ ὥστε δεῖσθαι τῆς περὶ αὐτῶν ἀποδείξεως· ἐστὶ δὲ ταῦτα
αἷ τε αἰδητοῖς καὶ τὰ ἀξιώματα καὶ αἱ φυσικαὶ τε καὶ κοινὰ ἐννοαίαι,
εἰπὼν δὲ πρὸς τῆς λέγοντας ὥτως διὰ τὸ πεπεῖσθαι, ἐπιφέρει τὸ
"ὅτοι μὴ ἐκ ῥῥῶδιος ἀντὶ τούτου πειθεῖν." οἱ γὰρ διὰ τὸ πιστεύειν ὥτως
ἔχειν ταῦτα λέγοντες ῥῥῶδιος ἀντὶ πειθεῖν εἶναι τινος ἀρχὰς ἀνα-
ποδείκτους τε καὶ αὐτόθεν γνωρίμους ἐκ τῆς ἰδίας συναιδησεως καὶ
ἐκ τῶν ἄλλων τῶν ἐναργῶν. οἱ γὰρ διὰ τὸ ἀπορεῖν τίς ὁ κρίνων
περὶ τῆς ἀληθείας καὶ τίνι χρὴ ἐπεὶ ἐπὶ τὴν θέσιν ἐκείνην τίθεσθαι
προελθόντες ῥῥῶδιος ἀντὶ μεταπειθεῖν, ὅτι μὴ χρὴ πάντων ἀπο-
δειξιν ζητεῖν (ἐστὶ γὰρ τινὰ ἀναπόδεικτα αὐτόθεν ἐναργῆ) καὶ ὅτι
εἰσὶ τινες ἀποδείξεως ἀρχαί· ὥστε καὶ τὸ δεῖν ἐπεὶ τοῖς περὶ ἕκα-
στὸν ἐπιστήμοσι καὶ ταῖς κρίσεσι ταῖς τούτων. id.

"οἱ — λέγοντες." λέγει ταῦτα περὶ τῶν ὃ πεπεισμένων μὴ
ὥτως ἔχειν, ὅθεν διὰ τὸ ἀπορῆσαι ἐλθόντων ἐπὶ τὸ ταῦτα θέσθαι,
ἀλλὰ λόγου χάριν μόνον, καὶ ὃ μεταπειθεῖν ἀξίωντων (ὅθεν γὰρ τὴν
ἀρχὴν εἰσι περὶ ὧν λέγουσι πεπεισμένοι) ἀλλὰ βιασθῆναι καὶ ἐλεγ-
χθῆναι τῷ λόγῳ περιμενόντων. φησὶ δὲ τούτους ἀδύνατον ζητεῖν· οἱ
μὴ γὰρ ἀξίοντες ἐλεγχθῆναι ἀξίοντες εἰς ἀντίφασιν περιεχθῆναι, εἴγε
ὃ ἐλεγχόμενος ἐστὶ συλλογισμὸς ἀντιφάσεως, ὅτοι δ' ἐν ἀρχῇ, τούτῳ
ὃ τίθεν· τὰ γὰρ ἐναντία συνυπάρχειν καὶ τὴν ἀντίφασιν συναλη-
θεύειν ἐξ ἢ τῆς αὐτῶν, εἰς ὃ δὲ τὴν ἐλέγχοντα περιεγαγεῖν
τὴν ἐλεγχόμενον. ἐστὶ γὰρ τὸ τοιοῦτον ἀντικείμενα καὶ τὰ ἐναντία λέ-
γειν· τούτο δ' εὐθύς καὶ ἀπ' ἀρχῆς αὐτοὶ ἀληθῆς εἶναι τίθεν· ὥστε
εἰς ἢ ἀντιλογίαν περιεγαγεῖν τις αὐτὸς δόξει, αὕτη θέσις αὐτῶν
ἐξ ἢ ἀρχῆς, καὶ τούτῳ φάσιν ἀρέσκειν αὐτοῖς. ὅμως δὲ πειρᾶσθαι
λέγειν πρὸς αὐτὸς καὶ ἐπιχειρήσει χρῆσθαι. . . μὴ ἀπλῶς ἀληθῆς λέ-

6. ἢ καὶ ΑΜ. || 7. ἀπορὸς Μ. || 9. ταῦτα τῶν ὅλων εἶναι τὸ λέγοντι Μ. || 10. τῶν] μὲν Μ. 11. διότι] δὲ ὅτι Μ. || 12. ἀλλὰ δὲ ὥτως ὃ Μ. ||
13. ῥῥῥῶδιος Μ. || 17. τούτῳ ἀφαιρούμενος Μ. || 18. ὃ] τῷ Α. || 19. ποῖμεν, τοῖσιν ποῖμεν Μ. || 21. ἐκτῆσθαι Μ.

1. λόγῳ Μ. || 3. ἀποδεικτικὸς Μ. || 8. πιστεῖν Μ. || ἀποδεικτικὸς Μ. || 9. συναιδέσεως Μ. || 16. μὲν ὥτως] ὅσας Μ. || 18. μόνον Μ. || 19 et
21. ἐλεγχθῆναι Μ. || 22. ὃ ἐλάττω ἐστὶ Α. || ἐστὶ καὶ συλλογισμὸς Μ. || at isti hoc ipsum initio statuunt, opposita simul consistere
Sepulv. || 24. δεῖ] δὲ Α. || 25. ἀντικείμενον Μ. || 28. et argumentatione utitur huiusmodi. sumit, si omne visum verum sit, con-
sequens esse ut omnia entia sint ad aliquid et coniunctum erit verum, si enim per istos sit verum hoc, si omne visum
autem, cum diceret fore ut omnia entia e medio tollantur per eos qui omne visum verum esse aiunt, si sensus fuerit sub-
latus. quod enim videtur, alicui videtur et est ad aliquid. qui ergo dicit omne visum esse verum, et hoc tantum verum
esse statuit, praeter visum nihil aliud esse putans, hic omnia entia facit ad aliquid. in hoc enim quod videantur, cunctis
entibus efficitur esse. hoc autem est ad aliquid: quod enim videtur, alicui videtur. estque illud "omne quod videtur, est
verum" par huic "solum est verum." ita qui omnia visa dicit esse vera, is cuncta entia statuit esse ad aliquid: quia enim
qui omnia visa esse vera dicit, is solum visum verum esse ait, quod autem non est verum, id ne ens quidem est, efficitur
ut sola visa sint entia. si ergo huius, omne visum esse verum; consequens est omnia entia esse ad aliquid, profecto, nisi
omnia fuerint ad aliquid, ne fuerit quidem omne visum verum: oppositum namque antecedentis convertitur, et consequens
est oppositi consequentis. sed quia cum dixisset et per confirmationem sumsisset illud copulatum, nisi omnia entia sint ad
aliquid, ne omne quidem visum esse verum, sequi sumsit omnia entia esse ad aliquid, hoc confirmat et sic se habere doc-
cet, simulque pertinentium positionem determinans corrigensque addit ea quae hos dicere oportet, ne facile convincantur.
neque enim simpliciter, inquit, hi dicere debent omne visum esse verum; neque enim quod cuique videtur, id cuivis verum
esse dicere volunt; sic enim nihilo magis omnia vera fuerint quam falsa, propterea quod omnes putant eos decipi qui

γενειν τὸ φαινόμενον πᾶν εἶναι. ἀλλ' ὁδὲ τὸτο μόνον προστιθέμενον αὐταρκῆς πρὸς τὸ μὴ περιτρέπεσθαι τὸν λόγον αὐτὸν ὑφ' αὐτοῦ. εἰ γὰρ μὴ εἴη προσκείμενον τὸ ὅτε φαίνεται, ἀλλ' ἀπλῶς εἴη κείμενον τὸ ἀληθὲς τὸ φαινόμενον εἶναι ὡς φαίνεται, εἰ τὸ αὐτὸ τῷ αὐτῷ ἄλλοτε μὴ φαίνεται τοιοῦδε ἄλλοτε δὲ ἐναντία τῷ αὐτῷ, εἴη ἂν τῷ αὐτῷ ἅμα ἀληθὴ τὰναντία. ἀμφοτέρω γὰρ τῷ αὐτῷ φαντάσματος. δεῖ δὲ καὶ ταύτης τῆς προδήκης τῆς ὅτε φαίνεται. ἔκτετι γὰρ τὰ πρότερον φανέντα τῷ αὐτῷ ἂν ἀληθὴ εἴη, ὅτε μηκέτι αὐτῷ τοιαῦτα φαίνεται, ὅτι περὶ ὧν πρότερον ἐδόξαζον ὡς ἀληθῶν, ὕστερον δοξάζουσιν ὡς διεψευσμένοι τότε. γίγνετο ἔν, πάλιν τὰ αὐτὰ ὁ μᾶλλον ἀληθὴ ἢ 10 ψευδῆ. ἀλλ' εἰ καὶ τῷ ὅτε φαίνεται μὴ εἴη τὸ καὶ τὴν αὐτὴν αἰτίαν προσκείμενον, ἐλέγχεται ἂν ὁ λόγος αὐτῶν πάλιν καὶ ἕτως. δύναντο γὰρ τῷ αὐτῷ καὶ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ περὶ τῶ αὐτῷ διάφορος τε ἅμα καὶ ἐναντία φαντασία γίνεσθαι, εἴ τι καὶ ἡ χολὰ καὶ τὴν ὄψιν διὰ τὸ χρῶμα γλυκεῖα φαίνεται, καὶ δὲ τὴν γεῦσιν πικρά. εἴη γὰρ ἂν ἕτως πάλιν 15 τῷ αὐτῷ τὰ αὐτὰ ἅμα ἀληθὴ εἶναι καὶ ψευδῆ, ὅπερ ἄπορον ἔποιτο ἂν μὴ προσκείμενον τῷ καὶ τὴν αὐτὴν αἰτίαν. καθ' ἑκατέραν γὰρ τὴν αἰτίαν ἀληθὲς ἔξαι ἢ φαντασία, ὃ ἐδήλωσε τῇ τῷ ἢ προδήκη, ἀλλ' ἔχ' ἀπλῶς ἀληθὲς τε καὶ ψευδῆ. ἀλλ' ἐπεὶ δύνανται ποτε καὶ τὴν αὐτὴν αἰτίαν διαφέρειν τι ἅμα τὸ αὐτὸ φαίνεσθαι 20 ἀνόμοιον, οἷον καὶ τὴν ὄψιν τὸ αὐτὸ λευκὸν τε καὶ ὁ λευκόν, εἰ τῷ μὴ ἑτέρῳ τῶν ὀφθαλμῶν ὑγιαίνει τῷ δὲ ἑτέρῳ κάμνει, δεήσει πάλιν καὶ τῆς ὡς προδήκης, ὥςτε χωρὶς ταύτης τῆς προδήκης ἅμα ποτε τῷ αὐτῷ τὸ αὐτὸ ἀληθὲς τε καὶ ψευδὸς. ψευδὸς γὰρ τῇ νοσῶσιν τὸ φαινόμενον τῇ ὑγιαίνουσιν. διὸ δεῖ προσκείσθαι καὶ τὸ ὡς σή- 25 μαντικὸν ὅν τὸ καὶ τὸ αὐτὸ μόνον. ὡς εἶγε ταῦτα μὴ προσθέντες ὑπέχονεν λόγον, καίτοι αἰόμενοι δυσέλεγκτοι καὶ τὸν λόγον εἶναι, εὐέλεγκτοι ἂν εἴεν, καὶ ῥηδὶως ἂν εἰς τὸ τὰναντία λέγειν αὐτοῖς περιπίπτουν. ἅμα γὰρ ἂν εἴη τὸ αὐτὸ τῷ αὐτῷ ἀληθὲς καὶ ψευδὸς, καὶ ὃν καὶ μὴ ὃν, καὶ ἔν τε καὶ πλῆθος, ὅπερ ἄπορον, εἰ μὴ ταῦτα εἴη 30 προσκείμενα. ἔκτετι γὰρ ἔξαι τῷ αὐτῷ ἅμα ἀληθὴ τὰ διαφέροντα ἀλλήλοις, διαφέρουσιν καὶ ἑτέροις, ἢ τῷ αὐτῷ, ἀλλ' ἐν ἄλλῳ χρόνῳ, ἢ εἰ καὶ ἐν τῷ αὐτῷ, ἀλλ' ὁ καὶ τὸ αὐτό. ὅτι δὲ ἀναγκαῖα αὐτοῖς ἢ τῶν προδήκη, εἰ μὴ μέλλοιεν ἐλέγχεσθαι ταχὺ καὶ τὰναντία λέγειν αὐτοῖς, τιθέμενοι μὴ πᾶσαν εἶναι φαντασίαν 35 ἀληθὴ, συγχωρῶντες δὲ μὴ μᾶλλον ἐκείνην ἀληθὴ ἢ ψευδῆ εἶναι, ὃ ἀναρετικὸν ἔξιν ὁ τίθει, καὶ αὐτὸς δι' ὧν παρὰ τῷ δεικνύσιν.

ἂν ἐξί τῶ καὶ ὡς δεικτικά. δύναντο τὸ καὶ ἢ ὡς ἐπὶ τῶν αὐτῶν λέγεσθαι, καὶ μὴ ὡς ἑκάτερον ἰδίᾳ δηλωτικόν. ἢ δὲ τῶν παρὰ θεοῖς καὶ ἢ περὶ ταῦτα ἀκριβολογία ἐνδείκνυσι τὴν τε ἀναγκαστικὴν αὐτῶν τῆς θέσεως. ὡς γὰρ ἔκ ἄπορον τὸ αὐτὸ τῷ αὐτῷ χρόνῳ πικρὰ τε καὶ γλυκὺ εἶναι ἀληθῶς, ἐπεὶ ἄλλη μὴ ἕτως ἄλλη δὲ ἕτως αἰσθῆσαι φαίνεται, καὶ λευκὸν τε καὶ φαιόν, εἰ δὲ μὴ ὑγιαίνει τῶν ὀφθαλμῶν ὃ δὲ νοσῶν (*). ἀνομοία γὰρ αὐτοῖς ἔξαι. ἢ ἰδίᾳ ἅμα γίγνετο πάντα τὰ ἔντα πρὸς τι, δεικνύσιν. id.

(*) πάλιν δὲ καὶ τῶν ὀφθαλμῶν δυσὶν ὄντοιν μὴ τὰ αὐτὰ 1011 α φαίνεσθαι ἑκατέρω τῇ ὁφθαλμῷ, ἐὰν ὑπάρχωσιν ἀνόμοιοι, καὶ ὁ μὴ εἴη 27 ὕψος ὃ δὲ ὑγιῆς. τὸτο δὲ ὑπομένει, ὡς φησι καὶ ὁ ἡμέτερος φιλόσοφος. τὸν γὰρ ἀριστερὸν ὕψος ἔχει καὶ φησὶν ὅτι ἐν τῷ λύχνῳ ἐν μὴ τῷ ἀριστερῷ ὁρῶ ἴσιν, ἐν δὲ τῷ δεξιῷ ἔχ' ὁρῶ διὰ τὸ ἀπλη- 28 λαχθαί αὐτὸν ὑψότητος. Asclep.

"ἐπεὶ — ἀληθὴ." λέγει περὶ τῶν διὰ τὸ ἀπορῆσαι ἐπὶ τὸ 1011 α τὸτο θέας ἐλθόντων, ὅς καὶ εἶπε μετριοτέρως τε εἶναι καὶ ὑπομνή- 28 σεως καὶ διδασκαλίας, ἔκ ἐλέγχου δεῖσθαι. ἐνδοῖ δὲ τῇ λέξει τὸ ῥηδὶα ἢ ἀπάντησις (*). ἔξαι γὰρ τὸ λεγόμενον ἴσον τῷ ἐπὶ πρῶς γε τὸς διὰ τὰς πάσαις εἰρημένας αἰτίας τὸ φαινόμενον φάσκοντας ἀληθὲς εἶναι ῥηδὶα ἢ ἀπάντησις. ἐπεὶ γὰρ αὐτοῖς τὸ εἶναι ἀπανθ' ὁμοίως ἀληθὴ τε καὶ ψευδῆ. καὶ διὰ τί τὸτο, ἐπιφέρει. "ἔτε γὰρ ἅπανσι ταῦτα φαίνεται." διὰ γὰρ τὸτο ἔξαι προστιθέναι τὸς ὀρίζοντας τὸ πᾶν τὸ φαινόμενον ἀληθὲς εἶναι ὡς φαίνεται. ἔτε δὲ τῷ αὐτῷ τὰ αὐτὰ περὶ τῶ αὐτῷ. διὸ πάλιν ἔξαι προστιθέναι τὸ ἔτε καὶ ἢ καὶ ὡς. 29 πῶς δὲ ἐναντία καὶ τὸν αὐτὸν χρόνον φαίνεται τινα, δεικνύς παρ- 30 θετο. Alex.

(*) λέπει ῥηδὶον ἀπαντᾶν. cod. Reg. 1011 α
"ἢ — λέγει." τῷ γὰρ μήτε τὰ αὐτὰ πᾶσι φαίνεσθαι μήτε 31
τοῖς αὐτοῖς ἀεὶ τὰ αὐτὰ, μὴ μᾶλλον τὸ ἡγεῖσθαι τῶν φαινομένων 1011 α 33
ὁμοίως τὰδε μὴ ἀληθὴ τὰδε δὲ ψευδῆ, ἐπεὶ τὸ πάντα ὁμοίως γίνεσθαι τὰ φαντάσματα ἀληθὴ τε καὶ ψευδῆ, τῶν αὐτῶν καὶ τοῖς- 34
των καὶ ὁ τοῖς φαινομένων (*). εἰπὼν δὲ αὐτὸς καὶ δεῖξας πῶς ἀκολουθεῖ αὐτοῖς πάντα ὁμοίως λέγειν ψευδῆ τε καὶ ἀληθὴ ἀπλῶς λέγουσι πᾶν τὸ φαινόμενον ἀληθὲς. ἔτε γὰρ, φησὶ, ταῦτα πᾶσι φαίνεται, ἀλλὰ τὰ τοῖςδε φαινόμενα ἀληθὴ τοῖςδε ψευδῆ φαίνονται. ἔτε τῷ αὐτῷ ἀεὶ αὐτὰ ἀλλὰ καὶ τὰναντία πολλάκις, καὶ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ. ὁ σημεῖα παρέθετο τὸ ἐπὶ τῆς ἀφῆς τε καὶ

sibi contraria opinantur, sed oportet ut illi "omne visum est verum" adiciant hoc, ei cui videtur et quando videtur et quatenus et quomodo: his enim praetermissis sermo eorum facilis est ad redarguendum. nam si omne visum simpliciter sit verum et non ei cui videtur, eadem erunt vera et falsa simpliciter. sententia enim qua propria tollitur opinio et falsa esse dicitur nihilo minus quam ipsa simpliciter erit vera. nam quaelibet opinio per sibi oppositam tollitur, si haec vera sit perinde atque illa, ut certe est, quemadmodum dixi, putantibus omnibus falli ceteros qui opposita ipsis existimant. itaque dicentes omne visum esse verum, dicere item debent omne visum perinde simul esse falsum. addendum est igitur, cui videtur, et non simpliciter dicendum omne visum esse verum. sed ne hoc quidem adiciere satis est, ne istorum oratio a se ipsa labefactetur Sepulcr. || 29. λέπει ἐντεῦθεν ἔξιν ἐδάφιον A in mg.

1. τὸ οἰμ M. || 6. δεῖ εἰ M. || 13. καὶ ἐν τῷ αὐτῷ et 18. τὴν οἰμ M. || τῇ τὸ M. || 31. ἐτι γὰρ οἰμ M. || 33. εἰ εἴη M.

1. ὡς ἂν ἐξί δεικτικά M. || δεικτικά A. || ὡς, καὶ ἐπὶ M. || 15. τὸ post ἐπὶ οἰμ V. || 22. τῶν τῶν M. || 31. γενεσθαι M. || 36. αὐτὰ αὐτὰ M. || 37. σημεῖον M.

τῆς ὀψεως. ὁ γὰρ ἡ ὀψις ἐν φαντάσει, τὸ τῇ ἀφῇ πλείω φαί-
νεῖ καὶ τῶν δακτύλων τῶν διαφερόντων ἐπιβολὴν ἐπ' αὐτοῖς· ὅσοι
γὰρ οἱ ἀπτόμενοι δάκτυλοι καὶ ὁσάκις ἄπτοντο, τοσαῦτα φαίνοντο
εἶναι κακεῖνα. ὣν ἄπτοντο, ἐν φαινόμενα τῇ ὀψει. δύναντο καὶ ἐνός
τινος συνεχῆς ὄντος τῇ ἀφῇ τὸτο δοκεῖν πολλὰ ἐν τῇ παραμέτρῳ
ἐπιβολῇ τῶν δακτύλων. καὶ τὸ μὲν αὐτῷ μελακόν ἦ τὸ δὲ σκληρόν
τε καὶ πυκνόν, καὶ τὸ μὲν τραχὺ τὸ δὲ λείον, ἄπτηντο δὲ τις μὴ ὄρων,
ἄλλοτε ἄλλη μεταφέρων τὸς δακτύλους δύναντο τὴν δακτύλων
ἐπαλλαγὴν λέγειν εἶναι τὴν πρὸς ἀλλήλους συμπλοκὴν. οἱ γὰρ πε-
ριπεπλεγμένοι ἀλλήλοις δάκτυλοι τῇ μὲν ὀψει εἰς φαίνοντο, τῇ δὲ
καὶ τὴν ἀφῇ αὐτῶν τὴν πρὸς ἀλλήλους συναρῶσιν πλείους αὐτὸς
λέγοιεν. ἔστι δὲ τὸ αὐτὸ δεῖξαι φανερώτερον καὶ ἐπὶ γεύσεως τε καὶ
ὀψεως, εἰ τῇ μὲν ὀψει φαίνεται τι μέλι διὰ τὸ χρώμα, τῇ δὲ γεύ-
σει χολὴ διὰ τὸ τοῦτον ἔχειν τὴν χυμὸν, ὡς καὶ αὐτὸς παρέθετο.
δείξας δὲ ταῦτα ἐπόμενα τοῖς ἔτι λέγουσιν, ἐξῆς προσέθησι τὸς
διορισμῶς, ὅς εἰπεν αὐτὸς πρὸς ὁλίγους, λέγων δεῖν τὴν προσθε-
ναι τῇ λεγούσῃ δόξῃ πᾶν τὸ φαινόμενον ἀληθὲς τὸς βελομένους
διαφεύγειν τὸν ἐν τοῖς λόγοις ἔλεγχον· ἐκείνι γάρ, εἰ ταῦτα εἴη
προσκειμένα τῇ ἀληθείᾳ φαντασίᾳ, συμβαίνει τὰ προειρημένα
1011 α ἄτοπα. τὸτο γὰρ λέγει διὰ τῶν "ἀλλ' ἔτε τῇ αὐτῇ αἰσθάνεται καὶ
34. τὸ αὐτὸ καὶ ὡσαύτως καὶ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ." εἰ γὰρ μὲν τῶν
διορισμῶν ἡ φαντασία ἀληθὲς λέγεται, ἐκείνι ἂν ἔποιτο τὸ πᾶσαν
φαντασίαν ὁμοίως ἀληθῆ τε καὶ ψευδῆ εἶναι· ἡ γὰρ μὲν τῶν εἰρημέ-
νων διορισμῶν ἀληθὲς ἂν εἴη δεκνυμένη. ὁ εἰπὼν ἐπιφέρει "ἀλλ'
ἴσως διὰ τὸτο ἀνάγκη λέγειν τοῖς μὴ δι' ἀπορίαν." ἔστι δὲ ὁ λέ-
γει, ὅτι τοῖς μὲν διὰ τὸ ἀπορεῖν, πῶς χρὴ τὰς ἀληθείας τῶν φαντα-
σιῶν λέγειν ὁμοίως πασῶν φαινομένων, θεμένοις πᾶσαν φαντα-
σίαν εἶναι ὁμοίως ἀληθῆ, προφανῆ τὰ ἐπόμενα ἄτοπα, ἃ μετα-
πίσαι ἂν αὐτὸς τῇσδε τῆς δόξης· τοῖς δὲ μὴ δι' ἀπορίαν ἀλλὰ
λόγῳ χάριν λέγουσι ταῦτα διὰ τὸτο χρὴ προσθεῖναι τοῖς λεγομέ-
νοισι ὑπ' αὐτῶν τὸς προειρημένους ὑφ' ἡμῶν διορισμῶς, εἰ μὴ μέ-
λοιεν βραδύς περιτρέπεσθαι. τὴν γὰρ χάριν τῇσδε τῆς δόξης προ-
σαντοῖ· ὅ γὰρ ὡς ὑπολαμβάνοντες ἔτῳ· ὁ δὲ γὰρ ὑπολάβοι τὰ
τοιαῦτα. ἔπειθ' ὁ γὰρ φησὶν, ὡς περὶ καὶ πρότερον εἰρήκαμεν, τοῖς
ταῦτα λέγουσιν τὸ μὴ ἀπλῶς λέγειν πᾶσαν φαντασίαν ἀληθῆ,
ἀλλὰ τῶν, τατέστιν ἐκάστῃ τὴν οἰκείαν. ἔτῳ δὲ λέγουσιν αὐτοῖς
ἔπειθ', ὡς καὶ πρότερον εἴρηξεν, πάντα ποιεῖν πρὸς τι· τὸτο γὰρ ἔπειθ'
τῷ πρὸς τὴν δόξαν τὴν τῷ δοξάζοντος καὶ τὴν αἰσθάνουσαν τῷ αἰσθάνο-
μένῳ τὴν ἔσταν τῶν ὄντων ἀναφέροντι καὶ ἐκάστῃ τὸ φαινόμενον
ἀληθὲς εἶναι λέγοντι. εἰ δὲ ἡ ἔσταν τῶν ὄντων ἀπάντων πρὸς τι καὶ
ταῖς δόξαις τῶν δοξάζοντων καὶ φαντασίαις καὶ αἰσθήσεσιν [ἡ ὑπαρ-
ξις] αὐτῶν ἔπειθ', ἔτε ἔσαι τί τινι ὁ μὴ δοξάζει τις εἶναι, ἔτε

ἔσαι τι, εἰ μὴ προδοξάσαι τις περὶ αὐτῶ. οἷς γὰρ τὸ εἶναι ἐν τῷ
φαίνεσθαι καὶ δοξάζεσθαι εἶναι, τῶν καὶ τὸ γίνεσθαι ἐν τῷ δοξάζεσθαι.
εἰ δὲ τὸ γίνεσθαι, καὶ τὸ γεγενῆσθαι· ὡς τῷ μὴ δοξάζοντι γίνεσθαι
τι ὅδὲ γίνεσθαι. ἀλλ' ὅδὲ ὅλως γένετό τι, ὁ μὴ γίνεσθαι δοξάζει,
καὶ εἴη γ' ἂν ἔκαστον ἕως ἂν δοξάζῃ· ἡ γὰρ δόξα καὶ ἡ φαντασία
ποιῶσι τὰ φαινόμενά τε καὶ δοξαζόμενα μὴ ὑπάρχοντα πρότερον.
ἀγαθῶν δὲ ἐπὶ τῷτο καὶ δείξας ὅτι ἀναγκαῖον αὐτοῖς πάντα πρὸς
τι λέγειν, πειρᾶτο τὸτο κινεῖν καὶ τὴν πρόσληψιν κατασκευάζειν τῷ
λόγῳ, δείκνυς ὅτι μὴ πάντα τὰ ὄντα πρὸς τι, λέγων ὅτι εἰ δὲ τι
ἦν γεγονὸς ἢ ἐσόμενον ἄνευ τῶν προδοξαζήναι, ἔκ ἂν εἴη πάντα
πρὸς τι, ὅδὲ τὸ φαινόμενον ἐκάστῳ ἀληθὲς ἔτι. ἐπὶ τῷτο δὲ ἀγα-
θῶν τὸν λόγον, ὡς βραδύον ἐν δεῖξαι ὅτι μὴ ἐκ τῶν προδοξάσαι
τινὰ ἔκαστον τῶν γνωστέων γίνεσθαι τε καὶ γέγενεν, ἐπαύσατο·
ἐναργῆς γὰρ τὸ πολλὰ καὶ ἀπροσδοκῆτως ἡ ἀνεπιμένως γίνεσθαι· ἄτο-
πον γὰρ τὸ λέγειν ὅτι ἔτε πόλεμος ἐγένετο ἂν, εἰ μὴ προδοξάσε
τις ὅτι ἔσαι, ὅδὲ ὁ κατακλυσμὸς ἢ ὁ σεισμὸς. ἔδει γάρ, εἰ τῷτο,
μόνοις τοῖς περὶ τῶντων προδοξάσαι γίνεσθαι αὐτά, καὶ τοῖς δοξα-
ζουσι μὴ ἔσεσθαι αὐτὰ μὴ γίνεσθαι, ἔχ' ἔτῳ δὲ ἔχει· ἔτε γὰρ ὁ πό-
λεμος τοῖς μὲν δοξάσαι ἔσεσθαι αὐτὸν γίνεσθαι, ἔτε προσπατεῖν, εἰ
τις δοξάζει, ἢ αὐτὸς ἢ ἄλλος τις, τῷτο. εἰ δὲ καὶ χωρὶς τῶν δοξα-
ζουσιν γίνεσθαι τινα, ὅ γὰρ γίνεσθαι τὰ ὄντα πάντα πρὸς τι· τὸ μὴ πάντα
εἶναι πρὸς τι, τὸ μὴ πᾶν εἶναι τὸ φαινόμενον ἀληθὲς. βραδύον δὲ,
ὅτι μὴ ἔστιν ἐν τῷ φαίνεσθαι τοῖς ὅτι τὸ εἶναι, καταμαθεῖν καὶ ἐκ τῶ
τὰ μὲν πρὸς τι ἅμα εἶναι τὰς φύσεις, μὴ συναναρεῖσθαι δὲ τῷ δο-
ξαζοντι τὴν τῶν δοξαζομένων ἔσταν τε καὶ ὑπαρξιν. Alex.

(^b) ἡ μὲν ἀφῇ δύο λέγει εἶναι τὸς δακτύλους, ἡνίκα τὸν ἔτε-
ρον τῷ ἑτέρῳ ἐπιπλέξομεν. . . τὴν ἐπάλλαξεν τῶν δακτύλων λέ-
γει τὴν πρὸς ἀλλήλους συμπλοκὴν. Asclep.

"ἔτι — ἴσον." δείξας ὅτι οἱ τὸ φαινόμενον πᾶν ἀληθὲς εἶναι
λέγοντες πρὸς τι ποῖσι πάντα, περὶ τῶν πρὸς τι τὸν λόγον ποι-
μενος δείκνυσί τι καὶ τοῦτον ἄτοπον ἐπόμενον τῇ δόξῃ (^c), λα-
βὼν καὶ θεῖς πρῶτον πῶς λέγομεν καὶ ἔστι τὰ πρὸς τι· εἰ γὰρ μὴ
ἔτῳ ἔχει τὰ ὄντα πάντα, δεδειγμένον ἂν εἴη ὅτι μὴ πρὸς τί
ἔστιν. τῶν δὲ πρὸς τι ἔκαστον πρὸς ἐν λέγει, ἢ εἰ καὶ πρὸς πλείω
τὸ αὐτό, καθ' ἕκαστον τῶν πρὸς ὁ λέγει ὠρισμένον, καὶ ὅ γὰρ τυχόν·
ἔκαστον γὰρ τῶν πρὸς τι πρὸς ὠρισμένον τι λέγει. καὶ γὰρ εἰ πλείους
τις χεῖρας ἔχει καὶ πρὸς πλείω διὰ τὸτο λέγει, ἀλλὰ καθ' ἕκασ-
την γε χεῖρ πρὸς ὠρισμένον τι λέγει ἢ εἶδει ἡ γένει. εἰ ἔστιν ὅ γὰρ
αὐτὸ ἴσον τε εἴη καὶ διπλάσιον καὶ ἡμισυ, πρὸς πλείω μὲν ἔρηξεν (καὶ
γὰρ πρὸς ἴσον καὶ πρὸς ἡμισυ καὶ διπλάσιον) ἀλλὰ καθ' ἕκαστον πρὸς
ὠρισμένον· ἔτε γὰρ ἴσον πρὸς ἄλλο τι ἢ πρὸς ἴσον, ἔτε διπλάσιον
πρὸς τι ἄλλο ἢ πρὸς ἡμισυ, ἔτε ἡμισυ πρὸς ἄλλο ἢ διπλάσιον.

9. περιπλεκόμενοι M. || 15. ἔτῳ αὐτὸ M. || 16. δεῖ M. || 20. ἔτε M. || 29. αὐτοῖς M. || 30. τῷτο τὸ A. || 38. τῷ τὸ M. || 40. εἰ δὲ
ἔσταν M, ἢ δὲ ἔσταν A. || 41. ἡ ὑπαρξίς om Sepulv. || 42. τί om M.

5. τ' M. || 10. γεγονὸς καὶ ἐπόμενον ἄνευ τῶν δοξαζήναι M. || 11. ἐτι M. || 19. nec refert quis id opinatus fuerit Sepulv. || 20.
εἰ om A. || δοξαζομέναι τινα ὅ γὰρ γίνεσθαι M. || 21. quodsi non omnia sunt ad aliquid, consequens est ut ne omne quidem visum sit
verum Sepulv. || 30. ποῖσιν M. || 36. ὠρισμένον τις M.

ἀλλ' ὅδ' ὁρᾷ πρὸς ἄλλο τι ἢ πρὸς ὅψιν· ὥς εἰ καὶ πρὸς πλείω
 τὸ αὐτό, ἀλλὰ καθ' ἕκαστον αἰεὶ πρὸς ὠρισμένον τι. εἰπὼν δὲ τὸ
 πρὸς τι ἢ καὶ πρὸς ἕν, ἢ εἰ καὶ πρὸς πλείω ἄλλ' ἔν πρὸς ὠρισμένον
 τι καὶ ἔν καθ' ἕκαστην γε χέσιν λέγει, τὸ μὲν ἐκ τῶ πρὸς ἔν ἕκαστον
 λέγει καὶ καθ' ἕκαστην γε χέσιν ἐπόμενον ἄτοπον καὶ ὁμολογούμενον
 τῇ δόξῃ ὑπερὸν ἐπιφέρει, πρῶτον δὲ ἄλλο δαίκευσιν ἐπόμενον
 αὐτῇ. ἐπεὶ γὰρ τὸ δοξάζον καὶ δοξαζόμενον πρὸς ἀλλήλα λέγει,
 εἰ ἔστιν ἕκαστη τῶν ὄντων τὸ εἶναι ἐν τῷ δοξαζέει, ἐπεὶ καὶ ἕτερον
 τὸ δοξάζειν καὶ τὸ δοξαζέει (πρὸς τι γὰρ καὶ ἀντικείμενον), εἰ ἀνθρω-
 πὸς ἐστὶ τὸ δοξαζόμενον καὶ τὸ ἀνθρώπῳ εἶναι, εἴγε ἐν τῷ δοξαζέει
 τὸ εἶναι ἔχει, τὸ δοξάζον ἔκ ἐξαι ἀνθρώπου· ἕτερον γὰρ ἐστὶ τὸ δο-
 ξαζόμενον. καὶ μὲν γὰρ τὸ μὴ λέγοντας εἶναι πάντα τὰ ὄντα πρὸς
 τι, ἀλλὰ καταλείποντας ὑσίαν τινὰ ὑποκειμένην καὶ συμβεβηκὸς
 αὐτῇ ποιῶντας τὸ πρὸς τι, πρόχειρος τε καὶ βραδία ἡ λύσις τῶ προη-
 περημένῳ. ὅτι γὰρ τὸ δοξάζον καθὸ δοξάζει τῷ δοξαζόμενῳ καθὸ
 δοξαζέει. ἕτερον ἐστὶ, λέγοιεν ἄν· ἕτερον γὰρ τῷ δοξάζειν τὸ δοξα-
 ζέει. ὁ μὲντοι ποτὲ ὅν τῶν δοξαζόντων τε ἕκαστον καὶ δοξαζο-
 μένον συμβεβηκὸς ἔχει, ἢ τὸ δοξάζειν ἢ τὸ δοξαζέει, ὅθεν κω-
 λυεῖ ταῦτα εἶναι ταῦτά· ὅδ' ὅτι ὁ ἀνθρώπος καθ' αὐτὸν ἢ ἀνθρω-
 πὸς ἔστιν ἐν πρὸς τι, ἀλλὰ καθὸ δοξαζόντων καὶ δοξαζόμενων. καὶ
 ὅτω γε ὅθεν κωλύει καὶ ἐκ τῶν δοξαζόντων τινὰ συμβεβηκε γὰρ τῷ
 αὐτῷ τῷ ἀνθρώπῳ ὄντι ὑσία πλείω ἅμα, ὥς ὅθεν κωλυθήσεται
 κατ' ἄλλο μὲν δοξαζόντων εἶναι, κατ' ἄλλο δὲ δοξαζόμενων· κατ'
 ἄλλο γὰρ καὶ ἄλλο· καὶ δὲ τὸ ὑποκείμενον, ὅ ποτε ὅν ἔχει ταῦτα
 συμβεβηκότα, ὁ αὐτός. τοῖς δὲ πρὸς τι πάντα ποιῶσιν ὅχι οἷον τε
 λέγειν τὸτο ἔστι· ὅ γὰρ ἐστὶ κατ' αὐτὸς ὑσία τις, ἢ συμβεβηκε
 δοξαζέει, ὅ ἐστι πρὸς τι, ἀλλ' ἕκαστη τῶν ὄντων τὸ εἶναι ἐστὶν ἐν
 τῷ δοξαζέει. εἰ ἔν ὅταν δοξαζῇ ἀνθρώπος, τότε ἐστὶ, καὶ ταῦτόν
 ἐστὶν αὐτῷ ἀνθρώπῳ τε καὶ δοξαζόμενῳ (διότι γὰρ δοξαζέει ὁ ἀνθρω-
 πὸς εἶναι, ἐστὶ, καὶ ἐν τῷ δοξαζέει ἐστὶν αὐτῷ τὸ εἶναι καὶ δοξαζό-
 μενον), ὡς τὸ δοξαζέει τῷ δοξαζέειν τέ ἐστιν ἕτερον καὶ ὅχι οἷον τε
 καθὸ δοξαζέει καὶ δοξαζέειν ἅμα, ὅτω καὶ τὸ δοξαζόμενον τῷ δο-
 ξάζοντος ἕτερον ἐστὶ (ταῦτόν γὰρ ἦν δοξαζέειν τε καὶ εἶναι), καὶ ὁ
 ἀνθρώπος ἄρα τῷ δοξαζόντος ἕτερον ἐστὶ, ὅταν τὸ δοξαζόμενον
 ἀνθρώπος ἦ. καὶ τὸτο ὅ γὰρ συμβεβηκός, ἐπεὶ μὴ ἕτερον τὸ ἀν-
 θρώπῳ εἶναι τῷ δοξαζόμενῳ εἶναι. καθὸ ἔν ἐστὶν αὐτῷ τὸ εἶναι τι
 τὸτο, καὶ τὸτο αὐτῷ ἕτερον ἐστὶν. τὸ δοξαζόν. ἄρα ἀνθρωποδοξα-
 ζόν ἔκ ἐξαι ἀνθρώπος τότε. ὅ γὰρ ὥσπερ ἐπὶ τῷ ἴσῳ ὁ αὐτὸς λό-

γος ἐπ' ἀμφοτέρων καθὸ ἴσα, ὅτω καὶ ἐπὶ τῷ δοξαζόντος καὶ δοξα-
 ζόμενος. ὅ γὰρ τῶν ὅτω πρὸς τι ὄντων τὸ δοξαζόν τε καὶ δοξαζό-
 μενον· ἦν γὰρ ἄν, εἰ τὸτο ἦν, πᾶν τὸ δοξαζόν ταῦτόν τῷ δοξαζο-
 μένῳ, ὡς τὸ ἴσον ἴσῳ ἴσον καὶ τὸ ὅμοιον ὁμοίῳ ὅμοιον. ἀλλ' ὅ γὰρ
 κατ' ἰσότητά πρὸς τί ἐστι τὸ δοξαζέειν τε καὶ τὸ δοξαζέειν, ἀλλὰ
 μᾶλλον τῶν καὶ τὸ κρίνον τε καὶ κρινόμενον· ὡς καὶ τὰ τελειωτικὰ
 ἐπισημαῖα τε καὶ αἰσθησεις, ἐν οἷς πᾶσιν ἕτερα τὰ κρίνοντα τῶν κρι-
 νομένων· ἄλλο γὰρ ἕκαστον αὐτῶν, καθὸ τοιοῦτον, καὶ ἄλλοι οἱ λόγοι
 αὐτῶν. διὸ ἐπὶ μὲν τῶν ἴσων τῷ ἑτέρῳ ὄντος ἴσῳ καὶ θάτερον ἴσον
 ἐστὶ καὶ τὸν αὐτὸν ἔχει λόγον, ὅκετι δὲ ἐπὶ αἰσθησεως καὶ αἰσθητῶ
 ὥσπερ ὅδ' ἐπὶ διπλασίῳ· ὅ γὰρ εἰ θάτερον τῶν πρὸς ἀλλήλα λε-
 γομένων διπλασίον, καὶ θάτερον διπλασίον· ἡμισυ γὰρ ἐκείνῳ γε,
 ἀλλ' ὅ γὰρ διπλασίον, ἔτι δὲ διαφέροντες οἱ λόγοι διπλασίῳ τε καὶ
 ἡμίσεος. ὅτω δὲ καὶ ἐπὶ τῷ δοξαζόντος, εἰ θάτερον δοξαζόν, θά-
 τερον ὅκετι δοξαζόν ἀλλὰ δοξαζόμενον ἐστὶ, καὶ ἕτερον ἐκείνῳ τῷ
 λόγῳ· ὥς εἰ τὸ δοξαζόμενον ἐστὶ, καὶ ἕτερον ἐκείνῳ τῷ ἀν-
 θρώπῳ λόγον ἔχει, καθὸ δοξαζέει τὸ δοξαζόν, ἔκ ἔχον τὸν τῷ ἀν-
 θρώπῳ λόγον, ὅδ' ἀνθρώπος εἴη. δύναμις δὲ καὶ αὐτῇ ἡ ἐπιχειρήσις
 συνήθῃ τῷ τὰ πρὸς τι ἐν πρὸς ἔν καὶ πρὸς ὠρισμένον λέγει· εἰ
 γὰρ πρὸς ἔν ἕκαστον τῶν πρὸς τι λέγει, καὶ τὸ δοξαζέειν πρὸς ἔν τὸ
 δοξαζέειν ἄν λέγοιτο, ὥς εἰ ταῦτόν ἕκαστη τῶν ὄντων τὸ εἶναι τε
 καὶ δοξαζέειν, τὸ δοξαζόν ὥσπερ πρὸς τὸ δοξαζόμενον λέγει, ὅτω
 βῆθησεται καὶ πρὸς τὸτο, ὅ ἐστι τὸ δοξαζόμενον, εἴγε ταῦτόν αὐτῷ
 εἶναι καὶ τὸ δοξαζόμενον. ἀλλ' ἐστὶ τὸ δοξαζόμενον τῷ δοξαζέειν
 ταῦτόν, καὶ τὸ δοξαζέειν αὐτῷ τῷ δοξαζόντι ταῦτόν· ὅτω γὰρ ἐστὶ
 πρὸς ἔν. εἰ δὲ τὸτο, ὡς ἄλλο τὸ δοξαζέειν τῷ δοξαζέειν, ὅτω
 ἄλλο ἐστὶ καὶ τὸ δοξαζόν τῷ δοξαζόμενῳ, καὶ ἀνάπαυιν, ὥς εἰ
 ἀνθρώπος τὸ δοξαζόμενον, ἔκ ἐξαι τὸ δοξαζόν ἀνθρώπος· καὶ ὅτω
 καθ' ἕκαστον τῶν δοξαζόμενων ἄλλο ἐστὶ τὸ δοξαζέειν, ἀνθρώπου
 μὲν, ἄταν ἀνθρώπου, κυνὸς δέ, ὅταν κύνα. εἰ δὲ καθ' ἕκαστον
 ἐστὶ πρὸς τὸ δοξαζόν, πρὸς ἅπειρα ἐστὶ τῷ εἶδει τὸ δοξαζόν. ἦν
 δὲ κείμενον τὸ τὰ πρὸς τι ἢ πρὸς ἔν λέγει, ἢ εἰ πρὸς πλείω λέ-
 γοιτο πρὸς τι τὸ αὐτό, ἀλλ' ἔν πρὸς ὠρισμένα· ὁ ἀναιρῶσιν οἱ
 πάντα πρὸς τι λέγοντες· ἐστὶ γὰρ πρὸς ἅπειρα τὸ δοξαζόν ἐν καὶ
 ταῦτόν ὄν, εἴγε μὴ ἔστιν ὑποκειμένη τις φύσις ἢ συμβεβηκε τὸ
 δοξαζέειν, διάφορος μὲν ὅσα καὶ τὴν ὑσίαν καὶ καὶ τὸ εἶδος (ἄλλο γὰρ
 εἶδος ἵππου καὶ ἄλλο κυνός, καὶ τῶν ἄλλων ὅμοια, ὅσα ἐστὶ δοξαζά),
 ἐν δὲ τι καὶ ταῦτ' συμβεβηκός ἔχουσα τὸ εἶναι δοξαζή καὶ δύνασθαι

1. ἢ πρὸς ἴσον, ὅτε διπλασίον πρὸς τι ἄλλο ἢ πρὸς ἡμισυ, ὅτε ἡμισυ πρὸς τι ἄλλο ἢ διπλασίον· ἀλλ' ὅδ' ὁρᾷ πρὸς ἄλλο τι ἢ ὅψιν *M.* || 2. *sed ubi dixit relativum ad unum dici, vel si ad plura, certe per singulas habitudines ad aliquid definitum referri, anequam incommodum inferat quod ex eo sequitur, quod unumquodque per singulas habitudines ad unum refertur, aliud absurdum, quod eandem consequitur opinionem, demonstrat Sepulv.* || 4. γε] τὴν *M.* || 8. καὶ om *M.* || 10. καὶ τῷ ἀνθρώπῳ εἶναι, ἐστὶν ἐν *A.* || 12. μὴ om *AM.* || 13. τινός *M.* || 14. προσηρημένῳ *M.* || 17. εἰ] ὅν *M.* || 22. ὅθεν καὶ λυθήσεται *M.* || 26. λέγειν ἐστὶ· ὅ *M.* || 27. ὅ — 28. δοξαζέειν om *M.* || 32. καθὸ δοξαζέειν καὶ *M.* || 35. ὅ κατὰ] ἐκ αὐτὰ *M.* || 36. τῷ *M.* || 37. αὐτῷ] αὐτῷ *M.*

2. *aliouquin omne existimans hoc esset quod existimatum, quemadmodum Sepulv.* || 3. ἦν παύ (?) *A.*, ἂν παύ, εἰ *M.* || 4. ἴσῳ ἴσον om *A.* || 5. ἐστὶ] ἐπὶ *M.* || 6. τῶν om *M.* || 7. τελειωτικὰ om *Sepulv.* || 7. πᾶσιν] πάλιν *M.* || 9. ἴσα, καθάπερ ἴσον *M.* || 11. διπλαζέει *M.* || 12. καὶ θάτερον διπλασίον om *M.* || 14. ἡμίσεος *M.* || 15. ἐκείνῳ *M.* || 21. ταῦτα *A.* || 32. λέγει τὸ πρὸς *M.*

αὐτῆς δόξαν γενέσθαι· ἀλλ' ἐκαστὸν τὸ εἶναι τὸ δοξαζέσθαι ἐστίν, καὶ ἐν
 τούτῳ ἡ γενέσις τε καὶ ἡ ὑστία αὐτῶν, καὶ ἕκαστος ἄλλο τῷ ἵππῳ τὸ
 τί ἦν εἶναι, ἀλλ' ἐν τῷ δοξαζέσθῃ (ἐν τούτῳ γὰρ αὐτῷ τὸ εἶναι),
 ὁμοίως δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσι τοῖς ὄντι· ὅθεν γὰρ διαφέρει κίνα
 εἰπεῖν ἢ δοξαζόν. ἄπειρα δὲ καὶ τὸ εἶδος ἐστὶ τὰ ὄντα· ἄπειρα ἔσται 5
 καὶ τὸ εἶδος τὰ δοξαζαῖ τε καὶ τὰ δοξαζόμενα, καθὼς ἐστὶ δοξαζαῖ.
 ὥστε ὅταν εἰ τὰ δοξαζόμενα πρὸς τὰ δοξαζόμενα λέγῃ, πρὸς ἄπειρα
 τῷ εἶδει τὸ δοξαζόν ῥηθήσεται, εἴγε ἄπειρα κατ' εἶδος τὰ δοξαζό-
 μενα ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ, οἷς ἐν τῷ δοξαζέσθῃ τὸ εἶναι. τούτο δὲ ἄτοπον.
 ἰχυρὸς δὲ ὁ λόγος πρὸς ἀναίρεσιν τῶν πάντων πρὸς τι εἶναι, ὅτε δει- 10
 κνυσιν ὅτι ὁ δόξαν προδοξάσαντος ἔτε εἶναι ἔτε ἔσεσθαι, καὶ ὁ ἀντι-
 φράσει αὐτῷ ὁ λέγων πάντα, ἂν δοξαζέτω, ἢ εἶναι ἢ ἔσεσθαι.
 πολλά τε γὰρ τῶν γινομένων μὴ προδοξαζόμενα γινώμενα καὶ λεγό-
 μενα προσδοκητά, καὶ πολλά, ἂν πάλιν δοξαζόμενα ὅτι γίνονται, ὡς
 θησαυρῶν εὑρεσις, ἐν πολέμοις καὶ ἐν ἀγῶσιν νίκαι καὶ ἡτταί, καὶ μύ- 15
 ρια ὅσα ἄλλα. καὶ ἔτι ὁ λέγων, εἰ ἐν τῷ δοξαζέσθῃ ἐκαστὸν τῶν
 ὄντων ἐστὶ τὸ εἶναι, μὴ ὄντος γε τοῦ δοξαζάσαντος ὅθεν ἔσται· ὥστε
 ἀνααιρεθέντος ζῶντος ὅθεν ἄλλο εἶναι, καὶ συμφυθεύονται ἀνὰ τῷ δοξα-
 ζόντι φθειρομένῃ ἢ ὑπαρξί τῶνδε ὡς ἐδοξαζεν, ὡς εἴπομεν ἥδη.
 ἀλλ' εἰ καὶ εἴη μὲν, μικρότερον δὲ δοξαζοίτο αὐτό, ὅθεν τότε ἀνὰ εἴη. 20
 ἔτι αὐτὸς ὁ δοξαζὼν ὅτε δοξαζέτω, εἰ μὴ ὑπὸ τινος δοξαζοίτο, ὅτι
 ἔσται ὡς· καὶ ὅταν συμβῇ αὐτῷ μὴ εἶναι τε ἅμα καὶ δοξαζέτω.
 ἔτι ἐν τῇ τῆς δόξης ἀπαλλαγῇ καὶ τῶν πραγμάτων ἔσται μετα-
 λαγή, περὶ ὧν μεταπίπτουσα δόξα τὸ ὁ δοξαζὼν, εἰ μὴ τις αὐτὸν
 δοξαζοίτω ὡς δοξαζόμενα. ἔτι εἰ ὁ μὴ αὐτὸν δοξαζέτω εἶναι, ὁ δὲ μὴ, 25
 εἴη ἀνὰ ἅμα καὶ ὅτι εἴη. ἀλλὰ καὶ εἰ πολλά δοξαζοίεν εἶναι, ἔσται
 πολλὰ ὁ αὐτός. καὶ εἰ ἐν διαφοροῖς ἅμα τόποις τὸ αὐτό τινες ἐν
 ἀριθμὸν δοξαζοίεν εἶναι, ἔσται ἅμα τὸ αὐτὸ ἐν διαφοροῖς τόποις· καὶ
 εἴη ἀνὰ καὶ ἐν διαφορῶν, οἷον οἱ μὴ ἡμεῖς οἱ δὲ κινούμενα, ἅμα τὰ
 αὐτὰ ἔσται. καὶ μυρία ἀνὰ τινος εὐροῖ τῇδε τῇ δόξῃ ἄτοπα ἐπόμενα. 30
 Alex.

(·). ἰστέον ὅτι τῶν πρὸς τι ἔκαστον ἦτοι πρὸς ἐν λέγεται, ἢ εἰ
 καὶ πλείω, τὸ αὐτὸ καθ' ἕκαστον τῶν πρὸς ὁ λέγει ὠρισμένον καὶ ὅτι
 τυχόν· ἔκαστον γὰρ τῶν πρὸς τι πρὸς ὠρισμένον τι λέγεται· καὶ γὰρ εἰ
 πλείους τις χεῖρας ἔχει καὶ πρὸς πλείω διὰ τοῦτο λέγεται, ἀλλὰ καθ' 35
 ἕκαστην χεῖρα πρὸς ὠρισμένον τι λέγεται καὶ ταύτην ἢ εἶδει ἢ γένει.
 εἰ γὰρ τὸ αὐτὸ ἴσον τ' εἴη καὶ διπλάσιον καὶ ἡμισυ, πρὸς πλείω μὴ
 ῥηθήσεται. Asclep.

1011 b
 13. "ὅτι — φάσεις." τούτο ἦν τὸ προκείμενον αὐτῷ δεῖξαι, ὅτι
 γνωριμώτατον καὶ ἐναργέστατον ἀξίωμα τὸ μὴ συναληθεύειν τὰς 40
 ἀντιφάσεις· ὁ δὲ δεῖχε διὰ πλείονων. καὶ τίνα ἄτοπα ἔπει τοῖς

τούτο φάσκουσιν, εἶρη, καὶ τί τὸ κινήσαν τὸς ὅπως ὑπολαμβάνοντάς
 τε καὶ θεμένους, ὅτι τό τε τάναντία ἐκ τοῦ αὐτοῦ ὁρᾶν γινώμενα καὶ τὸ
 μὴ πᾶσι τὰ αὐτὰ φαίνεσθαι περὶ τῶν δοκούντων εἶναι τῶν αὐτῶν.
 Alex.

"ἐπεὶ — αὐτὰ." δείξας ἐναργέστατον ὃν ἀξίωμα τὸ μὴ δύ- 1011 b
 νασθαι ἅμα τὴν ἀντίφασιν ἀληθῆ εἶναι, φησὶν ἐπειδὴ τούτῳ τὸ μὴδὲ 15
 τάναντία ἅμα δύνασθαι ὑπάρχειν τῷ αὐτῷ, καὶ πῶς ἔπει δεικνύσι.
 "τῶν μὴ γὰρ ἐναντίων θάτερον σφαιρῶν ἐστὶν ὅχι ἡττον," τούτῳ δὲ 1011 b
 ἕτερον τῶν ἐναντίων ὅχι ἡττον σφαιρῶν ἐστὶν ἢ ἐναντία. καὶ ἡττον δὲ 18
 τῷ ἐπιχειρήματι τούτῳ μάλιστα ἐν τοῖς περὶ Γενέσεως καὶ Φθορᾶς
 (13). δύνασθαι τὸ "ὅχι ἡττον" σημαντικὸν εἶναι τῷ ὅχι ἡττον τὸ
 ἕτερον τῷ ἑτέρῳ σφαιρῶν· εἶρηκε μὴ γὰρ ἐν ἐκείνοις τὸ χεῖρον ἐν τῇ
 τῶν ἐναντίων συστοιχίᾳ σφαιρῶν εἶναι, κυρίως τῷ ἀμείνονος εἶδος
 ὄντος. ὅπως τὸ μέλαν σφαιρῶν τῷ λευκῷ καὶ τὸ αἰχρὸν τῷ καλῷ καὶ 15
 τὸ πικρὸν τῷ γλυκεῷ· ἡδὴ μέντοι ἐκάτερον ἐκάτερον σφαιρῶν· καὶ
 ταύτην τάναντία τῶν κυρίως σφαιρῶν διαφέρει, ἢ ἐκεῖ μὴ τὸ ἕτε-
 ρον μόνον τῷ ἑτέρῳ σφαιρῶν, ἐπὶ δὲ τῶν ἐναντίων ἐκάτερον ἐκά-
 τερον. λαβὼν δὲ τὸ ἕτερον τῶν ἐναντίων σφαιρῶν εἶναι τῷ ἑτέρῳ,
 μὴ ταῦτα προσέθηκε τὸ "ὅστις δὲ σφαιρῶν," ἴσον λέγων τῷ ὅτι δὲ 1011 b
 σφαιρῶν ὅστις, τούτῳ ὄντος τινὸς καὶ ὠρισμένου. ὁ ἐξηγούμενος 19
 προσέθηκεν "ἢ δὲ σφαιρῶν ἀπόφασίς ἐστὶν ἀπὸ τινος ὠρισμένου γέ-
 νους." ὅταν γὰρ γίνῃ σωζόμενον τὸ λεγόμενον τὴν πρὸς τὰ εἰρημένα
 συνέχειαν. τίνι δὲ διαφέρει τῆς ἀπλῶς ἀποφάσεως ἢ σφαιρῶν
 ἀποφάσεως, ἐδήλωσε διὰ τοῦ προειρημένου "ἀπὸ τινος ὠρισμένου γέ-
 νους." τούτῳ δὲ σημαντικὸν ἦν καὶ τὸ "ὅστις δὲ σφαιρῶν." ἢ τὸ
 "ὅστις δὲ σφαιρῶν" ἴσον ἐστὶ τῷ ὅτι δὲ σφαιρῶν σφαιρῶν ὅστις καὶ
 ὄντος τινός· ὃν γὰρ τὸ ἐξηγούμενον ἐξηγῆται τινός· ὅτι γὰρ ὡς περ
 ἀπόφασίς, ἢ τινων ἀληθεύει καὶ καὶ τῶν πεφυκότων ἐκείνῳ δέχεται
 μὴ ἐχόντων δὲ, καὶ καὶ τῶν μὴ ὅλως πεφυκότων· τὸ γὰρ ὅχι ὁρᾶ
 καὶ ἐπὶ τῷ τυφλῷ ἀληθές καὶ ἐπὶ τῷ τοίχῳ, ὃς ὅθεν ὅλως ὁφθαλμοῦ
 κτικός. καὶ ἀορίστων γὰρ ἢ ἀπόφασίς. ὅχι ὅταν καὶ ἢ τυφλότης·
 ἐπὶ γὰρ τῶν ἀφαιρεμένων τὴν ὅλως μόνον ἀληθεύει. ὁμοίως καὶ
 τὸ ἐναντίον, εἴγε ἢ αὐτὴ φύσις τῶν ἐναντίων δεκτική. τούτῳ γὰρ
 σφαιρῶν ἀποφάσεως, φησὶ, διαφέρει, ὅτι ἢ μὴ ἀπόφασίς κατὰ τε
 ὄντων καὶ μὴ ὄντων κατηγορεῖται, ἢ δὲ σφαιρῶν κατὰ τινος ὑποκει-
 μένης φύσεως, ἢ τις καὶ τῷ εἶδος καὶ τῆς ἐξουσίας ἐστὶ δεκτική. ἅμα
 δὲ καὶ τί ἐστὶ σφαιρῶν καὶ τί δύνασθαι ἐξεθετο, εἰπὼν ἀπόφασίς γὰρ
 ἐστὶν ἀπὸ τινος ὠρισμένου· τούτο δὲ ἐν τοῖς πρώτοις ἡδὴ περὶ σφαι-
 ρῶν εἶπεν. εἰ δὲ τῶν μὴ ἐναντίων θάτερον σφαιρῶν θάτερον, ἢ δὲ
 σφαιρῶν ἀπόφασίς τις, ὁ δὲ ἀπὸ φάσεως συναληθεύει τῇ ἀν-
 τικειμένη φάσει, ὅθεν ἀνὰ τὰ ἐναντία συνυπάρχει ἀλλήλοις. ὁ γὰρ

11. προσδοξάσαντος *M.* || 14. δοξαζόμενος *M.* || 22. συμβεβήσεται *M.* || 23. praeterea si opinio mutetur, res quoque de quibus habetur mutabuntur, nisi si quis se ipsum existimet ut existimantem Sepulv. || 28. ἔσται om *M.* || idem simul erit in diversis locis: denique idem res oppositae fuerit, ut si quod quiescere quidam putat, hoc alius moveri opinetur; et alia innu-mera incommoda ex hac opinione sequi reperias Sepulv. || 30. μύρια αὐτὶς τῇδε *M.* || 40. τῷ *A.* || 41. δεδειχθαι *M.*

7. ἐπεσθαι *M.* || 13. σφαιρῶν *M.* || 14. esse privationem, cum praestantius proprie species seu forma esse intelligatur Sepulv. || 27. ὁ] ὅ *M.* || ἐξηγούμενον σημαντικὸν ἦν ἐξηγῆται *M.* || 34. ἀποφάσεως] ἀποφάσει *A.* || 41. γὰρ om *AM.*

λόγος τοῦτος· τὸ ἕτερον τῶν ἐναντίων τῷ ἑτέρῳ τῶν ἐναντίων ἐ-
 ρησις· ἢ ἐρησις ἀπόφασις ὅτι ἐρησις· τὸ ἕτερον ἄρα τῶν
 ἐναντίων ἀπόφασις ἐστὶ τῷ ὅτι ἐστὶν ἐναντίον. εἰ δὲ ἡ ἀπόφασις μὴ
 συναληθεύει τῇ καταφάσει, ὅθεν ἂν τάναντία. ἀλλ' εἰ μὴ οἷόν τε
 ἅμα τάναντία τῷ αὐτῷ κατηγορηθῆσαι ἀληθῶς, προσκειδῶσαν δὲ
 οἱ διορισμοὶ οἱ ἐν τοῖς ἐναντίοις ὑποτιθέμενοι, ὅθεν ἂν συνυπάρχειν
 ἀλλήλοις δύναιτο, ἀλλ' ἢ πῇ ἄμφω ἢ θάτερον πῇ θάτερον δὲ
 ἀπλῶς, πῇ μὴ ἄμφω, εἰ κτ' ἄλλο καὶ ἄλλο μόνον αὐτῷ ἔχει τι
 τάναντία, θάτερον δὲ πῇ θατέρω ἀπλῶς ὄντος, ὡς εἶπεν ἐν τοῖς
 Ἡθικοῖς (3 1), τὴν ἐκβολὴν τῶν φορτίων ἐν θαλάσῃ ἀπλῶς μὴ
 καὶ αὐτὴν ἐξεταζομένην ἀκυσίον εἶναι, τότε δὲ ὅτε πράσσει
 ἐκυσίον, καὶ ἐν Αἰθίοπα ἀπλῶς μὴ καὶ ὅλον ὁρώμενον μέλανα, πῇ δὲ
 λευκόν (κτ' ἢ τὸς ὀδόντας), καὶ τὸ ἐγγὺς ψεύδομαι, ἀπλῶς ψευδὲς
 ὄν, πῇ ἀληθὲς ἐστίν, ὡς ἐν ἄλλοις δέδεικται. id.

1011 b 23. “ἀλλὰ — ὅθεν.” δείξας ὅτι μὴ οἷόν τε ἅμα τάναντία ὑπάρ-
 χειν, ἐφεξῆς δείκνυσιν διὰ πλειόνων ὅτι μὴδὲν ἐστὶ μεταξὺ τῆς ἀν-
 τιφάσεως· προσκατασκευάζοιτο δ' ἂν διὰ τούτου τὸ μὴδὲ ψεύ-
 δεσθαι ἅμα τὴν ἀντίφασιν· ὥς ἐποῖτο ἂν τὸ διαριεῖν ἐπὶ παντὸς
 αὐτῇ τὸ ἀληθὲς τε καὶ τὸ ψεῦδος. εἰ γὰρ μὴτὲ ἀληθὲς ἅμα, ὡς
 δέδεικται, μὴτὲ ἅμα ψευδὲς (δύναιτο γὰρ ἂν τὸτο εἰρηάζει μεταξὺ
 τῆς ἀντιφάσεως), λέειν τὸ ἐπὶ παντὸς τὸ ἕτερον αὐτῆς μόνον
 ἀληθὲς εἶναι, τὸ δὲ ἕτερον ψεῦδος. ὅτι ὅταν μὴδὲν τῆς ἀντιφάσεως
 μεταξὺ, δείκνυσιν. δεῖ δὲ μίαν λαμβάνειν ἀντίφασιν· τὸτο δὲ
 εἶναι, εἰ ἐν καθ' ἑνὸς εἶναι καὶ τὸ καταφασκόμενον καὶ τὸ ἀποφασκό-
 μενον· εἰ γὰρ μὴ ἐν καθ' ἑνὸς εἶναι, ὅ μὴ ἐστὶ καὶ ἡ αὐτὴ ἀντίφασις,
 ἀλλὰ πλείους ἔσονται αἵ τε καταφάσεις καὶ ἀποφάσεις. εἰρηάζει δὲ περὶ
 τούτων ἐπὶ πλείον ἐν τῇ περὶ Ἑρμηνείας (c. 7 sq.) καὶ ἐν τῇ περὶ
 Καταφάσεως. διὸ καὶ αὐτὸς προσέθηκε τὸ “ἐν καθ' ἑνός.” πρὸς δὲ
 τὴν δεῖξιν τῷ μὴδὲν εἶναι τῆς ἀντιφάσεως μεταξὺ πρώτη ἐπιχει-
 ρήσει χρῆσθαι τοιαύτη. ὀρίξει τί ἐστὶ τὸ ἀληθὲς καὶ τί τὸ ψεῦδος, καὶ
 λαμβάνει ἀληθὲς μὴ εἶναι τὸ ὅν λέγειν εἶναι καὶ τὸ μὴ ὄν μὴ εἶναι,
 ψεῦδος δὲ τὸ ὅν λέγειν μὴ εἶναι ἢ τὸ μὴ ὄν εἶναι. ὡν τὰ μὴ κα-
 ταφάσεις εἰσὶ, τὰ δὲ ἀποφάσεις. ὁ δὲ τὸ μεταξὺ καὶ τὸτο λέγων
 εἶναι ἢ μὴ εἶναι, εἰ ὅπως ἐστὶ τι (διὰ γὰρ ταῦτα ὡς καὶ ὁ λέγων
 τὸτο εἶναι ἢ μὴ” περὶ τῷ μεταξὺ εἰρηκε), ὁ γὰρ μὴ ὅτι ἀληθεύει
 μὴ ἂν ἢ ψεύδοιτο. πᾶς γὰρ ὁ περὶ τίνος ἀποφαινόμενος καὶ ἢ εἶναι
 αὐτὸ λέγων ἢ μὴ εἶναι ἀληθεύει ἢ ψεύδεσθαι. ἀδύνατον δὲ τὸτο
 ἐπὶ τούτου· οἱ γὰρ τὸ ὄν ἢ τὸ μὴ ὄν ἢ εἶναι ἢ μὴ εἶναι λέγοντες ἦσαν
 οἱ ἀληθεύοντες, τατέστιν οἱ καταφασιν ἢ ἀποφασιν λέγοντες, τὸ
 δὲ μεταξὺ τῆς ἀντιφάσεως ὅθεν τὸ ἕτερον τούτων. ὁ λέγει, τοῦ-
 40 ἢ μεταβολή. λέπειν ἄρα ὡς ἀντικειμένων εἶναι αὐτῶν μεταξὺ

τόν ἐστιν, ὅτι ἀληθεύει μὴ καὶ ψεύδοιτο οἱ τὸ ὄν καὶ μὴ ὄν εἶναι λέ-
 γοντες ἢ μὴ εἶναι, ὡς ὠρίσθη, ὁ δὲ τὸ μεταξὺ τῆς ἀντιφάσεως
 λέγων εἶναι ἢ μὴ εἶναι ὅτε τὸ ὄν εἶναι ἢ μὴ εἶναι λέγει ὅτε τὸ μὴ
 ὄν, τῷ τὸ μεταξὺ τῷ τε ὄντος καὶ τῷ μὴ ὄντος μὴτε ὄν εἶναι μὴτε
 μὴ ὄν· ὡς ἔτ' ἂν ἀληθεύοιτο ὅτε ψεύδοιτο ὁ τὸ εἶναι αὐτῷ ἢ τὸ
 μὴ εἶναι κατηγορῶν. ὁμοίως δὲ καὶ εἰ μὴ τὸ εἶναι καὶ μὴ εἶναι αὐτῷ
 κατηγορεῖ τις, ἄλλο δὲ τι· ὅθεν γὰρ ἄλλο τι κατηγορῶν αὐτῷ ἢ
 ἀληθεύσει ἢ ψεύσει, τῷ δεῖν μὴ αὐτὸ εἶναι ἢ μὴ εἶναι, εἰ μέλλοι
 ὁ κατηγορῶν τι αὐτῷ ἢ ἀληθεύειν ἢ ψεύδεσθαι. τὸ δὲ μεταξὺ τῷ
 ὄντος καὶ μὴ ὄντος καὶ τῆς ἀντιφάσεως ὅτε ὄν ἐστὶν ὅτε μὴ ὄν. id.

“ἔτι — λευκῶ.” ἢ ἐπιχειρήσεις τοιαύτη. ὁ λέγων μεταξὺ
 1011 b 29. τι εἶναι τῆς ἀντιφάσεως ἦτοι ὅπως ἐρεῖ τι μεταξὺ ὡς λευκῶ καὶ
 μέλανος, ἀντικειμένων τε καὶ ἐναντίων ὄντων, τὸ φαῖον ἢ τὸ ἄλλο
 τῶν μεταξὺ χρωμάτων καὶ ὅπως τῶν ἀντικειμένων ἀλλήλοις, ἢ ὡς
 τῶν τυχόντων τινῶν εἴωθε λέγεσθαι μεταξὺ τὸ μὴδὲτερον αὐτῶν
 ὄν, οἷον ἵππων καὶ ἀνθρώπων, εἰ λέγοι τις μεταξὺ τὸ μὴτε ἀνθρώπου
 μὴτε ἵππου εἶναι. ἀλλ' εἰ μὴ ὅπως λέγοι τις εἶναι μεταξὺ τῆς
 ἀντιφάσεως τι ὡς τῶν τυχόντων μεταξὺ καλεῖν ἔθος τὸ μὴδὲτε-
 ρον, ὅταν εἴη τὸτο κυρίως μεταξὺ· ὅ γὰρ οἷόν τε ἐκ τῷ ὅπως
 λεγομένων μεταξὺ μεταβολῇ εἰς τὰ ἄκρα γίνεσθαι, ἐκ δὲ τῶν με-
 ταξὺ αἰετῶν γίνεσθαι εἰς τὰ ὡν ἐστὶ μεταξὺ μεταβολή. ἀλλ' ὅθεν τὰ
 ὡν τοῦτον τὸ μεταξὺ ἢ ἀντικείμενα ἂν εἴη ἀλλήλοις ἢ μεταβά-
 λλοι ἂν εἰς ἀλλήλα, εἰ τὰ τυχόντα εἴη· ὅ γὰρ μεταβάλλει τὸ τυχόν
 εἰς τὸ τυχόν, ὁρᾷ δὲ αἰετῶν τὴν ἀντίφασιν γινομένη μεταβολή·
 ἐν γὰρ ἀγαθῷ εἰς ἕκ ἀγαθόν, καὶ ἐξ ἕκ ἀγαθῷ εἰς ἀγαθόν ἢ μετα-
 βολή, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως. εἰ δὲ πᾶσα μὴ μεταβολή εἰς
 τὰ ἀντικείμενα ἢ τὰ μεταξὺ, τοιαῦτα δὲ τῷ μεταξὺ λαμβανο-
 μένων ὅτε εἰς τὸ μεταξὺ ὅτε ἐκ τῷ μεταξὺ ἢ μεταβολή, ἀλλ'
 ὅθεν ὀρίσαι ἀλλήλα, ὡν τὸ τοῦτον μεταξὺ (“· ὅτε ἂν ἐκεῖνα
 ἀντικείμενα ἀλλήλοις ἦ, ὅθεν ἀντίφασιν ποιοῦντα, ὅτε τὸ ληφθὲν
 αὐτῶν ὡς μεταξὺ μεταξὺ. “ἐκ μὴ ἀγαθῷ γὰρ εἰς ἀγαθόν μετα-
 βάλλει, ἢ ἐκ τούτου εἰς μὴ ἀγαθόν. νῦν δὲ αἰετῶν φαίνεται.” εἰ εἴη,
 φησὶ, τὸ τῆς ἀντιφάσεως μεταξὺ τοῦτον, καὶ ὅπως αὐτῶν μεταξὺ
 ὡς τὰ τυχόντων τινῶν μεταξὺ λαμβανόμενα, καθὼς μὴδὲτέρω
 αὐτῶν ἐστὶ τὰ αὐτά, ὅταν εἰς αὐτὰ γίγνοιτο μεταβολή ἢ ἀπὸ
 τῆς καταφάσεως ἢ ἀπὸ τῆς ἀποφάσεως· τῷ μὴ γὰρ ἀγαθῷ εἰς ἕκ
 ἀγαθόν ἢ μεταβολή, καὶ τῷ ἕκ ἀγαθῷ, ὅταν κτ' τὸτο μεταβάλλῃ,
 εἰς ἀγαθόν ἢ μεταβολή. ἀλλὰ μὴν αἰετῶν φαίνεται ἐν οἷς τί ἐστὶ με-
 ταξὺ, εἰς τὸτο γινομένη ἑκατέρω τῶν ἄκρων τε καὶ ἀντικειμένων
 40 ἢ μεταβολή. λέπειν ἄρα ὡς ἀντικειμένων εἶναι αὐτῶν μεταξὺ

3. ἐναντίον *M.* ἢ ὡς *om M.* ἢ 4. ἀληθεύει *M.* ἢ 6. διωρισμένοι *M.* ἢ 7. τῇ θατέρω δὲ ἀπλῶς· τῇ *M.* ἢ 8. καὶ κατ' ἄλλο *A.* ἢ 9. θατέρω δὲ ἀπλῶς
A. ἢ 10. μὲν κατὰ αὐτὰ ἐξεταζομένην *M.* ἢ 12. καὶ τῷ Αἰθίοπος *M.* ἢ 15. ὅθεν — 16. ἀντιφάσεως *om M.* ἢ 17. μὴδὲ συνεπόμενα εἶναι ὅθεν· δείξας
 ὅτι μὴ οἷόν τε ἅμα τάναντία ὑπάρχειν, ἔτι φησὶν· ὅ *M.* ἢ 31. ὅν μὲν λέγειν *M.* ἢ 32. τὸ prius *om M.* ἢ 34. εἶναι καὶ ἢ *M.* ἢ 38. *at non est ho-*
rum alterum medium contradictionis Sepulv.

1. οἱ οἷον *M.* ἢ εἶναι ἢ μὴ εἶναι λέγοντες, ὡς *A.* ἢ 5. ἔτ' ὅθεν *M.* ἢ ὅτε *te M.* ἢ 6. εἶναι εἰ μὴ *M.* ἢ 15. αὐτῷ *M.* ἢ 19. μεταξὺ κυρίως *M.* ἢ
 22. μεταβάλλῃ *M.* ἢ 24. γινομένη μεταβολήν *M.* ἢ 25. ἐκ — μεταβολή *om A.* ἢ 26. μὲν *om A.* ἢ 32. δὲ ἐκφαίνεται *A.* δὲ ὅ φανέται *M.* ἢ 35.
 αὐτῷ αὐτῷ *M.* ἢ 40. *superest igitur ut contradictionis medium si quod est, sit quasi contrariorum medium, ut fuscum Sepulv.*

τι, εἰ ἔστιν, ὡς τῷ λευκῷ καὶ μέλανος ἐ φαίον, ὃ καὶ κυρίως ἐστὶ
 1011b μεταξύ. διὸ καὶ ὅπως εἶπεν "εἰ δὲ ἐστὶ μεταξύ," ταῦτάς τινες εἰ δὲ
 35. ἐστὶ κυρίως αὐτῶν μεταξύ, καὶ ὅπως ἔχει ἡ ἀντίφασις ὡς ἀντι-
 κεισθῆναι τε καὶ μεταξύ τι ἔχειν αὐτῆς. τὸτο γὰρ σημαίνει τὸ "καὶ
 ὅπως ἡ ἀντίφασις," λείποντος τῇ λέξει τῷ ἔχει. ἢ "καὶ ὅπως ἡ ἀν- 5
 τίφασις," ταῦτάς τινες καὶ ὅπως ἐστὶ τὸ εἶναι τῇ ἀντιφάσει. συμβῆσθαι,
 φησί, τὴν γένεσιν καὶ τὴν μεταβολὴν τὴν εἰς λευκὸν γίνεσθαι ἐξ
 ἐχθρῶν καὶ λευκῶν, ἀλλ' ἐκ τῶν ἐ λευκῶν. τὸτο δὲ, ἐπεὶ διὰ τῶν μεταξύ
 γίνεσθαι εἰς τὰ ἄκρα ἢ μεταβολή. τὸ δὲ ἐκ τῶν μεταξύ τῶν τε λευκῶν
 καὶ τῶν ἐ λευκῶν μεταβάλλον εἰς λευκὸν ἐξ ἐχθρῶν καὶ λευκῶν μεταβάλ- 10
 λου ἀντὶ εἰς λευκόν, καὶ γίνετο αὐτὸν λευκὸν ἐξ ἐχθρῶν καὶ λευκῶν. ἢ γὰρ
 ἐκατέρω τῶν ἄκρων ἀπόφασις ἀληθὴς καὶ τῷ μεταξύ. τὸ γὰρ φαίον
 ὅτε λευκὸν ὅτε μέλαν. εἰ δὲ καὶ τῷ λευκῷ καὶ τῷ ἐ λευκῷ μεταξύ
 τί ἐστιν, ἔσται ἐπὶ τούτῳ ἀληθὴς τὸ ἐχθρῶν καὶ λευκόν. τὸ γὰρ ἐ λευκόν ἢ
 ἀπόφασις ἢ καὶ τὸ ἀντικείμενον, ὥστε καὶ ἡ εἰς τὸ λευκὸν ἐκ τούτου 15
 μεταβολή ἐξ ἐχθρῶν καὶ λευκῶν γένοιτο ἀντὶ. ἐκ γὰρ τῶν ὅπως μεταξύ
 γίνεσθαι εἰς τὰ ἄκρα μεταβολή. ἀλλὰ μὴν τὸ ἐχθρῶν λευκὸν λευκὸν
 ἐστίν. ὅθεν δὲ εἰς ὃ ἐστὶ μεταβάλλει. γίνεσθαι γὰρ εἰς λευκὸν μετα-
 βολή ἐξ ἐ λευκῶν, ἀλλ' ἐκ ἐξ ἐχθρῶν καὶ λευκῶν. ἐκ ἄρα ἔσται τι τῆς
 ἀντιφάσεως μεταξύ. id.

1011b (d) νῦν δὲ ἐ φαίειν ἐξ ἄλλοτρίων μεταβολή. ἐ γὰρ δυνατὸν ἐκ
 34. λίθων ἀμέσως ἀνθρωπὸν γενέσθαι. διὸ φησιν, ἐ γὰρ ἐστὶ μεταβολή
 εἰ μὴ εἰς τὰ ἀντικείμενα καὶ τὰ μεταξύ... ἐκ ἄρα δυνατὸν ἐπὶ τῆς
 ἀντιφάσεως θεωρεῖσθαι τι μεταξύ ὡς ἄλλοτρίον, ἀλλ' ἐδὲ ὡς συγ-
 γενέσθαι. διὸ φησιν εἰ δ. ε. μ. κ. ὅτ. εἴη ἔν τι εἰς λευκόν. Asclep. 25
 1012a "ἔτι — ἀπόφασιν." συντιθέντι τὴν πάντα νῦν ἢ ἐπιχειρήσεις
 2. τοιαύτη. εἰ περὶ τὸ ὅπως ὄν, εἴτε ὡς νοητὸν ὄν εἴτε ὡς διανοητόν,
 ἢ διάνοια ἀποφαίνει καὶ ἀληθεύει ἢ ψεύδεται περὶ αὐτὴ καταφά-
 σκυσσα ἢ ἀποφάσκυσσα (ἐν γὰρ τῷ καταφάσκειν ἢ ἀποφάσκειν τὸ
 ἀληθεύειν ἢ ψεύδεσθαι, ὡς δέδεικται) ἐκ τῶν ὁρισμῶν τῶν τε ἀληθῶς καὶ 30
 τῶν ψεύδους, περὶ ὃ μὴ οἶόν τε ἐστὶ τὴν διάνοιαν ἀποφαίνεισθαι καὶ ἀλη-
 θεύειν ἢ ψεύδεσθαι καταφάσκυσσαν ἢ ἀποφάσκυσσαν, τούτῳ ἐδὲ ἀν-
 εἴη τι τὴν ἀρχήν. περὶ δὲ τῶν λεγομένων μεταξύ τῆς ἀντιφάσεως
 εἶναι ἐχθρῶν οἶόν τε τὴν διάνοιαν ἀποφαίνεισθαι καὶ ἀληθεύειν ἢ ψεύδεσθαι,
 ὅτι μὴ καταφάσκειν ἢ ἀποφάσκειν, ὥστε ἐδὲ ἀντὶ εἴη τι τῆς ἀντι- 35
 φάσεως μεταξύ. αὐτὰς μέντοι ἐπιτόμως τὴν ἐπιχειρήσιν εἶπεν.
 ἐ γὰρ εἶπεν ἐδὲ τὸ συνημμένον πᾶν, τὸ εἰ περὶ νοητὸν καὶ διανοητὸν ἢ
 διάνοια ἀποφαινομένη ἢ κατάφασιν ἢ ἀπόφασιν, ἐδὲ τῆς ἀντιφά-
 σεως ἐστὶ μεταξύ, ἀλλὰ μόνον τὸ ἡγόμενον ἔθηκε καὶ κατασκευὴν
 ὅλα τῶν συνημμένων, προχρησάμενος τῷ ὁρισμῷ ὃν ἀπέδωκε πρὸ 40
 ὀλίγων τῶν ἀληθεύειν τε καὶ ψεύδεσθαι. εἴη δ' ἀντὶ λέγων διὰ τῶν "πᾶν
 τὸ διανοητὸν καὶ νοητὸν ἢ διάνοια κατάφασιν καὶ ἀπόφασιν" ὅτι περὶ
 πάντες ἀποφαίνει ἢ διάνοια, ἢ κατάφασιν ἢ ἀπόφασιν περὶ
 αὐτῶν. πᾶν μὲν γὰρ ὡς ἀποφαινομένη λέγει, ἢ ἀληθεύει ἢ ψεύδεται,
 ἢ καταφάσκυσσα ἢ ἀποφάσκυσσα, ὡς ἐκ τῶν ὁρισμῶν τῶν ἀληθεύειν
 τε καὶ ψεύδεσθαι ὁ λόγος ἐστίν. "διανοητὸν τε καὶ νοητὸν" ἡτοι ἐκ
 παραλλήλων εἴρηκεν, ἢ διανοητὸν μὲν λέγει τὸ πρακτόν, ἢ ὁ διεξέρχεται
 ἢ διάνοια ἐκ πλειόνων συλλογισμομένη ἢ δι' ἐπαγωγῆς λαμβά-
 νουσα, νοητὸν δὲ τὸ θεωρητὸν ἢ τὸ ἀπλὸν νόημα. περὶ ἀμφότερα
 γὰρ ἢ συγκατάθεσις καὶ ἢ φάσις τε καὶ ἢ ἀπόφασις. πάντες δὲ συν-
 τόμως καὶ ἐπιτεταγμένως ἢ λέξεις ἔχει. μόνον γάρ, ὡς εἶπον, ἐν
 αὐτῇ τὸ ἡγόμενον ἐν τῷ λόγῳ ἔθηκεν. Alex.

"ἔτι — λέγει." ἢ ἐπιχειρήσεις βράχως μὲν εἴρη καὶ αὐτῇ, 1012a
 ἐστὶ δὲ ὁ νῦν αὐτῆς τοιοῦτος. εἴγε τῆς ἀντιφάσεως ἐστὶ τι μεταξύ,
 5. ἐ τῆς δὲ μὲν τῆς περὶ τούτου τὴν ἀντιφάσεως ἔσται μεταξύ τῆς δὲ
 ἐκ ἔσται, ἀλλὰ πάσης ἔσται τι μεταξύ, εἰ μὴ λόγος χάριν τούτου
 λέγειν ἐδὲ ὅπως ὅπως ἔχον. ὥστε ἐπὶ ἀντιφάσεως καὶ τὸ ἀληθεύειν
 καὶ τὸ μὴ ἀληθεύειν, ἔσται τι καὶ ταύτης μεταξύ. ἀλλὰ μὴν ἐπὶ τῷ
 μεταξύ ἢ ἀπόφασις τῶν ἄκρων ἀληθὴς. ἔσται ἄρα τις μεταξύ
 πρότασις τῆς τε ἀληθῆς τῆς λεγούσης Δίων περιπατεῖ, καὶ ψευ-
 20 δὲ τῆς Δίων ἐ περιπατεῖ. ἢ ὅτε ἀληθὴς ἔσται ὅτε ἐκ ἀληθῆς.
 τούτῳ δὲ ἀποπον. "καὶ παρὰ τὸ ὄν καὶ παρὰ τὸ μὴ ὄν ἔσται." καὶ αὕτη
 βράχως μὲν εἴρη καὶ ἐπιχειρήσεις, ὃ δὲ λέγει, τοιοῦτος ἐστίν. εἰ τῆς
 ἀντιφάσεως ἐστὶ τι μεταξύ, ἔσται τι μεταξύ τῷ τε ὄντος καὶ τῷ μὴ
 ὄντος, ἐφ' ὅ καὶ πρὸ ὀλίγων εἶπεν ὅτι ἐστὶ τι τοιοῦτον ὃ ὁ λέγων
 25 αὐτὸ εἶναι τε καὶ μὴ εἶναι ἢ ἀληθεύει ἢ ψεύδεται, εἴτε κατάφασιν ἢ
 ἀπόφασιν. ἐχθρῶν οἶόν τε δὲ τούτῳ, τὸ μεταξύ τούτῳ μῆτε ὄν εἶναι
 μῆτε μὴ ὄν, τὸ δὲ ἀληθὲς καὶ ψεύδος ὡρίσθαι ταῖς τέττων καταφά-
 σεσι καὶ ἀποφάσεσι. περὶ δὲ τούτῳ καὶ νῦν λέγων τῷ μεταξύ τῷ
 τε ὄντος καὶ τῷ μὴ ὄντος. φησὶν ὅτι εἰ τῷ ὄντος καὶ τῷ μὴ ὄντος
 30 ἔσται τι μεταξύ, ἔσται τις μεταξύ καὶ μεταβολή γενέσεως καὶ φθο-
 ρᾶς (*). εἰ γὰρ ἔστιν ἢ μὲν γένεσις εἰς τὸ ὄν ἐκ τῷ μὴ ὄντος με-
 ταβολή, ἢ δὲ φθορά εἰς τὸ μὴ ὄν ἐκ τῷ ὄντος ἢ εἰς τὸ μεταξύ
 ἐκείνων, ὅτε γένεσις ἔσται ὅτε φθορά, ὅσα κατ' ἐσίαν μεταβολή.
 ὅτε γὰρ εἰς ὄν ἔσται ὅτε εἰς μὴ ὄν, ὅτε ἐξ ὄντος ὅτε ἐκ μὴ ὄντος.
 35 ἐν δὲ τούτοις ἢ γένεσις καὶ ἢ φθορά. ἢ γὰρ κίνησις ἢ καὶ τόπον ἢ ἢ
 καὶ ποιότητα ἢ ἢ καὶ ποσότητα ὅτε κατ' ἐσίαν μεταβολή ὅτε με-
 ταξύ γενέσεως καὶ φθορᾶς. τὸ γὰρ μεταξύ τῶν κυρίως τοιοῦτον
 ὡς εἰς ἐκάτερον τῶν ἄκρων ἐξ αὐτῶν γίνεσθαι μεταβολήν, ὃ ἐπ'
 ἐδὲ ἐστὶ τῶν. δεῖ δὲ προσυπαθεῖν τῷ "παρὰ γένεσιν καὶ φθο-
 40 ράν μεταβολή τις ἔσται" τὸ κατ' ἐσίαν, ἢ μεταξύ ὅσα γενέσεως
 τε καὶ φθορᾶς. id.

1. τι ἐστὶν A1, τις A2. || 4. τε om AM. || 5. ἢ ἀντίφασις, ταῦτάς καὶ ὅπως om MF. || 8. et 10. ἐ post ἐχθρῶν et 9. τε om F. || 10. μετα-
 βάλλου — 11. λευκῶν om A. || 16. γίνετο MF. || 19. ἐ post ἐχθρῶν om F. || 27. ἀπόφασιν M, ἀπόφασιν A. || 28. ὅν om M. || 33. id minime
 in rebus est Sepulv. || 36. μὴ] μηδὲ M. || τι om M. || 37. αὐτῶν] αὐτῇ M. || 41. δ' om M.

2. ἀπόφασιν προς περὶ M. || 4. ἢ ἀποφάσκυσσα om A. || 6. πρακτικόν M, τὸ πράττειν F. || 8. ceterum dictio admodum succincta et
 coacta est Sepulv. || 10. ἐπιτεταγμένως ὡς ἢ M. || 14. ἀντίφασιν M. || 19. καὶ — 20. περιπατεῖ om A. || 20. ἐκ ἀληθῆς M. || 23. ἐστὶ] ἔσται
 M. || 24. ὅ om M. || 28. καὶ ἀποφάσεσι om M. || 39. τῷ] τὸ A.

1012a (°) δεῖ δὲ προαῖναι ἡγῶν προσυπακύνει τῷ "παρὰ γένεσιν
8. καὶ φθορὰν μεταβολή τις ἔσται" τὸ καὶ ὑσίας ἢ τὸ μεταξὺ γενέσεως.
Asclep.

1012a "ἔτι — τούτοις." ὁ λέγει, τοῖσδε ἐσιν. εἰ ἔστι τῆς ἀντιφά-
9. σεως τι μεταξὺ, καὶ ἐν οἷς γένεσι τε καὶ ὑποκειμένοις ἡ ἀπόφασις 5
ἔστιν ἄλλο. σημαίνει ἢ θέσιν τῷ ἐναντίῳ, καὶ ἐν τούτοις ἔσται τι με-
ταξὺ τῆς ἀντιφάσεως. ἡ δὲ ἀπόφασις τὸ ἐναντίον τίθησιν ἐν τοῖς
ἀμείστοις ἐναντίοις, ὅταν καὶ τῷ πεφυκότος αὐτὰ δέχεσθαι κατηγο-
ρήσῃ. τὸ γὰρ μὴ νοστὲν ζῶν ὑγιαίνειν ἀνάγκη, καὶ τὸ μὴ κοιμώμε-
νον ἐγγηγορέναι, καὶ τὸ μὴ ἀρτίον ἀριθμὸν περιττὸν εἶναι. εἰ ὅν 10
ἔσται τι καὶ ἐπὶ τούτων τὸ μεταξὺ, ἔσται τι ζῶν ὅ ὅτε ὑγιαίνει ὅτε
ὄχι ὑγιαίνει, ὁ ἴσον ἐστὶ τῷ ὅ νοσεῖν, καὶ ἀριθμὸς τις ὁ ὅ ὅτε ἀρτίος
ἐστὶν ὅτε περιττός, ὁ ἴσον ἐστὶ τῷ ὅ ὅτε ὄχι ἀρτίος. καὶ γὰρ ἐπὶ τῷ με-
ταξὺ ἀληθείας αἱ τῶν ἀκέρων ἀποφάσεις. τῷτο δὲ ἀδύνατον, ὡς
δῆλον ἐκ τῷ ὀρίσμι. ὃν γὰρ λαβόμεν καὶ προχειρισώμεθα ἀριθμὸν, 15
ὅτος ἢ ἀρτίος ἐστὶν ἢ περιττός. πᾶς γὰρ ἀριθμὸς ἢ ἀρτίος ἐστὶν ἢ
περιττός, καὶ ἀριθμὸς ἐστὶν ὁ ὅ ἢ ἀρτίος ἐστὶν ἢ περιττός. Alex.

1012a "ἔτι — πλείω." ἡ ἐπιχειρήσις αὐτῆς ἐστίν. εἰ ἔστι μεταξὺ τι
12. τῆς ἀντιφάσεως, ὃ μόνον ἡμιόλια τὰ ὄντα ἔσται, ὡς δοκεῖ, τρίτη
τινὸς προσεθεμένη τῇ τε καταφάσει καὶ τῇ ἀποφάσει τῷ μεταξὺ, 20
ἀλλὰ καὶ ἐπ' ἀπειρον ἂν προέλθοι. ἡμιόλιον μὲν γὰρ ἔσται τῷ παρὰ τὸ
ὑπὸ τῆς καταφάσεως καὶ τῆς ἀποφάσεως ἐφ' ἐκάστῃ σημαίνον-
τόν τε καὶ δηλούμενον εἶναι τρίτον τὸ μεταξὺ, καθ' ὅ ὅτε ἡ κατά-
φασις ὅτε ἡ ἀπόφασις. ὥσπερ γὰρ εἰ ἦν τι τῷ ὑγιαίνειν καὶ τῷ νο-
σεῖν μεταξὺ, ὅχι ἂν ἦν δύο μόνον τό τε ὑγιαίνειν καὶ τὸ νοσεῖν, ἀλλὰ 25
σὺν τούτοις τρίτον τὸ μεταξὺ, τὰ δὲ τρία τῶν δύο ἡμιόλια (ὅλα
τε γὰρ αὐτὰ ἔχει καὶ προσέτι τὸ ἡμισυ αὐτῶν), ὅπως εἰ καὶ τῆς
καταφάσεως καὶ ἀποφάσεως εἴη τι μεταξὺ, ἡμιόλια ἂν γίνοντο
τὰ σημαίνοντα ὑπὸ τῷ ἀποφαντικῷ λόγῳ. ὃ γὰρ δύο ἀλλὰ τρία.
ὃ μόνον δὲ ἡμιόλια φησι τὰ ὄντα ἔσεσθαι, ὡς φαίνεται, ἀλλὰ γὰρ καὶ 30
εἰς ἀπειρον ἂν ἡ ἀνέξιστος καὶ ἡ προδήκη τοῖς ὅσι γίνονται διὰ τὴν
μεταξὺ ταύτην φύσιν. εἰ γὰρ ἔσται τις φύσις μεταξὺ σημαί-
μένη ὑπὸ τῆς ἐκατέρω ἀποφάσεως, δῆλον ὡς ἔσται καταφῆσαι,
εἴγε: περὶ πάντων ὁῶν τε καὶ καταφάσκειν καὶ ἀποφάσκειν, ὡς
ἐδείχθη ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας (c. 6). εἰ δὲ καταφῆσαι καὶ ἀπο- 35
φῆσαι, ἔσται τι πάλιν καὶ τούτων τῆς τε καταφάσεως τῆς τῷ με-
ταξὺ τούτων καὶ τῆς ἀποφάσεως αὐτῷ μεταξὺ τι, καθ' ὅ ὅτι ἀληθὴς ἢ
ἀμφοτέρων ἀπόφασις, τῆς τε καταφάσεως καὶ τῆς ἀποφάσεως,
εἴγε πάσης ἀντιφάσεως ἐστὶ μεταξὺ, ὁ δηλονότι καὶ αὐτὸ πάλιν
ἔσται τις φύσις, εἴγε ἐπ' αὐτῷ ἀληθὴς ἢ ἐκατέρω ἐκείνων ἀπόφα- 40

σις. εἰ δὲ ἔστι τι τοῖσδε, πάλιν καὶ ἐπὶ τούτων καταφάσεις ἔσται καὶ
ἀπόφασις καὶ ἄλλο τι μεταξὺ, καθ' ὅ ὅτι ἡ ἐκατέρω τούτων ἀπόφασις
καὶ τῷτο ἐπ' ἀπειρον. τὸ δὲ "πάλιν γὰρ ἔσται ἀποφῆσαι τῷτο πρὸς
τὴν φάσιν καὶ τὴν ἀπόφασιν" ἴσον ἐστὶ τῷ πάλιν γὰρ εὐρεθήσεται
τι ὃ ἔστιν ἀποφῆσαι καὶ τὴν φάσιν καὶ τὴν ἀπόφασιν, τὰ ἐπὶ τῷ
μεταξὺ τῆς πρώτης ἀντιφάσεως. ὁ ἴσον ἂν εἴη τῷ πάλιν γὰρ ἔσται
καὶ τῆς ἐπὶ τῷ μεταξὺ λεγομένης ἀντιφάσεως μεταξὺ τι. δῆλον
γὰρ ὡς ἔσται τι πάλιν καὶ ταύτης τῆς ἀντιφάσεως μεταξὺ, ἐφ' ὅ
πάλιν ὄντος μεταξὺ καὶ αὐτῷ ἄλλῃ ὁμοίως ἀντίφασις ἔσται, ἥς
πάλιν ἄλλο τι ἔσται μεταξὺ, ἐφ' ὅ πάλιν καὶ αὐτῷ ὄντος τινὸς ἔσται
καταφάσις καὶ ἀπόφασις, ὡν τὸ μεταξὺ πάλιν ἄλλην εἰσάξει φύσιν·
ἄλλο γὰρ τὸ σημαίνοντα ὑπὸ τῆς ἀμφοτέρων ἀποφάσεως τὸ σημαί-
νομένη ὑπὸ τῆς καταφάσεως ἢ τῆς ἀποφάσεως. τῷτο γὰρ σημαίνει
τὸ "ἢ γὰρ ὑπὸ ὅτι ἐστὶ τις αὐτῷ ἄλλῃ, καὶ τῷτο ἐπ' ἀπειρον." id.

"ἔτι — ἐστίν." ὁ νῦν τῷ λεγομένῳ τοῖσδε. εἰ πρὸς τὸν ἀπό- 1012a
μενον περὶ τινος εἰ ἔστιν ἢ μὴ, ὁ ἀποκρινόμενος ἢ εἶναι ἀποκρίνεται 15.
ἢ μὴ εἶναι, καὶ ὁ μὲν εἶναι εἰπὼν καταφάσκει, ὁ δὲ ἀρνησάμενος καὶ
εἰπὼν μὴ εἶναι ὁδὸν ἄλλο ἢ τὸ εἶναι ἀποφάσκει, ὁδὸν ἂν εἴη με-
ταξὺ τῆς ἀντιφάσεως. εἰ γὰρ δύο μὲν ἀποκρίσεις μόναι περὶ ἐκάστων,
τῶν δὲ δύο ἀποκρίσεων ἢ μὲν καταφάσις ἐστὶν ἢ δὲ ἀπόφασις, καὶ
ὁδὸν ἄλλο ἐκ τῶν ἀποκρίσεων σημαίνει) ἢ ὑφ' ἥς μὲν τὸ εἶναι ὑφ' ἥς
δὲ τὸ μὴ εἶναι, ὁδὸν ἂν εἴη μεταξὺ τῆς ἀντιφάσεως. εἰ γὰρ ἦν, καὶ
ἢ παρὰ τὸ ὃν τὸ ἀρνητικὸν ἄλλην τινα ἀπόκρισιν ἔδει εἶναι τρίτην
τῷ μὴ τῷτο μὲν φάσκοντι εἶναι περὶ ὅ ὅτι ἐρωτήσις, τὸ δὲ μεταξὺ
τιθέντι, ἢ τὸ ὅ ὅτι ἀρνητικὸν μὴ μόνον ἀναρετικὸν εἶναι τῷ περὶ ὅ
ἢ ἐρωτήσις, ἀλλὰ καὶ ἄλλο τι δηλῶν ἔν. εἰ δὲ μήτε ἄλλῃ τις
ἀπόκρισις ἐστὶ μήτε τὸ ὅ τὸ ἀποφαντικὸν ἄλλο τι ἢ ἀναίρεσιν ἐκείνῃ
δηλοῖ περὶ ὅ ὅτι ἐρωτήσις, τῷτο δὲ ἐστὶν ἡ ἀπόφασις, ὁδὸν ἂν εἴη
μεταξὺ τῆς ἀντιφάσεως. εἰ γὰρ τι ἦν, ἦν ἂν τις καὶ ἀπόκρισις
περὶ αὐτῷ. αὐτὸς μέντοι ἐπιτομώτερον ἐχρήσατο τῇ ἐπιχειρήσει.
εἰ γὰρ ὁ ἐρομένης τινὸς περὶ τινος εἰ λευκὸν ἀρνήμενος αὐτὸ εἶναι καὶ
λέγων ὅ ὁδὸν ἄλλο ἀποφάσκει ἢ τὸ εἶναι αὐτὸ λευκόν, ὁ ἴσον ἐστὶ
τῷ μὴ εἶναι αὐτὸ λευκόν, ἀπόφασις δὲ τῷτο, ὁδὸν ἂν εἴη μεταξὺ
τῆς ἀντιφάσεως. ἢ γὰρ τὸ ναὶ ἔδει ἀποκρίνεσθαι ἢ τὸ ὄχι, ὡν τὸ μὲν εἶναι
καταφάσις, τὸ δὲ μὴ εἶναι ἀπόφασις. τότε γὰρ ἂν ἦν μεταξὺ τι
τῆς ἀντιφάσεως, εἰ τὸ ὄχι ἢ ἀπόκρισις μὴ μόνον τὴν ἀπόφασιν
σημαίνειν ἡδύνατο τούτων περὶ ὅ ὅτι ἐρωτήσις, ἀλλὰ τι καὶ ἄλλο, ὃ
ἦν μεταξὺ. id.

"ἐλήλυθε — δόξα." λέγει τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἐπὶ ταύτης 1012a
ἐγένοντο τῆς δόξης οἱ γενομένοι, τῆς μεταξὺ τι εἶναι τῆς ἀντιφά- 17.

4. in iis quoque generibus ac subiectis medium erit contradictionis, in quibus negatio nihil aliud quam positionem contrarii significat Sepulv. || 7. τὸ ἐναντίθησιν ἐν *M*. || 8. αὐτῷ *M*. || κατηγορεῖται *M*. || 11. et 12. ὑγιαίνειν *M*. || 11. ὅτε ὑγιαίνει om *A*. || 12. νοσεῖ *A*. || 15. καὶ προχωρήσῃ τὸν ἀριθμὸν *M*. || 16. πᾶς — 17. ἢ περιττός et 24. εἰ et 34. καὶ post et et 35. ἐδείχθη om *M*.

1. δὲ *A*. || 5. ἔσται *A*. || 7. quod cum sit quoddam ens, de eo quoque erit affirmatio et negatio Sepulv. || 10. αὐτῷ] ἀφ' ὅ *M*. || 11. καὶ ἀπόφασις om *M*. || 16. ἐστὶν εἰ μὴ *M*. || 22. si enim esset, oporteret ut praeter negationem non alia tertia responsio haberetur Sepulv. || 24. μὲν] ἦν *M*. || 27. ἀναίρεσις ἐκείνῃ δῆλον *M*. || 30. ἐπὶ τὸ μέτερον *M*. || 31. αἰρούμενος *M*. || 36. ὃ ἢ] ἐκ *M*. || 40. γινόμενοι *M*.

σεως λεγόντης. τὴν δὲ αὐτὴν εἶναι λέγει αἰτίαν, ἥπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων παραδόξων τίθενται τινες· τὸς μὲν γὰρ τῷ μὴ δύνασθαι λύσαι τινα ἐριστικὸν καὶ σοφιστικὸν λόγον ἐρωτώμενον περὶ τοῦ ἐνδόντος αὐτῷ θεῶς τὸτο ὅτως ἔχειν, ὥσπερ ἡδὴ καὶ ἄλλοις τισὶν ἐνδόντες λόγοις τινὲς παραδόξους καὶ ἀτόπως θέσεις ἔθεντο. ἅμα δὲ διὰ τῶν ἐνδείκνυσι ἡμῖν καὶ τῇ χρήσει πρὸς φιλοσοφίαν τῶν ἐλέγχων τῶν σοφιστικῶν, εἶγε παρὰ τὴν ἐκείνων ἀγνοίαν ἀτόπως συμβαίνει τισὶ φύσεις παραδέχεσθαι. οἱ γὰρ περὶ τῆς κινήσεως ὑπὸ Ζήνωνος ἠρωτημένοι λόγοι πολλὰς καὶ δυναμένους τὸ ἐν τοῖς λαμβανομένοις ψεύδους συνορᾶν ταρασσόντες τε καὶ ἀπορεῖν ποῦσι, μήποτε ἔκ ἐστι κινήσεις, ὅτως ἐναργές τε καὶ ἐν πᾶσιν πράγματι· εἶπε δὲ καὶ ἐν τῷ Α τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως (13 extr.) ἐνδόντας τινὰς λόγους, τῷ τε ἐκ τῆς διχοτομίας δεικνύντι ὅτι μὴδὲν ἔστιν ἔν, καὶ τῷ ὅτι παρὰ τὸ ὄν ὕδεν ἔστι, τὸς μὲν ὑποθεῶς ἀτομά τινα εἶναι μέγεθος, τὸς δὲ εἶναι καὶ τὸ μὴ ὄν. τοῖσιν δὲ τι καὶ οἱ μεταξὺ τῆς ἀντιφά- 15 σεως εἶναι τιθέμενοι ἔπαυον· καὶ γὰρ διυνηθέντες τὸς περὶ τούτων, ὅτι ὅτως ἔχει, ἐπερωτωμένοις λόγους ὄντας σοφιστικὰς λύειν συνεχώρησαν αὐτοῖς. ἔστι δὲ ἡ ἀπορία, δι' ἣν ἔθεντο τινες εἶναι τι μεταξὺ τῆς ἀντιφάσεως, ἥ τε λέγεται μὴδὲν μὴ ἐκ τῆς μὴ ὄντος γίνεσθαι, ἐκ δὲ τῆς αὐτῆς ὁρᾶν τὰναντία γιγνόμενα, καὶ διὰ τούτου ἐνυπάρχειν 20 αὐτὰ ἐν ἐκείνῳ καὶ μεμῖχθαι ἐνεργείᾳ ὄντα, τὸ δὲ μεμιγμένον ἐκ τινῶν μὴδὲν τῶν ἐξ ὧν μέμικται αὐτὸν εἶναι ἀπλῶς, ἀλλὰ μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῆς κρᾶμα, ὃ ὅτε ὕδωρ εἶναι ἀντικρὺς ὅτε ὕψωρ· ὡς καὶ Ἀναξαγόρας ἐπιχειρήσεν. ὅτι δὲ ψεύδους ὅτος ὁ λόγος καὶ σοφιστικὸς, ὁ δὲ πρῶτον μὲν γὰρ ἡ ὑπόθεσις αὐτῶν ψευ- 25 δὴς, τὸ ἐξ ὧν γίνεταί τινα ἀντικείμενα ἀλλήλοις, τούτο ἐκ τῶν ἀντικειμένων μεμῖχθαι. ἔπειτα ὅτι κακῶν ψεύδους τὸ ἐπὶ τῷ μεμιγμένῳ μὴδὲν ἄλλοις τῆς ἀντιφάσεως ἀληθὲς εἶναι, μήτε τὴν κατάφασιν μήτε τὴν ἀπόφασιν· ὑδέρων μὲν γὰρ τῶν ἐξ ὧν μέμικται ἀληθὲς· τὸ γὰρ μεμῖχρατον ὅτε μέλι ὅτε ὕδωρ· σοφισ- 30 τικὸς δὲ ὁ λόγος καὶ ὁ λαμβάνων ὅτι τὸ ὅτε ἔστιν ὅτε ἔκ ἔστιν ὑδέρων αὐτὸν ἔστιν, ὅτε τῷ ἔστιν ὅτε τῷ ὕψωρ ἔστιν, τὸ δὲ ὑδέρων μεταξὺ ἐκείνων ὧν ὑδέρων ἔστιν· ὥς ἐι τὸ ἔστιν τι καὶ ἔκ ἔστι τὸ αὐτὸ ἀντίφασιν, εἴη ἂν τι μεταξὺ τῆς ἀντιφάσεως· πᾶσα γὰρ ἀντίφασιν διὰ τῆς εἶναι καὶ μὴ εἶναι. εἰ μὲν γὰρ ἡ ὅτε ἔστιν ὅτε ἔκ ἔστι 35 φωνὴ ἡδύνατο κατὰ τινος κατηγορεῖσθαι τε καὶ ἀληθεύειν, ἥν ἂν τι ἴσως ὅτω τῆς ἀντιφάσεως μεταξὺ δεικνύμενον· εἰ δὲ μὴδὲν τοῖσιν ἔστιν, ἔκ ἂν εἴη ἀληθὲς τὸ εἶναι τι μεταξὺ τῆς ἀντιφάσεως, μὴδὲν ὄντος τῶν ἐφ' ὧν ἡ ἐκατέρων ἀπόφασιν ἔστιν. ἀλλ' ὅτε πάντως, εἴ τι ἔστιν ὑδέρων, ἐκείνο μεταξὺ ἔστιν ἐκείνων· καὶ 40

γὰρ ὁ τοῖχος ὅτε ἀπόφασιν ἔστιν ὅτε κατάφασιν, ἀλλ' ὅτε διὰ τούτου μεταξὺ ἔστιν κατάφασιν καὶ ἀπόφασιν· τὸ γὰρ μεταξὺ τινῶν τοῖσιν ἔστιν ὥς μὴ μόνον εἰς ἀλλήλα γίνεσθαι τοῖς ἄλλοις τὴν μεταβολὴν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ μεταξὺ, καὶ τῷ μεταξὺ πάλιν εἰς ἐκά- 5 τερον τῶν ἄλλων. ὅτε ἔκ τῆς εἶναι εἰς τὸ μὴ εἶναι μήτε μὴ εἶναι μεταβάλλει τι, ὅτε ἐκ τῆς μὴ εἶναι ὁμοίως εἰς τὸ μήτε εἶναι μήτε μὴ εἶναι. ἀλλ' ὅτε ἐκ τῆς μήτε εἶναι μήτε μὴ εἶναι, ὅ ἐστι τούτων μεταξὺ· τὴν ἀρχὴν γὰρ ὅτε ἐξί τι ἐν τῷ μήτε εἶναι μήτε μὴ εἶναι. οἱ μὲν γὰρ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν ὅτως ἀπεφάναντο, οἱ δὲ διὰ τὸ πάντων ἀποδείξεις ζητεῖν· τῷ γὰρ τούτων μὴ εἶναι ἀπό- 10 δειξιν, τῷ ἀρχὰς αὐτὰ εἶναι ὄντα ἐναργῆ, ὑποτίθενται τε τὰ ἀντικείμενα αὐτοῖς ἅμα ἀληθῆ εἶναι, καὶ προείρασαν πειρώσιν αὐτῶν, καὶ πεπεισμένοι μὲν ὅτως ἔχειν, ὡς ἡλεγξεν αὐτὸς ἐπὶ τῶν πράξεων μάστιγα, θέσιν δὲ φυλάττειν πειρώμενοι. id.

“ἀρχὴ — ἐρισμῶν.” ἀρχὴν φησὶν εἶναι τῆς δειξέως πρὸς τὸ 1012a τὸς διὰ τὸ ἐνδόντα τοῖς σοφίσμασι τοῖς περὶ τῶν ταῦτα ὅτως ἔχειν 21. ἐρωτωμένοις θεμένους τὸ μεταξὺ εἶναι τι τῆς ἀντιφάσεως, καὶ πρὸς τὸς πάντων ἀποδείξεις ἀπαιτῶντας, καὶ διὰ τούτου ὡς μὴ δυναμέ- 25 νων ἀποδειχθῆναι τῷ τε μὴδὲν εἶναι τῆς ἀντιφάσεως μεταξὺ καὶ τῷ μὴ συμψεύδεσθαι τὴν ἀντίφασιν λέγοντας ταῦτα. πρὸς δὲ πάντας τούτους ἀρχὴν φησὶν εἶναι τὴν ἀπὸ τῶν ὀρισμῶν, τὴν αὐτὴν λόγον λέγων ὃν εἶπε καὶ κατ' ἀρχὴν τῆς πρὸς τὸς τὴν ἀντίφασιν ἅμα ἀληθῆ εἶναι λέγοντας ἀντιλογίας. ἂν γὰρ συγχωρῶσι τὰ ὀνόματα σημαίνειν τι, ὃ ἀναγκαῖον ἔστιν αὐτοῖς διδόναι, εἰ μέλ- 30 λουσι ὅλως χρῆσθαι λόγῳ, χρὴ τὴν λόγον τὴν σημαίνουσαν ὑπὸ τῷ ἀληθὲς καὶ τῷ ψεύδους τῶν ὀνομάτων, οἷς χρῶνται, λαμβάνειν· οἷτινες λόγοι ὀρισμοὶ ἂν εἴεν, ὃ μὲν τῷ ἀληθὲς ὃ δὲ τῷ ψεύδους· ὅτε καὶ διὰ τῶν διδόναι σημαίνειν τι δι' ὧν λέγουσι συγχωρῶσι καὶ τὸ ὀρισμὸν εἶναι. ἂν δὲ τὸ μὲν ἀληθὲς σημαίνειν τὸ εἶναι λέγειν καὶ τὸ μὴ ὄν μὴ εἶναι, ψεύδους δὲ τὸ μὴ εἶναι λέγειν ἢ τὸ μὴ ὄν εἶναι, καὶ 35 παρὰ ταῦτα μὴδὲν εἶναι ἄλλο ἀληθὲς ἢ ψεύδους, εἴη παρὰ κατάφασιν καὶ ἀπόφασιν· εἰ δὲ μὴδὲν ἀληθὲς παρὰ ταῦτα, τούτων δὲ τὰ μὲν κατάφασιν τὰ δὲ ἀπόφασιν, τὰ δὲ ὅτε ἀληθὲς παρὰ ταῦτα, ὅδ' ἂν μεταξὺ τι αὐτῶν εἴη· ἥν γὰρ ἂν κακῶς πρὸς τούτοις ἀλη- 40 θὲς ἢ ψεύδους, ἐλέγετο τε καὶ αὐτὸς λόγος ἀποφατικός, ἢ εἰπὲν ἀρχὴν εἶναι πρὸς ἅπαντας τούτους ἔξ ὀρισμῶν τῶν σημαίνειν, διότι συγχωρήσαντες σημαίνειν διὰ τῶν ὀνομάτων τι, δηλονότι καὶ λόγον τινὰ εἶναι τῶν ὑπὸ τῶν ὀνομάτων σημαίνουμένων συγχωρῶσιν· εἰ δὲ τούτο, ἔκείν' ἂν ὑπὸ τῶν αὐτῶν ὀνομάτων καὶ ὁ ἀντικείμενος ση- 45

1. ἥπερ *M.* || 2. τῷ *M.* || 7. ἀτόπως *M.* || 10. συνορᾶν *M.* || 13. καὶ τὸ ὅτι *M.* || 15. οἱ *M.* || 17. σοφιστικὰς *M.* || 20. τούτοις *M.* || 21. ἐναργῆ *M.* || 23. καὶ ὡς *M.* || 31. ὑδέρων — 32. ἐκ ἔστιν *om A.* || 33. ἐξί καὶ αὐτὸς *M.* || 38. εἴη *om M.*

8. μήτε εἶναι *om M.* || 9. οἱ μὲν *M.* || 11. ὄντα *om M.* || 12. αὐτῶν αὐτῆς *M.* || 15. *qui victi rationibus commenticiis me- dium contradictionis esse statuunt* Sepulv. || 16. τῶ *om A.* || 22. ἀρχὰς *A.* || 29. ἂν — 30. εἶναι ante ψεύδους *om M.* || 30. *et prae- terea nihil aliud verum est aut falsum, horum autem quaedam sunt affirmatio quaedam negatio, profecto praeter affir- mationem et negationem nihil erit verum. quodsi praeter haec nihil sit verum, ne ipsorum quidem medium ullum habe- bitur* Sepulv. || 31. εἴη — 32. ταῦτα *om M.* || 36. ὀρισμῶν ἀρισμῶν *M.* || 38. τινὸς *M.* || σημαίνων *M.* || 40. ἀληθὲς *M.*

των τῶν ὄντων λεγόμενα ὅτι ἀληθῆ ἢ ὅτι ψευδῆ. δύνασι δὲ καὶ αὐτὸν Ἡράκλειτον λέγειν πάντα ἀληθῆ καὶ πάντα ψευδῆ εἰρηκέναι, καθόσον ἔλεγε τὰ ἐναντία συνυπάρχειν, ἐναντία δὲ καὶ τὰ πάντα ἀληθῆ καὶ τὰ πάντα ψευδῆ. προστίθεται δὲ τοῖς φθάνουσι δεδειχθαι, ὡς ἐναργῶς ἐνίων ὅσων ἀντιφάσεων τοιούτων περὶ ὧν ὁδεῖς ἂν ἐνδοιάσειεν, ὡς ἡ ἀμφοτέρων τῶν μορίων ἀληθῶν εἶναι δυναμένων ἢ ἀμφοτέρων ψευδῶν· ὁ δεικτικὸν ἂν εἴη τῷ μὴ καὶ πάντων μοναχῶς ἐκάτερον. εἰδὲν δ' ἂν τοιαύτῃ ἀντιφάσεις τὴν διάμετρον σύμμετρον εἶναι ἢ μὴ σύμμετρον, καὶ καθόλου ὧν θάτερον μὴ ἀναγκαῖον θάτερον δὲ ἀδύνατον, ὁποῦν ἐστὶ τὰ ἐν τῇ ὑσσία τινῶν καὶ ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορούμενα. εἰπὼν δὲ προδήλως μήτε ἀληθεῖς ἅμα ἐπ' ἐνίων ἀντιφάσεων δύνασθαι λέγειν τὴν τε κατάφασιν καὶ τὴν ἀπόφασιν μήθ' ἅμα ψευδεῖς, ἐπήνεγκε τὸ "καίτοι δόξειεν ἂν μάλλον ἐνδέχεσθαι ἐκ τῶν εἰρηκένων" τὸ ψευδεῖς ἀμφοτέρως εἶναι· τὸτο γὰρ λείπει. ἀποτεινόμενος δὲ ταῦτα πρὸς Ἡράκλειτον λέγει 15 καὶ ὅσοι διὰ τὸ συνεχῆ τὴν ῥύσιν εἶναι ἐν τοῖς ὅσιν ἔλεγον ἅμα καὶ ταῦτ' ἀληθές καὶ τὸ εἶναι καὶ τὸ μὴ εἶναι. ὅσον γὰρ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις ὑπ' αὐτῶν, μάλλον ἂν ὑγιές εἴη τὸ ψευδεῖς πάσας εἶναι· εἰ γὰρ συνεχῆς ἡ ῥύσις καὶ μηδὲν ὑπομένει, ὅθεν ἂν ὑγιῶς καὶ ἀληθῶς εἴη κατηγορηθῆαι κατὰ τινος, ὧς ἀκόλουθον τὸ πάντα εἶναι ψευδῆ· 20 ἀνάγκη γὰρ τὸν ὅτις ὁρίζοντα καὶ τὸ συνεχῶς ῥέοντος καὶ εἰς μηδὲν ὠρισμένον μεταβάλλοντος ψευδεῖς. ὥστε καθ' Ἡράκλειτον πάντα ἀληθῆ λέγοντα τὴν ἀντίφασιν ἂν μάλλον ἀρμόττοι πάντα λέγειν ψευδῆ εἶναι, εἴγε συνεχῶς ὑπελάμβανε πάντα ῥεῖν τε καὶ μεταβάλλειν. ἔδειξε δὲ τὸ αὐτὸ καὶ Ἀναξαγόρας ἐπομένον ἄτοπον διὰ τὸ πάντα 25 μεμῆχθαι, τὸ δὲ μεμῆγμένον μήτε εἶναι τι ἀπλῶς τούτων ἐξ ὧν ἐστὶ, μήτε ἀπλῶς μὴ εἶναι. Alex.

1012b "ἀλλὰ — ἐλέχθη." εἰπὼν τίσι μὲν ἔπειτα τὸ συναληθεύειν τὴν ἀντίφασιν, τίσι δὲ τὸ συμπευδεῖς, τίσι δὲ ἄμφω, καὶ δείξας αὐτὸς μὴ δεόντως χωρμένους τῷ ἀληθεύειν καὶ τῷ ψευδεῖς ὀνόματι, ἐπ' ἀνείσιν ἐπὶ τὸν λόγον ἔχοντα. ἔφη δὲ δεῖν ἐξ ὁρίσμου τὴν πρὸς αὐτὸς ἔνστασιν. τε καὶ ζήτησιν ποιέει· τὸτο δὲ καὶ νῦν λέγει, καὶ διδάσκει πῶς χρὴ ποιεῖν. χρὴ γάρ, φησὶν, παρ' αὐτῶν, ὅπερ καὶ ἐν τοῖς ἐμπροσθεν ἠξιώσαμεν, αἰτεῖσθαι καὶ ἐξετάζειν, ὅχι εἶναι τι καὶ μὴ εἶναι λέγοντας, καὶ ἐφ' ὅτ' εἶναι, ἐπὶ τούτῳ οἷον τε καὶ 35 τὸ μὴ εἶναι λέγειν (ταῦτα μὲν γὰρ ἀξιῶντες δόξομεν τὸ ἐν ἀρχῇ λαμβάνειν), ἀλλὰ εἰ σημαίνουσι δι' ὧν λέγουσι, αἰτητέον παρ' αὐτῶν· εἰ μὲν γὰρ μὴ σημαίνουσιν, ὅτ' ἂν διαλέγοντο· εἰ δὲ σημαίνουσιν, τὸν λόγον καὶ τὸν ὁρίσμον ἐκάστω τῶν ὑπὸ τῶν λεγομένων ὑπ' αὐτῶν σημασινομένων ληπτέον, καὶ δὴ καὶ τί τὸ ψευδὸς καὶ τὸ ἀληθές αὐτὸ σημαίνει, οἷς χωρῶν καὶ αὐτοῖς, καὶ λόγους τῶν ὑπὸ τῶν ὀνομάτων σημασινομένων, οἷτινες ὁρίσμοι ἂν εἴεν, ὁ μὲν τῷ ἀληθὲς ὁ δὲ τῷ ψευ-

δῶς. "εἰ δὲ μηδὲν ἄλλο ἢ τὸ ἀληθὲς φάναι ἢ ἀποφάναι ψευδὸς ἐστιν." τὸ λεγόμενον ἀσαφῶς μὲν εἴρηται, εἴη δ' ἂν τοιαῦτον. εἰ μηδὲν ἄλλο τὸ ἀληθὲς ἐστὶν ἢ ὅπως ἔχον φάναι ὅπως ἔχειν, καὶ πάλιν τὸ ὅπως ἔχον ἀποφάναι ψευδὸς, ὁῦλον ὡς ἄλλο μὲν ὑπὸ τῷ ἀληθὲς σημαίνει ἄλλο δὲ ὑπὸ τῷ ψευδῶς, καὶ ἀδύνατον τῶν μὲν καταφασκόντων περὶ τῶν αὐτῶν τῶν δὲ ἀποφασκόντων ἢ πάντας λέγειν ψευδεῖς ἢ πάντας ἀληθεύειν. ἂν μὲν γὰρ οἱ καταφασκόντες ἀληθεύουσιν, ὡς ἔχει τὸ πρᾶγμα λέγοντες αὐτὸ ἔχειν, οἱ αὐτὸ τὸτο ἀποφασκόντες αὐτὸ ψεύσονται· τὸτο γὰρ ὑπὸ τῷ ψευδεῖς σημαίνει, τὸ ἀποφάσκειν τινὸς ὃ ὑπάρχει αὐτῷ. εἰ δὲ ἡ ἀπόφασις ἀληθὴς, ὁῦλον ὡς ἀνάγκη τὴν κατάφασιν εἶναι ψευδῆ· εἰ γὰρ ἐν μηδενὶ ἄλλῳ τὸ ἀληθὲς τε καὶ ψευδὸς ἢ ἐν τῇ τῷ αὐτῷ καταφάσει καὶ ἀποφάσει, ἀδύνατον πάντα ψευδῆ εἶναι, ὁμοίως δὲ καὶ ἀληθῆ· ἢ γὰρ περὶ τούτου ἀντιφάσεις ἀμφοτέρως ἔχει. εἰπὼν δὲ καίτοι δόξειεν ἂν μάλλον ἐνδέχεσθαι ἐκ τῶν εἰρηκένων πάντα ψευδῆ εἶναι, καθ' Ἡράκλειτον κινεῖσθαι πάντα λέγοντα, ἢ πάντα ἀληθῆ, ὡς Ἀναξαγόρας ἔλεγε τε καὶ ᾤετο, ὅτι μὴ οἷον τε πάντα ψευδῆ εἶναι δεδειγμένης τῆς ἀντιφάσεως ὅπως ἔχει, καὶ τὸ ἀληθὲς τε καὶ ψευδὸς ὠρισμένον, ἐπήνεγκε. φέρεται δὲ καὶ ὅπως ἡ λέξις "εἰ δὲ μηδὲν ἄλλο τὸ ἀληθὲς ἢ φάναι ἢ ἀποφάναι καὶ τὸ ψευδὸς ἐστίν," καὶ εἴη ἂν τὸ λεγόμενον, εἰ μηδὲν ἄλλο τὸ ἀληθὲς σημαίνει ἢ τὸ καταφῆσαι τι ἢ ἀποφῆσαι, καὶ τὸ ψευδὸς ὁμοίως. βραχέως δὲ τῇ λέξει κέκληται, ἐπεὶ φθάνει διὰ τῶν προσθεν εἰρηκέναι ἀληθὲς μὲν εἶναι τὸ ὅτι εἶναι λέγειν ἢ τὸ μὴ εἶναι μὴ εἶναι (ὧν τὸ μὲν κατάφασις τὸ δὲ ἀπόφασις ἐστίν, κατάφασις μὲν περὶ τῷ ὄντος, ἀπόφασις δὲ περὶ τῷ μὴ ὄντος), ψευδὸς δὲ τὸ ὅτι μὴ εἶναι λέγειν, ὃ ἐστὶν ἀπόφασις τῷ ὄντος, ἢ τὸ μὴ εἶναι, ὃ ἐστὶν κατάφασις ἐπὶ τῷ μὴ ὄντος. αἵτινα σαφῶς προειρημένα ἐνταῦθα μετενεκτέον· εἰ γὰρ μηδὲν ἄλλο ἀληθὲς ἐστίν ἢ τὸ φάναι εἶναι καὶ τὸ μὴ εἶναι μὴ εἶναι, καὶ ψευδὸς τὸ τε φάναι εἶναι, ὃ ἐστὶ τῆς ἀληθὲς περὶ τῷ ὄντος κατάφασις ἢ ἀπόφασις, καὶ πάλιν τὸ αὐτὸ εἶναι, ὃ καὶ αὐτὸ κατάφασις ἐστὶ τῆς ἀληθὲς περὶ τῷ μὴ ὄντος ἀποφάσει, ὁῦλον ὡς ἀδύνατον ἐστίν ἢ ἀληθεύειν ἀμφοτέρως τὸς τε τὰς κατάφασεις τὰς περὶ τῷ αὐτῷ καὶ τὸς τὰς ἀποφάσεις λέγοντας, ἢ πάλιν ἀμφοτέρως ψευδεῖς· ὃ γὰρ ἦν ἡ κατάφασις ἀληθὴς, τούτῳ ἦν ἡ ἀπόφασις ψευδὴς· ὥστε ἀνάγκη θάτερον μόνον τῆς ἀντιφάσεως ἀληθὲς θάτερον δὲ ψευδὸς λέγειν, ἀλλ' ἢ πάντα ἀληθῆ ἢ πάντα ψευδῆ. δύνασι καὶ τοιαῦτον εἶναι τὸ λεγόμενον διὰ τῆς λέξεως· εἰ δὲ μηδὲν ἄλλο τὸ ἀληθὲς φάναι ἢ ὅτι τὸ ἀποφάναι ψευδὸς, ταῦτα εἰ δὲ μηδὲν ἄλλο σημαίνει ὑπὸ τῷ ἀληθῇ εἶναι τὴν κατάφασιν ἢ ὅτι ἡ ἀπόφασις ἐστὶ ψευδὴς· ὁ γὰρ λέγων ἀληθὲς εἶναι τὸ ἡμέραν εἶναι, τὸ μὴ εἶναι ἡμέραν διὰ τῆς κατάφάσεως ψευ-

6. ἐνδοιάσει. *A.* || 10. ὁποῦν [*δ*] τρία *M.* || 16. κατ' αὐτὸν *V.* || 19. συνεχῶς *M.* || 23. ἀρμόττει *M.* || 33. παρ' *]* περὶ *M.* || 36. δόξομεν *M.* || 37. παρ' *]* περὶ *M.* || 40. καὶ post δὲ om *M.* || ψευδὸς κατ' ἀληθὲς *M.* || 41. σημαίνουσι *M.*

1. ἢ ante τὸ om *AM.* || φάναι ὅπως ἔχειν ἢ τὸ ἀποφάναι *M.* || 2. ἀσαφῶς ἀληθὲς *M.* || 8. ἔχειν *A.* || 14. ἢ εἰ *A.* || 15. ἐκ τῶν αὐτῶν *M.* || 17. fieri non posse subiunxit ut omnia falsa sint Sepulv. || 18. τ' om *M.* || 20. ἢ ἀποφάναι om *MP.* || 28. γὰρ τὸ μηδὲν *M.* || 29. καὶ ψευδὸς — 30. εἶναι om *A.* || 3] οὐ *A.* || 39. τὸ om *M.*

δος εἶναι λέγει· εἰ δὲ τὸτο, ἀδύνατον τὴν ἀντίφασιν ἅμα εἶναι ἀληθῆ. id.

1012b 11. "ἔτι — ἀναγκαῖον." ἔδειξε πρὸ ὀλίγου ὅτι μὴδὲν ἐστὶν ἀντιφάσεως μεταξὺ, ἀλλὰ καὶ πάντες ἡ κατάφασις ἢ ἡ ἀπόφασις. εἰ δὲ τὸτο ὕγιες καὶ ὁδὸν ἄλλο παρὰ τὴν ἀντίφασιν ἐστὶν, ἀδύνατον ἀμφοτέρω φευδῇ εἶναι· ἡδύνατο γὰρ φευδῇ μόνως ὥτως ἀμφοτέρω γίνεσθαι, εἰ ἦν τι μεταξὺ αὐτῶν. μὴδενὸς δὲ ὄντος μεταξὺ, ἀνάγκη θάτερον μὴ αὐτῶν ἐπὶ πάντες ἀληθὲς εἶναι, θάτερον δὲ φευδὲς μόνον, ἀλλ' ἔκ ἀμφω ἀληθῆ ἢ ἀμφω φευδῆ. πάλιν δὲ τὸ ἀδύνατον ἀμφω φευδῇ εἶναι εἶπεν, ἐπεὶ προείρηκέν μᾶλλον ἐνδέχεσθαι ἐκ τῶν εἰρημένων πάντα φευδῇ εἶναι. τοῖς τε γὰρ τὴν ῥύσιν αἰτιωμένοις τὸτο λέγειν μᾶλλον ἔπει, ἀλλὰ καὶ Ἀναξαγόρῃ τῷ πάντα ἐν ᾧ μεμιχθῆναι λέγοντι καὶ μὴδὲν διὰ τὸτο τῶν ὄντων εἰλικρινὲς εἶναι ὃ λέγειν εἶναι. id.

1012b 13. "συμβέβηκε — θρυλλέμενον." θρυλλέμενον μὴ εἶπεν, ἐπεὶ καὶ ἄλλοι τῷ πρὸς τὸς ταῦτα λέγοντας ἐχρήσαντο ὡς ὄντι ἐναργεῖ, φανερώτατα δὲ Πλάτων κεκίνηκεν αὐτὸ ἐν τῷ Θεαιτήτῳ· πῶς δὲ αὐτοὶ αὐτὸς ἀναιρεῖσιν, ἔδειξεν. ὁ μὴ γὰρ πάντα ἀληθῆ λέγων ἀναιρεῖ αὐτὸν τῷ καὶ τὴν ἐναντία αὐτῷ λέγοντα ὅτι μὴδὲν ἀληθὲς ἐστὶν ἢ μὴ πάντα ἀληθεύειν λέγειν, ὃ ἐστὶν ἀνααιρετικὸν τῆς δόξης τῆς πάντα ἀληθεύειν λεγούσης· ὥς καὶ τὴν τιθέμενον πάντα εἶναι ἀληθῆ· ἀληθὲς καὶ τὸ μὴ πάντα εἶναι ἀληθῆ. ὁ δὲ πάντα φευδῇ εἶναι λέγων λόγος αὐτὸν ἀναιρεῖ, ὅτι εἰ πάντα εἴη φευδῆ, καὶ αὐτὸς ἔτος ἂν εἴη φευδῆς ὃ πάντα φευδῇ λέγων, ἀληθὲς ἄρα ὁ ἀναιρετικὸς αὐτῷ, ὁ μὴ πάντα φευδῇ λέγων. id.

1012b 13. "ἐὰν — μόνος." εἰ φυλασσόμενοι, φησὶ, τὸ ἐπόμενον αὐτοῖς ἄποπον, τὸ δὲ ὧν τίθεντο ἀναιρεῖν τὰ ὑπ' αὐτῶν τιθέμενα, ὑπεξαίρων καὶ λέγουσιν ὁ μὴ πάντα ἀληθῆ λέγων χωρὶς τῶ λέγοντος ὅτι μὴ πάντα ἀληθῆ, ὅς ἐστιν ἀναιρετικὸς τῶ πάντα ἀληθῆ, ὁ δὲ λέγων πάντα φευδῇ χωρὶς τῶ ὑπ' αὐτῷ (τὸτο γὰρ εἶναι μόνον ἀληθές), ἀκολουθεῖ αὐτῶν ἐκατέρῳ ἂν τῷ ἑνὶ ὑπεξαίρειν τὸ ἀπείρου τοιούτους συγχωρεῖν εἶναι· ὃ γὰρ μόνος ἔσται φευδῆς ὁ λέγων μὴ πάντα εἶναι ἀληθῆ, ὡς βάλειν ὃ πάντα ἀληθῆ λέγων, ἀλλὰ καὶ ὁ λέγων ἀληθὲς εἶναι τὸ μὴ πάντα ἀληθῆ εἶναι, ἄλλος ὧν τῶ λέγοντος μὴ πάντα εἶναι ἀληθῆ. ἀλλὰ καὶ ὁ λέγων ἀληθὲς εἶναι τὸ πάντα ἀληθῆ εἶναι τὴν λέγοντα λόγον μὴ πάντα εἶναι ἀληθῆ, ἄλλος ὧν ἐκείνων, καὶ αὐτὸς ἔσται φευδῆς, ἀλλὰ καὶ ὁ τῶτον λέγων τὸν λόγον, ἀληθὲς ἐστὶ τὸ λέγειν τὸν λόγον τὸν λέγοντα ἀληθὲς εἶναι τὸ μὴ πάντα εἶναι ἀληθῆ ἀληθῆ εἶναι. καὶ ὥτως ἐπ' ἀπείρον τις αὐτῶν

τῇ τῷ ἀληθὲς προδήκη δείξει καὶ τὸν ἑνα μόνον φάσκοντα φευδῇ εἶναι λόγον ἀπείρου τὸς φευδεῖς λεγομένους. καὶ εἴη ἂν ἢ σύνθεσις ἢ ἐπ' ἀπείρον τῶν ἀληθῶν τριαύτη· φευδὲς ἐστὶ τὸ ὃ πᾶς λόγος ἀληθὲς ἐστὶν τῷ ἀληθὲς εἶναι τὸ πάντα εἶναι ἀληθῆ· φευδὸς ἐστὶ τὸ ἀληθὲς ἐστὶν ἀληθὲς εἶναι τὸ πάντα εἶναι ἀληθῆ· φευδὸς ἐστὶ τὸ ἀληθὲς ἐστὶ τὸ λέγειν ἀληθεύειν τὸν λέγοντα ἀληθὲς εἶναι τὸ λέγειν μὴ πάντα εἶναι ἀληθῆ. καὶ τὸτο ἐπ' ἀπείρον. ὁμοίως δὲ καὶ ἀληθεῖς ἀπείροι καὶ τὸν λέγοντα πάντων φευδῶν ὄντων μόνον ἀληθῆ εἶναι τὸν λέγοντα πάντας φευδεῖς· ὃ γὰρ μόνον ἀληθὲς ἔσται κατ' αὐτὸς ὁ λέγων πάντα φευδῇ εἶναι, ἀλλὰ καὶ ὁ λέγων, ἀληθὲς ἐστὶ τὸ πάντας φευδεῖς εἶναι· εἰ γὰρ μὴ ἔτος, ὅδ' ὁ πρὸ αὐτῷ. ἀλλὰ καὶ ὁ λέγων ἀληθὲς ἐστὶ λόγος ὁ λέγων ἀληθὲς εἶναι τὸ πάντα φευδῇ εἶναι. καὶ τὸτο ἐπ' ἀπείρον. βραχέως δὲ τὸτο ἐδήλωσεν εἰπὼν "ὃ γὰρ λέγων τὸν ἀληθῆ λόγον ἀληθῆ ἀληθὲς ἐστὶν." ὁμοίως δηλονότι καὶ φευδῆς ὁ λέγων ἀληθῆ τὸν φευδῇ λόγον, ἄλλως τε καὶ πλασματώδες τὸ αἰτεῖσθαι ταῦτα καὶ ὑποτιθεσθαι. id.

1012b 22. "φανερόν — κινεῖσθαι." αὕτη ἡ λέξις ὃ φέρεται ἐν τισιν ὡς ἔστα οικεία τῆς φυσικῆς· ὃ μὴν ἄλλ' ἐπεὶ συγχωρούμενος τοῖς προδεδειγμένοις περὶ αὐτῶν λέγειν δοκεῖ, ἔκ ἂν εἴη παντάπασιν ἀλογογία τῶν προειρημένων. κειμένον γὰρ τὸ μῆτε ἀληθῆ πάντα εἶναι μῆτε φευδῆ, ἀκολουθεῖ ἂν τὸ μῆτε τὸς ἡρεμεῖν πάντα λέγοντας ἀληθεύειν μῆτε τὸς κινεῖσθαι· ἔπει γὰρ τοῖς μὴ ἡρεμεῖν πάντα λέγουσι τὸ μὴδὲν μεταπίπτειν, ἀλλ' αἰεὶ τὰ αὐτὰ ἀληθῆ τε καὶ φευδῆ μένειν, ὀρώμεν δὲ ὅτι μὴ αἰεὶ ἐπὶ τῷ αὐτῷ ἢ κατάφασις μὴ ἀληθὲς ἢ ἀπόφασις δὲ φευδῆς, ἢ ἔμπαινον, ἀλλὰ μεταπίπτει, καὶ ἐφ' ὃ πρότερον ἦν ἢ κατάφασις ἀληθὲς, ἢ ἀπόφασις πάλιν ἀληθὲς γίνετο, εἴη ἀληθὲς ἐστὶ τό τε ὃν εἶναι λέγειν καὶ τὸ μὴ ὃν μὴ εἶναι. αὐτὸς γὰρ ὁ λέγων πάντα ἡρεμεῖν πρότερον τε ἔκ ἦν καὶ ὕστερον ἔκ ἔσται· ὁ ἀδύνατον ἄνευ μεταβολῆς γίνεσθαι. τοῖς δ' αὖ πάλιν πάντα συνεχῶς κινεῖσθαι λέγουσι τὸ μὴδὲν ἀληθὲς εἶναι· ὁδὸν γὰρ ὑπομένει τὴν τῷ τότε τι εἶναι κατηγορίαν, ἀλλὰ μεταπίπτει, ἀληθὲς δὲ ἦν τὸ ὃν εἶναι λέγειν. πάντα ἔν φευδῇ κατ' αὐτὸς ἔσται· τὸτο γὰρ καὶ ἐν τοῖς πρὸ ὀλίγου εἰρημένοις εἶπεν ἔπειτα τοῖς πάντα συνεχῶς εἶναι τε καὶ κινεῖσθαι λέγουσιν. ἀλλὰ δέδεικται ὅτι μὴ οἷον τε πάντα φευδῇ εἶναι. λέγοι δ' ἂν μὴδὲτερον τῶν εἰρημένων ἀληθὲς εἶναι, μῆτε τὸ πάντα ἡρεμεῖν μῆτε τὸ πάντα κινεῖσθαι, ὅτι καὶ τῶν ἐκατέρω μοναχῶς λέγειν καὶ πάντων· εἶπε δὲ τὸτο ἀδύνατον εἶναι· ἔπει γὰρ καὶ τῷ μὴ πάντα ἡρεμεῖν τὸ αἰεὶ τὰ αὐτὰ ἀληθῆ τε καὶ φευδῆ μένειν καὶ μὴ μεταπίπτειν εἰς ἄλλα, ὃ ὅτι

4. ἢ post ἢ om *M*. || 5. ἐστὶν καὶ *M*. || 12. ῥύσιν] ῥύσιν *M*. || 15. μὴ] δὲ *M*. || 16. τῷ τῷ *A*. || λέγοντας ταῦτα *M*. || ἐχρήσαντο *A*. || 18. αὐτῶν] αὐτοῖς *M*. || 21. τὸν] ταῦτον *M*. || 23. εἴη] ἢ *M*. || 27. ὅφ' αὐτῶν corr. 2 m. *A*. || 29. ὡς *M*. || 30. ὅφ' αὐτῷ corr. 2 m. *A*. || τῶν *A*. || ἀληθῆ *A*. || 34. τὸ — 35. ἀληθὲς εἶναι om *M*.

1. τῇ] τὸ *M*. || 3. *quoniam vera est quare verum esse ait omnia esse vera, et haec, verum est, verum esse dictu non omnia esse vera; et haec, verum est, verum esse dictu non omnia esse vera. item haec est falsa, verum esse dictu, veracem esse qui ait verum esse dictu non omnia esse vera, et hoc in infinitum Sēpulv.* || 5. ἀληθὲς — ἀληθῆ om *A*. || 8. ἀπείροι *M*. || μόνον *M*. || 13. καὶ τὸ ἐπ' *M*. || 19. ἀλλοτρίων *M*, ἀλλότριον *V*. || 21. ἀκολουθεῖ *M*. || λέγοντας — 22. πάντα et 24. μὴ αἰεὶ om *M*. || 24. τῷ] τὰ *M*. || 25. ἢ] καὶ *M*. || 27. ἐστὶ ποτε ὃν *M*. || μὴ post ὃν om *M*. || 29. πάλιν om *A*. || 31. ὑπομένειν *M*. || 36. pro τὰ prius τὰ *M*. || 37. καὶ om *A*. || κατὰ] καὶ τὰ *M*.

ἢ προαίρεσις καὶ τὰ ὅμοια τῶν ὡς τελῶν καὶ τῶν ποιητικῶν ἀρχῶν
 παραδείγματα, αἱ ἔκ ἐνυπάρχουσι τοῖς γινόμενοις, ἐν οἷς ἦσαν καὶ
 οἱ ἀρχόντες. προσίθῃσι δὲ καὶ τὴν ὕσιν καὶ τὸ ἔνεκα, ὕσιν μὲν
 λέγων τὴν κατὰ τὸ εἶδος ἀρχήν· τὸτο γὰρ ἡ ἐκάστου ὕσιν, τὸ δ' ἔ-
 νεκα τὸ τέλος. ἂ συνέθηκεν, ἐπεὶ ἐν τοῖς φύσει γινόμενοις δοκεῖ
 τὸ εἶδος καὶ τελειότης καὶ τέλος εἶναι· καὶ εἴη ἂν καὶ ταῦτα ἐν τοῖς
 προϋπάρχουσι μὴ ἐνυπάρχουσι δέ. προσέθηκε δὲ καὶ ὑπὸ τίνα τῶν
 1013^a εἰρημένων ταῦτα ὑπάγει, εἰπὼν "πολλῶν γὰρ καὶ τῶν γινώσκων καὶ τῆς
 21. κινήσεως ἀρχὴ τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ καλόν." τῆς γνώσεως μὲν τὸ εἶδος
 (ἀρχὴ γὰρ καὶ αἰτία τῆς τῶν πράγματος γνώσεως ἢ τῶν εἰδῶν αὐτῶν
 γνῶσις), τῆς δὲ κινήσεως ἀρχὴν τὸ τέλος εἶπεν, ὅπερ ἐστὶ τὸ ἀγαθὸν
 καὶ τὸ καλόν· ἐκάστου γὰρ τὸ οἰκίον τέλος ἀγαθὸν τε ἐκείνῳ καὶ καλόν,
 ἔκ ἐνυπάρχον μὲν, ὅτι αἰτία αὐτῷ τῶν γενέσεως γίνεσθαι, ἐπιγινώ-
 μενον δὲ ἐκείνῳ τελειωμένῳ. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ εἶδος, ὅτε ἐστὶν ὡς
 προϋπάρχον τε καὶ προεπινοούμενον ἀρχή, ἔκ ἐνυπάρχει. αἱ δὲ
 15 ὅπως λεγόμεναι ἀρχαὶ περιέχοντι διὰ τῆς λέξεως τῆς "ἢ δὲ ὅθεν
 γίνεσθαι" πρῶτον μὴ ἐνυπάρχοντος." ἢ διὰ ταύτης μὲν εἴη ἂν τὸ τέλος
 ἀρχὴ λεγόμενον, τῆς δὲ κατὰ τὸ εἶδος ἀρχῆς δηλωτικῇ αἱ τέχναι, καὶ
 τῶν μάστιγα αἱ ἀρχιτεκτονικαί· αὐτῶν γὰρ τὸ εἶδος πῶς εἰσι τῶν
 γινόμενων. κοινὸν μὲν ὅτι πάσης ἀρχῆς φησὶν εἶναι τὸ πρῶτον εἶναι
 20 ὃ ἐστὶν ἀρχή· ὡς μὲν ὄντος τῶν πράγματος ὃ ἐστὶν ἀρχή, ἢ τῆς ὁδοῦ
 ἀρχή, ὡς δὲ γινόμενης, ὡς θεμέλιον οἰκίας καὶ καρδία ζῶν (ταῦτα
 γὰρ τῶν πρῶτα ὡς γινόμενων), ὡς δὲ γνωσκομένην ἀρχαὶ τὰ
 ἀξιώματα τῶν ἀποδείξεων, ὅτι ἐντεῦθεν τὸ γνωσκέμενον αὐταῖς· καὶ
 γὰρ τῶν ἡδὴ ὄντων ἐστὶ τις ἀρχὴ καὶ τῶν ἔτι γινόμενων, πολλὰ δὲ
 25 καὶ τῶν γινωσκομένων ἀρχὰς ἔχει τῆς γνώσεως. τὸ μὲν ὅτι προϋ-
 πάρχον κοινὸν ταῖς ἀρχαῖς, τῶν δὲ ἀρχῶν αἱ μὲν ἐνυπάρχουσι τέ-
 τοις ὧν εἰσὶν ἀρχαί, ὡς ἡ φύσις τοῖς φύσει γινόμενοις καὶ ἡ ὕλη·
 ἀλλὰ καὶ ὁ θεμέλιος ὅπως ἀρχὴ τῆς οἰκίας καὶ ἡ καρδία τῶν ζῶν, καὶ
 ὅθεν ἂν τις τῶν πράγματος ἄρχειτο. ἢ δὲ διάνοια καὶ ἡ προαίρεσις
 30 καὶ αἱ τέχναι ἀρχαὶ μὲν τῶν γινόμενων ὑπὸ αὐτῶν, ἀλλ' ἔτι ὡς
 ἐνυπάρχουσαι τῶν γινόμενων. εἴη δ' ἂν καὶ τὸ τέλος ὑπὸ τῶν ἀφ'
 ὃ πρῶτα γίνεσθαι μὴ ἐνυπάρχοντος, ὡς προείρηθ', ὅφ' ὁ ἀσσομεν
 καὶ τὸ ποιητικὸν αἶτιον· ἐν γὰρ τοῖς πρακτοῖς καὶ τὸ τέλος ἀρχή. ἐστὶ
 δέ, ὡς περὶ τὸ ἀγαθὸν ἀρχὴ πράξεως, ὅπως πολλάκις καὶ τὸ καλόν·
 35 φεύγοντες γὰρ αὐτὸ πρᾶσσομεν τινα. διὸ ἐν τισὶ γράφεσθαι "πολ-
 λῶν γὰρ καὶ τῶν γινώσκων καὶ τῆς κινήσεως ἀρχὴ τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κα-
 λόν." id.

1013^a 16. (ε) κατὰ τὴν ἀλήθειαν ἔτι ὅπως ἔχει· ἐπὶ πλέον γὰρ ἐστὶν
 ἡ ἀρχὴ τῶν αἰτίων, διὸ καὶ προέταξε τὴν ἀρχὴν τῶν αἰτίων... ὡς ὅταν
 πρὸς τοὺς πολλοὺς εἶπεν ὁ φιλόσοφος ὅτι "ἰσαχῶς δὲ καὶ τὰ αἰτία
 λέγεσθαι." Asclep.

εἰπὼν δὲ τὴν ἀρχὴν ἰσαχῶς καὶ τὰ αἰτία λέγεσθαι, ἐφέξε τὴν
 τῶν αἰτίων ποιούμενος διαίρεσιν τέσσαρα σημαίνοντα καὶ τὰ αἰτία
 παραδίδωσιν, α. καὶ ἐν Φυσικῇ Ἀκροάσει ἐξετέτο αὐταῖς λέξεσιν,
 ὡς ἰσαχῶς μὲν καὶ τὰ αἰτία τῇ ἀρχῇ λεγόμενα καθόλου, ἢ μὴν ἀλλὰ
 κυριώτερον (α). ἔτι μὲν ὅτι τὰ σημαίνοντα ταῦτα καὶ ἐν τῇ ἀρχῇ,
 πλὴν ὅτι τῇ διαίρει ταύτη· ἢ μὲν γὰρ ὕλη ἦν ἐν τῷ ὅθεν γίνεσθαι
 πρῶτον ἐνυπάρχοντος, καὶ ὅθεν πρῶτον ἡ κίνησις πέφυκεν ἀρχεῖσθαι,
 καὶ ἡ μεταβολὴ διὰ μὲν τῶν ὅθεν γίνεσθαι πρῶτον μὴ ἐνυπάρχοντος τῶ
 τέλους τιθεμένου, διὰ δὲ τῶν ὅθεν πρῶτον ἡ κίνησις πέφυκεν ἀρχεῖσθαι
 τῶν ποιητικῶν, τῶν δὲ εἰδῶν διὰ τῶν τεχνῶν· ἢ γὰρ τέχνη τὸ εἶδος τῶ
 γινόμενου. καὶ κατὰ τὸν τρόπον μὲν καθ' ὅς καὶ ἡ ἀρχὴ λέγεσθαι καὶ τὸ αἶτιον
 λέγεσθαι τε καὶ διαίρεισθαι, ἢ μὴν ἀλλ' ἡδὴ διηρήσθη, καὶ κατ' ἐκείνα
 μὲν τὰ σημαίνοντα τὴν ἀρχήν, κατὰ ταῦτα δὲ τὰ αἰτία. πάντα δὲ
 τὰ εἰρημένα περὶ αὐτῶν νῦν αὐταῖς λέξεσιν ταῦτά ἐστι τοῖς ἐν τῷ
 B (c. 3) τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως εἰρημένους· διὸ καὶ ἐξ ἐκείνων
 τὴν ἐξηγήσιν μετενεκτέον. Alex.

(α) τὰ ῥητὰ ταῦτα μετενήνεκεν ἐνταῦθα ἐκ τῆς Φυσικῆς 1013^a
 Ἀκροάσεως. ἔλεγον γὰρ ὅτι τινὰ παραπύλοντο, καὶ μὴ δυνάμενοι
 μιμήσασθαι ἐκ τῶν αὐτῶν ἐφύρμιον. ἀμέλει καὶ τὸ K φαίεται
 ὅλον ἐκ τῶν ἄλλων αὐτῶν ἐστὶν ἀκροάσεων. Asclep.

"αἶτιον — ἐνυπάρχοντος." λέγει μὲν τὴν ὕλην, τὸ δὲ "ἐν-
 πάρχοντος" προσέθηκε χωρίζων δι' αὐτὴν τὴν τε σφύριον τῆς ὕλης
 καὶ τὸ ἐναντίον· καὶ γὰρ ἐκ τῆς σφύρισεως τὸ γινόμενον γίνεσθαι, ὡς
 ὅθεν ἐστὶν ἐν τῷ A τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως (c. 8), καὶ ἐκ τῶν ἐναν-
 τίων, α. ἔκ ἐνυπάρχου τῶν γινόμενων. καὶ τῶν ποιητικῶν δὲ αἰτίων ἡ ὕλη
 ὡς ἐνυπάρχουσα χωρίζεσθαι· εἶπε γὰρ πρὸ ὀλίγου περὶ τῆς τοιαύτης
 ἀρχῆς "ὅθεν γίνεσθαι πρῶτον μὴ ἐνυπάρχοντος" (v. 7). ἢ μόνον δὲ
 τὴν προσεχῆ ὕλην ἐκάστου αἰτίων ὕλην λέγει, ἀλλὰ καὶ τὰ εἶδη
 αὐτῆς καὶ γένη, ὅθεν ὁδε ὁ χαλκὸς τῶν ἀνδριάντων, καὶ χαλκὸς
 ἀνδριάντων, καὶ σῶμα εἰκόνας· τῶν γὰρ ἀνδριάντων ταῦτα ὕλην αἰτία.
 ἄλλων δὲ τρόπον αἰτίων λέγει τὸ εἶδος, "τὸτο δὲ ἐστὶν ὁ λόγος τῶν 1013^a
 τί ἦν εἶναι καὶ τὰ μέρη τὰ ἐν τῷ λόγῳ." λέγει μὲν περὶ τῆς κατὰ τὸ
 εἶδος αἰτίας, ἐλλείπει δ' ἂν τῷ "τὸτο δὲ ἐστὶν ὁ λόγος τῶν τί ἦν
 εἶναι" τὸ δηλωτικὸν· ὁ γὰρ δηλωτικὸς τῶν τί ἦν εἶναι λόγος ἐστὶν
 30 ὁρίσμος. παράδειγμα δὲ τὸ εἶδος εἶπεν ἔτι ὡς οἱ τὰς ἰδέας λέ-
 γοντες· ὅτε γὰρ δοκεῖ τὴν ἀρχὴν αὐτῶν τῶν φύσει τι γινόμενων
 γίνεσθαι πρὸς τι ὃν ἔξω παράδειγμα· ὅθεν γὰρ τὰ ποιεῖν φύσει
 νοήσαντα πρῶτον ὁ ποιεῖ ὅπως ποιεῖ, ὡς γίνεσθαι τὰ κατὰ τὰς τέχνας,
 εἰ μὴ τις εἴπῃ τὸ νόημα παράδειγμα τῶν γινόμενων κατὰ αὐτό.
 ἀλλ' αὐτὸ τὸ γινόμενον ἐν τῇ ὕλῃ εἶδος παράδειγμα λέγει τῷ τὴν
 φύσιν τῶν ἐφείσε. πᾶν γὰρ τὸ ἐνεκά τινος ποιεῖν ὃ ποιεῖ, ἐφέσει τῇ
 ἐκείνῳ ποιεῖ· διὸ καὶ παύεσθαι τῶν ποιεῖν ἔτι ὡς πεποιηκὸς τὸτο ὃ χάριν

1. καὶ τὰ] κατὰ M. || 2. αἱ] α M. || 6. εἴη] ἢ M. || 12. inter v. καλὸν et ἐκάστου vv. τῆς γνώσ. μ. τ. εἶδ. — αἰτία iterat M. || ἐκείνου M. ||
 13. ὅτε A. || 15. ἀρχῇ M. || 17. μὴ] μὲν M. || 19. ἀρχιτεκτονικαί M. || 21. ὄντος] ὅπως M. || 22. καρδίας M. || 29. ὅπως M. || 34. πρακτικοῖς M.

2. καὶ om M. || 4. τῇ] τῷ A. || λεγόμενα A. || μὲν ἄλλα M. || 8. μὲν] δὲ A. || 11. καὶ post ἢ om M. || 14. τὰ εἰρημένα] σημαίνοντα M. ||
 ταῦτα ἐπὶ τοῖς M. || 25. τὸ γινόμενον M. || αἶτιον A. || 28. αἰτίαν M. || 29. καὶ χαλκὸς ἀνδριάντος om A. || 35. εἰπὼν A. || 38. ὅπως ποιεῖ bis le-
 guntur A. || τὰ om M. || 41. ἐνεκά M. || 42. τῷ] ἢ A.

ἐποίει. καὶ τὰ φύσει δὲ γινόμενα πάντα ἕνεκά τινος γίνεσθαι καὶ ὁρίσ-
 μένους τινος εἶδος καὶ τελειότητος, ἐν ᾗ γινόμενον αὐτῶν ἕκαστον τὸ
 γίνεσθαι παύει. τὸτο ἄρα ἐξίν αὐτοῖς τὸ παραδειγμα καὶ τὰ τέτα
 γέννη. ὥσπερ ἐπὶ τῷ ὑλικῷ αἰτίῃ τὴν προσεχῆ λαβὼν ὕλην εἶπε
 καὶ τὰ γέννη τῆς προσεχῆς ὕλης τῷ αὐτῷ αἰτίῳ ὑπάγει, ὅτω καὶ 5
 ἐπὶ τῷ εἶδος· τὸ τε γὰρ εἶδος τὸ ἐκάστω καὶ ὁ λόγος ὁ σημαίνων τὸ τί
 ἦν εἶναι καὶ τὰ τῷ εἶδος τέτα γέννη ὁμοίως αἰτία· οἷον ὡς αὐτὸς
 ἔφη, τὸ διὰ πασῶν προσεχὲς μὲν εἶδος τὰ δύο πρὸς ἓν (ἐν διπλα-
 σίῳ γὰρ λόγῳ ἢ διὰ πασῶν) γενικὸν δὲ ὁ ἀριθμὸς· ἐν γὰρ ἀριθμῷ
 τὰ τε δύο καὶ τὸ ἓν. ἀλλὰ καὶ τὰ ἐν τῷ λόγῳ μέρη· ἦν δὲ τὸ ὅλον 10
 δύο πρὸς ἓν. ἔστι δὲ τὸ λεγόμενον ὅτι τὰ μέρη τῷ λόγῳ τὸ τὸ τί
 ἦν εἶναι σημαίνοντος καὶ αὐτὰ αἰτία ἐσιν, εἴ γε ἐκ τούτων τὸ ὅλον.
 εἴη δ' ἂν τῷδε τῷ εἶδος καὶ τῷδε τῷ ὁρισμῷ, ὃ ἐστὶν ἢ καὶ τὸ εἶδος
 αἰτία, εἶδος μὲν ὁ ὁρισμὸς, γένος δὲ ὁ λόγος, μέρη δὲ τὰ ἐξ ὧν ὁ
 1013 α ὁρισμὸς ὡς μερῶν σύγκειται. ἔτι αἰτίον λέγει ὅθεν ἢ ἀρχὴ τῆς 15
 29. μεταβολῆς ἢ πρώτης. περὶ τῷ ποιητικῷ αἰτίῳ λέγει. γίνεσθαι δὲ
 τινος ἢ μόνον κινούμενα ἀλλὰ καὶ ἡρεμύοντα· καὶ γὰρ ἴστανται τινος ὑπ'
 ἄλλων ὥσπερ καὶ κινεῖται. τὸ δὲ ἴσταν αὐτὰ εἴη ἂν τῆς ζάσεως
 αὐτῶν ποιητικὸν αἰτίον, διὸ καὶ ἡρεμύσεως πρόσκειται. “μεταβο-
 λῆς” δὲ εἶπεν, ἢ κινήσεως, ἵνα καὶ τὴν γένεσιν καὶ τὴν φθορὰν περι- 20
 λάβῃ. τὸ δὲ πρῶτον πρόσκειται, ὅτι τὸτο μάλα ποιητικὸν αἰτίον·
 τὸ γὰρ ἐνυπάρχον τῷ γινόμενῳ καὶ ὅπως ποιεῖν τὰ ἐφεξῆς παρὰ τῷ
 ποιησάντος αὐτὸ τὴν αἰτίαν ἔχει· καὶ τὰ ὄργανα δὲ ἐκ ἐξ αὐτῶν τὸ
 κινεῖν ἔχει· τὸ δὲ πρῶτον καὶ τούτοις αἰτίον καὶ ἐκτὸς τῷ γινόμενῳ. τὸ
 δὲ “καὶ ὅπως τὸ ποιεῖν τῷ ποιούμενῳ καὶ τὸ μεταβλητικὸν τῷ μετα- 25
 βαλλομένῳ” τῶν γενικῶν ποιητικῶν ἐστὶ δηλωτικὰ· ὁ μὲν γὰρ πατήρ
 καὶ τὸ τέκνον ὑπὸ τὸ ποιεῖν καὶ τὸ ποίεμενον, ταῦτα δὲ πάλιν ὑπὸ τὸ
 μεταβαλλόν τε καὶ μεταβαλλόμενον. Alex.

1013 α “ἔτι — ἕνεκα.” τετάρτην αἰτίαν λέγει τὴν τελικὴν· αὕτη 30
 23. δὲ ἐστὶν ὁ χάριν τὰ ἄλλα, οἷον τῷ περιπατεῖν ἢ ὑγίειν. διὰ τί
 γὰρ περιπατεῖ; φαιμέν, ἵνα ὑγιαίνῃ, καὶ ὅσα δὴ κινήσαντος ἄλλου
 μεταξὺ γίνεσθαι τῷ τέλει. εἰπὼν παραδειγμα τῷ τελικῷ αἰτίῳ τὴν
 ὑγίειαν (τῷ γὰρ περιπατεῖν αἰτίον ὡς τέλος ἢ ὑγίεια), λέγει καὶ
 πάντα ὅσα τῷ τέλει χάριν μεταξὺ γίνεσθαι ὑπὸ τῷ ποιόντος τὸ τέ- 35
 λος τῷ τέλει γίνεσθαι χάριν. ὥστε καὶ τούτων πάντων τελικὸν αἰτίον
 τὸ τέλος ἐστίν· ἢ γὰρ μόνον τὸ περιπατεῖν τῆς ὑγείας χάριν, ἀλλὰ
 καὶ ἡ ἰχνασία, εἰ ὑπὸ τῷ περιπατεῖν αὕτη γίνοιτο, καὶ ἡ καθαρις
 τῆς ὑγείας χάριν. ἀλλὰ καὶ τὰ καθαίροντα φάρμακα, καὶ οἱ ὧν
 ὄργανον ἡ θεραπεία, καὶ ταῦτα τῷ τέλει χάριν· πρὸς γὰρ τὸτο
 αὐτοῖς ὁ ἱατρὸς χρῆται. πάντων δὲ τούτων τῷ τέλει χάριν ὄντων 40
 διαφορὰ τίς ἐστιν αὐτῶν πρὸς τὰ ἄλλα, καθὼς τὰ μὲν ἐστὶν αὐτῶν

ἔργα τινὰ, ὡς ἡ ἰχνασία, ὁ περίπατος, ἡ καθαρις, τὰ δὲ ὄρ-
 γανα δι' ὧν τὰ ἔργα, ὡς φάρμακα, σμιλόν. Alex.

“τὰ — λέγει.” τὸ χερόν προσέθηκεν, ἐπεὶ ἔστι τινὰ γε 1013 β
 κυρίως ἀλλὰ καὶ συμβεβηκός, ὧν καὶ αὐτῶν μνημονεύσει. ὅτι δὲ 3
 πολλά τῷ αὐτῷ αἰτία καθ' αὐτὸ ἐστὶ καὶ ἢ καὶ συμβεβηκός μόνον,
 ἢ μὴν καὶ τὸν αὐτὸν λόγον, ἀλλὰ ἄλλως καὶ ἄλλως, σαφῶς εἴρηκε
 διὰ τῷ “συμβαίνει δὲ πολλαχῶς λεγομένων τῶν αἰτίων καὶ πολλὰ
 τῷ αὐτῷ αἰτία εἶναι καθ' αὐτὸ καὶ ἢ καὶ συμβεβηκός, οἷον τῷ ἀν-
 δριάντος καὶ ἡ ἀνδριαντοποιητικὴ καὶ ὁ χαλκός,” καὶ ἢ καὶ συμβεβηκός
 ἀλλ' ἢ ἀνδριάς, ἀλλὰ τὸ μὲν ὡς ὕλη, τὸ δὲ ὡς ὅθεν ἢ κινήσις. τὸ
 δὲ “ἢ καθ' ἕτερον” ἴσον ἐστὶ πάλιν τῷ ἢ καὶ συμβεβηκός. ἔστι δὲ
 καὶ ἀλλήλων τινὰ αἰτία, ἀλλ' ἢ τὸν αὐτὸν τρόπον, ἀλλὰ τὸτο μὲν
 ἐκείνους ὡς ποιητικόν, ἐκεῖνο δὲ τῶν ὡς τέλος γνωρίζον· ὅτω γὰρ
 τὸ πονεῖν ποιητικὸν εὐεξίας, ἢ δὲ εὐεξία τέλος τῷ ποιεῖν. εἶπε δὲ 1013 β
 καὶ πῶς τὸ αὐτὸ αἰτίον τῶν ἐναντιῶν δοκεῖ, ἢ καὶ ὡσαύτως ἔχον, 11.
 ἀλλὰ τῷ μὲν τῇ παρυσίᾳ τῷ δὲ τῇ ἀπυσίᾳ, ἢν φέρησιν εἶπεν. εἶπε
 δὲ καὶ ὅτι ἀμφότερα ταῦτα αἰτία ὡς ποιεῖν. id.

“ἅπαντα — φανερωτάτως” ταύτη τῇ λέξει ἀκόλουθος μὲν 1013 β
 ἐστὶν ἡ λέγουσα “τῶν δὲ τὰ μὲν ὡς τὸ ὑποκείμενον,” ἐν μέσῳ δὲ 16.
 εἴρηκε ἢ λέξις περὶ τῶν ὑποκειμένων διαίρεσιν ἔχουσα τῶν ὑλικῶν
 αἰτίων, ἥς ἢ ἀρχὴ “τὰ μὲν γὰρ φοιχεῖα τῶν συλλαβῶν.” ἥτοι πρῶτον
 ἐξαριθμημένους καὶ διδάσκοντες ἡμᾶς τὰς καὶ τὸ ὑποκείμενον διαφορὰς·
 ἄλλως γὰρ ἢ κυρίως ὕλη τοῖς ἐξ αὐτῆς ὑπόκειται, καὶ ἄλλως τὰ φοι-
 χεῖα τῇ συλλαβῇ καὶ αἱ προτάσεις τῷ συμπεράσματι· ἢ μὲν γὰρ
 ὕλη καὶ τὴν ἀλλοίωσιν δέχεται τὸ εἶδος. σκευαστὰ δὲ εἶπε τὰ μὲν
 διὰ συνθέσεως τῆσδε καὶ τὸ εἶδος μεταβολῇ γινόμενα· τὰ δὲ φοι-
 χεῖα καὶ σύνθεσιν τῶν συλλαβῶν γίνεσθαι, τὰ δὲ ἀπλῶς σώματα
 καὶ σύνθεσιν καὶ ἀλλοίωσιν. αἱ δὲ προτάσεις καὶ αὐταὶ καὶ σύνθεσιν
 αἰτίαι τῷ ὅλῳ συλλογισμῷ· τῷ γὰρ συμπεράσματος ἔχῃ ὡς ὕλη
 ἐστὶν αἰτία, ἀλλ' ὡς ποιητικὸν εἶναι ἂν αἰτίον. καὶ ἔστι ἐν τῷ συλ-
 λογισμῷ τὸ ὅλον, ὡς ὕλη μὲν αἱ προτάσεις, ὡς δὲ εἶδος τὸ συμπε-
 ρασμα. τὸ ἔν πρῶτον τὸν ἀριθμὸν ἐκτίθεσθαι τῶν αἰτίων ἐδίδαξεν
 ἡμᾶς διὰ τῆς λέξεως, ἥς ἡρξάτο μὲν ὡς ἀποδώσιν ἐκάστω τῶν
 αἰτίων τὸ οἰκεῖον παραδειγμα, πλείοσι δὲ χρητάμενος ἐπὶ τῷ
 ὑλικῷ παραδείγμασιν, ἐπεὶ καὶ πλείων ἐν τούτοις ἢ διαφορὰ, ἐπὶ ἡ-
 νεγκεν ἀναλαβὼν τὸ “τῶν δὲ.” καὶ ὅπως πάλιν ἀρξάμενος ἀπ' 1013 β
 ἀρχῆς διὰ συντόμων τὸ οἰκεῖον ἀποδώσιν ἐκάστω, μνημονεύσας 21.
 διὰ τῶν τῆς ὕλης παραδειγμάτων ἅμα καὶ τῶν εἰδῶν, οἷς ἢ ὕλη
 ὑπόκειται, καὶ καὶ αὐτὰ ἐστὶν αἰτία. διὰ γὰρ τῷ “τὰ μὲν φοιχεῖα τῶν
 συλλαβῶν” ἀμφοτέρων ἐμνημόνευσε. “τῶν δὲ” φησὶ τῶν
 εἰρημένων, “τὰ μὲν ὡς τὸ ὑποκείμενον,” αὐτῶν τῶν προεξημένων

1. καὶ τὰ] κατὰ *M*. || πάντα ἐν ἕκαστον γίγνεται καὶ ὁρισμῷ *M*. || 4. ἐπὶ et 5. αἰτίῳ om *M*. || 5. ὑπάγεται *M*. || 6. τό τε γὰρ εἶδος om *M*. ||
 7. αὐτός φησι, τῷ *A*. || 8. τὰ ἐκάστω δύο *M*. || 10. τὰ om *A*. || 11. τί om *M*. || 17. ἴστανται *M*. || 18. ἴσων *M*. || 22. ἐνυπάρχειν *AM*. || τῷ ποιή-
 σαντι *AM*. || 21. αὐτὸ] αὐτῷ *M*. || 26. ἐστὶ δηλωτικὸν ἐστὶ δηλωτικὰ *M*. || 28. μεταβάλλονται καὶ *M*. || 35. πάντων om *M*. || 40. ἱατρικὸς *M*.

1. περίπατος καὶ ἡ *M*. || 2. σμιλόν et 3. ἢ et 4. ὧν — 5. συμβεβηκός om *M*. || 11. τῷ] τὸ *A*. || 15. ἐχ ὡς ἔτως ἔχον *M*. || 19. τὸτο *M*. ||
 21. qua interiecta dictione vel connumerat primum docetque nos subiectorum discrimina Sepulv. || 24. συλλαβῶν *M*. || 26.
 μεταβολῆς *M*. || 30. ποιητικὴ *M*. || αἰτία *M*. || 35. πλείον *M*.

τὴν διαίρεσιν ποιήμενος. τῶν γὰρ προειρημένων τὰ μὲν αἰτία ἐστιν ὡς ὕλη, τὰ δὲ ὡς εἶδος, τὰ δὲ ὡς τὸ τί ἦν εἶναι ('). "τό τε ὅλον καὶ ἡ σύνθεσις καὶ τὸ εἶδος." ὅλον δὲ ὅτι τὸ συν τοῖς μέρεσι λέγεται ἂν (ἔτι γὰρ εἶδος λέγεται τὸ συναμφοτέρον), ἀλλὰ τὸ ἐπὶ τοῖς μέρεσιν ἐπιγινώσκοντες, τὴν ὁλότητά τε καὶ τελειότητα. ὁμοίον 5 τῷ καὶ ἡ σύνθεσις. καὶ γὰρ αὕτη ἄλλη ὅσα παρὰ τὰ συντιθέμενα ἐπὶ τοῖς συγκειμένοις ἐστὶ καὶ ἐν ἐκείνοις. εἰπὼν δὲ "τὰ δὲ ὡς τὸ τί ἦν εἶναι," τί ἐφ' ἐκάστου τῶν εἰρημένων ἐστὶ τὸ τί ἦν εἶναι προσέθηκε "τό τε γὰρ ὅλον," ὃ ἐπὶ τοῖς μέρεσιν ὡς ὕλη ὅτι εἶδος ἐστὶ, "καὶ ἡ σύνθεσις" ἢ ἐπὶ τοῖς συστατικοῖς. ἢ γὰρ συλλαβὴ τοῦτον. τὸ δὲ 10 εἶδος καὶ πᾶσι μὲν ἐφαρμόζει, οἰκείως δ' ἂν ἐπὶ τῶν τὴν κυρίως λεγομένην ὕλην ὑποκειμένην ἐχόντων λέγοιτο. "τὸ δὲ σπέρμα καὶ ὁ ἰατρός καὶ ὁ βουλευσας." διὰ τούτων τὸ παιγνικὸν δείκνυσιν αἰτίαν. καὶ ὁ βουλευσάμενος δὲ περὶ τίνος ὡς ὀφείλοντος γενέσθαι συντελεῖ πρὸς

1013 δ τὴν γένεσιν αὐτῆς. "τὰ δὲ ὡς τὸ τέλος καὶ ἀγαθὸν τῶν ἄλλων." 15 25. τὸ ἀκόλουθόν ἐστιν, τὰ δὲ ὡς τὸ τέλος τῶν ἄλλων καὶ ἀγαθόν. τῶν ἄλλων δὲ ὅλον ὅτι ὦν ἐστὶ τέλος. προαίρει δὲ τῷ τέλει τὸ ἀγαθόν, διὰ τί τοῖσιν τὸ τέλος καὶ τὸ εὖ ἔνεκα, ἔδειξεν ἐπενεγκῶν "τὸ γὰρ εὖ ἔνεκα βέλτιστον." διαφερέτω δὲ μὴδὲν αὐτὸ εἰπεῖν ἀγαθόν ἢ φαινόμενον ἀγαθόν. ἐκάστων γὰρ τὸ τέλος ἢ ὅπως ἀγαθόν ἢ φαινόμενον ἀγαθόν. καὶ γὰρ εἰ μὴ ἀληθῶς ἀγαθόν, ἀλλ' ὡς περὶ ἀγαθόν αὐτὸ ἢ σπουδὴ. "πᾶσα γὰρ τέχνη καὶ πᾶσα μέθοδος, ὁμοίως δὲ πρᾶξις τε καὶ προαίρεσις ἀγαθὸν τινὸς ἐφίεσθαι δοκεῖ," ὡς εἶπεν ἀρχόμενος τῶν Νικομαχείων. id.

1013 δ (') γ. περὶ τῶ ὅλου. ὅτι τὸ μὲν ἐστὶ τὸ συν τοῖς μέρεσιν, ὃ 25 22. ἐστὶ τὸ συναμφοτέρον, τὸ δὲ τὸ ἐπὶ τοῖς μέρεσιν, ὃ τὴν ὁλότητα καὶ τελειότητα δηλοῖ. ταῦτα δὲ καὶ Θεμισκίους ἐν τῷ πρώτῳ τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως λέγει, ἐντεῦθεν λαβὼν. cod. Coisl. (C) in marg.

1013 δ "τρόποι — πολλοί." τρόπος τῶν αἰτίων λέγει τὰς καὶ τὴν 29. ἀπόδοσιν αὐτῶν διαφορὰς, ὡς καὶ αὐτὸς ἐδήλωσεν ἐπενεγκῶν 30 "λέγει γὰρ τὰ αἰτία πολλαχῶς." καὶ μὲν ἔν τινι ἀριθμῷ πλείους φησὶν εἶναι τὰς τρόπους, ἀναγκαμένους μέντοι εἰς τὰ κοινὰ καὶ καθόλου ἐλάττωσι γίνεσθαι, ὥστε καὶ εἰς ἐξ ἀνάγκης γέννη αἰτίων πάντας τὰς τρόπους, ὧν ἕκαστον διχῶς λέγεσθαι, ἢ κατ' ἐνέργειαν ἢ κατ' δύναμιν, ὡς δεῖξει. πρῶτον δέ, τίνες οἱ τρόποι τῶν αἰτίων, καὶ ὅτι 35 πλείους, δείκνυσιν. διαφέρει γὰρ ἡ τῶν αἰτίων ἀπόδοσις ἢ τῷ προσεχῶς ἀποδοέσθαι καὶ πρότερον, ἢ τῷ μὴ προσεχῶς ἀλλ' ὑστέρως. ὕστερα γὰρ τὰ εἶδη καὶ γέννη τῶν προσεχῶς αἰτίων αἰτία ἐκείνων. τὸ γὰρ περιέχον τὸ προσεχὲς καὶ ἐπὶ πλέον αὐτῷ ὅν ὕστερον αὐτὸ ἐκείνου. καὶ τὸτο ὁμοίως καθ' ἕκαστον εἶδος αἰτίαν, ἐπὶ τῷ ὑλικῷ, ἐπὶ τῷ κατ' 40 τὸ εἶδος, ὁμοίως ἐπὶ τῶν ἄλλων. καὶ ἐστὶ τὸτο καὶ ἐπὶ τῶν ὁμοειδῶν αὐτῶν, τὸ πρότερον καὶ ὑστέρως ἄλλο ἄλλω λέγεσθαι αἰτία. ὁμοειδῶς

γὰρ τὰ τε ὑλικά ἀλλήλοις τὰ πρότερα τοῖς ὑστέροις, ὁμοίως πάλιν τὰ εἰδικὰ ἀλλήλοις, ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. ὁμοίως ἐστὶν ὁ 1014 α τρόπος τῷ αἰτίῳ καὶ τῷ κατ' ἐνέργειαν. τὰ γὰρ τοῖς κυρίως αἰτία 4. συμβεβηκότα, ἢ οἷς τὰ κυρίως αἰτία συμβεβηκε, ταῦτα κατ' ἐνέργειαν αἰτία λέγει. καὶ ἐστὶ τὰ αὐτῶν τούτων γέννη. ἐστὶ μὲν γὰρ τῷ ἀνδριάντος κυρίως αἰτίας ὁ ἀνδριαντοποιός. ἀλλ' ἐπειδὴ συμβεβηκε τῷ ἀνδριαντοποιῷ Πολυκλείτῳ εἶναι, ὁ δὲ Πολυκλείτος ἀνθρωπῶς ἐστὶ κατ' ἐνέργειαν, καὶ ὁ Πολυκλείτος αἰτίας τῷ ἀνδριάντος καὶ ἀνθρώπου καὶ ζῴων. καὶ ἐν τοῖς κατ' ἐνέργειαν δὲ αἰτίαις ἄλλα ἄλλων ἐστὶν ἐγγύτερα. ἐγγύτερον γὰρ ὁ Πολυκλείτος τῷ ἀνδριάντος ἢ ὁ ἀνθρώπος. ἐστὶ δὲ μᾶλλον τῶν ἐγγυτέρων καὶ πορρωτέρω κατ' ἐνέργειαν αἰτίων τὴν διαφορὰν αὐτὸς ἔδειξεν δι' ὧν παρέθετο παραδειγμάτων. ὁ γὰρ Πολυκλείτος καίτοι κατ' ἐνέργειαν αἰτίας ἔχει ὁμοίως αἰτίας τῷ ἀνδριάντος καὶ τὰ Πολυκλείτῳ συμβεβηκότα, οἷον τὸ λευκὸν ἢ μωρικόν. ῥηθῆσε γὰρ γὰρ κατ' ἐνέργειαν αἰτία καὶ ταῦτα, ἀλλὰ πορρωτέρω τῷ Πολυκλείτῳ. ἐκτίθεσθαι δὲ τῷ διαφορὰν ἐν τοῖς αἰτίαις καθολικῇ, καὶ τὴν κατ' ἐνέργειαν καὶ ἐνέργειαν. ἄλλως γὰρ ὁ δυνάμενος αἰτίας καὶ ἄλλως ὁ 8. ἐνεργῶν ἢ δὴ. καὶ αὐτὸς τὰ περιέχοντα πρὸς τὸ καθ' ἕκαστον λέγει τὸ προσεχὲς αἰτίαν. τὸτο γὰρ ὁ κοινόν, ὥσπερ τὰ περιέχοντα αὐτό. Alex.

"ὁμοίως — εἰρημένους." ὁμοίως, φησὶ, τοῖς ἐπὶ τῶν αἰτίων 1014 α εἰρημένους λεχθῆσε καὶ τὰ ἐφ' ὧν αἰτία τὰ αἰτία, τυτέσι τὰ 10. αἰτιατά. τῷτο γὰρ αἰτία τὰ αἰτία. ὁμοίως δὲ διὰ τὸ καὶ ἐπὶ τῶν τῶν τὰ μὲν τινὰ προσεχῶς τὰ δὲ κοινότερον τε καὶ πορρωτέρω ῥηθῆσε αἰτιατὴν γὰρ προσεχέσθαι μὲν ὁ ἀνδριάντος. τῷτο γὰρ ἡ αἰτία καὶ ὡς ὕλη τι καὶ ὡς ποιητικόν τι καὶ ὡς τέλος. ὁ δὲ δὴ ἀνδριάντος προσεχέσθαι αἰτιατὴν τῷ ἀπλῶς καὶ κοινῶς ἀνδριάντος, καὶ πάλιν ἀνδριάντος εἰκότος. καὶ γὰρ ἡ εἰκὼν τῷ ἀνδριάντος κοινότερον. τὸ δὲ "καὶ χαλκῷ τῷτο ἢ χαλκῷ ἢ ὅπως ὕλης" δύνασθαι μὲν καὶ ἐπὶ τῷ αἰτίῳ 1014 α λέγεσθαι. ὅδε γὰρ ὁ χαλκός ὡς ὕλη αἰτία προσεχέσθαι τῷ ἀνδριάντι, χαλκός δὲ καὶ ὕλη πορρωτέρω, ὥστε ὁμοίως τὸ αἰτίαν καὶ τὸ αἰτιατὴν ἔχει τὸ προσεχὲς καὶ τὸ πορρωτέρω. δύνασθαι δὲ καὶ νῦν τὴν χαλκὸν μὴ ὡς αἰτίαν ἀλλ' ὡς αἰτιατὴν λαμβάνειν, καὶ εἴη ἂν ἡ μὲν μεταλλικὴ αἰτία ποιητικὴ τῷ χαλκῷ. ὁμοίως καὶ τὸ ὑποκειμένον τῷ χαλκῷ ὑλικὸν αὐτῷ αἰτίαν, αἰτιατὴν δὲ ὁ χαλκός, ὃ ἐστὶν ἄλλω τε ὕλη καὶ αἰτία, ἀλλ' ὅτι ποίημα. προσεχῶς ὅτι ποίημα καὶ αἰτιατὴν τῷ μεταλλεύῳ ὅδε ὁ χαλκός, πορρωτέρω δὲ χαλκός. καὶ ἐστὶ πορρωτέρω ὕλη ὅπως. ὁμοίως δὲ φησὶν ἔξιν καὶ ἐπὶ τῶν συμβεβηκότων τοῖς αἰτιατοῖς. τὰ γὰρ τοῖς αἰτιατοῖς συμβεβηκότα καὶ αὐτὰ κατ' ἐνέργειαν αἰτιατά τε καὶ γινόμενα. καὶ γὰρ τῷτο τὰ μὲν ἐγγυτέρω τὰ δὲ πορρωτέρω ἔσθαι, ἐγγυτέρω μὲν τὰ τοῖς αἰτιατοῖς τοῖς

6. τὸτο *M.* || 8. ἐστὶ] ἐπὶ *M.* || 10. τοῖς *om M.* || 13. ἰατρικὸς *M.* || 19. βέλτιστον — 20. τέλος *om A.* || 20. ὅπως *M.* || 21. ἀληθῆς *M.* || ὡς] ἢ *M.* || 22. δὲ] καὶ *A.* || 23. ἐφίεσθαι *M.* || 31. φασὶν *M.* || 38. προσεχῶν *M.*

4. κατὰ] καὶ τὰ *M.* || 5. ἐπὶ] αἰτία *M.* || 11. ἐπὶ] αἰτία *M.* || 13. δειγμάτων *A.* || 14. αἰτία bis, prius corr. 2 m. αἰτίας *A.* || καὶ τὰ] κατὰ *M.* || 19. τὰ] τὸ *M.* || 24. αἰτία καὶ τὰ *M.* || 34. ἀλλ' ὡς αἰτιατὸν et ἂν ἢ et 35. ποιητικὴ *om M.* || 36. αὐτῷ *A.* || 39. ἐξιν *M.*

πρώτοις συμβεβηκότα, ὅον τὰ τῷδε τῷ ἀνδριάντι ἢ τῷδε τῷ χαλκῷ, πορρωτέρω δὲ τὰ εἶδη ἢ τὰ τέτων γένη· τότε μὲν ἢ τὸ ἐρυθρόν· ἐγγυτέρω κ' συμβεβηκὸς αἰτιατόν, εἰ εἴη τὸτο ἀνδριάντι, πορρωτέρω δὲ ἀπλῶς τὸ ἐρυθρόν, καὶ ἔτι μᾶλλον τὸ χρωμα· id.

1014a "ἔτι — λεχθήσεϊ." τὸν μὲν τρόπον τῆς συμπλοκῆς αὐτῆς 5
13. ἐδήλωσε συμπλέξας τὸ κ' συμβεβηκὸς αἷτιον τῷ καθ' αὐτό, τὸν Πολύκλειτον τῷ ἀνδριαντοποιῷ· ἔτι δὲ συμπλέκειν καὶ τὰ προσεχῇ τῶν καθ' αὐτὰ τοῖς προσεχέσι τῶν κ' συμβεβηκὸς καὶ τὰ κοινότερα τοῖς κοινοτέροις καὶ ἐναλλάξ. "ἀλλ' ὅμως πάντα ταῦτά ἐστι τὸ μὲν πλήθος ἐξ." τὰς κοινὰς καὶ καθολικὰς τῶν διαφορῶν 10 τῶν κ' τὰς τρόπους τῶν αἰτίων ἐξήγησιν εἶναι, ὧν ἐξ ἑκάστων διχῶς λέγεσθαι. εἰσι δὲ αἱ μὲν ἐξ διαφορᾶς, ἃς ἐκτίθεϊ, δύο μὲν ἐπὶ τῶν κυρίως λεγομένων αἰτίων· ἐφ' ἑκάστῃ ἢ αὐτῶν ἢ ὡς τὸ καθ' ἑκάστων καὶ προσεχές, ἢ ὡς τὸ γένος αὐτῶν. δύο δὲ πάλιν ἐπὶ τῶν συμβεβηκότων· καὶ ἢ ἐπὶ τέτων ἢ τὰ καθ' ἑκάστα ἢ τὰ γένη 15 τέτων. καὶ ἄλλα δύο· ἢ ἢ ὡς συμπλεκόμενα ἀλλήλοις τὰ καθ' αὐτὰ τοῖς κ' συμβεβηκός, ὡς εἶπεν, ἢ ἀπλῶς καὶ ἰδίᾳ καθ' αὐτὸ ἑκάστων. ἑκάστων δὲ τέτων τῶν ἐξ διχῶς ῥηθήσεϊ· ἢ ἢ ὡς ἐνεργῶν ἢ ὡς δυνάμενον ἐνεργεῖν. προτίθησι δὲ καὶ τὴν διαφορὰν τῶν 1014a τε κ' δύναμιν καὶ κατ' ἐνεργεῖαν αὐτῶν, λέγων "διαφέρει δὲ το- 20 σθτόν, ὅτι τὰ μὲν ἐνεργῶντα καὶ τὰ καθ' ἑκάστων ἅμα ἐστὶ καὶ ἕκ ἐξί, καὶ ὧν αἷτια." λέγει διαφορὰν εἶναι τῶν ἐνεργῶντων αἰτίων πρὸς τὰ κ' δύναμιν, ὅτι τὰ μὲν ἐνεργῶντα ἅμα τοῖς αἰτιατοῖς, περὶ αὐτῶν ἢ ἐνεργεῖα αὐτῶν, καὶ ἐστὶ καὶ ἕκ ἐξιν, ἕκ ἐκ δὲ ὡσαύτως ἔχει τὰ κ' δύναμιν· ὃ ἢ ἀνάγκη συνυπάρχειν τὰ ἕτω λεγόμενα ἀλλή- 25 λους. εἰπὼν δὲ "ἐνεργῶντα," προσέθηκε "καὶ τὰ καθ' ἑκάστα," ὧν δηλωτικὰ ἐστὶ τὰ ἐνεργῶντα τε καὶ ἐνεργῶμενα· τὰ ἢ καθ' ἑκάστα ἐστὶ καὶ τὰ ἐνεργῶντα τε καὶ ἐνεργῶμενα· ὅδε ἢ ὁ οἰκοδόμος οἰκοδομεῖ καὶ ἢ ἡ οἰκία οἰκοδομεῖται, καὶ εἰ οἰκοδομεῖ ὁ οἰκοδόμος, δεῖ εἶναι καὶ τὴν οἰκοδομημένην οἰκίαν. ἕκ ἐκ δὲ ἂν ἢ ὁ δυνάμενος 30 οἰκοδομεῖν, ἢ δὴ δεῖ εἶναι καὶ οἰκοδομημένην τινα οἰκίαν. ἀλλ' ὅδε φθαρέντος τῶ οἰκοδόμου τῶ κ' δύναμιν αἰτίᾳ τῇ βικίᾳ, ἀνάγκη φθείρεσθαι καὶ τὴν ὑπ' αὐτῶν γεγονυῖαν οἰκίαν. ὥστε ἕτερον ἅμα ἀλλήλῳ ἐξ ἀνάγκης τὰ ἕτως αἷτια ὅτε φθείρεϊ. id.

1014a "χοιχεῖον — ἐνυπάρχοντος." ὅτι τὸ χοιχεῖον πολλαχῶς λέ- 35
26. γει, ἔδειξε, τῶ μὲν κυρίως λεγομένῳ χοιχεῖον ἀποδιδόν, ἐξ ὃ σύγκειται πρῶτον ἐνυπάρχοντος, ἀδιαίρετον τῷ εἶδει· ὃ ἢ κ' τὸ ποσὸν ἀδιαίρετον τὸ χοιχεῖον, ἀλλὰ κ' τὸ εἶδος ἐστὶν (*). γράφεϊ δὲ καὶ "ἀδιαίρετον τῷ εἶδει εἰς ἕτερον εἶδος" καὶ "ἀδιαίρετον εἰς τὸ αὐτὸ εἶδος." ἂν μὲν ἢ ἢ ἢ γραφῇ ἢ πρώτη, γνωρίζον τὸ λεγόμενον (*). 40 ἀδιαίρετον ἢ τὸ χοιχεῖον εἰς ἕτερα καὶ διαφέροντα εἶδη· ὅτε ἢ τὸ

πῦρ εἰς ἀνομοειδῆ διαίρει· ὅτε τι τῶν ἄλλων τῶν ἀπλῶν· ἢ δὲ συλλαβῇ ὃ χοιχεῖον τῶ λόγῳ, ἐπεὶ διαίρει· εἰς τὰ γράμματα ἀνομοειδῆ ὄντα, τῷ δὲ ἀδιαίρετα εἶναι ὅδε εἰς ἕτερον τῷ εἶδει διαίρει· καὶ χωρὶς δὲ τῶ προσκειῖς "εἰς ἕτερον εἶδος" ταῦτ' ἐσημαίνεται καὶ ὑπὸ τῶ ἀδιαίρετον τῷ εἶδει· τὸ ἢ ἀδιαίρετον κατ' εἶδος ὅσον τε εἰς ἕτερον εἶδος διαίρεθῆναι. ἂν δὲ "ἀδιαίρετον τὸ αὐτὸ εἶδος," λέγοι ἂν εἰς χοιχεῖα. δεῖ ἢ τὸ χοιχεῖον ἀδιαίρετον εἶναι εἰς χοιχεῖα· ὃ ἢ ἂν ἔτι χοιχεῖον εἴη διαίρεμενον. τὸ δὲ "ἀλλὰ 1014a καὶν διαίρει, τὰ μόρια ὁμοειδῆ" παρέλκει ἂν· δεδήλωται ἢ τὸτο 30 διὰ τῶ εἰρηδῆς τὸ χοιχεῖον ἀδιαίρετον εἶναι τῷ εἶδει· τὸ ἢ ὅτως ἀδιαίρετον ὁλόν, ὅτι, ἂν διαίρει, εἰς ὁμοειδῆ καὶ ὁμοιομερῆ διαίρεθῆσεϊ. τὸ δὲ "ὁμοίως δὲ καὶ τὰ τῶν σωμάτων χοιχεῖα λέγεσθαι," λέγοι ἂν περὶ τῶν τὰς ἀτόμους χοιχεῖα τῶν συνθέτων σωμάτων ποιόντων, καὶ περὶ Ἐμπεδοκλέους ἐκ τῶν τεσσάρων τὰλλα γεννῶντος, καὶ περὶ τῶν ἐν τι σῶμα χοιχεῖον ποιόντων, ἢ τῶν τεσσάρων τι ἢ τὸ μεταξὺ· κ' πάντας ἢ τέττες τὰ χοιχεῖα ἀδιαίρετα κατ' εἶδος, κ' δὲ τὰς αἰσ ἀτόμους χοιχεῖοις χρωμένους καὶ κ' μέγεθος ἀδιαίρετα τὰ χοιχεῖα, ὃ κατ' εἶδος μόνον. φωνῆς δὲ χοιχεῖα ὃ τὰ μέρη τῶν συλλαβῶν εἴκοι λέγειν· ἐκεῖνα μὲν ἢ τῶν ὀνομάτων καὶ τῶ λόγῳ μέρη, τῆς δὲ φωνῆς ἰδίως οἱ φθόγγοι τε καὶ οἱ ψόφοι μέρη τε καὶ χοιχεῖα οἱ ἀπλοὶ καὶ μικροὶ εἰς διαφέροντας διαίρεμενοι· ὁμοίως δὲ τοῖς προειρημένοις φησὶ καὶ τὰ τῶν διαγραμμάτων χοιχεῖα λέγεσθαι καὶ καθόλου τὰ τῶν ἀποδείξεων· τῷ ἢ πρῶτα εἶναι καὶ ἀπλᾶ καὶ ἐνυπάρχοντα τοῖς μετ' αὐτά. κ' τὸτο καὶ τὸ ἐν γεωμετρίᾳ χοιχεῖα λέγεσθαι, ὅτι ἐκ συνθέσεως ἄλλων ὄντα, ὅδε διαίρεμενα εἰς ἕτερα τῷ εἶδει ἐν ταῖς ἀποδείξεσιν· αἱ ἢ πρῶτ' καὶ ὡς ἀρχαὶ ἀποδείξεις ἕκ ἐκ εἰς ἀποδείξεις διαίρεται. προστίθησι δὲ 1014b ὅτι καὶ μεταφέροντες ἀπὸ τῶ προειρημένῳ χοιχεῖοι λέγεσθαι καὶ κ' 3. τὴν πρὸς τὸτο ὁμοιότητα χοιχεῖα ὃ ἂν ἐν ὃν καὶ μικρὸν ἐπὶ πολλὰ ἢ χρῆσιμον· ὃ ἢ ἔτι τὸ τοῦτο κυρίως χοιχεῖον, εἴ γε τὸ μὲν χοιχεῖον ἐξ ὃ σύγκειται ἐνυπάρχοντος πρῶτον, τὰ δὲ νῦν λεγόμενα ὃ τοιαῦτα. ὅτω τὸ μικρὸν καὶ ἀπλῶν καὶ ἀδιαίρετον χοιχεῖον λέγει. καὶ τίνα ἐστὶ τὰ κ' μεταφορὰν λεγόμενα, ἐξῆς λέγει, "ὅθεν ἐλήλυθε τὰ μάλιστα καθόλου χοιχεῖα εἶναι." λέγοι δ' ἂν τὰ ἀνωτάτω γένη, ἐπεὶ ἑκάστων αὐτῶν ἐν ὃν καὶ ἀπλῶν ἐν πολλοῖς ἐστὶν, ἕκ ἐκ δὲ ἀδιαίρετον κατ' εἶδος, ὅσον τὸ κυρίως χοιχεῖον, ἀλλ' ὅτι ἐν πᾶσι τοῖς ὑπ' αὐτό. ἀπλῶν δὲ, ὅτι μὴδὲ ὁρισμὸς ἐστὶ τῶν πρῶτων γενῶν, ἀλλ' ὅσον ὡς ἀδιαίρετον. τὸ δὲ "τὸ πᾶσιν ἢ τοῖς πλείστοις" 1014b εἶπεν, ἐπεὶ τινες καὶ τὸ ὃν γένος ἀξίωσιν εἶναι· ὃ εἰ ὅτως ἔχοι, ἐν 8. πᾶσιν ἂν εἴη ὁμοίως. "καὶ τὸ ἐν καὶ τὴν σιγμὴν ἀρχὰς καὶ χοιχεῖα τισι δοκεῖ εἶναι," ἐπεὶ ἐλάχιστα καὶ ἀδιαίρετα πάντη· ἐν ἢ λέγει

3. τέτω *M.* || ἀνδριάντες *A.* || 8. προσέχουσι *M.* || 11. τόπος *M.* || 16. ἄλλαι *M.* || ἀλλήλων τῶν καθ' *A.* || 22. λέγει δὲ διαφορὰν *M.* || 36 et 40. μὲν] μὴ *A.*

2. χοιχεῖα *A.* || 3. ἀδιαίρετον *M.* || 6. ἀδιαίρετον om *AM.* || 7 et 8. χοιχεῖα] χοιχεῖον *M.* || 9. ὁλόν ὅτ' ὅταν διαίρεται, εἰ ὁμοειδῆ *M.* || 16. τι om *A.* || 17. τοῖς *M.* || μέγεθος] μέρος *M.* || 19. συλλαβῶν] συλλογισμῶν *M.* || 21. τε καὶ] τὰ *M.* || 24. μετ' αὐτὰ τὰ τέτω καὶ *A.* μετὰ ταῦτα τέτω καὶ *M.* quia enim prima et simplicia sunt et consequentibus insunt, idcirco in geometria vocantur elementa Sepulv. || 29. ὃν] ἂν *M.* || 30. ἐτι] ἐτι *M.* || 33. ἐλήλυθε ἐλήλυθε τί μάλιστα *M.* || 35. ὃν] ἂν *M.*

τὸ ὡς μονάδα. ἐκ μὲν ὅν τῶν τὴν ἀρχὴν ὅθεν συντίθεμεν· ζοι-
χείον δὲ λέγεται αὐτὴν τῶν μεγεθῶν, διότι ἐν παντὶ μεγέθει ἐνυ-
πάρχει. ἐκ δὲ τῶν μονάδων εἰς τὴν συντίθεμεν οἱ ἀριθμοί, ἀλλὰ
ἄλλον τρόπον· ὃ ἢ συνεχῆς τι ἐξ αὐτῶν γίνετο. δύναμις τὸ ἐν
λέγειν τὸ κοινόν, ὃ κτ' πάντων τῶν ὄντων κατηγορεῖτο. διὸ καὶ γέ-
νος αὐτὸ τῶν ὄντων γίνεσθαι φασιν, εἴπερ καὶ τὸ ὄν· κτ' ἢ τὸ ὑπο-
κείμενον ταύτῃ τό τε ἐν καὶ τὸ ὄν, ὡς ἐν τῷ πρὸ τῆς δέδεικτο.

1014 α πῶς δὲ τὰ γένη ἀπλᾶ καὶ ἀδιαίρετα, αὐτὸς ἐδήλωσεν εἰπὼν “ὃ
10. γὰρ ἐστὶ λόγος αὐτῶν.” διὰ τὸ τοῦδε φησὶ τινὰς ἡγεῖσθαι μᾶλλον
τὰ γένη τῶν διαφορῶν· ζοιχεῖα ἐκάστω, ὅτι καὶ κοινότερα· ἐν πλείοσι
ἢ καὶ ἀπλᾶς, καὶ πρῶτον τῷ ὁρισμῷ· πᾶσι δὲ φησὶ τοῖς ζοι-
χείοις κοινὸν εἶναι τὸ πρῶτον ἐνυπάρχειν ἐκάστω. ὅτι δὲ μὴ ὁμοίως
τὸ πρῶτον ἐνυπάρχον λαμβάνετο ἐν αὐτοῖς, φανερόν· τὸ μὲν ἢ ὡς
ὑποκείμενον τι καὶ μέρος τι πράγματος γινώσκον, ὃ δηλῶν διὰ
τῷ ὁρισμῷ τῷ λέγοντος “ζοιχεῖα λέγει” ἐξ ὅς σύγκειτο πρῶτον ἐνυ-
15 παρχοντος ἀδιαίρετον τῷ εἶδει,” ὃν αὐτὸς ἀποδέδωκεν ὡς ὄντα τῷ
κυρίως ζοιχεῖν· τὸ δὲ ὡς κατηγορούμενον καὶ τῷ μὲν ὁρισμῷ γινώσκον
μέρος, ὃ μὴ καὶ τῷ ὑποκειμένῳ ὡς ὑποκειμένῳ· τοιαῦτα δὲ
τὰ γένη. πῶς δὲ ἐστὶ τὰ πολλαχῶς λεγόμενα τὸ ζοιχεῖον, εἰ κοι-
νὸν ἄσπασιν αὐτοῖς τὸ πρῶτον ἐνυπάρχον τῷ ἀδιαίρετον· ἢ ὅτι τὸ μὲν
20 κυρίως τὸ δὲ κτ' τὴν πρὸς τὸ κυρίως λεγόμενον ὁμοιότητα. εἰπὼν
δέ, ὡς ἐπὶ τῶν ἄλλων ἔχει τὰ ζοιχεῖα, ὅπως ἔχειν καὶ ἐν ταῖς
ἀποδείξεσι τὰς πρώτας ἀποδείξεις, πῶς τὸ τοῦδε εἶπεν ἐδήλωσεν
1014 β ἐπενεγκῶν “εἰσὶ δὲ τοιαῦτα συλλογισμοὶ οἱ πρῶτοι τῶν τριῶν δι’

2. ἐνὸς μέσου,” λέγων πρώτας τῶν τριῶν τὰς ἐν τῷ πρώτῳ χήματι
τῶν τριῶν χήματων, οἷα οἱ ἐν τῷ πρώτῳ πρῶτοι· κτ' ἢ τὴν ἐπὶ
τὰς ἐν τῷ τῷ χήματι συλλογισμὸς ἀναγωγὴν καὶ οἱ ἐν τοῖς
ἄλλοις χήμασι συλλογισμοὶ τὸ εἶναι ἔχουσι. δι’ ἐνὸς δὲ μέσου
εἶπεν, ἵνα τὰς ἀπλᾶς ἐν τῷ πρώτῳ χήματι μνησθῇ· δύναμις ἢ
ἐν τῷ πρώτῳ χήματι καὶ σύνθετοί τινες γίνεσθαι συλλογισμοί, ἀλλ’
30 ὅτι οὐκέτι δι’ ἐνὸς μέσου, πλείους τέ εἰσι δυνάμει συλλογισμοί, καὶ
ὃ πρῶτοι ἀλλὰ σύνθετοι. ἢ τὸ “οἱ πρῶτοι τῶν τριῶν δι’ ἐνὸς
μέσου” ἴσον ἐστὶ τῷ οἱ πρῶτοι συλλογισμοὶ τῶν τριῶν γινόμενων
ὅρων, ὡς εἰς μέσος γίνετο· πρώτη ἢ ἀπόδειξις ἢ ἐκ τῶν ἀμέσων
προτάσεων καὶ ὅρων σύγκειτο τριῶν, ἐνὸς ἐξ αὐτῶν μέσου λαμβαν-
35 νομένου, οἷτινες τῷ πρῶτῳ εἶναι ἐν ταῖς μὲν ταῦτα ἀποδείξεσιν
ἐνυπάρχουσι· τὰ ἢ τῶν πρῶτων συλλογισμῶν συμπεράσματα
εἰς δεῖξιν λαμβάνετο τῶν δεικνυμένων ὕστερον. φέρετο δὲ ἐν τισιν
ἀντιγράφοις καὶ τοιαύτη γραφή, “οἱ πρῶτοι τῶν τριῶν μέσων” καὶ

εἴη ἂν δι’ αὐτῆς λεγόμενον τὸ εἶναι ζοιχεῖον τῶν ἀποδείξεων τε καὶ
τῶν συλλογισμῶν τὰς πρώτας τῶν τριῶν χήματων, οἱ γίνοντο διὰ
τριῶν μέσων· καθ’ ἕκαστον ἢ χήμα ἄλλος δὲ μέσος, πρῶτοι δὲ
ἐν ἐκάστω χήματι οἱ ἐν ἐκάστω ἀπλοῖ· ὅτι δὲ εἰσιν οἱ δι’ ἐνὸς
μέσου. id.

(*) καὶ ἐν τῷ τρίτῳ τῆς περὶ Οὐρανῶ (c. 3) ὅπως ὠρίσαστο 1014 α
τὸ ζοιχεῖον. ἴσμεν ἢ ὅτι καὶ ὁ Ἐμπεδοκλῆς πρώτος λέγων τὰ τέσ- 26.
σαρα ζοιχεῖα τὰ πολυθρύλλητα προσηγόρευσε αὐτὰ ζοιχεῖα.
Asclep.

(') τὴν μέντοι πρώτην ἀπήχησιν τῆς φωνῆς, ἢ καὶ διέσεις 1014 α
λέγει, ζοιχεῖον φάμεν τῆς φωνῆς. cod. Reg. 28.

“φύσις — γένεσις.” τὴν φύσιν πενταχῶς ἀποδίδωσθαι λέ- 1014 β
γει. τῆς ἢ φύσεως τὴν μὲν ὡς φύσιν τε καὶ βλάστησιν λέγει. 16.
λέγομεν ἢ φύσεως τὸ γινώσκον, καὶ τὸ εἰς γένεσιν εἰς φύσιν ἄγεισθαι.
τὴν τοιαύτην φύσιν ὠρίσαστο ἐν τῇ Φυσικῇ Ἀκροάσει (2 1).
συνήθως μὲν ὅν ἐπὶ τῶν φυτῶν φύσεως κατηγορεῖτο, καὶ ἐπὶ τῶν
ζώων δὲ λέγειτο· γένεσις ἢ πᾶσα ἢ εἰς τὸ τέλειον εἶδος πρόοδος.
τὸ δὲ ὅσον ἐπεκτείνοντες τὸ ὑ καὶ ἐν τῇ φύσει λέγει τῇ κτ' τὸ τοῦ
σημαινόμενον. τὴν δὲ ὡς τὸ ὑποκείμενον καὶ τὴν ὕλην· φύσις ἢ
20 καὶ ἡ ὕλη, ἐξ ἧς πρώτης ἐνυπαρχούσης τῷ γινόμενῳ ἢ γένεσις· ὃ
ἢ ὅπως ἐκ τῆς ὕλης τὰ γινόμενα γίνετο ὡς ἐκ τῆς σερήσεως ἢ
ἐκ τῶν ἐναντίων γίνεσθαι λέγειτο· ὃ ἢ ἐξ ἐνυπαρχόντων ἐκείνων.
τῷ δὲ πρῶτον τὸ ἐνυπάρχον προσκειμένον τὴν πρώτην ὕλην δηλοῖ,
ὃ τὴν ἐκάστω προσεχῇ. τὴν δὲ ὕλην φύσιν εἶπεν ἀποδειχθῆναι
Ἀντιφῶν, ὡς εἴρηκεν ἐν τῷ α' (β 1) τῆς Φυσικῆς, διὰ τὸ τὴν
κλίνην, εἰ καταχωθεῖσα δύναμιν λαβοῖ τῷ βλαστῆσαι, ἐξ ὅθεν
αὐτῆς ἀναβλαστῆσαι, ὅπερ ἦν τὸ ὑποκείμενον, ἀλλ’ ὃ τὴν κλίνην, ὃ
ἦν τὸ εἶδος. φύσις δὲ εἶπεν ἀντὶ τῷ γίνετο· λέγειτο πάλιν φύσις καὶ
τὸ φυσικὸν εἶδος· τῆς ἢ δηλωτικὸν τὸ “ὅθεν ἡ κίνησις ἢ πρώτη ἐν 1014 β
ἐκάστω τῶν φύσει ὄντων ἐν αὐτῷ, ἢ αὐτῷ ὑπάρχει.” εἴη δ' ἂν τὸ 18.
εἰρημένον σαφές, εἰ εἴη προσκειμένον τὸ ἦτις· κτ' ἢ τὸ εἶδος ἐκάστω
ἢ τῆς κτ' φύσιν κινήσεως ἀρχὴ τῶν φύσει συνεχῶν, καὶ αἴτιον
τὸ τοῦ κτ' φύσιν ἐκάστω τῶν φυσικῶν σωματίων κινήσεως, εἴγε
κτ' τὸ εἶδος ἐστὶν ἢ τε γῆ γῆ καὶ τὸ πῦρ πῦρ καὶ ὁ ἄνθρωπος ἄνθρωπος,
ὁμοίως καὶ τῶν ἄλλων ζώων ἕκαστον· εἶδος δὲ τέττον μὲν ἢ ψυχὴ,
ἐκείνων δὲ ἢ ῥοπή· καθὼς ἢ ὕδωρ ἐστὶ καὶ καθὼς γῆ τε καὶ πῦρ, ἀρχὴν
ἐν αὐτοῖς ἔχει τῆς κτ' φύσιν κινήσεως. τὸ δὲ “ἢ αὐτῷ” προσέθη-
κεν, ἐπεὶ δύνανται τι καὶ κτ' τέχνην κινέμενον, ἢ τις ἐκ ἐξὶ φύσις
ἐν αὐτῷ, τὴν ἀρχὴν τῆς κινήσεως ἔχειν, ὡς ὁ αὐτὸν ἰώμενος,

1. ex his igitur nihil omnino componimus, sed punctus magnitudinum elementum idcirco vocatur, quia in omni magnitudine inest. ex unitatibus vero coniunctis licet numerus constituitur Sepulv. || 4. δυνατὸν *M.* || 6. εἴπερ *M.* || 7. τὸ om *M.* || 10. ζοιχεῖον *M.* || 11. πρῶτα *M.* || 12. εἶναι καὶ τὸ *M.* || 15. ἐνυπάρχοντα *A.* || 16. ἀδιαίρετον *M.* || ὃν *M.* || ἀπέδωκεν *A.* || 19. τὰ om *A.* || τὰ ζοιχεῖα *M.* || 21. τὴν πρώτην κυρίως *M.* || 22. ἄλλων εἴη τῷ ζοιχεῖον *M.* || 23. ὑποδείξεσιν *M.* || 24. αἱ πρῶται *M.* || 26. quales sunt primi primae Sepulv. || πρῶτῳ σχήματι τῶν τριῶν σχημάτων πρῶτοι *M.* || 28. συλλογισμοὶ οἱ πρῶτοι τῶν τριῶν τῷ εἶναι *M.* || 29. ἢ αἶ *M.* || 32. πρῶτοι πλείους ἀλλὰ *M.* || 35. αὐτῶν μεταλαμβάνομεν *M.*

1. ζοιχεῖα *V.* || 18. τὸ ὕ' τὸδε *M.* || τὸ post τὸ om *M.* || 19. φύσιν γὰρ καὶ ὕλην *M.* || 21. ὡς αὐτῆς σερήσεως *M.* || 23. τῷ τὸ *M.* || 28. γίνεσθαι *M.* || 29. τὰ ante “ὅθεν om *V.* || 30. αὐτῇ ἢ αὐτῷ *M.*, αὐτῇ ἢ αὐτὸ *V.* || 31. προσκειμένον τὸ εἴτις *M.* || 38. τῷ τις *AM.* || κινέμενος *AM.* || 39. αὐτῶν αὐτὸς *M.*

ἀλλ' ἔχ' ἢ νοσῶν τὴν ἀρχὴν τῆς κινήσεως ἐν ἑαυτῷ ἔχει, ἀλλὰ
 κτ' συμβεβηκός. ἀλλ' ὅδε ἢ ἄνθρωπος· ὃ γὰρ ἢ ἄνθρωπος ἐκεί-
 νός ἐστιν εἰς ὑγίειαν μεταβάλλει, ἐπεὶ τὰς γε κινήσεις αἷς ἢ ἄν-
 θρωπος κινεῖ, κτ' τὸ εἶδος καὶ τὴν ἐν αὐτῷ κινεῖται φύσιν, ἥτις ἐστὶν
 ἢ τοιαύδε ψυχὴ. καὶ ἐστὶν ἴσον τὸ ἐνταῦθα εἰρημένον τὸ "ἢ αὐτὸ" 5
 τῷ εἰρημένῳ ἐν Φυσικῇ Ἀκροάσει (2 1 p. 292 b 22) ἐπὶ τῆς
 φύσεως "καθ' αὐτὸ καὶ μὴ κτ' συμβεβηκός." εἰπὼν γὰρ αὐτὴν
 ἀρχὴν κινήσεως, ἐν ᾗ ὑπάρχει πρῶτον, προσέθηκε τὸ "καθ' αὐτὸ καὶ
 μὴ κτ' συμβεβηκός," τὸτο λέγων διὰ τῆς προδήκης ταύτης ὅ-
 νων εἴρηκε διὰ τῶ "ἢ αὐτό." τὸ δὲ "ἢ κινήσις ἢ πρώτη" ἦτοι 10
 δηλωτικόν ἐστι τῆς κτ' τόπον κινήσεως· πρώτη γὰρ ἢ ἢ φορὰ τῶν κι-
 νήσεων, ὡς δέδεικται, καὶ πᾶν φυσικὸν σῶμα κτ' φορὰν κινητόν,
 ἐκείνῳ δὲ πᾶν αὐξητόν, ὅδε πᾶν ἀλλοιωτόν. ἢ ἢ πρώτη ἢ ὡς φυ-
 σικοῖς αὐτοῖς ὑπάρχουσα, τῇ γὰρ ὡς γὰρ, τῷ ζῶντι ὡς ζῶντι· δύναται
 γὰρ τις αὐτοῖς καὶ κτ' τέχνην κινήσις ἐγγίνεσθαι, ἀλλ' αὐτὴ ὑτέρα. 15
 ἔτω δὲ εἴη ἂν τὸ ἢ ἐξηγητικὸν τῶ πρώτῳ. ἐξῆς δὲ τὸ πρῶτον ση-
 μαινόμενον τῆς φύσεως ἐξηγεῖται, τί ἐστὶ καὶ ἐπὶ τίνων λέγεται τὸ
 φύσει, καὶ λέγει ταῦτα φύσει λέγει, ὅσα δι' ἑτέρων καὶ παρ'
 ἑτέρων τρέφεται τε καὶ αὖξεται, ἀπτόμενα αὐτῶ ἢ προσπεφυκῶτα
 αὐτῷ ἢ συμπεφυκῶτα αὐτῷ. ἦτοι δὲ ὡς ταῦτ' ἐπεὶ τὸ ἀπτεῖται 20
 καὶ συμπεφυκῶτα, ἢ ὡς ἔχοντα τινα διαφορὰν, καὶ ὡς συμπεφυ-
 κῶτα μὴ εἶναι τὰ φυτὰ τῇ γῇ, διὸ ὅδε ζῆν χωριζέμενα αὐτῆς οἶα
 τε· προσπέφυκε δὲ τὰ ἐμβρυα· ταῦτα γὰρ καὶ χωριζέμενα ζῆ. τί
 δὲ διαφέρει σύμφυσις ἀφῆς, ἔδειξε· ταῦτα γὰρ συμπεφυκῶτα,
 ἃ ἐστὶ συνεχῆ ἐκείνῳ ᾧ συμπέφυκεν, ἔχοντα κοινὸν ὅρον τὸν αὐτὸν 25
 ἐν ἀμφοτέροις ὄντα, τὰ δὲ ἀπτόμενα ὅδε κοινὸν ἄλλο παρὰ τὴν
 ἀφῆν ἔχει. ἐπιζητήσαι δ' ἂν τις ἐπὶ τῶν φυτῶν, πῶς ταῦτα
 ἦνται τῇ γῇ, ἢ εἰ μὴ ἦνται, πῶς αὖξεται τε καὶ τρέφεται δι' αὐτῆς.
 ἢ διὰ τῶτο εἶπεν ἔτι, "φύσει δὲ λέγεται ὅσα αὖξαισιν ἔχει δι'
 ἑτέρων τῷ ἀπτεῖται καὶ συμπεφυκῶτα ἢ προσπεφυκῶτα," ὡς 30
 ἀπτομένων τινῶν καὶ αὖξανόμενων δι' αὐτῶ. προειπὼν δὲ τῶτο,
 ἐξῆς τίνα διαφέρει τὰ ἀπτόμενα καὶ τὰ συμπεφυκῶτα τε καὶ προσ-
 πεφυκῶτα λέγει. δύναται λέγειν καὶ ἐπὶ τῶν ἀπτομένων τὸ προσ-
 πεφυκῶτα· τὰ γὰρ ἔτι ἀπτόμενα ὡς προσπεφυκῶτα ἐκείνῳ ὃ
 ἀπτεται, δι' ἐκείνῳ αὖξεται. πῶς δὲ ἐν τὰ συμπεφυκῶτα, ἐδή- 35
 λωσε· κτ' γὰρ τὸ ποσόν, ὃ κτ' τὸ ποῖον· ὃ γὰρ ταῦτ' ἐστὶν ποῖον τῶν
 σπλάγγων ἕκαστον τῷ ἄλλῳ σώματι, ᾧ προσπέφυκεν, ὅδε τὸ
 σῶμα τῇ συνῆ ἢ ὁ βότρυς τῷ βύλῳ τῆς ἀμπέλου. καὶ δένδρα δὲ
 πολλάκις διαφέροντα κτ' τὸ εἶδος, πλησίον δ' ἀλλήλων ὄντα, συμ-
 φύεται τε καὶ ἐνθῶ καὶ σωζει τὸ οἰκεῖον εἶδος. τέταρτον σημαίνον- 40
 μενον τῶ φύσει προσέθηκε τὴν προσεχῆ ἐκάστῳ ὕλην, ἥτις ὅσα τι

σῶμα ἐνεργεία, φυλάσσεια τὸ οἰκεῖον εἶδος καὶ τὴν ἰδίαν φύσιν, δέ-
 χεται καὶ τὸ τῶ εἶδος ὁ ὑπόκειται. ἔτω τὸ βύλον τῆς κλίνης ὕλη (μέ-
 νει γὰρ βύλον καὶ κλίνη γενόμενον) καὶ ὁ χαλκός τῶ ἀνδριάντος. καὶ εἴη
 τῶν κτ' τέχνην γινόμενων ἢ ὕλη τοιαύτη. προδίδει δὲ τὸ τῶν φύ-
 σεων ὄντων, διὰ τί προσέθηκε τῶτο, ἐξηγήσατο εἰπὼν "τῶτον γὰρ 1014 b
 τὸν τρόπον καὶ τῶν φύσει ὄντων τὰ σοιχεῖα φασιν εἶναι φύσιν." 32.
 ἔτω καὶ Ἐμπεδοκλῆς τὰ τέσσαρα σοιχεῖα ὕλην τῶν φύσεων γινο-
 μένων ἐτίθετο, ἀμετάβλητα αὐτὰ θεωρῶν. καὶ οἱ ἐν δέ τι τῶν
 τεσσάρων σοιχείων τῶν ὄντων ποιῶντες, ἢ δύο ἢ τρία, ἔτι
 ἐποίαν, καὶ Δημόκριτος τὰς ἀτόμους ἔτι. ἢ δὲ πρώτη ὕλη ἔχ-
 ῶτος· καὶ γὰρ εἰ σωζει τὴν αὐτὴν φύσιν, ἀλλ' ὅδε καθ' αὐτὴν ὅσα
 ἐνεργεία ὡς τότε τι. πέμπτον σημαινόμενον τῆς φύσεως παρὲ- 1014 b
 θετο τὴν τῶ συναμφοτέρων τῶν φύσει γινόμενων τελειότητά τε 35.
 καὶ ὅσιν, ἢ γίνεται καὶ κτ' τὴν τῆς ὕλης καὶ τῶ εἶδος ἔνωσιν ("· καὶ
 γὰρ ἢ τῶν ἔνωσις φύσις. ἔτω καὶ οἱ συνθέσει τινῶν τὰ ὄντα γινο-
 μῶντες τὸ μὴ ἐκ τῆς συνθέσεως ἐνέμενον φύσιν λέγουσιν ("· καθ'
 ὅς δὲ μὴ γίνεται τῶν συντιθεμένων ἔνωσις, ἔτι ὅδε φύσιν τινα
 λέγουσιν εἶναι τῶ συγκειμένῳ. Ἐμπεδοκλῆς ἂν ἔχ' ἡγόμενος ἔνω-
 σίν τινα αὐτῶν γίνεσθαι ἔλεγε φύσιν ὁδεῖν εἶναι, τῶ τῶν ἔνωσιν
 ὡς ἐν τι ἐκ τῆς συνθέσεως γίνεσθαι καὶ εἰδοποιεῖσθαι, ἀλλὰ μόνον μί-
 ξιν τε διαλλάξιν τε μιγόντων, λέγει μόνον καὶ τῶ φύσιν ὑπὸ
 τῶν ἀνθρώπων ἡγόμενον αὐτὰ καὶ ἐν τῇ μίξει ἐνθῶ. δεικνύς δὲ
 ὅτι φύσις ἢ τοιαύτη ὅσα τε καὶ τελειότης καλεῖται, διὰ τῶτο,
 φησί, καὶ τῶν φύσει ὄντων τε καὶ γινόμενων, καίτοι πολλάκις ἦδη
 ὑπαρχόντων ἐξ ὧν ἐπιτελεῖται τε καὶ γίνεται, ὅδε πῶ φαμεν τὴν
 φύσιν ἔχειν ταῦτα, ἂν μὴ τὸ οἰκεῖον εἶδος καὶ τὴν τελειότητα προσ-
 λάβῃ. εἰπὼν δὲ φύσιν καὶ τὸ συναμφοτέρον, ἐπὶνεγκεν ὅτι φύσει
 ταῦτα μᾶλλον ἂν λέγοιτο, φύσις δὲ ἢ ὕλη ἢ τε πρώτη, ἢ πα-
 ραδείγμα τὸ ὕδωρ. εἰ τῶτο εἴη τῶ χαλκῷ ὕλη, καὶ ἢ προσεχῆς,
 καὶ πάλιν ὁ χαλκός παραδείγμα, καὶ τὸ εἶδος τε καὶ ἢ ὅσα, καθ' ἢ
 ἐκάστῳ τὸ εἶναι ἔστιν, ὡν πρῶτως ἐμνημόνευσεν. καὶ εἴη ἂν ἢ φύσις
 τριχῶς λεγομένη, ὡς περὶ ἢ κενὴ προσέθηκε. τέλος δὲ εἶπε τῆς
 γενέσεως τὸ εἶδος, ἐπεὶ ἐν τοῖς φύσει γινόμενοις τὸ εἶδος καὶ τὴν
 κτ' τὸ τέλος ὅσιν ἔχει. κτ' μεταφορὰν δὲ λέγει καὶ πᾶσαν ὅσιν
 φύσιν λέγει ἀπὸ τῶ εἶδος· ἐπεὶ γὰρ τὸ εἶδος ὅσα ὃν τῶν φύσει
 συνεχῶτων (κτ' γὰρ τῶτο αὐτοῖς τὸ εἶναι φύσις ἐστίν), ἢ καὶ ἐν
 πᾶσι τὴν ὅσιν τὴν ἐκάστω, καθ' ἢ τὸ εἶναι αὐτῶ ὃ ἔστιν, φύσιν
 λέγουσι. διὸ καὶ τὸ κτ' τέχνην γινόμενον εἶδος ὅσα ὃν τῶν ἔργων
 τῶν φυσικῶν ἔτω καλεῖσιν. ἕκαστον γὰρ τῶ τῶν οἰκεῖαν τινα ὅσιν
 καὶ ὑπαρξὶν ἔχει, ἢ καὶ αὐτὴ φύσις καλεῖται εἶδος ὃν αὐτῶν, διὸ καὶ
 λέγει οἰκεῖαν ἔχει ὅσιν. εἰπὼν δὲ ταῦτα περὶ φύσεως ἐπὶ-

1. αὐτῷ *M.* || 2. ὃ γὰρ ἢ ἄνθρωπος *om A.* || 3. ἐπεὶ] εἰ ἐπὶ *M.* || κινήσεως *M.* || 4. ἐν αὐτῇ *M.*, ἐναντίαν *A.* || 10. τὸ *om M.* || 13. αὐξητόν, ὅδε πᾶν *et ἢ post ἢ et 14.* αὐτοῖς *et ὡς γὰρ om M.* || 15. αὐτοῖς] αὐτῆς *M.* || 16. πρώτη] πρῶτα *M.* || 28. τε *om M.* || 30. ὡς *om A.* || 33. λέγειν] λέγων *A.* || 34. ὡς πεφυκῶτα *M.* || 41. τὸ *om AM.*

2. δ] ὡ *M.* || τῆς κινήσεως ὕλης *M.* || 4 *et* 6. φύσει] φύσεων *AM.* || 6. φησιν εἶναι φήσεις *M.* || 7. ὕλης *M.* || 10. τὰς] τὰς *M.* || 11. σωζῆ *M.* || 20. τι αὐτῆς *M.* || 25. τε *om A.* || 32. *ut nunc adiecit Sepulv.* || 33. λεγομένοις *M.* || 31. αὐτῆς *M.* || 38. ὅσιν *M.* || 39. τῶν τεχνικῶν *suprasc.* τῶν φυσικῶν *A.*

1015 α νεγκεν "ἐκ δὲ τῶν εἰρημένων ἢ πρώτη φύσις καὶ κυρίως λεγομένη
13. ἐστὶν ὅσα ἢ τῶν ἐχόντων ἀρχὴν κινήσεως ἐν αὐτοῖς ἢ αὐτὰ," διὰ
τῶν λέγων, ὥσπερ εἶπεν καὶ ἐν τῇ Φυσικῇ Ἀκροάσει (2 1),
φύσιν κυρίως εἶναι τὸ ἐνυλον εἶδος, ἀφ' οὗ ἢ ἀρχὴ τῆς κινήσεως τῷ
συναμφοτέρῳ, τὴν δὲ ὕλην καὶ τὰ ἄλλα, καθ' ὧν καὶ αὐτῶν ἢ
φύσις λέγετο, ἀπὸ ταύτης λέγεσθαι φύσιν, τὴν μὲν ὕλην ὅτι δεκτικὴ
αὐτῆς ἐστὶ, τὰς δὲ γενέσεις τε καὶ φύσεις ἀπὸ ταύτης κινήσεις εἶναι·
διὰ τὸ τὸ εἶδος τε καὶ τὴν δύναμιν τὴν ἐν αὐτοῖς φύεται τὰ φύο-
μενα. προσέτισι δὲ ὅτι καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως τῶν φύσει ὄντων
αὕτη ἐστὶν ἐνυπάρχουσα πῶς. ἐξηγούμενος δὲ τὸ πῶς, προσέθηκε
τὸ "δυνάμει ἢ ἐνεργείᾳ," δυνάμει μὲν, ὡς ἐν τῷ σπέρματι τῷ
καταβληθέντι ἢ ψυχῇ, ἐνεργείᾳ δὲ, ὅτι ἡδὴ ζῶν ἐστιν, γενέσεις
δὲ ἀρχὴ τῆς κινήσεως παρὰ τοῖς φυσικοῖς τὸ ἐνυλον εἶδος, εἰκότως
τῷτο κυρίως φύσις· ἦν γὰρ φύσις ἢ τῆς κινήσεως ἀρχή. σημειω-
τέον δὲ ὅτι ὧν ἕκαστον διαιρεῖ ὡς λεγόμενον πολλαχῶς, ὅχι
ὁ μῶνυμον, ἀλλ' ὡς τὸ ἀφ' ἐνὸς καὶ πρὸς ἐν ἔχον. Alex.

1014 β (α) ὁ Ἀλέξανδρος οἶδε περὶ τῶ συνθέτου λέγειν αὐτὸν ἐν-
35. ταῦθα· ὅσον δὲ ἐκ τῶν λεγομένων ὑπ' αὐτῶ, περὶ τῶ εἶδους λέ-
γει· τί γὰρ φησιν ὅτι κατ' ἄλλον τρόπον λέγετο φύσις ἢ ὅσα,
τυτέσι τὸ εἶδος; τὸ γὰρ ἐκάστω εἶδος ὅσα αὐτῶ ἐστὶν. Asclep.

1014 β (α) ὥσπερ καὶ ὁ Ἐμπεδοκλῆς· τὸ γὰρ εἶδος ἔλεγεν ἐπιγίνεσθαι
37. ἐκ τῆς τῶν στοιχείων μίξεως, καὶ ἔλεγεν ὅτι φύσις δὲ ἐπὶ τούτοις
τοῖς στοιχείοις ὀνομάζετο τοῖς ἀνθρώποις. ὁ δ' Ἀριστοτέλης ἀνα-
τρέπει τὴν δόξαν ταύτην, φάσκων ὅτως "διὸ κτλ. id.

1015 α "ἀναγκαῖον — συναίτιον." τῷ δὲ ἀναγκαῖον τὴν διαίρεσιν εἰς
20. πέντε σημαίνοντα καὶ αὐτῶ ποιεῖν, ὧν ἐν λέγει, ὅ ἄνευ ἀδύνατον
εἶναι, ὡς ὄντος συναίτιον εἰς τὸ εἶναι. ὅτως ἢ τροφή τοῖς ζῴοις
ἀναγκαῖα καὶ τὸ ἀναπνεῖν· ἢ μὲν γὰρ ψυχῇ τὸ αἶτιον τῷ ζῆν, ταῦτα
δὲ συναίτια (°). δεύτερον σημαίνοντα ἐκτίθει τὸ ἀναγκαῖον,
ὅ χωρὶς ἀδύνατον τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ εὖ περὶ τι γενέσθαι ἢ τὸ κακὸν
ἀποβληθῆναι, ὡς λέγει ἀναγκαῖα ἢ πόσις τῷ φαρμάκῳ, ὅχι
ἀπλῶς ἀλλὰ πρὸς τὴν ἀποβολὴν τῆς νόσου καὶ τὴν γένησιν. ὅτως
ἀναγκαῖον τὸ μαρτυρεῖν πρὸς τὸ ἐπιστήμην ἔχειν, καὶ ἔθεσι χρῆσθαι
σπουδαίως πρὸς τὸ ἀγαθὸν γενέσθαι, καὶ τὸ πλεῖσται εἰς Αἴγυπτον, ἵνα
ἀπολάβῃ τὰ χρήματα, εἰ ἄλλως μὴ δύνατο. τρίτον τὸ ἀναγ-
καῖον τὸ βίαιόν τε καὶ τὸ ἀκυσίον (°). λέγει γὰρ τὸ βίαιόν τε καὶ
παρὰ τὴν προαίρεσιν ἀναγκαῖον. ὅτως ἐξ ἀνάγκης ἐλθεῖν πρὸς
λέγει ὁ βιασθεῖς ἢ ὑπὸ δεσμῶν ἢ ὑπὸ τινος τοιαύτης περιστα-
σεως ἢ ὑπὸ πνευμάτων (°). ὅσα γὰρ βιαζόμενοι παῖμεν,
ταῦτα ἀναγκαῖα καὶ δι' ἀνάγκην ποιῶμεν. διὸ καὶ λυπηρὰ τὰ
ὅτως ἀναγκαῖα· "πάν γὰρ ἀναγκαῖον πρᾶγμα ἀνιάρων ἔφυ," ὡς
Εὐήνος λέγει· καὶ ἡ βία ἀνάγκη τίς ἐστιν, ὡς λέγει Σοφοκλῆς

(Electra v. 248)· "ἀλλ' ἢ βία με ταῦτ' ἀναγκάζει ποιεῖν."
καὶ τῷ τὸ βίαιον ἀναγκαῖον λέγεσθαι μάρτυσιν ἐχρήσατο Εὐήνος τε
καὶ Σοφοκλῆς. ὅτι δὲ ἀμετάπεισον ἢ ἀνάγκη καὶ ἡ βία, ὅλον·
ὅδε γὰρ ἐφ' ἡμῶν τὴν ἀρχήν. διὸ καὶ εἶπεν ἐναντίον αὐτῇ τῇ καὶ
τὴν προαίρεσιν κινήσει καὶ τῇ καὶ ἐν λογισμῶν. τὰ μὲν γὰρ ἐφ' ἡμῶν,
αὕτη δὲ ἀναιρετικὴ τῷ ἐφ' ἡμῶν· ἐκτὸς γὰρ καὶ ἐπ' ἄλλοις. ἐτι
ἀναγκαῖον τὸ αἰδίον καὶ ἀμετάβλητον καὶ μὴ ἐνδεχόμενον καὶ ἄλ-
λως ἔχειν. ἀφ' οὗ φησὶ καὶ τὰ ἄλλα ἀναγκαῖα λέγεσθαι· τὸ γὰρ
μὴ ἐνδεχόμενον ἄλλως ἔχειν κυρίως ἀναγκαῖον. ἀπλῶς μὲν εἶπεν
ἐπὶ τῶν αἰδίων, ἡδὴ δὲ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ἀναγκαῖοις λεγομένοις
εἶναι δοκεῖ τι τοῖσδε· καὶ γὰρ τὸ βίαιον γινώμενον ἀναγκαῖον τότε ὅτε
μὴ ἐνδέχεται καὶ τὴν αὐτὴν ὁρμήν τε καὶ προαίρεσιν κινεῖσθαι διὰ τὸ
βιαζόμενον, καὶ ἀμετάπεισον, ὅτι τὸ εἰσέειν καὶ μεταπεισόν, ὅχι
ἐνδέχεται δὲ τὸ βιαζόμενον ἄλλως ποιεῖν. καὶ τὸ συναίτιον τῷ εἶναι
καὶ τῷ ἀγαθῷ ἀναγκαῖον διὰ τὸ μὴ ἐνδέχεσθαι χωρὶς αὐτῶ εἶναι ἢ
ἀγαθὸν εἶναι· ὅστινες ἦσαν οἱ τρόποι τρεῖς τῷ ἀναγκαῖον οἱ πρῶτοι
εἰρημένοι. προσέτισι δὲ τοῖς προειρημένοις τέταρτον τῷ ἀναγκαῖον
τρόποις ἐν καὶ τὰς ἀποδείξεις· αἱ γὰρ ἀποδείξεις ἀναγκαῖαι, ὅτι
ἀποδεδειγμένον ὅχι ἐνδέχεται ἄλλως ἔχειν, εἰ κυρίως καὶ ἀπλῶς
ἀποδέδεικατο. τῷ δὲ τὸ ἀποδεδειγμένον ἀναγκαῖον εἶναι αἰτίον φα-
σιν εἶναι τὰ πρῶτα, τυτέσι τὰς προτάσεις, εἰ ἀδύνατον ταύτας
ἄλλως ἔχειν, δι' ὧν ὁ συλλογισμὸς τε καὶ ἡ ἀπόδειξις. δείξας δὲ
πάντα τὰ ἀναγκαῖα ὑπαγόμενα σηματομένῳ τῷ ἀναγκαῖον τῷ
ἀδύνατον ἄλλως ἔχειν, διαιρεῖ αὐτὰ, καὶ λέγει τῶν ἀναγκαίων τὰ
μὲν τινα ἕτερον αἶτιον ἔχειν τῷ εἶναι ἀναγκαῖα, ὡς ἐπὶ τῶν
βιαιῶν ἔχει καὶ τῶν ἀποδείξεων· τῶν δὲ ὅχι ἐστὶν ἄλλο αἶτιον τῆς
ἀνάγκης, ἀλλ' αὐτὸ αἶτιον ἄλλοις ἐστὶ τῆς ἀνάγκης, ὡς αἱ πρῶται
τε καὶ ἄμεσοι προτάσεις. ἀλλὰ καὶ τὰ αἰδία καὶ ὅτως ἀναγκαῖα·
ἔτε γὰρ ἐξωθεν ἔχει τὸ αἶτιον καὶ ἄλλοις ἐξ ἀνάγκης τῷ εἶναι ἐστὶν
αἶτια· πάντα γὰρ τὰ φύσει συνεστώτα παρὰ τῶν θεῶν, οἱ εἰσιν
αἰδίοι, τὴν τῷ εἶναι ἔχει αἰτίαν. ἀλλὰ καὶ τὸ μὴ δυνάμενον χωρὶς
τινος ἢ εἶναι ἢ εὖ εἶναι ἐξ ἀνάγκης παρ' ἐκείνου τὴν αἰτίαν τὸ μὲν
εἶναι τὸ δὲ τῷ εὖ εἶναι ἔχει. τῶν ἄλλων φησὶν ἀναγκαίων ἕτερον
τι τῆς ἀνάγκης εἶναι αἶτιον· ἐπὶ τε γὰρ τῶν μὴ ἐνδεχομένων χω-
ρίς τινος εἶναι ἕτερον τι τὸ αἶτιον (ἢ γὰρ τροφή ἕτερον τι τῷ τρεφο-
μένῳ), καὶ ἐπὶ τῶν δὲ ὧν χωρὶς ἀδύνατον τὸ ἀγαθὸν ἢ εἶναι ἢ γε-
νέσθαι ἕτερον τὸ αἶτιον. ἀλλὰ καὶ τῶν βίαιον γινόμενων προδήλως ἕτε-
ρον τὸ αἶτιον, καὶ τῆς τῷ συμπεράσματος ἀνάγκης ἕτερον τὸ αἶτιον.
μόνα δὲ τὰ αἰεὶ ὄντα, ἅπερ ἐστὶ τὰ θεῖα, ὅχι ἕτερον τι τῷ αἰεὶ εἶναι
αἶτιον ἔχει, καὶ δι' αὐτὰ ἐξ ἀνάγκης ἐστὶ τε καὶ γίνετο καὶ τὰ φύσει
συνεστώτα. λαβὼν δὲ ὅποιόν τι ἐστὶ τὸ ἀναγκαῖον (ὁ γὰρ μὴ ἐνδέ-
χετο ἄλλως ἔχειν), πρῶτον καὶ κυρίως ἀναγκαῖον φησὶν εἶναι τὸ

4. τὸ συναμφοτέρον *M.* || 26. ὧν] ὡς *M.* || 31. συμβληθῆναι *M.* || 33. *honestis moribus assuescas, ut bonus fias* Sepulv. || 36. μέλλοι] μένει *M.*

3. ἀμετάπεισον *M.* || 5. αὐτῆς *M.* || 6. τῷ ἀφ' *M.* || 8. γὰρ] ἄρα *M.* || 10. τὴν αἰδίαν *M.* || 11. τὸ om *M.* || 13. πείσσεσθαι *A.* *persuasio enim dissuaderi potest* Sepulv. || 15. ἢ ἀγαθὸν εἶναι et 16. οἱ πρῶτοι om *M.* || 18. ἐτι] ὅτι τι *A.* || 19. ἄλλην *M.* || ei om *M.* || 22. τε] τὸ *M.* || 25. ἀναγκαῖον *M.* || 27. ἄλλως ἐστὶ *M.* || 29. ἔτε γὰρ om *AM.* || 30. αἶτιον *M.* || 32. ἐκείνοις *M.* || 33. ἀναγκαῖας *A.* || 37. καὶ τῶν] δὲ καὶ *M.*

ἀπλῶν, ἔ' αἴτιον ἀποδέδωκε τὸ τὸ ἀπλῶν μὴ ἐνδέχεσθαι ἄλλως ἔχειν·
τὸ γὰρ μὴ ἀπλῶν πλεοναχῶς ἔχει, τὸ δὲ πλεοναχῶς ἔχον ἐνδέχεται
καὶ ἄλλως ἔχειν. τὸτο δὲ λαβὼν ἐπιφέρει ὅτι εἴ τινα ἔστιν ἐν τοῖς
ἔστιν ἀπλῶν καὶ αἰθρία καὶ ἀκίνητα, ὅτε βίαιόν τι ἐκείνοις ἐστὶν ὅτε
παρὰ φύσιν (ἐνδέχοιτο γὰρ ἂν αὐτὰ καὶ ἄλλως ἔχειν), ἀλλὰ κυρίως
ἐκεῖνα ἐξ ἀνάγκης ὄντα. τοιαῦτα δὲ κατ' αὐτὴν τὰ πρῶτα αἰτία.
παρέθετο δὲ τὸτο, ἵνα ἐπειδὴν τὸ ἀναγκαῖον κατ' αὐτῶν κατηγο-
ρῶμεν, μὴ ὡς τὸ βίαιον καὶ παρὰ φύσιν κατηγορήσων ἡμῶν ἀκού-
σις. Alex.

1015 a (°) διό φάμεν ὅτι ἐξ ἀνάγκης ἐστὶν ὁ θεὸς ἀγαθός· ἐν τούτῳ
22 γὰρ ἐστὶν ἡ τὸ θεὸς ὅσια· ὅτε γὰρ ἔχει ἐξωθεν τι συμβεβηκός ὑπάρ-
χον ἀπλῶν, ἵνα ἐν ἐκείνῳ θεωρηθῇ τὸ ἀναγκαῖον· διό καὶ τοῖς ἄλλοις
ἀναγκαῖοις ἐντεῦθεν τὸ ἀναγκαῖον ἐπισημαίνεται ἐκ τῆς πρώτης
ἔσσης. ὅθεν καὶ ὁ Πλωτῖνος παγκάλως ἔλεγεν ὅτι δεῖ τὰς πολλὰς
ἱλιγγας εἰς ἓν τι συνάγειν καὶ ὅπως νοεῖν τὸ θεῖον καὶ ἀντιλαμβάνεσθαι
αὐτὸ μύσαντας, ἐπειδὴ καὶ ὑπὲρ νῦν ἐστὶ καὶ ἀπλῶν καὶ πάντα παρὰ-
γον. Asclep.

1015 a (°) τὸ βίαιον δὲ ἀναγκαῖον, ὅταν τις ἐπιθῇ τινὶ βίαν ποιῆσαι
23 τὸδε τὸ πρᾶγμα, ὥσπερ ὁ Εὐρύκλειος ἐπέταττε τῷ Ἡρακλεῖ· διό
φησι κακῆϊνος “ἀναγκαῖον γὰρ ἐπείγει.” id.

1015 a (°) ὥσπερ ἔλεγεν Εὐρύκλειος ὁ σοφιστής. id.

29. “τὸ — συμβεβηκός.” τὸ ἐνός τὸ μὴ καὶ συμβεβηκός φησι
1015 b 16. λέγεσθαι τὸ δὲ καθ' αὐτό, καὶ τὸ μὴ καὶ συμβεβηκός τριχῶς· ἡ γὰρ
τὸ συμβεβηκός καὶ τὸ μὴ συμβεβηκέν ἐν λέγει, ὡς Κορίσκος καὶ
τὸ μυσικόν, εἰ εἴη Κορίσκῳ συμβεβηκός τὸ εἶναι μυσικῷ· ταῦτον
γὰρ τὸ εἰπεῖν Κορίσκος καὶ μυσικόν ἓν, καὶ Κορίσκῳ τὸ μυσικόν συμ-
βεβηκέν. καὶ Κορίσκος μυσικός ἐστιν, ἓν φησι καὶ συμβεβηκός
εἶναι, καὶ τὸ μυσικόν καὶ τὸ δίκαιον, ἔτι ἐν καὶ συμβεβηκός μυσικός
Κορίσκος καὶ δίκαιος Κορίσκος. ἂ εἰπὼν ἐξῆς, καὶ τί ἕκαστον τούτων
ἐν ἐστὶ καὶ συμβεβηκός, προσέθηκε. τὸ μὴ γὰρ δίκαιον καὶ τὸ μυσικόν
ἐν, ὅτι μὴ ὅσια συμβεβηκότες· καὶ συμβεβηκός γὰρ ἐν τὸ μυσικόν
καὶ τὸ δίκαιον τῷ ἐνὶ τινὶ ἄμφω συμβεβηκέναι. τὸ δὲ μυσικόν καὶ
Κορίσκος ἐν τῷ θάτερον μέρει τῶ συνάμφοτερον τῷ ἑτέρῳ μέρει
συμβεβηκέναι· τὸ γὰρ μυσικόν τῷ Κορίσκῳ. ὁμοίως δὲ φησι
τρόπον τινὰ τούτο ἓν, τὸ ὁ Κορίσκος μυσικός ἐστὶ καὶ ὁ Κορίσκος, καὶ
μία πρότασις καὶ συμβεβηκός. καὶ ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ τὸ ἕτερον
μέρος τῶ ὅλων λόγῳ τῷ ἑτέρῳ ὑπάρχει· τῷ γὰρ Κορίσκῳ ὑπάρχει
τὸ μυσικῷ Κορίσκῳ εἶναι. αὐτὸς δὲ εἰπὼν θάτερον μέρει θάτερον
συμβεβηκέναι τῶν ἐν τῷ λόγῳ, τὸ μυσικόν εἶναι τῷ Κορίσκῳ

συμβεβηκέναι λέγει, ἀφελὼν ἐκ τῶ κατηγορημένου τὸ Κορίσκος.
τῷ γὰρ τὸ μυσικόν Κορίσκῳ συμβεβηκέναι τούτῳ καὶ τὸ ὅλον Κορίσκος
Κορίσκος μυσικός ἐστιν. τρόπον δὲ τινὰ ὁμοίως εἶπεν, ὅτι διαφορὰ
τίς ἐστὶ καὶ τὴν λέγειν τε καὶ ἐκφορὰν· ἐκεῖ γὰρ ἔλεγεν τὸ ἓν, ὁ μυσικός
Κορίσκος, ἐνταῦθα δὲ τὸ μυσικόν Κορίσκῳ. τὸ δὲ μυσικόν Κορίσκῳ
τῷ δίκαιῳ Κορίσκῳ ἐν φησιν εἶναι, ὅτι ἐκατέρῳ ἐν μέρος τῷ αὐτῷ,
ὁ ἐν ἀμφοτέροις ταῦτόν ἐστι, συμβεβηκε· τὸ γὰρ μυσικόν καὶ τὸ δι-
καιον ἐκάτερον αὐτῶν μέρος ὃν ἐκατέρας προτάσεως, τῷ Κορίσκῳ
συμβεβηκός ταῦτόν ἦν ἐν ἀμφοτέροις ταῖς προτάσεσιν. ὁμοίως
δέ φησιν ἐν γίγνεσθαι καὶ συμβεβηκός, καὶ μὴ ἐπὶ Κορίσκῳ μὴ δὲ
ἀτόμῳ τινός τὸ συμβεβηκός κατηγορεῖται, ἀλλ' ἐπὶ τινος γένους ἢ
εἶδος καὶ ὅλων τῶν καθόλου, οἷον ἂν λέγῃ ταῦτόν εἶναι ἄνθρωπος καὶ
μυσικός ἄνθρωπος· ἐν γὰρ καὶ ταῦτα, ἢ ὅτι τῷ ἀνθρώπῳ μὴ ὅσια
ἔση συμβεβηκεν, ἢ ὅτι καὶ τὸ μυσικόν καὶ ὁ ἄνθρωπος μὴ τινὶ ἀτόμῳ
ὅσια συμβεβηκεν, οἷον Κορίσκῳ, ὡς ἐλέγετο ἐν καὶ τὸ μυσικόν δι-
καιον. πλὴν ἔχῃ ὁμοίως τῷ Κορίσκῳ ἀμφοτέρω ὑπάρχει, ὅτε ἄνθρω-
πος καὶ τὸ μυσικόν, ἀλλ' ὁ μὴ ὡς εἶδος αὐτὸ καὶ ἐν τῇ ὅσια αὐτὸ ὡς
(ὁ γὰρ ἄνθρωπος ἔσως), τὸ δὲ ὡς ἐξίς τις, ὡς τὸ μυσικόν, ἢ πάθος
ἢ ὅλων τι συμβεβηκός, ὡς τὸ λευκόν ἢ σιμὸν καὶ τὰ τέτοις ὅμοια.
διὸ μᾶλλον τούτο ὁμοίον τῷ Κορίσκῳ, τῷ Κορίσκῳ μυσικός κατη-
γορητός. καὶ τὰ μὴ καὶ συμβεβηκός ἐν λεγόμενα τοσαυταχῶς
φησὶ λέγεσθαι, τῶν δὲ καθ' αὐτὰ ἐν λεγόμενα τὰ μὴ λέγεσθαι τῷ
συνεχῇ εἶναι. συνεχῇ δὲ λέγει κοινότερον καὶ τὰ ὅπως ἐν ὑπό τινος
συνεχόμενα, ὡς ἐν φάκελλον, ὅτι ὑπὸ δεσμῷ συνέχεται. ὁμοίως
καὶ τὰ ὑπὸ κάλλης ἐνέμενα συνεχῇ λέγει, ὡς τὰ βιβλία. τὰ δὲ
ὡς κοινότερον ὅρον ἔχοντα, ὡς τὰ κυρίως συνεχῇ. ὅπως ἡ γραμμὴ
μία· συνεχῆς γὰρ ἐστὶν, καὶ μὴ ἐπ' εὐθείας ἢ ἄλλῃ ἢ τι μόνον
αὐτῆς κεκαμμένον. ὅπως δὲ συνεχῇ τὰ τῷ σώματος μέρει, ὡς
σκέλος καὶ βραχίον. καὶ αὐτῶν τῶν συνεχῶν ἐν φησιν εἶναι μᾶλ-
λον τὰ φύσει συνεχῇ ἢ τὰ τέχνῃ, οἷον τὸν τῷ ἀνθρώπῳ βραχίονα ἢ
τὸν τῷ ἀνδριάντος· μᾶλλον γὰρ ταῦτα ἦν καὶ καὶ συμπεφύκεν καὶ συ-
ναΐσθην ἀλλήλων ἔχει. εἰπὼν δὲ μᾶλλον ἐν εἶναι τῶν συνεχῶν
τὰ φύσει τῶν τεχνητῶν λόγον τινὰ ἀποδέδωκε τῷ συνεχῆς, ὅτι
ἐχρήσατο πρὸς τὴν τῷ ἐνός ἀπόδοσιν· ἐ γὰρ καθ' αὐτὴν κίνησις μία,
καὶ μὴ οἷον τε ἄλλως. τίς δὲ ἢ μία, προσέθηκεν εἰπὼν “μία δὲ, ὅτι
ἂ ἀδιαίρετος, ἀδιαίρετος δὲ καὶ τὸν χρόνον.” λέγων ταῦτα κυρίως
καὶ πρώτως εἶναι συνεχῇ, ὡς ἡ κίνησις μία ἢ καθ' αὐτὰ κινεῖται.
καὶ ἐξ ἀνάγκης μία, τετέστιν ἢ πάντα κινεῖται καὶ μὴ οἷον τε αὐτῶν
τὸ μὴ κινεῖται δὲ δὲ ἡρεμεῖν. τοιαῦτα δὲ ἐστὶ τῶν συνεχῶν τὰ μὴ

1. ἐνδέχεται *M.* || 3. δι] δὲ *M.* || 4. τι ἐν ἐκείνοις *M.* || 6. αὐτὸ *M.* || 25. Κορίσκος *M.* || τὸ] τῷ *M.* || 26. γὰρ τῷ εἰπεῖν *A.* || 29. κατὰ *om M.* || 31. κατὰ — 32. συμβεβηκέναι *om Sepulv.* || 33. τὸ *M.* || θάτερον *A.* || 34. συμβεβηκός εἶναι· τὸ *M.* || 35. τούτῳ *A.* || καὶ ὁ Κορίσκος *om AM.* || 37. τὸ γὰρ Κορίσκος ὑπάρχει τῷ μυσικῷ *M.*

5. *hic autem musicus Coriscus et Coriscus. porro musicum Coriscum Sepulv.* || 8. μέρος *om M.* || 9. ἢ] εἶναι *M.* || 11. κατη-
γορεῖται *M.* || τινος εἶδος ἢ γένους, καὶ *A.* || 17. ἀλλ' ὁ μὲν] ἄγ' ἦν *M.* || 18. ὁ — ὅπως *om Sepulv.* || ἐξίς τις αὐτὸν μυσικόν *M.* || 21. λεγόμενα τὰ
συνταχῶς φησὶ *M.* || 22. τὰ] τὸ *M.* || λέγεσθαι φησὶ τῷ *M.* || 24. σφάκελλον *A.* || 25. τὰ ὑποβάλλης ἐνέμενα *M.* || βιβλία] βίβια *M.* || βί *A.* ||
27. ἐστὶν *om A.* || μὴ ὑπ' εὐθείῃ ἄλλῃ τι μέρος αὐτῆς κεκαμμένον *M.* || 28. ὡς *om M.* || 31. συνέσθην *M.* || 33. συνεχῶς *A.* || ὡς *M.* || 34. αὐτὸν
M. || 37. ἡ συνεχῆς μία ἢ καθ' *M.* || 39. μὲν] μὴ *M.* || τοιαῦτα] τὰ αὐτὰ *M.*

ἔχοντα κάμψιν· τῶν γὰρ τοιούτων ἡ κίνησις ἀδιαίρετος καὶ χρόνον. εἰπὼν δὲ συνεχῇ λέγεσθαι ὡς ἡ κίνησις μία, ἐφεξῆς λέγει τίνα τὰ ὧν ἐστὶν ἡ κίνησις μία, καὶ ἐν τίνι τῷ συνεχεῖ, τῷ εἶναι τοιούτῳ. καθόλου φησὶ καὶ καθ' αὐτὰ καὶ κυρίως συνεχῇ εἶναι τὰ μὴ τῇ ἀφῇ τὸ ἐν ἔχοντα, ὡς τὰ δεσμῷ ἢ κόλλῃ, ἀλλὰ ὑπὸ κοινῷ ὅρῳ συναπτόμενα· τὰ γὰρ ἀπτόμενα ἀλλήλων ἐξυλὰ καὶ λέγει ὅτε ἐξυλὸν ἔτε σῶμα ἐν κυρίως ἔτε ὅλως ἐν τι. καθόλου μὲν φησὶν ἐν λέγεσθαι κυρίως τὸ συνεχές, καὶ ἢ μὴ εὐθὺ ἀλλὰ κεκαμμένον. ἔτι δὲ μάλλον ἐν τῶν συνεχωμένων τὰ εὐθέα καὶ μὴ κάμψιν ἔχοντα· μάλλον γὰρ ἐν κνήμῃ καθ' αὐτὴν καὶ μακρὸς σκέλος ὅλον. τὸ γὰρ σκέλος ἐκ 10 ἀκαμπές, διὸ ἐνδέχεται καὶ μὴ μίαν αὐτῷ τὴν κίνησιν εἶναι. ἔκτετι δὲ τὸτο οἷον τε ἐπὶ τῷ μακρῷ καὶ τῇ κνήμῃ. καὶ γὰρ οἷον τε τῶν τοιούτων μέρος μὲν τι κινεῖσθαι μέρος δὲ μὴ· κάμψις γὰρ ἂν γένοιτο. καὶ ταῦτα δὲ καὶ τὴν εὐθείαν γραμμὴν τῆς κεκαμμένης μάλλον εἶναι μίαν λέγει, τὴν δὲ κεκαμμένην ἔτις ὡς καὶ γυνίαν 15 ἔχειν καὶ μίαν καὶ ἢ μίαν εἶναι· ἢ γὰρ τῷ κύκλῳ μία· ὅθεν γὰρ ταύτην οἷον τε καὶ μῶριον κινεῖσθαι φυλάσσειαν τὸ χῆμα τὸ αὐτό. διὰ τί δὲ τὴν γυνίαν ἔχουσαν ἐξ ἀπλῶς μίαν εἶπεν; ὅτι γὰρ ἐνδέχεται καὶ μὴ ἅμα πᾶσαν αὐτὴν κινεῖσθαι, τῶν δὲ εὐθειῶν ἀδύνατον τὸ μῶριον χωρὶς τῷ ὅλῳ κινεῖσθαι· κάμπτειτο γὰρ ἂν, ὅθεν δὲ μῶριον μέ- 20 γεθος ἔχον τῆς εὐθείας δύναται ἢ καθ' αὐτὴν χωρὶς τῆς ὅλης κινεῖσθαι ἢ καθ' αὐτὴν ἡρεμῆσαι. προσέθηκε δὲ τῷ μῶρίῳ τὸ ἔχον μέγεθος, ὡς δυναμένον καὶ τῷ πέραςτος τῆς εὐθείας ὑπὸ τινων μορίων λέγεσθαι, ὃ δύναται μένειν τῆς ὅλης κινεμένης. εἰπὼν δὲ περὶ τῷ ὡς συνεχὺς ἐνός, ἄλλον τρόπον φησὶν ἐν λέγεσθαι καὶ τὰ ὧν τὸ ὑπο- 25 αἰκείμενον τῷ εἶδει ἐστὶν ἀδιάφορον· ὃ ἐξηγήσατο εἰπὼν “ὡς ἀδιαίρετον τὸ εἶδος καὶ τὴν αἰσθησιν,” λέγων ἀδιαίρετον τὸ μὴ εἰς διαφέροντα αἰσθητὰ διαιρέμενον· καὶ γὰρ καὶ τὸ ποσὸν ἀδιαίρετον δεῖ τὸ ὑποκείμενον αὐτοῖς εἶναι. διαφέροντα δὲ αἰσθητὰ τὸ γλυκύ φέρε εἰπεῖν καὶ χρυφνόν καὶ τὸ λευκόν καὶ τὸ φαιόν. εἰεν δ' ἂν ἔτις ἐν τῶν 30 αἰσθητῶν τὰ ὁμοειδῆ ἀλλήλοις. λέγει δὲ μὴ μόνον ὧν τὸ πρῶτον ὑποκείμενον ἀδιαίρετόν ἐστιν, ταῦτα ἐν εἶναι, ἀλλὰ καὶ ὧν τὸ ἔχατον, πρῶτον μὲν ὑποκείμενον λέγων τὸ προσεχὺς ὑποκείμενον, οἷον εἰ οἶνός ἐστιν· ὑποκείμενον γὰρ τὴν αἰσθητὴν ὕσιν λέγει. εἰ δὲ οἶνός εἴη, καὶ τὸτο ἐν ταῦτα· ἐν γὰρ τῷ εἶδει. ὁμοίως καὶ ὕδωρ. 35 ὧν δὲ τὸ ἔχατον ὑποκείμενον, ταῦτα ἐν, καὶ τῷ αὐτὰ μὴ εἶναι ἀδιάφορα αἰσθητὰ ἀλλήλων, ἀλλὰ τῷ ἐξ ἐνός τινος ἐχάτου αἰσθητοῦ καὶ ἀδιαίρετου κατ' εἶδος σώματος γεγονέναι αὐτά· ταῦτα γὰρ ἐν ἐξ ὡς ὁμοειδῆ, ἀλλὰ τῷ τὸ ὑποκείμενον ἔχατον αὐτοῖς ὁμοειδὲς εἶναι. ἔτις οἱ χυμοὶ πάντες ἐν ἀλλήλοις λέγονται εἶναι, ὅτι ἐξ 40 ἐνός τινος σώματος ἐχάτου ὑποκείμενός ἐστιν αὐτοῖς, ἢ ὕδατος ἢ αἵματος. προσέθηκε δὲ τῷ “ἢ τὸ τελευταῖον” τὸ “πρὸς τὸ τέλος,”

ἢ τοὶ ἴσον λέγων τῷ ἢ τὸ τελευταῖον ἀπὸ τοῦ τέλους, τυτέστιν τὸ τῷ πλείονος ἀφεςῶς, ἢ τὸ τελευταῖον πρὸς τὸ τέλος, τὸ ἔχατον καὶ τέλος, ὃ μηκέτι ἄλλῳ ὑπόκειται. ἔτι δὲ τελευταῖον μὲν οἶνος καὶ τὸ ἔλαιον, πρῶτον δὲ τὸ ἐξ ὕδατος ἢ τῶν γενέσεως ὑποκείμενός αἰσθητοῦ· ἔτις ἐν τῷ ἐκ τῆς αὐτῆς ὕλης καὶ τῷ αὐτῷ ὑποκείμενός, ἂν αἰσθητὸν ἐκείνο. ἔτι ἐν φησὶ λέγεσθαι ἀλλήλοις καὶ ὧν ταῦτ' ἐν γένος· τὰ γὰρ διαφέροντα καὶ ἀντιδιηρημένα ἐκ τοῦ αὐτοῦ γένους ταῖς ἀντικειμέναις διαφοραῖς ὅμως διὰ τὸ γένος ὅν ταῦτ' ἐν κατ' ἐκείνο λέγει, καὶ ἔτις ἔτις ἐν τῷ γένει ἐν λεγόμενα. τρόπον δὲ 5 τίνα φησὶν ὁμοίως ταῦτα ἐν λέγεσθαι ταῖς προειρημένοις, ὧν τὸ ἔχατον ὑποκείμενον καὶ ἢ ὕλη ἔσα αἰσθητόν τι σῶμα ἢ ἡ αὐτή· καὶ γὰρ ἐκεῖνα διαφέροντα ἀλλήλων καὶ τὴν ἐπὶ τὸ ὑποκείμενον αὐτοῖς ἀναφορὰν ἐν ὅν καὶ ἀδιαίρετον ἐν ἦν. δύναται καὶ ἀπλῶς τὰ ἐκ τῆς αὐτῆς ὕλης λέγειν ὁμοίως ἐν λέγεσθαι τοῖς τῷ γένει τὸ ἐν ἔχουσι. τρόπον δὲ τίνα ὁμοίως εἶπεν· καὶ γὰρ πάντῃ, ἀλλὰ καὶ τοσούτον καθὼς καὶ ἐν τούτοις καὶ ἐν ἐκείνοις τὸ ἐν καὶ τὴν ἐπ' ἄλλο τι ἀναφορὰν, ἐπεὶ ἐκεῖνα μὲν τὸ ὑποκείμενον αὐτοῖς ταῦτ' εἶχε, ταῦτα δὲ τὸ κατηγορούμενον· καὶ ἐκεῖνο ἀδιαίρετον μὲν ἦν κατ' εἶδος, καὶ δὲ τὸ ποσὸν ἐκ ἀδιαίρετον, τὸ δὲ γένος ἐμπαλιν καὶ μὲν τὸ ποσὸν ἀδιαίρετον, κατ' εἶδος δὲ διαίρετόν. ὅτε μὲν ἦν, φησὶ, λέγει ταῦτα ἀλλήλοις τὰ ὑπὸ ταῦτ' ἐν προσεχὲς γένος, καὶ γένος, καίτοι ταῖς ἀντικειμέναις ἐν αὐτῷ διαφοραῖς ἀντιδιηρημένον, ὅτε δὲ τὰ ὑπὸ ἐν γένος ταῦτα ἀλλήλοις λέγεσθαι καὶ καὶ τὸ προσεχὲς γένος, ὡς τὰ προειρημένα, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀνωτέρω. καὶ λέγει ἐφ' ὧν τὸτο· ὅτε γὰρ ἢ γένη τίνα ὑπ' ἀλλήλοις καὶ ληφθῇ τὰ εἶδη τὰ τῷ ὑποκείμενός γένος, ἢ ἐκτετι εἶδη προσεχῇ τῷ πρῶτῳ γένει ἐστὶν, ἀλλὰ τῷ ὑπ' ἐκείνο τελευ- 10 ταῖα ὄντα καὶ ἔχοντα, ἀλλήλοις ἐν καὶ καὶ τὸ προσεχὲς αὐτοῖς λέγει γένος, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀνωτέρω· τὸ γὰρ ἂν ὡς τῶν δηλωτικόν ἐστιν, καὶ καὶ τὸ ἀνωτέρω τῶν. οἷον ζῷόν ἐστι γένος, καὶ ὅρνεον ὑπὸ τούτῳ, καὶ τῶν εἶδη ἀετὸς καὶ ἰέραξ· ταῦτα δὲ καὶ καθὼς ὅρνεα ταῦτα ἀλλήλοις λέγει (καθὼς γὰρ ὅρνεα, διαφέρει ἀλλήλων), ἀλλ' ἢ ζῷα, ταῦτα καὶ ἐν καὶ τὴν εἰς τὸ ἀνωτέρω γένος μεταλήψιν. ἔτις ὅθεν τὸ σκαλὸν καὶ ἰσοσκελὲς ἐν ἀλλήλοις ὡς τρίγωνον, ἀλλ' ὡς σχήματα· τὸ γὰρ τοὶ ἀνωτέρω τῶν δηλωτικόν ἂν εἴη τῷ καὶ τὸ ἀνωτέρω τῶν προσεχῶν γενῶν, καὶ εἴη ἂν τὰ ἔτις τῷ γένει ταῦτά, ὡς καὶ τὸ ἀνωτέρω γένος, καὶ καὶ τὸ προσεχὲς, ἀναλόγως τὸ ἐν ἔχοντα τοῖς ἀπὸ τῆς ὕλης καὶ τῷ ὑποκείμενός τὸ ἐν ἔχουσι, ἐκ ἀπὸ τῆς προσε- 15 χῆς ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἐχάτης· ὡς γὰρ ἐκεῖνα καὶ τὴν ἐχάτην αὐτοῖς ὑποκείμενην ὕλην, καὶ καὶ τὴν προσεχῇ, τὸ ἐν εἶχεν, ἔτις καὶ τὰ νῦν εἰρημένα τῷ γένει ταῦτά ἐστιν καὶ τῷ προσεχῶς κατηγορουμένῳ ἀλλὰ τῷ ἀνωτέρω. τῷ δὲ καὶ μὲν τὸ ἀνωτέρω γένος τὰ αὐτά λέ- 20 γεσθαι ταῦτα, καὶ δὲ τὸ προσεχὲς μηκέτι ἐν ἀλλήλοις, τὴν αἰτίαν

1. καμπήν *A*. || 2. συνεχῶς *M*. || λόγον τινὰ *M*. || 4. φησὶ δὲ κατ' αὐτὰ *M*. || 8. εὐθὴ, ἀλλὰ κεκαλυμμένον *M*. || 9. ἐν] ἐκ *M*. || 10. μέρος *M*. || 11. λίαν *M*. || 13. μέντοι κινεῖσθαι *M*. || 15. κεκαλυμμένην *M*. || 17. κατὰ] καὶ τὰ *M*. || 18. τί om *M*. || 20. κάμπτειτο *M*. || 21. ἔχειν *M*. || 22. δὲ om *M*. || 35. ἐν γὰρ — 36. αὐτὰ om *A*. || 36. μὲν εἶναι διάφορα *M*. || 41. αὐτῶν *M*.

3. καὶ] δὲ *M*. || δὲ τὸ τελευταῖον *M*. || 5. ὑποκείμενός, ἀναισθητόν ἐκεῖνο. ἔτι *M*. || 15. καθὼς καὶ ἐν τούτοις om *M*. || 25. ὑπ' ἀλλήλα *M*. || 26. εἶδει *M*. || 32. τὸ σκελὴ γὰρ καὶ ἰσοσκελὲς *M*. || 38. τῷ ἔχοντι *M*. || 39. καὶ τὰ om *M*.

ἀποδεδωκεν· ὅτι γένος διαφοραῖς ἢ διαφέρει ἀλλήλων τινὰ ὄντα
 ὑπ' αὐτό, κατ' ἐκεῖνο ταῦτα ἀλλήλοις ταῦτά, ὅ δὲ διαφοραῖς
 διαφέρει γένος, κατ' ἐκεῖνο δὲ ἢ ταῦτά. ἔχ' ὅτως ἦν τὰ τῶν γέ-
 νει τὰ αὐτά, ὡν πρῶτων ἐμνημόνευε· τὰ δὲ τρίγωνα, τό τε
 ἰσοπλευρον καὶ τὸ σκαληνὸν καὶ τὸ ἰσοσκελές, ἐπὶ σχήματος μὲν διαφο- 5
 ραῖς ἢ διαφέρει (ὑπὸ γὰρ τὴν τῶν εὐθυγράμμων διαφορὰν πάντα
 τὰ τρίγωνα ταῦτά ἀλλήλοις ἐστὶ σχήματα), τρίγωνον δὲ διαφοραῖς
 διαφέροντα ἔκτερι τρίγωνα ταῦτα ὁμοίως. καὶ ὁ ἀεὶς καὶ ὁ κόραξ
 τῷ ζῳί μὲν διαφοραῖς ἢ διαφέρει· ὑπὸ γὰρ τὸ πτηνὸν ἐν τῷ ζῳί δια-
 φορὰν τὰ ὄρνεα πάντα, διδὲ καὶ ζῷα ταῦτά· ὄρνεον δὲ διαφέροντα 10
 διαφοραῖς ἔκτερι τὰ αὐτά ὄρνεα. διὰ τῆτο γὰρ καὶ ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνή
 ἄνθρωπος ὁμοίως, ὅτι μὴ ἀνθρώπων διαφοραῖς ἀλλήλων διαφέρουσιν.
 1016^a δειξας δὲ τίνα ἐν ἐστὶ καὶ γένος, προσέθηκεν τί σημαίνονμενον ἑνὸς
 32. καὶ τὴν ὁρισμὸν καὶ τὴν λόγον τὴν τί ἦν εἶναι λέγοντα· ὡν γὰρ ἑτέρων
 ὄντων καὶ κεχωρισμένων ὑπ' ἀλλήλων ὁ λόγος καὶ ὁρισμὸς ὁ αὐτός 15
 ἐστὶ, ταῦτα ἐν ἐστὶ ἀλλήλοις· εἰπὼν δὲ ὡν ὁ λόγος ὁ τὸ τί ἦν
 εἶναι λέγων ἀδιαίρετος πρὸς ἄλλον, προσέθηκεν τὸ “αὐτὸς γὰρ καθ’
 αὐτὸν πᾶς λόγος διαιρετός.” τῆτο δὲ, ἐπεὶ πᾶς λόγος σύγκειται
 ἐκ πλείονων τινῶν, εἰς ἃ καὶ διαιρεῖται. ὅταν δὲ κεχωρισμένων τι-
 νῶν ἀπ’ ἀλλήλων καὶ συμβεβηκόσι τισὶ διαφερόντων οἱ λόγοι οἱ 20
 τὴν ὑστίαν δηλῶντες αὐτῶν ὧσιν οἱ αὐτοί, καὶ ταῦτα ἐν. καὶ εἴη ἂν
 διὰ τῆτων εἰρηκῶς τίνα ἐστὶ τὰ τῶν εἶδος ἐν τε καὶ ταῦτά. τὸ δὲ
 “ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἐπιπέδων ὁ τῷ εἶδος” δηλωτικὸν ἐστὶ τῷ ὅτι τῶν
 τῆτων τῶν κεχωρισμένων ἀλλήλων καὶ κατὰ τίνα συμβεβηκότα
 διαφερόντων ἕνα εἶναι λόγον· τοιαῦτα γὰρ τὰ καὶ τὸ μέγεθος μόνον 25
 ἀλλήλων διαφέροντα, ἐφ’ ὧν εἶπεν “ἡ ὑψιμένη καὶ φθίνουσα.” καὶ ὡς καὶ
 ἐπὶ τῶν ἐπιπέδων ὁ αὐτὸς λόγος ἑκάστω καὶ τὸ εἶδος μένει, ἂν τε ἡ
 μεῖζον ἂν τε ἔλαττον· ὁμοίον γὰρ τρίγωνον καὶ ἐν καὶ τὸ μεῖζον καὶ τὸ
 1016^b ἔλαττον, ἂν ἡ ὁμοειδῆ. τῆτοις προσέθηκεν καὶ λέγει καθόλου καὶ κυ-
 1. ρίως ἐν ταῦτα εἶναι, ὡν ἡ νόσις ἀδιαίρετος ἡ νοῦσα τὸ τί ἦν εἶναι 30
 αὐτῶν καὶ τὴν ὑστίαν· ἃ γὰρ καὶ πάντα ἐστὶν ἀχώριστα καὶ μήτε χρόνῳ
 μήτε τόπῳ μήτε λόγῳ χωρισμὸν τίνα ἐπιδέχεται, ταῦτα μάλιστα
 ἐν, καὶ τῶν τοιούτων μάλιστα ὅσα ὑστίαι εἰσὶν. λόγοι δ’ ἂν τὸ ἐν
 κατ’ ἀριθμὸν καὶ τόδε τι καὶ ὑποκείμενον κυρίως ἐν· τῶν μὲν γὰρ
 ὁμογενῶν καὶ ὁμοειδῶν χωρίζεται τίνα ἀλλήλων καὶ τόπῳ καὶ χρόνῳ, 35
 ἀλλὰ καὶ τῶν ἑτέρων τῷ γένει, εἰ καὶ μὴ τόπῳ ἢ χρόνῳ ὁ χωρι-
 σμός, ἀλλὰ λόγῳ γε· ἄλλος γὰρ λόγος ἀναβάσεως καὶ ἄλλος κα-
 ταβάσεως, εἰ καὶ ἐν τὸ ὑποκείμενον καὶ ἀχώριστον. τὸ δὲ κατ’ ἀριθ-
 μὸν ἐν πάντῃ ἀχώριστον, καὶ μάλιστα τὸ ἐν τῇ ὑστίᾳ· καὶ γὰρ τῶν ἀλ-

λῶν τῶν κατ’ ἀριθμὸν τὸ ἐν ἐχόντων ἕκαστον παρὰ τῆς ὑστίαις ἔχει
 τῆτο· ἢ τὰ μὲν ὑπὸ τὸ γένος διαφέροντα ἀλλήλων τῷ εἶδει καὶ ταῖς
 ἀντικειμέναις διαφοραῖς τῷ γένει τὸ ἐν ἔχει, καὶ τὰ ὑπὸ τὸ εἶδος
 κεχωρισμένα ἀλλήλων καὶ διαφέροντα, εἰ καὶ μὴ κατ’ ὑστίαν, ἀλλὰ
 καὶ συμβεβηκότα τινά, τῷ εἶδει ταῦτά τε καὶ ἐν. τὸ δὲ γένος
 αὐτὸ τὸ καθόλου λαμβανόμενον, οὐκ ἐστὶ ζῶον, ἐν δὲ καὶ ταῦτα αὐτῷ
 καὶ ἐκ ἄλλῳ, εἴη ἂν τῷ ἀριθμῷ αὐτὸ αὐτῷ ταῦτόν τε καὶ ἐν ὁμοίως,
 τῆτεσιν ὁ μὴ ἀνθρώπων διαφοραῖς διαίρεσιν· καὶ ἐστὶ λεγόμενον
 διὰ τῆτων ὑπ’ αὐτῶν ὁ πρὸ ὀλίγου πρότερον εἶπεν. ἐπιφέρει δὲ τῆτοις
 καὶ τὸ καθόλου ἐν ἕκαστον λέγει· καὶ τῆτο, καθὼς μὴ ἔχει διαίρεσιν
 μήτε διαφέρειν τι πρὸς τι· τὰ γὰρ μὴ διαφέροντα ἀλλήλων πάντα,
 καθὼς μὴ διαφέρει, ταῦτά ἐστὶν ἀλλήλοις. ὁ τε γὰρ ἄνθρωπος ὁ καὶ
 τὸ ἀνθρώπου ἀδιαίρετος εἰς (ὁ γὰρ μὴ εἰς ἀνθρώπου διαίρεσιν εἰς),
 καὶ ἐν ζῶον ὁμοίως ὁ μὴ καθὼς ζῶον διαίρεται· καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων
 ὁ αὐτὸς λόγος. ταῦτα δὲ εἰπὼν διὰ μέσων πάλιν ἐπάνεισι, καὶ δεῖ 1016^b
 κινῆσαι ὅτι κυρίως ἐν τὸ καὶ τὴν ὑστίαν ἐν ἐστὶν· τῶν μὲν γὰρ ἄλλων
 ἕκαστον ἐν λέγει κατὰ τι συμβεβηκός· ἢ γὰρ τῷ ἑτέρῳ τι ποιεῖν,
 ὡς τὰ ὁμοίως διατιθέμενα τινὰ ἐν ἀλλήλοις λέγει, ὅσον μέλι μέλιτι
 καὶ ὅλως γλυκύ γλυκεῖ καὶ θερμὸν θερμῷ, καὶ τῷ ἔχειν τι ταῦτόν, ὡς
 ὁ μουσικὸς τῷ μουσικῷ ἢ ὁ λευκὸς τῷ λευκῷ· τῷ γὰρ ταῦτόν τι
 ἔχειν ταῦτά· τὰ δὲ τῷ πάχειν ταῦτα διαθερμαινόμενα ἢ ψυχρά-
 μενα ἢ ὅλως πάχοντά τι τὸ αὐτὸ πάθος, τὰ δὲ τῷ πρὸς τι εἶναι,
 ὡς λέγομεν τὸς μὲν πρὸς ἑω οἰκῶντας πάντας δεξιῶς τὸ κόσμον καὶ
 ἐν τοῖς δεξιῶς εἶναι καὶ καὶ τῆτο ἑνὸς τινος κοινωνεῖν, πάλιν δὲ ἀρι-
 στερὰς τὸς πρὸς δύσιν, καὶ τὸς ἑνὸς τινος δεξιῶς καὶ διπλάσις ἢ
 ἑνὸς ὑίος. ταῦτα μὲν ἔν τὸ ἐν ἔχει κατὰ τι τῶν συμβεβηκόντων·
 καὶ γὰρ τὸ ἐκείνων τινὸς ὁμοίως ἀλλήλοις κοινωνηκέναι τὰ οἷς
 συμβεβηκεν ἐκείνο τὸ ἐν ἔχει. κυρίως δὲ ἐν, ὡν ἡ ὑστία μία.
 μία δὲ, ὡς φησὶν, ἡ ὑστία τινῶν ἢ συνεχεῖα (ἐν γὰρ τὸ συνεχές
 καθὼς τοιοῦτον· ἔτι γραμμὴ μία καὶ ἐπίπεδον ἐν καὶ σῶμα ἐν) ἢ
 εἶδος (ἔτι τρίγωνον ἐν καὶ ἀνθρώπος εἰς λέγονται) εἶναι· ὡν γὰρ ἐν
 εἶδος, ἐν ταῦτα τῇ ὑστίᾳ, ὡς οἱ ἄνθρωποι· ὁμοειδῆς γὰρ ὁμοίως καὶ
 πάντα τὰ ὁμοειδῆ ἀλλήλοις). ἢ λόγῳ φησὶν· λόγῳ γὰρ λέγοι ἐν
 ἂν τὰ πολυώνυμα· καὶ γὰρ ταῦτα κατ’ ὑστίαν ἐν· εἰς γὰρ λόγος
 αὐτῶν ὁ τὴν ὑστίαν σημαίνων. ἢ ἐκ παραλλήλων εἶπε τὸ “ἢ εἶδει ἢ
 λόγῳ” καὶ τῷ ὅτι εἰρησὶ σημαῖον τὸ καὶ τὰ πλείω τίνα ἐστὶν ἀπο-
 διδόντα τῶν τοῖς συνεχέσιν ἀντικειμένων μεμνημονευκέναι καὶ τῶν
 τῷ εἶδει· εἶπε γὰρ “ὡς πλείω” ἢ τὰ μὴ συνεχῆ καὶ ὡν μὴ ἐν τὸ
 εἶδος. ὅτι δὲ τῆτων ἕκαστον ἐν, δείκνυσιν ἐκ τῶν καὶ μὴ τὰ συνεχῆ

4. ὡς πρῶτον *M.* || 5. ἐπὶ *A.* || 9. τὸ om *A.* || διαφέρει] διαφέρουσιν *M.* || 12. ἀνθρώπος] ἀνθρώποι *M.* || 20. ἀπ’ ἀλλήλων et τισὶ om *M.* ||
 23. δηλωτικός *M.* || 26. ἐφ’ ὧν om *M.* || 33. λέγει *M.* || 35. χωρίζεσθαι *M.* || ἀλλήλων ἐν τόπῳ *M.* || 36. item quae diversis nominibus
 appellantur, i. e. ἑτερόνυμα, licet neque loco neque tempore dividantur, ratione tamen dividuntur Sepulv. || ὁ ὁρισμός *A.* || 37.
 καὶ ἄλλως *M.* || 39. πάντι *M.* || τὸ] τῷ *M.* || 10. ἑκάστω *M.* || 15. μέσων πᾶσιν ἀπάντεσι *M.* || 24. τινὸς] τι *M.* || 25. eadem est ratio, si quos dextram alicuius unius tenere
 dicamus, vel duplos esse, vel unius filios Sepulv. || 28. συμβεβηκέναι *M.* || 29. δὲ om *M.* || 36. cuius indicium est, quod cum
 exponeret quae plura esse intelligantur, tum de iis quae continentibus opponuntur, tum de iis quae opponuntur similibus
 specie, meminuit Sepulv. || 38. ἢ ὧν — 39. συνεχῆ om *M.*

ἀλλήλοις ὡς πλείω ἡμᾶς ἀριθμῶν· πολλὰς γὰρ ἀνθρώπους λέγομεν, ὅτι διήρην) ἀπ' ἀλλήλων, καίτοι ταύτην ἔχουσιν εἶδος· ἀλλὰ καὶ τὰ μὴ ὁμοειδῆ ἀλλήλοις, ὧν πολλὰ λέγομεν, ὡς ἵππον, κύνα, ἄνθρωπον. ἐκείνῳ παρέθετο πῶς καὶ ὧν οἱ λόγοι πλείους, καὶ ταῦτα 1016 b πλείω. προσέθησι δὲ τοῖς προειρημένοις τὴν κυρίως ἐνός τρόποις καὶ 11. τὴν ὅλον ἔν· παλαιὰς γὰρ καὶ ἡ τι συνεχές, ὃ λέγομεν αὐτὸ ἔν· ἂν μὴ ὅλον ἢ καὶ τὸ εἶδος ἀπειλήφεν· ὃ γὰρ τὸ ὅπως συνεικένον ἔν, καὶ πάντα ἔχει τὰ μέρη ἐν αὐτῷ, ἀλλ' ἂν ὅπως ἔχει ὡς τὸ οἰκίον· εἶδος ἔχειν, ὡς ἔδειξεν ἐναργῶς ἐπὶ τῷ ὑποδήματι. λέγει δὲ καὶ τὴν τῷ κύκλῳ γραμμὴν διὰ τὸ τοῦ μάλισα ἐν εἶναι, ὅτι πρὸς 10 τῷ συνεχεῖ καὶ τὸ τέλειον τε καὶ ὅλον ἔχει· ὃ γὰρ δέχεται προσηκόν κατ' ὅσον, ὡς τὸ τέλειον ἔχουσα (·). δοκεῖ δὲ ἡ λέξις αὕτη ἐλλειπῶς εἰρηάζ· προσηκόν γὰρ ἔπειτα ἔστι μὴ ὡς ὅτιον φαῖναι, ἂν ἢ ποσόν, ἐκείνῳ δὲ πρὸς τὸ τοῦ ἀπέδωκε· λείπει γὰρ τὸ εἶναι ἂν τις καὶ ὅπως ἐνός τρόπος, ἢ τι τοῖσιν. καὶ γὰρ εἰ δύνανται τὸ ἐπὶ τῷ 15 κύκλῳ εἰρημένον ὡς ὅπως εἰρημένον ἀκύνεον, διὰ τὸ τοῦ τῷ κύκλῳ μάλισα μία τῶν γραμμῶν, ἀλλ' ὅπως ὅπως αὐτὸς εἰρημένον τῇ λέξει. εἶναι δ' ἂν σαφὲς ἡ λέξις καὶ τὸ ἀκόλυνον σῶζουσα, εἰ εἶναι γεγραμμένον ἀντὶ τῷ “ἐπεὶ δ' ἔστι μὴ ὡς ὅτιον” τὸ ἔστι δὲ ἔστι μὴ ὡς ὅτιον· προσέθησι τοῖς εἰρημένοις καὶ ὅτι τὸ ἐν εἶναι τὸ ἀρχὴ ἀριθμῶν εἶναι 20 ἔστιν· τὸ γὰρ ἐν ἐκάστῳ πρῶτον μέτρον, ὃ καὶ ἐν ἐκαστῷ ἀρχή· τοῖσιν δὲ ἐν μὴ τῷ ἀριθμῷ ἢ μονῷ, ἐν ἄλλῳ δὲ ἄλλο ὅτι ποτέ. καὶ ἔστιν ἐν αὐτῷ τὸ πρῶτον μέτρον· ὃ γὰρ ταύτην ἐν πᾶσι τὸ ἐν. τί δὲ ἔστι τὸ ἐν ἐκάστῳ πρῶτον μέτρον, ἐδήλωσεν εἰπὼν ὅτι γὰρ 25 πρῶτον γινώσκοντες τι, τὸ πρῶτον μέτρον ἐκάστου γένους. διὸ καὶ ἔδειξεν ὅτι ἀρχὴ ὡς γινώσκοντες· διὸ δ' γὰρ πρῶτον γινώσκονται τι, τὸ ἀρχὴ ἐκείνου, ὡς γινώσκοντες καὶ τὸ γινώσκον τὸ ἐν ἀρχῇ· ἐνί τε γὰρ ἀνθρώπῳ πρῶτως οἱ ἄνθρωποι γινώσκοντες) καὶ ἐν ἵππῳ οἱ ἵπποι, 1016 b καὶ καθ' ἕνα γένος οἰκίον τινὶ τῷ γένους ἐκείνου· ὅπως ἐν μέλει 21. ἢ οἰκίον· τῷ γὰρ ἐλαχίστῳ αἰδητῷ διασημάτι δοκεῖ πάντα τὰ 30 διασημάτια ἐν τοῖς μέλεσι μετρεῖσθαι. καὶ ἐν φωνῇ δὲ τὸ φωνῆεν ἢ ἀφῶνεν· ἰσοκίον· ἐν τούτοις γὰρ ἐλαχίστοις πᾶσα ἐγγράμματος φωνὴ μετρεῖται· πάλιν ἐν βάρει ἄλλο τι τὸ πρῶτον τε καὶ ἐν, ὃ τῷ πλήθει τε καὶ τῇ συνθέσει τὸ πᾶν βάρος γινώσκεται· ὁμοίως καὶ ἐν κινήσει ἔστι τι πρῶτον γινώσκοντες) τε καὶ λαμβανόμενον, ὅτι ἢ 35 πᾶσα κίνησις γινώσκεται) καὶ γὰρ εἰ μὴ φύσει τίς ἐστι πρῶτη κίνησις, ἀλλ' ἡμεῖς γε ὀρίζομεν τὴν σταθίαν ἢ τινά· ἄλλην, ἢ τὴν ὅλην μετρεῖμεν· ἐν πᾶσι δὲ, φησὶ, καὶ πανταχῶς τὸ ἐν ἢ τῷ ποσῷ ἢ τῷ εἶδει ἀδιαίρετον... καὶ ἔτι ἀθροιστικόν, μονᾶς τῷτο· ἂν δὲ θέσιν ἔχει πάντῃ ὅν ἀδιαίρετον, συγγνῆ· τὸ δὲ μοναχῇ διαίρετον γραμμῇ 40

(καὶ γὰρ μήκος), ἐπίπεδον δὲ τὸ διχῇ, τὸ δὲ πάντῃ τε καὶ τριχῇ διαίρετον (τὸ γὰρ τριχῇ πάντῃ) σῶμα. κατ' εἶδος δὲ ἀδιαίρετον ὁ εἰς ἄνθρωπος, ὁ εἰς ἵππος, καθ' ἕνα γένος εἶδος· τὸ κατ' ἀριθμὸν δὲ ἐν ὡς γινώσκοντες) ὅν ὃ προσέθηκεν· ἔστι δὲ ἄλλην τινά τῶ ἐνός διαί- 1016 b 31. 5. ἔστιν ὑπογράφει, ἢ καὶ συνήθως εἰσθᾶσι χρῆσθαι, ἐν τοῖς προειρη- μένοις, καὶ αὐτῇ περιεχομένη· ἐν γὰρ τὰ μὴ κατ' ἀριθμὸν, τὰ δὲ κατ' εἶδος, τὰ δὲ τῷ γένει, τὰ δὲ κατ' ἀναλογίαν· λέγει δὲ τὸ μὴ ἐν ἀριθμῷ, ὧν ἡ ὕλη μία, κοινότερον ὕλην λέγων τὸ ὑποκείμε- νον· ὃ γὰρ καὶ τὸ ὑποκείμενον ἐστὶν ἐν· ταῦτα τῷ ἀριθμῷ ἐν, ἐπεὶ 10 καὶ ἐν γραμμῇ καὶ ἐν μονᾷ τῷ ἐν τῷ ἀριθμῷ, ὃ ἐστὶν αὐτῶν· καὶ τὸ ὑποκείμενον δὲ κοινότερον ἂν ἐπ' αὐτῶν λέγοιτο· εἶδει δὲ ἐν, ὧν ὁ λόγος, φησὶν, εἰς· λόγος δὲ εἰς τῶν ὑπὸ τὸ αὐτὸ εἶδος ἀπάντων· τῶν γὰρ διαφερόντων τῷ γένει· εἰδῶν ὅτι ἔστιν ὁ αὐτὸς λόγος, ἀλλ' ἔστιν ὁ αὐτὸς λόγος τῶν ὑπὸ τὰ ἄτομα εἶδη· γένει δὲ λέγει ἐν εἶναι, ὧν τὸ αὐτὸ χῆμα τῆς κατηγορίας, τῶν ἐν ὧν ἐν τι τῶν ἀνωτάτων γενῶν καὶ μία κατηγορία κατηγορεῖται· πάντα γὰρ ταῦτα ἐν τῷ γένει· τὸ δὲ κατ' ἀναλογίαν ἐν ὠρίσασθαι τὸ ἔχον ὡς ἄλλο πρὸς ἄλλο· ὅταν γὰρ ὅπως ἔχει τι πρὸς τι ὡς ἄλλο πρὸς ἄλλο, ταῦτα διὰ τὴν τοιαύτην ἀμοιότητα ἀναλογία ἐν· γινώσκοντες) δὲ καὶ 15 ὁ ἐπὶ τούτοις προσέθηκεν, ὅτι ἀπὸ τῶ καὶ τὸ ὕψον τὸ ἐν ἔχοντα καὶ τὰ πρῶτα ἔχει, ὃ μὴν ἀνάπαλιν· τὰ γὰρ κατ' ἀριθμὸν ἐν καὶ τῷ εἶδει καὶ τῷ γένει τὸ ἐν ἔχει· ἐπισημᾶν δ' ἂν τις πῶς τὰ κατ' ἀριθμὸν ἐν καὶ ἀναλογία τὸ ἐν ἔχει, ὃ μὴν ἀνάπαλιν· ἢ ὅπως λέγει) καὶ τὸ εἶδος ἐν τῷ ἀριθμῷ αὐτὸ αὐτῷ εἶναι· λέγει δὲ καὶ τὰ γένει τὸ ἐν ἔχοντα καὶ ἀναλογία ἔχειν· ἀναλογον γὰρ τὰ ἐν τῷ αὐτῷ γένει, οἷον ὡς ἄνθρωπος πρὸς ἄνθρωπον καὶ ἵππος πρὸς ἵππον, ὅπως ἄν- 20 θρώπος πρὸς ζῷον καὶ ἵππος πρὸς ζῷον· καὶ τὰ ἐν τῷ αὐτῷ δὲ εἶδει ἀναλογον· ὃ μὴν τὰ ἀναλογία ἐν καὶ γένει· ἀναλογία μὴ γὰρ ἐν, ὡς πηγὴ πρὸς ποταμὸν, ὅπως καρπία πρὸς τὸ ζῷον· ὃ μὴ καὶ ὁμο- γενῆ ταῦτα, πηγὴ καὶ καρπία ἢ ποταμὸς καὶ ζῷον· εἰπὼν δὲ περὶ τῶ ἐνός, φανερόν φησιν εἶναι, ὅτι καὶ τὰ πολλὰ ἀντικείμενα τῷ ἐνί λεχθήσεται) καὶ γὰρ τὰ μὴ συνεχῆ ἀλλὰ διηρημένα πολλὰ, καὶ τὰ μὴ ἀδιαίρετον ἀλλὰ διηρημένη καὶ διαφερόμενα τὴν ὕλην ἔχοντα καὶ τὸ εἶδος, τὴν πρῶτην ἢ τὴν τελευταίαν, πρῶτην μὴ ἂν τὸ μὴ εἶναι 25 καὶ τὸ ὑποκείμενον οἷον τὸ δὲ ἔλαιον (ἕτερα γὰρ εἶδη τῶν), ἐχά- την δὲ ἂν ἢ τὸ ἔχοντα ὑποκείμενον ἐκάστῳ, ἔξ ὃ γέγονεν, ἕτερον τῷ εἶδει, οἷον ἂν τὸ μὴ ἔξ ὕδατος ἢ τὸ ἔχοντα ὑποκείμενον, ὡς τὰ τριχᾶ, τὸ δὲ ἐκ γῆς ἢ τινος ἄλλου, ὡς τὰ θυμιάματα· τὰ δὲ τῷ 1017 a τῶν λόγων πλείους ἔχειν, ὡς τὰ ἕτερα τῷ εἶδει, ὃ εἰν ἀντικείμενα 6. 6. τοῖς ὧν εἰς λόγος καὶ ὅρος· ἔστι δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶ ἐνός ἀπο-

2. ὅτι — 3. λέγομεν om A. || 15. δύνανται M. || 17. μία et 18. ἡ λέξις om M. || 19. ὡς] κατὰ V. || τό — ὅτιον om AM. || 22. ἄλλο ὅτι ποτέ om MP, ib. lacuna. || 31. μέλεσι] μέτροσι M. || 34. πᾶν om M. || 36. φύσις M. || 38. καὶ πᾶν τὸ M. || 39. aut forma. quod igitur est quantitate individuum, id si omnino est individuum et praeterea positione caret, unitas est Sepulv. ||

1. διαίρετον] διάστατον A. || 3. ἐν om A. || 10. αὐτῶν M. || 14. τῶν] τὸ M. || γένει A. || 18. ἔχει M. || 19. ἀναλογία M. || 23. an sic dicitur, quatenus unum numero, idem sibi est specie. nam quoniam genere unum sunt, proportionis quoque unitatem habent, quia in eodem genere contenta proportionem habent inter se Sepulv. || 24. γένει M. || 26. ὅπως] ὡς M, utrumque 27. πρὸς om AM. || 28. καὶ om M. || 30. πηγῇ M. || ποταμῷ M. || 34. πρῶτον μὲν M. || 36. δὲ om M. || 37. ἢ M. || 38. ἐκ γῆς] αὐτῆς M.

δύσειν ὁμοίως τοῖς προειρημένοις τὰ ἀντικείμενα πολλά λαμβάνειν· τῷ τε ᾧ γένει πολλά, ὡς ἔκ ἐξιν κοινὸν γένος· ἀλλὰ καὶ ὡς ἔκ ἐξιν ἀδιαίρετος ἡ νόησις πολλά, καὶ τὰ διαίρετα ἀπ' ἀλλήλων, καθὼς διαίρεται, πολλά. Alex.

1016b (') ὁ Ἀλέξανδρος φησὶ θέλειν τὸ ἔτι δέ, ἐπειδὴ ὑδάμας 5
11. ἀνταποδίδωσιν ὑποκατιῶν. δύναται δὲ εἶναι ἀνταπόδοσις τὸ ἀρχὴ εἶναι, ἐπειδὴ ἐστὶν ἀρχή· ὃ ἔν λέγει, τοῦτον ἐστίν. ἐπειδὴ πολλὰ ὡς φαί· ἐν εἶναι, ἀντὶ ποσὸν καὶ συνεχές· ἔτι δὲ ὅτε ἔ λέγομεν, ἐάν μὴ τι ὅλον ὑπάρχη· τὸτο δὲ ἀν μὴ τὸ εἶδος ἐν ἔχει· οἷον ἔκ ἀν εἰποιμέν ἐν εἶναι τὸ ὑπόδημα, ἐάν θεασώμεθα ὅπως ἐν τὰ 10
μέρη αὐτῷ συγκεῖμενα, εἰ μὴ ὅπως ὡς εἶναι ὑπόδημα καὶ ἐφαρμόττειν τῷ ποδί. διό· καὶ ὁ κύκλος λέγεται εἰς, ἐπειδὴ αὐτὴ μαλιστα τῶν γραμμῶν ἔτε ἀφαίρεσιν ἔτε προδιήκην ἐπιδέχει. Asclep.

1017a "ε — αὐτό." καὶ τὸ ὄντος ὡς περ καὶ τὸ ἐνὸς πρώτῃν διαίρε-
7. σιν ποιεῖται τὴν εἰς τε καὶ συμβεβηκὸς καὶ εἰς τὸ καθ' αὐτὸ καὶ 15
πρώτον· καὶ ἐπὶ τούτῳ τρόπῳ ἐκτίθει· καθ' ὅς καὶ συμβεβηκὸς εἶναι τι λέγει, διὰ παραδειγμάτων, χρώμενος ἀντὶ τῷ ὄντος τῷ ἔξιν, ἐπεὶ καὶ ἐκ τῷ ὄντος τὸ ἔξιν ἐχηματίζεται· λέγει δὲ καὶ συμβεβηκὸς τὸ ἐν καὶ τὸ εἶναι κατηγορεῖν ἡμᾶς ποτὲ μὲν, ἀν ἔτω λέγωμεν, ὁ δίκαιος μουσικός ἐστίν, ὡς περ ἦν καὶ καὶ συμβεβηκὸς ἐν, 20
ποτὲ δὲ ἀν ἔτῳ, ὁ ἄνθρωπος μουσικός ἐστίν, ποτὲ δέ, ἀν ἔτῳ, τὸ μουσικὸν ἄνθρωπος ἐστίν· καθ' ὅς προεδείχθη καὶ τὸ καὶ συμβεβηκὸς ἐν λεγόμενον. τίς δὲ ἡ τούτων διαφορὰ πρὸς ἀλλήλα, καὶ δι' αὐτὴν ἐπὶ πάντων τῶν τοιούτων καὶ συμβεβηκὸς τὸ ἐν καὶ τὸ εἶναι λέγει, ἐξῆς δεικνυσιν. ὡς ᾧ ὅταν συμβεβηκότα τινα κατηγορησώμεν 25
τινος, καὶ συμβεβηκὸς λεγόμενον ἐκείνην εἶναι μίαν τὴν κατηγορίαν τῷ ἐν εἶναι τὸ ὑποκείμενον τοῖς ἔτῳ συνυπάρχουσιν, ἔτῳ καὶ ὃν λέγει καὶ συμβεβηκὸς τὰ ἔτῳ ὑπάρχοντά τινι ὑσίᾳ. ὡς ἐν ἐστὶ καὶ συμβεβηκὸς, ὅτι ἐν συμβεβηκεν, ἔτῳ καὶ ὃν καὶ συμβεβηκὸς, ὅτι ὄντι συμβεβηκε τῇ ὑσίᾳ, καὶ ἔξιν αὐτῷ· ὡς δὲ κυρίως ἐστὶ 30
τὸ ὑποκείμενον, ταῦτα αὖ ἐστίν, εἴτε πλεῖον αὐτῷ εἴη συμβεβηκότα εἴτε ἐν, αὐτῷ εἴη συμβεβηκότα, εἰ τὸτο εἶεν· ὃ ᾧ μὴ κυρίως τί ἐστὶ, τὸτο καὶ συμβεβηκὸς ἐκείνῳ ἐστίν· ὑδεμία ᾧ ὑσίᾳ καθ' αὐτὴν ἐστὶ τι τούτων αὐτῷ ἐν τῷ εἶναι αὐτῆς ἐστίν, ἀλλὰ συμβεβηκεν αὐτῇ· διό αὐτῇ τε ἡ ὑποκειμένη τούτοις ὑσίᾳ καὶ 35
συμβεβηκὸς αὐτῇ ἐστίν αὐτῆς κατηγορεῖται, καὶ τὰ συμβεβηκότα αὐτῇ καὶ αὐτὰ καὶ συμβεβηκὸς ἐστὶ τῷ μὴ κυρίως εἶναι μὴδὲ καθ' αὐτά, ἀλλὰ τὸ εἶναι ὃν ὑπάρχει παρὰ τότε ἔχειν ᾧ συμβεβηκε, παραπλήσιως λέγοντες ὡς περ εἰ τὸν μουσικὸν οἰκοδομῶν εἰποιεν ἀλλ' ἐπὶ οἰκοδόμον εἶναι, ἵνα χωρὶς τῷ εἶναι λαβὼν 40
τὸ συμβεβηκὸς, καὶ δείξας πῶς τὸτο λέγει, δείξῃ ὁμοίως τούτῳ

λεγόμενον, καὶ τὸ εἶναι τὸν οἰκοδόμον μουσικόν. ὡς ἔν ὁ οἰκοδόμος μουσικός, καὶ ἀντιτρέφοντι δὲ μουσικὸς οἰκοδόμος. ἔδεν ᾧ διαφέρει, ὅπως ἀν ῥηθείη· ὅτι ᾧ συμβεβηκεν οἰκοδόμος εἶναι, τούτῳ καὶ μουσικῷ· ὅταν γάρ τι τῷδε λέγῃ εἶναι ἀληθῶς, τούτῳ ἀληθῆς ἐστὶ 5
κατηγορούμενον ὑπάρχειν τε καὶ συμβεβηκεῖναι. ὡς δὲ ἐπὶ τῶν ἄλλων, ἔτῳ δὲ καὶ ἐπὶ τῶν εἰρημένων ἔχει· ἀν τε ᾧ λέγωμεν τὸν ἄνθρωπον μουσικὸν εἶναι ἢ τὸν μουσικὸν ἄνθρωπον, ἀν τε τὸ μουσικὸν λευκὸν εἶναι ἢ τὸ λευκὸν μουσικόν, τὸ μὴ ὅτι ἀμφοτέρω τῷ αὐτῷ συμβεβηκε λέγομεν, καὶ ἔξιν ὁ ἄνθρωπος ἀμφοτέρω, καὶ λευκὸς 10
καὶ μουσικός καὶ συμβεβηκός· τὸ δὲ ὁ ἄνθρωπος μουσικός, ὅτι τῷ ἄνθρωπῳ συμβεβηκε τὸ μουσικόν, καὶ ἔξιν ἔτῳ δὲ ὡς ἐν τι συμβεβηκός, κυρίως ἀν καὶ αὐτῷ· ἐν, εἰ ἦν ἐκ τῆς ὑσίας αὐτῆς. ἐν δὲ μουσικὸν ἄνθρωπον λέγομεν ἔκ ὡς τῷ ἄνθρωπῳ ὑπάρχοντος τῷ μουσικῷ, ἀλλ' ὡς τῷ μουσικῷ τῷ ἄνθρωπῳ, παρὰ φύσιν τὴν ἐμφορὰν τῆς κατηγορίας ποίωμενοι, ὅταν ἔτῳ λέγωμεν τὸν μουσικὸν 15
ἄνθρωπον· ἐκθέμενος ἔν τῷ τρεῖς τῷ καὶ συμβεβηκὸς τρόπος, δεικνυσιν αὐτῶν τὴν πρὸς ἀλλήλας διαφορὰν· ἢ ᾧ διότι τῷ ὄντι καὶ τῇ ὑσίᾳ ἀμφω ὑπάρχει, ἢ ὅτι τῷ ὑποκειμένῳ ὑσίᾳ ὄντι ὑπάρχει καὶ συμβεβηκε τὸ κατηγορούμενον, ἢ ὅτι αὐτὸ ἐστὶν ᾧ ὑπάρχει 20
τὸ ἔκ αὐτῷ κατηγορεῖται, ὡς ἐν ταῖς παρὰ φύσιν προτάσεσιν, ἐν αἷς συμβεβηκὸς ὑσίᾳ κατηγορεῖται. προσέθηκε δὲ τοῖς προειρημέ-
νοῖς ὡς καὶ συμβεβηκὸς τῷ εἶναι λεγόμενον ὁμοίως τοῖς προειρη-
18. μένοις καὶ ἐπὶ τῶν τοιούτων τὸ ἔκ λευκὸν ἐστίν· τὸ ᾧ ἔκ λευκὸν καὶ συμβεβηκὸς εἶναι λέγει, ὅτι ᾧ συμβεβηκε μὴ εἶναι λευκῷ ἐκείνῳ ἐστίν. εἰπὼν δὲ περὶ τῷ καὶ συμβεβηκὸς ὄντος, ἐξῆς περὶ τῷ καθ' αὐτὸ λέγει. φησὶ δὲ τοσυταῶς τὸ καθ' αὐτὸ ὃν λέγει, ὅσα χήματα καὶ γένη κατηγοριῶν. χήματα δὲ κατηγοριῶν τὰς δέκα κατηγορίας λέγει· δεκαῶς ἔν φησὶ τὸ καθ' αὐτὸ ὃν λέγει, καὶ αἴτιον τούτῳ ἀποδίδωσιν. ἐπεὶ ᾧ ἐκάστῳ τῶν ὄντων τὸ εἶναι 30
συντασσόμενον ταῦτ' ἐν ᾧ συντάσσεται σημαίνει· τὴν ᾧ οἰκείαν ὑπάρξιν ἐκάστῳ σημαίνει τὸ ὃν ὁμῶνυμον· εἰ δὲ δέκα αἱ καὶ τὰ ἀνωτάτω γένη διαφοραὶ· δεκαῶς καὶ τὸ ὃν τε καὶ τὸ εἶναι ῥηθήσε· τὸ μὴ ᾧ τῇ ὑσίᾳ συντασσόμενον εἶναι τὴν ὑσιώδη ὑπάρξιν σημαίνει, τῷ δὲ ποσῷ τὴν ὡς ποσῷ, καὶ τῷ ποιῷ τὴν ὡς ποιῷ, καὶ ἐπὶ 35
τῶν ἄλλων γενῶν ὁμοίως. ὡς καὶ ὅταν ἐν τῇ ὑσίᾳ τινὸς τούτων τι κατηγορεῖται ὡς γένος ἢ ὡς διαφορὰ ἢ ὡς ὁρισμὸς τινος ὃν αὐτῶν, τὸ ἔξιν τὸ τοῖς ἔτῳ κατηγορούμενοις συντασσόμενον εἴη ἀν καθ' αὐτὸ κατηγορούμενον· δεικτικὸν δὲ τῷ τὸ ἔξιν, ὡς ἀν συντάσσῃ, ἐκείνην σημαίνει τὴν φύσιν, παρέθετο τὸ μὴδὲν σημαίνει ἄλλο τὸ ἄνθρωπος ὑγιαίνων ἐστὶν ἢ τὸ ἄνθρωπος ὑγιαίνει, 40
τυτέξιν, ὃ ἐπὶ τῇ ὑγείᾳ συντέτακται, μὴδὲν ἄλλο ἢ τὴν τῆς ὑγείας

14. αὐτὸ M. || 15. εἰς om M. || 18. ἐκ τῷ αὐτῷ M. || 24. πάντες M. || 25. ἔτῳ ὄντα M. || 30. ὄντι om M. || 31. αὐτὸ om M. || εἴτε] ἢ M. || quorum autem proprie subiectum est, ea sive unum sive plura sint, ipsius erunt accidentia, si hoc sint Sepulv. || 32. εἴτε — συμβεβηκότα om M. || 33. μὴ] μὲν M. || 37. τῷ] τὰ M. || 39. εἰς M. || 41. δείξῃ] δείξει A.

1. ut cum... exposuerit, perinde esse docens dicere aedificatorem esse musicum, ac aedificatorem musicum, sed a con- verso musicum aedificatorem Sepulv. || 4. εἰς τῷ τὸ M. || 5. συμβεβηκεν M. || 6. λεγόμεν M. || 7. τὸ μουσικὸν εἶναι ἢ τὸ λευκὸν εἶναι ἢ τὸ M. || 31. τὰ om M. || 32. γένει M. || 36. κατηγορεῖται M. || 37. ὃν] ὡς M. || 41. ἐπὶ M.

ὑπαρξιν σημαίνει. ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῷ βαδίζων τὴν τῆς βαδίσσεως, καὶ ἐπὶ τῷ τέμνων τὴν τῆς τομῆς, καὶ ἐπὶ πάντων ὁμοίως. ὡς ᾧ εἶπεν ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας (c. 3), αὐτὸ μὴ ὁδὸν ἐστὶ τι, προσσημαίνει δὲ σύνθεσιν τινα, ἣν ἄνευ τῶν συγκεκριμένων ἔχουσιν οἱ 1017^a εἶναι. ἔτι, φησί, σημαίνει τὸ ἔστι καὶ τὸ εἶναι καὶ τὸ ὂν τὸ ἀληθές, τὸ 31. δὲ μὴ εἶναι καὶ τὸ μὴ ὂν. ψεῦδος· τὸ μὴ ᾧ ἀληθές· εἶναι τε καὶ ὂν φάμεν, τὸ δὲ ψεῦδος μὴ εἶναι τε καὶ μὴ ὂν, ὁμοίως ἔν τε καταφάσει καὶ ἀποφάσει, τῷ ἐστὶν ἔάν τε καταφατικῶς τινὸς κατηγορηθῇ ἂν τε ἀποφατικῶς. ὁ μὴ ᾧ λέγων “ἔστι Σωκράτης μυσικός” ἀληθές φησιν εἶναι τὸ λεγόμενον, τῷ ἔστιν ἐπὶ τῷ ἀληθῶς χρωμένους. ὁμοίως καὶ ὁ λέγων “ἔστι Σωκράτης ὁ λευκός”, ἀποφατικῶς κατηγορῶν τὸ ὁ λευκός, ἀληθῶς λέγει πάλιν τὸ εἶναι μὴ λευκὸν Σωκράτην. καὶ ἔγωγε μὴ ἐν τῇ καταφάσει ἀληθές, τὸ δὲ ψεῦδος ἐν τῇ ἀποφάσει, ὡς ὅταν εἴπῃ τις μὴ εἶναι τὴν διάμετρον τῇ πλευρᾷ ἀσύμμετρον. συντάξας ᾧ τὴν διάμετρον ἀσύμμετρον τῇ πλευρᾷ τῷ μὴ εἶναι, ψεῦδος λέγει τὸ εἶναι τῷτο. ὁ μὴ ᾧ τὴν κατάφασιν λέγων ἀληθές φησιν εἶναι τὸ εἶναι, ὁ δὲ τὴν 1017^b ἀπόφασιν ἀναιρεῖ τὸ εἶναι ὡς ψεῦδος ὂν. λέγει δὲ τὸ εἶναι τε καὶ 1. τὸ ὂν σημαίνει πρὸς τοῖς εἰρημένους καὶ τὸ δυνάμει τε καὶ ἐντελεχείᾳ. ἂν δὲ ἡ γεγραμμένη ἀντὶ τῷ “δυνάμει” τὸ “ῥητόν”, λέγοι ἂν ῥῆτον 20 τὸ δυνάμει, ὅτι ῥηθῆναι μὴ ἀληθές ἔστιν, ὁ μὴ καὶ ἔστιν ἡδὴ (*). “τὸ δὲ ἐντελεχεία τῶν εἰρημένων τῶντων” τῷ ἐστὶ τῶν ῥητῶν τε καὶ δυνάμει. ὁρῶν ᾧ εἶναι λέγει καὶ τὸ ἡδὴ ὁρῶν καὶ τὸ δυνάμενον, ὡς τὸ κοιμώμενον, τῷ εἶναι καὶ ἐπὶ ἐκείνῃ καὶ ἐπὶ τῷ καταγεγραμμένῳ ὁμοίως, καὶ ἐπὶ τῷ ἔστι καὶ τὸ ἐνεργεῖν κατ’ ἐπιστήμην καὶ τὸ δυνάμενον. 25 ἔστι δὲ ἴσον τὸ ἐπὶ τῷ ἔστι τῷ ἐπὶ τῷ εἶναι. ὁ αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῷ ἡρεμῶν. καὶ ἐπὶ τῶν ὁμοίων δὲ ὁμοίως σημαίνεσθαι φησιν ὑπὸ τῷ εἶναι καὶ τὸ δυνάμει καὶ τὸ ἐνεργεῖν, ὅστις εἰπὼν αὐτὰ τὰ πράγματα τὰ ὑποκείμενα πρὸς ἀντιδιαίρεσιν τῶν προειρημένων πραγμάτων ἐπὶ ἐνεργειῶν εἰρημένα καὶ ἔξωθεν καὶ ἡρεμῶν, ὥστε ἦν ταῖς ὁμοίαις 30 συμβεβηκότα. ὅταν γάρ, φησὶν, ἐν τῷ ἀργῷ λίθῳ Ἑρμῆν τις λέγει εἶναι, ὅτι δυνάμει γενεᾷ Ἑρμῆς ἐξ αὐτοῦ λέγει. ἀλλὰ καὶ τὸ σημειῶν τῆς γραμμῆς δυνάμει ἔστιν ἐν τῇ μὴ διηρημένῃ, καὶ τὴν γραμμὴν ἐν ταῖς ὁμοίαις θεῖς, ἐπεὶ τισιν ἔτι δόκει. ὁμοίως καὶ σίτος ἔστιν ὁ μὴ ὁδὸν ἀδρός δυνάμει. εἰπὼν δὲ ταῦτα προσέθηκε 35 “πότε δὲ δυνάμει καὶ πότε ἔτι, ἐν ἄλλοις διαρίσεων.” ὁ ᾧ ἐφ’ ὅτε τῶν ὄντων τὸ δυνάμει κατηγορητέον, ἀλλ’ ἐπὶ τῷ ἡδὴ ὄντος καὶ δυνάμενος εἰς ἐκείνο προσεχωρῶς μετὰβάλλειν, ὁ λέγει δυνάμει ἢ δέξασθαι αὐτό. τὸν μὴ ᾧ ἡδὴ ὄντα λίθον ἐρεῖ τις Ἑρμῆν εὐλόγως δυνάμει, ἔκτε μὲντοι καὶ τὴν γῆν καὶ τὸ ὕδωρ, ἐξ ὧν ὁ λίθος, Ἑρ- 40 μῆν ἐρεῖ τις δυνάμει. καὶ τὸ μὴ παιδίον δυνάμει ἐπιστήμην, ὁ μὴ καὶ

τὸ ἔμμενον· καὶ τὸ σκυλάκιον δυνάμει ὄρων, ὁ μὴ καὶ τὸ ἐπὶ καὶ γαστρός ὂν. ποιήσῃ δὲ τὸν λόγον περὶ μὴ τῷ συμβεβηκότος ὄντος καὶ περὶ τῷ ὡς ἀληθές ἐν τῷ μὴ τῷτο, περὶ δὲ τῷ καθ’ αὐτὸ ὄντος ἐν τῷ Z καὶ H, περὶ δὲ τῷ δυνάμει τε καὶ ἐντελεχείᾳ ἐν τῷ Θ. Alex.

(*) γρ. “τὸ μὴ ῥητόν, τὸ δ’ ἐντελεχεία,” καὶ ἔγωγε, “τὸ μὴ δυνάμει, τὸ δ’ ἐντελεχεία.” cod. Reg. ἐπὶ τῷτο σημαίνει τὸ ὂν τὸ μὴ δυνάμει τὸ δὲ ἐντελεχείᾳ. ἔνια ᾧ τῶν ἀντιγράφων τὸ δυνάμει ἔχουσιν, ἀλλὰ δὲ τὸ πρῶτον ὥστε καὶ τὰ ἐνταῦθα. τὸ αὐτὸ δὲ δηλοῖ· ῥῆτον γάρ ἐστι τὸ δυνάμενον λέγεσθαι· ὁρᾷν ᾧ λέγομεν καὶ τὸ σκυλάκιον τὸ δυνάμενον ὁρᾷν καὶ τὸν ἡδὴ κατ’ ἐνεργεῖαν ὄρωντα. Asclep.

“ὅστις — σώματα.” διελὼν τὸ κυρίως ὂν καὶ τὰς κατηγο- 1017^b ρίας, καὶ τῶν ἐκάστη ποσῶς λέγει δεικνύσιν, καὶ πρῶτον περὶ 10. τῆς ὁμοίαις διαλαμβάνει καὶ διαιρεῖ αὐτὴν εἰς τε σώματα· τὰ ᾧ σώματα ὁμοίαι, καὶ ὅπως ὅσα ἐκ σώματός εἰσιν ἢ σώματα ἔχει, πάντα ὁμοίαι, ὥστε τὰ ζῶα. λέγει δὲ καὶ δαιμόνια ὥστε ὁμοίαις, ἡται καθ’ ὅς δαιμόνες εἰσὶ, λέγων καὶ ἐκείνους τοιαύτας ὁμοίαις εἶναι, εἴ γε καὶ ἐκείνοι ἐκ ψυχῆς τε καὶ σώματος. ἡ δαιμόνια τὰ θεῖα λέγει· τοιαῦτα ᾧ τὰ ἄσπρα καὶ τὰ τέτων μέρη. ἔχῃ ὡς ψυχὴν δὲ καὶ σῶμα λέγει ἂν νῦν τὰ μέρη ἐπὶ τῶν ζώων, ἀλλ’ ὡς τὰ σωματικά μέρη, ὅσον ἐξὶ χεῖρ ἢ πῦρ· περὶ ᾧ τῆς καὶ τὸ εἶδος ὁμοίαις ἐπιφέρει. τῷ δὲ πάντα τὰ τοιαῦτα ὁμοίαις εἶναι αἰτίαν ἀποδεδωκεν ὅτι μὴ καθ’ ὑποκειμένῃ τινὸς λέγει, τῷ ἐστὶν ὅτι μὴ ἐστι τοιαῦτα ὡς ἐν τινὶ ὑποκειμένῳ αὐτοῖς τὸ εἶναι ἔχειν, ἀλλὰ τῶν αἰτίων αὐτὰ ἄλλοις ὑποκείνῃ· ἡ ᾧ τῶν συμβεβηκότων φύσις ἐν τῷτο τὸ εἶναι ἔχει, αἰ δὲ ἄτομοι ὁμοίαις ὁμοίαις τῷτο· ἐν ᾧ ταῦται τὰ συμβεβηκότα. διὸ αὐτὸ ὥστε καθ’ ὑποκειμένῃ ὥστε ἐν ὑποκειμένῳ, ἀλλὰ καὶ τῶν τὰ ἄλλα καὶ ἐν τῷτο, ἄλλον δὲ φησὶ 1017^b τῶν ὁμοίαις λέγεσθαι, ὁ ἂν ἡ αἰτίαν τῷ εἶναι ἐνυπάρχον ἐν τοῖς 14. τοῖς ὅσα μὴ λέγει καθ’ ὑποκειμένῃ. λέγει δὲ διὰ τῶν ὅσα ἐνυπάρχει ταῖς προειρημέναις ὁμοίαις· ταῦτα ᾧ μὴ καθ’ ὑποκειμένῃ νῦν λέγει· τὰ ᾧ συμβεβηκότα καθ’ ὑποκειμένῃ· ὅσα δὲ ἐνυπάρχοντα ταῖς ὁμοίαις αἰτία ἐστιν αὐταῖς τῷ εἶναι αἰτίαι, ταῦτα καὶ αὐτὰ ὁμοίαις λέγεσθαι. εἴη δ’ ἂν λέγων τὰ τῶν φύσεων συνεσῶτα εἶδη, ταῦτα δὲ ἐξὶ τὰ φυσικά καὶ ἐνυπάρχοντα, ὅποσον ἐστιν ἐν τοῖς ζώοις ἢ ψυχῇ· διὰ ᾧ ταῦτην ζῶα. καὶ ἐπὶ τῶν φυσικῶν δὲ σωμάτων τὸ εἶδος ἐκάστω αἰτίαν τῷ εἶναι, ὁ ἐστιν ὁμοίαις, φησὶ, λέγεσθαι· καὶ ὅσα μέρη ἐνυπάρχοντα τισιν ὁρίζεται τε αὐτὰ καὶ τότε τι εἶναι αὐτὰ σημαίνει, ὡς ἀναιρημένων ἀναιρεῖ καὶ τὸ ὄν. λέγει δὲ ἔγωγε τὰ πέρατα τῶν σωμάτων ὁμοίαις καὶ αὐτὰ

8. τινὸς — ἀποφατικῶς om M. || 10. ἀληθῶς] ἀληθές M. || 15. σύμμετρον — σύμμετρον AM. || 16. τῷ τὸ M. || τὸ δὲ M. || 19. τε om M. || 20. λέγει M. || 21. καὶ om A. || 31. Ἑρμῆ M. || 33. μὴ om M. || 34. θεῖσιν M. || 35. ἀδρός] ἀέρος A, ἀνδρός M. || 36. δὲ] ὁ M. || 39. τὸς ἐρμηνεύτα λόγος M.

1. ἔμμενον M. || σκολάκι M. || 2. συμβεβηκός M. || 3. ἀληθῶς V. || τῷ τὸ M. || 14. περὶ] ἐπὶ M. || 21. λέγει M. || 22. ἡ om AM. || 23. τοιαῦτα] αὐτὰ M. || 27. τοιαῦτα M. || 30. ἂν ἡ] ἡν A. || 31. λέγει — 33. ὑποκειμένῃ ante νῦν om A. || 40. εἶναι om M in lacuna, εἶναι A ante lacunam.

λέγεσθαι μέρη καὶ μόρια, κοινότερον εἰπὼν αὐτά, ὡς ὄντων τῶν τῷ σώματος διασημάτων, μέρη· ὃ γὰρ ἐστὶν ἡ ἐπιφάνεια μέρος τῷ σώματος ὅπως ὡς διαιρεῖσθαι εἰς αὐτὴν· τῷ μέντοι λόγῳ αὐτὴ μόριον ἐστὶ, καὶ ταύτῃ ὀρίζεσθαι τὸ σῶμα. ὁμοίως καὶ ἡ γραμμὴ πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν ἔχει· ὀρίζει γὰρ αὐτὴν πέρασιν ὅν αὐτῆς· ἢ εἰ μὴ ὠρίσασθαι πέρασιν, ἀπειροσὶ ἀνὴρ καὶ ὅδε· τὴν γὰρ ἐκαστὴν σώματος ἢ μεγέθους πέρασιν, χωρίζον ἀπὸ τῶν ἄλλων αὐτό, αἴτιον αὐτῷ τῷ ὅδε εἶναι καὶ περιγραφὴν οἰκείαν ὃ ἐστὶν. τὸ δὲ ἐν τοῖς τοιαύτοις τοῖς σώμασιν ἀνὴρ λέγοι, ὃ δὴ δύνασθαι καθ' αὐτά τε εἶναι καὶ πέρατα ἔχειν· καὶ γὰρ ἡ γραμμὴ εἰ καὶ προσεχέστερον τῆς ἐπιφανείας, ἀλλὰ καὶ τῷ σώματος· ὅδε γὰρ ἡ ἐπιφάνεια χωρὶς ἐκείνου. ἢ "τοῖς τοιαύτοις" τοῖς πεφυκόσι πέρατα ἔχειν καὶ ὀρίζεσθαι ὑπὲρ αὐτῶν. ἢ "τοῖς τοιαύτοις" ταῖς ὑσείαις· δοκεῖ γὰρ τισὶ καὶ τὰ μαθηματικὰ ὑσείαι εἶναι. τότε δὲ τι σημαίνειν εἶπε τὰ πέρατα, ὅτι καὶ ταῦτα αἱ μορφαὶ τῶν σωμάτων, ἀφ' ὧν τάδε τινὰ εἶναι λέγεσθαι, ὅσον κύβοι, σφαῖραι. ἢ καὶ ταῦτα ὃ τάδε ἀλλὰ τοιαῦτα λέγεσθαι. λέγει δὲ σημαίνειν τὴν ἐπιφάνειαν τὴν γραμμὴν· πρὸς γὰρ τὸ περατὸν εἶναι, καὶ φύσιν τινὰ οἰκείαν σημαίνειν δοκεῖ καὶ ὑσείαν. ἢ τότε μὲν τὸ ὠρισμένον, τὸτο δὲ παρὰ τῶν περατῶν αὐτοῖς. προστέθηκε δὲ καὶ τὸ "ὡς ἀναιρεμένων ἀναιρεῖσθαι καὶ ὅλον," ἐν ᾧ τὸν ἐκαστὸν ἐστὶν, ἐπειδὴ ἀναιρεμένων τῶν πρώτων ἀναιρεῖσθαι καὶ τὰ μὲν ταῦτα. ὅτε γὰρ μὴ ὅντος ἐπιπέδου σῶμα ἀνὴρ εἴη ὅτε μὴ ὕψους γραμμῆς ἐπίπεδον, εἴ γε πᾶν σῶμα καὶ πᾶν ἐπίπεδον πεπερασμένον, πέρατα δὲ αὐτῆς ταῦτα· αἰ γὰρ τὸ πέρασιν τὸ ἐν τοῖς μεγέθεσι πρώτων τῶν ὅδε πέρασιν ἐστὶν, ἐλαττωμένον αὐτῷ διασάσει μᾶλλον. τὸ δὲ "ὡς λέγουσιν τινες" προστέθηκεν ἵνα ὅτι καθ' ὅς πεπερασμένα ταῦτα, τό τε σῶμα καὶ ἡ ἐπιφάνεια, ἀναιρεμένων τῶν περατῶν ἀναιρεῖσθαι καὶ αὐτά, ἐκείνῳ μέντοι καὶ καθ' ὅς ἀπειρόν τι ἐστὶ σῶμα. ἢ καὶ κατ' ἐκείνους ἀναιρεμένης γραμμῆς τε καὶ ἐπιφανείας ἀναιρεῖσθαι τὸ ἐπίπεδον καὶ τὸ σῶμα, καθ' ὅς ὑσείαι τε ταῦτα καὶ ἀρχαὶ καὶ χοιχεῖα· καθ' ὅς γὰρ ἡ τῶν σωμάτων γένεσις ἐκ τῆς τῶν ἐπ' ἐπέδων ποίως συνθέσεως, ὡς ἐν τῷ Τιμαίῳ λέγει Πλάτων, καὶ τῶν ἀναιρεμένων τῶν τῶν ἀναιρεῖσθαι καὶ τὸ σῶμα. καὶ τὸν αὐτὸν δὲ λόγον καὶ ἡ ἐπιφάνεια γραμμῶν ἀναιρεμένων καὶ ἡ γραμμὴ χοιχῶν· ἐν γὰρ τῇ αὐτῇ ἀναλογίᾳ πρὸς ἄλληλα ταῦτα πάντα. ἐκείνῳ μέντοι καθ' ὅς ἐκ ἐν τῇ ὑσείᾳ τὰ πέρατά· ἐστὶν ἐκείνων ὧν ἐστὶ πέρατα, συναίρεισθαι τοῖς περασί τὰ πεπερασμένα ὑπὲρ αὐτῶν· ὃ γὰρ ἐστὶν ἐν τῷ τῷ σῶμα-
1017 ⁶ τος λόγῳ ἢ τῆς ἐπιφανείας τὸ πεπερασμένον. δοκεῖ δὲ, φησί, τισὶν
20.

ὅλως ὁ ἀριθμὸς εἶναι τοιοῦτος ὡς ἀναιρεμένων τε αὐτῷ μὴδὲν τῶν ἄλλων εἶναι, καὶ πάντα. ὀρίζεσθαι ὑπὲρ τῷ ἀριθμῷ· τὸτο δὲ καὶ τῶν χοιχεῖα τῶν ὄντων τῶν ἀριθμῶν λέγοντας, ὡς τοῖς Πυθαγορείοις ἐδόκει· καὶ εἶρησθαι ἡ δόξα αὐτῶν ἐν τῷ Α τῷ μείζονι. εἴην δ' ἀνὴρ καὶ Πλάτωνα τῶν ὄντων πάντων αἱ ἀριθμοί, εἰ καὶ μὴ ὡς χοιχεῖα τε καὶ ἐνυπάρχοντα, ἀλλ' ὡς εἰδοποιῶντα ἐκαστον τῶν ἄλλων· αἱ γὰρ ἰδέαι ἀριθμοὶ ὅσοι τῶν εἶναι τοῖς ἄλλοις αἰτίαι ('·). πρὸς τοῖς 1017 ⁶ εἰρημένους ὑσείαν φησὶ λέγεσθαι καὶ τὸ τί ἦν εἶναι· ὃ τί ἦν εἶναι λόγος 21. ἐστὶν ὁ ὀρισμός· τί γὰρ ἐστὶ τὸ τί ἦν εἶναι ἀπαιτούμενοι, λέγομεν ὅτι ὁ ὀρισμός, λόγον κοινότερον εἰπὼν ἐν ὀρισμῷ. ὑσείαν δὲ φησὶ καὶ τὸν ὀρισμὸν ἐν ἐκαστῷ ἐκείνῳ· εἶναι ὁ ὀρισμός ἐστὶν, ὃ καὶ ἀπλῶς· ὅτω γὰρ καὶ ποῖς ὑσείαν ἀνὴρ εἴη καὶ τῷ ποσὶ καὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως· διαφέρει δ' ἀνὴρ τῷ ἐνὶ ἑαυτῷ εἶδος, περὶ ὃ πρὸ ὀλίγου εἶπεν, ὡς αἰτίαν ὅντος ἐκαστῇ τῶν ὑσείων τῶν εἶναι ταύτην ἥτις ἐστὶν, ὅτι ἐκείνη μὲν ἐν τοῖς φύσει συνεσῶσιν ὅσα καὶ φυσικὸν εἶδος ὅσα καὶ κυρίως ἦν ὑσεία, τὸ δὲ νῦν λεγόμενον εἶδος, καθὸ τὸ τί ἦν εἶναι ἐκαστῷ, καὶ ἐν μὴ ὑσείαις ἐστὶν· ὃ γὰρ μόνον τὸ τί ἦν εἶναι ἐπὶ τῶν ὑσείων. διὸ ὅδε ἀπλῶς τὰ τοιαῦτα εἶδη ὑσείαι, ἀλλ' ἐκείνων ὑσείαι ὧν τὸ τί ἦν εἶναι δηλῶσι, διὸ καὶ λέγεσθαι ἐκαστῷ ὑσεία τις εἶναι. δύναται τις καὶ τῷ εἶδος ὡς πλεοναχῶς λεγόμενος ἀκρίβειαν, καὶ ἐνὸς μὲν ὅντος ὡς αἰτίαν τῷ εἶναι τῷ ἐν ᾧ ἐστὶν, ὡς ἡ ψυχὴ· περὶ ὃ εἶπε πρώτῃ, ἄλλῃ δὲ ὡς αὐτῷ εἶναι ὃ ἦν αἰτία ἡ ψυχὴ ἡ αἰδητική, ὃ ἐκ ἐξ αὐτῆς τῇ ψυχῇ, ἐκείνη μέντοι αἰτία τῶν. καὶ εἴη ἀνὴρ τῶν μνημονεύων, ἀλλ' ἐκ τῆς ἔξωθεν μορφῆς καὶ τῷ χοιχέματος, ὃ πέρασιν πῶς ἐστὶν ἐκαστῷ καὶ ὀρίζει αὐτό. καὶ αὐτῷ εἴη ἀνὴρ μνημονευτικῶς, δι' ὧν ἔλεγεν ὑσείας εἶναι τὰ ἐνυπάρχοντα τε ἐκαστῷ τῶν τοιαύτων, ὃ εἰσιν ὑσείαι καὶ ὀρίζοντα αὐτά. ἐκθέμενος δὲ πλεοναχῶς σημαίνοντα τῆς ὑσείας εἰς δύο φησὶ 1017 ⁶ τῶν ἀνάγεσθαι τὰς εἰρημένους ὑσείας, τό τε ἔχοντα ὑποκείμενον, ὃ μὴκέτι κατ' ἄλλῃ λέγεσθαι· εἶπε γὰρ ἐν τῷ πρώτῳ σημαίνοντι τῆς ὑσείας τὸ μὴ καθ' ὑποκείμενον. εἰ δὲ τοιαῦτον ἡ ὑσεία, τὸ μάλιστα τὸτο ἔχον μάλιστα ἀνὴρ ὑσεία εἴη. τριῖτον δὲ τὸ ὑποκείμενον ἔχοντα, ὑφ' ὃ σημαίνοντα τῆς ὑσείας τάσσεται ἀνὴρ πᾶσα τε ἀτομος ὑσεία· τοιαύτη δὲ ἡ τε συναμφοτέρα καὶ ἡ καὶ τὸ πρῶτον εἶδος καὶ ἡ ὕλη· κατ' ὅδε γὰρ γὰρ ἡ ὕλη. "καὶ ὃ ἀνὴρ τότε τι ἀνὴρ καὶ χωρίζον ἢ·" ὃ τί ποτὲ ἐστὶν ἐξηγούμενος προστέθηκε "τοιαῦτον δὲ ἐκαστῷ ἡ μορφή καὶ τὸ εἶδος," ὑφ' ὃ πάλιν σημαίνοντα ἡ τε ὡς ψυχὴ ὑσεία ὑπάγοιτ' ἀνὴρ ὡς ἐλεγομεν τὰ φυσικὰ εἶδη, καὶ ἡ καὶ τὰ ἐνυπάρχοντα τε καὶ ὀρίζοντα, ὡς ἡ καὶ τῶν σωμάτων πέρατα· καὶ ταῦτα

4. ἐστὶν εἰ *M.* ὁμοίως δὲ καὶ *M.* ὥς 8. περιγραφῶν *M.* ὥς *causa est ut ipsum sit hoc quod est secundum propriam circumscriptionem. (inestque in talibus) id est in corporibus, quae et per se esse et terminos habere possunt Sepulv.* ὥς 9. δύναται *M.* ὥς 15. κύβοι *M.* ὥς 16. caeterum et lineam et superficiem hoc aliquid significare dicit, quia non solum terminus est, sed propriam quandam naturam et substantiam significare videtur Sepulv. ὥς 17. τὴν γραμμὴν — 18. οἰκείαν *om M.* ὥς 22. εἴ γε εἰ δὲ *M.* ὥς 26. ὅτι *om M.* ὥς 27. αὐτῇ *M.* ὥς 28. καὶ post ἢ *om AV.* ὥς 34. ἡ *om A.* ὥς ἐκ γὰρ τῇ αὐτῇ ἀναλογίᾳ *M.* ὥς 37. συμπερασμένα *M.* ὥς ὑπὲρ — 38. πεπερασμένον *his M.* ὥς 38. δοκεῖ εἰ δὲ *M.*

2. ὑπὲρ ἀπὸ *M.* ὥς 3. χοιχεῖων *M.* ὥς 4. δ' ἀνὴρ δὲ *M.* ὥς 5. κατὰ τὸν Πλάτωνα *M.* ὥς 9. τί post τὸ *om M.* ὥς ἀπαιτούμενοι *M.* ὥς 10. ὃ *om M.* ὥς κοινότηκον *M.* ὥς δὴ *M.* ὥς 12. ὅπως ποῖς *AM.* ὥς καὶ ποσὶν καὶ *M.* ὥς διαφέρει *M.* ὥς 14. ταύτας *M.* ὥς 21. αὐτὸς *M.* ὥς *alia sit ipsum esse cuius causa Sepulv.* ὥς 22. δ' ἢ *M.* ὥς 25. αὐτῷ αὐτὸ *A.* ὥς 26. ὀρίζονται αὐτάς *M.* ὥς 29. σημαίνοντα *M.* ὥς 30. εἰ δὴ *M.* ὥς 36. συμβαινόμενον *M.* ὥς σημαίνοντα ὡς ἡ ψυχὴ *A.* ὥς 37. ὑπάγει τ' ἀνὴρ, ἐλεγομεν *M.*

ἢ ἡ τῶν σωμάτων μορφή, ἢ τε κ' τὰ σχήματα καὶ ἡ κ' τὸ τί ἦν εἶναι. τὸ δὲ "χωρίζον," εἰ εἴη προσκειμένον, δηλωτικὸν ἂν εἴη ἥτοι τῇ τῇ ἐπινοίᾳ χωρίζον αὐτὴ εἶναι τῷ ὑποκειμένῳ. τὸ ἢ εἶδος τῆς ὕλης ἕτερον καὶ χωρίζον, εἰ καὶ μὴ ὑποσῶσει, ἀλλὰ τῷ γε λόγῳ. ἢ χωρίζον, ὅτι μὴ αἰδιον μὴ δὲ αἰεὶ ταύτην μένον ἐν τῇ ὕλει, ἀλλὰ χωριζόμενον τε καὶ φθιρόμενον. τοιοῦτον ἢ τὸ ἔνυλον εἶδος πᾶν, ὃ μνημονεύει διὰ τῶν δευτέρων σημαινόμενός τῆς ὕλης. ἢ χωρίζον τῷ ἄλλῳ εἶναι τῷ ὑποκειμένῳ αὐτό, καὶ μὴ ἐκ τῆς ὕλης αὐτῆς. ὅτω ἢ πρὸς τὴν ὕλην ἔχει καὶ τὸ εἶδος. ἐπιζητήσαι τις ἂν πρὸς τὸτο περὶ τῶν εἰδῶν τῶν ἐν τοῖς θεοῖς σώμασιν. ταῦτα ἢ 10 ὅτε ἔνυλα ὅτε φθαρτά καὶ χωρίζα τῇ ἐπινοίᾳ τῷ ὑποκειμένῳ αὐτοῖς σώματος. τὰ μὲν ἢ κινητὰ αὐτῶν εἶδη εἴη ἂν ἐν τῇ πρώτῃ μοίρᾳ τῆς ὕλης. ἄτομοι ἢ καὶ αὐτοὶ ὕσαι καὶ ἔχονται καὶ ἐν μὴδενὶ ὕσαι. ἕκ ἑοικε δὲ τὰς δευτέρας ὕσαι ἐν ἄλλοις εἰρημέναις αὐτῷ νῦν ἐν τοῖς σημαινόμενοις τῆς ὕλης καταριθμῶν. δύναμις δὲ καὶ "ὃ ἂν 15 τὸδε τι ὂν καὶ χωρίζον" εἰρηκέναι ἐπὶ τῶν εἰδῶν τῶν ἐν τῇ ὕλει, λέγων ἀντὶ τῶ ἐν χωρίζῳ. μόνον ἢ τῶν ὄντων χωρίζον καὶ καθ' αὐτὸν ὂν ἡ ὕλη, ὡς λέγειν αὐτὴν μὴ περὶ πάντες σημαινόμενός τῆς ὕλης, ἀλλὰ τῆς κυρίως, ἥτις εἴη ἂν ἐν τοῖς δυοῖν τοῖς προειρημένοις, τῷ τε ἔχῳ ὑποκειμένῳ, ὃ ἐστὶν ἡ ὕλη, καὶ τῷ ἐν ταύτῃ 20 εἶδει. τοιοῦτον ἢ τὸδε τι ὂν καὶ χωρίζον ἢ. ὃ ἢ αἴτιον τῷ τὸδε τι εἶναι τῷ χωρίζῳ, τὸτο ἢ κ' τὸ εἶδος ὕλης. Alex.

(') εἰ τὸ μεῖζον Α. Ἀλεξάνδρου εἴη, καὶ τὸτο ἐκείνου. cod.

Reg. in marg.

1017 b "ταῦτά δὲ λέγει." καὶ τὰ ταῦτά διαιρεῖ εἰς τε τὸ κ' συμ- 25 βεβηκός καὶ εἰς τὸ καθ' αὐτό, καὶ τὸ κ' συμβεβηκός ταύτην δείκνυσιν λεγόμενον ἄλλο ἄλλῳ τριχῶς, ὅσα καὶ καὶ τὸ κ' συμβεβηκός ἐν τε καὶ ὂν διείλεν. ἢ ἢ τὰ τῷ αὐτῷ συμβεβηκότα ταῦτά κ' συμβεβηκός ἀλλήλοις, ἢ τὸ συμβεβηκός τῷ ὑποκειμένῳ, ἢ ἀνά- πάλιν τῷ συμβεβηκῷ τὸ ὑποκειμένον, ὡς ἐν ταῖς παρὰ φύσιν 30 κατηγορίαις ἔχει. ὅταν ἢ εἰπῶμεν τὸ μουσικὸν ἄνθρωπον εἶναι, ταύτην λέγομεν τὸ μουσικόν, ὃ ὑποτίθεμεν ἐν τῇ προτάσει ὂν συμβεβηκός τῷ ἄνθρωπῳ, ὂν κατηγοροῦμεν αὐτῷ, ὂντα ὑποκείμενον αὐτῷ, καὶ ἔχοντα ἐκεῖνο ὃ κατηγορήθη συμβεβηκός. εἰπὼν δὲ τὴν κ' συμβεβηκός παρὰ φύσιν κατηγορίαν, προσέθηκεν "ἐκα- 35 τέρω. δὲ τὸτο καὶ τῷ ἑκάτερον ἐκείνων," ὃ αὐτὸς ἐξηγήσατο πῶς εἶπεν. ἑκατέρῳ ἢ τῷ τε ἄνθρωπῳ καὶ τῷ μουσικῷ, ἰδίᾳ λαμβανομένοις, τὸτο τὸ συναμφοτέρον, ὃ μουσικὸς ἄνθρωπος, ταυτόν. ὁμοίως καὶ τῷ μουσικῷ πάλιν ὃ μουσικὸς ἄνθρωπος ταύτην κ' συμ-

βεβηκός. ἀλλὰ καὶ τῷ τῷ συναμφοτέρῳ τῷ μουσικὸς ἄνθρωπος ἑκάτερον πάλιν ἰδίᾳ λαμβανόμενον τῶν ἐν τῷ συναμφοτέρῳ ταύτην κ' συμβεβηκός. ἢ διαφορὰ δὲ τῶν εἰρημένων τῷ ποτὲ μὴ τὴν ἀρχὴν ποιῶν τῆς συγκρίσεως ἀπὸ τῶ ἑτέρου τῶν ἐν τῷ συναμφοτέρῳ, ποτὲ δὲ ἀπὸ τῶ συναμφοτέρου. κ' συμβεβηκός ἢ ταῦτά ἀλλήλοις λέγει. διὰ δὲ τὰ ὅτω, φησί, λεγόμενα ταῦτά, λέγων τὰ κ' συμβεβηκός, ὃ λέγει ταῦτά πάντα καθόλου. τὸτο ἢ λέγει διὰ τῶ. "διὰ καὶ ταῦτα πάντα καθόλου ὃ λέγει." ἴσον ἢ τῷ τῷ τὸ διὰ τὰ κ' συμβεβηκός ταῦτά λεγόμενα ὃ ταῦτά πάντα καθόλου λέγει. ὅθεν ἢ τῶν κ' συμβεβηκός τινι τῶν αὐτῶ λεγομένων καθόλου. ὅτε ἢ πᾶν μουσικὸν παντὶ λευκῷ ταυτόν, καίτοι τὸ μουσικὸν τῷ λευκῷ ταυτόν, ὅταν κ' συμβεβηκός ἄμφω τῷ αὐτῷ ὑπάρχει, ἀλλὰ λέγεται τινι ταυτόν (τὰ ἢ τῷ αὐτῷ ὑπάρχοντα ταῦτά), ὅτε παντὶ ἀνθρώπῳ τὸ μουσικὸν ταυτόν. καίτοι 10 ἀνθρώπῳ λέγει τὸ μουσικὸν ταυτόν, ὅταν ἢ μουσικός. ὅτε παντὶ μουσικῷ ἄνθρωπος, καίτοι λεγόμενός τινι ὃ αὐτός. τὴν δὲ αἰτίαν τῷ μὴ καθόλου τὰ κ' συμβεβηκός λέγει διὰ συλλογισμῷ ὅδειξε. τὰ μὲν ἢ καθόλου καθ' αὐτὰ ὑπάρχει, τὰ δὲ συμβεβηκότα ἕκῃ. καθ' αὐτὰ μὲν ὅν ὃ λέγει ἐπὶ τῶν καθ' 1018 a ἑκάστῳ ἀπλῶς λέγεσθαι φησὶ ταῦτά τὸ συμβεβηκός καὶ τὸ φ. συμβεβηκός, τῷ τε καὶ χωρὶς διορισμῷ, ὅτι μὴδὲ τὴν ἀρχὴν δέχεται τινὰ διορισμὸν τὰ καθ' ἑκάστῳ. ταύτῃ ἢ λέγει Σωκράτης καὶ Σωκρά- 15 τῆς μουσικὸς χωρὶς διορισμῷ. τὸτο δὲ ὅτω ἔχει τῷ μὴ κατηγο- ρῶν ἐπὶ πλείονων τὰ καθ' ἑκάστῳ. ὃ ἢ λέγει πᾶς Σωκράτης ἢ τις ὡσπερ ἐπὶ τῷ ἀνθρώπῳ. πᾶς ἢ ἄνθρωπος λέγει καὶ πάλιν τίς. καθόλου ἢ ὃ ἄνθρωπος, τὰ δὲ καθόλου τὸς διορισμὸς δέχει. τὰ δὲ καθ' αὐτὰ ταῦτά ἀλλήλοις λεγόμενα τοσαυταχῶς φησὶ λέγει ὅσα καὶ καὶ τὸ καθ' αὐτὸ ἐν. ἔλεγε μὲν ὅν πλείον σημαινόμενα τῷ καθ' αὐτὸ ἐνός, νῦν δὲ ἐν πάντων μνημονεύει, ἥτοι τέτοις τῶν σημαινόμενων τῷ καθ' αὐτὸ ἐνός τὸ καθ' αὐτὸ ταύτην ὁμοίως λέγει λέγων, ἢ ὡς πάντων τῶν σημαινόμενων ἀπὸ τῷ καθ' αὐτὸ ἐνός εἰς τῷ ἀνάγκῃς δυναμένων τὸς τρόπους. λέγει δὲ ταῦτα καθ' αὐτὰ λέγει τὰ αὐτά, καὶ ὡς τε ἡ ὕλη μία εἶδει ἢ ἀριθμῷ, 20 τῷ τε τῷ ὑποκείμενον ἐν ἀριθμῷ, ἐν τῷ ἐξὶ κατ' ἀριθμὸν τὸ λαμβανόμενον. ὅτω ἢ εἰς αὐτὸς αὐτῷ τις ὃ αὐτός. δύναμις καὶ τῶν ἐτερονύμων μία ἡ ὕλη εἶναι. ἐν ἢ κατ' ἀριθμὸν τὸ ὑποκείμενον, ἀναβάσει τε καὶ καταβάσει, καὶ κ' τὸτο ταῦτά. αὐτὸς μέντοι ἐπὶ τῷ ἐνός κατ' ἀριθμὸν τὴν κατ' ἀριθμὸν ὕλην εἶπεν. ὡς

3. αὐτὸν M. || 5. μὴ ἴδιον M. || μένον M. || 9. τὸ γὰρ M. || 10. ταῦτα τὸ ὑπὸ M. || 15. δὲ om. A, δὲ — ἀ om. M, ib. lacuna. || 26. κατὰ τὸ συμβεβηκός M. || 27. ὅσα καὶ om. A. || 28. ταῦτά αὐτά M. || 30. τῷ τὸ M. || 31. nam cum musicum hominem esse dicimus, musicum, quod licet sit accidens, subiectum facimus in propositione, idem esse dicimus atque hominem, quem de ipso praedicamus, cum subiectum eius sit et pro accidente habeat id de quo praedicatur Sepulv. || 33. ὃ κατηγοροῦμεν αὐτό A. || 35. παρὰ φύσιν φησὶν M. || 36. ἑκατέρῳ ἐκείνῳ M. || 37. καὶ et 38. τὸ om. M. || 39. μουσικῷ μουσικός M.

1. τῷ μουσικῷ τὸ μουσικός M. || 2. τῶν τοῖς M. || 6. ταύτην λέγων A. || 9. τὰ τὸ M. || ὃ κατὰ πάντα M. || 13. ὑπάρχει ὑπάρχοντα M. || 14. τὸ τὸν M. || 17. διὰ κατὰ M. || 18. ὑπάρχοντα M. || 20. τὸ διορισμῷ M. || ἐπὶ AM. || 23. καὶ ὃ Σωκράτης M. || 28. δὲ om. A. || 31. τὸ — 33. ἐνός om. M. || 33. ἀγάγεσθαι M. || 35. ἐν τῷ ἐν ὄντι M.

τῶν καθ' ἃ διαφέρουσιν ἀλλήλων, οἷον Γερμανὸς Γερμανῶν καὶ Ἰνδὸς Ἰνδοῦ. ἀλλὰ καὶ τὰ ἐπόμενα τοῖς γενήσασιν ὅπως ὅμοια λέγεσθαι. καὶ καὶ τὸ τρίτον σημαίνονμενον ὅμοια λέγεσθαι, ὡς ἡ ποιότης μία, οἷον τὰ θερμὰ καὶ τὴν ποσότητα ταύτην ὅμοια, καὶ τὰ ἄλλα ἀνόμοια καὶ τὸ σημαίνονμενον τῆτο. καὶ τὰ ὁμοίως τῆς 5 αὐτῆς κοινωνῶντα ποιότητος καὶ τὰ ἐν τῇ αὐτῇ πάντα ποιότητι, καὶ μὴ ὁμοίως αὐτὴν ἔχει, οἷον θερμὰ, ἀλλὰ καὶ μὴ μᾶλλον καὶ οὐκ ἔχον. τέταρτον σημαίνονμενον ὁμοίως ἐκτίθεσθαι, ὅταν τινὰ τῶν καθ' ἃς ἀλλοιοῦσθαι καὶ μεταβάλλειν πέφυκεν ἐναντιώσεων, τὰς πλείστας τὰς αὐτὰς ἔχει. οἷον οἶνος ἀλλοιοῦσθαι πέφυκε καὶ καὶ 10 χρωμα καὶ καὶ χυμῶν διαφορὰς καὶ καὶ ὁσμὰς. ὅταν ὅν τινες οἶνοι τὰς πλείστας ποιότητας, καθ' ἃς οἱ τε εἰσι μεταβάλλειν τε καὶ ἀλλοιοῦσθαι, τὰς αὐτὰς ἔχουσιν, καὶ τὰς κυριωτέρας (κυριώτερον δὲ ἐν οἶνῳ χυμὸς καὶ εὐωδία χρωματός), ὅτοι ὅμοιοι οἶνοι λέγονται. καὶ καὶ τῆτο τὸ σημαίνονμενον ὅμοια ἦν τὰ καὶ τὸν δεύτερον τρόπον εἰρη- 15 μένα. ἐνθάδε γὰρ πρόσκειται τὸ "καθ' ὅσα ἀλλοιοῦσθαι ἐνδέχεται." τὰ γὰρ τῶν πλείων ἔχει ἀπλῶς πλείων. λέγεσθαι δὲ φησὶ καὶ τὰ ἀνόμοια ἀντικειμένως τοῖς ὁμοίοις. ἀνόμοια γὰρ τὰ τε κατ' εἶδος διαφέροντα καὶ τὰ ἐλάττω ταῦτα πάθη ἔχοντα, καὶ τὰ ἐπὶ διαφόρων ποιότητων ὅντα κατ' αὐτὰς ἀνόμοια, καὶ τὰ τῶν καθ' ἃ πέφυκεν 20 ἀλλοιοῦσθαι τὰ πλείων καὶ τὰ κυριώτερα διαφέροντα ἔχοντα. Alex.

1018^a 12. (") "διαφορά δὲ λέγεσθαι ὅσα ἕτερα ἔστι τὸ αὐτό τι ὄντα," τυτέσι κατὰ τι κοινωνῶντα. "μὴ μόνον ἀριθμῶν" ἀντὶ τῶ καὶ μὴ μόνον ἀριθμῶν, ὥσπερ ὁ Ἀλεξανδρὸς καὶ ὁ Πάρις. ταῦτα γὰρ δοκῶσι πολλὰν ἔχειν κοινωνίαν ὁνόματι καὶ ἐν τέτοις ἔστι τις διαφορὰ 25 κατ' αὐτὸ τὸ ὄνομα. ὁμοίως δὲ λέγεσθαι διάφορα καὶ τὰ εἶδει καὶ γένει καὶ ἀναλογία κτλ. Asclep.

1018^a 20. λέγει δὲ καὶ περὶ τῶν ἀντικειμένων, ποσυχῶς ἀντίκεινται, καὶ προστίθεται τῇ εἰς τέσσαρα διαιρέσει τῶν ἀντικειμένων τῇ καθύμω- λημένῃ, ἥτις ἐστὶ τὰναντία, φέρησις καὶ ἔξις, τὰ πρὸς τι, καὶ 30 φάσιν καὶ ἀπόφασιν, καὶ τὰ ἐξ ὧν αἱ γενέσεις καὶ φθοραί. εἴη δ' ἂν ταῦτα ἦτο τὸ ὄν τε καὶ μὴ ὄν. καὶ μὴ γὰρ ἐκ μὴ ὄντος εἰς ὄν μεταβολὴ γενέσεις, καὶ δὲ ἐξ ὄντος εἰς μὴ ὄν φθορά. ἔτε δὲ τὸ ὄν κατὰ φασιν ἔτε τὸ μὴ ὄν ἀπόφασιν. ὁνόματι γὰρ τὸ μὴ ὄν ὀρισμένον τὸ δὲ ἀόριστον. ἀλλ' ἐν δὲ ἐναντία, ἀλλ' ἐν δὲ πρὸς τι, ἀλλ' ἐν δὲ τὸ μὴ ἔξις 35 καὶ φέρησις εἶναι δοκεῖ. λέγοι δ' ἂν μᾶλλον τὰ ἐξ ὧν αἱ γενέσεις καὶ αἱ φθοραὶ τὴν ὕλην καὶ τὸ εἶδος καὶ τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἐνερ- γειαν. ἐκ τῆς δυνάμει γὰρ καὶ γένεσις, καὶ ἐκ τῆς ὕλης εἰς τὸ ἐνεργεῖα καὶ τὸ εἶδος καὶ ἡ φθορὰ ἐκ τῆς ἐνεργείας καὶ τῆς εἰδος εἰς τὸ δυ- νάμει καὶ τὴν ὕλην. καὶ γὰρ ἡ ὕλη φέρησις, ἐν δὲ ἐναντία τῷ εἶδει, 40 καὶ συμβέβηκεν αὐτῇ καὶ φέρησις. δύναμις καὶ αὐτὴν τὴν γένεσιν καὶ τὴν φθορὰν ἀντικείμενα λέγειν. καὶ ταῦτα ὡς ἐναντία ἀντίκεινται.

ἔτι φησὶν ἀντικεῖσθαι καὶ ταῦτα ἃ μὴ ἐνδέχεται ἅμα παρῆναι τῷ ἀμφοῖν δεκτικῷ, καὶ αὐτὰ καὶ ἐξ ὧν ἐξίν. ἐπεὶ γὰρ ἐν δὲ τὰ μεταξὺ τῶν ἐναντίων ἅμα παρῆναι τῷ αὐτῷ οἷον τε, καὶ ἐλέγεσθαι ἀντικεί- μενα, διὰ τῆτο εἶπεν καὶ αὐτά, εἰ ὡς ἐναντία εἴη, καὶ τὰ ἐξ ὧν ἐξίν. τὰ γὰρ μεταξὺ τῶν τὰ ἐξ ὧν ἐξίν καὶ αὐτὰ ἀντικείμενα εἶναι, 5 τῆτο καὶ δύναμις ἅμα τῷ αὐτῷ ὑπάρχειν, ὡς τὸ ἕτερον τῶν ἀμίκτων. δύναμις καὶ "καὶ αὐτὰ καὶ ἐξ ὧν ἐξίν" εἰρηκέναι ἀντὶ τῆς καὶ αὐτὰ καὶ ἐξ ὧν ἐξίν. καὶ γὰρ τὰ ἐξ ὧν ἐξίν τὰ μεταξὺ ἀντίκεινται ἐκείναι ἀλλήλοις, καὶ τὰ μεταξὺ ἐξ ἐκείνων. δύναμις καὶ "καὶ αὐτὰ καὶ ἐξ ὧν ἐξίν" δηλω- τικὸν εἶναι τῆς καὶ αὐτὰ ἀλλήλοις ἀντικεῖσθαι τὰ μὴ δυνάμενα ἅμα παρῆναι τῷ ἀμφοτέρων δεκτικῷ, καὶ τῆτοις ἐξ ὧν ἐξίν. λευκὸν 10 μὴ γὰρ καὶ μέλαν αὐτὰ ἀλλήλοις ἀντίκεινται (ἐναντία γάρ), ἀντίκεινται δὲ καὶ τὸ ἐξ ἀμφοῖν ἐκατέρω αὐτῶν, τῷ μὴ δυνάμει μὴ δὲ αὐτὰ ἅμα τινὶ ἐκείνων ὑπάρχειν. καὶ ἅμεινον ἀκύνειν ὡς τὸ πρῶτον ἐρρήθη. καὶ γὰρ ἡ λέξις ἐκείνο δηλοῖ. ἔχει ὡς μὴ πᾶσι δὲ τοῖς ἀντικειμένοις τέττα παρακολοθῶντος λέγει, ἀλλ' ὡς καὶ ἄλλοις τισὶ παρὰ τὰ ἰδίως ἀν- τικεῖσθαι λεγόμενα. καὶ γὰρ τοῖς μεταξὺ τοῖς ἐξ ὧν ἐξίν καὶ τὸ σημα- νόμενον τῆτο ἀντίκεινται. καὶ εἴη ἂν τὸ "καὶ ὅσα μὴ ἐνδέχεται" ὡς ἴσον τῷ καὶ καθόλου ὅσα μὴ ἐνδέχεται εἰρηκέναι. τὰ δὲ "διὰ ἐξ ὧν ἐξίν ἀντίκεινται" ἑλλειπῶς εἰρηκέναι ἴσον ἂν εἴη τῷ διὰ ἐξ ὧν ἐξίν 15 τὰ μεταξὺ ἐκείνοις ἀντίκεινται. ἐξῆς δὲ λέγει περὶ ἐναντίων. λέγει 1018^a δὲ ἐναντία εἶναι τὰ τε μὴ δυνάμενα τῷ αὐτῷ παρῆναι τῶν καὶ 25 γένος διαφερόντων, τυτέσι δὲ καὶ γένος ἀλλήλων διαφέροντα ἀδύνατον ἅμα τῷ αὐτῷ παρῆναι. τοιαῦτα δ' ἂν εἴη τὰ ἕτερα τε καὶ μὴ ὑπ' ἀλλήλα γένη, ὡς ζῶν καὶ πεζὸν καὶ ζῶν πτηνὸν καὶ τὸ ποιεῖν καὶ τὸ πάσχειν. καὶ ἡ ἀρετὴ δὲ καὶ ἡ κακία ὅπως ἐναντία. γένη γὰρ καὶ αὐτά, εἰ καὶ μὴ ὑπὸ κοινὸν ἐστὶ γένος. καὶ ὅπως τὰ ἐναντία γένη, οἷον τὸ ἀγαθὸν καὶ κακόν. ἐναντία γὰρ γένη καὶ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακόν, ὡς αὐτὸς ἐν ταῖς Κατηγορίαις (c. 11) εἶρηκε καὶ ἐν τῷ τετάρτῳ τῶν 30 Τοπικῶν (c. 3) καὶ Θεόφραστος ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Τοπικῶν, ἃ ἔχει οἷα τε τῶν ὑπ' αὐτὰ ἅμα τινὶ ὑπάρχειν. τοιαῦτα καὶ τὰ ὑπὸ τὴν κίνησιν καὶ στάσιν, καὶ ὅσα πλείστον διαφέρει τῶν ἐν τῷ αὐτῷ γένει ἐναντία, ὡς καὶ τὸν ὀρισμὸν ἀποδιδόναι τῶν ἐναντίων σύνηδες. ἔτω λευκὸν καὶ μέλαν ἐναντία, γλυκὺ καὶ πικρὸν. ἄλλως φησὶ λέγεσθαι 35 ἐναντία τὰ πλείστον ἀλλήλων διαφέροντα τῶν ἐν τῷ αὐτῷ δεκτικῷ. ἔτῳς πάλιν λευκὸν καὶ μέλαν ἐναντία. πλείστον γὰρ διέσχεκε τῶν ἐν τῷ σώματι πεφυκότων γίνεσθαι. καὶ τοῖς δὲ ἄλλοις σημαίνονμενον τῆτο τῶν ἐν τῷ αὐτῷ γένει πλείστον διεσώτων, ὅτι μὴ πάντα τὰ ἐναν- τία ἐν τῷ αὐτῷ ὑποκειμένῳ πέφυκε γίνεσθαι (καὶ γὰρ περὶ ταῦτον ἐν δὲ τῷ αὐτῷ δεκτικῷ τὸ λογικόν τε καὶ ἄλογον), καὶ διαφέρουσα καὶ ἀπόδοσις δείκνυσθαι δυνάμενους τῶν αὐτῶν καὶ λόγους ἑτέρους λέγειν. ἄλλως ἐναντία λέγεσθαι φησὶ τὰ πλείστον διαφέροντα τῶν ὑπὸ τὴν

3. τὸ] τὸν *M*. || 17. ἐκ ἀπλῶς πλείων *om M*. || 19. ταῦτα *A*. || 31. τὰ] τὸ *M*. || 36. τὰ *om M*. || 38. ἐνεργεῖαν αὐτῶ· δυνάμει *M*. || ἐκ τῆς] αὐτῆς *M*.

5. καὶ τὰ ἀντικείμενα καὶ τῆτο ἐ *M*. || 7. εἰρηκέναι — 9. ἐξί' *om M*. || 13. αὐτῷ τῷ *M*. || 18. ὅσα] ὅταν *M*. || 21. ἐκείναις *M*. || 25. πτηνῶν *M*. || 28. τὸ post καὶ *om M*. || ὡς] καὶ *MP*. || 31. τοῦτο *M*. || 32. αὐτῷ *om M*. || 38. πλείστον *A*. || 40. *vel expositio diversa docet eiusdem diversas rationes, quae reddi possunt, dicere Sepulv.* || 41. ἐτέρως] ὑτέρως *M*. || 42. ἄλλως *M*.

αὐτὴν δύναμιν, λέγων ἥτοι τὴν πρὸς ἀντικείμενα ὁμοίως ἔχουσαν μέθοδον, ὡς ῥητορικὴν καὶ διαλεκτικὴν. ἐναντία γὰρ ὑπὸ μὴ τὴν ῥητορικὴν ἐγκώμιον καὶ ψόγος, κατηγορία καὶ ἀπολογία, προτροπὴ καὶ ἀποτροπὴ, καὶ δὲ διαλεκτικὴν τὸ ψευδὸς τε καὶ τἀληθές· ἀμφὶ γὰρ συμπεραίνει. ἡ “δύναμιν” λέγει ἂν τὴν φυσικὴν ἔξιν, ὅφ’ ἢ ἐναντία, περὶ μὴ ἀκοὴν εὐηκοῖα καὶ δυσηκοῖα, περὶ δὲ τὴν ὁρατικὴν δευσιπία καὶ ἀμβλυπία. ἡ δύναμιν τὴν φύσιν λέγει, ἥτις ἐστὶν ἀρχὴ τῆς κινήσεως· πλείστον δὲ καὶ δύναμιν ταύτην διαφέρει τὰ ἄνω φύσει κινούμενα τῶν κάτω. ἡ δύναμιν λέγει πᾶσαν ἐπιστήμην τε καὶ τέχνην· αἱ γὰρ ἐπιστήμαι δυνάμεις τε καὶ ἔξεις, τῶν δὲ ἐναντίων αἱ αὐταὶ ἐπιστήμαι. ὥτως ὑγεία καὶ νόσος ἐναντία· ὑπὸ γὰρ τὴν ἰατρικὴν ταῦτα ὄντα πλείστον ἀλλήλων διέσκηκε, καὶ εὐεξία καὶ καχεξία ὄντα ὑπὸ τὴν γυμναστικὴν. ἄλλως ἐναντία φησὶ λέγειν καὶ ὡς ἡ διαφορὰ μεγίστη ἢ ἀπλῶς ἢ κατ’ εἶδος, ὅστος δὲ ὁ τρόπος τῶν τε προειρημένων πάντων ἐναντίων ἐστὶν περὶ 15 ριεκτικός, προσέτι δὲ καὶ τῶν κατ’ ἀντίφασιν ἀντικειμένων καὶ τῶν καθ’ ἕξιν ἡ ἐξήρσιν· πάντα γὰρ ταῦτα μεγίστην διαφορὰν ἔχει πρὸς ἀλλήλα. καὶ τὸτο τὸ σημαίνονμενον τῶν ἐναντίων πολλάκις καὶ τὴν κατάφασιν τῇ ἀποφάσει ἐναντία λέγουσι καὶ τὴν ἕξιν τῇ ἐξήρσει. τὸ δὲ “ἢ ἀπλῶς ἢ κατ’ εἶδος ἢ κατ’ εἶδος” εἴη ἂν τοιαῦτον· ἥτοι ὡς ἡ διαφορὰ ἀπλῶς μεγίστη ἐστὶν, ἐναντία, ὅσον εἰ λέγει τις τὸ ὄν καὶ τὸ μὴ ὄν ἢ τὸ πλήρες καὶ κενόν, ἢ κατὰ τι γένος ἢ εἶδος ἀφωρισμένον, ὅσον ἐν ζωοῖς τὰ πλείστον διαφέροντα, ὡς λογικὸν καὶ ἄλογον καὶ ὑπόπουν καὶ ἄπουν, ἢ ἐν χρώματι τὸ λευκὸν καὶ μέλαν. καὶ μὴ γένος ὥτως, κατ’ εἶδος δὲ ἐν ἀνθρώποις τὰ πλείστον διαφέροντα 25 ἐναντία, ὅσον τὸ ἐπίσας καὶ τὸ μὴ ἐπίσας, γινώσκων καὶ ἀγνοούν, ἢ τὸ ἀρετὴν καὶ κακίαν ἔχειν· εἰ γὰρ ἡ ἕξις εἶδος τῆς ὑπολήψεως ἦν ἐν εἰδὲ τῷ αὐτῷ, εἴη ἂν ἐναντία ἀρετὴ καὶ κακία· ἕξις γὰρ ἀμφότερα· ταῦτα γὰρ ἐν τούτῳ τῷ γένει πλείστον διαφέροντα ἢ ἐν τούτῳ τῷ εἶδει ἐναντία λέγει καὶ τὰ ἀπλῶς πλείστον διαφέροντα. καὶ κατ’ 30 πόσους λέγει τῶν, καὶ ταῦτα τὰ ἐναντία ἤδη λέγεσθαι φησι καὶ τὰ ἄλλα τὰ μετέχοντα τούτων· ἡ γὰρ τῷ ἔχειν τινὰ τῶν εἰρημένων, ὡς τὸ πῦρ καὶ ἡ χιών· τῷ γὰρ τὴν μὴ ψυχρότητα ἔχειν τὸ δὲ θερμότητα ἐναντία, καὶ ὥτως ἐν τῷ αὐτῷ γένει πλείστον ἀλλήλων διασάναι· τὰ δὲ τῷ δεκτικῷ τῶν ἐναντίων, ὅσον εἰ λέγει τις τὸ 35 λογικὸν καὶ ἄλογον ἐναντία εἶναι τῷ τὸ μὴ ἐπιστήμης τὸ δὲ ἀνεπιστήμους εἶναι δεκτικόν. ἡ δύναμις ἢ τῆς ἀρετῆς δεκτικὴ τῆς δυνάμεως τῆς κακίας δεκτικῆς, ἢ ἡ δύναμις καθ’ ἣν βαρύτερος ἐστὶν ἢ ὕλη δεκτικὴ, τῆς δυνάμεως καθ’ ἣν κρυφότερος, ὡς εἶπεν ἐν τῷ Δ περὶ Οὐρανῶ (c. 1). τὰ δὲ λέγει ἐναντία τῷ ποιητικῷ 40 ἐναντίων εἶναι (ὥτω τὸ θερμαντικὸν τῷ ψυχτικῷ ἐναντίον), τὰ δὲ τῷ παθητικῷ τῶν ἐναντίων εἶναι, ὡς τὸ δυνάμενον ψύχεσθαι τῷ θερμαίνεσθαι δυνάμενον, τὰ δὲ τῷ τὰ μὴ ποιητικῷ εἶναι τὰ δὲ πα-

θητικά, ὡς τὸ θερμαίνειν δυνάμενον τῷ θερμαίνεσθαι, ἢ τὰ θερμαινόμενα τοῖς ψυχτικοῖς καὶ τὰ θερμαίνοντα τοῖς ψυχομένοις. ἀποβολαὶ δὲ ἢ λήψεις, τὸ θερμὸν γινόμενον τῷ γινόμενῳ ψυχρῷ, τὸ ἀποβάλλον τὴν θερμότητα τῷ τὴν ψυχρότητα. ἕξις δὲ καὶ ἐξήρσις τῶν τοιαύτων τὸ ἔχον θερμότητα ἢ τὸ δυνάμενον ἔχειν μὴ ἔχον δέ, ἢ ἡ ὄψις καὶ ἡ τυφλότης ἐκ τῶν νῦν εἰρημένων. δῆλον ὅτι καὶ ὡς ἡ διαφορὰ μεγίστη ἢ κατ’ εἶδος, καθ’ ἣν δευτέρον παρεθέμην παραδείγματα, ταῦτα καὶ γένος καὶ κατ’ εἶδος λέγει. λέγοντι ἐναντία καὶ κατ’ εἶδος τῶν ἐναντίων ἀποβολάς, ὅσον τὸ ὑγίαιαν ἀποβάλλον τῷ νόσον ἀποβάλλοντι. ἀλλὰ καὶ κατ’ εἶδος τῶν αὐτῶν ἀποβολὴν τε καὶ λήψιν· τὸ γὰρ λαμβάνον τῷ ἀποβάλλοντι ὑγίαιαν. καὶ κατ’ εἶδος ἕξις δὲ τῶν ἐναντίων λέγει, ὅσον τὸ ἔχον ὑγίαν τῷ ἔχοντι νόσον. καὶ κατ’ εἶδος ἐξήρσεις ὁμοίως· τὸ γὰρ ἐξερημένον ὑγείας τῷ ἐξερημένῳ νόσον ἐναντίον, καὶ αὐτὸ ἢ ἐπὶ τῷ αὐτῷ, τὸ ἔχον αὐτὸ τῷ ἐξερημένῳ αὐτῷ, τὸ ἔχον ὑγίαν τῷ ταύτης ἐξερημένῳ. ἐπεὶ δέ, φησὶ, τὸ ἐν καὶ τὸ ὄν πολλαχῶς λέγει (δεκαχῶς γὰρ), ἰσαχῶς, φησὶ, λεχθήσεσθαι καὶ κατ’ αὐτὰ λεγόμενα, τετέστι καθ’ ἕκασον αὐτῶν λεγόμενα καὶ ἐν ἐκάστῳ ὄντα. ταῦτα δὲ ἐστὶ τὸ ταυτόν, τὸ ἕτερον, τὸ ἐναντίον, τὸ ὅμοιον, τὰ ἄλλα ὅσα κοινὰ πάντων τῶν τῷ ὄντος γενῶν. καὶ γὰρ ἐν ὅσῳ ταῦτ’ ἐν ὅμοιον καὶ ἕτερον καὶ ἐναντίον, καὶ ἐν ποιότητι καὶ ἐν ποσότητι καὶ ἐν ἐκάστῳ τῶν ἄλλων γενῶν. ὥστε καὶ τούτων ἕκασον δεκαχῶς ῥηθήσεσθαι. καὶ γὰρ ἐν ὅσῳ ἐναντίωσις καὶ τὰ ἔχοντα ἐναντία ἢ τὰ πάχοντα ἢ τὰ ποιῶντα ἢ ἀποβάλλοντα ἢ λαμβάνοντα, ἐναντία καὶ αὐτὰ ἀλλήλοις λέγεσθαι. ὥστε ἕξαι κατ’ 5 τὰς κατηγορίας ἢ διαιρέσεις τῶν τε ταυτῶν καὶ ἑτέρων καὶ ὁμοίων καὶ ἐναντίων. τούτων γὰρ χάριν ἐμνημόνευσε τούτων· ἐξ ὧν καὶ δῆλον πάλιν ὅτι τῶν πρώτων φιλοσόφου ἢ περὶ τούτων θεωρία. ἐξ ὧν δὲ ἐκτίθεσθαι ποσαχῶς ἕτερα τῷ εἶδει λέγει· πρότερον γὰρ εἶπε ποσαχῶς τὰ ἐναντία λέγει, καὶ ἦν ἐν αὐτοῖς καὶ τὰ τῷ εἶδει διαφέροντα. ποσαχῶς ἦν καὶ τὰ τῷ εἶδει διαφέροντα, λέγει. ἕτερα δὲ φησι τῷ 10 εἶδει εἶναι τὰ τε ἐκ τῶν αὐτῶν γένους διαφέροντα εἶδη μὴ ὑπ’ ἄλλ’ ἄλλα, τετέστι τὰ ἐκ τῶν αὐτῶν γένους ἀντιδιηρημένα ἀλλήλοις. δευτέρον σημαίνονμενον ἐκτίθει τῶν ἑτέρων τῷ εἶδει, ὅσα ἐκ τῶν αὐτῶν γένους ὄντα διαφορὰν τινα ἔχει πρὸς ἄλλα (“). ὥτως ἂν εἴη ἕτερα ἀλλήλων καὶ τὰ ὑπ’ ἄλλα εἶδη· καὶ γὰρ ταῦτα διαφορὰς ἔχει πρὸς ἄλλα. ἕτερα φησιν εἶναι καὶ ὅσα ἐν τῇ αὐτῶν ὁσίᾳ καὶ τῶν ὁρισμῶν ἐναντίωσιν ἔχει. ὥτω λέγονται ἂν ὕδωρ πυρὸς ἕτερον. ἐν γὰρ τῇ ὁσίᾳ ἐστὶν αὐτῶν ἐναντίωσις· τὸ μὴ γὰρ θερμὸν τε καὶ κρύον τὴν ὁσίαν, τὸ δὲ ὕδωρ ψυχρὸν τε καὶ ὑγρόν, καὶ ἕξις γένους αὐτῶν ἢ τὸ φυσικὸν σῶμα ἢ τὸ στοιχεῖον· δεῖ γὰρ τὰ ἕτερα τῷ εἶδει ὑπὸ ἕν τι γένος εἶναι. λέγει καὶ τὰ ἐναντία ἕτερα τῷ εἶδει. “ἢ πάντα” φησὶν “ἢ τὰ λεγόμενα πρώτως.” πρώτως δὲ ἐστὶν 1018 ἐναντία ἥτοι τὰ ἐν τῷ αὐτῷ γένει πλείστον ἀλλήλων διαφέροντα, 4.

4. καὶ ἀληθές *A.* || 8. διάφορα *M.* || 12. ὄντα *om M.* || 21 et 34. ἐναντίον *A.* || 36. ἐναντία] ἐν τῷ *A.* || 37. δεκτικά. ἢ *M.* || 38. δεκτικῶς *M.* || 41. ἐναντίον] ἐναντία *A.*

3. γινόμενον] γενόμενον *A.* || 6. ἢ post ἢ *om A.* || 14. τῶν αὐτῶν *M.* || 16. ἐν] ἐν *AM.* || 17. λεχθήσεσθαι *M.* || ἕκαστα *M.* || 19. τῶν *om AM.* || 20. ὥτως *M.* || 38. αὐτῶν ἐστὶν *M.* || 41. τι] τε *M.*

ἐπειδὴ καὶ ὁ τῶν ἐναντίων ὁρισμὸς ἐν τούτοις. ἡ πρῶτα λέγει τὰ κυρίως ἐναντία, μὴ τῷ μετέχειν τινῶν ἢ τῷ δεκτικῷ αὐτῶν εἶναι, τὰ δὲ τῷ παιγνίᾳ εἶναι τῶν τοιούτων ἢ παθητικῶν, ἢ κατὰ τινα τρόπον τῶν πρὸ ἐλπίης εἰρημένων· ἐναντία γὰρ καὶ αὐτὰ καλεῖται. ὃ γὰρ ἀνάγκη ἕτερα τῷ εἶδει εἶναι τὰ ἐναντίων τινῶν δεκτικῶν· καὶ γὰρ αὐτὸ τῶν ἐναντίων εἶναι δεκτικῶν ἕτερα λέγει τῷ εἶδει εἶναι καὶ τῶν ἀτόμων εἰδῶν, ὧν ἐν τῷ αὐτῷ γένει ὄντων οἱ λόγοι καὶ οἱ ὁρισμοὶ εἰσιν ἕτεροι, ὡς ἵππος καὶ βοῦς· τὰ γὰρ ἄτομα εἶδη τελευταῖα. ἔτι λέγει ἕτερα τῷ εἶδει καὶ ὅσα ἐν τῇ αὐτῇ ὑσία ὄντα, τυτέστιν ὁρισμῷ τῷ αὐτῷ καὶ λόγῳ, ἔχει τινα πρὸς ἀλλήλα δια- 10 φοράν, ὡς τὰ ἄτομα τὰ ἐν τῷ αὐτῷ εἶδει, ὁ Σίμων καὶ Σωκράτης· τὸ γὰρ οἰκεῖον ἐκάστῳ εἶδος ἕτερον. δύναται δὲ τὸ “καὶ ὅσα ἐν τῇ αὐτῇ ὑσία ὄντα ἔχει διαφοράν” λέγειν περὶ τῶν σωματικῶν, ἃ ἐναντίωσιν μὴ ἔχει πρὸς ἀλλήλα ἐν τῇ ὑσίᾳ, ὡς εἶχε τὸ πῦρ καὶ τὸ ὕδωρ, διαφοράν δὲ τινα. ὅπως ἂν εἴη ἕτερα γῆ καὶ ὕδωρ· ἐν γὰρ 15 ὁμοίως ἢ γῆ ὕδατος ἕτερον καὶ αἰέρος· αἰέρος γὰρ καὶ ἐναντίωσιν, ὅθεν ὁμοίως τὸ ὕδωρ ἕτερον αἰέρος τε καὶ πυρός. ἥδη δὲ περὶ τούτων προεῖρηκε. τῷ δὲ εἶδει φησὶ ταῦτα λέγεσθαι τὰ ἀντικείμενα λεγόμενα τούτοις, καὶ ὃ χαλεπὸν ἔκαστον λαμβάνοντα τῶν σημαίνοντων ὑπὸ τῶν τῷ εἶδει ἐτέρων λαμβάνειν τὰ τῷ εἶδει ταῦτα· 20 ἔσαι δὲ ταῦτα ὅπως ταῦτά τινα ὄντα καὶ μὴ τινὲς ἕτερα τῷ εἶδει, καὶ δὲ τι ταῦτά, ὥσπερ καὶ τὰ ὑπάλληλα γένη καὶ ταῦτα τῷ εἶδει καὶ ὃ ταῦτά, ταῦτα μὴ ὅτι ἦν ἕτερα τῷ εἶδει τὰ ἐκ τῶ αὐτῷ γένους μὴ ὑπάλληλα· ταῦτα δὲ καὶ τούτο ἔσαι ἢ ἔχει ὑπάλληλα. ἔσαι δὲ ἕτερα πάλιν, ὅτι ἦν τινα ἕτερα τῷ εἶδει καὶ καὶ τὸ σημαίνοντα 25 ταυτό· ἦν γὰρ ἕτερα καὶ ὅσα ἐν τῷ αὐτῷ γένει ὄντα διαφοράν τινα εἶχεν, οἷα ἐξὶ καὶ τὰ ὑπ’ ἀλλήλα. τὰ μὴ ἔσαι ταῦτα τῷ εἶδει, ὅτι ὑπ’ ἀλλήλα, τὰ δὲ ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ γένει ὄντα ἔχει διαφοράν, ὡς ἄνθρωπος ἀνθρώπῳ, καὶ τὰ μὴ ἔχοντα ἐν τῇ ὑσίᾳ ἐναντίωσιν, ὡς πῦρ πρὸς αἶρα. καὶ γὰρ πάντα τὰ εἶδη αὐτῶν ἐναντία· 30 ἐπεὶ γὰρ τὸ πῦρ τῷ ὕδατος ἕτερον ἦν τῷ ἔχειν ἐναντίωσιν, ἐκείνῳ ταυτόν, ἢ ἔν τῷ αἰέρι. ἢ εἰ καὶ τῷ λέγοιτο ἔχειν ἐναντίωσιν, ἀλλ’ ὡς πῦρ ἔσαι ταυτόν· ἐκείνῳ γὰρ ὅθεν ἐναντίον ἐν τῇ ὑσίᾳ ἔχει. εἴη ἂν καὶ τὰ μὴ ἐναντία ἐν τῷ αὐτῷ εἶδει, ὡς ἵππος κυνὶ ἢ τὸ μέλαν τῷ φαιῷ. ἀλλὰ καὶ τῶν ἐν τῷ τελευταίῳ τῷ γένει 35 εἶδει οἱ λόγοι μὴ εἰσιν ἕτεροι, ὅτι ἄνθρωπος ἀνθρώπῳ καὶ ἵππος

ἵππῳ ταῦτα τῷ εἶδει, καὶ ὅσα ἐν τῇ αὐτῇ ὑσίᾳ ὄντα μὴ ἔχει μηδεμίαν διαφοράν. ὅπως ἂν ταῦτα εἴη τὰ κατ’ ἀριθμὸν ταῦτα αὐτῷ, καὶ τὰ πολυπλῆθι ἀλλήλοισι. καὶ ἄλλο δὲ καθ’ ἑκάστην ἀπόδοσιν δεῖ ζητεῖν· τὰ γὰρ αὐτὰ καὶ διαφόρους ἐπιβολὰς τὰ αὐτὰ ἀλλήλοισι γίνεσθαι πλεοναχῶς. ἐφεξῆς ἐκτίθεσθαι τὰ σημαίνοντα τῷ 1018b 9. προτέρῳ τε καὶ ὑσέρῳ. ἐποιήσατο δὲ καὶ ἐν ταῖς Κατηγορίαις (c. 12) διαίρεσιν αὐτῶν, ἀλλ’ ἐκεῖ μὴ ἔλαβε τὸ τῷ χρόνῳ, τὸ τῇ φύσει, τὸ τῇ τάξει, τὸ τῇ δυνάμει, τὸ τῶν ἀντιστρέφοντων πρὸς ἀλλήλα αἰτίον τῷ ἐτέρῳ τῷ εἶναι, ἐνταῦθα δὲ τὰ μὲν φησι πρότερα λέγεσθαι τῷ ἀρχῆς τινὸς ὁρισμένης ἐγγυτέρω εἶναι ἢ ἀπλῶς καὶ τῇ φύσει ὁρισμένης καὶ πλειόνων ὕψους ἀρχῆς, ἢ πρὸς τι ἀρχῆς, ἢ ὑπὸ τινῶν γε νομιζομένης. εἰπὼν δὲ ὡς ὄντος τινὸς πρῶτον καὶ ἀρχῆς ἐν ἐκάστῳ γένει, ἐξῆς τὰ γένη προχειρίζεται ἐν οἷς τὸ πρότερον τε καὶ ἡ ἀρχὴ ἢ ὅτι λεγομένη. ἐξὶ δὲ καὶ πέντε, καὶ τόπον, καὶ χρόνον, καὶ κίνησιν, καὶ δυνάμιν καὶ καὶ τάξιν. καὶ πρῶτον περὶ τῶν καὶ τόπον λέγει· καὶ γὰρ τόπον πρότερα μὴ τὰ ἐγγυτέρω τῶν τινός, ὕψους δὲ τὰ πορρωτέρω τῶ αὐτῶ τῶν, ἥτοι ὁρισμένης τῇ φύσει, ὡς ἔχει τὸ μέσον τῶ πάντες ἢ τὸ ἔχατον τε καὶ περίεξ, ἢ τῶ τυχόντος, ἀλλ’ ὃ τῇ φύσει ὁρισμένης, ἂν ἀπὸ τῶ ἐν ᾧ τίς ἐξὶ τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕψους τὸ καὶ τόπον λαμβάνει· πρότερον γὰρ τὸ ἐγγυτέρω τῶ ἐν ᾧ ἐξὶ τόπῳ ὂν, ὕψους δὲ τὸ πορρωτέρω καὶ πλεῖον ἀφεσῶς. τὸ δὲ προεῖρημένον τὸ “ἀρχῆς τινὸς διωρισμένης, ἢ ἀπλῶς καὶ τῇ φύσει, ἢ πρὸς τι ἢ πᾶσι ἢ ὑπὸ τινῶν,” ἐπὶ τόπῳ σημαίνει ἂν τὸ μὴ τῇ φύσει, ὃ εἶπεν αὐτός, εἰ τὸ μέσον τὸ τῶ πάντες ἢ τὸ ἔχατον λαμβάνοιτο. τὸ δὲ πρὸς τι, εἰ μὴ φύσει τις ὦν πρῶτος πρὸς ἄλλους τινὰς τόπους ὡς πρῶτος ὦν ἐκείνων λαμβάνοιτο, οἷον πρῶτος τῶν μέχρι Ἐλευσίνος ὁ πλησίον τῶ ἄερος· τῶν γὰρ ἐφεξῆς αὐτὸς πρῶτος. τὸ δὲ πᾶσι, εἰ τις ἀφ’ ὧν ἐν ᾧ ἐστὶ τὸ πρότερον λαμβάνοι. τὸ δὲ ὑπὸ τινῶν, ὡς ἂν ἕκαστος τῶν τὸ πρότερον λαμβανόντων θήσει τὸν τόπον πρὸς ὃν τὸ πρότερον. Alex.

(“) καὶ ὅσων ἐν τῷ τελευταίῳ τῷ γένει εἶδει οἱ λόγοι ἕτεροι 1018b 4. ὡς ὑπάρχουσιν. Asclep.

“τὰ — χρόνον.” εἰπὼν περὶ τῶ καὶ τόπον προτέρῳ, λέγει καὶ 1018b 14. περὶ τῶ καὶ χρόνον, ὃ πάντῃ ὁμοίως λεγομένης τῷ καὶ τόπον· ἐπὶ μὴ γὰρ ἐκείνῳ τὸ ἐγγύτερον τῶ ὁρισμένης τόπῳ πρῶτον, ἐπὶ δὲ τῶ χρόνον ὅτι ὅπως, ἀλλ’ ἐπὶ μὴ τῶν γενομένων τὸ πορρωτέρω, ἐπὶ δὲ τῶν

1. ὁρισμὸς ἀριθμὸς A. || 2. μὴ ἢ M. || 3. sed quod contrariis participant, aut contraria excipiant Sepulv. || τοιούτων ὄντων M. || 7. ὄντων ὃν M. || 8. τελευταῖος M. || 10. τινὸς A. || 12. εἶδη τελευταῖα — τῷ εἶδει iterantur in cod. M subducta lineola. || 13. λέγει M. || 14, 15 et 16. τὸ τῷ M. || 18. eadem vero specie diverso his modo dici ait, quibus specie diversorum intellectibus sigillatim sumptis in promptu est specie eadem accipere Sepulv. || 20. τῶν et 21. ἔσαι om M. || 22. γένει M. || 23. ὅτι ἦν om AM, ib. lacuna. || 24. μὴ ἢ M. || 25. σημαίνοντα om M. || 28. ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ om M, ib. lacuna. || 31. γὰρ τὸ πῦρ τῷ om M. || 32. ἢ ἔν M. || 33. ὡς πῦρ ὥσπερ A. || ἐναντίον ἐν τῇ et 36. ἔτ’ om M, ib. lacuna.

3. αὐτῶν M. || 4. ἐπιβολὰς A. || 7. et eorum quae inter se convertuntur, quod alteri est existendi causa Sepulv. || 13. ἐκάστῳ M. || γένει M. || οἷς καὶ τὸ M. || 16. τῶν κατὰ τόπον om M, ib. lacuna. || 17. τόπων M. || 18. ἢ τὸ ἔχατον τε om M, ib. lacuna. || 20. ἐγγύτερον τὸ τόπον ὂν M. || 23. ἐπὶ om M, ib. lacuna. || ἐπὶ τούτῳ πε σημαίνει A. || “aut ab aliquibus iam definito,” de loco potest ad hunc modum explicari. natura, ut ipse dixit Sepulv. || 24. εἰ ἢ M. || εἰς M. || τὸ ante τῷ om M. || 28. ubi vero seu loco, ut si quis a loco, ubi est, computet prius. ab aliquibus, ut si quisquam eorum qui prius accipiunt, locum statuatur ad quem dicatur prius Sepulv. || 29. ἂν ὃν A. || λαμβανόντων τὴ θήσει τῶν τόπον M.

μελλόντων ἢ ἐγγύτερον· τὰ μὲν γὰρ πορρωτέρω τῷ νῦν ἀφεσώτα ἐπὶ τῶν παρεληλυθότων πρότερα, ὕστερα δὲ τὰ ἐγγύτερα. ἐπὶ δὲ τῶν μελλόντων ἔμπαλιν πρότερα μὲν τὰ ἐγγυτάτω τῷ νῦν, ὕστερα δὲ τὰ πορρωτέρω· ὡς γὰρ ἀρχὴ χρόνος χρωμένων ἡμῶν τῷ νῦν τὰ μὲν ἐγγυτέρω τῶν ἐσομένων τῷ νῦν πρότερον λέγειν ἔσσεσθαι, τὰ δὲ πορρωτέρω τῶν γεγονότων πρότερα γεγονέναι. πρότερα γὰρ καὶ χρόνον ταῦτα ὡς ἐν προτέρῳ νῦν ἢ ὑπάρχεις, πρότερον δὲ νῦν· ἐπὶ γὰρ τῷ παρεληλυθότος ἢ πορρωτέρω τῷ νῦν, ἐπὶ δὲ τῷ μέλλοντος ἢ ἐγγυτέρω ὄν. ἔστι μὲν ἔν τῷ νῦν ἀρχὴ χρόνος φύσει· τῷ δὲ ἄλλο καὶ ἄλλο λαμβάνεσθαι δοῖται καὶ ἐπὶ τῷ χρόνῳ εἶναι ἢ μὴ αἰεὶ 10 ὠρίσθαι φύσει τὴν ἀρχήν. πάλιν καὶ κινήσιν πρότερα τὰ ἐγγύτερα τῷ πρῶτῳ κινήσαντος. ὥτως πρότερος παῖς ἀνδρός· ἐγγυτέρω γὰρ τῷ γεννήσαντι. ἀρχὴ γὰρ καὶ αὕτη τις, φησὶν, ἀπλῶς, ταῦτάς τε φύσιν, ἢ πρότερον κινήσαν ἐπὶ τῆς καὶ φύσιν κινήσεως. ὥτω πρῶτη ἢ τῶν ἀπλανῶν κινήσις καὶ ἢ τῷ Κρόνῳ τῶν ἄλλων, ὅτι ἐγγυτέρω 15 ἐκείνῳ. διὰ δὲ τῷ προαίρειναι ἢ ἀρχὴν δὲ καὶ αὕτη τις ἀπλῶς ἔοικε δηλῶν ὅτι καὶ ἢ ἐπὶ τῷ χρόνῳ λαμβανομένη ἀπλῶς καὶ αὕτη ἦν 1018b ἀρχή· τοιοῦτον γὰρ ἢ νῦν. καὶ καὶ δύναμιν δὲ λέγειν πρότερα· ἢ γὰρ 21. ἄρχον καὶ δυνατώτερον τῇ δυνάμει πρότερον, ἔστι δὲ δυνατώτερον τε καὶ ἄρχον ἢ καὶ τὴν προαίρεσιν. ἀνάγκη ἢ ὕστερον ἀκολουθεῖν τε 20 καὶ κινεῖσθαι ἢ μὴ κινεῖσθαι, ὡς ἂν ἐκεῖν δοκῇ· ἢ γὰρ ἐκεῖν προαίρεσις ἀρχὴ τῆς τῶν ὑπ' αὐτὸ κινήσεως· καὶ γὰρ καθόλου ἢ προαίρεσις ἀρχὴ τις ἐν ἀνθρώπῳ. καὶ εἴη ἂν καὶ δύναμιν πρῶτον μὲν ἢ ἄρχον, ὕστερον δὲ ἢ ὑποταταγμένον ἐκεῖν· ἀρχὴ δὲ ἢ τῷ κινῶντος προαίρεσις, ἥς ἐγγυτέρω μὲν ἐστὶν ὁ ἔχων αὐτήν, πορρωτέρω δὲ ὁ 25 1018b ὑπὸ τούτῳ κινούμενος. λέγεται τινα καὶ τῇ τάξει πρῶτα. τίνα δὲ 26. ἐστὶ τὰ τῇ τάξει πρότερα καὶ ὕστερα λέγει· ὅσα γὰρ πρὸς τι ἐν ὀρίσ- μένον ἀφέστηκεν ἐν τινὶ λόγῳ, ἢ πρῶτον ἔχει ταῦτα τῇ τάξει καὶ ἢ ὕστερον, ὡς ὁ ἐν χορῷ πρωτοσάτης τῷ τριτοσάτῃ πρότερος· καὶ γὰρ τὴν πρὸς τὴν κορυφαῖον ἀπόσασιν τῇ τάξει ἢ πρότερον τούτοις καὶ 30 ἢ ὕστερον· ἀρχὴ γὰρ ὁ κορυφαῖος τῷ χορῷ. ὁμοίως καὶ παρανήτη νήτης πρότερον τῇ τάξει καὶ τὴν πρὸς τὸ μέσον ἀπόσασιν, ἥτις ἐν τῷ ἡρμοσμένῳ ἀρχὴ λαμβάνειν ("). τὰ μὲν ἔν πρότερα τούτων λέγειν τὸν τρόπον, πάντας δὲ τὸς προειρημένους τῷ προτέρῳ τρόπῳ ὄντας πέντε ὑφ' ἐν τὶ κοινὸν ὑπάρχει, ἢ ὄντος τινος πρῶτος καὶ ἀρχῆς ἐν 35 ἐκάστῳ γένει καὶ τὴν πρὸς τούτῳ ἀπόσασιν τε καὶ γειτνιάσιν ἢ πρότερον λαμβάνεσθαι· καὶ γὰρ εἰ διάφορα τὰ λαμβανόμενα, ὅπως μὲν τόπος, ὅπως δὲ χρόνος, ὅπως δὲ κινήσις, ὅπως δὲ δύναμις, ὅπως δὲ 1018b τάξις, ἀλλὰ ὁ τρόπος τῆς λήψεως ὁ αὐτός. ἄλλαν δὲ φησι τρώ-

πον πρότερα λέγειν παρὰ τὴν προειρημένον τὰ τῇ γνώσει· δοκεῖ γὰρ ὡς ἢ γνώσις πρῶτον, ταῦτα καὶ ἀπλῶς τε καὶ τῇ φύσει πρῶτα εἶναι, ὡς δὲ ὕστερον, ὕστερα. ὅτι δὲ μὴ ἀπλῶς ἢ τῇ γνώσει πρῶτον καὶ τῇ φύσει πρῶτον ἐστίν, ἐξῆς δείκνυσιν διὰ τῆς τῶν γνωστῶν δια- 5 φοράς (*). εἶναι γὰρ φησὶν ἄλλα μὲν τὰ καὶ τὴν λόγον πρῶτα, ἄλλα δὲ τὰ τῇ αἰσθησει· καὶ μὲν γὰρ τὴν λόγον τὰ καθόλου πρῶτα, καὶ καὶ ἀπλῶς τὰ φύσει πρῶτα· διὰ τούτων γὰρ αἱ κατ' ἐπιστήμην γνώ- σεις, καὶ δὲ τὴν αἰσθησιν τὰ καθ' ἑκάστα, καὶ πρὸς ἡμᾶς δοκεῖ ἢ πρῶτον ἔχειν. ἀλλ' ἔχ' ἀπλῶς· διὸ καὶ τούτῳ ἢ σημαίνονμενον τῷ πρῶτῳ ἐστὶ πρῶτα καὶ τὰ καθόλου καὶ τὰ αἰσθητά. λέγει καὶ τὴν λό- 10 γον πρῶτον εἶναι καὶ τὸ συμβεβηκὸς τῷ συναμφοτέρῳ, ὃ ἐστὶν ἐκ τῶ ὑποκειμένου καὶ τῷ συμβεβηκός· καὶ εἴη ἂν τούτῳ καὶ τὴν λόγον πρῶτον ἢ τῇ γνώσει τῇ καὶ τὴν λόγον, ἀλλὰ τῷ μέρος εἶναι τῷ λόγῳ· ἢ γὰρ ἀπλῶς πρῶτον, ἀπλῶς πρῶτον δὲ ἢ μέρος τῷ ὅλῳ. καὶ ἐστὶν ὅλον μὲν ὁ μουσικὸς ἄνθρωπος, μέρος δὲ ἢ μουσικόν, καίτοι ἀδύνατον μουσικὸν ὅλως εἶναι μὴ ὄντος ὑποκειμένου τινός. ἀλλ' ὅμως ὕστερον ὂν τῇ ὅσῃ πρῶτον ἐστὶ τῷ λόγῳ, τῷ μόριον εἶναι τῷ λόγῳ τῷ μουσικὸς ἄνθρωπος. πρότερά φησι λέγειν καὶ ἐν πάθει 1018b τὰ τῶν πρῶτων πάθη τὰ αὐτῶν ὕστερον ἐστίν. ὥτως ἢ εἰς τὴν πά- 37. 38. ἐστὶ γραμμῆς καθ' αὐτό, ἢ δὲ τελεσιότης ἐπιφανείας· πρῶτον δὲ γραμμὴ ἐπιφανείας. μὴ εἰπὼν δὲ καὶ τί σημαίνονμενον τῷ πρῶτῳ ἢ γραμμῇ τῆς ἐπιφανείας πρῶτον ἐστίν, δι' ὃ τρόπον προσέ- 40 θησιν, ὂν καὶ φύσιν τε καὶ ὅσῃ λέγει, δείκνυσιν καὶ τί πρότερον ἢ γραμμῇ τῆς ἐπιφανείας· λέγειν γὰρ φησὶ καὶ φύσει τε καὶ ὅσῃ πρῶτα, ὡς τὰ συναναιρῶντα μὲν μὴ συναναιρούμενα δέ, ὡς φησὶ σημαίνονμενον πρῶτον Πλάτωνα χρησάσθαι· ὥτω πρῶτη καὶ ἢ γραμμὴ τῆς ἐπιφανείας ἐστίν. φησὶ δὲ, ἐπεὶ ἢ εἶναι πλεοναχῶς (δεκαχῶς 1019a γὰρ) ἢ καὶ ἢ εἶναι πρῶτον καὶ καὶ τὴν ὑπάρχειν φησὶν εἶναι πᾶσιν ὑπο- 4. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

5. ἐσομένων τὰ τε τοσούτῃ πρότερον *M.* || 6. πορρωτέρω γεγονότα πρότερα *M.* || 7. ὡς προτέρων νῦν *M.* || 8. τῶν μελλόντων *M.* || 9. *itaque nunc seu temporis momentum natura principium est motus. sed quoniam aliud aliudque sumitur, non semper in tempore principium videtur natura determinari* Sepulv. || νῦν πᾶν μὲν ἐν νῦν ἀρχὴ *A.* || 10. δοῖται *om M.* *ib. lacuna.* || 11. φύσιν *M.* || 14. πρῶτη] πρῶτω *M.* || 15. χρόνος *M.* || 17. λαμβάνονται *M.* || 19. τῇ — δυνατώτερον *om A.* || 21. ἐκεῖνο δοκεῖ *M.* || 27. τῇ *om M.* || 28. ὅσα *M.* || ὠρίσμενη *M.* || 30. τὴν τάξιν *M.* || 34. τὸν] τὸ *A.* || τῷ *om M.* || 35. τε *M.* || τὸ] τὰ *M.* || πρῶτα *M.*

2. πρῶτα — 4. φύσει *om A.* || 4. ἐξῆς δὲ ἢ ὅσῃ, δείκνυσιν *M.* || 10. πρῶτα] πρῶτον *A.* || 13. τὸ μέρος *A.* τῷ μέρει *M.* || 16. ὄντος] ὅτος *M.* || 19. πρῶτον παθητῶν *A.* || 21. γραμμῆς *A.* || μὴ *om M.* *ib. lacuna.* || τί] τὸ *M.* || 22. διὰ ὃ *M.* || 27. ἐπὶ] ἐπὶ *M.* || 28. ὑποκειμένοις *M.* || 29. γὰρ *om A.* || 34. ὅν] ἦν *M.* || 35. ὅλῳ] ἄλλῳ *M.*

γαίᾳ ὄντος τῷ μέρει αὐτῷ εἶναι· ἐκ γὰρ τῆς συνθέσεως τούτων τὸ ὅλον, καὶ ὁδὲν μέρος ἐξ' αὐτοῦ μέρος ἦ, ἐστὶ καθ' αὐτὸ καὶ ἐνεργείᾳ· ὅταν δὲ μὴκέτι δυνάμει ἦ, ὡς ἦν ὄντα ἐν τῷ ὅλῳ, ἀλλ' ἐντελεχείᾳ λαμβανῇ, καὶ καθ' αὐτὰ καὶ μὴ τῷ ὅλῳ μέρει. ὅταν δὲ ἔτις ἔχη, εἰσὶν ὕψερα τὰ ὅλα, ὥστε δυνάμει μὴ ὄντα πρῶτα, ἐντελεχείᾳ δὲ ὕψερα· διαλυομένη γὰρ τῷ ὅλῳ ἐντελεχείᾳ τούτων ἕκαστον γίνετο καὶ ὕψερον χωρίζομενον τῷ ὅλῳ ἐν ᾧ ὃν δυνάμει πρῶτον ἦν, ὥστε εἰ κυρίως ὃν τὸ ἐντελεχείᾳ, ἐντελεχείᾳ δὲ τὸ ὅλον, πρῶτον κυρίως αὐτοῦ εἶναι τὸ ὅλον τῷ μέρει· ὃ γὰρ ἐντελεχείᾳ πρῶτον τὸ μέρος τῷ ὅλῳ· ἐκ γὰρ τῆς τῷ ὅλῳ διαλύσεως τὸ μέρος αὐτῷ ἐντελεχείᾳ γίνετο ὃν χωρισθὲν γὰρ τῷ ὅλῳ τοῦτον, ὡς δυνάμει δὲ ὃν λαμβανόμενον, ὅτε καὶ μόριόν ἐστι πρῶτον τῷ ὅλῳ τῷ ἐνυπάρχον αὐτῷ. διὸ ἐντελεχείᾳ μὴ πρῶτον τὸ ὅλον, δυνάμει δὲ τὸ μόριον καὶ τὸ ἐνυπάρχον. τρῶ-
 11. πον δὲ τινὰ φησι πάντα τὰ πρότερα καὶ ὕψερα λεγόμενα καὶ ταῦτα λέγεσθαι. καὶ δι' ὅ, προσέθηκε· τὰ μὴ γὰρ γένεσιν ἐνδέχεται ἀνευ τῶν ἐτέρων εἶναι, οἷον τὸ ὅλον τῶν μορίων, τὸ δὲ καὶ φθοράν, οἷον τὸ μόριον τῷ ὅλῳ· ὁμοίως δὲ καὶ ἄλλα. λέγει δὲ διὰ τούτων ὅτι πάντα τρόπον τινὰ τὰ λεγόμενα πρότερα καὶ ὕψερα εἶναι καὶ τὸν τρόπον τούτον λέγει τὸ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ· τῶν γὰρ ὕψων, ὧν αἱ γενέσεις (καὶ γὰρ ἐπὶ τούτων ἡ γένεσις κυρίως), αἱ μὴ δυνάμει πρῶτον αἱ δὲ ἐνεργείᾳ· τὰ μὴ γὰρ μέρη δυνάμει ὄντα πρῶτα τῶν ὅλων, τὰ δὲ ὅλα ἐνεργείᾳ πρῶτα τῶν μερῶν, ἃ διὰ τῶν ἐφεξῆς δεικνύσι. τὸ δὲ "τὰ μὴ γὰρ γένεσιν ἐνδέχεται ἀνευ τῶν ἐτέρων εἶναι" ἴσον ἐστὶ τῷ τὰ μὴ γὰρ γένεσιν καὶ ἐνεργείᾳ ὄντα· ἐπὶ τούτῳ γὰρ ἡ γένεσις ὁδὸς πρῶτα· τοιαῦτα δὲ τὰ ὅλα. τῷ δὲ πρῶτον εἶναι δε-
 25 κτικῶν ἐχρήσατο τῷ "ἐνδέχεται" ἀνευ τῶν ἐτέρων εἶναι." ὃ γὰρ ἐστὶ μὴ ὄντων ἐκείνων μηδέπω πρὸς ἃ συγκρίνεται καὶ τὸ πρότερον, δη-
 λον ὅτι πρότερα. ὄντος δὲ τῷ ὅλῳ ἐνεργείᾳ, ὅχι οἷον τε εἶναι αὐτῷ τὰ μέρη ἐνεργείᾳ. ὥστε ἐν μὴ τῇ γενέσει τῷ ὅλῳ ὑπάρχοντος, πρῶτον τὸ ὅλον τῶν μερῶν, εἶγε τὸ μὴ ἐστὶ τὸ δὲ μὴ ἐστίν, ἐν δὲ τῇ
 30 φθορᾷ τῷ ὅλῳ πάλιν τὸ μὴ μόριον ἐστὶ, τὸ δὲ ὅλον ἔκ ἐστιν. εἰ δὲ τὸ μὴ ὅλον ἐν τῇ γενέσει ἐστὶ, τὸ δὲ μέρος ἐν τῇ φθορᾷ, καὶ τὸ ἐνεργείᾳ εἶναι καὶ τὸ δυνάμει συγκρίνοιο. "ὁμοίως δὲ καὶ τὰ ἄλλα" προσέ-
 35 θηκε λέγων καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν ὄντων, ὧν ἔκ ἐστιν ἡ κυρίως γέ-
 40 νεσις· ὃ γὰρ πάντα τὰ ὄντα διὰ γενέσεως τὸ εἶναι ἔχουσιν, εἶγε τῶν
 45 φθαρτῶν ὕψων ἡ κυρίως γένεσις μόνων. καὶ ἐπ' ἐκείνων, ὧν ἔκ
 ἐστὶ μὴ γένεσις, ὅλα δὲ πῶς ἐστὶ καὶ αὐτὰ καὶ μέρη ἔχει, ὁμοίως ἔξει·
 δυνάμει γὰρ καὶ ἐπ' ἐκείνων τὰ μόρια τῷ ὅλῳ πρῶτα ὄντα ἔχει ἐνε-
 50 ργείᾳ ὕψερα. ἔτις ἐπὶ γραμμῆς καὶ ἐπιφανείας, τῶν συμβεβηκό-
 55 των ἀπάντων τῇ ὕψει, ποσῶ, ποιῶ, τῶν ἄλλων. τὰ δὲ τῶν αἰδίων
 60 καὶ θείων σωμάτων μέρη ταῦτα ἃ οἷον τέ ποτε καὶ ἐνεργείᾳ γενέσθαι
 65 χωρισθέντα τῷ ὅλῳ· τὰ δὲ ἐκείνων μέρη ἀχώριστα τῷ ὅλῳ, ὅντος
 ἐκείνων αἰ ἐνεργείᾳ. τῶν δὲ γε συμβεβηκότων τῇ ὕψει, εἰ καὶ μὴ
 κυρίως ἡ γένεσις κατηγορεῖται, ἀλλ' ἐστὶ γὰρ τις καὶ τούτων γένεσις, ἡ
 καὶ προσηύχθη λεγομένη. ἀλλ' ὅχι ἀπλῶς, καὶ ἐστὶ καθ' ἕκαστον καὶ
 τούτων γένεσις, καὶ τὸ μὴ ἐνεργείᾳ πρότερον, τὸ δὲ δυνάμει ὕψερον.
 70 ἐνεργείᾳ μὴ γὰρ πρῶτον τὸ εἰς ὃ ἡ μεταβολὴ καθ' ἕκαστον γένος
 γίνετο, δυνάμει δὲ ὃ καὶ μεταβάλλοντος πάλιν, ἐκ τούτων δυνάμει
 μὴ πάλιν τούτῳ τὸ πρῶτον, ἐκεῖνο δὲ εἰς ὃ μεταβάλλει, ὃ καὶ τὴν
 75 πρώτην μεταβολὴν δυνάμει πρῶτον ἦν, ἔκ ἐνεργείᾳ. δι' ἣν με-
 80 ταβολὴν γίνετο καὶ τὰ μέρη δυνάμει τῷ ὅλῳ πρῶτα, καὶ τὸ ὅλον πάλιν
 καὶ αὐτὸ τῶν μερῶν δυνάμει πρῶτον. τῷ γὰρ δυνάμει τὸ ὅλον
 φθαρεῖν εἰς τὰ μέρη, ὅταν ἡ ἐνεργείᾳ ὅλον, ἔχει δυνάμει τὰ
 85 μέρη. ἔτις μὴ ἐν συγκατακείμενων τῶν μερῶν καὶ τὸ δυνάμει,
 πρῶτα τὰ μέρη τῷ ὅλῳ δυνάμει, καὶ δὲ τὸ ἐνεργείᾳ πρῶτον τὸ
 ὅλον τῶν μερῶν, ὡς δεδεικται· ὃ μὴ γὰρ πρῶτον ἐνεργείᾳ ἐστὶ τινων,
 90 τούτῳ πρῶτον ἐκείνων ἀπλῶς, ὃ δὲ πρῶτον τινων δυνάμει ἐστὶ,
 95 τούτῳ ἐκείνων δυνάμει πρῶτον ὅχι ἀπλῶς. Alex.
 (") ὡς ἐπὶ τῷ χορᾷ τῶν ἐδόντων· τῷ γὰρ κορυφαίᾳ προσεῖ-
 1018b τος ὁ δευτεροστατῶν παραστάτης τῶν ἐφεξῆς, καὶ μετ' αὐτόν ἐστι
 31. πρότερος. ὥσπερ δὲ καὶ ἐπὶ τῶν μουσικῶν χορδῶν πρώτη μὴ καὶ
 1019a ἀρχὴ ἡ μέση, πρότερα δὲ ὡς πρὸς τὴν πάντη νεατὴν ἢ παρανήτη
 κατά γε τὴν τάξιν ἐστίν. cod. Reg.
 (*) γρ. ἡ ἀπλῶς πρότερον. id. 1018b
 31. ἐξῆς δὲ τὰ τῆς δυνάμεως σημαίνοντα ἐκτίθετο, καὶ δυνάμει
 1019a λέγει λέγεσθαι ἕνα μὴ τρόπον τὴν ἀρχὴν τῆς κινήσεως ἢ μεταβολῆς
 15. ἐν ἐτέρῳ ἦσαν ἢ ἕτερον ἀρχὴν, τὴν αἰτίαν λέγων. αὕτη δὲ ἐστὶν
 ἡ ποιητικὴ. καθ' ἣν γὰρ τὸ ἐνεργεῖν καὶ τὸ ποιεῖν ποιεῖ, τούτῳ δυνάμει.
 τὸ δὲ "ἡ μεταβολῆς" εἶπεν ὅτι ὃ μόνον κινήσεως ποιητικὴ ἢ δυνά-
 20 μεις, ἀλλὰ καὶ ἡρεμίας, καθ' ἣς τὸ μὴ τῆς μεταβολῆς ὄνομα κατη-
 25 γορεῖν ὀρθόν, τὸ δὲ τῆς κινήσεως ἔκτε, ὡς καὶ αὐτὸς ὀλίγον προσελ-
 30 θὼν ἐρεῖ. ἔτις δυνάμει αἱ τέχναι αὐτοῖς εἶεν· καὶ γὰρ αὐτὰς ἐνεργεῖν
 35 τε καὶ ποιεῖν αἱ τέχναι. τοιαύτη δυνάμει ἡ ποιητικὴ, ἡ ἔκ ἐν τῷ
 40 κινουμένῳ τε καὶ γινωμένῳ ἐστίν (ὁδὲν γὰρ αὐτὸ ποιεῖ), ἀλλ' ἐν ἐτέρῳ
 45 ἐν γὰρ τῷ οἰκοδόμῳ, ἔκ ἐν τῷ οἰκοδομωμένῳ ἢ ποιητικὴ δυνάμει
 50 τῆς οἰκίας. ἐπεὶ ἔν τε κινουμένῳ καὶ ποιεῖν τὸ ποιούμενον καὶ ἔστιν ἢ
 55 ποιητικὴ δυνάμει ἐν τῷ ποιοῦντι, ἀνάγκη ἐν ἐτέρῳ αὐτὴν εἶναι καὶ
 60 ἔκ ἐν τῷ ποιουμένῳ. ἐπεὶ δὲ ἐνδέχεται τινα καὶ αὐτῷ αἴτιον μετα-
 65 βολῆς γενέσθαι τῆς κατὰ τι ἔχοντα τὴν ἀρχὴν, καθ' ἣν ἢ ἡ μεταβολὴ
 70 καὶ ὑφ' ἣς, ὡς ὅταν ἱατρός αὐτὸν ὑγιάζῃ, διὰ τούτῳ προσέθηκε τῷ
 75 ἐν ἐτέρῳ τὸ ἢ ἕτερον· ὃ γὰρ ἢ νοσεῖ, ταύτην τὴν δυνάμει τῷ αὐτῷ
 80 ἰατρῷ ἔχει· ὃ γὰρ ταύτην ἱατρῷ τε εἶναι καὶ ἱατρουμένην τε καὶ νο-
 85 σῆναι. τὴν μὴ ἔν τε φησὶ δυνάμει λέγεσθαι, τὸ δὲ "ὅλως" προ-
 90 σέθηκεν ἵνα τὸ καθόλου δηλωτικόν, ὡς εἶναι τὸ εἰρημένον ἢ μὴ ἔν

1. τῷ τὸ *M.* || 9. πρῶτον τῷ μέρει τὸ ὅλον *A.* || 10. αὐτὸς *M.* || 11. τὸ ὅλον *M.* || δὲ et 21. ὄντα om *M.* || 21. ἔλων] ἄλλων *M.* || 22. με-
 23. ρῶν, ἀδικονοδικῶν ἐφεξῆς *A.* || 24. *huc enim via per generationem patet; huiusmodi autem sunt tota Sepulv.* || 41. ἃ om *M.* || 42.
 μερισθέντα *M.*

5. τὸ om *M.* || 6. εἰ] ἢ *M.* || 7. μὲν] καὶ *M.* || 15. τούτῳ τῶν ἐκείνων *M.* || 30. εἶεν om *M.* || 32. αὐτὴ *M.* || 35. ἀνάγκη om *M.*, ib. lacuna. ||
 38. ἔται] δοκῶσαι *M.* || 39. αὐτῷ *M.* || 40. ἱατρουμένην τε δὲ ση ib. lacuna *M.* || 41. λέγεσθαι δυνάμει *M.*

καθόλην ἀρχὴν μεταβολῆς, ἢ τῷ κυρίως, ἐπεὶ καὶ αὐτῷ δοκεῖ ἡ ποιη-
τικὴ δύναμις κυριωτάτῃ δύναμις λέγεσθαι, ὡς προῖον ἐρεῖ καὶ ἐν
τῷ καὶ ἐν τῷ Θ. ταύτης τῆς πραγματείας, ἐν ᾧ προηγουμένως
περὶ δυνάμεως ποιῶν τὸν λόγον. ἐξῆς δὲ σημαίνονμενον δυνάμεως
ἐκτίθεσθαι, καθ' ἣν λέγεται δύναμιν ἔχειν τινὰ τῷ πάχειν τε καὶ κινεῖσθαι
ὑπὸ τινων. ἔστι μὲν ἕνα ἐκάτερα τῶν εἰρημένων δυνάμεων ἐν τοῖς
ἔχουσιν· ἀλλ' ἡ μὲν ποιητικὴ ἄλλῃ καὶ ἐκτός τινός ἐστι ποιητικὴ, ἡ δὲ
παθητικὴ ὑπ' ἄλλῃ τινός καὶ ἐκτός ὄντος παθητικὴ ὅσα ἐν τῷ πά-
χειν καὶ μεταβάλλοντί ἐστιν. τὸ γὰρ "ὑπ' ἑτέρου" τὴν παθητικὴν ση-
μαίνει. τὸ δὲ "ἢ ἑτερον" προστέθηκε πάλιν διὰ τὸν ἱατρὸν τὸν αὐτὸν
ἰώμενον· νοσῶν γὰρ καὶ δύναμιν ἔχων τῷ πάχειν τε καὶ ἀλλοιῶσθαι καὶ
θεραπεύεσθαι, εἰ καὶ ὅτος τὴν ποιητικὴν ταύτην τῆς μεταβολῆς δύ-
ναμιν ἔχει, ἀλλ' ἔχει καὶ νοσῶν, ἀλλὰ καθὼς ἑτερόν τί ἐστιν· καθὼς γὰρ
ἱατρός, ἄλλος ἐστὶ τῷ νοσῶντος. καὶ γὰρ τῷ νοσῶντι τὸ νοσεῖν ἐν τῷ
ἱατρῷ εἶναι (ὡς γὰρ τῷ ποιῶν δυνάμεις ἐστιν, ὅτω καὶ τῷ πάχειν), καὶ
ταύτην τὴν παθητικὴν αἰτίαν τὴν φύσει εἶναι. ὅτε μὲν ἔστι, φησί, καὶ
τῶν ὅλως παθεῖν τι δυνάμεν καὶ δυνάμει κατηγορεῖται, ὅτε δὲ καὶ
καὶ πάντων παθῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν βελτιῶν καὶ ἀντικειμένων, τὴν
καθὼς εἰς τὸ βέλτιον δύνασθαι μεταβάλλειν τινὰ λεγόντων ἡμῶν δύ-
ναμιν, οἷον τὴν εἰς ὑγίαν, ἀλλ' ἔστι τὴν εἰς νόσον ('). ἀδυναμίαν
γὰρ ἐκείνην μάλλον ἔθος ἢ δύναμιν λέγειν ('). καὶ ἐπὶ τῆς ποιητι-
κῆς δὲ δυνάμεως δείκνυσθαι τὴν τοιαύτην ὅσον διαφορὰν ("). λέ-
γεσθαι γὰρ ἢ μόνον τὴν ποιητικὴν τινος ἀπλῶς, ἀλλ' ὅταν καὶ καλῶς
τῷτο ἐπιτελεῖν οἷον τε, ἢ καὶ τὴν αὐτὴν προαίρεσιν. οἷον ἂν καλῶς
τις λέγῃ, δύναμιν τῷ λέγειν φαῖν ἔχειν, ἀλλ' ἔχει εἰ ἀπλῶς λέγει.
καὶ τὸν μὲν ἔλθοντα πρὸς τὴν αὐτὴν προαίρεσιν ἀπὸ δυνάμεως τῷτο
αἰκείας φαῖν πεποιμέναι, ἔκείνῃ δ' ἂν ὑπ' ἄλλων ἀγόμενος μὲν
βίαις ἔλθῃ. εἶπε δὲ καὶ ἐπὶ τῷ πάχειν τὸ ῥῆτον τῷτο, ὅτι πάλιν διὰ
βραχέων ἡμᾶς ὑπέμνησεν εἰπὼν "ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῷ πάχειν."
δυνατὲς γὰρ ὅραν ὁ ὁπωσὺν ὅρων καὶ ὁ καλῶς αἰσθάνεσθαι καὶ ὁ ὁπωσὺν.
ἐπιζητήσαι δ' ἂν τις, εἰ ἡ ποιητικὴ δύναμις ἀρχὴ κινήσεως ἢ με-
ταβολῆς ἐν ἑτέρῳ ἢ ἑτερον, πῶς ὑπάγοντο ἂν ταύτῃ τῇ δυνάμει
οἱ καὶ τὴν ἐν αὐτοῖς δύναμιν βαδίζοντες καὶ καὶ τὴν ἐν αὐτοῖς προαί-
ρεσιν λέγοντες; δοκεῖ γὰρ ὅτι κινεῖσθαι καὶ τὴν ἐν αὐτοῖς ἀρχὴν τῆς
κινήσεως. καὶ γὰρ ἡ τέχνη καὶ ἡ προαίρεσις ἀρχαὶ ὅσαι ἐν αὐτοῖς εἰσὶ
τοῖς καὶ ταύτας κινημένοις. μήποτε ἔστιν ὡς ἄλλης ὕψους ταύτης
τῆς δυνάμεως παρὰ τὴν ποιητικὴν μνημονεύει· καὶ ἔστιν αὕτη, καθ'
ἣν αἱ ἀπὸ τῶν ἔξω ἐνέργειαι γίνονται τοῖς καὶ ἔξω ἔχουσι. τὸ
δὲ "ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῷ πάχειν" ἀντὶ τῷ ὁμοίως ὡς καὶ ἐπὶ τῷ πά-
χειν· προείρηκε γὰρ τῷτο καὶ ἐπὶ τῶν παχόντων. ἐπὶ τούτοις δυ-

νάμεως σημαίνονμενον ἐκτίθεσθαι τὸ καὶ τὰς ἔξω, καθ' ἃς ἀπαθεῖς ἢ
δυσπαθεῖς λέγομεν τινος τῷ χείρονος· δοκεῖ γὰρ καὶ ἀδυναμίαν
εὐπάθεια τῶν χείρων ὡς εἶναι ('), καὶ δύναμιν δὲ τῶν αὐτῶν
τούτων δυσπάθεια ἢ ἀπάθεια. ἀπλῶς μὲν ἔστιν ἀπαθὴ τὰ θεῖα, τι-
νῶν δὲ ἀπαθὴ ἐστὶ τινὰ καὶ τῶν ἐν γενέσει, ὡς ἡ σαλαμάνδρα μὲν τῷ
καίεσθαι δοκεῖ, ὁ δὲ ἀδάμας τῷ διαιρεῖσθαι. ταῦτα μὲν ἔστιν τῆς δυνά-
μεως τὰ σημαίνονμενα παρατίθεσθαι· ἐπιζητήσαι δ' ἂν τις, ἐπεὶ καὶ
ἡ φύσις δυνάμεις τίς ἐστιν, εἰς τίνα τῶν εἰρημένων τρόπων ὑπά-
γοιτο ἂν. ἡ εἰ ἔστιν ἡ φύσις ἀρχὴ κινήσεως ἐν αὐτῷ, εἴη ἂν ὑπὸ
τὴν παθητικὴν δύναμιν· τὰ γὰρ φύσιν ἔχοντα τῷ κινεῖσθαι ὑπ'
ἄλλῃ δύναμιν ἔχει, ὡς ὅδεξεν ἐν Φυσικῇ Ἀκροάσει. ἡ δὲ ψυχὴ
ὑπάγοιτο ἂν τῇ ποιητικῇ δυνάμει· ἐν ἑτέρῳ γὰρ ἢ ἢ ἑτερον· ὁ γὰρ
κινούμενος καὶ ψυχὴν ἔοικε πῶς τῷ ἑαυτὸν ἰωμένῳ· ἑτέρα γὰρ ἢ
ψυχὴ, καθ' ἣν κινεῖται ὁ περιπατῶν, τῷ κινημένῳ σώματος. ἡ ἢ
μὲν ψυχὴ ἀρχὴ τῆς κινήσεως ἀναλόγως τῇ φύσει, οἱ δὲ καὶ τὰς ἐν
τῇ ψυχῇ τέχνας κινημένοι εἰσὶν· οἱ καὶ τὰς ἐν αὐτοῖς ἔξω ἐνεργ-
γῶντες. λεγομένης δὲ τῆς δυνάμεως τοσαυταχῶς (τετραχῶς γὰρ
ἢ ποιητικῇ, ἢ παθητικῇ, ἢ ἔξω καὶ ἢ τὴν ἀπάθειαν), ἐπεὶ τὸ δυ-
νατὸν ἀπὸ τῆς δυνάμεως καὶ τῷ ταύτην ἔχειν παρωνόμασαι, εἰπὼν
περὶ τῶν δυνάμεων τῶν σημαίνονμενων, ἐφεξῆς περὶ τῶν τῷ δυ-
νατὸς λέγει. καὶ πρῶτον δυνατὸν φησὶ λέγεσθαι τὸ ἔχον κινήσεως
ἀρχὴν ἢ μεταβολῆς, τῷτο ἔστι τὸ ἔχον ἀρχὴν τῆς κινήσεως. προ-
αίρεσις δὲ τὸ "καὶ μεταβολῆς" ἐξηγήσατο διὰ τί τῷτο προστέθηκε· καὶ
γὰρ τὸ φυσικὸν τινος δυνατὸν, ἢ μόνον τὸ κινητικόν· μεταβολὴ δὲ καὶ
ἡ ἐκ κινήσεως εἰς ἡρεμίαν. προαίρεσις δὲ "ἐτέρῳ ἢ ἑτερον" ἐπλή-
ρωσε τὸν λόγον τῷ ὅπως δυνατὸς. τὸ γὰρ ἔχον ἀρχὴν κινήσεως ἢ
μεταβολῆς τῆς ἐν ἑτέρῳ ἢ ἑτερον, δυνατὸν, ὁποῖόν ἐστι τὸ ποιητι-
κόν· τὸ δὲ "ἢ ἑτερον" πάλιν προστέθηκε διὰ τὸς καὶ αὐτὸς ἰωμένους
ποτέ. καὶ τῷτο μὲν τὸ σημαίνονμενον τῷ δυνατῷ τῇ τῆς πρώτης δυ-
νάμεως παρυσία τῆς ποιητικῆς δυνατὸν λέγει. δεύτερον προστί-
θησι τῷ δυνατῷ τρόπον, ἂν ὑπ' ἄλλῃ πάχειν τι δύνηται· ὁ γὰρ οἷον
τε πάχειν ὑπὸ τινος, καὶ ὅτι ἐστὶ κινητικόν, τῷτο δυνατὸν, καὶ αὐτὸ τὸ
πάχειν ὑπ' ἐκείνου δύνασθαι· ἦν γὰρ καὶ δύναμις τις παθητικὴ, ἣν τὸ
ἔχον εἰκότως ἂν δυνατὸν λέγοιτο. βραχέως δὲ ἡρμήνευσε τὸν τρό-
πον τῷτον τῷ δυνατῷ εἰπὼν "ἕνα δὲ ἂν ἔχῃ τι αὐτῷ ἄλλο δύνα-
μιν τοιαύτην." ἄλλον τρόπον δυνατὸν φησὶν εἶναι τὸ ἔχον δύνα-
μιν, καθ' ἣν ὁτιῶν οἷον τέ ἐστι καὶ τὴν ἐν αὐτῷ δύναμιν μεταβάλ-
λῃν, εἴτε ἐπὶ τῷ χείρον εἴτε ἐπὶ τῷ βέλτιον. καὶ εἴη ἂν τῷτο τὸ δυ-
νατὸν λεγόμενον καὶ τὴν δύναμιν ἐκείνην, καθ' ἣν, ὡς ἔλεγεν, τὸ
καλῶς ἐπιτελεῖν τι ἐγίγνετο, ἣν ἐλέγομεν εἶναι τὴν καὶ τὰς ἔξω.

1. αὐτῷ ἄλλ' ἢ σηματικὴ δύναμις *M*. || 4. ἐξῆς δυνάμεων δυνάμεως *M*. || 5. δύναμιν *om M*. || ἔχει *A*. || 7. ἀλλ' ἢ μὲν *om M*, *ib. lacuna*. || καὶ *om M*. || ἡ δὲ παθητικὴ *om A*. || 9. *illud enim (ab alio) passivam potentiam significat Sepulv*. || εἰ ἢ *M*. || τὴν ποιητικὴν σημαίνει *M*. || 13. ἔχει *M*. || τὸ τῷ *M*. || 16. ποιητικὴν *M*. || φύσει | φύσιν *M*. || 17. τί | τε *M*. || 22. ὅτιαν *A*. || 27. ὑπ' *M*. || 28. ἐπὶ *om M*, *ib. lacuna*. || 30. αἰσθάνεσθαι ὁ ὁποῖον *M*. || 33. αὐτοῖς εἰσὶ τοῖς δυνάμιν *M*. || καὶ *om M*, *ib. lacuna*. || 36. τοῖς αὐτὰς κινημένοις *M*. || 38. τοῖς εἰς ἔχουσι *M*.

1. τὰς | τὸς *M*. || 9. ἐν *om M*. || 14. ἢ | ἢ *M*. || 22. μεταβολῇ *A*. || 23. δὲ καὶ τὸ *M*. || 25. ἐκ *om A*. || 25 et 27. ἢ | ἢ *A*. || 31. πάχειν τι δύναται *M*. || 33. δύναται· ἦν *M*. || 36. ἔχον δυνάμει *M*. || 37. αὐτῷ *M*. || 39. ἔλεγεν, τὸ *om M*, *ib. lacuna*.

τε καὶ τὰς ἐπισημας, ἀφ' ὧν αἱ κατ' αὐτάς ἐνέργειαι, αἷς καὶ παραδείγμασιν ἐκρήσατο τῆς δυνάμεως. δοκεῖ δὲ καὶ ἀναθεῖς ταύτῃ τῇ δυνάμει τὸ συνεῖναι αὐτό, καὶ αὐτὸ ποιητικόν· τὰ γὰρ δυνάμιν ἔχοντα τὸ ὅπως ἐκινεῖσθαι καὶ τὴν ἐν αὐτοῖς ἀρχὴν δυνατὴν εἶπεν, ἐκτείνας τὴν δυνάμιν καὶ ἐπὶ τὰ χεῖρω. ἔτι παραδείγμασιν ἐπ' αὐτοῖς κέχρητο νῦν, ὡς τότε, ἐνεργείαις τισὶν ἀπὸ ἔξωθεν γινομέναις, ἀλλὰ τῶν παθητικῶν δυνάμεων, εἰπὼν "καὶ γὰρ τὸ φθειρόμενον." εἰπὼν δὲ τὰ ὅπως πάσχειν τι δυνάμενα ἂν τε χεῖρον ἂν τε βέλτιον δυνατὰ λέγεσθαι, διασολῇ τινὶ ἐκρήσατο ἐπὶ τε τῶν τὰ βελτίω καὶ τῶν τὰ χεῖρω δυνάμενων· τὸ μὲν γὰρ αὐτὸ μενόν τε καὶ γιγνόμενον καὶ ὅπως εἰς τὸ βέλτιον μεταβάλλον τῷ ἔχειν ἔξω ἐν ἑαυτῷ τινὰ τοιαύτην μεταβάλλει εἰς ταῦτα, τὸ δὲ μειώμενόν τε καὶ φθειρόμενον τῷ ἐσερῆσθαι τῆς τοιαύτης ἔξεως. πῶς ἐν καὶ ταῦτα δυνατὰ καὶ δυνάμιν ἔχειν λέγοιτο· ἂν καὶ καὶ τί, 1019 β εἰδείξεν εἰπὼν "εἰ δ' ἡ γένησις ἐστὶν ἔξις πως, πάντα τὰ ἐσερημένα 15 τῷ ἔχειν ἂν εἴη." δοκεῖ γὰρ ἡ γένησις διαθεσίς τις εἶναι καὶ αὐτὴ· ὅτι γὰρ ἀπυσίαν ψιλὴν ἡ γένησις σημαίνει, ἐπεὶ ὅπως ἴσον ἂν ἐδύνατο τῇ ἀποφάσει, ἀλλὰ μετὰ τίνος διαθέσεως· διὰ τὸτο γὰρ ὅτι ταύτῃ τὸ βλέπειν τῷ τυφλὸν εἶναι· τὸ γὰρ πεφυκότος καὶ ὅτε πεφυκεν ἀπυσία ἡ γένησις ἦν, ἡ ὁμοῦ γίγνεσθαι· διαθεσίς ἔν ἐστὶ τίνος 20 περὶ τὸ ὑποκειμένον τε καὶ πεφυκὸς τὴν ἔξω ἔχειν γινομένην. ἔξις ἔν πως καὶ ἡ γένησις· ὡς ἀπλῶς γὰρ ἔξις, εἴη ἐστὶν ἔξεως γένησις, ἀλλ' ὅπως ἔξις, ὡς εἶπον, τῷ ποιά τις διάθεσις εἶναι τὸ ὑποκειμένον (·)· εἶναι γάρ τι δεῖ πάθος περὶ τὸ ὑποκειμένον, ὃ εἴη ἂν τις ἔξις. διὰ τὸτο καὶ ἐν τῇ Φυσικῇ Ἀκροάσει (17) τὴν γένησιν 25 εἶδος πως εἶπεν. εἰ ἔν ἔξις τις καὶ ἡ γένησις, καὶ τὰ εἰς τὰ χεῖρω μεταβάλλοντα τῷ ἔξω τινὰ καὶ δυνάμιν ἔχειν μεταβάλλει ἂν· δύναμις γάρ τις καὶ ἡ γένησις, εἴη καὶ ἔξις. ὥστε τῷ μὲν τὸ ἀρχὴν καὶ δυνάμιν ἔχειν, καθ' ἣν ὁδὸν τῶν χειρόνων οἷον τέ τι πάσχειν, δυνατὸν λέγοιτο ἂν, τῷ δὲ τὴν τῆς τοιαύτης δυνάμεως γένησιν. εἰπὼν 30 δὲ τὸτο ἐπιφέρει, ἡ εἰ μὴ εἴη ἔξις τις ἡ γένησις, ὁμνώνυμος ἂν εἴη δυνατὰ τὰ τε πρὸς τὸ βέλτιον μεταβάλλοντα καὶ τὰ εἰς τὸ χεῖρον· τὰ μὲν γὰρ τῷ ἔξω ἔχειν, τὰ δὲ τῷ ἐσερῆσθαι ταύτης τῆς ἔξεως. εἰπὼν δὲ ἔχειν γένησιν, προσέθηκεν "εἰ ἐνδὲχεσθαι ἔχειν γένησιν." εἰ μὴ γὰρ εἴη ἔξις τις ἡ γένησις, λέγοιτο ἂν τὸ ἐσερημένον ἔχειν γένησιν· εἰ δὲ ἀπυσία τις εἴη, μόνον ἐκ ἂν κυρίως τὸ ἔχειν ἐπ' αὐτῆς 35 λέγοιτο. ἄλλον δὲ φησι τρόπον δυνατὸν λέγεσθαι τὸ ἀπαθές, ὅτι μὴ ὁδὸν ἔχει δυνάμιν φθαρτικὴν μῆτε ἐκτὸς ὅν αὐτὸ μῆτε ἐν αὐτῷ· τῷ γὰρ δηλωτικὸν τὸ προσκείμενον τὸ "ἢ ἄλλο." εἰ γὰρ καὶ ἔχει τι ἐν αὐτῷ τὸ δυνάμενον αὐτὸ φθεῖρειν, ἀλλ' ὡς ἄλλο τι ἔχειν ἐν 40

1. αἷς et 2. δοκεῖ δὲ αἰ om M. || 2. videtur autem huic potentiae insuper adicere, quod simul cum ipsa illic est efficiens Sepulv. || 4. αὐτῶ A. || 5. παραδείγματα A. || 6. αὐτῆς M. || 7. ἀπὸ om M. || 8. καὶ A. || 10. τε τῷ βελτίω M. || τὸ δὲ γὰρ ἂν φθειρόν τε M. || 13. τῆς ἢ M. || 15. ἡ δ' ὑγέρσις A, εἰ δ' ὑγέρσις M. || 16. αὐτό M. || 19. τῷ τῷ M. || τυφλῶν M. || 21. περὶ om M. || γινομένην M. || 22. ἔξεως ἢ M. || 23. ὅπως ὅτε M. || ἔν ἐστὶ — διάθεσις iterat M. || 28. εἴη om M. || τὸ μὲν τῷ M. || 29. χειρόνων τόν τε τι M. || δυνατὸν — 31. εἰ om A. || 32. τὰ τῇ M. || καὶ τὰ κατὰ M. || 35. λέγοι M. || 37. εἰ ἢ M.

1. αὐτὸ αὐτῷ M. || 4. ἡ τὸ καλῶς M. || 16. quae itidem utraque dupliciter intelligitur: idcirco impotentia quoque multis modis nuncupatur Sepulv. || διττόν, ῥήγόν A. || 25. πεφυκός M. || 37. ἐλέχη A. || καὶ om A. || 39. ἐσερῆσθαι ἢ τρέφεισθαι τὸ δὲ πεφυκός τῆς M.

ὅτως ὁ τοῖχος λέγοιτο ἂν ἀδύνατος μαθεῖν τὰ γραμματικά ἢ ὅλως αἰσθάνεσθαι ἢ τρέφεσθαι (*). τὸ δὲ τὸ πεφυκὸς μηδέπω ἔχειν ὡς τὸ παιδίον· ἐδέπω γὰρ τὸτο δύνασθαι γεωμετρεῖν ἢ μαθάνειν, ὡς καὶ τὸ εὐθύς γεννηθὲν σκυλάκιον ἐν ἀδυναμίᾳ ἐστὶ καὶ σερήσει. τὸ δὲ ὅτε πέφυκεν ὁρᾷν μὴ ὁρῶν ἀδύνατον τῷ κυρίως ἐσέρησθαι τῆς 5 1019 α τοιαύτης δυνάμεως. λέγει καὶ καθ' ἑκάστην δύναμιν τὴν τε καλῶς 19. καὶ τὴν ἀπλῶς κινητικὴν ἀδυναμίαν τινα ἀντικεισθαι. τῇ μὲν ὅν ἀπλῶς κινητικῇ εἰρηῇ ἢ ἀντικειμένη ἀδυναμία, καὶ δέδεικται τριχῶς λεγομένη· εἴη δ' ἂν καὶ τῇ καλῶς κινητικῇ ἀντικειμένη ἀδυναμία, καθ' ἣν πεφυκὸς τι καὶ ἐπιδοκτικὸν ἐν τῷ καλῶς γενῶν ἢ ποιεῖν 10 ἐσέρησθαι αὐτῷ, ὡς οἱ διὰ μοχθηρίαν ἔξεως κατ' ἀρετὴν κινήσασθαι τινα μὴ δυνάμενοι. ἐμοίᾳ καὶ ἡ τῇ δυνάμει τῇ καὶ τὸ δυνάσθαι πάχειν λεγόμενη ἀντικεισθαι ἀδυναμία εἴη ἂν ἀντικειμένη· τὸ γὰρ καὶ ἑκατέραν τούτων τῷ τε ποιεῖν καὶ πάχειν τρίτην ζητεῖν ἀντίθεσιν περιεργόν τε καὶ πολλὰκις ταῦτά λέγειν θελόντων ἀχρείως. καὶ ἐκεῖνο 15 δ' ἂν τις ἐπισημάναιτο, πῶς ἐκ ἐμνημόνευσε τῶν ἄλλων δυνάμεων, τῆς τε καὶ τὰς ἔξεις καὶ τῆς καὶ τὰς ἀπαθείας. ἢ διὰ τῷ κοινῶς εἰπεῖν "σέρησις δυνάμεως" εἴη ἂν καὶ περὶ τούτων κοινῶς εἰρηκῶς· καὶ γὰρ ταύταις εἶεν ἀδυναμίαι ἀντικειμέναι αἱ τε τῶν ἔξεων καὶ τῶν καὶ τὰς ἀπαθείας δυνάμεων σέρησις, δι' ἣν σέρησιν εὐπαθῇ 20 καὶ ἀφθαρτὰ τινα ἐσιν. τὸ γὰρ ἐσέρησιν σῶμα τῆς ἔξεως, δι' ἣν δυσσπαθὲς ἦν, ἀσθενὲς εἶναι καὶ ἀδυναμίαν ἔχειν λέγει· καὶ γὰρ ἐσιν ἡ μὲν καὶ τὰς ἔξεις δυνάμεις ὁμοίᾳ τῇ καὶ τὰς ποιητικὰς, διαφέρουσα τῷ μὴ ἄλλως εἶναι κινητικὴ ἀλλ' αὐτῷ τῷ ἔχοντος, ἢ δὲ καὶ τὴν ἀπάθειαν τῇ παθητικῇ δυνάμει, διαφέρουσα αὐτῇ τῷ ἐκείνων μὲν 25 τῷ ὑπ' ἄλλως πάχειν δύναμιν εἶναι, ταύτην δὲ τῷ μὴ πάχειν ὑπ' ἄλλως. εἰπὼν δὲ περὶ ἀδυναμίας καὶ ἀδυνάτᾳ φησιν, ἃ καὶ αὐτὰ δοκεῖ παρωνομάσθαι τῇ ἀδυναμίᾳ, τὰ μὲν καὶ τὴν προειρημένην ἀδυναμίαν λέγεσθαι, ὡς ἐκάστης ἀδυναμίας παρυσία ἀδυνάτον τι λέγεσθαι, τὰ δὲ ἄλλον τρόπον παρὰ τὴν εἰρηκέναν· καὶ γὰρ δυνατὸν τι 30 καὶ ἀδύνατον ἐ καὶ δυνάμεως παρυσίαν μόνον ἢ ἀπυσίαν λέγεσθαι, ἀλλὰ καὶ ἄλλως. καὶ λέγει γε περὶ ἑκατέρω αὐτῶν· ἀδυνάτον τε γὰρ λέγει· ὅ τ' ἐναντίον ἐξ ἀνάγκης ἀληθές (ἀδύνατον γὰρ τὴν διὰ μέτρον σύμμετρον εἶναι), ὅ δὲ τ' ἐναντίον ἐξ ἀνάγκης ἀληθές, ἐξ ἀνάγκης ψεῦδος αὐτό· τὸ γὰρ ἐξ ἀνάγκης τῷ αἰετῇ σημαντικόν 35 ἐσιν· ὅ δὲ αἰετῇ ἐστὶ ψεῦδος, ὅ τ' ἀντικείμενον αἰετῇ ἐσιν ἀληθές, τὸτο ἀδύνατον· τὸ δὲ ἐναντίον, φησί, τούτῳ τῷ ὅπως λεγομένῳ ἀδυνάτῳ δυνατὸν ἐσιν, ὅ τ' ἐναντίον μὴ ἐξ ἀνάγκης ψεῦδος ἐσιν, λέγων ἐναντίον νῦν τὸ ἀντικείμενον αὐτῷ· τὸ γὰρ καθ' ἑκάστην ἀνθρώπον δυνατόν, ὅτι τὸ ἐναντίον αὐτῷ τὸ μὴ καθ' ἑκάστην ἐκ ἐσιν ἐξ ἀνάγκης ψα- 40 δος. ὅ δὲ μήτε αὐτὸ ἐξ ἀνάγκης ἀληθές ἐσιν ἢ ψεῦδος μήτε τ

ἀντικείμενον αὐτῷ, τὸτο καὶ τὸ νῦν σημαίνονμενον τὸ δυνατὸν δυνατόν ἐσιν· μεταξὺ γὰρ τὸ δυνατὸν τῷ ἀναγκαίῳ καὶ τῷ ἀδυνάτῳ, ὡς τὸ μὲν αἰετῇ ἀληθές ἐστὶ τὸ δὲ αἰετῇ ψεῦδος. ἔνα μὲν ὅν τρόπον δυνατὸν λέγει, ὅ μὴ ἐσιν ἐξ ἀνάγκης ψεῦδος· ὅ γὰρ τὸ ἐναντίον μὴ ἐστὶ ψεῦδος ἐξ ἀνάγκης, τὸτο ἐκ οἷον τε ἐξ ἀνάγκης ὅτε ἀληθές ὅτε ψεῦδος εἶναι. Alex.

(γ) γρ. "δυνατόν φημι," ὡς κείνῳ τὸ δυνατὸν οἷς. cod. 1019 α 22.

Reg.

(*) κυρίως γὰρ, ὡς φησι Πλάτων, δύναμις σωζει, τὸ δὲ 1019 α 23. φθέρει ἀδυναμία μᾶλλον ὑπάρχει. Asclep.

(α) ἐπὶ δυνάμει λέγονται, ὡς αἱ ἔξεις, καθ' ἃς δυνάμεις τὰ 1019 α 26. πάθη ὅλως γίνονται τὰ γινόμενα ἢ ἀμετάβλητα ἢ μὴ βραδίως φερόμενα ἐπὶ τὸ χεῖρον. id.

(β) ἀπαθὴ δὲ τῶν τοιούτων ὑπάρχουσιν ἄτινα μόγις καὶ ἡρέμα 1019 α 31. πάχουσιν. id.

(γ) διὸ φησιν, εἰ δὲ ἡ σέρησις ἔξως πως, πάντα λέγονται τῷ 1019 α 32. ἔχειν, καὶ ἡ σέρησις καὶ ἡ ἔξως ὁμωνύμως λεγομένη τῷ ὄντος, ὡς τό τε ἔχειν ἔξως τινα, τὴν κυρίως ἔξως, δυνατὸν λέγει, καὶ τὸ ἔχειν σέρησιν, εἰ ὅλως ἐνδέχεται ἔχειν σέρησιν· τρίτον δὲ τὸ μὴ ἔχειν δύναμιν φθαρτικὴν ὑπὸ ἄλλῃ καθὼ ἄλλο ἐσιν. id.

(δ) γράφεται, "καὶ ἀνδρα εὐνοχίαν." cod. Reg. 1019 α 19. "ἔνα — εἶναι." τῷ τῷ τὸ ἔνα ὑπάρχον, ὃ ἀληθές ἐσιν εἰπεῖν 1019 α 32. εἶναι. εἴη δ' ἂν τὸτο μέσον τῷ μήτε ἀναγκαίῳ εἶναι μήτε ἀναγ-

καίῳ μὴ εἶναι· καὶ εἴη ἂν τὸ κυρίως καὶ ἰδίως ὑπάρχον λεγόμενον. "ἔνα δὲ τὸ ἐνδεχόμενον ἀληθές εἶναι," ὃ εἴη ἂν τὸ οἷον τε γενεᾶς· ὃ καὶ ἰδίως ἐνδεχόμενον καλεῖται (*). τὸ ἀδύνατον δὲ καὶ τὸ δυνατὸν τὸ ἐν τῇ προτάσει διὰ τούτων ὁδεῖξτε καὶ διειλέν. ἐπεὶ δὲ λέγεται τις καὶ ἐν γεωμετρίᾳ δύναμις (τὰ γὰρ τετραγώνια δυνάμεις καλεῖσιν (†)). ὃ γὰρ δυνάμις ἢ πλευρά, τὸτο δύναμις, ἐκάστη δὲ δυνάμις τὸ ἀπ' αὐτῆς τετραγώνων, καὶ μεταφορὰν δὴ φησι καὶ ἐκ κυρίως λέγεσθαι δύναμιν τὸ ἐν γεωμετρίᾳ. ταῦτα μὲν ὅν τὰ δυνατὰ ἐξέθετο· ἦν δὲ ὅτε τὸ ἀντικείμενον μὴ ἐξ ἀνάγκης ψεῦδος, καὶ τὸ ἀληθές τῷ ὑπάρχειν, καὶ τὸ ἐνδεχόμενον ἀληθές εἶναι. ταῦτα δὲ ὅ τ' ὑπὸ δύναμιν ἔχειν τινὸς λέγεσθαι φησι δυνατὰ· ἐν γὰρ προτάσει τὰ 1019 α 32. δυνατὰ· ταῦτα δὲ ὅσα λέγει δυνατὰ, καὶ τὸ δύναμιν ἔχειν ἢ τῷ ποιεῖν ἢ τῷ πάχειν, ἢ τῷ ἑκατέρω τούτων καλῶς τὸ μὲν ποιεῖν τὸ δὲ πάχειν ἢ ἀπαθὲς εἶναι. πάντα δὲ ταῦτα λέγει πρὸς τὴν πρώτην δύναμιν τὴν ἀναφορὰν ἔχειν· ἐστὶ δὲ πρώτη, ἥς πρώτης ἐμνημόνευσε λέγων περὶ δυνάμεως. ἢ καὶ ὡς κυριωτάτῃ λεγομένη δύναμις, τὸ ὅλως ἐκεῖ προσέθηκεν. ἐστὶ δὲ αὕτη ἡ ποιητικὴ, ἥς ὅρος ἀρχὴ μεταβολῆς ἐν ἄλλῳ ἢ ἄλλο. τὰ γὰρ ἄλλα φησὶ δυ-

1. ὅτος ὁ τοῖχος *M.* || 5. τῷ τὸ *A.* || 12. ἢ οἱ *M.* || 15. ταῦτα *M.* || 16. ἐπισημάνεται *A.* || 19. ἀδυναμίαν *M.* || 20. εὐπαθῇ] ἀπαθῇ *M.* || 21. quae privatione quadam facile et perpetiuntur et intereunt Sepulv. || 23. διαφέρουσιν *M.* || 30. τοῖς εἰρημέν *M.* || 32. γε om *M.* || 33. ἀδύνατον — 34. ἀληθές om *A.* || 36. ὅ — b 1. αὐτῷ om *M.* || 39. τὸ γὰρ — b 1. αὐτῷ om *A.*

4. ὅ] ὅ *M.* || 33. ἐ τὸ *A.* || 35. τὸ om *A.* || ἔχον *M.* || 37. δὲ πᾶσιν ἢ *M.* || 38. referri ait. quae quidem ut propriissime dicta ante omnes est explicata. ea vero est potentia efficiendi, quae mutationis in alio qua aliud, principium esse definitur Sepulv. || 39. ἐμνημόνευσε *M.* || 40. δυνάμει *A.* || 41. ἄλλῳ ἢ ἄλλῳ *M.*

νατὰ τῶν κτ' δυνάμιν λεγομένων· ἀπὸ ταύτης· εἰρησ· τὰ μὲν γὰρ
τῶν ἄλλοι τι ἔχειν αὐτῶν δυνάμιν τοιαύτην· δηλονότι μεταβάλλειν
αὐτὰ καὶ κινεῖν τε καὶ ποιεῖν (τοιαῦτά ἐστι τὰ τῆν ποιητικὴν δυνά-
μιν ἔχοντα· τῶν γὰρ εἶναι αὐτῶν δυνάμιν, τίνα ποιητικὴν), τὰ δὲ
τῶν μὴ ἔχειν ἄλλο τι δυνάμιν πρὸς μεταβάλλειν αὐτὰ (δυνατὰ γὰρ
καὶ τὰ μὴ μεταβαλλόμενα ὑπὸ τίνος ὡς ἀπαθῆναι· ἐδὲ καὶ ἔχειν τῶν
ποιητικὴν δυνάμιν, καὶ διὰ τῶν δυνατὰ ὁμοίως καὶ τὰ εὐπαθῆ),
τὰ δὲ τῶν ὧδ' ἔχειν, οἷον τῶν καλῶς τε καὶ ἐπὶ τὸ βέλτιον μεταβάλ-
λειν ἢ τῶν καλῶς πάχειν τε καὶ μεταβάλλεσθαι. ὅκ' ἔοικε δὲ διὰ
τῶν μνημονεύειν τῆς δυνάμεως τῆς κτ' τὰς ἔξεις, ἥς ἐδόκει
μνημονεύειν δι' ὧν ἔλεγε λέγων περὶ τῆς δυνάμεως “ἔτι ἢ τῶ
καλῶς τῶτο ἐπιτελεῖν ἢ κτ' προαίρεσιν· ἐνίοτε γὰρ τὸς μόνον· ἂν
πορευθέντας ἢ ἐπίνοντας, μὴ καλῶς δὲ ἢ μὴ ὡς προείλοντο, ἢ
φάμεν δύνασθαι λέγειν ἢ βαδίζειν” (p. 1019 a 23). ἢ καὶ ἐνθάδε
διὰ τῶν “τὰ δὲ ὧδ' ἔχειν” ὅκ' ἄλλης τινὸς ἀλλ' ἐκείνης μνημονεύει.
ὁμοίως δὲ φησὶ καὶ τὰ ἀδύνατα τῶν ὅπως δυνατῶν ἀντικείμενα τῶν
κτ' δυνάμεως παρυσίαν λεγομένην, ἀλλὰ μὴ τὰ ὡς προτάσεις ἀπ'
ἐκείνης τῆς δυνάμεως λέγεσθαι· ἢ γὰρ τῶν μὴ ἔχειν αὐτὰ δυνάμιν
ποιητικὴν, ἢ τῶν μὴ ἔχειν ἄλλα αὐτῶν δυνάμιν, ἢ τῶν εὐπαθῆ
δι' ἀδένειαν εἶναι, ἢ τῶν μὴ τῶν καλῶς ποιεῖν ἢ πάχειν ἔχειν δύνα-
μιν. διὸ καὶ ὁ προειρημένος, φησὶν, ὅρος τῆς πρώτης δυνάμεως ὁ
κύριος ἅμα λόγος εἴη ἂν τῆς δυνάμεως· ὅτος δὲ ἦν ἀρχὴ μετα-
βλητικὴ ἐν ἄλλῳ ἢ ἄλλῳ. Alex.

1019 a 33. (*) ἄλλως λέγειν δυνάμιν κτ' μεταφορὰν ἐν γεωμετρίᾳ,
ὥσπερ ἐν τῶν δεκάτῳ λόγῳ τῶν Εὐκλείδου. Asclep.

1020 a 1. (') τὰ μέντοι γε πράγματα τὰ λεγόμενα κτ' δυνάμιν
πάντα λέγονται πρὸς τὴν πρώτην ἀρχήν, ἢ τὴν μίαν, ἀντὶ τῆς
πρώτης· διττὴ γὰρ φέρεται ἡ γραφή. “αὕτη δὲ ἐστὶν ἀρχὴ μετα-
βολῆς ἐν ἄλλῳ καθὼς ἄλλο,” ἵνα εἴπῃ τὸ ποιητικὸν αἷτιον· τὰ γὰρ
ἄλλα λέγονται δυνατὰ τῶν ἔχειν ἄλλο τι τοιαύτην δυνάμιν, τὰ δὲ
τῶν μὴ ἔχειν· ὁμοίως δὲ καὶ τὰ ἀδύνατα. ὥς ὁ κύριος ὅρος τῆς
πρώτης δυνάμεως εἴη ἂν τὸ μεταβλητικὸν ἐν ἄλλῳ, ταῦτάς τ' ἐ
ποιητικόν· κυρίως γὰρ τὸ ποιεῖν λέγειν δυνάμιν ἔχειν. id.

1020 a 7. ἐπὶ τούτοις διαίρεσιν ποιεῖν τὸ ποιεῖν· τῆς γὰρ ὕστερας ἐν τοῖς
πρώτοις ἐμνημόνευσε. λέγει δὲ ποσὸν εἶναι τὸ διαίρετον εἰς ἐν
ὑπάρχοντα, ὧν ἕκασον ἢ ἐκάτερον ἐν τι καὶ τότε πέφυκεν εἶναι.
τῶτο δὲ προσέθηκεν, ἐπεὶ δοκεῖ καὶ εἰς τὰ συμβεβηκότα διαίρεσις
γίγνεσθαι τῶν οἷς συμβεβηκεν, ἵνα μὴ τις ἡγήσῃ καὶ ταῦτα μέρη
εἶναι τῶν ποσῶν· ἐδὲν γὰρ τῶν συμβεβηκότων ὅπως ἐν τι ὡς τότε τι
καὶ τῆς αὐτῆς φύσεως τῶν ὑποκειμένων εἶναι. καὶ τῶν ἀριθμῶν δὲ ἕκα-
στον τῶν μορίων ἐν τι καὶ τότε τι, ὡς καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ὁ διαί-
μενος πρὸ τῶν διαίρεθῆναι. ὁμοίως καὶ τῆς γραμμῆς καὶ ἐπιφανείας.
ἐκείνῃ δὲ ἡ λευκότης ὁμοίως τῶν ὑποκειμένων αὐτῇ τότε τι καὶ ἐν.
εἴη δ' ἂν διὰ τῶν “ὧν ἐκάτερον ἢ ἕκασον ἐν τι καὶ τότε πέφυκεν

εἶναι” χωρίζων τῶν ποσῶν τὰ μὴ ἐκ θέσιν ἔχοντων τῶν μορίων
συγκείμενα, ἃ ἦν ὁ τε χρόνος καὶ ὁ λόγος· ἐν τούτοις δ' ἂν εἴη καὶ
ἡ κίνησις· τὰ γὰρ τοιαῦτα ἢ κυρίως ποσὰ ἔρεῖ. ὁ μέντοι ἀριθμὸς ἐν
μὲν Κατηγορίαις ἐλέγετο καὶ αὐτὸς ἐκ μὴ θέσιν ἔχοντων συγκείμεν,
νῦν μέντοι ἔοικε καὶ τῶν τῶν μορίων λέγειν ὑπομένειν πως· τὸ δὲ
γένος ὅκ' ὅπως εἰς τὰ εἶδη διαίρεται ὡς εἰς ἐνυπάρχοντα· ἢ γὰρ ἐν
τῶν γένει οἱ τῶν εἰδῶν ἐνυπάρχουσι λόγοι, εἰς ὅς διαίρεται· προδ-
εῖται γὰρ ἡ ἐκείνων διαίρεσις· διὸ γένος μὲν ἐδὲν ἡττόν ἐστι, καὶ ἀφαι-
ρεθῆναι τι εἶδος ἀπ' αὐτοῦ, τὸ δὲ ποσὸν ἐκείνῃ ταῦτον ἀφαιρεθέντος
τινὸς τῶν μορίων αὐτοῦ (ε'). ἐπεὶ δὲ ποσὸν τὸ μὲν συνεχὲς τὸ δὲ
διωρισμένον, λέγει τὸ μὲν διωρισμένον ποσὸν ἀριθμητὸν εἶναι, τὸ δὲ
συνεχὲς, ὃ ἐστὶ μέγεθος, μετρητόν. εἴη δ' ἂν διὰ τούτων τὸ ἀπειρον
ἢ ποσὸν λέγων· ὅτε γὰρ ἀριθμητὸν τὸ ἀπειρον ὅτε μετρητόν. ἢ εἰ
μὴ τὸ καταμετρώμενον πᾶν μετρητόν, ἀλλ' ὅπως τὰ λαμβανό-
μενα μόρια μετρητά, εἴη ἂν καὶ τὸ ἀπειρον ὑπὸ τὸ ποσόν· καὶ γὰρ λέ-
γει ποσὸν ἀδιεξίτητον. ὀρίζεται δὲ καὶ τὸ πλήθος καὶ τὸ μέγεθος·
πλήθος μὲν γὰρ ἐστὶ τὸ διαίρετον δυνάμει εἰς μὴ συνεχῆ (τὸ δὲ “δυ-
νάμει” προσέθηκεν ἀντὶ τῶν διαίρεθῆναι δυνάμενον εἰς μὴ συνεχῆ·
μονάδες γὰρ τὰ τῶν πλήθους μέρη), μέγεθος δὲ τὸ εἰς συνεχῆ διαί-
ρετόν· πᾶν γὰρ τὸ τῶν μεγέθους μέρος συνεχές. λέγει δὲ καὶ τὰς τῶν
μεγέθους διαφορὰς, ὅτι τὸ μὲν ἐφ' ἐν συνεχὲς μήκος ἐστὶ, τὸ δὲ ἐπὶ
δύο πλάτος, τὸ δὲ ἐπὶ τρία βάθος, ταῦτάς τ' εἰς σώμα. λέγει δὲ καὶ ὅτι
ὁ ἀριθμὸς ἐστὶ πλήθος πεπερασμένον· ἀριθμητὸν γὰρ ὁ ἀριθμὸς, τὸ
δὲ ἀριθμητὸν πεπερασμένον· ὥς εἴ τι πλήθος ἀπειρον λεγοίτο τι,
τῶτο ὅκ' ἀριθμὸς· κυρίως μὲν ὅν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν εἰς μὴ συνεχῆ
διαίρετός· ἡ δὲ καὶ τὰ ἀριθμητά, εἰ καὶ συνεχὲς ἕκασον αὐτῶν,
ἀλλ' ὅταν ὡς ἀριθμητὰ διαίρηται, ὅκ' ὡς εἰς συνεχῆ διαίρεται. εἶπε
δὲ πλήθος μὲν εἶναι τὸ διαίρετον εἰς μὴ συνεχῆ· τῶν μεγεθῶν δὲ τὸ
μὲν ἐφ' ἐν συνεχὲς μήκος, πλάτος δὲ τὸ ἐπὶ δύο, τὸ δὲ ἐπὶ τρία
βάθος, τί ἕκασον τούτων ἐστὶ λέγων πρώτον. εἰπὼν τί ἐστὶ τὸ πλή-
θος, ἐφεξῆς καὶ τί τὸ μήκος καὶ τί τὸ πλάτος καὶ τί τὸ βάθος εἶπεν, ὅτι
τὸ μὲν γραμμῆ, τὸ δὲ ἐπιφάνειας, τὸ δὲ σώματος. εἰπὼν δὲ ταῦτα,
πάλιν τῶν ποσῶν λέγει τὰ μὲν καθ' ἑαυτὰ ποσὰ ἐστὶ, τὰ δὲ κτ' συμ-
βεβηκός· ἢ μὲν γὰρ γραμμῆ καὶ τὸ πλάτος, ταῦτάς τ' ἐπὶ ἐπιφάνειας, καὶ τὸ
σώματος, ἔτι δὲ ὁ ἀριθμὸς, καθ' ἑαυτὰ καὶ κυρίως ποσὰ· ὅσα δὲ τῶν
ποσῶν τινὶ συμβεβηκέναι ποσὰ καὶ αὐτὰ λέγει, ὅκ' ὅντα τοιαῦτα
τῇ αὐτῶν φύσει, ταῦτα κτ' συμβεβηκός λέγει ποσὰ, ὡς εἰ λέ-
γοι τις τὸ λευκὸν τρίπληκτον εἶναι· τῶν γὰρ τῆν ἐπιφάνειαν, ἐν ἣ ἐστὶ τὸ
λευκόν, τοσαύτην εἶναι, τῶτο ἔρεῖ. ὁμοίως καὶ τὸ μεσικόν, ὡς αὐτὸς
εἶρηκε. ποιεῖν δὲ ἐκατέρωθεν τούτων πάλιν διαίρεσιν, καὶ τῶν καθ'
αὐτὸ καὶ τῶν κτ' συμβεβηκός, καὶ πρῶτον γε τῶν καθ' αὐτό. τῶν γὰρ
καθ' αὐτὸ καὶ κυρίως ποσῶν τὰ μὲν κτ' τὴν οἰκείαν ἕσιν ἐστὶ ποσὰ·
ταῦτα δὲ ἐστὶν ὅσων ἐν τῶν ὁρισμῶν τὸ ποσὸν ἐνυπάρχει· ὅπως ἡ
γραμμῆ ποσόν, εἴ γε μέγεθος ἐφ' ἐν διαστατόν, καὶ ἡ ἐπιφάνεια δὲ

6. μὴ om M. || 7. τὰ ἅπασις M. || 16. quae possibili a praesenti potentia dicto opponuntur Sepulv. || τῇ κατὰ δυνάμειν παρυσία
λεγομένη A (ut videtur). || 17. παρυσία om M. || 19. ἢ τὸ μὴ M. || 21. προειρημένως M. || 22. κυρίως M. || 43. ἐκείν' ἢ A.

7. ὅς εἶναι διαίρεται M. || 21. ὅς ἐν A. || 27. διαίρηται || διαίρεται M. || 31. βάθος || μέγεθος M. || 39. αὐτὸν M.

καὶ τὸ σῶμα· ἕκαστον γὰρ αὐτῶν ποσόν, τὸ μὲν ἐπὶ δύο, τὸ δὲ ἐπὶ τρία
 διεσπασμένον· καὶ τὸν ἀριθμὸν δὲ ὀρίζομεθα ποσὸν διωρισμένον· ἢ κατ'
 ἑστίαν ποσὰ ἐξίν ὡς ὑποκείμενα τινα· ἐφ' ἃ ἀναφέρει καὶ τὰ ἄλλα
 ποσὰ λεγόμενα. τὰ δὲ τινὰ ἐστὶ καθ' αὐτὰ ποσὰ τῷ τῆς φύσεως
 τῆς τοιαύτης· εἶναι πάθῃ τε καὶ ἔξῃς, τὰ δὲ τῷ εἶναι ποσὰ καθὼς
 ποσὸν πάθῃ. ταῦτα δὲ ἐστὶ τὰ καθ' αὐτὰ αὐτὰ κατηγορούμενα καὶ
 αὐτὰ ποσὰ. τοιαῦτα ἐστὶ καὶ τὸ πολὺ καὶ τὸ ὀλίγον (πάθῃ γὰρ ἀριθμῷ),
 καὶ τὸ μακρὸν καὶ τὸ βραχὺ (μήκῃς γὰρ πάθῃ), καὶ τὸ πλατὺ καὶ τὸ
 στενόν (ἐπιπέδῳ γὰρ πάθῃ), καὶ τὸ βαθύ καὶ ταπεινόν (σώματος γὰρ ταῦτα
 πάθῃ πάλιν). καὶ γὰρ ἐν ταύταις τις λέγει ἐν τῷ λόγῳ τὸ ποσὸν περιέ-
 χεσθαι, ἀλλ' ὅτι πρῶτως εὐδὲ καθ' αὐτὰ, ἀλλὰ τῷ ἐν ἐκείνοις εἶναι
 οἷς ταῦτα ὑπάρχει. λέγει δὲ γὰρ τὸ μὲν πολὺ ποσὸν ὑπερέχον κατ'
 ἀριθμὸν, ὡς διὰ τὸν ἀριθμὸν ὅλως ποσὸν ὄν. ὁμοίως καὶ ὀλίγον ποσὸν
 ὑπερεχόμενον κατ' ἀριθμὸν. καὶ ἐπὶ τῶν μεγεθῶν δὲ ἐκάστῃ ἐνση-
 μαίνει· τὸ διὰ τὰ ὑποκείμενα αὐτὰ ποσὰ λέγεσθαι· βραχὺ γὰρ λέ-
 γει τὸ ποσὸν ὑπερέχόμενον κατ' μήκος, ὁ αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῶν
 ἄλλων. ἀλλὰ καὶ τὸ βαρὺ καὶ ῥηθὺ ἐν τοῖς καθ' αὐτὰ ποσοῖς νῦν·
 καταριθμήσει δὲ αὐτὸ μετ' ὀλίγον καὶ ἐν τοῖς ποιοῖς. καὶ ἴσως εἴη
 ἂν ποσὰ μέν· καθὼς ὑπεροχὴν ῥοπῆς ἢ ἐλαττωσιν σημαίνει, ποιά
 δὲ, καθὼς ἦν τὰ κάτω φέρεσθαι τὰ ἔχοντα αὐτὰ αἰτία. πάθῃ δὲ καὶ
 19. ἔξῃς τῆς τοιαύτης ἑστίας εἶπε ταῦτα· κοινότερον τῷ τῆς ἑστίας
 ὀνόματι χωρίμενος· ὅτι γὰρ καὶ ταῦτα ἑστία πως λέγονται, εἶπεν ἐν
 τῇ τῆς ἑστίας διαιρέσει. πάθῃ δὲ καὶ ἔξῃς ἐκ παραλλήλου εἶπεν,
 ἔξῃς μὲν ἀπὸ τῶ ἔχουσιν, πάθῃ δὲ ὡς συμβεβηκότα καὶ ὑπάρχοντα.
 εἰπὼν δὲ «καὶ τὰ ἄλλα τὰ τοιαῦτα» προσέθηκε τινα εἰπὼν «ἐστὶ δὲ
 καὶ τὸ μέγα καὶ τὸ μικρόν καὶ τὸ μέζον καὶ τὸ ἐλαττον», τὰ τε καθ'
 αὐτὰ λεγόμενα τὰ τε ἐν τῇ πρὸς ἄλληλα ὀρέσει, ὅπως ποσὰ (ἡ).
 ὅτι μὲν ἐν τῷ μέζον καὶ τὸ ἐλαττον τῶν πρὸς τι, γινώσκον, ὁδεῖξε δὲ
 καὶ ἐν Κατηγορίαις (c. 6) ὅτι ὅταν λέγει τὸ μέγα καὶ τὸ μικρόν,
 νῦν δὲ λέγεσθαι φησὶν αὐτὰ καὶ αὐτὰ. καὶ γὰρ ἀπλῶς μέγα τι
 λέγει. τὸ μέντοι μέγα καὶ μέζον καὶ τὰ τούτοις ἀντικείμενα μετα-
 φέρεσθαι φησὶν ἀπὸ τῶν ποσῶν καὶ ἐπ' ἄλλα τινα, ἃ ἐκ ἐστὶ ποσὰ
 [καὶ ὁ γὰρ ὅτι ὅταν ἐπὶ τοιαύτων λέγηται, ἐκ ἐστὶ ποσὰ]. μέγα γὰρ
 τὸ πάθος, ὅσον καὶ λύπη μεζῶν λέγει καὶ μεγάλη νόσος καὶ μεγάλη
 20. αὐθιγία καὶ μικρόν λευκόν, ὧν ἕδρ' ἐστὶ ποσόν. ἔξῃς δὲ ποιεῖ
 26. διαίρεσιν τινα καὶ τῶν κατ' ἀριθμὸν λεγομένων ποσῶν, καὶ δεί-
 κνυσιν αὐτῶν τὴν διαφορὰν. ἄλλως γὰρ λέγει τὸ μουσικὸν ποσόν
 καὶ τὸ λευκόν, καὶ ἕκαστον ποσὸν τῶν συμβεβηκότων τῷ ποσῷ (τῷ
 γὰρ μόνον τὸ ὑποκείμενον αὐτοῖς ποσὸν εἶναι), καὶ ἄλλως κινήσεις καὶ
 χρόνος· καὶ γὰρ ταῦτα λέγει μὲν κατ' ἀριθμὸν τὰ ποσὰ τὰ καθ' αὐτὰ
 ἀναφορὰν, καὶ διὰ τῆς αὐτῆς καὶ αὐτὰ κατ' ἀριθμὸν συμβεβηκότα, ὅτι
 ὡς καὶ τὰ πρῶτα εἰρημένα. τῷ μὲν γὰρ τὴν ἐπίνοιαν αὐτῶν ἔχειν ἡμᾶς
 ὅλως ἀπὸ τῶν μεγεθῶν, καὶ ταῦτα ποσὰ τε καὶ συνεχῆ λέγει κατ'
 συμβεβηκότα (διὰ γὰρ τὸ ἐκεῖνα εἶναι συνεχῆ καὶ διαιρετὰ ὧν ἐστὶ

ταῦτα πάθῃ). τῷ μέντοι συνδιαίρεσθαι ἐκείνοις καθὼς διαιρετὰ ἐστὶ
 καὶ ποσὰ, καὶ τῷ ὑπάρχοντα αὐτοῖς κυριώτερα ταῦτα ἐκείνων,
 καὶ ὅμοιως κατ' ἀριθμὸν συμβεβηκότα. εἰπὼν δὲ «καὶ γὰρ ταῦτα ποσὰ ἄλλα
 λέγει» καὶ συνεχῆ τῷ ἐκεῖνα διαιρετὰ εἶναι ὧν ἐστὶ ταῦτα πάθῃ»
 τῶν πάθῃ δὲ ὁμολογῶν προσέθηκε· «λέγω δὲ φησὶν· ἐπὶ τῷ κα-
 τ' ἀριθμὸν εἶναι διαιρετὸν, ἀλλὰ τῷ ὁμοίῳ τῷ ποσῷ, λέγων τὴν κίνη-
 σιν ποσόν τε καὶ συνεχῆ λέγεσθαι ἐκ ἀπὸ τῶν κινεμένων σῶμα τε
 εἶναι καὶ ποσόν (ὅτι γὰρ ἂν ἦν τέλει κατ' ἀριθμὸν συμβεβηκότα λεγομένη, καὶ
 ὁμοίως τῷ λευκῷ τε καὶ μουσικῷ), ἀλλὰ τῷ ὁμοίῳ τῷ ἐκείνῃ καὶ ἐπὶ ἐκ-
 κινήσει καὶ ὁμοίῳ τῷ κινεμένῳ ποσόν εἶναι. ἀδύνατον γὰρ μὴ ἐπὶ
 συνεχῆς κινήσει γίνεσθαι· τῷ δὲ διαιρετὸν καὶ ποσόν εἶναι τὸ ἐπὶ
 ἡ κινήσει, τῷ καὶ ἡ κινήσει ποσὴ συμπαρατεταμένη τῷ ἐπὶ
 γίνεσθαι καὶ ὡς περ καταμετρεῖσθαι αὐτὸ τὸ ποσόν καὶ συνδιαίρεσθαι
 αὐτῷ· διὸ δοκεῖ καὶ κυρίως ποσόν εἶναι. ἀλλ' ἡ γὰρ ἐπίνοια αὐτῆς
 ἀπὸ τῶν ὑποκειμένων μεγεθῶν, διὸ καὶ κατ' ἀριθμὸν συμβεβηκότα· ὅτι γὰρ μέγε-
 θος, ἀλλ' ἐπὶ μεγέθους καὶ αὐτῇ, εἰ καὶ ὁμοίως τοῖς ἄλλοις συμβε-
 βηκόσι. καὶ τὸ μὲν ὑποκείμενον καὶ διαιρετὸν καθ' αὐτὸ, ἢ δὲ ὅμοιως ὑπο-
 κείμενα. πάλιν δὲ, φησὶν, ὁ χρόνος ποσὸς τε καὶ συνεχῆς τῷ τῆς
 κινήσει ταύτης εἶναι διαιρετὴν, λέγων διὰ τὴν ταύτην τὴν κίνησιν,
 ἥς ἀριθμὸς ὁ χρόνος. σημειώτερον δὲ καὶ τῆς αὐτῆς, ὅτι τὸν χρόνον ἐν
 Κατηγορίαις (c. 6) καθ' αὐτὸ ποσόν εἰπὼν ἐνταῦθα καὶ αὐτὸν κατ'
 συμβεβηκότα φησὶν εἶναι ποσόν, καὶ πρὸ αὐτοῦ γὰρ τὴν κίνησιν· διὰ
 γὰρ ταύτην καὶ τὸν χρόνον. ζητητέον δὲ καὶ τῆς αὐτῆς, διὰ τί τὴν κίνησιν
 καὶ τὸν χρόνον ἐκ ἐν τοῖς καθ' αὐτὰ ποσοῖς ἔθηκεν, ἃ πάθῃ ἢ ἔξῃς
 εἶπεν εἶναι τῶν ποσῶν, ἀλλ' ἐν τοῖς κατ' ἀριθμὸν συμβεβηκότα· εἰ γὰρ πάθος
 ἐστὶν ἢ κινήσεις συνεχῆς τινός (ὅτι γὰρ ὁδὸν τε ἄλλως ἢ ἐπ' ἄλλῃ κίνη-
 σιν γίνεσθαι), εἴη ἂν ἐν τοῖς ὅπως ποσοῖς καὶ τὰ πάθῃ. ἢ ἃ καθ'
 αὐτὰ εἶπεν εἶναι ποσὰ, κατ' ἀριθμὸν συμβεβηκότα λέγει, ὅτι μὴ ὁμοίως τοῖς
 ἃ μὴ ἐστὶν ὡς ποσῶν καὶ καθὼς ποσὰ πάθῃ. ἢ ἐκεῖνα μὲν ποσὰ καθ'
 αὐτὰ, ὅτι ὑπομένει ὡς καὶ τὰ ὧν ἐστὶ πάθῃ, τῶν δὲ ἕτερον
 ὑπομένει. καὶ ὅτι τὰ μὲν ἐν τῇ φύσει ἐστὶν αὐτῶν, καὶ ὄντων ἐπεὶ
 αὐτὰ πάντως, ἢ δὲ κινήσεις ὅτι μεγέθους τί ἐστιν, ἀλλ' ἐπὶ μεγέ-
 θους γίνεσθαι. Alex.

(ε) φησὶν ὅτι τὸ ποσὸν διαιρετὸν ἐστὶ κατ' ἐνέργειαν, καὶ ὅτι
 ὡς περ τὸ γένος· διαιρετὰ μὲν γὰρ ὑπάρχει καὶ τὰ γένη, ἀλλ' ἐκεί-
 κατ' ἐνέργειαν· αἱ γὰρ διαφοραὶ, καθ' ἃς διαίρεται, δύναται ὑπάρ-
 χουσιν ἐν τοῖς γένεσιν, ὡς φασὶν οἱ περιπατητικοί, καθάπερ μεμα-
 θήκαμεν ἐν τῇ Εἰσαγωγῇ Πορφύριου. Asclep.

(δ) ὡς περ κυρίως τὰ ποσὰ ταῦτα βέβαιον εἶναι, εἴγε εἶναι καὶ
 καθ' αὐτὰ λεγόμενα τὰ ποσὰ ὑπάρχει καὶ πρὸς ἄλληλα. καὶ ἐν-
 τεῦθεν λαβόντες οἱ ἐξηγηταὶ αὐτὰ ἀπεφώνησαν αὐτὰ εἶναι τὰ
 ποσὰ καὶ ἐκ ἐστὶν ἀνάπασμα αὐτῶν· ὁμοίως μέντοι γὰρ δύναται
 αὐτὰ τῶν πρὸς τι εἶναι, καθὼς πρὸς ἕτερον λέγονται, ὅτι κυρίως μέντοι
 γὰρ, ὡς ὁδεῖξεν ἐνταῦθα ὁ λόγος. id.

7. καὶ τὸ ante πολὺ om M. || πάθος M. || 8 et 9. πάθος A. || 18. εἴη om A. || 21. ἔξῃς M. || 24. μὲν δὲ M. || 33. καὶ — ποσὰ om A et Sepulv. || 42. καὶ om M.

4. ὦν — 6. εἶναι om A. || 12. ποσὸς M. || 14. ἀλλὰ γὰρ A. || αὐτοῖς A. || 17. ὑποκείμενον M. || καθ' αὐτὸς δὲ M.

1020 α (1) ὡς κίνησις καὶ χρόνος καὶ ὅσα ἄλλα λέγονται εἶναι συνεχῇ
 29. διὰ τὸ εἶναι τὸ μέγεθος διαμετόν. ἐκ δὲ μεγέθους ἔχουσι τὴν συνέ-
 χειαν καὶ τὴν διαίρεσιν, καθάπερ εἴρηται καὶ ἐν τῇ Φυσικῇ καὶ ἐν Κατη-
 γορίαις. id. 33. ποιεῖ δὲ καὶ τὸ ποιεῖ διαίρεσιν, ὡς καὶ αὐτὸ πολλαχῶς λεγο-
 33. μέν, καὶ λέγει ἕνα μὴ τρόπον ποῖον λέγεσθαι τὴν τῆς ὕψους διαφορὰν.
 ἐρωτώμενοι γὰρ ποῖον τι καὶ ποταπὸν ὁ ἄνθρωπος ζῶν, λεγομέν-
 τινος τῶν διαφορῶν τῶν ὑπαρχουσῶν αὐτῷ, ὡς τῆς διαφορᾶς ἕκ
 ἐν τῷ τί ἐστιν ἄλλ' ἐν τῷ ποῖον τι κατηγορουμένης, ὃ μὴ ὁμοίως
 τῇ ποιότητι. ἢ καὶ διαφορὰ ἡ τῆς ὕψους εἴη ἢ ἐν ὕψει ποιότης. 10
 ἐπιζητήσαι δ' ἂν τις, τίτιν διενήνοχεν ἢ ὡς διαφορὰ ποιότητος τῆς ὡς
 γένους καὶ εἶδους (εἶπε γὰρ καὶ περὶ τούτων ἐν Κατηγορίαις, c. 5, ὅτι
 περὶ ὕψους τὸ ποῖον ἀφορίζεται). καὶ εἰ καὶ ταῦτα ποιότητες ὁμοίως
 τῇ διαφορᾷ, διὰ τὸ αὐτῶν ἕκ ἐμνημόνευσεν νῦν, ἔτι εἰ περὶ ὕψους
 τὸ ποῖον ἀφορίζεται, πῶς ἂν ἔτι ἐν τῷ τί ἐστιν κατηγοροῦντο, ὃ ἐν 15
 τῷ ὁρισμῷ αὐτῶν περιέχεται. ἢ ἡ διαφορὰ ἕκ ἐν τῷ τί ἐστιν ἄλλ'
 ἐν τῷ ποῖον κατηγορεῖται. καὶ τὸ κύκλος δὲ ὡς ὕψους ἐμνημόνευσεν,
 ἥτοι ἀντὶ τῆς σφαίρας λαβὼν τὸν κύκλον, ἢ ὅτι ἐδόκει τίσι καὶ τὰ
 σχήματα ὕψους εἶναι. ἢ ὕψους ὃ τὴν κυρίως λεγομένην εἶπε νῦν,
 ἀλλὰ τὴν ἑκάστη τῶν ὄντων ὑπαρξιν. ἢ καὶ ἑκάστη οἰκεία ὑπαρξίς 20
 ὕψους ἐκείνης, ὡς εἶπε καὶ ἐν τῇ τῆς ὕψους διαίρεσει. ἐν γὰρ τῶν ση-
 μαινομένων ὑπὸ τῆς ὕψους ἦν καὶ ἑκάστη τῶν ὄντων φύσις. ὕψους
 γὰρ ἐκείνης. τὰς διαφορὰς ἔν ὃ τὰς ἐν τῇ κυρίως ὕψει μόνας,
 ἀλλὰ τὰς καθ' ἑκάστην γένους οἰκείας ποιότητας λέγοι ἂν. ἔτω τὸ
 κύκλου διαφορὰ τὸ ἀγώνιον. σχῆμα γὰρ ἀγώνιον ὁ κύκλος. ἕνα μὲν 25
 ἔν τῷ τρόπον φησὶ ποιότητα λέγεσθαι τὴν τῆς ὕψους, ὡς εἴρηκα-
 μεν, διαφορὰν, δεύτερον δὲ ἐπὶ τῶν ἀκινήτων, ὃ τίνα ἐστὶν ἐδή-
 λωσε. τὰ γὰρ μαθηματικά. καὶ γὰρ ἐπ' ἀριθμῶν ποῖος ἀριθμὸς ὁ
 σύνθετος λέγεται, ἀλλ' ἔκ ἀπλῶς ἀριθμὸς καὶ μόνον ἐφ' ἑνὶ ὧν. ὁ
 μὲν γὰρ τίς ἐστὶν ἀπλῶς ἀριθμὸς, ὁ δὲ τετραγώνος ἢ ἑτερομήκης ἢ 30
 1020 β κύβος. τίς δὲ ἐστὶν ὁ μὴ ἐφ' ἑνὶ ὧν ἀριθμὸς, ἐδήλωσεν εἰπὼν ὡν
 4. μίμημα τὸ ἐπίπεδον καὶ τὸ σφαιρῶν. ὡς δὲ τὸ ἐπίπεδον ἕκ ἐφ' ἑνὶ ἐξ
 συνεχῆς μόνον, ἀλλ' ἐν συνθέσει συνεχῶν δύο, καὶ τὸ σφαιρῶν τριῶν,
 ἔτῳς εἰσὶ καὶ ἀριθμοὶ τινες ἕκ ἀπλοῦ ἀλλὰ σύνθετοι, ὅς, τινες
 εἰσὶν, ἐδήλωσε φανερώς εἰπὼν "ποσάκις ποσόν." τοιαῦτο γὰρ οἱ 35
 ἐπίπεδοι τε καὶ ἑτερομήκεις ἢ τετραγῶνοι καλέμενοι, ὡς ὁ δις δύο
 ἢ δις τρία ἢ ὁ τρίς τρία. τοιαῦτο μὲν ὅτι ποσάκις ποσόν, ἄλλοι
 δὲ οἱ ποσάκις ποσὸν ποσάκις, οἷοι εἰσὶν οἱ κύβοι, ὡς ὁ δις δύο τέσ-
 σαρα, δις τέσσαρα ὀκτώ. ὁ γὰρ ὀκτὼ τοιαῦτος, δις γὰρ δύο τέσ-
 σαρὰ καὶ δις τέσσαρα ὀκτὼ, καὶ πάλιν ὁ τρίς τρία ἑννέα, τρίς θ' κζ'. 40
 σφαιρῶν γὰρ καὶ κύβος ὁ κζ'. τρίς γὰρ γ' θ', καὶ τρίς θ' κζ', πάλιν
 ἀνάλογον τῷ σφαιρῷ. τὰ δὲ μεγέθη μιμήματα εἶπε τῶν ἀριθμῶν
 ὡς ὄντων πρώτων. καὶ ὅπως πᾶν ὁ παρὰ τὸ ποσὸν καὶ τὴν ὕψους καὶ

τὴν φύσιν τὸ ἀριθμῶν ἐν τῷ ἀριθμῷ ὑπάρχει, τὸ τοιοῦτος ἀριθμῶν.
 ἑκάστη γὰρ ἀριθμῶν ἢ ὕψους καὶ ἢ ποσότης ἐν τῷ ἀπλῶς λαμβάνεσθαι
 ἐστὶν. τὸ μὲν γὰρ ἐξ ἢ ὕψους καὶ τὸ ποσὸν ἀπλῶς ἐν τῷ ἀπλῶς ληφθῆναι.
 ἂν δὲ δις, τρία, ἑξήκοντα, ἕκαστον ἀπλῶς τὸ ποσὸν καὶ ἢ ὕψους αὐτῶν ἐλήφθη,
 ἀλλὰ μετὰ τινος πάθος καὶ ποιότητος. ὅσα γὰρ μὲν προδήκως λέγεται,
 μὲν ποιότητος τινος λέγεται, ὡς καὶ οἱ ἀριθμοὶ οἱ τοιαῖτοι. λέγει δ'
 ἂν καὶ τὰς ἐν ἀριθμῷ διαφορὰς, ὡς περὶ καὶ τὰς ἐν ὕψει ποιότητας.
 ἂν μὲν γὰρ ἀπλῶς ἐξ ἀβύθου, ἀριθμῶν τὸ τοιοῦτον, ἂν δὲ ὡς δις τὰ τρία
 τὰ ἐξ ἀβύθου, ἢ ὅτι μὲν ποιότητος. ἀλλ' εἰ αἱ τῶν ἀκινήτων διαφο-
 ραὶ ἄλλο σημαίνοντες ποιότητος, πῶς ἐν τῷ πρώτῳ καὶ τὸ κύκλου
 ἐμνημόνευσεν; ἐν γὰρ τοῖς ἀκινήτοις καὶ μαθηματικοῖς ὁ κύκλος. μή-
 ποτε ἔν ἀκίνητῳ ἐνταῦθα τῆς ἀριθμῶν λέγει καὶ πάντα τὰ μαθη-
 ματικά. ἢ εἰ περὶ πάντων λέγει, ἐκεῖ ἂν ἐξωθεν εἴη τὸ κύκλου
 ὡς ἐν παραδείγματι τῆς διαφορᾶς ἐμνημονεύει. εἰ δὲ τὸ τοιοῦτον, καὶ
 τὰς διαφορὰς ἂν ἐκεῖ λέγοι τῆς κυρίως ὕψους. εἴη ἂν ἔν τῷ μὲν
 μήκος ἐφ' ἑνὶ διάστασις τῶν ἀριθμῶν, τὸ τοιοῦτον δὲ ἐστὶν ἂν ἀπλῶς
 λαμβάνεται. τὸ δὲ ἐπίπεδον τοῖς ποσάκις ποσόν, τὸ δὲ σφαιρῶν τοῖς
 ποσάκις ποσόν ποσάκις, ὧν τὸ μὲν τετραγώνος τὸ δὲ κύβος
 καλέσται. τρίτον σημαίνοντες τῆς ποιότητος ἐκτίθεται τὰ πάθη τῶν 1020 β
 φυσικῶν τε καὶ κινημένων ὕψους. αὐτὸ γὰρ αἱ κινούμεναι ὕψους αἱ
 φυσικαὶ τε καὶ ἐνυλοὶ. ἀντιθέτως δὲ τὰς κινούμενας πρὸς τὰς
 μαθηματικάς. ἀκίνητοι γὰρ ἐκείναι. ἐδήλωσε δὲ τίνα λέγει πάθη
 τῶν ἐν κινήσει ὕψους διὰ παραδειγμάτων, καὶ καθόλου ταῦτα πάθη
 φησὶ καὶ ποιότητος εἶναι τῶν φυσικῶν σωμάτων, καθ' ἃς καὶ ἀλ-
 25. λοῦσθαι λέγεται τὰ σώματα, διαφορὰς, σημειωτέον δὲ ὅτι ἐν τέ-
 τοις πάλιν ἔθηκε καὶ τὴν βαρύτητα καὶ τὴν κενότητα, πρὸ ὀλίγου
 μνημονεύσας αὐτῶν ἐν τοῖς ποσόν τοῖς διὰ τὸ πάθη εἶναι τὸ ποσόν
 καθὸ ποσὰ ποιοῖς ἔστιν. εἰπὼν ποιότητα εἶναι τὰ πάθη τῶν κινημέ-
 νων ὕψους, προστίθεται τούτοις τὰς τε ἀρετὰς καὶ τὰς κακίας καὶ ὅπως
 τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακόν, ὃ ἐκείνῃ πάθη σωματικῶν ἐστὶν, ὅσα τοιαῦτα
 ποιότητες καθ' ἃς ἀλλοίωσις γίνεσθαι. ἐκθέμενος δὲ τὰ προεῖρη- 1020 β
 μένα σημαίνοντα τῆς ποιότητος, χρεὼν, φησὶ, καὶ δύο τρόπους
 13. λέγοιτο ἂν τὸ ποῖον, καὶ τούτων ἕνα τὸν κυριώτατον. λέγει δὲ τούτον
 τὸν καὶ τὰς τῆς ὕψους διαφορὰς. πρώτην γὰρ ταύτην ποιότητα λέ-
 γει, ἐπεὶ ἡ ὕψους τῶν ἄλλων γενῶν πρώτη, ὡς διὰ τούτου καὶ τὰ τῇ
 ὕψει καθ' αὐτὴν ὑπάρχοντα πρώτα τῶν ἄλλων. τοιαῦτα δὲ αἱ
 διαφοραὶ, ὡς ποιότητος καὶ αὐτὰς εἶπεν εἶναι. τῆς δὲ καὶ τὰς διαφο-
 ρὰς ποιότητος εἶναι φησὶ καὶ τὴν ἐν τοῖς ἀριθμοῖς ποιότητα μέρος.
 καὶ γὰρ ἐν ἐκείνοις ποιότητος διαφορὰ τις ὕψους, ἀλλὰ ἥτοι ὃ κινημέ-
 νων ἢ ἔκ ἢ κινούμενα. καὶ γὰρ εἰ ὁ ἀριθμὸς εἴη φύσει τινος καὶ
 ὕψους ἐν κινήσει ὕψους ἐν τοῖς ἀριθμοῖς, ἀριθμητὰ δὲ ταῦτα,
 ἀλλ' ἔκ καθὸ κινούμενα. τινες ὕψους, καὶ τούτοις αὐταῖς ὑπάρχουσιν
 αἱ διαφοραὶ, ἀλλὰ καθὸ ἀριθμὸς ἐστὶν, οἷον ἂν λέγοι τις τῶν

11. δ' om M. || 14. ἐκ M. || 15. ἐπὶ om M. || 16. ἐκ ἐν ὃ μὲν M. || num differentia non in quid, sed in quale praedicatur?
 Sepulv. || 17. δὲ πρ ὡς M. || 32. ἐν ἐνός M. || 33. σφαιρῶν A. || 38. οἷοι ὅτιον M. || 40. τέσσαρες M. || 41. τρεῖς γὰρ M. || 42. ἀναλογία A.
 3. μὲν et ἡ om M. || 4. αὐτὸ M. || 5. ὅσα — 6. ποιότητος om A. || 6. λόγοι M. || 23. πάθη om M. || 26. βαρυτάτην καὶ τὴν κενωτάτην A. ||
 35. ἄλλων om M.

ἀριθμητῶν τὰ μὲν ἐν ἐπιπέδῳ ἀριθμῷ εἶναι, τὰ δὲ ἐν σφαιρῷ. ὥς
εἰς μὲν ἂν εἴη τρόπος ποιότητος ὁ καὶ τὰς διαφορὰς τῶν ὕψων τῶν
τε ἐν κινήσει καὶ τῶν ἀκινήτων (*). ὕψις γὰρ καὶ τὰ μαθηματικά
λέγειν αὐτῷ ἔθος. δύναμις κοινὸς μὲν πάντων τῶν κινουμένων, ὃ
τῶν ὕψων μόνον, τὰς διαφορὰς λαμβάνειν καὶ τὸν πρῶτον σημαίνου-
μενον, μέρη δὲ πῶς ἐκείνων λέγει τὰς τῶν μαθηματικῶν τε καὶ
ἀκινήτων, καθόσον καὶ ἡ τέτων πρὸς ἀλλήλα διαφορὰ ἐν τέτοις
ἐστίν. δεύτερος τρόπος ποιότητος τὰ πάθη τῶν ἐν κινήσει ὕψων
καθ' ὃ κινούμεναί τε εἰσι καὶ φυσικά. προσίθῃσι δὲ τοῖς πάθεσι
τέτοις, καθ' ὃ αἱ ἀλλοιώσεις γίνονται, καὶ τὰς τῶν κινήσεων δια-
φορὰς, κινήσεων λέγων διαφορὰς ἡτοὶ ἀλλοιώσιν αὐξήσιν μείω-
σιν φορὰν, ὡς καὶ τέτων ὕψων ποιότητων, ἡ τὰς δυνάμεις καθ'
ὅς τῆς καὶ τόπον κινήσεως ἡ διαφορὰ τοῖς φυσικαῖς σώμασιν
(αὐτῷ δὲ εἰσι βαρύτης καὶ κυφότης), ἡ καὶ πάσης κινήσεως. ἔγωγε δ'
ἂν καὶ ἔξεις εἴπε ποιότητος· ἀπὸ γὰρ τῆς ἐν ταύταις διαφορὰς αὐτῶν
κινήσεων διαφοραί. ὅτι δὲ ἔτως λέγει, ἐδήλωσεν ἐπὶ τῶν ἀρετῶν
1020 δειπῶν "ἀρετὴ δὲ καὶ κακία τῶν μαθημάτων μέρος τι· διαφορὰς
15 γὰρ δηλοῦσι τῆς κινήσεως καὶ τῆς ἐνεργείας," διὰ τούτων δεικνύς ὅτι
καὶ αἱ ἔξεις ὑπὸ τὰς ποιότητας τὰς ὡς πάθη λεγομένας. διαφορὰς
δὲ λέγει κινήσεων καὶ ἐνεργειῶν τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν κακίαν δηλοῦν.
καὶ γὰρ τὰς οἰκείας ἀρετάς τε καὶ κακίας τὰ ἐν κινήσει ὄντα ποιεῖ τε
καὶ πάσχει· ἡ γὰρ καλῶς ἡ φαύλως· ἀγαθὸν μὲν γὰρ ὅτι κινεῖται
δυνάμεων, κακὸν δὲ αὐτὸ ὅτι ἔστι· τῆς γὰρ κινήσεως τῆς καὶ τὸ κα-
λῶς τε καὶ μὴ τοῖς ἔχουσι τὰς ἔξεις ταύτας αἱ ἔξεις αὐτῶν. μάλιστα
δὲ φησι ποιότητα σημαίνειν ἐπὶ τῶν ἐμφύλῳν τὸ ἀγαθόν τε καὶ
25 κακόν· ὃ γὰρ πᾶν ἀγαθὸν ποιότης, εἶγε τὸ ἀγαθὸν ἐν τοῖς θεαῖς γέ-
νεσι καὶ τέτων μάλιστα τῶν ἐμφύλῳν, λέγων τοῖς προαίρεσιν ἔχουσι,
τυτέσιν ἐν ἀνθρώποις· ἔτι δὲ τὸ ἀγαθὸν καὶ κακὸν ὡς ἐμφύλῳν τε
καὶ προαίρεσιν ἔχόντων ἀρετὴ τε καὶ κακία ἡ μάλιστα τῶν ἀγαθῶν
ἐν ποιότητι. εἰκοι δὲ πάντα τὰ εἶδη τῆς ποιότητος, ὃ ἔθετο ἐν
30 ταῖς Κατηγορίαις, ὑπὸ τὰ πάθη καὶ τὸ σημαίνονμενον τούτου τῆς
ποιότητος τάσσειν, χωρὶς τῶν κατ' ἐπιτηδεϊότητα τε καὶ δυνάμιν
λεγομένων· τότε γὰρ ὅτι ἐμνημόνευσεν, ἐκτός ἐστι μὴ κακῆνός τις
ὑποτάσσει ταῖς τῶν κινήσεων διαφοραῖς, τυτέσιν ἀφ' ὧν καὶ αἱ δια-
φοραὶ τῶν κινήσεων. ὡς γὰρ καὶ τὰς ἔξεις διαφοραὶ γίνονται κινή-
35 σεως, ἔγωγε καὶ τὰς δυνάμεις τε καὶ ἐπιτηδεϊότητας καὶ τὰς ἐν ταύ-
ταις διαφορὰς· ὥς ἐστιν αἱ τὰς ἔξεις καὶ τὰς δυνάμεις, ἔτι δὲ
τὰς παθητικὰς ποιότητας καὶ τὰ χήματα, ὑπὸ τὴν ποιότητα τὴν
καὶ τὰ πάθη τῶν ὕψων τῶν ἐν κινήσει· ἡ τὰ χήματα ὑπὸ τὸ
πρότερον· ὃ γὰρ κινήσιν ὅσον ἐνέργειαν ἢ ποιεῖν τὸ ἰσοπλευρὸν τρι-
40 γώνῳ δηλοῦν τούτῳ αὐτό, ἀλλὰ διαφορὰν πρὸς τὸ σκαληνὸν καὶ ἰσο-
σκελές, ὡς καὶ αὐτὸς ἐδείξεν ἐπὶ τῶ ἀνθρώπῳ, ἂν ἐπερωτηθῶμεν

5. μόνον *A.* || 9. καθὼ κινούμενα τε *M.* || 11. αὐξήσιν σημειώσιν *M.* || 21. ἐν τῇ κινήσει *M.* || 23. κακὸν *M.* || 29. ἡ *A.* || 40. neque enim triangulus aequilaterus motum quasi actionem quandam aut opus huiusmodi trianguli significat, sed discrimen inter se, et scalenum atque isoscelem, ut ipse hominis exempla docuit Sepulv.

5. τι τὸ σημαίνονμενον *M.* || 7. δ] τὸ *M.* || 12. καὶ ἡ ἐπιτήμη κριτήρια καὶ κρίσις *M.* || 14. ποιεῖ τε καὶ *M.* || 15. τίνος *M.* || 16. δ] δὴ *M.* || 26. το διπλάσιον et 30. τῶν om *M.* || 32. μὲν — 33. λέγεται om *A.* || 38. πολλοσημόριον *M.* || 40. αὐτῇ ἔχον *M.* || 41. διὸ] διὰ *M.*

ὡς περ τὸ διπλάσιον πρὸς τὸ ἡμισυ, καὶ τὴν ἐν ἀριθμοῖς ὑπεροχὴν
 τε καὶ ἔλλειψιν ἑκάτερον τῶν ἀριθμῶν ὠρισμένον ἔχει· ὁ τε γὰρ ἡμιό-
 λιος ὠρισμένος· ὁ γὰρ ἔχων τινὰ ἀριθμὸν ἐν αὐτῷ καὶ τὸ ἡμισυ αὐτοῦ.
 ὁμοίως καὶ ὁ ὑψημιόλιος· ὁ γὰρ ὅλος καὶ τὸ ἡμίσεος αὐτοῦ ἐστὶν ὁ
 ὑψημιόλιος· ἐκείνως τε γὰρ ἀμφοτέροις ὠρισμένοι οἱ καὶ τὴν τοιαύ-
 5 τὴν ὑπεροχὴν· καὶ γὰρ πρὸς ἐν καὶ ὠρισμένον· καὶ τὸ πρῶτον δὲ πα-
 ραδείγμα, τὸ διπλάσιον καὶ ἡμισίον, ὁμοίως τοῖς νῦν εἰρημένους ἀμ-
 φοτέρως ἔχει τὸς ἀριθμὸς ὠρισμένους, καὶ ὅλως ἐν οἷς ἀριθμοῖς πρὸς
 ἐν τι ὠρισμένον ἢ καὶ τὸ πρὸς τι ἀπόδοσις, ἀνάγκη ἀμφοτέρως
 ὠρίσθαι κατ' ἀμφω· ὡς γὰρ ἐν παν ἡμισυ, ἔτω καὶ τὸ διπλάσιον
 10 καθὼ διπλάσιον ἐν, ὡς ἔχει καὶ ἐπὶ τῷ ἡμίῳ τε καὶ ὑψημίῳ· ὥστε
 ἐν ἄλλῃς τινὸς ἀντιθέσεως τὸ παραδείγμα τῷτο δηλωτικὸν ἂν εἴη,
 1021 α ἄλλ' ἥς καὶ πρῶτον βῆθ' ἐν διπλάσιον. (εἰπὼν δὲ τὸ πολλαπλάσιον
 1. πρὸς ἓνα μὴ μὴν ὠρισμένον λέγεσθαι, τὴν διαφορὰν ταύτης τῆς
 ἀντιθέσεως πρὸς τὴν πρώτην εἰρημένην βυληθεὶς δεῖξαι πάλιν πα-
 15 ρέβητο τῷ αὐτῷ τρόπῳ τῆς ἀντιθέσεως παραδείγματα, τὸ ἡμιόλιον
 καὶ τὸ ὑψημιόλιον, καὶ εἶπε ταῦτα κατ' ἀριθμὸν πρὸς ἀριθμὸν ὠρι-
 σμένον ἀντικείμεν, ἴσον λέγων τῷ "πρὸς ἐν ἀριθμὸς ὠρισμένος·"
 ἑκάτερον γὰρ αὐτῶν πρὸς ἐν ὠρισμένον λέγει, ὡς ἴσον ἐστὶ τὸ "κατ'
 ἀριθμὸν πρὸς ἀριθμὸν ὠρισμένον." ἔχ' ἔτω λέγει τὸ πολλαπλά-
 20 σιον πρὸς τὸ πολλασημιόριον· λέγει μὴ γὰρ καὶ τῷ ἑκάτερον πρὸς
 ἐν, ἀλλ' ἔχ' ὠρισμένον. λέγει δὲ ὅτι καὶ ὁ ἐπιμόριος πρὸς τὴν ὑπε-
 πιμόριον πρὸς ἐν μὴ ἑκάτερος αὐτῶν λέγει, ἀόριστον δὲ ὑπεροχὴν·
 ἐν γὰρ σημαίνει καὶ ἐνός τιος, ἐκείνῳ μέντοι καὶ τὴν λόγον τῆς ὑπερο-
 25 χῆς δηλοῖ ὡς τὸ διπλάσιον καὶ τὸ ἡμιόλιον, ὥστε δὲ εἶχε καὶ τὸ πολ-
 λαπλάσιον πρὸς τὸ πολλασημιόριον, ὅπερ ἐν μὴ ἐπὶ γὰρ τὸ ὠρισμένον.
 εἰπὼν δὲ ἐπιμόριον πρὸς τὸ ὑπεπιμόριον κατ' ἀριθμὸν ἀόριστον, ὅτι
 ἔτῳς ὡς πρὸς ἐν μὴ λέγει ἔχ' ὠρισμένον δέ, ἐδήλωσεν ἐν τῇ τῷ
 πολλαπλασίῳ παραθέσει· τινὸς γὰρ καὶ ἐνός τὸ πολλαπλάσιον πολλα-
 30 πλάσιον, ἢ μὴν ὠρίζαι τὸ ἐν τῷτο πόσον ἐστὶ μόριον τῷ πολλαπλα-
 σίῳ. διὸ καὶ τὸ πολλαπλάσιον πρὸς ἐν ὁμοίως λέγει ὡς λέγει
 καὶ τὸ ἐπιμόριον, ὡς περ πάλιν ὁμοίως ἀλλήλοις ἐλέγετο τὸ διπλά-
 σιον καὶ τὸ ἡμιόλιον· ἔχ' ἔτῳς ἔχει τὸ ὑπερέχον πρὸς τὸ ὑπερεχό-

μενον. πρὸς ὠρισμένον γὰρ τι λέγει καὶ τὸ πολλαπλάσιον καὶ τὸ ἐπι-
 μόριον· ὅλως γὰρ ἡ τοιαύτη χάσις ἐν ἀόριστῳ ἀντιθέσει· τὸ μὴ γὰρ
 πολλαπλάσιον ἔχει τι ὠρισμένον, τὸ πολλαπλάσιον ἔχειν ἐκεῖνο καὶ τὸ
 ἐπιμόριον· αὐτὸ γὰρ αὐτὸ τὸ ἔχον καὶ πλείω μέρη αὐτοῦ. τὸ δὲ
 5 ὑπερέχον ἔδνα ὅρον τῆς ὑπεροχῆς τι σημαίνει· διὸ καὶ ἀόριστον
 ὑπεροχὴν λέγει. εἰπὼν δὲ τὸ μὴ ὀρίζον τὴν ὑπεροχὴν κατ' ἀριθ-
 μὸν ἀόριστον τὴν ὑπεροχὴν ἔχειν, προσέθηκεν· "ὁ γὰρ ἀριθμὸς σύμ-
 1021 α μετρος," ἴσον λέγων τῷ πάντες οἱ ὠρισμένοι ἀριθμοὶ σύμμετροι.
 καὶ μὴ σύμμετρον δὲ ἀριθμὸν λέγει, ὁ ἐξηγητικὸν ἐστὶ τῷ πῶς
 λέγει ἀόριστον κατ' ἀριθμὸν· πάντες γὰρ ἀριθμοὶ ὠρισμένοι συμμέ-
 15 τροι ὅντος (σύμμετροι μὴ γὰρ οἱ τῷ αὐτῷ μέτρῳ μετρήμενοι, πάν-
 των δὲ ἀριθμῶν μέτρον κοινὸν ἢ μὴν), οἱ καὶ τὴν τοιαύτην ὑπερο-
 χὴν ὑπερέχειν λεγόμενοι τῷ μὴ ὀρίζον τὴν ὑπεροχὴν καὶ τῷτο λέ-
 γοντι καὶ μὴ σύμμετρον ἀριθμὸν λέγεσθαι πρὸς ἀλλήλους, ἔχ' ὅτι
 μὴ καὶ ἔτῳς ἔχειν. ληφθέντες πρὸς ἀλλήλους ἂν ληφθῶσιν, εἰσὶ
 σύμμετροι, ἀλλ' ὅταν μὴ ὀρίζωσιν ἐν τῇ πρὸς ἀλλήλους ἀντιθέσει
 τὴν ὑπεροχὴν. ἐξηγούμενος δὲ αὐτὸς τὸ "καὶ μὴ σύμμετρον δὲ
 ἀριθμὸν λέγει," προσέθηκε πῶς καὶ μὴ σύμμετρον· "τὸ γὰρ
 20 ὑπερέχον πρὸς τὸ ὑπερεχόμενον τοιαύτον ἐστὶ καὶ ἔτι· τῷτο δὲ ἐστὶν
 ἀόριστον·" καὶ γὰρ πλείον καὶ ἑλάττω γινόμενον τὴν αὐτὴν χάσιν σώ-
 ζει· τῷτο γὰρ ἐστὶ τὸ "ἢ ἴσον ἢ ἔκ' ἴσον." ἢ γὰρ ἴσον τῷ φθάνοντι
 εἰληφθαι δύναται τὸ πάλιν λαμβανόμενον ὑπερέχειν εἶναι, ἴσον δὲ
 καὶ λόγον, ὡς εἶναι ἐν ἀμφοτέροις τριπλάσιον τὸ ὑπερεχόμενον, ἢ
 ἔκ' ἴσον· τῷτο δὲ ὁ ἀόριστον. δύναται τὸ "ὅλως ἀόριστον κατ' ἀριθ-
 25 μόν" εἰρηκέναι ὡς δηλῶν δι' αὐτῶν ὅτι ἔκ' κατ' ἀριθμὸν τε
 ὅλως ἐστὶν ὠρίζαι ἢ δεικτικὸν τὸ πο μὴ ἀριθμὸν ἢ ἀντι
 σύμμετρον, ἐπὶ δὲ τῆς τοιαύτης ὑπεροχῆς τῷ ἀόριστῳ λέγεσθαι μὴ
 εἶναι σύμμετρον τινα τῶν ἔτῳς ἐχόντων πρὸς ἀλλήλους ἀριθμῶν.
 ἢ τὸ "ὁ γὰρ ἀριθμὸς σύμμετρος" δηλωτικὸν ἐστὶ τῷ ὅτι ὁ μὴ ὠρι-
 30 σμένῳ τινὶ ὑπερέχον ἀριθμὸς ἀριθμῷ συμμέτρῳ ὑπερέχει (καὶ γὰρ
 ὁ ἐπιμόριος τῷ ἐπιμορίῳ· μέρος γὰρ), ἐπὶ δὲ τῷ ὑπερέχοντος ἔχ'
 ὠρίζαι. ἐστὶ μὴ γὰρ τὸ ὑπερέχον τοιαύτον τε ὅσον τὸ ὑπερεχόμενον
 "καὶ ἔτι," ἀόριστον δὲ τὸ "καὶ ἔτι." δύναται γὰρ τὸ ἔτι τῷτο ὁ ὑπερέχει

4. καὶ ἡ ἐπιμόλιος *M.* || 5. ἐκεῖνο *M.* || 6. τὸ — 9. ὠρισμένον *his M.* || 19. ὦ || *M.* || 23. δὲ καὶ *vel* κατ' ὑπεροχὴν *M.* || 25. ὥστε *ἔτῳς* *M.* || 26. *ut ad unum quidem, sed non determinatum Sepulv.* || 31. *multiplex enim cuiusdam atque unius multiplex est: sed hoc unum quota pars multiplicis sit, non definitur. itaque multiplex aequae ac superparticularis ad unum dicitur, ac vicissim duplum et sesquialterum similiter inter se. at excedens ad excessum non perinde sese habet Sepulv.* || ὡς λέγεται *om M.*

2. *multiplex enim hoc habet determinatum, quod saepe continet numerum illum, ad quem refertur: superparticulare vero quod illum continet et partem praeterea quempiam eius. at excedens, quia nullum excessum terminum significat, idcirco per indeterminatum excessum dicitur Sepulv.* || 9 et 14. κατὰ καὶ τὰ *M.* || 15. καὶ *om M.* || 16. ὅτι *M.* || 18. μὴ μὲν *M.* || 24. *sed illud (indefinitum omnino est numero) dixisse potest, ut per ipsum significaret nullum excedens, quatenus secundum numerum omnino est aliquid, determinatum esse; quod demonstratur illis verbis (per non commensurabilem autem numerum dicuntur). de huiusmodi enim excessu indeterminatum dicitur, propterea quod ex numeris, qui sic habent inter se, nullus est commensurabilis. vel illud (numerus enim commensurabilis est) significat Sepulv.* || 25. ἢ κατ' *ib. lacuna A.* || 26. πο μὲν *AM.* || ἂν σύμμετρον *M.* || 28. ἀριθμὸν *M.* || 31. τῷ ὑπεπιμορίῳ *M.* || 32. *quantum id quod exceditur et amplius, ipsum autem amplius indefinitum est. nam excessus ille, quo excedens excedit, par esse potest ei, quod exceditur, ut excessus dupli Sepulv.* || 33. ὅ || τὸ *M.*

τὸ ὑπερέχον καὶ ἴσον εἶναι τῷ ὑπερεχομένῳ· καὶ γὰρ τὸ διπλάσιον ὑπερέχει· τοσούτον γὰρ ἐστὶ καὶ τὸ ἴσον· ἐστὶ τῷ ὑπερεχομένῳ· δύναμις καὶ ἐλάττω, ὥς ἐκ ἑξιν εἰπεῖν ὀρίσαντα τίνι ὑπερέχει, πό-
 1021 αρει. δείξας δὲ πῶς λέγει κατ' ἀριθμὸν τὰ καθ' ὑπεροχὴν καὶ ἐλ-
 8. λειψίν λεγόμενα, ταῦτα δὲ φησι τὰ πρὸς τι κατ' ἀριθμὸν λέ-
 γειν πάντα καὶ κατ' ἀριθμὸν τινὰ ἀριθμῷ· τὸ γὰρ διπλάσιον καὶ ἡμισὺ καὶ
 πολλαπλάσιον καὶ πολλοσημόριον καὶ τὰ τοιαῦτα τῶν ἀριθμῶν πάθη,
 καὶ ταῦτα ποσά, ὡς εἶπε πρὸ ὀλίγου ἐν τῇ τῷ ποσῷ διαιρέσει. καὶ ἐτι
 φησὶ κατ' ἄλλον τρόπον κατ' ἀριθμὸν πρὸς τι λέγειν καὶ ἐκείνῳ
 καθ' ὑπεροχὴν καὶ ἐλλειψίν, ἀλλὰ κατ' ὁμοιότητα καὶ ἰσότητα. ὅτι
 δὲ καὶ τὰ ἕτως πρὸς ἀλλήλα λεγόμενα κατ' ἀριθμὸν λέγει, δεί-
 κνυσιν λαβὼν ὅτι κατ' ἐν λέγει. καὶ γὰρ τὸ ἴσον καὶ τὸ ὅμοιον καὶ τὸ
 ταῦτ' ἐν λέγει· τῷ γὰρ ἐν ἀλλήλοις εἶναι. “κατ' ἴσον τὸ ἐν λέγει
 πάντα” εἶπεν, ὅτι τῷ ἄμφω τὰ ἕτως ἀντιτιθέμενα ἐν εἶναι ἀλ-
 15 λήλοις ἢ τοιαύτῃ ἀντίθεσις τε καὶ χέσις. καὶ πῶς γε ἐν λέγει ἄμφω;
 “ταῦτα μὲν ἴσῳ μία ὕσῳ.” ταῦτα γὰρ κατ' ὕσῳ ὅμοια. καὶ γὰρ
 ὅταν τι αὐτὸ αὐτῷ ταῦτ' ἐν λέγει, ὡς δύο λαμβάνει τὸ ὄν· ὥς
 ἢ ταῦτότης ἐνόησεν τις κατ' ὕσῳ. ὅμοια δὲ ὡς ἢ ποιότης μία·
 ὅμοια γὰρ ἐν μόνῃ ποιότητι, ὡς εἶπεν ἐν Κατηγορίαις (c. 8). ὥς
 καὶ ἢ ὁμοιότης ἐνόησεν ἐν ποιότητι. ἴσα δὲ ὡς ἐν ποσόν. πάντα
 δὲ κατ' ἐν τε εἶναι τὰ ἕτως ἀντιτιθέμενα ἀντικείμενα, ὁ λαβὼν δεί-
 κνυσιν ὅτι ἢ τοιαύτῃ χέσις τε καὶ ἀντίθεσις κατ' ἀριθμὸν ἐστὶ,
 προσλαβὼν ὅτι ἐν ἀρχῇ ἀριθμῷ καὶ μέτρῳ. ὥς καὶ τὰ κατ' ἐν
 ἀντικείμενα, κατ' ἀρχὴν ἀριθμῷ καὶ μέτρῳ ἀντικείμενα, εἴη
 25 ἂν κατ' ἀριθμὸν ἀντικείμενα, ἢ μὴ ὁμοίως κατ' ἀριθμὸν τοῖς
 ῥηθείσι πρώτως· ἐκεῖνα μὲν γὰρ κατ' ἐν ἀριθμῷ ὑπεροχὴν, ταῦτα
 1021 α δὲ κατ' ἐν ἰσότητά τε καὶ ἐνόησεν. εἰπὼν δὲ περὶ τῶν κατ' ἀριθ-
 14. μὸν ἀντικειμένων πρὸς τι, ἐφεξῆς λέγει περὶ τῶν κατ' ἐν ποιητικόν
 τε καὶ παθητικόν καὶ τὸ ποιεῖν τε καὶ πάχειν ἀντικειμένων. ποιητικά
 μὲν ὡς καὶ παθητικά κατ' ἀριθμὸν λέγει, κατ' ἀριθμὸν δὲ τὰς ἀπὸ τῶν δυνά-
 μειων ἐνεργείας ποιεῖν καὶ πάχοντα. δείξας δὲ διὰ τῶν παρα-
 δειγμάτων τίναν μὲν ἐστὶ κατ' ἀριθμὸν λεγόμενα πρὸς τι, τίναν δὲ
 κατ' ἐνεργείαν, προσέθηκεν ὅτι μὴκέτι τὴν κατ' ἐν τῷ διαίρειν ἢ
 κατ' ἐν ἀριθμῷ ἀντίθεσις ἔχει τῷ μὴδὲ εἶναι τινος ἀριθμῶν ἐνε-
 35 γείας ἀκίνητα γὰρ τὰ μαθηματικά πάντα. τὸ δὲ “ἀλλ' ἢ ὅν
 τρόπον ἐν ἐτέροις εἶρη” λέγει ἂν, ὅτι καθὼς νοῦν ἐνεργεῖαι αὐτῶν
 λέγοντο εἶναι, αἱ τινες ἐνεργεῖαι ἢ κατ' ἐν κίνησιν εἰσὶν, ἐπεὶ μήτε
 νοῦν καθὼς νοεῖ κινεῖ μήτε τὸ νοούμενον· καὶ ἔστιν ἐνεργεῖα ἢ τῷ
 νοούμενῳ, ἢ μὴ κατ' ἐν κίνησιν, ὡς ἔστιν ἐν τοῖς κατ' ἐν κίνησιν ἐνεργείαις
 40 τῷ πάχοντος, ἢ τῷ ποῶντος μόνον (“). ἢ ὅτι αὐτῶν μὲν ἐστὶ
 τῶν ἀριθμῶν ἐνεργεῖαι· ὅτε γὰρ ποιεῖ ἢ πάχει ὁ ἀριθμός, καθὼς

ἀριθμός, ὥς περ ὧντο οἱ Πυθαγορικοί· τὰ μέντοι ποιεῖν καὶ πά-
 χοντα, κατ' ἐν ἀριθμὸν, καὶ ἢ ἔχουσιν ὑπεροχὴν πρὸς ἀλλήλα ἢ ἰσό-
 τητα ἀναλογία ποιεῖ τε καὶ πάχει· ἢ γὰρ ὅπως ἔχον τὸ ποιητικόν
 ἢ ὅπως ὄν ὅν ποιεῖ, ἀλλὰ δεῖ αὐτῷ καὶ συμμετρίας τῆς πρὸς τὸ
 5 πάχον, ἥτις κατ' ἀριθμὸν τινὰ γίνεσθαι· ἐν γὰρ ποιεῖ ὑπεροχὴν καὶ ποσῇ
 τὰ τε ἰατρικὰ φάρμακα τὸ ποιεῖν ἔχει· ἢ γὰρ τὰ τυχόντα διὰ τὴν
 ποιότητα μόνον ποιεῖ, ἀλλὰ δεῖ αὐτοῖς καὶ ποσότητος εἰς τὸτο, ὅ
 δὲ αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων σώματων τῶν ποιούντων ἢ πα-
 χόντων. τῶν δὲ κατ' ἀριθμὸν, φησὶν, λεγόμενων πρὸς ἀλλήλα
 τὴν ποιητικὴν τε καὶ παθητικὴν, τῷ γὰρ τῶν κατ' ἐν δυνάμει ποιεῖν τε
 καὶ πάχειν, καὶ κατ' ἐν χρόνον φησὶν λέγεσθαι τινὰ πρὸς τι· τὸ γὰρ πεποι-
 κὸς πρὸς τὸ πεποιημένον λέγει (τὸ γὰρ θερμαίνον πρὸς τὸ θερμανθέν,
 καὶ τὸ οἰκοδομῆν ὁμοίως) καὶ τὸ ποιεῖν πρὸς τὸ ποιηθὲν· καὶ
 γὰρ πατὴρ υἱὸς κατ' ἐν χρόνον, φησὶν, λέγει· τῷ γὰρ τὸ μὲν γεγεννηκὸς εἶναι
 10 τὸ δὲ γεγεννημένον, τὸ δὲ γεγεννηκέναι καὶ γεγενῆσθαι τὸ μὲν πεποι-
 κέναι τὸ δὲ πεπονηθέν ἐστίν. κατ' ἀριθμὸν δὲ λέγει καὶ τὰ γεγονότα,
 ὅτι μὴδὲ ταῦτα ὡς ἐνεργούντα ἐστὶ λαμβάνει. ἢ “κατ' ἀριθμὸν”
 κοινῶς λέγει ἀντικείμενα τὰ κατ' ἐν ποιεῖν τε καὶ πάχειν ἀντικείμενα,
 καθ' ὅν ἂν χρόνον ἢ ἀντίθεσις αὐτῶν λαμβάνει. λέγει δὲ φησὶν
 ἕνα πρὸς τι καὶ κατ' ἐν χρόνον δυνάμει, ὥς περ καὶ κατ' ἀριθμὸν· τὸ μὲν
 γὰρ θερμαντικόν πρὸς τὸ θερμαντὸν κατ' ἀριθμὸν, τὸ δὲ ὁρατὸν καὶ ἀόρα-
 15 τόν κατ' ἐν χρόνον· τὸ γὰρ ἀδύνατον ὁρατὸν πρὸς τὸ ἀδύνατον ἰδεῖν,
 καὶ τὸ ἀδύνατον διαίρεθῆναι πρὸς τὸ ἀδύνατον διελεῖν· ἀόρατον
 γὰρ, ὅ ἐκ ἑξιν ὅρασις, καὶ ὅρασις ἐκ ἑξιν τῷ ἀόρατῳ. ὥς τὰ
 ἕτως λεγόμενα πρὸς ἀλλήλα πάντα κατ' ἐν χρόνον ἂν δυνάμει λέ-
 γοιτο· τὸ γὰρ ἀδύνατον ἀδυναμία ἀδύνατον, καὶ ἀδυναμία ἀδυνάτω
 ἀδυναμία. εἰπὼν δὲ ταῦτα, προσέθηκεν τοῖς εἰρημένους ὅτι τὰ μὲν
 1021 α κατ' ἀριθμὸν λεγόμενα πρὸς τι, ὅποια ἦν περὶ ὧν πρῶτον εἶπε, καὶ
 26. κατ' ἀριθμὸν (ταῦτα δ' ἦν κατ' ἐν ποιητικά καὶ παθητικά ἀλλήλων
 εἶναι ἀντικείμενα), ταῦτα δὲ πάντα ἕτως πρὸς τι λέγεσθαι φησὶ
 τῷ ἕκαστον αὐτῶν ὅπερ ἐστὶν ἄλλῃ λέγειν, ἀλλὰ μὴ τῷ ἄλλῳ
 πρὸς αὐτό. βύλει δὲ ἡμῶν διαφορὰν τινὰ δεῖξαι τῶν κατ' ἐν
 προειρημένους δύο τρόπους πρὸς τι λεγόμενων πρὸς τὸν ῥηθέντα λό-
 γον τῶν πρὸς τι κατ' ἐν κρίνεν τε καὶ κρινόμενον, ὡς ἐλέγετο ἢ ἐπι-
 κρίνη τε καὶ ἢ αἰσθησις καὶ τὸ μέτρον καὶ ἢ διάνοια καὶ ἢ δόξα καὶ ἢ
 ὑπόληψις. ἔστι δὲ ἡδε ἡ λέγειν ἂν διαφορὰν, ὅτι ἐπὶ μὲν ἐκείνων
 ἑκάτερον τῶν ἀντικειμένων αὐτὸ ὅπερ ἦν ἐκεῖνος ἐλέγετο εἶναι πρὸς
 ὃ εἶχε τὴν ἀντίθεσιν. ἢ κατ' ἐν πτωσὶν δὲ τὸ ἐκεῖνος λαμβάνει, ἐπεὶ
 καὶ τὸ ὅμοιον κατ' ἀριθμὸν λεγόμενον καὶ τὸ ἴσον καὶ τὸ ταῦτ' ἐκ ὁμοί-
 20 ὃδὲ ἴσῳ ὃδὲ ταῦτ' ἐν λέγει, ἀλλὰ ὁμοίως καὶ ἴσῳ καὶ ταῦτ'· ἀλλ'
 ἔστιν ὃ λέγει, ὅτι αὐτὸ ὃ ἐστὶν ἢ ἄλλῃ λέγει τὸ ἄλλῳ ἢ ἄλλως
 πρὸς ἄλλο· τὰ δὲ κρινόμενα καὶ τὰ κρινόμενα ἐκείνῳ ἕτως. τὰ μὲν

9. ταύτης Α. || 11. ὁμοιότητα ὁμοιότητα. ὅτι Μ. || 18. αὐτὸ om Μ. || 24. προλαβὼν ΑΜ. || μέτρων — 25. καὶ om Μ. || 27. πρώτως· τοῖς ἐκεῖνα ΑΜ. || 30. καὶ ante παθητικόν et 31. τῶν om Μ. || 38. τὸν γὰρ Μ.

1. efficientia tamen et patientia per excessum secundum numerum, et quem habent inter se, vel per aequalitatem proportionem quadam efficiunt perpetiunturque Sepulv. || 2. κατὰ τὴν κατὰ καὶ ἢ Α, κατὰ τὴν τὸν ἀριθμὸν, καὶ ἢ Μ. || 5. πάχειν Μ. || 7. μόνον Α. || 14. γεγεννηκὸς Α. || 18. κοινῶς τινος Α. || 21. τὸ δὲ — 22. ἰδεῖν om Α. || 24. ἐκ post ὅρασις om Μ. || 29. ἢ καὶ κατὰ Μ.

ἢ κρίνοντα ταῦτα ἃ ἐστὶν ἄλλων λέγει· τῶν ἢ κρινόμενων· ἢ τε ἢ αἰδησις αἰδητῶν, ἢ τε ἐπισήμη ἐπισητῶν, καὶ τὸ μέτρον μετρεμένων, καὶ ἡ διάνοια διανοητῶν, καὶ ὁ νοῦς νοητῶν. τὰ δὲ κρινόμενα ἐκείναι αὐτὰ ἃ ἐστὶν τῶν κρινόντων λέγει, ὅδε καὶ τὸτο πρὸς τι, καθὼς αὐτὰ ἄλλων ἐστὶν, ἀλλ' ὅτι ἄλλο τι τῶν ἐστὶν· ὅτι ἢ αἰδησις ἐστὶν αὐτῶν ταύτης αἰδητῶν, καὶ ἐπισήμη ἐστὶν αὐτῶν ἐστὶν ἄλλο· ὅτι ἢ ἐπισήμη· ὅτι ἢ ὁμοιοῦς εἰ καὶ ὁμοῖοι ὁμοιον λέγει, καὶ τὴν πτωσιν, ὁμοίως ὡς καὶ τὸ ἐπισήμην ἐπισήμην καὶ τὸ αἰδητῶν αἰδητῶν πρὸς ἢ δοτικὴν πτωσιν ὁμοίως καὶ ταῦτα καὶ ἐκεῖνα, ἀλλ' ὅχι ὡσαύτως λέγει· τῷ ἢ αὐτὸ ἐκεῖνον ὁμοιον εἶναι ὁμοιον αὐτῷ λέγει, ἀλλ' ὅχι τῷ ἐκεῖνο τῷ, εἰ καὶ ὅτι μάλα κακὰ ἐκεῖνον πρὸς τὸτο ὁμοίως λέγει, ὁμοίως καὶ τὸ ἴσον καὶ τὸ ταυτόν. τὸ δὲ αἰδητῶν αἰδητῶν αἰδητῶν λέγει, ὅτι τῷ αὐτῷ ὅτι ἐστὶ τῆς αἰδητῶν εἶναι, ἀλλὰ τῷ ἐκεῖνο, πρὸς ὃ λέγει, τῷ εἶναι. τῷ ἢ αἰδητῶν αὐτῷ εἶναι λέγει τὸ αἰδητῶν αἰδητῶν αἰδητῶν· τὸ ἢ ὁρατὸν σημαίνει ὅτι ἐστὶν αὐτῷ ὅχι· ὁμοίως τῷ τοῖς λέγει· ἢ καὶ ἡ ἁρμονία πρὸς τὰ ἡρμωσμένα· ἢ ἢ ἁρμονία τῶν ἡρμωσμένων, τὰ δὲ ἡρμωσμένα τῇ ἁρμονίᾳ ἡρμωσμένα, ὅτι ἡ ἁρμονία τῶν ἐστὶν, ὡς ἐπὶ τῶν ἐπισητῶν ἐπισήμη. Alex.

1020 b (·) ὡς εἶναι θείας καὶ παρὰ τῷ φιλοσόφῳ, ὡς τοῖς Πυθαγόροις, τὰ μαθηματικά. . . τὸτο καὶ ὁδὸν λέγει τὴν τῶν Πυθαγορείων, ὡς εἶναι εἶπον. cod. Reg.

1020 b (·) καὶ φησιν ὅτι τριχῶς λέγοντι τὰ πρὸς τι, τὰ μὲν καθ' ὑπεροχὴν καὶ ἁλλειψιν, τὰ δὲ ὡς τὸ παιδικὸν καὶ τὸ παθητικόν, τὰ δὲ ὡς τὸ κρῖνον καὶ τὸ κρινόμενον. καὶ εἰκότως ταῦτα εἶπε τῶν πρὸς τι, εἰ καὶ ἐπταχῶς διαιρέσθαι ἐν Κατηγορίαις, ἐπειδὴ κυρίως ταῦτα ὑπάρχειν. Asclep.

1021 a (·) ἄλλον δὲ τρόπον λέγει ὡς τὰ ἀκίνητα καὶ τὰ μαθηματικά· περὶ ἢ τῶν ἔλεγον οἱ Πυθαγόρειοι ὅτι ἐστὶν ἀφαίρεσιν θεωρῶν, ἀλλ' ὅτι ἔχουσιν οἰκίαν ὑπαρξιν. id.

1021 a (·) — διάνοιαν. εἰπὼν ἐν τοῖς πρὸς ἄλληλα λεγομένοις ὡς τὸ κρῖνον τε καὶ κρινόμενον, τὸ κρινόμενον πρὸς τὸ κρῖνον ὅπως λέγει, ὅτι ἐκεῖνο τῷ, τῷ ἐστὶ τὸ κρῖνον τῷ κρινόμενον, δυναμένον πρὸς τὸ κρῖνον ὅπως λέγει ὡς τὸ κρῖνον γὰρ πρὸς τὸ κρινόμενον, νυνὶ δείκνυσιν ὅτι ὅπως λέγει ταῦτα πρὸς τι, ἢ τε ἐπισήμη καὶ ἡ αἰδησις καὶ τὸ μέτρον καὶ ὅσα τῷ τοῖς ὁμοία, ὡς πρὸς τὰ ὡς ἐστὶν, ἢ μὲν ἐπισήμη πρὸς τὰ ἐπισητῶν, ἢ δὲ αἰδησις πρὸς τὰ αἰδητῶν, ἢ δὲ ὁδὸν πρὸς τὰ ὁδοῦ, ἀλλ' ὅχι πρὸς ἐκεῖνα ἐν οἷς ἐστὶν, ἢ μὲν ἐπισήμη πρὸς τὸ ἔχον τὴν ἐπισήμην, ἢ δὲ αἰδησις πρὸς τὴν αἰδησιν, καὶ τὰ ἄλλα ὁμοίως, διὰ τὸ τὸτο δεικνύναι πρὸς τὸ πρὸς τὸ εἰρημένον, τὸ ἐν τοῖς πρὸς τι εἶναι τινὰ καὶ ὅπως πρὸς τι λεγόμενα τῷ πρὸς ἃ λέγει τῶν εἶναι τῶν πρὸς αὐτὸ λεγομένων· τοιαῦτα ἢ τὰ κρινόμενα καὶ ὅπως λεγόμενα πρὸς τὰ κρῖνοντα.

ὅτι δὲ ἡ ἐπισήμη πρὸς τὰ ἐπισητῶν λέγει ἄλλον πρὸς τὸν ἔχοντα τὴν ἐπισήμην, δείκνυσιν διὰ τὸ δεῖξαι ὅτι οἱς ἐστὶ τὸ αὐτὸ λεγόμενον. πῶς δὲ γίνετο οἱς τὸ αὐτὸ λεγόμενον, ὁλίγον προελθὼν δείκνυσιν αὐτῶς εἰπὼν· ὁμοίως δὲ καὶ τινὸς ἐστὶν ἡ ὅφισ, ὅχι ὅχι ἐστὶν ἡ ὅφισ (καίτοι ἀληθὲς τὸτο εἰπεῖν) ἀλλὰ πρὸς χροῖμα ἢ πρὸς ἄλλο τι τοιαῦτον· ἐκείνως δὲ οἱς τὸ αὐτὸ λεγόμενον, ὅτι ἐστὶν ὅφισ ὅχι ἐστὶν ὅφισ. ἐστὶ δὲ τὸ διὰ τῶν λεγόμενον ὑπὲρ αὐτῶν, ὅτι ἀντὶ τὴν ὅφιν καὶ τὴν ἐπισήμην καὶ τὰ τοιαῦτα ἄλλων τινῶν λέγωμεν εἶναι, οἷον ἐπισήμην τῶν ἐπισητῶν, τὴν ὅφιν τῶν ὁρατῶν, ὅθεν ἀποπον ἀπαντήσας· πρὸς ἢ τὸν ἐρόμενον, τί ἐστὶν ὅχι ἐστὶν ἐπισήμη, ἀπόκρισις εὐλογος ὅτι τὸ ἐπισητῶν· εἰ δὲ τις τὴν ἐπισήμην ὅχι πρὸς τὸ ἐπισητῶν λέγει λαμβάνει, ἀλλὰ πρὸς τὸν ὅχι ἐστὶ καὶ τὸν ὅχι ἐστὶ, τῷ ἐστὶν πρὸς τὸν ἐπισήμην ἔχοντα, ἐστὶ ἡ ἀπόκρισις πρὸς τὸν ἐρόμενον, τί ἐστὶν ὅχι ἐπισήμη, ὅχι ἐστὶν ἐπισήμη, ἐπεὶ ἐτέθη, ὅχι ἐστὶ πρὸς ἐκεῖνο λέγει. ὅχι δὲ ἐστὶ ἀποπος ἢ ἀπόκρισις καὶ οἱς τὸ αὐτὸ λεγόμενον. πρὸς δὲ τὸτο ἀπορήσαι τις ἀν, ὅτι εἰ διὰ τὸτο τὰ τοιαῦτα ὅχι λέγει πρὸς τὰ ἐν οἷς ἐστὶ, διότι συμβαίνει οἱς ταῦτα λέγει, ὅδε ἄλλο τι δεῖ τῶν ἐν τινι ὄντων πρὸς ἐκεῖνο λέγει ἐν ὅχι ἐστὶν. δοκεῖ δὲ πολλὰ τῶν πρὸς τι λέγει πρὸς τὰ ἐν οἷς ἐστὶν· ἢ τε ἢ ἁρμονία λέγει ἡρμωσμένων εἶναι, καὶ ὅχι ἐν ἄλλοις τισὶν ἐστὶ ἡ ἁρμονία ἢ ἐν τοῖς συγκατεμένοις ὡς ἐστὶ καὶ πρὸς ἐκεῖνα λέγει. ἀλλὰ καὶ ἡ ἐξὶς ἔχοντος ἐξὶς λέγει εἶναι, ἐν ὅχι καὶ ἐστὶν. ἐστὶ δὲ τὸ βέλτοιστο ὁμοίως ἐρωτᾷ, ἐστὶ οἱς ταῦτα λεγόμενον· πρὸς ἢ τὸν ἐρόμενον, τί ἐστὶν ὅχι ἐστὶν ἁρμονία, ἀπόκρισις ὅχι ἐστὶ ἡ λέγουσα ὅχι ἐστὶν ἁρμονία, ἢ τε ἁρμονία πρὸς τὸ ὅχι ἐστὶν ἁρμονία λέγει· πρὸς ἢ τὰ ἡρμωσμένα λέγει, ὡς ἐστὶν ἁρμονία. ὅτι δὲ λέγει πρὸς ταῦτα ἐν οἷς ἐστὶν, ὑπὸ μὲν Θεοφράστου ἐν τῷ Β τῶν Τοπικῶν ὅπως εἶρη· ὡς μὲν ἢ ἔκαστα λέγει, καὶ ὑπάρχει τῷ τοῖς, ὡς περὶ ἡ συμμετρία καὶ ἡ ἐξὶς καὶ ἡ σύνθεσις· μνήμη δὲ καὶ ὕπνος καὶ ὑπόληψις ὅθεν τῶν ἀψύχων, ὅδε ἡ ἐτέρη κίνησις ἄλλω. διὰ δὲ καθ' ἕκαστα διορίζον· καὶ αὐτῶς δὲ ὁ Ἀριστοτέλης περὶ τῶν αὐτῶν τῶν ὅπως εἶρηκεν ἐν τῷ Δ τῶν Τοπικῶν (c. 4 p. 125 a 33)· ἐπεὶ δὲ τῶν πρὸς τι λεγομένων τὰ μὲν ἐξ ἀνάγκης ἐν ἐκείνοις ἢ περὶ ἐκεῖνα ἐστὶ πρὸς ἃ ποτε τυγχάνει λεγόμενα, οἷον αἱ διαθέσεις καὶ αἱ ἐξὶς καὶ ἡ συμμετρία (ἐν ἄλλω ἢ ὅθεν δυνατὸν ὑπάρχειν τὰ εἰρημένα ἢ ἐν ἐκείνοις πρὸς ἃ λέγει), τὰ δὲ ὅχι ἀνάγκη μὲν ἐν ἐκείνοις ὑπάρχειν πρὸς ἃ ποτε λέγει, ἐνδέχεται δὲ (οἷον εἰ ἐπισητῶν εἴη ἡ ψυχὴ· ὅθεν ἢ κωλύει τὴν αὐτῆς ἐπισήμην ἔχειν τὴν ψυχὴν, ὅχι ἀναγκαῖον δὲ· δυνατὸν ἢ καὶ ἐν ἄλλω ὑπάρχειν τὴν αὐτὴν ταύτην), τὰ δὲ ἀπλῶς ὅχι ἐνδέχεται ἐν ἐκείνοις ὑπάρχειν πρὸς ἃ ποτε τυγχάνει λεγόμενα, οἷον τὸ ἐναντίον ἐν τῷ ἐναντίῳ, ὅδε τὴν ἐπισήμην ἐν τῷ ἐπισητῶν, ἀντὶ τὴν τυγχάνει τὸ ἐπισητῶν ψυχῇ ἢ ἀνθρώπῳ. διὰ ἢ τῶν καὶ ἀναγκαῖον εἶναι

5. ἄλλων ἐστὶ om M. || 7. ἄλλα M. || 8. τὸ ante ἐπισητῶν om M. || 15. αἰσθητὸν τὸν αἰσθήσει M. || 16. πρὸς — 17. ἁρμονία om A. || 39. τὸ ante τὴν om M. || 40. καὶ τὴν ἄλλο M. || 42. τῷ τὸ A.

1. τὸν om M. || 5. πρὸς τὸ χροῖμα A. || 10. ἀπαντήσας M. || τὸν τὸ M. || 12. τὸ om M. || καὶ ἐν ὅχι M. || 20. ὅχι ἢ ἄλλω τισὶν ἐστὶν ἢ M. || 25. ἢ τε ἢ εἶπε M. || ἐστὶν ἡ ἁρμονία M. || 30. ἄλλων A. || 32. εἰρηκαμεν A. || 33. ἐν om M. || 43. ἀνθρώποι M.

φῃσιν ἓναι τῶν πρὸς τι πρὸς ἐκεῖνα λέγεσθαι ἐν οἷς ἐστίν· ὡς εἶπεν εἶναι τὴν τε διάθεσιν (διακειμένην γὰρ καὶ τὴν ἐν ᾧ ἐστίν ἢ διάθεσις) καὶ τὴν ἔξιν· τὴν γὰρ τὴν ἔξιν ἔχοντος ἡ ἔξις, ἔξις. ἀλλὰ καὶ ἡ συμμετρία ἐστίν ἐν τούτοις. ἀλλ' εἰ πρὸς ταῦτα λέγεσθαι, ἐν οἷς ἐστίν ἕκαστον τούτων, οἷς ταῦτα λεχθήσεσθαι ἐφ' ἑκάστου αὐτῶν. τί ἐστίν ὃ ἢ διάθεσις; ὃ ἐστίν ἢ διάθεσις. τί ἐστίν ὃ ἐστίν ἔξις; ὃ ἐστίν ἔξις. ὁμοίως καὶ ἐπὶ συμμετρίας. εἰ δὲ ἐπὶ τούτων οἷς μὴ ταῦτα λέγεσθαι, ἐξ ἀνάγκης δὲ δεῖ αὐτὰ πρὸς ταῦτα λέγεσθαι ἐν οἷς ἐστίν, ὅθεν πρὸς διαβολὴν τὸ λέγεσθαι τι πρὸς τὸ ἐν ᾧ ἐστὶ τὸ οἷς ταῦτα λέγεσθαι. καὶ γὰρ εἰ μὴ ἦν ἔτι οἷς λεγόμενον ὡς αὐτὸ πρὸς αὐτὸ λέγεσθαι, ἄτοπον ἂν 10 τι εἴπετο· ἦν γὰρ αὐτὸ αὐτῷ τι ἀντικείμενον, εἴγε τὰ πρὸς τι πρὸς ἀντικείμενα λέγεσθαι. εἰ δὲ ἀποκρινόμενος πρὸς τὸν ἐρόμενον, τί ἐστὶ τὸ ὃ ἐστίν ἐπισήμη, λέγει μὴ εἶναι τὴν ἐπισήμην τὴν ὃ ἐστίν ἐπισήμη, ὃν ἀληθές, ὃ μὴ καὶ πρὸς τούτο λέγεσθαι (ἐκείνῳ γὰρ ἐρωτηθείς, πρὸς τί λέγεσθαι ἐπισήμη, ἀποκρίνεσθαι ὃ ἐστίν ἐπισήμη, ἀλλὰ πρὸς τὸν 15 ἔχοντα τὴν ἐπισήμην), καὶ πάλιν, πρὸς τί λέγεσθαι ὃ ἔχων τὴν ἐπισήμην, ἐρωτηθείς ἀποκρίνεσθαι πρὸς ἐπισήμην, ὅτι ἂν εἴη αὐτό τι πρὸς αὐτὸ λεγόμενον, εἴγε ἄλλο ἐπισήμη καὶ ἄλλο τὸ ἐπισήμην ἔχον. ἔοικε δὲ καὶ αὐτὸς ὅχι ὡς ἀναρετικὸν τὸ λέγεσθαι τι πρὸς τὸ ἐν ᾧ ἐστὶ τιθέναι αὐτό, ἀλλὰ πρὸς σύσσωμον μᾶλλον αὐτῷ χρησθῆναι 20 τῷ, ἐν οἷς ἐνδέχεται τὰ ὅντα ἐν τισὶ πρὸς ἄλλα τινα λέγεσθαι παρὰ τὰ ἐν οἷς ἐστὶ, πρὸς ἐκεῖνα αὐτῶν παιεσθαι τὴν ἀπόδοσιν. ἐπιζητήσαι δ' ἂν τις, εἰ μὴ ὁμοίως καὶ τῶν καὶ δύναμιν λεγομένων πρὸς ἄλληλα τὸ ἕτερον τὸ ὡς πάχον ἀντικείμενον ὃν τῷ ποιεῖν ἢ ποιητικῷ ἔτι λέγεσθαι πρὸς αὐτὸ τῷ ἐκείνῳ τῷ εἶναι, ἀλλ' ὃ τῷ τούτῳ 25 ἐκείνῳ. τὸ γὰρ καυσὸν καυσθὲν τῷ εἶναι αὐτὸ καυστικόν τι, καὶ τὸ θερμαντικὸν τῷ εἶναι αὐτὸ θερμαντικόν τι, καὶ τούτων ἕκαστον αὐτὸ ὅπερ ἐστίν ἄλλω λέγεσθαι. τὸ γὰρ καυσὸν καυσθὲν τῷ καυστικῷ, καὶ τὸ αἰσθητὸν τοῦτόν ἐστιν, ὅτι ἐστίν αὐτὸ τὸ αἰσθανόμενον. ἡ βυλόμενος δεῖξαι πρὸς τί τὰ ἔτι λεγόμενα λέγεσθαι, ταῦτα λέγει. τὰ μὴ γὰρ 30 καὶ δύναμιν πρὸς ταῦτα προδήλως λέγεσθαι, καὶ ὅτι ἐστὶ ζητούμενον πρὸς τί ἢ τούτων ἀπόδοσις· ἐπὶ δὲ τῶν ὡς κριτικῶν πρὸς τι λεγομένων ἐζητεῖτο πρὸς τί ταῦτα, οἷον τὸ αἰσθάνεσθαι πότερον πρὸς τὸ ἔχον αἰσθῆσιν ἢ πρὸς τὸ αἰσθητόν. ὅτι ἔν πάντα τὰ τοιαῦτα ὃ πρὸς τὰ ἔχοντα ἄλλα πρὸς τὰ ὡς εἰσὶ λέγεσθαι, ἐδειξε διὰ τῶν δεῖ- 35 ξαι τὰ ἀντικείμενα τούτοις ἔτι δεῖν λέγεσθαι πρὸς αὐτὰ τῷ ἐκεῖνα τούτων εἶναι· εἰ γὰρ καὶ ἐπὶ τούτῳ ἀληθές τὸ αὐτὰ ἄπερ ἐστίν ἐτέρων λέγεσθαι ἢ ὅπως πρὸς ἕτερον (πάντα γὰρ ἔτι τὰ πρὸς τι ἔχει), ἀλλὰ δεῖ ἔτι τὰ πρὸς τὰ κρίνοντα λεγόμενα λέγεσθαι ὡς ἔχειν τὸ

ἐκεῖνα τούτων εἶναι· ὃ ὅτι ἂν ἔτος ἔχοι, εἰ ἡ ἐπισήμη καὶ ἕκαστον τῶν τούτων πρὸς τὰ ἔχοντα αὐτὰ ἐλέγετο. τῶν δὲ καθ' αὐτὰ 1021 πρὸς τι λεγομένων τὰ μὴ ἔτι φησὶ λέγεσθαι, δηλονότι ἢ τῷ αὐτὰ 3. ἄπερ ἐστίν ἐτέρων λέγεσθαι ἢ τῷ ἄλλα αὐτῶν εἶναι, τὰ δὲ φησιν, ἂν τὰ γένη αὐτῶν πρὸς τι ἢ. ἡ γὰρ ἱατρικὴ πρὸς τί τῷ τὴν ἐπισήμην γένος ἔσαν αὐτῆς πρὸς τι εἶναι. τούτῳ δὲ καὶ ἐν Κατηγορίας (c. 7) εἴρηκεν· ὃ γὰρ τὸ γένος πρὸς τι, τούτῳ ὃ καὶ συμβεβηκός ἂν 5 ἔτι πρὸς τι λέγοιτο, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ καθ' αὐτό, εἰ καὶ μὴ ὁμοίως τῷ γένει· τῷ γὰρ τὸ γένος ἐν τῷ εἶδει εἶναι γίνεσθαι καὶ τὸ εἶδος ἐν τῇ ὑπόθεσιν ἔχον τὸ πρὸς τι, εἴγε μέρος αὐτῆς τῆς ὑπόθεσιν τὸ γένος. ἔτι λέγει, ὡς τὰ ἔχοντα τινα πρὸς τι ἐστίν, ἔτι καὶ τὰ ἐχόμενα καὶ καὶ τούτῳ· ἡ γὰρ ἰσότης πρὸς τι, ὅτι τὸ ἴσον τὸ ἔχον τὴν ἰσότητα πρὸς τι, καὶ ἡ ὁμοιότης τῷ τὸ ὅμοιον. καὶ γὰρ τούτῳ καὶ ἐκεῖνα πρὸς τι· τῷ γὰρ ταῦτα ἔχειν. τὰ δὲ καὶ συμβεβηκός πρὸς τι λέγεσθαι, ὅσοις συμ- 15 βέβηκε τι τῶν πρὸς τι ὅτι ἔστιν αὐτοῖς πρὸς τι· ἀνθρωπὸς γὰρ λέγεσθαι πρὸς τι, ὅταν ἢ τὸ συμβεβηκός αὐτῷ τὸ διπλασίον τῶν πρὸς τι ὃν. πάλιν εἴη ἂν τὸ λευκὸν λεγόμενον καὶ συμβεβηκός καὶ αὐτὸ πρὸς τι, ἂν ὡς συμβέβηκε διπλασίῳ εἶναι, τούτῳ καὶ τὸ λευκὸν εἴη συμβεβηκός. διαφέρει δὲ ἕτος ὁ τῶν πρὸς τι τρόπος τῶν προρηθέντων· ἐκεῖ μὴ γὰρ τὸ ὑποκείμενον πρὸς τι λέγεσθαι διὰ τὸ συμβεβη- 20 κός αὐτῷ, ἐνταῦθα δὲ τῶν συμβεβηκῶν αὐτῷ τὸ ἕτερον διὰ τὸ ἕτερον. Alex.

λέγει δὲ καὶ περὶ τῶν τελείων, διαιρῶν αὐτό, ὅτι ἐν μὴ αὐτῷ 1021 σημαίνοντόν ἐστιν ὃ μὴδὲν μόνον ἄπει· τέλειον γὰρ ἐστίν ἕκα- 12. ζον, ὃ λέγεσθαι, ὅταν αὐτὸ μὴδὲν τῶν εἰς τὴν τελείωσιν ἀπὴ μορίων. ἔτι χρόνος τέλειος ἕκαστος ἕτος ὃ χρόνος, ὃς τούτῳ λέγεσθαι εἶναι, μὴδὲν μόνον ἄπει, μὴδὲ ἔτι τις αὐτῷ· πάντες μὴ γὰρ τῷ λαμβανομένῳ χρόνῳ ἐστὶ τις ἔτι χρόνος· ἀλλ' ὅταν ὁ τούτῳ τινος ἀφωρισμένος χρόνος λαμβάνηται, τότε ὁ τέλειος ἐστὶ τούτῳ χρόνος ὅταν ἀπὴ μὴδὲν μόνον τῷ χρόνῳ αὐτῷ ἐν ᾧ ἐκεῖνο ἐστίν, οἷον εἰ 30 τινος εἴη χρόνος τῆς ὑπάρξεως ἕκατὸν ἔτη, εἰ ἀνθρώπος φέρε εἶπεν ἔχει τούτῳ ὅρον τῆς ζωῆς, ὅλον τέλειος ἂν ἦν ἀνθρώπου χρόνος, εἰ μὴδὲν ἀπὴν τῶν ἕκατὸν ἐτῶν. ἔτι καὶ τέλειος ἀνθρώπου καὶ τέλειος ἵππος, ὃ μὴδὲν μόνον ἄπει, καὶ τέλειος ἀνδρίας καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον, ὡς μὴδὲν μόνον ἄπει. ὁμοίως δὲ λέγεσθαι τέλειον καὶ ὡς κατ' ἀρετὴν τὴν οἰκίαν καὶ τὸ εὖ τὸ οἰκεῖον καὶ ἐν τῷ γένει τούτῳ μὴ 35 ἔστιν ὑπερβολή· κοινότερον δὲ τῷ τῆς ἀρετῆς ὀνόματι χρησθῆναι. ἕκα- ζον γὰρ τέλειον λέγεσθαι, ὅταν ἔχη τὴν οἰκίαν ἀρετὴν, οἷον τέλειος ἀνθρώπος, ὃ μὴδὲν ἐνδεῖ τῶν καὶ τὰς ἀνθρώπου ἀρετὰς, μὴδὲ ἔστιν

5. bis hoc in singulis dicitur Sepulv. || 6. ὁμοίως καὶ ἐπὶ συμμετρίας om Sepulv. || 8. ταῦτα] αὐτὰ M. || ἐν — 9. ταῦτα λέγεσθαι om A. || 9. etenim si his idem ita diceretur ut idem ad se dicitur. incommodum sequeretur. tunc enim quidpiam sibi contrarium esset, cum relativa dicantur ad contraria. at si quis rogatus, quid est id cuius est scientia? respondet scientiam eius esse cuius est scientia, non tamen ad hoc dicit Sepulv. || 20. sed potius ut confirmaret, quae cum in quibuspiam sint, possunt ad alia praeterquam ad ea in quibus habentur dici, eorum ad illa fieri relationem Sepulv. || 27. θερμαντικὸν ἂν τι τῷ A. || 29. ἐπισθάνομενον M. || 37. ἐπὶ τούτων ἀληθές τὰ αὐτὰ M.

4. ἕτερα M. || 7. εἰ] ὃ M. || 9. τὸ ante γένος om M. || 12. ἐν γὰρ M. || 13. idcirco enim ad aliquid illa dicuntur, quoniam ab his habentur Sepulv. || 17. λεγόμενον καὶ κατὰ M. || αὐτῷ M. || 26. δὲ] ὡς M. || 39. μὴδὲ] μὴδὲν A.

ὑπερβολή αὐτῷ κτ' ἔστι ἐν τῷ ἀνθρώπῳ. ἔτι καὶ ἰατρὸν τέ-
 λειον λέγομεν, ὃ κτ' ἔστι ἐν ἀνθρώπῳ ἰατρικῇ μὴ ἔξιν ὑπερ-
 βολή. τὸ δὲ "πρὸς τὸ γένος" αὐτὸς ἐξηγήσατο διὰ τῆς εἰπεῖν
 "ὅταν κτ' ἔῃ τοῦ τοῦ οἰκείας ἀρετῆς μὴδὲν ἑλλείπωσι." τῷ γὰρ
 τὰς ἀρετὰς πλείους καὶ διαφόρους εἶναι, ἔτος τελείος καθ' ἣν ἔχει
 ἀρετὴν ἔξιν, ὅταν μὴδὲν κατ' αὐτὴν τὴν ἀρετὴν ἑλλείπη. τῷ γὰρ
 γένει ἀντὶ τῆς εἰδὸς ἔχρηστο. καὶ αὐλητῆς τελείος ὁ κτ' αὐλητικὴν
 τοῦτο, καὶ ἀπλῶς ὁ κατὰ τινὰ τέχνην ἢ ἐπιστήμην ἢ ἀρετὴν μὴ
 1021 δ ἑλαττωμένος τελείος κατ' αὐτὴν. ἀπὸ τῶν ἔτιως τελείων καὶ κτ' ἔ-
 17. ἔστι τὸ οἰκεῖον μὴ ὑπερπερισσόν καὶ ἐπὶ τὰ κακὰ μεταφερόμεν τὸ τέ-
 λειον. συκοφαντὴν γὰρ λέγομεν καὶ κλέπτην τελειον ὡς ἔτι ἔχοντα
 ἐν τούτοις ὑπεροχὴν. τούτο δὲ ποιῶμεν ἐπεὶ καὶ ἀγαθὸς λέγομεν
 αὐτὸς, κλέπτας ἀγαθὸς καὶ τελείος. ὡς γὰρ τὴν κτ'. ταῦτα ἀρετὴν
 ἔχοντας καὶ τελείους κατ' αὐτὰ. τελειότης γὰρ ἐκείνη ἢ οἰκεία ἀρετή.
 ὅταν γὰρ, φησὶ, κτ' ἔῃ τοῦ τοῦ οἰκείας ἀρετῆς μὴδὲν ἑλλείπη μό-
 15 ριον τῷ μεγέθει ὁ κτ' φύσιν ἔξιν αὐτῷ, τό τε ἐπὶ τελείον ἔκαστον
 κτ' ἔῃ τοῦ τοῦ οἰκείας ἀρετῆς, εἰπὼν ἀντὶ τῆς ὅταν ταύτης τῆς
 τῆς εἰδὸς ἐν ᾧ ἔξιν οἰκείας ἀρετῆς μὴδὲν ἑλλείπη μόριον, "τῷ κτ'
 φύσιν μεγέθει" ἀνθρώπου γὰρ τελείος, ἀντὶ τῆς τῷ ἀνθρώπῳ ἀρετῆς
 μὴδὲν αὐτῷ ἐνδεῖ. ἔτος γὰρ ἀνθρώπου τελείος, ὅχι ὁ τὰ μέρη ἀρ-
 20 τος, ἀλλ' ὅταν τῆς ἀνθρώπου ἀρετῆς καὶ τῷ ταύτης μεγέθει τῷ κτ'
 φύσιν μὴδὲν μόριον ἐνδεῖ αὐτῷ. ὁμοίως καὶ ἵππος καὶ κύων καὶ τῶν
 ὄντων ἕκαστον. καὶ εἴη ἀντὶ τῷ ὅντως τελείῳ ὁρισμὸν ἀποδεδομένως,
 ὡς εἶναι τελειον ὃ κτ' ἔῃ τοῦ τοῦ οἰκείας ἀρετῆς μὴδὲν ἑλλείπη
 μόριον τῷ κτ' φύσιν μεγέθει. πρὸς γὰρ τὸ κτ' φύσιν μεγέθος δεῖ
 25 μὴδὲν μόριον ἑλλείπειν τῷ τέλει. ἔτι δὲ τὰ μὴ πρῶτα εἰρημένα
 1021 δ τέλεια κτ' ἔστι ποσόν, τὰ δὲ δευτέρως κτ' ἔστι τε καὶ τὸ ποῖον. ἔτι
 21. τέλειά φησιν εἶναι ὃ τὸ οἰκεῖον τέλος σπουδαῖον ἔχει ("). τελειον
 γὰρ τὸ τέλος ἔχον, τὸ δὲ κυρίως τέλος ἀγαθόν τι. ἔτιως ἀνθρώπου
 ἀγαθὸς τελείος, ὅτι τὸ οἰκεῖον τέλος ἀγαθὸν ὃν ἔχει. καὶ εἴη ἀντὶ
 30 διαφορὰ τοῖς ἔτιως λεγομένοις τελείοις πρὸς τὰ πρὸ τούτων εἰρη-
 μένα, ὅτι ἐκεῖνα μὴ ἐλέγετο τέλεια τῷ ἐν τελείῳ εἶναι (τοῦτον
 γὰρ ἢ ἀρετὴν) ἀλλὰ ὃ τῷ ἐν τέλει, τὰ δὲ νῦν λεγόμενα τῷ ἐν τέ-
 λει. ἢ ὅχι ὡς ἄλλο τι σημαίνων εἰδὸς τελείῳ τούτο προσέθηκεν.
 ἀναλαμβάνων ἔτι τὴν περὶ αὐτῶν λόγον ἐκείνῃ τῷ ὄντος παρ' 35
 ἐκεῖνο μνημονεύει. ἐπεὶ δὲ τελειον τὸ τέλος ἔχον, τὸ δὲ τέλος ἔχα-
 τον, ἥδη καὶ τὰ ἐν τῷ ἑκάστῳ ὄντα ἐν τῷ τέλει φαῖναι εἶναι. διὸ καὶ
 ἐπὶ τὰ φαῖναι χρωμένθα τῷ σημαίνοντι τῷ τῷ τελείῳ, λέ-
 γοντες τελείους τινὰ ἀποκλιθεῖν καὶ τελείους ἐφθάρθαι, ὅταν ἐπὶ
 τῷ ἑκάστῳ ἢ τῷ κακῷ καὶ μὴδὲν αὐτῷ ἑλλείπη τῆς φθορᾶς. ἔτιως 40
 καὶ ἡ τελευταία τέλος λέγει, ἐπεὶ καὶ τὸ τέλος ἔχατον. τούτο δὲ ἐπὶ
 τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ ἔτι χάριν, τὸ ἔχατον τέλος λεγόντων ἡμῶν. διὸ καὶ
 ἔχειν τελευτήν ἢ ὑπερ ἔνεκ' ἐγένετο. ὃ μὴν ἀλλὰ παρὰ τὸ ἐπό-
 μενον ἢ ἀπάτη, ἐπεὶ κυρίως γε τέλος τὸ ἔτιως ἔχατον τὸ ὡς ἔνε-
 κεν. τὸ δὲ τέλος καὶ τὸ ἔτι ἔνεκα ἔχατον ὡς ἴσον εἶπε, τὸ κυρίως 1021 δ
 δὲ τέλος τὸ ὡς ἔνεκα ἔχατον (°). ἢ εἰπὼν ἄμφω ἔχατα εἶναι 29.
 (καὶ γὰρ ἡ τελευταία ἔχατον) προσέθηκεν ὅτι καὶ τὸ τέλος δὲ καὶ ἔνεκα
 καὶ αὐτὸ ἔχατον. πάντα δὲ τὰ προειρημένα τε καὶ καθ' αὐτὰ λε-
 γόμενα τέλεια εἰς δύο φησὶν ἀναγεῖν σημαίνοντα, εἰς τε τὰ κτ'
 τὸ ἔτι μὴδὲν ἑλλείποντα μὴδὲν ἔχοντα ὑπερβολὴν, ὡς δυνάμει ἔξω
 τι αὐτῶν ληφθῆναι, ὃ παρὸν ἡνέχθη ἀντὶ τὸ ἐν αὐτοῖς εἶναι. καὶ γὰρ οἷς
 ὑπέρχει τὸ τέλος ὃν σπουδαῖον, καὶ ταῦτα ὑπὸ τούτῳ τὸ σημαίνονμε-
 10 νον τῷ τελείῳ. καὶ τούτο μὴ τὸ σημαίνονμενον τῷ τελείῳ κτ' τὴν ἀρε-
 τὴν καὶ τὴν τῷ ἀγαθῷ ὁλοκληρὸν παρουσίαν λέγει, τὸ δὲ ἀπλῶς μὴ
 ἔχειν ὑπερβολὴν ἐν τῷ οἰκεῖν γένει, μὴδὲ εἶναι ἔξω αὐτῷ μὴδὲ
 ἀπειναι, ὃ σημαίνονμενον πρῶτον ἐξέθετο, ὃ εἰς δὴλωσιν παρέθετο
 τὴν τελείον χρόνον. ἔτιως τελείος ἀνθρώπου ὃ μὴδὲν ἀπειναι μέρος,
 15 καὶ ἵππος ὁμοίως καὶ οἰκία καὶ βῆθρον καὶ θρόνος, ὡς προεῖπε. ταῦτα
 μὴ ἔν τὰ σημαίνοντα καθ' αὐτὰ τῷ τελείῳ, τὰ δὲ ἄλλα τέλεια
 λεγόμενα ἀπ' αὐτῶν φησὶ καὶ ταῦτα λέγει. ἢ γὰρ τῷ ποιῶν τι
 τοῦτον. ἢ γὰρ παιδεία τελείον, ὅτι ποιητικὸν τελείον τινός. τῷ γὰρ
 τὴν ἀρετὴν ἔχοντος. καὶ τὰ γυμνάσια, ὅτι εὐεξίας καὶ αὐτὰ ποιη-
 20 τικά τελειότητος ἔσης. λέγεται τινὰ τέλεια καὶ τῷ ἔχειν τι τοῦ-
 τον, ὡς βιβλίον λέγομεν τελειον, ὃ μὴδὲν ἐνδεῖ τῶν ὀφειλόντων
 γραφῆναι, καὶ πραγματείαν τελείαν, ἢ μὴδὲν ἐνδεῖ. λέγεται τινὰ
 τέλεια καὶ τῷ ἀρμόττειν τοῖς τελείοις. ἔτιως ἐδῶς λέγει τέλεια
 καὶ ὑπόδημα καὶ πανοπλία, καὶ ἡ Πηλιάς τελειον δόρυ, ὅτι ὁ Ἀχιλλεὺς
 αὐτῇ μόνος ἡδύνατο χρῆσθαι τελείος ὡς (°). καὶ τὰ ἀρμόττοντα
 δὲ τοῖς κτ' ἔστι τελείοις τέλεια. ἔτιως γυμνάσιον λέγει τέ-
 25 λειον, ὃ τὸ τελείος ἀθλητῆς γυμνάσαιτ' ἄν. id. ,
 (°) τελείος γὰρ λέγει ἀνθρώπου ὁ εἰς ἄκρον ἑλληνικῶς ἀρε- 1021 δ
 τῆς, οἷον Παρμενίδης ἢ εἰ τις ἄλλος φησὶ τοῦτο. Asclep. 21.
 (°) γὰρ μὴδ' ἔχειν ὑπερβολὴν ἐν ἐκείνῳ γένει μὴδ' εἶναι τι 1021 δ
 ἔξω, τὰ δὲ μεταξὺ ἔξιν. cod. Reg. 33.
 (°) οἷον τελείαν φαῖναι τὴν μελίαν τῷ Ἀχιλλεῶς, ἐπειδὴ τῷ 1022 α
 μεγίστῳ τῶν ἡρώων ἡρμοττεν. Asclep. 1.
 καὶ πέραν δὲ λέγει τὸ μὴ ὡς ἔχατον ἐκείνῳ λέγει, καθ' ὃ 1022 α
 σημαίνονμενον εἶναι ἀντὶ καὶ τὸ θάνατος πέραν λεγόμενος (°). τὸ γὰρ 4.
 ἐκείνῳ ἐπιγινώσκοντες ἔχατον πέραν ἐκεῖνον. ἔτιως καὶ κινήσεως τι καὶ
 πράξεως πέραν λέγει. τοῦτον γὰρ ἔξω μὴδὲν ἔστι λαβεῖν πρῶ-
 τον· εἰ γὰρ τινος ληφθέντος ἑκάστου ἔτι ἔστι τι τὸ τῷ ἐκτός, τούτο
 ὃ πέραν. τὸ δὲ "πρῶτον" προσέθηκεν ἐνδεικνύμενος τὸ κυρίως πέραν,
 ὃ ὅχι ὡς μέρος ἐπὶ πέραν ἀλλ' ὡς τὸ κυρίως ἔχατον, ὁποῖόν
 ἔστι ἐπὶ τῶν σωμάτων ἢ ἐπιφάνεια. δυνάμει μὴ γὰρ καὶ μέρος τινός

2. ἀνθρώπου *M*. || 3. γένος] γενέσθαι *M*. || 7. κατὰ αὐλητικά *A*. || 20. γὰρ ὁ ἀνθρώπου *M*. || 23. ὅντως] ὄντος *M*. || 27. ἔτι] ὅτι *M*. || 43. ἔχει *A*.

3. τὸ *om M*. || 8. ὁ παρὸν] ὅπερ *δν M*. || 10. τῷ — σημαίνοντος *om A*. || 26. ἢ] ἢ *M*. || 38. ἐκεῖνο *M*. || 40. ληφθέντος ὡς ἑκάστου ἔτι ἐπὶ τι *M*. || τούτο] τούτω *M*. || 43. μέρος *M*.

κτ' ἐ εἶδος τῆτο ὅ ἐστιν, ὃ καὶ ὑπόστασις εἶπεν· ὅ τε γὰρ ἀνδρὶας κτ' ἐ
 εἶδος ἀνδρὶας, ὁμοίως καὶ ὁ ἀνθρωπὸς ἀνθρωπος κτ' ἐ εἶδος ἐστίν, καὶ
 ὁ ἵππος. καὶ ἔν τῇ ὑπόστασις ἀγαθόν, τῆτο εἶδος ἐ κυρίως ἀγαθόν·
 ἀγαθὸν δὲ καθὼς ὁ ἀγαθὸς ἀγαθός. ἐ δὲ “αὐτὸ ἀγαθόν” εἶπεν
 ἀντὶ τῆς, καθὼς ὁ ἀγαθὸς ἀγαθός ἐστιν, ἀγαθὸν αὐτό· ὃ γὰρ κατ'
 ἄλλο τι ἀγαθὸς ὁ ἀγαθὸς ἢ κτ' ἐ ἀγαθὸν καὶ τὴν τῆς ἀγαθὸς ὑπόστασις.
 ἄλλον δὲ τρόπον ἐ καθὼς λέγεσθαι φησιν, ἐν ᾧ πρῶτῳ πέφυκε τι
 γίνεσθαι· κτ' γὰρ ἐκεῖνο λέγει· ὑπάρχειν, οἷον ἐ σῶμα λέγει· κε-
 χρωσθαι κτ' τὴν ἐπιφάνειαν, ὅτι πρῶτῃ ἢ ἐπιφάνειᾳ χρωμάτος ἐστὶ
 δεκτική. εἰπὼν δὲ καθὼς ἐ κτ' ἐ εἶδος καὶ τὴν ὑπόστασις λέγεσθαι, προ-
 10 τίς δὲ καὶ ἐ πρῶτῳ δεκτικόν, ἐ μὲν κυρίως καὶ πρῶτῳ λεγόμενον.
 καθὼς ἐ εἶδος λέγει εἶναι (ἐκάσῳ γὰρ τῶν ὄντων κτ' τῆτο ἐ εἶναι
 ἐστίν), δευτέρως δὲ καὶ κτ' τὴν ὕλην καὶ ἐ πρῶτον ὑποκείμενον, ὃ
 εἶπε πρῶτον δεκτικόν· ὡς γὰρ ἐν ὕλῃ πρῶτῃ τῇ ἐπιφάνειᾳ ἐ
 χρωμα. ἕκαστον γὰρ τῶν φύσει ὄντων, ἀλλὰ καὶ τῶν τέχνη, ὃ κτ'
 ἐ εἶδος μόνον ἐστὶν τε καὶ εἶναι λέγει, ἀλλὰ καὶ κτ' τὴν ὕλην· ὅ τε
 γὰρ ἀνθρωπος ὃ κτ' ἐ εἶδος μόνον ἀλλὰ καὶ κτ' τὴν ὑποκειμένην
 αὐτῷ ὕλην εἶναι λέγει ἀνθρωπος, ὅ τε ἀνδρὶας ὃ κτ' ἐ εἶδος μόνον
 ἀλλὰ καὶ κτ' τὴν χαλκόν ἐστιν ἀνδρὶας. ὁμοίως καὶ πᾶσα συναμφό-
 20 τερος ὑπόστασις. οἷον δὲ καὶ ἐ πρῶτον δεκτικόν τῇ ὕλῃ ἐπάγειν· κα-
 θὼς γὰρ ὕλην εἶπεν, ᾧ πρῶτῳ τι ὑπάρχει ὡς ὑποκείμενον. καὶ τῇ
 ἐπιφάνειᾳ δὲ πρῶτῃ ἐ χρωμα ὑπάρχει, καὶ εἴη ἂν ὕλη μὴ ἀνάλογον
 ἢ ἐπιφάνειᾳ, εἶδει δὲ ἐ χρωμα. ταῦτα εἰπὼν ὅτι ἐ καθὼς καὶ κτ' ἐ
 1022^a 19. εἶδος καὶ κτ' τὴν ὕλην λέγει, καθὼς δὲ, φησὶν, ἰσαχῶς τό τε καθὼς
 καὶ ἐ αἰτίον ὑπάρχει τε καὶ λέγει· καθ' ἕκαστον γὰρ λέγει αἰτίον τῷ
 αἰτίῳ καθ' ὅτι ὑπάρχει. καὶ πρῶτον μὲν ὅτι τῷ τελικῷ αἰτίῳ
 ὁμοίως λέγει ταῦτα δεικνύσι· λέγει γὰρ ἐ κτ' τί ἐλήλυθεν ἀντὶ
 τῆς τίνος χάριν ἐλήλυθε· πρὸς γὰρ τὴν ἐρόμενον περί τινος κτ' τί ἐλή-
 λυθεν, ὃ εἰπὼν ὅτι ἐνεκεν ἐλήλυθεν, οἷον ὅτι διὰ τὴν εἰσπραξίν τῶν
 χρημάτων, δεόντως ἀποκρίνεται· ὃ δὲ εἰπὼν ἐ κτ' τί ἐλήλυθε, ἐ
 30 καθὼς ἐζητεῖ. ἀλλὰ καὶ ὁ ἐρώμενος κτ' τί ὁ Ἰλιακὸς πόλεμος συνέσκη,
 πόθεν ἢ ἀρχὴ τῆς πολέμου τῇ Ἰλιακῇ ἐξετάζει, ὃ ἐστὶ πάλιν αἰτίον.
 ἐ ὅθεν ἢ ἀρχὴ τῆς κινήσεως· ὅτε γὰρ διὰ τὴν τῆς Ἑλένης ἀρπαγὴν
 εἶπε, ἐ καθὼς δεδήλωκεν. ὅτι δὲ καὶ κτ' τῆς κτ' ἐ εἶδος αἰτίας καὶ
 τῆς κτ' τὴν ὕλην λέγει ἐ καθὼς, εἰρηκεν. ἀλλὰ καὶ ὁ αὐτὸς παρα-
 35 τίθει παράδειγμα τῷ ποιητικῷ αἰτίῳ δεικτικόν ἐστιν· ὁ γὰρ ἐξετά-
 ζων κτ' τί παραλελογισται, τὴν ποιητικὴν αἰτίαν μαθεῖν βύλει·
 τί γὰρ ἐ ποιῆσαν τὴν παραλογισμὸν ἢ τί τὴν συλλογισμὸν μαθεῖν
 ἀξιοῖ. ἔτι πρὸς τοῖς εἰρημένους τρόποις ἐ καθὼς σημαίνει φησὶ
 θέσω τινὰ καὶ τρόπον, ταῦτα ἐ πῶ· ὁ γὰρ ἐξετάζων καθὼς ἐσηκεν
 40 ὡς ὑπάρχειν καὶ ἢ μόνον· ἐ γὰρ “ἢ μόνον” δηλωτικόν ἐστὶ τῷ πᾶν
 Ἀθήνησιν ὅδε ὁ ἀνδρὶας, οἷον ὁ Ἀριστοτέλης, πῶς κεῖν καὶ ἐν ποίῳ
 μέρει τῆς πόλεως μαθεῖν βύλει· ὁμοίως καὶ ὁ ἐξετάζων καθὼς πε-
 ριπατεῖς ἐν ποίῳ μέρει τῆς πόλεως καὶ ἐν ποίῳ χωρίῳ περιπατεῖς
 μαθαίνει ἀξιοῖ· ὅτι γὰρ ἢ ἐν Λυκαίῳ ἢ ἐν τῷ Κεραμεικῷ. εἰπὼν 1022^a
 24. δὲ καὶ δεῖξας ἐ καθὼς πολλαχῶς λεγόμενον, λέγει ἂν ὅτι ἀνάγκη
 διὰ τῆτο καὶ ἐ καθ' αὐτὸ πολλαχῶς λέγεσθαι· καθὰ γὰρ ἐ καθ' αὐτὸ
 ὑπάρχει, καὶ ᾧ πρῶτῳ ὑπάρχει τι, τῆτω καὶ καθ' αὐτὸ ὑπάρχει·
 κτ' γὰρ τι τῶν καθ' αὐτὰ ὑπαρχόντων τὰ καθὼς κατηγορεῖται. ἔσται
 δὲ καὶ τῆς καθ' αὐτὸ ἐν μὲν σημαίνοντος ἐ τί ἢ εἶναι ἐκάσῳ καὶ ἐ
 εἶδος· καθ' αὐτὸ γὰρ ἐκάσῳ ἐ οἰκίον εἶδος καὶ ὁ τῆς ὑπόστασις αὐτῆς
 δηλωτικὸς λόγος ὑπάρχει· ὁ γὰρ Καλλίας καθ' αὐτὸ Καλλίας, καὶ
 ὅσα ἐν τῷ τί ἢ εἶναι εἰληπτοῖ, καθ' αὐτὸ ὑπάρχει ἐκεῖνον ὃ ἐστὶν ὁ
 ὅρισμός. ἐστὶ δὲ ταῦτα ἐ γένος καὶ αἱ διαφοραὶ· καὶ τῶντων ὅν ἕκα-
 50 στον καθ' αὐτὸ ὑπάρχει Καλλία ὅντα τῷ εἶδος μέρει. ἔτι δὲ φησὶ
 τῷ καθ' αὐτὸ σημαίνοντος εἶναι ἐ ἐν αὐτῷ δεχέσθαι πρῶτῳ ἢ τῶν
 αὐτῶ τινί· καθ' αὐτὴν γὰρ ἢ ἐπιφάνεια κέχρωται, ὅτι πρῶτῃ ἐ
 χρωμα δεδεκεν, ὡς εἶπε λέγων καὶ περὶ τῆς καθὼς· καὶ εἴη ἂν ἐ
 ὅπως καθὼς κτ' τὴν ὕλην. καὶ ἐ σῶμα δὲ αὐτὸ μὲν κτ' τὴν ἐπιφάνειαν
 ἐστὶ κέχρωσμένον, ἢ δὲ ἐπιφάνεια καθ' αὐτὴν· τῷ δὲ τὴν ἐπιφά-
 νειαν τὴν πρῶτην τε καὶ καθ' αὐτὴν ἐ χρωμα δεδεγμένην εἶναι τι
 τῆς σώματος, τῆτω καὶ ἐ σῶμα καθ' αὐτό ἐστὶ κέχρωσμένον· ἢν
 γὰρ ὃ μόνον ἐ ἐν αὐτῷ τι δεδεγμένον πρῶτῳ καθ' αὐτὸ τοῦτον,
 ἀλλὰ καὶ τῶν αὐτῶν τι εἴη πρῶτον τι δεδεγμένον· πέρας δὲ τῆς
 σώματος ἢ ἐπιφάνειας. διὰ γὰρ τῆτο καθ' αὐτὸ ζῆν ἐ ζῶν, ὅτι ἢ
 55 ψυχὴ ὅσα τι τῆς ζῶντος πρῶτῃ ἐ ζῆν ἔχει· ζῆν γὰρ ὁ ἀνθρωπος καθ'
 αὐτόν, ὅτι ἐν μέρει ἐστὶν ἢ ζῶντος πρῶτῳ· ἐν γὰρ τῇ ψυχῇ πρῶτῃ ἐ
 ζῆν, ἢ τις μέρος ἐστὶ τῶ ἀνθρώπου. εἴη δ' ἂν ἐ σημαίνοντος τῆτο
 καὶ ἐπὶ τῆς ὕλης ἀρμόζον· ἐ γὰρ μέρος ὃν ἐν τινὶ ὕλης λόγον ἐπέχει,
 καὶ ἐν ὕλῃ ἐ ἐν ἔχει τι ἐ ἐν μέρει αὐτῆς. ἐν ἄλλοις μένοι ἐ μὲν
 60 πρῶτῳ τι δεχόμενον καθ' αὐτὸ λέγει, ἐ δὲ κτ' μῶριον κτ' συμ-
 βεβηκός. ἔτι φησὶ καθ' αὐτὸ λέγεσθαι καὶ ὃ μὴ ἐστὶν ἄλλο αἰτίον. 1022^a
 32. ὃ τί ποτὲ ἐστὶν, ἐδήλωσε τῇ τῆς παραδείγματος παραθέσει· τῆς μὲν
 γὰρ τὴν ἀνθρωπὸν εἶναι πολλὰ αἰτία (καὶ γὰρ ἐ εἶδος καὶ ἢ ὕλη καὶ ἕκα-
 στον τῶν ἐν τῷ ὅρισμῳ ἐνυπαρχόντων, ἀλλὰ καὶ ἐ ποιῆσαν), τῆς
 μένοι τὴν ἀνθρωπὸν ἀνθρωπὸν εἶναι ὃδὲν ἐξωθέν ἐστιν αἰτίον· ὁ γὰρ
 ἐρωτηθεὶς διὰ τί ὁ ἀνθρωπος ἐστὶν, ὃδὲν ἄλλο εἰπεῖν ἔχει ἢ ὅτι
 ἐστὶν ἀνθρωπος. ἔτι, φησὶ, καθ' αὐτὸ ὑπάρχει καὶ ὅσα μόνῳ ὑπάρχει
 τινὶ καὶ ἢ μόνον. λέγει δ' ἂν διὰ τῶντων καὶ τὰ ἴδια τινῶν καθ' αὐτὰ
 ὑπαρχόντα ἐκεῖνοις. ἐδήλωσε δὲ τὴν λόγον τῶν ἰδίων διὰ τῆς εἰπεῖν
 μόνῳ ὑπάρχειν καὶ ἢ μόνον· ἐ γὰρ “ἢ μόνον” δηλωτικόν ἐστὶ τῷ πᾶν

4. αὐτὸ τὸ ἀγαθόν *M.* || 9. πρῶτῃ et 10. τὸ ante κατὰ om *M.* || 14. color namque in superficie tanquam in materia prima inest, et rerum tum naturalium tum etiam artificiosarum, quaeque non modo per formam ut est sic esse dicitur, sed etiam per materiam primumque subiectum; ut homo non per formam solum, sed etiam per subiectam formae materiam homo esse dicitur Sepulch. || 21. τῇ om *M.* || 23. κατὰ om *A.* || 38. ἢ — συλλογισμὸν om *M.*

1. καὶ et 2. μαθεῖν — 3. πόλεως om *A.* || 4. λυκίας *M.* || 5. δέξας *A.* || 9. δὲ om *A.* || ἕκαστον *A.* || 15. δεδεχθαι *M.* || 19. αὐτὰ *A.* || 20. δεδεγμένον *M.* || 21. τῆτο *M.* || 22 et 23. δεδεγμένον *M.* || 28. καὶ om *A.* || 29. ἔχει τε *A.*, del. alterum τὸ ἐν ἔχει τε. || 31. ὃ μὴν *A.* || 35. alterum ἀνθρωπὸν om *M.* || 40. τὸ γὰρ ἢ μόνον bis *M.*

ὁ τινὲς ὑπάρχει, ὃ τῷδε μὲν τῶν ἐν αὐτῷ ὑπάρχειν τῷδε δὲ ὄ. ὁ δὲ μόνῳ καὶ παντὶ ὑπάρχει, τὸτο ἴδιον καὶ ἢ αὐτό, εἰ καὶ μὴ τί ἦν εἶναι αὐτῷ ἐστίν. διότι ἢ ὠρίσται καὶ ὠρισμένως ὑπάρχει, καὶ ὃ τῷδε μὲν τῷδε δὲ ὄ, ὃδὲ ποτὲ μὲν ποτὲ δὲ μή, ὃδὲ πρὸς τῷδε καὶ ἄλλῳ τινὲς ὑπάρχει, καὶ τὸτο ὅτι ὅτως ὑπάρχον καθ' αὐτό. ὅτως καὶ 5 ἡ μονότης τῷ καθ' αὐτὸ ὑπάρχοντος δηλωτική. ὁ ἢ μόνῳ ὑπάρχει, καὶ καθ' αὐτὸ ὑπάρχειν ἐκείνῳ δοκεῖ. τὸ δὲ "διὸ τὸ κεχωρισμένον καθ' αὐτό" (°) δηλωτικὸν ἂν εἴη τῷ διὰ τὸτο ἢ τοιαῦτα τὰ καθ' αὐτά, ὅτι ὠρισμένως τέτοις μόνοις ὑπάρχει. γράφεῖ καὶ "διὸ τὸ κεχωρισμένον καθ' αὐτό," καὶ εἴη ἂν λείπον τὸ τῇ ἐπιφαι- 10 νεῖα. καθ' αὐτὸ ἢ λέγεῖ τῇ ἐπιφαινεῖα. Alex.

1022a (°) διὸ καὶ ὁ σοφώτατος Δημοκρίτης φησὶ "πέρας μὲν ἢ πάν- 35 των ὁ θάνατος, καὶ ἐν οἰκίσκῳ τις αὐτὸν καθεύδων τηρεῖ." Asclep.

1022a (°) "ἢ ἔχοντος μέγεθος," ἵνα εἴπῃ περὶ τῆς μορφῆς καὶ τῷ 6 τέλει ἐκάστῃ. id.

1022a (°) γρ. διότι ὠρισμένον. cod. Reg.

35 λέγει δὲ καὶ τὴν διάθεσιν πολλαχῶς λέγεσθαι. τῷ ἢ ἔχοντος 1022b 1. μέρη ἢ διάθεσις τάξιν τινὰ σημαίνει τῶν μερῶν, ἥτοι τὴν καὶ τό- πον καὶ θέσιν, ἥτις ἐπὶ τῶν συνηγμένων ἂν εἴη, ὡς τῶν ὄντων ἐν τόπῳ, ὅταν λέγωμεν τὸ φρατόπεδον διακεῖσθαι καλῶς τῷ καὶ μὲν τόνδε 20 τὸν τόπον τὸ ἵππικόν μέρος αὐτῷ τεταχῆναι καὶ δὲ τόνδε τὸ πεζόν, καὶ διάθεσιν οἰκίας τὴν τεταγμένην καὶ τρόπον τὴν τῶν μερῶν θέσιν. καὶ καὶ δύναμιν, ὡς ἔχει ἐπὶ τῶν τῆς ψυχῆς μερῶν. ἔστι ἢ ἢ μὲν πρώτη δύναμις αὐτῶν ἢ δὲ δευτέρα, πρώτη μὲν ἢ θρεπτική, δευ- τέρα δὲ ἢ αἰσθητική. καὶ τὴν καὶ τὸ εἶδος τε καὶ τὴν μορφήν, ὡς ὅταν 25 λέγωμεν τὴν τῷ ἀνδριάντος διάθεσιν τῆς εἰκόνας. ὁ δὲ ἐπιλέγει, "θέσιν ἢ δὲ τινὰ εἶναι, ὡς περὶ καὶ τὸνομα δηλοῖ ἢ διάθεσις," ἐπὶ τῆς καὶ τόπον τάξεως τῶν μερῶν καὶ τῆς καὶ τὸ εἶδος κυρίως ὁρίζει λέγεσθαι, ἐκείτῃ δὲ ἐπὶ τῆς καὶ τὰς δυνάμεις τάξεως. ἀλλὰ καὶ κοι- νῶς ἂν λέγοιτο ἐπὶ τῶν δυνάμεων ἢ θέσις. καὶ καὶ συμβεβηκός. 30 τῷ ἢ τὰ ὧν αἱ δυνάμεις θέσιν ἔχουν, διὰ τὸτο. καὶ συμβεβηκός δὲ καὶ ἢ κατ' εἶδος διάθεσις ἐν θέσει ἦν. θέσις δὲ ἐστίν, ὡς εἰρήκαμεν ἐν Κατηγορίαις (c. 8), ἐν τοῖς ὑπομένουσιν ἀλλήλα μορίοις. ὅτω δὲ ἔχει καὶ ἐπὶ τῆς διαθέσεως τῆς καὶ τὰς δυνάμεις τε καὶ τὰ εἶδη. Alex.

1022b 4. καὶ τῆς ἔξεως δὲ τὴν μὲν τινὰ εἶναι φασὶν ἐνέργειαν τῷ ἔχον- 35 τός τε καὶ ἔχομεν. ἢ ἢ ἀμφοῖν ἐνέργεια τῷ τε ἔχοντος καὶ τῷ ἔχο- μένῳ, ὅταν τὸ τε ἔχον ἐνέργεια ἔχῃ ὁ ἔχει καὶ μὴ δύναμει, καὶ τὸ ἔχομενον ὁμοίως ἐνέργεια ἔχῃ, ἔστι ἐστὶν ἔχοντος καὶ ἔχομεν ὅσα ἐνέργεια. ὅτω καὶ ἔστι ἰματίου καὶ ἔστι χιτῶνος ἀπὸ τῷ ἔχον ὡς 40 μασμένη, ὅσον ἔχῃσι τις ὅσα. ὡς ἢ τῷ ποιῶντος καὶ τῷ ποιουμένου

μεταξὺ ἢ ἐνέργεια ποιήσις, ὅτω καὶ ἢ τῷ ἔχοντός τε καὶ ἔχομεν 1022b 9. ἔστι μεταξὺ ὅσα καὶ ἐν τῇ ἀμφοτέρων ἐνέργεια τὸ εἶναι ἔχουσα. εἰπὼν δὲ τῆς τε ἔχομεν ἐκείνου καὶ τῷ ἔχοντος αὐτὴν μεταξὺ τὴν ἔξιν εἶναι, ὅχι ὡς περὶ τῆς ἐκείνου ἔστι ἐστίν, ὅτω δὲ, φησὶ, καὶ τῆς ἐκείνου ἔξεως ἔστι. προσέθηκε δὲ τὸ "ταύτην," ὅτι τῆς τοιαύ- 15 τῆς καὶ ὅτω λεγομένης ἔξεως ἔστι ἐκ ἔξιν, ὃδὲ ἔστι πάλιν ταύτην ἔξιν ἔχειν ὡς τὸ ἰμάτιον. εἰς ἀπειρον ἢ ἂν προῖοι, εἰ εἴη καὶ τῆς ἔξεως τῆς τοιαύτης ἔστι πάλιν, ὡς ἦν ἢ τῷ ἰματίου. τῆς ἢ κατ' ἄλλο σημαίνονμενον ἔξεως ἔξιν ἔστι, ὡς τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς ἐπισή- 20 μης τε καὶ τέχνης. τὸ δὲ "εἰ τῷ ἔχομεν ἔξιν ἔχειν τὴν ἔξιν" δη- λωτικὸν ἐστὶ τῷ εἰ ἐπὶ τῆς ἔξεως τῷ ἔχομεν λεγομένης ἔστι πάλιν εἴη, ὡς εἶναι πάλιν ἐκείνην τὴν ἔξιν ἔχειν. ὡς ἢ τῆς πρώτης 25 τε καὶ τῆς δευτέρας καὶ τρίτης, εἴη ἂν καὶ τῆς εἰς ἀπειρον. αὐτὴ ἢ ἢ ἔστι ἄλλῃ λέγεται τινος καὶ ἔχομεν ἐστίν, ἀλλ' ὅχι ἔξεως. ἄλλο 15 δὲ σημαίνονμενον ἔξεως ἐκτίθει τὸ καὶ τῶν διαθέσεων λεγόμενον. ἔστι ἢ καὶ ἢ διάθεσις, ὡς λέγει ὑγιεινὴ ἔστι ἢ νοσήδης. καὶ μὲν ὑγιεινὴ καὶ νοσήδης διάθεσις τε καὶ ἔστι κατ' αὐτὴν τὴν ἔχοντά εἰσιν, αἱ δὲ καὶ τὰς ἀρετὰς τε καὶ κακίας καὶ πρὸς ἄλλας. ἢ ἢ δικαιο- 30 σύνῃ ἔστι ἐστὶ καθ' ἢ τὸ διακείμενον εἰς διάκειναι καὶ πρὸς αὐτὸ καὶ ἄλλο. ὅτω καὶ ἔστι καὶ αἱ τέχναι πᾶσαι λέγονται ἂν καὶ αἱ κακο- τεχνίαι, καὶ εἴη ἂν ὁ λόγος τῆς τοιαύτης ἔξεως ποιότης ἐμμενος, καθ' ἢν αἱ καὶ μέρος ἐνέργεια ἐνεργῶν ἢ εἰ καὶ κακῶς τῶν τοιούτων 35 ἔξεων. ἔξιν λέγει καὶ τὸ μόνον τῆς τοιαύτης διαθέσεως, ὅσον εἴ τις ὑγιεινῶς ἔχει τῷ σώματος ἢ πάλιν ἐπινόσως. καὶ ἢ τὰ μέρη 25 δὲ ὅτω ἔχοντα ἔστι ἔχειν λέγει, καὶ τῶν φυσικῶν δὲ ἀρετῶν γί- νονται τινες καθ' αὐτάς τε καὶ περὶ μέρη, καὶ τῆς τέχνης τὸ μόνον ἔστι. id.

καὶ αὖ τὸ πάθος τὸ μὲν τι λέγει ποιότητα λέγεσθαι, καθ' ἢν ἀλ- 1022b 15. λοιῶν τὰ σώματα. ταῦτα δὲ ἐστὶν ἄτινα παθητικὰς ποιότητας. καὶ παθὴ εἶπεν ἐν Κατηγορίαις (c. 8). καὶ καὶ βαρύτητα δὲ καὶ καφό- τητα, αἷς καὶ αὐτάς ποιότητας πάλιν λέγει, ἀλλοιούσις ἂν γίνοντο τότε, ὅταν μένοντα τὰ σώματα ἐν τῷ οἰκίῳ εἶδει ἐπίτασιν ἢ ἀνεσιν κατὰ τι τῶν λαμβάνῃ. εἰ ἢ μὴ ὅτω, γενέσεις γίνοντ' καὶ φθοραὶ αἱ καὶ ταῦτα μεταβολαί. πάθος φησὶ καὶ τὰς καὶ τὰ 35 προειρημένα πάθη κινήσεις τε καὶ ἀλλοιούσεις ἢ δὴ γιγνόμενας. τὰ ἢ πρῶτα ἦν καθ' αὐτὸ ἐνεδέχτο ἀλλοιούσας, τὰ δὲ καὶ ταῦτα ἀλ- λοιούσεις, ὅσον τὸ λευκαίνεισθαι καὶ μελαίνεισθαι ἢ ψύχεισθαι ἢ θερμαίνεισθαι. καὶ ἔξιν ὅτω τὸτο λεγόμενον πάθος κινήσεις τις ἢ καὶ σῶμα ἢ καὶ ψυχὴν πρόσκαιρος. ἐπὶ δὲ μᾶλλον τῶν προειρημένων παθῶν πάθη φησὶ λέγεσθαι τὰς βλαβεράς ἀλλοιούσεις, εἴτε καὶ ψυχὴν εἶεν εἴτε καὶ σῶμα, καὶ μάλιστα τὰς πρὸς τῷ βλαβερώ καὶ τὸ λυπηρὸν ἐχέ-

2. ἢ αὐτὴ A. || 3. per quod enim aliquid determinatur ac determinate adest, non huic adest, illi vero secus, neque modo adest modo secus, neque praeterea alteri cuiquam per id quod sic adest, per se adest, et sic solitudo per se adesse signi- ficat Sepulv. || 9. in quibusdam exemplaribus legitur (quamobrem coloratum per se) Sepulv. || 18. σημαίνει om M. || 19. συνη- μένων M. || 20. λέγομεν M. || 21. τρόπον A. || 40. ὠνομασμένην A.

2. τῇ τῶν ἀμφοτέρων M. || 9. ἄλλα M. || καὶ τῆς om A. || 12. πάλιν ἐ καὶ τὴν M. || 14. ἔξεως. a δὲ M. || 17. νοσήδης θέσις M. || 25. ἀρετῶν] ἀρετῶν M. || 28. μέντοι λέγει A. || 38. πάθος ἢ κίνησις M.

σας, ὡς τὰς νοσώδεις ἐνοχλήσεις καὶ τὰς λυπηρὰς τὰς ἡμαρτημέ-
νας. ἔτι καὶ τὰ μεγέθη τῶν συμφορῶν πάθη λέγετο, ὡς τὸ πάθος
ὄντος ἐν μεγέθει λυπηρὸν κακόν. ὣτως ἐν πάθει λέγετο ὁ τέκνων
φερθεῖς ἢ πατρίδος ἢ τῆς ἐξαίσιον λυπηρὸν παθῶν. id.

1022b καὶ τὴν σέρησιν δὲ πλεοναχῶς φησὶ λέγεσθαι. λέγειτο γὰρ ἐν σερ- 5
22. ρήσει εἶναι τὰ τε μὴ ἔχοντά τι τῶν πεφυκότων ἔχεσθαι, καὶ αὐτὰ
μὴ ἢ πεφυκότα ἔχειν αὐτά. ὣτως ὁ τοῦχος ὅψευς ἐσερῆσθαι λέ-
γετο καὶ τὰ φυτά. καὶ εἴη ἂν ἡ τοιαύτη σέρησις ἀποφάσκει ἴση,
ὅταν τῶν ὑπάρχειν ὅλως τισὶ πεφυκότων λέγητο τούτων τὰ οἷς ὁ
πέφυκεν ὑπάρχειν ἐσερῆσθαι ('). λέγειτο ἐσερῆσθαι καὶ τὸ πεφυ- 10
κός τι ἔχειν ἢ αὐτὸ ἢ τὸ γένος ἐν ᾧ ἐστίν, ὅταν μὴ ἔχη, οἷον ἀν-
θρώπος μὴ ἐσερῆσθαι ὅψευς λέγοιτο· ἂν τῷ αὐτῷ πεφυκῶς ἔχειν
μὴ ἔχειν, ἀσπάλαξ δὲ ἐσερῆσθαι λέγειτο ὅψευς ὁ τῷ αὐτῷ ἔχειν
πεφυκέναι, ἀλλὰ τῷ τὸ γένος ἐν ᾧ καὶ αὐτός ἐστι πεφυκέναι
ὅψιν ἔχειν· τοῖσιν γὰρ τὸ πεζόν καὶ τὸ τετράπουν. ὣτω καὶ τὰ σκυ- 15
λάκια λέγοιτο· ἂν ἐσερῆσθαι ὅψευς ὡς πεφυκότα αὐτὴν ἔχειν καὶ
μήπω ἔχοντα. ἄλλως ἐσερῆσθαι λέγειτο τὸ μὴ ἔχον τι τότε ὅτε
πέφυκεν ἔχειν· ὁ γὰρ καὶ πᾶσαν ἡλικίαν τυφλὸν λέγειτο, ἀλλὰ ὅτε
πεφυκός ἔχειν μὴ ἔχει ("). ἡ δὲ τυφλότης σέρησις ἐστίν, καὶ τὸ
τυφλὸν τότε ἐσερῆσθαι, ἐν ᾧ ἂν ἢ καὶ καθ' ὃ καὶ πρὸς ὃ καὶ ὡς ἂν μὴ 20
1022b ἔχη πεφυκός. τὸ δὲ "ἐν ᾧ καὶ καθ' ὃ καὶ πρὸς ὃ καὶ ὡς ἂν" προσκει-
30. μενον, τὸ μὴ καθ' ὃ δηλωτικὸν ἐστὶ τῷ μὴ ἔχειν ὁ πέφυκεν ἔχειν ἐν
ᾧ· τὸ γὰρ καθ' ὃ τὸ μορίον δηλωτικὸν ἐστίν. καθ' ὃ γὰρ μόριον πέ-
φυκεν ἔχειν, ἂν μὴ ἔχη, ἐσερῆσθαι· ὁ γὰρ ὁ μὴ βλέπων τοῖς ὡσὶν
ἐσερῆσθαι, ἀλλὰ ὁ τοῖς ὀφθαλμοῖς. "πρὸς ὃ" δέ, ἂν ὅπερ πέφυκεν ἢ 25
ὅψιν ὁρᾶν μὴ βλέπει· ὁ γὰρ ὁ τὴν φωνὴν μὴ βλέπων τυφλός. τὸ
δὲ "καὶ ὡς" δηλωτικὸν ἐστὶ τῷ τυφλὸν τότε καὶ ἐσερῆσθαι εἶναι, ἂν
ὡς πέφυκε τι ὁρᾶν μὴ βλέπει· ὁ δὲ γὰρ τὸν ἀνθρώπον τυφλὸν ἐρεῖ,
ὅτι τὰ ὅπῃθεν ὁ βλέπει ἢ τὰ ἐκ πολλῶν διασήματος. καὶ τὸ "ἐν ᾧ"
δὲ ἂν ἢ προσκειμένον εἴη ἂν τῷ δι' ὃ δηλωτικόν· ὁ γὰρ τυφλός ὁ 30
1022b ἐν νυκτὶ μὴ ὁρᾶν ἀλλ' ὁ ἐν φωτὶ. λέγεσθαι φησὶ σέρησιν καὶ τὴν
31. βίαιον τινος ἀφαίρεσιν, οἷον ἱματίον ἐσερῆσθαι ὁ μὴ βίας ὑπό τινος
ἀφηρεῖται, καὶ τῶν ἰδίων ἐσερῆσθαι τις λέγειτο, ὅτι ὁ τύραννος αὐτὰ
μὴ βίας ἀφείλετο. καὶ ὁσαυτῶς δέ, φησὶν, αἱ ἀποφάσεις αἱ ἀπὸ τῶ
ἄλφα λέγωντο, τοσαυταχῶς καὶ αἱ σέρησεις. ἀποφάσεις δὲ ἀπὸ 35
τῶ ἄλφα λέγει τὰς σερητικὰς ἀναιρέσεις· κυρίως γὰρ ἀπόφασις ἡ
διὰ τῶ εἴ. ὁσαυτῶς δὲ, φησὶν, αἱ διὰ τῶ α ἀναιρέσεις τε καὶ ἀπο-
φάσεις τινῶν γίνονται, τοσαυταχῶς λέγεσθαι καὶ τὰς σερησεις· σερ-
ρήσεως γὰρ ἢ διὰ τῶ α ἀπόφασις δηλωτική. καὶ παρατίθεται καὶ διὰ
τῶν παραδειγμάτων δεικνύσιν αὐτῶν τὴν διαφορὰν. ἄνισον μὴ γὰρ 40
τὸ πεφυκός ἰσότητά ἔχειν καὶ μὴ ἔχον λέγειτο, ὡς ἡ σέρησις καὶ
τούτο σημαίνει· ἀόρατον δὲ λέγειτο μὴ καὶ τὸ πεφυκός ὁράσθαι καὶ μὴ

ὁρώμενον, ὁ ἐδήλωσε διὰ τῶ ὡς προειρημένον τὸ ἐπὶ τῶ ἀνίσου
προαῖναι "καὶ τῷ ὅλως μὴ ἔχειν χρῶμα." λέγειτο γὰρ καὶ τὴν ἀρ-
χὴν μήπω πεφυκός ὁράσθαι μήτε ἔχον χρῶμα, ὡς ὅταν λέγωμεν
τὴν φωνὴν ἀόρατον εἶναι· ὡς καὶ καὶ τῶ τῆς ἡ σέρησις τῶ σημαίνο-
μένον, ὁ ἐστὶ τὸ ἀδύνατον. πάλιν ἄπην λέγειτο τό τε μὴδὲ ὅλως
πεφυκός πόδα ἔχειν, ὡς τὰ ἐρπετά, καὶ τὸ φαύλως ἔχον, ὡς καὶ
καὶ φαύλως τι ἔχοντος ἡ σέρησις λέγειτο. λέγεται τι σερητικῶς
διὰ τῶ α καὶ τῷ μικρόν τι ἔχειν, ὡς τὸ ἀπύρηνον· τὸ γὰρ μικρόν καὶ
φαύλον τὸν πυρῆνα ἔχον. ὣτω καὶ ἀτράχηλοι λέγοντο. καὶ καὶ τῶ
ἢ ἡ σέρησις. ἔτι λέγειτο διὰ τῶ α καὶ τὸ μὴ ῥαδίως ἢ μὴ καλῶς
παθεῖν τι δυνάμενον, ὡς τὸ ἀτμητον· ὁ γὰρ μόνον τὸ μὴ τεμνόμε-
νον ἀτμητον λέγειτο, ἀλλὰ καὶ τὸ μὴ ῥαδίως τεμνόμενον ἢ μὴ κα-
λῶς μὴδὲ ὡς ὁ τέμνων βύλετο. εἰπὼν δὲ τὰς καὶ τὰ διαφορὰς 1023a
τῶν σερησεων σημαίνοντάς, αἱ τινες ἦσαν ὥτως λεγόμεναι ἢ ἐπὶ
τῶν πεφυκότων τι ἔχειν καὶ μὴ ἔχόντων, ἢ ἐπὶ τῶν ἀδυνάτων
ἔχειν καὶ διὰ τῶ το μὴ ἔχόντων, ἢ ἐπὶ τῶν φαύλως καὶ μικρὰν ἔχόν-
των, ἢ ἐπὶ τῶν μὴ ῥαδίως ἢ μὴ καλῶς δυναμένων, προστίθεται καὶ
ἄλλο σημαίνοντα σερησεις· τὸ γὰρ πάντῃ μὴ ἔχον τι, ὁ καὶ καὶ
μὴν τι ἔχον καὶ δέ τι μὴ, ἐσερῆσθαι· τυφλός γὰρ ὁ ἀμφοτέρως τὸς
ὀφθαλμούς πεπηρωμένος, καὶ κωφός ὁ τὰ ὡτα ἀμφοτέρω ἀλλ' ἕχ ὁ τὸ
ἕτερον. διὰ δὲ τούτῳ φησὶ τὸ τὸς μὴ ὅλως τι ἔχοντας λέγεσθαι μὴ
ἔχειν αὐτό, καὶ τὸς ὁλοκλήρως ἔχοντάς τι ἔχειν ἐκεῖνο λέγεσθαι· ὅτε
πᾶς ἡ δίκαιος ἢ ἀδίκος" ὁ τε γὰρ κακὸς εἴκει τῷ παντελῶς ἐσερ-
μένῳ ἀρετῆς καὶ ὁ ἀδίκος τῷ δικαιοσύνης, ἀλλὰ καὶ ὁ ἀγαθὸς καὶ δι-
καίος τοῖς ὁλοκλήρως τοῖσιν. ὡς περ ἂν τῶ ἀπλῶς βλέποντος καὶ
τῶ ἀπλῶς τυφλῷ μεταξὺ ἐστὶ ὁ ἐτερόφθαλμος, ὥτως ἂν εἴην καὶ τῶ
ἀγαθῷ καὶ τῶ κακῷ καὶ τῶ δικαίῳ τε καὶ τῶ ἀδίκῳ μεταξὺ οἱ μὴδέπω
μὴ πάντῃ κατὰ τὸν μὴδὲ ἔχειν ἔχοντες ἐν τοῖς βελτίοσι, φαν-
τασίας μέντοι ὑγιεῖς καὶ δόξας ὁρθὰς παρέχοντες καὶ ἐναι πράσσον-
τες ὥτως ὡς ἂν ὁ ἀγαθὸς πράξει καὶ προαιρέσεις τοῖς ἀγαθοῖς ἐν
πολλοῖς σώζοντες ὁμοίως. id.

(') ὥτως γὰρ φάμεν σέρησιν ἔχειν τὸ φυτὸν ὀφθαλμῷ, καί- 1022b
τοι ὁ πέφυκεν ἔχειν ὀφθαλμῷ τὸ φυτόν· ἀλλὰ καθὸ τὰ ἐν γενέ- 26.
σει καὶ φθορᾷ πεφύκασιν ἔχειν, καὶ τούτῳ λέγειτο καὶ τούτῳ ἐσερῆσθαι ὡς
ὑπάρχον ἐν γενέσει. Asclep.

(") Ἀσκληπιῷ. ὡς ἐπὶ τῶ σκυλακίῳ. ὁμοίως δὲ καὶ ἐν ᾧ· 1022b
ὁ γὰρ πεφύκασιν ἔχειν ὀφθαλμῷ ἐν ταῖς χερσὶ. καὶ καθ' ὃν χρόνον, 30.
διὰ τὸ σκυλακίον. καὶ πρὸς ὃ· ὁ γὰρ πεφύκαμεν τὰ ἐν ἑρανῷ ὁρᾶν
ἡγαν τὰ ὑπὸ γῆν. cod. Reg.
τὸ ἔχειν ἐνα μὴ λέγεσθαι τρόπον καὶ αὐτός φησὶ πολλαχῶς. 1023a
"ἐνα μὴ τρόπον τὸ ἄγειν καὶ τὴν ἑαυτῷ φύσιν." ὁ πυρετὸς γὰρ ἄγει 8.
τὸς ἐχομένους ὑπ' αὐτῷ· ὥτως γὰρ αὐτὸς διατίθεται ὡς τὴν αὐτῷ

4. πατρίδας δ' ἢ *M.* || 8. καὶ εἴη — 10. ἐσερῆσθαι bis *M.* || 12. αὐτῆς *M.* || 16. αὐτὴν *M.* || 20. μὴ — 21. ἂν et 22. ἐν — 24. ἔχη om *A.* || 32. βίαιον τί γένος ἀφαίρεσιν *M.* || 39. καὶ παρατίθεται om Sepulv.

3. μήπω] μήτε *M.* || 6. ἔχειν] ἔχον *M.* || 7. λέγεται λέγεσθαι *A.* || 8. τῷ] τὸ *A.* || 11. μὴ om *A.* || 15. ἔχει καὶ μὴ ἔχοντα *M.* || 16. φαύλων ὡς καὶ μικρὰν *A.* || 18. cum scilicet aliquid non partim habet partim secus, sed prorsus non habet, ut caecus dicitur Sepulv. || ἔχον τί, ὁ τὴν κατὰ μὲν τι ἔχον *M.* || 27. τῷ ante ἀδίκον om *M.* || 30. ὁ αἰσθητὸς πράξεις καὶ προαιρέσεις *M.*

φύσιν διαλαμβάνειν καὶ πυρέττειν. καὶ δὲ τὴν αὐτῶν ὁρμὴν δια-
 τίθεσσι τὰς ἐχομένους καὶ τὰς πόλεις οἱ τύραννοι· ἀγνοοῦσι γὰρ αὐτὰς
 ἐφ' ἃ ἂν ὁρμήσῃσι, καὶ χρῶνται αὐτοῖς ὡς θέλῃσι. καὶ τὴν χιτῶνα
 δὲ ἔτις ἔχειν λεγόμεθα· ὅτι γὰρ χρῶμεθα αὐτῷ ὡς ἂν θέλωμεν.
 λέγει δὲ ἔχειν καὶ ἀντιτρέφει τῷ ἄγειν καὶ τὴν ἑαυτοῦ ὁρμὴν· καὶ
 γὰρ τὸ ἀγόμενον ὑπὸ τινος ἔτις ὡς ἔπειτα τῇ ὁρμῇ ἐκείνῃ, ἔχειν
 ἐκεῖνο λέγει· πόλις τύραννον ἔχειν, ὅταν ἄγῃ ὑπ' αὐτῆς. τὸτο
 τὸ σημαίνονμενον ἢ παρέθετο ἴσως δεδηλωμένον· καὶ αὐτὸ διὰ τῆς
 ἀντιτρέφει. ἔχειν λέγει καὶ τὸ δεκτικόν τινος, ὅταν αὐτὸ δέξῃ.
 ἔτις ὁ χαλκός τὸ εἶδος τῶ ἀνδριάντος ἔχει (ὡν γὰρ αὐτὸ δεκτικὸς
 ἐδέξατο αὐτό), καὶ τὴν νόσον τὸ σῶμα καὶ καθόλου ἡ ὕλη τὸ εἶδος
 ἔχειν λέγει. ἔχειν λέγει καὶ τὰ περιέχοντα τὰ περιεχόμενα·
 ἔχει δὲ γὰρ ὑπὸ τῶ περιέχοντος λέγει τὰ περιεχόμενα. ἔτις ἀγ-
 γεία ἔχειν λέγει τὰ ἐν αὐτοῖς ὕγρα, καὶ ὁ τόπος τὰ ἐν τῷ τόπῳ,
 καὶ ἡ πόλις τὰς πολίτας, καὶ ἡ ναὺς τὰς ἐπιβάτας, καὶ τὸ ὅλον δὲ τὰ
 μέρη ἔτις φησὶν ἔχειν περιέχον αὐτά. ἔχειν λέγει καὶ τὰ κω-
 λύνοντά τινα καὶ τὴν αὐτῶν ὁρμὴν ἢ φύσιν πράττειν τι ἢ κινεῖν.
 ἔτις οἱ κίονες ἔχειν λέγουσι τὰ ἐπικείμενα αὐτοῖς ἀνέχοντες αὐτά
 καὶ κωλύοντες καὶ τὴν αὐτῶν φύσιν φέρεον κάτω (·). ἔτις καὶ
 τὴν Ἀτλαντα οἱ ποιεῖται τὴν ἑρᾶν ἔχειν λέγουσιν· Ἀτλας δ'
 ἑρᾶν εὐρὺν ἔχει κρατερῆς ὑπ' ἀνάγκης· ὡς γὰρ συμπεσμένῃ
 ὑπὸ τὴν γῆν καὶ τὴν αὐτῆς φύσιν, εἰ μὴ ἔχοιτο καὶ ἀνέχοιτο ὑπ'
 αὐτῆς. ἔτις καὶ τῶν φυσικῶν ὅσοι διὰ τὴν δίνην μένειν τὴν κόσμον
 λέγουσι καὶ μὴ συμπίπτειν, λέγουσιν ἂν αὐτὴν ὑπὸ τῆς δίνης ἔχειν.
 καὶ τὸτο τὸ σημαίνονμενον, φησί, τῶ ἔχειν καὶ τὰ συνεχόντά τινα
 καὶ κωλύοντα τὸ σκιδναῖν ἔχειν λέγει· ἔχειν γὰρ ἡ θεὰς, ὡς ὁ δεσ-
 μὸς τὰ ξύλα καὶ ἡ κόλλα τὰ κεκολλημένα. ἔχῃ ὁμοίως ὁ τύραννος
 ἔχειν ἐλέγετο τὴν πόλιν· ὁ μὲν γὰρ τύραννος τῷ ἄγειν καὶ τὴν αὐτῆς
 ὁρμὴν, ταῦτα δὲ τῷ κωλύειν κινεῖν καὶ τὴν αὐτῶν ὁρμὴν τε καὶ
 ὁρμὴν τὰ ἐχόμενα ὑπ' αὐτῶν. ὁμοίως δέ, φησί, τῷ ἔχειν καὶ τὸ ἐν
 τινι εἶναι ῥηθῆσθαι· καθ' ἕκαστον γὰρ σημαίνονμενον τῶ ἔχειν ἔσαι καὶ
 ἐχόμενον τι ἐν αὐτῷ· τό τε γὰρ ἀγόμενον καὶ τὴν τῶ ἄλλῃ φύσιν
 ἢ ὁρμὴν ἔχειν ὑπ' ἐκείνῃ λέγει, ὡς ἡ πόλις ὑπὸ τῶ τυράννου,
 ὡς καὶ ἔστιν ἐν ἐκείνῃ. καὶ τὸ δὲ ἐν τῷ δεκτικῷ αὐτῶ ἔχειν ὑπ'
 ἐκείνῃ καὶ ἔστιν ἐν αὐτῷ· τὸ γὰρ εἶδος ὑπὸ τῆς ὕλης ἔχει, ἡ ἐκείνη
 ἔχει αὐτό. ἔχει καὶ τὰ περιεχόμενα ὑπὸ τῶν περιεχόντων· τὰ γὰρ
 ἐν ἀγγεῖῳ ἔχει, καὶ τὸ κωλύονμενον καὶ τὴν αὐτῆς ὁρμὴν κινεῖν ὑπὸ
 τῶ κωλύοντος. ἔτις καὶ τὰ συνεχόμενα ὑπὸ τινος ἔχει ὑπ' ἐκείνῃ,
 καὶ ἔστιν ἐν τῷ ἔχοντι αὐτά. Alex.

(·) ὥσπερ οἱ ποιεῖται, φησί, ποιῶσι τὴν Ἀτλαντα βαρύνειν
 τὴν ἑρᾶν, καὶ οἱ φυσικοὶ τὴν δίνην αὐτήν, ὥσπερ Ἀναξαγόρας.
 Asclep.

λέγει καὶ τὸ ἐκ τινος ἕνα μὲν τρόπον ὡς ἐξ ὕλης, καὶ ταύτης
 διχῶς· ἡ γὰρ ἐκ τῆς προσεχῆς, ἢ ἔπειτα ὕψατον εἶδος, ἢ ἐκ τῆς
 πρώτης, ἢ ἔπειτα πρῶτον γένος. ἡ γὰρ πρώτη ὕλη τῶν ὑπ' αὐτὴν
 εἴη ἂν πως γένος· τῷ γὰρ ἀνδριάντι προσεχῆς μὲν ὁ χαλκός, ἐκείνη
 δὲ τὸ ὕδωρ, εἰ εἴη τὸτο καὶ τῶ χαλκοῦ καὶ πάντων τῶν τηκτῶν ὕλη.
 ἡ ἔτι πορρωτέρῃ ἢ πρώτη ὕλη, ἥτις γένος ἂν εἴη πάλιν τῆς τε ὡς
 ὕδατος ὕλης καὶ τῆς ὡς χαλκοῦ. ἄλλον δὲ τρόπον ἐκ τινος λέγεται
 τι ἐκ τῶ πρώτως κινήσαντος· ἐκ γὰρ τῆς λοιδορίας ἢ μάχης λέγει,
 ὅτι ἐντεῦθεν ἢ ἀρχὴ τῆς μάχης καὶ ἐντεῦθεν ἐποίησε τὴν μάχην.
 ζητήσκειν ἂν τις εἰ ἐπὶ παντὶ ποιητικῷ ἀρμόζει τὸ ἐκ τινος, ἢ
 μόνον τῶ ὡς ἢ λοιδορία τῆς μάχης· ἢ γὰρ δόξει ἐκ τῶ ἀνδριάντο-
 ποιῶ ὁ ἀνδριάντος λέγεσθαι. ἢ καὶ ἐπὶ τῶν τοιῶντων ὁ αὐτὸς λόγος· ἐκ
 τῆς γὰρ ὁ ἀνδριάντος ἐξ ἑ τὴν ἀρχὴν τῶ εἶναι ἔχει, ὡς ἐκ τινος καὶ
 ὡς ποιητικόν· ἄλλον δὲ τρόπον ἐκ τινος λέγεσθαι φησιν, ὡς ἐκ
 τῶ συγκειμένῃ τὸ μέρος, τῶ συγκειμένῃ ἐξ εἶδους τε καὶ ὕλης ὄντος,
 καὶ ὄντος ὅλον τινὸς ἐκ γένους τὰ μέρη· ἐκ γὰρ τῶ συναμφοτέρῃ ἢ
 χεῖρ· ἐκ τῶ σώματος γάρ, ὅτι τῶ μέρος. λέγει δὲ καὶ τῶτον
 τὴν τρόπον καὶ τὸ ἐπὶ τῆς Ἰλιάδος λέγεσθαι· σύνθετον γὰρ ἡ Ἰλιάς
 ἐκ τῶν ἐπῶν, ὡν ἕκαστος ἐκ τῆς Ἰλιάδος ἐστὶν ὡς ἐκ τῶ ὅλου τῶ
 μέρος· ὅλον γάρ τι καὶ ἡ Ἰλιάς, εἰπὼν δὲ ἐκ τῶ ὅλου τὰ μέρη, πα-
 ραδειγμα τῶ λεγομένου παρέθετο. ὁμοίως φησὶ λέγεσθαι καὶ ἐκ τῆς
 οἰκίας τῶς λίθους· ὅλον γάρ τι καὶ τέλειον καὶ συναμφοτέρον ἐξ εἶδους
 καὶ ὕλης καὶ ἡ οἰκία· ὅτι γὰρ καὶ ταῦτα ὅλα τε καὶ τέλεια, καὶ ἢ μόνον
 τὰ φυσικὰ τε καὶ συνεχῆ, δείκνυσιν δι' ὧν προσήθησι λέγων “τέ-
 λος μὲν γὰρ ἐστὶν ἢ μορφή, τέλειον δὲ τὸ ἔχον τέλος.” ἐστὶ γὰρ ὁ
 λέγει, τέλειον ἐστὶ τὸ ἔχον τέλος, τέλος δὲ ἢ μορφή, ὡς ἐκ τέλειον
 τὸ ἔχον μορφήν, τὸτο δὲ καὶ ὅλον. τοιῶτον δὲ τὸ ἐξ ὕλης τε καὶ εἶδους·
 τὸτο γὰρ ὅλον τε καὶ τέλειον. καὶ οἰκία δὲ μορφήν ἔχει, ὡς καὶ αὐτὴ
 ὅλον τε καὶ τέλειον, καὶ εἴη ἂν οἱ λίθοι ἐκ τῆς οἰκίας ἔτις ἐκ τινος
 ὡς ἐξ ὅλου. ἄλλον δὲ τρόπον τῶ ἐκ τινὸς φησὶν εἶναι, ὡς ἐκ τῶ
 μέρους τὸ εἶδος, τὸ ὅλον καὶ τέλειον λέγων. εἶδος δὲ εἶπε τὸ τί ἦν
 εἶναι ἔχῃ ὡς τὸ ὅλον καὶ συναμφοτέρον· ἐκεῖνο γὰρ εἶπεν ἐκ τῆς ὕλης
 λέγεσθαι εἶναι· ὁ γὰρ ὁρισμὸς ὁ τῶ εἶδους δηλωτικὸς τῶ ἀνθρώπῳ ἐκ
 τῶ δῖποδος λέγει εἶναι, ὅτε ἐνυπάρχει αὐτὸ ὡς μέρος τὸ δῖπον.
 πάλιν ἢ συλλαβὴ ἐκ τῶ στοιχείῳ· ἐκ γὰρ τῶν στοιχείων ἢ συλλαβῇ,
 καὶ ὁ λόγος τῆς συλλαβῆς τὴν τῶν στοιχείων σύνθεσιν περιέχει. καὶ
 εἴη ἂν ἐμπάλιν ἔχον τὸ σημαίνονμενον τὸτο τῶ ἐκ τινος τῷ εἰρη-
 μένῳ πρὸ αὐτῶ· τότε μὲν γὰρ ἐκ τῶ ὅλου τὸ μέρος ἐλέγετο ἐκ τινος,
 ὡς οἱ λίθοι ἐκ τῆς οἰκίας, νῦν δὲ τὸ ὅλον ἐκ τῶ μέρους. ἔχῃ ὁμοίως
 δὲ φησὶ τὸ εἶδος ἐκ τῶ μέρους λέγεσθαι καὶ τὸ ὅλον ἐκ τῆς ὕλης. τὸτο
 δὲ λέγει καὶ δείκνυσιν, ὅτι ἄλλος ὁ τρόπος ἔτις τῶ ἐκ τινος τῶ
 πρώτῳ εἰρημένῳ τῶ ἐξ ἑ ἔστιν ὡς ὕλης· τὸ γὰρ “ἄλλως γὰρ τὸτο”

3. ἂν om M. || 5. λέγεται τὸ ἔχειν M. || 17. τι] τε M. || 21. εὐρὺν om M. || 30. τῶ] τὰ M. || 33. ἢ ὁρμὴν M.

2. προσεχῶς M. || 5. εἴη τῶ τοῖς τῶ χαλκοῦ A, εἴη ἢ τὸτο καὶ τῶ χαλκοῦ M. || si aeris et omnium quae liquecere possunt, aqua ma-
 teria est Sepulv. || 11. δόξῃ M. || ἀνδριάντος A. || 14. ut pars ex composito ex materia et forma constituto, et partes ex genere,
 quod totum quoddam est Sepulv. || 16. τινὸς ἀγένης M. || 17. ἐκ τῶ] αὐτῆς M. || 21. ἐκ τῆς] αὐτῆς M. || 28. αὐτὰ A. || 30. ἐκ τῶ] αὐτῶ
 M. || 39. ὡς — 41. τινος om M.

εἶπεν ἀντὶ τῷ ἄλλως δὲ τὸτο. καὶ ἀνδριάς ἐκ χαλκῷ. ὁ μὲν γὰρ ἀνδριάς ἐξ αἰδητῆς ὕλης καὶ μέρος αἰδητῆς. πᾶσα γὰρ σύνθετος ὕστα, ταυτέστιν ἢ συναμφοτέρα, ἐκ τινος αἰδητῆς ὕλης καὶ μέρος αἰδητῆς. καὶ τὸ εἶδος δὲ καὶ ἡ συλλαβὴ ἐκ τῆς οἰκείας ὕλης. ὕλη γὰρ ἑκατέρω αὐτῶν τὰ οἰκεῖα μέρη. ἀλλ' ἐκείνι τὸτο ἐξ αἰδητῆς ὕλης. τὸ γὰρ δῖπεν ἢ τὰ φοιχεῖα ἐκ αἰδητῆς. καὶ ἔστιν ὁ λέγει, ὅτι μὴ ὁμοίως τὸ εἶδος καὶ τὸ τί ἦν εἶναι ἐκ τῶν μερῶν καὶ τὸ ὅλον ἐκ τῆς οἰκείας ὕλης, καίτοι ἀμφοτέρα ὡς ἐξ ὕλης. τὸ μὲν γὰρ ὅλον καὶ ἡ σύνθετος ὕστα, ταυτέστιν ἢ συναμφοτέρας, ἐξ αἰδητῆς ὕλης, τὸ δὲ εἶδος ἐκ ἐξ αἰδητῆς ὕλης ἀλλ' ἐκ τῆς τῷ εἶδος ὕλης, ἥτις ἐκ ἔστιν αἰδητῆς. καὶ γὰρ αἰδητὰ τὰ τῷ ὁρισμῷ μέρη ἢ τὰ τῷ εἶδος ὅλως. ὕλη γὰρ τῷ εἶδος καὶ τῷ τί ἦν εἶναι τὰ μέρη αὐτῶν τὰ τῷ λόγῳ συμπληρωτικά, ἃ καὶ αὐτὰ λόγῳ λαμβάνει. ὥσπερ γὰρ τὸ εἶδος αὐτὸ ἐκ τινος φησι λέγεσθαι, καὶ καὶ μέρος τί τῶν τινος ὑπάρχοντων τῶν τρόπων, οἷον καὶ μέρος τὸ εἶδος ἢ καὶ μέρος ἢ ὕλη. ἐκ γὰρ πατρός καὶ μητρός τέκνον 15 καὶ ἐκ γῆς τὰ φυτὰ, ὡς ἐκ τινος μέρους αὐτῶν. ἐκ γῆς μὲν γὰρ τὰ φυτὰ ὡς ἐξ ὕλης. τρέφεθ' ἢ καὶ φύει ἐκ ταύτης, ἀλλ' ἐκ ἔτι ὥς ἐκ πάσης τῆς γῆς, ἀλλ' ὡς ἐκ μέρους αὐτῆς. ὁ δὲ ἀνδριάς ἐλέγετο ἐκ τινος, ὡς ἐξ ὕλης τῷ χαλκῷ, ὅτι πᾶς ὁ λαμβανόμενος ὡς ὕλη αὐτῷ χαλκὸς ὑπέκειτο αὐτῷ. καὶ γὰρ ἔτι ὕλη λέγει τὸ ἀνδριάντος ὁ χαλκός, ὅτι μέρος χαλκῷ ὑπέκειτο αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι πᾶς ἔστος ὁ χαλκός ὁ λαμβανόμενος ὕλη ἐστὶν αὐτῷ. πάλιν ἐκ μητρός καὶ πατρός τὸ τέκνον, τὸ μὲν ὡς ποιητικῶς τῆς δὲ ὡς ὕλης, ὡς ἑκατέρω ἐκ μορίων τινος τὸ τέκνον. μόριον γὰρ τὸ πατρός τό τε σπέρμα καὶ τὸ ἐξ ἑ τὸ σπέρμα ἀφίει καὶ αὐτὸ τὸ σπέρμα, καὶ τῆς 25 μητρός μόριον τό τε ὑποδεχόμενον τὸ σπέρμα καὶ τὸ ἐμμηνον, ὃ 1023 β ἐστὶν ὕλη τῷ γεννωμένῳ. ἄλλον τρόπον ἐκ τινος λέγει ὡς μετ' αὐτὸ γινόμενον τῷ χρόνῳ. καὶ γὰρ μετὰ τι γινόμενον καὶ τὸν χρόνον ἐξ ἐκείνου γίνεσθαι λέγει. ἔτι ὡς ἐξ ἡμέρας νύξ, ὅτι καὶ τὴν ἡμέραν, καὶ ἐξ εὐδίας χειμῶν, ὅτι καὶ τὴν εὐδίαν. τῶν δὲ ἔτι 30 ἐκ τινος γίνεσθαι λεγομένων τὰ μὲν τῷ εἰς ἀλλήλα αὐτῶν τὴν μεταβολὴν γίνεσθαι λέγει ἐξ ἀλλήλων, ὥσπερ ἐπὶ τῶν εἰρημένων (νύξ γὰρ εἰς ἡμέραν καὶ ἡμέρα εἰς νύκτα μεταβάλλει, καὶ εὐδία εἰς χειμῶνα καὶ ἐμπαλιν. ἐκ γὰρ τῶν ἐναντίων αἰ μεταβολαί, ἐναντία δὲ ταῦτα), τὰ δὲ μόνῳ τῷ ἐξῆς εἶναι καὶ τὸν χρόνον, ὡς ὅταν λέ- 35 γῃ ἐξ ἰσημερίας ὁ πλῆθς. ὅτι γὰρ καὶ τὴν ἰσημερίαν. καὶ γὰρ τῇ ἰσημερίᾳ εἰς πλῆθ γίνεθ' ἢ μεταβολή. ὁμοίως καὶ ἐκ Διονυσίων λέγει Θαργήλια ("), καὶ ἐκ Πυθίων Ὀλύμπια. Alex.

1023 β (") "καὶ ἐκ Διονυσίων Θαργήλια." ἢ ἑορτὴ γίνεθ' τῷ Θαρ- 10 γαλίῳ μηνί. Μαΐος. Asclep.

1023 β καὶ τὸ μέρος δὲ τὸ μὲν τι φησὶν ἔτι λέγεσθαι εἰς ὃ διαίρεθαι 12 ἀντὶ ποσὸν ἢ ποσὸν διαίρεσθαι. πᾶν γὰρ τὸ ἀφαιρέμενον τῷ ποσῷ ἢ ποσὸν μέρος ἐκείνου λέγει ἀφ' ἑ ἀφ' ἡρῆ, ἀντὶ καταμετρή αὐτὸ ἀντὶ μή. καὶ γὰρ τὰ δύο τῶν τριῶν μέρος λέγει. τὸ δὲ ἢ

ποσόν προσέθηκεν, ὅτι δύναται τις καὶ ποιότης ἀφαιρεθῆναι τῷ ποσῷ, οἷον θερμότης ἢ λευκότης ἢ γλυκύτης, ἀλλ' ἐ μέρη ταῦτα, ὅτι μὴ ποσὸν αὐτῷ ἀφαιρεῖ. καὶ γὰρ τῇ τῶν ἀφαιρέσει ἐλαττωθ' καὶ ποσόν. ἄλλον δὲ τρόπον εἰς ὃ διαίρεθαι ἀντὶ ὅλον τὰ κατὰ μετρήντα αὐτὸ μόνον φησὶ μέρη λέγεσθαι. εἶναι γὰρ τὰ δύο τῶν τεσσάρων καὶ τῶν ἐξ καὶ ὅλως τῶν ἀρτίων μέρη. καταμετρεῖ γὰρ αὐτό. ἐκείνι καὶ τὸ σημαίνονμενον τὸτο ἔτε τὰ τρία τῶν τεσσάρων μέρος ἔτε τὰ δ' τῶν ἑξ, καίτοι καὶ τὸ πρῶτον σημαίνονμενον ὄντα καὶ αὐτὰ μέρη, ὥσπερ καὶ τὰ δύο τῶν τριῶν ἐκείνι ὄντα αὐτῶν μέρος καὶ τὴν δευτέραν ἀπόδοσιν. ἐπὶ μέρη φησὶ λέγεσθαι καὶ εἰς ὃ 1023 β εἶδος διαίρεθ' ἢ χωρὶς τῷ ποσῷ, ταυτέστι μὴ ὡς ποσὸν διαίρεσθαι. 17. εἶδος δὲ ἢτοι λέγει τὸ τί ἦν εἶναι, μέρη δὲ τὰ ὑπὸ τῷ περιεχόμενῳ τῷ εἶδος τε καὶ τῷ λόγῳ, ἃ καὶ πρὸ ὁλίγων μέρη καὶ ὕλην τῷ εἶδος εἶπεν, εἰ μὴ καὶ τὸν λόγον διαίρεσις τῷ εἶδος χωρὶς τῷ ποσῷ γίνεθ', ἢ δὲ εἰς τὰ ἄτομα τῶν εἰδῶν διαίρεσις καὶ ποσῷ. ἀλλ' ἔτι ἔστι ἐκείνι τῷ γένους τὸ εἶδος μέρος, ἀλλ' ἀνάπαλιν τὸ γένος τῷ εἶδος. μέρος γὰρ καὶ τὸτο τῷ ὁρισμῷ, ὡς καὶ αὐτὸς ἐρεῖ μετ' ὁλίγων. μήποτε ἔν τῷ εἶδος ἀντὶ τῷ γένους ἀκῶσαι χρῆ, καὶ λέγει ἀντὶ διὰ τῷ "εἰς ὃ τὸ εἶδος διαίρεθαι ἀνευ τῷ ποσῷ" ὡς ἴσον τῷ εἰς ὃ τὸ γένος διαίρεθαι ἀντὶ. τὸ δὲ "ἀνευ τῷ ποσῷ" σημαντικὸν ἀντὶ εἶναι τὴν διαίρεσιν αὐτῷ ὡς γένους γίνεσθαι. καὶ γὰρ ζῶον δύναθ' ἢ καὶ ὡς ποσὸν διαίρεσθαι, ὅταν εἰς τὰ μέρη διαίρεθ' ἢ, κεφαλὴν θώρακα καὶ τὰ ἄλλα, ὡς διαίρεσθαι, ἐκείνι ἀντὶ ὡς γένος. δύναθ' καὶ ὡς γένος διαίρεσθαι, ἐκ ὡς σῶμα καὶ ποσόν, ἥτις διαίρεσις αὐτῷ καὶ τὰς διαφορὰς γινόμενῃ εἰς τὰ εἶδη διαίρεθ' αὐτό. τὸτο δ' ἦν καὶ ὃ εἶπε τὸ ὅλον ἢ τὸ εἶδος ἢ τὸ ἔχον εἶδος. ὡς γὰρ εἶδος βέλει τὴν διαίρεσιν καὶ καὶ τὸ εἶδος γίνεσθαι. τοιαύτη δὲ ἡ τῶν γενῶν ὡς γενῶν διαίρεσις. καὶ γὰρ ὡς ὅλως ἔδὲ ὡς πλῆθους, ἀλλ' ὡς γενῶν. καὶ τὸτο τὸ σημαίνονμενον λέγει καὶ τὰ εἶδη μέρη τῶν γενῶν εἶναι. ἐπὶ φησὶ μέρος λέγεσθαι τινος εἰς ὃ διαίρεθ' ἢ ἐξ ἑ σύγκειθ'. τὸ δὲ "τὸ ὅλον ἢ τὸ εἶδος ἢ τὸ ἔχον εἶδος" σημαίνει ἀντὶ ὅλον μὲν τὸ ὡς σῶμα ὅλον, ἢ ἢ διαίρεσις ἐστὶν εἰς τὰ μέρη τὰ συμπληρῶντα τὸ ὅλον σῶμα. τὸ δὲ "ἢ τὸ εἶδος" πάλιν δηλοῖ τὴν ὡς εἶδος διαίρεσιν. ἐπὶ γὰρ τῷ εἶδος ὡς εἶδος μέρη, οἷον τῆς ψυχῆς εἶδος ἔσθις αἰ δυνάμεις μέρη, εἰς αὐτὸ καὶ ἢ διαίρεσις αὐτῆς. τὸ δὲ "ἔχον εἶδος" τὸ ἔτι ὅλον ὡς συναμφοτέρον, ἢ ὡς συναμφοτέρας πάλιν μέρη τὸ τε ὑποκείμενον σῶμα, ἢ πρῶτον τὴν διαίρεσιν ἐποίησας (τοιαῦτα γὰρ ἦν τὸ ὡς ὅλον) καὶ τὸ εἶδος, ἢ δευτέρως ἐμνημόνευσε. καὶ ἔστιν ὃ παρατίθεθ' παραδείγματα τῷ ὑτέρω τῷ ἔχοντος εἶδος καὶ ὡς συναμφοτέρας διαίρεσθαι. ὁ γὰρ χαλκὸς κύβος διαίρεσθαι εἰς χαλκὸν καὶ γωνίαν εἰς ὕλην καὶ εἶδος διαιρεῖτο. ἢ γὰρ γωνία τῷ εἶδος δηλωτική. ἐπὶ φησὶ 1023 β τὰ ἐν τῷ λόγῳ τῷ δηλῶντι ἕκαστον καὶ ταῦτα μέρη τῷ ὅλῳ μέρη 22. φησὶν εἶναι ἕκαστον, καὶ τὰ τῷ λόγῳ τῷ δηλῶντος αὐτῷ τὸ τί ἦν εἶναι μέρη. τὰ γὰρ μέρη τῷ ὁρισμῷ μέρη τῷ ὁρισμῷ εἶναι, ἀλλὰ παρὰ

2. σύνθεσις *M*. || 8. ὡς *om AM*. || 15. τὸ — μέρος *om M*. || 30. μετὰ *om M*.

14. εἰ μὴ ἢ μὲν γὰρ *M*. || 19. εἶδος *M*. || ὡς — 20. ποσὸν *om A*. || 22. διαίρεθαι] διαίρεται *M*. || 28. ὅλον *A*. || 31. σημαίνει *M*. || 34. ὡς εἶδος *om M*.

τῷ εἶδους μέρη, ὅτι ὁ τῷ συναμφοτέρῃ ὀρισμὸς κ' μὴ τὸ εἶδος γίνεῃ, προσσημαίνει μέντοι καὶ τὴν ὕλην, ὡς δῆλον εὐθὺς ἐκ τῷ γένους. ἔτι φησὶ γίνεσθαι μέρος τὸ γένος τῷ εἶδους, ἐπεὶ μέρος ἐστὶ τῷ ὀρισμῷ αὐτῷ. Alex.

1023b παρατίθεῖ δὲ καὶ τὰ τῷ ὅλῳ σημαίνοντα. ὅλον γὰρ φησι 5
26. λέγεσθαι ὅτε μὴδὲν ἄπεισι μέρος ἐξ ὧν λέγεῖ τῶν φύσει τὸ ὅλον συνεσθάναι. ὧν γὰρ φύσει συνεσθῶτων μὴδὲν ἄπεισι μέρος, ὅλα ταῦτα κυρίως. ἄλλο δὲ σημαίνοντα ἐκτίθεῖ ὅλα, ἐν ᾗ καὶ τὰ καθόλου. ἀλλὰ καὶ τὰ τεχνητά, ὅ μόνον τὰ φύσει συνεσθῶτα περιλαμβάνει. τὸ γὰρ περιέχον τινα ὥστε ἐν τῷ εἶναι, ἐκεῖνα δηλονότι τὰ 10 περιεχόμενα. διχῶς δὲ φησιν ἐν γίνεσθαι τὰ περιεχόμενα. ἢ γὰρ ὡς ἕκαστον τῶν περιεχομένων ἐν τῷ εἶναι ἢ ἅπαντα ἐν. καὶ πρῶτον λέγει πῶς οἷον τέ ἐστι τὸ ἕκαστον τῶν ὑπ' αὐτῷ περιεχομένων ἐν τῷ εἶναι καὶ ταῦτόν. τὸ γὰρ καθόλου λεγόμενον καὶ κ' παντὲς δηλωτικόν. τὸ γὰρ κ' παντὲς λεγόμενον ὅλον τι δοκεῖ εἶναι. τῷτο δέ, φησὶ, τὸ 15 ἕτως ὅλον τε καὶ καθόλου, ἕτως ἐστὶ καθόλου τε καὶ ὅλον ὡς ἐν αὐτῷ πολλὰ περιέχον τῷ κατηγορεῖσθαι καὶ καθ' ἕκαστον αὐτῶν συνωνύμως καὶ ἐν ἅπαντα εἶναι κ' τὸ κατηγορούμενον, καὶ ἕκαστον αὐτῶν ὅπερ τὸ κατηγορούμενον εἶναι, τῷ πάντα ὁμοίως τὸν τῷ κοινῷ καὶ περιέχοντος αὐτὰ λόγον ἐπιδέχεσθαι. τὸ γὰρ ἐν ἅπαντα εἶναι ὡς 20 ἕκαστον" δηλωτικόν ἐστι τῷ τῇ ἐνότητι ἔχειν αὐτὰ μὴ κ' συνέχειαν, ἀλλὰ τῷ τὸν αὐτὸν λόγον ἕκαστον αὐτῶν ἐπιδέχεσθαι. ἵππος γὰρ καὶ ἄνθρωπος καὶ κύων καὶ βῆς ἐν πάντα διὰ τὸ ἕκαστον αὐτῶν ζῶν εἶναι (*). ἕτως ἐν ὅλον τὸ ζῶν τῷ ὧν περιεκτικόν ἐστι διηρημένα ταῦτα ἀπ' ἀλλήλων καὶ κεχωρισμένα κ' τῷτο εἶναι ἐν. 25 καὶ τῷτο μὴ σημαίνοντα τῷ ὡς περιέχοντος τινα ὅλα. τὸ δὲ τι ἕτως φησὶν εἶναι ἐν ἐκ τῶν ὑπ' αὐτῷ περιεχομένων, ὡς συνεχὲς εἶναι καὶ ἐν τῷ κατ' ἀριθμόν. τὸ γὰρ ἐν τῷ καὶ συνεχὲς καὶ ἐκ μερῶν καὶ πεπερασμένον ὅλον ὅ τῷ τὸν τῷ ὅλα λόγον τὰ μόρια ἀναδέχεσθαι, 30 ἀλλὰ τῇ συνεχείᾳ. τί δὲ ἐστὶ τὸ κυρίως συνεχὲς, ἐδήλωσε διὰ 30 τῷ "μάστιγα μὴ δυνάμει." κυρίως γὰρ συνεχὴ ταῦτα ἐν οἷς τὰ μέρη δυνάμει ἐνυπάρχει. ἡδὴ δὲ καὶ ἐνέργειᾳ τὰ μόρια ἐν αὐτῷ, ἕτως μέντοι ὡς ἐν τῷ ἐκ τῆς ποιᾶς συνθέσεως αὐτῶν γίνεσθαι κ' τὸ εἶδος, ὡς ἐπὶ τῶν συνθέσει γιγνόμενων κ' τὰς τέχνας. ἕτως οἰκία ἐν τῷ καὶ πλοῦτον. τῶν δὲ ἕτω τὸ ἐν ἐχόντων κ' συνέχειαν καὶ 35 ὡς δυνάμει τὰ μέρη ἐν αὐτοῖς εἶναι μάλλον φησιν ὅλα τὰ φύσει συνεσθῶτα τῶν κ' τέχνην εἶναι. μάλλον γὰρ ἄνθρωπος ὅλος ἢ ἄνδριος. ὡς γὰρ ἐν μάλλον λέγει τὸ φύσει τῷ τέχνῃ ὅντος ἐνός, ὡς εἶπεν ἐν τῇ τῷ ἐνός διαιρέσει, ἥς καὶ ὑπομιμνήσκει ἡμᾶς καὶ αὐτός, καὶ λόγον καὶ αἰτίαν ἀποδιδῶν, ὅτι ἡ ἐλόγης ἐνότης ἐστίν, ὥστε ὡς 40 ἐν, ἕτω καὶ ὅλον. παρατίθεται τὸ καὶ ἄλλο σημαίνοντα τῷ ὅλα. τῷ γὰρ ποσὺ καὶ ἐχόντος ἀρχὴν τε καὶ μέσον καὶ ἔχατον, ὃ εἰν ἂν τῷ πεπερασμένῃ δηλωτικόν, ὅσων μὴ παρὰ τὴν ποιᾶν θέσιν τῶν μορίων

μηδεμία γίνεῖ διαφορά, τῷτο πᾶν λέγεσθαι φησιν (τοιαῦτα ἐστὶ τὰ ὁμοιομερῆ τε καὶ ἀχρημάτιστα οἰκίῃ ὄρω τε καὶ χήματι, οἷον ὕδωρ, ἀήρ), ὅσων δὲ ἡ ποιὰ θέσις τῶν μερῶν διαφορὰν ποιεῖ, ἐπὶ τῶν τῷ ὅλον λέγεσθαι, ὅταν τὴν οἰκίαν τάξιν ἔξει τὰ μέρη, δηλονότι καθ' ἣν τῷτο τι εἶναι τὸ ἐξ αὐτῶν λέγεῖ. τοιαῦτα ἐστὶ τὰ ἀνομοιομερῆ, πρόσωπον, χεῖρ, τὸ ἕκαστον ζῶν σῶμα. ἢ γὰρ τῶν μερῶν θέσις ἐν τῷτο τὴν διαφορὰν τῶν ὑποκειμένων ποιεῖ. τοιαῦτον καὶ οἰκία καὶ ναῦς. ὅσα δὲ ὁμοιομερῆ ὄντα μορφήν τινα καὶ χήμα προσεῖληφε, τῶν φησὶ τὸ πᾶν καὶ τὸ ὅλον κατηγορεῖσθαι, διὰ μὴ τὸ ὑποκείμενον τὸ πᾶν, διὰ δὲ τὴν μορφήν, ἥτις συνέβη αὐτῇ ἐν τῇ τῶν μερῶν ὑπαλλαγῇ, μένειν ὅλον. ἕτως ἀνδρίας ὁ ἐκ μιᾶς ὕλης ἐχηματισμένος, κηρὸς τὸ ἱμάτιον. καὶ γὰρ τῷτο μὴ χήματός τινός ἐστιν. ἕκατερον γὰρ τῶν καὶ πᾶν ἐστὶ καὶ ὅλον. ἕκατι 1024a ἐπὶ τῶν ὑγρῶν τε καὶ ἀχρηματίστων ἀπλῶς φησὶ τὸ πᾶν καὶ ὅλον κα- 5
τηγορεῖσθαι, ἀλλὰ μόνον τὸ πᾶν. μὴ γὰρ κατηγορεῖσθαι τῷ ἀριθμῷ, καθ' ὅτε τὸ πᾶν τε καὶ ὅλον, εἰ μὴ τις μεταφορικῶς λέγοι ἐπ' αὐτῶν τὸ ὅλον. λέγει δὲ καὶ τὰ πάντα λέγεσθαι ἐπὶ τῷτο ὧν τὸ πᾶν ὡς ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι. ἐπὶ γὰρ τῶν ἐξ ὧν τὸ πᾶν ὡς διηρημένον λαμβανομένων τὸ πάντα λέγει. πᾶς ἀριθμός, ὅταν ὡς ἐν λαμβάνηται 20 τὸ ἐκ μονάδων ἄθροισμα. πᾶσαι αἱ μονάδες, ἐξ ὧν ἦν πᾶς ἀριθμός, ὅταν ὡς διηρημέναι πάλιν λαμβάνωνται, ἕτως μέντοι ὡς τὸν πάντα ποιεῖν. ὡς τὸ μὴ πάντα κ' μορίων κατηγορεῖσθαι ὡς διηρημένων, τὸ δὲ πᾶν ὡς ἡνωμένων. ἕτω καὶ πάντες ἄνθρωποι, ἢ ὡς ὑπὸ ἐν τὸ πᾶς ἄνθρωπος. id.

(*) ἐπειδὴ ὁ ἀριθμὸς καθὼ ἀριθμὸς εἰς ἐστίν, αἱ μέντοι γὰρ 1023b μονάδες πᾶσαι, ἐπειδὴ διαφέρουσιν ἀλλήλων. ὥστε ἐνταῦθα φαί- 33
νεῖ ἐπόμενος τοῖς Πυθαγορείοις καὶ τῷ Πλάτῳ. καὶ κείνοι γὰρ φασιν ὅτι ἕτερός ἐστιν ὁ ἀριθμὸς παρὰ τὰς μονάδας. τῇ γὰρ σωρεία τῶν μονάδων ἕτερός τις ἐπὶ γίνεῖ ἐξωθεν ἀριθμὸς, ὥστε ἕτερός ἐστιν ἀριθμὸς παρὰ τὴν τῶν μονάδων σωρείαν. Asclep.

κολοβὸν δὲ λέγεσθαι φησιν ὅτι κ' παντὲς ποσὺ. ἐστὶ μὴ γὰρ ἐν 1024a τῷ ποσῷ τὸ κολοβόν, ὅ μὴ πᾶν ποσὸν ἀναδέχεσθαι τὴν κατηγορίαν 11
ταύτην ἢ τὸ πάθος, ὅ σημαίνει τὸ νόμα τῷτο, ἀλλὰ δεῖ τὸ κολοβόν μέλλον λέγεσθαι πρὸς τῷ μεριστῶν εἶναι καὶ ὅλον. τὸ δὲ ὅλον δύναι μὴ καὶ συνεχείας αὐτῷ δηλωτικόν εἶναι, δύναι καὶ τὸ ἀνομοιομερῆ δεῖν εἶναι. τῷτο γὰρ εἴρηκε πρὸ ἐλίστα περὶ τῷ ὅλα, λέγων καὶ ταύτῃ διαφέρειν τὸ ὅλον τῷ παντός. ἐπὶ δὲ πρὸς τῷ ἀνομοιομερῆ εἶναι καὶ ὅλον δεῖν φησὶν αὐτὸ καὶ θέσιν ἔχειν, ταῦτα τῶν θέσιν ἐχόντων εἶναι ποσῶν. τὰ δὲ δύο εἶπε μὴ γίνεσθαι κολοβά ἀφαιρμένον τῷ ἐνός, δεικνύς ἡμῖν ὅτι ἐδὲ ἕτω κολοβόν τι λέγει, ἀν ἀφαιρεθῇ αὐτῷ τὸ ἡμισυ (*). ἐδέποτε γὰρ ἴσον τὸ κεκολοβα- μένον καὶ τὸ λείπον αὐτῷ. ἐφ' ᾧ δεικνύσιν ὅτι μὴ μόνον ἐν ἀριθμῷ ἔκ ἐστι κολοβὸς ἀριθμὸς ἕτος ὅτι τὸ ἡμισυ ἀφαιρεθῇ, ἀλλ' ἐδ' ἀν

7. φύσεις A. || 13. αὐτῷ M. || 14. λεγόμενοι καθόλου M. || 15. πάντα M. || 17. τὸ A. || καὶ om M. || 20. ἅπαν εἶναι M. || ὡς om A. || 22. τῷ et 40. ἐνότης om M.

2. τὰ ἀνομοιομερῆ A. || 3. ποιὰ om M. || 5. τοιαῦτα] πρῶτα M. || 12. ὕλης σχηματισμός M. || 13. ἕκαστον M. || 14. σχηματίστων M. || 18. τῶν] τῷ M. || 32. ὅ μὴ] τῷ μὴ M. || 33. δεῖ] δὴ A. || 43. ἀφαιρέθῃ M.

ἄλλο τι μέρος ἀφαιρεθῇ· ὃ γίνετο ἢ ἀριθμὸς κολοβός, ὡς ἐξῆς λέγει· ὃ δ' ὅλως γάρ, φησὶν, ἀριθμὸς κολοβὸς ὅδ' οὕτως γίνετο, ὅτι δεῖ τὸ κολοβόν τι τὴν αὐτὴν ὕσιν καὶ ταύτην εἶδος φυλάσσειν. ὅτε δὲ μὴ τὴν ἀφαίρεσιν τὴν μορίν τινος ἄλλο τι εἶδος μεταλαμβάνει, ἐπὶ τούτων ὃ λέγει· τὸ κολοβόν, ὃ γίνετο ἐπὶ τῶν ἀριθμῶν. 5 προσέθησι δὲ ὅτι ὅδε ἐπὶ πάντων τῶν ἀνομοιομερῶν τὸ κολοβόν λέγειτο, ὡς προεῖρηκώς ὅτι δεῖ ἀνομοιομερῆ εἶναι διὰ τῶ εἰπεῖν ὅλα. ὃ δὲ ἐπὶ πάντων τῶν ἀνομοιομερῶν τὸ κολοβόν λέγειτο, ἀλλὰ ἐπὶ τῶν θέσιν ἔχοντων, ἃ φθάσαντες εἰρήκαμεν· ὃ ἢ ἐπὶ τῶ ἀριθμῷ ἐστὶν ὡς διηρημένον ἀνόμοια τὰ μέρη, οἷον τῶ πέντε· ἄρτια ἢ 10 περισσὰ τὰ δύο καὶ τρία μέρη ὄντα αὐτῶ, ἀλλ' ὃ διὰ τούτου ἡδὴ ὁ ἀριθμὸς κολοβός τις λέγειτο· δεῖ ἢ ὅτις ἔχειν τὰ μέρη τῶ ἐσομένου κολοβῶ ὡς ποιεῖν τὴν θέσιν αὐτῶν τὴν τῶν μορίων διαφορὰν τῶ εἶδος, ὃ ὃ γίνετο ἐπὶ τῶ ἀριθμῷ, ὅτι μὴδὲ τὴν ἀρχὴν θέσιν ἔχει τὰ μόρια αὐτῶ, ὡς εἴρηξεν ἐν Κατηγορίαις· διὰ τούτου ἢ ὅδε τὰ 15 ὁμοιομερῆ κολοβά, ὅτι ἡ μετάθεσις αὐτῶν τῶν μορίων ὃ ποιεῖ διαφορὰν. ἔτι δὲ εἶναι φησι συνεχῆ τὰ ἐσόμενα τῇ ἀφαιρέσει τινος μορίν κολοβά. ἡ ἢ ἀρμονία σύγκειται μὴ ἐξ ἀνομοιομερῶν (μέσης ἢ καὶ παρανήτης καὶ παρυπάτης καὶ ὑπάτης), ἀλλὰ καὶ θέσιν καὶ τάξιν ἔχει ἕκαστον τούτων· ἐν ἢ τῇ ποιᾷ θέσει τούτων πρὸς ἄλ- 20 ληλα ἡ ἀρμονία, καὶ μετατιθεμένων ἀλλάσσειτο. ἀλλ' ὃ λέγειτο κολοβὸς ἀρμονία, ὅτι μὴ συνεχῆς ἐστὶ μὴδὲ ὅλη, ἀλλ' ἐκ διωρισμέ- 1024a νων καὶ κεχωρισμένων μερῶν. καὶ ὁ ἀριθμὸς δὲ τοῖσιν. δεῖξας 22. δὲ δι' ὧν πεποιήθη διωρισμῶν ὅτι τὸ κολοβόν ἐν τοῖς ὅλοις λεγομέ- νοις ποσὶς, ἐξῆς δείκνυσιν ἡ ὁποίας καὶ ἡ τίνος καὶ ἡ ἐν τίσιν ἀφαι- 25 ρεσις τὸ ὅλον κολοβόν ποιεῖ· λέγει ἢ ὅτι μὴδὲ ἐπὶ τῶν συνεχῶν τε καὶ ὅλων παντὲς ἀφαιρημένον μέρος τὸ καταλειπόμενον γίνετο κολοβόν· ὅτε ἢ ἂν τὰ κύρια τῶ εἶδος τε καὶ τῆς ὕσιν τῶ ὅλου τε καὶ συνεχῆς ἀφαιρεθῇ, ἔτι τὸ καταλειπόμενον κολοβόν· ὃ ἢ λέγειτο κολοβόν ζῶν τῆς κεφαλῆς ἀφαιρεθείσης αὐτῶ, ὅπερ ὅδε ζῶν 30 ἔτι μένει. ἀλλ' ὅδ' ἂν ὅπουν τι τῆς συνεχείας ἡ ὁτῶν ἀφαιρεθῇ τε καὶ διαιεθῇ, κολοβόν εὐθύς· ἡ γὰρ κύλιξ ὃ λέγειτο κολοβόν ἂν τρυπηθῇ· ἀλλ' ἂν τὸ ὅς αὐτῆς ἀφαιρεθῇ ἡ τι ἄλλο ἀκρωτηρίον, τότε κολοβός. ὁμοίως καὶ τῶ ἀνθρώπου ἡ ἄλλα τινος ζῶν ἂν μὴ σάρκα ἀφέλῃς ἡ σπλῆνα ἐκτέμῃς, ὃ κολοβός, ἂν δὲ ῥίνα ἡ ὠτα 35 ἡ δάκτυλον, τότε κολοβός. καὶ τῶν ἀκρωτηρίων ταυτὰ φησιν ἀφαιρεθέντα κολοβὸς ποιεῖν, ὅσα ἀφαιρεθέντα ὅλα ἐκείνῃ φῦναι ἡ αὐξήθῃναι δύνατο· δι' ἣν αἰτίαν λέγει τὸς φαλακρὸς μὴ λέγεσθαι κολοβός, ὅτι αἱ τρίχες φύσιν ἔχουσιν ἀφαιρέμεναι τῶ ὅλου πάλιν γίνεσθαι τε καὶ φύεσθαι. καὶ εἴη ἂν ἴσον τὸ ἄλλ' ὃ μὴ ἔχει γένεσιν 40 ἀφαιρεθὲν ὅλον τῷ ἄλλ' ὃ καθόλου ἀφαιρεθὲν μικρὸν γένεσιν ἔχει· αἱ ἢ τρίχες, εἰ καὶ ἐπὶ τῶ φαλακρῷ ἐκείνῃ ἔχουσιν γένεσιν, ἀλλ' ἔν γε φύσει ἐστὶν αὐτῶν τὸ ἀφαιρημένας γίνεσθαι πάλιν. ἡ τὸ

“ὅλον” προσέθηκεν, ὅτι δύνατο τινὸς ἐξαιρεθέντος μορίν ἀπὸ τινος ἀκρωτηρίου, οἷον ὀλίγης σαρκός, αὕτη πάλιν αὐξήθῃναι· αἱ μὲν γὰρ τρίχες, εἰ καὶ μὴ ἐπὶ πάντων, ἀλλ' ἐπὶ τινῶν γε φῦναι πάλιν ἀφαιρεθείσαι δύνατο, ἡ καὶ ἐπὶ πάντων, ἀφ' ὧν ἀφαιρῶντο· ὅς δὲ ἡ ῥίς ἀφαιρεθέντα ὅδεποτε ἐπ' ὁδὸς πάλιν γίνετο. σημειωτέον ὅτι μὴ διαίρειν τῶ κολοβῶ πολλὰ καὶ λεγομένον πεποιήθη, ἀλλὰ μὴνυσὶν τε καὶ διδασκαλίαν. Alex.

(γ) γρ. καὶ ἀνομοιομερῆ ἡ ὅδε ταῦτα. cod. Reg.

λέγει δὲ καὶ τὸ γένος πολλὰ καὶ λέγεσθαι· γένος ἢ λέγειτο καὶ 16. 1024a ἐπὶ τῶν τὴν γένεσιν συνεχῆ ἔχοντων ὁμοειδῶν ἀλλήλοις· καὶ ἢ τὸ 29.

σημαινόμενον τούτω λέγειτο τὸ ὅσον ἀνθρώπων γένος ἡ· σημαί- 10 νετο ἢ τὸ ὅσον ἀνθρώπων συνεχῆς ἡ τε καὶ μέρη τῶν ἀνθρώπων. τὸ δὲ “τῶν τὸ εἶδος ἔχοντων τὸ αὐτό” προσέθηκεν, ὅτι μὴ λέγειτο ἀνθρώπων γένος εἶναι, ἀν' ἵπποι ὥσιν, ἀλλ' ἀν' συνεχεῖς ἀνθρωποὶ 15 ἐξ ἀνθρώπων γινόμενοι μένουσι. τὸ δὲ τι γένος λέγειτο, ἀφ' ὅ ἂν ὡς τινες πρώτῃ τῶ κινήσαντος καὶ ἀρχηγῶ γινόμενον τῶ εἶναι αὐτοῖς. ὅτω δ' Ἑλληνες τὸ γένος λέγοντο τῷ ἀφ' Ἑλλήνων εἶναι πρώτῃ συζησαμένον τὸ γένος αὐτῶν καὶ τῶ εἶναι αὐτοῖς αἰτίαν· ὁμοίως καὶ Ἴωνες οἱ ἀπὸ Ἴωνος, καὶ Ἡρακλεῖδαι ὡς Ἡρακλῆς πρῶ- 20 τος καὶ ἡγεμῶν τῶ γένους. ὅτω καὶ Πελοπίδαι λέγοντο. λέγεσθαι μὴ 1024a ὅν γένος τινῶν καὶ ἀπὸ τῶ θήλεος φησὶν, ὡς λέγονται τινες ἀπὸ 35. Πύρρας, ὡς ταύτης τῶ γένους ἀρξαμένης τῷ τεκεῖν, δῆλον τὴν μῦθον, μᾶλλον μὲν ἐπὶ τῶ γεννήσαντος, ὅτι τῶ εἶδος ὅτος παρεκτι- κός, ἡ δὲ μητὴρ τῆς ὕλης, καὶ δὲ τὸ εἶδος τὸ εἶναι ἕκαστον μᾶλλον. 25 ἐκείνῃ ἐμνημόνευσε τῶν γενῶν τῶν ἀπὸ τῶν τόπων λεγομένων, καθ' ὃ σημαίνοντο Ἀσιανός τις τὸ γένος ἡ Αἰγύπτιος καλεῖτο· ὃ ἢ δὲ οἱ ὅτω λεγόμενοι ἀπὸ τῶ πρώτῃ κινήσαντος ὅτω λέγοντο. ἐξῆς δὲ ἐκτίθετο δύο ἀποδόσεις τῶ αὐτῶ σημαίνοντος· τῶ ἢ γέ- 1024a νος, ὃ καὶ πλειόνων καὶ διαφερόντων τῶ εἶδει καὶ τὰ ἐξῆς, δύο ἀπο- 36. δόσεις δίδωσιν, ὡς ὑποκείμενον ταῖς διαφοραῖς· αὐτὸ ἢ φησὶ τὸ ἐπιπέδον χῆμα· τὸ ἢ χῆμα δεῖ προστεῖναι τῷ ἐπιπέδῳ· τούτω ἢ γένος ἕκαστον τῶν ἐπιπέδων σχημάτων. λαμβάνει ἢ γένος τὸ ἐπι- 30 πέδον χῆμα ὅλον τριγώνον καὶ τετραγώνον καὶ πάντων τῶν ἐπιπέδων· ὁμοίως καὶ τὸ σφαιρὸν τῶν σφαιρῶν σχημάτων· ἕκαστον ἢ τῶν σχημά- 35 των τὸ μὲν ἐπιπέδον ἐστὶ τὸ χῆμα τοιονδί, οἷον τετράγωνον, τὸ δὲ σφαιρὸν χῆμα τοιονδί, σφαῖρα μὲν σφαιρὸν χῆμα τοῖσιν, κύβος δὲ τοῖσιν καὶ πυραμὶς τοῖσιν. εἰπὼν δὲ τούτω προσέθηκε τὸ “τούτω δὲ ἐστὶ τὸ ὑποκείμενον ταῖς διαφοραῖς,” ὡς ὑπὸ τῶν διαφορῶν τῶ γένους εἰδοποιούμενον καὶ ὑποκείμενον καὶ τούτω αὐταῖς. εἰπὼν δὲ τὸ ὅτω λεγόμενον γένος ὑποκείμενον εἶναι ταῖς διαφοραῖς, καὶ τὸ ὑποκείμενον αὐτὸ ταῖς διαφοραῖς, καὶ ὕλην αὐτὸ προελθὼν ἐρεῖ· ὕλην 40 δὲ λέγει τὸ γένος καὶ ἐν τῷ ζῆτα τῇσδε τῆς πραγματείας. δευ- τέραν ἀπόδοσιν τῶ ὅτω λεγόμενον γένος ἀποδίδωσι τὸ πρῶτον

1. γὰρ om A. || 7. δεῖ M. || 16. κολοβῶ, ὅταν M. || 17. ἔτι δὲ] ἐν τι δεῖ M. || 20. πρὸς et 21. καὶ — 22. ἀρμονία om M. || 25. δείκνυσιν εἰ ὁποίας καὶ εἰ τίνος καὶ ἐν A. || 28. κυρίως M. || 39. ἀφαιρημένον M.

16. τῶ om M. || ἀρχηγῶ] ἀρχὴ τῶ A. || 22. ὡς] καὶ A. || quasi ab hac, ut est in fabulis, procreati. sed a genitore potius genus appellari ait Sepulv. || 33. ὅλου M. || 35. σχῆμα ὅλον τριγώνον καὶ τετραγώνον, τὸ M. || 41. αὐτῶ ταῖς A. || 43. τῶ om A.

δος ἐν πράγμασιν ἔχ' ὁμοίως τῷ περὶ αὐτὸ λόγῳ· ὁ γὰρ λόγος
 ψευδὴς μὲν περὶ αὐτὸ ὅ ἐστιν αὐτὸ λέγων, ἀληθὴς δὲ περὶ αὐτὸ
 τὸ ὅτι μὴ εἶναι ἐν τῇ ποιᾷ συνθέσει περὶ αὐτὸ τὸ ἀληθὲς καὶ ψευ-
 δος λαμβάνων· διὸ ὁμοίως καὶ περὶ ὄντων καὶ μὴ ὄντων ἀληθὲς τε
 καὶ ψευδὴς ὁ λόγος γίνετο· τὸ δὲ καὶ τὸ πρᾶγμα ψευδὸς ἔκ ἐν τῇ
 τινῶν συνθέσει τοῦτον, ἀλλ' ἔστιν ἐν πράγμασι ψευδὸς τὸ μὴ εἶναι
 μὴδὲ ὑπάρχειν αὐτό, ὡς περὶ καὶ ἀληθὲς ἂν εἴη· πάλιν ἐν πράγμασι
 τὸ ὑπάρχειν αὐτὰ καὶ τὸ εἶναι, ἔχ' ὁμοίως τῷ λέγειν αὐτὰ εἶναι.
 διὸ τὸ μὴ ἐν λόγῳ ἀληθὲς τε καὶ ψευδὸς δύναται περὶ τὸ αὐτὸ πρᾶγ-
 ματος ἔχειν ἀμφοτέρω, τὸ δὲ ἐν τῷ πράγματι ψευδὸς ἀδύνατον,
 ἔστι δὲ εἴη ἀληθὲς γενέσθαι· ἔστι δὲ ἀμφοτέρω μὲν τὰ ψεύδη λέγειν
 ἐν λόγῳ εἶναι καὶ προτάσει· εἶναι δὲ τούτων τὸ μὴ ἀπὸ τῶ πρᾶγμα-
 τος ἐν τῷ λόγῳ, τὸ δὲ ἐν τῷ πράγματι ψευδὸς ἀδύνατον ἀπ'
 αὐτῶ τῷ λόγῳ· ὁ μὲν γὰρ τὸ μὴ ὑπάρχον ὑπάρχειν λέγων λόγος τὸ
 ψευδὸς ἀπὸ τῶ πρᾶγματος ἔχει τὸ μὴ ὑπάρχοντος, ὁ δὲ τὸ ἄλλω
 ὑπάρχον ἄλλω ὑπάρχειν λέγων τὸ ψευδὸς τὸτο ἀπὸ τῶ πρᾶγμα-
 τος ἔχει· ψευδὸς γὰρ τὸτο τὸ τῷ ἄλλω ὑπάρχον ἐπ' ἄλλον μεταφέ-
 ρειν. ὅτι γὰρ καὶ τὸ ὡς πρᾶγμα ψευδὸς ἐν λόγῳ δοκεῖ, δέικνυσσι
 διὰ τὸ προδεῖναι τὸ "τῷ μὴ συγκείσθαι ἢ ἀδύνατον εἶναι συντεθῆ-
 ναι," ὅτι ἔστι τῷ πράγματι ψευδὸς, ἔδειξε· περὶ ὧν γὰρ ἔχ' οἷόν τε
 ἀληθεύειν τὸν συντιθέντα αὐτὰ καὶ εἶναι λέγοντα, ταῦτα ὡς πρᾶγ-
 ματι ψευδῇ, τὸ δὲ περὶ τούτων ἐν τῷ λόγῳ ψευδὸς ἐν συνθέσει
 ἦδη· τὸ μὲν γὰρ ἐν τῷ μὴ συγκείσθαι ἢ ἀδύνατον εἶναι συντεθῆναι, τὸ
 μὴ ὑπάρχοντος ἢ καὶ ἀδύνατον ὑπάρχειν εἰς δηλωτικά. σύνθεσιν
 γὰρ τὴν τῶν πραγμάτων ταῖς συνθεσίς ἐστιν ἢ ὑπάρχεις
 τούτων γινωσκόμεναι· ἢ μὲν ἔν διαμέτρος σύμμετρος τῇ πλευρᾷ ὅτε
 ἔστιν ὅτε δύναται γενέσθαι· τὸ δὲ σὲ καθῆξαι ὅτε ἔσθαι, τῷ μὴ
 ὑπάρχειν τότε ψευδὸς ἐστίν, ἔκείνῃ καὶ τῷ ἀδύνατον γενέσθαι. καὶ
 ἔστιν ἐν τοῖς πράγμασι ψευδῇ ἢ τὰ ὅλως ἀνύπαρκτά τε καὶ ἀδύ-
 νατα καὶ αἰεὶ ψευδῇ, ἢ τὰ νῦν μὴ ὑπάρχοντα· ταῦτα γὰρ νῦν
 ψευδῇ ὅτε μὴ ἔστιν. τὰ δὲ τινὰ ἐστίν ἐν τοῖς πράγμασιν ἢ μὴ οἶα
 ἐστίν ἢ ἂ μὴ ἔστιν. ἄλλως δὲ ἐστὶ ψευδῇ ταῦτα, ὅσα ἐστίν ὄντα
 ψευδῇ, ἔστι δὲ ψευδὴς ἢ ἀπ' αὐτῶν φαντασία τῷ φαίνεσθαι ταῦτα
 ἢ μὴ οἶα ἐστίν ἢ ἂ μὴ ἔστιν. ἄλλως δὲ ἐστὶ ψευδῇ ταῦτα παρὰ τὸν
 προειρημένον τρόπον· ὧν γὰρ ψευδὴς ἐστίν ἢ φαντασία, ταῦτα ἔκ
 ἔστι ψευδῇ, ὡς ἦν τὰ προειρημένα. ἔστι μὲν γὰρ ταῦτά τινα, ἢ μὴν
 οἶα φαίνετο· τοιαῦτά ἐστι τὰ τε ἐν ταῖς γραφαῖς καὶ ἐν ταῖς σκια-
 γραφίαις, ἃ ἔστι μὲν τινα, ἢ μὴν ἂ φαίνετο ἔστιν· φαίνετο γὰρ ζῶα
 ἔκ ὄντα ζῶα, καὶ τινὰ ἄλλα ὧν ἂν καὶ ἡ σκιαγραφία ἦ. ὁμοίως καὶ

τὰ ἐν τοῖς ὕπνοις φαντάσματα ἐστὶ μὲν τινα (κινήματα γὰρ τινα
 γίνετο) τοῖς ὁρώσι τὰ ἐνύπνια), ἢ μὴν τοιαῦτά ἐστιν οἷα φαίνετο).
 φαίνετο γὰρ βαδίζειν τε ἢ διαλέγεσθαι, ἢ μέντοι ὅπως ἔχει. τοιαῦτα
 καὶ ὅτω ψευδῇ καὶ τὰ ἐμφαινόμενα τοῖς κατόπτοις. ἐστὶ μὲν γὰρ τι
 καὶ αὐτά, ἀλλ' ἔκ φαίνετο). εἶπε δὲ καὶ τὸ τοῦτον ψευδὸς ἐν τοῖς
 πράγμασιν, ὅτι αὐτὴ ἡ φύσις αὐτῶν ψευδὴς καὶ τούτοις, ἀλλ' ἔκ
 ἐν τῇ ποιᾷ συνθέσει τὸ περὶ αὐτῶν λόγῳ τὸ ὅπως ἡμᾶς ἀπατᾷ.
 τὰ μὲν ἔν πράγματα ὅτω φησὶν εἶναι ψευδῇ ἢ τῷ μὴ εἶναι αὐτά,
 ἢ τῷ τὴν ἀπ' αὐτῶν φαντασίαν ὡς μὴ ὄντος εἶναι· ἢ γὰρ ὄντος
 ἐστίν ἢ τοιαῦτη ἀπ' αὐτῶν φαντασία· διὸ ὡς ἀπὸ μήκοθεν ὡς ἀπὸ
 μὴ ὄντος· τὸ γὰρ περιπατεῖν τὸ φάντασμα ὅπερ φαίνετο ἔκ ὄν, ἢ τὸ
 διαλέγεσθαι ἢ τὸ ὅλως τι ἐνεργεῖν, καὶ τοιαῦτα τὰ φαντάσματα ἐστὶ
 τὰ ὄντα γε, εἴ γε κινήσεις τινές εἰσιν ἀπὸ τῶν κατ' ἐνέργειαν
 αἰσθητῶν, καὶ γίνονται ἐν τοῖς αἰσθητήρισι ἀπὸ τῶν αἰσθητῶν ἐγκα-
 ταλειμματα. ἀνέθηκε δὲ καὶ τὸ ἐν τῇ φαντασίᾳ ψευδὸς τοῖς
 πράγμασιν. τὸ δὲ "ἢ μὴ οἶα ἐστίν ἢ ἂ μὴ ἔστι," τὸ μὲν "οἶα μὴ ἔστι"
 λέγοι ἂν ἐπὶ τῆς σκιαγραφίας, τὸ δὲ "ἂ μὴ ἔστι" ἐπὶ τῶν ἐνυπνίων.
 ψευδὴς δὲ ἐστίν ὁ λόγος ὁ τῶν μὴ ὄντων, ἔκ ἀπλῶς δὲ ὁ τῶν μὴ
 ὄντων ψευδὴς, ἀλλὰ τῶν μὴ ὄντων καθὼ ψευδὴς (·)· ψευδὴς
 γὰρ ὁ ὡς ἔκ ἔχει τὰ πράγματα ἔχειν λέγων αὐτά, ἔστι δὲ τις καὶ
 περὶ τῶν μὴ ὄντων λόγος ἀληθὴς· ὁ γὰρ μὴ εἶναι αὐτὰ λέγων· ὁ
 δὲ τὰ μὴ ὄντα λέγων ὡς ὄντα ἢ τὰ ὄντα ὡς μὴ ὄντα, ὅπως ἐστίν
 ὁ ψευδὴς. πῶς ἔν ὁ τὰ μὴ ὄντα λέγων ψευδὴς ἐστίν ὁ ὡς μὴ
 ἔχει τὰ σημαινόμενα ὑπ' αὐτῶ, ὅπως αὐτὰ λέγων ἔχειν. ἔνεστι
 καὶ ψιλῶς ἀναγινώσκειν τὸ "ἢ ψευδὴς," ἢνα ἢ τὸ λεγόμενον· ψευδὴς
 λόγος ἐστίν ὁ τῶν μὴ ὄντων ἢ τὰ μὴ ὄντα εἶναι λέγων, ὡς ὁ λέ-
 γων ἱπποκένταυρον εἶναι, ἢ ὅλως ψευδὴς. ἀλλὰ καὶ πᾶς καὶ ὁ περὶ
 ὄντων λόγος λέγων δύναται ψευδὴς εἶναι, ἂν τὸν κύκλον λέγειν ἡχίμα
 ἐπίπεδον ὑπὸ τριῶν εὐθειῶν περιεχόμενον. καὶ εἴη ἂν ἀκόλουθον τὸ
 ἐπιφερόμενον τῇ τοιαύτῃ ἀναγνώσει· ἢ γὰρ μόνος ὁ τὰ μὴ ὄντα
 μὴ ὄντα εἶναι λέγων ψευδὴς, ἀλλὰ καὶ πᾶς λόγος ἐστὶ ψευδὴς,
 ὅταν περὶ ἑτέρω λέγηται καὶ μὴ περὶ ὅ ἐστιν ἀληθὴς. ἐάν δὲ τὸ "ἢ
 ψευδὴς" δασείως ἀναγινώσκῃ, εἴη ἂν τὸ λεγόμενον· λόγος ψευ-
 δὴς ἐστίν ὁ τῶν μὴ ὄντων· τὸ γὰρ "ἢ ψευδὴς" δηλωτικόν ἐστι τῶ
 καθὼ ψευδὴς ἐστὶ μὴ ὄντων αὐτῶν εἶναι. τούτων γὰρ δηλωτικὸν τὸ
 ἐπιφερόμενον τὸ "διὸ πᾶς λόγος ψευδὴς ἑτέρω ἢ ὅ ἐστιν ἀληθὴς."
 εἰ γὰρ πᾶς λόγος ἑτέρω ἐστὶ ψευδὴς ἢ ὅ ἐστιν ἀληθὴς, ἀληθὴς δὲ
 ἐκείνῃ ὧ ἐφαρμόζει, ψευδὴς ἂν εἴη ἐκείνῃ ὧ ἔκ ἐφαρμόζει, καὶ
 ὅτω μὴ ὄντος· ὁ γὰρ τὸ κύκλου λόγος ἀληθὴς ψευδὴς λόγος ἐστὶ

2. ὁ — 3. αὐτὸ om A. || 6. τινῶν θέσει A. || 7. ἐν πράγμασι πάλιν M. || 8. τῶ τὸ A. || 9. ψευδὸς M. || 11. εἴη ἢ M. || τὰ τὴν M. || 13.
 ἐν τῷ πράγματι ψευδὸς ἀδύνατον om A. || 14. γὰρ καὶ μὴ M. || 16. ὑπάρχον ἄλλω om A. || 17. ἄλλων ἄλλον M. || 21. πράγματα M. || 24.
 ἀδύνατον M. || σύνθεσις M. || 25. nam compositionem vocat rerum identitatem rerumque conventum: harum enim huiusmodi
 existentia compositio est. dimetiens igitur commensurabilis Sepulv. || 28. ὑπάρχειν — 30. μὴ om M. || 31. sunt vero in rebus
 falsae vel quae omnino existere nequeunt et impossibiles et semper falsae, vel quae nunc non sunt: hae namque falsae
 sunt, cum non sunt. alia falsa sunt, quorum visum ab ipsis procedens est falsum Sepulv.

2. οἶα] ἂ M. || 3. φαίνεται om M. || τε] τι A. || 8. αὐτὴν M. || 10. itaque ut a longinquo quasi a non entē Sepulv. || 16. inter v.
 πράγμασιν et τὸ δὲ lacuna M. || μὴ α] μία M. || 22. ὅπως M. || 23. utrumque ὁ om M. || 24. ἔχῃ M. || 28. τὸ κύκλου M. || λέγει A. || 31.
 μὴ ὄντα et 34. ἢ om A. || 36. ἢ] ἢ M. || 38. ὧ ἐφαρμόζει M.

τριγώνων, ὅτι μὴ ἐστὶν ἢ ἐστὶ τῷ· καὶ ἂν εἴ ὄντος τινὸς ἐστὶν ὁ λε-
γόμενος λόγος, ἀλλὰ καθὼς ψευδὴς ἐστὶ, μὴ ὄντος ἐστὶν· μόνος γὰρ
ὅτος δηλωτικός ἐστὶν ὁ τῷ τριγώνων λέγων χῆμα εἶναι ὑπὸ μιᾶς
γραμμῆς περιεχόμενον. ἐκάστου δὲ φησι λόγον εἶναι ἕξι μὴ ὡς ἓνα
(εἴς γὰρ ὁ τῆς ἐκάστου ὑσίας δηλωτικός λόγος ἐστὶν) ἕξι δὲ ὡς πολ-
λὰς, καὶ λέγει πῶς πολλοὶ αὐτῷ λόγοι γίνονται· ἐπεὶ γὰρ δοκεῖ
ταυτὸν πῶς εἶναι αὐτό τε καὶ αὐτὸ πεπονηθός, οἷον Καλλίας καὶ Καλ-
λίας μυσικός (ἐν γὰρ καὶ τὸ ὑποκείμενον), εἴη ἂν Καλλίος ὁ μὲν τις
λόγος ἀπλῶς ὡς Καλλίος, ὁ δὲ τις ὡς μυσικὸς Καλλίος, ὁ δὲ ὡς
λευκός, καὶ καθ' ἕκαστον συμβεβηκός τῷ Καλλίᾳ συντιθέμενον τῷ
Καλλίᾳ διαφέρων λόγος ἔσται, ὥστε πλείους τῶ αὐτῷ λόγοι ὅτως
εἰσὶν, εἴ τις περὶ αὐτῷ ἀληθής. λόγον δὲ ὃ τὴν κυρίως ὀρισμὸν
ἐπὶ Καλλίῳ καὶ Σωκράτῳ καὶ τῶν καθ' ἕκαστον ἀκρίβειαν δεῖ. ὅτως
μὴ ὅν πλείους τῶ αὐτῷ λόγοι. “ὁ δὲ ψευδὴς λόγος ὑδενός ἐστιν
ἀπλῶς” ἀντὶ τῷ κυρίως· κυρίως γὰρ ἐκάστου λόγος ὁ ἀληθής· ὅτος
γὰρ καὶ οἰκείος· ὁ δὲ ψευδὴς καθὼς ψευδὴς μὴ προσηλῆς ἐκείνου λό-
γος γίνεσθαι ὅς ἐστι ψευδής. ἑτέρω γάρ τις, ὡς εἶπεν, ὁ ψευδὴς
λόγος καὶ ὅς ἐστιν ἀληθής· ψευδὴς γὰρ λόγος περὶ ἵππου ὁ λέγων
αὐτὸν ζῶν λογικὸν θνητόν, ὅτι μὴ ἐστὶ τῷ ὅς ἐστιν ἀληθής· ἀληθής
γὰρ ἀνθρώπου, ἀλλ' ὅς ἀπλῶς ἵππου λόγος, ζῶν λογικὸν θνητόν· καὶ
καθ' ὧν ἂν ψευδῶς ὁμοίως, ὑδενός ἐκείνου ἔσται ἀπλῶς· ὑδενός
γὰρ ἀπλῶς καὶ κυρίως ἐστὶν ὁ ψευδὴς λόγος. εἰπὼν δὲ ὅτι ὁ ψευδὴς
λόγος τῷ μὴ ὄντος ἐστὶ, καὶ ὅτι ἀπλῶς μὴ ὅς ἐστιν ὁ ψευδὴς λόγος
ἐκείνου λόγος ὅς ψευδὴς ἐστὶ, μὴ προσηλῆς δὲ ἐστὶν, ἕξι δὲ καὶ ὁ
ψευδὴς λόγος περὶ τίνος (ὁ γὰρ ἄλλος μὴ ὧν, ἐπ' ἄλλου δὲ ἢ ὅς ἐστὶ
1024 λεγόμενος) — εἰπὼν δὲ ταῦτα αἰτιατὴν Ἀντιθέτην εὐθύως λέγοντα
32. περὶ μηδενός ἄλλου λέγεσθαι τινὰ λόγον ἢ περὶ ἐκείνου ὅς οἰκείος
ἐστὶ, παρακρυπνίζοντα ὑπὸ τῷ τὴν ψευδῇ λόγον μηδενός ἀπλῶς εἶναι
λόγον (ὅς)· ὃ γὰρ εἰ μὴ ἀπλῶς ἐστὶ μὴδὲ κυρίως, ἦδη καὶ ὅς ἐστιν.
ἥτο δὲ ὁ Ἀντιθέτης ἕκαστον τῶν ὄντων λέγεσθαι τῷ οἰκείῳ λόγῳ
μόνῳ καὶ ἓνα ἐκάστου λόγον εἶναι· τὴν γὰρ οἰκείον τότε τι σημαίνοντα
καὶ μὴ ὄντα τῷ περὶ ὅς λέγει εἶναι, ἀλλοτρίον γε ὄντα αὐτῷ. ἔξ
ὧν καὶ συναγάγει ἐπειράτω ὅτι μὴ ἐστὶν ἀντιλέγειν· τὸς μὴ γὰρ ἀντι-
λέγοντας περὶ τίνος διάφορα λέγειν ὀφείλουν, μὴ δύνασθαι δὲ περὶ
αὐτῷ διαφόρους τὸς λόγους φέρεσθαι τῷ ἓνα τὴν οἰκείον ἐκάστου εἶναι·
ἓνα γὰρ ἐνός εἶναι καὶ τὴν λέγοντα περὶ αὐτῷ λέγειν μόνον, ὥστε εἰ μὴ
περὶ τῷ πράγματι τῷ αὐτῷ λέγοιεν, τὰ αὐτὰ ἂν λέγοιεν ἀλλή-
λοις (εἴς γὰρ ὁ περὶ ἐνός λόγος), λέγοντες δὲ ταῦτα ὅς ἂν ἀντιλέ-
γοιεν ἀλλήλοις. εἰ δὲ διαφέροντα λέγοιεν, ἕκῃ λέξει αὐτῷ
περὶ αὐτῷ εἶναι ἓνα τὴν λόγον τὴν περὶ αὐτῷ τῷ πράγματι, καὶ
τὸς δὲ ἀντιλέγοντας ὀφείλουν περὶ τῷ αὐτῷ λέγειν. καὶ ὅτως συ-

νήγε τὸ μὴ εἶναι ἀντιλέγειν. χερόν δὲ μὴδὲ ψευδέως διὰ τὸ μὴ
οἶόν τε εἶναι περὶ τίνος ἄλλου πλην τὴν ἰδίαν τε καὶ οἰκείον εἰπεῖν λό-
γον. ὅτι δὲ εὐθύως ὁ λόγος ὅτος, δείκνυσθαι ἐκ τῶ λέγειν ἕκαστον
ὃ μόνον τῷ αὐτῷ καὶ οἰκείῳ λόγῳ ἀλλὰ καὶ τῷ ἑτέρῳ, ψευδῶς
μὴ καὶ ῥᾶτα καὶ πολλαχῶς καὶ ἐκ τῶ προχεῖναι, οἷον ἂν τῷ τῷ ἀνθρώ-
πῳ τις λόγῳ καὶ τῷ τριγώνῳ χρησθῇ ἢ τῷ τῷ ἵππῳ καὶ τῷ ἀνθρώπῳ.
ὁ γὰρ λόγος ὁ λέγων τὴν ἵππον εἶναι ζῶν πεζὸν οἶπεν ἕξι μὴ λόγος,
ἐπ' ὑδενός δὲ ἀληθής· ὅτε γὰρ ἐπὶ τῷ ἀνθρώπῳ, ἐπεὶ μὴ τόνδε τὴν
ἀρχὴν ἔχει τὴν ἀνθρωπὸν ὑποκείμενον, ὃδὲ περὶ τῷ ἵππῳ περὶ ὃ
λέγει· εἰ δὲ λεγόμενος περὶ τῷ τῷ μὴ ἐστὶν ἀληθής, δῆλον ὡς
ψευδὴς ἂν εἴη περὶ τῷ ἵππῳ. ἕξι δὲ πῶς, φησὶ, καὶ ἀληθῶς χρῆσθαι
κατὰ τίνος ἀλλοτρίῳ λόγῳ, ὅταν τὴν πρώτως τινὸς καὶ προσεχῶς
οἰκείον λόγον ἐπὶ τὰ δευτέρως καὶ ἀπ' ἐκείνου τὸ εἶναι ἔχοντα μετα-
φέρωμεν, οἷον ἐπ' ἀριθμῷ πρώτως διπλάσιος ἀριθμὸς ἐστὶν ὁ δῦο·
τὸ γὰρ διπλάσιον ὄνομα παρὰ τὰ δύο γεγενῆσθαι, ὃ καὶ ἐπ' ἐκάστῳ
τῶν ἄλλων διπλασίῳ λέγωμεν, ὅτι ἐστὶ διπλάσιον τὰδε τῶνδε
ὅτι ἔχει ὡς δύο πρὸς ἓν· διὸ καὶ κυρίως ὅτος διπλάσιος, λέγοντι δὲ
διπλάσιοι καὶ οἱ μετ' αὐτὸν ἄρτιοι, οἷον ὁ τέσσαρας καὶ ὀκτώ καὶ ἑφε-
ξῆς, τῷ τῆς δυάδος κυρίῳ καὶ οἰκείῳ λόγῳ χωρῶμενων ἡμῶν καὶ τῶ-
των καὶ ἀληθεύοντων. εἰ δὲ καὶ ψευδῶς ἕξι λέγειν τινὰ τῷ ἑτέρῳ
λόγῳ καὶ ἀληθῶς, ὅς ἂν ἐκάστῳ τῶν ὄντων εἴη λόγος, ὡς λέγει, ὃ
ἂν μοναχῶς εἴη περὶ ἐκάστου αὐτῶν λέγειν· προείρηται γὰρ ὅτι
ἐκάστου λόγος ἐστὶ μὴ ὡς εἴς ἕξι δὲ ὡς πολλοί. εἴη δ' ἂν καὶ τὸ ἐν τῇ
διανοίᾳ ψεύδους ὑπαγόμενον τῷ ἐν τῷ λόγῳ ψεύδει· λόγος γὰρ
τις καὶ ἡ διάνοια. εἰπὼν δὲ πῶς μὴ ψευδῇ τὰ πράγματα πῶς δὲ
οἱ λόγοι, καὶ ἄλλο σημαίνόμενον ψεύδους παρατίθεσθαι· λέγει γὰρ ἂν
θρῶπος ψευδὴς κατ' ὑδενὰ τρόπον τῶν προειρημένων τῷ ψεύδους,
ἀλλ' ἢ εὐχερῆς πρὸς τὸ ψεύδεσθαι καὶ τῷ προαιρετικῶς καὶ χαίρων
τῷ ψεύδεσθαι, διὰ τῷ τῷ καὶ μὴ δι' ἄλλο τι, οἷον κέρδους ἢ μισθόν
τινα· ὅτος γὰρ ὅς ἐστι ψευδὴς ὅδὲ φιλοψευδής, ἀλλὰ φιλοκερδής,
ἢ εἴ τι τοιῶτόν ἐστιν. ἔτι δὲ καὶ ὁ ἄλλος ἀναπειθὼν ψεύδεσθαι ψευ-
δὴς λέγει, ὃ τῷ ποῖεν αὐτῷ χαίρειν τῷ ψεύδεσθαι, ἀλλὰ τῷ πεί-
θειν πιεσέειν ὡς ἀληθῆσιν οἷς ψευδόμενος λέγει ὡς ὅσον ἀληθῆσιν.
ἔτω δὲ ψευδεῖς ἄνθρωποι οἱ ἀναπειθόντες ἄλλους ψεύδεσθαι λέγοντι,
ὡς καὶ τὰ πράγματα ψευδῇ λέγοντι, ὅσα φαντασίας ψευδεῖς ποιεῖ,
ὥσπερ τὰ χολοβάφια ψευδῇ λέγει, ὅταν χρυσῶν φαντασίαν
ποιῇ, καὶ οἱ φυλετικῶς φουρήσαντες αὐτῶς, ὅταν εὐεκτήντων φαν-
τασίαν ἀποτελῶσι, καὶ περὶ ὧν εἶπε πραγμάτων ψευδῶν τῷ ἀλ-
λοῖαν φαντασίαν ἢ οἷα ἐστὶν ἐμποιεῖν, ὡς αἱ γραφαὶ εἶχον καὶ τὰ
ἐνύπνια. εἰπὼν δὲ τίς ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος ὁ ψευδής, ὅτι ὁ χαίρων
τῷ ψεύδεσθαι, τὴν ἐν τῷ ἱππῷ Πλάτωνος λέγει λόγον παρακρύπτει

3. ἐστὶ om A. || 18. λόγος ὁ περὶ M. || 19. ὅτι — 20. θνητόν om A. || 21. ὁμοίως om Sepulv. || 23. ὁ ψευδής] ἀψευδής M. || 24. λόγος M. || 27. οἰκείως A. || 28. μηδὲν M. || 31. nam quae aliquid significat, nec est eius, eam eius de quo dicitur esse dici, cum ipsi sit aliena de quo dicitur, ab ipso esse alienam Sepulv. || 35. λόγους λέγεσθαι M, καὶ λέγεσθαι A marg. || τῷ τὸ M. || 36. ὥστε] ὡς A.

1. διὰ τὸ τὸ μὴ M. || 12. τὸν] τὴν A. || 19. καὶ οἰκείῳ om M. || τῷ τῷ M. || 22. ὦν] ἐν M. || 25. δὲ om A. || ψεύδῃ A. || 28. ἢ] ὃ M. || 31. τις M. || 37. φαντασίας M.

καὶ παραλογίζεσθαι συνάγειν βυλόμενον ὡς ὁ αὐτὸς ἄνθρωπος ψευ-
 δῆς τε καὶ ἀληθὲς τῷ τῇ αὐτῇ δυνάμει ἔχειν τῶν ἐναντιῶν·
 ψευδῆ γὰρ λαμβάνει τὸν δυνάμενον ψεύδεσθαι, ἔτι δὲ τοῦτος ὁ τὸ
 ἀληθὲς εἰδὼς μάστιγα καὶ ὁ φρόνιμος. ἀλλ' ἔχθρως ὁ ψευδὴς λέ-
 γει, ἀλλ' ὁ προαιρετικός τῷ εὐχερῆς καὶ χωρὶς ἐπιστάσεως λέ-
 γων καὶ χαίρων τῷ τοῖσιν, οἷος ἐκεῖ ἐστὶν ὁ φρόνιμος καὶ ὁ τῶν
 ἄλλων ψεύδεται πείθων καὶ προαιρετικός τῷ τοῖσιν, ὅς καὶ φαῦλος
 εὐθύς. ἔτι δὲ φησι μὴδὲ τὸτο ὁρθῶς ἐν τῷ Ἰηπίᾳ εἰρηάζει, ὁ γὰρ
 ὅτι τὸ ἐν ἐκόντα φαῦλα πράσσοντα βελτίονα εἶναι τῷ ἄκοντος, ὁ
 δι' ἐπαγωγῆς ψευδὲς λαμβάνει, λέγων, ὥσπερ ὁ ἐκὼν χωλαίνων
 βελτίων καὶ ὑγιεινότερος τῷ ἄκοντος καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν τοῖσιν
 προσποιήσεων, ἔτω καὶ τὸν ἐκόντα πράσσοντα τὰ φαῦλα βελτίω
 εἶναι τῷ ἄκοντος· τὸν γὰρ ἐκόντα χωλαίνοντα ἔλαβε τὸν μιμνήμενον
 χωλόν, ὅτι ὁ ἔκτος χωλαίνων ἀμείνων τῷ ἄκοντος· ὁ μὲν γὰρ χωλὸς
 ὁ δὲ ἔ· ὥστε ἡ σύγκρισις χωλῶ καὶ φαινομένη χωλῶ, ἐπεὶ ἂν γε
 τὸν ἐκόντα λαμβάνῃ, ἴσως χείρων ἔστος τῷ ἄκοντος χωλῶ ἔστος,
 ὥσπερ καὶ ὁ τὸ ἥθος μαχηθὲς ἐκὼν χείρων τῷ ἄκοντος· ὁ γὰρ ἀκό-
 λαστος τῷ ἀκρατῶς χείρων. ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἐκὼν τε ψευδόμενος
 καὶ χαίρων τῷ ψεύδεσθαι χείρων τῷ ἄκοντος. Alex.

(^a) ἐὰν μέντοι γε εἴπωμεν ὅτι ζῶον λογικὸν ἀθάνατον, ἐπὶ
 μὲν ἀνθρώπῳ ψευδὴς, φησὶν, ὑπάρχει, ἐπὶ δὲ ἀγγέλῳ ἔκ ἐξὶ ψευ-
 δῆς. Asclep.

(^b) διὸ Ἀντιθένης ἔ· καλῶς ἐπειράτο δεικνύναι ὅτι ἔ· δι-
 νατόν ἐστιν ἀντιλέγειν, λέγων ἔ· τῶς, ὅτι ἡ σύμφωνα ἑαυτοῖς δια-
 λέγοντι ἡ ἔ· σύμφωνα. ἀλλ' εἰ μὲν σύμφωνα, ἔκ ἐξὶν ἀντιλέγειν·
 αὐτὸ γὰρ τὸτο συμφωνῶσιν ἀλλήλοις. εἰ δὲ μὴ σύμφωνα λέγουσι,
 καὶ διαφόρων πραγμάτων διαφέρουσι· ὥστε ἔ· ἔ· τῶς ἀντιλέγουσιν,
 εἴγε μὴδὲ περὶ τῶ αὐτῷ πράγματος τὸν λόγον ποιοῦν. id.

λέγει δὲ καὶ περὶ συμβεβηκότων τὸ πῶς ὑπάρχον συμβεβη-
 κὸς ἔ· τῶς· ὁ γὰρ ὑπάρχει μὲν τινι καὶ ἀληθὲς εἰπεῖν περὶ αὐτῶ ὅτι
 ὑπάρχει, ἔ· τῶς ὡς ἐξ ἀνάγκης ἔ· τῶς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἐκεῖνο συμ-
 βεβηκὸς λέγει καὶ ἔ· τῶς. ἔ· τῶς συμβεβηκὸς τὸ θησαυρὸν εὐρεῖν
 τῷ ὁρῶσιντι βόθρον· εἰς τὸ φυτεῦσαι τι, ἐπεὶ μήτε ἐξ ἀνάγκης
 ἔ· τῶς τοῖς ὁρῶσιντι τὸ εὐρίσκειν θησαυρὸν μήτε ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ,
 ἀλλὰ σπανίως φυτεῦναι τις ἡ ὁρῶσιν εὐρεῖ θησαυρὸν, ὡς μὴ ἐκ
 τῶ ὁρῶσειν γίνεσθαι τὴν εὐρεσιν· ἔ· τῶς γὰρ τὸ ὁρῶσειν ἢ αὐτῷ ἐξ
 ἀνάγκης τῆς εὐρέσεως τῶ θησαυρῶ, ἔ· τῶς πάντως τῷ ὁρῶ-
 ξαντι ὡς μετ' αὐτὴν τὴν εὐρεσιν εἶναι τῶ θησαυρῶ· διὸ καὶ ἔ· τῶς
 μὲν εὐρεῖν ἔ· τῶς θησαυρὸν, ἀπὸ τύχης δὲ καὶ καὶ συμβεβηκὸς αἴτιον
 ποιητικὸν τῆς εὐρέσεως τῶ θησαυρῶ τὸ ὁρῶσαι. καὶ τὰ μὲν ἀπὸ τύ-
 χης ἔ· τῶς συμβεβηκὸς, καὶ ὁ μυστικὸς δὲ ἂν λευκὸς ἢ καὶ συμβε-
 βηκὸς ἔ· τῶς· ἔ· τῶς ἐξ ἀνάγκης ἔ· τῶς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἔ· τῶς μυσ-

σικῷ τὸ εἶναι λευκόν. ἐξῆς δὲ καὶ πῶς κρινόμενον τὸ συμβεβηκὸς
 λέγει· ἐπεὶ γὰρ ἔ· τῶς τι ὑπάρχον, ἔ· τῶς καὶ ὡς ὑπάρχει τὸ ὑπάρχον, καὶ
 ἐνὰ γε τῶν ὑπαρχόντων ἢ πᾶς ὑπάρχει, οἷον ἐν μορίῳ τῷ τῶ ὡς
 ὑπάρχει, ἢ ποτέ· ἔ· τῶς γὰρ κεκαλυμμένων ὑπαρχόντων τινὰ τι καὶ
 ἔ· τῶς ὑπάρχειν ὡς ἐν μέρει ὑπάρχειν, ἢ ποτέ ἐν χρόνῳ τινὶ ὑπάρ-
 χειν· πᾶς δὲ καὶ ποτέ καὶ τῶν ἐξ ἀνάγκης γνωσμένων τινὰ, ὡς ἀνα-
 τολαὶ τῶν ἄστρον καὶ δούσεις· πᾶς τε γάρ, ἐπεὶ καὶ τὸτο μὲν τὸ μέρος
 τῶ κόσμου αἱ ἀνατολαὶ καὶ τὸτο δὲ αἱ δούσεις, καὶ ποτέ· ἔ· τῶς αἰ
 τοῖς αὐτοῖς ἀνατολαὶ καὶ δούσεις, ἀλλ' ἐν μέρει. ὁτιον ἂν ὑπάρχει
 μὲν τινι ἢ ἀπλῶν ἢ πᾶς ἢ καὶ χρόνον, οἷον νῦν ἐνταῦθα, ὅτι ἐν τῷ
 τῷ μέρει, μὴ διὰ προηγουμένην τέ τινα καὶ ὠρισμένην αἰτίαν· τῶ
 γὰρ δηλωτικὸν τὸ "διότι τοῖς ἢ νῦν ἢ ἐνταῦθα," δεικνύει ὅτι ἔ· τῶς
 αἰτία τῶ τῶν αἰ ὑπάρχοντα, ἀλλὰ ποτέ, ἔ· τῶς τὰ ἐν μορίῳ τινὶ
 ἀπλῶς συμβεβηκὸς ἐστίν, ἀλλὰ τότε καὶ ταῦτα γίνεσθαι συμβεβη-
 κὸς, ὅταν μὴ ὑπάρχει τὸ δι' ὁ ὑπάρχει ὠρισμένον αἰτίαν· ἔ· τῶς
 ἀπὸ τύχης ἐφλέγημεν ὁ δάκτυλος, εἰ εἴη αἰτία αὐτῷ τῆς φλεγ-
 μονῆς, ἔ· τῶς ἀπὸ τύχης ἢ ἐν τῷ θέρει θέρμη· αἰτία γὰρ αὐτῇ ἢ τῷ
 ἡλίῳ πρόδοος. ἔ· τῶς δὲ, φησὶν, αἰτίον ὠρισμένον ἐστὶ τῶ συμβεβη-
 κὸς, ἀλλὰ τὸ τυχόν· τὸτο δὲ ἀόριστον. δύναται τὸ "ἔ· τῶς δὲ" καὶ
 αὐτὶ τῶ ἔ· τῶς εἰρηκέναι· ἢ δὲ γὰρ εἶπεν ὅτι μὴ ἔ· τῶς αἰτίον τῶ συμ-
 βεβηκὸς διὰ τῶ "ἀλλὰ μὴ διότι τοῖς ἢ νῦν." ἔ· τῶς γὰρ συμβεβη-
 κὸς τινι τὸ εἰς Αἰγίαν ἐλθεῖν, εἰ μὴ διὰ τὸτο ἔ· τῶς Αἰγίαν
 προσεῖν. "γέγονε μὲν δὲ ἢ ἔ· τῶς τὸ συμβεβηκὸς," ἀλλ' ἔ· τῶς καθ' ὅτι
 αὐτὸ γέγονεν ἔ· τῶς προσηγμένης, ἀλλὰ τῷ ἔ· τῶς γενεῶς τὸτο
 συνέβη. τῶ γὰρ πλεῖν προηγουμένης γεγονότος γέγονε τὸ ἐν Αἰγίαν
 γενεῶς, ἔ· τῶς τῶς χάριν πλεόντος· τῶ γὰρ εἰς Αἰγίαν ἐλθεῖν ὁ χει-
 μῶν αἰτίος κωλύσας ἐλθεῖν ἐκεῖ ὁ χάριν ἔ· τῶς καθ' αὐτὸ ἔ· τῶς
 γέγονεν ἔ· τῶς αὐτὸ ἢ τὸ γιγνόμενον, ἀλλ' ἑτέρῳ γνωσμένῳ ἐπιγέ-
 γονε. τὸτο γὰρ τὸ γιγνόμενον μὴ γενεῶς ὁ χειμῶν αἰτίος καὶ ἔ· τῶς
 πλεῖν· ἄλλως γὰρ χάριν ἐγένετο τὸτο. εἰπὼν δὲ καὶ ταῦτα περὶ τῶ
 συμβεβηκὸς λέγει καὶ ἄλλο τι τῶ συμβεβηκὸς σημαίνον·
 ὅσα γὰρ ὑπάρχει μὲν τινι καθ' αὐτὰ, μὴ ἐν τῇ ἔ· τῶς δὲ αὐτῶ
 μὴδὲ ἐν τῷ ὁρισμῷ ἐστὶ, καὶ αὐτὰ συμβεβηκὸς ἐστὶ, περὶ ὧν καὶ αἱ
 ἀποδόσεις γίνονται. ἔ· τῶς ὑπάρχει τῷ τριγώνῳ τὸ τὰς τρεῖς γωνίας
 δυσὶν ὁρθαῖς ἴσας ἔ· τῶς· ἔ· τῶς μὲν γὰρ καθ' αὐτὸ ὑπάρχον αὐτῷ, ἔ·
 μὴ ἐν τῷ ὁρισμῷ λόγῳ αὐτῷ τῷ τῇ ἔ· τῶς δὲ ὁρίαντι τῷ τριγώνῳ
 περιέχει, εἴγε τριγώνῳ λόγος ἐστὶ χῆμα τὸ ὑπὸ τριῶν εὐθειῶν πε-
 ριεχόμενον. καὶ τὰ μὲν ἔ· τῶς συμβεβηκὸς, φησὶν, ἐνδέχεται αἰτία
 εἶναι, τῶν δὲ καὶ τὸ πρῶτον σημαίνον ἐστὶν. τὸ δὲ "ἐνδέχεται"
 εἶπεν ἦτοι ἐπεὶ μὴ περὶ τῶν νῦν προηγουμένης λέγων ἐποιεῖτο τὸν
 λόγον, ἐπεὶ γε δοκεῖ τὰ ἔ· τῶς ὑπάρχοντα αἰτία εἶναι· ἢ εἰ ἐνδέ-
 χεται ὅλον εἶδος ζῶον μὴ αἰτίον εἶναι, φέρεται εἰπεῖν τὸς τέττιγας, ἔ· τῶς

8. ἔ· τῶς] ὅτι M. || 16. λαμβάνει M.

1. καὶ] ἔ· A. || 2. ἔ· τῶς — 3. ὑπάρχει om A. || 4. ὑπάρχει τὸ ὑπάρχον, καὶ ἐνὰ γε τῶν ὑπαρχόντων ἢ πᾶς ὑπάρχει, οἷον ἐν μορίῳ τῷ τῶ ὡς ὑπάρχει ἢ
 ποτέ A. || fieri enim potest ut quae aliis adsunt, in parte adsint vel in aliquo tempore, quanquam et alicubi et aliquando
 ad necessaria quoque possint accommodari, ut ad ortus occasusque astrorum Sepulv. || 5. ποτέ καὶ ἐν M. || 10. νῦν] ἐν M. || 11.
 τε τινὰ] δὲ τινὰ M. || 13. τὰ] τὴν M. || 17. αὐτῶ M. || 23. μὲν δι] μὴδὲ A. || 24. τῶ] τὸ M. || 29. καὶ] ἐστὶν M. || 41. ὑπερέχοντα A.

ἀν τὰ τέτοις καθ' αὐτὰ ὑπάρχοντα καὶ ὅτω συμβεβηκότα αἰδία εἶναι. τῶν δὲ πρώτων εἰρημένων ὁδὸν οἷον τε αἰδίων εἶναι· ὁ γὰρ μήτε ἐξ ἀνάγκης μήθ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἢ γίνεσθαι ἢ ἔχει, πῶς ἀν αἰδίων εἶναι; γράφει δὲ καὶ ἐν τισὶ "καὶ ἂν τε αἰδία αἰτία," καὶ εἶναι ἢ γραφὴ αὐτῇ δηλώσει ὅτι πρὸς ἀποδείξειν χρήσιμα τὰ ὅτως συμβεβηκότα· δι' αὐτῶν γὰρ αἱ ἀποδείξεις. ταύτη δὲ τῇ γραφῇ εἶναι ἂν καὶ τὸ ἐπιφερόμενον ἀκόλουθον τὸ "λόγος δὲ τότε ἐν ἑτέροις."

περὶ γὰρ τῶν καθ' αὐτὰ ὅτως ὑπαρχόντων καὶ τῶν αἰτίων ἐν τοῖς Ὑγέροις Ἀναλυτικοῖς εἴρηκε· τίνα γὰρ αἰτία ἀποδείξεων, ἐν ἐκείνοις εἴρηκε· καὶ γὰρ τὰ ὅπως συμβεβηκότα, ἀλλὰ τὰ καθ' αὐτὰ, ἐν οἷς ἐστὶ καὶ ὅτω συμβεβηκότα. καὶ τὸ "ὅσα ὑπάρχει ἐκάστῳ καθ' αὐτὰ καὶ μὴ ἐν τῇ ὕσσει ὄντα" εἴρηκεν ὡς ἴσον τῷ ὅσα ὑπάρχει ἐκάστῳ καὶ αἰτίαν τινὰ ὠρισμένην, μὴ μέντοι ὅτως ὡς εἶναι αὐτὸ ἐν τῇ ὕσει. Alex.

ΣΧΟΛΙΑ ΕΙΣ ΤΟ Ε ΤΩΝ ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΥΣΙΚΑ (*).

1025 b Παλλάκις τὴν προκειμένην ἐπιστήμην τὸν ὅν ἐν εἰδέναι ἀπο-
3. φηνάμενος (αἱ γὰρ ἄλλαι μέρος τι τῶ ὄντος ἀποτεμνόμεναι περὶ
ἐκείνου πραγματεύονται), ἔχει τὴν φύσιν ἐκείνου ζητῆσαι, ὁδὸν θεω-
10 ρῆσαι αὐτὴν ὡς ὅν, ἀλλ' ὁ συνέβη αὐτῇ· ἢ γὰρ ἀστρονομία καὶ τὴν
φύσιν τῶν ἀστέρων ζητεῖ καὶ θεωρεῖ, ἀλλὰ κινήσεις αὐτῶν καὶ προπο-
δισμῶς καὶ ἀναποδισμῶς — πολλαχῇ δὲ, ὡς εἴρηκε, τὴν προκειμένην
ἐπιστήμην τὸν ὅν καὶ ἐν γινώσκων εἰπών, ἐξ ὧν ἐν τῷ παρόντι βι-
βλίῳ σκιωδῶς ἐμφαίνει καὶ ἐν τοῖς ἐφεξῆς λαμπρότερον, ἐκείνην
15 λέγει τὴν ἐπιστήμην εἰδέναι τὸν ὅν καὶ τὴν ἐκάστῳ ἐν ὀρισμὸν εἰδυῖαν
καὶ ὅπως ἐκαστὸν ὀρίζεσθαι προσήκει διορίζουσιν, εἴτε νοητὴν εἴτε
ἄλλο τι, καὶ τίνων μὲν εἰσιν ὀρισμοὶ τίνων δὲ οὐκ εἰσιν. εἰ δὲ ἢ
προκειμένη πραγματεία τοιαύτη τις ἀναφανείη, αὕτη ἂν εἴη ἢ τὸ
ὅν καὶ ἐν γινώσκοντα. καὶ εἴπερ ἔστιν ὁποῖαν αὐτὴν φάμεν εἶναι, εἴτε
20 μὴ, ἐν τοῖς ἐξῆς ἀπασὶ βιβλίοις εἰσόμεθα. ἐπὶ δὲ τὴν τῶν λεγο-
μένων ἐξηγήσιν ἰτέον. id.

1025 b καὶ ὅλως πᾶσα ἐπιστήμη διανοητικὴ ἢ πρακτικὴ (ταύτην γὰρ
6. ἐδήλωσε διὰ τῶ "καὶ μετέχουσά τι διανοίας." καὶ γὰρ ἄνευ διανοίας
τὰ πρακτὰ πράττειν) περὶ αἰτίας καὶ ἀρχῶς ἐστιν. id.

1025 b ἀκριβέστεραι μὲν γὰρ ἀρχαὶ γεωμετρίας τῶν τῆς ἀστρονομίας
7. ἀρχῶν, καὶ τὸ ὑποκείμενον αὐτῆς τῶ τῆς γεωμετρίας τιμιώτερον,
ὡς ἐν τῇ περὶ Ψυχῆς ἡμῶν εἴρηκε. ἀκριβέστεραι μὲν αἱ τῆς γεω-
μετρίας, ὅτι ἐξ ὧν αἱ ἀποδείξεις αὐτῆς, ἀναντίρρητοι· πᾶσαι δέ,
ὡς περὶ λέγομεν, περὶ ἀρχῶς καὶ αἰτίας. ἀλλὰ πᾶσαι αὗται περὶ ὅν
30 τι, ἀλλ' ἔχει τὸ ὄντος ἢ ὄν, ἀλλὰ τὸ ὄντος γένος τι καὶ ὑποκείμενον
περιγραφόμεναί τε καὶ ἀποτεμνόμεναι πραγματεύονται. id.

(*) Ad libros seqq. Metaphysicorum non integros dedi Alexandri, qui feruntur, commentarios, sed scholia tantum ex iis excerpta, cum mihi dubium non sit falso eos Aphrodisiensis
35 nomen prae se ferre, sive Michaelis Ephesii sunt, quemadmodum cod. Reg. Par. 1876 autumat (Μιχαὴλ τῷ Ἐφεσίου σχόλια εἰς
τὸ ε' τῶν Μετὰ τὰ Φυσικὰ τῷ Ἀριστοτέλει), sive alius cuiusdam simili-
lis notae scholiastae. ad Scholia, quae nihilominus Alexandri nomine more solito insigni, cod. Reg. 1876 et Monac. ex-
cussi, codd. Vat. Bibl. Reg. Christ. 109 et Coislin 161 insexi
40 scholia reliqua, Asclepii al., e codd. petivi ad calcem libri primi laudatis.

τὰς ἀρχὰς ἐν αἱ μὲν τῶν ἐπιστημῶν ἐξ αἰσθήσεως ποιεῖν) δὲ γὰρ 1025 b
10. λας, ὡς περὶ ὁ ἀστρονόμος ὅτι σφαιρικόν ἐστι τὸ χῆμα τῶ ὕβραν ἐκ
τῶ ὄραν τῶς ἀστέρας ἐκ τῶν αὐτῶν τόπων αἰετὰ ἀνατέλλοντας καὶ
δύνοντας, καὶ ὅσα εἴρηκε ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ τῆς Μεγάλης Συν-
τάξεως· ἄλλαι δὲ ὑπόθεσιν λαβεῖναι τὸ τί ἐστιν, ὡς περὶ γεωμε-
τρία ὅτι ἀμερές τὸ σημείον, ὅτω τὸ λοιπὸν τῶν καθ' αὐτὰ ὑπαρ-
χόντων τῷ γένει, τυτέστι τῷ ὑποκειμένῳ περὶ τὸ διαλέγοντι, τὰς
ἀποδείξεις ποιεῖν. Asclep.

ἀλλ' εἰ ἢ ἐκ τῆς αἰσθήσεως καὶ τῆς ἐπαγωγῆς πίσις οὐκ ἔστιν 1025 b
14. ἀποδείξεις, ὡς ἐν τῇ Ἀποδεικτικῇ δέδεικεν (πρὸς πᾶσαν γὰρ ἐπα-
γωγὴν δύνανται τις ἐνίστασθαι καὶ μὴ ἔχειν τὸ καθόλου συμπεραίνειν),
φανερὸν ὅτι ἀποδείξεις ὕσεως καὶ τὸ τί ἐστι καὶ τὸ ὀρισμὸν οὐκ ἔστιν ἐκ
τῆς τοιαύτης ἐπαγωγῆς, ἀλλ' ἔστιν ἄλλος τις τρόπος, ὅν ἐν τῷ
μὲν τῷ βιβλίῳ παραδώσει. καὶ μόνον δὲ τὸ τί ἐστι τὸ πυρὸς ἢ
ιατρικῇ (φέρει γὰρ ἐπὶ ταύτης ἐν λόγον ποιήσωμεν) οὐκ ἀποδείκνυ-
σιν, ἀλλ' ὁδὸν εἰ ἔστιν ἢ μὴ ἔστιν ἄνθρωπος πραγματεύεται ὁδὸν λέγει.
καὶ τῷτο εἰκότως· ἐπειδὴ γὰρ οὐκ ἄλλως ἢ δύναται δεῖχθαι ὅτι ἔστιν
25 ἄνθρωπος, εἰ μὴ ἐδείχθη ὅτι ἐστι ζωὸν πεζὸν δίπνον, ἀδύνατον δὲ
τῷτο δεῖχθαι (τὸ γὰρ ὀρισμὸν ἀποδείξεις μὲν οὐκ ἔστι, δι' ἀποδείξεως
δὲ δηλῶν), ὡς αὐτὸς αὐτοῖς ῥήμασιν ἐν τῷ Β τῶν Ὑγέρων Ἀνα-
λυτικῶν εἴρηκεν), φανερὸν ὅτι ὁδὸν ὡς ἔστιν ἄνθρωπος δεῖχθήσεσθαι.
ἐπεὶ δὲ, ὡς εἴρηκε, τῆς αὐτῆς ἐστὶ διανοίας τὸ τί ἐστι δῆλον ποιεῖν καὶ
τὸ εἰ ἔστι, τὸ δὲ τί ἐστι δῆλον οὐ ποιεῖ ὁδὸν ἀποδείκνυσιν, δῆλον ὅτι
ὁδὸν τὸ εἰ ἔστιν ἀποδείξει. Alex.

μήποτε δὲ τὸ "τῶν μὲν γὰρ ποιητικῶν" οὐκ ἐνεργητικῶς δεῖ 1025 b
22. ἀκρίβειαν, ἵνα ἐπὶ τῶν αἰτίων ἐξακρίβη, ἀλλὰ παθητικῶς, ἵνα γὰρ "τῶν
μὲν γὰρ ποιητικῶν" ἀντὶ τῶ τῶν ποιημένων, καὶ ὅτι τῷτο ἀρχὴ ὅτως
αὐτῷ εἴληκε, τεκμαίρομαι ἐκ τῶ ἐπαγομένης τῶ "τῶν δὲ πρακ-
τῶν ἐν τῷ πράττειν ἢ προαίρεσις," καὶ εἴπερ ὅτως ἀκρίβειαν αὐτὸ
χρή, σαφές ἂν εἴη τὸ λεγόμενον καὶ μὲν τῷ "τὸ ἐν τῷ ποιεῖν" ἀντὶ
τῶ ἐν αὐτοῖς ἐξελαβόμεν. δεῖ ὅν, εἰ τι χρὴ τῇ ἐμῇ μαντείᾳ
προσέχειν, ὅτως ἀκρίβειαν τῶ ῥητῶ. ὡς περὶ γὰρ ἡ ἀρχὴ τῶν ποιημέ-
40 νων, εἴτε νῦν ἔστιν εἴτε τέχνη εἴτε δύναμις τις, ἐν τῷ ποιεῖν ἔστιν
ἀλλ' οὐκ ἐν τοῖς ποιημένοις, ὅτως καὶ τῶν πρακτῶν ἀρχὴ ὅσα ἢ
προαίρεσις οὐκ ἐν τῷ πρακτῷ ἀλλ' ἐν τῷ πράττοντι. εἰ γὰρ ταῦτον

τὸ πρακτὸν καὶ τὸ προαιρετὸν, ἃ ἐστὶ δὲ ἐν τῷ προαιρετῷ ἡ προαιρέσις, ὁ δὲ ἄλλος ὡς ὑδ' ἐν τῷ πρακτῷ. ἔστι δὲ ποιητικὴ μὲν ἐπιστήμη, ὡς ἐν τοῖς Νικομαχείοις ἐπιγραφομένοις Ἠθικοῖς (6 4) εἰρήκε πλατύτερον, ἣς τὸ ἔργον καὶ μὴ τὴν ἐνέργειαν μένει. id.

1025 b 25. συμπεραίνει δὴ καὶ φησιν, "ὥς ἐι πᾶσα διάνοια ἡ πρακτική ἢ ποιητική ἢ θεωρητική," ἢ φυσική, εἰ μήτε πρακτική μήτε ποιητική ἐστὶ (τὸτο γὰρ δὲ προσυπακύνει), θεωρητική τις ἂν εἴη, ἀλλὰ θεωρητικὴ περὶ φυσικὸν πρᾶγμα. τὸτο γὰρ ἐδήλωσε διὰ τὸ "περὶ τοῖσιν ὄν, ὃ ἐστὶ δύνατον κινεῖσθαι." id.

1025 b 27. εἰπὼν δὲ ὅτι θεωρητικὴ ἐστὶ περὶ τοῖσιν ὄν ὃ ἐστὶ δύνατον κινεῖσθαι, ἐπήγαγε "καὶ περὶ ὑσίαν τὴν κατὰ τὸν λόγον ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ," ἴσον λέγων, ὅτι ἐστὶ μὴ ἡ φυσικὴ καὶ περὶ τὴν ὕλην αἰτίαν, ἀλλ' ἐπ' ἑλαττον, ἐπὶ πλέον δὲ καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐστὶ περὶ ὑσίαν τὴν κατὰ τὸν λόγον καὶ τὸ εἶδος. εἰπὼν δὲ ὅτι περὶ ὑσίαν τὴν κατὰ τὸν λόγον ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, προσέθηκε τὸ "ὢ χωριστὴν μόνον." δοκεῖ δὲ λέγειν 15 ὅτι περὶ εἶδος ἐστὶν ὢ χωριστὴν μόνον ἀλλὰ καὶ ἀχώριστον. ὢ τὸτο δὲ λέγει ὅτι καὶ περὶ χωριστὸν ἐστὶ καὶ περὶ ἀχώριστον, ἀλλὰ τὸ ὢ χωριστὸν μόνον ἀντὶ τὸ μόνον ὢ χωριστὸν εἶπεν, ἦτοι περὶ ὑσίαν μόνον ἀχώριστον καὶ μὴ δυναμένην χωρῖσθαι τῆς ὕλης. id.

1025 b 28. ταῦτα δὲ πάντα προσπλῖναι τε καὶ προκατασκευάζει, ἵνα ἐκ 20 τῶν δειξῇ ὅτι τὸ φυσικὸν εἶδος χωριστὸν αὐτὸ κατὰ τὸν ἄνευ ὕλης ὢ δύνατον εἶναι, ὡς οἱ τὰς ἰδέας τίθενται ἔλεγον. ποιεῖ δὲ διαίρεσιν λέγων "τῶν δὲ ὀριζομένων καὶ τῶν τί ἐστι," τῷ τῶν ὀριζομένων καὶ ὡς τὸ τί ἐστὶν ἀποδιδομεν, τὰ μὲν ἐστὶν ὡς τὸ σιμόν κτλ. id.

1026 a 4. εἰ δὴ πάντα τὰ φυσικὰ ὁμοίως τῷ σιμῷ λέγονται, τῷ τῶν 25 ὥσπερ ἐκεῖνο, ἔτι καὶ ταῦτα ἄνευ ὑποκειμένου καὶ ὕλης ὢ δύνατον νοεῖσθαι (τὸτο γὰρ ἐδήλωσε διὰ τὸ "ὑδενὸς γὰρ ἄνευ κινήσεως αὐτῶν ὁ λόγος," κίνησιν εἰπὼν τὴν ὕλην), δηλονότι ἐν τοῖς φυσικοῖς τὸ τί ἐστὶ καὶ τὸ ὀρίσθαι μὴ τῆς ὕλης δὲ ζήτην. τοσούτον δὲ χρεῖα τῷ φυσικῷ τῆς ὕλης εἰς τὸ ὀρίσθαι, ὥς καὶ τὰς ἀλόγους ψυχὰς θεωρεῖ καὶ ὀρίσθαι ὁ φυσικὸς διὰ τὸ μὴ ἄνευ ὕλης εἶναι, μὴ δὲ ἀχωρίστας τὸ ὑποκειμένον αὐταῖς. εἰ δὲ καὶ τὰς λογικὰς θεωρεῖ, ἐν τῇ περὶ 30 Ψυχῆς ἡ αἰτία ἡμῖν εἴρηται. id.

1026 a 5. ὁ γὰρ ὁρισμὸς αὐτῶν ὢ δύνατον ἀποδοθῆναι ἄνευ κινήσεως, 35 τῷ τῶν ἐνεργειῶν, ὡς ἐλέγομεν. τὰ μὲν γὰρ τεχνητὰ δύνατον ὀρίσθαι ἄνευ τῆς αὐτῶν ἐνεργείας (ἀκίνητα γὰρ ὑπάρχουσι), τὰ μὲντοι γε φυσικὰ ὢ δυνατὸν. ὥς ἐντεῦθεν μεμαθήκαμεν πῶς δεῖ ὀρίσθαι τὰ φυσικὰ πράγματα, ὅτι μὴ τὸ χήματος, μνημονεύειν δὲ καὶ τῆς ἐνεργείας αὐτῶν. διὰ καὶ ἐνίας τῶν ψυχῶν δεῖ ὀρίσθαι, ὅσαι μὴ δύνατον ἄνευ ὕλης εἶναι, ὥσπερ τῆς φυσικῆς. ἀναγκη- 40 ρύττει τοίνυν τὴν ἑαυτῷ διάνοιαν καὶ ἐντεῦθεν ὁ Ἀριστοτέλης περὶ τῆς ἀθανασίας τῆς λογικῆς ψυχῆς, ὅτι οἷδε ψυχὴν καὶ χωριστὴν ὕλης, εἴγε φησὶν ἐνταῦθα ὅτι ὅση μὴ ἄνευ τῆς ὕλης ἐστὶν ὡς ὑσία καὶ χωριστὴ ψυχὴ. Asclep.

1026 a 8. τὸ δ' ὅτι ἡ μαθηματικὴ περὶ ἀκίνητά ἐστὶ καὶ χωριστά, ἃ καὶ 45 ἔδειξεν, ἀλλὰ δεῖξει ἐν τοῖς ἐφεξῆς βιβλίοις ὅπως ἔχει. Alex.

1026 a 14. τὸ δὲ "ἐνία" πρόσκειται διὰ τὰ ὀπτικά καὶ ἀρμονικά καὶ ἀστρονομικά. ὁ γὰρ ὀπτικὸς ὢ περὶ χωριστάς γραμμὰς καταγίνεσθαι ἀλλὰ

περὶ ἐνύλη. ὁμοίως καὶ ὁ μουσικὸς καὶ οἱ τοῖσιν. καὶ τὸ "ἴσως" καὶ διὰ τὸ μήπω δειχθῆναι καθόλου ὅτι ὑδὲν τῶν μαθηματικῶν χωριστὸν ἐστὶ καὶ κατὰ αὐτό. id.

ἐπειδὴ μέλλει προῖον διελέγειν ταύτην τὴν δόξαν, ἐνίσταται 5 δὲ πρὸς Πλάτωνα λέγοντα εἶναι αὐτογραμμὴν ἐν ὑποστάσει καὶ κύκλον καὶ αὐτοζῶον αὐτὰ κατὰ αὐτὰ ὑπάρχοντα, πρὸς ἃ ἀφορῶν ὁ δημιουργὸς παράγει ἃ παράγει, εἰ μή τί γε διὰ τῶν λόγων τινὰ ἐδήλωσεν καὶ ἃ ὑσίας αὐτὰς κατὰ αὐτὰς ὑπάρχουσας, εἰς ἃς ἀποβλέπων ὁ δημιουργὸς παράγει ἃ ποιεῖ, ὅτι μέντοι ἐνία μαθηματικά φησὶν, ὅτι περὶ τὰ εἶδη ἡ μαθηματικὴ θεωρία, καθὼς ἀκίνητα ὑπάρχεισι καὶ χωριστά, ὥσπερ γεωμετρία καὶ ἀριθμητική. αὐτὸ γὰρ τὸ εἶδος ἐπισκοπεῖ τὸ κύκλον ὡς χωριστὸν, ὅπερ ἐστὶν ἀκίνητον, καὶ τὸ εἶδος τὸ ἀριθμὸν ὁ ἀριθμητικὸς. ὀπτικὴ μέντοι καὶ μηχανικὴ ὑκέτι ὁμοίως. περὶ ἀκίνητα γὰρ καταγίνονται καὶ ἐνύλη. τὸ γὰρ διαλεχθῆναι 15 περὶ αἰδίων καὶ ἀκινήτων, πρόσκειται ἐν τισι, θεωρητικῆς φιλοσοφίας ἐστὶ τῆς πρώτης, ὢ μέντοι φυσιολογίας. αὐτὴ γὰρ περὶ κινήτων πραγμάτων διαλέγει, τῷ τῶν ἐν κινήσει τὸ εἶναι ἐχόντων. ἔτε δὲ ἡ μαθηματικὴ περὶ τῶν παντάπασιν χωριστῶν διαλέγει καὶ ἀκινήτων, τῶν ἐχόντων τὴν ὑσίαν αὐτὴν κατὰ αὐτὴν ἄνευ ὕλης, ἀλλ' ἢ προτέρα τῶν, τῷ τῶν ἡ θεολογική, διαλέγει περὶ τῶν. ἢ μὴ γὰρ φυσιολογία διαλέγει περὶ ἀχωρίστων εἰδῶν ἀλλ' ἢ ἀκινήτων, τῆς δὲ μαθηματικῆς ἐνία περὶ ἀκίνητα, ὥσπερ γεωμετρία. καλῶς δὲ εἶπεν "ἐνία" διὰ τὴν ὀπτικήν. "ὢ χωριστά δὲ ἴσως." 20 πάλιν δὲ τὸ "ἴσως" προσέθηκε διὰ τὴν Πλατωνικὴν, ὡς μέλλων δεικνύει ὅτι ἃ ἐστὶν αὐτογραμμὴ ἐνυπόστατος ἢ ὑπάρχουσα αὐτὴ κατὰ αὐτὴν, ἔτε δὲ αὐτοζῶον. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν τοῖσιν. ἐν ὕλῃ γὰρ τὸ εἶναι ἔχει ταῦτα, οἱ δὲ μαθηματικοὶ τῇ ἐπινοίᾳ αὐτὰ χωρίζουσιν. Asclep.

εἰ γὰρ ὑποθίμεθα τὴν ἀρχὴν φθεῖρεσθαι, εἰς ἄλλην ἀρχὴν φθα- 1026 a 16. ρήσεσθαι, καὶ τὸτο ἐπ' ἀπειρον. ὥς πᾶσα ἀνάγκη, φησὶν, τὰ αἰτία αἰτία εἶναι, μάλιστα δὲ τὰ πρῶτα καὶ αἰτία τῶν ἐραίων, τῷ τῶν τὰς ἀρχὰς τῶν ἀρχῶν, φησὶ δὴ τὰς νοητὰς δυνάμεις. ὥς καὶ τὴν τιμωτάτην ἐπιστήμην, τῷ τῶν πρώτῃ φιλοσοφίαν, δεῖ καταγίνεσθαι περὶ τὸ τιμωτέρον γένος, τῷ τῶν περὶ τὸ αἶνον καὶ ἀκίνητον καὶ νοητόν. id.

καὶ τὴν αἰτίαν τῷ ταῦτα αἰτία εἶναι ἐπήγαγε, "ταῦτα γὰρ 1026 a 17. αἰτία τοῖς φανεροῖς τῶν θείων." ὁ δὲ διὰ τὴν βραχυλογίαν ἀσφάξερων εἴρηται. ἔστι δὲ, οἶμαι, τὸ λεγόμενον τοῖσιν. ταῦτα γὰρ τὰ ἀκίνητα καὶ χωριστά αἰτία τῶν θείων ἦτοι τῶν σφαιρῶν καὶ θείων σωμάτων, αἵτινες σφαῖραι αἰτία τοῖς φανεροῖς, τῷ τῶν ὑπὸ γένεσιν, τῷ γίνεσθαι καὶ φθεῖρεσθαι εἰσιν. ἢ γὰρ τῶν κινήσεων τὴν γένεσιν καὶ φθορὰν ἀπεργάζεσθαι. ἀλλ' εἰ τὸ κυκλοφορητικὸν αἰδίων δέδεικεν ἐν τῇ περὶ Οὐρανῶ, τὸ αἰτίον τῷ κυκλοφορητικῷ σώματος πολλῶν μᾶλλον ἔσαι αἰδίων. ἢ τὸ "ταῦτα γὰρ αἰτία τοῖς φ. τ. θ." τὸ "ταῦτα" ἀντὶ τὸ τὸτο εἴρηται, καὶ εἴη ἂν λέγων, ἐπειδὴ καὶ ἐν τοῖς αἰδίοις εἰσὶ θεία (τὸ γὰρ κυκλοφορητικὸν πᾶν σῶμα αἰδίων ἐστὶ), τὸ πρῶτον αἰτίον τῶν τοῖσιν αἰδίων καὶ θείων, ἴσον λέγων, ὅτι εἰ καὶ τισι τῶν νοητῶν καὶ θείων αἰτίον ἢ τὸ πρῶτον καὶ ἀκίνητον

αἰτίον, ὁδῶλον· τέως δ' ἔν ὅτι τοῖς αἰδιῶταις καὶ θεοῖς καὶ κυκλοφορητικαῖς σώμασιν αἰτίον ἐστίν, ὁδῶλον τυγχάνει. γράφεῖν δὲ καὶ "ταῦτα γ. αἰτ. τ. φ. τῶν αἰδιῶτων τυγχάνει." καὶ εἴη ἂν ὁ λέγει τοῖς, ὅτι ταῦτα τὰ ἀκίνητα καὶ χωριστὰ αἰτία ἐστὶ τοῖς φανεροῖς τῶν αἰδιῶτων, ἀντὶ τῆς τοῖς φανεροῖς τῇ αἰδιῶσει αἰτίας. αἰτίον 5 καὶ ἡ ὕλη καὶ τὸ εἶδος, ἀλλ' ἔκ ἐπὶ τῇ αἰδιῶσει φανερά· τὰ δὲ κυκλοφορητικά σώματα τῇ αἰδιῶσει ἐστὶ φανερά, ὅτι γενέσεως ἐστὶ καὶ φθορᾶς αἰτία· βορείωτερος καὶ γινόμενος ὁ ἥλιος γενέσεως ἐστὶν αἰτίος, νοτιώτερος δὲ φθορᾶς. Alex.

ἀπορήσειε καὶ ἂν τις πότερον παθ' ἢ πρώτη φιλοσοφία καθόλου 10 ἐστίν, ὥστε περιέχειν ἀπάσας καὶ ὑπ' αὐτὴν εἶναι ὡς τὰ κατὰ μέρος ὑπὸ τὰ καθόλου, ἢ ἔκ ἐξὶ καθόλου, ἀλλ' ὥσπερ ἡ ἰατρικὴ καὶ ἡ ἀγρονομία καὶ αἱ λοιπαὶ μέρη τῆς ὄντος καὶ φύσιν τινὰ μίαν ἀποτεμνόμεναι τῷ θεωρῶσιν, ὥτως καὶ αὕτη. ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς μαθηματικαῖς τῷτο εὐρίσκει, καὶ ἡ μὲν γεωμετρία περὶ μεγέθη, ἡ 15 δὲ ἀγρονομία περὶ ἀξέρας, ἄλλη δὲ περὶ ἄλλο, ἢ δὲ ἀπλῶς μαθηματικὴ κοινὴ ἐστὶ πασῶν, ὥτως τί κωλύει καὶ τὴν φυσικὴν μὲν περὶ τὴν ὄντος εἶναι καὶ τὴν μαθηματικὴν περὶ ἄλλο, καὶ τὴν θεολογικὴν εἶναι κοινὴν ἀπασῶν; id.

τὴν ἀπορίαν, δι' ἣν τὴν θεωρίαν ἐκίνησε, ταύτην λέγει. 20 φησὶ γάρ, ἄρα γὰρ ἡ πρώτη φιλοσοφία περὶ πάντα τὰ ὄντα καταγίνεῖ ἢ περὶ τι γένος καὶ φύσιν μίαν; ὅτε καὶ ἐν ταῖς μαθηματικαῖς ἐπιστήμαις ὁ αὐτὸς τρόπος ἐστίν· ἢ μὲν καὶ καθόλου μαθηματικὴ, ἢ δὲ μερικὴ περὶ μίαν φύσιν, οἷον, ὡς φησιν αὐτός, γεωμετρία καὶ ἀγρονομία περὶ τινὰ φύσιν μερικὴν ὑπάρχει, ἢ μὲν περὶ μεγέθη ἢ 25 δὲ περὶ ἀξέρα, ἢ δὲ καθόλου κοινὴ ἐστὶ πασῶν, ὡς εἴρηκεν. Asclep.

καὶ ἡ περὶ ταύτην ἐπιστήμη ἔχει φιλοσοφία, καὶ πρώτη πάντων 30 καὶ καθόλου ὡς πρὸς τὰς ἄλλας, καὶ περιέχουσα ἐκείνας ἀλλ' ὡς πρώτη. Alex.

καὶ τῷ Πλάτῳ ὕγιεινῇ, ἢ Θεοφράστῳ μὲν ἡδεῖα Ἀλεξάνδρῳ 35 δὲ λυπηρά. ὁμοίως δὲ καὶ σκοπεῖ εἴπερ ἡ γινόμενη οἰκία ἐτέρα ἐστίν ἢ ἡ αὐτὴ τῷ ἀνθρώπῳ ἀπλῶς ὑπάρχει· καὶ εἰ ἐτέρα ἀπάντων τῶν αἰδιῶτων καὶ νοητῶν, ὅθεν ἐννοεῖ. id.

ὅθεν καὶ εἰ ἐστὶ, φησὶν, ἕτερον τὸ τρίγωνον καὶ τρίγωνον δύο ὁρθὰς 40 ἔχον, σκοπεῖ. τῷτο δὲ ἐλλειπῶς εἴρηκεν, δεῖ δὲ προσυπακύνειν τὸ ἐξ ἑλίνων ἢ ἄλλο τι τοῖς, ἵνα τὸ πᾶν ἢ τοῖς. ὅθεν εἰ ἕτερον ἐστὶ τὸ ἐξ ἑλίνων τρίγωνον καὶ ἕτερον αὐτὸ τὸ τρίγωνον καὶ ἡ φύσις αὐτῆς, ἀντὶ τῆς τῶν τρεῖς δυσὶν ὁρθαῖς ἴσας, θεωρεῖ, ἀλλὰ τῷτο μόνον ζητεῖ, εἰ πάντες τριγώνων αἱ τρεῖς γωνίαι δυσὶν ὁρθαῖς ἴσαι εἰσὶν· εἴτε δὲ ἐξ ἑλίνων εἰσὶν εἴτε λίθινα, ὅθεν αὐτῶς θεωρεῖ. id.

εἴτα λοιπὸν καὶ τρεῖς παραλογισμοὶ τίθησι, καθ' ὃς ἐκ τῶ 45 συμβεβηκότος πειρῶν οἱ σοφισταὶ παραλογίζονται, ἕνα μὲν ἐξ ἀμφοτέρων τῶν συμβεβηκότων· λέγουσι καὶ ὥτως, πότερον ταυτόν ἐστὶ μουσικὸν καὶ γραμματικόν, ἢ ἕτερον; εἰ μὲν ἔστι φησὶ ὅτι ἕτερον ἐστὶ τὸ μουσικὸν τῷ γραμματικῷ, ἐπάγουσι καὶ θεωρῶσιν αὐτὰ ἐν ἐνὶ ὑποκειμένῳ, οἷον ἐν τῷ Κορίσκῳ τὸ μουσικὸν καὶ τὸ γραμματικόν. ἐπεὶ ἔν ταῦτα ἕτερα ἀλλήλων, καὶ ὁ Κορίσκος ὁ μουσικὸς καὶ γραμματικὸς αὐτὸς ἑαυτῷ ἕτερος· ὅπερ ἀδύνατον. εἰ δὲ πάλιν φῶμεν

ταῦτα εἶναι τὸ μουσικὸν καὶ τὸ γραμματικόν, αὐτὸς ἐπάγουσι καὶ θεωρῶσιν αὐτὰ ἐν διαφόροις ὑποκειμένοις, οἷον τὸ μὲν μουσικὸν ἐν τῷ Ἀριστοξένῳ καὶ τὸ γραμματικόν ἐν τῷ Κορίσκῳ, καὶ ὥτως φασὶν, ἐπειδὴ φατέ τὰ αὐτὰ εἶναι τὸ μουσικὸν καὶ τὸ γραμματικόν, συμ- 5 βήσεῖ καὶ τὸν Κορίσκον καὶ τὸν Ἀριστοξένον τὸ αὐτὸ εἶναι· ὅπερ ἄτοπον. . . πάλιν τὸν δευτέρον παραλογισμόν προάγουσι τῷτον τὸν τρόπον ἐξ ὑποκειμένου καὶ συμβεβηκότος, λέγοντες ὥτως· τὸ μουσικὸν καὶ ὁ Κορίσκος ταῦτα ὑπάρχουσιν ἀλλήλοις ἢ ἕτερα; εἰ μὲν ἔστι φῶμεν ὅτι ἕτερον ἐστὶ τὸ μουσικὸν παρὰ τὸν Κορίσκον, ἐρῶσιν ὅτι ἕκῃ αὐτὸς ἑαυτῷ διαφέρει Κορίσκος γὰρ ὡς καὶ μουσικὸς Κορίσκος· εἰ δὲ φῶμεν ὅτι ταυτόν ἐστιν, ἐρῶσιν ὅτι καὶ ἅμα τῷ τεχθῆναι μουσικὸς ὑπῆρχε Κορίσκος· ὅπερ ἄτοπον. . . πάλιν τρίτον παραλο- 10 γισμόν προάγουσι τῷτον τὸν τρόπον. ἡνίκα, φασὶ, μουσικὸς Κορίσκος, ἄρα καὶ γραμματικὸς ὑπάρχει ἢ γέγονεν; εἰ μὲν καὶ αἰεὶ ὁ μουσικὸς καὶ γραμματικὸς ὑπῆρχεν, καὶ γέγονεν· τὸ καὶ αἰδιῶν καὶ γέγονεν, ἀλλὰ τὸ ποτὲ μὲν καὶ ὄν, νῦν δὲ ὄν, τῷτο φάμεν γεγενῆσθαι. εἰ ἔστι αἰεὶ ἦν μουσικὸς, ἦν καὶ γραμματικὸς· πᾶς καὶ μουσικὸς ἔχει καὶ γραμματικὸς. εἰ δὲ μὴ αἰεὶ γραμματικὸς ἐστίν, ὅτερον δ' ἐγένετο, ὁδῶλον ὅτι γέγονεν ἐκ μουσικῷ γραμματικὸς, πᾶν δὲ τὸ γινόμενον ἐκ μὴ ὄντος γίνεσθαι, ὥστε μὴ ὄν ἐστίν ὁ μουσικὸς· ὅπερ ἄτο- 15 πον. Asclep.

ὅτι δὲ οἱ τῶν σοφιστῶν λόγοι πάντες περὶ τὸ συμβεβηκός καὶ 1026b τὸ μὴ ὄν εἰσι, ὁδῶλον. ἐρωτῶσι γάρ, πότερον ταυτόν ἐστὶ τὸ γραμματικὸν τῷ μουσικῷ ἢ ὄν; εἰ μὲν ἔστι εἴρηκεν ὅτι ὄν, ἀποκρίνοντο λέγον- 16 τες· ὁ Σωκράτης γραμματικὸς ἐστίν· ἐστὶ δὲ ὁ γραμματικὸς Σωκράτης ὁ αὐτὸς τῷ Σωκράτῃ· ὁ μουσικὸς ἄρα Σωκράτης ὁ αὐτός ἐστὶ τῷ γραμματικῷ Σωκράτῃ· εἰ δὲ τῷτο, καὶ τὸ μουσικὸν ταυτόν ἐστὶ τῷ γραμματικῷ. ψεύδους ἄρα ὅτι τὸ μουσικὸν καὶ ταυτόν ἐστὶ τῷ γραμματικῷ· ταῦτα ἄρα. καὶ πάλιν, εἰ τὸ μουσικὸν ἕτερον ἐστὶ τῷ γραμματικῷ, καὶ ὁ γραμματικὸς Σωκράτης ἕτερος ἔχει τῷ μουσικῷ Σωκράτῃ· ὁ Σωκράτης ἄρα ἕτερός ἐστιν αὐτὸς ἑαυτῷ. ἐγγίνεσθαι δὲ ὁ παραλογισμὸς ἐκ τῆς εἶναι ταῦτα τὸν μουσικὸν Σωκράτη τῷ γραμματικῷ Σωκράτῃ, καὶ μὴ εἶναι τῷ μὲν ὑποκειμένῳ ταυτόν, τῷ λόγῳ δὲ ἕτερον. εἰ μὲν ἔστι ἕτερον εἴρηκεν τὸ γραμματικὸν τῷ μουσικῷ, ὥτω παραλογίζονται· εἰ δὲ ταυτόν, ἀποκρίνοντο ὡς ταυτόν ἐστὶ τὸ γραμματικὸν τῷ μουσικῷ, ὥστε ὅπου γραμματικὸς, ἐκεῖ ἔχει καὶ μουσικὸς, ὥσπερ καὶ ὅπου βροτός, ἐκεῖ καὶ ἄνθρωπος. ἀλλ' ὁ μὲν Ἀρίσταρχος, γραμματικὸς δὲ ἔκ ἐστιν· ἔκ ἄρα ταῦτα τὸ μουσικὸν τῷ γραμματικῷ. πάλιν κοινῶς πάν- 40 των δοξαζόντων ὅτι πᾶν τὸ ὄν ἦτο αἰδιῶν ἐστίν ἢ γέγονεν, οἱ σοφισταὶ τῷτο ἀναίρειν πειρῶντο διὰ λόγον τινὸς παραχόμενον τινὰ ἄ ἐστιν ὅτε αἰεὶ ὄντα ὅτε γεγενῆσθαι. λαμβάνοντες καὶ τῶν ὄντων εἶναι τὸ μουσικὸν ὄντα γραμματικὸν εἶναι, δεικνύουσι ὅτι τῷτο ὅτε αἰδιῶν ἐστιν· καὶ καὶ αἰεὶ ἦν ὁ γραμματικὸς μουσικὸς, ἀλλ' ἦν ποτὲ ὅτε ἔκ ἦν· ἀλλ' ὅθεν γενόμενον· καὶ καὶ γίνεσθαι ὁ μουσικὸς γραμματικὸς· εἰ καὶ γίνεσθαι, ἦτο ὡς ἐξ ὕλης τῷ μουσικῷ γίνετο ἂν ὁ γραμματικὸς, ὡς ἐκ τῷ χαλκῷ ὁ ἀνδριάς· ἀλλ' ἔκ ἐστιν ὕλη τὸ μουσικὸν τῷ γραμματικῷ· ἢ ὡς ἐξ ἐναντίας, ὡς ἐκ τῷ λευκῷ τὸ μέλαν·

ἐκ ἑστι δὲ ἐναντίον τῷ γραμματικῷ τῷ μουσικῷ, ὅτε καὶ συνυπάρχει αὐτῷ. ἐκ ἄρα τῷ μουσικῷ γραμματικὸν γίνετο. ἐξ ὧν συναγνοσι τὸ ὅτι πᾶν ἄρα τὸ ὅν ἢ γενόμενον ἐστὶν ἢ αἰδίων. ἔτι εἰ μήτε ὁ γραμματικὸς γινόμενος μουσικὸς μουσικὸς ἐγένετο μήτε ὁ μουσικὸς γινόμενος γραμματικὸς γραμματικὸς ἐγένετο, ἔστι δὲ μουσικὸς γραμματικὸς, ὁ μὴ γέγονεν ἐστίν. ἔτι ὑδεμία τέχνη ἐστὶν ἢ ἐπιστήμη ἢ διδασκαίει τὸν μουσικὸν γραμματικόν· ὑδεῖς γὰρ καθὼς μουσικὸς ἐστὶ γραμματικὸς γίνετο· ὅτι γὰρ ἀπὸ τούτου εἰς ἐκεῖνα ἢ μεταβολή, ἀλλ' ἀμφοτέρω καθὼς ἄνθρωπος. δύνατο τὸ λεγόμενον ὑπὸ τῶν σοφιστῶν καὶ ἔτι λέγεσθαι. ἀντὶς γὰρ γεγονώς τις γραμματικὸς πρῶτον, εἶτα μουσικὸς, ἔστος ὁ γέγονε μὴ μουσικὸς ὡς γραμματικὸς, ἔστι δὲ μουσικὸς ὡς γραμματικὸς. ὁ ὅν λέγων, μουσικὸς ὡς γραμματικὸς ἐστίν, λέγει καὶ μουσικὸς ἐστὶ γραμματικὸς. περὶ δὲ τῶν καθ' αὐτὰ ὄντων ἦν λεγόμενον τὸ αἰδίων αὐτὰ ἢ γινόμενα εἶναι. ἔτι ὡς ἔστι, καὶ συμβεβηκὸς δὲ ἐστίν, ἔτι καὶ ἐγένετο· ὅτι γὰρ 15 μουσικὸς γενόμενος, εἰ προὔπῃρχεν ὡς γραμματικὸς· ὅτι γὰρ δὴ ἀμφω ἅμα ἐγένετο· ὁ γὰρ μουσικὸς γενόμενος, εἰ προὔπῃρχεν καὶ γραμματικὸς καὶ μουσικὸς, καὶ συμβεβηκὸς ὁ γραμματικὸς μουσικὸς ἐγένετο. ὡς ὅν τὰ τοιαῦτα ἐστίν, ἔτι καὶ γίνετο. τὰ μὲν ὅν ὑπὸ τῶν σοφιστῶν τοιαῦτα. Alex.

1026 δ καλῶς δὲ προσέθηκε τὸ "ἐγγύς," ἐπεὶ, ὡς εἴρηται, ἔχει ἀμυ-
21. δρᾶν τινα ὑπαρξιν τὸ καὶ συμβεβηκός. Asclep.

1026 δ καὶ φησιν ἔτι, ὅτι ἐν τοῖς ὅσι τὰ μὲν αἰεὶ ὡσαύτως ἔχουσιν,
27. οἷον τὰ θεῖα, καὶ ἐξ ἀνάγκης, ὅτι τῆς καὶ τὸ βίαιον λεγόμενης· ὁ γὰρ θεὸς ἐξ ἀνάγκης ἀγαθὸς ὅτι τῆς βίαιας, καθάπερ ἐπὶ προαιρέσεως 25 θεωρεῖται, ἡνίκα λέγομεν τὸν αἰχμάλωτον ἐξ ἀνάγκης δουλεύειν, ἀλλὰ θεὸς ὡς θεός· διὸ φησιν ἀλλ' ἦν λέγομεν τὸ μὴ ἐνδέχεσθαι ἄλλως ἔχειν, ἢ ὅτι ὁ ἄνθρωπος ζῶν ἐστίν. τὰ δὲ τῶν πραγμάτων ἐκ ἐξ ἀνάγκης, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, σπανιάς δέ. id.

1026 δ ἐπειδὴ δὲ ἀναγκαῖον λέγει τὸ καὶ βίαιον, ὡς ἐν τῷ πρὸ τούτου
28. εἴρηται βιβλίῳ, προσέθηκεν ὅτι τῆς καὶ τὸ βίαιον ἀνάγκης. αἰεὶ γὰρ ὁ ἄνθρωπος καὶ ἐξ ἀνάγκης ζῶν ἐστίν, ἀλλ' ἐκ ὅτι βίᾳ ζῶν ἐστίν, τούτο φαμεν, ἀλλ' ὅτι ἐκ ἐνδέχεται μὴ εἶναι ζῶν. ἐπειδὴ ὅν τὰ μὲν αἰεὶ καὶ ἐξ ἀνάγκης ἐστίν, τὰ δὲ ἐξ ἀνάγκης μὴ ἐκ ἔστιν ὅτι αἰεὶ, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ. ἔτι γὰρ ἐξ ἀνάγκης εἰσὶν οἱ ἄνθρωποι πεντα- 35 δάκτυλοι ὅτε αἰεὶ, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ. τούτο δὲ ἀρχὴ ἐστὶ καὶ αἴτιον τῷ εἶναι τὸ συμβεβηκός. Alex.

1026 δ ἀλλὰ καὶ τὸ ὑγιαίνει τὸν οἰκοδόμον συμβεβηκὸς λέγει. id.
37. καὶ πάλιν ἡνίκα ὁ οἰκοδόμος ὑγίαιεν ποιήσει, καὶ συμβεβηκός φαμεν εἶναι τὸ τοῦτον, ἐπειδὴ τῶν σπανίων· ὁ γὰρ ἰατρός πέφυκεν 40 ὑγίαιεν ποιῆναι, ἐκ ὅτι οἰκοδόμος· συνεβη ὅν ἰατρὸν εἶναι τὸν οἰκοδόμον. καὶ πάλιν ἡνίκα ὁ φοροποιὸς τέλος ἔχων τὴν ἡδονὴν ποιήσει τινὲς ὑγίαιεν. Asclep.

1027 α ποιήσειεν ἂν τινι τὸ τοῖονδε βρωμα ὑγιενόν. Alex.

3. καὶ τῶν μὲν ἄλλων ἦτοι τῶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ ἐξ ἀνάγκης εἰσὶν 45
1027 α 5. αἰτίαι καὶ δυνάμεις ποιητικῆς ὠρισμέναι, τῶν δὲ καὶ συμβεβηκός γινόμενων ὑδεμία τέχνη ἢ δύναμις ἐστὶν ὠρισμένη, ἀλλ' αἰτία μυρία ἂν εἴη. Asclep.

τῶν μὲν γὰρ ἄλλων τῶν καθ' αὐτὴν δυνάμεις εἰσι ποιητικαί.

Asclep.

οἷον ἐπὶ τῶν ἡμετέρων σωμάτων δυνάμεις φυσικῆς ὑπάρχουσιν 1027 α ὠρισμέναι τέσσαρες αἱ πολυθρύλλητοι, ἐλκτική, ἀποκριτική, κα- 6. 5 θεκτική, ἀλλοιωτική. id.

ἀλλὰ τὸ αἴτιον τῷ εἶναι τὸ συμβεβηκός ἢ ἢ ὕλη ἢ ἐνδεχομένη 1027 α ἄλλως ἔχειν παρὰ τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ. Alex. 13.

εἰπὼν δὲ τί ποτέ ἐστι τὸ συμβεβηκός, δίδωσιν ἡμῖν μέθοδον 1027 α ἢ κανόνα, πῶς ἂν ἀποδεικνύομεν ὅτι ποτέ ἐστι τὸ συμβεβηκός. 15.

καὶ φησιν ὅτι εἰ μέλλοι τις δεῖν ὅτι ἐστὶ τὸ συμβεβηκός, ὡς ἀρχὴν λαμβανέτω τὸ εἶναι τι παρὰ τὸ αἰεὶ καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ. τούτο δὲ λαβὼν ἂν. εἴπερ ἐρωτᾷ τὸν προσδιαλεγόμενον, ἄρα γε ἐστὶ τι παρὰ τὰ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ αἰεὶ, ἢ ὅτι; ἐκεῖνος δὲ ὑπὸ τῆς ἐναργείας πειθόμενος πάντως δώσει τὸ εἶναι τι παρὰ ταῦτα. τούτο δὲ ἐστὶ τὸ ὁπότερον ἔτυχεν ἦτοι τὸ συμβεβηκός. τούτο εἰπὼν ἐρωτᾷ πότε- 20 ρον τὸ μὲν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐστὶν ἐν τοῖς ὅσι, τὸ δὲ αἰεὶ καὶ ἐξ ἀνάγκης ἐκ ἔστιν, ἢ ἔστιν ἅττα αἰδία, ὡς περὶ καὶ ἐπὶ τὸ πολὺ; καὶ ἐρωτήσας ἀποκρίνεται ὅτι περὶ τούτων ὕψτερον ἔσται ἐπισκέψασθαι. καὶ ἐρεῖ ἐν τῷ Κ μὲν ἀμυδρότερον τῆςδε τῆς πραγματείας, τελείως δὲ ἐν 20 τῷ Λ. id.

γρ. καὶ ἔτι. "ἀλλὰ πότερον τὸ μὲν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὸ δ' αἰεὶ." ἐστὶ δὲ τὸ λεγόμενον, ἄρα τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὑπάρχει ἐν τοῖς ὅσι, ἀναγκαῖον δὲ τὸ καὶ αἰδίων ἐκ ἔστιν. διαλήψεται δὲ περὶ τούτου ἐν τῷ ΚΛ ταύτης τῆς πραγματείας. cod. Reg.

φησὶν ὅτι δεῖ ἡμᾶς λαβεῖν τοιαύτην ἀρχήν. ἄρα γε ἐκ ἔστιν ἐν τῇ φύσει τῶν ὄντων ὅτε τὸ αἰεὶ ὅτε τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἢ τούτο ἀδύνατον τῆς ἐναργείας ὑπαγορευμένης ὅτι αἰεὶ ἐστὶν ὁ θεὸς ἀγαθὸς καὶ ὅτι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὑγιαίνει ὁ ἰατρός. εἰ ὅν ἐστὶ τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, τούτο δὲ μόνον. τὸ καὶ συμβεβηκὸς ποιεῖ, ἐστὶν ἄρα καὶ τὸ συμβεβηκὸς ἐν τοῖς ὅσι. πότερον ὅν, φησὶ, τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, τὸ δὲ αἰδίων ὅθεν ὑπάρχει, ἢ ἐστὶ καὶ τινα αἰδία; καὶ ἀναβάλλεται τὴν τούτων θεωρίαν εἰς τὴν Φυσικὴν Ἀκρόασιν· ἐν ἐκείνοις γὰρ ἀποδεικνύεται, φησὶν, ὅτι ἐστὶν ἢ ὕλη αἰδία. Asclep.

πῶς γὰρ δύνατο μαθεῖν ἢ διδάξαι ἄλλον; δεῖ γὰρ ὁρίσασθαι ἢ τὸ 1027 α αἰεὶ ἢ τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, καὶ ἔτι διδάξαι. τὸ δὲ ἀόριστον ὅτι διδάσκει, 22. οἷον ὅτι ὠφέλιμον τὸ μελίκρατον τῷ πυρέττοντι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ. τὸ δὲ παρὰ τούτο ἐκ ἔστι λέγειν ὁ ἰατρός πότε ἐκ ὠφελείας, οἷον νεμηνία. τούτο γὰρ ἀόριστον ἐστὶ καὶ ἀναίτιον. ἔτι γὰρ ὁ λόγος τούτο δεῖκνυσθαι, ἀλλὰ τὴν ὕλην πλείονα γινόμενῃ. id.

ἦτοι ὡς προσηνεχθὲν τὸ μελίκρατον ἐκ ὠφέλιμον, ἐπεὶ ὅσον ἐπὶ τῇ τῇ πυρετῇ φύσει ἔδει ὠφελῆσαι. ἢ γὰρ πιστάνη, ὡς φησιν ὁ τῶν Ἀσκληπιαδῶν ἡγεμῶν, ὕψτερον διαίτη ὠφέλιμος πᾶσι τοῖς πυρέττονσι. ἢ περὶ τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ ἐπὶ τῆς νεμηνίας. id.

τὸ δὲ παρὰ τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐκ ἔστι διδάξαι, ὅτι τῇ νεμηνίᾳ 1027 α ἢ φέρεται ἔσται ὠφέλιμον. τούτο γὰρ ἐπ' ἑλάττω γίνετο. ὅτι γὰρ ὡς 25. ἐπὶ τὸ πολὺ ὠφελείῃ ὁ ἐν τῇ νεμηνίᾳ τὸ μελίκρατον πίνων· διὰ δὲ τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὠφελείᾳ συμβαίνει εἶναι καὶ ἐν τῇ νεμηνίᾳ

ὠφέλιμον, ὥς ἐξ ἔμπαιον τὸ ἐν τῇ νευμηνίᾳ ὠφέλιμον ἢ ἀεὶ ἐξιν ὠφέλιμον ἢ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ. Alex.

τὸ δὲ παρὰ τῷτο ἔχ' ἔξει λέγειν ὁ ἱατρός, πότε ἔκ ὠφελει, οἷον νευμηνία· τῷτο ἢ ἀόριστον ἐστὶ καὶ ἀναίτιον· ἔτε ἢ ὁ λόγος τῷτο δεικνυσιν, ἀλλὰ τὴν ὕλην πλείονα γενομένην κτλ. Asclep.

τὸ οἰνόμελον λεγόμενον, ὥς τινες εἶπον. cod. Reg.

1027^a γρ. "ἢ ἢ ἀεὶ." διότι ἢ ἀεὶ καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὠφέλιμον τὸ
27. μελίκρατον, διὰ τῷτο καὶ ἐν τῇ νευμηνίᾳ. id.

1027^a ἐντεῦθεν φησιν ὅτι τὰ καὶ συμβεβηκὸς αἰτία γίνονται καὶ φθει-
29. ροντι ὡς ὄντα, ὃ μὲντοι γε ὡς γιγνόμενα, ἐπεὶ μὴ εἰσιν αἰτία
κύρια καὶ ὠρισμένα, ὥς ἐτε γίνονται ἔτε φθείροντι ὡς ἔχοντα
αἰτία, ἀλλ' ὡς ὄντα, καθάπερ εἰρήκαμεν. Asclep.

1027^b καὶ πάλιν ὡς ἐπὶ τῷ ἵππῳ τὸ διψήσαντος ἐν πολέμῳ καὶ φυγό-
2. πος καὶ ἐντεῦθεν σωθέντος· ἔτε ἢ διὰ τὴν σωτηρίαν ἐφυγεν, ἀλλὰ
διὰ τὴν διψάν· ὥς ἐκ ἔχουσιν αἰτία ὠρισμένα τὰ καὶ συμβεβη-
15 κός· διὸ ἔτε γίνονται ἔτε φθείροντι ὡς τελευτᾶ ὑπὸ αἰτία, ἀλλ'
ὡς ὄντα... εἰ ἄρα τὸ γινομένην καὶ φθειρομένην μὴ εἴη τὸ αἰτιον
καὶ συμβεβηκός, ἐξ ἀνάγκης ἔσαι. id.

1027^a πρόκεινται αὐτῷ δεῖξαι ὅτι τῶν καὶ συμβεβηκὸς ὄντων καὶ αἰ
29. πρόκεινται αὐτῷ δεῖξαι ἄρτια καὶ συμβεβηκός εἰσι, καὶ ἄνευ γενέ-
σεως καὶ φθορᾶς εἰσι καὶ ἐκ εἰσίν· ὥσπερ ἢ αἰ ἀφαί καὶ τὰ νῦν τὰ
τῶν χρόνων πέρατα ἄνευ γενέσεως εἰσι καὶ πάλιν ἄνευ φθορᾶς ἐκ
εἰσίν... καὶ περὶ τῶν ἐρεῖ πάλιν ἐν τῷ κάππα ταύτης τῆς
πραγματείας, ὥσπερ δὲ αἰτίας ὦν καθ' αὐτὸ ὁ οἰκοδόμος τῆς
οἰκίας διὰ γενέσεως εἰς τῷτο ἐγένετο, ἔτι πάλιν ὡς μὴ αἰτίας
25 τῆς οἰκίας διὰ φθορᾶς φθαρήσεται, καὶ ὡς ἀχρόνως αἰτίας γέγονε τὸ
λυπηρὸν αὐτὴν εἶναι, ἔτι πάλιν καὶ ἀχρόνως φθείρεται. αὐτὸς δὲ
δείκνυσιν τῷτο πρότερον μὴ ὡς ὁμολογούμενον λαβὼν ὅτι ὦν τὰ
αἰτία καὶ αἰ ἀρχαὶ διὰ γενέσεως γέγονε, ταῦτα ἐξ ἀνάγκης ἐστίν.
εἰ ἔν ὦν τὰ αἰτία, ὥσπερ ἐπὶ τῆς οἰκίας, διὰ γενέσεως (γένεσις
30 ἢ μάθησις τῷ οἰκοδομῆν), ταῦτα ἐξ ἀνάγκης εἰσίν· ἄπερ ἄρα
ἐκ ἐξ ἀνάγκης εἰσι, τῶν τὰ αἰτία ἄνευ γενέσεως εἰσι καὶ ἄνευ
φθορᾶς ἐκ εἰσίν. Alex.

1027^a πάντα δέ, φησίν, ἐξ ἀνάγκης ἔσαι, εἰ τὸ γινομένην καὶ φθει-
31. ρομένην μὴ καὶ συμβεβηκὸς αἰτιὸν τι ἀνάγκη εἶναι. δεῖ δὲ προ-
σπακύνειν τὸ παντός, ἵνα ἢ, εἰ πάντες τὸ γιγνόμενον καὶ τὸ φθειρο-
μένην μὴ καὶ συμβεβηκὸς αἰτιὸν τι ἀνάγκη εἶναι. id.

1027^a εἰπὼν ἔν ὅτι "ἐάν γε τοδὶ γένῃ"· εἰ δὲ μὴ, ἄλλο," ἐπήγαγε
33. "καὶ ἔτι δὴλον" κτλ. id.

γρ. "τάτα δὲ ἄλλο, καὶ ἔτι τῷτο δὲ ἄλλο." cod. Reg.

1027^a δὴλον ὅτι ἀεὶ χρόνος ἀφαιρμένος ἀπὸ πεπερασμένης ἤξει ἐπὶ
34. τὸ νῦν, τυτέστιν εἰς τὸ νῦν ὑπάρχει. πῶς δὲ ὑπάρχει ὁ διψῶν; δὴλον
ὅτι εἰς τὸ διψᾶν. εἴτα καὶ παράδειγμα τὸ ἀποθανεῖν βία τίθισι τὸ
"ἀν ἐξέλθῃ." τὸ δὲ ἀποθανεῖν νόσῳ ὃ τίθισιν, ἡμεῖς δ' ἐρεῖμεν
μετ' ὀλίγον, ὅταν πάλιν αὐτὸς μνηστῇ. Alex.

1027^b τῷτο εἰπὼν προστίθισι τὸ "ἢ εἰς τῶν γενομένων τι." δοκεῖ δὲ
3. τὸ ἐπόμενον παράδειγμα, τὸ "οἷον ἐάν διψήσῃ." τῷτο δὲ εἰ ἐξίει
δριμέα," τυτέτις εἰς τῶν γενομένων τι εἶναι, ἐκ ἐξίει δὲ αὐτῷ, ἀλλὰ

τὸ πρότερον ἐπὶ καὶ τῷτο. ὁ δὲ καὶ συννενοηκῶς ἐπαναλαμβάνει πάλιν μετ' ὀλίγον τὴν λόγον, ἵνα καὶ αὐτῷ βῇ παράδειγμα, ὅταν λέγῃ "ὁμοίως δὲ καὶ ὑπερπηδησῇ τις εἰς τὰ γενομένα." τὸ ἢ "γενομένα" καὶ τὸ "γενομένων" παρεληλυθότων εἰσι δηλωτικὰ· τῶς ἔν εἰπὼν "οἷον ἐάν διψήσῃ, τῷτο δ' εἰ ἐξίει δριμέα," ἐπήγαγε, τῷτο δὲ τὸ ἐξίει δριμέα ἢ ὑπάρχει ἢ ὃ ὑπάρχει. τὸ δὲ "ὥς ἐξ ἀνάγκης ἀποθανεῖ" ἢ ἐκ ἀποθανεῖ" συμβέραςμά ἐστι τῶν εἰρημένων. ἴσον λέγων ἐπὶ τῷ ὥς τῶν ἔτις ἔχοντων, εἰ μὴ ἐξέλθῃ πιεῖν, ἐξ ἀνάγκης ἀποθανεῖ, εἰ δὲ μὴ ἐξέλθῃ, ἐκ ἀποθανεῖ. ἔτι ταῦτα εἰπὼν ἐπαναλαμβάνει, ὥσπερ εἰρη, τὴν λόγον, καὶ τίθισι καὶ τῶν γενομένων παραδείγματα. ὁμοίως δὲ καὶ ἀπὸ τῶν παρεληλυθότων ἀρξῆται τις καὶ πρὸς τὰ μέλλοντα καταστήσῃ, ἀλλὰ μὴ ἀπὸ τῶν μελλόντων, ὥσπερ καὶ πρότερον, ἐπὶ τὴν ἐνεσῶντα, τὸ αὐτὸ γενήσεται. id.

ὁμοίως δὲ ὁ αὐτὸς λόγος ἐπὶ καὶ ἐπὶ τῶν παρεληλυθότων. ἐξ 1027^b 6.

ἀλλὰ τί ποτε ἐξίει τὸ ἢ ἢ ἢ γενομένων ὑπάρχει ἐν τινι; ἢ τὸ τὰ 1027^b 7. ζοιχεῖα εἶναι ἐν τῷ ζῶντι. ἐπεὶ δὲ ἢ ἢ ἢ ζῇ, ὑπάρχει ἐν αὐτῷ τὰ ζοιχεῖα. ὥς ἐν ζῇ, ὅτι τὰ ἐναντία πυρ καὶ γῆ καὶ τὰ μεταξὺ ἐν αὐτῷ γέγονεν· καὶ εἰ τῷτο, ἀποθανεῖ. ἐξ ἀνάγκης ἄρα τὸ ἐξ ἐναντίων γενομένων ἀποθανεῖ. Alex.

λέγει δὲ τὸ καὶ συμβεβηκός, πότερον ὕλικὸν χρὴ λέγειν ἢ τε- 1027^b 15. λικὸν ἢ κινήτικὸν ἢ ποιητικόν. καὶ ἐρωτήσας ἐκ ἐπικρίνει διὰ τὸ δὴλον εἶναι ὅτι τοῖς ποιητικοῖς αἰτίαις συναριθμῆναι αὐτὸ χρὴ καὶ ἐν τῶν ἄλλων. id.

εἴτα λοιπὸν ζητεῖν εἰς ποῖαν ἀρχὴν τῶν τεσσάρων δεῖ ἡμᾶς τάξει τὰ καὶ συμβεβηκὸς αἰτία, καὶ φησιν ὅτι ὃ δυνατόν εἰς τὴν εἰδικήν· ἢ ἢ εἰδικὴ ἀρχὴ ὠρισμένη καὶ μεμετρημένη, τὰ δὲ καὶ συμβεβηκὸς αἰτία ἀόριστα ὑπάρχουσιν. ἀλλ' ὃ δὲ εἰς τὴν τελικὴν· τὸ ἢ τέλος ὠρισμένον τὸ κυρίως, καὶ πάντες αὐτῷ σοχαζόμενοι παραλαμβάνουσι τὰ εἰς αὐτὸ ἄγοντα. ὅτι δὲ ὃ δὲ εἰς τὸ ὕλικόν, ἐδείξαμεν διὰ τῶν προλαβόντων, ὅτι παρέποντι καὶ παρακολουθῶσι τὰ καὶ συμβεβηκὸς τοῖς καθ' αὐτό. εἰ ἔν ὑποθώμεθα τὸ ὕλικόν αἰτιον εἶναι τῶν καὶ συμβεβηκός, ἐπεὶ ἐν τοῖς καθ' αὐτό αὐτὸ θεω- 35 ρεῖται, ἔσαι καὶ ἢ ὕλη τῶν καθ' αὐτό, ὅπερ ἀδύνατον. ὥς ἐδηλονότι ὑπὸ τὸ ποιητικὸν αἰτιον αὐτὰ τακτέον. καὶ ἐπὶ μὴ τῶν φυσικῶν, τὸ αὐτόματον, ἐπὶ δὲ τῶν πρακτικῶν τὴν προαίρεσιν, ἀλλ' ὃ πᾶσαν προαίρεσιν· οἷον ἢ προαίρεσις ἐκίνησεν εἰς τὸ λίσσασθαι καὶ συνέβη ἀπαντῆσαι τινι ὀφείλοντι, καὶ πάλιν ἢ φύσις ἤγαγε τὴν λί- 40 θον ἄνωθεν κάτω καὶ ἐκ ταυτομάτης γέγονεν ἐπιτήδειος εἰς καθέδραν... καὶ ἐρεῖ ἐν ἄλλοις ὅτι εἰς τὴν ποιητικὴν (ἀρχὴν δεῖ αὐτὰ ἀγαγεῖν). Asclep.

τὸ ἔν ἀληθές καὶ ψεῦδος περὶ σύνθεσιν καὶ διαίρεσιν θεωρεῖται, τὸ 1027^b 18. δὲ σύνολον, τυτέστι τὸ ἀληθές καὶ τὸ ψεῦδος, περὶ μερισμὸν ἀντιφάσεως· ἀληθὲς γὰρ ἐξὶ κατάφασις, ὅταν συνθῶμεν τὰ ἔχοντα τοιαύτην φύσιν, δηλονότι ἐναντία ψευδεῖ καταφάσει. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῆς ἀποφάσεως. πῶς δὲ νοεῖν τὸ ἄμα ἢ τὸ χωρὶς συμβαίνει, ἄλλος λόγος, λέγω δὲ τὸ ἄμα καὶ τὸ χωρὶς, ὥς μὴ λέγειν

ἡμᾶς, ἄνθρωπος, ἵππος, κύων ἅμα ἢ χωρὶς· ὁ δὲν γὰρ ἐντεῦθεν ἀληθὲς ἢ ψεῦδος· ἀλλὰ δεῖ λέγειν ὅτι ὁ ἄνθρωπος ζῶν ἐστιν, ἢ ὅτι ἄνθρωπος ζῶν ἐστι ἢ ἔκ ἐστιν, ὥστε τὸ ψεῦδος καὶ τὸ ἀληθὲς ἔκ ἐν τοῖς πράγμασιν ἀλλ' ἐν τοῖς λόγοις· οἷον ὅτι τὸ ἀληθὲς ἀγαθὸν τὸ δὲ ψεῦδος κακόν· ἐν διανοίᾳ γὰρ εἰσι, περὶ δὲ τὰ ἀπλᾶ καὶ τὰ 5 τί ἐστιν ὑπάρχει ἢ διανοία· ὁ γὰρ νῦν αἰρεῖται ἀπλᾶ, ταῦτά τ' ἀπλᾶς ἐπιβολαῖς. id.

ἐπειδὴ ὅν περὶ σύνθεσιν καὶ διαίρεσιν ἐστὶ τὸ ὡς ἀληθῶς ὄν καὶ τὸ ὡς ψεῦδος μὴ ὄν, τὸ σύνολόν ἐστι περὶ μερισμὸν ἀντιφάσεως, ταῦτάςιν ὡς ἀπλῶς εἰπεῖν τὸ ὡς ἀληθὲς ὄν ἔχει τὴν κατάφασιν ἐπὶ 10 τῷ συγκειμένῳ; ἤτοι τὸ ἀληθὲς ὄν συνίσταται, ὅταν τὸ κατηγορούμενον ἀληθῶς συνθῶμεν, καθ' ὃ κατηγορεῖται· τὸ δὲ ὡς ψεῦδος μὴ ὄν ἐστιν, ὅταν ψευδῶς ἀπὸ τοῦ υποκειμένου διαιρῶμεν, καὶ ὅλως τὸ ψεῦδος τῆς ἀντιφάσεως ἐστὶν. ἀλλὰ τὸ μὴ ὡς ἀληθῶς ὄν ἐστίν, 15 ὅταν ἀληθῶς συνάπτωμεν τὸ κατηγορούμενον τῷ υποκειμένῳ, τὸ δὲ ψεῦδος τὸναντίον. εἰ δ' ἐστὶν ἅπαντα ἅπαν χωρὶς λεγόμενα δύναται καὶ ἅμα νοεῖσθαι, ὡς τὸ ζῶν καὶ τὸ πεζόν καὶ τὸ δίπνον (ταῦτα γὰρ καὶ χωρὶς λεγόμενα δύναται καὶ ὡς ἐν νοεῖσθαι), περὶ τῶν, φησὶν, “ἄλλος λόγος.” ἐρεῖ γὰρ ἐν τῷ μὴ τῷ βιβλίῳ. Alex.

γὰρ. “τὸ ὡς ἀληθῶς ὄν,” καὶ εἴη ἂν αὐτὸ ἀπόδοσις ἐν τῷ “ὅσα μὴ ὄν.” cod. Reg.

1027 b 27. ὁ μόνον δ' ἐν τοῖς πράγμασιν ἔκ ἐστὶ τὸ ἀληθὲς καὶ τὸ ψεῦδος, ἀλλ' ὁ δ' ἐν τοῖς ἀπλοῖς τοῖς ἐν τῇ διανοίᾳ, ἀπλᾶ λέγων τὰ πράγματα τὰ καθ' αὐτὰ νοήματα ἄνευ συνθέσεως καὶ διαιρέσεως, 25 Alex.

ταῦτάςιν ἅμα μὴ λέγω μὴ τὰ ἐφεξῆς, ὥσπερ δὴ ἡ Ἰλιάς, 1027 b ἐφεξῆς γὰρ τῷ α' τὸ β' καὶ τὰ λοιπὰ ὁμοίως. μὴ ἅμα δὴ τὰ μὴ 24. ἐφεξῆς· ἀλλὰ τὰ μὴ δυνάμενα ἐν γίνεσθαι λέγω ἅμα, τὰ δὲ μὴ δυνάμενα μὴ ἅμα. id.

τῷ μὴ ἀγαθὸν εἰπεῖν, εὐθύς ἔδει λέγειν ἀληθές, καὶ ἦν ἂν τὸ 1027 b ἀγαθὸν ἀληθές· τῷ δὲ κακὸν ψεῦδος· καὶ ἔμπαλιν, τῷ μὴ κακὸν 27. εἰπεῖν, εὐθύς ἀληθὲς ἔδει λέγειν, τῷ δὲ ἀγαθόν, ψεῦδος. ἀλλὰ μὴν ὅτε ἀγαθὸν εἰπόντες ἀληθὲς λέγομεν ἢ ψεῦδος, ὅτε κακόν. ἔκ ἄρα ἐν τοῖς πράγμασιν τὸ ἀληθὲς καὶ τὸ ψεῦδος ἐστίν, ἀλλ' ἐν τῇ διανοίᾳ. id.

τὸ ὡς ἀληθές, τὸ παρὰ σύνθεσιν καὶ διαίρεσιν ἕτερον ὄν ἐστὶ 1027 b τῶν κυρίως ὄντων, κυρίως ὄντα λέγων τὰς ἀτόμους ὕσας, ὡς ἐν 31. τῷ μὴ τῷ βιβλίῳ ἐρεῖ· περὶ γὰρ τῶν νοητῶν ἄλλος λόγος. εἴτα καὶ πῶς ἕτερον ἐστὶ τὸ ὡς ἀληθὲς ὄν τῶν κυρίως ὄντων λέγει. ἢ γὰρ, φησὶν, ἡ διανοία τὸ τί ἐστὶ καὶ ὕσας μὴ ὕσας συνάπτει ἢ διαιρεῖ, ἢ 15 πάλιν ποῖον μὴ ὕσας κτλ. id.

δεῖ ὅν ἀφαιρῖν τὸ κατὰ συμβεβηκὸς ὄν καὶ τὸ ὡς ἀληθῶς· τὰ μὴ 1027 b γὰρ ἐστὶ τὸ αἴτιον ἀόριστον, τὸ δὲ τῆς διανοίας ἡ ἀλήθεια τι ἐστίν· καὶ 33. ἀμφοτέρωθεν δὲ ταῦτα περὶ τὸ λοιπὸν γένος τῶν ὄντων καταγίνεσθαι, ταῦτάςιν τὸ καθ' αὐτὸ ὄν, τὰ μὴ κατὰ συμβεβηκὸς καὶ τὸ ἀληθὲς περὶ αὐτὰ γρέφοντι. διὸ δεῖ ἡμᾶς τὰ αἰτία τῶν κυρίως ὄντων τῶν καθ' αὐτὸ ἐπισκεψάμεν, ἐπειδὴ καὶ τὰ ἄλλα ἐν αὐτῷ θεωρεῖται. Asclep.

ἄλλως τε καὶ ἀμφοτέρωθεν περὶ ταῦτ' ἐν γένος ὄντα τῶν ὄντων. 1028 a λέγει δ' ἂν λοιπὸν τῶν ὄντων γένος τὸ κυρίως, ἀλλ' ὁ δ' ἐπὶ κατὰ συμβε- 1. βηκός. Alex.

τῷ (τὸ βιβλίον) δοκεῖ ἀτελὲς εἶναι. cod. Reg. 1028 a 6.

ΣΧΟΛΙΑ ΕΙΣ ΤΟ Ζ.

1028 a 10. Ἐνταῦθα ἐν τῷ Ζ περὶ τῶν καθ' αὐτὸ ὄντων διαλέγετο· περὶ γὰρ τῶν ὡς δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ διαλέγετο ἐν τῷ Η καὶ ἐν τῷ Θ. Asclep.

1028 a 11. σημαίνει γὰρ τὸ μὴ τί ἐστὶ καὶ τότε τι, καὶ δι' ἀμφοτέρων τὴν 30 ὕσας ἐδήλωσεν. id.

1028 a 15. ὅτε δὲ λέγομεν συμβεβηκὸς μόνον ποῖον λέγοντες, ἀλλὰ ὕσας πεποιημένην, οἷον ὅτι ἀγαθὸν ἢ κακόν. id.

1028 a 18. τὰ γὰρ ἄλλα ὄντα τὰ παρὰ τὴν ὕσας λέγονται εἶναι τῷ μετέ- 35 χειν τῶν κυρίως ὄντων, φησὶ δὴ τῆς ὕσας· τὰ μὴ γὰρ εἰσι ποσότητες τῆς ὕσας, ὥσπερ τὸ ποσόν, τὰ δὲ πάθη, ὥσπερ τὸ ποῖον. διὸ καὶ ἐόικασιν ἀπορῆσαι περὶ τῆς ὕσας αὐτῆς καθ' αὐτὴν καὶ τῆς βαδίσσεως καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων, ὅτερον ὄντα ὑπάρχουσιν αὐτὰ καθ' αὐτὰ ἢ ὁδὸς ὅλως, εἰ μήτε γε ἄρα ἐν ψυχῇ ἐπινοία, ἀλλὰ τότε ἔχουσιν ὑπόστασιν, ὅταν σὺν τῇ ὕσῃ θεωρῶνται. id.

τὰ δ' ἄλλα λέγει τῷ τῶν ὄντων τὰ μὴ εἶναι ποσότητος. καὶ ἔστιν ἡ συνεχὴς τῆς λόγος ἀκολουθία τοιαύτη· φανερόν ὅτι τῶν ὄντων ὄν τὸ τί ἐστίν, ὅπερ σημαίνει τὴν ὕσας, τὰ δ' ἄλλα λέγει ὄντα τῷ τῶν ὄντων ὄντος τὰ μὴ ποσότητος εἶναι, καθὸ λέγει τὸ δι-

πηχυν ὄν ὅτι ἐστὶ ποσότης τις τῶν κυρίως ὄντων... ὁμοίως καὶ τὰ ἄλλα λέγει ὄντα τῷ εἶναι τι τῶν κυρίως ὄντων. Alex.

καὶ ἀπορήσειεν ἂν τις, φησὶ, ὅτερον τὸ βαδίζειν καὶ τὸ ὕσας 1028 a νεν καὶ ἕκαστον αὐτῶν ὄν λέγει ἢ ὁ. καὶ τὴν αἰτίαν τῶν πῶς ἂν τις 20 ἀπορήσειεν ἐπάγει. id.

ὁ δὲν γὰρ, φησὶν, αὐτῶν ἐστὶ καθ' αὐτὸ, ὥσπερ ἡ ὕσας, ὅτε 1028 a πέφυκε χωρὶς ὁδὸς αὐτῆς. id. 22.

ἀλλ' εἴπερ τὸ βαδίζειν καὶ τὸ καθήμενον ἐστὶ τότε γὰρ τι καὶ ὕσας 1028 a ἐστὶ, καὶ ἔστιν ὠρισμένον ὑποκείμενον τῇ ὕσῃ καὶ τῇ βαδίσει ἢ 23. ὕσας, τὸ δὲ βαδίζειν ἢ ὕσας εἶναι ἔκ ἐστὶν ὄντα. id.

“τῇ τοιαύτῃ,” ταῦτάςιν τῇ κυρίως λεγομένῃ, ἤτοι τῇ ὕσῃ. id. 1028 a εἰπὼν ὅτι ἡ ὕσας ἐστὶ τὸ πρῶτον ὄν καὶ τὸ κυρίως ὄν, ἐπειδὴ τὸ 23. πρῶτον λέγει πολλὰ χῶς, ὡς εἴρηται πρότερον (λέγει γὰρ πρῶτον καὶ 32. 40 τῇ γνώσει καὶ τῷ λόγῳ καὶ τῷ χρόνῳ), δείκνυσιν ὅτι καὶ τὰς τρεῖς τέσσερις τρόπους ἐστὶ πρῶτη τῶν ἄλλων ἡ ὕσας. id.

εἴτα λοιπὸν δείκνυσιν ὅτι καὶ πάντα τὰ σημαίνόμενα τῶν προτέρων κρείττων ἐστὶν ἡ ὕσας τῶν συμβεβηκόντων, φύσει, χρόνῳ, λόγῳ, γνώσει, φύσει μὴ ὅτι συναναιρεῖ καὶ ὁ συναναιρεῖται... .

πρώτη ἔν πάντων ἐξίν ἡ ὕσια καὶ φύσει καὶ χρόνῳ καὶ γνώσει.
Asclep.

γρ. "πάντως" ἀντὶ τῶ καὶ πάντα τὰ τῷ πρώτῳ σημανόμενα,
ἀ νῦν ἀπηρίθμητο. cod. Reg.

1023 b καὶ φησιν ὅτι καὶ παλαιὸν περὶ τῷ ὄντος διαλεχθῆναι βυλόμε- 5
2. νοι περὶ τῆς ὕσιας εἰρήκασιν, καὶ οἱ μὲν ἐν εἰρήκασιν εἶναι τὸ ὄν, ὥσπερ
Παρμενίδης καὶ Μελισσος, οἱ δὲ πολλὰ, ὥσπερ Ἐμπεδοκλῆς
λέγων τὰ τέσσαρα στοιχεῖα καὶ τὸ νεῖκος καὶ τὴν φιλίαν, καὶ Παρμε-
νίδης μὲν πῦρ καὶ γῆν, οἱ δὲ ἄπειρα, ὥσπερ Δεύκιππος καὶ Δημόκρι-
τος καὶ Ἀναξαγόρας. καὶ πάλιν οἱ μὲν μίαν ὕσian εἶναι εἰρήκασιν, 10
οἷον τὴν αἰδητήν, ὥσπερ οἱ φυσικοὶ καὶ οἱ Στωϊκοί, οἱ δὲ τρεῖς
εἰρήκασιν εἶναι ὕσias, ὥσπερ Πλάτων τὰς ἰδέας καὶ τὰ μαθήματα,
ταῦτάς τινες τὰ διανοήματα καὶ τὰς αἰδητάς ὕσias, καὶ κυρίως μὲν ὕσias
ἔλεγε τὰς ἰδέας, ὡς κυρίως δὲ τὰ αἰδητά. "τί τ' ὄν μὲν αἰεὶ, γένε-
σιν δὲ ἔκ ἔχον, καὶ τί τ' γενόμενον μὲν, ὃν δὲ ὑδέποτε" (Tim. 15
p. 28). ὁμοίως καὶ οἱ περὶ Σπενύσιππον καὶ Ξενοκράτη. καὶ ὁ μὲν
Σπενύσιππος πολλὰς ἔλεγεν εἶναι ὕσias· ἄλλην γὰρ ἔλεγεν εἶναι
μεγεθῶν καὶ ἄλλην ἀριθμῶν καὶ ἐπὶ πάντων τῶν ὁμοίων, καὶ πάλιν
ἄλλην ὕσian νῦν καὶ ἄλλην ψυχῆς, καὶ ἄλλην σημείων καὶ ἄλλην γραμ-
μῆς καὶ ἄλλην ἐπιφανείας. Asclep.

φανερὸν ἐστίν, φησίν, ὅτι καὶ τὸ παλαιὸν μὲν αἰεὶ ὑπό τῷ Πλάτῳ
καὶ τῶν ἄλλων, νῦν δὲ ὑφ' ἡμῶν ζητούμενον καὶ ἀπορέμενον, τί τ'
ὄν, ταῦτάς τινες ἡ ὕσia. ἐπειδὴ γὰρ κυρίως ὄν καὶ πρῶτον ὄν καὶ τῷ
λόγῳ καὶ τῷ χρόνῳ καὶ γνώσει ἐξίν ἡ ὕσia, τὸ ζητεῖν τί τ' ὄν, τὸ
ζητεῖν ἐστὶ τίς ἡ ὕσia. τὸτο δὲ τ' ὄν, λέγω τὴν ὕσian, οἱ μὲν ἐν 25
εἶναι φασιν· ὅσοι γὰρ μίαν ἔλεγον τὴν ἀρχήν, ὥσπερ Θαλῆς καὶ οἱ
λοιποί, ὅς ἴσμεν, καὶ τὸ ὄν ἐν ἔλεγον· ὅσοι δ' ἀπείρους, ὥσπερ
Ἀναξαγόρας καὶ Δημόκριτος, καὶ τὰ ὄντα ἄπειρα ἀπεφάνησαν εἶναι.
διόπερ καὶ ἡμῖν φησὶ πρῶτον καὶ μάλιστα καὶ μόνως ὡς εἰπεῖν περὶ
τῷ ὄντος ὄντος καὶ κυρίως θεωρητέον τί ἐστίν. Alex.

1023 b διὰ τὸτο ἔν καὶ ἡμῖν μάλιστα καὶ πρῶτον καὶ μόνον ὡς εἰπεῖν
6. περὶ τῷ ὄντος ὄντος, ταῦτάς τινες καὶ τὴν ὕσian, δεῖ θεωρησάσαι, τίς
ἐστίν ἡ κυρίως ὕσia. Asclep.

1023 b ἔχ ὡς ἐνδοιάζων τὸ "δοκεῖ" εἶπεν, ἀλλ' ὡς ἀποφαινόμενος.
8. ἡ τὸ "δοκεῖ" εἶπεν, ὅτι δεῖξει τὸτο διὰ πάντων πολλῶν. ὡς μήπω
δὴ δεδεικνύω τὸτο εἰρηκεν. ὁμοίως πρὸς τὰ ἐπαγόμενα συμφώνως
ἐστὶ μάλιστα ἢ προτέρα ἐπιβολή. Alex.

1023 b τὸ δὲ "ἡ μορίων ἢ πάντων," ὅτι ἐκ μὲν τῶν μορίων τῶν ἀπλῶν
12. σωμάτων ἐστὶ τὰ ζῶα, ἐκ πάντων δὲ τῶν σωμάτων ἐστὶν ὁ ἕρ-
νός καὶ τὰ μέρη αὐτῶ, ἄσρα καὶ σελήνη. τὸτο δ' ἐλλειπῶς εἴρηται
καὶ ἀσαφῶς· δοκεῖ γὰρ λέγειν ὅτι καὶ ὁ ἕρηνός καὶ οἱ ἄσρες ἐκ τῶν
τεσσάρων στοιχείων ἐστίν· ὡς τὸτο δὲ φησιν. id.

"ἡ μορίων ἢ πάντων." καὶ μορίων μὲν λέγει τὰ ζῶα· ἐκ γὰρ
τῶν μορίων τῶν στοιχείων συνεστῆκασιν· ἐκ πάντων δὲ τὴν πάντα
κόσμον. καὶ σημειωτέον ὅτι ἐνταῦθα ἐκ τῶν τεσσάρων στοι-
χείων φησὶν εἶναι τὴν ἕρην. Asclep.

1023 b εἰπὼν ὅτι φανερώτατα μὲν ὕσias εἰσὶ τὰ τε σώματα καὶ τὰ
13. λοιπά, ὅσα κατέλεξεν, ἐρωτᾷ πότερον αὐτῷ μόναι αἱ λεχθεῖσαι

ὕσias εἰσίν, ἢ ἄλλαι παρὰ ταύτας. καὶ ἐρωτήσας λέγων τὸν τε
Πλάτωνα καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν λέγειν ὅτι τὰ τῷ σώματος πέρατα
μᾶλλον εἰσίν ὕσias, ἀλλ' ὡς τὰ σώματα, καὶ τίνα τὰ πέρατα τῷ
σώματος, ἐπάγει, οἷον ἐπιφάνειαι καὶ μονάς καὶ γραμμῆς. ταῦτα
γὰρ μᾶλλον εἶναι ὕσias λέγει ὑπὸ ἐκείνων ἢ τὸ σῶμα καὶ τὸ σφαιρῶν.
τινὲς μὲν ἔν τῳ φασίν, ὅτι τὰ ἐπίπεδα μᾶλλον εἰσίν ὕσias. Alex.

τινὲς δὲ τὰ αἰδητὰ μᾶλλον ὕσias λέγοντες ὑδὲν οἷον εἶναι 1023 b
παρὰ τὰ αἰδητά, ὥσπερ Ἴππων μὲν πρότερον ὁ ἄθεος ἐπικληθεῖς 18.
(ὑδὲν γὰρ ἔστος παρὰ τὰ αἰδητὰ εἶναι ἀπεφάνηται), ὕστερον οἱ περὶ
Ἐπίκουρον· οἱ δὲ πλείους εἶναι λέγουσι τὰς ὕσias, ὥσπερ Πλάτων,
μίαν μὲν τὰ διανοητὰ μαθήματα, ἄλλην δὲ τὰ νοητὰ τὰς ἰδέας,
καὶ τρίτην τὴν τῶν αἰδητῶν σωμάτων ὕσian, ταῦτάς τινες τὰ
σώματα. Σπενύσιππος δὲ ὁ τέτῳ μαθητῆς καὶ πλείων τῶν τριῶν
ἔλεγεν εἶναι τὰς ὕσias τὰς νοητάς, πρώτην μὲν τὴν αὐτοῦ, ἄλλην
δὲ τὴν τῶν ἀριθμῶν ἀρχήν, ἄλλην τὴν τῶν μεγεθῶν, καὶ ἄλλην
τὴν τῆς ψυχῆς. καὶ ἔτις ἐπεκτείνει εἰς πλῆθος τὰ γένη τῶν
ὕσiων· ἐνιοὶ δὲ ἔκ ἄλλην μὲν ἀρχὴν τῶν ἀριθμῶν ἄλλην δὲ τῶν
μεγεθῶν ἔλεγον, ὅδ' ἄλλης μὲν φύσεως τῆς ἀριθμῶν ἄλλης δὲ τῶν
μεγεθῶν, ἀλλὰ τῆς αὐτῆς τε ἀρχῆς καὶ τῆς αὐτῆς φύσεως· τὰ δὲ
20. ἄλλα, οἷον ἐπίπεδα, γραμμῆς, ἕρην καὶ ἀπλῶς τὰ αἰδητὰ ἐχό-
μενα τοῖς ἀριθμοῖς ἔλεγον· τὸ μὲν γὰρ αὐτομέγεθος καὶ τὸν αὐτοἀριθ-
μον πρώτας ὕσias φάσκοντες καὶ τῆς αὐτῆς φύσεως, τὰς δὲ
γραμμῆς καὶ τὰ ἐπίπεδα καὶ τὴν ἕρην καὶ ὅλως τὰ αἰδητὰ δευτέ-
ρας, εἴτε δὴ καὶ ταῦτα τῆς αὐτῆς φύσεως ἔλεγον· εἴτε μὴ, ἔκ
δεδήλωσαν. id.

ὥσπερ Ἴππων τε ὁ ἐπικληθεῖς ἄθεος καὶ μετ' αὐτὸν οἱ Ἐπι-
κύρειοι. cod. Reg.

"Σπενύσιππος." ἀνεφίος ἔστος ὡς λέγει καὶ φοιτητῆς τῷ
Πλάτῳ γέγονεν. id.

30 φησὶν ὅτι δεῖ ἡμᾶς ζητῆσαι πότερον αὐτῷ καὶ μόναι ὕσias
ὑπάρχουσιν αἰδητῶν ἢ καὶ ἄλλαι, ταῦτάς τινες ἀσώματα· ἢ τῶν τῶν
ἀσωμάτων τινὲς ἢ καὶ ἄλλων, ταῦτάς τινες τῶν αἰδητῶν τινὲς, καὶ ὡς
πᾶσαι· ἢ αὐτῷ μὲν ἔκ εἰσίν ὕσias, ὅτε αἱ νοηταὶ ὅτε αἱ αἰδηταί,
ἀλλὰ ἄλλαι. φησὶν ἔν ὅτι τοῖς μὲν Πυθαγορείοις δοκῶσιν εἶναι
ὕσias τὰ τῷ σώματος πέρατα, οἷον ἐπιφάνειαι, γραμμῆς, σιγμῆς
καὶ μονάδας. δὴλον δὲ, φησίν, ὅτι ταῦτα συμβολικῶς ἔλεγον ἐκεί-
νοι· τὴν γὰρ σιγμῆν ἐλάμβανον ἀναλόγως τῷ νῦν διὰ τὸ ἀμερές,
τὴν δὲ γραμμὴν τῇ ψυχῇ διὰ τὸ ἔχον τὸ πᾶν ποῖ, ταῦτάς τινες ἀπὸ
προτάσεων ἐπὶ συμπεράσματα, τὴν δὲ ἐπιφάνειαν τῇ φύσει, τὰ
δὲ σώματα τοῖς σφαιροῖς, διὰ τὸ πλάτος καὶ μήκος καὶ βάθος. ἄλλοι
δὲ, ὥσπερ οἱ φυσικοὶ, ἔκ οἷον εἶναι ἑτέραν ὕσian παρὰ τὰ
αἰδητά, οἱ δὲ πλείονας τίθεντι ὕσias, ὥσπερ Πλάτων καὶ τὰς
αἰδητάς καὶ τὰ μαθήματα καὶ τὰς νοητάς. καὶ μᾶλλον φησὶ ταύ-
τας ὕσias εἶναι, ταῦτάς τινες τὰς νοητάς. Σπενύσιππος δὲ καὶ πλείους
ὕσias ὑποτίθει ἀπὸ τῷ ἑνὸς ἀρξάμενος καὶ ἀρχαῖς καὶ ὕσias· ἄλλην
γὰρ ὕσian λέγει εἶναι τῶν ἀριθμῶν καὶ ἄλλην τῶν μεγεθῶν, καὶ ἄλλην
ψυχῆς, καὶ τῶν ἐπεκτείνει τὰς ὕσias. ὁμοίως δὲ καὶ οἱ περὶ
Σπενύσιππον καὶ Ξενοκράτην· καὶ ὁ μὲν Σπενύσιππος πολλὰς ἔλεγεν

εἶναι ὅσας· ἄλλην γὰρ ὅσαν ἔλεγεν εἶναι μεγεθῶν καὶ ἄλλην ἀριθμῶν καὶ ἐπὶ πάντων τῶν ὁμοίων, καὶ πάλιν ἄλλην ὅσαν νῦν, καὶ ἄλλην ψυχῆς, καὶ ἄλλην σημείων, καὶ ἄλλην γραμμῆς καὶ ἄλλην ἐπιφανείας. Asclep.

1028 b 23. "ἐνίοι δὲ τὰ μὲν εἶδη καὶ τὰς ἀριθμούς" ἐντεῦθεν εἰς τὴν πρῶτην ἀποτέμνει, καὶ φησὶν ὅτι τὰ εἶδη τῶν πραγμάτων τοῖς ἀριθμοῖς προσηγόρευσαν, ἐπειδὴ ὥσπερ οἱ ἀριθμοὶ περιοριστικοὶ εἰσιν ὧν εἰσὶν ἀριθμοί, ἔτσι δὲ καὶ τὰ εἶδη περιοριστικὰ τῆς ὕλης ὑπάρχουσιν· εἴτα μὲν τὰς ἰδέας δευτέρας ὅσας ὑποτίθει τὰς διανοητικάς, τῷ τετάρτῳ τὰ μαθήματα γραμμῶν καὶ ἐπίπεδα, τελευταῖα δὲ τὰ φυσικά. id.

σκέπτεον τί μὲν ὑπὸ τέτων λέγει καλῶς καὶ τί μὴ. Alex.

1028 b 33. καὶ φησιν ὡς εἰ μὴ τις ταύτην (τὴν ὅσαν) πλεοναχῶς λέγεσθαι βούλοιο, ἀλλ' ἐν τετραχῶς αὐτὴν λέγεσθαι δώσει. id.

1028 b 34. λέγει "καθόλου" ἢ τὰς ἰδέας, ὃ καὶ μάλλον οἶμαι, ἢ τὰ παρὰ τὰ πολλὰ ὡς τὰ πολλὰ, λέγω δὴ τὸ ἐκ τῆς ἀφαίρεσεως τῶν καθ' ἑκάστη ἀποσυληθέν. ἄλλος δὲ πάλιν ὅσα λέγει τὸ ἐκάστη γένος. id.

λέγει γὰρ ὅτι ὅσα τὸ εἶδος αὐτὸ καθ' αὐτό, καὶ τὸ καθόλου, τῷ τετάρτῳ ἢ ἰδέα. Asclep.

1029 a 1. τοῖς γὰρ πολλοῖς ἀνθρώποις μάστιγα δοκεῖ εἶναι ὅσα τὰ προκείμενα πρῶτον, τὸ δὲ ὑποκείμενον φαίνεται εἶναι καὶ ἡ ὕλη ὡς ὑπομένονσα καὶ δεχομένη· φαίνεται εἶναι καὶ τὸ εἶδος ὡς τελειῶν τὴν ὕλην καὶ ὀρίζον καὶ τρόπον τινὰ εἰς τὸ εἶναι παράγον. τρίτον δὲ τὸ σύνθετον τὸ ἐκ τέτων, ὕλη ἔν ἐξὶ καὶ ἀναλογίαν, ὥσπερ ὁ χαλκός, τὸ δὲ εἶδος τὸ ποιοῦν δὲ χημῖα τῷ χαλκῷ, ὅσον τῷ ἀνδριάντος ἐκ τέτων συγκαίμενος αὐτὸς ὁ ἀνδριάς· ὥστε εἰ τὸ εἶδος τῆς ὕλης πρότερον ὡς τελειῶν, τὸ δὲ τελειῶν τῷ τελειωμένῳ πρότερον τῇ φύσει ὑπάρχει, καὶ τῷ συνθέτῳ αὐτῷ πρότερον ἐστὶ τὸ εἶδος. Alex.

διὸ φησι περὶ τῷ ὑποκειμένῳ πᾶσι καὶ καθ' ἑἷς τὰ ἅλλα λέγει, 30 ἐκείνῳ δὲ μὴ κατ' ἄλλω, διορίσεν τί ἐστίν· τὸτο γὰρ μάστιγα δοκεῖ εἶναι ὅσα. τὸτο δὲ τὸ πᾶσιν ὑποκείμενον καὶ μὴ κατ' ἄλλω λεγόμενον τρόπον μὲν τινὰ ἢ ὕλη λέγει, ἄλλον δὲ τὸ εἶδος, τρίτον δὲ τὸ ἐκ τῆς ὕλης καὶ τῷ εἶδος. id.

1029 a 5. διὸ εἰ πρότερον τὸ εἶδος τῆς ὕλης καὶ μάλλον ὅν, καὶ τὸ ἐκ τῷ εἶδος καὶ τῆς ὕλης πρότερον ἐστὶ τῆς ὕλης. πρότερον δὲ τὸ εἶδος τῆς ὕλης τῇ φύσει, ἀλλὰ μὴ καὶ τῷ χρόνῳ· δειχθήσετ' γὰρ τί εἶδος ὅν, ὁ πολυτέλειος φημί νῦν, ἢ αὐτοαγαθότης, ὁ θεός, πρότερον πάντων τῷ χρόνῳ, ὅτι ποιητὴς καὶ ὅτι παροχέως. id.

1029 a 7. ὥστε ἐν σκιαγραφίᾳ τῶς εἰρηγῇ ἡμῖν τί ἐστὶν ὅσα, ὅτι τὸ μὴ 40 καθ' ὑποκείμενα ἀλλὰ καθ' ἑἷς τὰ ἅλλα λέγονται. ὅμως καὶ ἕως ἀδηλόν ἐστιν· δύνανται γὰρ καὶ ἡ ὕλη ὑποκείμενον εἶναι, καὶ διὰ τὸτο καὶ ὅσα· μόνον γὰρ αὕτη ὑπομένει τῆς ἄλλης διαφευχέως. Asclep.

1029 a 10. ἀδελόν γὰρ τί ποτὲ ἐστὶ τὸ ὑποκείμενον πᾶσι καὶ ὁ μὴ κατ' ἄλλω λέγει· ποτὲ μὲν γὰρ φαίνεται ὅτι ὕλη ἐστὶ τὸ ὑποκείμενον 45 πᾶσι. Alex.

1029 a 12. ἢ ὕλη ἂν εἴη ὅσα· τὸ μὲν γὰρ λευκὸν καὶ αἱ κινήσεις καὶ τὰ λοιπὰ πάθη καὶ ποιήματα καὶ δυνάμεις εἰσὶ τῶν σωμάτων. id.

τὰ μὲν γὰρ ἄλλα τῶν σωμάτων πάθη, τῷ τετάρτῳ μεταβολαὶ καὶ ποιήματα, ἐνεργεῖται ὑπάρχοντι καὶ δυνάμει. Asclep.

"λέγω — λέγει." τῷ τετάρτῳ ἦτις αὕτη καθ' αὐτὴν θεωρεῖται 1029 a 20. μὲν καὶ ἀποφασίαν καὶ ἀπογύμνωσιν τῶν εἰδῶν ὅθεν τῶν δέκα κατηγοριῶν ἐστίν, ἐν αἷς πᾶν ὃν ὀρίζεται· πᾶν γὰρ ὃν εἰς ταύτας ἀναγέει καὶ ἐν ταύταις ἐστίν. ἀλλὰ μὴν, φησὶν, ὅθεν τὴν τῶν ποσοτήτων ἢ ποιότητων ἀπόφασιν, οἷον τὸ μὴ ποσόν, τὸ μὴ ποιόν, ἢ ἄλλην ἡντιναῦν χρὴ λέγειν ὅσαν· καὶ συμβεβηκός γὰρ ὅσα εἰσὶν αἱ ἀποφάσεις, ἀλλ' ἔτι καθ' αὐτό· τὸ δὲ καὶ συμβεβηκός ἐκ ὅσων. ἐκ μὲν ὅν τέτων θεωρεῖται συμβαίνει ὅσαν εἶναι τὴν ὕλην. Alex.

"ὡς τὸ εἶναι ἕτερον." τὸ γὰρ ὑποκείμενον τέτων ἕτερόν ἐστι καὶ τὸν ὀρισμὸν, τῷ τετάρτῳ ἢ ὕλη. Asclep.

ὥστε τὸ ἔχον καθ' αὐτὸ ὁδεμία ἐστὶ τῶν κατηγοριῶν, ὅτε 1029 a 25. δὲ αἱ σφαιρίσεις ταύτων εἰσὶ τῇ ὕλει, εἴγε ἢ μὲν ὑπομένει ἐπὶ τὸ εἶδος, ἢ δὲ ὕλη ὑπομένει, ἢ δὲ σφαιρίσεις ὑπομένει, ὡς εἰρηγῇ, ὑπάρξεν ἔχονσα καὶ συμβεβηκός· id.

κυρίως γὰρ ὅσα ἐστὶ τὸ χωριστόν, τῷ τετάρτῳ καὶ αὐτὸ ὑπάρχον 1029 a 23. καὶ τότε τι, τῷ τετάρτῳ τὸ ἐνεργεῖν, καθάπερ εἰρηγῇ. διὸ τὸ εἶδος

τὸ χωριστόν, τῷ τετάρτῳ τὸ νοητόν, ὁδεῖται ἂν εἶναι ὅσα... ὅσων γὰρ ἐστὶ καὶ δῆλη (ἢ ὕλη) ὡς αἰδηγῇ. φανερά δὲ πως καὶ ἡ ὕλη ἐξ ἀναλογίας. id.

ἀλλὰ καὶ τὴν ὕλην παραλείπει· καὶ αὕτη γὰρ φανερά πως· τῇ 1029 a 32. γὰρ ἀναλογία ἐστὶ φανερά· καὶ ὅτι ἀνευ εἶδος ὁδεπότης ἐστὶ, καὶ τὸτο δῆλον. καὶ τί δὲ ἀφανής, καὶ τὸ νόησιν· νόησι γὰρ λογισμῷ ληπτῇ· καὶ ἀποφασίαν γὰρ νοεῖ καὶ ἀπογύμνωσιν τῶν εἰδῶν, ἀλλ' ἔτι καὶ ἄπερ εἰσὶν, ὡς τὰ εἶδη... ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἀφετέον, περὶ δὲ τῆς τρίτης, τῷ τετάρτῳ τῷ εἶδος, σκεπτεόν (αὕτη γὰρ ἀπορωτάτη) ὁδεπότην ἐστὶν αὕτη καθ' αὐτὴν, ὥσπερ ὁ Πλάτων λέγει· ἢ ἔτι. Alex.

καὶ τὰτα δὲ ἡμᾶς ὅσων εἰπεῖν περὶ τῆς νοητῆς ὅσας· δεῖ 1029 a 33. γὰρ ἡμᾶς ἄρχεσθαι ἀπὸ τῶν ἡμῶν σαφές ἐρων καὶ συγκεχομένων, ὡς εἰρηγῇ ἐν τῇ Φυσικῇ Ἀκροάσει (11). Asclep.

βυλόμενος ἐπὶ τὴν τῶν εἰδῶν ἐξέτασιν χωρεῖν καὶ ζητεῖν εἰ 1029 a 34. ἐνδέχεται χωρεῖν εἶναι καὶ καθ' αὐτὰ χωρὶς ὕλης ἢ μή, λέγει ὅτι θεωρητέον πρῶτον τὰ ἔνυλα εἶδη καὶ γνωρίμα ἡμῖν, ὅπως ἔχει. ἐκ τέτων γὰρ γνωσόμεθα καὶ περὶ ἐκείνων, εἴτε εἰσὶν, ὡς ὁ Πλάτων λέγει, εἴτε ἐκ εἰσὶν. Alex.

ἐπεὶ δὲ ὑπὸ πάντων ὁμολογῶν ὅσα εἶναι αἱ αἰδηγῇ, δεῖ 1029 a 35. ἡμᾶς περὶ αὐτῶν πρῶτον εἰπεῖν, καὶ ἄρχεσθαι ἐκ τῶν ἡμῶν σαφές· ἡμᾶς περὶ αὐτῶν πρῶτον εἰπεῖν περὶ τῆς ὅσας τῆς ὀρισμοῦ λαμβανόμενης, τῷ τετάρτῳ τῷ ἔνυλῳ εἶδος. δεῖ γὰρ ἐκ τῶν σαφές ἐρων προεῖναι ἐπὶ τὰ ἀσαφές ἐρα, ἐπειδὴ καὶ αἱ μαθήσεις ἔτι γίνονται. Asclep.

ὥσπερ γὰρ ἐν ταῖς πράξεσι σπυδαῖς οἱ νομοθέται, ἵνα ἐκ 1029 a 36. τῶν ἐκείνων ἀγαθῶν ἀπεργάζωνται τὰ ὅλως καὶ καθ' αὐτὰ ἀγαθὰ πᾶσι τοῖς πολιταῖς ἀγαθὰ, ἔτσι ἐκ τῶν ἐκείνων γνωρίμων τὰ τῇ φύσει μὲν γνωρίμα, ἐκείνων δὲ ἀγνωστα σπεύδει ὁ διδάσκων ποιῆσαι αὐτῶν, λέγει δὴ τῷ ἀγνωστῷ γνωρίμα· ὁ γὰρ Σωσιγένης ἐκ τῶν

Ἀλεξάνδρῳ γνωρίμων ἐποίησεν αὐτῷ γνώριμα τὰ τῇ φύσει γνωρίμα. Alex.

1029 b ἐκείθεν ᾧ καὶ τοῖς αἰδητοῖς τὸ εἶναι ὑπάρχει. δεῖ ἔν ἡμᾶς ἐκ
10. τῶν φαύλως μὲν γνωσῶν, τυτέξιν ἐκ τῶν αἰδητῶν, ἡμῶν δὲ μᾶλλον γνωρίμων τὰ κυρίως γνωστὰ θηρῆσαι καὶ μὴ ὑπερβάθμιον πόδα τεῖναι. δεῖ ἔν πρότερον εἰπεῖν ἡμᾶς περὶ τῶ ἐνύλη εἶδους ἕνια λογικῶς, τυτέξιν ἔκ ἀκριβῶς· εἶπε ᾧ ἔκ ἀκριβῶς, ἐπειδὴ δαίανυσιν ὅτι μόνων τῶν ὕσων ὑπάρχουσιν ὁρισμοί, καὶ ὕστερον ἀποδείκνυσιν ἀληθῶς ὅτι καὶ τῶν συμβεβηκότων ὑπάρχουσιν ὁρισμοί. ἡ "λογικῶς" εἶπεν, ἐπειδὴ ἐκ τῶ ὕστερα τὸ πρότερον βύλετο κατασκευάσαι, τυτέξιν ἐκ τῶ ὁρισμῷ τὸ εἶδος· πρότερον γὰρ ἐξί τὸ εἶδος τῶ ὁρισμῷ. Asclep.

1029 b ἀλλὰ πρὸ τῆς τῶν λεγομένων σαφηνείας τοῖστων καὶ τοῦτων
12. διορίζον, ὅτι ἄλλο μὲν φησι τὸ τί ἦν εἶναι καὶ ἄλλο τὸν λόγον ἦτοι τὸν ὁρισμόν. τί ἦν εἶναι μὲν λέγει αὐτὸ τὸ πρᾶγμα καὶ τὴν φύσιν αὐτῶ, συνημμένως καὶ συνεπτυγμένως καὶ ἅμα ὡς ἐν νοημένῳ. ὁρισμόν δὲ λέγει τὴν κατ' ἀνάπλυσιν καὶ ἀναρίθμησιν τῶν ἐξ ὧν σύγκειτο τὸ εἶδος μερῶν νόησιν. καὶ τῷ τῷ διαφέρει τὸ τί ἦν εἶναι τῶ ὁρισμῷ, ὅτι ἐκεῖνο μὲν ἐξί νόησις συγκέχυμένη, καὶ ὡς φησὶν ὡς ἐν τὸ πρᾶγμα θεωρεῖται, ὁ δὲ ὁρισμὸς ἀναπτύξεται τὸ πρᾶγμα καὶ ὑπαρίθμησις τῶν αὐτῶ μερῶν. Alex.

1029 b καὶ γὰρ ἐξί τό σοι εἶναι τὸ μουσικῷ εἶναι, τυτέξιν λέγει. ὁ Σωκράτης μουσικός, ἀλλ' ἔκ ἐξί τὸ Σωκράτει εἶναι τὸ μουσικῷ εἶναι· ἐδὲ ἐξιν ἡ φύσις αὐτῶ τὸ μουσικῷ εἶναι· καὶ ᾧ καθ' αὐτό ἐξί μουσικός, ἐδὲ τὸ τί ἦν εἶναι τῶ Σωκράτους καὶ τῶν κατ' μέρος ἀνθρώπων. 25 εἰπὼν δὲ τῷτο... ἐπήγαγε τὸ "ἐδὲ δὴ τῷτο πᾶν." id.

1029 b καὶ φησιν ὅτι ἐκείνους ἐξιν ὁρισμὸς ὁ δηλῶν τὴν φύσιν τῶ
15. ὑποκειμένου πράγματος καθ' αὐτὸ οἷον Σωκράτης. Asclep.

1029 b ἔκ ἐξιν ἔν τὸ λευκὸν τῇ ἐπιφανείᾳ καθ' αὐτὸ ὡς τὸ τί ἦν εἶναι
16. τοῖς μέρεσιν αὐτῶ, διότι τὸ μὲν Σωκράτει εἶναι τὸ ἀνθρώπῳ εἶναι ἐξιν, ἀνθρώπῳ εἶναι λέγων κατ' τὴν δοτικὴν πτώσιν τὸ τί ἦν εἶναι τὸ ὑπὸ τῶ ἀνθρώπου ὀνόματος δηλούμενον· τὸ δ' ἐπιφανεία εἶναι ἔκ ἐξί τὸ λευκῷ εἶναι· ἄλλη ᾧ φύσις ἐπιφανείας καὶ ἄλλη λευκῷ. Σωκράτης δὲ καὶ τῶ τί ἦν εἶναι τῶ ὑπὸ τῶ ἀνθρώπου ὀνόματος δηλούμενος ἔκ ἄλλη ἄλλ' ἡ αὐτή. ἀλλὰ μὴν ἐδὲ τὸ ἐπιφανεία εἶναι 35 ἐξί τὸ ἐπιφανεία εἶναι λευκῷ· καὶ γὰρ ἐξί ταῦτ' ἐπὶ ἐπιφανεία εἶναι τῶ ἐπιφανεία λευκῷ. καὶ τῶ πῶς καὶ ταῦτ' ἄλλ' ἕτερον ἐξί τὸ ἐπιφανεία εἶναι τῶ λευκῷ ἐπιφανεία, πᾶν συντόμως καὶ διὰ τῷτο ἀσαφῶς τὴν αἰτίαν ἐπήγαγε εἰπὼν "ὅτι πρόσεςιν αὐτό," αὐτὸ λέγων τὸ ὁρίζον ἦτοι τὴν ἐπιφάνειαν· ἔκ ἐξιν ἔν τὸ ἐπιφανεία εἶναι, 40 ὅπερ τὸ ἐπιφανεία λευκῷ, ὅτι ἐν τῷ ὁρισμῷ τῆς λευκῆς ἐπιφανείας λαμβάνει ἡ ἐπιφάνεια· τὸν μὲν ᾧ Σωκράτην ταῦτον φάμεν εἶναι τῷ ἀνθρώπῳ, ὅτι ὅταν ὀρίζωμεθα τὸν ἀνθρώπον, καὶ λαμβάνομεν εἰς τὸν τῶ ἀνθρώπου ὁρισμόν τὸν ἀνθρώπον· καὶ ᾧ ὀρίζόμενοι τὸν ἀνθρώπον φάμεν ὅτι ἀνθρωπὸς ἐξιν ἀνθρωπὸς ζῶν πεζὸν ὀλπν. 45 τὴν δὲ λευκὴν ἐπιφάνειαν ὀρίζόμενοι λαμβάνομεν εἰς τὸν ὁρισμόν αὐτῆς αὐτὴν τὴν ἐπιφάνειαν· λέγομεν ᾧ ὅτι λευκῇ ἐπιφανείᾳ ἔχουσα χρομῖα διακριτικὸν ὄψεως· ὡς εἰληπὶ ἐν τῷ ὁρισμῷ τῆς

λευκῆς ἐπιφανείας ἡ ἐπιφάνεια. εἰ δὲ τὸν Σωκράτην φάμεν ὅπερ τὸν ἀνθρώπον, ὅτι ἐν τῷ ὁρισμῷ τῶ ἀνθρώπου καὶ λαμβάνει ὁ ἀνθρώπος, δηλὸν ὡς ἐπειδὴ ἐν τῷ ὁρισμῷ τῆς λευκῆς ἐπιφανείας λαμβάνει ἡ ἐπιφάνεια, ἔκ ἐξιν ἡ ἐπιφάνεια ὅπερ ἡ λευκὴ ἐπιφάνεια... φέρεται δὲ καὶ ἄλλη γραφὴ ἔχουσα ὕτως "καὶ διὰ τί, ὅτι πρόσεςιν αὐτῇ." καὶ ἐξιν αὐτῇ σαφέστερα ἡ γραφή. Alex.

καὶ διὰ τί, φησὶν, ἔκ ἐξιν ἡ ἐπιφάνεια ὅπερ ἡ λευκὴ ἐπιφάνεια; ὅτι πρόσεςιν αὐτῇ ἡ ἐπιφάνεια ἐν τῷ τῆς λευκῆς ἐπιφανείας ὁρισμῷ. ταῦτα εἰπὼν συμπεραίνει λέγων, ἐν ᾧ ἄρα μὴ ἐξί λόγῳ αὐτὸ λέγοντι αὐτό, ὅτος ὁ λόγος τῶ τί ἦν εἶναι ἐκάσῳ, τυτέξιν τὸ ὁρίζον. ἐν ᾧ τῷ τῶ ἀνθρώπου λόγῳ λέγοντι, τί ἐξιν ἀνθρώπος, ἔκ ἐνυπάρχει ὁ ἀνθρώπος. ταῦτα εἰπὼν ἐπάγει "ὡς εἰ τὸ ἐπιφανεία λευκῇ εἶναι ἐξί τὸ ἐπιφανεία εἶναι λεῖα, τὸ λευκῷ καὶ λεῖω εἶναι τὸ αὐτὸ καὶ ἐν." καὶ ἐξιν οἶμαι λύσις πρὸς τινα λόγον δυνάμενον φέρεται πρὸς τὰ λεγόμενα· ὁ δὲ δυνάμενος λόγος τοῖστων ἀν εἶναι εἰ ᾧ ὅτι ἡ ἐπιφάνεια ἐν τῷ ὁρισμῷ τῆς λευκῆς ἐπιφανείας λαμβάνει, ἐπὶ τῷ τῷ λέγει, ὡς Ἀριστοτέλης, τὴν ἐπιφάνειαν μὴ εἶναι ὅπερ λευκὴ ἐπιφάνεια ἐν τῷ ὁρισμῷ τῆς λευκῆς ἐπιφανείας, τὴν μὲν ἐπιφάνειαν ἔκ ἐξομεν ἀλλὰ ληψόμεθα, τὸ δὲ λευκὸν παραλείψομεν. καὶ τῷτο ποιησάντων πάντως δοίης ἀν τὴν ἐπιφάνειαν εἶναι ὅπερ ἡ λευκὴ ἐπιφάνεια· εἶπομεν ᾧ ἀν ὕτως, ὅτι λευκὴ ἐπιφάνεια ἐξιν ἐπιφάνεια λεῖα. πρὸς δὲ τῷτο τὸν λόγον οἶμαι ἐπὶ τῷ τῷ "ὡς εἰ τὸ ἐπιφανεία λευκῇ εἶναι ἐξί τὸ ἐπιφανεία λεῖα." καὶ τὰ ἐξῆς, ἴσον λέγων, ὡς εἰ τὴν λευκὴν ἐπιφάνειαν ὀρίζόμενός τις ἐρεῖ ὅτι τὸ ἐπιφανεία λευκῇ εἶναι ἐξί τὸ ἐπιφανεία εἶναι λεῖα· τὸ δὲ λευκὸν καὶ τὸ λεῖον ταῦτόν, καὶ ἐν τῷ μὲν λευκὸν ὠρίσματο (τῷτο ᾧ καὶ παρέλειπεν), τὴν δὲ λευκὴν ἐπιφάνειαν λεῖαν ἔκ ὠρίσματο, ὡς ὅταν λέγῃ ὅτι λευκὴ ἐπιφάνεια ἐξιν ἐπιφάνεια λεῖα, ἐδὲν ἄλλο λέγει ἡ ὅτι τὸ λευκὸν λεῖον ἐξιν καὶ ἐξί τὸ λευκῷ εἶναι καὶ λεῖω ταῦτ' ἐν. id.

οἷον ὁ Σωκράτης ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἔχει τὸ εἶναι, ἔκ ἐν τῷ μουσικῷ· καὶ ᾧ κατ' αὐτὸν ὑπῆρχε μουσικός, τυτέξιν καθ' αὐτὸν ἄλλος ἀνθρώπος ὑπάρχει καθ' αὐτό. καὶ ἔκ ἀρκεῖ μόνον τὸ καθ' αὐτὸ εἶναι εἰς ὁρισμόν. καὶ ᾧ τὸ ὕτως καθ' αὐτό, ὡς περ τῇ ἐπιφανείᾳ ὑπάρχει τὸ λευκόν· ἔκ ἐξιν ᾧ τὸ ἐπιφανεία εἶναι τὸ λευκῷ εἶναι· καὶ ᾧ πᾶν λευκὸν ἐπιφάνεια, εἰ καὶ πρῶτως αὐτῷ μετέχει, ἐπειδὴ ἔκ ἐξισάζει, ὡς περ τὸ ζῶν λογικὸν θνητὸν ἐξισάζει τῷ ἀνθρώπῳ. ἀλλὰ μὴν ἐδὲ εἰ ὑπόβοιτό τις ἅμα λέγειν τὴν ἐπιφάνειαν καὶ τὸ λευκόν, ἵνα τήνδε τὴν ἐπιφάνειαν λάβωμεν τὴν λευκὴν· ἔτε ᾧ τὸ ὁρίζον ποτε περιλαμβάνει μὲν τὸ ὁρισμῷ· ἐδὲ ᾧ λέγει ὅτι ἀνθρώπος ἀνθρώπος ἐξί ζῶν λογικόν. ἐν ᾧ ἔν ὁρισμῷ μὴ πρόσεςιν αὐτὸ τὸ ὁρίζον λέγοντι καὶ περιελόντι τὸ ὁρίζον, τὸ τοῖστων ἐξιν ὁρισμὸς τῶ πράγματος. ὡς εἰ ταῦτ' ἐκ λάβωμεν καὶ ὁρισμόν τῶ λευκῷ τὸ λεῖον, ἀντὶ τῶ τῆς ὄψεως διακριτικῷ, ἵνα ταῦτ' ἐν υποβούμεθα ἐπιφάνειαν λευκὴν καὶ λεῖαν, τὸ αὐτὸ ἐξαι τὸ λευκὸν τῷ λεῖω. ὡς ἐντεῦθεν συνάγει ὅτι δεῖ ἐξισάζειν τὸ ὁρίζον τῷ ὁρισμῷ. εἰ τοῖνυν μὴ ἐξισάζει ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τὸ λευκόν (καὶ ᾧ πᾶσα ἐπιφάνεια λευκὴ), δηλὸν ὅτι ἔκ ἀν κυρίως καθ' αὐτὸ ὑπάρχει τὸ λευκόν

τῇ ἐπιφάνειᾳ, ὥστε καὶ ὁ ὁρισμὸς αὐτῆς γίνεσθαι. “ἐπειδὴ — σύν-
θετα.” ἐντεῦθεν ζητεῖ εἰ ἄρα ὑπάρχουσιν ὁρισμοὶ τῶν συμβε-
βηκότων, . . . καὶ πιθανῶς ἀνατρέπει ὅτι ἐκ εἰσῆς λέγων ἔτι, ὅτι
ἐπειδὴ ἐστὶ καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις κατηγορίαις, φησὶ δὴ ταῖς λοιπαῖς
ἐννέα, τῷ συμβεβηκότος σύνθετα. . . , δεῖ σκοπεῖν εἰ ἄρα ὑπάρ- 5
χει ὁρισμὸς καὶ τῶν τῶν συμβεβηκότων. ἀλλὰ μὴν εἰδὲς τὸ ἐπι-
φάνεια φησὶν ἐπιφάνεια λευκὴ ἐστίν, εἰδὲς ἐξ ἴσης ἐπιφάνειας καὶ
τί εἶναι ἢ λευκὴ ἐπιφάνεια· ἐπὶ πλέον γὰρ ἐπιφάνεια τῆς λευκῆς
ἐπιφάνειας καὶ πιθανῶς. Asclep.

τί ἦν εἶναι καὶ ὁρισμὸς διαφορὰν ὁ μὲν Ἐφέσιος τὸ τοῦ φησιν, ὅτι 10
τὸ μὲν τί ἦν εἶναι αὐτὸ τὸ πρᾶγμα καὶ τὴν φύσιν αὐτὴ συνηγμένως καὶ
συνεπτυγμένως καὶ ἅμα ὡς ἐν καὶ φύσιν νοημένην δηλῶν ἐστίν, ὁρι-
σμὸς δ’ ἐστίν ἢ καὶ ἀνάπλωσιν καὶ ἀπαρίθμησιν τῶν ἐξ ὧν σύγκειται τὸ
εἶδος μερῶν νόησις. ὁ δὲ διδάσκαλος, ὡς καὶ ὅπως ἐφαμεν, τὸ
μὲν τί ἦν εἶναι ἐπὶ τῶν αὐτῶν φησὶ καὶ ἀσωματικῶν λέγεσθαι, ὡν ἡ 15
ὑπαρξὶς ἀμερῆς τε καὶ ἐκ μᾶλλον ἐστίν ἢ ἦν, τὸν δὲ ὁρισμὸν ἐπὶ τῶν
ὕλικῶν τε καὶ σωματικῶν, ὧν καὶ ἡ ὕστατα καταμεμερισμένη ταῖς
συμβεβηκόσι καὶ ἐκ ὁλοκληρῆς. cod. Reg.

γρ. “ἐπιφάνεια λευκόν.” id.

1029 b “ἐν — αὐτό.” τατέστιν ἔτος ἐστὶ λόγος καὶ ὁρισμὸς ὁ δηλω- 20
19. κὰς τῷ τί ἦν εἶναι καὶ τῷ φύσει ἐκάστω, ἐν ᾧ λόγῳ λέγοντι καὶ
ἀναπτύσσονται αὐτό, τὸ ὅρισόν, μὴ ἐνυπάρχει ἐν τῷ λόγῳ αὐτό,
ἦτοι τὸ ὅρισόν. Alex.

1029 b “ἐστὶ — ἐκάστω.” οἷον τῷ ποιῶ καὶ τῷ ποσῶ καὶ τῷ ποτὲ καὶ 23
ταῖς κατηγορίαις δεῖ σκοπεῖσθαι, εἰ ἄρα ὑπάρχει ὁρισμὸς καὶ τῶν
τῶν συμβεβηκότων· οἷον τίς ἐστιν ὁρισμὸς τῷ λευκῷ ἀνθρώπῳ·
ἐστὶν δὴ ἐν ὀνόματι τῷ λευκῷ ἀνθρώπῳ τὸ ἰματίον· ἐστὶν ὅν ὁρισμὸς
ἰματίον, ὃν δεῖ ζητῆσαι. Asclep.

1029 b “ἄρ — αὐτῶν.” τατέστιν, δυνάμει τις μία φύσις εἶναι ὁ ἀν- 25
25. θρώπος καὶ τὸ λευκόν, καὶ ὑπάρχειν τὸ τί ἦν εἶναι τῷ λευκῷ ἀνθρώπῳ
καὶ εἶναι ὁρισμὸν τῷ λευκῷ ἀνθρώπῳ, ἐπεὶ δὲ οἱ ὁρισμοὶ ὀνομάτων
εἰσὶν ἄλλ’ ἐκ λόγων, ἐμελλε δὲ τις λέγειν ὅτι τῷ ἀνθρώπῳ λευκῷ
λόγῳ ὄνομα ἄλλ’ ἐκ ὀνόματος, πῶς ἔσται αὐτῷ ὁ ὁρισμὸς, λέγει
ὅτι ἔστω δὴ ὄνομα τῷ λευκῷ ἀνθρώπῳ ἰματίον. ἐστὶν ὅν ὁρισμὸς
τῷ ἰματίῳ ἦτοι τῷ λευκῷ ἀνθρώπῳ ἢ ὅ· καὶ ἐρωτήσας ἐπικρίνει λέ- 35
γων “ἀλλὰ μ. εἰδὲς τ. κ. α. λ. εἰδὲς τὸ τοῦ,” τατέστιν ἐκείνων τῶν
φύσεων τῶν καθ’ αὐτὸ ὅσων καὶ ἐνυπάρχει ὁρισμὸς εἶναι φαμεν·
ὁ δὲ λευκὸς ἀνθρώπος καθ’ αὐτὸ μὴ ὧν μὴδὲ δυνάμενος εἶναι καθ’
αὐτό, ἀλλ’ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ὧν, ὥσπερ καὶ ὁ μουσικὸς Σωκράτης ἐν
τῷ Σωκράτει, πῶς ἔσται τῷ λευκῷ ἀνθρώπῳ ὁρισμὸς; εἰ γὰρ ἦν 40
αὐτῷ ὁρισμὸς, ἦν ἂν καὶ τί ἦν εἶναι, ἦτοι φύσις αὐτῇ καθ’ αὐτήν
συνῆκευμένη καὶ ὑπὸ τῷ ὁρισμῷ ἀναπτυσσομένη· ἀλλ’ ὁ μὲν ἀνθρω-
πὸς ἐστίν, ὁ δὲ λευκὸς ἀνθρώπος ἐκ ἐστίν, ἀλλὰ συνέβη τῷ ἀν-
θρώπῳ εἰπὼν δὲ ὅτι ὁ λευκὸς ἀνθρώπος ἐκ ἐστὶ τῶν καθ’ αὐτό, 45
ἐπιχειρεῖ διὰ τῶν τῷ μὴ καθ’ αὐτὸ σημασιολογούμενων δεῖξαι ὅτι ὁ λευ-
κὸς ἀνθρώπος τῶν καθ’ αὐτό ἐστι, λέγων “ἢ τὸ ἐκ καθ’ αὐτὸ λέγειν
διχῶς,” καὶ τὸ ἐκ ἐστὶ τὸ μὲν ἐκ προθέσεως, τὸ δὲ ἐκ ἐκ προθέσεως.
καὶ τὸ μὲν ἐκ προθέσεως ἐκ καθ’ αὐτὸ τέθεικεν ὑπόθεσιν ὅτι “τὸ μὲν γὰρ

τῷ αὐτῷ ἄλλῳ προσκείσθαι λέγειν,” καὶ ἐστὶ τὸ λεγόμενον τοῖσιν·
εἰ τις ὁρίζομενος τὸ λευκὸν προσλάβει καὶ τὸν τῷ ἀνθρώπῳ ὁρισμὸν,
προσθήσει τὸ πρᾶγμα καὶ τὸν ὁρισμὸν αὐτῷ ἐν ἄλλῳ πράγματι καὶ
ὁρισμῷ. εἰ γὰρ τις ὁρίζομενος τὸ λευκὸν λέγοι ὅτι λευκὸν ἐστὶ
χρῶμα διακριτικὸν ὅψεως ζῶον πεζὸν δίπουν, ἐκὶ λευκῷ ὁρισμῷ
ἀπέδωκεν ἀλλὰ λευκῷ ἀνθρώπῳ. καὶ διὰ τὸ τοῦ καθ’ αὐτὸ ὁρί-
σατο τὸ λευκὸν διὰ τὸ τὸ λευκὸν ἐν ἄλλῳ ἦτοι τῷ ἀνθρώπῳ προ-
θεῖναι. τὸ μὲν ὅτι λέγειν ἐκ καθ’ αὐτό, “τὸ δὲ τῷ ἄλλῳ αὐτῷ.”
ἐλλειπῶς δὲ ἐρμηνεύσθαι δεῖ προθεῖναι τὸ δεῖν προσκείσθαι, ὃ ἐκ προ-
κειν, ἵνα ἢ τὸ πᾶν τοῖσιν. τὸ δὲ λέγειν ἐκ καθ’ αὐτὸ ἐν τῷ δεῖν
ἄλλο προσκείσθαι αὐτῷ, ὃ ἐκ προσκειν· οἷον εἰ τὸ ἰματίον σημαίνει
τὸν λευκὸν ἀνθρώπον, ὁ δὲ ὁρίζομενος τὸ ἰματίον λέγει ὅτι ἰματίον
ἐστὶ χρῶμα διακριτικὸν ὅψεως· δέον γὰρ προσκείσθαι τῷ ὁρισμῷ τὸ
ἰματίον καὶ ἄλλο τι, οἷον τὸ ζῶον πεζὸν δίπουν, ἐκ προσκειν, ὥστε ἐκ
καθ’ αὐτὸ ὁρίζειν τὸ ἰματίον. εἰ δὲ τὸ λευκὸν ὁρίζομενος προσλαμ-
βάνοιμεν τὸν ἀνθρώπον, ἐκ καθ’ αὐτὸ λέγειν, εἴπερ τὸ ἰματίον ὁρί-
ζομενος προσλαμβάνοιμεν καὶ τὸ λευκὸν καὶ τὸν ἀνθρώπον, ἔσται τὸ ἰματίον,
ἦτοι ὁ λευκὸς ἀνθρώπος τῶν καθ’ αὐτό· εἰ δ’ ἐστὶ τῶν καθ’ αὐτό,
ἐστὶν ἄρα ὁρισμὸς αὐτῷ, εἴπερ τῶν καθ’ αὐτὸ οἱ ὁρισμοί. ἐκ ἄρα
καλῶς εἴρηται ὡς λευκὸς ἀνθρώπος ἐκ ἐστὶ τῶν καθ’ αὐτὸ λεγομέ-
νων, καὶ ἐπὶ τῷ εἰδὲς ὁρισμὸς ἐστὶν αὐτῷ. ταῦτα εἰπὼν τὴν μὲν
ἀκριβῆς λύσιν μετ’ ὀλίγον ἐρεῖ (p. 1030 a 17), ὅταν λέγῃ “ἢ καὶ
ὁρισμὸς ὥσπερ καὶ τὸ τί ἐστι πλεοναχῶς λέγειν” καὶ γὰρ τὸ τί ἐστὶν ἔνα
μὲν τρόπον σημαίνει τὴν ὕσιν· τὴν δὲ δὴ ἀκριβῆς λύσιν καὶ τὴν τῷ
λόγῳ διάρθρωσιν μετ’ ὀλίγον ἐρεῖ, αὐτὴς δὲ τὰ προσεχῶς εἰρημένα
εἰπὼν ἐπηγάγε. “ὁ δὴ λ. ἀνθρ. εἶναι λευκῷ, ἀλλὰ εἶναι” τατέστι
τὸ δὴ λέγειν ἀνθρώπος λευκός, ἐστὶ τὸ τοῦ ἀληθές· ἐστὶ γὰρ τὸ λευκὸν
ἐν ἀνθρώπῳ, καὶ ἐπὶ τῷ ἀληθές λέγειν ὅτι ἀνθρώπος λευκός, ἐκ
μέντοι ἐστὶν ἀνθρώπῳ τὸ τί ἦν εἶναι τὸ ἀνθρώπῳ εἶναι, ἦτοι ἐκ ἐστὶν
ὁ ἀνθρώπος ὅπερ τὸ λευκῷ ἀνθρώπῳ εἶναι. τὸ δὲ τί ἦν εἶναι λευκῷ
ἀνθρώπῳ ὅπερ τὸ ἰματίῳ εἶναι ἐστὶν· ἔτι γὰρ εἴρηται ὅτι ἐστὶ δὴ ὄνομα
τῷ λευκῷ ἀνθρώπῳ τὸ ἰματίον. Alex.

φησὶν ὅν ὅτι ἐκ ἐστὶν ὁρισμὸς τῶν τοιούτων, ἐπειδὴ ἐκ ὑπάρ- 1029 b
χουσι τῶν καθ’ αὐτὸ λεγομένων, τοῖσιν δὲ θέλωσιν εἶναι οἱ ὁρισμοί. 29.
καθ’ αὐτό· τὸ γὰρ ἐκ καθ’ αὐτὸ διχῶς λέγειν· ἢ γὰρ ἐκ προθέσεως
ἢ ἐκ διαζεύξεως· ἐκ μὲν ὅν προθέσεως, ἐπειδὴ λευκὸν βεβημένον
ὀρίσας ἀποδεδώκαμεν λόγον ἀνθρώπῳ λευκῷ, τὸ δὲ τοῖσιν ἐκ
ἐστὶ καθ’ αὐτό· ἐνὸς δὲ πράγματός ἐστιν ὁ κυρίως ὁρισμὸς. πά-
λιν δὲ εἰ σημαίνει τὸ ἰματίον λευκὸν ἀνθρώπον, ὁ δὲ ὁρίζομενος τὸ
ἰματίον ὀρίζειτο ὡς λευκόν· τὸ τοῦ γὰρ ἐκ καθ’ αὐτὸ ὅτι ἐκ ὅλον
τὸ ζητούμενον ὁ ὁρισμὸς περιέλαβε, τὸ δὲ λευκὸν ἀνθρώπος. ὁ ὅν
ἀνθρώπος ἐστὶ λευκός· ἐκ μέντοι ὁ ὁρισμὸς αὐτῷ λευκῷ εἶναι ὑπάρ-
χει, ἀλλὰ τὸ ἰματίον εἶναι. ἐντεῦθεν ζητεῖ εἰ ἄρα τῷ συνθέτῳ
ἐστὶν ὁρισμὸς, καὶ φησὶν ἔτι. ἄρα τῷ ἰματίῳ, τατέστι τῷ συν-
θέτῳ, ἐστὶν ὁρισμὸς ἢ ἐκ ἐστὶ; τῆς γὰρ ὕσιν ἐστὶ κυρίως ὁρισμὸς,
ἐπειδὴ καὶ τῶν καθ’ αὐτὸ ὑπαρχόντων ἐστὶ καὶ ἐνὸς πράγματος· ὅταν
δὲ ἄλλο κατ’ ἄλλῳ λέγῃ, ἐκ ἐστὶ τῷ τοιούτῳ ὁρισμὸς, ἐπεὶ μὴτε
μίαν φύσιν δηλοῖ. Asclep.

1030 α ἄρ' ὅν ἐστὶ τὸ τί ἦν εἶναι, τι ἢ ὅλως ἢ ὅ; πολλὰ μνηστῆς
 2. τὸ τί ἦν εἶναι (τὸτο δ' ἐστὶν ἡ ἐκάστου φύσις) καὶ ἐνδειχάμενος τὴν
 διαφορὰν αὐτῶν, ἥτις ἐστὶ πρὸς τὸν ὅρισμόν, καὶ εἰπὼν τί ἐστὶ τὸ τί ἦν
 εἶναι, ὅτι ἡ φύσις πάντων τῶν καὶ μέρος ἀνθρώπων συνηρημένων
 καὶ ἅμα νοημένη, — ἐπεὶ δὴ, ὡς ἐν τῇ Ἀποδεικτικῇ εἰρηῇ, προη-
 γειῖ) τὸ εἰ ἐστὶ τὸ τί ἐστὶ, ζητεῖ εἰ ἄρα ἐστὶ τι τῶν ὄντων τὸ τί ἦν
 εἶναι, τυχέσιν ἡ ἐκάστου ὕσσια; εἰ ὅν τὸ τί ἦν εἶναι ἡ ἐκάστου ὕσσια,
 τὰ δὲ καθ' ἕκαστον ἐστὶ, ὁ ἅλον ἄρα ὅτι καὶ τὸ τί ἦν εἶναι τῶν ὄντων
 ἐστίν. καὶ ἐπεὶ τὸ τί ἦν εἶναι ἐπὶ τῶν ὕσσιων ἐστίν, τυχέσιν τὸ τί ἦν
 εἶναι ὅθεν ἄλλο ἐστὶν ἢ πᾶσαι αἱ ἄτομοι ἐν ἐκάστῳ ὕσσια, αὐτῷ μὲν
 καθ' αὐτάς εἰσιν. ὅταν δ' ἄλλο κατ' ἄλλου λέγηται, ἕκ ἐξιν ὅπερ
 τόδε τι καὶ καθ' αὐτό. ὁ γὰρ λευκὸς ἀνθρώπος ἕκ ἐξιν καθ' αὐτό,
 ἀλλ' ἐν τῷ ἀνθρώπῳ. τὸ γὰρ τόδε τι ταῖς ὕσσιας μόναις ἀφωρίζαι
 τε καὶ ὑπάρχει. Alex.

γρ. "ὅπερ γὰρ τί ἐστὶ τὸ τί ἦν εἶναι," ἦγυν ὕσσια τις καὶ φύσις 15
 ἐστὶ τὸ τί ἦν εἶναι ἐκάστῳ. cod. Reg.

1030 α "οἷον ὁ λευκὸς ἀνθρώπος ἕκ ἐξιν ὅπερ τόδε τι," ἐπειδὴ μόν-
 4. ναις ταῖς ὕσσιας ὑπάρχει τὸ ὅπερ τόδε τι, τυχέσιν ὅρισμός. εἰ
 τοίνυν τὸτο ἐστὶ τὸ τί ἦν εἶναι, τυχέσιν ὕσσια, ὅσων ὁ λόγος ἐστὶν
 ὅρισμός καὶ ἕκ ὄνομα, ἦγυν ὑπογραφή. . . ἕκαστον γὰρ πρᾶγμα 20
 ἔχει καὶ ὄνομα τι καὶ ὑπογραφήν. συμβήσεται ὅν καὶ τῆς Ἰλιάδος εἶναι
 ὅρισμόν. Asclep.

1030 α "τοιαῦτα — λέγεσθαι." ὅταν γὰρ λέγωμεν ὅτι λευκόν, ὃ τὴν
 10. λευκότητα αὐτὴν κατ' αὐτὴν φάμεν, ἀλλὰ τὴν λευκασμένην
 ὕσσιαν, οἷον χιόνα Σωκράτην ἢ ἄλλο τι τοιῶτον. ὅταν δὲ λέγω- 25
 μεν ὅτι ἀνθρώπος, ἕκ ἄλλο τί φάμεν, ὅδ' ἄλλο τι προσλογιζό-
 μεθα, ἀλλ' αὐτὴν τὴν τοιαύτην ὕσσιαν τὴν δύναμιν τὴν καθ' αὐτὴν
 εἶναι. ἐκ δὲ τῶν εἰρημένων φανερόν ὅτι ἕκ ἐξιν τὸ τί ἦν εἶναι ὅθεν
 τῶν μὴ γενομένων εἰδῶν, ἀλλ' ἐκείνων ἐστὶ τὸ τί ἦν εἶναι, ἐστὶ τῶν
 ἀτόμων, ἐξ ὧν τὰ εἶδη κεχωρίζαι. ταῦτα δὲ τὰ εἶδη, ἐπειδὴ 30
 ὅθεν ἄλλο ἐστὶν ἢ τὰ καθ' ἕκαστα (ἐν γὰρ τοῖς καθ' ἕκαστα αὐτοῖς τὸ
 εἶναι· περὶ τέτων καὶ γὰρ ὁ λόγος, ἀλλ' ἔτι περὶ τῶν αἰετῶν διάνοια
 χωρίσασα παρ' αὐτῇ ἔχει), ταῦτα ὅν τὰ εἶδη ὃ καὶ μετοχὴν
 λέγονται, ἥτοι ἔχῃ ὡς συμβεβηκότα κατηγορεῖν) καὶ παθὴ εἰσὶν ὧν
 κατηγορεῖν, ὡς τὸ λευκόν καὶ τὸ μέλαν ἢ τὸ θερμόν, ἀλλ' ὡς ὕσσια 35
 καὶ φύσει μὴθὲν διαφέροντα τῶν μερικῶν, ἀλλὰ μόνῳ τῷ καθ'
 ὅλῳ δύνανται. Alex.

ὥς ὃ δύνασθαι εἶναι ὅρισμόν τὸ αὐτὸ καὶ λόγον καὶ ὄνομα καὶ τῶν
 μὴ ὑπαρχόντων καθ' αὐτό, ἀλλ' ἐὰν πρώτῃ τινός, ἢ τὸ τοιῶτόν
 ἐστὶν ὅρισμός. τοιαῦτα — ἄλλο κατ' ἄλλου λέγ., ἀλλ' ἐνὸς πράγ- 40
 ματος καὶ μόνου. ὥς ἕκ ἐξιν ὅρισμός τῶν μὴ διαιρημένων εἰδῶν
 ἐκ γένους, ὥσπερ τοῖς καθ' ἕκαστα. ὅτε γὰρ πρώτῃς ὑπάρχουσιν
 αὐτοῖς αἱ διαφοραί, ἀλλὰ διὰ μέσων τῶν εἰδῶν. τῶν ὅν εἰδῶν
 εἰσὶν οἱ ὅρισμοι. ταῦτα γὰρ ὃ καὶ μετοχὴν ὑπάρχουσιν τῶν διαφορῶν
 καὶ παθῶν, ὥσπερ τὰ συμβεβηκότα ἢ τὰ ἄτομα, ἀλλ' ὕσσιωδως. 45
 τοῖς ὅν ἄλλοις ὑπάρχουσιν ὑπογραφαὶ ἦγυν ὀνόματα. Asclep.

1030 α δύναται τὸ "ὃ καὶ μετοχὴν" νοεῖσθαι ἀντὶ τῶν κεχωρισμένων ἐστὶ
 13. τὰ εἶδη, καὶ ὃ καθάπερ φησὶ Πλάτων, καὶ μετοχὴν αὐτῶν τὰ καθ'

ἕκαστα ἐστίν, ἀλλ' ὕσσια εἰσὶν ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα μεμερισμένοις
 πως καὶ ἀμέριστοι. Alex.

"ἢ — λέγει." δείξας διὰ τῶν προλαβόντων λογικῶς ὅτι 1030 α
 ἕκ ἐξιν ὅρισμός τῶν συμβεβηκότων, ἐπειδὴ οἱ ὅρισμοι ἀπλῶν 17.
 πραγμάτων ὑπάρχουσιν καὶ τῶν καθ' αὐτό, τὰ δὲ συμβεβηκότα
 ὅτε καθ' αὐτὸ ὑπάρχουσιν. αὐτὸ γὰρ τὸτο λέγει) καὶ συμβεβηκός.
 ὅτε γὰρ ἀπλᾶ πράγματα ὑπάρχουσιν, ἐπειδὴ συνεισφέρουσιν καὶ ἕτερα
 μεθ' αὐτῶν λεγόμενα. ὅτε γὰρ αὐτὰ καθ' αὐτὰ ὑποστῇναι δύ-
 νανται, — ἐντεῦθεν ἀνατρέπει τὰ εἰρημένα ὑπ' αὐτῶν λογικῶς, καὶ
 δεικνυσιν ὅτι καὶ τῶν καὶ συμβεβηκός ὑπαρχόντων εἰσὶν ὅρισμοι,
 κεχηρημένος τοιούτῳ ἐπιχειρήματι, ὅτι ὥσπερ τὸ ὅν καὶ ἡ ὑπαρξίς
 τῶν πραγμάτων πλεοναχῶς λέγει, ὅτω καὶ οἱ ὅρισμοι. Asclep.

ὥσπερ καὶ τὸ ὅν ὑπάρχει πᾶσιν, ἀλλ' ἔχῃ ὁμοίως. id. 1030 α

"τοῖς ἄλλοις" τυχέσιν τοῖς συμβεβηκόσι. id. 21.

"ἀλλ' ὥσπερ ἐπὶ τῷ μὴ ὄντος λογικῶς." φασὶν αἱ σοφισταὶ 23.
 εἶναι τὸ μὴ ὄν, ἔχῃ ἀπλῶς δὲ εἶναι αὐτὸ ἐρῶμεν, ἀλλ' ὅπως εἶναι
 ὡς μὴ ὄν, ὅτω δὲ καὶ τὸ ποῖον. id. 25.

ἀλλ' ὥσπερ φασὶν οἱ σοφισταὶ περὶ τῷ μὴ ὄντος. ἐρωτῶσι
 γὰρ ὅπως τὸ μὴ ὄν ἐστὶν ἢ ἕκ ἐξιν; εἰ μὲν ὅν ἐστὶν, αὐτόθεν ἄτοπον
 τὸ λέγειν ὅτι ἐστὶ τὸ μὴ ὄν. εἰ δὲ μὴ ἐστὶ τὸ μὴ ὄν, αἱ δύο ἀρνήσεις
 μίαν κατάθεσιν ποιῶσιν, ὥς πάλιν ἐστὶ τὸ μὴ ὄν. λέγομεν ὅν ὅτι
 φάμεν ὅτι ἐστὶ τὸ μὴ ὄν ὡς μὴ ὑπάρχον. ὅπως ὅν φημι καὶ ἐπὶ
 τῶν συμβεβηκότων ὅτι ὑπάρχουσιν αὐτῶν ὅρισμοι, ἔχῃ ὡς ἀπλῶς
 ὄντων ἀλλ' ὡς πῇ ὄντων. εἴτα ταῦτα εἰρηκῶς ζητεῖ, ἄρα γε
 συνωνύμως κατηγορεῖται) τὸ ἐν τῶν δέκα κατηγοριῶν ἡ ὁμωνύμως;
 καὶ δεικνυσιν ὅτι ὅτε συνωνύμως ὅτε ὁμωνύμως, ἔχῃ ὁμωνύμως
 μὲν, ἐπειδὴ ὅλως κοινωσάν τῇ ὕσσι καὶ τὸ πρᾶγμα, τὰ δὲ ὁμωνύμως
 ὃ κοινωσάν ἀλλήλοις καὶ πρᾶγμα: ταῦτα δὲ καθὸ καὶ αὐτὰ λέγονται
 ὄντα, μετέχουσιν τῷ ὄντος. ὃ συνωνύμως δέ, ἐπειδὴ ἕκ ἐξιν εἰς
 ὅρισμός τῆς ὕσσιας καὶ τῶν συμβεβηκότων, ἐπειδὴ μήτε μᾶς ὑπάρ-
 χουσιν ὕσσιας, ἀλλ' ὡς τὰ ἀφ' ἐνὸς καὶ πρὸς ὅν, τυχέσιν τῶν πολλα-
 χῶς λεγομένων. id.

φησὶν ὅτι πρότερον δεῖ γινώσκειν τὸ πρᾶγμα ὅλον ἐστὶ, καὶ μὲν 1030 α
 τὸτο τὸ ὄνομα αὐτῶν, εἰδ' ὅπως τὸν ἀκριβῆ λόγον διδόναι περὶ αὐτῶν. 27.

τὸτο ὅν φησὶν ὅτι δεῖ μὲν σκοπεῖν περὶ ἐκάστου πῶς δεῖ λέγειν. πρό-
 τερον δὲ δεῖ σκοπεῖν τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων καὶ ὡς ἔχει φύσεως,
 καὶ τότε τὸ ὄνομα αὐτῶν πολυπραγμονεῖν. διὸ καὶ νῦν, ἐπεὶ τὸ λεγό-
 μενον φανερόν ἐστιν, ὅτι περὶ ὄντος ἐστὶν ὁ λόγος, καὶ ὁ ὅρισμός
 ὁμοίως ὑπάρχει πρώτῃς μὲν καὶ κυρίως τῇ ὕσσι, ἐπειδὴ καὶ αὕτη κυ-
 ρίως ὄν, μὲν δὲ ταῦτα καὶ τοῖς συμβεβηκόσιν, ὥσπερ καὶ ὁ ὅρισμός
 τῶν συμβεβηκότων ἔχῃ ἀπλῶς ἐστὶν ὅρισμός, ἀλλὰ ποσῶν ἐστὶν
 ὅρισμός καὶ ποιῶν. δεῖ γὰρ λέγειν τὰ συμβεβηκότα ἢ ὁμωνύμως
 εἶναι ὄντα, ἢ προσθέντα καὶ ἀφαιρῶντα, ὅτι ποσὸν ἐν ὕσσι καὶ ποιὸν
 ὁμοίως. καὶ τὸ μὲν προσθέντα περὶ τῶν συμβεβηκότων λέγειν, τὸ δὲ
 ἀφαιρῶντα περὶ τῶν ὕσσιων, οἷον λέγει) ὁ ὅρισμός ποσῶν καὶ ποιῶν,
 ἐπειδὴ τῆς ὕσσιας διαφέρειν τὸ τῆς ὕσσιας ὄνομα καὶ λέγειν, ὅρισμός
 τῷ ὄντος, ἐπειδὴ καὶ τῷ ἀπλῶς ὄντος λέγει) ἡ ὕσσια, ὥσπερ καὶ τὸ
 μὴ ἐπισητὴν λέγομεν ἐπισητόν, ὅπως δὲ καὶ τὰ συμβεβηκότα ἐρῶ-

μεν. ὁ μέντοι γε ὁρθὸς ἔχει λόγος μήτε ὁμωνύμως λέγεσθαι τὰ συμβεβηκότα, ἐπειδὴ κοινῶνσι καὶ τὸ πρᾶγμα, καθάπερ ἐν τῇ θεωρίᾳ εἶρη, μήτε ὡσαύτως, ταυτέσι συνωνύμως, ἐπειδὴ ἔχ ὁμοίως αὐτῶν κατηγορεῖν τὸ ὄν, ἀλλ' ὥσπερ τὸ ἰατρικὸν σμιλίων λέγειν, ὡς τὰ ἀφ' ἑνὸς καὶ πρὸς ἕν, καὶ τὸ ἰατρικὸν σιτίον. "ὅτι αὐτὸ δὲ καὶ ἕν," ταυτέστιν ὁ συνωνύμως. ὁ μέντοι γε καὶ ὁμωνύμως· ὁδὲν γὰρ ἔτε ἰατρικὸν σῶμα ἔτε τὸ σκεῦος λέγειν, ἔτε ὁμωνύμως. ἔτε δὲ καθ' ἕν, ταυτέστιν συνωνύμως, ἀλλὰ πρὸς ἕν. Asclep.

1030 α εἰπὼν ὅτι τὸ τί ἐστι λέγειν ἀπλῶς μὴ ἐπὶ τῆς ὑσίας, πῶς δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων, λέγει ὅτι δεῖ μὴ ὅν σκοπεῖν ἢ πῶς δεῖ λέγειν περὶ ἕκαστα, ταυτέστιν δεῖ μὴ ὅν σκοπεῖν εἴτε ὅπως χρὴ λέγειν ὅτι τί ἐστι ποῖον, εἴτε ἀπλῶς τί ἐστιν. ἢ ὁ τὸ τί ἐστιν τὸ λεγόμενον, ἀλλ' ὅτι δεῖ μὴ ὅν ζητεῖν καὶ φροντίζειν καὶ τῆς τῷ λόγῳ καλλιπερίας τε καὶ χάριτος, ἵνα μὴ κηρὸς ᾖ, τοσούτον δὲ ὅσον γε πῶς ἔχει φύσεως τὰ πράγματα καὶ πῶς ὀφείλει λέγεσθαι τε καὶ νοεῖσθαι. τὸ τοῦ βίαις μεταξὺ λέγει "διὸ καὶ νῦν, ἐπεὶ τὸ λεγόμενον φανερόν," ὅτι κυρίως τὸ τί ἐστιν ἐπὶ τῆς ὑσίας λέγειν, καὶ τὸ τί ἦν εἶναι ὑπάρξει πρώτως μὴ καὶ ἀπλῶς τῇ ὑσίᾳ, εἴτα καὶ τοῖς ἄλλοις ὑπάρξει, οἷον τὸ τί ἦν εἶναι ποσῶν· ὥσπερ γὰρ καὶ τὸ τί ἐστιν ἔχ ἀπλῶς ὑπάρχει αὐτοῖς, ἀλλὰ τῇ μὴ ὑσίᾳ ἀπλῶς, αὐτοῖς δὲ τὸ μὴ προδήκῃς τί ἐστι ποῖον, ὅπως καὶ τὸ τί ἦν εἶναι μὴ προδήκῃς, οἷον τί ἦν εἶναι ποιῶν ἢ τί ἦν εἶναι ποσῶν καὶ ἄλλα, ὥσπερ τὸ μὴ ἐπιστητὴν λέγειν ἐπιστητόν, ἔχ ἀπλῶς ὅτι ἐπιστήμη αὐτῷ ἐστίν, ἀλλ' ὅτι ἐπιστήμη αὐτῷ ἐστίν ὅτι ἔστω. καὶ ἐπὶ τούτων ἔχ ἀπλῶς τὸ τί ἦν εἶναι ἐπ' αὐτῶν λεχθῆσθαι, ἀλλὰ μὴ προδήκῃς. καὶ ἐστὶν ὅν ἢ τῷ λόγῳ σύνταξις τοιαύτη τις, καὶ τὸ τί ἦν εἶναι ὁμοίως ὑπάρξει πρώτως μὴ καὶ ἀπλῶς τῇ ὑσίᾳ, εἴτα καὶ τοῖς ἄλλοις, ἔχ ἀπλῶς τὸ τί ἦν εἶναι, ἀλλὰ ποιῶν καὶ ποσῶν, ὥσπερ καὶ τὸ τί ἐστιν. καὶ γὰρ τὸ τί ἐστιν ἔχ ἀπλῶς αὐτοῖς ὑπάρξει, ἀλλὰ μὴ προδήκῃς. εἴτα ἀπ' ἄλλης ἀρχῆς τὸ "ὥσπερ καὶ τὸ μὴ ἐπιστητὴν ἐπιστητόν," εἴτα τὸ "ἢ προσκείμενός καὶ ἀφαιρῶντας" καὶ ἔστω. "δεῖ γὰρ ὁμωνύμως ταῦτα φάναι ὄντα," καὶ δεῖ προσυπακύνειν τὸ συνωνύμως, καὶ ὅπως ἐπιφάναι καὶ τὰ ἐξῆς. τὸ γὰρ "δεῖ γὰρ ὁμωνύμως ταῦτα φάναι" ἐλλιπῶς τεθέν (ἔδει γὰρ προσκείσθαι καὶ τὸ συνωνύμως) ἀσάφειαν ἐποίησε πολλήν. τὸ γὰρ "ἢ προσκείμενός καὶ ἀφαιρῶντας ὥσπερ καὶ τὸ μὴ ἐπιστητὴν ἐπιστητόν," μεταξὺ τεθέν. καὶ ἐστὶν ὅπως ὁ λόγος τοιοῦτος. καὶ τὸ τί ἦν εἶναι ὑπάρξει πρώτως μὴ καὶ ἀπλῶς τῇ ὑσίᾳ, εἴτα τὸ τί ἦν εἶναι καὶ τοῖς ἄλλοις ὑπάρχει, ἀλλ' ἔχ ἀπλῶς, ἀλλ' ὥσπερ καὶ τὸ τί ἐστιν ἔχ ἀπλῶς αὐτοῖς ὑπάρχει, ὅπως καὶ τὸ τί ἦν εἶναι, καὶ ὥσπερ τὸ μὴ ἐπιστητὴν ἐπιστητὴν λέγειν ἔχ ἀπλῶς, ὅπως καὶ ταῦτα δεῖ λέγειν. "ἢ προσκείμενός καὶ ἀφαιρῶντας," προσκείμενός μὴ ἐπὶ τῷ ποσῶν ἢ τῷ ποιῶν ἢ τῶν ἄλλων τί ἦν εἶναι λεγόντας ποσῶν ἢ ποιῶν, ἀφαιρῶντας δὲ ἢ τοῖς ἀπλῶς δὲ καὶ ἄνευ προδήκῃς λέγοντας ἐπὶ τῆς ὑσίας· εἴτα δεῖ γὰρ τὸ συνδέσμων τῷ δὲ ἀκρόντας ὡς ἄλλο τι λέγοντος. δεῖ δὲ ὁμωνύμως ταῦτα φάναι ὄντα ἢ συνωνύμως. "ἐπεὶ — ὡσαύτως," ὡς ἂν εἴλεγε, δεῖ τὴν ὑσίαν καὶ τὸ ποσόν καὶ τὸ ποῖον καὶ τὰς λοιπὰς κατηγορίας ἢ ὁμωνύμως ὄντα λέγειν ἢ συνωνύμως· εἴτα ἐπικριτικὸν ἐπήνεγκε, τό γε ἑρβὸν καὶ ἀληθές ἐστι μήτε ὁμωνύμως αὐτὰ φάναι· μήτε

ὡσαύτως," ἀντὶ τῷ συνωνύμως, ἀλλὰ τῶν ἀφ' ἑνὸς καὶ πρὸς ἕν, ὥσπερ καὶ τὸ ἰατρικὸν λέγειν πρὸς τὸ αὐτὸ καὶ ἕν, ἀντὶ τῷ τῶν ἀφ' ἑνὸς καὶ πρὸς ἕν. "ὅτι αὐτὸ δὲ καὶ ἕν" ἢ τοῖς συνωνύμως δέ. Alex.

ὁ δὲ γὰρ σύνδεσμος τεθεὶς ἔμφασις δίδωσι τῷ τὰ λεγόμενα εἶναι κατασκευαστικά τινος τῶν προσεχῶς ῥηθέντων. ἔκ ἐστι δὲ τὸτο, ἀλλὰ δεῖ τὴν γὰρ ἀντὶ τῷ δὴ συνδέσμων ἐκλαβεῖν. πολλὰ γὰρ τὸτο σύνθετος αὐτῷ, ὡς καὶ ἐν τῷ Β τῶν Ὑγέρων Ἀναλυτικῶν ἀπεσημηνάμεθα καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς. δεῖ ὅν τῷ γὰρ ἀντὶ τῷ δὴ συνδέσμων ἀκύνειν. καὶ εἴη ἂν ὁ λέγει τοιοῦτον. ὁ δὲ φησὶν, ἀνάγκη, ταυτέστιν ἔκ ἀναγκαῖον δὴ τι συμβαίνει, ἂν τὸτο θώμεν, ὅτι ὁ ἂν ὄνομα λόγῳ ταῦτ' ἐν σημαίνει, ἐκείνου τὴν λόγον, ὡς ταῦτ' ἐν ὄνομα σημαίνει, ὁρισμὸν τινα τῷ πράγματός εἶναι· ἀλλὰ τὸτο χρὴ λέγειν ὅτι εἴ τι ὄνομα λόγῳ τινὶ ταῦτ' ἐν σημαίνει, ἐκείνου ὁ λόγος ὁρισμὸς ἐστὶ τῷ πράγματός. ἐστὶ δὲ ὁ λόγος ὁ ὑπὸ τῷ ὀνόματος δηλούμενος ὁρισμὸς, ἐὰν τὸ ὄνομα δηλωτικὸν ἢ ἑνὸς λόγου, ἑνὸς δὲ μὴ τῷ συνεχεῖ, ὥσπερ ἡ Ἰλιάς ἢ ὅσα συνδέσμων ἔν. τὸ "ὅσα συνδέσμων" ἔχ ὡς ἑτερόν τι δηλῶν τῷ "μὴ τῷ συνεχεῖ" ἐπὶ καὶ, ἀλλὰ ὥσπερ εἴ ἐλεγε τῷ συνεχεῖ συνδέσμων, ὥσπερ ἡ Ἰλιάς. ἐπειδὴ δὲ ἡ Ἰλιάς τῷ συνδέσμων ἐστὶ συνεχῆς, ἐπήγαγεν "ἢ ὅσα συνδέσμων". . . δεδεικνύει γὰρ ἐν τῷ γάμμα τῆσδε τῆς πραγματείας ὅτι ἀκολουθοῦσιν ἀλλήλοις τὸ ἐν καὶ τὸ ὄν. id.

"ἀλλὰ πρὸς ἕν," ταυτέστιν ὡς τὸ ἀφ' ἑνὸς καὶ πρὸς ἕν. φησὶν ὅν· ὅπως ἂν βέλοισι τις, ταῦτα λεγέτω, ἢ ὁμωνύμως ἢ συνωνύμως· μόνον δεῖ τὴν ἔννοιαν αὐτῶν γινώσκειν τῷ πράγματός· ἔτε γὰρ περὶ ὀνομάτων ἐστὶν ἡμῶν ὁ λόγος. Asclep.

ἔτε γὰρ καὶ συνέχειαν ἐχόντων τὸ ἐν ἐστὶν ὁρισμὸς, ἔτε τῶν συνδέσμων. διὸ ὅ φημεν ὁρισμὸν εἶναι τῆς Ἰλιάδος, ἐπειδὴ μία ἐστὶ τῇ συνεχείᾳ ἡ Ἰλιάς, ἅτε δὴ ἐν ἔχουσα τέλος, εἴη ἢ πᾶσα ποιήσις, φησὶ, πρὸς τέλος ὁρᾷ τὴν ἀρταγῆν τῆς Ἑλένης. ἔτε δὲ τῶν συνδέσμων ἕν, ὥσπερ ὁ οἶκος· ἐκ γὰρ τῆς συνθέσεως τῶν λίθων καὶ τῶν ξύλων ἔχει τὸ ἐν ἐπίκτητον. φησὶν ὅν ὅτι ἔκ ἀνάγκης, ἐὰν τὸτο τιθώμεν καὶ ὑποθώμεθα ὁρισμὸν εἶναι τῷδε τῷ πράγματος, ὁ δὲ ὁρισμὸς τὸ αὐτὸ δηλοῦν ὄνομα, ταυτέστιν ὁ ἂν ὄνομα λόγῳ τὸ αὐτὸ σημαίνει, ἢ ὁ ὁρισμὸν εἶναι τῷδε, ὥσπερ ἐπὶ τῆς Ἰλιάδος εἰρήκαμεν καὶ τῷ οἴκῳ, ἀλλὰ τῷ λόγῳ, ταυτέστιν τῷ μὴ δηλῶντι τὸ ἐν καὶ συνέχειαν ἢ καὶ σύνδεσμον. τὸτο δέ, ἐὰν ὁρισμὸς ἑνὸς πράγματος ὑπάρχει μὴ ἔχοντος τὸ ἐν τῇ συνεχείᾳ, ὥσπερ ἡ Ἰλιάς ἢ ὅσα συνδέσμων ἔχουσι τὸ ἐν, ἀλλ' ὅσα καὶ λέγειν τὸ ὄν. τὸ δὲ ἐν λέγειν ὥσπερ καὶ τὸ ὄν, τὸ δὲ ὄν τὸ μὲν ἐστὶν ὑσία, τὸ δὲ ποσόν, τὸ δὲ ποῖον. διὸ ὅδε λευκῷ ἀνθρώπῳ ἐστὶν λόγος, ταυτέστιν τῷ συνθέτῳ, ἐπειδὴ ἀμφότερα ὄντα· ἄλλον δὲ τρόπον τῷ λευκῷ καὶ ἄλλον ὑσίας, ἐπειδὴ, ὡς εἶρη, κυρίως ὅν ἐστὶν ἢ ὑσία. id.

τὴν αἰτίαν τίθησι δι' ἣν δοκεῖ λόγους εἶναι καὶ ὁρισμὸς τῶν συνθέτων· ἐκ προδέσεως γὰρ τὰ ἐξ ὑποκειμένου καὶ κατηγορημένου. συγκαίμεν φησὶν ὡς τὸν λευκὸν ἀνθρώπον, ἵσον λέγων ὡς εἴ τις μὴ ὁμῶς λόγον εἶναι καὶ ὁρισμὸν τῷ λευκῷ ἀνθρώπῳ τὸ ζῶον πεζὸν δῖπεν ἔχον χρωμα διακριτικὸν ὄψεως. τίνος ὅν ἐστὶν ὅπως ὁ ὁρισμὸς, καὶ ἀπλῶς πάντων τῶν ἐκ προδέσεως οἱ λόγοι τίνος ἐσονται,

εἴπερ μὴ αὐτῶν εἰσίν· ἔχ' ἀπλᾶ δὲ ἀλλὰ συνδεδυασμένα τὰ ἐκ προθέσεως εἶρηκε· τῷ δὲ εἶναι τῶν συνδεδυασμένων λόγους ἐπήγαγε τὸ "ἐκ προθέσεως ἢ ἀνάγκη δηλῶν," τυτέξιν ἀνάγκη ἢ λέγοντας ἡμᾶς περὶ τῶν ἐκ προθέσεως ἐκ προθέσεως δηλῶν τὸς ὀρισμὸς αὐτῶν. Alex.

φησὶν, εἰ μὴ ὑπάρχουσιν ὀρισμοὶ τῶν ἐκ προθέσεως, τυτέξιν τῶν παραλαμβανόντων τὰ ὑποκείμενα ἐν τοῖς ὀρισμοῖς αὐτῶν, ὥσπερ ἐπὶ τῷ λευκῷ εἰρήκαμεν ὀρίζομενοι χιόνα διακριτικὸν ὕψους ἐν σώματι θεωρημένην· φησὶν ἔν ὅτι εἰ ὁ λόγος ὅτος ἀληθής, ἀδύνατον εἶναι ὅρισμὸν τῶν συμβεβηκότων καθ' αὐτό. τῷτο ἢ ἐδήλωσεν εἰπὼν συνδεδυασμένων τὰ καθ' αὐτὰ συμβεβηκότα· ἐκ προθέσεως ἢ ἀνάγκη δηλῶν ἔν ὀρισμὸν αὐτῶν. Asclep.

1030 b 26. εἰ δέ, ὥσπερ εἶρηξεν, οἱ ὀρισμοὶ τῶν καθ' αὐτό εἰσι, τὸ δὲ σιμὸν καὶ τὰ τοιαῦτα τῶν καθ' αὐτό, ἔσαι ἄρα καὶ τῶν τοιούτων ὀρισμὸς. αὐτὸς δὲ ὁ τῷτο ἐπήγαγεν, ἀλλ' ἐπειδὴ εἶρηκε πρότερον ὅτι 15 καθ' αὐτὰ ἐξιν ὧν καὶ τὸς ὀρισμὸς εἶναι φαινομεν ἀδύνατα εἶναι αὐτὰ καθ' αὐτά, ἢ δὲ σιμότης αὐτῇ καθ' αὐτὴν ὁ δύναται εἶναι ἄνευ τῆς ῥινός, θαρρύντως ἐπήγαγεν "ὥς — ὁδενός." πῶς γάρ; ὁδὲ γάρ εἰσι καθ' αὐτά, οἱ δὲ ὀρισμοί, ὡς ὁδενός, τῶν καθ' αὐτά. ἢ ἐξὶ καὶ τῶν ὀρισμῶν, ἀλλὰ καθάπερ εἰρήκαμεν· εἶρηξεν 20 δὲ ὅτι πρώτως μὴ καὶ ἀπλῶς τῇ ὁσίᾳ, εἶτα καὶ τοῖς ἄλλοις. Alex.

1030 b 27. ὥς ἐκ ἐξὶ τῶν ὀρισμῶν, ἢ εἴπερ ἔξιν, ἀνάγκη ἐκ προθέσεως εἶναι, ὥσπερ εἰρήκαμεν. Asclep.

1030 b 28. δειξάς ἤτοι ἀπορήσας διὰ τῶν προλαβόντων ὅτι ὁ δυνατόν ἐξὶ τῶν καθ' αὐτὴν ὑπαρχόντων συμβεβηκότων εἶναι ὀρισμὸς, 25 ἐπειδὴ ἐκ προθέσεως ὑπάρχουσιν, αἵτε δὴ συμπαραλαμβάνοντων αὐτοῖς καὶ τὰ ὑποκείμενα, ὡς ἐπὶ τῷ ἀριθμῷ εἰρήκαμεν καὶ τῆς σιμότητος (ἐρωτώμενοι ἢ τί ἐξὶ περιττόν, φασὶν ἀριθμὸς εἰς ἄνωσα διαιρέμενος, καὶ παρελάβομεν τὸ ὑποκείμενον αὐτῷ εἰς τὸν ὀρισμὸν, φησὶ δὴ τὸν ἀριθμὸν), — ἐντεῦθεν ἀπορίαν τινα κινεῖ ἀναίρεσθαι τῶν τοιούτων συμβεβηκότων τὸς ὀρισμὸς. τί γάρ φησιν ὅτι ἀδύνατον ἐξιν εἶναι ὀρισμὸν τῶν τοιούτων; καὶ ἐν αὐτῇ ἢ τῇ προφορᾷ τῷ λόγῳ ἢ ὁλοκῶς μὴ οἷς τὰ αὐτὰ λέγοντες... ἡνίκα γάρ 30 φαινομεν ὅτι σιμότης ἐξὶ κοίλανσις ἐν ῥινί, ὁδὲν ἕτερον λέγομεν ἢ ὅτι ῥίς ῥίς ἐξὶ, καὶ διπλασιάζομεν τὴν ῥίνα, ὅπερ ἐξὶν ἀδολεσχία· ἢ ἢ ἢ κοιλότης λαμβάνειν ἀντὶ τῆς σιμότητος, ἢ δὲ σιμότης πάντως συνεισφέρει αὐτῇ τὴν ῥίνα· ὥς ὁ λέγων, σιμότης ἐξὶ κοίλανσις ἐν ῥινί, ὁδὲν ἕτερον λέγει ἢ ὅτι ῥίς ῥίς, καὶ ὡς εἶρηξεν, ἀδολεσχίᾳ. εἰ τοίνυν ἔτε προελέγετο δυνατόν ἐξὶ τὰ τοιαῦτα, πολλῷ μᾶλλον ἔτε ὀρίσατο... εἰ δὲ μὴ ἐξὶ ταύτην τὸ κοιλὸν τῷ σιμῷ, 40 ἐπειδὴ τὸ μὴ σιμὸν ἐπὶ ῥινός καὶ μόνος φέρεται, τὸ δὲ κοιλὸν καὶ ἐπὶ ῥινός λέγειται καὶ ἐπὶ ἐπιφανείας καὶ ἄλλων· εἰ ἔν τῷ σιμῷ ὁδὲν ἐξιν ἕτερον ἢ κοιλότης ἐν ῥινί, ἢ ὁ δύναται εἰπεῖν ῥίνα σιμῇ, ἢ ὁ λέγων τῷτο ἀδολεσχίᾳ, οἷς τὸ αὐτὸ λέγων, ῥίς ῥίς κοίλη, καὶ διὰ τῆς σιμότητος καὶ διὰ τῆς ῥινός ῥίνα δηλῶν· ἢ ἢ ἢ σιμῇ ῥίς ῥίς ἐξὶ κοίλη, 45 ὥς ὁ λέγων κοίλανσιν ῥινός, ἀντὶ σιμότητος παραλαμβάνον τὴν κοίλανσιν, οἷς λέγει τὴν ῥίνα. ὥς ὁ δύναται, φησὶν, εἶναι τῶν τοιούτων ὀρισμὸν· εἰς ἀπειρον ἢ πρόεισιν· ὁδὲν ἢ ἕτερον λέγει ἢ

ὅτι ἢ ῥίς ῥίς ἐξὶ σιμῇ, καὶ ὁ αὐτὸς λόγος ἔσαι· ὁ ἢ λέγων ὅτι σιμότης ἐξὶ κοίλανσις ἐν ῥινί, ὁδὲν ἕτερον λέγει ἢ ὅτι τῇ ῥινί ῥίς σιμῇ ἐνεσι. id.

εἰ τις ἔν τῶν ἄλλων κατηγοριῶν, οἷον τῷ ποσῷ καὶ τῷ λευκῷ 1031 a 5 καὶ τῷ περιττῷ καὶ τῷ θήλειος καὶ τῶν τοιούτων, ὀρισμὸς εἶναι λέγει, ἀνάγκη οἷς τὸ ὑποκείμενον λαμβάνειν, ὥσπερ εἶρηξεν ἐπὶ τῷ σιμῷ. εἰ γάρ τις τὸ θήλυ ὀρίσατο βυληθείη, ἀνάγκη τὸ ζῶον οἷς παραλαβεῖν· εἰ ἢ ἢ θήλυ λέγων ζῶον λέγω, εἴπερ ὀρίζομαι τὸ θήλυ, ἀνάγκη λέγειν ὅτι θήλυ ἐξὶ ζῶον, ζῶον ἐν ᾧ πέφυκεν ἄλλο γεννᾶν. ὁμοίως καὶ περιττὸν λέγων ἀριθμὸν λέγω, ὥς εἴπερ ὀρίζομαι τὸ περιττόν, ἀνάγκη λέγειν ὅτι περιττόν ἐξιν ἀριθμὸς, ἀριθμὸς μὴ δυνάμενος εἰς δύο ἴσα διαιρεθῆναι. ὥς εἴπερ τῷ περιττῷ ἢ τῷ θήλειος ἔκ ἐξιν ὀρισμὸς, ὁδὲ τῶν συνδυαζομένων ἔσαι, οἷον ἀριθμῷ περιττῷ ἢ θήλειος ζῶον. ἐπειδὴ δ' ἐμελλέ τις λέγειν ὅτι 15 πῶς σὺ λέγεις, Ἀριστότελες, ὅτι τὰ πάθη ἄνευ τῶν πραγμάτων ὁ λέγει, καὶ ἐπὶ τῷτο ἀναγκαζόμεθα ταῦτα ὀρίζομενοι οἷς λέγειν τὸ ὑποκείμενον αὐτοῖς; τὸ ἢ περιττὸν ὀρίσασθαι ἢ ἄνευ τῷ ὑποκειμένου· εἴποισι ἢ ἢ ὅτι περιττόν ἐξὶ τὸ μὴ δυνάμενον εἰς δύο ἴσα διαιρεθῆναι, μὴ προσλαβὼν τὸν ἀριθμὸν. ἐκδηλότερον γε μὴν ἐπὶ 20 τῷ λευκῷ τῷτο ἐξιν· λέγομεν ἢ ὅτι λευκὸν ἐξὶ χρῶμα διακριτικὸν ὕψους, ὅλως ὑποκειμένου μνεῖαν μὴ ποιησάμενοι. πρὸς δὴ ταύτην τὴν ἔνστασιν ἀπαντῶν λέγει. Alex.

ἐπεὶ δὲ τινες τὸ ἀνθρώπῳ εἶναι καὶ τὸ λευκῷ ἀνθρώπῳ εἶναι 1031 a 21 ταύτην εἶναι βυλόμενοι, τῷτο κατασκευάζοντες φασὶν ὅτι ὁ ἀνθρώπος καὶ ὁ λευκὸς ἀνθρώπος τὸ αὐτό, οἷον ὁ Σωκράτης καὶ ὁ λευκὸς Σωκράτης ὁ αὐτός· εἰ δὲ ὁ ἀνθρώπος καὶ ὁ λευκὸς ἀνθρώπος ὁ αὐτός, καὶ τὸ ἀνθρώπῳ εἶναι καὶ τὸ λευκῷ ἀνθρώπῳ εἶναι ταύτῃ ἐξιν. ἔξιν δ' ὁ συλλογισμὸς, δι' ὃ τῷτο συνήγον ἐν τρίτῳ χήματι ὅτως· ὁ ἀνθρώπος καὶ ὁ λευκὸς ἀνθρώπος τὸ αὐτό, καὶ ὁ ἀνθρώπος καὶ τὸ ἀνθρώπῳ εἶναι τὸ αὐτό· ὁ λευκὸς ἄρα καὶ τὸ ἀνθρώπῳ εἶναι τὸ αὐτό. ἔτω θείς τὸν λόγον τῶν τῷτο βυλόμενων λυεῖ αὐτὸν λέγων, ἢ ἔκ ἀνάγκη, ὅσα καὶ συμβεβηκὸς εἰσιν, εἶναι τὰ αὐτά. id.

"ὁ — ταῦτά." ἐλλιπῶς δὲ ἐρμηνεύει τὸ λεγόμενον· δεῖ δὲ 1031 a 25 προσυπακύνειν τὸ τοῖς καθ' αὐτὸ ὅτι, ἵνα ἢ τὸ πᾶν τοῖστον· ὁ ἢ ἀνάγκη, ὅσα καὶ συμβεβηκὸς εἰσι, τὰ αὐτά εἶναι τοῖς καθ' αὐτά ὅτι. καὶ εἴη ἢ διὰ τῷτο λέγων ὅτι ὁ μὴ ἀνθρώπος καθ' αὐτό ἐξὶ ταύτην τῷ ἀνθρώπῳ εἶναι, τῷ δὲ λευκῷ ἀνθρώπῳ καὶ συμβεβηκὸς. τὸ δὲ καὶ συμβεβηκὸς ἔκ ἢ εἴη ταύτην τῷ καθ' αὐτὸ ὅτι· ὁ ἢ καὶ πάντα τρόπον τὰ ἄκρα (ἄκρα λέγων τὸς κατηγορημένους ὅρους) γίνετο ταῦτά, ἀλλ' ὅταν μὴ καθ' αὐτὸ ἀμφοτέρω οἱ ἄκροι κατηγορουμένων τῷ ὑποκειμένου, τότε γίνετο οἱ αὐτοί, ὅταν δ' ὁ μὴ καθ' αὐτὸ ὁ δὲ καὶ συμβεβηκὸς, ὁ γίνετο· ἔτω ἢ συμβεβηκε τὸ χρῶμα εἶναι ἀνθρώπον, οἷον ὁ Σωκράτης λευκός, ὁ Σωκράτης ἀνθρώπος, τὸ λευκὸν ἄρα ἀνθρώπος· ὅπερ ἀδύνατον, ἀλλὰ τὸ μὴ ἀνθρώπῳ εἶναι καὶ λευκῷ ἀνθρώπῳ εἶναι ἔκ ἐξὶ τὸ αὐτό, δι' ὃς εἴπομεν αἰτίας. ἴσως δέ, φησὶν, ἐκεῖνα τὰ ἄκρα ὁδενεῖν ἢ εἶναι τὰ αὐτά, οἷον τὸ λευκῷ ἀνθρώπῳ εἶναι καὶ τὸ μυσηκόν· καὶ συμβε-

βηκός γ' ἄμφω τῷ ἀνθρώπῳ ὑπάρχει. ἀλλ' ὅδε τῷτο, φησί, δοκεῖ. εἰ δὲ τὸ λευκὸν εἶναι καὶ τὸ μουσικὸν εἶναι ὃ δοκεῖ τὸ αὐτὸ εἶναι (ἄλλης γ' φύσεως τὸ μουσικόν καὶ ἄλλης τὸ λευκόν), πολλῶν μάλλον ἢ ἔξαι τὸ ἀνθρώπῳ εἶναι καὶ τὸ λευκὸν ἀνθρώπῳ τὸ αὐτό. εἰπὼν δὲ ὅτι ἐπὶ τῶν καὶ συμβεβηκός τὸ τί ἦν εἶναι ἕτερον, καὶ δείξας τῷτο διὰ τῶ δειξάι ὅτι ἕτερον ἐστὶν ὁ ἀνθρώπος καὶ τὸ λευκὸν ἀνθρώπῳ εἶναι, λέγει ὅτι ἐπὶ τῶν καθ' αὐτὸ λεγομένων ἄρα τὸ αὐτό ἐστὶν ἕκαστον καὶ τὸ τί ἦν εἶναι, ἢ ὅ; καὶ ἐρωτήσας καὶ δεικνύει τῷτο μέλλων, λέγω δὴ τὸ ταῦτ' εἶναι ἕκαστον καὶ τὸ τί ἦν εἶναι, λέγει ὅτι γενέσθω ὁ λόγος ἐπὶ τῶν ιδεῶν. id.

εἴτα ἐπιλυόμενός φησιν ὅτι ἢ ἀνάγκη, ὅσα καὶ συμβεβηκός τὰ αὐτὰ ὑπάρχουσιν, ἥδη καὶ καὶ πάντα τὰ αὐτὰ εἶναι. . . ὅτε γ' τὰ ἄκρα, τῷτεσι τὰ καὶ συμβεβηκός. ὥστε αὐτῶν γίνεσθαι τὰ αὐτά, ὥσπερ καὶ τὰ καθ' αὐτὰ ὑπάρχοντα ἐν γίνεσθαι τὰ αὐτά, ὡς εἴρηται ἐν τῇ θεωρίᾳ, ὁ περὶ τῶ ἀνθρώπου καὶ τῶ ζῶν λόγος ὅτι ὑπάρχουσιν 15 τῷ Σωκράτει καὶ εἰσὶ τὰ αὐτὰ ἀλλήλοισι. τὰ ἢ ἄκρα καὶ συμβεβηκός ὑπάρχουσιν τὰ αὐτά, ὅσον τῷ λευκῷ εἶναι καὶ τῷ μουσικῷ, διὸ ἄλλος ὅρισμός λευκῶ καὶ ἄλλος μουσικῶ. καὶ δὲ τὸ ὑποκείμενον τὰ αὐτὰ ὑπάρχουσιν. δοκεῖ δὲ τῷ ὄντι τοῖς πολλοῖς μὴ καὶ συμβεβηκός ὑπάρχειν. Asclep.

γρ. καὶ χωρὶς τῶ "ὥς." cod. Reg.

1031 a 30. εἰ δὴ εἰσὶν ὅσας καθ' αὐτάς, ὅσας φασὶ τὰς ιδέας τινεῖς εἶναι, ἄρα ἕτερον ἐστὶν αὐτὸ τὸ ἀγαθόν, τῷτεσι τὸ αὐτοαγαθόν, καὶ τὸ ἀγαθὸν εἶναι ἥτοι τὸ αὐτοαγαθὸν εἶναι, ἢ ὅ; καὶ φησιν ὅτι εἰ ἕτερον ἐστὶ τὸ αὐτὸ ζῶον καὶ τὸ αὐτὸ ζῶον εἶναι, καὶ αὐτὸ τὸ αὐτοαγαθόν καὶ τὸ αὐτοαγαθὸν εἶναι, καὶ τὸ αὐτόν καὶ τὸ αὐτόντι εἶναι, ἔσονται καὶ φύσεις ἄλλαι καὶ ὅσας καὶ ιδέαι παρὰ τὰς λεγομένας καὶ προτέρας, καὶ μάλα ἐκείναι ὅσας. ἢ γ' ὅσας μάλα ἐστὶ τὸ τί ἦν εἶναι. Alex.

1031 b 3. ἢ γ' ἐπιτήμη ἕκαστος καὶ ἡ γυνώσις αὐτῶ διὰ τῶ ὅρισμῶ θηρῶ καὶ ἐπὶ τῶ ἀγαθῷ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων πάντων. ὥστε εἰ μὴ τῷ ἀγαθῷ εἶναι ἐστὶ ταῦτ' ἀγαθόν, ὅτε τῷ ὄντι εἶναι ἐστὶ τὸ ὄν, ὅδε τῷ ἐνὶ ἔν. ὥστε εἰ μὴδὲ τῷ ὄντι εἶναι τὸ ὄν ἐστίν, ἢ ἔξαι ὑπάρχεις τῶν τί ἦν εἶναι. Asclep.

1031 b 9. ἐπεὶ δὲ ἐμελλέ τις λέγειν ὅτι τὸ μὴ τί ἦν εἶναι τῶ αὐτόντος 35 καὶ ἕτερον ὅν αὐτῶ δικαίως ἀνάγει μὴ εἶναι ὅν (τῶ γ' ἔντος ἕτερον μὴ ὄν ἐστίν, τὸ δὲ τί ἦν εἶναι τῶ αὐτοανθρώπου καὶ αὐτοῖππε καὶ τῶν λοιπῶν ἢ εὐλογον δοκεῖ εἶναι), ἐπειδὴ ταῦτα ἐμελλέ τις λέγειν, ἐπήγαγεν "ὁμοίως δὲ πάντα ἐστὶν ἢ ὅδε τὰ τί ἦν εἶναι," τῷτεσι καὶ πάντα τὰ τί ἦν εἶναι τῶν ιδεῶν καὶ λέγειν ὡς εἰσὶν ἢ ὅδε. τίς 40 γ' ἢ ἀποκλήρωσις τὸ τινα μὴ λέγειν εἶναι τινα δὲ μὴ; ὥστε εἴπερ ἢ ἔξαι τὸ τί ἦν εἶναι τῶ αὐτόντος, ὅδε τῶν λοιπῶν ἔσονται. ὡς γ' ἔχει τὸ τί ἦν εἶναι τῶ αὐτόντος πρὸς αὐτὸ τὸ αὐτόν, ὅτω καὶ τῶν ἄλλων ιδεῶν τὸ τί ἦν εἶναι πρὸς αὐτάς. τὸ δὲ "ἔτι, ὃ μὴ ὑπάρχει ἀγαθὸν εἶναι, ἢ ἀγαθόν" κατασκευαστικόν ἐστὶ τῶ μὴ 45 εἶναι τὸ τί ἦν εἶναι τῶ αὐτοαγαθῷ ἀγαθόν. ὁ δὲ λέγει, τοιοῦτόν ἐστιν. ὃ τὸν πράγματι μὴ ὑπάρχει ἀγαθὸν εἶναι, ἢ ἀγαθόν ἐστίν. τὸ δὲ τί ἦν εἶναι τῶ αὐτοαγαθῷ ἕτερον ἢν αὐτῶ. τὸ δὲ τῶ ἀγαθῷ

ἕτερον ἢ ἀγαθόν. τὸ τί ἦν εἶναι ἄρα τῶ ἀγαθῷ ἢ ἀγαθόν. δεῖξας ἔν ἐπὶ τῶν ιδεῶν ὅτι ταῦτόν ἐστιν ἕκαστος καὶ τὸ τί ἦν εἶναι αὐτῶν, συμπεραίνει) καθόλου ἐπὶ πάντων λέγων. "ἀνάγκη ἄρα ἐν εἶναι τὸ ἀγαθόν καὶ ἀγαθὸν εἶναι, καὶ καλὸν καὶ καλὸν εἶναι." Alex.

1031 b 14. φησὶν ὅτι πάντῃ καὶ πάντως, ἐὰν ὡς ἄλλῃ εἶδη, τῷτεσι 14. ἐὰν ὑπάρχουσιν, ἀνάγκη ἐστὶ τὸ αὐτὸ εἶναι τὸ τῷδε εἶναι καὶ τῷδε εἶναι ἐπὶ τῶν ἀπλῶν εἰδῶν, καὶ ὑπάρχουσιν ιδέαι καὶ μὴ ὑπάρχουσι. . . φησὶν ἔν ὅτι εἴπερ εἰσὶν αἱ ιδέαι ὅσας. τινεῖς φασιν, τῷτεσι ὅσας καὶ μὴ λόγοι, ἢ ἔξαι τὸ ὑποκείμενον, τῷτεσι τὸ σύνθετον. ταύτας γ' τὰς ιδέας ὅσας μὴ ἀναγκαῖον εἶναι, εἴγε καὶ 15 πρότεροι ὑπάρχουσιν, ὃ θεωρῶν) δὲ ἐν ὑποκειμένῳ ταῖς συνθέτοις ὅσας, ἐπεὶ ὅτως ἔσονται) αἱ καὶ μέβειν. αὐτὰς δὲ αὐτὰς βέβων), ἐπεὶ τὰ ἐνταῦθα ἢ ἔσονται) ὅσας. Asclep.

ἐπειδὴ οἱ τὰς ιδέας εἰσάγοντες αὐτάς καθ' αὐτάς ἔλεγον 1031 b 15. εἶναι, ὡς εἴρηται, καὶ κυρίως ὄντα καὶ ὅσας καὶ τῶν τῷδε ἑτέρας ἔλεγον, ὅτι ὁ μὴ καθόλου ἀνθρώπος, ὃν ὁ νῦν ὁ ἡμέτερος ἀπὸ τῶν καθ' ἕκαστα ἀπεσύλησε καὶ τὸ εἶναι αὐτῷ ἀπεχαρίσαστο, ὁμοίωμα τῶν καὶ μέρος ἀνθρώπων ἐστὶ καὶ ὁ αὐτός ἐστι τοῖς καθ' ἕκαστα καὶ ἐπινοῖα μόνῃ τὸ εἶναι ἔχει, ὁ δὲ αὐτοάνθρωπος ἢ ιδέα, ἢ τις καθ' ἕκαστον 20 ἐστὶ καὶ ἐνυπάρχει, καὶ ἐστὶν ὁ αὐτὸς τοῖς καθ' ἕκαστα ἀνθρώποις, — ἐπειδὴ ταῦτα ἔλεγον, λέγει ὅτι εἴπερ εἰσὶν ιδέαι, ἢ ἐστὶ τὸ ὑποκείμενον ὅσας, τῷτεσι αἱ μερικὲ καὶ ἄτμοι ὅσας ἢ ἔσονται) ὑποκείμεναι αὐταῖς. ἑτέρα γ' ὅσας ἄλλοτρία αὐτῆς ἢ ὑπόκει). ἐπεὶ ἔν αἱ ιδέαι, ὡς φασιν, καθ' αὐτάς εἰσιν, τὰ δὲ καθ' αὐτὰ ἐξ ἀνάγκης ὅσας εἰσὶ, καὶ αἱ ιδέαι ἐξ ἀνάγκης ἔσονται) ὅσας καὶ ἕτεροι καθ' αὐτάς τῶν τῷδε. ἀλλ' εἴπερ εἰσὶν ὅσας καὶ ἕτεροι τῶν τῷδε, ἢ ἔξαι ταῦτα ὑποκείμενα, ὅδε καθ' ὑποκειμένων αὐτῶν λεχθήσονται). εἰ γ' καθ' ὑποκειμένων αὐτῶν λεχθήσονται), ἔσονται) καὶ μέβειν. ἀλλὰ μὴν τὰ καὶ μέβειν ὃ τὰ ἐν τοῖς μετέχουσιν αὐτῶν εἰσὶν, ὥσπερ τὸ ζῶον ἐν τῷ Σωκράτει καὶ ἐν ἐμοί. ἔφασκον δὲ 30 ὅτοι μὴ εἶναι τὸν αὐτοάνθρωπον ἐν ἡμῖν, ὥστε ἢ εἰσὶ καὶ μέβειν. εἰ δὲ μὴ εἰσιν, ὅδε καθ' ὑποκειμένων τῶν τῷδε λεχθήσονται), ὅδε ὅλως τὰ τῷδε ὑποκείσονται) αὐταῖς. καὶ τίς ἢ χρεία τῶν ιδεῶν, εἴπερ καὶ ἕτεροι τῶν τῷδε καὶ ὅδε κατηγοροῦν) κατ' αὐτῶν, ὅδε αἰτίαι τῶ εἶναι τοῖς τῷδε εἰσὶ; δέδεικα) καὶ τῷτο πολλάκις. Alex.

ὥστε καὶ ἐκ τῶ λόγου καὶ ἐκ τῆς ἐπαγωγῆς (ταύτην γ' ἐκθεσιν 1031 b 21. εἴπεν) ἕκαστον καὶ τὸ τί ἦν εἶναι αὐτῷ ἔν ἐστιν. λέγει δὲ περὶ τῶν καὶ συμβεβηκός ὅτι διὰ τὸ διττὸν σημαίνει (τὸ γ' μουσικόν εὐθύς δηλοῖ τὸ τε πάθος, αὐτὴν λέγω τὴν ἐν τῇ ψυχῇ τῷ Σωκράτει καὶ μουσικῇ, καὶ αὐτὴν τὸν Σωκράτην) ἢ ἀληθὲς εἰπεῖν ὡς ταῦτόν ἐστι τὸ τε μουσικόν καὶ τὸ μουσικῷ εἶναι. συμβαίνει γάρ, εἴ τις τῷτο λέγει, τὸ μουσικόν ἢτοι τὸ πάθος ταῦτ' εἶναι τῷ ἀνθρώπῳ ὃ συμ- βέβηκεν. id.

καθ' αὐτὰ μὴ γ' τὸ ἀνθρώπῳ εἶναι καὶ τὸ λευκῷ ἀνθρώπῳ ἢ 1031 b 27. ἔξαι τὸ αὐτό. ἢ δ' ἐπαθέ τι ὑπὸ τῷ λευκῷ, λέγω δὴ τὸ λευκαν- θῆναι, ἔξαι τὸ αὐτό. "ἄτοπον εἶναι." καὶ τῷτο δεικτικόν ἐστι διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἐπαγωγῆς τῶ ταῦτ' εἶναι ἕκαστον καὶ τὸ τί ἦν εἶναι ἕκαστος. ἢ δὲ δεῖξις πάλιν ἐπὶ τῶν ιδεῶν προέρχεται). λέγει

ἀνάγκη προϋπάρχειν ἐνεργείᾳ, ἀλλὰ μόνον δυνάμει ἐς τὴν ποσὸν καὶ ποιὸν. id.

1032. ἀλλὰ πῶς ἐν τῇ Φυσικῇ δεῖξας ὅτι γενέσεως γένεσις ἔκ ἐστιν
16. ὁδὲ μεταβολῇ μεταβολῆς, ὡς φησὶν ὅτι γενέσεις εἰσὶ φυσικαί, ὧν γενέσεων ἡ γένεσις ἐκ φύσεως ἐστίν; ὥστε τὸτο δοκεῖ λέγειν ὅτι τῶν γενέσεων εἰσὶ γενέσεις. ἢ τὸ "ὧν γένεσις" ἐπὶ πρὸς τὰς γενέσεις, οἶμαι, ἀπέδωκεν ἀλλὰ πρὸς τὰ τέλη αὐτῶν, οἷον τὰ φυτὰ καὶ τὰ ζῶα καὶ τὰ τοιαῦτα. καὶ εἰ τὸτο ἐστίν, εἴη ἂν λέγων ὅτι αὐτῇ αἱ φυσικαὶ γενέσεις εἰσὶ τῶν φυτῶν καὶ τῶν ζώων, ὧν καὶ φυτῶν καὶ ζώων ἡ γένεσις ἔκ ἀπὸ τέχνης ἐστὶν ἀλλ' ἀπὸ φύσεως. 10 ἢ τὸ "ὧν ἡ γένεσις ἐκ φύσεως ἐστίν" τὸτ' ἂν εἴη ὅτι ὧν γενέσεων ἡ ὑπαρξὶς καὶ τὸ εἶναι αὐτοῖς ἔκ ἀπὸ τέχνης ἢ ἀπὸ ταυτομάτου ἐστὶν ἀλλ' ἐκ φύσεως. ἡ συγκαταβληθεῖσα ἡ τῷ πράγματι δυνάμεις τε καὶ φύσις ἐστὶν αἰτία τῶν γενέσεων ποιητικῇ. καὶ αἱ μὲν φυσικαὶ γενέσεις αὐτῇ, ἐξ ὧν γίνετο τὸ διὰ γενέσεως γινόμενον, ἐστὶν ἡ ὕλη, ὑφ' ὧν δὲ, οἷον τὸ ποιητικὸν τῶν φύσει τι ὄντων, οἷον ἄνθρωπος ἵππος. ἐπειδὴ ἡ τὸ σπέρμα ἐκ τούτων, ὅτοι εἰσι ποιητικὰ αἰτία. τὸ δὲ "τῶν φύσει τι ὄντων" πρόσκειτο, ἐπεὶ ἐν τῇ Φυσικῇ ἔλεγεν ὅτι φύσις μὲν ἐστὶ τὸ εἶδος. φύσις δὲ καὶ ἡ ὕλη, τὸ δ' ἐκ τούτων συγκαίμενον ἐκ φύσεως ἀλλὰ φύσει, ὥστε τὸν ἄνθρωπον γεννῶν ἐκ 20 φύσεως ἀλλὰ τῶν φύσει τι ὄντων. καὶ ἐστὶν ἡ μὲν ὕλη, ἐξ ὧν γίνετο τὸ γινόμενον, ὑφ' ὧν δὲ τῶν φύσει τι ὄντων. ἀ δὲ καὶ μάστιξ, λέγω δὲ τὰ ἐξ ὕλης καὶ εἶδους, ὡς καὶ ἐν ταῖς Κατηγορίαις καὶ ἐν τῇ Φυσικῇ καὶ ἐν ταύτῃ τῇ πραγματείᾳ, μάστιξ ὕλης εἶναι λέγομεν, εἶπεν. εἰπὼν δὲ ὅτι πάντα τὰ ἀπὸ φύσεως καὶ τὰ ἀπὸ τέ- 25 νης γινόμενα ὕλην ἔχει, τὸ τὸτο ὅτως ἔχειν τὴν αἰτίαν συντόμως ἐπήγαγεν εἰπὼν "δύναμις ἡ καὶ εἶναι καὶ μὴ εἶναι ἕκαστον αὐτῶν," τωτέστιν ἐπειδὴ ἕκαστον καὶ τῶν ἀπὸ φύσεως καὶ τῶν ἀπὸ τέχνης δύναμις εἶναι καὶ μὴ εἶναι, ὁῦλον ὡς ἀπὸ τῆς ὕλης τὸτο ἔχει. αὕτη γὰρ ἐστὶν ἡ τρεπτικὴ καὶ ἀλλοιωτικῇ, ἡ ποτὲ μὲν τὸτο τὸ εἶδος δέχεται 30 ποτὲ δὲ ἄλλο, διὰ τὸ μὴ τὸ αὐτὸ καὶ ἐν αἰεὶ δύναμις φέρειν καὶ διὰ τὸ εὐφυῶς ἔχειν πρὸς τὰ εἶδη δέχεσθαι. ἐστὶν ὅν ἕκαστον τῶν φύσει καὶ ἀπὸ τέχνης τὸ εἶναι καὶ μὴ εἶναι ἡ ὕλη αἰτία. ταῦτα εἰπὼν ἐπήγαγεν "καθόλου δὲ καὶ ἐξ ὧν φύσις καὶ καθὸ φύσις." ὡς πολ- λάκις ἡ εἰπομένη ὅτι καὶ τὴν ὕλην ἡ γίνετο τὸ εἶδος ἢ καθὸ εἶδος, 35 αὕτη λέγειτο φύσει. "τότε ἡ γίνετο. ἔχει φύσιν" οἶμαι ὡς αἰτίον ἐπὶ τῇ τῷ εἶδος φύσιν εἶναι, τωτέστι τὸ γινόμενον διὰ φύσεως γίνετο, φύσιν λέγων τὴν ἀπὸ τῆς ὕλης εἰς τὸ εἶδος ὁδόν — καὶ ἡ τὸ ἐν αὐτῷ ὄν εἶδος γίνετο, ὁ γεννᾷ. τὸτο ἡ ἐδήλωσε διὰ τῷ "καὶ ὑφ' ὧν — ὁμοειδής." Alex.

1032. ἡ δὲ ὁδὸς αὕτη, ὡς ἂν ἐπεκτείνας λέγοι τις τὸ ὕ, ὡς αὐτὸς εἴρηκε, φύσις λέγειτο. φανερόν ὡς καὶ τὸ εἶδος, πρὸς ὃ αὕτη ἡ ὁδὸς ἐστίν, φύσις ἐστίν. ὅτι δὲ τὸ εἶδος φύσις λέγειτο, δείκνυσσι καὶ ἄλλως. λέγειτο, φησὶ, τὸ σύνθετον φύσις, οἷον ὁ Σωφρονίσκος. καὶ ὁῦλον ὡς ἐκ τῆς συναμφότερον ὁ Σωφρονίσκος φύσις λέγειτο (τὸτο ἡ φύ- 45 σεις λέγειτο), ἀλλὰ καὶ τὸ εἶδος, καθὸ καὶ γίνετο τὸ γινόμενον ὑπ' αὐτῷ. καὶ ἡ τὸ ἐν αὐτῷ ὄν εἶδος γίνετο, ὁ γεννᾷ. τὸτο ἡ ἐδήλωσε διὰ τῷ "καὶ ὑφ' ὧν, ἡ καὶ τὸ εἶδος λεγομένη φύσις ὁμοειδής."

πῶς δὲ τὸ γινόμενον τῷ ὑφ' ὧν γίνετο ὁμοειδὲς ἐστίν, ἐπήγαγεν "ἀν- θρωπος ἡ ἄνθρωπον γεννᾷ," πάντες δὲ οἱ ἄνθρωποι ὁμοειδὲς εἰσίν. "αἱ δὲ ἄλλαι γενέσεις λέγοντο ποιηταί." εἰπὼν περὶ τῶν φυσικῶν γενέσεων, τίνων εἰσὶ, καὶ συμπεριλαμβανόμενος καὶ εἰπὼν ὅτι ὅτω 5 μὲν γίνετο τὰ γινόμενα τὴν φύσιν, λέγει ὅτι "αἱ δὲ ἄλλαι γενέσεις" (ἄλλας λέγων τὰς ἀπὸ τέχνης) ἀπὸ δυνάμεως ἢ ἀπὸ διανοίας λέγοντο ποιηταί. id.

ἀπὸ τέχνης μὲν ὅν γίνετο λέγει τὰ τεχνικά καὶ ὅλως ὅσα καὶ 1032. τέχνην γίνετο, ἀπὸ διανοίας δὲ τὰς ἀρετάς. εἶδη γὰρ τινὰ καὶ αἱ 23. ἀρεταί. τελειῶσι ἡ τὴν ψυχὴν. εἰ δὲ καὶ πολλὰ τῶν τεχνικῶν (γίνετο) ἡ τεχνικά τινὰ καὶ ἀπὸ ταυτομάτου, ὡς ἐρεῖ) ἀπὸ διανοίας γίνετο, ἀλλ' ὅν ἡ τέχνη ἐκ πάντως διάνοια. ἀπὸ δυνάμεως δὲ εἰσιν ὁπότ' ἔτυχεν, οἷον λίσσαυ καὶ μὴ λίσσαυ. id.

"τάτων — τύχης," ὥστε καὶ ἀπὸ φύσεως. γίνετο ἡ καὶ ἐκεῖ 15 λέγω δὲ ἐν τοῖς ἀπὸ φύσεως γινόμενοις, ἕνα ἐκ ταυτομάτου. γίνετο ἡ βοτάναι καὶ ἐκ σπέρματος καὶ ἀνευ σπέρματος. πολλὰ ἡ τῶν βοτανῶν ἀνευ σπέρματος φύσιν ἐκ ταυτομάτου. id.

καὶ ἐπὶ τῆς φύσεως ὅν γίνετο, φησὶν, ἕνα καὶ ἐκ σπέρματος, 1032. ὥστε ἄνθρωποι καὶ ἵπποι, καὶ ἀνευ σπέρματος, ὥστε σκώληκες καὶ 30. πάντα τὰ ὑπὸ σήφους γινόμενα, καὶ πόαι ὑπὸ τῆς καθόλου φύσεως, ὥστε αἱ βοτάναι. Asclep.

εἰπὼν δὲ ὅτι τὸ εἶδος καὶ τὸ τί ἦν εἶναι πρώτη ἐστὶν ὕστα, τῷ τὸ 1032. εἶδος πρώτῃν ὕστα εἶναι αἰτίον ἐπήγαγε τὸ "καὶ ἡ ἐναντίων τρόπον 2. τινὰ τὸ αὐτὸ εἶδος." ἐπεὶ ἡ καὶ ἐρήσει τῇ ὕλῃ ὑπάρχει, τῇ δὲ ἐρήσει τὸ εἶδος τὸ εἶναι παρέχει (τῇ ἡ αὐτὴ ἀπουσία ἡ ἐρήσει ἐστίν), εἰ δὲ καὶ τῇ ἐρήσει τῇ ἐν τῇ ὕλῃ ὅση τὸ εἶναι καὶ ὅλως τὴν ὑπαρξὶν τὸ διδοῦν τὸ εἶδος ἐστίν, αὐτὸ δὲ ἐστὶ καὶ τὸ τάττον καὶ ὀρίζον τὴν ὕλην καὶ κοσμοῦν, πρώτη καὶ κυρίως ὕστα τῷτ' ἂν εἴη. τῶν ἡ ἐναντίων, φησὶν, ἥτοι τῶν ἐρήσεων τρόπον τινὰ τὸ αὐτὸ ἥτοι τὸ 30 εἶδος ἐστίν, τωτέστιν εἰδοποιὸν καὶ ὑπάρξεως χορηγόν. εἶδος ὅν καὶ ὑπάρξεως αἰτίον. καὶ ὅλως τούτων ὄντων εἶναι καὶ μὲν τῶν ὄντων συγκαταριθμειῖς τὰς ἐρήσεις τὸ εἶδος καὶ τὸ τί ἦν εἶναι ἐστίν. ἀπὸ τούτου ἡ τῷ εἶδος εὐθύς ἡ ἐρήσει τὸ εἶδος εἶναι ἔχει. ὥστε ποιητικὸν αἰτίον τῆς ἐρήσεως τὸ εἶδος ἐστίν. Alex.

"εἶδος δὲ λέγω τὸ τί ἦν εἶναι ἕκαστον," τωτέστιν αὐτὸ τὸ αὐτὸν 40 εἶδος, ἐξ ὧν καὶ τὸ ἔνυλον χαρακτηρίζετο. καὶ οἱ ὀρίσμοι ἡ καὶ εἶδη λαμβάνοντο. εἴτα ἵνα μή τις εἴποι πρὸς αὐτὸν ὅτι τί ὅν καὶ τῷ ἐναντίον ἔκ ἐστιν ἱατρός, οἷον τῆς νόσου, φησὶν ὅτι καὶ τῶν ἐναντίων τρόπον τινὰ τὸ αὐτὸ ἐστὶν εἶδος. τῆς ἡ ἐρήσεως ἐστὶν ὕστα ἡ ἀν- 40 τικειμένη ὕστα, οἷον ὕγεια νόσου. καὶ ἡ τὴν ἀπουσίαν τῆς ὕγειας δηλοῦν ἡ νόσος, ἡ δὲ ὕγεια ἐστὶν ὁ λόγος αὐτῆς ὁ ἐν τῇ ψυχῇ τῷ ἱατρῷ. γίνετο δὲ ὕγεια ἐκ νόσου τῶν τῶν τρόπον. ἐπειδὴ τὸ δὲ ἐστὶν ἡ ὕγεια, ἡ ὁμαλότης τῷ σώματος ἐν τύχει, ἀνάγκη ἐστίν, εἰ μέλλει ὕγιαζεσθαι τὸ ζῶον, τοῦτο ὑπάρξει. Asclep.

ὅτι δὲ τὸ αὐτὸ ἀντὶ τῷ εἶδος ἔλαβε, τὸ δὲ εἶδος ἀντὶ τῷ αἰτίῳ 1032. τῆς ὑπάρξεως τῆς ἐρήσεως, ὁῦλον ἐποίησεν εἰπὼν "τῆς ἡ ἐρή- 3. σεως ὕστα ἡ ὕστα ἡ ἀντικ," τωτέστιν ἡ καὶ τὸ εἶδος ὕστα τῆς ἐρή- σεως ἐστὶν ὕστα καὶ ὑπάρξεως, καὶ τὸ εἶναι αὐτῇ αὕτη χαρίζετο. Alex.

τὸ δὲ "τρίπον τινά" πρόσκειται, ὅτι ὁ καθ' αὐτό ἐστιν αἴτιον τὸ εἶδος τῆς φέρσεως, ἀλλὰ καὶ συμβεβηκός· συμβαίνει γὰρ ὑποχωρῶντος τὸ εἶδος γίνεσθαι αὐτήν· ἐστὶν ὅν ἡ ὑγεία, εἴπερ ἀναλογεῖ εἶδει, αἰτία καὶ εἶδος τῆς νόσου, ἥπερ ἐστὶ φέρσις. id.

1032^b ἔπειτα αὐτῇ τι τοῖσιν, ὃ ἐστὶ μέρος τῆς ὑγείας· καὶ μέρος ἐστὶ 5 τῆς ὑγείας θερμότης αὐτὴ δὲ διαπεφοιτηκὸς διὰ τῶ βάθος ἐκμοχλεῖται ἀνευ τινὸς μηχανῆς τὰ νοσοποιᾷ αἰτία, λέγει δὲ τὸ ἐκφυτον θερμόν· ἡ ἑσσεῖται αὐτῇ τι τοῖσιν, ὃ μέρος ἐστὶ τῆς ὑγείας, τῇ θερμότητι ἢ τῇ τέχνῃ, οἷον οἷς χρῶνται ἱατροὶ ἀλείμμασιν, οἷον μαρκιάτῳ ἢ τινὶ ἄλλῳ τοῖσιν. λοιπὸν συνεπιλαμβάνει καὶ τὸ φυ- 10 σικὸν θερμόν, καὶ ὅτω κολάζει τὸ ἀτακτὸν ἢ διὰ πλείονον γινόμενον τῷτο, οἷον τῆς τέχνης τῆς χρωμένης ἀλείμμασι καὶ ἐτέροις βοηθήμασι διὰ τὴν κακοῖθειαν τῷ νοσήματος, καὶ λοιπὸν τῆς φύσεως συνεπιλαμβανομένης γίνεσθαι βοήθεια. τῷτο δέ, φησὶν, ἐστὶν ἔχατον τὸ ποιῆν, ὅπερ ἐστὶ μέρος τῆς ὑγείας, καὶ τῆς οἰκίας λίθοι. 15 ὥστε ἀδύνατόν τι γενέσθαι, εἰ μὴ προϋπάρχει τι ἕτερον, οἷον οἰκίαν εἰ μὴ εἰσι λίθοι, καὶ ἐπὶ τῆς ὑγείας· ὡς γὰρ φασιν οἱ φυσικοί, εἰδὲν γίνεσθαι ἐκ τῶ μηδαμῇ μηδαμῶς· δεῖ γὰρ προϋπάρχειν τὴν ὕλην ἐπὶ τῶν γινόμενων. εἴτα λοιπὸν ζητεῖ ὅτι ὥσπερ ἡ ὕλη μέρος γίνεσθαι τῷ συνθέτῳ, ἄρα γε ὅτως καὶ τὸ εἶδος; καὶ αὐτὸς μὲν ὅτως 20 εἰσάσας τὴν ἀπορίαν ἀπαλλάττει. Asclep.

1032^b ἀλλ' εἰ δεῖ θερμότητα γενέσθαι, δεῖ τρίψεως· ἄρχεται ὅν ἀπὸ 8 τῆς τρίψεως, ἣν καὶ δύνασιν ποιῆσαι, ἥτις τρίψις ἔχατόν ἐστι καὶ τῆς ὑγείας καὶ τῆς οἰκίας καὶ τῆς θερμότητος. Alex.

1032^b τὸ δὲ "ὁμοίως καὶ τῶν ἄλλων. τ. μ. ἔκ. γ." οἶμαι τῷ "ὥστε σ. 25 17. τρ. τ. — ἔκ. ὕλην" συντάττεσθαι· καὶ εἴη ἂν λέγων ὅτι ὥσπερ ὑγεία ἐκ ὑγείας γίνεσθαι, ὅτω καὶ ἡ ὁμαλότης ἐκ τῆς ὁμαλότητος τῆς ἐν τῇ ψυχῇ τῷ ἱατρῷ ὅσης καὶ ἡ θερμότης ἐκ τῆς θερμότητος. ὑπάρχει ὅν, ὥσπερ εἴρηξεν, ἡ τρίψις δυνάμει. ἡ δὲ τῷτο λέγει ὅτι ὑπάρχει ἡ τρίψις δυνάμει τῷ ἱατρῷ, ἀλλ' ὅτι ἡ τρίψις δυνάμει 30 ὑγεία ἐστίν. εἰ γὰρ ἡ τρίψις ἀρχὴ τῆς ὑγείας ἐστὶ καὶ πρῶτον αἴτιον, δῆλον ὅτι ἡ τρίψις δυνάμει ἐστὶν ὑγεία. καὶ οἶμαι ὅτι τὸ "ὑπάρχει δὲ τοῦ δυνάμει" περὶ τρίψεως εἴρηξεν, ὅτι ἡ τρίψις δυνάμει ἐστὶν ὑγεία. τὸ δὲ "τῷτο δὲ ἡδὴ ἐπ' αὐτῷ" περὶ τῷ ἱατρῷ εἴρηξεν, τῷτεστιν ὅτι τρίψις δὲ ἐπὶ τῷ ἱατρῷ ἐστὶ καὶ δύνασιν αὐτὴν ποιῆ- 35 σαι. id.

1032^b "ὑπάρχει δὲ τῷ δὲ δυνάμει," τῷτεστι τῷ φαρμάκῳ ὑπάρχει 20 δυνάμει καὶ θερμότης· ἐρχόμενον γὰρ θερμαίνει· τῷτ' ὅν ἐπ' αὐτῷ ἐστὶ τῷ βοηθήματι. Asclep.

1032^b εἰ δὲ ἀπὸ ταυτομάτου, φησὶ, γένεσθαι ἡ ὑγεία, ἀπὸ τῶν γε- 40 23. νήσεσθαι ἥτοι ἀπὸ τῆς τρίψεως, ὅπερ ἐγένετο τῷ ποιεῖν ἀρχὴ τῷ ποιεῖν ἀπὸ τέχνης. Alex.

εἰ δὲ ἀπὸ ταυτομάτου γένεσθαι ἡ ὑγεία, ἀπὸ τῶ λόγου γίνεσθαι, ἀφ' οὗ καὶ ὁ τεχνίτης ἄρχεται ποιεῖν, τῷτεστιν ἀπὸ θερμότητος. Asclep.

1032^b ἥτοι ἀπὸ τῆς τρίψεως. ὅπερ ὅν τῷ ποιεῖν τῷ ἀπὸ τέχνης 45 26. ποιεῖν τὴν ὑγείαν ἀρχὴ γέγονεν αὐτῷ καὶ αἴτιον τῷ τὴν ὑγείαν ποιῆσαι, αὐτὴ γενήσεσθαι καὶ ἐκ ταυτομάτου· τὴν γὰρ θερμότητα τὴν ἐν τῷ σώματι ποιήσει ἡ τρίψις. Alex.

αὕτη δὲ ἡ ἐν τῷ σώματι ὑπὸ τῆς τρίψεως γενομένη θερμότης ἡ μέρος ἐστὶ τῆς γέγονου ὑγείας, ἢ εἰ μὴ ἐστὶν ἡ θερμότης μέρος τῆς ὑγείας, ἀλλ' ὅν ἔπειτα αὐτῇ τοῖσιν τι οἷον ἡ ὁμαλότης, ἥτις μέρος ἐστὶ τῆς ὑγείας. αὐτὸ δὲ τὸ ἐπόμενον τῇ θερμότητι καὶ 5 μέρος ὅν τῆς ὑγείας ἡ εὐθύς ἔπειτα αὐτῇ, ἢ εἰ μὴ εὐθύς ἀλλ' ὅν διὰ πλείονον. τὸ δὲ "τῷτο δ' ἔχατον τὸ ποιῆν" τοῖσιν ἂν εἴη, ὅτι ἡ τρίψις ἢ ποιῶσα τὸ μέρος τῆς ὑγείας ἔχατῃ ἐστὶ καὶ τῆς θερμότητος καὶ τῆς ὁμαλότητος καὶ τῶν λοιπῶν· καὶ ὥσπερ ἡ θερμότης ἢ τὸ ἐπόμενον αὐτῇ (τῷτο γὰρ δεῖ προσυπακύνειν) μέρος ἐστὶ τῆς 10 ὑγείας, ὅτω καὶ οἱ λίθοι τῆς οἰκίας καὶ ὁ χαλκός τῷ ἀνδριάντος, ὥστε φανερόν ἐστιν ἐκ τῶν εἰρημένων ὅτι ὅθεν γίνεσθαι μὴ προϋπάρχοντός τινος, ἀλλὰ πᾶν τὸ γινόμενον ἐκ τινος γίνεσθαι. καὶ ὅτι μὲν ὅν μέρος τι ἀναλογεῖν ὕλη ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει τοῖς γινόμενοις, φανερόν, ὅτι δὲ καὶ τῶν τῷ ὁρισμῷ μερῶν τι λόγον ὕλης ἐπέχει, ὅκα 15 ἀφανές· τὰ γὰρ γένεσθαι ὕλη ἀναλογεῖ, καὶ τῷτο δῆλον ἐκ τῶ ἐν χαλκῷ κύκλον δύο λέγεσθαι ἔχειν ὕλην, τὸν τε χαλκόν καὶ τὸ χῆμα, ἐν μὲν χαλκῷ ὡς τῷ συναμφοτέρῳ, τὸ δὲ χῆμα ὡς τῷ εἶδος. ἔχει δὲ ὁ χαλκὸς κύκλος ὁ μόνον καὶ τὸ συναμφοτέρον τὴν ὕλην, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ λόγῳ. id.

τῷτο δέ, φησὶν, ἐστὶν ἔχατον τὸ ποιῆν, ὅπερ ἐστὶ μέρος τῆς 1032^b 28. ὑγείας, καὶ τῆς οἰκίας λίθοι. ὥστε ἀδύνατον κτλ. Asclep.

φησὶν ὅτι πᾶσα ἀνάγκη μέρος τι ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει ἐν 1032^b 31. τῷ ἐπομένῳ ὡς μέρος αὐτῷ λαμβανόμενον· ἢ γὰρ ὕλη μέρος ἐστίν· ἐνυπάρχει γὰρ αὐτῇ καὶ φύσιν προσδέξασθαι τὸ εἶδος. ἄρα ὅν, φησὶ, καὶ τὸ εἶδος γίνεσθαι· τὰ γὰρ σύνθετα καὶ τὴν ὕλην προσαπορεῖ, καὶ καὶ τὸ εἶδος, οἷον, ὡς φησιν αὐτός, τὸς χαλκὸς κύκλος λέγομεν καὶ τὴν ὕλην, ὅτι χαλκός ἐστι τοιόνδε ἔχων χῆμα· καὶ τῷτό ἐστι τὸ γένος τῷ χαλκῷ κύκλῳ, εἰς δὲ πρῶτον τίθεσθαι; τῷτεστι τὸ εἶδος τῷ χήματος τῷ κύκλῳ εἶδος αὐτῷ ἐστίν· ὁ δὲ χαλκὸς κύκλος ἔχει ἐν τῷ 30 ὁρισμῷ καὶ τὴν ὕλην, καθάπερ εἴρηκαμεν. id.

ὁ λέγων ἐκεῖνο ἀλλ' ἐξ ἐκείνου, τῷτεστι παραγωγῆς. ὁ γὰρ 1033^a 6. ἀνδρίας ἡνίκα γένεσθαι ἐκ λίθου λίθινος λέγεσθαι· πρὸ γὰρ τῆς γενέσεως λίθος ὑπῆρχε. πῶς ὅν δύνασιν καὶ προσλαβὼν ἕτερον χῆμα ὁμοίως λέγεσθαι, ὥστε ἀνείδεος πρὸ τῷ χήματος ὑπῆρχεν; ὁ μέντοι γε ἀνθρώπος ὑγαίνων ὁ λέγει ἐκεῖνος ἐξ οὗ γέγονε παραγωγῆς, οἷον κάμνων, ἀλλὰ κεκμηκός· αἴτιον δὲ ὅτι τὰ γινόμενα πάντα γίνεσθαι ἐκ τῆς οἰκίας φέρσεως καὶ ἐξ ὑποκειμένου, καθάπερ ἐν τῇ 10 θεωρίᾳ ἔσται καὶ ὁ ἀνθρώπος καὶ ὁ κάμνων. μάλλον δὲ λέγεσθαι ἐκ κάμνοντος ὑγιῆς γενέσθαι ἥπερ ἐξ ἀνθρώπου, διὸ ὑγιῆς κάμνων ὁ λέγει· μετέβαλεν γὰρ κατ' ἐκεῖνο· ἀνθρώπος δὲ λέγεσθαι καὶ ἀνθρώπος ὑγιῆς. ὅν δὲ ἐστὶν ἡ φέρσις ἀδῆλος καὶ ἀνύσχυμος (ἐπὶ γὰρ τῆς ὑγείας ἔχει ὄνομα τὴν νόσον, ἐπὶ δὲ τῷ ἀνδριάντος ὅκα 15 ἔχεις ὠρισμένον ὄνομα, ὥσπερ ἐν χαλκῷ χῆμα ὁποιοῦν· ἀδῆλον γὰρ ὅκα ἀνδρίας τί ἐστι, πότερον τρίγωνον ἢ σφαῖρα ἢ τι ἄλλο τοῖσιν. ὁμοίως καὶ ἡνίκα φάμεν ὅτι ἐξ οὗ οἰκίας γέγονεν οἰκία· ἀδῆλον γὰρ ἡ φέρσις πότερον πλίνθοι ἢ ξύλα ἢ τι τοῖσιν ἄλλοι) ἐπὶ γὰρ τῶν ἀδῆλων τὴν φέρσιν ἐξ ὕλης δοῦσαι γίνεσθαι τὰ γινόμενα, ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἐχόντων ὠρισμένην τὴν φέρσιν ἐξ αὐτῆς

τῆς φέρῃσεως. διό φησιν, ὥς ἐκεί ἐκ ἀκάμυντος. ἀμέλει τοι ὡς ἐπὶ τῶν ἔχοντων ὠρισμένην τὴν φέρῃσιν ἢ λέγομεν τὴν ὀνομασίαν τῆς ὕλης (ἢ ᾧ λέγει) ὁ ὑγιὴς ἀνθρώπος νόσος), ἔτις καὶ ἐπὶ τῶν ἐξ ὕλης λεγομένων γίνεσθαι ἢ καλῶν) μὲν τὴν γένεσιν τῷ τῆς ὕλης ὀνόματι. ἢ ᾧ λέγει) ὁ ἀνδρὶς ἐξυλον, ἀλλ' εἰ ἄρα, ἐξυλινος καὶ χαλκῶς, ἀλλ' ἢ χαλκός. ὁμοίως καὶ λίθινος ἀλλ' ἢ λίθος. τῷ ᾧ ὄντι, φησίν, ὅθεν ὡς ἐκ ἐξυλιν γίνεθαι ἀνδρὶς ἢ ἐκ πλίνθων οἰκία, ἐάν τις ἀκριβῶς σκοπῇ, ἔκ αὖν εἴποι. τὸ ᾧ γινόμενον ἐν μεταβολῇ θεωρεῖν, ὥς ἔχ ὑπομένει τὸ αὐτὸ ὑπάρχον καὶ πρὸ τῆς γενέσεως καὶ μὲν τὴν γένεσιν. ὥς ἢ δεῖ λέγειν ὅτι ὁ χαλκός γέγονεν ἀνδρὶς. ὅθεν ᾧ ἦττον καὶ μὲν τὴν γένεσιν ἔμεινε χαλκός. ἢ μέντοι γε ἔκ ἀνδρὶς. id.

1033.α ἢ τότε δεῖ προειπῆναι ὅτι τὴν πάλιν τινὰ μὴ τῶν ὄντων λέγεῖν
7. ἐκ τῆς φερήσεως, τινὰ δὲ ἢ λέγει) ἐξ ἐκείνης γίνεσθαι ἀλλ' ἐκ τῆς
ὑλῆς. ἢ εἰ τὸτο προσεθείη, ἔξαι τὸ ἐπαγόμενον σαφές, τὸ "αἴτιον
δὲ ὅτι γίνεῖ) ἐκ τῆς φερήσεως ἢ τῆς ὑποκειμένου." ἢ εἴη ἂν τὸ λε-
γόμενον τοῦτο· αἴτιον δὲ τῷ τινὰ μὴ λέγεσθαι ἐξ ὅ γίνεῖ) τινὰ δὲ
μή, ὅτι γίνοντι) ἐκ τῆς φερήσεως, ἥτις συνελήπτῃ τῇ ὑλῇ. ἢ
ὅταν μὴ ὠνομασμένη ἦ ἡ φέρησις, τότε λέγομεν ὅτι γέγονεν ἐκ
τῷδε. . . ἐπ' ἐνίων δέ, οἷον ἐπὶ τῷ ἀνδριάντος ἢ τῆς οἰκίας, διὰ
τὸ μὴ κεῖσθαι ὄνομα τῇ φερήσει, ὥσπερ ἐνταῦθα ὁ ὑγιὴς ἐκ κάμ-
νοντος λέγει) γενεῶς, ὅπως ἢ ὁ ἀνδριὰς ἢ ἡ οἰκία ἐκ τῆς τῷ ἀν-
δριάντος ἢ τῆς οἰκίας φερήσεως γίνοντι), ἀλλὰ διὰ τὸ μὴ κεῖσθαι
ὄνομα ταῖς φερήσεσι δοκεῖ ὅτι ὥσπερ ὁ ὑγιὴς ἐκ κάμνοντος γίνεῖ),
ὅπως ἢ ὁ ἀνδριὰς ἐκ χαλκῷ ἢ λίθῳ. ἢ λέγει) δὲ ὁ ὑγιὴς ἐκεῖνο
ἐξ ὅ γέγονεν, οἷον ἢ λέγει) ὁ ὑγιὴς νοσῶν. ὅτω ἢ ὁ ἀνδριὰς ἢ
λέγει) χαλκὸς ἢ λίθος, ἀλλὰ λίθινος ἢ χαλκῆς. ὅτι δὲ ἀνώνυμος
ἢ ἐν τῷ χαλκῷ φέρησις, φανερόν. . . ἀλλὰ τὰ μὴ λεγόμενα, οἶμαι,
τοιαῦτα. ἐν δὲ τῇ λέξει τῇ "ὦν δ. ἡ ζ. ἄδ. κ. ἀν. ο. ἐν χ. χή-
ματος ὁποιον" τοῦτόν ἐστιν. ὦν δ' ἡ φέρησις ἀόηλος ἢ ἀνώνυ-
μος, ἐπὶ τῶν ἢ δοκεῖ ἐκ τῆς φερήσεως γίνεσθαι, ὥσπερ ἐκ κάμ-
νοντος. ἐν τῷ χαλκῷ ἢ ἐξ ὁῦλον ποῖν χήματος φέρησιν ἔχει.
ἢ μὴ δὴ τῶν λεγομένων ἐννοία τοιαύτη τις ἂν εἴη ἢ ὅτω δὴ κατ'
ἐμὴν δύναμιν σεσαφηνίσαι. ἐπιζητήσει δ' ἂν τις ποῖαν τινὰ
χρεῖαν τοῖς προσεχῶς δειχθεῖσι παρέχει). . . ἀλλ' ἐπειδὴ ἔδειξεν
ὅτι πᾶν τὸ γινόμενον ἐκ τινος γίνεῖ), διαρθρώσαι ἠέλησε ἢ τὸ πῶς
λέγοντι) τὰ γινόμενα. προθέμενος δὲ δεῖξαι ὅτι τὸ εἶδος ἢ τὸ τί ἦν
εἶναι ἢ γίνεῖ), ἢ συνιδὼν ὅτι ὅθεν αὐτῷ πρᾶγμα ὅθεν δυσχερὲς εἰς
τὸ τῷτο δεῖξαι γενήσεῖ), εἰ πρότερον δεῖξει ὅτι πᾶν τὸ γινόμενον ἐκ
τινος γίνεῖ), ἢ τῷτο δεῖξας νῦν τρέπει) εἰς τὴν δεῖξιν τῷ ὅτι τὸ
εἶδος ἢ τὸ τί ἦν εἶναι ἢ γίνεῖ). Alex.

1033. ὅτι δὲ ἀνώνυμος ἢ ἐν τῷ χαλκῷ φέρησις, φανερόν· εἰ γὰρ
 13. δυνατόν ὀρίσασθαι καὶ εἰπεῖν ὅτι τὰδε τῷ χήματος ἔχει φέρησιν, οἷον
 φέρεται τῷ ἀνδριάντος, ἵνα λέγωμεν ὅτι ὁ χαλκὸς φέρησιν ἔχων ἀν-
 δριάντος γέγονεν ἐκ τῆς τοιαύτης φερήσεως, λέγω δὴ ἐκ μὴ ἀν-
 δριάντος. εἰ γὰρ τὸτο λέγοι τις ὅτι χαλκὸς φέρησιν ἔχει τῷ χήμα-
 τος τῷ ἀνδριάντος, πρόχειρον ἐμοὶ λέγειν ὅτι ὁ τῷ ἀνδριάντος ἀλλὰ
 λέβητος ἢ τρίποδος ἢ κιβωτίῃ· ἢ ἵππῳ ἢ ἄλλῳ τινός, ὥστε διὰ τὴν

ἀορισιαν τῷ ποιῷ χήματος ἔχει σέρησιν ὁ χαλκός, καὶ διὰ τῆτο τὸ ἀνωονυμίαν· τὰ γὰρ ἀόριστα ἀνωονυμα. ὃ φαμεν τὴν σέρησιν, ἀλλὰ τὴν ὕλην· ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν λίθων. ὁδὲ τῆτο γὰρ ἡ σέρησις ὡνομασμένη τυγχάνει, ὥτα λέγωμεν ὅτι ἐκ μὴ οἰκίας γέγονεν οἰκία. καὶ ὃ τῆτο φαμεν ὅτι ἡ οἰκία ἐξ ἑκ οἰκίας ὃ γίνεῃ (μαχόμενα γὰρ ἂν λέγοιμεν τοῖς ἐν τοῖς περὶ φύσεως διοριδεῖσι· φανερόν γὰρ ὅτι ἐκ μὴ οἰκίας γέγονεν) ἀλλ' ὅτι ὃ δυνατὸν λέγειν ὡς ἐκ τῆς ἐνέσεως ἐν τῷ λίθῳ σέρησεως τῆς οἰκίας· ὃ μόνον γὰρ ἐν τῷ λίθῳ σέρησις οἰκίας ἐστίν, ἀλλὰ καὶ ἀνδριάντος καὶ ἄλλων μορίων. εἰπὼν δὲ ὅτι διὰ τὸ μὴ κείῳ ὄνομα τῇ σέρησει ἐκέينو μὴ ὅλως ἐξ ὃ γέγονεν ὃ λέγει, ὡς ὃ λέγει λίθος ὁ ἀνδριάς, ἐξ ἐκείνου δὲ καὶ τῆτο διὰ τὸ μὴ κείῳ ὄνομα τῇ σέρησει. εἰ γὰρ ἐκεῖτο, ἑκ ἂν τῆτο ἐλέγομεν, ὡσπερ ὁδὲ ἐπὶ τῷ ἀνθρώπῳ· ὃ γὰρ λέγομεν ὅτι ἐξ ἀνθρώπου γέγονεν ὁ ὕγις. καὶ ἄλλην αἰτίαν τίθησι τῷ διὰ τί ὃ λέγει ἐκ λίθου γίνεσθαι τὸν ἀνδριάντα λέγων "ἐπεὶ ὁδὲ ὡς ἐκ ξύλου γίνεῃ ὁ ἀνδριάς" καὶ τὰ ἐξῆς. τὸ δὲ λεγόμενον τῆτο ἐστίν· ἐάν τις σφόδρα καὶ ἀκριβῶς ἐπιβλέψῃ καὶ ἐπιστήσῃ τῇ τῶν πραγμάτων φύσει, ἑκ ἂν εἰπὼι ὅτι ἐκ ξύλου γίνεῃ ὁ ἀνδριάς ἢ ἐκ χαλκοῦ, ὅτι τὸ μὴ ἐκ τίνος γνωόμενον ἐκεῖθεν ἐξ ὃ γίνεῃ μεταβάλλει καὶ ἐξίταῃ τῆς ἐν ἣ ἦν φύσεως καὶ γέγονεν ἄλλο τι, ὁ δὲ χαλκὸς ἀνδριάς γεγονὼς πάλιν μένει χαλκός, ὁ ἑκ ἂν εἰπὼς γεγονὸς τι. ἑκ ἄρα γίνεῃ ἐκ χαλκοῦ ἀνδριάς, ὅτε λεχθῇσεῖ τῆτο ἐπὶ τῷ ἀνδριάντος, λέγω δὲ ὅτι ἐκ χαλκοῦ γέγονεν. id.

ἐπειδὴ ὅτι γινόμενον ὑπό τε ποιητικῆς γίνε[ι] καὶ ἐκ τῆς φερῆ-1033
σεως ἡ καὶ ἐκ τῆς ὕλης, καὶ τι γίνε[ι], αἶον ἀνθρώπου ἢ ἵππου ἢ 28.
σφαῖρα ἢ κύκλος ἢ ἄλλο τι, ὥσπερ ὁδὸν τὴν χαλκὸν (λεγεῖσθαι γὰρ
ἐπὶ τούτῳ) ποιεῖ, ὅτως ὁδὸν τὴν σφαῖραν. id.

οἷον ὁ χαλκεὺς ὃ ποιεῖ τὴν χαλκὸν ὅτως ὁδὲ τὴν σφαῖραν, 1033 ²⁹.
 τατέξι τὸ εἶδος αὐτὸ καθ' αὐτό, εἰ μὴ καὶ συμβεβηκός, ἐπειδὴ
 συνβῆι τὴν σφαῖραν χαλκῆν εἶναι, ἐκείνην δὲ ποιεῖ, τατέξι τὸ σύν-
 θετον... ὁδὲ δέ, φησί, γίνεσθαι τὰ εἶδη αὐτὰ καθ' αὐτά, ὥσπερ
 ὅτε ἡ ὕλη γίνεσθαι. ἵνα δὲ τῷτο δείξῃ, λαμβάνει τρία ἀξιώματα,
 ὅτι ὁδὲν γίνεσθαι ἐκ τοῦ μηδαμῇ μηδαμῶς ὄντος, καὶ ὅτι πᾶν τὸ γινώ-
 μενον ἔχει καὶ ποιητικὸν αἷτιον καὶ ὑλικὸν καὶ σύνθετον ἔστιν. ὅτε γὰρ ἡ
 φύσις ὅτε ἡ τέχνη ποιεῖ τὴν ὕλην, ἐπεὶ, φησί, δεηθήσεται ἐτέρας
 ὕλης καὶ τῷτο ἐπ' ἀπειρον. εἰ ὅν αὐτὸ καθ' αὐτό, ἐπειδὴ
 πᾶν τὸ γινώμενον ἐξ ὕλης γίνεσθαι (τῷτο γὰρ ἐν τοῖς ἀξιώμασι λαμ-
 βάνει), εἰ γίνεσθαι τὸ εἶδος, δῆλον ὅτι ἐξ ὑποκειμένου τινος γίνεσθαι
 τῷτο δὲ τὸ υποκείμενον ἡ ἀνείδεον ἔστιν ἡ εἰδοπεποιημένον. ἀλλ' εἰ
 μὴ ὑποθώμεθα αὐτὸ ἀνείδεον εἶναι, ἔσται τὸ εἶδος σύνθετον καὶ ὅχι
 ἀπλῆν, καὶ τὸ μὲν τι αὐτῷ ὕλη τὸ δὲ εἶδος, ὅπερ ἄτοπον. τὰ γὰρ
 εἶδη αὐτὰ καθ' αὐτὰ ὑπάρχουσιν. εἰ δὲ υποθώμεθα ἐκείνο τὸ υπο-
 κείμενον εἰδοπεποιημένον εἶναι, ἐρωτῶ περὶ αὐτοῦ, ἅρα αἰεὶ ὑπάρ-
 χει εἰδοπεποιημένον ἢ ὅ; εἰ μὴ αἰεὶ, ἔχων τὸ ζητούμενον ὅτι ὃ γίνεσθαι
 τὸ εἶδος· εἰ δὲ μὴ αἰεὶ ἀλλὰ γέγονε, δῆλον ὅτι ἐκ τινος υποκει-
 μένου γέγονε, καὶ πάλιν περὶ τούτου ἐρωτῶ, εἰδοπεποιημένον ἔστιν ἢ
 ἀνείδεον; καὶ ὅτως εἰς ἀπειρον ὁ λόγος προαλευσέσθαι, ὥστε ὃ γίνεσθαι
 τὸ εἶδος αὐτὸ καθ' αὐτό, ἀλλὰ τὸ σύνθετον ἔστι τὸ γινώμενον τῆς

ὑλης τοιῶσδε μορφωμένης καὶ δεχομένης ἀχρόνως τὸ τέλειον εἶδος. Asclep.

εἰ δὲ καὶ λέγετο σφαῖραν ποιεῖν, καὶ συμβεβηκὸς τὸτο λέγετο· διὰ τοῦτο τὴν χαλκὴν σφαῖραν ποιεῖν, ἀλλ' ἔτι διὰ τὸ εἶδος τῆς σφαίρας καὶ τὸ τί ἦν εἶναι, ὁ περὶ τὴν χαλκὸν τίθησιν· αὐτὸ τοῦτο γίνετο· τὸ τοῦτο τι ποιεῖν τὸτ' ἔστιν· τὸ τοῦτο τὴν μερικὴν σφαῖραν ποιεῖν ἐστὶ τὸ ἐξ ὑποκειμένου τῆς χαλκῆς καὶ τῆς εἰδὸς ποιεῖν τὸδε τι ἥτοι σύνθετον. ποιεῖ τοῦτο τὸ φρογγύλον ἐν τῷ χαλκῷ, τὸ δὲ φρογγύλον (αὐτὴν λέγω τὴν φρογγυλότητα τὴν αὐτοῖς καθ' ἑκάστα τὸ εἶναι ἔχουσιν) καὶ ποιεῖ ὅδε τὸ εἶδος τῆς σφαίρας. Alex.

1033^a 32. εἰ τοῦτο ποιεῖ τὸ εἶδος, ἐπειδὴ πᾶν τὸ γινόμενον ἐκ τινος ὑποκει-
μένου γίνετο, ὁλον ἔτι καὶ τὸ εἶδος ἐκ τινος ὑποκειμένου ποιήσει τὴν χαλκὸν ποιῆσαι φρογγύλον, τῷτοτι τὸ σύνθετον. καὶ μέντοι δυνα-
τόν ἐστιν αὐτὸ ποιῆσαι τὸ φρογγύλον καὶ τὴν σφαῖραν, ἀλλ' ἕτερόν
τι, οἷον τὸ εἶδος ἐν ἄλλῳ, φησὶ δὲ τὸ σύνθετον. εἰ τοῦτο ποιεῖ τὸ
εἶδος αὐτὸ καθ' αὐτό, ἐκ τινος ὑποκειμένου ποιήσει αὐτὸ ὡς γινώ-
μενον, καθάπερ ἐν τῇ θεωρίᾳ εἰρήκαμεν, οἷον τὴν χαλκὴν σφαῖ-
ραν· τὸτο δὲ ἐξ ὑποκειμένου, ὅπερ ἐστὶ χαλκός. "τοῦτο ποιεῖ,"
τῷτοτι τὸ εἶδος, ὁ ἔστιν ἡ σφαῖρα· εἰ τοῦτο γίνεταί τι, ἐξ ὑποκειμένου
γίνετο, καὶ ὅπως εἰς ἄπειρον αἱ γενέσεις βαδίζον, καθάπερ ἐν τῇ
θεωρίᾳ εἰρήκαμεν. ὥστε δὴλον ἡμῖν ἐντεῦθεν γέγονεν ὅτι καὶ γίνετο
τὸ εἶδος, ὅτε δὲ ἔστιν αὐτὸ γένεσις ὅτε ὁρισμὸς αὐτοῦ, ὡς γίνετο
αὐτὸ καθ' αὐτό. Asclep.

1033^b 5. ὥστε καὶ ἐκ τούτων φανερόν ἐστιν ὅτι ὅδε τὸ εἶδος, καὶ ὅτι τὴν κα-
λεῖν τὴν μορφήν τὴν ἐν τοῖς αἰσθητοῖς, γίνετο, ὅδε διὰ γενέσεως εἰς
τὸ εἶναι ἄγετο, ἀλλὰ τῆς ὑλης ὑπὸ τῆς ἐν αὐτῇ φύσεως ἀλλοιωμέ-
νης καὶ γινωμένης ἀχρόνως ἐπιγίνετο αὐτῇ καὶ ἐν ἀτόμῳ νῦν. Alex.

1033^b 12. καὶ μόνον δέ, φησὶ, φανερόν ἐστιν ὅτι τὸ ἐν τῷ αἰσθητῷ εἶδος καὶ
γίνετο, ἀλλ' ὅδε ἔστι τὸτο, λέγω δὲ τὸ ἐν τῷ αἰσθητῷ εἶδος, τὸ τί
ἦν εἶναι· τὸ τοῦτο τί ἦν εἶναι καθόλου καὶ νοητόν, τὸτο δὲ αἰσθητὸν καὶ
μερικόν, ὁ καὶ γίνετο ἐν τῇ ὑλῇ ὑπὸ φύσεως. id.

1033^b 15. τὸ ἔν σύνθετον ποιεῖ· ποιεῖ τοῦτο ἐκ χαλκῆς καὶ σφαίρας· εἰ τοῦτο
πάλιν ποιεῖ τὸ εἶδος καὶ τὸτο ἐστὶ χαλκὴ σφαῖρα, χαλκὸς δὲ τοιῶσδε
χηματιστὴς ὑπὸ τεχνίτου· εἰ ἔν ἐστιν ὅπως, φησὶ, τῆς εἰδὸς τῆς
σφαίρας ἡ γενέσις, ἐξ ὑποκειμένου τινος γίνετο, καὶ εἰ μὴ τὸ ὑποκει-
μενον εἰδοπεποιημένον ἐστίν, εἰσαχθήσει τὸ ἄπειρον, ὡς ἀνωτέρω
ἔδειξεν, εἰ δὲ ἀνείδεον, διαρετὴν ἔσται τὸ εἶδος καὶ ἔσται ὅπερ ἐστὶ
μὴ αὐτὸ ὑλῇ τὸ δὲ εἶδος, καὶ ἔσται ὅπως σύνθετον τὸ ἀπλὸν εἶδος,
ὅπερ ἐστὶν ἄτοπον. εἰ τοῖνυν τὸτο ἐστὶ σφαῖρα, ὅταν αἱ ἀπὸ τῆς
κέντρῳ αὐτῆς πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν προσπίπτουσαι ἴσαι ὑπάρχωσι,
τὸ δὲ εἶδος ἐντιθέμενον ἐν τῇ ὑλῇ τοιῶσδε χηματίζει αὐτήν, καὶ
ἔστι τὸ σύνθετον τὸ γινόμενον. φανερόν ἔν ἡμῖν γέγονεν ὅτι τὸ μὴ
ὡς εἶδος ἡ ὕψια λεγομένη καὶ γίνετο, ἡ δὲ σύνθεσις ἐστὶν ἡ γινωμένη.
Asclep.

πρόσκει· ἐν τισιν "τὸτο δὲ σφαῖρα εἶναι ὅπως, τὸ δὲ σφαῖρα
εἶναι ὅπως." cod. Reg.

1033^b 16. καὶ εἴπερ ἐστὶ σφαῖρα χῆμα τὸ πάντῃ ἴσον ἀπέχον τῷ κέντρῳ,
τῷτο τῷ χῆματος τὸ μὴ ἔσται ὑποκειμένον, ἐν ᾧ τὸ εἶδος ἔσται, ὁ

ποιεῖ ὁ ποιῶν περὶ αὐτό, τὸ δὲ ἔσται εἶδος ἐν τῷ ὑποκειμένῳ ὄν, τὸ
δ' ἐκ τούτων ἔσται ἡ γενομένη χαλκῇ σφαῖρα. καὶ λοιπὸν συμπε-
ραίνειτο. Alex.

καὶ ὅτι, φησὶν, ἐν ἅπαντι τῷ γινομένῳ ὑλῇ ἐστὶ, καὶ ἔστι τὸ μὴ 1033^b
ὑλῇ τὸ δὲ εἶδος. πότερον ἔν ἐστι τις σφαῖρα παρὰ τὰςδε ἡ οἰκία 19.
παρὰ τὰς πλίνθους; Asclep.

δείξας ὅτι καὶ γίνετο τὸ εἶδος αὐτὸ καθ' αὐτό, ἐντεῦθεν φησιν
ὅτι καὶ δυνατόν ἐστιν αὐτὰ καθ' αὐτὰ ὑπάρχειν ἐνεργείᾳ τὰ εἶδη·
εἰ τοῦτο τὸτο, φησὶν, ὑποβώμεθα, ἀναιρεθήσεται ἡ γενέσις. . . "πότε-
ρον — πλίνθους;" φησὶν, ἄρα γε αὐτὰ καθ' αὐτὰ ὑπάρχουσιν ἐνε-
ργείᾳ τὰ εἶδη, οἷον τὸ τῆς σφαίρας εἶδος παρὰ τὰς σφαίρας τὰς
ἐνταῦθα καὶ τὸ τῆς οἰκίας εἶδος παρὰ τὰς καθ' ἑκάστην οἰκίας; καὶ
ὅδεποτε γίνετο γένεσις, καθάπερ ἐν τῇ θεωρίᾳ εἴρηκα; καὶ ὅτε τὸ
εἶδος χωρίζον κατ' ἐνεργείαν καὶ μὴ τοῖονδε τι ἐδήλωε, καθάπερ
ἐν Κατηγορίαις εἴρηκα, τὸ περὶ ὕψια δὲ τὸ ποῖον ἀφορίζει; τὸ ἔν
εἶδος ἐκ ἔστιν αὐτὸ καθ' αὐτὸ ὠρισμένον ὑπάρχον, ἀλλὰ ποιεῖ καὶ ὁ
τεχνίτης καὶ ἡ φύσις. id.

δείξας ὅτι τὸ εἶδος καὶ τὸ τί ἦν εἶναι καὶ γίνετο ἀλλ' ἔστι μὲν, γί-
νετο δὲ περὶ τὸ ὑποκείμενον, εἰπὼν δὲ καὶ ὅτι τὸ εἶδος ἡ ἡ μορφή ἡ
ἐν τῷ αἰσθητῷ διὰ γενέσεως γίνετο ἀλλ' ἀχρόνως καὶ ἐν ἀτόμῳ
νῦν (λέγει δὲ εἶναι τὸ εἶδος ἐκ ἐνεργείας καὶ καθ' αὐτό, ὥστε
ἐγώ, ἀλλὰ τῇ ἐπινοίᾳ) — ταῦτα δὲ δείξας ἐρωτᾷ πότερον ἐστὶ
τις σφαῖρα παρὰ τὰςδε ἡ οἰκία παρὰ τὰς πλίνθους αὐτῇ καθ'
αὐτὴν καὶ ἀπλῶς ἄνθρωπος παρὰ τὰς ἀνθρώπους. καὶ ἐρωτήσας
ἐπικρίνει λέγων καὶ ἐκ ἂν ποτε ἐγένετο τὸδε καὶ αἰσθητόν· σύνθετος
τοῦτο αὐτῷ τὸ τὸδε τι ἐπὶ τῶν αἰσθητῶν καὶ εἰς οὐκ ἐστὶν πιπτόντων καὶ
ὅπως ἐπὶ τῶν καθ' αὐτὰ δυναμένων εἶναι λαμβάνειν. καὶ ἐν ταῖς
Κατηγορίαις τοῦτο εἶπεν ὅτι ἐπὶ μὴ τῶν πρώτων ὕψιων, πρώτας λέ-
γων Σωκράτη καὶ ἀπλῶς τὰ ἄτομα, ἀναμφισβητήτως τὸδε τι
σημαίνει ἑκάστη. ἐκ ἂν ἔν, φησὶν, εἰ καθ' αὐτὰ καὶ χωρίζοντα
εἶδη, ἐγένετο τὸδε τι, ὥστε καὶ ἄλλας τινὲς ἀλλοιωμένους ἐπιγίνετο τὸ
εἶδος ἀχρόνως τῷ ἀλλοιωμένῳ. ἀλλ' εἴπερ ἄρα ἐμελλε γίνεσθαι ἐν
τῇ ὑλῇ, καὶ σύνθεσιν ἂν τὸτο ἐγένετο· ὡς καὶ οἱ λίθοι αὐτοὶ καθ'
αὐτὰς ὄντες συνθέσει ἀλλ' καὶ διὰ γενέσεως καὶ ὅπως συναλλοιωώσεως
τῆς οἰκίας μέρη γίνοντο καὶ ταύτην ἀπεργάζοντο, ὅπως εἴπερ ἦσαν
καὶ τὰ εἶδη καθ' αὐτὰ, συντιθέμενα μὴ τῆς ὑλης τὰ ἄτομα ἂν
ἐποίει, ἀλλ' καὶ διὰ γενέσεως καὶ ἀλλοιωώσεως. καὶ ἄλλως, ὥστε ὁδὸ
ὁ οἶνος καὶ τοῦτο τὸ μέλι καθ' αὐτὰ ὄντα τὸ οἶνόμει πεποιηκότα καὶ
δύνατο καὶ ἐν ἄλλοις εὐρίσκετο, ὅπως εἴπερ καὶ ὁ ἄνθρωπος καθ'
αὐτὸν ἦν συντεθείς τῇ τῇ ὑλῇ καὶ ποιήσας τὴν Σωκράτην, ἐν ἐτέρᾳ
ὑλῇ ἐκ ἂν ἡδονήθη γενέσθαι, ὥστε καὶ ἕτερον ἄνθρωπον ποιῆσαι, μέ-
χρῃ καὶ ἐχωρίσθαι τῆς ὑλης μετ' ἧς τὴν Σωκράτην ἐποίησεν. ὁ καὶ
συμβαίνει τοῖς μὴ χωρίζοντα τὰ εἶδη λέγουσιν· καὶ τοῦτο καθ' αὐτόν
φασιν εἶναι τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸ εἶδος τῶ ἀνθρώπου, ἀλλὰ τῇ ἐπινοίᾳ
τῶ χωρίζουσιν ἐκ τῶν πολλῶν, ἐν ταῖς μερικαῖς δὲ τὴν τοῖονδε
φύσιν διδάσκειν. εἰ μὴ ἔν, φησὶ, τὰ εἶδη καθ' αὐτὰ ἐκ ἂν ἐγένετο
τὸδε τι, ἀλλὰ τὸ μὴ εἶδος τοῖονδε τι σημαίνει, τῷτοτι ποῖον τι ση-
μαίνει, ἐκ ἀπλῶς δὲ ποῖον, ἀλλὰ περὶ ὕψια τὸ ποῖον ἀφορίζει

ἥτοι ὅσαν τινὰ ποιότητα ἔχουσιν, καὶ τὸτο διαφέρει τῆς ὕλης ὅτι ἐκείνη ἀποιός ἐστιν, ἀλλὰ τοιόνδε μὲν τὸ εἶδος σημαίνει τόδε τι καὶ ὠρισμένον καὶ καθ' αὐτὸ δυνάμενον εἶναι ἕκ ἑξιν, ἀλλ' ὁ ποιῶν καὶ γεννῶν ἐκ τούτου τὸ εἶδος ποιεῖ καὶ γεννᾷ τοιόνδε, ἥτοι τὸ ἐξ ὕλης καὶ εἶδος. "ὅταν γεννηθῇ, ἐστὶ τόδε τοιόνδε," ταῦτέστι σύνθετος ὁ εἶδος ἐξ ὕλης καὶ εἶδος. τὸ δὲ ὅν τοιόνδε ἐστὶν ὁ Καλλιπίας ἢ ὁ Σωκράτης· ὡς περὶ ἢ ἡ σφαῖρα ἢ ἡ χαλκὴ ἡδὲ ἐξ ὕλης καὶ εἶδος ἐστὶν, ὅταν καὶ ὁ ἄνθρωπος ὁδὸν καὶ ὅλως τὸ ζῶον ἐξ ὕλης ἐστὶ καὶ εἶδος. ὅταν μὲν ὅν τὸ εἶδος τὸ ἐνυλον ποιεῖ περὶ τὴν ὕλην, καὶ ὅταν ποιήσῃ ἢ γεννήσῃ, ἐστὶν· εἶδος δὲ αὐτὸ καθ' αὐτὸ καὶ χωρὶς ὅν ἐστιν. Alex.

1033b καὶ γεννᾷ ἐκ τῆς ὕλης τὴν χαλκὴν τὴν σφαῖραν, καὶ ἐκ τῆς σπέρματος ἢ τῶν τεσσάρων στοιχείων τὸ ἔμβρυον. Asclep.

1033b καὶ ἡνίκα γεννηθῇ, ἐστὶ δῆλον τοιόνδε, ταῦτέστι ἐνυλον εἶδος ὡς ἐν ὕλῃ θεωρούμενον· ὡς ἢ ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα ὅπερ λέγειν ἅπαν, τὸ δὲ Καλλιπίας ἢ Σωκράτης τὰ καθ' ἕκαστα... ἐντεῦθεν, ὡς 15 εἶρηξεν ἐν τῇ θεωρίᾳ, πρὸς τὰς τὰς ἰδέας πρεσβεύοντας ἀποτελεῖν· φησὶ ἢ ὅτι εἴπερ εἰσὶν αἱ ἰδέαι, καθάπερ τινὲς λέγουσιν, ἕτεροι ὅτι καὶ ἀνομοειδέις παρὰ τὰ καθ' ἕκαστα εἶδη, ὅθεν ἡμῖν συμβαλὼν πρὸς τὰς γενέσεις καὶ τὰς ὁμοίας, ὡς ἐν τῇ θεωρίᾳ ἐδείξαμεν. καὶ διὰ τούτου αἵ δὲ μὴδὲν συμβαλλόμεναι ὅδε ὑπάρ- 20 χουσιν ὁμοίαι καθ' αὐτάς· δεῖ ἢ τὰ γεννῶντα ὁμοειδῆ ὑπάρχειν. id.

1033b φανερόν ἄρα ἐκ τῶν εἰρημένων ὅτι τὸ αἰτιαδὲς τὰ εἶδη ὡς 26 ποιητικὰ τῶν τῆδε καὶ διδόναι αὐτοῖς ὑπαρξὲν διὰ τούτου, ὅθεν εἶναι χρήσιμα πρὸς τὰς γενέσεις καὶ τὸ ποιεῖν τὰς ἀτόμους ὁμοίας· ὅδε 25 εἶναι ἂν καθ' αὐτάς ὁμοίαι διὰ τὸ ὡς εἶρηξεν τὰ τῆδε ποιεῖν... εἰ δὲ ἦσαν τὰ εἶδη αἰτία γενέσεως, ἔδει τὸ πατὴρ καὶ μητέρα ὄντος γενέσθαι ἐμέ. Alex.

1034a ὡς δὲ δῆλον ἡμῖν ἐντεῦθεν ὅτι ὁ δεῖ ἡμῖν παραδείγματα καὶ 26 ἰδέας υποτίθεσθαι. μάστιγα δὲ συνεβάλλοντο αὐτῷ εἰς τὰς συνθέσεις 30 ὁμοίας· εἰ τοίνυν ἐπὶ τούτων ἀχρηστοὶ ἐδείχθησαν, δῆλον ὅτι ὁ δαμῶν ἡμῖν συμβάλλων. Asclep.

1034a καὶ κατὰ μὲν τὴν ὕλην διαφέρουσιν τό τε γεννῶν καὶ τὸ γεννώμενον 27 (ἄλλῃ ἢ καὶ ἄλλῃ), κατὰ δὲ τὸ εἶδος ὁ διαφέρουσιν, ἐπειδὴ, ὡς αὐτὸς φησιν, ἀτομόν ἐστι τὸ εἶδος, ταῦτέστι ἐν κατ' αὐτόν· ἐν γὰρ ἐστὶ 35 τὸ εἶδος καὶ τὸ Σωκράτης καὶ τὸ Σωφρονίσκου. καὶ βυλόμενος δηλωσάτω ὅτι ἐν ἐπὶ γὰρ τὸ ἀτομόν, τὴν ταυτότητα τὸ εἶδος ἐνδείκνυμενος. id.

1034a ἐπειδὴ δὲ πάντα φυσικὴν τινὰ κίνησιν ἔχει (φέρει) ἢ ὁ λίθος 28 κάτω καὶ τὸ πῦρ ἄνω, λέγει ὅτι ὡς περὶ καὶ τῶν ζώων πολλὰ τὴν 40 κατὰ τὸν τρόπον κίνησιν κινῶν, ὡδὲ δὲ κινηθῆναι, ὅσον φέρεται εἰπεῖν ὀρχήσασθαι, ὁ δύνανται, ὅταν καὶ οἱ λίθοι καὶ τὰ ξύλα κινηθῶναι μὲν δύνανται φυσικῶς, ὡδὲ δὲ ὡς ἀποτελέσθαι οἰκίαν ὁμοειδῆ, εἰ μὴ ὑπὸ τῷ οἰκοδόμῳ, καὶ τὸ πῦρ ἄνω μὲν κινηθῆναι ὑπὸ ἑαυτοῦ δύνανται, ὡδὲ δὲ ὡς τὴν χαλκὴν ἐκπυρῶσαι ὁμοειδῆ, εἰ μὴ ὑπὸ τῷ χαλκῶ. Alex.

1034a διὰ ταύτας ὅν τὰς αἰτίας τὰ μὲν, ὅσον οἰκία καὶ πλοῖον καὶ τὰ 28 τοιαῦτα, ὅκα ἔχει ἀνευ τῶν ἐχόντων τὴν τέχνην, τὰ δὲ, ὡς περὶ ἢ ὑγίεια, ἔχει. id.

ὑπὸ ἢ τούτων κινῶν τὰ φυσικὰ σώματα τῶν ὅκα ἐχόντων 1034a τέχνην, ὅσον ὑπὸ πόσεως οἶνος, ὑπὸ περιπάτου· γίνονται ἢ ἐντεῦ- 19 θεν κατὰ συμβεβηκὸς ὑγίειαι. δύνανται ὅν κινεῖσθαι τὰ φυσικὰ καὶ ὑπὸ ἄλλων μὴ ἐχόντων τέχνην, ὅσον ὑπὸ ἀνθρώπου πολλοὶ γεγονόσιν ὑγίειαι· ἢ ὑπὸ μέρους, ταῦτέστι τὸ ἐμφύτου θερμῷ πλεονάσαντος καὶ κατασβέσαντος τὴν ψυχρὰν θερμασίαν. Asclep.

εἴτα διαβρῶν τὸν λόγον, λέγει ὅτι τὰ καὶ ὑπὸ ἑαυτῶν δύνανται 1034a κινεῖσθαι ὁ μόνον ὑπὸ τῶν ἐχόντων τὴν τέχνην κινηθῆσθαι, 20 ἀλλὰ καὶ κινηθῆσθαι ὑπὸ τῶν τοιούτων τῶν ὅκα ἐχόντων τὴν τέχνην. 10 Alex.

"ἢ ἐκ μέρους," ταῦτέστι ὑπὸ ἑαυτῶν· ἐπειδὴ ἢ δύνανται κινεῖσθαι 1034a καὶ ὑπὸ ἑαυτῶν, ποτὲ μὲν ὑπὸ τῆς τεχνίτης κινηθῆσθαι, ποτὲ δὲ καὶ ὑπὸ 21 τῆς τέχνης μὴ ἔχοντος, ποτὲ δὲ καὶ ὑπὸ ἑαυτῶν. id.

τὸ δὲ "τρόπον τινὰ" καὶ μετ' ὀλίγον τὸ "ἢ ἐκ μέρους ὁμωνύμου" 1034a μὴν πρόσκειται διὰ τὰ ἀπὸ τέχνης. ὅπως ἐξ οἰκίας ἐνεργεία 22 ὅσης οἰκία γίνεται, ὡς περὶ ὁ ἄνθρωπος ἐξ ἀνθρώπου. ἐστὶν ὅν ἡ οἰκία τῶν τρόπων τινὰ ἐκ συνωνύμων· ὁ ἢ λόγος τῆς οἰκίας κατηγορεῖται καὶ κατὰ τὴν οἰκίαν· τῶν τρόπων δὲ τινὰ ὅκα ἐκ συνωνύμων· ὁ ἢ ὑπὸ φέρεται ἢ οἰκία ἐξ ἧς γίνεται· διὸ τῶν τρόπων τινὰ αὐτὸς ὅκα (?) ἐκ συνωνύμων. εἰπὼν δὲ ὅτι ἡ οἰκία ἐξ οἰκίας, ἐπειδὴ ὑπὸ τέχνης ἀλλ' ὅκα ἐξ οἰκίας ἢ οἰκία γίνεται, τὴν αἰτίαν τὴν πῶς τούτου λέγει ἐπὶ γὰρ εἰπὼν "ἢ ἢ τέχνη τὸ εἶδος," ταῦτέστι ἢ τέχνη τὸ εἶδος, ταῦτέστι ἢ τέχνη, ἀφ' ἧς ἡ οἰκία γίνεται, ὅκα ἐστὶν ἄλλο τι ἢ οἰκία· τὸ ἢ εἶδος τῆς οἰκίας τὸ ἐν τῇ ψυχῇ αὐτῶν ὅν τὸ οἰκοδόμῳ ὅκα ἐστὶν ἢ τέχνη, 25 ὡς ἐν τῷ γ' (c. 5) τῶν περὶ τῆς ψυχῆς δέδεικται. τὸ δὲ "ἢ ἐκ μέρους συνωνύμων ἢ ἔχοντος τι μέρος" τοιαύτην ἔχει τὴν ἔννοιαν· τὸ ἢ θερμόν, ἐξ ὃ γέγονεν ἢ ὑγίεια, μέρος τι τῆς ὑγιείας ἐστὶν ἢ ἔχει μέρος αὐτῆς. id.

καλῶς ὅν εἶπε καὶ τὸ "ἐκ μέρους." ὅτε ἢ ἡ οἰκία ἢ αὐτὴ ἐστὶ 1034a τῷ τέκτονι, ὡς περὶ ὁ Ἐκτωρ τῷ Πριάμῳ, ἀλλὰ κατὰ μέρος, κατὰ 21 τὴν φαντασίαν, ἣν ἔχει ἐν ἑαυτῷ ὁ τέκτων τῷ ἀβακίῳ. ἢ ἐκ μέρους γινόμενος ὁμωνύμως ἔχοντος τι μέρος, ἐὰν μὴ κατὰ συμβεβηκὸς γένῃ... δῆλον ἐκ τῶν εἰρημένων δεῖξας ὅτι ὁμοειδὲς ἐστὶ τὸ γεννῶν τῷ γεννώμενῳ, φησὶν ὅτι δῆλον ἡμῖν γέγονεν ἐκ τῶν εἰρημένων καὶ ὅτι τῶν τρόπων τινὰ ἅπαντα γίνεται ἐξ ὁμωνύμων, ταῦτέστι ἐκ τῶν συνωνύμων· ἄνθρωπος ἢ ἄνθρωπον γεννᾷ· ταῦτα δὲ συνωνύμου. καλῶς δὲ προσέθηκε τὸ "τρόπον τινὰ" ὁ ἢ ἐπὶ πάντων εὐδοεῖ αὐτῷ ὁ λόγος, καὶ μάστιγα ἐπὶ τῶν τεχνητῶν καὶ τῶν ἐκ σήψης· ὁ ἢ τὸ εἶδος τῷ ἀβακίῳ τὸ ἐν τῷ τέκτονι συνωνύμων ἐστὶ τῷ γινόμενῳ ἀβακίῳ. διὸ καὶ αὐτὸς ἐπὶ γὰρ εἰπὼν "ὡς περὶ τὰ φύσει ἢ ἐκ μέρους" φησὶν ὁμωνύμων, ὅσον ἢ οἰκία γίνεται ἐξ οἰκίας, ἢ ὑπὸ 25 νῦ· ἢ ἢ τέχνη τὸ εἶδος ποιεῖ τῆς οἰκίας, τὸ νῦ ἔχοντος ἐν ἑαυτῷ τὸ εἶδος τῷ ἀβακίῳ. Asclep.

ὁ λέγει τούτῳ ἐστὶν· τὸ ὑπὸ τῷ καθ' αὐτὸ ποιῶντος πρῶτον ἐγ- 1034a 25 γινόμενον τῷ ποιῶντι μέρος γίνεται τῆς ὑγιείας... τὸ ἢ θερμόν τὸ ἐκ τῆς τριψεύς γενόμενον μέρος ἐστὶ τῷ ποιῶντος, καὶ ποιεῖ μέρος τι θερμασίας ἐν τῷ σώματι ὁμοιον ἑαυτῷ, αὐτὸν αὐτὴν ἢ καὶ γεννῶν διαφορμένης τῆς ὑγρότητος. τὸ γὰρ μέρος,

ταύτης ἢ ἐγγενομένη θερμότης, μέρος τι ὁμώνυμον ἐποίησεν ἐν αὐτῇ, ταύτης θερμότητα ἢ ὑγίειαν, ἥς ὑγείας μέρος γίνετο· καλῶς δὲ εἶπεν, "ἐάν μὴ κτ' συμβεβηκός γίνητο"· ἐκ αὐτῆς τῆς τρίψεως πολλάκις γίνετο ἐρύθημα, ἐκ τῆς θερμότητος, ὃ μέντοι γὰρ ὑγίεια· τὸ δὲ ἐρύθημα κτ' συμβεβηκός. διὰ τὸτο γέγονεν ἢ τρίψις· τὸ γὰρ αἴτιον τῶ ποιεῖν πρῶτον καθ' αὐτό· id.

1034a 26. αὐτὸς δὲ λίαν ἐναργῆ τῶν λεγομένων ἔθηκεν παραδείγματα, εἰπὼν "τὸ γὰρ αἴτιον τῶ ποιεῖν πρῶτον καθ' αὐτὸ μέρος"· ἡ θερμότης γὰρ ἢ διὰ τῆς τρίψεως καὶ κινήσεως ἐκ τῶ γεγονυῖα θερμότης ἐν τῷ σώματι ἐποίησεν· αὕτη δὲ ἢ ἐν τῷ σώματι γεγονυῖα θερμότης ἐστὶν ἢ ὑγίεια ἢ μέρος ὑγείας. ἡ καλλιὸν ἐστὶ λέγειν ὅτι ἀκολουθεῖ αὕτῃ τῇ θερμότητι μέρος τῆς ὑγείας, ἢ ὃ μέρος αὕτῃ τῆς ὑγείας ἀκολουθεῖ, ἀλλ' ἀκολουθεῖ τῇ θερμότητι αὕτῃ ἢ ὑγίεια. καὶ ἐστὶν ἢ συναγωγὴ τῶ λόγου τοιαύτη· ἡ θερμότης ἢ αὕτη ἢ ὑγίειά ἐστιν, ἢ εἶπερ ὅτι ἐστὶν ἀλλ' ὅτι ἀκολουθεῖ αὐτῇ μέρος τι τῆς ὑγείας ἢ αὕτῃ ἢ ὑγίεια. καὶ ἢ μὲ τῶν λεγομένων διάνοια αὕτη ἂν εἴη, καταστάσεις δ' ἂν τὴν λέξιν ὠδε· πάντα γίνετο ἐξ ὁμωνύμων, ὅταν μὴ κτ' συμβεβηκός γένητο· εἴτα ἐπήγαγεν "ὥσπερ τὰ φύσει" καὶ τὰ ἐξῆς. Alex.

1034a 27. ἡ γὰρ θερμότης ἐγγενομένη ἐκ τῆς τρίψεως θερμότητα ἐποίησεν ἐν τῷ σώματι, ταύτης ἠΐθεσε τὴν ἐν τῷ σώματι θερμότητα· αὐξήθεισα δὲ ἢ θερμότης ἐν τῷ σώματι ἢ ὑγίεια ἐστὶν ἢ μέρος τῆς ὑγείας ἢ ἀκολουθεῖ αὐτῇ μέρος τι τῆς ὑγείας, ὡς μέρος δυσκρασίας ἐκμοχλευθέντος, ἢ τελεία γίνετο ὑγίεια... διὸ καὶ λέγει ποιεῖν ὑγίειαν ἢ θερμότης ἐκ τῆς τρίψεως, ὅτι ἐκείνο τὸ θερμὸν ποιεῖ τὴν ὑγίειαν, ὃ θερμὸν ἠκολούθησεν ἢ ὁμαλότης. ὥσπερ ὅτι ἐν τοῖς συλλογισμοῖς ἀρχαὶ ὑπάρχουσιν οἱ ὁρισμοὶ καὶ τὰ εἶδη, ὅπως καὶ ἐπὶ τῶν γινόμενων αἱ ἀρχαὶ τὰ εἶδη ὑπάρχουσιν, εἴη ὁμοειδῆ τὰ γινόμενά τοῖς ποιεῖν δεδείχθησαν. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ φύσει συνιστάμενα, ὥσπερ ἐπὶ τῶν τεχνητῶν, γίνετο ὑγίεια καὶ ἀπὸ τέχνης καὶ ἐκ ταυτομάτων. ὁμοίως δὲ τούτοις καὶ ἐπὶ τῶν φύσει συνιστάμενων ἔχει· ὥσπερ γὰρ ὁ ἰατρὸς ποιεῖ τὴν ὑγίειαν, ὅπως καὶ τὸ ἀνθρώπινον σπέρμα ποιεῖ τὸ ἐμβρυον· ἔχει γὰρ ἐν αὐτῷ τὸ σπέρμα δύναμις· τὸ ἀνθρώπινον εἶδος καὶ ἀφ' οὗ τὸ σπέρμα, ταύτης τὸ ποιητικὸν αἴτιον ὁμώνυμον πῶς ἐστὶ τῷ γινόμενῳ· καλῶς δὲ προσέθηκε καὶ πῶς· ὃ γὰρ κτ' πάντα, εἰ μὴ μόνον κτ' τὸ εἶδος· ὅτε γὰρ κτ' παιδαργα μορία. ἐπεὶ δὲ καὶ ἀνὴρ τίκετο ἐκ γυναικὸς καὶ γυνὴ γεννᾷ ἐξ ἀνδρός, διὸ φησιν, ὃ γὰρ πάντα δεῖ ὅτῳ ζητεῖν ὡς ἐξ ἀνθρώπου ἀνθρώπου· καὶ γὰρ γυνὴ τίκετο ἐξ ἀνδρός... τὰ μὲ γὰρ γίνετο ὑπὸ σπέρματος καὶ ποιητικῶν αἰτίῳ· ἀνθρώπος γὰρ ἀνθρώπου γεννᾷ καὶ ἵππος ἵππον, τὰ δὲ ἕκ ἐκ σπέρματος ἀλλ' ἐκ σήφους, ὥσπερ γίνοντο μέλιτι ἐκ τῶ τεθνεώτος ταύρου σηπομένου, καὶ πάλιν τὰ ζῶα ἐξ ἄλλης σήφους, καὶ ὡς φησὶν ὅφεις γίνοντο ἐκ τῶν ἀνθρωπίων σωμάτων· ὡς δὲ φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, ἐάν τις λάβῃ τὴν ὠκίμον βοτάνην καὶ ὑποθείῃ αὐτὴν πλίνθι καθυγρασμένη, πάντως σκορπίοι τίκοντο ἐν ἐκείνῳ τῷ τόπῳ· πάλιν ὅτι καὶ ἐνταῦθα τὴν ὕλην αἰτιάται, καὶ φησὶν ὅτι ὅτι λόγον ἔχει τὸ σπέρμα τῶ κηφῆνος πρὸς τὸ ποιεῖν μέλιτταν, τὸν αὐτὸν ἔχει λόγον καὶ ὁ λόγος ὁ φύσις ὁ ἐν

τῷ σώματι τῶ τεθνεώτος ταύρου, ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐκ σήφους γινόμενων. ὅπου ὅτι εὐρεθῇ ἢ ὕλη δύναμις ἔχουσα τὸ κινεῖσθαι ὑφ' αὐτῆς, καὶ ἀνεῖ σπέρματος γίνετο τὰ ζῶα δύναμενα καὶ ὑπὸ σπέρματος γίνετο, ὡς ἐπὶ τῶν μελιττῶν· εἰρήκαμεν γίνετο γὰρ καὶ ὑπὸ τεθνεώτος βοῦς καὶ ὑπὸ τῶ σπέρματος τῶ κηφῆνος. ὅπου δὲ ἕκ ἐστὶ λόγος δημιουργικός, ἀνεῖ σπέρματος ἀδυνατόν ἐστι γένεσθαι. ταῦτα εἰρηκῶς φησὶν ἐφεξῆς· ἀλλ' ὡς ὕλικός ὡς ἐκ τῶ Ἀλεξάνδρου ἀληθεστάτην ἀποδός· ἀλλ' εἴτε ἐκείνος παρῆν, ὃ μὲ μῆς ἀπωλέσεται· ὁ γὰρ βαθυμότερον περὶ τὰ μαθήματα διακείμενος ὡς σαφέστερον τῷ δοκεῖν καὶ ἐπιτομωτέροις ἡμῶν ἐπιδραμόντας ἡμᾶς μὴ ἐποίησαν διαφυλαχθῆναι. Ἀλέξανδρος δὲ καὶ Σιμπλικίος καὶ ὁ λοιπὸν ἅπαν χρυσὸν ἐκείνο τῶν τὴν πραγματείαν γένος δὴν νῆξ, ὡς συνέβη καταλελειφθαι τὸ σιδηρὸν ἐκ μὲν ἀλλὰ τὸ ἀχυρῶδες μόνον φύλον· Asclep. τὸ μὲ γὰρ σπέρμα ποιεῖ ὥσπερ ὁ τεχνίτης· ὥσπερ γὰρ ἐκείνος ἐν αὐτῷ ἔχει τὸ εἶδος τῆς οἰκίας ἢ ἄλλαν· τίνος ὃ ἐστὶ ποιητής, ὅτῳ καὶ τὸ σπέρμα ἔχει ἐν αὐτῷ δύναμις τὸ εἶδος. ἀφ' οὗ δὲ τὸ σπέρμα ἐστὶ πῶς ὁμώνυμον (ταύτης συνώνυμον) τῷ γινόμενῳ. Alex.

εἰπὼν δὲ ὅτι ἀφ' οὗ τὸ σπέρμα ἐστὶν ὁμώνυμον πῶς ἐστὶ διὰ τῶ σπέρματος γεγονότι, τίνος ἕνεκα τὸ πῶς προσέθηκεν ἐπήγαγεν· ὃ γὰρ πῶς τὰ ὅτῳ δεῖ ζητεῖν ὡς ἐξ ἀνθρώπου ἀνθρώπου· καὶ γὰρ γυνὴ ἐξ ἀνδρός φύετο, καὶ ὁμοίως ὃ γίνετο ἢ γυνὴ ἀνὴρ· ὡς καλῶς πρόσκειναι τὸ πῶς διὰ τὸ τινα μὲ συνωνυμεῖν τοῖς ἐξ ὧν γίνοντο· τινὰ δὲ μὴ. καὶ οἶμαι ὡς καὶ ἀνωτέρῳ, ὅτε ἔλεγεν ὅτι ὁ ἄλλος ἐκ τῶν εἰρημένων ὅτι τρόπον τινα πάντα γίνετο ἐξ ὁμωνύμων ἢ μερὸς ὁμωνύμων, διὰ τὸτο προσετίθει ταῦτα, λέγων δὲ τὸ "τρόπον τινα" καὶ τὸ "ἐκ μερὸς"· ὡς μὲ γὰρ ἀνθρώποι ὃ τε ἀνὴρ καὶ ἢ γυνὴ συνώνυμοι εἰσιν, ὡς δὲ ἀνὴρ καὶ γυνὴ ὁμώνυμοι, ὡς ἐκ μερὸς συνωνυμεῖσιν, ὃ δὲ ἐξ ἀνδρός ἀνὴρ ὅτι ἐκ μερὸς ἀλλ' ὁλοκλήρως· καὶ γὰρ καὶ ὡς ἀνθρώποι καὶ ὡς ἀνδρες συνώνυμοι εἰσιν. καὶ περιέργως δὲ ἀνωτέρῳ ταῦτα ἐξηγέμεθα, καὶ δεῖ κακεῖνα ὥσπερ τὰ τῇδε λέγειτο ἐκδέχεσθαι. ἀλλὰ ταῦτα μὲ ὅτῳ ἴσως λέγοντο, τὴν δὲ λέξιν ὑπερβατῶς ἀναγνωσέον ὅτῳσιν· ἐστὶ γὰρ τὸ ἐξῆς "καὶ ὑφ' οὗ τὸ σπέρμα ἐστὶ πῶς ὁμώνυμον, ἐάν μὴ πῆρωμα ἦ"· "διὰ ἡμίονος ὅτι ἐξ ἡμίονου"· εἴτα "ὃ γὰρ πάντα ὅτῳ δεῖ ζητεῖν, ὡς ἐξ ἀνθρώπου ἀνθρώπου· καὶ γὰρ γυνὴ ἐξ ἀνδρός." id.

διὸ ἢ ἡμίονος ὅτι ἐξ ἡμίονου τίκετο, ἐπειδὴ ὅτι ἔχουσι κοινόν τι, ἀνθρώπος δὲ ἐξ ἀνθρώπου, ἐάν μὴ πῆρωμα ὑπάρχῃ· ὡς καὶ ἔχουσι κοινόν καὶ ἢ ἡμίονος καὶ ἵππος, καθ' ὃ γίνοντο ἐξ ἀλλήλων, ὅπερ ἡμῶν ὅτι ὠνόμασαι. φησὶν ὅτι ταῦτα γίνοντο ἐκ ταυτομάτων ἐπὶ τῶν φυσικῶν, ὅσα ἔχουσιν ὕλην ἔχουσαν λόγον δημιουργικόν... ἀπορεῖ δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι ἐπὶ τῶν ἐκ σήφους γινόμενων ποιά ὕστα προῦφείηκε, καὶ αἰτιάται τὴν τῶν ὑρανίων κίνησιν· ἡμεῖς δὲ λέγομεν ἐπιβάλλοντες ὅτι κακεῖνα ἐξ ἐτέρας ὕστερας γίνοντο, ὅτι τῶν σεσηπότεων σωμάτων· τὰ μέντοι γὰρ συμβεβηκῶτα ὃ γίνετο ἐξ ἄλλων προῦφείωντων συμβεβηκῶτων. Asclep.

1034b εἰπὼν δὲ περὶ τῶν ἀπὸ τέχνης ἐκ ταυτομάτων γνωμένων λέ-
 4 γει καὶ περὶ τῶν ἀπὸ φύσεως, καὶ φησιν "ὅσα ἀπὸ ταυτομάτων
 ὥσπερ ἐκεῖ γίνετο," τὸ "ὅσα" ἀντὶ τῷ ἐκεῖνα εἰπῶν· καὶ εἴη ἂν ὁ λέ-
 γει τοῖσιν· ἐκεῖνα τῶν ἀπὸ φύσεως λεγόμενα ἐκ ταυτομάτων γί-
 νεσθαι, ὅσων ἡ ὕλη ἔκ μόνον ὑπὸ τῆ ποιήσεως σπέρματος ἀλλὰ καὶ
 5 ὑφ' αὐτῆς δύναμις κινεῖσθαι τὴν κίνησιν ἢ τὸ σπέρμα κινεῖ· γίνετο
 ἢ βοτάνῃ καὶ ἐκ σπέρματος καὶ χωρὶς σπέρματος διὰ τὴ δύναμις κι-
 νεῖσθαι τὴν τῆς βοτάνης ὕλην τὴν κίνησιν ἢ τὸ σπέρμα κινεῖ· ὅσων
 δὲ μὴ δύναμις ἡ ὕλη καὶ ὑφ' αὐτῆς κινεῖσθαι ὥσπερ ἐπὶ ἀνθρώπῳ,
 ταῦτα ἀδύνατον γενεῖσθαι ἄλλως πως, ἀλλὰ γίνετο ἐξ αὐτῶν τῶν
 10 γεννούντων αὐτὰ καὶ ἐκ ταυτομάτων. ἐν τῇ λέξει δὲ τῇ "ὅσα
 δὲ ἀπὸ ταυτομάτων ὥσπερ ἐκεῖ," τὸ "ὥσπερ ἐκεῖ" ἀντὶ τῷ ὥσπερ
 ἐν τοῖς ἀπὸ τέχνης. Alex.

1034b ὥσπερ ἢ ἡ χαλκῇ σφαῖρα γίνετο, ἀλλ' ἔτι εἶδος τῆς σφαί-
 10 ρας ὅδε ὁ χαλκός (αἶε ἢ δὲ προϋπάρχειν τὴν ὕλην καὶ τὸ εἶδος),
 ὅτω φημί καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων κατηγοριῶν. Asclep.
 ὥσπερ ἢ ἡ χαλκῇ σφαῖρα γίνετο ἀλλ' ἔτι εἶδος τῆς σφαί-
 ρας, ὅτω καὶ λευκὸν ζῦλον ἢ δίκηχυν γίνετο, ἀλλ' ἔτι λευκότης, πο-
 σότης· καὶ οὐ μὴ ὁ χαλκός γίνετο ἐξ ὑποκειμένης τῆς οἰον ὕδατος,
 20 τὸ δὲ εἶδος καὶ τὸ τί ἦν εἶναι χαλκός ἔτι γίνετο· ἀλλ' εἰ μήτε ἡ ὕλη
 μήτε τὸ ποῖον μήτε τὸ ποσὸν γίνετο, τί ἂν διαφέρει τέτων ἡ ὕλη,
 ἢ ὅτι ἐπὶ μὴ τῆς ὕλης ἀναγκαῖον προϋπάρχειν ἑτέραν ὕλην;
 Alex.

1034b τὸτο δὲ πλεονεκτεῖ ἡ ὕλη, ὅτι ἀνάγκη προϋπάρχειν ἑτέραν
 16 ὕλην ἐνεργεῖα, εἰ μέλλοι γίνεσθαι ὅμοιον αὐτῷ· ἀνθρώπος ἢ ἀν-
 θρωπον γενεῖ· ποῖον δὲ ἡ ποσὸν ἔκ ἀνάγκη προϋπάρχειν ἐνεργεῖα,
 ἀλλὰ μόνον δυνάμει ἐστὶ καὶ ποσὸν καὶ ποῖον. Asclep.

1034b καὶ φησιν ὅτι ἐπειδὴ ὁ ὁρισμὸς τῆ πράγματος λόγος ἐστίν,
 24 ἅπας δὲ λόγος ἐκ μερῶν συνέστηκεν, ὡς δὲ ὁ καθόλου λόγος πρὸς
 τὸ τέλειον πρᾶγμα, ταῦτέστι τὸ ἀπλῶς ὀρίσθαι, καὶ τὸ μέρος τῷ λόγῳ
 30 πρὸς τὸ μέρος τῆ πράγματος ὁμοίως ἔχει, ταῦτέστι πρὸς τὸ μέρος
 τῷ ὀρίσθαι, ἀπορεῖτο ἄρα δεῖ τὴν λόγον τῶν μερῶν ὑπάρχειν ἐν τῷ
 ὅλῳ λόγῳ ἢ ἔτι ἐνὶ μὴ ὀρίσθαι φαίνετο ἐνόντα καὶ τὰ μέρη τῶν
 ὀρίσθαι ἐν τῷ ὅλῳ ὀρισμῷ. id.

καὶ τὴν αἰτίαν τῇ πῶς ἂν τὸτο ἀπορήσειε τις ἢ ζητήσκειν
 35 ἐπήγαγεν, εἰπὼν ἐπ' ἐνὶ μὴ φαίνοντο ἐνόντες, ἐπ' ἐνὶ ὡς δὲ ἔτι
 εἰ δὲ τὸτο, ἀξιῶς τὴν περὶ τούτου ζητήσιν ποιεῖτο καὶ λέγει ἐπὶ τίνων
 μὲν ἐστίν, ἐπὶ τίνων δ' ἔτι. Alex.

1034b εἰ δὴ τὰ μέρη τῷ ὅλῳ πρότερά ἐστι, λυεῖ τὴν προσεχῶς ῥη-
 28 θείσαν ἀπορίαν, λέγων, ἔτι δοκεῖ δὲ τὸ μέρος πρότερον τῷ ὅλῳ· καὶ
 τὴν αἰτίαν συντόμως ἔθηκεν εἰπὼν "τῷ λόγῳ ἢ λέγοντι ἐξ ἐκεί-
 νων," ταῦτέστι ἐν τῷ ὀρισμῷ τῶν μερῶν λαμβάνοντι τὰ ὅλα, τὰ
 δὲ ἐν ὀρισμῷ τινὸς λαμβανόμενα πρότερά ἐστι τῷ ὀρίσθαι· εἰ δὲ
 τὸτο, πρότερον ἄρα τὸ ὅλον τῷ μέρει. ὅτι δὲ εἰς τὴν τῶν μερῶν
 ὀρισμὸν τὰ ὅλα παραλαμβάνετο, δῆλον· φησὶ ὀρίσθαι τὴν
 45 ὁρίσθαι γωνίαν ὅτι ὁρίσθαι γωνία ἐστίν ἢ ἐλάσσων ὀρθῆς, ὥς ἐπὶ ληπτοῦ
 ἢ ὀρθῇ ἐν τῷ τῆς ὁρίσθαι λόγῳ· καὶ πάλιν δακτύλος ἐστὶ μέρος ἀν-
 θρώπου τοιοντοῦ. id.

λυεῖ δὲ ταύτην τὴν ἀπορίαν καὶ ἄλλως, λέγων "καὶ τῷ εἶναι
 1034b ἀνευ ἀλλήλων πρότερα." τὸ δὲ λεγόμενον ἐστίν ὡς εἰ ἔλεγε, καὶ ἐκ
 31 τούτου πάλιν πιεστέον ἂν τις ὅτι πρότερά ἐστι τὰ ὅλα τῶν μερῶν,
 ὡς συναναιρῶντα αὐτά· τῷ μέρει ἢ μὴ ὄντος τὸ ὅλον ἐστίν, εἰ
 5 καὶ ὁλοθῶν, τῷ ὅλῳ δὲ μὴ ὄντος τὸ μέρος εἶναι ἔτι δύναμις. ὅτω
 ἐν τῇ δευτέρᾳ ἀπορίᾳ θείσας καὶ συντόμως αὐτὴν λύσας (λυεῖ δ'
 αὐτὴν μετ' ὀλίγον καὶ δι' ἄλλων πολλῶν) ἐπανατρέχει ἐπὶ τὴν προ-
 τέραν τὴν λέγουσαν, διὰ τί ἐπὶ τινῶν μὴ οἱ τῶν μερῶν λόγοι ἦν
 τὰ μέρη ἐνυπάρχουσι τῷ τῷ ὅλῳ λόγῳ, ὥσπερ ἐπὶ τῆς συλλαβῆς
 10 ἐλέγετο, ἐπὶ τινῶν δὲ ἔτι, ὡς ἐπὶ τῷ κύκλῳ; ἔτι γὰρ ἐστίν ἐν τῷ
 λόγῳ αὐτῷ τὰ τμήματα. καὶ λυεῖ αὐτὴν πολυειδῶς· ἀλλὰ καὶ
 πρὸ τῆς τῶν λεγόμενων καὶ μέρους σαφειᾶς καλῶς ἂν ἔχοι ἡμᾶς
 διὰ βραχέων ὑπομνήσαι τὴν ὅλον σκοπὸν τῆς λύσεως, δι' ἧς ἂν
 τὴν ἀπορίαν λύσειας διεξοδικώτερον. id.

δοκεῖ δὲ τὰ καθόλου καὶ ὅλων εἶναι πρότερα· δέοντο ἢ τέτων
 1034b οἱ ὀρισμοὶ τῶν μορίων, ὡς ἐν τῇ θεωρίᾳ ἐδείξαμεν καὶ ὅτι δύναμις καὶ
 29 ὁ ἀνθρώπος εἶναι ἀνευ τῆ δακτύλου καὶ ἡ ὀρθῇ ἀνευ τῆς ὁρίσθαι.
 Asclep.

ταῦτα δὲ λέγω τὰ τῷ εἶδος μέρη ἐν τῷ τῷ ὅλῳ λόγῳ, ὥς ἐν
 1034b ἀπὸ τῆς ὁμοιότητος τῷ μέρει ἢ ἀπορία ἐνεφύη· μέρος ἢ τὸ μὲν
 34 ἐστίν ὡς ὕλη, τὸ δ' ὡς εἶδος. Alex.

εἰ τοίνυν ἐστὶ τὸ μὴ ὕλη τὸ δὲ εἶδος, δῆλον ὅτι καὶ ἡ ὕλη ἐκ τῆς
 1035b τέτων συμπλοκῆς· ἢ ἐν ὕλῃ τῷ μὴ συνθετῇ λέγειτο μέρος, τῷ δὲ
 1 εἶδος αὐτῷ καθ' αὐτὸ ἔτι λέγειτο εἶναι μέρος, οἷον τῆς μὴ κοιλότητος
 25 ἔκ ἐξὶ μέρος ἢ σάρξ. Asclep.

ἐπειδὴ τις ἴσως ἐμελλε λέγειν ὅτι τὸ μὴ τῷ ἀνδριάντος εἶδος
 1035b λέγειν ἀνδριάντα ἔστω, τὸ δὲ σύνθετον καὶ μερικὸν διὰ τί ἀνδριάντα
 7 φημὲν ἀλλ' ἔτι χαλκόν; πρὸς ταῦτα ἀπαντῶν λέγει ὅτι "λεκτέον
 ἢ τὸ εἶδος καὶ ἢ εἶδος ἔχει ἕκαστον, τὸ δὲ ὕλικόν ὁδέποτε καθ' αὐτὸ
 30 λεκτέον." καὶ εἴη ἂν τὸ λεγόμενον ἴσον τῷ, ἐπειδὴ τὰ πράγματα
 ἀπὸ τῷ εἶδος χαρακτηρίζετο ἀλλ' ἔκ ἀπὸ τῆς ὕλης, λεκτέον ἐπὶ
 πάντων τῷ εἶδος καὶ ἢ εἶδος, ταῦτα λεγέτω. Alex.

"λεκτέον ἢ τὸ εἶδος" ἀντὶ τῷ ὀρίσθαι· καὶ καθὸ εἶδος ἔχει
 ἕκαστον, ὅταν δύνητο χωρίζεσθαι τῆς ὕλης. . . τὰ δὲ τμήματα τῷ
 1035b κύκλῳ ἔτι μέρη ὑπάρχουσιν ὅτε ὡς ὕλη, ἐπειδὴ δύναμις χωρίζεσθαι,
 12 ἐφ' οἷς τμήμασιν ἐπιγίνετο τὸ τῷ κύκλῳ εἶδος. τὰ γὰρ τμήματα
 πλησιάζουσι μᾶλλον τῷ εἶδει τῷ κύκλῳ ἢ ἢ χαλκός, ἐπειδὴ δύ-
 ναμις καὶ ἐν χρυσῷ εἶναι ὁ αἰσθητὸς κύκλος, ἀνευ δὲ τμημάτων εἶναι
 ἔτι δύναμις, ὅταν ἐν χαλκῷ κύκλῳ γένῃ. ἰστέον δὲ ὅτι ὅδε τὰ κοι-
 40 χεῖα πάντα τῆς συλλαβῆς ἐμπεριέχει ἐν τῷ ὀρισμῷ αὐτῆς. . .
 τὰ γὰρ τμήματα πλησιάζουσι μᾶλλον τῷ εἶδει τῷ κύκλῳ ἢ ἢ χαλκός,
 ἐπειδὴ δύναμις καὶ ἐν χρυσῷ εἶναι ὁ αἰσθητὸς κύκλος, ἀνευ
 δὲ τμημάτων εἶναι ἔτι δύναμις, ὅταν ἐν χαλκῷ κύκλῳ γένῃ.
 Asclep.

ὁμοίως, φησὶν, εἰ καὶ μέρη ὡς ὕλη τὰ τμήματα ἐστὶ τῷ κύκλῳ,
 ἀλλ' ἐγγυτέρων εἰσι τῷ εἶδος καὶ μᾶλλον ἐν αὐτῷ πλησιάζει ἢ ἢ
 ὁ χαλκός, ὅταν ἢ ἐρογυλότης τῷ τμήματος ἢ καὶ τῷ κύκλῳ ἐν
 χαλκῷ γένῃ· τὸ ἢ διάστημα ἐν τῷ χαλκῷ κτήματι ὃν ἔτι αὐτόν

ἐστὶ τῷ ἐν τῷ χωριζέντι νομμένῳ, ὥστε τὸ χωριζέν κτῆμα μᾶλλον ἐγγίζει τῷ εἶδει ἢ περὶ τὸ ἀχωρίζον καὶ ἐν ὕλῃ τινὶ καὶ ὑποκειμένῳ ὄν.

Alex.

1035 α. ὅτι καὶ τὰ κήρινα φοιχεῖα ἢ τὰ ἐν τῇ χάρτῃ διὰ τῆς μέλανος
15. ἐγγραφέντα (μέρη εἰσὶ τῆς κτ' ἐν λόγον καὶ τὸ εἶδος συλλαβῆς),
διὰ τὸ καὶ ταῦτα διάσασιν ἔχειν. id.

1035 α. ἰσέον. δὲ ὅτι ἡ γραμμὴ διαιρουμένη διῆχα καὶ ὁ ἄνθρωπος διαι-
17. ρόμενος εἰς σάρκα καὶ νεῦρα καὶ ὁ ζῷον φθείρονται ὡς σύνθετα, τὸ δὲ
αὐτὸν εἶδος τῷ ἀνθρώπῳ καὶ φθείρεται, οἷον ἡ λογικὴ ψυχὴ. ὅτε καὶ
ἡ αὐτὴ γραμμὴ. τὰ ὅν ἐνυλὰ εἶδη ἐκ τῶν ὑπάρχουσιν τῶν
συνθέτων· τὰ μὲν γὰρ συνῶν μέρη ὑπάρχουσιν, τὰ δὲ εἶδος τῷ χω-
ρισθ' ἔκτε· διὸ ὡς ἀλλότρια λαμβάνοντα ἐν τῷ ὁρισμῷ τῷ εἶδους.
διὰ τὸτο ὅν ἐπὶ μὲν τῶν αὐτῶν εἰδῶν καὶ συμπεριλαμβάνεται ἡ ὕλη,
ἐπειδὴ κεχωρισμένα ὑπάρχουσιν, ἐπὶ δὲ τῶν ἐνυλῶν λαμβάνεται,
ἐπειδὴ ἀχωρίζονται ὑπάρχουσιν· διὰ τὸτο καὶ ἕνα μὲν ἐκ τῶν, τετέστι
15 τὰ σύνθετα, ὡς ἀρχαὶ εἰσιν· διὸ καὶ εἰς αὐτὰ φθείρονται. τὸ ὅν σι-
μὸν κτλ. Asclep.

ὅτι εἰ διαιρεῖται ὁ ἄνθρωπος καὶ ἡ γραμμὴ, ἡ μὲν εἰς τὰ ἡμίση
ὁ δὲ εἰς σάρκα καὶ ὁ ζῷον, καὶ φθείρεται, ἡ δὲ καὶ ἐκ τῶν εἰσὶν ὅπως ὡς
ὄντων τῆς ὕλης καὶ τῷ εἶδους μερῶν, ἀλλ' ὡς ἐξ ὕλης, τετέστι
20 ὕλη καὶ μέρη ἐστὶ καὶ τὸ εἶδος. καὶ τὰ μὲν συνθέτα τὰ ἐξ ὕλης καὶ
εἶδος εἰσὶ μέρη, τὰ δ' εἶδος, ὅτι ἐστὶν ὁ λόγος καὶ ὁ ὁρισμός, ἕκ
εἰσιν. Alex.

ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν ὅπως ὁ ἀνὴρ συζηματίζεται τοῖς λεγομένοις,
εἰρηζὶ ἀκριβέστερον ἐν τῷ β' λόγῳ τῆς περὶ ψυχῆς πραγμα-
25 τείας. id.

1035 α. τοῖς δέ, ἥτοι ἐν τοῖς λόγοις τῶν μὴ συνθέτων ἥτοι τῶν εἰδῶν,
23. ὅχι ὑπάρχει τὰ τοιαῦτα μέρη, ἐὰν μὴ ἢ ὁ λόγος, ἐν ᾧ ταῦτα
μέλλει ἐνεῖναι, τὰ συνθέτα. id.

γρ. διόπερ τοῖς μὲν ἐνέειναι ὁ τῶν τοιούτων μερῶν λόγος, τοῖς
δ' καὶ δεῖ ἐνεῖναι. cod. Reg.

1035 α. ὅσα δὲ εἶδη μὴ ἐξ ἀνάγκης τῇ ὕλῃ συνδυάζονται, ἀλλ' ἄνευ
23. τῆς ὕλης ὑπάρχουσιν οἱ λόγοι τῷ εἶδους, ταῦτα ἢ ὅπως καὶ φθείρονται,
ὡς περὶ ἡ κοιλότης, ἡ ὅχι ὁμοίως ἄλλο μέρος σύνθετον
ὅχι ὡς ἡ σιμότης τῆς ῥινὸς φθειρομένης πάντως φθείρεται. ὥστε
35 ἐκείνων μὲν τῶν ἀχωρίστων μέρη καὶ ἀρχαὶ ὑπάρχουσιν τὰ ὑφ' αὐτῶν,
τετέστιν ἡ ὕλη καὶ τὸ εἶδος, τὰ δὲ εἶδος τῷ δυναμένῳ αὐτῷ καθ'
αὐτὸ εἶναι καὶ μέρος ὑπάρχει ἡ ὕλη καὶ ἀρχὴ ὕλη. . . τὰ τ' ἐστὶ τὰ
σύνθετα ὡς ἀρχαὶ εἰσιν, διὸ καὶ εἰς αὐτὰ φθείρονται. τὸ ὅν σιμὸν ἢ
ὁ χαλκὸς κύκλος εἰς ταῦτα φθείρονται, ἐξ ὧν καὶ συνετέθησαν καὶ
40 μέρος αὐτῶν ἡ ὕλη ὑπάρχει. Asclep.

ὅσα δὲ καὶ συνελήπτῃ τῇ ὕλῃ, ἄνευ δὲ ὕλης ἐστὶν, ὡς τὰ εἶδη,
ὧν καὶ μόνων οἱ λόγοι εἰσὶ (τῶν γὰρ συνθέτων, ὡς δεῖξει, λόγοι ἕκ
εἰσὶ), τῶν δὲ τῶν εἰδῶν ὅτι μέρη εἰσὶ ταῦτα, τὰ ὅσα δηλονότι
καὶ αἱ σάρκες, ὅτε φθείρεται εἰς αὐτά, ἢ ὅπως ἢ ὅτοι ὅτω γε. ὅπως
45 μὲν ὅν καὶ φθείρεται ὁ ἄνθρωπος ἐμὴ φθειρομένη, ὅτι καὶ τὴν ἐμὴν
φθορὰν ἐκείνος πάλιν ἐστὶν· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐγὼ ὑπ' ἐκείνου εἰμι καὶ μέ-
ρος ὧν αὐτῷ τυγχάνω, ἐμὴ φθειρομένη φθείρεται καὶ συμβεβηκὸς

κακείνος. ὥστε τῶν συνθέτων ταῦτα τὰ ὡς ὕλη εἰσὶ μέρη καὶ ἀρ-
χαί, τῶν δὲ εἰδῶν ὅτε μέρη ὅτε ἀρχαί. Alex.

ἐντεῦθεν τὴν δευτέραν ἀπορίαν ἐπιλύει τὴν περὶ τῶν μερῶν, 1035 α
ἡνίκα ἐξήτει εἴτε πρότερον τὰ μέρη τῷ ὅλῳ εἰσὶν εἴτε τὸ ὅλον τῶν
3 μερῶν. καὶ φησιν ὅτι διπλὸν ἐστὶ τὸ εἶδος, τὸ μὲν ἐνυλὸν τὸ δὲ
αὐτὸν, οἷον ὡς ἐπὶ ἀνθρώπῳ ἐστὶν αὐτὸν εἶδος ἡ ψυχὴ, ἐνυλὸν δὲ
εἶδος τὸ ζῶον λογικὸν θνητόν. τὰ μέρη ὅν τὰ αὐτὴν εἶδος πρότερα
ὑπάρχουσιν τῷ ὅλῳ. . . ἡ δὲ, φησὶν, εἰρηζὶ τὸ ἀληθές περὶ τῶν μερῶν,
ὅτι τὰ συναναιρῶντα μὴ συναναιρῶμενα δὲ πρότερα ὑπάρχουσιν,
10 ὅμως δὲ δεῖ ἡμᾶς εἶπε σαφέστερον περὶ τῶν εἰπεῖν· ὅσα μὲν γὰρ
μέρη ὑπάρχουσιν τῷ ὅλῳ, ὡς ἐδειξεν ἡ θεωρία, ἢ πάντα ἢ ἕνια
καλῶς δὲ προσέθηκεν τὸ "ἕνια," ἐπειδὴ πολλάκις ὁρίζομενοι τὸ εἶδος
συμπεριλαμβάνομεν καὶ μέρη τῷ συνθέτῳ, ὅτινα ὕστερα ὑπάρχουσιν,
οἷον ζῶον ἄλογον χρηματιστικόν. Asclep.

ἐπειδὴ ὅν τὰ μέρη ὁρίζονται ὑπὸ τῶν ὅλων, ταῦτα δὲ καὶ διὰ 1035 α
τῶν μερικῶν ἐστὶν, ἀρα τὰ ὅλα πρότερα τῶν μερῶν. τὸ γὰρ ὁρίζον
10 ὕστερον τῶν δι' ὧν ὁρίζεται. ἐπὶ γὰρ τῶν εἰδῶν ἐμπαλιν ἔχει· ἐπειδὴ
γὰρ αὐτὰ διὰ τῶν εἰδῶν ὁρίζεται, τὰ μέρη δὲ δι' ἐκείνων, ὅσα μὲν
ὕστερα τὰ ὅλα ἥτοι τὰ εἶδη τῶν οἰκείων μερῶν. ὥστε ὅσα τῶν
μερῶν ὡς ὕλη, ταῦτα ὕστερα τῶν ὅλων. ὅσα δὲ ὡς τῷ λόγῳ καὶ
τῆς ὕλης τῆς κτ' ἐν λόγον, τετέστι τῷ εἶδους, ταῦτα πρότερα τῷ
ὅλῳ. Alex.

ἐπειδὴ τῶν ζῶων πρότερα ἐστὶν ἡ ψυχὴ (τὸτο γὰρ ἐστὶ τὸ 1035 α
αὐτὸν εἶδος τῷ ἐμφύλῳ. τὸ γὰρ εἶδος τῷ ἐμφύλῳ σώματος ἡ ψυχὴ
14 ἐστὶν), ἀμέλει τοι ἕκαστον μέρος τῷ σώματι, ἐὰν δὲ ὄντως ὁρί-
ζεται, ἕκ ἄνευ τῷ οἰκείῳ ἔργῳ καὶ τῆς οἰκείας ἐνεργείας ὁρίζεται·
αὕτη δὲ ἡ ἐνέργεια ὅχι ὑπάρχει τῷ μορίῳ ἄνευ ψυχῆς. ὥστε τὰ
τῆς ψυχῆς μέρη, ἐπειδὴ αὐτὸν εἶδος ἐστὶ, πρότερα ὑπάρχει τῷ
ὅλῳ ζῶον ἢ πάντα ἢ ἕνια. καὶ καθ' ἕκαστον δὲ ζῶον ὁμοίως ὁ αὐτὸς
30 λόγος ὑπάρχει. Asclep.

ἔτι τὰ περὶ τῷ ὅλῳ καὶ μέρους διαρθροῖ, καὶ φησιν, ἐπειδὴ ἡ
τῶν ζῶων ψυχὴ ἐστὶ τὸ εἶδος αὐτῶν (ἐντελέχεια γὰρ ἐστὶ φυσικὴ
ὁργανικὴ σώματος δυνάμει ζωὴν ἔχοντος, ὡς ἐν τῷ β' (c. 1)
τῶν περὶ Ψυχῆς εἰρηζὶ), καὶ καὶ τὴν ψυχὴν εἰδοποιεῖ τὰ ζῶα, καὶ
αὕτη ἐστὶν ἡ καὶ τὸν λόγον ὅσα καὶ τὸ εἶδος τῷ τοιούτῳ σώματι· ὡς
γὰρ τὸ ζῷον τῷ ἀνδριάντος ἐν ὕλῃ ἐστὶ τῷ χαλκῷ, ὅτω καὶ ἡ ψυχὴ
τῶν ζῶων ἐν τῷ τοιούτῳ σώματι ὡς εἶδος ἐν ὕλῃ ἐστὶν. εἰπὼν δ'
ὅτι ἡ ψυχὴ τὸ εἶδος ἐστὶ τῶν ζῶων, κατασκευάζει τὸτο ἐκ τῶν
μερῶν τῶν ζῶων, λέγων ἕκαστον γένος τῶν μερῶν, ἐὰν ὁρίζεται κα-
λῶς τὸ μέρος, ἕκ ἄνευ τῷ ἔργῳ ὁρίζεται, τὸ δὲ ἔργον αὐτῷ ἄνευ
αἰσθήσεως τῆς ψυχῆς ὅχι ὑπάρχει αὐτῷ. εἰ δ' ἡ χεὶρ ἐν τῷ τὸ
οἰκείῳ ἔργῳ ἀποτελεῖν εἰδοποιεῖ, τὸτο δ' ἄνευ αἰσθήσεως καὶ ψυ-
χῆς ἀδύνατόν ἐστιν αὐτῇ ὑπάρχει, καὶ φανερόν ὅτι εἶδος τῆς χειρὸς
ἢ αἰσθήσεως ἢ ἡ ἀπὸ τῆς ψυχῆς χορηγημένη αὐτῇ δύναμις πρὸς τὸ
τὸ οἰκείον ἔργον ἀποτελεῖν, φανερόν ὅτι καὶ τῶν ζῶων ἡ καὶ τὸν λόγον
ψυχὴ τὸ εἶδος ἐστὶν αὐτῶν, τὰ ταύτης μέρη ἢ πάντα ἢ ὅπερ καὶ
ἀληθές, εἰ μὴ πάντα ἀλλ' ὅν ἕνια πρότερα τῷ συνόλῳ ἐστὶ ζῶον· τὸ

μὴ γὰρ θρεπτικὸν καὶ ὀρεκτὸν τῷ συναμφοτέρῳ, τὸ θεωρεῖν δὲ ἢ τῷ
 συναμφοτέρῳ. ἀκριβέστερον δὲ περὶ τούτων εἰρηγὶ ἐν τῇ περὶ Ψυ-
 χῆς. ἢ τὸ "ἐνια" πρόσκειται διὰ τὰ ἐξισάζοντα· τὸ μὴ γὰρ λογικὸν
 ἀνηγνὸν ὁλόν ὡς πρότερά ἐστι τῷ ἀνθρώπῳ (ἐπὶ πλέον γὰρ εἰσιν
 αὐτῷ), τὸ δὲ νῦν καὶ ἐπιστήμης δεκτικὸν ἐκείνῳ, ἀλλ' ἐξισάζει, καὶ
 ἐπὶ τούτῳ ἢ πρότερον· εἴ τι γὰρ ἀνθρώπος, νῦν καὶ ἐπιστήμης δεκτικόν,
 καὶ εἴ τι νῦν καὶ ἐπιστήμης δεκτικόν, τούτῳ ἀνθρώπος. ὡς δὲ ἐπὶ τῶν
 ζώων ἔχει, ὅτῳ τούτῳ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων· τούτῳ γὰρ ὁλητικὸν ἐστι
 τὸ "καθ' ἑκάστων ὁμοίως." καὶ τὰ μὴ τῷ εἶδους τῶν ζώων μό-
 ρια πρότερα, τὸ δὲ σῶμα καὶ τὰ μόρια αὐτῷ ὕψερα αὐτῆς τῆς
 ἐξίας, ταυτέστι τῷ εἶδους. καὶ διαιρεῖται εἰς τὸ σῶμα καὶ τὰ μόρια
 αὐτῷ ὡς εἰς ὕλην τὸ σύνολον, ἀλλ' ἢ καὶ ἢ ἐξίας καὶ τὸ εἶδος διαιρεῖται
 εἰς τὰ τῷ σώματος μέρη. καὶ ὅτι τὰ τοιαῦτα μόρια τῷ συνθέτῳ
 ἐστίν· τούτῳ γὰρ λέγει τὸ σύνολον. τὸ γὰρ σύνθετον τρόπον μὲν τινα
 πρῶτον ἐστὶ τῶν μερῶν, τρόπον δὲ τινα ὕψερον. ἢ μὴ γὰρ τὰ μόρια
 χωριζόμενα ἢ δύνανται εἶναι, τὸ δὲ μορίων τινῶν ἀνευ, εἰ καὶ μὴ πάν-
 των, δύνανται εἶναι, ἐστὶ πρότερον τὸ ὅλον τῶν μερῶν. ἢ δὲ πάλιν ἐκ
 τινων συγκαίμενον ὕψερον ἐστὶ τῶν συντιθέντων αὐτό, σύγκειται δὲ
 τὸ ὅλον ἐκ τῶν μερῶν, ὕψερον ἐστὶ τῶν μερῶν. Alex.

1035 b καὶ διαιρεῖται εἰς ταῦτα τὰ μόρια τὸ σύνθετον ὡς ὕλην, ὁ 20
 24. Σωκράτης εἰς χεῖρας καὶ πόδας καὶ κεφαλὴν, ἢ αὐτὸ τὸ εἶδος ὁλητικὸν
 ἀλλὰ τὸ σύνθετον. ὥστε τῷ συνθέτῳ τὰ μέρη καὶ τὸ μὴ πρότερον
 ὑπάρχουσι, καὶ τὸ δὲ ἢ. τὰ γὰρ μέρη τῷ σώματος ἢ δύνανται
 ὑποσχεῖναι αὐτὰ καθ' αὐτὰ ἀνευ τῷ ὅλῳ· ἢ γὰρ παντοῖως ἔχων
 δάκτυλος δάκτυλον ζῶον ἔχει. Asclep.

1035 b εἰπὼν δὲ ὅτι τὰ μέρη χωριζόμενα ἢ δύνανται εἶναι, τὴν αἰτίαν
 24. τῷ πῶς ἢ δύνανται εἶναι ἐπηγάγεν, εἰπὼν "ἢ δὲ γὰρ ὁ πάντως ἔχων
 δάκτυλος ζῶον," ἴσον λέγων τῷ χωριζέσθαι ὁ δάκτυλος τῷ ζῴῳ ὡς
 μὴ σῶμα δύνανται εἶναι, ὡς δὲ δάκτυλος ὑδαμῶς. Alex.

1035 b καὶ ἐνια μὴ τῶν τῷ ὅλῳ μορίων χωριζόμενα δύνανται τὸ ὅλον ἀνευ 30
 25. ἐκείνων εἶναι, ἐνια δὲ χωριζόμενα εὐθύς συναναιρεῖ τὸ ὅλον, ὅσα
 ἐστὶ κύρια καὶ ἐν οἷς πρῶτοις ἐστὶν ὁ λόγος καὶ ἢ ἐξίας, ταυτέστιν ἢ
 ψυχῇ· ἢ ψυχῇ γὰρ τῶν ζώων ἐστὶ τὸ εἶδος. εἴτε ἢ ἐστὶν ἢ καρδιά
 ἀρχὴ τῶν ζώων καὶ ἐν ταύτῃ πρῶτως ἐστὶν ἢ ψυχῇ, ὡς τούτῳ δοκεῖ,
 εἴτε ὁ ἐγκέφαλος, ὡς Ἰπποκράτει καὶ Πλάτῳ, ἅμα τῷ χωριζέ-
 ναι αὐτῷ ταῦτα, φθείρουσι τὸ ὅλον. id.

1035 b ἀλλ' ὅτι μὴ ἢ ἐμὴ ὁλότης ἐν ἐμοὶ τυγχάνει ὅσα καὶ ἢ ἐξιν
 27. ἐκτὸς καὶ χωρὶς τῶν ἐμῶν μορίων, ὁλητικόν. ἐπεὶ δ' ἐγὼ καὶ Πλάτων
 καὶ Κάλλιππος καὶ ἀπλῶς οἱ καὶ μέρος μέρη ἐστὶ τῷ καθόλου ἀν-
 θρώπῳ, ἐκείνοις δὲ ὅλον τί ἐστιν, ἀρὰ γε ἡμῖν ἐστιν ὡς ἢ ἐμὴ ὁλότης
 ἐν τοῖς ἐμοῖς μέρεσιν, ἢ χωριστὸς καὶ καθ' αὐτόν; id.

1035 b ἢ φησὶν ὅτι "ὁ δὲ καθόλου ἀνθρώπος καὶ ἵππος καὶ τὰ ὅτῳ,"
 28. ταυτέστι καὶ ἀπλῶς τὰ καθόλου, ἐπὶ τῶν καθ' ἑκάστων ἢ τοῖς καθ'
 ἑκάστων εἰσι, καθόλου δὲ ἐξίας καὶ εἶδος αὐτὸ καθ' αὐτὸ καὶ χωρὶς τῶν
 καὶ μέρος ἢ ἐστιν, ἀλλ' ὥσπερ ὁ Σωκράτης ἐκ τούτῳ τῷ εἶδους καὶ
 τῇ τῆς ὕλης ἐστίν, ὅτῳ καὶ ὁ καθόλου ἀνθρώπος ἐκ τῆς ὕλης ἢ τοῖς
 τῷ γένους αὐτῷ καὶ τῷ εἶδους ἢ τοῖς διαφορῶν ἀν εἴῃ, ἢ ἀν ὑπάρ-
 χει δὲ ἀλλ' ἐπινοία. εἶδος δὲ αὐτὸ καθ' αὐτὸ χωρὶς ὕλης ἢ δὲ ἐπι-

νοία δύνανται εἶναι· ἐπειδὴ γὰρ ἀπὸ τῶν καὶ μέρος ἀνθρώπων αὐτὸν
 ἀποσεσύληκεν ἢ διάνοια, ταῦτα δ' ἐξ ὕλης ἐστὶ καὶ εἶδος, φανερόν
 ὅτι καὶ ὁ καθόλου ἀνθρώπος, ὡς ἀν ἔχει τὸ εἶναι, ἐξ εἶδους αὐτὸ καὶ ὕλης
 ἐξεί, ἢ τοῖς ἐκ γένους καὶ διαφορῶν. ταῦτα μεταξὺ παρενθεῖς πάλιν
 ἐπανατρέχει ἐπὶ τὸν τῶν μερῶν καὶ τὸν τῶν ὅλων λόγον. id.

μέρος μὴ ἢ ἐστὶ καὶ τῷ εἶδους." φησὶν ὅτι ἐστὶ μέρος καὶ τῷ εἶδους 1035 b
 τῷ αὐτῷ· διό φησι "τὸ τί ἢ εἶναι." τῶν γὰρ εἰδῶν οἱ ὀρίσμοι ὑπάρ- 31.
 χουσιν. εἰσὶ δὲ μέρη καὶ τῷ εἶδους τῷ συνθέτῳ καὶ τῆς ὕλης· ἐπὶ δὲ
 τῷ αὐτῷ εἶδους τὰ τῷ λόγῳ μέρη τῷ εἶδους μέρη ἐστίν· ἢ γὰρ τῷ συν-
 θέτῳ· αὐτὸν γὰρ ὑπέθετο τὸ εἶδος. οἱ δὲ ὀρίσμοι, ὡς μεμαθήκα-
 μεν ἐν τῇ Ἀποδεικτικῇ (2 13), τῶν καθόλου εἰσὶ καὶ τῶν εἰδῶν·
 ταῦτα γὰρ ἐστὶ τὸ κύκλῳ εἶναι καὶ κύκλος καὶ ψυχῇ εἶναι καὶ ψυχῇ·
 ἀπλῶς γὰρ εἰσὶ τὰ αὐτὰ εἶδη, καὶ συντρέχει ὁ ὀρίσμος τῷ εἶδει, ὡς
 ἀνωτέρω ἐμαθόμεν. Asclep.

οἱ μὴ λόγοι, ὥσπερ εἰρηγὶ, τῷ καθόλου εἰσί, τῷ δὲ συνόλῳ, 1036 a
 οἷον τῷ καθ' ἑκάστων, εἴτε αἰσθητὸν ἐστὶ τὸ καθ' ἑκάστων εἴτε νοητὸν 3.
 (ἀντὶ τῷ διανοήτῳ τὸ νοητὸν εἰπών, ταῦτα δ' ἐστὶ τὰ μαθηματικά),
 τούτων ἢ ἐστὶν ὀρίσμος. καὶ δευχθήσετ' καὶ τούτῳ μετ' ὁλίγον ἐν τῷ
 μὴ χεῖρον βιβλίῳ. Alex.

τῷ τοίνυν συνθέτῳ κύκλῳ τῷ χαλκῷ καὶ τῶν καθ' ἑκάστων 1036 a
 αἰσθητῶν καὶ μαθηματικῶν, πάντων φησὶ τῶν τοιούτων ἢ ἐστὶν ὀρίσ- 5.
 μός, ἀλλὰ μὴ αἰσθησεως γνωρίζον· φθαρὲν δὲ ἐκείνῳ ὁλητικόν ἐστὶ
 πρότερον ἐστὶν ἢ ἢ. Asclep.

εἰπὼν δὲ ὅτι καὶ γνωρίζον τῷ καθόλου λόγῳ, ἐπειδὴ καὶ ἢ ὕλη 1036 a
 25. καθόλου ἐστίν, ἵνα μή τις λέγῃ ὅτι εἰ τῷ καθόλου γνωρίζον, ἐστὶ δὲ 8.
 καὶ ἢ ὕλη καθόλου, διὰ τί ἢ καὶ ταύτῃ γνωρίζομεν αὐτά; ἐπηγάγεν
 "ἢ δὲ ὕλη ἀγνωστὸς καθ' αὐτήν." εἰ δ' αὐτῇ ἀγνωστὸς ἐστὶ, πῶς
 ἄλλοις αἰτία γνώσεως γενήσετ'; ἢ δὲ ὕλη, φησὶν, ἢ μὲν ἐστὶ νοητὴ
 ἢ δὲ αἰσθητή. id.

οἱ δὲ ὀρίσμοι τῶν αἰσθητῶν ὑπάρχουσιν· ὥστε διὰ τῷ καθόλου 1036 a
 λόγῳ καὶ ταῦτα γνωρίζον, διὰ τὸν ἀπλῶς κύκλον καὶ τὸ ἀπλῶς τρί- 7.
 γωνον· καὶ γὰρ τὰ μαθηματικά τὰ ἐν τῇ ὕλῃ φθείρουσι ὅτε δὲ ἐν τῇ
 ὕλῃ ὑπάρχοντα, ἢ δὲ ὕλη ἀγνωστὸς ἐστὶν αἰτία. τῆς δὲ ὕλης, φη-
 σὶν, ἢ μὲν ἐστὶν αἰσθητὴ ἢ δὲ νοητὴ, αἰσθητὴ μὲν, οἷον χαλκός
 ἐν ὅλῳ καὶ πᾶσα ἢ κινητὴ ὕλη, ἢ δὲ νοητὴ ἢ ἐν τοῖς αἰσθητοῖς ὑπάρ-
 χουσα καθὸ αἰσθητά, οἷον τὰ μαθηματικά. κύκλον γὰρ νοῦ ἐν τῷ
 σώματι καὶ ἐξ ἀναιρέσεως αὐτὸν λαμβάνω· τοιαῦτα δὲ τὰ μαθη-
 ματικά. Asclep.

ἐστὶ τὸν περὶ τῷ ὅλῳ καὶ μέρος λόγον γυμνάσει, καὶ φησιν, ὅταν 1036 a
 τις ἐρηγὶ πρότερον τὸ ζῶον καὶ ἢ ὀρθὴ γωνία καὶ ὁ κύκλος πρότερον ἢ 13.
 εἰς αὐτὸ διαιρεῖται, ταυτέστιν ἢ τὰ μόρια αὐτῶν (εἰς γὰρ τὰ μόρια αὐτῷ
 τὸ ζῶον καὶ ὁ κύκλος καὶ ἢ ὀρθὴ γωνία διαιρεῖται) — ὅταν ἢ τις ἐρηγὶ
 πρότερον τὰ ὅλα ἐστὶ πρότερα ἢ τὰ μόρια εἰς αὐτὸ διαιρεῖται καὶ ἐξ ὧν
 εἰσὶν, ἀνάγκη ἀπαντᾶν καὶ ἀποκρίνεσθαι "ὅτι ἢ ἀπλῶς," ταυτέστιν
 ἀνάγκη πρὸς τὴν τοιαύτην ἐρώτησιν ἀποκρίνεσθαι ὅτι τὸ μέρος ἢ
 ἀπλῶς καὶ μοναχῶς λέγεται ἀλλὰ πολλαχῶς. εἰ γὰρ τὸ μέρος τῷ εἶδους
 λέγεται, ὅτι πρότερον ἐστὶ τῷ ὅλῳ, ὡς πολλαχῶς εἰρηγὶ· εἰ δὲ τῷ
 συνθέτῳ τῷ ἐξ ὕλης καὶ εἶδους, ὕψερον. ἀλλὰ ταῦτα μὴ τῷ σαφῶς

χάριν προείρηθ'. αὐτὸς δὲ πάλιν τὴν τρόπον καθ' ὃν δεῖ ἀποκρίνεσθαι ὑφ' ἡγεῖν, λέγων "εἰ μὴ γὰρ ἐστὶ καὶ ψυχὴ τὸ ζῶον," τωτέστιν, εἰ μὴ γὰρ ἐστὶν ἡ ψυχὴ τὸ κατὰ τὸ εἶδος ζῶον, ἤτοι εἰ μὲν ἐστὶν ἡ ψυχὴ τὸ τῷ ζῷῳ εἶδος, καὶ τὸ τί ἦν εἶναι ζῶον εἶναι· εἰ δὲ μὴ ἐστὶν ἡ ψυχὴ τὸ ζῶον εἶναι, ἀλλὰ ἐστὶ τὸ ζῶον εἶναι τὸ ἐμφυλον. Alex.

ὡς φησὶν ὁ ἡμέτερος διδάσκαλος, ὅτι ἐνταῦθα τὰ αὐτὰ λέγει, ἔτι ἀσαφέστερον ποιῶν τὴν λόγον. καὶ φησὶν ὅτι ἐάν τις ἡμᾶς ἐρηθῇ πότερον ἡ ὀρθὴ καὶ ὁ κύκλος καὶ τὸ ζῶον καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν τὰ ὅλα πρότερα ὑπάρχουσιν ἢ τὰ μέρη αὐτῶν, ὃ δεῖ ἀπλῶς καὶ ἀβασανίστως ἀποκρίνεσθαι. εἰ μὴ γὰρ ἐστὶ καὶ ἡ ψυχὴ ζῶον, καὶ μέρος τῷ ἐμφύλῳ τὸ ζῶον· ἡ ἐκείνη γὰρ ψυχὴ ἢ ἑκαστὸν ἐστίν· καὶ πάλιν μέρος τῷ κύκλῳ ἐστὶ τὸ εἶναι κύκλῳ καὶ ὀρθῇ τὸ ὀρθῇ εἶναι, τωτέστι τὸ αὐτὸν εἶδος τῆς ὀρθῆς. ἐάν ἔν, φησὶν, ἐρηθαί τις ἡμᾶς, φατέον ὕστερα εἶναι ἐκεῖνα ὧν ἐν τῷ ὀρισμῷ τὰ μέρη παραλαμβάνοντο· εἰς γὰρ τὸν ὅρον τῆς τινὸς ὀρθῆς, οἷον τῆς χαλκῆς, περιλαμβάνει ἡ ἀπλῶς ὀρθή, ὥστε πρότερα ὑπάρχει καὶ ἐν ταῖς γραμματαῖς ταῖς καθ' ἑκάστα ἢ ἀπλῶς γραμμῇ. ἡ τοίνυν ἀνευ ὕλης, τωτέστιν ἡ καθόλου, ὕστερα ἐστὶν ἐκείνων τῶν παραλαμβανομένων. Asclep.

εἰ δὲ μὴ ἐστὶν ἡ ψυχὴ τὸ ζῶον εἶναι, ἀλλὰ ἐστὶ τὸ ζῶον εἶναι τὸ ἐμφυλον, ἢ εἰ μὴ δὲ ἐστὶ τὸ ἐμφυλον τὸ ζῶον εἶναι, ἀλλὰ ἐστὶν ἑκα-
16. 20
σον ἡ ἐκείνη ψυχὴ, καὶ κατὰ ταύτην εἰδοποιεῖ, οἷον ὁ ἄνθρωπος κατὰ τὴν ἑαυτοῦ, καὶ ὁ ἵππος ὁμοίως κατὰ τὴν ὅσιν, καὶ ὅλως ἑκάστων κατὰ τὴν ἰδίαν· ὡσαύτως καὶ εἰ ἐστὶν ὁ κύκλος τὸ κύκλῳ εἶναι καὶ ἡ ὀρθὴ τὸ ὀρθῇ εἶναι· εἰ δὴ τῷ ὅτῳ ἔχει, τί μὴ καὶ τίνος φατέον ὕστερον, οἷον τῶν ἐν τῷ λόγῳ, τωτέστι τί μὴ μέρος καὶ τίνος χρὴ λέγειν ὕστερον, τί δὲ ὅχι ὕστερον ἀλλὰ πρότερον τῷ ὅλῳ; τί μὴ ἔν, φησὶ, τῶν ἐν τῷ λόγῳ. λόγον δὲ ἐνταῦθα ὃ τὸ εἶδος λέγει, ἀλλὰ παραδόξως τὸ ἔξ ὕλης καὶ εἶδος. τῶν ἔν τῶν ἐν τῷ λόγῳ τί φατέον ὕστερον τῷ ὅλῳ; καὶ τῷ ὅλῳ δὲ ὅχι ἀπλῶς· ὃ γὰρ καὶ τὸ κατὰ τὸ εἶδος, ἀλλὰ τῷ τινὸς καὶ συνθέτου, οἷον τῆς τινὸς ὀρθῆς τῆς μὴ τῆς ὕλης. Alex.

1036a γρ. ἢ ἐκάστῳ. cod. Reg.

17. ἡ μὴ ἔν μὴ τῆς ὕλης γυνία ἢ σφαῖρα ἢ ὅτι ἂν εἴη, τῶν μο-
1036a
20. ρίων αὐτῆς πρότερα ἐστίν, ἢ δὲ ἀνευ ὕλης τῶν μὴ ἐν τῷ λόγῳ ὕστερα. Alex.

εἰς ὥσπερ ἀρχὴ τῷ ζῷῳ, εἰ παραλαμβάνοιτο τὸ ζῶον εἰς τὸν ὀρισμὸν τῆς ψυχῆς. τῶν δὲ καθ' ἑκάστα μορίων πρότερα, ἅτε ὁ καὶ εἰς τὸν ὀρισμὸν αὐτῶν παραλαμβάνομένη, ὡς ἀνωτέρω εἴρηθ'. εἰ δὲ ὕστερα ἐστὶν ἡ ψυχὴ παρὰ τὸ ζῶον, ὃ δεῖ λέγειν τὸ πρότερον τὸ ζῶον. ὥστε ἐντεῦθεν κρίναντο, ὅπως δεῖ λέγειν τὰ μὴ πρότερα εἶναι τὰ δὲ ὅχι. ἰστέον ὅτι ὁ πυρετός, ἡνίκα ἐπι-
40 πόλαιός ἐστι, τότε συμβεβηκός, εἴγε φθαρτικός ἐστι τῆς ὕλης· τὰ γὰρ πράγματα ἐκ τῶν τελῶν χαρακτηρίζονται, οἷον ποσὸν λέγομεν τὸ εἰς μέγεθος τελευτήσαν καὶ ποῖον τὸ εἰς τὸ χρωμα· ὅπως ἔν καὶ συμβεβηκός ἐστι τὸ φθεῖραν τὸ ὑποκείμενον. εἰ τοίνυν ὁ πυρετός φθεῖρει τὴν ὕλην, ὅχι ἀρα συμβεβηκός ἐστιν. Asclep.

1036a ὅτῳ μὴ δεῖ πρὸς τὴν ἐρωτησιν ἀπαντᾶν· ἀπλῶς δὲ καὶ διορί-
23. σως λέγοντι ὅτι τὸ μέρος πρότερον ἢ τὸ ὅλον, ὅδαμῶς ἀποκριτέον. εἰπὼν δὲ ὅτι εἰ μὲν ἐστὶν ἡ ψυχὴ ζῶον, τὰ μέρη αὐτῆς φατέον.

πρότερα τῷ ζῷῳ, καὶ τὰ λοιπὰ ὅσα εἴρηθ', τὴν ἀπόδοσιν τῷ μὲν συνδέσμῳ ποιεῖν λέγων, εἰ δὲ μὴ ἐστὶν ἡ ψυχὴ ζῶον· ὡς εἶναι τὴν τῷ λόγῳ συνέχειαν τοιαύτην· εἰ μὲν ἐστὶν ἡ ψυχὴ ζῶον, τὰ μέρη αὐτῆς φατέον πρότερα τῷ ὅλῳ· εἰ δὲ μὴ ἐστὶν ἡ ψυχὴ ζῶον, ἤτοι
5 κατὰ τὸ εἶδος ζῶον, καὶ ὅτῳ τὰ μὴ φατέον τῶν μερῶν πρότερα τὰ δ' ὃ φατέον· ὅποῖον γὰρ ἂν εἴη τὸ τῶν ζῶων εἶδος, τὰ μέρη αὐτῶ πρότερα ἔσοντο τῆς αὐτῆς ὁλότητος. Alex.

δείξας ἀνωτέρω ὅτι τὰ μέρη τῷ αὐτῷ εἶδος πρότερα ὑπάρ-
1036a
26. χουσι τῷ ὅλῳ, ὡς εἰς τὸν ὀρισμὸν αὐτῷ παραλαμβάνομενα, τὰ μέντοι γε μέρη τῷ ὀρισμῷ δευτέρα τῷ ὅλῳ, ἐντεῦθεν ἀπορεῖ, καὶ εἰκότως ἀπορεῖ, ὅτι ὅλως ἀγνοοῦμεν ποῖα μέρη εἰσὶ τῷ αὐτῷ εἶδος καὶ ποῖα τῷ συνθέτῳ. πῶς ἔν ἔχομεν διαγινώσκειν τὸ πρᾶγματος ἀγνοομένους; τέττε γὰρ, φησὶ, μὴ δὴ ἔντος ἔκ ἐξιν ὀρίσας ἑκά-
σον, εἴγε οἱ μὴ ὀρισμοὶ τῶν εἰδῶν ὑπάρχουσιν, ἡμεῖς δὲ ἀγνοοῦμεν τὰ εἶδη τὰ αὐτὰ καὶ χωριστά. εἰτὰ φησὶν ὅτι ἐπ' ἐκείνων τῶν θεω-
ρῶμενων ἐν πλείοσιν ὑποκειμένους δυνατόν ἐστι γινώσκειν τὰ μέρη τῷ εἶδος... φησὶν ὅτι ἀπορεῖ ποῖα ἀρα ὑπάρχουσι τῷ εἶδος αὐτῷ καθ' αὐτὸ λαμβανομένων μέρη καὶ ποῖα τῷ συνθέτῳ· τέττε γὰρ μὴ γινώσκοντες ἔκ ἐξιν ὀρίσας... ἀμέλει τοι οἱ Πυθαγόρειοι καὶ οἱ τὰς ἰδέας πρεσβεύοντες καὶ πρὸς τὰ μαθηματικά ἐνισκάντων λέγον-
τες ὅτως, ὅτι ὅδε ταῦτα δυνατόν ἐστιν ὀρίσας· ἔχουσι γὰρ καὶ αὐτὸ τὸ εἶναι ἐν ταῖς γραμματαῖς, οἷον ὁ κύκλος καὶ τὸ τρίγωνον, καὶ ὃ δυ-
νατόν ἐστὶν ἀνευ αὐτῶν· ὥσπερ γὰρ τὰ ζῶα ὃ δύνατο εἶναι ἀνευ σαρκῶν καὶ ὀστέων, ὅτως ὃδε ταῦτα δύνατο εἶναι ἀνευ γραμμῶν· καὶ ἐντεῦθεν ἀνάγκη πάντα εἰς τὴν ἀριθμῶν καὶ τὰς ἰδέας, λέγοντες ὅτως, οἷον τὴν γραμμὴν δυάδα, τὴν ἐπιφάνειαν τριάδα, τὸ δὲ σφαιρὸν τετράδα. καὶ τῶν παραδειγμάτων τέττων φησὶν εἶναι τὴν ὀρισμῶν, ἐπειδὴ εἰ δὴ αὐτὰ ὑποτίθεντο, καὶ οἱ μὴ αὐτῶν φασὶ γραμμὴν εἶναι τὴν δυάδα, καὶ παράδειγμα τῆς γραμμῆς τὴν δυάδα οἶον, οἱ δὲ αὐτὸ τὸ εἶδος τῆς γραμμῆς φασὶν εἶναι παρά-
30 δειγμα τῆς γραμμῆς αὐτοῖς ὁ Ἀριστοτέλης λέγων ὅτι εἰ τὴν δυάδα φατέ εἶδος καὶ παράδειγμα εἶναι καὶ τῆς δυάδος καὶ τῆς γραμμῆς, διὰ τί μὴ καὶ πλείονων; Asclep.

τῷτο γὰρ καθόλου καὶ τῶν εἰδῶν ὑπάρχουσιν οἱ ὀρισμοί· πρὸς δὲ
28. τὴν ὀρισμῶν τῶν εἰδῶν δεόμεθα τῶν μερῶν αὐτῶν, ὡς ἀνωτέρω εἴρηθ'. ἀγνοομένων ἔν τῶν μερῶν ἀγνοοῦντο καὶ οἱ ὀρισμοί, ὥστε καὶ τὰ εἶδη, καὶ φρενὴ φησι πάντα κατ' αὐτῆς. id.

τὸ συνειλημμένον τῷ συνθέτῳ ἐστὶ δηλωτικόν. Alex.

1036a
27. 1036a
31. τέττων δηλὰ ἐστὶ τὰ ὡς ἐν ὕλῃ μέρη. ὅσα δὲ μὴ χωρίζονται ἀλλ' αἰ ἐν αὐτοῖς γίνονται, ὥσπερ ὁ ἄνθρωπος αἰ ἐξ ὁσῶν καὶ σαρξὶ καὶ νεύροις, καὶ ὁ ἵππος παραπλησίως, καὶ ἀπλῶς τὰ ζῶα, τέττων ἔκ ἐξιν προφανῇ τίνα τὰ ὡς ἐν ὕλῃ μέρη. καὶ ἐπὶ τέττων ἔν, φησὶν, ὅθεν κυλῶν ὁμοίως ἔχει τῷ κύκλῳ· ὥσπερ γὰρ ὁ χαλκός καὶ τὸ χρυσόν ὅθεν εἰσὶ τῆς τῷ κατὰ τὸ εἶδος κύκλου ὕλης· ὅπως ὅδ' αἱ σάρ-
45 κες καὶ τὰ νεῦρα τῆς κατὰ τὸ εἶδος τῷ ἀνθρώπῳ καὶ τῷ ἵππῳ ὕλης εἰσὶν· ὥσπερ γὰρ καὶ οἱ κύκλοι πάντες ἦσαν χαλκοὶ καὶ μὴ ἐνεδέχετο ἐν ἄλλῳ ὑποκειμένῳ τὸ τῷ κύκλῳ εἶδος γίνεσθαι, ἀλλ' αἰ ἐν χαλκῷ ἦν, ἐφαίνετο ἂν χαλκός ὅτι τῆς ὕλης αὐτῆς ἐστὶ διὰ τὸ μὴ ἐν ἄλλῳ

γίνεσθαι, ὅμως ἐκ αὐτῆς ὅδὲ τότε χαλκὸς τῆς οὐσίας αὐτῆς, εἴπερ
 ὅδὲ νῦν ἐστὶ, καὶ χαλεπόν ἐστι καὶ ῥαδίον τὸ χωρῖσαι τὸτον ἀπὸ τῆς
 χαλκῆς· νῦν ᾧ τῷτο ὁρατόν ἐστιν, λέγω δὴ τὸ χωρίζειν αὐτὴν ἀπὸ
 τῆς χαλκῆς. ἔτω καὶ τὸ ἀνθρώπου εἶδος, εἰ καὶ αἰεὶ ἐν τοῖς αὐτοῖς
 γίνεσθαι, ὅμως ὅθεν ἐστὶ τῆς οὐσίας αὐτῆς τὰ ὅσα καὶ αἱ σάρκες. καὶ ὁ
 μὴ εἰπεῖν βέβαλετο τῷτο ἐστίν, αὐτὸς δὲ καὶ ἀπόφασιν ἐν λόγον προή-
 νεγκεν, ἀλλὰ κατ' ἐρωτήσιν λέγων, οἷον τὸ τῷ ἀνθρώπῳ εἶδος αἰεὶ
 ἐν σάρξει γίνεσθαι καὶ ὁμοίως· ἀρ' ἔστιν ἐπὶ ταῦτα μέρη τῶν εἶδων καὶ τῷ
 λόγῳ; καὶ ἐρωτήσας ἀποκρίνεσθαι λέγων "ἡ ὅ," τῷτεσιν ἡ ἐκείνῃ
 μέρη αὐτῶν ὑδαμῶς, ἀλλ' ὅλη εἰσὶν· ἀλλὰ διὰ τὸ μὴ καὶ ἐπ' ἄλ-
 λων ἐπιγίνεσθαι τὸ τῷ ἀνθρώπῳ εἶδος, ὥσπερ τῷ κύκλῳ, ἀδυνατέ-
 μεν χωρῖσαι. id.

1036 b καὶ ἔτι καὶ ὅθεν ἦν ὁ χαλκὸς τῆς τῷ κύκλῳ οὐσίας. Asclep.

1036 b ἐπεὶ δὲ τῷτο μὲν, λέγω δὲ τὸ εἶδος τῷ ἀνθρώπῳ, χωρίζειν

7. τῇ ἐπινοίᾳ τῶν σαρκῶν καὶ ὁσῶν ἐνδέχεσθαι, ἀδήλον δὲ ἐστὶ πότε χω-
 ριθῆσεν· καὶ γὰρ ἐστὶ δῆλον· ὥσπερ ἐπὶ τῷ κύκλῳ ἀπορῶσι τινες,
 λέγων τινὰς τὸς Πυθαγόρειους, καὶ ἐπὶ τῷ κύκλῳ καὶ τῷ τριγώνῳ καὶ
 τῆς γραμμῆς λέγοντες ὡς καὶ χρὴ ταῦτα γραμμαῖς ὀρίσασθαι καὶ
 λέγειν, κύκλος ἐστὶ σχῆμα ἐπίπεδον ὑπὸ μιᾶς γραμμῆς περιεχό-
 μενον, ἡ τριγώνον τὸ ὑπὸ τριῶν γραμμῶν, ἡ πάλιν γραμμὴ ἐστὶ
 μήκος συνεχὲς ἐφ' ἑν διαστατόν· ἡ γὰρ γραμμὴ τῷ τε κύκλῳ καὶ τῷ
 τριγώνῳ ὡς ὅλη ὑπόκειτο, ὁμοίως δὲ καὶ τὸ συνεχὲς τῇ γραμμῇ,
 ὥσπερ καὶ αἱ σάρκες καὶ τὰ ὅσα τῷ ἀνθρώπῳ καὶ ὁ χαλκὸς τῷ ἀν-
 δριάντι· εἰ ἔστιν ἐν ἀνθρώπῳ, διὰ τῶν ὁσῶν καὶ σαρκῶν μὴ ὀρίσασθαι
 διὰ τὸ εἶναι μέρη ὁλικὰ, ὅθεν ἄρα τὸν κύκλον καὶ τὸ τρίγωνον διὰ τῆς
 γραμμῆς ὀρίσασθαι χρὴ, ὅτε τὴν γραμμὴν διὰ τῶν συνεχῶν, καὶ διὰ
 τῷτο, λέγω δὴ τὸ λέγειν ὅτι ἡ γραμμὴ καὶ τὸ συνεχὲς ὡς ὅλη ἐν
 τῷ τριγώνῳ καὶ τοῖς λοιποῖς εἰσὶν, ἀνάγκη ταῦτα πάντα εἰς τὸς
 ἀριθμούς, διὰ τὸ αὐτὰς αὐτὰς εἶναι καὶ μὴ ἔχειν ὑποκείμενον τι ὡς
 ὅλην, ἀλλ' αὐτὰς καθ' αὐτὰς εἶναι, καὶ φασὶν ὅτι ὁ λόγος τῆς
 γραμμῆς ἐστὶν ὁ τῆς δυάδος· ἐπεὶ γὰρ δυάς ἐστι τὸ πρῶτον δια-
 στατόν (εἰς πρῶτην γὰρ τὴν δυάδα ἡ μονὰς διέσχι, καὶ ἔτι εἰς τὴν
 τριάδα καὶ τὸς ἑξῆς ἀριθμούς), εἴπερ ὀρίσασθαι φασὶ τὴν γραμμὴν,
 καὶ χρὴ λέγειν αὐτὴν πᾶσαν ἐφ' ἑν διαστατόν, ἀλλὰ γραμμὴ ἐστὶ τὸ
 πρῶτον διαστατόν· καὶ γὰρ πρῶτον καὶ ὡς ὅλη ἐστὶ καὶ ὑπόκειτο τῇ
 γραμμῇ, ὥσπερ τὸ συνεχὲς· καὶ τῶν τὰς ιδέας λεγόντων οἱ μὲν
 φασὶν ὅτι ἡ αὐτογράμμη ἦτορ τὸ εἶδος τῆς γραμμῆς, ὅπερ ἐστὶν
 ἕτερον παρὰ τὰς καθ' ἑκάστον γραμμάς, ἡ δυάς ἐστίν, οἱ δὲ λέ-
 γουσιν ὅτι ἐκ ἑξιν ἡ αὐτογράμμη ἡ δυάς, ἀλλ' αὐτογράμμη ἐστὶ
 τὸ εἶδος τῆς γραμμῆς· καὶ φασὶν οἱ ἔτι λέγοντες ὅτι κοινὰ μὴ
 τό τε εἶδος καὶ τὸ ἐξ ἑξιν εἶδος, ταῦτά ἐστιν, οἷον ὁ ἀνθρώπος καὶ ὁ
 Σωκράτης, καὶ ἐστὶν εἶδος ὁ ἀνθρώπος, ταῦτόν ἐστι, καὶ ἡ αὐτοδυάς
 καὶ ἡ αὐτοδυάς, ἡς ἐστὶν εἶδος ἡ αὐτοδυάς, ταῦτά ἐστιν. ἐπὶ δὲ
 τῆς γραμμῆς τῷτο καὶ συγχωρῶσιν, ἀλλὰ τὴν μὴ γραμμὴν τὴνδε
 τὴν μερικὴν εἶναι γραμμὴν λέγουσιν, τὸ δὲ εἶδος αὐτῆς μὴ εἶναι
 γραμμὴν ἀλλὰ δυάδα· καὶ ἐνίστατο εὐθύς πρὸς τὸν λέγοντα λόγον
 μὴ εἶναι γραμμὴν τὴν ὡς εἶδος γραμμῆς, ἀλλὰ δυάδα, λέγων
 "συμβαίνει δὴ κτλ." Alex.

ἀπορῶσι τινες καὶ ἐπὶ τῷ κύκλῳ καὶ τῷ τριγώνῳ, ὅτι ὅθεν τῶν 1036 b
 γραμμῶν ὑπάρχουσιν ὀρίσμοι ὅθεν τῶν συνεχῶν, τῷτεσιν τῶν με-
 γεθῶν· καὶ ταῦτα γὰρ πάντα, φησὶν, ὁμοίως λέγει ὥσπερ αἱ σάρ-
 κες καὶ ὁσῶν· καὶ δυνατὸν γὰρ χωρίζεσθαι αὐτὰ τῶν γραμμῶν, ὥσπερ
 ὁδῶν ἐκείνων τῶν σαρκῶν· καὶ ἐντεῦθεν λοιπὸν ἀνάγκη πάντα
 εἰς τὸς ἀριθμούς, παραδείγμα λέγοντες αὐτὰς, καὶ τῶν φασὶν
 εἶναι τὸς ὀρίσμους· αὐτὰ γὰρ ὑπάρχουσιν τὰ χωριστὰ ὅλη. καὶ μὴ
 συνεπιφέρειν ἐν ὅλῳ τὸν ἐξ αὐτῆς καὶ τὸ παραδείγμα τῆς γραμ-
 μῆς τὴν δυάδα φησὶν, ἐπεὶ ἔχει δῆλον πρῶτον τὸ πᾶν ποιῶν. καὶ
 πάλιν οἱ τὰς ιδέας πρεσβεύοντες οἱ μὴ τὸ παραδείγμα τῆς γραμ-
 μῆς τὴν δυάδα λέγουσιν· ἡ δὲ ἰδέα τῆς γραμμῆς· ἐστὶ γὰρ
 ὑπάρχουσα· εἶδος καὶ καὶ τὸ πρᾶγμα· τὸ γὰρ πρᾶγμα ἐδή-
 λωσεν εἰπὼν "καὶ ὅ ἐστιν εἶδος." τὰ ἀπλά, τῷτεσιν ἡ δυάς· ἐκ
 ἀνάγκη γὰρ τὸν λόγον τῆς δυάδος θεωρεῖσθαι ἐν τινι, ὥσπερ τὴν
 γραμμὴν ἡ τὸν κύκλον. διὸ φασὶν οἷον δυάδα καὶ τὸ εἶδος τῆς δυά-
 δος· ἐπὶ δὲ τῆς γραμμῆς ἐκείνῃ· ἐνυλὸς γὰρ ἐστὶν ἡ γραμμὴ
 τοῖς ἐν ταῦτα λέγουσι συμβαίνει ἐν πρᾶγμα, τῷτεσιν τὴν δυάδα,
 πολλῶν εἶναι ιδέαν διαφόρων κατ' εἶδος, ὅπερ καὶ τὸν Πυθαγόραν
 συνέβαινε λέγειν τὴν τετράδα ιδέαν εἶναι καὶ φιλικῆς καὶ δικαιοσύνης
 καὶ ἄλλων πολλῶν· ἐνδέχεσθαι ἔν παντων ἐν εἶδος ποιεῖν· εἰ γὰρ δύο
 τὸ αὐτὸ εἶδος, διὰ τί μὴ καὶ πλείονων; καὶ ἔτι καὶ ἔσοντο πάντα ἐν, ὡς
 εἰδείξεν ἡ θεωρία. Asclep.

γρ. ἡ ἀνδριάντος. cod. Reg.

γρ. πάντως. id.

γρ. καὶ αὐτογράμμης. id.

συμβαίνει δὴ ἐν τῶν πολλῶν εἶδος εἶναι, τῷτεσιν ἐκ τῶν 1036 b

τῶν λόγων συμβαίνει ἐν εἶδος εἰδικώτατον πολλῶν καὶ διαφερόντων
 τῷ εἶδει εἶναι· τῷτο γὰρ ἐδήλωσε διὰ τῶν "ὡς τὸ εἶδος φαίνεται" ἕτε-
 ρον· ἡ γὰρ αὕτη ἐστὶ δυάς τῶν καὶ μέρος γραμμῶν, ἐστὶ δὲ ἡ αὕτη
 εἶδος καὶ τῶν καὶ μέρος δυάδων, αἱ δὲ μερικὴ γραμμαῖ καὶ δυάδες
 διαφέρουσιν τῷ εἶδει· ἐστὶν ἄρα ἐν εἶδος δύο διαφερόντων τῷ εἶδει.
 εἰ δὲ τῷτο, διὰ τί ἐκ ἑξαι ἡ αὕτη δυάς εἶδος καὶ τῶν μερικῶν ἀν-
 θρώπων καὶ ἵππων καὶ βοῶν καὶ ἀπλῶς ἀπάντων; τίς γὰρ ἡ ἀποκλήρω-
 σις δυῶν μὴ εἶναι εἶδος διαφερόντων τὸ εἶδος, τῶν δὲ ἄλλων μὴ
 εἶναι; ὥστε συμβαίνει ἐκ τῶν ἐν παντων εἶναι εἶδος καὶ μὴ εἶναι
 πολλὰς ιδέας, καὶ ἔσοντο πάντα ἐν καὶ μιᾶς φύσεως οἱ τε ἀνθρώποι
 καὶ οἱ ἵπποι καὶ τὰ ἄλλα πάντα· ὡς γὰρ τὸ εἶδος ἐν, καὶ ἡ φύσις αὐτῶν
 μία. Alex.

οἱ γὰρ Πυθαγόρειοι, ὡς καὶ τοῖς ὀπίωθεν εἰρηγῶν, τὸν αὐτὸν καὶ ἐνα 1036 b
 ἀριθμόν, οἷον τὸν ἐξ, καὶ δίκαιον ἐκάλεσαν ὡς ἐξισάζοντα τὸς ἐνὲς τῆς
 δεκάδος ἀπαντας ἀριθμούς, καὶ ἀδικόν, ὅτι ὁ ἐξ αὐτῶν τετραγώνος
 μόνος δύνατο ἴσον τοῖς δυοῖς τετραγώνοις, τῷ τε ἀπὸ τῶν δ' καὶ τῷ
 ἐκ τῶν γ'· τὸ γὰρ πεντάκλις ἐστὶν ἴσον τῷ τετρακλῆς δ' καὶ τρις γ'. ὥστε
 συμβαίνει καὶ τῷτεσιν τὸν αὐτὸν καὶ ἐνα ἀριθμόν δυοῖν τινα εἰπεῖν τῷ
 εἶδει διαφέροντα. cod. Reg.

φησὶν ὅτι ἀπορῶς ὁ περὶ ὀρίσμων λόγος, εἴγε τῶν εἰδῶν 1036 b
 ὑπάρχουσιν οἱ ὀρίσμοι, αὐτὰ δὲ καθ' αὐτὰ τὰ εἶδη καὶ ῥαδίον ἐστὶν 21.
 εἶναι, ἐπεὶ μὴτε ἴσμεν ποῖα μέρη ὑπάρχουσιν τῶν εἰδῶν καὶ ποῖα

τῶν συνθέτων. καὶ πάλιν τὸ ποιεῖν πάντων ἰδέας καὶ πάντα χωρίζειν τὰ εἶδη ἐκ ἀληθές· πῶς γὰρ δυνατόν ἐστι χωρίσαι τὴν σιμότητα, ἥτις ἐστὶ δύναμις ὑποστῆναι ἄνευ ῥιζῆς; τῆτο γὰρ ἐδήλωσεν εἰπὼν “τόδε ἐν τῷδε ἐστίν, ἢ ὡδὶ τάδε ἔχοντα,” ὡς περ ἐπὶ τῷ ἀνθρώπῳ καὶ τῶν σαρκῶν. εἴτα λοιπὸν μέμφει τῷ Σωκράτει τῷ νεωτέρῳ, ὃς μέμνηται Πλάτων ἐν τῷ Πολιτικῷ· σύγχρονος δὲ ἔτος γεγονώς Θεαιτήτης· ἔξω γάρ, φησί, τῆς ἀληθείας ὁ παρ’ αὐτῷ λόγος ἀπάγει ἡμᾶς· φησὶ γὰρ ὅτι δυνατόν εἶναι τὸν ἀνθρώπον ἄνευ τῶν μερῶν, ὡς περ τὸν κύκλον ἄνευ τῆς χαλκῆς. Asclep.

1036 b τὸ δὲ πάντα ἀνάγειν καὶ ἰδέας ποιεῖν, χωρίζοντας τὴν ὕλην, 10
23. περιέρχον. ἐπ’ ἐνίων γὰρ φανερόν ὅτι τότε ἐν τῷδε ἐστίν, οἷον τὸ εἶδος ἐν τῇ ὕλῃ· τὸ γὰρ τῆς οἰκίας εἶδος ἐν λίθοις καὶ ξύλοις ἐστὶ καὶ τὸ τῷ ἀνδριάντος ἐν χαλκῷ, ἀλλ’ ἐξ χωρίσας αὐτὰ καθ’ αὐτά. καὶ τῷτο ὁμολογεῖται καὶ οἱ τὰς ἰδέας τιθέμενοι. εἰ δὲ τῷτο, τίνας ἔνεκα αὐτῶν μὴ ἰδέαι ἐκ εἰσίν; τὸ δ’ “ἴσως” πρόσκειται διὰ φιλόσοφον 15
εὐλαβείαν, ἢ ὅτι τῷτο δείξει μετ’ ὀλίγον, λέγω δὴ τὸ μὴ εἶναι ἰδέας, ἢ καὶ διὰ τὰ προοδευγμένα ἐν τῷ μείζονι ἄλφα καὶ τοῖς ἐφεξῆς. Alex.

εἰπὼν δὲ ὅτι ἔνια τάδε ἐν τῷδε ἔστιν, ἐπήγαγεν “ἢ ὡδὶ ἔχοντα.” ἢ γὰρ τοιαυτὰ σύνθεσις τῶν λίθων καὶ τὸ ὡδὶ πῶς ἔχειν 20
ἀλλὰ μὴ ὡδὶ ἐστίν ἢ οἰκία. ταῦτα εἰπὼν αἰτιᾷ τὸν νεώτερον Σωκράτην ὡς ἐκ καλῶς ἐκ τῆς ἐπαγωγῆς κατασκευάζοντα τὸ εἶναι ἰδέας. νεώτερον δὲ Σωκράτην ἢ τὸν Πλάτωνα λέγει, ἢ, ὃ καὶ μάλλον, τὸν ὁμῶνυμον τῷ τῷ Πλάτωνος διδασκαλῷ Σωκράτῃ. ποιεῖται γὰρ τινὰ Σωκράτην ὁ Πλάτων προσδιαλεγόμενον μὲν τῷ 25
γῆραι Σωκράτους. ἔτος δὲ ὁ Σωκράτης ἀπὸ τίνος ἀληθὺς κατασκευάζειν ἐπειράτο ὅτι ἔστιν ἀνθρώπος ἄνευ μερῶν ὑλικῶν· ἔλεγε γὰρ ὅτι ὡς περ ἄνευ χαλκῆς καὶ ἄνευ λίθου καὶ ξύλου δύναμις εἶναι κύκλος, ἔτι καὶ ἀνθρώπος χωρὶς σαρκῶν καὶ ὀστέων. id.

1036 b Σωκράτην νεώτερον οἱ μὲν ἔφασαν ὁμῶνυμόν τινά τῷ παλαιῷ 30
25. Σωκράτει εἶναι ὁμόχρονον τῷ Θεαιτήτῳ καὶ ἀδελφόν, ἐν τῷ παλαιῷ Σωκράτει προσδιαλεγόμενον ὁ Πλάτων ἐν τῷ Θεαιτήτῳ εἰσάγει. ἢ Σωκράτην νεώτερον αὐτὸν ἂν λέγοι τὸν Πλάτωνα καὶ μαθητὴν ὄντα Σωκράτους. cod. Reg.

1036 b ἐπὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκ ἀληθές· ὡς περ γὰρ ἐκ ἐστὶν εὐρεῖν κύ- 35
23. κλον ὅλως ἄνευ σώματος, καὶ εἰ ἐν παντὶ φερεῖ καὶ ἐκ ὠρισμένῳ πέφυκε γίνεσθαι σῶματι, ἔτι καὶ ἀνθρώπον ἄνευ σαρκῶν καὶ ὀστέων ἐν ὑποστάσει δύναται τις εὐρεῖν, ἀλλὰ χωρίζει μὴ αὐτὴν ἢ ἐπὶ οἰκίᾳ ἀπὸ τῶν κατὰ μέρος ἀνθρώπων, ὡς περ καὶ τὸν κύκλον, ἐν ὑποστάσει δὲ ὡς ὁ Ἀλέξανδρος ἐκ δύναμις εἶναι, ἀλλ’ εἰ καὶ τῶν καθ’ ἑκάστα 40
αὐτῶν ἀποσιναῖ, ἀλλ’ ἐν πάλιν μὲν σαρκὸς καὶ ὀστέων περιφαντάζει αὐτόν. ἐκ ἐστὶν ἔν, φησὶν, ὁμοίον τὸ ἐπὶ τῷ κύκλῳ παρὰ τῷ νεωτέρῳ Σωκράτους λεγόμενον καὶ τὸ ἐπὶ τῷ ζῳῳ· αἰσθητὴν γὰρ τι τὸ ζῳον καὶ ἄνευ κινήσεως (λέγει δὲ κίνησιν τὴν ὕλην), καὶ ὑποκειμένον ἐκ ἐστὶν ὁρίσασθαι, ἥτοι ἐκ ἐστὶ τὸ αἰσθητὸν ζῳον οἷον ἂν καὶ ἄνευ 45
τῷ ὑποκειμένῳ ὁρίσασθαι, εἴπερ τις ἀκριβῶς ὁρίζοιτο. ἐπεὶ ἔν ἐκ ἐστὶν αὐτοζῳον. ὡς δὲ δεικνύει καὶ δειχθήσεθαι, ἀλλὰ πᾶν ζῳον ὑπαρξὲν ἔχον αἰσθητόν ἐστιν (τὸ γὰρ καθόλου ζῳον ἐκ ἐν ὑπάρξει, ἀλλ’ ἐπι-

νοία), πῶς ἂν ζῳον αἰσθητὸν ἄνευ ὕλης ὁρίσῃ; ἀλλὰ τὰ μὴ καθόλου χωρὶς ὕλης ὁρίζεται ἅτε ἐπὶ οἰκίᾳ ὄντα, τὰ δὲ καθ’ ἑκάστα ὁρίζονται δύναμις. διὰ δὲ τῷ “αἰσθητὸν γὰρ τὸ ζῳον καὶ ἄνευ κινήσεως” ἐκ ἐστὶν ὁρίσασθαι” δηλοῖ τὸ πᾶν ζῳον αἰσθητόν ἐστι, πᾶν δὲ ζῳον αἰσθητὸν ἐκ δύναμις ὁρίζονται ἥτοι ὑπαρξὲν ἔχειν ἄνευ σαρκῶν καὶ ὀστέων· ἐκ δύναμις ἔν ζῳον αἰσθητὸν ἄνευ τῶν μερῶν αὐτῷ ἔχόντων πῶς ἢ εἶναι ἢ ὅλως ὁρίζονται. Alex.

ἐντεῦθεν περὶ τῶν ἡμικυκλίων ζητεῖται καὶ φησὶ διὰ τί μὴ λέ- 1036 b
γομεν μέρη τῶν κύκλων τὰ ἡμικύκλια; ἔτε γὰρ αἰσθητὰ ταῦτα, 32
ὡς περ σάρκες καὶ νεῦρα. Asclep.

εἰπὼν πρότερον ὅτι ἐπὶ μὴ τῷ τῆς συλλαβῆς λόγῳ λαμβά-
νεται τὰ φοιχεῖα διὰ τὸ μὴ εἶναι ὕλης μέρη ἀλλ’ εἶδος, ἐπὶ δὲ τῷ κύκλῳ ἐκ λαμβάνεται τὰ ἡμικύκλια, ὅτι ἐνυλὰ εἰσι καὶ μέρη ὕλης, συνείδεν ἔνστασιν τινὰ δύναμένην πρὸς τὸν λόγον φέρεσθαι, ἣν παρα-
τίθῃσι καὶ λύει. ἐφθίμεν δὲ ἡμεῖς εἰπόντες ὅτι περὶ τῆς συλλαβῆς ἔλεγε, ὅπως τὰ μὴ ἡμικύκλια ὕλης εἰσὶ μέρη, τὰ δὲ φοιχεῖα ἐκ εἰσίν· καὶ οἶμαι καὶ ταῦτα ἐκείνοις εἶδει συντάττεσθαι, καὶ ἴσως ὑπὸ μὴ Ἀριστοτέλους συντάτταται (ἐν ὑδεμῖα γὰρ τῶν ἄλλων αὐτῷ πραγ-
ματειῶν εὐρίσκειται τοιαῦτόν τι πεποικηκώς ὅποια ἐνταῦθα φαίνεται), ὑπὸ δὲ τῷ Εὐδόκῳ κεχωρίσται. ἔτι δὲ ἡ ἔνστασις τοιαύτη· διὰ τί ἐκ εἰσίν οἱ λόγοι τῶν ἡμικυκλίων ἥτοι τὰ ἡμικύκλια μέρη τῶν λόγων τῶν κύκλων; ἐκ γὰρ ἐστὶν αἰσθητὰ, ὡς ὁ χαλκὸς καὶ τὰ ὀστέα καὶ αἱ σάρκες, ἵνα ὡς ὕλης μέρη ταῦτα λέγηται. εἰ δ’ ἐκ εἰσὶν ὑλικά, διὰ τί ἐκ ἐν τῷ τῷ κύκλῳ λόγῳ ἐλήφθη; καὶ λύει ταύτην λέγων “ἢ ὅθεν διαφέρει;” καὶ τε γὰρ αἰσθητὰ ἐστὶ τὰ ἡμικύκλια καὶ τε μὴ αἰσθητὰ, ὕλης εἰσὶ μέρη καὶ ὕλη· ἐκ γὰρ πᾶσα ὕλη αἰσθητή· ὅθεν πάλιν μόνον τῶν αἰσθητῶν ἐστὶν ὕλη, ἀλλ’ ἐστὶ καὶ ὕλη μὴ αἰσθητή, ἔστι καὶ ὕλη μὴ αἰσθητῶν, καὶ ὅθεν κωλύει μὴ αἰσθητῶν ὄντων τῶν τμημάτων εἶναι αὐτῶν ὕλην ἐκ αἰσθητῆς. καὶ ἀπλῶς παντός, ὃ μὴ ἐστὶ τί ἢν εἶναι καὶ εἶδος αὐτὸ καθ’ αὐτό, ἐστὶ τὸ ὅτι ὕλη· ὡς περ δηλοῦν ἐκ τούτου ὅτι καὶ ὁ καθόλου ἀνθρώπος, ἐπειδὴ μὴ ἐστὶ καθ’ αὐτόν, ἐστὶ καὶ αὐτῷ ὕλη, ἀλλὰ νοητή· ἢ μὴ γὰρ τῶν ὕλων αἰσθητῆς ἐστὶν ἢ δὲ νοητή· ὡς περ δηλοῦν ὅτι τῷ μὴ καθόλου κύκλῳ τὰ ἡμικύκλια ἐκ ἔσται μέρη ταῦτα, ὡς περ εἴρηται. ὁ μὴ γὰρ καθόλου κύκλος ἥτοι ἐστὶ εἶδος τῶν κύκλων τὸ νοητὸν ἀμερές καὶ ἀδιάστατον, ὃ δὲ καθ’ ἑκάστα κύκλος μέρη ἔχει καὶ διαστατόν ἐστιν· πῶς δὲ τὰ ἡμικύκλια, καὶ νοητὰ εἶη, ὕλης εἰσίν, εἴπομεν ἱκανῶς, ὅτι ἡ διάστασις, ἣν ὅτι ἔχει νοῦμεν, ὕλης ἐστίν· τὸ γὰρ εἶδος ἀδιάστατον καὶ ἀμερές, τὴν δὲ διάστασιν ἔχει διὰ τὴν ἐν ἣ ἐστὶν ὕλην. ἐκ πάντων δὲ δηλοῦν ἐστὶν ὅτι ἢ μὴ ψυχὴ ὅσα ἐστὶν ἢ πρώτη, ταῦτά ἐστι εἶδος, τὸ δὲ σῶμα ὕλη. περὶ δὴ τούτων ἀκριβῶς ἐρρήθη ἐν τῷ β’ τῶν περὶ Ψυχῆς, ὅτι τὸ μὴ σῶμα ἐστὶν ὕλη, ἢ δὲ ψυχὴ εἶδος, ὃ δὲ καθόλου ἀνθρώπος ἐστὶ τὸ ζῳον ἐκ ἀμφοῖν, τῷ τε καθόλου σώματος καὶ τῆς καθόλου ψυχῆς. Alex.

ἰστέον ἔν ὅτι ὅθεν διαφέρει τὰ λέγειν σάρκα ἢ ἡμικύκλιον 1036 b
ἐστὶ γὰρ ἢ ὕλη ἐπ’ ἐνίων καὶ μὴ ὄντων αἰσθητῶν καὶ παντὸς πράγματος, 34
μὴ ὄντος εἶδος χωριστῶς· ὡς περ καθόλου κύκλου τῷ διαστατῶ ἐκ ὑπάρχοντι μέρη ταῦτα τὰ ἡμικύκλια, εἶγε καὶ διαστατὰ αὐτὰ ὑπε-

θέμεθα, τῶν δὲ καθ' ἕκαστα μέρη ταῦτα ὑπάρχουσιν, ὥσπερ εἴρηξεν· πρῶτον γὰρ τὸ λόγος τὸ κύκλῳ· ἐν τούτοις γὰρ θεωρεῖν οἱ καθ' ἕκαστα κύκλοι· ἐξ ἧς ὅλη ἡ μὲν αἰσθητή, οἷον χαλκῆ, ξυλίνῃ, ἡ δὲ νοητή, ἡ τῶν ἡμικυκλίων. Asclep.

1037^a 7. Σωκράτης δὲ καὶ ὁ Κορίσκος εἰ μὴ καὶ τὴν ψυχὴν μόνον χα-
ρακτηρίζοντι, διττόν ἐστι, συγκαίμενον ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος· οἱ
μὲν γὰρ τὴν ψυχὴν φασὶν ἐν ἀνθρώπῳ, οἱ δὲ τὸ σύνθετον. εἰ δὲ
ἀπλῶς λέγοντι, τατέστι μοναχῶς, ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα ὡς ἓν, ὥσπερ
ἡ βα συλλαβή, καὶ ἀπλῶς καθ' ἕκαστον, ἡνίκα συνταχθῇ ἐν λέξει
ἐν τῇ βάρῳ· ὥτως ἓν ἐστὶ καὶ ἀπλῶς ἀνθρώπος καὶ ὁ καθ' ἕκαστα 10
θεωρεῖν· ὥτως δὲ ἐστὶν ὁ λόγος ὁ δημιουργικός. id.

Σωκράτης δὲ καὶ Κορίσκος, φησὶν, εἰ μὲν ἐστὶ καὶ ἡ ψυχὴ αὐτὴ
εἶδος αὐτῆς καὶ εἰδοποιεῖται κατ' αὐτήν, ἔσται διττὸν ζῶον ἐκ ψυχῆς
καὶ σώματος ἥτοι ἐξ εἶδους καὶ ὕλης· καὶ οἱ μὲν τῶν ἀνθρώπων ἐρῶσι
ἐν Σωκράτῃ ὡς ψυχὴν, τατέστιν ὡς εἶδος, ἀφορῶντες εἰς τὴν 15
ψυχὴν αὐτὴ μόνον, οἱ δὲ ἐρῶσιν αὐτὸν ὡς τὸ σύνολον, ἥτοι ἐκ
ψυχῆς καὶ σώματος, ἀποβλέποντες εἰς ἀμφοτέρω. “εἰ δὲ ἀπλῶς ἡ
ψυχὴ ἦδε καὶ σῶμα τόδε,” τατέστιν εἰ δὲ τις τὴν τῷ Σωκράτῃ
ψυχὴν ἔκ εἶδος τῷ Σωκράτῃ λέγει ἀπλῶς, ἀλλὰ ἀπλῶς λέγει
Σωκράτῃ καὶ Κορίσκῳ, ὡς ἔχει ἡ καθόλου ἀνθρώπειος ψυχὴ πρὸς 20
τὴν καθόλου ἀνθρώπειον σῶμα, ἔχει καὶ ἡ καθ' ἕκαστα πρὸς τὴν καθ'
ἕκαστον. εἰ μὲν ἓν ἐστὶν εἶδος τῷ καθόλου ἀνθρώπῳ σώματος ἡ κα-
θόλου ἀνθρώπειος ψυχῆς, ἔσται καὶ ἡ τῷ Σωκράτῃ ψυχὴ πρὸς τὸ τῷ
Σωκράτῃ σῶμα εἶδος. εἰ δὲ μὴ ἐστὶν ἡ καθόλου ἀνθρώπειος
ψυχὴ τῷ καθόλου ἀνθρώπῳ σώματος εἶδος, ὅθεν ἡ καθ' ἕκαστα 25
καθ' ἕκαστα. ἐπεὶ δὲ τῆς φυσικῆς ἐστὶ τὸ περὶ τῶν ἐνύλων εἰδῶν
θεωρεῖν, ἀλλ' ὅτι τῆς προκειμένης πραγματείας, αὐτὸς δὲ δι' ὅλην
τὴν βιβλίαν περὶ τῶν ἐνύλων εἰδῶν τὴν σκέψιν ἐποίησας, ὥσπερ
ἐαυτῷ ἀπολογίαν πορίζομενός φησι “πότερον ἐστὶ” κτλ. (p. 1037
a 10). Alex.

1037^a 11. λέγει δὲ ἀριθμὸς τὰς ιδέας ἡ τὸ τοῦτον, καὶ φησὶν ὅτι ὕπε-
ρον ἐπισκεψόμεθα περὶ τούτου· καὶ ζητήσει καὶ ἐν τῷ παρόντι βιβλίῳ,
ζητήσει δὲ μάλιστα καὶ ἐν τῷ M. id.

1037^a 12. διὰ τούτου γὰρ καὶ θεολογῶντες περὶ τῶν αἰσθητῶν διαλεγόμεθα,
ἐπεὶ δὲ φιλοσοφίας ἐστὶ τῆς δευτέρας, φησὶ δὲ τῆς φυσικῆς, περὶ 35
τῶν αἰσθητῶν ὑσιῶν διαλέγεσθαι, ἐπεὶ δὲ τὰς ιδέας τούτων τῶν
αἰσθητῶν λέγουσιν εἶναι. Asclep.

1037^a 16. ὁ μόνον γὰρ τῷ φυσικῷ ἐστὶ τὸ περὶ τῆς ὕλης θεωρεῖν, ἀλλὰ καὶ
περὶ τῶν ἐνύλων εἶδους, καὶ μάλιστα, ὡς ἐν τῷ B τῆς Φυσικῆς
Ἀκροάσεως (c. 1. 2) ἐκινῶμεν. ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν ὁρισμῶν φησὶ, 40
πῶς ἐστὶ μέρη τὰ ἐν τῷ ὁρισμῷ τῷ ὁρίσαντι, καὶ πῶς εἰς ἐστὶν ὁρισμὸς
ἐκ πλείονων ὑπάρχων· ἐκ γὰρ γένους καὶ διαφορῶν· ὁ γὰρ γὰρ ὅτι
ἐπεὶ δὲ τὸ πρᾶγμα, οἷον τὸ ὁρίσαν, ἐν ἐστὶ, καὶ αὐτὸς εἰς ἐστὶν. πῶς
δὲ πρᾶγμα ἔχον μέρη; ὁ γὰρ ὡς ἐν τῷ αὐτῷ ἐστὶν ἓν. περὶ τού-
των δὲ σκεπτέον ὕπερον, καὶ ἐρεῖ περὶ τούτου. πρὸ πάντων ὅσον ἔπω 45
ταῦτα εἰπὼν ἀνακεφαλαιῶν ταῦτα διὰ πλείονων λεχθέντα. Alex.

1037^a 17. παναπόρος ἐστὶν ὁ λόγος, πῶς μέρη ὑπάρχουσιν ἐπὶ τῶν ὁρι-
σμῶν τὰ ἐν τῷ λόγῳ, καὶ διότι εἰς λόγος γίνεσθαι ὁρισμὸς; ὁ γὰρ ὅτι

τὸ πρᾶγμα ἐν ἐστὶν, εἰς ὁρισμὸς, ἐπεὶ ἔκ ἐμελλεν εἶναι εἰς. πῶς δὲ
ἐν γίνεσθαι τὸ πρᾶγμα μέρη ἔχον, ὕπερον ἐρῶμεν. καὶ μετ' ὀλίγον
περὶ τῶν δύο ἀποριῶν ἐρεῖ. Asclep.

ὅθεν γὰρ εἰσὶν ἐκείνης τῆς ὑσίας καὶ τῷ εἶδους αἱ σάρκες καὶ τὰ 1037^a
ὁρᾶ μέρη, ἀλλὰ τῆς συνόδου, λέγω δὲ τῆς συνθέτου τῆς ἐξ ὕλης 25.
καὶ εἶδους. τῆς δὲ συνθέτου ὑσίας τρόπον μὲν τινα ἐστὶν ὁρισμὸς, τρό-
πον δὲ τινα ἔκ ἐστιν· καὶ μὲν γὰρ τὴν ὕλην τὴν ἐν αὐτῇ, οἷον σαρκῶν
καὶ ὁσῶν καὶ νέρων, ἔκ ἐστι κτλ. Alex.

ἐξ ὧν εἶδους καὶ τῆς ὕλης τὸ σύνολον γίνεσθαι τῇ ὑσίᾳ. Asclep. 1037^a
εἰπὼν δὲ ὅτι καὶ τὴν πρώτην ὑσίαν ἐστὶν, τί δὲ ἐστὶν ἡ ὑσία 29.

ἐπήγαγεν· “ἡ ὑσία γὰρ ἐστὶ τὸ εἶδος τὸ ἐνόν,” ἴσον λέγων, ὅθεν
ἄλλο ἐστὶν ἡ πρώτη ὑσία ἢ τὸ εἶδος τὸ ἐνυπάρχον τῇ ὕλῃ. τὸ δὲ
μεταξὺ τεθέν, “οἷον ἀνθρώπου ὁ τῆς ψυχῆς λόγος,” τοῖσιν ἂν εἴη,
τὸ εἶδος τῷ ἀνθρώπῳ ὁ λόγος τῆς ψυχῆς ἥτοι αὐτὴ ἡ ψυχὴ ἐστὶν·
ἐξ ἧς ψυχῆς καὶ τῆς ὕλης ἡ σύνθετος ἐστὶν ὑσία. id.

“ὅς γὰρ ἐν τούτοις ὑπάρξει ἡ ῥίσις,” τατέστιν εἴρηξεν ἡμῖν καὶ περὶ 1037^a
τῶν συνθέτων ὅτι εἰ ἐστὶ τούτων ὁρισμὸς, συμβαίνει οἷον τὸ αὐτὸ λέ- 31.
γειν· ἐν γὰρ τῇ ῥίσι τῇ σιμῇ ἢ τῷ Καλλίᾳ ἐνεστὶ καὶ ὕλη καὶ εἶδος·
ἀλλ' εἰ τούτου, ἔκ ἂν εἴη ὁρισμὸς αὐτῶν· συμβήσεσθαι γὰρ οἷον τὸ αὐτὸ
λέγειν. ὁ μόνον δὲ περὶ τούτων εἴρηξεν, ἀλλ' ὅτι καὶ ἕκαστον καὶ τὸ τί
ἦν εἶναι αὐτὸ ἐπὶ τινων ταυτῶν ἐστὶν, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν πρώτων
ὑσιῶν ἐξηγεῖται τίς ποτὲ ἐστὶν ἡ πρώτη ὑσία, φάσκων “λέγω δὲ
πρώτην ἢ μὴ λέγειν τῷ” κτλ. Alex.

ὅσα δὲ ὡς ἐν ὕλῃ θεωρεῖν, ταῦτα ἐν τῇ ὑπάρχουσιν ἀμφο- 1037^b
τερα, τὸ εἶδος καὶ ἡ ὕλη· τὸ δὲ ἐν τούτῳ ὑσιῶδες ἐστὶ καὶ ὁ καὶ συμ- 4.
βεβηκός, ὥσπερ ὁ Σωκράτης καὶ ὁ μουσικός Σωκράτης καὶ συμβε-
βηκός ἐστὶν ἓν. Asclep.

ὡς ἐν ὕλῃ δὲ ἢ ὡς ἐν συνειλημμένῃ τῇ ὕλῃ τῷ Σωκράτῃ 1037^b
ἐστὶ τὸ μουσικόν· ὡς ὕλη γὰρ ὑπόκειται ὁ Σωκράτης τῷ μουσικῷ. καὶ 6.
30 ἐπὶ τούτῳ ὁ Σωκράτης καὶ τὸ μουσικόν καθ' αὐτὸ μὴ ἔκ εἰσὶ ταυτῶν,
καὶ συμβεβηκός δὲ. Alex.

ἐπεὶ δὲ ἐν τῷ δευτέρῳ βιβλίῳ τῶν δευτέρων Ἀναλυτικῶν 1037^b
ἐκίνησε τὸν περὶ ὁρισμῶν λόγον, φησὶν ἐνταῦθα ὅτι εἰ τὶ ἡμῖν ἐκεῖ 8.
παράλελειπεν περὶ ὁρισμῶν, ἐνταῦθα ἀναπληρῶμεν. Asclep.

νῦν περὶ τούτου τὴν ζήτησιν ποιεῖται, λέγων ὅτι ἐπεὶ δὲ ἐν τοῖς
ἀναλυτικοῖς (λέγοι δ' ἂν ἀναλυτικὰ τὸ B τῶν Ὑπερώνων Ἀναλυτι-
κῶν), ἐπεὶ δὲ ἓν ἐν ἐκείνοις τὴν περὶ ὁρισμῶν ζήτησιν ὁ τελείαν
πεποιήκαμεν, ὅπερ ἐν ἐκείνοις μὴ εἴρηξεν, νῦν λέγωμεν· ἡ γὰρ ἐν
ἐκείνοις ἀξία ζητηθῆναι ἀπορία καὶ μὴ ζητηθεῖσα, εἰ νῦν λεχθείη,
πρόβλημα καὶ μεγάλα συντελέσει τοῖς περὶ τῆς ὑσίας καὶ τῷ εἶδους λό-
γοις. ἡ δὲ ἀπορία, φησὶν, ἐστὶ, διὰ τί ποτε τὸ ὁρίσαν, ὅτε τὸν λόγον
φαμὶ εἶναι ὁρισμὸν, ἐκ πλείονων ἐν ἐστὶν ἀλλ' ὁ πολλὰ. Alex.

ἐστὶ δὲ ἡ ἀπορία τοιαύτη, δι' ἣν αἰτίαν τὸν λόγον, τατέστι τὸν 1037^b
ὁρισμὸν, ἔνα φαμὶ εἶναι, ὥσπερ τῷ ἀνθρώπῳ τὸ ζῶον δῖπεν (ἔγω 10.
γὰρ νῦν καθ' ὑπόθεσιν καὶ ὥτως αὐτὸ ὁρισμὸς)· διὰ τί γὰρ τούτου ἐν
λέγομεν καὶ μὴ πολλὰ, φησὶ δὲ τὸ ζῶον δῖπεν; ἐπὶ μὲν γὰρ ἀνθρώ-
πος καὶ λευκός πολλὰ τὰ αὐτὰ ὑπάρχει, ὅταν μὴ συνυπάρχουσιν
ἀλλήλοις, ἀλλὰ κεχωρισμένα εἰσὶν ἀπ' ἀλλήλων· ἐν δὲ γίνεσθαι ὅταν

ἄμα ὑπάρχωσι καὶ παθῶν τὸ ὑποκείμενον δέξῃ) τὸ λευκόν· ἐν δὲ καὶ συμβεβηκός, ὁ ἄλλος, ἐπειδὴ συνέβη τὸν ἄνθρωπον λευκὸν εἶναι, ἐνταῦθα μὲν ἐπὶ τῷ ὅρισμῳ, τῷ γένει καὶ τῇ διαφορᾷ, ὃ μετέχει θατέρω θατέρον· τὸ γὰρ γένος ὃ δοκεῖ μετέχειν τῶν διαφορῶν· ἐμελλε γὰρ λέγεσθαι τῶν ἐναντίων μετέχειν· ἐναν- 5 τία γὰρ αἱ διαφοραί, αἷς διαφέρει τὸ γένος, τῷ γένει καὶ λογικὸν καὶ ἄλογον. Asclep.

1037 b 16. ὅταν δὲ μετέχη τῷ λευκῷ καὶ ὑπάρχῃ ἐν αὐτῷ τὸ λευκόν καὶ πάθῃ τι καὶ ποιῶν ὑπ' αὐτῷ, τότε ἐν καὶ γίνεσθαι καὶ εἶναι ὁ λευκός ἄνθρωπος, ὃ καθ' αὐτὸ δὲ ἄλλ' ἢ πεποιῶν. Alex.

1037 b 20. αἷς τὸ γένος διαφέρει, τῷ γένει αἷς διαιρεῖται τὸ γένος. ἢ γένος ἐνταῦθα λέγοι ἂν τὸ εἶδος, καὶ εἴη ἂν λέγων ὅτι αἱ διαφοραί, αἷς τὰ εἶδη διαφέρει, ἐναντία εἰσίν. πολλαχῶς δὲ αὐτῷ σύνηθες τὸ τὰ εἶδη γένει λέγειν. id.

1037 b 23. ὃ γὰρ ἐπειδὴ συνυπάρχουσιν αὐτῷ, δεῖ λέγειν αὐτὰ ἐν τῶν διαφορῶν ἐν γίνεσθαι πρῶτον, εἴπερ ὁ ὅρισμός ἐνός πρῶτον ἐστὶ δηλωτικός, ταῦτα δὲ πάντα ἐμπεριέχει ἐν τῷ ὅρισμῳ, ὅπερ ἐστὶ περὶ τὴν ἐνέργειαν· ὅτω γὰρ εὐρεθῇ) ὁ ἄνθρωπος πλεῖστα ὅσα· καίπερ αὐτὸν καὶ ἐνυδρον καὶ ἄλλα μυρία, ἐπειδὴ τὸ ζῶον τὸ ἐν αὐτῷ μετέχει τῶν. δεῖ δὲ ἐν εἶναι πάντα τὰ ἐν τῷ ὅρισμῳ, ἐπειδὴ ὁ ὅρισμός μιᾶς φύσεως ἐστὶ δηλωτικός. Asclep.

ἐν τῷ εἶναι ὅτι τῶν διαφορῶν ἐναντίων ὅσων ὃ μετέχει τὰ γένει, λύνει τὸ καὶ ἀντιπαράστασιν, λέγων "εἰ δὲ καὶ μετέχει," ὃ δὴ ἑλλειπῶς λύνει εἰρη)· ἐξ ὧν δὲ ἐπάγει τὸ ὅτι βλάττει λέγειν. εἰ δὲ τις φῇ, ἀλλ' ὃ μετέχει τὸ γένος τῶν ἐναντίων διαφορῶν, ἀλλὰ τὸ περὶ καὶ τὸ δῖπος καὶ τὸ ἀπτερόν, ἅπερ ἔκ εἰσιν ἐναντία, εἰ δὴ τῶν μετέχει, ὃ αὐτὸς πάλιν λόγος, εἴπερ αἱ διαφοραὶ πλείους, διὰ τί ταῦθ' ἐν ἄλλ' ὃ πολλά; εἰ γὰρ εἰκός ἐστι λέγειν ὅτι διὰ τὸ ἐνυπάρχειν τῷ γένει εἰσίν ἐν, συμβήσεται τῷ λόγῳ τῷ πᾶν τὸ ἐν ὧ ὑπάρχει τινὰ μὲν τῶν ἐνυπαρχόντων αὐτῷ εἶναι ἐν, καὶ 30 ἔσται ὁ οἶνος καὶ ὁ ἀμφορεύς ἐν, καὶ ὁ μέδιμνος καὶ οἱ πυροί. ὃ μόνον δὲ τὸτο, ἀλλ' εἴπερ ἐν ἐστὶ τὸ ζῶον καὶ τὸ περὶ καὶ τὸ δῖπον καὶ τὸ ἀπτερόν, διὰ τὸ ἐνυπάρχειν αὐτὰ τῷ ζῳῷ, ἔσται τὸ ζῶον ἐν καὶ μὲν πάντων τῶν ἄλλων διαφορῶν, καὶ ὅτω ἔσται πάντα ἐν. ἵνα δὲ μή τις εἴπῃ ὅτι ἀλλ' ἔκ ἐστὶ τὸ ζῶον καὶ περὶ καὶ δῖπον ἐν, ἐπὶ- 35 γαγε τὸ "δεῖ λέγειν ἐν εἶναι ὅσα ἐν τῷ ὅρισμῳ." ὃ γὰρ ὅρισμός λόγος τίς ἐστιν εἰς καὶ μιᾶς φύσεως. εἰ δὲ εἰς ὅρισμός ἐστι, καὶ ἐν τί ἐστι καὶ τόδε τι σημαίνει, ὥσπερ λέγομεν· τὸ γὰρ τί ἦν εἶναι καὶ ἢ συγκατατεταγμένη φύσις ἐκάστας, ἥς ἐστὶν ὅρισμός, τόδε τί ἐστι καὶ ἐν· εἰ δὲ τὸτο, καὶ ὁ λόγος αὐτῆς εἰς ἐστίν. ἀλλ' εἰ τὸτο, δεῖ 40 καὶ ἐν τῷ λόγῳ ἐν εἶναι. ἀλλὰ δεῖ πάλιν μικρόν τι παρεκβάλ- 27. τας ὑπομνήσαι ἡμᾶς περὶ τῶν τῶν εἶναι καὶ τῶν καθόλου εἶδους. ἱστέον δὲ ὅτι τὸ τί ἦν εἶναι καὶ τὸ εἶδος ταυτὸν ἐστὶ, πλὴν ὅτι ὡς νοεῖ) καὶ ἔστιν, ἀλλὰ νοεῖ) μὲν ἄλλο τι παρὰ τὰ ὑπ' αὐτῷ ἄτομα, ἐν αὐτοῖς δὲ ἐστὶ κατατεταγμένον καὶ ὁδὸς χωρὶς αὐτῶν ἐστίν, ἢ ὅλως 45 χωρὶς ὕλης· ὃ δὲ ὅρισμός ἐστιν ὁ λόγος τῶν τῶν εἶναι καὶ τῶν εἶδους. καὶ περὶ μὲν τῶν ταῦτα προὑπομνησθῆναι ἡμᾶς χρή· αὐτὸς δὲ ὅτω τὴν ἀπορίαν θείας καὶ τὴν λύσιν ἀσαφῶς καὶ λανθάνου-

μένως ἐπαγαγόν, διὰ τὸ καὶ τῷ δευτέρῳ τῶν περὶ Φυσικῆς (c. 2) ταύτην λευκέναι, μὲν πολλὰ σαφῶς λύσας ὃ δοκεῖ λευκέναι. ὅμως ὅπως καὶ ἐνταῦθα ταύτην λύει, καὶ μὴ δοκῇ, τὴν λέξιν ἐπερχόμενοι λέγομεν. ὁ δὲ ὅτι ὅπως χεῖρόν ἐστι καὶ νῦν διὰ βραχέως ὑπομνήσαι τὴν ταύτης λύσιν· ἵσμεν γὰρ ὡς ὁδοὶ εὖ ἔχων ζητήσιν διὰ τί ἐν ἐστὶν ὃ τε χαλκός καὶ ἡ περὶ αὐτὴν σφαῖρα· ἡ γὰρ ἐν τῷ χαλκῷ σφαῖρα ὁ δὲ ἄλλος ἐστὶν ἄλλ' ἢ σφαιρικός χαλκός, καὶ 10 ἔστιν ὁ μὲν χαλκός ὡς ὕλη, τὸ δὲ σφαιρικός ὡς εἶδος, πέφυκε δὲ τὸ εἶδος καὶ ἡ ὕλη ἐν εἶναι μηδενὸς συνεχίζοντος αὐτά· τὸτο γὰρ ἐστὶ τῇ ὕλῃ τὸ ὕλη εἶναι καὶ τῷ εἶδει τὸ εἶδει, ἵνα ὅταν ἡ ὕλη καὶ τὸ εἶδος, ὃ πέφυκε δέχεσθαι, εὐθὺς ἐνθάδε τε καὶ ἐν εἶναι. ὡς ἐν ἐπὶ τῶν ἔχει, ὅτω καὶ ἐπὶ τῶν φυσικῶν, λέγω δὴ γένος καὶ διαφορῶν· εἴρηκε γὰρ ἐν τῇ Ἀποδεικτικῇ (2 13?), εἴ τι μέμνηται, ὅτι πᾶσαι αἱ πρὸ τῆς τελευταίας διαφορᾷ διαφοραὶ μὲν γένος ὕλη ἀναλο- 15 γῶσιν, εἶδος δὲ ἐστὶν ἡ τελευταία διαφορά, ὅταν τὸ ζῶον λογικὸν ὕλη ἐστὶ τῷ ἄνθρωπῳ εἶδος, ὁμοίως καὶ τὸ ζῶον λογικὸν θνητὸν καὶ ἐπιστήμης δεκτικὸν εἶδος, τὰ δὲ πρὸ αὐτῶν ὕλη, ὡς καὶ αὐτὸς μετ' ὀλίγον ἐρεῖ, παραπλησίως δὲ τῶν καὶ τῷ ζῳῷ περὶ ὕλη ἐστὶ, τὸ δὲ δῖπον εἶδος. ἀλλ' ἡ μὲν λύσις, ἦν, ὡς εἴπομεν, ἐπάγει 20 μὲν, ὃ δοκεῖ δὲ, αὐτὴ ἐστίν. Alex.

διὰ τὸτο γὰρ καὶ ὅρισμός λέγει) ὡς διαίρων καὶ χωρίζων τὸ ὅρι- 1037 b 25. ζόν τῶν ἄλλων εἰδῶν. Asclep.

ἐντεῦθεν ἐνίστα) πρὸς τῶν Πλατωνικῶν, ἐγκαλῶν αὐτοῖς ὡς 1037 b 27. ὅτι ἀμεθόδως τῇ διαιρετικῇ κέχρηται, καὶ φησὶν ὅτι δεῖ ἡμᾶς ἐπι- σκοπεῖν περὶ τῶν καὶ τὰς διαίσεις ὅρισμων· ὁ δὲ γὰρ δεῖ παρα- λαμβάνεσθαι ἐν τῷ ὅρισμῳ πλὴν τὸ πρῶτον γένος καὶ τὴν τελευταίαν διαφοράν, τὰ δὲ ἄλλα πάντα γένει ὑπάρχουσιν, ὡς ἔδειξεν ἡ θεωρία, τῷ γένει τὸ πρῶτον καὶ αἱ συν αὐτῷ λαμβανόμεναι διαφοραί. id.

"πλ. τὸ πρ. λ. γένος καὶ ἡ διαφορά." δεῖ δὲ προσυπακύνειν 1037 b 29. τὴν τελευταία... ὁ δὲ γὰρ, φησὶν, ἐν τῷ ὅρισμῳ πλὴν τὸ πρῶτον λεγόμενον γένος καὶ ἡ τελευταία διαφορά. οἷον εἰς εἶδος ἄνθρωπος τὸ ζῶον ἐστὶ καὶ τὸ καὶ ἐπιστήμης δεκτικόν, τὰ δ' ἄλλα τῷ ζῳῷ ἐχόμενα (ἐστὶ δὲ ταῦτα τὸ λογικὸν ζῶον καὶ τὸ θνητόν) γένει εἰσίν. εἰ δὲ γένει ὕλη εἰσίν ἡ ἀλόγονος γὰρ ὕλη, τὸ μὲν ζῶον λογι- κὸν θνητόν εἰσιν ὕλη καὶ γένος, τὸ δὲ καὶ ἐπιστήμης δεκτικὸν εἶδος. καὶ ὅρα ὅπως διὰ τῶν αἰνιγματωδῶς τὴν τῆς ἀπορίας εἴρηκε λύ- 30 σιν. εἰ γὰρ ἡ ὕλη καὶ τὸ εἶδος, ὅτε εἰσὶν ὅτι αὐτῶν, πεφύκασιν ἐνθάδε καὶ ἐν γίνεσθαι, ἐστὶ δὲ ὕλη μὲν τὸ ζῶον λογικὸν θνητόν, εἶδος δὲ τὸ καὶ ἐπιστήμης δεκτικόν, καὶ τὸ ζῶον περὶ δῖπον, ἐν αὐτοῖς καὶ ταῦτα ἄλλ' ὃ πολλά. καὶ ὅρα τὴν τῶν Ἀριστοτέλους ἀρχήν, ὅπως ἐν ταῦτῳ καὶ τὴν λύσιν ἡμῶν τῆς ἀπορίας σκιωδῶς ἐμφαίνει καὶ τὴν διαίρεσιν τῶν γενῶν καὶ διαφορῶν ὅπως χρῆ ποιῶν ἐπαγγέλλει καὶ θαυμαστῶς ἀνακαλύπτει. Alex.

ὁμοίως δὲ καὶ διὰ πλείονων καὶ δι' ἐλαττόνων λέγει), ἡ καὶ 1038 a 1. ὅλως διὰ δυεῖν. id.

ὁμοίως δὲ καὶ πλείονα λέγων)· ὅλως δὲ ὁ δὲ διαφέρει καὶ ἐλάττων λέγει), πλὴν τῶν δύο. τοῖς δύο ἐν δεῖ χρῆσθαι, τῷ μὲν ἐν γένει, τῷ δὲ διαφορᾷ. Asclep.

1038^a ταῦτα εἰπὼν ἐπαναλαμβάνει τὴν λόγον [καὶ φησιν “εἰ ἔν τ’
 5 γένος ἀπλῶς μὴ ἐστὶ παρὰ τὰ ὡς γένους εἶδη,” τυχέτιν εἰ τ’ ζῶον
 μὴ ἐστὶ παρὰ τὰ εἶδη αὐτῶ αὐτὸ καθ’ αὐτὸ καὶ χωριστόν, ὡς οἱ τὰς
 ιδέας τιθέμενοι ἔλεγον, ἀλλ’ ἐν αὐτοῖς ἐστίν, ὡς ἔστος καὶ ἡ ἀλήθεια
 βέβαιον· ἡ γὰρ εἰ χωριστόν ἐστιν, ὅμως ὡς ὕλη ἐστίν. καὶ σαφηνίζει
 αὐτὸ ἐπὶ παραδείγματος, ὅπως ὡς ὕλη τ’ γένος ἐστίν. ἡ μὲν γὰρ
 φωνὴ γένος ἐστὶ καὶ ὕλη, αἱ δὲ διαφοραὶ μετ’ αὐτῆς εἰσι τὰ εἶδη,
 εἶδη δὲ φωνῆς τὰ ὀνόματα καὶ τὰ ῥήματα καὶ τὰ σχήματα, τό τε
 ἄλφα καὶ βῆτα καὶ τὰ ἑξῆς· καὶ γὰρ αὐτὰ εἶδη τῆς φωνῆς ὡς ἐξ ὕλης
 αὐτῆς καὶ διαφορᾶς ὄντα· καὶ διαφορᾶς γὰρ τινος καὶ αὐτὰ ἐκφω-
 10 νεῖται. εἰ δὲ τ’ γένος ὡς ὕλη ἐστίν, εἶδος δὲ ἡ διαφορὰ, φανερόν
 ἄρα ὅτι ὁ ὁρισμὸς ἐστίν ὁ ἐκ τῶν διαφορῶν λόγος. εἰ δὲ ἡ ὕλη καὶ
 τ’ εἶδος αὐτοφυῶς ἐνεῖσιν, ἐστὶ δ’ ὁ λόγος καὶ ὁ ὁρισμὸς γένος καὶ
 διαφορὰ ἥτοι ὕλη καὶ εἶδος, δῆλα ἄρα ἡμῖν ἐστίν ὅπως τ’ ζῶον
 πεζὸν οἶπεν ἔν ἐστι καὶ ἡ πολλὰ. ἔτι δὲ τὴν ἀπορίαν λύσας, καὶ
 15 ὡς συμπέρασμα, ὡς οἶμαι, τῆς λύσεως ἐπαγαγὼν τ’ “φανερόν ἐστι
 ὁ ὁρισμὸς ἐστίν ὁ ἐκ τῶν διαφορῶν λόγος,” ὡς εἰ ἔλεγεν ὅτι φανε-
 ρόν ἐστιν ὅπως τ’ ζῶον πεζὸν οἶπεν ἔν ἐστιν, ὅτι γένος ἐστὶ καὶ δια-
 φορὰ ἥτοι ὕλη καὶ εἶδος, τρέπει καὶ ἐπὶ τὴν διδασκαλίαν τῷ ὅπως
 δεῖ τὰς τῶν γενῶν καὶ διαφορῶν ποιέειν διαιρέσεις, λέγων “καὶ δεῖ
 20 διαιρεῖν τὴν τῆς διαφορᾶς διαφορὰν,” ἴσον λέγων τῷ ὅτι εἰ μέλ-
 λοιμεν μὴ τὴν πρώτην γένους καὶ τῆς τελευταίας διαφορᾶς τὴν ὅρας
 ποιέειν, δεῖ διαιρεῖν τὰς διαφορὰς εἰς τὰς οἰκείας αὐτῶν διαφο-
 ρὰς, ἡ διαφοραὶ εἰσιν· οἷον εἰ τ’ ζῶον διαιρεῖν εἰς ὑπόπτην καὶ ἄπτην,
 τ’ ζῶον ὑπόπτην δεῖ διαιρεῖν εἰς τὴν οἰκείαν διαφορὰν, ἡ ὑπόπτην
 25 ἐστὶ, καὶ μὴ λέγειν ὡς τὸ ὑπόπτην τὸ μὲν πτερωτόν ἐστι τὸ δὲ ἄπτη-
 ρον, εἰ μέλλομεν καλῶς διαιρεῖν... ὅμως διὰ τὸ ἀδυνατεῖν ἐνὶ
 καὶ μὴ δυναμένους συνορᾶν τὰς ἑκάστην διαφορὰς, ποιῶσι τὸτο, λέγω
 δὲ τ’ διαιρεῖν αὐτὰ εἰς τὰς μὴ οἰκείας. δεῖ δὲ τ’ ὑπόπτην, καὶ εἴ τι
 ἄλλο ἐστὶ, διαιρεῖν εἰς τὰς οἰκείας, μέχρις ἂν ἔλθῃ εἰς τινα ἀδιά-
 30 φορα, ἅπερ μικροῖς δύναται τέμνειν εἰς ἑτέρας διαφορὰς. Alex.

1038^a 10. πάλιν τὸ ζῶον τὸ ὑπόπτην δεῖ ἡμᾶς τὴν διαφορὰν εἰδέναι
 καθὸ ὑπόπτην, τυχέτιν αὐτὸ τ’ ὑπόπτην διαιρεῖν. Asclep.

1038^a 25. εἰ δὲ καὶ συμβεβηκὸς ποιήσῃ τὴν διαιρέσιν λέγων τὸ οἶπεν
 35 ὅς τ’ μὲν εἶναι λευκὸν τὸ δὲ μέλαν, τοσαῦται ἔσονται διαφοραὶ ὅσαι
 καὶ αἱ τομαὶ τῶν πράγματων ὑπάρχουσιν· ὥστε φανερόν ἐστι ὁρισμὸς
 ὁδὸν ἐστίν ἕτερον ἢ λόγος ἐκ τῶν διαφορῶν συγκείμενος, καὶ τῶν
 μάλιστα κατὰ τὸ ὁρθὸν τῆς τελευταίας διαφορᾶς... ὥστε ὅ
 δεῖ μετατάττειν τὴν τοῖς ὁρισμοῖς, οἷον ὡς ἐπὶ τῶ ἀνθρώπῳ
 λογικῶς λέγοντες ἔτι, ζῶον οἶπεν ὑπόπτην, μετατάττοντες τὸ οἶ-
 40 πην. περιττὸν γὰρ ἐστὶ τ’ ὑπόπτην· τὸτο γὰρ δηλοῖ διὰ τῶ περιέργῃ
 εἰρημένῳ τὸ οἶπεν. Alex.

1038^a 29. καὶ τῶν μάλιστα κατὰ γὰρ τὸ ὁρθὸν τῆς τελευταίας διαφο-
 ρᾶς. Asclep.

1038^a 35. “τὴν πρώτην” ἐρεῖ γὰρ πάλιν περὶ αὐτῶν ὁποῖοί τινες εἰσιν. Alex.

ὥστε τοσαῦτα δεῖ ἡμᾶς λέγειν περὶ τῶν καὶ τὰς διαιρέσεις
 ὁρισμῶν, ποῖοί τινες εἰσιν. ἐπειδὴ ὅς ὁ σκοπὸς ἡμῖν ἐνταῦθα περὶ

ὑσίας ἐπὶ διαλεχθῆναι (διὰ τὸτο γὰρ, φησί, καὶ τὴν περὶ ὁρισμῶν λόγον
 ἐκινήσασμεν), πάλιν ἐπανελθεῖν ἐπὶ τ’ προκείμενον, καὶ ζητεῖν εἴτε
 ὑπάρχουσι χωριστὰ ὑσία προαγωγοὶ τῶν ἐνταῦθα, ὡς καλεῖσιν
 ιδέας, εἴτε ὅ. ὥστε ὡς ἐξιν εἶδος πρὸς ὕλην, ἔτιως λέγειν ὥστε
 5 τ’ ὑποκείμενον ὑσία εἶναι, καὶ ταῦτα ἡ εἶναι καὶ τ’ ἐκ τῶν καὶ τ’
 καθόλου. δύο ἀπορίαι

Πρῶτη ἐξ ἀρχῆς ἐκθέσει καὶ ἐπιλύ-
 σασθαι, μίαν μὲν τὴν ζητῶσαν πῶς διαφόρων ὄντων τῶν μερῶν τῷ
 ὁρισμῷ ἑνα λέγομεν τὴν ἐξ αὐτῶν συγκείμενον. εἴτα ἐπελύσατο
 τὸτο, φάσκων ὅτι τὴν παρὰ τὴν τελευταίαν διαφορὰν πάντων
 ὕλης ἐπεχόντων τάξιν καὶ τῆς τελευταίας διαφορᾶς εἶδος, καὶ ἔτιως
 λοιπόν, ὥστε ἐξ ὕλης καὶ εἶδος ἐν τι πρᾶγμα γίνετο, ἔτιως καὶ ὁ
 ὁρισμὸς εἰς γίνετο, ἔτι ὅτι ὕλης ἐστὶ τ’ γένος, ἀλλ’ ὅτι ἀναλογεῖ
 ὕλη, ἐπειδὴ εἰδοποιεῖ αὐτὴν ἡ διαφορὰ προερχομένη καὶ ποιεῖ δη-
 10 λῶς τ’ ἄτομον εἶδος, ὥστε καὶ τ’ εἶδος τ’ ὁρίσκει τῆς ὕλης ὁρίζει
 καὶ περατοῖ. δευτέρα ἔν ἀπορία ὑπῆρχε ζητῶσα εἰ ἐστὶ καθόλου
 ὑσία αὐτὴ καθ’ αὐτὴν ὑπάρχουσα, οἷον αὐτοάνθρωπος καὶ αὐτόπτη-
 ρος, ἐπειδὴ δοκεῖ τισὶ μάλιστα τὰ καθόλου εἶναι ὑσία καὶ τρεῖς
 τρόπους, πρῶτον μὲν ὅτι ἀρχαὶ γίνονται ἀποδείξεων, ἐκ δὲ τῶν ἀπο-
 15 δείξεων γινώσκον τὰ πράγματα· τῶν γὰρ καθόλου πραγμάτων
 ὑπάρχουσιν οἱ ὁρισμοί, οἱ δὲ ὁρισμοί, ὡς μεμαθήκαμεν ἐν τῇ
 Ἀποδεικτικῇ (27 sq.), ἀρχαὶ ὑπάρχουσι τῶν ἀποδείξεων· δεύ-
 τερον, ὅτι φύσει πρότερα ὑπάρχουσι τὰ καθόλου τῶν μερικῶν, εἴγε
 συναναίρεται καὶ ὁ συναναίρεται· τὸ γὰρ ἀτόμῳ ἀναίρεθέντος καὶ τ’
 ἄτομον, εἴγε, φησὶν, ἐξ αὐτῶ ἔχει τὴν ὑπαρξιν. ὁμοίως καὶ ὅτι
 20 πρακτικὰ καὶ ποιητικὰ ὑπάρχουσιν ἐκεῖνα τ’ καθόλου καὶ

ἐπιχειρήσιν τίθῃσιν τὰς καθόλου ὑσίας καὶ τὰ ἐνομα-
 τικά καὶ ὕστερον πάλιν τὰς ιδέας· ὡς γὰρ φησιν ὁ Ἀλέξανδρος,
 ἐπειδὴ, ὡς αὐτοὶ κατ’ ἀρχὰς τῶ βιβλίου ἐλέγομεν, ὅτι πραγματεία
 αὕτη ἐστὶ περὶ τῆς ὑσίας (περὶ γὰρ τὸ ὄντος βέβαιον διαλεχθῆναι),
 καὶ δὲ κυρίως ὅτι ἡ ὑσία ἐστὶ, διασέλλει ποσαχῶς λέγειν ἡ ὑσία,
 καὶ ἔδειξεν ὅτι τετραχῶς, καὶ τ’ ὑποκείμενον, καὶ τ’ εἶδος, καὶ τ’
 25 συναμφοτέρον καὶ τ’ καθόλου. εἰπὼν ἔν περὶ τῶ ὡς εἶδος, τυχέτιν
 τῶ ἀριθμῷ τῶ ὑποκείμενον καὶ τῶ ἐξ ἀμφοτέρων, ἐντεῦθεν λέγει ἡμῖν
 περὶ τῆς καθόλου, δεικνύς ὅτι ἔκ ἐστιν. καὶ πρῶτον μὲν ἐπιχειρήματι
 κέρηρι τοῖς, λέγων ὅτι ἡ ὑσία ἔκ ἐστιν ἡ αὐτὴ τῇ ἐν Πλάτῳ
 ὑσία, τὸ δὲ καθόλου κοινὸν ὑπάρχει. Asclep.

τὸ προκείμενον ἐστὶ δεῖξαι ὡς ὁδὸν τῶν καθόλου ὑσίας ἐστὶν· 1038^a
 ἔτι γὰρ ὁ καθόλου ἄνθρωπος ἡ ὁ καθόλου ἵππος, ἔτι ἄλλο ὁδόν·
 ἀλλ’ ἔκαστον αὐτῶν διανοίας ἀπόμαξις ἐστὶν ἀπὸ τῶν καθ’ ἑκάστην
 30 καὶ πρῶτως καὶ μάλιστα λεγομένων ὑσιῶν καὶ ὁμοίωμα. Alex.

“ὅτι διχῶς ὑπόκεινται, ἡ τότε τι ὄν,” τυχέτιν τ’ γένος ταῖς δια- 1038^b
 φοραῖς· διὸ καὶ εἶπεν αὐτὸ τότε τι ὄν. καὶ γὰρ ἔτιως ἐστὶ τ’ ζῶον ἀνεί-
 5 θεον ὡς ἡ ὕλη, ἥτις ἐξ ἀποφάσεως γίνετο, ἀλλὰ καὶ ἀναλογίαν
 τῆς πρὸς τὸ περιορίζεσθαι ὑπὸ τῆς τελευταίας διαφορᾶς, ὥστε τ’
 εἶδος περιορίζει τὴν ὕλην, ὡς ἡ κυρίως ὕλη ὑπόκεινται τῇ ἐντελεχείᾳ,
 τυχέτιν τῷ εἶδει. δύναται δὲ λέγειν τ’ ζῶον ὑποκείναι τοῖς πάθεσι
 περὶ τῶ ἀπλῶς ζῶον δῆλον, ἡ ὡς ὕλη ἐντελεχεία, περὶ τῶ καθ’
 ἑκάστην ζῶον. Asclep.

εἶρη) δὲ καὶ ὅτι τὸ ὑποκείμενον διττόν, ἢ τὸ τόδε τι ὄν, ὥσπερ
ζῶον, Σωκράτης, Πλάτων, ὑπὸ τῶν ὀπίσθεν ὑποκείμεναι τοῖς πάθεσι
τῶν τε λευκῶν καὶ τῶν θερμῶν καὶ τοῖς ὁμοίοις· ἢ ἡ ὕλη, ἥπερ ὑπό-
κει) τῇ ἐντελεχείᾳ καὶ τῇ εἰδει. τὸ δὲ καθόλου, φησὶν, ὅπερ τινὲς
χωρὶς ὕλης λέγουσι, δοκεῖ τισὶν αἴτιον εἶναι μάστιγα καὶ ἀρχή· διὸ
ἐπέλθωμεν καὶ περὶ τούτου. Alex.

1033 b
10. εἴτα λοιπὸν τίθησι τὸ πρῶτον ἐπιχείρημα, λέγων ὅτι εἰ ὑσία
ἢ ἐκάστῳ ἴδιος ἐκάστῳ ὑπῆρχεν, ἔκ ἀν ποτε θεωρηθῆσε) ἐν ἄλλῳ.
Asclep.

καὶ συλλογίζε) λέγων, ἢ ἐκάστῳ ὑσία ἴδιος ἐστὶν ἐκάστῳ, καὶ
ἄλλῳ ἔχῃ ὑπάρχει. Alex.

1033 b
15. ἔτι ὑσία λέγε) ὁ μὴ καθ' ὑποκειμένον τινὸς λέγε), ὡς ἐν
ταῖς Κατηγορίαις (c. 5) δέδεικνυται. id.

1033 b
17. ἀλλ' ἄρα, φησὶν, ἔτω μὲν τὸν καθόλου ἄνθρωπον ἔκ ἐνδὲξε) ὡς
τὸ τί ἦν εἶναι, ἐνυπάρχειν δὲ ἐν τούτοις τὸ καθόλου, οἷον ἐν τῷ ἀν-
θρώπῳ καὶ ἵππῳ ὑσία τις, οἷον τὸ ζῶον. ἔκθεν δ' ἄλλοι ὡς ἐστὶν τις λό-
γος τῷ ζῳῳ, διαφέρει δ' ὑδὲν, καὶ μὴ πάντων ἢ λόγος τῶν εἰς
ὁρισμὸν τινος παραλαμβανομένων· ὑδὲν γὰρ ἦτορ τὸ ζῶον ὑσία
ἔσται τινός, οἷον τῷ ἀνθρώπῳ καὶ τῷ ἵππῳ, ἐν οἷς ὑπάρχει. εἰ δὲ
ἐστὶν ὁ καθόλου ἄνθρωπος ὑσία, διὰ τί ἔκ ἐξαι τὸ ζῶον ὑσία; εἰ δ'
ἔστι τὸ ζῶον ὑσία καὶ ἐνυπάρχει τῷ ἀνθρώπῳ, ἢ δὲ ὑσία ἐν ᾧ ἐστὶν
ἔκ ἄλλῃ ἐστὶν ἢ ὑσία ἀλλὰ τῷ ἐν ᾧ ἐστὶν, ἐστὶν ἄρα ὑσία τὸ ζῶον
τῷ ἐν ᾧ ἐστὶν, οἷον τῷ ἀνθρώπῳ, ἐν ᾧ ὡς ἴδιον ὑπάρχει τὸ ζῶον·
ὥστε ἔσται ὑσία ὑσίας· ἔσται μὲν γὰρ τῷ Σωκράτῳ ὑσία ὁ ἄνθρωπος,
καὶ τούτῳ τὸ ζῶον. εἰ δ' ἐστὶν ἐν τῷ ζῳῳ τὸ ἐμφύχον καὶ τὸ αἰσθητι-
κόν, ἔσονται) πάλιν αὐτὰ τῷ ζῳῳ ἡτοῖς ὑσίας ὑσῖαι, καὶ πάλιν τὰ ἐν
τῷ ἐμφύχῳ ὄντα καὶ αἰσθητικῷ ἔσονται) ὑσῖαι τῷ ἐμφύχῳ καὶ τῷ
αἰσθητικῷ, ἡτοῖς τῶν ὑσῖων· ὥστε συμβαίνει σμῆνος ὑσῖων εἶναι ἐν
τῷ Σωκράτει. ὅπερ ἀδύνατον· ἐν ἐκάστῳ γὰρ μία ὑσία ἐστὶν ἢ
ἐν ἑσὶ αὐτῷ· εἰ γὰρ ἢ ὑσία τῷ Ἀλεξάνδρῳ ὁ Ἀλεξάνδρος ἐστὶν, ὁ
δὲ Ἀλεξάνδρος πολλοὶ εἶναι ἢ δύνανται, ὑδ' ἄρα ὑσῖαι ἐν αὐτῷ
πολλοὶ ἔσονται). εἰπὼν δὲ ὅτι ἐστὶν ἐν τῷ καθόλου ἀνθρώπῳ τὸ ζῶον,
ἔστι δ' ὁ καθόλου ἄνθρωπος ὑσία, ἔσται ἄρα καὶ τὸ ζῶον ὑσία, κατα-
σκευάζει αὐτό. id.

γρ. "ἐν αὐτοῖς" ἡτοῖς τοῖς ὑποκειμένοις. cod. Reg.

1033 b
19. τρίτον ἐπιχείρημα ὅτι ἢ εἶδος ἐστὶ τὸ καθόλου τῆς ἀτόμου ὑσίας
ἢ μέρος ἢ ἐνυπάρχον ἀπλῶς. ἀλλ' εἰ μὲν ὑποβλήμεθα εἶδος αὐτὸ
εἶναι, ἀτοπὸν τι ἔφε). τὸ γὰρ εἶδος ἐκάστῳ ἴδιον τί ἐστὶν ἐκάστῳ τε
καὶ ἔσται πάλιν τὸ καθόλου ἔσται μερικόν. εἰ δὲ ὡς μέρος αὐτὸ ὑπο-
βλήμεθα, ἔσται τὸ μέρος κατηγορούμενον τῷ ὅλῳ· ὅπερ ἐστὶν ἀτοπον.
εἰ δὲν ἐνυπάρχον ἔφε). οἱ πρότεροι λόγοι τῷ πρώτῳ ἐπι-
χειρήματος, ὅτι ἢ γὰρ πάντων ἢ ὑδενός· ἀπάντων δὲ ἔχῃ οἷόν τε,
ἐπειδὴ διαφέρουσιν ἀλλήλων τὰ πράγματα, ἔσται δὲ ὑδὲν διοίσει-
σιν. εἰ δὲ ἐνός, ἔσται πάντα ἐν. Asclepius in θεωρίᾳ.

ἐντεῦθεν τὸ τρίτον ἐπιχείρημα. φησὶν ὅτι εἰ καὶ μὴ ἐνδὲξε) ὡς
ἔσται εἶναι τὸ καθόλου ὡς τὸ εἶδος τῷ πράγματι, ἵνα μὴ γένῃ)
μερικόν, ἐν δὲ τῷ μερικῷ ἐνυπάρχει μὴ ὄν αὐτῷ εἶδος, ὥσπερ τὸ
ζῶον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ καὶ τῷ ἵππῳ. εἴτα φησὶν ὁ Ἀριστοτέλης, εἰ

ταῦθ' ἔσται ἔχει, ἐξ ἀνάγκης τούτῳ ὄντος ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἐστὶν ὁ
ὁρισμός. ἐπειδὴ δὲ τῶν γενικωτάτων γενῶν ἔχῃ ὑπάρχον ὁρι-
σμοί, φησὶν, ὅτι διαφέρει δὲ ὑδὲν ὑδὲ εἰ μὴ πάντων ἐστὶν ὁρισμός
τῶν ἐν τῇ ὑσίᾳ ὑπαρχόντων· ὑδὲν γὰρ ἦτορ τούτῳ τὸ ἐνυπάρχον
ὑσία ἐστὶν τινος, ὡς ἄνθρωπος τῷ ἀνθρώπῳ, ἐν ᾧ ὑπάρχει ἄνθρωπος.
ὥστε τὸ αὐτὸ συμβῆσε) πάλιν τὸ εἰρημένον καὶ τῷ πρώτῳ ἐπιχει-
ρήματι· ἢ πάντων ἐστὶν ἢ ὑδενός, καὶ τὰ αὐτὰ ἔφε). ἀτοπα· ἔσται
γὰρ ἐκεῖνος ὑσία, οἷον τὸ ζῶον, ἐν ᾧ ἴδιως ἴδιον ὑπάρχει, καὶ ἔτω πάλ-
ιν ἔσται μερικόν. id.

ἔτι δὲ καὶ ἀδύνατον καὶ ἀτοπον τὸ τόδε καὶ τὴν ὑσίαν, ὥσπερ
λέγουσιν οἱ λέγοντες τὸν καθόλου ἄνθρωπον, εἰ ἐστὶν ἐκ ζῳῳ, μὴ εἶναι.
τὸ ζῶον ὑσίαν καὶ τόδε τι, ἀλλὰ ποιόν. Alex.

ἀλλ' εἴπερ ἐστὶν ὑσία τὸ ζῶον, ἔσται πάλιν ὑσίας ὑσία, καὶ
ἀπλῶς, ὥσπερ ἐρρήθη. ἢ τὸ "ἐστὶ δὲ ἀδύνατον καὶ ἀτοπον τὸ τόδε
τι καὶ ὑσία" ἔκ ἐπὶ τῷ καθόλου ἀνθρώπῳ εἶρη) ἀλλ' ἐπὶ τῷ μερικῷ.
καὶ εἴη ἂν τὸ λεγόμενον ὅτι ἐπειδὴ ὁ καθόλου ἄνθρωπος δέδεικνυται μὴ
ὡς ὑσία ἀλλὰ ποιόν, ἀδύνατον τὸν Σωκράτην ἐκ τῷ καθόλου εἶναι
ἀνθρώπου, ταυτέστι τὴν ὑσίαν ἐκ μὴ ὑσίας. οἶμαι δὲ ἀμείνων τὸ
πρότερον· ἔτι γὰρ περὶ τῷ μὴ εἶναι τὸν καθόλου ἄνθρωπον ὑσίαν ὁ
λόγος ἐστὶν. ἔτι τῷ Σωκράτῳ ὑσία ὄντι ἐνυπάρχει ὑσία, ὥστε
δυοῖν ἔσται ὁ Σωκράτης ὑσία ἡτοῖς δύο ἔσονται) ἐν τῷ Σωκράτῳ
ὑσῖαι, ὅπερ ἀτοπον· ἔκαστον γὰρ μία ἐστὶν ὑσία ἀλλ' ἢ δύο ἢ πλείους.
ὅλως δέ, φησὶ, συμβαίνει, εἰ ἐστὶν ὑσία ἄνθρωπος, ἄνθρωπον ἐν-
ταῦθα λέγων τὸν μερικόν καὶ ἀτομον, ὅλως δὲ, εἰ ἐστὶν ὑσία αὐτὸ
καθ' αὐτὸ τὸ ζῶον, ἡτοῖς ὁ ἄτομος ἄνθρωπος, "καὶ ὅσα ἔτω λέγε),"
ταυτέστιν ἀτομα μὴδὲν τῶν ἐν τῷ λόγῳ αὐτῷ εἶναι ὑσίαν, μὴδὲ
χωρὶς ὑπάρχειν αὐτῶν τῶν ἀτόμων. id.

γρ. ἐνυπάρχει ὑσία ὑσίᾳ. cod. Reg.

ἔκτι ἐπιχείρησις ὅτι ὅσα ἐν τῇ ὑσίᾳ τῷ πράγματι λαμ-
βάνε) ὑδέποτε χωρίζονται) τῷ πράγματι, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ
πράγμα δηλοῦσιν, ὥσπερ τὰ ἐν τῷ ὁρισμῷ τῷ ἀνθρώπῳ πάντα
παραλαμβανόμενα. εἰ ὅν ὑπόβλημα καὶ τὸ καθόλου συμπληρωτι-
κόν εἶναι τῆς μερικῆς ὑσίας, ἔσται ἀχώριστος αὐτῷ καὶ ἐκείνῳ καθόλου·
ὅπερ ἢ βύλον). Asclep.

ἔκτον ἐπιχείρημα. καὶ φησὶν ὅτι εἰ ἐστὶν ὑσία ὁ ἄνθρωπος
καὶ ὅσα ἔσται λέγε) ἐν, μὴδὲν ἐν τῷ ὁρισμῷ τῷ ἀνθρώπῳ παρα-
λαμβανόμενον εἶναι ἄλλῃ πράγματι ὑσίαν, μὴδὲ χωρίζεσθαι τῷ
ἀνθρώπῳ ὡς συμβαίνει καὶ ἄλλῳ ὑπάρχειν παρὰ τὸν ἄνθρωπον,
οἷον ὅτι ἔκ ἐστὶν αὐτῷ ζῶον καθ' αὐτὰ παρὰ τὰ τινὰ ζῳα, ὑδ' ἄλλο
τῶν ἐν τοῖς λογικοῖς ὑδὲν. id.

εἰ γὰρ μὴ ἐστὶν ὑσία αὐτὸ καθ' αὐτὸ τὸ ζῶον, μὴδὲ τὸ πεζόν
μὴδὲ τὸ δίπεν, δηλονότι ἔκ εἰσὶ χωρὶς τῶν ἀτόμων, ἔτε μὴν ἐν
ἄλλῳ ἡτοῖς τῇ ιδέᾳ, ἀλλ' ἐν τοῖς ἀτόμοις. ἐξηγούμενος δὲ τὸ μὴδὲν
χωρὶς ὑπάρχειν αὐτῶν ἐπήγαγε "λέγω δὲ ἔκ εἶναι τι ζῶον παρὰ
τά τινὰ," ὡς ἂν εἰ ἔλεγεν, τούτῳ λέγω τὸ μὴδὲν χωρὶς ὑπάρχειν
αὐτῶν τὸ μὴ εἶναι τι ζῶον παρὰ τὰ τινὰ καὶ ἔκαστα ζῳα, ὑδὲ
δίπεν παρὰ τὰ τινὰ, ὑδ' ἄλλο τῶν ἐν τοῖς λόγοις εἰλημμένων ὑδὲν·
δέδεικνυται γὰρ ὡς ὑδὲν τῶν καθόλου ὑπαρχόντων ὑσία ἐστὶν. Alex.

ἔδ' ἄλλο τῶν ἐν τοῖς λογικοῖς ὑδέν. Asclep.

1039^a ἐβδόμη ἐπιχείρησις ὅτι εἰ μὴ δηλοῖ ποιότητα τὸ καθόλου ἀλλά
2. τὸδε τι, τυτέσι μερικῇ ὑσίαν, ἔσον) τρεῖς ἄνθρωποι, οἱ δύο ἄτο-
μοι καὶ ὁ ἄλλος ὁ ἐξηρημένος καὶ συνδέων αὐτούς. id.

εἰ γὰρ ἐξιν ὑσία τις ὁ ἄνθρωπος, ἔσι δὲ καὶ ὁ Σωκράτης ὑσία 5
καὶ οἱ καθ' ἕκαστον, ἐπὶ τῶν πολλῶν δὲ ἔσι τὸ κοινῶς κατ' αὐτῶν
λεγόμενον, ἔσαι ἄρα τρίτος τις πάλιν ἄνθρωπος, ὃς κατηγορηθή-
σε) τῷ καθόλου ἀνθρώπῳ ὑσίας ὄντος καὶ τῶν λοιπῶν. ἔτι δέ,
φησί, καὶ ὥδε δῆλον ὡς ἀδύνατόν ἐξιν ὑσίαν ἐξ ὑσιῶν εἶναι ἐνε-
ργεῖα ὑπαρχουσῶν καὶ τὸδε τι. Alex.

1039^a ὁ γδοον ἐπιχείρημα. καὶ φησιν ὅτι ἀδύνατον ὑσίαν εἶναι ἐξ
3. ὑσιῶν ὑπαρχουσῶν, ὥτως κεχωρισμένην ἐνέργειαν· ὑδέποτε γὰρ
λέγομεν, τὰ δύο ἐντελεχείαν δυνάτον ἐσι λέγειν ἐν ἀλλὰ δύο.
Asclep.

1039^a ὥστε εἰ ἡ ὑσία ἓν, ἡ ὅσα ἐν δηλονότι. cod. Reg.

7. ἐπεὶ καὶ ἡ διπλάσια γραμμὴ ἐκ δύο ἡμίσεων ἐξιν δυνάμει.
1039^a 5. εἰ γὰρ γένοιτο τὰ ἡμίση ἐντελεχεία, χωρίζει καὶ ἕκ ἑαυτὴν εἶναι.
ἅμα γὰρ ταῦτα ἡμίση ἐνέργεια γενέσθαι ἡμίση, εὐθύς διήρη) τὸ δι-
πλάσιον καὶ ἕκ ἐκείνῃ μένει ἐνί. Alex.

1039^a 9. ὡς γὰρ ὁ Δημόκριτος ἔλεγεν ὅτι ἀδύνατον ἐκ δύο ἀτόμων 20
μίαν γενέσθαι (ἀπαθεῖς γὰρ αὐτάς ὑπετίθετο) ἢ ἐκ μίας δύο (ἀτμή-
της γὰρ αὐτάς ἔλεγεν), ὥτως καὶ ἡμεῖς φαμὶ ὡς ἀδύνατον ἐκ δύο
ἐνέργειᾳ ὑσιῶν ὑσιῶν μίαν γενέσθαι, ἀλλ' ἐκ δυνάμει μόνον. id.

καὶ κατὰ τὸ τὸν ἀριθμὸν φησιν ὁρθῶς λέγειν Δημόκριτον·
ἀδύνατον γὰρ φησιν ἐκ δύο ἐν γενέσθαι ἢ ἐξ ἐνός δύο· τὰ γὰρ με- 25
γέθη τὰ ἄτομα, τυτέσι τὰς ἀτόμους, ὑσίας ποιεῖ, καὶ ὑδέποτε, φη-
σιν, ἢ μία ἄτομος δύο· διὰ τὸ το γὰρ ἀτόμους αὐτάς φησιν. ὅτε
γὰρ δύο μία γίνε)· ἐστὶ διειργόμενα ὑπὸ τῷ κενῷ. Asclep.

1039^a 11. ἐπειδὴ ἐνέπιπτεν ἡ τῶν ἀριθμῶν ἔνστασις, λυεῖ καὶ ταύτην.
εἶπεν γὰρ ἂν τις ὅτι ὥσπερ ὁ ἐξ ἀριθμὸς ἐκ τῷ τρία καὶ τρία ἐξιν ἢ 30
ἐκ τῷ δύο καὶ τέσσαρα ἐνέργειᾳ ὄντων ἀριθμῶν, τί κωλύει καὶ μίαν
ὑσίαν ἐκ δύο ὑσιῶν εἶναι ἐνέργειᾳ ὑσιῶν; λυεῖ ἔν λέγων ὅτι καὶ ἡ
δυάς ἕκ ἐξιν ἐνέργειᾳ ἀριθμὸς ἐν τῷ ἐξ ὅσα ὑδαμῶς. ἀλλ' αὐτὸς
ἕκ ἐπὶ τῷ ἐξ ποιεῖ) τὸν λόγον, ἀλλ' ἐπὶ τῆς δυάδος, λέγων, αἱ
μονάδες ἐν τῇ δυάδι ἕκ εἰσὶν ἐνέργειᾳ μονάδες ἀλλὰ δυνάμει, ὥς 35
δὴ ὑπόκει) ἡ δυάς, ἀριθμὸς τις εἷς· ἢ εἴπερ ἐξιν ὅλως ἀριθμὸς,
ἕκ εἰσὶν ἐν αὐτῷ αἱ μονάδες ἐναργῶς ἀλλὰ δυνάμει. Alex.

ἐνατον ἐπιχείρημα. καὶ φησιν ὅτι ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῷ ἀριθμῷ
ἔχει, εἴπερ ἐξιν ὁ ἀριθμὸς σύνθεσις μονάδων, ὥσπερ λέγουσιν τινες·
ὥτως γὰρ ἔσαι ὁ ἀριθμὸς εἷς διακεκριμένος ἐντελεχεία ὁ πέντε ἐκ 40
τῷ δύο, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως. ὅπερ ἐξιν ἄτοπον· ἢ γὰρ ὁ δυ-
νατὸν εἰπεῖν μίαν ἀδύνατον τὴν μονάδα εἶναι κεχωρισμένην κατ'
ἐνέργειαν ἐν αὐτῇ. "ἔχει δὲ τὸ συμβαῖνον ἀπορίαν." ἐντεῦθεν τὸ
δέκατον ἐπιχείρημα, καὶ φησιν ὅτι ἔχει ὁ λόγος ἀπορίαν· εἰ γὰρ
μήτε ἐκ τῶν καθόλου ὄντων τε εἶναι μηδεμίαν ὑσίαν, ὡς εἰρήκαμεν, 45
διὰ τὸ ὑσιώδη ποιότητα δηλῶν καὶ μὴ ὑσίαν, μήτε δὲ ἐξ ὑσιῶν
προὑπαρχουσῶν κατ' ἐνέργειαν δυνά) εἶναι, ἀσύνθετος καὶ ἀπλῇ
ὑπάρξει πᾶσα ὑσία· τῶν δὲ ἀπλῶν ἕκ ἐξιν ὁρισμός, ὥστε ἕκ

ἔσαι μόνῃς ὑσίας εἶναι τὸς ὁρισμὸς, ἢ καὶ ὡς ἀνω-
τέρω εἴρη). νῦν δὲ ὑδέποτε ταύτης ἐδείχθη· ὑδενὸς ἄρα ἔσαι
ὁρισμός, ἢ τὸ πᾶν μὲν τινα ἔσαι ὁρισμός, τὸ πᾶν δὲ τινα, ὡς
εἴρη) ἐν τῇ θεωρίᾳ. δῆλον δὲ μάλιστα γίνε) τὸ λεγόμενον ἐκ τῶν
ἐφεξῆς λεχθησομένων. Συριανός. Asclep.

εἰ γὰρ μήτε, φησίν, ἐκ τῶν καθόλου ὄντων τε μηδεμίαν εἶναι 1039^a
ὑσίαν... μήτε πάλιν ἐξ ὑσιῶν ἐνέργεια αὐτῶν καθ' αὐτάς ὑσιῶν, 14.
ὥσπερ ὁ μερικὸς ἄνθρωπος, δυνατὸν ἐξιν ὑσίαν σύνθετον εἶναι (δέ-
δεικ) γὰρ καὶ τὸτο), συμβαῖνον μηδεμίαν ὑσίαν σύνθετον εἶναι. εἰ
10 ἔν τὴν σύνθετον ὑσίαν ἀνάγκη ἢ ἐξ ὑσιῶν εἶναι ἐνέργεια ὑσιῶν ἢ
ἐκ συμβεβηκότων, κατ' ὑδέναν δὲ τρόπον τὸτο εἶναι δύναν), ἀσύν-
θετος ἂν εἴη πᾶσα ὑσία. ἀλλ' εἰ τὸτο, ὑδεμιάς ὑσίας ἂν εἴη λό-
γος· οἱ γὰρ ὁρισμοὶ τῶν ἐκ τινῶν εἰσιν ἀλλ' ὅ τινῶν ἀπλῶν, ὥσπερ
ὁ τῷ ἀνθρώπῳ ὄντος αὐτῷ ἐκ τῷ ζῷον καὶ περὶ καὶ οἰοδοῦς. ἀλλὰ
15 μὴν δοκεῖ γὰρ ὅτι οἱ ὁρισμοὶ ἢ μόνων τῶν ὑσιῶν εἰσιν, ἢ εἴπερ εἰσὶ
καὶ τῶν ἄλλων, ἀλλὰ μάλιστα τῶν ὑσιῶν εἰσιν. νῦν δὲ συμβαίνει
μηδὲ τῶν ὑσιῶν εἶναι· ἕκ ἄρα ἐξιν ὑδεμιάς ὁρισμός. καὶ εἰπὼν ὅ
λυεῖ τὴν ἀπορίαν νῦν, ἐπαγγέλλε) δὲ εἶρεῖν, λέγων ὅτι τρόπον μὲν
τῷ ἐξιν τῶν ὑσιῶν ὁρισμός, τρόπον δὲ τινα ἕκ ἐξιν. καὶ πῶς τὸτο
συμβαίνει, εἶρεῖ καὶ ἐν τῷ παρόντι βιβλίῳ καὶ ἐν τῷ μὲν τῷτον. Alex.

δείξας ὅτι μὴ ὄντων τε ἐξ ὑσιῶν ἐνέργεια ὑσιῶν συγκεκρισθαι τὴν 1039^a
ὑσίαν, καὶ ὅτι τῆς ἀτόμης ἀνάγκη καὶ τὰ μέρη ἄτομα εἶναι, ἐκ τῶν 24.
εἰρημένων φησὶ φανερόν καὶ τὸ συμβαῖνον ἄτοπον τοῖς τὰς ιδέας
ὑποτιθεμένοις καὶ λέγουσιν αὐτάς ὑσίας τε εἶναι καὶ χωριστάς αὐτάς
καθ' αὐτάς καὶ ἀτόμους καὶ ὁριστάς· ἐκείνων γὰρ τῶν ιδεῶν ἔλεγον
εἶναι τὸς ὁρισμὸς, βυλόμενοι τὸς ὁρισμὸς εἶναι τῶν καθόλου. καὶ
ταῦτα ἔλεγον ὡς τὰ ἀφ' ἐνός μετέχειν αὐτὰ τῇδε ἐκείνων, ὥστε
ἕκ ἀρμόσυσιν οἱ ὁρισμοὶ τοῖς ἐνταῦθα, ὑδὲ ἔσον) αὐτῶν ὁρισμοί.
φησὶν ἔν πρὸς αὐτούς ὅτι ἡ ιδέα αὕτη μία ἐστὶ πάντων ἢ ἐκάστη
χωρίς· εἰ μὲν ἔν μία ἐστὶ τῷ ἀριθμῷ πάντων, διασπαδίσε) ἢ
ιδέα μία ὅσα καὶ θεωρημένη ἐν πλείοσι διαφοραῖς· εἰ δὲ πολλαί,
ἀπείρων ἔσον) ιδέαι, ἐκάστη εἶδος μίαν ἔχοντος ιδέαν, τῷ ζῷον τῷ
ἐν ἀνθρώπῳ καὶ τῷ ἐν ἵππῳ καὶ ταῖς ἄλλαις πάλιν τῷ λογικῷ καὶ τῷ
γελασικῷ καὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως, ὅπερ ὅ βέλον). μίαν γὰρ ιδέαν λέ-
γουσι τῷ ζῷον τῶν ἄλλων. φανερόν δὲ τί νῦν φησὶν
ὅτι ἐκ τῶν ἢ εἰρημένων γίνε), καὶ τὸ συμβαῖνον ἄτοπον
τοῖς τὰς ιδέας λέγουσιν, εἰ αὐτάς ὑσίας καθ' αὐτάς καὶ χωριστάς
ἀτόμους, οἷον αὐτοῦ ἀνθρώπου, αὐτοῦ ζῶον, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως,
καὶ ἅμα καὶ τὸ εἶδος ποιῶσιν ἐκ γένους καὶ διαφορῶν· φησὶ γὰρ τὰς τῷ
γένους ιδέας καὶ τὰς τῶν διαφορῶν συνερχομένας ποιεῖν τὴν τῷ εἶδος
ιδέαν. εἰ ἔν ὑπάρχει τὰ εἶδη, τυτέσιν ἢ ιδέα τῷ εἶδος καὶ τῷ ζῷον,
καὶ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ καὶ ἐν τῷ ἵππῳ, ἦτοι καὶ ταῦτόν ἐστι τῷ ἀριθμῷ
ἢ ιδέα τῷ ζῷον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ καὶ ἐν τῷ ἵππῳ, ἢ ἕτερον· τῷ μὲν γὰρ
λόγῳ δηλονότι μία ἐστὶν ἢ ιδέα τῷ ζῷον ἢ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ καὶ ἢ ἐν
τῷ ἵππῳ. εἴτε γὰρ τὸ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ζῶον ὁρισμέθαι, ὥτως,
φησὶν, ὑσία ἐμψυχος αἰσθητική, εἴτε καὶ τὸ ἐν τῷ ἵππῳ. εἰ ἔν
ἐστὶ τις ἄνθρωπος, τυτέσιν ιδέα ἀνθρώπου αὕτη καθ' αὐτὴν κεχω-
ρισμένη, ἀνάγκη εἶναι καὶ τὴν ιδέαν, ἐξ ὧν ἐξιν ἢ ιδέα τῷ ἀνθρώπῳ,

τατέστιν ιδέαν ζῶν καὶ λογικῶν, καὶ εἶναι τῶν χωριστῶν ὁρίων· ὥστε καὶ τὸ ζῶον χωριστὸν ἐστὶν αὐτὸ καθ' αὐτὸ ὑπάρχον. εἰ μὲν γὰρ αὐτὸ ἐστὶ ζῶον τὸ ἐν τῷ ἵππῳ καὶ τὸ ἐν τῷ Σωκράτει, ὥσπερ Σωκράτης ἐστὶν αὐτὸς ἐν αὐτῷ, πῶς δυνατὸν ἐν εἶναι τὸ ζῶον, κεχωρισμένων τῶν ἀπ' ἀλλήλων, φησὶ δὴ τῷ Σωκράτους καὶ τῷ ἵππῳ; ἢ διὰ τί 5 ὁ χωριστὸς τὸ ζῶον τῷ διασπαῖ ἐν ὑπάρχον τῷ ἀριθμῷ, διαφόρων ὄντων ἐκείνων ἐν οἷς θεωρεῖται; Asclep.

1039 α γρ. χωριστὰς εἶναι ἅμα. cod. Reg.
25. "ὁρίων τε καὶ χ." ἐκ τῶν, φησὶ, φανερόν ἐστι τὸ συμβαῖνον τοῖς τὰς ιδέας λέγουσι χωριστὰς τε ὁρίων εἶναι καὶ ἅμα ποιεῖν τὸ 10 εἶδος, λέγων εἶδος τὴν ιδέαν, ἐκ τῶν γένους καὶ τῶν διαφορῶν. Alex.

εἰ γὰρ ὑπάρχει τὰ εἶδη, τατέστιν ἡ ιδέα τῶν εἶδους καὶ τῶν ζῶων ἐν τῷ ἀνθρώπῳ καὶ ἐν τῷ ἵππῳ κτλ. Asclep.

1039 α πρὸ τῶν ἀπαντῆσαι πρὸς τὴν ἐρωτηθεῖσαν ἀντίφασιν λέγει ὅτι 26. εἰ τῷ ἀριθμῷ τις μὴ λέγει ἐν, ἀλλ' ἐν τῷ μὴ λόγῳ δηλονότι ἐν 15 ἐστὶ τὸ ἐν ταῖς ιδέαις ζῶον· ὁ γὰρ ὁρίζομενος τὸν αὐτὸν ἐν πᾶσιν ἐρεῖ λόγον, ἀλλ' ἐκ ἄλλου μὴ τὸν τῷ ἐν τῷ αὐτοῖσι ζῶν ἀποδώσει, ἕτερον δὲ τῷ ἐν τῷ αὐτοανθρώπῳ. τῷτο δὲ εἰπὼν πάλιν ἀνατρέχει ἐπὶ τὸ πρότερον, λέγων, εἰ γὰρ ἐστὶ τις ἀνθρώπος αὐτὸς καθ' αὐτὸν καὶ τὸδε τι κεχωρισμένον, ὥσπερ ὁ Σωκράτης καὶ ὁ Καλλίας, ἀνάγκη 20 καὶ τὸ ζῶον καὶ τὸ πεζὸν καὶ ὀπίπν, ἐξ ὧν ἐστὶν ὁ αὐτοανθρώπος, εἶναι χωριστὰ καὶ ὁρίων αὐτὰς καθ' αὐτάς· τίς γὰρ ἡ ἀποκλήρωσις αὐτοανθρώπου μὴ εἶναι, αὐτὸς ζῶον δὲ καὶ αὐτοὐπίπν μὴ εἶναι; Alex.

1039 α εἰ δὲ τῷτο, ἔσται ὁρίων τις ἐξ ὁρίων ἐνεργείας καὶ καθ' αὐτάς 33. ὁρίων, ὅπερ δέδεικται ἀδύνατον. καὶ ὁ τῷτο μόνον ἀλλ' ἔσται καὶ ιδέα 25 ἐξ ιδέων, καὶ ἔσονται ιδέαι τό τε αὐτοπεζὸν καὶ αὐτοζῶον καὶ αὐτοὐπίπν πρότεροι τῷ αὐτοανθρώπῳ, τατέστιν ἔσονται ἄλλαι ιδέαι ἄλλων πρότεροι· ὅπερ ὁ φασὶν οἱ ταύτας τιθέμενοι. ὥτως γὰρ τὸ ἀδύνατον τῷτο ἀντιφάσας ἐπανατρέχει εἰς τὴν τῆς ἀντιφάσεως ἐρώτησιν, καὶ λέγει· εἰ μὴ τὸ ἐν τῷ αὐτοῖσι καὶ ἐν τῷ αὐτοανθρώπῳ 30 ζῶον τὸ αὐτὸ καὶ ἐν ἐστὶ τῷ ἀριθμῷ, ὥσπερ αὐτὸς σαυτῷ εἰς εἰ τῷ ἀριθμῷ, πῶς τὸ ἐν ἐν τοῖς ὅσι χωρὶς ἀπ' ἀλλήλων ἐν ἔσται τῷ ἀριθμῷ; καὶ διὰ τί, εἰ τὰ χωρὶς ὄντα ἐν εἰσι τῷ ἀριθμῷ, ἐκ ἔσται αὐτὸ τὸ ζῶον καὶ χωρὶς αὐτῶ; εἰ γὰρ ἐν εἰσι τῷ ἀριθμῷ τὰ ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ ὄντα ζῶα, δηλονότι δυνάσκει τὸ ζῶον καὶ χωρὶς αὐτῶ 35 εἶναι. id.

1039 β εἰ δ' ὁ μετέχει, τίς ὁ τρόπος καὶ πῶς ἐν αὐτῷ εὐρίσκει 5. ταῦτα, ὅταν λέγωμεν ζῶον ὀπίπν ἢ ζῶον πεζόν ἢ ζῶον ἄπν; ἀλλ' ἴσως ἐρεῖ τις ὅτι ἐν τῷ αὐτοανθρώπῳ ὄντα σύγκειται καὶ μέμικται ὥσπερ σωρὸς τὸ ζῶον καὶ αἱ διαφοραί. ἀλλὰ πάντα ταῦτα 40 ἄτοπα· ὁρῶμεν γὰρ ἐνταῦθα ὅτι τὰ ζῶα ὁ καὶ συνθεσιν καὶ ἀφῆν εἰσιν, ἀλλὰ συνεχὴ καὶ ὡς εἰπεῖν καὶ ἀνάκρασιν. id.

εἰ δὲ μὴ ὑπάρχουσιν ἐν τῷ ζῳῷ τὸ ὀπίπν καὶ τὸ πολύπν, πῶς φησὶ τὸ ζῶον ὀπίπν λέγοντες ζῶον ὀπίπν ἢ γὰρ ζῶον πεζόν; εἰ δὲ 45 τις εἴποι ὅτι ταῦτα σύγκειται ἀλλήλῳ ἢ γὰρ καὶ παραθεσιν, ἄτοπα μὴ ἔφονται πολλά· τὰ γὰρ τοιαῦτα δύνανται καὶ χωρισθῆναι ἀπ' ἀλλήλων, καὶ ἐκείνῳ κυρίως ἔσται τὸ ζῶον ὀπίπν ἐν ἀλλὰ πολλά, ὥστε ὁδὸς ὁρίων αὐτῶ εἶναι, ὅπερ ἐστὶ παρὰ τὴν ἐνάρ-

γειαν. ἡμεῖς δὲ, ὅτε ἐλέγετο τὸ γένος ὕλης τόπον ἐπέχειν, εἶδους δὲ τὴν τελευταίαν διαφορὰν, ὅθεν ἐλέγομεν ἄτοπον· τὸ γὰρ εἶδος τῆς ὕλης ἔτε καὶ θέσιν ὑπάρχει ἔτε καὶ παραθεσιν, ἀλλ' ἐστὶ ἐν τι καὶ μία ὁρίων. εἰ δὲ πάλιν εἴπωσιν ὅτι διάφορα τὰ ζῶα ὑπάρχουσιν ἐν ἐκάστῳ, καὶ ἄλλη ιδέα τῷ ἀνθρώπῳ ζῶν καὶ ἄλλη τῷ ἵππῳ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως, ἔσονται ὥτως ἄπειροι ιδέαι· διὸ φησιν ὡς ἡ ὁρίων ζῶον." ὁ γὰρ καὶ συμβεβηκὸς ἐκ ζῶων ἐστὶν ὁ ἀνθρώπος, ἐπειδὴ πᾶς ἀνθρώπος ζῶον ἐστὶ, καὶ συμπληρωτικὸν ἐστὶ τῆς ἀνθρώπου ὁρίων τὸ ζῶον, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως. εἶπε δὲ τὸ "ὁ καὶ συμβεβηκὸς," ἐπειδὴ ὁ βέλονται τῶν καὶ συμβεβηκὸς εἶναι ιδέας. "ἔτι πολλά ἔσται αὐτὸ τὸ ζῶον." φησὶν ὅτι εἰ διάφορα ὑπάρχουσιν τὰ ζῶα ἐν τοῖς ιδέαι τῶν ζῶων· τὸ γὰρ ἐν ἐκάστῳ 5 ἡ δὲ ὁρίων ἐκάστῳ, ἡ ιδέα ὅτι τε πολλὰ ἔσονται 10 ιδέαι. "ὁ γὰρ καὶ ἄλλο λέγει," τατέστιν ἐκ ἐξ ἄλλων ἔχουσιν τὸ εἶναι παρὰ τὴν ιδέαν τῶν ζῶων, τατέστι τῆς ὁρίων αὐτῶ· εἰ γὰρ μὴ τῷτο ὑποθώμεθα εἶναι τὸ ζῶον τὴν ὁρίων τῷ ἀνθρώπῳ, ἐξ ἐκείνου ἔσται ὁ ἀνθρώπος, τατέστιν ἡ ποιότης ὑπάρχει. ἔτι ιδέαι ἅπαντα ὑπάρχουσιν, ἐξ ὧν ὁ ἀνθρώπος συνέστηκε, τὸ ζῶον, τὸ ὀπίπν. ἐκ τῶν ταῦτα ιδέαι ὑπάρχει, ἀλλ' ὁδὸς ὁρίων· ἡ γὰρ ιδέα ἐστὶν ἡ συμπληρωσὰ τὴν ἐκάστῳ ὁρίων, ἐπειδὴ ὥτως ἡ ἄλλη ὁρίων ἐν ἄλλῳ θεωρηθήσεται· ὅπερ ἐστὶν ἄτοπον. ὥστε αὕτη ἡ ιδέα τῶν ζῶων ἔσται ἐκάστῳ τῶν ζῶων. τὸ γὰρ ζῶον τὸ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ καὶ τὸ ἐν τῷ ἵππῳ, εἴγε 15 ιδέαι ἐστὶν, ἐκ τίνος γέγονε καὶ πῶς ἐξ αὐτῶ τῶν ζῶων γέγονεν, εἴγε ἀμφοτέρωτα ιδέαι ἐστὶν; καὶ πῶς δυνατὸν ἐστὶ τὸ ζῶον, ὅπερ ὁρίων ἐστὶ, τῷτο παρ' αὐτὸ τὸ ζῶον ὑπάρχειν, εἴγε ἀμφοτέρωτα ὁρίων ἐστὶ καὶ ἐπ' ἄπειρον δὲ ὁ λόγος προέρχεται; ἀντιπεῖν δὲ Ἀριστοτέλης πρὸς τὰ καθόλου ἐντεῦθεν ἀποτείνει καὶ πρὸς τὰς ιδέας ὡς καθόλου καὶ αὐτάς ὁρίων· καθόλου δ' ὑπάρχουσιν ὡς ποιητικὰ καὶ παρακτικὰ τῶν τῆδε. ἀντιλέγει γὰρ καὶ πρῶτον ἐπιχειρήματα τῶν τῶν τρόπων, ὅτι ἡ ιδέα ἢ μία ἐστὶ τῷ ἀριθμῷ ἢ πολλὰ... "ἔτι δὲ ἐπὶ τῶν αἰσθητῶν." ἔτι πρὸς τὰς τὰς ιδέας πρεσβεύοντας ἐνίσταται, καὶ φησιν ὅτι τὸ εἶδος αὐτὸ καθ' αὐτὸ ἔτε γίνεται ἔτε φθαίρεται· ὁ γὰρ γίνεται τὸ εἶδος τῆς οἰκίας αὐτὸ καθ' αὐτὸ ἔτε φθαίρεται, ἀλλὰ τὸ σύνθετόν ἐστι τὸ γινώμενον καὶ φθαίρομενον, τὸ ἐνυλον εἶδος· διὰ γὰρ ταύτην τὴν αἰτίαν τῶν καθ' ἑκάστου καὶ φθαρτῶν ἐκ ὑπάρχουσιν ὁρίων... 20 Σωκράτης ὁ φιλόσοφος βοηθῶν τῷ Πλάτῳ ἀντιλέγει τοῖς ὑπ' Ἀριστοτέλους λεγομένοις δέκα ἐπιχειρήμασι, καὶ φησιν ὅτι εἰ μὴ τὰ καθόλου ἀναιρεῖ ὁ Ἀριστοτέλης, τὰ συγκεκριμένα καὶ ὑπερογενῆ τὰ ἐν τῇ φαντασίᾳ τῇ ἡμετέρᾳ τὸ εἶναι ἔχοντα κατορθοῦν, ὅσον τὴν ἐννοιαν τὴν περὶ τῶν ἀπλῶς ἀνθρώπων· ταῦτα γὰρ τῷ ὄντι ἐκ ὑπάρχουσιν ὁρίων, ἀλλ' ἐν τῇ ἡμετέρᾳ χεῖρε τὸ εἶναι ἔχουσιν. εἰ δὲ, φησὶ, τὰ καθόλου ἀναιρεῖ τὰ ἐπὶ τοῖς πολλοῖς, ὁ πάντων τι δέοντως λέγει· ἔτε γὰρ αὐτὰ ἀναιρεῖ ὁ Ἀριστοτέλης, ἀλλὰ καὶ τίθει αὐτοῖς. φησὶν γὰρ ὅτι. τὸ πρῶτον τῶν προβλημάτων ἔλεγεν ὥτως, ὅτι ἡ ὁρίων ἐκάστῳ ἰδίᾳ ἐστὶν ἐκάστῳ καὶ χωριστῇ αὐτῶ ἐστὶν... εἴτα λοιπὸν τὸ δεύτερον πρόβλημα ἔλεγεν ὥτως· ἡ ὁρίων καθ' ὑποκειμένον, τὸ καθόλου καθ' ὑποκειμένον, τὸ καθόλου ἄρα ἐκ ὁρίων. ἐνταῦθα, φησὶν, ὁ παραλογισμὸς ἐγένετο παρὰ τὴν ὁμολομίαν. Asclep.

1039b εἰ μὲν ἐν τῷ ταυτὸν τις ἐρεῖ τῷ ἀριθμῷ τὸ ἐν τῷ χωριστῷ
 7. ἀνθρώπῳ καὶ ἵππῳ καὶ τοῖς λοιποῖς ζῴων, ταῦτα συμβαίνει καὶ πλείω
 τῶν· εἰ δὲ ἕτερον τὸ ἐν ἐκάστῳ, ὁ ἄλλος ὡς ἐχὶ τῷ ἀριθμῷ ἕτερα
 ταῦτα ἐρῶσι, τῷ εἶδει δὲ τὰ αὐτά (ἔσται γὰρ πάλιν τῶν ιδεῶν ιδέα),
 ἀλλὰ καὶ τῷ ἀριθμῷ καὶ τῷ εἶδει ἕτερα. καὶ πρῶτον μὲν, ὡς ἡ φύσις
 ζῶν, ἀπειρα ἔσονται καὶ ἕτερα, ὥσπερ ὁ μύρμηξ τῷ ἵππῳ καὶ ὕτος
 λέοντος καὶ ὕτος βοῶς καὶ ὕτος ἄλλων· καὶ πῶς οἶόντε τῷτο; ἔπειτα
 εἰπάτωσαν τίς ἡ φύσις τῷ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ζῴῳ καὶ τῷ ἐν ἵππῳ,
 ἐπειδὴ καὶ τῷ ἀριθμῷ καὶ τῷ εἶδει εἰσὶν ἕτερα. εἰπὼν δὲ ὅτι "ἐκὼν
 ἀπειρα ὡς εἰπεῖν ἔσται ὡς ἡ φύσις ζῴων," πῶς τὸ ζῶν φύσιν εἶρη-
 10 κεν ἐπήγαγεν· "ὅτι γὰρ καὶ συμβεβηκὸς ἐκ ζῴων ὁ ἀνθρώπος," ἀλλὰ
 ὁ ἄλλος ὡς ἐξ ὕψους, ὥς ἐστι τὸ ζῶν φύσιν. ἐπειδὴ δὲ οἱ τὰς ιδέας
 τιθέμενοι καὶ αὐτοαὐτὴν ἔλεγον αὐτὴν καθ' αὐτήν, ἔστι δὲ καὶ τὸ
 αὐτοζῶν φύσις, πολλὰ ἔσται τὸ ζῶν· φύσις τε γὰρ τὸ ἐν ἐκάστῳ
 ζῴῳ ἐστίν· ὅτι γὰρ ὥσπερ λευκὸν εἰπόντες ἄλλο τι λέγομεν, ἐν ἵππῳ
 15 φέρεται ἡ ἀνθρωπίνος, ὅτι καὶ τὸ ζῶν φύσιν λέγοντες ἄλλο τι φάμεν
 καὶ κατ' ἐκεῖνο τὸ ἄλλο τῷτο φύσιν λέγομεν, ἀλλὰ καθ' αὐτό ἐστιν
 φύσις, ὥς ἐστι τὸ ζῶν πολλὰ ἔκ τε φύσεως αὐτῆς καθ' αὐτήν ὅτι
 καὶ ἐκ ζῴων. εἰ δὲ τις λέγει ὅτι ὅτι καθ' αὐτό ἐστι τὸ ζῶν φύσις,
 ἀλλὰ κατ' ἄλλο ἐξ ἐκείνου, καθὼς τὸ ζῶν φύσις λέγει, ἔσται ὁ ἀν-
 20 θρώπος, καὶ ἐκεῖνο ἔσται γένος τῷ ἀνθρώπῳ, ἀλλ' ὅτι τὸ ζῶν. ἔτι
 ἐπειδὴ ὁ ἀνθρώπος χωριστὸς καὶ καθ' αὐτόν ἐστι, καὶ τὸ ὅτι πᾶν δηλονότι
 καὶ τὸ περὶ καθ' αὐτά εἰσι καὶ ιδέαι. ἐκὼν ἐκ ἄλλων μὲν εἰσὶν ιδέαι
 τό τε ζῶν καὶ τὸ περὶ, ἄλλων δὲ φύσις, ἀλλὰ ἑαυτοῖς εἰσὶ καὶ ιδέαι
 καὶ φύσις, ὥσπερ ἐγὼ ἐκ ἄλλων μὲν εἰμι ἄτομος, ἀλλὰ ὑδὲ ἀνθρω-
 25 πος· ἀδύνατον γὰρ τὸ ἄλλων εἶναι ἐμὲ ἀνθρώπον, ἀλλὰ μὴ ἐμαυτὸν.
 ὅτι καὶ τὸ ζῶν αὐτὸ ἐκ αὐτῶν ἐστὶ καὶ φύσις καὶ ιδέα, εἰ καὶ ἐν τῷ αὐτοαν-
 θρώπῳ ἐστίν, ὥσπερ καὶ ἐγὼ αὐτὸς ἐκ αὐτῶν ἀνθρώπος εἰμι καὶ ἄτομος,
 εἰ καὶ ἐν τόπῳ τυγχάνω. ὥς ἐστι αὐτὸ ἐκ αὐτῶν τὸ ζῶν καὶ φύσις ἐστὶ
 καὶ ιδέα, ὁ ἄλλος ὅτι ἕκαστος τῶν ἐν τοῖς ζῴοις ἦτοι ἐν τῷ αὐτοαν-
 30 θρώπῳ καὶ τοῖς λοιποῖς αὐτοζῴων ἐστὶ καὶ ιδέα. τὰ δὲ εἶδη ἐτέρων
 εἰσὶ φύσεων, ὥσπερ καὶ ὁ ἀνθρώπος καὶ ὁ ἵππος· καὶ τὰ αὐτοζῶν
 ἄρα τὰ ἐν τοῖς εἶδεσιν ἐτέρων εἰσὶ φύσεων· ὅπερ ἄτοπον. ἔτι εἰ
 τῶν πολλῶν καὶ διαφερόντων τῷ ἀριθμῷ ἐστὶν ιδέα, τῷ δ' ἀριθμῷ
 διαφέρει, ὡς δέδεικται, τὸ ἐν τῷ αὐτοῖς ζῴων καὶ αὐτοανθρώπῳ
 35 καὶ τοῖς λοιποῖς· πᾶσα γὰρ ιδέα μία τῷ ἀριθμῷ ἔσται καὶ ἐκείνων
 ιδέα· ὥς ὥσπερ ἐστὶν ἄλλος ἀνθρώπος καθ' αὐτὴν παρὰ τὴν καθ'
 ἕκαστα καὶ αἰδιότης, ὅτι καὶ τῶν αὐτοζῴων καὶ τῶν ιδεῶν
 ἄλλη τις ιδέα καὶ ἄλλο αὐτοζῶν. καὶ πῶς ἐκ τῶν τοιούτων αὐτοζῴων
 ἔσται τὸ ἐν τῷ αὐτοανθρώπῳ αὐτοζῶν; ἔτι εἴπερ τῶν αἰδιότητων
 40 εἰσὶν αἱ ιδέαι ταῦτα ἅπερ εἶρηται, συμβαίνει καὶ τῶν ἀτοπώτερων.
 ἐπειδὴ γὰρ ἀνάγκη ἐστὶν ἐξ ὧν λέγεσθαι εἶναι καὶ αὐτοζῴων καὶ αὐτὸ
 καθ' αὐτό, ὥσπερ ὁ αὐτοάνθρωπος ἕτερός ἐστι παρὰ τὴν καθ'
 ἕκαστα, ὅτι καὶ τὸ αὐτοζῶν ἕτερον ὀφείλει εἶναι παρὰ τὰ ζῶν τὰ
 45 τινά, ὅτι ὅτε ἀνθρώποι εἰσὶν ὅτε ἵπποι ὅτε ἄλλο ὑδὲν, ἀλλὰ τῷτο
 αὐτοζῶν· εἰ δὲ μή ἐστὶ τινά ζῶν ἅπερ τῷτο αὐτό εἰσι, ζῶν,
 ὥσπερ οἱ ἀνθρώποι τῷτο, αὐτοάνθρωποι (τίς γὰρ πᾶν ἐθεάσατο ζῶν
 ὁ μήτε ἀνθρώπος ἐστὶ μήτε μύρμηξ μήτε ἄλλο τι;), ὑδὲ αὐτό-

ζῶν ἐστίν· ἡ γὰρ ιδέα τινῶν ἐστὶν ιδέα. εἰ δὲ μή ἐστὶν αὐτοζῶν,
 φανερόν ὡς ὑδὲ αὐτοάνθρωπος ὑδὲ ὅλως ιδέα. εἰ δὲ λέγοι τις ὡς
 ἐστὶ μὴ αὐτοζῶν, ἀλλὰ ἐκ ἐστὶν ιδέα ζῴων τῷτο αὐτοζῴων ὄντων,
 ἀλλὰ τῷ ἐν τοῖς ἀνθρώποις ζῴῳ καὶ ἵπποις καὶ βοῶσι, ψεύδους ἐρεῖ·
 5 τῷ γὰρ ἐν τοῖς ἀνθρώποις ζῴῳ καὶ ἀπλῶς τῶν ἀνθρώπων ὅλως ὡς
 ὅλως ὁ αὐτοάνθρωπος ἐστὶν ιδέα ὅλως ὡς ὅλως· ὡσαύτως καὶ ὁ
 αὐτοῖς ὅλως ὡς ὅλως ἐστὶν ιδέα τῶν καὶ μέρος ἵππων ὅλως ὡς
 ὅλως· ὥς ἐπεὶ ἐστὶν αὐτοζῶν καὶ ιδέα, ζῶν ἔσται, καὶ τινά φύ-
 σει ζῶν μὴδὲν ἄλλο ὄντα ἢ τῷτο, αὐτοζῶν. Alex.

εἰπὼν πρότερον ὅτι οἱ λόγοι τῷ τί ἦν εἶναι εἰσι καὶ τῶν εἰδῶν, 1039b
 τῶν δὲ καθ' ἕκαστα ὁ ὀρισμὸς ἐκ ἐστὶ, καὶ ἐπαγγελλόμενος τῷτο
 20 δεικνύει, νῦν τὴν ὑπόθεσιν ἐκπληροῖ. πρότερον δὲ ποιεῖ διαίρεσιν
 τῆς φύσεως ποσῶς λέγει, ἵνα δείξῃ ποίας φύσεως ἐκ ἐστὶν ὀρισμὸς.
 λέγει δὲ ὅτι ἐπειδὴ ἡ φύσις ἑτέρα ἐστὶ, τό τε σύνολον καὶ ὁ λόγος· ὁ
 15 διασαφὴν ἐπιφέρει, λέγω δὲ ὅτι ἡ μὴ ὕψους ἐστὶν φύσις ὁ λόγος
 συνειλημμένος τῇ ὕλῃ, ἡ δὲ λόγος ὅλως καὶ τί ἦν εἶναι. ὅσαι μὴ
 ὅτι εἰσὶν φύσις συνειλημμέναι τῇ ὕλῃ καὶ ὅλως σύνθετοι, τῶν ἐστὶ
 φθορὰ καὶ γένεσις. id.

εἰτα φησὶν ὅτι ἐπεὶ διαφέρει ἡ σύνθετος φύσις τῆς καὶ τὸ εἶδος
 20 φύσεως· ἡ γὰρ σύνθετος φύσις σὺν τῇ ὕλῃ, ἡ δὲ καὶ τὸ εἶδος αὐτὴ
 καθ' αὐτὴν ὑπάρχει. Asclep.

δέδεικται γὰρ ὅτι ὑδὲ ταῦτα γεννᾷ ὑδὲ ποιεῖ τὸν τελευταῖον 1039b
 λόγον τῆς φύσεως. id. 26.

τοῖς γὰρ ἐπισημοῖς ἀόφρα ὑπάρχεισι τὰ φθιρόμενα ἡνίκα ἐκ 1040a
 τῆς αἰδιότητος ἀπέλθωσι φθαρέντα, καὶ σωζόμενον τῶν λόγων
 2. αὐτῶν ἐν τῇ ψυχῇ, οἷον τῷ Σωκράτους μὴ θάνατον αὐτὸ ἐκ ἐστὶν
 ὀρισμὸς· πῶς γὰρ τὸ μὴ ὄν δυνατόν ἐστὶν ὀρίσασθαι; ὡς διὰ πλείονων
 ἐδείξαμεν, ὅτε δὲ ιδέα ὑδεμίαν δυνατόν ἐστὶν ὀρίσασθαι· ἀτόμος
 γὰρ ὑποτίθενται τὰς ιδέας καὶ χωριστάς, τὸν δὲ ὀρισμὸν πᾶσα ἐστὶν
 30 ἀνάγκη ἐξ ὀνόματος εἶναι, ὡς εἶρηται ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας (c. 4)
 τί ἐστὶ λόγος. λόγον δὲ ἐκ ἀποδοῦσε ὁ ὀριζόμενος πρᾶγμα ἀγνω-
 ρον, τὰ δὲ γνώριμα κοινὰ εἰσιν, ὡς εἶρηται ἐν τῇ θεωρίᾳ, ὡς κοινὰ
 καὶ ἄλλοις ὑπάρχοντα ταῦτα, οἷον ὡς φησὶν αὐτός, εἰ τις ὀρίσαιο
 ζῶν ἰχθὺν λευκόν, ταῦτα δὲ καὶ ἄλλοις ὑπάρξουσιν. id.

ὡς ἐστὶν ἀπόδειξις καὶ ὀρισμὸς, τῶν ἡ ἀπόδειξις ἀπόλλυται
 εἴτε τῷ ἔχοντος τὴν ἀπόδειξιν φθαρέντος, εἴτε τῷ ὅτι ἐστὶν ἀπόδειξις,
 εἴτε καὶ ἀμφοτέρων, καὶ τῷ ἔχοντος τὴν ἀπόδειξιν καὶ τῷ ἀποδεικτικῷ,
 ὡς ἐν τῷ Α. τῶν Ὑπερῶν Ἀναλυτικῶν (c. 13) εἶρηται. ἐπὶ δὲ
 τῶν καθ' ἕκαστα συμβαίνει σωζόμενον καὶ τῷ ἀποδεικτικῷ καὶ τῷ
 40 ἔχοντος τὸν λόγον καὶ τὴν ἀπόδειξιν καὶ τῷ λόγῳ τῷ ἐν τῇ ψυχῇ καὶ
 μὴ λήθης γενομένης μὴ εἶναι μήτε ὀρισμὸν μήτε ἀπόδειξιν· ὅταν
 γὰρ ἐκ τῆς αἰδιότητος ἀπέλθῃ ὅτι τὸν λόγον ἔχομεν, σωζόμενον ἐμῷ
 καὶ τῷ πρᾶγματι ὅτι τὸν λόγον ἔχω καὶ αὐτὸ τῷ λόγῳ καὶ λήθης μὴ
 μεσολαβήσεως, ἀγνωστὸν εἰ ὅλως ἐστίν. Alex.

διὸ δὲ τῶν πρὸς ὅρον, τῶν πρὸς ὅρον τινὸς ἀτόμος 1040a
 πρᾶγματος σκοπόντων καὶ ζητούντων ἀποδοῦναι αὐτὸ τὸ τί ἐστὶ, μὴ
 5. ἀγνωστὸν ὅτι αἰεὶ ἀναιρεῖν ἐστὶν ἥτοι ἀναιρεθῆσθαι αἰεὶ ὁ τοιοῦτος ὀρι-
 σμὸς· πάντες γὰρ ἀναιρεῖν ἐστὶ τὸν ὀρισμὸν τῷ καθ' ἕκαστα. id.

1040^a ἐπὶ τῶν ιδεῶν, ὡς εἵπομεν, γυμνάζει τὴν λόγον, δεικνύς ὅτι
8. τῶν ιδεῶν ἕκ ἐῖς ὁρισμοὶ διὰ τὸ τῶν καθ' ἕκαστα εἶναι αὐτάς.
εἰ δὲ τῶν μὴ εἶσι, χολῇ γ' ἂν τῶν αἰδητῶν εἴεν. ἅμα δεικνύ-
σιν ὅτι εἶδη αὐτὰ καθ' αὐτὰ καὶ χωριστὰ ἕκ ἐῖς· λέγει γ' ὅτι
εἴπερ ἐστὶν ὁ ὁρισμὸς αὐτοανθρώπων (ἐξω γ' ἐπὶ τῶν ὁ λόγος),
ἀναγκαῖον ἐστὶν ὀνόμασι χρῆσθαι· ἢ ἔν συνθέσει καὶ γνωρίμοις ὀνό-
μασι χρήσει, λέγει δὲ Ἑλληνικοῖς, ἢ ὀνόματα ἕτερα θήσει καὶ
ἀγνωστα. id.

1040^a ὅσον, ὡς φησὶν αὐτός, εἴ τις ὀρίσαιο ζῶν ἰχθὺν λευκόν,
12. ταῦτα δὲ καὶ ἄλλοις ὑπάρξουσιν. Asclep.

ὅσον εἰ τις ὀρίζομενος τὴν Ἀλέξανδρον λέγει Ἀλέξανδρός ἐστι
ζῶν ἰχθὺν λευκόν. . . ἔσται δὲ τὸ λεγόμενον ἐκδηλότερον ἐπὶ τῷ
'Αλέξανδρῳ· ἐπειδὴ γ' ὁ Ἀλέξανδρός ἐστι ἰχθὺς φιλόσοφος λευ-
κός Ἀφροdisιεύς, τὸ ἰχθὺν καὶ φιλόσοφον καὶ λευκὸν ἕτερα ὄντα τῷ
'Αφροdisίῳ, ἅπαντα γὰρ εἰσὶν ὁ Ἀλέξανδρος, ἢ μὴν τὰ τρία
μόνα ὑπάρξουσιν τῷ Ἀφροdisίῳ Ἀλεξάνδρῳ. Alex.

1040^a πάλιν ἐπειδὴ ὁ Ἀφροdisιεύς καὶ τὸ ἰχθὺν καὶ τὸ φιλόσοφον ἕτερά
14. εἰσὶ τῷ λευκῷ Ἀλεξάνδρῳ, ὑπάρξουσιν τῷ λευκῷ Ἀλεξάνδρῳ.
πάλιν ἐπειδὴ τὸ φιλόσοφον καὶ ὁ λευκός καὶ ὁ Ἀφροdisιεύς ἕτερά
εἰσὶ τῷ ἰχθὺ Ἀλεξάνδρῳ, ὑπάρξουσιν τῷ ἰχθὺ Ἀλεξάνδρῳ· ὥς ὁ 20
ὁρισμὸς ὁ λέγων ὅτι Ἀλέξανδρός ἐστι ἰχθὺς φιλόσοφος λευκός
'Αφροdisιεύς, ἕκ ἐῖς ἐστὶν, ἀλλὰ τῷ ἰχθὺ Ἀλεξάνδρῳ καὶ τῷ λευκῷ
'Αλεξάνδρῳ καὶ τῷ φιλόσοφῳ Ἀλεξάνδρῳ καὶ τῷ Ἀφροdisίῳ Ἀλε-
ξάνδρῳ, ὅπερ εἰσὶν ἕτεροι· ὁ γ' ἰχθὺς Ἀλέξανδρος, ἢ ἰχθὺς, ἕτε-
ρός ἐστι τῷ λευκῷ Ἀλεξάνδρῳ· ἕκ ἄρα ἐπὶ τῶν καθ' ἕκαστα ὀρι- 25
σμός. αὕτη δὲ ἡ ἐπιχείρησις ἐνδοξὸς ἐστὶ καὶ ἡ πραγματικὴ, ὡς
αἱ λοιπαί· ἐκείναι γ' ἀναγκαῖαι καὶ ἀληθεῖς. εἰπὼν δ' ὅτι τὸ ζῶν
δίπνῃ ὑπάρξει καὶ ἀμφοῖν, τῷ τε ζῳῷ καὶ τῷ δίποδι, ἐπηγάγε καὶ
τῷτο, "ἐπὶ μ. τ. αἰδ. κ. ἀν. εἶν. — συνθ." τυτέστιν ἀναγκαῖον
ἐστὶν ὑπάρχειν τὸ ζῶν δίπνῃ ἔν τε τῷ δίποδι χωρὶς καὶ ἐν τῷ ζῳῳ
πάλιν ἰδίως· ἐπειδὴ γ' καθ' αὐτὰ εἰσὶ τό τε αὐτοζῶν καὶ τὸ αὐτο-
δίπνῃ, εἴτα συνελθόντα γεγόνασιν μέρη τῷ συνθέτῳ, ὅσον τῷ ἀν-
θρώπῳ, ἀνάγκη καὶ τὸ ζῶν δίπνῃ κατηγορεῖν τῷ δίποδος τῷ καθ'
αὐτὸ ὄντος καὶ πάλιν τὸ ζῶν· καὶ αὐτὸ γ' καθ' αὐτό ἐστιν. δύναται τὸ
καὶ "τῷτο — αἰδ. ἀν. γε εἶν. — συνθέτῳ" συντάττεσθαι τῷ "ἀνάγκη 35
ἄρα ὑπάρχειν καὶ ἄλλῳ ταῦτα," τυτέστιν ἀνάγκη τὸ ζῶν καὶ τὸ δί-
πνῃ αἰδία ὄντα καὶ κοινὰ καὶ ἄλλοις ὑπάρχειν. ἢ μόνον δὲ τὸ ζῶν
καὶ τὸ δίπνῃ πρότερά ἐστι τῷ αὐτοανθρώπῳ, ἀλλὰ καὶ χωριστὰ αὐτὰ
καθ' αὐτά, εἴπερ καὶ ὁ αὐτοάνθρωπος· ἢ γ' ἔδεν ἔσται χωριστόν, ἢ
εἴπερ ἐστὶν ὁ αὐτοάνθρωπος, ἀνάγκη εἶναι καὶ τὸ ζῶν χωριστόν καὶ 40
καθ' αὐτό. εἰπὼν δὲ "ἢ γ' ἔδεν ἢ ἀμφοῖν," πάλιν ἐπανελάβε τὴν
λόγον, καὶ φησιν· εἰ μὴ ἔν μηδὲν ἐστὶ χωριστόν, ἕκ ἔσται τὸ ζῶν
παρὰ τὰ εἶδη, ἀλλ' ἐν αὐτοῖς· εἰ δὲ ἐστὶ καὶ τὸ εἶδος καὶ τὸ γένος χω-
ριστόν, δῆλον ὡς καὶ ἡ διαφορὰ, καὶ ἔσονται πρότερά τῷ αὐτοανθρώπῳ
καὶ συναναιρήσεσιν. ἀλλ' ἕκ ἂν συναναιρεθῶσι τῷ αὐτοανθρώπῳ· 45
τῷτο γὰρ ἐστὶ δηλωτικόν τὸ "ταῦτα δ' ἕκ ἀνταναιρεῖ." ἔσονται
ἄρα πρότερά τῶν ιδεῶν ιδέαι. εἰπὼν δὲ ἀνωτέρω ὅτι εἰ δὲ τις
λέγοι ὅτι χωρὶς μὴ πολλοῖς ὑπάρξει, ἅμα δὲ μόνῳ τῷτο, καὶ εἰπὼν

"λεκτέον πρῶτον μὲν ὅτι καὶ ἀμφοῖν," ἕκ ἐποίησατο τὴν ἀπόδοσιν τῷ
μὲν συνδέσμῳ, εἰπὼν ὅτι ἔπειτα δὲ, ἀλλ' εἶπεν ὅτι ἐξ ιδεῶν ιδέαι·
συνθετώτερά γὰρ. ὡς εἶναι τὸ "ἔτι" ἀντὶ τῷ ἔπειτα· εἰ γὰρ ἐστὶν
ιδέα ὁ ἄνθρωπος, πολλῷ μάλλον ἔσται τὸ ζῶν καὶ τὸ δίπνῃ, ὅσῳ καὶ
ἀσυνθετώτερά ἐστι τὸ ζῶν καὶ τὸ δίπνῃ· ἢ ὅτι ἂν ἄλλο εἶη, ὅπερ
ληφθῆτε ἐστὶ ἐν τῇς ιδέας ὀρισμόν, δεῖσει ἐπὶ πολλῶν κατηγο-
ρεῖσθαι· εἰ γ' μὴ, πῶς γνωριζήσεσθαι; εἰ γ' αἱ ιδέαι ἐκ τῶν τῇδε
εἰσὶ γνωρίμοι, εἰ μὴ κατηγορεῖσθαι, ἅπερ, ὡς εἴρηται, παραληφθή-
σεσθαι ἐστὶ ἐν τῇς ιδέας ὀρισμόν ἐπὶ πολλῶν, πῶς γνωριζήσεσθαι; εἰ
10 δὲ λέγονται ἐπὶ πολλῶν, δῆλον ὡς ἕκ ἐστὶν ἐνὸς ἀλλὰ πολλῶν. ἕκ
ἄρα εἰσὶ τῶν καθ' ἕκαστα ὀρισμοί. ἀλλ' ἢ κατηγορηθῆσονται ἐπὶ
πολλῶν, φαίη ἂν τις, τὰ εἰς τὴν τῇς ιδέας λόγον παραληφθῆσθαι.
ἀλλ' εἰ μὴ κατηγορεῖσθαι, ἐπειδὴ δέδεικται ὅτι ἐξ ὧν αἱ ιδέαι κακείναι
ιδέαι εἰσὶν, ἔσονται ιδέαι ἅπερ ἢ κατηγορηθῆσονται ἐπὶ πλείονων· ἢ
δοκεῖ δὲ τοῖς ταύτας τιθεμένοις, ἀλλὰ πᾶσαν ιδέαν μεθεκτὴν
φασὶ καὶ ἐπὶ πλείονων. ὥσπερ ἔν εἴρηται, "λάνθαναι ὅτι ἀδύνατόν
ἐστὶν ὀρίσασθαι ἐν τοῖς αἰδίοις." id.

ὥς τὸ ζῶν ἅμα καὶ δίπνῃ ἔσται καὶ ζῶν ἔσται, καὶ 1040^a
ἕτως ὑπάρχει τὴν ζῶν· ὅπερ ἐστὶν ἄτοπον. καὶ τῷτο 16.
δι' ὧν ἀνάγκη εἶναι πρότερά γε ὄντα τὰ αἰδία καὶ μέρη
τῷ συνθέτῳ τὸ ὑπάρχειν τὴν ὀρισμὸν τῷ συνθέτῳ τοῖς ἀπλοῖς αὐτῷ
μέρεσι. ἀλλὰ μὴν καὶ χωριστὰ ὑπάρχουσιν, εἴπερ τὴν αὐτὴν ἀχώ-
ριστον εἶναι βῆλον, τυτέστιν ἕτε ζῶν ἕτε δίπνῃ, εἰ ἀμφοτέρω
αὐτῷ ὑπάρχουσιν τῷ ἀνθρώπῳ τὸ ζῶν δίπνῃ. εἰ μὴ ἔν μηδὲν, ἕκ
ἔσται τὸ γένος ἕτερόν τι παρὰ τὰ εἶδη. εἰ δὲ καὶ ἐστὶν, ὥσπερ καὶ
ἐστὶ, τὸ γένος ἕτερον παρὰ τὸ εἶδος, ἔσται καὶ ἡ διαφορὰ. εἴτα ὅτι
καὶ πρότερά ταῦτα ὑπάρχουσιν τῷ εἶναι· διὸ συναναιρεῖσθαι καὶ ὁ συνα-
ναιρεῖσθαι. συμβήσεσθαι ἔν καὶ ἐξ ιδεῶν ιδέας γίνεσθαι· ἀπλῶς γὰρ γ' ὅτι
τὰ παραλαμβανόμενα εἰς ἄλλην σύνθεσιν, ὥς ἐκ τῇς ιδέας τῷ
αὐτοζῳῳ καὶ ἐκ τῷ δίποδος γίνεσθαι ὁ αὐτοάνθρωπος. ἀνάγκη ἔν
κατηγορεῖσθαι τὸ ζῶν καὶ τὸ δίπνῃ τῶν ὑπ' αὐτά, ἐξ ὧν ἔσται τις
ιδέα, ἢ ἀδύνατόν ἐστιν ἐπὶ πλείονων κατηγορεῖσθαι ἢ ἐνός. ὅπερ ἕκ
ἐστὶν ἀληθές· πᾶσαν γ' ιδέαν μεθεκτὴν εἶναι βῆλον, εἴγε ἐξ
αὐτῶν τὰ τῇδε, ὥς κατηγορεῖσθαι τῶν ἐνταῦθα. εἰ ἔν τῷτο, καὶ
οἱ ὀρισμοὶ αὐτῶν· ὥς πάλιν ἕκ ἔσονται ἀτόμων ὀρισμοί. Asclep.

ἐὰν γ' καθ' ὑπόθεσιν γήσω τὴν ἥλιον, ἕτε ὑπὸ γῆν ἀπέρχεσθαι 1040^a
ἕτε νυκτικρυφὲς γίνεσθαι, καὶ ὑδὲν ἦττον καὶ τότε ἐστὶν ἥλιος· ὅστις 31.
γὰρ τινα δηλοῖ. (θεωρία). . . ἢ μόνον γ' διαμαρτάνουσι τῷ ἐπα-
γεῖν τοῖς ὀρισμοῖς ὧν ἀφαιρεμένων ἐστὶ ἔσται ἥλιος, τὸ ὑπὸ γῆν
ἰδὲν ἦγεν ἄστρον νυκτικρυφές. ἐὰν ἔν καθ' ὑπόθεσιν γῆ ὁ ἥλιος
ἦγεν ἀεὶ φαίνη, ἕκ ἐστι κατ' αὐτὸς ἔσται ἥλιος. "ἀλλ' ἄτοπον εἰ
μὴ," τυτέστιν, εἰ μὴ ὑποθίμεθα αὐτὸν εἶναι καὶ εἶναι ἦγεν ἀεὶ
φαίνοντα, ὥσπερ ἐπὶ τινος οἰκήσεως· ὁ γ' ἥλιος ὅστις τινα ση-
μαίνει· τῶν ἔν συμβεβηκότων αὐτῷ ἀναιρεθῆντων ὑδὲν ἦττον
μένει, ἄλλως τε δὴ εἰ ἕτεροι ἐγένοντο ἥλιοι, ὥσπερ πολλοὶ ἄν-
θρωποι, δῆλον ὅτι εἰς ἔσται αὐτῶν λόγος κοινός. ἀλλ' ἔν τῶν καθ'
ἕκαστα ὁ ἥλιος, ὥσπερ Κλέων ἢ Σωκράτης· ὥσπερ ἔν ὁ δύναται
τῷτο κυρίως ὀρίσασθαι, ἐπειδὴ οἱ ὀρισμοὶ τῶν καθόλου ὑπάρχουσιν,

ἔτιωσ ὑδὲ τὴν ἥλιον, ἐπεὶ διὰ τινὰ αἰτίαν ὑδεῖς ἐπάγει ὅρισμόν
ιδέας ἢ ἀτόμους ὑσίας, ὡς αὐτός φησιν· εἰ γὰρ ὀρίσαιοι τὴν ιδέαν,
ἐφαρμόσει καὶ ἐκ ἐξιν ιδέα, ὥς ἐκέτι ἔσαι ἀτόμους ιδέα. διὸ
ἐπήγαγε λέγων ὅτι γένοιτο γὰρ ἂν δῆλον ὅτι πειρωμένον ἀληθὲς τὸ
νῦν εἰρημένον, ὅτι τῶν ἀτόμων ἐκ ἐξιν ὅρισμός. “φανερὸν δὲ ὅτι
καὶ τῶν δοκῶν ὑσιῶν εἶναι.” ἐντεῦθεν ἐπιλυεῖ τὴν ἀπορίαν τὴν
λέγουσαν ὅτι ὁ δυνατόν ἐστιν ἐξ ἐνεργείας ὑσιῶν γίνεσθαι ὑσίας. φη-
σιν ἔν ὅτι φανερὸν ὅτι καὶ τῶν δοκῶν ὑσιῶν, τετέστι τῶν καθόλων,
ὡς μερῶν αἱ πλείους δυνάμεις εἰσὶ, τὰ τε μέρη τῶν ζώων. id.

1040 α 23. “λανθάνει” αἰδία διὰ τὸ μοναδικὰ εἶναι, καὶ μάστιχα φησὶν ὅτι
ἔστι ἐπὶ μοναχῇ, οἷον ἐστὶν ὁ ἥλιος, ἢ σελήνη, ἢ γῆ. Alex.

1040 α 31. καὶ τίθησι τίνα ἐστὶ τὰ εἰς τὴν τῶ ἥλιος ὅρισμόν παραλαμβάνον-
μενα μὴ καλῶς, τό τε περὶ γῆν ἰὸν καὶ τὸ νυκτικρυφές· ἐπειδὴ γὰρ
τὸ περὶ γῆν ἰέναι ἢ τὸ ἐν νυκτὶ κρύπτεσθαι εἰς ὅρισμόν τῶ ἥλιος παρα-
λαμβάνονσι, δῆλον ὅτι συστηματικὰ εἰσι τῆς τῶ ἥλιος ὑσίας, ὥς ἂν
τις ἀφελῇ τῶ ἥλιος τὸ περὶ γῆν ἰέναι ἢ τὸ νυκτικρυφές, ἐκέτι ἔσαι
ὁ ἥλιος· ἢ ὅλως ἐὰν εἴη ὁ ἥλιος, ἔτε περὶ γῆν διελύσσει ἔτε τῇ
νυκτὶ κρυφῆσει. εἰ δὲ τῷτο, ἐκ ἔσαι. ἀλλ’ ἄτοπον εἰ μὴ ἐστὶ
διὰ τὸ ἴσαδς ἢ διὰ τὸ μὴ ὑπὸ γῆν διέναι ἢ ἐν νυκτὶ κρύπτεσθαι·
ὑσία γὰρ τίς ἐστιν ὁ ἥλιος, τὸ δὲ κρύπτεσθαι συμβεβηκός· πῶς ἔν
τῷ συμβεβηκότος ἀναιρεμένη ἀναιρεθήσεται ὑσία; ἄλλως τέ εἰσι
τινες τόποι καὶ τὴν βόρειον πόλιν, καθ’ ὅς ὁ ἥλιος ἐκ κρύπτει καὶ
ὁμῶς ἐστιν. “ἔτι,” φησὶν, “ὅσα — ἐνδὲ,” τετέστιν, ἔτι εἴπερ ἦσαν
ἐκτὸς τῷδε τῷ κόσμῳ ἄλλοι κόσμοι, ὡς ὁ Δημόκριτος ἔφασκε,
δῆλον ὅτι καὶ οἱ ἐν ἐκείνοις τοῖς κόσμοις ἥλιοι περὶ γῆν ἂν διήρχοντο
ἢ τῇ νυκτὶ ἐκρύπτοντο, ὥς ὁ λόγος ὁ τῷδε τῷ ἥλιος κοινὸς ἂν ἦν
καὶ ἡρμοζε κατέκρινον. ἀλλ’ ὑπέκειτο εἰς εἶναι ὁ ἥλιος, ὥσπερ
Κλέων καὶ Καλλιπίας. . . ἔτιωσ δὴ δείξας ὅτι τῶν καθ’ ἕκαστα
ὅρισμός ἐκ ἐξιν ἀποδιδόναι, μαρτύρεται καὶ τὸς τὰς ιδέας τιθεμέ-
νης, λέγων διὰ τί ὑδεῖς αὐτῶν ὅρον λέγει τινὸς ιδέας, ἀλλὰ
πάσας ἀόριστους καταλιμπάνουσι καὶ φασὶ μὴ εἶναι ὅρισμόν τῶν
ιδεῶν; id.

1040 α 32. πῶς δὲ δυνατόν ἐστι τῷ κυρίως ὅρισμῷ ἀναιρεμένη μένειν τὸ
ὀρίσθαι, οἷον τῷ ζῳῆ λογικῷ θνητῷ μένειν τὸν ἄνθρωπον; ἄλλως τε
δὴ, ὥσπερ ὁ ὅρισμός ὁ φερόμενος καὶ τῷ Σωκράτους, ὅτι ζῶν
λογικὸν θνητόν, ἐ καὶ μόνος Σωκράτης φέρεται ἀλλὰ καὶ καὶ τῶν
ἄλλων ἀνθρώπων, καὶ ἐκέτι μόνος τῷ ἀτόμῳ· ἔτιωσ δὲ καὶ εἰ πολλοὶ
ὑπάρχουσιν ἥλιοι, ἔτος ἂν ὁ ὅρισμός καὶ πάντων τῶν ἡλίων ἐφέρετο.
ὥς τῷ ἀτόμῳ ἐκ ὑπάρχει κυρίως ὅρισμός. ἀμέλει τοι διὰ
ταύτην τὴν αἰτίαν φησὶν ἐ πειρῶν ἀποδιδόναι τῆς ιδέας ὅρισμόν,
ἐπειδὴ ἀτόμος ἐστὶν ἡ ιδέα. εἰ ἔν ὑποθώμεθα ὅρισμόν αὐτῆς εἶναι,
δῆλον ὅτι ἔτος ὅρισμός ἐφαρμόσει καὶ τῷ αἰδιητῷ πράγματι, ὅ
ἐστὶν ιδέα. ὥς ἐκ ἔσαι ἔτι ἀτόμων ὅρισμός. Asclep.

1040 β 5. ἐπειδὴ γὰρ ὑσίας ἐκεῖνα φάμεν ὅσα καθ’ αὐτὰ ὄντα δύνανται
τὸ οἰκεῖον ἔργον ἀποτελεῖν (ὑσία γὰρ ὑδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ τὸ ἀφ’ ὅ
ἐκάστος ἔργον ἐκπληρῶν)· ὑσία γὰρ καὶ εἶδος Σωκράτους ἢ τῷ Σωκρά-
τους ψυχῇ, ἀφ’ ἧς αὐτὸ τὸ ἀνθρώπινον ἢ ἀνθρώπου ἔργον ἐκπλη-
ρῶν, λέγει ὅτι καὶ τὰ μέρη τῶν ζώων, χεῖρες καὶ πόδες, ἅπερ μά-

στις δοκῶσιν εἶναι ὑσίες, φανερὸν ἐστὶν ἐκ τούτων ὡς ἐκ εἰσὶν ὑσίες
ἀλλὰ δυνάμεις· ὑσίας γὰρ ἐστὶ τὸ καθ’ αὐτὴν ὅταν τὸ καθό ἐστιν
αὐτῆς ἔργον ἐκπληρῶν, ἢ δὲ χεῖρ τῷ ὅλῳ χωριζέσθαι τὸ ἔργον
αὐτῆς ἢ χεῖρ ἐκ ἐκπληροῦ, καίτοι καθ’ αὐτὴν ὅσα· ἐ γὰρ ἐν τῷ
τοιονδὶ χῆμα ἔχειν χεῖρ ἐστὶν, ἀλλ’ ἐν τῷ ἐκπληρῶν τὸ ἐπόμενον τῷ
τοιονδὶ χῆμα ἔχοντι ἔργον, ἐπεὶ εἴγε καὶ τὸ τοιονδὶ χῆμα ἔκαστον
ὑσιῶτο, ἦν ἂν καὶ ἢ τῷ ἀνδριάντος χεῖρ, ἐκ ἐστὶ δέ, καὶ ὁ ἀνδριάνς
ἄνθρωπος. ἀλλ’ εἰ μὴ τῷ ὅλῳ ὄντα τὰ μέρη τῶν ζώων ἐκ εἰσὶν
ἐνεργείας ὑσίες ἀλλὰ δυνάμεις (ἐκεῖνα γὰρ ἐλέγετο εἶναι ἐνεργείας
ὑσίες, ἅπερ εἰσὶν αὐτὰ καθ’ αὐτὰ καὶ ἐκπληρῶσι τὸ οἰκεῖον ἔργον),
ἄρα γε χωριζέμενα καὶ καθ’ αὐτὰ ὄντα λέγονται ὑσίες; ἢ ὡς πολλὰ-
κις εἴρηται, ἐκ ἐν τῷ τοιονδὶ χῆμα ἔχειν ἢ χεῖρ καὶ ὁ πὺς ὑσιῶται,
ἀλλ’ ἐν τῇ ἀπὸ τῆς ψυχῆς αὐτοῖς ἢ τοιαῦτα ἐστὶν ἐνδοιομένη δυνά-
μει, ὥς τὸ οἰκεῖον ἔργον ἐκπληρῶν; εἰ μὴ ἔν τῷ ὅλῳ χωριζέμενα
ἡδύναντο τὴν ἀπὸ τῆς ψυχῆς ἐνδοιομένην αὐτοῖς δυνάμιν δέχεσθαι
καὶ διὰ ταύτης ἐκπληρῶν τὸ οἰκεῖον ἔργον, ἐλέγοντο ἂν ὑσίες· ἐπεὶ
δὲ τῷτο ἀδύνατον ἐστὶ γενέσθαι, ὅντα μὴ μὴ τῷ ὅλῳ λέγονται δυνάμεις
ὑσίες, ὅταν δὲ χωριζώσιν, ἐ λέγονται ὑσίες σύνθετοι, καίτοι σύν-
θετοι ὅσαι. Alex.

ἀλλ’ ὡς τὸ πῦρ πρὸς αὐτὰ τὰ μέρη (ὕλη γὰρ αὐτῶν τὸ πῦρ),
ἔτιω ταῦτα πρὸς τὸν Σωκράτην. . . ὅταν ἔν, φησὶ, τὰ μέρη
χωριζῶν τῷ ὅλῳ καὶ ὡς καθ’ αὐτὰ, ὡς ὕλη πάντως εἰσὶ, καὶ ὡς γῆ
καὶ πῦρ καὶ ἀήρ. καὶ τὴν αἰτίαν τῷ ὅπως καὶ μὴ τὸ χωριζῶναι ἐκ εἰσὶν
ὑσίες, προσέθηκεν εἰπὼν “ὑδὲν γὰρ αὐτῶν ἐστὶν ἔν,” ἴσον λέγων
τῷ ὅτι ἡ ὑσία σὺν τῷ τὸ οἰκεῖον ἔργον ἐκπληρῶν καὶ ἐν εἶναι ὀφείλει
ἐνεργεία· τὰ δὲ μέρη ἐπειδὴ χωριζέμενα σωρηδὸν κενῶν, ἐκ
εἰσὶν ἐνεργεία ἐν ἀλλὰ δυνάμει. ὥσπερ γὰρ ὁ σωρὸς τῶν χρυσί-
νων ἢ τῶν καττιτερίνων ψηγμάτων δυνάμει ἐστὶν ἔν, ὅταν δὲ τὸ
πῦρ τήξῃ πάντα καὶ ὡς εἰπεῖν πέψη καὶ ἐν γένῃ, τότε εἰσὶν ἐνε-
ργεία ἔν, ἔτιω καὶ τὰ μέρη σωρηδὸν καὶ τὰ παρὰ θέσιν κείμενα δυνά-
μει εἰσὶν ἔν, ἀλλ’ ἐκ ἐνεργείας. τινὰ τῶν ἀντιγράφων ἔχει “ὁ
ὁρρός” καὶ εἴη ἂν λέγων ὅτι ὥσπερ ὁ ὁρρός πρὶν ἢ πεφθῆναι, τετέστι
πρὶν ἢ παρῇ καὶ ὅλως τυρωθῆναι, ἐ λέγει ἐν ἐνεργεία ἀλλὰ δυνά-
μει. id.

ἀλλ’ οἷον σωρὸς πρὶν ἢ πεφθῆναι κτλ. Asclep.
μάστιχα δέ, φησὶν, ὑπολάβοι ἂν τις τὰ τῶν ἐμφύχων μέρη,
καὶ τούτων ἐ πάντων ἀλλὰ τινων, ὁμοίως δὲ καὶ τῆς ψυχῆς, πάρεγ-
γυς τῷ ἐνεργεία μὴ τῷ ὅλῳ ὄντα ὑσίας αὐτὰ λέγειν καὶ δυνάμει·
ἐπειδὴ γὰρ καὶ μὴ τὸ χωριζῶναι καὶ καθ’ αὐτὰ εἶναι δύνανται καὶ κινεῖσθαι
καὶ αἰδάνεσθαι, δόξειεν ἂν εἶναι καὶ ἐνεργεία καὶ δυνάμει. δυνάμει μὴ
γὰρ ὅτε μὴ τῷ ὅλῳ εἰσὶν, ἐνεργεία δὲ ὅτι ἐπειδὴ χωριζέμενα κινεῖται,
δοκεῖ ὡς καὶ μὴ τῷ ὅλῳ ὅταν ἦ, καθ’ αὐτὰ ἐστὶ καὶ ἐ συνεχεῖ τῷ
ὅλῳ. ὅτι δὲ πολλὰ μέρη τῶν ζώων χωριζέμενα κινεῖται, δῆλον·
οἱ γὰρ ὅφεις οἶχα τεμνόμενοι κινεῖται, ἀλλὰ καὶ πόδες ἀκρίδων καὶ
φαλαγγίων, αἱ καὶ σφιδακῇ λέγει, καὶ ἄλλων πολλῶν χωριζέμενων,
ἐπειδὴ χωριζέμενα ἡρεμῇ, εἴ τις αὐτῶν ἄφαιτο, αἰδάνετο καὶ κινεῖται.
εἰπὼν ἔν σύνεγγυς τῷ δυνάμει καὶ ἐντελεχείᾳ εἰσὶ, λέγει
ὅτι ὁμῶς καὶ χωριζέμενα κινεῖται καὶ αἰδάνετο· ἀλλ’ ἔν ὅταν μὴ τῷ

ὅλη ὑπάρχει καὶ ὥσιν ἐν καὶ συνεχῇ, δυνάμει εἰσὶν ὅσια καὶ ἐνεργεῖα. ἐπειδὴ δὲ τίνα παρὰ φύσιν εἰσὶ συνεχῇ, ὥσπερ πολλῶν δακτύλοι συνημμένοι καὶ ἐ διακεκριμένοι, ἐπήγαγε τὸ "ἀλλὰ μὴ βία ἢ συμ- φύσει." ταῦτα γὰρ πηρώματα ἐξιν, ἀλλ' ἐ καὶ φύσιν. Alex.

ὅτι ἐξ αὐτῶν τῶν μορίων, δῆλον μάλιστα τῶν ἐμφύλων, 5 μόρια καὶ τὰ τῆς ψυχῆς ἔχουσι τὴν δύαδα ταύτην, φημι δὴ τὸ ἐνεργεῖα καὶ δυνάμει. ἐνεργεῖα μὲν τὸ ἔχειν ἰδίας κινήσεις, καθάπερ εἶρηγ) ἡμῖν ἐν τῇ θεωρίᾳ. διὸ ἔνια ζῶα ζῶσι καὶ μὲν τὴν διαίρεσιν, ὥσπερ ἄφεις, ὡς ἐχόντων δηλονότι τῶν μορίων ἰδίαν ἐνεργεῖαν, ἐκ ἀρκῶσαν δὲ ἐπὶ πολλὸν χρόνον διὰ τὴν τῷ ὀργάνῳ ἀνεπιτηδεύτητα. 10 ὁμῶς μέντοι γε δυνάμει ὑπάρχουσιν ἐν τῷ ὅλῳ, ἥνικα ἐξιν ἐν καὶ συνεχῆς φύσει, τετέστιν ὑπὸ φύσεως, ἀλλὰ μὴ βία ἢ συμφύσει. τὸ γὰρ τοῖστον πῆρωσις ὑπάρχει, οἷον συμφύσει, ὡς ἐπὶ τῶν μὴ διεσχισμένων δακτύλων. τὸ γὰρ ἐν ἔχουσι συμφύσει, ἐ δι' ἀμαρτίαν τῆς φύσεως ἀλλὰ τῆς ὕλης. βία δὲ ὡς ἐπὶ τῶν κλωμένων καὶ 15 ἐχόντων ἔνωσιν ὑπὸ τῆς βίας, τῆς τέχνης, εἰ τύχοι, τῷ γινωμένῳ πῶρε ἔνωσιν δοκῶντος ποιεῖν. εἰ ἔν, φησὶν, δεδείχθη τὰ καθόλου ὡς μέρη, ὅτι ἐκ εἰσὶν ὅσια, δῆλον ὅτι ἔτε τὸ ἐν ἔτε τὸ ἐν ἐνδέχεσθαι εἶναι ὅσιαν, ὥσπερ ἐδὲ τὰ φοιχεῖα ἢ τὴν ἀρχήν, ἐπειδὴ καὶ πολ- λῶν λέγει, τοιαῦτα δὲ τὰ καθόλου. Asclep.

1040b 16. δεῖξας ὅτι ὁ καθόλου ἄνθρωπος καὶ ἀπλῶς πᾶν εἶδος ἐκ ἐξιν ὅσια, δεικνυσὶν ὅτι ἐδὲ τὸ ἐν ἢ τὸ ἐν, ὥσπερ ἔλεγον οἱ τὰ εἶδη τι- θέμενοι τὸ αὐτόν καὶ αὐτόν, ἐξιν ὅσια. λέγει δὴ ὅτι ἐπειδὴ τὸ ἐν λέγει ὥσπερ καὶ τὸ ἐν (ἐδείξε γὰρ ἐν τῷ Γ' (c. 2) τῇσδε τῆς πραγ- ματείας ὡς ἀκολουθεῖ ἀλλήλοις τό τε ἐν καὶ τὸ ἐν, καὶ εἰ τι ἐν τῷ καὶ 25 ἐν ἐξιν, καὶ ἐμπαλιν εἰ τι ἐν τῷ καὶ ἐν), ἐπειδὴ τοῖνον λέγει τὸ ἐν ὥσπερ καὶ τὸ ἐν, καὶ ἡ ὅσια ἢ τῷ ἐνός μία. . . καὶ ἐμπαλιν ὡν μία τῷ ἀριθμῷ ἢ ὅσια, ἐκεῖνα ἐν εἰσι τῷ ἀριθμῷ, δῆλον ὡς ἔτε τὸ ἐν ἔτε τὸ ἐν ἐξιν ὅσια τῶν πραγμάτων. Alex.

1040b 20. ζητῶμεν ἔν τὴν ἀρχήν, οἷον, εἰ τύχοι, τὴν θεμέλιον, ἵνα εἰς 30 γνωρίμων ἐντεῦθεν ἔλθωμεν, τετέστι τὸ εἶδος, ἐπειδὴ τὰ πράγματα καὶ τὸ εἶδος χαρακτηρίζουσι. Asclep.

εἰ μὲν γὰρ ἦν ὅσια τῶν πραγμάτων τὸ φοιχεῖον ἢ τὸ ἐν ἢ τὸ ἐν, ἐκ ἂν ἀκῶσαντες φοιχεῖον ἢ ἐν ἐζητῶμεν τί ἐξιν τὸ ἐν τῷ ἐνός δηλούμενον ἢ ὑπὸ τῷ φοιχεῖν, ἀλλ' ἐν ἡρεμία ἦμεν. νῦν δὲ ἐν 35 ἀκῶσαντες ἢ ἐν ἢ φοιχεῖον ζητῶμεν, ἵνα εἰς γνωριμώτερόν τι ἀνα- γάγωμεν, καὶ εἰπόντος φέρε ὅτι τὸ λεγόμενον ἐν πῦρ ἐξιν ἢ τὸ λε- γόμενον φοιχεῖον ὕδωρ, γνωριμώτερόν τι ἀκηκόαμεν, καὶ ὁ ἀκῶσας ἡρέμησε μηδὲν ἔτι πολυπραγμονῶν ἢ ζητῶν. Alex.

1040b 22. ὁμῶς δὲ εἰ καὶ μᾶλλον ὅσιας δηλωτικὰ ἐξιν, ἀλλ' ἔν ἐκ εἰσὶν 40 ὅσια, εἴπερ μὴδ' ἄλλο μὴδὲν τῶν κοινῶν ὅσια. . . καὶ ἄλλως ἐδεμία ὅσια ἐδὲν ἐτέρῳ ὄντι παρ' αὐτὴν ὑπάρχει, ἀλλ' αὐτὴ ἐν αὐτῇ ἐξιν καὶ τῷ ἔχοντι αὐτήν, καὶ τὸ ἐν καὶ τὸ ἐν ἐτέροις ὑπάρχει. τὸ ἐν ἄρα καὶ τὸ ἐν ἐκ εἰσὶν ὅσια. ὅτι δὲ ἡ ὅσια ἐκ ἐνυπάρχει ἐτέρῳ ἀλλ' ἐν αὐτῇ ἐξιν, δῆλον. id.

1040b 23. εἴτε μὴδὲ ἄλλο κοινὸν μὴδὲν ἐξιν ὅσια, ὡς ἐδείξε, φησὶν. 45 ἐδὲν γὰρ ἄλλω ὑπάρχει ἢ ὅσια εἰ μὴ μόνῃ ἑαυτῇ καὶ τῶν ἐχόντων αὐτήν, ὥσπερ ἢ τῷ Σωκράτους ὅσια ἐκ ὑπάρχει ἄλλω τινι εἰ μὴ

μόνῳ τῷ Σωκράτει. τὸ ἐν ἐν φησὶ τὸ δηλὸν ὅσιαν καὶ ἐν τῷ ἀριθμῷ ἐ λέγει πολλοῦ καὶ ἅμα, καὶ τὸ αὐτὸ ἐκ ἐξιν ὅσια. ὥς ἐδὲν τῶν καθόλου ὑπάρχει παρὰ τὰ καθ' ἕκαστα χωρὶς, ἀλλ' ἐν αὐτοῖς τὸ εἶναι ἔχει. Asclep.

"ἔτι τὸ ἐν," φησὶ, "πολλοῦ καὶ ἐκ ἂν εἴη ἅμα," τετέστιν ἡ μία 1040b ὅσια, ὁ Σωκράτης φησὶ ἢ ὁ Καλλίας, ἐ δύνανται ἅμα εἶναι καὶ 25 ἐν Λυκείῳ καὶ ἐν ἀγορᾷ, τὸ δὲ κοινὸν ἐν. . . ἅμα πολλοῦ καὶ ἐξιν. . . γραφεῖ δὲ καὶ "ἔτι τὸ ἐν," καὶ εἴη ἂν διὰ ταύτης τῆς γραφῆς λέ- γων ὅτι τὸ ἐν, τετέστι τὸ ὑπάρχον ὅσια, πολλοῦ καὶ ἅμα ἐ δύνανται εἶναι. τὸ δὲ κοινὸν ἐν καὶ ἐν ἅμα πολλοῦ καὶ ἐξιν. τὸ ἐν ἄρα καὶ ἐν ἐκ εἰσὶν ὅσια. Alex.

αἴτιον δὲ τῷ ταῦτα ὅσιας λέγοντας κατηγορεῖν καὶ πολλῶν. 1040b ἐρωτώμενοι γὰρ τίνας εἰσὶν ὅσια αὐτῷ, αἴπερ εἰσὶν ἀφθαρτοὶ καὶ 30 παρὰ τὰ καθ' ἕκαστα καὶ αἰδιότητά, καὶ μὴ ἔχοντες ἀποδοῦναι καὶ εἰπεῖν, παρῆγον τὴν Καλλίαν καὶ Καλλιπὸν καὶ Φαίδωνα, λέγοντες ὡς ὁ καθόλου ἄνθρωπος ἔτοι ἐκ εἰσὶν, τῇ δὲ αὐτοανθρώπῳ μετέχει ἔτοι ὑπάρχουσι. μετέχουσιν γὰρ οἱ καὶ μέρος ἄνθρωποι πάντες τῷ αὐτοαν- θρώπῳ. ποιῶσιν ἔν ταύτας τὰς ιδέας, τὴν αὐτοανθρώπῳ καὶ αὐτοῖ- 20 πον, τὰς αὐτὰς τῷ εἶδει τοῖς φθαρτοῖς. προσθέντες γὰρ τῷ αἰδιότητι αὐτῷ τῷ αὐτῷ (τῷ γὰρ γὰρ εἶπε ἔρημα καταχρηστικῶς), χειροτονῶσι καὶ ποιῶσι καθόλου ἄνθρωπον, λέγοντες αὐτοανθρώπῳ καὶ αὐτοῖ- πον. id.

καίτοι καὶ κατ' ἀλήθειαν ἦσαν αἱ ιδέαι καὶ ἐν ὑπάρξει ὑπάρχον, 1040b καὶ ἡμεῖς μὴ ἐωράκαμεν, ἦσαν ἂν. τίς ἔν ἀνάγκη ἦν δεῖκνύναι 34 αὐτὰς ἐν τοῖς αἰδιότησι; ἔδει γὰρ αὐτὰς ἐρωτώμενος τίνας εἰσὶν αὐτῷ αἱ ὅσια, πρὸς τὴν πυνθανόμενον ἀποκρίνεσθαι ὅτι νοῦμεν μὲν αὐτοανθρώπῳ, ἀλλ' ἔν ἐν τῷ νοητῷ κόσμῳ ὄντα ἐ δυνάμεθα αὐτὴν δεῖξαι, ἐ μὴν παράγειν τὰς καθ' ἕκαστα καὶ λέγειν ὡς ὁ αὐτοανθρώπῳ ἔτοι εἰσιν. ἐν τῷ γὰρ ἐξιν, καὶ τῇ μετὰ ἐκεῖνα 35 ἔτοι εἰσιν. ἀλλ' ὡς εἴποι, τῷ ἐκεῖνα ἐποῖεν δεδιότες, ὡς εἰ μὴ θεασάμενοι τύχοιμεν αὐτὰ, ἐδὲ δύνανται εἶναι, καίτοι καὶ τῶν ἀσέ- ρων πολλὰς, οἷον τὴν Κάνωβον, ἐκ ὁρῶμεν. ὥς καὶ νῦν εἰ μὴ ἔχομεν ἰδεῖν τὰ εἶδη, ἀλλ' ἔν, φησὶν, εἶναι τινος ὅσιας, ἐκ οἷας οἱ τὰς ιδέας τιθέμενοι ἔλεγον ἀλλ' ἀσωμάτους καὶ νοεράς, ἀναγκαῖον. τὸ δὲ "ἴσως" πρόσκειται διὰ τὸ μήπω τῷ δεῖξαι, λέγω δὴ τὸ εἶναι 1041a τινος ὅσιας παρὰ τὰς αἰδιότητάς, καὶ μὴ ἡμεῖς ταύτας ἰδεῖν δυ- 3. νώμεθα. id.

καὶ ὅρα τὸ εὐμέθοδον τῷ θαυμαστῷ τῷδε ἀνδρὶ καὶ ἀγχινοῦσα- 1041a τον, ὅπως ἂν ἰχνεύει δαιμονίως ἄγαν καὶ ποικίλως τὴν τῆς πρώτης 5 ὅσιας εὑρεσιν, τῷ πολυτιμῆτι φημι καὶ πολυποθήτῳ καὶ πάντων πα- τρὸς θεῷ. ζητεῖ γὰρ ἐνταῦθα ὅ τι ποτὲ ἐξιν τὸ ἐν τῇ ὕλῃ κινήσαν εἰς τὸ τὰ εἶδη εἰληφέναι, καὶ δεικνυσὶν ὅτι τὸ πρῶτον εἶδος ἐξιν, ὅπερ καὶ ὅσιαν χρὴ λέγειν, ἀλλ' ἐ τὸ εἶδος τὸ ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα τὸ κινεῖν καὶ τάττον καὶ ποῖεν ἔχον τὰ τῷδε ὅπως ἔχει. καὶ ἐξιν τῷδε ὁ πολυτί- 45 νητος θεός. id.

ἰσὸν δὲ, ὡς εἶρηγ) ἐν τῇ Φυσικῇ Ἀκροάσει (2 3), ὅτι ἐπειδὴ 1041a ἐξιν ὅτε συντρέχουσιν τὰ τρία ταῦτα ἀλλήλων, φημι δὴ τὸ ποιητι- 10. κόν, τὸ ἐδικόν, τὸ τελικόν, ὥσπερ ἐπὶ τῶν φύσει γνωσμένων. ποιη-

τικὸν ᾧ αἰτίον ἐξιν ἢ φύσις· ἀλλὰ καὶ τὸ τελικόν (τὸτο ᾧ ἔχει τέλος ποιῆσαι οἷον αὐτό), καὶ εἰδικόν δὲ (τοῖστων ᾧ εἶδος ἐπιτίθῃσιν ἀνθρώπειον ἢ ἵππειον) ὥστε πάλιν ἐκάστῃ πράγματι ζητῶντες τὴν ὑπαρξιν τὸ εἶδος ἀποδόδμεν· ὥστε κυρίως ὅσα τὸ εἶδος ὑπάρχει. καὶ μάλιστα γὰρ εἰδέναι ὅτι ἐπειδὴ τέσσαρά εἰσι τὰ προβλήματα, 5 ὡς εἶρηξεν ἐν τῇ Ἀποδεικτικῇ (2 1), τὸ εἶδος, τὸ τί ἐξιν, ὁποῖόν τι ἐξιν καὶ διὰ τί ἐξιν, ἐπὶ μὲν τῶν ἄλλων πραγμάτων τὸ εἶδος ζητεῖν μόνον καὶ τὸ τί ἐξιν, ἐπὶ μὲντοι γὰρ τῶν συνθέτων τὸ ὁποῖόν τι ἐξιν καὶ τὸ διὰ τί ἐξιν· τὸ ᾧ ὁποῖόν τι ἐξιν τὴν ὑπαρξιν τῷ συνθέτῳ δηλοῖ, ὥστε τὸ εἶδος τὴν ὑπαρξιν τῷ ἀπλῷ· ὁ ᾧ ζητῶν ἐπὶ τῶν ἀπλῶν 10 τὸ διὰ τί ἐξιν καταγέλαστος πρᾶγμα ποιεῖ, οἷον ἐὰν εἴποι τις, διὰ τί ἐξιν ἄνθρωπος; ὅτι ἄνθρωπός ἐξιν· διὰ τί ἐξιν ψυχὴ; ὅτι ψυχὴ ἐξιν· τὸ ᾧ πρᾶγμα ἔχει ὑπαρξιν καὶ ὑπέστηκεν. . . εἰτά φησιν ὅτι τὸ διὰ τί ἐπὶ τῶν συνθέτων εἴωθε ζητεῖσθαι καὶ ἄλλῃ εἶρηξεν ἡμῖν ἐν τῇ θεωρίᾳ. διὸ φησι, διὰ τί ἄλλῃ τινὶ ὑπάρχει· τὸ ᾧ ζητεῖν ἐπὶ 15 τῶν ἀπλῶν (ὡς τὴν μουσικὴν ἀνθρώπων ἐνταῦθα ὡς ἀπλῶν λαβόμεν), ταῦτά ἐστι διὰ τί ὁ μουσικὸς ἄνθρωπος μουσικὸς ἄνθρωπός ἐξιν; ἢ τοῖς εἰρημένον ἐξιν ἐξ ἀρχῆς ζητεῖν, διὰ τί ὁ ἄνθρωπος μουσικὸς ἐξιν, ἢ ἄλλο. τὸ μὲν ἐπὶ τῶν ἀπλῶν ζητεῖν τὸ διότι αὐτό ἐξιν, ταῦτά ἐστι διότι ὁ ἄνθρωπός ἐξιν αὐτό, ὅθεν ἐξιν ζητεῖν. τὸ δὲ λέγω- 20 μεν ὅτι διὰ τί ἡμέρα ἐξιν· ταῦτ' ἐν ᾧ ἡ ἐρώτησις τῇ ἀποκρίσει· ἐπὶ ᾧ τῶν ἐχόντων τὸ διὰ τί δεῖ προσομολογήσασθαι τὸ ἐξιν καὶ τί. Asclep.

1041a 11. ζητεῖν ἔν, φησί, τὸ διὰ τί, ὅτι διὰ τί ἄλλο ἐν ἄλλῳ ὑπάρχει· τὸ ᾧ ζητεῖν ὅτι διὰ τί ὁ μουσικὸς ἄνθρωπος μουσικὸς ἄνθρω- 25 πός ἐξιν; ἢ τὸ αὐτὸ ζητεῖν ἐξιν, ταῦτά ἐστι τὸ αὐτὸ ἐν αὐτῷ, ἢ ἄλλο. Alex.

1041a 15. εἰπὼν δὲ ὅτι αἱ ζητήσεις περὶ ἄλλων ἐν ἄλλοις ὄντων εἰσιν, ἐπήγαγεν “δεῖ ᾧ τὸ ὅτι καὶ τὸ εἶναι ὑπάρχειν δῆλα ὄντα,” ἴσον λέ- 30 γων ὅτι ἐπειδὴν ζητῆσαι τὸ διὰ τί, δῆλον εἶναι ὀφείλει ὡς ὑπάρχει τὸδε ἐν τῷ ὅτι καὶ εἰσιν· ἐπὶ ᾧ τῶν μὴ ὄντων τὸ διὰ τί καὶ ζητεῖν. εἰ ᾧ ζητεῖν ὅτι διὰ τί ἡ σελήνη ἐκλείπει, δῆλον εἶναι καὶ ὅτι ὑπάρχει τῇ σελήνῃ τὸ ἐκλείπειν. θεὶς ἔν τῷ μεταξὺ πάλιν ἐπανέδραμεν ἐπὶ τὸ πρότερον, λέγων “αὐτὸ δὲ ὅτι αὐτό, εἰς λόγος καὶ μία αἰτία ἐπὶ πάντων.” καὶ εἴη ἂν λέγων ὅτι τὸ μὲν ζή- 35 τεῖν διὰ τί ὁ ἄνθρωπος μουσικὸς ἐξιν, εὐλόγος ἢ ζήτησις, τὸ δὲ λέγειν ὅτι αὐτὸ διὰ τί αὐτό, ταῦτά ἐστι ὅτι ὁ ἄνθρωπος διὰ τί ἐξιν ἄνθρωπος, καὶ ὁ ἵππος διὰ τί ἐξιν ἵππος, καὶ ὁ βῆς εἰς. id.

1041a 17. “εἰς — πάντων.” εἰρεῖ ᾧ τὸ προσδιαλεγόμενος διότι ὁ ἄν- 40 θρωπος ἐξιν καὶ διότι ὁ ἵππος καὶ διότι ὁ βῆς. ὡς δὲ ἡ αἰτία μία, καὶ ἐκεῖνα ἔν· ὥστε ἔσται ὁ βῆς καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐν τῷ ἀριθμῷ. εἰ δὲ γὰρ τὸτο ἄλογον καὶ ἀδύνατον, καὶ καὶ ζητεῖν διὰ τί ὁ ἄνθρωπος ἄνθρω- πός ἐξιν. ἴσως δὲ, φησὶν, ἐρωτηθεὶς τις διὰ τί ὁ ἄνθρωπος ἄν- θρωπός ἐξιν καὶ ὁ ἵππος ἵππος, καὶ εἰρεῖ διότι ἄνθρωπός ἐξιν καὶ διότι ἵππος, ἀλλὰ ὅτι διὰ τὸτο ὁ ἄνθρωπος ἄνθρωπός ἐξιν καὶ ὁ ἵππος ἵπ- 45 πος, ὅτι ἀδιαίρετός ἐξιν ἕκαστος πρὸς ἑαυτόν. τὸ δὲ λέγειν ὅτι διὰ τὸτο ἄνθρωπός ἐξιν ὅτι ἀδιαίρετός ἐξιν ἕκαστος πρὸς ἑαυτόν, ὅθεν ἄλλο ἐξιν ἢ τὸ λέγειν ὅτι διότι εἰς ἐξιν. ἀλλὰ αὐτὴ ἡ αἰτία

κοινὴ καὶ πάντων καὶ σύντομος τυγχάνει καὶ ὁδεμίαν ἔχει δυσχε- 5 ρειαν· εὐκόλον γάρ ἐστιν ἐρωτωμένον ἡμῶν, διὰ τί τὸ λευκὸν λευ- κόν ἐξιν, λέγειν διότι ἐν ἐξιν, καὶ διὰ τί ὁ βῆς βῆς ἐξιν, διότι εἰς ἐξιν· ὡς δὲ ὁ λόγος, ὥστε εἶρηξεν, εἰς, καὶ αὐτὰ ἔν. εἰ δὲ ταῦτα ἀτοπα καὶ ἀδύνατα, καὶ καὶ ἔγωγε προτείνω τὰς ἐρωτήσεις καὶ ζητή- 10 σεις, ἀλλὰ ζητεῖν διὰ τί ὁ ἄνθρωπός ἐξιν ζῶν τοιονδί, ταῦτά ἐστι διὰ τί ὁ ἄνθρωπος φέρεται εἰπεῖν ἐπὶ ζῶν λευκόν ἢ δίπην. ὁ δὲ τὸτο ζητῶν φανερόν ὡς καὶ ζητεῖ διὰ τί ὁ ἄνθρωπος ἐξιν, ἀλλὰ ζητεῖ, ὅτι τὸ δίπην καὶ τὸ λευκόν ἕτερον τῷ ἀνθρώπῳ, διὰ τί ὑπάρχει τῷ 15 ἀνθρώπῳ. id.

ὅταν ᾧ ζητῶμεν διὰ τί βροντᾷ; τὸτο ζητῶμεν διὰ τί ψό- 1041a φος ἐν τοῖς νέφεσι γίνεσθαι· ὁ δὲ ψόφος τῶν νεφῶν ἕτερον, καὶ ζη- 24. τεῖν ἄλλο κατ' ἄλλῃ, ὁ ψόφος καὶ τῷ νέφει. id.

καὶ οἶμαι τὸ “ἴσως” διὰ τὸτο πρόσκειναι τῷ “οἷον ἴσως ἐπὶ 1041a οἰκίας,” ὡς εἰ ἔλεγε ποτὲ μὲν ἴσως ζητηθῆσθαι τὸ τίς ἐνεκα, ποτὲ 29. δὲ τὸ κινήσαν. τὸ δὲ “τὸτο δὲ” ἐπὶ τὸ τί ἦν εἶναι, ὡς εἰπεῖν λογι- κῶς, παρέλκον ἐπὶ καὶ ὑπὸ τινος ἐνταῦθα παραρριφθέν· περὶ ᾧ 30. τὰ μετ' ὀλίγον εἶρεῖ. id.

ἀλλὰ τοῖστων μὲν, λέγων τὸ ποιητικόν, ἐπὶ τῶν γιγνομένων 1041a καὶ φθειρομένων ζητεῖν. . . θάτερον δὲ, οἷον τὸ εἰδικόν, καὶ ἐπὶ τῶν 31. γιγνομένων καὶ ἐπὶ τῶν ἡδὴ ὄντων. id.

φησὶν ὅτι ὑπὸ ἀπορίας παραλογίζοντο ἑαυτοὺς· δυνατὸν γάρ 1041a ἐξιν καὶ ἐπὶ τῶν ἀπλῶν εἰδῶν ζητεῖσθαι τὸ διότι, ἐὰν τὸ εἶδος ὡς ἐν 32. ὕλῃ θεωρήσωμεν, καθάπερ ἐν τῇ θεωρίᾳ εἰρήκαμεν, ὥστε ταῦτα κοινὰ γίνεσθαι τῷ ζητεῖν καὶ τῷ μὴ ζητεῖν. Asclep.

εἰπὼν ὅτι ἡ τῷ διὰ τί ζήτησις αἰτίᾳ ζήτησις ἐξιν, ὅτι τὸ κιν- 5 ῆσαν τὴν ὕλην εἰς τὸ γεγονέναι τότε τι καὶ ὅπερ ἐξιν, λέγει ὅτι ἐν τοῖς μὴ καλῶς καὶ καταλλήλως λεγομένοις λανθάνει τὸτο καὶ δοκεῖ ὅτι ἡ τῷ διὰ τί ζήτησις καὶ ἐξιν αἰτίᾳ ζήτησις, οἷον ὅταν ζητῇ τί 10 ἐξιν ἄνθρωπος, ταῦτά ἐστι διὰ τί ἐξιν ἄνθρωπος; τὸ ᾧ τὸ ἀντὶ τῷ διὰ τί νῦν εἴληπτο. φησὶ διὰ τὸ ἀπλῶς λέγεσθαι καὶ δοκεῖ ὅτι τὸτο ζη- τεῖν, λέγων δὲ ὅτι τί ἐξιν τὸ τὴν ὕλην κινήσαν ὡς ἄνθρωπος γέ- 15 νησιν; διὰ ἔν τὸ ἀπλῶς λέγεσθαι καὶ μὴ διορίζειν ὅτι διὰ τὸδε, καὶ δο- κεῖ· δεῖ δὲ διαρβῶσαντας ζητεῖν, οἷον λέγειν ὅτι διὰ τί τὰδε, αἱ χεῖρες φημὶ καὶ πόδες καὶ σάρκες, τότε εἰσιν, ἢ τοῖς ἄνθρωπος. . . εἰ δὲ μὴ διορίζει. . . ζητεῖν καὶ μὴ ζητεῖν ἐξιν. ἢ μὲν ᾧ ὅλως 20 ζητεῖ, ζητεῖ· ἢ δὲ μὴ καλῶς, καὶ ζητεῖ. γράφεσθαι δὲ καὶ “λανθάνει δὲ μάλιστα τὸ ζητούμενον ἐν τοῖς κατ' ἄλλων λεγομένοις,” ταῦτά ἐστι ἐν τοῖς κατ' ἄλλων κατηγορουμένοις. ὅταν μὴ καλῶς κατηγορηθῇ, 25 λανθάνει ὅτι τὸ αἰτίον ζητεῖν. Alex.

γρ. “ἐν τοῖς μὴ καταλλήλως,” καὶ ἐπὶ “ἐν τοῖς μὴ κατ' ἄλ- 30 λων.” cod. Reg.

ὁ δὲ Σωμανός φησιν ὅτι διὰ τὸτο ἐσιώπησε τὸ ποιητικόν (ὁ Ἀριστοτέλης), ἐπειδὴ ἐπὶ τῶν αἰδίων ὁμολογεῖται τὸ ποιητικόν, ὅτι 35 θεός, ἐπὶ δὲ τῶν ἐν γενέσει καὶ μάλιστα τῶν τεχνητῶν καὶ κεχωρισ- μένων· δυνατὸν ᾧ τὸν οἶκον ὑπὸ διαφόρων ἀνθρώπων γενέσθαι. ἡμεῖς δὲ εἰρήκαμεν πρὸς αὐτὸς ὅτι καὶ τὸ τελικὸν ὠρίζαι ἐπὶ τῶν αἰδίων, τὰγαθόν, καὶ πάντα ἐφίεσθαι. καὶ εἰπὼν ὅτι τὸ καθόλου ἀγαθόν,

ὅ μέντοι γέ φησι τὸ μερικόν, οἷον διὰ τί κύκλῳ κινεῖται; ὅτι νῦν μιμεῖται. Asclep.

1041 b ἐπειδὴ δὲ δεῖ τὸν ζητῶντα περὶ τίνος ἔχειν καὶ γινώσκειν ὅτι
4. ὑπάρχει τότε τῷδε, ἐπὶ δῆλον ὡς ὅταν ζητῇ τὸ διὰ τί, τὴν ὕλην
ζητῇ, πῶς καὶ ὑπὸ τίνος κινηθεῖσα γέγονεν ὅπερ ἔστιν. οἷον ὅταν
λέγει, διὰ τί ὁ ἄνθρωπος τοῦδε ἔστιν, ἢ μὴ τῷδε, ἀλλ' ὅτι διὰ τί τὸ
σῶμα τοῦδε ὡδὲ ἔχον ἔστιν; τῷδε ζητῇ, τί τὸ αἷτιον τὸ κινῆσαν τοῦδε
σῶμα ὅπως ἔχειν; καὶ πάλιν ὅταν λέγῃ ὅτι διὰ τί ἡ οἰκία τοῦδε,
ἦτοι διὰ τί τὰ ξύλα καὶ οἱ λίθοι οἰκία ἔστιν; τῷδε ζητῇ ὅτι διὰ τί
τοῦδε ὑπάρχει ὁ ἦν οἰκία, τυτέστι τί τὸ κινῆσαν τοῦδε καὶ ποιῆσαν
αὐτὰ οἰκίαν; ὥς δὲ δῆλον ὅτι ἡ διὰ τί ζητήσις ἐξαιρέτως ἐπὶ τῶν
φυσικῶν αἰτίῃ ἐπὶ ζητήσις. τῷδε δὲ τὸ αἷτιον ἔστι τὸ εἶδος ὡς τι
ἔστι, τυτέστιν ἐν ᾧ ἡ ὕλη ἔστιν. δῆλον ἄρα γέγονε τί ποτε ἔστιν ἡ
ὑσία... εἰ δὲ, ὡς περ εἰρηγῇ, τὸ εἶδος ἔστι τὸ τάττον καὶ ποιεῖν,
φανερὸν ὅτι ἔστι τὸ εἶδος κοσμοῦν καὶ ποιεῖν ἔχειν τὸν κόσμον, ὡς περ
ἔχει. ἐπειδὴ ἔν τὸ διὰ τί ζητήσις ἔστιν ἄλλω ἐν ἄλλῳ ὑπάρχοντος,
δηλονότι ἐπὶ τῶν ἀπλῶν καὶ μόνως εἰδῶν ἔκ ἐστι ζητήσις, ὅδε τὸ
διὰ τί, ἀλλ' ἕτερος τρόπος ζητήσεως. καὶ ἐρεῖ, ὅταν περὶ ἐκείνων
λέγῃ, τίς ὁ τρόπος τῆς τῶν ἀπλῶν ζητήσεως. Alex.

1041 b τὸ προκείμενόν ἐστι δεῖξαι ὅτι τὸ εἶδος ἕτερόν ἐστι τῆς ὕλης, καὶ
11. ὅπως τὸ σύνθετον. λέγει δὲ ὅτι ἐπειδὴ τὸ ἐκ τίνος σύνθετόν ἐστιν
ὅπως ὥς ἐστιν αἰτία, μὴ ὡς σωρὸς καὶ ἀφῆν ἀλλ' ὡς ἡ βα συλ-
λαβή, δῆλον ὡς ἡ συλλαβὴ ἦτοι τὸ εἶδος τῆς συλλαβῆς, τὸ συν-
τεταγμένον μὲν τῆς ὕλης (αὕτη δ' ἐστὶ τὰ φοιχεῖα τὸ τε βῆτα καὶ
ἄλφα) ἕτερόν ἐστι παρὰ τὰ φοιχεῖα, καὶ ἔκ ἐστιν ἡ συλλαβὴ τὰ
φοιχεῖα, ὅδε ἔστι τὸ β καὶ τὸ α ταύτην τῇ βα συλλαβῇ. id.

1041 b ἐκ δὲ τῶν φανερόν ἐστιν ὅτι ὁ μόνον τὸ φωνῆεν ἦτοι τὸ
16. ἄλφα καὶ τὸ σύμφωνον τὸ βῆτα ἔστιν, ἢ τὸ πῦρ καὶ ἡ γῆ, ἀλλ' ἔστι
τι καὶ παρὰ ταῦτα ἢ τε συλλαβὴ καὶ ἡ σάρξ. ὅπως ἔν δαιμονίως
δείξας ὅτι τὸ εἶδος ἕτερόν ἐστι παρὰ τὴν ὕλην καὶ ἔστι τι, δείκνυσιν
ὅτι ἄρχη μὲν καὶ αἰτιὸν ἔστιν, φοιχεῖον δὲ ἔκ ἐστι τὸ εἶδος, ἀλλὰ μόνον
ἡ ὕλη. τὸ εἶδος ἔν, φησὶν, ἀνάγκη ἢ φοιχεῖον εἶναι ἢ ἐκ φοιχεῖων.
εἰ μὲν ἔν λέγει τις ὅτι φοιχεῖον ἔστιν, ἔστιν δὲ ἐπὶ σαρκὸς ὁ λόγος,
ἐπειδὴ, ὡς δέδεικται ὅτι τὸ εἶδος ἔστι τὸ κινῶν τὴν ὕλην καὶ γινώσκον
ὅπερ ἔστιν, εἴπερ ἐστὶ σάρξ καὶ φοιχεῖον, δηλονότι κινηθήσεταί, εἴπερ
δὴ φοιχεῖον ἔστιν αὕτη τε καὶ τὸ πῦρ ὑπὸ τίνος εἶδος, καὶ γενήσεται
τι ἐξ αὐτῶν· ἐκεῖνο δὴ τὸ εἶδος τὸ κινῶσαν αὐτά, πάλιν ἢ φοιχεῖον
ἔστιν ἢ ἐκ φοιχεῖων. εἰ μὲν ἔν φοιχεῖον ἐπειδὴ φοιχεῖον ἔστιν αὐτό

τε καὶ ἡ σάρξ καὶ τὸ πῦρ, κινηθήσονται ὑπ' ἄλλου εἶδος καὶ γενήσονται
τι· πάλιν ἔν ἐκεῖνο ἢ φοιχεῖον ἢ ἐκ τῶν φοιχεῖων, καὶ τῷδε εἰς
ἄπειρον. ἐκ τῶν φησὶ, "τῷδε" λέγων τὸ κινηθέντος, καὶ πυ-
ρὸς καὶ γῆς, ἔστι ἡ σάρξ· καὶ πάλιν ἐξ ἐκείνου καὶ τῆς σαρκὸς καὶ εἰ
τίνος ἄλλου ἔστι ἄλλο. ὥς δὲ δῆλον ὅτι τὸ εἶδος ἔκ ἐστι φοιχεῖον. εἰ
δὲ τις, φησὶν, ἐκ φοιχεῖων, τὸ δὲ ἐκ φοιχεῖων ἔκ ἀπλῶν ἔστιν ἀλλὰ
σύνθετον, ὥς ἐκ ἐξ ἐνὸς ἀλλ' ἐκ πλείονων ἔστιν ἢ ἐκεῖνο· ἐκεῖνο
γὰρ ἔστιν ἔν· ὥς περ ἐκεῖνο εἰσὶ τὰ ἐξ ὧν ἔστιν. τὸ δὲ παρὰ τὸ
ἐν δῆλον ὅτι ἡ δύο ἔστιν ἢ τρία ἢ ἄλλος τις ἀριθμὸς. ὥς περ ἔστιν
ἐκ φοιχεῖων, ἐπειδὴ τὸ ἐκ φοιχεῖων ὑπὸ τίνος γίνεταί, τῷδε εἴπερ
ἔστιν ἐκεῖνο τὸ ποιῆσαν αὐτό, φοιχεῖον ἔκ ἐστι· δέδεικται γὰρ ὅτι τὸ
ποιῶν τὸ εἶδος ἔστιν, τὸ δὲ εἶδος φοιχεῖον ἔκ ἐστιν· καὶ τῷδε γὰρ δέ-
δεικται· ἔστι ἄρα ἐκεῖνο ἐκ φοιχεῖων, καὶ τῷδε εἰς ἄπειρον. ὁ δὲ
ἐπὶ τῆς σαρκὸς εἴρηγῇ, τῷδε ἐπὶ τῆς συλλαβῆς καὶ ἐπὶ πάντων ῥη-
θήσεταί. ἔκ ἄρα ὅτε φοιχεῖον ἔστι τὸ εἶδος ὅτε ἐκ φοιχεῖων· ὥς
ἔστι τι τῷδε τὴν ὕλην κινῶν καὶ ποιεῖν σάρκα καὶ συλλαβήν· τῷδε
δὲ ἔστι τὸ εἶδος καὶ ἡ ἐκάστω ὑσία. id.

ὥς ἐστὶ καὶ τὸ εἶδος τῆς συλλαβῆς ὁ μόνον τὰ φοιχεῖα τὸ φω-
νῆεν καὶ τὸ ἄφωρον "καὶ ἕτερον τι," τυτέστι τὸ εἶδος τῆς σαρκὸς, ὁ
μόνον πῦρ καὶ γῆ. Asclep.

ὥς αἰτιὸν τί ἐστι τὸ εἶδος καὶ ὁ φοιχεῖον, καὶ αἷτιον τὸ εἶναι
τοῦδε μὲν σάρκα τὸ δὲ συλλαβήν. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων.
ὥς ἐκάστω ὑσία κυρίως ἐστὶ τῷδε τὸ εἶδος. id.

ἐπειδὴ ἔν εἶναι ἔκ εἰσὶν ὑσῖαι τῶν πραγμάτων, ἀλλ' ὑσῖαι
αἱ καὶ φύσιν καὶ φυσικαί (τὰ γὰρ τεχνητὰ εἶδη ἔκ ὑπάρχουσιν ὑσῖαι).
ὥς ὑσία ἐστὶ τὸ εἶδος τὸ ἐν τοῖς φυσικοῖς πράγμασι, φοιχεῖον δὲ
ἔστιν εἰς ὁ διαίρειται τὸ εἶδος ἐνυπάρχον ὡς ὕλην, οἷον τὴν βα συλ-
λαβήν τὸ α καὶ τὸ β. ὥς κυρίως βελέει ὁ Ἀριστοτέλης ὑσῖαν
εἶναι τὸ εἶδος τὸ καθόλου τὸ χωριστὸν καὶ ἐν τοῖς πολλοῖς θεωρούμενον·
τὸ γὰρ εἶδος τῆς βα συλλαβῆς θεωρεῖται καὶ ἐν κηρῷ καὶ ἐν ξύλῳ καὶ
σιδήρῳ καὶ χαλκῷ καὶ ἀργύρῳ καὶ χρυσῷ. id.

ἀλλ' ἐκεῖνά εἰσι τῶν πραγμάτων ὑσῖαι, ὅσα καὶ φύσιν καὶ
ὑπὸ φύσεως καὶ εἰς τὸ τί ἦν εἶναι αὐτοῖς συμβαλλέει. φανερόν ἄρα
ὅτι αὕτη ἡ φύσις (λέγει δ' ἂν φύσιν τὸ εἶδος) ἔστιν ὑσία. Alex.

εἰ δὲ ἐκ φοιχεῖων ἀπο εἶναι τὸ εἶδος, δῆλον ὅτι ἔκ ἐξ
ἐνὸς ἀλλ' ἐκ πλείονων. εἰ ἔν ἐκεῖνο αὐτὸ ἔστι τὸ εἶδος τῆς σαρ-
κὸς, καὶ πάλιν τὰ αὐτὰ λέγομεν ἐπὶ τῷ φοιχεῖν τὴν εἰς
ἄπειρον πορείαν, ὥς αἷτιον. Asclep.

ΣΧΟΛΙΑ ΕΙΣ ΤΟ Η (*).

1042 a Τὰ ἐν τῷ πρὸ τέττα βιβλίῳ καὶ τῷ πρὸ ἐκείνου λεχθέντα, ἔχῃ
3. πάντα (ἢ γὰρ ἂν πάλιν τὰ αὐτὰ συνέβη λέγειν) ἀλλὰ τὰ κυριώ-
τατα (ταῦτα γὰρ καὶ κεφαλὴν εἶπεν), ἀνακεφαλαιώσῃ, καὶ τὴν αἰτίαν
τῷ τίνος ἕνεκεν ἐκεῖνα εἶπε λέγειν.

(*) Scholia, quibus nota non accedit, e commentariis de-
prompta sunt iis quae falso Alexandro tribuuntur.

τῷδε τὸ βιβλίον περὶ τῷ καθ' αὐτὸ ὄντος. cod. Reg.
καλῶς δὲ τὸ τέλος εἶπεν· ἀπὸ γὰρ τῷ μὲν τῷδε βιβλίῳ ἀρχὴν
ποιεῖται λέγειν περὶ δυνάμεως τε καὶ ἐνεργείας καὶ τῶν λοιπῶν, περὶ
ὧν τὸν λόγον ποιήσεταί.

ἔρανον δὲ ἦτοι τὸν ἐξυμπα πάντα κόσμον λέγει, μόρια δ' αὐτῷ
τὰς σφαῖρας καὶ τὸ πῦρ καὶ τὴν γῆν καὶ τὰ ζῶα· ἢ ἔρανον λέγει τὸ
45 κυκλοφορικὸν ἅπαν σῶμα, μόρια δὲ τὰς ἐν αὐτῷ ἐμπεπηγμένους

ἀξέρας. λέγει δὲ καὶ τίνα ἐξ ἡν ἴδια ἀπεφάναντο τινες, λέγων
τινας τὸς περὶ Πλάτωνα, ὅτι αἱ ἰδέαι καὶ τὰ μαθηματικά.

1042^a λέγει ὑποκείμενον τὴν ὕλην.

13. καὶ δεῖ ὑποσχεῖν εἰς τὸ "τῷ γένει." καὶ εἴη λέγων ὅτι καὶ αἱ
1042^a 14. ἰδέαι συνάπτουσιν ἥτοι κοινωνοῦσι τῷ καθόλου καὶ τῷ γένει· ὥσπερ γὰρ
τὸ καθόλου καὶ τὸ γένος ἐν ὧν ἐπὶ πολλῶν θεωρεῖται, ἔτω καὶ οἱ τὰς
ιδέας τιθέμενοι περὶ αὐτῶν λέγουσιν· ὁ γὰρ αὐτοάνθρωπος, φασίν, ἐν
τοῖς καὶ μέρος ἐστίν. τῷτο γὰρ δηλοῖ τὸ "καὶ" τὴν αὐτὴν λόγον ὑπάρχει
δοκῶσιν εἶναι," ἥτοι ἐπίσης γὰρ καὶ ὁ καθόλου ἐπὶ πολλῶν θεωρεῖται καὶ
ἡ ἰδέα. ἀλλὰ μὴν τὰ καθόλου καὶ καθ' αὐτὰ ἐδ' ὑπάρχει· ἐδ' ἄρα
αἱ ἰδέαι.

1042^a καὶ χωριστὸν κυρίως καὶ καθ' αὐτὸ ὄν, ἀλλ' ἐπὶ τῷ λόγῳ μόνον,
20. ὥσπερ τὸ εἶδος. εἰπὼν δὲ ὅτι τὸ εἶδος τῷ λόγῳ μόνον ἐστὶ χωρι-
στὸν, λέγει ὅτι τῶν καὶ τὴν λόγον ὑπάρχει (καὶ λόγον ὑπάρχει, ὡς πολ-
λάκις εἴρηται, λέγων τὰ εἶδη) αἱ μὲν αἱ δ' ἔ, τυχέτω αἱ μὲν εἰσι
τῷ λόγῳ χωρισταί, αἱ δὲ καὶ ἀπλῶς. ἐπειδὴ γὰρ τὸ ἐκάστου εἶδος ἡ
ἐκάστη ψυχὴ τυγχάνει (ἡ μὲν γὰρ τοιαύτη μορφὴ ὑδέποτε χωρὶς ἐστὶ
τῆς ὕλης), ἡ δὲ ψυχὴ καὶ πᾶσα ἀλλ' ἡ λογικὴ χωρίζεται, διὰ τῷτο
τὰς μὲν φησὶ χωρίζεσθαι τὰς δ' ἔ. μήποτε δὲ καὶ περὶ τῆς μορ-
φῆς τῷτο εἴρηται (καίτοι καὶ τῷτο ἀληθὲς ὄντος· ὑδέποτε γὰρ ἡ βρο-
τεῖος μορφὴ ἄνευ ὕλης εἶναι δύναται), ἀλλὰ περὶ τῶν ἀλόγων
ψυχῶν, ὅτι αὐτὴ μὲν καὶ χωρίζεται, ἀλλὰ μόναι αἱ λογικαί.

1042^b καὶ νῦν μὲν ἐξ ὑποκείμενον ὡς τόδε τι· ὅταν μὲν γὰρ τῷ
2. εἶδος, ἡ ἐπεὶ τὸ σύνθετόν ἐστι τὸ ὑποκείμενον τῷ λευκῷ καὶ μέλανι
καὶ τῇ νόσῳ καὶ ὑγείᾳ, λέγομεν ὅτι ἡ ὕλη ὑπόκειται τούτοις ὡς τόδε
τι· ὅταν δὲ χωρὶς εἶδος νοῦν, ὑποκείσθαι λέγει τῷ εἶδει ὡς φερέ-
ρις. εἰπὼν δὲ ὅτι ἡ ὕλη νῦν μὲν ἐν γενέσει ἐστὶ νῦν δὲ ἐν φθορᾷ,
λέγει ὅτι καὶ ἀκολουθεῖται ταύτῃ αἱ ἄλλαι μεταβολαί· καὶ εἴη ἂν λέ-
γων ὅτι ὅσα μὲν ἔχει ὕλην γεννητὴν καὶ φθαρτὴν, ταύτας γενέσει καὶ
φθορᾷ ὑποκειμένην, ἐκεῖνα ἔχει ὕλην καὶ αὐξήσεως καὶ μειώσεως καὶ
τῆς καὶ τόπον μεταβολῆς καὶ ἀλλοιωσεως· τὸ γὰρ εἶδος (τῷτο γὰρ
ἐστίν, ὡς ἐν τῇ περὶ Γενέσεως καὶ Φθορᾶς (15) δέδεικται), τὸ αὐξέ-
μενον καὶ φθινόμενον, ἀλλ' ἐπὶ ἡ ὕλη) τὸ δὲ εἶδος ὡς ὕλη ὑπόκειται
τῇ αὐξήσει καὶ φθίσει. ἀλλὰ καὶ τόπον τὰ τοιαύτην ἔχοντα ἀμείβει
καὶ ἀλλοιοῖται, τὰ μὲν ἔχοντα ὕλην γεννητὴν καὶ φθαρτὴν. ταύτῃ τῇ
ὕλῃ, ταύτῃ αὐτοῖς τοῖς ἔχουσιν αὐτήν, ἔπονται καὶ αἱ ἄλλαι μετα-
βολαί.

1042^b εἶπε γὰρ καὶ ἐν τῇ Φυσικῇ Ἀκροάσει (51), μάλιστα δὲ ἐν τῇ
8. περὶ Γενέσεως (13), ὅτι ἡ ἀπὸ τῶν χειρόνων εἰδῶν μεταβολή,
οἷον ἡ ἀπὸ ἀέρος εἰς πῦρ, ἐπὶ τὰ κρείττω ἀπλῇ μὲν ἐστὶ γένεσις
τίς δὲ φθορά, ἡ δὲ ἀπὸ τῶν κρείττονος εἶδος ἐπὶ τὸ χειρόν ἀπλῇ μὲν
φθορά τίς δὲ γένεσις.

1042^b πάντες γὰρ τὴν ὕλην μὲν αἰτίαν εἶπον καὶ μνησάντων πεποι-
9. κασιν οἱ φυσικοί, τῆς δὲ εἰδικῆς ὑδὲς ἐφρόντισεν, ἡ ἐπ' ὀλίγον.
λοιπόν ἐξω εἰπεῖν καὶ περὶ τῆς ἐνεργείας ὑπάρχει τῶν αἰδιωτῶν, τίς
ἐστίν· ὡς ἐνεργεῖαν ὑπάρχει τῶν αἰδιωτῶν, λέγων τὸ ἐκάστου εἶδος. καὶ
πρῶτον, ὡς ἔθος αὐτῷ, τὰς τῶν παλαιότερων, αἵς εἶχον περὶ τῶ
εἶδος ὁρᾶς ἐπισκέπτεται, καὶ ἔτω τὸ οἰκεῖον τίθησι βέλημα.

τὰ μὲν ὅν συνθέσει εἰδοποιεῖται τὰ δὲ δεσμῶ· τῷ γὰρ σφακέλει 1042^b
εἶδος ὁ δεσμός ἐστιν, τὰ δὲ εἰδοποιεῖται κόλλη, οἷον τὸ κοντάκιον ἡ
καὶ τὸ κιβώτιον, τὰ δὲ γόμφων, ὡς τὸ κιβώτιον.

τὰ δὲ εἰδοποιεῖται τῷ τόπῳ, ὡς τὰ πνεύματα· ἀπὸ γὰρ τῶν 1042^b
τόπων ἐξ ὧν πνεύσιν, οἱ μὲν λέγονται ἀπαρκατῆς οἱ δὲ νότοι, ἄλλοι
δὲ ζεφυροὶ καὶ ἄλλοι ἀπηνιῶν. καὶ γὰρ τὴν ὕλην ἀδιάφοροι τυγχά-
νουσιν· ὕλη γὰρ παντὸς ἀνέμῳ ἡ ξηρὰ ἀναθυμίασις, ὡς ἐν τοῖς Με-
τεώροις (24) δέδεικται.

ὥστε, φησὶ, δηλονότι καὶ τὸ ἔξω ἥτοι καὶ τὸ εἶναι ἐκἄστῳ καὶ τὸ 1042^b
εἶδος αὐτῶν τοσαυταχῶς λεχθήσεται.

καὶ τὸ κρυφάλῳ εἶναι τὸ ἔτω πεπυκνωμένον ἐστὶ, καὶ ἀπλῶς 1042^b
πᾶσι τέτοις ὀριζήσεται τὸ εἶναι.

οἷον τοῖς μὲν ἀρχῇ ἔξαι εἰδοποιῶν τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον, ὥσπερ 1042^b
Θαλῆς ἔλεγεν ὅτι τὸ ὕδωρ μᾶλλον μανωθεν γίνεται ἀήρ καὶ ἔτι
μᾶλλον πῦρ.

εἰ δὲ τι, φησὶν, ἐξ ἡν εἰδοποιούμενον σχήματι τινι, ὥσπερ τὰ 1042^b
μαθηματικά (ταῦτα γὰρ τοῖς σχήμασιν εἰδοποιεῖται), ὕλη δὲ αὐτῶν
τὸ μαθηματικὸν σῶμα, ἡ εἰ μὴ σχήματι ἀλλὰ λεϊότητι, ὡς αἱ
μυλῖαι λίθοι· εἰ ὅν ἐστὶ τινὰ τέτοις εἰδοποιούμενα, πάντα ἡ τε-
λειότης καὶ τὸ σχήμα καὶ ἡ τραχύτης ἀναχθῆτον εἰς τὸ εὐθὺ καὶ καμ-
πύλον· λέειν γὰρ λέγει τὸ ἐπ' εὐθείας πως ἔχον τὰ μέρη κείμενα,
τραχὺ δὲ τὸ μὴ ἔτῳς ἀλλὰ κοιλότητάς τινος ἡ ὅλως καμπυλότη-
τας καὶ ἀνωμαλίας.

ὁ δὲ λέγει τοῦτον ἂν εἴη. ὑδὲν τέτων ὑπάρχει ἐξ ὧν ὁδὲ συν- 1043^a
δυναζόμενον τῇ ὕλῃ· ὅμως ἐν ἐκἄστῳ τέτων ἥτοι τῷ ὁδὲ καὶ τῶν
ἄλλων τὸ ἀνάλογόν ἐστι, ταύτας ἔχουσιν ἀναλογίαν πρὸς τὴν ὑπάρχει.
καὶ ὥσπερ ἐν ταῖς ὑπάρχεις τὸ κατηγορούμενον τῆς ὕλης ὑδὲν ἑτερόν
ἐστίν ἡ αὐτὴ ἡ ἐνέργεια, ταύτας αὐτὴ τὸ εἶδος, ὁ δὲ καὶ ὀριζόμεθα
(τῷτο γὰρ προσυπακύνει δέ), ἔτω καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ὀρισμοῖς, τοῖς
μὴ ὑπάρχειν ἔστιν ἄλλα τεχνητῶν, τὰ εἶδη ὀριζέον.

ὁ μὲν γὰρ ἐκ τῶν διαφορῶν λόγος ἐστίν ἐκ τῶν εἶδων, ὁ δ' ἐκ 1043^a
τῶν εὐλῶν καὶ λίθων τῆς ὕλης, ὁ δ' ἐξ ἀμφοῖν τῆς οἰκίας, ὁποίας
τῇ Ἀρχύτας ἀπεδέχετο τὰς ἐκ τῶν διαφορῶν καὶ τῆς ὕλης· ὀριζό-
μενος γὰρ τὴν νημερίαν ἔλεγεν ὅτι νημερία ἐστὶν ἡρεμία ἐν πληθεί
ἀέρος· ὕλη μὲν γὰρ ὁ ἀήρ, εἶδος δὲ καὶ ἐνέργεια ἡ νημερία. καὶ πάλιν
γαλήνη ἐστὶν ὁμαλότης θαλάσσης· τὸ μὲν ὑποκείμενον ὡς ὕλη ἡ
θαλάσσα, ὁμαλότης δὲ τὸ εἶδος. ἔτω μὲν ὅν ἀκριβῶς καὶ θεϊστάτα
τὰ περὶ τέτων ὀρίσας συμπεραίνει, λέγων ὅτι φανερόν ἐστιν ἐκ
τῶν εἰρημένων κτλ.

ὁ ζητεῖ, σαφῶς καταλέγει, καὶ λύει δὲ ὡς σαφῶς ἔσσης τῆς 1043^a
λύσεως. ζητεῖ γὰρ πότερον τὰ ὀνόματα τῶν συνθέτων εἰσι ση-
μεῖα ἢ τῶν εἰδῶν; οἷον ἡ γραμμὴ πότερον σημαίνει ὅτι δυὰς ἐν
μήκει, ὅπερ ἐστὶ τὸ σύνθετον (εἶδος μὲν γὰρ ἡ δυὰς, ὕλη δὲ τὸ μήκος,
δυὰς δὲ λέγει τὴν γραμμὴν ὅτι, ὥσπερ ἐν τοῖς ἀριθμοῖς πρώτη
διάστασις ἡ δυὰς ἐστίν, ἔτῳς ἐν τοῖς μήκεσιν ἡ γραμμὴ), πότερον
ὅν ἡ γραμμὴ τὸ ὅτι δυὰς ἐν μήκει σημαίνει, ἢ ὅτι δυὰς τὸ εἶδος
μόνον; καὶ τὸ ζῶον πότερον τὸ σύνθετον δηλοῖ, ὅτι ψυχὴ ἐν τῷ σώ-
ματι ἢ ψυχῇ; αὐτὴ γὰρ ὑπάρχει καὶ ἐνέργεια καὶ εἶδος σώματος τινος.

ἔτω μὲν ἔν ζήτησας ὃ λύει, ὡς δὴ λυ ἔντος ὅτι τὰ ὀνόματα τῶν εἰδῶν εἰσι σημαντικά, ἀλλ' ὃ τῶν συνθέτων.

1043a 37. ταῦτέστι πρὸς μὲν τὰς διαλεκτικὰς συνθεσίας ὠφελεῖται τις παρὰ τὸ γινώσκειν εἴτε τὸ σύνθετον δηλοῖ εἴτε μή, πρὸς δὲ τὴν ζήτησιν τῆς ὑσίας τῆς αἰτιότητος ὑδέν. ἔτω δὲ ἀποπεμφάμενος τὴν τοιαύτην ζήτησιν διευθετεῖν περὶ τῶν εἰδῶν, λέγων ὅτι τὸ τί ἦν εἶναι ἔκ ἐπὶ τῷ συνθέτῳ λογιζέσθαι, ἀλλὰ τῷ εἶδει ὑπάρχει καὶ τῇ ἐνεργείᾳ, καὶ ἐπὶ μὲν τῶν ἀπλῶν τὸ ὑδὼρ εἶναι καὶ ὑδατὶ ταυτόν ἐστι, καὶ ψυχῇ καὶ ψυχῇ εἶναι, ἄνθρωπος δὲ καὶ ἀνθρώπῳ ὃ ταυτόν.

1043b 3. εἰ μὲν, φησί, λέγοι τις τὴν ψυχὴν ἄνθρωπον καὶ κατηγορεῖται τὸ ἀνθρώπου καὶ τῆς ψυχῆς, ἐπειδὴ ψυχὴ καὶ τὸ ψυχῇ εἶναι ταυτὲν σημαίνει, εἴη ἄνθρωπος καὶ ἀνθρώπῳ εἶναι ταυτόν. εἰ δὲ μή, ἔκ ἐστι. καὶ ἔτω, φησί, "τινὶ μὲν τινὶ δ' ὅ, τ" ταῦτέστιν εἰ λέγει τις ἄνθρωπον τὴν ψυχὴν, ἐστὶ ταυτὲν ὁ ἀνθρώπος καὶ τὸ ἀνθρώπῳ εἶναι. εἰ δὲ ἀνθρώπον λαμβάνει τὸν σύνθετον ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος ἦτοι τὸν ἐξ ὕλης καὶ εἰδῶς, ἔκ ἐστι ταυτὲν ἀνθρώπος καὶ ἀνθρώπῳ εἶναι, ἀλλὰ τινὶ μὲν, οἷον ἐπὶ τῆς ψυχῆς, τινὶ δὲ, οἷον ἐπὶ τῷ ἀνθρώπῳ τῷ συνθέτῳ, ἔκ ἐστι.

1043b 5. δεῖξας ἐν τῷ τέλει τῷ πρώτῳ βιβλίῳ ὅτι ἡ συλλαβὴ ἦτοι αὐτὸ τὸ τῆς συλλαβῆς εἶδος ἑτερόν ἐστι τῶν φοιχείων, καὶ ὅτι ἔτε τὸ φοιχεῖον ἐστὶ τὸ εἶδος ἔτε ἐκ φοιχείων, πάλιν τὰ περὶ ἐκείνων διαρθροῖ, λέγων ὅτι ἡ συλλαβή, αὐτὸ τὸ τῆς συλλαβῆς φημὶ εἶδος, ἔκ ἐστιν ἐκ φοιχείων καὶ τῆς συνθέσεως.

1043b 7. "σύνθεσις — μῖξις." ὁ δὲ ἀσαφῶς ἐρμηνεύει καὶ ἑλλειπῶς. δεῖ γὰρ ὑπακύνειν τὸ τινός. τὸ δὲ "ἐκ τῶν" ἀντὶ τῶ μὲν τῶν, ὡν ἐστὶ σύνθεσις ἢ μῖξις. καὶ εἴη ἂν τὸ λεγόμενον τοῦτον. εἰ ἐστιν ἡ σύνθεσις ὑδατος, εἰ τύχοι, καὶ μέλιτος, ὃ συνῆλθεν ἡ μῖξις τινὶ τῶν, ἢ τῷ ὑδατὶ ἢ τῷ μέλιτι ἢ καὶ ἀμφοῖν, καὶ ἀπετέλεσαν τὸ μελίκρατον. εἰ μὲν γὰρ ἦν ἡ μῖξις πρᾶγμα τι τῶν δυναμένων καθ' αὐτὸ εἶναι, εἰκὸς ἦν λέγειν ὅτι μετὰ τινος τῶν τῶν ὑδατος καὶ τῶ μέλιτος ἢ καὶ ἀμφοῖν συνελθούσα ἀπετέλεσε τὸ μελίκρατον. ἐπεὶ δὲ ἔκ ἐστιν, ὃ λέγει τὸ τῶν, ἀλλὰ τὸ μελίκρατόν ἐστιν αὕτη ἡ μῖξις.

1043b 10. ὁ δὲ δὴ, φησὶν, ὁ ἀνθρώπος ἐστὶ τὸ ζῶον καὶ τὸ δίπεν, ἀλλὰ τὸ ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων, ὁ παρὰ ταῦτά ἐστιν. ταῦτα μὲν γὰρ ὕλη, τὸ δ' ἐκ τῶν ὁ ἀνθρώπος. ὅπερ, λέγω δὴ τὸ παρὰ τὸ ζῶον καὶ τὸ δίπεν, ἢ ὑσία, ἔτε φοιχεῖον ἐστὶν ἔτε ἐκ φοιχείων, τὸ δὲ ἐστὶ παρὰ τὸ ζῶον καὶ τὸ δίπεν ἢ ὑσία ἦτοι τὸ εἶδος, ὃ καὶ κυρίως ὑσίαν λέγουσιν ἐξαίρωντες τῷ λόγῳ καὶ χωρίζοντες τὴν ὕλην. μήποτε δὲ τὸ "ὁ ἐξαίρωντες τὴν ὕλην λ." περὶ τῶν τὰς ἰδέας λεγόντων εἴρηκε, ὅτι ὅπερ εἶδος τῆς ὕλης χωρίζοντες καὶ καθ' αὐτὸ εἶναι λέγοντες ὑσίαν αὐτὸ φασιν. εἰ δὴ, ὡς πολλάκις δέδεικε, τὸ εἶδος ἐστὶ τὸ αἷτιον τὸ κινεῖν τὴν ὕλην καὶ ποῖον ἔπερ ἐστὶ, δηλον ὡς εἰ τις ὅλως ὑσίαν λέγοι, ὁδὲν ἄλλο ἀλλ' ἢ τὸ εἶδος φησιν.

1043b 14. γρ. καὶ ὃ λέγουσιν οἱ λέγοντες δηλαδὴ ἄνθρωπον τὸ ζῶον καὶ τὸ δίπεν. cod. Reg.

1043b 16. δέδεικε γὰρ ἐν τῷ πρὸς τῶν βιβλίων ὅτι τὸ εἶδος ὁδὲς ποιεῖ ὁδὲ γινώσκει, ἀλλὰ ποιεῖ τὸ δὲ εἶδος κτλ.

ἐν τῷ πρὸς τῶν βιβλίων. ἐν τῷ περὶ Γενέσεως καὶ Φθορᾶς (17). cod. Reg.

διὰ τῶν θεῶν ὅρον ὅλως ἔκ (ἐστιν) ἀποδιδοῦναι. πῶς γὰρ ἐν 1043b ἐκείνῳ γένος τὸ ὕλη ἀναλογεῖν, ἢ διαφορὰ αἱ εἶδει; ἀγγελον δ' ὅρι- 31. ζόμενοι φαμὶ ὑσίαν μὲν ἀγιασμοῦ, ἄτε ὑφειμενωτέρου ὄντος καὶ συνθετωτέρου τῷ ἀγγέλου. id.

δεῖ προσυπακύνειν τῷ ἐξ ὧν εἵπομεν λυθῆναι, ἵνα ἢ τὸ λεγόμενον τοῦτον. ὥστε ἡ ἀπορία καιρὸν ἔχει, ἣν οἱ Ἀντιθέτειοι ἡπό- 25. ρουν, λυθῆναι ἐξ ὧν εἵπομεν. ἐπειδὴ γὰρ δέδεικε ὅτι ἄλλα ἐστὶ τὰ ὡς εἶδος μέρη καὶ ἄλλα τὰ ὡς ὕλης, ἐκ τῶν λυθῆσε) ἢ τῶν Ἀντιθέτειων ἀπορία. ἐστὶ δ' αὐτῶν ἡ ἀπορία, ὅτι ἔκ ἐστιν ὅρι- 31. σαδῶς, ὁδ' ἐστιν ὅρισμός τις. τῶν δὲ κατασκευάζον. ὡδὲ.

ἐπειδὴ γὰρ ὁ ὅρισμός ἔκ ἐστιν ὄνομα, ἀλλ' ἐκ πλειόνων (τῶν γὰρ εἶπε λόγον μακρόν. τὸ γὰρ ζῶον λογικόν θνητὸν νῦ καὶ ἐπιστήμης 15 δεκτικόν λόγος μακρὸς ἐστιν, ἀλλ' ἔκ ὡς τὸ ἀνθρώπος ὄνομα), ἐπειδὴ ἔν ὁ ὅρισμός ἔκ ἐστιν ὄνομα, ἔκ ἐστιν ὅρισαδῶς. λέγουσι δὲ ὅτι, ὅταν εἵπομεν ζῶον λογικόν, σύνθετον τι λέγομεν ἐξ ὕλης καὶ εἶδους, ὕλης μὲν τῷ ζῶν, εἶδος δὲ τῷ λογικῷ, καὶ ἔτι προσθεῖν τὸ θνητὸν σύνθετον. εἰ δὲ τῶν, τὰ μὲν σύνθετα ἐπεξεργάμεθα καὶ 20 οἰοῖται ἀριθμεῖται πόσα τινὰ τυγχάνει, ζῶον λογικόν λέγοντες, καὶ πάλιν ζῶον λογικόν θνητόν, ὅρισμόν δὲ ὃ φάμεν. λέγει δὲ ὁ Ἀριστοτέλης ὅτι ἡ ἀπορία αὕτη λύει) ἐξ ὧν εἵπομεν. ἐπειδὴ γὰρ δέδεικε ὅτι τὸ ζῶον πεζόν δίπεν τῷ εἶδος ἐστὶ μέρη, ὃ τῆς ὕλης, πῶς ἐστὶ δυνατὸν λέγειν ὅτι τὸ ζῶον ἐστιν ὕλη καὶ δὲ λογικόν εἶδος, ἢ 25 πάλιν τὸ ζῶον λογικόν ὕλη καὶ δὲ θνητὸν εἶδος; εἰ μὲν γὰρ ἦσαν τῆς ὕλης μέρη τὸ ζῶον, τὸ θνητόν, τὸ λογικόν, ἔχρηται ταῦτα λέγειν, ὅτι τὸ ζῶον καὶ τὸ λογικόν ὕλη ἐστὶ, τὸ δὲ θνητὸν εἶδος, καὶ λέγοντες ζῶον θνητόν λέγουσι τὸ σύνθετον τὸ ἐξ ὕλης καὶ εἶδους. ἐπεὶ δὲ ἔκ ἐστὶν ὕλικα, ὃ τὸ σύνθετον λέγουσιν, ἀλλὰ τὰ μέρη τῷ εἶδος. ὥστε ἐστιν 30 ὅρισμός. ἔκ ἐστιν ἔν, φασὶν, ὅρισαδῶς, ἀλλὰ ὁποῖον μὲν ἐστὶν ἀνθρώπος ἢ βῆς ἐνδὲχε) διδάξει, ὅρισαδῶς δὲ ὃ. οἷον ὅρισαδῶς μὲν καὶ εἰπεῖν τί ἐστιν ἀργυρός ἔκ ὅδον τε, ὁποῖον δὲ, δυνατόν, οἷον ἐρω- τηθέντα ὁποῖον ἐστὶν ἀργυρός, εἰπεῖν ὅτι οἷον καττίτερος. ὥστε 35 φασὶ, λόγον μὲν ἐστιν εἰπεῖν ὑσίας συνθέτου τῆς ἐξ ὕλης καὶ εἶδους, εἶδος δὲ ὅρον ἢ ὕλης ἐξ ὧν ἡ σύνθετός ἐστιν ὑσία ἔκ ἐστιν ἀποδύ- ναι. εἰπὼν δὲ ὅτι σύνθετος ἐστὶν ὑσίας ἀποδύει ὅρισμόν, προσέ- 40 θηκε τὸ "ἐάν τε αἰτιότη ἐάν τε νοητὴ ἢ." ἀλλ' ὅτι μὲν αἰτιότη αἰσίου σύνθετοῖ εἰσι, φανερόν. ὅτι δὲ εἰσι καὶ νοηταὶ σύνθετοι, δη- λον. τὰ γὰρ μαθηματικά ἐξ ὕλης καὶ εἶδους εἰσιν. ὁ γὰρ νοητὸς κύκλος ἐξ ὕλης μὲν τῷ διαστήματος, εἶδος δὲ τῷ τοιαυτῷ σχήματος. ἔκ ὡς ἀρεσκόμενος δὲ καὶ τὰ μαθηματικά ὑσίας εἶπεν, ἀλλ' ἴσως καὶ τῶν τῶν Ἀντιθέτειων λεγόντων εἴρηκεν αὐτὰ ὑσίας. τῆς μὲν ἔν συν- 45 θέτου φασὶν ὑσίας, εἴτε αἰτιότη ἐστὶν εἴτε νοητή, ἐστὶν ὅρισμόν ἀπο- δύει, ἐξ ὧν δ' αὕτη, ἔκ ἐστιν, εἴπερ τὸ ζῶον λογικόν καὶ ὅλως ὁ ὅρος τί κατὰ τινος σημαίνει, καὶ τὸ μὲν ἐστὶν εἶδος τὸ δὲ ὕλη. "φανερόν — εἰσιν." δεῖξας ὅτι τὸ εἶδος ἐστὶν ἡ κυρίως ὑσία, καὶ εἰπὼν ὅτι εἴπερ ὅλως λέγομεν ὑσίαν, τὸ εἶδος ἂν λέγοιμεν, ἐπειδὴ ὁμοιότητάς τινὰς ἔχουσιν οἱ ἀριθμοὶ πρὸς τε τὸ εἶδος καὶ τὴν ὑσίαν,

λέγει ὅτι ἐὰν διὰ τὸ ὁμοίωτα ἔχειν τὰς ἀριθμὺς καὶ τὰ εἶδη, λέ-
γῃσι τὰ εἶδη ἀριθμὺς καὶ ἐπὶ τούτῳ καὶ τὰς ὑσίας, ἔχει τινὰ λόγον
τὸ ὑπ' αὐτῶν λεγόμενον, καὶ καλῶς τὸτο λέγει· εἰ δ' ἄλλως, ὅτι
ὁ ἀριθμὸς ἐστὶ μονάδων πλῆθος, καὶ καλῶς. καὶ λέγει τὰς ὁμοιότη-
τας τῶ ἀριθμῷ καὶ τῶ ὀρισμῷ, τῷ δὲ ὀρισμῷ λέγων φανερόν ὅτι
καὶ τῷ ὀρισμῷ λέγει. ὁ ὀρισμὸς, φησὶν, ἀριθμὸς τίς ἐστιν. ὥσπερ
γάρ, φησὶν, ὁ ἀριθμὸς εἰς μονάδας ἀδιαίρετους διαιρεῖται, ὥτ' αὐτῷ
καὶ ὀρισμὸς διαιρεῖται εἰς ἀδιαίρετα. εἰ γὰρ διαιρεῖται τὸ ζῶον εἰς τὰς
λόγους τῶ ἐμφύχου καὶ αἰσθητοῦ, ἀλλ' ὅτι ἐκ ἀπειρον τούτου γενήσεται,
ἀλλὰ καταντήσομεν εἰς τι μὴ διαιρέμενον, εἰς λόγους· καὶ ὥσπερ
ἀπὸ τῶ ἀριθμοῦ, καὶ τὴν ἀρχήν αὐτοῦ ἀφαιρέσῃ ἢ προσεθῇ, ἐκείνῳ μένει
ἀριθμὸς (ἀν γὰρ ἀπὸ τῶ ὀκτώ μονάδα ἀφέλῃς ἢ προσθῇς, ἐκείνῳ
ὀκτὼ μένει), ὥτ' αὐτῷ ἀπὸ τῶ ὀρισμοῦ ἢ τῶ τί ἦν εἶναι, ὅτι ἐστὶν ὀρι-
σμός, ἀν ἀφέλῃς τι ἢ προσθῇς, ἐκείνῳ μένει τὸ αὐτό. καὶ ὥσπερ
δεῖ εἶναι τι τὸ ἐν ἀριθμῷ ἑνὸν καὶ δι' ὅτι ἐστὶν εἰς, ὥτ' αὐτῷ ἐπὶ τῷ
ὀρισμῷ καὶ τῷ τί ἦν εἶναι· ὅπερ, φησὶν δὴ τὸ ἐν ἀριθμῷ ἑνὸν καὶ ἕνα
ποιοῦν, τί ποτε ἔστω, ἐκ ἔχουσιν εἰπεῖν, ὑσίαν αὐτὴν λέγοντες. ἢ
γάρ, φησὶν, ἐκ ἑστὶν εἰς ἀριθμὸς, ἀλλ' οἷον σωρὸς ἐστὶν, ἢ εἴπερ
ἔστι, λεκτέον τί τὸ ποιοῦν ἐκ πολλῶν. ἀλλ' ὅτε τὸ ἐν ἀριθμῷ ἕνα
ποιοῦν ἔχουσι λέγειν τί ποτέ ἐστιν, ὅτε τὸν ὀρισμόν. καὶ τούτου εἰκό-
τως συμβαίνει. «τὸ γὰρ αὐτὸ λόγος»· ἐξ γὰρ ὅτι λόγος καὶ αἰτίαι συμ-
βαίνει αὐτοῖς μὴ ἔχειν λέγειν τίνι εἰς ὁ ἀριθμὸς, ἐκ τῶ αὐτοῦ
τάτου καὶ τὸ περὶ τῶ ὀρισμοῦ προσγίνεσθαι. ἀλλὰ καὶ ὅτι μὴ ἡ ὑσία καὶ τὸ
τί ἦν εἶναι ἐν ἐστὶ δὴλον, ἀλλ' ἐκ ὧς λέγουσιν οἱ τινες, ὅτι μονὰς τίς
ἐστὶν ἡ συγγένεια (μονάδα γὰρ τὸ εἶδος, δυνάδα δὲ τὴν ὕλην ὁ Πλάτων
ἔλεγε· ἀλλ' ἐστὶν ἐν ἐνεργείᾳ καὶ φύσει τις ἐκάστη ὑσία, ἀλλ' ἐν
δυνάμει. [φύσις τις ἐκάστη] γέγραπται, σὺ δὲ ὑποσυνεχισμέν-
ως λέγεις. marg. cod. Reg.] καὶ ὥσπερ ὅτι ὁ ἀριθμὸς ἔχει
τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον, ὅδε εἶδος μᾶλλον ὑσία, ἀλλ' εἴπερ ἐστὶν μᾶλ-
λον ὑσία τὸ εἶδος τῆς καὶ τὴν ὕλην ὑσίας, εἴη ἀν μᾶλλον ὑσία,
ἀλλ' ἐκ τῆς καὶ τὸ εἶδος. ταῦτα εἰπὼν συμπεραίνει ὅτι περὶ μὴ
ἐν γενέσεως καὶ φθορᾶς τῶν λεγομένων ὑσιῶν, πῶς ἐνδέχεται ὅτι
σύνθετος γίνεσθαι, τὸ δὲ εἶδος ἐν γίνεσθαι. καὶ περὶ τῆς τῶν ὀρισμῶν ἀνα-
γωγῆς (εἶπε γὰρ προσεχῶς ὅπως καὶ τὰς ὀρισμῶς εἰς τὰς ἀριθμὺς
ἀνάγειν) ἔστω μέχρι τούτων διωρισμένον· τίνι δὲ ὁ ἀριθμὸς εἰς
ἐστὶ καὶ ὁ ὀρισμὸς καὶ τὸ τί ἦν εἶναι, νῦν μὴ ἐφ' ἧς φησιν, ἐρεῖ δὲ πρὸς τῷ
τέλει τῷδε τῷ βιβλίῳ, ὅταν λέγῃ «περὶ δὲ τῆς ἀπορίας τῆς εἰρη-
μένης περὶ τὰς ὀρισμῶς καὶ τὰς ἀριθμῶς» (c. 6).

νῦν δὲ συμπεραναμένους τὰ περὶ τῆς ὕλης καὶ τῶ εἶδους λεχ-
θέντα, καὶ εἰπὼν ὅτι περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς τῶν λεγομένων ὑσιῶν
πῶς ἐνδέχεται γίνεσθαι, ὅτι αἱ σύνθετοι γίνονται, τὸ δὲ εἶδος ὑθεῖς
ποιεῖ, καὶ τὰ ἐξ ἧς, λέγει ὅτι δεῖ μὴ λαμβάνειν ὡς εἰ ἐκ τῆς ἀνευδῆς
ὕλης ὡς πρώτης πάντα γίνεσθαι, καὶ αὕτη ἐστὶν ὡς ἀρχὴ ὑλικῆ τῶν
γινομένων, ἢ προσεχέστερον ἐκ τῶν αὐτῶν ὡς πρώτων, λέγων τὰ
τέσσαρα στοιχεῖα, εἰ δὴ ἐκ τούτων τὰ γινόμενα ὡς πρώτων γίνονται,
ὁμῶς ἐστὶ τις ἐκάστη οἰκεία καὶ προσεχῆς ὕλη.

τὸ δὲ «ἴσως» πρόσκειται ἢ διὰ τὴν πρώτην ὕλην (ἐξ ἐκεί-
νης γὰρ καὶ τὰ τέσσαρα), ἢ διὰ τὸ μὴ νῦν περὶ αὐτῶν, εἴτε ἐκ

τῶν στοιχείων εἰς τὰ γλυκεῖα καὶ πικρὰ εἴτε μή, προκείσθαι λέ-
γειν αὐτῷ.

πρὸ ὁδὸ λέγει τὴν ἀπὸ τῶ χειρόνος εἶδος καὶ φερῇσει ἀνα-
λογησάμενος ὡς πρὸς τὸ κρείττον εἶδος, ἀνάλυσιν δὲ τὴν εἰς τὸ
χειρόν.

ἀλλ' ἐνίον ἐτέρων ὄντων καὶ ἡ ὕλη ἐτέρα ἐξ ἀνάγκης ἐστίν.
ἐπειδὴ τετραχῶς λέγει (τὰ αἰτία), ὅταν τις ζητῇ τὸ αἷτιον,
πάσας δεῖ λέγειν τὰς ἐνδεχομένας αἰτίας, καὶ τὰς πόρρω δὲ ἀλλὰ
τὰς προσεχέας.

ἰστέον δὲ ὅτι τὸ εἶδος καὶ τὸ εἶδος ἐπὶ τῶν φυσικῶν τὸ αὐτό
ἐστίν, ἐπὶ δὲ τῶν τεχνικῶν καὶ τὸ αὐτό.

εἰπὼν ὅτι ἐπειδὴ τὰ αἰτία τέτταρα, τὰ τέτταρα ἐρωτωμέ-
νης δεῖ ἀποδιδόναι, λέγει ὅτι περὶ μὴ τὰς φυσικὰς αἰτίας καὶ γεννη-
τάς, ἐκ δὲ καὶ τὰς ἀγενήτους ἀνάγκη ὥτ' αὐτὴν μετείναι καὶ ἀποδιδόναι
τὰς προσεχῆς αἰτίας, εἴ τις μέτεισιν ὁρθῶς. ἀλλ' εἴπερ τὰ αἰτία
ἀποδοτέον ἡμῖν ἐστὶν, δεῖ μὴ ἀγνοεῖν αὐτά· ὁ γὰρ τις ἀγνοεῖ, πῶς
ἀν καὶ ἀποδοῖ; περὶ δὲ τῶν φυσικῶν μὴ αἰσθῶν δὲ ὑσιῶν (λέγει δὲ
τὴν ἐξυμπασαν τῶν ὀκτῶ σφαιρῶν ἐνάδα) ἄλλος λόγος· ἴσως γὰρ
ἐκ ἔχει ὕλην· εἰ γὰρ μὴ ἔχει, ὅτι ἀν ἐπ' αὐτῆς τὸ ὑλικὸν ἀποδοθῇ.
τὸ δὲ «ἕνα» πρόσκειται, ὅτι καὶ τὸ κυκλοφορικὸν ἐν συγχωρῇ τις
μὴ ἔχειν ὕλην, ἀλλὰ τῆς γε ἐκλείψεως φυσικῶν τι ὕλης τις ἀν
φαίη ὕλην. εἰπὼν δὲ ὅτι ἴσως ἐκ ἔχει ὕλην, λέγει ὅτι ἢ εἰ καὶ
ἔχει ἀλλ' ἐν γενετῇ καὶ φθορῇ ἀλλὰ μόνον καὶ τόπον κινήτην.

ὅδε δὴ τῶν φύσει μὴ ὑσιῶν δὲ ἀλλὰ παθῶν ἐστὶν ὕλη,
ἀλλ' ὑποκείμενον αὐτοῖς ἐστίν, ὕλη δὲ ἐκ ἐστίν.

ὕπνος δὲ πάλιν ἀδύνατον ἐστὶν τὸ πρῶτον πάσῃ. ἀλλ' εἰπάτω
καὶ τούτου τὸ ζῶον, καὶ τί παθὼν ὑπνώσκει, ἢ τί τῶν ἐν αὐτῷ τὸ πρῶ-
τον πεπονθὸς ὑπνώσκει; πρότερον γὰρ ἄλλο τι παθὼν τὸ ζῶον ὑπνώ-
σκει. πρότερον ἐν τούτῳ καρδίᾳ ἐστίν, ὡς αὐτὸς ὅτις φησιν, ἢ ὁ ἐγ-
κέφαλος, ὡς ὁ Πλάτων· ὅτις μὴ γὰρ ἀρχὴν τῶν ζῶων τὴν καρδίαν
λέγων φησὶν ὅτι, ὥσπερ ἐπὶ τῷ κόσμῳ αἱ ἀναχθεῖσαι ἀτμίδες καὶ
ψυχθεῖσαι εἰς ὕδωρ συνίστανται καὶ πάλιν κατέρχονται, ὥτ' αὐτῷ ἐπὶ
τῶν ζῶων τῶν ἐκ τῶ πέττειν ἀνισθῶν εἰς τὸν ἐγκέφαλον ἀτμίδων,
ἐπειδὴ περ φύσει τυγχάνει ὡς ψυχρὸς ὁ ἐγκέφαλος, ψυχρῶν
ὑπ' ἐκείνου κατέρχεται καὶ ἐπιπίπτει τῇ καρδίᾳ, καὶ σβεννυμένη τῷ
ἐν αὐτῇ καὶ παντελῶς δὲ θερμῷ ὑπνώσκει τὸ ζῶον, μέχρις ἀν δια-
λυθῶσι πάλιν καὶ ἀναχθῶσι, καὶ ὥτ' αὐτὸς δὴ ἀνίσταται τὸ ζῶον. ἀδύνατον
ἐν, φησὶν, ἐστὶν ἐπὶ τῷ ὕπνῳ τί τὸ πρῶτον πάσῃ καὶ ὑπὸ τίνος, καὶ τί
τὸ πάθος τὸ ἐκείνου, τετέστι τί ἐστὶ τὸ τῷ πάσῃ πάθος καὶ μὴ τῷ
ὅλῳ ζῷῳ; ὅτι ἀκίνησία τοιαυτή, δυνάμει λέγων ὡς εἴ τις ὀρισμὸν
ἀποδοῦναι τῷ ὕπνῳ βάλαιτο, μὴ λεγέτω ὅτι ὕπνος ἐστὶν ἀκίνησία
τῶν τῷ ζῷῳ αἰσθήσεων· τούτου γὰρ καὶ τῆς ὅλης τῷ ὅλῳ ζῷῳ ἡρεμίας
εἶρη καὶ ὅλῳ τῷ ζῷῳ ἐφαρμόττει ἀλλ' ἐν τῷ ὕπνῳ μόνῳ· δεῖ δὲ
τὸν τῷ ὕπνῳ ὀρισμὸν μόνῳ τῷ ὕπνῳ ἐφαρμόττειν. μήποτε δὲ τὸ
«ἀκίνησία τοιαυτή» ἐπὶ τῷ ὕπνῳ εἶρη, ἵνα ἢ λέγων ὅτι τί δεῖ τὸ
τῷ ὕπνῳ πάθος ἀποδιδόναι, ὅτι ὕπνος ἐστὶν ἀκίνησία τοιαυτή, καὶ
αὕτη τῷ τί πάσῃ τὸ πρῶτον; τετέστι καὶ αὕτη ἡ ἀκίνησία δη-
λέτω καὶ ἐν τῷ τί πάσῃ τὸ πρῶτον, ὁ ὕπνος γίνεσθαι, ἥτοι δη-

1044a
15. θέντα, καὶ εἰπὼν ὅτι περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς τῶν λεγομένων ὑσιῶν
πῶς ἐνδέχεται γίνεσθαι, ὅτι αἱ σύνθετοι γίνονται, τὸ δὲ εἶδος ὑθεῖς
ποιεῖ, καὶ τὰ ἐξ ἧς, λέγει ὅτι δεῖ μὴ λαμβάνειν ὡς εἰ ἐκ τῆς ἀνευδῆς
ὕλης ὡς πρώτης πάντα γίνεσθαι, καὶ αὕτη ἐστὶν ὡς ἀρχὴ ὑλικῆ τῶν
γινομένων, ἢ προσεχέστερον ἐκ τῶν αὐτῶν ὡς πρώτων, λέγων τὰ
τέσσαρα στοιχεῖα, εἰ δὴ ἐκ τούτων τὰ γινόμενα ὡς πρώτων γίνονται,
ὁμῶς ἐστὶ τις ἐκάστη οἰκεία καὶ προσεχῆς ὕλη.

1044a
19. τὸ δὲ «ἴσως» πρόσκειται ἢ διὰ τὴν πρώτην ὕλην (ἐξ ἐκεί-
νης γὰρ καὶ τὰ τέσσαρα), ἢ διὰ τὸ μὴ νῦν περὶ αὐτῶν, εἴτε ἐκ

λέγει δὲ ὅτι εἰ καὶ ὅπερ ὂν τι καὶ ὅπερ ἔν τι ἐστὶ τὸ τόδε, τὸ ποσόν, τὸ ποιόν, ἀλλ' ὅν ἐκ ἑξὶ γένος αὐτῶν ἕτε τὸ ὂν ἕτε τὸ ἔν· γενικώτατα γὰρ εἰσι γένη, κατηγορεῖται δ' αὐτῶν, ὡς πολλάκις εἴρηται, τὸ ὂν καὶ τὸ ἔν, ὡς τὰ ἀφ' ἐνὸς καὶ πρὸς ἔν. καὶ διὰ τὸ μὴδὲ εἶναι αὐτῶν γένος τὸ ὂν καὶ τὸ ἔν, ὅδε λαμβάνει ἐν τοῖς ὁρισμοῖς αὐτῶν, 5 ὁρισμὸς λέγων τὰς ὑπογραφάς· οἱ γὰρ ὁρίσμοι ἐκ γενῶν καὶ διαφορῶν εἰσὶ, τῶν δ' ἐκ ἑξὶ γένη. εἰ δὴ τῆτο, ὅδε ὁρίσμοι αὐτῶν εἰσὶν, καὶ ἑστὶ τὸ τόδε καὶ τὸ ποσὸν καὶ τῶν λοιπῶν εὐθύς τὸ τί ἦν εἶναι τὸ ἔν τι εἶναι καὶ ὂν τι· καὶ διὰ τῆτο, λέγω δὴ διὰ τὸ εἶναι αὐτοῖς τὸ τί ἦν εἶναι τὸ ὅπερ ἔν τι καὶ ὅπερ ὂν τι, ὅδ' ἔστιν ἕτερόν τι αἴτιον 10 ὁδὲν τῶν τῶν ἔν εἶναι καὶ ὂν· εἰ μὴ γὰρ ἦν γένος ἡ τὸ ὂν ἡ τὸ ἔν, τῆτο δὲ καὶ τὸ ποσόν, ὥσπερ ἀνθρώπων τὸ ζῶον, ἦν ἂν ἕτως αἴτιον τι τῶν ἔν εἶναι αὐτὰ καὶ ὂν. ἀλλ' εἰ καὶ τοιαῦτά ἐστιν ἡ τε ὁσία καὶ τὸ ποιόν καὶ τὸ ποσόν, ὅμως ἐκ εἰσὶ χωριστὰ τῶν καθ' ἕκαστα ἀλλ' ἐν αὐτοῖς. ταῦτα δὲ εἰπὼν πάλιν ἐπανατρέχει ἐπὶ τὰ πρότερα, 15 λέγων “διὰ ταύτην δὲ τὴν ἀπ.”

1045 δ
9. ὥσπερ ὁ Πλάτων μετέχει τῶν ἰδεῶν εἶναι τὰ τῆδε (φησί), τί δὲ τὸ αἴτιον τῆς μετέχεις ἐστὶ, καὶ ὅπως τί τὸ μετέχειν καὶ ὅπως τῆτο δυνατόν συμβαίνειν, ἀπορῶσι καὶ ἐκ ἔχουσιν εἰπεν. οἱ δὲ φασὶ συνυσίαν ψυχῆς, ὥσπερ Δυσκόφρων ὁ σοφιστὴς τὴν ἐπιστήμην λέγων 20 συνυσίαν τῶν ἐπιστάδων καὶ ψυχῆς. κάλλιον δ' ἂν καὶ σαφέστερον ἦν,

εἰ ἕτω πως εἶχεν ἡ γραφή “τὴν ἐπιστήμην τῶν ἐπιστάδων συνυσίαν καὶ ψυχῆς.” ἐρωτώμενος γὰρ ὁ Δυσκόφρων, τί τὸ αἴτιον τῆς τὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν ψυχὴν ἐν εἶναι, ἔλεγεν ὅτι ἡ συνυσία. οἱ δὲ τὸ ζῶον ἔλεγον ὡς ἑστὶ σύνδεσμος ψυχῆς ἐν τῷ σώματι.

αἴτιον δέ, φησὶν, αὐτοῖς τὰ ταῦτα λέγειν, ὅτι ζητῶντες τί τὸ 1045 δ αἴτιον τῶν ἐν χαλκῶν ἐν δυνάμει ὄντα τρίγωνον ποιῆσαι αὐτὸν ἐνεργείᾳ τρίγωνον, καὶ μὴ δυνάμενοι λόγον ἐνοποιῶν ἦτοι αἰτίαν καὶ διαφορὰν ἀποδοῦναι τῷ πῶς ἔν εἰσι, ταῦτα ἔλεγον· εἰ γὰρ ἡδυνήθησαν εὐρεῖν καὶ ἀποδοῦναι λόγον καὶ αἰτίαν ἐνοποιῶν τῷ τί τὸ ἐν ἐν τὴν δυνάμει ἦτοι τὴν ὕλην καὶ τὴν ἐνέργειαν, ταῖς τὸ εἶδος, ἐκ ἂν εἰς τοιαῦτα ἐξετράπησαν. ὥσπερ δὲ πολλάκις εἴρηται ὅτι ἡ ὕλη ἡ ἐχάτη (αὕτη δ' ἐστὶν ἡ προσεχὴς· νῦν γὰρ ἐχάτην αὐτὴν εἶπε) καὶ τὸ εἶδος ἐν ἐστὶν· ὥστε τὰ ταῦτα ἐν εἶναι ἐκ ἄλλο τι τὸ αἴτιον ἡ τὸ κινῶν τὴν ὕλην ἐκ δυνάμεως εἰς ἐνέργειαν. ὅσα δέ, ὥσπερ εἴρηται, 16 μὴ ἔχει ὕλην, πάντα ἀπλῶς καὶ κυρίως ὅπερ ἔν τι εἰσὶ καὶ ὅπερ ὂν. καὶ ὅρα δὴ τὸ διδασκαλικόν καὶ δαιμόνιον τῷδε τῷ ἀνδρὶ, ὅπως ἐκ τῶν ὑσέρων (ὅ γὰρ ἄλλως ἐν τῷ τοῖς) καὶ ἡμῖν γνωρίμων ἐπὶ τὴν πολυτίμητον πατέρα καὶ ποιητὴν πάντων θεῶν ἀγαγεῖν ἡμᾶς μεθοδεύει, καὶ δεῖξαι ὅτι οὗτος ὁ χαλκεὺς αἰτίος ἐστὶ τῷ ἐν χαλκῶν καὶ τὴν σφαῖραν ἐν εἶναι, ἕτως καὶ ἡ ἐνοποιὸς αὐτῆς καὶ δημιουργικὴ δύναμις πάντων τῶν ὄντων αἰτία ἐστὶ τῷ ἔχειν ὥσπερ ἔχει.

ΣΧΟΛΙΑ ΕΙΣ ΤΟ Θ.

1045 δ
27. Εἰπὼν ἐν τῷ Ζ καὶ Η περὶ τῆς καθ' αὐτὸ ὄντος, ἐν τούτῳ λέγει περὶ τῆς δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ. ἐπειδὴ γὰρ τὸ ὂν λέγετο καὶ τῆς δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ, ἡ δὲ παρῶσα μέθοδος περὶ τῆς ὄντος ἐστὶν, ἐν τῷ παρόντι βιβλίῳ λέγει περὶ δυνάμεως καὶ ἐνεργείας. λέγειν δὲ περὶ 25 ἐνεργείας ἀναγκαῖον· ὡς γὰρ δεῖξει, τὸ πρῶτον αἴτιον, ὃ ζητῶμεν ἐνταῦθα, ὅδε ἄλλο ἐστὶν ἡ ἐνέργεια. ὑπομνησθεὶς δὲ πάλιν ἡμᾶς τῶν ῥηθέντων καὶ δεχθέντων, ὅτι περὶ τῆς πρώτης ὄντος, ὅπερ ἐστὶν ἡ ὁσία, δι' ἣν καὶ αἱ ἄλλαι κατηγορίαι ὄντα λέγονται· καὶ γὰρ τὴν λόγον τῆς ὁσίας αὐτῆς ὁσία ἐστὶ πάντα τὰ ὄντα καὶ λέγει. καὶ τὴν 30 αἰτίαν τῶν διὰ τὴν ὁσίαν πάντα τὰ ὄντα λέγεσθαι ἐπήγαγεν, εἰπὼν “πάντα γὰρ ἔχει τὴν τῆς ὁσίας λόγον, ὥσπερ εἵπομεν ἐν τοῖς πρώτοις”. εἰ γὰρ ἀκριβῶς τις ὀρίξει τὸ ποσόν ἡ τὸ ποιόν ἡ ἄλλην τινὰ τῶν κατηγοριῶν, εἰς τὴν ὁρισμὸν αὐτὸν ἐξ ἀνάγκης τὴν ὁσίαν παραλήψει, ὥσπερ καὶ εἰς τὴν τῆς σιμότητος τὴν ῥῖνα. εἰ δὲ τῆτο, 35 δῆλον ὡς διὰ ταύτην ὄντα λέγει· περὶ γὰρ τούτων εἴρηται.

1045 δ
34. τὸ καὶ ἐντελέχεια καὶ καὶ τὸ ἔργον ὁ μὲν Ἐφέσιος ἐκ παραλλήλων φησὶ δηλοῦν τὸ αὐτό· μήποτε δὲ βέλτιον ἐστὶν ἕτως αὐτὸ ἐξηγησάσθαι. ἡ ἐντελέχεια, ἡ καὶ ἐνέργεια, ὡς πολλαχῶς ὁ Ἀριστοτέλης διδάσκει, διττή, ἡ μὴ κατ' αὐτὴν τὴν ἐνέργειαν λεγομένη, ὡς 40 εἴ τις λέγοι τὴν οἰκοδόμους ἐνεργείᾳ οἰκοδόμους ὅτε οἰκοδομεῖ καὶ πρὸς αὐτῷ τῷ ἔργῳ ἐστὶν, ἡ δὲ ὅτε μὴ ἐνεργεῖ μὴ ἐν τῷ τέως, δύναται δ' ὅτε βάλῃ τὸν ἐνεργεῖν κτλ. cod. Reg.

ἐκ παραλλήλων δὲ τὸ ἐνεργεῖν καὶ τὸ καὶ τὸ ἔργον κεῖται.

λέγοι δὲ ἂν κυρίως δύναμιν τὴν πρώτην καὶ ἀνείδεον ὕλην· 1045 δ δύναμει γὰρ πῶς ἐστὶν, ἥτις καὶ πρώτη δύναμις ἦ, ἀλλ' ὅν ἐκ ἑξὶ 36 χρησιμωτάτη πρὸς τὸ βουλόμεθα νῦν· αὐτὸν γὰρ τι καὶ ἀπλῶν καὶ ἀσώματων ζητῶμεν, ἀλλ' ἐκ ἐνυλόν τι καὶ σύνθετον. τὸ δὲ “ἐπὶ πλέον γὰρ ἐστὶν ἡ δύναμις καὶ ἡ ἐνέργεια τῶν μόνων λεγομένων καὶ κίνησιν” τοῦτον ἂν εἴη· τὸ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ ὂν ἐπὶ πλέον ἐστὶ τῷ δυνάμει μόνον ὄντος· ἔχει γὰρ ἀμφοτέρω, τό τε δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ, ἐκεῖ δὲ τὸ δυνάμει μόνον, τὸ δὲ τὰ δύο πλητῆσαν τῷ ἐν ἐπὶ πλέον ἐστὶν. ὁ μόνον δὲ τὸ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ ἐπὶ πλέον ἐστὶ τῷ δυνάμει μόνον, ἀλλὰ καὶ τῷ ἐνεργείᾳ μόνον. τὴν δὲ δύναμιν κίνησιν εἶπε νῦν, ἡ κίνησιν τὴν ἐνέργειαν εἶπεν, ἵνα ἡ τὸ λεγόμενον, ἐπὶ πλέον γὰρ ἐστὶν ἡ δύναμις καὶ ἡ ἐνέργεια τῶν καὶ κίνησιν ἦτοι κατ' ἐνέργειαν μόνον λεγομένων. ἐστὶ δὲ δυνάμει μόνον ἡ πρώτη καὶ ἀνείδεος ὕλη, δυνάμει δὲ καὶ ἐνεργείᾳ πῦρ γῆ καὶ τὰ σύσροια τούτοις· τὸ γὰρ ἐνεργεῖν ὂν πῦρ δυνάμει ἐστὶν ἀήρ. ἀλλ' εἰ καὶ ἐπὶ πλέον ἐστὶ τὸ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ τῷ δυνάμει μόνον ἡ τῷ ἐνεργείᾳ μόνον, ὅμως εἰπόντες περὶ τῆς κυρίως δυνάμεως ἐν τοῖς περὶ τῆς ἐνεργείας ὁρισμοῖς δηλώσομεν, φησὶ, καὶ περὶ τῶν ἄλλων δυνάμεων.

ἔτι γὰρ ὁμοιότητι τινι λέγονται, ὥσπερ ἐν γεωμετρίας· ἐκεῖ 1046 α γὰρ λέγειται ὅτι εἰ ἐστὶν ἡδὲ ἡ εὐθεῖα διπλασία τῇσδε, καὶ ὁ δύναται τε- 7. τράγωνον τετραπλάσιον ἐστὶ τῷ τετραγώνῳ ὁ δύναται ἡ λοιπή. τῆτο δὲ φανερόν ἐστι ἐπὶ ἀριθμῷ· ὁ γὰρ τέσσαρα διπλασίου ὦν τῷ δύο

τὸ ἀπὸ τῆ τέσσαρα τετράγωνον, ὃ ἐστὶ τὸ δεκαεξέ, τετραπλάσιον ἐστὶ τῷ ἀπὸ τῆ δύο, ὅπερ ἐστὶ τὸ τέσσαρα. τὸτο δὲ καθ' ὁμοιότητα λέγει· τῆς κυρίως δυνάμεως· διὰ τὸ τὴν κυρίως δύναμιν πάντα δύνασθαι, δύνασθαι δὲ τι καὶ ἡ εὐθεία, λέγει καὶ ἡ εὐθεία δύναμις. λέγει ἔν δὴ δυνατὰ καθ' ὁμοιότητα καὶ ἀδύνατα τῷ 5 εἶναι πως ἢ μὴ εἶναι· διπλάσιον γὰρ ὅσης τῆς εὐθείας, λέγει δύνασθαι τετραπλάσιον, μὴ ὅσης δὲ λέγει μὴ δύνασθαι.

1046 a τὸ δὲ “ἢ ἄλλο” πρόσκειται, ἐπειδὴ νοσούν τις ἰάσασθαι· ἂν ἐαυ-
11. τόν, καὶ ἔστιν ἐν αὐτῷ ἡ δύναμις τῇ ὡδὶ παθεῖν αὐτόν, ἀλλ' ὃ καθ' αὐτὸ τὸτο ὑπάρχει αὐτῷ ἄλλα καθὼς ἄλλο. ἐπειδὴ δὲ τῶν δυνα- 10 μων αἱ μὲν εἰσιν αἰτίαι τῇ μεταβάλλειν τὰ ἐν οἷς ἐστὶν ἐπὶ τὸ χεῖρον, αἱ δὲ ὅκ εἰσὶ, διορίζει καὶ περὶ αὐτῶν λέγων “ἢ μὴ τῷ παθεῖν ἐπὶ δυνάμεις, ἢ ἐν αὐτῷ τῷ πάσχοντι ἀρχὴ μεταβολῆς παθητικῆς ὑπ' ἄλλης ἢ ἄλλο,” τῷ τῆς τῶν δυνάμεων ἢ μὲν ἐστὶν ἐν αὐτῷ τῷ πάσχοντι ὡς ἀρχὴ μεταβολῆς, ὅχι τῷ μὴ πάσχειν ἀλλὰ 15 τῷ πάσχειν ὑπ' ἄλλης, ὥσπερ εἴρηται ἐπὶ τῇ κινήσει ἀνδριάντος. ἢ μὴ ἔν τῶν δυνάμεων ἐστὶ τοιαύτη, ἢ δὲ ἐστὶν ὅκ ἀρχὴ τῷ πάσχειν ὑπ' ἄλλης, ἀλλὰ μᾶλλον ἔστι ἀπαθείας τῆς ἐπὶ τὸ χεῖρον.

1046 a πάλιν τῶν δυνάμεων αἱ μὲν εἰσι τῷ μόνον παθεῖν αἱ δὲ τῷ
17. καλῶς· πῶς δὲ ταῦτα λέγει, εἴρηται ἡμῖν ἐν τῷ Δ ταύτης τῆς 20 πραγματείας πλατύτερον, ὅτε περὶ τῶν τῆς δυνάμεως σηματομένων ἔλεγεν (c. 12).

1046 a διὰ τὸ τὸ ἔχειν τινα δύναμιν καὶ ἀρχὴν, καὶ ὅλως διὰ τὸ εἶναι
20. τὴν ὕλην ἀρχὴν τινα, πάσχει τὸ πάσχειν καὶ ἄλλο ὑπ' ἄλλης· καυσὸν γὰρ ἐστὶ τὸ λιπαρὸν καὶ θλασὸν καὶ ὑπεῖκον ὡδί.

1046 a καὶ τῶν δυνάμεων ἢ μὲν ἐστὶν ἐν τῷ πάσχοντι ἢ δὲ ἐν τῷ ποῦντι.

26. ὡς εἰ τὸ ποῦν ἕτερον ἐστὶ τῷ πάσχοντος, δῆλον ὅτι τὸ συμ-
1046 a πεφυκὸς καὶ ἐν ὃν καὶ συνεχὲς ὃ εἰσέει· ὡς τὸ τῷ πάσχειν
23. ἕτερον εἶναι δεῖ τῷ ποῦντος. ὥσπερ δὲ ἡ δύναμις καὶ τὸ δυνατὸν ἔστι ἐστὶν, ὅπως ἡ ἀδυναμία ἢ τῇ τοιαύτῃ δυνάμει ἐναντία γέρησις 30 ἐστὶν· ὡς τῷ αὐτῷ καὶ κατὰ τὸ αὐτὸ πᾶσα δύναμις ἀδυναμία.

1046 b διὸ πᾶσαι αἱ τέχναι αἱ τε ποιητικαί, ἢ τε οἰκοδομικαὶ καὶ ἡ
2. ναυπηγική, καὶ αἱ ἐπιστήμαι (κοινότερον δὲ τέχνας εἶπε τὰς ἐπιστήμας) δυνάμεις εἰσιν.

1046 b “ἀποφάσει γὰρ καὶ ἀποφραῖ,” τῷ τῆς γέρησει (τὸ γὰρ ἀποφραῖ 35 τῷ γέρησει ἐστὶ δηλωτικόν) οἶδε τὸ ἐναντίον... λέγει δὲ ἐνεργείας γέρησιν πρώτην, εἰ ὅτε πέφυκεν ἔχειν καὶ ὡς πέφυκεν ἔχειν καὶ ὃ πέφυκεν ἔχειν μὴ ἔχει, δευτέραν δὲ γέρησιν τὸ ὅλως μὴ ἔχειν.

1046 b αὕτη δ' ἐστὶν ἀποφραῖ τῆς ἔξεως· ταύτην γὰρ εἶπε θάτερον.
15. ἢ πρώτην γέρησιν ἐνταῦθα λέγει τὴν ἐν τῷ δεκτικῷ, πρὸς ἀντιδιαβολὴν τῶν ἄλλων γέρησεων τῶν ἀπλῶς λαμβανομένων καὶ μὴ ἐν τοῖς δεκτικαῖς· οὕτω γὰρ ὃ ἡμέτερος καθηγητῆς ἐξηγήσατο. ἦγον, ὡς εἴρηται, τὴν ἐν τῷ δεκτικῷ γέρησιν καὶ πρώτην ὀνομάζει γέρησιν. cod. Reg.

1046 b “τῷ λόγῳ. ἔχ,” τῷ τῆς ἐν τῷ λόγον ἔχοντι. ἢ ἡ ἐπιστήμη
17. ἐστὶ δύναμις τῷ λόγον ἔχειν, ἀντὶ τῷ, ἢ ἐπιστήμη δύναμις ἐστὶν ἐν τῷ ἔχειν λόγον καὶ αἰτίαν τῷ ἐπιστήμῃ ὅπερ ἔχει. καὶ ἔχει ἡ ψυχὴ

ἀρχὴν κινήσεως τὴν ἐπιστήμην· κινεῖ γὰρ αὐτήν, ὡς ἔφαμεν, εἰς θεωρηματὰ τινα καὶ εὐρέσεις.

“ὃ δ' ἐπιστήμην ἀμφω,” διὰ τὸ τὴν λόγον τὴν ἐν τῷ ἐπιστημονί 1046 b ἀμφοτέρω γνωσκειν, εἰ καὶ μὴ ὁμοίως. ἐστὶ δ' ὁ τοῦτος λόγος ἦτοι 19. ἢ ἐπιστήμη ἢ ἐν ψυχῇ, ἦτοι ψυχὴ ἔχει τὸν λόγον ἢ τὴν ἐπιστήμην ἀρχὴν κινήσεως.

“πρ. τὸ αὐτὸ σ.” τὸ αὐτὸ λέγει τὸ λογικόν... “πρὸς τὸ αὐτὸ,” 1046 b τῷ τῆς τὸ λογικόν... ἐπεὶ καὶ ἡ γέρησις καὶ ἡ ἔξις ἐν· μὴ εἰσιν 22. ἀρχῇ, τῷ λόγῳ ἦτοι τῷ λογικῷ, ἀμφοτέρω ποιήσει ἡ ψυχὴ. “τὸ μόνον ποιῆσαι δύναμις”· τῷ γὰρ εἰ γράφοντι ἀκολουθεῖ 1046 b καὶ τὸ μόνον γράφειν, τῷ δὲ μόνον γράφοντι ὅκ ἀκολουθεῖ τὸ εἰ 25. γράφειν· διότι ἐκεῖνον μὴ παρέστω ἀμφοῖν δύναμις, τῷ δὲ μόνον γράφοντι ὅδαμῶς.

Μεγαρικὸς λέγει ἂν τὸς περὶ Εὐκλείδην (Ζήνωννα Α)· ὅπως 1046 b γὰρ εἰς τὰ Μέγαρα τὸ διδασκαλεῖον εἶχε. λέγει δὲ ὅτι οἱ Μεγα- 29. ρικοί δύναμιν καὶ ἐνέργειαν ταύτην ποῖσιν.

οἱ περὶ Ζήνωννα. cod. Reg. Ἐλεατῶν ὁ Ζήνων, ὃ φιλόσοφος, Ἐλεᾶν δὲ ὅκ ἐν Μεγάροις, ἀλλ' ἐν τῇ Ῥώμῃ. ibid. in marg.

τὸ δὲ “ὃ γὰρ δὴ τῷ γε πράγματι” τοῦτον ἂν εἴη ὅτι τὴν 1047 a τέχνην μὴ ἔχειν τότε συμβαίνει, ὅταν λήθῃ ἢ χρόνῳ ἢ πάθει ὃ 2. ἔχων αὐτὴν ἀποβάλλῃ, ὃ μὴν τῷ γε πράγματι καὶ τῆς ὕλης φθαρείσης· εἰ γὰρ ὑποθέμεθα ὅτι ἀνήρηται πᾶς λίθος, ὃ συμβῇ τῇ τῷ τῶν ἀναίρεσει ἀποβαλεῖν τὴν οἰκοδομικὴν τέχνην τὴν οἰκοδόμον, 25 ἀλλ' ἔξει ταύτην καὶ λίθον μὴ ὄντων. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. τὸ δὲ “ἀεὶ γὰρ ἐστὶν” ἴσον ἐστὶ τῷ, εἰ ἀληθὴ ἐστὶν ἅπερ εἵπομεν, καὶ ἀδυνατόν ἐστὶ τὸ μὴ μαθόντα ἔχειν, καὶ ἐμπαλιν ἀδυνατόν ἐστὶ μὴ ἔχειν τὸν μὴ ἀποβαλόντα, καὶ ὅτι ὅκ ἀνάγκη τῆς ὑποκειμένης ἐκείνης τέχνης ὕλης φθαρείσης εὐθὺς τὴν τέχνην ἀποβάλλειν, ἀλλὰ καὶ ταύτης μὴ ὅσης ὅδεν ἦν ἐνδὲξαι πάλιν τὴν τέχνην ἔχειν, πῶς, ὅταν παύσῃ ὁ οἰκοδόμος τῷ οἰκοδομεῖν, καὶ τὴν τῶν Μεγα- ρικῶν δόξαν τε καὶ ἀπόφασιν, ὅτι ἔξει τὴν οἰκοδομικὴν· εἰ δὲ τῷτο, πῶς λαβὼν πάλιν εὐθὺς οἰκοδομήσει· καὶ γὰρ γὰρ ὅτι ἀδύνατόν ἐστὶ τὴν τοιαύτην ἔχειν τέχνην μὴ μαθόντα, αὐτὸς δὲ 5 ἅμα τῷ παύσῃ τῷ οἰκοδομεῖν μὴ μαθὼν πάλιν εὐθὺς οἰκοδομήσει. εἰ δὲ ἅμα τῷ παύσασθαι τῷ οἰκοδομεῖν εὐθὺς πάλιν οἰκοδομεῖ, δῆλον ὅτι εἶχε καὶ μὴ οἰκοδομῶν τὴν οἰκοδομικὴν καὶ ἠδύνατο οἰκοδομῆσαι. εἰ γὰρ, ὡς αὐτοὶ φασιν, ἅμα τῷ οἰκοδομεῖν ἀπέβαλε τὴν τῷ οἰκοδομεῖν δύναμιν, πῶς πάλιν μὴ μα- 40 θῶν μῆτε διὰ μαθήσεως λαβὼν αὐτήν (τῷτο γὰρ εἴρηται) οἰκοδομεῖ· ἄλλως τε ἐπεὶ ὑπόκειται τότε μὴ ἔχειν τὴν τέχνην, ὅταν ἢ λήθῃ ἢ χρόνῳ ἢ πάθει τῷ ταύτην ἀποβάλλῃ, ὅδεν δὲ γέγονε τοῦτον περὶ τὴν οἰκοδόμον, πῶς οἶοντε λέγειν. ὅταν μὴ οἰκοδομή, τὴν τοιαύτην ὅκ ἔχειν δύναμιν;

ὃ γὰρ Πρωταγόρας ἔφασκε μὴ εἶναι μῆτε γλυκὺ μῆτε ἄλλο 1047 a μὴδὲν, ἀλλ' οἷα ἂν αὐτὰ κρίνῃ ἢ αἰσθῇ, τοιαῦτα καὶ ἐστὶν. εἰ 6. δὲ ἐκεῖνος ἐληλέγκῃ πρότερον ἐν ταύτῃ τῇ πραγματείᾳ καὶ δέδεικναι ψευδόμενος, δηλονότι καὶ ὅτι ψεύδοντι.

1047 α ὥσπερ τυφλὸν ἐστὶ τὸ πεφυκὸς ὄφιν καὶ μὴ ἔχειν, ὅτε πέφυκε·
8. καὶ ἔτι ὃν μὴ φθαρὲν οἱ αὐτοὶ τ. ἔσ. π. τ. ἢ μ.

1047 α ἔτι εἰ τὸ ἐξερρημένον δυνάμει, οἷον τὸ δρᾶν, ἀδύνατόν ἐστι
10. βλεῖν, καὶ τὸ μὴ γινόμενον κατ' αὐτὸς ἀδύνατόν ἐστι γενέσθαι·
ἐπειδὴ γὰρ ὅταν μὴ ἐνεργῇ τι, ἔκκει δυνάμιν, τὸ δὲ μὴ ἔχον δύ-
ναμιν ἢ δύνανται τὸ ποιεῖν καὶ τὴν δυνάμιν ἔκκει, τὸ δὲ μὴ
δυνάμενον ἀδύνατόν ἐστιν, ὁ δὲ ἀδύνατον γενέσθαι, ἢ γενήσεται ποτε·
εἰ ἔν τῷτο, εἴπερ τις ἴσται καὶ μὴ ἐνεργεῖ περὶ τὸ καθήκον, ἔκκει
τὴν δυνάμιν τὸ καθίστα· εἰ δὲ μὴ δύνανται, ἀδύνατόν ἐστι καθίστα.
εἰ δ' ἀδύνατόν ἐστι τὸτο γενέσθαι, ὁ λέγων ἢ εἶναι ἢ ἔσεσθαι, τῷτέστιν
ἢ καθήκον ἢ καθοδεῖν, ψεύσεται· τὸ γὰρ ἀδύνατον τὸτο σημαίνει τὸ
μὴ δυνατόν γενέσθαι· ὥστε αἰεὶ τὸ ἐξηκὸς ἐσθῆναι· ἔκκει γὰρ τὴν
τὸ καθίστα δυνάμιν· καὶ τὸ καθήμενον αἰεὶ καθοδεῖν· ἀναστῆναι γὰρ
ἢ δύνανται· ὁ δὲ μὴ δύνανται ἀναστῆναι, ἔκκει ἀναστήσει· αἰεὶ ἄρα κα-
θοδεῖν· ἢ μόνον δὲ ταῦτα συμβαίνει λέγειν αὐτὸς τὰ ἄτοπα
(ὁρῶμεν γὰρ ὅτι καὶ τὸ καθήμενος ἀνίσταται καὶ ὁ ἀνίσταμενος πάλιν κά-
θηται), ἀλλὰ ἐξαίρεσι καὶ κινήσει καὶ γένεσιν· ἔτι γὰρ δεῖ τὸ ῥῆτον
ὑπερβατικῶς ἀναγιγνώσκω. ὅτι δὲ γένεσιν ἀναιρῶσιν δῆλον· πάντα
γὰρ γένεσις ἐκ τῆς δυνάμει πρῶσι· δυνάμιν γὰρ ἔχον τότε τι γενέσθαι
τὸ καταμύησιν γίνεσθαι· οὕτως δὲ τὴν δυνάμιν ἀναιρῶντες ἀναιρῶσι
γένεσιν. εἰ δὲ γένεσιν, δηλονότι καὶ κινήσιν· τὰ γὰρ κινέμενα δυνά-
μει πρὸ τῆς ἀρχαῆς κινεῖσθαι κινήσθαι δύνανται.

1047 α εἰ γὰρ τι δύνανται καθίστα καὶ ἐνδεχέσθαι καθίστα, τότε εἰ ὑπάρξει
26. τὸ καθήκον, ἔδδεν ἀδύνατον συμβαίνει. ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῷ κινεῖσθαι

1047 α καὶ ἴσται. “ἐλήλυθε — μάλισσα.” ἐπειδὴ ἡ ἐνέργεια διχῶς λέ-
30. γεται, ἓνα μὲν τρόπον αὐτὰ τὰ τέλη· τὸ γὰρ τῆς λευκάνσεως τέλος,
τὸτο δ' ἐστὶ τὸ λευκόν, ἐν ᾧ πέπαυται καὶ ἔστι ἡ λευκάνσις, ἐνέργεια
λέγει· ὡσαύτως δὲ καὶ τὰ τῶν ἄλλων κινήσεων τέλη ἐνέργεια
λέγουσιν, ἃ δὲ καὶ κυρίως αὐτὴς ἐντελεχείας καλεῖ. ἓνα μὲν ἔν δὴ
τρόπον ἡ ἐνέργεια ἔτι λέγει, ἄλλον δὲ πάλιν ἐνέργεια λέγει αὐτὴ
ἡ κίνησις. ἔτι δὲ πάλιν ὑποδείγματος χάριν αὐτὴ ἡ λευκάνσις,
ἣτις καὶ δυνάμει ἐστὶ καὶ ἐντελεχείᾳ, δυνάμει μὲν ὅτι ἔτι εἰς ἐντε-
λέχειαν καὶ τὸ τέλος ἀφικέται, ἐντελεχείᾳ δὲ ὅτι ἔχει τι τῆς ἐντελε-
χείας καὶ τὸ τέλος· ἐν γὰρ τῇ λευκάνσει καὶ ὅλως τῷ λευκαίνοντι
ἐνεστὶ τὸ λευκὸν καὶ τῆς ἐντελεχείας. διχῶς ἔν τῆς ἐνεργείας λε-
γομένης λέγει ὅτι ἡ ἐνέργεια ἢ πρὸς τὴν ἐντελέχειαν καὶ τὸ τέλος
συντεθειμένη, τῷτέστι τὴν ἐντελέχειαν ἐνέργειαν λέγει, ἐκ τῶν
κινήσεων ἐλήλυθεν· ἐπειδὴ γὰρ κυρίως ἐνέργεια ἡ κίνησις λέγεται, καὶ
τὸ τέλος ἐνέργεια διὰ τὸ, ὡς εἴρηται, τὴν ἐνέργειαν τὴν ἐν τῇ κινήσει
θεωρημένην διὰ τὸ τέλος γίνεσθαι. τὸ δὲ “καὶ ἐπὶ τὰ ἄλλα” οἶμαι
διὰ τὴν τέχνην πρόσκειναι, ὡς εἰ ἔλεγε ἢ μόνον τὰ ἐν αὐτοῖς
ἔχοντα τὴν κίνησιν καὶ τὸ κινῶν αἷτιον ἐνέργειαν λέγουσιν, ἀλλὰ καὶ τὰ
ἄλλα, ὧν ἐκτός ἐστι τὸ κινῶν. καὶ τὸ πῶς ἐκ τῶν κινήσεων καὶ ἐπὶ
τὰ ἄλλα καὶ τῆς ἐνεργείας ὄνομα, ἐδήλωσεν εἰπὼν “δοκεῖ δὲ ἡ
ἐνέργεια μάλισσα ἡ κίνησις εἶναι”. καὶ τὸτο εἰκότως· ἐν γὰρ τῷ
τέλει μάλισσα ἡρεμία ἀλλ' ἢ κίνησις ἐστὶ καὶ ἐνέργεια. ἐπειδὴ δὲ
πάν τὸ κινέμενον ἢ ἐνεργῶν ὃν τί ἐστιν, ἢ φαιμέν τὴν μὴ ὄσαν οἰκίαν
ἢ τὸ μὴ ὃν ζῶον κινεῖσθαι ἢ ἐνεργεῖν. εἰ γὰρ τὸ κινέμενον ἢ ἐνεργῶν

ὃν ἐστὶ, τὸ μὴ ὃν ἔτε κινεῖσθαι ἔτε ἐνεργεῖν ἐστὶ. δι' αὐτὸ δὴ τὸτο
ἔδδ' ἡ γένεσις κινήσις ἐστὶν, ὡς ἐν τῇ Φυσικῇ (5 1) δέδεικται.

εἰ καὶ δυνάμει ἐστὶν ἓνα τῶν μὴ ὄντων, τὸ ἐστὶν αὐτῶν κατὰ
γορεῖν ἔκκει ὅτι ἐστὶν (ἔκκει ἔτι γὰρ ὅτι ἔκκει ἐντελεχείᾳ ἐστὶν· ἐκεῖνα γὰρ
φαιμέν εἶναι τὰ ἐντελεχεία ὄντα), ἀλλὰ κατὰγορεῖν αὐτῆς τὸ ἐστὶν,
ὅτι δύνανται γενέσθαι καὶ ἔσεσθαι.

“εἰ — ἢ ἀκολουθεῖ.” τῷτέστιν εἰ δυνατόν λέγεται τι, καθὼς
δύνανται γενέσθαι, καὶ ἀκολουθεῖ αὐτῷ τὸ ἐνεργεῖσθαι, ἔκκει ἐν ἀληθείᾳ τὸ
λέγειν ὅτι ἐστὶ μὲν τι δυνατόν, ἔκκει δὲ ἔδδεν δυνήσεσθαι εἰς ἐνέρ-
γειαν ἐλθεῖν.

ὁ μὴ λογισόμενος ἔν, φησί, μηδὲ νοῦν τὸ ἀδύνατον τί ποτὲ
ἐστὶ, καὶ τὴν διαφορὰν ἣν ἔχει πρὸς τὸ δυνατόν, ἐκεῖνος ἂν εἴποι ὡς
ἔδδεν κωλύει τι δυνατόν εἶναι ἢ γενέσθαι μὴ εἶναι μὴδ' ἔσεσθαι. εἰ
δ' ἐγίνωσκε τὴν τῆς ἀδύνατης φύσιν, ἔκκει ἂν ἔτι ἀπερίσπετος καὶ
ἐτόίμως ἔλεγε τὴν διάμετρον καὶ τὸ εὖλον, ὅτι ἡ μὲν δυνατὴ ἐστὶ
μετρηθῆναι καὶ ἢ μετρηθῆσθαι, τὸ δὲ καθῆναι καὶ ἢ καθῆσθαι, ἀλλ'
ἐκεῖνη μὲν ἀνεκρήρυττεν ἂν ὡς ἀδύνατός ἐστι μετρηθῆναι καὶ ἢ μετρη-
θῆσθαι, τὸτο δὲ διευκρινίζετο ὅτι δυνατόν ἐστι καθῆναι καὶ καθῆσθαι.
ἀλλὰ ταῦτα εἴποι ἂν ὁ ἀγνοῶν τὸ ἀδύνατον, ἐκεῖνο δὲ ἐστὶ φανερόν
ἐκ τῶν κειμένων. καὶ δὲ ὅτι τὸ δυνάμενον γενέσθαι καὶ γενήσεται, ὅτι
εἰ ὑποθώμεθα τὸ μὴ ὃν μὲν δυνάμενον δὲ γενέσθαι ὅτι ἐστὶν, ἔδδεν
ἀδύνατον συμβῆσθαι. εἰ δὲ γε τὸ μὴ ὃν μὲν ἀδύνατον δὲ γενέσθαι
ὑποθώμεθα, ἔψεται ἐκ τῆς τοιαύτης ὑποθέσεως ἀδύνατόν τι. εἰ
γὰρ σὺ καθήμενος καὶ δυνάμενος περιπατῆσαι ὅτε καθῆσαι, ἀληθῶς
λέγει τις ὡς δύνανται μὲν ἔστος ὁ καθήμενος περιπατῆσαι, ἢ μὴν περι-
πατῆσαι, ὁμοίως καὶ ἡ διάμετρος δύνανται μετρηθῆναι καὶ ἢ μετρη-
θῆσθαι, ὑποθεθεῖ δὲ ταῦτα ἄμφω ὡς δυνατά, τὸ τε περιπατεῖν
τὸν καθήμενον καὶ τὸ μετρεῖσθαι, τὴν διάμετρον, ἐκ μὲν τῆς περιπατεῖν
τὸν καθήμενον ἔδδεν ἀδύνατον συμβῆσθαι, ἐκ δὲ τῆς μετρεῖσθαι τὴν
διάμετρον συμβῆσθαι τι ἀδύνατον, τὸ τὰ περιττὰ ἴσα εἶναι τοῖς
ἀρτίοις. εἰ ἔν ἔδδεν τὸτο ἐκεῖνος διαφέρει, ὥσπερ ἐπ' ἐκεῖνος ἔδδεν
συνέπιπτεν ἀδύνατον, ἔτις ἔδδεν ἐπὶ ταύτης. ἀλλὰ μὴν δοθέντος τῆς
τὴν διάμετρον μετρηθῆναι, συμβαίνει τὸ τὰ περιττὰ ἴσα εἶναι τοῖς
ἀρτίοις, ὅπερ ἐστὶν ἀδυνατώτατον. τὸτο δὲ συμβαίνει ἐκ τῆς μὴ
συνορᾶν τὴν τε φύσιν καὶ τὴν διαφορὰν τῆς ἀδύνατης πρὸς τὸ δυνα-
τόν, ἀλλ' ὥσπερ ἐπὶ τῆς δυνατῆς, ἔτι καὶ ἐπὶ τῆς ἀδύνατης λέγειν
ὅτι δυνατόν μὲν ἐστὶν, ἢ μέντοι ἔσαι· ὥστε δῆλον ὅτι εἰ τι δυνατόν
ἐστὶ, καὶ ἔσαι. συμβαίνει δὲ τὸ ἀδύνατον τὸτο, λέγω δὲ τὸ τὰ ἀρ-
τία ἴσα εἶναι τοῖς περιττοῖς, ἢ παρὰ τὴν ὑπόθεσιν τὴν λέγεσθαι ὅτι
δεδοῖται ὅτι μετρεῖται ἡ διάμετρος· εἰ γὰρ παρὰ τὴν ὑπόθεσιν ἦν,
συνέβαινε ἂν ἀδύνατόν τι καὶ ἐπὶ τῆς καθήμενης λεγομένης δὲ περι-
πατεῖν· ἐκεῖ μὲν γὰρ τὸ συναγόμενον ψεύδος, ἀλλ' ἔκκει ἀδύνατον, τὸ
δὲ ἐνταῦθα καὶ ψεύδος καὶ ἀδύνατον. ὥστε εἰ ταῦτόν ἦν τὸ ψεύδος
καὶ τὸ ἀδύνατον, ἔδδεν ἂν διέφερον αἱ ὑποθέσεις ἢ τε τὸν ἢ καθήμενον
περιπατεῖν ὑποθεμένη καὶ ἡ τὴν διάμετρον μετρεῖσθαι λέγεσθαι· ἐπεὶ
δὲ ἕτερα ταῦτα, ἕτεροι καὶ αἱ ὑποθέσεις. “ἅμα δὲ δῆλον ὅτι εἰ τῶ α
ὄντος ἀνάγκη καὶ τὸ β εἶναι.” δείξας ὅτι ὁ δυνατόν εἶναι μόνον οἰόμε-
νος ὅταν ἐνεργῇ, ἔστος τὸ ἀδύνατον καὶ τὸ δυνατόν ποιεῖ ταῦτόν καὶ δια-

φεύγει καὶ ἀγνωστον ἡμῖν γίνετο) τὸ ἀδύνατον, καὶ ποῖον ἐστὶ τὸτο τὸ ἀδύνατον δείξας, λέγει ὅτι ἐκ τούτου ὁ ὄντος ὡς εἰ τὸ α ὄντος ἐπεὶ αὐτῷ ἐξ ἀνάγκης τὸ β, ὃ μὴ δύναται ὄντος τὸ α ἔξαι καὶ τὸ β δυνατόν, καὶ τὸ α δύναται ὄντος καὶ τὸ β δύναται ἔξαι, καὶ ἀναγκαῖον ἀναγκαῖον, καὶ ὑπάρχοντος τὸ α ὑπάρχει καὶ τὸ β. εἰ δέ τις 5 ἐνίσταται λέγων ὅτι τὸ α ὄντος ἐπεὶ αὐτῷ ἐξ ἀνάγκης τὸ β, ὃ μὴ δύναται ὄντος τὸ α ἔξαι καὶ τὸ β δυνατόν, ὅθεν κωλύει, φησὶν, εἶναι τὸ β μὴ δυνατόν, δυνάμει λέγων ὡς εἰ τὸ α δύναται ὄντος τὸ β ἔκ ἐστι δυνατόν, ἔξαι ἀδύνατον· τὸτο ἂν ἀντίκεινται τῷ δυνατῷ. ἔξω, φησὶ, τὸ α δυνατόν. ἔκθεν ἐπειδὴ δυνατόν ἐστιν, ὑπάρχει. ψευδὸς 10 μὲν, ὃ μὲντοι ἀδύνατος ἢ ὑπόθεσις. ἔξω ἔν ὑπάρχειν τὸ α, ὑπόκεινται δὲ ὅτι τὸ α ὄντος ἐστὶ καὶ τὸ β. ὡς ἐπειδὴ τὸ α ἔστιν, ἔξαι καὶ τὸ β διὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς ὑπόθεσιν. ἀλλὰ ὃ ἐκ ἔξαι. τὸ ἂν ἀδύνατον ἔκ ἂν γένοιτο ποτε. εἰ δὲ τὸ εἶναι τὸ β μὴ ἦν ἀδύνατον, ψευδὴς ἢ ὑπόθεσις ἐξ ἧς τὸτο συνέβη· αὕτη δὲ ἐστιν ἡ λέγουσα ὅτι τὸ 15 α ὄντος δύναται ἔκ ἔξαι τὸ β τὸ ἐπόμενον τῷ α δυνατόν. ὁ δὲ ὅτι τὸ α ὄντος δύναται ἔξαι καὶ τὸ β δυνατόν, εἴπερ ὅπως εἶχον τό τε α καὶ τὸ β. πῶς δὲ εἶχον, ἐπάγει, “ὡς τὸ α ὄντος ἀνάγκη καὶ τὸ β εἶναι”. δείξας ἔν ὅτι εἰ τὸ α εἶναι δυνατόν, καὶ τὸ τῷ ἐξ ἀνάγκης ἐπόμενον β δυνατόν ἐστι, δείκνυσιν ὅτι καὶ ὄντος τὸ α ἔξαι 20 καὶ τὸ β, λέγων “ἐάν δὲ ὅπως ἐχόντων... τὸ αβ ἔξει ὡς ἐτέθη”, ἦτοι ἂν τὸ αβ ἔξει ὡς ἐτέθη. ταῦτα δὲ εἰπὼν ἐπάγει “καὶ εἰ τὸ α δύναται ὄντος ἀνάγκη καὶ τὸ β εἶναι”, ὃ ἴσον ἂν εἴη τῷ ὅπως καὶ τὸ καὶ δέδεικται, ὡς εἰ τὸ α εἶναι δυνατόν, καὶ τὸ β ἔξαι δυνατόν. εἰ δὲ ὅπως ἔχει, λέγομεν, φησὶν, ὅτι εἰ καὶ εἴη τὸ α, ἀνάγκη εἶναι καὶ τὸ 25 β. τὸ ἂν λέγειν ὅτι εἰ τὸ α δύναται εἶναι, ἐξ ἀνάγκης ἐπεὶ τὸ εἶναι δύναται καὶ τὸ β (τὸτο ἂν ἐδήλωσε διὰ τὸ “τὸ ἂν δύναται εἶναι δύναται καὶ τὸ β”. τὸτο ἂν ἐξ ἀνάγκης τὸ β εἶναι, εἰ τὸ α δυνατόν), τὸ ἔν λέγειν, εἰ τὸ α δυνατόν, ἐξ ἀνάγκης καὶ τὸ εἶναι τὸ β δύναται συμβαίνει, τὸτο σημαίνει ὅτι ἐάν ἦ τὸ α καὶ ὅταν ἦ, τότε 30 εἶναι καὶ τὸ β. τὸ δὲ “καὶ ὡς ἦν δύναται εἶναι” ἴσον ἂν εἴη τῷ καὶ εἰ ἔστιν ἀναγκαῖον τὸ α, ἔξαι καὶ τὸ β ἀναγκαῖον, καὶ εἰ δυνατόν, δυνατόν.

1047 δ πρόσκεινται ἔν τισι “συμβήσεται” δέ· τὸ ἂν μετρεῖται ἀδύνατον.
11. ὃ ἂν δὴ ἐστὶ”. cod. Reg.

1047 δ ταῦτα δὲ λέγειν ἔοικεν ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν Πλάτωνα, ὃς
16. περὶ τῶν ὑρανίων σφαιρῶν, ὡς καὶ τοῖς περὶ Οὐρανῶ (1 10) εἶρηται, λέγει ὡς γενηταὶ μὲν εἰσιν αὐτῶ καὶ διὰ τὸτο φθαρῆναι δυνάμειν, ὃ μὲντοι γε φθαρήσονται. cod. Reg.

1047 δ τὰς δ’ ἀνευ λόγου δυνάμεις, εἴτε τὸ ἐνεργεῖν εἴτε καὶ τὸ πά-
33. χειν, ἔκ ἀνάγκη ἐστὶ προενεργῆσαι.

1043 α καὶ τὰς μὲν ἀλόγους δυνάμεις ἀνάγκη, ὅταν πλησιάζῃ τό τε
6. δυνάμενον ποιεῖν καὶ δυνάμενον πάχειν, τὸ μὲν ποιεῖν ὡς δύναται ποιεῖν, τὸ δὲ πάχειν ὡς δύναται πάχειν.

1043 α καὶ αἱ μὲν ἀλόγοι δυνάμεις κυρίως ἐνός εἰσι ποιητικαί, οἷον ἡ τὸ 45
8. πυρὸς τὸ θερμαίνειν. τὸ δὲ κυρίως πρόσκειται μοι, ὅτι ψύχει καὶ τὸ πῦρ καὶ συμβεβηκός, γραφέν πως καὶ ἀπελθόν... εἰ δέ τις λέγει ὅτι καὶ αἱ μὲν λόγους δυνάμεις ἅμα τῷ πλησιάζειν ἐξ ἀνάγκης

τὸ μὲν ποιεῖ τὸ δὲ πάχει ὡς περὶ καὶ αἱ ἀλόγοι (ἐξ ἀνάγκης ἂν τὸ πυρ
αμα τῷ πλησιάζειν τῷ καυσῶ καίει), εἰ ἔν τούτοις λέγει καὶ
δίδωσι τὴν ἀνάγκην ταῖς μὲν λόγους δυνάμεσιν ὡς περὶ καὶ τοῖς ἀλό-
γοις, ὅπως ὅθεν ἄλλο ἀξιοῖ ἡ ἅμα τὰ ἐναντία τῷ αὐτῷ παρεῖναι.
5 ὡς ἂν τὸ πῦρ δυνάμενον θερμαίνειν ἅμα τῷ πλησιάζειν τῷ θερ-
μαντῷ ἐξ ἀνάγκης θερμαίνει αὐτό, ὅπως καὶ ὁ ἱατρός ἐπεὶ δύν-
αται καὶ ὑγιαίνει καὶ νοσᾷ, εἰ ἐξ ἀνάγκης ἅμα τῷ πλησιάζειν
ἐνεργεῖ αὐτὸν δύναται, ἅμα ἂν ὑγιαίνει τὸν αὐτὸν καὶ νοσᾷ. τὸτο δὲ
ἀδύνατον, τὸν αὐτὸν ἅμα ὑγιαίνειν καὶ νοσεῖν· ὡς ἐστὶ τὸ κύριον ἐν
ταῖς μὲν λόγους δυνάμεσιν τὸ μὴ εἶναι τὰ ἐναντία ποιεῖν, ἀλλὰ θάτε-
ρον, ὃ ἂν ὀρέγηται· τὸτο δ’ ἐστὶν ἡ ὀρέξις ἢ προαίρεσις· ὁποτέρῃ ἂν
ἂν κυρίως ὀρέγηται, τὸτο καὶ ποιήσει.

ἐπειδὴ ἔδει προσκείσθαι ἐν τῷ προσδιορισμῷ τὸ καὶ μηδενὸς τῶν 1043 α
ἔξωθεν κωλύοντος, ἔν ἡ τὸ ὅλον τοῖσιν, ὅτι τὸ δυνατόν ὃ ἔχει τὴν 13.
δύναμιν καὶ ὡς ἔχει καὶ μηδενὸς ἔξωθεν κωλύοντος ποιεῖν (εἰ ἂν
ἔχει δύναμιν τὸ ποιεῖν, κωλύει) δὲ ὑπό τινας, ὃ πάντως ποιή-
σει, — τὸτο δὲ εἰπὼν καὶ προβαίει, ὡς εἶρηται (τὸ ἂν μηδενὸς τῶν
ἔξωθεν κωλύοντος προσδιορίζεται ὅθεν ἐστὶ δεῖ), ἐπήγαγεν τὰ ἐπό-
μενα. ὡς γὰρ ἐστὶν ἡ δύναμις τὸ ποιεῖν, ὅπως ἔχει αὐτήν· ἔχει
δ’ ὅπως ἔτυχε καὶ πάντως, ἀλλ’ ὡς πῶς ἔχον. ἐν οἷς, τῷ τε δυ-
νατῷ ἔχειν καὶ τῷ ὡς πῶς ἔχειν, συμπεριελήφθη καὶ τὸ μηδενὸς τῶν
ἔξωθεν κωλύοντος. ὃ ἂν λέγων ὅτι τὸ ποιεῖν ποιεῖ ὡς ἔχει καὶ ὡς
πῶς ἔχον, λέγει καὶ τὸ μηδὲ κωλυόμενον ὑπό τινας· ἐνταῦθα ἂν τῶν
προσόντων τῷ προσδιορισμῷ, οἷον τὸ ἔχει καὶ τὸ ὡς πῶς ἔχει, συμ-
περιελιμμένον ἔχει ἐν ταῖς τό τε μηδενὸς κωλύοντος μηδὲ ἐμ-
ποδίζοντος, καὶ ἀφαιρεῖται ταῦτα, λέγω δὲ τὸ μὴ κωλύειν μηδὲ ἐμ-
ποδίζειν, καὶ ἔκ ἐκείνου ἐν τῷ προσδιορισμῷ. καὶ ἐπεὶ τὸ ποιεῖν
ὅπως ποιεῖ ὡς ἔχει καὶ ὡς δύναται, ὃ ποιήσει ἅμα νόσον καὶ ὑγίαν ὁ
ἱατρός· ὃ ἂν ὅπως ἔχει τὴν δύναμιν ὡς ἅμα ταῦτα ποιεῖν, ἀλλὰ
ἀνά μέρους, ἐπεὶ “ὡς ἐστὶ” ταῦτα ἐπεὶ ὡς ἔχει δύναμιν ὡς
ἅμα ποιεῖν αὐτά, ὅπως ποιήσει, ἦτοι ἅμα, ὡς ἔχει τὴν τὸ ποιεῖν
δύναμιν.

τὸ δὲ “ἡ ἀπλῶς ἡ τρόπον τινά” πρόσκεινται ὅτι εἶρηκεν ἐν 1043 α
τῷ Δ (c. 12) τῇσδε τῆς πραγματείας, ὅτε περὶ τὸ δυνατόν διώ- 29.
35 ρίξεν, ὅσα καὶ λέγει ὅτι δυνατόν κινεῖται, ἡ ὅταν ἀπλῶς καὶ ὡς
ἔτυχεν εἴτε ἐπὶ τὸ χεῖρον καὶ τὴν φθοράν εἴτε ἐπὶ τὸ κρείττον, λέγει
δυνατόν, ἡ ὅταν μὲν ἐπὶ τὸ χεῖρον κινῆται, ὃ λέγει δυνατόν, ὅταν δὲ ἐπὶ
τὸ κρείττον, λέγει. τὸ ἔν ἀπλῶς εἶρηται ἀντὶ τὸ ὡς ἔτυχε καὶ
ἀδιορίζως, τὸ δὲ “τρόπον τινά” διωρισμένως.

ταῦτα εἰπὼν τὰ περὶ τῆς ἐνεργείας διορίζεται, ἔστι λέγων 1043 α
ἐνεργεῖα ὅτε ὑπάρχει τὸ πρᾶγμα ὅπως ὡς καὶ μὴ ἐνεργεῖν, δυνάμενον 31.
δὲ ἐνεργεῖν. “τὸ δὲ ἐνεργεῖα” ταῦτα, ἀλλ’ ἐκείνῳ ἐστὶ ἐνεργεῖα
τὸ ὅπως ἐνεργεῖα ὅν καὶ ἐνεργεῖν, καθ’ ὃ πρότερον μὴ ἐνεργεῖν, δυνά-
μενον δὲ ἐνεργεῖν, ἡδὴ ἐνεργεῖ. ὅπως μὲν ἔν τὰ ἐξῆς ἐστὶ τῶν λε-
γομένων καὶ ὅπως ἀναγνωστέον. εἴτα τὸ “λέγομεν δὲ δυνάμει οἷον
ἐν τῷ ἐν τῷ Ἑρμῇ” καὶ εἰσὶ ταῦτα ἐξηγητικά τὰ “μὴ ὅπως
ὡς περὶ λέγομεν δυνάμει.” πῶς δὲ λέγομεν τὸ δυνάμει, ἐπάγει,
“οἷον ἐν τῷ ἐν τῷ Ἑρμῇ”.

1048^a 33. καὶ ἐν τῇ διαμέτρῳ λέγομεν εἶναι τὴν ἡμίσειαν, ὅτι δύναμις ἀπ' αὐτῆς ἀφαιρεθῆναι καὶ εἶναι καθ' ἑαυτὴν ἐνεργεῖα· καὶ ἐπιστήμονα τὴν μὴ θεωρῶντα, δυνάμενον δὲ θεωρῆσαι.

1048^a 36. ὅροι, ὡς δέδεικται ἐν τῷ Ζ τῆσδε τῆς πραγματείας, ἀλλ' ἕνα καὶ δι' ἐπαγωγῆς καὶ δι' ἀναλογίας συνορῶμεν καὶ γινώσκουμεν.

1048^b 2. "καὶ — ὕλην." ὁ δὲ ἀσαφῶς εἶρηκε· δοκεῖ γὰρ λέγειν ὅτι καὶ τὸ χωριστὸν εἶδος ἐκ τῆς ὕλης, ὃ τὸτο δέ φησιν· ὃ γὰρ βέλει ὅτος εἶδος εἶναι ποτε φυσικὸν χωρὶς ὕλης· ἀλλὰ ἀποκεκριμένον λέγει ἂν τὸν ἀνδριάντα, ὡς τύπῳ εἰπεῖν, πρὸς τὸν χαλκὸν τὸν μήψῳ ἀνδριάντος εἶδος ἔχοντα, δυνάμενον δὲ δεῖξαι τὸ ἀνδριάντος εἶδος. καὶ πάλιν ὡς ἔχει τὸ ἀπειρασμένον κιβώτιον πρὸς τὸ ἀνέργασον ξύλον, δυνάμενον δὲ ἐργαζῆναι καὶ γενέσθαι κιβώτιον. ὡς δὲ ταῦτα ἔχει ἐξ ἑξ ἑκαστοῦ, ὅπως ἐξ ἑκαστοῦ καὶ ὁ Σωκράτης ὁ γράφων πρὸς τὸν μὴ γράφοντα. τὸτο δ' εἰπεῖν φανερόν ἐστιν ὡς δεδήλωται ἡ ἐνεργεῖα τῷ Σωκράτει, ἢ ἐνεργεῖ, λέγειν δὲ τὸ γράφειν. ταύτης δὲ τῆς διαφορᾶς (διαφορὰν λέγων τὴν ἐξ ἀναλογίας συζυγίαν, οἷον ὡς τὸ ὀρῶν πρὸς τὸ μύον καὶ τὸ ἐργηγορὸς πρὸς τὸ καθεῦδον), ταύτης δὲ τῆς διαφορᾶς θάτερον μόνον ἐστιν ἡ ἐνεργεῖα, τό τε ὁρᾶν καὶ τὸ ἐργηγορῆναι, θάτερον δὲ τὸ δυνατόν, τό τε μύον καὶ τὸ καθεῦδον, ὅτι δύναμις τὸ μὴ ἀναβλέψαι καὶ δὲ ἐργηγορῆναι. εἰπὼν δὲ ὅτι τῆς ἐνεργείας ὃ δεῖ ὀρισμὸν ζητεῖν, ἀλλὰ ἐξ ἀναλογίας αὐτὴν οἷα ἂν καὶ εἴη δηλῶν, καὶ εἰπὼν ὅπως τὸτο ποιητέον, λέγει, εἰ καὶ πάντα τὰ ἐνεργεῖα κατ' ἀναλογίαν λέγειν προσήκει, πλὴν ὅχι ὁμοίως πάντα λέγειν, ἀλλὰ τὸ μὴ ὡς κινήσεις πρὸς τὴν δύναμιν λέγειν, τὸ δ' ὡς ὅτι ἐστὶ πρὸς τὴν ὕλην, οἷον εἰ λέγοι τις, ὡς ὁ βαδίζων πρὸς τὸν καθήμενον, ὅπως Ἀλέξανδρος πρὸς τὸ καταμήνιον· τὸ μὴ γὰρ βαδίζων λέγειν ὡς κινήσεις πρὸς δύναμιν, τατέστιν ὡς πάθος πρὸς πάθος, ὁ δ' Ἀλέξανδρος πρὸς τὸ καταμήνιον ὡς ἐστὶ πρὸς ὕλην· ὕλη γὰρ τῷ ἀνθρώπῳ τὸ καταμήνιον.

1048^b 7. τὸ "ἀλλ' ἢ τῷ ἀναλογον ὡς τὸτο ἐν τούτῳ". . . ὑπόμνησις ἐστὶ τῆς ἀναλογίας, ὡς εἰ ἔλεγεν ὅτι τὰ ἀναλογον λεγόμενα. πῶς δὲ λεγόμενα; ὅτι "ὡς τὸτο ἐν τούτῳ."

1048^b 9. ἐπειδὴ οἱ τὸ ἀπειρον εἶναι λέγοντες ἐν τισὶ δυνάμει ἐλεγον εἶναι (ἐν μὴ γὰρ τοῖς κήφοις σώμασιν ἐνεργεῖα, ἐν δὲ τοῖς βαρέσι δύναμις), λέγει ὅτι τὸ δύναμις καὶ ἐνεργεῖα ἄλλως λέγειν ὑπάρχει πολλοῖς τῶν ὄντων. . . λέγειν γὰρ ὁρῶν ὁ μὴ ὁρῶν, ὅτι δύναμις ἐνεργεῖν καὶ γενέσθαι ἐνεργεῖα ὁρῶν· ὁμοίως καὶ ὁρῶν λέγειν μὴ ὁρῶν, ὅτι δύναμις ἐνεργεῖα γενέσθαι μὴ ὁρῶν. ἄλλως ἔν τῳ δυνάμει ἐν τούτοις λέγειν καὶ ἄλλως ἐν τῷ ἀπείρῳ καὶ κενῷ· λέγειν γὰρ δύναμις ἀπειρον μέγεθος ὅχι ὅτι δύναμις καὶ ἐνεργεῖα γενέσθαι, ἀλλὰ ὅτι δύναμις ἐπ' ἀπειρον τέμνεσθαι· δέδεικται γὰρ ἐν τῇ Φυσικῇ (35, 48) ὡς ὅτε ἀπείρον ἐστὶν ἐν τοῖς ὅσιν ὅτε κενόν. "τὸ μὴ γὰρ ὁρῶν τὰ δυνατόν." τατέστι τὸ μὴ ὁρῶμενον λέγειν μὴ ὁρᾶσθαι, ὅτι ὁρῶμενον δύναμις μὴ ὁρᾶσθαι (ὅτῳ γὰρ δεῖ τὸ ῥητὸ ἀκρίβειαν)· τὸ δὲ μὴ ὁρῶμενον λέγειν ὁρᾶσθαι, ὅτι δυνατόν ἐστιν ὁρᾶσθαι.

1048^b 13. "ἐπεὶ δ. τ. πρ." τὸτο τὸ κεφάλαιον ἐν πολλοῖς λείπει, τέως φησὶ "ἐπ. τ. πρ. ὡν ε. πέρας." καὶ τὸτο λέγει ἢ διὰ τὴν ματαιο-

ποίησιν ἢ διὰ τὴν τῷ θρανῷ φορὰν, ὅθεν μάλιστα λέγειν τέλος, ἀλλὰ ἐκεῖνο τὸ ἔχατον, οἷον ἢ περὶ τὸ ἰχναίνειν πρᾶξις ὅχι ἐξ ἑκαστοῦ, ἀλλὰ ἢ ἰχναίνοντα. τὰ ἰχναίνοντα δὲ ὅταν ἰχναίνῃ, ὃ τέλος ἐστὶν ἐν κινήσει· ὥστε μὴ ὑπάρχοντος τῷ τέλει, ὃ ἕνεκα ἡ κίνησις, ὅχι ἐξ ἑκαστοῦ τῷτο ἢ πρᾶξις. ἢ πρᾶξις μὴ λέγειν καὶ αὐτὴ, ἀλλὰ ὃ τελεία γὰρ ὁδὸς τέλος· ὁδὸς γὰρ ὑγιαίνει καὶ ὑγιαίνει τὸ αὐτό, ἀλλὰ τὸ ὑγιαίνει κινήσις ἀτελής, τὸ δὲ ὑγιαίνει τέλος καὶ πρᾶξις. ὁμοίως καὶ τὸ εὐδαιμονεῖ καὶ εὐδαιμονήκει, καὶ τὸ εὖ ζῆ καὶ τὸ εὖ ἐζηκώς τῆς εὐζωίας· ἀλλὰ ὅχι ἐξ ἑκαστοῦ ἢ ἐπὶ τῷ εὐρακε καὶ ὁρᾶ καὶ τῷ νοήκει καὶ νοεῖ. τὰ γὰρ τοιαῦτα ἐνεργεῖαν λέγειν, ἐκεῖνα δὲ τὸ ὑγιαίνει καὶ τὸ ἰχναίνει κινήσεις ἀτελεῖς.

ἐν τῷ Δ (c. 12) λέγων τὰ σημαίνοντα τῆς δυνάμεως καὶ ἐνεργείας, εἰρηκώς ὅτι τότε δὴ τὰ τοιαῦτα καὶ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ λέγειν καὶ τότε ὃ ἐν ἄλλοις διορίσειν, νῦν τὰ περὶ τῷ ἐνεργείᾳ συμπερανόμενος καὶ εἰπὼν "τὸ μὴ ἔν ἐνεργείᾳ τί ἐστὶ καὶ ποῖον, ὃ ἄλλοις ἡμῶν ἐκ τῶν τοιούτων ἐστίν," ὅπερ ἐκεῖσε ἐπηγγέλματο εἰπεῖν, νῦν λέγει, ὅτι "πότε δυνάμει ἐστὶν ἔκαστον καὶ πότε ὃ, διορίσειν." ὃ γὰρ τὰ τυχόντα λέγειν. καὶ τάχα, εἰ τι συνήμι, τὴν ἐκαστῷ προσεχῆ ὕλην βέλει δυνάμει λέγειν ἐκεῖνο εἶναι ὃ δύναμις, τὴν δὲ πόρρω ὁδὸς μὴ. ἐρωτᾷ δὲ, ἄρα ἢ γὰρ ἐστὶ δυνάμει ἀνθρώπος; καὶ ἐρωτήσας ἐπικρίνει "ἢ ὃ," ἢτοι ὅχι ἐστὶν, ἀλλὰ μάλλον ὅταν γένῃ σπέρμα. καὶ ὁδὸς τότε ἐστὶ δυνάμει ἀνθρώπος, ἀλλὰ ὅταν ἐν τῷ θήλει καταβληθῇ. καὶ ἴσως ὁδὸς τὸτο, εἰ μὴ ἐπιτήδειον εἴη τὸ δεῖξαι.

"ὅταν — τούτῳ." τί δὲ σημαίνει τὸτο, ἐπηγάγε "καὶ τῇ ὕλῃ," ἴσον λέγων τῷ ὅτι τότε τοδὶ λέγειν οἰκία δυνάμει, ὅταν μὴδὲν κωλύει τῶν ἐν τῇ ὕλῃ, ὁδὸς ἐστὶ τῶν ἐν τῇ ὕλῃ, ὁ δὲ προσγενέσθαι ἢ μεταβαλεῖν.

ὅταν μὴδὲν τῶν ἐξωθεν ἐμποδίζοντος ἔσαι δι' αὐτῶν, τατέστιν ἐνεργεῖν ἀπ' ἑαυτῶν, εἰ φυσικὸν εἴη, ὃ ἐδύνατο ἐνεργεῖν. τὸ γὰρ "ὃ αὐτῶν" ὃ πρὸς ἄμφο ἀπεδόθη καὶ τὰ τεχνητὰ καὶ τὰ φυσικά, ἀλλὰ πρὸς μόνον τὰ φυσικά, "οἷον τὸ σπέρμα." ἔξω δὲ ὁ σῖτος ὅταν ἐν τῷ ἀγγεῖῳ εἴη, ὃ λέγειν δυνάμει ὁ σάχης· δεῖ γὰρ ἐν ἄλλῳ ἢτοι ἐν τῇ γῇ πεσεῖν καὶ μεταβάλλειν. ὅταν δὲ ἐν τῇ γῇ πέσῃ καὶ ἦδη διὰ τῆς ἐν αὐτῷ φυσικῆς ἀρχῆς ἢ τοιούτων, τατέστι δυνάμενον βλασάνειν, τότε λέγειν δυνάμει ὁ σάχης.

ἐπειδὴ ἡ ὕλη δυνάμει ἐστὶ τῷ εἶδος, διὰ τὸτο ὃ φάμεν τὸ σύνθετον τὴν ὕλην· ὃ γὰρ λέγομεν τὸ κιβώτιον ξύλον, ἀλλὰ παρωνυμιάζοντες φάμεν αὐτὸ ἐκείνιν, οἷον ξύλινον. ἢ ὃ τὸτο ἂν διὰ τούτου λέγοι, ἀλλὰ ὅτι δηλὸν ἐκ τούτου ἐστὶν ὡς ἡ πόρρω ὕλη ὃ λέγειν δυνάμει. τί δὲ ποτε; ὅτι ὃ παρωνυμιάζομεν τὰ πράγματα ἐκ τῆς πόρρω ἀλλὰ ἐκ τῆς προσεχῆς· λέγομεν γὰρ τὸ κιβώτιον ξύλινον ἐκ τῆς προσεχῆς, ἀλλὰ ὃ γήινον ἐκ τῆς πόρρω. ἢ ὁδὸς τὸτο ἂν εἴη τὸ λεγόμενον, ἀλλὰ οἶμαι κανόνα ἡμῶν παραδίδωσιν ὅπως τὴν ἐχάτην ὕλην γνωρίζομεν, καὶ ἡς ὅχι ἐστὶν ἄλλη προτέρα, δυνάμει λέγων ὅτι ὅσα μὴ ἐξ ἄλλων παρωνυμιάζοντα ἐκεῖνα προσεχῆς εἰσὶν ὕλαι, καὶ ὅχι ἐστὶν ὁδὸς τῶν ἐχάτη· εἰς ἣν δὲ καταντήσομεν, ἡτις ὅχι ἐξ ἄλλης παρωνυμιάζειν, αὕτη ἐστὶν ἡ ἐχάτη. καὶ ὃ τὸ βέλει διὰ τούτων λέγειν, ὃ ἄλλοι πεποιήκεν εἰπὼν "πάλιν ἢ γὰρ

εἰ ἔτιω μὴ ἄλλοι, τωτέστιν εἰ παρωνύμως λέγει, οἷον ἀέρινον, καὶ
 ἢ λέγει ἄλλοι, οἷον ἡ γῆ ἀπλῶς, ὃ ἄλλο λέγει καὶ ἢ ἐκείνινον, τὸ
 ὕψερρον ἀπλῶς καὶ κυρίως ἐκεῖνο ἐστίν. οἷον πρῶτον μὴ ὡς πρὸς τὸ
 κιβωτίον τὸ ξύλον, ὕψερρον δὲ ἡ γῆ· ἀλλ' ἐχέει καὶ τὸ ἀπλῶς ὕψερρον
 αὐτὴ ἐστίν, ἀλλ' ἡ ἐσχάτη ὕλη. εἰ δὴ, ὥσπερ εἶρηξεν, ἔστι τι πρῶ-
 τον (ὃ γὰρ πρότερον ὕψερρον εἶπε, τὸτο νῦν πρῶτον ἐκάλεσεν ἄλλον
 τρόπον· κάτωθεν γὰρ ἀρχομένοις πρῶτον ἐστίν), εἰ ἔστιν ἔν πρῶτον
 τι καὶ ἢ κατ' ἄλλο λέγει ἢ δ' ἀπὸ τινος παρονομάζει, τὸτο ἐστίν ἡ
 πρώτη ὕλη· οἷον ἡ γῆ ἀερίνη, ἔτος δὲ πύρινος, τὸ δὲ πῦρ μὴ κατ'
 ἄλλο, τὸ πῦρ ἔξαι ἡ πρώτη ὕλη τότε τι ἔσται καὶ μὴ ἀπὸ τινος λε-
 γομένη. καὶ κατ' τὸτο διαφέρει τὸ καθόλου καὶ τὸ ὑποκείμενον. κα-
 θόλου λέγει νῦν ἀπλῶς πᾶν τὸ κατηγορούμενον, ἅντε ὅσα καὶ ἅντε
 συμβεβηκός, ὑποκείμενον δὲ τὴν ὅσιν. κατ' δὴ τὸτο διαφέρει τὸ
 καθόλου καὶ τὸ ὑποκείμενον τῷ τὸ μὴ ὑποκείμενον τότε τι καὶ λέγει
 παρωνύμως ἀπὸ τῶν παθῶν, τὰ δὲ πάθη ἐξ αὐτῶν ἐκεί. καὶ
 λέγει τῆς μουσικῆς γεγονούσης τῇ ψυχῇ ἢ ψυχῇ ἢ μουσικῇ ἀλλὰ
 μουσικὸν κτλ.

1049 a 34. ὅσα μὴ ἔτιω, οἷον λευκὸν ἢ μουσικὸν καὶ ὅλως ὡς τὰ κατ' πάθος
 λέγει, τὸ ἔχον καὶ τὸ ὑποκείμενον αὐτοῖς ἐστίν ὅσα... καὶ ὅρα
 δὴ τὴν διαφορὰν αὐτῶν ὡς εἶδη λεγομένων πρὸς τὴν τῶν ὡς πάθη,
 ὅτι ἐπὶ μὴ τῶν παθῶν λέγει τὰ ὑποκείμενα ἀπ' αὐτῶν (ἀπὸ γὰρ
 τῆς μουσικῆς μουσικός καὶ ἀπὸ τῶ λευκοῦ λευκός), τὰ δὲ πάθη ἀπὸ
 τῶν ὑποκειμένων ἢ λέγει εἰ μὴ κατ' συμβεβηκός· φάμεν γάρ
 ποτε τὸ λευκὸν ἀνθρωπὸν εἶναι κατ' συμβεβηκός, καθ' αὐτὸ δ' ἢ
 ἀνάπαλιν δὲ ἐπὶ τῶν ὡς εἶδη λεγομένων τὰ μὴ εἶδη λέγει ἀπὸ τῆς
 ὕλης καὶ τῶ ὑποκειμένου· φάμεν γὰρ τὸν ἀνδριάντα χαλκόν, ἀλλ' ἢ τὸν
 χαλκὸν ἀνδριάντα, καὶ τὸ κιβωτίον ξύλον, ἀλλ' ἢ τὸ ξύλον κιβω-
 τίον. ταῦτα εἰπὼν ἐπιφέρει ὅτι ὁρθῶς τὸ ἐκείνινον λέγει κατ' τὴν
 ὕλην καὶ τὰ πάθη· ἐπεὶ δὲ καὶ τὰ πάθη ὑπὸ τῶ ὑποκειμένου ὀρίζε-
 (καθ' αὐτὸ γὰρ τὸ λευκὸν ὀρίζον ἐστίν· ὅθεν γὰρ ὅλως δύναται χωρὶς
 τινος ὑποκειμένου εἶναι), ὁμοίως δὲ καὶ ἡ ὕλη ὑπὸ τῶ εἶδους, εὐλό-
 γως κατ' βατέρας λεγόμενον τὸ ἐκείνινον λέγει καὶ κατ' βατέρας.

1049 b 8. ἀρχὴν δὲ κινήτικὴν καὶ στατικὴν τὴν φύσιν λέγει· ἔτιω γὰρ
 αὐτὴν ἐν τῇ Φυσικῇ (2 1) ὠρίσατο, ὅτι ἀρχὴ κινήσεως καὶ ἡρε-
 μίας, ἐν ᾧ πρῶτω καθ' αὐτὸ ἐπέφυκε καὶ μὴ κατ' συμβεβηκός.
 εἰπὼν δὲ τὴν φυσικὴν ἀρχὴν κινήσεως, καὶ πρότερον ἀρχὴν κινή-
 τικὴν τὴν δύναμιν, ἐπήγαγεν “καὶ γὰρ ἡ φύσις ἐν ταύτῃ γένει τῇ
 δυνάμει,” ὡς εἰ ἔλεγε, καὶ γὰρ ἡ φύσις καὶ ἡ δύναμις ἀρχαὶ κινή-
 τικαί. ἔδει δὲ εἰπεῖν ὅτι ἡ ἐνέργεια καὶ τῆς φύσεως ἐστὶν πρότερον·
 ἀλλ' ἐπεὶ καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ φύσις ὡς γέννη εἰσὶ, καὶ γένος δὲ ἡ
 ἀρχὴ ἢ κινήτικὴ τῆς τε δυνάμεως καὶ τῆς φύσεως, ἀντὶ τῶ φάναι
 φύσεως εἶρηκεν ἀρχῆς κινήτικῆς. διαφέρει δὲ δυνάμεως ἢ φύ-
 σις, ὅτι ἡ δύναμις ἐν ἄλλῳ ἔσται ἢ ἄλλο ἐν ἐκείνῳ ἐστίν, ἢ δὲ
 φύσις ἐν ᾧ ἐστίν ἢ ἢ ἄλλο ἐν ἐκείνῳ ἐστίν, ἀλλ' ἢ αὐτὸ καὶ καθ'
 αὐτό· ἢ γὰρ Δίωνος φύσις ἢ τοιαύτος ἐστίν ὑπάρχει ἐν αὐτῷ καὶ
 καθ' αὐτό. ἐστίν ἔν δυνάμει τῆς τε ὀριζείσης καὶ τῆς φύσεως,
 δύναμιν λέγων καὶ τὴν φύσιν διὰ τὸ ἐν τῷ αὐτῷ γένει εἶναι τῆς
 δυνάμεως.

ὅτι τῷ λόγῳ πρότερον ἐστὶ, δείκνυσιν ὡς. τὸ πρῶτως φησὶ 1049 b
 δυνατόν, τωτέστιν ἢ προσεχῆς δύναμις ἦτοι ἡ προσεχῆς ὕλη, δυ-
 νατὴ λέγει διὰ τὸ ἐνδέχεσθαι ἐνεργῆσαι... εἰ ἔν ἢ δύναμις καὶ
 ἐνέργεια γινώσκουσι, ἀνάγκη τὴν λόγον καὶ τὴν γνώσιν προϋπάρχειν.
 τῆς ἐνεργείας τῷ λόγῳ καὶ τῆς γνώσεως τῆς δυνάμεως. τὸ γὰρ δι-
 εἶ τι διδάσκει πρότερον ἐστὶ τῷ διδασκομένῳ, ὡς τὸ αἷτιον τῷ
 αἰτιατῷ. ὅτι δὲ πρότερον φανερόν· ἐπεὶ γὰρ φάμεν ὅτι δυνα-
 τόν ἐστὶ τὸ δυνάμενον ἐνεργῆσαι, καὶ διὰ τῆς ἐνεργείας τὴν δύναμιν
 σαφῶς ποιεῖν σπεύδομεν, ὅλην ὡς γνωριμωτέραν καὶ πρότεραν ἔσαν
 τῆς δυνάμεως λαμβάνομεν τὴν ἐνέργειαν εἰς τὴν γνώσιν τῆς δυ-
 νάμεως, ὅτι πᾶσα διδασκαλία καὶ πᾶσα μάθησις διανοητικὴ ἐκ
 προϋπαρχούσης γίνετο γνώσεως, ὡς ἐν τοῖς Ὑστέροις Ἀναλυτικαῖς
 (1 1) ἐμάθομεν.

λαμβάνει δὲ εἰς τὴν τῶν δειξιν λίαν ὁμολογούμενον καὶ ἐναρ-
 γῆς ἀξίωμα ἢ λήμμα, ὅτι τὸ τῷ εἶδει τὸ αὐτὸ ἐνεργῶν πρότερον
 ἐστίν. ὃ γὰρ Σωφρονίσκος ὁ τὸν Σωκράτην ἐνεργῆσας, τωτέστι ποιή-
 σας, τῷ εἶδει ὄντα τὸν αὐτὸν τῷ Σωφρονίσκῳ ἀλλ' ἢ τῷ ἀριθμῷ,
 πρότερός ἐστι Σωκράτης· ὃ γὰρ Σωφρονίσκος καὶ ὁ Σωκράτης τῷ μὴ
 εἶδει οἱ αὐτοὶ εἰσι, τῷ δ' ἀριθμῷ ἔ. τὸ μὴ ἔν τῷ εἶδει τὸ αὐτὸ
 ἐνεργῶν, ὥσπερ εἶρηξεν, πρότερον, τὸ δὲ γεγονὸς ἐν δὲ καὶ ταύτῃ
 ἀριθμῷ ὕψερρον.

εἶρηξεν δὲ ἐν τῷ Ζ· ἐκείσε γὰρ περὶ ὅσας εἶπεν ὅτι πᾶν τὸ γι-
 νόμενον ἐκ τινος γίνεται τι, καὶ τὸτο τὸ γινόμενον φυσικῶς ἀλλ' ἢ
 τεχνικῶς, τῷ εἶδει ἐστὶ τὸ αὐτὸ τῷ κινῶντι· ὥς καὶ πρότερον ἐνέρ-
 γεια δυνάμεως.

ἡρώτων γὰρ οἱ σοφισταί, μᾶλλον δὲ καὶ νῦν ἐρωτῶσιν, ἄρα γε 1049 b
 ὁ μὴ ἔχων ἐπιστήμην τινὸς ποιήσει τὴν ἐπιστήμην; καὶ τὸ μὴ πρότερον
 σημαίνοντος τῆς ἐπιστήμης ἐλαμβάνον ἐπ' αὐτῆς τῆς ἐν τῇ ψυχῇ
 ἔξεως, τὸ δὲ “ποιήσει τὴν ἐπιστήμην,” ἐπιστήμην ἐνταῦθα τὸ ἐπιστη-
 τὸν λέγοντες τὸ κατ' τὴν ἐπιστήμην λεγόμενον. κοινότερον δὲ νῦν καὶ
 τὰς τέχνας ἐπιστήμας εἶρηκεν. ἡρώτων ἔν ἔτιω, καὶ ἀπεκρίναντο
 οἱ προσδιαλεγόμενοι ὅτι ἢ ποιήσει· ὃ γὰρ μὴ ἔχων τὴν τῶ ποιεῖν
 ἀνδριάντα ἐπιστήμην ἐκ ἀν ποιήσειεν ἀνδριάντα. ἔτιω δὲ τὸν λόγον
 ἐρωτῶντες οἱ σοφισταί καὶ λαμβάνοντες παρὰ τῶν προσδιαλεγόμε-
 νων ὅτι ἢ ποιήσει τὸ τῆς ἐπιστήμης ὁ μὴ ἔχων τὴν ἐπιστήμην, ἐπὶ
 γοῦν ὅτι ὁ μανθάνων καθαρίζει μὴ ἔχων τὴν τῶ καθαρίζει ἐπιστή-
 μην καθαρίζει· εἰ γὰρ εἶχεν, ἐκ ἀν ἐμανθανε· ὁ ἄρα μὴ ἔχων
 τινὸς ἐπιστήμην καὶ ποιήσει καὶ ἢ ποιήσει τὸ τῆς ἐπιστήμης· ὅπερ ἄτο-
 πον. καὶ λυεῖ τὸ σόφισμα λέγων “ἀλλὰ διὰ τὸ” κτλ. προσυπα-
 κῆσθαι τῷ δειξί ἡμᾶς· ἔδειξε γὰρ ἐν τοῖς τελευταίοις τῆς Φυσι-
 κῆς Ἀκροάσεως βιβλίοις (6 5)· ἐκεῖνα γὰρ περὶ κινήσεως λέγει,
 ὅτι πᾶν τὸ κινούμενον πρότερον κινεῖται καὶ πᾶν τὸ κεννημένον πρότε-
 ρον ἐκινήθη. ὡς γὰρ ὁ οἰκοδόμος τὸ τῆς οἰκίας πρότερον εἶδος ἀνατυπῶν
 παρ' αὐτῷ καὶ ἔτιω καταβάλλει θεμέλιον καὶ τοίχους καὶ ὄροφον,
 ἔτιω καὶ φύσις σκοπὸν ἐχῶσα ἄνδρα, εἰ τύχοι, ποιῆσαι· ἕνεκα γὰρ
 τῶτος ποιεῖ, ὡς ἐν τῷ Γ (Β 8) τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως δέδεικται,
 πρότερον μὴ σπέρμα καὶ καταμήνιον, εἶτα καρδίαν, εἶτα ἥπαρ, εἶτα

σάρκα, νεῦρα, ὀσά, εἴτα βρέφος, εἴτα παῖδα, εἴτα ἐφηβον, εἴτα ἄνδρα ποιῇ. ὥς τὰ γενέσεις ὕστερα τῇ φύσει πρότερα, τὰ δὲ τῇ φύσει ὕστερα, σπέρμα καὶ καταμήνιον, ἡμῖν πρότερα.

14. δαίμνισι δὲ τὸ αὐτὸ τῷ ἄλλως, λέγων, ὅτι ἕνεκα πάντα γίνεσθαι, τὸτο τέλος ἐστίν, ὡς ἐπ' ἀρχὴν καὶ πρότερον πρὸς τὸτο τὰ γινόμενα βαδίζει, πάντα δὲ ἕνεκα τῆς ἐνεργείας γίνεσθαι· ἡ ἐνέργεια ἄρα καὶ τέλος καὶ πρότερα δυνάμει. εἰ ὅτι ἡ γένεσις οὕτως ἐστίν ἀπὸ τῆς δυνάμει εἰς ἐνέργειαν καὶ ἕνεκα τῆς ἐνεργείας ἐστίν, ἡ δ' ἐνεργείας τὸ ὅτι ἕνεκα τὸ τέλος, τὸ δὲ τέλος ἀρχὴ καὶ πρότερον (διὰ τὴν ἐνέργειαν ἡ δυνάμει καὶ ἡ γένεσις), δηλὸν ἄρα ὅτι ἡ ἐνέργεια καὶ τῷ τελείῳ δυνάμει ἐστὶν πρότερα. ὅτι δὲ ἕνεκα τῆς ἐνεργείας ἡ δυνάμει ἐστίν, καὶ ἐπὶ τῷ ἡ ἐνέργεια δυνάμει πρότερα (τὸ γὰρ ὅτι ἕνεκα ὡς τέλειον πρότερον τῷ ἕνεκα τῆς), δηλόν.

γρ. "καὶ οὐχὶ θεωρεῖται." ἡ γὰρ ὁρθῶς ἡ θεωρία γίνεσθαι τοῖς τοῖς. cod. Reg.

ἀλλ' ἢ ὡς, τυτέσιν οἱ μελετῶντες ἡ τρόπον τινὰ θεωρεῖται, ἡ ὅτι ὁδὸν δέον τὸ θεωρεῖν· ὁ ἴσον ἂν εἴη τῷ, ἡ ὁ δέον τῆς καὶ μελέτην θεωρίας, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ καὶ τὴν μελέτην θεωρία ἀτελής ὅσα καὶ χεδὸν μηδὲν, ἕνεκα τῆς τελευτάτης καὶ κυριωτάτης γίνεσθαι θεωρίας. ἔτι ἡ ὅλη δυνάμει ἐστὶ καὶ λέγεσθαι, ὅτι δυνάμει εἰς τὸ εἶδος ἐλθεῖν, ὅταν δὲ ἐλθῇ, καὶ ἡ ἐνέργεια ἡ ἐν τῷ εἶδει ἴσῃ, ὥς καὶ πᾶσι πρότερα ὡς ἐφετὸν καὶ τάσσον καὶ εἰς κόσμον ἄγον δυνάμει. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων, φησί, καὶ ὡς τὸ τέλος κίνησις· τῆς γὰρ ἀρχητικῆς τὸ τέλος ὁδὸν ἄλλο ἐστίν ἡ τοιαυτὴ κινεῖσθαι· καὶ ἐπὶ τῶν δὲ ἐνέργεια δυνάμει πρότερα. διόπερ ὥςπερ οἱ διδάσκοντες τὴν μαθητὴν τότε οἶον εἰς τέλος τῆς ἐπιστήμης ἐλθεῖν καὶ τέλος ἀποδεδοικέναι, ὅταν αὐτὴν καὶ τὴν ἐπιστήμην ἐνεργῶντα ἀποδείξωσιν (εἰ γὰρ ἐνέργεια τὸ ἔργον, τὸ δὲ ἔργον τέλος, ἡ ἐνέργεια ἄρα τὸ τέλος· ὥς ὅταν ἐνεργῇ, τότε οἶον τὸ τέλος ἔχειν· ὅτω γὰρ ἐστὶ τὸ ἐξῆς τῆς λέξεως). ὅτω καὶ ἡ φύσις τότε οἶεσθαι τὸ γενεῖσθαι δὲ τέλος ἀπειληφέναι, ὅταν εἰς τὴν ἐνέργειαν ἐλθῇ. τὸ δὲ "εἰ γὰρ μὴ ὅτω γενεῖσθαι, ὁ Πάσωνος ἔσται Ἑρμῆς," συνεχές ἐστὶ τῷ "διὸ ὥςπερ οἱ διδάσκοντες ἐνεργῶντα ἐπιδείξαντες." καὶ εἴη ἂν, ὁ λέγει, τοῦτον. "εἰ γὰρ μὴ ὅτω γενεῖσθαι," τυτέσιν, εἰ μὴ οἱ διδάσκοντες ἐνεργῶντα ἐπιδείξωσιν τὴν μαθητὴν, ἀλλὰ φάσκωσιν ὡς ἐδιδάχθη παρ' αὐτῶν, καὶ μὴ ἐνεργῇ, ἀδελφὸν ἐστὶν εἶτε ἔχει τὴν ἐπιστήμην εἶτε καὶ μὴ· ἐκ γὰρ τῶν ἔργων κρίνομεν πάντα τεχνίτην καὶ ἐπιστήμονα· εἰ γὰρ μὴ ἐνεργεῖ, πόθεν δηλόν ὅτι ἔχει τὴν ἐπιστήμην; ἀδελφόν γὰρ εἶτε ἐντὸς ἔχει αὐτὴν εἶτε ἐκτός, τυτέσιν εἶτε ἔχει εἶτε μὴ ἔχει, ὡς καὶ ὁ Πάσωνος Ἑρμῆς· ἀδελφόν γὰρ εἶτε ἐντὸς ἐστὶ τὸ λίθον εἶτε ἐκτός. ἡ δὲ καὶ τὸν Πάσωνα ἰσορία, ὅτω φίλον καὶ ταύτην εἰδέναι, τοιαυτὴ τίς ἐστιν. ὅτος ὁ Πάσων ἐρμολόγους ὡς πεποιήκειν ἐν τινὶ λίθῳ τὸ τῷ Ἑρμῆ εἶδος, καὶ ἑώρατο ἐν τῷ λίθῳ ὁ Ἑρμῆς· εἶτε δὲ ἐκτὸς ἦν τῷ λίθῳ εἶτε ἐντός, ὁ δὲ ὅλον ἦν. ἐκτὸς μὲν εἶναι λέγειν οὐχὶ οἶον τε ἦν· εἰ γὰρ ἦν ἐκτός, ἔδει τὸν λίθον ἐγκεκολλημένον εἶναι καὶ ἔχειν ἀνωμαλίας, ὅτος δὲ ἄπας λειοτάτος ἦν, ὥςπερ τὰ κατώτερα. διὰ ταῦτα μὲν ὅτι ἐκτὸς εἶναι οὐκ ἦν δυνατόν λέγειν. ἀλλὰ μὴν ὅτι ἐντός· εἰ μὲν γὰρ εἶχεν ἀρμονίας ἢ ὅλων

ἐφαρμογὰς τινὰς ὁ λίθος ἐν ᾧ ἦν τὸ τῷ Ἑρμῆ εἶδος, πρόχειρον ἦν λέγειν. ὅτι ἐν ἐτέρῳ λίθῳ τὸν Ἑρμῆν πεποιηκὼς ἐκτὸς ἐπέθηκε τὸς λειοτάτους λίθους καὶ ἀπέκλεισε τὸν Ἑρμῆν ἐντός, ὁρᾷ δὲ διὰ τὸ λαμπρὸς καὶ διαφανεστάτος, ὁμοίως δὲ καὶ λείους τὸς ἐπικειμένους λίθους εἶναι, ὥςπερ εἰ τις ἐν κηρῷ πλάσας εἶδος τι κήρων καὶ ἐκτὸς ἐπιθεῖς ὕλον ἢ ἄλλο τι τῶν διαφανῶν, ὁρᾷ τὸ ἐντὸς αὐτῆς κήρινον εἶδος. εἰ μὲν ὅτι τὸτο ἦν, εἰκὸς ἦν ταῦτα λέγειν· ἐπεὶ δὲ πάντῃ συνεχὴς ἦν ὁ λίθος καὶ εἰς καὶ ἐδεμίαν ἔχον ἀρμονίαν καὶ ἐφαρμογὴν, οὐκ ἐνὶ τῷ τῷ λέγειν. ὥς ἀδελφὸς ἦν ὁ Ἑρμῆς καὶ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς ὑπῆρχεν, ἐκτὸς μὲν ὅτι ἀνωμαλίαν ἐδεμίαν ὁ λίθος, ὥςπερ εἶρη, εἶχεν, ἐντὸς δὲ ὅτι οὐχὶ οἶον τε ἦν ὑπονοῆσαι πῶς ἐντὸς τῷ λίθῳ πεποιήκει τὸν Ἑρμῆν, συνεχὴς ὄντος. "ἐπεὶ δ' ε. τ. μ. ἔχον ἢ χρ." πρὸ τῆς τῶν λεγομένων σαφηνείας ἀνάγκη ἐστὶν ὑπομνηθῆναι ἡμᾶς τινῶν, ἵνα ἐκ τῶν εὐπαρακολούθητοι τοῖς ὑπὲρ

15 αὐτῶν λεγομένοις γενώμεθα. ἰστέον δὲ ὅτι ἡ ὄψις, καθ' ἣν ὁρῶμεν, καὶ δυνάμει ἐστὶ καὶ ἐνέργεια. ἀλλὰ καὶ ἡ οἰκοδομικὴ καὶ ἐνέργεια ἐστὶ καὶ δυνάμει, δυνάμει μὲν πρὸς τὴν οἰκοδομήσιν, ἐνέργεια δὲ πρὸς τὴν ἐκτίσιν ἢ οἰκοδόμος ἔχει πρὸ τῆς τῆς οἰκοδομικῆς ἐκτίσθαι· ἐκ γὰρ τῆς δυνάμει οἰκοδομῆν γέγονεν ἐνέργεια οἰκοδόμος. ὁ μόνον δ' ὅτω περὶ τῶν ἔξωθεν λέγει, ἀλλὰ καὶ περὶ αὐτῶν τῶν ἐχόντων ταύτας· ὁ γὰρ γεωμέτρης ὁ μὴ ἐνεργῶν πρὸς τὴν ἐνεργῶντα δυνάμει ἐστὶ γεωμέτρης, πρὸς δὲ τὸ δυνάμενον παιδίον γενέσθαι γεωμετρικὸν ἐνέργεια. ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν πάντων πλατύτερόν μοι ἐν τῇ περὶ Φυσικῆς (2 5) εἶρη, καὶ νῦν ἕνεκα τῶν λεγομένων μετρίως ὑπέμνηται. ὁ δ' Ἀριστοτέλης διὰ τῶν προκειμένων τούδε φησὶν· ἐπεὶ δὲ τῶν μὲν ἔχοντων κτλ.

παροιμιῶδες τὸ ὁ Πάσωνος Ἑρμῆς, ἐπὶ τῶν ἀδελφῶν εἰ ὅτως 1050 α
20. ἡ μὴ ὅτως ἔχει λαμβανόμενον. cod. Reg.

ἔστι μὲν ὅτι, φησί, καὶ ἐνθα οἶον ἐπὶ τῆς οἰκοδομικῆς τέλους, ἀλλ' ἐνθα οἶον ἐπὶ τῆς ὄψεως μᾶλλον τέλος τῆς δυνάμει ἐστὶ, δυνάμει λέγων τὴν ὀπτικήν δυνάμειν, αὐτὴν φημι τὴν ὄψιν, τέλος δὲ καὶ ἐνέργειαν τὴν ὄρασιν. ὅπως δὲ ταῦτα λέγει, εἶρη προσεχῶς. καὶ ἐστὶν ἴσον τὸ "ἐνθα δὲ μ. τ. τ. δ. ε." τῷ ἐστὶ μὲν καὶ ἡ ὄψις τέλος, ἀλλὰ μᾶλλον τέλος ἐστὶν ἡ ὄρασις τῆς δυνάμει, τυτέσι τῆς ὄψεως.

διὸ καὶ εὐδαιμονία ἐν τῇ ψυχῇ ἐστίν· ζωὴ γὰρ ποῖα τίς ἐστίν. 1050 β
εἰ γὰρ τότε λέγομεν ἐνεργῆσαι τὴν εὐδαιμονίαν ὅταν τὸ εἶδος τῆς εὐδαιμονίας, αὐτὴν φημι τὴν εὐδαιμονίαν, ἀπολάβῃ, καὶ τὸ καταμήνιον τότε λέγομεν ἄνθρωπον ὅταν αὐτὸ τὸ εἶδος τῆς ἀνθρώπου ἀπολάβῃ, τί χρὴ ἄλλο μαρτυρεῖσθαι ὅτι τὸ εἶδος ἐστὶν ἡ ἐνέργεια;

καὶ αὖτε ὅτως ἔως τῆς τῆς αὖτε κινήσεως· ἐκείνης γὰρ τῆς ἐνεργείας ὁ προηγούμενος ἐνέργεια, ἀλλὰ πρώτη πάντων καὶ αἰτία πάντων ἐστίν. "ἀλλὰ μὴν καὶ κυριωτέρως· τὰ μὲν γὰρ αἰτία πρότερα τῇ ὕσσει τῶν φθαρτῶν." δείξας ὅτι ἡ ἐνέργεια δυνάμει πρότερα ἐστὶ καὶ λόγῳ καὶ χρόνῳ καὶ αἰτία, νῦν δείκνυσιν ὡς οὐκ ἀπλῶς ὅτως ἐστὶ πρότερα ἀλλὰ καὶ κυριωτέρως ἢ τοῖς τιμιωτέρως. ἡ δὲ δεῖξις πρόεισι διὰ τινος τῶν ἐν τοῖς Τοπικοῖς (3 1) παραδιδόμενων τόπων τόπου, λέγοντος ὅτι τὰ τοῖς κυριωτέροις καὶ κρείττοσιν ὑπάρ-

παρυφίστα) ταῖς πράγμασι, καὶ ἔστιν ἀμαρτήματα τῆς δυνάμεως, ἐν δὲ τοῖς αἰδοῖσι δέδεικνυται ὅτι δύναμις ἔκ ἑστιν (ἐνεργεῖαι γὰρ εἰσιν), ἔκ ἑστιν ἄρα ἐν ἐκείνοις ὅτε κακὸν ὅτε ἀμαρτήματα ὅτε διεφθαρμένον.

1051 α 21. ἀντιλέγει πρὸς τὰς τὰ μαθήματα ἐνεργείας λέγοντας καὶ 5
ἕστις, λέγων μὴ εἶναι ἐνεργείας ἀλλὰ δυνάμεις· τὰ δὲ δυνάμεις
ἔκ ἑστίαι. καὶ λέγει ὅτι τὰ διαγράμματα ἐνεργεῖαι διαφύοντες
εὐρίσκοντο, ταῦτέστι ἐνεργήσας ὁ νοῦς καὶ διαφύοντες ποιησάμενος
εὐρίσκει αὐτὰ καὶ τὸ εἶναι αὐτοῖς δίδωσι. πρὸ δὲ τῆς ἐνεργήσεως
δυνάμεις εἰσιν· εἰ γὰρ ἦσαν ἐνεργεῖαι (τὸτο γὰρ ἐδήλωσε διὰ τῆς 10
"διηρημένα"), ἅμα τῷ θεάσασθαι τινὰ τὴν ἐν τῷ ἡμικυκλίῳ γωνίᾳ
ὅλην ἂν ἦν αὐτῷ ὅτι ὁρθή ἐστιν.

1051 α 24. διὰ τί, φησί, δύο ὄρθαι τρίγωνον; ταῦτέστι διὰ τί τῶν τριγώνων
αἱ τρεῖς γωνίαι δυσὶν ὀρθαῖς ἴσαι εἰσιν;

1051 α 25. ἐπεὶ δὲ ἀσαφῶς καὶ αἰνιγματωδῶς τὸ παράδειγμα ἐπὶ τῇ 15
τῇ συνήθει βραχυλογίᾳ αὐτῶν, ῥητέον ὅπως δεικνύει ἐν τῷ τρίτῳ
τῶν Εὐκλείδους Στοιχειώσεων βιβλίῳ ὅτι ἡ ἐν ἡμικυκλίῳ γωνία
ὁρθή ἐστιν κτλ.

1051 α 31. ἦτοι ἐκ τῆς ἐνεργείας ἡ δύναμις τῶν μαθημάτων εἰς ἐνεργεῖαν
ἄγει, καὶ ἐπὶ τῷ τοῦτο ποιοῦντες γινώσκουσιν. ὁ δὲ ἄλλος ἄρα καὶ ἐκ τούτων 20
ὅτι ἡ ἐνεργεῖα τῶν τὰ αὐτὰ ποιοῦντων δυνάμεων προτέρα. ἡ δὲ
κατ' ἀριθμὸν ἐνεργεῖα δυνάμειος ὑτέρα, ὡς ἐπὶ τῷ Σωφρονίσκῳ
καὶ τῷ Σωκράτῳ ἐλέγχοντες, τῷ δ' ἀριθμῷ ὑτέρα.

1051 α 34. τῶν πραγμάτων τῶν μὴ ὄντων τοιούτων ὡς ἐνδέχεται περὶ 25
αὐτὰ καὶ ἀληθεύειν καὶ ψεύδεσθαι, τῶν δὲ ὡς αἰεὶ ἀληθεύειν, τῶν δὲ
ὡς αἰεὶ ψεύδεσθαι, πρόκεινται αὐτῷ περὶ τοιούτων διορίσαι, τίνα ἐστὶ
τὰ ἐν οἷς αἰεὶ ἀληθεύομεν, καὶ τίνα τὰ ποτὲ μὴ ποτὲ δὲ μὴ, καὶ τίνα
τὰ ἐν οἷς αἰεὶ ψεύδομεθα. πρῶτον δὲ διδάσκει ἀπλῶς καὶ καθόλου
πότε γίνεσθαι ἡ ἀλήθεια καὶ πότε τὸ ψεῦδος· καὶ ὅτε λέγει περὶ ὧν
εἰπομεν προκείμενα αὐτῷ εἰπεῖν.

1051 β 1. ὁ μόνον δὲ ὄντα λέγει τὸ μὴ ὄν λευκὸν μὴ δ' ἀήρ, δυνάμενα
δὲ γενέσθαι, ἀλλὰ καὶ τὰναντία, ταῦτέστι ἀλλὰ λέγει τὸ μὴ ὄντα· 5
τὸ γὰρ μὴ ὄν λευκὸν δυνάμενον δὲ γενέσθαι λέγει τὸ μὴ ὄν. κυριώ-
τατα δὲ ὄν ἐστι τὸ ἀληθές, μὴ δὲ τὸ ψεῦδος.

1051 β 2. ἄλλως δὲ ἐπὶ τῶν πραγμάτων ἐστὶ τὸ ὡς ἀληθῶς ὄν καὶ ἄλ- 35
λως ἐπὶ τῷ λόγῳ. ὅταν γὰρ ὑπάρχῃ τὸ καθῆξαι τῷ Σωκράτει, ἐστὶ
τὸ τοιοῦτον ἀληθές καὶ ὄν ἐπὶ τῷ πράγματι· ἐπὶ τῷ λόγῳ δὲ ἐστὶν,
ὅταν ἐγὼ τὸ ὑπάρχον περὶ αὐτὸν λέγω ὅτι ὑπάρχει αὐτῷ, οἷον
ὅταν φῶ ὅτι Σωκράτης καθῆξαι, ὑπάρχοντος αὐτῷ τῷ καθῆξαι·
ὡς ἀληθεύομεν, ὅταν μὴ τὸ διηρημένον καὶ μὴ ὑπάρχον τῷ Σω- 40
κράτει εἶμαι μὴ ὑπάρχειν, ψεύδομαι δὲ οἰόμενος ὑπάρχειν.
ἐπειδὴ ὅν ταῦθ' ὅπως ἔχει, πότε ἐστὶν ἡ ἔκ ἑστι τὸ ἀληθές λεγόμε-
νον ἢ ψεῦδος; ταῦτέστι πότε ἐστὶν ἡ κατάφασις ἢ ἡ ἀπόφασις ἀλη-
θὴς καὶ πότε ἔκ ἑστιν; ὁ γὰρ διὰ τῶν λόγων, ὡς ἐν τῷ δευτέρῳ τμή-
ματι τῷ περὶ Ἑρμηνείας δέδεικνυται (c. 9), τὰ πράγματα ἔστιν, ἀλλὰ 45
διὰ τὰ πράγματα οἱ λόγοι ἀληθεύουσιν ἢ ψεύδονται.

1051 β 10. ἐστὶ δὲ τὸ μὴ εἶναι καὶ τὸ ἀληθές, ἵνα πάλιν τούτῳ ὑπομνησθῶμεν,
τὸ συγκείμεν τὸ κατηγόρμενον τῷ ὑποκειμένῳ καὶ ἐν εἶναι, τὸ δὲ

μὴ εἶναι καὶ τὸ ψεῦδος ἐστὶ τὸ μὴ συγκείμεν ἀλλὰ πλείον εἶναι καὶ κε-
χωρισμένα ἀπ' ἀλλήλων. εἰ δὲ, ὡς περὶ εἴρηξαι, τὰ μὴ αἰεὶ σύγ-
κειν· τὰ δὲ αἰεὶ διήρηξαι τὰ δ' ἐνδέχεται τὰναντία, περὶ μὴ τὰ ἐνδε-
χόμενα τὰναντία ἢ αὐτὴ γίνεσθαι ψευδὴς καὶ ἀληθὴς δόξα.

καὶ ἔστι τὸ μὴ ἀληθές, ὅταν αὐτὸς θιγγάνῃ ὁ νοῦς, τὸ δὲ ψεῦ- 1051 β
δος, ὅταν μὴ θιγγάνῃ, ταῦτέστι ἀγνοία· καταχρηστικώτερον γὰρ 23.
ἀντὶ τῆς ἀγνοίας εἶπε τὸ ψεῦδος. ὅτι δὲ ἐν τῇ λέξει τῇ "ἀλλ' ε.
τ. μ. ἀλ." τὸ δὲ ψεῦδος τὸ ψεῦδος καταχρηστικώτερον καὶ καινό-
τερον ἀπὸ τῆς ἀγνοίας ἔλαβε, δῆλον πεπονήκεν εἰπὼν, τὸ μὴ θιγ-
γάνειν καὶ ζητῆσαι ἀληθές, ἦτοι τὸ θιγγεῖν καὶ φάσκειν ἔχειν, ἀλλ' ὁ
κατάφασιν ἢ ἀπόφασιν, ἀληθές, τὸ δ' ἀγνοεῖν ἐστὶ τὸ μὴ θιγγά-
νειν, ὡς τὸ ψεῦδος ἀντὶ τῆς ἀγνοίας εἰληπτό.

καὶ συμβεβηκὸς δὲ ἐστὶν ἀπατηθῆναι, εἴ τις τὸ μὴ θιγγάνειν 1051 β
ἀπάτην βάλῃ λέγειν. εἰσὶ δὲ πάσαι αἱ ἀπλᾶς ἕσται ἐνεργεῖαι, 26.
ἀλλ' ὁ δυνάμεις.

"νῦν δὲ τὸ ὄν αὐτὸ ὁ γίνεσθαι." καὶ εἴη ἂν λέγων ὅτι τὸ κυρίως ὄν 1051 β
καὶ ἡ ἀπλή ὑπερσῆσις ἕσται καὶ ἀκινήτως κινῆσθαι, ὁ πολυτίμητος θεός, 29.
ὁ γίνεσθαι ὁ δὲ φθίρεισθαι. ἡ τὸ "νῦν δὲ τὸ ὄν αὐτὸ ὁ γίνεσθαι ὁ δὲ φθίρεισθαι"
ἴσον ἂν εἴη τῷ νῦν δὲ τὸ ὄν καὶ ἡ ἕσται τῶν ἀπλῶν, ὅσοι ἂν ποτε εἴη,
ὁ γίνεσθαι ὁ δὲ φθίρεισθαι· πᾶν γὰρ τὸ γινόμενον συνθετὸν ἐστὶν κτλ.

περὶ ταῦτα ἔκ ἑστιν ἀπατηθῆναι, ἀλλ' ἡ μὴ ἀπειθεῖν, καὶ ἔκ 1051 β
ἐστὶ τὸτο ἀπάτη. καὶ ζητῶμεν τὸ τί ἐστὶ περὶ αὐτῶν ὅχι ὡς κατη- 31.
γορεύοντες αὐτῶν τι, ἀλλὰ μόνον νοῦντες καὶ οἰοῦντες ὁρῶντες. τὸ δὲ
ταῦτα οἷον ὁρᾶν ἐγγίνεσθαι τοῖς εἰς ἄκρον ἐπιστήμης ἔλθουσι καὶ εὖ
ζητήσασιν. "τὸ δὲ εἶναι ὡς τὸ ἀληθές καὶ τὸ μὴ εἶναι ὡς τὸ ψεῦ-
δος, ἐν μὲν ἐστὶν, εἰ σύγκειται, ἀληθές." τὸ δὲ τὸ ὡς ἀληθές, φησί,
καὶ τὸ μὴ ὄν τὸ ὡς τὸ ψεῦδος, ἕνα μὲν ἐστὶ τρόπον, εἰ σύγκειται ὁ
κατηγορούμενος τῷ ὑποκειμένῳ, καὶ φανερὸν αὐτὸν συγκείμεν, τὸτο
ἐστὶν ὄν τὸ ὡς ἀληθές· εἰ δὲ μὴ σύγκειται, λέγει δὲ συγκείμεν, μὴ
30 ὄν τὸ ὡς ψεῦδος. "τὸ δὲ ἔν," ταῦτέστι ἄλλον δὲ τρόπον, "εἴπερ ὄν,
ἕτως ἐστὶ," ταῦτέστι εἴπερ ἐστὶν ἀπλῶν, ἕτως ἐστὶν ἡ περὶ αὐτὸ ἀλή-
θεια, ὅχι ὡς καταφάσκειν τι αὐτῷ ἀλλὰ κατὰ τινὰ φάσκειν αὐτὸ
νοεῖν καὶ οἶον ὁρᾶν. "εἰ δὲ μὴ ἕτως," δηλονότι εἰ δὲ μὴ ἐστὶν ἀπλῶν,
ἔκ ἑστι περὶ αὐτὸ τὸ ἀληθεύειν μόνον θιγγάνοντα.

ἀγνοία δὲ ὅχι οἷα ἡ τυφλότης, ὡς μὴ δυνήθηναί ποτε νοῆσαι, 1052 α
ἀλλὰ τοιαύτη οἷα ὑπάρχει ὅταν τις μὴ περὶ τινος λογιζέται. 2.

ἀλλὰ τί μὲν τὸ δ' ἔν, ταῦτέστι ἄρτιον μὴ ἀριθμὸν ὑπολαμ- 1052 α
βάνειν πρῶτον μὴδὲν εἶναι ἐνδέχεται, ἡ τινὰς μὴ εἶναι ἀρτίους πρῶ- 8.
τος τινὰς δὲ ἔν, καὶ τὸτο ἐνδέχεται. τὸ δὲ τὸν δύο λαβεῖν αὐτὸν καθ'
αὐτὸν καὶ ὑπολαμβάνειν αὐτὸν ποτὲ μὴ ἄρτιον πρῶτον ποτὲ δὲ ὁ
πρῶτον, ἔκ ἐνδέχεται. τὸ δὲ "ὁ γὰρ ἔτι τινὰ μὴ τινὰ δὲ ὁ οἶσται"
τοιούτων ἂν εἴη. ὁ γὰρ οἶσται ὁ τὸς ἀριθμὸς, ὡς περὶ τὸ τρίγωνον,
ἀκινήτως οἰόμενος ὅτι τις μὴ ἀριθμὸς πρῶτος ὡς ποτὲ ἔστι καὶ μὴ
πρῶτος, ὁ δὲ κινημένος αὐτὸς οἰόμενος ὅτος τὸτο πείσεται· ὡς ἡ
ἀληθεύσει, εἰ τὸν δύο ἄρτιον ὑπολαμβάνει, ἢ αἰεὶ ψεύσεται, εἰ μὴ
ἕτως αὐτὸν ἔχειν ὑπολήψεται.

μέχρι τῶν ὡδὲ πεπλήρωνται αἱ εἰς τὸ Θ τῶν μετὰ τὰ φυσικὰ
χολαί.

ΣΧΟΛΙΑ ΕΙΣ ΤΟ Ι.

1052a-15. Ἐπεὶ οἱ τὰς ἰδέας τιθέμενοι καὶ αὐτοὺς ἐδόξαζον, τὸτο λέγοντες εἶναι τὴν φύσιν αὐτῶ καὶ ἐν τούτῳ ὑσιῶντι ἐν τῷ ἐν εἶναι (ὅδ' ἔστι ὡς περὶ ὁ Σωκράτης ἐν δὲ ὑπόκειναι) αὐτός, κατηγορεῖται δὲ αὐτῶ τὸ ἐν, ὥστε ἔλεγον καὶ ὡς τῷ αὐτοῦ ὑποκείναι τινα φύσιν, λέγεσθαι δὲ κατ' αὐτῆς τὸ αὐτοῦ, ὥστε ὡς οἱ φυσικοὶ μίαν λέγοντες τὴν ἀρχὴν ὑπετίθεν αὐτῇ πῦρ ἢ ὕδωρ ἢ ἀέρα, ἀλλ' ὑσιῶντι αὐτῶ ἐν τῷ ἐν εἶναι αὐτῶ φύσιν τὸ ἐν, μηδὲ ἐν αὐτῶ λέγοντες ἀλλὰ μόνον ἐν. καὶ ὅτῳ φίλον πῶς ταῦτα λέγουσι μαθεῖν, ἐντυγχανέτω τὴν ἐπιγραφόμενον Παρμενίδην ἢ περὶ ἰδεῶν τῶ Πλάτωνος διάλογον) — ἐπειδὴ ἔν ταύτῃ εἶχον περὶ τῶ ἐνός τὴν ἐν-10 νοίαν, ζητῆσαι ἐν τῷ παρόντι βιβλίῳ προτίθεσθαι εἰ ἔστι τι τοιοῦτον ἐν ἡ μή.

ἐν τῷ Δ τῆσδε τῆς πραγματείας (c. 6) εἶρηκε περὶ τῶν τῶ ἐνός σημαινόμενων... οἱ συγκεφαλαιώμενοι τρόποι τῶν πρώτων καὶ καθ' αὐτὰ λεγομένων ἐν, τῶν οἱ πρώτοι τῶν τῶ ἐνός σημαι-15 νομένων τρόποι κτλ.

1052a-19. τὸ ἐν κυρίως συνεχὲς ἐν λέγειν ἢ τὸ ἀπλῶς ἐν συνεχές, ἢ τὸ μάλιστα γὰρ τῷ φύσει συνεχές ἐν κτλ.

1052a-21. τοιοῦτον δ' ἂν εἴη τὸ κυκλοφορητικὸν σῶμα.

1052a-23. γόμφῳ μὲν ἐξιν ἐν ναῦς, κιβώτιον, συνδῆσμον ὁ φάκελλος, 20 κόλλη δὲ βιβλίον.

1052a-27. ὁ δὲ λέγει, τοιοῦτον ἐξιν. δέδεικται ἐν τῷ Θ τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως ὡς ἡ καὶ τόπον κινήσεις προτέρα ἐστὶ τῶν ἄλλων κινήσεων, αὐξήσεως φθίσεως καὶ τῶν ἄλλων, τῆς δὲ καὶ τόπον πάλιν δέδεικται ἐκείσε προτέρα ἢ κύκλῳ. τῶν ἐκείσε δειχθέντων λέγει, 25 ἐπειδὴ τὸ κυκλοφορικὸν σῶμα ἀρχὴν ἔχει ἐν αὐτῷ κινήσεως, ἢ δὲ κύκλῳ κινήσεις πρώτη ἐστὶ τῆς καὶ τόπον, ἥτις πάλιν ἢ καὶ τόπον πρώτη τῶν ἄλλων, τὸ κυκλοφορικὸν σῶμα δὴλον ὅτι πρῶτον ἐστὶ μέγεθος.

1052a-31. ἡ δὲ τῶ ἀδιαίρετον καὶ κυρίως ἐνός ἀδιαίρετος ἐξιν ἢ νόησις ἢ εἶδει ἢ ἀριθμῷ, ὥστε ἐξ ὧν λέγει, ὁ μὲν καθόλου ἄνθρωπος καὶ ἵππος καὶ ὅλως τὰ εἰδικώτατα εἶδη καὶ ὁ Σωκράτης καὶ ὁ Πλάτων καὶ ἀπλῶς τὰ ἄτομα εἰσιν ἐν, τὸ δὲ ζῶον τὸ καθόλου ἐν ἕκ ἐξιν, ὅτι διαιρεῖται εἰς τε τὸ ζῶον πτηνὸν καὶ εἰς τὸ ζῶον πεζόν καὶ εἰς τὸ ζῶον ἐνυδρον, ὧν αἱ νοήσεις καὶ ἐπιστήμαι διάφοροι· ἄλλο γὰρ νόησις καὶ ἐπιστήμη 35 ζῶον πτηνὸν καὶ ἄλλο ζῶον πεζόν. ὁ δὲ ἄνθρωπος ὁ διαιρεῖται εἰς ἕτερα εἶδη εἰδικώτατον ἐν εἶδος, ὅδ' ὁ καὶ μέρος διαιρεῖται· εἰ γὰρ ὁ εἰδικὸς ὁ διαιρεῖται, πολλῶν μάλλον οἱ καὶ μέρος ἄνθρωποι ὁ διαιρεῖται εἰς ἀνθρώπους. εἰ δὲ ἐν λέγομεν ὧν ἢ κινήσεις μία καὶ ὧν ἢ νόησις καὶ ἢ ἐπιστήμη ἢ αὐτῇ, ταῦτα δὲ διὰ τὸ εἶδος συμβαίνει, ἐν 40 ἂν εἴη πρῶτον τὸ ταῖς ὑσίοις αἰτίον τῶ ἐνός· τούτο δ' ἐστὶ τὸ εἶδος.

1052b-2. δεῖ κατανοεῖν ὡς ἕτερα ἐξιν ἢ φύσις τῶ ἐνός καὶ ἕτερα τῶ καθ' ὧν κατηγορεῖται.

1052b-3. ζητεῖ ἐν πόσῳ τε τῶν φυσικῶν πραγμάτων ἐν λέγειν, καὶ τί ἐστι τὸ ἐν εἶναι, καὶ τίς ἐξιν ὁ λόγος καὶ ἢ φύσις τῶ ἐνός. τούτο 45 δὲ θεὶς ἐπάγει ὅτι τὸ μὲν ἐν λέγειν τοσαυταχῶς ὁσαυχῶς διωρίζη

(διωρίζη δὲ τετραχῶς), καὶ ἕκαστον τῶν ὄντων λέγειν ὡς ἂν τις τῶν τῶ ἐνός διοριζέντων τρόπων ὑπάρξει. τὸ δὲ ἐν εἶναι καὶ ἢ φύσις τῶ ἐνός ὅτε μὲν τῶν ἐν ὑπάρξει, λέγων "τῶν", συνεχὲς φύσει, τὸ ὅλον, τὸ ἔχον μορφήν καὶ εἶδος καὶ ὅσα ἄλλα εἴρηται, ὅτε δὲ ἢ φύσις τῶ ἐνός ὑπάρξει ἄλλῃ τινὶ ἐτέρῳ ὄντι τῶν ἀπρηριθμημένων, ὅπερ ἕτερον ἐν ἐγγύς τῷ ὀνόματι ἐστὶ, τῶν μάλλον τῶν ἄλλων τῷ ἐν ἐγγίξει καὶ πλησιέστερον ἐκείνων τῇ τῶ ἐνός ἐστὶ φύσει καὶ κυριωτέρως τὸ ἐν καὶ τῶν λέγειν, καὶ ἐστὶ μεταξὺ τῆς τῶ ἐνός φύσεως καὶ τῶ συνεχὲς καὶ τῶ ὅλου καὶ τῶν τοιοῦτων.

καὶ οἷμαι τὸ "δυνάμει ἐκείνα" ἴσον ἐστὶ τῷ ἐκείνα, τό τε συνε-1052b χὲς καὶ τὰ λοιπά, ὡς πρὸς τὸ ἄλλο, ὁ καὶ μάλλον ἐγγύς ἐστὶ τῷ ὀνόματι, ἐξεταζόμενα δυνάμει εἰσὶν ἐν καὶ καθ' αὐτὰ ὅδ' ἐν τῶν. μή ποτε δὲ ἐπειδὴ, ὡς εἶρηται, τὸ ἐν, ὅπερ ἐγγύς τῷ ὀνόματι ἐστὶν, ὅδ' ἐν ἄλλο τυγχάνει ἐν ἢ τὸ μέτρον καὶ ἀρχὴ τῶ ποσῶ ἢ ποσόν, καὶ τῶ μάλιστα τὸ μέτρον τῶ διορισμένον ποσῶ, ὅπερ ἐστὶν ἢ μονάς, δι' ἣν λέγειν καὶ ἢ ὁλίστος ἐν καὶ μέτρον καὶ ἀρχὴ τῶν φθόγων... μή ποτε ἐν διὰ ταῦτα πόρρωθεν ἠνέχεται τούτο, λέγων ὅτι τῇ μονάδι ἐγγύς ἐστὶ τῷ ὀνόματι τὰ ἄλλα τὰ ἀπρηριθμημένα, λίτρα καὶ ὁλίστος καὶ τὰ λοιπά, καὶ δυνάμει εἰσὶν ἐν καὶ καθ' αὐτό. 20 τὸ δὲ "ὡς περὶ χοιρίων καὶ αἰτίων εἰς ὁμοῖον λέγειν ἐπὶ τοῖς πράγμασι διορίζοντα" καὶ τὰ ἐξῆς συνεχὲς ἐστὶ τοῖς ἄνω τοῖς "δεῖ δὲ κατανοεῖν ὅτι ἕχ' ὡσαύτως (ληπτέον) λέγεσθαι ποῖα τε ἐν λέγειν." καὶ ἐξιν ἢ πᾶσα τῶ λόγῳ συνέχεται τοιαύτη· δεῖ κατανοεῖν ὅτι ἕτερα ἐξιν ἢ ζητῶσα ζητήσις τὰ ὑποκείμενα, καθ' ὧν τὸ ἐν λέγειν, καὶ ἕτερα ἢ τὸ ἐν εἶναι καὶ τὴν φύσιν καὶ τὴν ὑσίων τῶ ἐνός ζητῶσα, ὡς περὶ καὶ περὶ χοιρίων καὶ αἰτίων· διαφέρει γὰρ τὸ ζητεῖν τίς φύσις καὶ λόγος τῶ χοιρίων, ὅτι ἐξ ὧν πρῶτον φέρει εἰπεῖν ἐλαχίστη καὶ εἰς ὁ ἕχ' ὡσαύτως τὰ ἐκ τῶν ἀναλύειν, τῆς ζητήσεως, εἴπερ ζητεῖ τίνων τὸ χοιρίων καὶ ἢ τοιαύτη φύσις κατηγορεῖται, καὶ τίνι συνέβη χοιρίῳ εἶναι, πότερον τῷ πυρὶ ἢ ἄλλῳ τινὶ. ὅτι δὲ διάφοροι αἱ τοιαύται 30 ζητήσεις δὴλον· ἄλλον γὰρ ἀποδίδωμεν τῶ πράγματι, λέγω δὲ τῶ πυρός, ὅρον καὶ ἄλλον τῶ ὀνόματος, λέγω αὐτὸ τὸ κατηγορήμα ἢ τοῖς χοιρίων.

τὸ δὲ "ἐστὶ δ' ἴσως καθ' αὐτὸ καὶ τὸ ἀπειρον" πρόσκεινται, ἐπειδὴ 1052b οἱ ἐν τῶ χοιρίων λέγοντες καὶ ἀπειρον αὐτῶ ὑπετίθεντο.

τὸ δὲ "διὸ καὶ τὸ ἐν εἶναι τὸ ἀδιαίρετον ἐξιν εἶναι," εἴ τι συ-1052b νήμι, ὅδε μίαν πρὸς τὰ προσεχῶς λεχθέντα ἀκολουθίαν ἔχει, ἀλλ' οἷμαι ἐπ' ἀνάληψιν ἐστὶ τῶν περὶ τῶ ἐνός, ἵνα ἀκολουθῶς εἴπω καὶ πόσῳ ἐξιν ἐκείνο τὸ ἐν, ὅπερ μάλιστα ἐγγύς τῷ ὀνόματι ἐστὶν. καὶ εἴη ἂν λέγων διὰ τῶν, τὸ ἐν εἶναι ἢ τοῖς καὶ φύσις τῶ ἐνός, τῶν τῶ ἀδιαίρετον εἶναι, ὅπερ ἐν καὶ καθ' αὐτό ἐξιν ἄλλα τόδε τι, ἄνθρωπος, εἰ τύχοι, μονάς ἢ λίθος ἢ τι ἄλλο ἀδιαχώριστον ἐν, ἢ τοῖς ἀδιαίρετον ἢ τόπῳ ἢ εἶδει ἢ διανοίᾳ ἢ τῷ ὅλῳ καὶ ἀδιαίρετον. τίνα 15 δὲ ἐστὶ ταῦτα, εἴρηται πολλάκις. "μάλ· δὲ τὸ μ. εἶναι ἐκάστω γένος καὶ κυριώτ. τ. π." μάλιστα δὲ τὸ ἐν εἶναι καὶ ἢ φύσις τῶ ἐνός ἐστὶ τὸ μέτρον τῶ ποσῶ· ἐστὶ γὰρ καὶ ψόφων καὶ μελῶν μέτρον, ἀλλὰ κυ-

ρῶτατα ἐν τῷ μέτρῳ τῷ ποσῷ ἐστὶ, καὶ τὸ αὐτὸ ἐστὶ τὸ ἕν, ὅπερ πρὸ ὁλίγων ἔλεγεν ὅτι μάλιστα ἐγγίζει τῷ ὀνόματι τῷ πρῶτον μέτρῳ τῷ ποσῷ· ἐντεῦθεν γὰρ καὶ ἐπὶ τὰ ἄλλα ἐλήλυθε, καὶ λέγει ἐν.

1052b 22. ὡς δὲ ὅλον ὅτι πᾶν ποσὸν ἢ ποσὸν τῷ ἐνὶ γνωσκέει, καὶ ὡς πρῶτον πόσα ἐστὶ τὰ ἀπριθμημένα, εἴτε εἰκοσιν εἴτε ἑκατὶν εἴτε ἄλλος ὅστις ἀριθμὸς γινώσκει, τὸ αὐτὸ ἐν ἐστὶν ἢ ἀναλογόν γε ἐν.

1052b 26. εἰπὼν δὲ ὅτι ἐν μήκει, ἐν πλάτει καὶ ἐν βάθει, καὶ προαίσεις ἐν βάρει, ἐν τάχει, τὴν αἰτίαν τίθισιν ὅπως τὰς μὲν τρεῖς διαστάσεις εἴρηκεν, μήκος πλάτος βάθος, ἐπὶ δὲ τῷ βάρει εἰπὼν βάρος ἔκ εἴπε καὶ κῆφον, ὁμοίως εἰπὼν τάχος ἔκ εἴπε καὶ βραδύτητα. φησὶ δὲ ὅτι βάρος εἰπὼν ἔκ εἴπον καὶ κηφότητα, καὶ τάχος εἰπὼν ἔκ εἴπον καὶ βραδύτητα, ὅτι τὸ βάρος δύνανται δὴλόν καὶ τὸ κῆφον, καὶ ἐστὶ κοινὸν ἀμφὸν τῷ τε βάρει καὶ τῷ κῆφῳ· ὡσαύτως καὶ τὸ τάχος κτλ.

1053a 3. πρὸς γὰρ τὸ ἐν ἐν Ῥόδῳ κολοσσὸν ἢ τὸν Καύκασον τὸ ὅρος ἢ λί- τρα ὁδεὸς βάρει αἰσθάνονται ἐμποιεῖ.

1053a 8. ἔστι δὲ κίνησις ἀπλὴ καὶ ταχυτάτη καὶ διὰ τὸ τοῦ βραχεῖα ἢ τῆς ἀπλανούς· αὕτη ἄρα μέτρον καὶ ἐν.

1053a 14. ἐπειδὴ τὸ μέτρον διττόν, ὅ τε λόγος αὐτῷ καὶ αὐτό, ὅσον ὅ τε λόγος τῷ πῆχους καὶ τὸ εἶδος αὐτῷ τὸ ἐν τῇ ψυχῇ ἡμῶν καὶ αὐτῷ ὁ ἐξυλινος πῆχυς, καὶ ἡ δέισις ὁμοίως διττή, ὅ τε λόγος αὐτῷ καὶ τὸ εἶδος καὶ αὐτῷ ὁ αἰσθητὴς τοῖς ὡσι φθόγγος, καὶ ἡ διάμετρος, τό τε εἶδος αὐτῷ καὶ αὐτῇ ἡ γραμμὴ ἢ ἐν τῷδε τῷ τετραγώνῳ ἔσται, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὡσαύτως, λέγει ὅτι τὸ μέτρον ἔκ ἀεὶ τῷ ἀριθμῷ ἐν ἐστὶν, ἀλλ' ἐνίοτε πλείω. αἱ διέσεις γάρ, φησὶ, δύο, ἀλλ' ἔτι καὶ τὴν ἀκρόν· αὕτη γὰρ μία τῷ ἀριθμῷ ἐστὶν, ἀλλὰ μία μὲν αὕτη, ἑτέρα δὲ καὶ τὸν λόγον καὶ τὸ εἶδος. καὶ αἱ φωναὶ (λέγων φωνὰς νῦν τὰ σφαιρὰ τῶν φωνῶν, τό τε ἄλφα καὶ τὸ βῆτα καὶ τὰ λοιπὰ) πλείονες εἰσιν, αὐτό τε τὸ ἄλφα καὶ τὸ ἐν τῷδε τῷ χάρτῃ γεγραμμένον... καὶ ἡ πλευρὰ δυσὶ μετρεῖται μέγεθος ἔσται, εἴτε ἀκτύλος εἴη τὸ μετρεῖν εἴτε ἄλλο τι· διττὸν γὰρ καὶ αὐτὸ ἔσται. δῆλον δὲ γέγονεν ἐκ πάντων ὅτι μέτρον πάντων τὸ ἐν ἐστὶν· δέδεικεν γὰρ ὅτι πᾶν ὥπερ ἂν ὡς μέτρον τις χρῆται ὡς ἐνὶ τῷδε τῷδε, ὅτι τὸ μετρεῖται διαιρῶντες εἰς αὐτό, ὅσον τὸ δεκάπῃχυν μέγεθος διαιρῶντες εἰς δέκα πῆχεις, γνωρίζομεν τὸς ἐξ ὧν ἐστὶ πῆχεις, ὅποσοι εἰσὶν. διαιρεῖται δὲ τὸ δεκάπῃχυν ἢ καὶ τὸ εἶδος ἢ καὶ τὸ ποσόν, καὶ μὲν τὸ εἶδος, ὅταν διελωμεν αὐτὸ εἰς τὰ ἐξ ὧν συνίσταται, πυρὸς γῆς καὶ τοῦ μεταξὺ, ἢ εἰς τὸ μέγεθος τὸ τοιονδί· καὶ μέγεθος δὲ, ὅταν διαιρεθῇ εἰς δέκα πῆχεις. ἔτω μὲν ἔν ὃ ἡμέτερος καθηγεμῶν ἐξηγήσεται. μήποτε δὲ ἐπειδὴ, ὡς εἴρηκεν, ὁ πῆχυς διττὸς λέγει, τό τε εἶδος αὐτῷ καὶ ὁ λόγος καὶ ἕτερος ὁ μερικὸς καὶ αἰσθητός, λέγει ὅτι τὸ δεκάπῃχυν ἢ εἰς τὸς λόγους τῶν ἐν αὐτῷ δέκα πηχῶν διαιρεῖται ἀκριβῶς ἐν καὶ μέγεθος καὶ ἐν, ἢ ἔκ εἰς τὸς λόγους, ἀλλὰ καὶ μέγεθος διαιρεθὲν ὑπέκει ἐν ἐστὶ καὶ συνεχὲς ἀλλὰ πλείω, ὡς περ ἂν εἴη τὸν Σωκράτην διέλοιμεν εἰς τε τὸ ζῦρον καὶ τὸ πεζὸν ὅστις, ἕνα καὶ συνεχῇ αὐτὸν διατηροῦμεν, εἰ δὲ εἰς κεφαλὴν καὶ χεῖρας διείλωμεν, καὶ τῇ ἐπινοίᾳ ἀλλὰ κατ' ἀλήθειαν ὑπέκει εἰς ἐστὶν. ἔτι καὶ ἐπὶ τῷ δεκάπῃχους ἔχει· δῆλον ἄρα ὅτι τὸ ἐν ἀδιαίρετόν.

ἀλλὰ τὴν μὲν μονάδα πάντῃ πάντως ἀδιαίρετον (λαμβάνο-1053a μιν), τὴν δὲ ποδιαίαν ὡς πρὸς τὸ μετρεῖται μέγεθος καὶ πρὸς τὴν αἰσθάνωσιν· ἀναίσθητος γὰρ ἡ ἀμερὴς δοκεῖ πρὸς τὸ ὑπ' αὐτῆς μετρεῖται, καθάπερ εἴρηκεν καὶ πρότερον περὶ αὐτῶν. καθ' αὐτὴν δ' ἢ ποδιαία ὡς μέγεθος ἐπ' ἀπειρόν ἐστι διαίρετη. τὸ δὲ ἴσως· πρόσκειται ἢ διὰ τὸς λέγοντας ἐξ ἀτόμων συγκείμεναι τὰ μεγέθη, ἢ διὰ τὴν ἀσθένειαν τῷ τε ὀργάνῳ, ὡς χρῆται εἰς τὴν τμησιν, καὶ τὸ τέμνοντος ζῶντος, ἐπεὶ τῇ οἰκείᾳ φύσει πᾶν μέγεθος τμητόν ἐστιν.

ὁ δ' ἀξιῶν τὸ τοῦ, λέγω δὲ τὸ λέγειν ὅτι ὡς περ τὸ μέτρον τῶν φωνῶν φωνὴ ἐστὶν, ἔτω καὶ τὸ μέτρον τῶν ἀριθμῶν ἀριθμὸς, ἔκ ὁμοίως ἀξιῶν. ἀλλ' ὡς περ ἂν, εἴπερ ἔστιν ὅτι τὸ τῶν μονάδων μέτρον ἔσται μονάδες ἀλλὰ μὴ μονάς, ψεύδους ἂν ἔστιν, ἔτι καὶ ὁ τὸ τῶν ἀριθμῶν μέτρον ἀξιῶν ἀριθμὸν εἶναι ψεύδους ἀξιῶν· οἱ γὰρ ἀριθμοὶ μονάδες εἰσὶν, τῶν δὲ μονάδων ἔκ ἂν εἴη μέτρον ὁ ἀριθμὸς.

ἐπεὶ καὶ ἀλήθειαν ἢ τε ἐπιστήμη καὶ ἡ αἰσθάνωσις μετρεῖται ὑπὸ τῶν πραγμάτων ἀλλ' ὁ μετρεῖται αὐτὰ· ὅπως γὰρ ἂν ὁρίσῃ ἡτοῖα περιορίσῃ καὶ περικλείσῃ τὰ αἰσθητὰ καὶ ἐπιστημὰ, ἐκέλευε ἵσταναι καὶ περαιτέρω προβαίνειν καὶ δύναται· δυσκόλων γάρ τινων ὄντων πραγμάτων ἄχρηστον αὐτοῖς πρόσσειν ἢ ἐπιστήμη, εἴκοι καὶ ὁλοδὸν διδόναι, εἴτα ὡς περὶ ἀποφράττειν αὐτὴν καὶ περαιτέρω προβαίνειν ἐκ ἐῶσιν· ὡς ἐμέτρησαν τὴν δύναμιν αὐτῆς, καὶ ὅσον μὲν ἡδύναστο χωρῆσαι, συνεχώρησαν τότε ἐφάψασθαι, ὅσον δὲ μή, ἐκώλυσαν. τὸ τοῦ συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῆς αἰσθησεως· ὡς μετρεῖται ἀλλ' ὁ μετρεῖται, ἀλλὰ συμβαίνει ὡς περ ἂν εἴ τις ἐμὲ μετρήσας ἔγνω τυχόν ὅτι διπλήξαι εἰμι, διὰ τὸ οἷς ἐν πῆχυν ἐμοὶ ἐπιβαλεῖν, εἴτα ἔλεγον ὅτι ἐμαυτὸν ἐμέτρησα· καταχρηστικώτερον γὰρ ἂν εἴπον τὸ τοῦ· διότι γὰρ ἔγνω ὅποσος εἰμὶ, τὸ τοῦ ἐμελλον λέγειν, ἐπεὶ τῇ ἀληθείᾳ ἄλλος ἐμέτρησεν. ἔτω καὶ τὴν ἐπιστήμην φαμί μετρεῖν, ὅτι ποιεῖ ἡμᾶς εἰδέναι, ἐπεὶ μετρεῖται ὑπὸ τῶν πραγμάτων.

ὡς τὸν ἄνθρωπον μέτρον λέγων ὁ Πρωταγόρας, τὴν ἐπιστή-1053a μιν φησὶ μέτρον καὶ τὴν αἰσθάνωσιν, ὅθεν λέγων περιττὸν καὶ σοφὸν δοκεῖ σοφόν τι λέγειν. τίς ἔν ἀνάγκῃ ἦν εἰπεῖν ὅτι ὁ ἄνθρωπος μέτρον, ἀλλὰ μὴ ὅτι ἡ ἐπιστήμη καὶ ἡ αἰσθάνωσις... ὅτι μὲν ἔν τὸ εἶναι μάλιστα ἐστὶ μέτρον καὶ κυριώτατα μέτρον τὸ ἐν τῷ ποσῷ ἐν, δῆλον· ὅπερ μέτρον ἀφορίζουσιν ἡτοῖα ὀνομάζουσιν. ἢ ἀφορίζουσιν ἀντὶ τῷ γινώσκαι καὶ τὸ ὄνομα τῷ ἐνός. ἢ τὸ ἀφορίζουσιν ἀντὶ τῷ χωρίζουσιν ἀπὸ τῶν ὑπ' αὐτῷ μετρεμένων καὶ τὸ ὄνομα τῷ ἐνός· τὰ γὰρ μεμετρημένα ἢ διπλήξαι καὶ τὴν δυάδα λέγει ἢ τριπλήξαι καὶ τὴν τριάδα ἢ καὶ ἄλλον ὄντινα ἀριθμὸν, μόνον δὲ τὸ μετρεῖν, αὐτὸ δὲ τὸ μέτρον, καὶ τὴν μονάδα ὀνομάσαι ἐν ἅπασιν τοῖς μετρεμένοις.

καὶ πῶς δεῖ γνωριμώτερον λεχθῆναι; ἄρα ὡς περ οἱ περὶ φύ-1053b σεως φασιν; ἐκείνων γὰρ ὁ μὲν Ἐμπεδοκλῆς ἐν τῇ φιλικῇ εἴρηκεν, Ἄναξιμένης δὲ τὸν αἶρα, ἄλλοι δὲ τὸ ἀπειρον.

κοινὸν γάρ ἐστι τὸ παρὰ τὰ πολλὰ καὶ καὶ τῶν πολλῶν λεγόμε-1053b νον, καὶ μόνον κατηγορήματα καὶ ὄνομα, ἀλλ' ὁ φύσις τις.

- 1053b ἐν τῷ Ζ τῆσδε τῆς πραγματείας.
 17. λέγει γένη ἢ τὰ δέκα γενικώτατα, ἢ ἀπλῶς πᾶν ὃ ἂν εἴη
 1053b 20. καθόλου.
- 1053b γέρησις γ' φωτὸς τὸ σκότος ἐστίν. ταῦτα δὲ παρέλκοντά
 30. ἐστίν, τό τε ὅτι ἐκ τῆ λευκῆ καὶ τῆ μελανὸς ἐστὶ τὰ ἄλλα, καὶ τὸ ὅτι
 τὸ μέλαν γέρησις ἐστὶ τῆ λευκῆ ὥσπερ καὶ τὸ σκότος φωτός· ὁδε-
 μίαν γ' κατ' ἐμὲ ἀκολουθίαν ἔχει πρὸς τὰ λεγόμενα. ἐστὶ μὲν ἔν,
 ὡς εἴρηται, ἐν χρώμασιν τι τὸ ἔν, ὅσον λευκόν, ὥστε εἰ πάντα τὰ
 ὄντα χρώματα ἦν καὶ μὴδὲν ἦν τῶν ἄλλων, ἦν ἂν ἀριθμὸς τις τὰ
 ὄντα, τυτέστιν ἦν ἂν ἀριθμὸς τις τῶν χρωμάτων. αὐτὸς δὲ εἶπεν
 10 "ἦν ἂν ἀριθμός," εἴτα ἐπήγαγεν "ἀλλὰ τίνων;" καὶ ἐρωτήσας διὰ
 τῆ "ἀλλὰ τίνων;" ἀποκρίνεται λέγων δηλονότι χρωμάτων, ὡς εἰ
 ἔλεγεν ὅτι ἐκ αὐτῆς τῆς ἀριθμὸς ἦν ἂν, ἀλλ' ἀριθμὸς χρωμάτων.
 ὅτι δὲ ἀριθμὸς ἂν ἦν τῶν χρωμάτων, δῆλον.
- 1054a ἀλλὰ καὶ εἰ πάντα τὰ ὄντα φθόγγει ἦσαν, ἦν ἂν ἀριθμὸς τῶν
 1. φωνῶν, ὧν εἰσὶν οἱ φθόγγαι, καὶ τὸ ἔν τὸ μέτρον τῶν φωνῶν,
 φωνῶν δηλαδὴ ἢ συμφωνῶν.
- 1054a "ὥς" εἶπερ — ἀριθμῶν ὄντων," καὶ ἐν ἅπασιν ἐνός τινος, καὶ
 5. ἔστιν ἐπὶ πάντων τῶν τοιούτων ἀριθμὸς, καὶ τὸ ἔν τινος ἀριθμὸς καὶ
 τινὸς ἔν, καὶ ἐκ ἐν τῷ αὐτῷ ἐν τῷ ἐνὶ εἶναι ὑπὸ τῷ· δεδειγμένον
 20 ἂν εἴη ἐκ τῶν ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν ὑπὸ τῶν ὅτις ἔχουν ἀνάγκη πᾶσα.
 1054a καὶ τῷ — τῷ ἄνθρ. οἶμαι δ' ἐν τῇσιν τινα δυναμένην φέρεσθαι
 16. πρὸς τὴν δεικνύοντα λόγον ὅτι τὸ ἔν ἐκ ἔστιν αὐτὸ καθ' αὐτὸ ὅδ' ὑπὸ
 τῆς, διὰ τῆς λυθεί. ἢ δὲ ἐν τῇσιν τοιαύτη τις ἂν εἴη. εἰ μὴ ἐστὶ
 τὸ ἐν φύσιν τις ἀλλ' ὄνομα μόνον, πῶς φαμὶ ὅτι τὸ ζῶον ἐν ἐστὶ καὶ
 25 κατηγορεῖται μὴ τὸ ἐστὶ καὶ τῷ, προσκεκατηγορεῖται δὲ τῷ ἐστὶ τὸ
 ἔν; ὁμοίως φαμὶ ὅτι ἔστιν ὁ ἄνθρωπος εἰς καὶ γέγονε· κἀνταῦθα
 τρίτον προσκατηγορούμενον τὸ εἰς· ὥστε ἐστὶ τὸ ἔν, ὁ καὶ τῷ τῷ καὶ
 τῷ ἀνθρώπῳ ἐκατηγορήθη, ἕτερον αὐτῶν ὃν καὶ φύσιν τις καὶ ὑπὸ
 λυθεί ἔν ταύτην τὴν ἔντασιν, λέγων ὅτι διὰ τὸ προσκατηγορεῖσθαι κτλ.
 30 ὥσπερ γ' ὅτι τὸ ἐστὶ φύσιν τις ἐστὶν αὐτὴ καθ' αὐτὴν καὶ ἔτι κατη-
 γορεῖται τῷ ἀνθρώπῳ, ὥστε ὅδ' ἐστὶ ἔν. καὶ διὰ τῆς τὸ ἄνθρωπος
 ταυτὸν ἐστὶ τῷ εἰς ἄνθρωπος, καὶ τὸ ἐν εἶναι ταυτὸν ἐστὶ τῷ ἐκάσῳ
 εἶναι· τὸ γ' ἐν εἶναι ταυτὸν ἐστὶ τῷ ἐνὶ ἵππῳ.
- 1054a καὶ ταῦτα δεικνύουσιν ὅτι ἐκ ἔστι τὸ ἔν ὑπὸ τῆς, εἶπερ τῇ ὑπὸ τῆς ὅδ' ἐν
 20. ἀντίκεινται.
- 1054a ἐπεὶ δὲ αἱ ἀντιθέσεις τετραχῶς, τὸ ἐν καὶ τὰ πολλὰ ὡς τὰ
 23. ἐναντία ἀντίκεινται, καὶ ὅτε ὡς τὰ πρὸς τι ὅτε ὡς ἔστι καὶ γέρησις
 ὅτε ὡς κατὰ φασιν καὶ ἀπὸ φασιν. εἰ δὲ τῆς, ἐκ ἂν εἴη τὸ ἔν ὑπὸ τῆς,
 εἶπερ μὴδὲν ἐστὶ τῇ ὑπὸ τῆς ἐναντίον.
- 1054a "ἔστι — διεγράψαμεν." πεποίχη γ' διαίρεσιν ἐν τοῖς περὶ
 29. τ' Ἀγαθῶ, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις εἶπομεν, δι' ἧς ἅπαντα τὰ ἐναντία εἰς
 τε τὸ πλῆθος καὶ τὸ ἐν ἀνήγαγεν. ἔστι δὲ τῆς μὴ ἐνός τό τε ταυτὸν καὶ
 ὁμοίον καὶ ἴσον, τῷ δὲ πλῆθος τὸ ἕτερον καὶ ἀνόμοιον καὶ ἄνιστον.
- 1054a τῷ ἐπιγραφόμενῳ περὶ τ' Ἀγαθῶ βιβλίῳ, ὃ νῦν ἐκ ἔστιν
 30. εὐρισκόμενον. cod. Reg.
- 1054a ὅτι δὲ τὸ ταυτὸν πολλαχῶς λέγεται, λέγει ὅτι ἔνα μὴ τρόπον
 32. λέγεται τὸ κατ' ἀριθμόν, ὃ λέγομεν ἐνίοτε ταυτὸ τῆς· λέγομεν

γὰρ ποτε ὅτι τὸ μουσικόν ταυτὸν ἐστὶ τῷ λευκῷ διὰ τὸ ἐν Σωκρά-
 τῃ, ἐν ᾧ ἐστὶ, τὸν αὐτὸν εἶναι καὶ ἕνα τῷ ἀριθμῷ. ἄλλον δὲ τρό-
 πον τὸ ταυτὸν λέγειν, ἂν καὶ λόγῳ καὶ ἀριθμῷ ἦ· σὺ γ' σαυτῷ καὶ τῷ
 εἶδει καὶ τῷ ἀριθμῷ (τῷ γ' δηλωτικόν ἐστι τὸ καὶ τῇ ὕλῃ ταυτὸν) ὁ
 αὐτὸς καὶ εἰς. ἔτι ταῦτα λέγειν ὧν ὁ λόγος τῆς πρώτης ὑστάς
 (λέγων πρώτῃν ὑσίαν τὴν προσεχῆ ὑσίαν) εἰς ἐστίν, ὅσον αἱ ἴσαι
 γραμμαὶ εὐθεῖαι αἱ αὐταὶ λέγονται διὰ τὸ ἴσον. ὁμοίως ταῦτα
 λέγονται τὰ ἴσα καὶ ἰσαγώνια τετράγωνα, καίτοι πλείω· ἀλλ' ἡ
 ἰσότης ἐνόηται τις ἐν τούτοις ἐστὶ καὶ ἐνοῖ αὐτὰ καὶ ταῦτα ἀπεργάζε-
 ται τε καὶ ποιεῖ. . . ὁμοία ἔν, φησί, λέγονται ἂν μὴ ταῦτα ἀπλῶς
 ὄντα ἀλλὰ κατὰ τι διαφέροντα, τυγχάνοντα δὲ μὴ διάφορα καὶ
 τὴν ὑσίαν καὶ τὸ εἶδος, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ μὴ ἔχοντα εἶδος, καὶ δὲ τὰ σύν-
 θετα διαφέροντα· καὶ γ' Σωκράτης καὶ Πλάτων ὡς ἄνθρωποι ἀδιά-
 φοροι, ὡς δὲ ἄτομοι διάφοροι. τῆς γ' ἐδήλωσε διὰ τῆς "μὴδὲ
 καὶ τὴν ὑσίαν ἀδιάφορα τὴν συγκειμένην."

τὰ δ' ὁμοία λέγειν ἢ ἂν τὰ πλείω ἔχη τὰ αὐτά, ἢ ἂν τὰ
 1054b πρῶχειρα, λέγων "πρῶχειρα" τὰ μάλλον τῇ αἰδήσει ὑποπί-
 11. τοντα.

διὰ τῶν πρόκεινται δεῖξαι ὅπως τὸ ἄλλο καὶ τὸ ἕτερον ἔχει
 1054b πρὸς τὸ ταυτὸν. καὶ ἐρεῖ ὅτι τὸ μὴ ἄλλο ἀντίκεινται τῷ ταυτῷ, καὶ
 13. διὰ τῆς ἐπὶ πάντων καὶ ὄντων καὶ μὴ ὄντων λέγονται, καὶ διαιρέσει
 τὸ ψεῦδος καὶ τὴν ἀλήθειαν. τῆς δὲ, λέγειν δὲ τὸ ἐπὶ πάντων διαι-
 ρεῖν τὸ ἀληθὲς καὶ τὸ ψεῦδος, ἰδιόν ἐστι τῶν ἀντιφατικῶς ἀντικειμέ-
 νων. τὸ δὲ ἕτερον καὶ ταυτὸν ὅτι διαιρέσειν ἐπὶ πάντων τῶν ὄντων καὶ
 μὴ ὄντων τὸ ἀληθὲς καὶ ψεῦδος, ἀλλ' ἐπὶ μόνων τῶν ὄντων. εἰ δὲ
 τῆς, ἐκ ἀντιφατικῶς ἀντίκεινται. τὸ μὴ ἔν ἄλλο, φησί, καὶ τὸ αὐτὸ
 ἀντίκεινται, καὶ ἐπὶ τῶν ἅπαν πρὸς ἅπαν ἢ ταυτὸν ἢ ἄλλο· πᾶν γ' ὅτι
 καὶ ὅτι καὶ μὴ ὅτι πρὸς ἅπαν ἢ ταυτὸν ἐστὶν ἢ ἄλλο· εὐθὺς τὸ μὴ ὅτι
 πρὸς τὸ ὅτι ἄλλο ἐστίν. εἰπὼν δὲ ὅτι τὸ ἄλλο καὶ τὸ ταυτὸν ἀντίκεινται,
 40 πρὸ τῆς εἰπεῖν πῶς τὸ ἕτερον ἔχει πρὸς τὸ ταυτὸ, μεταξὺ πάλιν
 περὶ τῆς ὁμοίας λέγει, λέγων "τὸ δὲ ἂν μὴ καὶ ἡ ὕλη καὶ ὁ λόγος
 ἴδιος," λέγων "ἴδιον" τὸ ἕτερον. καὶ εἰ ἂν λέγων ὅτι εἰ μὴ καὶ ἡ
 ὕλη καὶ ὁ λόγος, τυτέστιν εἰ μὴ διάφορός ἐστιν ἢ ὁ λόγος ἢ ἡ ὕλη,
 ὁ λέγειν ὁμοίον. ἂν γ' καὶ ὁ λόγος καὶ ἡ ὕλη εἰσὶ τὰ αὐτά, ὁ
 λέγων ὁμοία ἀλλὰ ταῦτα. ταῦτοι γ' λέγονται οἱ χαλκοὶ ἀνδριάν-
 τες, ἀλλ' ὅχι ὁμοιοί, ἐπεὶ καὶ τὸ εἶδος καὶ τὴν ὕλην τὰ αὐτὰ ἔχουσιν.
 ἂν δὲ ὁ μὴ ἢ χαλκὸς ὁ δὲ χρυσὸς, λέγονται ὁμοιοί· διαφέρουσι γ' ὅτι
 καὶ τὴν ὕλην. πάλιν εἰ εἴη τρίπυς καὶ λέξης ἀμφότεροι ἐκ χαλκοῦ,
 λέγονται καὶ ὅτι ὁμοιοί, ὅτι τῷ εἶδει διαφέροντες τῇ ὕλῃ ἀδιάφοροί
 40 εἰσιν. λέγειν δὲ ὁμοίον καὶ τὸ πλησιαίτερον· λέγουσι γ' ὁμοίον τὸ
 πράσινον χρῶμα τῷ φοινικῷ· πλησιαίτερον γὰρ ἐστὶν ἢ περὶ
 ἀλουργόν. πάλιν ἡ ῥητὴ εὐθεῖα πρὸς ῥητὴν ὁμοία λέγειν, ὡς ἐν
 τοῖς μαθηματικοῖς. ταῦτα μεταξὺ περὶ τῆς ὁμοίας παρεμβالῶν,
 λέγει περὶ τῆς ἑτέρας καὶ τῆς ταυτέ. "τὸ μὴ ἔν. ἢ τ. πρὸς ἅπαν λέ-
 γεται, ὅσα καὶ ἐν καὶ ὄν," τυτέστιν ὅσα εἰσὶ καὶ ἐν καὶ ὄν, ἢ ταῦτα λέ-
 γεται ἢ ἕτερα.

τυτέστιν ὅσα εἰσὶ καὶ ἐν καὶ ὄν, ἢ ταῦτα λέγεται ἢ ἕτερα. ἐπὶ
 1054b δὲ τῶν μὴ ὄντων ὁ λέγειν. καὶ τὴν αἰτίαν συντόμως ἐπήγαγεν εἰπὼν
 19.

“ὅ γ’ ἀντίφασίς ἐστι τὸ ταῦτ’,” ἴσον λέγων τῷ ὅ γ’ ἀντιφα-
τικῶς ἀντίκειναι τὸ ταῦτ’ ἐν ἑτέρῳ, ἵνα λέγηται ἐπὶ τῶν μὴ
ὄντων. ὥστε τὸ ταῦτ’ ἐν ἑτέρῳ ἢ ἐν θέλει εἶναι ἢ ἐκ ἐν, ὑπάρχον
ἐν ἐν ὄν. καὶ συμπεραίνει λέγων, τὸ μὴ ἔν ἑτέρῳ καὶ ταῦτ’ ὥτως
ἀντίκειναι ὡς ἐπὶ μόνων τῶν ὄντων τὸ μὴ ἀληθεύειν λεγόμενον τὸ
δὲ μὴ.

1054 b δ’ δὲ λέγει, οἶμαι, τοιαῦτόν ἐστιν. τὸ δὲ διάφορον τινὸς τινὶ κα-
26. τακωνοῦν. ὁ γ’ ἵππος τῷ ἀνθρώπῳ διαφέρει, καὶ ὅμως κοινωνοῦσι
καὶ τὸ ζῶον, ὥστε ἀνάγκη ταυτό τι εἶναι, καθὼ κοινωνοῦσι διαφέ-
ροντα ὄντα. “τὸτο δὲ τὸ ταυτό,” τατέστι τὸτο δὲ καθ’ ὃ κοινωνοῦσι
διάφορα ὄντα, ἢ γένος ἢ εἶδος ἐστιν. ὁ μὲν Σωκράτης καὶ Πλάτων
διάφοροι ὄντες τῷ εἶδει καὶ τῷ γένει κοινωνοῦσιν, ἵππος δὲ καὶ ἀνθρώ-
πος τῷ γένει μόνῳ. αὐτὸς δὲ φησιν ὅτι γένει μὴ ὡς ἐξ ἑκὸς κοινὴ
ὑλὴ· σημειῖον δὲ ὅτι ἐκ ἐξ ἑκὸς εἰς ἀλλήλα· ἔτε γ’ ἢ ὑσία
ποσὸν γίνετο ἔτε τὸ ποσὸν ὑσία, ὥσπερ ὁ ἀγρὺ ὕδωρ καὶ τὸ ὕδωρ ἀγρὺ.
15 εἶδει δὲ διαφέρουσιν, φησὶν, ὡς τὸ αὐτὸ γένος. γένος δὲ ἐξ ἑκὸς, φη-
σὶν, ἐν ᾧ ἀμφοτέρω τὰ διάφορα καὶ τὴν ὑσίαν ταυτόν εἰσιν· ἵπ-
πος γ’ καὶ ἀνθρώπος καὶ τὴν τῷ ζῷ ὑσίαν οἱ αὐτοί. ὥστε καὶ τὰναν-
τία διάφορα· κοινὸν γ’ ἔχουσι τὸ ὑποκείμενον τὴν ὑσίαν, ὥσπερ
ἀνθρώπος καὶ ἵππος τὸ ζῶον, πορρωτέρω δὲ τῆς ὑσίας.

1054 b “τὰ δ’ ἐν τῇ αὐτῇ συστοιχίᾳ,” τατέστι τὰ δὲ ὅμοια ἐν τῇ
35. αὐτῇ τυγχάνουσι σειρᾷ, ὥστε ἐν τῷ αὐτῷ γένει καὶ τὰ αὐτὰ τῷ
γένει. εἴρηται δ’ ἐν τῷ Δ ποία φάμεν ταῦτα τῷ γένει (c. 9).

1055 a οἶμαι δὲ γένος νῦν λέγειν τὴν ὑλὴν. καὶ εἴη ἂν λέγων ὅτι τὰ
6. γένει διαφέροντα, ἀντὶ τῷ τὰ μὴ τὴν αὐτὴν ἔχοντα ὑλὴν, ὡς ἢ
ὑσία καὶ τὸ ποσόν, ἐκ ἔχει ὁδὸν εἰς ἀλλήλα ὅθεν γίνονται ἐξ ἀλλήλων,
ἀλλ’ ἀπέχει πλείον, καὶ ὅτι συμβλητά, τατέστιν ὅθεν αὐτοῖς κοινόν·
συμβλητά γ’ ἐν τῇ περὶ Γενέσεως καὶ Φθορᾶς (2 4 et 5) ἔλεγε τὰ
ἔχοντα κοινόν τι.

1055 a γίνετο μὴ γ’ ἐκ φαῖς λευκόν, ἀλλ’ ἐκ ἐξ ἑκὸς φαῖον καὶ τὸ λευ-
30. κόν ἢ ἐχάτη καὶ πλείον ἀπέχουσα ἐναντιότης, ἀλλὰ τὸ λευκόν καὶ
μέλαν· ἀλλ’ ὅμως τὸ λευκόν ἐκ τῷ φαῖ ὡς ἐξ ἐχάτου γίνετο.
ὥστε τῶν κυρίως ἐχάτων ἐστὶ τὸ διάστημα μέγιστον. εἰ δὲ τὰ ἐναντία
ἔχοντα, τὸ δὲ τῶν ἐχάτων διάστημα μέγιστον, τῶν ἐναντίων ἄρα
τὸ διάστημα μέγιστον, καὶ ὡς ἄρα ἐλέγετο, ὅτι ἡ μεγίστη διαφορά
35 ἐστὶν ἢ ἐναντιότης.

1055 a ἐπεὶ δὲ πολλαχῶς λέγειται τὰ ἐναντία (εἴρηται γὰρ ὅτι τὰ
17. ἐναντία λέγειται τὰ ἐν τῷ αὐτῷ γένει ὄντα καὶ τὰ ἐν τῷ αὐτῷ ὑπο-
κειμένῳ καὶ τὰ ὑπὸ τὴν αὐτὴν δύναμιν, καὶ ὅσα ἄλλα εἴρηται ἐν τῷ
Δ (10), ὅτε περὶ τῶν ἐλεγετο) ἐπεὶ ἔν πολλαχῶς λέγειται, ἀκο-
40 λυθῇσι αὐτοῖς τὸ τελείως ὥτως, ὡς ἂν καὶ τὸ ἐναντιῶς εἶναι ὑπάρ-
χοι αὐτοῖς· εἰ γ’ ὑπάρχοι αὐτοῖς τὸ ἐναντία εἶναι διὰ τὸ ἐν τῇ
αὐτῇ δυνάμει εἶναι, καὶ τέλειον ὥτως ὑπάρξει, οἷον τοῖς μὴ ἐναν-
τίοις ἐν τῷ αὐτῷ γένει ὅσον ἀκολυθῇσι τὸ τέλειον ὡς· τέλος δὲ
ἐναντιότης τῶν ἐν τῷ αὐτῷ γένει ὄντων ἐστίν, ἥς μὴδὲν ἐστὶν
ἔξω λαβεῖν. πάλιν τέλειον ἐναντιότης ἐστὶ τῶν ὑπὸ διάφορα
γένεθ’ ὄντων, ἥς μὴδὲν ἐστὶν ἔξω λαβεῖν τι. καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων
ὁμοίως.

παντὸς δὲ ἐνὸς διαστήματος δύο τὰ ἔχοντα.

1055 a

ὅπερ ἡμεῖς προείπομεν, αὐτὸς νῦν λέγει. φησὶ γ’ ὅτι ὁ
20. ὁρισμὸς τῶν ἐν τῷ αὐτῷ γένει ἐναντίων ἀληθεύσει καὶ ἐν τοῖς ὑπὸ 23.
τὴν αὐτὴν δύναμιν καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις· καὶ γ’ ἢ ἐν αὐτοῖς τέλειος
διαφορά πλείον διαφέρει. ὥστε ῥητέον ὡς τέλειος διαφορά τῶν
ὑπὸ τὴν αὐτὴν δύναμιν ἐστίν, ἥς μὴδὲν ἐστὶν ἔξω τι λαβεῖν· καὶ ἐπὶ
τῶν ἄλλων ὡσαύτως. τὸ δὲ “δέδεικται” γ’ — διαφορά, οἶμαι, λύ-
γοντα λόγον· εἴποι γ’ ἂν τις ὡς εἰ διὰ τῶτο ἐν ἐνὶ ἐναντίον, ὅτι
τὰ πλείον ἀλλήλων διεσχηκότες δύο εἰσὶν, ἰδὼ πλείον ἀφέστηκε
τῷ λευκῷ τὸ μέλαν, ἀλλ’ ἔτι μάλλον ἢ γραμμῇ· τί γ’ κοινὸν
γραμμῆς καὶ λευκοῦ; ὥστε δύο καὶ τὸ πολὺ ἀφεσχηκότες ἐστὶ τῷ λευκῷ,
τό τε μέλαν καὶ ἡ γραμμῇ· εἰ δὲ τῶτο, καὶ δύο ἐναντία ἔξω αὐτῷ.
πρὸς ταύτην ἔν οἶμαι τὴν ἔνστασιν τῶτο ἐπὶ καὶ τὸ λέγον “δέδεικται”
γ’ κατὰ, τατέστι τὰ ὑπὸ ἑτέρα γένεθ’ καὶ μὴ ὑπ’ ἀλλήλα ὄντα ὅτι
ἀντιτιθέναι, ἀλλὰ τὰ ὑπὸ τὸ αὐτό.

“τάτ. δ’ αὐτῇ μεν.” τατέστι τῶν δ’ ἐν τῷ αὐτῷ γένει ὄντων
1055 a αὐτῇ ἢ ἐναντιότης μεγίστη ἐστὶ διαφορά.
27.

καὶ ἡ ὑγιανσις δὲ λήψις ὅσα ὑγιείας ἐναντία λέγειται τῇ νο-
1055 a σάνσει, ἀποβολῇ ὅση ὑγιείας λήψις δὲ νόσος.
37.

τὸ προκείμενόν ἐστι δεῖξαι ὅτι ἡ ἐσέρις καὶ τὰ ἐναντία ὑπὸ
1055 b τὴν ἀντίφασιν εἰσὶ, καὶ τρόπον τινὰ, ὡς εἴρηται, ἀντιφάσεις εἰσὶν ἢ
1. τε ἐσέρις καὶ τὰ ἐναντία. ἀλλ’ εἰ τῶτο, μάλλον ἐστὶν ἀντίθεσις ἢ
ἀντίφασις καὶ ἐσέρις καὶ τῶν ἐναντίων· καὶ εἰ τῶτο, πῶς λέγουσιν
ὅτι ἐν τῷ πέμπτῳ τμήματι τῷ περὶ Ἑρμηνείας (c. 12) γυμνά-
ζων τὸς ἀκροατὰς λέγει ὅτι μάλλον ἢ ἀντίφασις ἀντίκειναι ἢ περ
τὰ ἐναντία, ἐπεὶ αὐτὸς τὴν ἐναντιότητα μάλλον ἀντικεινῶς τῆς ἀν-
τιφάσεως βάλει. δεικνυσὶν ἔν, ὡς εἴρηται, ὅτι ὑπὸ τὴν ἀντίφασιν
εἰσὶν ἢ τε ἐσέρις καὶ τὰναντία· τῶς δὲ πρῶτον δεικνυσὶν ὅτι τὰ
ἐναντία ἐκ ἀντίκειναι ὡς τὰ ἀντιφατικῶς ἀντικείμενα.

τὸ δὲ “ὅλως ἢ πῶς ἀφορισθῇ” ἐπαναλήψις ἐστίν· καὶ ἐστὶ τὸ
1055 b μὴ ὅλως ἴσον τῷ μνηστικῶς ἔχον ἢ μὴ πεφικνὸς ἔχειν, λεγόμενον
5. δὲ ἐσέρις· τὸ δὲ “ἢ πῶς” πρόσκειναι, ὅτι ἐλέγετο ἐν τῷ Δ (c. 22)
τῇσδε τῆς πραγματείας ὅτι καὶ τὸ ἔχον φαύλης πόδας ἐσέρις πο-
δῶν λέγειται, καὶ ἀπύρην ὁμοίως τὰ πυρῆνας ἔχοντα βραχυτάτους.
ὅτι δὲ τὸ ἐσέρις πολλαχῶς λέγειται, ὑπομνησθεὶς ἡμᾶς διὰ τῶν
ἐν τῷ Δ ῥηθέντων.

“ἢ συνειλ. τῷ δεκτικῷ,” τατέστι μὲν τῷ ὑποκειμένῳ.
1055 b ὅτι δὲ πᾶσα γένεσις ἢ ἐκ τῷ εἶδος καὶ τῆς ἔξεως ἢ ἐκ τῆς
8. ἐσέρις ἐστίν, δέδεικται ἐν τῇ περὶ Γενέσεως (1 3).
1055 b 12.

πᾶσα γ’ ἐναντιότης ἔχει ἐσέρις· εὐθύς γ’ ἢ ψυχρότης ἐσέ-
1055 b ρησιν ἔχει θερμῶς, καὶ ἡ μελανία λευκῶς, καὶ ἡ ἀνισότης ἰσότητος, καὶ
18. ἡ ἀνομοιότης ὁμοιότητος, καὶ ἡ κακία ἀρετῆς. ἐκ τῶν δὲ πο-
ριζόμεθα ὡς ἡ ἐσέρις ὅχι ἑτέρον τί ἐστίν ἢ θάτερον τῶν ἐναντίων,
ἥτοι τὸ ἐν μόνῳ τῆς ἐναντιότητος.

διὸ ὅσων μὴ ἐναντίων ἐστὶ τὸ ὑποκείμενον ὠρισμένον, οἷον πε-
1055 b ριττὴ καὶ ἀρτίς ὁ ἀριθμὸς, τῶν δὲ ἐν ἐξ ἑκὸς μεταβῆ· ὅσων δὲ ὅχι
23. ὠρισμένον, τῶν ἐστίν· ὅχι ὠρισμένον δὲ τὸ ὑποκείμενόν ἐστιν

ἀγαθῷ καὶ κακῷ· ἐν ἀπάσαις γὰρ ταῖς κατηγορίαις ἐστὶ καὶ ἀγαθὸν καὶ κακόν· ὥστε τὸ ἀόριστον αὐτῶν τὸ ὑποκείμενον, καὶ διὰ τούτου εἰσὶ τινα· ὅτε γὰρ ἀγαθὰ ἔτε κακά· καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως. φανερόν τοίνυν γέγονε διὰ τῆς ἐπαγωγῆς ὅτι αἰετὸν θάτερον τῶν ἐναντιῶν λέγεσθαι καὶ φέρησιν καὶ ἐπὶ πᾶσι ἐναντία φέρησις.

1055 b 27. τὸ δὲ “ἀπόκρι — πολλὰ” τοῖσιν ἀν εἶη. εἰ πάντα τὰ ἐναντία ὑπὸ τὸ ἐν καὶ τὰ πολλὰ ἀνάγει (καὶ εἶρη) μὴ πολλάκις ὅτι διαίρεσιν πεποιήκε, καθ’ ἣν πάντα τὰ ἐναντία ὑπὸ τὸ ἐν ἀνήγαγε καὶ τὰ πολλὰ, τὸ δὲ ἐν καὶ τὰ πολλὰ ἀντίφασίς τις ἐστίν, ὡς δεικνύσθαι, πάντα ἄρα τὰ ἐναντία ὑπ’ αὐτὰ ἀνάγει.

1055 b 29. ἐναντίον ἐποίησατο, πάντα τε τὰ ἐναντία εἰς τὸ ἐν ἀνῆξε καὶ τὰ πολλὰ. cod. Reg.

1055 b 31. ζητεῖ πῶς ἀντίκειναι τὸ ἐν καὶ τὰ πολλὰ, πότερον ὡς ἀναντία, ὡς φέρησις καὶ ἕξις, ἢ ὡς τὰ πρὸς τι, ἢ ὡς ἀντιφάσις καὶ ἀπόφασις. ὁμοίως δὲ τὸ ἴσον τῷ μεγάλῳ καὶ τῷ μικρῷ καὶ πῶς τῶν τεσσάρων τῶν τρόπων ἀντίκειναι; καὶ τέως ὅτι τὸ ἐν καὶ τὰ πολλὰ ἀντικείμενά ἐστι, δεικνύσι λέγων· εἰ γὰρ τὸ πότερον ἐν τοῖς ἀντικειμένοις εἰσῆσθαι μὲν λέγειν, λέγειν δὲ τὸ πότερον καὶ ἐπὶ τῷ ἐνὸς καὶ τῶν πολλῶν, δηλονότι ἀντικείμενά ἐστιν.

1055 b 34. πότερον δὲ τὸ προκείμενον ἀνθρωπός ἐστιν ἢ λευκόν, ἢ φανερὸν διὰ τὸ μὴ ἀντικείμενον τὸν ἀνθρώπον καὶ τὸ λευκόν, εἰ μὴ ἐξ ὑποθέσεως· εἰ γὰρ ὑποθέτοί τις μηδὲν τι ἄλλο εἶναι τῶν ἀπάντων εἰ μὴ μόνον ἀνθρώπον καὶ λευκόν, δυνήσμεθα λέγειν τέττα ὑποκείμενα, πότερον τὸ προκείμενον ἀνθρωπός ἐστιν ἢ λευκόν; καὶ πάλιν εἰ βέβαιον ὡς ἐστὶν ἐν τῇδε τῇ οἰκίᾳ σήμερον ἐξ ἀνάγκης ἢ ἐλευσέσθαι Κλέωνα ἢ Καλλιάν, μηδὲνα δὲ ἕτερον, ἐρῶμεν διὰ τὴν ὑπόθεσιν, πότερον Κλέων ἐστὶν ἢ Καλλίας ὁ ἐληλυθώς;.. ἀλλὰ καὶ τούτῳ τὸ ἐξ ὑποθέσεως ἐκ τῶν κυρίως ἀντικειμένων ἐληλυθεν· διὰ γὰρ τὸ μὴ δύνασθαι ἅμα τὰ ἀντικείμενα ὑπάρχειν, ὑποκείναι δὲ καὶ ἐνταῦθα μὴ δύνασθαι ἅμα αὐτὸς ἐληλυθέναι, λέγειν τὸ πότερος ἦλθεν· εἰ γὰρ ἐνεδέχετο ἅμα αὐτὸς ἐλθεῖν, γελοῖον τὸ ἐρωτᾶν πότερος ἦλθεν. εἰ δὲ καὶ ἅμα ἐνδεχομένων ἐλθεῖν ἐρωτᾶ τις τὸ πότερος ἦλθεν, εὐθύς εἰς τὸ ἐν καὶ τὰ πολλὰ συμπίπτει.

1056 a 7. “ἐπὶ — ἴσον.” ἀλλὰ μὴν τὸ ἄνισον δηλωτικόν ἐστι τῷ μείζονος καὶ ἐλάσσονος, ὥστε εἰ ἐναντίον τῷ ἴσῳ τὸ ἄνισον, καὶ ὅπως δύο εἰσὶν ἐναντία. εἰ δὲ τὸ ἄνισον ἀμφοτέρω δηλοῖ, τὸ μείζον καὶ ἐλάσσον, ἔκ ἐκείνου ἐστὶ λέγειν ὅτι τὸ ἄνισον χρηστὸν ἢ ὄνομα λαμβάνειν καὶ ἀντιτιθέναι τῷ ἴσῳ, καὶ ὅπως ἐπάγει ὅτι ἐν τῷ ἄνισον ἐν τῷ ἴσῳ ἐναντίον. τούτῳ γὰρ τοῖς ὑπὸ τὴν δυάδα τὸ ἄνισον ἀνάγει βροθεῖ· ἐπειδὴ γὰρ τὸ ἄνισον δυοῖν ἐστὶ δηλωτικόν, εὐλόγως αὐτὸ ὑπὸ τὴν δυάδα ἀνάγει. τῷ δὲ λέγοντι ὡς ἐπειδὴ τὸ ἄνισον ἐν ἐστὶν ὄνομα καὶ ἀντιτιθέμενον τῷ ἴσῳ, ὡς ἐν ἐν ἀντιτίθει, ὁδωμῶς βροθεῖ· ἢ γὰρ τὰ ὀνόματά εἰσι τὰ ἀντικείμενα, ἀλλὰ τὰ ὑπὸ τῶν ὀνομάτων σημαίνοντα πράγματα. ὥστε εἰ καὶ ἐν ἐστὶ τὸ ἄνισον ὄνομα, ἀλλ’ ἐπειδὴ δυοῖν ἐστὶ δηλωτικόν, ὁ τούτῳ τῷ ἴσῳ ἀντιτίθεις δύο ἐν ἀντιθέσει· ὥστε ἔσονται τῷ ἐνὶ δύο ἐναντία, ὅπερ ἀδύνατον.

αὕτη δὲ (ἢ ἐναντιότης) μᾶλλον ἔχει ἑαυτῆς τὸ μεταξύ, ὡς 1056 a 14. τὸ φαῖον ἢ λευκότης καὶ μελανία.

τὸ γὰρ ἴσον ἀπόφασίς ἐστι τῷ μείζονος καὶ ἐλάσσονος· ἴσον γὰρ ἐστὶ τὸ μήτε μείζον ἢ μήτε ἐλάσσον.

5 “ἀλλ’ αἰετὸν τρία,” ταῦτέστιν ἀλλ’ αἰετὸν τὸ πότερον πρὸς τὰ τρία λέγειν, ἀλλ’ ἢ πρὸς τὰ δύο, ὅσον πότερον ἴσον ἢ μείζον ἢ ἐλάσσον.. λέγει ἀπόφασιν φερητικὴν τὴν ἐπὶ μιᾷς κατηγορίας διαιρῶσαν τὸ ψεῦδος καὶ τὴν ἀλήθειαν, ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων συμψευδομένην τῇ καταφάσει, ὥστε τὸ ἴσον ἐπὶ μόνῳ τῷ ποσῷ· πᾶν γὰρ ποσὸν ἢ ἴσον ἐστὶν ἢ μείζον ἢ ἐλάσσον· ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων ψευδῶς· τὸ γὰρ λευκὸν ἔτε ἴσον ἐστὶν ἔτε μείζον ἔτε ἐλάσσον. ἐστὶν ἔτε “φερητικὴ ἀπόφασις” ἢ “φερητικὴ φέρησις” (ἀμφοτέρως γὰρ γράφει) αὕτη ἢ ἐπὶ μιᾷς κατηγορίας μὴ τῆς οἰκείας καταφάσεως τὸ ψεῦδος διαιρῶσα καὶ τὴν ἀλήθειαν· ἀναγκαῖα δὲ φέρησις ἐστὶν ἢ ἀπόφασις ἢ ἐπὶ πάντων καὶ ὄντων καὶ μὴ ὄντων διαιρῶσα τὸ ψεῦδος καὶ τὴν ἀλήθειαν· αὕτη δὲ ἐστὶν ἢ κυρία ἀπόφασις.

ἐστὶν ἔτε τὸ ἴσον τὸ μήτε μέγα μήτε μικρόν, καὶ ἀντίκειναι ἀμφοῖν ὡς ἀπόφασιν φερητικὴν· διὸ καὶ μεταξύ ἐστι τῷ μείζονος καὶ ἐλάσσονος. καὶ τὸ μήτε ἀγαθὸν μήτε κακὸν μεταξύ τῷ ἀγαθῷ καὶ κακῷ. καὶ τὴν αἰτίαν τῷ ἀνώνυμον εἶναι τὸ μέσον τεσσάρων ἐπὶ φησιν, εἰπὼν “πολλὰ καὶ γὰρ λέγειν ἐκάτερον” τό τε ἀγαθὸν καὶ τὸ κακόν· ἐπὶ γὰρ τῶν δέκα κατηγοριῶν ἐστὶ καὶ ἀγαθὸν καὶ κακόν. καὶ γὰρ καὶ ἐν ὅσῳ ἐστὶ καὶ ἀγαθόν τι καὶ κακόν, καὶ ἐν ποσῷ καὶ ἐν ποιῷ καὶ τοῖς ἄλλοις. εἰ δὲ τούτῳ, ἀόριστον ἄρα τὸ μεταξύ, ὥστε καὶ ἀνώνυμον· τὰ γὰρ ἀόριστα καὶ ἀνώνυμα. ἀλλὰ μᾶλλον ὠνομασμένον ἐστὶ τὸ μήτε λευκόν μήτε μέλαν· ὅμως δὲ ὅδε τούτῳ λέγειν ἐν, ἀλλὰ μήτε λευκόν μήτε μέλαν· τοῦτο δ’ ἐστὶ καὶ τὸ φαῖον καὶ τὸ ἀσφαιρόν καὶ τὸ πράσιον καὶ τὰ λοιπά. ὅμως ὠρισμένα εἰσὶ τὰ χρώματα καὶ μέτρῳ ἢ πάντῳ πολλῷ ἀλλὰ βραχεῖ ὑποπίπτουσιν, ἐφ’ ὧν λέγειν φερητικῶς ἢ ἀπόφασιν αὕτη, λέγων ἀπόφασιν ταύτην τὸ μήτε λευκόν μήτε μέλαν. ταύτην δὲ, φησὶ, τὴν ἀπόφασιν ἀνάγκη ἢ φαῖον εἶναι ἢ ὕχρον ἢ τοῖσιν τι ἄλλο. ὥστε ἐπειδὴ ἢ τοιαύτη ἀπόφασις ἐν τοῖς ἐν τῷ αὐτῷ γένει ἢ τῇ αὐτῇ κατηγορίᾳ ὅσοι λέγειν τοῖς λέγουσιν ὅτι μεταξύ χειρὸς καὶ ὑποδήματος ἔκ ἐστι τὸ μήτε ὑπόδημα ἐν μήτε χεῖρ, ἔκ ὁρθῶς αὐτοῖς ἐπιτιμῶσιν οἱ λέγοντες ὅτι ἐστὶ μεταξύ χειρὸς καὶ ὑποδήματος τὸ μήτε χεῖρ μήτε ὑπόδημα διὰ τὸ μεταξύ ἀγαθῷ καὶ κακῷ εἶναι τὸ μήτε ἀγαθὸν μήτε κακόν. ἔκ ὁρθῶς ἔν ἐκείνοις ὅσοι ἐπιτιμῶσιν· ἢ γὰρ ἐστὶ πάντων μεταξύ, ὅδ’ ἀνάγκη τούτῳ συμβαίνει· ἢ μὴ γὰρ συναπόφασιν (λέγων συναπόφασιν τὸ μήτε ἀγαθὸν μήτε κακόν διὰ τὸ συναποφάσκειν ἀμφοτέρω, καὶ τὸ ἀγαθόν καὶ τὸ κακόν), ἢ μὴ δὲ συναπόφασιν τῶν ὁμολογημένων ἀντικειμένων ἐστὶ, καὶ ὧν ἐστὶ τι μεταξύ καὶ διάστημα, δι’ ὃ γίνεσθαι ἢ μεταβολὴν ἐκ τούτου εἰς τούτου, ὅσον ἐκ τῷ κακῷ εἰς τὸ ἀγαθόν καὶ ἔμπαλιν. ἢ δὲ χεῖρ καὶ τὸ ὑπόδημα ὁμολογημένους μὴ ὄντα ἀντικείμενα, πῶς ἀν εἶη τέττων συναπόφασιν; ἔτε γὰρ ἀντικείμενά εἰσιν, ἔτε ἐστὶν αὐτῶν διαφορὰ· ἐν ἄλλῳ γὰρ γένει· ὧν δ’ ἐστὶ συναπόφασιν, ταῦτα ὁμογενῆ ἐστίν. ὅτω γὰρ τῷ ἔρητ’ ἐστὶ “ἐν ἄλλῳ γὰρ γένει, ὧν αἱ συν. εἰσὶ,” καὶ ἀκέραι· εἰ γὰρ μὴ ὅτω,

ἀδιανόητον ἔσαι τὸ λεγόμενον καὶ ἐναντίον τοῖς λεγομένοις. δύναμις καὶ ὡς ἐλλυπὲς εἰρήδῃ τὸ "ἐν ἄλλῳ ἢ γένει ὧν αἰσυναποφ. εἰ," καὶ εἰ προσθεῖη τῷ "γένει," τὸ ἔκ εἰσίν, ἢ τὸ πᾶν τοῖσιν, ἐν ἄλλῳ ἢ γένει ἔκ εἰσίν ὧν αἰσυναποφάσεις εἰσὶ, σαφὲς ἂν εἴη τὸ λεγόμενον. τὸ δὲ ὅτε ἢ (?) ἀντικείμενα ἔσιν, ὅτε ἔξιν αὐτῶν διαφορά, λέγει ἂν διαφορὰν τὴν διαιρετικὴν τῶ γένους, οἷον ἔξιν ἐπὶ χρωμάτων μὴ τὸ διαιρετικόν καὶ συγκριτικόν, ἐπὶ ζώων δὲ τὸ θνητὸν καὶ ἀθάνατον. καὶ εἴη ἂν λέγων, ὅτι τὰ ὑποδήματος καὶ τῆς χειρὸς ἔκ ἐστι συναπόφασις, ὅτι ὅδε ἔξιν αὐτῶν διαφορά. καὶ τὴν αἰτίαν τῇ μὴ εἶναι ἀντιδιηρημένας ἐν αὐτοῖς διαφορὰς προσέθηκεν, εἰπὼν ἐν ἄλλῳ γένει εἰσίν· ὧν δὲ ἔστι συναπόφασις, ἐν τῷ αὐτῷ εἰσὶ γένει. καὶ ἄλλως, ὧν εἰσίν αἱ ἀποφάσεις, ἐν ἔστι τὸ ὑποκείμενον καὶ τὸ αὐτό, τῷ δὲ ὑποδήματος καὶ τῆς χειρὸς προσεχὲς ὅθεν ἔξιν ὑποκείμενον.

1056b ἀνατρέχει ἐπὶ τὸ ἐν καὶ τὰ πολλὰ, λέγων, εἰ ἢ ἀπλῶς καὶ ὡς 15
3. ἔτυχέ τις ἀντικεινῶς ταῦτα νομίσειε, συμβαίνει ἕνα ἀδύνατον. "τὸ ἢ ἔν," φησὶν, "ὀλίγον ἢ ὀλίγα ἔσαι," τὸ δὲ ὀλίγον ἢ τὰ ὀλίγα πληθὺς εἰσιν· λέγει ἢ καὶ ὀλίγον πληθὺς καὶ ὀλίγα πληθὺ· τὸ δὲ πληθὺς διαιρετόν· τὸ ἐν ἄρα ἐστὶ διαιρετόν· ὅπερ ἄτοπον.

1056b ὅτι δὲ τὰ δύο πολλὰ ἔστι, ὁῖον· εἰ ἢ τὸ διπλάσιον πολλὰ- 20
6. πλάσιον, τὸ δὲ διπλάσιον ἐκ τῶ δύο ἔχει τὸ διπλάσιον λέγεσθαι, καὶ τὰ δύο ἄρα πολλαπλάσιον. ἀλλὰ τὸ πολλαπλάσιον πολλὰ ἔστι, καὶ τὰ δύο ἄρα πολλὰ· εἰ δὲ τὰ δύο πολλὰ, τὸ ἐν ἔσαι ὀλίγον κτλ.

1056b "εἰ μὴ τι ἄρα," φησὶ, "διαφέρει ἐπὶ συνεχεῖ ἀόριστον," συνε- 25
12. χὲς λέγων ἀόριστον, εἰ τί περ ὑγρόν, ὡς τὸ ὕδωρ καὶ ὁ ἀήρ. ἀόριστα ἢ οἰκείῳ ὄντα ὅρῳ, ἀλλοτρίῳ εὐόριστά ἐστι, λέγων δὴ τῷ ἐν ὧ

1056b εἰσὶν ἀγγεῖψ. ὑγρόν ἢ ἐν τῇ περὶ Γενέσεως (2 2) ἐλέγετο, ὃ

13. δυσόριστον ὃν οἰκείῳ ὅρῳ εὐόριστόν ἐστιν ἀλλοτρίῳ. τὸ ἔν ὕδωρ συνεχεὲς ἀόριστον ὃν πολὺ λέγει, πολλὰ δὲ ἔ. εἰ ἔν τὸ ὀλίγον λέγει ὀλίγα, τὸ ὀλίγον πληθὺς τί ἐστιν· ἀλλ' εἰ τῷτο, καὶ ἡ μονὰς πληθὺς 30
τί ἐστιν, ἐπειδὴ καὶ ὀλίγον. ταῦτα εἰπὼν λέγει πῶς τὸ ἐν καὶ τὰ πολλὰ ἀντίκεινται. ἅμα δὲ λύει καὶ τὴν παρόντα συλλογισμὸν, ἐξ ὅ συνάγει ὅτι τὸ ἐν πληθὺς τί ἐστιν· ψευδὴς γὰρ ἐστιν ἡ πρότασις ἢ πᾶν πολὺ καὶ πολλὰ λέγουσα, ἐξ ἧς ὁμοιότητος συνήγεται καὶ πᾶν τὸ ὀλίγον ὀλίγα. λέγει ὅτι ἴσως τὰ πολλὰ λέγει καὶ πολὺ, καὶ ἔμ- 35
παλιν, ἔκ ἐπὶ πάντων δέ, ἀλλὰ διαφέρει· τὸ ἢ ὕδωρ πολὺ μὴ λέγει, πολλὰ δὲ ὁδαμῶς, ἀλλ' ὅσα διαιρετὰ ἐστὶ λέγει πολλὰ, λέγων νῦν διαιρετὰ καὶ τὰ ἀδιαιρετὰ δυνάμενα δὲ διαιρεθῆναι, ἀλλὰ τὰ ἢ κατ' ἐνέργειαν διηρημένα. ὅσα δὴ ἔν, φησὶ, διηρη- μένα εἰσὶν ἐνεργεῖα, ἐν τούτοις λέγει τὰ πολλὰ· ὥστε ἕνα μὴ τρέ- 40
πον λέγει, "ἐὰν ἢ πληθὺς ἔχον ὑπεροχὴν ἢ ἀπλῶς ἢ πρὸς τι·" τὸς ἢ ἕκατὸν ἀνδρας πολλὰς φάμεν ἔκ ἀπλῶς ἀλλὰ πρὸς τὸς δέκα, ἀπλῶς δὲ πολλοὶ οἱ ἕκατὸν λέγονται, ὅταν αὐτοὶ καθ' αὐτοὺς θεωρῶνται μὴ προσλογιζομένων τῶν δέκα. ὁμοίως καὶ τὸ ὀλίγον καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον λέγει, ἐὰν ἢ πληθὺς ἔχον ἑλλειψιν· οἱ ἢ δέκα 45
ἄνδρες πληθὺς τί εἰσιν ἔχοντες ἑλλειψιν πρὸς τὸς ἕκατόν. ἄλλον δὲ τρόπον πολλὰ λέγει, ὅταν ἢ πληθὺς ὡς ἀριθμὸς· αἱ ἢ ἕκατὸν μονάδες πρὸς τὰς δέκα πολλὰ λέγονται, ὅπερ πολὺ, λέγω δὴ τὸ ὡς

ἀριθμὸς πολὺ, ἀντίκεινται τῷ ἐν ὡς μέτρον μετρητῶ· ἑκατοντάκις ἢ ἡ μονὰς πολλαπλασιασθεῖσα τὸν ἕκατὸν ἐποίησεν. ὅπως ἢ λέ- γομεν ἐν καὶ πολλὰ ἐπὶ τῷ ἀριθμῷ, ὥσπερ εἰ τις εἴποι ἐν καὶ τὰ ἕνα· ὁ ἢ δέκα· ἀριθμὸς δεκάκις ἐστὶ τὸ ἔν, ὥσπερ καὶ τὰ δέκα λευκά 5
δεκάκις ἐστὶ τὸ ἐν λευκόν. ἔξιν ἔν τὰ πολλὰ καὶ τὸ ἐν ἀριθμὸς ὡς τὰ μεμετρημένα καὶ τὸ μέτρον καὶ τὸ μετρητόν (τὸ δὲ μέτρον καὶ τὸ μετρητὸν ἐκ παραλλήλου κείν), τὰ δὲ πολλὰ καὶ τὸ ἐν ὡς τὰ πρὸς τι ἀντίκεινται, λέγω δὴ ὡς τὸ μέτρον καὶ τὸ μεμετρημένον. "ἔτω καὶ τὰ πολλαπλάσια λέγει·" ἕκαστος ἢ ἀριθμὸς πολλὰ ἔστιν, ὅτι 10
πολλὰ ἕνα· ὁ ἢ δέκα δέκα ἕνα ἔστιν· μετρητὴς γὰρ ἐστὶ τῷ ἐν, καὶ ἔξιν ἕκαστος ἀριθμὸς ἢ τὸ ἐν ἀριθμῷ πολὺ πολλαπλάσιον, ὡς τὰ ἀντικείμενα τῷ ἐν, ἔκ ὡς τῷ ὀλίγῳ· τῷ ἢ ὀλίγῳ τὸ μὴ ἀριθμῷ πολὺ ἀντίκεινται. ἔτω μὴ ἐν ἐστὶ καὶ τὰ δύο πολλὰ ὡς με- 15
τρηθέντα ὑπὸ τῆς μονάδος, ὡς δὲ πληθὺς ἔχον ὑπεροχὴν ἢ ἀπλῶς ἢ πρὸς τι ἔκ ἔξιν, ἀλλ' ἐστὶ τῶν τῶ ἀριθμῷ πολλῶν πρῶτον πολὺ τὸ δύο· καὶ τὰ τρία ἢ καὶ τὰ πέντε καὶ τὰ ἑκοσι καὶ τὰ λοιπὰ πολλὰ ἔστιν, ἀλλὰ πρῶτον τὸ δύο ἐν ἀριθμοῖς πολὺ ἐστιν. πολὺ μὴ ἔν ἐστὶ πρῶτον, ὀλίγα δὲ ἀπλῶς· ὀλιγώτερα ἢ ἀριθμὸς, εἰ δὲ τε ὡς ἀριθμὸν τὸν δύο λέγειν, ἔκ ἔξιν· ἢ ἢ μονὰς ὅδ' ὅλως ἐστὶν ἀριθ- 20
μὸς· εἰ ἔν ἀπλῶς ἢ δυὰς ὀλίγον, "πληθὺς γὰρ ἐστὶν ἑλλειψιν ἔχον πρῶτον," ἢ μονὰς ἄρα ἔκ ἔξιν ὀλίγον, τὸ ἢ ὀλίγον καὶ πλη- 25
θος· εἰ δὲ μὴ ἔξιν ὀλίγον, ψευδὲς ἄρα ἢ λέγουσα πρότασις ὅτι τὰ ὀλίγα καὶ τὸ ὀλίγον ὀλίγα· ἐξ ἧς συνήγεται ὅτι τὸ ἐν πληθὺς ἔστιν. διὰ ἔκ ὁρθῶς κτλ.

ἐπειδὴ τοῖς πολλοῖς τὸ ὀλίγον δέδεικται ὅτι ἀντίκεινται, καὶ τὰ 1056b
πολλὰ τῷ ὀλίγῳ, ἐστὶ δὲ ἀπλῶς ὀλίγον ἢ δυὰς, ἔδει, φησὶ, τὸν 28.
Ἀναξαγόραν μὴ ὅπως εἰπόντα ἀπηλλάχθαι ὅτι ἦν ὁμῶς πάντα χρήματα ἄπειρα καὶ πληθεῖ καὶ σμικρότητι, ἀλλ' εἰπεῖν ὅτι καὶ ὀλι- γότῃτι. καὶ τῷτο εἰπὼν ἔκ ἂν αὐτὰ ἄπειρα ἔφασκε· τὸ ἢ ὀλίγον ἀπλῶς τὰ δύο ἐστὶ, τὰ δὲ δύο ἔκ ἄπειρα. τὸ δὴ ὀλίγον ἀπλῶς 30
δύο ἐστὶν, ἀλλ' ἔκ διὰ τὴν μονάδα, ὥσπερ φασὶ τινες· ἢ ἢ μο- νὰς ἐλάσσω μὴ λέγει τῆς δυάδος, ὀλίγη δὲ καὶ λέγει διὰ τὸ ὀλί- γον ἐν πληθεῖ θεωρεῖσθαι. τῷτο δὲ μεταξὺ τῷ Ἀναξαγόρᾳ ἐγκα- λέσας πάλιν ἐπὶ τὸ ἐν καὶ τὰ πολλὰ ἀνατρέχει, λέγων "ἀντικ. δὴ 35
τὸ ἐν καὶ τὸ πολὺ τὰ ἐν ἀριθμοῖς ὡς μέτρον μετρητῶ·" ταῦτα δέ, οἷον τὸ μέτρον καὶ τὸ μετρητόν, ἀντίκεινται ὡς τὰ πρὸς τι, καὶ τὰ καθ' αὐτὰ πρὸς τι, ἀλλ' ὡς τὰ πρὸς τι τὰ μὴ καθ' αὐτὰ· εἴρηκε ἢ ἐν τῷ Δ (c. 13) ὅτι τῶν πρὸς τι τὰ μὲν εἰσι καθ' αὐτὰ, τὰ δὲ καὶ καθ' αὐτὰ. . . καὶ ἐξηταί μοι περὶ τούτων ἐκείσε ἀκριβέστερον.

ἢ ἢ ἐπιστήμη τῶν πρὸς τι λέγει, ἔκ ὅτι ἄλλῃ λέγει, οἷον 1056b
τὸ ἐπιστήμονος, ἀλλ' ὅτι τὸ ἐπιστήτην λέγει πρὸς αὐτήν. 36.

καὶ πᾶν, ὃ ἂν ἢ ἐν καὶ ἀδιαιρετόν, ἀριθμὸς ἐστὶν, ἀλλ' εἰσὶ πολλὰ 1057a
ἐν καὶ ἀδιαιρετά, οἷον τὰ ἐν ταῖς ἀκτῖσι τῶ ἡλίου ὁρώμενα εἴσματα, 6.
καὶ ἔκ εἰσὶν ἀριθμὸς, εἰ τάχα καὶ ἔξιν ἀριθμὸς αὐτῶν. ἢ ἔσον ἂν εἴη τὸ "διὰ καὶ πᾶν ὃ ἂν ἢ ἐν ἀριθμὸς ἐστὶν, οἷον εἰ τι ἀδιαιρετόν," τῷ ἔκ εἰ τι ἐν ὃν καὶ ἀδιαιρετόν ἀριθμὸς ἐστὶν. ὁ ἢ δέκα ὡς δέκα ἀριθ- μὸς ἐν ἐστὶν, ἀλλὰ διαιρεῖται εἰς μονάδας· ὥστε τὸ ἐν καὶ ἀδιαιρετόν. ἔκ ἔξιν ἀριθμὸς. καλλίων δέ, οἶμαι, ἢ προτέρα ἐξηγήσεις.

1057^a ὥσπερ τὸ ἐν πρὸς τὰ πολλὰ λέγει (λέγει δὲ ὡς μέτρον
7. πρὸς τὸ μετρητόν), ὅτω καὶ ἡ ἐπισήμη, φησί, πρὸς τὸ ἐπιστητὸν ὡς
μέτρον πρὸς μετρητόν, πλὴν ὅχι ὁμοίως· δοκεῖ γὰρ ὅτι ὡς τὸ ἐν
ἐστὶ μέτρον, ὅτω καὶ ἡ ἐπισήμη· ἔκ ἐστι δέ, ἀλλὰ μᾶλλον μετρεῖται
ὑπὸ τοῦ ἐπιστητοῦ. δοκεῖ μὲν γὰρ ἂν, φησί, μέτρον ἐπισήμῃ εἶναι, τὸ
δὲ ἐπιστητὸν τὸ μετρεῖμενον, συμβαίνει δὲ πᾶσαν ἐπισήμην τὸ ἐπι-
στητὸν εἶναι· ὅταν γὰρ ἡ ἐπισήμη καταλήψῃ καὶ γνῶναι τὸ ἐπιστητόν,
τρόπον τινὰ ἐπιστητὸν γίνεσθαι· ὅπερ γὰρ τὸ ἐπιστητόν, ὥσπερ καὶ ὁ νῦν
τὸ νοητόν· ὑπὸ γὰρ τῶν ἐπιστητῶν ἡ ἐπισήμη καὶ ὁ νῦν τῶν νοητῶν
τελειῶνται, ὡς ἐν τῇ περὶ Φυσικῆς (37 sq.) δέδεικται, τὸ δὲ ἐπιστητὸν
ἐπισήμῃ ἔκ ἐστιν. καὶ διὰ τοῦτο τρόπον τινὰ μετρεῖται ἡ ἐπισήμη
τῷ ἐπιστητῷ. περὶ δὲ τούτου εἴρηκε καὶ πρότερον· ἐνθα δὲ ἔδει καὶ
ταῦτα τεταχῆναι, καὶ ἡμεῖς περὶ τούτων ἐκείσε εἵπομεν.

τὸ δὲ ἐν, ὥσπερ εἴρηκε, τὸ μὲν ἐστὶ διαιρετόν (τὸ γὰρ πηχυαῖον 1057^a
μέγεθος ὃν διαιρετόν ἐστιν), τὸ δὲ ἐστὶν ἐν τῷ ὡς πρὸς τι, ὡς ἡ μο-
νάς· μέτρον γὰρ ἐστὶ τοῦ ἀριθμοῦ, τὸ δὲ μέτρον τῶν πρὸς τι· ὥστε
τὸ τοιαῦτον ἐν τῶν πρὸς τί ἐστιν. τῷ ἔν ἐν τῷ διαιρετῷ ἀντίκειται
τὸ πολλὸν ὡς ὀλίγον, τῷ δὲ ἀδιαίρετῷ ἔκ ἀντίκειται· τὸ δὲ ἕτερον ἐν
ἐστὶ τὸ ἀδιαίρετον τὸ ὡς πρὸς τι. καὶ σαφηνίζει ἐπὶ παραδείγματος
ὅπως τὸ ἐν τῶν πρὸς τι· ὡς γὰρ ἐπισήμη καὶ τὸ ἐπιστητὸν τῶν πρὸς τί
ἐστιν, ὅτω καὶ ἐπὶ τοῦ ἀριθμοῦ ὑποληπτέον· ἐστὶ γὰρ ἡ ἐπισήμη ἀριθ-
μός, τὸ δὲ ἐπιστητὸν ἐν καὶ μέτρον· ἡ ἐπισήμη ἄρα ἥτοι ὁ ἀριθμὸς
καὶ τὸ ἐπιστητὸν τὸ ἐν τῶν πρὸς τί εἰσιν. “ἐπεὶ δὲ τῶν ἐναντίων ἐν-
δέχεται εἶναι τι μεταξὺ καὶ ἐνίων ἐστιν, ἀνάγκη ἐκ τῶν ἐναντίων εἶναι
τὰ μεταξὺ.”

ΣΧΟΛΙΑ ΕΙΣ ΤΟ Κ.

1059^a 18. Ἐν τῷ παρόντι βιβλίῳ δεκάτῳ ὄντι τῆς ὅλης πραγματείας, καίπα
δὲ ἐπιγραφόμενον, ἐπαναλαμβάνει τὰ ἀποδείχθέντα αὐτῷ
καὶ ἀναγνωρίζει ἡμῖν ὡς ἡ τοιαύτη πραγματεία ἑτέρα ἐστὶ τῆς φυ-
σικῆς καὶ τῆς μαθηματικῆς καὶ μόνῃ ἀξία καλεῖσθαι σοφία. ἀλλ’ ἡ
μὲν πρόθεσις τοῦ παρόντος βιβλίου αὕτη ἐστίν, ἀνωθεν δὲ πάλιν ῥη-
τέον. ζητήσας ἐν τοῖς πρώτοις λόγοις περὶ τῆς πασῶν κρείττονος
ἐπιστήμης πότερον τῶν πρακτικῶν τίς ἐστὶν ἡ τῶν θεωρητικῶν, ἔδει-
ξεν ὅτι πάσης πρακτικῆς ἡ ὅπως ἐν θεωρητικῇ κρείττων ἐστὶ, πάλιν
δὲ τῶν θεωρητικῶν πασῶν ἡ σοφία, ἣν ἐνταῦθα ζητῶμεν, διὰ τὸ
κρείττους εἶναι τὰς τῆς σοφίας ἀρχὰς τῶν τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν
ἀρχῶν. ἐπεὶ δὲ ἄδηλον ἦν εἰ ὅλως εἰσὶν ἀρχαὶ τῆς προκειμένης
ἐπιστήμης, ἐτράπετο εἰς τοῦτο καὶ ἔδειξεν ὅτι εἰσὶν ἀρχαὶ τῆς προκει-
μένης ἐπιστήμης καὶ κατὰ ἀρχαίς. εἴτα μέλλων δεῖξαι τίνες εἰσὶν
αἱ τῆς σοφίας ἀρχαί, καὶ ὅτι κρείττους τῶν ταῖς ἄλλαις ὑποβεβλη-
μένων ἐπιστημῶν ἀρχῶν, ἰσόρησε τὰς τῶν παλαιότερων αἰσ εἶχον
περὶ ἀρχῶν δόξας, καὶ ἀποσεισάμενος εἶπε τούτοις περὶ αὐτῶν μὴ
καλῶς εἶρηκε, ἀκολούθῳ ἐγνω εἰπεῖν τὴν περὶ τῶν ζητούμενων ἀρ-
χῶν αὐτῷ βύλησιν τε καὶ δόξαν. ἐπεὶ δὲ πᾶσα γνώσις καὶ μάθησις
ἐκ τῶν σαφεσέων γίνεσθαι, εἶπεν ὅτι ἀνάγκη πρὸς τὴν ἐπιζητούμενην
ἐπιστήμην ἐπελθεῖν ἡμᾶς πρῶτον· “ἐστὶ γὰρ τοῖς ἀπορεῖν βυλομένοις
πρότερον τὸ διαπορῆσαι καλῶς” (B 1). καὶ ἀπορήσας ἐν τῷ B ταύ-
της τῆς πραγματείας ὅσα ἐκείσε αὐτῷ ἡ πόρη, ἐν τοῖς μὲν τὸ B
ἄχρι τοῦ παρόντος, ὃ καίπα τοῖς Περιπατητικαῖς ἔθος καλεῖν, λέ-
γων τὰ δοκούντα αὐτῷ τε καὶ τῇ ἀληθείᾳ εἶναι ἐχόμενα τῆς πραγ-
ματείας ταύτης, ἔλυσεν τῶν ἐκεῖ ἀπορηθέντων ὅσα τοῖς λεγομέ-
νοις ἀκολούθως καὶ οἰκείως παρέλιπε. μέλλων δὲ καὶ τὰ λοιπὰ λῦ-
σαι διὰ τε τοῦ παρόντος βιβλίου καὶ τῶν ἐφεξῆς, πάλιν ὑπομιμνή-
σκει ἀπὸ τῶν ἐκείσε ἀπορηθέντων ὅσα ὅλως ἔκ ἐχκεν λύσεως
ἢ ἔκ αὐτάρκως... ἄδηλον πῶς πλείονων (ὑσιῶν) ἐνδέχεται μίαν
(ἐπιστήμην) εἶναι· ἡ γὰρ μία τῶν ἐναντίων, αἱ δὲ ὑσῖαι ἔκ ἐναν-
τίαι. ἔτι ζητήσας ἂν τις εἰ ἡ ἀπόδειξις περὶ τὰς ὑσῖας ἐστὶν ἡ
περὶ τὰ καθ’ αὐτὸ συμβεβηκότα ταῖς ὑσῖαις. εἰ ἐστὶν ἀπόδειξις

περὶ τὰ καθ’ αὐτὸ συμβεβηκότα, τῶν δὲ ὑσιῶν καὶ τὰ τί ἦν εἶναι
ἀπόδειξις ἔκ ἐστιν, ὡς δέδεικται ἐν τῷ δευτέρῳ (c. 3) τῶν Ἰσπερ
Ἀναλυτικῶν, ἔκ ἂν εἴη τῶν ὑσιῶν ἡ ἀπόδειξις, ἀλλ’ ἑτέρα τις.
ἀλλ’ ἐὰν ἡ τῶν ὑσιῶν ἑτέρα τῆς τῶν συμβεβηκότων, τίς ἐστὶν
ἐκατέρα αὐτῶν, καὶ ποῖα τέτων ἡ σοφία, ἡ τῶν συμβεβηκότων ἢ
ἡ τῶν ὑσιῶν; καὶ φησὶν ὅτι ἐπεὶ ἡ ἀποδεικτικὴ σοφία περὶ τὰ συμ-
βεβηκότα ἐστὶν, ἡ περὶ τὰ πρῶτα, τυτέστιν ἡ περὶ τὰς πρῶτας
ἀρχὰς οἶα ἂν καὶ εἶεν, ἐκείνη ἐστὶν ἡ τῶν ὑσιῶν. ἔτε ἔν ἐν δὲ ἐν
τέτων τὴν ἐπιζητούμενην σοφίαν θετέον, ἔτε περὶ τὰς ἐν τοῖς φυ-
σικαῖς εἰρημέναις αἰτίας, ὕλην, εἶδος, ποιητικόν καὶ τελικόν. καὶ ὅτι
περὶ ὕλην καὶ εἶδος καὶ ποιητικόν ἔκ ἐστιν, εἴρηκε ἐν τοῖς πρώτοις ταύ-
της τῆς πραγματείας βιβλίοις· αὐτοὺς γὰρ ἦν ἐνταῦθα ζητούμεν
ἀρχήν. ἀλλ’ ὑδὲ ἐστὶ τι ταύτης ποιητικόν· αὕτη γὰρ ἐστὶ τὸ πᾶν-
των πρῶτον καὶ πάντων αἴτιον. ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ εἶδος αὕτη· τῶν
εἰδῶν γὰρ ποιητικὴ. ὅτι δὲ ὑδὲ περὶ τελικόν ἐστὶν ἡ σοφία, δείκνυσσι
λέγων “ἔτε γὰρ περὶ τοῦ ἐνεκά τινος.” διὰ δὲ τούτου δέδωκεν ἡμῖν
προσυπακύναι ὅτι ἔτε περὶ τὰ λοιπὰ τρία, εἶδος ὕλην ποιητικόν·
ὃ γὰρ σύνδεσμος ὃ τέ ἐλλείποντός ἐστιν ἀποδοτικός. δείκνυσιν ἔν
τὸ προκείμενον ὅτως.

διὰ τί, ὥσπερ μεταξὺ τοῦ αὐτοτριγώνου καὶ τῶν αἰζητῶν τρι-
γώνων εἶναι φασι τὰ μαθηματικά τρίγωνα ἔκ ἐν ὑπάρξει καὶ καθ’
αὐτὰ ὄντα, ἀλλὰ τῇ ἐπινοίᾳ τὸ εἶναι ἔχοντα, ὅχι ὅπως ἐστὶ μεταξὺ
τοῦ αὐτοανθρώπου καὶ τῶν καθ’ ἑκάστα ἀνθρώπων τρίτος ἄνθρωπος
ἐν ὑπάρξει καὶ καθ’ αὐτὸ ὢν; τὸν γὰρ αὐτοάνθρωπον εἶπε “παρ’
αὐτόν,” τυτέστι παρὰ τὸν αὐτοάνθρωπον. ἐνθάδε ἔν ὅτω πρὸς τὰς
ιδέας ἐπιχειρεῖ καὶ εἰς τὸναντίον, λέγων “εἰ δ’ αὖ μὴ ἐστὶν ὡς λέ-
γουσι,” τυτέστιν εἰ δὲ μὴ δῶμεν μηδὲ συγχωρήσομεν εἶναι ιδέας,
περὶ ποῖα πραγματεύεσθαι φήσομεν τὴν μαθηματικόν;

ἀλλ’ ὑδὲ τῆς ἀποδεικτικῆς· ἡ γὰρ ἀποδεικτικὴ τὸ γένος καὶ τὸ
ὑποκείμενον τῆς μαθηματικῆς λαβῆσα ὁμολογούμενον, οἷον ὅτι
ἐστὶ τὸ μέγεθος, ζητεῖ τὰ καθ’ αὐτὰ συμβεβηκότα αὐτῷ, τί τὸ
εὐθὺ καὶ τί τὸ συμπίπτειν τὰς εὐθείας ἢ μὴ συμπίπτειν, ἢ μὴ τὴν

τῷ μεγέθους ἢ ὅ τι ποτ' ἂν εἴη τὸ τοῖς μαθηματικοῖς ὑποκείμενον φύσει ζητεῖ, τὸ δ' ὅτι περὶ αὐτὸ τὸ γένος καὶ τὴν ὑποκειμένην τοῖς μαθηματικοῖς ὕλην ὁμολογούμενον λαβὼν, ὅτι ἔστι τοδί, τὴν ζήτησιν καὶ τὴν σκέψιν ποιεῖ τῶν συμβεβηκότων αὐτῷ καθ' αὐτό. τὸτο γὰρ δεῖ προσπακύνειν. εἰ ἔν μῆτε τῆς φυσικῆς μῆτε τῆς ἀποδεικτικῆς τὸ ζητεῖν τὴν τῶν μαθηματικῶν ὕλην, τὸ λειπόμενον ἐστὶ τὴν σοφίαν περὶ αὐτῆς ζητεῖν.

1059 b τὸ δὲ "περὶ γὰρ αὐτὸ τὸτο τὸ γένος τὴν ζήτησιν ποιεῖ" ἐλλι-
19. πῶς καὶ λίαν ἀρχαιοπρεπῶς εἶρη. εἴη δ' ἂν ἴσον τῷ αὐτὸ τὸτο τὸ γένος καὶ τὴν ὑποκειμένην τοῖς μαθηματικοῖς ὕλην ὁμολογούμενον λαβὼν ὅτι ἔστι τοδί, τὴν ζήτησιν καὶ τὴν σκέψιν ποιεῖ τῶν συμβεβηκότων αὐτῷ καθ' αὐτό. τὸτο γὰρ δεῖ προσπακύνειν.

1059 b ἀπορήσειεν ἂν τις, εἰ ἡ ζητούμενη σοφία περὶ τὰς ἀρχὰς ἐστὶ
22. καὶ τὰ καλλύμενα φοιχεῖα ὑπὸ τινων.

1059 b καὶ ὅτι τῆτοις ἐνυπάρχουσιν, πάντες ὁμολόγησιν. ἡ δὲ σοφία
23. τῶν χωριστῶν ἐστὶ καὶ παντελῶς ἀμεθέκτων. τῶν μὲν ἔν τοιούτων ἀρχῶν καὶ φοιχείων ἔκ ἐξιν ἡ σοφία, μάλιστα δὲ δοξείεν εἶναι τῶν καθόλου. πᾶς γὰρ λόγος καὶ πᾶσα ἐπιστήμη τῶν καθόλου, αὕτη δὲ ὅσῳ τῶν ἄλλων μᾶλλον τιμιωτέρα καὶ καθολικωτέρα, τοσούτῳ μᾶλλον τῶν καθολικωτάτων ἔσται, καθολικώτατα δὲ πάντων τὸ ἐν 20 καὶ τὸ ἐν.

1059 b κἀνταῦθα λέπει τὸ ἐπὶ ζητήσεσιν ἂν τις πότερον τὰ γένη
34. εἰσὶν ἀρχαὶ ἢ τὰ εἶδη. καὶ ἔστι τὸ μὲν "εἴ τι δ' εἰ μᾶλλον ἀρ. τ. α. τῷ ἢ τ." κατασκευασικὸν τῷ ὅτι μᾶλλον ἀρχαὶ τὰ εἶδη τῶν γενῶν.

1059 b "ἔχματα δὲ τῶν ἐκ τῷ γένους" εἶπε τὰ εἰδικώτατα εἶδη.
35. "τὰ μὲν — ἐξίν." εἰπὼν ὅτι τὰ τὴν ἀπορίαν ἔχοντα ταῦτα, καὶ
1060 a 1. προδείξει τὸ "καὶ τοιαῦτα" ὡς μηνυτικὸν τῷ εἶναι καὶ ἄλλας ἀπορίας παρὰ τὰς εἰρημένας, εὐθύς ἐπάγει ἀπορίαν λέγων "εἴ τι" κτλ. — καὶ λυεῖ λέγων ὅτι τὰ καθ' ἕκαστα φθαρτά ἐσιν, ἡ δὲ σοφία τῶν 30 ἀφθάρτων καὶ αἰδίων, ἀλλ' ἐδὲ τῶν παρὰ τὰ καθ' ἕκαστα ἐσιν ἡ σοφία.

1060 a εὐοίκαμεν γὰρ ζητεῖν ἄλλην ὑσίαν παρὰ ταύτας, καὶ σκοπεῖμεν
13. ἰδεῖν εἰ τί ἐστι χωριστὸν καὶ καθ' αὐτὸ καὶ μὴδὲν ὄν τῶν αἰδιῶτων.

1060 a εἶρη. δὲ περὶ τούτων ἐν τῷ μείζονι ἄλφα αὐτάρκως.

1060 a 18. ἀλλ' ἐδὲ τὸ εἶδος δύνατ' ἐλεγεῖν εἶναι τὴν ζητούμενην ἀρχήν.
23. ἡ γὰρ ζητούμενη ἀρχὴ αἰδίου, πᾶν δὲ ἐνυλὸν εἶδος φθαρτόν. ἐνυλὰ δὲ λέγω τὰ μὲν τὴν σεληνιακὴν σφαῖραν.

1060 a εἰ δὲ πᾶσαι φθαρταί, εἰς ἀπειρον ἤξει. τὸτο δ' ὅτι ἀδύνα-
36. τον, δέδεικται ἐν τῷ ἐλάττονι ἄλφα.

1060 b εἰ δὲ ἐστὶν ὑσία καὶ τὸ ἐν καὶ τὸ ἐν, καὶ διὰ τούτου ἀρχή, πάντα ἔσονται
3. ἀρχαί (ἰ. ὑσία). ὡς γὰρ ὦν τὸ ζῶον κατηγορεῖται πάντα ἐμψυχα αἰδιῶτικὰ ἐσιν, ὥτως εἴπερ εἰσὶν ὑσῖαι τὸ ἐν καὶ τὸ ἐν, πάντα ὦν ταῦτα κατηγορεῖται ὑσῖαι ἔσονται, καὶ ἔσται καὶ τὸ ποῖον καὶ τὸ ποσὸν καὶ αἱ λοιπαὶ κατηγορίαι ὑσῖαι. ψευδὸς δὲ τὸ εἶναι πάντα ὑσίαν. τὸ 45 δὲ ἐπ' ἐνίων γὰρ καὶ τὸ ἐν κατηγορεῖται ὅ παρέργωγος πρόσκειται, ἀλλὰ διὰ τὸς ἀριθμὸς καὶ τὰ πλήθη. εἰ γὰρ καὶ μονάδες εἰσὶν, ἐξ ὧν ἀριθμοὶ καὶ ἐξ ὧν τὰ πλήθη, ἢ τοσαύτας ἐν ἑαυτῷ ὁ ἀριθμὸς ἔχει μο-

νάδας, ἐκ ἑξιν εἰς. ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῷ πλήθους. ἔτι, φησί, τοῖς λέγουσι τὸ αὐτοῦ ἐσίαν, ἐκ δὲ τούτου καὶ τῆς ὕλης γεννώσιν τὸς ἀριθμὸς. πρῶτον, φάσκουσιν τε καὶ αὐτὸς ὑσίας, ἐκ δὲ τῶν ἀριθμῶν πάλιν τὰλλα γεννώσιν, πῶς ἔσται τὸ λεγόμενον ἀληθές; ἐξ ὧν γὰρ λέγουσι, συμβαίνει τὴν δύαδα καὶ τὸς λοιπὸς ἀριθμὸς ἐν εἶναι καὶ κατηγορεῖσθαι κατ' αὐτῶν τὸ ἐν. ὡς γὰρ τὰ ἐξ ὕλης καὶ τὰ ἀνθρωπείως εἶδους ὄντα ἀνθρωποὶ εἰσιν, ὥτως καὶ τὰ ἐκ τῷ ἐνὸς καὶ τῆς ὕλης ἐν. πῶς δὲ ἐκ τῷ ἐνὸς καὶ τῆς δύαδος ἦται τῆς ὕλης πρῶτον τὸς ἀριθμὸς ἐποῖον, ἐκ δὲ τῶν ἀριθμῶν τὰ ἄλλα, εἶρη. ἐν τῷ μείζονι ἄλφα. ἀλλὰ μὴν ἐδὲ γραμμὰς ἐδὲ ἐπιφανείας θετέον τὰς ζητούμενας ἀρχὰς. ἐδὲν γὰρ τούτων χωριστὸν καὶ ὑσία ἐστὶν, ἀλλὰ τομαὶ μόνον, σιγμὴ γραμμῆς καὶ αὕτη ἐπιφανείας. ἄλλως. καὶ πῶς ἂν τις τὴν σιγμὴν ἢ τὴν αὐτὴν ἰσοδυναμῶν ἐν ὑσίαν ὑπολάβοι; πάσης γὰρ φυσικῆς ὑσίας ἐστὶ γένεσις, καὶ διὰ χρονικῆς παρατάσεως ἡ ὑπαρξὶς αὐτῆς γίνεσθαι, τῆς δὲ σιγμῆς γένεσις ἐκ ἑξιν, ὡς πολ- 15 λάκις δέδεικται ἐν τῷδε τῇ πραγματείᾳ.

"τὸ ταυτοδὲ," τῷδε τῷ ὁμοιωμάτος τῶν καὶ μέρος. τὰ γὰρ 1060 b καθόλου ὁμοιωμάτα καὶ ἀπομαχέει τῶν μερικῶν, ἡ δὲ ὑσία, ὡς 21. δέδεικται ἐν τῷ Z, ἐκ ἑξιν τῶν καθόλου, ἀλλὰ μερική. . . πανταχῇ γὰρ τὸ τόδε τι ἐπὶ τῆς ὑσίας τῷ Ἀριστοτέλει λαμβάνεσθαι, ὥσπερ τὸ τοιόνδε ἐπὶ τῶν ποιότητων. τὰ δὲ ὁμοιωμάτα ποιότητες, τὸ δὲ καθόλου ὁμοίωμα. τὸ καθόλου ἄρα ὁμοίωμα καὶ ποιότης καὶ τοιόνδε.

ἐπ' ἐνίων γὰρ δῆλον ὡς ἐκ ἑξιν χωριστὸν τὸ εἶδος, ὅσον ἐπὶ 1060 b οἰκίας. ἐπεὶ δὲ αἱ λογικὴ ψυχὰ εἶδη εἰσὶ τῶν ἐχόντων αὐτάς, 26. ὥσπερ καὶ αἱ ἀλογαὶ τῶν ἀλόγων, ἐ δέδεικται δὲ πᾶν ἐν ταύτῃ τῇ πραγματείᾳ εἰ χωρίζον, προσέθηκε τὸ "ἐπ' ἐνίων," ἴσον λέγων ὡς εἰ μὴ ἐπὶ πάντων ἐστὶ φανερόν εἴτε χωρίζον τὰ εἶδη εἴτε μή, ἐπ' ἐνίων δ' ἔν φανερόν ὡς εἰσὶν ἀχωρίσα. ἔτι, φησὶν, αἱ ἀρχαὶ τῷ εἶδει εἰσὶν αἱ αὐταὶ ἢ τῷ ἀριθμῷ. εἰ μὲν γὰρ ἀριθμῷ, ἐν ἔσται πάντα, τῷδε ἐκ ἑξιν καὶ πλήθος. ἐπειδὴ γὰρ τὰ ἄλφα τῷ μὲν εἶδει ἐστὶν ἐν τῷ δὲ ἀριθμῷ πολλὰ, διὰ τούτου εἰσὶ καὶ πολλὰ συλλαβαὶ ἔχουσαι τὸ α, ὡς τὸ Ἀρίσταρχος, Ἀριστοτέλης. εἰ δὲ ἐν ἦν τῷ ἀριθμῷ τὸ α, μία ἂν ἦν συλλαβὴ ἢ ἐν ὀνομα ἢ εἰς λόγος, ἐν ᾧ ἂν τὸ α ἠγύρισκετο. ἀλλὰ περὶ τούτου εἶρηται μοι ἐν τῷ B πλα- 35 τύτερον. ἐμνήσθη γὰρ τούτου καὶ ἐκέλευσε.

εἰς τὰς ἀπορίας ἐντεῦθεν ἐπάγει τὰς λύσεις τούτων, καὶ πρό- 1060 b 31. τερον τῆς λεγούσης πότερον τῆς μιᾶς ἐστὶν ἐπιστήμης θεωρεῖσθαι τὴν τῷ ὄντος ἢ ὄν φύσιν ἢ ὅ. καὶ δείκνυσιν ὅτι μιᾶς ἐστὶν θεωρεῖσθαι τὴν τῷ ὄντος ἢ ὄν φύσιν, λέγων ὅτι τὸ ἐν ὅχ ὁμωνύμως καθ' ὦν λέ- 40 γε. κατηγορεῖται, ὅτε μὴν συνωνύμως, ἀλλ' ὡς τὰ ἀφ' ἐνὸς καὶ πρὸς ἐν, ἅπερ εἰσὶ μεταξὺ τῶν συνωνύμων καὶ ὁμωνύμων. . . ὅτι δὲ τῶν ἀφ' ἐνὸς καὶ πρὸς ἐν μίαν εἶναι ἐπιστήμην δυνατόν ἐστιν, ἔδει- ξεν ἐν τῷ B ταύτης τῆς πραγματείας. ἀλλ' ἡ μὲν τῶν λεγομέ- νων ἔννοια αὕτη ἂν εἴη, τὰ δὲ καὶ τὴν λέξιν τοιαῦτα κτλ.

καὶ ἕκαστος τῶν τρόπων τούτων ὁ μὲν λέγει ἀπὸ τῷ ἱατρικῷ 1061 a ἔργου τῷ ἐν τῷ νοσῶντι σώματι γεγονότος ὑπὸ τῷ ἱατρῷ κτλ. 1.

διὰ γὰρ τὸ ἔξεις εἶναι αὐτῆς (τῆς ὑσίας) ἢ πάθῃ λέγει ὄντα. 1061 a ἔστι δὲ πάθος μὲν ὅταν θερμαίνηται τι ἐπιπολαιῶς, διάθεσις δὲ ὅταν 9.

διατεθῆ κ' τὴν θερμότητα, ὡς καὶ λέγεσθαι θερμόν, ἔξις δὲ ὅταν μόνιμος ἢ διάθεσις γένῃ.

1061a "εἴτε ἄλλαι τιναί, ἔζωσαν θεωρῶν." εἴρηκε γὰρ τίνες αὐταί
15. εἰσιν ἐν τῷ περὶ τ' Αγαθῶ ἐπιγραφομένῳ αὐτῷ βιβλίῳ.

1061a κ' δὲ τὴν λέξιν τὴν "εἰ γὰρ καὶ μὴ ταυτὸν ἐστὶ τὸ ἐν καὶ ἐν" ἐλ-
17. λείποι ἂν τὴν ἐκφωνήσῃ καὶ τοῖς δι' ὧν δηλῶνται ζοιχείοις, ἀλλ' ἕτερα, ὅμως ἀντιγράφει.

1061a ἀσάφειαν πεποίηκε τὸ "καὶ τοί γε" κείμενον· ἔξαι δὲ σαφὲς
20. τὸ λεγόμενον, εἰ τὸ "καὶ τοί γε" ἀφέλωμεν, ὡς εἶναι τὸ λεγόμε-
νον τοῦτον "ἐπεὶ δὲ ἐστὶ τὰ ἐν. II. τῆς αὐτ. καὶ μίαν ἐπισ. θεωρ. 10
λέγει δ' ἕκαστον αὐτῶν κ' ζέρησιν, ἀπορήσειεν τις ἂν πῶς λέγει
κ' ζέρησιν" καὶ τὰ ἐξῆς. ἐπεὶ ὅν πάσης ἐναντιώσεως τὸ ἕτερον
λέγει κ' ζέρησιν, φανερὸν δὲ καὶ τὸ φαινὸν ἐναντίον τῷ λευκῷ, καὶ
ἀπλῶς τὰ μεταξὺ, ἔξαι καὶ τὸ φαινὸν ζέρησις καὶ πᾶν μεταξὺ. εἰ
ὅν τὸ μέλαν ζέρησις ἐστὶ τῷ λευκῷ, ἔξαι δὲ τῷ λευκῷ ζέρησις καὶ τὸ
φαινόν, ἔξαι τὸ μέλαν καὶ τὸ φαινόν ταυτὸν· τὴν γὰρ ἐστὶ δηλωτι-
κὸν τὸ "ἀπορήσειεν ἂν τις πῶς λέγει κ' ζέρησιν, ὧν ἐστὶν ἀνὰ
μέσον," τῷ τῆς, ὧν ἐναντίων ἐστὶ τι μεταξὺ, πῶς τὸ μεταξὺ ζέ-
ρησις τῷ κρείττονος τῆς ἐναντιώσεως λεχθῆσθαι; ἀνάγκη γάρ, εἰ
ἐναντίον τὸ μέσον λέγει, καὶ ζέρησιν λέγει. ταύτην τὴν ζήτησιν 20
λύων λέγει ὅτι καὶ τὸ φαινὸν ζέρησις ἐστὶ τῷ λευκῷ, ἀλλ' ἔχ' ὥσπερ
τὸ μέλαν κτλ.

1061a ἀσαφῶς δὲ καὶ περινενοημένως ἀπήγγελλοι τὸ "περὶ π. —
22. εἶδος." καὶ εἴη ἂν τὸ λεγόμενον, περὶ πάντα τὰ τοιαῦτα, λέγων
τὰ τοιαῦτα τὰ ἔμμεσα ἐναντία, περὶ δὲ τὰ ἔμμεσα ἐναντία τὴν 25
ζέρησιν δεῖ τίθεναι, λέγων ἐνταῦθα ζέρησιν τὸ φαινόν ἢ ὅ τι ἂν εἴη
τὸ μεταξὺ. περὶ ὅν τὰ ἔμμεσα ἐναντία τὸ μεταξὺ αὐτῶν ὅπως
δεῖ ζέρησιν λέγειν, μὴ ὥς ἐν δύνανται τὸν ὅλον λόγον τῷ τελευταίῳ
εἶδος ἡτοὶ τῷ μέλανος ἀναδέξασθαι, ὥς ἐλέγετο τὸ φαινὸν χρῶμα
συγκριτικὸν ὅψεως καὶ διὰ τῷ τῷ ἀμέτοχον εἶναι παντελῶς τῷ 30
ὀρισμῷ τῷ λευκῷ, ἔχ' ὅτω ταῦτα χρὴ ζερεῖς λέγειν, ἀλλ' ὅπως.
γινώσκω δὲ ἡμῖν ὁ λόγος ἐπὶ τῷ λευκῷ καὶ μέλανος. ἔχ' ὅτω
λεκτέον τὸ φαινόν ζέρησιν, ὥς ἐν μὲν ὅλος ἐπιδέχεται τὸν τῷ
λευκῷ ὀρισμόν, ἀλλὰ δύνανται μὲν τὸ λευκῷ ἐπιδέχεται ὀρισμόν,
ἔχ' ὅλον δὲ (ἢ γὰρ ταύτην τὸ φαινόν τῷ λευκῷ) ἀλλὰ πῇ. τῷ τε- 35
λευταίῳ ὅν εἶδος, λέγω δὲ τῷ μέλανος, ἐστὶν ὅλος ὁ λόγος ὁ
χρῶμα συγκριτικὸν ὅψεως λέγων, τῷ δὲ φαιῖ ὁ δαμῶς· καὶ διὰ
τῷ δύνανται τὸ φαινόν πῇ δέξασθαι τὸν τῷ λευκῷ ὀρισμόν· καὶ εἴη ἂν
ὁ τῷ φαιῖ ὀρισμὸς χρῶμα πῇ διακριτικὸν ὅψεως. ὥς ἐκ ἐστὶ τὸ
φαινόν ὅτω ζέρησις λευκῷ, ὥσπερ τὸ μέλαν, ὅδε ζέρεται ὅλον τῷ 40
ὀρισμῷ τῆς λευκότητος. τελευταῖον δὲ εἶδος εἶπεν τὸ μέλαν ἢ
ὅτι μὴ τὸ φαινόν τὸ μέλαν ἐστὶν, ἢ τελευταῖον ἀντὶ τῷ ἔχατον·
ἔχατον γὰρ καὶ τέλος μελάνσεως τὸ μέλαν, ὥσπερ καὶ λευκάνσεως
τὸ λευκόν. ὁ μὲν ὅν διὰ τῶν εἰπεῖν βέλει, τοῦτον ἂν εἴη· αὐτὸς
δὲ τὸν λόγον ἐπὶ τῷ δικαίῳ καὶ ἀδίκῳ πεποίηκε λέγων οἷον εἰ ἔξαι ὁ 45
δικαῖος ὁ καθ' ἑξῆς τινὰ πειθαρχικὸς τοῖς νόμοις, τῷ τῆς, εἰ ἔξαι
δικαῖος ὀρισμὸς τὸ καθ' ἑξῆς τινὰ πειθαρχεῖν τοῖς νόμοις, καὶ πάντως
ὁ ἀδικός, λέγων ἀδικον τὸν μήτε δικαῖον μήτε ἀδικον, ἀλλὰ τὸν

μέσον ὄντα δικαῖον καὶ ἀδικόν. καὶ πάντως ὅν, φησὶν, ὁ μεταξὺ
δικαῖον καὶ ἀδικόν ἐσθλημένος ἔξαι ὅλον τῷ λόγῳ καὶ ὀρισμῷ τῷ
δικαίῳ.

πρόσκειν δ' ἐν τῷ τῷ δικαίῳ ὀρισμῷ τὸ "καθ' ἑξῆς," ὅτι πρῶ- 1061a
24. ἔξαιεν ἂν τις τὰ δικαῖον καὶ ὑπ' ἄλλῃ βιάζομενος.

διὰ τῶν δύο τινὰ ὅμῃ διδάσκει, πῶς ὁ φιλόσοφος τὸ τε 1061a
23. ὃν σκοπεῖ καὶ τὴν περὶ τῶν θεωρίαν ποιεῖ, καὶ πῶς μιᾶς ἐπιστήμης
ἐστὶ θεωρῆσαι τὸ ἐν καὶ ὄν.

ἀλλ' ἢ μὲν τῶν λεγομένων διάνοια τοιαύτη τις ἂν εἴη. καὶ δὲ 1061a
35. τὴν λέξιν, ὅταν λέγῃ "τῶν μὲν τὰς πρὸς ἀλλήλους θέσεις σκοπεῖ καὶ
τὰ ταύταις ὑπάρχοντα," τῶν μὲν λέγει ἂν τῶν γραμμῶν.

ὥσπερ δὲ ἐπὶ τῶν ποσῶν ἑτέρῃ ὄντος τῷ ἐφ' ἑνὸς συνεχῆς 1061b
τῶν ἐπὶ δύο συνεχῶν, καὶ ταῦτα τῶν ἐπὶ τρία, μιᾶς ἐστὶ τῆς γεω- 2.
μετρίας περὶ αὐτῶν θεωρεῖν (καὶ σημειωτέον ὅπως ἢ οἱ νεώτεροι
15. γεωμετρίας φασί, γεωμετρίαν ὅπως φάσκει), ὅτω καὶ ἐπὶ τῷ
ὄντος κτλ.

ἀλλ' ἢ ἔχει ἐν αὐτοῖς (τὰ ὄντα) ἀρχήν, καθ' ἣν δύναται 1061b
6. νεῖδαι.

ὥς ἐλπίει τὸν φιλόσοφον εἶναι θεωρητικὸν τῷ ὄντος καὶ τῶν 1061b
10. τοιούτων ἐναντιώσεων, ἢ ὄντα εἰσιν.

κοινὰ λέγει τὰ ἐξιώματα, τὰ τε ἀπὸ ἴσων ἴσα ἂν ἀφαιρέθῃ, 1061b
18. τὰ καταλειπόμενα ἴσα· ἐστὶ, καὶ τὰ τῷ αὐτῷ ἴσα καὶ ἀλλήλοις, καὶ
τὰ λοιπά. "ἰδίως" δὲ λέγει ἂν, ἐπειδὴ τὰ τῷ αὐτῷ ἴσα ἢ γεω-
μετρία ἰδίως περὶ γραμμῶν λαμβάνει, καὶ ὡς ἐπὶ αὐταῖς μόνον
ἀληθεύον· εἰ δὲ ἐπὶ ἀριθμοῖς, ὅθεν προσλογίζετο. ὁμοίως καὶ ὁ
ἀριθμητικὸς ὡς ἐπὶ μόνον τοῖς ἀριθμοῖς ἀληθεύον τῷ θεωρεῖ, εἰ
δὲ ἐπὶ γραμμαῖς, καὶ φροντίζει. καὶ ταῦτα μὲν πρὸς τὴν λέξιν. ἢ
δὲ τῶν λεγομένων διάνοια σαφής. ἔξαι δὲ τὰ λεγόμενα· ἐπεὶ γὰρ
καὶ ὁ μαθηματικὸς πρὸς τῷ φυσικῷ καὶ τοῖς λοιποῖς ἐπιστήμοις χρῆται
ταῖς ἀρχαῖς ὡς ἀληθείαν ἀναποδείκτως, ὁ φιλόσοφος καὶ ποιήσει
τῷ, ἀλλ' ἐπισκέψεται καὶ δείξει τὰς τοιαύτας ἀρχάς, ὡς ἐνδέχονται
δειχθῆναι.

ἀλλ' ἢ μὲν μαθηματικὴ καὶ αἱ λοιπαὶ περὶ τὰ μερικὰ εἰσι, καὶ 1061b
25. ὅπως εἰσὶ περὶ αὐτά, ὥσπερ εἴρηται, ἢ δὲ φιλοσοφία τὰ μερικὰ καὶ
θεωρεῖ, ὅδε σκοπεῖ εἰ ἕκαστον τῶν συμβέβηκε τι· εἰ δὲ καὶ
σκοπεῖ τὰ καθ' ἑκάστην, ἀλλὰ περὶ ἕκαστον τῶν τοιούτων θεωρεῖ ἢ
ὄντα ἐστὶν.

ἀλλ' ὅν ἐπειδὴ ἀποδείκνυσιν καὶ ὁ μαθηματικὸς (καὶ ὁ φυσικὸς), 1061b
32. καὶ ὅδε ποτε ψεύδεται, ὥσπερ ὁ διαλεκτικὸς καὶ ὁ σοφιστής (ὁ μὲν γὰρ
διὰ τὸ βεβαίως πάντως πείσαι ἐνίοτε λαμβάνει καὶ ψεύδεται, ὁ δὲ σο-
φιστής ἀεί), ἐπεὶ ἂν ἀποδείκνυσιν καὶ ψεύδονται, ὅπερ τῆς πρώτης
καὶ μᾶλλον καὶ μάλιστα ἐστὶ σοφίας, ἔσονται δι' αὐτὸ τῷ καὶ ἢ μαθη-
ματικὴ καὶ ἢ φυσικὴ μέρη τῆς φιλοσοφίας.

τὸ δὲ "καὶ τὰ ἄλλα τὰ τῶν αὐτοῖς ἀντικείμενα ἐν τῷ τῶν" 1062a
1. εἴρηκε διὰ τὰς ἑξῆς καὶ ζερεῖς· ἀδύνατον γὰρ ἅμα τὸ αὐτὸ καὶ ἐν
ζῶν καὶ ὄψιν ἔχειν καὶ τυφλὸν εἶναι. καὶ περὶ μὲν τῶν, τῆς τε ἀν-
τιφάσεως καὶ τῶν καθ' ἑξῆς καὶ ζέρησιν ἀντικειμένων, ὥσπερ εἴρηται,
κυρίως μὲν ἐκ ἐστὶν ἀποδείξεως.

1062^a "τῷ δεικνύντι," τῷ δεικνύντι ἀνθρώπῳ καὶ ἐλέγχοντι
 6. τὸν λέγοντα τὰς ἀντικειμένους ἅμα εἶναι φάσεις· τῷ ὅν τοῦτῳ
 ἀνθρώπῳ πρὸ τῶν ἐλέγχων ἀναγκασίῳ ἐστὶ λαβεῖν τοῦτον τι
 πρᾶγμα, ὅπερ καὶ μὴ τὴν ἀλήθειαν ἐκ αὐτῆς καὶ τῆς αὐτῆς φύσεως
 ἔσται. καὶ προσπακυνέον τὸ νῦν καὶ ὕστερον. ὡδὲ τὸν ἀναιρῶντα
 τὴν ἀντίφασιν ἐλέγχει βυλάμενος λαβέτω πρᾶγμα τι, ὅπερ νῦν
 γε καὶ ἐσῴζετον καὶ ἐκ ἀληθὲς ἐκ αὐτῆς ἔσται, καὶ τὴν αἰτίαν τῇ ὅτι ἐκ
 αὐτῆς ἔσται ἐπὶ γὰρ διὰ τῆς μὴ ἐνδέχεσθαι ἐκ αὐτῆς εἶναι καὶ μὴ εἶναι,
 τῷ δεικνύντι διὰ τῆς μὴ ἐνδέχεσθαι τὸν ὄντα νῦν ἀνθρώπον μὴ εἶναι καὶ ἐσῴ-
 10 ζετον, εἴπερ ζῇ ἀλλὰ μὴ τέθνηκεν· ὥσπερ καὶ τὴν ἡμέραν ἀνθρώπος
 ἐστὶ, καὶ αὐτοὶ εἰ ζῇ ἀνθρώπος ἔσται. ἐκ δὲ "μὴ ὁρᾷ δ'" εἶναι ἐκ
 αὐτοῦ συντακτέον τῷ "ὁ ταῦτον μὴ ἔσται." τῷ καὶ ἔσται συνεχές.
 τοῦτον γάρ, φησί, ληπτέον ὅ ἐκ αὐτῆς μὴ ἔσται, καὶ μὴ ὁρᾷ τῷτο,
 τῷ ἀναιρῶντι τὴν ἀντίφασιν.

1062^a αὐτὸς δὲ εἶπεν "ὁ δὲ λέγων εἶναι τῷτο καὶ μὴ εἶναι, ὃ φησιν
 16. ὁ φησιν," τῷ δὲ λέγων τὸδε ἐκ προκείμενον, φέρει εἰπεῖν ἀνθρω-
 πον, εἰ ἀληθεύει ἐπ' αὐτῷ καὶ ἐκ μὴ ἀνθρώπου (αὐτὸς δὲ εἶπεν
 αὐτοῦ ἀνθρώπον), ὅθεν ἄλλο φησὶν ὅτι ἐκ ἀνθρώπου ὄνομα σημαί-
 νον ἐκ ζῶον ὀπίπῃ ὃ σημαίνει ἐκ ζῶον ὀπίπῃ. τῷτο δὲ ἀδύνατον·
 καὶ τῷ τὰ ὀνόματα εἶναι ἐνὸς δηλωτικά· ὥστε εἰ τῷ ζῶον ὀπίπῃ
 20 σημαντικόν ἐστι ἐκ ἀνθρώπου, ψευδὸς ἐκ κατ' αὐτὸ λέγειν καὶ τὸν
 μὴ ἀνθρώπον. ἀλλ' εἰ τῷτο, δηλὸν ὡς ἀδύνατόν ἐστι συναλη-
 θεύειν τὴν ἀντίφασιν.

1062^a ψευδὸς ἄρα ἐκ λέγειν ὡς συναληθεύει ἡ ἀντίφασιν ἐπὶ τῷ
 20. αὐτῷ. "ἔτι — ἀληθῶς." πληκτικώτατον τῷτο ἐκ γεννασιώτατον. ὃ
 δὲ φησιν, τοῦτον ἐστίν. εἰ μὴ ἐκ μᾶλλον ἢ ἀπόφασις ἐκ ἐνὸς καὶ
 τῷ αὐτῷ ἀληθεύει ἢ περὶ ἡ ἀπόφασις, ἀλλ' ἐπίσης ἀμφότεραι ἐπ'
 αὐτῷ λέγοντι, ὁ λέγων τὸν Σωκράτην ἀνθρώπον ὅθεν μᾶλλον ἀλη-
 θεύσει τῷ λέγοντος αὐτὸν ἐκ ἀνθρώπου· εἰ δὲ ὁ λέγων αὐτὸν ἐκ
 ἀνθρώπου ἀληθεύει, πολλῶ μᾶλλον ὁ λέγων αὐτὸν ἐκ ἵππου ἀλη-
 30 θεύσει.

1062^a εἰπὼν καὶ ὅτι ὁ λέγων ἀνθρώπον, εἰ συναληθεύει ἀντίφασιν,
 25. ὅθεν μᾶλλον ἀληθεύει τῷ λέγοντος ἐκ ἀνθρώπου, ἐπὶ γὰρ ἐκ "ὁ-
 ρᾷ δὲ καὶ ἐκ ἵππου λέγων," τῷ δὲ λέγων τὸν ἀνθρώπον
 ἐκ ἵππου μᾶλλον ἀληθεύει τῷ λέγοντος αὐτὸν μὴ εἶναι ἀνθρώπον·
 35 οἰκείστερον γάρ ἐστι τὸν ἀνθρώπον λέγειν μὴ ἵππον, εἴπερ μὴ ἀν-
 θρώπον. ἢ φησιν, εἰ μὴ μᾶλλον, ἀλλ' ὅθεν ἦτον. ταῦτα εἰπὼν
 ἐπάγει, τῶν τῶν ἐπιχειρήσεων ὅθεν εἰς ἀπλῶς καὶ κυρίως
 ἀποδείξει.

1062^b ὥσπερ καὶ καθ' Ἡράκλειτον ἐκ λέγειν ἰδίως καὶ χωρὶς ὅτι ὁ
 4. Σωκράτης ἀνθρώπος ἔστιν ἀληθὲς, καὶ αὐτὸ ὅτι ὁ Σωκράτης ἀνθρω-
 πος ἐκ ἔστιν ἀληθὲς καὶ τῷτο. ταῦτα δὲ εἶπεν διηρημένα ἔγω καὶ
 συναρηγμένα καὶ ἡνωμένα καὶ ὡς μία ἀπόφασις λεγόμενα ἔσονται
 ἀληθῆ· ὥστε ἀληθὲς ἐστι λέγειν ἅμα ὅτι ὁ Σωκράτης ἀνθρώπος καὶ
 ἐκ ἀνθρώπου. ἀλλ' εἰ τῷτο ἔσται, ἐπ' αὐτῷ καὶ ἡ ἀπόφασις ἢ ὁ
 45 Σωκράτης ἔτε ἀνθρώπος ἔστιν ἔτε ἐκ ἀνθρώπου. τῷτο δὲ ἀλογώ-
 τατον ἐκ τὸν Σωκράτην εἶναι καὶ ἀνθρώπον καὶ ἐκ ἀνθρώπου καὶ ἔτε
 ἀνθρώπον ἔτε ἐκ ἀνθρώπου. διηρημένα δὲ, ὥσπερ εἶπον, λέγει ἐκ

χωρὶς μὴ τὴν ἀπόφασιν χωρὶς δὲ τὴν ἀπόφασιν λέγειν· συναμ-
 φότερα δὲ καὶ συμπλεγμένα ἐκ λέγειν αὐτὰ ὡς μία ἀπόφα-
 σιν. ἐκ δὲ "ὅθεν μᾶλλον ἢ ἀπόφασις ἢ ἐκ ὅλον ὡς ἐκ ἀπόφασις
 τίθεμενον ἀληθὲς ἔσται" τοῦτον ἐστίν, ὥσπερ ἐκ δ' ἢ ἀπόφασις
 διηρημένως ἀληθεύει, ἐπὶ τῷτο καὶ ἡ ἀπόφασις, ἔγω καὶ διηρημέ-
 νως ἀληθεύει ἐπὶ τῷτο καὶ ἡ ἀπόφασις καὶ ἡ ἀπόφασις, καὶ ἡ ἀπό-
 φασις ἅμα ὡς μία ἀπόφασις λεγόμενα ἀληθὲς ἔσονται, οἷον ὅτι
 ἐκ ἀγαθὸν ἐκ ἀγαθόν.

καὶ φησιν ὅτι ἐννοίᾳ μὴ ἐκ τῆς τῶν φυσικολόγων δόξης ταῦτα
 1062^b λέγειν ὠρμήθησαν, καὶ τίς ἐστίν ἡ τῶν φυσικολόγων δόξα, ἐπάγει.
 21. "ἐκ μὴ ὅθεν ἐκ μὴ ὄντος γίνεσθαι" (τῷτο δὲ ταῦτον ἐκ τῷ ἐκ
 μὴ ὄντος ἐκ τῷ μὴ ὄντος γίνεσθαι ὄντος γίνεσθαι, ἀλλὰ πᾶν ἐκ ὄντος
 τινὸς καὶ ὑποκειμένου) ὁρᾷ πάντων ἐκ τῶν φυσικῶν δόγμα κοι-
 νόν· ἔγω καὶ ἐκ τῆς λέξεως ἀκόλουθόν ἐστιν. εἴτα ἐκ "τοῖς δ'" ἐκ τῷ
 15 μὴ ταῦτα περὶ τῶν αὐτῶν ἀπαντας γινώσκων." ὃ καὶ τοῖςδε δο-
 κεῖ ἡδύ, τῷτο τοῖς ἄλλοις πικρόν, ὥστε ἐκ ἀπαντες ἐκ αὐτῆς ἡδύ
 γινώσκων, ὅθεν αὐτὸ πάλιν πικρόν. εἰπὼν δὲ ὅτι οἱ μὴ ἐκ τῆς κοι-
 νῆς τῶν φυσικολόγων δόξης τῷτο ἔλεγον, οἱ δὲ ἐκ τῷ μὴ πᾶσι τὰ
 αὐτὰ φαίνεσθαι, πρότερον τὴν αἰτίαν λέγει δι' ἧς ἐκ τῆς τῶν φυ-
 σικολόγων δόξης ὠρμήθη λέγειν, ὅτι ἐκ λευκόν καὶ ἐκ λευκόν ἐστιν,
 ἐκ μὴ λευκόν καὶ ἐκ γλυκὺ καὶ ἐκ γλυκὺ. ἀσαφῶς δὲ πᾶν καὶ μεμελάνωμέ-
 νως ἐρμηνεύει ταῦτα.

ἐκ μὴ λευκόν γίνεσθαι ἐκ λευκῷ τελῶς ὄντος ἥτοι καθαρώς 1062^b
 λευκῷ, "καὶ ὁ μὴ μὴ λευκῷ," τῷ δὲ καὶ ἐκ τῷ μὴ λευκῷ τῷ δὲ μὴ
 26. λευκῷ, ἀλλ' ἐκ τελειοτάτῃ λευκῷ... ἐπεὶ ὅν ἐκ μὴ λευκόν, ὡς
 εἴρηκε, ἐκ λευκῷ γίνεσθαι, "νῦν δὲ γέγονε μὴ λευκῷ," τῷ δὲ καὶ
 λέγοντας συναληθεύει τὴν ἀντίφασιν ἐκ γινώσκων μὴ λευκόν ἐκ
 γίνεσθαι ἐκ λευκῷ, ὡς ἡμεῖς φασίμεν, ἀλλ' ἐκ μὴ λευκῷ (ἐκ μὴ
 λευκόν ἐκ μὴ λευκῷ γεννώσιν), κατ' ἐκείνους δὲ, εἰ γίνεσθαι τι μὴ
 λευκόν, ὅθεν ἄλλο συμβήσεται ἢ ἐκ γινώσκων μὴ λευκόν γίνεσθαι ἐκ
 μὴ λευκῷ. ἔδει δὲ ἐκ λευκῷ. εἰ δὲ γίνεσθαι μὴ λευκόν ἐκ μὴ
 λευκῷ, γενήσεται ἐκ μὴ λευκόν κατ' ἐκείνους ἐκ τῷ μὴ ὄντος μὴ
 35 λευκῷ ὄντος, "εἰ μὴ ὑπῆρχε ἐκ λευκόν ἐκ αὐτῷ καὶ μὴ λευκόν," τῷ δὲ
 εἰ μὴ ὑπῆρχε ἐκ μὴ λευκόν ἐκ αὐτῷ καὶ λευκόν· ὑπερβατικῶς καὶ ἀνα-
 γωγέον. καὶ τὰ μὴ καὶ τὴν λέξιν τοιαῦτα, ἢ δὲ τῶν προκειμένων
 ἔννοια τοιαύτη τις ἂν, οἶμαι, εἶναι. οἱ ἐκ τῆς τῶν φυσικολόγων δόξης
 ὁρμήθέντες τοιαῦτα οἷα εἶπομεν λέγουσι, λαμβάνοντες πρότασιν
 ἐκ ἐπαγωγῆς ψευδῆ· ὥσπερ γάρ, φασί, ἀνθρώπος ἐκ ἀνθρώπου
 καὶ ἵππος ἐκ ἵππου γίνεσθαι, ἔγω καὶ ἐκ μὴ λευκόν ἐκ μὴ λευκῷ γενή-
 40 σεσθαι, ἀλλ' ἐκ λευκῷ. ψευδὴς δὲ ἡ πρότασις αὕτη. εἰ καὶ καὶ
 ὅτι μάλιστα ὁ ἀνθρώπος ἐκ ἀνθρώπου γίνεσθαι, ἀλλὰ προσεχῶς ἐκ
 σπέρματος καὶ καταμνήν, ἅπερ ἐκ εἰσὶν ἀνθρώποι. ταύτην δὲ
 τὴν ψευδῆ πρότασιν τὴν ὅτι ἐκ μὴ λευκόν ἐκ μὴ λευκῷ ἀλλ' ἐκ
 ἐκ λευκῷ λαμβάνοντες, καὶ ἔτερον, ψευδῆ καὶ ταύτην, ὅτι αἱ προ-
 45 τάσεις μὴ ὄντα καὶ μὴ ὄντων δηλωτικά εἰσι, συνελογίζοντο ἔγω-
 σιν· εἰ ἐκ μὴ λευκόν γίνεσθαι, ἐκ μὴ λευκῷ ἂν γίνεσθαι, ἐκ δὲ μὴ
 λευκόν μὴ ὄν ἐστι, ἐκ μὴ λευκόν ἄρα γενήσεται ἐκ μὴ ὄντος· ὅθεν
 δὲ ἐκ μὴ ὄντος καὶ τὴν τῶν φυσικολόγων δόξαν γίνεσθαι· ἐκ ἄρα ἐκ

μὴ λευκὸν ἐκ μὴ λευκῆς ἦτοι ἐκ μὴ ὄντος γενήσεσθαι· ἐξ ὄντος ἄρα. ἀλλ' εἰ τὸ μὴ λευκὸν μὴ ὄν ἔσται, ὁπλονότι τὸ λευκὸν ὄν, ὥστε ἐπειδὴ δεῖ τὸ γνωστέον ἐξ ὄντος γίνεσθαι, ἔσται ἐξ ὅτ' μὴ λευκὸν γίνεσθαι λευκόν, ταύτην δὲ εἰπεῖν ὄν. καθὼ δὲ πάλιν τὸ μὴ λευκὸν ἐκ μὴ λευκῆς γίνεσθαι, κατ' ἐκείνης, ἔσται τὸ ἐξ ὅτ' γενήσεσθαι τὸ μὴ λευκὸν μὴ λευκόν, καὶ τὸ ἐξ ὅτ' γλυκὺ καὶ μὴ γλυκὺ. ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. εἰ δὲ τῷτο, συναληθεύει ἡ ἀντίφασις. ταύτην δὴ λύων τὴν ἀπορίαν λέγει ὅτι ἀληθές ἐστι τὸ λέγειν ὅτι τὸ μὴ λευκὸν ἐκ τῷ μὴ ὄντος γίνεσθαι, ἀλλ' ὅτι ἐκ τῷ ἀπλῶς μὴ ὄντος ἀλλ' ἐκ τῷ τὸ μὴ ὄντος τὸ δὲ μὴ ὄντος. εἴρηξεν δὲ περὶ τούτων ἐν τῷ ἄλφα τῆς 10 Φυσικῆς Ἀκροάσεως (c. 8). ἀπορήσει δ' ἂν τις πρὸς τὰ ἐν ἀρχῇ τῆς λέξεως λεγόμενα, πῶς φησὶ τὸ μὴ λευκὸν ἐκ τῷ τελείως λευκῆς γίνεσθαι· γίνεσθαι γὰρ μὴ λευκὸν τι, ὅσον τὸ φαῖον, ἐκ μὴ λευκῆς, ὅσον τῷ μέλανος. καὶ, οἶμαι, πρὸς τὴν ἡμετέραν φαντασίαν ἀποβλέψας τῷτο εἴρηκεν· ἐπειδὴ γὰρ πᾶν τὸ γνωστέον ἐκ τῆς ἀποφά- 15 σεως αὐτῆς γίνεσθαι, ἅμα τῷ ἀκῶσαι ὅτι γίνεσθαι μὴ λευκόν, εὐθὺ τὴν ἀπόφασιν αὐτῆς τὸ λευκὸν φανταζόμεθα.

1062 b τὸ πρὸς αὐτὸς" σημαίνει τὸ πρὸς ἀλλήλους. τὸ δὲ λεγόμε- 29. νόν ἐστι λύσις τῷ λέγοντος λόγῳ τὸ αὐτὸ καὶ ἀγαθόν καὶ ὅτι ἀγαθόν, λευκὸν καὶ ὅτι λευκόν, διὰ τὸ μὴ τὰ αὐτὰ περὶ τῶν αὐτῶν ἅπαντας 20 γινώσκειν.

1063 a τὸ λεγόμενον ἐστὶν ὅτι τὸ λέγειν ὡς ἐπειδὴ τῷ ὑγιαίνειν φαί- 6. νεσθαι γλυκὺ τὸ μέλι, τῷ νοσῆναι δὲ πικρὸν, ἐστὶ τὸ αὐτὸ καὶ γλυκὺ καὶ πικρὸν, τῷτο ὅθεν διαφέρει τῷ λέγειν ὡς, ἐπειδὴ τὸν δακτυλὸν ὑποβάλλων καὶ κινήσας τὴν ὄψιν, τὸ ἐν δύο μοι φαίνεται, ἂν δὲ μὴ 25 κινῶ, πάλιν ἓν ἐστὶ, τὸ αὐτὸ ἐν καὶ ὅτι ἓν· ἄτοπον γὰρ τὸ λέγειν ὅτι τὸ ἐν δύο ἐστὶν, ἐπειδὴ ἡμεῖς ἡ ὁψὶς ἐν αὐτῷ ὄρεῖ, κινημένη δὲ καὶ παραφερομένη δύο. ὡς ἔν τῷτο γελοῖον, ὅτι καὶ τὸ λέγειν ὅτι τὸ αὐτὸ καὶ γλυκὺ ἐστὶ καὶ ὅτι γλυκὺ διὰ τὸ τῷ μὲν φαίνεσθαι γλυκὺ τῷ δὲ ὅτι γλυκὺ.

1063 a ἔστι δὲ μᾶλλον (ἀποφαίνεσθαι καὶ τῆς ἀληθείας) ἐκ τῶν ἀεὶ 13. ὡσαύτως ἐχόντων "καὶ μηδεμίαν μ. π.", πλὴν τὴν καὶ τόπον, ἐκ τούτων ἀληθῆς θηρεύειν. κόσμον δὲ λέγοι ἂν τὰς σφαίρας καὶ τὰς ἐν αὐταῖς ἀστέρας.

1063 a "δεῖ ἄρα — ἐκείνῳ," τυτέστι συμβαίνει ἄρα καὶ τὰς φάσκον- 19. τας συναληθεύειν τὴν ἀντίφασιν, εἶναι τὸ κινούμενον εἰς ὃ κινεῖσθαι καὶ μὴ εἶναι, ὁμοίως εἶναι ἐν ᾧ ἐκινήθη καὶ μὴ εἶναι. πῶς δὲ τῷτο συμβαίνει, ὅπως ἔσται ὁ λόγος. ἐπεὶ γὰρ τὸ ἐκ τινος κινήθηναί μελ- λον ἡμεῖς ἐν ἐκείνῳ ἐξ ἐκείνης κινεῖσθαι, καθὼ ἐν ἐκείνῳ ἡμεῖς, ἔστιν ἐν ἐκείνῳ καὶ ὅτι ἔστι, διὰ τὸ συναληθεύειν τὴν ἀντίφασιν. εἰ γὰρ 40 μέλλει τις κινεῖσθαι ἐκ λευκῆς, ἔστιν ἐν τῷ λευκῷ καὶ ἡμεῖς ἐν αὐτῷ. ἀλλ' ἐπεὶ κατ' αὐτὸς ἐπὶ τῷ λευκῷ ἀληθεύει καὶ τὸ μὴ λευκόν, ὅτι ἔστιν ἐν τῷ λευκῷ· ἔστιν ἄρα ἐν τῷ λευκῷ καὶ ὅτι ἔστιν. πάλιν ἐπεὶ κινεῖσθαι εἰς τὸ μέλαν, ὅτι ἔστι μέλαν, ἀλλ' ἐπεὶ τὸ μέλαν κατ' αὐτὸς καὶ μέλαν ἐστὶ καὶ ὅτι ἔστιν, ἔσται τὸ κινούμενον καὶ μέλαν καὶ ὅτι μέλαν, 45 καὶ κινεῖσθαι ἄρα εἰς τὸ μέλαν καὶ γίνεσθαι ἐν τῷτο, τυτέστι καὶ ἔστιν ἐν τῷ μέλανι· τὸ γὰρ γίνεσθαι ἀντὶ τῷ ἔστιν εἰληπτὸν αὐτῷ νῦν. τὸ δὲ ἐπαχ- θὲν τούτοις τὸ "τὸ δὲ καὶ τ. α. μὴ συναλ. κ. α." πάνν πολλὴν ἀσα-

φειαν ἐνεποιήσεν. καὶ γὰρ γὰρ τὸ τὸ ἄρθρον καὶ ὃ δὲ σύνδεσμος ἀντὶ τῷ ἢ συνδέσμου· ἔδει γὰρ ἀντὶ τῷ "τὸ δὲ κ. τ. ἀντ." εἶναι ἢ καὶ τὴν ἀντίφ. μὴ συναληθεύεσθαι. καὶ εἴη ἂν τὸ καταλλήλον τῆς λέξεως τοιούτων· εἰ ἔστι κινήσεις καὶ κινούμενον τι, κινεῖσθαι δὲ πᾶν ἐκ τινος εἴς τι, ἢ ἔσται διὰ τὰ ὑπ' αὐτῶν λεγόμενα τὸ κινούμενον, ἐξ ὅτ' κινεῖσθαι, καὶ ὅτι ἔσται, ἢ μὴ συναληθεύεσθαι τὴν ἀντίφασιν. εἰ ἔν ἐκείνῳ ἀδύνατα, ἀληθές ἂν εἴη τὸ μὴ συναληθεύεσθαι τὴν ἀντίφασιν.

ἐπειδὴ τὰ πράγματα διὰ τὸ μὲν εἶδος ἔχουσι καὶ τὸ εἶναι καὶ λέ- 1063 a γέσθαι ὃ λέγεισθαι, διὰ δὲ τὴν ὕλην (ταύτην γὰρ εἶπε ποσόν, ὥσπερ 22. μετ' ὀλίγον εἰποὶ ἂν τὸ εἶδος ποῖον), διὰ γὰρ τὴν ὕλην ἔχουσι τὸ συνεχῶς ῥεῖν, λέγει ὡς εἴ τις συγχωρήσει τὰ δεῦρο συνεχῶς καὶ τὴν ὕλην ῥεῖν καίπερ ὅτι ὄν ἀληθές (ὅτε γὰρ τὰ αὐξόμενα καὶ εἰς ἐπίδοσιν ἀγόμενα συνεχῶς ῥεῖ, ὅτε μὴν λίθοι καὶ ἄλλα πάμπολλα), διὰ τί καὶ τὸ ποῖον καὶ τὸ εἶδος ὅτι ἂν μένοι; τὸ γὰρ ποῖον ἦτοι τὸ εἶδος καὶ ἡ ὁσία ὅτι ῥεῖ, ἀλλὰ μένει.

τὸ δὲ "ὅθεν ἂν διέχοι φαγεῖν," τὸ διέχοι ἀντὶ τῷ διαφέρει. 1063 a τὸν αὐτὸν δὴ τρόπον ἀναγκαῖον ἔστω ἔχειν· καὶ προσυπακαυτέον 31. 1063 b τῷ καὶ ἐφ' ἡμῖν. 5.

ἐλλειπῶς δὲ πάνν εἴρηξεν ἐν ἀρχῇ ἢ λέξις ἢ λέγμενα "πρ. — 1063 b μὴ τιθ. τι." ἐλλείπει δὲ εἰς τὸ καὶ λέγοντας αὐτοῖς φαίνεσθαι καὶ 7. τὰ πράγματα τοιαῦτα. ὥστε ἔσται τὸ πλῆρες τοιούτων. πρὸς μὲν ὅν τῶς ἔχοντας ἀπορίας ἐκ λόγου τινος γινόμενης πρὸς αὐτὸς, καὶ πεί- σαντος αὐτὸς λέγειν ὅτι καὶ τὰ πράγματα αὐτοῖς τοιαῦτα φαίνεσθαι οἷα καὶ λέγουσι, πρὸς δὲ τῶς τοιούτους λόγους καὶ ἔλεγχος ὅτι ἔστιν· πρὸς δὲ τῶς ἀπορῶντας καὶ λέγοντας ὅτι τυτέ μὲν ἀνθρωπός ἐστιν, ὅτι φαίνεται δὲ καὶ μὴ ἀνθρωπος, ἀλλὰ διὰ τῶς πεπεικότας ἡμᾶς λόγους λέγομεν αὐτὸ καὶ ἀνθρωπον καὶ μὴ ἀνθρωπον, πρὸς τούτους ῥᾶδιον ἀπαντᾶν καὶ λύειν τὰ τῶν ἀπορίας ἐκ τῶν προειρημένων· ὅτι γὰρ διὰ τὸ πιεστέον τῇ αἰδήσει διψῶσιν ἀκῶσαι καὶ λόγῳ σύμφωνῳ τοῖς 30 φαινομένοις φθεγγόμεν.

"ὅθεν τὰ ἐναντία, διὰ τὸ λέγεσθαι καὶ φέρησιν καὶ ἔστιν," φέρησιν 1063 b δὲ καὶ ἔστιν τῷ αὐτῷ ἅμα εἶναι ὅτι ἐνδέχεται. ὅτι δὲ τὰ ἐναντία καὶ 17. φέρησιν λέγεισθαι, ὁ λόγος, φησὶν, ἐπ' ἀρχὴν τῶς λόγους ἀναλῦσαι τῶς τῶν ἐναντίων, τυτέστι τῶς λόγους λαμβάνουσι τῶν ἐναντίων· εἰ γὰρ ἔστιν ὑγεία συμμετρία θερμῶν καὶ ψυχρῶν, ἔσται ἡ νόσος ἀσυμμε- 40 τρία τῶν, ἢ δ' ἀσυμμετρία φέρησις ἐστὶ συμμετρία· ὅτε δὲ τὰ ὡς φέρησις καὶ ἔστι ἐναντία ἅμα κατηγορεῖσθαι καὶ τῷ αὐτῷ ἐν- δεχέσθαι, ὅτε μὴ τῶν ἀνὰ μέσον ὅθεν ἐναντίων (λέγει δὲ τὸ φαῖον καὶ τὰ τοιαῦτα) οἷον τε κατηγορεῖσθαι ἅμα καθ' ἑνὸς καὶ τῷ αὐτῷ.

θᾶτερον γὰρ τῶν συμπεπλεγμένων ἀληθεύει καθ' αὐτῷ, ἦτοι 1063 b τὸ ἕτερον, τυτέστι τὸ λευκόν, ἀληθεύει καὶ τῷ λευκῷ, καὶ ὅτι ἀνὰ 23. μέσον ἦτοι τὸ φαῖον. τὸ δὲ "τῷτο δ' ἔστιν ἀντίφασις τῷ λευκῷ" εἴρηκε διὰ τὸ ὅτι λευκόν, καὶ εἰ ἔστι τὸ ὅτι λευκόν ἀντίφασις τῷ λευκῷ· δέδεικεν γὰρ ὡς ἀδύνατον τὰς ἀντιφάσεις ἀληθεύειν. ἀληθεύσει ἄρα καὶ τῷ λευκῷ αὐτὸ τὸ λευκόν· ἀληθές γὰρ τὸ λευκὸν λέγειν λευ- 45 κόν. καὶ συμπεραίνεισθαι λέγων "ὅτε δὲ καθ' Ἡράκλειτον ἐνδέχεται λέγοντας ἀληθεύειν" (καὶ εἴη ἂν τὸ λεγόμενον, ὅτε δὲ εἰ τὸ αὐτὸ λέ- γομεν ἀγαθόν καὶ ὅτι ἀγαθόν, ὥσπερ Ἡράκλειτος, ἀληθεύομεν),

“ἔτε κτ’ Ἀναξαγόραν.” εἰ δὲ ἔτω λέγοντες ὡς ἐκείνοι ἔλεγον ἀληθῆ λέγειν ὑπολάβοιμεν, συμβήσεται τάναντία τῷ αὐτῷ κατηγορεῖν, ὅπερ ἐδείχθη ἀδύνατον. πῶς δὲ καὶ κτ’ Ἀναξαγόραν τὰ ἐναντία ἐν τῷ αὐτῷ ἅμα εἶναι συμβαίνει, λέγει· ὅταν γὰρ ἐν παντὶ καὶ τῷ τυχεντί πράγματι λέγῃ ὁ Ἀναξαγόρας εἶναι πάντα καὶ γλυκὺ καὶ πικρὸν καὶ λευκὸν καὶ μέλαν καὶ ἀπλῶς πάντα (πάντα γὰρ ἐν πᾶσι καὶ δυνάμει, ἀλλ’ ἐνεργεῖα καὶ ἀποκεκριμένα καὶ καθ’ αὐτά), ἔδεν ἕτερον λέγειν ἢ τὰ ἐναντία ἐν τῷ αὐτῷ εἶναι.

1064 α 6. ἢ μὴ μαλακώτερον, ὡς ἡ ἀερονομία, ἢ δ’ ἀκριβέστερον, ὡς ἡ γεωμετρία.

1064 α 7. καὶ ἐπεὶ πᾶσαι αἱ ἐπισημαί, ὡς εἴρηξεν, ἔτε τὴν τῶν οἰκείων ἀρχῶν ὀρισμὸς ἀποδεικνύσιν, ἀλλ’ ὁμολογούμενον λαμβάνουσιν ὅτι ὅδε ὁ ὀρισμὸς τῷδε ἐστίν, ἔτε μὴ τὴν ἐκ τῶν ἀρχῶν (καὶ αὐτὴς γὰρ ὁμολογούμενης λαμβάνουσι), φανερόν ἐκ τῆς τοιαύτης ἐπαγωγῆς ὅτι τῆς ὕστερας καὶ τῆς ἐξ ἡττοῦ ὀρισμὸς ἐκ ἐξιν ἀπόδειξις, τῷδε δὲ ἔν ἐν τῶν ζητημένων· ἐζητεῖτο γὰρ πότερον ἐξιν ἀπόδειξις τῷδε ἐστίν ἢ ὅ.

1064 α 11. περὶ ὧν (τῶν πρακτικῶν ἐπισημῶν) ἐν τοῖς ἡθικαῖς τοῖς ἐπιγραφομένοις Νικομαχεῖσις εἴρηξεν ἀκριβῶς.

1064 α 13. ἄλλην δὲ τινα δυνάμιν λέγοι αὐτῇ τῶν ἀλόγων ζῶων φύσιν ὁρμήν, καθ’ ἣν ὁ ἀράχνης ἐργάζεται τὸ ἀράχιν καὶ ἡ χελιδὼν τὰς νεοττίας.

1064 α 20. τὸ δὲ “πῶς” προσκείμενον μηνυτικὸν ἐστὶ τῷ ἀναποδείκτως.

1064 β 3. τῶν δ’ αὖ θεωρητικῶν βελτίστη πάλιν ἢ βελτίστιν ἀρχαῖς χρωμένη, βελτίστι δὲ ἀρχαῖς χρῆται ἡ τελευταία ἐρηθεῖσα.

1064 β 13. καὶ πῶς ταύτην εἶπε καθόλου, σαφηνίζων ἐπήγαγε τὸ “τῷ προτέραν,” δυνάμει λέγων, ἔτῳ τὴν προκειμένην ἐπισημὴν φημί καθόλου, ἔχῃ ὡς κατηγορουμένην κατὰ τῶν λοιπῶν, ἀλλ’ ὡς προτέραν καὶ συναναίρεσαν τὰς ἄλλας· ἀναιρεθείσης γὰρ τῆς θεολογίας δηλονότι ἀναίρεται καὶ αἱ ἀρχαὶ αὐτῆς· τῶν γὰρ ἀρχῶν μένει αὖ καὶ αὕτη. ἀλλὰ μὴ τῶν ἀρχῶν τῆς θεολογίας ἀναιρεμένων ἀναιρεται καὶ τὰ λοιπὰ ἅπαντα. ἐπίστησον ὅτι ἐπεὶ τὴν θεολογίαν ἔχῃ ὡς κατὰ πεινῶν λεγομένην λέγει καθόλου, ἀλλ’ ὡς προτέραν καὶ συναναίρεσαν τὰς ἄλλας.

1064 β 16. σκεπτέον περὶ τῆς συμβεβηκτοῦς ὄντος· τότε γὰρ μηνυτικὸν τὸ “σκ. πρ. π. τ. ὄντως ὄντος.” ἐλλείπει δ’ αὖ τῇ λέξει τὸ πότερον ζητεῖ τῷδε τις τῶν ἐπισημῶν ἢ τεχνῶν, ἢ ὅ. πρὸς τῷδε γὰρ τείνει τὸ ἐπαχθὲν τὸ “ὅτι μὴ ὑδεμία τῶν ἐπισημῶν πραγματεύεται περὶ τῆς συμβεβηκτοῦς, δηλονότι.”

1064 β 23. “ὑδὲ τὸν — ἐκ ὧν.” ὁ νῦν παρατίθεται σοφισμὸς ὑπὸ τῶν ἀποφισιν λεγόμενον, τοιαῦτόν ἐστι καὶ ἔτῳ ὑπ’ αὐτῶν ἐπεραίνετο. ὑπετίθεντο ἀνθρώπων, οἷον τὴν Καλλιαν, πρότερον μουσικὸν ὄντα, χωρὶς τῆς εἶναι γραμματικόν, ὕστερον γεγονότα καὶ γραμματικόν, καὶ ἔλεγον, ὅσοι ὁ Καλλιαν νῦν ἅμα ἐστὶ μουσικὸς καὶ γραμματικὸς. εἰ δὲ τῷδε, καὶ ὅτε ἐγένετο γραμματικὸς, ἐγένετο καὶ μουσικὸς· ἅμα γὰρ ὧν γραμματικὸς νῦν καὶ μουσικὸς ἅμα καὶ ἐγένετο γραμματικὸς καὶ μουσικὸς· ὅτε ἄρα ἐγένετο γραμματικὸς, ἐκ τῆς μουσικῆς. ἀλλὰ μὴ καὶ τῆς μουσικῆς πρὸ τῆς γενέσεως γραμματικῆς

(τῷδε γὰρ ὑπόκειται). τὴν ἄρα πρὸ τῆς ἀρχῆς γίνεσθαι γραμματικὸς μουσικὸς καὶ ἐκ τῆς. ὁ δὲ παραλογισμὸς συμβαίνει ἐπὶ ἀξιώματι λίαν ἐναργῶς ψευδεῖ, τῷ λέγοντι, ὧν ἡ ὑπαρξὶς ἅμα, τῶν καὶ ἡ γένεσις· καὶ γὰρ εἰ τῇμερον ἐστὶ Σωσιγένης καὶ Ἀλέξανδρος, ἀληθὲς τὸ λέγειν ὅτι ἐγένετο ὁ Σωσιγένης ὅτε ἐγένετο καὶ ὁ Ἀλέξανδρος. ὕστερος γὰρ Σωσιγένης Ἀλέξανδρον τῷ χρόνῳ, εἰ καὶ συνέβη, ὅτε τὴν Ἀλέξανδρος, εἶναι καὶ τὴν Σωσιγένην... ἐστὶ δὲ ἀκατάλληλος καὶ πάνυ ἀσαφὴς ἡ λέξις ἡ “ὑδὲ τὸν ὄντα μουσικὸν ὅτι γενόμενος γραμματικὸς” καὶ τὰ ἐξῆς. ἔτω δὲ, ὡς εἶμαι, ταύτην ὑπερβι-

10 βάζειν χρή. “ὁ δὲ μὴ αἰεὶ ὄν ἐστιν, ἐγένετο τῷδε, ὡς ἅμα μουσικὸς ἐγένετο καὶ γραμματικὸς.” εἴτα τῷδε συναπτέον τὸ “ὑδὲ τὸν ὄντα μουσικὸν ὅτι γενόμενος γραμματικὸς ἅμα ἔσται τὰ ἀμφοτέρω, πρότερον ἐκ ὧν.” καὶ ἔτῳ ἀναγνωστέον τὸ “τῷδε ὑδεμία ζητεῖ τῶν ὁμολογούμενων ὕστερον ἐπισημῶν” καὶ τὰ ἐξῆς. ἴν’ ἢ τὸ ὅλον καὶ τὸ τῷ λόγῳ συνεχῆς τοιαῦτον. “ὁ δὲ μὴ αἰεὶ ὄν ἐστιν, ἐγένετο τῷδε, ὡς ἅμα μουσικὸς ἐγένετο καὶ γραμματικὸς· τὸ ὅν τὸν ὄντα μουσικὸν ὅτι γραμματικὸς ἔσται, πρότερον ἐκ ὧν, τῷδε ὑδεμία ζητεῖ τῶν ὁμολογούμενων ἐπισημῶν” καὶ τὰ ἐξῆς. ἐστὶ δὲ τὸ “ὁ δὲ μὴ αἰεὶ ὄν ἐστιν, ἐγένετο τῷδε, ὡς ἅμα μουσικὸς ἐγένετο καὶ γραμματικὸς,” κατασκευὴ, δι’ ἣς κατασκευάζον οἱ σοφισταὶ ὅτι ὁ Καλλιαν, ὅτε τὴν μουσικὸς, ἐκ τῆς μουσικῆς. εἴη δ’ αὖν ὡς ἀπὸ τῶν σοφιστῶν λεγόμενον τὸ “ὁ δὲ μὴ αἰεὶ ὄν ἐστιν ἐγένετο τῷδε.” ἐστὶ δὲ τοιαῦτον, ὅπερ μὴ αἰεὶ ὄν μὴδὲ πρότερον ὄν νῦν ἐστὶ, τῷδε ἐγένετο. ὁ δὲ Καλλιαν νῦν ὧν ἅμα μουσικὸς καὶ γραμματικὸς, πρότερον δὲ μὴ ὧν ἀμφοτέρω, δηλονότι ὅτι γραμματικὸς καὶ μουσικὸς· μουσικὸς γὰρ μόνον τὴν, ἅμα γινόμενος γραμματικὸς ἐγένετο καὶ μουσικὸς· τὸ δὲ γινόμενον ἐκ ἐστίν, ὁ Καλλιαν ἄρα γινόμενος μουσικὸς ἐκ τῆς μουσικῆς. ἀλλὰ καὶ τὴν. αὐτὴς δὲ τὸ “ὡς ἅμα μουσικὸς ἐγένετο καὶ γραμματικὸς” θεί, τὸ δὲ γινόμενον καὶ τὸ ὁ Καλλιαν ἄρα τὴν μουσικὸς καὶ ἐκ τῆς ἐκ ἐβήκε διὰ τὴν συνήθη βραχυλογίαν. ἀλλὰ ταῦτα μὴ ὡς ἀπὸ τῶν σοφιστῶν λεγόμενα ἡμᾶς λαμβάνειν χρή· τὸ δὲ “ὑδὲ τὸν ὄντα μουσικὸν ὅτι γενόμενος γραμματικὸς τὰ ἀμφοτέρω ἅμα ἔσται, πρότερον ἐκ ὧν· τῷδε ὑδεμία ζητεῖ τῶν ὁμολογούμενων ὕστερον ἐπισημῶν,” τῷδε ὡς ἀπὸ Ἀριστοτέλους λεγόμενον νομίζεον. εἴη δ’ αὖν τὸ λεγόμενον, ὅτι ὑδὲ τὸν ὄντα μὴ πρότερον μουσικὸν νῦν δὲ ὄντα ἀμφοτέρω, καὶ μουσικὸν καὶ γραμματικόν, πρότερον δηλονότι μὴ ὄντα μουσικὸν καὶ γραμματικόν ἅμα, ἀλλὰ μόνον μουσικόν· καὶ προσυπακυστέον τῷ, εἰ ἅμα τῷ γίνεσθαι γραμματικὸς ἐγένετο καὶ μουσικὸς, ὑδεμία τῶν ὁμολογούμενων ἐπισημῶν ζητεῖ.

ὅτι τὸ “ὅπως ἔτυχεν” ἀντὶ τῆς ὡς ἐπ’ ἔλαττον ἔλαβεν, δηλονότι 1064 β 36. πεποίηκε διὰ τῆς ἐπαχθέντος αὐτῷ παραδείγματος.

ὧν ἐστὶν ἐπισημὴ, τῶν εἰσὶν ἀρχαὶ καὶ αἵτια ὠρισμένα· τῷδε 1065 α 6. κατὰ συμβεβηκτοῦς ὄντος ἀρχαὶ καὶ αἵτια ὠρισμένα ἐκ εἰσὶ κατὰ.

ὅτι δ’ ἐστὶν ἡ τῷδε ἐνδεχομένη φύσις καὶ ἀδύνατόν ἐστιν αὐτὴν 1065 α 10. μὴ εἶναι, δέδεικται ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας (c. 9).

ἐὰν ὅν, φησὶν, ἀπὸ τῆς ἐνεσῶτος νῦν ἀρχαίμενοι λέγωμεν 1065 α 13. ὅτι αὐρίον γίνεσθαι ἐκλειψις, ἐπειδὴ πᾶν τὸ γεγονὸς ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ γίνεσθαι, κατηντήσαμεν εἰς τὸ ὄν κατὰ.

1065^a 21. τότε ὅν τὸ ὡς ἀληθῶς ὄντος αἰτία ἔστι ζῆται· ὅθεν γὰρ ζῆται
 διὰ τί ἡ διάνοια συνεπλέξετο τῷ Σωκράτει καὶ γράφειν, ἀλλὰ περὶ
 τὸ ἔξω δὲ καὶ χωρίζον ἦτοι καθ' αὐτὸ ὑπάρχον, περὶ τούτου ζητῶμεν
 τὰ αἰτία. ἔξω δὲ ὅν λέγει τὸν Σωκράτην καὶ τὴν ἐνέργειαν αὐτῶν
 λέγει δὴ τὸ γράφειν· ὅ γάρ ἐστιν ὁ Σωκράτης καὶ ἡ ἐνέργεια αὐτῶν
 ἐν τῇ λεγόμενῃ διανοίᾳ ὅτι ὁ Σωκράτης καὶ γράφει, ἀλλ' ἐκτὸς
 αὐτῆς καὶ ἐν τῷδὲ τῷ τόπῳ. περὶ δὴ τὸ ἔξω δὲ ζητῶμεν τὰ αἰτία·
 ζητῶμεν γὰρ τὴν αἰτίαν δι' ἣν ὁ Σωκράτης γράφει. καὶ παρέργως
 δὲ τούτων ἐμνησθῆναι, ἀλλ' ἐπειδὴ ἔδειξεν ὅτι τὸ συμβεβηκότος ὄντος
 ἔκ ἐἴς ἐστιν αἰτία. εἰπὼν δὴ ὅτι τὸ ἔξω ὄντος τὰ αἰτία ζητῶμεν,
 λέγει ὅτι τὸ δὲ ἔκ ἀναγκαίως ἀορίστου καὶ ἐπ' ἐλάττω ὄντος τὰ αἰτία
 ἀορίστα καὶ ἀτακτα, καὶ διὰ τούτου ἔστι ζῆται· τὸ γὰρ ἐντυχῆναι ὅν μὴ
 ἐβούλετο τις ἰδεῖν, μὴ ᾤετο δέ, ἀπειρα τὰ αἰτία, ὡς ἐν τοῖς περὶ

Φύσεως (25) εἶρηκε. ὅτε ὅν αἰτία εἰσὶ τὰ καὶ συμβεβηκός
 ὄντος, ὅτε ἐστὶν ἐν αὐτῷ τὸ ἔκ ἐνεκα, ἀλλ' ἐστὶν ἐνεκα τοῦ ἢ ἐν τοῖς
 φύσει γνωστέοις ἢ τοῖς ἀπὸ διανοίας.

μέχρι δὴ τῶν ἐνταῦθα ἡμῖν ἐξηγητέον τὰ τῷ παρόντος
 βιβλίῳ· τὰ δὲ ἀπὸ τῷ "τύχη δὲ ἐστὶν ὅταν τι τούτων γένηται καὶ
 συμβεβηκός" ἕως τῷ τέλος τῷ βιβλίου τὰ αὐτὰ εἰς ἀπαρ-
 λάκτως τοῖς ἐν τῇ Φυσικῇ Ἀκροάσει (25 p. 197 a 4. 3 1
 p. 200 b 26. 3 4 p. 204 a 3. 5 1) λεγομένοις, καὶ δεῖ τούτων τὴν
 σαφήνειαν ἐκ τῶν εἰς ἐκεῖνα ὑπομνημάτων πορίζεσθαι, ἡμῖν δὲ ἡ
 τῷ Λ σαφήνεια προχειρίζεσθαι.

ὡς τὸ μεταξὺ, ὅπερ οἱ περὶ Ἀναξίμανδρον ἐδόξαζον πυρὸς 1066^b
 μὴ παχύτερον ἀέρος δὲ λεπτότερον εἶναι. cod. Reg. 35.

ΣΧΟΛΙΑ ΕΙΣ ΤΟ Α.

1069^a 13. Ἐν τῷ παρόντι βιβλίῳ τῆς Μετὰ τὰ Φυσικά, ὁ λάμβδαι
 τοῖς περιπατητικοῖς ἐπιγράφειν σύνθετες, περὶ τῆς πρώτης καὶ ἀκι-
 νήτης ἀρχῆς τὸν λόγον ποιεῖν, δι' ἣν καὶ ἅπαντα αὕτη ἐκδέδοται ἡ
 πραγματεία. ἀλλ' ἐπεὶ τὸ τῆς ἀρχῆς ὄνομα πολλαχῶς λέγειν
 (λέγειν γὰρ ἀρχὴν καὶ τὸ εἶδος καὶ ἡ ὕλη καὶ ἡ φέρσις), πρῶτον κεφαλαιω-
 δῶς καὶ συντόμως τὰ περὶ αὐτῶν διαβροῦν, ἵνα ἐναυλον ἔχοντες
 τὸν περὶ τούτων λόγον εὐμαρῶς γινώσκον τὴν τῆς ζητούμενης ἀρχῆς
 πρὸς τὰς ἄλλας διαφορὰν. ἄλλως τε ἐπειδὴ ἐν ταῖς ἀπορίαις 20
 πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὸ πότερον πάντων αἱ αὐταὶ εἰσὶν ἀρχαὶ ἢ ἄλ-
 λων ἄλλαι ἐζητεῖτο (B 4), καὶ τετύχηκε δὲ πῶς λύσεως, διὰ τούτου
 πάλιν τὸν περὶ τῶν αἰτίων προχειρίζεσθαι λόγον, ἵνα δεῖξῃ ὅτι τρόπον
 μὲν τινὰ εἰσὶ πάντων αἱ αὐταὶ ἀρχαί, τρόπον δὲ τινὰ ἔκ ἐἴς ἐστιν.

1069^a 19. "ὅτι γὰρ εἰ ὡς ὅλον τι τὸ πᾶν, ἡ ὕλη πρώτην μέρος," ταυτέστιν,
 εἴτε ἑξήμασαν τὴν αἰδητὴν ὕλην μὴ τῶν συμβεβηκότων ὡς ἐν
 τι λαμβάνομεν, ἡ ὕλη πρώτην μέρος· εἴτε ἀπολελυμένας καὶ κε-
 χωρισμένας ἀπ' ἀλλήλων καὶ ἐφεξῆς κειμένας τὰς δέκα νοήσομεν
 κατηγορίας, οἷον πρῶτον φέρε εἰπεῖν τὸ ποσόν, εἴτα τὸ ποῖον, εἴτα
 τὴν ὕλην, εἴτα τὰς λοιπὰς, καὶ ὅπως ἡ ὕλη πρώτη τῶν ἄλλων
 ἐστίν, εἴτα τὸ ποῖον, εἴτα τὸ ποσόν, καὶ αἱ λοιπαὶ ὁμοίως· ταῦτα γὰρ
 ἐστὶ δηλωτικὸν τὸ "εἰ καὶ τῷ ἐφεξῆς" ὅσας τὰς κατηγορίας νοήσομεν
 καὶ μὴ ἐν τῇ ὕλει ὅσας· ἀλλ' ἐπεὶ ἀσαφέστερον πῶς ἐστὶ ἐπὶ τὸ λε-
 γόμενον, γενέσθω σαφέστερον ἐπὶ ὑποδείγματος κτλ.

sive enim universitas ita cohaereat ut membra cum
 humano corpore et partes cum planta; sive ex rebus con-
 structa sit quae se invicem tangant, ut domus et navis;
 sive conflatur ex separatis et dispersis, ut civitas et exer-
 citus: princeps omnium ipsius partium substantia est...
 sin autem nullo horum modorum fuerit, sed unitati similis,
 quae in numero prior est, deinde duo, deinde tria... hac
 etiam similitudine substantia est prior, deinde quantitas, tum
 qualitas et reliqua. Themistii paraphrasis in librum Arist.
 de prima philosophia.

εἰπὼν δὲ ὅτι εἴτε ὡς ἐν τι καὶ μίαν τινὰ φύσιν ἑτέραν παρὰ
 ταύτας γνωστέον τὰς δέκα φανταζόμεναι κατηγορίας, εἴτε ἐφε-
 ξῆς, ἀμφοτέρως ἡ ὕλη πρώτη τῶν ἄλλων ἐστίν, καὶ προσποδεύ-
 κνυσι λέγων "ἅμα δ' ὅδ' ὄντα ἀπλῶς ὡς εἰπεῖν ταῦτα," λέγων
 "ταῦτα" τὰς παρὰ τὴν ὕλην κατηγορίας. αὐτὸς δὲ καὶ δηλώσαι
 βουληθείς, τίνα ἐστὶ τὰ παρὰ τὴν ὕλην, ἐπήγαγεν, "οἷον ποῖότη-
 τες" κτλ.

τὸ δὲ "ἡ καὶ τὸ ὑ λευκὸν καὶ ἔκ ἐἴς" ἵσον ἐστὶ τῷ ἀλλὰ καὶ τὸ
 ὑ λευκὸν καὶ τὸ ἔκ ἐἴς ὄντα λέγειν διὰ τὸ λευκὸν καὶ τὸ ἐἴς· φα-
 ρί 22.
 γὰρ ὅτι ἐστὶν ὑ λευκὸν καὶ ἐστὶν ἔκ ἐἴς. ἐπεὶ ὅν τὸ λευκὸν καθ'
 αὐτὸ μὴ ὅν ἀπὸ τῆς ὕλης τὸ εἶναι ἴχει, τὸ δὲ μὴ λευκὸν φέρσις
 ἦν λευκῶ, διὰ τὴν ἔξιν ἦτοι τὸ λευκὸν ὅν καὶ ἐστὶ καὶ λέγειν, τούτου
 δεῖγμα λαμβάνον τῷ πρώτῳ εἶναι τῶν ἄλλων τὴν ὕλην· δι' αὐτὴν
 γὰρ αἱ ἔξεις, οἷον λευκότητες θερμότητες, διὰ δὲ τὰς ἔξεις αἱ μὴ
 λευκότητες, μὴ θερμότητες ὄντα καὶ εἰσὶ καὶ προσαγορεύοντα. ἔτι,
 φησὶν, ὅθεν τῶν ἄλλων χωρίζον ἐστὶ τῆς ὕλης, ἀλλ' ἐν αὐτῇ τὸ
 εἶναι ἔχει καὶ αὐτῆς δεῖν εἰς τὸ εἶναι. τὸ ὅν ὅ γὰρ τὰ ἄλλα ἔκ
 ἐστὶν, ἐκεῖνο δὲ τῶν ἄλλων, ἐκεῖνο πρότερόν ἐστιν ἐκείνων.

οἱ μὴ δὴ νῦν ὕλης τὰ καθόλου φασίν· καὶ ἔκ ἀνὰ διὰ τούτων 1069^a
 αἰνίττειτο τὸν Πλάτωνα (ἔκ ἐστὶ γὰρ αὕτη τῷ Πλάτωνος ἡ δόξα),
 ἀλλὰ λέγει ἂν ἄλλως περὶ τῆς αὐτῆς αὐτῷ ὄντος χρόνου. οἱ δὲ
 πάλαι τέναρτίον ὕλην ἔλεγον τὰ καθ' ἑκάστην· ὁ μὴ Ἡράκλειτος
 ὕλην καὶ ἀρχὴν ἐτίθετο τὸ πῦρ, Παρμενίδης δὲ ἐν τοῖς πρὸς δόξαν
 πῦρ καὶ γῆν, Θαλῆς ὕδωρ, καὶ ἄλλος ἄλλο· τὸ δὲ κοινὸν καθόλου
 σῶμα τὸ καὶ παντὸς σώματος κατηγορούμενον ὅθεν εἶπεν ἀρχὴν.

μία μὲν, φησὶν, ὕλη ἐστὶν ἡ αἰδητὴ, ἣν ἅπαντες εἶναι ὁμο- 1069^a
 λογῶσι· τὴν γὰρ νοητὴν καὶ θεῖαν πολλοὶ μὴ εἶναι ἀνοήτως ἀπεφή- 30.
 ναντο, ὡς εἰς ἣν Ἰππων ὁ ἄθεος ἐπικληθείς· ὅσους γὰρ παρὰ τὴν
 αἰδητὴν φύσιν ὅθεν ἔφασκεν εἶναι. μία μὴ ὅν ἐστὶν ὕλη ἡ αἰδητὴ,
 ἣν ἅπαντες ὁμολογοῦσι· ταύτης δὲ τῆς αἰδητῆς ἡ μὲν ἐστὶ φθαρτή,
 οἷον τὰ φυτὰ καὶ τὰ ζῶα, ἡ δὲ ἐστὶν αἰδιος, οἷον αἱ σφαῖραι καὶ οἱ
 ἐν αὐταῖς ἀστέρες. τὸ δὲ "ἡ ἀνάγκη τὰ στοιχεῖα λαβεῖν, εἴτε ἐν

εἶτε πολλὰ.” ὃ τῆς αἰδίου ὑσίας λέγει, ἀλλὰ τῆς ὑσίας τῆς αἰδίου-
 τῆς, ἥτις καὶ τῶν φθαρτῶν καὶ καὶ τῶν ἀφθάρτων κατηγορεῖται
 σωμάτων· ταύτης δὲ τὰ φοιχεῖα ζητητέον· ὥσπερ γὰρ τῶν ζώων
 ἐστὶ φοιχεῖα καὶ τῶν φυτῶν ἢ ὑποκειμένη αὐτοῖς ὕλη, ἔτω καὶ τῶν
 σφαιρῶν καὶ τῶν ἐν αὐταῖς ἀσέρων ἐστὶ φοιχεῖον τὸ ὑποκείμενον
 αὐτοῖς, αὐτὸ δὲ τὸ πέμπτον σῶμα. δύο μὲν δὲ ὑποκείμενα εἰσὶ,
 τρίτη δὲ ἡ νοητὴ αἰδίου ὕστα καὶ ἀκίνητος, ἣν καὶ φασὶν τινες χωριστὴν
 καὶ ἑτέραν τῶν τῆδε. ἀλλὰ καὶ ταύτην οἱ μὲν, ὥσπερ Πλάτων,
 εἰς δύο διαίρουσιν, εἰς τε τὰ μαθηματικά (χωριστὰ γὰρ καὶ αὐτὰ
 εἶναι τὰ μαθηματικά ὁ Πλάτων ἔλεγε) καὶ τὰ εἶδη ἡτοί τὰς ιδέας·
 τινὲς δὲ τῶν Πυθαγορείων τὰ μαθηματικά καὶ τὰ εἶδη εἰς μίαν
 φύσιν ἐτίθεντο, μηδὲν διαφέρειν λέγοντες τὰ μαθηματικά τῶν
 ιδεῶν· ἄλλοι δὲ τῶν ἡτοί τῶν Πυθαγορείων (ὃ γὰρ πάντες οἱ
 Πυθαγόρειοι τῆς αὐτῆς γεγενῆσιν αἰρέσεως) τὰ μαθηματικά μό-
 νον εἶναι ἔλεγον, τὰς ιδέας μὴ προσσηκόμενοι.

harum (substantiarum) una est perpetua, substantia ni-
 mirum corporum caelestium; alia corruptibilis, et est sub-
 stantia humi degentium, plantarum inquam et animalium:
 atque huius elementa in praecedentibus sermonibus sumun-
 tur. Themist. f. 2.

1069 a quapropter (substantia immobilis) separari dicitur a
 33. sensibili substantia. atqui certe non loco: nam falsum est
 dicere loco separari substantiam locum penitus non habentem
 et ab extremitatibus corporum non ambitam, quomodo
 ambiuntur omnia quae loco continentur. Themist. f. 2.

1069 a λέγει “ἐκείνας” τὴν τε αἰδιότητην καὶ φθαρτὴν ὑσίαν καὶ τὴν
 36. αἰδιότητην καὶ ἀφθαρτον.

1069 b cum nihil sit commune ipsis aut in generatione aut
 1. in loco aut in argumento aut in decremento, nec commune
 principium habeant a quo producantur. Themist. f. 3.

“εἰ μὴδεμία αὐτοῖς ἀρχὴ κοινὴ,” ὅπερ ἴσον ἐστὶ τῷ ἐπειδὴ
 ὁδωμῶς κατ’ ὅδον ἢ αἰδιότητὴ ὑσία κοινωθεῖ τῇ νοητῇ, ὅδε ἐστὶ τις
 αὐτοῖς ἀρχὴ κοινὴ, ἢ ἂν εἴη τῆς φυσικῆς τὸ περὶ αὐτῆς θεωρεῖν.
 ἢ μὲν ἐν τῶν λεγομένων διάνοια εἶναι ὅτι τοιαύτη τις ἐστίν· τὸ δὲ
 ἐν ἀρχῇ τῆς λέξεως συνεχὲς τοιοῦτον· ὑποκείμενα δὲ τρεῖς, μία
 αἰδιότης, ἣν πάντες ὁμολογοῦσιν, ἥς καὶ ἀναγκαῖον τὰ φοιχεῖα λα-
 βεῖν, εἴτε ἐν εἴτε πολλὰ· εἴτα τὸ ἥς, δηλονότι αἰδιότης, ἢ μὲν
 ἐστὶ φθαρτὴ ἢ δὲ αἰδίου. ἦν ἂν τὰ λεγόμενα σαφέστερα, εἰ ἀντὶ
 τῷ “ἢ δὲ αἰδιότητὴ ὑσία μεταβλητὴ” γεγραμμένον ἦν, ἐπειδὴ δὲ
 ἢ αἰδιότητὴ ὑσία μεταβλητὴ. εἰπὼν γὰρ ἀνυπόθετον ὅτι αἱ ὑποκείμενα τρεῖς
 εἰσὶν, ὧν ἢ μὲν ἐστὶν αἰδιότης, ἥς ἀνάγκη τὰ φοιχεῖα λαβεῖν, ἐν-
 τεῦθεν ζητεῖ τίνα ἐστὶ τὰ φοιχεῖα τῶν τε αἰδιότητων καὶ φθαρτῶν καὶ
 τῶν αἰδιότητων καὶ ἀφθάρτων ὑσιῶν.

1069 b ἐπειδὴ δὲ ἢ μὲν κίνησις ἐν τρισὶ κατηγορίαις ὅσα ἐδειχθῇ ἐν
 3. τῷ πέμπτῳ τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως (c. 1), ποιῶ, ποσῶ, πῶ,
 ἢ δὲ μεταβολὴ καὶ ἐν ταύταις καὶ ἐν τῇ ὑσίᾳ (τὸ γὰρ “καὶ τὸ” τῷ
 φυσικῷ καὶ ὑσιώδους εἶδος ἐστὶ δηλωτικόν), καὶ γένεσις μὲν ἀπλὴ καὶ
 φθορὰ ἐστὶ καὶ τότε, ταῦτέστι μεταβολὴ καὶ τὴν ὑσίαν (ἀπλὴν γὰρ τὴν

τῶν ὑσιῶν ἐλέγομεν ἐν τῇ περὶ Γενέσεως (1 2)), αὐξήσις δὲ καὶ
 φθίσις ἢ καὶ τὸ ποσόν, φθορὰ δὲ καὶ μεταβολὴ ἢ καὶ τόπον, ἀλλοίω-
 σις δὲ μεταβολὴ καὶ τὸ πάθος, ὅσον θερμότητος; λευκότητος· ἐπεὶ
 ἐν ταύτῃ ἔτῳς ἔχει, εἰς ἐναντιώσεις ἄρα καθ’ ἑκάστην ἐξ ὧν
 μεταβολὴ, ἢ μὲν καὶ ποσὸν μεταβολὴ εἰς τὴν καὶ ποσὸν ἐναντιώ-
 σιν (αὕτη δ’ ἐστὶ τὸ μέγα καὶ μικρόν, ἢ τὸ τέλειον ἢ ἀτελές), ἢ δὲ
 κατ’ ὑσίαν μεταβολὴ εἰς τὴν καὶ ποσὸν ἐναντιώσιν· ἐστὶ δὲ αὕτη
 τὸ εἶδος καὶ σφαιρῆσις· καὶ αἱ λοιπαὶ μεταβολαὶ ὁμοίως. εἰ δὲ τῷτο,
 ἀνάγκη εἶναι τρίτον τι τὴν ὕλην τὴν δυναμένην ἐξ εἶδους εἰς σφαι-
 ρῆσιν καὶ ἐκ σφαιρῆσεως εἰς εἶδος μεταβάλλειν· ὁμοίως καὶ ἐκ μεγάλου
 ἢ τελείου εἰς μικρόν καὶ ἀτελές.

nam fit album ex non albo; non tamen ex omni non albo: 1069 b
 non enim ex voce, tametsi vox non alba sit. Themist. f. 3. 5.

ἔτῳς ἐν ἀναπτύξας ἡμῶν τί ποτὲ ἐστὶ τὸ γινώμενον καὶ μετα- 1069 b
 15 βάλλον ἐξ εἶδους εἰς σφαιρῆσιν καὶ ἐκ ταύτης εἰς ἐκεῖνο, ὅτι ἢ ὕλη 20.

ἐστίν, ἐπηγάγε “καὶ τῷτο ἐστὶ τὸ Ἀναξαγόρου ἔν,” δυνάμει λέγων
 ὅτι ὅταν ὁ Ἀναξαγόρας λέγῃ ὡς ἦν ὁμῶς πάντα χρήματα καὶ ἐν
 ἦν τὸ πᾶν, ὁ δὲ νῦν ἤρξατο ἀπὸ ἀρχῆς τινὸς ταῦτα διαχωρίζειν,
 ἐνδείκνυται ὡς ὠνείρωττε μὲν τὴν ὕλην, ὃ κατέλαβε δὲ, καὶ ἐπὶ τῷτο
 20 ὅδε σαφῶς ἡμᾶς ταύτην ἐδίδαξε. βέλτιον ἐν, φησὶ, λέγειν ὅτι ἐξ
 ἐνὸς μὲν γίνετο πάντα, δυναμένης δὲ τῷ ἐνὸς εἰς πάντα μεταβάλλειν,
 εἴτα καὶ σαφηνίζειν ὅτι τῷτο τὸ ἐν ἢ ὕλη ἐστίν, ἥπερ λέγειν ὅτι ἦν
 ὁμῶς πάντα χρήματα· τίς γὰρ ἀκούων ὅτι ἦν ὁμῶς πάντα, δύναται
 νοεῖν ὅτι αὕτη ἢ φωνὴ τῆς ὕλης ἐστὶ δηλωτικὴ τῆς δυνάμει πάντα
 25 ἔσσης; ὡς ἐν Ἀναξαγόρας διὰ τῷ λέγειν ὡς ἦν ὁμῶς πάντα τὴν
 ὕλην ἐφαντάζει μὲν, ἐκ ἔγνω δὲ, ἔτω καὶ Ἐμπεδοκλῆς ἐκ τῷ
 μίγματος λέγων γενέσθαι τὰ τῆδε (λέγει δ’ ἂν μίγμα τὸν σφαί-
 ρον) τὴν ὕλην ἐφαντάζετο· μὴ δυναμένης δὲ ἀφ᾽ αὐτῆς, ἀντὶ
 τῷ λέγειν ἐξ ὕλης, ἔλεγεν ὅτι ἐκ τῷ μίγματος ἐστὶ τὰ τῆδε. ἀλλὰ
 30 καὶ ὁ Δημόκριτος διὰ τῷ “ἦν ὁμῶς πάντα” δυνάμει ἐμφαίνει ὡς
 ἔχεν ἀμυδρῶς ἔννοιαν τῆς ὕλης· τὸ γὰρ ἦν ὁμῶς πάντα δυνάμει
 ἴσον ἐστὶ τῷ ἐστὶν ἐν ἡμῶν, ὁ δύναται πάντα.

πάνυ τεταραγμένους καὶ φύρδην καὶ ὃ τεταγμένους ὅδ’ ἀκολού- 1069 b
 θως ἐπάγει τὰ ἐν τῷ βιβλίῳ τῷτο λεγόμενα, δι’ ὅδον ἕτερον ἢ 26.
 δι’ ἣν ἀρχὴθεν ἐπετήδευσεν ἀσάφειαν. εἰπὼν γὰρ ἄνωθεν ὅτι τὰ
 γινώμενα ὃ μόνον ἐξ ὄντος γίνετο ἀλλὰ καὶ ἐκ μὴ ὄντος, καὶ μεταξὺ
 πολλὰ παρεμβάλλων, ἐνταῦθα τὴν αἰτίαν δι’ ἣν ἐκείνων ἐκείσε
 ἐμνήσθη, τίθησι, δυνάμει λέγων ὡς ὃ παρέργως ὅδε ἐκείνων
 ἐκείσε μνήμην πεποιήθη, ἀλλὰ καὶ ἀναγκαίως. ἀπορήσει γὰρ ἂν τις,
 40 ἐπειδὴ τὸ μὴ ἐν τριχῶς λέγει, ἔνα μὲν τὸ ψεῦδος ὥσπερ ὅν τὸ ἀλη-
 θές, ἄλλον δὲ τὸ μὴδωμῶς ὄν, ἄλλον δὲ δυνάμει ὄν, ἐκ τίνος τῶ-
 των ἢ γένεσις ἐστίν; καὶ ἐρωτήσας ἀπορητικῶς, ἀποκρίνετο λέγων,
 εἰ δὲ ἐστὶ τὸ δυνάμει, ταῦτέστιν, εἰ ἐστὶ τι δυνάμει μὴ ὄν, ἐξ ἐκείνου
 ἔσαι ἢ γένεσις. ἐλλειπῶς δὲ τῷτο ἀπηγγέλθη, καὶ οἶμαι διὰ τὸ
 σαφῶς περὶ τῶν προδὶ λόγων εἰπεῖν. δεῖ δὲ, ὡς οἶμαι, προσυπακύνειν
 τῷ ἐνεργείᾳ μὲν μὴ ὄν, δυνάμει δὲ ὄν· ἢ τὸ ὅλον τοιοῦτον· εἰ δὲ
 ἐστὶν ἐνεργείᾳ μὲν μὴ ὄν, δυνάμει δὲ ὄν, ἐκ τῶν ἂν ἢ γένεσις εἴη.
 ἔτω δὲ σαφές· τὸ λεγόμενον ἐπὶ ὑποδείγματος κτλ.

1069 b 29. καὶ ἐπεὶ, ὡς λέγομεν, ἄλλα ἐξ ἄλλων γίνεσθαι, ἔχ' ἰκανῶς εἰρηκεν Ἀναξαγόρας εἰπὼν ἦν ὁμῶς πάντα, τατέστιν ἦν ἡ ὕλη ἐξ ἧς τὰ πάντα, ἀλλ' ἔδει αὐτὴν εἰπεῖν ὅποια πράγματα ἐξ ὁποίας ὕλης γίνεσθαι... εἰ γὰρ μὴ ἦσαν αἱ προσεχεῖς ἐκάστω ὕλῃαι χεῖρον ἀπειροὶ (ἐδὲν γὰρ ἐκ τῆς ἀνείδου γίνεσθαι, εἰ μὴ μόνον τὰ ἀπλά), ἐν 5 ἂν ἦν τὸ πᾶν· ἐπειδὴ γὰρ τὸ ποιητικὸν ὁ νοῦς ἔν ἐστιν, εἰ καὶ ἡ προσεχὴς ἐκάστω ὕλῃ μία ἦν, ἐν ἂν ἦν τὸ γεγονός. τὸ γὰρ "ἐκεῖνο ἐγένετο ἐνεργείᾳ, ὃ ἡ ὕλη ἦν δυνάμει," δηλωτικὸν ἐστὶ τῷ ἐν ἂν ἐγγόνει, ὃ ἡδύνατο γενέσθαι ἡ ὕλη, ἀλλ' ὃ πολλὰ.

1096 b 35. ἐλλείπει τῇ λέξει τὸ δεῖ δεῖξαι, ἵνα ἡ τὸ ὅλον τοῖσιν· μὲν 10 ταῦτα δεῖ δεῖξαι "ὅτι — εἶδος." καὶ ὅτι μὲν ἡ πρώτη καὶ ἀνείδου ὕλη ὃ γέγονε, δέδεικεν ἐν τῷ τέλει τῷ ἄλφα τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως· ὅτι δὲ ὅδε τὸ εἶδος, ἔδειξε ἐν τῷ Ζ ταύτης τῆς πραγματείας. καὶ τάχα ἐπειδὴ εἶπεν ὅτι τρεῖς εἰσὶν ἀρχαί, ὕλη εἶδος 15 γένεσις, ἐξ ἀκολουθίας τῷτο ζητεῖ, πότερον γίνεσθαι ἢ εἶ. δεικνύσι δὲ αὐτὸ πᾶν διὰ βραχέων, διὰ τὸ ἐν τῷ Ζ διεξοδικῶς αὐτὸ δεῖξαι.

1070 a 2. εἰς ἀπειρον ἔξαι ἡ ὁδός· ὅπερ ἀδύνατον δέδεικεν ἐν τῷ ἐλάτ- 2. τονι ἄλφα τῆς προκειμένης πραγματείας.

1070 a 4. καὶ ἐνταῦθα προσυπακατέειπεν τῷ εἰπεῖν δεῖ.

1070 a 8. μὲν ταῦτα ῥητέον ὅτι ἐκάστη ἐκ συνωνύμων γίνεσθαι ὅσια· ἀνθρωπος 8. γὰρ ἀνθρωπον γενεῖν. τὸ δὲ πρὸ τούτων παρεμβληθέν τὸ "τὰ γὰρ φύσει ὅσια καὶ τὰ ἄλλα" ἴσον τῷ ὃ μόνον τὰ φύσει γινόμενά εἰσιν ὅσια, ἄλλα καὶ τὰ ἄλλα ἦτοι τὰ ὑποκείμενα ταῖς τέχναις ὅσια εἰσιν. ἡ δὲ τὸ "τὰ γὰρ φύσει ὅσια καὶ τὰ ἄλλα" ἴσον ἂν εἴη τῷ τὰ 25 γὰρ φύσει γινόμενα ἐξ ὁσίων ἦτοι ἐκ συνωνύμων ἑαυτοῖς γίνεσθαι, ὁμοίως καὶ τὰ ἄλλα ἦτοι τὰ τέχνη γινόμενα. καὶ ἔξαι τὸ σύνολον τοιούτων· μὲν ταῦτα ῥητέον ὅτι ἐκ συνωνύμων ἐκάστη γίνεσθαι ὅσια· τὰ γὰρ φύσει ὅσια καὶ τὰ ἄλλα. σημεῖον δὲ τούτων· ἀνθρωπος γὰρ ἀνθρωπον γενεῖν. αἱ δὲ λοιπαὶ αἰτίαι, ἦτοι ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτόμα- 30 τον, φερήσεις καὶ ἀποτυχία καὶ ἀμαρτήματα εἰσι τῶν ἀπὸ φύσεως καὶ τέχνης γινόμενων.

1070 a 9. ὅ δὲ λέγει, τοιούτων ἂν εἴη. ἐπειδὴ Σωκράτης ὕλη ἐστὶ σάρκες 9. νεῦρα ὅσα χεῖρες πόδες κεφαλὴ καὶ τὰ λοιπὰ, ὅταν αὐτὰ σω- 40 ρηθῶν καὶ ὡς ἔτυχε νοῦμεν κείμενα καὶ ὃ συμπεφυκότα καὶ ἡνωμένα ἀλλήλοις, ἀλλὰ μόνον ἀπτόμενα ἀλλήλων ὥσπερ οἱ σῖτοι ἐν τῷ σωρῷ, ὡς εἶναι, φέρε εἰπεῖν, τὰς μὲν χεῖρας καὶ τὴν σπλῆνα καὶ τὸ ἥπαρ ἐν τῷ ἐδάφει κείμενα, ἐπάνω δὲ τούτων τὴν κεφαλὴν καὶ τὴν κοιλίαν, καὶ ἐπάνω τούτων τὸς πόδας καὶ τὰ ἔντερα· ὅταν ἔν 45 ταῦτα ὕλην ὄντα Σωκράτης ὅπως ἔχοντα καὶ ὅτω κείμενα νοῦμεν, τότε εἰσι τότε τι τῷ φαίνεσθαι, "τότε τι" λέγων τὴν Σωκράτην ἢ ὅλως τὸ ζῶον, ὅπερ ἂν ἀποτελέσειεν εἰ λάβοι τάξιν τε καὶ ἔνωσιν καὶ

σύμφυτον ὑπὸ φύσεως. εἰσὶν ἔναι αἱ χεῖρες καὶ αἱ πόδες καὶ ἡ κε- 5 φαλὴ καὶ τὰ λοιπὰ ἀτάκτως καὶ ὡς ἔτυχε κείμενα ὁ Σωκράτης τῷ φαίνεσθαι, τατέστι καὶ φαντασίαν· φανταζόμεθα γὰρ ὅτι, εἰ λάβοι δυνάμιν ἡ φύσις ὡς τάξιν καὶ ἐνώσαι τὴν προκειμένην ὕλην, γε- 10 νήσει ὁ Σωκράτης· ὅταν δὲ ἐνωθῶσι καὶ συχεθῶσι καὶ τάξιν λάβωσι, τότε ὃ καὶ φαντασίαν ἐστὶν ἡ τοιαύτη ὕλη ὁ Σωκράτης, ἀλλ' εἶδει ἐστὶ Σωκράτης, καὶ ἀληθὲς εἰπεῖν ὅτι ταῦτα Σωκράτης ἐστίν. ὅσα ἔν ὕλῃαι ἀφ' ἧς εἰσὶν ἐν ἄλλὰ μὴ συμφύσει καὶ ἐνώσει, καὶ φαντασίαν εἰσι τότε τι. ὁμοίως καὶ ἐπὶ πυρός καὶ ἀέρος καὶ ὕδα- 15 τος καὶ γῆς.

μὴ μὲν ἔν ὅσια ἐστὶν ἡ ὕλη, ἄλλη δὲ πάλιν ὅσια ἐστὶ φύσις 1070 a 11. τότε τι ὅσα καὶ ἔξις τις εἰς ἦν. λέγει δὲ φύσιν καὶ τότε τι καὶ ἔξις τὸ εἶδος· ἐκ παραλλήλου γὰρ ταῦτα καί ἐστι. τὸ δὲ "εἰς ἦν" ἀντὶ τῷ εἰς ἦν φύσιν καὶ εἶδος ἡ γένεσις ἐστίν· πᾶσα γὰρ γένεσις ὁδός ἐστιν 15 εἰς εἶδος.

ὅταν μὲν γὰρ φανταζόμεθα εἶδος οἰκίας, ἔστι τὸ τοῖσιν εἶδος ὁ 1070 a 15. διὰ γενέσεως· ὁδὸς γὰρ ἀλλοιωθέντος τὸ τοῖσιν γέγονεν εἶδος, ἀλλ' ἀχρόνως καὶ ἐν τῷ νῦν. καὶ γὰρ καὶ ἡ φαντασία αὐτὴ ἐν τῷ νῦν γέγονεν. ὅταν δὲ μὴ φανταζόμεθα, ἔστιν· καὶ γὰρ καὶ τὸ μὴ φαν- 20 τάζεσθαι ἐν τῷ νῦν ἀπογίνεσθαι. ἀνευ δὲ ὕλης οἰκίαν καὶ ὑγίαν αὐτὸ τὸ εἶδος τὸ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ φαντασίᾳ τῆς οἰκίας καὶ τῆς ὑγίας εἶπε.

καὶ τῷτο ἀρέσκει καὶ αὐτοῖς τοῖς τὰς ἰδέας θεμένοις· τῶν γὰρ 1070 a 18. ὑπὸ τέχνης γινόμενων ἰδέας εἶναι ἔκ ἐλεγον, ἀλλὰ τῶν ὑπὸ φύσεως.

τῶν φύσει ἔσονται εἶδη ἄλλα ἔντα τούτων, ἦτοι τῶν δεῦρο καὶ 1070 a 19. αἰσθητῶν. τὸ δὲ "ὅσον πῦρ, σάρες, κεφαλὴ· ἀπ. γ. ὕλ. — ἡ τελευταία," ὁδεμῖαν ἔχει ἀκολουθίαν τοῖς προσεχῶς λεχθεῖσιν, ὁδὲ ἐστὶ σύνθετα τούτοις, ἀλλὰ συνάδοι ἂν τῷ "ὅσα γὰρ ἀφ' ἧς καὶ μὴ συμ- 20 φύσει, ὕλη καὶ ὑποκείμενον."

μάλις δὲ ἐστὶν ὕλη αὐτῆς ἡ τελευταία ἦτοι ἡ προσεχὴς, 1070 a 20. ὅσον σάρες, νεῦρα, ὅσα. "τὰ μὲν ἔν κ." καὶ τῷτο οἰκείον ἐστὶ τῷ περὶ τῶν αἰτίων λόγῳ. ἐστὶ δὲ τὸ λεγόμενον ὅτι τὰ κινῶντα, τατέστι τὰ ποιητικὰ αἰτία, πρότερά ἐστι τῶν παυμένων τῷ χρόνῳ· πρότερος γὰρ Σωφρονίσκος Σωκράτης καὶ οἰκαδόμος οἰκίας. ἔχει δὲ τινα ἀσάφειαν ἡ λέξις. τὰ μὲν ἔν κινῶντά φησιν ὡς προγεγενημένα ὄντα, τὰ ὄντα ἀντὶ τῷ ὑπάρχοντα, ἢ ἡ τὸ λεγόμενον, τὰ ποιητικὰ ὑπάρχουσι καὶ λόγον ἔχουσι πρὸς τὰ ποιούμενα τὴν πρότερον καὶ χρό- 25 νον· τὰ δὲ εἰδικὰ αἰτία ἄμα.

εἰ δὲ καὶ χωριζόμενα τὰ εἶδη μὲν τὴν χωρισμὸν μένει καὶ ἔστιν, 1070 a 24. ἀλλὰ μὴ εἰς τὸ μὴ εἶναι ἀπέρχεσθαι, τῷτο δεῖσθαι πολλῆς τῆς σκέ- 40 ψεως. ὁμῶς, φησὶν, ἐπὶ τινῶν ὁδὲν κωλύει, οἷον ἐπεὶ ἡ ψυχὴ εἶδος ἐστὶ τῶν ἐμψύχων, ὁδὲν κωλύει τινὰ ψυχὴν, οἷον τὴν νῦν ἦτοι τὴν λογικὴν ψυχὴν, μένειν· αἱ γὰρ ἄλογαι θηταὶ εἰσιν. καὶ διὰ τῷτο πρόσκειται τὸ "ὅσως." καὶ ἐπεὶ ἀπάντων τὰ αἰτία ὁγλὰ ἐστίν, ὁδεμῖα χρεῖα τῶν ἰδεῶν εἰς τὴν τούτων γένεσιν.

ἐντεῦθεν ἡ λύσις τῆς λεγούσης ἀπορίας πότερον τὰ αἰτία καὶ 1070 a 31. αἱ ἀρχαὶ αἱ αὐταὶ εἰσι πάντων ἢ ὃ. λέγει ἔν ὅτι τρόπον μὲν τινὰ εἰσιν αἱ αὐταὶ, τρόπον δὲ τινα ἕτεροι. "καθόλου" μὲν ἔν φησί, καὶ

τί δηλοῖ τὸ καθόλου σαφηνίζων ἐπήγαγε “ὡς ἀναλογίαν” εἰσὶν αἱ αὐταί. ἐπεὶ γὰρ πάντων τῶν γινομένων ἐστὶν ὕλη καὶ εἶδος καὶ γένεσις, καὶ πάντα τὰ γινόμενα ὑπὸ ὕλης καὶ εἶδος καὶ γένεσιν εἰσιν, εἰσὶ τὸ καθόλου πάντων αἱ αὐταὶ ἀρχαί· πάντες γὰρ αἰτία ὕλης εἶδος καὶ γένεσις ἐστίν.

καὶ δὲ τὰ προσεχῆ καὶ συντεταγμένα ἔτεραι· ἄλλη γὰρ ὕλη ἀνδριάντος, ἄλλη θύρας, ἄλλη Σωκράτους. ὁμοίως καὶ ἐπὶ εἶδος.

1070 α καὶ ὅτι μὴ ἕτερον τῶν δέκα κατηγοριῶν ἔκ ἐστι, δῆλον· ἐπεὶ 35. γὰρ τὰ φοιχεῖα πρότερά ἐστι τῶν ὧν ἐστὶ φοιχεῖα ἦτοι τῶν φοιχει-
τῶν, εἴπερ ἐστὶ τῶν δέκα γενικωτάτων γενῶν, ὅσας ποσὺ ποῦ 10
καὶ τῶν λοιπῶν, τὸ αὐτὸ φοιχεῖον ἔσται πρότερον αὐτῶν, ὅθεν δὲ
πρότερον ὅσας καὶ τῶν λοιπῶν κατηγοριῶν· ὅθεν ὅλως ὅθεν ἐστὶ
παρ’ αὐτάς· ὅκα ἄρα ἐστὶ πάντων ἐν φοιχεῖον. ἀλλὰ μὴν ὅθεν ἡ
ὅσας φοιχεῖον ἐστὶ τῶν πρὸς τι καὶ τῶν λοιπῶν κατηγοριῶν, ὅθεν
ὅλως ὅθεν ἐστὶ παρ’ αὐτάς· πῶς γὰρ ἐκ τῆς ὅσας γενήσεθι μὴ 15
ὅσας; ἐξ ὅσας γὰρ αἰεὶ ὅσας γίνεθι. ὅθεν δὲ τὰ πρὸς τι ἔσται τῆς
ὅσας φοιχεῖα· πῶς γὰρ ἐκ συμβεβηκότος γενήσεθι ὅσας; τὸ δὲ
“ἐπὶ πῶς ἐνδέχεται” τὰ αὐτὰ πάντων εἶναι φοιχεῖα; ὅθεν γὰρ οἶοντ’
εἶναι τὸ φοιχεῖον τῷ ἐκ φοιχεῖον συγκεκριμένῳ τὸ αὐτό,” τῷτο τὸ
ἐπιχείρημα τὸ αὐτό ἐστὶ τῷ πρὸ αὐτοῦ, ἄλλως δὲ ἐφοδευθέν· ἐκεῖ 20
μὴ γὰρ ἔλεγεν ὅτι τὸ φοιχεῖον πρότερόν ἐστιν ὧν ἐστὶ φοιχεῖον, ἐνταῦθα
δὲ λέγει ὅτι τὸ φοιχεῖον ἕτερόν ἐστιν ὧν ἐστὶ φοιχεῖον· ὅκα ἔστι γὰρ ὁ
Σωκράτης· ἐκ πυρός καὶ γῆς καὶ τῶν μεταξὺ, ὁ αὐτὸς τῷ πυρὶ καὶ
τῇ γῇ· ἀλλ’ ἕτερος. εἰ δὲ τὰ φοιχεῖα ἕτερα ἐστὶ τῶν ὧν ἐστὶ φοι-
χεῖα, εἴπερ ἐστὶν ἐν τι καὶ τὸ αὐτὸ φοιχεῖον τῶν δέκα κατηγοριῶν, 25
ἕτερον ἔσται πασῶν τῶν κατηγοριῶν. ὅκα ἔστι δὲ τι παρὰ ταύτας·
ὅκα ἄρα ἐστὶ πάντων ἐν φοιχεῖον.

1070 β non esse extra decem praedicamenta in promptu est; 1.
nam esset aliud praedicamentum praeter decem atque illis
prius haberetur; nam materia prior est hisce quorum est 30
materia, et nullum genus substantiam praecedat, ut ex prae-
dictis liquet. rursus si contendat ponere materiam in prae-
dicamento substantiae, tunc materia substantiae esset mate-
ria relationis, quantitatis, qualitatis, actionis, passionis atque
habitus: ex quo sequeretur necessario id quod est extra ca- 35
ptum intellectus; materiam substantiae esse post substantiam.
sed materiae priores ac simpliciores sunt his quae ex eis
componuntur, ut litterae sunt dictione priores. exponemus
igitur materias non esse in aliquo genere. Themist. f. 7.

1070 β ἐπὶ δὲ τῷ “ὑπάρχει γὰρ ταῦθ’ ἐν ἐκάστῳ καὶ τῶν συνθέτων” 40
8. προσυπακυσέον τῷ τῶν ἀπλῶν, ἢ γ’, ταῦτα γάρ, τὸ ὅν καὶ τὸ
ἔν, ἐνυπάρχει ἐκάστῳ τῶν ἀπλῶν κ. τ. σ. τὸ δὲ “ὅθεν — πρὸς τι”
τοιούτων ἂν εἴη· αὐτῶν, ἦτοι τῶν ὡς ἐκ φοιχεῖον τῷ ὄντος καὶ τῷ ἐνός
γεγονότων, ὅθεν ἔσται ἦτοι ὁμοιωμένως ἔσται ὅθεν ἔξει ὑπαρξίν τινα·
ὥσπερ γάρ, ὡς εἴρηθι, τὸ ἐκ πυρός καὶ γῆς ὁ πῦρ ὅθεν γῆ, ὅπως 45
ὅθεν τὸ ἐξ ἐνός καὶ ὄντος ἔσται ἐν καὶ ὄν, ἀλλ’ ἔσται ὅκα ἐν καὶ ὄν. τὸ
δὲ “ἔτ’ ὅσας ὅτε πρὸς τι” δύναται τις ἀκρίβως ὡς ἴσον τῷ ὅτε ἡ
ὅσας ἔσται ὄν ὅτε τὸ πρὸς τι. δύναθι δὲ καὶ ὅπως αὐτὸ ἀκρίβως· εἰ

μὴ ὅν τὸ ὄν ἐρεῖ τις φοιχεῖον, ἐπειδὴ ἕτερόν ἐστι τὸ φοιχεῖον τῶν ἐξ
αὐτοῦ, ἢ αὐτὸ ἔσται μὴ ὄν ἢ τὰ ἐξ αὐτοῦ· ὅ γὰρ δύναται καὶ τὸ ὄν
ἦται τὸ φοιχεῖον εἶναι ὄν καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ ὄντα. εἰ δὲ τὴν ὅσας λέ-
γει τις φοιχεῖον, ἢ αὐτὴ ὅκα ἔσται ὅσας ἡ τὰ ἐξ αὐτῆς, οἷον ὁ Σω-
κράτης, ὁ Πλάτων καὶ τὰ λοιπά. ὁμοίως εἰ ἔστι τὸ πρὸς τι φοι-
χεῖον, ἔσται τὸ πρὸς τι ὅ καὶ πρὸς τι. καὶ συμπεραίνειθι λέγων “ὅκα ἔστιν
ἄρα” κτλ.

τὸ δὲ “καθ’ αὐτὸ” πρόσκειθι ὡς τὸ λευκὸν γέγονεν ψυχρὸν, 1070 β
ἀλλ’ ὅ καθ’ αὐτό. καθ’ αὐτὸ δὲ γίνεθι ψυχρὸν τὸ ὑποκείμενον 13.
τῷ λευκῷ· εἶδος μὴ ὅν τὸ θερμὸν, γένεσις τὸ ψυχρὸν, ὕλη τὸ
δυνάμει ταῦτα. ὅσας δὲ εἰσὶ τὸ θερμὸν· εἶδος γὰρ καὶ ὅσας πυρός
τὸ θερμὸν καὶ ἡ ὕλη. καὶ ὅ μόνον εἰσὶ ταῦτα ὅσας, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐκ
τῷ θερμῷ καὶ ψυχρῷ, τῷτεσιν ἐκ πυρός καὶ ὕδατος· εἴτε γὰρ σὰρξ
ἐστὶ τῷτο εἴτε ὅθεν εἴτε ὅτις ἕτερον. τὸ δὲ “ἕτερον γὰρ ἀνάγκη
ἐκείνων εἶναι τὸ γινόμενον” ὁμοιωμένως συναδεί τοῖς προσεχῶς ῥη-
θεῖσιν· εἴη δ’ ἂν συνεχὲς τῷ πρὸ ὀλίγου ῥηθέντι τῷ “ὅθεν ἄρα ἔσται
αὐτῶν ὅτε ὅσας ὅτε πρὸς τι.” καὶ εἴη ἂν τῷτο κατασκευὴ τῷ μὴ
εἶναι τὴν ὅσας ὅσας, μὴδὲ τὸ πρὸς τι πρὸς τι· ἕτερον γὰρ ἀνάγκη
εἶναι τὸ γινόμενον· ὡς γὰρ εἴρηθι, ἕτερόν ἐστι τὸ ἐκ φοιχεῖον γεγονὸς
τῶν φοιχεῖων. τῶτων μὴ ὅν προσεχῶς ῥηθέντων τὸ μὴ θερμὸν ἐστὶν
εἶδος, τὸ δὲ ψυχρὸν ὡς γένεσις, τὸ δὲ δυνάμενον αὐτὰ ὡς ὕλη,
καὶ τὸ μὴ φῶς ὡς εἶδος, τὸ δὲ σκότος ὡς γένεσις. καὶ ἐκ μὴ ἀέρος καὶ
φῶτος ἦτοι ἐξ ὕλης καὶ εἶδος ἡμέρα, ἐκ δὲ ἀέρος καὶ σκότους,
τῷτεσιν ὕλης καὶ γένεσεως, νύξ· ὥστε πάντων μὴ ὅπως, τῷτεσιν
κατ’ ἀναλογίαν μὴ πάντων εἰσὶν αἱ αὐταὶ ἀρχαί, ὥσπερ εἵπομεν,
κυρίως δὲ ὅ.

εἰ δὲ εἰς ταῦτα διακρίνεται ἡ ἀρχή, δῆλον ὅτι τὸ κινῆν καὶ ἰσῶν 1070 β
ἦτοι τὸ ποιητικὸν ἀρχὴ τίς ἐστιν, ὥστε τὰ κατ’ ἀναλογίαν πανταχῶς 24.
εὐρίσκόμενα φοιχεῖα τρία ἐστίν, ὕλη εἶδος γένεσις, ἀρχαὶ δὲ καὶ
αἰτία τέτταρα, ὕλη εἶδος γένεσις καὶ ποιητικόν. ταῦτα δὲ τὰ
τέτταρα ἄλλα ἐν ἄλλοις, οἷον ἐπὶ μὴ τῶν ζῴων ὡς μὴ ὕλη τὸ τῶν
ζῴων σῶμα, ὡς δὲ εἶδος ἡ ὕλη, ὡς γένεσις νόσος, ὡς ποιητι-
κὸν ἡ ἰατρική. πάλιν ὡς μὴ εἶδος ἡ οἰκία, ὡς γένεσις ἡ τοιαυτὴ
ἀταξία, ὡς ὕλη οἱ πλῖνθοι, ὡς ποιητικὸν ὁ οἰκοδόμος. ὥστε πάν-
των αἰτία ἐστὶν ὕλη εἶδος γένεσις ποιητικόν, ἄλλα δὲ ἄλλων. 35
“ἐπεὶ δὲ τὸ κ. ἐν μὴ τοῖς φύσιν. ἀνθρώποις ἀνθρώπος.” φυσικὸς
ἀνθρώπος εἶπε διὰ τὸν αὐτοάνθρωπον· ἐκεῖνος γὰρ ὁ φυσικός. ὁ δὲ
νῦν λέγει, εἴρηκε καὶ ἐν τῇ Φυσικῇ (2 1), ὅτι τὸ ποιητικὸν καὶ τὸ
εἰδικὸν πολλάκις τὸ αὐτό ἐστίν.

παρὰ ταῦτα τὰ αἰτία ἔστι τὸ πάντων πρῶτον, ὅπερ ἐστὶν ἡ 1070 β
ζητημένη ἐνταῦθα ἀρχή. 34.

at nostrum non est nunc proximum movens investi- 1070 β
gare, sed quaerimus primum movens, a quo omnia moven- 35.
tur: et est manifestum quod est substantia. Themist. f. 8.

εἴτα λέγει καὶ τίνα εἰσὶ τὰ λίαν προσεχέστατα τῷ τὰ ἐμφυχα 1071 α
εἶναι αἰτία· ταῦτα γάρ, φησὶν, ἔστι ψυχὴ ἴσως καὶ σῶμα, ὥσπερ 2.
ἐπὶ φυτῶν, ἢ νῦν καὶ σῶμα καὶ ὅρεξις, ὡς ἐπὶ ἀνθρώπων, ἢ σῶμα
καὶ ὅρεξις, ὡς ἐπὶ τῶν ἀλόγων ἐστὶν ἰδεῖν.

1071 α τὸ δὲ "οἶον οἶνος ἢ σὰρξ ἢ ἄνθρωπος" παραδείγματά ἐστι τῷ
 7. "ὅτε μὴ ἐνεργεῖα ὅτε δὲ δυνάμει." ἢ ᾧ ὑγρότης, ἥπερ νῦν ἐστὶν
 ἐνεργεῖα, ἐνεργεῖα οἶνος, δυνάμει ἐστὶν ὄξος. ὡσαύτως καὶ εἴ τι
 νῦν ἐστὶν ἐνεργεῖα ὄξος, δυνάμει ἐστὶν οἶνος. ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν
 λοιπῶν δύο· ὡς δὲ ἐπὶ τούτων, ὅτω καὶ ἐπὶ πάντων. ἢ μὴ ὅν τῶν
 λεγομένων διάνοια οἶμαι τοιαύτη. καὶ δὲ τὴν λέξιν τὴν μὴ "ἐνε-
 5 ργεῖα μὴ τὸ εἶδος" ἀντὶ τῷ ἢ ἐνεργεῖα ἀναλογεῖ εἶδει καὶ τῷ εἶδος τῇ
 ἐνεργεῖα, τὸ δὲ "ἂν ἢ χωριστόν" ἀντὶ τῷ τὸ τῇ ἐπινοίᾳ χωριστόν.
 τὰ ᾧ ἐνυλὰ, εἰ δὴ, τῇ ἐπινοίᾳ μόνῃ χωρίζεται τῆς ὕλης. τὸ δὲ "καὶ τὸ
 ἐξ ἀμφοῖν" ἀντὶ τῷ ὅ μόνον τὸ εἶδος ἐστὶν, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐξ ὕλης
 καὶ εἶδος. ἢ τὸ "ἐνεργεῖα μὴ ᾧ τὸ εἶδος, ἂν ἢ χωριστόν," ἀντὶ τῷ τὸ
 φῶς εἴρηκεν, ἢ ἢ ὅτι ἢ ἐνεργεῖα ἦτοί τὸ φῶς τὸ χωριστόν· χωρί-
 10 ζεται ᾧ ἀπὸ τῷ ἐν τῷ ἀέρι διαφανὺς καθ' ἑκάστην. ἐξ ἀμφοῖν δὲ
 λέγει τὴν ἡμέραν, ἐκ τῷ φωτός καὶ τῷ πεφωτισμένῳ διαφανὺς. καὶ
 ὅτι ἐνεργεῖαν τὸ φῶς, ὃ καὶ χωριστόν λέγει, εἴρηκε, τεκμαίρομαι ἐκ
 15 τῷ εἰπεῖν "ζέρησις δὲ τὸ σκοτός." ἄλλως δὲ ἐνεργεῖα καὶ δυνάμει
 διαφέρει, ὡς μὴ ἐστὶν ἢ αὐτὴ ὕλη, ὡς ὅτι ἐστὶ τὸ αὐτὸ εἶδος." ἐπεὶ δὲ
 ἄνθρωπος ἄνθρωπον γεννᾷ καὶ ὁ ἥλιος, εἰσὶ δὲ ἀμφοτέρωθεν ὁ τε ἥλιος
 καὶ ὁ Σωφρονίσκος ποιητικὰ Σωκράτους, ἢ μὴ τῷ Σωφρονίσκῳ ὕλη
 αἱ σάρκες καὶ τὰ ὀστέα καὶ νεῦρα, ὁμοίως καὶ τὸ εἶδος καὶ ἐνεργεῖα αὐτῷ.
 20 ὅθεν διαφέρει τῷ λόγῳ τῆς τῷ Σωκράτους ὕλης καὶ τῷ εἶδος· σάρ-
 κες ᾧ καὶ νεῦρα αἱ ἀμφοτέρων ὕλαι. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ εἶδη τὰ
 αὐτά, μόνῃ δὲ τῷ προτέρῳ καὶ ὑστέρῳ διαφέρει· προτέρα ᾧ ἢ
 Σωφρονίσκῳ ὕλη καὶ τὸ εἶδος τῆς τῷ Σωκράτους φύσεως. ἢ δὲ τῷ
 ἥλῳ ὕλη καὶ τὸ εἶδος ὅ τῷ χρόνῳ μόνῃ προτέρα τῆς τῷ Σωφρο-
 25 νίσκῳ ὕλης καὶ τῷ εἶδος, ἀλλὰ καὶ τῷ λόγῳ. ἢ μὴ ᾧ τῷ Σωφρο-
 νίσκῳ ὕλη σάρκες, ἢ δὲ τῷ ἥλῳ ὅ τοιαύτη, ἀλλὰ πέμπτον τι
 σῶμα. ὅτι δὲ καὶ τὸ τῷ ἥλῳ εἶδος ἑτερόν ἐστι τῷ Σωφρονίσκῳ
 εἶδος, ὅ δὲ μὴ λέγειν. ταῦτα δὲ αἰνίττει δια τῷ "ἄλλως — εἶδος."
 ἑλλειπὴς δὲ ἐστὶν ἢ λέξις· εἴη δ' ἂν πλήρης εἰ ὅπως εἶχεν· ἄλλως δὲ
 30 ἐνεργεῖα καὶ δυνάμει, ὡς μὴ ἐστὶν ἢ αὐτὴ ὕλη μὴ δὲ τὸ αὐτὸ εἶδος,
 (addε διαφέρει) ὡς ὅτι ἐστὶ τὸ αὐτὸ εἶδος μὴ δὲ ἢ αὐτὴ ὕλη. εἴη δ' ἂν
 τὸ λεγόμενον, ἐπεὶ δὲ καὶ ὁ Σωφρονίσκος ποιητικὸς ἐστὶ Σωκράτης,
 ἀλλὰ καὶ ὁ ἥλιος καὶ ὁ λοξὸς κύκλος, διαφέρει ἢ ἐνεργεῖα καὶ τὸ εἶδος
 τῷ ἥλῳ καὶ τῷ λοξῷ κύκλῳ τῆς ἐνεργείας καὶ τῷ εἶδος τῷ Σωφρο-
 35 νίσκῳ καὶ τῷ Σωκράτῳ. ὁμοίως δὲ καὶ αἱ δυνάμεις αὐτῶν ἦτοί αἱ
 ὕλαι. καὶ τὴν αἰτίαν τούτων ἐπήγαγεν εἰπὼν "ὅτε ὕλη" κτλ.

1071 α πάντων δὲ ἀρχαὶ πρῶτῃ ἦτοί προσεχέας. "πρῶτον τοδὶ,"
 19. τῷ τῷ μικρόν· τῷ ᾧ Σωκράτης ἀρχὴ καὶ αἰτίον ὅδε ὁ Σωφρο-
 νίσκος. ἐστὶν ὅν πάντων ἀρχὴ ἡ δὲ ἢ ἐνεργεῖα καὶ τότε τὸ μερικόν
 40 δυνάμει, τῷ τῷ αὐτῇ ἢ μερικῇ ὕλῃ.

1071 α πρὸς δὲ τοῖς εἰρημένους αἰτίαις εἰσὶ καὶ ἄλλα αἰτία καὶ ἄλλαι
 24. ἀρχαί· ταῦτα δὲ ἐστὶν εἶδη τῶν ὅσων· ἄλλα δὲ ἄλλων, ὡς περ
 εἴρηκεν. ὅ μόνον δὲ τῶν ἑτέρων γενῶν ἕτερα τὰ αἰτία, ἀλλὰ καὶ
 τῶν ὁμοειδῶν ἕτερα, τῷ ἀριθμῷ δὲ κτλ.

1071 α διὰ τούτων διδάσκει ἡμᾶς, εἴπερ ἐρωτώμεθα πότερον πάντων
 31. αἱ ἀρχαὶ αἱ αὐταὶ ἢ ἕτεροι, τί ὀφείλομεν ἀποκρίνασθαι· καὶ φησὶν
 ὅτι πολλὰ καὶ λεγομένων τῶν αἰτίων καθόλου μὴ ἦτοί ἢ ὡς καθόλου

ὕλη καὶ ὡς καθόλου εἶδος καὶ ποιητικόν, καὶ ἦτοί ὅλων τὸ ἀνάλογον, καὶ
 μὴ ὡς τῷ δὲ ἢ τῷ δὲ λαμβανόμενά ἐστιν· ἐκάστη, τῷ τῷ πάντων
 εἰσὶν αἱ αὐταὶ ἀρχαί· διαιρεθέντων δὲ τῷ τε καθόλου εἶδος καὶ τῆς
 καθόλου ὕλης καὶ τῶν λοιπῶν εἰς τε τὰ τῷ Σωκράτῳ καὶ Πλάτωνος
 5 καὶ τῶν ἄλλων αἰτία, ὅτι εἰσὶ τὰ αὐτὰ ἀλλ' ἕτερα "πλὴν ὡδὶ" ἦτοί
 τῷ ἀνάλογον δὲ εἰσὶ τὰ αὐτά. καὶ τῷ τῷ φανερώτερον ποῶν πάλιν
 ἐπανείληφε τὴν λόγον, καὶ φησὶν ὅτι ὡδὶ μὴ τὰ αὐτὰ τῷ ἀνάλο-
 γον, ὅτι ὕλη εἶδος ζέρησις, ὅσον λέγων, ἐπεὶ πάντα ὑπὸ ὕλην
 εἶδος ζέρησιν εἰσιν, ὅσον πάντων αἱ αὐταὶ ἀρχαὶ τῶν ἀνάλογον.
 10 τὸ δὲ "καὶ ὡδὶ — πάντων" δυνάμει τοιούτων ἐστὶν. ὅταν δὲ ἐρωτώ-
 μενοι πότερον τὰ τῶν ὅσων αἰτία καὶ τῶν συμβεβηκότων εἰσὶν
 αἰτία, λεκτέον ὅτι ναί, καὶ τὴν αἰτίαν προθετέον ὅτι ἀναιρημένων
 ᾧ τῶν ὅσων ἀναιρέσει καὶ τὰ λοιπά. αἰτίον δὲ τὸ συναναίρῃ τῷ
 συναναίρημένῳ. ἀλλὰ περὶ τούτων εἴρηκεν πρὸ ὀλίγου ἀκριβῶς. "ἔτι
 15 τ. πρ. ἐντ." ἔτι, φησὶν, ἐρωτώμενοι πότερον τὸ πορρωτέρον ἐστὶν
 αἰτίον ἢ τὸ προσεχέας, ῥητέον ὅτι τὸ πρῶτον, τῷ τῷ προσεχέας.
 προσεχέας δὲ αἰτίον καὶ ἐντελεχέα, ὡς πολλάκις εἴρηκεν. "ὡδὶ δὲ
 ἕτερα πρῶτα ὅσα τὰ ἐναντία," τῷ τῷ ἄλλον δὲ τρόπον λεκτέον
 πρῶτα αἰτία τὰ ἐναντία, ἦτοί τὸ εἶδος καὶ τὴν ζέρησιν· ὡς τὸ λε-
 γόμενον ἐστὶν ὅτι ποτὲ μὴ λεκτέον πρῶτον αἰτίον τὸ ἐντελεχέα ἦτοί
 τὸ ποιητικόν, ποτὲ δὲ τὰ ἐναντία ἦτοί τὸ εἶδος καὶ τὴν ζέρησιν, ὅπερ
 ἐναντία, φησὶν, ὅτε ὡς γένῃ λέγει, τῷ τῷ ὡς ὕλη, ὅτε πολ-
 20 λαχῶς, τῷ τῷ ὅτε ὡς καθόλου, ἀλλ' ὡς συγκατατεταγμένα.
 ἐν δὲ τῇ λέξει τῇ "ὡδὶ δὲ πρῶτα ὅσα τ. ἐν." τὸ "ὅσα" παρέλ-
 κον ἐστὶν.

et saepe diximus hoc principium non posse demonstra- 1071 β
 3. tione cognosci; demonstratio enim ex principiis et causis
 constat, prima autem causa, hoc est primum principium, nec
 causam ante se nec principium habet. sed quod volumus
 hoc pacto fortasse consequemur, considerando duo inesse
 primo principio, unum quod est aeternum, alterum quod
 est immobile. separemus igitur haec et de utroque sigilla-
 tim disputemus. Themist. f. 9.

ἦτοί τὴν αἰδίον κίνησιν κινεῖ· πᾶσα ᾧ κίνησις τίνος. καὶ 1071 β
 4. ὅτι μὴ ἢ κίνησις αἰδίου, δέδεικεν ἐν τῷ ὅτῃ τῆς Φυσικῆς· Ἀκροά-
 σεως· ὅτι δὲ καὶ ὁ χρόνος αἰδίου, παραμυθίας ἀξιοῖ, λέγων· εἰ
 ἐστὶν ὁ χρόνος γένεσος καὶ φθορῆς, πρότερον ὅτι ἢ ὅτι ὕστερον ἐστὶ·
 ἀλλὰ μὴν τὸ πρότερον καὶ ὕστερον χρόνος τί εἰσιν· ἢν ἄρα πρὸ τῷ
 45 γενέσθαι τὸν χρόνον χρόνος· εἴπερ μὴ τὴν τῷ χρόνον φθορὰν ἐστὶ τὸ
 ὕστερον.

ἐν δὲ τῇ λέξει τῇ "ἀλλὰ μὴν· εἰ ἐστὶ κινήτικόν ἢ ποιητικόν, 1071 β
 12. μὴ ἐνεργῶν δὲ τι" τὸ "μὴ ἐνεργῶν" ἀντὶ τῷ μὴ εἶη δὲ ἐνεργεῖα
 πάντῃ ἀμοιρῶσα δυνάμει, ἐστὶ ὅτε ὅτι ἐστὶ κίνησις· τὸ ᾧ δυ-
 νάμενον μὴ ἐνεργῆσαι ἐστὶ ποτὲ ὅτι ἐνεργῶν· δέδεικεν δὲ ὅτι ἀδύ-
 45 νατόν ἐστὶ μὴ εἶναι κίνησιν· ἀδύνατον ἄρα καὶ τῷ κινῶντι τὴν αἰδίον
 κίνησιν δυνάμει τινα ὑπάρχειν.

τὸ δὲ "εἰ ᾧ μὴ ἐνεργῆσει, ὅτι ἐστὶ κίνησις" ταυτόν ἐστι τῷ 1071 β
 17. εἰ ᾧ μὴ ἐνεργεῖ ἢ παρὰ τὰ εἶδη ὅσα, ἀλλὰ μένει μὴ ἐνεργῶσα,

ὡς αἱ τὰ εἶδη τιθέμενοι ἀπεφαίνοντο (λέγοντες γὰρ τὰς ἰδέας καὶ ἀκινήτους καὶ μηδὲν ὅλως ἐνεργήσας, ἐκπύπτειν ἐξ αὐτῶν ἐφασκον ἀπορροίας τινὰς καὶ τῆδε τῇ ὕλῃ συμπίπτουσας ὅτῳ γίνεσθαι πάντα τὰ ἄτομα); εἰ δὲ ὅπως, ὥσπερ αἱ ἰδέαι, ἔχει ἡν ἂν ὑπόθῃται τις ὕψιαν, ἔκ ἑσται κίνησις.

1071 b 18. "ἡ — δύναμις." ταύτας εἰ συνέζευκ' αὐτῇ τις δύναμις, καὶ μὴ εἴη ἄμειρος πάντῃ δυνάμει, ὅδ' ὅπως ἔσται ἡ κίνησις αἰδίου.

1071 b 21. τὰ "ταύτας," οἷμαι, ἀντὶ τῶ τὰς λοιπὰς εἰληπ'. καὶ εἴη ἂν λέγων, ὅτι ὁ μόνον τὸ κινητικὸν τῆς ἀπλανοῦς δεῖ τοιοῦτον εἶναι οἷον εἰπομεν, ἀλλὰ καὶ τὰς λοιπὰς ἀρχὰς τὰς κινέσας τὴν Κρονακὴν ἢ τὴν Δίον καὶ τὰς λοιπὰς σφαίρας, αἵτινες ἀρχαὶ ὑπὸ τὴν πρώτην εἰσί, καὶ ταύτας ἔνδεα αὐλὸς εἶναι καὶ αἰδίου, εἴπερ γε καὶ ἄλλο τι αἰδίου. ἐπεὶ γὰρ ἐστὶ καὶ ἄλλο τι, οἷον τὸ τῆς ἀπλανοῦς κινητικὸν αἰδίου, δεῖ καὶ ταύτας αἰδίου εἶναι. ἢ τὸ "εἴπερ γε κ. α. τι α." λέγει ἂν, ἐπεὶ δὲ ἡ τῶν ἐπτά σφαιρῶν ἑνὰς αἰδίου ἐστὶ, δεῖ καὶ τὰ τῶν κινητικῶν αἰδίου εἶναι.

1071 b 25. "ὅδ' ἔσται τῶν ὄντων," ὁ ἴσον ἂν εἴη τῷ ἦν ἄρα ὅτε ὅδ' ἔσται τῶν ὄντων. ἐνδεχέ' ἂν τὸ δυνάμενον εἶναι μὴ πῶ εἶναι. καὶ οἷμαι ἐν τῇ λέξει τῇ "δοκεῖ γὰρ τὸ μὴ ἐνεργῶν" τὸ "δοκεῖ" ἐμφατικὸν εἶναι τῷ μὴ ἀρέσκειν αὐτῷ τὴν ὅτι πᾶν τὸ ἐνεργῶν δύναμι' ἀφαστα πρότασιν, ἢ ἢ τὸ λεγόμενον ὅτι δοκεῖ ἄλλοις. τὸ δὲ "ἀλλὰ μὴν εἰ τῷτο, ὅδ' ἔσται τῶν ὄντων" ἐνδεχέ' ἂν δύναμι' μὴ εἶναι μὴ πῶ εἶναι, οἷμαι ὅτι ὡς λύσις ἐπ' ἡ καὶ λέγοντος λόγῳ ὅτι ἡ δύναμις προτέρα τῆς ἐνεργείας· εἰ γὰρ ἐκ τῶ λέγειν ὅτι πᾶσα δύναμις 25 προτέρα πάσης ἐνεργείας ἐστὶ, συνάγει τὸ ἦν ὅτε ὅδ' ἔσται τῶν ὄντων, τῷτο δὲ ἀδύνατον δέδεικ' ἐν τῇ περὶ Οὐρανῶ (112), ψευδὸς ἄρα τὸ λέγειν ὅτι πάσης ἐνεργείας προηγέ' δύναμις. ἀλλ' εἰ, ὡς ἐφασκεν, ταῦτα λύσις εἰσὶ τῆς ἀπορίας, πῶς κατιῶν πάλιν αὐτὴν λύει; ἢ ἔκ ἑστι τῷτο ἀλλότριον τῆς Ἀριστοτελικῆς ἀρχι- 30 νοίας· πρὸς παράστασιν γὰρ τῆς ἀληθείας πανταχῶς, καὶ μάλα ἐν ταύτῃ τῇ πραγματείᾳ, ὅς τῶν αὐτῶν μέμνη' καὶ τοσαυτάκις τὰ περὶ αὐτῶν διαρροῖ· δεῖξας ἔνδεα ὅτι ἡ ἐνέργεια προτέρα δυνάμειος ἦτοι τὸ εἶδος τῆς ὕλης (πᾶσα γὰρ δύναμις ὡς ὕλη· ὁ γὰρ Σωκράτης δύναμις καὶ ὕλη τῷ γράφειν ἐστίν), αἰτιᾷ τῆς θεολόγους 35 προτέραν ποιῶντας τὴν δύναμιν καὶ τὴν ὕλην τῆς ἐνεργείας. ὅταν γὰρ Ἡσίοδος λέγῃ (Theog. 116)

ἦτοι μὴ πρῶτα χάος γένετ', αὐτὰρ ἔπειτα
γαί' εὐρύςφερνος·

καὶ

τὴν δ' ἐτέρην προτέραν μὴ ἐγένετο Νύξ ἐρεβεννή,
διὰ τῶ χάος καὶ τῆς νυκτὸς τὴν ὕλην ἡνίττετο· σκότος γὰρ καὶ νύξ καὶ τὸ ἀληπτον αὐτῆς ἡ ὕλη, χάος δὲ διὰ τὸ χωρητικὸν καὶ δεκτικὸν αὐτῆς τῶν εἰδῶν. καὶ ὁ Ἀναξαγόρας διὰ τῶ "ἦν ὁμῶς πάντα χρήματα" τὴν ὕλην ἡνίττετο. αἰτιᾷ δὲ καὶ τῶ φυσικῶς, 45 τόν τε Ἐμπεδοκλῆα καὶ Ἀναξαγόραν (ὅτοι γὰρ προτέραν τὴν ἐνέργειαν ἔλεγον δυνάμειος, ὡς ἔρε· ὁ μὴ γὰρ αὐτῶν φιλίαν καὶ νεῖκος ἐτίθετο τὴν ἐνέργειαν, ὁ δὲ Ἀναξαγόρας τὴν νύξ), ἀλλὰ τῶς θεο-

λόγους. τὸ γὰρ "τὸ αὐτὸ αἷτιον" ὁ τῷτο σημαίνει ἂν, ὅτι τὰ αὐτὰ ἄτομα ἐπεὶ τοῖς τε θεολόγοις καὶ τοῖς φυσικοῖς, ἀλλὰ τὸ αἷτιον ἴσον ἐστὶ τῷ τὸ αὐτὸ ἄτοπον ἐπεὶ πᾶσι τοῖς θεολόγοις, ὅσοι προτέραν τὴν δύναμιν τῆς ἐνεργείας ποιεῖσιν. ἢ λέγει ἂν ὅτι τὸ αὐτὸ ἄτοπον ἐφε' καὶ τοῖς θεολόγοις καὶ τοῖς φυσικοῖς, ὁ πᾶσιν ἀλλ' ὅσοις τῶν τε φυσικῶν τῶν τε θεολόγων ἐπ' ἔλθε ποιεῖν προτέραν τὴν δύναμιν τῆς ἐνεργείας. εἰ γὰρ ἐστὶν ἡ δύναμις, φησί, κατ' αὐτὸς προτέρα τῆς ἐνεργείας, πῶς ἐξ αὐτῆς κινήθησεν ἡ ὕλη μὴ ὅσης τῆς ἐνεργείας τῆς κινήσεως;

quod autem potentia praecedat actum, sermo est anti- 1071 b
quorum theologorum, qui generabant mundum ex tenebris 26.
et aëre, ut dicebat Hesiodus. Themist. f. 11.

ἀεὶ γὰρ εἶναι κίνησιν καὶ Δευκίππου καὶ Πλάτων ἔλεγον· παρα- 1071 b
λαβὼν γὰρ, φησὶν ὁ Πλάτων (Tim. p. 30), τὴν ὕλην πλημμε- 32.
λῶς καὶ ἀτάκτως φερομένην. καὶ Δευκίππος δὲ ἐν τῷ κενῷ τὰς ἀτόμους κινεῖσθαι τὴν ἀπειρον χρόνον ἐφασκεν. καὶ ὅτι ἡ μὴ κίνησις ἐνεργεία ἐστίν, ἀπεφαίνοντο· ἀλλὰ διὰ τί ἐστὶν ἐνέργεια ἡ κίνησις, καὶ τίς ἐστὶν αὐτῇ ἡ κίνησις, πότερον ἡ κύκλω ἢ ἄλλη τις, καὶ διὰ τί ὡδὲ μὴ τὰδε κινῶν ὡδὲ δὲ τὰδε, τῶν τὴν αἰτίαν ὁ λέγεσθαι.

πολύ γὰρ διαφέρει τὸ κατὰ φύσιν τῷ παρὰ φύσιν κινεῖσθαι, καὶ ἡ 1071 b
πρώτη κίνησις τῶν ἄλλων. αἰτιᾷ δὲ καὶ ἄλλο τῷ Πλάτωνι· 36.
εἰπὼν γὰρ ὁ Πλάτων ὅτι ἡ κίνησις ἦν καὶ πρὸ τῶ τὸν κόσμον γενέσθαι, εἴπερ ἀτάκτως ἐκινεῖτο ἡ ὕλη, πάλιν λέγει ὅτι ἡ ψυχὴ ἡ ἄμα τῷ ἔρανον γεγενῆσθαι καὶ αὐτὴ ἐαυτὴν κινῶσα ἐξὶ πηγῇ καὶ αἰτία τῶ κινή- 25 σιν εἶναι, ὥστε πρὸ τῶ τὸν ἔρανον καὶ τὴν σὺν αὐτῷ γεγενῆσθαι ψυχὴν γενέσθαι εἶναι κίνησιν φησιν. εἰ δὲ πρὸ τῶ γενέσθαι τὸν ἔρανον καὶ τὴν σὺν αὐτῷ γεγενῆσθαι ψυχὴν ἦν ἡ κίνησις, ψευδὸς ὅτι ἡ ψυχὴ ἡ αὐτὴ ἐαυτὴν κινῶσα ἐστὶν ἡ πηγὴ τῆς κινήσεως.

ἐπὶ μὴ γὰρ αὐτὴ καὶ ἐνὸς ἀληθὲς ὅτι ἡ δύναμις προτέρα τῆς 1072 a
ἐνεργείας· εἰ γὰρ καὶ δύναμις ὡν πρότερον ὁ Σωκράτης μυσικὸς ὅτῳ 3.
γένετο καὶ ἐνεργεία, ὅμως ἦν ἄλλο τι πρότερον ἐνεργεία μυσικὸν τὸ εἰς ἐνέργειαν τὸν Σωκράτην ἄξαν· ὥστε πρὸς μὴ τὸν αὐτὸν καὶ ἐνα ἐπὶ τῶν γεννητῶν καὶ φθαρτῶν προτέρα ἐστὶν ἡ δύναμις τῆς ἐνεργείας, πρὸς δὲ τὸ χῶμα πάντων τῶν ἀνθρώπων ὁμομῶς ἐστὶν ἡ ἐνέργεια ὕψερα τῆς δυνάμειος. εἰ δὲ ἐπὶ τῶν καὶ προηγέ' ἡ δύναμις, πολλῷ μάλλον ἐπὶ τῆς κυρίως ὕψερα. ἀλλὰ περὶ μὴ τῶν εἰρη' ἐν τῇ περὶ Ψυχῆς (2 4).

ἀλλὰ τὰ αὐτὰ ἄπερ ἐστὶ νῦν, οἷον ἦν ἀεὶ ὁ κόσμος, ἡ πε- 1072 a
ριόθυ· ὡς Ἐμπεδοκλῆς ἐφασκεν, ἢ ἄλλως, ὡς Ἀριστέλης βύ- 8.
40 λεῖ· "εἰ δὲ τὸ αὐτὸ ἀεὶ περιόθυ." ἐλλίπει ἂν τῇ λέξει τὸ ἢ ἄλ-
λως, ἢ ἢ τὸ πᾶν, εἰ δὲ ὁ κόσμος ὅστος ἀεὶ ἐστίν, ἢ περιόθυ, ὡς Ἐμπεδοκλῆς λέγει, ἢ ἄλλως, ὥσπερ ἡμεῖς, δεῖ τι ἀεὶ μένειν ὡσαύτως ἐνεργῶν καὶ εἶναι τὴν φύσιν αὐτῆς ἐνέργειαν. εἰ δὲ ἀνάγκη καὶ γένεσθαι ἀεὶ εἶναι, δεῖ εἶναι τι ἐνεργῶν ἄλλως, ἦτοι λοξῶς κι-
νεῖσθαι, ἢνα προσάγῃ καὶ ἀπάγῃ τὸ γεννητικόν, ὅπερ ἐστὶν ὁ ἥλιος. ἀνάγκη ἄρα τὸ λοξῶς κινῶμενον καθ' αὐτὸ μὴ ὡδὲ ἐνεργεῖν, ἦτοι λοξῶς κινεῖσθαι καὶ προσάγειν καὶ ἀπάγειν τὸν ἥλιον, "ὡδὲ δὲ κατ' ἄλλο," ταῦτα τὸ γίνεσθαι δὲ καὶ καθ' ἐκάστην τὴν ἥλιον ὑπὸ γῆν καὶ

ὑπὲρ γῆν κατ' ἄλλο, ἥτοι δὲ καθ' ἕτερον, τὸτο πάχει ὁ ἥλιος
οἷον φέρε εἰπεῖν διὰ τὴν κρονιακὴν, ἥ κ' τ' πρῶτον, οἷον κ' τὴν
ἀπλανῆ. καὶ διαρβῶν τὴν λόγον λέγει, ἀνάγκη ἄρα κ' τὴν τῆς
ἀπλανῆς κίνησιν γίνεσθαι ὑπὸ γῆν καὶ ὑπὲρ γῆν τὴν ἥλιον, παρὰ κ'
τὴν κρονιακὴν. καὶ τὴν αἰτίαν τῆ ἀνάγκης κ' τὴν ἀπλανῆ τὴν τῶ
ἥλιον ὑπὲρ γῆν καὶ ὑπὸ γῆν γίνεσθαι καθ' ἐκάστην φοράν, ἐπήγαγεν
εἰπὼν "πάλιν γ' ἐκεῖνο αὐτῷ τ' αἴτιον καὶ αἰνῶν," ταῦτέστι πάλιν γ'
τ' τῆς ἀπλανῆς σῶμα αἰτίον ἔσται τῷ ἐν τῇ κρονιακῇ σφαίρᾳ ἀσέρι
ὑπὲρ γῆν καθ' ἐκάστην γίνεσθαι καὶ ὑπὸ γῆν καὶ αἰνῶν, ἥτοι τῷ ἥλιῳ.
ἡ ἀπλανῆς γὰρ ἔστι αἰτία τῶ καθ' ἐκάστην καὶ τὴν κρόνον καὶ τὴν ἥλιον
δύνειν καὶ πάλιν ἀνατέλλειν. ὥστε καλλίον ἐστὶ τὴν ἀπλανῆ λέγειν
αἰτίαν εἶναι τῶ τὴν ἥλιον ἀνατέλλειν καὶ δύνειν ἥπερ τὴν τῶ κρόνον
σφαῖραν. ἐκεῖνο γάρ, ἥτοι ἡ ἀπλανῆς, ἥν αἰτία τῷ ἥλιῳ τῶ αἰεὶ
ὡσαύτως ἥτοι ὑπὸ γῆν καὶ ὑπὲρ γῆν φέρεσθαι, τῶ δὲ ἄλλως, ἥτοι
ποτὲ μὲν ἐν τῷ σκορπίῳ γίνεσθαι ποτὲ δὲ ἐν αἰγοκέρῳ, ἡ λόξωσις
τῶ ζυδιακῷ, καθ' ἣν φέρεται. τὸ δὲ "τῶ δ' αἰεὶ ἄλλως, ἀμφω δη-
λονότι" (καὶ ὑποσικτέον εἰς τὸ "ἄλλως") δηλωτικὸν ἂν εἴη τῶ δ' αἰεὶ
μέν, ταῦτέστιν εὐτάκτως καὶ ἀνα μέρος γίνεσθαι νύκτα καὶ ἡμέραν καὶ
γένεσιν καὶ φθοράν, αἰτία εἰσὶν ἀμφοτέρω, ἥ τε ἀπλανῆς καὶ ἡ λοξὴ
φερομένη τῶ ἥλιῳ σφαῖρα, ἡ μὲν ἀπλανῆς τῶ νύκτας γίνεσθαι καὶ
ἡμέρας, ἡ δὲ ἡλιακὴ σφαῖρα καὶ ὁ ἥλιος τῶ γένεσιν καὶ φθοράν.
ταῦτα εἰπὼν ἐπιφέρει "ἐκὼν — κινήσεις," ἴσον λέγων τῷ ὅ μόνον
ἡμεῖς ταῦτα περὶ τῶν τῆς ἀπλανῆς καὶ τῆς ἡλιακῆς σφαίρας κινή-
σεων ἔτῳ λέγομεν, ἀλλὰ καὶ ἔτῳ ἔχουσιν. εἰ ἔν αὐτῷ αἰ κινήσεις
αἰτία τῶ τὰ λεγόμενα ἔχουν ὡς γίνεσθαι, τί δὲ ζῆτεῖν ἄλλας ἀρχὰς
οἷας φασὶν οἱ τὰς ἰδέας τιθέμενοι; ταῦτα εἰπὼν λέγει "ἐπεὶ δ'
ἔτῳ ἐνδόχετο, λυοῖτ' ἂν ταῦτα. καὶ εἰ μὴ ἔτῳ" (καὶ ὑποσικτέον
εἰς τὸ ἔτῳ), "ἐκ νυκτὸς ἔσται — μὴ ὄντος." ἔτῳ γὰρ ἐστὶ τὸ συ-
νεχὲς τῆς λέξεως. ἔστι δὲ τὸ λεγόμενον. ἐπεὶ, ὡς δέδεικται, προ-
τέρω ἐστὶν ἡ ἐνέργεια τῆς δυνάμεως, καὶ ὅτι ἡ τῆς ἀπλανῆς καὶ τῆς
ἡλιακῆς σφαίρας κινήσεις, αἱ τινες σφαῖραι καὶ αὐταὶ ἐνέργειαι εἰσιν,
εἰ καὶ μὴ, ὡς ἡ κυρίως λεγομένη, αἰτία εἰσὶν ἡμερῶν καὶ νυκτῶν καὶ
γενέσεως καὶ φθορᾶς, λυοῖτ' ἂν πᾶσα ἀπορία, ἥ τε ἀπορῶσα εἰ ἔστι
πρότερον ἡ δύναμις τῆς ἐνέργειας, καὶ ἡ λέγουσα διὰ τί ὡδὲ κινεῖται
ἡ ἀπλανῆς καὶ ὡδὲ ἡ τῶ ἥλιῳ σφαῖρα, καὶ ἡ ζητούσα ποῖα τῶν κινή-
σεων ἐστὶν ἡ πρώτη. περὶ τούτων γ' ἀπάντων εἴρηται ὅτι ἡ τὰς ἄλ-
λας ἑαυτῇ συγκινῶσα, ἥπερ ἐστὶν ἡ τῆς ἀπλανῆς, ἐστὶν ἡ πρώτη
τῶν κινήσεων, κινεῖται δὲ ὡς κινεῖται διὰ τὸ γίνεσθαι νύκτας καὶ ἡμέ-
ρας, ἡ δὲ ἡλιακὴ σφαῖρα ἀναπάλιν διότι δεῖ γένεσιν εἶναι καὶ
φθοράν, γένεσις δὲ ἐστὶν αἰεὶ καὶ φθορά, ὅτι δεῖ τι αἰεὶ εἶναι. εἰ
ἔν ἔτῳ ἔχουν ἐνδόχετο, ὡς περ φαιμέν, λυοῖτ' ἂν πάντα. καὶ εἰ
μὴ ἔτῳ, ταῦτέστιν εἰ δὲ λέγοι τις μὴ ἔτῳ ἔχουν, ἐκ νυκτὸς
ἔσται καὶ ἐξ ὁμοῦ πάντων καὶ μὴ ὄντος, ταῦτέστιν ἔσται ἡ δύναμις
πρότερον ἐνέργειας, καὶ ἔσται πάντα ἐκ δυνάμεως, ὅπερ δέδεικται
ἀδύνατον.

1072 a ex se quidem necessario haec causa varia est, continua-
10. tionem autem accipit ab alia causa: manat ergo hoc a prima
causa. Themist. f. 11.

ἡ μὲν ἐν τῶν λεγομένων πάντων διάνοια εἴρηται. ἐν δὲ τῇ λέξει 1072 a
τῇ "ἐπεὶ δὲ κινῶν. κ. κιν., καὶ μέσον τοῖνον ἐστὶν ὁ ὅ κ. κ. πρῶτον 24.
ὑποσικτέον εἰς τὸ "καὶ μέσον." εἴτα προσυπακυσθὲν τῶ ἔστι δὲ καὶ
τὸ κινῶμενον μόνως. εἴτα ἐπακτέον τὸ "τοῖνον ἐστὶν ὁ ὅ κ. κ." καὶ
τὰ ἐξῆς, ἵν' ἥ τὸ πᾶν τοιούτων. ἐπεὶ δὲ ἐστὶ τῶ κινῶμενον μόνως καὶ
τῶ κινῶντος μόνως μέσον τὸ κινῶν ἅμα καὶ κινῶμενον, εἰσὶ δὲ τὰ
δύο, τό τε κινῶμενον μόνως καὶ τὸ κινῶν ἅμα καὶ κινῶμενον, δεῖ εἶναι
καὶ τὸ ἀκίνητον.

ἐπειδὴ δὲ πᾶν ὀρεκτὸν καὶ πᾶν νοητὸν ἀπὸ τῶ πρώτου καὶ καθ' 1072 a
αὐτὸ νοητὸ καὶ ὀρεκτὸ λέγεται, καὶ εἰσὶ τινὰ μὲν ὀρεκτά, μὴ νοητά δέ, 26.
ὡς ὁ ἄρτος, καὶ ἔμπαλιν νοητά μὴ ὀρεκτά, ὡς τὰ κακὰ, δείκνυ-
σιν ὅτι τὸ πρῶτως καὶ κυρίως νοητὸν καὶ κυρίως ὀρεκτὸν ταυτόν ἐστιν.
πρῶτον δὲ διδάσκει ἡμᾶς τὴν διαφορὰν τῶ ἐπιθυμητῷ καὶ τῶ βυ-
λητῷ, λέγων, ἐπιθυμητὸν μὲν ἐστὶ τὸ φαινόμενον καλόν. τὸ γ' κυ-
ρίως καλὸν ἔκ ἐπιθυμητὸν ἄλλ' ἐφεστὶν καὶ ὀρεκτόν. ἕτερον γ' ἐπι-
θυμία ἐφέσεως. ἡ μὲν γ' ἐπιθυμία ἐν τῷ ἐπιθυμητικῷ καὶ ἀλόγῳ
μέρει τῆς ψυχῆς ἐστὶν, ἡ δὲ ἐφείσιν ἐν τῷ λογιστικῷ. βυλητὸν δὲ
πρῶτως καὶ κυρίως ὅ τὸ φαινόμενον καλόν, ἀλλὰ τὸ ἐν τῇ ἑαυτῷ
φύσει καλόν. ὀρεγόμεθα δὲ διότι ἔδοξε καλόν, ἥ καὶ ἔμπαλιν,
διότι δοκεῖ, ὀρεγόμεθα. ἔτῳ ἔν περὶ τούτων εἰπὼν συνάγει ὅτι
τὸ πρῶτον νοητὸν καὶ τὸ πρῶτον ὀρεκτὸν τὸ αὐτὸ ἐστὶ, λέγων, "ἀρχὴ
γ' κατὰ."

in primis vero principiis materiae impermixtis idem est 1072 a
desiderabile atque intelligibile. porro nos etiam ex his quae 27.
sunt apud nos cupimus et eligimus quae bona esse videntur;
nam quae eligimus appetimus quoniam videntur bona, neque
talía videntur quia nos ea appetamus. sed tamen nobis multa
videri contingit aliter. atque sint; sed in primo desiderio
atque in primo desiderio nulla est diversitas inter id quod
videtur quodque re vera est, nam idem est et quod apparet
et quod vere est; quod autem de eo intelligitur, est in ra-
tione eius, id autem est ipsum esse bonum: nam re vera est
ipsum bonum. initium autem desiderii est id quod de prima
causa intelligitur, eo modo quo appetitus in nobis initium
est imaginatio et cogitatio, omnisque intellectus ab intelli-
gibili movetur. . . species vero intelligibilium plures sunt,
caeteris tamen prior est substantia, et inter substantias ea
quae simplicior est et est actu absque potentiae miscella ect.
Themist. f. 12.

ἐτέρω δὲ συζοιχίαν λέγει τὴν τῶ καλῷ, ὅφ' ἦν ἐστὶ κατὰ τῶς 1072 a
Πυθαγορείας ὅσια φῶς τρίγωνον περιτὲν καὶ ὅσα ἐκείσε κατη- 31.
ρίθμηνται. εἰσὶν ἔν πάντα νοητά τὰ ὑπὸ τὴν τῶ ἀγαθῷ συζοιχίαν,
ἀλλὰ μάστιχα τούτων ἐστὶ νοητῇ ἡ ὅσια, καὶ τῆς ὅσιας πάλιν μά-
στιχα ἐστὶ νοητῇ ἡ ἀπλή κατ' ἐνέργειαν. . . ὅσα τῶν εἰδῶν ἐνυλὰ
ἐστὶ καὶ ἐν ὕλῃ τὸ εἶναι ἔχει, ταῦτα ὑπὸ τῶ νοῦ γίνεσθαι νοητά, δυνά-
μει ὄντα νοητά καὶ μὴ καθ' αὐτὰ μὴδὲ ἐνέργειᾳ. χωρίζων αὐτὰ
τῆς ὕλης ὁ νοῦς, μεθ' ἧς ἐστὶν αὐτοῖς τὸ εἶναι, ἐνέργειᾳ νοητὰ αὐτῶς
αὐτὰ ποιεῖ, καὶ τότε ἔκαστον αὐτῶν, ὅταν νοῦν, ἐνέργειᾳ τε νοητόν

ἐσι καὶ νῦν γίνετο, ἢ πρότερον ἢ δὲ τῇ ἑαυτῷ φύσει ὃν τοσούτων· ὁ γὰρ κατ' ἐνέργειαν νῦν ἔστιν ἄλλο ἢ τὸ νοούμενον εἶδος ἐστίν, ὥστε καὶ τῶν ἑκατον τῶν ἔκ ὄντων ἀπλῶς νοητῶν, ὅταν νοῶτο, νῦν γίνετο. ὡς γὰρ ἡ κατ' ἐνέργειαν αἰσθησις ἡ αὐτὴ ἐστὶ τῷ κατ' ἐνέργειαν αἰσθητῷ καὶ τὸ κατ' ἐνέργειαν αἰσθητὸν τῇ κατ' ἐνέργειαν αἰσθήσει, ὅπως ὁ κατ' ἐνέργειαν νῦν ὁ αὐτός ἐστι τῷ κατ' ἐνέργειαν νοητῷ καὶ τὸ κατ' ἐνέργειαν νοητὸν τῷ κατ' ἐνέργειαν νῦν· ὁ γὰρ νῦν τὸ εἶδος τῷ νοούμενῳ λαβὼν καὶ τῆς ὕλης αὐτὸ χωρίσας κατ' ἐνέργειαν ἐκείνο τὸ νοητὸν ποιεῖ, καὶ αὐτὸς κατ' ἐνέργειαν νῦν γίνετο. εἰ δ' ἐστὶ τῶν ὄντων, ὥσπερ δέδεικται, ἀσώματον καὶ καθ' αὐτὸ ὃν καὶ ἐνυλον, τούτῳ ἐστὶν ἐνέργεια νοητὸν τῇ τε ἑαυτῷ φύσει, καὶ ἐξ αὐτῆς τὸ εἶναι ἐνέργεια νοητὸν ἔχει, καὶ ἢ παρὰ τῷ χωρίζοντος αὐτὸ τῆς ὕλης νῦν· αὐτὸν γὰρ νῦν καὶ νοητὸν ἐστίν. ἀλλ' ἐστὶν ἐνέργεια νῦν καὶ ἐνέργεια νοητὸν αἰεὶ, ὡς μετ' ἄλλῃον ἔρεϊ, ὥστε ὅσα μὲν τῶν εἰδῶν ὁ νῦν χωρίζει τῆς ὕλης καὶ νοητὰ αὐτὰ ποιεῖ, ταῦτα ἔκ ἐστι κυρίως νοητὰ καὶ καθ' αὐτὰ. σημείον δέ, καὶ γὰρ χωριζόμενα τῷ νοῦντος αὐτὰ νῦν καὶ χωρίσαντος ἀπὸ τῆς ὕλης καὶ ἐκ μερικῶν ποιήσαντος καθόλου, φθεβεῖτο καὶ ἢ ἐστίν· ὅσα δὲ ἐξ αὐτῶν τὸ εἶναι καθ' αὐτὰ ἔχει, ταῦτα κυρίως νοεῖ καὶ κυρίως νοητὰ.

1072a 32. "ἐστὶ — αὐτό." ἐνσασίν τινα διὰ τῶν λυεῖ δυναμένην πρὸς τὰ λεγόμενα φέρεσθαι τοιαύτην· εἰ ἡ πρώτη ὅσια καὶ ἀκίνητος ἀπλῆ ἐστὶ, τὸ δὲ ἀπλῶν ἔν ἐστιν, ἡ ἄρα ἀκίνητος ὅσια μία ἐστίν. δείξει δὲ αὐτὸς ὅτι εἰσὶ καὶ ἄλλαι ἀκίνητοι ὅσια ἐν τῷ βιβλίῳ. λυεῖ δὲ ταύτην λέγων, ὅτι ἔκ ἐστι τὸ ἀπλῶν καὶ ἐν ταύτῳ.

neque cum primam substantiam unam esse dicimus, quantitatē significamus. . . in his namque aliud est id quod est, aliud est esse unum: in natura vero hac ens et unum idem sunt. ita quoque simplex dicitur non quod ex ea possit quicquam componi; nec alterius comparatione sic appellatur, sed simplex est sine compositione et multiplicitate. et natura haec non tantum est primus motor rerum, sed est perfectio et id gratia cuius. nam quod ex se eligibile est et quod in se summam habet pulchritudinem et nobilitatem, id et principium et ex se perfectio existit. Themist. f. 13.

1072a 35. "ἐν τῇ αὐτῇ συσχίῃ," ἡτοι ἐν ἡ ἐστὶ τὸ καθ' αὐτὸ καὶ δι' αὐτὸ αἰρετὸν καὶ ἄριστον, κατ' ἀναλογίαν δέ. καὶ ὁ ἂν εἴη πρῶτον, λεχθήσετο ἄριστον.

1072b 1. ταῦτα εἰπὼν λέγει, ὅτι δὲ ἐστὶ πρὸς οἷς εἵπομεν ἐν τοῖς ἀκινήτοις καὶ τὸ ἕνεκα, δηλοῖ ἡ διαίρεσις, λέγων διαίρεσιν ἐν ἡ πολυλάκεις εἴρηκε τὴν τῶν ἐναντιῶν πεποιχέναι ἀναγωγὴν· ταύτην δὲ πεποιχέναι ἐν τῷ περὶ τ' Ἀγαθῷ ἐπιγραφόμενῳ βιβλίῳ. ἐν δὲ τῇ λέξει τῇ "ἐστὶ γὰρ τινὶ τὸ ἕνεκα," τὸ "γὰρ" ἀντὶ τῷ δὲ συνδέσμῳ ἐκλήπτεον, ὡς ἡ, τὸ δὲ ἕνεκα τινὶ ἐστίν· τὰ γὰρ γνωστέα καὶ πράττομενα ἕνεκα τῆς εὐδαιμονίας τινὶ πράττει, ὅσον τῷ Σωκράτει. [τῷ δὲ] "ὡν τὸ μὲν ἐστὶ τὸ ἕν ἐστι" "ὡν" λέγοι ἂν τὰ ὡν ἕνεκα ἡ πράξις, τὸ δὲ "τὸ δ' ἕν ἐστι" τὸ πράττον. εἴη δ' ἂν τὸ λεγόμενον· τὸ ἕνεκα, ὅπερ ἐστὶ, τούτῳ ἐστίν· τὸ δὲ τῷ ἕνεκα, ἕκ ἐστιν ὅπερ ἐκείνο. τὸ γὰρ κινούμενον ἕνεκα τῷ ἀγαθῷ, ἕκ ἐστίν

ἀγαθόν, τὸ δὲ ἀγαθὸν ὅπερ ἐστίν, ἕνεκα ἀγαθόν ἐστίν. κινεῖτο δὲ ἕως ἕ καταλάβοι τὸ ἀγαθόν· καταλαβὼν δὲ ἵστατο. εἰ δὲ τὸ πρῶτον αἴτιον, ὅπερ καὶ πρῶτον ἀγαθόν ἐστίν, ἀπειρόν ἐστιν, ὁδὸς ποτε ἂν τὴν ὁλότητα τῆς ἀγαθότητος αὐτοῦ, ὥσπερ ἐπὶ τῶν μερικῶν ἀγαθῶν ἔχει, τὸ ἐφειμένον αὐτῷ καταλήψει· διὰ τούτου αἰεὶ κινῆσει ὡς ἐρώμενον ἀκατάληπτον. ταῦτα εἰπὼν λέγει καὶ πῶς κινεῖ τὸ πρῶτον αἴτιον πάντα, ὅτι κινεῖ μὲν τὸ κυκλοφορητικὸν σῶμα ὡς ἐρώμενον καὶ ἐφετόν. κινούμενον δὲ ὑπ' αὐτῷ προσεχῶς ὁ ἕρως αὐτὸς τὰ ἄλλα κινεῖ· ἐπεὶ δὲ πᾶσα κίνησις δοκεῖ ἐξίσταν τὸ πρᾶγμα ἀφ' ὃ ἐστίν, εἶπε δὲ ὅτι ὁ ἕρως κινεῖτο, ἵνα μή τις ὑπολάβῃ ὅτι τῆς ἑαυτῷ φύσεως ἐξίστατο, λέγει "εἰ μὲν ἔν τι κινεῖτο, ἐνδόχετο ἄλλως ἔχειν," τῷ τῷ ἐπεὶ κινεῖτο ὁ ἕρως, ἐνδόχετο αὐτὸν ἄλλως ἔχειν. καὶ πῶς ἐνδόχετο κινούμενος ἄλλως ἔχειν κινούμενος, ἐπάγει· "ὥστε εἰ φορὰ ἡ πρ. ἐν. ἐστίν ἡ κιν., ταύτην δὲ ἐνδ. ἄλλ. ἔχ." καὶ ὑποσικτέον εἰς τὸ "κινεῖτο." ὁ δὲ λέγει τοιούτον ἐστίν. ἐὰν ἐστὶν ἡ ἐνέργεια τῷ ἕρῳ ἡ πρώτη φορὰ, διότι κινεῖτο καὶ καθὼς ὅλως κίνησιν ἔχει, ταύτην λεχθήσετο ὡς ἐνδόχετο ἄλλως ἔχειν, ἡτοι καὶ τόπον φέρεσθαι ἡτοι κύκλῳ κινεῖσθαι. τὸ δὲ "καὶ εἰ μὴ κατ' ὅσια" ἀντὶ τῷ, εἰ καὶ μὴ καὶ τὴν ἑαυτῷ φύσιν κινεῖτο, μηδὲ ἐξίστατο αὐτῇ (αἰδῶς γὰρ ἐστὶ καὶ τὸ κύκλῳ φέρεσθαι), ὁδὸν κωλύει, εἰ μὴ καὶ ἀναγκαῖον αἰεὶ κινεῖσθαι. ταῦτα εἰπὼν λέγει "ἐπεὶ δὲ ἐστὶ — ἄλλως ἔχ," ἡ ὅλως κινεῖσθαι. καὶ δείκνυσιν, τούτῳ δυνάμει λέγων, ὡς εἴπερ ὅλως δύναται ἢ κινεῖσθαι, τὴν πρῶτην ἂν ἐκινεῖτο τῶν κινήσεων. πρῶτη τῶν κινήσεων ἡ κύκλῳ. ταύτην δὲ δεικνύει ὅτι κινεῖ. εἰ δὲ τὴν κύκλῳ κινεῖ, ἕκ ἂν ταύτη καὶ κινήσει διὰ τὸ μίαν κίνησιν ἐν εἶναι· εἰ δὲ ἡ κύκλῳ κίνησις ἐξ ἀνάγκης ἐστίν, ἐξ ἀνάγκης ἄρα καὶ τὸ κινεῖν αὐτὴν ἐστὶν ὄν. καὶ ἡ ἀνάγκη, καλῶς, καὶ ὅπως ἀρχή· ὑποσικτέον εἰς τὸ "ἀνάγκη." λέγει ὅτι ἐπειδὴ ἐξ ἀνάγκης ἐστὶ τὸ πρῶτον αἴτιον, καθὼς ἐξ ἀνάγκης ἐστὶ, καλῶς καὶ ὅπως, τῷ τῷ ὥστε τὸ ἕκ ἂν λέγει ἀρχή· ὥστε ἐρωτῶμενοι ὅτι τὸ πρῶτον αἴτιον ἀναγκαῖον ὅπως ἐστὶν ἀναγκαῖον, ῥητέον ὅτι ὅπως ἐστὶν ἀναγκαῖον ὅτι ἂν αὐτῷ ἕκ ἐστὶ τὸ εἶναι. καὶ συμπεραίνει λέγων, ὁ ἕρως ἄρα ἡρῳ κατὰ.

illud vero initium quod hoc pacto necessarium est, id vere initium est. Themist. f. 14.

ἐπεὶ γὰρ ἡ ἐνέργεια αὐτῷ (τῷ πρῶτῳ αἰτίῳ) ὁδὸν ἄλλο ἐστὶν ἢ τὸ νοεῖν ἑαυτόν, ἡ δὲ ἐνέργεια αὐτῷ ἡδονὴ αὐτῷ ἐστίν, ἐπὶ τῷ ἄρα ταύτην αἰεὶ ζῆ τὴν ζωὴν. λέγων δὲ τῷ νοεῖν ἑαυτόν. ἡτὶς ἔν ἡμῖν ποτε ζωὴ καὶ διαγωγὴ γίνετο, ταύτην αἰεὶ ἐστὶ τὸ πρῶτον αἴτιον, τῷ τῷ αὐτός ἐστὶν αἰεὶ ἡ ἀρίστη ζωὴ.

nostra vero in praestantia permansio eo quod ex variis potentiis constat, parum diuturna est, ut viam sapientiae reperiamus. . . ille vero, qui a sapientia ne punctum quidem temporis vacat, non habet delectationem acquisitam, sed ipsa delectatio est. Themist. f. 14.

ταῦς δὲ ἐλπίδας πάλιν καὶ μνήμας φιλομεν διὰ τὰς ἐνέργειας. . . λέγει δ' ἂν καθ' αὐτὸ νόησιν τὴν κατ' ἐνέργειαν νῦν, ὅστις διαφέρει τῷ καθ' ἑξιν, ὅστις πάλιν καθ' ἑξιν διαφέρει τῷ δυνάμει.

νάμει· ἔτι ᾧ ὁ καθ' ἑξιν νῦς εἶδος καὶ δύναμις καὶ τελειότης τῷ δυνάμει νῦ, ἥτις ἔστι ἐν αὐτῷ γίνεῖ) ἐκ τε τῆς τῷ καθόλου περιλήψεως καὶ ἐκ τῷ τὰ εἶδη χωρίζειν ἀπὸ τῆς ὕλης δύναμει, ἡ τὴν τινὰ ταῦτά ἐστιν ἀλλήλοισι· ὁ τε ᾧ εἶδος τινος χωρὶς τῆς ὕλης λαβὼν ἔχει τὸ κοινὸν τε καὶ καθόλου· ὁ ᾧ τὸ εἶδος τῷ ἀνθρώπῳ λαβὼν χωρὶς τῶν ὕλικῶν περιστάσεων ἔχει τὸ κοινὸν ἀνθρώπων· ἡ ᾧ τῶν καθ' ἕκαστα πρὸς ἀλλήλους διαφορὰ παρὰ τῆς ὕλης λαμβάνεῖ)· τῷτο ᾧ ἐν αὐτῇ γίνεῖ), ἐπεὶ τὰ γε εἶδη αὐτῶν, καθ' ἃ εἰσιν ἀνθρώποι, ὑδεμίαν ἔχει διαφορὰν· ὁ τε τὸ κοινὸν τὸ ἐπὶ τοῖς καθ' ἕκαστα συνιδὼν τὸ εἶδος πάλιν χωρὶς τῆς ὕλης λαμβάνει· τῷτο ᾧ ἐν αὐτοῖς τὸ κοινὸν τε καὶ ταῦτόν· ἐγγίνεῖ) δὲ ἡ τοιαύδε ἔστι τῷ νῦ τὴν ἀρχὴν καὶ μετὰβασιν ἀπὸ τῆς περὶ τὰ αἰσθητὰ συνεχὲς ἐνεργείας, ὥσπερ ὅψιν τινὰ ἀπ' αὐτῶν λαμβάνοντι τὴν καθόλου θεωρητικὴν, ὁ κατ' ἀρχὰς μὲν νόημα καὶ ἔννοια καλεῖται, πλεονάσαν δὲ καὶ ποικίλον καὶ πολυτροπον, ὡς δύναμις καὶ χωρὶς τῆς αἰσθητικῆς ὑποβάθρας ποιεῖν τῷτο, νῦς ἦδη· ὅταν ᾧ ἐν ἔξει γένῃ) τοιαύτη διὰ τὰς συνεχεῖς ἐνεργείας, ὥς οἱ αὐτῷ λοιπὸν ἐνεργεῖν δύναμις, τότε ὁ ὡς ἔστι καλῶμενος νῦς γίνεῖ), ἀνάλογος ὡν τῷ ἐπιστήμονι, ὃς τῷ τε καὶ δύναμιν ἐπιστήμονος λεγομένην καὶ τῷ κατ' ἐπιστήμην ἐνεργῶντος ἐστὶ μετὰ· ὃς ὅσον ἀπολείπειται δοκεῖ τῷ κατ' ἐπιστήμην ἐνεργῶντος, τοσούτον πλεονεκτεῖ τὴν καὶ δύναμιν ἐπιστήμωνα· ἐνεργῶσα δὲ ἦδε ἡ ἔστι ὁ κατ' ἐνεργεῖαν γίνεῖ) νῦς· ἀποκείμενὰ πῶς ἐστὶν ἀθρόα καὶ ἡρεμῶντα νοήματα (*). καὶ ἐπεὶ ἐστὶν ὁ κατ' ἐνεργεῖαν νῦς ὅθεν ἄλλο ἢ τὸ εἶδος τὸ νοούμενον, ὥσπερ ἡ κατ' ἐνεργεῖαν αἰσθησις τὸ κατ' ἐνεργεῖαν αἰσθητόν, ὃ ἐν ἔξει νῦς (ἔτος δὲ ἐστὶν ὁ ὑπὸ αὐτῷ νοεῖν δυνάμενος καὶ τὰ τῶν νοητῶν εἶδη λαμβάνειν καθ' αὐτά), ἔτος ἦδη δύναμις καὶ αὐτὴν νοεῖν· ἐπεὶ ᾧ τὸ νοούμενον εἶδος αὐτὸς ἐστὶν, εἴ γε νοῦν ὁ νοεῖ γίνεῖ). ὁ ἄρα ἔστι ἔχων τὰ τὰ εἶδη νοεῖν, ἔτος ἔστι καὶ δύναμιν ἔχει τὰ νοεῖν αὐτόν· ὁ ᾧ δύναμις νοεῖν, τῷτο αὐτὸ νῦς γίνεῖ), καὶ ἔστιν, ὅταν νοῇ, προηγουμένης μὲν καὶ αὐτὴν νοῦν τὸ νοητὸν εἶδος, καὶ συμβεβηκὸς δὲ αὐτόν, τῷ συμβεβηκέναι αὐτῷ, ὅταν νοῇ, γίνεσθαι ἐκείνο ὁ νοεῖ. πρὸ μὲν ὅν τῷ κατ' ἐνεργεῖαν τὸν νῦν νοεῖν πρὸς ἀλλήλους ἐστὶ τὸ νοῦν καὶ τὸ νοούμενον καὶ ἀντικείμενα ἀλλήλοισι ὡς τὰ πρὸς τι· ὅταν δ' ἐνεργῶσιν, ἐν γινόμενα παύει) τῆς ἀντιθέσεως· ὅθεν ᾧ ἐφαρμόζειν αὐτοῖς οἷον τέ ἐστι τὸν τῷ πρὸς τι λόγον· διὸ ὁ κατ' ἐνεργεῖαν νῦς ὁ αὐτὸς γινόμενος τῷ νοητῷ, εὐλόγως αὐτὴν λέγει) νοεῖν· ὁ δὲ νῦς ὁ κατ' ἐνεργεῖαν αὐτὴν νοεῖ· ὁ ᾧ νοεῖ, τῷτο αὐτὸ γίνεῖ)· τὰ ᾧ εἶδη χωρὶς ὕλης νοεῖ· ὁ ᾧ τότε ἄλλα τὸ τῷδε εἶναι νοεῖ, ὡς προεῖρη).

1072b cum autem intelligit, intellectio eius est actus eius. 40
22. Themist. f. 15.

1072b ἔχει δὲ θεῖον τὸ νοεῖν αὐτόν. "τῷτο μᾶλλον ἐκείν", τατέστι
23. τῷ πρώτῳ νοός ἐστιν· ἐκείνο ὅν φησίν, ὅπερ δοκεῖ τῷ ἐνεργεῖαν νῦ θεϊοτάτον καὶ τιμωτάτον, τῷτο δ' ἐστὶ τὸ νοεῖν αὐτόν... τῷτο μᾶλλον ἐκείναι τῷ πρώτῳ νοός ἐστιν· μᾶλλον ᾧ καὶ ἀκριβέστερα

(*) intellectus actu fit: intellectus enim secundum habitum est universae quodammodo intelligentiae, quae repositae sunt et quiescunt. Sepulv.

νοεῖ αὐτὴν ὁ πρῶτος νῦς, εἴπερ ὁ ἐνεργεῖα νῦς αὐτόν. ὅτε ὅν ὁ ἐνεργεῖα νῦς αὐτὴν νοεῖ, ὥσπερ ὁ πρῶτος νῦς αὐτόν, ὅτε αἰεὶ, ἀλλὰ ποτὲ καὶ ὀλιγάκις, ὁ δὲ πρῶτος νῦς αὐτὴν αἰεὶ νοεῖ· ὅθεν ᾧ ὁ πρῶτος νῦς ἄλλο νοεῖ ἢ αὐτόν· τῷ μὲν ᾧ εἶναι νοητὸς νοεῖ) πρὸς αὐτὴν, καὶ τῷ ἐνεργεῖα καὶ φύσει τῇ αὐτῷ νοητὸν εἶναι αἰεὶ νοούμενος ἔστι, ὅθεν ὅτι ὑπὸ τῷ αἰεὶ ἐνεργεῖα νοῦντος· αἰεὶ δὲ ἐνεργεῖα νοῦν ἐστὶ νῦς αὐτός· μόνος αἰεὶ ἄρα αὐτὴν νοήσει. μᾶλλον δὲ καθ' ὅσον ἐστὶν ἀπλῶς· ὁ ᾧ ἀπλῶς ἀπλῶν τι νοεῖ, ὅθεν ὁ ἀπλῶν ἐστὶ νοητὸν πλὴν αὐτό· ἀμειγρὸς ᾧ ἔτος καὶ αἰὺλος καὶ ὅθεν ἔχων ἐν αὐτῷ δύναμις· αὐτὴν ἄρα μόνον νοήσει. καθὸ μὲν ᾧ νῦς ἐστὶν, αὐτὴν ὡς νοητὸν νοήσει· καθὸ δὲ ἐνεργεῖα καὶ νῦς ἐστὶ καὶ νοητόν, αὐτὴν νοήσει αἰεὶ· καθὸ δὲ ἀπλῶς ἐστὶ, μόνος τῶν νοητῶν μόνον αὐτὴν νοήσει. καὶ ἔστιν ἡ θεωρία, ἐν ᾗ αὐτὴν νοεῖ, τὸ ἴδισον καὶ ἄριστον.

δείξας ὅτι ὁ θεὸς ἡ πρώτη ἀρχὴ ζῶν ἀίδιον καὶ ἄριστον ἐστὶν, 1072b
αἰτιατὴ) τῆς Πυθαγορείας καὶ Σπεύσιππον εἰπόντας ὅτι τὸ καλλίστον 30.
καὶ ἄριστον ἐκ ἐστὶν ἐν ἀρχῇ, ὅθεν δύνασθαι λέγειν τὴν ἀρχὴν ἄριστον, διότι τὸ σπέρμα καὶ τὸ καταμήνιον ἀρχαὶ μὲν εἰσι τῶν ζώων καὶ ἐκ εἰσὶν ἄριστα, ἀλλ' ἔστι μᾶλλον ἄριστον τὸ ἐκ τῷ σπέρματος καὶ τῷ καταμήνιῳ γεγενῆς.

nam deus est lex et ratio causaeque rectitudinis entium atque eorumdem ordo est; nec est lex ut haec quae in libris ponitur, sed lex viva, perinde ac si cogitatione depingere posset legem animatum esse sequere intelligere posse ect. Themist. f. 16.

at iam aliqui sunt opinati praestantiam ac pulchritudinem reperiri non posse in initio rei, ut secta Pythagoreorum et Leucippus commenti sunt. Themist. l. 1.

δέδεικε) δὲ καὶ ἐν τῷ Θ τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως ὅτι καὶ ἀπώ- 1073a
ματος καὶ ἀμερῆς ἐστὶν ἡ τοιαύτη ὑστία· καὶ ὑπομνησκει τῶν ἐκεῖ 5.
ρήθέντων.

ἀπειρον δὲ σῶμα ὅτι ὅλως ἐκ ἐστὶ δέδεικε) καὶ ἐν τῷ Γ τῆς 1073a
Φυσικῆς Ἀκροάσεως (c. 5), δέδεικε) καὶ ἐν τῷ Α τῆς περὶ Οὐρανῶ 10.
(c. 5).

ἀλλὰ μὴν καὶ ἀπαθὲς ἐστὶ τὸ πρῶτον αἷτιον καὶ ἀναλλοίωτον· εἰ 1073a
ᾧ ὅλως ἐκινεῖτο, τὴν πρώτην ἀν ἐκινεῖτο τῶν κινήσεων τὴν καὶ τό- 11.
πον, ταύτην δὲ δέδεικε) ὅτι ἐκινεῖται· εἰ δὲ μὴ ταύτην, χολῇ
γε τὰς ἄλλας.

δεῖ δὲ μὴ λανθάνειν ἀλλὰ μεμνησθαι καὶ ἐνθυμείσθαι καὶ τὰς τῶν 1073a
ἄλλων ἀποφάσεις καὶ γνώμας· καὶ τίνος χάριν δεῖ μεμνησθαι, ἐπά- 14.
γει, ὅτι σαφὲς ὅθεν τι περὶ τῶν πλήθους τῶν τοιούτων αἰτίων εἰρή-
κασι, πότερον τὰ τοιαῦτα αἰτία τρία εἰσὶν ἢ ἕκαστον ἢ ἄλλος τις
ἀριθμός· οἱ μὲν ᾧ τὰς ιδέας αἰτίας τῶν τῇδε τιθέμενοι πότερον καὶ
τῶν κινήσεων αἰτίας ἐτίθεντο ὅθεν λέγουσιν.

εἰ ᾧ αἱ ιδέαι ἀριθμοί, ὁ δ' ἀριθμὸς ἄχρι τῆς δεκάδος ἴσας, 1073a
αἱ ιδέαι ἄρα δεκάδες εἰσὶν· πάλιν εἰ αἱ ιδέαι ἀριθμοί, ὁ δ' ἀριθ- 20.
μὸς ἀπείρος, αἱ ιδέαι ἄρα ἀπείροι· ὥς ὅδαμῶς περὶ τέτων ἀπε-
φήναντο· εἴτε μόνως ἀπείρους αὐτὰς δεῖ λέγειν εἴτε μόνως πεπε-
ρασμένας.

1073^a τί δὲ ἡ πρώτη καὶ ἀπλανὴς ἔχ' ὑπὸ τῆς οἰκείας ψυχῆς κινη-
 24. θήσεται; ἢ κινεῖται μὴ καὶ ἡ ἀπλανὴς καὶ αἱ λοιπαὶ σφαῖραι ὑπὸ τῶν
 οἰκείων ψυχῶν, ἀλλ' ἔχ' ὡς τὰ ζῶα (τῶν ἡ. αἱ ψυχαὶ ῥίπτουσι
 καὶ βιάζονται) τὰ ἐν οἷς εἰσὶ σώματα), ἀλλ' ὅπως ὥσπερ ἐν τῷ Β
 τῆς περὶ Οὐράνου (c. 12) εἶρηται; ὑπὸ δὲ τῶ πρώτῃ κινῶν) ὡς
 ἐφετῶ καὶ ὁρεκτῶ. ἀλλὰ ταῦτα μὴ προδιωρίζω, "ἡμῖν δέ," φησὶν
 ὁ Ἀριστοτέλης, "ἐκ τῶν ὑπ. καὶ δεδειγμένων ῥητέον" ὅτι ἡ πρώτη
 ἀρχὴ τῶ πρώτον πάντων τῶν ὄντων ἀκίνητόν ἐστι καὶ καθ' αὐτὴ καὶ
 συμβεβηκός, κινῶν δὲ ὡς ἐφετὴν δηλονότι τὴν πρώτην καὶ αἰθίον καὶ
 μίαν κίνησιν.

1073^a δέδεικται ὅτι καὶ τῶτο ἐν τῇ Φυσικῇ Ἀκροάσει (Θ).
 28. λέγει δὲ πᾶν τὴν ἀπλανῆ, ἣν φάμεν κινεῖν ὡς ἐφετὴν τὴν
 1073^a πρώτην καὶ ἀκίνητον ὕσιν.
 29.

1073^a δέδεικται ἐν τῇ περὶ Οὐράνου· ἐπειδὴ ὅν τῶτο ὁρῶμεν, ἀνάγκη
 32. καὶ τῶν πλανωμένων ἐκάστην φορὰν ὑπὸ ἀκινήτου κινεῖσθαι καὶ καθ' αὐτὴν
 ἀκινήτου ὕσιν. εἰ δὲ εἴη γεγραμμένον "ὑπὸ ἀκινήτου τε κινεῖσθαι
 καθ' αὐτό," καὶ διὰ ταύτης τῆς γραφῆς τὸ αὐτὸ δηλοῖ, καὶ ὁ μόνον
 ὑπὸ ἀκινήτου καὶ καθ' αὐτὴ ὕσιν ἀνάγκη αὐτὴν κινεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ
 ὑπὸ αἰθίου.

substantiae vero sequentium corporum motrices ne-
 cessario multae sunt pro numero corporum quae moventur
 ab eis; et hae quidem per se immobiles sunt, per accidens
 tamen moventur perinde atque anima. nec tantum immo-
 biles sunt, sed et perpetuae etc. Themist. f. 17.

1073^b ἡ δὲ λέξις "ὅτι περὶ πλῆθους ὁδὸν εἰρήκασιν ὁ τι καὶ σφαῖρες
 13. εἰπεῖν" (l. 16), περιπέφρασαι. ἔστι ὅτι τὸ λεγόμενον ἴσον τῷ περὶ
 πλῆθους ὁδὸν εἰρήκασιν. ταῦτα εἶπε καὶ μέλλων λέγειν ὅσον ἐστὶ τὸ
 πλῆθος τῶν σφαιρῶν.

1073^b τῶτο εἰπὼν εὐθὺς ἰσορεῖ ἅ τε Εὐδόξος περὶ τῶν σφαιρῶν
 17. ἔλεγε καὶ τῶ πλῆθους αὐτῶν καὶ Κάλλιπος· καὶ δεξιόμενος τὴν προ-
 Δίχην τῶν σφαιρῶν, ἣν ὁ Κάλλιπος προσέθηκεν (ὁ ὅτι Εὐδόξος
 εἴκοσι καὶ ἕξ τὰς πάσας ἐτίθετο, Κάλλιπος δὲ τριάκοντα καὶ τρεῖς),
 ὅπως αὐτῶ ταῖς τριάκοντα καὶ τρισὶν ἄλλας εἴκοσι καὶ δύο προσέ-
 θησι. "Εὐδόξος — σφαῖραι." ὅσας μὴ ὅν τὰς σφαῖρας καὶ οἷως
 κινεῖσθαι καὶ διὰ τίνος αἰτίας Εὐδόξος καὶ Κάλλιπος καὶ ὕστερον Ἀρι-
 35. στοτέλης ἔλεγον, ἐν τῷ δευτέρῳ τῆς περὶ Οὐράνου (2 12 p. 293
 a 4) καὶ τὴν τῆς λέξεως ἐξηγήσιν τὴν "καὶ ἐπὶ διὰ τῶτο δὲ ἐν ἔχουσι
 σῶμα καὶ αἱ ἄλλαι φοραί," ὥς τῶ "παντὸς δὲ πεπερασμένου σώ-
 ματος πρὸς πεπερασμένον ἢ δύναμις ἐστὶ," μὴ πολλῆς εἶρηται τῆς
 ἐπιμελείας. σχεδὸν δὲ καὶ τὸ ἐνεσῶς χωρίον τὸ "Εὐδόξος" κτλ. ὥς
 40. τῶ "τὸ μὴ ὅν πλῆθος τῶν σφαιρῶν ἔξω τοσούτων" (p. 1074 a 14)
 ἐκεῖσε ἐξηγησάμεθα. διὸ ἐκεῖθεν τὴν τῶτα σαφήνειαν ὁ βυλόμε-
 νος πορίζω. ἐπεὶ δὲ τινες τῶν λέξεων ἐκεῖσε ἔκ ἐσαφήνισθη-
 σαν, νῦν ἄξιον ἐστὶ αὐτὰς ἐπισκέψασθαι. ὧν διὰ τῆς πρώτης τῆς
 "ὧν τὴν μὴ πρ. — εἶναι" ὁ τῶτο φησιν, ὡς ἂν τῷ δόξειεν, ὅτι ἡ
 45. ἀπλανὴς πρώτη ἐστὶ, καίτοι καὶ ὅσας πρώτης, ἀλλ' ὁ φησι τῶτο
 ἐστὶν, ὅτι τριῶν ὕσιν σφαιρῶν καὶ Εὐδόξον τῶν φερουσῶν τὴν ἥλιον,
 ἢ μὴ πρώτη καὶ περιέχουσα τὰς λοιπὰς δύο καὶ τὴν αὐτὴν τῇ ἀπλανεῖ

κινωμένη κίνησιν (ἀπὸ ἀνατολῆς ἢ ἐπὶ δύσιν ἔλεγον αὐτὴν κινεῖσθαι,
 καὶ δι' ἣν αἰτίαν εἵπομεν ἐν τῇ περὶ Οὐράνου), αὕτη ὅν ἡ πρώτη ὡς
 ἀπλανὴς ἐνομιζέτο τῷ Εὐδόξῳ πρὸς τὰς λοιπὰς δύο τὰς ὑπ'
 αὐτῆς περιεχομένας. καὶ ὁ μόνον τὴν τῶ ἥλιος πρώτην σφαῖραν
 5 ἀπλανῆ ἔλεγον, ἀλλὰ καὶ τὴν τῶ Κρόνου καὶ τὴν τῶ Διὸς καὶ τὰς ἐκάστη
 τῶν ἄλλων ἀστέρων πρώτας καὶ μεζώνας ἀπλανεῖς ἔλεγον, ὡς εἶναι
 μίαν μὴ ἀπλανῆ τὴν πρώτην, ἐν ἣ τὸ χῶμα τῶν τὰ ζῶδια ἀναπλη-
 ρούντων ἀστέρων εἰσὶν, ἑτέραν δὲ τὴν τῶ Κρόνου, καὶ ἄλλην τὴν τῶ
 Διὸς, καὶ ἐφεξῆς ὡς ἀνάστρας Θεόφραστος ἔλεγον. τὸ δὲ "τὴν δὲ
 10 τρίτην — ζῶδιον" λελοξωμένον κύκλον ἐν τῷ πλάτει τῶν ζῶ-
 δίων ἔλεγον, ὡς ἐν τῇ περὶ Οὐράνου εἶρηται, ὃν δοκεῖ ὁ ἥλιος τῷ
 ἑαυτοῦ κέντρῳ γράφειν φερόμενος ὑπὸ τῆς ἐν ἣ δέδετο σφαίρας, ὅς
 καὶ δοκεῖ ἐκπίπτειν τὰ τροπικὰ σημεῖα διὰ τὸ μὴ αἰεῖ, ὅταν τὰς τρο-
 πὰς ὁ ἥλιος ποιῇ, ὁρᾷσθαι ἀπὸ τῶν αὐτῶν τόπων ἀνατέλλων. τὸ
 15 δὲ "ἐν μεζῶνι δὲ πλάτει λελοξωῶσθαι καθ' ὃν ἡ σελήνη φέρεται" ἢ
 καθ' ὃν ὁ ἥλιος" ἴσον ἐστὶ τῷ τὸ δὲ πλάτος τῆς λοξώσεως τῶ
 κύκλου, ὃν ἡ σελήνη τῷ αὐτῆς κέντρῳ γράφειν δοκεῖ, μεζῶν ἐστὶ
 τῶ πλάτους τῆς λοξώσεως τῶ κύκλου, ὃν ὁ ἥλιος τῷ οἰκείῳ κέντρῳ
 γράφειν δοκεῖ· κατελήητο ὅτι καὶ τῶτο ἐκ τῶ μὴ ἐκ τῶν αὐτῶν
 20 τόπων τὰς ἀνατολὰς ἐν ταῖς τροπαῖς τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην
 ποιεῖσθαι. ἔξω ὅτι ὁ ὀρίζων κύκλος ὁ ἀντιμέσος, ἰσημερινός δὲ ὁ
 δεξ, ὁ λελοξωμένος δὲ ἐν τῷ πλάτει τῶν ζῶδιων, ὃν ὁ ἥλιος τῷ
 ἑαυτοῦ κέντρῳ δοκεῖ γράφειν, ἔξω ὁ ἀεγ, ὃν δὲ πάλιν ἡ σελήνη
 τῷ ἑαυτοῦ κέντρῳ γράφειν δοκεῖ ἔξω ὁ ἡμερ. καὶ ἀνατελλέτω ὁ
 ἥλιος καθ' ἣν ὥραν ποιεῖ τὴν θεινὴν τροπὴν ἀπὸ τῶ α σημεῖου,
 καθ' ἣν δὲ τὴν ἰσημερίαν, ἀπὸ τῆς δ σημεῖου. δηλονότι ὅτι τὸ με-
 25 ζῶν πλάτος τῆς λοξώσεως ἢ δα περιφέρειαν ἐστὶν. ἡ δὲ σελήνη ὅταν
 τὴν πρὸς τὸ βόρειον τροπὴν ποιῇ, ἀνατελλέτω ἀπὸ τῶ η σημεῖου·
 φανερόν δὲ ὅτι τὸ μεζῶν πλάτος τῆς λοξώσεως αὐτῆς ἢ δη περι-
 φέρειά ἐστι, καὶ ἔστι μεζῶν τῆς δα περιφέρειας, ἥτις ἦν τὸ μεζῶν
 πλάτος τῆς ἥλιος λοξώσεως. τῶτα ὅν ἐστὶ δηλωτικὸν τὸ "ἐν με-
 30 ζῶνι πλάτει λελοξωῶσθαι καθ' ὃν καὶ ἡ σελήνη φέρεται" ἢ καθ' ὃν ὁ
 ἥλιος." τὸ δὲ "τῆς δὲ τρίτης ἀπάντων τῶν πόλεις ἐν τῷ διὰ μέ-
 1073^b σων τῶν ζῶδιων εἶναι" ἀντὶ τῶ, πᾶσαι αἱ τρίται σφαῖραι τὰς πό-
 28. λεις ἔχουσιν ἐν τοῖς κύκλοις τοῖς γραφικομένοις διὰ μέσων τῶν ζῶ-
 32. δίων ὑπὸ τῶν κέντρων τῶν ἀστρων. τὸ δὲ "τὴν αὐτὴν ἐτίθετο —
 1073^b τάξιν," τῶτα τῶν ἀποσημάτων, ἀντὶ τῶ, ὅποιας ἔλεγον Εὐδόξος
 πρώτας καὶ δευτέρας σφαῖρας, ταύτας καὶ ὁ Κάλλιπος πρώτας
 ἔφασκεν· καὶ ὅσον ἂν, φέρε εἰπεῖν, ἀφεστηκέναι τὴν Κρονιακὴν τῆς
 Ἑρμαϊκῆς σφαίρας ἔλεγον ὁ Εὐδόξος, τοσούτων καὶ ὁ Κάλλιπος
 1074^a ἔφασκεν αὐτὴν ἀφεστηκέναι. τὸ δὲ "καθ' ἕκαστον τῶν πλανωμέ-
 1. νων ἑτέρας σφαῖρας μιᾶ ἑλάττους εἶναι τὰς ἀνελιττάσας," ἀντὶ τῶ
 ἐπειδὴ αἱ τὴν Κρόνον φέρουσαι σφαῖραι τέσσαρες εἰσιν, αἱ ἀνελίτ-
 45. τῶσαι τρεῖς ἔξωσαν· αἱ ὅτι τρεῖς μιᾶ ἑλάττονας εἰσὶ τῶν τεσσά-
 ρων. πάλιν ἐπεὶ αἱ τὴν Ἄρεα καὶ Κάλλιπον φέρουσαι πέντε εἰσὶ,
 προσκεῖσθαι αὐταῖς ἀνελιττάσας τέσσαρες· αἱ ὅτι τέσσαρες
 μιᾶ ἑλάττους εἰσὶ τῶν πέντε· καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως. τίνα δὲ
 χρεῖαν τῷ Ἀριστοτέλει παρέχεν ἡ τῶν ἀνελιττῶσων προδίκη,

1047 α εἶρη) ἐν τῇ περὶ τῶ Οὐρανῷ. τὸ δὲ “ὅς ἐστι τὸ αὐτὸ ἀποκαθιστάσας
 3. τῇ θέσει τὴν πρώτην σφαῖραν αἰετὶς ὑποκάτω τεταγμένῃ ἄστρῳ”
 ὁ ἅλῳ ἐξαι γράψασιν κύκλῳ τινός. ἔξωσαν ἡδὲ τρεῖς κύκλοι, ὁ
 αβ καὶ ὁ δε καὶ ὁ ζη. ἐν δὲ τῷ ζη ἔξω ἀστὴρ, οἷον ὁ Ζεύς, καὶ ἔξω
 τὸ κ σημειῖον. τὸ δὲ α ἔξω σημειῖόν τι καὶ τὸ δ καὶ τὸ ζ καὶ τὸ βεη·
 μη ἔξωσαν δὲ ἀστέρες, ἀλλὰ νενοήθωσαν μόνον σημειῖα τινα, καὶ
 τὸ α καὶ τὸ δ καὶ τὸ ζ ἐπὶ τῆς αὐτῆς εὐθείας· ὁμοίως καὶ τὰ βεη·
 καὶ κεκινήθω ἡ μὲν αβ σφαῖρα ὡς ἐπὶ τὸ β σημειῖον ὥστε ἐλθεῖν τὸ α
 ἐν ὧ τὸ β ἐστίν· ἡ δὲ δε καὶ ἡ ζη κεκινήθωσαν ἰσοταχῶς ὡς ἐπὶ
 τὰ δζ· ὥστε ἔρχεσθαι τὰ εη ἐπὶ τὰ δζ. ἐπεὶ ἔν ἐπὶ τὰ αὐτὰ
 10 κινῶν) ἡ εδ καὶ ἡ ηζ σφαῖραι ἰσοταχεῖς ἔσται, δηλονότι ἡ τῆς ηζ
 σφαίρας κίνησις διπλασίῳ ἐστὶ τῆς εδ σφαίρας κινήσεως· ὅση
 γὰρ ἔστιν ἡ τῆς ηζ σφαίρας κίνησις, τοσαύτην αὐτῇ ἐνδίδωσι καὶ
 ἡ τῆς εδ σφαίρας κίνησις, ἐπειδὴ ἐπὶ τὰ αὐτὰ φέρον)· ὥστε ἐν
 ὧ χρόνῳ τὸ ε ἐπὶ τὸ δ ἦλθεν, ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ τὸ η τὴν ηζ κύ-
 15 κλον ὅλον διελθὼν ἦλθεν ἀνὰ πάλιν ἐπὶ τὸ η, εἰ μὴ ἡ αβ σφαῖρα
 ἀντιφερομένη τῇ δε καὶ ὡς ἐπὶ τὸ β αὐτὴν ἔλκευσα ὅτι εἶα αὐτὴν
 ἐνδιδόναι τῇ ζη σφαῖρα ἄλλην τοσαύτην κίνησιν ὅσην αὐτὴ κι-
 νεῖ)· ὥστε ἡ αβ ἐμποδίζετο τὴν δε καὶ ὡς ἐπὶ τὸ β ἔλκευσα, καὶ
 ἡ δε ἐμποδίζει τὴν ζη, καὶ ἐπὶ τούτῳ αἰετὴν αὐτὴν θέσιν ἡ ζη
 20 περιφέρεια φυλάττει τῇ θέσει τῆς αβ· ὥστε ὅταν τὸ η ἐπὶ τὸ ζ
 ἔλθῃ, καὶ τὸ ζ ὅπου νῦν τὸ η ἐστὶ, τότε καὶ τὸ α ἐλεύσεθ) ὅπου νῦν τὸ
 β ἐστὶ, τὸ δὲ β ὅπου τὸ α, καὶ εἰσι πάντοτε ἐν τῇ αὐτῇ εὐθείᾳ τὰ
 αζ καὶ βη σημεία, καὶ ὅταν μὲν ἀνατέλλῃ τὸ α, ἀνατέλλει καὶ τὸ ζ,
 καὶ πάλιν ὅταν δύνηται τὸ β, τότε καὶ τὸ η, καὶ ὅποτε ἔτε προανατέλ-
 25 λουσιν ἔτε προδύνουσι τὰ αζ. καὶ ἡ αβ καὶ ἡ ηζ ἐπὶ τὰ αὐτὰ φέ-
 ρων), τὸ αὐτὸ συμβήσεθ). ἡ δὲ δε σφαῖρα νενοήθω ἀνεκίττωσα.
 τὸτο ἔν ἔστιν ὁ φησι “ὅς ἐστι τὸ αὐτὸ ἀποκαθιστάσας τῇ θέσει τὴν
 πρώτην σφαῖραν αἰετὶς ὑποκάτω τεταγμένῃ ἄστρῳ.” καὶ εἴη ἀνὰ τὸ
 λεγόμενον ἔτω. κινεῖσθαι νενοήθωσαν αἱ ἀνεκίττωσαι, ὥστε ποιεῖν
 τὴν πρώτην καὶ ἑξωτάτην τῶν σφαιρῶν τῶν φερουσῶν τὴν Δία
 σφαῖραν αἰετὴν αὐτὴν θέσιν φυλάττειν πρὸς τὴν σφαῖραν ἐν ἣ
 ἐνδεδεθ) ὁ ἀστὴρ, καὶ μηδέποτε ἡγείσθαι τὰ λαμβανόμενα ἐν τῇ
 30 πρώτῃ σφαῖρα σημεία τῶν λαμβανομένων ἐν τῇ σφαῖρᾳ ἐν ἣ ὁ
 ἀστὴρ ἐνδεδεθ) σημειῖον, ἀλλὰ αἰετὶς συνανατέλλειν καὶ συνδύνειν.
 τὸ δὲ 35 “ἐν αἷς μὲν αὐτὰ φέρεθ) σφαῖραις, αἱ μὲν ὅκτω αἱ δὲ πέντε καὶ εἰκο-
 σὶν εἰσιν,” ἴσον ἐστὶ τῷ ὥστε καὶ τὴν Κάλλιππον ὅκτω μὲν εἶναι τὰς
 τῶ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης, εἰκοσι δὲ καὶ πέντε τὰς τῶν ἄλλων, Κρόνον
 Διὸς καὶ τῶν λοιπῶν· τὸ ἡδὲ πρὸ ὀλίγου ῥηθέν, “τῷ δ’ ἡλίου καὶ τῆς
 σελήνης δύο ὥτετο προδετέας εἶναι,” ἴσον ἐστὶ τῷ ἀνὰ μίαν· ἐπεὶ
 40 ἡδὲ Εὐδόξος ἐξ ἐτίθετο τὰς τῶ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης, ὁ δὲ Κάλ-
 λιππος ὅκτω αὐτάς φησι, δηλονότι ἀνὰ μίαν αὐταῖς προσέθηκεν.
 ὁμοίως καὶ ταῖς λοιπαῖς τῶν πέντε ἀστέρων σφαῖραις ἀνὰ μίαν προ-
 σέθηκε· τὸ ἡδὲ Εὐδόξου τέτταρας λέγοντος εἶναι ἑκάστη τῶν λοιπῶν
 1074 α πέντε ἀστέρων, ὅτος πέντε αὐτάς πεποίηκεν. τὸ δὲ “τῶν δὲ 45
 7. μόνας ἀνεκίττωσιν καὶ δεῖ, ἐν αἷς τὸ κατωτάτω τεταγμένον φέρεθ),”
 ἀντὶ τῶ μόνας τὰς τὴν σελήνην (αὕτη γὰρ ἐστὶ κατωτάτω πάν-
 των τῶν ἀστέρων) φερούσας καὶ δεῖ ἔχειν ἀνεκίττωσας. τὸ δὲ “αἱ μὲν

τὰς τῶν πρώτων δύο ἀνεκίττωσαι ἐξ ἔσον), ἀντὶ τῶ αἱ τῶ Κρόνον
 καὶ Διὸς ἀνεκίττωσαι ἐξ ἔσον)· ἐπεὶ ἡδὲ τέτταρές εἰσιν αἱ τῶ Κρόνον
 φέρουσαι καὶ τέτταρες αἱ τῶ Δία, δεῖ δὲ καθ’ ἑκάστην ἀστέρα τὰς ἀνε-
 κίττωσας μιᾷ ἐλάττωσιν εἶναι, ἐξ ἔσον) αἱ τῶ Κρόνον καὶ Διὸς ἀνεκίττω-
 5 σαι. ἐπὶ δὲ τῶν λοιπῶν τεττάρων, Ἀρεὸς Ἀφροδίτης Ἑρμῆς ἡλίου,
 πέντε καθ’ ἑκάστην ὅσων τῶν φερουσῶν, τέτταρες. γίνον) ἔν αἱ πᾶ-
 σαι ἀνεκίττωσαι δις μὲν τρεῖς αἱ Κρόνον καὶ Διὸς, τετράκις δὲ τέττα-
 ρες Ἀρεὸς Ἀφροδίτης Ἑρμῆς ἡλίου· ὥστε πᾶσαι δύο καὶ εἰκοσι,
 ἦσαν δὲ αἱ φέρουσαι ὅκτω μὲν αἱ Κρόνον καὶ Διὸς, πέντε δὲ καὶ εἰκοσι
 τῶν λοιπῶν πέντε· τριῶν ἔν τέτων καὶ τριακοντα ταῖς δύο καὶ εἰκοσι
 συντεθεισῶν ἀνεκίττωσας, ἅπασαι εἰσι πέντε καὶ πενήκοντα. ταῖς
 10 ἡδὲ τὴν σελήνην φερούσας, ὡς εἶρη), ὅθεν δεῖ ἀνεκίττωσῶν, ἐχά-
 της ὅσης· ἔτω ἡδὲ Ἀριστοτέλης εἰρήκεν, ὅτι μόνας καὶ δεῖ ἀνεκίττω-
 ναι ἐν αἷς φέρεθ) τὸ κατω τεταγμένον ἄστρῳ. τὸ δὲ ἐπαχθὲν “εἰ 1074 α
 12. δὲ τῇ σελήνῃ τε καὶ τῷ ἡλίῳ μὴ προσδείη τις αἷς εἰπομεν κινήσεις,
 αἱ πᾶσαι σφαῖραι ἔσον) ἑπτὰ καὶ τετταράκοντα,” τὸτο παραχρῆν
 ποιεῖ. ἐὰν ἡδὲ ἀφέλωμεν τὰς τῶ ἡλίου δύο καὶ τὰς τῆς σελήνης
 δύο, αἷς προσέθηκε Κάλλιππος, καὶ ὁ ἅλῳ ὅτι δύο ἄλλας ἀπὸ τῶ
 ἡλίου τὰς ἀνεκίττωσας ἐκείνας (ἀφαιρεμένων ἡδὲ ἐκείνων δεῖ συνα-
 20 φαιρεῖν καὶ τὰς μελλύσας αὐτάς ἀνεκίττειν), ἐξ μὲν ἔσον) ἀφαιρε-
 μέναι, δύο αἱ φέρουσαι τὴν ἡλίον καὶ δύο αἱ ταύτας ἀνεκίττωσαι
 πρὸς ταῖς δύο ταῖς τῇ σελήνῃ προσθεθείσας ὑπὸ Κάλλιππου, ὅκετι
 δὲ συμβαίνει τέτων ἀφαιρεθεισῶν ἀπὸ τῶν πέντε καὶ πενήκοντα
 λοιπὰς εἶναι πάσας ἑπτὰ καὶ τετταράκοντα, ἀλλὰ ἐνέα καὶ τεττα-
 25 ράκοντα καταλιμπάνεσθαι, ἡ ὡς ἐπιλελησμένος ὅτι τῆς σελήνης καὶ
 τέτταρας ἀλλὰ δύο μόνας ἀφείλεν. εἰ μὴ ἄρα δεῖ λέγειν ὅτι τῶ
 μὲν ἡλίου τὰς τέτταρας ἀφείλεν, αἷς αὐτὰς προσέθηκεν ἀνεκίττωσας,
 καὶ ἀμφοτέρων, αἷς ὁ Κάλλιππος· καὶ ἔτως ὅκτω τῶν ἀφαιρεθεισῶν
 ὅσων ἀπὸ τῶν πενήκοντα καὶ πέντε, αἱ λοιπαὶ εἰσιν ἑπτὰ καὶ τετ-
 30 τράκοντα, καὶ ἔτως συμβαίνει εἶναι ὅν Ἀριστοτέλης φησὶν ἀριθ-
 μόν. ἡ ὡς φησὶν ὁ Σωσιγένης ἐπισήσας, βέλτιον εἶναι φησὶ λέ-
 γειν τῶ ἀριθμῷ παρόραμα νομίζειν τοῖς γράφεσι γεγονέναι, ἡ τὰς
 αὐτάς ἐβδόμας καὶ ὀγδόας σφαῖρας ποιεῖν. ὥστε καὶ τὰς — ἀκινήτ.”

omnes igitur sphaerae deferentes et revolventes eas 1074 α
 13. quinque erunt et quinquaginta. quodsi lunae solive quis-
 piam eos non addiderit quos diximus motus, omnes sphaerae
 quadraginta erunt et septem. Themist. f. 18.

ἀλλὰ τίνα τὰ τῶν σφαιρῶν ποιητικὰ αἷτια, αἱ νῦν παραδί- 1074 α
 14. δωσι; πότερον αἱ ψυχὰς καὶ τὰ εἶδη αὐτῶν; ἡ καὶ τὰς τέτων ψυ-
 χὰς φησιν, ἐπεὶ ἔχῃ αὐτὴ θεοί; αὐτὴ ἡδὲ εἶδη ἔσται τῶν σφαιρῶν ἐν
 αὐταῖς εἰσὶ, καὶ κινεῖ αὐτάς κύκλῳ διὰ μέσης τῆς φύσεως μιᾶς
 ὅσης καὶ τῆς αὐτῆς κινήσεως· καὶ ἄλλη ἡ τῆς ψυχῆς καὶ ἄλλη ἡ
 τῆς φύσεως κίνησις, καὶ ἔχουσιν ἀπὸ μὲν τῆς φύσεως αἱ σφαῖραι
 τὴν αὐτοφυῆ καὶ ἀβίαστον καὶ κατ’ αὐτὸ τὸ εἶδος ἐπιτηδεύοντα πρὸς
 20 τὴν κινεῖσθαι, ἀπὸ δὲ τῆς ψυχῆς τὴν μεταβατικὴν ἐνέργειαν, πρὸς
 ἣν πεφύκασι διὰ τὴν φύσιν. καὶ τὰς τέτων ἔν ψυχὰς λέγει, ἀλλ’
 ἑτέρας ὅσας ἀσωμάτους καὶ χωρὶς σώματος ὄντας, ὑφειμένους μὲν
 τῶ πρώτῳ νῦν ὅσον αἱ σφαῖραι, εἰ χρὴ λέγειν, τῆς ἀπλανῆς, ὑπερ-

τέρας δὲ τῶν ψυχῶν τῶν σφαιρῶν· ὥς τε καὶ αἱ σφαῖραι ὑπὸ μὲν τῶν οἰκείων ψυχῶν κινῶνται, ὡς περ εἴρηται, ὑπὸ δὲ τῶν τοιαύτων θεῶν, ὡς ἡ ἀπλανὴς ὑπὸ τῆς πρώτης νοός. κινεῖται δὲ ἡ ἀπλανὴς ὑπὸ τῆς πρώτης κινητικῆς τῆς ἐπ' ἀπειρον κίνησιν· ὅ γάρ ἐστιν ἡ ψυχὴ τῆς ἀπλανὸς αἰτίας τῆς ἐπ' ἀπειρον κινεῖσθαι, ὅδ' ὑπ' αὐτῆς τὸτο ἔχει, ἀλλ' ὑπὸ τῆς πρώτης κινητικῆς. ὡς περ γὰρ τὴν κίνησιν ἀπὸ ψυχῆς ἔχει, ὡς περ εἴρηται, ὅταν τὸ ἐπ' ἀπειρον καὶ αἰεὶ καὶ τὰ αὐτὰ καὶ ὡσαύτως καὶ περὶ τὰ αὐτὰ καὶ ἐν τῷ αὐτῷ καὶ ὅσα τοιαῦτα ἀπὸ τῆς ἀκινήτου νοεράς αἰτίας ἐφίηται τῷ ὕμνῳ. ὡς ἔν' ὁ ὕμνος ὑπὸ τῆς πρώτης κινεῖται κινητικῆς, ὅταν καὶ αἱ πλανώμεναι σφαῖραι ὑπὸ τῶν οἰκείων κινητικῶν τελειωμένων καθ' ἑκάστην καὶ ἀγαθυνομένων ὑπὸ τῆς πρώτης κινητικῆς, ἀλλὰ μὴ μᾶλλον ἄλλα δὲ ἦττον, τὰ μὲν τῆς Κρονιακῆς σφαίρας μᾶλλον, τὰ δὲ τῆς ἡλίου ἦττον, καὶ τὰ λοιπὰ ὁμοίως λέγονται. καὶ τὰ τοιαῦτα κινητικὰ αἰτία ἄριστα, ὅχι ὡς τὸ πρῶτον καὶ ὅτι ταῦτα ἐξηγήτη (ἐκεῖνο μὲν γὰρ ἀνεκδοκῆς τῶν 15 ἐαυτῶν καλῶν ὑπερλήπτες, ταῦτα δὲ ἐπιτρέφει) πρὸς ἐκεῖνο καὶ τῆς ἐκεῖθεν πληρῶς ἀγαθοδοσίας), ἀλλὰ λέγειται ἄριστα ὡς πρὸς τὰς σφαῖρας αἱ κινῶνται· ὡς γὰρ ἀρίστην τῶν ἐφ' ἑαυτῶν· ὅ γάρ τι ἐφίηται ὡς ἀρίστη, τὴν ἐρᾷ. ὥς τε ὁ πολυτίμητος νῦν ἀπλῶς λέγειται ἄριστον, ὡς καὶ ὁ πρῶτος ὕμνος ἀπλῶς μέγας· ταῦτα δὲ λέγειται 20 ἄριστα ὡς πρὸς τὰς ὑπ' αὐτῶν κινούμενας σφαῖρας.

1074a
17. εἰπὼν ὅτι ὅσα ἐστὶ τὰ κινούμενα, τὸσαῦτα καὶ τὰ κινῶντα εἶναι εὐλόγον ὑπολαβεῖν, ἐπειδὴ τις ἐμελλε λέγειν, καὶ τί κωλύει εἶναι τινος ὕψους ἀσωμάτους καὶ καθ' αὐτὰς μὲν κινῶντας· εἰ δὲ τὸτο ἐνδέχεται, ὅτι εὐλόγον, ὅσα ἐστὶ τὰ κινούμενα, τὸσαῦτα εἶναι καὶ τὰς ἀσωμάτους ὕψους, καὶ ὅτι πλείους ὅτι ἐλάττω; ταύτην δυναμένην τὴν ἔνστασιν πρὸς τὴν λόγον φέρεται λυεῖν λέγων· εἰ δὲ πᾶν τὸ τετευχὸς τῆς ἀρίστης τέλους καὶ αὐτὸ τὸτο ἄριστον καὶ ἐφετὸν ὅν (πᾶς γὰρ θεὸς ἄριστος καὶ εἰ μὴ ὡς ὁ πρῶτος), τὴν ἀνάγκη τι ἐφίηται· πᾶν γὰρ ἐφετὸν ἐπιφεμένως τινὸς ἐστὶν ἐφετὸν. εἴπερ ἔν' εἰσὶ καὶ ἄλλαι τινες 30 ὕψους ἀρίστης, πᾶν δὲ ἄριστον ἐφετὸν, ἐφετὰς ἀνάγκη αὐτὰς εἶναι· εἰ δὲ τὸτο ἀνάγκη, καὶ τὰ ἐφίηται αὐτῶν εἶναι καὶ κινεῖσθαι δι' αὐτὰς. ἀλλ' εἴπερ εἰσὶ τὰ κινούμενα, ἔσονται καὶ κινήσεις· ὅθεν γὰρ κινούμενον ἀνεκ κινήσεως. ἀλλὰ μὴν κινήσεις παρὰ τὰς πεντήκοντα καὶ πέντε ὅτι εἰσὶν, ὅθεν κινούμενα ἄρα παρὰ ταῦτα, ὅθεν κινῶντα ἄρα. προάγει δὲ τὴν λόγον ὑποθετικῶς λέγων "εἰ δὲ μηδεμίαν οἷον τ' εἶναι φορὰν μὴ συντείνουσιν πρὸς ἄστρον φορὰν". εἰ δὲ μὴ κινήσεις ἐστὶν ἄλλη, ὅθεν κινούμενον ὅθεν κινῶν· ὥς τε μὲν τοιοῦτον ἐπιχείρημα ἐκ τῆς μὴ εἶναι ἄλλην κίνησιν· δεῖξας, συναπέδειξεν ὅτι ὅθεν ἄλλη ὕψος. τὸ δὲ "ἔτι δὲ πᾶσαν φύσιν καὶ πᾶσαν 40 ὕψους ἀπαθὴ καὶ καθ' αὐτήν" προηγουμένως ἐστὶ δεικτικὸν τῆς μὴ εἶναι ἄλλας ὕψους. ὁ δὲ λέγει, τοιοῦτόν ἐστιν. ἔτι εἰ πᾶσαν φύσιν καὶ ὕψους ἀπαθὴ καὶ καθ' αὐτήν ἦτοι ἀσώματον τοιαύτην εἶναι χρὴ ἡμᾶς νομίζειν, ἦτοι ἀρίστην καὶ ἐφετὴν καὶ τελικήν, ὅθεν μὴ ἀν εἶναι παρὰ τὰς εἰρημένας κινητικὰς αἰτίας ἑτέρα φύσις, ἀλλ' ἀνάγκη 45 πεντήκοντα εἶναι καὶ πέντε μὴ συναριθμημένους καὶ τῆς πρώτης αἰτίας· εἰ γὰρ εἰσὶν ἕτεροι ὕψους παρὰ ταύτας, κινῶνται ἀν', ἐπειδὴ ἀνάγκη τελικὰ αἰτία καὶ ἐφετὰ εἶναι αὐτάς· τὴν γὰρ ἐστὶν δεικτικὸν τὸ

"ὡς τέλος ὅσα φορὰς." τὸ γὰρ ἐφετὸν τέλος ἐστὶ τῆς δι' αὐτὴν γινόμενης φορὰς ἢ ὅλως κινήσεως.

quod autem fieri non potuit ut ulla sit latio quae non ad latationem stellae conducatur, nullaque praeterea natura aut substantia divina otiosa esse possit, hinc constat: nulla enim huiusmodi substantia cum per propriam definiatur operationem, poterit ordinari ad summum dignitatis gradum, qui est consequi perfectionem continuatae vitae. nullum igitur erit aliud corpus mobile praeter haec corpora. substantiae ergo totidem esse debent. Themist. f. 18.

1074a
30. "τέλος ἔστι πάσης φορὰς τῶν φερομένων θεῶν σωματικῶν καὶ τῶν ὕμνων." ἴσον ἐστὶ τῷ πᾶσι ἐγκύκλιος φορὰ τέλους ἔχει ἄστρον τι καὶ ἕνεκα ἐκεῖνος γίνεται· ὅ γὰρ ἕνεκα τι γίνεται, ἐκεῖνο τέλος ἐστὶ τῶ δι' ἐκεῖνο γινόμενον.

1074a
34. καὶ δὲ τὴν λέξιν τὴν "εἰς γὰρ λόγος καὶ ὁ αὐτὸς πολλῶν, οἷον ἀνθρώπων," τὸ "εἰς" ἀντὶ τῆς ἑτέρας γὰρ ὁ λόγος τῶ ἀνθρώπων καθὼς ἀνθρώπος, ὁ δὲ Σωκράτης εἰς, ἦτοι καὶ ὁ Σωκράτης καθὼς Σωκράτης ἕτερος. εἰ δὲ τὸτο, εἴπερ εἰσὶ τὰ πρῶτα αἰτία πολλὰ, ἕτερος ἔστι ἕνος ἐκάστη αὐτῶν ὁ λόγος καθὼς ἄτομα καὶ μερικά· ὥς τε καὶ σύνθετα ἔστι καὶ ἔνυλα, καὶ ἕτερος ὁ λόγος τῶ κοινῶς κατηγορημένων αὐτῶν εἶδους, ὅπερ ἀδύνατον. τὸ δὲ "τὸ δὲ τί ἦν εἶναι ὅχι ἔχει ὕλην τὸ πρῶτον" ἀντὶ τῆς, τὸ δὲ πρῶτον τί ἦν εἶναι, ἦτοι τὸ πρῶτον εἶδος καὶ ὁ λόγος καὶ ἡ ἐνέργεια, αὐτὸ φημι τὸ ζῶον αἰδίδιον ἄριστον, ὅχι ἔχει ὕλην. "παραδ. δὲ παρὰ τ. ἀρχ. καὶ παμπαλαιῶν ἐν μ. χ." δεῖξας ὅτι εἰσὶ θεοὶ καὶ τοιοῦτοι ὅσοι αἱ σφαῖραι ἐξηγημένοι τῆς θεοσταθῆς καὶ ἀρίστης ὕψους, καὶ ὑπ' ἐκεῖνης ὄντες, καὶ ἐκεῖθεν τὸ ἄριστον εἶναι τε καὶ λέγεσθαι ἔχοντες, λέγει ὅτι ὅ μόνον ἡμεῖς ταύτην περὶ τῶν τῶν ἐννοιαν ἔχομεν.

1074b
5. ἀλλὰ καὶ ἀνθρωποειδεῖς αὐτὸς ποιήσαντες, ὅθεν τὸτο μάτην πεποιήκεσαν ἀλλὰ πρὸς τὸ σύμμερον τῶν πολλῶν· βυλόμενοι γὰρ ἀποτρέφαι τὸς ἀνθρώπους ἀπὸ τῆς τύπτειν ἀλλήλους πεποιήκεσαν τὸς θεὸς ἀνθρωποειδεῖς, αἰνιττόμενοι διὰ τῆς ὅτι ὁ τύπτων ἀνθρώπον τὸ θεῖον εἶδος τύπτει καὶ περιυβρίζει. καὶ ὅ μόνον ἀνθρωποειδεῖς αὐτὸς ποιᾶσιν, ἀλλὰ πρὸς περισσοτέρην ὠφέλειαν τῶ ἀνθρωπείῳ γένους ποιᾶσι τὸς θεὸς ὁμοίως καὶ τῶν ἄλλων ζῴων τισίν· ἐπειδὴ γὰρ ἡ τῶν Αἰγυπτίων χώρα πάνυ πολὺ πλῆθος ὀφείων ἀναδιδύσιν ὡς ὁδεμία ἄλλη βλάβη βλάπτει τὸς ἐκεῖσε οἰκῶντας, ὧν ἡ φύσις καὶ ὁ θεὸς προνοημένη ἀνῆκε τὰς καλυμμένας ἱβείας φονευτρίας τῶν ὀφείων, βυλόμενοι οἱ ἐκεῖσε σοφοὶ ἀποτρέφαι τὸς Αἰγυπτίους τῶ φονεύειν τὰς ἱβείας (ἐφόνευον γὰρ αὐτάς τινες, καὶ ταῦτα σωτήρας ὄντας τῶ τῶν Αἰγυπτίων γένους) τεθείκασι νόμον παρακελευόμενον μηδὲν ἐξεῖναι Αἰγυπτίων φονεύειν ἱβίν. διὰ τί, φησὶν· ὅτι οἱ θεοὶ οἷς ἀν φανερῶν ἐν εἶδει ἱβέων φαίνονται.

nam his diis formam tribuunt similem quibusdam animalibus, cuiusmodi sunt aries pisces et leo; quos ita vocant aut secundum virtutes quas habere putant, aut ob operationem eorum, vel quia similes sint his animalibus. Themist. f. 19.

1074b εἴτε νοεῖ, φησί, τὸ αὐτὸ δὲ ἄλλο κυριώτερον, τῷ τῷ εἴτε
19. νοεῖ, μὴ ὅλη δὲ ἡ ὕψια αὐτῆς νῦν ἐστίν, ἀλλὰ τὴν ἡτοῖ τῷ νοεῖν
ἄλλο ἐστὶ κύριον τῷ νοεῖν τὴν νῦν· ὁ γὰρ ἐστὶ τὸ αὐτὸ ὕψια ἡ
νόησις, τῷ τῷ εἴτε ἐνδὲξεται εἶναι τὴν ὕψια αὐτῆς νόησιν καὶ νῦν,
εἴπερ μὴ ὅλη ἡ ὕψια αὐτῆς νοεῖ, ἀλλὰ μέρος τι· ὅτι ἂν εἴη ὕψια
αὐτῆς ἡ ἀρίστη, ἀλλ' ἐκεῖνο ἔχει τὸ ἀρίστο καθ' ὃ νοεῖ.

καθάπερ ἐπὶ τῷ ἀνθρωπίνῳ σημαίνειν ἔστι· ὁ γὰρ ἐστὶν αὐτῷ
τῇ ὕψια σύνδρομος ἡ δύναμις τε καὶ ἡ ἐνέργεια, ὅθεν ὁ αὐτὸς ὅτος
νῦν ἐστὶ καὶ νόησις, ἀλλὰ καὶ μεταβάσιν νοεῖ. εἰ γὰρ τῷ τῷ ἦν καὶ ἐπὶ
τῷ πρώτῳ καὶ πολυτιμότης νῦν, ὅτι ἂν ἦν ἡ αὐτῆς ὕψια καθ' αὐτὴν
μία ὁδὸς ἀρίστη. ὅπως ὁ διδάσκαλος. cod. Reg.

1074b καὶ εἰ ἕτερον, ἡ αἰετὶ τὸ αὐτὸ νοεῖ, ἡ νῦν μὲν ἕτερον ἄλλοτε δὲ
23. ἄλλο· καὶ εἰ ἄλλοτε ἄλλο, πότερον πάντα ἀγαθὰ ἐστὶν ἢ κατ'
ἄλλους καὶ ἄλλους χρόνους νοεῖ, ἡ δὲ τίθεσθαι ὅτι καὶ τὰ τυχεύοντα φαῦλα
νοεῖ, εἴτε καὶ τὰναντία τούτοις; δεῖ ὅτι ταῦτα τίθεσθαι, ἡ χρὴ λέγειν
ὅτι ὥσπερ ἐφ' ἡμῖν ἀποπνέει ἐστὶ καὶ ὁ θεὸς εὖ ζῶν ἀνέξει διανοεῖσθαι
περὶ τινων, οἷον περὶ τρόπῳ πορνείας πῶς ἂν εὖ πορνῇσειεν, ὅπως
ἀσεβέστατον ἐστὶ τὸ λέγειν ὅτι διανοεῖται ἡ θεοπάτρια καὶ ἀρίστη ὕψια
φαῦλα καὶ τὰ τυχεύοντα. ὁ γὰρ ὅτι ὁδὸν φαῦλον νοεῖ, ἀλλὰ τὸ
θειώτατον καὶ τιμιώτατον νοεῖ. θειώτατον δὲ καὶ τιμιώτατον αὐτὸς
ἐστὶν ὁ νῦν· ἑαυτὴν ἄρα νοεῖ.

1074b εἰ ὅτι ἐν δυνάμει νοεῖ, δέδεικται δὲ ὅτι συνεχῶς καὶ αἰετὶ νοεῖ,
23. ἐπίπονον ἔχει τὸ συνεχὲς τῆς νοήσεως αὐτῆς. εἰ μὲν γὰρ ἐν τῷ εἶναι
νῦν καὶ νόησις ὕψια, ὅτι ἔχει ἐπίπονον τὸ συνεχὲς αὐτῆς τῆς νοή-
σεως, ὥσπερ ὁδὸς τῷ ἀνθρώπῳ ἐπίπονον ἐστὶ τὸ εἶναι ἀνθρώπον, ὅτι
τὸ εἶναι ἀνθρώπος ὕψια.

1074b τὸ δὲ “καὶ γὰρ νοεῖ καὶ νόησις ὑπ. κ. τ. χ. ν.” οἶμαι ἐλλιπῶς
31. ἀπηγγέλλει, ὥστε λείπειν τὸ ἔτι, “ὅτι ἡ ἀρχὴ ἄλλῃ ἐπιχειρήματος,
ὅτι τὸ πρῶτον αἰτίον ὅτι ἐστὶ δυνάμει. ὥστε τὸ “καὶ γὰρ” κατ' ἐμὴν
γνώμην ἴσον ἐστὶ τῷ ἔτι, ὡς εἶναι τὸ πᾶν τοῖσιν, ἔτι νοεῖν καὶ ἡ
νόησις ὑπ. κ. τ. χ. ν. πρόεισι δὲ ἡ δεῖξις ἐπὶ ἀξιωματικῇ τῷ τῷ
ἐναντίων ἡ αὐτῆς δυνάμει. εἴη ἂν ὅτι λέγων· ἔτι εἰ μὴ ἐστὶν ἡ
ὕψια αὐτῆς νόησις καὶ νῦν ἀλλὰ δυνάμει, ἡ δὲ αὐτῆς καὶ μία δυνά-
μις ἐστὶ τῶν ἐναντίων, τῷ πρώτῳ αἰτίῳ νοῦντι τὰ καλλίστα ὑπάρ-
ξει αὐτῷ ἡ νόησις ἡτοῖ καὶ τὸ νοεῖν τὰ χεῖρις, ὅπερ ἀποπνέει.

1074b τὸ “ἡ νόησις” ἀντὶ τῷ δυνάμει νῦν εἴληπται.

33. τὸ δὲ “ἐπ' ἐνίων” πρόσκειται διὰ τὰ σύνθετα.

1075a τὰ γὰρ κυρίως νοητά, ὡς ἐν τῇ περὶ Ψυχῆς (13, 36 sqq.)
4. εἴρηται, νοῖ εἰσὶ καὶ οἱ νοῖ νοητά. εἰ δὲ τῷ τῷ, καὶ ἡ νόησις τῷ νοη-
μένῳ μία, τῷ τῷ ἡ αὐτῇ.

1075a εἴη ἂν λέγων, εἰ ἔστι τὸ νοούμενον πᾶν (καθόλου γὰρ ἐπὶ παντὸς
5. νοούμενον ἀκυστόν τῷ λεγομένῳ) σύνθετον· ὅτι ἐν τῷ νῦν ὁδὸς ἐν
ἀκαρεῖ χρόνῳ ὁ νῦν νοήσει τὸ νοούμενον, ἀλλὰ μεταβάλλει ἂν ἐκ
τῷ νοεῖν τότε εἰς τὸ νοεῖν τότε τὸ μέρος αὐτῆς, τῷ τῷ δὲ γενήσεται διὰ
χρονικῆς παρατάσεως· ἐν ἄλλῳ γὰρ χρόνῳ τότε τὸ μέρος νοήσει
καὶ ἐν ἄλλῳ τότε. καὶ λυεῖ λέγων ὅτι πᾶν τὸ μὴ ἔχον ὕλην, οἷα ἐστὶ
τὰ νοητά, ἀδιαίρετον καὶ ἀμερές καὶ ὁδὸς ἐστὶν αὐτῶν σύνθετον.
πρὸς τούτοις λέγει καὶ πῶς ἑαυτὸν ὁ πρῶτος νῦν νοεῖ, καὶ λέγει ὅτι ὁ

διὰ χρόνον, ὡς φέρεται εἰπεῖν ὅτι ἐν τῷ τῷ μὲν τῷ τῷ χρόνῳ μέρει τότε
τὸ μέρος αὐτῆς νοεῖ, ἐν τῷ τῷ δὲ τότε (μεριστὸν γὰρ ἂν ἦν), ἀλλ'
ἀμερές ὡς ἐν ἀμερεί, εἰ θέμις λέγειν, τῷ νῦν τῷ ἀτόμῳ ἑαυτὸν
νοεῖ· ὥσπερ γὰρ, φησὶν, ὁ ἀνθρώπινος νῦν (ἡ εἰ τις μὴ βούλοιο
λέγειν ὅτι ὁ ἀνθρώπινος νῦν, λεγέτω καθολικώτερον ὅτι ὁ τῶν συν-
θετῶν νῦν), ὥσπερ ὅτι ὁ ἀνθρώπινος ἡ ὁ τῶν συνθετῶν νῦν ἔχει ἐν
τινὶ χρόνῳ, οἷον ὅταν ἐνεργήσῃ καὶ τὸ τρισμακάριζον πάθος πάθος
(τότε γὰρ ὁ ἀνθρώπινος νῦν ὅτι ἐν τῷ τῷ τῷ χρόνῳ μέρει ἡ ἐν τῷ τῷ
τότε ἡ τότε τῷ ἀρίστῳ νοεῖ καὶ ἐφάπτεται αὐτῆς ὡς δυνατὴν ἐφάπτεσθαι
αὐτῆς (μεριστὸν γὰρ ἂν καὶ ὅπως ἦν τὸ πρῶτον αἰτίον), ἀλλὰ νοεῖ
αὐτὴ ἐν ὅλῳ τινί, οἷον ἐν τῷ ἀμερεί καὶ ἀτόμῳ νῦν), ὅπως τῷ
ἅπαντα αἰῶνα ὁ πρῶτος νῦν αὐτὸς ἑαυτὸν νοεῖ ἀμερώς καὶ ἀχρόνως.
εἴρηται δὲ διαρκῶς ἐν τῷ τρίτῳ τῆς περὶ Ψυχῆς (c.) πραγμα-
τείαις πῶς ὁ κατ' ἐνέργειαν νῦν τὸ κυρίως νοεῖ νοητόν. ὅτι ἔχει
ἐν, φησὶν, ὁ ἀνθρώπινος νῦν τὸ εὖ ἡτοῖ τὴν ἀρίστην διαγωγὴν
ἡτοῖ τὴν νόησιν ἡτοῖ τὴν ἀφῆν καὶ θεωρίαν τῷ ἀρίστῳ καὶ πρώτῳ
νῦν, ὑπάρχοντος δηλαδὴ τῷ πρώτῳ νῦν ἑτέρῳ παρὰ τὴν ἀνθρώ-
πινον νῦν. ταύτην δὲ τὴν ἀρίστην διαγωγὴν ὅτι ἔχει ὁ ἀνθρώ-
πινος νῦν ἐν χρόνῳ καὶ διὰ χρόνον, ἀλλ' ἐν ὅλῳ τινί. λέγει δὲ
ὅλον τι τὸ αἰόμον νῦν, ὁ πέρας μὲν ἐστὶ χρόνος, ὁ χρόνος δὲ.
ἐπειδὴ γὰρ οἷον εἶδος ἐστὶ τῷ ἀνθρωπίνῳ νῦν ὁ θεὸς νῦν, ὅταν αὐτῷ
ἀφασθῇ δινηθῇ, πᾶν δὲ εἶδος ἐν τῷ ἀτόμῳ νῦν ἐπιγίγνεται, ὁ γὰρ
ὅτι καὶ τῷ ἀνθρωπίνῳ νῦν ἐν τῷ αὐτῷ νῦν ἡ τῷ πρώτῳ νῦν γνώσις καὶ
ἀφῆ ἐπιγίγνεται.

οἷον εἴ τι καὶ ἄλλο εἴη σύνθετον τε καὶ νῦν ἔχον, καθάπερ καὶ τὸ
δαιμόνιον ἔχει γένος καὶ οἱ ἀγγελοὶ· ὕψια γὰρ μὲν ἀγίασμά τὸ σύν-
θετον αὐτῶν ἐμφαίνοντες, τῶν παρ' ἡμῖν τινὲς αὐτῶς ὠρίσαντα.
cod. Reg.

λέγει δὲ ὅλον τὸν κόσμον τῶν τῶν αἰσθητόν.

ταῦτα εἰπὼν θεοφιλῶς καὶ φιλοσόφως λέγει ὅτι ὁδὸς τῶν ὄν-
των μάτην ἐστὶν ἀλλὰ πάντα συντέτακται καὶ συντελεῖ, εἰ καὶ ἡμῖν
πολλὰ ἀγνοεῖται, πρὸς ἐνὸς κόσμου συμπλήρωσιν καὶ ἀπαρτισμὸν καὶ
τὸ καλὸν αὐτῶν καὶ ἀρίστον καὶ εὖ. καὶ τίνα ἐστὶ τὰ συντεταγμένα πρὸς
τὴν τῷ ὅλῳ συμπλήρωσιν, καταλέγει, πτηνὰ πλωτὰ φυτὰ καὶ
35 τὰ λοιπά· ἀλλ' εἰ καὶ πάντα πάντως συντελεῖ, ἀλλ' ὅχι ἐμοίως
ἅπαντα, ἀλλὰ τὰ μὲν μᾶλλον τὰ δὲ ἥττον.

ὁ γὰρ ἐξῆν τότε τοῖς θάλοις ἡ κρατερεύει ἡ νόμος μετέρχεσθαι
ἡ φιλοσοφεῖν ἡ ἄλλο τι τῶν μεγάλως πρὸς πολιτείας σύστασιν
συντείνοντων πρῶττειν.

40 τῷ τῷ ἡ φύσις καὶ ἡ ἀρχὴ τῶν εἰς τὴν τῷ ὅλῳ φύσιν συντείνον-
των. καὶ ὁ λέγει περὶ πάντων ἀπλῶς νῦν, ἀλλὰ περὶ τῶν ἐν
γενέσει ὄντων καὶ φθορᾷ. ἡ φύσις ὅτι καὶ ἀρχὴ τῶν τοιαύτην, καὶ
ποδαπή, ἐπάγει, “λέγω δ' οἷον εἰς γε τὸ διακριθῆναι ἀνάγκη ἅπα-
σιν ἐλθεῖν,” τῷ τῷ ἀνάγκη ἅπασιν τοῖς ἐν γενέσει (περὶ γὰρ τῶν
νῦν, ὡς εἴρηται, λέγει) ἐλθεῖν εἰς τὸ διακριθῆναι, ἡτοῖ ἄλλο ἐξ ἄλλων
γενέσθαι· εἰς τῷ γὰρ συνῆλθεν ἡ φύσις τῶν ἐν γενέσει, καὶ τῷ
αὐτοῖς κοινόν, τὸ γίνεσθαι πάντα ἐκ πάντων, ἐκ στοιχείων σύνθετα καὶ
ἐκ συνθετῶν στοιχείων ἄλλον τρόπον· ὥστε δηλονότι τὰ ἐν γενέσει

ἅπαντα κοινὸν ἔχουσι τὸ ἐξ ἀλλήλων γίνεσθαι. εἰπὼν δὲ ὅτι τὰ ἐξ ἀλλήλων, ἐπάγει "ὃ ἄλλα — ὅλον," τῷ τῷ ὅλον κτ' τὸ γίνεσθαι ἐξ ἀλλήλων κοινωνεῖ εἰς συμπλήρωσιν τῷ ὅλον, ἄλλα δὲ κτ' τὰ ἄλλα, ὅσον χρώματα χήματα μεγέθη. ταῦτα γὰρ πάντα συντελεῖ εἰς τὴν τῷ ὅλον φύσιν. ὅθεν γὰρ αἰσθητὴν χωρὶς μεγέθους καὶ 5 χήματος ἔστιν. ὅτω μὲν ὁ ἡμέτερος καθηγεμὸν τὸ παρὸν ἐξηγεῖτο χωρίον. μήποτε δὲ τὸ "εἰς γε τὸ διακριθῆναι ἀνάγκη ἅπασιν ἔλθεῖν," τὸ "ἅπασιν" ἔκ ἐπὶ τῶν ἐν γενέσει μόνον ἀκρίβει δέ, ἀλλ' ἐπὶ πάντων, καὶ αὐτῶν φημι τῶν κυκλοφορητικῶν καὶ θείων σωματῶν, ἢν' ἡ τὸ λεγόμενον, ἀνάγκη ἅπασιν καὶ τοῖς ἐν γενέσει καὶ τοῖς 10 κυκλοφορητικῶς ἔλθεῖν εἰς τὸ διακριθῆναι ἥτοι συστῆναι τὸν ὅλον κόσμον. ἢν' ἡ τὸ διακριθῆναι ἀντὶ τῷ συστῆναι. ὅτως γὰρ Ἀναξαγόρας ἔλεγεν ὅτι διακρίνας ὁ νῦν ἅπ' ἀλλήλων τὰς ὁμοιομερείας συνέσκησε τὸ πᾶν. τὸ δὲ "ὃ ἄλλα ὅτως ἐστὶν ὧν κοινωνεῖ ἅπαντα εἰς τὸ ὅλον" συνεχὲς ἂν εἴη τῷ περὶ τῆς πολιτείας ὑποδείγματι. 15 ὡς εἰ ἔλεγεν, ὡς περὶ ἐπὶ τῇ τῆς πολιτείας συστάσει πάντα κοινωνεῖ ἀλλήλοις, ὅτως εἰς καὶ ἄλλα τινα κοινωνῶντα καὶ βοηθῶντα ἀλλήλοις εἰς τὴν τῷ ὅλον συμπλήρωσιν.

natura namque cuiusque ipsorum tale principium est. sic igitur et in mundo est; nempe circulatio stellarum et 20 certa ipsarum dispositio et caelestia corpora talia sunt ut in iis nihil indeterminati habeatur; animalia vero quae sunt in terra et plantae utilitatem universalem perexiguam praebent, sed quodcunque horum ut plurimum temere operatur atque patitur, quoniam corrumpitur. Themist. f. 23.

1075 a nec latere debet neminem antiquorum quicquam oportu-
25. num asseverasse de primo principio, quod quidem vere primum est, sed manere duntaxat in principio materiae permixto: omnes enim ex contrariis omnia faciunt. Themist. f. 23.

1075 a οἱ δὲ, ὡς περὶ ὁ Πλάτων, τὸ ἕτερον τῶν ἐναντίων ἐποῖον ὑπο-
32. κείμενον τῷ ἐτέρῳ. τὸ γὰρ κακὸν καὶ τὸ ἀνίσον (ἔλεγε δὲ διὰ τῷ κακῷ καὶ ἀνίσον τὴν ὕλην) ὑποκείμενον ἐποῖον τῷ ἐτέρῳ τῶν ἐναντίων τῷ ἀγαθῷ καὶ ἴσῳ, διὰ τῷ ἀγαθῷ καὶ ἴσῳ πάλιν τὸ εἶδος αἰνιττόμενος. ἐπεὶ δὲ ὁ Πλάτων τὴν ὕλην ποτὲ μὲν κακὸν ἐκάλεσε ποτὲ δὲ ἀνίσον 35 καὶ ἄλλοτε πολλά, ὁμοίως καὶ τὸ εἶδος ὅτε μὲν ἀγαθὸν ὅτε δὲ ἴσον καὶ ἄλλοτε ἔν, εἰπὼν ὅτι τὸ ἀνίσον ὑποκείμενον ποιῶσι τῷ ἴσῳ, ἐπήγαγεν "ἡ τῷ ἐνὶ τὰ πολλὰ." ἀλλ' ὅδε ὅτοι, φησὶν, εἰρήκασιν τὴν τρέπον καθ' ὅν τὸ ἐναντίον τῷ ἐναντίῳ ὑπόκειτο. ἐγκαλεῖ δὲ αὐτοῖς ὅτι τὴν ὕλην ἔλεγον ἐναντίον. ὁ γὰρ ἐστὶν ἡ ὕλη ἐναντίον τῷ εἶδει, 40 ἥτις καὶ συνυπάρχει αὐτῷ, ἀλλ' ἡ φέρησις. ὥς τὸ μὲν τὴν ὕλην λέγειν ὑποκείμενον τῷ εἶδει καλῶς λέγει αὐτοῖς, τὸ δὲ λέγειν ἐναντίον τῷ εἶδει, ὁ καλῶς. τὰ γὰρ ἐναντία ὁδεποτε συνυπάρχουν δύναμι. ἐπειδὴ δὲ καὶ ὁ Ἀριστοτέλης καὶ μάλλον καὶ μάλα τὴν ὕλην ὑποκείμενον φησὶν, ὡς περὶ ἀπολογούμενος ὑπὲρ ἑαυτοῦ λέγει, ἀλλ' 45 ἡμῖν λυεῖ τὸ ταῦτον ἄπορον. εἰ γὰρ καὶ ὑποκείμενον λέγομεν τὴν ὕλην, ἀλλ' ὅθεν αὐτὴν φάμεν ἐναντίαν, ἀλλὰ χάριν αὐτῆς μαχόμενα τὸ εἶδος καὶ τὴν φέρησιν. φέρεται δὲ καὶ ἄλλη γραφή ἔχουσα

ὡς "καὶ γὰρ ἡ ὕλη ἡ μία." καὶ εἴη ἂν λέγων, καὶ γὰρ ἡ ὕλη ἡ πρώτη ὁδεὶ ἐστὶν ἐναντία. ἅποιοι γὰρ ἐστὶν, ἡ γὰρ δὲ καὶ τὸ πῦρ καὶ τὰ μεταξὺ, ἅπερ εἰσὶ προσεχεστέρα ὕλης, ἔχει πρὸς ἀλλήλα ἐναντίωσιν. ἔτι φησὶν, εἰ ὑπόκειτο τὸ κακὸν καὶ πάντα ἐστὶν ἐκ τῷ κακῷ, πάντα μεθεῖε τῷ κακῷ καὶ ὅθεν ἔσαι ἀγαθὸν πλὴν τῷ ἐνός; ὁ καθ' αὐτὸ εἶναι ἔλεγον. ἀλλ' οἱ μὲν περὶ Πλάτωνα ἀρχὰς τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακὸν ἐτίθεντο, οἱ δὲ ἄλλοι, οἷον οἱ Πυθαγόρειοι; ἐνίσταντο φάσκοντες ὅτι τὸ ἀγαθὸν ἔκ ἐστιν ἀρχή, καὶ πως οἱ Πυθαγόρειοι τὸ ἀγαθὸν καὶ ἄριστον ἀρχὴν εἶναι ἔκ ἐβόλυντο. εἴρηται δ' ἡμῖν περὶ τούτου ἐν τῷ παρόντι βιβλίῳ. ἐξηγημένοις τὴν λέξιν τὴν "ὅσοι δὲ ὑπολαμβάνουσιν ὡς περὶ οἱ Πυθαγόρειοι καὶ Σπεύσιππος" (c. 7 p. 1072 b 30).

οἱ περὶ Πλάτωνα. cod. Reg.

δύο γὰρ συστοιχίας, μίαν μὲν τῶν ἀγαθῶν ἑτέραν δὲ τῶν κα- 1075 a

κῶν, ἀρχὰς ἐτίθεντο οἱ Πυθαγόρειοι. id. 35.

τῶν Πυθαγορείων. id. 1075 a

id. 36.

alii vero principia dividunt in bonum atque malum, et 1075 a
malum in materia ponunt, bonum autem in forma, materiam
vero omnibus subiectam ponunt et ipsum bonum primam
formam dicunt: nam notum est apud omnes bonum esse for-
mam primi principii. alii bonum primum principium dixere:
at quonam pacto sit principium non explicant, numquid ut
finis, an ut id quod movet, an ut forma. absurde et Empe-
docles censet ect. Themist. f. 23.

25 συναγωγὸν γὰρ λέγων τὴν φιλίαν (ὁ Ἐμπεδοκλῆς) καὶ ποιητι- 1075 b
κὸν τῷ σφαίρῳ φαίνει ὅτι ποιητικὸν εἶναι αἷτιον αὐτὴν βύλεται. 3.
πάλιν δὲ μέρος αὐτὴν ποιῶν τῷ μίγματος καὶ τῷ σφαίρῳ ἐμφαίνει
ὅτι ὑλικὸν εἶναι αὐτὴν αἷτιον ἀποδέχεται. τῷτο θεὸς λέγει, εἰ καὶ
συγχωρήσομεν τὴν φιλίαν τῷ ὑποκειμένῳ εἶναι καὶ ὡς ὕλην καὶ ὡς
30 κινῶν, ἀλλὰ τῷ γε λόγῳ διαφέρει ἂν πάντως.

absurdum est etiam censere discordiam non sentire 1075 b
corruptionem, ita ut haec natura sit ipsius necessarii natura. 4.
Themist. f. 24.

ἄλλως τε εἰ ἐστὶν φιλία, ὡς Ἐμπεδοκλῆς βύλεται, τὸ ἀγαθόν, 1075 b
τὸ νεῖκος ἔσαι κακόν. εἰ γὰρ τὸ ἐναντίον τῷ ἐναντίῳ, καὶ τῷ ἐναντίῳ 6.
τὸ ἐναντίον. εἰ δὲ τῷτο, πῶς οἷον τε λέγειν ἀφθαρτον τὸ νεῖκος;
ὅταν γὰρ ἡ φιλία συνελθῶσα μὲν τῶν πάντων ποιήσῃ τὴν σφαῖρον,
ἀναγκαῖον τὸ νεῖκος φθεῖρεσθαι.

πλὴν, φησὶν, εἰ ἂν λέγῃ ὁ Ἀναξαγόρας, ὡς περὶ καὶ ἡμεῖς 1075 b
φάμεν. ἡμεῖς μὲν λέγομεν ὅτι ἡ ἱατρική τὸ εἶδος πως ἔσται τῆς 9.
ὑγείας, ὅταν τι κινῇ ἕνεκεν τῆς ὑγείας, ἕνεκεν ἑαυτῆς τῷτο κινεῖ.
εἰ ἔν καὶ ὁ Ἀναξαγόρας περὶ τῷ νῦν ὅτω λέγει ὅτι τὸ κινῶν καὶ ἔνε-
κεν κινεῖ αὐτὸς ἐστὶν, καὶ διὰ τῷτο πᾶν ὁ ἂν κινῇ ἕνεκεν αὐτῷ τὸ κιν-
νόμενον κινεῖται, λέγοι ἂν ὅτω λέγων εὐλογα.

quare aliud quodpiam erit: nam idem est quod movet
et ipsum primum; nec potest alicuius gratia movere. verum
ita res se habet ut nos dicemus: est enim facultas ipsa me-
dendi principium quoddam; sed gratia sanitatis movet; sani-

tas quoque quoddammodo est facultas medendi: nihil igitur prohibet primum movere, et sui ipsius gratia movere, ut ostendunt rationes appositae. sed adhuc absurdius quam Anaxagoras dicunt ii qui idem putavere principium boni et mali, ita ut intellectus sit movens et materia sit obediens et consentiens ipsi intellectui. a quonam igitur malum proveniet? an dicet malum provenire ab imbecillitate materiae et a privatione ipsi inhaerente, uti nos diximus et omnes qui posuerunt principia contraria, ut est raritas et densitas, congregatio et disgregatio. nam, ut videtur, ex rectitudine et ordine moventis impossibile est quin contraria faciat: nulla enim materia sufficit ad generanda ea quae nascuntur ex ipsa, sed eget causa movente, quae quidem formet et in ordinem redigat res illas. Themist. f. 24.

1075 b 11. ὅτι ἕτερον ἐπάγει κοινὸν πᾶσιν ἐγκλημα λέγων, εἴ τις μὴ βά-
θυμύσῃ μὴδ' ἀποκνήσῃ τὰ αὐτῶν μετέλθειν, ἀλλὰ ἀκριβῶς με-
τέλθῃ· εὐρήσει πάντας ἐξ ὧν λέγουσιν ἀρχὰς ποιοῦντας τὰ ἐναν-
τία, μὴ χρωμένους δὲ ἐν τῇ τῶν πραγμάτων γενέσει, ἀλλὰ τρε-
πομένους εἰς ἕτερα. τῆτο δὲ πολλαχῶς αὐτοῖς ἐνεκάλεσε καὶ πολ-
λαχθ' τῆς προσήκουσας τετύχηκε σαφηνείας. ἀλλὰ καὶ ὅσοι ἀρχὰς
λέγουσι πάντα ἐκ τῆς ὑποτεθείσης αὐτοῖς ἀρχῆς γεννῶντες, οἷον οἱ
τὸ ὕδωρ ἀρχὴν τιθέμενοι ἐξ αὐτῆς καὶ ἕραν καὶ γῆν καὶ πάντα γενέσθαι
λέγοντες, τὴν αἰτίαν τῆ δια τὴν αὐτῶν ἐπὶ φθαρτὰ τὰ δὲ
ἀφθάρτα, λέγειν ἐραθυμήσαν. ὁ μὲν γὰρ Ἀριστοτέλης ἐξ ἄλλων μὲν
ποιοῦν (ἐκ γὰρ τῆ πέμπτου σώματος) τὰ ἕρानια, ἐξ ἄλλων δὲ τὰ
ἐν γενέσει, ἔχει λέγειν καὶ δια τὴν αὐτῶν ἐπὶ φθαρτὰ τὰ δὲ
ἀφθάρτα· ἐκείνοι δὲ ὅχι ἔξουσιν, τὸ αὐτὸ πᾶσιν ὑποκείμενον ποιοῦντες.
ἔτι, φησὶν, ἄλλοι μὲν, ὡς οἱ περὶ Ἡσίοδου, ἐκ τῆ μὴ ὄντος
πάντα γεννῶσι, καὶ λεγέτωσαν δια τὴν· οἱ δ' ὥσπερ οἱ περὶ Παρ-
μενίδου... ἐν φασὶ τὸ ἐν καὶ ἀγεννητον.

1075 b 12. ἡ γὰρ· εἰ μὴ ἐξ ἀμελείας οἰκείας λεληθότως τις ἐρεῖν ἀναγ-
καστῇ τὴν ἀλήθειαν. εἰ δὲ «ἐνθυμίσῃ» γράφοιτο, εἴη ἂν ἀντὶ τῶν
εἰ μὴ ἕτερός τις παιδαγωγῶσιν τε καὶ καταστήσειεν τὴν λόγον καὶ τὴν
δόξαν ἐκείνων καὶ εἰς τῆς αὐτῆς ἀνάξειεν τὸ ὅτι χρῶνται τοῖς ἐναντίοις.
cod. Reg.

1075 b 15. adhuc quidam intelligibilia transcendentis atque apud
omnes nota, aiunt ea quae sunt ex eo quod non est fieri;
quidam vero ex ente actu: indivisibilia namque Anaxagorae
et Empedoclis elementa ea quae sunt ex eo quod actu est
fieri cogunt; quod quidem absurdum est. absurdius autem
putant qui plura principia ponunt, sive tria sint sive quattuor
sive duo... fateri ergo cogitur nobilior quam ipsa sint prin-
cipium reperiri. Themist. f. 24.

1075 b 17. καὶ τοῖς δύο ἀρχὰς ποιοῦσιν, οἷον τὰ ἐναντία, καὶ τοῖς τὰ εἶδη, ὅτι
ἀρκεῖ ταῦτα πρὸς τὰ ὄντα ἔχειν ὥσπερ ἔχει, ἀλλ' ἀνάγκη ἄλλαν
ἀρχὴν κυριωτέραν τῶν ὑποβέβηκεν, ἢ ὅπως εἶπε τὴν πολυτιμωτέραν νῦν.

1075 b 19. ἐπεὶ γὰρ τῇ μεθέξει καὶ τὸς λέγοντας τῶν εἰδῶν τὰ τῆδε γί-
νεσθαι, πῶς, φησὶ, μεθέξει τῶν ἢ ὕλη, εἰ μὴ ἐστὶν ἄλλο κυριώ-

τερον τὸ κινήσον ἀμφοτέρω, τὴν τε ὕλην καὶ τὴν ἀπὸ τῆς εἶδος ἐν
τῇ ὕλῃ γινομένην, ὡς αὐτοὶ φασιν, ἀπόρροιαν; εἰ γὰρ ἀπόρροιαι τινες
ἐκ τῶν εἰδῶν ἀπορρέουσι καὶ συντιθέμεναι τῇ ὕλῃ τὰ τῆδε γίνεσθαι,
ἀνάγκη πάντῃ εἶναι τὸ κινεῖν καὶ τὴν ὕλην πρὸς τὸ δέξασθαι τὴν ἀπόρ-
ροιαν καὶ τὴν ἀπόρροιαν πρὸς τὸ συγγενέσθαι τῇ ὕλῃ. καὶ τοῖς μὲν ἄλ-
λοις θεολόγοις τὰς ἀρχὰς ἐναντία λέγουσιν ἀνάγκη κατ' αὐτὸς τῇ
φιλοσοφίᾳ καὶ τιμιωτάτῃ καὶ βεβαιωτάτῃ ἐπιστήμῃ εἶναι τι ἐναντίον,
εἰ ἢ ἐπιστήμη ταυτὸν ἐστίν, ὥσπερ πρὸς ὀλίγους εἴρηξεν, τῷ ἐπιστητῷ·
εἰ γὰρ ἐστὶ τῇ ἀρχῇ τῷ κυρίως ἐπιστητῷ ἐναντίον, ἔσται καὶ τῇ ἐπι-
στήμῃ.

πάντα γὰρ τὰ ἐναντία ὕλην ἔχει καὶ ἐν ὕλῃ ἔστι, καὶ δυνάμει ἐστὶ 1075 b
τὸ ἐναντίον· τὸ γὰρ λευκὸν δυνάμει τὸ μέλαν ἐστίν. ὥστε εἴπερ ἐστὶ 24.
τῇ πρώτῃ ἀρχῇ ἐναντίον, ὅθεν δὲ ἐναντίον καθ' αὐτὸ ἐστίν, ἀλλ'
ἐν ὑποκειμένῳ καὶ ἐν ὕλῃ, ἢ δὲ πρώτῃ ἀρχῇ ἀυλότατον καὶ ἐνε-
ργεῖα ἔσται καὶ πάντῃ τῆς δυνάμει ἀμοιρῶσα ἐστίν, ὅτι ἂν εἴη αὐτῇ
ἐναντίον τι. ὥστε ὅθεν τῇ περὶ αὐτὴν ἐπιστήμῃ ἔσται ἐναντία ἢ
ἀγνοια· εἰ γὰρ ἐστὶν ἡ ἀγνοια ἐναντίον τῇ τοιαύτῃ ἐπιστήμῃ, ἔσται
καὶ τὸ περὶ ὃ ἡ ἀγνοια ἐναντίον τῇ τοιαύτῃ ἀρχῇ. «εἴτε — τάξις»
ὁ παρέργως νῦν τῆτο τίθησιν, ἀλλ' ἐπεὶ μέλλει ἀντιλέγειν τοῖς
Πυθαγορείοις καὶ Πλάτῳ, συνίστησι πρῶτον ὅτι εἰσὶν ἑσθια νοηταί,
καὶ ὅπως ἀκολούθως ζητεῖ ὅτι καὶ τίνες αὐταὶ εἰσὶν αἱ τῆς Πλάτωνος
ιδεαί ἢ οἱ Πυθαγόρειοι ἀριθμοί. εἰ γὰρ μὴ ἐστὶ, φησὶ, νοητὴ
ἀρχὴ κατ'.

εἰ γὰρ ἐστὶ τῆς Ἡρακλέους ἀρχῇ ὁ Ζεὺς καὶ τῆς ὁ Κρόνος καὶ 1075 b
τῆς ἑτέρας, ἢ πάλιν εἰ ἔσονται τῶν τῆδε ἀρχαί τὰ εἶδη καὶ τῶν 26.
τῶν οἱ ἀριθμοί καὶ τῶν ὁ δυνάμει καὶ τὸ ἐν, ἐπ' αἵπειρον ἢ πρόοδος
ἔξει. ἄλλως τε εἰ εἰσὶν ἀρχαί αἱ ιδεαί, ὡς ὁ Πλάτων λέγει, ἢ
οἱ ἀριθμοί, ὡς οἱ Πυθαγόρειοι φασιν, ὁ δὲ ἐξ αἰτίας, ὥσπερ
ἐν τῷ μετὰ Α. δέδεικται καὶ ἐν τοῖς ἐφεξῆς δύο δειχθήσεται βιβλίοις.
30 «εἰ δὲ μή;» τῆς ἐστὶν εἰ δὲ λέγοι τις ὅτι ψευδὸς τὸ μὴ εἶναι τὰ εἶδη
καὶ τῆς ἀριθμῶν τινων αἰτία, εἰσὶ γὰρ, συγγνωστὸν αὐτῷ τῆτο
νῦν, ἀλλὰ κινήσεως αἰτία ὁ δυνάμει ἔσονται τὰ εἶδη καὶ οἱ ἀριθμοί.

«τῶν ἐναντίων.» οἷον φέρεται κακὸν ἢ τὸ ἀνισον· τὸ γὰρ ἐναν- 1075 b
τίον δυνάμει ἐστὶ καὶ δυνάμει ἐνεργῆσαι. ὥστε ἦν ὅτε μὴ ἐνέργει· 31.

35 πᾶσα γὰρ ἐνέργεια δυνάμει ὕψερα.

ἀναίρετόν ἄρα τὸ λέγειν ὅτι τὸ ἕτερον τῶν ἐναντίων ἐστὶ ποιη- 1075 b
τικόν· δυνάμει γὰρ ὅν τὸ ἐναντίον, ὡς εἴρηξεν, ὕψερον ἐκβαίνει εἰς 33.
ἐνέργειαν. ὅτι δέ, φησὶν, ἢ δυνάμει τρόπον τινα προτέρα ἐστὶν
ἐνεργείας, εἴρηξεν· εἴρηξεν γὰρ ὅτι ἐπὶ τῆς αὐτῆς καὶ ἐνός, οἷον τῆς Σω-
κράτους, ἐστὶν ἢ δυνάμει προτέρα τῆς ἐνεργείας, πρὸς δὲ τὸ πᾶν
ὁ δυνάμει.

ἀλλὰ τὴν ψυχὴν τί τὸ ἐνῶσαν μὲν τῆς σώματος καὶ ποιῆσαν ἐν 1075 b
τι; καὶ ὅπως, φησὶ, τὸ εἶδος καὶ τὸ πρᾶγμα, οἷμαι πρᾶγμα λέγων 35.
τὴν ὕλην, τὸ δὲ εἶδος καὶ ἢ ὕλη πῶς ἐν γίνεσθαι, ὁ δὲ λέγει, ὁ δὲ ἐν-
δέχεται εἰπεῖν, ἐνεργεῖα ποιοῦντες καὶ καθ' αὐτὰ τὰ εἶδη.

nec aliter dici potest quam dixerimus nos, quod prima 1075 b
natura movens munda, sincera, partium expers, materiae 36.
immunis; vere una movet omnia ordinate, indeficienti sem-

piternoque motu. . . finis enim in quacunque re est, quatenus ea est una. Themist. f. 26.

1075^b 37. ἀλλὰ καὶ οἱ Πυθαγόρειοι, φησὶν, ἣ καὶ ὁ Πλάτων, οἱ λέγοντες ὅτι ἐκ μὲν τῶν τρία ἀριθμῶν γέγονε τὸ ἐπιπεδόν καὶ ἐξ αὐτῶν τὰ τρίγωνα καὶ ἐξ αὐτῶν αἱ πυραμίδες καὶ ἐξ αὐτῶν τὸ πῦρ, καὶ πάλιν ἐκ μὲν τῆς πεντάδος ἡ δικαιοσύνη ἐκ δὲ τῆς μονάδος ὁ ὕψους καὶ ἄλλο ἐξ ἄλλου, ἐπεισοδιῶδη τὴν τῶν ὄντων φύσιν

ποιῶσι, τυχέσιν ὁδὸν κοινὸν ἕτερον ἐτέρῳ ἔχειν φασίν, ἀλλ' ἡλοτριωμένα.

qui vero hoc dicit concedit universi substantiam adventiciam esse, exceptis iis quae a principiis continuorum corporum comprehenduntur. Themist. f. 26.

τὰ γὰρ τῶν πλανωμένων αἷτια θεοὶ μὲν, ἀλλὰ μετέβη καὶ τῷ βυλῆματι τῶ πρώτῳ καὶ μακαριωτάτῃ ἐξήρτην νόος.

ΣΧΟΛΙΑ ΕΙΣ ΤΟ Μ ΤΩΝ ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΥΣΙΚΑ.

1076^a 8. Ἐν τῷ Α τῆς προκειμένης πραγματείας, ἣν καὶ Μετὰ τὰ Φυσικά ἐπιγράφει, εἰπὼν περὶ τῆς πρώτης καὶ θείας καὶ ἀκινήτης ἀρχῆς ὅτι νῦν ἐστὶ καὶ ἐνέργεια πάντῃ πάντως ἀμοιρῶσα τῷ δυνάμει, εὐρύν δὲ καὶ ἀπὸ τῶ πλήθους τῶν φερομένων σφαιρῶν ὁπόσαι εἰσὶν αἱ ὑφειμέναι μὲν τῆς πρώτης ἀρχῆς κινήτικῃ δὲ τῶ πλανωμένῳ παντὸς σώματος, ἀσώματοι καὶ αὐτῇ καὶ ἀκίνητοι ὄντες, ἐν τῷ παρόντι βιβλίῳ, ὁ Μ ἐπιγράφει, καὶ τῷ ἐφεξῆς τῷ Ν, ὁ τέλος ἐστὶ τῆς ὅλης πραγματείας, ἐπισκέπτει τὰς τε τῶν Πυθαγορείων περὶ ἀρχῶν δόξας καὶ τὰς τῶ Πλάτωνος, ζητῶν πᾶν ἐντρεχέστατα εἰ ἔστι τὰ μαθήματα καὶ πῶς ἔστιν, εἰ εἰσὶν αἱ ἰδέαι καὶ ὁ τῶν ἰδεῶν ἀριθμός, καὶ τρίτον εἰ τῶν ὄντων ἀρχαὶ εἰσὶν αἱ ἰδέαι καὶ οἱ ἀριθμοί. καὶ ἐν μὲν τῷ Μ διαλέγει περὶ τῶν προτέρων δύο, ἐν δὲ τῷ Ν περὶ τῶ τρίτου. λέγει ὅτι περὶ μὲν τῆς τῶν αἰδητῶν ὑλικῆς φύσεως εἰρηγὶ ἐν τῷ Α τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως, ὕψερρον δέ, τυτέσιν ἐν τῷ Β τῆς πραγματείας ἐκείνης, περὶ τῆς κατ' ἐνέργειαν καὶ εἰδικῆς φύσεως. ἀλλὰ περὶ μὲν ὅλης καὶ εἰδους εἰρηγὶ ἐν ἐκείνῳ· ἐπεὶ δέ, φησὶν, ἡ σκέψις ἡμῶν ἐστὶν ἐν τῇ παρῶσῃ πραγματείᾳ ἰδεῖν εἰ ἔστι τις παρὰ τὰς αἰδητὰς φύσεως ἀκίνητος καὶ αἰδῖς καὶ ἀσώματος, ἡ ὅς ἐστι, καὶ εἰ ἔστι, τίς ἐστι, εἰρηγὶ δὲ ἡμῶν τὰ δοκῶντα περὶ τῆς τοιαύτης φύσεως, μὲν ταῦτα τὰ παρὰ τῶν ἄλλων λεγόμενα θεωρητέον (ὅ γὰρ ἐνδοικτικόν ἐστι τὸ "πρῶτον". τὸ μὲν τὸ παρὰ τῶν ἄλλων ἐπισκέψασθαι ἐρεῖν αὐτὴν περὶ ἐκείνης· εἰρηγὶ γάρ· εἰ μὴ ἄρα τὸ "πρῶτον" ἀντὶ τῶ προηγούμενης καὶ ἐπιμελῶς τὰ παρὰ τῶν ἄλλων λεγόμενα θεωρητέον εἰληγὶ). καὶ τὴν αἰτίαν δι' ἣν τὰ παρὰ τῶν ἄλλων λεγόμενα τεθεωρηκέναι βύλεθ' [δὶο] ἐπήγαγεν εἰπὼν "ὅπως εἴτε τι μὴ καλῶς λέγῃσι, μὴ τοῖς αὐτοῖς ἔνοχοι ὦμεν." εἴη δ' ἂν λέγων ὅτι τὸ ἀντικείμενον τε τοῖς ὑπ' αὐτῶν λεγόμενοις, καὶ εὐθύνειν εἴ τι μὴ καλῶς λέγῃσιν. ἅμα τε δείξει ἡμᾶς μὴ ἀρεσκομένους τοῖς τῶν δόγμασι, καὶ σὺν αὐτοῖς εἰς εὐθύναν ὑποπεσεῖν ὅς ἐάσει.

1076^a 15. τυτέσιν ὁ δυσχεραίνωμεν ὡς καθ' ἡμῶν μόνον ὃν τὸ ἔγκλημα.

1076^a 19. καὶ ἐπεὶ οἱ μὲν τῶν Πυθαγορείων δύο γένη καὶ δύο φύσεις ποιοῦσι τὰ μαθηματικά καὶ τὰς ἰδέας, ἄλλην μὲν τὴν τῶν μαθηματικῶν καὶ ἄλλην τὴν τῶν ἰδεῶν, ἄλλοι δὲ τὴν ἀριθμῶν καὶ τὰς ἰδέας τῆς αὐτῆς ποιοῦσι φύσεως, μηδὲν διαφέρειν ἄλληλων λέγοντες, ἕτεροι δὲ καὶ αὐτοὶ Πυθαγόρειοι τὰς μὲν ἰδέας ἀποδοκιμάζουσι καὶ ὁδομῶς προσίενθαι, μόνους δὲ τὰς μαθηματικὰς φύσεις εἶναι φασί, σκοπεύον φησὶ πρῶτον περὶ τῶν μαθηματικῶν.

ἀλλὰ μόνον τῷτο ἐξετασέον εἰ ὅλως εἰσὶν ἐν ὑπάρξει, καὶ ἂν ὡς, πῶς εἰσὶ, πότερον ἐνεργεία καὶ καθ' αὐτά, ὡς οἱ ταῦτα τιθέμενοι βύλουθ', ἡ ἐξ ἀφαιρέσεως παρ' ἡμῶν γεννῶνθαι καὶ τῷ εἶναι τυγχάνουσιν, ὡς αὐτῷ τε τῷ Ἀριστοτέλει καὶ τῇ φίλῃ δοκεῖ ἀληθεῖα.

ἐπεὶ γὰρ νόμος καὶ ἔθος ἐστὶν, ὅταν τις περὶ τινῶν ἀποφαίνῃ, ἐπισκέπτεσθαι καὶ τὰς τῶν ἄλλων περὶ τῶν τοιούτων δόξας, ἵνα μὴ μένους ἀνεξέταστοι ταράττωσι τὴν ἐντυγχάνοντα, εἰρηγὶ δὲ αὐτὸς περὶ τῶν πρώτων καὶ ἀκινήτων ἀρχῶν, τίνες καὶ πόσαι εἰσὶ, διὰ τὴν νόμον, φησὶ, τῷτον καὶ τὸ ἔθος ἐπισκέψασθαι τὰ περὶ τῶν ἰδεῶν βύλομαι. ἐπεὶ ὅτι ὅς εἰσὶν ἰδέαι, δέδεικ' μὲν πολλαχῶς, τεθυλῆθαι δὲ καὶ εἰς ἐξέτασιν τὰ περὶ αὐτῶν ἤχηθαι ἐν τοῖς ἐξωτερικοῖς λόγοις, καὶ ὅς ἐδει πάλιν τὴν περὶ αὐτῶν ἀνακινεῖν λόγον.

ἔτι δὲ φησιν, ὅταν ἐπισκοπῶμεν τὰ περὶ τῶν εἰδῶν, τῷτο ζητῶν ἡμᾶς ὑποληπτέον, ὡς ἄρα φύσαι καὶ ἀρχαὶ εἰσὶν αἱ ἰδέαι τῶν ὄντων ἡ ὅς· μὲν γὰρ τὴν τῶν ἰδεῶν ζήτησιν τῷτο λοιπὸν ἐστὶν ἰδεῖν ἡμᾶς, εἴτε εἰσὶν ἀρχαὶ καὶ φύσαι τῶν ὄντων αἱ ἰδέαι εἴτε μὴ. ἡ τὸ "μὲν" γὰρ τὰς ἰδέας αὐτῇ λείπει τρίτη σκέψις" ἴσον ἐστὶ τῷ μὲν γὰρ τὸ δεῖξαι ὡς ὅς εἰσὶν αἱ ἰδέαι, λοιπὸν ἐστὶ λέγειν ὅτι ὅλως ἀνύπαρκτοι φύσαι πῶς ἂν εἶεν ἀρχαὶ τῶν ὄντων· τὸ γὰρ ἀπλῶς μὴ ὃν ὁδῶς ἐστὶν ἀρχή. ταῦτα εἰπὼν καὶ ἡδὴ χωρῆσαι βυλόμενος πρὸς ἔλεγχον τῶν μαθηματικῶν, διαιρέσει χρῆθαι τοιαύτη. ἀνάγκη, εἴπερ εἰσὶ τὰ μαθηματικά φύσαι τινὲς καὶ φύσεις καὶ ἐνεργεία ἀλλὰ μὴ δυνάμει, ἡ ἐν τοῖς αἰδητοῖς εἶναι, ὥσπερ τινὲς τῶν Πυθαγορείων λέγουσι· λέγουσι γάρ τινες τῶν ὅτι ὥσπερ ἡ λογικὴ ψυχὴ, οἷον φέρει τὸ Σωκράτους ἡ τὸ ὕψους, εἰ καὶ ἐν ὑπάρξει ἐστὶ καὶ ὄντος μετέχει καὶ καθ' αὐτὴν ἐστὶν, ὅμως ἐν σώματι ἐστὶν, ἡ μὲν ὕψους τὸ παντός, ἡ δὲ τὸ Σωκράτους ἐν τῷ τῷ Σωκράτους σώματι, ὅτω καὶ τὰ μαθηματικά ἐνεργεία καὶ καθ' αὐτά ὄντα ἐν τοῖς αἰδητοῖς εἰσὶν.

ἡ ὅς ἐν τοῖς αἰδητοῖς· εἰσὶ τὰ μαθηματικά, ἡ ὅς ἐν τοῖς ἀλλὰ καὶ καθ' αὐτά ἐν τινι μὴ ὄντα, ὥσπερ ὁδὲ αἱ ἀσώματοι καὶ ἀκίνητοι καὶ θεῖαι φύσαι. ἡ εἰ μήτε ἐν τοῖς αἰδητοῖς μήτε καθ' αὐτά, ἡ ὅλως ὅς εἰσὶν ὁδὲ ἔσονται αἱ μαθηματικὴ περὶ ὄντα, ἡ εἰσὶ μὲν, ἀλλ' ἄλλον τρόπον, ὡς ὅτος βύλεθ', ἐξ ἀφαιρέσεως.

"ὅτι μὲν ὅς," φησὶν, ὅτι μὲν ὅς ἐστὶ τὰ μαθηματικά ἐν τοῖς αἰδητοῖς, εἰρηγὶ καὶ ἐν τῷ Β ταύτης τῆς πραγματείας· ἐκεῖ γὰρ περὶ τῶν ἡπόρησεν.

1076b λέγει δ' ἂν δυνάμεις καὶ φύσεις τὰ πέρατα τούτων, τὰ ἐπίπεδα
 2. καὶ τὰς γραμμάς. εἰ μὴ ἄρα καὶ τὰ τῇ ὀπτικῇ καὶ ἀριθμητικῇ καὶ
 ταῖς συσφίχουσιν ἐπιστήμας ὑποβεβλημένα περιλαμβάνει, ὅδε τὰς
 ἄλλας ὅν δυνάμεις οἷον τε ἄλλας ὕσας τῶν αἰδητῶν ἐν αὐτοῖς
 εἶναι· ἀλλὰ ἔσονται μὴ ἐν τοῖς αἰδητοῖς, ἀλλὰ δυνάμει καὶ ἐξ ἀφαι- 5
 ρέσεως αὐτοῖς τὸ εἶναι ἔξαι. ἀλλὰ ταῦτα μὴ εἰρήσῃ καὶ πρότερον
 φησι, προσάπτει δὲ αὐτοῖς καὶ ἕτερον ἄτοπον, λέγων "ἀλλὰ πρὸς
 τούτοις φανερόν ὅτι ἀδύνατον διαιρεθῆναι ὅτιον σῶμα." ὁ δὲ λέ-
 γει δυνάμει ταυτὸν ἔστιν. εἰ γὰρ τὰ μαθηματικά μεγέθη ἄλλα
 ὄντα τῶν αἰδητῶν ἐν αὐτοῖς ἔστιν, ὅ διαιρεθῇσιν τὰ σώματα· εἰ 10
 γὰρ διαιρεθῇ, διαιρεθῇσιν καὶ τῇσι· εἰ δὲ ἀδύνατον διαιρεθῆναι τὴν
 τῇσιν, ἀδύνατον καὶ ὅ ὅτι εἴπετο τὸ διαιρεθῆναι αὐτήν· τούτο δὲ ἦν τὸ
 τὰ μαθηματικά ἄλλα ὄντα τῶν αἰδητῶν ἐν αὐτοῖς εἶναι.

1076b ταῦτα εἰπὼν ἐπάγει "τί ὅν διαφέρει ἢ ταύτας εἶναι τοιαύτας
 8. φύσεις, ἢ αὐτὰς μὴ" καὶ τὰ ἐξῆς. λέγει δὲ ὅτι ὅθεν διαφέρει 15
 εἴτε τὰς φυσικὰς τῇσιν λέγει τοιαύτας φύσεις, ἢ τοιαύτας
 μαθηματικὰς καὶ τῇσιν, εἴτε ἄλλας μὴ τὰς φυσικὰς τῶν μαθηματι-
 κῶν, εἶναι δὲ ὡς ἐν ὑποκειμένῳ αὐταῖς ταῖς φυσικαῖς τοιαύτας
 φύσεις, ἢ τοιαύτας μαθηματικὰς τῇσιν καὶ ἀδιαιρέτους· διαιρεθέντων γὰρ
 τῶν αἰδητῶν καὶ φυσικῶν τῇσιν, ἢ τοιαύτων γινόμενων γὰρ τῶν διαιρέ- 20
 σεων κατ' αὐτάς, αἱ ἐν αὐτῷ ὡς ὑποκειμένης ὕσαι μαθηματικῇ
 τῇσιν διαιρέθονται. ἐν δὲ τῇ λέξει τῇ "τί ὅν δ. ἢ ταύτας εἶναι
 ἢ ταύτας μὴ, εἶναι δ. ε. α. τ." ὑποστικτέον εἰς τὸ "μὴ." εἴτα
 δὲ ἐπακτέον τὸ "εἶναι δὲ ἐν αὐταῖς τ. φ.", ἢ ἢ, τί διαφέρει τὰς
 φυσικὰς τῇσιν ἀδιαιρέτους λέγειν, ἢ ταύτας μὴ μὴ λέγειν, ἐπεὶ 25
 μὴ ὅλως εἰσὶν ἐνεργεῖα ἀλλὰ δυνάμει, εἶναι δ' ἐν αὐταῖς ταῖς
 δυνάμει τῇσιν τὰς μαθηματικὰς, αἱ τινες ἐνεργεῖα εἰσὶν.

1076b ὥστε, φησὶ, συμβαίνει παρὰ τὰ αἰδητὰ σφαιρὰ, ἀλλὰ σφαιρὰ
 29. μοναχῶς, ταυτέστιν ἐν γένος καὶ μίαν φύσιν σφαιρῶν, ἐπιπέδων δὲ
 παρὰ τὰ αἰδητὰ καὶ τὰ φυσικὰ ἐπίπεδα γένῃ τριττῇ, τὰ τε παρὰ 30
 τὰ φυσικὰ ἐπίπεδα καὶ τὰ ἐν τοῖς μαθηματικοῖς σώμασι καὶ τὰ
 παρὰ τὰ ἐν τοῖς μαθηματικοῖς, ἀ καὶ αὐτὰ ὑπάρχει. γραμμαὶ
 δὲ ἔσονται τετραεῖ καὶ τῇσιν πενταεῖ, ταυτέστι γένῃ δὲ καὶ φύσεις
 γραμμῶν ἔσονται τετραπλᾷ τῇσιν δὲ πενταπλᾷ. τούτο δὲ ὡδὲ
 ἐστὶ δῆλον. ἐν μὴ γένος γραμμῶν ἔσαι τὸ ὅν μὴ τῶν ἐπιπέδων, 35
 ἄπερ ἐπίπεδα ἄλλα μὴ τῶν φυσικῶν ἐπιπέδων καὶ αὐτὰ δὲ εἶναι
 ὁ λόγος ἡγάκακεν· ἄλλο δὲ γένος γραμμῶν ἔσαι τὸ ὅν μὴ τῶν
 ἐπιπέδων τῶν ἐν τοῖς μαθηματικοῖς σώμασι ὄντων· τρίτον δὲ
 γένος γραμμῶν ἔσαι τὸ συνὸν τοῖς καὶ αὐτὰ ὕσιν ἐπιπέδοις, ἀφ'
 ὧν ὡς ἀπλυστέρων τὰ μαθηματικά ἐπίπεδα ἢ καὶ σώματα γίνετο· 40
 τέταρτον δὲ γένος γραμμῶν ἔσαι τὸ ὅν παρὰ τὰς γραμμάς τὰς
 ἐν τοῖς καὶ αὐτὰ ἐπιπέδοις ὑπάρχουσιν ὕσας, λέγων δὲ αὐτάς τὰς
 καὶ αὐτάς ὕσας γραμμάς καὶ ὅ ἐν ἐπιπέδοις ὅλως ὑπάρχουσιν
 ὕσας. τῇσιν δὲ γένῃ εἰσὶ ταῦτα, πρῶτον μὴ τὸ συνὸν ταῖς
 γραμμαῖς ταῖς ὕσαι ἐν τοῖς ἐπιπέδοις τοῖς παρὰ τὰ φυσικὰ ἐπί- 45
 πεδα ὕσαι, δεύτερον δὲ τὸ συνὸν ταῖς γραμμαῖς ταῖς ὕσαι ἐν τοῖς
 ἐπιπέδοις τοῖς συνῶσι τοῖς μαθηματικοῖς σώμασι· τρίτον γένος
 τῇσιν ἔσαι τὸ συνὸν ταῖς γραμμαῖς ταῖς συνῶσαι τοῖς καὶ

αὐτὰ ὕσιν ἐπιπέδοις, ἀφ' ὧν ὡς ἀπλυστέρων τὰ μαθηματικά ἐπί-
 πεδα ἢ καὶ σώματα γίνετο· τέταρτον γένος τὸ συνὸν ταῖς καὶ
 αὐτάς ὕσαι γραμμαῖς καὶ μὴ ἐν ἐπιπέδοις ὕσαι· πέμπτον
 γένος τῇσιν ἔσαι αὐτὰ καὶ αὐτὰ ὅν καὶ μὴ ἐν γραμμαῖς τὸ
 εἶναι ἔχον.

ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ περὶ τῶν ἀριθμῶν· παρ' ἐκάστας γὰρ 1076b
 τῇσιν ἕτεροι ἔσονται μονάδες. λέγει δ' ἂν, ἐπειδὴ πάλιν αἱ 36.
 μονάδες ἀπλυστέραι εἰσὶ τῶν τῇσιν, καθὼ αὐταὶ μὴ ἄθετοί εἰσιν
 αἱ δὲ τῇσιν θέσιν ἔχουσι καὶ κείναι πενταεῖ, ἔσαι ἄλλο γένος μονάδων,
 ἀφ' ὧν ὡς ἀπλυστέρων εἰσὶν αἱ τῇσιν, ὥστε ἄλλο μὴ γένος ἔσαι
 μονάδων τὸ ὅν παρὰ τὰς τῇσιν τὰς συνῶσαι ταῖς γραμμαῖς,
 αἵτινες σύνεισι τοῖς ἐν τοῖς μαθηματικοῖς σώμασι ὕσιν ἐπιπέδοις
 καὶ ὅλως ὅσαι γένῃ τῶν τῇσιν, τοσαῦτα καὶ μονάδων καὶ ἔτι πλείω.
 τὸ δὲ ἔτι πλείω προσέθηκα ἐγὼ διὰ τὸ μέλλον ὅτι αὐτὸ εὐθύς
 λέγεσθαι· ἔστι δὲ τόδε. ἐπεὶ ὁ Σωκράτης καθὼ ἄνθρωπος ἐν ἔστι καὶ ὁ
 Πλάτων καὶ ἀπλῶς πάντα τὰ αἰδητὰ καθὼ τόδε τί ἔστιν ἐν εἰσιν,
 ἔσαι ἄλλη μὴ μονάς παρὰ τὸ ἐν τῷ Σωκράτει ἐν, καὶ ἄλλη παρὰ
 τὸ ἐν τῷ Πλάτῳ, καὶ ἄλλη παρὰ τὸ ἐν ἐμοί, καὶ ὅπως ἐπὶ πόντων
 τῶν αἰδητῶν. ἀλλ' ἐπεὶ καὶ τὰ νοητὰ ἔκαστον αὐτῶν ἐν ἔστι καὶ
 μᾶλλον ἐν (τούτου γὰρ δηλωτικόν ἐστι τὸ "εἴτα τὰ νοητὰ"), ἔσονται καὶ
 παρὰ τὸ ἐν ἐκάστῳ τῶν νοητῶν ἐν ἄλλαι ἀπλυστέραι μονάδες καὶ
 καὶ αὐτάς· τὸ γὰρ ἐν ἐκάστῳ ἐν, ἐπειδὴ ἐν ἐκείνῳ καὶ ὅ λέγει
 ἐστὶν, ὅτι ἀπλῶς ἐστὶν ἄλλα σύνθετον· ὥστε ἔσονται ἄπειρα γένῃ τῶν
 μαθηματικῶν μονάδων καὶ ἀριθμῶν. ἢ μὴ ὅν σύμπασα διάνοια
 τῶν λεγομένων αὐτῇ, τὰ δὲ καὶ τὴν λέξιν ὡδὲ πη ἔχει. εἰσὶ,
 φησὶ, παρὰ τὰ αἰδητὰ σφαιρὰ κτλ.

ἀπορῶν ἐν τῷ Β τῇσιν προκειμένης πραγματείας ἐξήγησε καὶ 1076b
 τούτο κτλ. 39.

ὁμοίως δὲ τῇ ἀερολογίᾳ ἔξει καὶ ἡ ὀπτικὴ καὶ ἡ ἀρμονικὴ· ἡ 1077a
 μὴ γὰρ ἔσαι περὶ ὅφεις ἄλλας παρὰ τὰς αἰδητάς, καὶ ἡ ἀρμονικὴ 4.
 περὶ φωνάς· ὥστε ἔσονται καὶ ἄλλαι αἰδηταί. διὰ τί γὰρ ὅφεις μὴ
 ἔσονται παρὰ τὰς αἰδητάς, παρὰ δὲ τὰς λοιπὰς αἰδηταίς ὅτι ἔσονται
 ἄλλαι; εἰ δὲ τούτο, ἔσονται καὶ τῇσιν μαθηματικά. "ἐπὶ γράφε" 5
 ἔνια καθόλου ὑπὸ τῶν μαθηματικῶν· τὸ "γράφε" ἀντὶ τῶν δεικνύοντων
 νῦν εἰληπῇ. λέγει δὲ ὅτι ἐπὶ δεικνύοντων τὰ παρὰ τοῖς μαθηματι-
 κοῖς διὰ τῶν καθόλου λόγων καὶ διὰ τινων ἀξιωματικῶν, οἷον διὰ τῶν
 ἀπὸ ἴσων ἴσα ἂν ἀφέλῃς, τὰ καταλειπόμενα ἴσα ἐστὶ, καὶ διὰ τῶν
 ἂν τέσσαρά τινα εἴη ἀνάλογον, τὸ ἀπὸ τῶν ἄκρων ἴσον ἐστὶ τῷ
 ἀπὸ τῶν μέσων, καὶ ἄλλων πολλῶν τοιούτων, ἀνάγκη, φησὶν, ὄντων
 χωριστῶν σφαιρῶν καὶ ἀριθμῶν, καὶ τὰ ὑπὸ τῶν ἀξιωματικῶν δηλώ-
 μενα, οἷον τὸ τίνα εἶναι χωριστὰ καὶ καὶ αὐτά, αὐτὰ τούτο τινα ὄντα
 ὅτε γραμμαὶ ὅτε ἐπίπεδα ὅτε χρόνοι ὅτε ἄλλο τι· ἕτερον γὰρ τῶν
 τῶν ἀπάντων ἔσαι καθολικώτερον ὅν καὶ τῶν γραμμῶν καὶ τῶν ἐπι-
 πέδων καὶ χρόνων καὶ σφαιρῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων· ὥστε ἔσαι τις
 φύσις μεταξὺ αὐτομεγέθους καὶ τῶν μαθηματικῶν, πάντως δὲ με-
 γέθους τῶν χωριστῶν καὶ καὶ αὐτὰ ὄντος, ὅτε γραμμὴ ὅσα ἢ φύσις
 αὐτῇ ὅτε χρόνος ὅτε σῶμα, ὅτι ἄλλο τι, ὁ ἂν εἴη, ἐκείνους μὴ
 ἴσως δῆλον τοῖς ταῦτα τιθεμένοις, ἡμῖν δὲ ἄδηλον. ὡς γὰρ κατ'

ἐκ λευκῆς καὶ ἀνθρώπου. καὶ ἔτι τὸτο πάντῃ ὕψερων, ἀλλὰ τῷ μὲν λόγῳ ὕψερων τῇ δὲ φύσει πρότερον. τὸ δὲ “ἐκ προδιέσεως ἢ τῷ λευκῷ ὁ λευκὸς ἀνθρώπων λέγει” ἀντὶ τῆς προδιέσεως ἢ τῆς λευκῆς ὁ λευκὸς ἀνθρώπος λέγει ἐκ προδιέσεως. καὶ συμπεραίνει ἰσχυρῶς λέγων “ὅτι” κτλ.

1077 b
31. ὥσπερ ὅν, φησί, καὶ τὸ καθόλου ἐν τοῖς μαθημασιν ὅτι περὶ κεχωρισμένων ἐστὶ τιῶν καὶ καθ’ αὐτὰ ὄντων καὶ ἐτέρων παρὰ τὰ αἰσθητὰ μεγέθη καὶ ἀριθμούς, ἀλλὰ περὶ τούτων μὴ ποιεῖν τὸς λόγους, ὅχι ἡ δὲ αἰσθητὰ ὅσα ἢ δυνάμενα ἔχειν μέγεθος καὶ διαιρέσεως, ἀλλ’ αὐτὸ τὸτο μόνον ὁρᾷ ὅτι δύναται τὴν τῆς ἀναλογίας λόγον φυλάσσειν ἐναλλαξὶ ληφθέντα, ὥτω καὶ ὁ γεωμέτρης ποιήσῃ λόγον καὶ ἀποδείξει ἀκριβῆ περὶ τῆς αἰσθητῆς φερέον, ὅχι ἡ δὲ ἔχον ἀντιτυπίαν ἢ βάρους ἢ λευκόν, ἀλλ’ ἡ τοιούδε, τετέστιν ἡ μέγεθος καὶ ἡ τριχῇ διαστατόν κτλ.

1077 b
31. “ὥς” ἐπεὶ — μὴ χωριστά. ἐντασιν τινα δυναμένην φέρεον 15 πρὸς τὰ λεγόμενα διὰ τούτων λύνει. ἔτι δὲ ἡ ἐντασις τοιαύτη. εἰ τὰ μαθηματικά ἐξ ἀφαιρέσεως τὸ εἶναι ἔχει, πῶς αὐτὰ φάμεν ὅτι εἰσίν; ταύτην λύων λέγει, ἐπεὶ ὅτι μόνον τὰς ὑσίας (ταύτας ἢ λέγει χωριστάς) ἀπλῶς φαῖν εἶναι, ἀλλὰ καὶ τὰ μὴ χωριστά ἔστι τὰ συμβεβηκότα καὶ μὴ καθ’ αὐτὰ δυνάμενα εἶναι (κατηγορούμενα 20 ἢ καὶ τούτων τὸ εἶναι ἀπλῶς, φησὶ δὴ τὸ τε λευκὸν καὶ τὸ κινε- μένον ἔστι τῆς κινήσεως) ὡς ὅν ὁ μόνον τὰς ὑσίας εἶναι φάμεν, ἀλλὰ καὶ τὰς κινήσεις καὶ ὅλως τὰ πάθη, ὅτι δὲ δύναται καθ’ αὐτὰ εἶναι ἀλλ’ ἐν ἀλλήλοις, ὥτω καὶ τὰ μαθηματικά ἔχουσι μὴ ἐξ ἀφαι- 25 ρέσεως τὸ εἶναι, ἔχουσι δὲ καὶ τὸ κατ’ αὐτῶν ἀπλῶς τὸ εἶναι λέγει, καὶ ὁ μόνον θαρρύντως ἔρῃμεν ὡς εἰσίν, ἀλλὰ καὶ ἀποφάνεμεθα ὅτι τοιαῦτα εἰσιν ὅσα λέγουσιν, ὅσον ὅτι ἡ γραμμὴ ἀπλᾶτος καὶ ἡ ἐπι- φάνεια ἀβαθὴς καὶ τὰ ἄλλα ὁμοίως. ὁ ἢ λόγος ὁ χωρίσας τὴν γραμμὴν δύναται αὐτὴν τοιαύτην εἶναι νοεῖν ὅταν ἐχωρίσει. καὶ ὥσπερ, φησὶν, ἀληθὲς ἐστὶν εἰπεῖν καὶ τὰς ἄλλας ἐπιστήμας τούτων 30 μόνων ὧν εἰσὶν ἐπιστήμας εἶναι καὶ τὸ συμβεβηκότος, ὅσον ὅτι ἡ ἱατρικὴ τῷ ὑγιεινῷ ἐστὶν ὅτι καὶ ἔστιν ἐπιστήμη, καὶ τὸ συμβεβηκό- τος τῷ ὑγιεινῷ, ὅσον τῷ λευκῷ, εἴγε τῷ ὑγιεινῷ συμβεβηκε λευκῷ εἶναι, ὥτω καὶ τῆς γεωμετρίας ἀληθὲς εἰπεῖν ὅτι τῷ μεγέθει καὶ 35 χήματός ἐστι καὶ ὅτι βάρους ἢ τῷ θερμῷ ἢ ὅλως τῷ αἰσθητῷ. ταῦτα ἢ τῷ σώματι ὡς μὴ φυσικῶς καθ’ αὐτὰ ὑπάρχει, ὡς δὲ μαθηματικῶς καὶ συμβεβηκός. ὥστε ὅτε τῶν αἰσθητῶν ἀπλῶς ὡς αἰσθητῶν εἰσὶν αἱ μαθηματικά, ὅτε παντάπασιν ἐτέρων ἄλ- λων ὄντων παρὰ τὰ αἰσθητά, ἀλλὰ τῶν αἰσθητῶν μὲν, ὅχι ἡ δὲ αἰσθητά ἀλλ’ ἡ μόνον μεγέθη εἰσὶ καὶ γραμμαὶ καὶ ἐπιφάνειαι. ἡ μὴ 40 ὅν τῶν λεγομένων διάνοια αὐτῇ. καὶ δὲ τὴν λέξιν πολλὴν ἀσά- φειαν ἐποίησε τὸ “ὅχι” τῷ συμβεβηκότος, ὅσον ὅτι λευκὸν εἰ τὸ ὑγιει- νὸν λευκόν, ἢ δ’ ἐστὶν ὑγιεινῷ.” λέγει δὲ ὅτι ὥσπερ αἱ ἄλλαι ἐπι- 45 στήμαι τούτων εἰσὶν ὧν εἰσὶν ἐπιστήμαι καὶ πρὸς αὐτὰ λέγονται ἀλλ’ ὅτι τῶν συμβεβηκότων αὐταῖς, καὶ σαφηνίζει τὸτο ἐπὶ τῆς ἱατρικῆς καὶ τῷ ὑγιεινῷ, πρὸς ὃ αὐτὴ λέγει, λέγων ὅτι ὅτι τῷ συμβεβηκότος ἐστὶν ἡ ἱατρικὴ, ὅσον τῷ λευκῷ, εἰ τὸ ὑγιεινὸν περὶ ὃ ἐστὶν ἡ ἱατρικὴ λευ- κόν ἐστὶν. ὅχι ἐστὶν ὅν ἡ ἱατρικὴ τῷ λευκῷ, “ἢ δ’ ἐστὶν ὑγιεινῷ,”

τετέστιν ἀλλὰ καθὸ ἐστὶν ὑγιεινὸν ἐστὶν αὐτῷ ἡ ἱατρικὴ, καὶ ὁ καθὸ λευκόν. ἢ ὅν ὥτως ἡ ὑπερβατικῶς ἀναγνωσέον τὸ “ὅχι” τῷ συμβε- βηκότος, ὅσον ὅτι λευκὸν, εἰ τὸ ὑγιεινὸν λευκόν, ἢ δ’ ἐστὶν ὑγιεινῷ, ὥτως ὅχι τῷ συμβεβηκότος ἐστὶν ἡ ἱατρικὴ, καθὸ δὲ ὑγιεινῷ ἐστὶν. 5 ὥσα ἢ καθ’ αὐτὸ τῷ ὑγιεινῷ ὡς ὑγιεινῷ, ὅχι ἔστι καὶ τῷ συμβεβη- κός, ὅσον τῷ λευκῷ, εἰ τὸ ὑγιεινὸν λευκόν ἐστὶν. τὸ δὲ “ἀλλ’ ἐκείνους” ἐστὶν ἐκάστη, εἰ ὑγιεινὸν ὑγιεινῷ, τὸ “ἀλλ’ ἐκείνους” ἀντὶ τῷ ὅλως. ἢν’ ἢ τὸ λεγόμενον, καὶ ὅλως ἐκάστη ἐπιστήμη ἐκείνους ἐστὶν ὅτι ἐστὶ καὶ ὅτι λέγει εἶναι.

ὡς ὅν ἐπὶ τούτων “ὥτως” φησὶ “καὶ τὴν γεωμετρίαν.” ὅχι εἰ 1078 a συμβ. α. ε. ὧν ἐστὶ, μὴ ἐστὶ δ’ ἢ αἰσθητά.” καὶ παρέλκει γε ἐν τῇ 2 λέξει τῇ “ὅχι” εἰ συμβεβηκεν αἰσθητὰ εἶναι ἢ ὅτι ἀπόφασις. ἔτι δὲ τὸ κατὰλλήλον τῆς λέξεως τοῦτον. ὥτω καὶ τὴν γεωμετρίαν, εἰ συμβεβηκεν αἰσθητὰ εἶναι ὧν ἐστὶ θεωρητικὴ, ὅχι ἔστι δὲ τούτων 15 θεωρητικὴ ἢ ἐστὶν αἰσθητά, ὅτι θεωρεῖ αὐτὰ καθὸ θερμὰ ἢ βαρέα ἐστὶν ἀλλὰ καθὸ μόνον μεγέθη. εἰ δὲ τῷ ὥτως ἔχει, ὅχι ἢ γεω- μετρία ὅτι ἄλλη τις τῶν μαθηματικῶν ἐπιστημῶν ἐστὶ τῶν αἰσθη- τῶν ἀπλῶς, ἀλλὰ τούτων μὴ ὅχι ἢ δὲ αἰσθητά ἐστὶν.

ἐν δὲ τῇ λέξει τῇ “ὥστε καὶ ἢ μὴ κινούμενα καὶ ἢ ἐπίπεδα,” 1078 a ἀντὶ τῆς ὥστε καθὸ ἀκίνητα ἐστὶ αὐτῶν ἐπιστήμη καὶ καθὸ ἐπίπεδα, 8. μὴ φυσικά. τούτοις ἢ δὲ προσυπακούει.

τὸ δὲ “τὸτο δὲ τὸ ἀπλῶν ἐστὶν” ἴσον ἐστὶ τῷ τὸ δὲ ἐστὶν ἀπλῶς 1078 a φερων τὸ μᾶλλον τὴν ἀκριβείαν ἔχον. εἰ δὲ τις πάλιν ἐπιστήμη 10. ἐξετάζει τι ἀμεγέθους, ἐν μεγέθει δὲ τὸ εἶναι ἔχον, ὡς αἱ ποιότη- τες (ἀμεγέθους ἢ ὅσαι ἐν μεγέθει εἰσὶ); μᾶλλον ἐπιστήσεῖ θεωρῶν αὐτὸ χωρὶς τῶ ἐν ὧ ἐστὶ μεγέθους. εἰ δὲ καὶ ἐν κινήσει ὅν ὡς ἀκίνητον αὐτὸ θεωροῖ, μᾶλλον ἐπιστήσεῖ αὐτὸ χωρὶς τῆς κινήσεως ἐνορῶν. ἀπλᾶς φερων ἢ τὸ μὴ κινούμενον τῷ κινουμένῳ, ὥσπερ καὶ τὸ ἀχρωμάτισον τῷ κεχρωσμένῳ. ἀλλὰ καὶ περὶ κινουμένου τὴν ζή- 30 τησιν ποιῇ, ἀλλὰ καὶ περὶ αὐτῆς τῆς κινήσεως, μᾶλλον ἐπιστή- σεῖ τὸς λόγους περὶ τῆς ἀπλᾶς ποιήσεως. αὐτὴ δὲ ἐστὶ ἢ ὁμαλῆς. ὁμοίως δὲ, φησὶ, καὶ περὶ ἀρμονικῆς καὶ ὁπτικῆς. ὅτε ἢ ὁπτικὴ τὴν ὁψιν ἢ ὁψιν καὶ ὅλως τὸ τῆς ὁψέως εἶδος ἐπισκέπτει, ὅτε ὁ ἀρμονικός τὸ εἶδος τῆς φωνῆς.

ὥστε, φησὶν, εἰ καὶ μὴ εἰσὶ τὰ μεγέθη καὶ τὰ σώματα χωριστά 1078 a τῶν παθητικῶν ποιητικῶν, χωρίσαι δὲ τις αὐτὰ τὰ σώματα 17. ἀλλὰ καὶ τὰ ἐπίπεδα καὶ τὰς γραμμὰς τῶν τοιούτων παθῶν τῷ λόγῳ, καὶ ἐπιβλέπει τίνα τούτοις ὑπάρχει ἢ τοιαῦτα ἐστὶ, τετέστιν ἢ χωριστά καὶ πάντῃ ἐξερημένα θερμότητων βαρυτήτων καὶ τῶν ὁμοίων, ὅθεν ἂν ψευδαίτο, ἐπεὶ ὅτι ὅ ἐν τῷ ἐδαφίῳ τὴν μὴ πο- 40 διαίαν ὡς ποδιαίαν γράφων ψεύδεσθαι. ὅτι ἐν τῇ προτάσει τὸ ψεύ- θος, ἀλλ’ ἐν τῇ καταγραφῇ.

“ἄριστα — χωρίσας.” ἐντασιν ἐνταῦθα κομιζομένην πρὸς 1078 a τὴν ἐαυτῶν δόξαν διαλύει. ἢ δὲ ἐντασιν τοιαύτη. εἰ γάρ, φησὶ, 21. μὴ συγχωρεῖς εἶναι χωριστὰ ἀριθμὸς μὴδὲ σχήματα, περὶ μὴ ὄντων οἱ μαθηματικοὶ διαλέγονται. ὅτε ἢ περὶ τῶν ἐν τοῖς σώ- μασι τοῖς αἰσθητοῖς διαλέγονται. (ἐνύλλα ἢ τὰ τοιαῦτα, οἱ δὲ μαθηματικοὶ περὶ αὐτὰ ἀναγρέφον) ὅτε περὶ χωριστῶν, ἐπεὶ

μηδ' ὅλως δίδως εἶναι χωριστά. λύων ὅν ταύτην τὴν ἔντασιν λέγει ὅτι· περί μὴ ὄντων μὲν ἐνεργείᾳ δυνάμει δὲ ὄντων τὴν θεωρίαν ποιῶν).

“ὁ δ' ἔθετο ἐν ἀδιαίρετον,” τυχέτιν ὁ δὲ ἀριθμητικὸς προσελθὼν αὐτῷ ἔθετο καὶ ἔλαβε τὸ ἐν αὐτῷ ἐν ἀδιαίρετον, ἦτοι τὸ μοναδικὸν αὐτῷ καὶ τὸ ἄτομον, καὶ θεωρεῖ τί τῷ ἢ ἀδιαίρετον συμβαίνει· ὁ δὲ γεωμέτρης τὸ φερέν αὐτῷ καὶ τὸ πάντῃ διαστατὲν ἐπισκέπτεται κτλ.

1078 a “τὸ δυνάτον, ἦτοι τὸ τριχῇ διαστατόν, τὸ ἐπ' ἀπειρον διαίρετόν.

28. πρὸς Ἀρίστιππον ἀποκτείνῃ διὰ τέτων. cod. Reg.

1078 a 33. ἐν τέτοις ἀποκτείνῃ πρὸς Ἀρίστιππον καὶ εἴ τις ἄλλος ἀπεσκορράκιζε τὰ μαθήματα. εἰ γὰρ πᾶν, φησὶν ὁ Ἀρίστιππος, ἐν ἀγαθῷ ἢ καλῷ ἐνεκεν ἐργάζεσθαι, τὰ δὲ μαθηματικά ὅτε καλῷ ὅτε ἀγαθῷ σοφάζεσθαι, τὰ μαθηματικά ἄρα ἐκείσιν. καὶ φησι τῷ χρησίμῳ μὲν ὅν καὶ συμφέροντος τῷ ἐν τοῖς (πρακτοῖς τῷτο γὰρ νῦν ἀγαθὸν καλεῖν, μὴ μετεῖναι τοῖς μαθημασιν), ἐπεὶ μὴδὲ τὴν ἀρχὴν πολιτικὴν τίς ἐξῆς ἦν ἡ μαθηματικὴ· περί γὰρ τὴν πολιτικὴν ἔστιν ὅτι ὡς πρακτὸν καὶ ὡς συμφέρον ἀγαθὸν ἐστίν· τῷ μέντοι καλῷ μάλιστα ἔχει ἡ μαθηματικὴ, περί τὰ σύμμετρα καὶ εὐτακτα καὶ ὠρισμένα διατρίβουσα κτλ.

1078 a 35. τὸ δὲ “εἰ γὰρ καὶ μὴ ὄν. τὰ δ' ἔρ. κ. τ. λ. δ.” ἀντὶ τῷ, εἰ μὴ λέγουσιν ἐν τοῖς συμπεράσμασι τὸ καλόν, δεικνύουσι δὲ τῷ καλῷ ἔργα· ἔργον γὰρ καλῷ τὸ σύμμετρον καὶ τὰ ὅμοια. ὁ δὲ τῷτο δὴ ὑποληπτέον ὡς ὁ λέγουσι περί τῷ καλῷ.

1078 b 9. καὶ ἐπεὶ ὁ Πλάτων ἀριθμὸς εἰδητικὸς ἐκάλεσε τὰς ἰδέας ἐπόμενος τοῖς Πυθαγορείοις, πρότερον, φησὶν, ὡς ἰδέας αὐτὰς ἐξετάσωμεν μὴ συνάπτοντες μὴδὲ μεμνημένοι μὴδ' ὅλως ἀναλογιζόμενοι εἴτε εἰσὶν ἀριθμοὶ τὰ εἶδη εἴτε καὶ μὴ, ἀλλ' εἰς αὐτὴν τὴν ἔννοιαν ἐλθόντες καθ' ἣν ἰδέας εἶναι ὑπέλαβον, ἐπισκεπτέον εἰ δυνάτην εἶναι ἰδέας. ζητήσει γὰρ μὲν ταῦτα εἰ καὶ ἀριθμοὶ εἶναι εἰδητικοὶ δύνανται.

1078 b 17. ὁ δὲ Σωκράτης ἰδέας μὲν εἶναι ἔλεγε, περί μόνας δὲ τὰς ἡθικάς ἀρετάς διατρίβει. καὶ ὅτος πρῶτος ἐξήγησεν ὅρισμὸς λαμβάνειν τῶν καθόλου, οἷον τῆς καθόλου σωφροσύνης, τῆς καθόλου δικαιοσύνης καὶ τῶν ἄλλων ἀπάσων.

1078 b 20. “ὠρίσατό πως,” τυχέτι μαλακῶς καὶ ὡς ἔτυχεν.

1078 b 22. καιρὸν ἔλεγον οἱ Πυθαγορεῖοι τὴν ἐπτάδα, ὅτι κατ' αὐτὴν γίνονται τοῖς ἀνθρώποις αἱ ἡλικίαι. ἔλεγον γὰρ καὶ τὸν ἥλιον τῷ καιρῷ ὄντα ποιητὴν ἐν τῇ ἐβδόμῃ σφαίρᾳ εἶναι, καὶ αὐτῆς τῆς ἀπλανοῦς καταριθμημένης· πρὸ γὰρ τῆς σεληνιακῆς σφαίρας τὴν ἡλιακὴν ὅτι ἐδόξαζον εἶναι. cod. Reg.

δικαιοσύνη γάρ, φασίν, ἐστὶν ἀριθμὸς ὁ διαιρῶν τὴν δεκάδα δίχα, καὶ τὰ λοιπὰ ὁμοίως. ἀλλ' ὅτι μὲν ὅτως· ὁ δὲ Σωκράτης, φησὶν, εὐλόγως ἐξήκει τὸ τί ἐστὶ καὶ τὸς ὅρισμους.

1078 b 26. ὡς δὲ δυνάμει τάναντία περί τὸ αὐτὸ συλλογίζεσθαι, οἷον ὅτι ἡ ἡδονὴ ἀγαθὸν ἐστὶ καὶ πάλιν ὅτι ἡ ἡδονὴ κακόν ἐστὶ, καὶ ὅτι τῶν ἐναντίων ἡ αὐτὴ ἐπιζημία.

1078 b 31. οἱ δὲ περί Πλάτωνα ἐχωρίσαν καὶ τὰ τοιαῦτα ἰδέας κατωλόμασαν· ὡς συμβαίνει αὐτοῖς πάντων καὶ ὅλως ὡς ὁ βέλον ἰδέας

εἶναι. εἰ γὰρ κατ' αὐτὸς ὅπως ἐν ἐπὶ πολλῶν καὶ καθόλου ἕτερον τῶν μερικῶν νοεῖ, τῶτων εἰσὶν ἰδέαι, ἔστι καὶ τῶν πρὸς τι καὶ τῶν οἰκῶν καὶ ἄλλων πολλῶν ἰδέαι, ὡς ἰδέας εἶναι ὁ βέλον. ταῦτα μὲν δὴ μέχρι τῆς λέξεως ταύτης καὶ τὴν ἐμὴν σεσαφηνίσει δυνάμιν, ἀπὸ δὲ τῆς λέξεως τῆς “καὶ παραπλήσιον ὥσπερ ἂν εἴ τις ἀριθμῶσαι βεβλόμενος” ὡς τῷ “ἀλλὰ — τοῖς τεθεωρημένοις” (c. 5 extr.) τὰ αὐτὰ ἐστὶν ἀπαρραλλάκτως τοῖς ἐν τῷ μείζονι Α λεγομένοις, πλην τῆς λέξεως τῆς “εἰ δὲ τὰ μὲν ἄλλα τὸς κοινὰς λόγους ἐφαρμόττειν θήσομεν” ὡς τῷ “ἡ πᾶσιν ὑπάρχει τοῖς εἰδῶσιν ὡς γένος” (c. 4 extr.)· διὸ ταύτην μὲν σαφηνισμένην, ἐκείνων δὲ τὴν σαφηνίαν ἐκ τῶν ἐν τῷ μείζονι Α χολῶν θηράδων χρή.

ἀντὶ τῷ συνώνυμον ὁ Ἀλέξανδρος. δυνάτην δ' ἔστι καὶ ὡς 1079 a ἔχει τὴν λέξιν παραλαμβάνειν· ὁμώνυμος γὰρ ἐκάστη τῶν ἰδεῶν τοῖς αἰδητοῖς καὶ μὴδὲν τι κοινῶς αὐτοῖς (αἰδῶς γὰρ) εἰ μὴ μόνῳ τῷ ὀνόματι. cod. Reg.

βέλον γὰρ γὰρ τὴν δύαδα πρῶτην εἶναι· συνάγει δὲ μὴ τὴν 1079 a δύαδα ἀλλὰ τὴν ἀριθμὸν εἶναι πρῶτον.

ἀλλὰ δεῖ μετέχειν ἢ μὴ λέγοντι καὶ ὑποκειμένῳ ἄλλὰ καθ' αὐτά. παρέθετο δὲ τῷ καὶ συμβεβηκὸς παράδειγμα τὴν δύαδα· 27.

20 ταύτην γὰρ λέγει διπλάσιον, ἵνα δείξῃ ὅτι τὸ καὶ συμβεβηκὸς μετέχειν ὁ συνίστησιν ὕψιν, εἰ μὴ τὸ καθ' αὐτό, ὁ λέγει μὴ καθ' ὑποκειμένῳ.

“εἰ δὲ τὰ μὲν ἄλλα τὸς κ. λ. ἐφαρμόττειν θήσομεν τοῖς εἰδῶσιν.” εἰπὼν ὅτι εἰ τὸ αὐτὸ εἶδος καὶ ἡ αὐτὴ φύσις ἐστὶ τῆς αὐτο- 3.

δύαδος καὶ τῆς αἰδητῆς δύαδος καὶ τῷ αὐτοανθρώπῳ καὶ τῷ αἰδητῷ ἀνθρώπῳ, ἔστι καὶ τρίτῃ δύαδι καὶ τρίτος ἀνθρώπος, εἰ δὲ μὴ τὸ αὐτό, ὁμώνυμον ἂν εἴη, λέγει ὅτι, εἰ δὲ τὰ μὲν ἄλλα τὰ λεγόμενα καὶ τῶν αἰδητῶν κύκλων, οἷον τὸ χῆμα, τὸ ἐπίπεδον καὶ τὰ λοιπὰ μέρη τῷ λόγῳ, ἐφαρμόζειν θήσομεν καὶ τῷ αὐτοκύκλῳ (τῷτον γὰρ εἶπεν αὐτὸν τὸν κύκλον), εἰ δὴ καὶ τὰ μέρη τῷ ὀρίσμῳ μὴδὲν διαφέρειν τὰ αἰδητὰ καὶ τὰς ἰδέας αὐτῶν φήσομεν, τὸ δ' ὅτι ἐστὶ προσεθήσει, τυχέτι παράδειγμα ὅν τῶν αἰδητῶν, ἵν' ἢ τῷ αἰδητῷ κύκλῳ ὀρίσμος χῆμα ἐπίπεδον ὑπὸ μιᾶς γραμμῆς περιεχόμενον, πρὸς ἣν ἀφ' ἐνὸς τῶν ἐντὸς τῷ κύκλῳ σημείων πᾶσαι αἱ

30 προσπίπτουσαι ἴσαι ἀλλήλαις εἰσὶν, τῷ δὲ αὐτοκύκλῳ αὐτὸς τε ὅλος ὁ ὀρίσμος καὶ προσέτι τὸ παράδειγμα ὅν τῶν αἰδητῶν κύκλων, καὶ πάλιν τῷ αἰδητῷ ἀνθρώπῳ τὸ ζῶον περὶ δῖπεν, τῷ δὲ αὐτοανθρώπῳ τὸ ζῶον περὶ δῖπεν, παράδειγμα ὅν τῶν αἰδητῶν ἀνθρώπων, — εἰ ὅν τῷτο φήσιν τὸ εἶναι ταῖς ἰδέαις προσεθῆναι τὸ ὅτι

40 ἔστι παράδειγμα, οἷον ἀνθρώπων ἢ ἵππων ἢ ὅτι ἂν εἴη, καὶ καὶ τῷτο μόνον διαφέρειν αὐτὰς τῶν αἰδητῶν εἰπωσι, σκοπεῖν δεῖν φησὶ μὴ κενὸν ἢ τὸ λεγόμενον. λέγει μέσον τὸ σημείον, ἀφ' ὅτου πᾶσαι αἱ προσπίπτουσαι ἴσαι ἀλλήλαις εἰσὶν ἢ πᾶσιν· πάντα γὰρ τὰ ἐν τῇ ἰδέᾳ κατ' αὐτὸς ὕψιν καὶ ἰδέαις κτλ.

“πάντων δὲ μάλιστα” καθὼς καὶ ἐν τῷ μείζονι Α ἔλεγε. 1079 b τὰ δὲ λοιπὰ εὐρέθησαν ἐν τῷ μείζονι Α.

“ἀλλὰ μ. ὁ δὲ πρ. τ. ἐπ.” καὶ γὰρ ἐπιζημία ὀρίσμοι ὑπάρχουσιν, 1079 b οἱ δὲ ὀρίσμοι τῶν συντεταγμένων εἰδῶν, ὅτι δὲ τὰς ἰδέας ἔχει- 15.

ρῶσι τῆς ὕλης· ὥστε ἀνωφελὲς καὶ πρὸς ἐπιζήμην· ὅταν μὲν γὰρ ἴσως αἰτία δόξειεν ἄν. Ἄναξαγόρας καὶ Εὐδόξος ἔλεγον πάντα ἐν πᾶσι μεμιχῆσθαι· ὥστε καὶ τὸτον ἐν λόγον κρείττους ἀρχὰς ἔλεγον ἐκείνοι τῶν τιθεμένων ιδέας, ὅτι ἐκείνοι μὲν συνέταττον τοῖς γνωμένοις τὰς ἀρχὰς, ὅταν δὲ ἐ συντάττῃσι τὰς ιδέας. ἀλλ' ἰδοὺ καὶ ὁ περὶ ἐκεί-
νων λόγος δυσχερής. "κατ' ἐθένα τρόπον τῶν εἰωθότων," κατ' ἐθένα τῶν ἐκ τινος τρόπου· ἢ γὰρ ἐξ ὕλης, ἢ ἐκ σφερήσεως, ἢ ἐκ ποιητικῆς, ἢ καὶ ὑπεροχρονίαν, ὡς ἐξ ὁρθρου ἡμέρα, καὶ τὸ ἐκ βο-
τάνης. καὶ τὸτο διττῶς, ἢ ἐπανακάμπτον, ὡς ἐκ νυκτὸς ἡμέρα καὶ ἐξ ἡμέρας νύξ, ἢ μή, ὡς ἐκ νέου γέρων, ἢ μὴν ἐκ γερόντος νέος.

1080 a 12. ἐκ διαιρέσεως δὲ τὴν ὑπόθεσιν (τὴν τοῖς ἀριθμοῖς ὅτιαν ἀπο-
νέμωσαν νοητὴν) τίθῃσι, καὶ καθ' ἑκάστην τῶν τῆς διαιρέσεως τμη-
μάτων ἐνίστασι. . . ἀνάγκη γὰρ εἶπερ ἐξιν αὐτοαριθμός· τέττε γὰρ
ἐξὶ δηλωτικὸν τὸ "ἀν. δ' εἶπερ ἐξὶν ὁ ἀριθμός κτλ.

1080 a 17. ἥτοι εἶναι τὸν ἐχόμενον (ἀνάγκη) τῷ προτέρῳ διαφέροντα 15
κατ' ἐσιώδεις καὶ εἰδοποιῶς διαφορὰς, ὥσπερ ἂν τις εἴποι τὸν ἄν-
θρωπον τῷ ἵππῳ πρότερον διὰ τὴν τῷ λογικῷ διαφορὰν· τὸ γὰρ λογι-
κὸν τῷ ἄλλῳ τῇ τιμωτῇ καὶ τῷ ἀρίστῳ πρότερον, καὶ τὸτο πάλιν,
λέγω δὴ τὸ διαφύρας εἶναι καὶ προτέρους καὶ ὑτέρους τῷ εἶδει τὰς ἀριθ-
μύς, ἢ εὐθύς ἐπὶ τῶν μονάδων ὑπάρχει, καὶ ἐξιν ἀσύμβλητος 20
καὶ ἑτεροειδὴς ὅποιαν μὴν μονάδων μονάδι ἥτοι πᾶσα μονάς
πάσῃ μονάδι· ἢ ἐκ εἰσὶν ἑτεροειδεῖς αἱ μονάδες ἀλλὰ μόνον ἐφε-
ξῆς, ὡς φάμεν ἄνωθεν κάτω ἐρχόμενοι πρώτῃ τὴν ἀπλανῆ σφαῖ-
ραν, ἐφεξῆς δὲ τὴν Κρονίαν καὶ ἐφεξῆς τὴν Δίον, καὶ ἐπὶ τῶν λοι-
πῶν ὁμοίως· καὶ ὁμοειδεῖς πᾶσαι πάσαις, οἷον φασι τὸν μαθημα-
τικὸν ἀριθμὸν κτλ.

1080 a 25. αἱ ἐν τῇ δυάδι πρώτη ἥτοι τῇ αὐτοδυάδι δυάδες εἰσὶ συμ-
βληταὶ πρὸς ἑαυτάς καὶ ὁμοειδεῖς, ὁμοίως καὶ ἐν τῇ αὐτοτριάδι. . .
καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὡσαύτως, ὥσπερ καὶ οἱ τὰς εἰδητικὰς ἀριθμύς
τιθέμενοι βύλον.

1080 a 35. τὸτο γὰρ ἔλεγε τὸν πρῶτον τῆς διαιρέσεως τμήμα. τινὰς δὲ
οἷον παλαιὰ τὸν ἑπτά, τὸν ὀκτώ, τὸν ἐννέα εἶναι οἷος ὁ μαθηματικὸς
ἥτοι συμβλητὸς καὶ ὁμοειδεῖς, ἄλλως δέ, οἷον τὸν εἴκοσι, τὸν τριά-
κοντα, τὰς ὁμοίους εἶναι οἷον ὁ τρίτος ἔλεγε τρόπος· ὅτος δὲ ἦν ὁ
τιθεὶς τὰς μὲν ἐν τῷ εἴκοσι ἀριθμῷ μονάδας εἶναι πρὸς ἑαυτάς
συμβλητὰς καὶ ὁμοειδεῖς, πρὸς δὲ τὰς ἐνέσας τῷ τριάκοντα ἀριθμῷ
ἀσυμβλητὰς καὶ ἀνομοειδεῖς.

1080 b 2. ἀλλ' εἰ δύναται εἶναι τὰς ἀριθμύς ἐν τοῖς αἰδητοῖς ὡς σοι-
χεῖα, ἵνα ὡς ἐκ σοιχείων τῶν ἀριθμῶν ἡ φύσις εἴη τῶν αἰδητῶν,
ὡς φασὶ τινες τῶν Πυθαγορείων, ἥδη ὅπως ἀναγκαῖον ἐξὶ λέγειν 40
ἢ τινὰς μὲν αὐτῶν ὡς σοιχεῖα ὄντας τῶν αἰδητῶν ἐνυπάρχειν τοῖς
αἰδητοῖς τινὰς δὲ μὴ ἐνυπάρχειν, ἢ πάντας ὑπάρχειν.

1080 b 7. "καὶ ἄλλως τινός," τῆς ἀορίστου δυάδος δηλαδὴ.

8. ἐξὶ τὸ "πλήν" ἐφερμηνευτικὸν τῷ χεδόν.

1080 b 11. "οἱ μὲν ἔν" ὥσπερ ὁ Πλάτων. τὸν μὲν γὰρ ἔχοντα τὸ πρότερον καὶ 45
ὑπερον ἔλεγεν εἶναι τὰς ιδέας καὶ τὰς εἰδητικὰς ἀριθμύς, τὸν δὲ μὴ
τὸ πρότερον καὶ ὑπερον ἔχοντα μὴδὲ κατ' εἶδος διαφέροντα τὸν μα-
θηματικὸν εἶναι ἐτίθετο, πρὸςβύτερον μὲν αὐτὸν λέγων τῷ φυσικῷ

καὶ δι' ἃ ἀριθμῶμεν ἀριθμῷ, δεύτερον δὲ τῷ εἰδητικῷ. καὶ χωρίζοντες
ἀμφοτέρους καὶ τὸν εἰδητικὸν καὶ τὸν μαθηματικὸν τῶν αἰδητῶν εἶναι
βέβαιον. διὰ μὲν ἔν τῷ "οἱ μ. ο. ἀμφοτέρ. ε. τ. ἀρ." ἠνέχοντο τὸν
Πλάτωνα, διὰ δὲ τῷ "οἱ δὲ τὸν μαθημ. μ. ἀρ. ε. τ. πρ. τ. ὄντ."
τὸς περὶ Ξενοκράτην· ὅτοι γὰρ καὶ χωρίζουσι τὸν μαθηματικὸν τῶν
αἰδητῶν καὶ μόνον αὐτῶν εἶναι φασὶ καὶ πρῶτον τῶν πάντων, τῷ
εἰδητικῷ κατορχόμενοι. καὶ οἱ περὶ Ξενοκράτην ἔν ἑνα μόνον ἀριθ-
μὸν νομίζουσι καὶ οἱ Πυθαγόρειοι· διὸ καὶ ὑποσικτέον εἰς τὸ "ἑνα,"
εἰτὰ ἐπακτέον τὸ "ἐν ἀριθμῷ," ἢ ἢ τῆς λέξεως τοῖς τόν. καὶ οἱ
Πυθαγόρειοι δὲ ἑνα ἀριθμὸν εἶναι νομίζουσιν καὶ τίνα τῶν τῶν μα-
θηματικῶν, πλὴν ὃ κεχωρισμένον τῶν αἰδητῶν, ὡς οἱ περὶ Ξενο-
κράτην, ὅδὲ μοναδικόν, τετέστιν ἀμερὴ καὶ ἀσώματον· μοναδικόν
γὰρ τὸ ἀμερὲς καὶ ἀσώματον ἐνταῦθα ὁῖλοι κτλ.

οἱ περὶ Πλάτωνα. cod. Reg.

οἱ περὶ Ξενοκράτην. id.

1080 b 14. ἔχειν δὲ τὰς μονάδας μέγεθος κατεσκεύαζον οἱ Πυθαγόρειοι 14.
διὰ τῶν τινός λόγῳ. ἔλεγον ἔν ὅτι ἐπειδὴ ἐκ τῶν πρώτων ἑνὸς 20
αὐτῷ συνέστησαν, τὸ δὲ πρῶτον ἐν μέγεθος ἔχει, ἀνάγκη καὶ αὐτὰς
μεμεγεθυσμένας εἶναι· τὸ γὰρ ἐκ μεμεγεθυσμένας γεγονὸς καὶ αὐτὸ
μέγεθος ἔχειν ἐπανάγκες. ἐρωτῶμενοι δὲ καὶ τί τὸ συστήσαν τὸ
πρῶτον ἐν καὶ διὰ τί, καὶ πῶς τὸ μέγεθος ἔχει καὶ πῶς ἐξ αὐτῶ αἱ
μονάδες γεννῶνται, ὅδὲν ἔλεγον σπευδαῖον. ἄλλος δὲ πάλιν, φησί,
Πυθαγόρειος τὸν μαθηματικὸν ἀριθμὸν ὃ προσέειπε, ἀλλ' ἑνα καὶ
πρῶτον ἀριθμὸν τὸν τῶν εἰδῶν εἶναι ἔλεγεν. "ἔνιοι δὲ καὶ τὸν μαθη-
ματικὸν τὸν αὐτὸν τῶν τῶν, τετέστι τινὲς δὲ τῶν Πυθαγορείων τὸν μὲν
συνεγνωσμένον μαθηματικὸν ἀνέρεν, ἑνα δὲ ποιῶντες ἀριθμὸν,
τὸν εἰδητικόν, τὸν αὐτὸν τῶν ἐκάλαν καὶ μαθηματικόν.

1080 b 23. καὶ περὶ τῶν ἐπιπέδων, φησί, καὶ τῶν σφαιρῶν ὁμοίως τοῖς 23.
ἀριθμοῖς ἀπεφάνησαν. οἱ μὲν αὐτῶν ἕτερα λέγουσι τὰ μαθηματικὰ
ἐπίπεδα καὶ τὰ σφαιρὰ καὶ ἕτερα τὰ εἰδητικά· ἄλλο γὰρ ἔλεγον εἶναι
τὸ μαθηματικὸν ἐπίπεδον, περὶ ὃ ὁ γεωμέτρης πραγματεύεται, καὶ
ἄλλο τὸ αὐτοεπίπεδον. "τῶν δὲ ἄλλως λεγόντων," φησὶν, ἥτοι
τῶν εἰδητικῶν ἀριθμῶν καὶ εἰδητικὰ ἐπίπεδα καὶ σφαιρὰ μὴ λεγόντων.
ἢ εἰπὼν "τῶν δὲ ἄλλως λεγόντων" ἐξηγητικὸν οἶμαι ἐπήγαγεν τὸ
"ὅτοι μὴ ποιῶσι τὰς ιδέας ἀριθμύς," ὡς εἰ ἔλεγε, τῶν δὲ ἄλλως
λεγόντων, τινὰς δὲ ἄλλως λέγειν φημί; τὰς ὅσοι δηλονότι μὴ
ποιῶσι τὰς ιδέας ἀριθμύς, μὴδὲ ὅλως εἶναι εἰδητικὰς ἀριθμύς νο-
μίζοντας· ὅτοι καὶ τὰ μαθηματικὰ σφαιρὰ καὶ τὰ ἐπίπεδα μαθημα-
τικῶς λέγουσι, τετέστι πᾶν μέγεθος εἰς μεγέθη λέγουσιν εἶναι διαι-
ρετόν· τὸτο δὲ ταυτὸν ἐξὶ τῷ μὴ συγκείσθαι τὴν γραμμὴν ἐκ
σηγμῶν ἢ τὸ ἐπίπεδον ἐκ γραμμῶν. πᾶν ἔν μέγεθος εἰς μεγέθη
εἶναι διαιρετὸν ὅτοι φασιν καὶ ὅποιαν μὴ μονάδας συντεθειμένας ποιεῖν
δυάδας ἀποδέχοντο. οἱ δὲ λέγουσι μὲν τὰ μαθηματικὰ ἐπίπεδα, οἱ
καὶ εἰδητικὰς ἀριθμύς εἶναι λέγοντες, ὃ μαθηματικῶς δέ. ὃ γὰρ
τέμνεαι πᾶν μέγεθος εἰς μεγέθη, ὅδὲ τὰς τυχεύσας μονάδας
δυάδα ποιεῖν, ἀλλὰ φασιν ὅτι αἱ πρῶται γεγονυῖαι δύο μονάδες
ὡς ἐξ ὕλης μὲν τῆς ἀορίστου δυάδος, εἶδος δὲ τῷ ἀρχικῷ ἐνός, τῷ
αὐτοενός δηλονότι, αὐτῷ πεποιήκασιν τὴν πρώτην δυάδα ἥτοι τὴν

ειδητικὴν δυάδα ἦτοι τὴν αὐτοδυάδα· αἱ δὲ πάλιν δευτέρως γε-
γονυῖαι τρεῖς μονάδες· ὡς ἐξ ὕλης μὴ καὶ αὐτῇ τῆς ἀόριστου δυάδος,
εἶδος δὲ τῆς αὐτοῦ ἐνός πεποιθήσασιν τὴν αὐτοτετράδα. ὁμοίως καὶ ἐπὶ
τῆς αὐτοτετράδος καὶ τῶν λοιπῶν ἀποφαίνοντι, καὶ ὅτι φασιν ὅτι ὁμοει-
δεῖς εἰσὶν αἱ ἐν τῇ αὐτοδυάδι μονάδες ταῖς ἐν τῇ αὐτοτετράδι καὶ
αὐτῇ ταῖς ἐν τῇ αὐτοτετράδι (ἥ γὰρ καὶ συντιθέμεναι αἱ ἐν τῇ αὐτο-
δυάδι ταῖς ἐν τῇ αὐτοτετράδι ἀπεγόνων ἂν τινὰ ἀριθμὸν), ἀλλ'
ἀνομοειδεῖς τὰς ἐν τῇ αὐτοδυάδι καὶ ἄλλας τῶν ἐν τῇ αὐτοτετράδι
ὑσῶν ἔλεγον· ταῦτα εἰπὼν λέγει, πάντες μὴ ἔν τῶς ἀριθμῶς μο-
ναδικῶς καὶ ἀμεγέθει καὶ ἀμερεῖς εἶναι λέγουσι, πλὴν τῶν Πυθαγο-
ρείων τῶν τὸ ἐν ἀρχῇ καὶ χοιχέον τῶν ὄντων καὶ μέγεθος ἔχουν λε-
γόντων.

1081^ο καὶ εἰ ἀσύμβλητον, καὶ ποῖον τῶν ῥηθέντων τρόπων;
5. συλλογίζεσθαι ὅτι δύναται ὅτι. αἱ ιδέαι ἐκ τῶ ἐνός καὶ τῆς
1081^ο 12. ἀόριστη δυάδος παρ' αὐτοῖς ὑφίστανται. τὰ ἐκ τῶ ἐνός καὶ τῆς ἀόριστη
δυάδος ὑφιστάμενα ἀριθμοὶ εἰσιν. αἱ ιδέαι ἄρα ἀριθμοὶ εἰσιν. ὅτι
τὸ δὲ "κ. αἱ ἀρχ. κ. τ. γ. λ. τ. ἀρ. εἶναι" ἀντὶ τῶ καὶ αἱ ἀρχαὶ
καὶ τὰ χοιχία τῶν ἀριθμῶν παρ' αὐτοῖς ταῦτα εἶναι λέγοντι, τό-
τε ἐν καὶ ἡ ἀόριστη δυάς. τὸ δὲ "τάξαι τε ὅτε πρ. ἐνδ. ἀρ. αὐτ. ὁ.
ὕ." εὐλόγως εἶρηται· εἰ γὰρ ἐξ ὧν οἶον φέρεται ἡ αὐτοτετράς ὁ αὐτοῦ-
θρῶπος, πῶς οἶον τε ἡ πρότερον ἢ ὕστερον αὐτὴν λέγειν τῆς αὐτο-
τετράδος; εἰ δὲ ὅσων τῶν ιδεῶν ἀνάγκη αὐτὰς ἀριθμῶς εἶναι, εἰ
μὴ εἰσιν ἀριθμοὶ αἱ ιδέαι, ὡς δεδεικται, ὅλως ἔκ εἰσιν.

1081^ο 23. τὸ δὲ "ἄμα γ. αἱ ε. τ. δ. τ. πρ. μ. γεννῶνται" ἔκ ἐστι κατα-
σκευαστικόν, ὡς ἂν τῷ ὀφείλει διὰ τὴν γὰρ σύνδεσμον, τὸ ὅτι ἔκ
ἔξαι ἡ δυάς πρώτη ἐκ τῶ ἐνός καὶ τῆς ἀόριστη δυάδος, εἴτα ἡ τριάς,
ἀλλὰ πρῶτόν ἐστι ἐπιχείρημα τῶν δεικνύντων μὴ εἶναι πάσας τὰς
ἐν τοῖς εἰδητικοῖς ἀριθμοῖς μονάδας ἀσύμβλητους· ἐκ διαιρέσεως
δὲ δείκνυνται τοιαύτης ὅτι ἔκ εἰσιν αἱ πάσαι μονάδες ἀσύμβλητοι·
ἡ γὰρ εἰσιν ἀσύμβλητοι ἡ ἄμα γίνονται ἐκ τῶ ἐνός καὶ τῆς ἀόριστη
δυάδος αἱ ἐν τῇ αὐτοδυάδι μονάδες καὶ αἱ ἐν τῇ αὐτοτετράδι τριά-
δες καὶ αἱ τῶν ἄλλων ἀριθμῶν ἔκασται· ἡ πρῶτον μὴ γίνεσθαι ἡ μία
μονάς, εἴτα ἡ ἑτέρα, καὶ τότε συντιθέντι καὶ ἀποτελεῖσθαι τὴν αὐτο-
δυάδα· ἀλλ' ἐὰν ἄμα γεννῶνται αἱ ἐν τῇ δυάδι τῇ πρώτῃ ἦτοι τῇ
αὐτοδυάδι μονάδες καὶ αἱ ἐν τῇ αὐτοτετράδι καὶ αἱ ἐν τοῖς ἄλλοις
ἀριθμοῖς, ἔκ ἐσοντι ἀσύμβλητοι ἀλλὰ συμβληταὶ καὶ ἀδιάφοροι·
τὰ γὰρ ἄμα ἐκ τῶν ἀρχῶν γεννῶμενα, ὡς καὶ αὐτοὶ φασιν, ἀδιά-
φορά ἐστιν· ψευδὸς ἄρα τὸ πάσας λέγειν ἀσύμβλητους· εἰ γὰρ καὶ
τὰς ἐν τῇ δυάδι λέγοι τις μονάδας ἀσύμβλητους εἶναι πρὸς τὰς ἐν
τῇ τριάδι, ὅπερ καὶ αὐτὸ ἀδύνατον δείξει, ἀλλὰ πρὸς ἑαυτὰς αἱ ἐν
τῇ αὐτοδυάδι ἔκ ἐσοντι ἀσύμβλητοι· ὁμοίως ὅθεν αἱ ἐν τῇ αὐτο-
τετράδι· ὡς δὲ πρὸ τῆς λέξεως τῆς "ἄμα γὰρ αἱ ἐν τῇ δυάδι τῇ
πρώτῃ μονάδες γεννῶνται"· ἔξωθεν προσυπακύνει τὸ ἀδύνατον δὲ
πάσας εἶναι τὰς μονάδας ἀσύμβλητους· εἴτα ὡς προσκατασκευά-
στικόν τὸ ἀδύνατον πάσας εἶναι τὰς μονάδας ἀσύμβλητους ἐπά-
γειν τὸ "ἄμα γὰρ αἱ ἐν τῇ δυάδι τῇ πρώτῃ μονάδες γεννῶνται."
ἀλλὰ καὶ ταύτῃ τῇ λέξει ἐλλείπει ὁ ἡ σύνδεσμος· ἔδει γὰρ ὅτι
εἶναι γεγραμμένον "ἡ γὰρ ἄμα αἱ ἐν τῇ δυάδι τῇ πρώτῃ μονάδες

γεννῶνται" (ἐρεῖ γὰρ προῖον) "ἡ ἔκ ἄμα." ὡς σαφές ἐστι ἂν ἦν ἡ
λέξις εἰ ὅτι πῶς εἶχεν· ἀδύνατον δὲ πάσας εἶναι τὰς μονάδας
ἀσύμβλητους· ἡ γὰρ αἱ ἐν τῇ δυάδι τῇ προηγουμένη μονάδες γεν-
νῶνται ἄμα ἡ ἔκ ἄμα. ἀλλὰ τὰ μὴ τῆς λέξεως ὅτιως ἐχρῆν ἔχειν
οἶμαι τοιαῦτα· αὐτὸς δὲ μέμνηται καὶ ῥημάτων τῶ Πλάτωνος λέγων
"εἴτε ὡς περὶ ὁ πρῶτος εἰπών, ἐξ ἀνίσων γὰρ ἰσαδέντων ἐγένοντο,"
δείκνυντες ὅτι κατ' ἐκείνων ἕκαστος τῶν ἀριθμῶν πᾶς γεννᾷται ὑπὸ τῶν
ἀρχῶν, καὶ ἔστι πρῶτον μὴ ἡ μία μονάς ὕστερον δὲ ἡ ἄλλη· αὐτὸς
δὲ διὰ τὸ πλῆρες τῆς διαιρέσεως ἐπισκέπτει καὶ τὸ λοιπὸν τὸ λέγον
ἡ ἔκ ἄμα· τὸ δὲ "ἐξ ἀνίσων γὰρ ἰσαδέντων" τοιοῦτον ἐστιν. δοκεῖ
ὁ Πλάτων λέγειν ὅτι ἐπειδὴ ἐκ τῆς ἀόριστη δυάδος, ἥτις καθὸ
ἀόριστος ἀνίσος ἐστιν, οἱ ἀριθμοὶ γίνονται, ἀνισοὶ εἰσιν, ἰσαχόντι δὲ
ὑπὸ τῶ ἀρχικῶ ἐνός· ὡς ἐπειδὴ ἄμα γεννῶνται, δῆλον ὡς ἀδιά-
φοροὶ εἰσιν. εἰ δὲ ἀσύμβλητοι ὅσων τῶν ἐν τῇ δυάδι μονάδων
ἐστὶν αὐτῶν ἡ μὴ πρότερα ἢ δὲ δευτέρα (ἔστι γὰρ ἄμα ἀδιάφοροι καὶ
ἀσύμβλητοι ὅσαι ἀπὸ τῶν ἀρχῶν προῖασιν), καὶ ἡ αὐτοδυάς προ-
τέρα μὴ ἔξαι τῆς νεωτέρας μονάδος, νεωτέρα δὲ τῆς προτέρας.
μῖξις γὰρ ἐστὶ τῶν δύο μονάδων· ὡς περὶ γὰρ τὸ οἰνωμελὶ τὸ μὴ οἶνον
γλυκυτέρον τῶ δὲ μέλιτος ἀγλυκερότερον ἐστὶν, ὅτι καὶ ἡ δυάς
ὑτέρα μὴ τῶ πρώτης μέρους ἑαυτῆς πρεσβυτέρα δὲ τῶ δευτέρῃ. εἰ
δὲ τῆτο, συμβαίνει τῆς αὐτοδυάδος εἶναι τὴν προγεγονυῖαν αὐτῆς
μονάδα πρεσβυτέραν αὐτῆς. ἀλλ' ὅθεν κατ' αὐτὸς πρότερον τῆς
αὐτοδυάδος, εἰ μὴ τὸ αὐτοῦ καὶ ἡ ἀόριστη δυάς.

ταῦτα εἰπὼν ἐνέασιν τινὰ πρὸς ἑαυτὴν ἐπάγει διὰ τὸ "ἀλλ' 1081^ο
25 ἐκ τῆς δυάδος τῆς πρώτης καὶ τῆς ἀόριστη δυάδος ἐγένετο ἡ τε-
τράς." ὁ δὲ φησι τοιοῦτον ἐστὶν. ἀλλ' ἐκεῖνοι ἐκ τῆς αὐτοδυάδος
(ταύτην γὰρ καλεῖ πρώτην δυάδα) καὶ τῆς ἀρχικῆς δυάδος, ἣν
ἀόριστον καλεῖ δυάδα, ἀποτελεῖν τὴν τετράδα, καὶ συντιθέντες αὐτὰς
ὅθεν καὶ πρᾶξιν αὐξάνοντες, ἀλλὰ τῆς ἀόριστη δυάδος διπλασιασάσης
τὴν αὐτοδυάδα καὶ ὅπως ἀποτελέσθαι τὴν τετράδα, ὡς ἔκ ἂν τὴν
ἐκείνῃ ἀριθμὸν καὶ πρότερον ἀποτελεῖν. ταῦτα ἑαυτῷ ὡς περὶ ἐν-
έασιν κομίσας λύει τὴν ἐνέασιν γοργῶς καὶ ἀσαφῶς διὰ τὸ "δύο
δυάδες παρ' αὐτὴν τὴν δυάδα." δύο ἔν, φησὶν, εὐρίσκοντι ἐν τῇ
αὐτοτετράδι δυάδες παρ' αὐτὴν τὴν δυάδα, τῷ ἐστὶ παρὰ τὴν
αὐτοδυάδα. ἀλλὰ τὸ μὴ τῆς λέξεως τοιοῦτον· ὁ δὲ λέγει, τοιοῦτον
ἐστὶν. ἀλλὰ χρὴ προσυπακύνει τὸ ἀλλ' εἰ καὶ μὴ καὶ πρότερον
αἰρῶντι τὸν ἀριθμὸν ἀποτελεῖν, ἀλλ' ὅτι ἐν τῇ αὐτοτετράδι δύο
δυάδας ὁμολογῶσιν εἶναι παρὰ τὴν αὐτοδυάδα, ὡς ἐσοντι τρεῖς
εἰδητικῆς δυάδες καὶ ἡ μία· μία μὴ ἡ αὐτοδυάς καὶ αἱ ἑτέροι δύο αἱ
ἐν τῇ αὐτοτετράδι κτλ.

καὶ μῖξιν δὲ εἶπε νῦν τὴν κράσιν. 1082^ο
21. καὶ εἶπε αἱ ιδέαι παραδείγματα ἐστὶ τῶν ἐν τούτοις ζώων, ἔξαι 21.
1082^ο καὶ ταῦτα ζῶων ἐξ ἀνθρώπων καὶ ἵππων καὶ βοῶν συγκείμενον· τῶν 36.
γὰρ ἐστὶ δηλωτικόν τὸ "ὡς δῆλον ὅτι κ. ω. ιδ. α. τ. ο. σ.
ἔξαι ἐκ ζώων." ἀλλ' ἐπειδὴ ἔχει τινὰ ἀσάφειαν ἡ λέξις, σα-
φηνίσαν καὶ ἐστὶ αὐτήν. οἶμαι δὲ χρῆναι ὑποτίθειν εἰς τὸ "τὰ
ζῶα," εἴτα ἐπάγειν τὸ "φαίη τις συγκείμεν ἐκ ζώων." καὶ εἴη
ἂν τὸ λεγόμενον τοιοῦτον· ὡς εἰ ιδέαι ἐξ ιδεῶν σύγκεινται, καὶ τὰ

ἐνταῦθα πράγματα, ὧν φασὶν εἶναι τὰς ἰδέας, συγκεείμενα
ἔσαι κτλ.

1032^b ἐλλειπῶς δὲ (εἴρη), καὶ εἴη ἂν τὸ πλῆρες τοῖσιν· τίνα γὰρ
10. αἰτίαν ἔξει λέγειν ὁ φάσκων ἀδιαφόρος εἶναι τὰς ἐν τῇ αὐτοδεκάδι
δυάδας ἴσας ἕσας ἀλλήλαις; καὶ τότε προσπακυσθέν· τὰς δὲ 5
ἐν τοῖς ἄλλοις ἀριθμοῖς ἴσας μὴ διαφόρους δέ.

1032^b ἔπειτα ὁ μόνον τὸτο ἔχει, ἀλλὰ καὶ ἕτερον ἔχει, ὅπερ διὰ
13. τῷ "τε" συνδέσμῳ ἤνιστο. καὶ τί τὸ ἐπόμενον, ἐπάγει λέγων "καὶ
πότερον" κτλ.

1032^b καὶ τὸτο μὴ ὀρθῶς καὶ ἀκολούθως ἑαυτοῖς φασὶν οἱ τὸν ἀριθμὸν 10
24. τῶν ἰδεῶν ἐκ διαφερεσῶν μονάδων συνεστάναι λέγοντες, ἵνα μὴ
ἐκ διαφόρων ἰδεῶν τὴν ἰδέαν ποιεῖν ἀναγκαῖον· ἕκαστον γὰρ εἶδος
ἔν ἐστι κατ' αὐτὸς καὶ ἀπλῶν. . . ἀλλὰ πρὸς μὴ τὴν ἑαυτῶν ὑπό-
θεσιν ὀρθῶς λέγουσιν, ἀπλῶς δὲ ἐκ ὀρθῶς. τὸ δὲ "διὰ καὶ τὸ ἀρ-
ῆτως" ὑπερβατικῶς ἀναγνωσθέν ὡς· διὰ καὶ τὸ ἀριθμεῖσθαι ἀναγ- 15
καῖον αὐτοῖς ἔτι λέγειν ἐν δύο, μὴ προσλαμβάνομεν πρὸς τῷ
ὑπάρχοντι ἐν τῇ ἀριθμῷ ἄλλῃ ἐνός· καὶ γὰρ καὶ τὸν οὗτος δεῖ προσπα-
κύνειν.

1033^a ὁ μὴ Ἐφέσιος τὸ "τῷ πλήθει" ἀντὶ τῷ τῷ μήκει ἐρμηνεύει.
6. εἴ τις ὡς ἔχει τὸ ῥῆγν ἐρμηνεύσῃ μὴ κατὰ τι παραβραύων τὴν λέ- 20
ξιν· εἰ γὰρ ἀσύμβλητοι, φησὶν, εἰσὶν αἱ μονάδες, συμβήτε· τὰς
ἕσας ἴσας καὶ τὸ πλῆθος, οἷον εἰ τυχὴ τρεῖς καὶ ἄμφω ἢ τέτταρες,
διαφέρειν ἀλλήλων. cod. Reg.

1033^a ὁ δὲ γὰρ, φησὶν, οἷον τε ταῖς μονάσιν ὑπάρχειν πάθος ἀμε-
9. ρέσιν ἕσας, ὅπερ, φησὶν δὲ τὸ τὰ ἀμερῇ μὴ ἔχειν πάθος, κάλ- 25
λιστα ἐν τῷ τρίτῳ τῆς περὶ Οὐρανῷ (c. 8) δέδεικται πραγματείας·
ἐν γὰρ ταῖς μονάσιν ποιότητα ἐκ οἷον εἶναι, ἐν δὲ τοῖς ἀριθμοῖς
ὑπάρχει μὴ ποῖον, ἀλλ' ὕψον τῷ ποσῷ.

1033^a ἔτι, φησὶν, ὅτε ἀπὸ τῷ ἀρχικῷ ἐνός ἔτι ἀπὸ τῆς ἀρχικῆς
13. δυάδος (αὐτῇ δὲ ἔστιν ἡ ἀόριστος) ταῖς μονάσιν καὶ ποιότητα δια- 30
φέρειν γένετο· τὸ μὴ γὰρ ἐν ἀποῖον, ἢ δὲ ἅμα ποσὸν καὶ ποῖον αἰτία.

1033^a "ὄντα" δὲ εἶπε τὰς ἰδέας· ὄντα γὰρ κυρίως τὰς ἰδέας εἶναι
14. ἔλεγον οἱ τῶν ἰδεῶν προσά· τὰ γὰρ ἐνταῦθα ὁμνύμεως ὄντα καὶ
καὶ συμβεβηκός ὄντα καλεῖσθαι ἂν τις, φασὶν.

1033^a εἰ δὲ μὴ τὴν αἰτίαν τῆς διαφορᾶς εἰπεῖν δύναται, ἀπλῶς καὶ 35
15. ἐναντίως εἰπάτωσαν τίνα λέγουσιν εἶναι τὴν τῶν μονάδων δια-
φοράν.

1033^a Σπεύσιππος καὶ Ξενοκράτης. cod. Reg.

20. τῶν περὶ ἀριθμὸς εἰπόντων οἱ μὴ δύο ἐποίησαν αὐτὸς καὶ διέκρι-
1033^b 1. νον, ὥσπερ ὁ Πλάτων (σαφῶς γὰρ ὅτιος τὸν μαθηματικὸν ἕτερον 40
εἶναι λέγει τῷ εἰδητικῷ), οἱ δὲ ἕνα τὸν μαθηματικόν, ὥσπερ τινὲς
τῶν Πυθαγορείων· οἱ δὲ ἐγίνωσκον μὴ ἀμφοτέρους καὶ τὸν εἰδητικόν
καὶ τὸν μαθηματικόν, ἕνα δὲ ἐποίησαν, ὥσπερ Σπεύσιππος καὶ Ξενο-
κράτης.

1033^b λέγουσι γὰρ τὸν βωμίσκον καλεῖσθαι ἀριθμὸν, ὃν ἐκ τῶν πα- 45
10. λαιῶν βωμῶν ἔτις ὀνομάζεσθαι φησὶν ὁ Νικόμαχος ἐν τῷ β' τῆς
'Αριθμητικῆς, σῶμα καὶ ἐκ τούτου τὸ τριχῇ διασπῆν ἅπαν συγκατέ-
δοξάζουσι, τὸν δὲ θ' ἀριθμὸν πῦρ διὰ τὸ τετράγωνον. cod. Reg.

πολλὰς γὰρ εὐθύνας ἔδωκεν ἡ τὰ ἄτομα μεγέθη εἰσαγῆσα 1033^b
δόξα. ἀλλὰ καὶ ἡ Ξενοκράτους ἀποφασίς ἡ τὰς ἀτόμους εἰσαγῆσα 13.
γραμματὸς αὐτάρκως καὶ αὐτῇ τῷ Ἀριστοτέλει ἠλεγκται.

τὰ γὰρ θεωρήματα καὶ τὰ συμβαίνοντα τοῖς ἀριθμοῖς προ- 1033^b
18. σάπτουσι τοῖς σώμασιν, ὡς ἐκ τῶν ἀριθμῶν ὄντων τῶν σωμα-
των· ὑπολαμβάνοντες γὰρ ὅτι ἐκ τῶν ἀριθμῶν εἰσὶν (ἐκ γὰρ τῷ
βωμίσκῳ τῷ δέκα τὸ ἀπλῶς σῶμα εἶναι ἔλεγον, ἐκ δὲ τῷ ἑνδεκά-
τῳ πῦρ, ἐκ δὲ τῷ τρισκαίδεκα τὸν ἀέρα καὶ ἐκ τῷ ἑννέα τὸ ὕδωρ),
ὑπολαμβάνοντες δὲ τὸτο ὅθεν ἔφασκον διαφέρειν τὰ τῷ βωμίσκῳ
καθ' αὐτὸ ὑπάρχοντα ἐπ' αὐτῷ θεωρεῖν ἢ ἐπὶ τῷ ἑξ' αὐτῷ σώμα-
τος· ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. εἰ γάρ, φασὶν, συνέβη τῷ ἑννέα
ἀριθμῷ εἶναι τετράγωνον πρῶτον μέσον ἔχοντα (τὸ δὲ μέσον
ἔχοντα πρόσκειναι) διὰ τὴν τῆς μονάδος μεσιτείαν τὴν ἐν παντὶ πε-
ρισσῷ εὐρισκομένην), εἰ δὲ ὁ ἑννέα τετράγωνός ἐστι πρῶτος ἔχων
μέσον, καὶ τὸ ὕδωρ τοῦτόν ἐστι, καὶ μᾶλλον ἐπὶ τῷ ὕδατος τῷτο χρὴ
θεωρεῖν ἢ ἐπὶ τῷ ἑννέα· ὥς δὲ δέδεικται ὅτι ἐξ ἀριθμῶν τὰ αἰδητὰ
ἐποίησαν. καὶ συμπεραίνει λέγων "εἰ τούτων" κτλ.

ὥς δὲ διὰ τῷ "ὡδὲ μὴ τῷ ἐνός· εἰς τὸν ἄρτιον πίπτοντος" τὴν τῷ 1034^a
πρῶτον καὶ ἀσυνθέτῳ γένεσιν ἤνιστο· διὰ δὲ τῷ "ὡδὲ δὲ τῆς μὴ 4.
δυάδος ἐπιπτώσεως ὁ ἀφ' ἐνός διπλασιαζόμενος" τῆς τῷ ἀρτιά-
κας ἀρτίῳ γενέσεως μέμνηται. ἔτι δὲ τὸ λεγόμενον τοῖσιν. τῆς
δυάδος ἐπὶ τὸ ἐν πολλαπλασιασθείσης γίνεσθαι πάλιν ὁ δύο (ὅτις γὰρ
μία δύο), τῆς δὲ δυάδος εἰς ἑαυτὴν ὁ τέτταρα. πάλιν δὲ τῆς
αὐτῆς δυάδος εἰς τὸν τέτταρα ὁ ὀκτώ, εἰς δὲ τὸν ὀκτὼ ὁ ἑκατά-
25 δεκά. καὶ ὁμοίως ὁδεύουσα τὸν ἀρτιάκας ἀρτίον γενεᾶ· τούτων γὰρ
εἶπεν ἀφ' ἐνός διπλασιαζόμενον κτλ.

καίτοι ἔτι καὶ λόγον ἐνδέχεται ἀπειρόν τι εἶναι, ὡς πολλὰ καὶ 1034^a
δέδεικται, ὅτε καὶ τὴν αὐτῶν θέσιν τε καὶ δόξαν. μέχρι δεκάδος 9.
αὐτοῖς ἢ τῶν εἰδῶν πρόσδος· τούτο γὰρ ἐμήνυσεν διὰ τῷ "τάττωσι
δὲ ἔτι τὰς ἰδέας."

ἐπεὶ γὰρ αὐτοέκαστος ἀριθμὸς, τῷ τῆς εἰδητικῆς ἀριθμῷ, 1034^a
15. μέχρι δεκάδος πρόεισιν, ἔτι δὲ ὁ αὐτοάνθρωπος ἢ αὐτοτριάς,
ἀνάγκη δὲ τὸν αὐτοῖσιν τινὰ εἶναι τῶν ἐν τούτοις ἀριθμῶν, τῷ τῆς
τινὰ τῶν ἐν τούτοις τοῖς εἰδητικαῖς ἀριθμοῖς συγκατατεταγμένων
ἀριθμῶν κτλ.

ἀλλὰ καὶ εἰ ἔστιν ὁ ἐλάττων ἀριθμὸς μέρος τῷ μείζονος 1034^a
22. ἀριθμῷ, συμβληταὶ δὲ καὶ αἱ ἐν τῷ ἀριθμῷ μονάδες, ἐπειδὴ ἐν τῇ
αὐτοτετράδι τέσσαρες εἰσὶ μονάδες καὶ συμβληταὶ ἀλλήλαις, εἰ
ἔστιν ἢ αὐτοτετράς κτλ.

"ἔτι ἄτοπον" ἐλλειπῶς ἀπήγγελλοι· ἦν δ' ἂν τὸ τῆς λέ- 1034^a
29. ξως τέλειον, εἰ ἔτι πως ἦν γεγραμμένον, ἔτι ἄτοπον εἰ ὁ ἀριθ-
μὸς μέχρι τῆς δεκάδος, καὶ ταῦτα τὸ ἐν κατ' αὐτὸς μᾶλλον τι ὄν
καὶ εἶδος τῆς δεκάδος· ὥς δὲ λείπει τὸ καὶ ταῦτα ἐν κατ' αὐτὸς καὶ
ἀγέννητον. τὸ γὰρ ἐν ἡ ἐν ἑσὶ φασὶν ἀγέννητον, ἢ δὲ δεκάς γέ-
γονεν· ὥς εἰ τὸ ἐν καὶ εἶδος τῆς δεκάδος ἐστὶ καὶ ἀγέννητον, εἰ δὲ
δεκάς γέγονεν, ἔσαι καὶ ἑνδεκάς ὡς ἐξ εἶδος μὴ τῷ ἐνός, ὅλως δὲ
τῆς δεκάδος· εὐλόγως δὲ τὸ ἐν μᾶλλον τι εἴρηκεν· τὸ γὰρ εἶδος
μᾶλλον τι καὶ τότε τί ἐστιν ἢ περὶ ἡ ὕλη. ἀλλ' ἔτι φησὶ, μέχρι

τῆς δεκάδος πειρῶν) τὴν γένεσιν τοῖς ἀριθμοῖς ποιεῖν, ὡς ὑσάτης τελεώτητος ὕψους τῆς δεκάδος, τὰ δ' ἄλλα ἐνὸς αὐτῆς γεννώσι καὶ θεωρῶσι καὶ τίθεντο, οἷον παράδειγμα κενῷ, παράδειγμα ἀναλόγου, παράδειγμα περιττῷ. τὴν μὲν γὰρ μεταξὺ τῶν ἀρτίων χώραν τετραδὸς ἐξάδος καὶ τῶν ὁμοίων, ὁμοίως καὶ τὴν τῶν περιττῶν, εἰκόνα 5 φέρειν ἔλεγον καὶ παράδειγμα τῷ κενῷ. εἶναι γὰρ κενὸν ἐτίθεντο ἔξω τῷ ὕψους οἱ Πυθαγόρειοι καὶ ἀναπνεόμενον ὑπὸ τῷ παντὸς ἐπεισιέναι καὶ διακρίναι ἀπ' ἀλλήλων τὰ τῆδε, ὡς ἐν τῇ Φυσικῇ εἴρη) Ἀκροάσει (46).

τὸ δὲ "εἰ γὰρ ἐν τῇ τριάδι, πῶς ἢ πεντάς περιττόν;" πάνυ 10 βραχέως καὶ ἑλλειπῶς καὶ διὰ τὸτο λίαν ἀσαφῶς εἴρη). ἀναγνώσκον δὲ αὐτὸ ὑπερβατικῶς ὕτως· εἰ γὰρ ἐν τῇ τριάδι τὸ περιττόν, πῶς ἢ πεντάς; καὶ εἴη ἂν τὸ λεγόμενον τοῖσιν· εἰ γὰρ ἐν τῇ τριάδι τὸ ἐν τὸ περιττόν, ἤτοι εἰ διὰ τὸ ἐν ἢ τριάς τὸ εἶναι τριάς ἔχει, καὶ αὐτὸ ἐστὶ τὸ εἰδοποιεῖν αὐτὴν, εἰ ἔν τῇ τριάδι τὸ εἶναι τριάδι τὸ ἐν 15 ἐστὶ τὸ διδόν, πῶς ἔχει καὶ διὰ τὴν τριάδα ἢ πεντάς καὶ πᾶς ὁ περιττός ἀριθμὸς τὸ εἶναι πεντάς ἔχει καὶ ἐπτάς καὶ οἱ λοιποί, ὥσπερ ὁ ἀρτίος πᾶς διὰ τὴν δυάδα; ἀναγκαῖον γὰρ τὴν δυάδα ἀρχὴν ὕσαν τῶν ἀρτίων καὶ τὴν τριάδα εἶναι περιττῶν. "ἔτι τὰ μεγέθη καὶ ὅσα τοιαῦτα μέχρι πόσων." ἔτι, φησί, καὶ ἐκ τῶν μεγεθῶν δεικνύει 20 ἐπειρῶντο ὅτι μέχρι τῆς δυάδος (ταύτης γὰρ ἐστὶ δηλωτικὸν τὸ "μέχρι ποσῶ") προάγειν χρὴ ἐν ἀριθμῷ. ἔλεγον γὰρ ὅτι ἡ μονάς ποιεῖ τὸ σημεῖον, ὅπερ ὅτος ἄτομον καλεῖ γραμμὴν, ἢ δυὰς τὴν γραμμὴν, ἢ τριάς τὸ ἐπιπέδον, ἢ τετράς τὸ σῶμα, καὶ τέτοις ἀρκεῖ) τὸ πᾶν· ὥστε εἰ ταῦτα τῆς δεκάδος ὅσια (συντεθέντα γὰρ 25 ἀποτελεῖ τὴν δεκάδα), τὸ πᾶν ἀρκεῖ) τῇ δεκάδι.

1034b "ἔτι — δυνάμει." ἀσαφῶς καὶ τὰ προρρηθέντα καὶ τὰ νῦν 20 λεγόμενα ἀπηγγέλ.) δοκεῖ γὰρ τὸ "ἔτι γὰρ πῶς ἐν ἑκάτερον" διὰ τὸν "γὰρ" σύνδεσμον ὅτι κατασκευαστικὸν ἐστὶ πῶς τῶν πρὸ αὐτῶ· ἔκ ἐστι δὲ ἄλλα μνηστικὸν τῷ πῶς ἔχουσιν αἱ μονάδες ἐν τοῖς ἀριθμοῖς τὸ εἶναι. καὶ ἦν ἂν σαφὴς ἢ λέξις εἰ ὅτω πῶς ἦν γεγραμμένη· δεῖ δὲ μὴ λανθάνειν ὅπως ἑκάτερον ἐν καὶ ἑκατέρω μονάδες ἔχουσιν ἐν τῇ δυάδι καὶ ἐν τῇ τριάδι καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ἀριθμοῖς. καὶ τὸ μὲν ἑκάτερον ἐν ἐπὶ τῶν τῆς δυάδος λέγει μονάδων, τὸ δὲ λεγόμενον τοῖσιν ἂν εἴη. καὶ τὴν ὕλην, καθ' ἣν λαμβάνει) τέττων 35 τῶν τῆς δυάδος μονάδων ἑκατέρω, δυνάμει ἐν ἐστὶ καὶ ἀλήθειαν, ἀλλ' ἔκ ἐνεργείας· εἰ γὰρ μὴ ἐστὶ σωρὸς μονάδων, ἐξ ἄλλων μέντοι καὶ ἄλλων ὁ ἀριθμὸς, ἀλλ' ἕκαστα ἐξ ὑποκειμένων μὲν ἐστὶ τῶν τοσῶνδε μονάδων (ἀσύμβλητοι γὰρ αἱ τῆς δυάδος πρὸς τὰς τῆς τριάδος μονάδες μονάδας), ἢ καὶ τὸ εἶδος συνέστηκε τὸ ἑαυτῷ. διὸ 40 ἔκ ἂν εἴη ἢ ἐν τῇ δυάδι μονὰς ἐνεργείας, ὡς ὅτοι βύλον), ἀλλὰ δυνάμει· δυνάμει γὰρ τὰ μόρια, πρὶν ἂν κοσμηθῇ τῷ εἶδει τῷ οἰκείῳ. αἰνίττει) δὲ διὰ τούτων ὅτι τὸ δυνάμει ὁ γενέσει μόνον καὶ χρόνῳ τῷ ἐνεργείας καὶ εἰδοποιημένους προτιθέασιν, ἀλλὰ καὶ λόγῳ καὶ ὅσια.

1034b καθόλου δὲ λόγους εἶπε τὰ μαθήματα, ὅτι ὁ τῷ μερικῷ τρι- 25 γωνῶν τὰ συμπτώματα ὁ μαθηματικὸς θεωρεῖ, ὅθεν τῷ μερικῷ κύβῳ ἢ τῷδε τῷ ἀριθμῷ, ἀλλὰ τῶν καθόλου· παντὸς γὰρ, φησί,

τριγώνῳ αἱ τρεῖς γωνίαι δυσὶν ὀρθαῖς ἴσαι εἰσίν, καὶ πᾶς ἀρτίος ἀριθμὸς εἰς δύο ἴσα καὶ εἰς δύο ἄνισα διαιρεῖ), καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως. καθόλου μὲν ἔν τῷ διὰ τούτου εἶπε τὰ μαθήματα. ἀλλὰ καὶ λόγους δι' αὐτὸ τούτο· ὅθεν γὰρ τῶν καθόλου ἐν ὑπάρξει ἐστὶ καὶ πράγματι, ἀλλὰ λόγους. ἐκ τῶν τοιούτων ἔν τὰς τῶν πραγμάτων ἐθήρευσεν ἀρχάς· διὰ γὰρ τὸ τὴν μονάδα ἀρχὴν εἶναι μαθηματικῶν ἀριθμῶν, ὅθεν αὐτὸς καὶ εἰδητικὸς ἀριθμὸς καὶ ἅλλα πάντα ὅσα λέγειν αὐτοῖς συνέβη ἐκάλεν τὴν ἀρχικὴν ὅτοι μονάδα οἷον συγμῆν· τὴν γὰρ μονάδα μηδενὶ ἄλλῳ διαφέρειν συγμῆς ἢ τῷ μὴ κείνῳ περ ἔλεγον. ὥσπερ ἔν, φησὶν, οἱ περὶ Δημόκριτον ἐκ τῶν ἐλαχίστων καὶ αὐτομάτων σωμάτων τὰ πράγματα συνετίθεν, ὅτως καὶ ὅτοι ἐκ τῆς ἀμερῆς μονάδος καὶ τῆς ἀόριστος δυάδος ἢ τῆς συγμῆς καὶ τῷ πλήθους· ὥστε συμβαίνει αὐτοῖς ἐξ ὧν λέγουσι τὴν μονάδα ὕλην εἶναι τῶν ἀριθμῶν, εἴγε ἐκ μονάδος ὡς ἐξ ὕλης ὁ 15 ἀριθμὸς, καὶ προτέραν τῆς δυάδος καὶ πάλιν ὑσέραν· ἢ μὲν γὰρ ἀρχικὴ καὶ εἰδοποιὸς κατ' αὐτὴς ἢ μονάδες, ταύτη προτέραν αὐτὴν ἀνάγκη τῆς δυάδος εἶναι· ἢ δὲ πάλιν ὅλον τι καὶ εἶδος ἐστὶν ἢ δυάς, ὕλη δὲ αὐτῆς ἢ μονάδες, ταύτη ὑτέρα τῆς δυάδος. τὸ δὲ "διὰ δὲ τὸ καθόλου ζητεῖν τὸ κατηγορούμενον ἐν καὶ ὅτως ὡς μέρος ἔλεγον" ἴσον ἐστὶ τῷ συμβαίνει αὐτοῖς τὸ ἐν καθόλου τε λέγειν καὶ μέρος· καθὼ μὲν γὰρ τὸ ἐν περιληπτικὸν ἔλεγον πάντων τῶν ἀριθμῶν, ταύτη καὶ καθόλου αὐτὸ ἀπεφαίνοντο· ἢ δὲ πάλιν μέρος ἐστὶ τῆς δυάδος, ἔκ ἐστι καθόλου ἀλλὰ μέρος. ἀλλ' ἀδύνατον τὴν αὐτὴν καὶ μίαν μονάδα πάντων τε τῶν ἀριθμῶν εἶναι περιληπτικὴν καὶ διὰ τούτου καθόλου καὶ μέρους τῆς δυάδος καὶ τῆς τριάδος καὶ ἑκάστων τῶν ἀριθμῶν τὸ ἐλαχίστων.

βραχέως μὲν καὶ διὰ τούτου ἀσαφῶς εἴρη), ἔστι δὲ τὸ λεγόμε- 1035a 5 νον τοῖσιν· πότερον τῷ πρώτῳ καὶ ἀρχικῷ τὴν πρώτην τῆς αὐτοδυάδος μονάδα τακτέον ἐφεξῆς ἢ ὅ; εἰ γὰρ τάξαιμεν, ἔσται ἐκ τῷ πρώτῳ ἐνός καὶ τῆς ἐφεξῆς αὐτομονάδος δυὰς πρὸ τῆς αὐτοδυάδος, καὶ πρώτη αὐτῆς· ὅπερ ὅτοι ὁ βύλον). εἰ δὲ μὴ τάξαιμεν, τίς ἂν εἴη τέτων αἰτία, καὶ πότερον ἢ δυὰς προτέρα τῶν ἐφεξῆς; τυτέσι καὶ πότερον τὴν δυάδα φήσομεν αὐτὴν ἐφεξῆς εἶναι τῷ πρώτῳ ἐνί, ἢ τὴν ἐν τῇ δυάδι μονάδα ὡς ὁμοιοτέραν ὕσαν τῷ ἐνί; εἰ μὲν δὴ τὴν δυάδα, ἔσται ἐκ τῷ ἀρχικῷ ἐνός καὶ τῆς δυάδος αὐτῆς τριάς πρὸ τῆς αὐτοτριάδος καὶ πρώτη αὐτῆς· εἰ δὲ τὴν μονάδα, ὁ πρότερος ἦξει λόγος· δυὰς γὰρ ἔσται πρὸ δυάδος αὐτῆς.

τίνα ἐστὶ τὰ ὕψους γέννη τῷ ἀριθμῷ, αὐτὸς ἐκτίθει), τὸ μα- 1035a 7 κρόν λέγων καὶ βραχύ, καὶ πλατὺ καὶ στενόν, καὶ βαθύ καὶ ταπεινόν. λέγει δὲ ὅτι βυλόμενοι καὶ τὰ μεγέθη παράγειν ἀπὸ τῶν δύο ἀρχῶν, τῷ τε ἐνός καὶ τῆς ἀόριστος δυάδος, ἐκ μὲν τῆς δυάδος φασὶ τὴν τε γραμμὴν τὸ μακρόν καὶ βραχὺ λαβεῖν, τό τε ἐπιπέδον τὸ πλατὺ καὶ στενόν, τό τε στερεόν τὸ βαθύ καὶ ταπεινόν· ταῦτα γὰρ τὸ μακρόν καὶ βραχὺ καὶ τὰ λοιπὰ εἶδη ἐκάλεν τῷ μεγάλῳ καὶ μικρῷ τῷ ἐν τῇ ἀόριστος δυάδι. τὴν δὲ καὶ τὸ ἐν, φησὶν, ἀρχὴν ὅχι ὁμοίως εἰσῆγον ἅπαντες, ἀλλ' οἱ μὲν αὐτὸς τῆς ἀριθμῶν τὰ εἶδη τοῖς μεγέθεσιν ἔλεγον ἐπιφέρειν, οἷον δυάδα μὲν γραμμῇ, τριάδα δὲ ἐπιπέδῳ, τετράδα δὲ στερεῷ· (τοιαῦτα γὰρ ἐν τοῖς περὶ Φιλοσοφίας ἰσορεῖ

περί Πλάτωνος, δι' ὃ καὶ ἐνταῦθα βραχέως καὶ συντόμως τὴν τέτων ἐξεθέτο διανοίαν), οἱ δὲ μετέβηεν τὸ ἐνὸς τὸ εἶδος ἀπετέλουν τῶν μεγεθῶν. ἀλλὰ καὶ ἐν τούτοις, φησί, μυρία ἐπεὶ ἀδύνατα καὶ πλασματώδη, καὶ ἐπάγει ἐκ τῶν πολλῶν ὀλίγα.

1085^a τὸ δὲ "εἰ δὲ τὸτο" ἀντὶ τῶ ἐπὶ δὲ συνεισιν ἀλλήλαις αἱ ἀρχαί.
18. ἔτι δέ, φησίν, αἱ γωνίαι κτλ. πῶς ἀποδοθήσεται καὶ λόγον καὶ
1085^a 19. πῶς ἐκ τῶν πολυθρυλλήτων αὐτῶν ἀρχῶν δυνήσονται ποιεῖν; τί γὰρ
ἐν τούτοις τὸ ὑπερέχον καὶ τί τὸ ἐλλείπον; τὴν μὲν γὰρ ὁρθὴν γωνίαν
ἔλεγον εἶναι καὶ τὴν μονάδα, ὅς ἐστιν δὲ καὶ ἀμβλείαν καὶ τὴν ἀόρι-
στον δυάδα, ἀφ' ἧς ἐστὶν αὐταῖς τό θ' ὑπερέχειν καὶ ὑπερέχεσθαι.
10 ἀλλὰ καὶ τῶν σχημάτων τὰ μὲν ἐν ἰσότητι καὶ ταυτότητι θεωρούμενα,
ὡς τὰ τετράγωνα καὶ τὰς κύβους, ἐκ τῆς μονάδος ἔλεγον, τὰ δὲ
ἀνισότητι καὶ ἑτερότητι κατεχόμενα ἐκ τῆς δυάδος. ταῦτα δὲ
πάντα πλασματώδη καὶ ἀδύνατα. ταῦτα εἰπὼν λέγει ὅτι ὥσπερ
τὸ περιττὸν καὶ ἄρτιον πάθη εἰσὶν ἀριθμῶν, ταῦτ' ἐπὶ τούτῳ συμβαίνει καὶ
15 ἐπὶ τέτων, καὶ εἰς μῆκος μὲν πάθη τὸ περιφερὲς καὶ εὐθύ, πλάτος
δὲ τὸ στενὸν καὶ πλατὺ, βάθος δὲ τὸ ταπεινὸν καὶ ὑψηλόν· ὃ μὲν ἐκ
τέτων, τῆς τε ἀόριστου φημὶ δυάδος καὶ τῶ ἐνός, ἔστι τὸ μέγεθος,
ὥσπερ ὁδὸς ἐξ εὐθείας καὶ καμπύλης τὸ μῆκος καὶ τὰ λοιπὰ ἅ σαφῶς
αὐτὸς καταλέγει.

1085^a οἱ μὲν αὐτῶν τὰ μεγέθη γεννῶντες ἦσαν, ὥσπερ εἴρηται, ἐκ
31. τοιαύτης ὕλης ἢ τοιαύτης ἀόριστου δυάδος, τὸ μακρόν καὶ βραχύ, καὶ
πλατὺ καὶ στενόν, καὶ ταπεινόν καὶ ὑψηλόν, ἐκ δὲ τέτων γραμμῆν,
ἐπίπεδον, σφαῖραν· ἑτέροι δὲ ὃ καὶ τὰς ἀριθμητικὰς ἀρχὰς καὶ τῶν με-
γεθῶν ἀρχὰς ἔλεγον, ἀλλ' ἀνάλογον ταῖς ἀριθμητικαῖς ἀρχαῖς
25 ἰσῶσι τὰς γεωμετρικὰς, σφαιρὴν ἀντὶ ἐνός παραλαμβάνοντες, ὅς
ἔσαν μὲν ὅπερ τὸ ἐν ἀλλ' ἀνάλογον τῷ ἐνὶ ταττομένην, καὶ ἄλλο τι
ἐκ τῶν μὲν ὅπερ ἡ δυάς, ἀνάλογον δὲ τῇ ἀρχῇ ταύτῃ παραλαμβα-
νόμενον ὑπ' αὐτῶν, ὅπερ οἷον πληθὺς ἐκάλεον. ἡ δὲ λέξις ἡ "καὶ
ἄλλης ὕλης οἷας τὸ πληθὺς, ἀλλ' ὃ πληθὺς" βέλτιον εἰ ὅτως
30 ἐγράφετο· καὶ ἄλλης ὕλης, οἷον τὸ πληθὺς ἀλλ' ὃ πληθὺς· ἢ ἢ
ἀντὶ μὲν τῶ "οἷας" τὸ οἷον, ἀντὶ δὲ τῶ πληθὺς, ὅπερ ἐστὶ γενικὴ τῶν
ἐνικῶν, πληθὺς εὐθεῖα τῶν ἐνικῶν.

1085^b καὶ ἄλλος μὲν τις, φησί, τῶν Πυθαγορείων ἐκ τῶ κατηγορη-
8. μένου καθόλου ἦτοι τῶ καθόλου πληθὺς, ἀλλ' ὃ τινος πληθὺς, καὶ τῶ
ἐνός γεννᾷ τὸν ἀριθμόν, ὃ δὲ Πλάτων ἐκ τῶ πληθὺς τῶ πρώτου δὲ
καὶ τῶ ἐνός γεννᾷ. λέγει δὲ τι πληθὺς καὶ πρῶτον τὴν ἀόριστον
δυάδα· πρώτη γὰρ τῶ ἐν τρισὶ καὶ τέτρασι καὶ τοῖς ἐφεξῆς θεωρη-
μένης πληθὺς αὕτη. ὥστε, φησίν, ὁδὸς διαφέρει κτλ.

1085^b ὃ περὶ τῶ ἀριθμοῦ δὲ ζητεῖ νῦν εἴτε ἀπειρός ἐστιν ἢ πεπε-
23. ρασμένος ἦτοι εἰ πεπεράτω (τὸτο γὰρ πρῶτερον πρότερον), ἀλλὰ
περὶ τῶ πληθὺς τῶ ἐν τῇ αὐτοδουαδί, ὃ καὶ τι πληθὺς εἴρηκεν, ὃ
τῷ μερισμῷ γεννᾷ τὰς μονάδας ὑπέθετο. . . καὶ ὅτι μὲν ἀπειρον
ὅς ἂν εἴη, πρόδηλον· ἔστι γὰρ καὶ σῶμα τι ἀπειρον, ὃ τὸ ἀπειρον
πληθὺς ἰδέα. ὅτι δὲ πεπερασμένον, εἴπερ ἔστιν, ἐνδέχεται εἶναι,
45 συνίστησι λέγων "ὕψιρχε γὰρ" κτλ.

1085^b "ὁμοίως — μεγέθη." ἡ γίνγη καὶ τὸ σφαιρὸν ἐκ παραλλήλων
27. καὶ, ἔστιν ἴσον τῷ ὁμοίως δὲ καὶ περὶ σφαιρῆς, ἢ σφαιρῆς

ποῖσι τῶν μεγεθῶν, ζητήσκειν ἂν τις πρότερον αὕτη μόνῃ ἐστὶν ἢ
καὶ ἄλλαι χωρίζεται σφαιρῆς.

τὰ μὲν γὰρ τῶ ἀριθμοῦ μόρια ἀδιαίρετα, μονάδες γάρ, τὰ δὲ 1085^b
τῶ διασφαιρῆς ἐκ ἀδιαίρετα, ὡς ἐν τῇ Φυσικῇ εἴρηται καὶ δέδεικται 33.
5 Ἀκροατοῖς (6 1).

καὶ προσέτι φησὶ τὸ διαφανεῖν "τὰς τρόπους" ἢ "πρώτους." καὶ 1085^b
εἰ μὲν εἴη γεγραμμένον "τρόπους," λέγοι ἂν τὰς τῆς διαιρέσεως, ὅς 36.
ἐξεθέτο τε καὶ ἐγγυμνᾷσεν· εἰ δὲ "πρώτους," ὃ καὶ μάλλον, λέγοι ἂν
τὰς ἐνδοξοτέρους τῶν τὰς ἰδέας δοξασάντων.

λέγει ὅτι οἱ μὲν τὰς μαθηματικὰς ἀριθμὸς μόνον ποῖντες, ὡς 1086^a
οἱ περὶ Ξενοκράτην καὶ Ξενοκράτην, χωρίζονται δὲ τῶν αἰσθητῶν καὶ 2.
ἄλλως παρὰ τὰ αἰσθητά. . . τινὲς δὲ τῶν περὶ Πλάτωνα τιθέμε-
νοι τὰς ἰδέας, καὶ πρὸς τῷ ἰδέας εἶναι ὁμολογεῖν καὶ ἀριθμὸς αὐτὰς
λέγοντες, ἐζητουν κτλ.

ὃ δὲ Πλάτων ὁ πρῶτος εἶναι εἶδη τιθέμενος καὶ ἀριθμὸς αὐτὰ 1086^a
λέγων, θέμενος δὲ εἶναι καὶ τὰ μαθηματικά, ἐχώρισεν εὐλόγως, καὶ 11.
ἄλλως μὲν ἔλεγε τὰς εἰδητικὰς ἀριθμὸς ἄλλως δὲ τὰς μαθημα-
τικὰς.

χαλεπὸν δ' ἐκ ψευδῶν καὶ μὴ καλῶς ἐχόντων, κατ' Ἐπί- 1086^a
20 χαρμον, λέγειν ἀληθῶς καὶ καλῶς. "ἀρτίως τε γὰρ λέλεκται," τὴν ἐστὶν 16.

ἅμα γὰρ τῷ ῥηθῆναι τὸ βοηθεῖν ἐπάγειν ταῖς ἰδέαις εὐθὺς φαίνεται
μὴ καλῶς ἔχον· τοσούτον γὰρ ἔχει ψευδὸς ἢ τῶν ἰδεῶν ὑπόθεσις
περιφανές, ὥστε μὴδὲ χρόνος δεῖν τὰς ὑπὲρ αὐτῶν ἐπιφερομένας
βοηθείας πρὸς τὸ φωραθῆναι ὅτι ψευδεῖς εἰσιν.

μάλλον γὰρ ἐκ πλειόνων πειδείῃ ἂν τις πεπεισμένος· πρὸς δὲ 1086^a
τὸ πειθῆναι μὴ πεπεισμένος ὅθεν μάλλον. . . καὶ ἔτι ἐκ πλειόνων 20.
ἄλλων, ὡς ἐν τῷ ἐφεξῆς μέλλομεν λέγειν βιβλίῳ, πειθεῖν ἂν.

ὥστε πρότερον μὲν ἐξήκει εἰ ὅλως εἰσιν (ἀριθμοὶ χωριστοί), νῦν 1086^a
δὲ ζητεῖ εἰ ἔάν τις καὶ συγχωρήσῃ αὐτὰς εἶναι, δύνανται σφαιρεῖν 23.
εἶναι τῶν ὄντων.

μεριστὰς δὲ (τὰς ἰδέας ποῖσιν) ὡς καθ' αὐτὰς καὶ χωριστὰς 1086^a
ἔσας· τὸτο γὰρ ἴδιον ἀτόμων. 33.

ἡ δὲ λέξις ἡ "αἴτιον δὲ τῶ συνάφαι ταῦτα εἰς ταῦτα τ. λ. 1086^a
τ. καθ." κ. τ. ἐξῆς ὅτως ἂν ἀναγινώσκοντο καὶ νοοῖτο· τοῖς λέγουσι 35.
τὰς ἰδέας καθόλου ὅσας αἴτιον γέγονε τῶ συνάφαι ταῦτα ἦτοι
ἅμα καὶ καθόλου καὶ μερικὰ τὰ εἶδη ποιεῖν, τὸ μὴ ποιεῖν τὰς τοιαύ-
τας ὅσας, λέγω δὴ τὰς εἰδητικὰς, τὰς αὐτὰς τοῖς αἰσθητοῖς.

εἰ γὰρ πᾶν χωρίζον καὶ καθ' αὐτὴν καὶ ἐκ ἐν ἄλλῳ τὸ εἶναι ἔχον 1086^b
μερικόν, τοιαύτας δὲ εἶναι τὰς ἰδέας λέγουσι, φανερόν ὅτι μερικὰς 9.
αὐτὰς ποῖσιν.

αἰνίττει δὲ τὸ Β ταύτης τῆς πραγματείας· διαπορητικὸν γὰρ 1086^b
ἅπαν ἐκεῖνο τὸ βιβλίον. 15.

ἀναρῶν τὴν ὅσιν τῶν ὄντων, καὶ ὅθεν ἔσται ὅσιν ἄλλα πάντα 1086^b
συμβεβηκότα. εἰ γὰρ τὰ καθόλου, ὡς ἐν τῷ Ζ τῆς παρῆς δέ- 18.
δεικτῇ πραγματείας, ὁμοιωμάτα εἰσι τῶν καθ' ἑκάστα καὶ ἐκ ὅσιν,
εἰ καὶ αἱ ἰδέαι καθόλου, ἔσονται μὴ ὅσιν καὶ συμβεβηκότα· ὥστε εἰ
αὕτῃ συμβεβηκότα, καὶ τὰ τῆδε, ὡς αὐτὰ εἰσιν ἰδέαι, συμβεβη-
κότα ἔσονται.

1086 b 19. πότερον χωριστόν ἐστι τὸ ἀρχικὸν ἐν καὶ ἡ ἀόριστος δύνας, ἢ κα-
θ' ἑαυτὴν τινὰς φύσεις;

1086 b 27. τὸ δὲ ὁμωσύμμετον ἀντὶ τῆς συνωνύμως κατηγορούμενον· ὃ ᾧ
μήτε συνωνύμως μήτε ὁμωσύμμετος καὶ πολλῶν λέγεται, μερικὸν καὶ
ἄτομον.

τὴν δὲ λέξιν ὑπερβατικῶς ἀναγινώσκουσιν ὥδε· ἕκαστον αὐτῶν
ὁ ἔστιν, ἐν τιθέασιν τῷ ἀριθμῷ.

1086 b 34. καὶ οἱ ὁρισμοὶ ᾧ τῶν καθόλου, ὡς ἐν τῷ Ζ τῆς παρώσης δει-
κνύει πρᾶγματείας· καὶ αἱ ἀποδείξεις ὁμοίως, ὡς ἐν τοῖς Ὑτέραις
ἐμάθομεν Ἀναλυτικαῖς.

1087 a 5. καὶ δὲ τὴν λέξιν τὴν “καὶ παρὰ τὰς τὸ αὐτὸ εἶδος ἐχούσας ὑσίας
ἐν τι ἀξιοῦσιν εἶναι κεχωρισμένον” ἢ τὸ τοῦ λέγειν ἂν, ὃ καὶ πρότερον
εἰπομεν, ὅτι εὐλόγως συμβαίνει τὰ εἰρημένα ἄτοπα τοῖς ἀξιοῦσι
παρὰ τὰς καθ' ἑκάστα ὑσίας τὰς ἐχούσας καθ' αὐτὰ ἐν ἑαυταῖς
τὰς ιδέας· μεθέξει γὰρ τῶν ιδεῶν τὰ τῆδε εἶναι βύλον. τοῖς δὲ 15
ἀξιοῦσι παρὰ τὰ καθ' ἑκάστα ἐν τι εἶναι αὐτοεῖδος κεχωρισμένον
ταῦτα συμβαίνει. καὶ δεῖ τὴν λέξιν ὅτως ἀναγινώσκειν· καὶ ἀξιοῦ-

σιν ἐν τι εἶναι κεχωρισμένον αὐτοεῖδος, ἕτερον παρὰ τὰς ὑσίας
τὰς αἰδητάς καὶ ἐχούσας ἐν ἑαυταῖς τὰς ιδέας· μεθέξει γὰρ τῶν
ιδεῶν ὄντων ἡμῶν, πῶς ἐκ αὐτῶν εἶεν ἐν ἡμῶν; ἢ τὸ “καὶ παρὰ τὰς τὸ
αὐτὸ εἶδος ἐχούσας ὑσίας καὶ ιδέας ἐν τι ἀξιοῦσιν εἶναι κεχωρισμέ-
5 νον,” εἰρηγῶ ἀντὶ τῆς εὐλόγως συμβαίνει αὐτοῖς ταῦτα, ὅταν
ἀξιοῦσιν ἐν τι αὐτοεῖδος εἶναι κεχωρισμένον, λέγων αὐτοεῖδος τὸ
ἀρχικὸν ἐν παρὰ τὰς ὑσίας, αὐτὰς δὲ τὰς ιδέας καὶ ἐχούσας τὸ ἀρ-
χικὸν ἐν ᾗ τοι τὸ αὐτοεῖδος· εἶδος γὰρ τὸ ἀρχικὸν ἐν κατ' αὐτὰς τῶν
ιδεῶν. εὐλόγηον δ' ὡς ἔχουσιν αὐτὸ αἱ ιδέαι· ὥς εἰ λέγοι αὐτοεῖ-
10 δος τὸ ἀρχικὸν ἐν καὶ ὑσίας ἐχούσας τὸ αὐτοεῖδος, μὴ τὰς τῆδε καὶ
αἰδητάς, ἀλλὰ τὰς ιδέας, δεῖ καὶ ταύτην τὴν ἐπιβολὴν ὅπως
τῆς λέξεως ἀκρίβειαν. ὅταν ἀξιοῦσιν εἶναι ἐν τι αὐτοεῖδος, τατέστιν
ἀρχικὸν ἐν, ἕτερον παρὰ τὰς εἰδητικὰς ὑσίας τὰς ἐχούσας κατ'
αὐτὰς τὸ ἀρχικὸν ἐν τῷ συμβαίνει.

ὥδε μὲν ἔν πεπεράτω τὸ Μ τῆς Μετὰ τὰ Φυσικὰ πραγμα- 1087 a
τείας. 25.

ΣΧΟΛΙΑ ΕΙΣ ΤΟ Ν.

1087 a 29. Ἐν τῷ πρὸ τέττα βιβλίῳ ζητήσας εἰ δύνασθαι εἶναι τὰ μαθη-
ματικά χωριστὰ καὶ καθ' αὐτά, καὶ δείξας ὅτι χωριστὰ μὲν ἐκ εἰσίν,
ὡς οἱ ταῦτα τιθέμενοι λέγουσιν, ἐξ ἀφαιρέσεως δέ, εἴτα ζητήσας 20
περὶ τῆς εἰδητικῆς ἀριθμῆ καὶ δείξας ὅτι ἀδύνατόν ἐστι τοῖς αὐτοῖς ἀριθ-
μοῖς εἶναι, ἐν τῷ παρόντι βιβλίῳ, Ν· μὲν ἐπιγραφόμενῳ, τρισκαίδε-
κάτω δὲ καὶ τὴν ἀριθμὸν καὶ τελευταίῳ τῆς ὅλης πραγματείας ὄντι,
δείκνυσιν ὅτι ὅδ' ὡς ἀρχὰς τῶν ὄντων δυνατόν ἐστι λέγειν ἢ τὰς
εἰδητικὰς ἀριθμῆς ἢ τὰ μαθηματικά, ὡς οἱ ταῦτα κομίσαντες 25
βύλον. καὶ φησι, περὶ μὲν τῆς ὑσίας τῆς νοητῆς ὅσα τε ἡμεῖς
ὡς οἰκεῖα εἰρήκαμεν, ὅσα τε οἱ Πυθαγόρειοι καὶ οἱ Πλάτων, μέχρι
τοσούτου εἰρήνω. ἡμεῖς μὲν γὰρ ἐνέργειαν τὴν πρῶτον νῦν πάντῃ πάν-
τως ἀμοιρῶσαν τῇ δυνάμει εἰρήκαμεν, εἴτα καὶ ἐκ τῆς τῶν σφαι-
ρῶν πλήθους συνελογισάμεθα πόσοι οἱ δευτέροι νοῦι τυγχάνουσιν 30
όντες. ἡμεῖς μὲν ἔν τῇ νοητῇ ὑσίαν τοιαύτην εἰρήκαμεν. τέτων
δὲ ὁ μὲν εἰδητικῆς ἀριθμῆς οἱ δὲ τὰ μαθηματικά τὴν ὑσίαν εἶναι
λέγουσι τὴν νοητὴν. ὥς περὶ μὲν τῆς τοιαύτης ὑσίας τοσαῦτα
εἰρήνω. πάντες δὲ καὶ οἱ τῶν ιδεῶν προσάγει καὶ οἱ τῶν μαθηματικῶν
ἐφευρεταὶ ἀρχὰς τῶν εἰδῶν καὶ τῶν μαθηματικῶν (ταῦτα γὰρ εἰρη- 35
κεν ἀκινήτους ὑσίας) τὰ ἐναντία τίθεναι παραπλησίως τοῖς φυσι-
κοῖς. . . ὅτι δὲ τῶν νοητῶν καὶ πάντῃ ἀκινήτων ἀδύνατον εἶναι
ἐναντίας τὰς ἀρχὰς, δείκνυσιν νῦν προλαβὼν ὡς ἐναργέστατον τε
καὶ δεδειγμένον ὅτι τῆς πρώτης πάντων ἀρχῆς ἐκ ἐνδρόχει πρότερον
τι εἶναι κτλ.

1087 b 4. δεῖ συντομώτατα πρὸ τῆς τῶν λεγομένων σαφηνείας εἰπεῖν
ὅπως οἱ τὰ ἐναντία ἀρχὰς τῶν ιδεῶν καὶ πάντων τῶν ὄντων λέγον-
τες τὴν ἐναντιότητα παρελάμβανον, καὶ ὅπως ἐπ' αὐτὰ χωρήσαι.
οἱ λέγοντες τὸ ἄνισον καὶ τὸ ἐν ἀρχῇ, ἢ τὸ ἐν καὶ τὸ μέγα καὶ μικρόν,
ἢ τὸ ἐν καὶ τὸ ὑπερέχον καὶ ὑπερεχόμενον, τὸ ἐν ταῦτα λέγοντες τῷ 45

ἴσῳ ἢ τὸ ἴσον τῷ ἐνί, τὸ μὲν ἄνισον ὕλην ἔλεγον, τὸ δὲ ἐν ᾗ τοι τὸ ἴσον
εἶδος, καὶ ἐναντίον ἀλλήλοις τὸ μὲν ἐν ᾗ τὸ ἴσον τῷ ἄνισῳ καὶ τὸ ἄνισον
τῷ ἐνί. πάλιν τὸ μέγα καὶ μικρόν ἐκ ἔλεγον ἐναντία, ἀλλ' ὡς
μίαν τινὰ φύσιν καὶ ὕλην αἰτίαν παραλαμβάνοντες ὡς εἶδος καὶ
ἐναντίον αὐτοῖς τὸ ἐν ἐλάμβανον. ὁμοίως δὲ τούτοις καὶ τὸ ὑπερέχον
καὶ ὑπερεχόμενον μίαν τινὰ φύσιν ἀποφανόμενοι τὸ ἐν ὡς εἶδος
αὐτοῖς ἀντετίθεν. ὃ καὶ γελοῖον· ἐ γάρ ἐστιν ἡ ὕλη ἐναντία τῷ
εἶδει, ὅπου καὶ συνυπάρχουσιν, ἀλλ' ἡ σέφρησις. ταῦτα μὲν ἔν πρὸς
σαφηνείαν τῶν λεχθησομένων. αὐτὸς δὲ λέγει ὅτι τῶν τὰ ἐναν-
τία ἀρχὰς θεμένων οἱ μὲν, ὥσπερ οἱ Πλάτων, τὸ ἕτερον τῶν ἐναν-
τίων ὕλην ποιεῖσι, καὶ τὸ τῷ ἐνί τὸ ἄνισον, εἶδος δὲ τὸ ἐν. . . εἴτα
καὶ τὴν αἰτίαν τίθησι δι' ἣν τῷ ἐνί τὸ ἄνισον ἀντετίθεν ἀλλ' ἐ τὸ
πλήθος. ὑπολαμβάνοντες γάρ, φησὶν, οἱ περὶ Πλάτωνα τὸ ἄνι-
σον εἶναι τὴν φύσιν καὶ ὑσίαν τῆς πλήθους, ἀντὶ τῆς πλήθους τὸ ἄνισον
ἀντετίθεν τῷ ἐνί· οἱ δὲ περὶ Πυθαγόραν ὕλην τε καὶ ἐναντίον τῷ
ἐνί αὐτὸ τὸ πλήθος ποιεῖσι. ταῦτα εἰπὼν καὶ μέλλων ἐκθέσει καὶ ἄλ-
λας δοξὰς, πάλιν ἐκτίθει τὴν τῆς Πυθαγόρου καὶ Πλάτωνος, λέγων
“γεννῶν” γὰρ οἱ ἀριθμοὶ τοῖς μὲν” (ὅτοι δ' εἰσὶν οἱ περὶ Πλάτωνα)
“ἐκ τῆς τῆς ἄνισης δυνάμεως.” αὕτη δ' ἐστὶ τὸ μέγα καὶ μικρόν· ἐμ-
περιέχεσθαι γὰρ τὴν ἐκ τῆς μεγάλης καὶ μικρῆς ἀποτελεσμένην δυνάμιν,
ἢ τοι τὸ μέγα καὶ μικρόν ἐναντιῶσθαι καὶ ὡς ὕλην ὑποκαίει τῷ ἐνί ἔλε-
γον· ὅτε δὲ τὸ περιεκτικὸν καὶ καθολικώτερον τῆς μεγάλης χωρὶς καὶ
40 τῆς μικρῆς ἰδίως, ἅμα δὲ ἐξισάζον αὐτοῖς, τῷ δ' ἐστὶ τὸ ἄνισον
ἐναντιῶσθαι τῷ ἐνί· ὥσπερ γὰρ ὁ ἀριθμὸς τῆς μὲν περιττῆς ἰδίως ἐστὶ
καθολικώτερος, ὁμοίως δὲ καὶ τῆς ἀρτίου, ἅμα δὲ τῶν δύο τέτων
συνελθόντων ἐκ ἑξὶ καθολικώτερος ἀλλ' ἐξισάζει, ὅπως καὶ τὸ ἄνισον
τῆς μὲν μεγάλης φησὶ καθολικώτερον καὶ τῆς μικρῆς ὁμοίως, τῶν δύο
ἅμα ὑδαμῶς. τοῖς μὲν ἔν περὶ Πλάτωνα γεννῶν” οἱ ἀριθμοὶ ἐκ

τῆς τῷ ἀνίστα δυνάδου, τῷ δὲ Πυθαγόρᾳ ἡ γένεσις τῶν ἀριθμῶν ἐστὶν ἐκ τῆς πλήθους.

1087 δ 14. δεῖ γάρ τι τελείαν εἰς τὸ "μὲν τῷ ἐνός," εἴτα ἐπαγαγεῖν αὐτὴν καθ' αὐτὴν τὸ "τρία ταῦτα φοιχεῖα." τὸ δὲ λεγόμενον ταῦτον. πάντες οἱ τὴν μὲν εἰδικὴν ἀρχὴν τῶν ἀριθμῶν τὸ ἐν λέγουσι, τὴν δὲ ὑλικὴν ἄλλοι ἄλλως· οἱ μὲν γὰρ τῶν τῶν τῶν μέγα καὶ μικρὸν ὕλην λέγοντες, εἶδος δὲ τὸ ἐν, τὰ τρία ταῦτα φοιχεῖα τῶν ἀριθμῶν ἔλεγον· οἱ δ' ἐπιδορθόμενοι πολλῶν δικαιοτέρων ἐστὶν φασὶ τὸ πολὺ καὶ ὀλίγον ὑλικὴν ἀρχὴν λέγειν τῶν ἀριθμῶν καὶ μὴ τὸ μέγα καὶ μικρόν· τὸ γὰρ μέγα καὶ μικρὸν ἂν περ ὅλως εἴεν ἀρχαί, τῷ μεγέθους 10 ἔξωσαν ἀλλ' ὅτι ἀριθμῶν. ἄλλοι δὲ ἐκφεύγοντες τὴν ἔριν ταύτην ὑπέθετον ὑλικὴν ἀρχὴν τὴν περιέχον καὶ τὴν περιεχόμενον· καθολικώτερα γὰρ ταῦτα καὶ γενικώτερα.

1087 δ 26. ἄλλοι δὲ τῶν Πυθαγορείων τὸ ἕτερον καὶ τὸ ἄλλο ὡς μίαν φύσιν, ὑλικὴν δέ, πρὸς τὸ ἐν εἶδος ἀντιτιθέασιν· ἄλλος δέ, ὡς καὶ 15 ἀνωτέρω εἴρηκεν, τὸ πλήθος καὶ τὸ ἐν κατ' ἀλλήλων ὡς ἐναντία ὁπλίζουσι. ταῦτα εἰπὼν κοινῶς πρὸς ἅπαντας ἀπαντᾷ.

1087 δ 29. αὐτῷ δὲ ἐπιστῆσαι χρὴ ἣν παραδίδωσι διαφορὰν ἐτέρου καὶ ἄλλου. τὸ μὲν γὰρ ἕτερον ἀντικεινὸν λέγει τῷ ταυτῷ μὲν τῆς τῆς πᾶν προσηγορίας καὶ προσηγορίας, τὸ δὲ ἄλλο τῷ αὐτῷ χωρὶς τῆς τῆς ἀρχῆς καὶ τῆς τῆς πᾶν προσηγορίας τε καὶ προσηγορίας. ὥς ἔστιν ἡ χρὴ τὴν τῶν δύο τύπων συζυγιῶν ἐναντιότητα ἐκφωνεῖν· ἕτερον ταυτὸ, ἄλλο αὐτό... ἀλλὰ μὴν ὥσπερ ἐστὶν ἐλάχις τῶν ὑφ' ἡμιολίων ἡ δυάς καὶ τῶν ὑπὸ ἐπιτρίτων ἡ τριάς, ὅτω καὶ τὸ ἐλάχις καὶ ἔξατον τῆς ὀλίγης μέρους ἡ δυάς· ὥς τὸ ἐν, εἴπερ ἐστὶν ὀλίγον, ἔσαι 25 δυάς· ὅπερ ἀδύνατον.

1087 δ 33. τὸ ἀρχικὸν ἐν οἱ τὰς ἰδέας καὶ τὰς ἀριθμῶν εἶναι τιθέμενοι ὅχι ἕτερον τι οἷον πῦρ ἢ ἄλλο τι λέγοντες, ὅδε ὅλως ὑδεμίαν αὐτῷ φύσιν ὑποτιθέντες, ὅδε ἐν ὑποκειμένῳ τινὶ τὸ εἶναι ἔχειν λέγοντες, ἀλλ' αὐτὴ καθ' αὐτὴν καὶ ἐν τῷ εἶναι ὑσιώδης αὐτὴ λέγοντες, ἔλεγον 30 χοντὴν διὰ τῆς δαιμονίας τῆς δὲ ἀνδρὸς ἀποδεικνύντος ὅτι ἀδύνατον εἶναι αὐτὴν ἐν μὴ νῦν ὄν, μὴ ἀνθρώπου, μὴ ψυχῆ, ἀλλ' αὐτὴ τῷτο ἐν. δείκνυσσι δὲ τῷτο ἐκ τῆς δεξιᾶς ὅτι τὸ ἐν τῷτο μέτρον ἐστὶ, καὶ φησιν ὅτι τὸ ἐν μὲν μέτρον ἐστὶ, φανερόν, καὶ ἐν παντὶ ἐνὶ ὑπόκειται τις φύσις· ἐν μὲν γὰρ ἀρμονίᾳ ὑπόκειτ' αὐτῇ ἐνί, δι' ὅς μετρεῖται τό 35 νος ἡμιτόνια καὶ ὅλως φθόγγους, ἡ δὲ οἰσῖς. οἰσῖς δ' ἐστὶν ὁ σμικρότατος φθόγγος καὶ ὁ ἐλάττωτος αἰσθητός τις ὁ δύνανται.

1088 α 5. ἀλλὰ καὶ ὁ ἀριθμὸς ὅδε ἄλλο δηλοῖ τὸ πλῆθος διηρημένον, ἢ πλῆθος μέτρων ἥτοι ἐνάδων... τὴν ἐτέραν (πρότασιν), τὴν πᾶς ἀριθμὸς μέτρα, παρέασεν.

1088 α 15. τὸ ἀρχικὸν ἐν, ὥσπερ εἴρηκεν, ποτὲ μὲν ἐν λέγοντες ποτὲ δὲ ἴσον, ὁμοίους δὲ καὶ τὴν ἀρίστην δυάδα ἐκ μικρῶν ποιεῖντες καὶ μεγάλων, καὶ εἰς ἐν τι τὸ ἄνισον αὐτὴν συναιρῶντες, πόρρω λίαν καὶ τῶν δοκούντων αὐτοῖς καὶ τῶν δυνατῶν λέγουσιν.

1088 α 23. ἡμισία γὰρ γὰρ τῶν ἄλλων πασῶν κατηγοριῶν φύσις τίς ἐστὶ καὶ 45 ὁσία τὰ πρὸς τι· ὅ γὰρ μόνον τὰ εἶδη τῶν πρὸς τι πάθῃ εἰσὶ τῶν ποσῶν, τὸ δὲ καθόλου πρὸς τι ἔστι, ἀλλὰ καὶ τὸ καθόλου καὶ τὰ εἶδη· τὸ μὲν γὰρ καθόλου πρὸς τι τῶν καθόλου ποσῶν πάθος, τὰ δὲ εἶδη τῶν

εἰδῶν. εἰ δὲ δεῖ καὶ καὶ δοτικὴν πτώσιν αὐτῶν ἀκθεῖν, προσυπακυστέον τῷ συμβαίνειν, καὶ ἀναγνωστέον ὑπερβατῶς ὅτως, καὶ ὅλως συμβαίνει τῷ κοινῷ καθόλου πρὸς τι καὶ τοῖς μέρεσιν αὐτῶν καὶ εἶδαι πάθος εἶναι τῷ ποσῶ.

καὶ ὅχι ἕτερον τι ὄν, τῶν τῶν δ' ὅτι ποσὸν ὄν πολλὸν ἢ ὀλίγον ἐστὶν 1088 α 23. ἀδύνατον γὰρ πολλὸν ἢ ὀλίγον εἶναι μὴ ποσὸν ὄν.

ὅλως δὲ ἄτοπον τὸ πρὸς τι λέγειν ὕλην τῆς ὁσίας καὶ φοιχεῖον 1088 α 24. τὰ γὰρ φοιχεῖα τῆς ὁσίας πρότερα τῆς ὁσίας, τὰ δὲ πρὸς τι ὕψερα ὅ μόνον τῆς ὁσίας ἀλλὰ καὶ τῶν ποσῶν καὶ τῶν ποσῶν. ἔτι τὰ φοιχεῖα ὅ κατηγορεῖται ὡς ἐστὶ φοιχεῖα κτλ.

ἀλλὰ τί βέβηκεν ἐν τῇ λέξει τῇ "τὸ πολὺ καὶ ὀλίγον καὶ χωρὶς καὶ 1088 α 5. ἅμα" προσκείμενον; ἢ ὅτι τὸ πολὺ καὶ ὀλίγον καὶ καὶ τὰ τρία καὶ τῶν λοιπῶν ἅμα κατηγόρων. ἅμα γάρ, φησὶν, ὁ τρία καὶ πολὺς καὶ ὀλίγος· πρὸς μὲν γὰρ τὸν τέσσαρα ὀλίγος, πρὸς δὲ τὸν δύο πολὺς· καὶ δὲ τῆς δυάδος μόνον τὸ ὀλίγον, ὅ μὴν καὶ τὸ πολὺ· πρὸς δὲ καὶ ἐνιστάμενος λέγει "εἰ δὲ ὁ καὶ ἔστι τι πλῆθος," λέγων τι πλῆθος τὴν δυάδα, καθ' ἣς τὸ ἕτερον μῶριον τῆς ἐναντιώσεως κατηγορεῖται, οἷον τὸ ὀλίγον κατ' αὐτὴν, θάτερον δέ, οἷον τὸ πολὺ, μὴ. εἴτα πρὸς τῶν τῶν λόγον ἀποδοῦναι ἐπισυνάπτει τὴν αἰτίαν, καθ' ἣν τὸ πολὺ τῆς δυάδος κατηγορεῖται ὅτι ἐστὶν, λέγων "εἰ γὰρ πολὺ, τὸ ἐν ἂν ὀλίγον εἴη." εἰ γάρ, φησὶν, τὸ πολὺ κατηγορήσομεν τῆς δυάδος, τὸ ἐν ἂν ὀλίγον εἴη· ὅπερ ἀδύνατον. εἰ δὲ, φησὶν ὁ Ἀριστοτέλης, ἔστι τι πλῆθος καὶ τῷτο ἐστὶν ἡ δυάς, ὅπερ ἀπλῶς ὀλίγον φασὶν, εἴη ἂν καὶ ἀπλῶς πολὺ· ἔξω δὲ τὸ ἀπλῶς πολὺ ἡ δεκάς, καὶ ἡ τετράδωσαν αὐτῆς καθ' ὑπόθεσιν καὶ τὰ μύρια καὶ πᾶς ἄλλος ἀριθμὸς. εἰ ὅν ταυτὸ ὅτως, πῶς ἐστὶ δυνάτ' ἐλέγειν ὅτι τὸ πολὺ καὶ ὀλίγον φοιχεῖον ἐστὶ τῶν ἀριθμῶν; ὥσπερ γὰρ τὸ πῦρ καὶ ὁ ἀήρ καὶ τὸ ὕδωρ καὶ ἡ γῆ φοιχεῖα ὄντα τῶν ἀνθρώπων ἐν παντὶ ἀνθρώπῳ εἰσὶ καὶ ὅδε ἐστὶν ἀνθρώπου ὅ μὴ τὰ τέσσαρα ταῦτα πρόσσεσιν, ὅτως εἰ ἦσαν τὸ πολὺ καὶ ὀλίγον φοιχεῖα τῶν ἀριθμῶν, ἐν παντὶ ἀριθμῷ εὐρίσκοντο. νῦν δὲ τὸ μὲν ὀλίγον κατ' αὐτὴν ἐνεστὶν ἐν τῇ δυάδι, τὸ δὲ πολὺ ὅχι, καὶ πάλιν τὸ μὲν πολὺ ἐν τῇ δεκάδι, τὸ δὲ ὀλίγον ὅδαμῶς. ὅχι ἄρα τὸ πολὺ καὶ ὀλίγον φοιχεῖον εἰσὶ τῶν ἀριθμῶν· εἰ γὰρ ἦσαν, ἡ ἀμφοτέρων καὶ τῆς δυάδος καὶ τῆς δεκάδος κατηγορεῖτο ἂν καὶ τὸ πολὺ καὶ τὸ ὀλίγον, ἢ ὅθενός, καὶ ὅχι τὸ μὲν ὀλίγον τῆς δυάδος τὸ δὲ πολὺ τῆς δεκάδος· ὅτω γὰρ συνέβαινε καὶ τὸ πῦρ φοιχεῖον ὄν τῷ Σωκράτῳ μὴ εἶναι καὶ τῷ Πλάτῳ.

"ἀπλῶς δὲ — συγκεῖται." δεῖξας ἐν τῷ Α τῆς περὶ Οὐρανῶ 1088 α 14. πραγματείας ὅτι τὸ δυνάμει πῦρ ὅταν ἐκβαίῃ εἰς ἐνέργειαν καὶ γέννηται πῦρ, ὅχι ἀπώλεσε τὴν δύναμιν ἣν εἶχε πρὸς τὸ πῦρ γενεᾶς, ἀλλὰ καὶ μὲν τὸ γενεᾶς πῦρ πάλιν φυλάττει αὐτὴν καὶ δύναται μεταβαλεῖν εἰς ἐκείνο ἐξ ὅς εἰς πῦρ μεταβέβηκεν, ἐνταῦθα ζητεῖ εἰ δυνάτ' ἐστὶν ἀριθμῶν ἐκ φοιχεῖων γεγονότας, δυνάμει ὄντων ἀριθμῶν, αἰδιῶς εἶναι.

ὥς καὶ οἱ ἀριθμοί, εἰ ἐκ τῶν μεγάλων καὶ μικρῶν γεγόνασιν, 1088 α 20. εἴτε γεγονέν ποτε τὸ μέγα καὶ μικρὸν εἴτε καὶ αἰεὶ ἦσαν, δυνάμει ὄντων ἀριθμῶν τῶν μεγάλων καὶ μικρῶν γεγόνασιν οἱ ἀριθμοί ἐξ αὐτῶν· τὸ δὲ δυνάμει εἶναι ἀριθμὸς δύναται, καὶ ὅτι μάλιστα δυνάμει

αἰεῖ εἶναι τὰς ἀριθμούς, ὅμως δύναμις μὴ εἶναι, διὰ τὴν ὕλην, ἐξ ἧς γεγόνασιν, τὴν δύναμιν ἔχουν ἢν καὶ πρὸ τῆ μεταβαλεῖν εἰς τὰς ἀριθμούς· εἶχον· ὡς περ ἡ δὲ ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ καὶ γεγονός καὶ φθαρὲν ζῶν (εἴρη) ἡ δὲ ἐν τοῖς περὶ Ζιῶν ὅτι εἰσὶ τινὰ ζῶα ὧν ἡ ζωὴ μία ἡμέρα ἐστίν), ὡς περ ἔν τῷ τοῦτον ζῶν τῷ μακροβιῶ- 5 τᾶτος καὶ τὸ δύναμις μὴ εἶναι ἔδεν διαφέρει, ἀλλ' εἰ ἄρα, καὶ μόνον τὴν ζωὴν, ὅτι τῷ μὲν ἐστὶν ἡ ζωὴ μακροαίων τῷ δὲ βραχεῖα, ἕτως καὶ τὸ τοσούτον χρόνον δυνάμενον εἶναι, ὃ χρόνος πέραν εὐρεῖν τις ἔδύναμις, δύναμιν ἔχει τῷ μὴ εἶναι. εἰ δὲ τῷτο, καὶ αἰ ἰδέαι, καὶ αἰ ὧσιν, ἀλλὰ δύναμιν ἔχουσι τῷ μὴ εἶναι. ἢ ἔν φθαρῆσον, ἐπεὶ 10 τὴν τῷ φθαρῆσαι δύναμιν ἔχουσιν, ἢ εἰς ἀπειρον ἔχουσι τὸ δυνάμει. ἀλλὰ μὴν δεδεῖται ἐν τῇ περὶ Οὐρανῷ (17) ὅτι ὑδεμία δύναμις ἀπειρον χρόνον εἶναι δύναμις, ἀλλὰ ἐκβαίνει ποτὲ εἰς ἐνέργειαν (ταύτην ἡ δὲ τὴν πραγματείαν ἡνίκατο διὰ τῷ "καθὰ περ ἐν ἄλλοις συνέβη πραγματευθῆναι"). φθαρῆσον ἄρα αἰ ἰδέαι.

1088 b 35. τῷ ἀρχαῖς τῶν ὄντων αὐτοῖς ἐπελθεῖν τὸ μέγα καὶ μικρὸν ὑποβέδξῃ ἢ τὴν ἀόριστον δυάδα ἢ τὸ ὑπερέχον καὶ ὑπερεχόμενον, πολλὰ μὲν φησι καὶ ἄλλα ἐστὶ τὰ αἰτία, μάλιστα δὲ τὸ ἀπορῆσαι καὶ ἀρχαῖ- κῶς καὶ εὐθύως. τῷ ἡ Παρμενίδης ἐν βοῶντος τὸ ὄν καὶ λέγοντος ὡς εἰ μὴ ἐστὶ τὸ ὄν ἐν ἄλλὰ πολλὰ, ἀνάγκη εἶναι καὶ τὸ παρὰ τὸ ὄν, πᾶν 20 ὁ δὲ τὸ παρὰ τὸ ὄν μὴ ὄν ἐστιν, ἀνάγκη ἄρα εἶναι καὶ τὸ μὴ ὄν, ἵνα ἐκ τῷ ὄντος καὶ μὴ ὄντος πολλὰ εἴη τὰ ὄντα, — ταῦτα τῷ Παρμενίδου λέγοντος ἐθορυβήντο καὶ ὁμοσε χωρῆντες τῇ ἀπορίᾳ ἔλεγον ὡς ἔστι καὶ ἄλλο τι, τῷτο δὲ ἐστὶ τὸ μὴ ὄν. ἔδοξεν ἔν, φησὶν, αὐτοῖς ὡς εἰ μὴ εἴη καὶ ἄλλο τι ἦτοί τὸ μὴ ὄν, ἵνα ἐκ τῷ ὄντος καὶ τῷ μὴ ὄντος 25 εἴη πλῆθος, συμβήσετο τὰ ὄντα αὐτό, φημι τὸ ὄν ἐν εἶναι. ἢ μὴ ἔν διάνοια αὐτῇ. ἐν δὲ τῇ λέξει τῇ "ἔν ἡ μήποτε τῷτο μῆδαμῃ εἶναι μὴ ἐόντα, ἀλλὰ ἀνάγκη εἶναι τὸ μὴ ὄν," τῷ Παρμενίδου ἔσθ, αἰ δύο ἀποφάσεις ἀντὶ μιᾶς καταφάσεως κείμεναι καὶ τὸ "ἀλλὰ" ἀντὶ τῷ ὡς πλείονας ἀσάφειαν πεποιήκασιν. δεῖ δὲ καὶ ὑπερβα- 30 τῶς τὴν λέξιν ἀναγνωσκῆναι. ἔν ἡ μήποτε μὴ τῷτο ἐόντα μῆδαμῃ εἶναι, ὡς ἀνάγκη τὸ μὴ ὄν εἶναι δεῖξαι. τὸ δὲ λεγόμενον εἴη ἄν τοῦτον. ἔν ἡ μήποτε μὴ τῷτο, τῷτεστιν ὁδωμῶς ἔν ὁδωμῶς συμβήσετο τῷτο. ποῖον δὴ τῷτο; τὸ τὰ ἐόντα, καὶ προσυπακυσέον τῷτο, πολλὰ εἶναι μῆδαμῃ εἶναι, ἦτοι μὴ ὄντος τῷ μῆδαμῃ μὴ 35 ὄντος. ὡς ἀνάγκη ἐστὶ δεῖξαι ὡς ἔστι τὸ μὴ ὄν. ὁδωμῶς ἔν, φησὶν ὁ Παρμενίδης, ὁδωμῶς συμβαίνει πολλὰ εἶναι τὰ ὄντα, μὴ ὄντος τῷ μῆδαμῃ μῆδεός. ὡς δεικτέον ὅτι τὸ μῆδαμῃ μὴ ὄν. ἀλλὰ ἀδύνατον εἶναι τὸ μῆδαμῃ ὄν. ἀδύνατον ἄρα καὶ τὸ πλῆ- θος λέγειν. θείεις ἔν τὴν ἀπαιτῆντα Παρμενίδειον λόγον, ὡς εἰ 40 πολλὰ ἐστὶ τὰ ὄντα, ἀνάγκη δεῖξαι ὡς ἔστι καὶ τὸ μὴ ὄν, ὄν, φησὶ, καὶ μὴ δυνάμενοι λύνει ὠμολόγον εἶναι τὸ μὴ ὄν, ὅπερ μὴ ὄν οἱ μὴ μέγα καὶ μικρὸν ἐκάλεον, οἱ δὲ ὑπερέχον καὶ ὑπερεχόμενον, — θείεις ἔν τὴν τοῦτον λόγον καὶ ἐνδείξαμενος τὴν ἐπὶ τὸ ταύτας ἀρχαῖς τῶν ὄντων αὐτῶς λέγειν ἐκτροπήν, αὐτῶς πρὸς τὴν Παρμενίδην ἀντιλέ- 45 γει, ἐκείνων τῷτο ποιῆσαι μὴ δυνήντων, λέγων κτλ.

1089 a 9. ποῖον τῷτων ὁ Παρμενίδης λέγει ὄν ἐν εἶναι, εἰ μὴ θήσομεν εἶναι καὶ τὸ μὴ ὄν; πότερον πάσας τὰς ἐστίας λέγει ἐν εἶναι, εἰ μὴ

ἐστὶ τὸ μὴ ὄν; ἢ τὰς ἐστίας καὶ τὰ πάθη καὶ τὰ ἄλλα πάντα ἐν εἶναι λέγει, εἰ μὴ ἐστὶ τὸ μὴ ὄν; λέγει δὲ τότε τι τὴν ἐστίαν, τοιόνδε δὲ τὸ ποῖον, τοσούδε δὲ τὸ ποσόν. ἀλλ' ἄτοπον, φησὶ, τὸ λέγειν ὡς εἰ γένῃ) μία τις φύσις, λέγων μίαν φύσιν τὸ μὴ ὄν, ἔσται τῷ ὄντος τὸ μὴ ἐστίαν τὸ δὲ ποῖον τὸ δὲ ποσόν, τῷτεστιν ἔσται πολλὰ τὰ ὄντα. ἀδύνατον ἔν ὡς ἀληθῶς τὸ λέγειν ὡς εἰ ἔστι τὸ μὴ ὄν, ἔσονται πολλὰ τὰ ὄντα, εἰ δὲ μὴ ἐστὶν, ἐν ἔσται τὸ ὄν. τίς ἡ εὐ λέγων ποιητικὸν ἄν εἴποι αἴτιον τὸ μὴ ὄν τῷ εἶναι πολλὰ τὰ ὄντα;

ἐκ ποῖου ὄντος καὶ μὴ ὄντος πολλὰ εἶναι ὁ Πλάτων λέγει τὰ 1089 a ὄντα; ἐπειδὴ δὲ ὅπερ μὴ ὄν ἔλεγεν ὁ Πλάτων, τῷτο καὶ ψεύ- 15. δος ἐκάλει, βέβηκε μὴ ἐκ τῷ ὄντος καὶ τῷ ψεύδους πολλὰ τὰ ὄντα ποιεῖν κτλ.

ἐν δὲ τῇ λέξει τῇ "καὶ ταύτην τὴν φύσιν λέγει τὸ ἔκ ὄν" τὸ 1089 a λεγόμενον ἴσον ἐστὶ τῷ καὶ τὸ ἔκ ὄν ταύτην τὴν φύσιν λέγει, ἀντὶ 20 τῷ τὸ ἔκ ὄν ταύτην ἡγήσθ) τῇ τῷ ψεύδους φύσει.

τὸ ἡ δὲ ἐν τῷ συλλογισμῷ ἡ πρότασις" ἴσον ἐστὶ τῷ ἔκ 1089 a ἡ δὲ προτεινομένη καὶ γραφομένη γραμμῇ ἐν τῷ συλλογισμῷ καὶ 24. τῇ ἀποδείξει παραλαμβάνει, ἀλλ' ἡ νοημένη.

ἀπλῶς ἡ μὴ ὄν λέγει τὸ καθόλου μὴ ὄν, καὶ τὰς πτωσεις δὲ 1089 a 25. μὴ ὄν τὰ καθ' ἕκαστα.

καὶ εἴτε ἐν ἐστὶ τὸ ὄν, ὡς ὁ Παρμενίδης βέβηκε, εἴτε πολλὰ, ὡς ἡ 1089 a ἀλήθεια, ἐκ τῷ δυνάμει μὴ ὄντος τὰ γινόμενα ἀναγκαῖον γίνεσθ). 31.

καὶ τὴν αἰτίαν εἰπεῖν ζητῶντος τῷ ὅπως πολλὰ ἐστὶ τὰ ὄντα καὶ ἔκ ἔν, ὡς ὁ Παρμενίδης βέβηκε, λέγει ὁ Ἀριστοτέλης ὅτι ἔκ κα- θόλου περὶ παντὸς ὄντος τῷ τε ἐν ἐστίαν τῷ τε ἐν ποσῷ τῷ τε ἐν ποιῷ ὄντος καὶ τῶν λοιπῶν θεωρημένων τὴν ζητήσιν ὁ Πλάτων ἐποιεῖτο πῶς τῷτων ἕκαστον πολλὰ ἐστὶν, ἀλλὰ μόνον τῷτο ἐζήτησε ὅτι πῶς τὸ ὄν τὸ ὡς ἐστίαν λεγόμενον πολλὰ ἐστὶν, καὶ τὴν αἰτίαν τῷ πῶς ἐζήτησε, διὰ τί πολλὰ ἐστίαν εἰσὶ, περὶ δὲ τῶν ἄλλων κατηγοριῶν ὑδέναν λόγον ἐποιεῖτο, συντόμως ἐπήγαγεν εἰπὼν "ἀριθμοὶ ἡ καὶ μῆκη τὰ γεννώμενά ἐστιν," ὁ ταῦτόν ἐστι τῷ, ὁ ἡ δὲ ἐκ τῶν ἀρχῶν τῷ μεγάλῃ καὶ μικρῷ καὶ τῷ ἀρχικῷ ἐνός κατ' αὐτὸς γίνεσθ), ἀριθμοὶ καὶ μῆκη καὶ σώματά ἐστιν, ἄπερ πάντα τὰ τε μῆκη καὶ οἱ ἀριθμοὶ αἰ κυριώτατα καὶ πρῶτως μάλιστα ἐστίαν, ὡς αὐτὸς φησιν, εἰσὶν. ὡς εἴπερ τὸ πολλὰ εἶναι τὰ ὄντα κατασκευάζει διὰ τῷ γένεσιν τοῖς ἔσιν εἰσάγειν, τὴν δὲ γένεσιν ἐκ τῷ μικρῷ καὶ μεγάλῃ καὶ τῷ ἐνός ἐποιεῖ, πᾶν δὲ τὸ ἐκ μικρῷ καὶ μεγάλῃ, ὡς αὐτὸς φησιν, ἢ ἀριθμὸς ἢ μέγεθος, πᾶς δὲ ἀριθμὸς καὶ μέγεθος καὶ μήκος ἐστίαν. τῷτο ἡ βέβηκε καὶ λέγει κτλ.

"αἰτίον," τῷτεστιν ἢ ἐκάσθ) ὕλη καὶ τὸ εἶδος, ἄπερ τὰ αὐτὰ 1089 b τῷ ἀνάλογόν εἰσιν, ὡς ἐν τῷ Λ ἀδείκεσθ). τὸ δὴ ἐκάσθ) εἶδος καὶ ἢ 4. ὕλη αἰτία τῷ εἶναι καὶ ἐστίας πολλὰς καὶ ποσὰ καὶ ποιὰ καὶ τὰ λοιπὰ. εἰπὼν δὲ ταῦτα ἐπιφέρει ὅτι ἢ παρεκβασίς ἦτοι τὸ παρεκβῆναι καὶ καταλιπεῖν καὶ μὴ ζητῆσαι διὰ τίνα ποτὲ αἰτίαν εἰσὶ πολλοὶ χυμοὶ καὶ χρώματα, πεποιήκεν αὐτῶς τὸ πρὸς τι ὑποβῆναι κτλ.

εἰ ἡ δὲ ὅτι μάλιστα συγχωρήσειε τις ὅτι διὰ τὰ πρὸς τι ἦτοι 1089 b τὸ ἀνίσον εἰσὶ πολλὰ τὰ ὄντα, ἀλλ' ἔκ ἂν καὶ αὐτοῖς αἰτία εἴη τῷ 8. πολλὰ εἶναι.

1089 b σὺ δέ, ὦ δαιμόνιε, τίνα φῆς αἰτίαν εἶναι τὰ πολλὰ εἶναι τὰ
16. πρὸς τι καὶ τὰ ἄλλα πάντα; ἦ, φησίν, ἀνάγκη ἐμὲ ὑποτίθεσθαι τε
καὶ λέγειν ὅτι τὸ δυνάμει ὄν ἐκάστω, τυχόντι τὸ δυνάμει ποσὸν καὶ τὸ
δυνάμει ποιὸν καὶ τὸ δυνάμει ὄν ὅσῳ καὶ ὅπως ἡ ἐκάστῳ ὕλη ἐστὶν
αἰτία τὰ πολλὰ εἶναι τὰ εἰρημένα. καὶ τὸτο, φησί, καὶ ὁ Πλάτων
ἐξήγησεν, εἰπὼν "τί τὸ δυνάμει τόδε;" καὶ σαφηνίζων τί σημαίνει
τὸ τόδε, ἀνέγαγε τὸ "καὶ ὅσῳ."

1089 b ἀπεφώνητο ἔν, φησίν, ὅτι τὸ πρὸς τι ἐστὶ τὸ δυνάμει ὄν ὅσῳ,
18. ἥτοι τὸ ὄν καὶ ἔν, ὥσπερ εἰ εἶπεν ὅτι τὸ ποιόν. ὥσπερ γὰρ τὸ ποιὸν
ἐκείνῳ δυνάμει τὸ ὄν ἢ τὸ ἔν ὅτε ἀπόφασις τῶτων, ὥτως ὁ δὲ τὸ πρὸς
10 τι ἔτε ἐναντίον ἐστὶ τῷ ἐν καὶ τῷ ὄντι κτλ.

1089 b τὸτο εἰπὼν λέγει "ἐπὶ μὲν ἔν τῶν ἄλλων κατηγοριῶν ἥτοι
24. τῶν συμβεβηκότων ἔχει καὶ ἄλλην τινὰ ἐπιστάσιαν καὶ ἀπορίαν πῶς
πολλὰ εἰσὶν. ἀσάφειαν δὲ πολλὴν ἐνεποίησεν ἐπεμβαλὼν τινὰ
μεταξὺ καὶ ἑλλειπῶς ἀπηγγέλως τὰ ἐπεμβληθέντα. εἴη δ' ἂν
15 αἶμαι τὸ ἐξῆς τῆς λέξεως τοῖσιν. ἐπὶ μὲν τῶν ἄλλων κατηγοριῶν
τῶν παρὰ τὴν ὅσῳ ἔχει καὶ ἄλλην ἐπιστάσιαν καὶ ἀπορίαν πῶς
πολλὰ ποσὰ καὶ πολλὰ ποιὰ εἶναι δυνατὸν λέγειν, διὰ τὸ μὴ χωριστὰ
εἶναι τῶν ὑποκειμένων. εἴτα συναπτέον τῶτοις τὸ "τῷ τὸ ὑποκει-
μενον πολλὰ γίνεσθαι καὶ ἔν," καὶ προσυπακυστέον τῷ τῷ λόγῳ. τῷ
20 λόγῳ γὰρ τῷ ἐκ τῶ ἀνίστα καὶ τῷ ἐνὸς συγκεχωρήσῃ ἡμῖν νῦν ἀληθῆ
λέγειν. ἔν ἢ ἡ λέξις τοιαύτη. τῷ γὰρ λόγῳ τῷ πολλὰ καὶ γίνεσθαι
καὶ εἶναι τὸ ὑποκείμενον, ἥτοι τῷ λόγῳ τῷ πολλὰ καὶ γίνεσθαι καὶ εἶναι
ὅσῳ ἐκ τῶ ἀνίστα καὶ τῷ ἐνὸς λέγοντι συγκεχωρήσῃ νῦν ὡς ἀληθῆ
λέγει. ἔστιν ἔν ἢ ἡ σύμπασα λέξις (βῆτέον γὰρ καὶ πάλιν αὐτήν, ὅτι
25 λῖαν μεμελάνω) τοιαύτη. ἐπὶ μὲν τῶν ἄλλων κατηγοριῶν τῶν
παρὰ τὴν ὅσῳ ἔχει καὶ ἄλλην τινὰ ἐπιστάσιαν καὶ ἀπορίαν, πῶς
πολλὰ ποσὰ καὶ πολλὰ ποιὰ εἶναι δυνατὸν λέγειν, διὰ τὸ μὴ χωριστὰ
εἶναι τῶν ὑποκειμένων. τῷ γὰρ λόγῳ τῷ πολλὰ καὶ γίνεσθαι καὶ εἶναι
ὅσῳ ἐκ τῶ ἐνὸς καὶ τῷ ἀνίστα λέγοντι συγκεχωρήσῃ νῦν ἡμῖν ὡς
30 ἀληθῆ λέγει.

1089 b καὶ εἰπὼν ὅτι περὶ δὲ τῶν συμβεβηκότων ἀπορήσειεν ἂν τις
29. πῶς πολλὰ, καὶ λύσας τὴν ἀπορίαν, λέγει ὅτι "ἐπὶ δὲ τῶν τόδε τι
ἔχει τινὰ λόγον," δυνάμει λέγων ὅτι ἐπὶ μὲν τῶν συμβεβηκότων
ὁδεμία τῶ λοιπῇ ἀπορία πῶς πολλὰ, ἐπὶ δὲ τῶν τόδε τι ἥτοι ἐπὶ
35 τῶν ὅσῳ ἔχει τινὰ λόγον καὶ ἀπορίαν πῶς πολλὰ αἱ ὅσῳ. ὁ
γὰρ ὕλη ἢ τῷ Πλάτωνος λύσις τὸ ἀνίστα αἰτιωμένον. ἀπορίαν ἔν
ἔχει πῶς πολλὰ τὸ τόδε τι καὶ ἡ ὅσῳ ἐστίν, εἰ μὴ θήσομεν εἶναι καὶ
τὸ τόδε τι εἶδος τι καὶ φύσιν τινὰ δηλονότι ὕλην τοιαύτην ἥτοι δι-
νάμει ὅσαν τὸ εἶδος... ἡ ἔν ὥτως ὡς εἴρη) ἀκυστέον τῷ "ἐπὶ μὲν
40 τῶν ἄλλων κατηγοριῶν ἔχει τινὰ ἀπορίαν" καὶ τὸ συνεχὲς τῶτω, ἡ
μεριστέον εἰς δύο ἀπορίας καὶ βῆτέον, ἐπὶ μὲν ἔν τῶν συμβεβηκότων
ἔχει τινὰ ἀπόκρισιν πῶς πολλὰ ποιὰ καὶ πολλὰ ποσὰ εἶναι ἐνδέχεσθαι
λέγειν. ἀπορήσει δ' ἂν τις τῶτο διὰ τί; διὰ τὸ μὴ ἔχειν ὕλην,
ἥτις δυνάμει ὅσα τὰ συμβεβηκότα πολλὰ εἶναι ταῦτα ποιήσει.
45 ἄλλην δὲ ἀπορίαν πάλιν ἀπορήσει τις περὶ αὐτῶν, καὶ ταύτην διὰ
τί; διότι μὴ χωριστὰ ὄντα τῶν ὅσῳ συμβαίνει τὸ ὑποκείμενον
αὐτοῖς καὶ ἐν τι γίνεσθαι καὶ πολλὰ. εἰ γὰρ ἄλλο ἢ ὅσῳ καὶ ἄλλο τὸ πα-

σὸν καὶ ἄλλο τὸ ποιόν, ἔστι δὲ ὁ Σωκράτης καὶ ὅσῳ καὶ λευκὸς καὶ δι-
πηχυς, φέρε εἰπεῖν, ἔστι καὶ εἰς καὶ πολλὰ. τῶτων δὲ τῶν δύο ἀπο-
ριῶν τῆς μὲν προτέρας ἀπορίας λύσιν ἐπακτέον τὸ "καὶ τοι δεῖ γέ-
τινα ὕλην εἶναι ἐκάστῳ γένει," τῆς δὲ δευτέρας τῆς λεγούσης ὅτι
5 Σωκράτης καὶ εἰς ἐστὶ καὶ πολλὰ, τὴν λύσιν ἔχεις, ὦ φιλότιμος, ἐν
τῷ Α (c. 2 et 3) τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως. ἐκεῖ γὰρ ὅτε τὸν Παρ-
μενίδην καὶ Μέλισσον ἤλεγχεν, εἶρηκεν ὡς ὁδὸν κωλύει τὸ αὐτὸ καὶ ἐν
τῷ μὲν ὑποκειμένῳ ἐν εἶναι, τῷ λόγῳ δὲ πολλὰ. "ἀλλὰ — τὰ 1089 b
ὄντα." τὸ τόδε, ὡς πολλάκις εἴρη, ἀντὶ ὅσῳ τῷ Ἀριστοτέλει 32.
λαμβάνει. τῷ Πλάτωνος δὲ τὰς ἰδέας, ὡς καὶ ὅσῳ καλεῖ, καὶ
μᾶλλον ὅσῳ, ἀριθμὸς λέγοντος, τῶν δὲ ἀριθμῶν ποσῶν ὄντων, καὶ
διὰ τῆς συναγομένης τῶ τὰς ὅσῳ εἶναι ποσὰ... ἐρωτᾷ ὁ δαι-
μόνιος Ἀριστοτέλης, πότερον διαφέρει ἡ ὅσῳ τῶ ποσῷ ἢ ἡ αὐτὴ
ἐστὶ τῷ ποσῷ κτλ.

εἰ δὲ ἐστὶν ἡ ὅσῳ ἢ αὐτὴ τῷ ποσῷ καὶ ἀδιάφορος, ζῆ- 1090 a
1. τεῖ κτλ.

μήποτε δὲ διότι εἰσὶ θεωρήματα ἀριθμητικά, ἀνάγκη εἶναι 1090 a
καὶ τὸν ἀριθμὸν καθ' αὐτὸν καὶ χωριστὸν, ἢ ἐκεῖνον ταῦτ' ὑπάρξει. ἡ 13.
φησὶ τὰ θεωρήματα τῶν ἀριθμητικῶν παντ' ὑπάρξει καὶ τὰ τῶν
αἰσθητῶν ἐξ ἀφαιρέσεως δὲ τὸ εἶναι ἐχόντων, καθάπερ ἐλέχθη ἐν
τῷ Μ. εἰ δὲ δυνάμει πάντα τὰ ἀριθμητικά δεικνυσθαι καὶ τῶν ἐξ
ἀφαιρέσεως ἀριθμῶν, ὁ πιθανὸν ὅδ' ἀληθὲς ἐστὶ λέγειν ὡς διὰ τὰ
θεωρήματα χωρίζειν αὐτοὺς δεῖ καὶ ὑπαρξιν διδοῦναι. ταῦτα εἰπὼν
πάλιν ἐπαναποδίδει καὶ φησὶν "οἱ μὲν ἔν" κτλ.

ἡμεῖς δέ, φησὶ, καθὰ καὶ πρότερον εἶπομεν, φαμέν ὅτι καὶ 1090 a
χωριστῶν μὴ ὄντων τῶν ἀριθμῶν ἔστι ἀριθμητικὴ ἐπιστήμη. ἀλ- 25.
λως τε δέ, εἰ ἦν κεχωρισμένα τὰ μαθηματικά, ἔκ ἂν τὰ τῶτων
πάθη ἐν τοῖς αἰσθητοῖς εἴησαν. ἀδύνατον γὰρ τῷ πράγματι μὴ
ὄντος εἶναι τὰ πάθη αὐτῶ. ὥς εἰ τὰ μαθηματικά πάθη ἐν τοῖς
αἰσθητοῖς ἐστὶ, καὶ αὐτὰ δηλονότι, ἀλλὰ δυνάμει καὶ ἐξ ἀφαιρέσεως
τὸ εἶναι ἐχοντα.

τῶν δὲ χωρίζοντων τὸν ἀριθμὸν διὰ τὸ τὰ ἀξιωματικά καὶ ὅλως 1090 a
τὰς καθόλου προτάσεις μὴδὲ εἶναι ἐπὶ τοῖς αἰσθητοῖς, τῶτων δὲ 35.
τῶτο σαίνει τὴν ψυχὴν καὶ εἶναι χωριστὸς ἀριθμὸς καὶ χωριστὰ μα-
θηματικά λέγειν ἀναπαύει. ὁδεμία δὲ ἀνάγκη διὰ τὸ ἀληθῆ εἶναι
τὰ λεγόμενα περὶ τῶν ἀξιωματικῶν καὶ τῶν καθόλου προτάσεων,
λέγεσθαι καὶ περὶ αὐτῶν ὡς ἐκ ἐν τοῖς αἰσθητοῖς εἰσὶν, ἀλλ' ἐν ψυχῇ
ἐπινοεῖται τὸ εἶναι ἔχει. ὁδεμία ἔν ἀνάγκη διὰ ταῦτα χωριστὸς ποιεῖν
ἀριθμὸς. εἰ ἔν, φησὶ, διὰ τὸ τὰ καθόλου μὴ εἶναι ἐν τοῖς αἰσθη-
τοῖς, χωρίζουσι τοὺς ἀριθμὸς καὶ τὰ μεγέθη, ὁ ἡμέτερος λόγος ὁ
τῶτοις ἐναντιούμενος τάναντία ἐρεῖ. καὶ ἐπάγει λέγων, διὰ τί ὁδε-
μῶς ἐν τοῖς αἰσθητοῖς ὑπαρχόντων τῶν ἀριθμῶν τὰ πάθη αὐτῶν
ἐν αὐτοῖς ἐστίν; εἰ γὰρ διὰ τὸ τὰ καθόλου μὴ ὑπάρχειν ἐν τοῖς αἰσθη-
τοῖς χωρίζουσι δεῖ τοὺς ἀριθμὸς, εἰ τὰ πάθη τῶν ἀριθμῶν ἐν τῶ-
τοις ἐστίν, ὁ χωριστέον.

ὁμως, φησὶν, εἰ καὶ δοίμεν ὅσῳ εἶναι τὰς γιγμάς καὶ γραμ- 1090 b
μάς καὶ ἐπίπεδα τῶνδ' αὐτῶν αἰσθητῶν, καὶ ἐν τῶτοις ἔσονται, ἀλλ' ὁ 11.
καθ' αὐτὰ. "ἐπὶ τῶτων γὰρ ὁ λόγος εἴρηκε," τυτέστιν ἐπὶ τῶτων γὰρ

τῶν ἐπιπεδῶν καὶ γραμμῶν ὁ λόγος εἰρηκεῖ τε καὶ ἔδειξε. “διὰ τί ὅν χωριστά ἐστιν;” ἦτοι ὅτι ἐκ ἑστὶ χωριστά. ἢ τὸ “διὰ τί ὅν χωριστά ἐστιν,” ἀντὶ τῶ πῶς χωριστά ἐστιν, ἔδειξεν ὁ λόγος. ἔδειξε δὲ ὅτι τῇ ἐπινοίᾳ. “ἔτι δὲ ἐπεξ. — ὢν.” τὸ μὲν “εὐχερής” εἰληπῇ ἀντὶ τῶ ἀργὸς τὴν διάνοιαν καὶ δυσκίνητος.

1090 δ 19. ἐπεισοδιώδη δὲ λέγει τὰ μὴ συνεχῇ μὴδὲ συντελῶντα θάτερα θατέροις εἰς τὸ εἶναι. . . τὸ δὲ “ὥσπερ μοχθηρὰ τραγωδία” πρόσκειναι διὰ τὸ πολλὰς τῶν μὴ ἀρίστων τραγωδιῶν μεταξὺ τῆς τραγωδίας παρεμβάλλειν πρόσωπά τε καὶ ὑποκριτὰς καὶ ἐπὶ ὁμοίως καὶ μηδεμίαν συνέχειαν μὴδὲ οἰκειότητα ἔχοντα πρὸς τὰ προαχθέντα 10 τε καὶ προλεχθέντα. εἰ γὰρ τις τὴν Αἴαντα παρεσάξας ἐν τῷ μεταξὺ καιρῷ, καθ’ ὃν ἀπέσφαττεν ἑαυτόν, εἰσῆγαγε τὴν Ἑκάβην θρηγῶσαν τὴν Τροίαν, τίνα ἂν τῷ συνέχειαν εἶχεν ἢ οἰκειότητα πρὸς τὰ πρότερα καὶ ὕστερα; ὥσπερ ὅτε ὁ Μενέλαος εἰσάγει μὴ ἔων τὴν Τεῦκρον θάψαι τὸ Αἴαντος πτώμα.

1090 δ 20. οἱ δὲ τὴς εἰδητικῆς ἀριθμῆς τιθέμενοι τὸτο μὲν ἐκφεύγουσι διὰ τὸ ἐκ τῶ ἐνός καὶ τῆς ἀόριστου δυάδος ποιεῖν τὴν εἰδητικὴν ἀριθμὸν, ἐκ δὲ τῶν καὶ τῆς ὕλης, ἐτέρας ὕσης παρὰ τὴν ἀόριστον δυάδα (ἄλλη 10 ᾗ κατ’ αὐτὴς δυὰς ἢ γεννητικὴ τῶν ἀριθμῶν καὶ ἄλλη ἢ τῶν μεγεθῶν), ἐκ δὲ τῶν καὶ τῆς ὕλης ποιεῖν τὰ μεγέθη καὶ τὰ ἐπίπεδα, ἐκφεύγουσι τὸ ποιεῖν ἐπεισοδιώδη τὴν φύσιν, ὅμως φησὶ ταῦτα τὰ μεγέθη τὰ προσεχῶς ἐκ τῆς ὕλης καὶ τῶν ἀριθμῶν γινόμενα πότερον ἰδέαι εἰσὶν ἢ ὅ, καὶ ἄρα συμβάλλονται τι εἰς τὸ εἶναι τοῖς ὅσι; καὶ φησιν ὅτι ὥσπερ ὅδε τὰ μαθηματικά, ὥτως ὅδε ταῦτα κτλ.

1090 δ 29. ὅς ἐστιν ὅν χαλεπὸν ὁποιασὺν δόξας τιθέμενον μακρηγορεῖν 25 τε καὶ συνεῖρειν πολλὰ.

1090 δ 32. οἱ δὲ πρῶτοι, φησὶν (αἰνίττει) δὲ τὴν Πλάτωνα, δύο ποιήσαντες τὴς ἀριθμῆς, τὸν τε εἰδητικὸν καὶ τὴν μαθηματικὴν, καὶ μεταξὺ τῶ εἰδητικῆς καὶ τῶ αἰδητικῆς τάξαντες τὴν μαθηματικὴν, ὅτε εἰρηκάσιν ὅτε ἔχοιεν ἂν εἰπεῖν πῶς καὶ ἐκ τίνος ἔσαι ὁ μαθηματικὸς ἀριθμὸς.

1090 δ 36. ἐκ δὲ τῶ ἄλλου μικρῶ καὶ μεγάλου καὶ τῶν ἀριθμῶν τὰ μεγέθη ποιεῖ. ὁ ᾗ πρὸ ὀλίγου εἶπεν ὕλην, ὅτε ἔλεγε “ποῖσι καὶ τὰ μεγέθη ἐκ τῆς ὕλης καὶ τῶ ἀριθμοῦ” (τὰ μὲν ᾗ μὴ καὶ ἐκ τῆς αὐτοδυάδος καὶ τῆς ὕλης, ὁμοίως καὶ τὰ ἐπίπεδα ἐκ τῆς αὐτοτριάδος καὶ τῆς 35 ὕλης), — ὁ ὅν ἐκεῖσε ἔλεγεν ὕλην, ἄλλο μικρὸν καὶ μέγα ἐκάλεσεν. εἰ ὅν μήτε ἐκ τῶ μεγάλου καὶ μικροῦ, ταυτὸν δὲ εἰπεῖν τῆς ἀόριστου δυάδος, δυνατὸν εἶναι τὴν μαθηματικὴν ἀριθμὸν (ὁ αὐτὸς ᾗ ἂν ἦν τῶ εἰδητικῆς), μήτε ἐκ τῶ ἄλλου μικροῦ καὶ μεγάλου, ἀ δὲ καὶ αὐτὰ ἀόριστον ἐκάλεον δυάδα (ἐξ αὐτῶν ᾗ τὰ μεγέθη ποιεῖ), λείπει 40 ἄλλο μέγα καὶ μικρὸν λέγειν. εἰ δὲ τὸτο, πλείω ἔσαι τὰ σκευῖα, αὐτὰ φημι τὰ μεγάλα καὶ μικρά. ἀλλὰ μὴν ἀνάγκη ὅσα ὕλικά, τοσαῦτα εἶναι καὶ τὰ εἰδητικά. ὅπερ ὅ βύλον. εἰ δὲ ἐξ ἑνὸς ἀρχικὸν καὶ εἰδικὸν ἑν, κοινὸν ἔσαι καὶ μεριδιῶσε ἐπὶ τε τῶ μεγάλου καὶ μικροῦ, ἐξ ὅ ποῖσι τὴς ἀριθμῆς, καὶ ἐπὶ τῶ ἄλλου μεγάλου καὶ 45 μικροῦ, ἐξ ὅ τὰ μεγέθη, καὶ ἐπὶ τῶ λοιποῦ καὶ τρίτου, ἐξ ὅ ἔσονται οἱ μαθηματικοὶ ἀριθμοί. καὶ πῶς οἶόν τε τὸ ἐν τῶ ἀριθμῷ ἐν πλειοσιν εὐρίσκεισθαι; ζητήσεται δ’ ἂν τις πῶς οἶόν τε τὸ αὐτὸν τρία εἶναι,

εἶπερ τὸν μὲν εἰδητικὸν ἀριθμὸν ἐκ τῶ μεγάλου καὶ μικροῦ καὶ τῶ αὐτοενός ποῖσι, τὰ δὲ μεγέθη ἐκ μεγάλου καὶ μικροῦ καὶ ἀριθμοῦ. ἢ ῥητέον ὅτι τρία μὲν ἔσαι αὐτοέν, ἀλλ’ ἢ δύο ἢ ἐν διηρημένον εἰς δύο. εἰ καὶ Πλάτωνα πᾶς ἀριθμὸς ἐκ μονάδος καὶ ἀόριστου ὑφίσταται 5 δυάδος, εἰ μὲν καὶ ὁ μαθηματικὸς ἀριθμὸς ἐξ αὐτῆς τῆς μονάδος καὶ τῆς ἀόριστου δυάδος ἐστίν, ἐξ ὧν ὁ εἰδητικὸς ἀριθμὸς, ὁ αὐτὸς ἔσαι τῷ εἰδητικῷ. εἰ δὲ ἐξ ἄλλης δυάδος, πότερον καὶ ἐξ ἄλλης ἐνός ἐτέρου ὄντος παρὰ τὸ ἀρχικὸν ἐν ἢ ἐξ αὐτῶ τῶ ἀρχικῷ ἐνός; εἰ μὲν καὶ ἐξ ἄλλης, ἔσονται δύο ἀρχικά ἑν, ὅπερ ὅ βύλον. εἰ δὲ ἐξ αὐτῶ τῶ αὐτοενός, πῶς δυνατὸν ἐν ὃν τῷ ἀριθμῷ εἶναι καὶ ἐν ταύτῃ τῇ δυάδι καὶ ἐν ἐκείνῃ; φανερόν ἄρα ὅτι ὅτε ἐκ τῶ ἐνός καὶ τῆς ἀόριστου δυάδος δυνατὸν γενέσθαι τὴν μαθηματικὴν ἀριθμὸν, ἵνα μὴ ὁ αὐτὸς τῷ εἰδητικῷ φανῇ, ὅτε ἐξ ἄλλων. ἀριθμὸν καὶ Πλάτωνα ἀδύνατον ἐτέρως ὑποσθῆναι ἢ ἐκ μονάδος καὶ τῆς ἀόριστου δυάδος. τῆς 15 γὰρ ἐστὶ δηλωτικὸν τὸ “καὶ ἄμα τὸν ἀριθμὸν γενέσθαι ἄλλως ἢ ἐξ ἐνός καὶ δυάδος ἀόριστου ἀδύνατον.” ταῦτα εἰπὼν ἐπάγει “ταῦτα δὴ πάντα ἄλ. καὶ μάχ. α. ἑαυτ. κ. τ. εὐλ.” τὸ δὲ “καὶ ὅσοι ἐν αὐτοῖς εἶναι ὁ Σιμωνίδης μακρὸς λόγος” σαφὲς ἔσαι προειπεῖσι τίς ἐστιν ὁ Σιμωνίδης λόγος. ὁ Σιμωνίδης ἐν τοῖς λόγοις, ὅς Ἀτάκτας 20 ἐπιγράφει, μμμεῖν καὶ λέγει ὅς εἰκὸς ἐστὶ λόγους λέγειν δόξας ἐπτακότας πρὸς δεσπότης ἐξετάζοντας αὐτὸς τίνος ἕνεκα ταῦτα ἐπταίκασι; καὶ ποιεῖ αὐτὸς ἀπολογισμένους λέγειν πάντων μακρὰ καὶ πολλὰ, ὅθεν δὲ ὕγιες ἢ πιθανόν, ἀλλὰ πᾶν τὸ ἐπιφερόμενον ἐναντίον τῷ προφραζέντι. τοῖσιν καὶ ὡς εἰκὸς τὸ βάββαρον καὶ παιδείας ἄμοιρον. . . καὶ ᾗ τὴν τραγωδὴν “ἄπλως ὁ μῦθος τῆς ἀληθείας ἔφην.” καὶ μικρῶ καὶ ἐπ’ Ἀρείον πάγον αὐτὸς προκαλεῖται διὰ τὸ βιάζεσθαι ὑπ’ αὐτῶν ἀπογεννησθαι τὴς ἀριθμῆς, τὸτο ποιῆσαι μὴ δυνάμενος. ἐπειδὴ δὲ τὴν ἀόριστον δυάδα μέγα καὶ μικρὸν ἐκάλεον, ἢ δὲ ἀόριστος δυὰς κατ’ αὐτὸς μόνον τὴν ἀρτιακὴν ἀρτίον ὑφίσταται, λέγει ὅτι εἰ καὶ δοίμεν τὴς ἀριθμῆς ἐκ τῶ μεγάλου εἶναι καὶ μικροῦ, μόνος ὁ ἀπ’ ἐνός διπλασιαζόμενος ἦτοι ὁ ἀρτιακὴς ἀρτίος 30 ἐξ αὐτῶν ἔσαι, ἄλλος δὲ ὁ δίδει. λεγέτωσαν ὅν πόθεν ἢ τῶν ἀρτιοπερίσσω καὶ τῶν λοιπῶν γένεσις.

τὸ ἐν καὶ εἶπε πέρας. ἀρχὴν καὶ εἰδικὴν λέγοντες τὸ ἑν, ὕλην 1091 α καὶ τὸν ἀριθμὸν, ὃν ἀπειρον ἐκάλεον διὰ τὴν ἴσως ἐπ’ ἀπειρον αὐτῶ 17. αὐξήσιν, ἔφασκον ὅτι τῶν τῶ ἀριθμῶ ἦτοι ἀπείρου μερῶν τὸ ἐγγίσαν καὶ πρῶτον πλησιάζαν τῷ ἐνί, ἐκεῖνο καὶ πρῶτον εἰλικύδιον ὑπ’ αὐτῶ καὶ εἰδοποιήθη, εἶτα τὸ δευτέρως πλησιάζαν, καὶ τρίτον τὸ τρίτως, καὶ ἐφεξῆς.

δικαίον καὶ φυσικῶς καὶ περὶ φυσικῶν λέγοντας ἐν ταῖς φυσι- 1091 α καὶς πραγματεταῖς τὰ ὑπ’ αὐτῶν λεγόμενα ἐξετάζειν. τῶν γὰρ 19. ἐστὶ δηλωτικὸν τὸ “δικαίον καὶ αὐτὸς ἐξετάζειν τὴς περὶ φύσεως.” ἐστὶ δὲ τῆς λέξεως ἑλλίπεις. εἴη δ’ ἂν τὸ πλήρες, δικαίον καὶ αὐτὸς ἐξετάζειν τὴς περὶ φύσεως, ἀλλ’ ὅ τὸς περὶ τῶν θείων καὶ ἀκινήτων διαλεγόμενος.

ἐπεὶ δὲ ὁ Ξενοκράτης ὑπεραπολογούμενος τῷ Πλάτωνα, ὡς 1091 α καὶ ἐν τῷ Α (c. 10) τῆς περὶ Οὐρανῶ εἰρηγῇ, ἔλεγεν ὅτι διδασκα- 27. λίας χάριν καὶ τῶ γυνῶναι, πῶς, εἰ γεγόνασιν αἱ ἰδέαι, δυνατὸν ἦν

αὐτὰς γενέσθαι, ὑπετίθετο τε καὶ ἔλεγεν ὡς ἐκ τῶ μεγάλου καὶ μικροῦ
ὑπὸ τῶ ἐνὸς ἰσαδέντων ἐγένοντο ἄν, εἰ δύναται αὐτὰς ἦν γενέσθαι.
ἐπειδὴ ἔν τούτῳ ὁ Ξενοκράτης κτλ.

1091 a ἐν δὲ τῇ λέξει τῇ "ἔχει δὲ ἀπορίαν" τὸ παχύνει τὸ "καὶ εὐπο-
29 ρήσαντι ἐπιτίμησιν" τοιοῦτον ἔστιν· ἔχει δ' ἀπορίαν, καὶ εὐπορήσῃ 5
τις εἰπεῖν τι καὶ ἐνδεῖναι πρὸς τὴν ἀπορίαν, εὐθὺς ἐπιτιμῆσθαι·
ἔδεν γὰρ ἂν ὕγιες εἶπη.

1091 b αἰνίττει δὲ τὸν Ὀρφέα· καὶ ἔτος γὰρ φησιν ὅτι τὸ ἀγαθὸν καὶ
4 ἄριστον ὕψερὸν ἐστὶ τῶν ἄλλων... καὶ ἐπεὶ πρῶτον μὲν κατ' Ὀρφέα
τὸ Χάος γέγονεν, εἴθ' ὁ Ὠκεανός, τρίτον Νύξ, τέταρτον ὁ Οὐρανός,
10 νός, εἴτ' ἀθανάτων βασιλεὺς θεῶν ὁ Ζεὺς κτλ.

1091 b πρῶτον μὲν γὰρ ἐβασίλευσε περίκλυτος Ἡριεπαῖος, φησὶν ἡ
7 ποίησις, μεθ' ὃν Νύξ σκῆπτρον ἔχουσα ἐν χερσὶν ἀριπρεπὲς Ἡριε-
παῖος, μεθ' ἣν Οὐρανός, ὃς πρῶτος ἐβασίλευσε θεῶν μὲν μητέρα
Νύκτα. ἔτσι δὲ διὰ τὸ τὰς ἀρχοντας μεταβάλλειν τὸ ἀγαθὸν καὶ
15 ἄριστον ὕψερων παῖσιν. οἱ δὲ μεμιγμένοι αὐτῶν (λέγει δὲ τὰς
μὴ πάντα μυθικῶς καὶ ἀναποδείκτως, ὥσπερ οἱ ποιηταί, λέγον-
τας, ἀλλ' ἔστιν ὅτε καὶ ἐφ' ἃ ἀποδείξεσι χωρμένους), ἔτσι δὲ ἔν οἱ
μεμιγμένοι, ὥσπερ Φερεκύδης ὁ Πυθαγόρας καθηγεμῶν κτλ.

1091 b ὁ μὲν Ἐμπεδοκλῆς τὴν φιλίαν ἀγαθὸν καὶ ἀρχὴν εἰπὼν (ταὺν-20
12 τὴν γὰρ ὁ Ἀριστοτέλης εἶπε φοιχεῖον, καταχρησάμενος τῇ λέξει), ὁ
δὲ Ἀναξαγόρας τὸν ὅτι.

1091 b "τῶν δὲ τὰς ἀκινήτους ὑσίας λεγόντων," λέγων ἀκινήτους
13 ὑσίας τὰς εἰδητικὰς ἀριθμούς, τῶν οἱ μὲν, ὥσπερ ὁ Πλάτων καὶ
Βροτίνος ὁ Πυθαγόρειος, φασὶν ὅτι τὸ ἀγαθὸν αὐτὸ τὸ ἐν ἐστὶ καὶ
25 ὑσίῳ ἐν τῷ ἐν εἶναι, ὡς πολλὰκις εἶρη. εἰπὼν δὲ τὸ "οἱ μὲν" ἔκ
ἀπέδωκε τὸ εἰ δέ.

1091 b "ἡ εἰ μὴ τούτο, φοιχεῖον," τῶν ἐστὶν ἡ εἰ μὴ ἀρχικὸν ἐν λέγειν
21 τὴν αὐταρκεσάτην φύσιν, ἀλλὰ φήσασιν ὅτι ἡ αὐταρκεσάτη φύ-
σις τὸ φοιχεῖον ἐστὶ τῶν εἰδητικῶν ἀριθμῶν, ὅπερ ἐστὶ τὸ μέγα καὶ τὸ
30 μικρόν κτλ.

1091 b ἀλλὰ τὸ ἀριθμὸν τὸ μαθηματικὸν ἀπειρήκασιν, καὶ ἀφείλουν
22 ἀπὸ τῶ τοιοῦτου ἐνὸς τὸ ἀγαθὸν κτλ.

1091 b ὁ συνειρακῶς Σπεύσιππος (λέγων δὲ τὸ ἐν τὸ ἀγαθὸν,
32 ἀνάγκη τὸ μὴ ἐν τὸ ὑλικὸν κακὸν εἶναι) ἀπέφυγε καὶ προσάπτει
35 ἔκ ἡβέλησε τὸ ἀγαθὸν τῷ ἐνί. ἄλλοι δὲ τὴν τὸ κακὸν φύσιν τὸ
ἀνισόν φασιν, ὥστε συμβαίνει ἐκ τῶν πάσας τὰς ἰδέας καὶ πάντα
τὰ ὄντα μετέχειν τῷ κακῷ, εἴπερ ἐξ αὐτῶ καὶ τὸ ἀγαθὸν εἰσί,
πλὴν τῆς ἐτέρας τῶν ἀρχῶν, ἥτις ἐστὶ τὸ ἐν. ὥσπερ καὶ Ἐμπεδο-
κλῆς λέγει· καὶ ἔτος γὰρ φησιν ὡς πάντα μετέχει τῷ νείκῳ πλὴν
40 τῆς φιλίας. καὶ ἐπεὶ πρῶτον μὲν κατ' αὐτὸς αἱ ἰδέαι γίνονται ἐκ τῶ
ἐνὸς καὶ τῶ μὴ ἐνὸς, εἴτα ἐκ τῶν ἰδεῶν τὰ μεγέθη, αὐτοτρίγωνον,
αὐτοτετράγωνον, τὰ ὅμοια, ἀκρατότερον μετέχουσι τῷ κακῷ οἱ
ἀριθμοὶ ἥπερ τὰ μεγέθη· οἱ μὲν γὰρ ἀριθμοὶ προσεχῶς ἐκ τῶ κακῷ
γεγόνασιν, τὰ δὲ μεγέθη διὰ μέσων τῶν ἀριθμῶν. ταῦτά τε δὲ
45 συμβαίνει καὶ προσέτι χώραν τε εἶναι τὸ κακὸν τῷ ἀγαθῷ (ἡ γὰρ
ὕλη, ὡς αὐτοὶ φασιν, χώρα τῷ εἶδους), καὶ ἔρᾳ καὶ ὁρέγεσθαι τὸ κα-
κὸν τῷ ἀγαθῷ.

τέσσαρα ἔν ἄτοπα ἔπειτα ταῖς τέσσαρσιν ὑποθέσασιν, ἐν μὲν 1092 a
τὸ πάντα εἶναι ἀγαθὸν καὶ κακὸν πλὴν ἐνὸς, ἄλλο τὸ εἶναι τὸ κακὸν 5
ἀρχὴν, ἄλλο τὸ εἶναι τὴν ἀρχὴν μὴ ἀγαθὸν, τέταρτον τὸ μετέχειν
τὰς ἀριθμὸς ἀκράτους τῷ κακῷ (*).

καὶ τί σημαίνει τὸ ὀρίζον, ἐπήγαγε σαφηνίζων, "ἀτε- 1092 a
13 λῶν δέ."

διὸ καὶ τὸ ἐν τῇ τῶν ὅλων ἀρχὴν ἔκ ἡβελον λέγειν ὅτι. ὑπο- 1092 a
λαμβάνοντες γὰρ ὅτι ἔδεν ἀτελὲς ὅτι ἐστὶν ἄλλα πᾶν ὅτι τέλειον, τὸ 14
δὲ ἐν ἔτε τέλειον ἀπεφαίνοντο ὡς ἔδεν ὅτι ἐστὶν· εἰ γὰρ ἦν ὅτι, ἦν ἂν
καὶ τέλειον.

"ἄτοπον δ. κ. τ. τ. α. μ. τ. φερ. καὶ τ. μ. π." τὸ Πλάτων- 1092 a
17 νος εἰπόντος ὅτι ἐκ τῶ ἐνὸς καὶ τῆς δυάδος γεγονόσιν αἱ ἰδέαι, ἐκ
δὲ τῶν ἰδεῶν τὰ μαθηματικὰ μεγέθη, ἅμα δὲ καὶ ἐν τῷ αὐτῷ
νῦν ἡ χρόνῳ ἐν ᾧ τὰ μαθηματικὰ γέγονε μεγέθη, καὶ ὁ τόπος
αὐτῶν, ἐν ᾧ εἰσὶν, ὑπέστη, λέγει ὅτι ἄτοπον ἐν μὲν τόπον ἅμα ταῖς
15 μεγέθεσι ποιεῖν, τίς δὲ ἐστὶ μὴ λέγειν. εἴτα καὶ ἐνίσταται λέγων μὴ
εἶναι τὰ μαθηματικὰ ἐν τόπῳ.

ὁμοίως δὲ καὶ τὰς εἰδητικὰς ἀριθμούς· τῶν γὰρ εἴπε τῶν 1092 a
22 ὄντων τὰ πρῶτα.

πότῃ ὅτι, φησὶ, μῖξις ἦτοι κράσει· ἄρα ἔν κραθεῖσιν τῶν 1092 a
24 ἀρχῶν ἐξ αὐτῶν εἰσὶν οἱ ἀριθμοί· ἀλλ' ἔπᾳ δύνανται μίγνυσθαι, καὶ
πολλῷ μᾶλλον τὸ ἐν μὲν τῆς δυάδος τότε γινόμενον ἐκ τῶν κρα-
θέντων ἕτερον ἐστὶ τῶν τὸ κράμα ἀποτελεσάντων. ἀλλὰ καὶ διοί-
μεν ὅτι κράμα γέγονεν ἐκ τῶ ἐνὸς καὶ τῆς δυάδος, ἐφθαρτὸ τὸ ἐν
25 (τὰ γὰρ κεραυνήματα τούτο πάχει), καὶ ἔκ ἐστὶ τὸ ἐν χωριστῶν καὶ
καθ' αὐτὸ καὶ ἑτέρα τις φύσις παρὰ τὸ κράμα τὸ ἐξ αὐτῶ καὶ τῆς
δυάδος γεγενοῦς, ὅπερ ἔτσι βέβαιον· λίαν γὰρ ἀσπάζονται τὴν τῶ
ἐνὸς ἀφθαρσίαν. ὥστε δῆλον ὅτι μίξις καὶ κράσει ἔπᾳ δύνανται οἱ
ἀριθμοὶ ἐκ τῶν φοιχεῖων εἶναι.

"ὡς ἐστὶ γένεσις," τῶν ἐστὶν ἄπερ τεχνητά ἐστιν· γένεσιν γὰρ 1092 a
32 νῦν τὴν τέχνην ἐκάλεσεν.

"ἀλλ' ἔκ οἷοντέ τι," φησὶ, "τὸ ἀδιαίρετον ἀπελθεῖν." ὁ δὲ
λέγει δύνανται τοιοῦτον ἔστιν· τὸ μὲν σπέρμα φθείρεται καὶ ἔκ ἐστι, τὸ δὲ
ἀδιαίρετον, τῶν ἐστὶ τὸ ἀρχικὸν ἐν, ἔκ οἷον τέ ἐστι κατ' αὐτὸς φθα-
ρῆναι, ἔδεν ὅλως αὐτοὶ φασιν οἷον τε ἐπινοῆσαι ὡς ἀπέρχεται τι
τῆς ἐνὸς φύσεως ἡ τροπὴ τις περὶ αὐτὸ γίνεσθαι... ἀλλὰ μήποτε,
ὥσπερ ἡμεῖς ἐκ τῆς φερήσεως τῆς τῷ εἶδει ἐναντίας φασὶ γίνεσθαι
τὰ πράγματα μὴ ὑπομενέσσης, ἔτσι χρὴ νοεῖν καὶ τὴν τῶν ἀριθμῶν
γένεσιν. ἀλλ' ὅσα, φησὶν, ἐξ ἐναντίων γίνονται, καὶ ἐξ ὑποκειμένων
τινὸς τρίτου γίνονται, ὡς ἐν τῷ Α δέδεικται τῆς Φυσικῆς Ἀκροά-
σεως κτλ.

"ἡ οἷς ἐναντία." ἔπᾳ μόνον τὰ ἐξ ἐναντίων τι φθείρεται, 1092 b
ἀλλὰ καὶ τὸ θερμὸν καὶ λευκὸν, οἷς ἐναντία εἰσὶ τῷ μὲν τὸ ψυχρὸν τῷ 4
δὲ τῷ λευκῷ τὸ μέλαν. ἐπεὶ δὲ πᾶσαν τὴν ἐναντιότητα, αὐτὸ
φημι τὸ ἐν καὶ μὴ ἐν, εἰς τὴν τῶν ἰδεῶν σύστασιν οἱ ταύτας τιθέ-
μενοι κατηναλώσας ἔλεγον καὶ μὴδὲν καταλελειφθαι, ἔμελλε δὲ τις

λέγειν ὅτι εἰ μὲν τι λελειμμένον τῆς ἐναντιότητος ἐκτὸς ὃν τῶν ἰδεῶν, τότε εἰκός ἦν λέγειν ὅτι τὸ καταλειφθὲν μαχήσεθ' μὲν τῷ συνόντος ταῖς ἰδέαις καὶ φθερεῖ αὐτάς· ἐπεὶ δὲ ὅθεν παραλείπει, τί ἂν εἴη τὸ δυνησμένον αὐτάς φθεῖραι; ἐπεὶ ἔν ἐμελλέ τις ταῦτα λέγειν, προσέθηκε καὶ ἅν ἐκ παντὸς εἴη τῷ ἐναντίῳ τὰ εἶδη καὶ μη- 5 ὃν ἀπελείφθη, φθαρῆτε. ὡς γὰρ τὸ νεῖκος κατ' Ἐμπεδοκλέα, ὅταν κατιχύσῃ τῆς φιλίας καὶ ὑπεισέλθῃ τὴν σφαῖρον, φθεῖρει αὐτὸν κτλ... λέγων μῆγμα τὴν σφαῖρον.

10928 10. μήποτε ἔν, ὥσπερ αἱ ζιγμαι ὄροι ὅσαι τῶν γραμμῶν ὀρίζου-
σιν αὐτάς, ἔτω δύνασθαι λέγειν ὅτι καὶ τὰ εἶδη ὡς πέρατα τῶν τῆδε 10
ὑσιῶν ὀρίζουσιν αὐτάς, καὶ ἔτως αἷτια τέτων. εἰσί, καθάπερ καὶ ὁ
Πυθαγόρειος Εὐρύτος ἔλεγε τῷδε μὲν τῷ φυτῷ τόνδε τὴν ἀριθμὸν
ὄρον εἶναι, καὶ ἄλλον μὲν ἵππῃ καὶ ἄλλον ἀνθρώπῳ, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων
ὁμοίως. καὶ ὁ μόνον ἀπλῶς ἔτως ὁ Εὐρύτος ἔλεγεν ὅτι οἱ ἀριθμοὶ
ὄροι εἰσὶ τῶν φυτῶν καὶ ἀνθρώπων καὶ βῶν, ἀλλὰ καὶ ὥσπερ ὁ ἀριθ- 15
μητικός, ὅταν τὴν ἐννέα ἀριθμὸν τετράγωνον ὄντα καταγράφῃ,
πρῶτον μὲν τρεῖς μονάδας κατ' εὐθείαν γράφει γραμμὴν, εἴτα ἄλ-
λας τρεῖς κατ' παράλληλον καὶ αὐτάς τῇ προτέρᾳ γραμμῇ, εἴτ' ἂν
ἄλλας πάλιν τρεῖς κατ' παράλληλον γραμμὴν τῇ δευτέρᾳ γραμμῇ,
καὶ ἔτως ἀποτελεῖ παράλληλον σχῆμα, ὥσπερ ὑπόκει· καὶ ἐπὶ τῷ 20
τρία τριγώνῳ ὄντος, ὁμοίως πρῶτον μὲν γράφει μίαν μονάδα, εἴτα
ὑπὸ ταύτην ἐτέρως δύο, καὶ ἔτως ἐξομοιοῖ τὴν τρία τῷ τριγώνῳ
σχήματι, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως· ὥσπερ ἔν ὁ ἀριθμητικός, ἔτως
καὶ ὁ Εὐρύτος, ἐπειδὴ ἔφασκε τὰς ἀριθμὸς ὄρους εἶναι τῶν πραγ-
μάτων. κείτω λόγῳ χάριν ὄρος τῷ ἀνθρώπῳ ὁ διακοσίων πενήκοντα 25
ἀριθμός, ὁ δὲ τῷ φυτῷ· τῷτο θεὶς ἐλάμβανε ψηφίδας διακο-
σίας πενήκοντα, τὰς μὲν πράσιναις τὰς δὲ μελαίνας ἄλλας δὲ ἐρυ-
θράς καὶ ὅλως παντοδαπαῖς χρώμασι κεχρωμέναι· εἴτα περιχρῶν
τὴν τοίχον ἀσβέσῃ καὶ σκιαγραφῶν ἀνθρώπῳ καὶ φυτῷ ἔτως ἐπὶ γυν-
τάσδε μὲν τὰς ψηφίδας ἐν τῇ τῷ προσώπῳ σκιαγραφίᾳ, τὰς δὲ ἐν 30
τῇ τῶν χειρῶν, ἄλλας δὲ ἐν ἄλλοις, καὶ ἀπετέλει τὴν τῷ μιμη-
μένῳ ἀνθρώπῳ διὰ ψηφίδων ἰσαριθμῶν ταῖς μονάσιν, ἃς ὀρίζειν
ἔφασκε τὴν ἀνθρώπῳ. τῷτο ποιῶν ἔλεγεν ὅτι ὥσπερ ὅδε ὁ γε-
γραμμένος ἀνθρώπος ἐκ τῶν διακοσίων πενήκοντα φέρε εἰπεῖν
ἐπὶ ψηφίδων, ἔτως καὶ ὁ ἀληθὴς ἀνθρώπος ἐκ τοσούτων ἐρίξε· μο- 35
νάδων. παραπλήσιον τέτω καὶ ἐπὶ τῶν τῷ ἐποίει, καὶ τὰς μὲν ἀνή-
λισκεν εἰς φύλλων τὰς δὲ εἰς κλάδων ἄλλας εἰς ῥιζῶν ἐκπλήρω-
σιν, καὶ ταῦτα ἅπερ ἐπὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἔλεγε, ταῦτα καὶ περὶ φυτῷ
καὶ τῶν ἄλλων, καὶ ὅλως ὅπερ νῦν οἱ γραφεῖς ποιεῖσι καὶ διὰ χρωμά-
των παικίλα καὶ παντοδαπὰ γράφουσιν ζῷα, τῷτο ἐκεῖνος διὰ τῶν 40
κεχρωσμένων ψηφίδων ἐποίει, ἀφωμοίῳ τε καὶ εἰς σχῆμα συνετί-
θει τόνδε μὲν τὴν τῶν ψηφίδων ἀριθμὸν ἀνθρώπῳ, ἄλλον δὲ ἵππῳ,
καὶ τὰς ἄλλας εἰς ἄλλα εἶδη ζῴων καὶ φυτῶν. πότερον ἔν, φησὶν,
ἔτως εἰσὶν οἱ ἀριθμοὶ αἷτια τῶν τῆδε ὑσιῶν, ὥσπερ Εὐρύτος ἔλε-
γεν, “ἢ ὅτι ὁ λόγος ἡ συμφωνία τῶν ἀριθμῶν,” τετέστιν ἢ ὅτι εἰ 45
ὁ λόγος, καθ' ὃν γίνεθ' τὰ φυτὰ καὶ τὰ ζῷα, συμφωνία ἐστίν, ἢ
δὲ συμφωνία κατ' ἀριθμῷ χέσιν, οἱ δὲ ἀριθμοὶ εἶδη, διὰ τῷτο
ἀνάγκη λέγειν ὅτι τὰ εἶδη αἷτια εἰσὶ τῶν φυτῶν καὶ τῶν ἄλλων

ὑσιῶν; ἀλλὰ καὶ τῶν ὑσιῶν αἷτιας τὰς εἰδητικὰς ἀριθμὸς συγ-
χωρήσωμεν, καίτοι μὴ ὃν ἀληθές, ἀλλὰ τὰ γε πάθη καὶ τὰ συμ-
βεβηκότα πῶς φήσουσιν γενέσθαι ἐκ τῶν ἀριθμῶν;

εἰ γὰρ ἡ ἐκάστη ὑσία καὶ τὸ εἶναι ὁ λόγος καὶ τὸ εἶδος αὐτῷ ἐστίν, 10926
ὁ δὲ ἀριθμὸς ἂν ὅλως συμβάληται τι τοῖς πράγμασι, τὸ ποσόν¹⁸
ἐστὶ τῆς ἐκάστης ὕλης (ὁ γὰρ τέσσαρα ἀριθμὸς τὸ ποσὸν αὐτῷ καὶ τὸ
μέτρον ἐστὶ πυρὸς γῆς ὕδατος ἀέρος, τῶν στοιχείων τῶν σωμα-
τικῶν), εἰ δὴ ἕκαστον κατ' οἰκεῖον εἶδος λέγεται τε καὶ ἐστίν, ὁ δ'
ἀριθμὸς εἶδος μὲν τῶν πραγμάτων ἔκ ἐστιν, ἔτε μὴν ὕλη, ἀλλὰ τὸ
ποσόν καὶ τὸ μέτρον τῆς ὕλης, ψευδὸς ὅτι οἱ ἀριθμοὶ αἷτια εἰσὶ τῆς
ἐκάστης μορφῆς ἢ μορφῆς αὐτῶν. ὅτι δὲ οἱ ἀριθμοὶ τὸ ποσόν καὶ
μέτρον εἰσὶ τῆς ὕλης τῶν πραγμάτων, ἀλλ' ἔχ' μορφῆς αὐτῶν,
ἀποχρῆθ' τοῖς Ἐμπεδοκλεῖ περὶ συστάσεως ὁσῶν ῥηθεῖσι·

τὰς δύο τῶν ὁκτῶ μοιρέων λάχε Νήσιδος αἰγῆλης,
τέσσαρα δ' Ἡφαίστιο, τὰ δ' ὀσέα λευκὰ ἐγένοντο.

τῷτο γὰρ παραξέει διὰ τῷ “ὁ δ' ἀριθμὸς ὕλη, ὅσον σαρκὸς
ὁσὶ ἀριθμὸς ὑσία ἔτως· τρία πυρός, γῆς δύο.” καὶ χρῆσιζε
τελείαν εἰς τὸ ἔτως, εἴτα ἐπάγειν τρία πυρός, γῆς δύο. ὁ δὲ
λέγει, τοῦτόν ἐστιν. ὁ δὲ ἀριθμὸς καὶ τὸ ποσόν τῆς ὕλης ὑσίας
τῷ ὁσὶ τῷ Ἐμπεδοκλεῖ ἔτως ἐλαμβάνετο, τρία μὲν τῷ πυρός, δύο
δὲ τῆς γῆς· εἴρηθ' ὁ δὲ ἐν τοῖς περὶ Ψυχῆς (15) ὅπως ταῦτα Ἐμ-
πεδοκλῆς ἐλάμβανε. ἐπεὶ δὲ τρία μὲν πυρός δύο δὲ γῆς, ἐπά-
γει, καὶ ἀεὶ πᾶς ἀριθμὸς ἢ πυρινὸς ἐστὶ ἢ γήινος, τετέστιν ἢ πυρῶν
ἐστὶν ἢ γαιῶν, ἢ μοναδικὸς καὶ ἀσώματος. ἔτε δὲ ὁ μοναδικὸς ἐστὶν
ἢτοι ὁ μαθηματικὸς ὑσία τῶν πραγμάτων, ἔτε ὁ τῶν πυ-
ρῶν καὶ γαιῶν, ἀλλὰ τὸ πῦρ καὶ ἡ γῆ ὕλη μὲν καὶ ἔκ εἶδος τῶν πραγ-
μάτων, ἔθ' ἀριθμὸς αὐτῶν καὶ τὸ μέτρον ἐδότερον τέτων ἐστίν,
ἀλλὰ γίνεθ' ἡ ἐκάστη ὑσία κατ' τὴν τοσούδε πρὸς τόδε μῆξιν. ἄλλο
γὰρ τι γίνεθ' ὅταν ἐστὶν ἐξ μὲν πυρός, πέντε ἀέρος, τέτταρα ὕδατος,
δύο δὲ γῆς, καὶ ἄλλο ὅταν ἐξ γῆς, τρία πυρός, δύο ἀέρος, πέντε
ὕδατος, καὶ ὅλως ἄλλα κατ' ἄλλων μῆξιν. τῷτο δὲ ἔκ ἐστιν ἀριθ-
μός; ἢτοι αὐτῷ αἱ μονάδες αἱ ἀσώματοι καὶ μαθηματικαί, ἀλλὰ
λόγος τις σωματικῶν ἀριθμῶν ἢτοι ἀναλογία τις ἀριθμῶν σωμα-
τικῶν. καὶ ἐπίσῃσον ὡς εἰ τὰ ἀπλὰ σώματα μὴ ἐστὶ τὰ τῶν πραγ-
μάτων εἶδη, ἀλλὰ τὸ ἐκ τῷ λόγῳ τῆς τοιαύτης κράσεως ἀποτελε-
μενον, χαλκῷ ἂν εἴη τὸν ἀριθμὸν καὶ τὸ μέτρον τῶν ἀπλῶν σωμα-
τικῶν εἶναι τὰ τῶν πραγμάτων εἶδη. ταῦτα εἰπὼν συμπεραίνει
λέγων.

“ἔτε ἔν τῷ ποιῆσαι αἷτιος ὁ ἀριθμὸς.” τετέστιν ἔθ' ὡς τὸ 10928
σπέρμα παιητικὴν ἔχει δύναμιν, καὶ τε ὁ μοναδικὸς καὶ μαθηματι-
κὸς εἴη καὶ τε ὁ σωματικὸς, ἔθ' ὡς ὕλης· ὕλη γὰρ τὰ σώματα,
ὡν ὁ ἀριθμὸς ποσόν ἐστὶ καὶ μέτρον, ἔθ' ὡς μετρεῖν ἀλλὰ τὸ μετρεῖμε-
νον. ἔτε μὴν ὡς εἶδος ἐστὶν ἐν τοῖς αἰδητοῖς, ἔτε ὡς τὸ ἔνεκα
ἢτοι ὡς τὸ τελικόν.

“ἀπορήσει δ' ἂν τις καὶ τί τὸ εἶναι τὸ ἀπὸ τῶν ἀριθμῶν τῷ 10928
ἐν ἀριθμῷ εἶναι τὴν μῆξιν ἢ ἐν εὐλογίᾳ ἢ ἐν περιπτῷ.” εὐλό-²⁶
γιον ἀριθμὸν φησι τὸν ἄρτιον ὡς εὐδιαίρετον ἐν τοῖς λογισμοῖς καὶ
ταῖς διανομαῖς. καὶ ἐπεὶ τινες τῶν Πυθαγορείων λέγειν ἔκ ὧκων

ὅτι τ' εὖ καὶ τ' ἀγαθὸν ἀπὸ τῶν ἀριθμῶν ἐκάσῳ τῶν ἐνταῦθα περι-
γίνοι, ἐπειδὴν ἡ μῆξις τῶν μιγνυμένων ἐν ἀριθμῷ ἀρτίῳ ἢ πε-
ριττῷ γένηται, καὶ μάλιστα ἐὰν τελείον καὶ ὁμοῖον καὶ καὶ πολλαπλα-
σιασμὸν γένηται, οἷον τρεῖς τρία, ἀλλὰ καὶ τρία καὶ τρία (εἰ γὰρ καὶ
ἀριθμὸν, φασί, τὸ μελίκρατον περιττὸν γένηται, ὡς εἶναι ἐν τῇ μίξει 5
φέρει εἰπεῖν δύο μὲν λίτρας μέλιτος καὶ δύο ὕδατος, ἢ καὶ τετραγ-
νον, ἢν ὥσπερ τρία μέλιτος, τρία ὕδατος, τρία κρόκου)· εἰ δὲ κατὰ
τι γὰρ φασὶν τῶν τοιούτων ἀριθμῶν τὸ μελίκρατον γίγνηται, ἀγαθὸν
τὸ τοιούτον εἶναι ἐκάσῳ τῶν χρωμένων αὐτοῦ, εἰ δὲ μέλι ἕως, καὶ
ἀγαθόν. ἐπεὶ οὖν οὗτοι ταῦτ' ἔλεγον, λέγει, ἀπορήσειεν ἄν τις 10
πῶς τ' εὖ, ἥτοι πῶς ἀγαθὸν καὶ ὠφελιμώτατον τὸ μελίκρατον τοῖς
χρωμένοις γίνεσθαι φασιν, εἰ κατ' ἀριθμὸν εὐλογίστες καὶ ἀρτίους ἢ
κράσις γένηται, καὶ μάλιστα ἐὰν τρεῖς τρία ἢ κεκραμένον· νῦν γὰρ
ὁρῶμεν, ὅθεν εἰς ὑγιεινότερον καὶ ὠφελιμώτερον ἢ τῇ τρεῖς τρία καὶ
ἐπικρατῇ ἢ τῷ μέλιτος φύσει, ἀλλὰ μᾶλλον ὠφελήσειεν, ἐὰν 15
ὑδαρὴς ἢ καὶ ἕχῃ ὠρίσμένην λόγῳ. ὡς οὖν ἐπὶ τῷ μελικράτῳ, ἕτω
καὶ ἐπὶ τῶν φυσικῶν σωμάτων ῥητέον ψευδὸς εἶναι τὸ λέγειν τὴν
γένεσιν αὐτῶν εἶναι ὡς ὁ Ἐμπεδοκλῆς, καὶ ἄλλος τις Πυθαγό-
ρειος ἕτω λέγειν βύληται. ὁ γὰρ Ἐμπεδοκλῆς φησὶ τὰ ὅσα καὶ τ'
εὖ αὐτοῖς γίνεσθαι, ὅταν ἡ μῆξις τῶν στοιχείων ἕτωσιν γένηται ὥστε 20
ἔχῃεν τὸ πῦρ πρὸς τὴν γῆν λόγον ὃν ἄρτιος ἀριθμὸς πρὸς ἄρτιον,
τυτέσιν οὖν ὁ δύο πρὸς τὴν δύο, καὶ τ' εὖ τῶν ὁσῶν ἐστὶ τ' ἔχῃεν τ' ἐν
αὐτοῖς πῦρ καὶ τὴν γῆν, ὃν ἄρτιος ἀριθμὸς πρὸς ἄρτιον. ὅπερ ψευ-
δος· μᾶλλον γὰρ ἂν γενήσονται ὅσα καὶ τ' εὖ ἔξουσιν, ὅταν ἐν ὑδρὶ
λόγῳ ὑφ' ἡμῶν ὀριζένται ἢ τῶν στοιχείων μῆξις γένηται. καὶ ἐπεὶ 25
φησιν ὁ δαιμόνιος Ἀριστοτέλης ὅτι καὶ ἐν λόγῳ τινὶ ἡ μῆξις γίνοι,
ἀλλ' ὅτι καὶ λόγῳ οἷον οὗτοι λέγουσιν, ἀλλὰ λόγῳ μὲν ἡμῶν ἀδήλω,
τῷ θεῷ δὲ καὶ τῇ φύσει γνωρίμῳ, διὰ τὸ μηδὲν μάτην μηδ' ἀλό-
γως ὑπ' αὐτῶν γίνεσθαι. ἀλλ' ἡ μὲν τῶν λεγομένων διάνοια εἴρηται,
τὰ δὲ καὶ τὴν λέξιν ἕτως. ἀπορήσειε δ' ἂν τις καὶ τί τ' εὖ ἐστὶ τ'
ἀπὸ τῶν ἀριθμῶν, τυτέσι τί ποτὲ ἐστὶ τὸ ἐπόμενον τοῖς πράγμασιν
εὖ ἐν τῷ ἀριθμῷ εἶναι τὴν μῆξιν, ἥτοι ὅταν ἡ μῆξις ἐν ἀριθμῷ γί-
νηται περισσῷ ἢ ἀρτίῳ. εἴτα προσυπακυστέον τῷ καὶ μάλιστα ἐὰν
τελείως καὶ ὁμοίως καὶ ἐν πολλαπλασίονι ἀναλογία, ὡς οὗτοι βύλονται,
ἢ μῆξις γένηται, καὶ ἕτως ἐπακτέον ὡς ἀνασκευαστικὸν τῷ καὶ τ' εὖ 35
ἀπὸ τῶν ἀριθμῶν τοῖς πράγμασι γίνεσθαι, ὅταν ἐν πολλαπλασίονι
ἀναλογία ἢ μῆξις γένηται. νῦν γὰρ ὁρῶμεν ὡς ὅθεν ὑγιεινότερον τρεῖς
τρία ἢ τὸ μελίκρατον κεκραμένον, ἀλλὰ μᾶλλον ὠφελήσειεν
ὑδαρὴς ὃν ἥπερ ἐν ἀριθμῷ ἀκρατον ὄν. τὸ δὲ ἀκρατον πρόσκειται,
διότι ὅταν ἐν ἀριθμῷ γένηται ἢ τῷ μέλιτος καὶ ὕδατος μῆξις, ἀκρα- 40
τέστερον καὶ ἀμιγέστερον ἐστὶ τὸ μέλι καὶ μᾶλλον φυλάττον τὴν οἰκίαν
φύσιν. ὅταν δὲ ὑδαρές, κεκρατῇ ὑπὸ τῷ ὕδατος, καὶ διὰ τῷτο
ὅθεν ἐν ἀριθμῷ ὠρίσμένη ἐστὶν ἢ τῷτο μῆξις, ὥστε τὸ ἀκρατον
ἀντὶ τῷ ἀκρατέστερον εἶρηται.

πολλαπλασιασμῷ καὶ γίνοι. οἱ λόγοι γάρ, φησὶν, τῆς τῶν στοι-
χείων μίξεως προῖσιν ἢ καὶ σύνθεσιν ἀριθμῶν εἶναι, ἀλλ' ὅτι ἐν
ἀριθμοῖς, τυτέσιν ἐν πολλαπλασιασμοῖς. πολλαπλασιασμὸς γάρ
ἐστὶ τὸ τρεῖς τρία ἢ τρεῖς δύο· ἐπὶ δὲ τῆς τῶν στοιχείων μίξεως ἕχ-
ῆτω φαιμέν, ἀλλὰ γίνεσθαι λέγομεν ὅσα, ὅταν τὸ πῦρ πρὸς τὴν
γῆν ἔχῃ ὡς ὁ δύο πρὸς τὴν δύο. ἄλλο οὖν τὸ λέγειν ὅτι τετράκις
δύο, καὶ ἄλλο τὸ ὡς δύο πρὸς δύο. ἐκεῖ γὰρ λέγομεν ὅτι ταῦτα
τὰ πράγματα τετράκις δύο εἰσὶ, τυτέσιν ὁκτώ εἰσι ταῦτα, ἐν-
ταῦθα δὲ ὅτι ὡς ἄλλο πρὸς ἄλλο, ἕτως ἄλλο πρὸς ἄλλο. εἰπὼν
δὲ ὅτι ἐν τῇ τῶν στοιχείων μίξει συντίθενται μᾶλλον οἱ ἀριθμοί,
ἀλλ' ὅτι πολλαπλασιάζονται, τὴν αἰτίαν δι' ἣν καὶ πολλαπλασιάζονται
λέγει· τὸ γὰρ αὐτό, φησὶ, δεῖ γένος εἶναι ἐν ταῖς πολλαπλασιασέ-
σιν. ὁ δὲ λέγει δύνασθαι τοιούτων εἶναι· ἐπεὶ γὰρ ἐν τοῖς πολλαπλα-
σιασμοῖς ἡ μία πλευρὰ καὶ ὁ εἰς ἀριθμὸς μετρεῖ τὸν ὅλον ἀριθμὸν,
τὴν μὲν ὁ ζ' ἢ τὴν εἰς ὁ γ', τὴν ἰβ' ὁ γ' ἢ ὁ δ', εἰ γὰρ καὶ τὸ
ἀνθρώπιν σῶμα, ἐφ' ὃ ἀβγ', ἀπὸ πολλαπλασιασμοῦ γεγονός, ἔδει
αὐτὸ τῷ α' μετρεῖσθαι καὶ εἶναι τῷ α' ὁμοειδῆ τὰ β' καὶ γ', ὥσπερ καὶ
ὁ ζ' ὁ τὴν μὲν μετῶν ὁμοειδὴς ἐστὶ ταῖς λοιπαῖς ἐξ ἑπτάσιν. ἀλλὰ
καὶ ἵππου σῶμα ἦν, ἐφ' ὃ δεζ', ἔδει καὶ αὐτῷ τῷ δ' μετρεῖσθαι.
ἀλλ' ἀδύνατον· ἀνάγκη γὰρ καὶ πῦρ καὶ γῆν καὶ τὰ ἄλλα στοιχεία εἰς
σύσασιν τέττον παραλαμβάνεσθαι, ταῦτα δὲ ἐν τῇ αὐτῇ με-
τρεῖσθαι καὶ δύνασθαι· τὰ γὰρ ὑφ' ἐνὸς μετρεῖμενα ὁμοειδῆ ἀλλήλοις τε
καὶ τῷ μετρεῖντι· οἱ γὰρ δέκα ἵπποι τῷ ἐν ἵππῳ καὶ οἱ μὲν ὁμοίως
τῷ ἐν ἢ τῇ μὲν ἑπτάσιν. τὸ δὲ ὅτι καὶ ἕξαι πυρὸς οἷς πέντε τρεῖς
ἑπτά· ἕτως ἐπὶ καὶ ὡς εἰλεγεν, ἡ μὲν γῆ καὶ τὸ πῦρ καὶ τὸ ὕδωρ ἐν
καὶ τῷ αὐτῷ μέτρῳ μετρεῖσθαι καὶ δύνασθαι· ἀνομοειδῆ γὰρ εἶναι· εἰ
δὲ ἦσαν δέκα πυρὰ ἢ καὶ πᾶς ἀέρες, ἐμετρήθησαν ἂν τῷ αὐτῷ
καὶ ἐνί, τὰ μὲν πυρὰ τῷ β' ἢ τῷ γ' (οἷς γὰρ πέντε ἢ πεντάκις δύο
δέκα), οἱ δὲ ἀέρες τοῖς τρισὶν ἀέρεσι ἢ τοῖς ζ'. τρεῖς γὰρ ἑπτά ἢ ἑπτά-
κις τρεῖς καί. ὁμοίως καὶ εἰ ὕδατος ἦσαν, τῷ ὕδατι ἂν ἐμετρήθη-
σαν. καὶ ἡ μὲν τῶν λεγομένων οἷμαι διάνοια αὕτη· ἐν δὲ τῇ τ' εὖ
αὐτὸ γένος εἶναι ἐν ταῖς πολλαπλασιασέσιν· ἴσον ἐστὶ τῷ ἐν γὰρ
γένος ἥτοι ἐν τῷ υποκειμένῳ ἥτοι ὁμοειδὲς δεῖ εἶναι τὸ μετρεῖν τοῖς
μετρεμένοις ἐν ταῖς πολλαπλασιασέσιν. ταῦτα εἰπὼν ἐπιφέρει
"εἰ δ' ἀνάγκη πάντα ἀριθμῷ κοινωνεῖν," τυτέσιν εἰ πάντα τὰ 1092 α
πράγματα ἐκοινωνεῖ ἀριθμῷ, καὶ πᾶς ἀριθμὸς ἐν τοῖς πράγμασι
ἔσιν, ἀνάγκη πολλὰ πράγματα τῷ αὐτῷ ἀριθμῷ χρῆσθαι καὶ πολ-
λὰς ἀριθμὸς τῷ αὐτῷ καὶ ἐνὸς εἶναι· εἰ δὲ τῷτο, τὰ διαφέροντα
κατ' εἶδος τοῖς αὐτοῖς ἀριθμοῖς κοσμηθήσεται, καὶ ἕξαι ὁ ἵππος ὁ
αὐτὸς τῷ ἀνθρώπῳ, καὶ ἐν τῷτο μόνον, ἀλλ' ἕξαι ὁ ἀνθρώπος καὶ βῆς
καὶ ἵππος. πῶς δὲ τῷτο συμβαίνει, δηλὸν ἕξαι ὡδε. ἐπεὶ γὰρ
πάντα ἀριθμῷ [□ × Δ × κύβον] ἐντὸς δεκάδος περιελίσσιν (τὴν γὰρ
ἰα' καὶ ἰβ' καὶ ιγ' ἀνάκαμψιν καὶ ἐπισύνθεσιν τῷ ἐνὸς τῶν δύο τῶν
ὁμοίων τῇ δεκάδι συμβαίνει), εἰ καὶ τὴν δύαδα ὁ λέων κεκόσμηται
καὶ ἕξαι, καὶ δὲ τὴν τριάδα ὁ ἵππος, καὶ τὴν τετράδα ὁ βῆς, τὴν
πεντάδα ὁ σῦς, τὴν δὲ ἑξάδα ὁ κύων, τὴν ἑπτάδα ὁ ταῦρος, τὴν
ὀκτάδα ὁ κρῖς, τὴν ἑννεάδα ὁ λύκος, τὴν δεκάδα ὁ ἐλέφας, — εἰ
δὲ ταῦτα κατ' αὐτὰς κεκόσμηται, συμβαίνει τὴν περιεστὴν καὶ κο-

1092 α
30. "εἰ οἱ λόγοι ἐν προῖσιν ἀριθμῶν εἰσὶ, οἱ τῶν μίξεων." 45
τ' εὖ ἐκ τῶν ἀριθμῶν ἔπειτα τοῖς πράγμασιν, ὡς εἴρηται, λέγον-
τές, ὅταν τὰ στοιχεία κατ' ἀριθμὸν μὴ καὶ, καὶ μάλιστα ὅταν ἐν
πολλαπλασιασμῷ, δεικνύσιν ὅτι ὅλως ἢ τῶν στοιχείων μῆξις ἐν

ρώνην καὶ ἑλαφον καὶ τὰ λοιπά, μάλλον δὲ ἀνάγκη κατὰ τινα καὶ αὐτὰ τῶν ἐντὸς τῆς δεκάδος εἶναι ἀριθμῶν· ὥς εἴπερ ἔσαι ἡ περισερὰ καὶ τὴν τρία, καὶ τὴν αὐτὴν δὲ ἐξί καὶ ὁ ἵππος, ἔσαι ἡ περισερὰ ἡ αὐτὴ τῷ ἵππῳ, ὅπερ ἀδύνατον. καὶ ἐπεὶ ὁ μὲν λέων καὶ τὴν δωδάκα ἐξί καὶ ὁ ἵππος καὶ τὴν τριάδα καὶ ὁ βῆς καὶ τὴν τετράδα, 5 ὁ δὲ σὺς καὶ τὴν πεντάδα, ἔσαι ὁ σὺς καὶ λέων καὶ ἵππος βῆς. εἰπὼν δὲ ὅτι ἀνάγκη πολλὰ συμβαίνειν τὰ αὐτὰ καὶ ἀριθμὸν τὴν αὐτόν, οἷον τὴν τρία· ἦτοι τὴν ἵππον, καὶ τῷδε καὶ ἐν ἄλλῳ ἀριθμῷ, οἷον σὺ 1093^a καὶ βόϊ εὐρίσκεσθαι, ἐρωτᾷ “ἄρ’ ἔν τῷτο αἵτιον,” ἦτοι ἄρ’ ἔν τῃ κοινῶν εἶναι πάντα ἀριθμῷ αἰτιόν ἐξί τῷ εἶναι τὰ πράγματα καὶ ὡς ἀλη- 10 θῶς καὶ ἀριθμὸν κεκόσμηται “ἡ ἀδελφόν,” καὶ τῷτο ἐρωτήσας, ὅπερ διὰ τῷ “ἀνάγκη πολλὰ συμβαίνειν τὰ αὐτὰ, καὶ ἀριθμὸν τὴν αὐτὴν τῷδε καὶ ἄλλῳ” ἠνέξατο, σαφῶς ἐκτίθει λέγων, οἷον ἐξί τις τῶν τῷ ἡλίῳ φορῶν καὶ σελήνης ἀριθμὸς καὶ ἐκάστω βίῳ τῶν ζώων καὶ ἡλικίας· τί ἔν κωλύει, μάλλον δ’ ἀναγκαῖον, ὡς αὐτοὶ φασιν, ἐνίς 15 τῶν τετραγώνων εἶναι, ἄλλως δὲ κύβους καὶ ἴσους· ὥς εἰ πάντα ἀριθμῷ κοινῶν, ἐνδέχεται, εἰ δεῖ τὸ ἀναγκαῖον ἐνδεχόμενον λέγειν, ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἀριθμὸν πίπτειν πλείονα καὶ διαφέροντα, ὥς εἰ τις τὸ αὐτὸς ἀριθμὸς συμβέβηκεν, ὁμοειδῆ ἂν εἴη ἀλλήλοις καὶ τὴν αὐτὴν ἀριθμὸν ὄντα. εἰ δὲ τις ἐνιστάμενος λέγοι ὅτι καὶ ὁ ἵππος 20 λόγῳ χάριν καὶ ὁ βῆς καὶ τὴν κύβον ἔσονται, ἀλλ’ ὁ μὲν καὶ τὴν ὀκτώ ὁ δὲ καὶ τὴν κζ’, καὶ ἔκ ἔσονται οἱ αὐτοί, ἐπεὶ μή ὁ ὀκτώ ὁ αὐτὸς ἐξί τῷ κζ’, — εἰ ἔν τις τῷτο λέγει, γινωσκέτω ὅτι οἱ κύβοι καθὸ κύβοι ὅθεν διαφέρουσιν, ὥσπερ ὅδε τὸ παιδίον καὶ ὁ γίγας καθὸ ἄνθρωποι, ἀλλὰ μόνον καὶ τὸ μεῖζον καὶ ἑλαττον, καὶ τὰ ὑπὸ τῶν κύβους καὶ μὲν 25 τὸ εἶδος ἔκ ἂν διαφέρειεν, ἀλλ’ εἴπερ ἄρα, καὶ τὸ μέγεθος.

1093^a 13. “ἀλλὰ διὰ τί αἵτια ταῦτα; τὰ ἑπτὰ μὴν φωνήεντα, ἑπτὰ δὲ χορδαὶ ἡ ἁρμονία.” τὸ λεγόμενον ἔτις ἐπὶ καὶ ὡς εἴλεγεν, ἀλλ’ ἰδύμεν αὐτῶν τὰς κατασκευάς, δι’ ἃς αἵτια λέγουσι ταῦτα, ταῦτα λέγων τῶν ἀριθμῶν τῶν πραγμάτων· τὴν ἑπτὰδα καὶ 30 φασὶν ἐπαινεῖντες ὡς δι’ αὐτὴν ἑπτὰ μὲν εἰσι φωνήεντα, δι’ ὧν ἡ ἐγγράμματος ἀποτελεῖται φωνή, ἑπτὰ δὲ φθόγγοι τῆς διὰ πασῶν καὶ ἁρμονίας τασαυῖ, καίτοι ὁρᾷεν ἂν πέντε ἡ ἔξ εἶναι ἄχρι τῆς δις διὰ πασῶν· ἔτι δὲ τὰς πλειάδας ἑπτὰ, ἐν ἑπτὰ δὲ ἔτεσι τῶν ἐκ γενετῆς ὁδόντας βάλλει· ἦτοι ρίπτει καὶ ἄλλως ἐκφύει τὰ 35 ζῶα, οἷς ἐπιφωνεῖ πάνυ ἐλεγκτικῶς τὸ “ἔνια δέ, ἔνια δ’ ἔ.” πολλὰ καὶ τῶν ζώων ἔκ ἐν ἑπτὰ ἔτεσι τῶν ὁδόντας βάλλει, ὡς ἐν τῇ περὶ Ζώων Ἰστορίᾳ εἶρηται. ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἑπτὰ φησὶν ἀριθμὸν γενεᾶς τῶν ἐν Θήβαις ὑπὸ Ἑστεοκλέους ἑπτὰ στρατηγῶν. θεὶς 40 ἔν ταῦτα δεικνύουσιν ὡς ὅθεν τῶν διὰ τὴν ἑπτὰ ἀριθμὸν γίνονται· ὅτε καὶ διὰ τὴν ἑπτὰ οἱ ἑπτὰ στρατηγοὶ ἦσαν, ὅτε αἱ πλειάδες ὁμοίως ἑπτὰ, ἀλλ’ ἐπειδὴ αἱ μὲν Θῆβαις ἑπτὰ πύλοι ἦσαν, ἐν ἐκάσῃ δὲ πύλῃ ὀπλίτας παρέσχεν ὁ Πολυνείκης κατεῖχε αὐτὰς ἡ κατακαύσαι, ἐπὶ τῷ ἀντιπαραταττόμενος ἐνδοθεν ὁ Ἑστεοκλῆς πεποίηκε στρατηγῶν, καὶ ἱκανὸς στρατιώτας δὸς αὐτοῖς ἐπέσχεν 45 αὐτὸς ἐν ἐκάσῃ τῶν πυλῶν· εἰ δὲ πεντάπυλος ἦν, πέντε ἂν καὶ οἱ στρατηγοὶ ἐγένοντο. τὴν δὲ πλειάδα ἡμεῖς μὲν ἔτις ἀριθμῶμεν καὶ δι’ ἑπτὰ ἀσέρων κατασερίζομεν, τὴν δὲ ἄρκτον διὰ δώδεκα, οἱ

δὲ Χαλδαῖοι προσθέασιν καὶ ἄλλως ἀσέρας καὶ τῇ πλειάδι καὶ τῇ ἄρκτῳ· ὥς εἰ διὰ τὴν ἑπτὰ ἦν ἡ πλειάς ἐξ ἑπτὰ ἀσέρων, διὰ τὴν δώδεκα ἡ ἄρκτος ἐκ δώδεκα, πάντες ἂν ὡς οἱ Ἕλληνες συνέτατον αὐτάς, ἀλλ’ ἔχῃ οἱ Ἕλληνες ἔτι, Χαλδαῖοι δὲ καὶ Βαβυλωνιοὶ 5 τὴν τῶν κατασερισμῶν θέσιν ἐποιοῦν ἄλλως. πρὸς τούτοις καὶ τὰ διπλὰ σύμφωνα ζε ψ τρία φασὶν εἶναι διότι καὶ αἱ συμφωνίαι τρεῖς καὶ ἀνάγειν αὐτῶν ἕκαστον εἰς ἐκάστην τῶν συμφωνιῶν πειρῶν, τὸ μὲν ζ εἰς τὴν διὰ δ, τὸ δὲ ξ εἰς τὴν διὰ πέντε, τὸ δὲ ψ εἰς τὴν διὰ πασῶν. τῷτο εἰπὼν ἐπιφέρει “ὅτι δὲ μυρία ἂν εἴη 1093^a 21. τοιαῦτα, ὅθεν μέλει,” τυτῆσεν ὅτι δὲ μυρία ἂν συμβαίη διπλὰ εἶναι ἐξ ὧν λέγουσιν, ὅθεν αὐτοῖς μέλει. πῶς δὲ καὶ ἄλλα πάμ- πολλὰ συμβαίνει διπλὰ γίνεσθαι ἐξ ὧν φασί, τὴν αἰτίαν ἐπάγει λέγων “τὸ γ δ γ καὶ ρ εἴη ἂν ἐν σημείον.” εἰ γὰρ διότι αἱ συμφωνίαι τρεῖς, διὰ τῷτο καὶ τὰ διπλὰ, ὡς αὐτοὶ φασιν, τρία ἐξίν, ἐπειδὴ 15 πέντε ἡ ἔξ εἰσιν οἱ φθόγγοι ἄχρι τῆς διὰ πασῶν, ἔσονται καὶ τὰ διπλὰ ἔξ· εἰ δὲ τῷτο, συμβήσεται καὶ τὸ γ καὶ ρ ἐν εἶναι χοιχεῖον, ἀλλὰ καὶ τὸ λ καὶ ν καὶ τὰ λοιπὰ ὁμοίως. ἀντὶ δὲ τῷ εἰπεῖν ὅτι συμβαίνει τὸ γ καὶ ρ ἐν εἶναι χοιχεῖον, εἶπεν ὅτι “ἐν σημείον,” διότι ἐν ἕκαστον γράμμα σημείον ἐστὶ τινων μονάδων· τὸ μὲν γ β δύο μονάδων, τὸ δὲ γ τριῶν, τὸ ζ ἑπτὰ, τὸ ξ ἐξήκοντα καὶ τὰ λοιπὰ ὁμοίως· ὥς καὶ διπλῶν γένητι χοιχεῖον ἐκ τῶ γ καὶ ρ, σημείον ἂν 20 ἦν καὶ ἐκεῖνο τινῶν μονάδων. ταῦτα εἰπὼν λέγει αὐτὸς τὴν αἰτίαν καθ’ ἣν συνέβη τρία μόνα εἶναι τὰ διπλὰ καὶ ὅ πλείω, λέγων “εἰ 1093^a 23. ὅτι διπλάσιον τῶν ἄλλων ἕκαστον, ἄλλο δ’ ἔ.” ἦτοι εἰ δὲ ἐκός ἐξί λέγειν ὅτι διὰ τῷτο εἰσι τρία τὰ διπλὰ, ὅτι ἕκαστον διπλάσιον ἐξί τῶν ἄλλων (τὸ γ δ διπλάσιον ἐξί τῷ δ ἡ τῷ σ καὶ τὸ ξ τῷ σ ἡ τῷ κ, καὶ τὸ ψ ὁμοίως τῷ π ἡ τῷ σ), — εἰ ἔν διὰ τῷτο εἰσι τρία, ὅτι διπλάσιον ἐξίν ἕκαστον ἐνὸς ὁποῖον τῶν συνισζόντων αὐτό, τῷτο 25 ἂν αἴτιον τῷ εἶναι τρία τὰ διπλὰ καὶ ἄλλο ὅθεν. καὶ τὴν αἰτίαν ἐπάγει δι’ ἣν ἐκ τῷ διπλάσιον εἶναι τὰ διπλὰ ὁποῖον τῶν ἀπλῶν τρία εἰσι, λέγων, αἴτιον δὲ τῷ τρία εἶναι τὰ διπλὰ ἐκ τῷ διπλάσιον εἶναι τῶν ἄλλων, ὅτι τριῶν ὄντων ἐν τῷ σώματι τόπων, καθ’ ὅς τὸ ἐπιφέρει ἄλλως προηγουμένως ἐκφωνημένον· ἐν γὰρ τῷ ψέγω ῥήματι προηγουμένως τῷ π ἐκφωνημένῳ ἐπιφέρει τὸ σ ἐν 30 σύμφωνον· καὶ διὰ τῷτο τρία εἰσι σύμφωνα, ἀλλ’ ἔχῃ ὅτι γ αἱ συμφωνίαι· τρεῖς ἔν, ὡς εἶρηται, ἐν ὅλῳ τῷ σώματι, καθ’ ὅς πληγῶν τινῶν γινομένων τὰ σύμφωνα ἐξηχεῖται, ὅ τε ἐκτὸς τῶν ὁδόντων καὶ ὁ λεγόμενος ὑρανίσκος καὶ αὐτοὶ οἱ ὁδόντες· τῆς γὰρ γλῶσσης ἡ μέρι τινὶ τῷ ὑρανίσκῳ προσπιπτόσης ἡ πελαζόσης ἡ τοῖς 40 ὁδόντων, ἡ τῶν χειλέων ἀλλήλῃς προσπιπτόντων ἡ πελαζόντων, ἡ τῶν συμφώνων ἀποτελεῖται ἀπήχησις. καὶ ἔν τοῖς ῥηθεῖσι τρισὶ τόποις, ὅταν μὴ αὐτὸ τῷ σ προηγουμένως τὴν ψόφον ἐκφέρωμεν, ὁ πλεονάκις ἡ ἅπαξ ἐν ἐκάστῳ τῶν τόπων σ ἐξακῶται, ἀλλ’ ἐν μὲν μέσῳ τῷ ὑρανῷ ἅπαξ μέρος γινόμενον τῷ ξ, ἐν δὲ τοῖς ὁδόντων ἅπαξ τῷ ζ, καὶ ἐν τοῖς χείλεσιν ὡσαύτως σὺν τῷ π τὸ ψ συμ- 45 πληρῶν. διὰ ἔν τῷτο τρία τὰ διπλὰ, ἀλλ’ ἔχῃ ὅτι αἱ συμφωνίαι τρεῖς· εἰ γὰρ διὰ τὸ τὰς συμφωνίας τρεῖς εἶναι εἰσι τὰ διπλὰ τρία, ἐπειδὴ ἐκ τῶν πρώτων συμφωνιῶν, τῆς διὰ τεσσάρων, τῆς διὰ

πέντε, τῆς διὰ πασῶν, συντεθεισῶν συμφωνίαι ἄλλαι γίνοντο, ἣ τε δις διὰ πασῶν καὶ αἱ λοιπαί, ἔδει καὶ ἐκ τῆς τῶν διπλῶν τῷ τε ζ καὶ ἔξ ἄλλο τι γίνεσθαι φοιχεῖον. ἀλλ' ὅ γινετο. ἔκ ἄρα ταῦτα ἐκείνοις ὅμοια, ὁδὲ μὴν δι' ἐκείνας τοσαῦτα ὁδὲ τοιαῦτα. ἀλλὰ καὶ Ἀρχίνος ταύτῃ τῇ ἀποδοσεῖ ἐχρήτο· ὡς Θεόφραστος ἰσορεῖ. ἔλεγε γὰρ Ἀρχίνος μὴ ἔξω τι παρὰ τὴν μύσιν τῶν χειλῶν ἐκφωνεῖσθαι, ὥσπερ τὸ π, καὶ διὰ τούτο τὸ ψ πρὸς τῷ ἄκρῳ γεννᾶσθαι τῆς γλώττης ὡς ἐκ τῶ π καὶ σ συγκείμενον, ἣ τῷ πλάτει τῆς γλώττης παρὰ τὴς ὁδόντας, ὥσπερ τὸ δ, καὶ διὰ τούτο τὸ ζ καὶ χ ταύτην γεννᾶσθαι τὴν χώραν, ἣ τῷ κύρτῳ πιεζομένῳ ἐκ τῶ ἐκᾶτα, ὥσπερ τὸ θ, ὅθεν τὸ ξ προΐεται.

1093a
26. "ὅμοιοι δὲ καὶ ἔτι τοῖς ἀρχαίοις Ὀμηρικοῖς." τῶν ἐξηγημένων τὸν Ὀμηρὸν τινες τὸ ἀκόλουθον πρὸς ἑαυτοὺς μὴ σωζόντες ἐπὶ γλῶσσας καὶ καταγελάσας ἐπινοίας καταφέροντο. ἀλλὰ πρὸ τῆς τῶν λεγομένων σαφηνείας ῥητέον ὀλίγα τινὰ πάνυ συντελέοντα πρὸς τὴν τῶν ὑπ' αὐτῷ λεγομένων διάθρῳσιν. οἱ τὸν Ὀμηρον ἐξηγούμενοι ἔπος κυρίως ἐκάλεον τὸν ἀπὸ δακτύλων μόνων συγκείμενον σίχον καὶ τὸν τελευταῖον ἔχοντα πόδα τροχαῖον, τὸν δὲ ἀπὸ δακτύλων καὶ σπονδαίων ὄντα ἔπος λέγειν ἔκ ἡξίν. πᾶς δὲ τοιαύτος σίχος ὁ ἀπὸ δακτύλων πάντων καὶ ἐνὸς τῷ τελευταίῳ ποδὸς τροχαῖον συγκείμενος δέκα καὶ ἑπτὰ ἐξ ἀνάγκης συλλαβὰς ἔχων εὐρίσκειτο. ἐπεὶ γὰρ πᾶς σίχος ἱαμβὸς τε καὶ ἡρωϊκὸς ἐξάπῃς ἐστίν, ἕκαστος δὲ τῶν δακτύλων ἐκ τριῶν σίγκειται συλλαβῶν, ὁ δὲ τροχαῖος ἐκ δύο, οἱ μὲν πέντε δακτύλοι τὰς πέντε καὶ δέκα συλλαβὰς ἀπογεννώσιν, ὁ δὲ τροχαῖος τὰς δύο, ὥστε ἐξ ἀνάγκης ἐστίν ἐξ ἑπτακαίδεκα συλλαβῶν τὸ ἔπος, ἀπὸ μὲν ἰε' τῶν τῶν πέντε συνισμένων δακτύλων καὶ δύο τῶν τὸν τροχαῖον. τῶν ἄλλων ἔχοντων οἱ τὸν Ὀμηρον γελοῖως ἐξηγούμενοι ψυχρευόμενοι φασιν ὅτι ἐπεὶ μεταξὺ τῶν δύο χορδῶν, ὧν ἡ μεῖζων πρὸς τὸν ἐλάττωνα λόγον ἔχει ὅν ὁ ἰβ' πρὸς τὸν ε', εἰσὶ δύο μέσαι ἔχουσαι πρὸς ἀλλήλας ὅν ὁ θ' πρὸς τὸν γ', ἐκ δὲ τῶ θ' καὶ γ' ἀποτελεῖται ὁ ἰζ', διὰ τούτο καὶ τὸ ἔπος ἐκ δέκα καὶ ἑπτὰ σίγκειται συλλαβῶν, ἰσαριθμὸν δὲ τὸ ἔπος τέτοις τῷ τε θ' καὶ τῷ γ'. ἀλλὰ βαίνειται τε καὶ ἰσαῖ τὸ ἔπος καὶ τὸ εἶναι ἔχει μὲν ἐν τῷ δεξιῷ, λέγων δεξιὸν τὸ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἕως τῆς μέσης, ἀριστερὸν δὲ τὸ ἀπὸ μέσης ἕως τῆς τελευταίας ποδὸς τῆς τροχαῖας. βαίνειτο δὲ ἐν μὲν τῷ δεξιῷ ἥτοι τῷ ἡμίσει τῶ σίχου τῷ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἕως τῆς μέσης ἐν ἐννέα συλλαβαῖς, τῷ δ' ἀριστερῷ, τυτέσι τῷ λοιπῷ ἡμίσει τῷ ἀπὸ τῆς μέσης ἕως τῆς τέλους, ἐν ὀκτώ. γελοῖον δὲ ὡς ἀληθῶς τὸ λέγειν ὅτι διὰ τὸ μεταξὺ τῶν δύο ἄκρων χορδῶν δύο μέσας εἶναι, τὸ ἔπος σίγκειται ἐκ δέκα ἑπτὰ συλλαβῶν. εἰ γὰρ ἀριθμοῖς χρῆται τὰ μέτρα, ὥσπερ ἔν καὶ χρῆται, ἀλλ' ὅ καὶ ταύτην τελεῖται τὴν μέθοδον. γελοῖον δὲ καὶ τὰ τρυπήματα τῶ αὐλῶ, ὧς οἱ αὐλῆται χρῶντο, διὰ τὰ γράμματα εἰκοσι καὶ τέσσαρα ποιῆν, ἣ προσαρμόζειν τὰ καὶ φοιχεῖα τῇ ὁλότῃ τῷ κόσμῳ. βόμβυκα δὲ λέγει τὸ μέγιστον καὶ πρῶτον ἐν τῷ αὐλῷ τρύπημα, ἀφ' οὗ καὶ ὁ μέγιστος καὶ ὁ βαρυτάτος ἦχος ἀποτελεῖται, ὁξυτάτην δὲ τὴν ἐλάττωσαν ἔχοντα, αὐτὸ φημι τὸ καὶ ἀφ' οὗ ὁξυτάτος ἀποτελεῖται φθόγγος. ἀντὶ τούτου, ἣ τινὲς τῶν καὶ φοιχεῖων ὁλό-

τῃ καὶ τῷ ἄκρῳ ὁλότῃς προσαρμόζειτο. εἰπὼν δὲ ταῦτα, λέγει "ὁρᾶν δὲ δεῖ μὴ τοιαῦτα ὑδοῖς ἂν ἀπορήσειεν." ὁ ἴσον ἐστὶ τῷ, 1093b
ἐπειδὴ τὰ αἰδία τέταται καὶ αἰεὶ ὡσαύτως ἔχει, πολλὴ ἐπ' αὐτῶν 5.
εὐπορία τοῖς θεωρήμασι χρῆται τῶν ἀριθμῶν, ὅπως ἔχει καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλοτε ἄλλως διακειμένων (ταῦτα γὰρ εἶπε φθαρτά) ἐξ πολλὰ ἐπινοεῖν. τίς γὰρ ἂν ἀπορήσειεν λέγειν ὅτι ὁ καρκίνος ἐκ τοσούτου ἀσέρων ἐστίν, διότι καὶ ὁ ἀριθμὸς καθ' ὃν ἐστὶ τοῖσδε ἐστίν; ἢ ὅτι ὁ κόσμος ἴσος ἐστὶ τοῖς καὶ φοιχεῖαι, ὅτι τὰ μὲν ζωῖα ἰβ' ἐστίν, αἱ σφαῖραι δὲ ὀκτώ, τὰ δὲ φοιχεῖα δ', ἢ ὅτι οἱ τὸν σέφανον ἀποπληθύνοντες ἀσέρες τόσοι· εἰσὶ δὲ καὶ τὸν δ' εἶναι ἀριθμὸν τοσόνδε καὶ τοῖονδε εἶναι. ἀλλὰ καὶ οἱ ὁδόντες τῶν ἀνθρώπων τόσοι διὰ τὸν ἀριθμὸν. "ἀλλ' αἱ ἐν τοῖς ἀριθμοῖς φύσεις αἱ ἐπανέμεναι καὶ τὰ τε- 1093b
τοῖς ἐναντία καὶ ὅλων τὰ ἐν τοῖς μαθήμασι." φύσεις ἀριθμῶν λέγει 7.
τὰ ὑπὸ τὴν ἀμείνονα συστοιχίαν τῷ ἀριθμῷ· δύο γὰρ συστοιχίας, ὡς πολλάκις εἴρηται, ἐποῖον, τὴν μὲν τῶν ἀγαθῶν, ὑφ' ἣν ἔταττον τὸ ἐν, τὸ φῶς, τὸ περιττόν, τὰ ὅμοια, ἄλλῃν δὲ τῇ κακῇ, ὑφ' ἣν τὸ πλῆθος, τὸ σκότος, τὸ ἄρτιον, τὰ ὅμοια. ἦν δὲ ἂν σαφεστέρα ἡ λέξις, εἰ ἀντὶ τῶ "ἀλλ' αἱ ἐν τοῖς ἀριθμοῖς φύσεις ἐπανέμεναι" 1093b
εἴχεν, ἔτι αἱ ἐν τοῖς ἀριθμοῖς φύσεις ἐπανέμεναι. "καὶ τὰ τέτοις 15.
ἐναντία." καὶ εἴρηται τινὰ ταῦτα. ὡς λέγουσιν οἱ τῶν ἀριθμῶν τιθέμενοι καὶ αἷτια ποιοῦντες τὰ ἐν τοῖς μαθήμασι τῶν φυσικῶν, ἔοικε διαφεύγειν καὶ μὴ δύνασθαι κατ' ὑδὲνα τρόπον τῶν περὶ τὰς ἀρχὰς· ὅτε γὰρ ὡς ποιητικά ὅτε ὡς τελικά ὅτε ὡς τελικά ἢ εἰδικὰ αἷτια κατ' ὑδὲνα τρόπον εἶναι δύναται τῶν φυσικῶν. ἀλλ' αἷτια μὲν τῶν τῶδε εἶναι δύναται· ὡς μὲν ποιεῖν, καὶ καθ' ὃν τρόπον τὰ πράγματα τὰτῶσιν, ἔνεστι τὸ ἐν καὶ ἐν χήματι καὶ ἐν χρώματι καὶ ἐν ἀριθμοῖς καὶ ἐν ἐκάστοις καὶ ἐν τῇ φύσει, ὁμοίως καὶ τὰ ἀντικείμενα τέτοις. καὶ εἰσὶ τῆς συστοιχίας ταύτης, λέγω δὲ τῇ καλῇ, τὸ περιττόν, τὸ εὐθύ, τὸ ἰσάκις ἴσον, ὥσπερ καὶ τῆς τῇ κακῇ τὸ ἄρτιον, τὸ μὴ εὐθύ, τὰ ὅμοια· καὶ αἱ δυνάμεις ἐνίων ἀριθμῶν, οἷον τετραγώνων, 1093b
τρίαγώνων, ἑξαγώνων, κύβων, τῶν ὁμοίων, ἔνεστι ἐν τοῖς χήμασι καὶ τοῖς ἄλλοις· ὅ μὴν ἢ ἀμείνων συστοιχία τῷ ἀριθμῷ· ἅμα γὰρ αἱ ὥραι τέτταρες καὶ ὁ ἀριθμὸς ὁ δ', ὁμοίως καὶ τὰ ἄλλα, ὅσα συνάγασιν ἐκ τῶν ἀριθμητικῶν θεωρημάτων, πάντα ταύτην ἔχει τὴν δύναμιν, τυτέσιν ἅμα τοῖς πράγμασι καὶ αὐτὰ εἰσιν, ἀλλ' ὅ ταῦτα αἷτια καὶ πρότερα τῶν πραγμάτων, τὰ τε πάθη τῶν ἀριθμῶν καὶ οἱ ἀριθμοί, καὶ εἰσὶν οἰκεία ταῦτα πάντα καὶ ἐν τῷ ἀνάλογον. ἀλλὰ πῶς ταῦτα οἰκεία; ἢ φησὶ καὶ ὥσπερ τὸ εὐθύ οἰκείον ἐστὶ τῇ μήκει, ὅτω τῇ πλάτει τὸ ὁμαλόν, καὶ ἔστι ἐν τῷ εὐθύ καὶ τὸ ὁμαλόν τῷ ἀνάλογον· ὡς γὰρ τὸ εὐθύ ἐν μήκει, ὅτω ἐν πλάτει τὸ ὁμαλόν καὶ ἐν ἀριθμῷ ἴσως τὸ περιττόν καὶ ἐν χρώματι τὸ λεύκον. τὰ μὲν ἔν λεγόμενα ταῦτα· τὴν δὲ λέξιν ὑπερβατικῶς ἀναγνωστέον ὅτω· κατ' ὑδὲνα γὰρ τρόπον τῶν διωρισμένων περὶ τὰς ἀρχὰς ὑδὲν αὐτῶν αἷτιον ἐστίν· ἅμα γὰρ αἱ ὥραι καὶ ὁ ἀριθμὸς τοιοῦτο καὶ τὰ ἐξῆς· τὰ δ' ἄλλα μεταξὺ παρεμβέβληται. "ἔτι ὅτι οἱ ἐν τοῖς 1093b
εἰδῶσιν ἀριθμοὶ αἷτιοι τῶν ἀρμονικῶν καὶ τῶν τοιούτων." τούτο εἰς 21.
τῶν εἰδητικῶν ἀριθμῶν μόνως ἀπερρίπτεται, ὅς φασιν ἀσυμβλήτους ἔχειν μονάδας, καὶ διὰ τούτου διαφορὰν δεικνύσθαι καὶ ἐπὶ τῶν ἴσων·

ἢ ἢ αὐτοτριάς, φασίν, ἐκ ἑξιν ὅπερ τὸ τρίτον μέρος τῆς αὐτοεν-
νεάδος, ὅδε τὸ ἥμισυ τῆς αὐτοεξαάδος. εἰ τοίνυν τοιοῦτοί εἰσιν οἱ
εἰδητικοὶ ἀριθμοί, ἐκ ἂν εἴεν αἵτιοι τῶν ἀρμονιῶν· ἐν ἢ ταῖς
συμφωναῖς οἱ τε ὁμόφωνοι φθόγγοι ἴσοι εἰσὶ, καὶ ἡ νῆτη διπλασία
τῆς ὑπάτης ἐπιτέτα, καὶ ὅλως ὁ δ' τῶ ὀκτὼ ἥμισυς καὶ τῶ τρία 5
ἐπίτριτος, ὡς ἂν ἀδιαφόρων ἑσῶν τῶν ἐν αὐτοῖς μονάδων. συλ-
λογίζεσθαι ἔν τῷ. οἱ εἰδητικοὶ ἀριθμοὶ διαφόρους ἔχουσι μονάδας·
οἱ συνιστάντες τὰς ἀρμονίας ἀριθμοὶ ἐκ ἔχουσι διαφόρους μονάδας·
ἐκ ἄρα οἱ εἰδητικοὶ ἀριθμοὶ συνιστᾷσι τὰς ἀρμονίας· ὥς εἴ τις
αὐτὸς διὰ τούτου εἶναι λέγει, ψευδῶς λέγει.

1093³ ταῦτα εἰπὼν συμπεραίνει τὴν σύμπαντα λόγον, λέγων· τὰ
24. μὲν ἔν συμβαίνοντα τοῖς εἰδητικῶς ἀριθμῶς ποιῶσι καὶ τοῖς χωριστὰ
τὰ μαθηματικά τιθεμένοις καὶ αἵτια τῶν φυσικῶν λέγουσι τὰ ῥη-

θέντα ἐξί, καὶ ἔτι πλείω τέτων συναχθεῖν, τὰ περὶ τῶν εἰδῶν γρα-
φέντα αὐτῷ δύο βιβλία, ἄλλα ὄντα παρὰ τὸ Μ καὶ Ν, καὶ ἐκτὸς
τῆς Μετὰ τὰ Φυσικά συντάξεως. καὶ ἔοικε, φησί, τεκμήριον καὶ
πίστις ἱκανὴ εἶναι τῷ μὴ εἶναι χωριστὰ τὰ μαθηματικά τῶν αἰδη-
τῶν μηδὲ πολλῶν μᾶλλον αἵτια τῶν τῶδε τὸ πολλὰ κακοπαθεῖν
αὐτὸς περὶ τὴν γένεσιν αὐτῶν καὶ τὸ κατασκευάσαι ὡς εἰσὶ, μὴ
δυνηθῆναι δὲ τούτου ποιῆσαι, μηδὲ συνεῖρειν καὶ ἀκολουθεῖν καὶ αἰτίας
ἀποδιδόναι ἐφ' ἑκάστη τῶν ἀπορριμμένων καὶ ἐπαγομένων αὐτοῖς,
μηδὲ λύειν τὰς ἐπαγομένας αὐτοῖς ἐνστάσεις, πρὸς ἃ ἂν εἴπωσι
10 ὑπὲρ τῶν εἰδῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων.

ὣδε μὲν ἔν τέλος ἔχεν αὐτό τε τὸ Ν καὶ ἡ σύμπαντα τῶν
Μετὰ τὰ Φυσικά σύνταξις καὶ αἱ εἰς αὐτὸ ἁολαί.

Bei G. Reimer in Berlin sind erschienen:

Corpus inscriptionum Graecarum. Auctoritate et impensis Academiae litterarum regiae Borussicae edidit A. Boeckhius. Vol. I fasc. 1	4½ Rthlr., fasc. 2	4½ Rthlr., fasc. 3	5½ Rthlr.
Vol. II fasc. 1	5½ Rthlr., fasc. 2	5½ Rthlr.	
Aristotelis et Theophrasti metaphysica. Edidit Chr. A. Brandis. Tom. I.		1½ Rthlr.	
Apollonii Alexandrini de pronomine liber primum editus ab Imm. Bekkero.		1½ Rthlr.	
— — de constructione orationis libri IV. Edidit Imm. Bekkerus.		2½ Rthlr.	
Apollonii Sophistae lexicon Homericum. Recognovit Imm. Bekkerus.		1½ Rthlr.	
Aratus cum scholiis. Recognovit Imm. Bekkerus.		5 Rthlr.	
Immanuelis Bekkeri Anecdota Graeca. III Voll.		8 Rthlr.	
Harpocration et Moeris. Ex recensione Imm. Bekkeri.		1½ Rthlr.	
Herodiani historiarum libri VIII. Ad codicem Venetum a se excussum recognovit Immanuel Bekkerus.		¾ Rthlr.	
Herodoti de bello Persico libri IX. Recognovit Imm. Bekkerus.		1½ Rthlr.	
Pausaniae de situ Graeciae libri X. Recognovit Imm. Bekkerus.		3¾ Rthlr.	
Photii bibliotheca ex recensione Imm. Bekkeri. II Tomi.		5 Rthlr.	
Platonis dialogi graece et latine. Ex recensione Imm. Bekkeri VIII Voll. Commentaria critica et scholia II Voll. X Voll.		12 Rthlr.	
Scholia in Homeri Iliadem ex recensione Imm. Bekkeri II Vol. 5½ Rthlr. Appendix		2 Rthlr.	
Theognidis elegi. Secundis curis recensuit Imm. Bekkerus.		½ Rthlr.	
Thucydidis de bello Peloponnesiaco libri VIII. Iterum recensuit Imm. Bekkerus.		1 Rthlr.	

3 1151 00847 8608
THE EISENHOWER LIBRARY

THE EISENHOWER LIBRARY

PRINTED IN U. S. A.

Aristoteles

Scholia in Aristotelem.

PB 1890 .A2 A3 vol. 4

[illegible]

